

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

PL4
122

SAPIENTI VBIQVE PATRIA
MB
EX LIBRIS
N94

ԲԺԳ
122
2006

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ԳԻՐՔ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ԵԲՐԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳԻՐՆԵՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

معارف عموميه نظارت جليلهسنك رخصتيله
Հրամանաւ [illegible] պաշտօնէին Հասարակաց կրթութեան

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1880

3646

15.

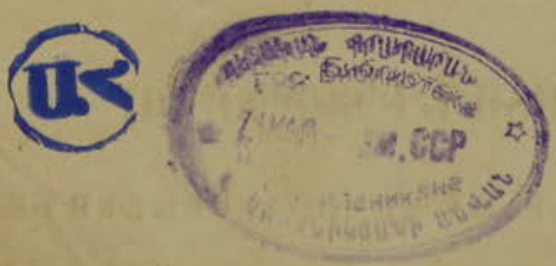

11-2829ин

(32877-6)

ՑԱՆԿ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ԳԻՐՔ		Գլուխ		Երես
Ծննդոց	—նէ	50	կը-ի-է	5
Ելից	„	40	„	56
Ղեւտացւոց	„	27	„	100
Թուոց	„	36	„	131
Երկրորդ Օրինաց	„	34	„	175
Յեսուայ	„	24	„	213
Դատաւորաց	„	21	„	229
Հռութայ	„	4	„	265
Ա. Թագաւորաց	„	31	„	269
Բ. Թագաւորաց	„	24	„	304
Գ. Թագաւորաց	„	22	„	333
Դ. Թագաւորաց	„	25	„	367
Ա. Մնացորդաց	„	29	„	399
Բ. Մնացորդաց	„	36	„	429
Եզրասայ	„	10	„	467
Նէեմեայ	„	13	„	478
Եսթերայ	„	10	„	493
Յոբայ	„	42	„	502
Սաղմոսաց	„	150	„	533
Առակաց	„	36	„	607
Ժողովողի	„	12	„	633
Երգ Երգոց	„	8	„	642
ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ				
Եսայեայ	„	66	„	646
Երեմիայ	„	52	„	699
Ողբք Երեմիայ	„	5	„	758
Եզեկիելի	„	48	„	764
Դանիելի	„	12	„	817
Ովսեայ	„	14	„	834
Յովելեայ	„	3	„	842
Ամովսայ	„	9	„	845
Աբդիու	„	1	„	851
Յովնանու	„	4	„	852
Միքիայ	„	7	„	854
Նաւումայ	„	3	„	859
Ամբակումայ	„	3	„	861
Սոփոնիայ	„	3	„	863
Անգեայ	—նէ	2	կը-ի-է	866
Զաքարիայ	„	14	„	868
Մաղաքիայ	„	4	„	877
ԱՒԵՏԱՐԱՆ				
Ըստ Մատթէոսի	„	28	„	3
Ըստ Մարկոսի	„	16	„	36
Ըստ Ղուկասու	„	24	„	58
Ըստ Յովհաննու	„	21	„	94
Գործք Առաքելոց	„	28	„	121
ԹՈՒՂԹ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ				
Առ Հռովմայեցիս	„	16	„	157
Առ Կորնթացիս Ա	„	16	„	172
Առ Կորնթացիս Բ	„	13	„	186
Առ Գաղատացիս	„	6	„	196
Առ Եփեսացիս	„	6	„	201
Առ Փիլիպպեցիս	„	4	„	206
Առ Կողոսացիս	„	4	„	210
Առ Թեսաղոնիկեցիս Ա	„	5	„	214
Առ Թեսաղոնիկեցիս Բ	„	3	„	217
Առ Տիմոթէոս Ա	„	6	„	219
Առ Տիմոթէոս Բ	„	4	„	223
Առ Տիտոս	„	3	„	226
Առ Փիլիմոն	„	1	„	228
Առ Եբրայեցիս	„	13	„	229
ԹՈՒՂԹ				
Յակոբու Ընդհանրական	„	5	„	240
Պետրոսի Ա. Ընդհանրական	„	5	„	244
Պետրոսի Բ. Ընդհանրական	„	3	„	248
Յովհաննու Ա. Ընդհանրական	„	5	„	251
Յովհաննու Բ	„	1	„	255
Յովհաննու Գ	„	1	„	255
Յուդայի Ընդհանրական	„	1	„	256
Յայտնութիւն Յովհաննու	„	22	„	258

ԳԻՐՔ ԾՆՆԴՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Երկնից ու երկրի, 3 լուսոյ, 6 ու հաստատու-
թեան ստեղծուիլը։ 9 Երկրին ջուրերէն զա-
տուիլը, 11 ու պտղաբեր ըլլալը։ 14 Արևին,
լուսինին ու աստղերուն, 20 ձուկերուն և
թռչուններուն, 24 ու գազաններուն և անա-
սուններուն, 26 և Աստուծոյ պատկերով՝
մարդուն ստեղծուիլը։ 29 Կերակուրին սահ-
մանուիլը։

1 [ա]Սկիզբէն Աստուած երկինքն ու
2 երկիրը [բ]ստեղծեց։ Ու երկիրը
անձև ու պարապ էր. և անդունդին
վրայ խաւար կար. և [գ]Աստուծոյ
Հոգին ջուրերուն վրայ կը շարժէր։
3 Եւ [դ]Աստուած ըսաւ, [ե]Լոյս ըլլայ.
4 ու լոյս եղաւ։ Եւ Աստուած
տեսաւ լոյսը որ բարի է. ու Աս-
տուած լոյսը խաւարէն զատեց։
5 Եւ Աստուած լոյսին անունը [զ]Ցո-
րեկ, ու խաւարին անունը Գիշեր
դրաւ. և իրիկուն ու առտու ըլլա-
լով՝ առաջին օրը եղաւ։
6 Եւ Աստուած ըսաւ, Ջուրերուն
մէջտեղը [է]*հաստատութիւն ըլլայ,
7 որ ջուրերը ջուրերէն զատէ։ Եւ
Աստուած հաստատութիւնը ըրաւ,
ու [ը]հաստատութեանը տակ եղած
ջուրերը [թ]հաստատութեանը վրայ
եղած ջուրերէն զատեց. ու այնպէս
8 եղաւ։ Եւ Աստուած հաստատու-
թիւնը Երկինք կոչեց. և իրիկուն
ու առտու ըլլալով՝ երկրորդ օրը
եղաւ։
9 Եւ Աստուած ըսաւ, [ժ]Երկինքին
տակը եղած ջուրերը մէկտեղ ժող-
վուին, ու ցամաքը երևնայ. և
10 այնպէս եղաւ։ Եւ Աստուած
ցամաքին անունը Երկիր դրաւ,
ու ջուրերուն ժողովքը Ծովեր կո-
չեց. և Աստուած տեսաւ որ բարի
11 են։ Ու ըսաւ Աստուած, Երկիրը
[ի]կանանչ խոտ բուսցընէ, սերմ
տուող խոտ, և իր տեսակին պէս
[լ]պտուղ տուող պտղաբեր ծառ,
որ իր մէջը իր սերմը ունենայ երկրի
12 վրայ. ու այնպէս եղաւ։ Ու
երկիրը կանանչ խոտ, իր տեսակին
պէս սերմ տուող խոտ, և իր
տեսակին պէս սերմ ունեցող պտղա-
ղաբեր ծառ հանեց. ու Աստուած
13 տեսաւ որ բարի են։ Եւ իրիկուն
ու առտու ըլլալով՝ երրորդ օրը ե-
ղաւ։
14 Եւ ըսաւ Աստուած, Երկնից
հաստատութեանը մէջ [խ]լուսա-
ւորներ ըլլան, որ ցորեկը գիշերէն
զատեն. և նշաններու ու [ծ]ատեն-
ներու, և օրերու, ու տարիներու
15 համար ըլլան. Ու երկնից հաստա-
տութեանը մէջ լուսաւորներու
համար ըլլան, որ երկրի վրայ լոյս
16 տան. ու այնպէս եղաւ։ Եւ
Աստուած [կ]երկու մեծ լուսաւորնե-
րը ըրաւ. մեծ լուսաւորը ցորեկին
իշխելու համար, ու [հ]պզտիկ լու-
սաւորը գիշերին իշխելու համար.
17 [ձ]աստղերն ալ ըրաւ։ Եւ Աստուած
երկնից հաստատութեանը մէջ դը-
րաւ զանոնք, որ երկրի վրայ լոյս
18 տան, Եւ [ղ]ցորեկին ու գիշերին
իշխեն, և լոյսը խաւարէն զատեն.
ու Աստուած տեսաւ որ բարի են։
19 Եւ իրիկուն ու առտու ըլլալով՝
չորրորդ օրը եղաւ։
20 Եւ ըսաւ Աստուած, Ջուրերը
կենդանութեան շունչ ունեցող շատ
սողուններ հանեն. և թռչունները
երկրի վրայ՝ երկնից հաստատու-
21 թեանը երեսը թռչին։ Եւ [ճ]Աստ-
ուած ստեղծեց մեծամեծ կէտերը,
և ամէն սողացող շնչաւոր կենդա-
նին, որ ջուրերը առատ հանեցին ա-
նոնց տեսակին պէս, ու ամէն թե-
ւաւոր թռչունը իր տեսակին պէս.
և Աստուած տեսաւ որ բարի են։
22 Ու Աստուած օրհնեց զանոնք՝ ըսե-
լով, [մ]Աճեցէք ու շատցէք, և ծո-
վերուն մէջ եղած ջուրերը լեցու-
ցէք. թռչուններն ալ երկրի վրայ
23 շատնան։ Եւ իրիկուն ու առտու
ըլլալով՝ հինգերորդ օրը եղաւ։
24 Եւ ըսաւ Աստուած, Երկիրը
թող հանէ շնչաւոր կենդանի՝ իր
տեսակին պէս, անասուններ, սո-
ղուններ ու երկրի գազաններ՝ իրենց
տեսակին պէս. և այնպէս եղաւ։
25 Ու Աստուած՝ երկրի գազանները
իրենց տեսակին պէս, և ընտանի ա-
նասունները իրենց տեսակին պէս,
ու գետնի ամէն սողունները իրենց

Նախ քան Քրիստոս 4004

ա Յով. ա. 1, 2։ Եբր. ա. 10։
բ Սաղ. ը. 3։ լգ. 6։ ձթ. 11, 12։ ճբ. 25։ ճլզ. 5։ ճխզ. 6։ Ես. խդ. 24։ Երեմ. ժ. 12։ ծա. 15։ Զաք. ժբ. 1։ Գործ. ժդ. 15։ ժէ. 24։ Կող. ա. 16, 17։ Եբր. ժա. 3։ Յայտ. դ. 11։ ժ. 6։
գ Սաղ. լգ. 6։ Ես. խ. 13, 14։
դ Սաղ. լգ. 9։
ե Բ Կոր. դ. 6։
զ Սաղ. հդ. 16։ ճդ. 20։
է Յոբ. լէ. 18։ Սաղ. ճլզ. 5։ Երեմ. ժ. 12։ ծա. 15։
* Եբր. տարածութիւն
ը Առակ. ը. 28։
թ Սաղ. ճխը. 4։
ժ Յոբ. լը. 10։ լը. 8։ Սաղ. լգ. 7։ ղե. 5։ ճդ. 9։ ճլզ. 6։ Առակ. ը. 29։ Երեմ. ե. 22։ Բ Պետ. գ. 5։
ի Եբր. զ. 7։
լ Ղու. զ. 44։

Նախ քան Քրիստոս 4004

խ Բ Օր. դ. 19։ Սաղ. հդ. 16։ ճլզ. 7։
ծ Սաղ. հդ. 17։ ճդ. 19։
կ Սաղ. ճլզ. 7, 8, 9։ ճխը. 3, 5։
հ Սաղ. ը. 3։
ձ Յոբ. լը. 7։
ղ Երեմ. լա. 35։
ճ Գլ. զ. 20։ է. 14։ ը. 19։ Սաղ. ճդ. 26։
մ Գլ. ը. 17։

Ն. Ք. Գ.Ք.
4004

Գլ. Ե. 1 ։ Թ. 6 ։ Սաղ. Ճ. 3 ։ Ժող. Է. 29 ։ Գոր. ԺԷ. 20, 28 ։ Ա Կոր. ԺԱ. 7 ։ Եփե. Դ. 24 ։ Կող. Գ. 10 ։ Յակ. Գ. 9 ։
Գլ. Թ. 2 ։ Սաղ. Ը. 6 ։
Ա Կոր. ԺԱ. 7 ։
Գլ. Ե. 2 ։ Մաղ. Բ. 15 ։ Մատ. ԺԹ. 4 ։ Մար. Ժ. 6 ։
Գլ. Թ. 1, 7 ։ Ղև. ԻԴ. 9 ։ Սաղ. ՃԻԷ. 3 ։ ՃԻԸ. 3, 4 ։
Գլ. Թ. 3 ։ Յոբ. ԼԸ. 31 ։ Սաղ. ՃԴ. 14, 15 ։ ՃԼԶ. 25 ։ ՃԽԷ. 7 ։ Գոր. ԺԴ. 17 ։
Սաղ. ՃԽԵ. 15, 16 ։ ՃԽԷ. 9 ։
Յոբ. ԼԸ. 41 ։
Սաղ. ՃԴ. 24 ։ Ա Տիմ. Դ. 4 ։

տեսակին պէս բրաւ . և Աստուած
տեսաւ որ բարի են ։
26 Եւ բսաւ Աստուած , Մեր
պատկերին ու մեր նմանութեանը
պէս մարդ ընենք , և ծովու ձու-
կերուն , ու երկինքի թռչուններուն ,
և անասուններուն , ու բոլոր երկրին ,
ու երկրի վրայ սողացող բոլոր
27 սողուններուն թող իշխէ ։ Եւ Ա-
ստուած իր պատկերովը ստեղծեց
մարդը , Աստուծոյ պատկերովը
ստեղծեց զանիկայ , արու և էգ
28 ստեղծեց զանոնք ։ Ու Աստուած
օրհնեց զանոնք , և Աստուած անոնց
բսաւ , Աճեցէք ու շատցէք , ու
երկիրը լեցուցէք , և անոր տիրեցէք .
ու ծովու ձուկերուն , ու երկինքի
թռչուններուն , և երկրի վրայ
սողացող ամէն կենդանիներուն իշ-
խեցէք ։
29 Եւ բսաւ Աստուած , Ահա՛ ձեզի
տուի բոլոր երկրի վրայ եղած ամէն
սերմ ունեցող խոտը , ու ամէն
ծառը՝ որուն մէջ սերմ տուող
ծառի պտուղ կայ . ձեզի կերա-
30 կուր պիտի ըլլայ ։ Ու երկրի բոլոր
գազաններուն , ու երկինքի բոլոր
թռչուններուն , և երկրի վրայ
կենդանութեան շունչ ունեցող
բոլոր սողուններուն՝ ամէն կանանչ
խոտը կերակուրի համար տուի . ու
այնպէս եղաւ ։
31 Եւ Աստուած իր ամէն ըրածը
տեսաւ , և ահա՛ շատ բարի էր ։
Եւ իրիկուն ու առտու ըլլալով՝
վեցերորդ օրը եղաւ ։

ԳԼ. Բ

1 Հանգստութեան օրը ։ 4 Ստեղծագործութեան կերպը ։ 8 Եդեմի պարտէզը ։ 10 ու անկէ ելած գետը ։ 17 Միայն գիտութեան ծառին պտուղէն ուտելը կ՚արգիլուի ։ 19 Ստեղծուածներուն անուանադրութիւնը ։ 21 Կնկան ստեղծուիլը , և ամուսնութեան հաստատուիլը ։

1 Ու կատարուեցաւ երկինքն ու
երկիրը՝ և անոնց ամէն *զարդե-
2 րը ։ Եւ Աստուած իր ըրած գործ-
քերը եօթներորդ օրը լմնցուց ,
ու եօթներորդ օրը հանգստացաւ
3 իր ըրած բոլոր գործքերէն ։ Եւ
օրհնեց Աստուած եօթներորդ օրը ,
ու սրբեց զանիկայ . ինչու որ անոր
մէջ հանգստացաւ իր ամէն գործ-
քերէն՝ որ Աստուած ստեղծեց ու
բրաւ ։
4 Ասոնք են երկնից ու երկրի
ծնունդները՝ անոնց ստեղծուած
ատենը , ան օրը որ Տէր Աստուած
5 երկիրն ու երկինքը բրաւ , Ու դաշ-
տին բոլոր բոյսերը դեռ երկրի վրայ
չեղած , և դաշտին բոլոր խոտը՝ դեռ
չբուսած . ինչու որ Տէր Աստուած
երկրի վրայ տակաւին անձրև
բերած չէր , ու գետինը գործելու
6 մարդ չկար . Հապա երկրէն †շոգի
կ՚ելլէր , ու գետնի բոլոր երեսը կը
7 ջրէր ։ Եւ Տէր Աստուած գետնի
հողէն շինեց մարդը , և անոր
ռնգացը կենդանութեան շունչ
փչեց , ու մարդը կենդանի հոգի
եղաւ ։
8 Եւ Տէր Աստուած արևելքին
կողմը Եդեմի մէջ պարտէզ տնկեց ,
ու իր շինած մարդը հոն դրաւ ։
9 Եւ Տէր Աստուած գետնէն՝ տեսնե-
լու հաճելի և ուտելու աղէկ ամէն
ծառը , ու պարտէզին մէջտեղը
կենաց ծառը , և բարիին ու չարը
գիտնալուն ծառն ալ բուսցուց ։
10 Եւ պարտէզը ջրելու համար Եդեմէն
գետ մը կ՚ելլէր , ու անկէ չորս
11 գլխու կը բաժնուէր ։ Մէկուն ա-
նունը Փիսոն է . ասիկայ Եւիլայի
բոլոր երկիրը կը պտըտի , ուր որ ոս-
12 կի կայ . Եւ ան երկրին ոսկին աղնիւ
է . ‡յուստակ ու եղնգնաքար կայ
13 հոն ։ Ու երկրորդ գետին անունը
Գեհոն է . ասիկայ Քուշի բոլոր
14 երկիրը կը պտըտի ։ Ու երրորդ
գետին անունը Տիգրիս է . ասիկայ
Ասորեստանի արևելեան կողմը կ՚եր-
թայ ։ Եւ չորրորդ գետը Եփրատ է ։
15 Եւ Տէր Աստուած առաւ մարդը ,
ու Եդեմի պարտէզին մէջը դրաւ ,
16 որ զանիկայ գործէ ու պահէ ։ Եւ
Տէր Աստուած պատուիրեց մար-
դուն՝ բսելով , Պարտէզին ամէն
17 ծառէն համարձակ կե՛ր . Բայց
բարիի ու չարի գիտութեան ծա-
ռէն մի՛ ուտեր . քանզի անկէ
կերած օրդ անշուշտ պիտի մեռ-
նիս ։
18 Եւ Տէր Աստուած բսաւ , Աղէկ
չէ որ ‖Ադամ մինակ ըլլայ . անոր
օգնական մը ընեմ իրեն յարմար ։
19 Եւ Տէր Աստուած դաշտին բոլոր
գազանները ու երկինքին բոլոր
թռչունները հողէն շինեց , և
Ադամին առջևը բերաւ , որ տեսնէ
թէ անոնց ինչ անուն կը դնէ . և
Ադամ ինչ անուն որ դրաւ շնչաւոր
կենդանիի , ան եղաւ անոր անունը ։
20 Եւ Ադամ բոլոր անասուններուն ,
ու երկինքի թռչուններուն , և
դաշտի բոլոր գազաններուն անուն-
ներ դրաւ . բայց Ադամին՝ իրեն
յարմար օգնական մը չգտնուեցաւ ։
21 Եւ Տէր Աստուած խորունկ քուն
մը բերաւ Ադամին վրայ . ու անի-
կայ քնացաւ . և անոր կողին ոս-
կորներէն մէկը առաւ , ու անոր
22 տեղը միս լեցուց . Եւ Տէր Ա-
ստուած Ադամէն առած կողին ոսկորը
կնիկ շինեց , ու զանիկայ Ադամին
23 բերաւ ։ Եւ Ադամ բսաւ , Հիմա
ասիկայ ոսկորէս ոսկոր , ու մար-
մինէս մարմին է . ասիկայ §կնիկ

Սաղ. ԼԴ. 6 ։
* Եբր. զօրքը ։
Ելք. Ի. 11 ։ ԼԱ. 17 ։ Բ Օր. Ե. 14 ։ Եբր. Դ. 4 ։ Նէեմ. Թ. 14 ։ Ես. ԿԸ. 13 ։
Գլ. Ա. 1 ։ Սաղ. Ղ. 1, 2 ։
Գլ. Ա. 12 ։ Սաղ. ՃԴ. 14 ։ Յոբ. ԼԸ. 26, 27, 28 ։ Գլ. Գ. 23 ։

Ն. Ք. Գ.Ք.
4004

† Կամ՝ աղբիւր
Գլ. Գ. 19, 23 ։ Սաղ. ՃԳ. 14 ։ Ժող. ԺԲ. 7 ։ Ես. ԿԴ. 8 ։ Ա Կոր. ԺԵ. 47 ։
Գլ. Է. 22 ։ Ես. Բ. 22 ։
Յոբ. ԼԳ. 4 ։ Գոր. ԺԷ. 25 ։ Ա Կոր. ԺԵ. 45 ։
Գլ. Գ. 24 ։ Գլ. Դ. 16 ։ Դ Թագ. ԺԹ. 12 ։ Եզեկ. ԻԷ. 23 ։
Գլ. ԺԳ. 10 ։ Ես. ԾԱ. 3 ։ Եզեկ. ԻԸ. 13 ։ Յովէլ. Բ. 3 ։
Հմր. 15 ։
Եզեկ. ԼԱ. 8 ։
Գլ. Գ. 22 ։ Առակ. Գ. 18 ։ ԺԱ. 30 ։ Յայտ. Բ. 7 ։ ԻԲ. 2, 14 ։
Հմր. 17 ։
Գլ. ԻԵ. 18 ։
Թուոց. ԺԱ. 7 ։
‡ Եբր. պտոլախ
Դան. Ժ. 4 ։
Հմր. 8 ։
Հմր. 9 ։
Գլ. Գ. 1, 3, 11, 17 ։
Գլ. Գ. 3, 19 ։ Հռովմ. Զ. 23 ։ Ա Կոր. ԺԵ. 56 ։ Յակ. Ա. 15 ։ Ա Յովհ. Ե. 16 ։
‖ Կամ՝ մարդը
Գլ. Գ. 12 ։ Ա Կոր. ԺԱ. 9 ։ Ա Տիմ. Բ. 13 ։
Գլ. Ա. 20, 24 ։
Սաղ. Ը. 6 ։ Տե՛ս Գլ. Զ. 20 ։
Գլ. ԺԵ. 12 ։ Ա Թագ. ԻԶ. 12 ։
Առակ. ԺԹ. 22 ։ Եբր. ԺԳ. 4 ։
Գլ. ԻԹ. 14 ։ Դատ. Թ. 2 ։ Բ Թագ. Ե. 1 ։ ԺԹ. 13 ։ Եփե. Ե. 30 ։
§ Եբր. ԻՇԱ ։

Ն · Ք · ՂԲ · 4004

[ԾՆ · ԿՆ · 25 · ՄԻՔ · Ե · 17 ·
ՀՄաա · Գ · 7 · ԺԳ · 38 · ԻԳ · 33 · ԳՕՀ · Բ · 44 · Գոր · ԺԳ · 10 · ա ԳՕՀ · Գ · 8 ·
ՅՍաղ · ՃԼԲ · 11 · Եա · Է · 14 · ՄԻՔ · Ե · 3 · Մաաա · 23 · 25 · Ղա · ա · 31, 34, 35 · Գաղ · Գ · 4 ·
Ը Հռով · ԺԳ · 20 · Կղ · Բ · 15 · ԵԲԲ · Բ · 14 · ա ԳՕՀ · Ե · 5 · ԳՅաա · ԺԲ · 7, 17 ·
‡ԵՔԲ · ՂԱՐՆԷ ·
‖ԵՔԲ · ՂԱՐՆԵՍ ·
ՔՍաղ · ԽԲ · 6 · Եա · ԺԳ · 8 · իա · 3 · ԳՕՀ · ԺԳ · 21 · ա ՏԻՄ · Բ · 15 ·
ՃԳԼ · Գ · 7 ·
յ ա Կոր · ԺԱ · 3 · ԺԳ · 34 · Եփե · Ի · 22, 23, 24 · ա ՏԻՄ · Բ · 11, 12 · ՏԻա · Բ · 5 · ա Պետ · Գ · 1, 5, 6 ·
Ն ա Թագ · ԺԵ · 23 ·
Ը Հռ 6 ·
ՀԳԼ · Բ · 17 ·
Ը ԺՀՈ · ա · 2, 3 · Եա · իգ · 5, 6 · Հբռով · Բ · 20 ·
ՂԳՈՐ · Ե · 7 · ԺՀՈ · Բ · 23 ·
Ը ԳՈՐ · ԼԱ · 40 ·
ՀՍաղ · ՃԳ · 14 ·
ՀԺՀՈ · ա · 13 · Բ Թես · Գ · 10 ·
Է ԳԼ · Բ · 7 ·
ՀՈՐ · իա · 26 · ԼԳ · 15 · Սաղ · ՃԳ · 29 · ԺՀՈ · Գ · 20 · ԺԲ · 7 · Հռով · Ե · 12 · ԵԲԲ · Թ · 27 ·
§ՅՅ կետք ·

Ն · Ք · ՂԲ · 4004

ԲՀՄՐ · ԻՇ · Բա Կոր · ԺԱ · 8 ·
ՅԳԼ · Լ · 15 · Սաղ · իե · 10 · Մաա · ԺԹ · 5 · Մար · Ժ · 7 · ա Կոր · Գ · 16 · Եփե · Ե · 31 ·
ՀԳԼ · Գ · 7, 10, 11 ·
‡ԵԼ · Լ · 25 · Եա · իե · 3 ·

ՀՄաա · Ժ · 16 · Բ Կոր · ԺԱ · 3 ·
ՔՅաա · ԺԲ · 9 · Ի · 2 ·
‡ԳԼ · Բ · 17 ·

ՐՀՄՐ 13 · Բ Կոր · ԺԱ · 3 · ա ՏԻՄ · Բ · 14 ·

ՒՀՄՐ 7 · Գոր · Իշ 18 ·

† Կա՛ տես Նեղու

Ը ա ՏԻՄ · Բ · 14 ·
ՒՀՄՐ 12 · 17 ·
ԸՀՄՐ 5 ·
ՔԳԼ · Բ · 25 ·

ԺՅՈՐ · ԼԲ · 1 ·
ՃՅՈՐ · Լ · 33 · ԵՐԻՄ · Իգ · 24 · ԱՄՈՎ · Թ · 3 ·
ԼԳԼ · Բ · 25 · ԵԼ · Գ · 6 · ա ԳՕՀ · Գ · 20 ·

ԻԳԼ · Բ · 18 · ՅՈՐ · Լ · 33 · ԱԳԱԿ · ԻԲ · 13 ·

ԺՀՄՐ 4 · Բ Կոր · ԺԱ · 3 · ա ՏԻՄ · Բ · 14 ·

կոչուի · քանզի էր *երիկէն ըառ-
24 նուեցաւ · ՃԱնոր համար երիկը պիտի ձգէ իր հայրը ու իր մայրը, և իր կնականը պիտի յարի · ու մէկ
25 մարմին պիտի ըլլան · Եւ Ադամ ու իր կնիկը երկուքն ալ ՙ մերկ էին, ու չէին †ամչնար ։

ԳԼ · Գ

1 Կնիկը օձէն կը խաբուի · 6 Ադամ ու իր կինը մեղքի մէջ կ'իյնան · 9 Աստուած անոնց դատաստան կ'ընէ · 14 Օձը կ'անիծուի · 15 Կընկանը սերունդը · 16 Մարդկային սերն պատիժը · 21 Նախաստեղծներուն հանդերձները · 22 Անոնք դրախտէն կը վռընտուին ։

1 Եւ Տէր Աստուծոյ ըրած դաշտի բոլոր գազաններէն ՙ աւելի խորամանկ էր †օձը · ու կնկանը ըսաւ ։ Իրաւ Աստուած ըսա՞ւ թէ Պարտէզին ամէն ծառէն պիտի չու-
2 տէք ։ Եւ կնիկը օձին ըսաւ, Պարտէզին ծառերուն պտուղէն կ'ու-
3 տենք · Բայց †պարտէզին մէջտեղը եղած ծառին պտուղէն՝ Աստուած ըսաւ ։ Անկէ մի՛ ուտէք, և անոր մի՛
4 դպչիք, որ չմեռնիք ։ Եւ օձը կնկանը ըսաւ, Չէ՛ թէ անշուշտ
5 պիտի մեռնիք · քանզի Աստուած գիտէ թէ՝ ան օրը որ անկէ ուտէք, †աչքերնիդ պիտի բացուի, և աստուածներու պէս պիտի ըլլաք՝ բարին ու չարը գիտնալով ։
6 Եւ կնիկը տեսնելով որ ծառը աղեկ էր կերակուրի համար, և հաճելի աչքերուն, ու փափաքելի՝ †իմաստուն ընելու՞ համար, առաւ անոր պտուղէն ու կերաւ, և իրեն հետ իր երկանն ալ տուաւ, և †անիկայ
7 կերաւ ։ Ու անոնց երկուքին †աչքերը բացուեցան, ու †մերկ ըլլալնին գիտցան · և թզենիի տերևներ կարեցին, ու իրենց ծածկոցներ
8 ըրին ։ Եւ օրուան զով ատենը պարտէզին մէջ պտրտող Տէր Աստուծոյ †ձայնը լսեցին · ՚ և Ադամ ու իր կնիկը Տէր Աստուծոյ երեսէն պարտէզին ծառերուն մէջը †պահուե-
9 ցան ։ Եւ Տէր Աստուած Ադամը
10 կանչեց ու ըսաւ անոր, Ո՞ւր ես ։ Եւ անիկայ ըսաւ, Պարտէզին մէջ քու ձայնդ լսեցի, ու վախցայ ՚ ինչու
11 որ մերկ էի, ու պահուեցայ ։ Եւ Ուրո՞ւմէ ըսաւ ։ Ո՞վ պատմեց քեզի քու մերկ ըլլալդ · արդեօք կերա՞ր ան ծառէն՝ որուն համար քեզի պա-
12 տուիրեցի որ անկէ չուտես ։ Եւ Ադամ ըսաւ, †Ան կնիկը որ ինծի հետ ըլլա՞ տուիր, ան ինծի տուաւ
13 ծառէն, ու ես կերայ ։ Եւ Տէր Աստուած ըսաւ կնկանը, †Ինչ է ասքու ըրածդ · և կնիկը ըսաւ, †Օձը ինս
14 խաբեց, ու ես կերայ ։ Եւ Տէր Աստուած օձին ըսաւ ։ Ան ընելուդ համար՝ ամէն անասուններէն և դաշտին ամէն գազաններէն անիծեալ ըլլաս · փորիդ վրայ քալես, ու կենացդ բոլոր օրերը †հող ուտես ։
15 Եւ քուկին ու կնկանը մէջ տեղը, և հքու սերունդիդ ու †անոր սերունդին մէջտեղը թշնամութիւն պիտի դնեմ · ան քու գլուխդ պիտի ‡ջախջախէ, և դուն անոր գարշա-
16 պարը պիտի ‖խայթես ։ Եւ կնկանը րսաւ, Քու յղութեանդ ցաւերը խիստ պիտի շատցընեմ · †ցաւով զաւակ ծնանիս, ու էրկանդ ՚ ձգտանդ ըլլաս, ու անիկայ ՚քու վրադ
17 իշխէ ։ Եւ Ադամին րսաւ, Որովհետև դուն †քու կնկանդ խօսքը մտիկ ըրիր, և չան ծառէն կերար, ՚որուն համար պատուիրեցի քեզի՝ ըսելով, Չուտես անկէ, երկիրը քու պատճառովդ չանիծեալ ըլլայ · կենացդ բոլոր օրերուն մէջ ՚նեղու-
18 թիւնով ուտես անկէ · Եւ Էփուշ ու տատասկ բուսցընէ քեզի, և
19 ՙ դաշտին խոտը ուտես ։ ՙերեսիդ քրտինքովը ուտես †՚ՙ հացդ, մինչև գետինը դառնալդ, որ անկէ առնուեցար · քանզի †հող ես դուն, ու †հողին պիտի դառնաս ։
20 Եւ Ադամ իր կնկանը անունը՝ §Եւայ դրաւ · ինչու որ ամէն կենդանութիւն ունեցողներուն մայրը
21 անիկայ էր ։ Եւ Տէր Աստուած Ադամին ու անոր կնկանը կաշիէ հանդերձներ շինեց, ու անոնց հագ-
22 ցուց ։ Եւ Տէր Աստուած րսաւ, †Անա՛ Ադամ մեզմէ մէկուն պէս եղաւ՝ բարին ու չարը գիտնալու · և հիմա չըլլայ որ իր ձեռքը երկընցընէ, ու †կենաց ծառէն ալ առնէ, և ուտէ ու յաւիտեանապրի ·
23 Ուստի Տէր Աստուած Եդէմի պարտէզէն դուրս ըրաւ զանիկայ, ՙ որ երկիրը գործէ, ուսկից որ առնուած
24 ըլաւ ։ Այսպէս վռընտեց Ադամը · ու Եդէմի պարտէզին †արևելեան կողմն †քերովբէները ու ամէն կողմ դարձող բոցեղէն սուրը դրաւ, կենաց ծառին ճամբան պահելու համար ։

ԳԼ · Դ

1 Կայէնին ու Հաբելին ծնունդը, արուեստը, ու հաւատքը ։ 8 Հաբելին սպանուիլը ։ 11 Կայէնին անիծուիլը ։ 17 Ենովք առաջին քաղաքը ։ 19 Ղամէք ու իր երկու կնիկները ։ 25 Սեթին 26 ու Ենոսին ծնունդը ։

1 Եւ Ադամ գիտցաւ իր Եւայ կնիկը, ու ան յղացաւ, ու †Կայէնը ծնաւ, և բսաւ ։ Մարդ ստացայ Տէ-
2 րոջմէն ։ Եւ դարձեալ անոր Հաբէլ եղբայրը ծնաւ · և Հաբէլ ոչխարներու հովիւ եղաւ, բայց

ՐՀՄՐ 5 · Եա · ԺԲ · 12 · Խե · 12, 13 · ԵրԻմ · Իբ · 23 · ՅԳԼ · Բ · 9 · ՙԳԼ · Գ · 2 · Թ · 20 · †ԳԼ · Բ · 8 · †Սաղ · ՃԳ · 4 · ԵԲԲ · ա · 7 · —— 4003 ‡ատացուած ։

3 կայէն – երկիրը կը դործէր ։ Ու
եղաւ որ ժամանակ մը եղբը՝ կա-
յէն ի երկրի պտուղէն Տէրոջը ըն-
4 ծայ բերաւ ։ Եւ Հաբէլ ինքն ալ
իր ոչխարներուն է առջինեկներէն
ու անոնց պարարտներէն բերաւ .
և Տէրը ը Հաբելին ու անոր ընծա-
5 յին նայեցաւ . Բայց կայէնին ու
անոր ընծային չնայեցաւ . ուստի
կայէն խիստ բարկացաւ ու ի երեսը
6 կախեց ։ Եւ Տէրը կայէնին ըսաւ ,
Ինչո՞ւ բարկացար , ու ինչո՞ւ երե-
7 սդ կախեցիր . Թէ որ աղէկ ընես ,
ընդունելի չ՚ըլլար . և թէ որ աղէկ
չընես , * մեղքը դրանը քով պառ-
կած է . Ձև անիկայ քեզի պիտի
հնազանդի , ու դուն անոր պիտի
իշխես ։
8 Եւ կայէն իր Հաբէլ եղբօրը հետ
խօսեցաւ . ու եղաւ որ երբ անոնք
դաշտն էին , կայէն իր Հաբէլ եղ-
բօրը վրայ ելաւ ու ի սպաննեց զա-
9 նիկայ ։ Եւ Տէրը կայէնին ըսաւ ,
ԷՈ՞ւր է քու եղբայրդ Հաբէլ ։
Եւ անիկայ բսաւ , Ի Չեմ գիտեր .
միթէ ես իմ եղբօրս պահապանն
10 եմ ։ Եւ Տէրը բսաւ , Ի՞նչ ըրիր .
քու եղբօրդ ի արիւնին ձայնը դէտ-
11 նէն ինձի կը բողոքէ ։ Եւ հիմա
դուն անիծեալ ես երկրէն , որ իր
բերանը բացաւ եղբօրդ արիւնը քու
12 ձեռքէդ ընդունելու ։ Երբ որ
երկիրը գործես , այսուհետև իր
արդիւնքը չտայ քեզի . երկրի մէջ
աստանդական ու թափառական
13 ըլլաս ։ Եւ կայէն բսաւ Տէրոջը ,
Իմ † մեղքս թողութիւն դտնելու
չափէն՞ աւելի մեծ է ։ Ի Ահա զիս
այսօր երկրիս երեսէն վռընտեցիր ,
ու ես Ն քու երեսդ պիտի պա-
հուիմ , ու երկրի մէջ աստան-
դական ու թափառական պիտի
ըլլամ . և պիտի ըլլայ որ՝ Ի ով որ
զիս գտնէ , զիս պիտի մեռցընէ ։
15 Եւ Տէրը ըսաւ անոր , Ուրեմն ով
որ կայէնը սպաննէ , անկէ ի եօթն-
պատիկ վրէժ առնուի ։ Եւ Տէրը
‡ նշան մը դրաւ ‡ կայէնին , որ գտնո-
ղը զինքը չմեռցընէ ։
16 Եւ կայէն ՙ Տէրոջը առջևէն ելաւ ,
ու Եդեմի արևելեան կողմը՝ Նայիդ
17 երկիրը բնակեցաւ ։ Եւ կայէն իր
կնիկը գիտցաւ , ու անիկայ յղա-
ցաւ , ու Ենովքը ծնաւ . և քաղաք
մը կը շինէր ՚ի ըստ անուանը
18 որդւոյն անուանը
իր Ենովք դրաւ ։ Ու Ենովք ծնաւ
Գայիրադը , և Գայիրադ ծնաւ
Մայիէլը , ու Մայիէլ ծնաւ Մա-
թուսայէլը , և Մաթուսայէլ ծնաւ
19 Ղամէքը ։ Եւ Ղամէք իրեն եր-
կու կնիկ առաւ . մէկուն անունը
Ադդա , ու միւսին անունը Սէլլա
20 էր ։ Եւ Ադդա ծնաւ Ցաբէլը ,
որ վրանաբնակներուն ու հովիւնե-
21 րուն հայրն էր ։ Ու անոր եղբօրը
անունը Ցաբալ էր , որ բոլոր քնա-
րահարներուն ու սրնդահարներուն
22 Ն հայրն էր ։ Եւ Սէլլա ալ Ծնաւ
Թուբէլկայէնը , որ պղնձէ ու եր-
կաթէ ամէն գործիք կը շինէր . և
Թուբէլկայէնին քոյրը Նաամա էր ։
23 Եւ Ղամէք իր կնիկներուն՝ Ադ-
դային ու Սէլլային բսաւ , Ձայնս
լսեցէք՝ ո՛վ Ղամէքի կնիկները ,
ականջ դրէք իմ խօսքիս . ինչու
որ ես մարդ մը սպաննեցի ինձի
վերք , ու երիտասարդ մը՝ ինձի հա-
24 րուածք ըլլալէ ։ Թէ որ կայէնին
համար ե եօթնպատիկ վրէժ առ-
նուի , Ղամէքին համար ալ եօթա-
նասունեւեօթը անգամ ։
25 Եւ Ադամ դարձեալ իր կնիկը
դիտցաւ , ու անիկայ որդի մը ծը-
նաւ , և անոր ՚ անունը ‖ Սէթ դրաւ .
քանդի ը՝՝՝ , Աստուած ինձի կա-
յէնին մեռցուցած Հաբելին տեղը
26 ուրիշ սերունդ մը տուաւ ։ Եւ
Սէթ ալ ՚ որդի մը ծնաւ , ու անոր
անունը Ենովս դրաւ . ան ատենը
սկսուեցաւ Ն Տէրոջը § անունը կան-
չել ։

Գլ . ե

1 Ադդահամարութիւն՝ Ադամին մինչև Նոյ ։
24 Ենովքին Աստուածահաճոյ վարքը ու եր-
կինքը փոխուիլը ։

1 Այս է – Ադամին ազգաբանութեան
գիրքը ։ Ան օրը որ Աստուած
մարդը ստեղծեց , ի Աստուծոյ պատ-
2 կերովը ըրաւ զանիկայ . ի Արու և
էգ ստեղծեց զանոնք , և օրհնեց
զանոնք , ու անոնց ստեղծուած օրը
անոնց անունը ‡ Ադամ դրաւ ։
3 Եւ Ադամ հարիւր երսուն տարի
ապրեցաւ , և իր նմանութեամբը՝
իր պատկերին պէս որդի ծնաւ , և
4 ր անոր անունը Սէթ դրաւ ։ Եւ
Ի Ադամին օրերը՝ Սէթը ծնանելէն
ետքը՝ ութը հարիւր տարի եղաւ ,
ու տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։
5 Եւ Ադամին կենացը բոլոր օրերը
ինը հարիւր երսուն տարի եղաւ .
ի ու մեռաւ ։
6 Եւ Սէթ հարիւր հինգ տարի ապ-
7 րեցաւ , ու ը ծնաւ Ենովսը ։ Եւ
Սէթ՝ Ենովսը ծնանելէն ետքը՝
ութը հարիւր եօթը տարի ապրե-
ցաւ , և տղաքներ ու աղջիկներ
8 ծնաւ ։ Եւ Սէթին բոլոր օրերը
ինը հարիւր տասներկու տարի ե-
ղաւ . ու մեռաւ ։
9 Ու Ենովս իննսուն տարի ապ-
10 րեցաւ , և Կայնանը ծնաւ ։ Ու
Ենովս՝ Կայնանը ծնանելէն ետքը՝
ութը հարիւր տասնուհինգ տարի

Ն . ք . դբ . Իբր 4003

– Գլ . դ . 23 , թ . 20 ։
բ Թուա . ժը . 12 ։
ե Թուա . ժը . 17 ։ Ռադ . դ . 9 ։
ը Եբր . ժա . 4 ։
ի Գլ . ը . 2 ։

* Կ՚ըմեղքի պատարագը Ղեւ . դ . 16 ։

Իբր 3875

ի Մատ . իդ . 35 ։ ա Ցո՛ . դ . 12 ։ Ցուդ . 11 ։
ը Սաղ . թ ։ 12 ։
ը Ցո՛ . ը ։ 44 ։
ժ Եբր . ժը . 24 ։ Ցատ . ղ . 10 ։

† Կ՚ըպահիժ՝ կրնայ կարդալ՝ Թեթև

ի Ցոբ . ժե . 20–24 ։
լ Սաղ . ծա . 11 ։
ի Գլ . թ . 6 ։ Թուա . լե . 19 , 21 , 27 ։
ժ Սաղ . հթ . 12 ։
ի Եզեկ . թ . 4 , 6 ։

‡ Կ՚ընշան վրայ ,

՚ դ Թագ . ժդ . 23 ։ իդ . 20 ։ Երեմ . իդ . 39 ։ Ծբ . 3 ։
Իբր 3875
ն Սաղ . խթ . 11 ։

Ն . ք . դբ . Իբր 3875

ղ Հռոմ . դ . 11 , 12 ։

ե Հբր 15 ։
3874
՚ Գլ . ե . 3 ։
§ Յ՚ դրաւած ։

յ Գլ . ե . 6 ։
Ն գ Թագ . ժբ . 24 ։ Սաղ . ՃԺԷ . 17 ։ Ցովել . բ . 32 ։ Սոփ . գ . 9 ։ ա Կոր . ա . 2 ։
3769
§ Կ՚ըանուանուիլ

4004
– ա Մն . ա . 1 ։ Ղբ . գ . 36 ։
բ Գլ . ա . 26 ։ Եփես . գ . 24 ։ Կող . գ . 10 ։
ե Գլ . ա . 27 ։
§ Յ՚ մարդ ։
3874

ը Գլ . գ . 25 ։
ի ա Մն . ա . 1 , ճ ։
ղ Գլ . ա . 28 ։

ի Գլ . գ . 19 ։ Իբր . թ . 27 ։
ը Գլ . գ . 26 ։
3769

3679

Ն. Ք. ԴԲ.
3679
ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկ-
11 ներ ծնաւ ։ Ու Ենովսին բոլոր օրե-
րը ինը հարիւր հինգ տարի եղաւ.
ու մեռաւ ։
3609
12 Եւ Կայնան եօթանասուն տարի
ապրեցաւ, ու ծնաւ Մաղաղիէլը ։
13 Եւ Կայնան՝ Մաղաղիէլը ծնանելէն
ետքը՝ ութը հարիւր քառասուն տա-
րի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղ-
14 ջիկներ ծնաւ ։ Եւ Կայնանին բոլոր
օրերը ինը հարիւր տասը տարի ե-
ղաւ ու մեռաւ ։
3544
15 Եւ Մաղաղիէլ վաթսունըհինգ
տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Յա-
16 րեդը ։ Եւ Մաղաղիէլ՝ Յարեդը
ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր եր-
սուն տարի ապրեցաւ, և տղաքներ
17 ու աղջիկներ ծնաւ ։ Եւ Մաղա-
ղիէլին բոլոր օրերը ութը հարիւր
իննսունըհինգ տարի եղաւ. ու
մեռաւ ։
3382
18 Եւ Յարեդ հարիւր վաթսուն-
ուերկու տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ
Բ Յուդ. 14, 15.
19 Բ Ենովքը ։ Եւ Յարեդ՝ Ենովքը
ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր տա-
րի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղ-
20 ջիկներ ծնաւ ։ Եւ Յարեդին բո-
լոր օրերը ինը հարիւր վաթսուն-
ուերկու տարի եղաւ. ու մեռաւ ։
3317
21 Ու Ենովք վաթսունըհինգ տա-
րի ապրեցաւ, և ծնաւ Մաթուսա-
22 ղան ։ Ու Ենովք՝ Մաթուսաղան
ծնանելէն ետքը՝ երեք հարիւր տա-
Ժ Գէ. Զ. 9. ԺԵ. 1. Իդ. 40. Գ Թագ. Ի. 3. Սաղ. ԺԶ. 8. ԾԺԶ. 9. ԾԻԸ. 1. Միք. Զ. 8. Մաղ. Բ. 6.
րի Ժ Աստուծոյ հետ քալեց, և տը-
23 ղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։ Ու
Ենովքին բոլոր օրերը երեք հարիւր
24 վաթսունըհինգ տարի եղաւ ։ Ու
Ենովք Է Աստուծոյ հետ քալեց, և
չէր գտնուեր, ինչու որ Աստուած
առաւ զանիկայ ։
Է Դ Թագ. Բ. 11. Եբր. ԺԱ. 5.
25 Եւ Մաթուսաղայ հարիւր ութ-
սունըեօթը տարի ապրեցաւ, ու
3130
26 ծնաւ Ղամէքը ։ Եւ Մաթուսա-
ղայ՝ Ղամէքը ծնանելէն ետքը՝ եօ-
թը հարիւր ութսունըերկու տարի
ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկ-
27 ներ ծնաւ ։ Եւ Մաթուսաղային
բոլոր օրերը ինը հարիւր վաթսու-
նըինը տարի եղաւ. ու մեռաւ ։
28 Եւ Ղամէք հարիւր ութսուն-
2948
ուերկու տարի ապրեցաւ, ու որդի
Լ Ղու. Գ. 36. Եբր. ԺԱ. 7. Ա Պետ. Գ. 20.
29 մը ծնաւ. Եւ անոր անունը Լ *Նոյ
դրաւ՝ ըսելով, Ասիկայ մեզ պիտի
հանգստացընէ մեր գործքերէն ու
մեր ձեռքերուն աշխատութենէն՝
* Ա՝ Հանգստութիւն.
Է որ Տէրոջը անիծած երկրին պատ-
Է Գէ. Գ. 17. Դ. 11.
30 ճառաւ է ։ Եւ Ղամէք՝ Նոյը
ծնանելէն ետքը՝ հինգ հարիւր ինն-
սունըհինգ տարի ապրեցաւ, և
2353
31 տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։ Եւ
Ղամէքին բոլոր օրերը եօթը հա-
րիւր եօթանասունըեօթը տարի
եղաւ. ու մեռաւ ։

32 Եւ Նոյ հինգ հարիւր տարեկան
եղաւ. և Նոյ ծնաւ Ժ Սէմը, Քամը
ու Լ Յաբեթը ։

Ն. Ք. ԴԲ.
2448
Ժ Գէ. Գ. 10.
Լ Գէ. Ժ. 21.

ԳԼ. Զ.

1 Մարդոց չարութիւնը շատնալուն համար՝ Աստուած ջրհեղեղը կը սպառնայ ։ 8 Նոյ շնորհք կը գտնէ Աստուծոյ առջեւ ։ 14 Տապանին շինութիւնը ։

— Գէ. Ա. 28.
Բ Օր. Է. 3, 4.
Գ Թագ. Ժ. 16, 17. Ա Պետ. Գ. 19, 20.
† Եբր. չորրէ.
Դ Սաղ. ՀԸ. 39.

1 Եւ եղաւ որ —երբ մարդիկ երկրի
վրայ շատնալ սկսեցին, ու իրենց
2 աղջիկներ ծնան, Աստուծոյ որդիքը
մարդոց աղջիկներուն գեղեցիկ ըլ-
լալը տեսնելով՝ Բ ամէն իրենց ընտ-
րածներէն իրենց կնիկներ կ'առնէ-
3 ին ։ Եւ Տէրը ըսաւ, Գ Իմ հոգիս
միշտ մարդու վրայ պիտի † չմնայ.
Դ վասն զի անիկայ մարմին է. բայց
անոր օրերը հարիւր քսան տարի
4 ըլլայ ։ Ան օրերը երկրի մէջ հսկա-
ներ կային. և անկէ ետքն ալ երբոր
Աստուծոյ որդիքը մարդոց աղջիկ-
ներուն կը մտնէին, որոնք անոնց
զաւակներ կը ծնանէին, ասոնք 'ի
վաղուց հետէ զօրաւոր ու անուանի
5 մարդիկ էին ։ Եւ Տէրը երբոր
տեսաւ որ մարդոց չարութիւնը
երկրի վրայ կը շատնար, և Ե անոնց
սրտին խորհուրդներուն բոլոր գա-
ղափարները միայն չար էին ամէն
6 օր, Տէրը երկրի վրայ մարդը ստեղ-
ծելուն Զ զղջաց, ու Է իր սրտին
7 մէջ տրտմեցաւ. Եւ Տէրը ըսաւ,
Երկրին վրայէն ջնջեմ մարդը՝ որ
ստեղծեցի, մարդէն մինչև անա-
սունները և սողունները ու եր-
կինքին թռչունները. ինչու որ
զանոնք ստեղծելուս կը զղջամ ։
8 Բայց Նոյ Ը Տէրոջը առջեւ շնորհք
գտաւ ։

Ե Գէ. Ը. 21. Բ Օր. ԻԹ. 19. Առակ. Զ. 18. Մատ. ԺԵ. 19.
Զ Տե՛ս Թուոց. ԻԴ. 19. Ա Թագ. ԺԵ. 11, 29. Բ Թագ. ԻԴ. 16. Մաղ. Գ. 6. Յակ. Ա. 17.
Է Եփ. ԿԴ. 10. Եփե. Դ. 30.
Ը Գէ. ԺԹ. 19. Ել. ԼԳ. 12, 13, 16, 17. Ղու. Ա. 30. Գործ. Է. 46.
‡ Եբր. Ասոնք են Նոյի ծնունդները.
Թ Գէ. Է. 1. Եզեկ. ԺԴ. 14, 20. Հռով. Ա. 17. Եբր. ԺԱ. 7. Բ Պետ. Բ. 5.

9 ‡ Աս է Նոյի պատմութիւնը.
Թ Նոյ իր դարուն ժողովուրդին մէջ արդար
ու կատարեալ մարդ մըն էր. Նոյ
10 Ժ Աստուծոյ հետ քալեց ։ Եւ Նոյ
ծնաւ երեք որդի, Ի Սէմը, Քամը ու
11 Յաբեթը ։ Ու երկիրը Լ Աստուծոյ
առջեւ ապականեցաւ, ու Խ երկիրը
12 անիրաւութեամբ լեցուեցաւ ։ Եւ
Աստուած Ծ երկրի վրայ նայեցաւ,
և ահա՛ ապականած էր. ինչու որ
երկրի վրայ ամէն մարմին իր ճամ-
13 բան ապականեր էր ։ Եւ Աս-
տուած ըսաւ Նոյին, Բոլոր մար-
մինին Կ վերջը հասած է իմ առջեւս.
ինչու որ երկիրը անոնց ‖ միջոցովը
անիրաւութեամբ լեցուեցաւ. և
Հ ահա՛ ես զանոնք երկրին հետ պիտի
14 աւրեմ ։ Արդ դուն քեզի § խիժա-
բեր փայտէ տապան մը շինէ. տա-
պանին մէջ խորշե՛ր շինէ, և զանի-
կայ ներսէն ու դուրսէն ձիւթով
15 ծեփէ՛ ։ Եւ աս ձեւով շինես անի-
կայ. տապանին երկայնութիւնը
երեք հարիւր կանգուն, լայնու-

Ժ Գէ. Ե. 22.
Ի Գէ. Ե. 32.
Լ Գէ. Է. 1. Ժ. 9. Ժդ. 13. Բ Մն. ԼԴ. 27. Ղու. Ա. 6. Հռով. Բ. 13. Գ. 19.
Խ Եզեկ. Ը. 17. Ի. 16. Ամ. Բ. 8, 17.
Ծ Գէ. ԺԸ. 21. Սաղ. ԺԴ. 2. ԼԴ. 13, 14. ԾԴ. 2, 3.
Կ Երեմ. ծա. 13. Եզեկ. Է. 2, 3, 6. Ամով. Ը. 2. Ա Պետ. Դ. 7.
‖ Եբր. երեսէն
Հ Հմր 17.
§ Կամ նոճի

Ն · ք · գբ · 2448

* Կ՚ելլարկ

Յ Հմր 13 ։ ԳԼ · է · 4 , 21 , 22 , 23 ։ բ Պետ · բ · 5 ։

Ը ԳԼ · է · 1 , 7 , 13 ։ ա Պետ · գ · 20 ։ բ Պետ · բ · 5 ։

ԺԳԼ · է · 8 , 9 , 15 , 16 ։

ՃԳԼ · է · 9 , 15 ։ Տե՛ս գԼ · բ · 19 ։

ՅԵբր · ժա · 7 ։ Տե՛ս ԵԼ · խ · 16 ։ ՆԳԼ · է · 5 , 9 , 16 ։

2349

— Հմր 7 · 13 ։ Մատ · իդ · 38 ։ ժէ · 26 ։ Եբր · ժա · 7 ։ ա Պետ · գ · 20 ։ բ Պետ · բ · 5 ։

ԲԳԼ · է · 9 ։ Սաղ · լդ · 18 , 19 ։ Ա-մակ · ժ · 9 ։ բ Պետ · բ · 9 ։

ԻՀմր 8 ։ ՂԼ · ժա ։

ՒՂԼ · ժ · 10 ։ Նեղկ · խդ · 23 ։

Ի Հմր 12 , 17 ։ ՂԳԼ · է · 22 ։

2349

Ի Հմր 1 ։

թիւնը յիսուն կանգուն , և բարձրութիւնը երեսուն կանգուն ըԼԼ՟ ։

16 Տապանին *լուսամուտ շինես , ու զանիկայ մէկ կանգունի չափով լմընցընես վերէն , և տապանին դուռը դի՚ կողմէն դնես . ներքնատունով , միջնատունով ու վերնատունով շինես անիկայ ։ 17 Եւ ես ահա՛ երկրի վրայ ջրհեղեղ պիտի բերեմ , երկինքին տակը կենդանութեան շունչ ունեցող բոլոր մարմինը կորսընցընելու համար . երկրի վրայ ինչ որ կայ՝ պիտի սատկի ։ 18 Բայց քեզի հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ , ու տապանը պիտի մտնես , դուն ու քու որդիքդ , և կնիկդ ու որդւոյդ կնիկները քու 19 հետդ ։ Եւ ամէն անասուններէն՝ ամէն մարմինէն՝ ՚ամենէն երկերկու հատ տապանը բերես , որ քեզի հետ ողջ մնան . արու և էգ ըլլան անոնք ։ 20 Թռչուններէն իրենց տեսակին պէս , և ընտանի անասուններէն իրենց տեսակին պէս , երկրի բոլոր սողուններէն իրենց տեսակին պէս , ամենէն երկերկու հատ ՚քեզի պիտի 21 գան՝ ողջ մնալու համար ։ Եւ դուն ա՛ռ քեզի ամէն ուտելիքներէն՝ որ կ՚ուտուին , ու քո՛վդ ժողվէ , որ 22 քեզի ու անոնց ուտելիք ըլլայ ։ Եւ ըրաւ Նոյ՝ ՚Աստուծոյ իրեն բոլոր պատուիրածին պէս , ՚այնպէս ըրաւ ։

ԳԼ · Է

1 Նոյ իր ընտանիքովը ու ամէն տեսակ կենդանիներով տապանը կը մտնէ ։ 17 Ջրհեղեղին սկիզբը և տեւողութիւնը ։

1 Ի՚ Տէրը ըսաւ Նոյին , — Դուն քու բոլոր տունովդ տապանը մտիր . ինչու որ ասդրուս *արդար տեսայ ։ 2 Ամէն †մաքուր անասուններէն քեզի եօթնեակ հատ առնես՝ արու և էգ . իսկ †անմաքուր անասուններէն 3 երկերկու հատ՝ արու և էգ ։ Երկինքի թռչուններէն ալ եօթնեակ հատ առնէ՝ արու և էգ , բոլոր երկրի վրայ ՚անոնց սերունդը ողջ պահելու համար ։ 4 Ինչու որ եօթը օրէն ետքը երկրի վրայ Է քառասուն օր ու քառասուն գիշեր անձրև պիտի բերեմ , և ամէն էակը՝ որ ըրի , երկրին վրայէն պիտի ջնջեմ ։ 5 Եւ Նոյ ՏԷրոջը բոլոր իրեն պատուիրածին պէս ըրաւ ։ 6 Եւ Յհեղեղը երկրի վրայ եղած ատենը Նոյ վեց հարիւր 7 տարեկան էր ։ Եւ Է Նոյ ու իր որդիքը , և իր կնիկը ու իր որդւոյը կնիկները իր հետը Յհեղեղին ջուրերուն պատճառաւ տապանը 8 մտան ։ Մաքուր անասուններէն , ու անմաքուր անասուններէն , և թռչուններէն , ու երկրի վրայ 9 ամէն սողացողներէն՝ Զոյգ զոյգ արու և էգ տապանին մէջ Նոյին գացին , ինչպէս որ Աստուած Նոյին 10 պատուիրած էր ։ Եւ եղաւ որ եօթը օրէն ետքը Յհեղեղին ջու-11 րերը երկրի վրայ եկան ։ Նոյին կենացը վեց հարիւրերորդ տարին՝ երկրորդ ամիսը՝ ամսուն տասնուեօթներորդ օրը՝ նոյն օրը Ըմեծ անդունդին բոլոր աղբիւրները ճեղքուեցան , ու Ի երկնից պատուհանները բացուեցան . 12 Ու Ի երկրի վրայ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր անձրև եկաւ ։ 13 Ճիշդ նոյն օրը՝ Ինոյ , և Նոյին որդիները՝ Սեմ ու Քամ և Յաբեթ , և Նոյին կնիկը , ու անոր որդւոյը իրենք կնիկները 14 անոնց հետ տապանը մտան . Լ Անոնք , ու բոլոր գազանները իրենց տեսակին պէս , և բոլոր ընտանի անասունները իրենց տեսակին պէս , ու երկրի վրայ սողացող բոլոր սողունները իրենց տեսակին պէս , և բոլոր թռչունները իրենց տեսակին պէս , ամէն տեսակ թեւաւոր թռչուն , 15 չուն , կենդանութեան շունչ ունեցող ամէն մարմինէն երկերկու հատ 16 Նոյին քով Ի տապանը մտան ։ Եւ Տ՚Աստուած անոր պատուիրեր էր . և Տէրը անոր ետևէն դ՚դռնէն դոցեց ։ 17 Ու երկրի վրայ քառասուն օր Յհեղեղ եղաւ . և ջուրերը շատցան ու տապանը վերցուցին , և անիկայ 18 երկրէն բարձրացաւ ։ Եւ ջուրերը զօրացան ու խիստ շատցան երկրի վրայ . ու Հ տապանը ջուրերուն երե-19 սին վրայ կը պտրտէր ։ Եւ ջուրերը երկրի վրայ խիստ շատ զօրացան , ու բոլոր երկինքին տակը եղող Յ ամէն բարձր լեռները ծածկուեցան ։ 20 Ջուրերը տասնուհինգ կանգուն վեր բարձրացան , և լեռները ծած-21 կուեցան ։ Ու երկրի վրայ շարժող ամէն մարմին՝ թէ թռչուն , թէ անասուն , թէ գազան , և թէ երկրի վրայ սողացող ամէն սողուն , և 22 ամէն մարդ մեռաւ ։ Ցամաքի վրայ եղող ամէնը՝ որ ռնգանցը մէջ կենդանութեան շունչ ունէր , ա-23 մէնքն ալ մեռան ։ Ու երկրի երեսին վրայ եղող ամէն էակը ջնջուեցաւ , մարդէն մինչև անասունը , սողունէն մինչև երկինքի թռչունը . անոնք երկրէն ջնջուեցան . ու Ի մնաց Նոյ մնաց՝ և իրեն հետ տապանին 24 մէջ եղողները ։ Ի՚ Եւ ջուրերը երկրի վրայ հարիւր յիսուն օր †բարձրացած մնացին՚՚ ։

ԳԼ · Ը

1 Ջուրերը քաշուելով , 4 տապանը Արարատ լեռներուն վրայ կը նստի ։ 7 Նոյ կ՚արձակէ

Ն · ք · գբ · 2349

Ը ԳԼ · բ · 2 ։ Ա՚մակ · բ · 28 ։ Եղկ · իդ · 19 ։

Ի ԳԼ · ա · 7 ։ բ · 2 ։ Սաղ · նբ · 23 ։

ՃՀմր 4 · 17 ։

Ի Հմր 1 , 7 ։ ԳԼ · է · 18 ։ Երբ · ժա · 7 ։ ա Պետ · գ · 20 ։ բ Պետ · բ · 5 ։

Լ Հմր 2 , 3 , 8 , 9 ։

Ի ԳԼ · է · 20 ։

Ֆ Հմր 2 , 3 ։

Ն Հմր 4 , 12 ։

Հ Սաղ · ճդ · 26 ։

Յ Սաղ · ճդ · 6 ։ Երեմ · գ · 23 ։

ՂԳԼ · է · 13 , 17 ։ Հմր 4 ։ Ցոր · իբ · 16 ։ Մատ · իդ · 39 ։ Ղև · ժէ · 27 ։ բ Պետ · գ · 6 ։

ՖԳԼ · բ · 7 ։

Ա՚մ Պետ · գ · 20 ։ բ Պետ · բ · 5 ։ գ · 6 ։

ՅԳԼ · բ · 3 ։ Ի՚ Ես Դ՚ռ Հմր 11 ։ ԳԼ · բ · 4 Ի՚ Հխ ։

† Եբր · զ՚բացան ։

Ն. Ք. ԳՔ.
2349

ագռաւը ու աղաւնին . 15 Աստուծոյ հրամանովը տապանէն դուրս կ'ելլէ . 20 սեղան շինելով զոհ կը մատուցանէ ։ 21 Աստուած ան զոհը կ'ընդունի , ու խօսք կու տայ որ մէյմըն ալ երկիրը չանիծէ ։

ա Գլ. ԺԹ. 29 ։ Ել. Բ. 24 ։ Թագ. Ա. 19 ։
բ Ել. ԺԴ. 21 ։
գ Գլ. Է. 11 ։
դ Յոբ. ԼԸ. 37 ։
ե Գլ. Է. 24 ։

1 Եւ Աստուած յիշեց Նոյը ու անոր
հետ տապանին մէջ եղած բոլոր
գազանները ու բոլոր անասուննե-
րը . և Աստուած երկրի վրայ հով
մը բերաւ , ու ջուրերը նուազե-
2 ցան ։ Նաև անդունդին աղբիւր-
ները ու երկինքին պատուհանները
գոցուեցան , և երկինքէն անձրեւ
3 կտրեցաւ ։ Ու երթալով ջու-
րերը երկրին վրայէն կը քաշուէին ,
ու հարիւր յիսուն օրէն ետքը
4 ջուրերը քիչցան ։ Եւ եօթներորդ
ամիսը՝ ամսուն տասնուեօթներորդ
օրը՝ տապանը Արարադ լեռներուն
5 վրայ նստաւ ։ Եւ ջուրերը երթա-
լով կը քիչնային մինչև տասնե-
րորդ ամիսը . տասներորդ ամ-
սուն առաջին օրը լեռներուն գլուխ-
ները երևցան ։
6 Ու եղաւ որ քառսուն օրէն
ետքը , Նոյ իր շինած տապանին
7 պատուհանը բացաւ . Եւ ագռաւը
արձակեց , որ ելաւ ու անդին աստին
կը պտըտէր՝ մինչև երկրին վրայէն
8 ջուրերուն ցամքիլը ։ Աղաւնին ալ
քովէն արձակեց , որ տեսնէ թէ ար-
դեօք երկրին վրայէն ջուրերը քիչ-
9 ցա՞ծ են . Բայց աղաւնին իր
ոտքին թաթը դնելու տեղ չգը-
տաւ , ու դէպ 'ի անոր՝ տապանը
դարձաւ . ինչու որ բոլոր երկրին
երեսը ջուրեր կային . ան առենը
իր ձեռքը երկընցուց ու առաւ զա-
նիկայ , և իր քովը տապանին մէջ
10 բերաւ ։ Ու եօթը օր ալ սպասեց ,
և նորէն աղաւնին տապանէն արձա-
11 կեց ։ Ու իրիկուան դէմ աղաւնին
անոր եկաւ , և ահա իր բերանը ձի-
թենիի նոր փրցուած տերև մը կար .
ուստի Նոյ գիտցաւ որ ջուրերը
12 երկրին վրայէն քիչցած են ։ Եւ
եօթը օր ալ սպասեց , ու նորէն
աղաւնին արձակեց , որ ալ անոր
չդարձաւ ։
13 Եւ եղաւ որ Նոյէն վեց
հարիւր ու մէկ տարին՝ առաջին
ամսուն առաջին օրը՝ ջուրերը երկ-
րին վրայէն ցամքեցան . և Նոյ
տապանին ծածկոցը վերցուց ու
նայեցաւ , և ահա՝ երկրին երեսը
14 ցամքեր էր ։ Ու երկրորդ ամիսը՝
ամսուն քսանուեօթներորդ օրը
երկիրը չորցաւ ։
15 Եւ Աստուած խօսեցաւ Նոյին
16 ու ըսաւ , Տապանէն դո՛ւրս ելիր ,
դուն ու քու կնիկդ և քու որդիքդ
և քու որդւոցդ կնիկները քեզի հետ ։
17 Քու հետդ եղող ամէն կենդանին
ամէն մարմինէն՝ թէ թռչունները ,

զ Գլ. Զ. 16 ։

2348

է Գլ. Է. 13 ։
ը Գլ. Է. 15 ։

թէ անասունները , և թէ երկրի
վրայ սողացող բոլոր սողունները
քու հետդ հանէ , որ երկրի վրայ
բազմանան ու երկրի վրայ աճին
18 ու շատնան ։ Եւ Նոյ ու իր որ-
դիքը և իր կնիկը ու իր որդւոցը
19 կնիկները իր հետը ելան . Ամէն
անասուն , ամէն սողուն ու ամէն
թռչուն՝ երկրի վրայ ամէն շարժող-
ները իրենց տեսակին պէս տապա-
նէն ելան ։
20 Եւ Նոյ սեղան մը շինեց Տէրոջը ,
ու ամէն մաքուր անասունէն և
ամէն մաքուր թռչունէն առաւ ,
ու սեղանին վրայ ողջակէզներ մա-
21 տուց ։ Եւ Տէրը անոյշ հոտը
հոտուըռտաց , և Տէրը իր սրտին մէջ
ըսաւ , Ալ ասկէ ետև մարդուն
համար նորէն երկիրը պիտի չանի-
ծեմ , քանզի մարդուն սրտին խոր-
հուրդը իր մանկութենէն չար է ,
ո՛չ ալ նորէն պիտի զարնեմ ամէն
կենդանի մարմինը , ինչպէս որ ըրի ։
22 Քանի որ երկիրը կը մնայ , սերմ
ու հունձք , ցուրտ ու տաքութիւն ,
ամառ ու ձմեռ , և ցորեկ ու գիշեր
պիտի չդադարին ։

ԳԼ. Թ.

1 Նոյ Աստուծմէ կ'օրհնուի ։ 5 Մարդասպանութիւնը սաստիկ կ'արգիլուի ։ 8 Աստուծոյ ուխտը , 13 որուն իրրև նշան՝ ծիածանը կը դրուի ։ 18 Նոյի սերունդը կը բազմանայ ։ 20 Նոյ այգի կը տնկէ , 21 ու կը գինովնայ , և իր Քամ որդիէն ծաղր կ'ըլլայ ։ 25 Քանան կ'անիծուի ։ 26 Սէմ 27 ու Յաբեթ կ'օրհնուին ։ 29 Նոյի մահը ։

1 Եւ Աստուած օրհնեց Նոյը ու
անոր որդիները , և ըսաւ ա-
նոնց , Աճեցէք ու շատցէք , ու
2 երկիրը լեցուցէք . Եւ ձեր վախը ու
երկիւղը երկրի բոլոր գազաններուն
վրայ , ու երկինքի բոլոր թռ-
չուններուն վրայ պիտի ըլլայ .
անոնք երկրի վրայ բոլոր շարժող-
ներուն հետ , ու ծովու բոլոր ձու-
կերուն հետ ձեր ձեռքը տրուած են ։
3 Ամէն շարժուն կենդանին ձեզի կե-
րակուր ըլլայ . ամէնը ձեզի կանա-
4 ջարի պէս տուի ։ Բայց միսը
ողջութիւնովը՝ այսինքն անոր արիւ-
5 նովը չուտէք ։ Եւ անշուշտ ձեր
կենացը համար՝ արիւննիդ պիտի
խնդրեմ . ամէն գազանին ձեռքէն՝
ու մարդուն ձեռքէն պիտի խընդ-
րեմ ան . մարդուն կեանքը եղբօ-
6 րը ձեռքէն պիտի խնդրեմ ։ Ո՛վ
որ մարդու արիւն թափէ , իր
արիւնն ալ մարդէ պիտի թափուի .
ինչու որ Աստուած իր պատկերին
7 պէս ստեղծեց մարդը ։ Եւ դուք
աճեցէք ու շատցէք , երկրի վրայ
բազմացէք ու անոր մէջ շատցէք ։
8 Եւ Աստուած խօսեցաւ Նոյին
ու անոր որդւոցը անոր հետ՝ ըսե-

Ն. Ք. ԳՔ.
2348

ը Գլ. Ա. 22 ։
ժ Ղև. Ժա. ։
ի Ղև. Ա. 9 ։ Եզեկ. Ի. 41 ։ Բ Կոր. Բ. 15 ։ Եփե. Ե. 2 ։
լ Գլ. Գ. 17 ։ Զ. 17 ։
կամ թէև
խ Գլ. Զ. 5 ։ Յոբ. ԺԴ. 4 ։ ԺԵ. 14 ։ Սաղ. Ծա. 5 ։ Երեմ. ԺԷ. 9 ։ Մատ. ԺԵ. 19 ։ Հռովմ. Ա. 21 ։ Գ. 23 ։
ծ Գլ. Թ. 11, 15 ։
կ Ես. ԾԴ. 8 ։
հ Երեմ. ԼԳ. 20 , 25 ։

ա Գլ. Ա. 28 ։ Հմր. 7 , 19 ։ Գլ. Ժ. 32 ։
բ Գլ. Ա. 28 ։ Ովս. Բ. 18 ։
գ Բ Օր. ԺԲ. 15 ։ ԺԴ. 3 , 9 , 11 ։ Գոր. Ժ. 12 , 13 ։
դ Հռովմ. ԺԴ. 14 , 20 ։ Ա Կոր. Ժ. 23 , 26 ։ Կող. Բ. 16 ։ Ա Տիմ. Դ. 3 , 4 ։
ե Գլ. Ա. 29 ։
զ Ղև. ԺԷ. 10 , 11 , 14 ։ ԺԹ. 26 ։ Բ Օր. ԺԲ. 23 ։ Ա Թագ. ԺԴ. 34 ։ Գոր. ԺԵ. 20 , 29 ։
է Ել. Իա. 28 ։
ը Գլ. Դ. 9 , 10 ։ Սաղ. Թ. 12 ։
թ Գոր. ԺԷ. 26 ։
ժ Ել. Իա. 12 , 14 ։ Ղև. ԻԴ. 17 ։ Մատ. ԻԶ. 52 ։ Յայտ. ԺԳ. 10 ։
ի Գլ. Ա. 27 ։
լ Հմր. 1 , 19 ։ Գլ. Ա. 28 ։

9 լով , եւ ես Եահա՛ ձեզի հետ՝ ու
ձեզմէ ետքը ձեր սերունդին հետ
10 Բիմ ուխտս պիտի հաստատեմ , եւ
ձեզի հետ եղող [ամէն շնչաւոր
կենդանիին հետ , թէ թռչունին ,
թէ անասունին եւ թէ ձեզի հետ
եղող երկրի ամէն գազանին հետ ,
տապանէն ելածներուն ամենուն
հետ , ու երկրի բոլոր անասուննե-
11 րուն հետ : եւ Ձեզի հետ իմ
ուխտս պիտի հաստատեմ , որ
մէյմըն ալ ամէն մարմին ջրհեղեղին
ջուրերէն չկորսուի . ո՛չ ալ նորէն
ջրհեղեղ ըլլայ երկիրը աւերելու
12 համար : եւ ըսաւ Աստուած ,
Յիմ ու ձեր մէջը , և ձեզի հետ ե-
ղող ամէն շնչաւոր կենդանիին մէ-
ջը՝ յաւիտենական դարերու համար
13 ըրած ուխտիս նշանը աս է . իմ
աղեղս ամպին մէջ պիտի դնեմ ,
և ան պիտի ըլլայ իմ ու երկրի
մէջտեղը եղած ուխտին նշանը :
14 Եւ պիտի ըլլայ որ՝ երբոր երկրի
վրայ ամպ բերեմ , աղեղը ամպին
15 մէջ պիտի տեսնուի . եւ Ես իմ ու
ձեր մէջտեղը , ու ամէն մարմի-
նէն ամէն շնչաւոր կենդանիին մէջ-
տեղը եղած իմ ուխտս պիտի յի-
շեմ . և ջրհեղեղ ամէն մարմինը
կորսընդրնելու համար ջուրերը
16 հեղեղ պիտի չըլլան : Եւ աղեղը
ամպին մէջ պիտի ըլլայ , ու անոր
պիտի նայիմ , որ Աստուծոյ՝ ու
երկրի վրայ եղող ամէն մարմինէն
բոլոր կենդանի անասունին մէջ-
տեղը եղած յաւիտենական ուխտը
17 յիշեմ : Եւ Աստուած Նոյին ը-
սաւ , Ա՛ս է ան ուխտին նշանը՝
որն որ ես հաստատեցի իմ ու երկրի
վրայ եղող ամէն մարմինին մէջ-
տեղը :

2347

18 Եւ Նոյին որդիքը՝ որոնք տա-
պանէն ելան , Սէմ , Քամ ու
Յաբեթ էին . և Քամ Քանանու
19 հայրն էր . Այս իրենք Նոյի որդիքն
էին , և Ասոնցմէ բոլոր երկիրը
տարածուեցան :
20 Եւ Նոյ սկսաւ Երկիրը դործել ,
21 ու այդի տնկեց . Եւ գինիէն խմեց
ու Գինովցաւ , և իր վրանին մէջը
22 մերկացաւ : Ու Քանանու հայրը
Քամ իր հօրը մերկութիւնը տե-
սաւ , ու դուրս ել՝ իր երկու եղ-
23 բայրներուն պատմեց : Եւ Սէմ
ու Յաբեթ հանդերձ առին , և
իրենց երկուքին ուսերուն վրայ դը-
րին , ու ետ ետ երթալով իրենց
հօրը մերկութիւնը ծածկեցին . և
իրենց երեսը ետեւնուն դարձած ըլ-
լալով՝ իրենց հօրը մերկութիւնը
24 չտեսան : Եւ Նոյ իր գինիէն ար-
թըննալով՝ իր պզտիկ որդւոյն իրեն
25 ըրածը իմացաւ . Ու ըսաւ , Անի-

ծեա՛լ ըլլայ Քանան . Եծառանե-
րու ծառայ ըլլայ իր եղբայրներուն :
26 Նաեւ ըսաւ , Օրհնեա՛լ ըլլայ Սե-
մին Տէր Աստուածը , և Քանան Ա-
ծառան ըլլայ :
27 Նոր Ծառան ընդարձակէ՛ Աստուած Թող
ընդարձակէ՛ Յաբեթը , ու Սէմին
վրանները բնակի , և Քանան Անոր
ծառան ըլլայ :
28 Ու Նոյ ջրհեղեղէն ետքը իրեք
հարիւր յիսուն տարի ապրեցաւ :
29 Եւ Նոյին բոլոր օրերը ինը հարիւր
յիսուն տարի եղաւ . ու մեռաւ :

ԳԼ · Ժ

1 Նոյի ծնունդները : 2 Յաբեթի որդիքը : 6
Քամի որդիքը : 8 Ներրովթ առաջին թա-
գաւորը : 21 Սէմի որդիքը :

1 Ե՛ս Նոյի որդւոցը՝ Սէմին , Քամին
ու Յաբեթին ծնունդները ասոնք
են . ու ջրհեղեղէն ետքը Անոնց
որդիներ ծնան :
2 Բ Յաբեթին որդիքը՝ Գոմեր , Մա-
գոգ , Մադայ , Յաւան , Թոբէլ ,
3 Մոսոք ու Թիրաս էին : Եւ Գոմե-
րին որդիքը՝ Ասքանաս , Բիփաթ ու
4 Թորգոմա էին : Եւ Յաւանին
որդիքը՝ Եղիսայ , Թարսիս , Քի-
5 տացիք ու Դոդանացիք էին : Ազգայ
կղզիները իրենց երկիրներովը՝ ամէն
մէկը իր լեզուին պէս՝ ազգերուն մէջ
իրենց տոհմերովը ասոնցմէ բաժ-
նուեցան :
6 Եւ Քամին որդիքը՝ Քուշ ,
Մեսրեմ , Փուտ ու Քանան էին :
7 Եւ Քուշին որդիքը՝ Սաբա , Եւիլա ,
Սաբաթա , Ռեգմա ու Սեբեթա-
քա էին : Եւ Ռեգմային որդիքը՝
8 Սաբա ու Դեդան էին : Եւ Քուշ
ծնաւ Ներրովթը . ասիկայ սկսաւ
9 երկրի վրայ զօրաւոր ըլլալ : Ասի-
կայ Տէրոջը առջեւը զօրաւոր Նո-
սորդ մըն էր . անոր համար կ՚ըսուի ,
Տէրոջը առջեւը Ներրովթին պէս
10 զօրաւոր որսորդ : Եւ Իր թագա-
ւորութեանը սկիզբը Բաբիլոն և
Արեք ու Աբադ և Քաղանէ էր
11 Սենաար երկրին մէջ : Ան երկրէն
Ասորեստան դնաց , ու Նինուէն
և Ռոբովթ քաղաքը ու Քաղան
12 շինեց . Նինուէին ու Քաղային մէջ-
տեղը Ռեսէնն ալ շինեց . ասիկայ
13 մեծ քաղաք մըն էր : Եւ Մեսո-
րեմ ծնաւ Լուդացիները , Ան-
մացիները , Լաբացիները , Նեփ-
14 թուքացիները , Պաթրուսացինե-
րը , ու Քասղուքացիները , (Ասա-
կից որ Փղշտացիք ելան ,) ու Կափ-
15 թորացիներն ալ : Եւ Քանան
ծնաւ իր անդրանիկը Սիդոնը , նաև
16 Քետը , Եբրուսացին , Ամորհացին ,
17 Գերգեսացին , Խեւացին , Արուկե-
18 ցին , Ասենացին , Արուադացին ,
Սամարացին և Ամաթացին . ու
ետքը Քանանացւոց ցեղերը տարա-

2347

ՀԳԼ · Ժ · 6 ·
Յ ԳԼ · Ե · 32 ·
Ն ԳԼ · Ժ · 32 ·
ա ՄՆ · ա · 4 , ԾԲ ·
ԼԳԼ · Դ · 19 , 23 · Դ · 2 · Ռաակ · Ժբ · 11 ·
Ռաակ · Ի · 1 · ա Կոր · Ժ · 12 ·
ԼԵԼ · Ի · 12 · Գաղ · Ջ · 1 ·
Դ ԲՕր · Իե · 16 ·

Ն · Ք · ՂԲ ·
2348

Ի ԳԼ · Դ · 18 ·
Ի Ես · Ծգ · 9 ·
Ա Սաղ · ՃԽե · 9 ·
ՀԵս · Ծգ · 9 ·
Յ ԳԼ · Ժէ · 11 ·
ՂԵԼ · Իբ · 12 · Ղէ · Իգ · 42 , 45 · Եզեկ · Ժշ · 60 ·
ՃԳԼ · Ժէ · 13 , 19 ·

Ն · Ք · ՂԲ ·
2347

Ք ԳԼ · Ի · 11 ·
ՂԵրեմ · Ժշ · 16 · ՄԻԲ · Է · 2 ·
Ի ՄԻԲ · Է · 6 ·
ՀԵբր · Ա-սուր
ՂԵ Մն · ա · 12 ·

Ե Ես · Թ · 23 · Դ Թագ · Թ · 20 , 21 ·
Սաղ · ՃԽգ · 15 · Եբր · Ժա · 16 ·
ՆԽե · Բ · 13 , 14 · Գ · 6 ·
Ա Ա՛մանից
1998

ԳԼ · Թ · 1 , 7 , 19 ·
Բ Մն · ա · 5 , ԾԷ ·

Ի Ա՛ր Ռա-դացիք
Ա Սաղ · Հր · 10 · Եբեմ · Բ · 10 · Իե · 22 · Սոփ · Բ · 11 ·
Դ Մն · ա · 8 , ԾԷ ·

Իբր 2218

Ի ԳԼ · Ղ · 11 ·
ՂԵրեմ · Ժշ · 16 · ՄԻԲ · Է · 2 ·
Ի ՄԻԲ · Է · 6 ·
ՀԵբր · Ա-սուր
ՂԵ Մն · ա · 12 ·

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 2218

ր Գւ. ԺԴ. 12, 14, 15, 17 ։ ԺԵ. 18—21 ։ Թու. ԼԴ. 2—12 ։ Յեսու. ԺԲ. 7, 8 ։

19 ծուեցան ։ Եւ Քանանացւոց սահ-
մանը՝ Սիդոնէն Գերարա անցնելով
մինչև Գազա, Սոդոմ ու Գոմոր,
և Ադմա ու Սեբոյիմ, մինչև
20 Լասա է ։ Քամին որդիքը՝ իրենց
տոհմերովը, իրենց լեզուներովը,
իրենց երկիրներուն ու ազգերուն
մէջ ասոնք են ։
21 Եւ Յաբեթին մեծ եղբօրը Սեմին
ալ՝ որ Եբերին բոլոր որդւոցը հայրն
22 էր, որդիներ ծնան ։ Սեմին որդի-
քը՝ Եղամ, Ասուր, Արփաքսադ,
23 Լուդ ու Արամ էին ։ Եւ Արամին
որդիքը՝ Հուս, Հուլ, Գաթեր ու
24 Մաշ էին ։ Եւ Արփաքսադ ծնաւ
Սաղան, և Սաղայ ծնաւ Եբերը ։
25 Ու Եբերին երկու որդի ծնաւ. մէ-
կուն անունը *Փաղէկ էր. քանզի
երկիրը անոր օրերը բաժնուեցաւ.
և անոր եղբօրը անունը Յեկտան էր ։
26 Ու Յեկտան ծնաւ Եղմովդադը, Սա-
27 ղաւը, Ասարմօթը, Յարաքը, Ադո-
28 րամը, Ուզալը, Դեկղան, Գերաղը,
29 Աբիմէլը, Սաբան, Ոփիրը, Եւիլան
ու Յոբաբը. ամէն ասոնք Յեկտանին
30 որդիքն էին ։ Եւ ասոնց բնակու-
թիւնը եղաւ Մեսայէն մինչև Սո-
31 փեր՝ արևելեան լեռը ։ Սեմին որդի-
քը՝ իրենց տոհմերովը, իրենց լե-
զուներովը, իրենց երկիրներուն մէջ՝
32 իրենց ազգերովը ասոնք են ։ Նոյի
որդւոցը տոհմերը՝ իրենց ծնունդ-
ներուն ու ազգերուն համեմատ
ասոնք են. և ջրհեղեղէն ետքը ազգե-
րը ասոնցմէ տարածուեցան երկրի
վրայ ։

ծ Ա Մն. Ա. 17 ։

է Գւ. ԺԱ. 12 ։ ը Ա Մն. Ա. 19 ։ * Կամ՝ բաժանում ։

2247

ի Հմր 1 ։

Իրր 2247 ծ Գւ. Թ. 19 ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Աշխարհի մէջ մէկ լեզու խօսուիլը ։ 3 Աշտարակաշինութիւնը, 6 և լեզուաց խառնակութիւնը ։ 10 Սեմին ազգաբանութիւնը ։ 27 Աբրամի հօրը Թարային ազգաբանութիւնը ։ 31 Թարան Ուր քաղաքէն ելնելով Խառան կ'երթայ ։

1 Եւ բոլոր երկրին լեզուն մէկ՝ ու
2 խօսուածքը մէկ էր ։ Ու եղաւ
որ երբ արևելքէն կը չուէին, Սե-
նաար երկրին մէջ դաշտ մը գտան
3 ու հոն բնակեցան ։ Եւ իրարու ը-
սին, Եկէ՛ք աղիւսներ շինենք, ու
զանոնք կրակով եփենք ։ Եւ աղիւս-
ները անոնց քարի տեղ եղան, ու
ծիւթը անոնց ցեխի տեղ եղաւ ։
4 Եւ ըսին, Եկէ՛ք մեզի քաղաք մը ու
աշտարակ մը շինենք, որ անոր
գլուխը մինչև երկինքը հասնի, և մե-
զի անուն ստանանք, որ չըլլայ թէ
5 բոլոր երկրի վրայ ցրուինք ։ Եւ
Տէրը մարդոց որդիներուն շինած
քաղաքն ու աշտարակը տեսնելու
6 իջաւ ։ Եւ Տէրը ըսաւ, Ահա՛ ա-
սոնք մէկ ժողովուրդ մըն են, ու
ամէնուն լեզուն մէկ է. և աս-
կայ շինելու սկսեցին. ու հիմա
ինչ որ շինել կը խորհին, անոնցմէ

Իրր 2247 ա Գւ. ԺԴ. 11 ։ բ Թագ. Գ. 2 ։ ա Մն. ԺԴ. 6 ։

բ Բ Օր. Ա. 28 ։

գ Գւ. ԺԸ. 21 ։

դ Գւ. Թ. 19 ։ Գոր. ԺԷ. 26 ։ ե Հմր 1 ։ զ Սաղ. Բ. 1 ։

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 2247

7 պիտի չարգիլուի ։ Եկէ՛ք իջնենք,
և անոնց լեզուն հոն խառնա-
կենք, որ ամէն մէկը իր ընկերին
8 լեզուն չհասկընայ ։ Եւ Տէրը անկէ
բոլոր երկրին երեսը ցրուեց զա-
նոնք. ու քաղաքը շինելէն դադ-
9 րեցան ։ Անոր համար անոր անու-
նը † Բաբելոն կոչուեցաւ, ինչու որ
Տէրը հոն բոլոր երկրին լեզուն
խառնակեց. և Տէրը անկէ բոլոր
երկրին երեսը ցրուեց զանոնք ։
10 Սեմին ծնունդները ասոնք են.
Սեմ հարիւր տարեկան էր երբոր
ծնաւ Արփաքսադը ջրհեղեղէն երկու
11 տարի ետքը ։ Եւ Սեմ՝ Արփաք-
սադը ծնանելէն ետքը՝ հինգ հա-
րիւր տարի ապրեցաւ, և տղաքներ
12 ու աղջիկներ ծնաւ ։ Եւ Արփաք-
սադ երսունըհինգ տարի ապրե-
13 ցաւ, ու ծնաւ Սաղան ։ Եւ Ար-
փաքսադ՝ Սաղան ծնանելէն ետքը՝
չորս հարիւր երեք տարի ապրեցաւ,
և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։
14 Եւ Սաղայ երսուն տարի ապրե-
15 ցաւ, ու ծնաւ Եբերը ։ Եւ Սա-
ղայ՝ Եբերը ծնանելէն ետքը՝ չորս
հարիւր երեք տարի ապրեցաւ, և
16 տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։ Ու
Եբեր երսունըչորս տարի ապրե-
17 ցաւ, և ծնաւ Փաղէկը ։ Ու
Եբեր՝ Փաղէկը ծնանելէն ետքը՝
չորս հարիւր երսուն տարի ապրե-
ցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ
18 ծնաւ ։ Եւ Փաղէկ երսուն տարի
ապրեցաւ, ու ծնաւ Ռագաւը ։
19 Եւ Փաղէկ՝ Ռագաւը ծնանելէն
ետքը՝ երկու հարիւր ինը տարի
ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղ-
20 ջիկներ ծնաւ ։ Եւ Ռագաւ եր-
սունըերկու տարի ապրեցաւ, ու
21 ծնաւ Սերուգը ։ Եւ Ռագաւ՝
Սերուգը ծնանելէն ետքը՝ երկու
հարիւր եօթը տարի ապրեցաւ, և
22 տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։ Եւ
Սերուգ երսուն տարի ապրեցաւ,
23 ու ծնաւ Նաքովրը ։ Եւ Սերուգ՝
Նաքովրը ծնանելէն ետքը՝ երկու
հարիւր տարի ապրեցաւ, և տը-
24 ղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ։ Եւ
Նաքովր քսանըինը տարի ապրե-
25 ցաւ, ու ծնաւ Թարան ։ Եւ
Նաքովր՝ Թարան ծնանելէն ետքը՝
հարիւր տասնըինը տարի ապրե-
ցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ
26 ծնաւ ։ Եւ Թարայ եօթանասուն
տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Աբ-
րամը Նաքովրը և Առանը ։
27 Եւ Թարային ծնունդները ասոնք
են. Թարայ ծնաւ Աբրամը, Նա-
քովրը ու Առանը. և Առան ծնաւ
28 Ղովտը ։ Եւ Առան մեռաւ իր
հօրը Թարային առջևը՝ իր ծննդեան
երկրին՝ Քաղդէացւոց Ուր քաղաքին

է Գւ. Ա. 26 ։ Սաղ. Բ. 4 ։ Գոր. Բ. 4, 5, 6 ։

ը Գւ. ԽԲ. 23 ։ Բ Օր. ԻԲ. 49 ։ Երեմ. Ե. 15 ։ Ա Կոր. ԺԴ. 2, 11 ։

թ Գւ. Ժ. 25. 32 ։

ժ Ղու. Ա. 51 ։

† Կամ՝ խառնակութիւն ։

2346

ի Ա Կոր. ԺԴ. 23 ։

2311

լ Գւ. Ժ. 22 ։ Ա Մն. Ա. 17 ։

խ Տե՛ս Ղու. Գ. 36 ։

2281

ծ Ա Մն. Ա. 19 ։

2247

2217

2185

2155

2126

կ Ղու. Գ. 35.

2056

հ Յես. ԻԴ. 2 ։ Ա Մն. Ա. 26 ։

1996

Ն·Ք·ԳԲ· 1996

յԳԼ· ԺԵ · 15 ։ Ի· 12 ։
ՂԳԼ· ԻՐ · 20 ։
ՃԳԼ·Ժզ·1, 2 ։ ԺԸ · 11, 12 ։
ՇԳԼ·Ժր·1 ։

յՆԵՒՄ. Թ · 7 ։ Գոր·է· 4 ։
ՆԳԼ·Ժ·19 ։
ԻԲԲ 1923

1921

—Գ Լ· Ժե·7 ։ ՆԵՒՄ. Թ · 7 ։ Ես·խա. 2 ։ Գոր·է· 3 ։ ԵՒԲ·Ժա. 8 ։
ԲԳԼ·Ժե·6 ։ ԺԸ · 18 ։ բ Օր·Իզ·5 ։ գԹագ·գ· 8 ։
ԷԳԼ · Իդ · 35 ։
ԹԳԼ · ԻԸ · 4 ։ Գաղ · գ·14 ։
ԻԳԼ · ԻԷ · 29 ։ Եզ·Իդ· 22 ։ Թուա · Իդ·9 ։
ՂԳԼ· ԺԸ · 18 ։ ԻՐ·18 ։ Իզ·4։ Սաղ· ՀՐ·17։ Գոր· գ·25։ Գաղ· գ·8 ։

1921

ԻԳԼ· Ժա · 31 ։
ԸԳԼ · Ժգ · 14 ։
ԲԸ Օր·Ժա. 30 ։ Դատ. է·1 ։
ՃԵՐԲ·Ժա. 9 ։
ԻԳԼ·Ժ·18, 19 ։ Ժգ·7 ։
ԼԳԼ·Ժէ·1 ։
ԻԳԼ· Ժգ · 15 ։ Ժէ·8 ։ Սաղ · ճե· 9 ։ 11 ։
ԾԳԼ · Ժգ · 4 ։
ԽԳԼ·Ժգ·4 ։

29 Ամէն ։ Եւ Աբրամ ու Նաքովը իրենց կնիկները առին . Աբրամին կնոջը անունը Սարայ էր , և Նաքովրին կնոջը անունը Մեղքա՝ Առանին աղջիկը , որ Ա— Մեղքա-
30 յին ու Ճեպքային հայրն էր ։ Եւ Սարայ ամուլ էր , — չէր ծնաներ ։
31 Եւ Թարայ իր որդին Աբրամը՝ ու իր թոռը Առանին որդին Ղովտը՝ և իր որդւոյն Աբրամին կնիկը իր հարսը Սարան առաւ , ու անոնց հետ քաղդէացւոց Ուր քաղաքէն ելաւ Գնդեպ՝ի Քանանու երկիրը երթալու համար . ու եկան մինչև
32 Խառան , և հոն բնակեցան ։ Ու Թարային օրերը երկու հարիւր հինգ տարի եղան . և Թարայ Խառանին մէջ մեռաւ ։

ԳԼ· ԺԲ

1 Աստուած կը կանչէ Աբրամը ; ու կ'օրհնէ զանիկայ ։ 4 Աբրամ Ղովտին հետ Խառանէն կ'ելլէ · 6 Քանանու երկրէն կ'անցնի ։ 7 Ան երկիրը տեսիլքի մէջ իրեն կը խոստացուի ։ 10 Աբրամ սովի պատճառով Եգիպտոս կ'երթայ · 11 վախնալով իր կնկանը համար՝ ստութեամբ իր քոյրը ըլլալ կը ձևացընէ ։ 14 Փարաւոն իր քովը բերել կու տայ Սարան , և պատժելով հոս կը դարձընէ ։

1 Յե— Տէրը ըսաւ Աբրամին , Քու երկրէդ , և քու ազգականներէդ, ու քու հօրդ տունէն գնա՝ ան երկիրը որ ես քեզի պիտի յուցընեմ .
2 Բ Եւ քեզ մեծ ազգ պիտի ընեմ , Դ ու քեզ պիտի օրհնեմ , և քու անունդ պիտի մեծցընեմ · Ե ու դուն օրհնեալ
3 պիտի ըլլաս ։ Զ Եւ քեզ օրհնողները պիտի օրհնեմ , ու քեզ անիծողները պիտի անիծեմ . ու Ը երկրի բոլոր ազգերը քեզմով պիտի օրհնուին ։
4 Եւ Աբրամ գնաց՝ ինչպէս որ Տէրը անոր ըսեր էր . Ղովտն ալ անոր հետը գնաց . ու Աբրամ ԹօԹանասունհինգ տարեկան էր երբոր
5 Խառանէն ելաւ ։ Եւ Աբրամ իր կնիկը Սարան , ու իր եղբօրորդին Ղովտը , և իրենց բոլոր ստացուածքը , և Թ Խառանին մէջ Ը իրենց ստացած հոգիները առնելով , ելան որ Քանանու երկիրը երթան . և Քա-
6 նանու երկիրը եկան ։ Ու Աբրամ ան երկրէն մինչև Սիւքեմին տեղը՝ Ժ մինչև Մօրէի կաղնին Ժ անցաւ . և Քանանացիները
7 կային ան երկրին մէջ ։ ԺԱ Եւ Տէրը երեւցաւ Աբրամին , ու ըսաւ , ԺԲ Քու սերունդիդ պիտի տամ աս երկիրը ։ Եւ հոն Ժգ սեղան շինեց Տէրոջը՝ որ
8 իրեն երեւցաւ ։ Եւ անկէ դէպ՝ի Բեթէլին արեւելեան կողմը եղող լեռը չուեց , ու իր վրանը բացաւ , Բեթէլը արեւմտեան կողմը՝ ու Գայիին արեւելեան կողմը — Ն Ի Ն Ո Վ Ե Ի · և հոն Տէրոջը սեղան շինեց , ու
9 Ժ Տէրոջը անունը կանչեց ։ Եւ Աբրամ միշտ Հդէպ՝ի հարաւ կը չուէր ։
10 Ու Ն ան երկրին մէջ սով եղաւ . և Աբրամ Ընգիպտոս իջաւ հոն պանդխտանալու համար . ինչու որ Ճ ան
11 երկրին մէջ սովը սաստիկ էր ։ Ու եղաւ որ՝ երբ Եգիպտոս մտնելու մօտեցաւ , իր կնոջը Սարային ըսաւ , Ահա գիտեմ որ դուն Ժ դէ-
12 ղեցիկ տեսքով կնիկ մըն ես . Եւ պիտի ըլլայ որ երբ Եգիպտացիք քեզ տեսնեն , պիտի ըսեն , Ասիկայ անոր կնիկն է . ու Ժ զիս պիտի մորդրնեն , բայց քեզ ողջ թողուն .
13 Շնորհք ըրէ՝ ըսէ՝ թէ դուն իմ Ջքոյրս ես . որպէս զի քու պատճառովդ ինծի աղէկ ըլլայ , ու քու
14 պատճառովդ իմ անձս ապրի ։ Եւ եղաւ որ՝ երբ Աբրամ Եգիպտոս մտաւ , Եգիպտացիք Ը տեսան կնի-
15 կը , որ շատ գեղեցիկ էր ։ Փարաւոնին իշխաններն ալ տեսան , ու գովեցին զանիկայ Փարաւոնին առջեւը . և կնիկը Ի Փարաւոնին տունը
16 առնուեցաւ ։ Եւ Ը անոր համար Աբրամին բարիք ըրաւ . ու անիկայ ոչխարներ , ու արջառներ , և էշեր , ու ծառաներ , և աղախիններ , ու
17 էգ էշեր ու ուղտեր ունեցաւ ։ Եւ Տէրը Ի մեծ հարուածներով զարկաւ Փարաւոնը ու անոր տունը՝ Աբրա-
18 մին կնոջը Սարային համար ։ Եւ Փարաւոն կանչեց Աբրամը , ու ըսաւ , Ի Ը ի՞նչ է որ ինծի ըրիր . ինչո՞ւ ինծի չյայտնեցիր թէ ասի-
19 կայ քոյրս է՝ ըսիր . և Ի Ճ ոչ անիկայ ինծի կնիկ պիտի առնէի , բայց հիմա ահա՛ կնիկդ՝ ա՛ռ
20 ու գնա ։ Եւ Ի Փարաւոն իր մարդոցը պատուիրեց անոր համար . ու զանիկայ իր կնիկովը ու իր բոլոր ստացուածքովը խրկեցին ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Աբրամ ու Ղովտ Եգիպտոսէն կ'ելլեն . 7 Հովիւներուն անմիաբանութեանը համար իրարմէ կը բաժնուին ։ 10 Ղովտ Սոդոմ կ'երթայ ։ 14 Աբրամին եղած խոստումնալին նորոգութիւնը ։ 18 Աբրամ Քեբրոն երթալով հոն սեղան կը շինէ ։

1 Յե— Աբրամ իր կնիկովը ու իր բոլոր ունեցածներովը՝ Եգիպտոսէն գնդեպ՝ի Քա-նա— Հարաւակողմը
2 ելաւ , ու Ղովտն Ժ— իր հետը ։ Բ Եւ Աբրամ շատ հարուստ էր անասուններով , արծաթով ու ոսկիով .
3 Եւ իր Ժ—ՔՔ իջևաններովը գնաց Ի հարաւային կողմէն մինչև Բեթէլ , ան տեղը՝ ուր էր առաջ իր վրանը , Բեթէլին ու Գայիին մէջտեղը .
4 Ժ Ան սեղանին տեղը՝ որ հոն առաջ շիներ էր . և Աբրամ հոն Ի Տէրոջը անունը կանչեց ։

Ն·Ք·ԳԲ· 1921

ՀԳԼ·Ժգ·3 ։
յԳԼ·Իզ·1 ։
ՂՍաղ · ճՆ· 13 ։
ՃԳԼ·Խգ·1 ։

ՇՀՄՐ · 14 ։ Գ Լ·Իշ·7 ։

յԳԼ·Ի·11 ։ Իշ·7 ։

ՆԳԼ·Ի·5 ։ 13 ։ Տե՛ս·Իշ· 7 ։
ԻԲԲ 1920

ԼԳԼ · ԼԹ · 7 ։ Մատ. ե · 28 ։

—ԳԼ·Ի·2 ·
ԼԳԼ·Ի·14 ։

—ԳԼ·Ի·18 ։ ա Մն·Ժզ· 21 ։ Սաղ · ճՆ·14։ ԵՒԲ· Ժգ·4 ։
ԼԳԼ·Ի·9 ։ Իշ·10 ։

—Առակ·խա· 1 ։

ԻԲԲ 1918

—ԳԼ · Ժբ · 9 ·
ԲԳԼ · Իդ · 35 ։ Սաղ · ճԺբ · 3 ։ Առակ·ժ· 22 ։
ՃԳԼ· Ժբ · 8, 9 ·
ԹԳԼ· Ժբ · 7, 8 ։
ԻՍաղ·ճԺգ· 17 ։

Ն·Բ·Գ·Ե· ԻՐԲ 1917

Ն·Բ·Գ·Ե· ԻՐԲ 1918

5 Եւ Աբրամին հետ գացող Ղովտն ալ ոչխարներ ու ար-
6 ջառներ ու վրաններ ունէր ։ Եւ Շէան երկիրը բաւական չէր անոնց որ միասին բնակին . ինչու որ անոնց ստացուածքը շատ ըլլալով՝ չէին կրնար միասին բնակիլ ։
7 Եւ Աբրամին անասուններուն հովիւներուն ու Ղովտին անասուններուն հովիւներուն միջտեղը կռիւ կար . և Քանանացիները ու Փերեզացիները կը բնա-
8 կէին այն երկրին մէջ ։ Եւ Աբրամ ըսաւ Ղովտին , Կ'աղաչեմ քեզի , չիմ ու քու միջտեղ և իմ հովիւներուս ու քու հովիւներուդ միջտեղը վէճ չըլլայ . ինչու որ մենք
9 եղբայր ենք . Ահաւոր երկիրը քու առջեդ չէ՞ . Կ'աղաչեմ՝ զատուէ՛ ինձմէ . Եթէ որ դուն ձախ կողմը երթաս , ես աջ կողմը կ'երթամ , և եթէ որ աջ կողմը երթաս , ես ձախ
10 կողմը կ'երթամ ։ Եւ Ղովտ իր աչքերը վեր վերցուց , ու Յորդանանու ամէն կողմը նայեցաւ՝ որ ամէն տեղ ջրուած էր , Տէրը Սոդոմը ու Գոմորը կորսընդրնելէն առաջ՝ մինչև Սեգովր Տէրոջը դրախտին պէս՝ Եգիպտոսի երկրին
11 պէս էր ։ Եւ Ղովտ Յորդանանու բոլոր կողմը ընտրեց իրեն , ու Ղովտ դէպ ի արևելք չուեց .
12 և իրարմէ զատուեցան . Աբրամ Քանանու երկրին մէջ բնակեցաւ . Ղովտ ալ Դաշտի քաղաքներուն մէջ բնակեցաւ , ու Իր վրանը
13 Սոդոմի քով բացաւ ։ Եւ Սոդոմի մարդիկը Խիստ չար ու մեղաւոր էին Տէրոջը առջեւը ։
14 Եւ Տէրը Աբրամին ըսաւ՝ Ղովտ Յանկէ զատուելէն ետքը , Հիմա աչքերդ վեր վերցուր , ու քու եղած տեղէդ Դէպ ի հիւսիս ու Հարաւ , և դէպ ի արևելք ու արևմուտք
15 Նայէ . Ինչու որ ատ բոլոր երկիրը՝ որ կը տեսնես , Քեզի ու քու սերունդիդ պիտի տամ յաւիտեան ։
16 Եւ Քու սերունդդ երկրի փոշիին պէս Անթիւ պիտի ընեմ . անանկ որ եթէ մէկը երկրի փոշին կրնայ համրել , քու սերունդդ ալ
17 համրուի՛ ։ Ելի՛ր , ատ երկիրը պտըտէ՛ անոր երկայնութեանը ու լայնութեանը համեմատ . քանզի
18 անիկայ քեզի պիտի տամ ։ Եւ Աբրամ վերցուց իր վրանը , ու եկաւ ու բնակեցաւ Մամբրէի կաղնիներուն մէջ , Որ Քեբրոնի մէջ է , և հոն սեղան շինեց Տէրոջը ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Ձորս թագաւորներուն՝ հինգ թագաւորներու հետ բրած պատերազմը ։ 11 Ղովտ գէրի կ'առնուի , 14 ու Աբրամ զանիկայ կ'ազատէ ։ 18 Մելքիսեդեկ Աբրամը կ'օրհնէ · 20 Աբրամ ալ անոր տասանորդ կու տայ · 22 առած ա-
ւարէն իր հետը եղողներուն բաժին տալէն ետքը , Մնացածը Սոդոմի թագաւորին նա կու տայ ։

1 Ու եղաւ որ Սենաարի Ամարփաղ թագաւորին , Եղլասարի Արիովք թագաւորին , Քեղամի Քոդողոմոր թագաւորին , և Գոյիմի թագդաղ թագաւորին ժամա-
2 նակները , Անոնք Սոդոմի Բարա թագաւորին հետ , և Գոմորի Բարսա թագաւորին հետ , Ադմայի Սենաար թագաւորին հետ , և Սեբոյիմի Սեմեբոր թագաւորին հետ , ու Բաղայի (այսինքն Սեգովրի) թա-
3 գաւորին հետ պատերազմեցան ։ Ասոնց ամէնը ժողվուեցան Սիդդիմ
4 ձորին մէջ , Որ է Աղի ծովը։ Տասուերկու տարի Քոդողոմորին ծառայութիւն ըրին , ու երեքտասաներորդ տարին ապստամբ եղան ։
5 Եւ չորեքտասաներորդ տարին Քոդողոմոր ու իր հետը եղող թագաւորները եկան , ու Աստարովթ կառնայիմի մէջ եղող Ռափայիները , ու Համի մէջ Զուզեցիները , և Շաւէ կարիաթեմի մէջ
6 Էմիմները , Եւ Հոռեցիները Բրենց Սէիր լեռանը վրայ՝ մինչև Նապատին քովը եղող Անապատին կողմը ։
7 զարկին ։ Եւ դարձան ու եկան Էնմասեփաթ՝ այսինքն Կադէս . և Ամաղեկացւոց բոլոր նահանգը , ու Ամորհացիներն ալ որ կային Նասասոնթամարի մէջ բնակող
8 Ամորհացիներն ալ զարկին ։ Եւ Սոդոմի թագաւորը , ու Գոմորի թագաւորը , և Ադմայի թագաւորը , ու Սեբոյիմի թագաւորը , և Բաղայի (այսինքն Սեգովրի) թագաւորը ելլելով , Սիդդիմ ձորին
9 մէջ անոնց հետ պատերազմելու Քառեցան , Այսինքն Եղամի Քոդողոմոր թագաւորին հետ , և Գոյիմի թագդաղ թագաւորին հետ , ու Սենաարի Ամարփաղ թագաւորին հետ , և Եղլասարի Արիովք թագաւորին հետ , չորս թագա-
10 ւորը հինգին հետ ։ Եւ Սիդդիմ ձորը Նաւթի հորերով լեցուն էր . և Սոդոմի ու Գոմորի թագաւորները փախան , և հոն ինկան . ու մնացածները լեռը փախան ։
11 Եւ անոնք Սոդոմին ու Գոմորին ամէն բարիքը , ու պէնց բոլոր
12 պաշարները առին ու գացին ։ Եւ Սոդոմի մէջ բնակող Աբրամին եղբորորդին Ղովտը՝ ու անոր բոլոր բարիքը առին ու գացին ։
13 Եւ փախստական մը եկաւ , ու Հեբրէը Եբրայեցի Աբրամին պատմեց . և Անիկայ Եսքողին ու Աներին եղբօրը Ամորհացի Մամբրէ-

Ն·Բ·Գ·Ե· ԻՐԲ 1913

Ե·Գ·Ե· Ժ· 4 · ԺԴ · 12 ։
Ը·Գ·Ե· Ժ· 20 · ԲՕՐ · Գ · 11 ։
Ի·Բ·Օ·Ր·Ե· 20 ։
Ժ·Բ·Օ·Ր·Ե· 10 , 11 ։
Ի·Բ·Օ·Ր·Ե· 12 , 22 ։
Ը·Գ·Ե· Խ· 21 ։
Թու· Ժ·Բ· 16 · ԺԳ · 3 ։
* Ք՝ Փառանէն բևեկնէն ։
† Ք՝ դատաստանի աղբիւր ։
Ի·Բ·Մ·Ե· Ի · 2 ։

Ե·Գ·Ժ· 3 ։

Ե·Գ·ԺԹ · 17 , 30 ։
Հ·Ես· 16 , 21 ։

Ք·Գ·Ժ·Գ· 12 ։
Ը·Գ·Ժ·Ե· 5 ։

Ե·Գ·Ժ·Ը· 18 ։

ին կաղնիներուն մէջ կը բնակէր . ինչու որ Աբրամին հետ
14 դաշնակից էին : Եւ Աբրամ երբոր իր եղբօրը գերի առնուիլը լսեց , Իր տանը մէջ ծնած իրիք հարիւր տասնուութը կրթուած ծառաները հանեց , ու անոնց ետևէն հնկաւ մին-
15 չև Դան : Եւ ինքը ու իր ծառաները գիշերով գունդ գունդ անոնց վրայ յարձակեցան , ու զարկին զանոնք , և քշեցին զանոնք մինչև Հոբա , որ Դամասկոսի հիւսիսային կողմն
16 է : Եւ առին բոլոր բարիքը ետ բերաւ , և իր եղբայրըՂովտն ալ , ու անոր բարիքը և կիներն ու ժողովուրդն ալ ետ բերաւ :
17 Եւ թագաւորը՝ Քոդողոմորը ու անոր հետ եղող թագաւորները զարնելէն ու դառնալէն ետքը , Սոդոմի թագաւորը Նզանիկայ դիմաւորելու ելաւ դէպ ի Շաւէ ձորը՝
18 (այսինքն թագաւորի ձորը) : Եւ Սաղեմի թագաւորը Մելքիսեդեկ հաց ու գինի հանեց . ու անիկայ Էլբարձրեալ Աստուծոյ քահանան
19 էր : Եւ օրհնեց զանիկայ , ու ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ Աբրամ՝ երկինքէ ու երկրի տէրը եղող Բարձրեալ Աս-
20 տուծմէն : Եւ օրհնեալ ըլլայ Բարձրեալ Աստուածը՝ որ քու թշնամիներդ քու ձեռքդ մատնեց : Եւ անիկայ ամէնէն տասնորդ տուաւ անոր :
21 Եւ Սոդոմի թագաւորը ըսաւ Աբրամին , Մարդիկը ինծի տուր , ու
22 բարիքը դուն քեզի առ : Եւ Աբրամ ըսաւ Սոդոմի թագաւորին , Երկինքէ ու երկրի տէրը եղող Բարձրեալ Տէր Աստուծոյ վերցուցի
23 իմ ձեռքս , Որ դերձանէ մինչև կօշիկի կապ բան մը չառնեմ՝ ի՛նչ որ քուկդ է , որ չըլլայ թէ Աբրամը ես հարստացուցի ըսես .
24 Բաց ի տղաքներուն կերածէն , ու ինծի հետ եկող մարդոցը՝ այսինքն Աներին ու Եսքոլին ու Մամբրէին բաժիններէն . թող անոնք իրենց բաժինը առնեն :

ԳԼ . ԺԵ

1 Աստուած Աբրամը կը քաջալերէ : 2 Աբրամ անորդի ըլլալուն համար կը դանդաղի : 4 Աստուած կը խոստանայ Աբրամին զաւակ մը տալ , ու անոր սերունդը շատցնել : 6 Աբրամ հաւատքով կ՚արդարանայ : 7 Քանանը երկիրը նորէն անոր կը խոստացուի նշանով մը 12 և տեսիլքով մը :

1 Ետ բաներէն ետքը տեսիլքի մէջ Տէրոջը խօսքը Աբրամին եղաւ , ըսելով , Մի՛ վախնար՝ ով Աբրամ՝ ես էքեզի վահան եմ , ու քու վարձքդ խիստ շատ պիտի ըլլայ :
2 Եւ Աբրամ ըսաւ , Ով Տէր Եհովայ՝ ինծի ի՞նչ պիտի տաս , երբ
նի որ առանց զաւակի կը մնամ , և իմ տանս տիրողը ասոր Դամաս-
3 կացի Եղիազարն է : Նաև ըսաւ Աբրամ , Որովհետև ինծի սերունդ չտուիր , ահա՛ Ելիմ տանս ծա-
4 ռան ինծի ժառանգ կ՚ըլլայ : Եւ ահա՛ Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ ըսելով : Անիկայ քեզի ժառանգ պիտի չըլլայ . բայց ան պիտի ըլլայ քու ժառանգդ՝ որ էրու մէջէդ
5 պիտի ելլէ : Եւ դուրս հանեց զանիկայ , ու ըսաւ , Հիմա դէպ ի երկինքը նայէ , ու հաստղերը համրէ՝ թէ որ զանոնք համրելու կարող ես . և ըսաւ անոր , Քու սերունդդ ասանկ պիտի ըլ-
6 լայ : Եւ անիկայ հաւատաց Տէրոջը , որ Աստուած արդարութիւն ընդ սեպեց :
7 Եւ ըսաւ անոր , Ես եմ Տէրը՝ որ քեզ Քաղդէացւոց Ուր հանեցի՝ քեզի ժառանգութիւն տալու համար :
8 Եւ անիկայ ըսաւ , Ով Տէր Եհովայ՝ ի՞նչպէս գիտնամ թէ ես
9 անիկայ պիտի ժառանգեմ : Եւ ըսաւ անոր , Ինծի իրեք տարեկան երինջ մը , ու իրեք տարեկան այծ մը , և իրեք տարեկան խոյ մը , ու
10 տատրակ մը , և աղաւնիի ձագ մը առ : Եւ անիկայ բոլոր ասոնք առաւ անոր , ու զասոնց մէջտեղէն կտրեց , և ամէն մէկ կտորը իր մասին հետ դիմացէ դիմաց դրաւ .
11 բայց թռչունները չկտրեց : Ու երբոր դիերուն վրայ գիշատիչ թռչունները իջան , Աբրամ վռնտեց զանոնք :
12 Ու երբոր արևը մարը կը մտնէր , Աբրամին վրայ խորունկ քուն մը իջաւ , և ահա՛ անոր վրայ մեծ մթութեան սոս-
13 կում մը ինկաւ : Եւ Տէրը ըսաւ Աբրամին , Ստոյգ գիտցիր որ քու սերունդդ իրենցը չեղած երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլան , և ծառայութիւն պիտի ընեն . ու զանոնք չորս հարիւր տարի պիտի չարչա-
14 րեն զանոնք : Բայց ան ազգը՝ որուն պիտի ծառայեն , Ես պիտի դատեմ . և անկէ ետքը շատ ստա-
15 ցուածքով պիտի ելլեն : Եւ դուն խաղաղութեամբ քու հայրերուդ պիտի երթաս . Ադեկ մը ծերացած
16 պիտի թաղուիս : Եւ չորրորդ սերունդ հոս պիտի դառնան . ինչու որ Ամորհացւոց անօրէնութիւնը դեռ լեցուած չէ :
17 Եւ եղաւ որ երբ արևը մարը մտաւ ու խաւար եղաւ , ահա՛ մխած ջոց մը ու վառած ջահ մը հան կըտորներուն մէջտեղէն անցաւ :
18 Ան նոյն օրը Տէրը Աբրամին հետ ուխտ մը բրաւ՝ ըսելով ,

ՀԻՄ 24 ։
ՅԳԼ . ԺԳ . 8 ։
ՆԳԼ . ԺԸ . 3 ։ ԺԷ . 12 ։ 27 ։ ՃՂ . Բ . 7 ։
ԱՕր . ԼԲ . 1 ։ Դատ . ԺԸ . 29 ։
ԵՍ . ԽԱ . 2 ։ 3 ։
ԵԶԲ . ՅԱԽ
ԼՀՄ 11 ։ 12 ։

ԳԵԲԲ . Է . 1 ։

ԼԴատ . ԺԱ . 34 ։ ա Թագ . ԺԸ . 6 ։
— բ Թագ . ԺԸ . 18 ։
ԵԲԲ . Է . 1 ։
ՎՄԻՔ . Գ . 6 ։
Գոր . ԺԷ . 17 ։
Սաղ . ՃԺ . 4 ։ ԵԲԲ . Ե . 6 ։
Հռութ . Գ . 10 ։ բ Թագ . Բ . 5 ։
ՀՄՐ . 22 ։ Մատ . ԺԱ . 25 ։
— ԹԼ . ԻԳ . 27 ։
ԵԶԲ . Է . 4 ։

ՀՄՐ 19 ։ ԹԼ . Իա . 33 ։
ԵՂ . Գ . 8 ։ Դան . ԺԲ . 7 ։ Ցայտ . Ժ . 5 . 6 ։
ՏԵ՛Ս ԵՍԹ . Թ . 15 . 16 ։
— ՀՄՐ 13 ։

— Դան . Ժ . 1 ։ Գոր . Ժ . 10 ։ 11 ։
ԲԹԼ . ԻՀ . 24 ։ Դան . Ժ . 12 ։ Ղու . ա . 13 . 30 ։
ՍԱՂ . Գ . 3 ։ Է . 12 ։ ՃՂ . 11 ։ ղա . 4 ։ ՃԺԹ . 114 ։
ՍԱՂ . ԺՀ . 5 ։ ԺԲ . 11 ։ Առակ . Ժա . 18 ։
ԻԳոր . Է . 5 ։

ՂԻԼ . ԺԳ . 14 ։
ԵԲԲ . ՈՐԴԻՆ ԻՐ ԹԱԳ . Է . 12 ։ ԺԷ . 11 ։ Բ ՄՆ . ԼԲ . 21 ։
ԸԵՐԵՄ . ԼԳ . 22 ։
ՌՍաղ . ՀԽԵ . 4 ։
ԺԳԼ . ԻՐ . 17 ։ ԵԼ . ԼԲ . 13 ։ ԲՕր . ա . 10 ։ Ժ . 22 ։ ա ՄՆ . ԻԷ . 23 ։ Հռովմ . Դ . 18 ։ ԵՐԲ . ԺԱ . 12 ։ ՏԵ՛Ս ԳԼ . ԺԳ . 16 ։
ԻՀռով . Դ . 3 ։ 9 ։ 22 ։ Գաղ . Գ . 6 ։ ՃԱԿ . Բ . 23 ։
ԼՍաղ . ՃՂ . 31 ։
ԻԳԼ . ԺԱ . 28 ։ 31 ։
ԺԳԼ . ԺԲ . 1 ։
ՍԱՂ . ՃՆ . 42 ։ 44 ։ Հռով . Դ . 13 ։
ՀՏԵ՛Ս ԳԼ . ԻԳ . 13 ։ 14 ։ Դատ . Ղ . 17 ։ 37 ։ ա Թագ . ԺԳ . 9 ։ 10 ։ Գ Թագ . Ի . 8 ։ Ղու . ա . 18 ։
ՅԵՐԵՄ . ԼԴ . 18 ։ 19 ։
ՂՂԵ . ա . 17 ։
ՃՆՆ . Բ . 21 ։
ՃՈՐ . Գ . 13 ։
ՄԵԼ . ԺԲ . 40 ։
ՍԱՂ . ՃՆ . 23 ։ Գոր . Է . 6 ։
ՅԵԼ . ա . 11 ։ ՍԱՂ . ՃՆ . 25 ։
ՆԵԼ . Ղ . 6 ։ ԲՕր . Ղ . 22 ։
ՂԵԼ . ԺԲ . 36 ։ ՍԱՂ . ՃՆ . 37 ։
— ՃՈՐ . Ե . 26 ։
ՂԳոր . ԺԳ . 36 ։
ԳԳԼ . ԻՆ . 8 ։
ՂԵԼ . ԺԲ . 40 ։
— ԳԹագ . Իա . 26 ։
— Դան . Բ . 23 ։ Մատ . ԻԳ . 32 ։ ա Թես . Բ . 16 ։
ՀԵՐԵՄ . ԼԳ . 18 . 19 ։
— ԳԼ . Իդ 7 ։

ՆՈՐ ԿԱՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ
ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՏԷՐ ՍԱՀԱԿ Բ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՐԲՈՑ ԵՐՈՒՍԱղԷՄԻ
ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ժ

ՆԱԽ. ԺԸ. 1898

ՂԵՒՐ. Է. 8

ՖԵՒՐ. Է. 8։ ՀԱՒՈՎ. Գ. 11։

ՍՂՄ. ԺԸ. 3։ ՂՈՒԿ. Բ. 21։ ՅՈՎ. Է. 22։ ՓԻԼ. Գ. 5։

ՅԵԼ. Գ. 24։

*ԵՔԲ. ԿԸՐՈՒԻ.

† ՅՈՎ. ԻՀԱՆ. Ա. Ի։

ՆԳԼ. ԺԸ. 10։

ԼԳԼ. ԼԲ. 11։ ԳԱՂ. Գ. 31։ ա ՊԵՏ. Գ. 6։

- ԳԼ. ԺԸ. 12։ ԻԱ. 6։

ԼԳԼ. ԺԸ. 10։ ԻԱ. 2։ ԳԱՂ. Գ. 28։

‡ ՅՈՎ. ԽՆԴՈՒԹԻՒՆ։

ՅԳԼ. ԺԷ. 10։

Լ ԳԼ. ԽԲ. 12, 16։

- ԳԼ. ԻԱ. 18։

- ԳԼ. ԻԱ. 2։

ձեր մէջտեղը, ու քեզմէ ետքը քու սերունդիդ մէջտեղը Էլ՚ի իմ ուխտս՝ որ պիտի պահէք. Ձեզմէ
11 ամէն արուն թլփատուի. Ձեր անթլփատութեան մարմինը թլփատէք, ու ասիկայ իմ ու ձեր մէջտեղը Էլ՚ի ուխտին նշանը ըլլայ։
12 Եւ ձեր ազգերուն մէջ ամէն ութօրուան արու ղ՚ունիդ՝ կամ տունը ծնածը, կամ քու սերունդէդ չեղող բոլոր օտարականներէն ըստակով ծախու առնուածը՝ յԹղլ-
13 փատուի։ Քու տունդ ծնածը՝ և ստակովդ ծախու առնուածը անշուշտ պիտի թլփատուի. և իմ ուխտս ձեր մարմինին մէջ յաւիտենական ուխտ
14 տեղական ըլլայ։ Եւ անթլփատ արուն՝ որուն անթլփատութեան մարմինը թլփատուած չէ, յան անձը իր ժողովուրդէն պիտի *կորսուի. անիկայ իմ ուխտը անարդած է։
15 Եւ Աստուած ըսաւ Աբրահամին, Քու կնոջդ Սարայիին անունը Սարայ մի՛ կանչեր, հապա անոր անունը
16 †Սարրա ըլլայ։ Ու զանիկայ պիտի օրհնեմ, նաև՝ անկէ որդի մը պիտի տամ քեզի. ու պիտի օրհնեմ զանիկայ, ու ազգերու մայր պիտի ըլլայ. ժողովուրդներու թագաւորներ պիտի ելլեն անկէ։
17 Եւ Աբրահամ երեսի վրայ ինկաւ՝ ու խնդաց, և իր սրտին մէջ ըսաւ, Հարիւր տարեկան մարդուն զաւակ պիտի ըլլա՞յ արդեօք. և Սարրա՝ որ իննսուն տարեկան է, պիտի
18 ծնանի՞։ Ու Աբրահամ ըսաւ Աստուծոյ, Թո՛ղ Իսմայէլը ապրի
19 քու առջեւդ։ Եւ Աստուած ըսաւ, Այո՛ Ընդհակառակն Սարրա որդի պիտի ծնանի քեզի, ու անոր անունը ‡Իսահակ պիտի դնես. և անոր հետ, ու անկէ ետքը անոր սերունդին հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ յաւիտենական ուխտ
20 մը։ Եւ Իսմայէլին համար ալ լսեցի քեզի. ահա օրհնեցի զանիկայ, ու պիտի աճեցընեմ զանիկայ, ու Շատ պիտի չատցընեմ. անիկայ Տասներկու իշխան պիտի ծնանի, և մեծ ազգ մը պիտի
21 ընեմ անիկայ։ Բայց զուարտ սա աստենս՝ Սարրային քեզի ծնանելու Իսահակին հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ։
22 Եւ անոր հետ խօսիլը լմընցուց, ու Աստուած Աբրահամին քովէն
23 վեր ելաւ։ Եւ առաւ Աբրահամ իր որդին Իսմայէլը, ու բոլոր իր տունը ծնածները, և բոլոր ըստակովը ծախու առնուածները՝ Աբրահամին բնտանեացը մէջ գրտնուած ամէն արուն, ու նոյն օրը
անոնց անթլփատութեան մարմինը թլփատեց, ինչպէս որ Աստուած
24 անոր ըսեր էր։ Եւ Աբրահամ իննսունին տարեկան էր՝ երբ որ իր անթլփատութեան մարմինը
25 թլփատուեցաւ։ Եւ իր որդին Իսմայէլ տասուիրէք տարեկան էր՝ երբոր իր անթլփատութեան մարմինը
26 միևնոյն թլփատուեցաւ։ Նոյն օրը թլփատուեցաւ Աբրահամ ու իր
27 որդին Իսմայէլ։ Եւ Էլիր տանը բոլոր մարդիկը՝ թէ՛ իր տունը ծնած և թէ օտարականներէն ստակով ծախու առնուած՝ իրեն հետ թլփատուեցան։

ՆԱԽ. ԺԸ. 1898

1898

ՅԳԼ. ԺԲ. 19։

ԳԼ. ԺԸ

1 Աբրահամ իրեք հրեշտակները կ՚ընդունի։ 9 Սարրա խնդալուն համար կը յանդիմանուի։ 17 Սոդոմի կործանումը Աբրահամին կը յայտնուի։ 23 Աբրահամ բարեխօսութիւն կ՚ընէ Սոդոմացւոց համար։

1 Յե Տէրը երևցաւ անոր †Մամբրէի կաղնիներուն մէջը, Ու անիկայ օրուան տաք առեւնը վր-
2 բանին դուռը նստեր էր, Եւ իր աչքերը վերցուց ու նայեցաւ, և ահա իրեք մարդիկ կայներ էին իրեն մօտ. Ու երբոր տեսաւ զանոնք՝ վրանին դռնէն վազեց զանոնք դիմաւորելու, ու մինչև գետինը խոնարհութիւն ըրաւ,
3 Եւ ըսաւ, Տէ՛ր իմ՝ հիմա թէ որ շնորհք գտայ քու առջեւդ, կ՚աղաչեմ քեզի՝ քու ծառայիդ քնա-
4 կարանէն մի՛ անցնիր. Կ՚աղաչեմ ձեզի՝ Էքիչ մը ջուր բերուի, ու ոտքերնիդ լուացէք, ու ծառին տակը
5 հանգստացէք. Եւ Էպատառ մը հաց բերեմ, ու Հոգեբերնիդ զօրացուցէք, ետքը անցէք. Էքանչելի ասոր համար ձեր ծառային քովը եկաք։ Եւ անոնք ըսին, Ինչպէս
6 որ ըսիր, անա՛նկ ըրէ։ Եւ Աբրահամ արտորալով Էհել՚ի վրանը՝ Սարրային գնաց, ու ըսաւ, Շուտով իրեք գրիւ բարակ ալի՛ւր շա-
7 ղէ, ու շօթէ՛ր շինէ։ Եւ Աբրահամ վազեց արջառներուն, ու մատղաշ և ագէկ որթ մը առաւ, ու պատանիի մը տուաւ. ան ալ շու-
8 տով պատրաստեց զանիկայ։ Եւ Էկողի ու կաթ ու իր պատրաստած որթը առաւ, և անոնց առջեւը դրաւ. ու ինքը ծառին տակը անոնց քովը կայնեցաւ, ու
9 անոնք կերան։ Եւ ըսին իրեն, Ո՞ւր է քու Սարրա կնիկդ. ու ինքը ըսաւ, Ահա՝ Էվրանին մէջն
10 է։ Եւ Տէրը ըսաւ, Ժ‖գալ տարի՛ Էանշուշտ քեզի պիտի դառնամ, և ահա քու կնիկդ Սարրա որդի մը պիտի ունենայ. և Սարրա

ՆԱԽ. ԺԸ. 1898

1898

ՅԳԼ. ԺԳ. 18։ ԺԳ. 13։

ԲԵՐ. ԺԳ. 2։

ՀԳԼ. ԺԹ. 1։ ա ՊԵՏ. Գ. 9։

ԴԳԼ. ԺԹ. 2։ ԽԳ. 24։

ԻԴԱՏ. Ղ. 18։ ԺԳ. 15։

ՂԴԱՏ. ԺԹ. 5։ ՍԱՂ. ՃԳ. 15։

ԻԳԼ. ԺԹ. 8։ ԼԳ. 10։

ՃԳԼ. ԺԹ. 3։

ՐԳԼ. ԻԳ. 67։

ՃԹԱԳ. Գ. 16։

‖ ԵՔԲ. ԿԱՏԱՐԱԾ ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ

ՀՃՄՐ 14։

ԼԳԼ. ԺԿ. 19, 21։ ԻԱ. 2։ ՀԱՒՈՎ. Թ. 9։

Ն · Բ · ՂՖ · 1898

Է Գէ · ժէ · 17 ։ Հռով · դ · 19 ։ Երր · ժա · 11 ։ 12, 19 ։
Ֆ Գէ · լա · 35 ։
Է Գէ · ժէ · 17 ։
Հղբ · ա · 18 ։
Յ ա Պետ · դ · 6 ։

Ղեր եմ · լբ · 17 ։ Ջաք · բ · 6 ։ Մատ · գ · 9 ։ ժթ · 26 ։ Ղբ · ա · 37 ։
Ժ Գէ · ժէ · 21 ։ Հմր 10 ։ դ Թագ · դ · 16 ։
* Եբր · կենաց ժամանակին
Հռով · ժե · 24 ։ գՁ օ՚ · 6 ։
Յ Սաղ · իե · 14 ։ Ամով · գ · 7 · Ձ օ՚ · ժե · 15 ։
Ն Գէ · ժբ · 3 ։ իբ · 18 ։ Գոր · գ · 25 ։ Գաղ · գ · 8 ։
Ը բ Օր · դ · 9 ։ 10 ։ գ · 7 ։ Ճես · իդ · 15 ։ Եփս · գ · 4 ։
Ա Գէ · դ · 10 ։ ժթ · 13 ։ Ճակ · ե · 4 ։
Ղ Գէ · ժա · 5 ։ Եզ · դ · 8 ։
Ա բ Օր · բ · 2 ։ ժգ · 3 ։ Ճես · իբ · 22 ։ Ղբ · ժգ · 15 ։ բ Կոր · ժա · 11 ։
Ղ Գէ · ժթ · 1 ։
Ա Հմր 1 ։
Ա Երր · ժ · 22 ։
Վթու · ժգ · 22 ։ բ Թագ · իդ · 17 ։
Ա Երեմ · ե · 1 ։
բ Ճօր · բ · 20 ։ Ե ա · դ · 10, 11 ։
ՅՃօր · բ · 3 ։ իդ · 17 ։ Սաղ · ծբ · 11 ։ ղդ · 2 ։ Հռով · դ · 6 ։
Ա Երեմ · ե · 1 ։ Եզեկ · իբ · ՛ ։

մոիկ կ՚ընէր վրանին դրանը մէջ՝
11 որ անոր նման էր ։ Եւ Ի Աբրահամ ու Սարրա ծերացած էին ու օրերնին անցուցած . Ե Սարրայէն պակաս էր Ի կանանց օրէնքին մէջ
12 ըլլալը ։ Եւ Սարրա Ի իր մտքին մէջ խնդաց՝ ըսելով , Ի Ես պառուեստ եղբը զուարճութիւն պիտի ունենամ , Յ տէրս ալ ծերացած ըլ-
13 լալով ։ Եւ Տէրը ըսաւ Աբրահամին , Սարրա ինչո՞ւ խնդաց , ըսելով , Միթէ ես իրաւցընէ պիտի ծնանի՞մ , որ պառուեր եմ .
14 Ղ Տէրոջը առջեը դժուարին բան կա՞յ արդեօք . Ժամանաուած ժամանակին՝ * գալ տարի՝ քեզի պիտի դառնամ , ու Սարրա որդի մը
15 պիտի ունենայ ։ Եւ Սարրա ուրացաւ ու ըսաւ , Չխնդացի . ինչու որ վախցաւ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Չէ՛ , խնդացիր ։
16 Եւ մարդիկը ելան անկէ , ու երեսնին դէպ Ի Սոդոմ շիտկեցին . և Աբրահամ Ի գանոնք յուղարկելու
17 համար հետերնին գնաց ։ Եւ Տէրը ըսաւ , Միթէ Ի Աբրահամին
18 պահե՞մ ինչ որ ընելու եմ . Որովհետեւ Աբրահամ անշուշտ մեծ ու զօրաւոր ազգ մը պիտի ըլլայ , ու երկրի բոլոր ազգերը Ն անով պիտի
19 օրհնուին ։ Քանզի գիտեմ զանիկայ , որ Ն իր որդւոցը՝ ու իրմէ ետքը իր տանը պիտի պատուիրէ , և անոնք արդարութիւն ու իրաւունք ընելու համար՝ Տէրոջը ճամբան պիտի պահեն . որպէս զի Տէրը Աբրահամին վրայ բերէ ինչ որ
20 խօսեցաւ ։ Եւ Տէրը ըսաւ , Սոդոմին ու Գոմորին աղաղակը շատցաւ , և անոնց մեղքը
21 խիստ ծանրացաւ , Ն Հիմա պիտի իջնեմ տեսնելու՝ թէ բոլորովին ինծի եկած աղաղակի՞ն պէս ըրին .
22 և թէ որ չէ , Ղ գիտնամ ։ Եւ անմարդիկը անկէ ելան , Նոյ դէպ Ի Սոդոմ գացին . և Աբրահամ տակաւին Ե Տէրոջը առջեը կայներ էր ։
23 Եւ Աբրահամ Ե մօտեցաւ ու ըսաւ , Ի Արդեօք ամբարշտին հետ արդա՞րն ալ պիտի կորսընցընես .
24 Ե Գուցէ ան քաղաքին մէջը չիսուն արդար ըլլան . արդեօք անոր մէջը եղած չիսուն արդարին համար չխնայելով պիտի կորսընցընէ՞ս ան
25 տեղը . Քա՛ւ լեցի քեզ ասանկ բան ընելը՝ որ արդարը ամբարշտին հետ սպաննես , ու Բ արդարը ամբարշտի պէս ըլլայ . քա՛ւ լեցի քեզ . միթէ Ց բոլոր երկրին Դատաւորը արդա-
26 րութիւն պիտի չընէ՞ ։ Եւ Տէրը ըսաւ , Ե Թէ որ Սոդոմին մէջ չիսուն արդար գտնեմ քաղաքին մէջը , անոնց համար բոլոր տեղը պի-
27 տի խնայեմ ։ Եւ Աբրահամ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ահա՛ հիմա՝ Ֆ ես որ Հող ու մոխիր եմ՝ Ֆ Տէրոջը հետ խօսելու սկսեցի .
28 Գուցէ չիսուն արդարէն հինգ պակաս ըլլայ , ան հինգին համար բոլոր քաղաքը պիտի կորսընցընե՞ս ։ Եւ Անիկայ ըսաւ , Թէ որ հոն քառասունուհինգ գտնեմ , չեմ կորսընցը-
29 ներ ։ Եւ դարձեալ խօսեցաւ անոր ու ըսաւ , Գուցէ հոն քառասուն գտնուի ։ Եւ Անիկայ ըսաւ , Քառասունին համար Ե չեմ ըներ ։ Եւ
30 ան Ֆ ըսաւ , Ո՛հ , Տէրը չբարկանայ , ու խօսիմ . Գուցէ հոն երսուն գտնուի ։ Եւ Տէրը ըսաւ , Թէ որ հոն երսուն գտնեմ , չեմ
31 ըներ ։ Եւ Ֆ ըսաւ , Ահա հիմա Տէրոջը հետ խօսելու սկսեցի . Գուցէ հոն քսան գտնուի ։ Եւ Անիկայ ըսաւ , Քսանին համար Ե չեմ կոր-
32 չեմ կորսընցըներ ։ Եւ Ֆ ըսաւ , Ո՛հ , Տէրը չբարկանայ , ու մինակ ևս անգամ խօսիմ . Գուցէ հոն տասը գտնուի ։ Ֆ Եւ Անիկայ ը-
33 սաւ , Տասնին համար Ե չեմ կորսընցներ ։ Եւ Տէրը Աբրահամին հետ խօսիլը լմընցուցածին պէս գնաց . Աբրահամ ալ իր տեղը դարձաւ ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Ղ ով երկու հրեշտակները կ՚ընդունի ։ 4 Ձար Սոդոմացիք կուրութեամբ կը զարնուին ։ 12 Ղ ովմ լեռը կը խրկուի ։ 18 Սեդովը երթալու հրաման կ՚առնէ ։ 24 Սոդոմի ու Գոմորի կործանումը ։ 26 Ղ ովմին կինիկ ագի արձան կ՚ըլլայ ։ 30 Ղ ովմ սյրի մը մէջ կը բնակի ։ 31 Մովաբին ու Ամմոնին ազգերնուորը ծնուածը ։

1 Ա Ե՝ան երկու հրեշտակները իրիկուան դէմ Սոդոմ եկան . ու Ղ ովմ Սոդոմին դուռը նստեր էր . և Բ Ղ ովմ տեսնելով՝ զանոնք դիմաւորելու ելաւ , ու իր երեսը մինչև գետինը Գ-Ե-Վ խոնարհութիւն ը-
2 րաւ . Ու ըսաւ , Ա՛ղէ , իմ տէրերս՝ կ՚աղաչեմ , Է ձեր ծառային տունը դարձէք , և գիշերը հո՛ն կեցէք , ու Ը ոտքերնիդ լուացէք . ու առտուանց կանուխ էլէք ու ձեր ճամբա՛ն գացէք ։ Եւ անոնք ըսին , Ի Չէ՛ , գիշերը փողոցը կը կենանք ։
3 Եւ շատ բռնադատեց զանոնք , ու անոր դարձան , և անոր տունը մտան . Ղու անոնց խնճոյք ըրաւ , և բաղարջ եփեց , ու կերան ։
4 Բայց անոնց պառկելէն առաջ քաղաքին մարդիկը՝ Ա յ-Ն ֆ Սոդոմացիք՝ երիտասարդներէն մինչև ծերերը՝ ամէն կողմէն բոլոր ժողո-
5 վուրդը տունը պատեցին . Է Եւ Ղ ովմոր կանչեցին ու անոր ըսին , Ո՞ւր են ան մարդիկը՝ որ առ գիշեր քեզի եկան . Ը անոնք դո՛ւրս հանէ

Ն · Բ · ՂՖ · 1898

Է Գէ · դ · 19 ։ Ճոր · դ · 19 ։ Ժող · ժբ · 7 ։ ա Կոր · ժե · 47 · 48 ։ բ Կոր · ե · 1 ։
* Ղբ · ժբ · 1 ։
• Դատ · է · 89 ։
Ֆ Ճակ · ե · 16 ։

— Գէ · ժբ · 22 ։
Բ Գէ · ժբ · 1, ՃՀ ։
Է Երր · ժդ · 2 ։
Ը Գէ · ժբ · 4 ։
Է Ցե՛ս Ղբ · իդ · 28 ։
Ղ Գէ · ժբ · 8 ։
Է Ես · դ · 9 ։
Ը Դատ · ժթ · 22 ։

Ն · Ք · ԳԲ · 1898

6 մեզի , ու Ք գիտնանք անոնք ։ Եւ Ֆ Ղովտ դռնէն դուրս ելաւ անոնց քովը , ու իր ետեւէն դուռը գոցեց ,
7 Եւ ըսաւ ։ Ե՛ղբայրներս՝ կ՚աղաչեմ
8 ձեզի՝ չարութիւն մի՛ ընէք ։ Ի Ահա հիմա երկու աղջիկ ունիմ , որ երիկ մարդ չեն գիտեր , անոնք հիմա ձեզի դուրս հանեմ , ու ձեր աչքին առջեւը ազէկ եղածը ըրէ՛ք անոնց . բայց միայն աս մարդոցը բան մի՛ ընէք . Ա՛րանդի անոր համար իմ
9 յարկիս շուքին տակը մտան ։ Եւ անոնք ըսին , Մէկդի՛ կեցիր . ու ըսին ալ , Ի Անիկայ պանդխտութեան եկաւ , Ֆ ու դատաստան բնել կ՚ուզէ . հիմա քեզի անոնցմէ դէշ կ՚ընենք ։ Եւ սաստիկ բռնադատեցին մարդը՝ ա-ինչ Ղովտը , ու դուռը կոտրելու մօտեցան ։
10 Բայց ան մարդիկը ձեռքերնին երկընցուցին , ու Ղովտը տանը մէջ քովերնին առին ու դուռը գոցեցին .
11 Եւ Ա տանը դուռը կայնած մարդիկը կուրութեամբ զարկին պզտիկէն մինչև մեծը . անանկ որ դուռը գտնելէն թուլցան ։
12 Եւ մարդիկը ըսին Ղովտին , Հոս ուրիշ ո՞վ ունիս . փեսաներդ ու որդիներդ և աղջիկներդ , ու քաղաքին մէջ ինչ որ ունիս հասու
13 տեղէն հանէ՛ . Ինչու որ մենք աս տեղը պիտի կորսընցրնենք . քանզի Յանոնց աղաղակը Տէրոջը առջեւը մեծ եղաւ . ու Ղ Տէրը մեզ խրկեց
14 անիկայ կորսընցրնելու ։ Եւ Ղովտ ելաւ , ու Ֆ իր աղջիկները առնող փեսաներուն խօսեցաւ , ու ըսաւ , Ֆ Ելէ՛ք ու աս տեղէն դացէ՛ք , ին-չու որ Տէրը պիտի կորսընցրնէ աս քաղաքը . Ֆ բայց իր փեսաներուն ծաղր ընող մը երեցաւ ։
15 Եւ առտու եղածին պէս՝ հրեշտակները արտորցուցին Ղովտը՝ ըսելով , Ն Ելէ՛ , կնիկդ ու հոս գտնուած երկու աղջիկդ ա՛ռ , որ քաղաքին Ֆ անօրէնութեանը մէջ
16 չկորսուիս ։ Եւ երբոր անիկայ կը տնտնար , ան մարդիկը բռնեցին անոր ձեռքէն՝ ու անոր կընկանը ձեռքէն՝ և անոր աղջիկներուն ձեռքերէն՝ Ղ Տէրոջը անոր ողորմելովը , Ֆ ու հանեցին անիկայ , և քաղաքին դուրսի դին դրին ։
17 Ու եղաւ որ երբ զանոնք դուրս հանեցին , ծէն ըսաւ , Ղ Ազատ ա-ղաւթիդ— համար փախի՛ր . Դ ետին մի՛ նայիր , և բոլոր դաշտին մէջ մի՛ կայնիր . լեռը փախիր , չըլլայ
18 որ կորսուիս ։ Եւ Ղովտ ըսաւ անոնց , Ղ Ձէ՛ Տէր իմ՝ ընդրկ ըրէ ·
19 Ահա՛ հիմա ծառադ քու առջեւդ ընդրկ գտաւ , ու իմ կեանքս աղա-տելով՝ ինծի մեծ երախտիք ըրիր . և ես չեմ կրնար լեռը փախչիլ , չըլլայ որ չարիք հասնի ինծի՛ ու
20 մեռնիմ ։ Ահա՛ աս քաղաքը՝ որ հոն փախչելու մօտ է , ու ան պզտիկ է . ընդրկ ըրէ՝ հոն փախչիմ , (չէ՞ որ անիկայ պզտիկ է ,) և
21 իմ անձս ողջ մնայ ։ Ու ըսաւ անոր , Ահա աս բանին մէջն ալ քու ա-ղաչանքդ ընդունելի , որ աս քաղաքը չկործանեցընեմ՝ որուն հա-
22 մար խօսեցար ։ Շու՛տ ըրէ՛ հո՛ն փախիր . քանզի դուն ա-մինչև որ հոն չհասնիս , ես բան մը չեմ կրնար ընել . անոր համար Հան քաղաքին անունը Ֆ Սեգ ոմր Ֆ դրաւ ։ Ա-րեւը երկրի վրայ կը ծագէր , երբ-
24 որ Ղովտ Սեգոմր մտաւ ։ Ան առաւնը ա Տէրը Սոդոմի ու Գոմորի վրայ ծծումբ ու կրակ տեղաց
25 Տէրոջը կողմանէ՝ երկինքէն , Եւ ան քաղաքները , ու բոլոր դաշտը , և ան քաղաքներուն բոլոր բնակիչները ։ ու երկրի վրայ բուսածը կոր-
26 սընցուց ։ Ու ետեւէն անոր կնիկը Ֆ-ին նայեցաւ , ու ֆ աղի արձան եղաւ ։
27 Եւ Աբրահամ առտուանց կանուխ ելլելով ՝ ա Տէրոջը առջեւը կայ-
28 նած տեղը Ի— . Եւ Սոդոմի ու Գոմորի ու բոլոր դաշտի երկրին վրայ նայելով՝ տեսաւ որ ահա՛ ան երկրէն Ֆ ծոցի մուխի պէս մուխ կ՚ելլէր ։
29 Ա յսպէս եղաւ՝ որ երբոր Աստուած ան դաշտին քաղաքները կը կորսընցընէր , Աստուած Ֆ Աբրահամը միտքը բերաւ , ու երբոր Ղովտին բնակած քաղաքները կը կորսընցընէր , ան կործանումին մէջտեղէն Ղովտը հանեց ։
30 Եւ Ղովտ Սեգովրէն ելաւ ու Ֆ լեռը բնակեցաւ , և իր երկու աղջիկները իր հետը . ինչու որ Սեգովրի մէջ բնակելու կը վախնար . ու մէկ այրի մը մէջ բնակեցաւ ինքը ու իր երկու աղջիկները ։
31 Եւ մեծ ա-Ղ Ի Ի ը պզտիկին ըսաւ , Մեր հայրը ծեր է , ու երկրին մէջ մէկը չկայ՝ որ Ֆ ամէն երկրին սովո-
32 րութեանը պէս մեզի մտնէ ։ Եկո՛ւր մեր հօրը գինի խմցընենք , ու իր հետը պառկինք , ու ա-մեր հօրմէն սերունդ պահենք ։ Եւ ան գիշերը իրենց հօրը գինի խմցուցին , ու մեծ ա-ղջիկը մտաւ ու իր հօրը հետ պառկեցաւ . և Ղ-ովտ չմտացաւ
34 անոր պառկիլը ու ելլելը ։ Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը մեծ աղջիկը պզտիկին ըսաւ , Ահա՛ երէկ գիշեր հօրս հետ պառկեցայ . աս գիշեր ալ անոր գինի խմցընենք , և մտիր ու իր հետը պառկէ՛ , ու մեր հօրմէն
35 սերունդ պահենք ։ Եւ ան գիշերն ալ իրենց հօրը գինի խմցուցին ,

Ն · Ք · ԳԲ · 1898

ա-Ծոբ · խր · 8 , 9 ։ Սաղ · ճխե · 19 ։
ա-Տե՛ս Դէ · ւր · 25 , 26 ։ Եզ · ւր · 10 ։ բՕր · Թ · 14 ։ Մար · գ · 5 ։
Ա Դէ · ժգ · 10 ։ ժգ · 2 ։
Ֆ ա՛ր՝ պզտիկ ։
Ֆ Կ—՛ դրբուեցաւ ։
ա-բ Օր · ւԲ · 23 ։ Եա · ժգ · 19 ։ Երեմ · ւ · 16 ։ ա · 40 ։ Եզեկ · ժգ · 49 , 50 ։ Ովս · ժա · 8 ։ Ամմ · գ · 11 ։ Սոփ · բ · 9 ։ Դա · ժէ · 29 ։ բ Պետ · բ · 6 ։ Յուդ · 7 ։
բ Դէ · ժգ · 3 ։ Սաղ · ճէ · 34 ։
ֆ Ղու · ժէ · 32 ։
ա-Դէ · ժբ · 22 ։
Ֆ Ցայտ · ժբ · 9 ։
Ֆ Դէ · բ · 1 ։ ժբ · 23 ։
ֆ Հմր 17 · 19 ։
Ֆ Դէ · ժգ · 2 · 4 ։ ւբ · 8 , 9 ։ բ Օր · ւխ · 5 ։
ա-Մար · ժբ · 19 ։

Ն. Ք. Դ. Է.
1898

1897
Բ Բրծ. Բ. 9.
Գ Բրծ. Բ. 19.

և պզտիկ աղջիկը ելաւ, ու անոր հետ պառկեցաւ. և Ղովտ չիմացաւ անոր պառկիլն ու ելնելը ։ Այսպէս Ղովտին երկու աղջիկները
37 իրենց հօրմէն յղի մնացին ։ Եւ մեծը որդի մը ծնաւ, ու անոր անունը Մովաբ դրաւ. Բ Ասիկայ Մովաբացւոց հայրն է մինչև այսօր ։
38 Եւ պզտիկն ալ որդի մը ծնաւ, ու անոր անունը Բենամմի դրաւ. Գ ասիկայ Ամմոնացւոց հայրն է մինչև այսօր ։

ԳԼ. Ի

1 Աբրահամ Գերարայի մէջ կը պանդխտանայ, 2 և Սառրային իր կինը ըլլալը կ'ուրանայ ։ 3 Աբիմելէք երազի մը մէջ կը յանդիմանուի Աբրահամին կնկանը համար. 9 և ինքն ալ կը յանդիմանէ Աբրահամը ։ 14 Աբիմելէք Սառրան ետ կու տայ ։ 16 ու զանիկայ ալ կը յանդիմանէ ։ 17 Աբրահամին աղօթքովը Աբիմելէքին ընտանիքը կը բժշկուին ։

1 Եւ Աբրահամ անկէ դէպ 'ի հարաւային երկիրը չուեց. և Կադեսին ու Սուրին մէջտեղը բնակեցաւ, ու Գերարայի մէջ պանդուխտ
2 եղաւ ։ Եւ Աբրահամ իր կնոջը Սառրային համար՝ Ասիկայ իմ քոյրս է ըսաւ. և Գերարային թագաւորը Աբիմելէք ղրկեց, ու առաւ Սառրան ։
3 Բայց Աստուած եկաւ Աբիմելէքին գիշերը երազի մէջ՝ ու ըսաւ անոր, Ահա՛ դու կնկանը համար՝ որ դուն առիր, պիտի մեռնիս. ինչու
4 որ անիկայ էրիկ ունի ։ Բայց Աբիմելէք անոր մօտեցած չէր. և ըսաւ, Ո՛վ Տէր՝ արդար ազգ ալ պիտի
5 մեռցնե՞ս ։ Ինքը ինծի՝ Անիկայ իմ քոյրս է չըսա՞ւ. և աս ալ՝ Անիկայ իմ եղբայրս է ըսաւ. ես աս բանը ուղիղ սրտով ու մաքուր ձեռքերով
6 ըրի ։ Եւ Աստուած անոր ըսաւ երազի մէջ, Ես ալ գիտցայ որ աս բանը ուղիղ սրտով ըրիր, նաև քեզ ինծի դէմ մեղք գործելէն ետ պահեցի. անոր համար քեզ չթողուցի որ անոր մօտենաս ։
7 Բայց հիմա կնիկը իր էրկանը դարձուր. քանզի անիկայ մարգարէ է, և քեզի համար աղօթք թող ընէ՝ որ ապրիս. և թէ որ դուն ետ չտաս, գիտցի՛ր որ անշուշտ պիտի մեռնիս դուն և ամէն քուկիններդ ։
8 Ուստի առտուանց կանուխ ելաւ Աբիմելէք, ու կանչեց իր բոլոր ծառաները, և բոլոր աս բաները անոնց *պատմեց. ու մարդիկը շատ
9 վախցան ։ Եւ Աբիմելէք կանչեց Աբրահամը ու ըսաւ անոր, Մեզի ի՞նչ ըրիր. ու ես քեզի ի՞նչ յանցանք ըրի, որ իմ վրաս ու թագաւորութեանս վրայ մեծ մեղք մը բերիր. չգործուելու գործեր
10 գործեցիր ինծի ։ Եւ Աբիմելէք ըսաւ Աբրահամին, Ի՞նչ տեսար
11 որ աս բանը ըրիր ։ Եւ Աբրահամ ըսաւ, Ես կարծեցի որ իրաւցընէ աս տեղ Աստուծոյ վախը չկայ, ու կնկանս համար զիս կը մեռցնեն ։
12 Եւ տակաւին իրաւցընէ իմ քոյրս է, հօրս աղջիկն է, բայց մօրս աղջիկը չըլլալովը՝ իմ կինս եղաւ ։
13 Ու երբոր Աստուած զիս իմ հօրս տունէն օտարութեան հանեց, ըսի անոր, ինծի ընելու շնորհքդ աս ըլլայ. ուր որ երթալու ըլլանք, հոն ինծի համար ըսէ թէ իմ եղբայրս
14 է ։ Եւ Աբիմելէք ոչխարներ ու արջառներ և ծառաներ ու աղախիններ առաւ, և Աբրահամին տուաւ. անոր կնիկը Սառրան ալ
15 անոր ետ տուաւ ։ Եւ Աբիմելէք ըսաւ, Ահա՛ իմ երկիրս քու առջևդ է. ո՛ւր որ կ'ուզես՝ բնակէ՛ ։
16 Եւ Սառրային ըսաւ, Ահա՛ եղբօրդ հազար կտոր արծաթ տուի. ահա՛ ան քեզի աչքերու ծածկոց ըլլայ բոլոր քեզի հետ եղողներուն առջևը և ամենուն ։ Այսպէս անի-
17 կայ յանդիմանուեցաւ ։ Եւ Աբրահամ աղօթք ըրաւ Աստուծոյ. և Աստուած բժշկեց Աբիմելէքը, ու անոր կնիկը և անոր աղախին-
18 ները, ու կը ծնանէին. Քանզի Տէրը Աբրահամին կնոջը Սառրային համար՝ Աբիմելէքին ընտանեացը բոլոր արգանդները գլխովին գոցեր էր ։

ԳԼ. ԻԱ

1 Իսահակին ծնունդը 4 ու թլփատութիւնը ։ 6 Սառրա կ'ուրախանայ ։ 9 Հագար ու Իսմայէլ դուրս կը ձգուին ։ 15 Հագար նեղութեան մէջ գտնուելով 17 Հրեշտակէն կը մխիթարուի ։ 22 Աբիմելէք Բերսաբէէի մէջ ուխտ կ'ընէ Աբրահամին հետ ։

1 Եւ Տէրը իր ըսածին պէս Սառրային այցելութիւն ըրաւ. և իր զրուցածին պէս ըրաւ Տէրը Սառրա-
2 յին. Եւ Սառրա յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ Աբրահամին իր ծերութեան ատենը, ան նոյն ժամանակին՝ որ Աստուած ըսեր էր անոր ։
3 Եւ Աբրահամ իրեն ծնած՝ Սառրային իրեն ծնած իր որդւոյն
4 անունը Իսահակ դրաւ ։ Եւ Աբրահամ թլփատեց իր որդին Իսահակը՝ երբոր ութօրուան եղաւ, ինչպէս որ Աստուած իրեն պա-
5 տուիրեր էր ։ Եւ Աբրահամ հարիւր տարեկան էր, երբոր իր որդին
6 Իսահակ ծնաւ իրեն ։ Եւ Սառրա ըսաւ, Աստուած ինծի խնդացուց. ամէն լսողը ինծի հետ պիտի խնդայ ։
7 Նաև ըսաւ, Աբրահամին ո՞վ կ'ըսէր որ Սառրան տղաքներ պիտի սնուցանէ. քանզի իր ծերութեան ատենը իրեն որդի ծնայ ։

Ն. Ք. Դ. Է.
1898

Իրր 1898
Ա Գլ. ԺԲ. 1.
Բ Գլ. ԺԴ. 7. 14.
Գ Գլ. ԻԶ. 6.
Դ Գլ. ԺԲ. 13. ԻԶ. 7.
Ե Գլ. ԺԲ. 15.
Զ Սաղ. ԾԵ. 14.
Է Յոբ. ԼԳ. 15.
Ը Հմր 7.
Թ Գլ. ԺԲ. 23. Հմր 18.
Ժ Գ Թագ. Ի. 3. Բ Կոր. Ա. 12.
Ժա Գլ. ԼԹ. 9. Ղև. Գ. 2. Սաղ. ԾԱ. 4.
Ժբ Գլ. ԼԱ. 7. ԼԵ. 5. Եզ. ԼԴ. 24. Ա Թագ. ԻԵ. 26. 34.
Ժգ Ա Թագ. Ե. 5. Դ Թագ. Ե. 11. Յոբ. ԽԲ. 8. Յակ. Ե. 14. 15. Ա Յով. Ե. 16.
Ժդ Գլ. Բ. 17.
Ժե Թուոց. ԺԶ. 32. 33.
* Եբր. աղաչանքներուն խօսեցաւ.
Ժզ Գլ. ԻԶ. 10. Ել. ԼԲ. 21. Յես. Է. 25.
Ժէ Գլ. ԼԴ. 7.

Ժը Գլ. ԽԲ. 18. Սաղ. ԼԶ. 1. Առակ. ԺԶ. 6.
Ժթ Գլ. ԺԲ. 12. ԻԶ. 7.
Ի Տեւ. ԴԱ. 29.
Իա Գլ. ԺԲ. 1. 9. 11. Եբր. ԺԱ. 8.
Իբ Գլ. ԺԲ. 13.
Իգ Գլ. ԺԲ. 16.
Իդ Գլ. ԺԴ. 9.
Իե Հմր 5.
Իզ Գլ. ԻԴ. 11.
Իէ Գլ. ԻԴ. 65.
Իը Յոբ. ԽԲ. 9. 10.
Իթ Գլ. ԺԲ. 17.

Լ Ա Թագ. Բ. 21.
Բ Գլ. ԺԷ. 19. ԺԸ. 10. 14. Գաղ. Դ. 23. 28.
Գ Գործ. Է. 8. Գաղ. Դ. 22. Եբր. ԺԱ. 11.
Դ Գլ. ԺԷ. 21.
Ե Գլ. ԺԷ. 19.
Զ Գործ. Է. 8.
Է Գլ. ԺԷ. 10. 12.
Իրր 1897
Ը Գլ. ԺԷ. 1. 17.
Թ Սաղ. ՃԻԶ. 2. Եսա. ԾԴ. 1. Գաղ. Դ. 27.
Ժ Ղուկ. Ա. 58.
Ժա Գլ. ԺԸ. 11. 12.

ՆՇԱՆԱԳԻՐ ԽՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՍՏ ՏԱՐԻՆԵՐԻ

5 սաւ ան տեղը : Եւ Աբրահամ ըսաւ
իր ծառաներուն . Դուք իշուն հետ
հո՛ս մնացէք , և ես ու տղան մինչև
հոն երթանք , ու երկրպագութիւն
ընենք , և նորէն ձեզի դառնանք :
6 Ու Աբրահամ ողջակէզին փայտերը
առաւ , ու Ի՛ր որդուոյն Իսահակին
վրայ դրաւ , և ինքը իր ձեռքը
առաւ կրակը ու դանակը , ու
7 երկուքնին միկտեղ գացին : Եւ
Իսահակ իր հօրը Աբրահամին խօ-
սեցաւ ու ըսաւ , Հա՛յր իմ . և
անիկայ ըսաւ , Ահա՛ հո՛ս եմ , ո՛ր-
դիս : Եւ անիկայ ըսաւ , Ահա՛
կրակը ու փայտը , բայց ողջակէզ
8 ըլլալու գառը ո՞ւր է : Եւ Աբրա-
համ ըսաւ , Աստուած իրեն ողջա-
կէզ ըլլալու գառը պիտի պատ-
րաստէ , ո՛րդեակ իմ : Ա՛յսպէս
9 երկուքը միկտեղ գացին : Ու եկան
ան տեղը՝ որ Աստուած անոր ըսեր
էր . և Աբրահամ հոն սեղան շի-
նեց ու փայտերը շարեց , և իր
որդին Իսահակը կապեց , ու Ի՛զա-
նիկայ սեղանը՝ փայտերուն վրայ
10 դրաւ : Եւ Աբրահամ իր ձեռքը
երկընցուց , ու դանակը առաւ
11 որ իր որդին մորթէ : Եւ Տէրոջը
հրեշտակը երկինքէն անոր կանչեց ,
ու ըսաւ , Աբրահա՛մ՝ Աբրահամ .
և անիկայ ըսաւ , Ահա՛ հո՛ս եմ :
12 Եւ ըսաւ , Ձգտուն ձեռքդ մի՛ դպչը-
ներ , և անոր բան մը մի՛ ըներ .
քանզի Հիմա գիտցայ որ Աստուծմէ
կը վախնաս . որովհետև ինծմէ մէկ-
հատիկ որդիդ ինծմէ չխնայեցիր :
13 Եւ Աբրահամ իր աչքերը վեր վեր-
ցուց ու նայեցաւ , և ահա՛ էր ետևը
խիտ մացառներուն մէջը եղջերուն-
ըէն բռնուած խոյ մը կար . ու Աբ-
րահամ գնաց ու խոյը առաւ , և
զանիկայ իր որդուոյն տեղը ողջակէզ
14 մատուց : Եւ Աբրահամ ան տե-
ղին անունը *Եհովայիրէ կոչեց , որ
մինչև այսօր կ'ըսուի , Տէրը լեռանը
15 մէջ պիտի երևնայ : Եւ Տէրոջը
հրեշտակը երկրորդ անգամ երկին-
16 քէն Աբրահամի կանչեց , Ու ըսաւ ,
Ինծի անձիս վրայ երդում ըրի՛ կ'ըսէ
Տէրը , որովհետև առ բանը ըրիր ,
ու ինծի համար քու մէկհատիկ որ-
17 դուդ չխնայեցիր , Քեզ օրհնելով
պիտի օրհնեմ , ու քու սերունդդ
Երկինքի աստղերուն , ու ծովե-
զերքը եղող աւազին պէս խիստ պի-
տի շատցընեմ . և Քու սերունդդ
Իր թշնամիներուն †քաղաքները
18 պիտի ժառանգէ . Ու երկրի բոլոր
ազգերը քու սերունդովդ պիտի օրհ-
նուին , Որովհետև իմ ձայնիս ա-
19 կանջ դրիր : Ա՛յսպէս Աբրահամ
իր ծառաներուն դարձաւ , ու եկան
ու միկտեղ Բերսաբէէ գացին . և
Աբրահամ Բերսաբէէի մէջ կը
բնակէր :
20 Ու եղաւ որ ասոնցմէ ետքը՝ Աբրահամին պատմուեցաւ՝ ըսելով ,
Ահա Մեղքան ինքն ալ որդիներ
21 ծնաւ քու եղբօրդ Նաքովրին . Ա-
ջինեկ որդին Հուսը , և անոր եղ-
բայրը Բուզը , ու Ասրամին հայրը
22 կամուէլը , Եւ Քազադը , ու Ա-
սաւը , և Փաղդասը , ու Ցեղլա-
23 փը , և Բաթուէլը : Եւ Բա-
թուէլ ծնաւ Ռեբեկան . ասոնք
Մեղքան ծնաւ Աբրահա-
24 մին եղբօրը Նաքովրին : Եւ անոր
հարճը՝ որուն անունը Ռէումա էր ,
անիկայ ալ ծնաւ Տեբահը և Գա-
ամը ու Թաբասը և Մաաքան :

ԳԼ . ԻԳ

1 Սարրայի կենացը օրերը ու մահը : 3 Աբրահամ ծախու կ'առնէ Մաքփելայի այրը : 19 ու Սարրան հոն կը թաղէ :

1 Ու Սարրա հարիւր քսանուեօթը
տարի ապրեցաւ . այսքան էղան
2 Սարրայի կենացը տարիները : Եւ
Սարրա մեռաւ Կարիաթարբայի
մէջ , որ է Քեբերոն՝ քանանու երկ-
րին մէջ . ու Աբրահամ Սարրային
համար սուգ ընելու ու ողբալու
3 եկաւ : Եւ Աբրահամ իր մեռելին
քովէն ելաւ , ու քետին որդինե-
4 րուն հետ խօսեցաւ , ըսելով , Ես
ձեր մէջը օտարական ու պանդուխտ
եմ . ձեր մէջը ինծի գերեզմանի
տացուածք տուէք , որ իմ երեսիս
5 առջևէն մեռելս թաղեմ : Եւ քե-
տին որդիները պատասխան տուին
6 Աբրահամին , ու անոր ըսին , Ցե՛ր
իմ՝ մտիկ ըրէ մեզի , դուն մեր
մէջը Իշխան Աստուծոյ ես . մեր
ամենէն ընտիր գերեզմանին մէջը
թաղէ քու մեռելդ . քու մեռելդ
թաղելու համար՝ մեզմէ մէկը չխնա-
յեր իր գերեզմանը քեզի տալու :
7 Եւ Աբրահամ ելաւ , ու խոնարհու-
թիւն ըրաւ ան երկրին ժողովուր-
8 դին՝ քետին որդիներուն . Եւ ա-
նոնց ըսուցեց՝ ըսելով , Թէ որ կը
համձիք՝ որ ես իմ երեսիս առջևէն
մեռելս թաղեմ , ինծի մտիկ ըրէք ,
և ինծի համար Սահառին որդուոյն
9 Եփրոնին հետ խօսեցէք , Որ իր
արտին ծայրը եղած Մաքփելայի
այրը ինծի տայ . անիկայ ձեր մէջը
ինծի գերեզմանի տացուածք ըլլա-
10 լու համար լման գնով տայ : Ու
Եփրոն քետին որդուոյը մէջ կը
նստէր : Եւ քետացի Եփրոնը
պատասխան տուաւ Աբրահամին՝
ներկայ իր քաղաքին դուռը մտնող
բոլոր քետին որդիները կը լսէին ,
11 ու ըսաւ , Ո՛չ , Տէր իմ , ինծի
մտիկ ըրէ . արտը քեզի կու տամ ,
և հոն եղած այրն ալ քեզի կու-

* Ք՝ Տէրը պիտի տեսնէ , կամ Տէրը պիտի նախախնամէ :
† Ք՝ կրկնաւոր թիւն :

1860

Ն . ք . ՂԲ . ԽԲ 1872
ՀԳԼ . ԺԱ . 29 :
ՅՑՊ . Ա . 1 :
ՂՑՊ . ԼԲ . 2 :
ՖԳԼ . ԻԴ . 15 :
ՀՀՈՎ . Թ . 10 :
Ն . ք . ՂԲ . ԽԲ 1872
ՀԵԲՐ . ԺԱ . 17 : ՑՈՀ . ԺԹ . 17 :
ՂԱԹԱԳ . ԺԱ . 22 : ՄԱԲ . Ղ . 7 : 8 :
Ի ԳԼ . ԻԶ . 5 : ՑՈՀ . Բ . 22 :
ՂՈՒԿ . ԺՌ . 9 : ՂԼ . Ա . 73 : ԵՐԲ . Ղ . 13 : 14 :
Ի ԳԼ . ԺԵ . 5 : ԵՐԵՄ . ԼՃ . 22 :
ԺԳԼ . ԺԳ . 16 :
Ի ԳԼ . ԻԴ . 60 :
ԼՄԽԲ . Ա . 9 :
†ԵՔԲ . ԴՈՒՐ
Ի ԳԼ . ԺԲ . 3 : ԺԲ . 18 : ԻԶ . 4 : ԳՈՐ . Գ . 25 : ԳԱԼ . Գ . 8 : 9 : 16 : 18 :
ԺՀՊՐ 8 . 10 : ԳԼ . ԻՀ . 5 :
Ի ԳԼ . ԻՆ . 31 :
ՀԳԼ . ԺԱ . 29 :
ՅՑՊ . Ա . 1 :
ՂՑՊ . ԼԲ . 2 :
ՖԳԼ . ԻԴ . 15 :
ՀՀՈՎ . Թ . 10 :
1860
ՂԵՒ . ԼՂ . 20 : 24 : ՀՈՒԹ . Գ . 4 :
Ի ՏՀ . Բ ԹԱԳ . ԻԳ . 21-24 :

տամ . իմ ժողովուրդիս որդւոցը առջևը ան քեզի տուի . թաղէ քու
12 մեռելդ ։ Եւ Աբրահամ ան երկրին ժողովուրդին առջևը խոնար-
13 հութիւն ըրաւ , ու Եփրոնին խօսեցաւ , երբոր ան երկրին ժողովուրդը կը լսէին , ու ըսաւ , Բայց թէ որ ՚ն ինձի դիտէ , կ'աղաչեմ քեզի՝ ինձի մտիկ ըրէ . ես արտին ստակը տամ . ա՛ռ ինձմէ , ու
14 ես իմ մեռելս հոն թաղեմ ։ Ու Եփրոն պատասխան տուաւ Աբրա-
15 համին ու անոր ըսաւ , Տէր իմ՝ լսէ՛ ինձի . գետինը չորս հարիւր սիկղ արծաթի ՚ն-ին . իմ ու քու մէջտեղ ան ի՞նչ է . ուրեմն թաղէ՛
16 քու մեռելդ ։ Եւ Աբրահամ Եփրոնին մտիկ ըրաւ . ու Աբրահամ Ի կշռեց արծաթը , ՚ն Եփրոնին , ինչպէս որ անիկայ Քետին որդւոցը առջևը խօսեր էր , չորս հարիւր սիկղ արծաթ՝ վաճառականներուն մէջ անցած ։
17 Ու Եփրոնին արտը՝ որ Մաքփելային մէջ Մամբրէին դիմացն է , արտը՝ ու հոն եղած այրը՝ ու անոր բոլորտիքի սահմաններուն մէջ եղած արտին մէջի բոլոր ծառերը՝
18 Աբրահամին ստացուածք ըլլալու համար հաստատուեցաւ , անոր քաղաքին դռնէն մտնող բոլոր Քե-
19 տին որդւոցը առջևը ։ Եւ անկէետքը Աբրահամ իր կնիկը Սարրան թաղեց Մամբրէին դիմացը եղող Մաքփելային արտին այրին մէջը՝ որ է Քեբրոն Քանանու երկրին մէջ ։
20 Եւ արտը ու հոն եղած այրը Քետին որդիներէն Աբրահամին գերեզմանի ստացուածք ըլլալու համար հաստատուեցաւ ։

ԳԼ . ԻԴ

1 Աբրահամ կ'երդմնցնէ իր ծառան ։ 10 Ծառային ճամբորդութիւնը , 12 և աղօթքը ։ 15 Ռեբեկան անոր կը հանդիպի ջրհորին քովը ։ 18 անոր ջուր կը խմցնէ ։ 22 և պարգև կ'ընդունի ։ 24 և իր որո՛ց ցեղէ ըլլալը կը ծանուցանէ անոր ։ 29 Լաբան իր տունը կ'ընդունի զանիկայ ։ 34 Ծառան իր գալուն պատճառը կը պատմէ ։ 50 Լաբան և Բաթուէլ կ'ընդունին ծառային առաջարկութիւնը ։ 58 Ռեբեկան կը հաճի երթալու ։ 62 Իսահակ կը հանդիպի անոնց՝ դաշտին մէջ ։

1 Աբրահամ ալ ծերացեր էր . ու Տէրը Ամէն
2 բանի մէջ օրհնեց Աբրահամը ։ Եւ Աբրահամ ըսաւ իր տանը երէց ծառային՝ որ Ամէն բոլոր ունեցածին վերակացուն էր , Կ'աղաչեմ քեզի Ձեռքդ իմ երանքիս տակը դիր .
3 Եւ քեզ Կ'երդմնցնեմ Տէրոջմով , որ երկինքին Աստուածը ու երկրին Աստուածն է , որ Իմ որդւոյս կնիկ չառնես Քանանացւոց աղջիկներէն ,
4 որոնց մէջը որ ես կը բնակիմ . Հապա Իմ երկիրս ու իմ ազգականներուս Ներթաս , ու իմ որդւոյս
5 Իսահակին առնէ կնիկ առնես ։ Եւ ծառան ըսաւ անոր , Գուցէ կնիկը իմ ետևէս աս երկիրը գալ չուզէ . կ'ըլլայ որ քու որդիդ ան երկիրը դարձընեմ՝ ուսկից որ դուն ելար .
6 Եւ Աբրահամ ըսաւ անոր , Զգուշացի՛ր որ իմ որդիս հոն չդարձընես ։
7 Երկնից Տէր Աստուածը՝ որ Ինձ իմ հօրս տունէն ու իմ ծնած երկրէս հանեց , և որ խօսեցաւ ինձի , ու երդում ըրաւ ինձի , ըսելով , Ես երկիրը քու սերունդիդ պիտի տամ , Ան՝ նիկայ իր հրեշտակը քու առջևդ պիտի խրկէ , ու դուն անկէ իմ որ-
8 դւոյս կնիկ պիտի առնես ։ Եւ թէ որ կնիկը քու ետևդ գալ չուզէ , Ես իմ երդումէս դուն անպարտ կ'ըլլաս . միայն թէ իմ որդիս հոն
9 չդարձընես ։ Եւ ծառան իր տիրոջը Աբրահամին երանայը տակը դրաւ իր ձեռքը , ու ան բանին համար երդում ըրաւ անոր ։
10 Եւ ծառան իր տիրոջը ուղտերէն տասը ուղտ առաւ ու գնաց . Քանզի իր տիրոջը բոլոր բարիքները իր ձեռքն էր . և ելաւ ու գնաց Մի-
11 ջագետք Նաքովրին քաղաքը գնաց ։ Եւ քաղաքին դուրսի դին ուղտերը նստեցուց ջրհորի մը քով իրիկուան դէմ՝ հնիկներուն ելլելու
12 ելած ատեներ . Եւ ըսաւ , Ով Տէր՝ իմ տիրոջս Աբրահամին Աստուածը , կ'աղաչեմ քեզի՝ դիւրաջողէ ինձի այսօր , և իմ տիրոջս Աբրահամին բա-
13 րեարութիւն ըրէ . Ահա ես ջուրի աղբիւրին քովը կը կայնիմ . և Նաքաղաքին բնակչաց աղ ջիկները
14 ջուր հանելու կ'ելլեն ։ Եւ ըլլայ թէ՝ երբոր աղջկանն ըսեմ , Շնո՛րհք ըրէ սափորդ իջեցո՛ւր որ խմեմ . ու անիկայ ըսէ թէ Խմէ՛ , ու քու ուղտերուդ ալ խմցնեմ , անիկայ ըլլայ քու Իսահակ ծառայիդ համար սահմանածդ . և Նաստով դիտնամ որ իմ տիրոջս բարեբարութիւն ըրիր ։
15 Ու եղաւ որ տակաւին իր խօսքը չսվրնցուցած , ահա Աբրահամին եղբօրը Նաքովրին կնոջը Մեղքային որդւոյն Բաթուէլին ծնած Ռեբեկան եկաւ , իր ուսին վրայ սափո-
16 րը ունենալով ։ Եւ աղջիկը Լիսիատ գեղեցիկ տեսքով կոյս մըն էր , ու էրիկ մարդ մը զանիկայ գիտցած չէր . և անիկայ իջաւ աղբիւրը , ու իր սա-
17 փորը լեցուց ու կը դառնար ։ Եւ ծառան զանիկայ դիմաւորելու վազեց , ու ըսաւ , Շնո՛րհք ըրէ՝ քու սափորէդ ինձի քիչ մը ջուր խմցուր ։
18 Եւ անիկայ ըսաւ , Խմէ՛ տէր իմ . ու չուտով սափորը իր ձեռքին վրայ
19 իջեցուց , և խմցուց անոր ։ Ու երբոր անոր խմցուց լմընցուց , ըսաւ ,

Ն . ք . ՂԲ . 1860
ԸԼԻ . Լ . 15 ։ ԵՂԿ . ԽԱ . 12 ։
Ի ԵՐԵՄ . Լ . 9 ։
Ի ԳԼ . ԽԱ . 9 ։ ԽԹ . 30 ։ 31 ։ 32 ։ Ծ . 13 ։ ԳՈՐ . Կ . 16 ։
Ի ՏԻ՛Ս ՀՈՌԻԹ . Գ . 7 ։ 8 ։ 9 ։ 10 ։ ԵՐԵՄ . Լ . 10 ։ 11 ։
— ԳԼ . ԺԸ . 11 ։ ԽԱ . 5 ։
Ի ԳԼ . ԺԳ . 2 ։ ՀՄՐ 35 ։ ՍԱՂ . ՃԺ . 3 ։ ԱՌԱԿ . Ժ . 22 ։
Ի ԳԼ . Ժ Ե . 2 ։
Ի ՀՄՐ 10 ։ ԳԼ . ԼԹ . 4 ։ 5 ։ 6 ։
1857
Ի ԳԼ . ԽԷ . 29 ։ Ա ՄՆ . ԽԹ . 24 ։ ՈՂՋ . Ե . 6 ։
Ղ ԳԼ . ԺԳ . 22 ։ Բ ՕՐ . Ղ . 13 ։ ՑԱՍ . Բ . 12 ։
Ի ԳԼ . ԻԶ . 35 ։ ԽԷ . 46 ։ ԻԲ . 2 ։ ԵՒ ։ ՒԳ . 16 ։ Բ ՕՐ . Կ . 3 ։
ԸԳԼ . ԺԲ . 1 ։
Ն . ք . ՂԲ . 1857
Ի ԳԼ . ԻԲ . 2 ։
Ի ԳԼ . Ժ Բ . 1 ։ 7 ։
Ի ԳԼ . Ժ Բ . 7 ։ ԺԳ . 15 ։ ԺԵ . 18 ։ Ժ Կ . 8 ։ ԵԼ . ԼՐ . 13 ։ Բ ՕՐ . Ա . 8 ։ ԼԳ . 4 ։ ԴԱՌ . Կ . 5 ։
ԸԼԻ . ԽԳ . 20 ։ 23 ։ ԼԳ . 2 ։ ԵԶՐ . Ա . 14 ։
Ի ՑԱՍ . Բ . 17 ։ 20 ։
Ի ՀՄՐ 2 ։
ԵՔԲ . ԱԲՐԱՀԱՄԻ ՆԱՀԱՊԱՏԻՄ
Ի ԳԼ . ԽԿ . 43 ։
ՀԵԲ . Բ . 16 ։ ԱՓԹԱԳ . Թ . 11 ։
Ի ՀՄՐ 27 ։ ԳԼ . ԽԳ . 24 ։ ԻԲ . 13 ։ ԼՐ . 9 ։ ԵՒ . Գ . 6 ։ 15 ։
Ը ՆԿԵՄ . Ա . 11 ։ ՍԱՂ . Լ Ե . 5 ։
Ի ՀՄՐ 43 ։
Ի ԳԼ . ԽԹ . 9 ։ ԵՒ . Բ . 16 ։
Ի ՏԻ՛Ս ԴԱՍ . Ղ . 17 ։ 37 ։ Ա ՓԹԱԳ . Գ . 7 ։ ԺԳ . 8 ։ Ի . 7 ։
Ն ԳԼ . Ժ Ա . 29 ։ ԻԲ . 23 ։
Ը ԳԼ . ԻԳ . 7 ։

Ն · Բ · ԳԲ · 1857

Ուղտերուդ ալ ըմ֊բ քաշեմ, մինչև
20 որ ամէնքը խմեն։ Եւ շուտով աս֊
փորը աւազանին մէջը պարպեց, ու
նորէն հորը վազեց ը֊բ քաշելու, և
անոր բոլոր ուղտերուն համար ը֊բ
21 քաշեց։ Եւ մարդը զարմանալով
անոր վրայ՝ լուռ կը մնար, մտածե֊
լով թէ արդեօք Տէրը անոր ճամ֊
22 բան յաջողեց, թէ չէ։ Ու երբոր
ուղտերը խմելը լմընցուցին, մարդը
կէս սիկղ ոսկիէ օղակ մը, և անոր
ձեռքերուն համար տասը սիկղ ոսկիէ
երկու ապարանջան հանեց, ըստ
23 ասելոյ։ Ու բսաւ։ Դուն որո՞ւն
աղջիկն ես, կ'աղաչեմ բսէ ինծի.
բսու հօրդ տունը մեզի համար դիշե֊
24 ր կ'ենալու տեղ կայ։ Եւ անիկայ
բսաւ անոր։ Ես Մելքային որդւոյն
Նահովրին աղջիկն եմ, որն որ
25 Մելխային ծնաւ։ Նաև
բսաւ անոր, Մենք շատ յարդ ու
ճարակ ունինք, և դիշերը կենալու
26 տեղ ալ։ Ու մարդը խոնարհեցաւ,
ու Տէրոջը երկրպագութիւն բրաւ.
27 Եւ բսաւ, Օրհնեալ ըլլայ իմ տի֊
րոջս Աբրահամին Տէր Աստուածը,
որ իմ տէրս Էիր ողորմութենէն ու
իր ճշմարտութենէն չզրկեց. քանի
որ ես ճամբուն մէջն էի, Տէրը զիս
իմ տիրոջս եղբայրներուն տունը ա֊
28 ռաջնորդեց։ Եւ աղջիկը վազեց, ու
աս բաները իր մօրը տունը պատմեց։
29 Եւ Ռեբեկան եղբայր մը ունէր
Լաբան անունով. ու Լաբան դուրս
վազեց դէպ ի աղբիւրը մարդուն
30 քովը. Ինչու որ տեսնելով օղակը,
և իր քրոջը ձեռքերուն վրայի ապա֊
րանջանները, ու լսելով իր քրոջը
Ռեբեկային խօսքերը, որ կ'ըսէր
Թէ՝ Ան մարդը ասանկ խօսեցաւ
ինծի, մարդուն եկաւ. և ահա
անիկայ ուղտերուն քովը աղբիւրին
31 մօտ կայներ էր. Ու բսաւ անոր,
Եկո՛ւր Տ֊ով Տէրոջը օրհնեալը, ինչո՞ւ
դուրսը կայներ ես. քանզի տունը
պատրաստեցի, և ուղտերուն համար
32 տեղ մը։ Ու մարդը տունը եկաւ.
և ուղտերը քակեց, և ուղտերուն
յարդ ու ճարակ՝ և անոր ոտքերը ու
անոր հետ եղող մարդոցը ոտքերը
33 լուալու ջուր տուաւ։ Եւ անոր առ֊
ջևը կերակուր դրուեցաւ. բայց
անիկայ բսաւ, Մինչև որ իմ խօս֊
քերս չդրուցեմ, չեմ ուտեր. և
34 Լաբան բսաւ, Զրուցէ։ Ու ա֊
նիկայ բսաւ, Ես Աբրահամին ծա֊
35 ռան եմ. Եւ Տէրը մեծապէս
օրհնեց իմ տէրս, ու մեծ մարդ մը
եղաւ. և անոր հօտեր ու արջառ֊
ներ, և արծաթ ու ոսկի, և ծա֊
ռաներ ու աղախիններ, և ուղ֊
36 տեր ու էշեր տուաւ։ Եւ իմ տի֊
րոջս կնիկը Սարրան իր պառուա֊

Ն · Բ · ԳԲ · 1857

Թեան ատենը որդի մը ծնաւ իմ
տիրոջս, որ իրոլոր իր ունեցածը
37 անոր տուաւ։ Եւ իմ տէրս ինծի
երդում ընել տուաւ՝ բսելով, Զըլ֊
լայ որ իմ որդւոյս կնիկ առնես
Քանանացւոց աղջիկներէն, որոնց
38 երկիրը որ ես կը բնակիմ. Հապա
իմ հօրս տունը ու իմ ազգատոհմիս
երթաս, ու իմ որդւոյս կնիկ առ֊
39 նես։ Եւ ես իմ տիրոջս բսի, Գու֊
40 յէ կնիկը իմ ետևէս չգայ։ Եւ ա֊
նիկայ ինծի բսաւ, Տէրը որուն
առջևը ես կը քալեմ, իր հրեշտա֊
կը քեզի հետ պիտի խրկէ, ու քու
ճամբադ պիտի յաջողէ, և իմ որ֊
դւոյս իմ ազգատոհմէս ու իմ հօրս
41 տունէն կնիկ պիտի առնես։ Ետ֊
դուն ան ատենը իմ երդումէս ան֊
պարտ պիտի ըլլաս, երբոր իմ ազ֊
գատոհմիս երթալով, քեզի հետ
չտան, ան ատենը իմ երդումէս
42 անպարտ պիտի ըլլաս։ Եւ աղ֊
բիւրը եկայ այսօր, ու բսի, Ով
Տէր՝ իմ տիրոջս Աբրահամին Ա֊
ստուածը, թէ որ հիմա աս իմ եր֊
թալու ճամբաս դուն կը յաջողես,
43 Ահա ես ջուրի աղբիւրին քովը կը
կայնիմ. և ըլլայ որ աղջիկը ը֊բ
քաշելու դայ, և ես անոր բսեմ Թէ
Շնորհք բրէ, ինծի քու սափորէդ
44 քիչ մը ջո՛ւր խմցուր, Եւ անիկայ
ինծի՝ Դո՛ւն ալ խմէ, և ուղտերուդ
համար ալ ը֊բ քաշեմ բսէ, Թող
անիկայ ըլլայ Տէրոջը սահմանած
կնիկը իմ տիրոջս որդւոյն համար։
45 Եւ ի՛մ սրտիս մէջը տակաւին խօս֊
քը չլմընցուցած, ահա Ռեբեկան
կ'ելլէր սափորը իր ուսին վրայ ու֊
նենալով. և աղբիւրը իջաւ, ու ը֊բ
քաշեց. և բսի անոր, Շնորհք
46 բրէ՝ ինծի ը֊բ խմցուր։ Եւ անի֊
կայ շուտով սափորը իր ուսէն վար
առաւ, ու բսաւ, Խմէ՛, և ուղ֊
տերուդ ալ խմցնեմ. ուստի ես
խմեցի, և ուղտերուն ալ խմցուց։
47 Եւ հարցուցի անոր ու բսի, Դուն
որո՞ւն աղջիկն ես. և անիկայ բսաւ,
Մելքայի Նաբովրին ծնած որդւոյն
Բաթուելին աղջիկն եմ. ան ատենը
օղակը անոր քթիթը, ու ապարան֊
ջանները անոր ձեռքերուն վրայ դրի։
48 Եւ խոնարհեցայ, ու Տէրոջը երկր֊
պագութիւն բրի, և իմ տիրոջս
Աբրահամին Տէր Աստուածը օրհնե֊
ցի, որ Իմ տիրոջս եղբօրը աղջիկը
իր որդիին առնելու համար՝ զիս ու֊
49 ղիղ ճամբան առաջնորդեց։ Եւ
հիմա թէ որ իմ տիրոջս Շնորհք ու
Ճշմարտութիւն պիտի ընէք, ինծի
պատմեցէ՛ք. և թէ չէ՝ Ուրիշ ինծի
բսէ՛ք, որ ես աջ կողմը կամ ձախ
50 կողմը դառնամ։ Ուստի Լաբան
ու Բաթուէլ պատասխան տուին

ՆԵՐ ԻԴ

ՆՀՐ 12, 56։
ՆԵԼ · ԼՐ · 2, 3 ։ Ես · գ · 19, 20, 21 ։ Նգեկ · ԺԶ · 11, 12 ։ ա պետ · գ · 3 ։
ԼԳԼ · ԻԲ · 23 ։
ՆՀՐ 52 ։ Եւ · գ · 31 ։ ՆԵԼ · ԺԸ · 10 ։ Հռութ · գ · 14 ։ ա թագ · իե · 32, 39 ։ բթագ · ԺԸ · 28 ։ Ղբ · ա · 68 ։
ԼԳԼ · ԼՐ · 10 ։ Սաղ · ղբ · 3 ։
ՀՐ 48 ։
ԳԼ · ԻԹ · 5 ։
ՅԳԼ · Իզ · 29 ։ Դատ · ԺԿ · 2 ։ Հռութ · գ · 10 ։ Սաղ · ՃԺե · 15 ։
ԳԼ · Խգ · 24 ։ Դատ · ԺԹ · 21 ։
Ծոր · Իգ · 12 ։ Ճոն · գ · 34 ։ Եփես · գ · 5 ։ 6 · 7 ։
ՀՐ 1 ։ ԳԼ · ԺԳ · 2 ։

ՆԵՐ ԻԴ

ԳԼ · Խա · 2 ։
ՓԳԼ · Խա · 10 ։ Իե · 5 ։
ՀՐ 3 ։
Բ ՀՐ 4 ։
Գ ՀՐ 5 ։
Դ ՀՐ 7 ։
ԻԳԼ · ԺԿ · 1 ։
ՂՀՐ 8 ։
ՀՐ 12 ։
ՃՀՐ 13 ։
ՐՀՐ 15, Եւ ա թագ · ա · 13 ։
ՆԵՐ · ԻԴ · 1857

Ե ԳԼ · Խա · 2 ։
Զ ԳԼ · Խա · 10 ։ Իե · 5 ։
Է ՀՐ 3 ։
Ը ՀՐ 4 ։
Թ ՀՐ 5 ։
Ժ ՀՐ 7 ։
ԻԱ ԳԼ · ԺԿ · 1 ։
ԺԱ ՆԵՐ · ԻԴ · 11, 12 ։
ԻԲ ՀՐ 26 ։
ԼԳԼ · ԻԲ · 23 ։
ԻԳ ԳԼ · Խե · 29 ։ Ճես · բ · 14 ։

Ն · Ք · ԳԲ · 1857

Հ Սազ · ՃԺԲ · 23 ։ Մաա · իա · 42 ։ Մաբ · Ժբ · 11 ։

Ա ԳԼ · Լա · 24 ։

Հ ԳԼ · Ի · 15 ։

Յ ՀԺ 26 ։

ՂԵԼ · Դ · 22 ։ Ժա · 2 ։ Ժբ · 35 ։

Ֆբ ՄՆ · իա · 3 ։ Եզբ · ա · 6 ։

ՀՀԺ 56 · 59 ։

Յ Դաա · Ժգ · 8 ։

Ն ԳԼ · Լ · 8 ։

Ը ԳԼ · Ժէ · 16 ։

Ֆ ԳԼ · Իբ · 17 ։

* ԵՔԲ · Դաա · ՈԸ

Ը ԳԼ · Ժզ · 14 ։ Իա · 11 ։

Ղ ՃԵա · ա · 8 ։ Սազ · ա · 2 ։ Նէ · 12 ։ ՃԺԲ · 15 ։ ՃԼոգ · 5 ։

† Կ — Մ · ղՊՔ

Ը ՃԵա · Ժէ · 18 ։

— ԳԼ · Լ · 12 ։

ու ըսին ։ Ահա բանը Տէրոջմէն է . մենք քեզի դէշ կամ աղէկ չենք
51 կրնար ըսել ։ Ահա Ռեբեկան հրու առջեւդ է , առ ու գնա . և Տէրոջը
52 ըսածին պէս թող քու տիրոջդ որդւոյն կնիկ ըլլայ ։ Ու եղաւ որ
53 երբոր Աբրահամին ծառան անոնց խօսքերը լսեց , մինչև գետինը Նո-
54 հաբհելով երկրպագութիւն բրաւ Տէրոջը ։ Եւ ծառան արծաթեղէն
զարդեր ու ոսկեղէն զարդեր և հանդերձներ հանեց , ու Ռեբեկային տուաւ . և անոր եղբօրը ու մօրը
պատուական ընծաներ տուաւ ։ Եւ
55 կերան ու խմեցին ինքը ու իր հետը եղող մարդիկը , ու գիշերը հոն
մնացին . և առտուանց ելան , ու
56 ինքը ըսաւ , Ձիս իմ տիրոջս խըր-
55 կեցէք ։ Եւ աղջկանը եղբայրը ու
մայրը ըսին , Թող աղջիկը հարսնի մը օր՝ գոնէ տասը օր մեր քովը կե-
56 նայ , — և տքը երթայ ։ Եւ ինքը
ըսաւ անոնց , Ձիս մի՛ արգիլէք , ինչու որ Տէրը իմ ճամբաս յաջողեց. թո՛ղ տուէք զիս՝ որ տիրոջս ե-
57 թամ ։ Եւ անոնք ըսին , Աղջիկը
կանչենք ու անոր բերանը փնտր-
58 ենք ։ Եւ կանչեցին Ռեբեկան , ու ըսին անոր , Ա՞ս մարդուն հետ կ՚երթա՞ս . և անիկայ՝ կ՚երթամ
59 ըսաւ ։ Ու իրենց քոյրը Ռեբեկան ու անոր դայեակը , և Աբրահամին ծառան ու անոր մարդիկը խրկեցին ։
60 Եւ օրհնեցին Ռեբեկան , ու ըսին անոր , Դուն մեր քոյրն ես . Հազարաւոր բիւրերու հարյ ըլլաս , և քու սերունդդ իր թշնամիներուն
61 բաղաքները ժառանգէ ։ Եւ Ռեբեկա ու իր աղախինները ելան և ուղտերը հեծան , ու ան մարդուն ետևէն գացին ։ Եւ ծառան առաւ Ռեբեկան ու գնաց ։
62 Եւ Իսահակ Ղահայրոյի ջրհորէն դարձած կու գար . ինչու որ անիկայ
63 հարաւային երկիրը կը բնակէր ։ Եւ Իսահակ դիրիկուան դէմ դաշտը ելեր էր խոհածութիւն ընելու . ու իր աչքերը վերցուց ու նայեցաւ , և ահա
64 ուղտեր կու գային ։ Եւ Ռեբեկա իր աչքերը վերցուց , ու երբոր Իսահակը տեսաւ , ուղտէն վար իջաւ
65 ։ Եւ ըսաւ ծառային , Դաշտին մէջ դէպ ի մեզ եկող մարդը ո՞վ է . և ծառան ըսաւ , Իմ տէրս է . ու ինքը քօղը առաւ ու ծածկուեցաւ ։ Եւ ծառան իր բոլոր
66 ըրած բաները պատմեց Իսահակին ։
67 Եւ Իսահակ զանիկայ իր մօրը Սարբայինը վրանը տարաւ , ու առաւ Ռեբեկան , որ իր կնիկը եղաւ . և ինքը սիրեց զանիկայ ։ Ու Իսահակ մխիթարուեցաւ իր մօրը վրայով ։

ԳԼ · Իե

1 Աբրահամին որդիքը քետուրային ծնած ,
5 Անիկայ իր ստացուածքը որդւոյը կը բաժնէ ։ 7 Անոր կենացը օրերը ու մահը ։ 9 և թաղումը ։ 12 Իսմայէլի սերունդը ։ 17 անոր կենացը օրերը ու մահը ։ 21 Իսահակ աղօթք կ՚ընէ Ռեբեկային ամլութեանը համար ։ 22 Ռեբեկային արգանդին մէջ տղաքը կը կռուին ։ 24 Եսաւին ու Յակոբին ծնունդը ։ 27 և իրարմէ տարբեր ըլլալնին ։ 29 Եսաւ իր անդրանկութիւնը կը ծախէ ։

1 Եւ Աբրահամ նորէն կնիկ մը առաւ , ու անոր անունը Քետուրա
2 էր ։ Եւ անիկայ Զեմրանը ու Ցկսանը և Մադանը ու Մադիամը և Յսբոկը ու Սուհէն ծնաւ
3 անոր ։ Եւ Ցկսան ծնաւ Սաբան ու Դեդանը . և Դեդանին որդիքը Ասուրիմ ու Լատուսիմ և Լէվոմիմ էին ։ Եւ Մադիամին որդիքը
4 Գեփա ու Ափեր և Ենովք ու Աբիդա և Եղդագա էին . ասոնք ամէնը քետուրային որդիներն էին ։
5 Եւ Աբրահամ իր բոլոր ունեցած
6 ը Իսահակին տուաւ . Բայց Աբրահամին հարճերուն որդւոցը Աբրահամ պարգևներ տուաւ , և իր կենդանութեանը ատենը՝ զանոնք իր որդւոյն Իսահակին քովէն դէպ ՚ի արևելք՝ Արևելեան երկիրը խրկեց ։
7 Եւ Աբրահամին կենացը տարիներուն օրերը՝ որ ինքը ապրեցաւ , հարիւր եօթանասունհինգ տարի
8 էր ։ Եւ Աբրահամ Հաղէկ ծերութեամբ ծերացած ու իր օրերը լեցուած՝ աւանդեց իր հոգին , ու մեռաւ , և Հիր ժողովուրդին խառնուեցաւ
9 նուեցաւ ։ Եւ Հիր որդիքը՝ Իսահակ ու Իսմայէլ թաղեցին զանիկայ Մաքփելայի այրին մէջը , որ քետացի Սահառին որդւոյն Եփրոնին արտին մէջ Մամբրէին դիմացն
10 է . ԸՈր ան արտը Աբրահամ քետին որդիներէն ծախու առած էր . Հոն թաղուեցաւ Աբրահամ և իր կնիկը Սարրան ։
11 Ու եղաւ որ Աբրահամին մեռնելէնետքը՝ Աստուած օրհնեց անոր որդին Իսահակը . և Իսահակ Հ Ղահայրոյի ջրհորին քովը բնակեցաւ ։
12 Եւ ասոնք են Աբրահամի որդւոյն Իսմայէլին ծնունդները , որ զանիկայ Սարրային Եգիպտացի աղախինը Հագար ծնաւ Աբրահա-
13 մին ։ Եւ Իսմայէլին որդւոցը անուններն ասոնք են՝ իրենց անուններովը ու իրենց ծնունդներովը . Իսմայէլին անդրանիկը՝ Նաբէօթ ,ետքը Կեդար , Ադբէել , Մաբ-
14 սամ , Մասմա , Դումա , Մասսէ ,
15 Հադադ , Թեմա , Ցետուր , Նաֆիս ու Կեդմա ։ Ասոնք են Իսմայէլին որդիքը . և իրենց վրաններովը ու իրենց դեղերովը իրենց ա-

Ն · Ք · ԳԲ · Իբբ 1853

— Ա ՄՆ · ա · 32 ։

Բ ԳԼ · Իդ · 36 ։

Է ԳԼ · Ի · 14 ։

Թ Դաա · ղ · 3 ։

1822

Ի ԳԼ · Ժե · 15 ։ Խթ · 29 ։

ՃԳԼ · Լե · 29 ։ Խթ · 33 ։

Ի ԳԼ · Լե · 29 ։ Ծ · 13 ։

Ը ԳԼ · Իգ · 16 ։

Ը ԳԼ · Խթ · 81 ։

Ժ ԳԼ · Ժզ · 14 ։ Իդ · 62 ։

Ի ԳԼ · Ժզ · 15 ։

Իբբ 1800

Լ ա ՄՆ · ա · 29 ։

Լ ա ՄՆ · ա · 30 ։

նուններդը ասոնք են. 2 իրենց ազգա-
րուն համեմատ տասներկու իշխան-
17 ներ էին, եւ Իսմայէլին կեանցը
օրերը հարիւր երեսունեւեօթը տարի
էր. եւ [1]իր հոգին աւանդելով՝
մեռաւ, ու իր ժողովուրդին խառ-
18 նուեցաւ. եւ Իւ[2]իլ[3]ա[4]ի [5]բը-
նակեցան Եւիլայէն մինչև Սուր,
որ եգիպտոսի դիմացը Ասորես-
տան երթալու ճամբուն վրայ է.
[6]բոլոր իր եղբայրներուն առջեւը
[7]բնակեցաւ.
19 Եւ Աբրահամին որդւոյն Իսահա-
կին ծնունդները ասոնք են. Աբրա-
20 համ ծնաւ Իսահակ, եւ Իսա-
հակ քառասուն տարեկան էր, երբոր
[8]Մ[9]ի[10]ջագետքէն [11]Ասորի Բաթուէլին
աղջիկը [12]Ասորի Լաբանին քոյրը
21 Ռեբեկան իրեն կնիկ առաւ. եւ
Իսահակ աղաչեց Տէրոջը իր կնկանը
համար՝ ամուլ ըլլալուն պատճա-
ռաւ. եւ [13]Տէրը անոր աղաչանքը
ընդունեց, ու [14]անոր կնիկը Ռեբե-
22 կա յղացաւ. եւ տղաքները անոր
[15]բ[16]ն[17]ո[18]ւ[19]թ[20]ե[21]ան մէջը կը կռուէին, ու
ըսաւ, թէ որ այսպէս է, ինչո՞ւ
եղաւ ինծի ասիկայ. Ան Տէրոջը
23 հարցընելու գնաց. Ու Տէրը
ըսաւ անոր. [22]Երկու ազգ կան ար-
գանդիդ մէջը, և քու որովայնէդ
երկու ժողովուրդ պիտի զատուի.
ու [23]ժողովուրդին մէկը մէկալէն
զօրաւոր պիտի ըլլայ, և [24]մեծը պի-
24 տի ծառայէ պզտիկին. Ու երբոր
անոր ծննդելու օրերը լեցուեցան,
ահա երկուորեակ էին անոր արգան-
25 դին մէջը. Եւ առջինը ելաւ կար-
միրագոյն, ըլլալը [25]բ[26]ո[27]ւ մազոտ
վերարկուի պէս էր. ու անոր ա-
26 նունը [28]Եսաւ դրին. Եւ անկէ
ետքը անոր եղբայրը ելաւ, ու [29]ա-
նոր ձեռքը Եսաւին գարշապարէն
բռներ էր, և [30]անոր անունը [31]Յակոբ
դրին. ու անոնց ծնած ատենը Ի-
սահակ վաթսուն տարեկան էր.
27 Եւ մանկուներդը մեծցան. ու Եսաւ
դաշտի մարդ՝ հմուտ որսորդ ե-
ղաւ. իսկ Յակոբ [32]հանդարտ բար-
քով մարդ էր [33]ու վրաններու մէջ
28 կը բնակէր. Եւ Իսահակ կը սիրէր
Եսաւը, [34]ինչու որ անոր որսէն կ'ու-
տէր. [35]բայց Ռեբեկան Յակոբը կը
սիրէր.
29 Ու [36]էր երբոր Յակոբ ապուր կ'ե-
փէր, Եսաւ դաշտէն եկաւ և [37]նը-
30 [38]ռ[39]ա[40]ծ կը մնար. Ու Եսաւ
Յակոբին ըսաւ, [41]Ընո՛ր[42]ջ ըրէ՝
ատ շիկաթանէն տուր որուտեմ,
քանզի կը մնարիմ. անոր համար
անոր անունը [43]Եդովմ կոչուեցաւ.
31 Եւ Յակոբ ըսաւ, Ծախէ՛ ինծի
այսօր քու անդրանկութեանդ ի-
32 րաւունքը. Ու Եսաւ ըսաւ,
Ահա մեռնելու կը մօտենամ, և
անդրանկութիւնէն ինծի ի՞նչ օգուտ
33 կայ. Եւ Յակոբ ըսաւ, Այսօր
ինծի երդում ըրէ. և անիկայ եր-
դում ըրաւ անոր, ու [44]իր անդրան-
կութեան իրաւունքը ծախեց Յա-
34 կոբին. Ան ատենը Յակոբ հաց ու
ոսպէ ապուր տուաւ Եսաւին. և
[45]անիկայ կերաւ ու խմեց, ու ելաւ
գնաց. այսպէս Եսաւ էր անդրան-
կութիւնը անարգեց.

ԳԼ. ԻԶ

1 Իսահակ սովին պատճառով Գերարա կ'երթայ.
2 Աստուած զանիկայ կը խրատէ ու կ'օրհնէ.
7 Իր կինը ուրանալուն համար Աբիմելէքէն կը յանդիմանուի. 12 Իր հարստութիւնը. 18 Իսահակ ջրհորներ կը փորէ. 26 Աբիմելէք Բերսաբեէի մէջ ուխտ կ'ընէ Իսահակին հետ.
34 Եսաւին կնիկները.

1 Ու երկրին մէջ սով եղաւ, [46]առջի
սովէն զատ՝ որ Աբրահամին օրե-
րը եղեր էր. և Իսահակ Գերարա
գնաց Փղշտացւոց [47]Աբիմելէք թա-
2 գաւորին. Եւ Տէրը երեւցաւ ա-
նոր ու ըսաւ, Եգիպտոս մի իջներ,
[48]բնակէ՛ ան երկրին մէջ որն որ քեզի
3 պիտի ըսեմ. [49]Պանդխտա՛ եղիր աս
երկրին մէջ, ու ես քեզի հետ պի-
տի ըլլամ, և քեզ պիտի օրհնեմ.
ինչու որ երկրներդը աս երկիրները քեզի
ու քու սերունդիդ պիտի տամ.
ու [50]քու հօրդ Աբրահամին երդած
4 երդումն պիտի հաստատեմ. Եւ
[51]քու սերունդդ երկինքի աստղերուն
չափ պիտի շատցընեմ, և բոլոր աս
երկիրները քու սերունդիդ պիտի
տամ. ու [52]երկրի բոլոր ազգերը քու
5 սերունդովդ պիտի օրհնուին. [53]Ինչու
որ Աբրահամ իմ ձայնիս ականջ
դրաւ, և իմ հրամաններս ու պա-
տուիրանքներս, իմ կանոններս
ու օրէնքներս պահեց.
6 Եւ Իսահակ բնակեցաւ Գերա-
7 րայի մէջ. Ու ան տեղին մար-
դիկը հարցուցին [54]անոր իր կնկանը
համար. և Անիկայ ըսաւ, Իմ
քոյրս է. քանզի [55]Իմ կնիկս է՝ ըսե-
լու վախցաւ. [56]չըլլայ որ [57]ըսե՛ն, աս
տեղի մարդիկը ինծ մեռցընեն Ռե-
բեկային համար. [58]ինչու որ [59]գե-
8 [60]ղ[61]ե[62]ց[63]իկ էր. Ու
եղաւ որ երբ հոն շատ ատեն կե-
ցաւ, Փղշտացւոց թագաւորը Ա-
բիմելէք պատուհանէն նայեցաւ ու
տեսաւ, և ահա Իսահակ իր կնկանը Ռեբեկային հետ կը խաղար.
9 Եւ Աբիմելէք կանչեց Իսահակը ու
ըսաւ, Ահա իրաւցընէ անիկայ քու
կնիկդ է. և [64]ի՞նչպէս Անիկայ իմ
քոյրս է՝ ըսիր. ու Իսահակ ըսաւ
անոր, Քանզի ըսի թէ Չըլլայ որ
10 անոր պատճառովը մեռնիմ. Եւ
Աբիմելէք ըսաւ, [65]Ի՞նչ է աս քու

Ն · Ք · ՉԸ · Իրր 1804

Ա Գ · Ի · 9 ·

Հ Սազ · ՃՆ · 15 · Մար · ղ · 8 ·

Յ Մաա · Ժգ · 8 ·

Ը Հմր 3 · Գ · Իդ · 1 · 35 · Ցոր · Իր · 12 ·

Ա Գ · Իդ · 35 · Սազ · ՃԺր · 3 · Ա·ակ · Ժ · 22 ·

Ա Գ · Լ · 11 · Ժազ · ղ · 4 ·

Ա Գ · Ի · 30 ·

Ն Եւ · ա · 9 ·

Ը Գ · Ի · 31 ·

Ա Եբր · կն· դանի

Գ · Ի · 25 ·

Ա Ա՛ կոխ ·

Ա Ա՛ թլեամուխն ·

Ը Գ · Ժե · 6 · Իր · 3 · Ի · 52 · Եւ · ա · 7 ·

Ա Գ · Ժե · 7 · Իդ · 12 · Իր · 13 · Եւ · գ · 6 · Գոր · Է · 32 ·

Ը Գ · Ժե · 1 · Հմր 3 · 4 ·

Գ · Ժր · 7 · Ժգ · 18 ·

Հ Սազ · ՃԺգ · 17 ·

Ա Գ · Ի · 22 ·

մեղի բրածդ · քիչ մնաց որ ժողովուրդն մեկը քու կնկանդ հետ պառկէր , ու Աեր վրայ յանցանք պիտի բերէիր ։ 11 Եւ Աբիմելէք իր բոլոր ժողովուրդին պատուիրեց՝ ըսելով , Ով որ հաս մարդուն կամ անոր կնկանը դպչելու ըլլայ , անշուշտ պիտի սպանուի ։

12 Եւ Իսահակ ան երկրին մէջ ցանեց , ու ան տարին Հարիւրապատիկ ստացաւ . և Տէրը Հօրհնեց զանիկայ ։ 13 Ու մարդը բարձրացաւ ու երթալով մեծցաւ . անանկ որ խիստ մեծ եղաւ ։ 14 Եւ ունեցաւ ոչխարներ ու արջառներ և շատ ծառաներ . ու Փղշտացիք նախանձեցան անոր ։ 15 Եւ իր Հօրը Աբրահամին օրերը իր Հօրը ծառաներուն փորած բոլոր ջրհորները Փղշտացիք գոցեցին , 16 ու Աբիմելէք բսաւ Իսահակին , Գնա՛ մեզմէ , ինչու որ մեզմէ շատ աւելի զօրաւոր եղար ։ 17 Եւ Իսահակ գնաց անկից ու իր վրանները Գերարայի ձորին մէջ բացաւ , ու հոն բնակեցաւ ։

18 Եւ Իսահակ նորէն փորեց ան ջրհորները , որոնք իր Հօրը Աբրահամին օրերը փորեր էին , ու Աբրահամին մեռնելէն ետքը Փղշտացիք գոցեր էին , և իր Հօրը դրած անուններուն պէս անոնց անուններ դրաւ ։ 19 Ու Իսահակին ծառաները ան ձորին մէջը փորեցին , ու հոն վազուն ջուրի հոր գտան ։ 20 Եւ Գերարային հովիւները Իսահակին հովիւներուն հետ կռուէին՝ բսելով , Ջուրը մերն է . անոր համար ան հորին անունը Էսէք դրաւ . ինչու որ անոր հետ կռուեցան ։ 21 Ուրիշ հոր մը փորեցին . ու անոր համար ալ կռուեցան . և անոր անունը Սիդնա դրաւ ։ 22 Ու անկից եղաւ , և ուրիշ հոր մը փորեց . և անոր համար չկռուեցան . և անոր անունը Ռոբովոթ դրաւ՝ բսելով , Քանզի հիմա Տէրը մեզ ընդարձակեց , ու երկրի մէջ պտղաբեր պիտի ըլլանք ։

23 Եւ անկից Բերսաբէէ եղաւ ։ 24 Ու անը գիշերը Տէրը երեցաւ անոր ու բսաւ , Ես քու Հօրդ Աբրահամին Աստուածն եմ . Եմի վախնար , ինչու որ ես քու հետդ եմ , և իմ ծառային Աբրահամին համար քեզ պիտի օրհնեմ , ու քու սերունդդ պիտի շատցնեմ ։ 25 Ու հոն սեղան մը շինեց , ու Տէրոջը անունը կանչեց , և հոն իր վրանը բացաւ . ու Իսահակին ծառաները հոր մը փորելուն ան տեղ ։

26 Եւ Աբիմելէք ու իր բարեկամը Ախոզաթ ու իր սպարապետը Փիքոլ Գերարայէն անոր գացին ։ 27 Եւ Իսահակ բսաւ անոնց , Ինչ պատճառաւ ինծի եկաք , որովհետև դուք ատեցիք ու ձեզմէ վռնտեցիք ։ 28 Անոնք ըսին , Տեսանք որ Տէրը քեզի հետ է , ու ըսինք , Հիմա մեր մէջը՝ մեր ու քու մէջտեղ երդում մը ըլլայ , և քեզի հետ ուխտ բնենք , 29 Որ մեզի գէշութիւն չընես , ինչպէս որ մենք քեզի բան մը չդպրինք , միայն թէ քեզի աղէկութիւն ըրինք , ու քեզ խաղաղութեամբ յետղարկեցինք ։ Դուն հիմա Տէրոջը օրհնեալն ես ։ 30 Եւ ինքը անոնց խնջոյք բրաւ . ու 31 անոնք կէրան ու խմեցին ։ Եւ առտուանց կանուխ էլան , ու իրարու երդում ըրին . և Իսահակ յետղարկեց զանոնք , ու անոնք խաղաղութեամբ գնացին ։

32 Թեամը իրմէն գացին ։ Ու եղաւ որ նոյն օրը Իսահակին ծառաները եկան , և անոր պատմեցին իրենց փորած հորին համար , ու անոր բսին , Ջուր գտանք ։ 33 Եւ ինքը անոր անունը Սաբիէէ դրաւ . անոր համար մինչև այսօր ան քաղաքին անունը Բերսաբէէ է ։

34 Ու Եսաւ քառասուն տարեկան էր՝ երբոր իրեն կնիկ առաւ Քետացի Բէէրիին աղջիկը Յուդիթը , ու Քետացի Ելոնին աղջիկը Բասեմաթը ։ 35 Եւ Եսաւ Իսահակին ու Ռեբեկային Բսրտի ցաւ եղան ։

ԳԼ · ԻԷ

1 Իսահակ որսի կը խրկէ Եսաւը ։ 6 Ռեբեկա կը խրատէ Յակոբը՝ որ Հօրը օրհնութիւնը առնէ ։ 15 Յակոբ Եսաւին կերպարանքովը՝ օրհնութիւնը կ'առնէ ։ 30 Եսաւ իր որսը կը բերէ ։ 33 Իսահակ կը սարսափի ։ 34 Եսաւ կը գանգատի , ու չատ թախանձանքով օրհնութիւն մը կ'առնէ ։ 41 Ու Յակոբը մեղցնելու կը սպառնայ ։ 42 Ռեբեկա Եսաւին բարկութեանը առջեւը կ'առնէ ։

1 Ու եղաւ որ երբ Իսահակ ծերացաւ , ու իր աչքերը տեսնելու զօրութենէն տկարացան , իր մեծ որդին Եսաւը կանչեց , ու բսաւ անոր , Որդեակ իմ . և անիկայ 2 բսաւ , Ահա հոս եմ ։ Եւ Իսահակ բսաւ , Ահա ես ծերացեր եմ , ու 3 Մեռնելուս օրը չեմ գիտեր . Եւ հիմա զէնքերդ՝ կապարճդ ու աղեղդ առ , և դաշտը ելիր , ու ինծի որս մը որսա . 4 Եւ իմ սիրածիս պէս ինծի խորտիկներ բրէ , ու ինծի բեր որ ուտեմ , որպէս զի մեռնելէս առաջ իմ հոգիս քեզ օրհնէ ։ 5 Եւ Ռեբեկա լսեց՝ երբոր Իսահակ իր որդւոյն Եսաւին կը զրուցէր . ու Եսաւ դաշտը գնաց որս մը որսալու և բերելու ։

6 Եւ Ռեբեկա իր որդւոյն Յակոբին զրուցից՝ բսելով , Ահա ես լսեցի եր-

Ն · Ք · ՉԸ · Իրր 1804

Բ Դատ · Ժա · 7 ·

Ե Հմր 16 ·

Գ · Ի · Իա · 22 · 23 ·

Ը Գ · Իդ · 31 · Սազ · ՃԺե · 15 ·

Գ · ԺԹ · 3 ·

Գ · Իա · 31 ·

Ե Ա՛ երդում ·

Ը Գ · Իա · 31 ·

Ե Ա՛ Ջրհոր երդման ·

1796

Գ · Ի · 2 ·

Բ Գ · Իե · 46 · Իր · 1 · 8 ·

Իրր 1760

Գ · Խ · 10 · աԹագ · ղ · 2 ·

Բ Ա·ակ · Իե · 1 · Յոկ · գ · 14 ·

Ը Գ · Իե · 27 · 28 ·

Ե Հմր 27 · Գ · Խ · 9 · 15 · Իթ · 28 · Բ Օր · Ի · 1 ·

Ն · Ք · Դ · Ծ · Երր 1760

բոր քու հայրդ քու եղբօրդ Եսաւին
7 խօսեցաւ ու ըսաւ, Ինծի որս բեր,
ու ինծի համար խորտիկներ ըրէ,
որ ուտեմ, ու մեռնելէս առաջ քեզ
8 Տէրոջը առջեւ օրհնեմ ։ Ու հիմա
ո՛րդեակ իմ՝ ինչ որ ես քեզի պա-
տուիրեմ, [ե] իմ խօսքս մտիկ ըրէ ․
9 Հիմա դէպ ՚ի հօտը գնա, ու անկից
ինծի երկու աղէկ ուլ բեր այծերէն,
և [զ] զանոնք քու հօրդ համար խոր-
10 տիկներ ընեմ իր սիրածին պէս ․ Ու
հօրդ տար որ ուտէ, որպէս զի [է] իր
11 մեռնելէն առաջ քեզ օրհնէ ։ Ու
Յակոբ ըսաւ իր մօրը Ռեբեկային,
Ահա՛ [ը] իմ եղբայրս Եսաւ մազոտ
մարդ մըն՚ է, ու ես լերկ մարդ մըն
12 եմ ․ Թուցէ հայրս [թ] զիս շօշա-
փէ, ու ես իր աչքին խաբողի մը
պէս երեւամ, և [ժ] իմ վրաս անէծք
13 բերեմ, ու չէ թէ օրհնութիւն ։ Ու
իր մայրը ըսաւ անոր, Ո՛րդեակ իմ՝
[ի] քեզի գալու անէծքը իմ վրաս ըլ-
լայ ․ միայն թէ դուն իմ խօսքս մտիկ
14 ըրէ, ու գնա՛ ինծի բեր զանոնք ։ Ու
անիկայ գնաց ու առաւ և իր մօրը
բերաւ ․ ու մայրը [լ] անոր հօրը սիրա-
15 ծին պէս խորտիկներ ըրաւ ։ Ու Ռե-
բեկա իր մեծ որդւոյն Եսաւին [խ]ազ-
նիւ հանդերձները առաւ՝ որոնք տա-
նը մէջ իր քովն էին, ու իր պզտիկ
16 որդւոյն Յակոբին հագցուց ։ Ու այ-
ծի ուլերուն մորթերը անոր ձեռքե-
րուն ու անոր լերկ պարանոցին վրայ
17 դրաւ ․ Ու իր ըրած խորտիկները
ու հացը իր որդւոյն Յակոբին ձեռ-
18 քը տուաւ ։ Ու անիկայ իր հօրը
եկաւ, ու ըսաւ, Ո՛վ հայր իմ ․ և
անիկայ ըսաւ, Ահա՛ հոս եմ ․ ո՞վ
19 ես դուն՝ ո՛րդեակ իմ ։ Ու Յակոբ
իր հօրը ըսաւ, Ես քու անդրանիկ
որդիդ Եսաւն եմ ․ ինծի ըսածիդ
պէս ըրի ․ շնո՛րհք ըրէ՝ ելի՛ր, նստէ,
և իմ որսէս կեր՝ [ծ] որ քու հոգիդ զիս
20 օրհնէ ։ Ու Իսահակ ըսաւ իր որ-
դւոյն, Ի՞նչպէս այդչափ շուտով
գտար՝ ո՛րդեակ իմ ․ ու անիկայ
ըսաւ, Քանզի Տէրը քու Աստուածդ
21 իմ առջիս բերաւ ։ Ու Իսահակ ը-
սաւ Յակոբին, Մօտ եկուր որ [կ] քեզ
շօշափեմ, որդեակ իմ, թէ ար-
դեօք դուն իմ որդիս Եսա՞ւն ես,
22 թէ չէ ։ Ու Յակոբ իր հօրը
Իսահակին մօտեցաւ, որ շօ-
շափեց զանիկայ, ու ըսաւ, Ձայնը
Յակոբին ձայնն է, բայց ձեռքերը Ե-
23 սաւին ձեռքերն է ։ Ասկէ չճանչ-
ցաւ զանիկայ, ինչու որ [հ] անոր ձեռ-
քերը իր եղբօրը Եսաւին ձեռքերուն
պէս մազոտ էին ․ և օրհնեց զանիկայ ․
24 Ու ըսաւ, Դո՞ւն ես իմ որդիս Ե-
սաւը ․ և անիկայ ըսաւ, Ես եմ ։
25 Ու ինքը ըսաւ, Մօտ բեր ինծի,
ու իմ որդւոյս որսէն ուտեմ, որ

ե Համր 13 ։
զ Համր 4 ։
է Համր 4 ։
ը Ծն. իե. 25 ։
թ Համր 22 ։
ժ Ծն. Թ. 25 ։ Բ Օր. իէ. 18 ։
ի Ծն. իգ. 9 ։ Ա Թագ. իե. 24 ։ Բ Թագ. ժդ. 9 ։ Մատ. իէ. 25 ։
լ Համր 4 ։ 9 ։
խ Համր 27 ։
ծ Համր 4 ։
կ Համր 12 ։
հ Համր 16 ։

[ձ] իմ հոգիս քեզ օրհնէ ․ և մօտեցուց
անոր, ու կերաւ ․ և գինի բերաւ
26 անոր, ու խմեց ։ Ու անոր հայրը
Իսահակ ըսաւ անոր, Հիմա մօտե-
ցիր, ու զիս համբուրէ, որդեակ իմ ։
27 Ու անիկայ մօտեցաւ ու համբու-
րեց զանիկայ ․ և անոր հանդերձին
հոտը հոտոտեց, ու օրհնեց զա-
նիկայ ու ըսաւ, Ահա՛ [ղ] իմ որդւոյս
հոտը Տէրոջը օրհնած արտին հոտին
28 պէս է ։ Ուստի [ճ] Աստուած տայ
քեզի [մ] երկինքի ցօղէն ու [յ] երկրի
պարարտութենէն, և [ն] ցորենի ու
29 գինիի առատութիւն ․ [շ] Թող
ժողովուրդներ քեզի ծառայեն,
և ազգեր քեզի խոնարհութիւն
ընեն ․ քու եղբայրներուդ տէրը
եղիր, և քու [ո] մօրդ որդիքը քեզի
խոնարհութիւն ընեն ․ [չ] Քեզ ա-
նիծողը անիծեալ ըլլայ, ու քեզ
օրհնողը՝ օրհնեալ ։
30 Ու եղաւ որ երբ Իսահակ դա-
դարեցաւ Յակոբը օրհնելէն, ու
հազիւ թէ Յակոբ իր հօրը Իսահա-
կին առջեւէն ելեր էր, անոր եղբայրը
31 Եսաւ որսէն եկաւ ։ Ու անիկայ ալ
խորտիկներ ըրաւ, ու իր հօրը բե-
րաւ, և իր հօրը ըսաւ, Թող իմ
հայրս ելլէ, ու [պ] իր որդւոյն որսէն
ուտէ, որ քու հոգիդ զիս օրհնէ ։
32 Ու անոր հայրը Իսահակ ըսաւ ա-
նոր, Դուն ո՞վ ես ․ և անիկայ ը-
սաւ, Ես քու որդիդ քու անդրանիկդ
33 Եսաւն եմ ։ Ու Իսահակ խիստ շատ
սարսափեցաւ ու ըսաւ, Ան որսը
բռնող ու ինծի բերողը ո՞վ էր, որ
ես քու գալէդ առաջ ամենէն կերայ,
և օրհնեցի զանիկայ ․ [ջ] Եւ անշուշտ
34 անիկայ օրհնեալ պիտի ըլլայ ։ Երբ-
որ Եսաւ իր հօրը խօսքերը լսեց,
[ռ] խիստ մեծ ու դառն աղաղակով
լացաւ, և իր հօրը ըսաւ, Ի՛ս իս
35 ալ օրհնէ՝ ո՛վ հայր իմ ։ Ու անիկայ
ըսաւ, Քու եղբայրդ եկաւ նենգու-
թեամբ՝ ու քու օրհնութիւնդ ա-
36 ռաւ ։ Ու ինքը ըսաւ, [ս] Անոր անու-
նը Յակոբ կոչուելուն համա՞ր է որ
աս երկու անգամ զիս խաբեց ․ [վ] Իմ
անդրանկութեան իրաւունքս ա-
ռաւ, և ահա հիմա օրհնութիւնս ալ
առաւ ։ Նաև ըսաւ, Ինծի համար
37 օրհնութիւն մը չթողուցի՞ր ։ Ու Ի-
սահակ պատասխան տուաւ ու ըսաւ
Եսաւին, [տ] Ահա զանիկայ քեզի տէր
ըրի, և անոր բոլոր եղբայրները
իրեն ծառաներ ըլլալու տուի, ու
[ր] զանիկայ ցորենով ու գինիով հաս-
տատեցի ․ ալ հիմա քեզի ի՞նչ ընեմ՝
38 որդեակ իմ ։ Ու Եսաւ իր հօրը
ըսաւ, Ո՛վ հայր իմ՝ քու օրհնու-
թիւնդ միայն մէ՞կ մըն է ․ Ի՛ս իս
ալ օրհնէ՝ ո՛վ հայր իմ ․ ու Եսաւ
39 իր ձայնը վերցուց [ց] ու լացաւ ։ Ու

Ն · Ք · Դ · Ծ · Երր 1760

ձ Համր 4 ։
ղ Ովս. ժդ. 6 ։
ճ Եբր. ժա. 20 ։
մ Բ Օր. լգ. 13 ։ 28 ։ Բ Թագ. ա. 21 ։
յ Ծն. իե. 18 ։
ն Բ Օր. լգ. 28 ։
շ Ծն. Թ. 25 ։ իե. 23 ։
ո Ծն. իԹ. 8 ։
չ Ծն. ժբ. 3 ։ Թւ. իդ. 9 ։
պ Համր 4 ։
ջ Ծն. իբ. 3 ։ 4 ։ Հռով. ժա. 29 ։
ռ Եբր. ժբ. 17 ։
ս Ծն. իե. 26 ։
վ Ծն. իե. 33 ։
տ Բ Թագ. ը. 14 ։ Համր 29 ։
ր Համր 28 ։
ց Եբր. ժբ. 17 ։

Ն·Ք·Դ·
ԻՐԲ 1760

իր հայրը Իսահակ պատասխան տուաւ ու բսաւ անոր , Ահա՝ քու բնակութիւնդ երկրի պարարտութենէն , ու վերէն՝ երկինքի ցօղէն
40 ըլլայ · Եւ քու սրովդ պիտի ապրիս , ու եղբօրդ ծառայութիւն ընես . և ըլլայ որ ազնիւ մոլորած ատենդ՝ անոր լուծը քու պարանոցէդ կոտրես ։
41 Ու Եսաւ ատեց Յակորը ան օրհնութեանը համար՝ որով իր հայրը օրհնեց զանիկայ . ու Եսաւ իր սրտին մէջ բսաւ , Իմ հօրս սուգին օրերը մօտեն , ան ատենը իմ եղբայրս Յակոբ կորը կը մեռցընեմ։ 42 Եւ Ռեբեկային պատմուեցաւ իր մեծ որդւոյն Եսաւին խօսքերը . ու իր պզտիկ որդին Յակորը կանչել տուաւ , ու բսաւ անոր , Ահա՝ քու եղբայրդ Եսաւ քեզ մեռցընել կ՚որոնէ՝ քու վրայովդ ինքզինքը կը միխիթարէ ։
43 Եւ հիմա՝ որդեակ իմ՝ իմ խօսքս մտիկ ըրէ , ու ելիր դէպ՝ի Խառան իմ Լարան եղբօրս փախիր .
44 Եւ անոր քովը ատեն մը կեցիր , մինչև եղբօրդ բարկութիւնը անցնի ,
45 նիլը . Մինչև որ եղբօրդ բարկութիւնը քեզմէ անցնի , ու քու անոր ըրածդ մոռնայ . ետքը քեզ անկից բերել կու տամ . ինչո՞ւ ձեր երկուքէն ալ մէկ օրուան մէջ զրկուիմ։
46 Եւ Ռեբեկա բսաւ Իսահակին , քեռին աղջիկներուն պատճառաւ Հոգիէս զզուեր եմ . Թէ որ Յակոբ ասանկ երկրին աղջիկներէն՝ ասոնց պէս քեռին աղջիկներէն կնիկ առնէ , ալ ա՛ս կեանքս ինչ պէտք է ինձի ։

ԳԼ· ԻՀ

1 Իսահակ կ՚օրհնէ Յակորը , ու զանիկայ Միւսգետ կը խրկէ ։ 6 Եսաւ Իսմայէլին աղջիկը իրեն կնիկ կ՚առնէ ։ 10 Յակորին սանդուխի տեսիլքը ։ 18 Բեթէլի քարը ։ 20 Յակոբին ուխտը ։

1 Ու Իսահակ կանչեց Յակորը , ու օրհնեց զանիկայ , և անոր պատուիրեց ու բսաւ , Քանանու աղ-
2 ջիկներէն կնիկ չառնես ։ Ելի՛ր՝ դէպ՝ի Միջագետ քու Մօրդ հօրը Բաթուէլին տունը գնա , և անկից քու Մօրդ եղբօրը Լաբանին աղջիկներէն քեզի կնիկ առ .
3 Ու Ամենակարող Աստուած քեզ օրհնէ , ու քեզ աճեցընէ , և քեզ շատցընէ . ու շատ ժողո-
4 վուրդներու հայր ըլլաս . Եւ քեզի Աբրահամին օրհնութիւնը տայ , քեզի ու քեզի հետ քու սերունդիդ . որպէս զի ժառանգես Քու պանդխտացած երկիրդ՝ որն որ Աս-
5 տուած Աբրահամին տուաւ ։ Եւ Իսահակ խրկեց Յակորը , և անիկայ գնաց դէպ՝ի Միջագետ՝ Ասորի Բա-
թուէլի որդւոյն Լաբանին , որ Յակորին ու Եսաւին մօրը Ռեբեկային եղբայրն էր ։
6 Եւ Եսաւ տեսնելով որ Իսահակ օրհնեց Յակորը , ու խրկեց զանիկայ դէպ՝ի Միջագետ՝ անկից իրեն կնիկ առնելու համար , և որ զանիկայ օրհնած ատենը պատուիրեց անոր՝ ըսելով , Քանանու աղ-
7 ջիկներէն քեզի կնիկ չառնես , Եւ որ Յակոբ հնազանդեցաւ իր հօրը ու իր մօրը ու Միջագետ գնաց .
8 Նաև Եսաւ տեսնելով թէ որ Քանանու աղջիկները իր հօրը Իսահակին
9 հաճելի չէն , Ան ատենը Եսաւ Իսմայէլին գնաց , և իր ընկերէն՝ի զատ՝ Աբրահամին որդւոյն Իսմայէլին աղջիկը Նաբաւթին քոյրը Մայելէթը իրեն կնիկ առաւ ։
10 Եւ Յակոբ Բերսաբէէն ելաւ
11 ու դէպ՝ի Խառան գնաց . Եւ տեղ մը հասաւ , ու գիշերը հոն մնաց , ինչու որ արևը մտած էր . և ան տեղի քարերէն առաւ ու իր գլխուն տակը դրաւ , և ան
12 տեղը պառկեցաւ ։ Ու երազ մը տեսաւ , և ահա սանդուխ մը երկրի վրայ դրուած էր , որուն գլուխը երկինքը կը հասներ , և ահա Աստուծոյ հրեշտակները անկից կ՚ելլէին ու կ՚իջնէին ։
13 Եւ ահա Տէրը կայնեցաւ անոր վրայ , ու բսաւ , Ես եմ Եհովան՝ քու հօրդ Աբրահամին Աստուածը , ու Իսահակին Աստուածը . ձատ երկիրը՝ որուն վրայ դուն կը պառկիս , քեզի ու
14 քու սերունդիդ պիտի տամ . Եւ քու սերունդդ երկրի աւազին չափ ըլլայ պիտի ըլլայ , ու դէպ՝ի արևմուտք ու արևելք , և դէպ՝ի հիւսիս ու հարաւ պիտի տարածուի . ու երկրի բոլոր ազգերը քեզմով ու քու սերունդովդ պիտի օրհնուին ։
15 Եւ ահա Ես քեզի հետ եմ , ու ամէն տեղ որ երթաս՝ քեզ պիտի պահեմ , ու քեզ ասերկիրը պիտի դարձընեմ . քանզի մինչև որ իմ քեզի զրուցածս չընեմ , Քեզ
16 պիտի չթողում ։ Եւ Յակոբ արթննալով իր քունէն ու բսաւ , Իրաւցընէ Տէրը ասեղ է եղեր ,
17 ու ես չգիտցայ ։ Եւ վախցաւ ու բսաւ , Ինչ ահաւոր է ասեղը . ասուրիշ բան չէ՝ բայց միայն Աստուծոյ տունը , ու ասէ երկինքին
18 դուռը ։ Եւ Յակոբ առտուանց կանուխ ելաւ , ու իր գլխուն տակը դրած քարը առաւ , և զանիկայ արձան կանգնեցուց , Ելաւ անոր
19 գլուխը եղ թափեց . Եւ ան տեղին անունը Բեթէլ դրաւ . բայց առաջ ան քաղաքին անունը Լուզ

Ն·Ք·Դ·
1760

Ծ Գլ·խե·13։
Լ Գլ·լզ·3։

Ի Ով·ժբ·12։
Ձ Դտր·է·2։

Ղ Գլ·խա·1։
Ցոր·լէ·15։
Հ Յօհ·ա·51։
Երբ·ա·14։
Յ Գլ·լե·1։
Խը·3։
Ղ Գլ·իէ·24։
Ճ Գլ·ժգ·15։
լե·12։
Մ Գլ·ժգ·16։
Ն Գլ·ժգ·14։
Բ Օր·ժբ·20։
Շ Գլ·ժբ·3։
ժբ·18։իբ·18։իգ·4։
Չ Տե՛ս Հմր 20։21։Գլ·իգ·24։լա·3։
Թ Գլ·խբ·16։
Սաղ·ճիա·5·7·8։
Ժ Գլ·լե·6։
ԺԱ Թագ·բ·19։
ԺԲ Օր·իբ·6։
Ցես·ա·5։
ա Թագ·բ·57։Երբ·ժգ·5։
ԺԳ Եւ·գ·5։
Ցես·ե·15։
ԺԴ Գլ·լա·12։45։լե·14։
Էզ·է·10։11·12։Թես·է·1։
ԺԵ Դատ·ա·23·26։Ովս·գ·15։
* Յ՚Աստուծոյ տունը ։

1760
Ժ Գլ·իե·33։
Բ Գլ·իգ·3։
Գ Ովս·ժբ·12։
Դ Գլ·իե·20։
Ե Գլ·իբ·23։
Զ Գլ·իգ·29։
Է Գլ·իէ·1։6։
Ը Գլ·ժբ·2։
Թ Գլ·ժէ·8։

20 էր ։ Եւ ր Յակոբ ուխտ ըրաւ ու
ըսաւ , Թէ որ ՚Աստուած ինծի
հետ ըլլայ , ու աս երթալու ճամ-
բուս մէջը զիս պահէ , և ինծի ֊ ու-
տելու հաց ու հագնելու հանդերձ
21 տայ , Եւ ֈիմ հօրս տունը խաղա-
ղութեամբ դառնամ , *Յէրը ինծի
22 Աստուած ըլլայ . Եւ աս քարը՝
որն որ ես արձան կանգնեցի , ՚Ա-
տուծոյ տունը ըլլայ . ֈև ան ամ-
ենէն՝ որ ինծի տաս , քեզի տասա-
նորդ տամ ։

ԳԼ · ԼԱ

1 Յակոբ Լաբանի ջրհորը կը հասնի · 9 Ռաքե-
լին հետ ճանչութիւն կ'ընէ ։ 13 Լաբան
զանիկայ իր տունը կ'ընդունի ։ 18 Յակոբ
Ռաքելին համար խօսք կը կապէ ։ 23 Խա-
բեութեամբ Լիան անոր կը տրուի ։ 28 Յակոբ
Ռաքէլն ալ իրեն կնիկ կ'առնէ , ու անոր հա-
մար եօթը տարի ալ կը ծառայէ ։ 32 Լիա
կը ծնանի Ռուբէնը , 33 Շմաւոնը , 34 Ղեւին ,
35 ու Յուդան ։

1 Եւ Յակոբ *ճամբայ ելաւ՚՚ , ֊ ու
†արեւելեան ժողովրդոց՚՚ երկիրը
2 եկաւ ։ Եւ նայեցաւ , ու ահա դաշ-
տին մէջ հոր մը կար , և ահա հոն
անոր քովը ոչխարներու իրեք հօտ
պառկեր էր . ինչու որ ան հորէն
կը խմցնէին հօտերը . ու հորին
3 բերանը մեծ քար մը կար . Եւ
բոլոր հօտերը հոն կը ժողվուէին .
ու հովիւները հորին բերնէն քարը
մէկդի կը գլորցնէին , ու հօտերը
կը խմցնէին , և քարը նորէն իր
4 տեղը հորին բերանը կը դնէին ։ Եւ
Յակոբ ըսաւ անոնց , Ով եղ-
բայրներս՝ ո՞ւսկից էք դուք . և ա-
նոնք ըսին , Մենք Խառանէն ենք ։
5 Ու ըսաւ անոնց , Նաբովրին որդին
Լաբանը կը ճանչնա՞ք . և անոնք
6 ըսին , Կը ճանչնանք ։ Եւ ըսաւ
անոնց , ֊ Ողջ առո՞ղջ է . և անոնք
ըսին , Ողջ է , և ահա անոր Ռա-
քել աղջիկը ոչխարներուն հետ կու-
7 գայ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ահա
տակաւին ‡ իրիկուն ըլլալու շատ ա-
տեն կայ՚՚ , և հօտերուն ժողովուելու
աւետն չէ . ոչխարները խմցուցէք
8 ու գացէք արածեցէք ։ Եւ անոնք
ըսին , Մենք չենք կրնար , մինչև որ
բոլոր հօտերը մէկտեղ չժողովուին .
ու էր֊ հորին բերնի քարը մէկդի
գլորցընեն , ան ատենը ոչխարները
9 կը խմցընենք ։ Եւ երբոր տակա-
ւին անոնց հետ կը խօսէր , ֈ Ռաքէլ
իր հօրը ոչխարներուն հետ եկաւ .
ինչու որ անիկայ էր անոնց հովիւը ։
10 Ու եղաւ որ երբ Յակոբ իր մօրեղ-
բօրը Լաբանին Ռաքել աղջիկը ,
ու իր մօրեղբօրը Լաբանին ոչխար-
ները տեսաւ , ան ատենը Յակոբ
մօտեցաւ , և ր քարը հորին բերնէն
գլորեց , ու իր մօրեղբօրը Լաբա-
11 նին ոչխարները խմցուց ։ Եւ Յա-
կոբ ֊ համբուրեց Ռաքէլը , ու ձայնը
12 վերցընելով լացաւ ։ Եւ Յակոբ
պատմեց Ռաքելին Հրէէ ինքը անոր
հօրը ‖ազգականը՝ ու Ռեբեկայի
որդին է . ֊ ան ալ վազեց ու իր հօրը
13 պատմեց ։ Ու երբոր Լաբան իր
քրոջը որդւոյն Յակոբին վրայով
լսեց , Հզանիկայ դիմաւորելու վա-
զեց , և գրկեց ու համբուրեց զանի-
կայ , ու իր տունը տարաւ . և անի-
կայ պատմեց Լաբանին՝ բոլոր աս
14 բաները ։ Եւ Լաբան ըսաւ անոր ,
Իրաւցընէ դուն իմ ոսկորս ու
մարմինս ես . և անոր հետ լման
ամիս մը կեցաւ ։
15 Եւ Լաբան ըսաւ Յակոբին ,
Դուն իմ եղբայրս ըլլալուդ համար
ինծի ձրի՞ պիտի ծառայես . ըսէ
16 ինծի՝ ի՞նչ ըլլայ քու վարձդ ։ Եւ
Լաբան երկու աղջիկ ունէր . մեծին
անունը Լիա՝ ու պզտիկին անունը
17 Ռաքէլ էր ։ Եւ Լիային աչքերը
տկար էին՝ բայց Ռաքէլ դէմքով ու
18 տեսքով գեղեցիկ էր ։ Եւ Յակոբ
սիրեց Ռաքէլը , ու ըսաւ , Ֆ֊ Քու
պզտիկ աղջկանդ Ռաքելին համար
եօթը տարի քեզի կը ծառայեմ ։
19 Եւ Լաբան ըսաւ , Անիկայ քեզի
տալը ուրիշ մարդու մը տալէն ա-
20 ղեկ է . բնակէ ինծի հետ ։ Եւ
Յակոբ ֈ Ռաքելին համար եօթը
տարի ծառայեց . ու զանիկայ սի-
րելուն պատճառաւ իրեն քանի
մը օրի չափ երեցաւ ։
21 Եւ Յակոբ ըսաւ Լաբանին , Իմ
կնիկս տուր . ինչու որ օրերս լե-
ցուած են , որ ես Լանոր մտնեմ ։
22 Եւ Լաբան ան տեղին բոլոր մարդի-
23 կը ժողվեց , ու ֈ ինչ֊ոյք ըրաւ ։ Ու
եղաւ որ իրիկունը իր Լիա աղջիկը
առաւ և անոր բերաւ . ու անիկայ
24 անոր մտաւ ։ Եւ Լաբան իր ա-
ղախինը Զեղփան իր աղջկանը Լի-
25 ային աղախին տուաւ ։ Ու երբոր
առաւտու եղաւ , ահա անիկայ Լիան
էր . ու Յ֊ֈ֊ Լաբանին ըսաւ ,
Ի՞նչ է աս քու ինծի ըրածդ . ես
քեզի Ռաքելին համար չծառայե-
ցի՞ . ուստի ինչո՞ւ զիս խաբեցիր ։
26 Եւ Լաբան ըսաւ , Մեր երկրին մէջ
առանկ բան չըլլար , պզտիկը մեծէն
27 առաջ տալ ։ ֈ Լմընցուր ասոր
հրուէէն շաբաթը , և ինծի եօթը
տարի ալ ծառայելուդ համար՝ ան
28 ալ քեզի տամ ։ Եւ Յակոբ անանկ
ըրաւ , ու Լ֊ֈէն շաբաթը լմընց-
ուց . և Լ֊ֈ֊ իր Ռաքել աղջկը
29 անոր կնիկ ըլ֊լ֊ տուաւ ։ Ու
Լաբան իր Բաղդա աղախինը իր
աղջկանը Ռաքելին աղախին տուաւ ։
30 Եւ Յ֊ֈ֊ Ռաքելը Լիայէն աւելի սիրեց . և
Ռաքելը Լիայէն աւելի սիրեց . և

ն · ք · դճ · Իսր 1760

ր ԳԼ · լ · 13 ։ Դատ · ժա · 20 ։ բ Թագ · ժե · 8 ։
ց Հմր 15 ։ — ա Տիմ · գ · 8 ։
ֈ Դատ · ժա · 31 ։ բ Թագ · ժթ · 24 · 30 ։
* բ Օր · իշ · 17 ։ բ Թագ · ժե · 8 ։ դ Թագ · ե · 17 ։
• Գէ · լե · 7 ։ 14 ։
ֈ Ղև · իե · 30 ։

* ԵՖր · ոտքերը վերցոց ։ — Թագ · իգ · 7 ։ Ով · ժր · 12 ։
† ԵՖր · արեւելքի որդւոց

‡ ԵՖր · որը մեծ է ։

֊ Գէ · խգ · 27 ։

ֈ ԵԼ · բ · 16 ։

ր ԵԼ · բ · 17 ։

ն · ք · դճ · Իսր 1760

Ի Գէ · լդ · 4 ։ Ես · 14 · 15 ։
Հ Գէ · ժդ · 8 ։ ժդ · 14 · 16 ։
‖ ԵՖր · ազգականը՝

Ի Գէ · իդ · 28 ։
Հ Գէ · իդ · 29 ։

Բ Գէ · բ · 23 ։ Դատ · թ · 2 ։ բ Թագ · ե · 1 ։ ժթ · 12 , 13 ։

Ֆ Գէ · լա · 41 ։ բ Թագ · դ · 14 ։

Ի Գէ · լ · 26 ։ Ով · ժր · 12 ։

1753

Լ Դատ · ժե · 1 ։

Ի Դատ · ժգ · 10 ։ Ճ֊ֈ · բ · 1 · 2 ։

Ֆ Դատ · ժգ · 12 ։

Ի Հմր 20 ։ բ Ճր · իա · 15 ։

Ն · Ք · ԶԲ · 1753

ՀԳԼ · Լ · 26 · ԼՈ · 41 · ՈՎՍ · Ժ Ր · 12 ·

Յ ՍԱԳ · ՃԻԵ · 3 ·

Իբր 1752

ՂԳԼ · Լ · 1 ·

* ՅՈ՝ ԱՀԱ՝ ՈՐԴԻ ·

Իբր 1751

§ ԵԼ · Գ · 7 · Գ · 31 · Բ Օր · ԻՆ · 7 · ՍԱՂ · ԽՆ · 18 · ՃԳ · 44 ·

Իբր 1750

† ՅՈ՝ ԼՍԼԸ ·

Իբր 1749

‡ ՅՈ՝ ՄԻԱՈՒԹԻՒՆ ·

ՀՏՆՈ ԹՈՒ · Ժ Ր · 2 · 4 ·

‖ ՅՈ՝ ԳՈՀՈՒԹԻՒՆ ·

Յ ՄԱՈ · Ա · 2 ·

Ա–ՖԱՆՔ հեօթը տարի ալ ծառայէց ։

31 Եւ Տէրը երբոր Լիայիննատելի ըլլալը տեսաւ, Հանոր արգանդը բացաւ. բայց Ռաբէլ ամուլ էր ։

32 Եւ Լիա յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ, և անոր անունը *Ռուբէն դրաւ. քանզի ըսաւ, §Տէրը իմ տառապանքիս նայելուն համար, ասկէ ետև էրիկս զիս պիտի սիրէ ։

33 Եւ նորէն յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ, ու ըսաւ, Որովհետև Տէրը իմ ատելի ըլլալս լսեց, անոր համար ինծի ասոր ալ տուաւ. ու ա-

34 նոր անունը †Շմաւոն դրաւ ։ Եւ դարձեալ յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ, ու ըսաւ, Հիմա աս անգամին էրիկս ինծի հետ պիտի միաւորի. քանզի իրեք որդի ծնայ իրեն. անոր համար անոր անունը ‡Ղևի

35 դրաւ ։ Եւ մէյմըն ալ յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ, և ըսաւ, Ասանկ պիտի գոհանամ Տէրոջմէն. անոր համար անոր անունը ‖Ցուդա դրաւ. ու դադրեցաւ ծնանելէն ։

ԳԼ · Լ

1 Ռաբէլ իր ամուսինին համար ցաւելով՝ իր բազդա ազախինը Ցակորին կու տայ ։ 5 Բազդան կը ծնանի Դանը ու Նեփթաղիմ ։ 9 Լիան ալ իր Զելփա ազախինը կու տայ Ցակորին, որ Գադը և Ասերը կը ծնանի ։ 14 Ռուբէնին գտած մանրագործները ։ 17 Լիա կը ծնանի Իսաքարը, Զաբուղոնը և Դինան ։ 22 Ռաբէլ կը ծնանի Յովսէփը ։ 25 Ցակոբ իր հայրենիքը դառնալ կ'ուզէ ։ 27 Լաբան նորէն խօսք կապելով՝ զանիկայ քովը կը պահէ ։ 37 Ցակոբին հնարքը ու անով իր հարստանալը ։

Իբր 1749

– ԳԼ · ԻԹ · 31 ·

ԲԳԼ · ԼԵ · 11 ·

ՀՑՈՐ · Ե · 2 ·

Իբր 1748

ՐՍԱՂ · ԼԵ · 24 · ԽԳ · 1 · ՈՂՔ · Գ · 59 ·

§ ՅՈ՝ ԴԱՒԱԹ ·

Իբր 1747

1 Երբոր Ռաբէլ տեսաւ որ ինքը Ցակոբին ՚ՂՒԼԻԱՆ չծնաւ, Ռաբէլ Ֆիր քրոջը նախանձեցաւ, ու Ցակոբին ըսաւ, Ինծի զաւակներ

2 տուր, §եթէ ոչ՝ կը մեռնիմ ։ Եւ Ցակոբին բարկութիւնը բորբոքեցաւ Ռաբէլին դէմ, ու ըսաւ, Միթէ Աստուծոյ տեղն եմ, որ արգանդի պտուղը քեզմէ արգիլեց ։

3 Եւ անիկայ ըսաւ, Ահա իմ աղախինս Բազդա՝ անոր մտիր. Ղուկիկայ իմ ծունկերուս վրայ ծնանի, և ես ալ անկէ որդիներ ստանամ ։

4 Ու իր Բազդա աղախինը՝ անոր ԷԿՆիկ բլլալու տուաւ, և Ցակոբ անոր

5 մտաւ ։ Ու Բազդա յղացաւ, ու

6 Ցակոբին որդի մը ծնաւ ։ Եւ Ռաքէլ ըսաւ, Աստուած ինծի Իդատաստան բրաւ, ու իմ ձայնս ալ լսեց, և ինծի որդի մը տուաւ. անոր համար անոր անունը §Դան

7 դրաւ ։ Եւ Ռաբելին աղախինը Բազդա դարձեալ յղացաւ, ու Ցակոբին երկրորդ որդի մը ծնաւ ։

8 Եւ Ռաբէլ ըսաւ, իմ քրոջս հետ մեծ ըմբշամարտութիւնով մարտնչեցայ, և յաղթեցի. ու անոր անունը ‡ՆԵՓԹԱՂԻՄ դրաւ ։

9 Երբոր Լիա տեսաւ որ ինքը ծնանելէն դադարեցաւ, իր աղախինը Զելփան առաւ, ու Ցակոբին կնիկ

10 բլլալու տուաւ զանիկայ ։ Եւ Լիային աղախինը Զելփա՝ Ցակոբին

11 որդի մը ծնաւ ։ Եւ Լիա ըսաւ, Բաղդս յաջողեցաւ. ու անոր ա-

12 նունը ††ԼԳԱԴ դրաւ ։ Եւ Լիային աղախինը Զելփա երկրորդ որդի

13 մը ծնաւ Ցակոբին ։ Եւ Լիա ըսաւ, Երանելի եմ ես. ինչու որ աղջիկները ինծի Իերանի պիտի ըսեն. ու անոր անունը ‡‡Ասեր դրաւ ։

14 Եւ Ռուբէն գնաց ցորենի Հնձոց օրերը, ու արտին մէջ մանրագործներ գտաւ, ու իր մօրը Լիային բերաւ. ու Ռաբէլ ըսաւ Լիային ։ §Կ'ազատեմ՝ տուր ինծի որդւոյդ ման-

15 րագործներէն ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր ։ Իմ էրիկս առնելդ քիչ եկաւ որ իմ որդւոյս մանրագործներն ալ պիտի առնես. և Ռաքէլ ըսաւ, Ուստի քու որդւոյդ մանրագործներուն համար աս գիշեր

16 քեզի հետ պառկի ։ Եւ իրիկուանը երբոր Ցակոբ դաշտէն կու գար, Լիա զանիկայ դիմաւորելու ելաւ, ու ըսաւ, Ինծի պիտի մտնես. քանզի իրաւցընէ վարձքով առի քեզ իմ որդւոյս մանրագործներովը. և ան գիշերը անոր հետ պառկեցաւ ։

17 Եւ Աստուած լսեց Լիային. ու յղացաւ, ու Ցակոբին հինգերորդ որդի

18 ծնաւ ։ Եւ Լիա ըսաւ, Աստուած ինծի վարձք տուաւ, որովհետև աղախինս իմ էրկանս տուի. և անոր

19 անունը ‖ԻՍԱՔԱՐ դրաւ ։ Եւ Լիա նորէն յղացաւ, ու Ցակոբին վեց-

20 երորդ որդի ծնաւ ։ Եւ Լիա ըսաւ, Աստուած ինծի բարի պարգև մը պարգևեց. աս անգամին էրիկս ինծի հետ պիտի բնակի, ինչու որ իրեն վեց որդի ծնայ. ու անոր ա-

21 նունը §§Զաբուղոն դրաւ ։ Եւ անկէ ետև աղջիկ մը ծնաւ, ու անոր անունը *Դինա դրաւ ։

22 Եւ Աստուած հիշեց Ռաքէլը, ու Աստուած լսեց անոր, և ՚անոր ար-

23 գանդը բացաւ. Ու յղացաւ ու որդի մը ծնաւ. և ըսաւ, Աստուած

24 Հիմ նախատինքս վերցուց. Եւ անոր անունը †Յովսէփ դրաւ, ու ըսաւ, §Տէրը ինծի ուրիշ որդի մըն ալ պիտի աւելցընէ ։

25 Ու եղաւ որ երբ Ռաքէլ Յովսէփը ծնաւ, Ցակոբ ըսաւ Լաբանին ։ Թող տուր զիս որ ՚իմ տեղս

26 ու իմ երկիրս երթամ. Իմ կնիկներս ու տղաքներս՝ ՚որոնց համար քեզի ծառայեցի, տուր ինծի որ

Ն · Ք · ԶԲ · Իբր 1747

‡ ՅՈ՝ ԸՄԲՇԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ·

Իբր 1749

‡ ՅՈ՝ ԲՐԱԾ ·

Իբր 1748

ՀՀՐ 4 ·

†† ՅՈ՝ ԲԱԽՏ · ԼՆԴ · ԿԱ · 11 ·

Իբր 1747

Ի ԱՍԱԿ · ԼԱ · 28 · ՂԵ · Ա · 48 ·

‡‡ ՅՈ՝ ՆԵՐԱՆԵԼԻ

Իբր 1748

ՀԳԼ · ԻՆ · 30 ·

§ ԹՈՒ · ԺԶ · 9 · 13 ·

Իբր 1747

‖ ՅՈ՝ ՎԱՐՁՔ ·

Իբր 1746

§§ ՅՈ՝ ԲՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ·

* ՅՈ՝ ԴԱՏԱՍՏԱՆ ·

Իբր 1745

ՀԳԼ · Բ · 1 · Ա ԹԱԳ · Ա · 19 ·

Յ ԳԼ · ԻԹ · 31 ·

ՂՖԹԱԳ · Ա · 6 · ԵՒ · Գ · 1 · ՂԵ · Ա · 25 ·

† ՅՈ՝ ՊԻՏԻ ԱՒԵԼՑՆԷ ·

§ ԳԼ · ԼԻ · 17 · ՚ ԳԼ · ԽԳ · 54 · 56 ·

Յ ԳԼ · Ժ Ր · 33 · ԼԱ · 55 ·

Ն ԳԼ · ԻԹ · 20 · 30 ·

ն · ք · գբ · Իրր 1745

երթամ. ինչու որ քեզի բրած ծա-
27 ռայութիւնս դուն գիտես։ Եւ Լա-
բան բսաւ անոր, Թէ որ քու աս-
ջիդ շնորհք գտայ՝ կ'աղաչեմ քեզի,
Ես. ր · ւ-ից ե՝ փորձով գիտցայ՝՝ որ
28 Տէրը քեզի համար իս օրհնեց։ Եւ
բսաւ, Նշու վարձդ ինծի իմա-
29 ցուր, ու պիտի վճարեմ։ Եւ անի-
կայ բսաւ անոր, Դուն գիտես որ
ես ինչպէս ծառայեցի քեզի, ու քու
անասուններդ ինչպէս էին իմ քովս.
30 Ինչու որ իմ գալէս առաջ քիչ էր
քու ունեցածդ, և Ներխտ շատ-
ցաւ, ու Տէրը քեզ օրհնեց իմ
գալովս. և հիմա ես ալ՝ իմ տանս
31 համար ե՞րբ պիտի աշխատիմ։ Ու
անիկայ բսաւ, Քեզի ի՞նչ տամ։
Եւ Յակոբ բսաւ, Ինծի բան մի՛ մի-
տար. Թէ որ ասանկ ինծի ընես,
նորէն քու հօտերդ կ'արածեմ ու
32 կը պահեմ. Ես այսօր քու բոլոր հօ-
տերուդ միջէն անցնիմ, անկից ամէն
պիսակ ու խայտախարիւս ոչխարը,
և ամէն սև ոչխարը, ու խայտա-
խարիւ և պիսակ այծերը զատեմ,
33 ու՝ իմ վարձս անոնք ըլլան։ Եւ
Ես. լա · 8։ Ես. լե · 6։ Ա Սաղ. լէ · 6։ † Եբր · վա-
ղուան օրը
Էհասկէ ետև՝՝ իմ արդարութիւնս
քու առջեդ պիտի յայտնուի,
երբոր իմ վարձքիս հոդ տանիս.
իմ քովս գտնուած ամէն պիսակ
ու խայտախարիւս չեղած այծ, ու
սև չեղած ոչխար գողցուած սե-
34 պուի։ Եւ Լաբան բսաւ, Թող
35 քու բսածիդ պէս ըլլայ։ Ու ան
օրը զատեց բոլորախայտ ու խայ-
տախարիւ նոխազները, և բոլոր
պիսակ ու խայտախարիւ էգ այծե-
րը, ե՛ ամէն ձերմակ ունեցողը, ու
բոլոր սև ոչխարները, և իր որդի-
36 ներուն ձեռքը տուաւ. Եւ իր ու
Յակոբին միջտեղը իրիք օրուան
ճամբայի միջոց գրաւ. և Յակոր
Լաբանին մնացած հօտերը կ'արա-
ծէր։
Ես. գէ · լա · 9-12։ 37 Ու՝՝ Յակոր իրեն գալար կաղա-
մախի և նուշի ու սօսիի գաւազան-
ներ առաւ, և անոնց կեղևները
տեղ տեղ հանեց, անանկ որ գա-
ւազաններուն միջը եղած ձերմակը
38 կ'երևնար։ Եւ իր կեղևած գաւա-
զանները ջուր խմցընելու աւազան-
ներուն մէջը դրաւ, որ երբ հօտերը
ջուր խմելու գան, ե՛ ի՛ր՛ը՛ն՛ն՛ե՛ր՛ը՛
ոչխարներուն առջևը ըլլան, և ա-
նոնք՝ խմելու եկած ատենին տաք-
39 նան։ Ու ոչխարները գաւազաննե-
րուն առջևը տաքնալով՝ բոլորա-
խայտ, պիսակ և խայտախարիւ ի՛-
40 ր՛ե՛նց կը ծնանէին։ Եւ Յակոբ կը
զատեր գառները, ու հօտերուն ե-
րեսը Լաբանին հօտերուն մէջ եղած
բոլորախայտ ու ամէն սև ոչխարնե-
ր՛ո՛ւ՛ն կը դարձնէր. և իր հօտերը
զատ դրաւ, ու զանոնք Լաբանին
41 հօտերուն քովը չդրաւ։ Եւ երբոր
զօրաւոր ոչխարները կը տաքնային,
Յակոբ ան գաւազանները ոչխար-
ներուն աչքին առջևը՝ աւազաննե-
րուն մէջը կը դնէր, որ գաւազաննե-
42 րուն առջևը տաքնան։ Բայց տկար
ոչխարներուն չէր դներ. այսպէս
տկարները Լաբանինը՝ ու զօրաւոր-
43 ները Յակոբինը կ'ըլլային։ Եւ
մարդը չափազանց հարստացաւ, ու
շատ հօտեր, և աղախիններ, ու
ծառաներ, և ուղտեր ու էշեր ու-
նեցաւ։

ն · ք · գբ · Իրր 1745

ր Հմր 30։
ց Գլ. ժգ · 2։ իդ · 35։ իզ · 13 · 14։

ԳԼ · ԼԸ

1 Յակոբ նեղանալով՝ Լաբանէն գաղտուկ ճամ-
բայ կ'ելլէ։ 19 Կ'ուրթէլ իր հօրը կուռքերը
կը գողնայ։ 22 Լաբան Յակոբին հասնելէն
կ'իյնայ։ 26 ու նեղած դողութեանը համար կը
գանգատի։ 34 Կ'ուրթէլ իր հօրը կուռքերը
ուղտին պատառին տակը կը պահէ։ 36 Յա-
կոբ Լաբանին դէմ կը գանգատի։ 44 Լա-
բանին ու Յակոբին գաղտագաղտ լեռան վրայ
բրած ուխտը։

1 Եւ լսեց Լաբանին որդւոցը դրու-
ցածները, որ կ'ըսէին, Յակոբ
մեր հօրը բոլոր ունեցածը առաւ,
ու բոլոր աս՝՝ փառքը մեր հօրը ըս-
2 տացուածքէն ստացաւ։ Եւ Յա-
կոբ Լաբանին երեսը տեսաւ, և
ահա Իրեն Երկկուան ու մկկալ
3 օրուան պէս չէր։ Եւ Տէրը ըսաւ
Յակոբին, Դուն հայրերուդ երկի-
րը ու քու ազգականներուդ դար-
ձիր ու ես քեզի հետ պիտի ըլ-
4 լամ։ Եւ Յակոբ Ռաքէլը խրկեց, ու Ռա-
քէլը և Լիան դաշտը իր հօտերուն
5 քովը կանչել տուաւ. Ու ըսաւ ա-
նոնց, Ես ձեր հօրը երեսը կը տես-
նեմ, որ ինծի երեկուան ու մկկալ
օրուան պէս չէ. բայց իմ Հօրս
6 Աստուածը Ինծի հետ եղաւ. Եւ
Դուք դիտէք որ ես իմ բոլոր զօ-
րութեամբս ձեր հօրը ծառայեցի.
7 Իակ ձեր հայրը իս խաբեց, ու Իմ
վարձս տասը անգամ փոխեց.
բայց Աստուած Չթողուց զանի-
8 կայ որ ինծի վնաս մը ընէ։ Ե՞ւ
Թէ որ անիկայ այսպէս ըսէր,
Դուն վարձդ պիսակները ըլլան,
ան ատենը բոլոր ոչխարները պիսակ
կը ծնանէին. և Թէ որ այսպէս ը-
սէր, Քու վարձդ բոլորախայտ-
ները ըլլան, ան ատենը բոլոր ոչ-
խարները բոլորախայտ կը ծնանէ-
9 ին։ Աստուած Ձեր հօրը
հօտերը առաւ, ու ինծի տուաւ։
10 Եւ եղաւ որ հօտերուն ջերմացած
ատենը, աչքերս վերցուցի ու ե-
րազի մէջ տեսայ, և ահա հօտե-
րուն հետ զուգաւորող նոխազները
ու խոյերը՝ ամէնն ալ խայտախա-
րիւ, պիսակ ու գորշախայտ էին։

1739

Սաղ · խթ · 16։
Բ Գլ · գ · 5։
Բ Օր · իբ · 54։
Թ թագ · ժթ · 7։
Գլ · իբ · 15։ 20, 21 · լբ · 9։
Ղ Հմր 2։
Ե Հմր 3։
Ը Հմր 38, 39, 40, 41 · Գլ · լ · 29։
Ի Հմր 41։
Թագ · ժգ · 22։ Նէեմ · գ · 12։ Ծար · ժթ · 8։ Ջաք · բ · 23։
Ի Գլ · ի · 6։ Սաղ · ճե · 14։
Ելբ · լ · 32։
Ի Հմր 1, 16։

Ն · Ք · Ը · 1739

11 Եւ ՚ի Աստուծոյ հրեշտակը ըսաւ ինձի երազի մէջ , Ով Ցակոբ . ու ես
12 ըսի , Ահա հո՛ս եմ , Եւ ըսաւ , Հիմա աչքերդ վեր վերցուր , ու հօտերուն հետ զուգաւորող նոխազներուն նայէ . ամէնքը խայտախարիւ , պիտակ ու գորշախայտ են . ինչու որ Լաբանին բոլոր քեզի ը-
13 րածները տեսայ : Ես եմ Բեթէլին Աստուածը , հոր հոն արձան օծեցիր , և հոն ինձի ուխտ ըրիր . հիմա յելի՛ր գնա աս երկրէն , ու քու ծննդեանդ երկիրը դարձիր :
14 Եւ Ռաքէլ ու Լիա պատասխան տուին ու ըսին անոր , Ջ ա-կաւին մեր հօրը տունը մեզի համար բաժին ու ժառանգութիւն կա՞յ :
15 Մենք օտարականներ չեսպուեցա՞նք անո՛ր . քանզի մեզ ՚ծախեց , ու մեր ստակն ալ բոլորովին կերաւ .
16 Ինչու որ բոլոր հարստութիւնը՝ որ Աստուած մեր հօրմէն վերցուց , մերն է ու մեր զաւակներունը . և հիմա ինչ որ Աստուած քեզի ը-
17 սաւ , բրէ՛ : Ուստի Ցակոբ ելաւ , ու իր որդիները ու կնիկները ուղտերուն
18 վրայ հեծցուց . Եւ իր բոլոր անասունները , ու իր բոլոր ստացուածքը՝ որ ինքը ստացաւ , իր ստացած անասունները որոնք Միջագետին մէջ ստացաւ , ճամբայ հանեց գա-
19 նանու երկիրը դէպ ՚ի իր Իսահակ հօրը երթալու : Եւ Լաբան իր խաչինքը սարակտուր ընելու գացեր էր . ու Ռաքէլ ՚իր հօրը
20 *կուռքերը գողցաւ : Եւ Ցակոբ Ասորի †Լաբանէն գաղտուկ փախաւ՚՚ . ինչու որ իր փախչելը չգի-
21 ցուց անոր : Այսպէս անիկայ իր բոլոր ունեցածովը փախաւ , ու ելաւ ու Գետէն անցաւ , և ՚իր երեսը դէպ ՚ի Գաղաադ լեռը շինկեց :
22 Ու երրորդ օրը Ցակոբին փախ-
23 չիլը Լաբանին պատմուեցաւ : Եւ անիկայ ՚իր եղբայրները հետը առնելով , անոր ետևէն եօթը օրուան ճամբայ գնաց , ու անոր հասաւ
24 Գաղաադ լեռը . Եւ Աստուած Ղիշերուան երազի մէջ Ասորի Լաբանին եկաւ ու ըսաւ անոր , Զգո՛յշ կեցիր որ Ցակոբին *աղէկ
25 կամ գէշ չդրուցես : Ուստի Լաբան հասաւ Ցակոբին . և Ցակոբ իր վրանը լեռը կանգներ էր . ու Լաբան իր եղբայրներուն հետ Գաղաադ լեռը իջաւ :
26 Եւ Լաբան ըսաւ Ցակոբին , Ի՞նչ է աս քու ըրածդ որ ինձմէ գաղտուկ փախար , և ՚իմ աղջիկներս սրով առնուած գերիներու պէս
27 վարեցիր : Ինչո՛ւ փախչիլդ գաղտուկ պահեցիր և ինձմէ փախար , ու ինձի չիմացուցիր որ ես քեզ ուրախութեամբ ու երգերով , թմբուկներով ու քնարներով խրր-
28 կէի : Եւ չթողուցիր զիս *որ իմ որդիներս ու աղջիկներս համբուրէի . Ղհիմա աս բանը անմտու-
29 թեամբ ըրիր : Ձեզի չարիք ընելու զօրութիւն ունիմ ձեռքիս մէջը . բայց *ձեր հօրը Աստուածը *երէկ դիշերը ինձի խօսեցաւ՝ ըսելով , Զգո՛յշ կեցիր որ Ցակոբին աղէկ
30 կամ գէշ չդրուցես : Եւ հիմա՝ թէպէտև քու հօրդ տանը շատ փափաքելուդ համար գացիր , բա՛յց ինչո՛ւ Ղիմ աստուածներս գողցար :
31 Եւ Ցակոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ Լաբանին , Վ-ա-խ-ե-ր-ո-վ-ս-ո-ւ-մ եր որ վախցայ , քանզի ըսի , Զրկեսյ որ քու աղջիկներդ բռնութեամբ ինձմէ առնես .
32 Բա՛յց քու աստուածներդ որուն քովը որ գտնես , *թող անիկայ չապրի . մեր եղբայրներուն առջեւ քննէ՛ ՚ն-ա՛յ՚ , թէ որ իմ քովս քու մէկ բանդ գտնո՛ւ՝ առ . քանզի Ցակոբ չէր գիտեր որ Ռաքէլ գող-
33 ցեր էր զանոնք : Եւ Լաբան Ցակոբին վրանը ու Լիայի վրանը և երկու աղախիններուն վրանը մտաւ , բայց չգտաւ . ետքը Լիային վրանէն ելաւ , ու Ռաքելին վրանը մտաւ :
34 Եւ Ռաքէլ առաւ կուռքերը , ու զանոնք ուղտի պատատին մէջը դրբաւ , ու վրան նստաւ . և Լաբան բոլոր վրանը փնտռեց , բայց չը-
35 գտաւ : Եւ անիկայ իր հօրը ըսաւ , Իմ տիրոջս աչքերուն ծանր չերևնայ , որ *քու առջեւդ չեմ կրնար ոտք ելլել . ինչու որ կանանց սովորութեանը մէջն եմ : Ան*պէս փնտռեց , բայց կուռքերը չգտաւ :
36 Եւ Ցակոբ բարկացաւ ու Լաբանին հետ կը վիճէր . և Ցակոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ Լաբանին , Ի՞նչ է իմ յանցանքս , ի՞նչ է իմ մեղքս , որ տաքութիւնով
37 ետևէս ինկար : Որովհետև իմ բոլոր կարասիքս խառնեցիր , քու տանդ ամէն կարասիքէն ինչ որ գտար , հոս իմ եղբայրներուս ու քու եղբայրներուդ առջե՛ը դիր , որ երկուքնուս մէջտեղը դատաս-
38 տան կտրեն : Լման քսան տարի է որ քեզի հետ եմ . ոչխարներդ ու այծերդ ձագ չձգեցին . և քու հօ-
39 տիդ խոյերը չկերայ . Ց գ-ա-զ-ա-ն-ե-ր-ն գիշատուածը չբերի քեզի , ինսամ ես կը քաշէի . *ցորեկը գողցուածը ու գիշերը գողցուածը իմ ձեռ-
40 քես կը պահանջէիր : Այ-պէ-ս էի . ցորեկը տաքը՝ ու գիշերը ցուրտը կը մաշէր զիս , և աչքերս քունս կը

Ն · Ք · Ը · 1739

*Ծն . ԻԸ . 16 :
†Ել . Խ . 7 :
‡Ել . Խ . 18 , 19 , 20 :
§Ել . Լ . 9 :
‖Ել . Բ . 24 :
¶Ել . ԽԹ . 15 , 27 :
*Դատ . Ժէ . 5 : ա Թագ . ԺԹ . 13 , Ով . գ . 4 , Ել . Լէ . 2 :
*Եբր . Թեբափիները
†Եբր . Լաբանին սիրտը գողցաւ .
‡Ել . Խզ . 28 , գ Թագ . Ժբ . 17 , Ղա . Թ . 51 , 53 :
**Ել . Ժգ . 8 :
††Ել . Ի . 3 , Ցոր . ԼԴ . 15 : Մատ . ա . 20 :
‡‡Ել . Խդ . 50 :
§§Թագ . Լ . 2 :

Ն · Ք · Ը · 1739

*Ել . Ե . 55 , Հռոմ . ա . 9 , 14 , գ Թագ . Ժբ . 20 , Գոր . Ի . 37 :
†Ա Թագ . Ժգ . 13 , Ր Մնաց . Ժգ . 9 :
‡Ել . Ե . 53 , Գէ . Խբ . 13 :
§Ել . Ի . 24 :
‖Ել . Ի . 19 , Դատ . Ժբ . 24 :
¶Ծն . գԼ . Խդ . 9 :
*Ել . Խ . 12 , Ղէ . Ժբ . 32 :
**Ել . Ի . 10 , ԼԸ :
††Ել . Ի . 12 :
‡‡Ել . Ի . 10 :
§§Ել . Ի . 12 :

Ն. ք. Գ.Ք. 1739

ա Գլ. ԻԹ. 27, 28։
բ Հմր 7։
գ Սաղ. ՃԻԴ. 1, 2։
դ Հմր 53։ Եսա. Ը. 13։
ե Գլ. ԻԹ. 32։ Ել. Գ. 7։
զ աՄն. Ժբ. 17։ Յուդ. 9։
է Գլ. ԻԶ. 28։
ը Յես. ԻԴ. 27։
թ Գլ. ԻԸ. 18։
* Ա՝ վկայութեան դէզ (Քաղդէարէն)։
† Ա՝ վկայութեան դէզ (Եբրայեցերէն)։
ժ Յես. ԻԴ. 27։
ի Դատ. Ժա. 29։ աԹագ. Է. 5։
‡ Ա՝ դիտանոց։
լ Գլ. Ժզ. 5։
խ Հմր 42։
ծ Գլ. ԻԱ. 23։

41 փախչէր ։ Այսպէս եղայ քսան
տարի քու տանդ մէջ . աքու երկու
աղջիկներուդ համար տասնուչորս
տարի ծառայեցի քեզի , և հօտե_
րուդ համար վեց տարի [illegible] ,
և բիմ վարձքս տասը անգամ փո_
42 խեցիր ։ գԹէ որ իմ հօրս Աստուա_
ծը , Աբրահամին Աստուածը , և դԻ_
սահակին Երկիւղը ինծի հետ չըլ_
լար , իրաւցընէ զիս հիմա դատարկ
կը խրկէիր . եԱստուած իմ տա_
ռապանքս ու իմ ձեռքիս աշխա_
տութիւնը տեսաւ , ու երէկ գիշեր
զ [illegible] յանդիմանեց ։
43 Եւ Լաբան պատասխան տուաւ
ու ըսաւ Յակոբին , Աս աղջիկները
իմ աղջիկներս են , և աս որդիները
իմ որդիներս են , և աս հօտերը իմ
հօտերս են , և ամէնը որ կը տես_
նես , իմս են . և ի՞նչ ընեմ այսօր
աս իմ աղջիկներուս կամ իրենց ծնած
44 զաւակներուն ։ Ուստի հիմա ե_
կո՛ւր , էես ու դուն ուխտ ընենք ,
որ իմ ու քու մէջտեղ ըվկայու_
45 թեան համար ըլլայ ։ Եւ Յակոբ
թքար մը առաւ ու արձան կանգ_
46 նեց զանիկայ ։ Եւ Յակոբ իր եղ_
բայրներուն ըսաւ , Քարեր ժողվե_
ցէք . և անոնք քարեր առին ու
դէզ մը ըրին , և հոն դէզին վրայ
47 հաց կերան ։ Ու Լաբան անոր ա_
նունը *Եէկար սահատութա դը_
րաւ , բայց Յակոբ անոր անունը
48 †Գաղաադ դրաւ ։ Եւ Լաբան ը_
սաւ , ժԱս դէզը իմ ու քու մէջ_
տեղ վկայ մըն է այսօր . անոր հա_
մար անոր անունը Գաղաադ ըսուե_
49 ցաւ . Եւ ի‡Մասփա ալ [illegible] .
քանզի ըսաւ , Մենք իրարմէ զա_
տուած ատեննիս , իմ ու քու մէջ_
50 տեղ Տէրը դիտէ ։ Թէ որ իմ աղ_
ջիկներս վշտացընես , և կամ թէ որ
իմ աղջիկներուս վրայ [illegible] կնիկ_
ներ առնես , հետերնիս մէկը չկայ .
աՀա իմ ու քու մէջտեղ վկայ՝ Աս_
51 տուած է ։ Եւ Լաբան ըսաւ Յա_
կոբին , Ահա աս դէզը , և ահա իմ
ու քու մէջտեղ իմ կանգնած ար_
52 ձանս . Աս դէզը վկայ՝ ու [illegible] ար_
ձանը վկայ է , որ աս դէզէն չանց_
նիմ քեզի [illegible] , և դուն աս դէ_
զէն ու աս արձանէն չանցնիս ինծի
53 [illegible] , չարիք ընելու համար ։ Աբ_
րահամին Աստուածը և Նաքովրին
աստուածը , անոնց հայրերուն աս_
տուածը լմեր մէջը դատաւոր ըլ_
լան ։ Եւ Յակոբ խիր հօրը Իսահա_
կին Երկիւղովը ծերդում ըրաւ ։
54 Եւ Յակոբ զոհեր մատուց լերա_
նը վրայ , ու իր եղբայրները հաց
ուտելու հրաւիրեց . և հաց կերան ,
55 ու գիշերը լերը մնացին ։ Եւ Լա_
բան առտուանց կանուխ ելաւ , ու
իր որդիները ու իր աղջիկները համ_
բուրեց ու էօրհնեց զանոնք . և Լա_
բան ւգնաց ու իր տեղը դարձաւ ։

ԳԼ. ԼԲ

1 Յակոբ Մանայիմի մէջ տեսիլք կը տեսնէ . 3 իր եղբօրը Եսաւին պատգամաւորներ կը խրկէ . 6 անոր գալէն կը վախնայ . 9 աղօթելու համար կ'աղօթէ . 13 Եսաւին ընծաներ կը խրկէ . 24 հրեշտակի մը հետ գօտեմարտութիւն ընելով Փանուէլի մէջ , հոն Իսրայէլ կը կոչուի . 31 ու իր զստին վրայ կը կաղայ ։

1 Եւ Յակոբ իր ճամբան գնաց , ու
աԱստուծոյ հրեշտակները անոր
2 պատահեցան ։ Եւ Յակոբ երբոր
տեսաւ զանոնք , ըսաւ , Աս Աս_
տուծոյ բբանակն է . և ան տեղին
անունը ‖Մանայիմ դրաւ ։
3 Եւ Յակոբ իր առջեւէն պատգա_
մաւորներ խրկեց իր եղբօրը Եսաւին
գդէպ 'ի Սէիր երկիրը՝ դԵդովմի գա_
4 ւառը . Եւ պատուիրեց անոնց՝ ը_
սելով , եԻմ տիրոջս Եսաւին ա_
սանկ ըսէք , Քու ծառադ Յակոբ
ասանկ կ'ըսէ , Լաբանին քովը պան_
դխտութիւն ըրի , ու մինչև հիմա
5 ուշացայ . Եւ Նունիմ արջառներ
ու էշեր , հօտեր ու ծառաներ և
աղախիններ . և խրկեցի իմ տիրոջս
իմացընելու , որ էքու առջևդ
6 շնորհք գտնեմ ։ Եւ պատգամա_
ւորները դարձան Յակոբին ու ըսին ,
Քու եղբօրդ Եսաւին գացինք , ու
ըանիկայ ալ չորս հարիւր մարդով
քեզ դիմաւորելու կու գայ ։
7 Եւ Յակոբ խիստ վախցաւ ու
թխռովեցաւ . և իր հետը եղած
ժողովուրդը , ու հօտերը , և ար_
ջառները , և ուղտերը երկու
8 խումբի բաժնեց , Ու ըսաւ , Թէ որ
Եսաւ մէկ խումբին հասնի , ու ան
զարնելու ըլլայ , մէկալ խումբը
9 կ'ազատի ։ ժԵւ Յակոբ ըսաւ , ԻՈ՛վ
իմ հօրս Աբրահամին Աստուածը ,
ու իմ հօրս Իսահակին Աստուածը ,
Լո՛վ Տէր՝ որ ըսիր ինծի , Քու եր_
կիրդ ու քու հայրենիքդ դարձիր ,
10 ու քեզի բարիք ընեմ . Արժանի
չեմ ան ամէն խողորմութիւննե_
րուն և ամէն հաւատարմութեանը ,
որ դուն քու ծառայիդ ցուցուցիր .
ինչու որ ծիմ գաւազանովս անցայ
աս Յորդանանէն , և հիմա երկու
11 խումբի տէր եղայ ։ Կ'աղաչեմ քե_
զի , կազատէ զիս իմ եղբօրս Եսա_
ւին ձեռքէն . ինչու որ ես անկէ կը
վախնամ , որ չըլլայ թէ գայ ու
զարնէ զիս , [illegible] հմայրը տղաքնե_
12 րովը ։ Եւ յդուն ըսիր թէ Ան_
շուշտ քեզի բարիք պիտի ընեմ ,
ու քու սերունդդ ծովի աւազին
չափ պիտի ընեմ , որ շատութենէն
չհամրուիր ։
13 Եւ ան գիշերը հոն կեցաւ . ու իր

Ն. ք. Գ.Ք. 1739

ի Գլ. ԻԸ. 1։
լ Գլ. ԺԲ. 33։ Լ. 25։
ա Սաղ. ԳԱ. 11։ Եբր. Ա. 14։
բ Յես. Ե. 14։ Սաղ. ՃԶ. 21։ Ճխը. 2։ Ղուկ. Բ. 13։
‖ Ա՝ երկու բանակներ։
գ Գլ. ԼԳ. 14, 16։
դ Գլ. ԼԶ. 6, 7, 8։ բՕր. Բ. 5։ Յես. ԻԴ. 4։
ե Առակ. ԺԵ. 1։
զ Գլ. Լ. 43։
է Գլ. ԼԳ. 8, 15։
ը Գլ. ԼԳ. 1։
թ Գլ. ԼԵ. 3։
ժ Սաղ. Ծ. 15։
ի Գլ. ԻԸ. 13։
լ Գլ. ԼԱ. 3, 13։
խ Գլ. ԻԴ. 27։
ծ Յոբ. Ը. 7։
կ Սաղ. ԾԹ. 1, 2։
հ Ովս. Ժ. 14։
յ Գլ. ԻԸ. 13, 14, 15։

Ն. Ք. Գ. Ք.
1739

ձեռքը գտնուածէն իր եղբօրը Ե-
սաւին համար ընծաներ պատրաս-
14 տեց , Երկու հարիւր այծ և քսան
նոխազ , երկու հարիւր էգ ոչխար
15 և քսան խոյ , Երեսուն ծիծ տուող
ուղտ իրենց ձագերովը , քառասուն
կով ու տասը ցուլ , քսան էգ էշ
16 և տասը աւանակ ։ Եւ ամէն մէկ
հօտը զատ զատ իր ծառաներուն
ձեռքը յանձնեց , ու ըսաւ իր ծա-
ռաներուն , Առջևս անցէք , ու հօ-
տերը իրարմէ քիչ մը հեռու թո-
17 ղուցէք ։ Եւ առջևէն գացողին
պատուիրեց ըսելով , Երբոր իմ
եղբայրս Եսաւ քեզի պատահի , ու
քեզի հարցնէ , ըսելով թէ Դուն
որո՞ւն ես , և ո՞ւր կ'երթաս , և աս
18 առջևդ եղածները որո՞ւն են . Ան
ատենը ըսէ որ Քու ծառայիդ Յա-
կոբինն է . իմ տիրոջս Եսաւին
խրկած ընծան է . և ահա ինքն ալ
19 ետևնիս է ։ Եւ այսպէս երկրոր-
դին , ու երրորդին , և հօտերուն
ետևէն բոլոր գացողներուն պա-
տուիրեց ըսելով , Աս խօսքին պէս
զրուցեցէք Եսաւին՝ երբոր զինքը
20 գտնէք . Եւ ահա քու ծառադ Յա-
կոբ ալ ետևնիս է՝ ըսէք . քանզի
ըսաւ , ⁴Առջևէս գացող ընծանե-
րով անոր երեսը կը կակուղցընեմ ,
և անկէ ետքը անոր երեսը կը տես-
21 նեմ . դուցէ զիս ընդունի ։ Այս-
պէս ընծաները անոր առջևէն գա-
ցին . և ինքը ան գիշերը հոն մնաց
22 բանակին մէջ ։ Եւ ան գիշերը ե-
լաւ , ու իր երկու կնիկները , և իր
երկու աղախինները , ու իր տասն-
ումէկ որդիները առաւ , ʃև Յա-
23 բոկին անցքէն անցաւ ։ Եւ առաւ
զանոնք ու փտակէն անցուց , և իր
բոլոր ունեցածը անցուց ։
24 Եւ Յակոբ մինակ մնաց , ու
ɔմարդ մը կը գօտեմարտէր անոր
25 հետ մինչև արշալոյս . Եւ երբ տե-
սաւ որ իր դյժր անոր չհասաւ , ա-
նոր զտին ամոլաջիլին դպաւ , և ˣա-
նոր հետ գօտեմարտած ատենը՝ Յա-
կոբին զտին ամոլաջիլը խախտեցաւ ։
26 Եւ ⁿանիկայ ըսաւ , Թող տուր ինծի ,
ինչու որ արշալոյսը *ելեցաւ . և
Յակոբ ըսաւ , "Զեմ թողուր քեզ՝
27 մինչև որ զիս չօրհնես ։ Եւ անիկայ
ըսաւ անոր , Ի՞նչ է անունդ . ան
28 ալ ըսաւ , Յակոբ է ։ Եւ անիկայ
ըսաւ , ʿԱլ մէյմըն ալ քու անունդ
Յակոբ չըսուի , հապա †Իսրայէլ
ըսուի . ինչու որ ⁷Աստուծոյ հետ
ու Լմարդոց հետ մարտնչեցար , և
29 յաղթեցիր ։ Եւ Յակոբ հարցուց ու
ըսաւ , Շնորհք ըրէ՝ անունդ ըսէ
ինծի ։ Եւ անիկայ ըսաւ , ˉԻնչո՞ւ
իմ անունս կը հարցընես . և հոն
30 օրհնեց զանիկայ ։ Եւ Յակոբ ան

⁴Առակ. ԻԱ. 14.
ʃԲ Օր. Գ. 16.
ɔ Ովս. ԺԲ. 3. 4. Եփե. Զ. 12.
ˣ Տե՛ս Մատ. ԻԶ. 41. Բ Կոր. ԺԲ. 7.
ⁿ Տե՛ս Ղու. ԻԴ. 28.
* Եբր. ելաւ.
" Ովս. ԺԲ. 4.
ʿ Գլ. ԼԵ. 10. Դ Թագ. ԺԷ. 34.
† Բ՛ Աստուծոյ հետ մարտնչող.
⁷ Ովս. ԺԲ. 3. 4.
Լ Գլ. ԻԱ. 31. ԻԵ. 33.
ˉ Դատ. ԺԳ. 18.

տեղին անունը ‡Փանուէլ դրաւ .
քանզի ըսաւ , Դէմ առ դէմ "Տէ-
րոջ զԱստուած , ու իմ անձս ողջ
մնաց ։
31 Եւ Փանուէլէն անցածին պէս՝
արևը անոր վրայ ծագեցաւ . ու իր
32 զտին վրայ կը կաղար ։ Անոր հա-
մար Իսրայէլի որդիքը զտին վրայի
‖թմրած ջիղը" չեն ուտեր մինչև
այսօր . ինչու որ Յակոբին զտին
§թմրած ջիղին" դպաւ ։

ԳԼ. ԼԳ.

1 Յակոբ ու Եսաւ մէկզմէկու հանդիպելով իրա-
րու սէր կը ցուցընեն ։ 17 Յակոբ Սոկքոթ
կ'երթայ ։ 18 Սաղեմի մէջ գաշտ մը ծախու
առնելով՝ հոն սեղան մը կը շինէ , ու զանիկայ
Էլէլօհէ Իսրայէլ կ'անուանէ ։

1 Եւ Յակոբ իր աչքերը վեր վերցուց
ու նայեցաւ , և ահա ⁼Եսաւ
կու գար ու անոր հետը չորս հա-
րիւր մարդ . և իր զաւակները Լի-
ային ու Ռաքելին ու երկու աղա-
2 խիններուն բաժնեց ։ Եւ աղա-
խինները իրենց զաւակներովը առ-
ջեւ դրաւ , և Լիան իր զաւակնե-
րովը ետեւ , և Ռաքէլը ու Յովսէփը
3 ամենէն ետեւ ։ Եւ ինքը անոնց
առջեւ անցաւ , ու մինչև իր եղ-
բօրը մօտենալուն , ᵇգետնին հա-
սասար եօթը անգամ խոնարհու-
4 թիւն ըրաւ ։ Ու ᵋԵսաւ զանիկայ
դիմաւորելու վազեց , ու գրկեց զա-
նիկայ , և ᵀանոր պարանոցին վրայ
ինկաւ ու համբուրեց զանիկա . և լա-
5 ցին ։ Ու Եսաւ իր աչքերը վեր վերցուց ,
ու տեսաւ կնիկները ու զաւակները ,
և ըսաւ , Ասոնք քուկին ի՞նչդ են .
և անիկայ ըսաւ , ᵇԱստուծոյ քու
ծառայիդ պարգևած զաւակներն
6 են ։ Ան ատենը աղախինները ու
անոնց զաւակները մօտեցան , ու
7 խոնարհութիւն ըրին ։ Եւ Լիան
ալ ու իր զաւակները մօտեցան , ու
խոնարհութիւն ըրին . և ետքը
Յովսէփ ու Ռաքէլ մօտեցան , ու
8 խոնարհութիւն ըրին ։ Ու Եսաւ
ըսաւ , Աս քու ʿբոլոր խումբդ ի՞նչ
պիտի ըլլայ , որուն ես պատահեցայ .
և Յակոբ ըսաւ , ᵇիմ տիրոջս առջեւ
9 շնորհք գտնելու համար է ։ Ու Ե-
սաւ ըսաւ , Ես շատ ունիմ՝ եղբայր
10 իմ , քուկինդ քեզի ըլլայ ։ Եւ
Յակոբ ըսաւ , Չէ , կ'աղաչեմ
քեզի՝ թէ որ հիմա քու առջեւդ
շնորհք գտայ , իմ ձեռքէս ընծաս
ընդունէ . ինչու որ ᵋքու երեսդ՝
Աստուծոյ երեսը տեսնելու պէս
11 տեսայ , և ինծի հաճեցար ։ Շը-
նորհք ըրէ , քեզի բերուած ‡ըն-
ծաս առ . քանզի Աստուած ողոր-
մեցաւ ինծի , և քանզի ᵇԵս ամէն
բան ունիմ . ᵋև ստիպեց անոր , ու
12 ան ալ ընդունեց ։ Եւ անիկայ ը-

Ն. Ք. Գ. Ք.
1739

‡ Բ՛ Աստուծոյ երեսը .
" Գլ. ԺԲ. 13 . Ել. ԻԴ. 11 . ԼԴ. 20 . Բ Օր. Ե. 24 . Դատ. Զ. 22 . ԺԳ. 22 . Ես. Զ. 5 .
‖ Կամ՝ ամոլաջիլը
§ Կամ՝ ամոլաջիլին
⁼ Գլ. ԼԲ. 6 .
ᵇ Գլ. ԺԸ. 2 . ԽԲ. 6 . ԽԳ. 26 .
ᵋ Գլ. ԼԲ. 28 .
ᵀ Գլ. ԽԵ. 14 . 15 .
ᵇ Գլ. ԽԲ. 9 . Սաղ. ՃԻԷ. 3 . Ես. Ը. 18 .
ʿ Գլ. ԼԲ. 16 .
ᵇ Գլ. ԼԲ. 5 .
ᵋ Գլ. ԽԳ. 3 . Բ Թագ. Գ. 13 . ԺԴ. 24 . 28 . 32 . Մատ. ԺԸ. 10 .
‡ Եբր. օրհնութիւնս . տես Դատ. Ա. 15 . Ա Թագ. ԻԵ. 27 . Լ. 26 . Դ Թագ. Ե. 15 .
ᵇ Փիլ. Դ. 18 .
ᵋ Դ Թագ. Ե. 23 .

ն·ք·դ·
1739

սաւ , եւ լինիք երթանիք . ու ես
13 քու առջեւդ կ'երթամ ։ եւ ՚ի-բ
բսաւ անոր , իմ տէրս գիտէ որ
զաւակները մատղաշ են , ու հետս
եղած հօտերը ու արջառները ձա-
դերով են . և թէ որ մէկ օր մը բըռ-
նութեամբ վարեն զանոնք , բոլոր
14 հօտերը պիտի մեռնին ։ Ուրեմն
թող իմ տէրս իր ծառային առ-
ջեւը անցնի . ու ես կամայ կամայ
առջեւս եղած անասուններուն ոտ-
քովը ու տղաքներուն ոտքովը կ'եր-
թամ , մինչեւ որ իմ տիրոջս ՚Սէիր
15 հասնիմ ։ Եւ Եսաւ բսաւ , Արդ
իմ հետս եղող ժողովուրդէն քու
քովդ ձգեմ . և անիկայ բսաւ ,
Ի՞նչ պէտք է . Ես թող իմ տիրոջս
16 առջեւը շնորհք գտնեմ ։ Ա՛յսպէս
Եսաւ ան օրը իր ճամբան դարձաւ
դէպ ՚ի Սէիր ։
17 Եւ Յակոբ ՚Սոկքովթի չուեց , ու
իրեն տուն մը շինեց , և իր հօտե-
րուն փարախներ շինեց . անոր հա-
մար ան տեղին անունը *Սոկքովթ
բսուեցաւ ։
18 Եւ Յակոբ Միջագետքէն դարձած
առնը՝ †Սիւքեմացւոց ‡Սաղէմ
քաղաքը եկաւ , որ Քանանու երկ-
րին մէջն է , և քաղաքին առջեւն
19 բանակեցաւ ։ Եւ իր վրանը կանգ-
նած §արտին գնաւածքը Սիւքեմին
հօրը Եմովրին որդիներէն ծախու
առաւ †Հարիւր կտոր ոտակի՚՚ ։
20 Եւ հոն սեղան մը շինեց , ու ՚Յանուանը
‡Էլէլոհէ Իսրայէլ՚՚ դրաւ ։

ԳԼ · ԼԴ

1 Դինա Սիւքեմին կը պղծուի ։ 4 Սիւքեմ կ'աղաչէ որ իրեն կնիկ ըլլալու տան զանիկայ ։ 13 Յակորին որդիքը Սիւքեմացիներուն թլփատուիլ կ'առաջարկեն ։ 20 Եմովր և Սիւքեմ իրենց քաղաքացիները թլփատուելու կը հա-մոզեն ։ 25 Անոնց թլփատութենէն ետքը՝ Յակորին որդիքը զանոնք կը ջարդեն , 27 ու անոնց քաղաքը կը կողոպտեն ։ 30 Յակոր կը յանդիմանէ Շիմէոնը ու Ղեւին ։

Իբր 1732

1 Այ Լիայիին Յակորին ծնած աղ-
ջիկը ՚Դինա ան երկրին աղ-
2 ջիկները †տեսնելու ելաւ ։ Ու
ան երկրին իշխանը Խեւացի Եմով-
րին որդին Սիւքեմ †տեսաւ զա-
նիկայ , ‡և առաւ ու պառկեցաւ
անոր հետ , ու §պղծեց զա-
3 նիկայ ։ Եւ անոր հոգին Յակո-
բին Դինա աղջիկանը յարեցաւ . ու
սիրեց աղջիկը , և Ղաղջկան ‖քաղց-
4 րութեամբ խօսեցաւ ։ Ու Սիւքեմ
էր հօրը Եմովրին ըսուցեց ըսե-
լով , Ա՛ս աղջիկը ինծի կնիկ առ ։
5 Եւ Յակոր լսեց որ անիկայ իր Դի-
նա աղջիկը պղծեց . բայց իր որդի-
ները իր հօտերուն հետ դաշտն էին . ու մինչեւ անոնց գալը Յակոր էլուռ կեցաւ ։
6 Եւ Սիւքեմին հայրը Եմովր դնաց

ն·ք·դ·
Իբր 1732

Յակորին , որ անոր հետ խօսի ։
7 Եւ Յակորին որդիները լսածնուն պէս՝ դաշտէն եկան . և մարդիկը դժուարեցան ու ՚խիստ բարկա-ցան . ինչու որ Յակորին աղջիկանը հետ պառկելով՝ ՚Իսրայէլի մէջ անզգամութիւն ըրաւ , Էր ասանկ
8 ըլլալու չէր ։ Ու Եմովր խօսեցաւ անոնց հետ ըսելով , Իմ Սիւքեմ որդուդս հոգին ձեր աղջիկանը սիրա-հարեցաւ . կ'աղաչեմ ձեզի , զանի-
9 կայ անոր կնութեան տուէք . Եւ մեզի հետ խնամութիւն ըրէք . ձեր աղջիկները մեզի տուէք , ու մեր
10 աղջիկները ձեզի առէք . Եւ մեզի հետ բնակեցէք , ու Լաս երկիրը ձեր առջեւը պիտի ըլլայ . անոր մէջ բնակեցէք ՚ու առուտուր ըրէք , և ՚անոր մէջ կալուածքներ ստացէք .
11 Ու Սիւքեմ ըսաւ աղջկանը հօրը ու անոր եղբայրներուն , Թող ձեր առջեւը շնորհք գտնեմ , և ինչ որ
12 ինծի բսէք , կու տամ ։ Խնդրե-ցէք ինծմէ խիստ շատ †օժիտ ու ընծայ , ու ինծի բսածնուդ պէս պիտի տամ . միայն թէ աղջիկը ինծի տուէք՝ կնիկ ըլլալու համար ։
13 Եւ Յակորին որդիքը ՚խարեու-թեամբ պատասխան տուին Սիւ-քեմին ու անոր հօրը Եմովրին , ու բսին , (քանզի անիկայ իրենց Դի-
14 նա քոյրը պղծեց ։) Եւ բսին ա-նոնց , Մենք աս բանը չենք կրնար ընել , որ մեր քոյրը անթլփատ մար-դու մը տանք . ինչու որ Նաս մեզի
15 ամօթ բան մըն է . Բայց միայն ա-սով կը հաճինք ձեզի , թէ որ ձեզ-մէ ամէն արուն թլփատուելով՝ մե-
16 զի պէս ըլլար , Ան ատենը մեր աղ-ջիկները ձեզի կու տանք , և ձեր աղջիկները մեզի կ'առնենք , ու ձե-զի հետ կը բնակինք , ու ձեզի հետ
17 մէկ ժողովուրդ կ'ըլլանք ։ Բայց թէ որ մեզի մտիկ չընելով՝ չթլփա-տուիք , ան ատենը մենք մեր աղ-
18 ջիկը կ'առնենք ու կ'երթանք ։ Եւ անոնց խօսքը հաճելի եղաւ Եմով-րին , ու Եմովրի որդուդն Սիւքե-
19 մին ։ Եւ ան պատանին աս բանը ընելու չուշացաւ , քանզի Յակորին աղջիկանը զմայլած էր . և իր հօրը տանը մէջ եղողներուն Ղամինէն պատուականն էր անիկայ ։
20 Ու Եմովր և անոր որդին Սիւքեմ իրենց քաղաքին դուռը եկան , ու իրենց քաղաքին մարդոցը հետ խօ-
21 սեցան ըսելով , Ա՛ս մարդիկը խա-ղաղութեամբ կը վարուին մեզի հետ . ուստի թող ՚՚ երկրին մէջ բնակին , ու անոր մէջ առուտուր ընեն . ինչու որ ահա երկիրը ընդ-արձակ է անոնց առջեւը . Հի՛ն՝ անոնց աղջիկները մեզի կնիկներ

Ե·Մ·Ե·Ա·Ա·Ա

Ն · Ք · ՉԲ · ԽՐ 1732

առնենք , և մեր աղջիկները անոնց
22 տանք ։ Բայց ան մարդիկը մեզի
հետ բնակելու , մէկ ժողովուրդ ըլ-
լալու համար միայն սա բանով կը
հաճին մեզի , որ անոնց թլփատուե-
լուն պէս մեր ամէն արուն թլփա-
23 տուի ։ Անոնց հօտերը ու անոնց
ստացուածքը և ամէն անասուն-
ները մերը չե՞ն ըլլար , միայն թէ
մենք անոնց հաճինք , որ մեզի հետ
24 բնակին ։ Ու Եմովրին և անոր
որդւոյն Սիւքեմին մնիկ ըրին ան
ամէնը՝ որ անոր ¶քաղաքին դռնէն
դուրս կ'ելլէին . և ամէն արու որ
անոր քաղաքին դռնէն դուրս կ'ել-
լէր , թլփատուեցաւ ։
25 Ու եղաւ որ երրորդ օրը երբոր ա-
նոնք ցաւին մէջն էին , Յակորին
երկու որդիքը ¶Շմաւոն ու Ղեւի՝
Դինային եղբայրները՝ ամէն մէկը իր
սուրը առաւ , և համարձակ քա-
ղաքը մտան , ու սպաննեցին ամէն
26 արուն . Ու Եմովրը և անոր որ-
դին Սիւքեմը սուրի բերնէ անցու-
ցին . և Սիւքեմին տունէն առին
27 Դինան , ու դուրս ելան ։ Ե-
Յակորին որդիքը սպաննուածնե-
րուն վրայ եկան , ու քաղաքը
կողոպտեցին , իրենց քոյրը պղծել-
28 նուն համար . Անոնց հօտերը ,
ու անոնց արջառները , ու էշերը ,
և քաղաքին մէջ եղածը , ու դաշ-
29 տին մէջ եղածը առին . Եւ անոնց
բոլոր ստացուածքը ու անոնց բոլոր
տղաքները ու կիներնին գերի առին ,
և տուներուն մէջ բոլոր դտնուածը
30 կողոպտեցին ։ Եւ Յակոր ըսաւ
Շմաւոնին ու Ղեւիին , Ձիս ինծ
երկրին բնակչացը՝ քանանացւոց ու
Փերեզացւոց մէջը ¶* առելի ընելով՝
զիս փորձանքի մէջ ձգեցիք . Ե՛ւ ին-
ծի հետ քիչ մարդիկ ըլլալով՝ անոնք
իմ վրաս պիտի հաւաքուին , ու զիս
պիտի զարնեն , և ես ու իմ տունս
31 պիտի կորսունք ։ Ու անոնք ըսին ,
Հապա մեր քոյրը բոզի պէս գործա-
ծել պէ՞տք էր անոր ։

Ն · Ք · ՉԲ · ԽՐ 1732

ԳԼ · ԼԲ

1 Աստուած Յակորը Բեթէլ կը խրկէ ։ 2 Յակոր
իր տունը կուռքերէն կը մաքրէ ։ 6 Բեթէլի
մէջ սեղան կը շինէ ։ 8 Դեբորայի մահը ։ 9
Աստուած Բեթելի մէջ կ'օրհնէ Յակորը ։ 16
Ռաքէլ Բենիամինը կը ծնանի , ու Եփրաթա-
յին ճամբան կը մնայի ։ 22 Ռուբէն Բաղա-
յին հետ կը պառկի ։ 23 Յակորի որդիքը ։ 27
Յակոր Քերբռն կու գայ իր Իսահակ հօրը ։ 28
Իսահակին կեանքը օրերը , մահը ու թա-
ղումը ։

1 Ա՛ստուած ըսաւ Յակորին ,
Ելի՛ր վե՛ր դէպ ի Բեթէլ
գնա , ու հոն բնակէ , և հոն սեղան
մը շինէ Աստուծոյ՝ ¶որ քեզի ե-
րեւցաւ , ¶քու եղբօրդ Եսաւին երե-
2 սէն փախած ատենդ ։ Եւ Յակոր

ՆՀ · Ա · 21 ։
ա Թագ ·
ԺԳ · 4 ։
* ԵԶՐ · գար-
շահա
Ն Ր Օր · Դ ·
27 ։ Սաղ ·
ՃՆ · 12 ։

Ն · Ք · ՉԲ · ԽՐ 1732

իր ¶ընտանիքին ու բոլոր իրեն հետ
եղողներուն ըսաւ , Ձեր մէջը եղող
¶օտար աստուածները վերցուցէ՛ք ,
ու ¶մաքրուեցէ՛ք , և հանդերձներդ
3 փոխեցէ՛ք ։ Ու ելլելով դէպ՝ ի Բե-
թէլ վեր երթանք . ու հոն սեղան
մը շինեմ Աստուծոյ , ¶որ իմ նե-
ղութեանս օրը ինծի լսեց , ¶ու իմ
գացած ճամբուս մէջ ինծի հետ էր ։
4 Եւ իրենց ձեռքը եղած բոլոր օտար
աստուածները , ու իրենց ¶ականջ-
նները եղած օղերը Յակորին տուին .
և Յակոր թաղեց զանոնք Սիւքեմի
5 մօտ եղած ¶բեւեկնիին տակը ։ Ու
ճամբայ ելան . և իրենց բոլորտիքը
եղած քաղաքներուն վրայ ¶Աստու-
ծոյ վախը ինկաւ , ու Յակորին
6 որդւոցը ետևէն չհնկան ։ Եւ Յա-
կոր Քանանու երկրին մէջ եղող
Լուզ՝ այսինքն Բեթէլ եկաւ ,
ինքը ու իր հետը եղող բոլոր ժո-
7 ղովուրդը . Եւ հոն ¶սեղան մը շի-
նեց , ու ան տեղին անունը ¶Էլ
Բեթէլ դրաւ . քանզի իր եղբօրը
երևսէն փախած ատենը՝ ¶Աստուած
հոն իրեն երեւցեր էր ։
8 Եւ Ռեբեկային դայեակը ¶Դեբո-
րա մեռաւ , ու Բեթելին վարի
կողմը կաղնիին տակը թաղուեցաւ .
ու անոր անունը ¶Ալօնպախութ
դրուեցաւ ։
9 Եւ ¶Աստուած նորէն երեւցաւ
Յակորին՝ երբոր անիկայ Միջագե-
տէն դարձեր էր , ու օրհնեց զանի-
10 կայ ։ Եւ Աստուած ըսաւ անոր ,
Քու անունդ Յակոր է . Յետ մէկմէն
ալ քու անունդ Յակոր չըսուի ,
¶Հապա Իսրայէլ ըլլայ քու անունդ .
ու անոր անունը Իսրայէլ դրաւ ։
11 Եւ Աստուած ըսաւ անոր , ¶Ես Ա-
մենակարող Աստուած եմ . ածիս
ու շատնաս . ¶ազգ ու ազ-
գերու բազմութիւն ըլլայ , և քու
12 երանգէդ թագաւորներ ելլեն ։ Ու
ան երկիրը ¶որ Աբրահամին և Իսա-
հակին տուի , քեզի պիտի տամ .
ու քեզմէ ետքը քու սերունդիդ
13 պիտի տամ ան երկիրը ։ Եւ Ա-
ստուած ան տեղը՝ ուր որ անոր հետ
խօսեցաւ , ¶անոր քովէն վեր ելաւ ։
14 Ու Յակոր ¶քարէ արձան մը կանգ-
նեց ան տեղը՝ ուր որ Ա-----Ի իր
հետը խօսեցաւ . և անոր վրան
թափելու նուէր մատուց , ու անոր
15 վրան իւղ թափեց ։ Եւ Յակոր ան
տեղին անունը՝ ուր որ Աստուած
իր հետը խօսեցաւ , ¶Բեթէլ դրաւ ։
16 Ու Բեթելէն ճամբայ ելան , ու
դեռ Եփրաթա չհկած քիչ մը ճամ-
բայ մնացով՝ Ռաքէլ ծնաւ , և ծը-
նած ատենը շատ դժուարութիւն
17 քաշեց ։ Ու եղաւ որ երբ իր ծը-
նանելուն շատ դժուարութիւն կը

Ն · Ք · ՉԲ · ԽՐ 1732

¶ ԳԼ · ԺՐ · 19 ։ ՅՆ · ԺԲ · 15 ։
Ի ԳԼ · Լ · 1934 ։ ՅՆ · ԺԳ · 2 ։ 23 ։ ԱԹԹԱԳ · Ե · 3 ։
Ջ ԵԼ · ԺՐ · 10 ։
Ի ԳԼ · ԼՐ · 7 · 24 ։ ՍԱՂ · ՃԿ · 6 ։
Ը ԳԼ · ԼԸ · 20 ։ Լ · 3 · 42 ։
Բ ՈՎ · Բ · 13 ։
Ժ ՅՆ · ԺԳ · 26 ։ ԴԱՆ · Թ · 6 ։
Ի ԵԼ · ԺԿ · 16 · ԺԳ · 27 ։ ԼԳ · 24 ։ Բ ՕՐ · ԺԱ · 25 ։ ՅՆ · Բ · 9 ։ Ե · 1 ։ Ա ԹԱԳ · ԺԳ · 15 ։ Բ ՄՆ · ԺԳ · 14 ։
Լ ԳԼ · ԼԸ · 19 · 22 ։
Խ ՅՈՇ · Ե · 4 ։
† Յի՛ Բեթելին Աստուածը ։
Ծ ԳԼ · ԼԸ · 13 ։
Կ ԳԼ · ԼԳ · 59 ։
‡ Յի՛ կաղնի ագոյ ։
Հ ՈՎ · Ա · ԺՐ · 4 ։
Յ ԳԼ · ԺԿ · 5 ։
Ղ ԳԼ · ԼՐ · 28 ։
¶ ԳԼ · ԺԿ · 1 ։ ԼԸ · 3 · 4 ։ ԵԼ · Գ · 3 ։
ՅԳԼ · ԺԿ · 5 · 6 · 16 ։ ԼԸ · 3 ։ ԼԸ · 4 ։
Յ ԳԼ · ԺՐ · 7 ։ ԺԳ · 15 ։ ԼԳ · 3 · 4 ։ ԼԸ · 13 ։
Ն ԳԼ · ԺԿ · 22 ։
Ղ ԳԼ · ԼԸ · 18 ։
- ԳԼ · ԼԸ · 19 ։

- ԳԼ · ԼԸ · 19 ։
Բ ԳԼ · ԼԸ · 13 ։
Ֆ ԳԼ · ԽԿ · 43 ։

Ն. Ք. ԳԲ.
Իրր 1729

Հ Գլ. Լ. 24. աԹագ. Գ. 20.
Իրր 1729
* Ցր՝ Նեղութեանս որդին.
† Ցր՝ աջ ձեռքին որդին.
Դ Գլ. ԽԸ. 7.
Ե Հռութ. Ա. 2. Դ. 11. Միք. Ե. 2. Մատ. Բ. 6.
Զ աԹագ. Ժ. 2. բԹագ. ԺԸ. 18.
Է Միք. Դ. 8.
Ը Գլ. ԽԹ. 4. աՄն. Ե. 1. Տես բԹագ. ԺԶ. 22. Ի. 3. աԿոր. Ե. 1.
Թ Գլ. ԽԶ. 8. Ել. Ա. 2.

քաշէր, ծնուցիչը ըսաւ անոր, Մի
վախնար. ինչու որ Հաս ալ քեզի
18 որդի է։ Եւ եղաւ որ երբ անոր
հոգին կ'ելլէր, (քանզի մեռաւ,)
անոր անունը *Բենօնի դրաւ. բայց
անոր հայրը՝ †Բենիամին կոչեց զա-
19 նիկայ։ Եւ [Դ]Ռաքէլ մեռաւ, ու
Թաղուեցաւ [Ե]Եփրաթային ճամ-
20 բան՝ որ Բեթլէհէմ է։ Եւ Յակոբ
անոր գերեզմանին վրայ արձան մը
կանգնեց, որ [Զ]մինչև այսօր Ռաքե-
լին գերեզմանին արձանն է։
21 Ու Իսրայէլ ճամբայ ելաւ, և իր
վրանը [Է]Մեկտաղ եղերի անդին
22 կողմը կանգնեց։ Ու եղաւ որ
երբոր Իսրայէլ ան երկիրը կը բը-
նակէր, Ռուբէն գնաց [Ը]ու իր հօ-
րը Բաղղա հարճին հետ պառկե-
ցաւ. և Իսրայէլ լսեց –։–
Արդ Յակոբին որդիքը տաս-
23 ներկու էին։ Լիային որդիքը՝
[Թ]Յակոբին անդրանիկը Ռուբէն,
Շմաւոն, Ղևի, Յուդա, Իսաքար
24 ու Զաբուղոն. Ռաքէլին որդիքը՝
25 Յովսէփ ու Բենիամին. Եւ Ռա-
քէլին Բաղղա աղախինին որդիքը՝
26 Դան ու Նեփթաղիմ։ Եւ Լիա-
յին Զեղփա աղախինին որդիքը՝
Գադ ու Ասէր։ Ասոնք են Յակո-
բին որդիքը, որոնք Միջագետքի
մէջ ծնան անոր։
27 Եւ Յակոբ եկաւ իր հօրը Իսա-
հակին դէպ 'ի [Ժ]Մամբրէ՝ [ԺԱ]Արբայի
քաղաքը՝ այսինքն Քեբրոն, ուր որ
Աբրահամ ու Իսահակ պանդըխ-
28 տութեամբ բնակեցան։ Եւ Իսա-
հակին օրերը հարիւր ութսուն
29 տարի եղան։ Եւ Իսահակ ծերա-
ցած ու օրերը լեցուած՝ աւանդեց
հոգին ու մեռաւ, և [ԺԲ]իր ժողո-
վուրդին խառնուեցաւ. ու [ԺԳ]անոր
որդիքը Եսաւ ու Յակոբ Թաղեցին
զանիկայ։

Ժ Գլ. ԺԳ. 18. ԻԳ. 2, 19.
ԺԱ Յես. ԺԴ. 15. ԺԵ. 13.
1716
ԺԲ Գլ. ԺԵ. 15. ԻԵ. 8.
ԺԳ Տես Գլ. ԻԵ. 9. ԽԹ. 31.

ԳԼ. ԼԶ.

1 Եսաւին իրեք կնիկները. 6 ու Սէիր լեռը երթալը։ 9 Անոր որդիքը. 15 և անոնցմէ ելած իշխանները։ 20 Սէիրի որդիքը ու իշխանները։ 31 Եդովմի Թագաւորները։ 40 Եսաւէն ելած իշխանները։

Իրր 1796
Ա Գլ. ԻԵ. 30.
Բ Գլ. ԻԴ. 34.

1 Եւ ասոնք են Եսաւին ծնունդնե-
2 րը՝ [Ա]որ է Եդովմ։ [Բ]Եսաւ ի-
րեն կնիկներ առաւ Քանանու աղ-
ջիկներէն, Քետացի Ելօնին աղջի-
կը Ադդան, ու Խևացի Սեբեգօնին
աղջկանը Անային աղջիկը [Գ]Ողի-
3 բաման, Եւ Իսմայէլին աղջիկը՝
Նաբէօթին քոյրը [Դ]Բասեմաթը։
4 Եւ [Ե]Ադդա ծնաւ Եսաւին՝ Եղի-
փազը, ու Բասեմաթ ծնաւ Ռա-
5 գուէլը, Եւ Ողիբամա ծնաւ Յե-
ուսը ու Յեգղոմը և Կորխը. ասոնք
են Եսաւին որդիքը՝ որ ծնան իրեն՝
Քանանու երկրին մէջ։

Գ Հմր 25.
Իրր 1760
Դ Գլ. ԻԸ. 9.
Ե աՄն. Ա. 35.

6 Ու Եսաւ առաւ իր կնիկները ու
տղաքները և աղջիկները ու իր տա-
նը բոլոր մարդիկը՝ և իր հօտերը ու
իր բոլոր անասունները՝ և իր բոլոր
ստացուածքը որ Քանանու երկրին
մէջ ստացաւ, և իր Եղբօրը Յա-
կոբին երեսէն ուրիշ երկիր մը գը-
7 նաց. [Զ]ինչու որ իրենց ստացուած-
քը շատ ըլլալուն համար չէին
կրնար մէկտեղ բնակիլ. և իրենց
հօտերուն պատճառովը [Է]իրենց
պանդխտութեամբ բնակած երկիրը
8 բաւական չէր իրենց։ Ու Եսաւ
[Ը]Սէիր լեռը բնակեցաւ. [Թ]Եսաւը
Եդովմն է։
9 Եւ Սէիր լեռը եղող Եդովմայե-
ցւոց հօրը Եսաւին ծնունդները ա-
10 սոնք են։ Եսաւի որդւոցը անուն-
ները ասոնք են. Եսաւին կնկանը
Ադդային որդին [Ժ]Եղիփազ, ––
Եսաւին կնկանը Բասեմաթին որ-
11 դին Ռագուէլ։ Եւ Եղիփազին
որդիքը Թեման, Օմար, Սեփո,
12 և Գոթամ ու Կենեզ էին։ Եւ
Թամնա Եսաւին որդւոյն Եղիփա-
զին հարճն էր, որ Եղիփազին՝ [ԺԱ]Ա-
մաղէկը ծնաւ. Եսաւին կնկանը
13 Ադդային որդիքը ասոնք էին։ Եւ
Ռագուէլին որդիքը ասոնք են.
Նահաթ, Զարա, Սամմա ու Մէ-
զա. ասոնք էին Եսաւին կնկանը
14 Բասեմաթին որդիքը։ Ու Եսաւին
կնկանը Սեբեգօնի աղջկանը Անայի
աղջկանը Ողիբամային որդիքը ա-
սոնք են. և ծնաւ Եսաւին՝ Յեու-
սը ու Յեգղոմը և Կորխը։
15 Եսաւի որդւոցմէ եղող իշխան-
ները ասոնք են. Եսաւին անդրան-
կանը Եղիփազին որդիքը՝ Թեման
իշխան, Օմար իշխան, Սեփո իշ-
16 խան, Կենեզ իշխան, Կորխ իշ-
խան, Գոթամ իշխան, Ամաղէկ
իշխան. Եդովմի երկրին մէջ Եղի-
փազէն եղող իշխանները ասոնք
են. ասոնք Ադդայի որդիքն էին։
17 Ու Եսաւին որդւոյն Ռագուէլին
որդիքը ասոնք են. Նահաթ իշ-
խան, Զարա իշխան, Սամմա իշ-
խան, Մէզա իշխան. Եդովմի երկ-
րին մէջ Ռագուէլէն եղող իշխան-
ները ասոնք են. Եսաւին կնկանը
Բասեմաթին որդիքը ասոնք է-
18 ին։ Ու Եսաւին կնկանը Ողի-
բամային որդիքը ասոնք են. Յե-
ուս իշխան, Յեգղոմ իշխան,
Կորխ իշխան. Եսաւին կնոջմէն՝
Անային աղջիկը եղող Ողիբամայէն
19 ծնած իշխանները ասոնք էին։ Ա-
սոնք են Եսաւին՝ այսինքն Եդովմին
որդիները, և ասոնք են անոնց իշ-
խանները։
20 Եւ ան երկրին մէջ բնակող
[ԺԲ]Քոռեցի [ԺԳ]Սէիրին որդիքը ասոնք

Ն. Ք. ԳԲ.
Իրր 1740
Զ Գլ. ԺԳ. 6. 11.
Է Գլ. ԺԷ. 8. ԻԸ. 4.
Ը Գլ. ԼԲ. 3. բՕր. Բ. 5. Յես. ԻԴ. 4.
Թ Հմր 1.
Ժ աՄն. Ա. 35, ևն.
ԺԱ Ել. ԺԷ. 8, 14. Թուոց. ԻԴ. 20. աԹագ. ԺԵ. 2, 3, ևն.
Իրր 1715
ԺԲ Գլ. ԺԴ. 6. բՕր. Բ. 12, 22.
Իրր 1840
ԺԳ աՄն. Ա. 38.

Ն · Ք · ԳՓ · Իսբ 1840

ԺԱ · Ա · Իսբ 1496

ՀԱՄ · Ա · 51 ·

ՍՓ · Ա · 50 ·

Իսբ 1780

Իսբ 1676

ԺԱՄ · Ա · 43 ·

Իսբ 1496

ՂՏԱ · ԳԼ · ԽԳ · 29 ·

ԳԼ · ԼԷ · 8 · ԽԳ · 4 · Իսբ · 4 · ԼԳ · 7 · Իսբ · ԺԱ · 9 ·

1729

ԲԱՐՈՒԽ · Բ · 22 · 23 · 24 ·

ՖԳԼ · ԽԳ · 29 ·

ԵԳԼ · ԼՓ · 41 · ԼԴ · 23 ·

ԻԳԼ · ԼԲ · 6 · 9 · ԽԳ · 26 · ԽԳ · 14 ·

Ն · Ք · ԳՓ · Իսբ 1840

21 բեգօն , և Ենա , ու Դիսօն , ու Եսեր և Դիսան . սոունք էին Քոռեցւոց իշխանները Սէիրի որդիքը Ե-
22 դոմի երկրին մէջ ։ Եւ Ղոտանին որդիքը Քոռի ու Հեմամ էին , ու
23 Ղոտանին քոյրը Թամնա ։ Եւ Սոբաղին որդիքը սոունք են . Գաղուան , ու Մանաբաթի , և Գեբաղ ,
24 Սեփո ու Օնամ ։ Եւ Սեբեգօնին որդիքը սոունք են . Այիա ու Ենա . սա ան Ենան է , որ իր հօրը Սեբեգօնին էշերը արածած ատենը՝ ա-
25 նապատին մէջ ջերմուկները գտաւ ։
Եւ Ենային որդիքը սոունք են . Դիսօն , ու Ենային աղջիկը Ոդիբա-
26 մա ։ Եւ Դիսօնին որդիքը սոունք են . Համադան , ու Իսբան , և
27 Գեթրան ու Քառան ։ Իսերին որդիքը սոունք են . Բաղդան , ու
28 Զաւան և Ական ։ Դիսանին որդիքը սոունք են . Հուս ու Ա-
29 ռան ։ Քոռեցւոց իշխանները սոունք են . Ղոտան իշխան , Սորաղ իշխան , Սեբեգօն իշխան , Ենա իշ-
30 խան , Դիսօն իշխան , Եսեր իշխան , Դիսան իշխան . սոունք են Քոռեցւոց իշխանները Սէիրի երկրին մէջ՝ իրենց իշխանութեանը ֆ-
---նէր---ն համեմատ ։

31 Եւ Թսոունք են ան թագաւորները՝ որ Եդոմի երկրին մէջ թագաւորեցին , Իսրայէլի որդւոցը վրայ թագաւոր մը թագաւորելէն ա-
32 ռաջ ։ Եւ Բէովրի որդին Բաղա թագաւորեց Եդոմի մէջ . ու ա-
նոր քաղաքին անունը Դինհաբա
33 էր ։ Եւ Բաղա մեռաւ , ու անոր տեղը Բոսրացի Զարային որդին
34 Յոբաբ թագաւորեց ։ Եւ Յոբաբ մեռաւ , ու անոր տեղը Թեմանացւոց երկրէն Հուսամ թագաւո-
35 րեց ։ Եւ Հուսամ մեռաւ , ու անոր տեղը Բադադին որդին Ադադ թագաւորեց , որ Մովաբի դաշտին մէջ Մադիանացիները կոտորեց . և անոր քաղաքին անունը
36 Աւիթ էր ։ Եւ Ադադ մեռաւ , ու անոր տեղը Մասրեկացի Սա-
37 մղան թագաւորեց ։ Եւ Սամղա մեռաւ , ու անոր տեղը Գետին քովը Ռոռովթէն եղող Սաուղը
38 թագաւորեց ։ Եւ Սաուղ մեռաւ , ու անոր տեղը Աքորորին որդին Բաաղանան թագաւորեց ։
39 Եւ Աքորորին որդին Բաաղանան մեռաւ , ու անոր տեղը Ադադ թագաւորեց . և անոր քաղաքին անունը Փագով էր . ու անոր կընկանը անունը Մետաբեել էր , որ Մէզաարին աղջկանը Մատրեթին աղջիկն էր ։

40 Եւ իրենց տոհմերուն ու իրենց տեղերուն համեմատ իրենց անուններովը՝ Եսաւէն եղած հիշխանութիւն անուններըը սոունք են . Թամնա իշխան , Գաղուա իշխան , Ցեթաթ
41 իշխան , Ողիբամա իշխան , Էլա իշ-
42 խան , Փինօն իշխան , Կենէզ իշխան , Թեման իշխան , Մարզար
43 իշխան , Մագդիել իշխան , Իրամ իշխան ։ Սոունք են Եդոմի իշխանները իրենց բնակութեանը համեմատ՝ իրենց ստացուածոցը երկրին մէջ . սա է Եսաւ Եդոմացւոցը հայրը ։

ԳԼ · ԼԷ

1 Յովսեփին եղբայրները զինքը կ'սանէն ։ 5 Իր երկու երազները ։ 13 Յակոբ կը խրկէ Յովսեփը որ իր եղբայրները տեսնէ ։ 18 Իր եղբայրները զանիկայ մեռցնելու կը միաբանին ։ 21 Ռուբէն զանիկայ կ'ազատէ ։ 26 Յովսեփ Իսմայէլացիներուն կը ծախուի ։ 31 ու Յակոբ անոր արիւնոտ պատմուճանէն խաբուելով՝ սուգ կը բռնէ ։ 36 Յովսեփ Եգիպտոսի մէջ Պետափրեսին կը ծախուի ։

1 Եւ Յակոբ ըիր հօրը պանդխտացած երկրին՝ Քանանու երկրին
2 մէջ բնակեցաւ ։ Սոունք են Յակոբին ծնունդները . Յովսեփ տասնուեօթը տարեկան էր , երբոր իր եղբայրներուն հետ հօտերը կ'արածէր , և պատանի ըլլալով՝ իր հօրը կնիկներուն Բաղդային որդիներուն հետ ու Զեղփային որդիներուն հետ էր . և Յովսեփ Իանոնց չար լուրը
3 անոնց հօրը կը բերէր ։ Եւ Իսրայէլ իր բոլոր որդիներէն աւելի կը սիրէր Յովսեփը , ինչու որ էիր ծերութեանը որդին էր անիկայ . և բազմագոյն պատմուճան մը շինեց ա-
4 նոր ։ Եւ անոր եղբայրները տեսնելով որ իրենց հայրը կը սիրէ զանիկայ իր բոլոր եղբայրներէն աւելի , Թատկին զանիկայ , ու խաղաղութեամբ չէին կրնար խօսիլ անոր հետ ։
5 Եւ Յովսեփ երազ մը տեսաւ , ու իր եղբայրներուն պատմեց . և ա-
6 նոնք աւելի ատեցին զանիկայ ։ Ըսաւ անոնց , Կ'աղաչեմ ձեզի , մտիկ բրէք սա իմ տեսած երազս .
7 Ահա մենք դաշտին մէջ որաներ կը կապէինք , և ահա իմ որաս ելաւ ու շիտակ կանգնեցաւ . և ահա ձեր որանները անոր բոլորտիքը կայնեցան , ու իմ որային երկրպագու-
8 թիւն բրին ։ Եւ անոր եղբայրները ըսին անոր , Իրաւցրէ մեր վրայ պիտի թագաւորե՞ս , կամ իրաւցրէ մեր վրայ պիտի տիրե՞ս . և անոր երազներուն ու խօսքերուն համար աւելի ատեցին զանիկայ ։
9 Եւ ուրիշ երազ մըն ալ տեսաւ , ու զանիկայ իր եղբայրներուն պատմեց , ու ըսաւ , Ահա երազ մըն ալ տեսայ , և ահա Արեգը ու լուսինը

ու տասնումէկ աստղեր ինծի երկրպագութիւն բերին։ 10 Եւ իր հօրը ու իր եղբայրներուն պատմեց. և իր հայրը յանդիմանեց զանիկայ, ու ըսաւ անոր, Ի՞նչ է ասիկա քու տեսած երազդ. միթէ ես ու քու մայրդ և քու եղբայրներդ իրաւցնէ պիտի գանք՝ մինչև գետինը 11 քեզի խոնարհութիւն ընելու։ Ու եղբայրները նախանձեցան անոր, բայց հայրը ի՛ր դիտէը պահեց ասիկա։

12 Եւ անոր եղբայրները գացին որ իրենց հօրը հօտերը Սիւքեմի մէջ 13 արածեն։ Եւ Իսրայէլ ըսաւ Ցովսեփին, Քու եղբայրներդ Սիւքեմի մէջ չե՞ն արածեր. եկուր ես քեզ անոնց խրկեմ. ու անիկայ 14 ըսաւ, Ահա ես հո՛ւմ։ Եւ ըսաւ անոր, Գնա՝ նայէ թէ քու եղբայրներդ ո՛ղջ առո՛ղջ են, և հօտերը ո՛ղջ են, ու ինծի լուր մը բեր. այսպէս խրկեց զանիկայ Հեբրոնի հովիտէն. և ան ալ Սիւքեմ եկաւ։

15 Եւ մարդ մը գտաւ զանիկայ, որ դաշտին մէջը ասդին անդին կը պտրտէր. և ան մարդը հարցուց անոր ըսելով, Ի՞նչ կը փնտռես։ 16 Եւ անիկայ ըսաւ, Իմ եղբայրներս կը փնտռեմ. կ'աղաչեմ՝ ինծի ըսէ ինձ 17 ծի, անոնք ո՞ւր կ'արածեն։ Եւ ան մարդը ըսաւ, Անկէ եկան. քանզի լսեցի որ Դոթայիմ երթանք՝ կ'ըսէին։ Եւ Ցովսեփ իր եղբայրներուն ետևէն գնաց, ու զանոնք 18 Դոթայիմի մէջ գտաւ։ Եւ երբ զանիկայ հեռուէն տեսան, դեռ ինքը անոնց չմօտեցած, զանիկայ մեռցնելու դաւաճանութիւն բերին. 19 Ու իրարու ըսին, Ահա այն երազ տեսնողը՝ կու գայ. 20 Արդ եկէք հիմա եկէք մեռցնենք զանիկայ, ու գուբի մը մէջ նետենք, ու ըսենք թէ Չար գազան մը կերաւ զանիկայ. և տեսնենք թէ անոր երազները ինչ պիտի 21 րլլան։ Ու Հրուբէն լսածին պէս՝ անոնց ձեռքէն ազատեց զանիկայ, ըսելով, Չմեռցնենք զանիկայ։ 22 Եւ Հրուբէն ըսաւ անոնց, Արիւն մի՛ թափէք, ըսաւ զանիկայ ան գուբը նետեցէք՝ որ անապատին մէջն է, և անոր ձեռք մի՛ զարնէք. — Ըսեր՝ որ կարենայ ազատել զանիկայ անոնց ձեռքէն՝ իր հօրը դարձնելու համար։

23 Ու եղաւ որ Ցովսեփ իր եղբայրներուն քովը եկածին պէս՝ մերկացուցին Ցովսեփը իր պատմուճանէն, այսինքն իր վրայի բազմագոյն 24 պատմուճանէն. Եւ առին զանիկայ, ու գուբը նետեցին. և գուբը 25 դատարկ էր, ջուր չկար։ Եւ նստան հաց ուտելու. ու իրենց աչքերը վերցուցին ու տեսան, և ահա Իսմայէլացւոց մէկ կարաւանը կու գար Գաղաադէն, որ իրենց ուղտերը համեմներով և բալասանով ու զմուռսով բեռնաւորած՝ Եգիպտոս տանելու կ'երթային։ 26 Յիւդան ըսաւ Եղբայրներուն, Ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ՝ թէ որ մեր եղբայրը մեռցրննք, ու ծածկենք զայն։ 27 Արի՛ւնը Ծածկենք. եկէք Իսմայէլացիներուն ծախենք անիկայ, և մեր ձեռքը անոր չդպչի. ինչուորովհետև անիկայ մեր եղբայրը — մեր մարմինն է. և անոր եղբայրները 28 հաճեցան։ Ու Հեբրոր Մադիանացի վաճառականներ կ'անցնէին, Ցովսեփը գուբէն քաշեցին՝ ու դուրս հանեցին իր Ե՛ր-րէրը, և Իսմայէլացիներուն ծախեցին Ցովսեփը քսան արծաթի. անոնք ալ Ցովսեփը Եգիպտոս տարին։ 29 Եւ Ռուբէն դէպ ի՛ գուբը դարձաւ, և ահա Ցովսեփ գուբին մէջը չէր. ու Իր հանդերձները պատռեց։ 30 Եւ դարձաւ իր եղբայրներուն ու ըսաւ, Տղան չկայ. ու ես ո՛ւր երթամ։

31 Եւ առին Ցովսեփին պատմուճանը, ու այծերէն նոխազ մը մորթեցին, և պատմուճանը արիւնը 32 թաթխեցին։ Ու խրկեցին բազմագոյն պատմուճանը, ու իրենց հօրը տարին, ու ըսին, Ա՛ս գտանք մենք. դիտցիր հիմա թէ ա՛ս քու որդւոյդ պատմուճանն է՝ թէ չէ։ 33 Եւ անիկայ ճանչցաւ ան, ու ըսաւ, Իմ որդւոյս պատմուճանն է, Հէյ գազան մը կերած է զանիկայ. Ցովսեփ անշուշտ դիլաստուեցաւ։ 34 Եւ Յակոբ պատռեց իր հանդերձները, ու քուրձ հագաւ իր մէջքին վրայ. և իր որդւոյն համար շատ օրեր սուգ 35 բրաւ։ Ու իր բոլոր որդիները ու իր բոլոր աղջիկները զինքը մխիթարելու եկան. բայց ինքը մխիթարուիլ չէր ուզեր. ու ըսաւ, Ես սուգով պիտի իջնեմ գերեզմանը՝ իմ որդւոյս քովը։ Այսպէս անոր հայրը լացաւ անոր համար։ 36 Եւ Մադիանացիները ծախեցին զանիկայ Եգիպտոսի մէջ՝ Փարաւոնի ‡ներքինիին՝ Պետափրէս գահճապետին։

ԳԼ. ԼՐ

1 Ցուդա Իբրը, Օնանը և Սելոմը կը ծնանի։ 6 Իբրը Թամարին հետ կը կարգուի։ 8 Օնանին յանցանքը։ 11 Թամար Սելոմին կը սպասէ. 13 կը խարէ Ցուդան, 27 ու Փարէսը և Զարան երկուորեակ կը ծնանի։

1 Եւ եղաւ որ ան առենը Ցուդա իր եղբայրներուն քովէն իջաւ, ու Ոդոզամացի մէկու մը քով գնաց, 2 որուն անունը Իրաս էր։ Եւ Ցու-

---

Ն. Ք. ՂՒ. 1729

Ե Գլ. ԽԵ. 29։

Ը Գոր. Է. 9։ Ի Դան. Է. 28։ Ղս. Բ. 19, 51։

Իբր 1729

Ա Գլ. ԽԹ. 6։

Ե Գլ. Լ. 27։

Ը Երգ. ա. 7։

Է Գթագ. Ը. 13։

Ձ ա Թագ. ԺԹ. 1։ Սաղ. Լ. 13։ Լ. 12, 32։ ղղ. 21։ Մտթ. ԻԵ. 1։ Մար. Ժգ. 1։ Ցով. Ճ. 53։ Գոր. իգ. 12։

* Եբր. երագներու տէրը։

Ի Ածախ. Լ. 20։ Ամով. գ. 6։

Ն. Ք. ՂՒ. Իբր 1729

Ա Տնա Համր 28, 36։ Բ Երեմ. Բ. 22։ Գ Կ՚ուզան. գանցնով։

Դ Գլ. գ. 10։ Համր 20։ Ցոր. Ժգ. 18։ Ե ա Թագ. Ժբ. 17։ Զ Գլ. Խր. 21։ Է Գլ. ԽԹ. 14։ Ը Դատ. գ. 3։ Գլ. Խե. 4, 5։ Թ Սաղ. ԿՀ. 17։ Գոր. Է. 9։ Ժ Տնա Մատ. ԻԷ. 9։ ԺԱ Ցոր. ա. 20։

Ժբ Գլ. Խր. 13, 36։ Երեմ. Լ. 15։ Ժգ Համր 28։

Ի Համր 20։ Գլ. Խգ. 28։

Ի Համր 29։ Բ Թագ. գ. 31։

Ի Բ Թագ. Ժբ. 17։

Ի Գլ. Խր. 38։ Խգ. 29, 31։ Ի Գլ. Լթ. 1։

‡ Ը՛ր պալատականին, կ՚ըսէ անանկապետին։

Ի Գլ. ԺԹ. 3։ Գթագ. գ. 8։

Ն·Ք·ԳՔ· Իբր 1729

Բ ա Մն · ր · 3 ։

Իբր 1727

Է Գն·ւդ · 2 ։
Ժ Գն· Խզ · 12 ։ Թաւ · Խզ · 19 ։
Ի Գն· Խզ · 12 ։ Թաւ · Խզ · 19 ։
Լ Գն· Խզ · 12 ։ Թաւ · Խզ · 20 ։
Խ Գն · ի · 21 ։
Ը Գն · Խզ · 12 ։ Թաւ · Խզ · 19 ։
Բ ա Մն · ր · 3 ։
Ժբ Օր · ի Ե · 5 ։ Մաա · ի ր · 24 ։
Իբ Օր · ի Ե · 6 ։
Լ Գն· Խզ · 12 ։ Թաւ · Խզ · 19 ։
Ի Հռ ւթ · ա · 13 ։
Ծ Ղէ · ի ր · 13 ։
Կ բ Թագ · ժգ · 39 ։
Հ Ցնս · ժե · 10 ։ 57 ։ Դաս · ժգ · 1 ։
Յ Ածկ · է · 12 ։
Ղ Հմր 11 ։ 26 ։
Ճ Եզեկ · ժգ · 33 ։
Ա Հմր 20 ։
Ա Հմր 25 ։

դա ի Շաւա անունով քանանացիի մը աղջիկը տեսաւ , ու առաւ զա-
3 նիկայ և մտաւ անոր ։ Ու անիկայ յղացաւ ու որդի մը ծնաւ , և
4 անոր անունը Ե ր դրաւ ։ Ու նո-
րէն յղացաւ ու որդի մը ծնաւ , և
5 անոր անունը Ի Օնան դրաւ ։ Եւ դարձեալ որդի մըն ալ ծնաւ , ու անոր անունը Շելօմ դրաւ . և եր-
բոր զանիկայ ծնաւ՝ Ցուդա քե-
զնէրի մէջ էր ։
6 Եւ Ցուդա իր առջինեկ տղուն Երին Կնիկ մը առաւ , որուն ա-
7 նունն էր Թամար ։ Եւ Ցուդային առջինեկը էր չար էր Տէրոջը առ-
ջևը . ի ու Տէրը մեռցուց զանիկայ ։
8 Եւ Ցուդա ըսաւ Օնանին , Մտիր
Կրա եղբօրդ կնկանը , ու տագրու-
թեան իրաւունքը կատարէ անոր , և
9 քու եղբօրդ սերունդ չհանէ ։ Եւ Օնան գիտցաւ որ սերունդը Իրենը պիտի չըլլար . անոր համար երբոր իր եղբօրը կնկանը կը մտնէր , Կ ր ծ
գետինը կը թափէր՝ որ իր եղբօրը
10 սերունդ չտայ ։ Եւ աս բրած բա-
նը Տէրոջը առջին դէշ երևցաւ , ու
11 Կ զանիկայ ալ մեռցուց ։ Եւ Ցուդա իր Թամար հարսին ըսաւ , Ի Որբևա-
րի՝ նստէ քու հօրդ տունը՝ մինչև որ իմ Սելօմ որդիս մեծնայ . քանզի ըսաւ , Ըլլայ որ աս ալ իր եղ-
բայրներուն պէս մեռնի . և Թամար գնաց ու ի իր հօրը տունը նստաւ ։
12 Եւ շատ օրերէն ետքը մեռաւ Շաւայինի աղջիկը՝ Ցուդային կնի-
կը . և Ցուդա Կ մխիթարուեցաւ , ու Թամնա գնաց իր հօտերը ա-
րակտուր ընողներուն՝ ինքը ու իր բարեկամը Ոդողոմացի Իրա-
13 ը ։ Եւ զրուցուեցաւ Թամա-
րին՝ ըսելով , Ա՛նա քու սկեսրայրդ Կ գէպ՝ի Թամնա կ՝ելլէ՝ իր ոչխար-
14 ները ասրակտուր ընելու ։ Ան ալ իր որբևարութեան հանդերձները հանեց իր վրայէն , ու քօղով մը ծածկուեցաւ ու փաթթուեցաւ , և Թամնայի ճամրուն մէջը եղող Ենայիմի մուտքը նստաւ . քանզի տեսաւ որ Շելօմ մեծցաւ , ու ին-
քը անոր կնիկ ըլլալու չտրուեցաւ ։
15 Երբոր Ցուդա տեսաւ զանիկայ , քօղ կարծեց , ինչու որ իր երեսը
16 ծածկեր էր ։ Եւ ճամբան անոր դարձաւ ու ըսաւ , Շնորհք ըրէ , քեզի մտնեմ . քանզի չէր գիտեր թէ անիկայ իր հարսն է ։ Եւ ա-
նիկայ ըսաւ , Ինծի մտնելու համար
17 ի՞նչ կու տաս ինծի ։ Ան ալ ըսաւ , Կ Ես ի ւղ այծի ուլ մը կը խրկեմ հօտերէն . և անիկայ ըսաւ , Կ Գրաւ
18 մը կու տաս մինչև խրկելդ ։ Եւ Ցուդա ըսաւ , Ի՞նչ գրաւ տամ քեզի . ու անիկայ ըսաւ , Կ քու

կնիքդ ու ժապաւէնդ և ձեռքիդ գաւազանը տուր . ան ալ տուաւ անոր , ու մտաւ անոր , և Թամար
19 անկէ յղի մնաց ։ Եւ ելաւ ու գնաց , ու Ե իր վրայէն քօղը հանեց , ու իր
20 որբևարութեան հանդերձները հա-
գաւ ։ Եւ Ցուդա իր բարեկամին Ոդողոմացիին ձեռքովը այծին ուլը խրկեց , որ կնկանը ձեռքէն գրաւը
21 առնէ . բայց չգտաւ զանիկայ ։ Եւ ան տեղի մարդոցը հարցուց բսե-
լով , Ճամբուն վրայ Ենայիմի մէջ եղած բոզը ո՞ւր է . և անոնք բսին ,
22 Հոս բոզ չկար ։ Եւ դարձաւ Ցու-
դային ու բսաւ , Զգտայ զանիկայ , և ան տեղի մարդիկն ալ բսին Թէ
23 Հոս բոզ չկար ։ Եւ Ցուդա ըսաւ , Իրեն թող ըլլայ , որ խայտառակ չըլլանք . ահա ես աս ուլը խրկեցի ,
24 ու դուն չգտար զանիկայ ։ Եւ եղաւ որ իրեք ամիսի չափ ետքը Ցուդային պատմուեցաւ՝ ըսելով , Քու հարսդ Թամար Կ պոռնկեցաւ , նաև ահա պոռնկութենէն յղի մնաց . և Ցու-
դա ըսաւ , Հանեցէք զանիկայ ,
25 " ու այրուի ։ Երբոր զանիկայ դուրս կը հանէին , Ֆ ր — Ն ի ր ը իր սկեսրայ-
րին խրկեց՝ ըսելով , Ես աս բանե-
րուն տիրոջմէն յղի եմ . նաև ըսաւ , Ընորհք ըրէ՝ Կ գիտցիր " Թէ աս կնիքն ու ժապաւէնը և գաւա-
26 զանը որո՛ունն են ։ Եւ Ցուդա Կ ճանչ-
ցաւ ու ըսաւ , " Ա՛նիկայ ինծմէ արդար է . ինչու որ " զանիկայ իմ որդուոյս Սելօմին չտուի . և Կ մ յ ր ն ալ Նորէն չգիտցաւ զանիկայ ։
27 Ու եղաւ որ անոր ծնած աւուրն՝ ահա անոր արգանդին մէջ երկուո-
28 րեակ էին ։ Եւ եղաւ որ երբ կը ծնանէր , Գ ի ր ձեռքը երկրընցուց . և մանկաբարձը առաւ՝ ու անոր ձեռքին վրայ կարմիր գերձան կա-
պեց՝ ըսելով , Ա ռաջ աս ելաւ ։
29 Եւ անիկայ իր ձեռքը ետ քաշածին պէս՝ ահա անոր եղբայրը ելաւ . և Ֆ ա ր ր ց ը ըսաւ , Ինչո՞ւ ցանգը պատռեցիր . — պատառումը քու վրադ ըլլայ . անոր համար անոր ա-
30 նունը " Փարէս դրուեցաւ ։ Ու ետքը ձեռքին վրայ կարմիր գեր-
ձան ունեցող եղբայրը ելաւ , և ա-
նոր անունը Զարա դրուեցաւ ։

ԳԼ · ԼԹ

1 Ցովսէփ Պետափրէսին տանը մէջ կը յղա-
ցանայ ։ 7 Իր տիկնոջը փորձութեանը դէմ կը կենայ ։ 13 Ստութեամբ ամբաստանուելով ։ 20 բանտը կը ձգուի ։ 21 Բանտին մէջ Ա-
ռաւած անոր հետ կ՝ըլլայ ։

1 Ցովսէփը Եգիպտոս իջեցուցին . և Փարաւոնի նեռքինին՝ Եգիպ-
տացի " Պետափրէս դահճապետը Ի ծախու առաւ զանիկայ Իսմայէ-
լացիներուն ձեռքէն , որոնք զանի-

Ն·Ք·ԳՔ· Իբր 1727

Ղ Հմր 14 ։

Ղ Դատ. ժԹ. 2 ։
Ղ Ա. Թա. 9։ Բ Օր·ի ր·21։
Լ Գն·լե·32։ Ղ Հմր 18 ։
Լ Գն·լե·33։ — ա Թագ · Խ · 18 ։ - Հմր 14 ։
Ա Ցոբ · լդ · 31 ։ 32 ։

Ժ Գն·Խզ·12։ Թաւ · Խ · 20 ։ ա Մն · բ · 4։ Մատ. ա · 3 ։
* ՚ պատառումն ։

1729

— Գն·լե·36։ Սաղ · ճե · 17 ։
Ի Գն·լե·28։

Ն·ք·ղՔ· 1729

ԹՀՇր 21։ ԳԼ իա· 22։ իղ· 24, 28։ իբ· 15։ աԹագ· ԺՂ· 18։ ԺԸ· 14, 28։ Ծոր· է· 9։

Ը Սաղ· ա· 3։ Ի Գլ· ԺԸ· 3։ ԺԹ· 19։ ՀՇր 21։

Ձ ԳԼ· իգ· 2։

Ի Գլ· Լ· 27։

Ը ա Թագ· ԺՂ· 12։

Ը բ Թագ· ԺՂ· 11։

Ժ Առակ· Ջ· 29, 32։

Ի Գլ· Ւ· 6։ ՂԼ· Ջ· 2։ բԹագ· ԺԸ· 13։ Սաղ· ծա· 4։

Լ Առակ· է· 13, Ճ։

2 կայ հոն իջեցուցին։ Եւ Ի Ցերը Ցովսեփին հետ էր, ու անիկայ յաջողակ մարդ մըն էր. ու իր Եգիպտացի տիրոջը տունն էր անի-
3 կայ։ Եւ անոր տէրը տեսաւ որ Ցերը անոր հետն է. քանզի Ը ինչ որ ընէր, Ցերը կը յաջողէր անոր
4 ձեռքովը։ Եւ Ցովսէփ Ի շնորհք գտաւ անոր առջևը, ու կը ծառա-յէր անոր, որ Ղիր տանը վրայ վե-րակացու ըրաւ զանիկայ, և իր բո-լոր ունեցածը անոր ձեռքը յանձ-
5 նեց։ Ու եղաւ որ զանիկայ իր տա-նը ու իր բոլոր ունեցածին վրայ վերակացու ըրած ժամանակէն՝ Ի Ցերը Եգիպտացիին տունը օրհնեց Ցովսեփին համար. և Թէ տանը մէջ և Թէ դաշտին մէջ անոր բոլոր ունեցածին վրայ Ցերոջը օրհնու-
6 Թիւնը եղաւ։ Եւ իր բոլոր ունե-ցածը Ցովսեփին ձեռքը Թողուց. ու ինչ որ կար անոր քովը՝ չէր գի-տեր, իր կերած հացէն զատ։ Եւ Ցովսէփ Էգեղեցիկ էր դէմքով ու դեղեցիկ տեսքով։
7 Եւ եղաւ որ ասանկէն ետքը՝ անոր տիրոջը կնիկը աչք տնկեց Ցովսեփին վրայ, ու ըսաւ, Ի Պառ-
8 կէ ինծի հետ։ Բայց անիկայ չհա-ձնեցաւ, ու իր տիրոջը կնկանը ըսաւ։ Ահա իմ տէրս տանը մէջ իմ քովս ինչ որ կայ՝ չգիտեր. և իր բոլոր ունեցածը իմ ձեռքս
9 յանձնեց. Ան տանը մէջ ինծմէ մե-ծը չկայ. ու բան մը ինծմէ չարգի-լեց քեզմէ՝ ի զատ, ինչու որ դուն անոր կնիկն ես. Ժ ուրեմն ես ի՞նչ-պէս ասանկ մեծ չարութիւնը ընեմ, ու
10 Ի Աստուծոյ դէմ մեղանչեմ։ Եւ քանի որ անիկայ օրէ օր Ցովսեփին կը զրուցէր, անիկայ մտիկ չէր ընէր անոր՝ որ հետը պառկի Ի՛ր
11 հետը ըլլայ։ Ու եղաւ որ օր մը իր գործին համար տունն եկաւ. և հոն տանը մէջ տանը մարդիկներէն
12 մէկը չկար։ Ու Լ Ի՛ր բռնեց անոր հանդերձէն՝ ըսելով, Պառկէ ինծի հետ. և անիկայ իր հանդերձը ա-նոր ձեռքը Թողուց, ու փախաւ
13 դուրս ելաւ։ Ու երբոր տեսաւ որ անիկայ իր հանդերձը Թողուց, ու
14 դուրս փախաւ, Իր տանը մարդի-կը կանչեց, և ըսաւ անոնց ըսե-լով, Նայեցէք, մեզի Եբրայեցի մը բերաւ՝ մեզ խայտառակ ընելու համար. անիկայ ինծի եկաւ՝ ինծի հետ պառկելու համար, ու ես
15 բարձր ձայնով պոռացի. Ու երբոր լսեց իմ բարձր ձայնով պոռալս, իր հանդերձը քովս Թողուց, և
16 փախաւ դուրս ելաւ։ Ու մինչև որ անոր տէրը տունն եկաւ, անոր
17 հանդերձը իր քովը պահեց։ Եւ

Խօսեցաւ անոր ասանկ խօսքերուն պէս՝ ըսելով, Ան Եբրայեցի ծառան՝ որ դուն մեզի բերիր, իս խայտառակ
18 ընելու համար եկաւ ինծի։ Ու երբոր իմ ձայնս վերցուցի ու պո-ռացի, իր հանդերձը քովս Թողուց ու դուրս փախաւ։
19 Եւ եղաւ որ երբ անոր տէրը լսեց իր կնկանը խօսքերը՝ որ զրուցեց իրեն՝ ըսելով, Քու ծառադ ինծի այսպէս ըրաւ, իր Ի բարկութիւնը
20 բորբոքեցաւ։ Եւ Ցովսեփին տէրը առաւ զանիկայ ու Ի բանտը դրաւ, ան տեղը՝ ուր որ Թագաւորին բան-տարկեալները կապուած էին. և
21 հոն բանտին մէջ մնաց։ Բայց Ցե-րը Ցովսեփին հետ էր ու ողորմու-Թիւն ցուցուց անոր. և Ի բան-տապետին առջևը շնորհք գտնել
22 տուաւ անոր։ Ու բանտապետը Ի Ցովսեփին ձեռքը յանձնեց բան-տին մէջ եղած բոլոր բանտար-կեալները. և հոն ամէն գործը տես-
23 նողը անիկայ էր։ Բանտապետը անոր ձեռքը եղած մէկ բանին չէր նայէր. ինչու որ Ղ Ցերը անոր հետն էր, և անոր ամէն ըրածները Ցերը կը յաջողէր։

ԳԼ· Խ

1 Փարաւոնին մատակարարը ու հացադործը բանտին մէջ։ 4 Բանտապետը ասոնք Ցովսեփին պահպանութեանը կը յանձնէ։ 5 Ցովսէփ ա-նոնց երազները կը մեկնէ, 20 որ նոյն մեկնու-Թեանը համեմատ կը կատարուին։ 23 Ա-տոնկայ ապերախտութիւնը։

1 Ու եղաւ որ ասանկ բաներէն ետքը՝ Եգիպտոսի Թագաւորին մա-տուռակը ու հացադործը իրենց տիրոջը Եգիպտոսի Թագաւորին
2 դէմ յանցանք գործեցին։ Եւ Փա-րաւոն բարկացաւ Ի իր երկու ներ-քինիներուն՝ Ժ-ին Ե մատուռա-կապետին ու հացադործապետին.
3 Ի եւ զանոնք դահճապետին տանը բանտին մէջ բանտարկեց՝ ուր որ
4 Ցովսէփ բանտարկուած էր։ Եւ դահճապետը Ցովսեփին ապսպրեց անոնց համար, ու անիկայ կը ծա-ռայէր անոնց. և անոնք առեն մը բանտը մնացին։
5 Ու Եգիպտոսի Թագաւորին մա-տուռակը ու հացադործը՝ որոնք բանտին մէջ կապուած էին, եր-կուքն ալ մէկ գիշեր մէյմէկ երազ տեսան, ամէն մէկուն երազին նշա-
6 նակութեանը պէս։ Եւ Ցովսէփ առտուանց անոնց եկաւ, ու տեսաւ
7 զանոնք որ խռովեր էին։ Ու իր տիրոջը տունը իր հետը բանտար-կուած Փարաւոնին ներքինիներուն հարցուց՝ ըսելով, Ի Ինչո՞ւ համար ձեր երեսները տրտում են այսօր։
8 Եւ անոնք ըսին անոր, Ի Երազ տե-

Ն·ք·ղՔ· 1729

Ի Եզ· իգ· 1։ Սաղ· ծի· 3։

Ի Առակ· Ւ· 34, 35։

Ձ Սաղ· ճԸ· 18։ աՊետ· բ· 19։ Տես ԳԼ· խ· 3, 15։ խա· 14։

Հ Եզ· գ· 21։ Ժա· 3։ Ժբ· 36։ Սաղ· ճՂ· 46։ Առակ· ԺՂ· 7։ Դան· ա· 9։ Ծոր· է· 9, 10։

Ն ԳԼ· խ· 3, 4։

Ղ ՀՇր 2, 3։

Խրբ 1720 — Ղէեմ· ա· 11։

Բ Առակ· ԺՂ· 14։

Է ԳԼ· Լ· 20, 23։

Խրբ 1718

Ի Ղէեմ· բ· 2։

Ի ԳԼ· խա· 15։

Ն · Ք · ԶԲ · 1718

Ա Տնե գլ · իա · 16 · Դան · բ · 11, 28 · 47 ·

* Եբր · և ահա

ասանք , ու զանիկայ մեկնող չկայ · և Ցովսէփ ըսաւ անոնց , Ղէ՞ որ Աստուծոյ կը վերաբերին մեկնութիւնները · աղէ պատմեցէք ինծի ։
9 Եւ մատակարարապետը իր երազը պատմեց Ցովսէփին , ու ըսաւ անոր , Երազիս մէջ *տեսայ որ" առ-
10 ջեւս որթի մը կար · Եւ որթին վրայ իրեք ուռ կային · և ան բողբոջելուն պէս ծաղիկ բացաւ , ու անոր ող-
11 կոյզները խաղող հասցուցին · Եւ Փարաւոնին գաւաթը ձեռքս էր · ու խաղողները առի , և Փարաւոնին դաւաթին մէջ ճմլեցի , ու գաւա-
12 թը Փարաւոնին ձեռքը տուի ։ Եւ Ցովսէփ անոր ըսաւ , †Աստոր մեկնութիւնը ասէ · իրեք ուռը իրեք
13 օր է · Իրեք օրէն Երը Փարաւոն †գլուխդ պիտի վերցունէ ու քեզ նորէն քու պաշտօնիդ պիտի դարձընէ · և Փարաւոնին գաւաթը անոր ձեռքը պիտի տաս՝ անոր մա-
14 տուցակը եղածիդ առջի սովորու-թեանը պէս ։ Բայց քեզի բարիք եղած ատենը †իս միտդ բեր , և կ'աղաչեմ քեզ՝ ինծի ներողութիւն ըրէ , և զիս Փարաւոնին առ-
15 ջեւը յիշելով՝ զիս ասոնցմէ դուրս հանէ · Քանզի իրաւցընէ գողցուեցայ Եբրայեցւոց երկրէն · ԵՒ հոս ալ բան մը չըրի որ իս աս գուբը նետուին ։
16 Երբոր հացադործապետը տեսաւ որ աղէկ մեկնութիւն տուաւ , ըսաւ Ցովսէփին , Ես ալ երազիս մէջ տեսայ՝ որ գլխուս վրայ իրեք
17 †ճերմակ սակաւ ունէի · Եւ ամենուն վրայի սակաւին մէջ հացադործի շինած Փարաւոնին ամէն կերակուրներէն էր · ու թռչուն-ները կ'ուտէին զանոնք գլխուս վր-
18 րայի սակաւէն ։ Եւ Ցովսէփ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , †Աստոր մեկնութիւնը աս է · իրեք սա-
19 կառը իրեք օր է · †Իրեք օրէն Երը Փարաւոն վրայիդ պիտի վերցունէ քու գլուխդ , ու քեզ ծառի մը պիտի կախէ · և թռչունները վրա-յիդ քու մարմինդ պիտի ուտեն ։
20 Ու եղաւ որ երրորդ օրը Փարաւոնին †ծննդեանը օրն էր , և իր բոլոր ծառաներուն հինգյոյզ ըրաւ · և իր ծառաներուն մէջը մատուցա-կապետին ու հացադործապետին
21 †գլուխները վերցուց · Ու դարձուց մատուցակապետը իր պաշտօնին , և †անիկայ դաւաթը Փարաւոնին
22 ձեռքը տուաւ · Բայց հացադոր-ծապետը †կախել տուաւ , ինչպէս
23 որ Ցովսէփ մեկներ էր անոնց ։ Եւ մատուցակապետը միտքը չբերաւ Ցովսէփը , հապա մոռցաւ զանի-կայ ։

ԳԼ · ԽԱ

1 Փարաւոն երկու երազ կը տեսնէ · 25 Ցովսէփ զանոնք կը մեկնէ · 33 ու Փարաւոնին խորհուրդ կու տայ · 38 Ցովսէփին յաջողմամբ · 50 Մանասէին ու Եփրեմին ծնունդը · 54 Սովը կը սկսի ։

1 Ու եղաւ որ լման երկու տարիէն Երը՝ Փարաւոն երազին մէջ տեսաւ որ գետին եղերքը կայներ
2 էր ։ Եւ ահա գետէն գեղեցիկ տեսքով ու պարարտ մարմնով եօթը երինջներ ելան , ու ‡մարդագետինին վրայ՝ կ'արածուէին ։
3 Եւ ահա անոնց ետևէն՝ գետէն ուրիշ եօթը երինջներ ելան զազիր տեսքով ու նիհար մարմնով , ու հետևը երինջներուն քովը գետին
4 եղերքը կայնեցան · Եւ զազիր տեսքով ու նիհար մարմնով երինջները կերան եօթը գեղեցիկ տեսքով ու պարարտ երինջները։ Երը
5 Փարաւոն արթընցաւ ։ Եւ քնացաւ , ու երկրորդ անգամ Երազին մէջը տեսաւ որ մէկ ծղօտի վրայ եօթը պարարտ ու աղէկ հասկեր
6 կ'ելլէին ։ Եւ ահա անոնց ետևէն եօթը նիհար ու խոշտակահար
7 հասկեր կը բուսանէին · Եւ ան նիհար հասկերը կլլեցին եօթը պարարտ ու լիցուն հասկերը ։ Եւ Փարաւոն արթընցաւ , և ահա ե-
8 րազ էր ։ Ու եղաւ որ առտուանցն անոր հոգին նեղացաւ , ու կանչել տուաւ եգիպտոսի †բոլոր մոգերը և ան տեղի բոլոր ‡իմաստունները · ու Փարաւոն պատմեց անոնց իր երազները , բայց մէկը չկար որ զանոնք Փարաւոնին մեկնէ ։
9 Ան ատենը մատուակապետը ղբուցեց Փարաւոնին՝ ըսելով , Այսօր ես իմ յանցանքներս կը
10 յիշեմ ։ Փարաւոն †բարկացաւ իր ծառաներուն , և զիս դահճապետին տունը բանտը դրաւ , զիս
11 ու հացադործապետը · Եւ ես ու անիկայ մէկ գիշեր երազ տեսանք · ամէն մէկերնիս իր երազին նշանակութեանը պէս երազ տեսանք ։
12 Եւ հոն մեզի հետ †դահճապետին ծառան՝ Եբրայեցի պատանի մը կար , ու անոր պատմեցինք , և ա-նիկայ ‡մեկնեց մեզի մեր երազները · ամէն մէկերնուս՝ իր երազին պէս
13 մեկնեց ։ Ու ինչպէս որ †անիկայ մեզի մեկնեց , անանկ եղաւ · զիս իմ պաշտօնիս դարձուց , ու զանիկայ կախեց ։
14 †Ան ատենը Փարաւոն հրէշտ խրկեց ու կանչեց Ցովսէփը , և էշտուով բանտէն հանեցին զանիկայ · և սափրուեցաւ ու իր հանդերձները փոխեց ու Փարաւոնին եկաւ ։

Ն · Ք · ԴԲ · 1715

‡ Կ՚ պըբտուներուն մէջը

† Դան · բ · 1 · 4 · 5, 19 · Բ Եւ · Է · 11 · 22 · Եփ · 14 · Դան · ա · 20 · բ · 2 · գ · 7 ·

‡ Մատ · բ · 1 ·

† Գլ · Խ · 2 · 3 ·

† Գլ · լթ · 20 ·

‡ Գլ · Խ · 5 ·

† Գլ · լԹ · 36 ·

‡ Գլ · Խ · 12 · ԸԷ ·

† Գլ · Խ · 22 ·

† Աագ · ճԱ · 20 ·

† Դան · բ · 25 · աԹագ · բ · 8 · Աագ · ճԺգ · 7, 8 ·

† Ա Տնե գլ · իա · 16 · Դան · բ · 11, 28 · 47 ·

* Եբր · և ահա

† Հմր 18 · Գլ · խա · 12 · 25 · Դատ · է · 14 · Դան · բ · 36 · գ · 19 ·

‡ Գլ · խա · 26 ·

† գ Թագ · իե · 27 · Աագ · գ · 3 · Երեմ · ծբ · 31 ·

† Ղե · իդ · 42 ·

† Ցնե · բ · 12 · աԹագ · ի · 14 · 15 · բԹագ · թ · 1 · աԹագ · բ · 7 ·

‡ Գլ · լԹ · 20 ·

† Կ՚ վանդակապետ, Ե՚ նահճի

† Հմր 12 ·

† Հմր 13 ·

‡ Մատ · ժգ · 6 ·

† Մար · ղ · 21 ·

† Հմր 13, 19 · Մատ · իե · 19 ·

‡ Հմր 13 ·

† Ղեմ · բ · 1 ·

† Հմր 19 ·

† Ցոբ · ժԲ · 14 · Աագ · լա · 12 · Ձող · թ · 15, 16 · Ամո · գ · 6 ·

Ն · Բ · ՋԾ · 1715

15 Եւ Փարաւոն բսաւ Յովսեփին , Ե-
բազ տեսայ , ու զանիկայ մէկնող
մը չկայ . ԵՒս քեզի համար լսեցի որ
կ'բսեն , թէ լսած երազդ կը մեկ-
16 նես ։ Եւ Յովսէփ պատասխան
տուաւ Փարաւոնին ու բսաւ ,
Ես չէ թէ ես . Աստուած պիտի
տայ խաղաղութեան պատասխան
Փարաւոնին ։
17 Եւ Փարաւոն բսաւ Յովսեփին ›
Երազիս մէջ տեսայ որ գետին եզեր-
18 ըը կայներ էի . Եւ ահա գետէն եօ-
թը երինջներ ելան պարարտ մարմ-
նով ու գեղեցիկ տեսքով , և մար-
գագետինին վրայ կ'արածուէին ։
19 Եւ ահա անոնց ետևէն ուրիշ եօթը
երինջներ ելան նիհար ու խիստ
զազիր տեսքով և վտիտ մարմնով ,
որ անոնց պէս զազիր բնաւ չտեսայ
20 Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ ։ Եւ
նիհար ու զազիր երինջները կերան
ան առջի եօթը պարարտ երինջնե-
21 րը . Ու անոնց փորը մտնելէն ետքը՝
չէր գիտցուեր թէ անոնք անոնց
փորը մտան . հապա անոնց տեսքը
առջինին պէս զազիր էր ։ Ետքը ար-
22 թընգայ ։ Եւ ես՝ էյնէ՝ երազիս մէջ
տեսայ որ ահա մէկ ծղօտի վրայ
եօթը լեցուն ու աղէկ հասկեր կ'ել-
23 լէին . Եւ ահա անոնց ետևէն եօ-
թը չոր , նիհար ու խորշակա-
24 հար հասկերը կ'ելլէին ան եօթը ա-
ղէկ հասկերը ։ Ու պատմեցի մոգե-
րուն , բայց մէկը չկար որ ինծի
մեկնէ ։
25 Եւ Յովսէփ բսաւ Փարաւոնին ,
Մէկ է Փարաւոնին երազը . Աս-
տուած իր ընելիքը յայտնեց Փա-
26 րաւոնին ։ Եօթը աղէկ երինջնե-
րը եօթը տարի են , և եօթը աղէկ
հասկերը եօթը տարի են . երազը
27 մէկ է ։ Եւ անոնց ետևէն ելած
եօթը նիհար ու զազիր երինջները
եօթը տարի են և եօթը պարապ
ու խորշակահար հասկերը Եօթը
28 տարուան սով եմ ։ Փարաւոնին
զրուցած խօսքս աս է . Աստուած
իր ընելիքը Փարաւոնին ցուցուցեր
29 է ։ Ահա բոլոր Եգիպտոսի երկրին
մէջ եօթը տարի մեծ առատու-
30 թիւն պիտի գայ . Եւ անոնց ե-
տևէն եօթը տարի սով պիտի
գայ , ու Եգիպտոսի երկրին մէջ
բոլոր առատութիւնը պիտի մոռ-
31 ցուի . և սովը պիտի սպառէ եր-
կիրը . Ու երկրին մէջ առատու-
թիւնը պիտի չգիտցուի՝ անկէ ետքը
գալու սովին պատճառաւ . ինչու
32 որ խիստ սաստիկ պիտի ըլլայ ։ Եւ
երազը երկու անգամ Փարաւոնին
կրկնուելուն պատճառը աս է որ
աս Բանը Աստուծմէ հաստատուե-
33 ցաւ , և Աստուած շուտով պիտի
ընէ ան ։ Ուստի հիմա թող Փա-
րաւոն հանճարեղ ու իմաստուն
մարդ մը գտնէ , ու զանիկայ Ե-
գիպտոսի երկրին վրայ կեցընէ ։
34 Թող Փարաւոն առնէ ընէ , ու երկ-
րին վրայ գործակալներ դնէ , ու
Եգիպտոսի երկրին արմտիքներէն
առատութեան եօթը տարիներուն
35 մէջ հինգէն մէկը առնէ ։ Եւ ան
գալու աղէկ տարիներուն Բոլոր
պաշարը ժողվեն , ու Փարաւոնին
ձեռքին տակը ցորեն դիզեն , և
քաղաքներուն մէջ պաշար պահեն ։
36 Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ ըլլալու
եօթը տարուան սովին դէմ աս
պաշարը երկրին համար պահուի ,
որ երկիրը սովէն չկորսուի ։
37 Եւ Հաս բանը Փարաւոնին աչ-
քին ու անոր բոլոր ծառաներուն
38 աչքին աղէկ երեցաւ ։ Եւ Փարաւոն
բսաւ իր ծառաներուն , Կրնա՞նք
գտնել ասոր պէս մէկը՝ որ իր Ներ-
39 սիդին Աստուծոյ Հոգին ունի ։ Եւ
Փարաւոն բսաւ Յովսեփին › Որով-
հետև Աստուած աս ամէնը քեզի
ցուցուց , քեզի պէս հանճարեղ ու
40 իմաստուն չկայ ։ Դուն իմ տանս
վրայ կեցիր , և իմ բոլոր ժողովուր-
դրս քու բերանդ նային . Ես միայն
41 աթոռով քեզմէ մեծ ըլլամ ։ Եւ
Փարաւոն բսաւ Յովսեփին , Ահա
Եգիպտոսի բոլոր երկրին
42 վրայ կեցուցի ։ Եւ Փարաւոն իր
ձեռքին մատնին հանեց , ու Յով-
սեփին ձեռքը դրաւ , և Ներսը
բեհեզէ հանդերձներ հագցուց ,
ու անոր պարանոցը ոսկի մա-
43 նեակ անցուց ։ Եւ զանիկայ իր
երկրորդ կառքը հնծցուց . Ու
կը պոռային անոր առջևէն ,
Ծնրադրութիւն ըրէք . և Ե-
գիպտոսի բոլոր երկրին վրայ կե-
44 ցուց զանիկայ ։ Եւ Փարաւոն բ-
սաւ Յովսեփին › Ես Փարաւոն եմ ,
և առանց քեզի բնաւ մէկը իր ձեռ-
քը կամ իր ոտքը չվերցընէ Եգիպ-
45 տոսի բոլոր երկրին մէջ ։ Ու Փա-
րաւոն Յովսեփին անունը Փաոմի-
թոմփանէ դրաւ , և Արեզ քաղա-
քին Պետափրայ քուրմին աղջիկը
Ասանէթը՝ անոր կնիկ ըլլալու
տուաւ . ու Յովսէփ Եգիպտոսի
երկիրը պտըտելու ելաւ ։
46 Եւ Յովսէփ Եգիպտոսի Փարաւոն
թագաւորին առջևը եցած ատե-
ան երեսուն տարեկան էր ։ Եւ
Յովսէփ Փարաւոնին առջևէն ելաւ ,
ու Եգիպտոսի բոլոր երկիրը պտր-
47 տեցաւ ։ Եւ առատութեան եօթը
տարիներուն մէջ երկիրը խիստ
48 շատ արդիւնք տուաւ ։ Ու Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ եղած եօթը տա-

Ն · Բ · ՋԾ · 1715

Ծն · Ա · Ե · 6 , 7 , 8 ։
Ղ Հմր 48 ։
Ղ Գէ · Խէ · 15 , 19 ։
Ղ Սաղ · ՀԵ · 19 ։ Գար · Ե · 10 ։
Թուա · Խէ · 18 ։ Ցար · Ը · 8 ։ Ա-
ռակ · Բ · 6 ։ Դան · Դ · 8 , 18 ։ Ե · 11 , 14 ։ Զ · 3 ։
Սաղ · ՀԵ · 21 , 22 ։ Գար · Ե · 10 ։
Ղ Դան · Զ · 4 ։
Ելմ · Գ · 10 ։ Բ · 2 , 8 ։
Ելմ · Բ · 15 ։
Դան · Ե · 7 , 29 ։
Ելմ · Զ · 9 ։
Գէ · Խր · 6 ։ Խէ · 8 , 26 ։ Գար · Ե · 10 ։
՝ Երկրին փրկիչ ։
† Եբր · Օ՝ին ։

Իրք 1715
Ա Թագ · Ժզ · 21 ։ Գ Թագ · Ժր · 6 , 8 ։ Դան · Ա · 19 ։

Ծ · Ա · 1 ։
Ղ Հմր 8 ։ Դան · Դ · 7 ։
Դան · Բ · 28 , 29 , 45 ։ Ցայտ · Գ · 1 ։
Ղ Թագ · Բ · 1 ։
Հմր 25 ։
Հմր 47 ։
Հմր 54 ։
Գէ · Խէ · 13 ։
Թուա · Իգ · 19 ։ Եսա · Խզ · 10 , 11 ։

Ն · ք · ՌՁ
Ելբ 1715

ր ներուն բոլոր պաշարը ժողվեց , ու քաղաքներուն մէջ դրաւ պաշարը . — Ընդ քաղաքին բոլորտիքը եղած արտերուն պաշարը նոյն ի-
49 նչ մէջը դրաւ ։ Եւ Յովսէփ ծովու աւազին չափ խիստ շատ ցորեն դիզեց . անանկ որ հաշիւի չգալուն համար՝ չափելը ձգեց ։
50 Եւ սովին տարիները գալէն ա ռաջ՝ Յովսէփին երկու որդի ծնաւ , որ Ասենէթ քահանայապետին աղջիկը Մանասէ ծնաւ
51 անոր ։ Եւ Յովսէփ առջինին անունը Մանասէ դրաւ . քանզի ը— , Աստուած ինծի մոռցուց իմ բոլոր վիշտերս , ու իմ հօրս
52 բոլոր տունը ։ Եւ երկրորդին անունը Եփրեմ դրաւ . քանզի ը— , Աստուած իմ տառապանացս երկրին մէջ ինծի պտղաբերեց ։
53 Ու եգիպտոսի երկրին մէջ եղած առատութեան եօթը տարին ան-
54 ցաւ ։ Եւ Յովսէփին բսածին պէս՝ սովին եօթը տարին գալ սկսաւ . և բոլոր երկիրներուն մէջ սով եղաւ , բայց Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ
55 հաց կար ։ Ու երբոր Եգիպտոսի բոլոր երկիրը անօթեցաւ , ժողովուրդը հացի համար փարաւոնին աղաղակեց . և Փարաւոն բսաւ բոլոր Եգիպտացիներուն , Յովսէփին գացէք . ինչ որ ձեզի ըսէ , ան ըրէք ։
56 Ու երկրին բոլոր երեսին վրայ սով եղաւ . և Յովսէփ բացաւ բոլոր շտեմարանները , ու Եգիպտացիներուն պաշար ծախեց . և սով սաստկացաւ Եգիպտոսի երկրին
57 մէջ ։ Ու բոլոր աշխարհ Եգիպտոս կու գային Յովսէփէն պաշար ծախու առնելու . ինչու որ ամէն երկրի մէջ սովը սաստկացաւ ։

Ելբ 1712
՝ Ժողովնոց ։

Ելբ 1711
† Ա՝ ամենայն ։
Բ Գլ · խթ · 22 ։

1708

ֆ Հմր 30 ։
ծ Սաղ · ճն · 16 ։ Գոր է · 11 ։

Ե Գլ · խր · 6 ։ խէ · 14, 24 ։

Ղ Օր · Բ · 28 ։

ԳԼ · ԽԲ

1 Յակոբ իր տասը որդիքը Եգիպտոս կը խրկէ ցորեն ծախու առնելու համար ։ 16 Յովսէփ զանոնք բանտը կը դնէ՝ լրտես էք բսելով ։ 18 ու երբոր կ'ազատէ զանոնք ասպիտանով՝ որ բնեհամինը բերեն ։ 21 Յովսէփը ծախելնին միտը բերելով՝ խիղճերնուն մէջ կը խօսվին ։ 24 Շմաւոն իրեն պատանդ կը պահուի ։ 25 Միւսները ցորենը առնելով՝ ետ կը դառնան , 29 ու ասը բաները Յակոբին կը պատմեն ։ 36 Յակոբ բենհամինը խրկել չուզեր ։

1707
— Գոր · է · 12 ։

Բ Գլ · խգ · 8 ։ Սաղ · ճմբ · 17 ։ Եսա · լբ · 1 ։

1 Ու — Յակոբ երբ իմացաւ Եգիպտոսի մէջ պաշար ըլլալը , Յակոբ բսաւ իր որդիներուն , Ինչու ի-
2 րարու կը նայիք ։ Եւ բսաւ , Ահա լսեցի որ Եգիպտոսի մէջ պաշար կայ . հոն իջէք ու անկէ մեզի համար ծախու առէք , որ Բ ողջ մնանք
3 ու չմեռնինք ։ Եւ Յովսէփին տասը եղբայրները իջան Եգիպտոսէն գո-
4 րեն ծախու առնելու ։ Բայց Յակոբ Յովսէփին եղբայրը Բենհամինը անոր եղբայրներուն հետ չխրկեց . քանզի բսաւ , Զրլլայ որ փորձանք մը պատահի անոր ։
5 Եւ Իսրայէլին որդիները հան դուցողներուն հետ պաշար ծախու առնելու եկան . քանզի Քանանու
6 երկրին մէջ սով կար ։ Ու Յովսէփ էր երկրին իշխանն էր , և ինքը երկրին բոլոր ժողովուրդին պաշար կը ծախէր . ու Յովսէփին եղբայրները եկան , ու երեսնց երեսները մինչև գետինը խոնարհութիւն ըրին
7 անոր ։ Եւ Յովսէփ իր եղբայրները տեսածին պէս ճանչցաւ զանոնք , բայց ինքզինքը անոնց չճանչցուց , ու անոնց հետ խստութեամբ խօսեցաւ , և անոնց բսաւ , Ո՞ւրկից եկար . և անոնք բսին , Քանանու երկրէն կերակուր ծախու առնելու
8 եկանք ։ Եւ Յովսէփ իր եղբայրները ճանչցաւ , բայց անոնք զինքը չճանչ-
9 ցան ։ Եւ Յովսէփ էն անոնց վրայով իր տեսած երազները միտը բերաւ , ու բսաւ անոնց , Դուք լրտեսներ էք . երկրին տկարութիւնը տես-
10 նելու եկած էք ։ Եւ բսին անոր , Չէ , տէր իմ , հապա քու ծառաներդ կ'երթանք ծախու առնելու և-
11 կանք ։ Մենք ամէնքս մէկ մարդու որդիներ ենք , մենք շիտակ մարդիկ ենք . ծառաներդ լրտեսներ չեն ։
12 Եւ անիկայ բսաւ անոնց , Չէ , հապա երկրին տկարութիւնը տեսնելու
13 եկած էք ։ Եւ անոնք բսին , Մենք քու ծառաներդ Քանանու երկրին մէջ մէկ մարդու մը որդիքը ըլլալով՝ տասնւերկու եղբայրներ ենք . և ահա — Ընդէն պզտիկը այսօր մեր հօրը քովն
14 է , ու մէկալը չկայ ։ Եւ Յովսէփ բսաւ անոնց , Ան է որ ձեզի դրուցելնիկ բսելով , Թէ դուք լրտեսներ էք .
15 Ասով պիտի փորձուիք . Փարաւոնին կենացը համար՝ դուք ասկէ պիտի չելլէք , թէ որ ձեր պզտիկ եղ-
16 բայրը հոս չգայ ։ Ձեզմէ մէկը ձեր եղբայրը բերելու խրկեցէք , ու դուք բանտը դրուիք , որ ձեր խօսքերը փորձուին , թէ արդեօք ձեր մէջը ճշմարտութիւն կայ . և թէ չէ , Փարաւոնին կենացը համար՝ դուք
17 լրտեսներ էք ։ Եւ իրիք օր բանտը դրաւ զանոնք ։
18 Եւ երրորդ օրը Յովսէփ բսաւ անոնց , Ասանկ բրէք որ ողջ մնաք . Ես — ը ես Աստուծմէ կը վախնամ ։
19 Թէ որ դուք շիտակ մարդիկ էք , ձեր եղբայրներէն մէկը ձեր բանտարկուած տանը մէջ արգիլուի . և դուք գացէք , ձեր տանը անօթութեանը համար պաշար տարէք .
20 Ու ձեր պզտիկ եղբայրը ինծի բերէք , որ ձեր խօսքերը շիտակ ելլեն , ու չմեռնիք ։ Եւ անանկ բրին ։

Ն · ք · ՌՁ
1707

Հմր 38 ։

Գոր · է · 11 ։

Գլ · խա · 41 ։

Գլ · լե · 7 ։

Գլ · լե · 5, 9 ։

Եբր · մերկութիւններ

Եսա · ա թագ · ա · 26 ։ ժէ · 55 ։

Ղև · իե · 43 ։ Նէեմ · է · 15 ։

Հմր 34 ։ Գլ խգ · 5 ։ խգ · 23 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1707

21 Ու իրարու ըսին , Է Իրաւցընէ մեր եղբօրը վրայով յանցաւոր ենք . ինչու որ մենք տեսանք անոր հոգին նեղութիւնը՝ երբոր ինքը մեզի աղաչեց , ու մտիկ չըրինք . Ասոր համար ասոնց նեղութիւնը վրանիս
22 եկաւ : Ու Ռուբէն պատասխան տուաւ անոնց՝ ըսելով , Ես ձեզի չզրուցեցի՞ , ըսելով թէ Ցղուն դէմ մեղք մի գործէք . ու դուք մտիկ չըրիք . և ահա հիմա անոր արիւնը ալ ինկ պահանջուի :
23 Ու անոնք չէին գիտեր որ Յովսէփ կը հասկընար . ինչու որ թարգմանութիւնը անոնց մէջ էր :
24 Նով կը խօսէր իրենց հետ : Ու անոնցմէ զատուեցաւ ու լացաւ . և նորէն անոնց դարձաւ , ու խօսեցաւ անոնց հետ . և անոնցմէ Շմաւոնը առաւ , ու անոնց աչքին առջևը կապեց զանիկայ :
25 Ետքը Յովսէփ հրաման ըրաւ որ անոնց ամաններըը յորինով լեցընեն , ու ամէն մէկուն ստակը իր քուրձին մէջը դնեն , և անոնց ճամբու պաշար տան : Ու Հասանկ ըրաւ ա-
26 նոնց : Ու անոնք իրենց էշերուն վրայ բեռցուցին յորինին , ու անկէ
27 գացին : Ու անոնցմէ Հմէկը՝ իջևանին մէջ իր իշուն կեր տալու համար իր քուրձը բացածին պէս՝ իր ստակը տեսաւ , որ ահա իր քուրձին
28 ձին բերանն էր : Ու իր եղբայրներուն ըսաւ , Իմ ստակս ետ տրուեցաւ , և ահա հոս իմ քուրձիս մէջն է . ու անոնց սիրտը խռովեցաւ , ու վախնալով իրարու ըսին , Ի՞նչ է աս՝ որ Աստուած մեզի ըրաւ :
29 Ու եկան Քանանու երկիրը Յակոբին , և բոլոր իրենց հօրը գլուխը եկածները պատմեցին
30 անոր ըսելով , Այն երկրին տէրը եղող մարդը Ամեզի խստութեամբ խօսեցաւ , ու մեզ երկիրը լրտեսող-
31 ներու տեղ դրաւ : Ու ըսինք անոր , Մենք շիտակ Ա-ՐԴԻ ենք ,
32 լրտեսներ չենք . Մենք մեր հօրը որդիքը՝ տասներկու եղբայրներ ենք . մէկը չկայ , և Ա-ՀԵՆ պզտիկը Քանանու երկրին մէջ մեր հօրը
33 քովն է այսօր : Ու այն երկրին տէրը եղող մարդը ըսաւ մեզի , Ձեր շիտակ Ա-ՐԴԻ ըլլալը ասկէ գիտնամ . ձեր եղբայրներուն մէկը իմ քովս ձգեցէք , և ձեր ընտանեացը անօթութեանը համար գնաք
34 առէք ու գացէք . Ու ձեր պզտիկ եղբայրը ինծի բերէք , որ գիտնամ թէ դուք լրտեսներ չէք , հապա շիտակ Ա-ՐԴԻ էք . Այդպէս ձեր եղբայրը ձեզի կու տամ , ու աս երկ-
35 րին մէջ Ազատութիւն ըրէք : Ու եղաւ որ իրենց քուրձերը պարպած

Ն · Ք · ՂԲ · 1707

Ա Ցար · ԼԲ · 8 , 9 : Ովս · ե · 15 :
Ա Մակ · իա · 13 : Մատ · է · 2 :
Ի ԳԼ · Լ · 21 ·
Բ ԳԼ · Թ · 5 : գ Թագ · բ · 32 : բ Մն · իդ · 22 : Սաղ · Թ · 12 : Ղուկ · ժա · 50 : 51 :
Ե Մատ · ե · 44 : Հռով · ժբ · 17 · 20 , 21 :
Զ Տե՛ս գԼ · Խգ · 21 ·

Ա ասանկ ըրաւ ատենին , ահա Յամէն մէկուն ստակին ծրարը իր քուրձին մէջն էր . և իրենք ու իրենց հայրն Ա ստակին ծրարները տեսածնուն պէս՝ վախ-
36 ցան : Ու անոնց հայրը Յակոբ ըսաւ անոնց , Ինծ անորդի թողուցիք . Յովսէփը չկայ , Շմաւոնը չկայ , Բենիամինն ալ պիտի առնէք . ասոնց ամէնը իմ գլխուս եկաւ :
37 Ու Ռուբէն խօսեցաւ իր հօրը ու ըսաւ , Թէ որ ես զանիկայ քեզի չբերեմ , իմ երկու որդիներս մեռցուր . զանիկայ իմ ձեռքս յանձնէ , ու ես քեզի ետ կը բերեմ անիկայ :
38 Բայց Յ-ՒԲ ըսաւ , Իմ որդիս ձեզի հետ չերթար . ինչու որ Ան նոր եղբայրը մեռած է , ու անիկայ մինակ մնաց . և Ե թէ որ ձեր երթալու ճամբուն մէջ անոր փորձանք մը պատահելու ըլլայ , Ի իմ ճերմակ մազերս տրտմութիւնով դերեզմանը պիտի իջեցընէք :

Բ Մն · իդ · 22 : Սաղ · Թ · 12 : Ղուկ · ժա · 50 : 51 :
Ե Մատ · ե · 44 : Հռով · ժբ · 17 · 20 , 21 :
Զ Տե՛ս գԼ · Խգ · 21 ·

ԳԼ · ԽԳ

1 Յակոբ դժուարաւ կը համոզուի Բենիամինը խրկելու : 15 Յովսէփ իր եղբայրները կ'ընդունի : 31 անոնց խնջոյք մը կ'ընէ :

1 Ու սովը Ս-ասաստկացաւ երկրին
2 մէջ : Ու եղաւ որ երբ Եգիպտոսէն բերած պաշարնին կերան հատցուցին , հայրերնին ըսաւ անոնց , Գացէք նորէն մեզի քիչ մը
3 ուտելիք ծախու առէք : Ու Յուդան զրուցեց անոր ըսելով , Այն մարդը մեզի հաստատ վկայութեամբ խօսելով՝ ըսաւ , Թէ որ Ե ձեր եղբայրը հետերնիդ չըլլայ ,
4 իմ երեսս պիտի չտեսնէք : Թէ որ մեր եղբայրը մեզի հետ խրկես , կ'իջնենք ու քեզի ուտելիք ծախու-
5 կ'առնենք . Բայց թէ որ չխրկես , չենք իջներ . ինչու որ ան մարդը ըսաւ մեզի , Թէ որ ձեր եղբայրը հետերնիդ չըլլայ , իմ երեսս պիտի
6 չտեսնէք : Ու Իսրայէլ ըսաւ , Ինչո՞ւ համար չարութիւն ըրիք ինծի՝ ան մարդուն իմացընելով Թէ
7 ուրիշ եղբայր ունիք : Ու անոնք ըսին , Ան մարդը մեզի համար ու մեր աղգականներուն համար ճշդիւ հարցուց՝ ըսելով , Ձեր հայրը տակաւին ողջ է , Ա-ՐԴԻ եղբայր ունիք . և մենք ասոր խօսքերուն համեմատ պատասխան տուինք անոր . արդեօք մենք կրնայի՞նք գիտնալ , որ անիկայ պիտի ըսէ Թէ Ձեր եղ-
8 բայրը իջեցուցէք : Ու Յուդա իր հօրը Իսրայէլին ըսաւ , Ցղան ինծի հետ խրկէ՝ , ու ելլենք երթանք , որ ողջ մնանք ու չմեռնինք , մենք ալ՝ դուն ալ՝ մեր
9 ընտանիքներն ալ : Ես երաշխաւոր կ'ըլլամ անոր համար . զանիկայ իմ ձեռքէս պահանջէ . Ե թէ որ անի-

Ա Ցար · ԼԲ · 8 , 9 : Ովս · ե · 15 :
Բ Ա Մակ · իա · 13 : Մատ · է · 2 :
Ե ԳԼ · Լ · 21 ·
Զ ԳԼ · Խգ · 14 ·
Է Ղ Հմր 13 : ԳԼ · Լ · 38 : Խգ · 28 :
Ը Ղ Հմր 4 : ԳԼ · Խգ · 29 :
Թ ԳԼ · Լ · 35 : Խգ · 31 :
Ժ ԳԼ · Խ · 20 : Խգ · 23 :
Ի ԳԼ · Խգ · 32 : Փիլմ · 18 , 19 :

Ն · Ք · ՉԲ · 1707

կայ քեզի չերեմ՝ ու քու առջեդ չկայնեցընեմ , յաւիտեան քեզի
10 յանցաւոր ըլլամ ։ Քանզի թէ որ չդադարեինք , մինչև հիմա երկրորդ
11 անգամ դարձած կ'ըլլայինք ։ Եւ անոնց հայրը Իսրայէլ բսաւ անոնց , Եթէ այդպէս է , հիմա առ ըրէք . Ձեր ամաններուն մէջը երկրիս ամենէն աղէկ պտուղներէն առէք , ու Ե մարդուն ընծայ տարէք , քիչ մը Ի բալասան և քիչ մը մեղր , հաՄիմներ ու զմուռս , փստուղ ու
12 նուշ . Եւ ձեռքերնիդ կրկնապատիկ առակ առէք , ու ձեր քուրձերուն բերանը եղած առակը՝ Ը որ ետ բերուեցաւ , ձեռքերնիդ —→ ետ տարէք . գուցէ սխալմունք եղած
13 էր . եղբայրնիդ ալ առէք , ու ելէք նորէն ան մարդուն դացէք .
14 Եւ Ամենակարող Աստուած ձեզի շնորհք գտնել տայ ան մարդուն առջևը , որ ձեր մէկալ եղբայրը ու Բենիամինը թող տայ ձեզի . և Ի ես թէ որ անզաւակ մնալու եմ , թող անզաւակ մնամ ։
15 Եւ մարդիկը առին աս ընծաները , ու ձեռքերնին կրկնապատիկ առակ առին , նաև Բենիամինը , ու ելան Եգիպտոս իջան , և Ցովսեփին առջևը կայնեցան ։
16 Եւ երբ Ցովսեփ Բենիամինը անոնց հետ տեսաւ , Ը իր տանը վերակացուին բսաւ , Ցո՛ւն տար —· մարդիկը , ու Ի պարարտ կենդանիները՝՝ մորթէ , և պատրաստէ՛ . ինչու որ —· մարդիկը կէսօրին ինծի հետ պիտի ճաշեն ։ Եւ ան մարդը Ցովսեփին բսածին պէս բրաւ . ու ան մարդը Ցովսեփին տունը տարաւ մարդիկը ։
18 Եւ մարդիկը վախցան Ցովսեփին տունը տարուելնուն համար , ու բսին , Առջի անգամին մեր քուրձերուն մէջը դարձած առակին համար կը տարուինք , որ Ի վրանիս յարձակի , ու մեր վրայ էյնայ , մեզ ծառաներ առնէ՝ ու մեր էշերը ։
19 Եւ Ցովսեփին տանը վերակացուն եղող մարդուն մօտեցան , ու տանը
20 դրանը մէջ խօսեցան անոր , Ո բսին , Ո՜Հ տէր , էասկէ առաջ կերակուր ծախու առնելու իջանք ։
21 Ու Ե եղաւ որ երբ իջևանը եկանք , ու մեր քուրձերը բացինք , ահա ամէն մէկերնուս առակը իր քուրձին բերանն էր , մեր առակը լման կշռադրոյը . և զանիկայ մեր
22 ձեռքով ետ բերինք . Ու ձեռքերնուս մէջ ուրիշ առակ բերինք՝ կերակուր ծախու առնելու համար . չենք դիտեր թէ ով դրաւ մեր
23 առակը մեր քուրձերուն մէջ ։ Եւ անիկայ բսաւ . Խաղաղութիւն ձեզի , մի՛ վախնաք . ձեր Աստուածը և ձեր հօրը Աստուածը ձեզի գանձ տուաւ ձեր քուրձերուն մէջ . Ի ես առի ձեր առակը՝՝ ։ Եւ Ե մարդը դուրս հանեց անոնց ։
24 Ու ան մարդը Ցովսեփին տունը տարաւ մարդիկը , և ջուր տուաւ անոնց , Ի ու իրենց ոտքերը լուացին , ու անոնց էշերուն կեր տուաւ ։
25 Եւ անոնք ընծաները պատրաստեցին՝ մինչև Ցովսեփին կէսօրուան գալը . քանզի լսացան որ հրէնք
26 հոն հաց պիտի ուտեն ։ Եւ երբ Ցովսեփ տունը եկաւ , իրենց ձեռքը եղած ընծաները անոր մատուցին տանը մէջ , ու Ե մինչև գետինը Ե—Ի—Վ անոր խոնարհութիւն
27 բրին ։ Եւ անոնց Ի ողջութիւնը հարցուց՝ բսելով , Ձեր ձեր հայրը՝ հորուն վրայով խօսեցաք Ի Ն Է , աղէ՞կ է . տակաւին ողջ է ։
28 Եւ բսին , Քու ծառադ մեր հայրը աղէկ է , տակաւին ողջ է . Ն և ծունկ ետան ու խոնարհութիւն ըրին ։
29 Եւ իր աչքերը վերցուց , ու Ի իր մօրը որդին՝ իր եղբայրը Բենիամինը տեսաւ , և բսաւ , Ա՞ս է ձեր պզտիկ եղբայրը , հորուն վրայով խօսեցաք ինծի . ու բսաւ Ի Ե Ի—Ն Ի Ե , Աստուած ողորմի՛ քեզ՝՝ ։
30 զի՛ որդեակ իմ ։ Եւ Ցովսեփ շուտով ելաւ . քանզի իր ազիքը գալարեցան իր եղբօրը վրայ , և լալու տեղ կը փնտռէր . ու ներքին սենեակը մտաւ ու հոն լացաւ ։
31 Եւ լուաց իր երեսը ու դուրս ելաւ . և զսպեց ինքզինքը ու
32 բսաւ , Հաց բերէք ։ Եւ իրեն զատ , ու անոնց զատ , և իրեն հետ ուտող Եգիպտացիներուն զատ դրին . քանզի Եգիպտացիները Եբրայեցւոց հետ հաց չէին կրնար ուտել , ինչու որ Ե Եգիպտացիներուն զզուե-
33 լի էր ։ Եւ նստան անոր առջևը , անդրանիկը իր անդրանկութեանը պէս , և պզտիկը իր պզտիկութեանը պէս . և մարդիկը իրարու
34 Ն—Ի—Վ կը զարմանային ։ Եւ անիկայ իր առջևէն բաժիններ խրկեց անոնց . բայց Բենիամինին բաժինը մէկալներուն բաժինէն հինգ անգամ աւելի էր . և խմեցին ու Ե անոր հետ մկուեղ զուարճացան ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1707

Ի Ե՛ր · ձեր առակը բերինք ։

Ի ԳԼ · ԺԲ · 4 ։ ԽԳ · 32 ։

ԳԼ · ԽԴ

1 Ցովսեփ իր եղբայրները ճամբայէն ետ դարձնելու համար հնարք կը բանեցընէ ։ 14 Ցուդային խոնարհ աղաչանքը ։

1 Եւ իր տանը վերակացուին հրաման բրաւ , բսելով , Ա՛ս մարդոց քուրձերը տանել կրցածնուն չափ ուտելիք լեցուր , ու ա-
2 մէն մէկուն առակը իր քուրձին բերանը դիր ։ Եւ Ն—Ի—Վ պզտիկին քուրձին բերանը իմ դաւաթս՝ ար-

Գ · Ի · ԺԸ · 20 ։ Առակ · ԺԲ · 16 ։
Ի ԳԼ · ԼԷ · 25 ։ Երեմ · Ը · 22 ։
Ղ ԳԼ · Խբ · 25 ։ 35 ։
Ի Ես · Գ · 16 ։
Ը ԳԼ · ԽԳ · 2 ։ ԼԹ · 4 ։ Խգ · 1 ։
Ր Մաթագ · ԻԸ · 11 ։
՚՚ Ես · Մորթելիք
Ժ Ցոր · Լ · 14 ։
Ի ԳԼ · Խբ · 3 ։ 19 ։
Ղ ԳԼ · Խբ · 27 ։ 35 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1707

Ի Ես · Գ · 16 ։
Ի ԳԼ · ԺԲ · 4 ։ ԽԳ · 32 ։
Ի ԳԼ · ԼԷ · 7 ։ 10 ։
Ի ԳԼ · ԼԷ · 14 ։
Ղ ԳԼ · Խբ · 11 ։ 13 ։
Ի ԳԼ · ԼԷ · 7 ։ 10 ։
Ղ ԳԼ · ԼԷ · 17 ։ 18 ։
Ղ ԳԼ · Խբ · 13 ։
Ղ Գթագ · Գ · 26 ։
Ղ ԳԼ Խբ · 24 ։
Ն Հմր 25 ։
Ղ ԳԼ · Խգ · 34 ։ Եզ · Բ · 26 ։
՚՚ ԳԼ · Խե · 22 ։
Ղ Ընդ · Ա · 6 ։ Ցոն · Բ · 10 ։

Ն·Ք·Ա·Ի· 1707

ծամի գաւաթը ու իր պաշարին ստակը դիր ։ Ու անիկայ Յովսեփին ըսած խօսքին պէս ըրաւ ։

3 Եւ առաւօտուն լուսացածին պէս մարդիկը խրկուեցան , իրենք ու
4 իրենց էշերը ։ Անոնք քաղաքէն ելլելով դեռ չհեռացած , Յովսէփ իր տանը վերակացուին ըսաւ , Ե-լէ՛ ան մարդոցը եւեթ վազէ , ու անոնց հասիր և ըսէ անոնց , Ինչո՞ւ բարիին փոխարէն չար հա-
5 տուցիք . Ա՛ս ան չէ՞ որուն մէջէն իմ տէրս կը խմէ , ու անով կը հմայէ . ասանկ ընելով՝ գէշութիւն ըրիք ։
6 Եւ անիկայ հասաւ անոնց , և ըսաւ
7 անոնց ա՛ս նոյն խօսքերը ։ Եւ ըսին անոր , Ինչո՞ւ իմ տէրս ասանկ խօսքեր կը զրուցէ . քա՛ւ լեցի որ քու ծառաներդ ասանկ բան մը
– Գ·Խգ·21· 8 ընեն ։ Ահա՛ մեր քուրձերուն բե-րանը գտած ստակնիս Քանանու երկրէն քեզի ետ բերինք . ուրեմն ի՞նչպէս քու տիրոջդ տունէն ար-ծաթ կամ ոսկի պիտի գողնանք ։
9 Քու ծառաներուդ որուն քովը որ գտնուի , Է՛թող անիկայ մեռնի , Է· Գ·Ա·32· ու մենք ալ իմ տիրոջս ծառաներ
10 ըլլանք ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Հիմա ճիշդ ձեր ըսածին պէս թող ըլլայ . որուն քովը որ գտնուի , ան ինծի ծառայ ըլլայ , ու դուք անպարտ
11 ըլլաք ։ Ուստի ամէն մէկը արագ-նօք իր քուրձը գետինը իջեցուց , ու ամէն մէկը իր քուրձը բացաւ ։
12 Եւ անիկայ մեծէն սկսաւ փնտռել , ու մինչև պզտիկը նայեցաւ . և գաւաթը Բենիամինին քուրձին մէջ գտնուեցաւ ։
Է Գ·Ա· Ա· 29 , 34 ։ Թու·Ժ·Դ· 6 ։ Բ Թագ· ա·11 ։ 13 Ան ատենը Է՛րենց հանդերձները պատռեցին . և ամէն մէկը իր էշը բեռցուց ու քաղաքը դարձան ։
14 Եւ Յուդա ու անոր եղբայրները Յովսեփին տունը եկան , և անիկայ տակաւին հոն էր , ու Ը՛անոր առջևը
Ը Գ·Ա·7· 15 գետինը ինկան ։ Եւ Յովսէփ ը-սաւ անոնց , Ա՛ս ի՞նչ բան է որ ը-րիք . չէ՞ք գիտեր որ ինծի պէս
Ի Հմր 5 · 16 մարդ մը անշուշտ Ի՛կը հմայէ ։ Եւ Յուդա ըսաւ , Իմ տիրոջս ի՞նչ ըսենք , ի՞նչ խօսինք , կամ ի՞նչ-պէս արդարացընենք ինքզինքնիս . Աստուած քու ծառաներուդ յան-ցանքը բռնեց . ահա՛ Ա՛մենք մեր
Ղ Հմր 9 · տիրոջը ծառաներ ենք , մենք ալ՝ անիկա ալ՝ որուն քովը գաւաթը
17 գտնուեցաւ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Է՛քա՛ւ լեցի որ ես այդպէս ընեմ . հա՛ն մարդը՝ որուն քովը գա-
Ի Ղեւտ· Ժէ· 15 · ւաթը գտնուեցաւ , անիկայ ինծի ծառայ ըլլայ , ու դուք խաղաղու-թեամբ ձեր հօրը ելէք ։
18 Ան ատենը Յուդա մօտեցաւ ա-նոր ու ըսաւ , Ո՛հ տէր իմ , չնորհք
ընէ՝ թող քու ծառադ խօսք մը խօսի իմ տիրոջս ականջներուն , ու ծառայիդ վրայ բարկութիւնդ չբորբոքի . ինչու որ դուն փարա-
19 ւոնին պէս ես ։ Իմ տէրս իր ծա-ռաներուն հարցուց՝ ըսելով . Հայր
20 կամ եղբայր ունիք ։ Եւ մենք ը-սինք մեր տիրոջը , Թէ ծեր հայր մը ունինք , և Է՛ն ԱՒՒ՝ Է՛ր Ը՛ծերու-թեան ԱՒԻՆԸ ՀՆԱՑ պզտիկ որդի մը ԱՒՆ , ու անոր եղբայրը մեռած է , և միայն անիկայ իր մօրմէն մնաց , ու անոր հայրը կը սիրէ զա-
21 նիկայ ։ Եւ դուն ծառաներուդ ը-սիր , Հ՛ինծի իջեցուցէք անիկայ ,
Ժ Գ·Խբ· 15 , 20 · 22 որ * տեսնեմ՝ Եւ իմ տիրոջս ըսինք , Ցղան իր հայրը չկրնար ձգել . քանզի Թէ որ իր հայրը ձգելու ըլլայ ,
* Է՛Բ· ալ՛ա անոր վրայ դնեմ ։ 23 անիկայ պիտի մեռնի ։ Եւ դուն ծառաներուդ ըսիր , Է՛թէ որ ձեր պզտիկ եղբայրը ձեզի հետ չիջնէ , իմ երեսս մէ՛յմէն ալ պիտի չտես-
Է Գ·Ա· Ի· 3 , 5 · 24 նէք ։ Ու երբոր դուն ծառայիդ իմ հօրս ելանք , իմ տիրոջս խօսքերը
Լ Գ·Խգ· 2 · 25 պատմեցինք անոր ։ Եւ Ա՛մեր հայրը ըսաւ , Գացէք նորէն , .՚՚՚ մեզի քիչ մը կերակո՛ւր ծախու առէք ։
26 Եւ մենք ըսինք , Ձենք կրնար իջ-նել . Թէ որ մեր պզտիկ եղբայրը մեր հետը ըլլայ , ան ատենը կ՚իջ-նենք . ինչու որ պիտի չկրնանք տես-նել ան մարդուն երեսը , Թէ որ մեր պզտիկ եղբայրը մեր հետը չըլլայ ։
27 Եւ քու ծառադ իմ հայրս ըսաւ մեզի , Դուք գիտէք որ Է՛իմ կնիկս
Ի Գ·Խգ· 19 · 28 երկու ո՛րդի ծնաւ ինծի . Եւ մէկը քովէս ելաւ , ու ես ըսի , Հ՛Անշուշտ Ը՛ղձնէ մը գիշատուած է , ու
Ժ Գ·Լ·33· 29 մինչև հիմա զինքը չտեսայ ։ Եւ Թէ որ Ա՛սիկայ ալ քովէս առ-նէք , ու անոր փորձանք մը պատա-
Ի Գ·Խբ· 36 , 38 · հի , իմ ճերմակ մազերս տրտմու-Թիւնով դերեզմանը պիտի իջե-
30 ցընէք ։ Ուստի հիմա՝ երբոր քու ծառայիդ իմ հօրս երթամ , ու տղան մեր հետը չըլլայ , հ՛անոր
Հ Թագ· Ժբ·1· 31 հոգին տղուն հոգիին հետ կապուած ըլլալով , Երբոր տեսնէ Թէ տղան չը հեռը չէ , պիտի մեռնի . և ծա-ռաներդ քու ծառայիդ մեր հօրը ճերմակ մազերը տրտմութիւնով
32 դերեզմանը պիտի իջեցընենք ։ Ին-չու որ ծառադ տղուն համար իմ հօրս երաշխաւոր եղայ՝ ըսելով , Է՛թէ որ ես անիկայ քեզի չբերեմ ,
Յ Գ·Խգ· 9 · իմ հօրս յաւիտեան յանցաւոր ըլ-
33 լամ ։ Ուստի հիմա կ՚աղաչեմ քեզի , Ը՛տղուն տեղը ծառադ իմ տիրոջս ծառայ մնայ , և տղան իր եղբայրնե-
Ղեղ· Ը· 32 · 34 րուն հետ ելլէ . քանզի Թէ որ տղան իմ հետս չըլլայ , ի՞նչպէս ելլեմ իմ հօրս . չըլլայ որ իմ հօրս գալու փորձանքը տեսնեմ ։

Ն·Ք·Ա·Ի· ԽԲԸ 1707

ԸԳԼ·Ժբ· 30 , 32 · ԵԼ·Ը·22·

ԸԳԼ·Լ·3·

Ժ Գ·Խբ· 15 , 20 ·

Է՛Բ·ալ՛ա անոր վրայ դնեմ ։

Է Գ·Ա·Ի· 3 , 5 ·

Լ Գ·Խգ· 2 ·

Ի Գ·Խգ· 19 ·

Ժ Գ·Լ·33·

Ի Գ·Խբ· 36 , 38 ·

Հ Թագ· Ժբ·1·

Ի Գ·Խգ· 9 ·

ՂԵԼ·Լ· 32 ·

Ն·Ք·ՂԲ· 1707

ԳԼ· Խ Ե

1 Ցովսէփ զԻրը իր եղբայրներուն կը ճանչցնէ. 5 անցած բաները Աստուծոյ նախախնամութեանը տալով՝ կը մխիթարէ զանոնք. 9 ու կը խրկէ որ իր Հայրը բերեն. 16 Փարաւոն ասոր բանին կը հաճի. 21 Ցովսէփ անոնց ճամբուն պաշարը կու տայ, ու զանոնք կը յորդորէ որ խռովութիւն չունենան միջերնին. 25 Ցակոբ իր որդւոյն լուրը առնելով՝ կը զբանայ.

1 Եւ Ցովսէփ չկրցաւ զսպել ինքզինքը բոլոր իր քովը կայնողներուն առջեւը, ու պոռաց, Քովէս դուրս հանեցէք բոլոր մարդիկը. և երբ Ցովսէփ ինքզինքը իր եղբայրներուն ճանչցուց, քովը մարդ մը
– Թուղ· Ժդ· 1· 2 չկեցաւ. Եւ ձայնը վերցնելով լացաւ. ու Եգիպտացիք լսեցին, ու
3 Փարաւոնին տունն ալ լսեց. Եւ Ցովսէփ բսաւ իր եղբայրներուն, Ինչ Ցովսէփն եմ. իմ Հայրս տակաւին ողջ է. ու եղբայրները չէին կրնար պատասխան տալ անոր, ինչու որ անոր առջեւը էապշած մնացին. Եւ Ցովսէփ բսաւ իր եղբայրներուն, Ինծի մօտ եկէք. անոնք ալ մօտ եկան. և բսաւ, Ես ձեր եղբայրը Ցովսէփն եմ, որ Եգիպտոս
5 տոս տարեք ծախելու համար Իմ վշտանաք, ու ձեզի ծանր չերեւնայ. Ընչու որ Աստուած խրկեց զիս ձեր առջեւէն՝ կեանք պահելու համար. քանզի երկրիս վրայ սովին երկրորդ տարին է աս. և տակաւին հինգ տարի կայ որ ոչ վարուցան, ոչ ալ հունձք պիտի
7 բլլայ. Եւ Աստուած զիս ձեր առջեւէն խրկեց՝ որ երկրի վրայ ձեզի սերունդ պահէ, և մեծ ազատութիւնով ձեզ ապրեցընէ. Եւ հիմա զիս հոս խրկողը դուք չէք, հապա Աստուած է. ու էզիս Փարաւոնին հայր՝ և իր բոլոր տանը տէր՝ ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին իշխան
9 դրաւ. Շուտով իմ հօրս եկէք, ու բսէք անոր, Այսպէս կ'բսէ քու Ցովսէփ որդիդ. Աստուած բոլոր Եգիպտոսին տէր ըրաւ զիս, չու-
10 շանաս՝ ինծի իջնես. Եւ Գեսեմի երկրին մէջ պիտի բնակիս, որ ինծի մօտ բլլաս դուն ու քու որդիդ և քու որդւոդդ որդիքը՝ և հօտերդ ու արջառներդ՝ և քու բո-
11 լոր ունեցածդ. Եւ հոն քեզ պիտի սնուցանեմ. ինչու որ տակաւին հինգ տարի սով կայ. չըլլայ որ դուն ու քու տունդ և քու բոլոր ունեցածդ չբաւորութիւն քաշէք.
12 Եւ ահա ձեր աչքերը ու իմ եղբօրս Բենիամինին աչքերը կը տեսնեն՝ որ
13 Ես ձեզի խօսողը իմ բերանս է. Ու Եգիպտոսի մէջ իմ ունեցած բոլոր փառքս, ու ձեր բոլոր տեսածը
Ն·Ք·ՂԲ· 1707
պատմեցէք իմ հօրս. և շուտով
14 իջիմ Հայրս հոս իջեցուցէք. Եւ իր եղբօրը Բենիամինին պարանոցին վրայ ինկաւ ու լացաւ. Բենիամինն ալ անոր պարանոցին վրայ լացաւ.
15 Եւ իր բոլոր եղբայրները համբուրեց ու անոնց վրայ լացաւ. և անկէ ետքը իր եղբայրները իրեն խօսեցան.
16 Եւ ասլուրը Փարաւոնին տանը մէջ լսուեցաւ թէ Ցովսէփին եղբայրները եկեր են. և Փարաւոնին ու անոր ծառաներուն հաճելի եղաւ.
17 Եւ Փարաւոն բսաւ Ցովսէփին, Քու եղբայրներուդ բսէ, Այս բրէք. ձեր անասունները բեռցուցէք, ու քանանու երկիրը գացէք.
18 Եւ ձեր Հայրը ու ձեր ընտանիքները առէք, ու ինծի եկէք. և Եգիպտոսի երկրին աղէկ բերը ձեզի տամ, ու երկրին պարարտութենէն ու-
19 տէք. Եւ քեզի հրաման եղաւ. ասա բրէք. ձեր տղաքներուն համար ու ձեր կիներուն համար Եգիպտոսի երկրէն կառքեր առէք ձեզի,
20 և ձեր Հայրը բերէք ու եկէք. Եւ ձեր կարասիքին "մի' նայիք". ինչու որ բոլոր Եգիպտոսի երկրին բարիքը ձերն է.
21 Եւ Իսրայէլին որդիները անանկ բրին. և Ցովսէփ անոնց կառքեր տուաւ Փարաւոնին խօսքին պէս, ու ճամբու համար պաշար տուաւ
22 անոնց. Անոնց ամէն մէկուն զատ զատ փոխելու հանդերձներ տուաւ, բայց Բենիամինին իրեք հարիւր արծաթ ու հինգ ձեռք փոխելու
23 հանդերձ տուաւ. Եւ իր Հօրը ասոր պէս բաներ խրկեց. տասը էշ Եգիպտոսի բարիքներով բեռցած՝ և տասը էգ էշ ցորենով ու հացով և ուտելիքներով բեռցած՝ իր Հօրը
24 ճամբորդութեանը համար. Ետպէս իր եղբայրները խրկեց, ու գացին. և բսաւ անոնց, ճամբուն մէջ չխռովիք.
25 Եւ անոնք Եգիպտոսէն ելան, ու դէպ 'ի քանանու երկիրը իրենց Հօ-
26 րը Ցակոբին գացին. Եւ անոր պատմեցին բսելով, Ցովսէփ տակաւին ողջ է, ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին իշխանը անիկայ է. Եւ Ցովսէփ սիրտը մարեցաւ, քանզի անոնց
27 չհաւատաց. Եւ անոր պատմեցին Ցովսէփին բոլոր խօսքերը որ իրենց բսեր էր, ու երբոր տեսաւ Ցովսէփին իրկած կառքերը զինքը տանելու համար, անոնց Հօրը Ցակոբին հոգին ողջընցաւ.
28 Եւ Իսրայէլ բսաւ, Բաւական է. իմ որդիս Ցովսէփ տակաւին ողջ է. երթամ ու մեռնելէս առաջ տեսնեմ անիկայ.

ՆԾ·Ք·ՂԲ· 1707
Ժգոր·Ե·14·
Է Գէ·Խա· 37·
Ե Գէ·Խ· 28· Թուղ· Ժը·12·29·
* ԵՔէ·Ձեր աչքը չխնայէ·
Է Թուղ·Գ· 16·
Ը Գէ·Խգ· 34·
Թ Գէ·Խ· 24· Սաղ· ՃԻգ·1· Ղուկ· Իգ·11·41·

Ն. Ք. ՎՓ. 1706

ԳԼ. ԽԶ

1 Յակոբ Բերսաբէէի մէջ Աստուծմէ կը քաջալերուի ։ 5 Անկէ իր ընտանիքովը Եգիպտոս կ'երթայ ։ 8 Եգիպտոս գացող իր ընտանեաց համրանքը ։ 29 Յովսէփ իր հայրը Յակոբը դիմաւորելու կ'ելլէ ։ 31 Կը սորվեցնէ իր եղբայրներուն՝ թէ ինչ պատասխան պիտի տան Փարաւոնին ։

1 Եւ Իսրայէլ իր բոլոր ունեցածո-
վը ճամբայ ելաւ, ու Բերսա-
բէէ եկաւ. և իր հօրը Իսահակին
2 Աստուծոյն զոհեր մատուց ։ Ու
Աստուած գիշերուան տեսիլքի
մէջ խօսեցաւ Իսրայէլին ու ըսաւ,
Յակոբ՝ Յակոբ. և անիկայ ըսաւ,
3 Ահա ես հոս եմ ։ Եւ ըսաւ անոր,
Ես եմ Աստուած՝ քու հօրդ Աս-
տուածը. Եգիպտոս իջնելու մի՛
վախնար. ինչու որ հոն մեծ ազգ
4 մը պիտի ընեմ քեզ. Ես քեզի
հետ Եգիպտոս պիտի իջնեմ, նաև
քեզ անշուշտ պիտի հանեմ, ու
Յովսէփ պիտի դնէ իր ձեռքը քու
5 աչքերուդ վրայ ։ Եւ Յակոբ ելաւ
Բերսաբէէէն. ու Իսրայէլին որդի-
ները տարին իրենց հայրը Յակոբը՝
ու իրենց տղաքները և իրենց կնիկ-
ները ան կառքերով, որոնք որ
Փարաւոն ղրկեց զանիկայ տանելու
6 համար ։ Եւ առին իրենց անա-
սունները ու իրենց ստացուածքը՝
որ Քանանու երկրին մէջ ստացեր
էին, ու Եգիպտոս եկան Յակոբ
ու անոր բոլոր սերունդը իրեն հետ.
7 Իր որդիները ու իր որդւոցը որդի-
ները իր հետը՝ իր աղջիկները ու
իր որդւոցը աղջիկները և իր բոլոր
սերունդը իր հետը Եգիպտոս բե-
րաւ ։

8 Եւ ասոնք են Իսրայէլի որդւո-
ցը անունները որ Եգիպտոս եկան.
Յակոբ ու անոր որդիքը. Յա-
9 կոբին անդրանիկը Ռուբէն. Եւ
Ռուբէնին որդիքը՝ Ենովք, ու
Փաղղուս, և Եսրոն ու Քարմի ։
10 Եւ Շմաւոնին որդիքը՝ Յամուէլ,
ու Յամին, և Ոհադ, ու Յաքին,
և Սահառ, ու Քանանացի կնկանը
11 որդին Սաւուղ ։ Եւ Ղևիին որ-
դիքը՝ Գերսոն, Կահաթ և Մե-
12 րարի ։ Եւ Յուդային որդիքը՝
Էր, ու Օնան, և Սելոմ, ու Փա-
րէս և Զարա. բայց Էր ու Օնան
Քանանու երկրին մէջ մեռան. և
Փարեսին որդիքը՝ Եսրոն ու Հա-
13 մուլ ։ Եւ Իսաքարին որդիքը՝
Թովղայ, ու Փուա, և Յոբ ու
14 Սամրօն ։ Եւ Զաբուղոնին որդի-
քը՝ Սարեդ, ու Ելօն և Յաղէլ ։
15 Ասոնք են Լիային որդիքը, որոնք
Միջագետքին մէջ ծնաւ Յակոբին,
ու անոր Դինա աղջիկը. անոր բո-
լոր որդիները ու աղջիկները եր-
16 սունուերեք հոգի էին ։ Եւ Գա-
դին որդիքը՝ Սափոն, ու Անգի,
Սունի, և Եսրօն, Էրի, ու Արոդի
17 և Արելի ։ Եւ Ասերին որդիքը՝
Յեմնա, ու Յեսուա, և Յեսուի, ու
Բարիա, և անոնց քոյրը Սարա.
և Բարիային որդիքը՝ Քաբեր ու
18 Մեղքիէլ ։ Ասոնք են Զեղփային
որդիքը՝ որն որ Լաբան իր Լիա
աղջկանը տուաւ. և անիկայ ծնաւ
ասոնք Յակոբին տասնուվեց հոգի ։
19 Յակոբին կնկանը Ռաքէլին որդի-
20 քը՝ Յովսէփ ու Բենիամին ։ Եւ
Յովսէփին Եգիպտոսի երկրին մէջ
Մանասէ ու Եփրեմ ծնան, որոնք
Արեգ քաղաքին քուրմը եղող Պե-
տափրային աղջիկը Ասանէթ ծը-
21 նաւ անոր ։ Եւ Բենիամինին որ-
դիքը՝ Բաղա, ու Բոքոր, և Ասա-
բէլ, Գերա, ու Նէեման, Էհի,
ու Ռովս, Մուփիմ, և Ոփիմ ու
22 Արեդ ։ Ասոնք են Ռաքէլին որդի-
քը որոնք ծնան Յակոբին, ամէնը
23 տասնուչորս հոգի ։ Եւ Դանին
24 որդիքը՝ Հուսիմ ։ Եւ Նեփ-
թաղիմին որդիքը՝ Յասիէլ, ու
25 Գունի, և Յասեր ու Սիլեմ ։ Ա-
սոնք են Բաղղային որդիքը՝ որն
որ Լաբան իր Ռաքէլ աղջկանը
տուաւ. ու անիկայ Յակոբին ա-
սոնք ծնաւ, ամէնը եօթը հոգի
26 էին ։ Յակոբին հետ Եգիպտոս
եկող բոլոր հոգիները, որ անոր
երանքէն ելած էին, Յակոբին որ-
դւոցը կնիկներէն զատ՝ ամէնը
27 վաթսունուվեց հոգի էին ։ Եւ
Յովսէփին որդիքը՝ որ Եգիպտոսի
մէջ անոր ծնան, երկու հոգի էին.
Եգիպտոս գացող Յակոբին տանը
բոլոր հոգիները եօթանասուն է-
ին ։

28 Եւ անիկայ Յուդան իր առջևէն
ղրկեց Յովսէփին, որ Գեսեմը ցու-
ցընէ իրեն. և անոնք Գեսեմի եր-
29 կիրը եկան ։ Եւ Յովսէփ իր կառ-
քը պատրաստեց, ու իր հայրը Իս-
րայէլը դիմաւորելու համար Գեսեմ
ելաւ. և երբ անոր դէմը ելաւ,
անոր պարանոցին վրայ ինկաւ, ու
շատ մը ատեն անոր պարանոցին վը-
30 րայ լացաւ ։ Եւ Իսրայէլ ըսաւ
Յովսէփին, Հիմա քու երեսդ
տեսնելէս ետքը թող մեռնիմ. ին-
31 չու որ տակաւին ողջ ես ։ Եւ Յով-
սէփ իր եղբայրներուն ու իր հօրը
տանը ըսաւ, Ելլեմ և Փարաւո-
նին պատմեմ, ու ըսեմ անոր, Իմ
եղբայրներս ու իմ հօրս ընտանիքը՝
որ Քանանու երկրին մէջն էին, ին-
32 ծի եկան. Եւ ան մարդիկը հովիւ-
ներ են, ինչու որ խաշանց տէր են,
և իրենց հօտերը ու իրենց ար-
ջառները և իրենց բոլոր ունեցածը
33 բերին ։ Եւ ըլլայ որ երբ Փարաւոն

ա Գլ. ԻԱ. 31, 33. ԻԸ. 10. բ Գլ. ԻԶ. 24, 25. ԻԸ. 13. ԼԱ. 42. գ Գլ. ԺԷ. 1. Յոբ. ԼԴ. 14, 15. դ Գլ. ԻԸ. 13. ե Գլ. ԺԲ. 2. Բ Օր. ԻԶ. 5. զ Գլ. ԻԸ. 15. ԽԲ. 21. է Գլ. ԺԵ. 16. Ծ. 13, 24, 25. Ել. Գ. 8. ը Գլ. Ծ. 1. թ Գործ. Է. 15. ժ Գլ. ԽԵ. 19, 21. ի Բ Օր. ԻԶ. 5. Յես. ԻԴ. 4. Սաղ. ԾԵ. 23. Եսա. ԾԲ. 4. լ Ել. Ա. 1. Զ. 14. խ Թուոց. ԻԶ. 5. Ա Մն. Ե. 1. ծ Ել. Զ. 15. Ա Մն. Դ. 24. կ Ա Մն. Դ. 24. հ Ա Մն. Զ. 1, 16. ձ Ա Մն. Բ. 3. Դ. 21. ղ Գլ. ԼԸ. 3, 7, 10. ճ Գլ. ԼԸ. 29. Ա Մն. Բ. 5. մ Ա Մն. Է. 1. * Կամ Յասուբ

Ն. Ք. ՎՓ. 1706

յ Թուոց. ԻԶ. 15. Ա. ն Ա Մն. Է. 30. շ Գլ. Լ. 10. ո Գլ. ԻԹ. 24. չ Գլ. ԽԴ. 27. պ Գլ. ԽԱ. 50. ջ Ա Մն. Է. 6. Ը. 1. ռ Թուոց. ԻԶ. 38. ս Թուոց. ԻԶ. 39. Ա Մն. Է. 12. վ Ա Մն. Է. 12. տ Թուոց. ԻԶ. 42. ր Ա Մն. Է. 13. ց Գլ. Լ. 5, 7. ւ Գլ. ԻԹ. 29. փ Ել. Ա. 5. ք Գլ. ԼԵ. 11. օ Բ Օր. Ժ. 22. Տես Գործ. Է. 14. ֆ Գլ. ԼԱ. 21. ա Գլ. ԽԷ. 1. բ Գլ. ԽԵ. 14. գ Տես Ղուկ. Բ. 29, 30. դ Գլ. ԽԷ. 1.

ձեզ կանչէ , ու ըսէ թէ Ի՞նչ է
34 արհեստիդ , Ըսէք , Քու ծառա-
ներդ Ջմեր մանկութենէն մինչև
հիմա՝ մենք ալ , մեր հայրերն ալ
Է խաշանց տէր ենք . որ Գեսեմի
երկրին մէջ բնակիք . ինչու որ
ամէն հովիւ Եգիպտացւոց առջևը
էգարշելի է ։

ԳԼ · ԽԷ

1 Ցովսէփ իր եղբայրներուն հինգը , 7 ու իր
հայրը Փարաւոնին կը ներկայացնէ · 11 ա-
նոնց բնակութիւն ու ապրուստ կու տայ ։ 13
Բոլոր Եգիպտացւոց սովը ։ 16 անասուննե-
րը ։ 18 ու կալուածքը Փարաւոնին համար
ծախու կ'առնէ ։ 22 Քուրմերուն երկիրը ծա-
խու չառներ ։ 23 Երկրի արմտիքներուն հին-
գերորդ մասը թագաւորին տալու պայմանով՝
երկիրը Եգիպտացւոց կու տայ ։ 28 Ցակորին
տարիքը ։ 29 Ընկերայ կ'երդնցնէ Ցովսէփը
որ զինքը իր հայրերուն հետ թաղէ ։

1 Ցե Ցովսէփ Ջեկաւ ու պատմեց
Փարաւոնին ու ըսաւ , Իմ հայրս
ու եղբայրներս , և անոնց հօտերը
ու արջառները , և անոնց բոլոր ու-
նեցածը եկան Քանանու երկրէն , և
2 ահա Ք Գեսեմի երկրին են ։ Եւ իր
եղբայրներուն մէջէն հինգ մարդ ա-
ռաւ , ու Ջանոնք Փարաւոնին
3 առջևը ներկայացուց ։ Եւ Փա-
րաւոն ըսաւ անոր եղբայրներուն ,
Ք Ի՞նչ է ձեր արհեստը . և անոնք
Փարաւոնին ըսին , Ի Քու ծառա-
ներդ հովիւներ ենք , մենք ալ՝ մեր
4 հայրերն ալ ։ Նաև ըսին Փարաւո-
նին , ՋԱս երկրին մէջ պանդխտա-
նալու եկանք . վասն զի Ի Քանանու
երկրին մէջ սովը սաստկանալուն
համար , քու ծառաներուդ հօտե-
րուն արածելիք չկայ . ուստի հիմա
չնորհք ըրէ՝ ծառաներդ ՋԳեսեմի
5 երկրին մէջ բնակինք ։ Եւ Փա-
րաւոն խօսեցաւ Ցովսէփին՝ ըսե-
լով , Քու հայրդ ու եղբայրներդ
6 քեզի եկան . Ք Եգիպտոսի երկիրը
առջևդ է . քու հայրդ ու եղբայր-
ներդ երկրին ամէնէն աղէկ տեղը
բնակեցուր . Ժ Գեսեմի երկրին մէջ
թող բնակին . և թէ որ անոնց մէ-
ջը ճարպիկ մարդիկ ըլլալը գիտես ,
զանոնք իմ հօտերուս վրայ վերա-
կացու ըրէ ։
7 Եւ Ցովսէփ իր հայրը Ցակորը
բերաւ , ու Փարաւոնին առջևը
հանեց . և Ցակոր օրհնեց Փա-
8 րաւոնը ։ Եւ Փարաւոն ըսաւ
Ցակորին , Քու կենացդ տարի-
9 ներուն օրերը որչափ են ։ Եւ
Ցակոր ըսաւ Փարաւոնին , Ի Իմ
պանդխտութեանս տարիներուն օ-
րերը հարիւր երեսուն տարի են . Ի իմ
կենացս տարիներուն օրերը քիչ ու
ցաւով եղան , ու Ի իմ հայրերուս
պանդխտութեան օրերուն մէջ ե-
ղած իրենց կենացը տարիներուն
10 օրերուն չհասան ։ Եւ Ցակոր
Ժ օրհնեց Փարաւոնը , ու դուրս ելաւ
Փարաւոնին առջևէն ։
11 Եւ Ցովսէփ Եգիպտոսի երկրին
ամենէն աղէկ կողմը՝ Ռամեսէի
երկրին մէջ բնակեցուց իր հայրն
ու եղբայրները , և անոնց կալուածք
տուաւ , հինչպէս որ Փարաւոն
12 հրամայեր էր ։ Եւ Ցովսէփ իր
հայրն ու եղբայրները և իր հօրը
բոլոր տունը Ֆառնոց ընտանիքնե-
րուն համեմատ հացով կը սնու-
ցանէր ։
13 Եւ բոլոր երկրին մէջ հաց չկար ,
ինչու որ սովը խիստ սաստկացաւ .
Ջու Եգիպտոսի երկիրը և Քանանու
երկիրը սովին պատճառով նուա-
14 ղեցաւ ։ Ցե Ցովսէփ պաշար ծախու
առնողներէն՝ Եգիպտոսի երկրին
մէջ ու Քանանու երկրին մէջ
գտնուած բոլոր ստակը ժողվեց . և
Ցովսէփ Փարաւոնին տուներ տա-
15 րաւ ստակը ։ Ու երբոր Եգիպտոսի
երկրին ու Քանանու երկրին մէջ
ստակը հատաւ , բոլոր Եգիպտա-
ցիները եկան Ցովսէփին ու ըսին ,
Մեզի հաց տուր . քանզի ստակ
չըլլալուն համար Ֆ ինչու մեռնինք
16 քու առջևդ ։ Եւ Ցովսէփ ըսաւ ,
Ձեր անասուննները բերէք , և թէ
որ ստակ չկայ , ձեր անասուններուն
17 փոխարէն տամ ձեզի ։ Եւ անոնք
իրենց անասուննները Ցովսէփին բե-
րին , և Ցովսէփ հաց տուաւ անոնց՝
ձիերուն փոխարէն , ու ոչխարնե-
րուն փոխարէն , և արջառներուն
փոխարէն , ու էշերուն փոխարէն .
և ան տարին զանոնք հացով կե-
րակրեց իրենց բոլոր անասուննե-
րուն փոխարէն ։
18 Ու երբոր լմնցաւ ան տարին ,
հետևեալ տարին եկան անոր ու
ըսին , Մեր տիրոջմէն չենք պա-
հեր որ ստակը հատաւ , և մեր ա-
նասուննեներն ալ մեր տիրոջն եղան .
ալ բան մը չմնաց մեր տիրոջը
առջևը , բայց մեր անձերը ու
19 երկիրը . Ինչու համար քու աչքիդ
առջևը մեռնինք մենք ու մեր
երկիրը . մեզ ու մեր երկիրը հա-
ցով ծախու առ , և մենք մեր երկի-
րովը Փարաւոնին ծառաներ ըլլանք .
և սերմ տուր մեզի որ ապրինք ու
չմեռնինք , և երկիրը ամայի չըլլայ ։
20 Եւ Ցովսէփ բոլոր Եգիպտոսի երկի-
րը Փարաւոնին համար ծախու ա-
ռաւ . քանզի Եգիպտացւոց վրայ
սովը սաստիկ ըլլալուն համար
անոնց ամէն մէկը իր արտը ծա-
խեց , ու երկիրը Փարաւոնին եղաւ ։
21 Եւ Եգիպտոսի սահմանին մէկ
ծայրէն մինչև մէկալ ծայրը՝ ժողո-
վուրդը * քաղաքէ քաղաք փո-

ՆԸ · Ք · ԳՓ · 1706

Ի ԳԼ · ԽԷ · 2 , 3 ։
Ջ ԳԼ · Լ · 35 ։ ԼԴ · 5 ։ ԼԷ · 12 ։
Ի ՀՄՐ 32 ։
Ը ԳԼ · ԽԳ · 32 ։ ԵԼ · Ը · 26 ։

— ԳԼ · ԽԶ · 31 ։

Բ ԳԼ · ԽԵ · 10 ։ ԽԶ · 28 ։
Ի Գոր · Է · 13 ։
Ր ԳԼ · ԽԶ · 33 ։
Ի ԳԼ · ԽԶ · 34 ։
Ջ ԳԼ · Ժե · 13 ։ Բ Օր · ԽԶ · 5 ։
Ի ԳԼ · ԽԳ · 1 ։ Գոր · Է · 11 ։
Ը ԳԼ · ԽԶ · 34 ։
Բ ԳԼ · Ի · 15 ։
Ժ ՀՄՐ 4 ։
Ի Եբր · Ժա · 9 , 13 ։ Սաղ · ԼՓ · 12 ։
Լ Ցոր · Ժգ · 1 ։
Ի ԳԼ · ԻԱ · 7 ։ ԼԵ · 28 ։

ՆԸ · Ք · ԳՓ · 1706

Ժ ՀՄՐ 7 ։
Ի ԵԼ · ա · 11 ։ ԺԲ · 37 ։
Հ ՀՄՐ 6 ։
Ի ԳԼ · Ծ · 21 ։
Ջ ԳԼ · ԽԱ · 30 ։ Գոր · Է · 11 ։
Ֆ ԳԼ · ԽԱ · 56 ։

1702

Ֆ ՀՄՐ 19 ։

1701

* ԵԲԲ · քաղաքներու

Ն · ք · գՖ · 1701

ՀԵԶ · Ե · 24 · Ն ԳԼ · Խա · 45 ·

22 խաղրեց · Հ Միայն Ե քուրմերուն երկիրը ծախու չառաւ . ինչու որ քուրմերը Փարաւոնէն [1]—պահք բաժին ունէին , ու կ'ուտէին իրենց բաժինը , որ Փարաւոն կու տար անոնց . անոր համար իրենց երկիրը չծախեցին : 23 Եւ Յովսէփ ըսաւ ժողովուրդին , Ահա այսօր ձեզի եւ ձեր երկիրը Փարաւոնին համար . արդ ձեզի սերմ [2]— տամ , ու սերմանեցէք 24 երկիրը . եւ բերքէն արդիւնքին հինգէն մէկը Փարաւոնին պիտի տաք , ու չորս մասը ձերը պիտի ըլլայ , որ արտին սերմ՝ ու ձեզի և ձեր տանը մէջ եղողներուն ու ձեր տղաքներուն 25 րուն ուտելիք ըլլայ : Եւ ըսին , Մեզ ապրեցուցիր . Է թող մեր տիրոջը առջեւը շնորհք գտնենք , ու 26 Փարաւոնին ծառաներ ըլլանք : Եւ Յովսէփ աս օրէնքը հաստատեց Եգիպտոսի երկրին մէջ մինչև այսօր՝ որ հինգէն մէկը Փարաւոնին ըլլայ . [3]բաց ի քուրմերուն երկրէն՝ որ Փարաւոնինը չեղաւ :

ՀՄր 22 ·

[4] ՀՄր 11 ·

27 Եւ Իսրայէլ [4]կը բնակէր Եգիպտոսի երկրին մէջ՝ Գեսեմի երկիրը . ու հոն կալուածք ստացան , և Է աճեցան ու խիստ շատցան :

ԷԳԼ · Խզ · 3 · 1689

28 Եւ Յակոբ Եգիպտոսի երկրին մէջ տասնեւհինգ տարի ապրեցաւ . ու Յակոբին [5]կենացը տարիներուն օրերը հարիւր քառասնեւհինգ

— ՑՀՄր 9 ·

29 տարի եղաւ : Ու երբոր Իսրայէլին մեռնելու օրերը [6]մօտեցան , կանչեց իր Յովսէփ որդին , ու ըսաւ անոր , Թէ որ հիմա քու առջեւդ շնորհք գտայ , կ'աղաչեմ քեզի՝ Է ձեռդ իմ երանքիս տակը դիր , և [7]ինծի մարդասիրութիւն ու ճշմարտութիւն ըրէ . կ'աղաչեմ քեզի՝ [8]իս

ՐՕր · լ · 14 · Գ Թագ · բ · 1 ·

30 Եգիպտոսի մէջ մի թաղեր . Հապա Հ իմ հայրերուս հետ ննջեմ , ու դուն իս Եգիպտոսէն հանես , և [9]իս անոնց գերեզմանը թաղես : Եւ անիկայ ըսաւ , Ես քու բածիդ

ԷԳԼ · Խգ · 2 · [7]ԳԼ · Խդ · 49 ·

31 պէս պիտի ընեմ : Եւ ինքը ըսաւ , ինծի երդում ըրէ . և անիկայ երդում ըրաւ անոր : Եւ Ը Իսրայէլ [10]անկողինին գլխուն վրայ երկրպագութիւն ըրաւ :

ՐՏՀՄ գԼ · ծ · 25 ·

Ց Ր Թագ · ԺԹ · 37 ·

[9]ԳԼ · Խթ · 29 · ծ · 5 · 13 ·

Ը ԳԼ · Խր · 2 · Գ Թագ · ա · 47 · Երր · ԺԱ · 21 ·

[10] Կ՚ գաւազանին

ԳԼ · ԽԸ

1 Յովսէփ իր որդիներովը հօրը հիւանդութեանը տես կ'երթայ : 3 Յակոբ իրեն եղած խոստումնաբը կը պատմէ . 5 Եփրեմը ու Մանասէն իր որդեգրը կարգը կը դնէ . 7 Յովսեփին մօրը գերեզմանին ա՛ր ըլլալը կ'իմանք . 9 կ'օրհնէ Եփրեմը ու Մանասէն . 17 պզտիկը մեծէն վեր կը դնէ . 21 անոնց նորէն Քանան դառնալուն համար կը մարգարէանայ :

1689

1 Յետ եղաւ որ աս բաներէն ետքը Յովսեփին ըսուեցաւ , Ահա քու հայրդ հիւանդ է . և անիկայ իր երկու որդիքը Մանասէն ու

2 Եփրեմը իր հետը առաւ : Եւ Յակոբին պատմուեցաւ ու ըսուեցաւ , Ահա քու որդիդ Յովսէփ քեզի կու գայ . և Իսրայէլ ուժովցաւ

3 ու անկողինին վրայ նստաւ : Եւ Յակոբ ըսաւ Յովսեփին , Ամենակարող Աստուած Քանանու երկիրը՝ Լուզի մէջ երեւցաւ ինծի ,

4 ու օրհնեց զիս . Եւ ըսաւ ինծի , Ահա քեզ պիտի աճեցընեմ ու շատցընեմ , և քեզ շատ ժողովուրդներու հաւր պիտի ընեմ . և աս երկիրը քեզմէ ետքը քու սերունդիդ Է յաւիտենական կալուածք ըլլալու պի-

5 տի տամ : Եւ հիմա քու Է երկու որդիքդ՝ որ ծնան քեզի Եգիպտոսի երկրին մէջ՝ քեզի Եգիպտոս դալէս առաջ , իմ են . Եփրեմ ու Մանասէն Ռուբենին ու Շմաւոն

6 նին պէս իմ պիտի ըլլան : Եւ ասոնցմէ ետքը քու ծնած որդիքդ քուկդ ըլլան . — իրենց ժառանգութեանը մէջ իրենց եղբայրներուն անուններովը կանչուին : 7 Եւ ես երբոր Միջագետէն կու գայի , Քանանու երկրին մէջ ան ճամբուն վրայ՝ որ տակաւին Եփրաթա երթալու քիչ մը տեղ կայ , Ը Թաքէլ մեռաւ իմ քովս . ու զանիկայ հոն Եփրաթայի՝ այսինքն Բեթղեհեմի ճամբուն մէջ թաղեցի :

Ը ԳԼ · լԹ · 9 · 16 · 19 ·

8 Եւ Իսրայէլ տեսաւ Յովսեփին որդիները ու ըսաւ , Ո՞վ են ասոնք : 9 Եւ Յովսէփ ըսաւ իր հօրը , Է Իմ որդիներս են՝ որ Աստուած հոս ինծի տուաւ . և անիկայ ըսաւ , Շնորհք ըրէ՝ ինծի բեր զա-

Է ԳԼ · լԳ · 5 ·

10 նոնք , Ղոր օրհնեմ : Ու Է Իսրայէլին աչքերը ծերութենէն ծանրացած էին , անոնք որ չէր կրնար տեսնել . և զանոնք մօտեցուց անոր , ու Ը անիկայ համբուրեց զա-

ԷԳԼ · Խե · 4 · Է ԳԼ · Խե · 1 · Ը ԳԼ · Խե · 27 ·

11 նոնք և գրկեց : Ու Իսրայէլ ըսաւ Յովսեփին , Ը Ես չէի յուսար որ քու երեսդ տեսնեմ , և ահա Աստուած ինծի քու սերունդդ ալ

Ը ԳԼ · Խե · 26 ·

12 ցուցուց : Եւ Յովսէփ հանեց զանոնք անոր ծունկերէն , և իր երեսը մինչև գետինը խոնարհութիւն ը-

13 րաւ : Եւ Յովսէփ առաւ անոնց երկուքն ալ՝ Եփրեմը իր աջ ձեռքովը Իսրայէլին ձախ կողմը , և Մանասէն իր ձախ ձեռքովը Իսրայէլին աջ կողմը , ու մօտեցուց

14 անոր : Եւ Իսրայէլ իր աջ ձեռքը երկընցուց , ու Եփրեմին գլխուն վրայ դրաւ , որ պզտիկն էր , ու իր ձախ ձեռքը Մանասէին գլխուն վրայ . անիկայ Հ խորհրդով իր ձեռքերը փոխեց . ինչու որ Մանասէն

Հ ՀՄր 19 ·

15 անդրանիկն էր : Եւ Է օրհնեց Յովսէփ ու բսաւ , Ան Աստուածը՝ Աբրահամ ու Իսահակ որուն առջեւը իմ հայրերս Աբրահա-

Է Երր · ԺԱ · 21 · ԼԳԼ · ԺԸ · 1 · Խգ · 40 ·

Ն · ք · գՖ · 1689

— ԳԼ · Իբ · 13 · 19 · Լե · 6 · 9 · ԼԸ ·

Բ ԳԼ · ԺԸ · 8 ·

Ե ԳԼ · Խա · 50 · Խգ · 20 · Ցես · ԺԳ · 7 · ԺԳ · 4 ·

Ն · Ք · ՂԲ · 1689

Ի ԹԼ · ԻԲ · 15 · ԼՈ · 11 · 13 · 24 · Սաղ · ԼԲ · 22 · ՃԻԱ · 7 · Ի ԱՄՈՎ · Թ · 12 · Գոր · ԺԱ · 17 · ՝ ՏՏՈ ԹՈՒ · ԻՂ · 34 · 37 · Հ ՀՄՐ 14 · Յ ԹԼ · ԻԲ · 8 ·

Ղ ՀՄՐ 14 ·

Ֆ ԹՈՒ · Ա · 33 · 35 · Բ · 19 · 21 · Բ Օր · ԼԲ · 17 · ՑԱՅՆ · Է · 6 · 8 · Ֆ ՀՈՒԹ · Գ · 11 · 12 ·

Յ ԹԼ · ԽԴ · 4 · Ծ · 24 · Ն ՑՏՈ · ԻԲ · 32 · Ա ՄՆ · Ե · 2 · ՑՈՀ · Դ · 5 · Ղ ԹԼ · ԺՏ · 16 · ԼԲ · 28 · ՑՏՈ · ԺՏ · 14 · Ճ ·

— Բ Օր · Դ · 30 · ԹՈՒ · ԻԴ · 14 · ԵՍ · Բ · 2 · ԼԲ · 6 · ԵՐԵՄ · ԻԴ · 20 · ԴԱՆ · Բ · 28 · 29 · Գոր · Բ · 17 · ԵՐԲ · Ա · 2 · Ի Բ Օր · ԼԲ · 1 · ԱՄՈՎ · Գ · 7 · Ֆ Սաղ · ԼԲ · 11 · Ր ԹԼ · ԽԹ · 32 · Ի Բ Օր · Ի · 17 · Սաղ · ՀԸ · 51 · Ղ Ա ՄՆ · Ե · 1 · Ի ԹԼ · ԼՏ · 22 · Ա ՄՆ · Ե · 1 · Բ Օր · ԻՀ · 20 ·

մը ու Իսահակ քալեցին , ան Աստուածը՝ որ ծնած առնէր մինչև
16 այսօր իս կերակրեց , Ան Հրեշտակը՝ Ի որ իս ամէն չարիքներէն ազատեց , օրհնէ առ տղաքները , և Ի՛մ անունս ու իմ հայրերուս Աբրահամին և Իսահակին անունը առնոց վրայ կանչուի , ու երկրին մէջտեղը
17 Խիստ չտնան : Եւ Յովսէփ երբ տեսաւ որ հայրը Հիր աջ ձեռքը Եփրեմին գլխուն վրայ դրաւ , իրեն Յհաճելի չեղաւ . և իր հօրը ձեռքը բռնեց՝ որ զանիկայ Եփրեմին գլխուն վրայէն Մանասէին գլխուն
18 վրայ փոխադրէ : Եւ Յովսէփ ըսաւ իր հօրը , Ո՛չ այդպէս՝ հայր իմ . ինչու որ անդրանիկը աս է . քու աջ ձեռդ անոր գլխուն վրայ
19 դիր : Եւ իր հայրը չուզեց՝ ու ըսաւ , Գիտեմ , որդեակ իմ , գիտեմ . ասիկայ ալ ժողովուրդ պիտի ըլլայ , և ասիկայ ալ մեծ պիտի ըլլայ . բայց Ֆանոր պզտիկ եղբայրը անկէ աւելի մեծ պիտի ըլլայ , ու անոր սերունդը խիստ մեծ ազգ
20 պիտի ըլլայ : Եւ ան օրը օրհնեց զանոնք ու ըսաւ , Իսրայէլ քեզմով պիտի օրհնէ , "Աստուած քեզ Եփրեմին պէս և Մանասէին պէս ընէ" ըսելով . ու Եփրեմը Մանասէէն առաջ դրաւ :
21 Եւ Իսրայէլ ըսաւ Յովսեփին , Ահա ես կը մեռնիմ , և Աստուած ձեզի հետ պիտի ըլլայ , ու ձեզ ձեր հայրերուն երկիրը պիտի դարձընէ :
22 Եւ Ես քու եղբայրներէդ մէկ բաժին աւելի տուի քեզի , որն որ Ամորհացիներուն ձեռքէն իմ սրբովս ու աղեղովս առի :

ԳԼ · ԽԹ

1 Յակոբ իր որդիները կը կանչէ զանոնք օրհնելու համար ու 3 Ամէն մէկուն օրհնութիւնը : 29 Իր թաղուելուն վրայով անոնց պատուէր կու տայ : 33 Իր մահը :

1 Յու Յակոբ կանչեց իր որդիները ու ըսաւ , Ժողովուեցէ՛ք , որ վերջին օրերը Ձեր գլխուն դալիքը պատմեմ ձեզի :
2 Ժողովուեցէ՛ք՝ ու ականջ տուէք , ովՅ Յակոբին որդիները , Ու ձեր հօրը Իսրայէլին մտիկ ըրէ՛ք :
3 Ո՛վ Ռուբէն , Դիմ անդրանիկս՝ իմ ոյժս Ես ու իմ զօրութեանս սկիզբը , յարգութեան կատարելութիւնը ու զօրութեան կատարելութիւնը դուն Ես :
4 Ջուրի պէս եռացիր , Չառաջինն պիտի չըլլաս . ինչու որ Ձքու հօրդ անկողինը ելար . ան ատենը պղծեցիր — Ես՝ (Իմ անկողի՛նս ելաւ :)
5 ԸՇմաւոն ու Ղեւի Ընդերայրներ Ձն . սուրերնին Ձանիրաւութեան գործիքներ են :
6 Իմ հոգիս Ձանոնց խորհուրդներուն չմտնէ , Իմ պատիւս Ձանոնց ժողովին հետ չմիանայ . ինչու որ Ձիրենց բարկութեամբը մարդ սպաննեցին , և իրենց կամապաշտութեամբը ցուլի ջիղ կտրեցին :
7 Անիծեալ ըլլայ անոնց բարկութիւնը , ինչու որ խիստ էր , ու անոնց սրտմտութիւնը , ինչու որ ասստիկ էր . Ցանոնք Յակոբին մէջ պիտի բաժնեմ , ու զանոնք Իսրայէլին մէջ պիտի ցրուեմ :
8 Հո՛վ Յուդա՝ քու եղբայրներդ քեզ պիտի գովեն . Ձքու ձեռդ քու թշնամիներուդ պարանոցին վրայ ըլլայ . Ձքու հօրդ որդիքը քեզի երկրպագութիւն ընեն :
9 Յուդան Ֆառիւծի ձագ է . որդեակ իմ՝ կողոպուտէն ելար , Ֆառիւծի պէս ծունկ կրկնեց , մատակ առիւծի պէս պառկեցար . զանիկայ ո՞վ պիտի արթընցընէ :
10 Իշխողութիւնը Յուդայէն պիտի չպակսի , ոչ ալ Ընոր ոտքերուն մէջտեղէն Ձօրէնադիրը , մինչև որ Շիլովը գայ . Ու ժողովուրդները անոր պիտի Ցազանդին :
11 Ո՛Ր յաւանակը որթին պիտի կապէ , ու իր էգ իշուն ձագը ամենէն ազնիւ որթին . իր պատմուճանը գինիով պիտի լուայ , ու իր հանդերձը խաղողի արիւնով :
12 Իր աչքերը գինիէն կարմիր՝ ու իր ակռաները կաթէն ճերմակ պիտի ըլլան :
13 Ձաբուղոն ծովին եզերքը պիտի բնակի , ու անիկայ նաւերուն հանդիստը պիտի ըլլայ , և անոր սահմանը մինչև Սիդոն պիտի հասնի :
14 Իսաքար ուժեղ էշ մըն է , որ դոմերուն մէջտեղը կը պառկի .
15 Եւ տեսնելով որ հանգստութիւնը ազնիւ էր , ու երկիրը՝ որ գեղեցիկ էր , իր ուսը բեռցընելու խոնարհեցուց , ու հարկատու ծառայ եղաւ :
16 Ո՞Դան իր ժողովուրդը պիտի դատէ , Իսրայէլի ցեղերէն մէկուն պէս :
17 Ո՞Դան ճամբու վրայ օձ մը պիտի ըլլայ , ու ճամբու վրայ իժ մը , որ ձիուն գարշապարը կը խածնէ , անանկ որ հեծեալը ետևը կ՛իյնայ :
18 Հո՛վ Տէր՝ քու փրկութեանդ սպասեցի :
19 Ո՞Գադին՝ գունդ մը վրան պիտի յարձակի . բայց վերջապէս ինքը պիտի յարձակի :

Ն · Ք · ՂԲ · 1689

ԸԹԼ · ԻԹ · 33 · 34 · Ր ՆԱՀ · ԺԲ · 9 ·

Ժ ԹԼ · ԼՂ · 25 · Ի ՆԱՀ · Ա · 15 · 16 · Լ Սաղ · Ժ · 9 · Լ · 12 · ԾԿ · 8 · Ի Սաղ · ԻՀ · 9 · ԵՓԿ · Ե · 11 · Ֆ ԹԼ · ԼՂ · 26 · Ֆ ՑՏՈ · ԺԹ · 1 · ԻԱ · 5 · 6 · 7 · Ա ՄՆ · Դ · 24 · 39 · Հ ԹԼ · ԻԹ · 35 · Բ Օր · ԼՂ · 7 · Յ Սաղ · Ժ · 40 · Ղ ԹԼ · ԻԿ · 29 · Ա ՄՆ · Ե · 2 · Ֆ ՈՎ · Ե · 4 · ՑՅՈՆ · Ե · 5 · Ր ԹՈՒ · ԻՏ · 24 · ԻՂ · 9 · Յ ԹՈՒ · ԻՂ · 17 · ԵՐԵՄ · Լ · 21 · ԶԱՔ · Ժ · 11 · Ն Բ Օր · ԻԲ · 57 · Է Սաղ · Կ · 7 · ՃԲ · 8 · ԹՈՒ · ԻԱ · 18 · Ա ԵՍ · Ժ · 1 · ԿՂ · 11 · ԵԶԿ · Ի · 27 · ԴԱՆ · Թ · 25 · Մ ՈՒՐ · Ի · 9 · Ղ Ա · 32 · 33 · ՝ Յ Ի ՀԱԶԱՂԸ ԻՐ ՈՐՈՒՆ ԿԸ ՎԱՅԼԷ · Է ԵՍ · Բ · 2 · Ժ · 10 · ԽԲ · 1 · 4 · ԻԹ · 6 · 7 · 22 · 23 · ԺԱ · 4 · 5 · Կ · 1 · 3 · 4 · 5 · ԱՆԳ · Բ · 7 · Ղ Ա · Բ · 30 · 31 · 32 · Ղ ԴԹԱԳ · ԺԲ · 32 · Լ Բ Օր · ԼՂ · 18 · 19 · ՑՏՈ · ԺԹ · 10 · 11 · — Բ Օր · ԼՂ · 22 · ԴԱՍ · ԺԲ · 1 · 2 · Ա ԴԱՍ · ԺԲ · 27 · Է Սաղ · ԻԱ · 6 · ՃԺԹ ·

166 · 174 · Ե · ԻԱ · 9 · Ա Բ Օր · ԼՂ · 20 · Ա ՄՆ · Ե · 18 ·

Ն · Ք · ՂԴ · 1689

ՃԲ Օր · ԼԳ · 24 · Ցես · ԺԹ · 24 ·
ՅԲ Օր · ԼԴ · 23 ·

– ԳԼ · ԼԷ · 4 · 24 · 28 · ԼԹ · 20 · Խբ · 21 · Սաղ · ՃԺբ · 13 ·
Ֆ Ցօր · ԽԹ · 20 · Սաղ · ԼԷ · 15 ·
+ Սաղ · ՃԼբ · 2 · 5 ·
• ԳԼ · Խե · 11 · Խէ · 12 · Ծ · 21 ·
Ֆ Եա · Իբ · 16 ·
– Սաղ · Ճ · 1 ·
Բ Ա · Իբ · 13 · 21 · Լե · 3 · Խգ · 23 ·
Ֆ ԳԼ · ԺԷ · 1 · Լէ · 11 ·
Ծ Օր · ԼԴ · 13 ·
* Կ–Ր՝ Մբլ–տրնջենաւոր լեռներուն օրհնու–թիւններէն, Ի–յաւիտե–նական բըր–լուրներուն վայելու–թիւնէն.
Ի Բ Օր · ԼԳ · 15 · Ամր · գ · 6 ·
Ղ Բ Օր · ԼԴ · 16 ·
Ի Դաս · Ր · 21 · 25 · Ե–զեկ · Իբ · 25 · 27 ·
Ը Թու · ԻԳ · 24 · Ես Թ · Բ · 11 · Ե–զեկ · Լթ · 10 · Ջաբ · ԺԳ · 1 · 7 ·
Ր ԳԼ · ԺԵ · 15 · Խե · 8 ·
Ա ԳԼ · Խէ · 30 · Բ Թագ · ԺԹ · 37 ·
Ի ԳԼ · Ծ · 13 ·
Լ ԳԼ · ԽԳ · 16 ·
Ի ԳԼ · ԽԳ · 19 · Խե · 9 ·
Ժ ԳԼ · Լե · 29 ·

Ա Հմր 29 ·

20 Ր Ասերին հայը պարարտ պիտի ըլլայ . ու ինքը թագաւորի համա–դամ կերակուրներ պիտի տայ ։
21 Ց Նեփթաղիմ գեղեցիկ խօսքեր տուող ազատ թողուած եղջերու մըն է ։
22 Ցովսէփ պտղատու ոստ մըն է , աղբիւրի քով փո––––թ պտղաբեր ոստ մը՝ ար––ո բողբոջները պատի վրայ կ'ելլեն .
23 Աղեղնաւորները –ին զայնիկայ , ու նետաձիգ եղան –նոր , ու աւետին զանիկայ .
24 Բայց անոր Ե աղեղը զօրաւոր մնաց , և իր ձեռացը բազուկները ուժովցան , Յակորին Հզօր Ա–––ն–ին ձեռքերովը ։ Իսրայէլին Ֆ վէմը Էղ –հովիւը անկէ է ։
25 Բ Ա–Ի–յ քու Հօրդ Աստուծմէն է որ քեզի պիտի օգնէ , Է և Ամ–նակարողէն՝ Տ որ քեզ պիտի օրհնէ , վերէն երկինքին օրհնութիւննե–րովը , ու վարը պառկող խորու–թեան օրհնութիւններովը , ծիծե–րուն ու արգանդին օրհնութիւննե–րովը ։
26 Քու հօրդ օրհնութիւնները * իմ նախնեացս օրհնութիւններէն՝ Է մին–չև յաւիտենական բլուրներուն գա–գաթը '' զօրացան . Ղ Յովսեփին գըլ–խուն վրայ պիտի ըլլան , և անոր գագաթին վրայ՝ որ իր եղբայրնե–րէն գերազանց է ։
27 Բենիամին Է պատառող գայլ պիտի ըլլայ . առտուընց որսը պի–տի ուտէ , ըւև գիշերը կողոպուտը պիտի բաժնէ ։
28 Ամէն ասոնք Իսրայէլի տասներ–կու ցեղերն են . և ասոնց հայրը խօսեցաւ անոնց , ու օրհնեց զանոնք . ամէն մէկուն օրհնութեանը
29 պէս օրհնեց զանոնք ։ Եւ պատուի–րեց անոնց ու ըսաւ , Ես Ի իմ ժո–ղովուրդիս պիտի խառնուիմ . Ժ իմ հայրերուս հետ Հան այրին մէջ թա–ղեցէք զիս , որ Քետացի Եփրոնին
30 արտին մէջն է . Ան այրին մէջ՝ որ Քանանու երկիրը՝ Մամբրէին դի–մացը Եղող Մաքփելայի արտին մէջն է , Եորն որ Աբրահամ արտին հետ Մկտեղ գերեզմանի կալուածքի հա–մար՝ Քետացի Եփրոնէն ծախու ա–
31 ռաւ ։ Ի Աբրահամ ու անոր կնիկը Սարրան հոն թաղեցին . Ժ Իսահակ ու անոր կնիկը Ռեբեկան հոն թա–ղեցին . ես ալ Լիան հոն թաղեցի ։
32 Ան արտը ու հոն եղած այրը Քետին որդիներէն ծախու առնուեցաւ ։
33 Եւ Յակոբ երբ լըմընցուց իր որդու–ցը պատուէր տալը , իր ոտքերը ան–կողինին մէջ ժողվեց , ու հոգին ա–ւանդեց , և Ի իր ժողովուրդին խառ–նուեցաւ ։

ԳԼ · Ծ

1 Յակորին մահուանը սուգը ։ 4 Ցովսէփ իր հօրը թաղմանը երթալու համար՝ Փարաւոնէն հրաման կ'առնէ ։ 7 Անոր յուղարկաւորու–թեան հանդէսը ։ 15 Ցովսեփին եղբայրները ներում կը խնդրեն , ու ան ալ կը մխիթարէ զանոնք ։ 22 Ցովսեփին տարիքը ։ 23 Իր սղոցը երրորդ սերունդը կը տեսնէ ։ 24 Իր եղբայրներուն կը մարգարէանայ Թէ Քանա–նու երկիրը պիտի դառնան ։ 25 Իր ոսկորնե–րուն համար զանոնք կ'երդմցընէ ։ 26 Կը մեռնի ու արկղի մէջ կը դրուի ։

1 Եւ Ցովսէփ – իր հօրը երեսին վրայ ինկաւ , ու Բ լացաւ անոր վրայ ,
2 և համբուրեց զանիկայ ։ Եւ Ցովսէփ իր բժիշկ ծառաներուն հրա–մայեց որ Ե իր հայրը զմռսեն . և
3 բժիշկները զմռսեցին Իսրայէլը ։ Եւ անոր քառասուն օրը լըմընցաւ . ինչու որ զմռսուածներուն օրերը ասանկ կը լըմընար . և Եգիպտացիք Տ անոր համար Եօթանասուն օր սուգ ըրին ։
4 Եւ երբ անոր սուգին օրերը անցան , Ցովսէփ զրուցեց Ի Փարաւոնի տա–նը՝ ըսելով , Թէ որ հիմա ձեր առ–ջևը շնորհք գտայ , կ'աղաչեմ ձեզի՝ Փարաւոնին ականջին զրուցեցէք
5 ու ըսէք , Ղիմ հայրս ինծի երդումով ընել տուաւ՝ ըսելով , Ահա ես կը մեռնիմ . իմ գերեզմանիս մէջը՝ Ե որ ես ինծի համար քանանու երկ–րին մէջ փորեցի , իս հոն թաղես . և հիմա շնորհք ըրէ՝ իմ հայրս թա–
6 ղելու ելլեմ , ու նորէն դամ ։ Եւ Փարաւոն ըսաւ , Ելի՛ ր ու թաղէ քու հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քե–զի երդումով ընել տուաւ ։
7 Եւ Ցովսէփ իր հայրը թաղելու ելաւ . և Փարաւոնին բոլոր ծառա–ները՝ անոր տանը ծերերը ու Ե–գիպտոսի երկրին բոլոր ծերերը ա–
8 նոր հետ ելան . Նաև Ցովսեփին բոլոր տունը ու անոր եղբայրները և անոր հօրը տունը . միայն իրենց ընտանիքները ու իրենց հօտերը և իրենց արջառները Գեսեմի երկրին
9 մէջ թողուցին ։ Եւ անոր հետ կառքեր ու ձիաւորներ ելան , ու
10 շատ մեծ բանակ մը եղաւ ։ Եւ Ե–կան Ատադին կալը՝ որ Յորդանա–նու անդիի կողմն է . հոն Ըմեծ ու խիստ սաստիկ լացով մը ողբացին , Ր և իր հօրը համար Եօթը օր սուգ
11 ըրաւ ։ Եւ ան երկրին մէջ բնակող Քանանացիները երբոր տեսան Ա–տադին կալին մէջի սուգին հանդէսը , ըսին , Աս մեծ սուգ մը ըլլալու է Եգիպտացիներուն . անոր համար անոր անունը Ա Աբէլմիսրաիմ դրին , որ Յորդանանու մէկալ կողմն է ։
12 Եւ անոր որդիքը ըրին անոր՝ ինչ–
13 պէս որ պատուիրեր էր ։ Եւ Ժ անոր որդիքը Քանանու երկիրը տարին զանիկայ , ու թաղեցին զանիկայ Մամբրէին դիմացը Եղող Մաքփե–

Ն · Ք · ՂԴ · 1689

– ԳԼ · Խզ · 4 ։
Բ Դ Թագ · ԺԳ · 14 ։
Ֆ Հմր 26 · Բ Մն · ԺԶ · 14 · Մատ · Իզ · 12 · Մար · ԺԳ · 8 · ԺԶ · 1 · Ղու · Իդ · 1 · Ցօհ · ԺԸ · 7 · ԺԹ · 39 · 40 ·
Տ Թու · Ի · 30 · Բ Օր · ԼԴ · 8 ·
Ի Եսթ · Դ · 2 ·
Ղ ԳԼ · Խէ · 29 ·
Ի Բ Մն · ԺԶ · 14 · Ես · Իբ · 16 · Մատ · Իէ · 60 ·
Ը Բ Թագ · ԼԵ · 13 · Ցոր · Բ · 13 ·
Ր Բ Թագ · Ա · 17 · Գոր · Բ · 2 ·
Ա Թագ · Ա · 13 ·
Ֆ Ի՝ սուգ Եգիպտա–ցւոց ։
Ժ ԳԼ · ԽԹ · 29 · 30 · Գոր · Է · 16 ·

Ն․ Ք․ Ղ․Բ․
1689

է Գլ․ ԻԳ․ 16։
լ Յոր․ ԺԵ․ 21, 22։
ի Առակ․ ԻԸ․ 13։
ծ Գլ․ ԽԹ․ 25։
կ Գլ․ ԼԷ․ 7, 10։
հ Գլ․ ԽԵ․ 5։
ձ Բ Օր․ ԼԲ․ 35, Յոբ․ ԼԴ․ 29, Հռովմ․ ԺԲ․ 19, Եբր․ Ժ․ 30, Գթագ․ Ե․ 7։
ղ Սաղ․ ԾԶ․ 5, Եսա․ Ժ․ 7։
ճ Գլ․ ԽԵ․ 5, 7, Գործ․ Գ․ 13, 14, 15։

լայն արտին այրին մէջը, որն որ
Աբրահամ ᵉգերեզմանի կալուածքի
համար ծախու առաւ արտին հետ
14 մէկտեղ Քետացի Եփրոնէն ։ Եւ
Յովսէփ իր հայրը թաղելէն ետև՝
Եգիպտոս դարձաւ, ինքն ու իր
եղբայրները և ան ամէնը որ իրեն
հետ իր հայրը թաղելու ելան ։
15 Եւ Յովսէփին եղբայրները տեսնե-
լով որ իրենց հայրը մեռաւ, ˡըսին
Միթէ Յովսէփ ոխ պահե-
լով՝ պիտի հատուցանէ մեզի ան ա-
16 մէն չարիքը՝ որն որ ըրինք իրեն ։ Եւ
Յովսէփին պատգամաւոր խրկեցին՝
ըսելով, Քու հայրդ մեռնելէն ա-
ռաջ պատուիրեց մեզ ու ըսաւ,
17 Յովսէփին ասանկ ըսէք․ Հիմա շը-
նորհք ըրէ՝ քու եղբայրներուդ յան-
ցանքը ու անոնց մեղքը ներէ, ⁱինչու
որ քեզի չարութիւն ըրին․ և
հիմա կ՚աղաչենք քեզի՝ ծքու հօրդ
Աստուծոյն ծառաներուն յանցանքը
ներէ ։ Եւ Յովսէփ լացաւ՝ երբոր ա-
18 նոնք խօսեցան իրեն ։ Ու անոր եղ-
բայրներն ալ գացին, և ᵏանոր առ-
ջևը ինկան, ու ըսին, Ահա մենք քու
19 ծառաներդ ենք ։ Եւ Յովսէփ ըսաւ
անոնց, ʰՄի վախնաք․ ձմիթէ ես
20 Աստուծոյ տե՞ղն եմ ։ ղԵւ թէ-
պէտ դուք ինծի դէմ չարութիւն
խորհեցաք, ճբայց ᶜԱստուած ան

աղէկի դարձուց խորհեցաւ․ ա-
նանկ որ աս օրուան եղածին պէս՝
21 շատ ժողովուրդ ապրեցընէ ։ Եւ
հիմա մի՛ վախնաք․ ձես ձեզ ու
ձեր ընտանիքները պիտի կերակ-
րեմ ։ Այսպէս մխիթարեց զանոնք
ղ*քաղցրութեամբ խօսելով ։
22 Եւ Յովսէփ Եգիպտոս բնակե-
ցաւ, ինքը և իր հօրը տունը․ և
Յովսէփ հարիւր տասը տարի ապ-
23 րեցաւ ։ Եւ Յովսէփ Եփրեմին
որդիները ᶜմինչև երրորդ սերունդը
տեսաւ, և Մանասէի որդւոյն
ᵐՄաքիրի որդիներն ալ ʸՅովսե-
փին ծունկերուն վրայ ծնան ։
24 Եւ Յովսէփ իր եղբայրներուն
ըսաւ, Ահա ես կը մեռնիմ, ու
ⁿԱստուած անշուշտ ձեզի այցելու-
թիւն պիտի ընէ, ու ձեզ աս երկ-
րէն պիտի հանէ դէպ ՚ի ան երկիրը՝
ᶝորուն համար ինքը երդում ըրաւ
Աբրահամին՝ Իսահակին ու Յակո-
25 բին ։ Եւ ᵒՅովսէփ Իսրայէլի որ-
դւոցը երդում ընել տուաւ՝ ըսե-
լով, Աստուած անշուշտ ձեզի այ-
ցելութիւն պիտի ընէ, ու իմ ոս-
26 կորներս ասկից հանէք ։ Եւ Յով-
սէփ հարիւր տասը տարեկան ըլլա-
լով մեռաւ․ ու ᶝզմռսեցին զանի-
կայ, և տապանի մը մէջ դրին
Եգիպտոսի մէջ ։

Ն․ Ք․ Ղ․Բ․
1689

ձ Գլ․ ԽԵ․ 12։ Մատ․ Ե․ 44։
ղ Գլ․ ԼԴ․ 3։
* Եբր․ անոնց սրտին

1635
ճ Յոբ․ ԽԲ․ 16։
մ Թուոց․ ԼԲ․ 39։
յ Գլ․ Լ․ 3։
ն Գլ․ ԺԵ․ 14։ ԽԶ․ 4։ ԽԸ․ 21։ Եբր․ Ժ․ 16, 17։ Եբր․ ԺԱ․ 22։
շ Գլ․ ԺԵ․ 14։ ԻԶ․ 3։ ԼԵ․ 12։ ԽԶ․ 4։
ո Ել․ ԺԳ․ 19։ Յես․ ԻԴ․ 32։ Գործ․ Է․ 16։
չ Հմր 2։

ԳԻՐՔ ԵԼԻՑ

Ն․ Ք․ Ղ․Զ․
1706

ա Ծն․ ԽԶ․ 8։ Գլ․ Զ․ 14։
բ Ծն․ ԽԶ․ 26, 27։ Հմր 20։ Բ Օր․ Ժ․ 22։
գ Ծն․ Ծ․ 26։ Գործ․ Է․ 15։

1635
դ Ծն․ ԽԶ․ 3։ Բ Օր․ ԻԶ․ 5։ Սաղ․ ՃԵ․ 24։ Գործ․ Է․ 17։

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յովսէփին մեռնելէն ետքը Իսրայէլի որդիքը կը շատնան ։ 8 Նոր թագաւորը թէև կը չարչարէ զանոնք ծանր գործքերով՝ բայց անոնք աւելի կը շատնան ։ 15 Մանկաբարձները Աստուծմէ վախնալով՝ արու զաւակները կ՚ապրեցընեն ։ 22 Փարաւոն կը հրամայէ արու զաւակները գետը նետել ։

1 Եւ ᵃԵգիպտոս գացող Իսրայէլի
որդւոցը անուանները ասոնք են․
ամէն մէկը իր տունովը Յակոբին
2 հետ գնաց․ Ռուբէն, Շմաւոն,
3 Ղևի ու Յուդա, Իսաքար, Զա-
4 բուղոն և Բենիամին, Դան ու
Նեփթաղիմ, Գադ ու Ասեր ։
5 Եւ Յակոբին երանքէն ելած բոլոր
հոգիները ᵇեօթանասուն հոգի էին․
6 Յովսէփ ալ Եգիպտոս էր ։ Եւ
ᶜՅովսէփ ու անոր բոլոր եղբայրները
7 և բոլոր ան ազգը մեռան ։ ᵈԵւ
Իսրայէլի որդիքը աճեցան ու բազ-
մացան և շատցան ու խիստ զօրա-
ցան․ և ան երկիրը անոնցմով լե-
ցուեցաւ ։
8 Արդ ᵉԵգիպտոսի վրայ մէկ նոր
թագաւոր մը ելաւ, որ Յովսէփը
9 չէր ճանչնար ։ Եւ անիկայ ըսաւ
իր ժողովուրդին, Ահա ᶻԻսրայէլի
որդւոցը ժողովուրդը մեզմէ շատ ու
10 զօրաւոր են․ ᵉԵկէք ըխմաստու-
թիւն բանեցընենք անոնց դէմ, որ
չըլլայ թէ շատնան, ու երբոր պա-
տերազմ պատահելու ըլլայ, անոնք
ալ մեր թշնամիներուն հետ մի-
անան, ու մեզի դէմ պատերազմին,
11 և աս երկրէս ելլեն ։ Անոր համար
գործավարներ դրին անոնց վրայ,
ᶿոր չարչարեն զանոնք ժիրենց ծանր
գործքերովը․ և Փարաւոնին շտե-
մարանի քաղաքներ՝ Փիթօմը ևու
12 Ռամեսէսը շինեցին ։ Եւ որչափ կը
չարչարէին զանոնք, այնչափ ալ
աւելի կը շատնային ու կ՚աճէին․
և անոնք Իսրայէլի որդւոցմէն

Ն․ Ք․ Ղ․Բ․
1635

ե Գործ․ Է․ 18։

զ Սաղ․ ՃԵ․ 24։
է Սաղ․ Ժ․ 2։ ՁԳ․ 3, 4։
ը Յոր․ Ա․ 13։ Սաղ․ ՃԵ․ 25։ Առակ․ ԻԴ․ 25։ Իս․ 30։ Գործ․ Է․ 19։

թ Ծն․ ԺԵ․ 13։ Գլ․ Գ․ 7։ Բ Օր․ ԻԶ․ 6։ Ա Գլ․ Բ․ 11։ Ե․ 4, 5։ Սաղ․ ՁԱ․ 6։
ժ Ծն․ ԽԵ․ 11։

ՆՇԱՆԱԳԻՐ 1635

ԼԵՒ. Բ. 28։ Գ. 9։ Թուա. Ի. 15։ Դատ. Է. 19, 34։ Ի Սաղ. Ճա. 6։

ԻՐԵՐ 1635

Ծ Ածած. Ժգ. 6։ Ի Դան. Գ. 16, 18։ Ը. 13։ Գատ. Ե. 29։

Հ Ցես. Ցես. Բ. 4։ Ը Թագ. Ժէ. 19, 20։ Յ Ածած. Ժա. 18։ Ժող. Բ. 12։ Եա. Գ. 10։ Երե. Գ. 10։ Ղ Ցես. ա Թագ. Բ. 35։ Բ Թագ. է. 11, 13, 27, 29։ Գ Թագ. Բ. 24։ Ժա. 38։ Սաղ. ՃԺԷ. 1։

ԻՐԵՐ 1573

Ճ Գատ. է. 19։

ՆՇԱՆԱԳԻՐ 1635

13 ձանձրացան ։ Եւ Եգիպտացիք բռնութեամբ կը ծառայեցընէին
14 Իսրայէլի որդիները ։ Եւ Լանոնց կեանքը ծանր գործով՝ Ի կաւով ու աղիւսներով և դաշտին ամէն գործովը կը գառնացընէին . ինչ ծառայութիւն որ անոնց ընել տային՝ բռնութեամբ էր ։
15 Եւ Եգիպտոսի Թագաւորը խօսեցաւ Եբրայեցւոց մանկաբարձներուն , որոնց մէկուն անունը Սեփրա՝ ու մէկալին անունը Փուա էր ,
16 Ու ըսաւ ։ Եբրայեցի կնիկներուն տղաքը առած ատեննիդ՝ Նստարաններուն վրայ նայիք , Թէ որ տղայ է՝ մեռցընէք անիկայ , և Թէ
17 որ աղջիկ է՝ Թող ողջ մնայ ։ Բայց մանկաբարձները Աստուծմէ Ի վախցան , ու Եգիպտոսի Թագաւորին իրենց ըսածին պէս չըրին . հապա
18 արուները ողջ կը Թողուին ։ Եւ Եգիպտոսի Թագաւորը կանչեց մանկաբարձները , ու ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ աս բանը ըրիք , ու արուները ողջ Թողուցիք ։ Եւ Հմանկաբարձները ըսին Փարաւոնին , Քանզի Եբրայեցի կնիկները Եգիպտացի կնիկներուն պէս չեն . ինչու որ առոյգ են . մանկաբարձ անոնց
20 չգացած՝ կը ծնանին ։ Յ Անոր համար Աստուած մանկաբարձներուն բարիք ըրաւ . և ժողովուրդը շատացաւ , ու խիստ զօրացաւ ։ Եւ
21 եղաւ որ մանկաբարձները Աստուծմէ վախնալնուն համար , Ը անոնց
22 տուներ շինեց ։ Եւ Փարաւոն իր բոլոր ժողովուրդին հրամայեց՝ ըսելով , Ամէն ծնած տղան գետը նետեցէք , և ամէն աղջիկը ողջ Թողուցէք ։

ԳԼ. Բ

1 Մովսէս կը ծնանի , 3 և տապանակով մը շամբերուն մէջ կը ձգուի ։ 5 Փարաւոնին աղջիկը կը գտնէ զանիկայ , ու իրեն որդեգիր կ'ընէ ։ 11 Մովսէս Եգիպտացի մը կը սպաննէ . 13 Եբրայեցի մը կը յանդիմանէ . 15 և Մադիամ փախչելով ։ 21 Հոն Սեպփորան իրեն կնիկ կ'առնէ ։ 22 Գերեսամին ծնունդը ։ 23 Իսրայէլացւոց ազատակը Աստուծոյ կը հասնի ։

1 Ա Ու Ղևիին տունէն մէկը գնաց , ու Ղևիին մէկ աղջիկը Ի Ա-
2 ռաւ ։ Եւ կնիկը յղացաւ ու որդի մը ծնաւ . և Բ անոր գեղեցիկ ըլլալը տեսնելով՝ իրէք ամիս պա-
3 հեց զանիկայ ։ Եւ երբ ալ չէր կրնար պահել անիկայ , պրտուեղէն տապանակ մը առաւ անոր համար , և կպրոյ ու ձիւթով ծեփեց ան , և տղան մէջը դրաւ , ու գետին եղերքը եղած շամբին մէջ ձգեց ։
4 Ե Եւ անոր քոյրը հեռուն կայնեցաւ , որ տեսնէ Թէ ինչ պիտի պատահի
5 անոր ։ Եւ Փ Փարաւոնին աղջիկը գետը իջաւ լուացուելու , և անոր

ՆՇԱՆԱԳԻՐ 1571

աղախինները գետին եզերքը կը պտըտէին . և երբ անիկայ շամբին մէջտեղը տապանակը տեսաւ , իր աղախինը խրկեց , որ բերաւ անի-
6 կայ ։ Եւ երբոր բացաւ , տղան տեսաւ , և ահա տղան կուլար . և խղճաց անոր վրայ , ու ըսաւ , Ասիկայ Եբրայեցւոց տղաքներէն է ։
7 Եաքը անոր քոյրը ըսաւ Փարաւոնին աղջկանը , Երթամ ու քեզի Եբրայեցիներէն ծիծ տուող կնիկ մը կանչեմ , որ տղան սնուցանէ
8 քեզի համար ։ Եւ Փարաւոնին աղջիկը ըսաւ անոր , Գնա . և աղջիկը գնաց , ու տղուն մայրը կան-
9 չեց ։ Եւ Փարաւոնին աղջիկը ըսաւ անոր , Ա՛ռ աս տղան՝ որ սնուցանես ինծի համար , ու ես քու վարձքդ կու տամ . և կնիկը առաւ
10 տղան ու սնուց անիկայ ։ Երբոր տղան մեծցաւ , Փարաւոնին աղջկանը բերաւ զանիկայ , ու Է անոր որդին եղաւ . և անոր անունը *Մովսէս դրաւ , ու ըսաւ , Քանզի ջուրէն հանեցի զանիկայ ։
11 Եւ ան օրերը Ը երբոր Մովսէս մեծցաւ , իր եղբայրներուն ելաւ , ու անոնց Թ ծանր գործքերուն նայեցաւ . և տեսաւ Եգիպտացի մը որ իր Եբրայեցի եղբայրներէն
12 մէկը կը ծեծէր ։ Եւ երբ անդին ասդին նայելով՝ տեսաւ որ մէկը չկայ , Ժ մեռցուց Եգիպտացին , ու աւազին մէջը Թաղեց զանիկայ ։
13 Եւ Ի հետեւեալ օրը ելաւ , և ահա երկու Եբրայեցի մարդիկ կը կռուէին իրարու հետ . և ըսաւ անոր՝ որ իրաւունք չուներ , Ինչու քու
14 ընկերիդ կը զարնես ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ի Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ . ի՞նչ Լ մեռցընելու միտք ունիս , ինչպէս որ Եգիպտացին մեռցուցիր ։ Եւ Մովսէս վախցաւ ու ըսաւ , Ան-
15 շուշտ աս բանը իմացուած է ։ Եւ երբ Փարաւոն լսեց աս բանը , Մովսէսը մեռցընել կ'ուզէր . բայց Է Մովսէս Փարաւոնին երեսէն փախաւ , ու Մադիամու երկիրը բնակեցաւ . և Խ հորի մը քով նստաւ ։
16 Ի Եւ Մադիամու քուրմը եօթը աղջիկ ունէր . Ծ ու անոնք եկան և ջո՛ր քաշեցին , ու իրենց հօրը հօտը խմցընելու համար աւազանները
17 լեցուցին ։ Եւ հովիւները եկան ու վռընտեցին զանոնք . և Մովսէս ելաւ ու ազատեց անոնք , և Կ անոնց
18 հօտին ջո՛ր խմցուց ։ Եւ երբ անոնք իրենց հօրը Ո յառաջուընէն եկան , անիկայ ըսաւ , Այսօր ի՞նչ
19 պատճառով շուտ եկաք ։ Եւ ըսին , Մէկ Եգիպտացի մը մեզ հովիւներուն ձեռքէն ազատեց , և մեզի ալ

ՆՇԱՆԱԳԻՐ 1571

Ի Գատ. է. 21։

* Ր՝ Ջուրէն հանուած ։

Ղ Գատ. է. 23, 24։ Երե. ժա. 24, 25, 26։

Ի Գլ. ա. 11։

ՆՇԱՆԱԳԻՐ 1531

Է Գատ. է. 24։

Ի Գատ. է. 26։

Ծ Գատ. է. 27, 28։

Ի Գատ. է. 29։ Երե. ժա. 27։

Լ Ծն. իդ. 11։ ԻԹ. 2։ Ի Գլ. գ. 1։ Ծ Ծն. իդ. 11։ ԻԹ. 10։ ա Թագ. Թ. 11։

Կ Ծն. ԻԹ. 10։

Հ Թուա. ժ. 29։ Գլ. գ. 1։ գ. 18։ Ժբ. 1. Ը։

Ն · Ք · Ղ · 1531

յ Ա Ի · լ · 54 ։ խդ · 25 ։ Ղ Գ Լ · դ · 25 ։ ժբ · 2 ։ ֆ Գ Լ · ժբ · 3 ։ * ՅՀ՝ հին պանդխտաց ։ ՛ Գ ա ր · է · 29 ։ Եբբ · ժա · 13 ։ 14 ։ ՛ Գ Լ · է · 7 ։ Գ ա ր · է · 30 ։ Ն թ ու · ի · 16 ։ բ Օ Ր · իդ · 7 ։ Սաղ · ժբ · 5 ։ Լ Ա Ի · ժբ · 20 ։ Գ Լ · գ · 9 ։ իբ · 23 ։ 27 ։ բ Օ Ր · իդ · 15 ։ Ցակ · ե · 4 ։ - Գ Լ · Ղ · 5 ։ Լ Գ Լ · Ղ · 5 ։ Սաղ · ճե · 8 ։ 42 ։ ՃՂ · 45 ։ Ղ Ա Ի · ժե · 14 ։ խղ · 4 ։ Լ Գ Լ · դ · 31 ։ աթագ · ա · 11 ։ բթագ · ժղ · 12 · Ղ ու · ա · 25 ։ - Գ Լ · դ · 7 ։

1491

- Գ Լ · բ · 16 ։

Բ Գ Լ · ժբ · 5 ։ գթագ · ժթ · 8 ։

Է բ Օ Ր · լէ · 16 ։ Ե ու · կդ · 9 ։ Գ ա ր · է · 30 ։

Թ Սաղ · ճժա · 2 ։ Գ ա ր · է · 31 ։

Ի բ Օ Ր · լէ · 16 ։

Լ Գ Լ · ժթ · 12 ։ Ցես · է · 15 ։ Գ ա ր · է · 33 ։

Խ Ա Ի · իբ · 13 ։ Հ Ր 15 ։ Գ Լ · դ · 5 ։ Մ ա ս · իբ · 32 ։ Մ ա ր · ժբ · 26 ։ Ղ ու · ի · 37 ։ Գ ա ր · է · 32 ։

Ծ դ թագ · ժթ · 13 ։ Ես · դ · 1 · 5 ։ Նէեմ · թ · 9 ։ Սաղ · ճղ · 44 ։ Գ ա ր · է · 34 ։

Ք Գ Լ · ա · 11 ։ ֆ Գ Լ · բ · 23 · 24 ։

շատ Լ՚ու քաշեց , ու հօտին խրմ՚ 20 ցուց ։ Ան ալ ըսաւ իր աղջիկնե՚ րուն , Եւ մե՚ր է անիկայ . ինչո՚ ւան մարդը այդպէս թող տուիք . կանչեցէք անիկայ՝ որ ի՚նայ ուտէ ։ 21 Եւ Մովսէս համձեցաւ ան մարդուն հետ բնակիլ , ու անիկայ Հի՚ր Սեպ՚ փօրա աղջիկը Մովսէսին տուաւ ։ 22 Եւ Բ՚ին որդի մը ծնաւ , և անիկայ անոր անունը ֆ Գերսամ դրաւ . քանզի ըսաւ , ՛ Պանդուխտ եղայ օտար երկրի մէջ ։

23 Եւ եղաւ որ ի՚շատ օրերէն ետքը Եգիպտոսի թագաւորը մեռաւ , և Իսրայէլի որդիքը Ն՚ծառայութեան պատճառաւ հառաչեցին ու աղա՚ ղակեցին . և ծառայութեան հա՚ մար Հ՚անոնց աղաղակը Աստուծոյ 24 ելաւ ։ Եւ Աստուած Ո՚անոնց հե՚ ծուքիւնը լսեց . ու Աստուած Հ՚յիշեց Հի՚ր ուխտը՝ որ Աբրահա՚ մին , Իսահակին ու Ցակոբին հետ 25 ըրէր Եր ։ Եւ Աստուած Ի՚նայեցաւ Իսրայէլի որդւոցը վրայ , ու Աստուած Ո՚գիտցաւ Ա՚նոնց վի՚ճակը ։

ԳԼ · Գ

1 Մովսէս իր Ցոթոր աներին հօտը կ՚արածէ ։ 2 Ա՚յրուող մորենին մէջ Աստուած կ՚երեւնայ Մովսէսին , 9 ու զանիկայ Եգիպտոս կը խրկէ Իսրայէլը փրկելու ։ 14 Աստուծոյ անունը , 15 և իր պատգամը Իսրայէլացւոց խրկուած ։

1 Հ՚ու Մովսէս՝ Ո՚ր Մադիամու՚ քուրմին իր Ցոթոր աներին հօտը կ՚արա՚ ծէը . ու հօտը անապատին ետին քշելով՝ Բ Աստուծոյ լեռը՝ Քորէբ 2 հասաւ ։ Եւ Ֆ Ցէրոջը հրեշտակը կրակի բոցով մորենին մէջէն երե՚ ցաւ անոր . և անիկայ տեսաւ որ ահա՚ մորենին կրակով կը վառէր , 3 բայց՚ մորենին չէր սպառէր ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Հիմա դառնամ ու աս Տ՚մեծ տեսարանը տեսնեմ՝ թէ 4 ինչո՚ւ համար մորենին չ՚այրիր ։ Եւ երբ Ցէրը տեսաւ որ անիկայ տես՚ նելու դարձաւ , Աստուած Ի՚մորե՚ նիին մէջէն կանչեց անոր ու ըսաւ , Մովսէ՛ս՝ Մովսէս . և անիկայ ըսաւ , 5 Ա՚հա հա՚ ե՚մ ։ Եւ Ա՚ստուած ըսաւ , Հոս մի՛ մօտենար . Հ՚կօշիկներդ հա՚ նէ՛ քու ոտքերէդ , ի՚նչու որ ան տեղը՝ որուն վրայ դուն կայներ ես , 6 սուրբ երկիր է ։ Նաև ըսաւ Ա՚նոր , Ի՚ես եմ քու հօրդ Աստուածը՝ Աբրահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը ու Ցակոբին Աստուածը . և Մովսէս իր երեսը պահեց , ի՚նչու որ Ը Աստուծոյ նայելու վախ՚ ցաւ ։

7 Եւ Ցէրը ըսաւ , Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչարանքը յի՚ներաւ տեսայ . և Բ դործավարնե՚ րուն պատճառաւը Ի՚անոնց վէրջա՚՚ ՚ն՚ աղաղակը լսեցի . ի՚նչու որ Ի՚անոնց ներքին ցաւերը դիտեմ . 8 Եւ զանոնք Եգիպտացւոց ձեռքէն Հ՚ազատելու , ու զանոնք ան երկրէն Է՚մէկ աղէկ ու լայնարձակ երկիր մը՝ Ի՚կաթ ու մեղր բղխող երկիր մը՝ Ի՚քանանացւոց ու Հետացւոց և Ա՚մորհացւոց ու Փերեզացւոց և Խևացւոց ու Ցերուսացւոց տեղը 9 Հանելու Հ՚իջայ ։ Եւ ահա՚ հիմա Ի՚սրայէլի որդւոցը աղաղակը ինծի՚ հասած է . ու Ը Եգիպտացիներուն անոնց բրած հարստահարութի՚ւնն 10 ալ տեսայ ։ Ֆ Ուստի եկուր հիմա՚ քեզ Փարաւոնին խրկեմ , և իմ՚ ժողովուրդս Իսրայէլի որդիքը Ե՚ 11 գիպտոսէն հանես ։ Եւ Մովսէս ըսաւ Աստուծոյ , ՛ Ես ո՞վ եմ՝ որ Փարաւոնին երթամ , ու Իսրայէլի 12 որդիքը Եգիպտոսէն հանեմ ։ Եւ ըսաւ , ՛ Անշուշտ ես քեզի հետ պի՚ տի ըլլամ . և ասիկա քեզի նշան՝ որ ես քեզ խրկեր եմ . երբոր ժո՚ ղովուրդը Եգիպտոսէն հանես , աս լեռանը վրայ պիտի պաշտէք ԶԱ՚ստուած ։

13 Եւ Մովսէս ըսաւ Աստուծոյ , Ա՚հա ես կ՚երթամ Իսրայէլի որդւո՚ ցը ու կ՚ըսեմ անոնց , Ձեր հայրե՚ րուն Աստուածը իս ձեզի խրկեց . և Բ՚ըսեն ինծի թէ Ի՞նչ է ա՚ նոր անունը , Ի՞նչ ըսեմ անոնց ։ 14 Եւ Աստուած ըսաւ Մովսէսին , Ես եմ ՈՐ Ի՚ՆՉ ։ Եւ ըսաւ , Ա՚յսպէս պիտի ըսես Իսրայէլի որդւոցը . Ի՚ս 15 ՈՐ Ի՚ՆՉ խրկեց ձեզի ։ Եւ դար՚ ձեալ Աստուած ըսաւ Մովսէսին , Ա՚նոնց պիտի ըսես Իսրայէլի որդւո՚ ցը . Ձեր հայրերուն Ե՚հովայ Ա՚ստուածը՝ Աբրահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը ու Ցակոբին Աստուածը իս ձեզի խրկեց . Հ՚իմ ա՚ նունս յաւիտեան աս է , և ազգէ 16 ազգ իմ յիշատակս աս է ։ Գնա՚ Ի՚սրայէլի ծերերը ժկտեղ ժողվէ , ու ըսէ անոնց , Ձեր հայրերուն Ե՚ հովայ Աստուածը՝ Աբրահամին , Ի՚ սահակին ու Ցակոբին Աստուածը երեւցաւ ինծի՝ ըսելով , Աբդարև Հ՚այցելութի՚ւն ըրի ձեզի , ու Ե՚ դիպտոսի մէջ ձեր քաշածը տե՚՚ ՚ՙ . 17 Եւ ըսի որ Ղ ձեզ Եգիպտոսի չար՚ չարանքէն՝ դէպ Ի՚ քանանացւոց ու Հետացւոց և Ա՚մորհացւոց ու Փերեզացւոց և Խևացւոց ու Ցե՚ րուսացւոց երկիրը՝ կաթ ու մեղր 18 բղխող երկիրը Հ՚անեմ ։ Եւ Հա՚ նոնք քու ձայնիդ մտիկ պիտի ը՚ նեն . և Ո՚դուն ու Իսրայէլի ծե՚ րերը Եգիպտոսի թագաւորին պի՚ տի մտնէք , ու ըսէք անոր , Եբ՚ րայեցւոց Աստուածը Ե՚հովան Ո՚մ՚ զի Հանդիպեցաւ . և հիմա կ՚աղա՚ չենք՝ իրէք օրուան ճամբայ եր՚

Ն · Ք · Ղ · 1491

Է Ա Ի · ժբ · 21 ։ Գ Լ · բ · 25 ։ Լ Գ Լ · գ · 6 ։ 8 ։ ժբ · 15 ։ Ի բ Օ Ր · ա · 25 ։ բ · 7 ։ 8 ։ 9 ։ Ծ Հ Ր 17 ։ Գ Լ ժգ · 5 ։ լդ · 3 ։ Թու · ժգ · 27 ։ բ Օ Ր · իգ · 9 ։ 15 ։ Եբեմ · ժա · 5 ։ լբ · 22 ։ Եզեկ · ի · 6 ։ Ն Ա Ի · ժե · 18—21 ։ Հ Ա Ի · ժա · 5 · 7 ։ ժբ · 21 ։ ե · 24 ։ յ Գ Լ · բ · 23 ։ Ղ Գ Լ · ա · 11 ։ 13 ։ 14 ։ 22 ։ ֆ Սաղ · ճե · 26 ։ Մ Ի բ · դ · 4 ։ ՛ Տ ե ս գ Լ · դ · 12 ։ աթագ · ժբ · 18 ։ Ես · դ · 5 ։ 8 ։ Ե · բեմ · ա · 6 ։ յ Ա Ի · լ · 3 ։ բ Օ Ր · լ · 23 ։ Ցես · ա · 5 ։ Հ ու վ · բ · 31 ։ Ն Գ Լ · դ · 3 ։ Ց ո Ն · բ · 58 ։ բ Օ Ր · ա · 20 ։ Եբբ · ժգ · 8 ։ Ցայտ · ա · 4 ։

Լ Սաղ · ճլե · 13 ։ Ով · ժբ · 5 ։

- Գ Լ · դ · 29 ։ Լ Ա Ի · ե · 24 ։ Գ Լ · բ · 25 ։ դ · 31 ։ Ղ ու · ա · 68 ։ Ղ Ա Ի · ժե · 14 · 16 ։ Հ Ր 8 ։

Լ Գ Լ · դ · 31 ։

- Գ Լ · ե · 1 · 3 ։

- Թու · իգ · 3 · 4 · 15 · 16 ։

Ն · ք · ՂԲ · 1491

ՂԳԼ · ե · 2 ։ ե · 4 ։ * կ—՛ եթէ ոչ ։ ՚ԳԼ · գ · 6 ։ ե · 5 ։ Թ · 15 ։ ՛ԳԼ · է · 3 ։ ժա · 9 ։ ԲՕր · գ · 22 ։ Նէեմ · Թ · 10 ։ Սաղ · ճե · 27 ։ ճլե · 9 ։ Երեմ · լբ · 20 ։ Գոր · է · 36 ։ Տես գԼ · ե—ժգ ։ ՁԳԼ · ժբ · 31 ։ —ԳԼ · ժա · 3 ։ ժբ · 36 ։ Սաղ · ճգ · 46 ։ Առակ · ժգ · 7 ։ ՛՛Ջե · ժե · 14 ։ ԳԼ · ժա · 2 ։ ժբ · 35 ։ 36 ։ ՛Ցոր · իէ · 17 ։ Առակ · ժգ · 22 ։ եզեկ · լԹ · 10 ։

թանք դեպ 'ի անապատը , որ մեր Եհովայ Աստուծոյն զոհ մատուցա-
19 նենք ։ Եւ ես գիտեմ որ Եգիպտոսի թագաւորը Վպիտի չթողու ձեզ որ երթաք , *ոչ ալ" զօրաւոր
20 ձեռքով ։ Եւ ես ՚ձեռքս պիտի երկրնցրնեմ ու պիտի զարնեմ Եգիպտոսը ՛իմ ամէն հրաշքներովս՝ որ անոր միջը պիտի ընեմ . և ետքն կէ եղբը ձեզ պիտի թողու որ եր-
21 թաք ։ Եւ —ես ժողովուրդին շնորհք պիտի տամ Եգիպտացւոց առջևը . ու երբոր ելլեք , դատարկ
22 պիտի չելլեք . ՛Հապա ամէն կնիկ իր դրացիէն ու իր տանը միջ բնակող կնիկէն արծաթեղէն զարդեր ու ոսկեղէն զարդեր ու հանդերձներ պիտի խնդրէ , և —ես ձեր որդիներուն ու աղջիկներուն վրայ պիտի դնէք . ու ՛Եգիպտոսը պիտի կողոպտեք ։

ԳԼ · Դ

1 Մովսէսին գաւազանը օձ կ'ըլլայ · 6 իր ձեռքը բորոտ կ'ըլլայ ։ 10 Մովսէս ան գործին համար չուզեր Եգիպտոս երթալ ։ 14 Աստուած Ահարոնը անոր օգնական կու տայ ։ 18 Մովսէս կը դառնայ իր ցոթոր աներէն ։ 21 Փարաւոնին խրկուած Աստուծոյ պատգամը ։ 24 Սպիտիօրան իր որդին կը թլփատէ ։ 27 Ահարոն Մովսէսը դիմաւորելու կը խրկուի ։ 31 Ժողովուրդը ասոնց կը հաւատան ։

1 Եւ Մովսէս պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Բայց ահա անոնք ինծի պիտի չհաւատան , ոչ ալ իմ ձայնիս մտիկ պիտի ընեն . քանզի պիտի ըսեն թէ Տէրը քեզի չերեւցաւ ։
2 Եւ Տէրը ըսաւ անոր , Ատ քու ձեռքիդ ի՞նչ է . և անիկայ ըսաւ ,
3 —Գաւազան ։ Եւ ըսաւ —որ , Գեայն ձգէ ան . և անիկայ գետինը ձգեց , ու օձ եղաւ . և Մովսէս ա-
4 նոր առջևէն փախաւ ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ձեռքդ երկնցուր ու պոչէն բռնէ . և անիկայ իր ձեռքը երկընցուց ու զանիկայ բռնեց , և գաւազան եղաւ իր ձեռ-
5 քին մէջ . Որ ՛հաւատան՝ ՛թէ իրենց Հայրերուն Տէր Աստուածը՝ Աբրահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը ու Յակոբին Աստուածը երեւցաւ քեզի ։
6 Եւ Տէրը դարձեալ ըսաւ անոր , Հիմա քու ձեռքդ ծոցդ դիր . ու անիկայ իր ձեռքը ծոցը դրաւ . և երբոր դուրս հանեց , ահա իր ձեռքը ՛ձիւնի պէս ճերմակ բորոտ եղաւ ։
7 Եւ Տէրը ըսաւ , Ձեռքդ նորէն ծոցդ դիր . և անիկայ նորէն իր ձեռքը ծոցը դրաւ , և երբոր ծոցէն հանեց , ահա Ինորէն իր —ն
8 մարմինին պէս եղաւ ։ Եւ ըլլայ որ՝ եթէ քեզի չհաւատան , ու առջի նշանին ձայնին մտիկ չընեն , ետքի նշանին ձայնին պիտի հաւատան ։
9 Իսկ թէ որ ասոնց երկու նշաններուն ալ չհաւատան , ու քու ձայնիդ ալ մտիկ չընեն , գետին ջուրէն առ , ու ցամաքի վրայ արիւն պիտի ըլլայ ։
10 Եւ Մովսէս ըսաւ Տէրոջը , Ո՛հ , Տէր իմ , ես ճարտարախօս չեմ , ոչ երէկուընէ ու միկալ օրուընէ , ոչ ալ ծառայիդ հետ խօսելէդ ետև . հապա ես ծանրախօս ու ծանրալեզու եմ ։ Տէրը ըսաւ ա-
11 նոր , Ո՞վ տուաւ մարդուն բերան . կամ ո՞վ երաւ համրը կամ խուլը՝ կամ աչք ունեցողը կամ կոյրը . չէ՞
12 որ ես Տէրս ։ Ուստի գնա հիմա , ու ես քու բերնիդ հետ պիտի ըլլամ , և քեզի պիտի սորվեցընեմ
13 ինչ որ պիտի խօսիս ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ո՛հ , Տէր իմ , ՛կ'աղաչեմ՝ —ղրկէ որու ձեռքով խրկել
14 կ'ուզես՝ խրկէ ։ Եւ Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ Մովսէսին դէմ , ու ըսաւ , Ղեւտացի Ահարոնը քու եղբայրդ չէ՞ . ես գիտեմ որ անիկայ ճարտարախօս է . նաև ահա ՛անիկայ քեզ դիմաւորելու պիտի ելլէ , և քեզ տեսածին պէս իր
15 սրտին մէջ պիտի ուրախանայ ։ Եւ դուն Լիսօսէ անոր , ու Ինոր բերանը խօսքեր դիր . և ես քու բերնիդ ու անոր բերնին հետ պիտի ըլլամ , ու ՛ձեզի պիտի սորվեցընեմ
16 ինչ որ պիտի ընէք ։ Եւ քու տեղդ անիկայ Թող խօսի ժողովուրդին . և անիկայ քեզի բերնի տեղ ըլլայ , ու ՛դուն անոր Աստուծոյ տեղ ըլ-
17 լաս ։ Եւ հաս գաւազանը ձեռքդ առ , որ անով նշանները ընես ։
18 Եւ Մովսէս գնաց ու իր ցոթոր աներին դարձաւ , ու ըսաւ անոր , Հիմա երթամ , ու Եգիպտոսի մէջ եղող եղբայրներուս դառնամ , և նայիմ թէ տակաւին ողջ են ասնոնք . ու ցոթոր ըսաւ Մովսէսին ,
19 Գնա խաղաղութեամբ ։ Եւ Տէրը Մադիամին մէջ ըսաւ Մովսէսին , Գնա՝ Եգիպտոս դարձիր . ինչու որ քու կեանքդ փնտռող բոլոր մար-
20 դիկը մեռան ։ Եւ Մովսէս իր կնիկը ու իր որդիները առաւ , և իշու վրայ հեծցուց զանոնք , ու Եգիպտոսի երկիրը դարձաւ . և Մովսէս ՂԱստուծոյ գաւազանը իր ձեռ-
21 քը առաւ ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Երբոր դառնաս՝ Եգիպտոս երթաս , նայէ որ Փարաւոնին առջևը բոլոր ՛հրաշքները ընես , որոնք քու ձեռքդ դրի . և ՛ես ա-
22 նոր սիրտը պիտի պնդացընեմ , ու Ժողովուրդը պիտի չթողու ։ Եւ ըսես Փարաւոնին , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . ՛Իսրայէլը իմ որդիս՝ Նիմ

Ն · ք · ՂԲ · 1491

ՂԳԼ · է · 19 ։

Է ԳԼ · գ · 12 ։ Երեմ · ա · 6 ։ ԷՍաղ · ղէ · 9 ։

Ի ես · ե · 4 ։ Երեմ · ա · 9 ։ Մատ · ժ · 19 ։ Մար · ժգ · 11 ։ Ղու · ժբ · 11 , 12 ։ իա · 14 , 15 ։ ՛Տես Ցոփն · ա · 3 ։

Ի Հմր 27 ։ ա Թագ · ժ · 2 , 3 , 5 ։

Լ ԳԼ · է · 1 , 2 ։ Է Թու · իբ · 38 ։ իգ · 5 , 12 , 16 ։ բ Օր · ժբ · 18 ։ Ես · ծա · 16 ։ Երեմ · ա · 9 ։

՛Բ Օր · է · 31 ։

Ի ԳԼ · է · 1 ։ ժբ · 19 ։

Հ Հմր 2 ։

Յ ԳԼ · բ · 15 , 23 ։ Մատ · բ · 20 ։ ՂԳԼ · ժէ · 9 ։ Թու · ի · 8 , 9 ։

Ճ ԳԼ · գ · 20 ։

Ո ԳԼ · է · 3 , 13 ։ Թ · 12 , 35 ։ ժ · 1 ։ ժգ · 8 ։ բ Օր · բ · 30 ։ Ցես · ժա · 20 ։ Ես · կգ · 17 ։ Ցօն · ժբ · 40 ։ Հռով · Թ · 18 ։

Յ Ով · ժա · 1 ։ Հռով · Թ · 4 ։ բ Կոր · գ · 18 ։

Ն Երեմ · լա · 9 ։ Ցակ · ա · 18 ։

Ն·Ք·ԶՓ· 1491

23 անդրանիկս է : Եւ քեզի կ'ըսեմ , Ի՛մ որդիս Թող տուր՝ որ իս պաշտէ . բայց թէ որ անիկայ Թող տալ չուզես , ահա ես քու որդիդ՝ Հանգուցանե՛մ քու անդրանիկդ կ'ըսպաննե՛մ :

ԼԳԼ·ԺԱ·5· ԺԲ·29·

24 Եւ եղաւ որ ճամբան իջած տեղը՝ Տէրը ⁻անոր պատահեցաւ , և ուզեց

⁻ԹՈՒ·ԻԲ· 22·

25 Հպաննել զանիկայ : Ուստի Սեպփորա Դսուր քար մը առաւ , ու իր որդւոյն անթլփատութիւնը թլփատեց , և անոր ոտքերուն ձգեց , ու ըսաւ , Իրաւցընէ դուն ինծի ա-

ԵՆԳ· ԺԷ· 14·

ԴԳԵՍ·Ե·2, 3·

26 րիւնոտ էրիկ մըն ես : Այսպէս Տէրէ Թող տուաւ զանիկա . անատենը թլփատութեանը համար Սեպփորա ըսաւ , Արիւնոտ էրիկ մըն ես :

27 Եւ Տէրը ըսաւ Ահարոնին , Գնա անապատը Մովսէսը դիմաւորելու . և անիկայ գնաց , ու ⁻Աստուծոյ լեռանը վրայ պատահեցաւ

Հ ՀԺԲ 14·

28 անոր , և համբուրեց զանիկայ : Եւ Մովսէս ⁻պատմեց Ահարոնին՝ Տէրոջը բոլոր խօսքերը որ խրկեց զինքը , և բոլոր Հնշանները որ իրեն պատուիրեց :

⁻ՀԺԲ 15, 16·

Հ ՀԺԲ 8, 9·

29 Եւ Մովսէս ու Ահարոն ⁻գացին , ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ծերերը

⁻ԳԼ·Դ· 16·

30 Ժողվեցին : Եւ Ահարոն Տէրոջը Մովսէսին ըսած բոլոր խօսքերը զրուցեց անոնց . ու ժողովուրդին

Բ ՀԺԲ 16·

31 առջևը նշանները ըրաւ : Եւ ժողովուրդը ⁻հաւատաց . և երբոր լսեցին թէ Տէրը ⁻այցելութիւն ըրած է Իսրայէլի որդւոցը , և թէ անոնց ⁺վշտ Հնեղութիւններուն նայած է , ⁺խոնարհեցան ու երկրպագութիւն ըրին :

Ⴃ·Ա·3·ԳԼ·Դ·18· ՀԺԲ 8, 9·
⁻ԳԼ·Դ·16·
⁺ԳԼ·Բ·25· Դ·7·
⁺ԵՆ·ԽԴ· 26·ԳԼ·ԺԲ· 27·Ա ՄՆ· ԽԹ·20·

ԳԼ·Ե

1 Փարաւոն կը յանդիմանէ Մովսէսը ու Ահարոնը՝ իրենց ըրած պատգամին համար , 5 ու Իսրայէլացւոց գործերը կը ծանրացընէ , 15 և անոնց գանգատը կը մերժէ : 20 Ուստի Իսրայէլացիք կը գանգատին Մովսէսէն ու Ահարոնէն : 22 Մովսէս ալ Աստուծոյ կ'աղաղակէ :

1 Ետքը Մովսէս ու Ահարոն Փարաւոնին մտան ու ըսին , Իսրայէլին Հեովայ Աստուածը այսպէս կ'ըսէ , Ի՛մ ժողովուրդս Թող տուր որ անապատին մէջ ինծի

2 ⁻տօնախմբութիւն ընեն : Եւ Փարաւոն ըսաւ , Ի՞նչ է Հեովան ո՛վ է , որ անոր խօսքը մտիկ ընելով՝ Իսրայէլը Թող տամ . Հեովան չեմ ճանչնար , և Իսրայէլն ալ չեմ

⁻ԳԼ·Ժ· 9·
Ի Գ ԹԱԳ· ԺԲ· 35· ԳՈՐ· ԻԲ· 15·
⁺ԳԼ·Գ·19·
ՏԳԼ·Գ·18·

3 թողուր : Եւ անոնք ըսին , Տ Եբրայեցւոց Աստուածը մեզի հանդիպեցաւ . հրաման տուր որ իրեք օրուան ճամբայ անապատը երթանք , ու մեր Հեովայ Աստուածոյն զոհ մատուցանենք , որ չըլլայ թէ ժանտախտով կամ սրով մեզի դէմ

4 ելլէ : Եւ Եգիպտոսի թագաւորը

Ն·Ք·ԶՓ· 1491

ըսաւ անոնց , Ո՛վ Մովսէս ու Ահարոն՝ ինչու ժողովուրդը իրենց գործքերէն ետ կը թողուք . Երթա-

Ի ԳԼ·Ա·11·

5 ցէ՛ք աշխատեցէ՛ք : Եւ Փարաւոն ըսաւ , Ահա հիմա երկրին ժողովուրդը շատ է , ու դուք կը հանդրստացընէ՛ք զանոնք իրենց գործքերնէն :

ՂԳԼ·Ա·7, 9·

6 Եւ Փարաւոն ան օրը ժողովուրդին Երգործավարներուն ու անոնց վերակացուներուն հրամայեց՝ ըսե-

Ի ԳԼ·Ա·11·

7 լով , Երէկուան ու միկալ օրուան պէս՝ ալ միւմէն ալ ժողովուրդին չարդ մի՛ տաք աղիւս շինելու համար . Թող իրենք երթան ու իրենց

8 չարդ ժողվեն : Եւ աղիւսներուն սակը՝ ինչպէս որ առաջ կը շինէին , անոնց վրայ դրէ՛ք , անոնք մի՛ պակսեցընէ՛ք . ինչու որ ծոյլ են , ⁻անոր համար կը պոռան՝ ըսելով , Երթանք՝ մեր Աստուծոյն զոհ մա-

9 տուցանենք : Թող գործը աս մարդոցը վրայ ծանրանայ , որ անով աշխատին , ու փուճ խօսքերու մի-

10 տիկ չընեն : Եւ ժողովուրդին գործավարները ու վերակացուները ելան , և ժողովուրդին խօսեցան՝ ըսելով , Փարաւոն ասանկ կ'ըսէ .

11 Ես ձեզի չարդ չեմ տար . Դուք գացէ՛ք , ձեզի չարդ առէ՛ք՝ ուր տեղ որ կրնաք գտնել . բայց ձեր գործէն բան մը պիտի չպակսի :

12 Այսպէս ժողովուրդը Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ ցրուեցան՝ չարդի տեղ խազան ժողվելու համար :

13 Եւ գործավարները կը ստիպէին ⁻անոնց՝ ըսելով , Ձեր ամէն օրուան գործը լմընցուցէ՛ք , ինչպէս երբ որ

14 չարդ ունէիք : Եւ Փարաւոնին գործավարները Իսրայէլի որդւոցը վրայ իրենց դրած վերակացուները ծեծեցին , ու ըսին , Ձեր վրայ դրուած աղիւսներուն սակը երէկ ու այսօր ինչու չլմընցուցիք առ-

15 ջինին պէս : Եւ Իսրայէլի որդւոցը վերակացուները եկան ու Փարաւոնին բողոքեցին՝ ըսելով , Ինչու քու ծա-

16 ռաներուդ ասանկ կ'ընես : Քու ծառաներուդ չարդ չեն տար , ու մեզի կ'ըսեն թէ Աղիւսներ շինեցէ՛ք . և ահա քու ծառաներդ ծեծ կերան , ու չանցանքը քու ժողո-

17 վուրդիդն է : Եւ անիկայ ըսաւ , Ծոյլ էք դուք՝ ծոյլ . անոր համար կ'ըսէք թէ երթանք՝ Տէրոջը

18 զոհ մատուցանենք : Ուստի գացէ՛ք հիմա բանեցէ՛ք , ու ձեզի չարդ պիտի չտրուի , բայց աղիւս-

19 ներուն սակը պիտի տաք : Եւ Իսրայէլի որդւոցը վերակացուները ինքզինքնին փորձանքի մէջ տեսան , երբոր ըսուեցաւ Թէ Ամէն

ն · ք · գ · 1491

ը Գլ · ղ · 9 ։

Ր Ծն · լդ · 30 ։ աԹագ · ժգ · 4 ։ իէ · 12 ։ բԹագ · ժ · 6 ։ ամՆ · ժԹ · 6 ։

օրուան ձեր վրայ դրուած աղիւս-
20 Ներուն Թիւէն չպակսեցընէք ։ Եւ Փարաւոնէն դուրս ելած ատենին՝ հանդիպեցան Մովսէսին ու Ահարոնին , որ կեցենք դիմաւորելու կը
21 սպասէին ։ Ըսին անոնց ։ Տէրը ձեզի նայի ու դատե ։ Ինչու որ Ֆարաւոնի ըրիք մեր հոտը փարաւոնին առջևը , ու անոր ծառաներուն առջևը , մեզ սպաննելու համար անոնց ձեռքը սուր տալով ։
22 Եւ Մովսես Տէրոջը դարձաւ ու ըսաւ ։ Ո՛վ Տէր , ինչո՞ւ աս ժողովուրդը փորձանքի մէջ ձգեցիր ,
23 և իս ինչո՞ւ խրկեցիր ։ Վասն զի քանի որ քու անունովդ Փարաւոնին զրուցելու եկեր եմ , չարիացաւ աս ժողովուրդը փորձանքի մէջ ձգեց ։ ու դուն բնաւ չփրկեցիր քու ժողովուրդդ ։

ԳԼ · Զ

1 Աստուած իր խոստմունքը կը նորոգէ՝ իր Եհովայ անունը յայտնելով ։ 14 Ազգաբանութիւն Ռուբենին , 15 Շմաւոնին , 16 Ղևիին՝ ուսկից որ Մովսես ու Ահարոն եղան ։

1 Ետ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Փարաւոնին ինչ ընելիքս հիմա պիտի տեսնես ։ որ զ՚հզօր ձեռքով պիտի Թողու զանոնք , ու հզօր ձեռքով Բպիտի վռնտե զանոնք
2 իր երկրէն ։ Եւ Աստուած խօսեցաւ Մովսէսին ու ըսաւ անոր ,
3 Ես եմ ԵՀովան ։ Եւ Երբահամին՝ Իսահակին ու Ցակորին Է Ամենակարող Աստուծոյ անունով երևցայ ։ բայց իմ զ ԵՀովայ անունովս
4 անոնց չյայտնուեցայ ։ Ինձս ա-նոնց հետ իմ ուխտս հաստատեցի , Ղոր անոնց տամ Քանանու երկիրը , անոնց օտարութեան երկիրը՝
5 ուր որ պանդխտացան ։ Եւ Իսրսեցի ալ Իսրայէլի որդւոցը հառաչանքը , որ Եգիպտացիները ծառայեցուցին ։ ու իմ ուխտս յիշեցի ։
6 Անոր համար Իսրայէլի որդւոցը ըսէ , Ես եմ ԵՀովան ։ և Ես ձեզ Եգիպտացւոց ծանր գործքերուն տակէն պիտի հանեմ , ու ձեզ անոնց ծառայութենէն պիտի ազատեմ , և Բձեզ երկընցած բազուկով ու մեծ դատաստաններով
7 պիտի փրկեմ ։ Եւ Ես ձեզ ինձի ժողովուրդ պիտի առնեմ , ու Ես ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ ։ և պիտի գիտնաք որ ձեզ Է Եգիպտացւոց ծանր գործքերուն տակէն հանող Տէրը՝ ձեր Աստուածը ես եմ ։
8 Եւ ձեզ ան երկիրը պիտի տանիմ , որն որ Երբահամին՝ Իսահակին ու Ցակորին տալու Բ* երդում ըրի՛ , ու ան ձեզի ժառանգութիւն ըլլալու
9 պիտի տամ ։ Ես եմ Տէրը ։ Եւ Մովսես Իսրայէլի որդւոցը ասանկ

զրուցեց ։ Բայց անոնք հոգիի նեղութենէն ու գործին ծանրութենէն մտիկ չըրին Մովսէսին ։
10 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
11 սելով , Մտիր՝ խօսէ Եգիպտոսի Փարաւոն Թագաւորին՝ որ Իսրայէլի որդիքը իր երկրէն արձակէ ։
12 Եւ Մովսես խօսեցաւ Տէրոջը առջևը՝ ըսելով , Ահա Իսրայէլի որդիքը հինձի մտիկ չըրին , հապա Փարաւոն ինձի ինչպես մտիկ պիտի ընէ . որ Ես †ծանրալեզու եմ ։
13 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին , ու հրաման ըրաւ անոնց՝ որ Իսրայէլի որդւոցը ու Եգիպտոսի Փարաւոն Թագաւորին Էրներ , Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար ։
14 Անոնց հայրերուն տուներուն գլուխները ասոնք են . Հսրայէլին անդրանկանը Ռուբենին որդիքը՝ Ենովք , Փաղղուս , Եսրոն և Քարմի . ասոնք են Ռուբենին տոհմերը ։
15 Եւ Շմաւոնին որդիքը՝ Ցամուէլ , Ցամին , Ոհադ , Ցաքին , Սահաւ , և Քանանացի կնկանը որդին Սաւուղ . ասոնք են Շմաւոնին տոհ-
16 մերը ։ Եւ Ղևիին որդւոցը անուններուն իրենց ծնունդներուն համեմատ ասոնք են . Գերսոն , Կահաթ և Մերարի ։ Եւ Ղևիին կենացը տարիները հարիւր երեսուն-
17 եւեօթը տարի եղան ։ Գերսոնին որդիքը իրենց տոհմերուն համ-
18 մատ՝ Ղոբենի ու Սեմէի էին ։ Եւ Կահաթին որդիքը՝ Ամրամ , Իսհար , Քեբրոն ու Ոզիէլ ։ Եւ Կահաթին կենացը տարիները հարիւր
19 երեսունուիներք տարի եղան ։ Եւ Մերարիին որդիքը՝ Մոողի ու Մուսի . Ղևիին տոհմերը իրենց ծնունդներուն համեմատ ասոնք են ։
20 Եւ Ամրամ իր հօրաքոյրը Ցոբաբեդը իրեն կնիկ առաւ , որ ծնաւ իրեն Ահարոնը ու Մովսէսը ։ Եւ Ամրամին կենացը տարիները հարիւր
21 երեսունուեօթը տարի եղան ։ Եւ Իսհարին որդիքը՝ Կորխ , Նա-
22 փեկ և Զեբդի ։ Եւ Ոզիելին որդիքը՝ Միսայէլ , Եղիսափան և
23 Սեթրի ։ Եւ Ահարոն իրեն կնիկ առաւ Ամինադաբին աղջիկը՝ Նասոնին քոյրը Եղիսաբեթը , և ծնաւ իրեն Նադաբը ու Աբիհուդը , Եղե-
24 ազարը ու Իթամարը ։ Եւ Կորխին որդիքը՝ Ասիր , Եղկանա և Աբիասաֆ . ասոնք են Կորխեցւոց տոհ-
25 մերը ։ Եւ Ահարոնի որդին Եղիազար Փուտիելի աղջիկներէն իրեն կնիկ առաւ . և Ես ծնաւ իրեն Փենէհէսը . ասոնք են Ղևտացւոց հայրերուն գլուխները իրենց տոհմերուն համեմատ ։

ն · ք · գ · 1491

Ի Գլ · ե · 21 ։

Հ Ելմր 9 ։

Յ Ելմր 30 ։ Գլ · գ · 10 ։ Եբնմ · ա · 6 ։ † Եբր · անթլփատ պակասներով

Ը Ծն · Ելխ · 9 ։ Ա Ելմր · 6 ։ Ղ Ծն · Ելխ · 5 ։ Ա Մն · բ · 10 ։ Մատ · ա · 4 ։

— Գլ · գ · 19 ։
Բ Գլ · ժա · 1 ։ ժբ · 31 ։ 33 ։ 39 ։
Գ Ծն · ժէ · 1 ։ լե · 11 ։ խբ · 3 ։
Դ Գլ · գ · 14 ։ Սաղ · կբ · 4 ։ Ձդ · 18 ։ Ցօհ · բ · 58 ։ Ցայտ · ա · 4 ։
Ե Ծն · ժե · 18 ։ ժէ · 4 ։ 7 ։
Զ Ծն · ժէ · 8 ։ իբ · 4 ։
Է Գլ · բ · 24 ։
Ը Ելմր 2 ։ 8 ։ 29 ։
Թ Գլ · գ · 17 ։ է · 4 ։ բ Օր · իզ · 8 ։ Սաղ · ձա · 6 ։ ՃԼԶ · 11 · 12 ։
Ժ Գլ · ժե · 13 ։ բ Օր · է · 8 ։ ամՆ · ժէ · 21 ։ Նէեմ · ա · 10 ։
Ի բ Օր · գ · 20 ։ է · 6 ։ ժգ · 2 ։ իզ · 18 ։ բԹագ · է · 24 ։
Լ Ծն · ժէ · 7 ։ 8 ։ Գլ · իԹ · 45 ։ 46 ։ բ Օր · իԹ · 13 ։ Ցայտ · իա · 7 ։
Խ Գլ · ե · 4 ։ 5 ։ Սաղ · ձա · 6
Ծ Ծն · ժե · 18 ։ իզ · 3 ։ իբ · 13 ։ լե · 12 ։
*Եբր. ձեռքս վեր վերցուցի · ակս Ծն · ժգ · 22 ։ բ Օր · լբ · 40 ։

26 Ասոնք են այն Ահարոնը ու Մովսէ-
սը՝ որոնց ըսաւ Տէրը, Իսրայէլի
որդիքը իրենց զօրքերովը Եգիպ-
27 տոսի երկրէն հանեցէք ։ Իսրայէլի
որդիքը Եգիպտոսէն հանելու հա-
մար՝ Եգիպտոսի Փարաւոն թա-
գաւորին խօսողները ասոնք են. աս
Մովսէսը ու Ահարոնը ։
28 Եւ այն օրը որ Տէրը խօսեցաւ
Մովսէսին՝ Եգիպտոսի երկրին մէջ,
29 Ան ատենը Տէրը Մովսէսին զրուցեց
ըսելով, Ես եմ Եհովան. ամէն
ինչ որ քեզի կ'ըսեմ, Եգիպտոսի
30 Փարաւոն թագաւորին խօսէ ։ Եւ
Մովսէս Տէրոջը առջեւը ըսաւ, Ահա
ես ծանրալեզու եմ, ու Փա-
րաւոն ի՞նչպէս մտիկ պիտի ընէ
ինծի ։

ԳԼ. Է

1 Աստուած կը քաջալերէ Մովսէսը որ համար-
ձակ Փարաւոնին առջեւը ելլէ ։ 7 Մովսէսին
տարիքը ։ 8 Անոր գաւազանը օձ կ'ըլլայ ։ 11
Մոգերն ալ նոյն բանը կ'ընեն ։ 13 Փարա-
ւոնին սիրտը կը կարծրանայ ։ 19 Գետին
ջուրը արիւն կը դառնայ ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Նայէ,
քեզ Փարաւոնին աստուած
ըրի, ու քու եղբայրդ Ահարոնը
2 քու մարգարէդ ըլլայ. Դուն
խօսիս այն ամէնը՝ որ քեզի կը
հրամայեմ, և քու եղբայրդ Ահա-
րոն թող խօսի Փարաւոնին՝
որ Իսրայէլի որդիքը իր երկրէն
3 արձակէ ։ Եւ ես Փարաւոնին սիր-
տը պիտի խստացընեմ, ու իմ
նշաններս և հրաշքներս Եգիպտո-
սի երկրին մէջ պիտի շատցընեմ ։
4 Եւ Փարաւոն ձեզի մտիկ պիտի չը-
նէ. ու ես իմ ձեռքս Եգիպտոսի
վրայ պիտի ձգեմ, և իմ զօրքերս՝
իմ ժողովուրդս Իսրայէլի որդիքը
մեծ դատաստաններով պիտի հա-
5 նեմ Եգիպտոսի երկրէն ։ Եւ երբ-
որ իմ ձեռքս Եգիպտոսի վրայ եր-
կընցընեմ՝ ու Իսրայէլի որդիքը ա-
նոնց մէջէն հանեմ, պիտի գիտնան
Եգիպտացիք թէ ես եմ Տէրը ։
6 Եւ Մովսէս ու Ահարոն Տէրոջը ի-
րենց պատուիրածին պէս ըրին. ա-
7 նանկ ըրին ։ Եւ Մովսէս ութսուն
տարեկան էր, ու Ահարոն ութ-
սունուերեք տարեկան էր, երբոր
Փարաւոնին հետ խօսեցան ։
8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
9 Ահարոնին՝ ըսելով, Երբոր Փարա-
ւոն ձեզի խօսի ու ըսէ, Ձեզի
համար հրաշք ցուցուցէք. այն ա-
տենը Ահարոնին ըսես թէ Գա-
ւազանդ առ, ու Փարաւոնին առ-
ջե՛ւը նետէ. և անիկայ վիշապ պիտի
10 ըլլայ ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն
մտան Փարաւոնին՝ ու Տէրոջը
պատուիրածին պէս ըրին. և Ահա-
րոն իր գաւազանը նետեց Փարաւո-
նին առջեւը ու անոր ծառաներուն
11 առջեւը, և վիշապ եղաւ ։ Եւ Փա-
րաւոն ալ իմաստունները ու կա-
խարդները կանչեց. և Եգիպտոսի
մոգերը՝ անոնք ալ իրենց կախար-
12 դութիւններովը անանկ ըրին. Եւ
ամէն մէկը իր գաւազանը նետեց,
ու անոնք վիշապներ եղան. բայց
Ահարոնին գաւազանը անոնց գա-
13 ւազանները կլլեց ։ Եւ Փարաւոնին
սիրտը կարծրացաւ, ու անոնց մը-
տիկ չըրաւ, ինչպէս որ Տէրը զը-
րուցեր էր ։
14 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Փա-
րաւոնին սիրտը խստացաւ. ժողո-
15 վուրդը արձակել չուզեր ։ Առ-
տուանց Փարաւոնին գնա. ահա
անիկայ դէպ 'ի ջուրը կ'ելլէ. ու
դուն գետին եզերքը անոր դիմացը
կայնէ, և այն օձ դարձած գաւա-
16 զանը ձեռքդ առ, Ու ըսէ անոր,
Եբրայեցւոց Եհովայ Աստուածը
իս քեզի ղրկեց՝ ըսելով, Արձակէ
իմ ժողովուրդս՝ որ զիս պաշտեն
անապատին մէջ. և ահա մինչև հի-
17 մա մտիկ չըրիր ։ Այսպէս կ'ըսէ
Տէրը, Ասով գիտնաս թէ ես եմ
Տէրը. ահա ես իմ ձեռքս եղած
գաւազանով գետին մէջի ջուրերուն
պիտի զարնեմ, ու արիւն պիտի
18 դառնան. Եւ գետին մէջ եղած
ձուկերը պիտի մեռնին, ու գետը
պիտի հոտի. և Եգիպտացիք պի-
տի զզուին գետէն ջուր խմելու ։
19 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ըսէ
Ահարոնին, Գաւազանդ առ, ու
ձեռքդ երկընցուր Եգիպտացւոց
ջուրերուն վրայ, անոնց առունե-
րուն վրայ, անոնց գետերուն վրայ,
ու անոնց լիճերուն վրայ, և անոնց
բոլոր ջրակուտակներուն վրայ՝ որ
արիւն ըլլան. ու Եգիպտոսի բոլոր
երկրին մէջ՝ փայտէ ու քարէ ա-
մաններուն մէջի ջուրերը արիւն ըլ-
20 լան ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն Տէ-
րոջը պատուիրածին պէս ըրին. և
գաւազանը վերցուց, ու Փարաւո-
նին առջեւը և անոր ծառաներուն
առջեւը գետին մէջի ջուրերուն զար-
կաւ, և գետին մէջի բոլոր ջուրե-
21 րը արիւն դարձան ։ Եւ գետին մէջ
եղած ձուկերը մեռան, ու գետը
հոտեցաւ, և Եգիպտացիք չէին
կրնար գետէն ջուր խմել. ու Եգիպ-
տոսի բոլոր երկրին մէջ արիւն կար ։
22 Եւ Եգիպտոսի մոգերն ալ իրենց
կախարդութիւններովը անանկ ը-
րին. և Փարաւոնին սիրտը կարծ-
րացաւ, ու Տէրոջը ըսածին պէս՝
23 անոնց մտիկ չըրաւ ։ Եւ Փարաւոն
դարձաւ ու իր տունը եկաւ, ու
24 † աս ալ անոր սրտին չդպաւ ։ Եւ
բոլոր Եգիպտացիք գետին բոլոր-

Ն. Ք. ԴՃ. 1491
ա Համր 13 ։
բ Գլ. Է. 4 ։ Ժբ. 17. 51 ։ Թու. ԼԳ. 1 ։
գ Համր 13 ։ Գլ. ԺԲ. 7 ։ ԼԴ. 1 ։ Սաղ. ՃԵ. 20 ։
դ Գլ. Ե. 1, 3 ։ Է. 10 ։
ե Համր 2 ։
զ Համր 11 ։ Գլ. Է. 2 ։
է Համր 12 ։ Գլ. Դ. 10 ։
* Եբր. անթլփատ պռկունքներով

ա Գլ. Դ. 16 ։ Երեմ. Ա. 10 ։
բ Գլ. Դ. 16 ։
գ Գլ. Դ. 15 ։
դ Գլ. Դ. 21 ։
ե Գլ. Դ. 7 ։
զ Գլ. ԺԱ. 9 ։
է Գլ. Ժ. 1 ։ ԺԱ. 9 ։
ը Գլ. Զ. 6 ։
թ Գլ. Դ. 20 ։
ժ Համր 17 ։ Գլ. Ը. 22 ։ ԺԴ. 4, 18 ։ Սաղ. Թ. 16 ։
ի Համր 2 ։
1491
լ Օր. ԽԹ. 5 ։ Լա. 2 ։ ԼԴ. 7 ։ Գոր. Է. 23, 30 ։
խ Եսա. Է. 11 ։ Յով. Բ. 18 ։ Զ. 30 ։
ծ Գլ. Դ. 2, 17 ։
կ Համր 9 ։

Ն. Ք. ԴՃ. 1491
հ Գլ. Դ. 3 ։
ձ Բ Տիմ. Գ. 8 ։
ղ Ծն. Խա. 8 ։
ճ Համր 22 ։ Գլ. Ը. 7, 18 ։
մ Գլ. Դ. 21 ։ Համր 4 ։
յ Գլ. Ը. 15 ։ Ժ. 1, 20, 27 ։
ն Գլ. Դ. 2, 3 ։ Համր 10 ։
շ Գլ. Դ. 18 ։
ո Գլ. Դ. 12, 18 ։ Ե. 1, 3 ։
չ Գլ. Ե. 2 ։ Համր 5 ։
պ Յայտ. ԺԶ. 4, 6 ։
ջ Գլ. Դ. 9 ։
ռ Համր 24 ։
ս Գլ. Ը. 5, 6, 16 ։ Թ. 22 ։ Ժ. 12, 21 ։ ԺԴ. 21, 26 ։
վ Գլ. ԺԷ. 5 ։
տ Սաղ. ՀԸ. 44 ։ ՃԵ. 29 ։
ր Համր 18 ։
ց Համր 11 ։
ւ Համր 8 ։
† Եբր. իր սիրտը աս բանին վրայ չդրաւ ։

Ն. Ք. ԴՔ. 1491

տկքը փորեցին խմելու ջուրի համար. ինչու որ գետին ջուրէն չէին
25 կրնար խմել ։ Եւ Տէրը գետը զարնելէն ետքը՝ եօթը օրը լմնցաւ ։

ԳԼ. Ը

1 Եգիպտոսին վրայ գորտեր կը խրկուին ։ 8 Փարաւոն կ'աղաչէ Մովսէսին ։ 12 Մովսէսն ալ աղօթքով զանոնք կը վերցնէ ։ 16 Ետքը փոշին դէպ 'ի երկինքը կը ցանէ, ու մուն կ'ըլլայ. իսկ մոգերը չեն կրնար նոյնը ընել ։ 20 Շանաճանճին հարուածը ։ 25 Փարաւոն քիչ մը կը համոզուի. 32 սակայն նորէն կը խստանայ ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Փարաւոնին մտիր ու ըսէ անոր, Տէ-
րը այսպէս կ'ըսէ, Արձակէ իմ ժո-
2 ղովուրդս ա որ պաշտեն զիս ։ Եւ թէ
որ բ չուզես արձակել չուզես, ահա
ես քու բոլոր սահմաններդ գ գորտե-
3 րով պիտի զարնեմ ։ Եւ գետը շատ
գորտեր պիտի հանէ, ու անոնք պի-
տի ելլեն, ու քու տանդ՝ և դ անկո-
ղինի սենեակիդ՝ ու անկողինիդ՝ և
քու ծառաներուդ տուներուն՝ և
քու ժողովուրդիդ՝ ու քու թո-
նիրներուդ՝ և խմորի տաշտերուդ
4 մէջ պիտի մտնեն ։ Եւ գորտերը
քու վրադ և ժողովուրդիդ վրայ
ու բոլոր ծառաներուդ վրայ պիտի
ելլեն ։

5 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ա-
հարոնին այսպէս ըսէ, Առուներուն
վրայ՝ գետերուն վրայ՝ ու լիճերուն
վրայ ե ձեռքդ երկընցուր քու գա-
ւազանովդ, ու Եգիպտոսի երկրին
6 վրայ գորտեր հանէ ։ Եւ Ահարոն
երկընցուց իր ձեռքը Եգիպտոսի
ջուրերուն վրայ. և զ գորտերը ե-
լան ու Եգիպտոսի երկիրը ծածկե-
7 ցին ։ է Եւ մոգերն ալ իրենց կա-
խարդութիւններովը անանկ ըրին,
ու Եգիպտոսի երկրին վրայ գորտեր
հանեցին ։

8 Եւ Փարաւոն կանչեց Մովսէսը
ու Ահարոնը և ըսաւ, ը Աղաչե-
ցէք Տէրոջը՝ որ ինծմէ ու իմ ժո-
ղովուրդէս վերցնէ գորտերը, ու
ժողովուրդը պիտի արձակեմ որ
9 Տէրոջը զոհ մատուցանեն ։ Եւ
Մովսէս ըսաւ Փարաւոնին, Ժամանակ
մը որոշէ ինծի, թէ երբ քեզի համար
ու ծառաներուդ համար և ժողո-
վուրդիդ համար աղաչեմ, որ քեզ-
մէ ու քու տուներէդ գորտերը կոր-
սուին, ու միայն գետին մէջը մնան ։
10 Եւ անիկայ ըսաւ, Վաղը ։ Եւ
ինքը ըսաւ, Քու խօսքիդ պէս ըլ-
լայ, որ գիտնաս թէ մեր թ Եհովայ
11 Աստուծոյն պէս մէկը չկայ. Եւ
քեզմէ ու քու տուներէդ՝ և քու
ծառաներէդ ու քու ժողովուրդէդ գորտերը պիտի վերնան. մի-
12 այն գետին մէջը պիտի մնան ։ Եւ
Մովսէս ու Ահարոն Փարաւոնին

քովէն ելան. ու Մովսէս ժ Տէրոջը
աղաղակեց ան գորտերուն համար՝
որ Փարաւոնին վրայ բերեր էր ։
13 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսածին պէս
ըրաւ. ու տուներէն, բակերէն և
14 արտերէն գորտերը մեռան ։ Եւ
դէզ դէզ ժողվեցին զանոնք, ու
15 երկիրը հոտեցաւ ։ Բայց երբոր
Փարաւոն ի հանգստութիւն ըլլալը
տեսաւ, Լիր սիրտը խստացուց, ու
անոնց մտիկ չըրաւ՝ Տէրոջը ըսա-
ծին պէս ։

16 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ըսէ
Ահարոնին, Քու գաւազանդ եր-
կընցուր, ու երկրի հողին զարկ,
որ Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ
17 *մուն ըլլայ ։ Եւ անանկ ըրին.
քանզի Ահարոն իր գաւազանովը իր
ձեռքը երկընցուց, ու երկրի հողին
զարկաւ, և խ մարդոց վրայ ու ա-
նասուններուն վրայ մուն եղաւ.
Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ երկ-
18 րին բոլոր հողը մուն եղաւ ։ Եւ
ծ մոգերն ալ իրենց կախարդու-
թիւններովը այնպէս ըրին՝ որ մու-
ներ հանեն, բայց կ չկրցան. այսպէս
մարդոց ու անասուններուն վրայ
19 մուն եղաւ ։ Եւ մոգերը ըսին Փա-
րաւոնին, Աս հ Աստուծոյ մատն է.
և Փարաւոնին ձ սիրտը կարծրա-
ցաւ, ու անոնց մտիկ չըրաւ Տէ-
րոջը ըսածին պէս ։
20 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, ղ Առ-
տուանց կանուխ ելի՛ր, ու Փարա-
ւոնին առջևը կայնէ. (ահա անի-
կայ դէպ 'ի ջուրը կ'ելլէ.) և ըսէ
անոր, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. ճ Ար-
ձակէ իմ ժողովուրդս որ զիս պաշ-
21 տեն. Հապա թէ որ իմ ժողո-
վուրդս չարձակես, ահա ես քու
վրադ ու քու ծառաներուդ վրայ
և քու ժողովուրդիդ վրայ ու քու
տուներուդ վրայ շանաճանճ պիտի
խրկեմ, և Եգիպտացւոց տուները
շանաճանճով պիտի լեցուին, նաև
ան գետինը՝ որուն վրայ անոնք կը
22 կենան ։ Եւ ան օրը իմ ժողովուր-
դիս բնակած մ Գեսեմի երկիրը պի-
տի որոշեմ, ու հոն շանաճանճ պի-
տի չըլլայ. որ գիտնաս թէ երկրին
23 մէջտեղը ես եմ Տէրը ։ Եւ իմ ժո-
ղովուրդիս ու քու ժողովուրդիդ
մէջ խտրութիւն պիտի դնեմ. վաղը
24 աս նշանը պիտի ըլլայ ։ Եւ Տէրը
այնպէս ըրաւ. ու Փարաւոնին
տանը՝ և անոր ծառաներուն տու-
ներուն՝ ու Եգիպտոսի բոլոր երկ-
րին վրայ յ շատ շանաճանճ եկաւ.
ու շանաճանճին պատճառովը եր-
կիրը աւրուեցաւ ։
25 Եւ Փարաւոն կանչեց Մովսէսը
ու Ահարոնը և ըսաւ, Գացէ՛ք
ձեր Աստուծոյն զոհ մատուցէք

Left margin: ա Գլ. դ. 12. 18. բ Գլ. է. 14. թ. 2. գ Յայտ. ժզ. 13. դ Սաղ. ճե. 30. ե Գլ. է. 19. զ Սաղ. հը. 45. ճե. 30. է Գլ. է. 11. ը Գլ. թ. 28. ժ. 17. Թուոց. իա. 7. գ Թագ. ժգ. 6. Գործ. ը. 24. թ Գլ. թ. 14. բ Օր. լգ. 26. բ Թագ. է. 22. ա Մն. ժէ. 20. Սաղ. կզ. 8. Ես. խզ. 9. Երեմ. ժ. 6, 7.

Right margin: Ն. Ք. ԴՔ. 1491 ժ Հմր 30. Գլ. թ. 33. ժ. 18. ժբ. 11. Յակ. ե. 16, 17, 18. ի Ժող. ը. 11. լ Գլ. է. 14. * Կամ ոջիլ. խ Սաղ. ճե. 31. ծ Գլ. է. 11. կ Ղուկ. ժ. 18. բ Տիմ. գ. 8, 9. հ ա Թագ. զ. 3, 9. Սաղ. ը. 3. Մատ. ժբ. 28. Ղուկ. ժա. 20. ձ Հմր 15. ղ Գլ. է. 15. ճ Հմր 1. մ Գլ. թ. 4, 6, 26. ժ. 23. ժա. 6, 7. ժբ. 13. յ Սաղ. հը. 45. ճե. 31.

Ն · ք · ՉԲ · 1491

Ն ՇՆ · խգ · 32 · խգ · 34 · ր Օր · է · 25 · 26 · ժբ · 31 ·

Ա ԳԼ · գ · 18 ·

Ա ԳԼ · գ · 12 ·

Ա ՀՃր 8 · ԳԼ · թ · 28 · գ Թագ · ժգ · 6 ·

Ա ՀՃր 15 ·

Ա ՀՃր 12 ·

Ա ՀՃր 13 · ԳԼ · գ · 21 ·

26 — երկրին մէջ , եւ Մովսէս ըսաւ , Արժան չէ ասանկ ընել . 27 ինչու որ Եգիպտացւոց գարշելի ‹‹ոչ››ՆԵՐԸ Տէրոջը մեր Աստուծոյն զոհ պիտի մատուցանենք . թէ որ Եգիպտացւոց գարշելի ‹‹ոչ››ՆԵՐԸ իրենց աչքին առջեւը զոհ մատուցանելու ըլլանք , պիտի չքարկոծե՞ն մեզ : 28 Մենք Հինգ օրուան ճամբայ պիտի երթանք անապատին մէջ , ու զոհ պիտի մատուցանենք մեր Տէր Աստուծոյն , ինչպէս որ ՚ինքը մեզի պատուիրէ : 29 Եւ Փարաւոն ըսաւ , Ես ձեզ թող կու տամ որ երթաք անապատին մէջ ձեր Եհովայ Աստուծոյն զոհ մատուցանէք , միայն թէ շատ հեռու չերթաք . Հինձի համար աղաչեցէք : 30 Մովսէս ըսաւ , Ահա ես քու քովէդ կ'ելլեմ ու Տէրոջը կ'աղաչեմ՝ որ վաղը Փարաւոնէն՝ անոր ծառաներէն ու անոր ժողովուրդէն չանազանձը երթայ . բայց Փարաւոն դարձեալ խաբէութիւն չընէ՝ ժողովուրդը թող չտալով Տէրոջը զոհ մատուցանելու : 31 Եւ Մովսէս Փարաւոնին քովէն ելաւ , ու Տէրոջը աղաչեց : 32 Եւ Տէրը Մովսէսին խօսքին պէս ըրաւ , ու Փարաւոնէն՝ անոր ծառաներէն և անոր ժողովուրդէն չանազանձը վերցուց . մէկ հատ մըն ալ չմնաց : 33 Եւ Փարաւոն անդամին ալ ՚իր սիրտը խստացուց , ու ժողովուրդը չարձակեց :

ԳԼ · Թ

1 Անասնոց մահը : 8 Ուռեցքներու ու խաղաւարտներու հարուածքը : 22 Կարկուտը : 27 Փարաւոն կարկտին համար կ'աղաչէ Մովսէսին . 35 սակայն դարձեալ անոր սիրտը կը կարծրանայ :

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , ՚Փարաւոնին մօտիր ու ըսօ՛ւ անոր , Եբրայեցւոց Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Արձակէ իմ ժողովուրդս որ ինծի պաշտեն : 2 Քանզի թէ որ ՚դուն արձակել չուզես , ու տակաւին պինդ բռնես զանոնք , 3 Ահա Տէրոջը ձեռքը դաշտին մէջ եղած քու հօտերուդ վրայ բլլալով , ձիերուն՝ էշերուն՝ ուղտերուն՝ արջառներուն ու ոչխարներուն վրայ խիստ սաստիկ կոտորած պիտի բլլայ : 4 Եւ Տէրը Իսրայէլի հօտերուն ու Եգիպտոսի հօտերուն մէջտեղը պիտի զատէ . և Իսրայէլի որդւոցը մէկ անասունը պիտի չմեռնի : 5 Եւ Տէրը ժամանակ որոշեց՝ ըսելով , Վաղը Տէրը ասբանը պիտի ընէ երկրին մէջ : 6 Եւ հետեւեալ օրը Տէրը ասբանը ըրաւ , ու Եգիպտացւոց բոլոր հօտերը մեռան . բայց Իսրայէլի որդւոցը հօտերէն մէկը չմեռաւ : 7 Եւ Փարաւոն մարդ խրկեց , ու ահա Իսրայէլի հօտերէն մէկն ալ մեռած չէր . և Փարաւոնին սիրտը խստացաւ , ու ժողովուրդը չարձակեց :

Ն · ք · գԲ · 1491

Ա ԳԼ · է · 14 · ը · 32 ·

Ա Ցայտ · ժգ · 2 ·

8 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին ու Ահարոնին , Առէք ձեզի ձեռքերնիդ լեցուն ՚նոցի մխիթ , և Մովսէս դէպ ՚ի երկինքը ցանէ ան՝ Փարաւոնին 9 առջեւը : Ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ փոշի պիտի բլլայ , ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ մարդոց ու անասուններուն վրայ ՚խաղաւարտներ հանող ուռեցքներ պիտի 10 բլլայ : Եւ ՚նոցի մխիթը առին , ու Փարաւոնին առջեւը կայնեցան . և Մովսէս դէպ ՚ի երկինքը ցանեց ան , ու մարդոց և անասուններուն վրայ ՚խաղաւարտներ հանող ուռեցքներ 11 եղան : Եւ ՚Մոգերը ուռեցքներուն պատճառովը չկրցան կայնիլ Մովսէսին առջեւը . ինչու որ ուռեցքները մոգերուն վրայ ալ ու բոլոր 12 Եգիպտացւոց վրայ ալ եղան : Եւ Տէրը կարծրացուց Փարաւոնին սիրտը . ու անոնց մէկ չըրաւ , ՚ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ըսեր էր :

Ա Ցայտ · ժգ · 2 ·

Ա Ծայտ · ժգ · 2 ·

Ա ՀՃր 8 · ԳԼ · թ · 28 · գ Թագ · ժգ · 6 ·

Ա ՀՃր 15 ·

Ա ՀՃր 12 ·

Ա ՀՃր 13 · ԳԼ · գ · 21 ·

13 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , ՚Առտուընդ կանուխ ելիր , ու Փարաւոնին առջեւը կայնէ , ու անոր ըսէ , Եբրայեցւոց Տէր Աստուածը ասանկ կ'ըսէ . Արձակէ իմ ժողովուրդս որ 14 ինծի պաշտեն . Քանզի աս անգամ իմ բոլոր հարուածներս պիտի խրկեմ քու *վրադ՝ և քու ծառաներուդ ու քու ժողովուրդիդ վրայ . Որ դիտնաս թէ բոլոր երկրի մէջ 15 ինծի պէս հէնց չկայ : Քանզի հիմա ՚իմ ձեռքս պիտի երկրնցրնեմ՝ որ քեզ ու քու ժողովուրդդ ժանտախտով զարնեմ , ու երկրէն պիտի 16 կորսուիս : Եւ ՚ասոր համար քեզ վերցուցի՝ որ իմ զօրութիւնս քեզմով ցուցընեմ , ու բոլոր երկրի մէջ 17 իմ անունս պատմուի : Դուն տակաւին իմ ժողովուրդիս դէմ կենալով՝ պիտի չարձակե՞ս զանոնք : 18 Ահա ես վաղը աս ատեն խիստ սաստիկ կարկուտ պիտի տեղամ , որ ասոնոր պէս Եգիպտոսի մէջ եղած չէ՝ անոր հաստատուած օրէն մինչև 19 հիմա : Եւ հիմա հո՛ղդ խրկէ , որ ժողովէ քու հօտերդ՝ ու ինչ որ ունիս դաշտին մէջ . ՚Վրան ամէն մարդ ու անասուն որ դաշտին մէջ գտնուի՝ ու տուները ժողոված չըլլայ , անոնց վրայ կարկուտ պիտի 20 իջնէ , ու պիտի մեռնին : Փարաւոնին ծառաներէն ով որ Տէրոջը խօսքէն կը վախնար՝ իր ծառաները ու հօտերը տուներու մէջ ժողվեց . 21 Եւ ով որ Տէրոջը խօսքին ուշադրութիւն չըրաւ , իր ծառաները ու

Ա ԳԼ · է · 14 · ը · 32 ·

Ա ՀՃր 8 · ԳԼ · թ · 28 · գ Թագ · ժգ · 6 ·

Ա ՀՃր 15 ·

Ա ՀՃր 12 ·

Ա ՀՃր 13 · ԳԼ · գ · 21 ·

Ա ԳԼ · ը · 18 · 19 · ր Տիմ · գ · 9 ·

Ա ԳԼ · ը · 18 · 19 · ր Տիմ · գ · 9 ·

Ա ՀՃր 15 ·

Ա ՀՃր 12 ·

Ա ՀՃր 13 · ԳԼ · գ · 21 ·

Ա ԳԼ · ը · 20 ·

Ա ԳԼ · ը · 20 ·

*Եբր · որդի վրայ

Ա ԳԼ · ը · 10 ·

Ա ԳԼ · գ · 20 ·

Ա ԳԼ · ը · 1 ·

Բ ԳԼ · ը · 2 ·

Բ ԳԼ · ը · 2 ·

Բ ԳԼ · է · 4 ·

Բ ԳԼ · է · 4 ·

Բ ԳԼ · ը · 22 ·

Բ ԳԼ · ը · 22 ·

Բ Ցայտ · հը · 50 ·

Բ Ցայտ · հը · 50 ·

Բ Հով · թ · 17 · Տիտ գլ · ժգ · 17 · Աւակ · ժգ · 4 · ա Պետ · ը · 9 ·

Բ Հով · թ · 17 · Տիտ գլ · ժգ · 17 · Աւակ · ժգ · 4 · ա Պետ · ը · 9 ·

Ն · Ք · Դ‑Ք ·
1491

ⅰ Ցայտ · Ժդ · 21 ·
ⅱ Ցես · Ժ · 11 · Սաղ · Ժը · 13 · Հր · 47 · Ճե · 32 · Ճխբ · 8 · Եա · Լ · 30 · Եզեկ · Լը · 22 · Ցայտ · Ը · 7 ·
ⅲ Սաղ · Ճե · 33 ·
ⅳ Գլ · Ը · 22 · Թ · 4 · 6 · Ժ · 23 · Ժա · 7 · Ժբ · 13 · Եա · Լը · 18 · 19 ·
ⅴ Գլ · Ժ · 16 ·
ⅵ Բ Մն · Ժբ · 6 · Սաղ · Ճիթ · 4 · Ճխե · 17 · Ողբ · Ա · 18 · Դան · Թ · 14 ·
ⅶ Գլ · Ը · 8 · 28 · Ժ · 17 · Գործ · Ը · 24 ·
* Եբր · ձայներ · Սաղ · Իթ · 3 · 4 ·
† Եբր · հեռերք է ·
ⅷ Գ Թագ · Ը · 22 · 38 · Սաղ · Ճխգ · 6 · Եա · Ա · 15 ·
ⅸ Սաղ · Իդ · 1 · Ա Կոր · Ժ · 26 · 28 ·
ⅹ Եա · Իզ · 10 ·
ⅺ Հռութ · Ա · 22 · Բ · 23 ·
ⅻ Հմր 29 · Գլ · Ը · 12 ·
ⅼ Գլ · Դ · 21 ·

իր հօտերը դաշտին մէջ թողուց ։
22 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Քու
ձեռքդ դէպ 'ի երկինքը երկընցուր ,
ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ
մարդոց ու անասուններուն վրայ՝
և Եգիպտոսի երկրին մէջ եղած
արտերուն բոլոր խոտին վրայ ⅰկար-
23 կուտ պիտի գայ ։ Եւ Մովսէս իր
գաւազանը դէպ 'ի երկինքը երկըն-
ցուց . ու ⅱՏէրը որոտում և կար-
կուտ խրկեց , ու երկրին վրայ կրակ
կը վազէր . ու Տէրը Եգիպտոսի
24 երկրին վրայ կարկուտ տեղաց ։ Եւ
կարկուտ՝ ու կարկուտին մէջտեղը
խառնուած կրակ եկաւ . անանկ
սաստիկ էր որ Եգիպտոսի բոլոր
երկրին մէջ՝ ազգ ըլլալէն ՚ի վեր ա-
25 նոր պէս եղած չէր ։ Եւ կարկու-
տը Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ՝
դաշտը եղածին ամէնը՝ մարդէն
մինչև անասուն զարկաւ . և կար-
կուտը ⅲդաշտին բոլոր խոտը զար-
կաւ , ու դաշտին բոլոր ծառերը
26 կոտրեց ։ ⅳՄիայն Գեսեմի երկրին
մէջ՝ ուր որ Իսրայէլի որդիքը ⅴէ
բնակէին , կարկուտ չեղաւ ։
27 Եւ Փարաւոն ⅵմարդ խրկեց , ու
կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը և ը-
սաւ անոնց , ⅶԱս անգամ մեղանչե-
ցի . ⅵԵհովան արդար է , և ես ու
իմ ժողովուրդս յանցաւոր ենք ։
28 ⅶԱղաչեցէք Տէրոջը՝ որ Աստուծոյ
*որոտումները ու կարկուտը †դա-
դարին . ու ձեզ պիտի արձակեմ , և
29 ալ պիտի չկենաք ։ Եւ Մովսէս
ըսաւ անոր , Քաղաքէն դուրս ելա-
ծիս պէս՝ ⅷիմ ձեռքերս Տէրոջը
պիտի երկընցընեմ , ⅸորոտումնե-
րը պիտի դադարին , և ալ կարկուտ
պիտի չըլլայ . որ գիտնաս թէ ⅹեր-
30 կիրը Տէրոջն է ։ Բայց ⅺես գիտեմ
որ դուն ու քու ծառաներդ տա-
կաւին Տէր Աստուծմէն չէք վախ-
նար ։
31 Եւ քթանը ու գարին զարնուե-
ցան . ⅻինչու որ գարին հասած էր ,
32 ու քթանը սերմի գացած ։ Բայց
ցորենը ու հաճարը չզարնուեցան ,
ինչու որ ուշ կը բուսնին ։
33 Եւ Մովսէս Փարաւոնին քովէն
քաղաքէն դուրս ելաւ , ու ⅻիր
ձեռքերը Տէրոջը երկընցուց . և
որոտումները ու կարկուտը դադա-
րեցան , ու երկրին վրայ անձրև
34 չկաթեցաւ ։ Եւ Փարաւոն երբոր
անձրևին ու կարկուտին և որո-
տումին դադարիլը տեսաւ , նորէն
մեղանչեց , ու սիրտը խստացուց՝
35 ինքը ու իր ծառաները ։ Այսպէս
ⅼՓարաւոնին սիրտը կարծրացաւ ,
ու Իսրայէլի որդիքը չարձակեց ,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ձեռ-
քովը ըսեր էր ։

ԳԼ · Ժ

1 Աստուած կը սպառնայ մարախներ խրկել ։ 7 Փարաւոն իր ծառաներուն աղաչանքէն քիչ մը կը համոզուի Իսրայէլացիները արձակելու ։ 12 Մարախները կու գան , 16 որոնց համար Փարաւոն կ'աղաչէ Մովսէսին ։ 21 Խաւարին հարուածը ։ 24 Փարաւոն նորէն կ'աղաչէ Մովսէսին , 27 բայց տակաւին անոր սիրտը կը կարծրանայ ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Մտիր
Փարաւոնին . ⅰինչու որ ես ա-
նոր սիրտը ու անոր ծառաներուն
սիրտը խստացուցի , ⅱոր աս իմ
նշաններս ցուցընեմ անոնց մէջը .
2 Եւ որ ⅲպատմես քու որդիիդ ու
քու որդւոյդ որդիին ականջներուն՝
ինչ որ ըրի Եգիպտացւոց մէջ , և
իմ նշաններս որ անոնց մէջ ցու-
ցուցի , որ գիտնաք թէ ես եմ
Տէրը ։
3 Եւ Մովսէս ու Ահարոն մտան
Փարաւոնին , ու ըսին անոր , Եբ-
րայեցւոց Եհովայ Աստուածը այս-
պէս կ'ըսէ , Մինչև ե՞րբ պիտի չը-
կամիս ⅳխոնարհիլ իմ առջևս . ար-
ձակէ իմ ժողովուրդս որ ինծի պաշ-
4 տեն ։ Վասն զի թէ որ իմ ժողո-
վուրդս արձակել չուզես , ահա վա-
ղը քու սահմաններուդ վրայ ⅴմա-
5 րախներ պիտի խրկեմ . Ու երկրին
երեսը պիտի ծածկեն , և ⅵէ պի-
տի չկրնայ տեսնել երկիրը . ու
կարկուտէն ազատուած ձեզի մնա-
ցածը ⅶպիտի ուտեն , և արտին մէջ
բուսած ձեր բոլոր ծառերը պիտի
6 ուտեն ։ Եւ ⅷքու տուներդ՝ ու
քու բոլոր ծառաներուդ տուները՝
և ամէն Եգիպտացւոց տուները
պիտի լեցունին . որ ո՛չ քու հայ-
րերդ՝ ո՛չ ալ քու հայրերուդ հայ-
րերը տեսած են՝ իրենց երկրի վրայ
եղած օրէն մինչև այսօր ։ Եւ դար-
ձաւ ու Փարաւոնին քովէն դուրս
ելաւ ։
7 Եւ Փարաւոնին ծառաները ըսին
անոր , Մինչև ե՞րբ աս ⅸմարդը մե-
զի որոգայթ պիտի ըլլայ . արձակէ
մարդիկը որ իրենց Եհովայ Աս-
տուածը պաշտեն . տակաւին չե՞ս
գիտեր որ Եգիպտոսը աւրուեցաւ ։
8 Եւ Մովսէսը ու Ահարոնը Փարաւո-
նին դարձուցին . և անիկայ ըսաւ
անոնց , Գացէք պաշտեցէք ձեր
Եհովայ Աստուածը . Բայց ⅹորո՞նք
9 են գացողները ։ Եւ Մովսէս ըսաւ ,
Մեր մանկունքներովը ու մեր ծե-
րերովը պիտի երթանք , մեր տը-
ղաքներովը ու մեր աղջիկներովը ,
մեր հօտերովը ու մեր արջառներովը
պիտի երթանք . քանզի ⅺտօն պի-
10 տի պահենք Տէրոջը ։ Եւ ըսաւ ա-
նոնց , Տէրը անանկ ձեր հետը ըլլայ ,
ինչպէս որ ես ձեզ ու ձեր տղաք-
ները կ'արձակեմ . զգուշացէք ,

Ն · Ք · Դ‑Ք ·
1491

ⅰ Գլ · Դ · 21 · Է · 14 ·
ⅱ Գլ · Է · 4 ·
ⅲ Բ Օր · Դ · 9 · Սաղ · Խդ · 1 · Հա · 18 · Հր · 5 · Ճ · Յովել · Ա · 3 ·
ⅳ Գ Թագ · Իա · 29 · Բ Մն · Է · 14 · ԼԳ · 27 · Յոբ · Խբ · 6 · Երեմ · Ժգ · 18 · Յակ · Դ · 10 · Ա Պետ · Ե · 6 ·
ⅴ Առակ · Լ · 27 · Յայտ · Թ · 3 ·
ⅵ Գլ · Թ · 32 · Յովել · Ա · 4 · Բ · 25 ·
ⅶ Գլ · Ը · 3 · 21 ·
ⅸ Գլ · Իգ · 33 · Ցես · Իգ · 13 · Ա Թագ · Ժը · 21 · Ժող · Է · 26 · Ա Կոր · Է · 35 ·
ⅹ Եբր · ո՞վ և ո՞վ
ⅺ Գլ · Ե · 1 ·

Ն·Ք·Դ·
1491

քանզի չարիք կան ձեր առջեւը ։
11 Ո՛չ այդպէս . հիմա դուք երիկ մարդիկներդ գացէք ու Տէրը պաշտեցէք . ինչու որ դուք ատիկայ կ'ուզէիք ։ Եւ Փարաւոնին առջեւէն վռընտուեցան ։
12 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Երկընցուր քու ձեռքդ Եգիպտոսի երկրին վրայ մարախներուն համար , որ Եգիպտոսի երկրին վրայ ելլեն , եւ երկրին բոլոր խոտը՝ կարկուտէն
13 բոլոր մնացածը ուտեն ։ Եւ Մովսէս երկընցուց իր գաւազանը Եգիպտոսի երկրին վրայ . ու Տէրը բոլոր այն օրը ու բոլոր գիշերը երկրին վրայ արեւելեան հով փչել տուաւ . Ե երբ առաւոտ եղաւ՝ արեւելեան
14 հովը մարախները բերաւ ։ Եւ մարախները Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ ելան , ու Եգիպտոսի բոլոր սահմաններուն վրայ իջան . խիստ սաստիկ էին . Ի անոնցմէ առաջ անանկ մարախ չեղաւ , անոնցմէ ետքն
15 ալ անանկ պիտի չըլլայ ։ Եւ ծրոլոր երկրին երեսը ծածկեցին , ու երկիրը մթընցաւ , ու երկրին բոլոր խոտը և կարկուտէն մնացած ծառերուն ամէն պտուղները կերան . ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ եղած ծառերուն վրայ և արտին խոտերուն վրայ բնաւ կանանչեղէն չմնաց ։
16 Ուստի Փարաւոն շուտով կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը , և ըսաւ , Ես Տէր Աստուծոյն ու ձեզի
17 դէմ մեղանչեցի . Եւ հիմա չնորհք ըրէք՝ միայն աս անգամ ներեցէք իմ յանցանքս , ու Ձեր Տէր Աստուծոյն աղաչեցէք՝ որ իմ վրայէս միայն աս մահը վերցընէ ։
18 Եւ անիկայ Փարաւոնին քովէն դուրս
19 եկաւ , ու Տէրոջը աղաչեց ։ Եւ Տէրը խիստ սաստիկ արեւմտեան հով մը խրկեց , որ մարախները վերցուց , ու կարմիր ծովը քշեց զանոնք . Եգիպտոսի բոլոր սահմաններուն մէջ մէկ մարախ մը չմնաց ։
20 Բայց Տէրը կարծրացուց Փարաւոնին սիրտը , ու անիկայ Իսրայէլի որդիքը չարձակեց ։
21 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ձեռքդ դէպ՝ի երկինքը երկընցուր , որ Եգիպտոսի երկրին վրայ խաւար ըլլայ , չօշափելի խաւար մը
22 ըլլայ ։ Եւ Մովսէս իր ձեռքը դէպ՝ի երկինքը երկընցուց , ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ Թանձր
23 խաւար եղաւ իրեք օր . Մէկզմէկ չէին տեսներ , և իրեք օր մէկը իր տեղէն չելաւ . Բայց Իսրայէլի բոլոր որդիքը իրենց բնակութեանցը մէջ լոյս ունէին ։
24 Եւ Փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու

Ն·Ք·Դ·
1491

ըսաւ , Գացէք՝ պաշտեցէք Եհովան . միայն ձեր հօտերը ու ձեր արջառները մնան . Ձեր ընտանիքներն
25 ալ ձեզի հետ թող երթան ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Պէտք է որ դուն մեր ձեռքը զոհեր ու ողջակէզներ ալ տաս , որ մեր Տէր Աստուծոյն մատուցանենք ։
26 Եւ մեր հօտերն ալ մեր հետը պիտի երթան՝ անոնցմէ մէկ կճղակ մը չմնալով . ինչու որ մեր Տէր Աստուածը պաշտելու համար անոնցմէ պարտիւք առնել . ու մենք մինչև որ հոն չերթանք , չենք դիտեր թէ ինչով պիտի պաշտենք
27 Տէրը ։ Եւ Տէրը Կարծրացուց Փարաւոնին սիրտը , որ չուզեց արձակել զանոնք ։
28 Եւ Փարաւոն ըսաւ անոր , Գնա՛ . զգուշացիր քու անձիդ , մէյմըն ալ իմ երեսս չտեսնես . քանզի ան օրը որ իմ երեսս տեսնես , պիտի մեռնիս
29 նիս ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Ըղձկ ըսիր . Ես մէյմըն ալ քու երեսդ պիտի չտեսնեմ ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Աստուած կը պատուիրէ Իսրայէլացւոց՝ որ իրենց դրացիներէն ծանրագին բաներ ուզեն ։ 4 Մովսէս կը սպառնայ Փարաւոնին՝ անդրանկաց մահը ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Փարաւոնին վրայ ու Եգիպտոսի վրայ հարուած մըն ալ պիտի բերեմ , անկէ ետև ձեզ ասկէ պիտի արձակէ . Ե երբոր Յետ արձակէ , ձեզ ասկէ բոլորովին դուրս պիտի ընէ ։
2 Հիմա խօսէ ժողովուրդին ականջներուն , ու ամէն մարդ իր դրացիէն՝ և ամէն կնիկ իր դրացիէն Ոսկեղէն զարդեր ու ոսկեղէն զար-
3 դեր խնդրեն ։ Եւ Տէրը շնորհք տուաւ ժողովուրդին Եգիպտացւոց առջեւը . Մովսէս ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ Փարաւոնին ծառաներուն առջեւը ու ժողովուրդին առջեւը խիստ մեծ մարդ մըն էր ։
4 Եւ Մովսէս ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ես կէս գիշերին Եգիպտոսի
5 մէջտեղը պիտի ելլեմ . Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ Ամէն առջինեկը պիտի մեռնի , իր աթոռին վրայ նստող Փարաւոնին առջինեկէն մինչև աղացքին ետևը եղող աղախինին առջինեկը՝ և բոլոր անա-
6 սուններուն առջինեկը ։ Ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ Մեծ աղաղակ պիտի ըլլայ , անանկ որ անոր պէս ոչ եղած է , ոչ ալ նորէն պի-
7 տի ըլլայ ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը մէկուն դէմ Մարդէն մինչև անասունն ալ մէկ շուն մըն ալ պիտի չշարժէ իր լեզուն . որ գիտնաք թէ Տէրը Եգիպտացւոց ու Իսրայէլի միջտեղը տարբերութիւն կ'ընէ ։ 8 Եւ Ձեր բոլոր

= Ելք 8 ։
Ղ Ելք 10 ։

= Գլ · Ժր · 31 , 33 , 39 ։

Բ Գլ · դ · 22 ։ Ժր · 35 ։
Գ Գլ · դ · 21 ։ Ժր · 36 ։ Սաղ · ճէ · 46 ։
Զ Բրթագ · է · 9 ։ Եսթ · Թ · 4 ։

Ի Գլ · Ժր · 12 , 23 , 29 ։ Ա՛մվ · ե · 17 ։
Ջ Գլ · Ժր · 12 , 29 ։ Ա՛մվ · գ · 10 ։
Ի Գլ · Ժր · 30 ։ Ա՛մվ · ե · 17 ։
Ը Գլ · բ · 22 ։ Ք Յհ · Ժ · 21 ։
Ժ Գլ · Ժր · 33 ։

Ն. Ք. Գ.Ք.
1491

է Դատ. գ. 10. ը. 5. Գ Թագ. ի. 10. Դ Թագ. գ. 9.
ւ Գլ. գ. 19. է. 4. ժ. 1.
ե Գլ. է. 3.
ծ Գլ. ժ. 20. 27. Հռով. բ. 5. թ. 22.

քու ծառաներդ ինծի պիտի իջնեն ,
ու ինծի խոնարհութիւն ընեն՝ ը-
սելով , Դուն ու բոլոր էքեզի հե-
տեւող ժողովուրդը ելէք . ու ան-
կէ ետքը պիտի ելլեմ ։ Եւ Մովսէս
սաստիկ բարկութեամբ Փարաւո-
նին քովէն դուրս ելաւ ։
9 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , ւՓա-
րաւոն ձեզի մտիկ պիտի չընէ , որ
եիմ հրաշքներս շատցընեմ Եգիպ-
10 տոսի երկրին մէջ ։ Եւ Մովսէս ու
Ահարոն աս ամէն հրաշքները Փա-
րաւոնին առջեւ ըրին . ծԵւ Տէրը
կարծրացուց Փարաւոնին սիրտը ,
ու Իսրայէլի որդիքը իր երկրէն չար-
ձակեց ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Տարւոյն սկիզբը կը փոխուի ։ 3 Զատկին սահմանուիլը ։ 11 ու անոր կանոնները ։ 15 Անխմոր հաց ուտելու հրամանը ։ 29 Անդրանկաց մահը ։ 31 Եգիպտացիք արտորնօք երկրէն դուրս կը հանեն Իսրայէլացիները ։ 37 որոնք Սոկքովթ կը հասնին ։ 43 Զատկին վրայով պատուէրներ ։

ա Գլ. ժգ. 4. Բ Օր. ժզ. 1.
բ Ղև. իը. 19. 20. 21. Մաղ. ա. 8. 14. Եբր. թ. 14. Ա Պետ. ա. 19.
գ Ղև. իգ. 12.
դ Ղև. իգ. 5. Թուոց. թ. 3. իը. 16. Բ Օր. ժզ. 1. 6.
* Եբր. երկու իրիկուններուն մէջտեղը. Գլ. ժզ. 12.
ե Գլ. լդ. 25. Բ Օր. ժզ. 3. Թուոց. թ. 11. Ա Կոր. ե. 8.
զ Բ Օր. ժզ. 7.
է Գլ. իգ. 18. լդ. 25.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
Ահարոնին Եգիպտոսի երկրին
2 մէջ՝ ըսելով , աԱս ամիսը ձեզի
ամիսներուն սկիզբը ըլլայ . ձեզի
տարւոյն ամիսներուն առաջինը ըլ-
3 լայ ։ Իսրայէլի բոլոր ժողովքին
զրուցեցէք՝ ըսելով , Աս ամսուն
տասնին ամէն մէկը իրեն գառնուկ
մը առնէ՝ իրենց հայրերուն տանը
համեմատ , այսինքն տան գլուխ
4 մէյմէկ գառնուկ ։ Եւ թէ որ մէկ
տունը մէկ գառնուկին քիչ կու-
գայ , ան ու իր տանը քովը ե-
ղած դրացիին հետ հոգիներուն
համրանքին համեմատ առնէ . գառ-
նուկին վրայով ամէն մէկուն իր
5 կերածին չափ հաշիւ ընէք ։ Ձեր
գառնուկը բանարատ՝ արու՝ գմէկ
տարեկան ըլլայ . ոչխարներէն կամ
6 այծերէն առնէք զան ։ Եւ մինչեւ աս
ամսուն դչորեքտասաներորդ օրը
պահէք ան . ու Իսրայէլի ժողովքին
բոլոր բազմութիւնը մորթեն անի-
7 կայ *իրիկուան դէմ ։ Եւ արիւ-
նէն առնեն ու տուներուն երկու
կողմի դրանդեացը ու վերի սեմին
վրայ քսեն , ուր որ զանիկայ պիտի
8 ուտեն ։ Եւ միսը ան գիշերը ու-
տեն . զանիկայ կրակի վրայ խորո-
ված՝ եբաղարջով ու լեղի խոտերով
9 պիտի ուտեն . Անկէ հում կամ
ջուրի մէջ եփած չուտէք , բայց
զկրակի վրայ խորոված , անոր գլու-
խը ոտքերովը ու փորոտիքովը մէկ-
10 տեղ ուտէք ։ էԵւ անկէ բան մը
չթողուք մինչեւ առտու . ու անկէ
ինչ որ առտուան կը մնայ , կրա-
11 կով այրէք ։ Եւ այսպէս պիտի ու-
տէք ան . ձեր գօտիները մէջքեր-
նիդ՝ ու ձեր կօշիկները ոտքերնիդ՝
և ձեր ցուպերը ձեռքերնիդ ըլլա-
լով . զանիկայ արտորնօք ուտէք .
12 ըՏէրոջը զատիկն է ան ։ Եւ թան
գիշերը Եգիպտոսի երկրէն պիտի
անցնիմ , ու Եգիպտոսի երկրին
մէջ ամէն առջինեկը՝ մարդէն մինչեւ
անասուն պիտի զարնեմ . և
ժԵգիպտոսի բոլոր †աստուածնե-
րուն վրայ դատաստան պիտի կա-
13 տարեմ . իԵս եմ Տէրը ։ Եւ ա-
րիւնը ձեր եղած տուներուն վրայ
նշանի համար ըլլայ , ու երբոր
արիւնը տեսնեմ՝ ձեր վրայէն պիտի
անցնիմ . և հարուածը ձեր վրայ
պիտի չգայ ձեզ կորսնցընելու , երբ
որ Եգիպտոսի երկիրը զարնեմ ։
14 Եւ ան օրը ձեզի լյիշատակի համար
ըլլայ , և զանիկայ խՏէրոջը տօն
պահէք . ձեր ‡սերունդին մէջ
ծյաւիտենական կանոնով մը տօն
15 պահէք ան ։ կԵօթը օր բաղարջ
ուտէք . նոյն իսկ առաջին օրը ձեր
տուներէն դուրս ձգէք խմորը .
ինչու որ առջի օրէն մինչեւ եօթնե-
րորդ օրը ով որ խմորեալ հաց
ուտէ , հան անձը Իսրայէլէն պիտի
16 կորսուի ։ Եւ առաջին օրը ձսուրբ
ժողով մը ըլլայ , եօթներորդ օրն
ալ ձեզի սուրբ ժողով մը ըլլայ .
ան օրերը բնաւ գործ մը չգործուի ,
բայց ամէն մէկուն ուտելիքը , ան
17 միայն պատրաստէք ։ Եւ բաղարջ-
ներուն տօնը պահէք . քանզի ղան
նոյն օրուանը մէջ ձեր զօրքերը
Եգիպտոսի երկրէն հանեցի . ուստի
ձեր սերունդին մէջ յաւիտենական
18 կանոնով մը ան օրը պահէք ։ ճԱ-
ռաջին ամսուն չորեքտասաներորդ
օրուան իրիկունէն մինչեւ ամսուն
քսանումէկերորդ օրուան իրիկունը
19 բաղարջ պիտի ուտէք ։ մԵօթը օր
տուներնիդ խմոր չգտնուի . քանզի
ով որ խմորեալ հաց ուտէ , յան
անձը Իսրայէլի ժողովքէն պիտի
կորսուի , թէ օտարական ըլլայ և
20 թէ երկրին բնակը ։ Խմորեալ բան
մը պիտի չուտէք . ձեր բոլոր բնա-
կութեանցը մէջ բաղարջ ուտէք ։
21 Եւ Մովսէս կանչեց Իսրայէլի բո-
լոր ծերերը , ու ըսաւ անոնց , նՁեր
ընտանեացը համեմատ ընտրեցէք ,
ու առէք ձեզի մէյմէկ գառն , ու
22 զատկին համար մորթեցէք ։ շԵւ
զոպայի փունջ մը առէք , ու կոն-
քին մէջ եղած արիւնին թաթխե-
ցէք , և ոդրանը վրայի սեմին ու
երկու քովի դրանդեացը վրայ կոն-
քին մէջ եղած արիւնէն քսեցէք , և
մինչեւ առտու ձեզմէ մէկը իր տանը
23 դռնէն դուրս չելլէ . չՔանզի Տէրը
Եգիպտացիները զարնելու պիտի
անցնի , և երբ դրանը վրայի սեմին
ու երկու կողմի դրանդեացը վրայ

Ն. Ք. Գ.Ք.
1491

ը Բ Օր. ժզ. 5.
թ Գլ. ժա. 4. 5. Ամով. ե. 17.
ժ Թուոց. լգ. 4.
† Կամ՝ իշխաններուն. Գլ. իա. 6. իբ. 28. Սաղ. ձբ. 1. 6. Յովհ. ժ. 34. 35.
ի Գլ. գ. 2.
լ Գլ. ժգ. 9.
խ Ղև. իգ. 4. 5. Դ Թագ. իգ. 21.
‡ Եբր. ազգերուն
ծ Համր 24. 43. Գլ. ժգ. 10.
կ Գլ. ժգ. 6. 7. իգ. 15. լդ. 18. 25. Ղև. իգ. 5. 6. Թուոց. իը. 17. Բ Օր. ժզ. 3. 8. Ա Կոր. ե. 7.
հ Ծն. ժէ. 14. Թուոց. թ. 13.
ձ Ղև. իգ. 7. 8. Թուոց. իը. 18. 25.
ղ Գլ. ժգ. 3.
ճ Ղև. իգ. 5. Թուոց. իը. 16.
մ Ել. իգ. 15. լդ. 18. Բ Օր. ժզ. 3. Ա Կոր. ե. 7. 8.
յ Թուոց. թ. 13.
ն Համր 3. Թուոց. թ. 4. Յեսու. ե. 10. Դ Թագ. իգ. 21. Եզր. զ. 20. Մատ. իզ. 18. 19. Մար. ժդ. 12-16. Ղու. իբ. 7. 8.
շ Եբր. ժա. 28.
ո Համր 7.
չ Համր 12. 13.

ն·ք·ղբ· 1491

Հեդեկ·թ· 6·ցայս·է· 3·թ·4·
Լրթագ·իդ· 16·ա Կոր· ժ·10·Երբ· ժա·28·
–Գլ·դ·8· 17·
–Գլ·ժգ·8· 14·բ Օր· լբ·7·ցես· դ·6·Սաղ· կը·6·
Հ Հմր 11·
–Գլ·դ·31·
բ Երբ·ժա· 28·
ցԳլ·ժա·4·
–Թու·ը· 17·լդ·4· Սաղ·կը· 51·ձն·36·
Ղե·8·ՃԼդ· 10·
ՃԳլ·դ·23· ժա·5·
ըԳլ·ժա·6· Ռահ·իա· 13·Ամով· ե·17·ցակ· բ·13·
ըԳլ·ժա· 1·Սաղ·ճե· 38·
ՃԳլ·ժ·9·
–Գլ·ժ·26·
Ք Նն·իե· 34·
ՃԳլ·ժա· 8·Սաղ· ճե·38·
Ր Նն·ի·3·
Ի Գլ·բ·8·
ՀԳլ·դ·22· ժա·2·
Ի Գլ·դ·21· ժա·3·
Ը Նն·ժե· 14·Գլ·գ· 22·Սաղ· ճե·37·
Ռ Թու·լէ· 3·5·
ժ Նն·իե· 11·

արիւնը տեսնէ, Տէրը ան դրանը վրայէն պիտի անցնի, և Դպիտի չթողու Նաասակիչը՝ որ ձեր տուները մտնէ չէչ զարնելու համար։
24 Եւ աս բանը քեզի ու քու որդւոցդ կանոն ըլլալու համար պահէք յաւիտեան։ 25 Եւ ըլլայ թէ երբոր ան երկիրը գաք՝ որն որ Տէրը ձեզի պիտի տայ Ըիր բսածին պէս, աս պաշտօնը պահէք։ Եւ ըլլայ թէ 26 երբոր ձեր որդիքը ձեզի ըսեն թէ Աս պաշտօնով ինչ ըսել կ'ուզէք. 27 ըսէք որ Անիկայ Տէրոջը զատկին զոհ է, որ անիկայ Եգիպտոսի մէջ Իսրայէլի որդւոցը տուներուն վրայէն անցաւ՝ երբոր Եգիպտացիները զարկաւ, ու մեր տուները ազատեց։ Եւ ժողովուրդը Ըխոնարհեցաւ ու երկրպագութիւն ըրաւ։
28 Եւ Իսրայէլի որդիքը գացին, ու Ցերոջը Մովսէսին ու Ահարոնին պատուիրածին պէս ըրին. անանկ ըրին։
29 Եւ եղաւ որ կէս գիշերին Ըտէրը Եգիպտոսի երկրին մէջ ամէն առջինեկը զարկաւ, իր աթոռը նստող Փարաւոնին առջինեկէն մինչև բանտի մէջ եղած գերիին առջինեկը՝ և ամէն անասունին առջինեկը։
30 Եւ Ե գիշերը ելաւ Փարաւոն ու անոր բոլոր ծառաները և բոլոր Եգիպտացիք, ու Եգիպտոսի մէջ մեծ աղաղակ մը եղաւ. քանզի տուն մը չկար որ անոր մէջ մեռեալ չըլլար։
31 Եւ գիշերով կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը և բսաւ, Արիք ու ելէք իմ ժողովուրդիս մէջէն դուք ալ և Իսրայէլի որդիքն ալ, ու գացէք պաշտեցէք Եհովան՝ ինչպէս որ բսիք, 32 նաև ձեր հօտերը ու ձեր արջառները առէք՝ ինչպէս որ բսիք, ու գացէք. և Ինս ալ օրհնեցէք։
33 Եւ Եգիպտացիք բռնադատեցին ժողովուրդը՝ որ շուտով ան երկրէն դուրս իրկեն զանոնք. քանզի ըսին, Ամենքս ալ կը մեռնինք։ 34 Եւ ժողովուրդը իրենց զանգուածը դեռ չխմորած՝ իրենց Ըխմորի տաշտերը իրենց լաթերովը փաթթած ուսերնուն վրայ վերցուցին։ 35 Եւ Իսրայէլի որդիքը Մովսէսին խօսքին պէս ըրին, ու Եգիպտացիներէն ոսկեղէն զարդեր և ոսկեղէն զարդեր ու հանդերձներ խնդրեցին։ 36 Եւ Տէրը ժողովուրդին շնորհք տուաւ Եգիպտացւոց առջևը, անանկ որ Եգէպտոցէ+ անոնց ինդրածը տուին. ու Հանոնք կողոպտեցին Եգիպտացիները։
37 Եւ Իսրայէլի որդիքը Ռամեսսէն դէպ՝ի Սոկքովթ չուեցին. ընտանիքներէն զատ էվեց հարիւր հազարի չափ հետևակ էրիկ մարդիկ 38 էին։ Եւ Հանոնց հետ խառնիճաղանճ բազմութիւն ալ ելաւ. և ոչխարները ու արջառները խիստ 39 մեծ հօտ էին։ Եւ Եգիպտոսէն իրենց հանած զանգուածէն անխմոր շօթեր եփեցին, ինչու որ խմորնալ չէր. քանզի Եգիպտոսէն վռընտուեցան, ու չէին կրնար ուշանալ. ու իրենց պաշար ալ չէին պատրաստեր։
40 Եւ Եգիպտոսի մէջ Իսրայէլի որդւոցը բնակած ժամանակը Չորս 41 հարիւր երեսուն տարի էր։ Եւ եղաւ որ չորս հարիւր երեսուն տարիներուն վերջը՝ ան նոյն օրը Ցերոջը բոլոր զօրքերը Եգիպտոսի երկրէն 42 ելան։ Անիկայ Ցերոջը համար պահելու դիշեր մըն է. ինչու որ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանեց. աս ան գիշերն է Ցերոջը համար Իսրայէլի բոլոր որդիներէն իրենց ազգերուն մէջ պահուելու։
43 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին ու Ահարոնին, Ասկէ Ձգտակին կանոնը. բնաւ մէկ օտարական մը անկէ պիտի չուտէ. 44 բայց ամէն մարդուն ստակով ծախու առած ծառան՝ երբոր Ղանիկայ թլփատես, ան 45 առներն ալ թող ուտէ անկէ։ Օտարական ու վարձկան ծառան անկէ 46 պիտի չուտէ։ Մէկ տան մէջ պիտի ուտուի ան. տունէն դուրս չհանես ան միսէն, ոչ ալ անոր մէկ 47 ոսկորը պիտի չկոտրէք։ Իսրայէլ 48 ի բոլոր ժողովը ընէ ան։ Եւ երբ օտարական մը քու քովդ պանդխտանալու ըլլայ, ու Տէրոջը զատիկ ընելու ըլլայ, անոր ամէն արուն թող թլփատուի, և ան ատենը ան ընելու մօտենայ, ու ինքը երկրին բնակչին պէս ըլլայ. քանզի անթլփատ մէկը բնաւ անկէ պիտի 49 չուտէ։ Երկրացիին ու ձեր մէջը բնակող օտարականին Ամէկ օրէնք 50 ըլլայ։ Եւ Իսրայէլի բոլոր որդիքը Տէրոջը Մովսէսին ու Ահարոնին պատուիրածին պէս ըրին. ա-
51 նանկ ըրին։ Եւ եղաւ որ ան նոյն օրը Տէրը Եգիպտոսի երկրէն հանեց Իսրայէլի որդիքը Իրենց զօրքերովը։

ԳԼ·ԺԳ

1 Անդրանիկները Աստուծոյ նուիրելու, 3 և զատիկի յիշատակութիւնը պահելու, 11 և անասնոց անդրանիկներն ալ Աստուծոյ նուիրելու վրայով պատուէրներ։ 17 Իսրայէլացիք Եգիպտոսէն դուրս կ'ելլեն, և Յովսեփին ոսկորները հետերնին կ'առնեն, 20 ու Ոթամ կու գան։ 21 Աստուած Իսրայէլացւոց կ'առաջնորդէ ամպի ու կրակի սիւնով։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Սրբէ՛ ինծի ամէն անդ-

ն·ք·ղբ· 1491

Նն·ժբ· 2·Խղ·3· Գլ·լբ·26· Թու·ա· 46·ժա· 21·
Թու·ժա· 4·
Գլ·ղ·1· ժա·1·Հմր 33·
Նն·ժե· 13·Գոր· ե·6·Գաղ· դ·17·
Գլ·է·4· Հմր 51·
Ղե·իբ· 6·
Թու·ք· 14·
Նն·ժէ· 12·13·
Ղև·իբ· 10·
Թու·ք· 12·ցօհ· ժթ·33· 36·
Հմր 6·
Թու·ք· 13·
Թու·ք· 14·
–Հմր 12· 13·15·Գլ· իբ·29·30· ղդ·19· Ղև·իե· 26·Թու· գ·13·բ· 16·17·ժբ· 15·բ Օր· ժե·19· Ղս·բ·28·
–Հմր 41·
Ղ Գլ·գ·26·

Ն·Ք·ԳՓ· 1491

Բ ԳԼ·ԺԲ·42։ Բ Օր·ԺԳ·3։

Է ԳԼ·Զ·1։ Թ ԳԼ·ԺԲ·8։ Ի ԳԼ·ԻԳ·15։ ԼԳ·18։ Բ Օր·ԺԳ·1։ Ղ ԳԼ·Գ·8։

Ի ԳԼ·Զ·8։

Ը ԳԼ·ԺԲ·25։ 26։ Ժ ԳԼ·ԺԲ·15։ 16։

Ժ ԳԼ·ԺԲ·19։

Ի ՀՄՐ 14։ ԳԼ·ԺԲ·26։

Լ Ցեն ՀՄՐ 16։ ԳԼ ԺԲ·14։ Թուա·Ժե·39։ Բ Օր·Զ·8։ Ժա·18։ Ընակ·ա·9։ Եա·Խթ·16։ Երեմ·իբ·24։ Մատ·Իգ·5։

Խ ԳԼ·ԺԲ·14·24։

Ծ ՀՄՐ 2։ ԳԼ·իբ·29։ ԼԳ·19։ ՂՎ·իե·26։ Թուա·Բ·17։ ԺԲ·15։ Բ Օր·Ժե·19։ Եզեկ·իգ·30։

Կ ԳԼ·ԼԴ·20։ Թուա·ԺԲ·15 16։

Հ Թուա·գ·46·47։ ԺԲ·15·16։

Ձ ԳԼ·ԺԲ·26։ Բ Օր·Գ·20։ Ցեն·Գ·6 21։

* ՆՀԳ·վաղ

Ղ ՀՄՐ 3։

Ճ ԳԼ·ԺԲ·29։

բանիկը՝ Իսրայէլի որդւոցը մէջ ա-մէն արգանդ բացողը, մարդէն ալ՝
3 *անասուներէն ալ. ան իմն է. Եւ Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին. Բ Յի-շեցէք աս օրը որ Եգիպտոսէն՝ ծա-ռայութեան տունէն ելաք, ինչու-որ Տէրը ձեզ ասկից Է զօրաւոր ձեռքով հանեց. Ը եւ խմորեալ հաց*
4 *պիտի չուտուի. Թ Դուք այսօր ե-*
5 *լաք, Ապիլ ամսուն մէջ. Եւ ըլ-լայ որ երբ Տէրը Ա տանի ըլլայ քեզ քանանացւոց ու քեթացւոց և Ամորհացւոց ու Խևացւոց և Յե-բուսացւոց երկիրը՝ որն որ քեզի տալու համար Է րոս հայրերուդ եր-դում ըրաւ, — երկիրը որ կաթ ու մեղր կը րդիսէ, — աս պաշտօ-*
6 *նը. Է օթը օր բաղարջ պիտի ու-տես, և Ը օթներորդ օրը տօն ըլլայ*
7 *Տէրոջը. Ան Է օթը օրերուն մէջ բաղարջ պիտի ուտուի. ու քովդ Թ խմորեալ հաց պիտի չտեսնուի. ոչ ալ քու քովդ խմոր պիտի տեսնուի քու բոլոր սահմաններուդ*
8 *մէջ. Եւ Ի ան օրը քու որդւոյդ պիտի պատմես ըսելով, Ա ս անոր համար է որ Տէրը ըրաւ ինծի, երբ-*
9 *որ ես Եգիպտոսէն ելայ. Եւ ա-սիկայ քեզի Ժ նշանի համար պիտի ըլլայ ձեռքիդ վրայ, ու քու աչք-երուդ մէջտեղը յիշատակի համար, որ Տէրոջը օրէնքը քու բերնիդ մէջ ըլլայ. ինչու որ Տէրը քեզ զօրա-ւոր ձեռքով հանեց Եգիպտոսէն.*
10 *Ի ուստի դուն աս կանոնը տարիէ տարի իր աւետնին պիտի պահես.*
11 *Եւ ըլլայ որ երբ Տէրը քեզ քա-նանացւոց երկիրը տանի՝ ինչպէս որ քեզի ու քու հայրերուդ երդում*
12 *ըրաւ, ու զանիկայ քեզի տայ, Ծ ան ամէնը որ արգանդ կը բանայ, Տէ-րոջը համար պիտի զատես. և քու ունեցած անասուներդ ամէն առջի-ննէկ արուները Տէրոջը պիտի ըլլայ.*
13 *Եւ Կ իշուն ամէն առջիննէկը ոչխա-րով մը փրկես. և թէ որ չփրկես՝ անոր վիզը պիտի կտրես. ու քու որդւոցդ մէջ մարդոց ամէն անդրա-*
14 *նիկը Հ պիտի փրկես. Յ Եւ ըլլայ որ երբ քու որդիդ "օր մը" քեզի հար-ցընէ ըսելով, Ի՞նչ է աս. անոր պիտի ըսես թէ Ղ Տէրը մեզ եգիպ-տոսէն՝ ծառայութեան տունէն զօ-*
15 *րաւոր ձեռքով հանեց. Եւ եղաւ որ երբ Փարաւոն խստացաւ՝ ո՛ մեզ արձակել ը՛ ՂԻ, Ճ Տէրը Ե-գիպտոսի երկրին մէջ ամէն առջի-ննէկը՝ մարդու առջիննէկէն մինչև անասունի առջիննէկը մեռցուց. անոր համար ես ամէն արգանդ բացող արուն Տէրոջը զոհ կ'ընեմ, ու իմ որդւոցս ամէն առջիննէկը կը*
16 *փրկեմ. Եւ ասիկայ քու ձեռքիդ վրայ Ո նշանի համար՝ ու աչ-քերուդ մէջտեղը ճակատնոցի հա-մար ըլլայ. ինչու որ Տէրը մեզ Ե-գիպտոսէն զօրաւոր ձեռքով հա-նեց.*
17 *Եւ եղաւ որ երբ Փարաւոն ժո-ղովուրդը արձակեց, Աստուած զա-նոնք Փղշտացւոց երկրին ճամբայէն չտարաւ, թէև ան Ա մէն էր. քանզի Աստուած ըսաւ, Զըլ-լայ որ ժողովուրդը Ա զղայ՝ երբոր պատերազմը տեսնէ, ու Ն եգիպտոս*
18 *դառնայ. Հապա Աստուած Ա ժողո-վուրդը կարմիր ծովուն անապատին ճամբայէն պտըտցուց. ու Իսրայէ-լի որդիքը դունդ դունդ Եգիպ-*
19 *տոսի երկրէն ելան. Եւ Մովսէս Յովսեփին ոսկորները իր հետը ա-ռաւ. ինչու որ անիկայ Իսրայէլի որդւոցը Հաստատ երդում ընել տուաւ ըսելով, "Անշուշտ Աս-տուած ձեզի այցելութիւն պիտի ընէ, ու իմ ոսկորներս ասկէ հե-տերնիդ հանեցէք.*
20 *Եւ Ս ոկքովթէն չուեցին, ու Ոթոմին մէջ անապատին ծայրը*
21 *իջևան ըրին. Եւ Ղ Տէրը անոնց առջևէն կ'երթար ցորեկը ամպի սիւնով՝ անոնց ճամբայ ցուցընելու համար, ու գիշերը կրակի սիւնով՝ անոնց լոյս տալու համար, որ ցորեկ*
22 *ու գիշեր երթան. Ցորեկը ամպի սիւնը ու գիշերը կրակի սիւնը ժո-ղովուրդին առջևէն չպակսեցուց.*

ԳԼ·ԺԴ

1 Աստուած Իսրայէլացւոց կ'իմացընէ իրենց երթալու ճամբան. 5 Փարաւոն անոնց ե-տևէն կ'իյնայ. 10 Իսրայէլացիք տրտունջ կ'ը-նեն. 13 Մովսէս կը մխիթարէ զանոնք. 15 ու Աստուծմէ տրամայն կ'ընդունի իր ընելիքին համար. 19 Ամպը բանակին հետն կը դառ-նայ. 21 Իսրայէլացիք կարմիր ծովէն կ'անց-նին. 23 իսկ եգիպտացիք կը խեղդուին.

1 Ա ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ դառնան ու Բ Փիհահիրոթին առջևը՝ Է Մագդողին ու Ծովին մէջտեղը բանակ դնեն. Բէելզեփոնին առջևն՝ անոր դիմացը Ծովին քովը
3 բանակ դրէք. Եւ Փարաւոն Իսրայէլի որդւոցը համար պիտի ըսէ Թէ Տ երկրին մէջ †մոլորած են, անապատը անոնց բոլորտիքը պա-
4 տեց. Եւ Ե Փարաւոնին սիրտը պի-տի կարծրացընեմ, ու անոնց ե-տևէն պիտի իյնայ. ու ես Փարա-ւոնին վրայ և անոր բոլոր զօրքե-րուն վրայ Ը պիտի փառաւորուիմ, Թ ու Եգիպտացիք պիտի գիտնան Թէ ես եմ Տէրը. Եւ անոնք ա-նանկ ըրին.
5 Եւ պատմուեցաւ Եգիպտոսի թագաւորին Թէ ժողովուրդը փա-

Ն·Ը·ՂՓ· 1491

Ի ՀՄՐ 9։

Ժ ԳԼ·ԺԴ·11։ 12։ Թուա·ԺԴ·1—4։ Ն Բ Օր·ԺԵ·16։

Ղ ԳԼ·ԺԴ·2։ Թուա·ԼԳ·6։ Ճ։

Ն Ն·Ծ·25։ Ցեն·Իդ·32։ Գոր·Է·16։ Ղ Թուա·ԼԳ·6։

Գ ԳԼ·ԺԴ·19·24։ Խ·38։ Թուա·Ք·15։ Ժ·34։ ԺԴ·14։ Բ Օր·ա·33։ Նէեմ·Ք·12·19։ Սաղ·Ղը·14։ ՂԹ·7։ Ծն·39։ Ես·գ·5։ ա Կոր·Ժ·1։

— ԳԼ·ԺԴ·18։

Բ Թուա·ԼԳ·7։

Է Երեմ·Խգ·1։

Թ Սաղ·Հա·11։

† Կամ չփա-թաւած

Ի ԳԼ·գ·21։ Է·3։

Ղ ԳԼ·Ք·16։ ՀՄՐ 17·18։ Հռով·Ք·17·22·23։ Է ԳԼ·Է·5։

Ն · Ք · ԴՌ · 1491

խաւ , ու Փարաւոնին ու անոր ծա-
ռաներուն սիրտը ժողովուրդին
դէմ դարձաւ՝ ու ըսին , Մենք ինչու
ըրինք աս բանը , որ Իսրայէլը մե-
զի ծառայութիւն ընելէն թող
6 տուինք ։ Եւ իր կառքը պատ-
րաստեց , ու իր ժողովուրդը իր
7 հետը առաւ ։ Եւ վեց հարիւր
ընտիր կառքեր ու Եգիպտոսի
բոլոր կառքերը՝ և անոնց ամէն
մէկուն վրայ ոստիկաններ առաւ ։
8 Եւ Տէրը Եգիպտոսի Փարաւոն
թագաւորին սիրտը կարծրացուց ,
ու անիկայ Իսրայէլի որդւոցը
ետևէն ինկաւ . և Իսրայէլի որ-
9 դիքը բարձր ձեռքով ելան ։ Բայց
Եգիպտացիք անոնց ետևէն ին-
կան , Փարաւոնին ամէն ձիերը
— կառքերը՝ և անոր ձիաւորները
ու զօրքերը , և հասան անոնց՝ որ
բանակած էին ծովին մօտ Փիհիրո-
թին քովը՝ Բէեղզեփոնին առ-
ջին ։
10 Եւ երբ Փարաւոն մօտեցաւ ,
Իսրայէլի որդիքը իրենց աչքերը
վերցուցին , և ահա Եգիպտացիք
իրենց ետևէն կու գային , ու խիստ
վախցան . և Իսրայէլի որդիքը ա-
11 ղաղակեցին Տէրոջը ։ Եւ ըսին
Մովսէսին , Եգիպտոսի մէջ գերեզ-
մաններ չըլլալո՞ւն համար մեզ ա-
նապատին մէջ մեռնելու բերիր .
ի՞նչ է աս մեզի ըրածդ որ մեզ
12 Եգիպտոսէն հանեցիր ։ Աս չէ՞ր ան
խօսքը որ քեզի զրուցեցինք Եգիպ-
տոսին մէջ՝ ըսելով , Թո՛ղ տուր
մեզ՝ որ Եգիպտացւոց ծառայու-
թիւն ընենք . քանզի աւելի աղէկ է
մեզի Եգիպտացւոց ծառայութիւն
ընել , քան թէ անապատին մէջ
13 մեռնիլ ։ Եւ Մովսէս ըսաւ ժողո-
վուրդին , Մի՛ վախնաք , կայնեցէք ,
ու տեսէ՛ք Տէրոջը փրկութիւնը՝ որ
այսօր պիտի ընէ ձեզի , ինչու որ
ասօրուան ձեր տեսած Եգիպտա-
ցիները մէյմըն ալ պիտի չտեսնէք
14 յաւիտեան ։ Տէրը ձեզի համար
պիտի պատերազմի , ու դուք լռու-
կեցէք ։
15 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ին-
չո՞ւ ինծի կ'աղաղակես . ըսէ Իսրա-
16 յէլի որդւոցը որ չուեն ։ Եւ դուն
գաւազանդ վերցո՛ւր , ու ձեռքդ
ծովուն վրայ երկնցուր ու ճեղքէ՛
ան . և Իսրայէլի որդիքը ծովուն
17 մէջէն ցամաքով երթան ։ Եւ ես
ահա Եգիպտացւոց սիրտը պիտի
կարծրացընեմ , ու անոնց ետևէն
պիտի երթան . և ես Փարաւոնին
ու անոր բոլոր զօրքերուն վրայ՝ ա-
նոր կառքերուն ու անոր ձիաւորնե-
րուն վրայ պիտի փառաւորուիմ ։
18 Եւ երբոր ես Փարաւոնին ու անոր
կառքերուն և անոր ձիաւորներուն
վրայ փառաւորուիմ , Եգիպտացիք
պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։
19 Եւ Աստուծոյ հրեշտակը՝ որ
Իսրայէլի բանակին առջևէն կ'եր-
թար , ելաւ ու անոնց ետևը գնաց .
և ամպի սիւնը ելաւ անոնց առջևէն
20 ու անոնց ետևին կայնեցաւ . Եւ
Եգիպտացւոց բանակին ու Իսրայէլի
բանակին մէջտեղը եկաւ՝ ու Եգիպ-
տացւոց ամպ ու խաւար եղաւ ,
բայց Իսրայէլացւոց գիշերը լոյս կու
տար . և բոլոր գիշերը իրարու
չմօտեցան ։
21 Եւ Մովսէս իր ձեռքը ծովուն
վրայ երկնցուց , ու Տէրը սաստիկ
արևելեան հովով ետ դարձուց ծովը
բոլոր գիշերը , և ծովը ցամաք ը-
րաւ , ու ջուրերը ճեղքուեցան ։
22 Եւ Իսրայէլի որդիքը ծովուն մէ-
ջէն ցամաքով քալեցին . ու ջուրերը
անոնց աջ կողմէն ու ձախ կողմէն
պարիսպ եղան ։
23 Եւ Եգիպտացիք անոնց ետևէն
ինկան , ու Փարաւոնին բոլոր ձիե-
րը՝ կառքերը ու ձիաւորները անոնց
ետևէն ծովուն մէջտեղը գացին ։
24 Եւ եղաւ որ առաւօտեան պահուն
Տէրը Եգիպտացւոց բանակին
նայեցաւ կրակի ու ամպի սիւնէն ,
ու Եգիպտացւոց բանակը խռովու-
25 թեան մէջ ձգեց . Եւ անոնց կառ-
քերուն անիւները հանեց , ու դը-
ժուարութեամբ վարել տուաւ . ա-
նանկ որ Եգիպտացիք ըսին , Փախ-
չինք Իսրայէլին երեսէն , ինչու որ
Եհովան անոնց համար Ե-
գիպտացւոց հետ կը պատերազմի ։
26 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին ,
Ձեռքդ ծովուն վրայ երկնցուր ,
որ ջուրերը Եգիպտացւոց վրայ՝ ա-
նոնց կառքերուն ու անոնց ձիաւոր-
27 ներուն վրայ դառնայ ։ Եւ
Մովսէս իր ձեռքը ծովուն վրայ
երկնցուց , և առտուան դէմ
ծովը իր տեղը դարձաւ , ու Ե-
գիպտացիք անոր դիմացէն փա-
խան . և Տէրը թօթափեց Եգիպ-
28 տացիները ծովուն մէջ ։ Եւ ջուրե-
րը դարձան ու ծածկեցին Փարա-
ւոնին կառքերը ու ձիաւորները և
բոլոր զօրքերը՝ որոնք անոնց ետևէն
ծովուն մէջ մտան . ու անոնցմէ
29 մէկն ալ չմնաց ։ Բայց Իսրայէլի
որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով
կ'երթային , և ջուրերը անոնց աջ
կողմէն ու ձախ կողմէն անոնց պա-
30 րիսպ էին ։ Եւ Տէրը այն օրը Ե-
գիպտացւոց ձեռքէն ազատեց Ի-
սրայէլը . ու Իսրայէլ մեռած տե-
սաւ Եգիպտացիները ծովուն եզեր-
31 քը ։ Եւ Իսրայէլ տեսաւ այն մեծ
գործը՝ որն որ Տէրը ըրաւ Եգիպ-

ը Սաղ · ծե · 25 ։
թ Գր · ժե · 4 ։
ժ Հմր 4 ։
ի Գր · գ · 1 ։ ժգ · 9 ։ Թուոց · լգ · 3 ։
լ Գր · ժե · 9 ։ Յես · իդ · 6 ։
խ Յես · իդ · 7 ։ Նեեմ · թ · 9 ։ Սաղ · ճզ · 17 ։ ձէ · 6 ։
ծ Սաղ · ճզ · 7 · 8 ։
կ Գր · ե · 21 ։ զ · 9 ։
հ բՄն · ի · 15 · 17 ։ Եսա · խա · 10 · 13 · 14 ։
ձ Հմր 25 ։ բ Օր · ա · 30 ։ գ · 22 ։ ի · 4 ։ Յես · ժ · 14 · 42 ։ Իդ · 3 ։ բՄն · ի · 29 ։ Նեեմ · դ · 20 ։ Եսա · լա · 4 ։
ղ Եսա · լ · 15 ։
ճ Հմր 21 · 26 ։ Գր · է · 19 ։
մ Հմր 8 ։ Գր · է · 3 ։
յ Հմր 4 ։

ն Հմր 4 ։
շ Գր · ժգ · 21 ։ Իգ · 20 ։ Լբ · 34 ։ Թուոց · ի · 16 ։ Եսա · կգ · 9 ։
ո Տես Եսա · ը · 14 ։ բԿոր · դ · 3 ։
չ Հմր 16 ։
պ Սաղ · կզ · 6 ։
ջ Գր · ժե · 8 ։ Յես · գ · 16 ։ դ · 23 ։ Նեեմ · թ · 11 ։ Սաղ · հզ · 13 ։ ճզ · 9 ։ Ճժդ · 3 ։ Եսա · կգ · 12 ։
ռ Հմր 29 ։ Գր · ժե · 19 ։ Թուոց · լգ · 8 ։ Սաղ · կզ · 6 ։ Հր · 13 ։ Եսա · կգ · 13 ։ Եբր · ժա · 29 ։
ս Ամր · դ · 10 ։
վ Տես Սաղ · հէ · 17 ։
տ Հմր 14 ։
ր Հմր 16 ։
ց Յես · դ · 18 ։
ւ Գր · ժե · 1 · 7 ։ բՕր · ժա · 4 ։ Սաղ · հր · 53 ։ Նեեմ · թ · 11 ։ Եբր · ժա · 29 ։
փ Ամր · գ · 8 · 13 ։
ք Սաղ · ճզ · 11 ։
օ Հմր 22 ։ Սաղ · հէ · 20 ։ Հր · 52 · 53 ։
ֆ Սաղ · ճզ · 8 · 10 ։
ա Սաղ · ծր · 10 ։ ձթ · 10 ։
բ Եբր · ձեռքը՝

Ն. Ք. Ղ. Ք.
1491

Գլ. Դ. 31 ։ Ժթ. 9 ։ Սաղ. Ճզ. 12 ։ Յով. Բ. 11 ։ Ժա. 45 ։

տացւոց վրայ . ու ժողովուրդը վախցաւ Տէրոջմէն , ու հաւատաց Տէրոջը և անոր ծառային Մովսէսին ։

ԳԼ . ԺԵ

1 Մովսէսին երգը ։ 22 Ժողովուրդը խմելու ջուր չգտներ ։ 23 Մեռայի լեղի ջուրերը 25 փայտով մը կը քաղցրանան ։ 27 Եղիմի տասներկու ջուրի աղբիւրները և եօթանասուն արմաւենիները ։

1 Ան ատենը Մովսէս ու Իսրայէլի որդիքը աս երգը երգեցին Տէրոջը , և խօսեցան ըսելով ,

Պիտի երգեմ Տէրոջը , ինչու որ փառքով փառաւորեալ է . ձին ու անոր հեծեալը ծովը նետեց ։

2 Տէրն է իմ զօրութիւնս ու իմ գովութիւնս , և իմ փրկութիւնս եղաւ . Անիկայ է իմ Աստուածս , ու պիտի փառաւորեմ զանիկայ . իմ հօրս Աստուածն է , ու պիտի բարձրացընեմ զանիկայ ։

3 Տէրը հզօր պատերազմող է . անոր անունը ԵՀՈՎԱՅ է ։

4 Փարաւոնին կառքերը ու անոր զօրքերը ծովը նետեց . և անոր ընտիր ոստիկանները Կարմիր ծովուն մէջ ընկղմեցան ։

5 Անդունդները ծածկեցին զանոնք . քարի պէս խորունկը իջան ։

6 Քու աջ ձեռքդ՝ ով Տէր , փառաւորեալ է զօրութեամբ . քու աջ ձեռքդ՝ ով Տէր , խորտակեց թշնամին ։

7 Ու քու փառացդ մեծութեամբը քեզի դէմ կեցողները կործանեցիր . քու բարկութիւնդ խրկեցիր , որ զանոնք յարդի պէս կերաւ ։

8 Ու քու շունչիդ փչելովը ջուրերը ժողվուեցան . հեղեղները դէզի պէս կայնեցան . ծովուն մէջտեղը անդունդները պաղեցան ։

9 Թշնամին ըսաւ , Պիտի հալածեմ , պիտի հասնիմ , աւարը պիտի բաժնեմ . իմ անձս անոնցմէ պիտի կշտանայ . իմ սուրս պիտի քաշեմ , իմ ձեռքս զանոնք պիտի աւրէ ։

10 Քու հովդ փչեցիր , ծովը զանոնք ծածկեց . զօրաւոր ջուրերուն մէջ կապարի պէս ընկղմեցան ։

11 Ով Տէր՝ աստուածներուն մէջ քեզի պէս ով կայ . սրբութեան մէջ փառաւորեալ , օրհնութեան մէջ սքանչելի , հրաշքներ ընող ով կայ քեզի նման ։

12 Քու աջ ձեռքդ երկնցուցիր , երկիրը զանոնք կլլեց ։

13 Քու ողորմութեամբդ առաջնորդեցիր աս ժողովուրդին՝ որ դուն փրկեցիր . քու զօրութեամբդ տարիր զանոնք քու սուրբ բնակութիւնդ ։

14 Ժողովուրդները պիտի լսեն ու սարսափին . Փղշտացւոց երկրին բնակիչները ցաւ պիտի բռնէ ։

15 Ան ատենը Եդովմի իշխանները պիտի տագնապին . Մովաբին զօրաւորները պիտի դողան . Քանանու բոլոր բնակիչները պիտի հալին ։

16 Անոնց վրայ վախ ու դող պիտի իյնայ . քու բազուկիդ մեծութենէն քար պիտի կտրին , մինչև որ անցնի քու ժողովուրդդ՝ ով Տէր , մինչև որ անցնի աս ժողովուրդը՝ որ դուն ստացար ։

17 Պիտի բերես զանոնք , ու քու ժառանգութեանդ լեռը պիտի տնկես զանոնք , ով Տէր , ան տեղը՝ որն որ քու բնակութեանդ համար շինեցիր . ով Տէր , ան սրբարանին մէջ՝ որն որ քու ձեռքերդ շինեցին ։

18 Տէրը պիտի թագաւորէ յաւիտենանս յաւիտենից ։

19 Քանզի Փարաւոնին ձիերը իր կառքերովը ու ձիաւորներովը ծովը մտան , և Տէրը ծովուն ջուրերը անոնց վրայ դարձուց . բայց Իսրայէլի որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով գացին ։

20 Ու Ահարոնին քոյրը Մարիամ մարգարէուհին թմբուկը իր ձեռքը առաւ . ու բոլոր կնիկները թմբուկներով ու պարերով անոր
21 ետևէն ելան ։ Ու Մարիամ պատասխան տուաւ անոնց ,

Երգեցէք Տէրոջը՝ ինչու որ փառքով փառաւորեալ է . ձին ու անոր հեծեալը ծովը նետեց ։

22 Ու Մովսէս Կարմիր ծովէն ճամբայ հանեց Իսրայէլը , ու Սուրի անապատը ելան . և իրեք օրուան ճամբայ գացին անապատին մէջ , ու
23 ջուր չգտան ։ Ու երբոր Մեռայ եկան , չէին կրնար խմել Մեռային ջուրերէն , ինչու որ դառն էին . անոր համար անոր անունը Մեռայ
24 կոչուեցաւ ։ Ու ժողովուրդը տրտնջեց Մովսէսին դէմ՝ ըսելով ,
25 Ի՞նչ խմենք ։ Ու անիկայ Տէրոջը աղաղակեց , ու Տէրը անոր փայտ մը ցուցուց , որն որ ջուրերուն մէջ դրածին պէս ջուրերը անուշցան ։ Հոն անոնց կանոն ու դատաստան
26 դրաւ , և հոն փորձեց զանոնք , Ու ըսաւ , Թէ որ Տէրոջը քու Աստուծոյդ ձայնին ուշադրութեամբ

Դատ. Ե. 1 ։ Բ Թագ. ԻԲ. 1 ։ Սաղ. Ճզ. 12 ։ Հմր 21 ։ Բ Օր. Ժ. 21 ։ Սաղ. ԺԲ. 2 ։ ԻԲ. 3 ։ ԿԹ. 17 ։ ԿԲ. 6 ։ ՃԹ. 1 ։ ՃԺԲ. 14 ։ Ճխ. 7 ։ Եսա. ԺԲ. 2 ։ Ամբ. Գ. 18 ։ 19 ։ Գլ. Գ. 15 ։ 16 ։ Բ Թագ. ԻԲ. 47 ։ Սաղ. ՂԹ. 5 ։ ՃԺԲ. 28 ։ Եսա. ԻԵ. 1 ։ Սաղ. ԻԴ. 8 ։ Յայտ. ԺԹ. 11 ։ Գլ. Զ. 3 ։ Սաղ. ՁԴ. 18 ։ Գլ. ԺԴ. 28 ։ Գլ. ԺԴ. 7 ։ Գլ. ԺԴ. 28 ։ Նեեմ. Թ. 11 ։ Սաղ. ՃԺԲ. 15 ։ 16 ։ Բ Օր. ԼԴ. 26 ։ Եսա. Ե. 24 ։ ԽԷ. 14 ։ Սաղ. ԾԹ. 13 ։ Գլ. ԺԴ. 21 ։ Բ Թագ. ԻԲ. 16 ։ Յոբ. Դ. 9 ։ Բ Թեսս. Բ. 8 ։ Սաղ. ՀԲ. 13 ։ Ամբ. Գ. 10 ։ Դատ. Ե. 30 ։ Ծն. ԽԹ. 27 ։ Եսա. ԾԳ. 12 ։ Ղուկ. ԺԱ. 22 ։ Գլ. ԺԴ. 21 ։ Սաղ. ՃԽԷ. 18 ։ Հմր 5 ։ Գլ. ԺԴ. 28 ։ Բ Թագ. Է. 22 ։ Գ Թագ. Բ. 23 ։ Սաղ. ՀԱ. 19 ։ ՁԶ. 8 ։ ՁԹ. 6 ։ Երեմ. Ժ. 6 ։ ԽԹ. 19 ։ Եսա. Զ. 3 ։ 20 ։ ՀԲ. 52 ։

Սաղ. ՀԷ. 54 ։ Թուոց ԺԴ. 14 ։ Բ Օր. Բ. 25 ։ Յես. Բ. 9 ։ 10 ։ Սաղ. ԽԲ. 6 ։ Ծն. ԼԶ. 40 ։ Բ Օր. Բ. 4 ։ Թուոց ԻԲ. 3 ։ Ամբ. Գ. 7 ։ Յես. Ե. 1 ։ Բ Օր. Բ. 25 ։ Ժա. 25 ։ Յես. Բ. 9 ։ Ա Թագ. ԻԵ. 37 ։ Գլ. ԺԹ. 5 ։ Բ Օր. ԼԲ. 9 ։ Բ Թագ. Է. 23 ։ Սաղ. ՀԴ. 2 ։ Եսա. ԽԳ. 1 ։ 3 ։ Ծա. 10 ։ Երեմ. ԼԱ. 11 ։ Տիտ. Բ. 14 ։ Ա Պետ. Բ. 9 ։ Բ Պետ. Բ. 1 ։ Սաղ. ԽԴ. 2 ։ Ձ. 8 ։ Սաղ. ՀԷ. 54 ։ Սաղ. Ժ. 16 ։ ԻԹ. 10 ։ Ճխղ. 10 ։ Եսա. ԾԷ. 15 ։ Գլ. ԺԴ. 23 ։ Առակ. Իա. 31 ։ Գլ. ԺԴ. 28 ։ 29 ։ Թուոց ԻՂ. 59 ։ Դատ. Դ. 4 ։ Ա Թագ. Ժ. 5 ։ Ա Թագ. ԺԲ. 6 ։ Դատ. ԺԱ. 34 ։ Իա. 21 ։ Բ Թագ. Զ. 16 ։ Սաղ. ԿԲ. 11 ։ 25 ։ Ճխթ. 3 ։ Ճծ. 4 ։ Ա Թագ. ԺԲ. 7 ։ Հմր 1 ։ Ծն. ԺԴ. 7 ։ ԻԵ. 18 ։ Թուոց ԼԳ. 8 ։ * Այ՝ դառնութիւն ։ Հռութ. Ա. 20 ։ Գլ. ԺԴ. 2 ։ ԺԷ. 3 ։

Սաղ. ՃԺԵ. 14 ։ Հմր 6 ։ Սաղ. ՃԺ. 15 ։ Ա. 1 ։ Ճղ. 9 ։ Եփ. ԿԴ. 12 ։ 13 ։ Երեմ. Բ. 6 ։ Գլ. ԺԴ. 10 ։ ԺԷ. 4 ։ Սաղ. Ծ. 15 ։ Տեառ. Թագ. Բ. 21 ։ Դ. 41 ։ Յես. ԻԴ. 25 ։ Գլ. ԺԴ. 4 ։ Բ Օր. Ը. 2 ։ 16 ։ Դատ. Բ. 22 ։ Դ. 1 ։ 4 ։ Սաղ. ԿԶ. 10 ։ Ծա. 7 ։ Բ Օր. Է. 12 ։ 15 ։

Ն. Ք. ԴԻ. 1491

Յ Օր. Իը. 27. 60.
Հ Գլ. Իզ. 25. Սաղ. Խա. 3. 4. Ճզ. 3. Ճխէ. 3.
Փ Թուռ. Լգ. 9.

մտիկ ընես, ու ինչ որ անոր առջին շիտակ է՝ ընես, և անոր պատուիրանքներուն ականջ դնես, ու անոր բոլոր կանոնները պահես, ան հարուածներուն մէկը քու վրադ պիտի չբերեմ, որոնք Եգիպտացւոց վրայ բերի. ինչու որ ես եմ Տէրը՝ Հոր քեզ կը բժշկեմ.

27 Ու եկան Եղիմ, ու հոն տասուերկու ջուրի աղբիւրներ ու եօթանասուն արմաւենիներ կային. և հոն ջուրերուն քովը բանակ դրին.

ԳԼ. ԺԶ.

1 Իսրայելացիք Սին անապատը կը հասնին. 2 ու կերակուրի համար տրտունջ կ'ընեն. 4 Աստուած երկինքէն հաց տալ կը խոստանայ. 11 Լորամարգիները. 14 և մանանան կը խրկուին. 16 Մանանայ ժողվելուն կանոնը. 25 Շաբաթ օրերը մանանայ չէր իջներ. 32 Աստուած կը պատուիրէ որ անկէ մէկ գոմոր պահուի.

Ֆ Թուռ. Լգ. 10. 11.
Բ Եզեկ. Լ. 15.

1 Ու չուեցին Եղիմէն, ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը եկան Սին անապատը՝ որ Եղիմի ու Սինայի մէջտեղն է, անոնց Եգիպտոսի երկրէն ելլելուն երկրորդ ամսուն տասնուհինգերորդ օրը.
2 Ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը անապատին մէջ Մովսէսին ու Ահարոնին դէմ տրտունջ ը-
3 րին. Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին անոնց, Երանի թէ Տէրոջը ձեռքովը մեռած ըլլայինք Եգիպտոսի երկրին մէջ, երբոր միսի կաթսաներուն քովը նստած էինք, ու կուշտ հաց կ'ուտէինք. քանզի մեզ աս անապատը հանեցիք, որ բոլոր աս ժողովքը անօթութենէն մեռցնէք.

Գ Գլ. Ժե. 24. Սաղ. Ճզ. 23. Ա Կոր. Ժ. 10.
Դ Ողբ. Դ. 9.
Ե Թուռ. Ժա. 4. 5.

4 Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ահա ես ձեզի երկինքէն հաց պիտի տեղամ, և ժողովուրդը պիտի ելլէ ու օրէ օր ժողվէ ամէն մէկ օրուան պէտք եղածը, որ փորձեմ զանոնք՝ թէ իմ օրէնքիս համեմատ
5 պիտի քալեն թէ չէ. Ու ըլլայ որ վեցերորդ օրը բերածնին պատրաստեն, և անիկայ ամէն օրուան ժողվածներնուն կրկինը ըլլայ.

Զ Սաղ. Հը. 24. 25. Ճե. 40. Յով. Զ. 31. 32. Ա Կոր. Ժ. 3.
Է Առակ. Լ. 8. Մատթ. Զ. 11.
Ը Գլ. Ժե. 25. Բ Օր. Ը. 2. 16.

6 Ու Մովսէս ու Ահարոն ըսին Իսրայէլի բոլոր որդւոցը, Ա իրիկուն պիտի գիտնաք որ ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանողը Եհո-
7 վան է. Ու առաւօտուն պիտի տեսնէք Տէրոջը փառքը, ինչու որ Տէրոջը դէմ ձեր ըրած տրտունջը ինքը լսեց. և մենք ո՞վ ենք
8 որ մեզի դէմ կը տրտնջէք. Ու Մովսէս ըսաւ, Երբոր Տէրը ձեզի իրիկունը ուտելու միս, ու առաւօտուն կշտանալու չափ հաց տայ, — գիտցէք որ Տէրը լսած է իրեն դէմ ըրած տրտունջնիդ. և մենք ո՞վ ենք. ձեր տրտունջը մեզի

Թ Տես համր 22. Ղև. Իե. 21.
Ժ Տես համր 12. 13. Գլ. Զ. 7. Թուռ. Ժզ. 28. 29. 30.
Ի Տես համր 10. Ես. Լե. 2. Ի. 5. Յով. Ժա. 4. 40.
Լ Թուռ. Ժզ. 11.

դէմ չէ, հապա Տէրոջը դէմ.
9 Ու Մովսէս ըսաւ Ահարոնին, Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին ըսէ, Տէրոջը առջևը մօտեցէք. ինչու որ ձեր տրտունջը լսեց.
10 Ու եղաւ որ երբ Ահարոն Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին կը խօսէր, անոնք դէպ 'ի անապատը նայեցան, և ահա Տէրոջը փառքը
11 ամպին մէջ երևցաւ. Ու Տէրը
12 խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Իսրայէլի որդւոցը տրտունջը լսեցի. խօսէ անոնց՝ ըսելով, Իրիկուան դէմ միս պիտի ուտէք, ու առաւօտուն հացով պիտի կշտանաք. և պիտի գիտնաք թէ ես եմ Եհովայ ձեր Աստուածը.
13 Ու եղաւ որ իրիկունը լորամարգիներ ելան ու բանակը ծածկեցին. և առաւօտուն բանակին բո-
14 լորտիքը ցօղ իջաւ. Ու երբոր իջած ցօղը վերցաւ, ահա անապատին երեսին վրայ մանր թեփաձև բան մը կար՝ եղեամի պէս մանր գետ-
15 նին վրայ. Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը տեսան, իրարու ըսին, Ի՞նչ է աս". քանզի ինչ ըլլալը չէին գիտեր. ու Մովսէս ըսաւ անոնց, Աս է ան հացը՝ որ Տէրը ձեզի ուտելու տուաւ.
16 Տէրոջը պատուիրած բանը աս է. ժողվեցէք անկէ ամէն մէկերնիդ իր կերածին չափ. ամէն մէկերնիդ իր վրանին մէջ եղողներուն համար՝ ձեր հոգիներուն համրանքին նայելով՝ մարդ գլուխ մէյմէկ գոմոր առնէք.
17 Ու Իսրայէլի որդիքը այնպէս ըրին. և որը շատ ու որը քիչ ժողվեց.
18 Ու երբ գոմորով կը չափէին, շատ ունեցողինը չաւելցաւ, ու քիչ ունեցողինը չպակսեցաւ. ամէն մէկը
19 իր կերածին չափ ժողվեց. Ու Մովսէս ըսաւ անոնց, Մէկը անկէ
20 մինչև առտու չպահէ. Բայց մտիկ չըրին Մովսէսին, հապա ոմանք թողուցին անկէ մինչև առտու, և որդնոտեցաւ ու հոտեցաւ. և Մով-
21 սէս բարկացաւ անոնց. Ու ամէն առտու կը ժողվէին անկէ ամէն մէկը իր կերածին չափ. ու արևը տաքցածին պէս կը հալէր.
22 Ու եղաւ որ վեցերորդ օրը կրկնապատիկ ուտելիք՝ երկու գոմոր ամէն մէկուն համար երկու գոմոր ժողվեցին. և ժողովքին բոլոր իշխանները եկան ու պատմեցին Մովսէսին.
23 Ու անիկայ ըսաւ անոնց, Աս է Տէրոջը ըսածը. Վաղը հանգստութեան սուրբ շաբաթն է Տէրոջը. ինչ որ պիտի եփէք՝ եփեցէք, և ինչ որ պիտի եռացնէք՝ եռացուցէք, ու ինչ որ կ'աւելնայ՝ ձեզի համար առտուան պահուելու թողուցէք.
24 Ու անիկայ առտուան թողուցին՝

Ն. Ք. ԴԻ. 1491

Ի Տես համր 7. Ղուկ. Ժ. 16. Հռով. Ժգ. 2.
Խ Թուռ. Ժզ. 16.
Ծ Համր 7. Գլ. Ժգ. 21. Թուռ. Ժզ. 19. Գ Թագ. Ը. 10. 11.
Կ Համր 8.
Հ Համր 6.
Ձ Համր 7.
Ղ Թուռ. Ժա. 31. Սաղ. Հը. 27. 28. Ճե. 40.
Ճ Թուռ. Ժա. 9.
Մ Թուռ. Ժա. 7. Բ Օր. Ը. 3. Նեեմ. Թ. 15. Սաղ. Հը. 24. Ճե. 40.
Յ ԵԲՐ. ՄԱՆ ՀՈԻ. (ուսկից կ'ելլէ մանանայ բառը.)
Ն Յով. Զ. 31. 49. 58. Ա Կոր. Ժ. 3.
Շ Համր 36.
Ո Բ Կոր. Ը. 15.
Չ Ծնն. Բ. 3. Գլ. Ի. 8. Լա. 15. Լե. 3. Ղև. Իգ. 3.

Ն·Ք·ԶԲ· 1491

Մովսէսին հրամայածին պէս . և ոչ ՚հոտեցաւ , ոչ ալ անոր մէջը
25 որդ եղաւ : Եւ Մովսէս բսաւ , Ա յսօր կերէք ան , ինչու որ այսօր շաբաթ է Տէրոջը . այսօր դաշտին
26 մէջ անկէ պիտի չգտնէք : Վեց օր պիտի ժողվէք անիկայ . բայց եօթներորդ օրը՝ ՚որ շաբաթ է , պի-
27 տի չգտնուի : Եւ եղաւ որ եօթներորդ օրը ժողովուրդէն ոմանք
28 ժողվելու ելան , ու չգտան : Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին , Մինչև ե՞րբ ՚չէք ուզեր պահել իմ պատուի-
29 րանքներս ու օրէնքներս : Նայեցէք որ Տէրը տուաւ ձեզի շաբաթը , ա նոր համար վեցերորդ օրը ինքը ձեզի երկու օրուան հաց կու տայ . ամէն մէկերնիդ իր տեղը թող նստի , մէկը իր տեղէն չելլէ եօթներորդ
30 օրը : Եւ ժողովուրդը հանգստա-
31 ցաւ եօթներորդ օրը : Եւ Իսրայէլ *որդիքը անոր անունը Ման դրին . ու ՚ան գինձի սերմի պէս ճեր-
մակ՝ ու անոր համը մեղրով չիաւած գաթայի պէս էր :
32 Եւ Մովսէս բսաւ , Տէրոջը հրամայած բանը աս է . Անկէ օմր մը լեցուցէք՝ որ ձեր ազգերուն մէջ պահուի . որ անոնք տեսնեն ան հացը՝ որն որ ձեզի կերցուցի անա-
պատին մէջ՝ երբոր ձեզ Եգիպտոսի
33 երկրէն հանեցի : Եւ Մովսէս բսաւ Ահարոնին , Սափոր մը առ , ու ա նոր մէջը օմր մը լեցուն մանանայ դիր . և անիկայ ձեր ազգերուն մէջ
34 պահուելու համար Տէրոջը առջևը դիր : Ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց , անանկ ալ Ահարոն ՚վկայութեան առջևը դրաւ զանի-
35 կայ՝ որ պահուի : Եւ Իսրայէլի որդիքը ՚քառասուն տարի կերան մա-
նանան , ՚մինչև որ չէն երկիր եկան . մանանան կերան՝ մինչև որ քանա-
36 նու երկրին սահմանը եկան : Եւ օմրը արդուին տասներորդ մասն է :

ԳԼ· ԺԱ

1 Ժողովուրդը ջուրի համար տրտունջ կ'ընէ Ռափիդիմի մէջ : 5 Աստուած քարերի մէջ ժայռէ մը ջուր հանել կու տայ : 8 Մովսէս իր ձեռքը վեր բռնելով՝ Ամաղէկը կը յաղթուի : 15 Մովսէս սեղան մը կը շինէ ու զա-
նիկայ կ'անուանէ Եհովանիսի :

1 Ա՚յնու ՚Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո-
ղովքը Տէրոջը խօսքին պէս ի-
րենց գնացքին համեմատ Սին անա-
պատէն չուեցին , և Ռափիդիմի մէջ բանակ դրին . ու ժողովուրդին հա-
2 մար խմելու ջուր չկար : Եւ ժողո-
վուրդը Մովսէսին հետ վիճեցաւ ու բսաւ , Մեզի ջուր տուր , որ խմենք . և Մովսէս բսաւ անոնց , Ինչու հետ կը վիճիք . ինչու Տէրը կը
3 փորձէք : Եւ ժողովուրդը հոն ջու-

Ն·Ք·ԶԲ· 1491

րի համար ծարաւեցաւ . ու ժողո-
վուրդը ՚Մովսէսին դէմ տրտունջ բրաւ ու բսաւ , Ինչու համար մեզ Եգիպտոսէն հանեցիր , որ մեզ ու մեր որդիները և մեր հօտերը ծարա-
ւութեամբ մեռցընես :
4 Եւ Մովսէս Տէրոջը աղաղա-
կեց՝ բսելով , Ի՞նչ ընեմ աս ժո-
ղովուրդին . գրեթէ պատրաստ են
5 իս Ղքարկոծելու : Եւ Տէրը բ-
սաւ Մովսէսին , Ժողովուրդին առջևը անցիր , ու Իսրայէլի ծե-
րերէն քու հետդ առ , և քու գա-
ւազանդ՝ որով ՚գետը զարկիր ,
6 ձեռքդ առ ու գնա : Ահա Քորեբի մէջ ժայռին վրայ՝ հոն քու առջևդ կը կայնիմ , և ժայ-
ռին զարկ , ու անկէ ջուր պիտի ելլէ , և ժողովուրդը պիտի խմէ : Եւ Մովսէս անանկ բրաւ Իսրայէլի
7 ծերերուն առջևը : Եւ ան տեղին անունը Ա՚Մասսա ու Մերիպա՚՚ դրաւ . ինչու որ Իսրայէլի որդիքը հոն վիճեցան , և Տէրը փորձեցին բսելով , Արդեօք Տէրը մեր մէ՞ջն է թէ չէ :
8 Ե՚Ն ատենը Ամաղէկը եկաւ , ու Ռափիդիմի մէջ Իսրայէլին հետ
9 պատերազմեցաւ : Եւ Մովսէս բ-
սաւ Ղեսուին , Մեզի մարդիկ ընտրէ , ու Ամաղէկին հետ պատե-
րազմելու ելլէր . վաղը ես բլուրին գլուխը պիտի կայնիմ՝ Ա՚ստուա-
ծոյ գաւազանը ձեռքս ՚՚՚առնելով :
10 Եւ Ցեսու Մովսէսին բսածին պէս բրաւ , ու Ամաղէկին հետ պատե-
րազմեցաւ , և Մովսէս , Ահարոն ու Ովր բլուրին գլուխը ելան :
11 Եւ կ'ըլլար որ՝ երբոր Մովսէս Ի՚ր ձեռքերը վեր կը վերցընէր , Իսրա-
յէլը կը յաղթէր , ու երբոր իր ձեռքերը վար կ'իջեցընէր , Ամաղէ-
12 կը կը յաղթէր : Եւ Մովսէսին ձեռքերը ծանրանալուն՝ քար մը առին ու անոր տակը դրին , և ինքը անոր վրան նստաւ . ու Ահարոն և Ովր՝ մէկը մէկ կողմէն ու մէկալը միւս կողմէն՝ անոր ձեռքերը վեր բռնեցին , ու մինչև արեգակին մարը
13 մտնելը անոր ձեռքերը հաստա-
տուն մնացին : Եւ Ցեսու սուրի բերնէ անցուց Ամաղէկը ու անոր
14 ժողովուրդը : Եւ Տէրը բսաւ Մով-
սէսին , ՚Ասիկայ յիշատակի հա-
մար գիրքի մէջ գրէ , ու Ցեսուին ‡իմացուր՝ որ ՚Ամաղէկին յիշա-
տակը երկինքին տակէն բոլորովին
15 պիտի ջնջեմ : Եւ Մովսէս սեղան
մը շինեց , ՚ու անոր անունը ՚՚Ե-
16 հովանիսի դրաւ , Ու բսաւ . §Քան-
զի Տէրը երդում բրաւ ըՒՒՒ

Ն. Ք. ԳՃ.
1491

Գլ. Բ. 16 ։ Գ. 1 ։
Սաղ. խզ. 1 ։ Հե. 14 ։ 15 ։ Հը. 4 ։ Ճե. 5 . 43 ։ Ճզ. 2 ։ 8 ։
Գոր. Է. 29 ։
Գլ. Բ. 22 ։
Իմ Աստուածս օգնական ։
Գլ. Գ. 1 ։ 12 ։
Ծն. ԺԴ. 17 ։ ԺԸ. 2 ։ ԺԹ. 1 ։ Գ Թագ. Բ. 19 ։
Ծն. ԽԹ. 13 ։ ԼԳ. 4 ։
Ծն. Խգ. 27 ։ Բ Թագ. ԺԱ. 7 ։
Թու. Ի. 14 ։
Սաղ. Հը. 42 ։ Ճա. 7 ։ Ճզ. 10 ։ Ճէ. 2 ։
Ծն. ԺԴ. 20 ։ Բ Թագ. ԺԸ. 28 ։ Ղու. Ա. 68 ։
Բ Մն. Բ. 5 ։ Սաղ. ՂԵ. 3 ։ ՂԷ. 9 ։ ՃԼԵ. 5 ։
Գլ. Ա. 10 ։ 16 ։ 22 ։ Ե. 2 ։ 7 ։ ԺԴ. 8 ։ 18 ։
Ա Թագ. Բ. 3 ։ Նեէմ. Թ. 10 ։ 16 ։ 29 ։ Յոբ. Խ. 11 ։ 12 ։ Սաղ. Լա. 23 ։ ՃԺԹ. 21 ։ Ղու. Ա. 51 ։
Բ Օր. ԺԲ. 7 ։ Ա Մն. ԻԹ. 22 ։ Ա Կոր. Ժ. 18 ։ 21 ։ 31 ։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Յոթոր Մովսէսին կը բերէ անոր կինը ու տղաքը ։ 7 Մովսէս զանիկայ կը մեծարէ ։ 13 ու անոր խրատները կը բանէ ։ 27 Յոթոր կը մեկնի ։

1 Եւ Մովսէսին աները՝ Մադիա-
մու քուրմը Յոթոր լսեց ան
ամէնը որ Աստուած ըրաւ Մովսէ-
սին ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին,
և թէ Տէրը Եգիպտոսէն հանեց
2 Իսրայէլը ։ Եւ Մովսէսին աները
Յոթոր առաւ Մովսէսին կինը
Սեպփորան, անիկայ ետ խրկելէն
3 ետքը ։ Եւ անոր երկու որդիքը՝
որոնց մէկուն անունը Գերսամ
էր ։ ինչու որ ինքը ըսեր էր, Օ-
տար երկրի մէջ պանդուխտ եմ ։
4 Եւ մէկալին անունը Եղիազար
էր ։ ինչու որ ըսեր էր, Իմ հօրս
Աստուածը իմ օգնականս էր, ու
զիս Փարաւոնին սուրէն ազատեց ։
5 Եւ Մովսէսին աները Յոթոր անոր
որդիներովը ու անոր կնիկովը ե-
կաւ Մովսէսին դէպ ՚ի անապատը՝
ուր որ անիկայ բանակ դրեր էր
6 Աստուծոյ լեռանը քովը ։ Եւ
իմացուց Մովսէսին ըսելով, Ես
քու աներդ Յոթոր քեզի կու գամ,
նաև քու կնիկդ իր երկու որդիքը
7 իր հետը ունենալով ։ Եւ Մովսէս
իր աները դիմաւորելու ելաւ, և
անոր խոնարհութիւն ըրաւ, ու
համբուրեց զանիկայ ։ և իրարու
ողջունութիւնը հարցուցին ու վրա-
8 նը մտան ։ Եւ Մովսէս իր աներոջը
պատմեց ան ամէնը՝ որ Տէրը ըրաւ
Փարաւոնին ու Եգիպտացիներուն՝
Իսրայէլին համար, և ճամբուն մէջ
բոլոր իրենց քաշած աշխատու-
թիւնը, ու Տէրոջը զանոնք ա-
9 զատելը ։ Եւ Յոթոր ուրախացաւ
բոլոր բարութիւններուն համար՝
որ Տէրը ըրաւ Իսրայէլին, փրկելով
զանոնք Եգիպտացւոց ձեռքէն ։
10 Եւ Յոթոր ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ
Տէրը՝ որ ազատեց ձեզ Եգիպտա-
ցւոց ձեռքէն ու Փարաւոնին
ձեռքէն ։ ինչու որ ազատեց ժո-
ղովուրդը Եգիպտացւոց ձեռքին
11 տակէն ։ Հիմա գիտեմ որ Եհո-
վան բոլոր աստուածներէն մեծ է ։
քանզի ինչ բանի մէջ որ կը
հպարտանային, անոնցմէ վեր ե-
12 լաւ ։ Եւ Մովսէսին աները Յո-
թոր ողջակէզ ու զոհեր բերաւ
Աստուծոյ ։ և Ահարոն ու Իսրայէլի
բոլոր ծերերը Մովսէսին աներոջը
հետ Աստուծոյ առջևը հաց ու-
տելու եկան ։
13 Եւ եղաւ որ հետևեալ օրը Մովսէս
ժողովուրդը դատելու նստաւ, ու
ժողովուրդը առաւօտէն մինչև ի-
րիկուն Մովսէսին քովը կայնեցաւ ։
14 Եւ Մովսէսին աները երբոր տեսաւ
ինչ որ կ՚ընէր Մովսէս ժողովուր-
դին, ըսաւ, Ի՞նչ է աս բանը՝ որ
դուն կ՚ընես ժողովուրդին ։ ինչո՞ւ
դուն մինակ կը նստիս, ու բոլոր
ժողովուրդը առաւօտէն մինչև
15 իրիկուն քու քովդ կը կայնի ։ Եւ
Մովսէս ըսաւ իր աներոջը, Քանզի
ժողովուրդը կու գայ ինծի՝ Աս-
տուծմէ պատասխան հարցընելու ։
16 Երբոր անոնք դատ մը ունենան՝
ինծի կու գան, և ես անոնց մէջ-
տեղը դատաստան կ՚ընեմ, ու Աս-
տուծոյ կանոնները ու օրէնքները
17 անոնց կը գիտցընեմ ։ Եւ Մովսէսին
աները ըսաւ անոր, Քու ըրածդ
18 աղէկ բան չէ ։ Իրաւցընէ դուն պի-
տի մաշիս, դուն ալ քու հետդ
եղած աս ժողովուրդն ալ ։ ինչու
որ աս բանը քեզի շատ ծանր է,
դուն մինակ չես կրնար ընել աս ։
19 Հիմա մտիկ ըրէ իմ խօսքս ։ ես
քեզի խրատ տամ, ու Աստուած
քեզի հետ պիտի ըլլայ ։ Ժողո-
վուրդին համար Աստուծոյ առջևը
դուն գնա, որ դատերը դուն
20 ներկայացընես Աստուծոյ ։ Եւ ա-
նոնց սորվեցուր կանոնները ու օ-
րէնքները, և գիտցուր անոնց ի-
րենց քալելու ճամբան ու իրենց
21 ընելու գործը ։ Ու ասկէ դուն բոլոր
ժողովուրդէն կարող մարդիկ՝
Աստուծմէ վախցող՝ ճշմարտա-
սէր ու ագահութիւնը ատող
մարդիկ ընտրէ, ու զանոնք հազարա-
պետներ՝ հարիւրապետներ՝ յիսնա-
պետներ ու տասնապետներ դիր ա-
22 նոնց վրայ ։ Ու ամէն ատեն թող
անոնք դատեն ժողովուրդը ։ և ա-
մէն մեծ բանը քեզի ներկայացը-
նեն, ու ամէն պզտիկ բանը անոնք
դատեն ։ այսպէս քեզի օգնելով՝
քու վրայէդ բեռը կը թեթևցընեն ։
23 Թէ որ աս բանը ընես, ու Աստուած
ալ քեզի պատուիրէ, ան
ատենը կարող կ՚ըլլաս դիմանա-
լու, և բոլոր աս ժողովուրդն ալ
խաղաղութեամբ իրենց տեղը
կ՚երթան ։
24 Եւ Մովսէս իր աներոջը խօսքը
մտիկ ըրաւ, ու անոր ամէն ըսածը
25 ըրաւ ։ Եւ Մովսէս բոլոր Իսրայէ-
լէն կարող մարդիկ ընտրեց, ու
զանոնք ժողովուրդին վրայ գլուխ-
ներ՝ հազարապետներ՝ հա-
րիւրապետներ՝ յիսնապետներ ու
26 տասնապետներ կարգեց ։ Եւ ամէն
ատեն անոնք կը դատէին ժողո-
վուրդը ։ դժուարին բանը Մովսէ-
սին կը ներկայացընէին, ու ամէն
պզտիկ բանը իրենք կը դատէին ։
27 Եւ Մովսէս իր աները ճամբայ հա-
նեց, ու անիկայ իր երկիրը գնաց ։

Ն. Ք. ԳՃ.
1491

Ղև. Իդ. 12 ։ Թու. ԺԵ. 34 ։
Գլ. Իգ. 7 ։ Իդ. 14 ։ Բ Օր. ԺԷ. 8 ։ Բ Թագ. ԺԵ. 3 ։ Յոբ. Լա. 13 ։ Գոր. ԺԸ. 15 ։ Ա Կոր. Զ. 1 ։
Եբր. մարդուն ու իր ընկերին
Ղև. Իդ. 15 ։ Թու. ԺԵ. 35 ։ Իէ. 6 ։ Ը ։ ԼԶ. 6 ։ 7 ։ 8 ։ 9 ։
Թու. ԺԱ. 14 ։ 17 ։ Բ Օր. Ա. 9 ։ 12 ։
Գլ. Դ. 12 ։
Գլ. Գ 16 ։ Ի. 19 ։ Բ Օր. Ե. 5 ։
Թու. Իէ. 5 ։
Բ Օր. Դ. 1 ։ 5 ։ Ե. 1 ։ Զ. 1 ։ 2 ։ Է. 11 ։
Սաղ. ՃԼԳ. 8 ։
Բ Օր. Ա. 18 ։
Հմր 25 ։ Բ Օր. Ա. 15 ։ 16 ։ ԺԶ. 18 ։ Բ Մն. ԺԹ. 5–10 ։ Գոր. Զ. 3 ։
Ծն. Խը. 18 ։ Բ Թագ. Իդ. 3 ։ Բ Մն. ԺԹ. 9 ։
Եզեկ. ԺԸ. 8 ։
Բ Օր. ԺԶ. 19 ։
Հմր 26 ։
Հմր 26 ։ Ղև. Իդ. 11 ։ Թու. ԺԵ. 33 ։ Իէ. 2 ։ ԼԶ. 1 ։ Բ Օր. Ա. 17 ։ ԺԷ. 8 ։
Թու. ԺԱ. 17 ։
Հմր 18 ։
Ծն. ԺԸ. 33 ։ Լ. 25 ։ Գլ. ԺԶ. 29 ։ Բ Թագ. ԺԹ. 39 ։
Բ Օր. Ա. 15 ։ Գոր. Զ. 5 ։
Հմր 22 ։
Յոբ. ԻԹ. 16 ։
Թու. Ժ. 29 ։ 30 ։

Ն · ք · ՉԾ · 1491

ա Թես · ԼԴ · 15 ։
Բ ԳԼ · ԺԶ · 1 · 8 ։
Գ ԳԼ · Գ · 1 · 12 ։
Դ ԳԼ · Ի · 21 ։ Իսր · Ե · 38 ։
Ե ԳԼ · Դ · 4 ։
Զ Օր · ԻԹ · 2 ։
Է Օր · Լր · 11 ։ Ես · կԳ · 9 ։ Ցայս · Ժբ · 14 ։
Ը Օր · Ե · 2 ։
Թ Օր · Դ · 20 ։ Ե · 6 ։ Ժդ · 2 , 21 ։ Իզ · 18 ։ Լր · 8 ։ 9 ։ Գ Թագ · ը · 53 ։ Սաղ · ճլե · 4 ։ Երդ · ը · 12 ։ Ես · խա · 8 ։ Խգ · 1 ։ Երեմ. Ժ. 16 ։ Մաղ · գ · 17 ։ Տիտ. բ · 14 ։
Ժ ԳԼ · Թ · 29 ։ Բ Օր · Ժ · 14 ։ Ցոր · խա · 11 ։ Սաղ · իդ · 1 ։ Ծ · 12 ։ ա Կոր · Ժ · 26 , 28 ։
ԺԱ Օր · ԼԴ · 2 , 3 , 4 ։ ա Պետ. բ · 5 , 9 ։ Ցայս · ա · 6 ։ ե · 10 ։ Ի · 6 ։
ԼՂԱ · Ի · 24 , 26 ։ Բ Օր · Ե · 6 ։ Իզ · 19 ։ Իբ · 9 ։ Ես · կր · 12 ։ ա Կոր · Գ · 17 ։ ա Թես. ե · 27 ։
ԺԲ ԳԼ · Իդ · 3 , 7 ։ Բ Օր · Ե · 27 ։ Իշ · 17 ։
ԺԳ Հմր 16 ։ ԳԼ · Ի · 21 ։ Իդ · 15 , 16 ։ Բ Օր · Գ · 11 ։ Սաղ · Ժբ · 11 , 12 ։ Ղե · 2 ։ Մատ · Ժէ · 5 ։
ԺԴ Օր · Գ · 12 , 36 ։ Ցօհ · Ժբ · 29 , 30 ։
ԺԵ ԳԼ · Ժդ · 31 ։
ԺԶ Ղե. Ժա. 44 , 45 ։ Երր · Ժ · 22 ։
ԺԷ Հմր 14 ։ Ծն · լե · 2 ։ Ղե · Ժե · 5 ։
ԺԸ Հմր 16 , 18 ։ ԳԼ · ԼԳ · 5 ։ Բ Օր · ԼԴ · 2 ։
ԺԹ Երր · Ժբ · 20 ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Ժողովուրդը Սինայի անապատը կու գայ ։ 3 Աստուծոյ պատգամը Մովսէսին ձեռքով կ'ընդունի Ժողովուրդին կը խրկուի ։ 8 Մովսէս Ժողովուրդին պատասխանը Աստուծոյ կը տանի ։ 10 Ժողովուրդը երրորդ օրուան համար կը պատրաստուի ։ 12 Լեռան մօտենալը կ'արգիլուի ։ 16 Աստուծոյ ահագին երեւոյթը լեռանը վրայ ։

1 Երրորդ ամսուն մէջ՝ Իսրայէլի որդւոցը Եգիպտոսի երկրէն ելլելէն ետքը , նոյն օրը – Սինայի ա-
2 նապատը եկան ։ Քանզի Բ Ռափիդիմէն չուեցին , ու Սինայի անապատը եկան , ու անապատին մէջ բանակ դրին . և Իսրայէլ հոն Է լեռանը դիմացը բանակ դրաւ ։
3 Եւ Ը Մովսէս Աստուծոյ ելաւ . ու Տէրը Է լեռնէն կանչեց զանիկայ՝ ըսելով ՝ Ցակոբին տանը ասանկ ըսես , և Իսրայէլի որդւոցը իմացը-
4 նես . Դուք տեսաք ինչ որ ըրի Եգիպտացւոց , և ինչպէ՛ս Է ձեզ արծիւի թեւերուն վրայ վերցուցի ու
5 քովս բերի ։ Եւ հիմա Ը եթէ որ իրաւ ընդունիք իմ ձայնիս ուշադրութիւն ու իմ ուխտս պահէք , Ը դուք ինծի սեփհական ժողովրդ պիտի ըլլաք ամէն ազգերէն . ինչու որ
6 Ժ բոլոր երկիրը իմս է ։ Եւ դուք ինծի Ի քահանաներու թագաւորութիւն ու Լ սուրբ ազգ մը պիտի ըլլաք . Իսրայէլի որդւոցը զրուցելու խօսքերդ ասոնք են ։
7 Եւ Մովսէս եկաւ ու ժողովուրդին ծերերը կանչեց , և Տէրոջը ի-
8 րեն պատուիրած ասս բոլոր խօսքերը անոնց առջեւը դրաւ ։ Եւ Ժ բոլոր ժողովուրդը միաբերան պատասխանեցին ու ըսին , Տէրոջը բոլոր ը-
9 սածները պիտի ընենք ։ Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը դարձուց ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ահա ես քեզի կու գամ Ճ թանձր ամպի մը մէջ , Լոր ժողովուրդը լսէ՝ երբոր ես քեզի հետ խօսիմ , ու նաև Հաւատան քեզի հաւատայ ։ Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը
10 պատմեց ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Գնա՛ ժողովուրդին , և Ն զանոնք սրբէ այսօր ու վաղը , և թող
11 Ը հրնոնց լաթերը լուան , Ու երրորդ օրուան համար պատրաստ ըլլան . քանզի երրորդ օրը Տէրը բոլոր ժողովուրդին աչքին առջեւը Սինայ
12 լեռանը վրայ Ժ պիտի իջնէ ։ Եւ դուն ժողովուրդին բոլորտիքը սահման դնես՝ ըսելով , Ինքզինքնիդ լեռը ելլելէն կամ անոր ծայրին դպչելէն զգուշացուցէք . Ո՛վ որ լեռանը դպչի , անշուշտ պիտի մեռ-
13 ցուի ։ Անոր ձեռք չդպչի , քանզի Ռ ՊՆԴԱ անպատճառ պիտի

քարկոծուի , կամ նետով զարնուի . թէ անասուն ըլլայ և թէ մարդ՝ պիտի չապրի . երբոր Ո փողին ձայնը երկար ձգուի , անոնք լեռը պիտի ելլեն ։
14 Եւ Մովսէս լեռնէն դէպ ՚ի ժողովուրդը իջաւ , ու Ն սրբեց ժողովուրդը . և անոնք իրենց լաթերը
15 լուացին ։ Եւ անիկայ բսաւ ժողովուրդին , Ը երրորդ օրուան համար պատրաստ եղէք . Ո՝չէ կնիկներուն մի՛ մերձենաք ։
16 Եւ եղաւ որ երրորդ օրը առտուանց Ն որոտումներ ու կայծակներ կ'ըլլային , և Ռ թանձր ամպ մը կար լեռանը վրայ , ու խիստ սաստիկ Է փողի ձայն մը , և բանակին մէջ եղած բոլոր ժողովուրդը Ռ զար-
17 հուրեցաւ ։ Եւ Մովսէս բանակէն Աստուծոյ առջեւը հանեց ժողովուրդը , ու անոնք լեռանը տակը
18 կայնեցան ։ Եւ Է Սինայ լեռը բոլորովին կը միար , ինչու որ Տէրը անոր վրայ Ռ կրակով իջաւ . Ր ու անոր մուխը Ջոցի մուխի պէս կ'ելլէր , և Ժ բոլոր լեռը սաստիկ կը դո-
19 ղար ։ Եւ Ռ քանի որ փողին ձայնը կը սաստկանար , Ֆ Մովսէս խօսեցաւ , ու Ա Աստուած ձայնով մը
20 անոր պատասխան տուաւ ։ Եւ Տէրը Սինայ լեռանը վրայ՝ լեռանը գլուխը իջաւ . ու Տէրը կանչեց Մովսէսը լեռանը գլուխը , և Մով-
21 սէս ելաւ ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Իջի՛ր՝ ժողովուրդին պատուիրէ , որ չըլլայ թէ Տէրը Ո տեսնելու համար սահմանէն անցնին ,
22 ու անոնցմէ շատերը կորսուին ։ Եւ Տէրոջը մօտեցող քահանաներն ալ Ֆ սրբուին , որ չըլլայ թէ Տէրը Ռ ա-
23 նոնց վրայ յարձակի ։ Եւ Մովսէս ըսաւ Տէրոջը , Ժողովուրդը չկրնար ելլել Սինայ լեռը . ինչու որ դուն մեզի խօսեցար՝ ըսելով , Բ Սահման դիր լեռանը , ու անիկայ սրբէ ։
24 Եւ Տէրը ըսաւ անոր , Գնա՝ վար իջիր , ու Ա Հարոնին հետ ինկաւ ելի՛ր . բայց քահանաները ու ժողովուրդը Տէրոջը ելլելու համար սահմանէն չանցնին , որ չըլլայ թէ
25 անոնց վրայ յարձակի ։ Ու Մովսէս ժողովուրդին իջաւ , և Ն ըսաւ անոնց ։

ԳԼ · Ի

1 Ցասը պատուիրանքները ։ 18 Ժողովուրդը կը վախնայ , 20 ու Մովսէսէն կը միխթարուի ։ 22 Կռապաշտութիւնը կ'արգիլուի ։ 24 Սեղան շինուելուն կերպը ։

1 Ու Աստուած Ռ ասս բոլոր խօսքերը ըսելով՝
2 Ես եմ Եհովայ քու Աստուածդ՝ որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն՝ Է ծառայութեան տունէն հանեցի ։

Ն · ք · ՉԾ · 1491

յ Հմր 16 , 19 ։
Ն Հմր 10 ։
Ն Հմր 11 ։
ա Թագ · Իա · 4 , 5 ։ Ջաք · Ե · 3 ։ ա Կոր · Ե · 5 ։
Ն Սաղ · Հէ · 18 ։ Երր · Ժբ · 18 , 19 ։ Ցայս · Գ · 5 ։ Ը · 5 ։ Ժա · 19 ։
Ռ Հմր 9 ։ ԳԼ · Իա · 34 ։ Ր Մտ. Ե · 14 ։
Ն Ցայս · ա · 10 ։ Գ · 1 ։
– Երր · Ժբ · 21 ։
– Բ Օր · Գ · 10 ։
Հ Բ Օր · Դ · 11 ։ ԼԴ · 2 ։ Դատ · Ե · 5 ։ Սաղ · կբ · 7 , 8 ։ Ես · Ղ · 4 ։ Ամբ · Գ · 3 ։
– ԳԼ · Գ · 2 ։ Իդ · 17 ։ Ր Մտ . Ե · 1 , 2 , 3 ։
Բ Ծն . Ժե . 17 ։ Սաղ · ճկդ · 5 ։ Ցայս · Ժե · 8 ։
Ֆ Սաղ · կբ · 8 ։ Հէ · 18 ։ Ա Ժգ · 7 ։ Երեմ. Գ · 24 ։ Երր · Ժբ · 26 ։
– Հմր 13 ։
Ֆ Երր · Ժբ · 21 ։
Ռ Ղեւտ. Թ · 13 ։ Սաղ · Ճա · 7 ։
Ռ Տես գԼ · Գ · 5 ։ ա Թագ · Ղ · 19 ։
Ֆ Ղե . Ժ . 3 ։
– Բ Թագ · Ղ · 7 , 8 ։
Բ Հմր 12 ։ Ցես · Գ · 4 ։

– Բ Օր · Ե · 22 ։
Բ Ղե · Իչ · 1 , 13 ։ Բ Օր · Ե · 6 ։ Սաղ · Ճա · 10 ։ Ով · Ժ · 4 ։
Ֆ ԳԼ · Ժ · 3 ։

Ն. Ք. Դ. Ք. 1491

ա Բ Օր. Ե. 7. Գ. 14. Դ Թագ. ԺԷ. 35. Երեմ. ԻԵ. 6. ԼԵ. 15.
բ Ղև. ԻԶ. 1. Բ Օր. Դ. 16. Ե. 8. ԻԷ. 15. Սաղ. ՂԷ. 7.
գ Ել. ԻԳ. 24. Եսա. ԻԳ. 7. Բ Թագ. ԺԷ. 35. Եզ. ԻԴ. 15, 19.
դ Ել. ԼԴ. 14. Բ Օր. Դ. 24. Զ. 15. Եսա. ԻԳ. 19. Նաւ. Ա. 2.
ե Ել. ԼԴ. 7. Ղև. Ի. 5. ԻԶ. 39, 40. Թուոց. ԺԴ. 18, 33. Դ Թագ. Իա. 29. Յոբ. Ե. 4. Իա. 19. Սաղ. ՀԹ. 8. ԿԹ. 4. Եա. ԺԴ. 20, 21. Կն. 6, 7. Երեմ. Բ. 9. ԼԲ. 18.
զ Ել. ԼԴ. 7. Բ Օր. Է. 9. Սաղ. ՁԹ. 34. Հռովմ. ԺԱ. 28.
է Ել. ԻԳ. 1. Ղև. ԺԹ. 12. Բ Օր. Ե. 11. Սաղ. ԺԵ. 4. Մատ. Ե. 33.
ը Միք. Զ. 11.
թ Ել. ԼԱ. 13, 14. Ղև. ԺԹ. 3, 30. ԻԶ. 2. Բ Օր. Ե. 12.
ժ Ել. ԻԳ. 12. ԼԱ. 15. ԼԴ. 21. Ղև. ԻԳ. 3. Եզեկ. Ի. 12. Ղուկ. ԺԳ. 14.
ի Ծն. Բ. 2, 3. Ել. ԺԴ. 26. ԼԱ. 15.

3 [ա]Ինծմէ զատ ուրիշ աստուածներ
չունենաս։
4 [բ]Դուն քեզի կուռք չշինես, ոչ ալ
վերը երկինքի մէջ՝ կամ վարը երկրի
վրայ՝ կամ երկրին տակի ջուրե-
րուն մէջ եղած բաներուն մէկ նմա-
5 նութիւնը. [գ]Անոնց երկրպագու-
թիւն չընես, ու զանոնք չպաշտես.
ինչու որ ես քու Տէր Աստուածդ
[դ]Նախանձոտ Աստուած եմ. [ե]որ կը
հատուցանեմ հայրերուն անօրէ-
նութիւնը որդւոցը վրայ՝ մինչև ա-
նոնց երրորդ ու չորրորդ ազգը՝ որ
6 կ'ատեն զիս. Եւ [զ]կ'ողորմիմ ա-
նոնց մինչև հազար ազգը՝ որ կը
սիրեն զիս ու իմ պատուիրանք-
ներս կը պահեն։
7 [է]Տէրոջը քու Աստուծոյդ ա-
նունը պարապ տեղը [ը]բերանդ չառ-
նես. ինչու որ Տէրը իր անունը
պարապ տեղը բերան առնողը
անմեղ պիտի չսեպէ։
8 [թ]Հանգստութեան օրը մ'տքդ
բեր՝ անիկայ սուրբ պահելու հա-
9 մար։ [ժ]Վեց օր պիտի աշխատիս,
10 ու բոլոր գործդ ընես. Բայց [ի]եօթ-
ներորդ օրը Տէրոջը քու Աստուծոյդ
հանգստութեան օրն է. [լ]այն օրը գործ
մը պիտի չգործես, ոչ դուն՝ ոչ քու
որդիդ՝ ոչ քու աղջիկդ՝ ոչ քու ծա-
ռադ ու աղախինդ՝ ոչ քու անա-
սունդ՝ ոչ ալ տանդ մէջ եղած
11 օտարականդ. Քանզի [խ]Տէրը վեց
օրուան մէջ ըրաւ երկինքը ու եր-
կիրը՝ ծովը ու բոլոր անոնց մէջ ե-
ղածները, և եօթներորդ օրը հան-
գըստացաւ. անոր համար Տէրը
օրհնեց հանգստութեան օրը ու
սրբեց զանիկայ։
12 [ծ]Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ,
որ քու օրերդ երկար ըլլան այն երկ-
րին վրայ՝ որն որ քու Տէր Աս-
տուածդ կու տայ քեզի։
13 [կ]Սպանութիւն մի՛ ըներ։
14 [հ]Շնութիւն մի՛ ըներ։
15 [ձ]Գողութիւն մի՛ ըներ։
16 [ղ]Քու դրացիիդ դէմ սուտ վկա-
յութիւն մի՛ ըներ։
17 [ճ]Քու դրացիիդ տանը մի՛ ցան-
կար. [մ]Քու դրացիիդ կնկանը՝ կամ
անոր ծառային՝ կամ անոր աղա-
խինին՝ կամ անոր եզին՝ կամ անոր
իշուն՝ և քու դրացիիդ ամենևին
մէկ բանին մի՛ ցանկար։

լ Նեեմ. ԺԳ. 16, 17, 18, 19. խ Ծն. Բ. 2. ծ Ել. ԻԳ. 26. Ղև. ԺԹ. 3. Բ Օր. Ե. 16. Երեմ. ԼԵ. 7, 18, 19. Մատ. ԺԵ. 4. ԺԹ. 19. Մար. Է. 10. Ժ. 19. Ղուկ. ԺԸ. 20. Եփե. Զ. 2. կ Բ Օր. Ե. 17. Մատ. Ե. 21. Հռովմ. ԺԳ. 9. հ Բ Օր. Ե. 18. Մատ. Ե. 27. ձ Ղև. ԺԹ. 11. Բ Օր. Ե. 19. Մատ. ԺԹ. 18. Հռովմ. ԺԳ. 9. Ա Թես. Դ. 6. ղ Ել. ԻԳ. 1. Բ Օր. Ե. 20. ԺԹ. 16. Մատ. ԺԹ. 18. ճ Բ Օր. Ե. 21. Միք. Բ. 2. Ամբ. Բ. 9. Ղուկ. ԺԲ. 15. Գործ. Ի. 33. Հռովմ. Է. 7. ԺԳ. 9. Եփե. Ե. 3, 5. Եբր. ԺԳ. 5. մ Յոբ. ԼԱ. 9. Առակ. Զ. 29. Երեմ. Ե. 8. Մատ. Ե. 28.

18 Եւ [ն]բոլոր ժողովուրդը կը տես-
նէին որոտումները ու կայծակները
և փողին ձայնը ու լեռանը [շ]մխալը.
Եւ երբ ժողովուրդը տեսաւ, ետ
քաշուեցաւ ու հեռու կայնեցաւ.
19 Եւ ըսին Մովսէսին, [ո]Դուն խօսէ
մեզի հետ, ու մտիկ կ'ընենք. բայց
[չ]Աստուած թող չխօսի մեզի հետ՝
20 որ չմեռնինք։ Եւ Մովսէս ըսաւ
ժողովուրդին, [պ]Մի՛ վախնաք.
[ջ]ինչու որ Աստուած ձեզ փորձելու
եկաւ, [ռ]անանկ որ անոր վախը ձեր
21 առջևը ըլլայ, որ չմեղանչէք։ Եւ
ժողովուրդը հեռու կայնեցաւ. ու
Մովսէս մօտեցաւ [ս]այն թանձր
խաւարին՝ ուր որ Աստուած էր։
22 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ա-
սանկ պիտի ըսես Իսրայէլի որդւո-
ցը, Դուք տեսաք որ ձեզի հետ
23 [վ]երկինքէն խօսեցայ. [տ]Ինծի հետ
արծաթ աստուածներ չշինէք, ոչ
ալ ոսկի աստուածներ շինէք ձեզի։
24 Ինծի հողէ սեղան մը շինես, ու
անոր վրայ քու ողջակէզներդ ու
խաղաղութեան զոհերդ՝ [ր]քու ոչ-
խարներդ ու արջառներդ մատու-
ցանես. Եւ ամէն [ց]տեղ՝ ուր որ իմ
անունս յիշել կու տամ, քեզի
պիտի գամ, ու [ւ]քեզ պիտի օրհնեմ։
25 Եւ [փ]թէ որ ինծի քարէ սեղան
շինելու ըլլաս, տաշած քարէ
չշինես. քանզի թէ որ անոր վրայ
երկաթ գործիք վերցընես, կը
26 պղծես անիկայ։ Եւ աստիճաննե-
րով չելլես իմ սեղանս, որ քու
մերկութիւնդ չբացուի անոր վրայ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Զանազան կանոններ ծառաներու համար։ 5 Այն ծառային համար՝ որուն ականջը պիտի ծակուէր։ 7 Աղախիններու համար։ 12 Մարդասպանութեան համար։ 16 Մարդ գողցողի համար։ 17 Ծնողաց հայհոյութիւն ընողներուն համար։ 18 Զարնողներուն համար։ 22 Պատահմամբ եղած վնասի մը համար։ 28 Զարնող եզի համար։ 33 Վնասի մը պատճառ եղողին համար։

1 Եւ [ա]անոնց առջևը դնելու դա-
2 տաստաններդ ասոնք են. [բ]Թէ
որ Եբրայեցի ծառայ մը ծախու
առնելու ըլլաս, անիկայ վեց տարի
պիտի ծառայէ, և եօթներորդ
3 տարին ձրի ազատ պիտի ելլէ։ Թէ
որ մինակ մտաւ, մինակ պիտի ել-
լէ. թէ որ կնիկ ունէր, կնիկն ալ
4 իր հետը պիտի ելլէ։ Թէ որ իր
տէրը իրեն կնիկ տուաւ, ու անի-
կայ իրեն որդիներ կամ աղջիկներ
ծնած է, կնիկը ու անոր տղաքը
տիրոջը պիտի ըլլան, ու ինքը մի-
5 նակ պիտի ելլէ։ [գ]Հապա թէ որ
ծառան յայտնի ըսելու ըլլայ թէ
Ես կը սիրեմ իմ տէրս՝ իմ կնիկս

բ Ղև. ԻԵ. 39, 40, 41. Բ Օր. ԺԵ. 12. Երեմ. ԼԴ. 14. գ Բ Օր. ԺԵ. 16, 17.

Ն. Ք. Դ. Ք. 1491

ն Եբր. ԺԲ. 18. յ Յայտ. Ա. 10, 12. շ Ել. ԺԹ. 18. ո Բ Օր. Ե. 27. ԺԸ. 16. Գաղ. Գ. 19, 20. Եբր. ԺԲ. 19. չ Բ Օր. Ե. 25. պ Ա Թագ. ԺԲ. 20. Եսա. ԽԱ. 10, 13. ջ Ծն. ԻԲ. 1. Բ Օր. ԺԳ. 3. ռ Բ Օր. Դ. 10. Զ. 2. Ժ. 12. ԺԷ. 13, 19. ԺԹ. 20. ԻԲ. 58. Առակ. Գ. 7. ԺԴ. 6. Եսա. Ը. 13. ս Ել. ԺԹ. 16. Բ Օր. Ե. 5. Գ Թագ. Ը. 12. վ Բ Օր. Դ. 36. Նեեմ. Թ. 13. տ Ել. ԼԲ. 1, 2, 4. Ա Թագ. Ե. 4, 5. Դ Թագ. ԺԷ. 33. Եզեկ. Ի. 39. ԻԳ. 8. Դան. Ե. 4, 23. Սոփ. Ա. 5. Բ Կոր. Զ. 14, 15, 16. ր Ղև. Ա. 2. ց Բ Օր. ԺԲ. 5, 11, 21. ԺԴ. 23. ԺԶ. 6, 11. ԻԶ. 2. Գ Թագ. Ը. 43. Թ. 3. Բ Մն. Զ. 6. Է. 16. ԺԲ. 13. Եզր. Զ. 12. Նեեմ. Ա. 9. Սաղ. ՀԶ. 7. Երեմ. Է. 10, 12. ւ Ծն. ԺԲ. 2. Բ Օր. Է. 13. փ Բ Օր. ԻԷ. 5. Յեսու. Ը. 31.

ա Ել. ԻԴ. 3, 4. Բ Օր. Դ. 14. Զ. 1.

Ն · ք · ՁԲ · 1491

ու իմ տղաքներս , չեմ ՚՚վէր որ
6 ելլեմ Ե ազատ ըլլամ . Ան առնէր
անոր տէրը Ք դատաւորներուն պի-
տի տանի զանիկայ , և դրանը կամ
դրանդեանցը մօտեցընէ . ու անոր
տէրը Ե անոր ականջը հերիւնով պի-
տի ծակէ , և անիկայ յաւիտեան
ծառայ պիտի ըլլայ անոր ։
7 Եւ Թէ որ մէկը Ւիր աղջիկը ա-
ղախին ըլլալու համար ծախէ , ա-
նիկայ Ե ծառաներուն ելլելուն պէս
8 պիտի չելլէ ։ Թէ որ անիկայ հա-
ճելի չերեւնայ իր տիրոջը աչքին՝ որ
զանիկայ իրեն նշաներ էր , Թող
փրկել տայ զանիկայ . Բայց զանի-
կայ օտար ազգի ծախելու կարող
չըլլայ , ինչու որ խաբէութիւն ը-
9 րաւ անոր ։ Եւ Թէ որ զանիկայ իր
որդւոյն նշանած է , աղջկանց օ-
րէնքին համեմատ պիտի ընէ անոր ։
10 Թէ որ իրեն ուրիշ Ւին առնէ , ա-
նոր ուտելիքը՝ հանդերձը Ը ու մեր-
11 ձաւորութիւնը պիտի չկտրէ ։ Եւ
Թէ որ անոր ասի իրեք բանը չընէ ,
ան առնէր անիկայ առանց ստակի
ձրի պիտի երթայ ։
12 Ք Մարդ զարնող մեռցընողը ան-
13 շուշտ պիտի մեռցուի ։ Իսկ Ե Թէ
որ դարանամուտ չեղաւ , հապա
ՂՒՒ Աստուած Ե մատնեց անոր
ձեռքը , Ես քեզի տեղ մը պիտի սահ-
մանեմ , որ անիկայ հոն փախչի ։
14 Բայց Թէ որ մէկը Ե իր դրացիին ոխ
ունենայ , և զանիկայ նենգութեամբ
մեռցընէ , Ե իմ սեղանէս Ը պիտի
15 առնես զանիկայ՝ որ մեռնի ։ Եւ
իր հօրը կամ մօրը զարնողը ան-
շուշտ պիտի մեռցուի ։
16 Եւ մարդ Կդողցողը՝ Թէ Հ զանի-
կայ ծախած ըլլայ , և Թէ Ե իր ձեռ-
քը գտնուի , անշուշտ պիտի մեռ-
ցուի ։
17 Եւ Ւիր հայրը կամ մայրը անի-
ծողը անշուշտ պիտի մեռցուի ։
18 Եւ Թէ որ մարդիկ իրարու հետ
վէճ ընեն , ու մէկը մէկալին քա-
րով կամ բռունցով զարնէ , ու
անիկայ չմեռնի , հապա անկողինը
19 պառկի , Թէ որ նորէն ելլէ ու
ցուպով պտրտի , զարնողը ան-
պարտ ըլլայ , միայն անոր * կորսըն-
ցուցած ժամանակին ՚՚ծախէ՚՚ Հա-
տուցանէ , ու բոլորովին առողջա-
ցընէ ՂՒՒ ։
20 Եւ Թէ որ մէկը գաւազանով իր
ծառան կամ իր աղախինը զարնէ ,
ու անիկայ իր ձեռքին տակը մեռ-
նի , անշուշտ անկէ վրէժ պիտի
21 առնուի . Բայց Թէ որ օր մը կամ
երկու օր ապրի , անկէ վրէժ չառ-
նուի . ինչու որ Ւ անիկայ իր ստակն
է ։
22 Եւ Թէ որ մարդիկ կռուին , ու

յղի կնկան մը զարնելով՝ անոր տը-
ղան անցընել տան , և ՚՚բէչ ջնաս
մը չըլլայ , անիկայ անշուշտ ան
կնոջն էրկանը իր վրայ դրած
տոյժը պիտի քաշէ , Ւդատաւորնե-
րուն դ՚՚փ՚՚ն պէս հատուցա-
23 նելով ։ Բայց Թէ որ ջնաս մը
ըլլայ , անձի տեղ անձ պիտի տաս ,
24 Ընչքի տեղ աչք , ակռայի տեղ
ակռայ , ձեռքի տեղ ձեռք , ոտքի
25 տեղ ոտք , խարանի տեղ խարան ,
վէրքի տեղ վէրք , հարուածի
տեղ հարուած ։
26 Եւ Թէ որ մէկը իր ծառային
աչքը կամ իր աղախինին աչքը
զարնէ ու կուրցընէ , զանիկայ իր
աչքին փոխարէն ազատ պիտի ար-
27 ձակէ ։ Եւ Թէ որ իր ծառային ակ-
ռան կամ իր աղախինին ակռան
Թափէ , զանիկայ իր ակռային
փոխարէն ազատ պիտի արձակէ ։
28 Եւ Թէ որ եզ մը իր եղջիւրովը
մարդ մը կամ կնիկ մը զարնէ մեռ-
ցընէ , Ւեզը անշուշտ պիտի քար-
կոծուի , ու անոր միսը պիտի չու-
տուի . բայց եզին տէրը անպարտ
29 ըլլայ ։ Հապա Թէ որ եզը երէկուը-
նէ Ւ՚ մէկալ օրուընէ զարնող է , և
անոր տիրոջն ալ զրուցուած է , ու
զանիկայ պահած չէ , Թէ որ մարդ
մը կամ կնիկ մը մեռցընելու ըլլայ ,
եզը պիտի քարկոծուի , ու անոր
30 տէրն ալ պիտի մեռցուի ։ Թէ որ
փրկանք մը ձգուի անոր վրայ , ա-
նիկայ Ւիր անձին ազատութեանը
համար՝ ինչ որ իր վրան ձգուի՝ պի-
31 տի վճարէ ։ Թէ տղայ մը և Թէ
աղջիկ մը զարնելու ըլլայ եզը , ան
դատաստանին պէս ըլլայ անոր ։
32 Թէ որ եզը ծառայ մը կամ աղա-
խին մը զարնէ , անոնց տիրոջը
Ւերասուն սիկղ արծաթ պիտի տայ ,
ու Ւեզը պիտի քարկոծուի ։
33 Եւ Թէ որ մէկը փոս մը բանայ ,
կամ մէկը փոս մը փորէ ու չծած-
կէ , և հոն եզ մը կամ էշ մը իյ-
34 նալու ըլլայ , Ւնասը փոսին տէրը
պիտի քաշէ , ՚՚ անոնց տիրոջը
ստակ պիտի տայ , և մեռածը իրը
պիտի ըլլայ ։
35 Եւ Թէ որ մէկուն եզը իր դրա-
ցիին եզը զարնէ մեռցընէ , ողջ եզը
պիտի ծախեն , ու անոր ստակը
բաժնեն , և մեռածն ալ բաժնեն ։
36 Հապա Թէ որ եզին երէկուընէ Ւ՚
մէկալ օրուընէ զարնող ըլլալը
դիտցուած ըլլալով , անոր տէրը
զանիկայ պահած չէ , անշուշտ ե-
զին տեղը եզ պիտի հատուցանէ ,
ու մեռածը իրը պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · ԻԶ

1 Գողութեան վրայով ։ 5 Աստուածքի ջնա-
նին վրայով ։ 14 Փոխ առնելու վրայով ։ 16

Ն · ք · ՁԲ · 1491

Ե Գաղ · ի · 6 ։
Ե Սաղ · խ · 6 ։
Ղ Նէեմ · և · 5 ։
Ե Հմր 2 , 3 ։
Ը ա Կոր · է · 5 ։
Ք Ծն · Թ · 6 ։ Ղա · իդ · 17 ։ Թուա · լե · 30 , 31 ։ Մատ · իզ · 52 ։
Ե Թուա · լե · 22 ։ ը Օր · ժԹ · 4 , 5 ։
Ե ա Թագ · իդ · 4 ։ 10 , 18 ։
Լ Թուա · լե · 11 ։ ը Օր · ժԹ · 3 ։ Ցնս · ի · 2 ։
Ե Թուա · ժե · 30 ։ լե · 20 ։ ը Օր · ժԹ · 11 , 12 ։ Երե · ժ · 26 ։
Ե գ Թագ · բ · 28—34 ։ գ Թագ · ժա · 15 ։
Ի ը Օր · իգ · 7 ։
Հ Ծն · լե · 28 ։
Ե Գաղ · ի · 4 ։
Ղ Ղա · ի · 9 ։ Առակ · ի · 20 ։ Մատ · ժե · 4 ։ Մար · է · 10 ։
Ճ ը Թագ · գ · 29 ։
* Եբր · Նըս-տիւը
Ե Ղա · իե · 45 , 46 ։
Ե Ղա · իե · 45 , 46 ։

Գողնկութեան վրայով ։ 18 Հմայութեան վրայով ։ 19 Անասնոց հետ պղծութեան վրայով ։ 20 Կռապաշտութեան վրայով ։ 21 Օտարներուն՝ որբևայրիներուն և որբերուն վրայով ։ 25 Դրամը վարձքի տալու վրայով ։ 26 Գրաւներու վրայով ։ 28 Իշխանները պատուելու վրայով ։ 29 Երախայրիներու վրայով ։

1 Թէ որ մէկը արջառ մը կամ ոչխար
մը գողնայ՝ ու մորթէ կամ ծախէ զանիկայ , մէկ արջառին տեղը հինգ արջառ՝ ու մէկ ոչխարին տեղը ˉչորս ոչխար պիտի հատուցա-
2 նէ ։ Թէ որ գող մը ᵇ տունը ծակելու վրայ գտնուի , ու զարնուի մեռնի , ᶜ անոր համար արիւն չը-
3 թափուի ։ Թէ որ անոր վրայ արեւը ծագեր էր , անոր համար արիւն պիտի թափուի . անիկայ լման կրնար հատուցանել . Թէ որ բան մըն ալ չունենար , ան ատենը իր գողցած բանին համար ᵈ կրնար ծա-
4 խուիլ ։ Թէ որ գողցածը ᵉ իր ձեռքը ողջ գտնուի , թէ եզ ըլլայ՝ թէ էշ և թէ ոչխար , ᶠ կրկինը պիտի հատուցանէ ։
5 Թէ որ մէկը արտի մը կամ այգիի մը ᵍ վնաս տայ՝ , թող տալով իր անասունը ուրիշի մը արտին մէջ արածելու , իր արտին ամենէն աղէկ բերքէն ու իր այգիին ամենէն աղէկ բերքէն պիտի հատուցանէ ։
6 Թէ որ կրակ ցաթկէ ու փուշերուն փակչի , և դիզուած որանները կամ չհնձուած ցորենը կամ արտը այրի , կրակը վառողը այրածին բոլորը լման պիտի հատուցանէ ։
7 Թէ որ մէկը իր դրացիին ստակ կամ ամաններ տայ պահելու համար , և ան մարդուն տունէն գողցուի , ᵏ թէ որ գողը գտնուի , անիկայ կրկինը պիտի հատուցանէ .
8 Թէ որ գողը չգտնուի , տանուտէրը ˡ դատաւորներուն պիտի տարուի , իր ձեռքը իր դրացիին ստացուածքին չդպցնելը երդուելու համար ։
9 Ամէն կերպ անիրաւութեան համար , թէ եզի՝ թէ իշու՝ թէ ոչխարի և թէ հանդերձի համար , կամ ամէն կերպ կորսուած բանի համար՝ որն որ մէկը կը հաստատէ թէ իրն է , ᵐ երկու կողմին դատը դատաւորներուն առջին տարուի , ու դատաւորները որու վրայ վճռելու ըլլան , անիկայ իր դրացիին կրկինը պիտի հատուցանէ ։
10 Թէ որ մէկը իր դրացիին էշ մը կամ եզ մը կամ ոչխար մը կամ ինչ և իցէ անասուն մը պահելու համար տայ , ու անիկայ մեռնի կամ վնասի կամ ⁿ թշնամին առնէ
11 տանի՝ ու տեսնող մը չըլլայ , Անոնց երկուքին մէջտեղը ᵒ Տէրոջը
երդումը ըլլայ՝ իր դրացիին ստացուածքին ձեռք չդպցնելուն համար . ու անոր տէրը պիտի ընդունի երդումը , և ինքը պիտի չհատուցա-
12 նէ ։ Եւ ᵖ թէ որ իրաւցընէ իր քովէն գողցուեր է , ինքը անոր տիրոջը պիտի հատուցանէ ։
13 Թէ որ գազանէ պատառուած է , թող բերէ անիկայ՝ վկայութիւն ըլլալու համար . ու պատառուածին համար պիտի չհատուցանէ ։
14 Եւ թէ որ մէկը իր դրացիէն անասուն փոխ առնէ , ու անիկայ վնասուելու կամ մեռնելու ըլլայ՝ անոր տէրը հետը չըլլալով , ինքը ան-
15 շուշտ պիտի հատուցանէ . Բայց թէ որ անոր տէրը հետն էր , պիտի չըհատուցանէ . թէ որ վարձքով առնուած էր , վարձքին տեղը սեպուի ։
16 Եւ ᵠ թէ որ մէկը չնշանուած աղջիկ մը խաբէ , ու անոր հետ պառկի , անշուշտ անոր օժիտը ինքը տալով՝ զանիկայ իրեն կնիկ պիտի
17 ընէ ։ Թէ որ անոր հայրը ամենեւին չուզէ անոր տալ , անիկայ կոյսերուն ᶠ օժիտին չափ ստակ պիտի ‡ տայ ։
18 ᶻ Կախարդ կնիկը չապրեցընես ։
19 ᵗ Ով որ անասունի հետ պառկի , անշուշտ պիտի մեռցուի ։
20 ᶜ Միայն Տէրոջմէն 'ի զատ ուրիշ աստուածներու զոհ ընողը բոլորովին պիտի կորսուի ։
21 ʲ Եւ օտարականը մի՛ չարչարեր , ու զանիկայ մի՛ նեղեր , ինչու որ դուք ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ
22 օտարական էիք ։ ᶦ Որբևայրին ու
23 որբը բնաւ մի՛ չարչարէք ։ Թէ որ զանոնք չարչարէք ինչ և իցէ կերպով մը , ու անոնք ᵉ ինծի բողոքելու ըլլան , անշուշտ ᶠ պիտի լսեմ անոնց
24 աղաղակը . Եւ իմ ᵍ բարկութիւնս պիտի բորբոքի , ու ձեզ սրով պիտի մեռցընեմ . և ʰ ձեր կնիկները որբևայրի՝ ու ձեր տղաքները որբ պիտի ըլլան ։
25 ⁱ Թէ որ իմ ժողովուրդէս քու քովդ եղած աղքատ մէկու մը փոխ ստակ տաս , վաշխառուի մը պէս մի՛ ըլլար անոր , ու անոր վրան
26 վաշխ մի՛ դներ ։ ᵐ Թէ որ քու դրացիիդ հանդերձը գրաւ առնես , արեւը մարը չմտած՝ իրեն ետ դարձը-
27 նես . Ինչու որ ան է միայն անոր ծածկոցը , իր մարմինին հանդերձն է ան . ինչո՞վ պիտի պառկի . և պիտի ըլլայ որ ⁿ երբոր ինծի աղաղակէ , պիտի լսեմ , քանզի ես ողորմած եմ ։
28 ᵒ Դատաւորները մի՛ հայհոյեր , և

Ն. Ք. ԱՌ. 1491

ˉ բ Թագ. ժբ. 6. Ղուկ. ժԹ. 8. Տես Առակ. զ. 31.
ᵇ Մատ. իդ. 43.
ᶜ Թուոց. լե. 27.
ᵈ Գղ. խա. 2.
ᵉ Գղ. խա. 16.
ᶠ Տես Հմր 1. 7. Առակ. զ. 31.
ᵍ Եբր. մէջ արածել տայ.
ᵏ Հմր 4.
ˡ Գղ. խա. 6. Հմր 28.
ᵐ բ Օր. ժե. 1. բ Մն. ժԹ. 10.
ⁿ Եբր. գերութեան քշուի.
ᵒ Եբր. գ. 16.

ᵃ Ծն. լա. 39.
ᵇ բ Օր. իբ. 28. 29.
ᶜ Ծն. լդ. 12. բ Օր. իբ. 29. ա Թագ. ժը. 25.
‡ Եբր. կշռէ.
ᶻ Ղև. ժԹ. 26. 31. ի. 27. բ Օր. ժը. 10. 11. ա Թագ. իը. 3. 9.
ᵗ Ղև. ժը. 23. ի. 15.
ᶜ Թուոց. իե. 2. 7. 8. բ Օր. ժգ. 1. 2. 5. 6. 9. 13. 14. 15. ժէ. 2. 3. 5.
ʲ Գղ. իգ. 9. Ղև. ժԹ. 33. իե. 35. բ Օր. ժ. 19. Երեմ. է. 6. Զաք. է. 10. Մաղ. գ. 5.
ᶦ բ Օր. ժ. 18. իդ. 17. իէ. 19. Սաղ. ղդ. 6. Եսայ. ա. 17. 23. ժ. 2. Եզեկ. իբ. 7. Զաք. է. 10. Յակ. ա. 27.
ᵉ բ Օր. ժե. 9. իդ. 15. Յոբ. լե. 9. Ղուկ. ժը. 7.
ᶠ Յոբ. լդ. 28. Սաղ. ժը. 6. ճխե. 19. Յակ. ե. 4.
ᵍ Յոբ. լա. 23. Սաղ. կԹ. 24.
ʰ Սաղ. ճԹ. 9. Ողբ. ե. 3.
ⁱ Ղև. իե. 35. 36. 37. բ Օր. իգ. 19. 20. Նէեմ. ե. 7. Սաղ. ժե. 5. Եզեկ. ժը. 8. 17.
ᵐ բ Օր. իդ. 6. 10. 13. 17. Յոբ. իբ. 6. իդ. 3. 9. Առակ. ի. 16. իբ. 27. Եզեկ. ժը. 7. 16. Ամով. բ. 8.
ⁿ Հմր 23.
ᵒ Գղ. լգ. 6. բ Մն. լ. 9. Սաղ. ձզ. 15. Յովէ. ժ. 20. Գործ. իգ. 5. Յուդ. 8.

Ն · Ք · ԴԲ · 1491

Գւ · իգ · 16 ։ 19 ։ Առակ · գ · 9 ։ Գւ · ժգ · 2 ։ 12 ։ լդ · 19 ։ բ Օր · ժե · 19 ։ Ղև · իբ · 27 ։ Գւ · ժթ · 6 ։ Ղև · ժթ · 2 ։ բ Օր · ժդ · 21 ։ Ղև · իբ · 8 ։ Եզեկ · դ · 14 ։ խդ · 31 ։

քու ժողովուրդիդ իշխանը մի՛ անիծեր ։

29 Քու արմտիքներուդ ու հեղանիւթներուդ երախայրիները մի՛ ուշացըներ . քու որդւոցդ անդրանիկները ինծի պիտի տաս ։

30 Քու եզիդ ու ոչխարիդ ալ սանկ պիտի ընես . եօթը օր մօրը հետ պիտի ըլլայ . ութերորդ օրը ան ինծի պիտի տաս ։

31 Եւ դուք ինծի սուրբ մարդիկ պիտի ըլլաք . և դաշտին մէջ գազաններէն պատառուածին միսը պիտի չուտէք . շուներուն պիտի նետէք զան ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Բամբասանաց և սուտ վկայութեան վրայով ։ 3 , 6 Արդար դատաստանի վրայով ։ 4 Թշնամին սիրելու վրայով ։ 10 Հանգստութեան տարւոյն վրայով ։ 12 Շաբաթին վրայով ։ 14 Իրեք տօնախմբութիւններուն վրայով ։ 18 Զոհերուն արիւնին ու ճարպին վրայով ։ 20 Տէրը կը խոստանայ անոնց հետ հրեշտակ մը խրկել , ու զանոնք օրհնել , թէ որ իրեն հնազանդին ։

Հմր 7 ։ Ղև · ժթ · 16 ։ Սաղ · ժե · 3 ։ Ճա · 5 ։ Առակ · ժ · 18 ։ Տես բ Թագ · ժթ · 27 ։ ժզ · 3 ։ Գւ · ի · 16 ։ բ Օր · ժթ · 16 ։ 17 ։ 18 ։ Սաղ · լե · 11 ։ Առակ · ժթ · 5 ։ 9 ։ 28 ։ իդ · 28 ։ Տես գ Թագ · իա · 10 ։ 13 ։ Մատ · իզ · 59 ։ 60 ։ 61 ։ Գոր · զ · 11 ։ 13 ։ Դն · է · 1 ։ ժթ · 4 ։ 7 ։ Գւ · լը · 1 ։ 2 ։ Յես · իգ · 15 ։ ա Թագ · ժե · 9 ։ գ Թագ · ժթ · 10 ։ Յոբ · լա · 34 ։ Առակ · ա · 10 ։ 11 ։ 15 ։ գ · 14 ։ Մատ · իէ · 24 ։ 26 ։ Մար · ժե · 15 ։ Ղու · իգ · 23 ։ Գոր · իդ · 27 ։ իե · 9 ։ Հմր 6 ։ 7 ։ Ղև · ժթ · 15 ։ բ Օր · ա · 17 ։ Սաղ · հբ · 2 ։ բ Օր · իբ · 1 ։ Յոբ · լա · 29 ։ Առակ · իդ · 17 ։ իե · 21 ։ Մատ · ե · 44 ։ Հռով · ժբ · 20 ։ ա Թես · ե · 15 ։ բ Օր · իբ · 4 ։ Հմր 2 ։ բ Օր · իե · 19 ։ Յոբ · լա · 13 ։ 21 ։ Ժող · ե · 8 ։ Ես · ժ · 1 ։ 2 ։ Երեմ · ե · 28 ։ է · 6 ։ Ամով · ե · 12 ։ Մաղ · գ · 5 ։ Հմր 1 ։ Ղև · ժթ · 11 ։ Ղու · գ · 14 ։ Եփե · դ · 25 ։ բ Օր · իե · 25 ։ Սաղ · ղդ · 21 ։ Առակ · ժէ · 15 ։ 26 ։ Երեմ · է · 6 ։ Մատ · իէ · 4 ։ Գւ · լդ · 7 ։ Հռով · ա · 18 ։ բ Օր · ժզ · 19 ։ ա Թագ · ը · 3 ։ ժբ · 3 ։ բ Մն · ժթ · 7 ։ Սաղ · իզ · 10 ։ Առակ · ժե · 27 ։ ժէ · 8 ։ 23 ։ իթ · 4 ։ Ես · ա · 23 ։ ե · 23 ։ լգ · 15 ։ Եզեկ · իբ · 12 ։ Ամով · ե · 12 ։ Գոր · իդ · 26 ։ * Կամ դատերը Գւ · իբ · 21 ։ բ Օր · ժ · 19 ։ իդ · 14 ։ 17 ։ իէ · 19 ։ Սաղ · ղդ · 6 ։ Եզեկ · իբ · 7 ։ Մաղ · գ · 5 ։

1 Սուտ լուր չտանիս . անօրէնի հետ ձեռքդ չդնես անիրաւ
2 վկայ ըլլալով ։ Չարութիւն ընելու համար բազմութեանը չհետևիս . ու դատաստանի մէջ իրաւունքը ծռելու համար շատերուն կողմը խոտորելով
3 խօսք չխօսիս ։ Եւ աղքատին աչառութիւն չընես իր դատին մէջ ։
4 Թէ որ քու թշնամւոյդ մոլորած եզին կամ իշուն հանդիպելու ըլլաս , անշուշտ իրեն դարձընես
5 անիկայ ։ Թէ որ քեզ ատողին էշը բեռի տակ ինկած տեսնես , ու զանիկայ ազատելէն հրաժարելու ալ ըլլաս , անշուշտ անոր հետ էշը ազատես ։
6 Քու աղքատիդ դատին մէջ
7 անոր իրաւունքը չծռես ։ Սուտ խօսքէն հեռու կեցիր , և անմեղը ու արդարը մի՛ մեռցըներ . ինչու որ ես չարը պիտի չարդարացընեմ ։
8 Եւ կաշառ չառնես . ինչու որ կաշառը աչքը բաց մարդիկը կը կուրացընէ , և արդարներուն *խօսքերը կը խանգարէ ։
9 Եւ օտարականը մի՛ նեղեր . ինչու որ դուք օտարականին սիրտը գիտէք . որովհետև դուք ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ օտարական էիք ։
10 Եւ քու երկիրդ վեց տարի սերմանես , ու անոր արդիւնքը ժողվես .
11 Բայց եօթներորդ տարին անգործ ձգես ու թողուս զան , որ քու ժողովուրդիդ աղքատները ուտեն , և անոնցմէ մնացածը դաշտին անասունները ուտեն . քու այգիիդ ու ձիթաստանիդ ալ սանկ ընես ։
12 Վեց օր քու գործդ գործէ՛ , ու եօթներորդ օրը հանգստացի՛ր . որ քու եզդ ու էշդ հանգստանայ , և քու աղախինիդ որդին ու օտարականը շունչ
13 առնէ ։ Եւ բոլոր ձեզի ըսուածներուս մէջ զգուշաւոր ըլլաք , և ուրիշ աստուածներուն անունը չյիշէք . ձեր բերնէն անգամ չլսուի ։
14 Տարին իրեք անգամ ինծի տօն
15 պահէ ։ Բաղարջակերաց տօնը պահէ՛ . քեզի պատուիրածիս պէս եօթը օր անխմոր հաց պիտի ուտես Ապիպ ամսուն մէջ սահմանուած ժամանակին . ինչու որ ան ամսուն մէջ Եգիպտոսէն ելար . և ընաւ մէկը ունայն դատարկ չերևնայ իմ
16 առջևս . Եւ արտին մէջ ցանելու աշխատութեանդ երախայրի պտուղը հնձելու տօնը՝ ու տարւոյն վերջը ժողվելու տօնը պահէ , երբոր արտէն քու աշխա-
17 տութիւնդ կը ժողվես ։ Տարին իրեք անգամ քու ամէն արուներդ Տէր Եհովային առջևը պիտի երևնան ։
18 Իմ զոհիս արիւնը խմորեալ հացով չմատուցանես , ու իմ տօնիս ճարպը մինչև առտու պիտի
19 չմնայ ։ Քու երկրիդ առջի երախայրիները քու Տէր Աստուծոյդ տունը տանիս ։
Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չեփես ։
20 Ահա քու առջևէդ հրեշտակ մը կը խրկեմ , որ քեզ ճամբուն մէջ պահպանէ , ու իմ պատրաստած
21 տեղս տանի քեզ ։ Անկէ զգուշացի՛ր , ու անոր խօսքը մտիկ ըրէ , անոր անհնազանդ մի՛ ըլլար . ինչու որ անիկայ ձեր յանցանքը պիտի չներէ , քանզի իմ անունս
22 անոր վրայ է ։ Բայց թէ որ ուշադրութեամբ անոր խօսքը մտիկ ընես , ու իմ բոլոր ըսածս ընես , ան ատենը քու թշնամիներուդ թշնամի պիտի ըլլամ , և քու հակառակորդներուդ՝ հակա-
23 ռակորդ ։ Քանզի իմ հրեշտակս

Ն · Ք · ԴԲ · 1491

Ղև · իե · 3 ։ 4 ։ Գւ · ի · 8 ։ 9 ։ բ Օր · ե · 13 ։ Ղու · ժգ · 14 ։ բ Օր · դ · 9 ։ Յես · իբ · 5 ։ Սաղ · լթ · 1 ։ Եփե · ե · 15 ։ ա Տիմ · դ · 16 ։ Թու · լբ · 38 ։ բ Օր · ժբ · 3 ։ Յես · իգ · 7 ։ Սաղ · ժզ · 4 ։ Ովս · բ · 17 ։ Զաք · ժգ · 2 ։ Գւ · լդ · 23 ։ Ղև · իգ · 4 ։ բ Օր · ժզ · 16 ։ Գւ · ժբ · 15 ։ ժգ · 6 ։ լդ · 18 ։ Ղև · իգ · 6 ։ բ Օր · ժզ · 8 ։ Գւ · լդ · 20 ։ բ Օր · ժզ · 16 ։ Գւ · լդ · 22 ։ Ղև · իգ · 10 ։ բ Օր · ժզ · 13 ։ Գւ · լդ · 23 ։ բ Օր · ժզ · 16 ։ Գւ · ժբ · 8 ։ լդ · 25 ։ Ղև · բ · 11 ։ բ Օր · ժզ · 4 ։ Գւ · իբ · 29 ։ լդ · 26 ։ Ղև · իգ · 10 ։ 17 ։ Թու · ժբ · 12 ։ 13 ։ բ Օր · իզ · 10 ։ Նեեմ · ժ · 35 ։ Գւ · լդ · 26 ։ բ Օր · ժդ · 21 ։ Գւ · ժգ · 19 ։ լը · 34 ։ լգ · 2 ։ 14 ։ Թու · ի · 16 ։ Յես · ե · 13 ։ զ · 2 ։ Սաղ · ղա · 11 ։ Ես · կգ · 9 ։ Թու · ժդ · 11 ։ Սաղ · հը · 40 ։ 56 ։ Եփե · դ · 30 ։ Եբր · գ · 10 ։ 16 ։ Գւ · լը · 34 ։ Թու · ժդ · 35 ։ բ Օր · ժը · 19 ։ Յես · իդ · 19 ։ Երեմ · ե · 7 ։ Եբր · գ · 11 ։ ա Յօհ · ե · 16 ։ Ես · թ · 6 ։ Երեմ · իգ · 6 ։ Յօհ · ժ · 30 ։ 38 ։ Դն · ժբ · 3 ։ բ Օր · լ · 7 ։ Երեմ · լ · 20 ։ Հմր 20 ։ Գւ · լգ · 2 ։

Ն · Ք · Ք · Ք ·
1491

քու առջևէդ պիտի երթայ, և Ամօրհացւոց ու Քետացւոց և Փերեզացւոց ու Քանանացւոց, Խևացւոց ու Յեբուսացւոց պիտի տանի, և ես պիտի ջարդեմ զանոնք։
24 Անոնց աստուածներուն երկրպագութիւն կամ ծառայութիւն չընես, ու անոնց ըրածին պէս չընես. հապա բոլորովին կործանես զանոնք, ու անոնց կուռքերը բոլորովին կոտրտես։
25 Նաև ձեր Տէր Աստուածը պաշտէք, ու հիքը քու հացդ ու ջուրդ պիտի օրհնէ. և ձեր մէջէն հիւանդութիւնը պիտի վերցընեմ։
26 Քու երկրիդ մէջ վիժող ու ամուլ պիտի չըլլայ. քու օրերուդ թիւը պիտի լեցընեմ։
27 Իմ երկիւղս քու առջևէդ պիտի ղրկեմ, և պիտի կորսընցընեմ ան բոլոր ժողովուրդը՝ որուն որ դուն կ'երթաս, ու քու բոլոր թշնամիներուդ կռնակը քեզի պիտի դարձընեմ։
28 Ու քու առջևէդ իշամեղուն պիտի ղրկեմ, որ Խևացիները՝ Քանանացիները ու Քետացիները քու առջևէդ վռնտէ։
29 Անոնք քու առջևէդ մէկ տարուան մէջ պիտի չվռնտեմ, որ չըլլայ թէ երկիրը ամայի ըլլայ, ու քու վրադ դաշտին գազանները շատնան։
30 Անոնք քու առջևէդ կամաց կամաց պիտի վռընտեմ, մինչև որ դուն բազմանաս ու երկիրը ժառանգես։
31 Ու քու սահմաններդ Կարմիր ծովէն մինչև Փղշտացւոց ծովը՝ ու անապատէն մինչև Եփրատ գետը պիտի դնեմ. ինչու որ ան երկրին բնակիչները քու ձեռքդ պիտի տամ. ու զանոնք քու առջևէդ վռնտես։
32 Անոնց հետ ու անոնց աստուածներուն հետ ուխտ չընես։
33 Քու երկրիդ մէջ չընակին, որ քեզի մեղք գործել չտան ինծի դէմ. ինչու որ եթէ անոնց աստուածները պաշտես, անշուշտ ան քեզի որոգայթ պիտի ըլլայ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Մովսէս լեռան վրայ ելլելու կը կանչուի։ 3 Ժողովուրդը հնազանդ ըլլալու խօսք կու տայ։ 4 Մովսէս սեղան մը կը շինէ, ու տասուերկու արձան կը կանգնեցընէ. 6 զոհերուն արիւնը կը սրսկէ։ 9 Աստուծոյ փառքը կը յայտնուի։ 14 Ժողովուրդին կառավարութիւնը Ահարոնին ու Ովրին կը յանձնուի։ 15 Մովսէս լեռը ելլելով՝ հոն կը մնայ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր։

1 Նու բաւ Մովսէսին, Տէրոջը ելիր դուն ու Ահարոն, Նադաբ ու Աբիուդ և Իսրայէլի ծերերէն եօթանասուն հոգի, ու հեռուէն երկրպագութիւն ըրէք։
2 Եւ միայն Մովսէս մօտենայ Տէրոջը, ու անոնք չմօտենան, ոչ ալ ժողովուրդը անոր հետ ելլէ։
3 Եւ Մովսէս եկաւ, ու Տէրոջը բոլոր խօսքերը և բոլոր դատաստանները պատմեց ժողովուրդին. և բոլոր ժողովուրդը միաձայն պատասխան տուին ու ըսին, Տէրոջը զրուցած բոլոր խօսքերը պիտի ընենք։
4 Եւ Մովսէս Տէրոջը բոլոր խօսքերը գրեց, ու առտուանց կանուխ ելաւ, ու լեռանը տակը սեղան մը շինեց. ու Իսրայէլին տասուերկու ցեղերուն համեմատ տասուերկու հարձան կանգնեց։
5 Եւ Իսրայէլի որդւոցմէ պատանիներ ղրկեց, ու ողջակէզներ մատուցին և խաղաղութեան զոհերու համար զուարակներ զոհեցին Տէրոջը։
6 Եւ Մովսէս արիւնին կէսը առաւ, ու կոնքերու մէջ դրաւ. և արիւնին կէսը սեղանին վրայ սրսկեց։
7 Եւ ուխտին գիրքը առաւ ժողովուրդին ականջներուն կարդաց. և անոնք ըսին, Տէրոջը բոլոր ըսածը պիտի ընենք, ու անոր պիտի հնազանդինք։
8 Եւ Մովսէս առաւ արիւնը, ու ժողովուրդին վրայ սրսկեց, ու ըսաւ, Ահա բոլոր աս խօսքերուն համեմատ՝ Տէրոջը ձեզի հետ ըրած ուխտին արիւնը։
9 Ան ատենը Մովսէս ու Ահարոն, Նադաբ ու Աբիուդ և Իսրայէլի ծերերէն եօթանասուն հոգի ելան.
10 Եւ Իսրայէլի Աստուածը տեսան. ու անոր ոտքերուն տակը աղիւսով յատակածի պէս շափիւղայ՝ և պայծառութեամբ բուն երկինքին պէս էր։
11 Եւ Իսրայէլի որդւոցը ընտրեալներուն վրայ իր ձեռքը չերկընցուց. և զԱստուած տեսան, ու կերան և խմեցին։
12 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Լեռը ելիր ինծի, ու հոն կայնէ, և պիտի տամ քեզի քարեղէն տախտակները ու իմ գրած օրէնքս և պատուիրանքներս՝ որ անոնց սորվեցընես։
13 Եւ Մովսէս ու անոր պաշտօնեան Յեսու ելան, և Մովսէս Աստուծոյ լեռը ելաւ։
14 Եւ ըսաւ ծերերուն, Դուք հոս մեզի սպասեցէք, մինչև որ ձեզի դառնանք. և ահա Ահարոն ու Ովր ձեր հետն են. թէ որ մէկը դատ մը ունենայ՝ թող անոնց երթայ։
15 Եւ Մովսէս լեռը ելաւ, ու ամպը պատեց լեռը։
16 Եւ Տէրոջը փառքը Սինայ լեռանը վրայ հանգչեցաւ, ու ամպը պատեց զանիկայ վեց օր. և եօթներորդ օրը Տէրը ամպին մէջէն կանչեց Մովսէսը։

Ն. Ք. Դ. Ք. 1491

17 Ու Տէրոջը փառաց տեսիլքը լերա-
նը գագաթին վրայ ‑մաշող կրակի
պէս էր Իսրայէլի որդւոցը առջեւ ։
18 Ու Մովսէս ամպին մէջ մտաւ , ու
լեռը ելաւ , և ᵘՄովսէս քառասուն
օր ու քառասուն գիշեր լեռը կեցաւ ։

ԳԼ. ԻԵ

1 Իսրայելացւոց տալու ընծաները խորանին շինութեանը համար ։ 10 Տապանակին ձեւը ։ 17 Քաւութիւնը և քերովբէները ։ 23 Սեղանը իր անօթներովը ։ 31 Աշտանակը իր գործիքներովը ։

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
2 ըսելով , Զրուցէ՛ Իսրայէլի որ-
դւոցը՝ որ ինծի ընծայ բերեն . ‑ա-
մէն յօժար կամօք տուող մարդէն
3 պիտի առնէք իմ ընծաս ։ Ու ձեր
անոնցմէ առնելու ընծան աս է .
4 ոսկի՝ և արծաթ՝ ու պղինձ , Ու կա-
պուտակ՝ ու ծիրանեգոյն՝ և կրկ-
նակի կարմիր՝ ու ᵇբարակ քթան՝
5 և այծի մազ , Ու կարմիր ներկուած
խոյի մորթեր՝ ու թէհաշի մորթեր՝
6 և Սատիմի փայտեր , ᶜԼուսոյ համար
եղ՝ օծման եղի համար ու ᵈանու-
շահոտ խունկի համար ᵉհամեմներ ,
7 Եղնգնաքարեր՝ ու ᶠեփուտին ու
ᵍլանջապանակին վրայ դամուելու
քարեր ։
8 Ու ինծի ʰսրբարան մը շինեն՝ որ
9 ⁱիրենց մէջը բնակիմ ։ Խորանին օ-
րինակը և անոր բոլոր կարասիքին
օրինակը՝ ʲբոլոր քեզի ցուցուցա-
ծիս պէս՝ ճիշդ անանկ պիտի շինէք ։
10 Ու ᵏՍատիմի փայտէ տապանակ
մը շինեն . անոր երկայնութիւնը
երկու կանգուն ու կէս՝ և անոր
լայնութիւնը մէկ կանգուն ու կէս՝
և անոր բարձրութիւնը մէկ կան-
11 գուն ու կէս ըլլայ ։ Ու անիկայ
զուտ ոսկիով պիտի պատես , ներ-
սէն ու դուրսէն պիտի պատես ան .
և անոր վրան բոլորտիքը ոսկի
12 շրջանակ մը շինես ։ Ու անոր հա-
մար չորս ոսկի օղակ ձուլես
ու անոր չորս անկիւնները դնես
‑‑‑‑ , որ անոր մէկ կողմը երկու
օղակ՝ ու մէկալ կողմը երկու օղակ
13 ըլլայ ։ Ու Սատիմի փայտէ ձողեր
շինես , ու զանոնք ոսկիով պա-
14 տես ։ Ու ձողերը տապանակին
քովերը եղած օղակներուն անցը-
նես , որ տապանակը անոնցմով
15 վերցուի ։ ˡՁողերը տապանակին
օղակներուն մէջը միան . անկէ
16 չհանուին ։ Ու տապանակին մէջ
դնես ᵐվկայութիւնը՝ որն որ քեզի
պիտի տամ ։
17 Ու ⁿզուտ ոսկիէ *քաւութիւն
մը շինես , անոր երկայնութիւնը
երկու կանգուն ու կէս՝ և անոր
լայնութիւնը մէկ կանգուն ու
18 կէս ըլլայ ։ Ու ոսկիէ երկու քե-
րովբէներ շինես քաւութիւնին եր-
կու ծայրին վրայ . ᵒկռածոյ շի-
19 նես զանոնք . Ու մէկ քերովբէն
մէկ ծայրէն՝ ու միւս քերովբէն
մէկալ ծայրէն շինես . քերովբէնե-
րը քաւութիւնէն՝ անոր երկու
20 ծայրերուն վրայ շինես ։ Ու ᵖքե-
րովբէները թեւերնին վերէն տա-
րածելով՝ իրենց թեւերովը քաւու-
թիւնը պիտի ծածկեն . և անոնց
երեսները իրարու ‑‑‑ ‑‑‑ . քե-
րովբէներուն երեսները դէպ 'ի քա-
21 ւութիւնը պիտի ըլլան ։ ᵠՈւ քա-
ւութիւնը տապանակին վրայ պի-
տի դնես . և ʳքեզի տալու վկա-
յութիւնս տապանակին մէջ դը-
22 նես ։ Ու ˢհոն ես քեզի պիտի
հանդիպիմ . ու քաւութեանը վը-
րայէն՝ վկայութեան տապանակին
վրան եղած ᵗերկու քերովբէնե-
րուն մէջտեղէն՝ Իսրայէլի որդւոց
համար բոլոր քեզի պատուիրելու
‑‑‑‑‑‑ վրայով պիտի խօսիմ
քեզի հետ ։
23 ᵘՈւ Սատիմի փայտէ սեղան մը
շինես . անոր երկայնութիւնը եր-
կու կանգուն՝ և անոր լայնու-
թիւնը մէկ կանգուն՝ ու անոր
բարձրութիւնը մէկ կանգուն ու
24 կէս ‑‑‑ ‑‑‑ ։ Ու անիկայ զուտ
ոսկիով պատես . ու անոր բո-
լորտիքը ոսկի շրջանակ մը շինես ։
25 Ու անոր չորս մատնաչափ սպա-
ռուած մը շինես . ու սպառուա-
ծին բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը
26 շինես ։ Ու անոր չորս ոսկի օղակ
շինես . ու անոր չորս անկիւնը
չորս ոտքին քովը դնես օղակնե-
27 րը ։ Օղակները սպառուածին
քովը պիտի ըլլան , որ սեղա-
նը վերցնելու համար ձողերուն
28 տեղեր ըլլան ։ Ու ձողերը Սա-
տիմի փայտէ շինես , ու զանոնք
ոսկիով պատես . և սեղանը ա-
29 նոնցմով պիտի վերցուի ։ Ու ʷա-
նոր սկուտեղները ու անոր խըն-
կամանները և բաժակները ու
գաւաթները շինես , որ անոնց-
մով թափելու նուէր մատու-
ցուի . զանոնք զուտ ոսկիէ շի-
30 նես ։ Ու սեղանին վրան ˣառա-
ջաւորութեան հացը դնես միշտ
իմ առջեւ ։
31 ʸՈւ զուտ ոսկիէ աշտանակ մը
շինես . կռածոյ պիտի շինուի աշ-
տանակը , ‑‑ անոր բունը , ճիւղե-
րը , սկահակները , գնդակները ու
ծաղիկները իրմէն պիտի ըլլան ։
32 Ու անոր քովերէն վեց ճիւղեր
ելլեն . աշտանակին մէկ քովէն
իրեք ճիւղ՝ և աշտանակին մէկալ
33 քովէն իրեք ճիւղ ‑‑‑‑ . Մէկ
ճիւղին վրայ նշաձեւ իրեք սկահակ

Margin references:
‑Գէ. Գ. 2 ; Ժթ. 18 ; Բ Օր. Դ. 36 ; Եբր. ԺԲ. 18, 29 ; ᵘԳէ. ԼԴ. 28 ; Բ Օր. Թ. 9 ;
‑Գէ. ԼԵ. 5, 21 ; ‑Մն. ԻԹ. 3, 5, 9, 14 ; Եզր. Բ. 68 ; Գ. 5 ; Է. 16 ; Նեեմ. Ժա. 2 ; Բ Կոր. Բ. 12 ; Թ. 7 ;
ᵇԾն. Խա. 42 ;
ᶜԳէ. ԻԷ. 20 ;
ᵈԳէ. Լ. 34 ;
ᵉԳէ. Լ. 23 ;
ᶠԳէ. ԻԸ. 4, 6 ;
ᵍԳէ. ԻԸ. 15 ;
ʰԳէ. ԼԶ. 1, 3, 4 ; Ղև. Դ. 6 ; Ժ. 4 ; Իա. 12 ; Եբր. Թ. 1, 2 ;
ⁱԳէ. ԻԹ. 45 ; Գ Թագ. Զ. 13 ; Բ Կոր. Զ. 16 ; Եբր. Գ. 6 ; Յայտ. Իա. 3 ;
ʲՀմր 40 ;
ᵏԳէ. ԼԷ. 1 ; Բ Օր. Ժ. 3 ; Եբր. Թ. 4 ;
ˡԳ Թագ. Ը. 8 ;
ᵐԳէ. ԺԶ. 34 ; Լա. 18 ; Բ Օր. Ժ. 2, 5 ; Լա. 26 ; Գ Թագ. Ը. 9 ; Դ Թագ. Ժա. 12 ; Եբր. Թ. 4 ;
ⁿԳէ. ԼԷ. 6 ; Հռով. Գ. 25 ; Եբր. Թ. 5 ;
* Կամ՝ կափարիչ
ᵒԿամ՝ ծախարակեայ
ᵖԳ Թագ. Ը. 7 ; Ա Մն. ԻԸ. 18 ; Եբր. Թ. 5 ;
ᵠԳէ. ԻԶ. 34 ;
ʳՀմր 16 ;
ˢԳէ. ԻԹ. 42, 43 ; Լ. 6, 36 ; Ղև. ԺԶ. 2 ; Թուե. ԺԷ. 4 ;
ᵗԹուե. Է. 89 ; Ա Թագ. Դ. 4 ; Բ Թագ. Զ. 2 ; Դ Թագ. ԺԹ. 15 ; Սաղ. Ձ. 1 ; Զ. 1 ; Ես. ԼԷ. 16 ;
ᵘԳէ. ԼԷ. 10 ; Գ Թագ. Է. 48 ; Բ Մն. Դ. 8 ; Եբր. Թ. 2 ;
ʷԳէ. ԼԷ. 16 ; Թուե. Դ. 7 ;
ˣՂև. ԻԴ. 5, 6 ;
ʸԳէ. ԼԷ. 17 ; Գ Թագ. Է. 49 ; Զաք. Դ. 2 ; Եբր. Թ. 2 ; Յայտ. Ա. 12 ; Դ. 5 ;

Ն. Ք. ԴՔ. 1491

ըլլայ՝ գնդակով ու ծաղիկով, և
մէկալ ճիւղին վրայ նշաձև իրեք
սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով.
աշտանակէն ելած վեց ճիւղերը ա-
34 սանկ պիտի ըլլան ։ Եւ աշտանա-
կին վրայ չորս նշաձև սկահակ պիտի
ըլլայ իրենց գնդակներովը ու ծա-
35 ղիկներովը ։ Եւ աշտանակէն ելած
վեց ճիւղերուն՝ երկու ճիւղին տակը
իրմէն մէկ գնդակ՝ ու երկու ճիւղին
տակը իրմէն մէկ գնդակ՝ և երկու
ճիւղին տակը իրմէն մէկ գնդակ պի-
36 տի ըլլայ ։ Անոնց գնդակները ու
ճիւղերը իրմէն պիտի ըլլան. ամէնը
մէկ կտորէ՝ զուտ ոսկիէ կռածոյ պի-
37 տի ըլլայ ։ Եւ անոր եօթը ճրագ-
ները շինես. ու անոր ճրագնե-
րը վառուած ատենը լոյսը առ-
38 ջևէն տան ։ Եւ անոր ունելիները
ու անոր բազմակալները զուտ ոսկիէ
39 պիտի ըլլան ։ Անիկայ բոլոր աս
գործիքներով տաղանդ մը զուտ ոս-
40 կիէ պիտի շինուի ։ Եւ նայէ որ
լեռը քեզի ցուցուած օրինակին պէս
շինես զանոնք ։

Գլ. ԻԷ. 21. Լ. 8. Ղև. ԻԴ. 3, 4. Բ Մն. ԺԳ. 11.
Թուոց. Ը. 2.
Գլ. ԻԵ. 30. Թուոց. Ը. 4. Ա Մն. ԻԸ. 11, 19. Գործ. Է. 44. Եբր. Ը. 5.

ԳԼ. ԻԶ

1 Խորանին տասը վարագոյրները ։ 7 Այծի մազէ շինուած տասնումէկ վարագոյրները ։ 14 Խոյի մորթերով ծածկոցը ։ 15 Խորանին տախտակները՝ իրենց խարիսխներովը ու նիգերովը ։ 31 Տապանակին առջևի վարագոյրը ։ 36 Դրան վարագոյրը ։

Գլ. ԼԶ. 8.

1 Եւ խորանը շինես տասը վա-
րագոյրներով՝ մանուած բարակ
քթանէ ու կապուտակէ և ծի-
րանեգոյնէ ու կրկնակի կարմիրէ.
վարպետի գործ շինես զանոնք քե-
2 րովբէներով ։ Մէկ վարագոյրին
երկայնութիւնը քսանուութը կան-
գուն՝ և մէկ վարագոյրին լայնու-
թիւնը չորս կանգուն պիտի ըլլայ.
բոլոր վարագոյրներուն չափը մէկ
3 ըլլայ ։ Հինգ վարագոյրները ի-
րարու պիտի կցուին, և միւս
հինգ վարագոյրները իրարու պի-
4 տի կցուին ։ Եւ կցուածքին ծայ-
րի մէկ վարագոյրին եզերքին վրայ
կապուտակեայ օղակներ շինես.
մէկալ կցուածքին ծայրի վարա-
գոյրին եզերքն ալ անանկ ընես ։
5 Մէկ վարագոյրին վրան յիսուն
օղակ շինես, և մէկալ կցուած-
քին վրան եղած վարագոյրին
ծայրն ալ յիսուն օղակ շինես.
օղակները դիմացէ դիմաց պի-
6 տի ըլլան ։ Եւ յիսուն կարթաձև
ոսկի ճարմանդներ շինես. ու
վարագոյրները ճարմանդներով
կոճկես. և մէկ խորան պիտի ըլ-
լայ ։

Գլ. ԼԶ. 14.

7 Եւ խորանին վրան ծածկոց ըլ-
լալու համար այծի մազէ վարա-
գոյրներ շինես. տասնումէկ վա-
8 րագոյր ընես անոնք ։ Մէկ վա-
րագոյրին երկայնութիւնը երսուն
կանգուն՝ և մէկ վարագոյրին լայ-
նութիւնը չորս կանգուն ըլլայ.
տասնումէկ վարագոյրներուն չա-
9 փը մէկ պիտի ըլլայ ։ Եւ հինգ
վարագոյրները զատ՝ ու վեց վա-
րագոյրները զատ կցես. և վե-
ցերորդ վարագոյրը խորանին առ-
ջևի կողմէն երկպատիկ ընես ։
10 Եւ կցուածքին ծայրը եղած մէկ
վարագոյրին եզերքին վրայ յի-
սուն օղակ՝ ու մէկալ կցուած-
քին ծայրը եղած վարագոյրին
եզերքին վրայ յիսուն օղակ շի-
11 նես ։ Եւ պղնձէ յիսուն կարթա-
ձև ճարմանդներ շինես, ու ճար-
մանդները օղակներուն անցընես,
և վրանը կոճկես, ու մէկ պիտի
12 ըլլայ ։ Եւ վրանին վարագոյր-
ներէն աւելորդ մնացածը՝ այսինքն
վարագոյրին աւելցած կէսը՝ խո-
րանին ետևէն կախուած պիտի
13 մնայ ։ Եւ վրանին վարագոյրնե-
րուն երկայնութենէն մէկ կան-
գուն մէկ կողմէն՝ ու մէկ կան-
գուն մէկալ կողմէն աւելցածը
խորանին քովերը կախուած մնայ՝
զանիկայ մէկ կողմէն ու մէկալ
14 կողմէն ծածկելու համար ։ Եւ
վրանին համար կարմիր ներ-
կուած խոյի մորթերէն ծած-
կոց մը, ու անոր վրայէն թէ-
հաշի մորթերէն ծածկոց մը շի-
նես ։

Գլ. ԼԶ. 19.

15 Եւ խորանին տախտակները Սա-
տիմի փայտէ շինես որ կանգ-
16 նած մնան ։ Մէկ տախտակին եր-
կայնութիւնը տասը կանգուն՝ և
մէկ տախտակին լայնութիւնը մէկ
ու կէս կանգուն պիտի ըլլայ ։
17 Ամէն մէկ տախտակը երկերկու ա-
գուցիկ ծայրեր պիտի ունենայ իրա-
րու համեմատ. խորանին բոլոր
18 տախտակներուն անանկ ընես ։ Եւ
խորանին տախտակները շինես.
դէպ 'ի հարաւ՝ հարաւային կողմը
19 քսան տախտակ շինես ։ Եւ քսան
տախտակներուն տակը քառասուն
արծաթ խարիսխ շինես. մէկ
տախտակին տակը իր երկու ա-
գուցիկ ծայրը անցընելու համար
երկու խարիսխ՝ և մէկալ տախտա-
կին տակը իր երկու ծայրը անցընելու
համար երկու խարիսխ պիտի ըլլայ ։
20 Եւ խորանին մէկալ կողմին համար
հիւսիսային կողմը՝ քսան տախ-
21 տակ, Եւ անոնց քառասուն արծաթ
խարիսխները, մէկ տախտակին
տակը երկու խարիսխ՝ ու մէկալ
տախտակին տակը երկու խարիսխ
22 շինես ։ Եւ խորանին ետևի կողմին
համար արևմտեան կողմը վեց տախ-

Ն. Ք. ԴՃ.
1491

23 տակ շինես ։ Եւ խորանին ան-
կիւններուն համար ետեւի կողմը
24 երկու տախտակ շինես ։ Եւ վա-
րէն պիտի կցուին , ու վերէն մէկ
օղակով կցուած մէկ պիտի ըլլան .
երկուքն ալ աստնկ պիտի ըլլան .
անոնք երկու անկիւններուն համար
25 պիտի ըլլան . Եւ այսպէս ասոնք
ութը տախտակ պիտի ըլլան . ու
անոնց արծաթ խարիսխները տասն-
ուվեց խարիսխ պիտի ըլլան . մէկ
տախտակին տակը երկու խարիսխ՝
ու մէկալ տախտակին տակը երկու
26 խարիսխ ըլլայ ։ Եւ Սատիմի փայ-
տէ նիգեր շինես . խորանին մէկ
քովի տախտակներուն համար հինգ
27 նիգ՝ Եւ խորանին մէկալ քովի
տախտակներուն համար հինգ նիգ՝
ու դէպ 'ի արեւմուտք խորանին ե-
տեւի կողմի տախտակներուն հա-
28 մար հինգ նիգ պիտի ըլլայ . Եւ
մէջ տեղի նիգը , այսինքն տախ-
տակներուն մէջտեղը եղածը մէկ
ծայրէն մէկալ ծայրը պիտի անց-
29 նի ։ Եւ տախտակները ոսկիով
պատես , ու անոնց օղակները՝
այսինքն նիգերուն տեղերը ոսկիէ
շինես . և նիգերը ոսկիով պա-
տես ։
30 Եւ խորանը կանգնես Գ իր ձեւին
համեմատ , ինչպէս որ լեռանը վրայ
քեզի ցուցուեցաւ ։
31 Եւ Ե կապուտակէ ու ծիրանե-
գոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու
մանուած բարակ քթանէ վարա-
գոյր մը շինես . անիկայ վարպե-
տի գործ քերոբէներով պիտի
32 շինուի ։ Եւ անիկայ Սատիմի փայ-
տէ չորս ոսկիապատ սիւներու վը-
րայ դնես . անոնց *ճանկերը ոսկի
պիտի ըլլան , ու չորս արծաթ
խարիսխներու վրայ պիտի ըլլան ։
33 Եւ վարագոյրը ճարմանդներէն
վար կախես , ու հոն վարագուրին
ներսի կողմը Զ վկայութեան տա-
պանակը բերես . և վարագոյրը
ձեզի պիտի բաժնէ Է սրբութիւ-
նին ու սրբութեանց սրբու-
34 թիւնին մէջտեղը ։ Եւ Ը քաւու-
թիւնը վկայութեան տապանա-
կին վրայ՝ սրբութեանց սրբու-
35 թիւնին մէջ դնես ։ Եւ Թ վարա-
գուրին դուրսի դին սեղանը ,
ու Ժ սեղանին դիմացը խորանին
հարաւային կողմը աշտանակը դը-
նես . ու սեղանը հիւսիսային կող-
մը դնես ։
36 Եւ վրանին դրանը համար կա-
պուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և
կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
բարակ քթանէ նկարագործ Ի դրան
37 վարագոյր մը շինես ։ Եւ դը-
րան վարագուրի համար Սատիմի
փայտէ Լ հինգ սիւն շինես , ու զա-
նոնք ոսկիով պատես . և անոնց
ճանկերը ոսկիէ ըլլան . ու անոնց
համար պղնձէ հինգ խարիսխ
ձուլես ։

Գ Գլ. ԻԵ. 9. 40. ԻԷ. 8. Գործ. Է. 44. Եբր. Ը. 5.
Ե Գլ. ԼԶ. 35. Ղև. ԺԶ. 2. Բ. Մն. Գ. 14. Մատ. ԻԷ. 51. Եբր. Թ. 3.
* Կամ՝ խոյակները
Զ Գլ. ԻԵ. 16. Խ. 21.
Է Ղև. ԺԶ. 2. Եբր. Թ. 2. 3.
Ը Գլ. ԻԵ. 21. Խ. 20. Եբր. Թ. 5.
Թ Գլ. Խ. 22. Եբր. Թ. 2.
Ժ Գլ. Խ. 24.
Ի Գլ. ԼԶ. 37.

Լ Գլ. ԼԶ. 38.

ԳԼ. ԻԷ

1 Ողջակէզին սեղանը իր գործիքներովը ։ 9 Խորանին սրահը՝ վարագուրներով ու սիւներով . 18 անոր երկայնութիւնը և լայնութիւնը ։ 20 Լոյսի համար եղ ։

1 Եւ Ա զոհի սեղանը Սատիմի փայ-
տէ շինես , երկայնութիւնը
հինգ կանգուն՝ ու լայնութիւնը
հինգ կանգուն . սեղանը քառա-
կուսի ըլլայ , և անոր բարձրու-
2 թիւնը իրեք կանգուն ըլլայ ։ Եւ
անոր եղջիւրները անոր չորս ան-
կիւններուն վրայ շինես . անոր
եղջիւրները իրմէն ըլլան . ու Բ զա-
3 նիկայ պղնձով պատես ։ Եւ անոր
մոխիրը ժողվելու համար անոր
թաղարները ու անոր թիակնե-
րը և անոր կոնքերը ու անոր
մսահանները ու անոր կրակի ա-
մանները շինես . անոր բոլոր գոր-
4 ծիքները պղնձէ շինես ։ Եւ անոր
ցանցակերպ կասկարայ մը շինես
պղնձէ , ու ցանցին վրայ չորս
պղնձէ օղակ շինես անոր չորս
5 անկիւններուն վրայ ։ Եւ անիկայ
սեղանին շրջանակին տակը դնես
ներքեւէն , որ ցանցը գրեթէ սե-
6 ղանին մէջտեղը ըլլայ ։ Եւ սե-
ղանին համար ձողեր շինես , ձո-
ղերը Սատիմի փայտէ ըլլան , ու
7 զանոնք պղնձով պատես ։ Եւ
անոր ձողերը օղակներուն պի-
տի անցուին , ու ձողերը սեղանին
երկու քովերը պիտի ըլլան անի-
8 կայ վերցնելու համար ։ Անիկայ
տախտակներէ մէջը դատարկ պի-
տի շինես . Գ լեռը քեզի ցուցուա-
ծին պէս՝ անանկ պիտի շինեն
զանիկայ ։
9 Եւ Դ խորանին սրահը շինես .
հարաւային կողմին համար սրա-
հին վարագուրները մանուած բա-
րակ քթանէ ըլլալով՝ մէկ քովի
երկայնութիւնը հարիւր կանգուն
10 պիտի ըլլայ ։ Եւ անոր քսան սիւ-
ները ու անոնց քսան խարիսխները
պղնձէ , և սիւներուն ճանկերը և
անոնց կապերը արծաթէ պիտի ըլ-
11 լան ։ Եւ նոյնպէս հիւսիսային
կողմին համար ալ անոր երկայնու-
թեանը նայելով՝ վարագուրները
հարիւր կանգուն երկայն պիտի ըլ-
լան . ու անոր քսան սիւները և
անոնց քսան խարիսխները պղնձէ ,
սիւներուն ճանկերը ու անոնց կա-
12 պերը արծաթէ պիտի ըլլան ։ Եւ
արեւմտեան կողմին համար սրահին

Ա Գլ. ԼԸ. 1. Եզեկ. ԽԳ. 13.
Բ Տես Թուոց ԺԶ. 38.
Գ Գլ. ԻԵ. 40. ԻԶ. 30.
Դ Գլ. ԼԸ. 9.

Ն․ Ք․ ԴՔ․ 1491

լայնութեանը նայելով՝ վարագոյր-
ները յիսուն կանգուն պիտի ըլ-
լան ․ անոնց սիւները տասը՝ ու ա-
նոնց խարիսխները տասը պիտի ըլ-
13 լան ։ Եւ սրահին արեւելեան կողմին
համար՝ անոր լայնութիւնը արե-
ւելեան կողմէն յիսուն կանգուն պի-
14 տի ըլլայ ։ Եւ դրանը դէմ քովին
վարագոյրները տասնըհինգ կան-
գուն պիտի ըլլան ․ անոնց սիւները
իրեք՝ ու անոնց խարիսխները իրեք ։
15 Եւ միւսալ քովին վարագոյրները
տասնըհինգ կանգուն պիտի ըլլան ․
անոնց սիւները իրեք՝ ու անոնց խա-
16 րիսխները իրեք ։ Եւ սրահին դրա-
նը համար կապուտակէ ու ծիրանե-
գոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մա-
նուած բարակ քթանէ քսան կան-
գունի նկարագործ վարագոյր մը
պէտք է ․ անոնց սիւները չորս՝ ու
անոնց խարիսխները չորս պիտի ըլ-
17 լան ։ Սրահին բոլորտիքը եղած
բոլոր սիւները արծաթ կապերով՝
ու անոնց ճանկերը արծաթէ՝ և ա-
նոնց խարիսխները պղնձէ պիտի ըլ-
18 լան ։ Սրահին երկայնութիւնը հա-
րիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը ա-
մէն տեղ յիսուն՝ և բարձրութիւնը
հինգ կանգուն ․ վարագոյրները մա-
նուած բարակ քթանէ պիտի ըլլան ,
ու անոնց խարիսխները պղնձէ պի-
19 տի ըլլան ։ Խորանին բոլոր գործիք-
ները իր ամէն պաշտօնին համար՝ և
անոր բոլոր ցիցերը ու սրահին բո-
լոր ցիցերը պղնձէ պիտի ըլլան ։

Ի ՂԵ․ ԻԴ․ 2։ Ղ ԳԼ․ Լ․ 8։ Ա ԹԱԳ․ Գ․ 3։ Բ ՄՆ․ ԺԳ․ 11։

20 Եւ դուն պատուիրէ Իսրայէ-
լի որդւոցը՝ որ քեզի ծեծուած
մաքուր ձէթ բերեն լոյսի համար ,

Ի ԳԼ․ ԻԶ․ 31, 33։ Է ԳԼ․ ԻԸ․ 43։ ԻԹ․ 9, 28։ ՂԵ․ Գ․ 17։ ԺԶ․ 34։ ԻԴ․ 9։ ԹՈՒ․ ԺԸ․ 23։ ԺԹ․ 21։ ԱԹԱԳ․ Ը․ 25։

21 որ կանթեղները միշտ վառին ։ ՂԱ-
հարոն ու անոր որդիները ժողովքի
խորանին մէջ՝ Ի վկայութեանը առ-
ջեւի վարագոյրին դուրսի դին՝ իրի-
կունէն մինչեւ առտու Տէրոջը ա-
ռջեւ անոր հոգ տանին ։ Հա-
ւիտենական կանոն
ըլլայ իրենց ազգերուն մէջ Իսրայէ-
լի որդւոցը կողմանէ ։

ԳԼ․ ԻԸ

1 Ահարոն ու անոր որդիքը քահանայութեան համար կ'ընտրուին ։ 2 Սուրբ զգեստներ շինելու հրամանը ։ 6 Եփուտը ։ 15 Դատաստանի պատուական քարերով զարդարուած լանջապանակը ։ 30 Ուրիմը ու Թումիմը ։ 31 Եփուտին պատմուճանը նռնակներով և զանգակներով ։ 36 Խոյրին առջեւի կողմի թիթեղը ։ 39 Նկարագործ շապիկը ։ 40 Ահարոնին որդւոցը զգեստները ։

ԱԹՈՒ․ ԺԸ․ 7։ ԵԲՐ․ Ե․ 1, 4։

1 Եւ դուն քեզի մօտեցուր քու
եղբայրդ Ահարոնը ու անոր որ-
դիները իր հետը՝ Իսրայէլի որդւոցը
մէջէն , որ ինծի քահանայութիւն
ընեն ․ Ահարոնը և Ահարոնին որ-
դիները Նադաբը ու Աբիուդը , Ե-
2 ղիազարը ու Իթամարը ։ Եւ Բքու
եղբօրդ Ահարոնին սուրբ զգեստներ
պիտի շինես պատուոյ ու փառաց
3 համար ։ Եւ Գդուն ըսէ բոլոր ի-
մաստուն միտք ունեցողներուն՝ զո-
րոնք որ ես իմաստութեան հոգիով
լեցուցի , որ Ահարոնին զգեստները
շինեն՝ անիկայ օծելու համար՝ որ
4 ինծի քահանայութիւն ընէ ։ Եւ
անոնց շինելու զգեստները ասոնք
են ․ Իլանջապանակ ու Եեփուտ և
Իպատմուճան ու Էնկարագործ շա-
պիկ , խոյր և գօտի ․ և սուրբ զգ-
գեստներ շինեն քու եղբօրդ Ահարո-
նին ու անոր որդիներուն , որ ինծի
քահանայութիւն ընեն ։
5 Եւ անոնք պիտի առնեն ոսկին ու
կապուտակը և ծիրանեգոյնը ու
կրկնակի կարմիրը և բարակ քթա-
6 նը ․ Բ Եւ ոսկի եփուտը՝ կապուտակէ
ու ծիրանեգոյնէ՝ կրկնակի կարմիրէ
և մանուած բարակ քթանէ վար-
պետի գործ պիտի շինեն եփուտը ։
7 Անոր երկու ծայրերը երկու կցուած
վականներ պիտի ունենան , որ
8 եփուտը միացած ըլլայ ։ Եւ եփու-
տին վրայ եղած ժապաւէնը անոր
շինուածքին պէս նոյն բանէն պի-
տի ըլլայ ․ ոսկիէ , կապուտակէ
ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կար-
միրէ ու մանուած բարակ քթանէ
9 պիտի ըլլայ ։ Եւ երկու եղնգնա-
քարեր առնես , ու անոնց վրան
Իսրայէլի որդւոցը անունները փո-
10 րագրես ։ Անոնց անուններուն վեցը
մէկ քարին վրայ՝ և մնացած վեց
անունները միւսալ քարին վրայ
անոնց ծնունդներուն համեմատ փո-
11 րագրէ ․ Ան երկու քարերուն վը-
րայ Իսրայէլի որդւոցը անունները
ակունք բանողի գործով՝ մատանիի
կնիք փորագրածնուն պէս փո-
րագրես ․ ոսկի խորշերու մէջ
12 դամես անոնք ։ Եւ երկու քարերը
եփուտին ուսերուն վրայ պիտի
դնես , որ Իսրայէլի որդւոցը յիշա-
տակի քարեր ըլլան ․ ու Ահարոն
անոնց անունները յիշատակի հա-
մար իր երկու ուսերուն վրայ պի-
13 տի կրէ Տէրոջը առջեւ ։ Եւ ոսկիէ
14 խորշեր պիտի շինես ․ Եւ զուտ
ոսկիէ ոլորուած հիւսուած երկու
շղթաներ պիտի շինես , ու հիւ-
սուած շղթաները խորշերուն ան-
ցընես ։
15 Եւ Ադատաստանի լանջապանա-
կը վարպետի գործ շինես ․ անի-
կայ եփուտին շինուածքին պէս
շինես ․ ոսկիէ՝ կապուտակէ ու
ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ
ու մանուած բարակ քթանէ շի-
16 նես ։ Քառակուսի պիտի ըլլայ եր-
կուքի ծալուելով ․ անոր երկայնու-

Ն․ Ք․ ԴՔ․ 1491

Բ ԳԼ․ ԻԹ․ 5, 29։ Լ․ 10։ ԼԹ․ 1, 2։ ՂԵ․ Ը․ 7, 30։ ԹՈՒ․ Ի․ 26, 28։
Գ ԳԼ․ ԼԱ․ 6։ ԼԶ․ 1։
Դ ԳԼ․ ԼԱ․ 3։ ԼԵ․ 30, 31։
Ե ՀՄՐ 15։
Զ ՀՄՐ 6։
Է ՀՄՐ 31։
Ը ՀՄՐ 39։
Բ ԳԼ․ ԼԹ․ 2։
Ժ ՀՄՐ 29։ ԳԼ․ ԼԹ․ 7։ Ի ՏԷՐ․ ՑԵՐ․ Դ․ 7։ ԶԱՔ․ Զ․ 14։
Ա ԳԼ․ ԼԹ․ 8։

Ն · Ք · ՉՌ · 1491

Ի ԳԼ · ԼԹ · 10 , ՃԼ ։

թիւնը մէկ թիլ՝ ու անոր լայնու-
17 թիւնը մէկ թիլ ՉԼԻ ԸՍՅ ։ Եւ անոր մէջ ակունքներու դամուած-քին համեմատ չորս կարգ քարեր պիտի դամես . — կարգը՝ սարդիոն , տոպազիոն ու զմրուխտ՝ առաջին
18 կարգը պիտի ըլլայ ։ Եւ երկրորդ կարգը պիտի ըլլայ կարկեհան , շա-
19 փիւղայ ու անդամանդ · Եւ երրորդ կարգը պիտի ըլլայ գոճազմ , ակատ
20 ու մեղեսիկ · Եւ չորրորդ կարգը պիտի ըլլայ ոսկեքար՝ եղնդնաքար ու յասպիս . սոնք ոսկի խորշերու մէջ
21 դամուած պիտի ըլլան ։ Եւ քարերը Իսրայէլի որդւոցը անուններուն պէս տասներկու պիտի ըլլան , անոնց անուններուն համեմատ . ամէն մէկը իր անունովը տասներկու ցեղին համեմատ՝ կնիք փորագրողի գործով Ի-Ր-Ի-Ր-Ա-Ի պիտի ըլլան ։
22 Եւ լանջապանակին վրան զուտ ոսկիէ ոլորուած հիւսուած շղթա-
23 ներ պիտի շինես ։ Եւ լանջապանակին վրան երկու ոսկի օղակներ շինես , ու ան երկու օղակները լանջապանակին երկու ծայրերուն
24 վրայ դնես ։ Եւ ան երկու հիւսուած ոսկի շղթաները լանջապանակին ծայրը եղած երկու
25 օղակներուն անցընես ։ Եւ երկու հիւսուած շղթաներուն Ա-Ռ-Ե-
կու ծայրերը ան երկու խորշերուն պիտի անցընես ։ ու Ե-Ֆ-Ո-Ի եփուտին առջևի կողմէն ուսերուն
26 վրայ դնես ։ Եւ երկու ոսկի օղակներ Ա-Ր շինես , ու զանոնք լանջապանակին ներսի կողմէն՝ եփուտին կցուած եղերքին երկու
27 ծայրերը դնես ։ Եւ Ա-Ր-Ի-Ր երկու ոսկի օղակներ շինես , ու զանոնք եփուտին երկու ուսերուն վրէն՝ անոր առջևի կողմի կցուածքին մօտ՝ եփուտին ժապաւէնին
28 վրայէն անցընես ։ Եւ լանջապանակը իր օղակներէն՝ կապուտակէ Ջ-Ո-Ա-Ի լարով եփուտին օղակներուն կապէն , որ եփուտին ժապաւէնին վրայ ըլլայ , ու լանջապանակը եփուտին վրայէն
29 չզատուի ։ Եւ Ահարոն երբոր սրբարանը մտնէ , Իսրայէլի որդւոցը անունները Ցէրոյը առջևը Դ-ի-Ր-Ա-Ի-Ի-Ա-Կ-Ի համար՝ միշտ իր սրտին վրայ եղած դատաստանի լանջա-
30 պանակին վրայ պիտի կրէ ։ Եւ դատաստանի լանջապանակին մէջ * Ուրիմը ու Թումիմը՝՝ դնես . և Ահարոնին սրտին վրայ պիտի ըլլան երբոր անիկայ Ցէրոյը առջևը երթայ . ու Ահարոն Ցէրոյը առջևը միշտ իր սրտին վրայ պիտի կրէ Իսրայէլի որդւոցը դատաստանը ։
31 Եւ եփուտին պատմուճանը բոլորովին կապուտակէ պիտի շինես ։
32 Եւ անոր մէջտեղը գլուխ Ա-Ն-Ց-Ի-Ք-Ճ ձեղքուածք մը պիտի ըլլայ . ճեղքուածքին բոլորտիքը գրահի ճեղքուածքին պէս հիւսուած եղերք
33 ունենայ՝ որ չպատռի ։ Եւ անոր քղանցքներուն վրայ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիր նուռեր պիտի շինես քղանցքներուն բոլորտիքը , ու անոնց մէջտեղը շուրջանակի ոսկի զանգակ-
34 ներ ։ Պատմուճանին քղանցքին վրայ շուրջանակի ոսկի զանգակ մը ու նուռ մը՝ ոսկի զանգակ մը ու
35 նուռ մը պիտի ըլլայ ։ Եւ պաշտօնի համար անիկայ Ահարոնին վրան պիտի ըլլայ . ու Ցէրոյը առջև սրբարանը մտած ու ելած ատենը՝ անոր ձայնը պիտի լսուի որ չմեռնի ։
36 Եւ զուտ ոսկիէ թիթեղ մը պիտի շինես , ու անոր վրան կնիք փորագրածնուն պէս ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ
37 ՏԵՒՈՒՆ փորագրես ։ Եւ կապուտակ ժապաւէն մը անցընես անոր՝ որ խոյրին վրայ դրուի . և խոյրին վրան անոր առջևի կողմը
38 ըլլայ ։ Եւ անիկայ Ահարոնին ճակատին վրայ պիտի ըլլայ , որ Իսրայէլի որդւոցը նուիրած ըրոլոր սուրբ ընծաներուն անօրհնութիւնը Ահարոն կրէ . ու միշտ իր ճակատին վրայ պիտի ըլլայ , որ անոնք Ը-Ր-Դ-Ո-Ւ-Ն-Ե-Լ-Ի ըլլան Ցէրոյը առջևը ։
39 Եւ շապիկը բարակ քթանէ նկարէն հիւսես , ու խոյրը բարակ քթանէ պիտի շինես , և գօտին նկարագործ պիտի շինես ։
40 Եւ Ահարոնին որդւոցը շապիկներ պիտի շինես , ու անոնց գօտիներ պիտի շինես . և պատուոյ ու փառաց համար անոնց ապարօշներ
41 պիտի շինես ։ Եւ զանոնք քու եղբօրդ Ահարոնին ու իր հետը իր որդւոցը պիտի հագցընես . ու անոնք պիտի օծես , և Ն-Ի-Պ պիտի օրհնես՝՝ , ու սրբես անոնք՝ որ ինծի
42 քահանայութիւն ընեն ։ Եւ անոնց կտաւէ անդրավարտիքներ պիտի շինես իրենց մարմինին մերկութիւնը ծածկելու համար . — անոնք մէջքերէն մինչև ծունկերը-
43 նին պիտի հասնին ։ Եւ անոնք Ահարոնին ու անոր որդւոցը վրայ պիտի ըլլան՝ երբոր ժողովքի խորանը մտնեն , կամ երբոր սանդանին մօտենան սրբարանին մէջ պաշտելու համար , որ չբլլայ թէ անօրհնութիւն կրեն ու մեռնին . — Յաւիտենական կանոն մը ըլլայ իրեն ու իրմէ ետքը իր սերունդին ։

Ն · Ք · ՉՌ · 1491

Հ ԳԼ · ԼԹ · 22 ։

Ն ԳԼ · ԼԹ · 30 ։ Ջ·ՔՔ · Ժգ · 20 ։

Ղ ՀՄՐ 43 ։ ՂԱ · Ժ · 17 ։ ԻՐ · 9 ։ Թու · Ժը · 1 ։ Ես · Ծգ · 11 ։ Ե-ղկ · գ · 4 ։ 5 · 6 ։ Ցօհ · ա · 29 ։ Երբ · Թ · 28 ։ ա Պետ · բ · 24 ։

Ճ ՂԱ · ա · 4 ։ ԻՐ · 27 ։ Իգ · 11 ։ Ես · Ծգ · 7 ։

Մ ՀՄՐ 4 ։ ԳԼ · ԼԹ · 27 , 28 , 29 · 41 ։ Եզեկ · Խգ · 17 · 18 ։

Յ ԳԼ · ԻԹ · 7 ։ Լ · 30 ։ Խ · 15 ։ ՂԱ · Ժ · 7 ։

Ն ԳԼ · ԻԹ · 9 ։ ՃԼ ։ ՂԱ · Ը ։ Երբ · Է · 28 ։

† Եբր · անոնց ձեռքը պիտի լեցընես ։

Ն ԳԼ · ԼԹ · 28 ։ ՂԱ · գ · 10 ։ Ժգ · 4 ։ Եզեկ · Խգ · 18 ։

Ա ԳԼ · Ի · 26 ։

Ն ՂԱ · Ե · 1 · 17 ։ Ի · 19 , 20 ։ ԻՐ · 9 ։ Թու · Թ · 13 ։ Ժը · 22 ։

Ո ԳԼ · ԻԷ · 21 ։ ՂԱ · Ժէ · 7 ։

Ն · Ք · ՉԿ · 1491

ԳԼ · ԻԹ

1 Քահանայի օրհնութեան գոհերը ու արարողութիւնները ։ 38 Մշանջենաւոր ողջակէզը ։ 45 Աստուած կը խոստանայ բնակիլ Իսրայէլացւոց մէջ ։

1 Յե- աս է որ անոնց պիտի ընես՝ զանոնք սրբելու համար, որ ինձի քահանայ ըլլան. արջառներէն – զուարակ մը ու երկու անարատ
2 խոյ առնես, Եւ Ⅎ անխմոր հաց ու եղով շաղուած անխմոր շօթեր և եղով օծուած անխմոր լաւաշներ –ռէս. ասոնք ցորենի
3 բարակ ալիւրէն պիտի շինես. Եւ սակառի մը մէջ դնես. ու անոնք սակառին մէջ՝ և զուարակը ու
4 երկու խոյերը մօտեցընես ։ Եւ Ահարոն ու անոր որդիները ժողովքի խորանին դրանը մօտեցընես, Ⅎ ու անոնք ջրով լուաս ։
5 Ⅎ Եւ զգեստները պիտի առնես, ու շապիկը և եփուտին պատմուճանը ու եփուտը և լանջապանակը Ահարոնին պիտի հագցընես. ու Ⅎ եփուտին ժապաւէ-
6 նովը գօտեւորես զանիկայ ։ Նե- խոյրը անոր գլուխը դնես, ու խոյրին վրայ սուրբ պսակը դնես ։
7 Եւ Ⅎ օծման եղը առնես, ու անոր գլխուն վրայ թափելով՝ օծես
8 զանիկայ ։ Եւ Ⅎ անոր որդիները մօտեցընես, ու անոնց շապիկ-
9 ներ հագցընես. Եւ գօտիներով գօտեւորես զանոնք՝ (այնպէս Ահարոնը ու անոր որդիները,) ու անոնց գլխարկներ փաթթես. ու Ⅎ քահանայութիւնը անոնցը ըլլայ յաւիտենական կանոնով ։ Այսպէս Ⅎ պիտի օրհնես Ահարոնը ու անոր որդիները ։
10 Եւ զուարակը ժողովքի խորանին առջևը մօտեցընես. ու Ⅎ Ահարոն և անոր որդիները իրենց ձեռքը զուարակին գլխուն վրայ
11 դնեն ։ Եւ ժողովքի խորանին դրանը Ⅎ՝ Ցերոջը առջևը մոր-
12 թես զուարակը ։ Եւ Ⅎ զուարակին արիւնէն առնես, ու մատովդ սեղանին Ⅎ եղջիւրներուն վրան դնես. և Ⅎ ոտքը բոլոր արիւնը սեղանին տակովը թա-
13 փես ։ Եւ Ⅎ փորոտիքը ծածկող ամէն ճարպը ու *լեարդին վրան եղած թաղանթը'' և երկու երիկամունքը ու անոնց վրան եղած ճարպը առնես, և սեղանին վր-
14 րայ այրես ։ Բայց Ⅎ զուարակին միսը ու անոր մորթը և անոր աղբը բանակին դուրսի դին կրակով այրես. աս մեղքի պատարագ է ։
15 Եւ Ⅎ խոյերուն մէկը առ-

Ն · Ք · ՉԿ · 1491

նես, և Ահարոն ու անոր որդիքը Ⅎ իրենց ձեռքերը խոյին
16 գլխուն վրայ դնեն ։ Եւ ան խոյը մորթես, ու անոր արիւնը առնես, և սեղանին վրայ
17 շուրջանակի սրսկես ։ Եւ խոյը կտոր կտոր ընես, ու անոր փորոտիքը և անոր ոտքերը լուաս, ու գլխուն անոր կտորներուն և գլխուն վրայ դնես ։
18 Եւ բոլոր խոյը այրես սեղանին վրայ. աս ողջակէզ է Ցերոջը. Ⅎ անուշահոտ պատարագ մըն է Ցերոջը ։
19 Եւ մէկալ խոյը առնես. ու Ահարոն և անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ
20 դնեն ։ Եւ խոյը մորթես, ու անոր արիւնէն առնես, և Ահարոնին –Ⅎ ականջին ըլթակին վրայ՝ ու անոր որդւոցը աջ ականջնեբուն ըլթակին վրայ՝ և անոնց աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ ու անոնց աջ ոտքին մեծ մատին վրայ դնես. և Ⅎ արիւնը սեղանին վրայ շուրջանակի սրսկես ։
21 Եւ սեղանին վրայ եղած արիւնէն ու Ⅎ օծման եղէն առնես, և Ահարոնին վրայ ու անոր զգեստներուն վրայ և անոր հետ իր որդւոցը վրայ ու իր որդւոցը զգեստներուն վրայ սրսկես. և Ⅎ անիկայ ու անոր զգեստները և անոր հետ իր որդիները ու իր որդւոցը զգեստները սուրբ պի-
22 տի ըլլան ։ Եւ խոյէն առնես ճարպը ու դմակը և փորոտիքը ծածկող ճարպը և լեարդին վրայի թաղանթը ու երկու երիկամունքը և անոնց վրայ եղած ճարպը ու աջ զիստը. ինչու որ աս Ⅎ՝ Ահարոնի
23 օրհնութեան խոյն է ։ Նե- Ցերոջը առջևը եղած անխմոր հացի սակառէն մէկ պան հացի ու մէկ եղով հացի շօթ և մէկ լաւաշ –ռ-
24 Նո-, Եւ ամէնը Ահարոնին ձեռքը ու անոր որդւոցը ձեռքը դրնես, և զանոնք Ցերոջը առջևը երերցընելու ընծայ մատուցանես ։
25 Եւ անոնց ձեռքէն առնես զանոնք, ու սեղանին վրայի աղջակէզին վրայ այրես Ցերոջը առջևը անոյշ հոտի համար. Ⅎ սիկայ պա-
26 տարագ մըն է Ցերոջը ։ Եւ Ահարոնին Ⅎ՝ օրհնութեան համար պատրաստուած խոյէն Ⅎ երբորդը առնես, ու զանիկայ Ցերոջը առջևը երերցընելու ընծայ մատուցանես. և ան Ⅎ բաժինդ ըլլայ ։
27 Եւ Ահարոնին համար ու անոր որդւոցը համար եղած Ⅎ՝ օրհնութեան խոյէն Ⅎ երբորդը ու բարձրացընելու զիստը,

Ելք. ա. 4— 9 ։

Ղեւ. ը. 21։

Ելք. 3 ։ Ղեւ. ը. 22 ։

Ղեւ. ը. 29։

Ելս. Սաղ. ղթ. 6 ։ Ղեւ. է. 31։ 34 ։ Թուա. ժը. 11, 18։ Բ Օր. ժը. 3 ։

28 սրբեա : Եւ ասիկայ ՚յաւիտե-
Ն · ք · գԹ · 1491 նական կանոնով Ահարոնին ու
– Ղև · ժ · 15 · անոր որդւոցը պիտի ըլլայ Իսրա-
յէլի որդւոցը կողմանէ . ինչու որ
աս բարձրացընելու ընծայ է , և
– Ղև · է · 34 · ՚պիտի ըլլայ բարձրացընելու ըն-
ծայ՝ Իսրայէլի որդւոցմէն իրենց
խաղաղութեան զոհերէն Ք՚՚ն ի-
րենց բարձրացընելու ընծան Տէ-
րոջը :
29 Եւ Ահարոնին սուրբ գնատները
իրմէն հեռը Վիր որդւոցը պիտի
Վ Թուա · ի · 26 , 28 · ըլլան , ՚որ անոնցմով օծուին ,
՚՚ Թուա · ԺԸ · 8 , Լ · 25 · 30 ու անոնցմով օրհնուին : Եւ ՚անի-
Բ Թուա · ի · 28 · կայ որ իր որդւոցմէ իր տեղը քա-
հանայ ըլլալով սրբարանի մէջ
պաշտօն կատարելու համար ժո-
ղովքի խորանը պիտի մտնէ , զա-
Ղև · Ը · 35 · 31 նոնք ՚՚եօթը օր հագնի : Եւ
Թ · 1 , 8 · ՚՚հրեայէ օրհնութեան խոյը առ-
– Ղև · Ը · 31 · նեա՝ ու ՚՚անոր միսը սուրբ տեղ մը
32 եփեա . Եւ Ահարոն ու անոր որ-
դիքը ժողովքի խորանին դրանը
քով պիտի ուտեն խոյին միսը ու
Ե Մատ · ԺԸ · 4 · 33 ՚՚հացը՝ որ անոնք պիտի ուտեն ան բաները՝ որ
Ղև · ժ · 14 , 15 , 17 · իրենց օրհնուելուն ՚՚՚ սրբուելուն
համար անոնցմով քաւութիւն ե-
Ղև · իբ · 10 · ղաւ . ու օտարական մը ՚՚՚նդ
պիտի չուտէ , ինչու որ անոնք սուրբ
34 են : Եւ թէ որ օրհնութեան միսէն
Ֆ Ղև · Ը · 32 · ու հացէն մինչև առտու մնայ , Ֆ աս
աւելցածը կրակով այրեա . անիկայ
պիտի չուտուի , ինչու որ սուրբ
է :
35 Եւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը
– ԳԼ · Խ · 12 · ասանկ ընեա , բոլոր քեզի ապրս-
Ղև · Ը · 33 , պրրածիս պէս . ՚՚եօթը օրուան
34 , 35 · մէջ կատարեա անոնց օրհնութիւ-
Բ Եբր · Ժ · 11 · 36 նը : Եւ Ք՚՚օրը մէկ զուարակ մեղքի
Ֆ ԳԼ · Լ · 26 , պատարագ ընեա քաւութեան հա-
28 , 29 , Խ · 10 · մար . ու սեղանին համար քաւու-
Ր ԳԼ · Խ · 10 · թիւն ընելու ատենդ մաքրեա զա-
Ի ԳԼ · Լ · 29 · նիկայ , և սուրբ ընելու համար
Մատ · իգ · 19 · 37 Ֆ՚՚օծեա զանիկայ : Սեղանին հա-
Ղ Դան · Թ · 27 · Ժր · 11 · մար եօթը օր քաւութիւն ընեա ,
Ի Թուա · իբ · ու աուրբ ընեա ան . Ր և սեղանը
3 · ա Մն · ամենասուրբ պիտի ըլլայ . Ի՚՚նչ
Ժզ · 40 · բ Մն · բ · 4 · որ սեղանին դպչի սուրբ պիտի
Ժգ · 11 · լս · 3 · ըլլայ :
Ներ · գ · 3 ·
38 Եւ սեղանին վրայ ընելու ՚՚՚զոհ
Ը Դ Թագ · Ժզ · 15 · աս է . Միշտ ամէն օր Ի՚՚մէկ տա-
զկ · Խզ · 13 , 14 , 15 · 39 րեկան երկու գառինք . Մէկ գառը
Ը Դ Թագ · Ժը · 29 , 36 · ընառտուանդ մատուցանես , ու
Դ Թագ · Ժզ · 15 · մէկալ գառը իրիկուան դէմ մա-
Եզր · Թ · 4 , 5 · Սազ · 40 տուցանես : Եւ մէկ գառին հետ մէկ
ճխա · 2 · Դան · Թ · 21 · հիմնի քառորդ ծեծուած ձէթով
շաղուած մէկ տասանորդ բարակ
ալիւր , և թափելու նուէրին հա-
մար մէկ հիմնի քառորդ մը գինի
41 Ֆ՚՚՚ոգոցանէ՚՚՚ : Եւ մէկալ գառը
Ի՚՚իրիկուան դէմ զոհես . ու առ-
տուան հացի ընծային պէս և անոր
թափելու նուէրին պէս ընես ա-
նոր . աս անուշահոտ պատարագ
42 մըն է Տէրոջը : Ա՚՚յ ձեր ազգե-
րուն մէջ Ժ՚՚մշտնջենաւոր ողջակէզ
պիտի ըլլայ Տէրոջը առջևը ժողով-
քի խորանին դրանը ՚՚՚վ , Ի՚՚ուր որ
ձեզի պիտի հանդիպիմ՝ քեզի հետ
43 խօսելու : Եւ հոն Իսրայէլի որդւոցը
պիտի հանդիպիմ , ու Ի՚՚՚ր Իմ
44 փառքովս սուրբ պիտի ըլլայ : Եւ
ժողովքի խորանը ու սեղանը պիտի
սրբեմ . Ահարոնը ու անոր որդի-
ներն ալ Ի՚պիտի սրբեմ , որ ինծի
45 քահանայութիւն ընեն : Եւ Իս-
րայէլի որդւոցը մէջ պիտի բնակիմ ,
ու անոնց Աստուած պիտի ըլլամ .
46 Եւ պիտի գիտնան Թէ Ես անոնց Տէր
Աստուածը ես եմ , որ անոնց մէջը
բնակելու համար Եգիպտոսի երկ-
րէն հանեցի զանոնք . Ես եմ անոնց
Տէր Աստուածը :

ԳԼ · Լ

1 Խունկի սեղանը : 11 Հոգիներուն փրկանքը : 17 Պղնձէ աւազանը : 22 Օծման սուրբ եղը : 34 Անուշահոտ խունկին բաղադրութիւնը :

1 Նե ՚՚՚խունկ ծխելու Ի՚՚սեղան մը
շինեա . Սատիմի փայտէ շինեա
2 անիկայ . Անոր երկայնութիւնը
կանգուն մը ու անոր լայնու-
թիւնը կանգուն մը քառակու-
սի պիտի ըլլայ , և անոր բարձ-
րութիւնը երկու կանգուն . անոր
եղջիւրները իրմէն պիտի ըլլան ,
3 Եւ անոր վրան ու անոր քովերը
շուրջանակի և անոր եղջիւրները
զուտ ոսկիով պատեա . ու շուր-
ջանակի ոսկի պսակ մը շինեա
4 անոր : Եւ երկու ոսկի օղակներ
շինեա անոր . պսակին տակէն՝ ա-
նոր երկու քովերը երկու կողմե-
րէն շինեա , որ անոնցմով
վերցուելու համար ձողերուն ՚՚՚նշ-
5 Ն՚՚՚ տեղերը ըլլան : Եւ ձողե-
րը Սատիմի փայտէ շինեա , ու
6 անոնք ոսկիով պատեա . Եւ անի-
կայ դնեա վկայութեանը վրայի
Ք՚քաւութիւնին առջևը՝ վկայու-
թեան տապանակին քովը եղած
վարագուրին առջևը , ուր որ ես
7 քեզի պիտի հանդիպիմ : Եւ Ահա-
րոն անոր վրայ ՚՚անուշահոտ խունկ
պիտի ծխէ . ամէն առտու Ի՚ճրագ-
ները շիտկած ատենը խունկ պի-
8 տի ծխէ : Եւ Ահարոն ՚՚իրիկուան
դէմ ճրագները վառած ատենը
Ի՚՚՚նկ պիտի ծխէ , որ Տէրոջը
առջևը մշտնջենաւոր խունկ ըլլայ
9 ձեր ազգերուն մէջ : Անոր վրան
Ի՚օտար խունկ , կամ ողջակէզ ,
կամ հացի ընծայ չմատուցանէք .
ոչ ալ անոր վրան նուէր թա-

Ն · ք · գԹ · 1491
Ֆ Հմր 38 ·
Գլ · Լ · 8 ·
Թուա · իբ · 6 , Դան · Բ · 11 , 12 , 13 ·
Ի Գլ · իե · 22 , Լ · 6 , 36 · Թուա · Ժէ · 4 ·
Լ Գլ · Խ · 34 · Գ Թագ · Բ · 11 , Բ Մն · Ե · 14 , Է · 1 , 2 , 3 · Եզեկ · իդ · 5 · Նգ · Բ · 7 , 9 · Մաղ · Գ · 1 ·
Ի Ղև · իա · 15 , իբ · 9 , 16 ·
Ի Գլ · իե · 8 · Ղև · իգ · 12 · Զաք · Բ · 10 · Ցօհ · Ժգ · 17 , 23 · Բ Կոր · Գ · 16 · Ցայտ · իա · 3 ·
Ի Գլ · Ի · 2 ·
– Տես Հմր 7 , 8 , 10 · Ղև · Գ · 7 , 18 · Ցայտ · Ը · 3 ·
Ի Գլ · լէ · 25 , Խ · 5 ·
Ֆ Գլ · իե · 21 , 22 ·
Գ Հմր 34 · ա Թագ · Բ · 28 · ա Մն · իգ · 13 · Ղուս · 9 ·
Ի Գլ · իէ · 21 ·
Ղ Գլ · Ժբ · 6 ·
Ի Ղև · Ժ · 1 ·

Ն · ք · ՌԾ · 1491

10 փէք ։ եւ ԸԱհարոն տարին անգամ մը անոր եղջիւրներուն վրայ քաւութիւն պիտի ընէ . անիկայ քաւութիւններուն մեղքի պատարագին արիւնովը անոր վրայ քաւութիւն պիտի ընէ տարին անգամ մը ձեր ազգերուն մէջ . ասիկայ ամենասուրբ է Տէրոջը ։

11 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝

12 ըսելով , Երբոր Իսրայէլի որդւոցը գումարը առնելու ըլլաս՝ իրենց թուոյն նայելով , ան ատենը անոնց ամէն մէկը իր հոգւոյն փրկանքը պիտի տայ Տէրոջը՝ զանոնք համրած ատենդ , որ անոնց մէջը հարուած չըլլայ՝ երբոր զանոնք համրած ըլլաս ։

13 բես ։ Ասոնք աս պիտի տան . ամէն մէկը որ կ՚անցնի կը համրուի , սրբարանին սիկղին համեմատ կէս սիկղ — Երեք գրամ . Է մէկ սիկղը քսան կերաւ է . Տէրոջը ընծան

14 Է կէս սիկղ պիտի ըլլայ ։ Ամէն քսան տարեկանէն վեր եղողը՝ որ կ՚անցնի կը համրուի , — ընծան Տէրոջը

15 պիտի տայ ։ Երբոր ձեր հոգիներուն քաւութիւն ընելու համար Տէրոջը ընծայ տան , կէս սիկղէն հարուստը աւելի՝ ու ոչ աղքատը պակաս պիտի տայ ։

16 Եւ Իսրայէլի որդւոցմէ քաւութեան արծաթը առնես , ու Ժողովքի խորանին պաշտօնին տաս , որ Տէրոջը առջեւը Իսրայէլի որդւոցը՝ ձեր հոգիներուն քաւութիւն ընելու համար ։

17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝

18 ըսելով , Նաեւ պղնձէ աւազան մը շինես լուացման համար , ու անոր խարիսխին — պղնձէ ըլլայ . և Ժողովքի խորանին ու սեղանին մէջտեղը դնես ան , ու անոր

19 մէջը ջուր լեցընես ։ Եւ Ահարոն ու անոր որդիքը Իրենց ձեռքերը ու ոտքերը պիտի լուան

20 անկից ։ Երբոր անոնք Ժողովքի խորանը մտնելու ըլլան , կամ երբոր սեղանին մօտենալու ըլլան՝ պաշտօն կատարելու — կրակով Տէրոջը զոհ մատուցանելու համար ,

21 Ջրով լուացուին որ չմեռնին . Այսպէս իրենց ձեռքերը ու ոտքերը լուան որ չմեռնին . և — Իրենց յաւիտենական կանոն պիտի ըլլայ , Թէ իրեն և Թէ իր սերունդին իրենց ազգերուն մէջ ։

22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-

23 սելով , Դո քեզի Նպատուական հաճելիներ , զուտ զմուռս հինգ հարիւր սիկղ , և անոր կէսին չափ՝ յիսուն երկու հարիւր յիսուն սիկղ անուշահոտ կինամոն , ու երկու հարիւր յիսուն սիկղ Անուշահոտ խունկե-

24 ղէգն , Եւ Հինգ հարիւր սիկղ կասիայ՝ սրբարանին սիկղին համեմատ , ու Ձիթի մէկ

25 մատ , ու Ամէկ հիմնի ձէթ · Եւ սուրբ օծման եղ շինես ան՝ իւղագործի արհեստով բաղադրուած . անիկայ — սուրբ օծման եղ պիտի

26 ըլլայ ։ — Եւ անով օծես Ժողովքի խորանը , ու վկայութեան տապանը

27 նակը , Եւ սեղանը ու անոր ամէն անօթները , և աշտանակը ու անոր գործիքները , և խունկին սեղանը ,

28 Եւ ողջակէզին սեղանը իր ամէն գործիքներուն հետ միկտեղ , և աւազանը ու անոր խարիսխը ։

29 Եւ սրբես անոնք , որ ամենասուրբ ըլլան . Ինչ որ անոնց

30 դպչի՝ սուրբ պիտի ըլլայ ։ — Եւ Ահարոնը ու անոր որդիքը օծես , ու սուրբ ընես անոնք , որ ինծի

31 քահանայութիւն ընեն ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը զրուցես՝ ըսելով , Ասիկայ ինծի սուրբ օծման եղ պիտի ըլլայ ձեր ազգերուն մէջ ։

32 Մարդու մարմնի վրայ պիտի չթափուի ան , և անոր բաղադրութեանը պէս անոր նմանը չշինէք . Է սուրբ է , — ձեզի սուրբ պիտի

33 ըլլայ ։ Ով որ անոր նմանը շինէ , կամ ով որ անկէ օտարականի վրայ դնէ , — իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի ։

34 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Առ քեզի անուշահոտ համեմներ , — ստակտէն ու եղունդն և քաղբան , — անուշահոտ համեմներ մաքուր կնդրուկով . ամէնը հաւասար կշռով պիտի ըլլան .

35 Եւ զանոնք իւղագործի արհեստով իրար խառնուած՝ բաղադրութիւն մը՝ խունկ շինես մաքուր — սուրբ ։ Եւ անկէ փէշը ձեծես շատ բարակ , ու ժողովքի խորանին մէջ վկայութեանը առջեւը դնես , ուր որ ես քեզի պիտի հանդիպիմ . — Ձեզի ամենասուրբ պիտի ըլլայ ։

37 Եւ ան քու շինելու խունկիդ բաղադրութեանը համեմատ — քու ձեզի համար չշինէք . ան քեզի սուրբ պիտի ըլլայ Տէրոջը համար ։

38 Ով որ հոտոտելու համար անոր նմանը շինելու ըլլայ , իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի ։

ԳԼ · ԼԱ

1 Տէրը կ՚ընարէ Բեսելիէլը ու Ողիաբը խորանին գործքերը ընելու · 12 և շաբաթը պահելու պատուէրը կը նորոգէ · 18 Մովսէս երկու տախտակները կ՚ընդունի ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝

2 ըսելով ։ — Ահա Ցուդայի ցեղէն Ովրի որդւոյն Ուրիին որդին Բե-

3 սելիէլը անունովը կանչեցի . Եւ Աստուծոյ Հոգիովը՝ իմաստու-

Ն · ք · ՌԾ · 1491

ԼԳԼ · ԽԹ · 40 ։ — ԳԼ · ԼԹ · 29 ։ ԹՒ · ԼԵ · 25 ։ ՄՂ · ՃԹ · 20 ։ ՀԼԳ · 2 ։ — ԳԼ · Խ · 9 ։ ՂՀ · Բ · 10 ։ ԹՒ · Կ · 1 ։

ԼԳԼ · ԽԹ · 37 ։ — ԳԼ · ԽԹ · 7 , ԸՀ · Ղ · 12 , 30 ։

Բ ՀՇՐ 25 , 37 ։ Գ ՀՇՐ 38 ։

— ՆԿ · ԺԷ · 14 ։ ԳԼ · ԺԲ · 15 ։ ՂՀ · Կ · 20 , 21 ։

Է ԳԼ · ԽԵ · 6 , ԼԵ · 29 ։

Է ՀՇՐ 25 ։ Ը Ա՛յ · ադուամ · ան · Ղհ · Բ · 13 ։

Թ ԳԼ · ԽԹ · 42 ։ ՂՀ · ԺԲ · 2 ։ Ժ ՀՇՐ 32 ։ ԳԼ · ԽԹ · 37 ։ ՂՀ · Բ · 3 ։ — ՀՇՐ 32 ։

Բ ՀՇՐ 33 ։

— ԳԼ · Լ · 30 ։ ԼԶ · 1 ։ Բ — ՄՆ · Բ · 20 ։ Է ԳԼ · Լ · 31 ։ Գ ԹԱԳ · Կ · 14 ։

Ն. Ք. գ. Ք. 1491

թիւնով ու հանճարով և գիտու-
թիւնով ու ամէն ճերտ ճարտարու-
4 թիւնով լեցուցի անիկայ, Որ վար-
պետի գործեր հնարելով՝ ոսկիով ու
5 արծաթով և պղնձով գործէ. Եւ
գամելու համար քարեր բանելով
ու փայտեր քանդակելով՝ ամէն
6 կերպ արհեստ բանի։ Եւ ահա
Դանի ցեղէն Աքիսամաքին որդին
[ա] Ողիաբը տուի անոր հետ. ու
ամէն [բ] իմաստունին սրտին մէջ
իմաստութիւն դրի, որ բոլոր
7 քեզի պատուիրածս ընեն. [գ] Ժո-
ղովքի խորանը՝ և [դ] վկայութեան
տապանակը ու անոր վրայ եղած
[ե] քաւութիւնը՝ և խորանին բոլոր
8 կարասիները, Եւ [զ] սեղանը ու անոր
անօթները՝ և [է] մաքուր աշտանակը
իր բոլոր գործիքներովը՝ և խունկին
9 սեղանը, Եւ [ը] ողջակէզին սեղանը իր
բոլոր գործիքներովը՝ և [թ] աւազանը
10 ու անոր խարիսխը, Եւ [ժ] պաշտօնին
զգեստները՝ ու Ահարոն քահանային
սուրբ զգեստները՝ և անոր որդւոցը
զգեստները՝ քահանայութիւն ընե-
11 լու համար, [ի] Եւ օծման եղը՝ ու
սրբարանին համար [լ] անուշահոտ
խունկը՝ բոլոր քեզի պատուիրածիս
պէս պիտի ընեն։
12 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին
13 ու ըսաւ, Զրուցէ նաև Իսրա-
յէլի որդւոցը ըսելով, [խ] Անշուշտ
իմ շաբաթներս պահեցէք. ինչու
որ աս նշան մըն է իմ ու ձեր
մէջտեղը ձեր ազգերուն մէջ,
որ գիտնաք թէ ձեզ սուրբ ընող
14 Տէրը ես եմ։ [ծ] Ուստի շաբա-
թը պահեցէք. ինչու որ ան
ձեզի սուրբ է. ով որ զանի-
կայ պղծէ՝ անշուշտ պիտի մեռնի.
քանզի [կ] ով որ ան օրը գործ մը
գործէ, ան անձը իր ժողովուրդին
15 մէջէն պիտի կորսուի։ [հ] Վեց օր
գործ պիտի գործուի, բայց [ձ] եօթ-
ներորդ օրը հանգստութեան շաբա-
թը սուրբ պիտի ըլլայ Տէրոջը.
ով որ շաբաթ օրը գործ մը գործէ,
16 անշուշտ պիտի մեռցուի։ Անոր
համար Իսրայէլի որդիքը պիտի
պահեն շաբաթը, որ շաբաթը ի-
րենց ազգերուն մէջ յաւիտենական
17 ուխտ մը ընեն։ Անիկայ [ղ] յաւի-
տենական նշան մըն է իմ ու Իսրա-
յէլի որդւոցը մէջտեղը. քանզի
Տէրը [ճ] վեց օրուան մէջ ստեղծեց
երկինքը ու երկիրը, և եօթներորդ
օրը դադարեցաւ ու հանգստացաւ։
18 Եւ երբոր Սինայ լեռանը վրայ
Մովսէսին հետ խօսիլը լմնցուց,
[մ] վկայութեան երկու տախտակնե-
րը տուաւ անոր, Աստուծոյ մա-
տովը գրուած քարէ տախտակ-
ներ։

ա Գլ. լե. 34։
բ Գլ. իը. 3։ լե. 10, 35։ լզ. 1։
գ Գլ. լզ. 8։
դ Գլ. լէ. 1։
ե Գլ. լէ. 6։
զ Գլ. լէ. 10։
է Գլ. լէ. 17։
ը Գլ. լը. 1։
թ Գլ. լը. 8։
ժ Գլ. լթ. 1, 41։ Թու. գ. 5, 6, &c.
ի Գլ. լ. 25, 31։ լէ. 29։
լ Գլ. լ. 34։ լէ. 29։
խ Ղև. ժթ. 3, 30։ լ. 2։ Եզեկ. ի. 12, 20։ խդ. 24։
ծ Գլ. ի. 8։ Բ Օր. ե. 12։ Եզեկ. ի. 12։
կ Գլ. լե. 2։ Թու. ժե. 35։
հ Գլ. ի. 9։ ձ Ծն. բ. 2։ Գլ. ժզ. 23։ ի. 10։
ղ Հմր 13։ Եզեկ. ի. 12, 20։
ճ Ծն. ա. 31։ բ. 2։
մ Գլ. իդ. 12։ լա. 15, 16։ լդ. 28, 29։ Բ Օր. դ. 13։ ե. 22։ թ. 10, 11։ Բ Կոր. գ. 3։

ԳԼ. ԼԲ

1 Ժողովուրդը Մովսէսին հեռաւորութեան ժամանակը Ահարոնին որթ մը շինել կու տայ։ 7 Աստուած կը բարկանայ աս բանիս վրայ, 11 բայց Մովսէսին աղաչանքովը բարկութիւնը կը դադարի։ 15 Մովսէս լեռնէն կ'իջնէ իր ձեռքը ունենալով երկու տախտակները. 19 որոնք կը կոտրէ։ 20 Որթը փոշի կ'ընէ։ 22 Ահարոն զինքը կ'արդարացընէ։ 25 Մովսէս կը պատուիրէ կռապաշտները մեռցընել։ 31 Ժողովուրդին համար կ'աղօթէ։

1 Եւ ժողովուրդը տեսնելով որ
Մովսէս [ա] ուշացաւ լեռնէն իջ-
նելու, ժողովուրդը Ահարոնին քովը
ժողվուեցան ու ըսին անոր, [բ] Ե-
լի՛ր, մեզի աստուածներ շինէ որ
[գ] մեր առջևէն երթան. քանզի ան
Մովսէսը՝ մեզ Եգիպտոսի երկրէն
հանող մարդը, չենք գիտեր թէ
2 ինչ եղաւ անոր։ Եւ Ահարոն
ըսաւ անոնց, Ձեր կնիկներուն,
ձեր տղաքներուն և ձեր աղջիկնե-
րուն ականջները եղած [դ] ոսկի օղե-
3 րը հանեցէք, ու ինծի բերէք։ Եւ
բոլոր ժողովուրդը իրենց ականջնե-
րը եղած ոսկի օղերը հանեցին ու
4 Ահարոնին բերին։ [ե] Եւ անիկայ
առաւ անոնց ձեռքէն, ու *տի-
պով մը շինեց, և ձուլածոյ որթ
մը ըրաւ։ Եւ ըսին, Ո՛վ Իսրայէլ,
ասոնք են քու աստուածներդ՝ որ
քեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցին։
5 Եւ երբ Ահարոն տեսաւ զանիկայ,
անոր առջևը սեղան մը շինեց. և
Ահարոն [զ] հրատարակել տուաւ՝ ը-
6 սելով, Վաղը տօն է Տէրոջը։ Եւ
հետևեալ առաւօտուն կանուխ ե-
լան, ու ողջակէզներ մատուցին, և
խաղաղութեան զոհեր բերին. և
[է] ժողովուրդը ուտելու ու խմելու
նստան, ու խաղալու ելան։
7 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, [ը] Գնա՛
իջի՛ր. ինչու որ [թ] ապականեցաւ քու
ժողովուրդդ՝ որ Եգիպտոսի երկրէն
8 հանեցիր. Անոնք շուտով խոտորե-
ցան ան ճամբայէն՝ որն որ [ժ] իրենց
պատուիրեցի. իրենց ձուլածոյ
որթ շինեցին, և անոր երկրպա-
գութիւն ըրին, ու անոր զոհեր
մատուցին, ու ըսին, Ո՛վ Իսրա-
յէլ, [ի] ասոնք են քու աստուած-
ներդ՝ որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն
9 հանեցին։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէ-
սին, [լ] Ես տեսայ աս ժողովուրդը,
և ահա աս խստապարանոց ժողո-
10 վուրդ մըն է։ Ուստի հիմա [խ] թո՛ղ
տուր ինծի՝ որ [ծ] իմ բարկութիւնս
անոնց վրայ բորբոքի, ու փճացը-
նեմ զանոնք. և [կ] քեզ մեծ ազգ մը
11 ընեմ։ [հ] Եւ Մովսէս իր Տէր Աս-
տուծոյն առջևը աղաչեց, ու ը-
սաւ, Ո՛վ Տէր, ինչո՞ւ քու բար-
կութիւնդ բորբոքի քու ժողո-
վուրդիդ վրայ, որ Եգիպտոսի

Ն. Ք. գ. Ք. 1491

ա Գլ. իդ. 18։ Բ Օր. թ. 9։
բ Գործ. է. 40։
գ Գլ. ժգ. 21։
դ Դատ. ը. 24, 25, 26, 27։
ե Գլ. ի. 23։ Բ Օր. թ. 16։ Դատ. ժէ. 3, 4։ Գ Թագ. ժբ. 28։ Նեեմ. թ. 18։ Սաղ. ճզ. 19։ Եսա. խզ. 6։ Գործ. է. 41։ Հռոմ. ա. 23։
* Կամ՝ քանդակագործի գրիչով
զ Ղև. իգ. 2, 4, 21, 37։ Դ Թագ. ժ. 20։ Բ Մն. լ. 5։
է Ա Կոր. ժ. 7։
ը Բ Օր. թ. 12։ Հմր 1։ Գլ. լգ. 1։ Դան. թ. 24։
թ Ծն. զ. 11, 12։ Բ Օր. դ. 16։ լբ. 5։ Դատ. բ. 19։ Ովս. թ. 9։
ժ Գլ. ի. 3, 4, 23։ Բ Օր. թ. 16։
ի Գ Թագ. ժբ. 28։
լ Գլ. լգ. 3, 5։ լդ. 9։ Բ Օր. թ. 6, 13։ լա. 27։ Բ Մն. լ. 8։ Եսա. խը. 4։ Գործ. է. 51։
խ Բ Օր. թ. 14, 19։
ծ Գլ. իբ. 24։
կ Թու. ժդ. 12։
հ Բ Օր. թ. 18, 26, 27, 28, 29։ Սաղ. ճզ. 23։

Ն. Ք. Դ.Ք.
1491

 յ Թուոց. ժդ. 13 ։ բ Օր. Թ. 28 ։ Լբ. 27 ։
* Եբր. գղջա՛ Հմր 14 ։
ֆ Ծն. Իբ. 16 ։ Եբր. Զ. 13 ։ Ծն. Ժբ. 7 ։ Ժգ. 15 ։ Ժե. 7. 18 ։ Իզ. 4 ։ Իը. 13 ։ Լե. 11, 12 ։
ջ բ Օր. Լբ. 26 ։ բ Թագ. Իդ. 16 ։ Մն. Իա. 15 ։ Սաղ. Ճզ. 45 ։ Երեմ. Ժբ. 8 ։ Իզ. 13, 19 ։ Յովել. բ. 13 ։ Յովն. դ. 10 ։ դ. 2 ։
ռ բ Օր. Թ. 15 ։
ս Գլ. Լա. 18 ։

երկրէն հանեցիր մեծ զօրութիւ-
12 նով ու զօրաւոր ձեռքով ։ Ինչո՞ւ
համար Եգիպտացիք խօսին ու ը-
սեն թէ Չարութեան համար հա-
նեց զանոնք՝ որ լեռներուն մէջը
մեռցընէ, ու զանոնք երկրի երեսէն
փճացընէ ։ դարձիր քու սաստիկ
բարկութենէդ, ու *զղջացիր աս
չարիքը քու ժողովուրդիդ վրայ
13 բերելէն ։ Յիշէ՛ քու ծառաներդ
Աբրահամը՝ Իսահակը ու Իսրայէ-
լը, որոնց դուն ֆքու անձովդ եր-
դում ըրիր, ու ըսիր անոնց, ջ Ձեր
սերունդը երկինքին աստղերուն
պէս պիտի շատցընեմ, և բոլոր աս
երկիրը՝ որուն վրայով խօսեցայ,
ձեր սերունդին պիտի տամ, ու ան
14 պիտի ժառանգեն յաւիտեան ։ Եւ
Տէրը ռզղջաց ան չարիքին համար՝
որ ըսեր էր թէ իր ժողովուրդին
պիտի ընէ ։
15 Եւ սՄովսէս դարձաւ ու լեռնէն
իջաւ, ու վկայութեան երկու տախ-
տակները իր ձեռքն էին ։ տախտակ-
ները իրենց երկու քովերէն գրուած
էին ։ անոնք մէկ կողմէն ու մէկալ
16 կողմէն գրուած էին ։ Եւ տախ-
տակները Աստուծոյ գործքն էին ։ ու
տախտակներուն վրայ փորագրուած
17 գիրը Աստուծոյ գրածն էր ։ Ու
երբոր Յեսու պոռացող ժողովուր-
դին ձայնը լսեց, ըսաւ Մովսէսին,
Բանակին մէջ պատերազմի ձայն
18 կայ ։ Եւ անիկայ ըսաւ ։ Աս յաղ-
թողներու աղաղակի ձայն չէ, ոչ
ալ յաղթուածներու աղաղակի
ձայն է ։ Հապա խաղի ձայն կը լը-
19 սեմ ես ։ Եւ եղաւ որ բանակին
մօտենալով՝ որթը ու պար բռնող-
ները տեսածին պէս, Մովսէսին
բարկութիւնը բորբոքեցաւ ։ ու
տախտակները իր ձեռքէն նետեց,
ու լեռանը վարի դին կոտրտեց զա-
20 նոնք ։ Եւ անոնց շինած որթը
առաւ ու կրակով այրեց, ու ման-
րեց փոշի ըրաւ, և ջուրին վրայ
ցանեց ու Իսրայէլի որդւոցը խմց-
ուց ։
21 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին,
Աս ժողովուրդը ինչ ըրաւ քեզի,
որ անոնց վրայ այսչափ մեծ մեղք մը
22 բերիր ։ Եւ Ահարոն ըսաւ ։ Թող
իմ տիրոջս բարկութիւնը չբորբո-
քի ։ Դուն գիտես աս ժողովուր-
23 դը՝ որ չարին հակամիտեալ են ։ Եւ
ինծի ըսին թէ Մեզի աստուած-
ներ շինէ որ մեր առջեւէն երթան,
ինչու որ ան Մովսէսը՝ մեզ Եգիպ-
տոսի երկրէն հանող մարդը՝ չենք
24 գիտեր թէ անոր ինչ եղաւ ։ Եւ
ես ըսի անոնց ։ Ո՛վ որ ոսկի ունի,
թող հանէ ։ ու բերին ինծի ։ և կը-
րակը ձգեցի ան, ու աս որթը ելաւ ։

ռ բ Օր. Թ. 16, 17 ։
ն բ Օր. Թ. 21 ։
ղ Ծն. Ի. 9 ։ Իզ. 10 ։
ՂԳլ. Ժզ. 11 ։ Ժե. 24 ։ Ժզ. 2, 20, 28 ։ Ժէ. 2, 4 ։
Հմր 1 ։
Հմր 4 ։

25 Եւ երբոր Մովսէս ժողովուրդին
† անառակութիւնը տեսաւ, (քան-
զի Ահարոն ‡ թող տուեր էր զա-
նոնք անառակութիւն ընելու՝ ի-
րենց թշնամիներուն մէջը խայտա-
26 ռակ ըլլալու չափ,) Ան ատենը
Մովսէս բանակին դուռը կայնե-
ցաւ, ու ըսաւ ։ Ո՛վ որ Տէրոջը
կողմէն է, թող ինծի գայ ։ և Ղե-
ւիին բոլոր որդիքը անոր քովը
27 ժողվուեցան ։ Եւ ըսաւ անոնց,
Իսրայէլին Տէր Աստուածը ասանկ
կ'ըսէ ։ Ամէն մարդ իր սուրը թող
իր մէջքը դնէ, ու բանակին մէջ
դռնէ դուռ անցնին դառնան, և
ամէն մարդ իր եղբայրը՝ ու ամէն
մարդ իր ընկերը՝ և ամէն մարդ իր
28 դրացին մեռցընէ ։ Եւ Ղեւիին որ-
դիքը Մովսէսին խօսքին պէս ըրին ։
ու ան օրը ժողովուրդէն իրեք հա-
29 զար մարդու չափ ինկան ։ Քանզի
Մովսէս ըսեր էր թէ Այսօր ձեզմէ
ամէն մէկը իր որդւոյն վրայ ու
իր եղբօրը վրայ ինքզինքը Տէրոջը
նուիրէ, որ ձեր վրայ օրհնութիւն
տայ այսօր ։
30 Եւ եղաւ որ հետեւեալ օրը Մով-
սէս ըսաւ ժողովուրդին ։ Դուք
մեծ մեղք գործեցիք ։ ու հիմա
Տէրոջը պիտի ելլեմ, գուցէ քաւ-
ութիւն մը ընեմ ձեր մեղքին հա-
31 մար ։ Եւ Մովսէս դարձաւ Տէ-
րոջը ու ըսաւ, Ո՛հ, աս ժողովուր-
դը մեծ մեղք գործեց, իրեն ոսկիէ
32 աստուածներ շինելով ։ Բայց հի-
մա թէ որ անոնց մեղքերը կը նե-
րես՝ Ների՛ր՝, եթէ ոչ՝ կ'աղաչեմ
33 ջնջէ՛ զիս քու գրած գիրքէդ ։ Եւ
Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ո՛վ որ
ինծի դէմ մեղանչեց, անիկայ իմ
34 գիրքէս պիտի ջնջեմ ։ Ուստի հիմա
գնա՛, ժողովուրդը ան տեղը տար,
որն որ քեզի ըսի ։ Ահա՛ իմ հրեշ-
տակս քու առջեւէդ պիտի երթայ ։
բայց այցելութիւն ընելու օրս՝
անոնց մեղքը իրենց վրայ պիտի
35 բերեմ ։ Եւ Տէրը զարկաւ ժողո-
վուրդը, Ահարոնին շինած որթը
շինելնուն համար ։

ԳԼ. ԼԳ.

1 Տէրը չյօժարիր ժողովուրդին հետ երթալու՝ իր առջի խոստմանը պէս ։ 4 Ժողովուրդը աս բանիս վրայ կը սրտմի ։ 7 Խորանը բանակէն դուրս կը հանուի ։ 9 Տէրը դէմ առ դէմ կը խօսի Մովսէսին հետ ։ 12 Մովսէս կը ցանկայ Աստուծոյ փառքը տեսնելու ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին ։ Ելի՛ր
աստի դուն ու ժողովուրդն
ալ՝ որ Եգիպտոսի երկրէն հանե-
ցիր, ու գնա՛ ան երկիրը՝ որուն
համար երդում ըրի Աբրահամին՝
Իսահակին ու Յակոբին՝ ըսելով,
Քու սերունդիդ պիտի տամ ան ։

Ն. Ք. Դ.Ք.
1491

† Կամ՝ մերկ ըլլալը
‡ Կամ՝ մերկացուց զանոնք՝
Ղբ Մն. Իը. 19 ։
Թուոց. Իե. 5 ։ բ Օր. Լգ. 9 ։
Թուոց. Իե. 11, 12, 13 ։ բ Օր. Ժգ. 6—11 ։ Լգ. 9 ։ 10 ։ Թագ. Ժե. 18 ։ 22 ։ Առակ. Իա. 3 ։ Զաք. Ժգ. 3 ։ Մատ. Ժ. 37 ։
ա Թագ. Ժբ. 20, 23 ։ Ղու. Ժե. 18 ։
բ Թագ. Ժգ. 12 ։ Ամով. Ե. 15 ։
Թուոց. Իե. 13 ։
բ Օր. Թ. 18 ։
Գլ. Ի. 23 ։
Սաղ. Կթ. 28 ։ Հռով. Թ. 3 ։
Սաղ. Ծզ. 8 ։ Ճլթ. 16 ։ Դան. Ժբ. 1 ։ Փիլ. Դ. 3 ։ Յայտ. Գ. 5 ։ Ժգ. 8 ։ Ժէ. 8 ։ Ի. 12, 15 ։ Իա. 27 ։ Իբ. 19 ։
Ղե. Իգ. 30 ։ Եզեկ. Ժբ. 4 ։
Գլ. Լգ. 2, 14 ։ Թուոց. Ի. 16 ։
բ Օր. Լբ. 35 ։ Ամով. Գ. 14 ։ Հռով. Բ. 5, 6 ։
բ Թագ. Ժբ. 9 ։ Գործ. Է. 41 ։

Գլ. Լբ. 7 ։

Ծն. Ժբ. 7 ։ Գլ. Լբ. 13 ։

Ն·ք·ՂՓ·
1491

2 †Եւ քու առջևէդ հրեշտակ մը
պիտի խրկեմ, ու քանանացին՝
Ամորհացին՝ քետացին՝ փերեզա-
ցին՝ խևացին ու ցերուսացին
3 պիտի վռընտեմ։ Է կաթ ու մեղր
բղխող երկիրը դէպ ի ներ։ Վասն
որ ես ձեր *հետը պիտի չելլեմ,
քանզի դուն է խստապարանոց ժո-
ղովուրդ մըն ես. չըլլայ որ ճ քեզ
ճամբուն մէջ բնաջինջ ընեմ։
4 Ու երբոր ժողովուրդը ասս չար
խօսքը լսեց, †սուգ բրաւ. և մէկը
5 իր զարդը իր վրան չդրաւ. Վասն
որ Տէրը ըսած էր Մովսէսին, Ըսէ
Իսրայէլի որդւոցը, Դուք խստա-
պարանոց ժողովուրդ մըն էք. մէկ
րոպէ մը ես ձեր մէջը ելլելու ըլլամ,
ձեզ բնաջինջ պիտի ընեմ. ուստի
հիմա ձեր վրայէն զարդերնիդ վեր-
ցուցէք, որ *ձեզի ընելիքս գիտ-
6 նամ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց
զարդերը հանեցին Քորեբ լեռանը
քովը։
7 Եւ Մովսէս առաւ խորանը, ու
բանակին դուրսի դին՝ բանակէն
հեռու կանգնեց ան, և †անոր ա-
նունը ժողովքի խորան դրաւ. և
ով որ ‡Տէրը կը խնդրէր, բանակին
դուրսի դին եղած ժողովքի խորա-
8 նը կ'ելլէր։ Ու երբոր Մովսէս խո-
րանը կ'երթար, բոլոր ժողովուրդը
կ'ելլէր, ու ամէն մէկը *իր վրանին
դուռը կը կայնէր, ու Մովսէսին
ետևէն կը նայէր, մինչև որ անիկայ
9 խորանը մտնէր։ Եւ Մովսէս խո-
րանը մտածին պէս ամպի սիւնը
կ'իջնէր, ու խորանին դուռը կը
կայնէր, և Տէրը †Մովսէսին հետ
10 կը խօսէր։ Եւ բոլոր ժողովուրդը
կը տեսնէր որ ամպի սիւնը խորանին
դուռը կը կայնի. ու բոլոր ժողո-
վուրդը կ'ելլէր՝ և ամէն մէկը իր
վրանին դուռը ՚երկրպագութիւն
11 կ'ընէր։ Եւ *Տէրը կը խօսէր Մով-
սէսին հետ դէմ առ դէմ, ինչպէս
որ մարդ մը իր բարեկամին հետ կը
խօսի. ու Մովսէս նորէն բանակը
կը դառնար. բայց †անոր ծառան
Նաւէի որդին Յեսու պատանին
խորանին մէջէն չէր հեռանար։
12 Եւ Մովսէս ըսաւ Տէրոջը, Նայէ
†դուն կ'ըսես ինծի, Հանէ ասս ժո-
ղովուրդը. ու դուն ինծի չգիտցու-
ցիր թէ ով ինծի հետ պիտի խրր-
կես. ու ըսիր, Ես քեզ անունովդ
կը ճանչնամ, ու նաև իմ առջևս
13 շնորհք գտար։ Ուստի հիմա կ'ա-
ղաչեմ, Եթէ որ քու առջևդ շը-
նորհք գտայ, *ինծի ցուցուր ուրեմն
քու ճամբադ՝ որ ճանչնամ քեզ,
անանկ որ քու առջևդ շնորհք գըտ-
նեմ. ու †մի տգդ բեր՝ որ ասս ազ-
14 գը Եբուս ժողովուրդդ է։ Եւ անի-

Ն·ք·ՂՓ·
1491

կայ ըսաւ, Իմ ներկայութիւնս
*ես հետդ պիտի երթայ, ու քեզ
15 Ես պիտի հանգստացընեմ։ Եւ Մով-
սէս ըսաւ անոր, Թէ որ քու
ներկայութիւնդ հետդ չերթայ,
16 մեզ ասկէ տեղէն մի հաներ։ Քանզի
ինչով պիտի գիտցուի թէ ես ու
քու ժողովուրդդ քու առջևդ շը-
նորհք գտանք. Չէ՞ որ քու մեզի
հետ երթալովդ. այսպէս Ես ու
քու ժողովուրդդ երկրի երեսին վը-
րայ եղած բոլոր ժողովուրդներէն
պիտի զատուինք։
17 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ես
բանն ալ պիտի ընեմ՝ որ դուն ը-
սիր, ինչու որ †իմ առջևս շնորհք
գտար, ու ես քեզ անունովդ կը
18 ճանչնամ։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ցո-
կ'աղաչեմ՝ *քու փառքդ ցուցուր
19 ինծի։ Եւ Տէրը ըսաւ, Իմ բո-
լոր բարութիւնս քու առջևդ պի-
տի անցընեմ, ու Տէրոջը անունը
քու առջևդ պիտի կանչեմ, և որու
որ պիտի ողորմիմ՝ †կ'ողորմիմ, ու
որու վրայ որ պիտի գթամ՝ կը
20 գթամ։ Ու ըսաւ, Դուն իմ երեսս
չես կրնար տեսնել. ինչու որ *մարդ
21 չկրնար իս տեսնել ու ապրիլ։ Եւ
Տէրը ըսաւ, Ահա քովս տեղ մը
22 կայ, ու ժայռին վրայ կայնէ. Եւ
ըլլայ որ երբ իմ փառքս անցնելու
ըլլայ, քեզ *ժայռին խոռոչին մէջը
դնեմ, ու †ձեզ իմ ձեռքովս ծած-
23 կեմ, մինչև որ ես անցնիմ. Ետքը
իմ ձեռքս պիտի վերցընեմ, ու իմ
ետիս պիտի տեսնես, բայց իմ ե-
րեսս *պիտի չտեսնուի։

ԳԼ·ԼԴ

1 Մովսէս երկու նոր տախտակներ կը կոփէ։ 5 Տէրը իր անունը կը հրատարակէ։ 8 Մովսէս կ'աղաչէ որ Աստուած իրենց հետը երթայ։ 10 Աստուած ասս ազգայնքը կ'ընդունի, և ուխտ կ'ընէ անոնց հետ՝ քանի մը պատուիրանքները նորէն յիշելով։ 28 Մովսէս քառասուն օր լեռը մնալէն ետև անկից կ'իջնէ նոր տախտակները իր հետը բերելով։ 29 և իր ե-րեսը լուսափայլ ըլլալուն համար քօղով մը կը ծածկէ։

1 Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Քեզի
*երկու քարէ տախտակներ կո-
փէ առջիններուն պէս. †ու ան
տախտակներուն վրայ պիտի գրեմ
առջի տախտակներուն վրայի խօս-
քերը՝ որ անոնք դուն կոտրտեցիր։
2 Եւ առտուան համար պատրաստ
եղիր, ու առտուանց Սինայ լեռը
ելլիր, և հոն †լեռանը գլուխը առ-
3 ջևս կայնէ։ Ու մէկը *պիտի չելլէ
քեզի հետ, և մէկը պիտի չտես-
նուի բոլոր լեռանը վրայ, ոչ ալ
ատ լեռանը առջոտը ոչխար կամ
արջառ պիտի արածուի։
4 Եւ առջիններուն պէս երկու քա-
րէ տախտակներ կոփեց. ու Մովսէս

- Գ·Լ·ԺԳ·
21·Ի·34—
38·Եփ·
ԿԳ·9·
Ղ Բ Օր·Գ·
20·Ցես·
Իս·44·Իր·
4·Իդ·1·
Սաղ·ՂԲ·
11·
- Հռ 3·Գ·
ԼԴ·9·
- Թես.·ԺԳ·
14·
Է Գ·Լ·Դ·
10·Բ Օր·
Գ·7·34·
Բ Թագ.·Է·
23·Գ Թագ·
Ը·53·Սաղ·
ՃԽԷ·20·
- Ծն·ԺԹ·
21·Ցակ·
Ե·16·
Բ Հռ 12·
Ց Հռ 20·ա
Տիմ·Ղ·
16·
- Գ·Լ·Դ·5·
6,7·Երեմ·
Լ·14·
Է Հռով·Թ·
15,16,18·
* Տես Ծն·
Լը·30·Բ
Օր·Ե·24·
Դատ.·Ղ·
22·ԺԳ·22·
Ես·Ղ·5·
Ցայտ.·ա·
16,17·Գ·
Իդ·10·
* Ես·Բ·21·
Ֆ Սաղ·ՂՀ·
1,4·
- Հռ 20·
Ցօհ.·ա·18·

- Գ·Լ·Լբ·16·
19·Բ Օր·
Ժ·1·
Բ Հռ 28·Բ
Օր·Ժ·2,4·

Է Գ·Լ·ԺԹ·
20·Իդ·12·
Բ Գ·Լ·ԺԹ·
12,13,21·

աստուանց կանուխ ելաւ , ու Տէրոջը իրեն պատուիրածին պէս Սինայ լեռը գնաց , և երկու քարէ տախտակները իր ձեռքը առաւ ։
5 Եւ Տէրը ամպով իջաւ , ու հոն անոր քովը կեցաւ . ու Տէրոջը անուն կանչեց ։ 6 Նաեւ կանչեց Տէրը անոր առջեւէն անցաւ , ու աղաղակեց . Տէր , Տէր Աստուած՝ ողորմած ու բարեբար երկայնամիտ և առատ ողորմութիւնով ու ճշմարտութիւնով ,
7 նով[ի] հազարներուն ողորմութիւն ընող , ծանօրհնութիւնը՝ յանցանքը ու մեղքը ներող , բայց էն-ն-ը-ը ամենևին անպարտ չթողուր . հայրերուն անօրէնութիւնը որդիներուն վրայ ու որդուոցը որդիներուն վրայ մինչև երրորդ ու չորրորդ ազգը հատուցանելով ։ 8 Եւ Մովսէս ամաչապարելով երկրպագաւ ,
9 ու ըսաւ , Ո՛վ Տէր՝ թէ որ հիմա քու առջեւդ շնորհք գտայ , կ՚աղաչեմ՝ Տէր թող իմ Տէրս մեր հետը երթայ . *ինչու որ՝ ծանր սիկայ խստապարանոց ազգ մըն է . և ներէ՛ մեր անօրէնութիւնը ու մեր մեղքերը , և մեզ քու ժառանգութիւնդ ըրէ ։
10 Եւ Տէրը ըսաւ , Ահա հաս ուխտ մը կ՚ընեմ . քու բոլոր ժողովուրդիդ առջեւը անանկ հրաշքներ պիտի ընեմ , որ բոլոր երկրի վրայ ու բոլոր ազգաց մէջ չեղան . և բոլոր ժողովուրդը՝ որուն մէջն ես դուն , պիտի տեսնեն Տէրոջը գործը . քանզի ահիանալի է ան բանը որ քեզի պիտի ընեմ ։ 11 Միթէ պահէ ինչ որ ես քեզի կը պատուիրեմ այսօր . ահա պիտի վռնտեմ քու առջեւէդ Ամորհացին ու Քանանացին և Քետացին ու Փերեզացին և Խեւացին ու Եբուսացին ։
12 Զգուշացիր քու անձիդ , չըլլայ որ քու երթալու երկրիդ բնակչացը հետ ուխտ ընես , չըլլայ որ անիկայ քու մէջտեղդ որոգայթ ըլլայ .
13 հապա անոնց բագիները կործանէք , ու անոնց կուռքերը փշրէք , և անոնց Աստարովթ
14 ները կոտրտէք ։ Ինչու որ ուրիշ աստուծոյ երկրպագութիւն պիտի չընես . քանզի Եհովան նախանձոտ կոչումն է , նա նախանձոտ Աստուած է ։ 15 Չըլլայ որ ան երկրին բնակչացը հետ ուխտ ընես , և անոնք իրենց աստուածներուն ետևէն երթալով՝ պոռնկութիւն բրած ատոնց զոհ բրած ատենին հրաւիրեն , ու դուն ուտես ։ 16 Նոնց զոհէն ուտես ։ Եւ երբ որ դուռնոց աղջիկներէն քու որդիներուդ կին առնես , ու անոնց աղջիկները իրենց աստուածներուն ետևէն երթալով պոռնկութիւն բրած ատոնցմով քու որդիներուդ ալ պոռնկութիւն ընել տան՝ իրենց աստուածներուն ետևէն ։
17 Ըվ ։ Քեզի ձուլածոյ աստուածներ չշինես
18 Բաղարջակերաց տօնը պիտի պահես . Ականջիս որոշ ժամանակին մէջ քեզի պատուիրածիս պէս՝ եօթը օր բաղարջ պիտի ուտես . ինչու որ Ապիպ ամսուն մէջ Եգիպտոսէն ելար ։
19 Ամէն հծը արգանդը բացողը իմն է . և քու անասուններուդ մէջ ամէն արու առջինեկը՝ նր արջառ
20 ըսյ և թէ ոչխար , իմ է ։ Բայց իշուն առջինեկը գառնուկով փրկես . և թէ որ չես փրկեր , ան ատենը անոր վիզը կտրես ։ Քու որդոցդ ամէն առջինեկը փրկես . ու մէկը իմ առջեւս ձեռնունայն չերևնայ ։
21 Վեց օր պիտի գործես , ու եօթներորդ օրը հանգստանաս . թէ վարուցան ընելու և թէ հնձելու ատենը հանգստանաս ։
22 Եւ շաբաթներուն սկիզբն ցորենի հունձքին երախայրիներուն տօնը , ու տարուայն վերջը հաւաքելուն ժողվելու տօնը բրնես ։
23 Ձեր ամէն արու զաւակը տարին իրեք անգամ Իսրայէլի Աստուծոյն Եհովայ Տէրոջը առջեւը երևնայ ։
24 Ինչու որ քու առջեւէդ ազգերը պիտի վռնտեմ , և քու սահմաններդ պիտի ընդարձակեմ . ու տարին իրեք անգամ քու Տէր Աստուծոյդ առջեւը երևնալու ելած ատենդ՝ ոմկը քու երկրիդ պէտի չցանակայ ։
25 Իմ զոհերս խմորեալ հացով չնուիրես՝ , ու զատկի տօնին
26 զոհը մինչև առտու չմնայ ։ Քու երկրիդ երախայրիներուն առջինները քու Տէր Աստուծոյդ տունը բերես ։
Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չեփես ։
27 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Գրէ՛ ասոնց խօսքերը . ինչու որ ասոնց խօսքերուն համեմատ քեզի հետ ու Իսրայէլին հետ ուխտ ըրի ։
28 Եւ անիկայ հոն կեցաւ Տէրոջը հետ

քառասուն օր և քառասուն գիշեր , հաց չկերաւ և ջուր չխմեց . ու տախտակներուն վրայ ուխտին խօսքերը՝ տասը պատուիրանները գրեց ։
29 Եւ Մովսէս Սինայ լեռնէն իջաւ . ու Մովսէսին ձեռքը վկայութեան երկու տախտակները Սինայ լեռնէն իջած ատենը Մովսէս չգիտցաւ որ իր երեսին մորթը փայլած էր՝ Տէրոջը հետ խօսելուն համար ։
30 Ահարոն ու բոլոր Իսրայէլացիները Մովսէսին երեսը նայեցան , ու ահա անոր երեսին մորթը փայլած էր , ու վախցան մօտենալ անոր ։
31 Մովսէս զանոնք կանչեց , ու Ահարոն և ժողովոյն բոլոր իշխանները անոր քովը դարձան , ու Մովսէս անոնց հետ խօսեցաւ ։
32 Ետքը բոլոր Իսրայէլացիները մօտեցան , ու Սինայ լեռնին վրայ Տէրոջը իրեն ըսած բոլոր պատուիրանները անոնց պատուիրեց ։
33 Մովսէս անոնց հետ խօսելը վերջացուցած ատենը երեսին վրայ քող մը դրաւ ։
34 Բայց Մովսէս Տէրոջը առջեւը մտած ատենը՝ անոր հետ խօսելու համար , մինչև որ դուրս ելաւ , քողը չդրաւ . ու դուրս ելած ատենը՝ ինչ որ պատուիրուած էր , Իսրայէլացիներուն կը հաղորդէր ։
35 Իսրայէլացիները Մովսէսին երեսը տեսան , որ Մովսէսին երեսին մորթը փայլած էր . ու Մովսէս նորէն քողը դրաւ մինչև որ անոր հետ խօսելու համար մտաւ ։

36 Մովսէս ամբողջ Իսրայէլի ժողովոյն ըսաւ , Ահա Տէրը ինչ որ պատուիրեց՝ անիկայ կատարելու համար ։
2 Վեց օր գործ պիտի ըրուի , բայց եօթներորդ օրը ձեզի սուրբ օր պիտի ըլլայ , Տէրոջը հանգստեան շաբաթ . ան օրը գործ ընող ամէն մարդ պիտի սպանուի ։
3 Շաբաթ օրը ձեր բնակարանները կրակ պիտի չվառէք ։
4 Մովսէս Իսրայէլի ամբողջ ժողովոյն ըսաւ , Տէրը ինչ որ պատուիրեց՝ անիկայ կատարելու համար ։
5 Ձեր մէջէն Տէրոջը համար ընծայ առէք . ամէն սրտով պատրաստ եղող՝ Տէրոջը ընծան , այսինքն՝ ոսկի , արծաթ , պղինձ ,
6 կապոյտ , ծիրանի , կարմիր կտաւ , այծի մազ ,
7 կարմրած խոյի մորթ , ոզնեմորթ , ակակիա փայտ ,
8 լոյսին համար ձէթ , օծման իւղին և անուշահոտ խնկին համար հոտաւէտներ ,
9 սարդիոն քարեր և ճարտարապետական քարեր՝ սկապուլարին և կրծկալին համար ։
10 Ձեր մէջ ամէն իմաստուն սիրտ ունեցողները գան ու Տէրոջը պատուիրածը շինեն ։
11 Խորանը , անոր վրանը , անոր ծածկոցը , անոր կեռները , անոր տախտակները , անոր ձողերը , անոր սիւները և անոր նստատեղերը ,
12 տապանը և անոր ձողերը , քաւութեան կափարիչը և քաւութեան վարագոյրը ,
13 սեղանը և անոր ձողերը , անոր բոլոր սպասները և երեսի հացը ,
14 լոյսին համար ճրագակալը և անոր սպասները , անոր ճրագները և լոյսին համար ձէթը ,
15 խունկի սեղանը և անոր ձողերը , օծման իւղը և անուշահոտ խունկը , խորանին դրան վարագոյրը ,
16 ողջակէզի սեղանը և անոր պղնձեայ ցանցը , անոր ձողերը և անոր բոլոր սպասները , լուացարանը և անոր տակդիրը ,
17 բակին վարագոյրները , անոր սիւները և անոր նստատեղերը , բակին դրան վարագոյրը ,
18 խորանին և բակին բոլոր ցիցերը և անոնց պարանները ,
19 սրբութեան մէջ սպասաւորելու համար՝ սրբազգեստները , քահանայ Ահարոնին սրբազգեստները և անոր որդիներուն քահանայութեան սրբազգեստները ։
20 Իսրայէլի որդիները Մովսէսին երեսէն գացին ։
21 Ամէն մարդ՝ որուն սիրտը կամեցաւ , և որուն հոգին պատրաստ եղաւ , եկան և Տէրոջը ընծան բերին խորանին շինութեան համար , անոր բոլոր պաշտամունքին համար և սուրբ հանդերձներուն համար ։
22 Եկան տղամարդիկ ալ կանայք ալ , ամէն սրտով պատրաստ եղողները , և ականջօղ , մատանի , մանեակ , ամէն ոսկեղէն իր բերին . ամէն մարդ՝ որ ոսկի ընծայ մը կ՚ընէր Տէրոջը ։
23 Ամէն մարդ՝ որուն քով կապոյտ , ծիրանի , կարմիր կտաւ , այծի մազ , կարմրած խոյի մորթ , ոզնեմորթ գտնուեցաւ , զանոնք բերին ։
24 Ամէն մարդ՝ որ արծաթ և պղինձ ընծայ ըրաւ , զանոնք Տէրոջը ընծան բերին . և ամէն մարդ՝ որուն քով շինուածոյ համար ծառ գտնուեցաւ , զանիկայ բերին ։
25 Ամէն կին՝ որ հմուտ էր , իր ձեռքերովը մանեցին , և մանածը՝ կապոյտ , ծիրանի , կարմիր կտաւ բերին ։
26 Ամէն կին՝ որուն սիրտը կամեցաւ և որուն հոգին հմտացուց , այծի մազ մանեց ։
27 Իշխանները սարդիոն քարեր և ճարտարապետական քարեր՝ սկապուլարին և կրծկալին համար ,
28 և անուշահոտ խունկին և օծման իւղին համար բերին ։
29 Ամէն մարդ՝ որ կամեցաւ , Իսրայէլի որդիներէն ամէն մարդ և կին՝ որ սրտով կամեցաւ Տէրոջը համար ամէն տեսակ գործի համար բերելու՝ զոր Տէրը Մովսէսի միջոցով պատուիրած էր , զանոնք ընծայ բերին ։
30 Մովսէս Իսրայէլի որդիներուն ըսաւ , Տեսէք Տէրը կանչեց Հուրի որդի Ուրիի որդի Բեսաղէլ անունով մարդը , Յուդայի ցեղէն ։
31 Ան զինքը Աստուծոյ հոգիով , իմաստութեամբ , հանճարով և ամէն տեսակ գործերու մէջ գիտութեամբ լեցուց ։
32 Որ խորհրդածութիւններ հնարէ , ոսկիի , արծաթի և պղինձի գործեր շինէ ,
33 քարեր կտրելու և դնելու , փայտ փորագրելու , ամէն տեսակ արհեստի գործ շինելու ։
34 Ան և Ահիսամաք Դանի ցեղէն Ախիսամաքի որդի Ողողիաբ ալ սրտի տուաւ որ ուսուցանեն ։
35 Զանոնք իմաստութեամբ լեցուց , որ ամէն տեսակ գործ շինեն , քանդակագործի , ասեղնագործի և կապոյտ , ծիրանի , կարմիր կտաւ և այծի մազ մանելու գործ շինեն , ամէն տեսակ գործ շինեն և հնարամիտ գործեր հնարեն ։

Ա Թաա · իե · 2 · ա Կոր · ժ · 27 ։ Բ Սպ · ճղ · 28 ։ ա Կոր · ը · 4 · 7 · 10 ։ Բ Բ Օր · է · 8 ։ գ Թագ · ժա · 2 ։ Եզր · Թ · 2 ։ Նեեմ · ժգ · 25 ։ Բ Թաա · իե · 1 · 2 · գ Թագ · ժա · 4 ։ Բ Գլ · լբ · 8 ։ Ղե · ժԹ · 4 ։ Ե Գլ · ժ · 15 ։ իդ · 15 ։ Զ Գլ · ժգ · 4 ։ Է Գլ · ժգ · 12 ։ իբ · 29 ։ Եզեկ · խգ · 30 ։ Ղու · բ · 23 ։ Ը Գլ · ժգ · 13 ։ Թաա · ժբ · 15 ։ Թ Գլ · իգ · 15 ։ Բ Օր · ժգ · 16 ։ ա Թագ · Թ · 7 · 8 ։ բ Թագ · իգ · 24 ։ Ժ Գլ · ի · 9 · իգ · 12 ։ լե · 2 ։ բ Օր · ե · 12 · 13 ։ Ղու · ժգ · 14 ։ Ի Գլ · իգ · 16 ։ բ Օր · ժգ · 10 · 18 ։ Ի Գլ · իգ · 14 ։ 17 ։ բ Օր · ժգ · 16 ։ Ի Գլ · լգ · 2 · Ղե · ժբ · 24 ։ բ Օր · է · 1 ։ Սպ · Հբ · 55 ։ ձ · 8 ։ Ղ Բ Օր · ժբ · 20 ։ ժԹ · 8 ։ Ի Ծն · լե · 5 ։ բ Մն · ժէ · 10 ։ Ա Սամ · ժգ · 7 · Գոյ · ժբ · 10 ։ Ը Գլ · իգ · 18 ։ Թ Եբր · գոհբուս արիւնը խմորեալ հացի վրայ պիտի չթափես ։ Բ Գլ · ժբ · 10 ։ Ժ Գլ · իգ · 19 ։ բ Օր · իգ · 2 · 10 ։ Ի Գլ · իգ · 19 ։ բ Օր · ժգ · 21 ։ Լ Հմր 10 ։ բ Օր · գ · 13 ։ լա · 9 ։ Ի Գլ · իգ · 18 ։ բ Օր · Թ · 9 · 18 ։

Ն. Ք. ԴՖ.
1491

[ժ] Հմր 1. Գլ. լա. 18. Ըր. 16. Բ Օր. դ. 13. ժ. 2, 4.
[է] Գլ. լբ. 15.
[հ] Մատ. ժէ. 2. Բ Կոր. գ. 7, 13.
[յ] Գլ. իդ. 3.
[ն] Բ Կոր. գ. 13.
[ճ] Բ Կոր. գ. 16.

քառասուն օր ու քառասուն գիշեր .
ոչ հաց կերաւ՝ ոչ ալ ջուր խմեց .
և [ժ] տախտակներուն վրայ ուխտին
խօսքերը գրեց՝ տասը պա-
տուիրանքները ։
29 Եւ եղաւ որ երբ Մովսէս Սինայ
լեռնէն իջաւ, [է] վկայութեան երկու
տախտակները Մովսէսին ձեռքն էր
լեռնէն իջած ատենը, ու Մովսէս
[հ] իր երեսին մորթը լուսափայլ ըլ-
լալը չէր գիտեր՝ երբոր Տէրը իր հե-
30 տը խօսեցաւ ։ Եւ Ահարոն ու Իսրա-
յէլի բոլոր որդիքը տեսան Մովսէ-
սը, և ահա անոր երեսին մորթը
լուսափայլ էր, ու անոր մօտենա-
31 լու վախցան ։ Եւ Մովսէս կանչեց
անոնք, ու Ահարոն և ժողովքին
բոլոր իշխանները դարձան անոր, ու
32 Մովսէս խօսեցաւ անոնց հետ ։ Եւ
անկէ ետքը Իսրայէլի բոլոր որդիքը
մօտեցան . [յ] ու պատուիրեց անոնց
ամէն ինչ որ Տէրը խօսեր էր իրեն
33 հետ Սինայ լեռը ։ Եւ Մովսէս
մինչև անոնց հետ խօսիլը լմնցընելը՝
34 [ն] իր երեսը քող դրաւ ։ Բայց [ճ] Մով-
սէս Տէրոջը առջևը՝ անոր հետ խօ-
սելու մտած ատենը՝ մինչև դուրս
ելլելը քողը կը վերցընէր . ետքը
դուրս կ՚ելլէր ու իրեն պատուի-
րուածը Իսրայէլի որդւոցը կը խօ-
35 սէր ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Մով-
սէսին երեսը կը տեսնէին, որ Մով-
սէսին երեսին մորթը լուսափայլ
էր . ու Մովսէս իր երեսը քողով կը
ծածկէր՝ մինչև Անոր հետ խօսելու
մտնելը ։

ԳԼ. ԼԵ

1 Շաբաթը պահելու պատուէրը ։ 4 Խորանին շինութեանը համար տրուելու ընծաները ։ 20 Ժողովուրդին ընծայ բերելու յօժարութիւնը ։ 30 Բեսելիէլը ու Ողիաբը խորանին շինութեանը համար ճարտարապետ կ՚ընտրուին ։

[ա] Գլ. լդ. 32.
[բ] Գլ. ի. 9. լա. 14, 15. Ղև. իգ. 3. Թու. ժե. 32, ՟. Բ Օր. ե. 12. Ղու. ժգ. 14.
[գ] Գլ. ժզ. 23.
[դ] Գլ. իե. 1, 2.
[ե] Գլ. իե. 2.

1 Եւ Մովսէս ժողվեց Իսրայէլի որ-
դւոցը բոլոր ժողովքը, ու ըսաւ
անոնց, [ա] Ասոնք են ան բաները որ
Տէրը պատուիրեց որ անոնք ընէք ։
2 [բ] Վեց օր գործ գործուի, բայց
եօթներորդ օրը սուրբ պիտի ըլ-
լայ ձեզի՝ Տէրոջը հանգստութեան
շաբաթ Տէրոջը . ան օրը գործ
3 գործողը պիտի մեռցուի . [գ] Շա-
բաթ օրը ձեր բոլոր բնակարան-
ներուն մէջ կրակ պիտի չվառէք ։
4 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի
որդւոցը բոլոր ժողովքին՝ ըսելով,
[դ] Տէրոջը պատուիրած բանը աս
5 է . Ձեր մէջէն ընծայ առէք
Տէրոջը . [ե] ով որ սրտով կը յօժարի՝
թող անիկայ Տէրոջը ընծան բերէ,
6 ոսկի ու արծաթ և պղինձ, Ու կա-
պուտակ և ծիրանեգոյն ու կրկ-
նակի կարմիր և բարակ քթան ու

7 այծի մազ, Եւ կարմիր ներկուած
խոյի մորթեր ու թէհաշի մորթեր
8 և Սատիմի փայտեր, Ու լոյսի համար
եղ՝ և [զ] օծման եղի համար ու ա-
նուշահոտ խունկի համար համեմ-
9 ներ, Եւ եղնդնաքարեր ու եփու-
տին համար և լանջապանակին հա-
10 մար դամուելու քարեր ։ Եւ [է] ձեր
մէջը ամէն սրտով իմաստուն եղող-
ները թող գան, ու Տէրոջը բոլոր
11 պատուիրած բաները շինեն . [ը] Խո-
րանը՝ անոր վրանը՝ ու անոր ծած-
կոցը՝ անոր ճարմանդները՝ ու անոր
տախտակները՝ անոր նիգերը՝ անոր
սիւները՝ և անոր խարիսխները,
12 [թ] Տապանակը ու անոր ձողերը՝ քա-
ւութիւնը՝ ու ծածկող վարագոյ-
13 րը, [ժ] Սեղանը ու անոր ձողերը ու
անոր բոլոր անօթները՝ [ի] և առա-
14 ջաւորութեան հացը, Եւ [լ] լոյսի
աշտանակը ու անոր գործիքները՝
և անոր ճրագները ու լոյսի եղը,
15 [խ] Եւ խունկին սեղանը ու անոր
ձողերը՝ [ծ] ու օծման եղը՝ և [կ] ա-
նուշահոտ խունկը՝ ու խորանին
16 դրանը վարագոյրը, [հ] Ողջակէ-
զին սեղանը ու անոր պղնձէ ցան-
ցաձեւ կասկարան՝ անոր ձողե-
րը ու անոր բոլոր գործիքները՝
աւազանը ու անոր խարիսխը,
17 [ձ] Սրահին վարագոյրները՝ անոր
սիւները ու խարիսխները՝ և սրա-
18 հին դրանը վարագոյրը, Խորա-
նին ցիցերը ու սրահին ցիցերը ու
19 անոնց չուանները, [ղ] Պաշտօնին
զգեստները՝ սրբարանին մէջ պաշ-
տելու համար, Եւ Ահարոն քահա-
նային սուրբ զգեստները ու անոր
որդւոցը զգեստները, որ քահանա-
յութիւն ընեն ։
20 Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո-
ղովքը Մովսէսին առջևէն գացին ։
21 Եւ ամէն [ճ] յօժարասիրտ եղողը ու
ամէն՝ բոլոր հոգիով կամեցողը ե-
կան, ու ժողովքի խորանին գործին
համար և անոր բոլոր պաշտօնին
համար ու սուրբ զգեստներուն հա-
22 մար Տէրոջը ընծան բերին ։ Եւ
եկան էրիկ մարդիկ ու կնիկներ՝
որչափ որ սրտով կամեցող կային,
[մ] ճարմանդներ և օղեր ու
մատնիներ և *մանեակներ՝ ամէն
տեսակ ոսկի զարդեր բերին .
ամէն ընծայ բերողը ոսկի ըն-
23 ծայ բերաւ Տէրոջը ։ Եւ [յ] ան ա-
մէնը՝ որուն քովը կը գտնուէր կա-
պուտակ ու ծիրանեգոյն և կրկնա-
կի կարմիր ու բարակ քթան և
այծի մազ ու կարմիր ներկուած
խոյի մորթեր և թէհաշի մորթեր,
24 բերին ։ Ամէն արծաթ ու պղինձ
ընծայ տուողը Տէրոջը ընծան բե-
րաւ, և որուն քով որ պաշտօնին

Ն. Ք. ԴՖ.
1491

[զ] Գլ. իե. 6.
[է] Գլ. լա. 6.
[ը] Գլ. իզ. 1, 2, ՟.
[թ] Գլ. իե. 10, ՟.
[ժ] Գլ. իե. 23.
[ի] Գլ. իե. 30. Ղև. իդ. 5, 6.
[լ] Գլ. իե. 31, ՟.
[խ] Գլ. լ. 1.
[ծ] Գլ. լ. 23.
[կ] Գլ. լ. 34.
[հ] Գլ. իէ. 1.
[ձ] Գլ. իէ. 9.
[ղ] Գլ. լա. 10. Ղթ. 1, 41. Թու. դ. 5, 6, ՟.
[ճ] Հմր 5, 22, 26, 29. Գլ. իե. 2. լդ. 2. Ա Մն. իթ. 2, 9. իթ. 9. Եզր. է. 27. Բ Կոր. ը. 12. թ. 7.
* Կամ լանջագեղ կամարներ
[յ] Ա Մն. իթ. 8.

Ն · Ք · Դ · Ք · 1491

ամէն գործին պէտքն է Սատտիմի փայ-
25 տեր կը գտնուէր՝ բերաւ ։ Եւ ա-
մէն ժ սրտով իմաստուն եղող կնիկ-
ները իրենց ձեռքերովը մանեցին ,
ու իրենց մանած կապուտակը՝ ծի-
րանեգոյնը՝ կրկնակի կարմիրը ու
26 բարակ քթանը բերին ։ Եւ բոլոր
սրտով փափաքող և յաջողակու-
թիւն ունեցող կնիկները այծի
27 մազ մանեցին ։ Եւ ն իշխանները
եղնդնաքարեր ու եփուտին և
լանջապանակին համար զամուելու
28 քարեր բերին , Նաև լոյսի համար՝
ու օծման եղի համար՝ և անուշահոտ
խունկի համար՝ ւ համեմներ ու եղ ։
29 Իսրայէլի որդիքը շ յօժարակամ ըն-
ծայ բերին Տէրոջը , ամէն մարդ ու
կնիկ՝ որոնք յօժարութիւն ունէին
բերելու ամէն կերպ գործի համար՝
որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը պա-
տուիրեց որ շինուի ։
30 Եւ Մովսէս ըսաւ Իսրայէլի որ-
դւոցը , Ահա ւ Տէրը Յուդայի ցե-
ղէն Ովրի որդւոյն Ուրիին որդին
31 Բեսելիէլը անունովը կանչեց . Ու
Աստուծոյ Հոգիովը՝ իմաստութիւ-
նով՝ հանճարով՝ և գիտութիւնով՝
ու ամէն կերպ ճարտարութիւնով
32 լեցուց զանիկայ , Որ վարպետի
գործեր հնարելով՝ ոսկիի ու արծա-
33 թի և պղնձի վրայ բանի . Եւ զա-
մելու համար քարեր բանելով ,
ու փայտեր քանդակելով ամէն
34 կերպ վարպետի գործ ընէ ։ Եւ
անոր սրտին մէջ սորվեցընելու կա-
րողութիւնը դրաւ , անորն ալ՝ ու
ղ Դանի ցեղէն Աքիսամային որ-
35 դւոյն Ոողիաբին ալ ։ ճ Սրտի ի-
մաստութիւնով լեցուց զանոնք ,
որ ամէն տեսակ գործ գործող և
հնարքներ հնարող քանդակագոր-
ծի ու արուեստաւորի գործը ,
նաև կապուտակի ու ծիրանեգոյնի
և կրկնակի կարմիրի և բարակ քը-
թանի վրայ նկարագործողի և ոս-
տայնանկի գործը ընեն ։

ժ Գլ. իը. 3. լա. 6. լդ. 1. գ Թագ. իգ. 7. Առակ. լա. 19, 22, 24.
ն Ա Մն. իթ. 6. Եզր. ը. 68.
ւ Գլ. լ. 23. շ Հմր 21. ա Մն. իթ. 9.
ւ Գլ. լա. 2, է.
ղ Գլ. լա. 6. ճ Հմր 31. Գլ. լա. 3, 6. գ Թագ. է. 14. բ Մն. բ. 14. Եա. իը. 26.

ԳԼ. ԼԶ.

1 Ընծաները վարպետներուն կը յանձնեն ։ 5 Մովսէս կը պատուիրէ որ ժողովուրդը ընծայ բերելէն դադարի ։ 8 Քերովբէներով նկարուած վարագոյրները ։ 14 Այծի մազէ վարագոյրները ։ 19 Մորթէ ծածկոցները ։ 20 Տախտակները իրենց խարիսխներովը ։ 31 Նիգերը ։ 35 Սրբարանին վարագոյրը ։ 37 Դրան վարագոյրը ։

1 Ու՛ն առնէր Բեսելիէլ ու Ոողիաբ և
ամէն ա սրտով իմաստուն եղողը՝
որոնց որ Տէրը իմաստութիւն ու
հանճար տուաւ բ սրբարանին պաշ-
տօնին ամէն կերպ գործերը ընել
գիտնալու համար , Տէրոջը բոլոր
2 պատուիրածին պէս գործեցին ։ Եւ
Մովսէս կանչեց Բեսելիէլը ու Ոո-
ղիաբը և ամէն սրտով իմաստուն
եղողը՝ որուն սրտին մէջ Տէրը ի-
մաստութիւն դրաւ , այսինքն ան
ամէնը՝ գ որուն սիրտը կը փափա-
քէր բանելու համար գործի մօտե-
3 նալու ։ Եւ անոնք առին Մովսէսէն
բոլոր ընծաները՝ որ Իսրայէլի որդի-
քը դ բերին սրբարանին պաշտօնին
գործը ամբողջ ընելու համար ։
Ու անոնք տակաւին ամէն առտու
կամաւոր ընծաներ կը բերէին ա-
նոր ։
4 Եւ սրբարանին ամէն գործը բա-
նող բոլոր իմաստուն մարդիկը՝
ամէն մէկը իր ըրած գործէն եկան .
5 Եւ խօսեցան Մովսէսին՝ ըսելով ,
ե Ժողովուրդը աւելի կը բերէ՝ քան
որչափ պէտք էր Տէրոջը շինելու
պատուիրած բաներուն գործին
6 համար ։ Եւ Մովսէս պատուիրեց
քարոզ կարդալ բանակին մէջ՝ ը-
սելով , Ալ ոչ մարդ՝ ոչ ալ կնիկ
գործ մը գործեն սրբարանին ըն-
ծային համար ։ Այսպէս ժողո-
վուրդը ընծայ բերելէն դադարեցան ։
7 Եւ ան նիւթերը բոլոր գործը շի-
նելու համար բաւական էր իրենց ,
ու աւելի ալ ։
8 զ Եւ խորանին գործը բանողներէն
բոլոր սրտով իմաստուն եղողները՝
մանուած բարակ քթանէն ու
կապուտակէն և ծիրանեգոյնէն ու
կրկնակի կարմիրէն տասը վարագոյր
շինեցին . զանոնք վարպետի գործ
9 քերովբէներով շինեցին . Մէկ վա-
րագոյրին երկայնութիւնը քսան-
ութը կանգուն՝ ու մէկ վարա-
գոյրին լայնութիւնը չորս կանգուն
էր . ամէն վարագոյրներուն չափը
10 մէկ էր ։ Եւ հինգ վարագոյրը ի-
րարու կցեց , ու միւս հինգ վարա-
11 գոյրն ալ իրարու կցեց ։ Եւ կը-
ցուածքին ծայրի մէկ վարագոյրին
եզերքին վրայ կապուտակէ օղակ-
ներ շինեց . մէկալ կցուածքին
ծայրի վարագոյրին եզերքն ալ
12 անանկ ըրաւ ։ է Մէկ վարագոյրին
վրան յիսուն օղակ շինեց , և մէկալ
կցուածքին վրան եղած վարագոյ-
րին ծայրն ալ յիսուն օղակ շինեց .
13 օղակները դիմացէ դիմաց էին ։ Եւ
յիսուն հատ կարթաձև ոսկի ճար-
մանդներ շինեց . ու վարագոյրները
ճարմանդներով իրարու հետ կոճ-
կեց , անանկ որ խորանը մէկ եղաւ ։
14 ը Եւ խորանին վրայի վրանին
համար այծի մազէ վարագոյրներ
շինեց . զանոնք տասնումէկ վարա-
15 գոյր շինեց ։ Մէկ վարագոյրին
երկայնութիւնը երսուն կանգուն՝
ու մէկ վարագոյրին լայնութիւնը
չորս կանգուն ըլլալով՝ տասնումէկ
16 վարագոյրին չափը մէկ էր ։ Եւ

ա Գլ. իը. 3. լա. 6. լե. 10, 35. բ Գլ. իե. 8.
գ Գլ. լե. 2, 26. ա Մն. իթ. 5.
դ Գլ. լե. 27.
ե բ Կոր. ը. 2, 3.
զ Գլ. իզ. 1.
է Գլ. իզ. 5.
ը Գլ. իզ. 7.

Ն. Ք. 1491

հինգ վարագուրները զատ՝ ու վեց
17 վարագուրները զատ կցեց ։ Եւ կը-
ցուածքին ծայրի վարագուրին ե-
զերքին վրայ յիսուն օղակ՝ ու մէ-
կալ կցուածքին ծայրի վարագու-
րին եզերքին վրայ յիսուն օղակ
18 շինեց ։ Եւ յիսուն հատ կարթա-
ձեւ պղինձ ճարմանդներ շինեց, որ
19 վրանը կոճկէ, ու մէկ ըլլայ ։ [բ] Եւ
վրանին համար կարմիր ներկուած
խոյի մորթերէ ծածկոց մը՝ ու ա-
նոր վրայէն թէհաշի մորթերէ
ծածկոց մը շինեց ։

Բ Գլ. Իզ. 14

20 [գ] Եւ խորանին համար Սատիմի
փայտէ կանգնած տախտակներ շի-
21 նեց ։ Մէկ տախտակին երկայնու-
թիւնը տասը կանգուն՝ և մէկ տախ-
տակին լայնութիւնը մէկ ու կէս
22 կանգուն էր ։ Ամէն մէկ տախտակ ի-
րարու համեմատ երկերկու ագուցիկ
ծայր ունէր. խորանին բոլոր տախ-
23 տակներուն ասանկ ըրաւ ։ Եւ խո-
րանին տախտակները անանկ շինեց.
դէպ 'ի հարաւ՝ անոր հարաւային
կողմին համար քսան տախտակ
24 շինեց ։ Եւ քսան տախտակներուն
տակը՝ քառասուն արծաթ խարիսխ,
այսինքն մէկ տախտակին տակը իր
երկու ծայրը անցընելու համար եր-
կու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտակին
տակը իր երկու ծայրը անցընելու
25 համար երկու խարիսխ շինեց ։ Եւ
խորանին մէկալ կողմին համար
դէպ 'ի հիւսիս քսան տախտակ շի-
26 նեց. Ու անոնց քառասուն արծաթ
խարիսխ, մէկ տախտակին տակը
երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտա-
կին տակը երկու խարիսխ շինեց ։
27 Եւ խորանին ետեւի կողմին համար
դէպ 'ի արեւմուտք վեց տախտակ
28 շինեց. Եւ խորանին ետեւի կողմի
անկիւններուն համար երկու տախ-
29 տակ շինեց. Եւ անոնք վարէն կը
միանային, ու վերէն ալ մէկ օղա-
կով մէկտեղ կը միանային. երկու-
քին ալ երկու անկիւններուն ասանկ
30 ըրաւ ։ Այսպէս ութը տախտակ է-
ին. ու անոնց արծաթ խարիսխները
տասնուվեց խարիսխ էին, ամէն մէկ
տախտակին տակը երկերկու խա-
31 րիսխ ըլլալով ։ Եւ [դ] Սատիմի փայ-
տէ նիգեր շինեց. խորանին մէկ
քովի տախտակներուն համար հինգ՝
32 Ու խորանին մէկալ քովի տախ-
տակներուն համար հինգ նիգ՝ և խո-
րանին դէպ 'ի արեւմուտք եղած ե-
տեւի կողմի տախտակներուն համար
33 հինգ նիգ ։ Եւ մէջտեղի նիգը
անանկ շինեց, որ տախտակներուն
մէջտեղէն մէկ ծայրէն մինչեւ մէկալ
34 ծայրը անցնի ։ Եւ տախտակները
ոսկիով պատեց. ու անոնց օղակ-
ները ոսկիէ շինեց՝ նիգերուն տեղեր

Գ Գլ. Իզ. 15

Գլ. Իզ. 26

ըլլալու համար. նիգերն ալ ոսկիով
պատեց ։
35 [ե] Եւ կապուտակէ ու ծիրանե-
գոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մա-
նուած բարակ քթանէ շինեց վա-
րագոյրը, վարպետի գործ՝ քերով-
36 բէներով շինեց անիկայ ։ Եւ Սա-
տիմի փայտէ չորս սիւն շինեց անոր,
ու ոսկիով պատեց զանոնք. անոնց
ճանկերը ոսկի էին. և անոնց չորս
37 արծաթ խարիսխ ձուլեց ։ Եւ խո-
րանին դրանը համար կապուտակէ
ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կար-
միրէ ու մանուած բարակ քթանէ
նկարագործ [զ] դրան վարագոյր մը
38 շինեց. Եւ անոր հինգ սիւները ու
անոնց ճանկերը շինեց. և անոնց
խոյակները ու անոնց կապերը ոս-
կիով պատեց. և անոնց հինգ խա-
րիսխները պղնձէ էին ։

Ն. Ք. 1491

Ե Գլ. Իզ. 31

Զ Գլ. Իզ. 36

ԳԼ. ԼԷ

1 Տապանակը ։ 6 Քաւութիւնը և քերովբէները ։ 10 Սեղանը իր անօթներովը ։ 17 Աշտանակը իր ճրագներովը ու գործիքներովը ։ 25 Խունկի սեղանը ։ 29 Օծման եղը ու անուշահոտ խունկը ։

1 Ու Բեսելիէլ [ա] Սատիմի փայտէ շի-
նեց տապանակը. անոր երկայ-
նութիւնը երկուք ու կէս կանգուն՝
ու անոր լայնութիւնը մէկ ու կէս
կանգուն՝ և անոր բարձրութիւնը մէկ
2 ու կէս կանգուն էր ։ Եւ ներսէն ու
դուրսէն զուտ ոսկիով պատեց անի-
կայ. և անոր բոլորտիքը ոսկի շրջա-
3 նակ մը շինեց ։ Եւ անոր չորս ան-
կիւններուն համար չորս ոսկի օ-
ղակներ ձուլեց, այսինքն անոր մէկ
կողմէն երկու օղակ՝ ու մէկալ կողմէն
4 երկու օղակ ։ Եւ Սատիմի փայտէ
ձողեր շինեց, ու զանոնք ոսկիով
5 պատեց ։ Եւ ձողերը տապանակին
քովերը եղած օղակներուն անցուց,
որ անոնցմով տապանակը վերցուի ։
6 Եւ [բ] քաւութիւնը զուտ ոսկիէ
շինեց. անոր երկայնութիւնը եր-
կուք ու կէս կանգուն՝ ու անոր
լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն
7 էր ։ Եւ երկու ոսկիէ քերովբէներ
շինեց. զանոնք կռածոյ շինեց քա-
8 ւութիւնին երկու ծայրերէն. Մէկ
քերովբէն մէկ քովի ծայրէն ու մէկալ
քերովբէն մէկալ քովի ծայրէն ըլ-
լալով, քերովբէները քաւութիւնէն,
9 երկու ծայրերէն շինեց ։ Եւ քերով-
բէները իրենց թեւերը վերէն տարա-
ծելով՝ իրենց թեւերովը քաւութիւ-
նը կը ծածկէին, ու անոնց երեսները
իրարու կը նայէին. քերովբէներուն
երեսները քաւութիւնին վրայ էին ։
10 Եւ [գ] սեղանը Սատիմի փայտէ շի-
նեց. անոր երկայնութիւնը երկու
կանգուն, ու լայնութիւնը մէկ
կանգուն, և բարձրութիւնը մէկ ու

Ա Գլ. ԻԵ. 10

Բ Գլ. ԻԵ. 17

Գ Գլ. ԻԵ. 23

Ն · Ք · ԳՁ · 1491

11 կէս կանգուն էր ։ Եւ զուտ ոսկիով պատեց ան . ու անոր բոլորտի-
12 քը ոսկի շրջանակ մը շինեց ։ Եւ անոր բոլորտիքին ալ չորս մատնաչափ սպառուած մը՝ ու սպառուածին բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը
13 շինեց ։ Եւ չորս ոսկի օղակ ձուլեց անոր համար , ու օղակները անոր չորս ոտքերուն քովը չորս անկիւն-
14 ները դրաւ ։ Օղակները սպառուածին քովը բլլալով՝ սեղանը վերցընելու համար ձողերուն տեղ ուներ
15 էին ։ Եւ սեղանը վերցընելու համար ձողերը Սատիմի փայտէ շինեց ,
16 ու զանոնք ոսկիով պատեց ։ Եւ սեղանին վրայ եղած անօթները ,
Ե Գլ · ԺԱ · 29 · անոր Ե սկուտեղները ու խնկամաններն ու նուէր մատուցանելու գաւաթները ու բաժակները զուտ ոսկիէ շինեց ։
Ե Գլ · ԺԱ · 31 · 17 Եւ Ե աշտանակը զուտ ոսկիէ շինեց . կռածոյ շինեց աշտանակը . անոր բունը ու ճիւղերը՝ անոր սկահակները՝ գնդակները ու ծա-
18 ղիկները իրմէն էին ։ Եւ անոր քովերէն վեց ճիւղեր կ'ելլէին . աշտանակին մէկ քովէն երեք ճիւղ՝ ու աշտանակին մէկալ քովէն ե-
19 րեք ճիւղ . Մէկ ճիւղին վրայ նշանձև իրեք սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով , և մէկալ ճիւղին վրայ նշանձև իրեք սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով . աշտանակէն ելած
20 վեց ճիւղերը սաանկ էին ։ Եւ աշտանակին վրայ գնդակներով ու ծաղիկներով չորս նշանձև ըս-
21 կահակ կային ։ Եւ անկէ ելած վեց ճիւղերուն նայելով՝ երկու ճիւղին տակը իրմէն գնդակ մը՝ ու երկու ճիւղին տակը իրմէն գնդակ մը՝ և երկու ճիւղին տակը իրմէն
22 գնդակ մը կային ։ Անոնց գնդակները ու ճիւղերը իրմէն էին . ամէնը մէկ՝ զուտ ոսկիէ կռածոյ էին ։
23 Եւ անոր եօթը ճրագները և նետելիները ու անոր բաղմակալները
24 զուտ ոսկիէ շինեց ։ Զանիկայ իր բոլոր գործիքներովը մէկ տաղանդ զուտ ոսկիէ շինեց ։
Ը Գլ · Լ · 1 · 25 Ը Խունկի սեղանը Սատիմի փայտէ շինեց . անոր երկայնութիւնը կանդուն մը՝ ու անոր լայնութիւնը կանդուն մը՝ քառակուսի բլլալով , և անոր բարձրութիւնը երկու կանդուն էր . անոր եղջիւրները իրմէն
26 էին ։ Եւ անոր վրան ու շուրջնակի քովերը և անոր եղջիւրները զուտ ոսկիով պատեց . և բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը շինեց ա-
27 նոր ։ Եւ անոր համար անոր շրջանակին տակէն՝ անոր երկու քովերը երկու կողմէն երկու ոսկի օղակներ շինեց , որ անոնք ձողերուն
տեղուանքը բլլալով՝ անոնցմով
28 վերցուի ։ Եւ ձողերը Սատիմի փայտէ շինեց , ու զանոնք ոսկիով պա-
29 տեց ։ Եւ Ի սուրբ օծման եղը ու մաքուր անուշահոտ խունկը շինեց իւղագործի արհեստով ։

Ն · Ք · ԳՁ · 1491

Ի Գլ · Լ · 23 · 34 ·

ԳԼ · ԼԸ

1 Ողջակէզի սեղանը ։ 8 Պղնձէ աւազանը ։ 9 Սրահը ։ 21 Ժողովուրդին ընծայած բաներ ուն գումարը ։

1 Եւ Ա ողջակէզի սեղանը Սատիմի փայտէ շինեց . անոր երկայնու-
Ա Գլ · ԽԷ · 1 · թիւնը հինգ կանգուն՝ ու անոր լայնութիւնը հինգ կանգուն՝ քառակուսի էր , և անոր բարձրու-
2 թիւնը իրեք կանգուն ։ Եւ անոր եղջիւրները չորս անկիւններուն վրայ շինեց . անոր եղջիւրները իրմէն
3 էին . ու պղնձով պատեց ան ։ Եւ սեղանին բոլոր գործիքները՝ Բ-ը-Ե թաղարները և թիակները ու կոնքերը Ե մսահանները ու կրակի ամանները շինեց . անոր բոլոր գոր-
4 ծիքները պղնձէ շինեց ։ Եւ սեղանին համար անոր շրջանակին տակէն դրեթէ մէջտեղը պղնձէ ցան-
5 ցակերպ կասկարայ մը շինեց ։ Եւ պղնձէ կասկարային չորս անկիւնները չորս օղակներ ձուլեց ձողե-
6 րուն տեղեր ըլլալ համար ։ Եւ ձողերը Սատիմի փայտէ շինեց , ու
7 զանոնք պղնձով պատեց ։ Եւ ձողերը սեղանին քովերը եղած օղակներուն անցուց , որ անիկայ անոնցմով վերցուի . զանիկայ տախտակներով շինեց՝ Ե մէջը դատարկ ։
8 Եւ Բ պղնձէ աւազանը ու անոր պղնձէ խարիսխը՝ ժողովքի խորանին դուռը Է խումբերով ժողովուղ կնիկներուն հայելիներէն շինեց ։
Բ Գլ · Լ · 18 · Է ա Թագ · Բ · 22 ·
9 Եւ Թ սրահը շինեց . հարաւային կողմին համար՝ սրահին վարագուրները մանուած բարակ քթանէ ըլ-
Թ Գլ · ԽԷ · 9 · 10 լալով՝ հարիւր կանգուն էին . Անոնց սիւները քսան ու անոնց պղնձէ խարիսխները քսան էին . սիւներուն ճանկերը ու անոնց կա-
11 պերը արծաթէ էին ։ Եւ հիւսիսային կողմին համար վարագուրները հարիւր կանգուն , անոնց քսան սիւները ու անոնց քսան խարիսխները պղնձէ էին . սիւներուն ճանկերը ու անոնց կապերը արծաթ
12 էին ։ Եւ արեւմտեան կողմին համար վարագուրները յիսուն կանգուն էին . անոնց սիւները տասը ու անոնց խարիսխները տասը էին . սիւներուն ճանկերը ու անոնց կա-
13 պերը արծաթէ էին ։ Եւ արեւելեան կողմին համար վարագուրները յի-
14 սուն կանգուն էին ։ Դրանը մէկ

Ն. Ք. Գ.Ք. 1491

կողմին վարագոյրները տասնու-
հինգ կանգուն՝ անոնց սիւները ի-
րեք ու անոնց խարիսխները իրեք
15 էին. Եւ միւսալ կողմին համար ալ՝
այսինքն սրահին դրանը մէկ կողմէն
ու միւսալ կողմէն վարագոյրները
տասնուհինգ կանգուն, անոնց
սիւները իրեք՝ ու անոնց խարիսխ-
16 ները իրեք էին։ Սրահին բոլոր
վարագոյրները շուրջանակի մա-
17 նուած բարակ քթանէ էին։ Եւ
սիւներուն խարիսխները պղնձէ՝
սիւներուն ճանկերը ու անոնց կա-
պերը արծաթէ՝ և անոնց խոյակնե-
րը արծաթապատ՝ ու սրահին բո-
լոր սիւներն ալ արծաթ կապերով
18 էին։ Եւ սրահին դրանը վարա-
գոյրը նկարագործ էր, կապու-
տակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնա-
կի կարմիրէ ու մանուած բարակ
քթանէ. երկայնութիւնը քսան
կանգուն՝ և լայնութեանը մէջի
բարձրութիւնը սրահին վարագոյր-
ներուն համեմատ հինգ կանգուն
19 էր։ Եւ անոնց սիւները չորս ու
անոնց պղնձէ խարիսխները չորս
էին, անոնց ճանկերը արծաթէ՝ և
անոնց խոյակները արծաթապատ՝
20 ու կապերը արծաթէ էին։ Եւ
խորանին ու շուրջանակի սրահին
բոլոր ե ցիցերը պղնձէ էին։ (ե Գլ. իէ. 19.)
21 Ասիկայ է խորանին՝ այսինքն
Վկայութեան խորանին համրիւը,
որ Մովսէսին պատուիրածին պէս՝
Ղևտացւոց պաշտօնին համար Ա-
հարոն քահանային որդւոյն Ի-
թամարին ձեռքովը համրուեցաւ։
(զ Թու. ա. 50, 53. թ. 15. ժ. 11. ժե. 7, 8. ժը. 2. Բ Մն. իդ. 6. Գոր. է. 44.)
22 Եւ Յուդայի ցեղէն Ովրի որդւոյն
Ուրիին որդին Բեսելիէլ ըրաւ ան
ամէնը՝ որ Տէրը Մովսէսին պա-
23 տուիրեց։ Եւ վարպետ քանդա-
կագործը՝ և կապուտակով ու ծի-
րանեգոյնով և կրկնակի կարմիրով
ու բարակ քթանով նկարագոր-
ծողը՝ Դանի ցեղէն Աքիսամայի
որդին Ոողիաբ անոր հետ էր։
(է Թու. դ. 28, 33.)
(ը Գլ. լա. 2, 6.)
24 Աս շինուածքին համար գործա-
ծուած բոլոր ոսկին՝ այսինքն սրբա-
րանին բոլոր շինուածքին նուի-
րուած ոսկին՝ թ սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ քսանուինը տաղանդ ու
25 եօթը հարիւր երսուն սիկղ էր։ Եւ
ժողովքէն համրուողներուն արծա-
թը՝ սրբարանին սիկղին համեմատ՝
հարիւր տաղանդ ու հազար եօթը
հարիւր եօթանասունուհինգ սիկղ
(թ Գլ. լ. 13, 24. Ղև. ե. 15. իէ. 3, 25. Թու. գ. 47. ժը. 16.)
26 էր։ Քսան տարեկանէն վեր համ-
րուելու անցնողներէն ամէն մէկը
ժ պէգա մը՝ այսինքն սրբարանին սիկ-
ղին համեմատ՝ կէս սիկղ տալով,
ի վեց հարիւր իրեք հազար հինգ հա-
27 րիւր յիսուն մարդու ըլլալով։ Եւ
սրբարանին լ խարիսխները ու վա-
(ժ Գլ. լ. 13, 15.)
(ի Թու. ա. 46.)
(լ Գլ. իզ. 19, 21, 25, 32.)

րագոյրին խարիսխները ձուլելու
համար հարիւր տաղանդ արծաթ
գնաց. մէկ խարիսխը մէկ տաղանդ
ըլլալով՝ հարիւր տաղանդէն հարիւր
28 խարիսխ եղաւ։ Եւ հազար եօթը
հարիւր եօթանասունուհինգ սիկղ
արծաթով սիւներուն ճանկերը շի-
նեց, ու անոնց խոյակները պատեց,
29 և զանոնք կապեց։ Եւ նուիրուած
պղինձը եօթանասուն տաղանդ ու
երկու հազար չորս հարիւր սիկղ
30 էր։ Եւ անով ժողովքի խորանին
դրանը խարիսխները՝ ու պղնձէ սե-
ղանը՝ և անոր պղնձէ կասկարան՝
31 ու սեղանին բոլոր գործիքները, Եւ
շուրջանակի սրահին խարիսխները՝
ու սրահին դրանը խարիսխները՝ և
խորանին բոլոր ցիցերը՝ ու շուրջա-
նակի սրահին բոլոր ցիցերը շինեց։

ԳԼ. ԼԹ

1 Պաշտօնի հանդերձները ու սուրբ զգեստնե-
րը։ 2 Եփուտը։ 8 Լանջապանակը։ 22
Եփուտին պատմուճանը։ 27 Բարակ քթանէ
շապիկները, խոյրը, ապարօշները, ևն։ 30
Սուրբ պսակին թիթեղը։ 32 Մովսէս շի-
նուած բաները տեսնելով կը հաւնի, ու գոր-
ծողները կ'օրհնէ։

1 Եւ ա կապուտակէ ու ծիրանե- (ա Գլ. լե. 23.)
գոյնէ և կրկնակի կարմիրէ շի-
նեցին բ պաշտօնի հանդերձները՝ (բ Գլ. լա. 10. լե. 19.)
սրբարանին մէջ պաշտօն կատարե-
լու համար. և Ահարոնին համար
սուրբ զգեստները շինեցին, գ Տէրոջը (գ Գլ. իը. 4.)
Մովսէսին պատուիրածին պէս։
2 դ Ու եփուտը շինեց ոսկիէ կա- (դ Գլ. իը. 6.)
պուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և
կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
3 բարակ քթանէ։ Եւ ոսկին բարակ
թիթեղունք ըլլալու ծեծեցին,
և թելեր կտրեցին, որ կապուտա-
կին՝ ծիրանեգոյնին և կրկնակի
կարմիրին ու բարակ քթանին հետ
4 վարպետութեամբ գործեն։ Կռճ-
կուող վականներ շինեցին անոր՝
այսինքն եփուտին, որ երկու ծայրէն
5 կը կռճկուէր։ Եւ եփուտին վրայ
եղած ժապաւէնը նոյն նիւթէն էր՝
անոր գործքին համեմատ, ոսկիէ՝
կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և
կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
բարակ քթանէ էր, Տէրոջը Մով-
սէսին պատուիրածին պէս։
6 ե Եւ ոսկի խորշերու մէջ եղնգնա- (ե Գլ. իը. 9.)
քարերը դամեցին, ու անոնց վրայ
Իսրայէլի որդւոցը անունները կնիք
փորագրելու պէս փորագրեցին։
7 Եւ զանոնք եփուտին ուսերուն
վրայ դրաւ, որ զ Յիշատակի քարեր (զ Գլ. իը. 12.)
ըլլան Իսրայէլի որդւոցը, Տէրոջը
Մովսէսին պատուիրածին պէս։
8 է Եւ լանջապանակը ճարտարու- (է Գլ. իը. 15.)
թեամբ եփուտին գործին պէս ոս-
կիէ՝ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ

Ն·ք·դՔ· 1491

և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
9 բարակ քթանէ շինեց . Քառակուսի ու երկուքի ծալլուող շինեցին լանջապանակը . մէկ թիզ երկայնութեամբ ու մէկ թիզ լայնութեամբ՝ երկուքի ծալլուող էր .
ըԳւ·Իը·17· 10 ըԵւ անոր վրան չորս կարգ քարեր զամեցին . [illegible] կարգը՝ սարդիոն , տպազիոն ու զմրուխտ՝ առաջին
11 կարգն էր . Եւ երկրորդ կարգը կարկեհան , շափիւղայ ու անդա
12 մանդ էր . Եւ երրորդ կարգն էր
13 գոճազմ , ական ու մեղեսիկ . Եւ չորրորդ կարգն էր ոսկեքար , եղընդնաքար ու յասպիս . [illegible] ոսկի խորշերու մէջ զամուած էին ։
14 Եւ քարերը՝ Իսրայէլի որդւոցը անուններուն համեմատ՝ անոնց անուններուն պէս տասուերկուք էին . ամէն մէկուն անունը՝ տասուերկու ցեղերուն համեմատ՝ կնիք փորագրողի գործով փորագրուած
15 էր ։ Եւ լանջապանակին վրայ զուտ ոսկիէ ոլորուած հիւսուած շղթա
16 ներ շինեցին ։ Եւ երկու ոսկի խորշ ու երկու ոսկի օղակ շինեցին . և երկու օղակները լանջապանակին եր
17 կու ծայրերը դրին ։ Եւ լանջապանակին ծայրերը եղած երկու օղակներուն անցուցին երկու ոսկիէ հիւ
18 սուած շղթաները ։ Եւ երկու հիւսուած շղթաներուն [illegible] երկու ծայրերը երկու խորշերուն անցուցին . ու ասոնք եփուտին ուսերուն
19 վրայ՝ անոր առջևի կողմը դրին ։ Եւ [illegible] երկու ոսկի օղակներ ալ շինեցին , և [illegible] լանջապանակին ներսի կողմէն՝ եփուտին կցուած
20 եզերքին երկու ծայրերը դրին ։ Եւ [illegible] երկու ոսկի օղակներ շինեցին , ու զանոնք եփուտին երկու ուսերուն վարէն՝ անոր առջևի կողմի կցուածքին մօտ՝ եփուտին
21 ժապաւէնին վրայէն անցուցին ։ Եւ լանջապանակը իր օղակներէն՝ կապուտակէ [illegible] լարով եփուտին օղակներուն կապեցին , որ եփուտին ժապաւէնին վրայ ըլլայ , ու լանջապանակը եփուտին վրայէն չզատուի , Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս ։
ԲԳւ·Իը·81· 22 ԲԵւ եփուտին պատմուճանը ոստայնանկի գործով բոլորովին կա
23 պուտակէ շինեց ։ Եւ պատմուճանին մէջտեղը զրահի ճեղքուածքին պէս ճեղքուածք մը կար . [illegible] ճեղքուածքին բոլորտիքը [illegible] ե
24 զերք ունէր՝ որ չպատռի ։ Եւ պատմուճանին քղանցքներուն վըրայ՝ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ [illegible] մանուած [illegible] նուռեր շինե
ԺԳւ·Իը·33· 25 ցին ։ Եւ զուտ ոսկիէ Ժզանգակներ շինեցին , ու զանգակները նուռերուն մէջտեղը՝ պատմուճանին քղանցքներուն վրայ շուրջանակի
26 նուռերուն մէջը դրին ։ Պատմուճանին քղանցքներուն վրայ շուրջանակի զանգակ մը ու նուռ մը՝ զանգակ մը ու նուռ մը [illegible] , պաշտօնին համար , Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս ։
ԺԳւ·Իը·39· 40· 27 ԺԵւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը համար բարակ քթանէ ոստայնանկի գործ շապիկներ շինեցին ։
ԼԳւ·Իը·4· 39· Եզկ· Խդ·18· ԺԳւ·Իը·42· 28 ԼԵւ խոյրը բարակ քթանէ՝ ու հանդէսի ապարօշները բարակ քըթանէ՝ ու Ժկտաւեղէն անդրավարտիքները մանուած բարակ քթանէ ,
ԾԳւ·Իը·39· 29 ԾԵւ գօտին մանուած բարակ քըթանէ՝ կապուտակէ՝ ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ՝ նկարագործ [illegible] , Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս ։
ԿԳւ·Իը·36· 37· 30 ԿԵւ սուրբ պսակին թիթեղը զուտ ոսկիէ շինեցին , ու անոր վրան կնիք փորագրելու պէս՝ ՍՐԲՈՒ
31 ԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ գրեցին . Եւ անոր կապուտակ ժապաւէն մը անցուցին , որ վերէն խոյրին վրայ դրուի , Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս ։
32 Ուստի խորանին՝ [illegible] ժողովքի վրանին բոլոր գործը լմընցաւ . և Իսրայէլի որդիքը ՀՏէրոջը Մովսէսին բոլոր պատուիրածին պէս ՀՀմր 42·43· Գւ·Խ·40·
33 ըրին . անանկ ըրին ։ Եւ խորանը Մովսէսին բերին , վրանը ու անոր բոլոր գործիքները՝ անոր ճարմանդները՝ անոր տախտակները՝ անոր նիգերը՝ և անոր սիւները ու խա
34 րիսխները , Եւ կարմիր ներկուած խոյի մորթերէն ծածկոցը՝ ու թէհաշի մորթերէն [illegible] ծածկոցը՝ և
35 ծածկող վարագոյրը , Վկայութեան տապանակը ու անոր ձողերը՝
36 և քաւութիւնը , Սեղանը [illegible] անոր բոլոր անօթները՝ և առաջաւորու
37 թեան հացը , Զուտ [illegible] աշտանակը իր ճրագներովը՝ [illegible] կարգաւ դրուած ճրագներովը՝ ու իր բոլոր գործիքներովը՝ և լոյսին եղը ,
38 Եւ ոսկի սեղանը՝ ու օծման եղը՝ և անուշահոտ խունկը՝ ու խորանին
39 դրանը վարագոյրը , Պղնձէ սեղանը ու անոր պղնձէ կասկարան՝ անոր ձողերը և անոր բոլոր գործիքները՝ աւազանը ու անոր խարիսխը ,
40 Սրահին վարագոյրները՝ անոր սիւները ու խարիսխները՝ և սրահին դրանը վարագոյրը՝ անոր չուանները ու ցիցերը՝ և խորանին՝ [illegible] ժողովքի վրանին պաշտօնին համար
41 [illegible] բոլոր կարասիքը , Սրբարանին մէջ պաշտելու համար՝ պաշտօնին հանդերձները , ու Ահարոն քահա

Ն. Ք. ԴՌ.
1491

նային սուրբ զգեստները, ու ա-
նոր որդւոցը զգեստները, որ քա-
42 հանայութիւն ընեն ։ Ան ամենուն
պէս՝ որ Տէրը Մովսէսին պատուի-
րեց, անանկ ըրին Իսրայէլի որ-
դիքը ամէն գործը ։
43 Եւ Մովսէս բոլոր շինուածքին
նայեցաւ, և ահա Տէրոջը պատուի-
րածին պէս ըրին ան. անանկ ըրին.
և Մովսէս օրհնեց զանոնք ։

Յ Գլ. ԼԹ. 10. Ղև. Թ. 22, 23. Թուոց. Զ. 23. Յեսու. ԻԲ. 6. Բ Թագ. Զ. 18. Գ Թագ. Ը. 14. Բ Մն. Լ. 27.

ԳԼ. Խ

1 Աստուած կը պատուիրէ Մովսէսին՝ որ խորանը կանգնէ, 9 և օծէ, 13 ու Ահարոնը և անոր որդիքը քահանայ օրհնէ ։ 16 Մովսէս ալ պատուիրանքները կը կատարէ ։ 34 Խորանը ծածկող ամպը ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
2 ըսելով, [ա] Առաջին ամսուն
առաջին օրը կանգնես [բ] խորանը՝
3 վկայութեան ժողովքի վրանը ։ Եւ [գ] անոր
մէջը դնես վկայութեան տապա-
նակը, ու վարագուրովը ծածկես
4 տապանակը ։ Եւ [դ] սեղանը ներս
բերես, ու [ե] անոր վրայ շա-
րուելու հացերը շարես ։ [զ] Եւ աշտա-
նակը ներս բերես, ու անոր ճրագ-
5 ները վառես ։ [է] Եւ վկայութեան
տապանակին առջևը դնես խուն-
կին ոսկի սեղանը, ու խորա-
նին դրանը վարագոյրը դնես ։
6 Եւ խորանին՝ վկայութեան ժողովքի
վրանին դրանը առջևը ողջակէզի
7 սեղանը դնես ։ Եւ [ը] ժողովքի վրա-
նին ու սեղանին մէջտեղը դնես
աւազանը, ու անոր մէջը ջուր
8 դնես ։ Եւ շուրջանակի սրահը
կանգնես, ու սրահին դրանը վա-
9 րագոյրը դնես ։ Եւ օծման եղը
առնես, ու խորանը և անոր մէջը
եղած ամէն բաները [թ] օծես. և
անիկայ ու անոր ամէն անօթները
10 սրբես, որ սուրբ ըլլայ ։ Եւ
ողջակէզի սեղանը ու անոր բոլոր
գործիքները օծես, ու սեղանը
սրբես. և [ժ] սեղանը *ամենասուրբ
11 պիտի ըլլայ ։ Եւ աւազանը ու
անոր խարիսխը օծես, ու սրբես
12 անիկայ ։ [ժա] Եւ Ահարոնը ու անոր
որդիքը ժողովքի խորանին դրանը
մօտեցնես, ու զանոնք ջրով
13 լուաս ։ Եւ Ահարոնին հագցը-
նես սուրբ զգեստները, [ժբ] ու օծես
անիկայ, և սրբես անիկայ, որ
14 ինծի քահանայութիւն ընէ ։ Եւ
անոր որդիքն ալ մօտեցնես, ու
15 անոնց շապիկներ հագցնես ։ Եւ
անոնց հայրը օծածիդ պէս օծես
զանոնք, որ ինծի քահանայու-
թիւն ընեն. և անոնց օծումը
իրենց ազգերուն մէջ [ժգ] յաւիտենա-
կան քահանայութեան համար պի-
տի ըլլայ ։

ա Գլ. ԺԲ. 2, ԺԳ. 4. բ Հմր 17. Գլ. ԻԶ. 1, 30. գ Հմր 21. Գլ. ԻԶ. 33. Թուոց. Դ. 5. դ Հմր 22. Գլ. ԻԶ. 35. ե Հմր 23. Գլ. ԻԵ. 30. Ղև. ԻԴ. 5, 6. զ Հմր 24, 25. է Հմր 26. ը Հմր 30. Գլ. Լ. 18. թ Գլ. Լ. 26. ժ Գլ. ԻԹ. 36, 37. * Եբր. «սրբութիւն սրբութեանց». ժա Ղև. Ը. 1—13. ժբ Գլ. ԻԸ. 41. ժգ Թուոց. ԻԵ. 13.

16 Եւ Մովսէս Տէրոջը իրեն բոլոր
պատուիրածին պէս ըրաւ. անանկ
17 ըրաւ ։ Եւ եղաւ որ երկրորդ տա-
րին՝ առաջին ամսուն առաջին օրը
18 [ժդ] խորանը կանգնուեցաւ ։ Եւ Մով-
սէս կանգնեց խորանը, ու անոր
խարիսխները դրաւ, և անոր տախ-
տակները կանգնեց, ու անոր նի-
գերը անցուց, ու սիւները կանգ-
19 նեց ։ Եւ խորանին վրայ տարա-
ծեց վրանը, ու վերէն վրանին
ծածկոցը անոր վրայ դրաւ՝ ինչպէս
որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր
20 էր ։ Եւ [ժե] վկայութիւնը առաւ ու
տապանակին մէջը դրաւ. և ձողերը
տապանակին վրայ անցուց, ու վե-
րէն տապանակին վրայ քաւութիւ-
21 նը դրաւ ։ Եւ տապանակը խո-
րանին մէջը բերաւ, ու [ժզ] ծածկող
վարագոյրը դրաւ, և վկայութեան
տապանակը ծածկեց, ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր ։
22 [ժէ] Եւ ժողովքի վրանին մէջ՝ խորա-
նին հիւսիսային կողմը վարագու-
րին դուրսի դին դրաւ սեղանը.
23 [ժը] Եւ անոր վրայ շարուելու հացերը
շարեց Տէրոջը առջևը, ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր ։
24 [ժթ] Եւ ժողովքի վրանին մէջ՝ սեղանին
դիմացը խորանին հարաւային կող-
25 մը դրաւ աշտանակը ։ Եւ Տէրոջը
առջևը [ի] ճրագները վառեց, ինչպէս
որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր ։
26 [իա] Եւ ժողովքի վրանին մէջ՝ վարա-
գուրին առջևը դրաւ ոսկի սեղանը.
27 [իբ] Եւ անոր վրայ անուշահոտ խունկ
ծխեց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
28 պատուիրեր էր ։ [իգ] Եւ խորանին
29 դրանը վարագոյրը դրաւ ։ [իդ] Եւ
խորանին՝ վկայութեան ժողովքի վրանին
դրանը քով ողջակէզին սեղանը դը-
րաւ. ու [իե] անոր վրայ ողջակէզը ու
հացի ընծան մատուց, ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր ։
30 [իզ] Եւ ժողովքի վրանին ու սեղանին
մէջտեղը դրաւ աւազանը, և անոր
մէջը՝ լուացուելու համար ջուր դը-
31 րաւ ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն և
անոր որդիքը իրենց ձեռքերը ու
32 ոտքերը անկէ կը լուային. ժո-
ղովքի վրանը մտած ատեննին, և
սեղանին մօտենալու ատեննին կը
լուացուէին, [իէ] ինչպէս որ Տէրը
33 Մովսէսին պատուիրեր էր ։ [իը] Եւ
խորանին ու սեղանին բոլորտիքը
սրահը կանգնեց, և սրահին դրանը
վարագոյրը դրաւ ։ Այսպէս Մով-
սէս բոլոր գործը լմնցուց ։
34 [իթ] Եւ ամպ մը ծածկեց ժողովքի
վրանը, և Տէրոջը փառքը լեցուց
35 խորանը ։ Եւ Մովսէս [լ] չէր կրնար
մտնել ժողովքի վրանը, ինչու որ
ամպը անոր վրայ կը կենար, ու Տէ-

Ն. Ք. ԴՌ.
1491
1490

ժդ Հմր 1. Թուոց. Է. 1. ժե Գլ. ԻԵ. 16. ժզ Գլ. ԻԶ. 33. ԼԵ. 12. ժէ Գլ. ԻԶ. 35. ժը Հմր 4. ժթ Գլ. ԻԶ. 35. ի Հմր 4. Գլ. ԻԵ. 37. իա Հմր 5. Գլ. Լ. 6. իբ Գլ. Լ. 7. իգ Հմր 5. Գլ. ԻԶ. 36. իդ Հմր 6. իե Գլ. ԻԹ. 38, ԽԲ. իզ Հմր 7. Գլ. Լ. 18. իէ Գլ. Լ. 19, 20. իը Հմր 8. Գլ. ԻԷ. 9, 16. իթ Գլ. ԻԹ. 43. Ղև. ԺԶ. 2. Թուոց. Թ. 15. Գ Թագ. Ը. 10, 11. Բ Մն. Ե. 13. Է. 2. Եսա. Զ. 4. Անգ. Բ. 7, 9. Յայտ. ԺԵ. 8. լ Ղև. ԺԶ. 2. Գ Թագ. Ը. 11. Բ Մն. Ե. 14.

ՆՄԲ 1490

ա Թուա. Բ. 17։ Ժ. 11։ Նեեմ. Բ. 19։ բ Թուա. Բ. 19—22։

բոլը փառքը լեցուցեր էր խորանը։ 36 Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց բոլոր ճամբորդութեանցը մէջ՝ երբոր ամպը խորանին վրայէն վերնար, 37 —ինչ կը չուէին. եւ թէ որ ամպը չվերնար, մինչև անոր վերնալու 38 օրը չէին չուեր։ Քանզի ցորկը Տէրոջը ամպը խորանին վրայ էր, և գիշերը անոր վրայ կրակ կար, Իսրայէլի բոլոր ժողովուրդին առջեւը՝ իրենց ամէն ճամբորդութեանցը մէջ։

ՆՄԲ 1490

ա Գլ. Ժդ. 21։ Թուա. Բ. 15։

ԳԻՐՔ ՂԵՒՏԱՑԻՈՑ

ՆՄԲ 1490

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ամբաստանելէն, 10 Հօտերէն, 14 կամ Թռչուններէն ողջակէզ մատուցանելու կանոնները։

ՆՄԲ 1490

ա Եղ. ԺԹ. 3։ Բ Եղ. Խ. 34, 35։ Թուա. Ժբ. 4, 5։ գ Գլ. Իբ. 18, 19։

1 Յե Տէրը կանչեց Մովսէսը, ու Ժողովքի խորանէն խօսեցաւ 2 անոր՝ ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը, ու ըսէ անոնց, Թէ որ ձեզմէ մէկը անասուններէն ընծայ մատուցանելու ըլլայ Տէրոջը, ձեր ընծան արջառներէն կամ հօտերէն պիտի մատուցանէք։

դ Եղ. Ժբ. 5։ Գլ. գ. 1։ Իբ. 20, 21։ ե Օր. Ժե. 21։ Մաղ. ա. 14։ Եփես. ե. 27։ Երբ. Թ. 14։ ա Պետ. ա. 19։ է Գլ. գ. 2, 8, 13։ դ. 15։ ը. 14, 22։ Ժգ. 21։ Եզ. Իթ. 10, 15, 19։ ը Գլ. դ. 20, 26, 31, 35։ Թ. 7։ Ժգ. 24։ Թուա. Ժե. 25։ ը Մն. Իթ. 23, 24։ Հռով. ե. 11։ թ Գլ. Իբ. 21, 27։ Ես. Ծդ. 7։ Հռով. Ժբ. 1։ Փիլ. գ. 18։ ը Մհ. գ. 6։ ժ Բմն. լե. 11։ Երբ. Ժ. 11։ ի Գլ. դ. 8։ Երբ. Ժբ. 24։ ա Պետ. ա. 2։ ժա Ծն. Իբ. 9։ ժբ Ծն. ը. 21։ Եզեկ. Ի. 28, 41։ ը Կոր. բ. 15։ Եփես. ե. 2։ Փիլ. գ. 18։ ժգ Հմր 3։ ժդ Հմր 5։

2 Երբ մէկը Տէրոջը ընծայ մատուցանէ, անոր ընծան նրբահունտ ալիւրէ պիտի ըլլայ. ու անոր վրան ձէթ պիտի լեցնէ, ու վրան խունկ պիտի դնէ։ 3 Ու զայն Ահարոնի որդիքը քահանաները պիտի տանին, ու անկէ իր բռունցքը լեցնէ անոր նրբահունտ ալիւրէն ու ձէթէն՝ անոր բոլոր խունկին հետ, ու քահանան զայն յիշատակ պիտի մատուցանէ զոհասեղանին վրայ, Տէրոջը համար հրով եղած ընծայ, հոտ անուշ։ 4 Ու եթէ իր ընծան հացէ մատաղ մատուցանելու ըլլայ, թող անխմոր հաց ըլլայ նրբահունտ ալիւրէ, ձէթով խառնուած, կամ անխմոր հացի խոյակներ՝ ձէթով օծուած։ 5 Ու եթէ իր ընծան թաւայի վրայ եփած հացէ մատաղ ըլլայ, թող նրբահունտ ալիւրէ անխմոր ըլլայ, ձէթով խառնուած։ 6 Զայն կտոր կտոր ըրէ, ու անոր վրան ձէթ լեցուր, հացէ մատաղ է։ 7 Ու եթէ իր ընծան խորոված հացէ մատաղ ըլլայ, թող նրբահունտ ալիւրէ ձէթով եղած ըլլայ։ 8 Ու այս հացէ մատաղը որ պիտի բերես Տիրոջը, թող մատուցուի քահանային, ու անիկայ զայն պիտի մօտեցնէ զոհասեղանին։ 9 Ու քահանան հացէ մատաղէն յիշատակը պիտի վերցնէ, ու զայն զոհասեղանին վրայ պիտի խունկ դնէ, հրով եղած ընծայ, հոտ անուշ Տիրոջը։ 10 Ու եթէ իր ընծան հօտերէն՝ ոչխարներէն կամ այծերէն է, արու կամ էգ անարատ պիտի մատուցանէ։ 11 Ու զայն պիտի մորթէ զոհասեղանին հիւսիսային կողմը Տիրոջը առջեւ, ու Ահարոնի որդիքը քահանաները անոր արիւնը զոհասեղանին վրայ շուրջանակի պիտի սրսկեն։ 12 Ու անոր մարմինը՝ անոր գլուխով ու ճարպով, պիտի կտրէ, ու քահանան զանոնք զոհասեղանին վրայ պիտի շարէ, որ հրով եղած ընծայ, հոտ անուշ Տիրոջը համար ըլլայ։ 13 Ու անոնք ու փորոտիքը ջրով պիտի լուայ. ու քահանան ամէնը պիտի բերէ ու զոհասեղանին վրայ պիտի մատուցանէ, ողջակէզ՝ հրով եղած ընծայ, հոտ անուշ Տիրոջը։ 14 Ու եթէ Տիրոջը համար իր ընծան թռչուններէն ողջակէզ է, ապա թէ իր ընծան տատրակներէն կամ աղաւնիի ձագերէն պիտի մատուցանէ։ 15 Ու քահանան զայն մօտ բերէ ու անոր գլուխը փրցնէ, ու զոհասեղանին վրայ պիտի մատուցանէ, ու անոր արիւնը զոհասեղանին 16 հեղ քովը քամուի։ Ու անոր կտնաքը ու աղբը պիտի դատէ, ու զոհասեղանին արեւելեան կողմը եղած 17 մոխրանոցը նետէ։ Ու զանիկայ թեւերէն պիտի պատռէ, բայց զատելու. ու քահանան պիտի զանիկայ զոհասեղանին վրայ՝ կրակին վրայի փայտերուն վրայ. Ողջակէզ՝ հրով եղած ընծայ, հոտ անուշ Տիրոջը։

ՆՄԲ 1490

ե Գլ. Ժդ. 21։ Թուա. Բ. 15։ է Գլ. ե. 7։ Ժբ. 8։ Ղեւտ. Բ. 24։ ը Գլ. դ. 10։ թ Ծն. Ժե. 10։ ժ Հմր 9. 13։

ԳԼ. Բ

1 Հացի ընծան բարակ ալիւրէ եղով ու խունկով պիտի մատուցուէր։ 4 Թոնիրի մէջ։ 5 տապակի մէջ։ 7 սանի մէջ եփուած չօթեր նուիրելու կերպը։ 13 Բնաւ հացի ընծայ մը առանց աղի պիտի չըլլար։ 14 Երախայրի պատուղներուն մատուցուիլը։

ՆՄԲ 1490

ա Գլ. գ. 14։ Թ. 17։ Թուա. Ժե. 4։

1 Ու երբոր մէկը հացի ընծայ մատուցանելու ըլլայ Տէրոջը, անոր ընծան բարակ ալիւրէ պիտի ըլլայ. ու անոր վրան եղ պիտի 2 թափէ, և կնդրուկ դնէ վրան. Եւ Ահարոնին որդւոցը քահանաներուն պիտի բերէ ան. ու անկէ՝ անկէ իր ձեռքը լեցուն անոր բարակ ալիւրէն ու եղէն պիտի առնէ բոլոր կնդրուկին հետ մէկ

Ն. Ք. ՂՓ. 1490

տեղ, և քահանան յիշատակի
համար սեղանին վրայ այրէ՝ Տէրո-
ջը անուշահոտ պատարագ ըլլալու
3 համար. Եւ հացի ընծայէն մնա-
ցածը Ահարոնին ու անոր որդւոցը
պիտի ըլլայ. ասիկայ ամենասուրբ
պատարագ մըն է Տէրոջը։
4 Եւ թէ որ թոնիրի մէջ եփած
հացի ընծայ մատուցանելու ըլլաս,
բարակ ալիւրէ եղով շաղուած ան-
խմոր շօթեր՝ կամ եղով օծուած
անխմոր լաւաշներ պիտի ըլլայ։
5 Եւ թէ որ քու ընծադ տապակի
վրայ եփուած հացի ընծայ է, բա-
րակ ալիւրէ եղով շաղուած ան-
6 խմոր պիտի ըլլայ։ Կտոր կտոր
պիտի կտրտես ան, ու վրան եղ
թափես. ասիկայ հացի ընծայ է։
7 Եւ թէ որ քու ընծադ սանի մէջ
եփուած հացի ընծայ է, բարակ
8 ալիւրէ եղով պիտի շինուի։ Եւ
ատոնցմէ շինուած հացի ընծան Տէ-
րոջը պիտի բերես, ու քահանային
ներկայացընես, և ինքը սեղանին
9 մօտեցընէ ան. Եւ քահանան ըն-
ծայէն անոր յիշատակը պիտի
առնէ, ու սեղանին վրայ այրէ՝
Տէրոջը անուշահոտ պատարագ
10 ըլլալու։ Եւ ընծայէն մնացածը
Ահարոնին ու անոր որդւոցը պի-
տի ըլլայ. ասիկայ ամենասուրբ
պատարագ մըն է Տէրոջը։
11 Հացի ընծան որ դուք Տէրոջը
պիտի մատուցանէք՝ բնաւ խմո-
րեալ պիտի չըլլայ. ինչու որ
պատարագի համար ամենևին խմոր
կամ մեղր պիտի չայրէք Տէրոջը։
12 Անոնք իբրև երախայրի պտուղ
ընծայ մատուցանէք Տէրոջը. բայց
սեղանին վրայ պիտի չայրուին ա-
13 նուշահոտութեան համար։ Եւ
քու ամէն հացի ընծայիդ աղ պի-
տի դնես, ու քու հացի ընծայէդ
քու Աստուծոյդ ուխտին աղը պա-
կաս չընես. քու ամէն ընծայովդ
աղ ալ մատուցանես։
14 Եւ թէ որ առջի պտուղներուն
ընծան մատուցանելու ըլլաս Տէրո-
ջը, առջի պտուղներուն ընծային
համար՝ կրակով բոհրած թարմ
հասկերէն ծեծուած ցորեն մա-
15 տուցանես. Եւ անոր վրան եղ
պիտի թափես, ու կնդրուկ դնես
16 վրան. ասիկայ հացի ընծայ է։ Եւ
քահանան անոր ծեծուած ցորենէն
ու անոր եղէն՝ անոր բոլոր կնդրու-
կովը անոր յիշատակը պիտի այրէ՝
Տէրոջը պատարագ ըլլալու համար։

ռ Հմր 9. Գւ. ե. 12. զ. 15. իդ. 7. Եփ. կզ. 3. Գոր. Ժ. 4.
ֆ Գւ. ե. 9. Ժ. 12. 13.
տ Եւ. իթ. 37. Թու. Ժբ. 9.
ի Եւ. իթ. 2.
ղ Հմր 2. ի Եւ. իթ. 18.
ը Հմր 3.
բ Գւ. գ. 17. Տես Մատ. Ժզ. 12. Մար. ը. 15. Ղու. Ժբ. 1. ա Կոր. ե. 8. Գաղ. ե. 9.
ժ Եւ. իբ. 29. Գւ. իգ. 10. 11.
ի Մար. թ. 49. Կող. դ. 6.
ւ Թու. Ժը. 19.
ի Եզեկ. խզ. 24.
ի Գւ. իգ. 10. 14.
լ գԹագ. դ. 42.
հ Հմր 1.
յ Հմր 2.

ԳԼ. Գ

1 Եւ թէ որ անոր ընծան խաղա-
ղութեան զոհ է, երբոր արջառ-
ներէն կը մատուցանէ, թէ արու
ըլլայ և թէ էգ, Տէրոջը առջևը
անարատ պիտի մատուցանէ ան։
2 Եւ իր ձեռքը իր ընծայած անա-
սունին գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու
ժողովքի խորանին դուռը մորթէ
ան. և Ահարոնին որդիքը քահա-
նաները սեղանին վրայ շուրջա-
3 նակի պիտի սրսկեն արիւնը։ Եւ
խաղաղութեան զոհէն պատարագ
պիտի մատուցանէ Տէրոջը, այսինքն
փորոտիքը ծածկող ճարպը ու
փորոտիքին վրայ եղած բոլոր ճար-
4 պը, Եւ երկու երիկամունքը ու
կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի
ճարպը և լեարդին թաղանթը ե-
րիկամունքներով մէկտեղ պիտի
5 փրցընէ. Եւ Ահարոնին որդիքը
սեղանը եղած կրակին վրայի փայ-
տերուն վրայ ողջակէզին հետ պի-
տի այրեն ատոնք, Տէրոջը անուշա-
հոտ պատարագ ըլլալու համար։
6 Եւ թէ որ խաղաղութեան զոհի
համար Տէրոջը մատուցանելու ըն-
ծան հօտերէն է, թէ արու ըլլայ և
թէ էգ՝ անարատ պիտի մատու-
7 ցանէ ան։ Թէ որ անիկայ իր ըն-
ծային համար գառն մատուցանէ,
8 Տէրոջը առջևը պիտի բերէ ան, Եւ
ձեռքը իր ընծային գլխուն վրայ
պիտի դնէ, ու ժողովքի խորանին
առջևը մորթէ ան. և Ահարոնին
որդիքը սեղանին վրայ շուրջանակի
9 պիտի սրսկեն անոր արիւնը։ Եւ
խաղաղութեան զոհէն պատարագ
պիտի մատուցանէ Տէրոջը, այսինքն
անոր ճարպը ու բոլոր դմակը *տա-
կէն փրցընելով, և փորոտիքը ծած-
կող ճարպը ու փորոտիքին վրայ
10 եղած բոլոր ճարպը, Եւ երկու երի-
կամունքը ու կուշտին վրայ եղած
անոնց վրայի ճարպը և լեարդին
թաղանթը երիկամունքներով մէկ-
11 տեղ պիտի փրցընէ։ Եւ քահա-
նան սեղանին վրայ պիտի այրէ ա-
տոնք՝ Տէրոջը †պատարագ ըլլալու
համար։
12 Եւ թէ որ անոր ընծան այծ է,
Տէրոջը առջևը պիտի բերէ ան,
13 Եւ իր ձեռքը անոր գլխուն վրայ
պիտի դնէ, ու ժողովքի խորանին
առջևը մորթէ ան. և Ահարոնին
որդիքը սեղանին վրայ շուրջանակի
14 պիտի սրսկեն անոր արիւնը։ Եւ
անիկայ իր ընծայէն պատարագ
պիտի մատուցանէ Տէրոջը, այսինքն
փորոտիքը ծածկող ճարպը ու
փորոտիքին վրայ եղած բոլոր ճար-
15 պը, Եւ երկու երիկամունքը ու
կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի
ճարպը և լեարդին թաղանթը երի-

Ն. Ք. ՂՓ. 1490

ա Գւ. է. 11. 29. իբ. 21.
բ Գւ. ա. 3.
գ Գւ. ա. 4. 5. Եւ. իթ. 10.
դ Եւ. իթ. 13. 22. Գւ. գ. 8. 9.
ե Գւ. գ. 12. Եւ. իթ. 13.
զ Հմր 1. Ժ.
* Եբր. ողնայարէն
է Տես Գւ. իա. 6. 8. 17. 21. 22. իբ. 25. Եզեկ. խդ. 7. Մաղ. ա. 7. 12.
† Եբր. պատարագի հաց
ը Հմր 1. 7. Ժ.

1 Արջառներէն 6 կամ հօտերէն, 7 թէ՛ գառն 13 և թէ այծ պիտի մատուցուէր խաղաղութեան զոհի համար։

ն · ք · ղԲ · 1490

կամուրջներով մկկտեղ պիտի փրը-
16 ցընէ · եւ քահանան սեղանին վրայ
պիտի այրէ անոնք , անուշահոտ
պատարագ ըլլալո համար . Բ ամէն
17 ճարպը Տէրոջն է ։ Ձեր ազգերուն
մէջ ձեր բոլոր բնակարաններուն
մէջ Բ յաւիտենական կանոն ըլլայ ,
որ ոչ Բ ճարպ ուտէք՝ ոչ ալ Նա-
բիւն ։

ԳԼ · Դ

1 Քահանային , 13 ժողովքին , 22 իշխանի մը , 27 և հասարակ մարդու մը անգիտութեամբ ըրած մեղքին պատարագը ։

1 Լ Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով ։ Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ , Թէ որ անձ մը սխալմամբ
մեղանչէ , ու Տէրոջը բոլոր արգի-
3 լած բաներուն մէկը ընէ , Բ թէ որ
օծուած քահանան ժողովուրդը
յանցաւոր ընելու մեղք մը գործելու
ըլլայ , իր գործած մեղքին համար
Բ արջառներէն անարատ զուարակ
մը մեղքի պատարագ մատուցանէ
4 Տէրոջը · Եւ Գ ժողովքի խորանին
դուռը՝ Տէրոջը առջեւը պիտի բերէ
զուարակը , ու իր ձեռքը զուարա-
կին գլխուն վրայ դնէ , և Տէրոջը
5 առջեւը մորթէ զուարակը ։ Եւ
օծուած քահանան Է զուարակին
արիւնէն պիտի առնէ ու ժողովքի
6 խորանը բերէ ։ Եւ քահանան իր
մատը արիւնը պիտի թաթխէ , ու
Տէրոջը առջեւը՝ սրբարանին վարա-
գուրին առջեւը եօթը անգամ սրսկէ
7 արիւնէն ։ Եւ քահանան արիւնէն
Է՛ի Ը պիտի դնէ Տէրոջը առջեւը
անուշահոտ խունկի սեղանին եղ-
ջիւրներուն վրայ , որ ժողովքի խո-
րանին մէջն է . ու զուարակին ՀԱՅԵՑ
Է բոլոր արիւնը ժողովքի խորանին
դրանը քով եղած ողջակէզի սեղա-
8 նին յատակը թափէ ։ Եւ մեղքի
պատարագ եղած զուարակին բո-
լոր ճարպը՝ ԱՅԺՄԸՆ փորոտիքը
ծածկող ճարպը ու փորոտիքին
վրայ եղած բոլոր ճարպը անկէ
9 պիտի վերցընէ · Եւ երկու երի-
կամուկքը ու կուշտին վրայ եղած
անոնց վրայի ճարպը և լեարդին
վրայի թաղանթը երիկամունքնե-
10 րովը մկկտեղ պիտի փրցընէ , ԸԽա-
զաղուԹեան զոհին արջառէն փրը-
ցուելուն պէս · և քահանան ող-
ջակէզի սեղանին վրայ պիտի այրէ
11 անոնք ։ Բ Եւ զուարակին մորթը
ու անոր բոլոր միսը գլխովը ու
ոտքերովը և անոր փորոտիքը ու
12 աղբը , Ա յսինքն բոլոր զուարակը
բանակին դուրսի դին մաքուր տեղ
մը՝ Ե մխիր թափուած տեղը պի-
տի հանէ , և Է փայտերու վրայ
կրակով այրէ ան · մխիր թա-
փուած տեղը այրուի ։

13 Եւ Ե թէ որ Իսրայէլին բոլոր ժո-
ղովքը "Է անգիտութեամբ սխալին",
ու Տէրոջը բոլոր արգիլած բանե-
րէն մէկը ընելով յանցաւոր ըլլան ,
14 երբոր իմացուի ան ըրած մեղքը-
նին , ժողովքը մեղքի պատարագի
համար արջառներէն զուարակ մը
պիտի մատուցանէ · ու ժողովքի
խորանին առջեւը բերէ անիկայ ։
15 Եւ ժողովքին ծերերը Ե իրենց ձեռ-
քերը զուարակին գլխուն վրայ պի-
տի դնեն Տէրոջը առջեւը · ու զուա-
րակը Տէրոջը առջեւը պիտի մոր-
16 թուի ։ Եւ օծուած քահանան
զուարակին արիւնէն ժողովքի խո-
17 րանը պիտի բերէ ։ Եւ քահանան
իր մատը արիւնը պիտի թաթխէ ,
ու Տէրոջը առջեւը՝ վարագուրին
18 առջեւի եօթը անգամ սրսկէ ։ Եւ
արիւնէն Է՛ի Ը ժողովքի խորանին
մէջ Տէրոջը առջեւը եղած սեղանին
եղջիւրներուն վրայ պիտի դնէ · ու
ՀԱՅԵՑ բոլոր արիւնը՝ ժողովքի
խորանին դրանը քով եղած ողջա-
կէզի սեղանին յատակը թափէ ։
19 Եւ անոր բոլոր ճարպը պիտի վեր-
ցընէ անկէ , ու սեղանին վրայ այ-
20 րէ ։ Եւ մեղքի պատարագ եղած
զուարակին ինչպէս որ ըրաւ , ասա
զուարակին ալ անանկ պիտի ընէ ·
Ե ու քահանան անոնց համար քա-
ւութիւն ընէ , ու անոնց Թողու-
21 Թիւն ըլլայ ։ Եւ բանակէն դուրս
պիտի հանէ զուարակը , ու ինչ-
պէս որ առջի զուարակը այրեց ,
ասա ալ անանկ պիտի այրէ · ժո-
ղովքին համար մեղքի պատարագ
մըն է ասա ։
22 Երբոր իշխան մը մեղք գործե-
լու ըլլայ , ու իր Տէր Աստուծոյն
արգիլած բաներէն մէկը Ը սխալ-
մամբ ընելով յանցաւոր ըլլայ ,
23 Ը Թէ որ իր ըրած մեղքը իրեն ծա-
նուցուի , իրեն համար այծերէն
արու անարատ նոխազ մը ընծայ
24 պիտի բերէ · Եւ Ժ իր ձեռքը նո-
խազին գլխուն վրայ պիտի դնէ , ու
զանիկայ Տէրոջը առջեւը ողջակէ-
զին մորթուելու տեղը մորթէ ·
25 մեղքի պատարագ մըն է ասա ։ Ժ Եւ
քահանան մեղքի պատարագին ա-
րիւնէն իր մատովը պիտի առնէ ,
ու ողջակէզի սեղանին եղջիւրնե-
րուն վրայ պիտի դնէ , և անոր ՀԱ-
ՅԵՑ արիւնը ողջակէզի սեղանին
26 յատակը թափէ ։ Եւ անոր բոլոր
ճարպը՝ խաղաղութեան զոհին
Ն ճարպին պէս՝ սեղանին վրայ պի-
տի այրէ · ու քահանան անոր
մեղքին համար քաւութիւն ընէ ,
և Թողութիւն ըլլայ անոր ։
27 Եւ Ե թէ որ երկրին ժողովուրդէն
մէկը սխալմամբ մեղանչէ՝ ու Տէ-

ն · ք · ղԲ · 1490

Ը Թուա · ժե · 24 · Ցես · է · 11 ։
* ԵԲԲ · սխալին՝ ու ժողովքին այլքն գազաուկ պահուի բանը ։
Ի Գլ · է · 2 , 3 , 4 , 17 ։
Ժ Գլ · ա · 4 ։
Լ ՀՄր 5 ։ Երր · Թ · 12 , 13 , 14 ։
Ն ՀՄր 8 ։
Յ Թուա · ժե · 25 ։ Դան · Թ · 24 ։ Հռով · է · 11 ։ Երր · բ · 17 ։ ժ · 10 , 11 , 12 ։ ա Յովն · ա · 7 ։ բ · 2 ։
Ղ ՀՄր 2 , 13 ։
Ճ ՀՄր 14 ։
Մ ՀՄր 4 , Ը ։
Ն ՀՄր 30 ։
Ե Գլ · է · 5 ։
Ղ ՀՄր 20 ։ Թուա · ժե · 28 ։
* ՀՄր 2 ։ Թուա · ժե · 27 ։

Ն. Ք. Ծ. 1490

բոլը արգիլած բաներէն մէկը ընե-
28 լով յանցաւոր ըլլայ , Եթէ որ իր
գործած մեղքը իրեն ծանուցուի , իր
գործած մեղքին համար իր ընծան այ-
ծերէն անարատ էգ այծ մը պիտի
29 բերէ ։ Եւ իր ձեռքը մեղքի պա-
տարագին գլխուն վրայ պիտի դնէ ,
ու մեղքի պատարագ եղած անա-
սունը ողջակէզներուն մորթուելու
30 տեղը մորթէ ։ Եւ քահանան իր
մատովը անոր արիւնէն պիտի առ-
նէ , ու ողջակէզի սեղանին եղջիւր-
ներուն վրան դնէ , և մնացած բոլոր
արիւնը սեղանին յատակը թափէ ։
31 Եւ անոր բոլոր ճարպը խաղաղու-
թեան զոհին ճարպը փրցուելուն
պէս պիտի փրցընէ . ու քահանան
պիտի այրէ անիկայ սեղանին վրայ
անոյշ հոտի համար Տէրոջը ա-
ռջեւ . և քահանան անոր համար
քաւութիւն ընէ , ու անոր թողու-
32 թիւն պիտի ըլլայ ։ Եւ թէ որ
մեղքի պատարագի համար գառն
մատուցանելու ըլլայ , անարատ
33 էգ մը պիտի բերէ . Եւ իր ձեռքը
մեղքի պատարագին գլխուն վրայ
պիտի դնէ , ու ողջակէզներուն մոր-
թուելու տեղը մեղքի պատարագի
34 համար մորթէ զան ։ Եւ քահա-
նան իր մատովը մեղքի պատարա-
գին արիւնէն պիտի առնէ , ու ող-
ջակէզի սեղանին եղջիւրներուն վը-
րան դնէ . և մնացած բոլոր արիւնը
35 սեղանին յատակը թափէ ։ Եւ
խաղաղութեան զոհէն գառին
ճարպը փրցուելուն պէս՝ անոր բո-
լոր ճարպը պիտի փրցընէ . ու
քահանան սեղանին վրայ պիտի
այրէ զան՝ Տէրոջը պատարագնե-
րուն հետ . և քահանան անոր
գործած մեղքին համար քաւութիւն
ընէ , ու թողութիւն ըլլայ անոր ։

ՂԵՒՏ. ԺԴ. 22. Գոր. Իզ. 12. Ես. Մար. Ժ. 23.

ԳԼ. Ե

1 Գիտցած բանին վկայութիւն չտալով մեր-
ցուն , 2 անմաքուր բանի մը դպչողին , 4 սխալ-
մամբ անիրաւ տեղը երդում ընողին մատու-
ցանելու յանցանքի պատարագը՝ 6 կա՛մ հօ-
տերէն , 7 կամ թռչուններէն , 11 և կամ բարակ
ալիւրէ պիտի ըլլար ։ 14 Սուրբ բաներու մէջ
յանցաւոր գտնուողին , 17 և անգիտութեամբ
մեղանչողին պատարագը ։

1 Եւ թէ որ անձ մը մեղանչէ , ու
երդումի ձայնը լսելով՝ վկայ ըլ-
լայ , կամ թէ որ տեսած ըլլայ կամ
գիտցած , թէ որ չիմացընէ , իր
2 յանցանքը պիտի կրէ ։ Կամ
անձ մը անմաքուր բանի մը կամ
անմաքուր գազանի մը դիին կամ
անմաքուր անասունի մը դիին կամ
անմաքուր սողունի մը դիին դպչե-
լու ըլլայ , թէպէտև չգիտնալով ,
անիկայ անմաքուր ու յանցաւոր
3 պիտի ըլլայ ։ Կամ մարդու ան-
մաքրութեան՝ որ և իցէ պիղծ ը-
նող անմաքրութեան դպչելու ըլ-
լայ չգիտնալով , ինքը ան գիտցած
ատենը յանցաւոր պիտի ըլլայ ։
4 Կամ անձ մը՝ չարիք կամ բարիք
ընելու համար բերնովը անխորհուրդ
զրուցելով՝ երդում ընելու ըլլայ ,
(ինչպէս որ մարդիկ երդումով ան-
խորհուրդ կը զրուցեն ,) թէ որ
չգիտնալով ըլլայ , ինքը ան գիտ-
ցած ատենը ասոնց մէկուն մէջ
5 յանցաւոր պիտի ըլլայ ։ Եւ թէ
որ աս բաներէն մէկուն մէջ յան-
ցաւոր ըլլայ , անոր համար իր մեղք
6 գործելը խոստովանի . Եւ իր գործած
մեղքին համար իր յանցանքին պա-
տարագը՝ հօտերէն էգ մը , ոչխարէ էգ
գառնուկ մը կամ այծերէն էգ ուլ
մը մեղքի պատարագի համար պիտի
բերէ Տէրոջը . ու քահանան քաւու-
թիւն ընէ անոր իր մեղքին համար ։
7 Եւ թէ որ ոչխար կամ այծ բերե-
լու կարող չըլլայ , իր գործած յան-
ցանքին համար երկու տատրակ
կամ աղաւնիի երկու ձագեր պիտի
բերէ Տէրոջը . մէկը մեղքի պատա-
րագ , և մէկալը ողջակէզ ըլլալու
8 համար ։ Եւ քահանային պիտի
բերէ զանոնք , ու անիկայ նախ պի-
տի մատուցանէ մէկը՝ որ մեղքի
պատարագ է , և անոր գլուխը իր
9 վիզէն չզատելով փրցընէ . Եւ
մեղքի պատարագին արիւնէն սե-
ղանին քովը պիտի սրսկէ , ու
մնացած արիւնը սեղանին յատա-
կը պիտի քամուի . ասիկայ մեղքի
10 պատարագ է . Եւ մէկալը օրէնքի
օրէնքի ողջակէզ պիտի ընէ . ու
քահանան անոր քաւութիւն ընէ
իր գործած մեղքին համար , և անոր
թողութիւն ըլլայ ։
11 Եւ թէ որ երկու տատրակ կամ
աղաւնիի երկու ձագեր բերելու կա-
րող չըլլայ , ան ատենը մեղք գոր-
ծողը իր ընծային համար արդուի մը
տասներորդ մասը բարակ ալիւր պի-
տի բերէ մեղքի պատարագի հա-
մար . ոչ անոր վրայ եղ պիտի
դնէ՝ ոչ ալ վրան կնդրուկ դնէ .
ինչու որ մեղքի պատարագ է ան ։
12 Եւ քահանային պիտի բերէ զան , ու
քահանան անկէ իր ձեռքը լեցուն
անոր յիշատակին համար առնէ ,
ու սեղանին վրայ այրէ Տէրոջը
պատարագներուն հետ . մեղքի
13 պատարագ է ան ։ Եւ քահանան
քաւութիւն պիտի ընէ անոր՝ աս
բաներուն մէկուն մէջ գործած մեղքին
համար , ու անոր թողութիւն ըլ-
լայ . և մնացածը հացի ընծայի պէս
քահանային պիտի ըլլայ ։
14 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
15 սելով , Թէ որ անձ մը յանցանք
մը ընէ՝ ու սխալմամբ Տէրոջը սուրբ

Ղեւտ. Դ. 3. Գլ. Դ. 14. Ել. ԻԹ. 18. Գլ. Ա. 9. Համ. 26. Գլ. Գ. 5. Համ. 26, 31.

Գլ. ԺԴ. 21. Իզ. 40. Թուոց Ժ. 7. Եզր. Ժ. 11, 12. Գլ. ԺԲ. 8. ԺԴ. 21. Գլ. Ա. 14. Գլ. Ա. 15. Գլ. Գ. 7, 18, 30, 34. Տես Գլ. Ա. 14. Գլ. Դ. 26. Թուոց Ե. 15. Գլ. Բ. 2. Գլ. Դ. 35. Գլ. Դ. 26. Գլ. Բ. 3. Գլ. Իբ. 14.

Ն. Ք. ԳՃ.
1490

բաներուն մէջ մեղք գործէ, իր
յանցանքի պատարագին համար
զ սրբարանին սիկղին համեմատ՝ քու
արժեցուցածիդ չափ սիկղի արծա-
թով ʰհօտերէն անարատ խոյ
16 մը պիտի բերէ Տէրոջը ։ Եւ
սուրբ բաներուն մէջ իր ըրած
վնասը պիտի հատուցանէ, ու
անոր վրան ⁱ հինգերորդ մաս
մըն ալ աւելցընէ, և քահանային
տայ ան. ˢ ու քահանան յանցանքի
պատարագին խոյովը քաւութիւն
ընէ անոր, և թողութիւն ըլլայ
անոր ։
17 Եւ թէ որ ˡ անձ մը մեղանչէ,
ու Տէրոջը բոլոր արգիլած բանե-
րէն մէկը ընէ, ˢ թէև անգիտու-
թեամբ, ˡ անիկայ յանցաւոր է,
ու իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ ։
18 Եւ քու արժեցուցածիդ պէս՝ յան-
ցանքի պատարագին համար հօտե-
րէն ˢ անարատ խոյ մը պիտի բերէ
քահանային. ˢ ու քահանան անոր
համար քաւութիւն պիտի ընէ՝ ա-
նոր անգիտութեամբ սխալելուն
համար. և անոր թողութիւն պի-
19 տի ըլլայ ։ Ա՛ս՝ յանցանքի պա-
տարագ է. ˡ անիկայ անշուշտ յան-
ցաւոր եղած է Տէրոջը առջևը ։

ԳԼ. Զ.

1 Գիտութեամբ գործուած մեղքի համար յան-
ցանքի պատարագը ։ 8 Ողջակէզին, 14 ու
հացի ընծային կանոնը ։ 19 Քահանայի օրհ-
նութեան համար մատուցուելու պատարագը ։
24 Մեղքի պատարագին կանոնը ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով, Թէ որ անձ մը մեղանչէ,
ու Տէրոջը դէմ ˢ յանցանք մը ընէ,
և իր դրացիին ˢ աւանդի մը համար՝ կամ իր ձեռ-
քը յանձնուած բանի մը համար՝ և
կամ յափշտակուած բանի մը հա-
մար, կամ ˢ իր դրացիին խարդա-
3 խութիւն ընելու ըլլայ, կամ ˢ կոր-
սուած բան մը գտնէ, և ուրանա-
լով ˡ սուտ տեղը երդում ընէ,
բոլոր աս բաներուն մէկուն մէջ՝ որ
մարդ կրնայ ընել, մեղանչելու ըլ-
4 լայ, Ան ատենը մեղք գործելուն ու
յանցաւոր ըլլալուն համար՝ բռնու-
թեամբ յափշտակած բանը՝ կամ
խարդախութեամբ առած բանը՝
կամ իրեն յանձնուած աւանդը՝
կամ գտած կորուստը ետ պիտի
5 տայ. Կամ ամէն բան՝ որուն հա-
մար սուտ տեղը երդում ըրած է,
անիկայ լման ˢ պիտի հատուցանէ,
ու անոր վրայ հինգերորդ մաս մը
աւելցընէ, և իր յանցանքի պա-
տարագին օրը՝ որու որ կը վերա-
6 բերէր՝ անոր պիտի տայ ։ Եւ իր
յանցանքի պատարագը Տէրոջը պի-
տի բերէ, ˢ հօտերէն ˢ անա-
րատ խոյ մը՝ քու արժեցուցածիդ
համեմատ, քահանային ˢ բերէ
յանցանքի պատարագի համար ։
7 ˢ Եւ քահանան անոր համար քա-
ւութիւն պիտի ընէ Տէրոջը առջևը.
և ինչ բանի համար որ յանցանք
ըրած է, թողութիւն պիտի ըլլայ
անոր ։
8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
9 սելով, Պատուիրէ Ահարոնին ու
անոր որդւոցը և ըսէ, Ողջակէզին
օրէնքը աս է. ողջակէզը բոլոր գի-
շերը մինչև առտու սեղանը եղած
կրակին վրայ պիտի ըլլայ, ու սե-
ղանին կրակը միշտ անոր մէջ վառած
10 պիտի մնայ ։ ˢ Եւ քահանան իր
քթանէ պատմուճանը պիտի հագ-
նի, ու իր քթանէ վարտիքը մար-
մնին վրայէն հագնի, և կրակով
այրուած ողջակէզին մոխիրը սեղա-
նին վրայէն պիտի վերցընէ, ու ˢ սե-
11 ղանին քովը դնէ ։ Եւ ˡ իր զգեստ-
ները պիտի հանէ, և ուրիշ զգեստ-
ներ հագնի. ու մոխիրը բանակէն
դուրս ˢ մաքուր տեղ մը պիտի
12 հանէ ։ Եւ սեղանին վրայի կրակը
անոր մէջ միշտ վառած պիտի ըլլայ,
ˢ պիտի չմարի. և քահանան ա-
մէն առտու անոր վրայ փայտեր
այրէ, ու անոր վրան ողջակէզը
շարէ, և անոր վրան ˢ խաղաղու-
թեան զոհերուն ճարպը պիտի
13 այրէ ։ Կրակը սեղանին վրայ
միշտ վառած պիտի ըլլայ, ˢ պի-
տի չմարի ։
14 ˡ Եւ հացի ընծային օրէնքը աս է.
Ահարոնին որդիքը պիտի մատու-
ցանեն անիկայ Տէրոջը առջևը՝
15 սեղանին առջին ։ Եւ իր ձեռքը
լեցուն անկէ՝ ˢ հացի ընծա-
յին բարակ ալիւրէն ու անոր եղէն՝
և հացի ընծային վրայ եղած բոլոր
կնդրուկը պիտի վերցընէ, և ˢ անոր
յիշատակը սեղանին վրայ անոյշ
16 հոտի համար այրէ Տէրոջը ։ Եւ
ˢ անկէ մնացածը Ահարոն ու անոր
որդիքը պիտի ուտեն. ˡ անխմոր
հացեր ըլլալով՝ սուրբ տեղը պիտի
ուտուի ան. ժողովքի խորանին
17 սրահին մէջ ուտեն ան ։ ˢ Խմո-
րով պիտի չեփուի. ˢ իմ պատա-
րագներէս ˢ անոնց տուի ան՝ իրենց
բաժին ըլլալու. ˢ անիկայ մեղքի
ու յանցանքի պատարագներու պէս
18 ամենասուրբ է ։ ˢ Ահարոնի որդւո-
ցը բոլոր արուները պիտի ուտեն
ան. Տէրոջը պատարագներէն՝ ձեր
ազգերուն մէջ ˡ յաւիտենական
կանոն ըլլայ աս. ˢ ամէն անոնց
դպչողը սուրբ ըլլայ ։
19 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
20 սելով, Ահարոնին ու անոր որդւոցը
օծուելու օրը ˡ Տէրոջը մատու-

Ն. Ք. ԳՃ. 1490 — Ելք. Լ. 13. Գլ. ԻԷ. 25. Եզր. Ժ. 19. Գլ. Գ. 5. Իր. 14. ԻԷ. 13. 15. 27. 31. Թուոց Ե. 7. Գլ. Դ. 26. Գլ. Դ. 2. Հմր 15. Գլ. Դ. 2. 13. 22. 27. Սաղ. ԺԹ. 12. Ղուկ. ԺԲ. 48. Հմր 1. 2. Հմր 15. Հմր 16. Եզր. Ժ. 2. Թուոց Ե. 6. Գլ. ԺԹ. 11. Գործ. Ե. 4. Կող. Գ. 9. Ել. ԻԲ. 7. 10. Առակ. ԻԴ. 28. ԻԴ. 19. Օր. ԻԲ. 1. 2. 3. Ել. ԻԲ. 11. Գլ. ԺԹ. 12. Երեմ. Է. 9. Զաք. Ե. 4. Գլ. Ե. 16. Թուոց Ե. 7. Բթագ. ԺԲ. 6. Ղուկ. ԺԹ. 8. Գլ. Ե. 15.

Ն. Ք. ԳՃ. 1490 — Գլ. Դ. 26. Գլ. ԺԶ. 4. Ել. ԻԸ. 39. 40. 41. 43. Եզեկ. ԽԴ. 17. 18. Գլ. Ա. 16. Եզեկ. ԽԴ. 19. Գլ. Դ. 12. Գլ. Գ. 3. 9. 14. Գլ. Բ. 1. Թուոց ԺԵ. 4. Գլ. Բ. 2. 9. Գլ. Բ. 3. Եզեկ. ԽԴ. 29. Հմր 26. Գլ. Ժ. 12. 13. Թուոց ԺԸ. 10. Գլ. Բ. 11. Թուոց ԺԸ. 9. 10. Հմր 25. Գլ. Բ. 3. Է. 1. Ել. ԻԹ. 37. Հմր 29. Թուոց ԺԸ. 10. Գլ. Գ. 17. Գլ. ԻԲ. 3. 4. 5. 6. 7. Ել. ԻԹ. 37. Ել. ԻԹ. 2.

Ն · Ք · Գ · Ք · 1490

ԴԵՒ · ԺԴ · 36 ·

* Կամ՝ կոտր կոտր եղած

Լ Ղև · Դ · 3 ·

Ղև · ԻԹ · 25 ·

Ղև · Դ · 2 · Ա ·

Ղև · Ա · 3 · 5 · 11 · Դ · 24 · 29 · 33 ·

Հմր 17 · Ղև · Իա · 22 ·

Ղև · Ժ · 17 · 18 · Թու · Ժը · 9 · 10 · Եզեկ · Խդ · 28 · 29 ·

Հմր 16 ·

Ղև · ԻԹ · 37 · Լ · 29 ·

Ղև · Ժա · 33 · Ժե · 12 ·

Հմր 18 · Թու · Ժը · 10 ·

Հմր 25 ·

Ղև · Դ · 7 · 11 · 12 · 18 · 21 · Ժ · 18 · Ժզ · 27 · Եբր · Ժգ · 11 ·

ցանելու զոհերնին աս է. Արդուին
տասներորդ մասը բարակ ալիւր ա-
մէն օր հացի ընծայի համար պէտք
[illegible], կէսը առաւօտուն՝ ու
21 կէսը իրիկունը։ Տապակի մէջ եփե-
[illegible]՝ եղով պիտի շինուի. *բա-
ղադրեալ պիտի բերես զան, և հա-
ցի ընծային եփած կտորուանքները
անոյշ հոտի համար Տէրոջը պիտի
22 մատուցանես։ Եւ իր որդիներէն
Նիր տեղը օծուելու քահանան պի-
տի մատուցանէ զան. ասիկայ Տէրոջը
յաւիտենական կանոն ըլլալով *բո-
23 լորովին պիտի այրուի։ Եւ քահա-
նային ամէն հացի ընծան բոլորո-
վին պիտի այրուի, պիտի չուտուի։
24 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
25 սելով, Խօսէ Ահարոնին ու անոր
որդւոցը և ըսէ, *Մեղքի պատա-
րագին օրէնքը աս է. Ողջակէզին
մորթուած տեղը պիտի մորթուի
մեղքի պատարագը Տէրոջը առջեւ.
26 *աս ամենասուրբ է։ *Մեղքի պա-
տարագը մատուցանող քահանան
պիտի ուտէ զան. *սուրբ տեղը՝ ժո-
ղովքի խորանին սրահը պիտի ու-
27 տուի. *Ինչ որ անոր միսին դպչի՝
սուրբ պիտի ըլլայ. և թէ որ անոր
արիւնէն հանդերձի մը վրայ ցաթ-
կէ, սուրբ տեղը պիտի լուաս զան՝
28 որուն վրայ ցաթկեր էր։ Եւ հողէ
ամանը՝ որուն մէջ եռացուցուած է
ան միսը, *պիտի կոտրուի. ու թէ
որ պղնձէ ամանի մէջ եռացու-
ցուած ըլլայ, պիտի շփուի ու ջրով
29 լուացուի։ *Քահանայից բոլոր ա-
րուները պիտի ուտեն զանիկայ. *աս
30 ամենասուրբ է։ *Եւ ամէն մեղքի
պատարագը՝ որուն արիւնէն ժո-
ղովքի խորանը կը բերուի սուրբ
տեղին մէջ քաւութիւն ընելու
համար, պիտի չուտուի, կրակով
պիտի այրուի։

ԳԼ. Է

1 Կանոն յանցանքի պատարագին, 11 և խաղաղութեան զոհին, 12 թէ՛ շնորհակալութեան համար ըլլայ, 16 թէ ուխտի և թէ կամաւոր ընծայի համար։ 22 Ճարպ 26 ու արիւն ուտելը արգիլուած է։ 28 Խաղաղութեան զոհերէն քահանայից իրաւունքը։

Ղև · Ե · Զ · 1—7 ·

Ղև · Զ · 17 · 25 · Իա · 22 ·

Ղև · Ա · 3 · 5 · 11 · Դ · 24 · 29 · 33 ·

Ղև · Գ · 4 · 9 · 10 · 14 · 15 · 16 · Դ · 8 · 9 · Եզ · ԻԹ · 13 ·

1 Եւ *յանցանքի պատարագին օ-
րէնքը աս է. *աս ամենասուրբ
2 է. *Ողջակէզը մորթած տեղերնին
յանցանքի պատարագը պիտի մոր-
թեն, և անոր արիւնը սեղանին վրայ
3 չուրջանակի պիտի սրսկէ. Եւ անկէ
*բոլոր ճարպը՝ այսինքն դմակը ու
փորոտիքը ծածկող ճարպը պիտի
4 մատուցանէ. Եւ երկու երիկա-
մունքը ու կուշտին վրայ եղած ա-
նոնց վրայի ճարպը և լեարդին
վրայի թաղանթը երիկամունքնե-
5 րով մէկտեղ պիտի փրցընէ. Եւ
քահանան սեղանին վրայ պիտի
այրէ զանոնք՝ Տէրոջը պատարագ ըլ-
լալու. ասիկայ յանցանքի պատա-
6 րագ է։ *Քահանայից ամէն արու
պիտի ուտէ զան. սուրբ տեղը պիտի
ուտուի, քանզի ամենասուրբ է։
7 Մեղքի պատարագը ինչպէս որ ըլ-
լայ, *յանցանքի պատարագն ալ
անանկ ըլլայ. անոնց օրէնքը մէկ է.
անով քաւութիւն ընող քահա-
8 նային պիտի ըլլայ զան։ Եւ քահա-
նայ մը որ մէկուն ողջակէզը կը
մատուցանէ, զան քահանան իր
մատուցած ողջակէզին մորթը իրեն
9 պիտի առնէ։ Եւ *բոլոր թոնիրի
մէջ եփուած՝ ու բոլոր սանի մէջ և
տապակի վրայ շինուած հացի ըն-
ծան՝ զանիկայ մատուցանող քահա-
10 նային պիտի ըլլայ։ Եւ ամէն եղով
շաղուած կամ *առանց եղի՝ հացի
ընծան Ահարոնին բոլոր որդւոցը
պիտի ըլլայ. ամէն մէկուն բաժինը
հաւասար պէտք ըլլայ։
11 Եւ *Տէրոջը մատուցանելու խա-
ղաղութեան զոհին օրէնքը աս է.
12 Թէ որ շնորհակալութեան համար
մատուցանէ զան, զան առնելու շնոր-
հակալութեան զոհին հետ եղով
շաղուած անխմոր շօթեր ու *եղով
օծուած անխմոր լաւաշներ և բա-
րակ ալիւրէ եղով շաղուած բաղա-
դրեալ շօթեր պիտի մատուցանէ։
13 Շնորհակալութեան համար եղած
իր խաղաղութեան զոհին շօթերէն
զատ *խմորեալ հացէ ընծայ մը պի-
14 տի մատուցանէ։ Եւ անկէ՝ այսինքն
ամէն ընծաներէն մէկ հատ բարձ-
րացընելու ընծայ պիտի մատուցա-
նէ Տէրոջը. *և ասիկայ խաղաղու-
թեան զոհին արիւնը սրսկող քա-
15 հանային պիտի ըլլայ։ Եւ շնորհա-
կալութեան համար՝ իր *խաղա-
ղութեան զոհին միսը մատուցուած
օրը պիտի ուտուի. անկէ մինչև
16 առտու չմնայ։ Եւ *թէ որ իր
ընծան ուխտի համար է կամ կա-
մաւոր զոհ է, զոհը մատուցուած
օրը պիտի ուտուի, ու մնացա-
ծը հետևեալ օրը պիտի ուտուի.
17 Եւ զոհին միսէն երրորդ օրուան
18 մնացածը կրակով այրուի։ Եւ
թէ որ երրորդ օրը իր խաղաղու-
թեան զոհին միսէն ուտուելու ըլ-
լայ, ընդունելի պիտի չըլլայ, ոչ ալ
զանիկայ մատուցանողին *[illegible] պիտի
սեպուի. *պղծութիւն պիտի ըլ-
լայ, ու անկէ ուտող անձը իր ա-
19 նօրէնութիւնը պիտի կրէ։ Եւ ա-
մէն պիղծ անմաքուր բանի դպած
միսը պիտի չուտուի, կրակով պի-
տի այրուի. սակայն ամէն մաքուր
եղողը պիտի ուտէ խաղաղութեան
20 զոհին միսէն։ Բայց զան անձը՝ որ

Ն · Ք · Գ · Ք · 1490

Ղև · Զ · 16 · 17 · 18 · Թու · Ժը · 9 · 10 ·

Ղև · Բ · 3 ·

Ղև · Զ · 25 · 26 · Ժդ · 13 ·

Ղև · Բ · 3 · 10 · Թու · Ժը · 9 · Եզեկ · Խդ · 29 ·

Եբր · ԺԲ ·

Ղև · Գ · 1 · Իբ · 18 · 21 ·

Ղև · Բ · 4 · Թու · Զ · 15 ·

Ամով · Դ · 5 ·

Թու · Ժը · 8 · 11 · 19 ·

Ղև · Իբ · 30 ·

Ղև · ԺԹ · 6 · 7 · 8 ·

Թու · Ժը · 27 ·

Ղև · Ժա · 10 · 11 · 41 · ԺԹ · 7 ·

Ն. Ք. ՎՔ.
1490

իր անմաքրութիւնը իր վրան ու-
նենալով, Տէրոջը խաղաղութեան
զոհէն միս ուտէ, այն անձը իր
21 ժողովուրդէն պիտի կորսուի։ Եւ
ամէն դպչող անմաքուր բան մը՝ թէ
մարդու անմաքրութեան՝ թէ
անմաքուր անասունի՝ և թէ ա-
մէն կերպ անմաքուր "պիղծ բանի"
մը դպչող անձը թէ որ Տէրոջը
խաղաղութեան զոհին միսէն ու-
տելու ըլլայ, այն անձը իր ժողո-
վուրդէն պիտի կորսուի։
22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
23 ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդուո-
ցը ու ըսէ, Բնաւ արջառի կամ
ոչխարի կամ այծի ճարպ չու-
24 տէք։ Եւ մեռած անասունին
ճարպը ու գիշատուածին ճարպը
ամէն գործի մէջ պիտի գործա-
ծուի, բայց անկէ բնաւ պիտի չու-
25 տէք։ Քանզի ով որ Տէրոջը պա-
տարագ մատուցուելու անասունին
ճարպէն ուտելու ըլլայ, այն ուտող
անձը իր ժողովուրդէն պիտի կոր-
26 սուի։ Եւ ձեր ամէն բնակարան-
ներուն մէջ բնաւ արիւն պիտի
չուտէք, թէ թռչունի ըլլայ և
27 թէ անասունի։ Ամէն անձ որ ինչ
և իցէ արիւն ուտէ, այն անձը իր
ժողովուրդէն պիտի կորսուի։
28 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
29 ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդուոցը
ու ըսէ, Իր խաղաղութեան զոհը
Տէրոջը մատուցանողը իր խաղա-
ղութեան զոհէն ընծայ մը պիտի
30 բերէ Տէրոջը։ Տէրոջը պատարագ-
ները իր ձեռքովը պիտի բերէ. եր-
բուծով ճարպը պիտի բերէ, որ
երբուծը երերցընելու ընծայի հա-
մար երերցուի Տէրոջը առջեւ։
31 Եւ քահանան ճարպը պիտի այրէ
սեղանին վրայ. բայց երբուծը Ա-
հարոնին ու անոր որդուոցը պիտի
32 ըլլայ։ Եւ ձեր խաղաղութեան
զոհերէն աջ զիստը քահանային
պիտի տաք բարձրացընելու ընծա-
33 յի համար։ Ահարոնի որդուոց-
մէն՝ խաղաղութեան զոհին արիւնը
ու ճարպը ով որ մատուցանէ, աջ
զիստը անոր բաժինը պիտի ըլլայ։
34 Քանզի անոնց խաղաղութեան զո-
հերէն երերցընելու երբուծը և
բարձրացընելու զիստը Իսրայէլի
որդուոցմէն առի, և անոնք յաւի-
տենական կանոնով Իսրայէլի որ-
դուոցմէն Ահարոն քահանային ու
35 անոր որդուոցը տուի։ Ասիկայ Տէ-
րոջը պատարագներէն Ահարոնին և
անոր որդուոցը օծման իրաւունքի
համար դրուեցաւ, զանոնք Տէրոջը
քահանայութիւն ընելու մօտեցու-
36 ցած օրը, Որ զանոնք օծած օրը
Տէրը հրամայեց որ Իսրայէլի որ-

Ղւ. ԺԵ. 3. Ծն. ԺԷ. 14. Ղւ. ԺԲ. ԺԳ. ԺԵ. Ղւ. ԺԱ. 24, 28. Եզեկ. Դ. 14. Հմր 20. Ղւ. Գ. 17. Ղւ. ԺԷ. 15. Բ Օր. ԺԴ. 21. Եզեկ. Դ. 14. Խդ. 31. Ծն. Թ. 4. Ղւ. Գ. 17. ԺԷ. 10-14. Ղւ. Գ. 1. Ղւ. Գ. 3, 4, 9, 14. Ել. ԻԹ. 24, 27. Ղւ. Ը. 27. Թ. 21. Թւ. Զ. 20. Ղւ. Գ. 5, 11, 16. Հմր 34. Հմր 34. Ղւ. Թ. 21. Թւ. Զ. 20. Ել. ԻԹ. 28. Ղւ. Ժ. 14, 15. Թւ. ԺԸ. 18, 19. Բ Օր. ԺԸ. 3. Ղւ. Ը. 12. 30. Ել. Խ. 13, 15.

դուոցմէն իրենց ցեղերուն մէջ յա-
ւիտենական կանոնով անոնց տր-
ւուի։
37 Ողջակէզին, հացի ընծային
և մեղքի պատարագին և յան-
ցանքի պատարագին ու օծու-
թիւններուն և խաղաղութեան
38 զոհին օրէնքը աս է, Որ Տէրը պա-
տուիրեց Մովսէսին Սինայ լեռը,
այն օրը՝ որ Իսրայէլի որդուոցը պա-
տուիրեց իրենց ընծաները Տէրոջը
մատուցանելու Սինայի անապատին
մէջ։

ԳԼ. Ը.

1 Մովսէս քահանայ կ'օրհնէ Ահարոնը ու անոր որդիքը։ 14 Անոնց մեղքի պատարագը։ 18 Անոնց ողջակէզը։ 22 Օրհնութեան խոյը։ 31 Անոնց օրհնուելուն տեղը ու ժամանակը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Ա՛ռ Ահարոնը ու ա-
նոր որդիքը իր հետը, և զգեստ-
ները ու օծման եղը և մեղքի
պատարագին զուարակը ու երկու
խոյերը և անխմոր հացին սակառը.
3 Եւ ժողվէ բոլոր ժողովքը մէկտեղ
4 ժողովքի խորանին դուռը։ Եւ
Մովսէս Տէրոջը իրեն պատուիրա-
ծին պէս ըրաւ. ու ժողովքը մէկ-
տեղ ժողվուեցաւ ժողովքի խորա-
5 նին դուռը։ Եւ Մովսէս ըսաւ
ժողովքին, Աս է բանը որ
6 Տէրը պատուիրեց ընելու։ Եւ
Մովսէս մօտեցուց Ահարոնը ու ա-
նոր որդիքը, և զանոնք ջրով
7 լուաց։ Եւ անոր հագցուց շա-
պիկը, ու անոր մէջքը կապեց գօ-
տին, և պատմուճանը հագցուց ա-
նոր, ու եփուտը անոր վրայ դրաւ,
ու եփուտին ժապաւէնովը փաթ-
թեց, ու անով գօտեւորեց զանի-
8 կայ։ Եւ լանջապանակը անոր
վրայ դրաւ, ու լանջապանակին
մէջ Ուրիմը ու Թումիմը դրաւ.
9 Եւ խոյրը անոր գլուխը դրաւ, ու
խոյրին վրայ՝ անոր առջեւի կողմէն
ոսկի թիթեղը՝ այսինքն սուրբ պսա-
կը դրաւ, Տէրոջը Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս։
10 Եւ Մովսէս օծման եղը առաւ,
ու խորանը և բոլոր անոր մէջի ե-
ղածները օծեց, ու սրբեց անոնք.
11 Եւ անկէ սեղանին վրայ սրսկեց
եօթը անգամ. և սեղանը ու անոր
բոլոր գործիքները՝ և աւազանը ու
անոր խարիսխը օծեց, զանոնք սըր-
12 բելու համար։ Եւ օծման եղէն
Ահարոնին գլխուն վրայ թափելով՝
13 անիկայ սրբելու համար օծեց։ Եւ
Մովսէս մօտեցուց Ահարոնին որ-
դիները՝ ու անոնց շապիկներ հագ-
ցուց, և մէջքերնին գօտի կապեց,
ու անոնց գլուխը ապարօշներ փաթ-

Ն. Ք. ՎՔ.
1490

Ղւ. Զ. 9. Ղւ. Զ. 14. Ղւ. Զ. 25. Հմր 1. Ղւ. Զ. 20. Ել. ԻԹ. 1. Հմր 11. Ղւ. Ա. 2.

Ել. ԻԹ. 1, 2, 3. Ել. ԻԸ. 2, 4. Ել. Լ. 24, 25. Ել. ԻԹ. 4. Ել. ԻԹ. 4. Ել. ԻԹ. 5. Ել. ԻԸ. 4. Ել. ԻԸ. 30. Ել. ԻԹ. 6. Ել. ԻԸ. 37, 38. Ել. Լ. 26, 27, 28, 29. Ղւ. ԻԱ. 10, 12. Ել. ԻԹ. 7. Լ. 30. Սաղ. ՃԼԳ. 2. Ել. ԻԹ. 8, 9.

Ն. Ք. Ծ. 1490

թեց, Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս։

ժ Ել. ԻԹ. 10. Եզեկ. ԽԳ. 19. ի Ղւ. Դ. 4.

14 ժ Եւ մեղքի պատարագին զուարակը մօտեցուց. և Ահարոն ու անոր որդիքը ի իրենց ձեռքերը մեղքի պատարագ ըլլալու զուարակին
15 գլխուն վրայ դրին։ Եւ մորթեց զանիկայ. լ և Մովսէս արիւնը առաւ, ու իր մատովը սեղանին եղջիւրներուն վրայ դնելով չորս կողմանակի, մաքրեց սեղանը. ու արիւնը սեղանին յատակը թափեց, և անոր վրայ քաւութիւն ընելու համար
16 սրբեց զանիկայ։ խ Եւ փորոտիքին վրան եղած բոլոր ճարպը և լեարդին թաղանթը ու երկու երիկամունքը և անոնց ճարպը առաւ, ու Մովսէս սեղանին վրայ այրեց
17 զանոնք։ Բայց զուարակը՝ այսինքն անոր մորթը և միսը ու անոր աղբը բանակին դուրսի դին կրակով այրեց, Տէրոջը ծ Մովսէսին պատուիրածին պէս։

լ Ել. ԻԹ. 12, 36. Ղւ. Դ. 7. Եզեկ. ԽԳ. 20, 26. Եբր. Թ. 22.

խ Ել. ԻԹ. 13. Ղւ. Դ. 8.

ծ Ղւ. Դ. 11, 12. Ել. ԻԹ. 14. կ Ել. ԻԹ. 15.

18 կ Եւ ողջակէզին խոյը մօտեցուց. և Ահարոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ
19 դրին։ Եւ մորթեց զանիկայ. և Մովսէս չորս կողմանակի սեղանին վրայ
20 սրսկեց արիւնը. Եւ խոյը կտոր կտոր ըրաւ. ու Մովսէս այրեց գլուխը և կտորները ու ճարպը.
21 Եւ փորոտիքը ու ոտքերը ջրով լուաց. և Մովսէս բոլոր խոյը սեղանին վրայ այրեց. անիկայ ողջակէզ — անուշահոտ պատարագ մըն էր Տէրոջը, հ ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց։

հ Ել. ԻԹ. 18.

ձ Ել. ԻԹ. 19, 31.

22 Եւ ձ մօտեցուց միւս խոյը, այսինքն օրհնութեան խոյը. և Ահարոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ դրին.
23 Եւ մորթեց զանիկայ. ու Մովսէս անոր արիւնէն առաւ, և Ահարոնին աջ ականջին բլթակին վրայ՝ ու անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր աջ ոտքին մեծ մա-
24 տին վրայ դրաւ։ Եւ Ահարոնին որդիքը մօտեցուց, ու Մովսէս ան արիւնէն անոնց աջ ականջներուն բլթակներուն վրայ՝ և անոնց աջ ձեռքերուն մեծ մատերուն վրայ՝ ու անոնց աջ ոտքերուն մեծ մատերուն վրայ դրաւ. և Մովսէս սեղանին վրայ չորս կողմանա-
25 կի սրսկեց մնացած արիւնը։ ն Եւ ճարպը, դմակը ու փորոտիքին վրան եղած բոլոր ճարպը՝ և լեարդին թաղանթը ու երկու երիկամունքը՝ և անոնց ճարպը ու աջ թիակը
26 առաւ. շ Եւ Տէրոջը առջևը եղած անխմոր հացի սակառէն անխմոր շօթ մը՝ եղով հացի շօթ մը ու լաւաշ մը առաւ, և ճարպերուն

ն Ել. ԻԹ. 22.

շ Ել. ԻԹ. 23.

27 վրայ ու աջ զիստին վրայ դրաւ։ Եւ ամէնը ո Ահարոնին ու անոր որդւոցը ձեռքը դնելով՝ զանոնք Տէրոջը առջևը երերցնելու ընծայ * մա-
28 տուց։ չ Եւ Մովսէս անոնց ձեռքէն առաւ զանոնք, ու սեղանը եղած ողջակէզին վրայ այրեց. անոնք օրհնութեան համար անուշա-
29 հոտ պատարագ էին Տէրոջը։ Եւ Մովսէս երբուծը առաւ, ու Տէրոջը առջևը երերցնելու ընծայ մատուց. անիկայ օրհնութեան խոյէն Մովսէսին պ բաժինը եղաւ, Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին
30 պէս։ Եւ ք Մովսէս օծման եղէն ու սեղանին վրան եղած արիւնէն առնելով՝ Ահարոնին վրայ — անոր հանդերձներուն վրայ՝ և անոր հետ անոր որդւոցը վրայ ու անոր որդւոցը հանդերձներուն վրայ սրսկեց. և Ահարոնը — անոր հանդերձները՝ և անոր հետ անոր որդիքը ու անոր որդւոցը հանդերձները սրբեց։

ո Ել. ԻԹ. 24, ԻԵ.
* Եբր. երերցուց.
չ Ել. ԻԹ. 25.

պ Ել. ԻԹ. 26.

ք Ել. ԻԹ. 21. Լ. 30. Թուոց Գ. 3.

31 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը, ռ Միսը ժողովքի խորանին դրանը քով եռացուցէք, և հոն օրհնութեան սակառին մէջի հացերովը կերէք զանիկայ, ինչպէս որ † ինծի պատուիրուեցաւ" ըսելով թէ Ահարոն ու անոր որդիքը պի-
32 տի ուտեն զանոնք։ ս Եւ միսէն ու հացէն աւելցածը կրակով այրեցէք։
33 Եւ եօթը օր ժողովքի խորանին դռնէն դուրս մի՛ ելլէք, մինչև ձեր օրհնութեան օրերուն վերջին օրը. ինչու որ վ ձեր օրհնութիւնը եօթը
34 օր կ՚ըլլայ։ տ Աս օրուան եղածին պէս՝ ձեզի համար քաւութիւն ընելու՝ Տէրը հրաման ըրաւ [illegible]
35 ընել։ Ուստի ցորեկը ու գիշերը եօթը օր ժողովքի խորանին դրանը քով պիտի նստիք, ու ր Տէրոջը պահպանութիւնը պիտի ընէք՝ որ չմեռնիք. քանզի ասանկ պատուի-
36 րուած է ինծի Տէրոջմէն։ Եւ Ահարոն ու անոր որդիքը Տէրոջը Մովսէսին ձեռքովը պատուիրած ամէն բաները ըրին։

ռ Ել. ԻԹ. 31, 32.

† Կամ՝ պատուիրեցի

ս Ել. ԻԹ. 34.

վ Ել. ԻԹ. 30, 35. Եզեկ. ԽԳ. 25, 26.

տ Եբր. Է. 16.

ր Թուոց Գ. 7. Թ. 19. Ա Օր. ԺԱ. 1. Գ Թագ. Բ. 3.

ԳԼ. Թ

1 Ահարոնին մատուցած առջի պատարագները՝ իրեն համար ու ժողովուրդին համար։ 8 Մեղքի պատարագը. 12 ու իրեն համար մատուցած ողջակէզը։ 15 Ժողովուրդին համար եղած պատարագները։ 23 Մովսէս ու Ահարոն ժողովուրդը կ՚օրհնեն։ 24 Տէրոջմէ կրակ կու գայ սեղանին վրայ։

1 Եւ ա եղաւ որ ութերորդ օրը Մովսէս կանչեց Ահարոնը ու անոր
2 որդիքը և Իսրայէլի ծերերը. Եւ ըսաւ Ահարոնին, բ Առ քեզի մեղքի պատարագի համար արջառներէն զուարակ մը, գ ու ողջակէզի համար խոյ մը. անոնք անարատ ըլլան. և Տէրոջը առ-

ա Եզեկ. ԽԳ. 27.

բ Ղւ. Դ. 3. Ը. 14. Ել. ԻԹ. 1.
գ Ղւ. Ը. 18.

3 ջե՛ր մօտեցուր ։ Եւ Իսրայէլի որդւո-
ցը պիտի խօսիս՝ ըսելով , ՚Մեղքի
պատարագի համար այծերէն նո-
խազ մը՝ և ողջակէզի համար զուա-
րակ մը ու գառնուկ մը առէք . մէկ
4 տարեկան՝ անարատ ըլլան ։ Նաև
խաղաղութեան զոհերուն համար
Տէրոջը առջևը զոհելու արջառ մը
ու խոյ մը՝ ու իւղով շաղուած հացի
ընծայ պէտք առնէք . ինչու որ Նայս-
5 օր Տէրը ձեզի պիտի երևնայ ։ Եւ
Մովսէսին պատուիրածը ժողովքի
խորանին առջևը բերին . ու բոլոր
ժողովքը մօտեցան ու Տէրոջը
6 առջևը կայնեցան ։ Եւ Մովսէս ը-
սաւ , Աս է Տէրոջը պատուիրած
բանը . աս ըրէք , ու ՚Տէրոջը
7 փառքը ձեզի պիտի երևնայ ։ Եւ
Մովսէս ըսաւ Ահարոնին , Սեղանին
մօտեցիր , ու ՚քու մեղքի պատա-
րագդ և ողջակէզդ ըրէ՛ , և քեզի
համար ու ժողովուրդին համար
քաւութիւն ըրէ . և ՚ժողովուր-
դին ընծան մատուցանելով՝ անոնց
համար քաւութիւն ըրէ Տէրոջը
պատուիրածին պէս ։
8 Ուստի Ահարոն սեղանին մօտե-
ցաւ , և իրեն համար եղած մեղքի
պատարագին զուարակը մորթեց ։
9 ՚Եւ Ահարոնին որդիքը արիւնը մօ-
տեցուցին անոր . ու անիկայ իր մա-
տը արիւնը թաթխեց , ու ՚սեղա-
նին եղջիւրներուն վրայ դրաւ , և
՚մնացած արիւնը սեղանին յատակը
10 թափեց . ՚Բայց մեղքի պատարա-
գէն՝ ճարպը ու երիկամունքները և
լեարդին թաղանթը սեղանին վրայ
այրեց , ինչպէս որ ՚Տէրը Մովսէսին
11 պատուիրեր էր ։ ՚Եւ միսը ու մոր-
թը բանակին դուրսի դին կրակով
12 այրեց ։ Եւ ողջակէզը մորթեց . ու
Ահարոնին որդիքը արիւնը անոր
բերին , և ՚սեղանին վրայ շուրջա-
13 նակի սրսկեց ան ։ ՚Եւ ողջակէզը
կտորներովը ու գլխովը անոր բե-
14 րին , և սեղանին վրայ այրեց ։ ՚Եւ
փորոտիքը ու ոտքերը լուաց , ու
սեղանին վրայի ողջակէզին վրայ
այրեց ։
15 ՚Եւ ժողովուրդին ընծան մօտե-
ցուց , ու ժողովուրդին համար մեղ-
քի պատարագ եղող նոխազը ա-
ռաւ , և մորթեց անիկայ , ու մեղ-
քի պատարագ ըրաւ առջինին
16 պէս ։ Եւ ողջակէզը մօտեցուց , ու
17 ՚բստ օրինի մատուց ։ Եւ ՚հացի
ընծան մօտեցուց , ու անկէ ձեռքը
լեցուց և սեղանին վրայ այրեց ,
՚առաւօտեան ողջակէզէն 'ի զատ ։
18 Եւ ժողովուրդին ՚խաղաղութեան
զոհ եղող արջառը ու խոյը մոր-
թեց . և Ահարոնին որդիքը արիւնը
անոր բերին , ու սեղանին վրայ

19 շուրջանակի սրսկեց ան ։ Եւ ար-
ջառէն՝ ճարպերը , ու խոյէն՝
դմակը և փորոտիքը ծածկող ճարպը ,
ու երիկամունքները ու լեարդին
20 թաղանթը բերին . Եւ ճարպերը
կրծուծներուն վրայ դրին , ՚ու
ճարպերը սեղանին վրայ այրեց ։
21 Եւ Ահարոն կրծուծները ու աջ
զիստը Տէրոջը առջևը ՚երերցնելու
ընծայ մատուց , Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս ։
22 Եւ Ահարոն իր ձեռքերը ժողո-
վուրդին վրայ վերցուց ՚ու օրհնեց
զանոնք . և մեղքի պատարագը ու
ողջակէզը և խաղաղութեան զոհերը
23 մատուցանելէն ետքը իջաւ ։ Եւ
Մովսէս ու Ահարոն ժողովքի խո-
րանը մտան , և ՚անկէ ելլելով ժողո-
վուրդը օրհնեցին . ՚և Տէրոջը փառ-
քը բոլոր ժողովուրդին երևցաւ ։
24 Եւ ՚Տէրոջը առջևէն կրակ ելաւ , ու
սեղանին վրայ եղած ողջակէզը և
ճարպերը այրեց . և բոլոր ժողո-
վուրդը տեսնելով՝ ՚աղաղակեցին
ու երեսնուն վրայ ինկան ։

ԳԼ . Ժ

1 Նադաբ ու Աբիուդ օտար կրակ մատուցանելնուն համար կրակով կ'այրուին ։ 6 Ահարոնին ու անոր մնացած որդւոցը կը պատուիրուի որ անոնց համար սուգ չընեն ։ 8 Քահանայից գինի խմելը կ'արգիլուի՝ խորանը մտնելու ժամանակնին ։ 12 Սուրբ բաները ուտելուն կանոնը ։ 16 Ահարոն աս կանոնը զանց ընելէն ետքը՝ գինքը կ'արդարացընէ ։

1 Եւ ՚Ահարոնին որդիքը Նադաբ ու
Աբիուդ՝ ՚ամէն մէկը իր բուր-
վառը առաւ , ու անոնց մէջը կրակ
դրին , և վրան խունկ դրին , ու
Տէրոջը առջևը ՚օտար կրակ մա-
տուցին , որ ՚անոր պատուիրած չէր
2 անոնց ։ Եւ ՚Տէրոջը առջևէն
կրակ ելաւ , ու սպառեց զանոնք ,
3 և Տէրոջը առջևը մեռան ։ Ան ա-
տենը Մովսէս ըսաւ Ահարոնին ,
Աս է որ Տէրը խօսեցաւ՝ ըսելով ,
՚Ինծի մօտեցողներուն մէջ սուրբ
պիտի սեպուիմ , ու բոլոր ժողո-
վուրդին առջևը պիտի ՚փառաւո-
րուիմ . ՚և Ահարոն լուռ կեցաւ ։
4 Եւ Մովսէս կանչեց Ահարոնին հօ-
րեղբօրը ՚Ոզիելին որդիքը Միսայէ-
լը ու Եղիսափանը , և ըսաւ անոնց ,
Մօտեցէք , ՚ձեր եղբայրները սրբա-
րանին առջևէն բանակին դուրսի
5 դին վերցուցէք . Եւ անոնք մօ-
տեցան , ու Մովսէսին ըսածին
պէս՝ զանոնք իրենց շապիկներովը
բանակէն դուրս վերցուցին ։
6 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին ու
անոր որդւոցը Եղիազարին և Իթա-
մարին , ՚Գլուխնիդ մի՛ բանաք , ու
հանդերձնիդ մի՛ պատռէք , որ
չմեռնիք , և բոլոր ժողովուրդին

Ն․Ք․ ԴՔ․
1490

՚Գլ․ Դ․ 23։ Եզր․ Զ․ 17։ Ժ․ 19։
՚Գլ․ Բ․ 4։
՚Հմր 6․ 23։ Եւ․ ԻԹ․ 43։
՚Հմր 23 ։ Եւ․ ԻԴ․ 16։
՚Գլ․ Դ․ 3։ Ա Թագ․ Գ․ 14 ։ Եբր․ Ե․ 3 ։ Է․ 27 ։ Թ․ 7 ։
՚Գլ․ Դ․ 16․ 20 ։ Եբր․ Ե․ 1 ։
՚Գլ․ Ը․ 15 ։
՚Տե․ Գլ․ Դ․ 7 ։
՚Գլ․ Ը․ 16 ։
՚Գլ․ Դ․ 8 ։
՚Գլ․ Դ․ 11։ Ը․ 17 ։
՚Գլ․ Ա․ 5 ։ Ը․ 19 ։
՚Գլ․ Ը․ 20 ։
՚Գլ․ Ը․ 21 ։
՚Հմր 3 ։ Եբ․ Բդ․ 10 ։ Եբր․ Բ․ 17 ։ Ե․ 3 ։
՚Գլ․ Ա․ 3․ 10 ։
՚Հմր 4 ։ Գլ․ Բ․ 1․ 2 ։
՚Ել․ ԻԹ․ 38 ։
՚Գլ․ Գ․ 1 ։ ՃԸ ։

Ն․Ք․ ԴՔ․
1490

՚Գլ․ Գ․ 5․ 16 ։
՚Ել․ ԻԹ․ 24․ 26 ։ Գլ․ Է․ 30 ։ 31 ։ 32 ։ 33 ։ 34 ։
՚Թուռ․ Զ․ 23 ։ Բ Օր․ ԻԱ․ 5։ Ղու․ ԻԴ․ 50 ։
՚Հմր 6 ։ Թուռ․ ԺԴ․ 10 ։ ԺԶ․ 19․ 42 ։
՚Ծն․ Դ․ 4 ։ Դատ․ Զ․ 21 ։ Գ Թագ․ ԺԸ․ 38 ։ Բ Մն․ Է․ 1 ։ Սաղ․ Ի․ 3 ։
՚Գ Թագ․ ԺԸ․ 39 ։ Բ Մն․ Է․ 3 ։ Եզր․ Գ․ 11 ։

՚Գլ․ ԺԶ․ 1 ։ Իբ․ 9 ։ Թուռ․ Գ․ 3․ 4 ։ ԻԴ․ 61 ։ Ա Մն․ ԻԴ․ 2 ։
՚Գլ․ ԺԶ․ 12 ։ Թուռ․ ԺԶ․ 18 ։
՚Ել․ Լ․ 9 ։
՚Գլ․ Թ․ 24 ։ Թուռ․ ԺԶ․ 35 ։ Բ Թագ․ Զ․ 7 ։
՚Ել․ ԺԹ․ 22 ։ ԻԹ․ 43 ։ Գլ․ ԻԱ․ 6․ 17․ 21 ։ Եզ․ Ծբ․ 11 ։ Եզեկ․ Ի․ 41 ։ ԽԲ․ 13 ։
՚Եզ․ ԽԹ․ 3։ Եզեկ․ ԻԲ․ 22 ։ Յօհ․ ԺԴ 31․ 32 ։ ԺԴ․ 13 ։ Բ Թեսա․ 10 ։
՚Սաղ․ ԼԹ․ 9 ։
՚Ել․ Զ․ 18․ 22 ։ Թուռ․ Գ․ 19․ 30 ։
՚Ղու․ Է․ 12 ։ Գործ․ Ե․ 6․ 9․ 10 ։ Ը․ 2 ։
՚Ել․ ԼԳ․ 5 ։ Գլ․ ԺԴ․ 45 ։ ԻԱ․ 1․ 10 ։ Թուռ․ Զ․ 6․ 7 ։ Բ Օր․ ԼԴ․ 9։ Եզեկ․ ԻԴ․ 16․ 17 ։

Ն. Ք. Գ.Ի. 1490

ա Թու. ԺԴ. 22. 46 ; Յեսու. Է. 1 ; Իբ. 18 , 20 ; Բ Թագ. ԻԴ. 1 ։
ա Գլ. ԻԱ. 12 ։
բ Եզ. ԻԸ. 41 ; Գլ. Ը. 30 ։
գ Եզեկ. ԽԴ. 21 ; Ղու. Ա. 15 ; Ա Տիմ. Գ. 3 ; Տիտ. Ա. 7 ։
դ Գլ. ԺԱ. 47 ; Ի. 25 ; Երեմ. ԺԵ. 19 ; Եզեկ. ԻԲ. 26 ; ԽԴ. 23 ։
ե Բ Օր. ԻԴ. 8 ; Նէեմ. Ը. 2 , 8 , 9 , 13 ; Երեմ. ԺԸ. 18 ; Մաղ. Բ. 7 ։
զ Եւ. ԻԹ. 2 ; Գլ. Գ. 16 ; Թու. ԺԸ. 9 , 10 ։
է Գլ. ԻԱ. 22 ։
ը Գլ. Բ. 3 ; Գ. 16 ։
թ Ել. ԻԹ. 24 , 26 , 27 ; Գլ. Է. 31 , 34 ; Թու. ԺԸ. 11 ։
ժ Գլ. Է. 29 , 30 , 34 ։
ի Գլ. Թ. 3 , 15 ։
լ Գլ. Զ. 26 , 29 ։
խ Գլ. Զ. 30 ։
ծ Գլ. Զ. 26 ։
կ Գլ. Թ. 8 , 12 ։

վրայ քաւութիւն չգայ . բայց ձեր եղբայրները Իսրայէլի բոլոր տունը՝ Տէրոջը ըրած այրումին վրայ թող
7 լան ։ Եւ դուք ժողովքի խորանին դռնէն դուրս մի՛ ելլէք , որ չմեռնիք . ինչու որ Տէրոջը օծման եղը վրանիդ է . և անոնք Մովսէսին ըսածին պէս ըրին ։

8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Ահարոնին՝
9 ըսելով , Երբոր ժողովքի խորանը մտնէք թէ դուն և թէ քու որդիքդ քեզի հետ , գինի կամ օղի չխմէք , որ չմեռնիք . —Ասիկայ ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական կա-
10 նոն ըլլայ , Որ սուրբին ու անսուրբին միջտեղը , և անմաքուրին ու մաքուրին միջտեղը տարբերու-
11 թիւն ընէք . Եւ որ Իսրայէլի որդւոցը սորվեցրնէք բոլոր կանոնները , որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը զրուցած է անոնց ։

12 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Ահարոնին ու անոր մնացած որդւոցը Եղիազարին ու Իթամարին , Տէրոջը պատարագներէն աւելցած հացի ընծան առէք , ու սեղանին քովը բաղարջ կերէք . ինչու որ անիկայ ամենա-
13 սուրբ է ։ Սուրբ տեղը կերէք անիկայ , ինչու որ Տէրոջը պատարագներէն քու իրաւունքդ ու քու որդւոցդ իրաւունքն է . քանզի ինծի
14 սանկ պատուիրուած է ։ Եւ երերցնելու երրուծը ու բարձրացրնելու զիստը՝ դուն ու քու որդիքդ և քու աղջիկներդ քու հետդ մաքուր տեղ մը պիտի ուտէք . ինչու որ Իսրայէլի որդւոցը խաղաղութեան զոհերէն քու իրաւունքիդ ու քու որդւոցդ իրաւունքին համար տրուած
15 են ։ Բարձրացրնելու զիստը ու երերցնելու երրուծը ճարպին պատարագներովը Տէրոջը առջեւ երերցրնելու համար պիտի բերեն . և Տէրոջը պատուիրածին պէս քուկդ ու քեզի հետ քու որդւոցդ պիտի ըլլայ յաւիտենական կանոնով ։

16 Եւ Մովսէս մեղքի պատարագին նոխազը զգուշութեամբ փնտռեց , և ահա այրուած էր . ուստի Ահարոնին մնացած որդիներուն՝ Եղիազարին ու Իթամարին բարկացաւ՝
17 ըսելով , Ինչո՞ւ մեղքի պատարագը սուրբ տեղը չկերաք . քանզի աս ամենասուրբ է , ու Տէրը տուաւ ձեզի որ ժողովքին անօրէնութիւնը վերցրնէք՝ — Տէրոջը առջեւ անոնց
18 համար քաւութիւն ընէք ։ Ահա անոր արիւնը սրբարանին մէջը չբերուեցաւ . դուք իմ պատուիրածիս պէս անպատճառ սուրբ
19 տեղը ուտելու էիք զան ։ Եւ Ահարոն ըսաւ Մովսէսին , Ահա այսօր իրենց մեղքի պատարագը ու ողջակէզը Տէրոջը առջեւ մատուցին , ու գլխուս սանկ բաներ եկան . և թէ որ այսօր մեղքի պատարագը ուտելու ըլլայի , Տէրոջը առջեւ
20 հաճո՞յ պիտի ըլլա՞ր արդեօք ։ Եւ երբ Մովսէս ասիկայ լսեց , հաւնեցաւ ։

Ն. Ք. Գ.Ի. 1490

ձ Երեմ. Զ. 20 ; ԺԴ. 12 ; Ովս. Թ. 4 ; Մաղ. Ա. 10 , 13 ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Մաքուր ու անմաքուր չորքոտանիներուն , 9 ձուկերուն , 13 ու թռչուններուն վրայով ։ 29 Անմաքուր սողունները ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով անոնց , Խօսեցէք Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէք , Երկրի վրայ եղած բոլոր անասուններէն ձեր ուտելու անասունները
3 ասոնք են . Ամէն ճեղքուած կճղակ ունեցող կճղակարաշխ — որոճա-
4 ցող անասունը պիտի ուտէք ։ Բայց որոճացողէն կամ կճղակարաշխ եղածէն ասոնք պիտի չուտէք . ուղտը , ինչու որ անիկայ թէև կ'որոճայ , բայց կճղակարաշխ չէ , անի-
5 կայ ձեզի անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ճագարը , ինչու որ անիկայ կ'որոճայ , բայց կճղակարաշխ չէ , անիկայ ձե-
6 զի անմաքուր ըլլայ ։ Եւ Նապաստակը , որ թէև կ'որոճայ , բայց կճղակարաշխ չէ , անիկայ ձեզի
7 անմաքուր ըլլայ ։ Եւ խոզը , որ թէև կճղակարաշխ է և ճեղքուած կճղակ ունի , բայց չորոճար , ա-
8 նիկայ ձեզի անմաքուր ըլլայ ։ Ասոնց միսէն պիտի չուտէք , ու դիերնուն չդպչիք . ձեզի անմաքուր են ։
9 Ջուրերուն մէջ բոլոր եղածներէն ասոնք պիտի ուտէք . ջուրերուն մէջ՝ — ծովերու մէջ և գետերու մէջ ամէն թև ու թեփ ունեցո-
10 ղը պիտի ուտէք ։ Եւ ծովերու մէջ ու գետերու մէջ եղած բոլոր անթև ու անթեփ եղածները ջուրերուն բոլոր զեռուններէն՝ և ջուրերուն մէջ եղած շունչ ունեցող բոլոր կենդանիներէն՝ պիղծ ըլլան ձեզի ։
11 Անոնք ձեզի պիղծ պիտի ըլլան . անոնց միսէն պիտի չուտէք , և անոնց
12 դիերէն պիտի զզուիք ։ Ջուրերուն մէջ եղած բոլոր անթև ու անթեփ եղածները ձեզի պիղծ ըլլան ։
13 Եւ թռչուններուն մէջ ասոնք պիղծ պիտի սեպէք . պիտի չուտուին , պիղծ են . արծիւը՝ և պաս-
14 կուճը՝ ու գետարծիւը , Եւ ցինը՝
15 ու անգղը իր տեսակին պէս , Եւ ա-
16 մէն ագռաւը իր տեսակին պէս , Եւ ջայլամը՝ ու բուն՝ և կկուն՝ ու բա-
17 զէն իր տեսակին պէս , Եւ հաւպատիրը՝ ու հողամաղը՝ և քաջահաւը ,
18 Ու կարապը՝ և հաւալուսը՝ ու սև
19 անգղը , Եւ արագիլը — քարադրը իր տեսակին պէս , և յոպոպը ու չղջիկը ։

ա Բ Օր. ԺԴ. 4 ; Գործ. Ժ. 12 , 14 ։
բ Եսա. ԿԵ. 4 ; ԿԶ. 3 , 17 ։
գ Եւ. ԾԲ. 11 ; Մատ. ԺԵ. 11 , 20 ; Մար. Է. 2 , 15 , 18 ; Գործ. Ժ. 14 , 15 ; ԺԵ. 29 ; Հռով. ԺԴ. 14 , 17 ; Կոր. Ը. 8 ; Կող. Բ. 16 , 21 ; Եբր. Թ. 10 ։
դ Բ Օր. ԺԴ. 9 ։
ե Գլ. Է. 18 ; Բ Օր. ԺԴ. 3 ։
զ Բ Օր. ԺԴ. 12 ։

Ն. Ք. Դ. Ք. 1490

20 Ամէն չորս ոտքի վրայ քալող
թռչող զեռուն ձեզի պիղծ ըլլայ ։
21 Սակայն ասոնք պիտի ուտէք . բո_
լոր չորս ոտքի վրայ քալող թռչող
զեռուններէն՝ երկրի վրայ ցատկելու
համար ոտքերնուն վրայ ազդր ունե_
22 ցողները ։ Անոնցմէ ասոնք պիտի
ուտէք . մարախը՝ իր տեսակին
պէս , ու գրուիծը՝ իր տեսակին
պէս , և խարագուլը՝ իր տեսակին
պէս , ու ջորեակը՝ իր տեսակին
23 պէս ։ Բայց ուրիշ բոլոր չորս
ոտքով թռչող զեռունը ձեզի
24 պիղծ ըլլայ . Եւ ասոնցմով դուք
անմաքուր պիտի ըլլաք . ամէն ա_
նոնց դիերուն դպչողը մինչև իրի_
25 կուն անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ
ամէն անոնց դիերը վերցընողը իր
հանդերձները պիտի լուայ , ու մին_
չև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ ։
26 Բոլոր անասունները՝ որոնք կճղա_
կարաշխ են , բայց կճղակնին ճեղ_
քուած չէ , և չեն որոճար , ան_
մաքուր են ձեզի . ով որ անոնց դիա_
կին դպչի՝ անմաքուր պիտի ըլլայ ։
27 Եւ բոլոր չորս ոտքի վրայ քալող
անասուններէն՝ թաթերնուն վրայ
քալողներուն ամէնը անմաքուր ըլ_
լայ ձեզի . ամէն անոնց դիերուն
դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր
28 պիտի ըլլայ ։ Եւ անոնց դիերը
վերցընողը իր լաթերը պիտի լուայ ,
ու մինչև իրիկուն ամաքուր պիտի
ըլլայ . անոնք անմաքուր են ձեզի ։
29 Եւ երկրի վրայ սողացող սողուն_
ներուն մէջ՝ ասոնք անմաքուր ըլլան
ձեզի . աքիսը՝ ու մուկը՝ և տի_
30 տեռը իր տեսակին պէս , Եւ կո_
վադիան՝ ու մողէսը՝ և քարաթոշը՝
ու խոմէթը՝ և գետնառիւծը ։
31 Բոլոր սողացողներուն մէջ ձեզի
անմաքուր եղածները ասոնք են .
ամէն անոնց մեռածին դպչողը մին_
չև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ ։
32 Եւ անոնց մեռածը ինչ բանի
վրայ որ իյնայ , թէ փայտէ աման
ըլլայ՝ կամ հանդերձ՝ կամ մորթ՝
կամ քուրձ՝ ինչ տեսակ գործա_
ծական աման որ ըլլայ , անմաքուր
պիտի ըլլայ . ջուրը պիտի ձգուի
ան , ու մինչև իրիկուն անմաքուր
ըլլայ , և ետքը մաքուր սեպուի ։
33 Եւ ասոնց մէկը՝ որ հողէ ամանին
մէջ իյնալու ըլլայ , ամէն անոր մէ_
ջի եղածը անմաքուր պիտի ըլլայ ,
34 ու զան ամանը պիտի կոտրէք ։ Ա_
մէն ուտուելու կերակուրը՝ որուն
վրայ †ջուր կայ , (այսինքն մէջը
եփուի) , անմաքուր պիտի ըլլայ .
նոյնպէս ամէն ամանի մէջ եղած
բոլոր խմուելու խմելիքը անմաքուր
35 պիտի ըլլայ ։ Եւ ամէն բան՝ որուն
վրայ ասոնց դին կ'իյնայ , անմա_
քուր պիտի ըլլայ . թէ՛ թոնիր ըլ_
լայ և թէ վառարան՝ պիտի աւ_
րուի . ասոնք անմաքուր են , ու
անմաքուր պիտի սեպուին ձեզի ։
36 Բայց աղբիւրը կամ հորը՝ ‡(այն որ
ժողվուած ջուր կայ) , մաքուր պի_
տի ըլլայ . սակայն անոնց դիերուն
37 դպչողը անմաքուր ըլլայ ։ Եւ թէ
որ անոնց դին ցանուելու սերմի մը
վրայ իյնայ , մաքուր պիտի ըլլայ
38 ան ։ Բայց թէ որ սերմին վրայ
ջուր դրուած ըլլայ՝ ու անոր վրան
անոնց դին իյնայ , ան ձեզի անմա_
քուր պիտի ըլլայ ։
39 Եւ թէ որ ձեր ուտելու կենդա_
նիներէն մէկը մեռնի , անոր դիին
դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր
40 պիտի ըլլայ ։ Եւ ‖անոր դիէն ու_
տողը իր հանդերձները պիտի լուայ ,
ու մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի
ըլլայ . և անոր դին վերցընողը իր
հանդերձները պիտի լուայ , ու մին_
չև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։
41 Եւ երկրի վրայ սողացող ամէն
սողունը պիղծ է . պիտի չուտուի
42 ան ։ Երկրի վրայ բոլոր սողացող
սողուններէն ամէն իր փորին վրայ
քալողը՝ կամ ամէն չորս ոտքի վրայ
պտըտողը՝ և կամ ամէն բազմոտանի
եղածները պիտի չուտէք . ինչու որ
43 պիղծ են ։ ‡Բնաւ սողացող սողու_
նով մը անձերնիդ մի՛ պղծէք . ոչ
ալ անոնցմով պղծուելով անձեր_
44 նիդ անմաքուր ընէք . Ինչու որ ես
եմ ձեր Տէր Աստուածը . ուստի
սրբեցէք անձերնիդ ու ‡սուրբ ե_
ղէք , ինչու որ ես սուրբ եմ . ու
բնաւ երկրի վրայ մէկ սողացող սո_
ղունով մը անձերնիդ մի՛ պղծէք ։
45 ‖Քանզի ես եմ Եհովան՝ որ ձեզ Ե_
գիպտոսի երկրէն հանեցի որ ձեզի
Աստուած ըլլամ . ‹ուստի սուրբ
եղէք , ինչու որ ես սուրբ եմ ։
46 Չորքոտանիներուն և թռչուն_
ներուն՝ ու ջուրերուն մէջ շարժող
բոլոր շնչաւոր կենդանիներուն՝ և
երկրի վրայ սողացող ամէն կենդա_
47 նիներուն օրէնքը աս է . ›Որ անմա_
քուրին ու մաքուրին մէջտեղը՝ և
ուտուելու անասունին ու չուտուե_
լու անասունին մէջտեղը տարբե_
րութիւն ընէք ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Կնկան մը որդեծնութենէն ետև մաքրուելուն կերպը ։ 6 Իր մաքրուելուն համար մատուցանելու ընծաները ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը_
2 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւո_
ցը ու ըսէ , Թէ որ ⁼կնիկ մը սերմ
առնէ ու արու զաւակ ծնանելու
ըլլայ , ⁼եօթը օր անմաքուր պիտի
ըլլայ . ⁼իր դաշտանին համար զա_

Ն. Ք. ԳՓ. 1490

գ Ծն. ԺԷ. 12. Ղուկ. Բ. 21. Յովհ. Է. 22, 23.

տուելու օրերուն համեմատ անմա-
3 քուր պիտի ըլլայ ։ Եւ [գ]ութե-
րորդ օրը տղուն անթլփատութեան
4 մարմինը պիտի թլփատուի ։ Եւ
անիկայ իր մաքրուելուն արիւնովը
երսունուերեք օր պիտի նստի . ու
մինչեւ իր մաքրուելու օրերուն լմըն-
նալը՝ բնաւ սուրբ բանի մը պիտի
չդպչի , ոչ ալ սրբարանը մտնէ ։
5 Բայց թէ որ անիկայ աղջիկ ծնա-
նելու ըլլայ , երկու շաբաթ անմա-
քուր պիտի ըլլայ իր դաշտանին ժա-
մանակին պէս , եւ վաթսունուվեց օր
իր մաքրուելուն արիւնովը պիտի
նստի ։

դ Ղուկ. Բ. 22.

6 Եւ [դ]երբ տղայ կամ աղջիկ զաւ-
կի համար իր մաքրուելու օրերը
լմըննայ , ժողովքի խորանին դուռը
ողջակէզի համար մէկ տարեկան
գառն՝ ու մեղքի պատարագի հա-
մար աղաւնիի ձագ մը կամ տատ-
րակ մը պիտի բերէ քահանային ,
7 Որ պիտի մատուցանէ զանիկայ
Տէրոջը առջեւ՝ ու քաւութիւն
ընէ անոր համար , եւ անիկայ իր
արեանը աղբիւրէն պիտի մաքրուի ։
Արու կամ էգ զաւակ ծնանողին
8 օրէնքը աս է ։ [ե]Եւ թէ որ գառն
բերելու կարող չէ , երկու տատ-
րակ կամ աղաւնիի երկու ձագ
առնէ , մէկը ողջակէզի ու մէկալը
մեղքի պատարագի համար , [զ]եւ
քահանան քաւութիւն ընէ անոր
համար , ու անիկայ մաքրուի ։

ե Գլ. Ե. 7. Ղուկ. Բ. 24.

զ Գլ. Դ. 26.

ԳԼ. ԺԳ

1—59 Բորոտութեան ախտին վրայով քահանային ծանուցուած կանոնները ու նշանները ։

ա Բ Օր. ԻԸ. 27.

բ Բ Օր. ԺԷ. 8, 9. ԻԴ. 8. Ղուկ. ԺԷ. 14.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , Մարդու
մը մարմնին մորթին մէջ ուռեցք
կամ [ա]քոս կամ պաղպաջ ըլլալով՝
անոր մարմնին մորթին մէջ բորո-
տութեան ախտին պէս նշան մը ե-
րեւնալու ըլլայ , [բ]ան ատենը անիկայ
Ահարոն քահանային՝ կամ անոր
որդւոցը քահանաներուն մէկուն
3 պիտի բերուի ։ Եւ քահանան պի-
տի նայի մարմնին մորթին մէջ
եղած ախտին նշաններուն . ու թէ
որ ախտին մէջի մազերը ճերմակի
դառնալով՝ ախտը մարմնին մոր-
թէն խորունկ երեւնայ , բորոտու-
թեան ախտ է ան . եւ քահանան
պիտի նայի անոր՝ ու *պիտի ծա-
նուցանէ անոր անմաքուր ըլլալը" ։
4 Հապա թէ որ անոր մարմնին մոր-
թին մէջ պաղպաջը ճերմակ է՝ ու
մորթէն խորունկ չերեւնար , եւ
մազն ալ ճերմակի դարձած չէ ,
ան ատենը քահանան եօթը օր
գոցուած պիտի պահէ ախտակիրը ։
5 Եւ քահանան եօթներորդ օրը պի-
տի նայի անոր . ու թէ որ ախ-
տը դեռ կը կենայ , ու մորթին
մէջ տարածուած չէ , ան ատե-
նը քահանան եօթը օր ալ գո-
ցուած պիտի պահէ անիկայ ։
6 Եւ քահանան եօթներորդ օրը
նորէն պիտի նայի անոր , ու
թէ որ ախտը շլացած ըլլայ , ու
մորթին մէջ տարածուած չըլլայ ,
քահանան †պիտի ծանուցանէ ա-
նոր մաքուր ըլլալը" . ասիկայ միայն
քոս մըն է . եւ անիկայ [գ]իր լաթերը
պիտի լուայ , ու մաքուր ըլլայ ։
7 Բայց թէ որ իր մաքրուելուն հա-
մար քահանայէն նայուելէն ետքը՝
քոսը մորթին մէջ տարածուի ,
քահանան նորէն պիտի նայի անոր ։
8 Եւ քահանային նայած ատենը թէ
որ քոսը մորթին մէջ տարածուած
է , ան ատենը քահանան անոր ան-
մաքուր ըլլալը պիտի ծանուցանէ .
բորոտութիւն է ։
9 Երբոր մարդու մը վրայ բորոտու-
թեան ախտը ըլլայ , անիկայ քա-
10 հանային պիտի տարուի . [դ]Եւ
քահանան պիտի նայի . եւ թէ որ
մորթին մէջ ճերմակ ուռեցք կայ՝
ու ճերմակի դարձեր է մազը՝ եւ ու-
ռեցքին մէջը ողջ միսի նշան կայ ,
11 Ասիկայ անոր մարմնին մորթին
մէջ հնցած բորոտութիւն է . եւ
քահանան անոր անմաքուր ըլլալը
պիտի ծանուցանէ , գոցուած չը-
պահէ զանիկայ , ինչու որ անմա-
քուր է ։
12 Եւ թէ որ բորոտութիւնը մոր-
թին մէջ տարածուեր է , ու ախ-
տակիրին բոլոր մորթը գլխէն մինչեւ
ոտքը , որչափ քահանային աչ-
քերուն բոլոր տեսած տեղը բորո-
13 տութիւնը պատեր է , Եւ քահա-
նան տեսնէ որ բորոտութիւնը ա-
նոր բոլոր մարմինը պատած է , ան
ատենը ախտակիրին մաքուր ըլլալը
ծանուցանէ . քանզի բոլորովին ճեր-
մակի դարձաւ , անիկայ մաքուր է ։
14 Բայց երբոր անոր վրայ ողջ միս
տեսնուի , անիկայ անմաքուր պի-
15 տի ըլլայ ։ Եւ քահանան պիտի
տեսնէ ողջ միսը , եւ անոր անմա-
քուր ըլլալը ծանուցանէ . ողջ մի-
սը անմաքուր է . բորոտութիւն է ։
16 Իսկ թէ որ ողջ միսը փոխուի նորէն
ու ճերմակի դառնալու ըլլայ , ան
17 ատենը քահանային պիտի գայ . Եւ
քահանան պիտի տեսնէ անիկայ .
ու թէ որ ախտը ճերմակի դարձեր
է , ան ատենը քահանան ախտա-
կրին մաքուր ըլլալը ծանուցանէ .
անիկայ մաքուր է ։
18 Եւ թէ որ մարմնին մորթին մէջ
19 [ե]պալար ըլլայ ու առողջնայ , Եւ
պալարին տեղը ճերմակ ուռեցք

* Եբր. զանիկայ անմաքուր պիտի ընէ.

Ն. Ք. ԳՓ. 1490

† Եբր. զանիկայ մաքուր պիտի ընէ.

գ Գլ. ԺԱ. 25. ԺԴ. 8.

դ Թուոց. ԺԲ. 10, 12. Դ Թագ. Ե. 27. Բ Մն. ԻԶ. 20.

ե Ել. Թ. 9.

Ն · Ք · Գ · Ք ·
1490

կամ՝ քիչ մը կարմրրած ճերմակ
պաղպաջ ըլլայ, քահանային պիտի
20 ցուցուի ան ։ Եւ երբ քահանան
տեսնէ որ մորթէն ցած կ'երեւնայ,
և մազը ճերմակի դարձած է, քա-
հանան անոր անմաքուր ըլլալը ծա-
նուցանէ . անիկայ պալարէ ելած
21 բորոտութեան ախտ է ։ Եւ թէ
որ քահանան տեսնէ որ ճերմակ
մազ չկայ անոր մէջ, ու մորթէն
ցած չէ՝ բայց շլացած է, ան առե-
նը քահանան եօթը օր գոցուած
22 պիտի պահէ զանիկայ ։ Եւ թէ որ
մորթին մէջ տարածուած է, ան
ատենը քահանան անոր անմաքուր
ըլլալը ծանուցանէ . ախտ է ան ։
23 Բայց թէ որ պաղպաջը իր տեղը կը
կենայ —չէ տարածուեր, պալա-
րին սպին է . և քահանան անոր
մաքուր ըլլալը պիտի ծանուցանէ ։
24 Իսկ թէ որ մարմնին մորթին
մէջ կրակի այրած ըլլայ, ու *այ-
րածին նշանը" քիչ մը կարմրրած
ճերմակ՝ կամ բոլորովին ճերմակ
25 պաղպաջ ըլլայ, Քահանան անոր
նայած ատենը, թէ որ պաղպաջին
մէջ մազը ճերմակի դարձած է, ու
մորթէն խորունկ կ'երեւնայ, անի-
կայ այրածէն յառաջ եկած բորո-
տութիւն է . և քահանան անոր
անմաքուր ըլլալը ծանուցանէ . ա-
նիկայ բորոտութեան ախտ է ։
26 Բայց թէ որ քահանային նայած
ատենը պաղպաջին մէջ մազը ճեր-
մակ չէ, ու մորթէն խորունկ չէ,
հապա շլացած է, ան ատենը քա-
հանան եօթը օր գոցուած պիտի
27 պահէ անիկայ ։ Եւ եօթներորդ
օրը քահանան պիտի նայի անոր .
թէ որ մորթին մէջ տարածուած
է, քահանան անոր անմաքուր ըլ-
լալը ծանուցանէ . անիկայ բորո-
28 տութեան ախտ է ։ Եւ թէ որ
պաղպաջը իր տեղը կը կենայ ու
մորթին մէջ տարածուած չէ, հա-
պա շլացած է, անիկայ այրածին
ուռեցքն է . և քահանան անոր
մաքուր ըլլալը ծանուցանէ . ինչու
որ այրածին սպին է ։
29 Եւ թէ որ մարդու մը կամ կըն-
կան մը գլուխը կամ կզակը ախտ
30 մը ըլլայ, Քահանան պիտի տեսնէ
ախտը . և թէ որ մորթէն խորունկ
երեւնայ, ու անոր մէջը բարակ դե-
ղին մազ ըլլայ, ան ատենը քահա-
նան անոր անմաքուր ըլլալը պիտի
ծանուցանէ . անիկայ գոնջութիւն
է, գլուխի կամ կզակի բորոտու-
31 թիւն է ։ Եւ թէ որ քահանան
գոնջութեան ախտը տեսնէ որ
մորթէն խորունկ չերեւնար, ու ա-
նոր մէջը սեւ մազ չկայ, ան ատենը
քահանան գոնջութեամբ ախտա-
ցածը եօթը օր գոցուած պիտի պա-
32 հէ ։ Եւ եօթներորդ օրը քահանան
ախտակիրին պիտի նայի, ու թէ որ
գոնջութիւնը տարածուած չէ, և
անոր մէջ դեղին մազ չկայ, ու
գոնջութիւնը մորթէն խորունկ չե-
33 րեւնար, Անիկայ պիտի ածիլուի,
բայց գոնջութիւնը պիտի չածիլէ .
և քահանան եօթը օր ալ գոցուած
պիտի պահէ գոնջութիւն ունեցո-
34 ղը ։ Եւ եօթներորդ օրը քահանան
գոնջութիւն ունեցողին պիտի նա-
յի . և թէ որ գոնջութիւնը մոր-
թին մէջ տարածուած չէ, ու մոր-
թէն խորունկ չերեւնար, ան ատենը
քահանան անոր մաքուր ըլլալը
ծանուցանէ . և անիկայ իր լաթերը
պիտի լուայ, ու մաքուր ըլլայ ։
35 Բայց թէ որ իր մաքրուելէն ետքը
գոնջութիւնը մորթին մէջ տարա-
36 ծուի, Ան ատենը քահանան պիտի
նայի անոր . և թէ որ գոնջութիւնը
մորթին մէջ տարածուած է, ան
ատենը քահանան՝ —ւ դեղին մազ
պիտի չփնտռէ . անիկայ անմաքուր
37 է ։ Բայց թէ որ գոնջութիւնը
եղածին պէս կը կենայ, և անոր
մէջ սեւ մազ բուսեր է, գոնջու-
թիւնը բժշկուած է . անիկայ մա-
քուր է, ու քահանան անոր մաքուր
ըլլալը ծանուցանէ ։
38 Եւ թէ որ մարդ մը կամ կնիկ
մը իր մարմնին մորթին մէջ պաղ-
պաջներ՝ —յ—ինք՝ ճերմակ պաղպաջ-
39 ներ ունենայ, Ան ատենը քահանան
պիտի նայի, և թէ որ անոնց մար-
միններուն մորթին մէջի պաղպաջ-
ները շլացած ճերմակ ըլլան, անի-
կայ մորթին մէջ գոյացած պիսակ
է . անիկայ մաքուր է ։
40 Եւ թէ որ մարդու մը գլխուն
մազը թափելու ըլլայ, անիկայ կըն-
41 տակ է՝ բ—յց մաքուր է ։ Եւ թէ որ
անոր երեսին կողմէն գլխուն մազերը
ինկած ըլլայ, անիկայ ճաղ է՝ բ—յց
42 մաքուր է ։ Հապա թէ որ կնտու-
թեան կամ ճաղութեան մէջ քիչ
մը կարմրրած ճերմակ վէրք մը ըլ-
լայ, ան՝ անոր կնտութեանը կամ
ճաղութեանը մէջ գոյացած բորո-
43 տութիւն է ։ Ան ատենը քահանան
պիտի նայի անոր . և թէ որ անոր
կնտութեանը կամ ճաղութեանը
մէջ վէրքին ուռեցքը քիչ մը
կարմրրած ճերմակ ըլլայ՝ մարմնին
մորթին մէջ եղած բորոտութեան
44 երեւոյթին պէս, Ան մարդը բորոտ
է, անմաքուր է . քահանան ան-
պատճառ անոր անմաքուր ըլլալը
պիտի ծանուցանէ . անոր ախտը իր
գլուխն է ։
45 Եւ ախտ ունեցող բորոտին հան-
դերձը պատռած պիտի ըլլայ, և ա-

Ն · Ք · Գ · Ք ·
1490

* Կամ՝ այրածը առողջանալով

Ն․ Ք․ ՌՆՂ․
1490

[ա] Եզեկ․ իդ․ 17, 22 ։ Միք․ գ․ 7 ։
* Կամ՝ ընչացքը
[բ] Ողբ․ դ․ 15 ։
[գ] Թուոց․ ե․ 2 ։ ժբ․ 14 ։ դ Թագ․ ժե․ 5 ։ բ Մն․ իզ․ 21 ։ Ղուկ․ ժէ․ 12 ։

նոր գլուխը մերկ, ու Ղանոր *շըր-
թունքները ծածկուած պիտի ըլ-
լայ, և ձայն պիտի տայ թէ [ա]Ան-
46 մաքուր եմ՝ անմաքուր ։ Ախտը իր
վրան եղած բոլոր օրերը անմաքուր
պիտի սեպուի․ անիկայ անմաքուր
է, մինակ պիտի նստի․ [գ]Անոր
բնակութիւնը բանակէն դուրս պի-
տի ըլլայ ։
47 Եւ ան հանդերձը՝ որուն մէջը
բորոտութեան ախտ կայ, թէ
բուրդէ հանդերձ ըլլայ և թէ
48 քթանէ հանդերձ, Քթանեղէնի
կամ բրդեղէնի առէջի կամ թե-
զանի մէջ՝ կամ մորթի մէջ և կամ
մորթէ շինուած ամէն բանի մէջ,
49 Այսինքն թէ որ հանդերձի կամ
մորթի մէջ՝ կամ առէջի կամ թե-
զանի մէջ՝ կամ մորթէ շինուած ամէն
կերպ բանի մէջ քիչ մը կանանչ կամ
կարմրցած ախտի նշան ըլլայ, բորո-
տութեան ախտ է ու քահանային
50 պիտի ցուցուի ։ Եւ քահանան պիտի
նայի ախտին՝ ու եօթը օր գոցուած
51 պիտի պահէ ախտացեալ բանը ։ Եւ
եօթներորդ օրը ախտացեալ բանին
պիտի նայի․ թէ որ ախտին նշանը
տարածուած է հանդերձի մը մէջ՝
կամ առէջի կամ թեզանի մէջ՝ կամ
մորթի մէջ և կամ գործածուե-
լու համար մորթէ շինուած ամէն
բանի մէջ, աս ախտը [դ]բորբոքած
բորոտութիւն է, անմաքուր է ։

[դ] Գլ․ ժգ․ 44 ։

52 Ուստի անիկայ պիտի այրէ բրդե-
ղէն կամ քթանեղէն հանդերձը՝
կամ առէջը կամ թեզանը, կամ
ամէն կերպ մորթէ շինուած բանը՝
որուն մէջ ան ախտը կայ․ ինչու
որ բորբոքած բորոտութիւն է ան,
53 կրակի մէջ պիտի այրուի ։ Եւ
թէ որ քահանան տեսնէ որ ախ-
տին նշանը հանդերձին մէջ՝
կամ առէջին կամ թեզանին մէջ՝
կամ ամէն կերպ մորթէ շինուած
54 բանին մէջ տարածուած չէ, Ան ա-
տենը քահանան պիտի հրամայէ որ
ան ախտացեալ բանը լուան․ ու
նորէն եօթը օր գոցուած պիտի
55 պահէ ան ։ Եւ ախտացեալ բանը
լուացուելէն ետքը՝ թէ որ քահա-
նան տեսնէ որ ախտի նշանը իր
գոյնը չէ փոխեր, ու ախտը տա-
րածուած ալ չէ, անիկայ անմա-
քուր է․ կրակի մէջ պիտի այրես
ան․ անոր տակը կամ վրան փտու-
56 թիւն կայ ։ Եւ թէ որ քահանան
տեսնէ որ անոր լուացուելէն ետքը՝
ախտին նշանը շլացած է, ան ա-
տենը ան ախտացեալ մասը հանդեր-
ձէն կամ մորթէն՝ կամ առէջէն և
57 կամ թեզանէն պիտի պատռէ ։ Եւ
թէ որ ան հանդերձին մէջ՝ կամ
առէջին կամ թեզանին մէջ՝ կամ
ամէն կերպ մորթէ շինուած բանին
մէջ նորէն երեւնալու ըլլայ, անի-
կայ տարածուած բորոտութիւն է․
վրան ախտ ունեցող բանը կրա-
58 կի մէջ այրես ։ Եւ ան հան-
դերձը՝ կամ առէջը կամ թեզա-
նը՝ կամ ամէն կերպ մորթէ շի-
նուած բանը՝ որ լուացուելէն ետքը
ախտը անկէ գացած է, նորէն պի-
տի լուացուի, ու մաքուր ըլլայ ։
59 Բուրդէ կամ քթանէ հանդերձի
մէջ՝ կամ առէջի կամ թեզանի
մէջ՝ կամ մորթէ շինուած ամէն կերպ
բանի մէջ երեւցած բորոտութեան
ախտին օրէնքը աս է, անոր մա-
քուր կամ անմաքուր ըլլալը ծանու-
ցանելու համար ։

ԳԼ․ ԺԴ

1 Բորոտի մը մաքրուելուն արարողութիւնները ու զոհերը ։ 33 Տան մը մէջ երեւցած բորոտութեան նշանները ։ 48 Ասանկ տունը մաքրելուն կերպը ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Բորոտին օրէնքը աս է
իր մաքրուելու օրը․ անիկայ [ա]քա-
3 հանային պիտի տարուի․ Եւ քա-
հանան բանակէն դուրս պիտի ելլէ,
ու քահանան պիտի նայի․ ու թէ
որ բորոտին բորոտութեան ախտը
4 բժշկուած է, Ան ատենը քահանան
պիտի հրամայէ որ մաքրուելու
մարդուն համար երկու ողջ և մա-
քուր թռչուն ու [բ]եղեւնափայտ՝
ու [գ]կրկնակի կարմիր և [դ]զոպայ
5 առնուի ։ Եւ քահանան պիտի հը-
րամայէ՝ որ թռչուններէն մէկը հողէ
ամանի մը մէջ կենդանի ջուրի վրայ
6 մորթուի ։ Եւ ողջ թռչունը ու
եղեւնափայտը և կրկնակի կարմիրը
ու զոպան պիտի առնէ, և ասոնք
ողջ թռչունին հետ կենդանի ջու-
րին վրայ մորթուած թռչունին
7 արեանը մէջ պիտի թաթխէ․ Եւ
բորոտութենէն մաքրուելու մար-
դուն վրայ [ե]եօթը անգամ սրսկէ,
ու մաքրէ անիկայ․ և ողջ թռչու-
8 նը դէպ ՚ի դաշտը արձակէ ։ Եւ
մաքրուելու մարդը [զ]իր հանդերձ-
ները պիտի լուայ, ու իր բոլոր
մազերը ածիլէ, ու ջրով պիտի
լուացուի ու մաքրուի․ և անկէ
ետեւ բանակը պիտի մտնէ, ու եօ-
թը օր [է]իր վրանին դուրսի դին
9 պիտի կենայ ։ Եւ եօթներորդ օրը
իր բոլոր մազերը ածիլէ, իր գլու-
խը ու մօրուքը և յօնքերը՝ այսինքն
իր բոլոր մազերը ածիլէ․ և իր լա-
թերը պիտի լուայ, ու իր մարմինը
ջրով լուայ ու մաքուր ըլլայ ։
10 Եւ ութերորդ օրը [ը]երկու անա-
րատ արու գառն՝ ու մէկ տարեկան
մէկ անարատ էգ գառն՝ և [թ]հացի

Ն․ Ք․ ՌՆՂ․
1490

[ա] Մատ․ ը․ 2, 4 ։ Մար․ ա․ 40, 44 ։ Ղու․ ե․ 12, 14 ։ ժէ․ 14 ։
[բ] Թուոց․ ժԹ․ 6 ։
[գ] Եբր․ Թ․ 19 ։
[դ] Սաղ․ ծա․ 7 ։
[ե] Դ Թագ․ ե․ 10, 14 ։
[զ] Եբր․ Թ․ 13 ։
[է] Գլ․ ժգ․ 6 ։
[ը] Գլ․ ժա․ 25 ։
[թ] Թուոց․ ժբ․ 15 ։
[ժ] Մատ․ ը․ 4 ։ Մար․ ա․ 44 ։ Ղու․ ե․ 14 ։
[ի] Գլ․ ը․ 1 ։ Թուոց․ ժե․ 4, 15 ։

Ն · Ք · Ռ · 1490

ընծայի համար եղով շաղուած իրեք տասանորդ բարակ ալիւր՝ ու մէկ
11 ճաշակ եղ պիտի առնէ ։ Եւ մատրոզ քահանան մաքրուելու մարդը ասոնցմով Տէրոջը առջեւը ժողովքի խորանին դուռը պիտի կայնեցընէ ։
12 Եւ քահանան արու գառին մէկը պիտի առնէ՝ ու զմտեցընէ յանցանքի պատարագի համար . ու զին ճաշակը դէխ —ն , և զանոնք Տէրոջը առջեւ Իսրայէլը ընծայ
13 պիտի ընէ ։ Եւ գառը պիտի մորթէ Ի մեղքի պատարագին ու ողջակէզին մորթուած տեղը , սուրբ տեղը դէխ հոլ . ինչու որ յանցանքի պատարագը մեղքի պատարագին պէս քահանային է . հասիկայ ա-
14 մենասուրբ է ։ Եւ քահանան յանցանքի պատարագին արիւնէն պիտի առնէ , ու քահանան մաքրուելու մարդուն Յաջ ականջին բլթակին վրայ՝ և անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ ու անոր աջ ոտքին մեծ մատին վրայ պիտի դնէ
15 — ն ։ Եւ քահանան եղին ճաշակէն ձախ ի ա ա պիտի առնէ , ու իր ձախ
16 ձեռքին մէջը թափէ ։ Եւ քահանան աջ մատը իր ձախ ձեռքին մէջը եղած եղին պիտի թաթխէ , ու իր մատովը Տէրոջը առջեւը եօթը անգամ սրսկէ ան ե-
17 ղէն ։ Եւ քահանան իր ձեռքին մէջը մնացած եղէն մաքրուելու մարդուն աջ ականջին բլթակին վրայ՝ ու անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր աջ ոտքին մեծ մատին վրայ՝ յանցանքի պատարագի արիւնին վրան պիտի
18 դնէ ։ Եւ քահանան իր ձեռքին մէջ մնացած եղը մաքրուելու մարդուն գլխուն վրայ պիտի դնէ , Տէր անոր համար քաւութիւն պիտի ընէ Տէրոջը առջեւը ։
19 Ետքը քահանան մեղքի պատարագը պիտի մատուցանէ , և իր անմաքրութենէն մաքրուելու մարդուն համար քաւութիւն ընէ , ե-
20 անկէ ետև ողջակէզը մորթէ ։ Եւ քահանան ողջակէզը ու հացի ընծան սեղանին վրայ պիտի մատուցանէ , ու անոր համար քաւութիւն ընէ , և անիկայ պիտի մաքրուի ։
21 Եւ եթէ որ անիկայ աղքատ ըլլայ ու այսչափին իր կարողութիւնը չհասնի , ան առնէր անոր քաւութիւն ընելու համար երեր-
22 ցընելու յանցանքի պատարագի գառնուկ մը՝ և հացի ընծայի համար եղով շաղուած տասանորդ մը բարակ ալիւր ու ճաշակ մը եղ պի-
տի առնէ . Եւ երկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ՝ որը որ

դանէ , և մէկը մեղքի պատարագ
23 ու մէկալը ողջակէզ ըլլայ ։ Եւ ութերորդ օրը իր մաքրուելուն համար զանոնք քահանային պիտի բերէ ժողովքի խորանին դուռը
24 Տէրոջը առջեւը ։ Եւ քահանան պիտի առնէ յանցանքի պատարագին գառնուկը ու եղին ճաշակը , և զանոնք Տէրոջը առջեւը երեր-
25 ցընելու ընծայ մատուցանէ ։ Եւ յանցանքի պատարագին գառնուկը պիտի մորթէ , ու քահանան յանցանքի պատարագին արիւնէն պիտի առնէ , ու մաքրուելու մարդուն աջ ականջին բլթակին վրայ՝ և անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ ու անոր աջ ոտքին մեծ մատին
26 վրայ դնէ ան ։ Եւ քահանան եղէն իր ձախ ձեռքին մէջը պիտի
27 թափէ ։ Եւ քահանան իր աջ մատովը իր ձախ ձեռքին մէջ եղած եղէն Տէրոջը առջեւը եօթը անգամ
28 պիտի սրսկէ ։ Եւ քահանան իր ձեռքին մէջ եղած եղէն մաքրուելու մարդուն աջ ականջին բլթակին վրայ՝ ու անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր աջ ոտքին մեծ մատին վրայ՝ յանցանքի պատարագին արիւնը եղած տեղին
29 վրայ պիտի դնէ ։ Եւ քահանան իր ձեռքին մէջ մնացած եղը մաքրուելու մարդուն գլխուն վրայ պիտի դնէ՝ Տէրոջը առջեւը անոր հա-
30 մար քաւութիւն ընելով ։ Եւ տատրակներէն կամ աղաւնիի
31 ձագերէն մէկը՝ որը որ դանէ , Այսինքն որուն որ իր ձեռքը հասնի , մէկը մեղքի պատարագի համար և մէկալը ողջակէզի համար՝ հացի ընծային հետ մէկտեղ պիտի մատուցանէ . և քահանան մաքրուելու մարդուն համար քաւութիւն
32 ընէ Տէրոջը առջեւը ։ Խոռոտութեան ախտ ունեցողին՝ ու Որ իր մաքրուելուն համար կարողութիւն չունեցողին օրէնքը ասէ ։
33 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին
34 ու Ահարոնին՝ ըսելով , Երբոր մտնէք Քանանու երկիրը՝ որ ձեզի ստացուածք ըլլալու պիտի տամ՝ , և ձեր ստացուածքը եղած երկրին մէկ տանը մէջ բորոտութեան
35 հարուածը տալու ըլլամ , Ան տանը տէրը պիտի գայ , ու իմացընէ քահանային՝ ըսելով , Ինծի կ'երեւնայ որ տանս մէջը ախտ կայ ։
36 Եւ քահանան պիտի հրամայէ որ տունը պարպեն , դեռ ինքը տեսնելու ներս չմտած , որպէս զի տանը մէջ եղած բաներէն մէկը անմաքուր չըլլայ . ու անկէ ետև քահանան տունը տեսնելու

Ն · Ք · Ռ · 1490

Ղ Հմր 11 ։

Ղ Հմր 12 ։

— Հմր 14 ։

Ղ Հմր 22 ։ Գլ · Ժե · 15 ։

Ղ Ծն · Ժե · 8 ։ Թուս · ւր · 22 ։ Ր Օր · է · 1 ։ ւբ · 49 ։

— Առակ · ի · 33 ։ Ջաք · է · 4 ։

Ղ Գլ · է · 2 ։ 18 ։ Ղ · 6 ։ 7 ։

Ի Եւ · ԽԹ · 24 ։

Ծ Եւ · ԽԹ · 11 ։ Գլ · ա · 5 ։ 11 ։ ի · 4 ։ 24 ։

Ի Գլ · է · 7 ։

Հ Գլ · բ · 3 ։ է · 6 ։ խ · 22 ։

Յ Եւ · ԽԹ · 20 ։ Գլ · ը · 23 ։

Ղ Գլ · ի · 26 ։

Ֆ Գլ · է · 1 ։ 6 ։ Ժբ · 7 ։

Ց Գլ · է · 7 ։ Ժբ · 8 ։

Ց Գլ · Ժբ · 8 ։ Ժե · 14 ։ 15 ։

Ն · Ք · ԴՖ ·
1490

37 պիտի մտնէ . Եւ ախտին նշաններուն
պիտի նայի , ու թէ որ ախտը տա-
նը պատերուն վրայ քիչ մը կանան-
չած կամ կարմրցած փոս տեղուանք
ըրեր է , ու անոնք պատին երե-
38 սէն խորունկ կերեւան , Այն ատենը
քահանան տունէն պիտի ելլէ տանը
դուռը , և եօթը օր տունը պիտի
39 գոցէ ։ Ու եօթներորդ օրը քահա-
նան նորէն պիտի գայ ու նայի . և
թէ որ ախտը տանը պատերուն
40 վրայ տարածուած է , Այն ատենը
քահանան պիտի հրամայէ՝ որ ախ-
տացեալ քարերը հանեն , և քաղա-
քէն դուրս անմաքուր տեղ մը նե-
41 տեն զանոնք ։ Եւ տունը ներսէն
շուրջանակի քերել պիտի տայ , ու
անոնց քերած հողը քաղաքին
դուրսի դին անմաքուր տեղ մը
42 պիտի թափեն ։ Եւ ուրիշ քարեր
պիտի առնեն ու ան քարերուն
տեղը պիտի դնեն , և ուրիշ հող
պիտի առնեն , ու տունը ծեփեն ։
43 Եւ թէ որ քարերը հանելէն ետքը
ու տունը քերելէն և ծեփելէն ետ-
քը՝ ախտը նորէն գայ ու տանը
44 մէջ երեւան ելլէ , Այն ատենը քա-
հանան պիտի գայ ու նայի . և թէ
որ ախտը տանը մէջ տարածուած
է , ᵃտանը մէջ բորբոքած բորո-
տութիւն կայ . անմաքուր է ան ։
45 Եւ տունը՝ [illegible] անոր քարերը ու
փայտերը ու տանը բոլոր [illegible]
հողը փլցընէ , և քաղաքին դուրսի
46 դին անմաքուր տեղ մը հանէ ։ Եւ
ով որ ան տունը մտնէ անոր բոլոր
գոցուած օրերը , մինչև իրիկուն
47 անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ ան
տունը պառկողը իր հանդերձները
պիտի լուայ . ու ան տանը մէջ հաց
ուտողը իր հանդերձները պիտի
48 լուայ ։ Եւ թէ որ քահանան գայ
ու նայի որ տունը ծեփուելէն ետ-
քը ախտը տանը մէջ տարածուած
չէ , ան ատենը քահանան ան տանը
մաքուր ըլլալը ծանուցանէ , ինչու
49 որ ախտը բժշկուած է ։ Եւ տա-
նը մաքրութեանը համար Լերկու
թռչուն ու եղեւնափայտ և կրկնա-
կի կարմիր ու զոպայ պիտի առնէ ։
50 Եւ պիտի մորթէ թռչուններին մէկը
հողէ ամանի մը մէջ կենդանի ջուրի
51 վրայ ։ Եւ եղեւնափայտը ու զո-
պան և կրկնակի կարմիրը ու ողջ
թռչունը պիտի առնէ , ու զանոնք
մորթուած թռչունին արեանը և
ան կենդանի ջուրին մէջ պիտի
թաթխէ , ու եօթը անգամ տանը
52 վրայ սրսկէ . Եւ թռչունին արիւ-
նովը ու ան կենդանի ջրով և ան
ողջ թռչունով ու եղեւնափայտով
և զոպայով ու կրկնակի կարմրով
53 պիտի մաքրէ տունը . Եւ ողջ
թռչունը քաղաքին դուրսի դին
դէպ 'ի դաշտը պիտի արձակէ , ու
ⁿտանը համար քաւութիւն ընէ , և
պիտի մաքրուի ան ։
54 Բոլոր բորոտութեան ախտին ու
55 ᵖգոնջութեան , Եւ ᵍհանդերձի
56 կամ ʳտան մը բորոտութեան , Եւ
ˢուռեցքի ու քոսի և պաղպաջի
57 օրէնքը աս է ։ *Մէկ բանի մը որ ա-
տեն անմաքուր ըլլալը ու որ ա-
տեն անոր մաքրուիլը ᵗսորվեցը-
նելու համար՝ բորոտութեան օ-
րէնքը աս է ։

ᵃ Գլ. ԺԳ. 51 ։ Զաք. Ե. 4 ։
Լ Հմր 4 ։
ⁿ Հմր 20 ։
ᵖ Գլ. ԺԳ. 30 ։
ᵍ Գլ. ԺԳ. 47 ։
ʳ Հմր 34 ։
ˢ Գլ. ԺԳ. 2 ։
* Կամ՝ Մէկ բանի մը երբոր անմաքուր է ու երբոր մաքուր է՝ ինչ ըլլալը
ᵗ Բ Օր. ԻԴ. 8 ։ Եզեկ. ԽԴ. 23 ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Մարդոց անմաքրութիւնը՝ իրենց ծորումին ժամանակը ։ 13 Անոնց մաքրուիլը ։ 19 Կնիկներուն անմաքրութիւնը՝ իրենց ծորումին ժամանակը ։ 28 Անոնց մաքրուիլը ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , խօսեցէք
Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէք անոնց ,
ᵃԵրբոր մարդու մը մարմինէն ծո-
րում ըլլայ , անոր ծորումը անմա-
3 քուր է ։ Եւ իր ծորումին ժամա-
նակը իր անմաքրութիւնը աս պի-
տի ըլլայ . [illegible] իր մարմինէն իր
ծորումը վազէ , կամ իր մարմինը
իր ծորմանէն գոցուի , աս է իր
4 անմաքրութիւնը ։ Ամէն անկողին՝
որուն վրայ ծորում ունեցողը կը
պառկի , անմաքուր է . և ամէն
բան՝ որուն վրայ անիկայ նստի ,
5 անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ անոր
անկողինին դպչող մարդը իր հան-
դերձները պիտի լուայ , ᵇու ինքը
ջրով լուացուի , ու մինչև իրիկուն
6 անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ծորում ու-
նեցողին նստած բանին վրայ նստո-
ղը իր հանդերձները պիտի լուայ ,
ու ինքը ջրով լուացուի , և մինչև
7 իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ծո-
րում ունեցողին մարմինին դպչողը
իր հանդերձները պիտի լուայ , ու
ինքը ջրով լուացուի , և մինչև իրի-
8 կուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ծո-
րում ունեցողը մաքուր մարդու մը
վրայ թքնելու ըլլայ , անիկայ իր
հանդերձները պիտի լուայ , ու ին-
քը ջրով լուացուի , և մինչև իրի-
9 կուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ամէն
թամբ՝ որուն վրայ ծորում ունե-
ցողը կը հեծնէ , անմաքուր պիտի
10 ըլլայ ։ Եւ ամէն անոր տակը եղած
բանին դպչողը մինչև իրիկուն ան-
մաքուր պիտի ըլլայ . ու զանոնք
վերցընողը իր հանդերձները պիտի
լուայ , և ինքը ջրով լուացուի , ու
մինչև իրկուն անմաքուր ըլլայ ։
11 Եւ ծորում ունեցողը՝ իր ձեռքը
ջուրը չխօթած՝ որու որ դպչելու
ըլլայ , անիկայ իր հանդերձները
պիտի լուայ , ու ինքը ջրով լուա-

ᵃ Գլ. ԻԲ. 4 ։ Թուոց Ե. 2 ։ Բ Թագ. Գ. 29 ։ Մատ. Թ. 20 ։ Մար. Ե. 25 ։ Ղուկ. Ը. 43 ։
ᵇ Գլ. ԺԱ. 25 ։ ԺԷ. 15 ։

ն · ք · ցԿ · 1490

ցուի , և մինչև իրիկուն անմաքուր
12 ըլլայ ։ Եւ ծորում ունեցողին դպած է՛ղողէ ամանը պիտի կոտրուի , ու ամէն փայտէ աման ջուրը պիտի խօթուի ։
13 Եւ երբ ծորում ունեցողը իր ծորումէն մաքրուի , ։ իր մաքրուելուն համար եօթը օր պիտի համրէ իրեն , և իր հանդերձները լուայ , ու իր մարմինը կենդանի ջուրի մէջ
14 լուայ , և մաքուր պիտի ըլլայ · Եւ ութերորդ օրը է՛րկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ պիտի առնէ իրեն , ու Տէրոջը առջևը ժողովքի խորանին դուռը գայ , և
15 անոնք քահանային տայ ։ Եւ քահանան Ղանոնց մէկը մեղքի պատարագ՝ ու մէկալը ողջակէզ պիտի ընէ , է՛և քահանան Տէրոջը առջևը քաւութիւն ընէ անոր իր ծորումին համար ։
16 Եւ թէ որ Ըմարդու մը զուգաւորութեան սերմը իրմէն ելլելու ըլլայ , իր բոլոր մարմինը ջրով պիտի լուայ , ու մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ամէն հանդերձ ու ամէն մորթ՝ որուն վրայ զուգաւորութեան սերմ կայ , ջրով պիտի լուացուի , ու մինչև իրիկուն
18 անմաքուր ըլլայ ։ Եւ երբոր մարդ մը կնկանը հետ զուգաւորելու համար պառկի , անոնք է՛ր֊֊ֆնէն ֊֊ը ջրով պիտի լուացուին , ու ։ մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլան ։
19 Եւ ։ թէ որ կնիկ մը ծորում ունենայ՝ ֊֊ անոր մարմնոյն ծորումը արիւն է , եօթը օր զատուած պիտի կենայ . և ամէն անոր դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։
20 Եւ անոր զատուած առնելը ինչ բանի վրայ որ պառկի , ան բանը անմաքուր պիտի ըլլայ , և ինչ բանի վրայ որ նստի , ան բանը անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ ամէն անոր անկողինին դպչողը իր հանդերձները պիտի լուայ , ու ինքը ջրով լուացուի , և մինչև իրիկուն անմաքուր
22 ըլլայ ։ Եւ ով որ դպչի բանի մը՝ որուն վրայ անիկայ նստաւ , իր հանդերձները պիտի լուայ , ու ինքը ջրով լուացուի , և
23 մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ֊֊անոր անկողինին դպչողը՝ կամ մէկ բանի մը՝ որուն վրայ անիկայ կը նստի , մինչև իրիկուն անմաքուր
24 պիտի ըլլայ ։ Եւ է՛թէ որ մարդ մը անոր հետ պառկի , անանկ որ անոր պղծութիւնը իրեն դպչի , ան ։֊ը֊ը եօթը օր անմաքուր պիտի ըլլայ , և ամէն անկողին որուն վրայ անիկայ պառկի՝ անմաքուր ըլլայ ։
25 Եւ Ւկնիկ մը՝ թէ որ դաշտանին առնէն չկեցած , իր արիւնին ծորումը շատ օրեր վազէ , կամ իր դաշտանին առնէն աւելի վազելու ըլլայ , իր անմաքրութեանը ծորումին բոլոր օրերը իր դաշտանին օրերուն պէս պիտի ըլլայ . անիկայ անմաքուր է ։
26 Անոր ծորումին բոլոր օրերը ամէն անկողին՝ որուն վրայ անիկայ կը պառկի , իր դաշտանին անկողինին պէս պիտի ըլլայ իրեն ։ և ինչ բանի վրայ որ կը նստի , իր դաշտանին անմաքրութեանը պէս անմաքուր
27 պիտի ըլլայ ։ Եւ ամէն անոնց դպչողը անմաքուր պիտի ըլլայ , ու իր հանդերձները պիտի լուայ , և ինքը ջրով լուացուի , ու մինչև
28 իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ է՛թէ որ իր ծորումէն մաքրուի , ան առնէն եօթը օր պիտի համրէ իրեն , և
29 ու անկէ ետև մաքուր ըլլայ · Եւ ութերորդ օրը երկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ պիտի առնէ իրեն , ու ժողովքի խորանին դուռը քահանային պիտի բերէ անոնք ։
30 Եւ քահանան մէկը մեղքի պատարագ ու մէկալը ողջակէզ պիտի ընէ . և քահանան Տէրոջը առջևը քաւութիւն պիտի ընէ անոր իր անմաքրութեանը ծորումին համար ։
31 Ա՛յսպէս ։ Իսրայէլի որդիքը իրենց անմաքրութենէն պիտի *ըզգուշացընէք , որ իրենց մէջը եղած ։իմ խորանս պղծելով՝ իրենց անմաքրութեանը պատճառով չըմեռնին ։ Ծորում ունեցողին՝ ։ և իրմէ զուգաւորութեան սերմը
33 ելլելով անմաքուր եղողին , ։ Ու իր դաշտանովը հիւանդ եղող կնկանը՝ և ծորում ունեցող մարդուն ։ կամ կնկանը՝ ։ ու անմաքուր կնկան հետ պառկող մարդուն օրէնքը աս է ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Քահանայապետը ինչպէս պիտի մտնէր սրբութիւն սրբութեանցին մէջ ։ 11 Իրեն համար մատուցանելու մեղքի պատարագը ։ 15 Ժողովուրդին համար մատուցանելու մեղքի պատարագը ։ 20 Ազատ արձակելու նոխազը ։ 29 Տարեկան քաւութեան օրը ։

1 Ա՛ւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին , ֊Ահարոնին երկու որդւոցը մեռնելէն ետքը , որոնք Տէրոջը առջևը մօտեցան ու մե֊
2 ռան . Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին ։ Խօսէ քու եղբօրդ Ահարոնին որ Ըամէն ատեն սուրբը տեղը՝ վարագուրին ներսի դին՝ տապանակին վրայ եղած քաւութիւնին առջևը չմտնէ , որ չմեռնի . ինչու որ Ըամպի մէջ պիտի երևնամ քաւութիւն֊
3 նին վրայ ։ Ահարոն աս ։ֆնէրով ։պիտի մտնէ սրբարանը . ։ մեղքի պատարագի համար զուարակով

ն · ք · ցԿ · 1490

։ ԵՂ · 13 ։

։ Գէ · ժա · 47 ։ ր Օր · իգ · 8 ։ Ե֊զեկ · խգ · 23 ։
* ԵՂր · ըմտէք ։
։ Թուա · ե · 3 ։ ԺԹ · 13 ։ 20 ։ Եզեկ · ե · 11 · իգ · 38 ։
ձ ՀՄր 2 ։
յ ՀՄր 16 ։
ղ ՀՄր 19 ։
ճ ՀՄր 25 ։
ձ ՀՄր 24 ։

֊ԳԼ · ժ · 1 · 2 ։

Բ Եզ · Լ · 10 ։ Գէ · իվ · 27 ։ ԵՂր · Թ · 7 ։ ժ · 19 ։
։ Եզ · իե · 22 ։ Ա · 34 ։ Լ Թագ · Ը · 10 · 11 · 12 ։ ։ԵՂր · Թ · 7 · 12 · 24 · 25 ։
։ ԳԼ · ե · 3 ։

Ն·Ք·ԶԲ·
1490

ՂԵԼ·ԻԲ·
39·42·43·
ԳԼ·Զ·10·
ԵՂԿ·ԽԴ·
17·18·
Ի ԵԼ·Լ·20·
ԳԼ·Բ·6·
7·
ԸՏԹ՝ ԳԼ·Դ·
14·ԹՈՒ·
ԻԹ·11·Բ
ՍՆ·ԻԹ·
21·ԵՂԲ·
Դ·17·Ե-
ԶԿ·ԽԵ·
22·23·
Ր ԳԼ·Թ·7·
ԵՐԲ·Ե·2·
Է·27·28·
Թ·7·

ՃաՁՕՀ·Բ·
2·

Ի ԳԼ·Ժ·1·
ԹՈՒ·ԺԶ·
18·46·
Ձայա·Բ·
5·
Լ ԵԼ·Լ·34·
Ի ԵԼ·Լ·1·7·
8·ԹՈՒ·
ԺԶ·7·18·
46·Ճայա·
Բ·3·4·
*ԵԲՐ·ԱՀ
ՊԸ
Ֆ ԵԼ·ԻՆ·21·
Ն ԳԼ·Դ·5·
ԵՐԲ·ԹԴ·
13·25·Ժ·
4·
Հ ԳԼ·Դ·6·
Ն ԵՐԲ·Բ·17·
Է·2·Թ·
7·28·
ՂՀՄՐ 2·ԵՐԲ·
Զ·19·Թ·
3·7·12·
Ֆ ՏԹՈ ԵԼ·
ԻԹ·36·
ՕՂԿ·ԽԵ·
18·ԵՐԲ·
Թ·22·23·

մը, և ողջակէզի համար խոյով մը։
4 Ահարոն ու անոր որդիները ժողովքին դրան մուտքը պիտի բերեն, ու ջուրով պիտի լուայ։
5 Ահարոնի հագուստները պիտի առնէ ու Ահարոնին պիտի հագցնէ՝ վերարկուն ու կապոյտ գոգնոցին տակի վերարկուն ու գոգնոցը ու կրծկալը, ու գօտիով պիտի կապէ զինքը։
6 Գլխարկը պիտի դնէ անոր գլխուն ու սրբութեան պսակը պիտի դնէ գլխարկին վրայ։
7 Օծման իւղը պիտի առնէ ու անոր գլխուն պիտի թափէ ու պիտի օծէ զինքը։
8 Անոր որդիները պիտի մօտեցնէ ու վերարկուները պիտի հագցնէ զանոնք։
9 Գօտիով պիտի կապէ զանոնք՝ Ահարոնն ու անոր որդիները, ու գլխարկները պիտի դնէ անոնց գլխուն, և քահանայութիւնը պիտի ըլլայ անոնց՝ յաւիտենական կանոնով։ Այսպէս պիտի ձեռնադրես Ահարոնը ու անոր որդիները։
10 Ժողովքին վրանին առջեւ պիտի մօտեցնես զեզը, և Ահարոն ու անոր որդիները պիտի դնեն իրենց ձեռքերը զեզին գլխուն վրայ։
11 Ու զեզը պիտի մորթես Տիրոջ առջեւ՝ ժողովքին վրանին դրան մօտ։
12 Զեզին արիւնէն պիտի առնես մատովդ ու պիտի դնես զոհասեղանին եղջիւրներուն վրայ, ու բոլոր արիւնը պիտի թափես զոհասեղանին տակի հիմին վրայ։
13 Ու պիտի առնես զոհասեղանին վրայի ամբողջ ճարպը՝ որովայնին վրայի ճարպը ու լեարդին վրայի թաղանթը ու երկու երիկամունքը ու անոնց վրայի ճարպը, ու պիտի ծխացնես զոհասեղանին վրայ։
14 Բայց զեզին միսը ու մորթը ու աղիքները պիտի այրես հրով դուրս բանակէն։ Մեղքի պատարագ է։
15 Ու մէկ խոյ պիտի առնէ, ու Ահարոն ու անոր որդիները պիտի դնեն իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ։
16 Ու խոյը պիտի մորթէ, ու անոր արիւնը պիտի առնէ ու զոհասեղանին չորս անկիւնները շուրջանակի պիտի ցանէ արիւնով, ու խոյը պիտի կտրատէ իր կտորներուն, ու անոր ներքինիները ու ոտները պիտի լուայ ու անոնց վրայ ու անոր կտորներուն վրայ ու անոր գլխուն վրայ պիտի դնէ։
17 Ու խոյը պիտի ծխացնէ զոհասեղանին վրայ՝ ամբողջ խոյը, որ ողջակէզ ըլլայ Տիրոջ համար, հոտ հանգչեցուցիչ է, Տիրոջ համար հրով զոհ է։
18 Ու խոյին երկրորդ մէկ մը պիտի առնէ, ու Ահարոն ու անոր որդիները պիտի դնեն իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ։
19 Ու խոյը պիտի մորթէ, ու անոր արիւնէն պիտի առնէ ու Ահարոնին աջ ականջին ծայրին վրայ ու անոր որդիներուն աջ ականջներուն ծայրերուն վրայ ու անոնց աջ ձեռքերուն բութ մատներուն վրայ ու անոնց աջ ոտքերուն բութ մատներուն վրայ, ու արիւնը պիտի ցանէ զոհասեղանին չորս անկիւնները շուրջանակի։
20 Ու խոյին արիւնէն որ զոհասեղանին վրայ է, պիտի առնէ ու Ահարոնին ու անոր հագուստներուն վրայ պիտի ցանէ, ու անոր որդիներուն ու անոնց հագուստներուն վրայ։ Ինքն ալ սրբացած պիտի ըլլայ, ու անոր հագուստները ու անոր որդիները ու անոնց հագուստները անոր հետ սրբացած պիտի ըլլան։
21 Ու խոյին ճարպը ու պոչը ու որովայնին ճարպը ու լեարդին թաղանթը ու երկու երիկամունքը ու անոնց վրայի ճարպը ու աջ սրունքը պիտի առնէ, որովհետեւ ան ուրիշ խոյ մըն է, որ ձեռնադրութեան խոյ է Տիրոջ առջեւ։
22 Ու Տիրոջ առջեւ խմորեղէն հացի զամբիւղէն մէկ հաց մը պիտի առնէ, ու իւղով հաց մը պիտի առնէ, ու խոյին ճարպին ու աջ սրունքին վրայ պիտի դնէ։
23 Ու Տիրոջ առջեւ խմորեղէն հացի զամբիւղէն մէկ հաց մը պիտի առնէ, ու իւղով հաց մը պիտի առնէ, ու խոյին ճարպին ու աջ սրունքին վրայ պիտի դնէ։
24 Ու Տիրոջ առջեւ խմորեղէն հացի զամբիւղէն մէկ հաց մը պիտի առնէ, ու իւղով հաց մը պիտի առնէ, ու խոյին ճարպին ու աջ սրունքին վրայ պիտի դնէ։
25 Ու Տիրոջ առջեւ խմորեղէն հացի զամբիւղէն մէկ հաց մը պիտի առնէ, ու իւղով հաց մը պիտի առնէ, ու խոյին ճարպին ու աջ սրունքին վրայ պիտի դնէ։
26 Ու Տիրոջ առջեւ խմորեղէն հացի զամբիւղէն մէկ հաց մը պիտի առնէ, ու իւղով հաց մը պիտի առնէ, ու խոյին ճարպին ու աջ սրունքին վրայ պիտի դնէ։
27 Ու Տիրոջ առջեւ խմորեղէն հացի զամբիւղէն մէկ հաց մը պիտի առնէ, ու իւղով հաց մը պիտի առնէ, ու խոյին ճարպին ու աջ սրունքին վրայ պիտի դնէ։
28 Ու Տիրոջ առջեւ խմորեղէն հացի զամբիւղէն մէկ հաց մը պիտի առնէ, ու իւղով հաց մը պիտի առնէ, ու խոյին ճարպին ու աջ սրունքին վրայ պիտի դնէ։

Ն·Ք·ԶԲ·
1490

Ր ՏԹՈ ԵԼ·
ԼԴ·3·ՂԱ-
Ա·10·

Ր ԵԼ·Լ·10·
ԳԼ·Դ·7·
18·ԵՐԲ·
Թ·22·23·

Ն ԵՂԿ·ԽԴ·
20·

ՂՀՄՐ 16·Ե-
ԶԿ·ԽԵ·
20·

-ԵՈ·ԺԴ·6·

Ն ԵՈ·ԺԴ·
11՝12·
ՃՕՀ·Ա·
29·ԵՐԲ·
Թ·28·Ա
ՊԼՈ·Բ·
24·

Ղ ԵՂԿ·ԽԲ·
14·ԽԴ·
19·

Ն ՀՄՐ 3·5·

-ԳԼ·Դ·10·

-ԳԼ·ԺԵ·5·

ՀԳԼ·Դ·12·
21·Զ·30·
ԵՐԲ·ԺԴ·
11·

Ն․ Ք․ ԴՔ․
1490

ա Եւ․ Ը․ 10 ։ Գւ․ Իգ․ 27 ։ Թու․ ԻԹ․ 7 ։ Եւ․ Ծբ․ 3, 5 ։ Դան․ Ժ․ 3, 12 ։
բ Սաղ․ Ծա․ 2 ։ Երեմ․ ԼԳ․ 8 ։ Եփե․ Ե․ 26 ։ Եբր․ Թ․ 13, 14 ։ Ժ․ 1, 2 ։ Ա Յովհ․ Ա․ 7, 9 ։
գ Գւ․ Իգ․ 32 ։
դ Գւ․ Դ․ 3, 5, 16 ։
ե Եւ․ ԻԹ․ 29, 30 ։ Թու․ Ի․ 26, 28 ։
զ Հմր 4 ։
է Հմր 6, 16, 18, 19, 24 ։
ը Գւ․ Իգ․ 31 ։ Թու․ ԻԹ․ 7 ։
թ Եւ․ Լ․ 10 ։ Եբր․ Թ․ 7, 25 ։

իր հանդերձները պէտք լուայ , ու
մարմինը ջրով լուայ , ու ետքը բա-
նակը մտնէ ։
29 Եւ աս ձեզի յաւիտենական կա-
նոն ըլլայ , որ ա եօթներորդ ամսուն
մէջ՝ ամսուն տասներորդ օրը ձեր
անձերը պէտք խոնարհեցընէք , ու
բնաւ գործ մը չգործէք , թէ երկ-
րացին և թէ ձեր մէջը գտնուող
30 օտարականը ։ Քանզի այն օրը քա-
հանան ձեզի քաւութիւն պիտի ընէ
բ ձեզ մաքրելու համար , որ ձեր
բոլոր մեղքերէն մաքրուիք Տէրոջը
31 առջեւ ։ գ Անիկա ձեզի հանգստու-
թեան շաբաթ պիտի ըլլայ , և յա-
ւիտենական կանոնով մը պիտի
32 խոնարհեցընէք ձեր անձերը ։ Եւ իր
հօրը տեղը քահանայութիւն ընե-
լու համար դ օծուած ու ե օրհնուած
քահանան քաւութիւնը պիտի ը-
նէ , և զ հագնի կտաւէ հանդերձնե-
րը՝ այսինքն սուրբ հանդերձները ․
33 է Եւ ամենասուրբ տեղին համար
քաւութիւն պիտի ընէ , և ժողով-
քի խորանին համար ու սեղանին
համար քաւութիւն ընէ , և քա-
հանաներուն ու ժողովքին բոլոր
ժողովուրդին համար քաւութիւն
34 ընէ ։ ը Եւ ասիկայ ձեզի յաւիտե-
նական կանոն ըլլայ՝ Իսրայէլի որ-
դւոցը համար իրենց բոլոր մեղքե-
րուն քաւութիւն ընելու թ տարին
անգամ մը ։ Եւ այնպէս Տէրոջը
Մովսէսին պատուիրածին պէս ը-
րաւ ։

ԳԼ․ ԺԷ

1 Ամէն մորթուած անասուններուն արիւնը Տէ-
րոջը պէտք մատուցուէր խորանին դրանը
քով ։ 7 Դեւերուն զոհ ընելը կ'արգիլուի ։
10 Ամէն արիւնոտ բանը , 15 ու մեռածը և
գազանէ գիշատուածը ուտելը կ'արգիլուի ։

ա Տեւ․ Բ Օր․ ԺԲ․ 5, 15, 21 ։
բ Բ Օր․ ԺԲ․ 5, 6, 13, 14 ։
գ Ծն․ ԺԷ․ 14 ։
դ Ծն․ Խա․ 33 ։ Իբ․ 2 ։ Լա․ 54 ։ Բ Օր․ ԺԲ․ 2 ։ Գ Թագ․ ԺԴ․ 23 ։ Դ Թագ․ ԺԶ․ 4 ։ ԺԷ․ 10 ։ Բ Մն․ Իբ․ 4 ։ Եզեկ․ Ի․ 28 ։ Իբ․ 9 ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով , Խօսէ Ահարոնին ու ա-
նոր որդւոցը և Իսրայէլի բոլոր որ-
դւոցը , ու ըսէ անոնց , Աս է որ
3 Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով , Իսրա-
յէլի տունէն ով որ ա արջառ մը
կամ ոչխար մը և կամ այծ մը բա-
նակին մէջ մորթէ , կամ բանակէն
4 դուրս մորթէ , բ Եւ Տէրոջը խո-
րանին առջեւ Տէրոջը զոհ մատու-
ցանելու համար՝ ժողովքի խորա-
նին դուռը չբերէ , արիւն պիտի սե-
պուի այն մարդուն ․ անիկայ արիւն
թափած է , ու այն մարդը գ իր
ժողովուրդին մէջէն պիտի կոր-
5 սուի ․ Որպէս զի Իսրայէլի որդիքը
այն զոհերը դ որ հիմա դաշտի մէջ
կը մորթեն , Տէրոջը բերեն , այս-
ինքն ժողովքի խորանին դուռը
քահանային բերեն , և խաղա-
ղութեան զոհերու համար զա-
6 նոնք Տէրոջը զոհեն ։ Եւ քահա-
նան ե պիտի սրսկէ արիւնը ժողովքի
խորանին դուռը՝ Տէրոջը սեղանին
վրայ , ու զ ճարպը անոյշ հոտի
համար այրէ Տէրոջը առջեւ ։
7 Եւ իրենց զոհերը ալ չզոհեն
է դեւերուն՝ որոնց ետեւէն ը շնութիւն
պոռնկութիւն ըրին ․ ասիկայ ա-
նոնց յաւիտենական կանոն պիտի
8 ըլլայ իրենց ազգերուն մէջ ։ Եւ
պէտք ըսես անոնց , Իսրայէլի տու-
նէն կամ ձեր մէջը պանդխտացած
օտարականներէն մէկ մարդ մը թ ողջ-
ջակէզ կամ զոհ մատուցանելու
9 ըլլայ , Եւ զանիկայ ժ Տէրոջը մա-
տուցանելու համար ժողովքի խո-
րանին դուռը չբերէ , այն մարդը իր
ժողովուրդին մէջէն պիտի կոր-
սուի ։
10 ի Եւ Իսրայէլի տունէն կամ ձեր
մէջը պանդխտացած օտարականնե-
րէն մէկ մարդ մը ինչ և իցէ արիւն
ուտելու ըլլայ , լ Ես իմ երեսս այն ա-
րիւն ուտող անձին վրայ պիտի
տնկեմ , ու զանիկայ իր ժողովուր-
11 դին մէջէն կորսընցընեմ ․ Ի Ինչու
որ մարմինին կենդանութիւնը ա-
րիւնին մէջն է ․ և ես ձեզի տուի
զայն , որ սեղանին վրայ ծ ձեր հոգի-
ներուն համար քաւութիւն ընէք ․
քանզի կ հոգիին համար քաւութիւն
12 ընողը արիւնն է ։ Անոր համար
Իսրայէլի որդւոցը ըսի , Ձեզմէ
մէկը արիւն չուտէ ․ ձեր մէջը
պանդխտացած օտարականն ալ ա-
13 րիւն չուտէ ։ Եւ Իսրայէլի որդւոց-
մէ կամ ձեր մէջը պանդխտացած
օտարականէն մէկը հ ուտուելու
վայրենի անասունի կամ թռչունի
որս որսալու ըլլայ , ձ անոր արիւնը
պէտք թափէ , ու ղ հողով ծածկէ
14 զայն ։ ճ Ինչու որ ամէն մարմինին
կենդանութիւնը իր արիւնն է ․
անիկայ է բուն կենդանութիւնը ․
ուստի Իսրայէլի որդւոցը ըսի ,
Բնաւ մարմինի մը արիւնը պէտք
չուտէք ; քանզի ամէն մարմինին
կենդանութիւնը իր արիւնն է ․
ով որ ուտէ զայն՝ պիտի կորսուի ։
15 մ Եւ երկրացիներէն կամ օտարա-
կաններէն՝ դի կամ գիշատուած
ուտող ամէն մարդ յ իր լաթերը
պէտք լուայ , ն ու ինքը ջրով լուա-
ցուի , և մինչև իրիկուն անմաքուր
16 ըլլայ , ու ետքը մաքուր ըլլայ ․ Բայց
թէ որ չլուայ զանոնք , և իր մարմի-
նը չլուայ , այն ատենը շ իր անօրէ-
նութիւնը պիտի կրէ ։

ԳԼ․ ԺԸ

1 Ապօրինաւոր ամուսնութիւններուն համար ։
19 Ապօրինաւոր ցանկութիւններուն համար ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւո-

Ն․ Ք․ ԴՔ․
1490

ե Գւ․ Գ․ 2 ։
զ Եւ․ ԻԹ․ 18 ։ Գւ․ Գ․ 5, 11, 16 ։ Դ․ 31 ։ Թու․ ԺԲ․ 17 ։
է Բ Օր․ ԼԲ․ 17 ։ Բ Մն․ ԺԱ․ 15 ։ Սաղ․ ՃԶ․ 37 ։ Ա Կոր․ Ժ․ 20 ։ Յայտ․ Թ․ 20 ։
ը Եւ․ ԼԴ․ 15 ։ Գւ․ Ի․ 5 ։ Բ Օր․ ԼԱ․ 16 ։ Եզեկ․ ԻԳ․ 8 ։
թ Գւ․ Ա․ 2, 3 ։
ժ Հմր 4 ։
ի Ծն․ Թ․ 4 ։ Գւ․ Գ․ 17 ։ Է․ 26, 27 ։ ԺԹ․ 26 ։ Բ Օր․ ԺԲ․ 16, 23 ։ ԺԵ․ 23 ։ Ա Թագ․ ԺԴ․ 33 ։ Եզեկ․ ԽԴ․ 7 ։
լ Գւ․ Ի․ 3, 5, 6 ։ ԻԴ․ 17 ։ Երեմ․ ԽԴ․ 11 ։ Եզեկ․ ԺԴ․ 8 ։ ԺԵ․ 7 ։
խ Հմր 14 ։
ծ Մատ․ ԻԴ․ 28 ։ Մար․ ԺԴ․ 24 ։ Հռով․ Գ․ 25 ։ Ե․ 9 ։ Եփե․ Ա․ 7 ։ Կող․ Ա․ 14, 20 ։ Եբր․ ԺԳ․ 12 ։ Ա Պետ․ Ա․ 2 ։ Ա Յովհ․ Ա․ 7 ։ Յայտ․ Ա․ 5 ։
կ Եբր․ Թ․ 22 ։
հ Գւ․ Է․ 26 ։ Բ Օր․ ԺԲ․ 16, 24 ։ ԺԵ․ 23 ։
ձ Եզեկ․ ԻԴ․ 7 ։
ղ Հմր 11, 12 ։ Ծն․ Թ․ 4 ։ Բ Օր․ ԺԲ․ 23 ։
ճ Եւ․ ԻԲ․ 31 ։ Գւ․ ԻԲ․ 8 ։ Բ Օր․ ԺԴ․ 21 ։ Եզեկ․ Դ․ 14 ։ ԽԴ․ 31 ։
մ Գւ․ ԺԱ․ 25 ։
յ Գւ․ ԺԵ․ 5 ։
ն Գւ․ Ե․ 1 ։ Է․ 18 ։ ԺԹ․ 8 ։ Թու․ ԺԹ․ 20 ։

Ն. Ք. ԴՃ.
1490

ա Հմր 4։ Եւ. Ղ. 7։ Գլ. ԺԱ. 44։ ԺԹ. 4, 10, 34։ Ի. 7։ Եզեկ. Ի. 5, 7, 19, 20։
բ Եզեկ. Ի. 7, 8։ Իգ. 8։
գ Եւ. Իգ. 24։ Գլ. Ի. 23։ Բ Օր. ԺԲ. 4, 30, 31։
դ Բ Օր. Դ. 1, 2։ Զ. 1։ Եզեկ. Ի. 19։
ե Եզեկ. Ի. 11, 13, 21։ Ղու. Ժ. 28։ Հռով. Ժ. 5։ Գաղ. Գ. 12։
զ Եւ. Զ. 2, 6, 29։ Մաղ. Գ. 6։
է Գլ. Ի. 11։
ը Ծն. ԽԹ. 4։ Գլ. Ի. 11։ Բ Օր. ԻԲ. 30։ ԻԷ. 20։ Եզեկ. ԻԲ. 10։ Ամով. Բ. 7։ Ա Կոր. Ե. 1։
թ Գլ. Ի. 17։ Բ Թագ. ԺԳ. 12։ Եզեկ. ԻԲ. 11։
ժ Գլ. Ի. 19։
ի Գլ. Ի. 20։
լ Ծն. ԼԸ. 18, 26։ Գլ. Ի. 12։ Եզեկ. ԻԲ. 11։
խ Գլ. Ի. 21։ Մատ. ԺԴ. 4։ Տես Բ Օր. ԻԵ. 5։ Մատ. ԻԲ. 24։ Մար. ԺԲ. 19։
ծ Գլ. Ի. 14։
կ Ա Թագ. Ա. 6, 8։
հ Գլ. Ի. 18։ Եզեկ. ԺԸ. 6։ ԻԲ. 10։

ցը ու ըսէ անոնց, [ա] Ես եմ Եհո-
3 վայ ձեր Աստուածը ։ [բ] Ձեր
բնակած Եգիպտոսի երկրին ըրա-
ծին պէս պիտի չընէք. և [գ] Քա-
նանու երկրին ըրածին պէս՝ ուր որ
ձեզ պիտի տանիմ, պիտի չընէք,
ու անոնց կանոններուն համեմատ
4 պիտի չքալէք ։ [դ] Իմ դատաստան-
ներս պիտի ընէք, և իմ կանոններս
պահէք, որ անոնցմով քալէք. ես
5 եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։ Ուստի
իմ կանոններս ու իմ դատաստան-
ներս պիտի պահէք, [ե] որ զանոնք
կատարող մարդը անոնցմով պիտի
ապրի. [զ] Ես եմ Տէրը ։
6 Բնաւ մէկը իր մօտ ազգականին
պիտի չմօտենայ՝ անոր մերկութիւ-
նը բանալու համար. ես եմ Տէրը ։
7 [է] Քու հօրդ մերկութիւնը կամ քու
մօրդ մերկութիւնը չբանաս. անի-
կայ քու մայրդ է, անոր մեր-
8 կութիւնը չբանաս ։ [ը] Քու հօրդ
կնկանը մերկութիւնը չբանաս.
ան քու հօրդ մերկութիւնն է ։
9 [թ] Քու հօրդ աղջկանը կամ քու
մօրդ աղջկանը քու քրոջդ մեր-
կութիւնը՝ թէ տանը մէջ ծնած
ըլլայ՝ թէ դուրսը ծնած, ա-
նոնց մերկութիւնը չբանաս ։
10 Քու որդւոյդ աղջկանը կամ քու
աղջկիդ աղջկանը մերկութիւ-
նը՝ անոնց մերկութիւնը չբա-
նաս, ինչու որ անոնց մերկու-
11 թիւնը քուկդ է ։ Քու հօրդ
կնոջը աղջկանը մերկութիւնը՝
քու հօրմէդ ծնած քու քոյրդ ըլ-
լալովը՝ անոր մերկութիւնը չբանաս ։
12 [ժ] Քու հօրդ քրոջը մերկութիւ-
նը չբանաս. անիկայ քու հօրդ
13 ազգականն է ։ Քու մօրդ քրոջը
մերկութիւնը չբանաս, ինչու որ
անիկայ քու մօրդ ազգականն
14 է ։ [ի] Քու հօրդ եղբօրը մերկու-
թիւնը չբանաս, անոր կնկանը
չմօտենաս. անիկայ քու հօրա-
15 քոյրդ է [illegible] ։ [լ] Քու հար-
սիդ մերկութիւնը չբանաս. անի-
կայ քու որդւոյդ կինն է, անոր
16 մերկութիւնը չբանաս ։ [խ] Քու եղ-
բօրդ կնկանը մերկութիւնը չբա-
նաս. ան քու եղբօրդ մերկու-
17 թիւնն է ։ [ծ] Կնկան մը ու անոր
աղջկանը մերկութիւնը չբանաս.
և անոր որդւոյն աղջիկը կամ
անոր աղջկանը աղջիկը չառնես՝
անոնց մերկութիւնը բանալու հա-
մար, անոնք անոր ազգական-
ներն են. անօրէնութիւն է ան ։
18 Եւ կնիկ մը իր քրոջը հետ
չառնես [illegible] իր կենդանութեան
ատենը վշտացընելու համար՝ մէ-
կալին մերկութիւնը բանալով ։
19 [կ] Եւ իր անմաքրութեանը ատենը
զատուած կնկան մը չմօտենաս՝
անոր մերկութիւնը բանալու ։
20 Եւ [ձ] զուգաւորութեան համար
քու դրացիիդ կնկանը հետ չպառ-
կիս, անոր հետ պղծուելով ։
21 Քու սերունդէդ [ղ] Մողոքին հա-
մար [ճ] կրակէ անցընելու չթողուս,
և [մ] քու Աստուծոյդ անունը չպղ-
22 ծես. ես եմ Տէրը ։ [յ] Եւ արուի
հետ՝ կնկան հետ պառկելու պէս
չպառկիս. պղծութիւն է ան ։
23 [ն] Եւ բնաւ անասունի մը հետ
չզուգաւորիս, անոր հետ պղծուե-
լով. ու բնաւ կնիկ մը անասու-
նի մը առջև չկայնի՝ անոր հետ
զուգաւորելու. [շ] գարշութիւն է
ան ։
24 [ո] Ասոնց մէկովն ալ բնաւ չպղ-
ծուիք, [չ] ինչու որ բոլոր ասոնց-
մով պղծուեցան ան ազգերը՝ որ
25 ձեր առջևէն պիտի վռնտեմ ։ Եւ
[պ] ան երկիրը պղծուելովը՝ [ջ] անոր
անօրէնութիւնը անոր վրայ պիտի
հատուցանեմ, ու ան երկիրը իր
26 բնակիչները [ռ] պիտի փսխէ ։ [ս] Ուս-
տի դուք իմ կանոններս ու
դատաստաններս պահէք, ու
աս պղծութիւններէն մէկն ալ
չընէք, ո՛չ երկրացին, ո՛չ ալ ձեր
մէջը պանդխտացող օտարականը.
27 Քանզի ձեզմէ առաջ եղած ան
երկրին մարդիկը աս բոլոր պղծու-
թիւնները ըրին ու ան երկիրը
28 պղծուեցաւ ։ Ո[վ]րպէս [illegible]
որ չըլլայ թէ ան երկիրը ձեզ ալ
դուրս փսխէ՝ ան պղծած ատեն-
նիդ, ինչպէս որ ձեզմէ առաջ եղած
29 ազգերը փսխեց ։ Քանզի ով որ
աս ամէն պղծութիւններէն մէկը
ընելու ըլլայ, ան ընող անձինքը
իրենց ժողովուրդին մէջէն պիտի
30 կորսուին ։ Ուստի իմ հրամաններս
պահէք, [տ] որ ձեզմէ առաջ գոր-
ծուած պիղծ սովորութիւննե-
րէն մէկը չընէք, ու անոնցմով
[ր] չպղծուիք. [ց] ես եմ Տէրը ձեր Աս-
տուածը ։

ԳԼ. ԺԹ.

1—37 Զանազան օրէնքներու կրկնութիւն ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւո-
ցը բոլոր ժողովքին ու ըսէ անոնց,
[ա] Դուք սուրբ եղէք, ինչու որ ես
ձեր Եհովայ Աստուածը սուրբ եմ ։
3 [բ] Ձեր ամէն մէկը իր մօրմէն ու իր
հօրմէն պիտի վախնայ. և [գ] իմ շա-
բաթներս պիտի պահէք. ես եմ
Տէրը ձեր Աստուածը ։
4 [դ] Կուռքերուն մի դառնաք,

Ն. Ք. ԴՃ.
1490

ձ Գլ. Ի. 10։ Եւ. Ի. 14։ Բ Օր. Ե. 18։ ԻԲ. 22։ Առակ. Զ. 29, 32։ Մաղ. Գ. 5։ Մատ. Ե. 27։ Հռով. Բ. 22։ Ա Կոր. Զ. 9։ Եբր. ԺԳ. 4։
ղ Գ Թագ. ԺԱ. 7, 33։ Գործ. Է. 43։
ճ Գլ. Ի. 2։ Դ Թագ. ԺԶ. 3։ ԻԱ. 6։ ԻԳ. 10։ Երեմ. ԺԹ. 5։ Եզեկ. Ի. 31։ ԻԳ. 37, 39։
մ Գլ. ԺԹ. 12։ Ի. 3։ ԻԱ. 6։ ԻԲ. 2, 32։ Եզեկ. ԼԶ. 20, &c.։ Մաղ. Ա. 12։
յ Գլ. Ի. 13։ Հռով. Ա. 27։ Ա Կոր. Զ. 9, 10։ Ա Տիմ. Ա. 10։
ն Գլ. Ի. 15, 16։ Եւ. ԻԲ. 19։
շ Գլ. Ի. 12։
ո Հմր 30։ Մատ. ԺԵ. 18, 19, 20։ Մար. Է. 21, 22, 23։ Ա Կոր. Գ. 17։
չ Գլ. Ի. 23։ Բ Օր. ԺԸ. 12։
պ Թու. ԼԵ. 34։ Երեմ. Բ. 7։ ԺԶ. 18։ Եզեկ. ԼԶ. 17։
ջ Սաղ. ՃԹ. 32։ Եսա. ԻԴ. 21։ Երեմ. Ե. 9, 29։ Թ. 9։ ԺԴ. 10։ ԻԳ. 2։ Ովս. Բ. 13։ Ը. 13։ Թ. 9։
ռ Հմր 28։
ս Հմր 5, 30։ Գլ. Ի. 22, 23։
վ Գլ. Ի. 22։ Երեմ. Թ. 19։ Եզեկ. ԼԶ. 13, 17։
տ Հմր 3, 26։ Գլ. Ի. 23։ Բ Օր. ԺԸ. 9։
ր Հմր 24։
ց Հմր 2, 4։

ա Գլ. ԺԱ. 44։ Ի. 7, 26։ Ա Պետ. Ա. 16։ բ Եւ. Ի. 12։
գ Եւ. Ի. 8։ ԼԱ. 13։ դ Եւ. Ի. 4։ Գլ. ԻԶ. 1։ Ա Կոր. Ժ. 14։ Ա Յով. Ե. 21։

Ն. Ք. Գ.Փ.
1490

Ի Ել. ԼԴ. 17 ։ Բ Օր. ԻԷ. 15 ։ Ղ Գլ. Է. 16 ։ Ի Գլ. ԻԴ. 22 ։ Բ Օր. ԻԴ. 19. 20. 21 ։ Հռութ. Բ. 15. 16 ։ Ը Ել. Ի. 15 ։ ԻԲ. 1. 7. 10 ։ Բ Օր. Ե. 19 ։ Թ Գլ. Զ. 2 ։ Եփե. Դ. 25 ։ Կող. Գ. 9 ։ Ժ Ել. Ի. 7 ։ Գլ. Զ. 3 ։ Բ Օր. Ե. 11 ։ Մատ. Ե. 33 ։ Յակ. Ե. 12 ։ Ի Գլ. ԺԲ. 21 ։ Մար. Ժ. 19 ։ Ա Թես. Դ. 6 ։ Ի Բ Օր. ԻԴ. 14. 15 ։ Մաղ. Գ. 5 ։ Յակ. Ե. 4 ։ Ժ Բ Օր. ԻԷ. 18 ։ Հռով. ԺԴ. 13 ։ Հմր 32 ։ Գլ. ԻԵ. 17 ։ Ծն. ԽԲ. 18 ։ Ժող. Ե. 7 ։ Ա Պետ. Բ. 17 ։ Ե Ել. ԻԳ. 2. 3 ։ Բ Օր. Ա. 17 ։ ԺԶ. 19 ։ ԻԷ. 19 ։ Սաղ. ՁԲ. 2 ։ Առակ. ԻԴ. 23 ։ Յակ. Բ. 9 ։ Ե Ել. ԻԳ. 1 ։ Սաղ. ԺԵ. 3 ։ Ե. 20 ։ Առակ. ԺԱ. 13 ։ Ի. 19 ։ Եզեկ. ԻԲ. 9 ։ Ղ Ել. ԻԳ. 1. 7 ։ Գ Թագ. ԻԱ. 13 ։ Մատ. ԻԶ. 60 61 ։ ԻԷ. 4 ։ Ա Յով. Բ. 9. 11 ։ Գ. 15 ։ Մատ. ԺԸ. 15 ։ Ղուկ. ԺԷ. 3 ։ Գաղ. Զ. 1 ։ Եփե. Ե. 11 ։ Ա Տիմ. Ե. 20 ։ Բ Տիմ. Դ. 2 ։ Տիտ. Ա. 13 ։ Բ. 15 ։ Յ Տես Հռով. Ա. 32 ։ Ա Կոր. Ե. 2 ։ Ա Տիմ. Ե. 22 ։ Բ Յով. 11 ։ Ն Բ Թագ. ԺԳ. 22 ։ Առակ. Ի. 22 ։ Հռով. ԺԲ. 17. 19 ։ Գաղ. Ե. 20 ։ Եփե. Դ. 31 ։ Ա Պետ. Բ. 1 ։ Յակ. Ե. 9 ։ Մատ. Ե. 43 ։ ԻԲ. 39 ։ Հռով. ԺԳ. 9 ։ Գաղ. Ե. 14 ։ Յակ. Բ. 8 ։

Ի և ձեզի ձուլածոյ աստուած-
ներ մի՛ շինէք . ես եմ Տէրը ձեր
Աստուածը ։
5 Եւ եթէ որ խաղաղութեան ողջ
մատուցանէք Տէրոջը , անանկ մա-
6 տուցէք՝ որ ընդունելի ըլլայ ։ Զո-
հը մատուցած օրերնիդ և հե-
տեւեալ օրն ալ պիտի ուտուի . ու
երրորդ օրուան մնացածը կրակով
7 պիտի այրուի ։ Եւ եթէ որ անկէ
երրորդ օրը ուտուելու ըլլայ , ան
8 պիղծ է , պիտի չընդունուի ։ Եւ
զանիկայ ուտողը իր անօրէնու-
թիւնը պիտի կրէ , ինչու որ Տէրո-
ջը սուրբ բանը պղծեց , ու ան ան-
ձը իր ժողովուրդէն պիտի կոր-
սուի ։
9 Եւ ձեր երկրին հունձքը հնձելու
ատեններնիդ՝ քու արտիդ եզերքը լման
չհնձես , ու քու հունձքէդ ին-
10 կած հասկերը չժողվես ։ Եւ քու
այգիդ ճռաքաղ չընես , այսինքն
այգիիդ մէջ մնացած ողկոյզնե-
րը չքաղես . զանոնք աղքատին
և օտարականին համար թողուս .
ես եմ Տէրը ձեր Աստուա-
ծը ։
11 Գողութիւն մի՛ ընէք . սուտ մի՛
զրուցէք , և մէկզմէկ մի՛ խաբէք .
12 Եւ իմ անունովս սուտ տեղը եր-
դում մի՛ ընէք . ու ձեր Աստուծոյն
անունը մի՛ պղծէք . ես եմ Տէրը ։
13 Քու դրացիիդ զրկանք մի՛ ըներ , և
յափշտակութիւն մի՛ ըներ . Քեզի
վարձքով բանողին օրական վարձ-
քը մէկ գիշեր մինչև առտու քու
քովդ չմնայ ։
14 Խուլին մի՛ հայհոյեր , ու կոյրին
առջևը գայթակղութիւն մի՛ դներ ,
հապա քու Աստուծմէդ վախցիր .
ես եմ Տէրը ։
15 Դատաստանի մէջ անիրաւու-
թիւն մի՛ ընէք . աղքատին աչա-
ռութիւն մի՛ ըներ , և մեծը մի՛ շո-
ղոքորթեր . քու դրացիդ արդարու-
թիւնով դատէ ։
16 Քու ժողովուրդիդ մէջը չա-
րախօսութիւն ընելու չպտըտիս .
Քու ընկերիդ արիւնը չմտնես .
17 ես եմ Տէրը ։ Եղբայրդ քու
սրտիդ մէջը չատես . Քու
դրացիդ անպատճառ յանդիմա-
նես , որ անոր համար մեղք
18 չկրես ։ Վրէժ չառնես , և
քու ժողովուրդիդ որդւոցը ոխ
չպահես , Հապա քու ընկերդ
քու անձիդ պէս սիրես . ես եմ
Տէրը ։
19 Իմ կանոններս պահէք . քու
անասուններդ մէկ տեսակը ուրիշ
տեսակին հետ զուգաւորել չտաս .
քու արտիդ մէջ զանազան սերմ
չցանես . և երկու նիւթէ գոր-
ծուած այլախառն հանդերձ չհագ-
նիս ։
20 Եւ թէ որ մէկը կնկան մը հետ
պառկելով զուգաւորութիւն ընէ ,
ու անիկայ մէկու մը նշանուած
աղախինն է ու փրկուած չէ , ո՛չ
ալ անոր ազատութիւն տրուած ,
անոնք պիտի պատժուին . անոնք
պիտի չմեռնին , ինչու որ կնիկը
21 ազատ չէր ։ Եւ ան մարդը իր յան-
ցանքին պատարագը Տէրոջը պիտի
բերէ ժողովքի խորանին դուռը ,
խոյ մը յանցանքի պատարագի հա-
22 մար ։ Եւ քահանան յանցանքի
պատարագին խոյովը Տէրոջը առ-
ջևը քաւութիւն պիտի ընէ անոր
իր ըրած մեղքին համար . և անոր
ըրած մեղքը պիտի ներուի իրեն ։
23 Ու երբոր ան երկիրը մտնէք , ու
ամէն տեսակ ծառեր տնկէք՝ պտուղ
ուտելու համար , ան ատենը անոր
պտուղը չթլփատուածի պէս ան-
մաքուր պիտի սեպէք . ան ձեզի ի-
րեք տարի չթլփատուածի պէս սե-
24 պուելով պիտի չուտուի ։ Եւ չոր-
րորդ տարին անոր բոլոր պտուղը
Տէրը փառաւորելու համար սուրբ
25 պիտի ըլլայ ։ Եւ հինգերորդ տա-
րին անոր պտուղը պիտի ուտէք ,
որ իր արդիւնքը ձեզի համար աւել-
ցընէ . ես եմ Տէրը ձեր Աստուա-
26 ծը ։ Միսը արիւնովը չու-
տէք . չհմայէք և գուշա-
27 կութիւն չընէք ։ Ձեր գլուխ-
ներուն եզերքի մազերը չկըտ-
րէք , ու քու մօրուքիդ եզերքը
28 չաւրես ։ Եւ մէկու մը մեռելին
համար ձեր մարմնոյն վրայ
կտրածներ չընէք , ու ձեր վրան
գիրի նշան չընէք . ես եմ Տէ-
րը ։
29 Աղջիկդ պոռնիկ ընելով մի՛
պղծեր , որ երկիրը պոռնկութեան
մէջ չիյնայ , ու երկիրը չարութիւ-
նով չլեցուի ։
30 Իմ շաբաթներս պահէք , ու
իմ սրբարանս յարգէք . ես
31 եմ Տէրը ։ Վհուկներուն մի՛
նայիք , և հմայողներուն բան մի՛
հարցընէք , որ անոնցմով չպղծ-
ուիք . ես եմ Տէրը ձեր Աստուա-
ծը ։
32 Մազը ճերմկածին առջևը ոտք
ելիր , և ծերը պատուէ , ու քու
Աստուծմէդ վախցիր . ես եմ Տէ-
րը ։
33 Եւ թէ որ օտարական մը ձեր
երկրին մէջ ձեր քովը պանդխտա-
նալու ըլլայ , չնեղէք զանիկայ ։

Ն. Ք. Գ.Փ.
1490

Բ Օր. ԻԲ. 9. 10 ։ Ը Բ Օր. ԻԲ. 11 ։ Գլ. Ե. 15 ։ Զ. 6 ։ Բ Օր. ԺԲ. 17. 18 ։ Առակ. Գ. 9 ։ Գլ. ԺԷ. 10 ։ Բ Օր. ԺԲ. 23 ։ Բ Օր. ԺԲ. 10. 11. 14 ։ Ա Թագ. ԺԵ. 23 ։ Դ Թագ. ԺԷ. 17 ։ ԻԱ. 6 ։ Բ Մն. ԼԳ. 6 ։ Մաղ. Գ. 5 ։ Գլ. ԻԱ. 5 ։ Երեմ. Թ. 26 ։ ԽԸ. 37 ։ Եզ. ԺԵ. 2 ։ Գլ. ԻԱ. 5 ։ Բ Օր. ԺԴ. 1 ։ Երեմ. ԺԶ. 6 ։ ԽԸ. 37 ։ Բ Օր. ԻԳ. 17 ։ Հմր 3 ։ Գլ. ԻԶ. 2 ։ Ժող. Ե. 1 ։ Ել. ԻԲ. 18 ։ Գլ. Ի. 6. 27 ։ Բ Օր. ԺԸ. 10 ։ Ա Թագ. ԻԸ. 7 ։ Ա Մն. Ժ. 13 ։ Ես. Ը. 19 ։ Գոր. ԺԹ. 16 ։ Առակ. Ի. 29 ։ Ա Տիմ. Ե. 1 ։ Հմր 14 ։ Ել. ԻԲ. 21 ։ ԻԳ. 9 ։

Ն·Ք·ԳՖ· 1490

– ԵԼ· ԺԲ· 48, 49։
Բ Բ Օր· Ժ· 19։
‡ ՀՄՐ 15։
Ծ Բ Օր· ԻԵ· 13, 15։ Ա-ռակ· Ժա· 1, Ժգ· 11։ Ի· 10։
Ի ԳԼ· Ժբ· 4 5։ Բ Օր· Դ· 5, 6։ Ե· 1։ Ղ· 25։

34 – Ձեր քովը պանդխտացող օտարականը ձեր երկրին բնակին պէս ըլլայ ձեզի, և Ի քու անձիդ պէս սիրես անիկայ, ինչու որ դուք ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ օտարական էիք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
35 ‡ Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն չընէք. կանգունի մէջ՝ կշիռքի մէջ ու չափի մէջ ալ։
36 Ծ Ձեր կշիռքները լման, ձեր Ա-բարերը լման, ձեր արդուն լման ու հիմնը լման պիտի ըլլայ. ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանող Տէրը ձեր
37 Աստուածը ես եմ։ Ի Ուստի իմ բոլոր կանոններս ու իմ բոլոր դատաստաններս պահէք, և ընէք անոնք. ես եմ Տէրը։

ԳԼ· Ի

1 Մոդրին գաւակ Նուիրելը կ'արդիլուի։ 4 Անոր գաւակ մատուցիլը տեսնելով զանց ընդներուն պատիժը։ 6 Վհուկներու հետևողներուն համար։ 7 Սուրբ ըլլալու պատուէրը։ 9 Իր ծնողքը հայհոյողին։ 10 չբնութիւն ընդներուն։ 11, 14, 17, 19 ազգապղծին։ 18 արուագէտին։ 15 և անասունի հետ պղծութիւն ընդհին պատիժը։ 22 Աստուծոյ հնազանդելու վրայով։ 27 Վհուկները չպարեցընելու պատուէրը։

1 Ա Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
2 ըսելով, Նաև – Իսրայէլի որդւոցը ըսես, Բ Իսրայէլի որդւոցմէն և Իսրայէլի մէջ պանդխտացող օտարականներէն ով որ իր սերունդէն Մոդրին տայ, անշուշտ պիտի մեռցուի. ան երկրին ժողովուրդը քարերով պիտի քարկոծեն անի-
3 կայ։ Եւ Ես իմ երեսս ան մարդուն վրայ պիտի տնկեմ, ու զանիկայ իր ժողովուրդին մէջէն կորսընցընեմ, ինչու որ անիկայ իր սերունդէն Մոդրին տուած է՝ Ե իմ սրբարանս պղծելու ու Ի իմ սուրբ անունս անարգելու համար։
4 Եւ թէ որ ան մարդը իր սերունդէն Մոդրին տուած ատենը՝ ան երկրին ժողովուրդը չտեսնելու գալով՝
5 Ղանիկայ չմեռցընեն, Ն ատենը Ես իմ երեսս պիտի տնկեմ ան մարդուն վրայ ու Ճանոր ընտանիքին վրայ, և անիկայ և Բ Մոդրին հետ պոռնկութիւն ընելու համար ան մարդուն ետևէն բոլոր գացողները իրենց ժողովուրդին մէջէն
6 պիտի կորսընդրնեմ։ Եւ Ժ վհուկներուն ու հմայողներուն ետևէն * երթալու դարձող մարդուն վրայ ալ երեսս պիտի տնկեմ, ու անիկայ իր ժողովուրդին մէջէն կորսընդրնեմ։
7 Ը Ուստի սրբեցէք ձեր անձերը ու սուրբ եղէք, ինչու որ
8 ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։ Ւ Եւ իմ կանոններս պահեցէք ու ըրէք զանոնք. Է ես եմ Տէրը որ ձեզ կը սրբեմ։
9 Ը Ով որ իր հայրը կամ իր մայրը անիծէ, անշուշտ պիտի մեռցուի. անիկայ իր հայրը կամ իր մայրը անիծեց, Ա անոր արիւնը իր վրայ
10 ըլլայ։ Ժ Եւ ով որ ուրիշ մարդու մը կնկանը հետ շնութիւն ընէ, իր դրացիին կնկանը հետ շնութիւն ընողը անշուշտ պիտի մեռցուի. շնացողն ալ շնացեալն ալ պիտի
11 մեռցուին։ Ժա Եւ ով որ իր հօրը կնկանը հետ պառկի, իր հօրը մերկութիւնը բացած է. անշուշտ երկուքն ալ պիտի մեռցուին. անոնց
12 արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։ Ժբ Եւ թէ որ մարդ մը իր հարսին հետ պառկի, անշուշտ երկուքն ալ պիտի մեռցուին. Ֆ գարշելութիւն ըրին. անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։
13 Եւ Ժգ թէ որ մարդ մը կնկան հետ պառկելու պէս արուի հետ պառկի, երկուքն ալ պզծութիւն ըրին. անշուշտ պիտի մեռցուին. անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։
14 Ի Եւ թէ որ մարդ մը կնիկ մը ու անոր մայրը առնէ, անօրէնութիւն է. ան ալ անոնք ալ կրակով պիտի այրուին, որ ձեր մէջը անօրէ-
15 նութիւն չըլլայ։ Ն Եւ թէ որ մարդ մը անասունի հետ պառկի, անշուշտ պիտի մեռցուի, ու անա-
16 սունը պիտի սպաննէք։ Եւ թէ որ կնիկ մը որ և իցէ անասունի հետ զուգաւորելու համար անոր մօտենայ, կնիկն ալ անասունն ալ պիտի սպաննես. անոնք անշուշտ պիտի մեռցուին. անոնց արիւնը իրենց
17 վրայ ըլլայ։ Ծ Եւ թէ որ մարդ մը իր քոյրը առնէ՝ իր հօրը աղջիկը կամ իր մօրը աղջիկը, ու անոր մերկութիւնը տեսնէ, ու աղջիկն ալ անոր մերկութիւնը տեսնէ, չարութիւն է. անոնք իրենց ժողովուրդին աչքին առջևը պիտի կորսուին. անիկայ իր քրոջը մերկութիւնը բացաւ. իր անօրէնու-
18 թիւնը պիտի կրէ։ Ի Եւ թէ որ մարդ մը իր դաշտանին մէջ եղող կնկան մը հետ պառկի ու անոր մերկութիւնը բանայ, ինքը անոր աղբիւրը բացաւ, կնիկն ալ իր արեան աղբիւրը բացաւ. երկուքն ալ իրենց ժողովուրդին մէջէն
19 պիտի կորսուին։ Ի Եւ քու մօրդ քրոջը կամ քու հօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանաս. Ղ ինչու որ ան իր ազգականին մերկութիւնը բանալու ըլլայ, Ը-ՒՈՒԹԻՒՆ – Լ իրենց անօրէնութիւնը
20 պիտի կրեն։ Ի Եւ թէ որ մարդ մը իր հօրեղբօրը կնկանը հետ պառկի, իր հօրեղբօրը մերկու-

Ն·Ք·ԳՖ· 1490

Ի Եւ·Լ·13։ Գ·Ի·8։ Եզեկ·Լե·28։
Ֆ ԵԼ· Ի· 28։
Ֆ ԵԼ· Ի· 17։ Բ Օր· Ի·16։ Ա-ռակ·Ի·20։ Մատ·Ժե· 4, 5։
‡ ՀՄՐ 11, 12, 13, 16, 27։ Բ-թագ·Ա· 16։
Հ ԳԼ·Ժբ·20։ Բ Օր· Իբ· 22։ Ցօհ· Ը·4, 5։
Յ ԳԼ·Ժբ·8։
Ղ ԳԼ·Ժբ·15։
Ֆ ԳԼ·Ժբ·23։
Ֆ ԳԼ·Ժբ·22։ Բ Օր· Իգ· 17։ Տես Ծն·Ժթ· 5։ Դատ· Ժթ·22։
Յ ԳԼ·Ժբ·17։ Բ Օր· Իե· 23։
Ղ ԳԼ·Ժբ·23։ Բ Օր· Իե· 21։
Ղ ԳԼ·Ժբ·9։ Բ Օր· Իե· 22։ Տես Ծն·Ի·12։
– ԳԼ·Ժբ·19։ Տես գԼ·Ժե· 24։
Ղ ԳԼ· Ժբ· 12, 13։
– ԳԼ·Ժբ·6։
Ղ ԳԼ·Ժբ·14։

Ն · Ք · ՉՁ · 1490

Թիւնը բացաւ . անոնք իրենց մեղքը պիտի կրեն . անզաւակ պիտի
21 մնանին ։ ⁻Եւ Թէ որ մարդ մը իր եղբօրը կնիկը առնէ , պղծութիւն է ան . անիկայ իր եղբօրը մերկութիւնը կը բանայ . անզաւակ պիտի
22 ըլլան ։ Ուստի ⁻իմ բոլոր կանոններս և իմ բոլոր դատաստաններս պահէք , ու ընէք անոնք , որ ան երկիրը՝ ուր որ ձեզ պիտի տանիմ հոն բնակելու՝ Եդուս չփսխէ ձեզ ։
23 ⁻Եւ պիտի չքալէք ան ազգերուն սովորութիւններովը՝ որոնք ձեր առջևէն պիտի վռնտեմ . քանզի ասոնք ամէն բաները ըրին անոնք , ու
24 ես զզուեցայ ⁻անոնցմէ . Եւ ⁻ըսի ձեզի , Անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգէք , ու ես անիկայ ձեզի պիտի տամ ստացուածք ըլլալու , երկիր մը՝ որ կաթ ու մեղր կը
25 բղխէ . Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը՝ ⁻որ ⁻ձեզ ազգերէն զատեցի
25 ձեզ ։ ⁼Ուստի մաքուր ու անմաքուր անասուններուն մէջտեղը՝ և անմաքուր ու մաքուր թռչուններուն մէջտեղը տարբերութիւն պիտի ընէք . ⁼և ձեր անձերը չպղծէք անասուններով կամ թռչուններով կամ գետնի վրայի բոլոր սողուններով՝ որոնք ես զատեցի ձեզի
26 իբրև անմաքուր ։ Եւ դուք սուրբ պիտի ըլլաք ինծի . ⁼ինչու որ ես Տէրս սուրբ եմ , ու ⁼ձեզ ⁻ըրի ազգերէն զատեցի՝ որ իմս ըլլաք ։
27 ⁻Ա՛հուկ կամ հմայող եղողը՝ թէ երիկ մարդ ըլլայ և թէ կնիկ՝ անշուշտ պիտի մեռցուի . քարերով քարկոծեն զանոնք . ⁼անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլայ ։

ԳԼ · ԻՆ

1 Քահանաները իրենց ո՛ր ազգականին համար կրնային սուգ բռնել ։ 6 Անոնք սուրբ պիտի ըլլային , 8 ու սուրբ պիտի սեպուէին ։ 7 Հասարակ քահանաներուն , 13 ու քահանայապետին ամուսնանալուն վրայով ։ 17 Արատ ունեցող քահանային արդիլուած էր զոհ մատուցանելը ։

1 Ա՛ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Խօսէ Ահարոնին որդւոցը՝ քահանաներուն , ու ըսէ անոնց , ⁻Քահանայ մը մեկուն մահաւանդը համար անմաքուր չըլլայ իր ժողովուրդին
2 մէջը . Բայց միայն իր մօտ ազգականին համար , այսինքն իր մօրը ու իր հօրը և իր որդւոյն ու իր աղջկանը
3 ՝նը և իր եղբօրը համար , Եւ իր կոյս քրոջը համար որ մօտ է իրեն ու երկան տրուած չէ , կրնայ անմա-
4 քուր ըլլալ ։ Անիկայ իր ժողովուրդին մէջը դլխաւոր մարդ ըլլալով , անմաքուր պիտի չըլլայ՝ ինքզինքը պղծելով ։ Անոնք դլխա-
5 նին փետելով կնտակ պիտի չընեն , և իրենց մօրուքին եզերքը չածիլեն , ու իրենց մարմինին վը-
6 րայ կտրածներ չընեն . Սուրբ պիտի ըլլան իրենց Աստուծոյն . և ⁼իրենց Աստուծոյն անունը չպղծեն , ինչու որ Տէրոջը պատարագները ⁻ը իրենց Աստուծոյն հացը անոնք կը մատուցանեն .
7 ուստի սուրբ պիտի ըլլան ։ Պոռնիկ կամ պղծուած կնիկ չառնեն , և ՚իր երիկէն արձակուած կնիկ մը չառնեն . ինչու որ ⁼հառնոն սուրբ
8 է իր Աստուծոյն ։ Ուստի պիտի սրբես անիկայ , ինչու որ քու Աստուծոյդ հացը անիկայ կը մատուցանէ . անիկայ սուրբ պիտի ըլլայ քեզի , ⁼քանզի ես Տէրս՝ որ ձեզ
9 կը սրբեմ , սուրբ եմ ։ Եւ Թէ որ քահանայի մը աղջիկը պոռնկութիւն ընելով պղծուելու ըլլայ , իր հայրը կը պղծէ . անիկայ կրակով պիտի այրուի ։
10 Եւ իր եղբայրներէն մեծ եղող քահանան՝ որուն դլխուն վրայ օծման ղդը թափուած է , ու ⁼զգեստները հագնելու օրհնուած , ⁼իր դլուխը պիտի չքանայ , և իր լա-
11 թերը չպատռէ , Եւ ⁼մեռած մարդու մը քով չերթայ , ոչ ալ իր հօրը կամ իր մօրը հա-
12 մար անմաքուր ըլլայ . ⁼Եւ սրբարանէն դուրս չելլէ , ու իր Աստուծոյն սրբարանը չպղծէ . ինչու որ ⁼իր Աստուծոյն օծման ղդին պսակը իր վրան է . Ես եմ
13 Տէրը ։ Եւ ⁼անիկայ կոյս մը իրեն
14 կնիկ պիտի առնէ . Որբևարի կամ արձակուած կամ պղծուած ⁼՝ բոզ չառնէ . հապա կնիկ ԸԼԼ-
15 ՚ը՝ համար իր ժողովուրդէն կոյս մը առնէ , Որ իր սերմը չպղծէ իր ժողովուրդին մէջը , ինչու որ ⁼ես Տէրը՝ ՚ը կը սրբեմ զանիկայ ։
16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
17 ըսելով ։ Խօսէ Ահարոնին ու ըսէ , Քու սերունդդիդ իրենց ազգերուն մէջ ով որ իր վրան արատ մը ունի , ՝Թող չմատուցանայ իր Աստուծոյն հա-
18 ցը մատուցանելու . Ինչու որ բնաւ արատ ունեցող մարդ մը պիտի չմատուցանայ . կոյր մարդը՝ կաղը՝ կամ կարճունչը՝ կամ ՚ իր անդամներուն մէջ ՚ աւելորդ բան մը ունեցողը՝ ,
19 Կամ ոտքը կոտրած՝ կամ ձեռքը
20 կոտրած մարդը , Կամ սապատողը՝ կամ թզուկը՝ կամ իր աչքին մէջ բիծ ունեցողը՝ կամ քոսոտը՝ կամ օրբիւնոտը՝ կամ ⁼փոչտանկը .
21 Ահարոն քահանային սերունդէն արատ մը ունեցող մարդը ՚ Տէրոջը պատարագները մատուցանելու պիտի չմատուցանայ , ⁼ՈՒղ արա-

Ն · Ք · ՉՁ · 1490

⁻Գլ · ԻԸ · 16 ։

⁻Գլ · ԻԸ · 26 ։ Ա · Ժ · 37 ։

Ա Գլ · ԻԸ · 25 · 28 ։ ⁻Գլ · ԻԸ · 3 · 24 · 30 ։

Ը Գլ · ԻԸ · 27 ։ Ը Օր · Թ · 5 ։ Ա Եզ · Գ · 17 ։ Ձ · 8 ։

⁻ՀՈր 26 ։ Եզ · ԺԹ · 5 ։ ԼԳ · 16 ։ Ը Օր · Է · 6 ։ ԻԳ · 2 ։ Գ Թագ · Ը · 53 ։

⁼Գլ · ԻԸ · 47 ։ Ը Օր · ԻԳ · 4 ։

⁼Գլ · ԻԸ · 43 ։

⁼ՀՈր 7 ։ Գլ · ԻԹ · 2 ։ ա Պետ · ա · 16 ։

⁼ՀՈր 24 ։ Տիտ · Բ · 14 ։

⁻Գլ · ԻԸ · 31 · Եզ · ԻԲ · 18 ։ Ը Օր · ԻԸ · 10 · 11 ։ ա Թագ · ԻԲ · 7 · 8 ։

Բ ՀՈր 9 ։

⁻Եզեկ · ԽԴ · 25 ։

Բ Տես · Եզեկ · ԻԳ · 16 · 17 ։ ⁼Գլ · ԺԹ · 27 · 28 ։ Ը Օր · ԻԳ · 1 ։ Եզեկ · ԽԴ · 20 ։

Ե Գլ · Ի · 7 ։ Ը Նե · ԼԲ · 24 ։

Ը Եզ · ԻԲ · 29 · 30 ։ Գլ · Բ · 12 · ԻԳ · 32 ։ Թտ · ԼԵ · 25 ։

Ժ Եզ · ԻԲ · 2 ։ Գլ · ԻԳ · 32 ։

Է Գլ · Ժ · 6 ։

Լ Թտ · ԺԹ · 14 ։ Տես ՀՈր 1 · 2 ։

Է Գլ · Ժ · 7 ։

Ժ Եզ · ԻԲ · 36 ։ Գլ · Բ · 9 · 12 · 30 ։

Լ ՀՈր 7 ։ Ե Ղեկ · ԽԴ · 22 ։

Ը ՀՈր 8 ։

Ց Գլ · Ի · 3 ։ Թտ · ԺԳ · 5 ։ Սաղ · ԿԵ · 4 ։

« Կ՚ասկածէլաւը ։

Ղ Գլ · ԻԲ · 23 ։

Ժ Ը Օր · ԻԳ · 1 ։ ⁼Կ՚ասկածին ։ Ա ՀՈր 6 ։

Ն·Ք·Զ·
1490

յ Գլ·ր·3·
10 ։ զ·17 ։
29 ։ է·1 ։
իդ·9 ։ Թուս·
ժբ·9 ։

ն Գլ·իբ·10 ։
11 ։ 12 ։
Թուս·ժբ·
19 ։

ղ Հմր 12 ։

տաւոր ըլլալով՝ իր Ստուծոյն հացը մատուցանելու պիտի չմօտենայ
22 Նայ ։ Անիկայ իր Ստուծոյն հացը պիտի ուտէ , թէ յ ամենասուրբ բաներէն և թէ ն սուրբ բաներէն .
23 Բայց վարագուրին քովը պիտի չմտնէ , և սեղանին չմօտենայ , ինչու որ արատ ունի , ու իմ սուրբ բաներս չպղծէ , քանզի
24 անոնք սրբող Տէրը ես եմ ։ Եւ Մովսէս խօսեցաւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և Իսրայէլի բոլոր որդիներուն ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Քահանայք իրենց անմաքրութեան ժամանակը սուրբ բաներու մօտենալու չէին ։ 6 Իրենց մաքրուելուն վրայով ։ 10 Քահանային ընտանիքէն ո՛վ իրաւունք ունէր սուրբ բաներէն ուտելու ։ 17 Զոհ մատուցելու անասունը անարատ ըլլալու էր ։ 26 Ութօրուան չեղած անասուն մը Տէրոջը պիտի չմատուցուէր ։ 29 Շնորհակալութեան զոհը ուտելուն պատուէրները ։

1 Յետոյ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ։ Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը՝ որ Իսրայէլի որդւոցը սուրբ բաներէն զգոյշ կենան , և իմ սուրբ անունս չպղծեն անոնք որ ինծի կը սրբեն .
3 ես եմ Տէրը ։ Ըսէ անոնց , Ձեր բոլոր սերունդէն ձեր ազգերուն մէջ՝ ով որ իր անմաքրութիւնը իր վրան ունենալով մօտենայ ան սուրբ բաներուն՝ որ Իսրայէլի որդիքը կը սրբեն Տէրոջը , ան անձը իմ առջեւէս պիտի կորսուի . ես
4 եմ Տէրը ։ Ո՛վ որ Ահարոնին յեղէն բորոտ ըլլայ , կամ հոսորմէ ունենայ , սուրբ բաներէն պիտի չուտէ մինչև իր մաքրուիլը . և ով որ մեռելէ պղծուած բանի մը դպչի , կամ մարդ մը՝ որուն զուգաւորութեան սերմը իրմէն ելած է ,
5 կամ ով որ դպչի որ և իցէ սողունի մը՝ որով կրնայ անմաքուր ըլլալ , կամ մարդու մը՝ որմէն կրնայ անմաքուր ըլլալ , որ և իցէ անմաքրութիւն որ անիկայ ունենայ ,
6 նայ , Ասոնց դպչող մարդը մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ , և սուրբ բաներէն չուտէ , հապա հիր մարմինը ջրով լուայ .
7 Եւ երբ արեգակը մարը մտնէ , մաքուր պիտի ըլլայ , ու ետքը սուրբ բաներէն ուտէ , ինչու որ հան իր
8 հացն է ։ Անիկայ մեռած կամ գազանաբեկ պիտի չուտէ , որ ան
9 նով չպղծուի . ես եմ Տէրը ։ Եւ իմ կարգադրութիւնս պիտի պահեն , որ անոր համար մեղք չկրեն , ու ան պղծելնուն համար չմեռնին . ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ ։

10 Ոչ օտարական մը սուրբ բանէ պիտի չուտէ . քահանային հիւրը կամ վարձկանը սուրբ բանէ պիտի
11 չուտէ ։ Բայց քահանային իր ստակովը ծախու առած անձը ու իր տունը ծնածը անկէ պիտի ուտէ . հանոնք անոր կերակուրէն պիտի
12 ուտեն ։ Թէ որ քահանային աղջիկը օտարականի մը հետ ամուսնանայ , անիկայ նուիրուած սուրբ
13 բաներէն պիտի չուտէ ։ Բայց թէ որ քահանային աղջիկը որբևարի կամ արձակուած ըլլայ ու զաւակ չունենայ , ան և իր հօրը տունը դառնայ , ան ինչը ։ իր աղջկութեանը ժամանակին պէս՝ իր հօրը հացէն պիտի ուտէ . սակայն բնաւ օտարական մը անկէ չուտէ ։
14 Եւ թէ որ մարդ մը անգիտութեամբ սուրբ բանէ մը ուտէ , անոր վրայ հինգերորդ մաս մը պիտի աւելցընէ , ու սուրբ բանովը մէկտեղ քահանային տայ ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը Տէրոջը մատուցած սուրբ բաները չպղծեն .
16 * ու իրենց սուրբ բաները ուտելով՝ յանցանաց անօրէնութիւնը իրենց վրայ չբերեն " , ինչու որ ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ ։
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ։ Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և Իսրայէլի բոլոր որդւոցը , ու ըսէ անոնց , Իսրայէլի տունէն կամ Իսրայէլի մէջ բնակող օտարականներէն՝ անոնց ողջակէզ համար Տէրոջը մատուցածը՝ իրենց բոլոր ուխտերուն և բոլոր կամաւոր ընծաներուն համար , իր զոհը մատուցանող ամէն մարդը , Արջառներէն՝ ոչխարներէն կամ այծերէն
19 անարատ արու ընտրէ մատուցանէ , որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ ։
20 Բնաւ արատ մը ունեցողը պիտի չմատուցանէք , ինչու որ ձեզի հա-
21 մար ընդունելի չըլլար ։ Եւ ուխտ կատարելու համար կամ կամաւոր ընծայի համար՝ ով որ արջառներէն կամ ոչխարներէն Տէրոջը խաղաղութեան զոհ մատուցանելու ըլլայ , անարատ պիտի ըլլայ ան , որ ընդունուի . բնաւ արատ պիտի
22 չըլլայ անոր վրայ ։ Կոյր կամ ջիղ կոտրած կամ կորսուած կամ խաղաւարտ ունեցող՝ կամ քոսոտ կամ որբիւնոտ եղածներէն Տէրոջը պիտի չմատուցանէք , ոչ ալ սասնցմէ Տէրոջը պատարագի համար սեղանին վրայ պիտի
23 դնէք ։ Բայց նոթոնէրուան մէջ աւելորդութիւն կամ պակասութիւն ունեցող ղուարակը կամ ոչխարը կամաւոր ընծայի համար

10 Ոչ օտարական մը սուրբ բանէ պիտի չուտէ . քահանային հիւրը կամ վարձկանը սուրբ բանէ պիտի
11 չուտէ ։ Բայց քահանային իր ստակովը ծախու առած անձը ու իր տունը ծնածը անկէ պիտի ուտէ . հանոնք անոր կերակուրէն պիտի
12 ուտեն ։ Թէ որ քահանային աղջիկը օտարականի մը հետ ամուսնանայ , անիկայ նուիրուած սուրբ
13 բաներէն պիտի չուտէ ։ Բայց թէ որ քահանային աղջիկը որբևարի կամ արձակուած ըլլայ ու զաւակ չունենայ , ան և իր հօրը տունը դառնայ , ան ինչը ։ իր աղջկութեանը ժամանակին պէս՝ իր հօրը հացէն պիտի ուտէ . սակայն բնաւ օտարական մը անկէ չուտէ ։
14 Եւ թէ որ մարդ մը անգիտութեամբ սուրբ բանէ մը ուտէ , անոր վրայ հինգերորդ մաս մը պիտի աւելցընէ , ու սուրբ բանովը մէկտեղ քահանային տայ ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը Տէրոջը մատուցած սուրբ բաները չպղծեն .
16 * ու իրենց սուրբ բաները ուտելով՝ յանցանաց անօրէնութիւնը իրենց վրայ չբերեն " , ինչու որ ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ ։
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ։ Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և Իսրայէլի բոլոր որդւոցը , ու ըսէ անոնց , Իսրայէլի տունէն կամ Իսրայէլի մէջ բնակող օտարականներէն՝ անոնց ողջակէզ համար Տէրոջը մատուցածը՝ իրենց բոլոր ուխտերուն և բոլոր կամաւոր ընծաներուն համար , իր զոհը մատուցանող ամէն մարդը , Արջառներէն՝ ոչխարներէն կամ այծերէն անարատ արու ընտրէ մատուցանէ , որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ ։
20 Բնաւ արատ մը ունեցողը պիտի չմատուցանէք , ինչու որ ձեզի հա-
21 մար ընդունելի չըլլար ։ Եւ ուխտ կատարելու համար կամ կամաւոր ընծայի համար՝ ով որ արջառներէն կամ ոչխարներէն Տէրոջը խաղաղութեան զոհ մատուցանելու ըլլայ , անարատ պիտի ըլլայ ան , որ ընդունուի . բնաւ արատ պիտի
22 չըլլայ անոր վրայ ։ Կոյր կամ ջիղ կոտրած կամ կորսուած կամ խաղաւարտ ունեցող՝ կամ քոսոտ կամ որբիւնոտ եղածներէն Տէրոջը պիտի չմատուցանէք , ոչ ալ սասնցմէ Տէրոջը պատարագի համար սեղանին վրայ պիտի
23 դնէք ։ Բայց նոթոնէրուան մէջ աւելորդութիւն կամ պակասութիւն ունեցող ղուարակը կամ ոչխարը կամաւոր ընծայի համար

Ն·Ք·Զ·
1490

ն Տես ա Թագ·իա·6 ։

հ Թուս·ժբ·11 , 18 ։

յ Ծն·լբ·11 ։

ղ Գլ·ժ·14 ։ Թուս·ժբ·11 , 19 ։

ճ Գլ·ե·15 , 16 ։

մ Թուս·ժբ·32 ։

* Կամ՝ ուհանգնէրը անանց վրայ յանցանաց անօրէնութիւնը չբեռնեն՝ երբոր անոնք իրենց սուրբ բաները ուտեն .

յ Հմր 9 ։

ն Գլ·ա·2 , 3 , 10 ։ Թուս·ժե·14 ։

ղ Գլ·ա·3 ։

- ր Օր·ժե·21 ։ ժէ·1 ։ Մաղ·ա·8 , 14 ։ Եփս·ե·27 ։ Երր·թ·14 ։ ա Պետ·ա·19 ։

ղ Գլ·է·16 ։ Թուս·ժե·3 , 8 ։ ր Օր·իդ·21 , 23 ։ Սաղ·կա·8 ։ կե·1 ։ ժողգ·ե·4 , 5 ։

ղ Գլ·գ·1 , 6 ։

ղ Հմր 20 ։ Մաղ·ա·8 ։

- Գլ·ա·9 , 13 ։ գ·3 , 5 ։

- Գլ·իա·18 ։

տաւոր ըլլալով՝ իր Ստուծոյն հացը մատուցանելու պիտի չմօտենայ
22 Նայ ։ Անիկայ իր Ստուծոյն հացը պիտի ուտէ , թէ յ ամենասուրբ բաներէն և թէ ն սուրբ բաներէն
23 Բայց վարագուրին քովը պիտի չմտնէ , և սեղանին չմօտենայ , ինչու որ արատ ունի , ու իմ սուրբ բաներս չպղծէ , քանզի
24 անոնք սրբող Տէրը ես եմ ։ Եւ Մովսէս խօսեցաւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և Իսրայէլի բոլոր որդիներուն ։

ն·Ք·Զ·
1490

յ Գլ·ր·3 ։
10 ։ զ·17 ։
29 ։ է·1 ։
իդ·9 ։ Թուս·
ժբ·9 ։

ն Գլ·իբ·10 ։
11 ։ 12 ։
Թուս·ժբ·
19 ։

ղ Հմր 12 ։

- Թուս·զ·3 ։

բ Գլ·ժբ·21 ։

է Եզ·իբ·38 ։ Թուս·ժբ·32 ։ բ Օր·ժե·19 ։

ր Գլ·է·20 ։

ի Գլ·ժե·2 ։

ղ Գլ·ժգ·2 ։ ժե·13 ։

ի Թուս·ժթ·11 , 22 ։

ը Գլ·ժե·16 ։

ք Գլ·ժա·24 , 43 , 44 ։

ֆ Գլ·ժե·7 , 19 ։

ի Գլ·ժե·5 ։ Երր·ժ·22 ։

և Գլ·իա·22 ։ Թուս·ժբ·11 , 13 ։

ի Եզ·իբ·31 ։ Գլ·ժէ·15 ։ Եզեկ·իգ·31 ։

ֆ Եզ·իբ·43 ։ Թուս·ժբ·22 , 32 ։

Ն · Ք · Ղ · Ք ·
1490

մատուցանես . սակայն ուխտի հա-
24 մար պիտի չընդունուի ան ։ Ա-
մորձիքը ճմլուածը կամ ճզմուա-
ծը կամ փրցուածը կամ կըտ-
րուածը չմատուցանէք Տէրոջը ,
և ձեր երկրին մէջ չընէք — Ե-
25 ՆԵրը ։ Եւ օտարականի մը ձեռ-
քէն ալ ասոնցմէ ձեր Աս-
տուծոյն պատարագ չմատու-
ցանէք , ինչու որ անոնց մէջ
խեղութիւն ու արատ կայ . ա-
նոնք ձեզի համար ընդունելի պիտի
չըլլան ։
26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
27 ըսելով , Երբոր զուարակ կամ
ոչխար կամ այծ ծնանի , եօթը օր
իր մօրը քով պիտի մնայ . և ութե-
րորդ օրը ու անկէ ետքը Տէրոջը
ընդունելի պիտի ըլլայ պատարագի
28 ընծայի համար ։ Եւ կովը կամ
ոչխարը իր ձագովը մէկտեղ մէկ
օրուան մէջ չմորթէք ։
29 Եւ երբոր գոհութեան զոհ մա-
տուցանէք Տէրոջը , անանկ պիտի
մատուցանէք որ ձեզի համար ըն-
30 դունելի ըլլայ . Նոյն օրը պիտի ու-
տուի անիկայ , անկէ մինչև առ-
տու չթողուք . ես եմ Տէրը ։
31 Ուստի իմ պատուիրանքներս
պահէք , և ընէք անոնք . ես
32 եմ Տէրը ։ Եւ իմ սուրբ ա-
նունս չպղծէք , որ ես սըր-
բուիմ Իսրայէլի որդւոցը մէջ ։
ես եմ Տէրը որ ձեզ կը սրբեմ .
33 Որ ձեզի Աստուած ըլլալու համար՝
ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի .
ես եմ Տէրը ։

Հմր · ԺԵ · 15 , 16 ։ Գղ · Իա · 6 , 17 ։ Մաղ · Ա · 14 ։ Ել · Իբ · 30 ։ Բ Օր · Իբ · 6 ։ Գղ · Է · 12 ։ Սաղ · ՃԷ · 22 ։ ՃԺԴ · 17 ։ Ամով · Դ · 5 ։ Գղ · Է · 15 ։ Գղ · ԺԹ · 37 ։ Թու · ԺԵ · 40 ։ Բ Օր · Դ · 40 ։ Գղ · ԺԸ · 21 ։ Գղ · Ժ · 3 ։ Մատ · Զ · 9 ։ Ղու · ԺԱ · 2 ։ Գղ · Ի · 8 ։ Ել · Զ · 7 ։ Գղ · ԺԱ · 45 ։ ԺԹ · 36 ։ ԻԵ · 38 ։ Թու · ԺԵ · 41 ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Տէրոջը տօները , 3 շաբաթը , 4 և զատիկը , 9 երախայրիներուն , 15 ու Պենտէկոստէին տօնը պահելու վրայով ։ 22 Հունձքէն մնացած հասկերը ու այգիէն ճիւղերը չժողվելու պատուէրը ։ 23 Փող հնչեցնելու տօնը ։ 26 Քաւութեան օրը ։ 33 Տաղաւարահարաց տօնը ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ անոնց , Տէրոջը տօները
որ դուք սուրբ ժողով պիտի
կոչէք , իմ տօներս ասոնք են .
3 Վեց օր գործ գործուի , բայց
եօթներորդ օրը հանգստութեան
շաբաթը ըլլալով սուրբ ժողով է .
բնաւ գործ պիտի չգործէք . Տէ-
րոջը շաբաթ պէտք ըլլայ ձեր բոլոր
բնակութեանցը մէջ ։
4 Տէրոջը տօները՝ որ իրենց ատե-
նին համեմատ սուրբ ժողովներ պի-
5 տի քարոզէք , ասոնք են ։ Առա-
ջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը
իրիկուան դէմ Տէրոջը զատիկն է .
6 Եւ նոյն ամսուն հնգետասաներորդ
օրը բաղարջակերաց տօն է Տէրոջը .
եօթը օր բաղարջ պիտի ուտէք ։

Հմր 4 , 37 ։ Ել · ԼԲ · 5 ։ Դատ · Ժ · 20 ։ Սաղ · ՁԱ · 3 ։ Ել · Ի · 9 ։ ԻԳ · 12 ։ ԼԱ · 15 ։ ԼԴ · 21 ։ Գղ · ԺԹ · 3 ։ Բ Օր · Ե · 13 ։ Ղու · ԺԳ · 14 ։ Հմր 2 , 37 ։ Ել · ԻԳ · 14 ։ Ել · ԺԲ · 6 , 14 , 18 ։ ԺԳ · 3 , 10 ։ ԻԳ · 15 ։ ԼԴ · 18 ։ Թու · Թ · 2 , 3 ։ ԻԸ · 16 , 17 ։ Բ Օր · ԺԶ · 1—8 ։ Յես · Ե · 10 ։

7 Առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի
ունենաք . բնաւ ծառայութեան
8 գործ պիտի չգործէք ։ Եւ եօթը օր
պատարագ պիտի մատուցանէք
Տէրոջը . եօթներորդ օրը սուրբ
ժողով պիտի ըլլայ . բնաւ ծառա-
յութեան գործ պիտի չգործէք ։
9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
10 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու
ըսէ՝ անոնց , Երբոր մտնէք ան եր-
կիրը որ ձեզի կու տամ , ու անոր
հունձքը հնձէք , ձեր հունձքէն
երախայրի որայ մը քահանային
11 բերէք . Ան ալ Տէրոջը առջեւ ե-
րերցնելով՝ պիտի մատուցանէ ո-
րան , որ ձեզի համար ընդունելի ըլ-
լայ . քահանան շաբաթին հետեւեալ
12 օրը պիտի մատուցանէ ան ։ Եւ ո-
րան մատուցած օրերնիդ՝ ողջակէզի
համար մէկ տարեկան անարատ գառ
մը մատուցանէք Տէրոջը .
13 Եւ անոր հացի ընծան եղով շա-
ղուած երկու տասաներորդ բարակ
ալիւր պիտի ըլլայ . անիկայ անու-
շահոտ պատարագի համար է Տէ-
րոջը . և անոր թափելու նուէրը
հինին չորրորդ մասը գինի պիտի
14 ըլլայ ։ Եւ մինչև ան օրը՝ որ ձեր
Աստուծոյն ընծան կը մատուցա-
նէք , հաց կամ բոհրած ցորեն
կամ թարմ հասկեր չուտէք . ձեր
ազգերուն մէջ ձեր բոլոր բնակա-
րաններուն մէջ — յաւի-
տենական կանոն պիտի ըլլայ ։
15 Եւ շաբաթին հետեւեալ օրէն՝ որ
դուք նուիրման որան բերիք , լման
եօթը շաբաթ պիտի համրէք ձե-
16 զի . Մինչև եօթներորդ շաբաթին
հետեւեալ օրը յիսուն օր պիտի
համրէք , և Նոր հացի ընծայ մա-
17 տուցանէք Տէրոջը ։ Ձեր բնակա-
րաններէն երերցընելու ընծայի հա-
մար երկու հաց պիտի բերէք , որ
անոնք երկու տասաներորդ բարակ ա-
լիւրէ ըլլալով՝ խմորեալ եփած պի-
տի ըլլան . ասոնք երախայրի է Տէրո-
18 ջը ։ Եւ հացին հետ՝ մէկ տարե-
կան եօթը հատ անարատ գա-
ռինք՝ և արջառներէն մէկ զուարակ
մը՝ ու երկու խոյ պիտի մատուցա-
նէք Տէրոջը , որոնք հացի ընծա-
ներուն ու թափելու նուէրներուն
հետ ողջակէզ — անուշահոտ պա-
19 տարագ պիտի ըլլան Տէրոջը ։ Եւ
մեղքի պատարագի համար այծե-
րէն մէկ նոխազ՝ և խաղաղութեան
զոհի համար մէկ տարեկան երկու
20 գառինք պիտի մատուցանէք ։ Եւ
քահանան երախայրի հացին հետ
երերցընելու ընծայի համար՝ երկու
գառները պիտի մատուցանէ Տէ-
րոջը առջև . անոնք սուրբ պիտի
ըլլան Տէրոջը , քահանային ըլ-

Ն · Ք · Ղ · Ք ·
1490

Ել · ԺԲ · 16 ։ Թու · ԻԸ · 18 , 25 ։ Ել · ԻԳ · 16 , 19 ։ ԼԴ · 22 , 26 ։ Թու · ԺԵ · 2 , 18 ։ ԻԸ · 26 ։ Բ Օր · ԺԶ · 9 ։ Յես · Գ · 15 ։ Հռով · ԺԱ · 16 ։ Ա Կոր · ԺԵ · 20 ։ Յակ · Ա · 18 ։ Յայտ · ԺԴ · 4 ։ Ել · ԻԹ · 24 ։ Գղ · Բ · 14 , 15 , 16 ։ Գղ · ԻԵ · 8 ։ Ել · ԼԴ · 22 ։ Բ Օր · ԺԶ · 9 ։ Գործ · Բ · 1 ։ Թու · ԻԸ · 26 ։ Ել · ԻԳ · 16 , 19 ։ ԻԲ · 29 ։ ԼԴ · 22 , 26 ։ Թու · ԺԵ · 17 , 20 ։ ԻԸ · 26 ։ Բ Օր · ԻԶ · 1 , 2 ։ Գղ · Դ · 23 , 28 ։ Թու · ԻԸ · 30 ։ Գղ · Գ · 1 ։ Թու · ԺԸ · 12 ։ Բ Օր · ԺԸ · 4 ։

Ն · Ք · ԴՌ · 1490

21 ւոն ։ Եւ ան նոյն օրը պիտի քարոզէք որ ձեզի սուրբ ժողով ըլլայ. բնաւ ծառայութեան գործ չգործէք. աս ձեզի յաւիտենական կանոն ըլլայ ձեր բոլոր բնակարաններուն մէջը ձեր ազգերուն մէջ ։
22 Եւ ՝երբոր ձեր երկրին հունձքը հնձէք, հնձած ատենդ արտին եզերքը լման չհնձես, ՚ու հունձքիդ մնացած հասկերը չժողվես. զանոնք աղքատին ու օտարականին թողուս. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։
23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
24 սելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, ՙԵօթներորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն առաջին օրը ձեզի հանգըստութեան օր՝ ՚փող հնչեցընելուն յիշատակը՝ սուրբ ժողով պիտի ըլ-
25 լայ ։ Բնաւ ծառայութեան գործ պիտի չգործէք, հապա պատարագ մատուցանէք Տէրոջը ։
26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
27 սելով, ՛Նաև աս եօթներորդ ամսուն տասներորդ օրը քաւութեան օրը ըլլալով՝ սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի. և պիտի խոնարհեցընէք ձեր հոգիները, ու պատարագ մատու-
28 ցանէք Տէրոջը ։ Եւ ան օրը բնաւ գործ չգործէք, ինչու որ Տէրոջը ձեր Աստուծոյն առջևը ձեզի համար քաւութիւն ընելու՝ օր քա-
29 ւութեան է ։ Քանզի ով որ նոյն օրը չխոնարհի՝ ՝իր ժողովուրդին
30 մէջէն պիտի կորսուի. Եւ ով որ նոյն օրը գործ մը գործէ, ան անձը ՚իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կոր-
31 սընցընեմ ։ Բնաւ գործ մը պիտի չգործէք. ադիկայ ձեր ազգերուն մէջ ձեր բոլոր բնակարաններուն մէջ յաւիտենական կանոն ըլլայ ։
32 Աս ձեզի հանգստութեան շաբաթ պիտի ըլլայ, և ձեր հոգիները պիտի խոնարհեցընէք, ամսուն իններորդ օրուան իրիկունը ձեր շաբաթը պիտի պահէք իրիկուընէ մինչև իրիկուն ։
33 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
34 սելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, ՝Աս եօթներորդ ամսուն տասնըհինգերորդ օրը եօթը օր տա-
35 ղաւարահարաց տօն է Տէրոջը ։ Առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ. բնաւ ծառայութեան գործ պիտի
36 չգործէք. Եօթը օր պատարագ մատուցանէք Տէրոջը. ՚Ութերորդ օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ ձեզի, և պատարագ մատուցանէք Տէրոջը. ՝տօնախմբութեան օր է ան. բնաւ ծառայութեան գործ
37 չգործէք ։ ՙՏէրոջը պատարագ՝ ողջակէզ ու հացի ընծայ զոհ և թափելու նուէրներ՝ ամէն օրուան պէտք եղածը մատուցանելու համար ձեր սուրբ ժողովներ կոչելու Տէրոջը տօները ասոնք են,
38 ՙՏէրոջը շաբաթներէն զատ՝ և ձեր ընծաներէն զատ՝ ու ձեր բոլոր ուխտերէն զատ՝ և ձեր բոլոր Տէրոջը տալու կամաւոր ընծաներէն
39 զատ ։ Նաև եօթներորդ ամսուն տասնըհինգերորդ օրը՝ ՝երկրի արդիւնքը ժողված ատեննիդ եօթը օր տօն պիտի պահէք Տէրոջը. առաջին օրը շաբաթ և ութերորդ
40 օրը շաբաթ պիտի ըլլայ ։ Եւ ՙառաջին օրը ձեզի գեղեցիկ ծառերու պտուղ, արմաւենիի ոստեր ու տերևախիտ ծառերու ոստեր և ձորի ուռիներու ոստեր պիտի առնէք, ու Տէրոջը ձեր Աստուծոյն առջևը եօթը օր ՚ուրախանաք ։
41 ՚Եւ աս տօնը տարին եօթը օր պիտի պահէք Տէրոջը. ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական կանոն ըլլայ ան. եօթներորդ ամսուն մէջ պի-
42 տի ընէք ան ։ ՙԵօթը օր տաղաւարներու մէջ պիտի բնակիք. Իսրայէլի բոլոր բնիկները տաղա-
43 ւարներու մէջ բնակին. ՚Որպէս զի ձեր սերունդները գիտնան՝ թէ Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսի երկրէն հանած ատենս՝ տաղաւարներու մէջ բնակեցուցի զանոնք. ես
44 եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։ Եւ Մովսէս ՚Իսրայէլի որդւոցը պատմեց Տէրոջը տօները ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Ճրագներուն համար եղը ։ 5 Առաջաւորութեան հացը ։ 10 Իսրայելացի կնկանը տղան՝ որ Տէրոջը անունը հայհոյեց ։ 13 Հայհոյութեան, 17 ու մարդասպանութեան պատիժը ։ 18 Վնասներու վրայով ։ 23 Ան հայհոյիչին քարկոծուիլը ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, ՙՊատուիրէ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ ծեծուած մաքուր ձէթ բերեն քեզի լոյսի համար, որ միշտ
3 ճրագ վառի ։ Ժողովքի խորանին մէջ՝ վկայութեանը վարագուրին դուրսի դին Ահարոն միշտ պիտի պատրաստէ ան՝ իրիկուընէ մինչև առտու Տէրոջը առջևը վառելու համար. ադիկայ ձեր ազգերուն մէջ
4 յաւիտենական կանոն ըլլայ ։ Ճրագները ՙմաքուր ոսկի աշտանակին վրայ Տէրոջը առջևը միշտ պիտի պատրաստէ ։
5 Եւ բարակ ալիւր պիտի առնես, ու անով տասներկու ՚շօթ եփես. ամէն մէկ շօթը երկու տասանորդէ
6 պիտի ըլլայ ։ Եւ զանոնք Տէրոջը առջևը ՙմաքուր սեղանին վրայ երկու կարգով պիտի դնես. ամէն
7 մէկ կարգը վեց վեց հատ ըլլայ ։ Եւ

Ղւ · ԺԹ · 9 · Բ Օր · ԻԴ · 19 · Թու · ԻԹ · 1 · Ղւ · ԻԵ · 9 · Ղւ · ԺԶ · 30 · Թու · ԻԹ · 7 · Յոհ · ԺԵ · 14 · Ղւ · Ի · 3 · 5 · 6 · Ել · ԻԳ · 16 · Թու · ԻԹ · 12 · Բ Օր · ԺԶ · 13 · Եզր · Գ · 4 · Նեեմ · Ը · 14 · Զաք · ԺԴ · 16 · Յոհ · Է · 2 · Թու · ԻԹ · 35 · Նեեմ · Ը · 18 · Յոհ · Է · 37 · Բ Օր · ԺԶ · 8 · Բ Մն · Է · 9 · Նեեմ · Ը · 18 · Յովէլ · Ա · 14 · Բ · 15 · Հմր 2 · 4 ·

Ն · Ք · ԴՌ · 1490

Թու · ԻԹ · 39 · Ել · ԻԳ · 16 · Բ Օր · ԺԶ · 13 · Նեեմ · Ը · 15 · Բ Օր · ԺԶ · 14 · 15 · Թու · ԻԹ · 12 · Նեեմ · Ը · 18 · Նեեմ · Ը · 14 · 15 · 16 · Բ Օր · ԼԱ · 13 · Սաղ · ՀԸ · 5 · 6 · Հմր 2 · Ել · ԻԷ · 20 · 21 · Ել · ԼԱ · 8 · ԼԹ · 37 · Ել · ԻԵ · 30 · Գ Թագ · Է · 48 · Բ Մն · Դ · 19 · ԺԳ · 11 · Եբր · Թ · 2 ·

ն · ք · գՁ · 1490

Ե թու · գ · 7 ։ ա ՄՆ · թ · 32 ։ բ ՄՆ · ք · 4 ։

Ղ ա թագ · խ · 6 ։ Մաա · ժբ · 4 ։ Մար · բ · 26 ։ Ղե · գ · 4 ։

Ե եզ · իԹ · 33 ։ ԳԼ · ք · 3 ։ խ · 22 ։

Ը Հմր 16 ։

Ի Յոր · ա · 5 · 11 · 22 ։ ք · 5 · 9 · 10 ։ Ես · ք · 21 ։

Ժ եզ · ժբ · 22 · 26 ։

Ե թու · ժե · 34 ։

Ղ եզ · ժբ · 15 · 16 ։ թու · իե · 5 ։ լԶ · 5 · 6 ։

Ի ր Օր · ժգ · 9 ։ ժե · 7 ։

Ն ԳԼ · ե · 1 ։ ի · 17 ։ թու · թ · 13 ։

Ո գ թագ · խ · 10 · 13 ։ Ա՚ղ · Ծգ · 10 · 18 ։ Մաա · ժբ · 31 ։ Մար · գ · 28 ։ Յակ · բ · 7 ։

Հ եզ · խ · 12 ։ թու · լե · 31 ։ բ Օր · ժԹ · 11 · 12 ։

Ն Հմր 21 ։

Ղ եզ · խ · 24 ։ բ Օր · ժԹ · 21 ։ Մաա · ե · 38 ։ է · 2 ։

Ճ եզ · խ · 33 ։ Հմր 18 ։

Ո Հմր 17 ։

Ն եզ · ժբ · 49 ։ ԳԼ · ժԹ · 34 ։ թու · ժե · 16 ։

Ն Հմր 14 ։

—Ես կարգին վրայ զուտ կնդրուկ պիտի դնես , որ հացին վրայ պատարագի յիշատակ ըլլայ Տէրոջը ։

8 Իսրայէլի որդւոցը կողմանէ յաւիտենական ուխտով Ա ամէն շաբաթ օր միշտ Տէրոջը առջևը զանիկայ

9 պիտի կարգադրէ ։ Եւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը պիտի ըլլայ , Ա ու սուրբ տեղը ուտեն զանիկայ . ինչու որ ան՝ Տէրոջը պատարագներէն յաւիտենական կանոնով ամենասուրբ է անոր ։

10 Եւ Իսրայէլի որդւոցը մէջ Իսրայէլացի կնկան մը որդին ելաւ , որուն հայրը եգիպտացի էր . ու ան Իսրայէլացի կնկանը որդին Իսրայէլացի մարդու մը հետ բանակին

11 մէջ կռուեցաւ . Եւ ան Իսրայէլացի կնկանը որդին հայհոյեց Տէրը անունը ու Ր անիծեց . և Ա Մովսէսին բերին անիկայ . ու անոր մօրը անունը Սաղոմիթ էր , Դանի ցեղէն՝ Դաբրիին աղջիկը ։

12 Տարկեցին զանիկայ , Ա մինչև որ Տէրոջը հրամանը յայտնուի իրենց ։

13 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,

14 Հայհոյողը մարդը բանակէն դուրս հանէ , և բոլոր լսողները Ե ձեռքերնին անոր գլխուն վրայ դնեն , ու բոլոր ժողովը քարկոծեն

15 Ծեն զանիկայ ։ Եւ պիտի խօսիս Իսրայէլի որդւոցը՝ ըսելով , Ո վ որ իր Աստուածը կ՚անիծէ , Ի ր

16 մեղքը պիտի կրէ ։ Եւ Տէրոջը անունը Հայհոյողը անշուշտ պիտի մեռցուի . բոլոր ժողովը անշուշտ պիտի քարկոծեն զանիկայ . թէ օտարական ըլլայ և թէ երկրացի , Տէրը անունը հայհոյողը պիտի մեռցուի ։

17 Եւ ով որ մարդ մը կը սպաննէ ,

18 անշուշտ պիտի մեռցուի ։ Եւ ան որ անասուն մը կը մեռցնէ , անասունի տեղ անասուն պիտի հատուցանէ . Ե ր ան

19 ցանէ . Եւ թէ որ մարդ մը իր դրացիին նեղութիւն պատճառ ըլլայ , Ո իր ըրածին պէս պիտի ընեն

20 իրեն . Ի կման տեղ ըկում , աչքի տեղ աչք , ակռայի տեղ ակռայ , ինչպէս որ անիկայ մարդու մը նեղութիւն պատճառեր է , ա

21 նանկ ալ պիտի ըլլայ իրեն ։ Ե ւ անասուն մեռցնողը պիտի հատուցանէ ան . Ր բայց մարդ մեռ-

22 ցնողը պիտի մեռցուի ։ Ա թէ օտարականին համար և թէ երկրացիին համար ձեր օրէնքը մէկ պիտի ըլլայ . ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։

23 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը՝ Ո ր ան անիծող մարդը բանակէն դուրս հանեն , և քարով քարկոծեն զանիկայ . ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս ըրին ։

ն · ք · գՁ · 1490

ԳԼ · ԻԵ

1 Եօթներորդ տարւոյն շաբաթը ։ 8 Ցիսունեորդ տարին Ցորելեան պիտի կոչուէր ։ 14 Չրկանքի վրայով ։ 18 Հնազանդութեան օրէնութիւնը ։ 23 Երկրին , 29 և տուներուն փրկանքը ։ 35 Տնանկներուն վրայ գութ ունենալու պատուէրը ։ 39 Ծառաներու համար կանոններ ։ 47 Ծառաներուն փրկուելուն վրայով ։

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին Սի- 1491
2 նայ լեռը՝ ըսելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց , Երբոր ան երկիրը մտնէք՝ որն որ ես ձեզի պիտի տամ , թող ան երկիրը —Հանգստութեան շաբաթ մը պա-
3 հէ Տէրոջը ։ Վեց տարի քու արտդ պիտի ցանես , և քու այգիդ վեց տարի չօտես , ու անոր արդիւնքը
4 ժողվես . Բայց եօթներորդ տարին երկրին համար հանգստութեան շաբաթ , —Յ-ԻՒՒ Տէրոջը համար շաբաթ ըլլայ . քու արտդ պիտի չցանես , և քու այգիդ չօտես .
5 Ք քու * արտիդ ինքիրմէ բուսածը պիտի չնձես , և քու չօտած այգիդ խաղողները չժողվես . հանգստութեան տարի ըլլայ ան երկ-
6 րին ։ Եւ երկրին շաբաթը ձեզի կերակուր պիտի ըլլայ , քեզի և քու ծառայիդ և քու աղախինիդ ու քու վարձկանիդ՝ և քու բովդ
7 պանդխտացած օտարականիդ , Եւ քու անասուններուդ ու քու երկրիդ մէջ եղած կենդանիներուն կերակուր ըլլայ անոր բոլոր արդիւնքը ։
8 Եւ դուն քեզի տարիներու եօթը շաբաթ համրես , —Յ-ԻՒՒ եօթը անգամ եօթը տարի . ու տարիներուն եօթը շաբաթներուն ժամանակը քառասունհինը տարի պի-
9 տի ըլլան քեզի ։ Եւ եօթներորդ ամսուն տասներորդ օրը ազատարարութեան փողը պիտի Ֆչեցընես , Է քաւութեան օրը ձեր բոլոր երկրին
10 մէջ պիտի Ֆչեցընէք փողը ։ Եւ հիսուներորդ տարին պիտի սրբէք , ու երկրի վրայ անոր բոլոր բնակիչներուն համար Ր ազատութիւն քարոզ կարդալ տաք . ասիկայ ձեզի Ցորելեան Ք-ԻՒՒ ըլլայ . Ի ն ձեզմէ ամէն մէկը իր ստացուածքին պիտի դառնայ , ու ձեզմէ ամէն մէկը իր
11 ազգատոհմին դառնայ ։ Ա ն հիսուներորդ տարին Ցորելեան տարի ըլլայ ձեզի . Ն ոչ պիտի ցանէք , ոչ ալ ինքիրմէ բուսածը պիտի ՀՁէք , և ձեր չօտած Ա-ՅՓԷՆ պիտի
12 չժողվէք . Ինչու որ Ցորելեան Ք-ԻՒՒ է , ան ձեզի սուրբ պիտի ըլլայ . Է արտէն անոր արդիւնքը պիտի ու-
13 տէք ։ Ը Ն Ցորելեան տարին ձեզ-

Ե եզ · իԹ · 33 ։ Ղե · ք · 3 ։ խ · 22 ։

Ը Հմր 16 ։

Ի Յոր · ա · 5 · 11 · 22 ։ ք · 5 · 9 · 10 ։ Ես · ք · 21 ։

Ժ եզ · ժբ · 22 · 26 ։

Ե թու · ժե · 34 ։

Ղ եզ · ժբ · 15 · 16 ։ թու · իե · 5 ։ լԶ · 5 · 6 ։

Ի ր Օր · ժգ · 9 ։ ժե · 7 ։

Ն ԳԼ · ե · 1 ։ ի · 17 ։ թու · թ · 13 ։

Ո գ թագ · խ · 10 · 13 ։ Ա՚ղ · Ծգ · 10 · 18 ։ Մաա · ժբ · 31 ։ Մար · գ · 28 ։ Յակ · բ · 7 ։

Հ եզ · խ · 12 ։ թու · լե · 31 ։ բ Օր · ժԹ · 11 · 12 ։

Ն Հմր 21 ։

Ղ եզ · խ · 24 ։ բ Օր · ժԹ · 21 ։ Մաա · ե · 38 ։ է · 2 ։

Ճ եզ · խ · 33 ։ Հմր 18 ։

Ո Հմր 17 ։

Ն եզ · ժբ · 49 ։ ԳԼ · ժԹ · 34 ։ թու · ժե · 16 ։

Ն Հմր 14 ։

— Ես · իգ · 10 ։ ՁԵ ։ Տես գԼ · իգ · 34 · 35 ։ բ ՄՆ · լԶ · 21 ։

Բ գ թագ · ժԹ · 29 ։

* Եբր. հանձքիդ

Ե գԼ · իգ · 24 · 27 ։

Ը Ես · կ · 2 · կգ · 4 · Երեմ. լԲ · 8 · 15 · 17 · Ղե · գ · 19 ։

Ի Հմր 13 ։ թու · լԶ · 4 ։

Ղ Հմր 5 ։

Ի Հմր 6 · 7 ։

Ը Հմր 10 ։ ԳԼ · իե · 24 · թու · լԶ · 4 ։

Ն․ Ք․ ԴՃ․ 1491

մէ ամէն մէկը իր ստացուածքին
պիտի դառնայ ։
14 Եւ թէ որ քու դրացիիդ բան մը
ծախելու ըլլաս, կամ քու դրացիիդ
ձեռքէն ծախու առնելու ըլլաս,
ձեզմէ մէկը իր ընկերին անիրաւու-
15 թիւն պիտի չընէ ։ Յոբելեան տա-
րիէն ետքը եղած տարիներուն հա-
շիւովը ծախու պիտի առնես քու
դրացիէդ, անիկայ ալ արդիւնքին
տարիներուն հաշիւովը պիտի ծախէ
16 քեզի ։ Տարիներուն շատութեանը
նայելով՝ պիտի աւելցնես անոր գի-
նը, և տարիներուն քիչութեանը
նայելով՝ պիտի պակսեցնես անոր
գինը ։ ինչու որ անիկայ արդիւն-
17 քին հաշիւովը կը ծախէ քեզի ։ Եւ
ձեզմէ մէկը իր ընկերին անիրաւու-
թիւն չընէ, Նոյն քու Աստուծմէդ
պիտի վախնաս ։ ինչու որ ես եմ
Տէրը ձեր Աստուածը ։
18 Եւ իմ կանոններս պիտի ընէք,
ու իմ դատաստաններս պահէք և
ընէք անոնք ։ ու ան երկրին մէջ
ապահովութեամբ պիտի բնակիք ։
19 Եւ երկիրը իր արդիւնքը պիտի
տայ, ու մինչև կշտանալնիդ պիտի
ուտէք ։ և անոր մէջ ապահովու-
20 թեամբ պիտի բնակիք ։ Եւ թէ
որ ըսէք թէ Եօթներորդ տարին
ի՞նչ պիտի ուտենք ։ ահա պիտի
չցանենք ու մեր արդիւնքները պի-
21 տի չժողվենք ։ Ուրեմն վեցերորդ
տարին ձեր վրայ պիտի խրկեմ իմ
օրհնութիւնս, և իրեք տարուան
22 արդիւնք պիտի տայ ։ Եւ ութե-
րորդ տարին պիտի ցանէք, ու հին
արդիւնքէն պիտի ուտէք մինչև ին-
ներորդ տարին ։ մինչև անոր ար-
դիւնքին հասնիլը հինէն պիտի
ուտէք ։
23 Եւ երկիրը պիտի չծախուի մըշ-
տնջենապէս ։ ինչու որ երկիրը իմս
է, ու դուք իմ քովս պանդուխտ-
24 ներ ու հիւրեր էք ։ Եւ ձեր կա-
լուածքին բոլոր երկրին մէջ փըր-
կանք պիտի տաք երկրին համար ։
25 Թէ որ քու եղբայրդ աղքատա-
նայ և իր ստացուածքին մէկ մասը
ծախէ, ու թէ որ անոր մօտ ազ-
գականը անոր գայ, անիկայ իր
26 եղբօրը ծախածը պիտի փրկէ ։ Եւ
թէ որ մարդը փրկող մը չունի, ու
ինքիրմէ կարողանայ ան փրկելու,
27 Ան ատենը իր ծախելէն հաշիւ ընէ
տարիները, և աւելցածը ետ տայ
ան մարդուն՝ որուն ծախած էր,
ու իր ստացուածքին դառնայ ։
28 Բայց թէ որ անոր ետ տալու կա-
րող չէ, ան ատենը իր ծախած
բանը ծախու առնողին ձեռքը պի-
տի մնայ մինչև Յոբելեան տարին,
և Յոբելեան տարին պիտի ելլէ, ու
ծախողը իր ստացուածքին պիտի
դառնայ ։
29 Եւ թէ որ մէկը պարսպաւոր քա-
ղաքի մէջ բնակելու տուն մը ծա-
խէ, զանիկայ ծախելէն մինչև լման
տարի մը կրնայ փրկել ան ։ անոր
փրկանքը մէկ տարուան մէջ պիտի
30 ըլլայ ։ Եւ թէ որ բոլոր տարուան
լմննալուն անիկայ չփրկուի, ան
ատենը պարսպաւոր քաղաքին մէջ
եղած տունը միշտ ծախու առնո-
ղին պիտի մնայ իր ազգերուն մէջ ։
Յոբելեան տարին ան տունը պիտի
31 չդառնայ ։ Բայց բոլորտիքը պարս-
պաւոր չեղած գիւղաքաղաքներուն
տուները երկրին արտերուն պէս
պիտի սեպուին ։ անոնք կրնան փըր-
կուիլ, ու Յոբելեան տարին պիտի
32 դառնան ։ Իսկ Ղևտացւոց քա-
ղաքներուն մէջ իրենց կալուածքի
քաղաքներուն տուները Ղևտացի-
33 ները միշտ կրնան փրկել ։ Եւ թէ
որ մէկը Ղևտացիներէն *ծախու
առնելու" ըլլայ, ան ատենը †իր
կալուածքը եղած քաղաքին մէջի
ծախուած տունը" Յոբելեան տա-
րին պիտի դառնայ ։ ինչու որ Իս-
րայէլի որդւոցը մէջ Ղևտացւոց
քաղաքներուն տուները իրենց կա-
34 լուածքն են ։ Բայց իրենց քաղա-
քաց արուարձաններուն արտերը
պիտի չծախուին, ինչու որ անոնց
յաւիտենական կալուածքն է ան ։
35 Եւ թէ որ քու եղբայրդ քու
քովդ աղքատանայ ու անոր ձեռ-
քը տկարանայ, անոր պիտի օգնես
օտարականի ու պանդուխտի պէս,
36 որ քու քովդ ապրի ։ Անկէ վաշխ
ու տոկոսիք պիտի չառնես, հապա
քու Աստուծմէդ վախնաս, որ եղ-
37 բայրդ քու քովդ ապրի ։ Քու
ստակդ վաշխով պիտի չտաս անոր,
և քու կերակուրդ տոկոսիքով
38 չտաս ։ Ես եմ Տէրը ձեր Ա-
ստուածը, որ ձեզ Եգիպտոսի երկ-
րէն հանեցի՝ Քանանու երկիրը ձե-
զի տալու համար, և ձեզի Ա-
ստուած ըլլալու համար ։
39 Եւ թէ որ եղբայրդ քու քովդ
աղքատանայ, ու ինքզինքը քեզի
ծախէ, անիկայ ծառայի մը պէս
40 պիտի չգործածես ։ Անիկայ քու
քովդ վարձկանի կամ պանդուխտի
պէս պիտի ըլլայ, ու ծառայէ քեզի
41 մինչև Յոբելեան տարին ։ Եւ ան
տարին քու քովէդ պիտի ելլէ ինքն
ալ ու իր որդիքն ալ իր հետը, և
իր ազգատոհմին դառնայ, ու իր
հայրերուն կալուածքին դառնայ ։
42 Քանզի անոնք իմ ծառաներս են՝
որ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի ։
անոնք ծառայի ծախուելուն պէս
43 պիտի չծախուին ։ Խստու-

Ժ Հմր 17 ։ Գղ․ ԺԹ․ 13 ։ ա Թագ․ Ժր․ 3, 4 ։ Միք․ Բ․ 2 ։ ա Կոր․ Զ․ 8 ։
Ի Գղ․ ԻԵ․ 18, 23 ։
Լ Հմր 14 ։ Հմր 43 ։ Գղ․ ԺԹ․ 14, 32 ։
Խ Գղ․ ԺԹ․ 37 ։
Ծ Գղ․ ԻԶ․ 5 ։ Բ Օր․ ԺԲ․ 10 ։ Սաղ․ Դ․ 8 ։ Առակ․ Ա․ 33 ։ Երեմ․ ԻԳ․ 6 ։
Կ Գղ․ ԻԶ․ 5 ։ Եզեկ․ ԼԴ․ 25, 27, 28 ։
Հ Մատ․ Զ․ 25, 31 ։
Ձ Հմր 4, 5 ։
Ղ Բ Օր․ ԻԸ․ 8 ։ Տն․ Եւ․ Ժզ․ 29 ։
Ճ Դ Թագ․ ԺԹ․ 29 ։
Մ Յես․ Ե․ 11, 12 ։
Յ Բ Օր․ ԼԲ․ 43 ։ Բ Մն․ Է․ 20 ։ Սաղ․ ԼԹ․ 1 ։ Յովէլ․ Բ․ 18 ։ Գ․ 2 ։
Ն Ա Մն․ ԻԹ․ 15 ։ Սաղ․ ԼԹ․ 12 ։ ՃԺԹ․ 19 ։ Ա Պետ․ Բ․ 11 ։
Շ Հռութ․ Բ․ 20 ։ Դ․ 4, 6 ։
Ո Տն․ Հռութ․ Գ․ 2, 9, 12 ։ Երեմ․ ԼԲ․ 7, 8 ։
Չ Հմր 50, 51, 52 ։
Պ Հմր 13 ։

Ն․ Ք․ ԴՃ․ 1491

Ջ Տն․ Թու․ ԼԵ․ 2 ։ Յես․ ԻԱ․ 2, ԺԱ ։
* Եբր․ փրկելու
† Եբր․ ծախուած տունը և իր կալուածքին քաղաքը
Ռ Հմր 28 ։
Ս Տն․ Գոր․ Դ․ 36, 37 ։
Վ Բ Օր․ ԺԵ․ 7, 8 ։ Սաղ․ ԼԵ․ 26 ։ Խա․ 1 ։ ՃԺր․ 5, 9 ։ Առակ․ ԺԴ․ 31 ։ Ղու․ Զ․ 35 ։ Գոր․ Ժա․ 29 ։ Հռով․ ԺԲ․ 13 ։ ա Յով․ Գ․ 17 ։
Տ Ել․ ԻԲ․ 25 ։ Բ Օր․ ԻԳ․ 19 ։ Նեեմ․ Ե․ 7 ։ Սաղ․ ԺԵ․ 5 ։ Առակ․ ԻԸ․ 8 ։ Եզեկ․ ԺԸ․ 8, 13, 17 ։ ԻԲ 12 ։
Ր Հմր 17 ։ Նեեմ․ Ե․ 9 ։
Ց Գղ․ ԻԲ․ 32, 33 ։
Ւ Ել․ Իա․ 2 ։ Բ Օր․ ԺԵ․ 12 ։ Գ Թագ․ Թ․ 22 ։ Դ Թագ․ Դ․ 1 ։ Նեեմ․ Ե․ 5 ։ Երեմ․ ԼԴ․ 14 ։
Փ Հմր 46 ։ Ել․ Ա․ 14 ։ Երեմ․ ԻԵ․ 14 ։ ԻԷ․ 7 ։ Լ․ 8 ։
Ք Ել․ Իա․ 3 ։
Օ Հմր 28 ։
Ֆ Հմր 55 ։ Հռով․ Զ․ 22 ։ ա Կոր․ Է․ 23 ։
Հմր 46 ։ Ել․ Ա․ 13 ։

Ն · բ · դՔ ·
1491

Բ Եփե · գ · 9 · Կող · դ · 1 ·
Գ Հմր 17 · Եւ · ա · 17 · 21 · բ Օր · իե · 18 · Մաղ · գ · 5 ·
Դ Եա · ծդ · 3 · 6 ·
Ե Եա · ժդ · 2 ·
Զ Հմր 39 ·
Է Հմր 43 ·
Ը Հմր 25 · 35 ·
Թ Նեեմ · ե · 5 ·
Ժ Հմր 26 ·
ԺԱ Յոբ · է · 1 · Եա · ժզ · 14 · իա · 16 ·
ԺԲ Հմր 41 · Եւ · իա · 2 · 3 ·
ԺԳ Հմր 42 ·

թեամբ ԺԳ պիտի չիշխես անոր վրայ ,
հապա Ժէ քու Աստուծմէդ վախ-
44 նաս ։ Քու ունենալու ծառադ
ու աղախինդ ձեր բոլորտիքը ե-
ղած ազգերէն ըլլան . ծառայ
ու աղախին անոնցմէ կրնաք ծա-
45 խու առնել ։ Նաև ԺԴ ձեր քովը
բնակող օտարականներուն զաւակ-
ներէն , կամ անոնցմէ և կամ ձեր
քովը եղող անոնց ընտանիքներէն՝
որ ձեր երկիրը ծնած են , կրնաք
ծախու առնել , որ ձեր ստա-
46 ցուածքը ըլլան . Եւ ԺԵ ձեզմէ ետքը
ձեր որդւոցը ժառանգութեան ըս-
տացուածք ըլլալու համար թողուք
զանոնք , որ ԺԶ միշտ ձեր ծառաները
ըլլան . բայց ձեր եղբայրներուն Իս-
րայէլի որդւոցը համար՝ ԺԷ իրարու
վրայ խստութեամբ պիտի չիշխէք ։
47 Եւ թէ որ քու քովդ եղած օտա-
րականը կամ պանդուխտը հարըս-
տանայ , ու անոր քովը ԺԸ բնակող ԺԹ քու
եղբայրդ աղքատանայ , և քու քովդ
պանդխտացած օտարականին , կամ
Ի օտարականին ընտանեացը մէ՛ջ
ազգականին ինքզինքը ծախելու ըլ-
48 լայ , ինքզինքը ծախելէն ետքը ա-
նիկայ կրնայ փրկուիլ . իր եղբայր-
ներէն մէկը կրնայ ԻԱ փրկել զանի-
49 կայ . Անոր հօրեղբայրը կամ հօր-
եղբօրորդին փրկէ զանիկայ , կամ
իր ազգատոհմին մէջ իր մօտ ազ-
գականներէն մէկը փրկէ զանիկայ .
կամ ԻԲ թէ որ կարողանայ , ինք-
50 զինքը թող փրկէ ։ Եւ անիկայ՝
ծախու առնողին հետ՝ ինքզինքը
անոր ծախած տարիէն մինչև Յոբե-
լեան տարին հաշիւ պիտի ընէ , և
իր փրկուելուն ստակը տարիներուն
հաշուովը ըլլայ . անոր ԻԳ վարձկանի
Ի վարձկանի ժամանակին պէս հա-
51 շուուի . Թէ որ տակաւին շատ
տարի կայ , անոնց նայելով՝ իր ծա-
խուած գինէն իր փրկանքը պիտի
52 տայ . Եւ թէ որ Յոբելեան տարիին
քիչ տարի մնացեր է , անոր հետ հա-
շիւ պիտի ընէ , ԻԴ իր տարիներուն
53 համեմատ իր փրկանքը տայ ։ Ինքը
անոր քովը տարեկան վարձկանի պէս
պիտի սեպուի . ԻԵ ու խստու-
թեամբ չիշխէ անոր վրայ քու առ-
54 ջիդ ։ Եւ թէ որ ասս կերպերովս
չփրկուի , ԻԶ Յոբելեան տարին ինքն
ալ ու իր որդիքն ալ իր հետը պի-
55 տի ելլեն . Ինչու որ ԻԷ Իսրայէլի որ-
դիքը իմ ծառաներս են . Եգիպ-
տոսի երկրէն իմ հանած ծառաներս
են անոնք . ես եմ Տէրը ձեր Աս-
տուածը ։

ԳԼ · ԻԶ

և զանոնք չպահողներուն համար՝ անէծք ։ 40 Աստուած կը խոստանայ ապաշխարողներուն իր ողորմութիւնը ցուցնել՝ իր ուխտը յիշելով ։

1 Դուք ձեզի Ա չաստուածներ ու
կուռքեր պիտի չընէք , և ձեզի
արձաններ պիտի չկանգնէք , և ձեր
երկրին մէջ պատկերաւոր կոթող
պիտի չդնէք՝ անոր երկրպագու-
թիւն ընելու համար . ինչու որ ես
եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։
2 Բ Իմ շաբաթներս պիտի պահէք ,
ու իմ սրբարանս յարգէք . ես եմ
Տէրը ։
3 Գ Թէ որ իմ կանոններովս քալէք ,
և իմ պատուիրանքներս պահէք ու
4 զանոնք 'ի գործ դնէք , Դ Ես ալ
ձեզի անձրևըատենին պիտի տամ ,
Ե և երկիրը իր արդիւնքը պիտի
տայ , ու դաշտին ծառերը իրենց
5 պտուղը պիտի տան . Եւ Զ ձեր
կալը մինչև այգեկութը պիտի հաս-
նի , ու այգեկութը մինչև ցանելու
ժամանակը հասնի . և Է ձեր հացը
կուշտ պիտի ուտէք , ու Ը ձեր երկ-
րին մէջ ապահովութեամբ բնա-
6 կիք ։ Եւ Թ խաղաղութիւն պիտի
տամ երկրին , ու Ժ հանգիստ պիտի
պառկիք , և վախցընող մը պիտի
չըլլայ . ու երկրէն ԺԱ չար գազանները
պիտի հատցընեմ , և ձեր երկրէն
7 սուր պիտի չանցնի ։ Եւ ձեր
թշնամիները պիտի հալածէք , ու
անոնք սրով պիտի իյնան ձեր առ-
8 ջևը ։ Եւ ԺԲ ձեզմէ հինգ հոգին
հարիւրաւորը պիտի հալածէ , և
ձեզմէ հարիւր հոգին բիւրաւորը
պիտի հալածէ , ու ձեր թշնամինե-
րը սրով պիտի իյնան ձեր առջևը ։
9 Եւ ԺԳ ձեզի պիտի նայիմ , ու ԺԴ ձեզ
աճեցընեմ և շատցընեմ , ու ձեզի
10 հետ իմ ուխտս հաստատեմ ։ Եւ
ԺԵ հին պաշարը պիտի ուտէք , ու
նորին *տեղ ընելու համար՚՚ հինը
11 դուրս պիտի հանէք ։ ԺԶ Եւ իմ
խորանս ձեր մէջը պիտի դնեմ , ու
իմ հոգիս ԺԷ ձեզմէ պիտի չզզուի .
12 ԺԸ Եւ ձեր մէջը պիտի քալեմ , ու
ԺԹ ձեզի Աստուած ըլլամ , և դուք
13 ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլաք ։ Ի Ես
եմ Տէրը ձեր Աստուածը , որ ձեզ
Եգիպտացւոց երկրէն հանեցի , որ
անոնց ծառայ չըլլաք , ԻԱ ու ձեր
լուծին կապերը խորտակեցի , և
ձեզ բարձրագլուխ քալեցուցի ։
14 ԻԲ Բայց թէ որ ինծի մտիկ չընէք ,
ու ասս բոլոր պատուիրանքներս չը-
15 կատարէք , Եւ ԻԳ իմ կանոններս ա-
նարգէք , ու ձեր հոգին իմ դա-

Ն · բ · դՔ ·
1491

Ա Եւ · ի · 4 · 5 · բ Օր · ե · 8 · ժզ · 22 · իէ · 15 · Սաղ · ղէ · 7 ·
Բ Գլ · ժթ · 30 ·
Գ բ Օր · ժա · 13 · 14 · 15 · իը · 1—14 ·
Դ Եա · լ · 23 · Եզեկ · լդ · 26 · Յովել · բ · 23 · 24 ·
Ե Սաղ · կէ · 6 · ձե · 12 · Եզեկ · լդ · 27 · լգ · 30 ·
Զ Ամով · թ · 13 ·
Է Գլ · իե · 19 · բ Օր · ժա · 15 · Յովել · բ · 19 · 26 ·
Ը Գլ · իե · 18 · Յոբ · ժա · 18 · Եզեկ · լդ · 25 · 27 · 28 ·
Թ ա Մն · իբ · 9 · Սաղ · իթ · 11 · Ճխէ · 14 · Եա · խե · 7 · Անգ · բ · 9 ·
Ժ Յոբ · ժա · 19 · Սաղ · գ · 5 · դ · 8 · Եա · լե · 9 · Երեմ · լ · 10 · Եզեկ · լդ · 25 · Ովս · բ · 18 · Սոփ · գ · 13 ·
ԺԱ դ Թագ · ժէ · 25 · Եզեկ · ե · 17 · ժդ · 15 ·
ԺԲ Եզեկ · ժդ · 17 ·
ԺԳ բ Օր · լբ · 30 · Յես · իգ · 10 ·
ԺԴ Եւ · բ · 25 · դ Թագ · ժգ · 23 ·
ԺԵ Ծն · ժէ · 6 · 7 · Նեեմ · թ · 23 · Սաղ · ճէ · 38 ·
ԺԶ Գլ · իե · 22 · *Եբր · երե- ւէն
ԺԷ Եւ · իե · 8 · իթ · 45 · Յեսս · իբ · 19 · Սաղ · հզ · 2 · Եզեկ · լէ · 26 · 27 · 28 · Յայտ · իա · 3 ·

1 Կռապաշտութեան վրայով ։ 2 Բարեպաշտութեան վրայով ։ 3 Աստուծոյ պատուիրանքները պահողներուն համար՝ օրհնութիւն , 14

ԺԸ բ Կոր · զ · 16 · ԺԹ Եւ · զ · 7 · Երեմ · է · 23 · ժա · 4 · լ · 22 · Եզեկ · ժա · 20 · լզ · 28 · Ի Գլ · իե · 38 · 42 · 55 · ԻԱ Երեմ · բ · 20 · Եզեկ · լդ · 27 · ԻԲ բ Օր · իը · 15 · Ողբ · բ · 17 · Մաղ · բ · 2 · ԻԳ Հմր 43 · դ Թագ · ժէ · 15 ·
ՂԳլ · ի · 23 · բ Օր · լբ · 19 ·

Ն · ք · ՂՔ · 1491

տաստաններէս զգուի , անանկ որ իմ բոլոր պատուիրանքներս չընէք ,
16 և իմ ուխտս աւրէք , ես ալ ձեղի ասպիտի ընեմ , այսինքն ձեր վրայ հասցնեմ փճացընող և սիրտ մաշեցընող հիվանդութիւն , որ ձեր աչքերը հալածէ և հոգին տանջէ . և ձեր սերմը պարապ տեղը պիտի սերմանէք . ինչու որ ձեր
17 թշնամիները պիտի ուտեն զանիկա . և իմ երեսս ձեր վրայ պիտի տնկեմ , ու ձեր թշնամիներուն առջեւը պիտի սպաննուիք . ձեզ ատողները պիտի իշխեն ձեր վրայ , ու ձեզ հալածող մը չեղած ատեն
18 պիտի փախչիք : և եթէ որ ասոնցմով ալ ինձի մտիկ չընէք , ան ատենը ձեր մեղքերուն համար ձեզ եօթնապատիկ ալ պիտի պատ-
19 ժեմ : և ձեր զօրութեանը հպարտութիւնը պիտի խորտակեմ , ու ձեր երկինքը երկաթի պէս և ձեր երկիրը պղնձի պէս պիտի ը-
20 նեմ : և ձեր ոյժը պարապ տեղը պիտի հատնի , ու ձեր երկիրը իր արդիւնքը պիտի չտայ , և երկրին ծառերը իրենց պտուղը չտան :
21 և եթէ որ դուք ինձի հետ հակառակ երթաք ու չուզէք ինձի մտիկ ընել , ան ատենը ձեր մեղքերուն համեմատ եօթնապատիկ հարուածք պիտի աւելցընեմ ձեր վը-
22 րայ : և ձեր վրայ դաշտի գազանները պիտի խրկեմ , ու ձեզ անզաւակ պիտի ընեն , ու ձեր անասունները ջարդեն , և ձեզ պիտի քիչցընեն . ու ձեր ճամբաներ-
23 րը անապատ պիտի դառնան : և եթէ որ ասոնցմով ալ չխրատուիք ինծի , ու ինձի հետ հակառակ
24 երթաք , ան ատենը ես ալ ձեզի հետ հակառակ պիտի երթամ , և ես ալ ձեր մեղքերուն համար եօթնապատիկ պիտի պատժեմ ձեզ :
25 և ձեր վրայ ուխտիս վրէժը առնող սուրը պիտի խրկեմ , ու ձեր քաղաքներուն մէջ պիտի ժողվուիք , և ձեր մէջը ժանտախտ պիտի խրկեմ , ու թշնամին ձեռ-
26 քը պիտի մատնուիք : ձեր հացին ցուպը կոտրած ատենս , տասը կնիկ մէկ թոնիրի մէջ պիտի եփեն ձեր հացը , և ձեր հացը կշռով պիտի տրուի ձեզի . ու ըպիտի ուտէք և չկշտանաք :
27 և եթէ որ ասոնցմով ալ ինձի մտիկ չընէք , հապա հակառակ եր-
28 թաք ինձի հետ , ան ատենը ես ալ ձեզի հետ հակառակ պիտի երթամ և բարկութեամբ , և ձեր մեղքերուն համար եօթնապատիկ պիտի պատ-
29 ժեմ ձեզ . և ձեր տղաքներուն միսը պիտի ուտէք , ու ձեր աղ-
30 ջիկներուն միսը ուտէք : և ձեր բարձր տեղուանքը պիտի աւերեմ , ու ձեր արեգական կուռքերը կոտրտեմ , և ձեր դիերը ձեր կուռքերուն դիերուն վրայ պիտի դնեմ , ու իմ հոգիս ձեզմէ պիտի զզուի :
31 և ձեր քաղաքները աւերակ՝ ու ձեր սուրբ տեղերը ամայի պիտի ընեմ , և ձեր անոյշ հոտը պիտի
32 չհոտուրտամ : և ես ան երկիրը ամայի պիտի ընեմ , որ հոն բնակող ձեր թշնամիները զարմանան անոր
33 վրայ : և ձեզ ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ , ու ձեր եւևէն սուր պիտի քաշեմ , և ձեր երկիրը ամայի պիտի ըլլայ , ու ձեր քաղաք-
34 ները աւերակ : ան ատենը երկիրը իր ամայութեանը բոլոր օրերը իր շաբաթները պիտի վայելէ , երբոր դուք ձեր թշնամիներուն երկիրը ըլլաք . երկիրը ան ատենը հանգիստ ըլլալով՝ իր շաբաթները պիտի վա-
35 յելէ . իր ամայութեանը բոլոր օրերը պիտի հանգստանայ , քանզի ձեր շաբաթներուն մէջ չէր հանգըստանար , երբոր անոր վրայ կը բը-
36 նակէիք : և ձեզմէ մնացածներուն սրտին դողում պիտի բերեմ իրենց թշնամացը երկիրներուն մէջ , ու տերեւի ձայնը պիտի հալածէ զանոնք , և սուրի էերէն փախչելու պէս պիտի փախչին անոնք , ու
37 պիտի իյնան : և հալածող մը չեղած ատենը՝ սուրի երեսէ փախչելու պէս իրարու վրայ պիտի իյնան . և պիտի չկրնաք ձեր թշնամիներուն
38 առջեւը կայնիլ : և ազգերուն մէջ պիտի կորսուիք , ու ձեր թշնամիներուն երկիրը ձեզ պիտի ու-
39 տէ : և ձեզմէ մնացածները իրենց անօրէնութիւնովը պիտի հալին ձեր թշնամացը երկիրներուն մէջ . նաև իրենց հարցը անօրէնութիւններովը մէկտեղ պիտի հալին :
40 և եթէ որ խոստովանին իրենց անօրէնութիւնը ու հայրերնուն անօրէնութիւնը՝ ինծի դէմ գործած իրենց յանցանքներովը , և թէ իրենց ինծի հետ հակառակ երթալը ,
41 ու նաև իմ անոնց հետ հակառակ երթալս , ու զանոնք իրենց թշնամիներուն երկիրը բերելս . թէ որ ան ատենը անոնց անթլփատ սիրտը խոնարհի , և իրենց անօրէնու-

Ն · ք · ՂՔ · 1491

թիւնը հատուցանեն ,
42 յիշեմ ես իմ ուխտս Յակոբի հետ , ու նաև Իսահակի հետ ուխտս , ու նաև Աբրահամի հետ ուխտս յիշեմ , և երկիրը պիտի յիշեմ :
43 երկիրն ալ անոնցմէ պիտի թողուի , և անոնց պակասելովը իր շաբաթները պիտի վայելէ , երբոր անոնցմէ ամայի պիտի ըլլայ , և անոնք իրենց անօրէնութեանը հատուցանեն , վասն զի իմ դատաստաններս արհամարհեցին , և անոնց հոգին իմ օրէնքներուս զզուեցաւ :
44 և այս ամենայնիւ , երբոր անոնք իրենց թշնամիներուն երկրին մէջ ըլլան , զանոնք ես չարհամարհեմ , ու զանոնք ես չզզուիմ , որ զանոնք բոլորովին վերջացընեմ , և իմ ուխտս անոնց հետ խզեմ . վասն զի ես Տէրն եմ անոնց Աստուածը :
45 և անոնց համար ես իմ առաջին ուխտիս յիշատակը պիտի յիշեմ , որ զանոնք հանեցի Եգիպտոսի երկրէն հեթանոսներուն աչքին առջեւ , որ անոնց Աստուածը ըլլամ . ես Տէրն եմ :
46 Ասոնք են հրամանները , դատաստանները և օրէնքները , որ Տէրը իր և Իսրայէլի որդիներուն մէջ տուաւ Սինա լերան վրայ Մովսէսի ձեռքով :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ.

1 Եհովան Մովսէսի խօսեցաւ և ըսաւ ,
2 խօսէ Իսրայէլի որդիներուն , և ըսէ անոնց , երբոր մարդ մը իր անասուններէն մէկուն համար Տիրոջ նուէր մատուցանէ , թէ արջառներէն կամ ոչխարներէն նուէրնիդ մատուցանէք :
3 եթէ անոր նուէրը ուղղակի արջառէ ողջակէզ մատուցանելու է , արու անարատ մատուցանէ զանիկա , ժողովոյ վկայութեան վրանին դրանը առջեւ մատուցանէ զանիկա , որ Տէրոջ հաճոյանայ :
4 և ողջակէզին գլխուն ձեռքը դնէ , որ հաճոյանայ անոր , քաւութիւն ընելու համար անոր :
5 և Տէրոջ առջեւ զոհը մորթեն , և Ահարոնի քահանայի որդիները արիւնը մատուցանեն , և արիւնը շուրջանակի սեղանին վրայ ցանեն , որ դրանը առջեւ է վկայութեան վրանին :
6 և ողջակէզին մորթը քերեն , և զանիկա իր կտորներուն բաժնեն :
7 և քահանայապետ Ահարոնի որդիները կրակ դնեն սեղանին վրայ , և կրակին վրայ փայտ շարեն :
8 և Ահարոնի որդիները , քահանաները , ողջակէզին կտորները , գլուխը և ճարպը , կրակին վրայ որ սեղանին վրայ է , շարեն :
9 և փորոտիքը և սրունքները ջրով լուանան , և քահանան ամբողջը սեղանին վրայ ողջակէզ ընէ , կրակով մատուցուած պատարագ , Տիրոջ հոտ հաճոյական :
10 և եթէ որ իր նուէրը ոչխարներէն , ոչխարներէն կամ այծերէն ողջակէզ մատուցանելու է , արու անարատ մատուցանէ զանիկա :
11 և Տիրոջ առջեւ սեղանին հիւսիսային կողմը մորթեն զանիկա , և Ահարոնի որդիները արիւնը սեղանին շուրջանակի ցանեն :
12 և իր կտորներուն բաժնեն զանիկա , գլուխը և ճարպը , և քահանան զանոնք սեղանին վրայ որ է կրակին վրայ փայտ շարէ :
13 և փորոտիքը և սրունքները ջրով լուանան , և քահանան ամբողջը մատուցանէ , և սեղանին վրայ ողջակէզ ընէ , Տիրոջ հոտ հաճոյական :
14 և եթէ որ Տիրոջ նուէրը թռչուններէ ողջակէզ մատուցանելու է , տատրակներէ կամ աղաւնիի ձագերէ նուէրը մատուցանէ :
15 և քահանան զանիկա սեղանին մօտ մատուցանէ , և գլուխը ետ ծռելով զանիկա սեղանին վրայ ողջակէզ ընէ , և արիւնը սեղանին կողին վրայ ցամքեցընէ :
16 և անոր ոլորտը և փետուրները հանէ , և զանոնք սեղանին արեւելեան կողմը , մոխրի տեղը , նետէ :
17 և զանիկա թեւերուն մէջ պատռէ , բայց զանիկա չկիսէ , և քահանան զանիկա սեղանին վրայ որ է կրակին վրայ փայտ շարէ , ողջակէզ ընէ , կրակով մատուցուած պատարագ , Տիրոջ հոտ հաճոյական :

Ն · Ք · ԳՔ · 1491

ՀԵլ. ր. 24 ։ Գ. 5 ։ Սաղ. ճզ. 45 ։ Եզեկ. ժզ. 60 ։
Սաղ. ճլզ. 23 ։
Հմր 34 . 35 ։
Հմր 15 ։
Բ Օր. դ. 31 ։ Գթագ. ժգ. 23 ։ Հռովմ. ժա. 2 ։
Հռովմ. ժա. 28 ։
Գլ. իբ. 33 ։ իե. 38 ։
Սաղ. ղթ. 2 ։ Եզեկ. ի. 9 ։ 14 ։ 22 ։
Գլ. իէ. 34 ։ Բ Օր. գ. 1 ։ Գր. 1 ։ Լգ. 4 ։ Յով. ա. 17 ։
Գլ. իե. 1 ։

թեանը պատիժը յօժարութեամբ
42 ընդունին, Ան ատենը Յակոբի յիշեմ
Յակոբին հետ ըրած ուխտս , Նաեւ
Իսահակին հետ ըրած ուխտս , և
Աբրահամին հետ ըրած ուխտս ալ
պիտի յիշեմ , ու ան երկիրն ալ
պիտի յիշեմ ։
43 Եւ երկիրը՝ ան երկիրը պիտի
ձգուի անոնցմէ , ու իր շաբաթները
պիտի վայելէ , քանի որ անոնցմէ
ամայի մնայ . և անոնք իրենց ա-
նօրէնութեանը պատիժը յօժարու-
թեամբ պիտի ընդունին . քանզի
իմ դատաստաններս անարգեցին ,
ու անոնց հոգիները իմ կանոննե-
44 րէս զզուեցան ։ Այսու ամենայ-
նիւ երբոր իրենց թշնամիներուն եր-
կիրը ըլլան , անոնք պիտի չմեր-
ժեմ , և զանոնք բոլորովին կոր-
սնցընելու՝ ու անոնց հետ ըրած
ուխտս քնջելու չափ պիտի չզզուիմ
անոնցմէ . ինչու որ ես եմ Տէրը ա-
45 նոնց Աստուածը . Բայց անոնց հա-
մար պիտի յիշեմ իրենց նախնեա-
ցը ուխտը , որոնք Եգիպտոսի երկ-
րէն հանեցի՝ ազգաց առջեւ ա-
նոնց Աստուած ըլլալու համար . ես
եմ Տէրը ։
46 Ասոնք են ան կանոնները և դա-
տաստանները ու օրէնքները՝ որ Տէ-
րը տուաւ իր ու Իսրայէլի որդւոցը
մէջ Սինայ լեռը Մովսէսին ձեռ-
քովը ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Մարդու մը անձնական ուխտին համար ։ 3 Անձերուն փրկանաց գինը ։ 9 Ուխտով ընծայուած անասուններու վրայով ։ 14 Ընծայուած տան մը վրայով ։ 16 Ընծայուած արտի մը ու անոր փրկանացը վրայով ։ 28 Նուիրուած բանը չէր կրնար փրկուիլ ։ 32 Տասանորդը չէր կրնար փոխուիլ ։

Թուոց. զ. 2 ։ Տեր. ... ժա. 30 ։ 31 ։ 39 ։ Ա Թագ. ա. 11 ։ 28 ։
Ել. լ. 13 ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը-
2 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւո-
ցը ու ըսէ անոնց , Երբոր մէկը
ուխտ ընելու ըլլայ , անձանց գինը՝
քու արժեցուցածիդ պէս՝ Տէրոջը
3 պիտի ըլլայ ։ Եւ քու կտրելու
գինդ այսպէս պիտի ըլլայ . Քսան
տարեկանէն մինչեւ վաթսուն տարե-
կան եղող արուին կտրելու գինդ՝
սրբարանին սիկղին համեմատ՝ յի-
սուն սիկղ արծաթ պիտի ըլլայ .
4 Եւ թէ որ էգ է , քու կտրելու
գինդ երսուն սիկղ պիտի ըլլայ ։
5 Եւ թէ որ հինգ տարեկանէն մինչեւ
քսան տարեկան է , ան ատենը
արուին համար քու կտրելու գինդ
քսան սիկղ՝ ու էգին համար տա-
6 սը սիկղ պիտի ըլլայ ։ Եւ թէ որ
մէկ ամսականէն մինչեւ հինգ տա-
րեկան ըլլայ , ան ատենը արուին
համար կտրելու գինդ՝ հինգ սիկղ
արծաթ , ու էգին համար կտրելու
գինդ իրեք սիկղ արծաթ պիտի

Ն · Ք · ԳՔ · 1491

Հմր 15 ։ 19 ։
Հմր 18 ։
Գլ. իե. 15 ։ 16 ։
Հմր 13 ։

7 ըլլայ ։ Եւ թէ որ վաթսուն տարե-
կանէն վեր ըլլայ , արուին համար
քու կտրելու գինդ տասնուհինգ
սիկղ՝ ու էգին համար տասը սիկղ
8 պիտի ըլլայ ։ Եւ թէ որ քու
կտրելու գնոյդ անոր կարողութիւ-
նը չհասնի , անիկա քահանային
առջեւ պիտի ելլէ , ու անոր գինը
քահանան կտրէ . քահանան ուխտ
ընողին կարողութեանը նայելով՝
անոր գին պիտի կտրէ ։
9 Եւ թէ որ իր ուխտը Տէրոջը զոհ
մատուցուելու անասուններէն է ,
անոնցմէ ինչ որ Տէրոջը տայ , սուրբ
10 պիտի ըլլայ . Ինքը պիտի չփոխէ
ան , և աղէկը գէշին հետ՝ կամ գէշը
աղէկին հետ չփոխէ . և թէ որ անա-
սունը անասունի հետ երբեք փոխե-
լու ըլլայ , ան ատենը ան ընծայուա-
ծը ու անոր փոխանակը սուրբ պիտի
11 ըլլայ ։ Եւ թէ որ իր ուխտը Տէ-
րոջը զոհ չմատուցուելու անմաքուր
անասուններէն ըլլայ , ան ատենը
քահանային առջեւ պիտի հանէ ան
12 անասունը . Ու քահանան անոր ա-
ղէկութեանը կամ գէշութեանը
նայելով գին պիտի կտրէ . քահա-
նան ինչ գին որ կտրէ , անանկ
13 թող ըլլայ ։ Իսկ թէ որ զանիկայ
երբեք փրկելու ըլլայ , ան ատենը
քու կտրած գնոյդ վրայ հինգերորդ
մաս մը պիտի աւելցընէ ։
14 Ու երբոր մարդ մը իր տունը
Տէրոջը սուրբ ըլլալու համար ըն-
ծայէ , ան ատենը քահանան անոր
աղէկութեանը կամ գէշութեանը
նայելով գին պիտի կտրէ . քահա-
նան անոր ինչ գին որ կտրէ , ա-
15 նանկ պիտի կենայ ։ Եւ թէ որ
ընծայողը իր տունը փրկելու ըլլայ ,
քու կտրած գնոյդ ստակին վրայ
հինգերորդ մաս մը պիտի աւելցընէ ,
ու տունը անորը պիտի ըլլայ ։
16 Եւ թէ որ մարդ մը իր կալուած-
քին արտէն ընծայելու ըլլայ Տէրո-
ջը , ան ատենը քու կտրած գինդ
անոր սերմին համեմատ պիտի ըլ-
լայ . մէկ քոռ գարիի սերմի հա-
մար յիսուն սիկղ արծաթ ըլլայ ։
17 Թէ որ իր արտը Յոբելեան տարիէն
ընծայէ , քու կտրած գնոյդ պէս
18 պիտի կենայ ։ Եւ թէ որ իր ար-
տը Յոբելեան տարիէն ետքը ընծա-
յէ , քահանան անոր հետ ստակը
մինչեւ Յոբելեան տարիին մնացած
տարիներուն նայելով հաշուէ պիտի
ընէ , ու քու կտրած գինէդ վար
19 պիտի իջեցընէ . Իսկ թէ որ արտը
ընծայողը երբեք փրկելու ըլլայ զա-
նիկայ , ան ատենը քու կտրած գնոյդ
ստակին վրայ հինգերորդ մաս մը ա-
ւելցընէ , ու ան արտը պիտի հաստա-
20 տուի անոր ։ Եւ թէ որ արտը

Ն. Ք. Ն. Ք.
1491

ա Գւ. Իե. 10, 28, 31։
բ Հմր 23։
գ Թու. Ժը. 14։ Եզեկ. Խդ. 29։
դ Գւ. Իե. 10, 25։
ե Հմր 18։
զ Գւ. Իե. 28։
է Ել. Լ. 13։ Թու. Գ. 47։ Ժը. 16։ Եզեկ. Խե. 12։
ը Ել. Ժգ. 2, 12։ Իբ. 30։ Թու. Ժը. 17։ Բ Օր. Ժե. 19։
թ Հմր 11, 12, 13։

չփրկէ , կամ արտը մէկ ուրիշի մը
ծախած ըլլայ , ալ նորէն պիտի չը-
21 փրկուի ա . Հապա արտը բ երբ-
որ Յոբելեան տարիին մէջ դառնայ ,
ընծայուած արտի պէս սուրբ պի-
տի ըլլայ Տէրոջը . գ անոր կալուած-
քը քահանայինը պիտի ըլլայ ։
22 Եւ թէ որ մէկը Տէրոջը ընծայէ
իր ծախու առած արտը , որ դ իր
23 կալուածքին արտէն չէ , ե Ան ատենը
քահանան անոր հետ քու կտրած
գնոյդ հաշիւը ընէ մինչև Յոբելեան
տարին , և ան օրը քու կտրած
գինդ սուրբ բանի պէս պիտի տայ
24 Տէրոջը ։ զ Յոբելեան տարին՝ արտը
ծախողին՝ այսինքն որուն որ կը վե-
րաբերի գետնի կալուածքը , անոր
25 պիտի դառնայ ։ Եւ քու բոլոր
կտրած գիներդ սրբարանին սիկղին
համեմատ պիտի ըլլան . է սիկղը
քսան կերատ ըլլայ ։
26 Միայն թէ ը անասուններուն
առջինեկը առջի ծնած ըլլալուն
համար Տէրոջը ըլլալովը , մէկը պի-
տի չընծայէ զան . թէ արջառ ըլլայ
27 և թէ ոչխար , Տէրոջն է ։ Եւ թէ
որ անմաքուր անասուններէն է ,
քու կտրած գնոյդ համեմատ պիտի
փրկէ զան . թ ու անոր վրայ հին-
գերորդ մաս մը աւելցընէ . և թէ
որ չփրկուիր , քու կտրած գնովդ
թող ծախուի ։
28 ժ Բայց մարդու մը իր բոլոր ունե-
ցած մարդոցմէն և անասուններէն
ու իր կալուածքին արտէն Տէրոջը
նուիրածը պիտի չծախուի ու չփրը-
կուի . ամէն նուէր ամենասուրբ է
29 Տէրոջը ։ Մարդոցմէ նուիրուած
նուէր մը ընաւ պիտի չփրկուի , հա-
պա անշուշտ պիտի մեռցուի ։
30 Եւ ժա երկրին բոլոր տասանորդը՝
թէ՛ երկրին հունտերէն և թէ ծառե-
րուն պտուղէն՝ Տէրոջն է . անիկայ
31 սուրբ է Տէրոջը ։ ժբ Եւ թէ որ մարդ
մը իր տասանորդներէն երբէք փըր-
կել ուզէ , անոր վրայ հինգերորդ
32 մաս մը պիտի աւելցընէ ։ Եւ ար-
ջառներուն ու ոչխարներուն ամէն
տասանորդը՝ ժգ գաւազանին տակէն
ամէն անցնողին տասներորդը սուրբ
33 պիտի ըլլայ Տէրոջը ։ Աղէկին ու
գէշին մէջտեղը տարբերութիւն պի-
տի չընէ , ժդ ու չփոխէ զան . և թէ որ
երբէք փոխելու ըլլայ , ան ատենը
ան ալ անոր փոխանակն ալ սուրբ
պիտի ըլլայ , պիտի չփրկուի ։
34 ժե Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը հա-
մար Սինայ լեռը Մովսէսին պա-
տուիրած պատուիրանքները ասոնք
են ։

Ն. Ք. Ն. Ք.
1491

ժ Հմր 21։ Յես. Զ. 17, 18, 19։
ժա Թու. Իա. 2, 3։
ժբ Ծն. Իը. 22։ Թու. Ժը. 21, 24։ Բ Մն. Լա. 5, 6, 12։ Նեեմ. Ժգ. 12։ Մաղ. Գ. 8, 10։
ժգ Հմր 13։
ժդ Տես Երեմ. Լգ. 13։ Եզեկ. Ի. 37։ Միք. Է. 14։
ժե Հմր 10։
ժզ Գւ. Իզ. 46։

ԳԻՐՔ ԹՈՒՈՑ

Ն. Ք. Ն. Ք.
1490

ա Ել. Ժթ. 1։ Գւ. Ժ. 11, 12։
բ Ել. Իե. 22։
գ Ել. Լ. 12։ Լը. 26։ Գւ. Իզ. 2, 63, 64։ Բ Թագ. Իդ. 2։ Ա Մն. Իա. 2։
* Եբր. ելողները՝

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Աստուած Մովսէսին կը պատուիրէ որ ժողովուրդը համրէ ։ 5 Ցեղերուն իշխանները ։ 17 Ամէն մէկ ցեղին հաշիւը ։ 47 Ղևտացիները մէկալ ցեղերուն հետ չհամրուեցան՝ Տէրոջը պաշտօնին համար որոշուելով ։

1 Եւ Տէրը Մովսէսին խօսեցաւ
ա Սինայի անապատը բ ժողովքի
խորանին մէջ ՝ անոնց Եգիպտոսի
երկրէն ելլելուն երկրորդ տարին
երկրորդ ամսուն առջին օրը՝ ը-
2 սելով , գ Առէք Իսրայէլի որդւոցը
բոլոր ժողովքին գումարը , իրենց
ազգատոհմերուն ու իրենց հարցը
տուներուն համեմատ՝ ամէն մէկ ա-
րուն իրենց անուններուն թուովը
3 համրելով ։ Դուն ու Ահարոն Իս-
րայէլի մէջ բոլոր պատերազմելու
* կարող եղողները՝՝ քսան տարե-
կանէն վեր անոնց գունդերուն հա-
4 մեմատ պիտի համրէք ։ Եւ ձեր
հետը ամէն ցեղէն մէյմէկ մարդ
պիտի ըլլայ . անոնց ամէն մէկը իր
հօրը տանը իշխանը ըլլայ ։
5 Եւ ձեզի հետ կենալու մարդոցը
անունները ասոնք են . Ռուբենէն՝
6 Սեդիուրի որդին Եղիսուր , Շը-
մաւոնէն՝ Սուրիսադայի որդին Սա-
7 ղամիէլ , Յուդայէն՝ Ամինադաբի
8 որդին Նաասոն , Իսաքարէն՝ Սով-
9 գարի որդին Նաթանայէլ , Զա-
բուղոնէն՝ Քեղոնի որդին Եղիաբ ,
10 Յովսեփի որդւոցմէ Եփրեմէն՝ Ա-
միուդի որդին Եղիսամա , Մանա-
սէէն՝ Փադասուրի որդին Գամա-
11 ղիէլ , Բենիամինէն՝ Գեդէօնիի
12 որդին Աբիդան , Դանէն՝ Ամիսա-
13 դայի որդին Աքիեզեր , Ասերէն՝
14 Եքրանի որդին Փագիէլ , Գա-
դէն՝ † Դագուէլի որդին Եղիասափ ,
15 Նեփթաղիմէն՝ Ենանի որդին Ա-
16 քիրէ ։ դ Ասոնք էին ժողովքին
երեւելիները՝ իրենց հարցը ցեղերուն
իշխանները՝ ե Իսրայէլի հազարա-
պետները ։
17 Եւ Մովսէս ու Ահարոն աս իրենց
անուններովը յիշուած մարդիկը ա-
18 ռին . Եւ երկրորդ ամսուն առջին
օրը բոլոր ժողովքը ժողվեցին ,
որոնք իրենց տոհմերուն ու իրենց

Ն. Ք. Ն. Ք.
1490

† Կամ՝ Ռագուէլին . Գւ. Բ. 14։
դ Գւ. Է. 2։ Ա Մն. Իէ. 16։
ե Ել. Ժը. 21, 25։

Ն·Ք·ՂԴ· 1490

հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր ամէնքը մէկ մէկ
. համրուելով էրէց անուններուն
19 Թուովը արձանագրեցան ։ Ցէբը Մովսէսին ինչպէս որ պատուիրեց , անիկայ Սինայի անապատին մէջ անանկ համրեց զանոնք ։
20 Եւ Իսրայէլի անդրանիկ որդւոյն Ռուբենի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ ամէն մէկ արուն էրէց անուններուն Թուովը ,
21 Ռուբենի ցեղէն համրուածները քառասունուվեց հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։
22 Շմաւոնի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ ամէն մէկ արուն էրէց անուններուն
23 Թուովը , Շմաւոնի ցեղէն համրուածները յիսունուհինը հազար իրեք հարիւր հոգի էին ։
24 Գադի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց
25 անուններուն Թուովը , Գադի ցեղէն համրուածները քառասունուհինգ հազար վեց հարիւր յիսուն հոգի էին ։
26 Ցուդայի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց ա-
27 նուններուն Թուովը , Ցուդայի ցեղէն համրուածները եօթանասունուչորս հազար վեց հարիւր հոգի էին ։
28 Իսաքարի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց
29 անուններուն Թուովը , Իսաքարի ցեղէն համրուածները յիսունուչորս հազար չորս հարիւր հոգի էին ։
30 Զաբուղոնի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց
31 անուններուն Թուովը , Զաբուղոնի ցեղէն համրուածները յիսունուեօթը հազար չորս հարիւր հոգի էին ։
32 Յովսեփի որդւոյմէ Եփրեմի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց անուններուն
33 Թուովը , Եփրեմի ցեղէն համրուածները քառասուն հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։
34 Մանասէի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց
35 անուններուն Թուովը , Մանասէի ցեղէն համրուածները երեսունեւերկու հազար երկու հարիւր հոգի էին ։
36 Բենիամինի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց
37 անուններուն Թուովը , Բենիամինի ցեղէն համրուածները երեսունուհինգ հազար չորս հարիւր հոգի էին ։
38 Դանի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց անուննե-
39 րուն Թուովը , Դանի ցեղէն համրուածները վաթսունուերկու հազար եօթը հարիւր հոգի էին ։
40 Ասերի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց ա-
41 նուններուն Թուովը , Ասերի ցեղէն համրուածները քառասունումէկ հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։
42 Նեփթաղիմի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէց
43 անուններուն Թուովը , Նեփթաղիմի ցեղէն համրուածները յիսունուիրեք հազար չորս հարիւր հոգի էին ։
44 Ասոնք են ան համրուած հոգիները , որ Մովսէս , Ահարոն ու Իսրայէլի իշխանները համրեցին . — էշխաններէն տասներկու մարդիկ էին , ամէն մէկը իր հայրերուն տա-
45 ղը կողմէն ։ Այսպէս Իսրայէլի որդւոցը ամէնը իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ Իսրայէլի մէջ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները համրուեցան . Եւ բոլոր համրուածները
46 վեց հարիւր երեք հազար հինգ հարիւր յիսուն հոգի էին ։

Ն·Ք·ՂԴ· 1490

ՂԳ·ԻԿ·64·

ԵԼ·ԼԲ·26· Ցես· ԵԼ· ԺՐ·37· ԳԼ· Բ·32· ԻԿ· 51·

Ն · Ք · ՂԹ · 1490

47 Բայց [ա]Ղեւտացիները իրենց հայրերուն ցեղովը անոնց հետ չհամրուեցան ․ Քանզի Տէրը խօսեր էր
49 Մովսէսին՝ ըսելով , [բ]Միայն Ղեւտացւոց ցեղը պիտի չհամրես , և Իսրայէլի որդւոցը հետ անոնց գումարը պիտի չառնես ․ [գ]Բայց դուն Ղեւտացիները վկայութեան խորանին ու անոր բոլոր կարասիներուն և անոր վերաբերեալ բոլոր բաներուն վերակացու պիտի դնես ․ անոնք պիտի վերցնեն խորանը ու անոր բոլոր կարասիները , և անոր սպասաւորութիւնը անոնք պիտի ընեն ․ [դ]Ու խորանին բոլորտիքը ա-
51 նոնք պիտի բանակին ։ [ե]Եւ խորանին չուելու ատենը Ղեւտացիները վար պիտի առնեն զան , ու խորանին իջեւան ընելու ատենը Ղեւտացիները պիտի կանգնեն զան ․ [զ]Եւ անոր մօտեցող օտարականը պիտի մեռցուի ։
52 Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց գունդերովը [է]ամէն մէկը իր բանակին քովը ու ամէն մէկը իր դրօշակին
53 քովը իջեւան պիտի ընեն ։ [ը]Բայց Ղեւտացիները վկայութեան խորանին բոլորտիքը պիտի բանակին , որ Իսրայէլի որդւոցը ժողովքին վրայ [թ]բարկութիւն չգայ ․ [ժ]Ու Ղեւտացիները վկայութեան խորանին
54 պահպանութիւնը պիտի ընեն ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը Մովսէսին ամէն պատուիրածին պէս ըրին ․ անանկ ըրին ։

ա Գլ · բ · 33 ։ Տես գ · և դ · և իգ · 57 ։ ա Մն · գ ։ խա · 6 ։
բ Գլ · բ · 33 ։ իզ · 62 ։
գ Ել · լը · 21 ։ Գլ · գ · 7 , 8 ։ դ · 15 , 25 , 26 , 27 , 33 ։
դ Գլ · գ · 23 , 29 , 35 , 38 ։
ե Գլ · ժ · 17 , 21 ։
զ Գլ · գ · 10 , 38 ։ ժը · 22 ։
է Գլ · բ · 2 , 34 ։
ը Հմր 50 ։
թ Ղև · ժ · 6 ։ Գլ · ը · 19 ։ ժզ · 46 ։ ժը · 5 ։ ա Թագ · զ · 19 ։
ժ Գլ · գ · 7 , 8 ։ ը · 24 , 25 , 26 ։ ժը · 3 , 4 , 5 ։ լա · 30 , 47 ։ ա Մն · իգ · 32 ։ բ Մն · ժզ · 10 ։

ԳԼ · Բ

1-34 Ամէն մէկ ցեղերուն իջեւան ընելուն կարգը ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , [ա]Իսրայէլի որդւոցը ամէն մէկը իր դրօշակին քովը իրենց հայրերուն տանը նշանովը իջեւան պիտի ընեն ․ [բ]Ժողովքի խորանին դիմացը շուրջանակի իջեւան ընեն ։
3 Եւ առջեւի կողմը՝ դէպ ՚ի արեւելք իջեւան ընողները Յուդայի բանակին *զօրքերը ըլլան" իրենց գունդերուն կարգովը ․ և Ամինադաբի որդին [գ]Նաասոն Յուդայի
4 որդւոցը իշխան պէտք է ըլլայ ։ (Եւ անոր համրուած զօրքը եօթանասունըչորս հազար վեց հարիւր
5 հոգի էին ։) Եւ անոր քովը իջեւան ընողները Իսաքարի ցեղը պէտք է ըլլայ ․ և Սովգարի որդին Նաթանայէլ Իսաքարի որդւոցը իշխան պէտք է
6 ըլլայ ։ (Եւ անոր համրուած զօրքը յիսունըչորս հազար չորս հա-
7 րիւր հոգի էին ։) Ետքը Զաբուղոնի ցեղը ․ և Քեղոնի որդին Եղիաբը Զաբուղոնի որդւոցը իշխան պէ-
8 տք է ըլլայ ։ (Եւ անոր համրուած զօրքը յիսունըեօթը հազար չորս

ա Գլ · ա · 52 ։
բ Յես · գ · 4 ։
Եբր · դրօշակը ըլլայ՝
գ Գլ · ժ · 14 ։ Հռութ · դ · 20 ։ ա Մն · բ · 10 ։ Մատ · ա · 4 ։ Ղուկ · գ · 32 , 33 ։

9 հարիւր հոգի էին ։ Յուդայի բանակին մէջ համրուածներուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր ութսունըվեց հազար չորս հարիւր հոգի էին ։) [դ]Ասոնք առջեւէն պիտի չուեն ։
10 Հարաւային կողմը Ռուբէնի բանակին դրօշակը պէտք է ըլլայ իրենց գունդերուն կարգովը ․ և Ռուբէնի որդւոցը իշխան՝ Սեդիուրի որդին
11 Եղիսուր պէտք է ըլլայ ։ (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասունըվեց հազար հինգ հարիւր հոգի էին ։)
12 Եւ անոր քովը իջեւան ընողները Շմաւոնի ցեղը պիտի ըլլայ ․ ու Շմաւոնի որդւոցը իշխան՝ Սուրիսադայի որդին Սաղամիէլ պէտք է
13 ըլլայ ։ (Եւ անոր համրուած զօրքը յիսունըինը հազար իրեք հա-
14 րիւր հոգի էին ։) Ու Ետքը Գադի ցեղը ․ և Գադի որդւոցը իշխան՝ [ե]Դագուէլի որդին Եղիասափ պէ-
15 տք է ըլլայ ։ (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասունըհինգ հազար վեց
16 հարիւր յիսուն հոգի էին ։ Ռուբէնի բանակին մէջ համրուածներուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր յիսունըմէկ հազար չորս հարիւր յիսուն հոգի էին ։) [զ]Եւ երկրորդ ասոնք պիտի չուեն ։
17 [է]Ետքը Ղեւտացւոց բանակին հետ բանակներուն մէջտեղը ժողովքի խորանը պիտի չուէ ․ ամէն մարդ իր տեղը իրենց դրօշակներուն քովը իջեւան ըրածնուն պէս պիտի չուեն ։
18 Արեւմտեան կողմը Եփրեմի բանակին դրօշակը պէտք է ըլլայ իրենց գունդերուն կարգովը ․ ու Եփրեմի որդւոցը իշխան՝ Ամիուդի որդին
19 Եղիսամա պէտք է ըլլայ ։ (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասուն հազար
20 հինգ հարիւր հոգի էին ։) Եւ անոր քովը Մանասէի ցեղը ․ ու Մանասէի որդւոցը իշխան՝ Փադասուրի որդին Գամաղիէլ պէտք է ըլլայ ։
21 (Եւ անոր համրուած զօրքը երսունըերկու հազար երկու հարիւր
22 հոգի էին ։) Ու Ետքը Բենիամինի ցեղը ․ և Բենիամինի որդւոցը իշխան՝ Գեդէօնիի որդին Աբիդան
23 պէտք է ըլլայ ։ (Եւ անոր համրուած զօրքը երսունըհինգ հազար չորս
24 հարիւր հոգի էին ։ Եփրեմի բանակին մէջ համրուածներուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր ութը հազար հարիւր հոգի էին ։) [ը]Եւ երրորդ ասոնք պիտի չուեն ։
25 Հիւսիսային կողմը Դանի բանակին դրօշակը պէտք է ըլլայ իրենց գունդերուն կարգովը ․ և Դանի որդւոցը իշխան՝ Ամիսադա-

Ն · Ք · ՂԹ · 1490
դ Գլ · ժ · 14 ։
ե Կամ՝ Ռագուէլին ․ Տես գլ · ա · 14 ։ է · 42 , 47 ։ ժ · 20 ։
զ Գլ · ժ · 18 ։
է Գլ · ժ · 17 , 21 ։
ը Գլ · ժ · 22 ։

Ն·Ք·ԶՓ· 1490

յի որդին Աբիեզեր ցէՒէ ըԼ-
26 ԼՅ։ (Եւ անոր համրուած զօր-
քը վաթսունուերկու հազար ևօ-
27 թը հարիւր հ-ՓէՒ է։) Եւ ա-
նոր քովը իջևան ընողները Ասե-
րի ցեղը ցէՒէ ըԼՅ. ու Ասերի
որդւոցը իշխան՝ Եբրանի որդին
28 Փագիել ցէՒէ ըԼՅ։ (Եւ անոր
համրուած զօրքը քառասունուվկ
հազար հինգ հարիւր հ-ՓէՒ է։)
29 Ու Է՛Ի՛Ը Նեփթաղիմի ցեղը. ու
Նեփթաղիմի որդւոցը իշխան՝ Ենա-
նի որդին Աբիրե ցէՒէ ըԼՅ։
30 (Եւ անոր համրուած զօրքը յի-
սունուիրեք հազար չորս հարիւր
31 հ-ՓէՒ է։) Դանի բանակին մէջ համ-
րուածներուն ամէնը հարիւր յի-
սունուևօթը հազար վեց հարիւր
հ-ՓէՒ է։) ԸԱսոնք իրենց դրօշակ-
ներովը ՚ՀՆ՚՚Ն եւուէն պիտի
չուեն։
32 Իսրայէլի որդւոցմէ իրենց հայրե-
րուն տուներովը համրուածները ա-
սոնք են. Բանակներուն մէջ համ-
րուածներուն ամէնը իրենց գունդե-
րուն կարգովը վեց հարիւր իրեք
հազար հինգ հարիւր յիսուն հ-ՓէՒ
33 է։) Բայց Ղեւտացիները չհամ-
րուեցան Իսրայէլի որդւոցը հետ,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա-
34 տուիրեր էր։ Եւ Իսրայէլի որդի-
քը Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պա-
տուիրածին պէս ըրին. Էայսպէս ի-
րենց դրօշակներովը իջևան կ՚ընէին,
ու այսպէս անոնք ամէն մէկ ըրին
իրենց տոհմերուն կարգովը Ե իրենց
հայրերուն տուներովը կը չուէին։

Ն·Ք·ԶՓ· 1490

Ե Ի Ի Ի

թուոյն համեմատ համրուածները եօթը հազար հինգ հարիւր հոգի
23 էին : Գերսոնեանց տոհմերը խո-
րանին ետեւի կողմը դէպ 'ի արև-
24 մուտք իջեան պիտի բնեն : Եւ
Գերսոնեանց հօրը տանը իշխանը
Լայելի որդին Եղիասափ պիտի բլ-
25 լայ : Եւ ժողովքի խորանին մէջ
Գերսոնին որդուոցը պահպանու-
թեանը յանձնուածը բոլորը
. խորանը ու վրանը՝ ի-
նոր ծածկոցը և ժողովքի խո-
26 րանին դրանը վարագոյրը , խո-
րանին և սեղանին բոլորտիքը և-
զած սրահին վարագուրները , և
սրահին դրանը վարագոյրը , և
անոր ամէն գործին համար եղած
նչուանները :
27 Եւ կահաթեն Ամրամեանց տոհ-
մը ու Իսահառեանց տոհմը և
Քեբրոնեանց տոհմը ու Ոզիելեանց
տոհմը եղաւ . կահաթեանց տոհ-
28 մերը ասոնք են . Մէկ ամսականէն
վեր եղող բոլոր արուները էրէց
թուոյն համեմատ՝ ութը հազար
վեց հարիւր հոգի էին , որ սրբարա-
նին պահպանութիւնը կ'ընէին :
29 Կահաթին որդուոցը տոհմերը խո-
րանին հարաւային կողմը իջեան
30 պիտի բնեն : Եւ կահաթեանց
տոհմերուն հօրը տանը իշխանը Ոզի-
31 ելի որդին Եղիսափան բլլայ : Եւ
անոնց պահպանութեանը յանձ-
նուածը բոլորը . տապա-
նակը՝ ու ...որ-ը-ն հոգին
սեղանը՝ և աշտանակը՝ ու սե-
ղանները՝ և սրբարանին գործիքնե-
րը՝ որոնցմով պաշտօն կ'ընեն , և
վարագոյրը ու անոր վերաբերեալ
32 ամէն բաները : Եւ Ղեւտացոց իշ-
խաններուն իշխանը Ահարոն քա-
հանային որդին Եղիազար պիտի
բլլայ , որ սրբարանին պահպանու-
թիւնը ընողներուն վրայ վերակա-
ցու պիտի բլլայ :
33 Մերարիէն Մոողեանց տոհմը և
Մուսեանց տոհմը եղաւ . ասոնք են
34 Մերարիին տոհմերը : Եւ անոնց
համրուածները մէկ ամսականէն վեր
եղող բոլոր արուները էրէց թուոյն
համեմատ՝ վեց հազար երկու հարիւր
35 հոգի էին : Եւ Մերարեանց տոհ-
մերուն հօրը տանը իշխանը Աբի-
քեղի որդին Սուրիէլ բլլայ . խո-
րանին հիւսիսային կողմը իջեան
36 պիտի բնեն : Եւ Մերարիի որ-
դուոցը պահպանութեանը յանձ-
նուած բոլորը . խորանին
տախտակները՝ ու անոր նիգերը՝ և
սիւները՝ ու խարիսխները՝ և անոր
բոլոր գործիքները՝ ու անոր վերա-
37 բերեալ ամէն բաները , Եւ շուրջա-
նակի սրահին սիւները՝ անոնց խա-
րիսխները և ցիցերը ու անոնց
չուանները :
38 Եւ խորանին առջևի կողմը՝ այ-
նէն ժողովքի խորանին առջևը
դէպ 'ի արևելք իջեան բնողները
Մովսէս ու Ահարոն և անոր որ-
դիքը պիտի բլլան , որ սրբարա-
նին պահպանութիւնը Իսրայէլի
որդուոցը պահպանութեանը համար
պահպանեն . ու մօտեցող օտա-
39 րականը պիտի մեռցուի : Ղեւտա-
ցւոց բոլոր համրուածները՝ որոնք
իրենց տոհմերովը Յէրոնի խօսքին
համեմատ Մովսէս ու Ահարոն
համրեցին , մէկ ամսականէն վեր
եղող բոլոր արուները քսանուերկու
հազար էին :
40 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Իս-
րայէլի որդուոցը մէկ ամսականէն
վեր բոլոր առջինեկ արուները համ-
րէ , ու անոնց անուններուն թիւը
41 առ : Եւ Իսրայէլի որդուոցը բո-
լոր առջինեկներուն փոխարէն՝
Ղեւտացիները պիտի առնես ինծի
համար . Ես եմ Տէրը . ու Ղեւտա-
ցւոց անասունները՝ Իսրայէլի որ-
դուոցը անասուններուն բոլոր առ-
42 ջինեկներուն տեղը : Եւ Մովսէս
համրեց Իսրայէլի որդուոցը բոլոր
առջինեկները՝ ինչպէս որ Տէրը ի-
43 րեն պատուիրեց : Եւ բոլոր առ-
ջինեկ արուները էրէց անունն-
րուն թուոյն համեմատ՝ մէկ ամսա-
կանէն վեր համրուողները քսան-
ուերկու հազար երկու հարիւր եօ-
թանասունուիրեք հոգի էին :
44 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
45 ըսելով , Իսրայէլի որդուոցը մէջ ա-
մէն առջինեկներուն տեղը՝ Ղեւտա-
ցիները , և անոնց անասուններուն
տեղը Ղեւտացւոց անասունները
առ , որ Ղեւտացիները իմ բլլան .
46 ես եմ Տէրը : Եւ Ղեւտացւոց
ընէն աւելցած՝ Իսրայէլի որդուոցը
երկու հարիւր եօթանասունուիրեք
առջինեկներուն փրկանք բլլալու
47 համար , Մարդ գլուխ հինգ սիկղ
պիտի առնես . սրբարանին սիկղին
համեմատ պիտի առնես . մէկ
48 սիկղը քսան կերատ է : Եւ անոնց
մէջ աւելցածներուն փրկանքին
ստակը Ահարոնին ու անոր որ-
49 դուոցը տաս : Եւ Մովսէս Ղեւտա-
ցիներով փրկուածներուն աւել-
ցածներէն փրկանքին ստակը առաւ :
50 Իսրայէլի որդուոցը առջինեկներէն
սրբարանին սիկղին համեմատ՝ հա-
զար իրեք հարիւր վեթասունուհինգ
51 արծաթ առաւ : Եւ Մովսէս
Տէրոնի խօսքին պէս փրկուածնե-
րուն ստակը Ահարոնին ու անոր
որդուոցը տուաւ , ինչպէս որ Տէրը
Մովսէսին պատուիրեր էր :

Ն·ք·գբ· 1490	
Ն Գլ·ա·53·	
Ղ Գլ·դ·24· 25·26·	
Ե Եզ·խ·9·	
Ը Եզ·խգ·1·	
Ժ Եզ·խգ·7· 14·	
Ն Եզ·խգ·36·	
Ղ Եզ·խէ·9·	
Ռ Եզ·խէ·16·	
Ղ Եզ·լե·18·	
Դ Մն·իգ·23·	
Լ Գլ·ա·53·	
Ռ Գլ·դ·15·	
Ռ Եզ·խէ·10·	
Վ Եզ·խէ·28·	
Տ Եզ·խէ·31·	
Ր Եզ·խէ·1· է·1·	
Ց Եզ·խգ·32·	
Ռ Գլ·ա·53·	
Ֆ Գլ·դ·31· 32·	

Ն·ք·գբ· 1490	
Ա Գլ·ա·53·	
Բ Գլ·ժբ·5·	
Գ Հմր 7·8·	
Ռ Հմր 10·	
Ե Ած Եվ·իգ·62·	
Զ Հմր 15·	
Է Հմր 12· 45·	
Ը Հմր 12· 41·	
Թ Հմր 39·43·	
Ժ Եզ·ժգ·13· Գլ·ժբ·15·	
Ի Ղև·իէ·6· Գլ·ժբ·16·	
Լ Եզ·լ·13· Ղև·իէ·25· Գլ·ժբ·16· Եզկ·խբ· 12·	
Խ Հմր 46·47·	
Ծ Հմր 48·	

Ն · Ք · ՂԴ · 1490

Գ Լ · Դ

1 Ղևտացիներուն պաշտօն կատարելու համար որոշուած հասակը ։ 4 Քահանաները խորանը քակելէն եաև՝ կահաթեանց յանձնուելու բաները ։ 16 Եղիազարին վերակացութեան պաշտօնը ։ 17 Քահանայից ընելու գործուածները ։ 21 Գերսոնեանց ։ 29 ու Մերարեանց տանելու բաները ։ 34 Կահաթեանց ։ 38 Գերսոնեանց ։ 42 ու Մերարեանց թիւը ։

1 Լ Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , Ղևիի որդւոցը մէջէն կահաթի որդւոցը գումարը առ՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ .
– Տե՛ս գլ · բ · 24 ։ ա Մն · իգ · 3 · 24 · 27 ։
3 – Երեսուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու համար գունդին մէջ ամէն մտնողը
4 հ – Ղ – ։ ժողովքի խորանին մէջ
բ Կահաթի որդւոցը պաշտօնը՝ ։ամենասուրբ բաները դուրս ըլլան ։
5 Եւ երբոր բանակը չուելու ըլլայ , Ահարոն ու անոր որդիքը պիտի գան , ու ։ծածկոցին վարագոյրը իջեցնեն , և անով Վկայութեան
6 տապանակը ծածկեն ։ Եւ թէհաշի մորթերէ ծածկոցը անոր վրայ պիտի դնեն , ու անոր վրայ բոլորովին կապուտակ լաթ մը տարածեն , և անոր ձողերը պիտի անցընեն ։
7 Եւ Երեսաջաւորութեան սեղանին վրայ կապուտակ լաթ մը տարածեն , ու անոր վրայ սկուտեղները և խնկամանները ու գաւաթները և թափելու նուէր մատուցանելու բաժակները դնեն , ու հանապազօրեայ հացերը
8 անոր վրայ պիտի ըլլան ։ Եւ անոնց վրայ կրկնակի կարմիրէ լաթ մը տարածեն , ու թէհաշի մորթերէ ծածկոցով ծածկեն ան .
9 և անոր ձողերը անցընեն ։ Եւ կապուտակ լաթ մը առնեն , ու ծածկեն ։լուսոյ աշտանակը և անոր ճրագները ու անոր ունելիները և բաժակները ու անոր բոլոր եղի ամանները որոնց-
10 մով կը ծառայեն անոր ։ Եւ զանոնք իր ամէն գործիքներովը թէհաշի մորթերէ ծածկոցի մը մէջ դնեն , ու լծակի մը վրայ
11 դնեն ան ։ Եւ ոսկի սեղանին վրայ կապուտակ լաթ մը տարածեն , ու թէհաշի մորթերէ ծածկոցով մը ծածկեն ան . և
12 անոր ձողերը անցընեն ։ Եւ սրբարանին պաշտօնին գործածուած բոլոր գործիքները պիտի առնեն , ու կապուտակ լաթի մը մէջ փաթթեն , և թէհաշի մորթերէ ծածկոցով ծածկեն զանոնք , ու լծակի մը վրայ դնեն ։
13 Եւ ։պղ – ղէվ սեղանէն մոխիրները հանելով՝ անոր վրայ ծիրանեգոյն
14 լաթ տարածեն , Եւ անոր վրայ պաշտօնին համար գործածուած անոր բոլոր գործիքները՝ ։չխնկի կրակի ամանները՝ մսահանները՝ ու թիակները՝ և կոնքերը՝ (սեղանին բոլոր գործիքները՝) ան ը – Ր Ի – վրայ դնեն , ու անոր վրայ թէհաշի մորթերէ ծածկոց մը տարածեն .
15 և անոր ձողերը անցընեն ։ Եւ Ահարոն ու անոր որդիքը բանակին չուած ատենը՝ սրբարանը ու սրբարանին բոլոր կարասիները ծածկելը լմընցընեն . ու ետքը Կահաթին որդիքը ը – ն – ե – լու գան . Սրայց սուրբ բաներու չդպչին որ չմեռնին . Կահաթի որդւոցը բեռները ասոնք պիտի ըլլան ժողովքի խորանին մէջ ։
16 Եւ Ահարոն քահանային որդին Եղիազար ձէյտի ևղնի՝ ու ևանուշահոտ խունկին՝ և հանապազօրեայ հացի ընծային՝ ու ։օծման ևղնի վրայ վերակացու պիտի ըլլայ . և բոլոր խորանին ու անոր մէջի ամէն բաներուն , սրբարանին ու անոր կարասիներուն վրայ վերակացու ըլլայ ։
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
18 Ահարոնին՝ ըսելով , Ղևտացւոց մէջէն կահաթեանց տոհմերուն ցեղը
19 մի՛ կորնչցընէք . Հայց անոնց ասանկ բրէ՛ք որ Ամենասուրբ բաներուն մօտեցած ատենին ողջ ։նան ու չմեռնին . Ահարոն ու իր որդիքը գան , ու անոնց ամէն մէկուն իր պաշտօնը ու իր բեռը որոշեն ։
20 ։Ու երբոր սուրբ բաները կը ծածկեն , անոնք տեսնելու համար ներս չմտնեն որ չմեռնին ։
21 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
22 սելով , Նաև Գերսոնի որդւոցը գումարը առ՝ իրենց հարցը տուներուն ու իրենց տոհմերուն համ-
23 մատ . ։Երեսուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու համար՝ գունդին մէջ ամէն մտնողները պիտի համրես ։ Գերսոնեանց տոհմերուն ծառայելու ու բեռ վեր-
25 ցընելու պաշտօնը աս է . ։Անոնք պիտի վերցընեն խորանին վարագուրները՝ ու ժողովքի խորանը՝ անոր ծածկոցը՝ ու անոր վրայի թէհաշի ծածկոցը՝ և ժողովքի խորա-
26 նին դրանը վարագոյրը . Եւ խորանին ու սեղանին բոլորտիքը եղած սրահին վարագուրները՝ ու սրահը մտնելու դրանը վարագոյրը՝ ու անոնց չուանները՝ և անոնց պաշտօնին բոլոր գործիքները ձէյտէ Վերընէն . ու ասոնց հարկաւոր եղած բոլոր սպասաւորութիւնները պիտի
27 ընեն ։ Գերսոնեանց որդւոցը բոլոր

Ն · Ք · ՂԴ · 1490

Ե Գլ · է · 9 ։ ժ · 21 ։ բ Օր · լ · 9 ։ բ Թագ · գ · 13 ։ ա Մն · ժե · 2 · 15 ։
Ը Բ Թագ · գ · 6 · 7 ։ ա Մն · ժգ · 9 · 10 ։
Ի Գլ · գ · 31 ։ Ե Ել · իե · 6 ։ Ղև · իգ · 2 ։
Ձ Ել · լ · 34 ։ է Ել · իթ · 40 ։ Ձ Ել · լ · 23 ։
ՃԷ ։
Ղ Հմր 4 ։
Ձ Տե՛ս Ել · ժթ · 21 · ա Թագ · գ · 19 ։
Ճ Հմր 3 ։
Ձ Գլ · գ · 25 – 26 ։

Ն. Ք. Ծ.
1490

պաշտօնը՝ իրենց ամէն բեռներուն
ու իրենց ամէն պաշտօններուն հա-
մար՝ Ահարոնին ու անոր որդւոցը
հրամանովը պիտի ըլլայ . և անոնց
բոլոր բեռները անոնց պահպանու-
28 թեանը յանձնէք ։ Գերսոնեանց
որդւոցը տոհմերուն պաշտօնը աս
պիտի ըլլայ ժողովքի խորանին մէջ .
և անոնց պահպանութիւնը Ահարոն
քահանային որդւոյն Իթամարին
ձեռքին տակը պիտի ըլլայ ։
29 Մերարիի որդիքն ｌ համրես .
իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը
ն Համր 3.
30 տուներուն համեմատ . ն Երսուն
տարեկանէն վեր մինչև յիսուն
տարեկանը՝ ժողովքի խորանին ծա-
ռայութիւնը ընելու համար գուն-
դին մէջ ամէն մտնողները համրես ։
31 Եւ ժողովքի խորանին մէջ անոնց
ամէն պաշտօններուն համեմատ
շ Գլ. Գ. 36, 37.
շ անոնց յանձնուած բեռները ա-
ո Ել. Իզ. 15.
սոնք են . ո խորանին տախտակնե-
րը, ու անոր նիգերը, և անոր սիւ-
32 ները ու խարիսխները, Եւ շուր-
ջանակի սրահին սիւները ու ա-
նոնց խարիսխները և ցիցերը ու
չուանները՝ անոնց ամէն գործիք-
ներովը և անոնց ամէն պաշտօնո-
վը . անոնց պահպանութեանը բեռ-
չ Ել. Լը. 21.
ները եղած չ գործիքները անուն-
ներովը պիտի յանձնէք անոնց ։
33 Աս է Մերարիի որդւոցը տոհմերուն
պաշտօնը ժողովքի խորանին մէջ՝
իրենց բոլոր պաշտօններուն համե-
մատ՝ Ահարոն քահանային որդւոյն
Իթամարին ձեռքին տակը ։
դ Համր 2.
34 դ Եւ Մովսէս ու Ահարոն և ժո-
ղովքին իշխանները համրեցին կա-
հաթեանց որդիները անոնց տոհմե-
րուն ու անոնց հարցը տուներուն
35 համեմատ, Երսուն տարեկանէն վեր
մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի
խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու
համար գունդին մէջ ամէն մտնող-
36 ները . Ու անոնց համրուածները ի-
րենց տոհմերովը երկու հազար եօթը
37 հարիւր յիսուն հոգի էին ։ Ասոնք
են ժողովքի խորանին բոլոր ծառա-
յութիւնը ընող կահաթեանց տոհ-
մերուն համրուածները, որ Մովսէս
ու Ահարոն համրեցին, ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին ձեռքովը պատուի-
րեր էր ։
38 Եւ Գերսոնի որդւոցը համրուած-
ները իրենց տոհմերուն ու իրենց
39 հարցը տուներուն համեմատ, Եր-
սուն տարեկանէն վեր մինչև յի-
սուն տարեկանը՝ ժողովքի խորա-
նին մէջ ծառայութիւն ընելու հա-
մար գունդին մէջ ամէն մտնողները
40 համրուեցան . Եւ անոնց համրուած-
ները իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուներուն համեմատ՝ երկու
հազար վեց հարիւր երեսուն հոգի
41 էին ։ ջ Ասոնք են ժողովքի խորա-
ջ Համր 22.
նին մէջ բոլոր ծառայութիւն ընող
Գերսոնի որդւոցը տոհմերէն համ-
րուածները, որ Մովսէս ու Ահարոն
համրեցին՝ Տէրոջը պատուիրածին
պէս ։
42 Եւ Մերարիի որդւոցը տոհմե-
րուն համրուածները իրենց տոհմե-
րուն ու իրենց հարցը տուներուն
43 համեմատ, Երսուն տարեկանէն վեր
մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի
խորանին մէջ ծառայութիւն ընե-
լու համար գունդին մէջ ամէն մտնո-
44 ղները համրուեցան, Եւ անոնց
համրուածները իրենց տոհմերովը՝
երեք հազար երկու հարիւր հոգի
45 էին ։ Ասոնք են Մերարիի որդւո-
ցը տոհմերուն համրուածները, որ
Մովսէս ու Ահարոն համրեցին,
ռ Համր 29.
ռ ինչպէս որ Տէրը պատուիրեր էր
Մովսէսին ձեռքովը ։
46 Ղևտացւոց բոլոր համրուածները՝
որ Մովսէս ու Ահարոն և Իսրայէլի
իշխանները համրեցին իրենց տոհ-
մերուն ու իրենց հարցը տուներուն
ս Համր 3. 28, 30.
47 համեմատ, ս Երսուն տարեկանէն
վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժո-
ղովքի խորանին մէջ պաշտօնը ու
բեռ կրելու ծառայութիւնը ընելու
48 ամէն մտնողները, Այսինքն անոնց
համրուածները ութը հազար հինգ
49 հարիւր ութսուն հոգի էին ։ Ա-
նոնք Տէրոջը պատուիրածին պէս
համրուեցան Մովսէսին ձեռքովը,
վ Համր 15. 24, 31.
վ ամէն մէկը իր պաշտօնին ու իր
բեռին նայելով . այսպէս համրուե-
տ Համր 1. 21.
ցան անոնք, տ ինչպէս որ Տէրը
պատուիրեց Մովսէսին ։

ԳԼ. Ե

1 Անմաքուր մարդիկները բանակէն դուրս կը ձգուին ։ 5 Վնասի մը փոխարէն հատուցումը ։ 11 Երկան մը իր կնկանը վրայով ասնեցած կասկածին համար ընելու փորձը ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Հրամայէ որ Իսրայէլի
որդւոցը՝ որ բանակէն դուրս ձգեն
ա Ղև. Ժգ. 3. 46. Գլ. Ժթ. 14.
ամէն ա բորոտը՝ և ամէն բ ծորում
բ Ղև. Ժե. 2.
ունեցողը՝ ու գ մեռելէ մը ամէն ան-
3 մաքուր եղողը . Արուն ալ էգն ալ
դուրս ձգեցէք . բանակէն դուրս
գ Ղև. Իա. 1. Գլ. Թ. 6. 10. Ժթ. 11. 13. Լա. 19.
պիտի ձգէք անոնք, որ չպղծեն ի-
րենց բանակները՝ դ որոնց մէջտեղը
4 ես կը բնակիմ ։ Եւ Իսրայէլի որ-
դ Ղև. Իգ. 11. 12. Բ Կոր. Զ. 16.
դիքը այնպէս ըրին, ու բանակէն
դուրս ձգեցին զանոնք . ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին խօսեցաւ, անանկ
ըրին Իսրայէլի որդիքը ։
5 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
6 սելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը,
ե Ղև. Զ. 2. 3.
ե Երբոր մարդ մը կամ կնիկ մը մար-
դոց ամէն մեղքերէն մէկը գործե-

Ն · Ք · ՉԿ · 1490

ՂՂԱ · Ե · 5 ։ Իզ · 40 ։ Ցես · Է · 19։ Ի ՂՂԱ · Ղ · 5 ։

ՂՂԱ · Ղ · 6 ։ 7 ։ Է · 7 ։

Բ Եւ · ԻԹ · 28։ ՂՂԱ · Ղ · 17 ։ 18 ։ 26 ։ Է · 6 · 7 · 9 · 10 · 14 ։ Գւ · Ժը · 8 · 9 · 19 ։ Բ Օր · Ժը · 3 ։ 4 ։ Եզկ · Իզ · 29 · 30 ։ Յ ՂՂԱ · Ժ · 13։

Ի ՂՂԱ · Ժը · 20 ։

Ն Գ Թագ · Ժէ · 18 ։ Ի ԶՆԿ · ԻԹ · 16 ։

լով՝ Ցերօջը գէմ մեղանչէ , ու ատ
7 անձը յանցաւոր ըլլայ , Ղևն ատե-
նը իր ըրած մեղքը պիտի խոստո-
վանի , և անիկայ իր ըրած վնասը
Է լման պիտի հատուցանէ , ու ա-
նոր վրայ հինգերորդ մաս մը աւել-
ցընէ , ու զանիկայ վնասը քաշողին
8 պիտի տայ ։ Եւ թէ որ այ՝ ընտ-
տ ը ղ մարդուն մէկ ազգականն ը չ-
ըլլայ , որուն ան վնասը հատու-
ցուի , ան տրւինէ Էնէ վնասը Ցերօ-
ջը հատուցելով՝ քահանային պէ-
տէ ըն բայ՝ ի էքաւութեան
խոյէն , որով ան յանդունդ մը-
դան համար քաւութիւն պիտի
ըլլայ ։
9 Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր սուրբ
բաներուն ամէն ի ընծան որ կը բե-
րեն քահանային , անոր պիտի ըլ-
10 լայ ։ Եւ ամէն մէկուն սուրբ բա-
ները անոր պիտի ըլլան . ամէն
մարդ ինչ որ տայ քահանային ,
ի անոր ըլլայ ։
11 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
12 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու բսէ անոնց , թէ որ մարդու մը
կնիկը խոտորի ու անոր անհաւա-
13 տարմութիւն ընէ , Եւ մէկը Է անոր
հետ պառկելով զուգաւորի , ու
անոր էրիկը տեսած չըլլալով՝ բ ը ղ
ծածուկ մնայ , և անոր պղծուած
առնէը՝ տեսնող մը չըլլայ , ու կնի-
14 կը չբռնուի , Եւ էրկանը վրայ նա-
խանձաւորութեան ոգի գալով՝ իր
կնկանը պղծուելուն համար նա-
խանձի . կամ կնիկը պղծուած
չըլլալով՝ էրկանը վրայ նախանձա-
ւորութեան ոգի գայ ու նախան-
15 ձի , Ան առնէը ան մարդը իր
կնիկը քահանային պիտի բերէ ,
և անոր ընծային համար գարիի
ալիւրէն արդուին տասնեորդ բա-
ժինը պիտի բերէ . եղ պիտի չը-
ծածկէ անոր վրան՝ ոչ ալ կընդ-
րուկ դնէ վրան , ինչու որ նախան-
ձաւորութեան ընծայ մըն է ան ,
յիշատակի ընծայ՝ Է որ մեղքը կը
16 յիշատակէ ։ Եւ քահանան կնիկը
պիտի մօտեցընէ , ու Ցերօջը առջևը
17 կայնեցընէ ։ Եւ քահանան հողէ
ամանով սուրբ ջուր պիտի առնէ .
ու քահանան խորանին յատակը է-
դած հողէն պիտի առնէ , և ջուրին
18 մէջը դնէ ։ Եւ քահանան Ցերօջը
առջևը պիտի կայնեցընէ կնիկը , ու
կնկանը գլուխը բանայ , և յիշա-
տակի ընծան՝ այսինքն նախան-
ձաւորութեան ընծան անոր ձեռքը
պիտի տայ . ու անէծքին լեղի ջուրը
քահանան իր ձեռքը պիտի ունե-
19 նայ . Եւ քահանան անոր երդում
ընել պիտի տայ , ու բսէ կնկանը ,
թէ որ մարդ մը քեզի հետ չպառ-

կեցաւ , և թէ որ քու էրկանդ ան-
հաւատարմութիւն ընելով չպղծ-
ուեցար , անէծքին աս լեղի ջուրը
20 քեզի վնաս մը չընէ . Բայց թէ որ
քու էրկանդ անհաւատարմութիւն
ընելով՝ պղծուեցար , և քու էրիկէդ
զատ ուրիշ մարդ մը քեզի հետ
21 պառկեցաւ , (Ղևն ատենը քահա-
նան Է կնկանը անէծքի երդումը ը-
նել պիտի տայ , և քահանան
կնկանը պիտի բսէ ,) Է Ցերը քեզ
քու ժողովուրդիդ մէջտեղը ա-
նէծքի ու երդումի համար պիտի
դնէ , երբոր Ցերը քու զեստդ փտե-
22 ցընէ ու քու փորդ ուռեցընէ . Եւ
աս անէծքին ջուրը Է քու աղիքնե-
րուդ մէջ պիտի երթայ , որ ը ղ
փորդ ուռեցընէ , ու ը ղ զեստդ
փտեցընէ . Հ և կնիկը պիտի բսէ ,
23 Ամէն՝ ամէն ։ Եւ քահանան աս
անէծքները դիրքի մը մէջ պիտի
գրէ , ու ան լեղի ջուրովը պիտի
24 աւրէ ։ Եւ անէծքին լեղի ջուրը
ան կնկանը պիտի խմցընէ . ու
անէծքին ջուրը անոր ներսի
դին պիտի երթայ՝ լեղի ըն ը ը
25 համար ։ Եւ քահանան կնկանը
ձեռքէն նախանձաւորութեան ըն-
ծան պիտի առնէ , ու Ցերօջը առ-
ջևը Է ներս բերցընէ ընծան , և սեղանին
26 մօտեցընէ ան ։ Ղևն քահանան ըն-
ծայէն իր ձեռքը լեցուն պիտի առ-
նէ յիշատակի համար , ու սեղա-
նին վրայ պիտի այրէ ան . ու ետ-
քը ան ջուրը կնկանը պիտի խմցը-
27 նէ ։ Եւ ջուրը անոր խմցընելէն
ետև՝ թէ որ անիկայ պղծուած է ,
ու իր էրկանը անհաւատարմու-
թիւն ըրած է , անէծքին ջուրը
լեղի ըլլալով՝ երբոր մտնէ անոր
ներսի դին , անոր փորը պիտի ու-
ռենայ , ու անոր զեստը * փտի , և
կնիկը ֆ իր ժողովուրդին մէջը անի-
28 ծաւ պիտի ըլլայ ։ Իսկ թէ որ կնի-
կը պղծուած չըլլալով մաքուր է ,
վնաս պիտի չկրէ , ու զաւակ պիտի
29 ծնանի ։ Նախանձաւորութեան
օրէնքը աս է , երբոր կնիկ մը ֆ իր
էրկանը անհաւատարմութիւն ընե-
30 լով պղծուի , կամ երբոր մարդու
մը վրայ նախանձաւորութեան ոգի
գայ ու իր կնկանը վրայ նախանձի ,
Ցէր ը ջ առջևը պիտի կայնեցընէ
կնիկը , և քահանան կատարէ աս
31 բոլոր օրէնքը անոր վրայ . Եւ ան
մարդը ազատ պիտի ըլլայ յանցան-
քէն , և կնիկը ֆ իր յանցանքը
պիտի կրէ ։

Ն · Ք · ՉԿ · 1490

Ի Ցես · 9 · 26 ։ աԹագ · Ժգ · 24 ։ Նէեմ. ժ · 29 ։ Ի Երեմ. ԻԲ · 22 ։

Ի Սաղ · ՃԹ · 18 ։

Հ բ Օր · Իե · 15 ։

Յ ՂՂԱ · ը · 27 ։ ՂՂԱ · ը · 2 · 9 ։

* ԵԲր · Խ · Նայ ։ ֆ ը Օր · Իը · 37 ։ Սաղ · ՃԳ · 9 · 11 ։ Երեմ. Իդ · 9 ։ ԻԹ · 18 · 22 ։ Իր · 18 ։ Զաք · ը · 13 ։ Ֆ Հմր 19 ։

Գ Լ · Զ

1 Ուխտաւորներուն կանոնը ։ 22 Ժողովուրդը օրհնելու կերպը ։

1 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը

Ն. Ք. ԳՖ.
1490

ու ըսէ՛ անոնց , թէ որ մարդ մը
կամ կնիկ մը ինքզինքը Տէրոջը
նուիրելու համար ուխտաւորի մեծ
3 ուխտ ընելու ըլլայ , Գինիէն և
օղիէն պիտի զգուշանայ . գինիի
քացախ կամ օղիի քացախ չխմէ ,
և բնաւ խաղողի օշարակ չխմէ ,
ու խաղող կամ չամիչ չուտէ ։
4 Ինքզինքը նուիրելուն բոլոր օրե-
րը որթէն եղած բան մը չու-
տէ , կուտերէն մինչև կեղևը ։
5 Ինքզինքը նուիրելու ուխտին բո-
լոր օրերը իր գլխուն ածելի
չդպցընէ . մինչև ինքզինքը Տէ-
րոջը նուիրած օրերուն լմննալը
ինքը սուրբ ըլլայ . և իր գլ-
խու մազերուն փարպը թող տայ
6 որ աճի ։ Ինքզինքը Տէրոջը նուի-
րած բոլոր օրերը մեռած մար-
7 մնի մը չմօտենայ . Իր հօրը
համար կամ մօրը համար , իր եղ-
բօրը կամ իր քրոջը համար ինք-
զինքը պիտի չպղծէ , երբոր անոնք
մեռնին , ինչու որ իր Աստուծոյն
8 ուխտը իր գլխուն վրան է ։ Ինք-
զինքը նուիրելուն բոլոր օրերը ինքը
9 սուրբ է Տէրոջը ։ Եւ թէ որ իր
քովը յանկարծ մարդ մը մեռնի ,
ու իր նուիրած գլուխը պղծուի ,
իր մաքրուելու օրը իր գլուխը
ածիլէ . եօթներորդ օրը ածիլէ
10 ան . Եւ ութերորդ օրը ժողովքի
խորանին դուռը երկու տատրակ
կամ աղաւնիի երկու ձագ բերէ
11 քահանային ։ Եւ քահանան մէկը
մեղքի պատարագ՝ ու մէկալը ող-
ջակէզ պիտի մատուցանէ , և մե-
ռելին պատճառովը եղած մեղքին
համար քաւութիւն պիտի ընէ
անոր . ու նոյն օրը պիտի սրբէ ա-
12 նոր գլուխը ։ Եւ իր ուխտին օրերը
Տէրոջը նուիրէ , ու յանցանքի
պատարագի համար մէկ տարեկան
գառնուկ մը բերէ . և առջի օրերը
պիտի չհամրուին , ինչու որ իր
ուխտը պղծուեցաւ ։
13 Եւ ուխտաւորին օրէնքը աս է .
Երբոր ինքզինքը նուիրելուն օրերը
լմննայ , անիկայ ժողովքի խորա-
14 նին դուռը պիտի բերուի . Եւ իր
զոհը Տէրոջը պիտի մատուցանէ ,
մէկ տարեկան անարատ արու գառ-
նուկ մը ողջակէզի համար , ու մէկ
տարեկան անարատ էգ գառնուկ մը
մեղքի պատարագի համար , և մէկ
անարատ խոյ մը խաղաղութեան
15 զոհի համար . Եւ սակառ մը նըշ-
րակ ալիւրէ եղով շաղուած ան-
խմոր շօթեր , ու եղով օծուած
անխմոր լաւաշներ , և անոնց հացի
ընծան ու թափելու նուէրը մա-
16 տուցանէ ։ Եւ քահանան անոր
մեղքի պատարագը ու անոր ողջա-
կէզը Տէրոջը առջևը մօտեցընելով
17 պիտի մատուցանէ ։ Եւ խոյը խա-
ղաղութեան զոհ պիտի մատուցանէ
Տէրոջը՝ անխմոր հացին սակառովը .
ու քահանան անոր հացի ընծան ու
թափելու նուէրը մատուցանէ ։
18 Եւ ուխտաւորը իր նուիրած գը-
լուխը պիտի ածիլէ ժողովքի խո-
րանին դուռը . ու իր նուիրած
գլխուն մազը առնէ՝ և խաղաղու-
թեան զոհին տակը եղած կրա-
19 կին մէջը դնէ ։ Եւ քահանան
խոյէն եփած թևը , և սակառէն
մէկ անխմոր շօթ ու մէկ անխմոր
լաւաշ առնէ , և ուխտաւորին
ձեռքերուն վրայ դնէ՝ մազերը ա-
20 ծիլուելէն ետքը . Եւ քահանան
երերցընելու ընծայ մատուցանէ
զանոնք Տէրոջը առջևը . Աս-
սոնք երերցընելու երրուծով ու
բարձրացընելու զիստով քահանա-
յին համար սուրբ են . և անկէ
ետև ուխտաւորը գինի թող խմէ ։
21 Ուխտաւորի մը անոր նուիրուե-
լուն համար Տէրոջը խոստացած իր
ընծային օրէնքը աս է , իր ձեռքը
հասածէն 'ի զատ . անիկայ իր ը-
րած խոստմունքը իր նուիրուելուն
օրէնքովը պիտի կատարէ ։
22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
23 սելով , Խօսէ Ահարոնին ու անոր
որդւոցը և ըսէ , Այսպէս պիտի
օրհնէք Իսրայէլի որդիքը՝ ըսելով
24 անոնց , Տէրը օրհնէ քեզ , և պահէ
25 քեզ . Տէրը պայծառացընէ իր ե-
րեսը քու վրադ , ու ողորմի քեզի .
26 Տէրը իր երեսը քու վրադ վերցընէ ,
27 և խաղաղութիւն տայ քեզի ։ Եւ
իմ անունս Իսրայէլի որդւոցը վրայ
պիտի դնեն , ու ես պիտի օրհնեմ
զանոնք ։

ԳԼ. Է

1 Իշխաններուն ընծաները խորանին նուիրման հանդէսին համար ։ 10 Սեղանին նուիրման հանդէսին համար մատուցուած ընծաները ։ 89 Աստուած քաւութիւնին վրայէն Մովսէսին հետ կը խօսի ։

1 Եւ եղաւ որ՝ ան օրը որ Մովսէս
լմնցուց խորանը կանգնելը , և
զանիկայ ու անոր բոլոր անօթները
օծեց ու սրբեց , և սեղանը ու անոր
բոլոր գործիքները օծեց ու զանոնք
2 սրբեց , Ան ատենը Իսրայէլի իշ-
խանները՝ իրենց հայրերուն տանը
գլուխները՝ ժողովրդին համրուե-
լուն վրայ վերակացու եղող ցեղե-
րուն իշխանները ընծաներ տուին ։
3 Եւ բերին իրենց ընծաները Տէրոջը
առջևը , վեց ծածկուած սայլեր և
տասուերկու եզներ . ամէն երկու
իշխանները մէկ սայլ , և ամէն մէկը
մէյմէկ եզ . և մօտեցուցին զանոնք
4 խորանին առջևը ։ Եւ Տէրը խօ-

Ղև. ժէ. 2 ։ Դատ. ժգ. 5 ։ Գործ. իա. 23 ։ Հռով. ա. 1 ։
Ամով. բ. 12 ։ Ղուկ. ա. 15 ։
Դատ. ժգ. 5 ։ ժզ. 17 ։ Ա Թագ. ա. 11 ։
Ղև. իա. 11 ։ Գլ. ժթ. 11 ։ 16 ։
Ղև. իա. 1 ։ 2 ։ 11 ։ Գլ. թ. 6 ։
Եբր. նուիրուիլը
Գործ. ժը. 18 ։ իա. 24 ։
Ղև. ե. 7 ։ ժդ. 22 ։ ժե. 14 ։ 29 ։
Ղև. ե. 6 ։
Գործ. իա. 26 ։
Ղև. դ. 2 ։ 27 ։ 32 ։
Ղև. գ. 6 ։
Ղև. բ. 4 ։
Ել. իթ. 2 ։
Գլ. ժե. 5 ։ 7 ։ 10 ։

Գործ. իա. 24 ։
Ա Թագ. բ. 15 ։
Ել. իթ. 23 ։ 24 ։
Ել. իթ. 27 ։ 28 ։
Ղև. թ. 22 ։
Մն. իգ. 13 ։
Սաղ. ճիա. 7 ։ Յոհ. ժէ. 11 ։
Սաղ. լա. 16 ։ կէ. 1 ։ 3 ։ 7 ։ 19 ։ ճժթ. 135 ։ Դան. թ. 17 ։
Ծն. խգ. 29 ։
Սաղ. դ. 6 ։
Յոհ. ժդ. 27 ։ Բ Թես. գ. 16 ։
Բ Օր. իը. 10 ։ Բ Մն. է. 14 ։ Ես. խգ. 7 ։ Դան. թ. 18 ։ 19 ։
Սաղ. ճժե. 12 ։

Ել. խ. 18 ։ Ղև. ը. 10 ։ 11 ։
Գլ. ա. 4 ։ ...

Ն · Է · ԳԼ · 1490

5 սեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , Անոնցմէ
առ ու Ղեւտացւոց տուր անոնք՝ ա-
մէն մէկուն իր պաշտօնին նայելով ,
որ ժողովքի խորանին պաշտօնին
6 մէջ գործածուին ։ Եւ Մովսէս ա-
ռաւ սայլերը ու եզները , ու զանոնք
7 Ղեւտացւոց տուաւ ։ Երկու սայլը
‡ Գլ · դ · 25 · ու չորս եզը ‡ Գերսոնի որդւոցը
տուաւ՝ անոնց պաշտօնին նայելով ․
† Գլ · դ · 31 · 8 † Եւ չորս սայլը և ութը եզը Մե-
Ի Գլ · դ · 28 · 33 · րարիի որդւոցը տուաւ , Ի Ահարոն
քահանային որդւոյն Իթամարին
վերակացութեամբը Եղած անոնց
9 պաշտօնին նայելով ։ Բայց Կա-
հաթի որդւոցը չտուաւ ․ ինչու որ
Ղ Գլ · դ · 15 · Ղ սրբարանին պաշտօնը անոնց վրայ
Ի Գլ · դ · 6 · 8 · 10 · 12 · 14 · բ Թագ · զ · 13 · ըլլալով , Ի իրենց ուսերովը պիտի
վերցնէին ։
10 Եւ սեղանին օծուած օրը Ը Նոր
Ը Տեռ · բ Օր · ի · 5 · գ Թագ · ը · 63 · բ Մն · է · 5 · 9 · Եզր · զ · 16 · Նեեմ · ժբ · 27 · Սաղ · Լ · ին վերնագիրը · նուիրման հանդէսին համար իշ-
խանները ընծաներ տուին ․ և իշ-
խանները իրենց ընծաները սեղանին
11 առջեւ մատուցին ։ Եւ Տէրը ըսաւ
Մովսէսին , Սեղանին նուիրման
հանդէսին համար՝ ամէն մէկ իշ-
խան մէյմէկ օր իրենց ընծաները
մատուցանեն ։
12 Եւ առաջին օրը իր ընծան մա-
տուցանողը Յուդայի ցեղէն էր—
Ի Գլ · բ · 3 · Ի Ամինադաբի որդին Նաասոն էր ։
Ճ Եւ · Լ · 13 · 13 Եւ — — էր անոր ընծան ․ Ճ սրբարա-
նին սիկղին համեմատ՝ հարիւր եր-
սուն սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ ,
եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ
Ի Ղև · բ · 1 · կոնք , երկուքն ալ լեցուն էին Ի հա-
ցի ընծայի համար եղով շաղուած
14 բարակ ալիւրով , Տասը —է— ոսկիէ
Լ Եւ · Լ · 34 · մէկ խնկաման Լ խունկով լեցուն ,
Ի Ղև · ա · 2 · 15 Ի Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ — մէկ
տարեկան մէկ գառն ողջակէզի հա-
Ճ Ղև · դ · 23 · 16 մար , Այծերէն մէկ նոխազ Ճ մեղ-
Լ Ղև · դ · 1 · 17 քի պատարագի համար , Եւ Լ խա-
ղաղութեան զոհի համար երկու
արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ և
հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք ․
Ամինադաբի որդւոյն Նաասոնին
ընծան աս էր ։
18 Երկրորդ օրը մատուցանողը Ի-
սաքարի իշխանը Սուգարի որդին
19 Նաթանայէլ էր ։ Անոր մատու-
ցած ընծան — — էր ․ սրբարանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ , եօ-
թանասուն սիկղէ մէկ արծաթ
կոնք , երկուքն ալ լեցուն էին հացի
ընծայի համար եղով շաղուած
20 բարակ ալիւրով , Տասը —է— ոսկիէ
մէկ խնկաման խունկով լեցուն ,
21 Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ և մէկ տա-
րեկան մէկ գառն ողջակէզի համար ,
22 Այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պա-
23 տարագի համար , Եւ խաղաղու-
թեան զոհի համար երկու արջառ՝
հինգ խոյ ․ հինգ նոխազ և հինգ
հատ մէկ տարեկան գառինք ․ Սով-
գարի որդւոյն Նաթանայէլին ըն-
ծան աս էր ։
24 Երրորդ օրը [illegible] Զա-
բուղոնի որդւոց իշխանը Քեղոնի
25 որդին Եղիաբ էր ։ Անոր ընծան
— — էր ․ սրբարանին սիկղին համե-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ
արծաթ սկուտեղ , եօթանասուն
սիկղէ մէկ արծաթ կոնք , երկուքն
ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
26 Տասը —է— ոսկիէ մէկ խնկաման
27 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ՝
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
28 ողջակէզի համար , Այծերէն մէկ
նոխազ մեղքի պատարագի համար ,
29 Եւ խաղաղութեան զոհի համար
երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նո-
խազ և հինգ հատ մէկ տարեկան
գառինք ․ Քեղոնի որդւոյն Եղիա-
բին ընծան աս էր ։
30 Չորրորդ օրը [illegible] Ռու-
բէնի որդւոց իշխանը Սեդիուրի
31 որդին Եղիսուր էր ։ Անոր ընծան
— — էր ․ սրբարանին սիկղին համե-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ
արծաթ սկուտեղ , եօթանասուն
սիկղէ մէկ արծաթ կոնք , երկուքն
ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
32 Տասը —է— ոսկիէ մէկ խնկաման
33 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ՝
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
34 ողջակէզի համար , Այծերէն մէկ
նոխազ մեղքի պատարագի համար ,
35 Եւ խաղաղութեան զոհի համար
երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նո-
խազ և հինգ հատ մէկ տարեկան
գառինք ․ Սեդիուրի որդւոյն Ե-
ղիսուրին ընծան աս էր ։
36 Հինգերորդ օրը [illegible]
Շմաւոնի որդւոց իշխանը Սու-
րիսադայի որդին Սաղամիէլ էր ։
37 Անոր ընծան — — էր ․ սրբարանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ , եօ-
թանասուն սիկղէ մէկ արծաթ
կոնք , երկուքն ալ լեցուն էին հա-
ցի ընծայի համար եղով շաղուած
38 բարակ ալիւրով , Տասը —է— ոսկիէ
մէկ խնկաման խունկով լեցուն ,
39 Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ և մէկ
տարեկան մէկ գառն ողջակէզի հա-
40 մար , Այծերէն մէկ նոխազ մեղ-
41 քի պատարագի համար , Եւ խաղա-
ղութեան զոհի համար երկու ար-
ջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ և
հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք ․
Սուրիսադայի որդւոյն Սաղամիէ-
լին ընծան աս էր ։
42 Վեցերորդ օրը [illegible] Գա-

ն · ք · գբ ·
1490

դի որդւոց իշխանը Դագուէլի որ-
43 դին Եղիասափ էր : Անոր ընծան
-- էր . սրբարանին սիկղին համ-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ
արծաթի սկուտեղ , եօթանասուն
սիկղէ մէկ արծաթի կոնք , երկուքն
ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
44 Տասը -էին ոսկիէ մէկ խնկաման
45 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ՝
մէկ խոյ Ա մէկ տարեկան մէկ գառն
46 ողջակէզի համար , Ա.յծերէն մէկ
նոխազ մեղքի պատարագի համար ,
47 Եւ խաղաղութեան զոհի համար
երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նո-
խազ Ա հինգ հատ մէկ տարեկան
գառինք . Դագուելի որդւոյն Ե-
ղիասափին ընծան աս էր :

48 Եօթներորդ օրը ՚ի-ը-ն-ը
Եփրեմի որդւոց իշխանը Ամիուդի
49 որդին Եղիսամա էր : Անոր ըն-
ծան -- էր . սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ
մէկ արծաթի սկուտեղ , եօթանա-
սուն սիկղէ մէկ արծաթի կոնք , եր-
կուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ա-
50 լիւրով , Տասը -էին ոսկիէ մէկ
51 խնկաման խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ՝ մէկ խոյ Ա մէկ տարե-
կան մէկ գառն ողջակէզի համար ,
52 Ա.յծերէն մէկ նոխազ մեղքի պա-
53 տարագի համար , Եւ խաղաղու-
թեան զոհի համար երկու արջառ՝
հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ Ա հինգ
հատ մէկ տարեկան գառինք . Ա-
միուդի որդւոյն Եղիսամայեին ըն-
ծան աս էր :

54 Ութերորդ օրը ՚ի-ը-ն-ը
Մանասէի որդւոց իշխանը Փագա-
սուրի որդին Գամաղիէլ էր :
55 Անոր ընծան -- էր . սրբարանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթի սկուտեղ , եօ-
թանասուն սիկղէ մէկ արծաթի
կոնք , երկուքն ալ լեցուն էին հա-
ցի ընծայի համար եղով շաղուած
56 բարակ ալիւրով , Տասը -էին ոսկիէ
մէկ խնկաման խունկով լեցուն ,
57 Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ Ա մէկ
տարեկան մէկ գառն ողջակէզի հա-
58 մար , Ա.յծերէն մէկ նոխազ մեղքի
59 պատարագի համար , Եւ խաղա-
ղութեան զոհի համար երկու ար-
ջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ Ա
հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք .
Փագասուրի որդւոյն Գամաղիէլին
ընծան աս էր :

60 Իններորդ օրը ՚ի-ը-ն-ը Բե-
նիամինի որդւոց իշխանը Գեդէօ-
61 նիի որդին Աբիդան էր : Անոր
ընծան -- էր . սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ
մէկ արծաթի սկուտեղ , եօթանա-
սուն սիկղէ մէկ արծաթի կոնք , եր-
կուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ա-
62 լիւրով , Տասը -էին ոսկիէ մէկ
63 խնկաման խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ՝ մէկ խոյ Ա մէկ տարեկան
64 մէկ գառն ողջակէզի համար , Ա.յ-
ծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատա-
65 րագի համար , Եւ խաղաղութեան
զոհի համար երկու արջառ՝ հինգ
խոյ՝ հինգ նոխազ Ա հինգ հատ մէկ
տարեկան գառինք . Գեդէօնիի
որդւոյն Աբիդանին ընծան աս էր :

66 Տասներորդ օրը ՚ի-ը-ն-ը
Դանի որդւոց իշխանը Ամիսադայի
67 որդին Աքիեզեր էր : Անոր ըն-
ծան -- էր . սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ
մէկ արծաթի սկուտեղ , եօթանա-
սուն սիկղէ մէկ արծաթի կոնք , եր-
կուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ա-
68 լիւրով , Տասը -էին ոսկիէ մէկ
69 խնկաման խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ՝ մէկ խոյ Ա մէկ տարեկան
70 մէկ գառն ողջակէզի համար , Ա.յծե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարա-
71 գի համար , Եւ խաղաղութեան
զոհի համար երկու արջառ՝ հինգ
խոյ՝ հինգ նոխազ Ա հինգ հատ մէկ
տարեկան գառինք . Ամիսադայի
որդւոյն Աքիեզերին ընծան աս էր :

72 Մետասաներորդ օրը ՚ի-ը-ն-
ը Աշերի որդւոց իշխանը Եբրանի
73 որդին Փագիէլ էր : Անոր ընծան
-- էր . սրբարանին սիկղին համե-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ
արծաթի սկուտեղ , եօթանասուն
սիկղէ մէկ արծաթի կոնք , երկուքն
ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
74 Տասը -էին ոսկիէ մէկ խնկաման
75 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ՝
մէկ խոյ Ա մէկ տարեկան մէկ գառն
76 ողջակէզի համար , Ա.յծերէն մէկ
նոխազ մեղքի պատարագի համար ,
77 Եւ խաղաղութեան զոհի համար
երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ
նոխազ Ա հինգ հատ մէկ տարեկան
գառինք . Եբրանի որդւոյն Փա-
գիելին ընծան աս էր :

78 Երկոտասաներորդ օրը ՚ի-ը-ն-
ը Նեփթաղիմի որդւոց իշխանը
79 Ենանի որդին Ախիրէ էր : Անոր
ընծան -- էր . սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ
մէկ արծաթի սկուտեղ , եօթանա-
սուն սիկղէ մէկ արծաթի կոնք ,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի
ընծայի համար եղով շաղուած բա-
80 րակ ալիւրով , Տասը -էին ոսկիէ մէկ
81 խնկաման խունկով լեցուն , Մէկ

ն · ք · գբ ·
1490

Ն · Ք · ԶԲ · 1490

զուարակ՝ մէկ խոյ և մէկ տարեկան
82 մէկ գառն ողջակէզի համար , Ա յ-
ծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատա-
83 րագի համար , եւ խաղաղութեան
զոհի համար երկու արջառ՝ հինգ
խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ
տարեկան գառինք . Ենանի որ-
դւոյն Աքիբէին ընծան աս էր ։
84 Սեղանին օծուած օրը անոր
նուիրման հանդէսին համար Իս-
րայէլի իշխաններէն ՚ի՛՚՚՚

ն · ք · զՔ · 1490

ը ... վրայ հարուած չդայ՝ երբոր Իսրայէլի որդիքը սրբարանին մօտենան ։
20 Եւ Մովսէս ու Ահարոն և Իսրայէլի որդուոցը բոլոր ժողովքը Ղևտացւոց վրայով Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պատուիրածին պէս բրին Ղևտացիներուն ։ Իսրայէլի որդիքը
ՂՀՄր 7 ։ 21 անանկ բրին անոնց ։ ՂՈւ Ղևտացիները մաքրուեցան , և իրենց հանդերձները լուացին , և Ահարոն ընծայ մատուց զանոնք Տէրոջը առջևը ։ ու Ահարոն անոնց համար քաւութիւն բրաւ որ զանոնք
ՃՀՄր 11 , 12 ։ 22 մաքրէ ։ ՃԵւ անկէ ետև Ղևտացիները ժողովքի խորանին մէջ մտան Ահարոնին ու անոր որդուոցը առջևը իրենց պաշտօնը ընելու համար ։ Ղևտացւոց վրայով ՃՏէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս , անանկ բրին անոնց ։
ՃՀՄր 5 , ԷԲ ։ 23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
24 սելով , Ղևտացւոց Ⴥահառը ասը ըլլայ ։ Ⴥքսանուհինգ տարեկանէն վեր եղողները ժողովքի խորանին
ՆՏծս գԼ · դ · 3 ։ ա ՄՆ · Իգ · 3 · 24 , 27 ։ 25 պաշտօնը ընելու գունդին մէջ պիտի մտնեն ։ Եւ յիսուն տարեկան ըլլալէնետը պաշտօնին գունդէն պիտի դադարին , ու ալ ծառայեր-
ՂԳԼ · ա · 53 ։ 26 լու չեն ։ Սակայն ժողովքի խորանին մէջ Ⴥպահպանութիւնը պահելու պիտի օգնեն իրենց եղբայրներուն , և ծառայութիւն պիտի չընեն ։ ասանկ պիտի ընես Ղևտացիներուն իրենց պահպանութիւններուն համար ։

ԳԼ · Թ

1 Երկրորդ տարին նորէն զատիկը ընել կը պատուիրուի ։ 6 Ⴥնմաքուր եղողները ու ճամբան տեղ գտնուողները երկրորդ ամսուն մէջ պիտի ընեն զատիկը ։ 15 Իսրայէլացիք ամպին առաջնորդութեամբը կը յառէին ու իջևան կ'ընէին ։

1 Ⴥ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին Սինայի անապատին մէջ՝ անոնց Եգիպտոսի երկրէն ելլելուն երկրորդ տարին առջի ամսուն մէջ՝
— ԵԼ · ԺՐ · 1 , ԷԲ ։ ՂԼ · Իգ · 5 ։ ԳԼ · ԻՐ · 16 ։ ԲՕր · ԺՂ · 1 · 2 ։ 2 ըսելով , Իսրայէլի որդիքը — իր որոշուած ժամանակին Թող ընեն
3 զատիկը ։ Ա՛ս ամսուն չորեքտասաներորդ օրը Ⴥիրիկուան դէմ պիտի ընէք ան՝ իր որոշուած ժամանակին . անոր բոլոր կանոններուն ու անոր բոլոր կարգադրութիւններուն համեմատ պիտի
ԲԵԼ · ԺՐ · 6 ։ 4 ընէք ան ։ Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդուոցը՝ որ զատիկը ը-
ՃՑԽօ · ե · 10 ։ 5 նեն ։ Եւ անոնք Ⴥառաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը Սինայի անապատին մէջ զատիկը ըրին ։ Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պատուիրածին պէս՝ Իսրայէլի որդիքը անանկ ըրին ։
6 Եւ կային ոմանք՝ որ Ⴥմարդու մեռելէ պղծուած ըլլալով , ան օրը չկրցան զատիկը ընել · Ⴥև ան օրը Մովսէսին ու Ահարոնին առջևը ե-
7 կան · Եւ ան մարդիկը բսին անոր , Մենք մարդու մեռած մարմինէ պղծուած ենք · ինչո՞ւ համար Իսրայէլի որդուոցը մէջ Տէրոջը պատարագը իր որոշուած ժամանակին
8 մատուցանելէն արգիլուինք ։ Եւ Մովսէս բսաւ անոնց , Կեցէ՛ք՝ Ⴥնայիմ Տէրը ինչ կը պատուիրէ ձեր վրայով ։
9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
10 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդուոցը ու ըսէ , Թէ որ ձեզմէ կամ ձեր սերունդէն մէկը մեռած մարմինէ մը պղծուի , կամ հեռաւոր ճամբորդութեան մէջ ըլլայ , անիկայ ալ
11 զատիկը պիտի ընէ Տէրոջը · Ⴥերկրորդ ամսուն չորեքտասաներորդ օրը իրիկուան դէմ ընեն ան , Ⴥբաղարջով ու լեղի խոտերով
12 ուտեն ան · Ⴥանկէ մինչև առտու բան մը չթողուն , Ⴥև ան-կէ ոսկոր մը չկոտրեն · Ⴥզատկին բոլոր կանոններուն համեմատ
13 ընեն ան ։ Բայց թէ որ մարդ եղող ու ճամբորդութեան մէջ չեղող մարդը զատիկը ընելը գանց ընէ , ան անձը Ⴥիր ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի , ինչու որ Ⴥ Տէրոջը պատարագը իր որոշուած ժամանակին չմատուց · ան մարդը Ⴥիր մեղքը պիտի կրէ ։
14 Եւ թէ որ օտարական մը ձեր մէջը պանդխտանայ , ու զատիկը ընելու ըլլայ Տէրոջը , զատկին կանոնին և անոր կարգադրութեանը համեմատ պիտի ընէ · թէ օտարականին և թէ երկրին բնակին համար Ⴥմէկ կանոն պիտի ունենաք ։
15 Եւ հան օրը որ խորանը կանգնուեցաւ , վկայութեան վրանին վրայովը ամպը պատեց խորանը · ու Ⴥիրիկուընէ մինչև առտու խորանին վրայ կրակի երեւոյթով կը
16 կենար ։ Միշտ ասանկ էր · ցօրէիզ ամպը կը ծածկէր ան , և գիշերը
17 կրակին երեւոյթը ։ Ու երբոր ամպը Ⴥխորանէն կը վերնար , անկէ ետև Իսրայէլի որդիքը կը չուէին · և ուր որ ամպը կը կենար , հոն Իս-
18 րայէլի որդիքը իջևան կ'ընէին ։ Տէրոջը հրամանովը Իսրայէլի որդիքը կը չուէին , և Տէրոջը հրամանովը իջևան կ'ընէին · Ճամպը խորանին վրայ որչափ ատեն որ կը կենար , անոնք իրենց վրաններուն մէջ
19 կը մնային ։ Եւ երբոր ամպը շատ օրեր խորանին վրայ մնար , Իսրայէլի որդիքը ՃՏէրոջը պահպանութիւնը կը պահէին , ու չէին չուեր ։

ն · ք · զՔ · 1490

Ⴥ Գլ · ե · 2 , ԺԹ · 11 · 16 ։ Տծս ՁՀ · ԺԸ · 28 ։ Ⴥ ԵԼ · ԺՐ · 15 , 19 · 26 ։ ԳԼ · ԻԿ · 2 ։
ՂԳԼ · ԻԿ · 5 ։ * ԵՔՐ · մտիկ ընել ։
ԲՐ ՄՆ · Լ · 2 , 15 ։
ԸԵԼ · ԺՐ · 8 ։
ՐԵԼ · ԺՐ · 10 ։
ՃԵԼ · ԺՐ · 46 ։ ՁՀ · ԺԹ · 36 ։
ԻԵԼ · ԺՐ · 43 , ԷԲ ։
ԼԾՆ · ԺԷ · 14 ։ ԵԼ · ԺՐ · 15 ։
Ⴥ ՀՄր 7 ։
Ⴓ ԳԼ · Ⴆ · 31 ։
ՅԵԼ · ԺՐ · 49 ։
ՀԵԼ · Խ · 34 ։ ՆԵՀ · Թ · 12 , 19 ։ Սաղ · ՀՐ · 14 ։
ՅԵԼ · ԺՂ · 21 ։ Խ · 38 ։
ՂԵԼ · Խ · 36 ։ ԳԼ · Ժ · 11 , 33 , 34 ։ Սաղ · Ⴋ · 1 ։
ՁԱԿՈՐ · Ժ · 1 ։
ՃԳԼ · ա · 53 ։ գ · 8 ։

Ն. Ք. դԹ. 1490

20 Նոյնպէս ալ երբոր ամպը խորանին
վրայ քիչ օր կենար . Տէրոջը հրա-
մանին համեմատ իջևան կ'ընէին ,
ու Տէրոջը հրամանին համեմատ կը
21 չուէին ։ Նոյնպէս ալ երբոր ամպը
իրիկուընէ մինչև առտու մնար ,
առտուանց ամպին վեր ելած ատե-
նը կը չուէին . թէ ցորեկ ըլլար և
թէ գիշեր՝ ամպին ելած ատենը կը
22 չուէին ։ Կամ երկու օր՝ կամ մէկ
ամիս՝ և կամ մէկ տարի՝ որ ամպը
խորանին վրայ կենալով մնար , Իս-
Ել. Խ. 36. 37. րայէլի որդիքը իջևան կ'ընէին ու
չէին չուեր . բայց երբոր վերնար ,
23 կը չուէին ։ Տէրոջը հրամանին
համեմատ իջևան կ'ընէին , և Տէրո-
ջը հրամանին համեմատ կը չուէին .
Մովսէսին ձեռքովը տրուած Տէրո-
Հմր 19. ջը հրամանին համեմատ՝ Տէրոջը
պահպանութիւնը կը պահէին ։

ԳԼ. Ժ

1 Արծաթէ փողերուն գործածութիւնը ։ 11 Իսրայէլացիները Սինայէն դէպ 'ի Փառան կը չուեն ։ 14 Անոնց չուելուն կարգը ։ 29 Մովսէս իր Յոբաբ աները կը յորդորէ որ իրենց հետ երթայ ։ 33 Տապանակին չուելու ու կենալու ատենը Մովսէսին ըսած օրհնութիւնը ։

Ես. ա. 13. 1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
Երեմ. դ. 5. Յովէլ. բ. 15. 2 սելով , Քեզի երկու հատ ար-
ծաթէ փող շինէ . կռածոյ պիտի
Ել. ժը. 21. Գլ. ա. 16. է. 2. շինես անոնք , որ ժողովքը կանչե-
լու համար ու բանակներուն չուե-
3 լուն համար գործածես ։ Եւ երբոր
Գլ. բ. 3. զանոնք հնչեցնեն , բոլոր ժողովքը
Գլ. բ. 10. քովդ պիտի ժողվուին ժողովքի խո-
Հմր 3. 4 րանին դուռը ։ Եւ թէ որ միայն
Յովէլ. բ. 1. մէկը հնչեցնեն , իշխանները՝ Իս-
Գլ. լա. 6. Յես. զ. 4. ա Մն. ժե. 24. բ Մն. ժգ. 12. րայէլի հազարապետները քովդ
5 պիտի ժողվուին ։ Եւ երբոր ազ-
դարարութեան համար հնչեցնէք ,
արևելքը իջևան ընող բանակները
Ել. ... 6 պիտի չուեն ։ Ու երբոր երկրորդ
անգամ ազդարարութեան ձայն
Գլ. լա. 6. Յես. զ. 5. բ Մն. ժգ. 14. հնչեցնէք , հարաւային կողմը իջե-
ւան ընող բանակները պիտի չուեն .
անոնց չուելուն համար ազդարա-
Դատ. բ. 18. դ. 3. զ. 9. ժ. 8. 12. ա Թագ. ժ. 18. Սաղ. ճզ. 42. րութեան ձայն պիտի հնչեցնեն ։
7 Եւ երբ ժողովուրդը ժողվելու ըլ-
լայ՝ ձայն պիտի հնչեցնէք , բայց
ազդարարութիւն պիտի չընէք ։
8 Եւ փողերը հնչեցնողները Ահա-
Ծն. ը. 1. Սաղ. ճզ. 4. րոնին որդիքը քահանաները պիտի
ըլլան . և ասիկայ ձեր ազգերուն
մէջ յաւիտենական կանոն ըլլայ
Գլ. իթ. 1. Ղև. իգ. 24. ա Մն. ժե. 24. բ Մն. ե. 12. է. 6. իթ. 26. Եզր. գ. 10. Նեեմ. ժբ. 35. Սաղ. ձա. 3. 9 ձեզի ։ Եւ թէ որ պատերազմե-
լու երթաք ձեր երկրին մէջ ձեզի
նեղութիւն տուող թշնամիին դէմ,
փողերով ազդարարութիւն պիտի
ընէք . ու պիտի յիշուիք Տէրոջը
ձեր Աստուծոյն առջևը , և ձեր
10 թշնամիներէն ազատուիք ։ Եւ
ձեր ուրախութեան օրերուն ու
ձեր տօներուն և ձեր ամսագլուխ-
ներուն մէջ՝ փողերը պիտի հնչե-
ցընէք ձեր ողջակէզներուն վրայ
ու ձեր խաղաղութեան զոհերուն
վրայ , որ ձեզի յիշատակի համար Հմր 9.
ըլլան ձեր Աստուծոյն առջևը . ես
եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։
11 Եւ եղաւ որ երկրորդ տարին
երկրորդ ամսուն քսաներորդ օրը
վկայութեան խորանին վրայէն Գլ. Թ. 17.
12 ամպը վեր ելաւ ։ Եւ Իսրայէլի
որդիքը իրենց գնացքին համեմատ Ել. Խ. 36. Գլ. բ. 9. 16. 24. 31.
չուեցին Սինայի անապատէն . ու
ամպը Փառանի անապատին մէջ Ել. ժթ. 1. Գլ. ա. 1. Թ. 5.
13 կեցաւ ։ Եւ առաջ Մովսէսին
ձեռքովը տրուած Տէրոջը հրա-
14 մանին պէս չուեցին ։ Եւ առաջ Ծն. իա. 21. Գլ. ժգ. 1. 4. 27. բ Օր. ա. 1.
Յուդայի որդւոցը բանակին դրօ-
շակը չուեց իրենց գունդերուն
կարգովը . ու անոր գունդին վրայ Հմր 5. 6. Գլ. բ. 34.
Ամինադաբի որդին Նաասոն
15 էր ։ Եւ Իսաքարի որդւոցը ցեղին Գլ. բ. 3. 9.
գունդին վրայ Սուգարի որդին
16 Նաթանայէլ էր ։ Եւ Զաբու- Գլ. ա. 7.
ղոնի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ
17 Քեղոնի որդին Եղիաբ էր ։ Եւ
խորանը վար իջեցուցին . ու խո- Գլ. ա. 51.
րանը վերցընող Գերսոնի որդիքը Գլ. դ. 24. 31. է. 6. 7. 8.
18 և Մերարիի որդիքը չուեցին ։ Եւ
Ռուբէնի բանակին դրօշակը չուեց Գլ. բ. 10. 16.
իրենց գունդերուն կարգովը . ու
անոր գունդին վրայ Սեդիուրի որ-
19 դին Եղիսուր էր ։ Եւ Շմաւոնի
որդւոցը ցեղին գունդին վրայ Սու-
րիսադայի որդին Սաղամիէլ էր ։
20 Եւ Գադի որդւոցը ցեղին գունդին
վրայ Դեգուելի որդին Եղիասափ
21 էր ։ Եւ սրբարանը վերցընող Գլ. դ. 4. 15. է. 9.
Կահաթացիները չուեցին . ու խո-
րանը կը կանգնուէր մինչև անոնց
22 գալը ։ Եւ Եփրեմի որդւոցը բա- Գլ. բ. 18. 24.
նակին դրօշակը չուեց իրենց գուն-
դերուն կարգովը . ու անոր գուն-
դին վրայ Ամիուդի որդին Եղի-
23 սամա էր ։ Եւ Մանասէի որդւո-
ցը ցեղին գունդին վրայ Փադա-
24 սուրի որդին Գամաղիէլ էր ։ Եւ
Բենիամինի որդւոցը ցեղին գուն-
դին վրայ Գեդէոնիի որդին Աբի-
25 դան էր ։ Եւ Դանի որդւոցը Գլ. բ. 25. 31. Յես. զ. 9.
բանակին դրօշակը իրենց գունդե-
րուն կարգովը բոլոր բանակներուն
ետևէն չուեց . ու անոր գունդին
վրայ Ամիսադայի որդին Աքիե-
26 զեր էր ։ Եւ Ասերի որդւոցը ցե-
ղին գունդին վրայ Եքրանի որդին
27 Փագիէլ էր ։ Եւ Նեփթաղիմի
որդւոցը ցեղին գունդին վրայ Ե-
28 նանի որդին Աքիրէ էր ։ Ասո Գլ. բ. 34.
էր Իսրայէլի որդւոցը չուելուն
կարգը իրենց գունդերուն համե-
մատ՝ երբոր կը չուէին ։
29 Եւ Մովսէս իր աներոջը՝ [illegible]

Ն · Ք · ԴՔ ·
1490

~ Եւ · Ք · 18 ·
~ Ծն · Ժբ · 7 ·
Հ Դատ · ա · 16 · Դ · 11 ·
~ Ծն · ԽԲ · 12 · Եւ · Դ · Տ · Դ · 7 · 8 ·
* Ելք · Ալք · Ցբ · ԽԹ · 15 ·
Դատ · ա · 16 ·
Տ Եւ · Դ · 1 ·
Բ Օր · ա · 33 · Եօ · Դ · 3 · 4 · 6 · Սաղ · Ճը · Տ · Երեմ · Լա · 2 · Եւ · Ժդ · Ի · 6 ·
Եւ · Ժդ · 21 · Նէեմ · Թ · 12 · 19 ·
Սաղ · Կը · 1 · 2 · Ճը · 8 ·

Մադիանացի Ռագուէլին որդւոյն Յոբաբին ըսաւ, Մենք կը չուենք ան տեղը՝ որուն համար Տէրը ըսաւ որ Ձեզի պիտի տամ. մեզի հետ եկուր, ու Աղէկը պիտի ընենք քեզի. ինչու որ Տէրը Իսրայէլին բա-
30 րիք խոստացաւ ։ Եւ անիկայ ը-սաւ անոր, Չեմ երթար, այլ իմ երկիրս ու իմ ազգականներուս պի-
31 տի երթամ ։ Եւ ինքը ըսաւ, Շնորհք ըրէ՝ մեզ մի՛ թողուր. քանզի անապատին մէջ մեր իջեւան ընելու տեղերը գիտես, ու մեզի
32 *առաջնորդ կ՚ըլլաս ։ Եւ թէ որ մեզի հետ երթալու ըլլաս, ինչ բարութիւն որ Տէրը մեզի ընէ, մենք ալ քեզի նոյն բարութիւնը կ՚ընենք ։
33 Եւ անոնք Տէրոջը լեռնէն իրեք օրուան ճամբայ չուեցին. ու Տէ-րոջը ուխտին տապանակը իրեք օրուան ճամբայով անոնց առջեւէն կ՚երթար՝ անոնց հանգստանալու
34 տեղ գտնելու համար ։ Եւ երբ բանակէն կը չուէին, Տէրոջը ամ-պը ցորեկը անոնց վրան էր ։
35 Եւ տապանակին չուելու ատենը Մովսէս կ՚ըսէր, Ելի՛ր՝ ով Տէր, ու քու թշնամիներդ թող ցրուին, ու քեզ ատողները առջեւէդ փախ-
36 չին ։ Եւ անոր կենալու ատենը ինքը կ՚ըսէր, Ով Տէր, Իսրայէլի հազարաց բիւրաւորներուն դար-ձիր ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Մովսէսին աղաչանքովը Տարբերայի հրկիզութիւնը կը դադարի ։ 4 Ժողովուրդը միս ուտելու կը ցանկայ, ու մանանայէն կը զզուի ։ 10 Մովսէս իր վրան եղած բեռէն կը գանգատի ։ 16 Աստուած անոր ծանրութիւնը եօթանասուն ծերերու կը բաժնէ ։ 31 Տէրը անոնց ցանկութեանը վրայ բարկանալով՝ Կիբրօթ Հաթթաւայի մէջ լորամարգիներ կու տայ անոնց ։

1 Եւ ժողովուրդը չարաչար տըր-տունջ կ՚ընէր Տէրոջը առջեւ. ու Տէրը լսեց և իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ, ու անոնց մէջ Տէ-րոջը կրակը վառեցաւ, և բանա-կին ծայրերը կորսնցուց ։
2 Եւ ժողովուրդը աղաղակեց Մով-սէսին. ու Մովսէս աղօթեց Տէ-
3 րոջը, և կրակը դադարեցաւ ։ Եւ ան տեղին անունը Տարբերա դրաւ, Տէրոջը կրակը անոնց մէջ այրելուն
4 համար ։ Եւ անոնց մէջի խառնի-ճաղանճ բազմութիւնը շատ ցան-կացան. ու Իսրայէլի որդիքն ալ ‖ դարձեալ լացին, և ըսին, Ո՞վ
5 մեզի ուտելու միս պիտի տայ. Եգիպտոսի մէջ մեր ձրի կերած ձու-կերը՝ վարունգները ու սեխերը և պրասները ու սոխերը և խստորները
6 միտքերնիս կու գան. Եւ հիմա մեր անձը չորցաւ. մանանայէն զատ ուրիշ բան մը չկայ աչքերնուս
7 առջեւը ։ Եւ մանանան գինձի սերմի պէս՝ ու անոր գոյնը § սու-
8 տակի գոյնի պէս էր ։ Ժողովուրդը կը պտըտէր ու կը ժողվէր զանիկա, և աղացքի մէջ կ՚աղային, կամ ան-կանի մէջ կը ծեծէին. և պտուկնե-րու մէջ կ՚եփէին, ու անկէ շօթեր կը շինէին. և անոր համը եղոտ
9 գաթաներու համին պէս էր ։ Եւ գիշերը երբոր բանակին վրայ ցօղ կ՚իջնէր, մանանան ալ անոր վրայ կ՚իջնէր ։
10 Ան ատենը Մովսէս լսեց որ ժո-ղովուրդը իրենց տոհմերովը ամէն մէկը իր վրանին դուռը կու լան. և Տէրոջը բարկութիւնը խիստ բոր-բոքեցաւ, ու Մովսէսին ալ դէշ
11 երեցաւ այս բանը ։ Եւ Մովսէս ը-սաւ Տէրոջը, Ինչո՞ւ քու ծառադ չարչարեցիր, ու ինչո՞ւ քու առջեւդ շնորհք չգտայ, որ աս բոլոր ժողո-վուրդին բեռը իմ վրաս կը դնես ։
12 Միթէ ե՞ս եմ յղացեր աս բոլոր ժողովուրդը, կամ ե՞ս եմ ծներ ա-սոնք, որ ինծի կ՚ըսես, Դայեակի մը կաթնկեր տղան գիրկը առնելուն պէս անոնք գիրկդ առ, ու տար մինչեւ ան երկիրը՝ որն որ անոնց հայրերուն երդում ըրիր ։
13 Ես ուսկից միս պիտի ունենամ, որ աս բոլոր ժողովուրդին տամ. քանզի իմ բոլորտիքս կու լան ու կ՚ըսեն, Միս տուր մեզի որ ուտենք ։
14 Ես մինակ չեմ կրնար կրել աս բո-լոր ժողովուրդը, ինչու որ աս ինծի
15 շատ ծանր է ։ Եւ թէ որ ինծի ա-սանկ պիտի ընես, կ՚աղաչեմ՝ մէկէն մեռցո՛ւր զիս, թէ որ շնորհք գտայ քու առջեւդ, որ իմ չարիքս չտես-
16 նեմ ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ինծի Իսրայէլին ծերերէն եօթանասուն հոգի ժողվէ, որոնք որ դուն գի-տես թէ ժողովուրդին ծերերը ու գլխաւորներն են. և զանոնք ժո-ղովքի խորանը բեր, ու հոն քեզի
17 հետ կայնին. Եւ ես հոն պիտի իջնեմ ու խօսիմ քեզի հետ. և քու վրադ եղած Հոգիէն պիտի առնեմ, ու անոնց վրայ պիտի դնեմ, որ ժողովուրդին բեռը վեր-ցընեն քեզի հետ, ու դուն մինակ
18 չվերցընես ։ Եւ ըսէ ժողովուրդին, Վաղուան համար սրբուեցէք, ու միս պիտի ուտէք. ինչու որ Տէրոջը ականջներուն լացիք՝ ը-սելով. Ո՞վ մեզի միս պիտի կերցը-նէ, քանզի Եգիպտոսի մէջ աղէկ կ՚ապրէինք. ուստի Տէրը ձեզի միս պիտի տայ, ու դուք պիտի ու-
19 տէք ։ Դուք ոչ թէ մինակ մէկ օր պիտի ուտէք, և ոչ երկու օր՝ ոչ

Ն · Ք · ԴՔ ·
1490

Ծ Գւ · Խա · 5 ·
Ե Եւ · Ժդ · 14 · 31 ·
Ժ Ծն · Բ · 12 ·
§ Կամ՝ մար-գարիտ
Ի Եւ · Ժդ · 31 ·
Լ Եւ · Ժդ · 13 · 14 ·
Խ Սաղ · Հը · 21 ·
Ծ Բ Օր · ա · 12 ·
Կ Ես · Խթ · 23 · ա Թես · Բ · 7 ·
Հ Ես · Խ · 11 ·
Ձ Ծն · Իդ · 3 · Ժ · 24 · Եւ · Ժդ · 5 · Մատ · Ժե · 33 · Մար · Ը · 4 ·
Ճ Եւ · Ժը · 18 ·
Մ Տես [illegible] Թագ · Ժթ · 4 · Յովն · Դ · 3 ·
Յ Սոփ · Գ · 15 ·
Ն Տես Եւ Իդ · 1 · 9 ·
Շ Բ Օր · Ժդ · 18 ·
Ո Հմր 25 · Ծն · Ժա · 5 · Ժբ · 21 · Եւ · Ժթ · 20 ·
Չ ա Թագ · Ժ · 6 · Թագ · Բ · 15 · Նէեմ · Թ · 20 · Եսդ · 3 · Յովէլ · Բ · 28 ·
Պ Եւ · Ժթ · 10 ·
Ջ Եւ · Ժդ · 7 ·
Ռ Հմր 5 · Գոր · Ե · 39 ·

Ն · Ք · ՉԲ · 1490

– Սաղ · Ղբ · 29 · Ոգ · 15 ·

Ելս · իա · 5 ·

– Ծն · ԺԲ · 2 · Ել · ԺԲ · 37 · ԼԲ · 26 · ԳԼ · ա · 46 ·

Բ Տե՛ս գ թագ · է · 2 · Մաա · ԺԸ · 33 · Մար · Բ · 4 · Ճօ՚ · ղ · 7 · 9 ·

ց Ես · ծ · 2 · ԽԹ · 1 ·

– ԳԼ · իգ · 19 · Եզեկ · ԺԲ · 25 · իգ · 14 ·

ֈ ՀՇԲ 16 ·

ֈ ՀՇԲ 17 · ԳԼ · ԺԲ · 5 ·

ֈ Տե՛ս գ թագ · Բ · 15 ·

ֆ Տե՛ս ա թագ · ժ · 5 · 6 · 10 · ԺԹ · 20 · 21 · 23 · Ճ՚ավել · Բ · 29 · Գօր · Բ · 17 · 18 · ա Կոր · Ժգ · 1 · ՃԸ ·

* Կ՚ – Հ՚ և չբազադարեցան ·

– Տե՛ս ա թագ · ի · 26 · Երեմ · ԼԲ · 5 ·

Բ Տե՛ս Մար · Թ · 38 · Ղս · Թ · 49 · Ճօ՚ · գ · 26 ·

ֈ ԱԿոր · Ժգ · 5 ·

Ր Ել · Ժգ · 13 · Սաղ · Ղբ · 26 · 27 · 28 · ՃՂ · 40 ·

հինգ օր՝ ոչ տասը օր՝ ոչ ալ քը-
20 ան օր · Լմնան մէկ ամիս մինչև քեզ երնէդ դուրս դալը ղէ՛ – – ե՛ · անանկ որ զգուիք · որովհետև ձեր մէջտեղը եղող Տէրը արհամարհեցիք , և անոր առջևը լացիք՝ ըսելով , Էինչո՞ւ մենք Եգիպտոսէն ելանք ·
21 Եւ Մովսէս ըսաւ , Ես ժողովուրդը՝ որոնց մէջ կը դտնուիմ , վեց հարիւր հազար հետևակ հոգի են , ու դուն ըսիր , Ես անոնց միս պիտի տամ որ լման մէկ ամիս ու-
22 տեն · Անոնց բաւական ըլլալու համար միթէ ԲՀԸՐ ոչխարները ու արջառները մորթուին · կամ ա-նոնց բաւական ըլլալու համար ծո-վուն բոլոր ձուկերը մկտեղ հա-
23 ւաքուին , Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Միթէ տկար է Տէրոջը ձեռ-քը · հիմա կը տեսնես թէ քեզի բսածիս պէս պիտի ըլլայ՝ թէ ոչ ·
24 Եւ Մովսէս ելաւ , ու Տէրոջը խօս-քերը ժողովուրդին զրուցեց · և ժողովուրդին ծերերէն եօթանա-սունն հոգի ժողվեց , ու զանոնք խորանին բոլորտիքը կայնեցուց ·
25 Եւ Տէրը ամպի մը մէջ իջաւ , ու անոր հետ խօսեցաւ , և անոր վրայ եղած Հոգիէն առաւ , ու ան եօ-թանասուն ծերերուն վրայ դրաւ · և եղաւ որ Հոգին անոնց վրայ հանգչելուն՝ մարգարէութիւն ը-րին , բայց անկէ ետև չըրին ·
26 Եւ երկու հոգի բանակին մէջ մնա-ցին , մէկուն անունը Ելդադ էր ու միւսին անունը Մովդադ · և Հո-գին հանգչեցաւ անոնց վրայ · ու անոնք ան գրուողներէն էին , բայց – խորանը ելած չէին · և բանակին մէջ մարգարէութիւն կ՚ընէին ·
27 Եւ պատանի մը վազեց ու պատմեց Մովսէսին և բսաւ , Ելդադ ու Մովդադ մարգարէութիւն կ՚ընեն
28 բանակին մէջ · Եւ Նաւէի որդին Յեսու՝ Մովսէսին ընտրեալ ծա-ռան պատասխան տուաւ ու ը-սաւ , Տէր իմ Մովսէս՝ արգիլէ
29 զանոնք · Եւ Մովսէս բսաւ անոր , Ինծի՞ համար կը նախանձիս · Ես-բանի թէ Տէրոջը բոլոր ժողո-վուրդը մարգարէները ըլլային , և Տէրը իր Հոգին անոնց վրայ դնէր ·
30 Եւ Մովսէս բանակը քաշուեցաւ , ինքը ու Իսրայէլի ծերերը ·
31 Եւ Տէրոջմէն Հով մը ելաւ , ու ծովուն կողմէն լորամարգիներ բե-րաւ , ու բանակին վրայ մէկ օրուան ճամբայ մէկ կողմէն՝ և մէկ օրուան ճամբայ միւս կողմէն՝ բանակին բոլորտիքը տարածեց , երկրի երե-սին վրայէն երկու կանդունի չափ
32 բարձր · Եւ ժողովուրդը ան բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը և հետևեալ բոլոր օրը ելնելով՝ լորամարգիները ժողվեցին · քիչ ժողվողը տասը քոռ ժողվեց · և իրենց համար բանակին բոլորտիքը ընդ – ը – փռեցին ը-
33 նդ · Եւ երբոր դեռ Իմիսը իրենց ակռաներուն վրան էր , տակաւին չծամուած՝ Տէրոջը բարկութիւնը ժողովուրդին վրայ բորբոքեցաւ · ու Տէրը խիստ մեծ հարուածով
34 զարկաւ ժողովուրդը · Եւ ան տե-ղին անունը Ցկիբրոթ հաթթա-ւա՚՚ դրուեցաւ , ինչու որ հոն թա-ղեցին ցանկացող ժողովուրդը ·
35 Եւ Կիբրոթ հաթթաւայէն Ասե-րովթ չուեց ժողովուրդը , ու Ասե-րովթի մէջ Ցմնացին ·

ԳԼ · ԺԲ

1 Ընտաւած կը յանդիմանէ Մարիամին ու Ա-հարոնին յանդգնութիւնը · 10 Մովսէսին աղաչանքովը Մարիամին բորոտութիւնը կը բժշկուի · 14 Ընտաւած կը հրամայէ որ Մա-րիամ բանակէն դուրս դոց պահուի ·

1 Ետ Մարիամ ու Ահարոն Մովսէ-սին դէմ խօսեցան՝ անոր առած Եթէովպացի կնկանը համար , քան-զի – անիկայ Եթէովպացի կնիկ ա-
2 ռեր էր , Ու ըսին , Միթէ Տէրը մի-այն Մովսէսին ձեռքովը խօսեցաւ · Ը չէ՞ որ մեր ձեռքովն ալ խօսեցաւ · Եւ Տէրը լսեց ·
3 և Եւ Մովսէս շատ հեզ մարդ մըն էր՝ երկրի վրայ ե-
4 ղած բոլոր մարդոցմէ աւելի · Եւ իսկոյն Տէրը բսաւ Մովսէսին և Ա-հարոնին ու Մարիամին , Դուք ի-րեքդ ալ Ժողովքի խորանը ելէք ·
5 և իրեքնին ալ ելան · Եւ Տէ-րը ամպին սիւնովը իջաւ , ու խո-րանին դուռը կայնեցաւ · և Ա-հարոնը ու Մարիամը կանչեց , ու անոնք երկուքն ալ ելան ·
6 Եւ բսաւ Լսեցէք , Հիմա իմ խօսքս մտիկ ըրէք · Թէ որ ձեզմէ մէկը մարգարէ ըլլայ , ես Տէրս ինք-զինքս Հետսիլքի մէջ կը ճանչցը-նեմ անոր , Ի՛մ Ծառաս մէջ կը
7 խօսիմ անոր հետ · Ը Իմ Ծառաս Մովսէս անանկ չէ , որ իմ Բոլոր
8 տանս մէջ Հաւատարիմ է · Անոր հետ Բերան Ի բերան Խօսիմ , Այ-պէս կը խօսիմ , և ոչ թէ առա-կով · ու Անիկայ Տէրոջը կերպարանքը կը տեսնէ · ուստի Ի՞մ Ծառայիս Մովսէսին դէմ խօսելու
9 ինչո՞ւ չվախցաք · Եւ Տէրոջը բար-կութիւնը անոնց վրայ բորբոքե-
10 ցաւ · ու Ինքը դնաց · Եւ ամպը վերացաւ խորանէն , ու Ահա Մարիամ ձիւնի պէս հրորոտ ե-ղաւ · և Ահարոն Մարիամին նայե-ցաւ , և ահա անիկայ բորոտ էր ·
11 Եւ Ահարոն բսաւ Մովսէսին , Ո՛հ , տէր իմ , կ՚աղաչեմ , Ի վրանիս մեղք

Ն · Ք · ՉԲ · 1490

Ի Սաղ · Ղբ · 30 · 31 ·

† Ցմ՚ · ցանկութեան գբկմանները ·

Ը Օր · Բ · 22 ·

Ի ԳԼ · ԼԳ · 17 ·

‡ Եբր · ԼԲ ·

– Ել · Բ · 21 · Բ Ել · Ժ · 20 · ՄԼ · Ը · 4 ·

ֆ Ծն · ԽԲ · 33 · Գլ · Ժա · 1 · գ թագ · ԺԲ · 4 · Ես · Լէ · 4 · Ե-զեկ · Լ · 12 · 13 ·

Ր Սաղ · Ղ · 9 ·

Ի ԳԼ · Ժա · 25 · Ժգ · 19 ·

Ը Ծն · Ժ · 1 · Խգ · 2 · Ճօ՚ · ԼԳ · 15 · Եզեկ · ա · 1 · Դան · Բ · 2 · Ժ · 8 · 16 · 17 · Ղ · ա · 11 · 22 · Գօր · Ժ · 11 · 17 · Իր · 17 · 18 ·

Ի Ծն · Ը · 10 · 11 · գ թագ · գ · 5 · Մաա · ա · 20 ·

Ը Սաղ · ՃՆ · 26 ·

Ը ա Տիմ · գ · 15 ·

Ժ Եբր · գ · 2 · 5 ·

Ի Ել · Լ · 11 · Բ Օր · ԼԳ · 10 ·

Լա Կոր · Ժգ · 12 ·

Ի Ել · Լ · 19 ·

Ժբ Պետ · Բ · 10 · Ճօ՚ · 8 ·

Ն Բ Օր · Իգ · 9 ·

Հգ թագ · Ե · 27 · ԺԹ · 5 · Բ Մն · Իգ · 19 · 20 ·

Ն Բ թագ · ԺԲ · 19 · Իգ · 10 · Ընակ · Լ · 32 ·

Ն. Ք. Դ.Թ.
1490

Սաղ. ՃԸ. 4
Տես Եբր. ԺԲ. 9
Ղև. Ժգ. 46 ; Գլ. Ե. 2, 3
Բ Օր. Իդ. 9 ; Բ Մն. Իզ. 20, 21
Գլ. Ժա. 35 ; Լգ. 18
Գլ. Լբ. 8 ; Բ Օր. Ա. 22
Հմր 1 ; Գլ. Լբ. 8 ; Բ Օր. Ա. 19 ; Թ. 23
Գլ. Լդ. 19 ; Ա Մն. Դ. 15
Հմր 31 ; Գլ. Ժդ. 6, 30 ; Յես. Ժդ. 6, 7, 13, 14 ; Դատ. Ա. 12
Հմր 17
* Եբ՝ Փրկիչ
† Եբ՝ Տէր փրկիչ
Հմր 23
Ծնն. Ժդ. 10 ; Դատ. Ա. 9, 19

մի՛ դներ . քանզի յիմարութիւն
12 ըրինք , ու մեղք գործեցինք . Թող
չնմանի ան մեռած տղուն՝ որ իր
մօրը արգանդէն ելած ատենը անոր
մարմնոյն կէսը սպառուած է ։
13 Եւ Մովսէս աղաղակեց Տէրոջը՝
ըսելով , Կը խնդրեմ քեզմէ , ո՛վ
14 Աստուած , բժշկէ՛ անիկայ ։ Եւ
Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Թէ որ
անոր հայրը միայն անոր երեսը
թքնելու ըլլար , եօթը օր պիտի
չամչնա՞ր . Թող անիկայ եօթը օր
բանակէն դուրս գոցուած պահուի ,
15 ու անկէ ետև ընդունուի ։ Եւ
Մարիամ բանակէն դուրս եօթը
օր գոցուած մնաց . ու ժողովուրդը
չչուեց մինչև Մարիամին ընդու-
նուիլը ։

ԳԼ. ԺԳ

5 Երկիրը լրտեսելու խրկուած մարդոց անուն-
ները ։ 18 Անոնց տրուած պատուէրները , 22
անոնց գործքերը , 27 ու անոնց բերած լուրը ։

1 Եւ երբ ժողովուրդը Ասերով-
թէն չուեցին , ու Փառանի ա-
2 նապատը իջևան ըրին ։ Եւ Տէրը
խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
3 Մարդիկ խրկէ որ լրտեսեն Քա-
նանու երկիրը , որն որ Իսրայէլի
որդւոցը պիտի տամ . անոնց ա-
մէն մէկը իշխան ըլլալով՝ մէյմէկ
մարդ իր հայրերուն ցեղին կողմէն
4 խրկէք ։ Եւ Մովսէս Տէրոջը
հրամանին համեմատ խրկեց զա-
նոնք Փառանի անապատէն . բո-
լոր ան մարդիկը Իսրայէլի որդւոցը
5 գլխաւորներն էին , Որոնց անուն-
ները ասոնք են . Ռուբէնի ցեղէն՝
6 Զաքուրի որդին Սամուա , Շը-
մաւոնի ցեղէն՝ Քոռիի որդին Սա-
7 փատ , Յուդայի ցեղէն՝ Յեփո-
8 նէի որդին Քաղէբ , Իսաքարի
ցեղէն՝ Յովսեփի որդին Իգաղ ,
9 Եփրեմի ցեղէն՝ Նաւէի որդին
10 Օսէս , Բենիամինի ցեղէն՝ Ռա-
11 փուի որդին Փաղտի , Զաբու-
ղոնի ցեղէն՝ Սուդիի որդին Գեդ-
12 դիէլ , Յովսեփի ցեղէն՝ այսինքն
Մանասէի ցեղէն՝ Սուսիի որդին
13 Գադդի , Դանի ցեղէն՝ Գամաղիի
14 որդին Ամիէլ , Ասերի ցեղէն՝ Մի-
15 քայէլի որդին Սաթուր , Նեփ-
թաղիմի ցեղէն՝ Վափսիի որդին
16 Նաբի , Գադի ցեղէն՝ Մաքիի
որդին Գուէլ ։
17 Ասոնք են ան մարդոցը անուննե-
րը՝ որ Մովսէս խրկեց երկիրը լրտե-
սելու . և Մովսէս Նաւէի որդւոյն
* Օսէսին անունը † Յեսու դրաւ ։
18 Եւ Մովսէս խրկեց զանոնք Քանա-
նու երկիրը լրտեսելու , ու ըսաւ ա-
նոնց , Աս Հարաւային կողմէն
դէպ 'ի վեր ելթալով՝ լեռը ե-
19 լէք . Եւ ան երկրին ինչպէս ըլլալը՝
ու հոն բնակող ժողովուրդին զօ-
րաւոր կամ տկար , քիչուոր կամ
20 շատուոր ըլլալը տեսէք . Եւ ան
երկիրը ուր որ անոնք կը բնակին՝
ինչպէս է , աղէ՞կ է թէ գէշ .
և ինչպէս են ան քաղաքները՝
ուր որ անոնք կը բնակին , վրան-
ներէ՞ բաղկացած են թէ պարըս-
21 պաւոր են . Եւ երկիրը ինչպէս է ,
պարարտ է թէ անբեր , մէջը ծա-
ռեր կա՞ն թէ ոչ ։ Եւ ժիր եղէք ,
ու ան երկրին պտուղէն առէք ։
Եւ ան օրերը խաղողին նոր ելած
22 օրերն էին ։ Եւ ելան ու ան եր-
կիրը լրտեսեցին Սին անապատէն
մինչև դէպ 'ի Եմաթ ելթալու
23 Ռոոբ ։ Եւ հարաւային կողմէն
ելան ու դէպ 'ի Քեբրոն եկան .
ու հոն էին Ենակի որդի-
քը Աքիման , Սեսի և Թոլմի .
ու Քեբրոն Եգիպտոսի Տայա-
նիս քաղաքէն եօթը տարի առաջ
24 շինուած էր ։ Եւ մինչև Ես-
քողի ձորը եկան , ու անկէ խաղողի
ողկոյզ մը կտրեցին ուռովը մէկ-
տեղ , և երկու հոգի լծակով վեր-
ցուցին անիկայ . և նուռերէն ու
25 թուզերէն ալ առին ։ Իսրայէլի
որդւոցը անկէ կտրած ողկոյզին հա-
մար՝ ան տեղին անունը ‡ Եսքողի
26 ձոր դրուեցաւ ։ Եւ քառասուն օրէն
ետքը ան երկիրը լրտեսելէն դար-
27 ձան . Եւ գալով հասան Մովսէսին
ու Ահարոնին և Իսրայէլի որդւոցը
բոլոր ժողովքին՝ Փառանի անա-
պատը Կադէս . և անոնց ու բո-
լոր ժողովքին լուր բերին . և երկրին
28 պտուղը ցուցուցին անոնց ։ Եւ
պատմեցին անոր ու ըսին , Մեզ
խրկած երկիրդ գացինք . իրաւցընէ
կաթ ու մեղր կը բղխէ ան , և
29 անոր պտուղը աս է ։ Բայց ան
երկրին մէջ բնակող ժողովուրդը
զօրաւոր է , և քաղաքները պարըս-
պաւոր — խիստ մեծ են . Նաև հոն
30 Ենակին որդիքը տեսանք ։ Ա-
մաղեկացիք ան երկրին հարաւային
կողմը կը բնակին . ու Քետացիք և
Յեբուսացիք ու Ամորհացիք լեռ-
ները կը բնակին , և Քանանացիք
ծովուն քովը ու Յորդանանու
31 եզերքը կը բնակին ։ Եւ Քաղէբ
ժողովուրդը Մովսէսին առջևը լռե-
ցուց , ու ըսաւ , Ա՛ղէ՛ ելլենք , ու
ժառանգենք ան . քանզի մենք ան-
շուշտ կարող ենք անոր տիրելու ։
32 Բայց անոր հետ ելլող մարդիկը
ըսին , Մենք ան ժողովուրդին վրայ
ելլելու կարող չենք , ինչու որ ա-
33 նոնք մեզմէ զօրաւոր են ։ Եւ իրենց
լրտեսած երկրին համար գէշ լուր
բերին Իսրայէլի որդւոցը՝ ըսելով ,

Ն. Ք. Դ.Թ.
1490

Նեեմ. Թ. 25, 35 ; Եզեկ. Լդ. 14
Բ Օր. Լա. 6, 7, 23
Գլ. Լդ. 3 ; Յես. Ժե. 1
Յես. ԺԹ. 28
Հմր 34
Յես. Ժա. 21, 22 ; Ժե. 13, 14 ; Դատ. Ա. 10
Յես. Խա. 11
Սաղ. Հը. 12 ; Ես. ԺԹ. 11 ; Լ. 4
Բ Օր. Ա. 24, 25 ; Գլ. Լբ. 9
‡ Եբ՝ ողկոյզի
Հմր 4
Գլ. Ի. 1, 16 ; Լբ. 8 ; Լգ. 36 ; Բ Օր. Ա. 19 ; Յես. Ժդ. 6
Ել. Գ. 8 ; Լգ. 3
Բ Օր. Ա. 25
Բ Օր. Ա. 28 ; Թ. 1, 2
Հմր 34
Ել. Ժէ. 8 ; Գլ. Ժդ. 43 ; Դատ. Զ. 3 ; Ա Թագ. Ժդ. 48 ; Ժե. 3, 5
Տես Գլ. Ժդ. 6, 24 ; Յես. Ժդ. 7
Գլ. Լբ. 9 ; Բ Օր. Ա. 28 ; Յես. Ժդ. 8
Գլ. Ժդ. 36, 37

Ն. Ք. ԳՌ. 1490

ա Ամով. Բ. 9։
բ Բ Օր. Ա. 28։ Բ. 10։ Թ. 2։
գ Ես. Խ. 22։
դ Ա Թագ. ԺԷ. 42։
ե Գլ. ԺԱ. 4։
զ Ել. ԺԶ. 2։ ԺԷ. 3։ Գլ. ԺԶ. 41։ Սաղ. ՃԶ. 25։
է Տես Հմր 28, 29։
ը Նեեմ. Թ. 17։
թ Տես Բ Օր. ԺԷ. 16։ Գոր. Է. 39։
ժ Գլ. ԺԴ. 4, 22։
ի Հմր 24, 30, 38։ Գլ. ԺԴ. 7, 9։
լ Գլ. ԺԴ. 28։ Բ Օր. Ա. 25։
խ Բ Օր. Ժ. 15։ Բ Թագ. ԺԵ. 25, 26։ Իբ. 20։ Գ Թագ. Ժ. 9։ Սաղ. Իբ. 8։ Ճխէ. 10, 11։ Եսա. Կբ. 4։
ծ Գլ. ԺԴ. 28։
կ Բ Օր. Թ. 7, 23, 24։
հ Բ Օր. Է. 18։ Ի. 3։
ձ Գլ. Իդ. 8։
ղ Եզր. Հավանին. Սաղ. Ճիա. 5։ Եսա. Լ. 2, 3։ Երեմ. Խբ. 45։
ճ Ծն. Խը. 21։ Ել. ԼԴ. 16։ Բ Օր. Ի. 1, 3, 4։ Լա. 6, 8։ Յեսու. 5։ Դատ. Ա. 22։ Բ Մն. ԺԴ. 12։ ԺԵ. 2։ Ի. 17։ ԼԲ. 8։ Սաղ. Խդ. 7, 11։ Եսա. Խա. 10։ Ամով. Ե. 14։ Զաքար. Ը. 23։
մ Ել. ԺԷ. 4։
յ Ել. ԺԴ. 10։ Իդ. 16, 17։ Ի. 34։ Ղև. Թ. 23։ Գլ. ԺԴ. 19, 42։ Ի. 6։

Ան երկիրը՝ որուն մէջէն ան-
ցանք զանիկայ լրտեսելու համար ,
իր բնակիչները ուտող երկիր մըն
է . և անոր մէջի բոլոր ժողո-
վուրդը որ մենք տեսանք , յաղ-
34 թահասակ մարդիկ են ։ Եւ հոն
տեսանք հսկաները , Ենակին որ-
դիքը որ հսկաներէն էն . անանկ որ
մենք մեր աչքին մարախի պէս
երևցանք , և անանկ ալ անոնց
աչքին երևցանք ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ժողովուրդը աս լուրին վրայ տրտունջ կ'ընէ ։ 6 Յեսու ու Քաղէբ զանոնք լռեցընելու կը ջանան ։ 11 Աստուած անոնց սպառնալիք կ'ընէ . 13 բայց Մովսէսին աղաչանքը ընդունելով կը ներէ ։ 26 Տրտունջ ընող ժողովուրդը խոստացուած երկիրը մտնելէն կը զրկուի ։ 36 Գէշ լուր բերող լրտեսները հարուածով կը մեռնին ։ 40 Աստուծոյ հրամանէն դուրս՝ երկրին վրայ յարձակող ժողովուրդը կը յաղթուի ։

1 Եւ բոլոր ժողովքը ձայնը վերցընե-
լով աղաղակեց . և ժողովուր-
2 դը լացաւ ան գիշերը ։ Եւ Իսրա-
յէլի բոլոր որդիքը տրտնջեցին Մով-
սէսին ու Ահարոնին դէմ . ու բոլոր
ժողովքը ըսաւ անոնց , Երանի
թէ Եգիպտոսի երկրին մէջ մեռած
ըլլայինք . երանի թէ աս անապա-
3 տիս մէջ մեռած ըլլայինք ։ Եւ ինչո՞ւ
համար Տէրը մեզ աս երկիրը բերաւ ,
որ սրով իյնանք , և մեր կնիկները
ու մեր որդիքը յափշտակուին .
աղէկ չը՞լլար մեզի որ Եգիպտոս
4 դառնանք ։ Եւ իրարու ըսին ,
Մէկ մը զօրագլուխ մը ընտրենք ,
5 ու Եգիպտոս դառնանք ։ Եւ
Մովսէս ու Ահարոն իրենց երեսին
վրայ ինկան Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր ժողվուած ժողովքին առջևը ։
6 Եւ երկիրը լրտեսողներէն Նաւէի
որդին Յեսու ու Յեփոնէի որդին
Քաղէբ իրենց հանդերձները պատ-
7 ռեցին . Եւ Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր ժողովքին խօսեցան՝ ըսելով ,
Ան երկիրը՝ որուն մէջէն ան-
ցանք զանիկայ լրտեսելու համար ,
8 խիստ բարի երկիր մըն է ։ Թէ որ
Տէրը մեզի հաճի , մեզ ան երկիրը
պիտի տանի , և զանիկայ մեզի պիտի
տայ , որ կաթ ու մեղր բղխող
9 երկիր մըն է ։ Միայն թէ Տէրոջը
դէմ ապստամբ մի՛ ըլլաք . և ան
երկրին ժողովուրդէն մի՛ վախնաք ,
քանզի անոնք մեր կերակուրն են .
անոնց պաշտպանութիւնը գացած
է իրենց վրայէն , ու Տէրը մեզի
10 հետ է . անոնցմէ մի՛ վախնաք ։ Եւ
բոլոր ժողովքը ըսին թէ քարերով
քարկոծեն զանոնք . բայց Տէրոջը
փառքը ժողովքի խորանին մէջ բո-
11 լոր Իսրայէլի որդւոցը երևցաւ ։ Եւ
Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Աս ժողո-
վուրդը մինչև ե՞րբ զիս պիտի ար-
համարհէ , և իրենց մէջը ըրած
բոլոր հրաշքներովս ալ մինչև ե՞րբ
12 պիտի չհաւատան ինծի ։ Ես ա-
նոնք ժանտախտով պիտի զարնեմ ,
ու կորսընցընեմ անոնք . և քեզ
անոնցմէ մեծ ու զօրաւոր ազգ մը
13 պիտի ընեմ ։ Եւ Մովսէս ըսաւ
Տէրոջը , Ան ատենը Եգիպտացիք
պիտի լսեն . քանզի դուն քու կարո-
ղութեամբդ աս ժողովուրդը անոնց
14 մէջէն հանեցիր . Եւ անոնք պիտի
պատմեն աս երկրին բնակիչներուն .
անոնք լսած են որ դուն՝ ով
Տէր , աս ժողովուրդին մէջտեղն ես ,
որ դուն՝ ով Տէր , դէմ առ դէմ կը
տեսնուիս , և որ քու ամպդ անոնց
վրայ կը կայնի , և որ ցորեկը ամպի
սիւնով՝ ու գիշերը կրակի սիւնով
15 կը քալես անոնց առջևէն ։ Հիմա
թէ որ աս ժողովուրդը մէկ մար-
դու մը պէս մեռցընելու ըլլաս , քու
համբաւդ լսող ազգերը պիտի խօ-
16 սին՝ ըսելով , Տէրը աս ժողովուր-
դը՝ անոնց երդումով խոստացած
երկիրը տանելու կարող չըլլալուն
համար , անապատին մէջ մեռցուց
17 զանոնք ։ Եւ հիմա թող իմ Տէ-
րոջս կարողութիւնը մե՛ծ ըլլայ ,
18 ինչպէս որ խօսեցար՝ ըսելով Տէրը
երկայնամիտ է , և առատ ողոր-
մութիւնով , անօրէնութիւնը ու
յանցանքը ներող . բայց յանցաւորը
ամենևին անպարտ չթողուր , հայ-
րերուն անօրէնութիւնը որդիներ-
րուն վրայ՝ մինչև երրորդ ու չորրորդ
19 ազգը հատուցանելով . Կ'աղա-
չեմ՝ քու մեծ ողորմութեանդ
համեմատ ներէ աս ժողովուրդին
անօրէնութիւնը , ինչպէս որ նե-
րեցիր աս ժողովուրդին Եգիպտո-
20 սէն մինչև հոս ։ Եւ Տէրը ըսաւ ,
21 Քու խօսքիդ պէս ներեցի . Բայց
կենդանի եմ ես , որ բոլոր երկիրը
Տէրոջը փառքովը պիտի լեցուի .
22 Քանզի բոլոր ան մարդիկը որ Ե-
գիպտոսի մէջ ու անապատին մէջ իմ
փառքս ու իմ ըրած հրաշքներս
տեսան , և մինչև հիմա իս տասը
անգամ փորձեցին , ու իմ խօսքս
23 մտիկ չըրին , Պիտի չտեսնեն ան
երկիրը՝ որն որ իրենց հայրերուն
տալու երդում ըրի . իս արհամար-
հողներուն մէկն ալ պիտի չտեսնէ
24 ան . Բայց որովհետև իմ ծառաս
Քաղէբ ուրիշ միտք ունեցաւ , ու
ինծի բոլոր սրտով հնազանդեցաւ ,
ես ալ անիկայ իր գացած երկիրը
պիտի տանիմ , և անոր սերունդը
25 պիտի ժառանգէ ան ։ Եւ Ամա-
ղեկացիք ու Քանանացիք ձորերու
մէջ կը նստին . վաղը դարձէք , և

Ն. Ք. ԳՌ. 1490

Հմր 23։ Բ Օր. Թ. 7, 8, 22։ Սաղ. ՂԵ. 8։ Եբր. Գ. 8, 16։
Բ Օր. Ա. 32։ Թ. 23։ Սաղ. ՀԲ. 22, 32, 42։ ՃԴ. 24։ Յոհ. ԺԲ. 37։ Եբր. Գ. 18։
Ել. ԼԲ. 10։
Ել. ԼԲ. 12։ Սաղ. ՃԴ. 23։ Բ Օր. Թ. 26, 27, 28։ ԼԲ. 27։ Եզեկ. Ի. 9, 14։
Ել. ԺԵ. 14։ Յեսու. Բ. 9, 10։ Ե. 1։
Ել. ԺԳ. 21։ Խ. 38։ Գլ. Ժ. 34։ Նեեմ. Թ. 12։ Սաղ. Հը. 14։ ՃԵ. 39։
Բ Օր. Թ. 28։ Յեսու. Է. 9։
Ել. ԼԴ. 6, 7։ Սաղ. ՃԳ. 8։ ՃԽԵ. 8։ Յովէ. Բ. 2։
Ել. Ի. 5։ ԼԴ. 7։
Ել. ԼԴ. 9։ Սաղ. ՃԶ. 45։
Սաղ. ՀԸ. 38։
Սաղ. ՃԶ. 23։ Յովհ. Ե. 16։ Յոհ. Ե. 14, 15, 16։
Սաղ. ՃԶ. 19։
Բ Օր. Ա. 35։ Սաղ. ՂԵ. 11։ ՃԶ. 26։ Եբր. Գ. 17, 18։
Ծն. Լա. 7։
Գլ. ԼԲ. 11։ Եզեկ. Ի. 15։
Բ Օր. Ա. 36։ Յեսու. ԺԴ. 6, 8, 9, 14։
Գլ. ԼԲ. 12։
Բ Օր. Ա. 40։

ՆՈՐ 1490

ա Հմր 11, Եւ Ժգ 28, Մաա Ժէ 16,
ֆ Եւ Ժգ 12,
– Հմր 23, Գլ Իգ 65, լը 11, բ Օր ա 35, Երր գ 18, Բ Տես Հմր 2,
ֆ Գլ ա 45, Իգ 64,

ՆՈՐ 1490

դէպ ի անապատը կարմիր ծովուն ճամբան չուեցէք։
26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
27 Ա Հարոնին՝ ըսելով, ա Մինչև ե՞րբ
ասոնք չար ժողովքին ինծի դէմ տրընդունելուն համբերեմ. ֆ Ես լսեցի Իսրայէլի որդւոցը տրտունջը՝ որ ինծի
28 դէմ կը տրտնջեն։ Ըսէ անոնց, – Ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէրը, որ ինչպէս դուք իմ ականջներուս խօսեցաք, անանկ ալ պիտի ընեմ
29 ձեզի. Ձեր դիերը ասանկ անապատիս մէջ պիտի իյնան. և ձեր բոլոր հաշիւին համեմատ՝ ֆ ձեզմէ ամէն համրուածները քսան տարեկանէն վեր եղողները՝ դուք ա՞նդ որ ինձ
30 ծի դէմ տրտնջեցիք, Անշուշտ պիտի չմտնէք ան երկիրը՝ որուն մէջ ձեզ բնակեցընելու ա *երդում ըրի՞, Իբաց ի Ցեփոնէի որդին Քաղեբէն ու Նաւէի որդին Ցեսուէն։
31 Ը Իայց ձեր որդիքը՝ որոնց համար դուք ըսիք թէ պիտի յափշտակուին, անոնք պիտի տանիմ, և ֆ ձեր չհաւնած երկիրը անոնք պի-
32 տի †տեսնեն։ Բայց ը ձեր դիերը ասանապատին մէջ պիտի իյնան։
33 Եւ ձեր որդիքը անապատին մէջ Ը քառասուն տարի ֆ պիտի ‡ մնլորին, ու ձեր էպառնկութիւնները կրեն, մինչև որ ձեր դիերը անապատին
34 մէջ սպառին։ Ը Ինչպէս որ երկիրը Ը քառասուն օրուան մէջ լրտեսեցիք, անանկ ալ ան օրերուն թիւովն համեմատ՝ ամէն մէկ օրուան տեղը մէյմէկ տարի «Իոլելով՝ քառասուն տարի պիտի կրէք ձեր անօրէնութիւնները, ու իմ չեղբ հեռանալս
35 ճանչնաք։ Ֆ Ես Տէրս ըսի, Ինծի դէմ ժողվուած բոլոր ասա չար ժողովքին անշուշտ պիտի ընեմ ասբանը. անոնք ասանապատին մէջ պիտի սպառին, ու հոն մեռնին։
36 Ա Եւ ան մարդիկը՝ որ Մովսէս խըրկեց ան երկիրը լրտեսելու, որոնք դարձան ու երկրին վրայով դէղլուր հանելով՝ բոլոր ժողովքը անոր դէմ տրտնջելու գրգռեցին,
37 Ան մարդիկը որ ան երկրին վրայով դէղ լուր հանեցին՝ Ֆ հարուածով
38 մեռան Տէրոջը առջևը։ Ը Իայց Նաւէի որդին Ցեսուէ և Ցեփոնէի որդին Քաղէբ՝ ը երկիրը լրտեսելու գացող մարդոցմէն
39 էին, ողջ մնացին։ Եւ Մովսէս ասոնք խօսքերը Իսրայէլի բոլոր որդւոցը ըրուցեց, ա ու ժողովուրդը
40 դը մեծ սուգ ըրաւ։ Եւ առտուանց կանուխ լեռանը գլուխը ելան՝ ըսելով, Ահա մենք պիտի ելլենք. ինչու որ մեղք գործեցինք։
41 Եւ Մովսէս ըսաւ, Ինչո՞ւ հիմա ֆ Տէրոջը հրամանէն դուրս կ'ելլէք. 42 աա բանը պիտի չյաջողի։ Ն Մի ելլէք, (քանզի Տէրը ձեր մէջը չէ,) չըլլայ որ ձեր թշնամիներուն առջևը 43 Ջարդուիք. Ինչու որ Ամաղեկացիք ու քանանացիք հոն առջևնիդ են, և սրով պիտի իյնաք. Ը դուք Տէրոջմէն ետ դառնալնուդ համար 44 Տէրը ձեզի հետ պիտի չըլլայ։ Բայց անոնք յամառութիւն ընելով՝ լեռանը գլուխը ելան. սակայն Տէրոջը ուխտին տապանակը ու Մովսէս բանակին մէջէն չշարժուեցան։
45 Ն Ան ատենը ան լեռանը վրայ բնակող Ամաղեկացիք ու քանանացիք իջան և զարկին անոնք, ու հալածեցին մինչև Հ Հորմա։

ՆՈՐ 1490

ֆ Հմր 25, բ Մն իդ 20,
Ն բ Օր ա 42,
Ը բ Մն ժե 2,
– բ Օր ա 43,
Ը Հմր 43, բ Օր ա 44, Գլ իա 3, Դատ ա 17,

ԳԼ ԺԹ

1 Հացի ընծային ու թափելու նուէրին կանոնը։ 13, 29 Օտարականն ալ նոյն կանոնով պիտի ընծայէր։ 17 Ընջի խմորէն բարձրացընելու ընծայ մատուցանելուն կանոնը։ 22 Անգիտութեամբ գործուած մեղքին պատարագը։ 30 Հպարտութեան պատիժը։ 32 Շաբաթը պղծող մարդու մը քարկոծուիլը։ 37 Ծոպերուն օրէնքը։

1 Ա Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, – Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, Երբոր մըտնէք ձեր բնակութեան երկիրը՝ որն
3 որ ձեզի պիտի տամ, Եւ Տէրոջը Բանոյշ հոտ նուիրելու համար՝ էարջառներէն կամ հօտերէն պատարագ պիտի մատուցանէք Տէրոջը, ողջակէզ կամ †ուխտ կատարելու զոհ՝ թէ կամաւոր ընծայի համար, և թէ ֆ ձեր տօ-
4 ներուն մէջ, Ան ատենը Ը իր զոհը Տէրոջը մատուցանողը Ֆ հացի ընծայի համար Ը հիմնի մը չորրորդ մասը եղով շաղուած մէկ տասանորդ բարակ ալիւր պիտի
5 մատուցանէ։ Եւ ողջակէզին կամ զոհին հետ մէկ գառի համար՝ Ը հիմնի մը չորրորդ մասը գինի թա-
6 փելու նուէր պիտի բնես. ֆ կամ խոյի մը համար՝ հիմնի մը երրորդ մասը եղով շաղուած երկու տասանորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ
7 պիտի բնես. Եւ թափելու նուէրի համար հիմնի մը երրորդ մասը գինի՝ անոյշ հոտի համար Տէրոջը
8 պիտի մատուցանես։ Եւ երբոր ողջակէզի համար՝ կամ ուխտ կատարելու զոհի համար՝ կամ էխաղաղութեան զոհի համար զուարակ
9 մը մատուցանես Տէրոջը, Ան ատենը Ա զուարակին հետ կէս հիմնի եղով շաղուած իրեք տասանորդ բարակ ալիւրէ հացի ընծայ մատու-
10 ցանես. Եւ թափելու նուէրի համար կէս հիմնի գինի մատուցանես. – Էյ Տէրոջը անուշահոտ պատա-

– Հմր 18, Ղե իգ 10, բ Օր է 1,
Բ Ծն բ 21, Եւ իթ 18,
ֆ Ղե ա 2, 3,
Դ Ղե է 16, իբ 18, 21,
Է Ղե իգ 8, 12, 36, Գլ իբ 19, 27, իթ 2, 8, 13, բ Օր ժգ 10,
Ղե բ 1, գ 14,
է Եւ իթ 40, Ղե իգ 13,
Ը Ղե ժգ 10, Գլ իբ 5,
Ի Գլ իբ 7, 14,
Ժ Գլ իբ 12, 14,
Ի Ղե է 11,
Լ Գլ իբ 12, 14,

Ն. Ք. ՌՓ. 1490

11 բաղ մըն է ։ Ան՚ն մկ զուարակի կամ խոյի համար՝ կամ ոչխարի կամ այծի համար ասանկ պիտի
12 ըլլայ ։ Ձեր պատրաստելու թուոյն նայելով՝ անոնց թուոյն համեմատ՝ ամէն մկուն անանկ պիտի ընէք ։
13 Երկրին ամէն բնակը աս բաները անանկ պիտի ընէ, Տէրոջը անուշահոտ պատարագ մատուցանելու
14 համար ։ Եւ թէ որ ձեր քովը պանդխտացած օտարականը՝ կամ ձեր ազգերուն մէջ ձեր մէջը բնակ Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ընելու ըլլայ, ձեր ըրածին պէս
15 անիկայ ալ անանկ պիտի ընէ ։ Ո՛վ ժողովք՝ Ի ձեզի համար և Յէր ի՛ պանդխտացած օտարականին համար մկ կանոն պիտի ըլլայ. ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական կանոնով՝ Տէրոջը առջևը ինչպէս էք դուք, անանկ պիտի ըլլայ օտա-
16 րականն ալ ։ Ձեզի համար և ձեր քովը պանդխտացած օտարականին համար մկ օրէնք ու մկ կարգադրութիւն պիտի ըլլայ ։
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
18 սելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու բսէ անոնց, Երբոր ան երկիրը մտնէք՝ ուր որ ձեզ պիտի տանիմ,
19 Եւ ըլլայ որ երբ ան երկրին հացէն ուտէք, բարձրացընելու ընծայ մատուցանէք Տէրոջը.
20 ծայ մատուցանէք Տէրոջը. Ձեր առջև խմորէն չօթի մը բարձրացընելու ընծայ պիտի մատուցանէք. ինչպէս որ կ՚ընէք, աս ալ անանկ
21 պիտի բարձրացընէք ։ Ձեր առջև խմորէն բարձրացընելու ընծայ պիտի մատուցանէք Տէրոջը ձեր ազգերուն մէջ ։
22 Իսկ Եթէ որ սխալիք ու չընէք աս բոլոր պատուիրանքները՝ որ Տէրը
23 բսաւ Մովսէսին, Ե՛ւ ան ամէնը՝ որ Տէրը ձեզի պատուիրեց Մովսէսին ձեռքովը ան օրէն՚ի վեր՝ որ Տէրը պատուիրեց ձեր ազգերուն
24 մէջ յետիւն. Եւ ըլլայ որ եթէ ժողովքը սխալմամբ յանցանք մը ընէ, ան ատենը բոլոր ժողովքը՝ Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի համար՝ մկ զուարակ մը պիտի մատուցանէ բուտ օրինի հացի ընծայով ու թափելու նուէրով, և մեղքի պատարագի համար այծերէն մկ
25 նոխազ ։ Եւ քահանան քաւութիւն պիտի ընէ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին համար, ու թողութիւն պիտի ըլլայ անոնց, ինչու որ սխալմունք էր, և անոնք իրենց սխալելուն համար իրենց ընծան Տէրոջը պատարագ բերին, ու նաև իրենց մեղքի պատարագը Տէ-
26 րոջը առջևը. Ու ամէն Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին ու անոնց մէջը պանդխտացած օտարականներուն թողութիւն պիտի ըլլայ. քանզի բոլոր ժողովուրդը սխալման մէջ էր ։
27 Եւ Եթէ որ անձ մը սխալմամբ մեղք գործէ, ան ատենը մեղքի պատարագի համար մկ տարեկան
28 էգ այծ մը պիտի բերէ. Եւ քահանան քաւութիւն պիտի ընէ սխալմամբ մեղք գործող անձին համար. երբոր Տէրոջը առջևը սխալմամբ մեղք գործէ, անոր համար քաւութիւն պիտի ընէ, ու անոր թողու-
29 թիւն ըլլայ։ Ն սխալմամբ մեղք գործողին համար՝ թէ Իսրայէլի որդւոց մէջի բնակին համար, և թէ անոնց մէջը պանդխտացած օտարականին համար, մկ օրէնք պիտի ունենաք ։
30 Բայց ան անձը որ յանդգնութեամբ բան մը կ՚ընէ, թէ երկրին բնակը ըլլայ և թէ օտարական, անիկայ Տէրը կը նախատէ. ան անձը իր ժողովուրդին մէջէն պիտի
31 կորսուի ։ Ընդհանուր Տէրոջը խօսքը արհամարհելուն ու անոր պատուիրանքը զանց ընելուն համար ան անձը անշուշտ պիտի կորսուի. Անոր անօրէնութիւնը իր վրան պիտի ըլլայ ։
32 Եւ երբ Իսրայէլի որդիքը անապատն էին, մարդ մը գտան որ
33 շաբաթ օրը փայտ կը ժողվէր ։ Եւ անոնք որ փայտ ժողվելը վրայ գտան զանիկայ, Մովսէսին ու Ահարոնին և բոլոր ժողովքին առ-
34 ջևը բերին ։ Եւ Երանտարկեցին զանիկայ, ինչու որ անոր ինչ ընե-
35 լիքնին ծանուցուած չէր ։ Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին, Ան մարդը անպատճառ պիտի մեռցուի. բոլոր ժողովքը բանակէն դուրս քարեբով պիտի քարկոծեն զանիկայ ։
36 Եւ բոլոր ժողովքը Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս՝ բանակէն դուրս հանեցին զանիկայ, և քարեբով քարկոծեցին, ու մեռաւ ։
37 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
38 ըսելով, խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու բսէ ցանոնց, որ իրենց ծոպեր շինեն իրենց հանդերձներուն քրքանչիւրներուն վրայ իրենց ազգերուն մէջ. ու քրանչիւրի ծոպերուն վրայ կապոյտ ժապաւէն մը դնեն.
39 Եւ ան ձեզի ծոպ պիտի ըլլայ, որ դուք տեսնէք ան ու Տէրոջը բոլոր պատուիրանքները միտքերնիդ բերէք, և ընէք անոնք. ու ձեր սրտերուն և ձեր աչքերուն ցանկութիւնը չհետեւիք՝ որոնց ետևէն
40 դուք կ՚երթաք մոլորիք. Անանկ որ միտքերնիդ բերէք ու ընէք իմ բոլոր պատուիրանքներս, ու սուրբ

Ն. Ք. ՌՓ. 1490

ԼՂԱ. Գ. 27, 28։

ԼՂԱ. Գ. 35։

ԼՀՈՐ 15։

ԳՐ ՕՐ. ԺԱ. 12։ ՍԱՂ. ԺԹ. 13։ ԵՐԵ. Ժ. 26։ ՍՊԱՏ. Ր. 10։

* ԵԲՐ. ԲԱՐՁԸՐ ՁԵՌՔՈՎ

Ը ԹՎԱՂ. ԺՐ. 9։ ԱՌԱԿ. ԺԳ. 13։

– ՂԱ. Ե. 1։ ԵԶԿ. Ժ. 20։

– ԵՒ. Լ. 14։ 15։ Լ. 2. 3։

ԼՂԱ. ԻԳ. 12։

– ԵՒ. Լ. 14։ 15։

Ր ՂԱ. ԻԳ. 14։ ԳԹՎԱՂ. ԻԱ. 13։ ԳՈՐ. Ե. 58։

ՅՐ ՕՐ. ԻՐ. 12։ ՄԱՂ. ԻԳ. 5։

– ՏԵՍ Ր ՕՐ. ԻԹ. 19։ ԳՈՐ. Լ. 7։ ԵՐԵՄ. Ր. 14։ ԵԶԿ. Գ. 9։

Ֆ ՍԱՂ. ՆԳ. 27։ ՃԳ. 39։ ՃԿ. Գ. 4։

+ ԵՔՐ. ՊՈՆՐԿՈՒԹԻՒՆ Կ՚ԸՆԷՔ։

+ ՂԱ. ԺԱ. 44. 45։ ՀՐՈՎ. ԺՐ. 1։ ԿՈՂ. Ա. 22։ ԱՊԱՏ. Ա. 15, 16։

Ն. Ք. ԴԲ.
1490

ըլլաք ձեր Աստուծոյն առջեւ ։
41 Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, որ ձե-
զի Աստուած ըլլալու համար՝ ձեզ
Եգիպտոսի երկրէն հանեցի. ես եմ
Եհովայ՝ ձեր Աստուածը ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Կորխի, Դաթանի և Աբիրոնի ապստամբութիւնը ։ 23 Մովսէս կը զատէ ժողովուրդը ապստամբներուն վրաններէն ։ 31 Երկիրը կը կլլէ Կորխը՝ որուն ընկերները կրակով կը սպառին ։ 36 Բուրվառները սուրբ բանի գործածուելու համար կը պահուին ։ 41 Տասնըչորս հազար եօթը հարիւր հոգի՝ Մովսէսին ու Ահարոնին դէմ տրտունջ ընելնուն համար, ժանտախտով կը մեռնին ։ 46 Ահարոն խունկ ծխելով՝ ժանտախտը կը դադրեցնէ ։

Իրր 1471

1 Եւ Ղեւիի որդւոյն Կահաթի որ-
դւոյն Իսահառին որդին [ա]Կոր-
խը՝ և Ռուբէնի որդւոցմէ Եղիա-
բի որդիքը Դաթան ու Աբի-
րոն՝ և Փաղեթի որդին Օն *ե-
2 լան, Եւ Իսրայէլի որդւոցմէ երկու
հարիւր յիսուն հոգի [բ]ժողովքի
խորհրդական գլխաւորներ — ա-
նուանի մարդիկ հետերնին —
3 ելլով՝ Մովսէսին առջեւ եկան, Եւ
[գ]Մովսէսին ու Ահարոնին վրայ
ժողվուեցան, ու ըսին անոնց,
Ալ հերիք է ըլլածնիդ. ինչու որ
[դ]բոլոր ժողովքը ամէնքն ալ սուրբ
են, [ե]և Տէրը անոնց մէջն է. և ինչու
Տէրոջը ժողովուրդին վրայ դուք
4 ձեզ կը բարձրացընէք ։ Եւ երբ
Մովսէս ասիկա լսեց, [զ]իր երեսին վրայ
5 ինկաւ. Ու խօսեցաւ Կորխին և ա-
նոր բոլոր ժողովքին՝ ըսելով, Վա-
ղը Տէրը պիտի ցուցընէ թէ որն է
իրը, և որն է [է]սուրբը, ու [ը]մօտ
իրեն պիտի մօտեցընէ. և որն որ
ինքը [թ]կ'ընտրէ, [ժ]իրեն պիտի
6 մօտեցընէ ։ Ա՛ս ըրէք. առէք
ձեզի բուրվառներ, դուն ո՛վ Կորխ՝
7 և քու բոլոր ժողովքդ. Եւ վաղը
անոնց մէջը կրակ դրէք, ու Տէ-
րոջը առջեւ անոնց վրայ խունկ
դրէք. և սուրբը անիկայ ըլլայ,
որն որ Տէրը կ'ընտրէ. ալ հերիք
է ըլլածնիդ՝ ո՛վ Ղեւիի որդիքը ։
8 Եւ Մովսէս ըսաւ Կորխին, Լսեցէք՝
9 ո՛վ Ղեւիի որդիքը. [ի]Պզտի՞կ բան
կ'երեւնայ ձեզի՝ որ Իսրայէլին Աս-
տուածը ձեզ իրեն մօտեցընելու
համար՝ [լ]Իսրայէլի ժողովքէն զա-
տեց ձեզ, որ Տէրոջը խորանին
պաշտօնը ընէք, և ժողովքին առ-
ջեւ կայնիք՝ անոնց սպասաւորու-
10 թիւնը ընելու. Եւ քեզ ու քեզի
հետ քու բոլոր եղբայրներդ Ղեւիի
որդիքը իրեն մօտեցուց, ու դուք
քահանայութիւն ալ կը փընտ-
11 ռէք ։ Ուրեմն դուն ու քու բո-
լոր ժողովքդ Տէրոջը դէմ ժող-
վուեցաք. [խ]Եւ Ահարոն ո՛վ է՝ որ
անոր դէմ դուք տրտունջ կ'ընէք ։

[ա] Ել. զ. 21; Գւ. իզ. 9; իէ. 3; Յուդ. 11 ։
* Եբր. առին ։
[բ] Գւ. իզ. 9 ։
[գ] Սաղ. ճզ. 16 ։
[դ] Ել. ժթ. 6 ։
[ե] Ել. իթ. 45; Գւ. ժգ. 14; լե. 34 ։
[զ] Գւ. ժդ. 5; ի. 6 ։
[է] Հմր 3; Ղե. իա. 6, 7, 8, 12, 15 ։
[ը] Ել. իը. 1; Գւ. ժէ. 5 ։
[թ] Ա Թագ. բ. 28; Սաղ. ճե. 26 ։
[ժ] Գւ. գ. 10; Ղե. ժ. 3; իա. 17, 18; Եզեկ. խ. 46; խդ. 15, 16 ։
[ի] Ա Թագ. ժը. 23; Ես. է. 13 ։
[լ] Գւ. գ. 41, 45; ը. 14; Բ Օր. ժ. 8 ։
[խ] Ել. ժզ. 8; Ա Կոր. գ. 5 ։

Ն. Ք. ԴԲ.
Իրր 1471

12 Եւ Մովսէս Եղիաբին որդիքը Դա-
թանը ու Աբիրոնը կանչելու հա-
մար մարդ ղրկեց. և անոնք ըսին,
13 Չենք ելլեր. Մեզ անապատին
մէջ մեռցընելու համար՝ կաթ ու
մեղր բղխող երկրէ մը մեզ հանելդ
[ծ]քի՞չ բան է, որ նաև [կ]մեր վրայ
14 տիրապետել կ'ուզես ։ Եւ մեզ
[հ]կաթ ու մեղր բղխող երկիր մը չը-
տարիր, ոչ ալ մեզի արտի ու
այգիի ժառանգութիւն տուիր.
միթէ աս մարդոցը աչքերը պիտի
15 հանես. մենք չենք ելլեր ։ Եւ
Մովսէս խիստ բարկացաւ, ու ըսաւ
Տէրոջը, [ձ]Մի՛ նայիր անոնց ընծա-
ներուն. [ղ]անոնցմէ էշ մըն ալ չա-
ռի, և անոնց մէկուն չարիք
16 մը չըրի ։ Եւ Մովսէս ըսաւ
Կորխին, [ճ]Վաղը դուն ու քու բո-
լոր ժողովքդ [մ]Տէրոջը առջեւ ներ-
կայանաք, դուն և անոնք ու Ա-
17 հարոն ։ Եւ առէք ամէն մէկերնիդ
ձեր բուրվառները, ու անոնց մէջը
խունկ դրէք, և ամէն մէկը իր
բուրվառը առնելով՝ այսինքն երկու
հարիւր յիսուն բուրվառները, և
դուն ալ ու Ահարոն ամէն մէկեր-
նիդ ձեր բուրվառները Տէրոջը առ-
18 ջեւ մօտեցուցէք ։ Եւ ամէն մէկը
իր բուրվառը առնելով՝ անոնց
մէջը կրակ դրին, ու անոնց վրայ
խունկ դրին, և ժողովքի խորանին
դուռը կայնեցան Մովսէսին ու
19 Ահարոնին հետ ։ Եւ Կորխ անոնց
դէմ ժողովքի խորանին դուռը
ժողվեց բոլոր ժողովքը. ու [յ]Տէ-
րոջը փառքը բոլոր ժողովքին ե-
րեցաւ ։
20 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
21 Ահարոնին՝ ըսելով, [ն]Աս ժողովքին
մէջէն զատուեցէք, որ [շ]շուտով
22 կորսընցընեմ զանոնք ։ Բայց ա-
նոնք [ո]երեսնուն վրայ ինկան ու
ըսին, Ո՛վ Աստուած՝ [չ]բոլոր
†մարդոց հոգիներուն Աստուածը,
մէկ մարդուն մեղանչելովը՝ բոլոր
ժողովքի՞ն վրայ պիտի գայ քու
բարկութիւնդ ։
23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
24 սելով. Խօսէ ժողովքին ու ըսէ,
Կորխին՝ Դաթանին ու Աբիրոնին
բնակութեանը բոլորտիքէն հեռա-
25 ցէք ։ Եւ Մովսէս ելաւ, ու Դա-
թանին և Աբիրոնին գնաց, և Իս-
րայէլի ծերերը անոր ետեւէն գացին.
26 Եւ խօսեցաւ ժողովքին՝ ըսելով,
[պ]Աս չար մարդոցը վրաններուն
քովէն ետ քաշուեցէք, ու անոնց
մէկ բանին մի՛ դպչիք, որ անոնց
27 բոլոր մեղքերովը չկորսուիք ։ Այս-
պէս անոնք Կորխին՝ Դաթանին ու
Աբիրոնին բնակութեանը բոլորտի-
քէն հեռացան. և Դաթան ու

[ծ] Հմր 9 ։
[կ] Ել. բ. 14; Գոր. է. 27, 35 ։
[հ] Ել. գ. 8; Ղե. ի. 24 ։
[ձ] Ծն. դ. 4, 5 ։
[ղ] Ա Թագ. ժբ. 3; Գոր. ի. 33; Բ Կոր. է. 2 ։
[ճ] Հմր 6, 7 ։
[մ] Ա Թագ. ժբ. 3, 7 ։
[յ] Հմր 42; Ել. ժզ. 7, 10; Ղե. թ. 6, 23; Գւ. ժդ. 10 ։
[ն] Հմր 45; Ծն. ժթ. 17, 22; Երեմ. ծա. 6; Գոր. բ. 40; Յայտ. ժը. 4 ։
[շ] Հմր 45; Ել. լբ. 10; լդ. 5 ։
[ո] Հմր 45; Գւ. ժդ. 5 ։
[չ] Գւ. իէ. 16; Յոբ. ժբ. 10; Ժող. ժբ. 7; Ես. ծէ. 16; Զաք. ժբ. 1; Եբր. ժբ. 9 ։
† Եբր. մարմնի
[պ] Ծն. ժթ. 12, 14; Ես. ծբ. 11; Բ Կոր. զ. 17; Յայտ. ժը. 4 ։

Ն · ք · գԲ · Իրբ 1471

Արիրոն և անոնց կնիկները՝ ու անոնց որդիքը և ընտանիքը՝ իրենց վրաններուն դուռը ելան կայնե-
28 ցան։ Եւ Մովսէս բսաւ, Ո՞վով պիտի գիտնաք թէ Տէրն է իս խրկողը բոլոր աս գործերը ընե-
լու, և ոչ թէ ես ինծմէ բ-ն
29 ը ըրի. Այ-ինձ՝ թէ որ ասոնք ամէն մարդու մեռնելուն պէս մեռնին, և թէ որ ամէն մարդու պատահածը ասոնց ալ պատահի,
30 Տէրը իս խրկած չէ։ Բայց թէ որ Տէրը *հրաչք մը ընէ, և երկիրը իր բերանը բանայ, ու զանոնք և անոնց բոլոր ունեցածը կլլէ, ու ա-
նոնք *ողջ ողջ դժոխքը իջնեն, ան ատենը պիտի գիտնաք որ աս մար-
31 դիկը Տէրը անարգեցին։ Ուր եղաւ որ աս բոլոր խօսքերը խօսիլը լմնը-
ցուցած ին պէս, անոնց տակի գե-
32 տինը պատռեցաւ. Եւ երկիրը իր բերանը բացաւ, ու զանոնք և ա-
նոնց տուները ու *կորխին ունեցած բոլոր մարդիկը և բոլոր ունե-
33 քը կլլեց։ Եւ անոնք ու բոլոր ա-
նոնցները ողջ ողջ դժոխքը իջան. և երկիրը ծածկեց զանոնք, ու ժողովրդին մէջէն կորսուեցան։
34 Եւ անոնց բոլորտիքը եղած բոլոր Իսրայէլը անոնց ձայնէն փախան. քանզի բսին՝ Զրլայ որ երկիրը
35 մեզ *կլլէ։ Եւ Տէրոջմէն կրակ եկաւ, ու խունկ մատուցանող եր-
կու հարիւր յիսուն հոգին սպա-
ռեց։
36 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
37 սելով, Խօսէ Ահարոն քահանային որդւոյն Եղիազարին՝ որ բուրվառ-
ները ան այրուածին մէջէն վերցընէ. և դուն անոնց դիզը էղ-ե կրակը ան-
դին ցրուէ. քանզի *անոնք սուրբ
38 եղան։ Ատ իրենց հոգիներուն դէմ մեղք գործողներուն բուրվառներէն թիթեղներ շինեն՝ սեղանը պատե-
լու համար. ինչու որ անոնք Տէ-
րոջը առջեւը մատուցելով՝ սուրբ եղած են. և Իսրայէլի որդւոյը
39 նշան պիտի ըլլան։ Ու Եղիազար քահանան ան այրուած մարդոցը մատուցած պղնձէ բուրվառները առաւ. և զանոնք սեղանը պատե-
լու համար թիթեղներ շինեցին.
40 (Իսրայէլի որդւոյը յիշատակ ը-
նե-ե հո-ը, *որ Ահարոնի սերունդէն չեղող օտար մէկը Տէրոջը առջեւը խունկ մատուցանելու չմօ-
տենայ, և կորխին պէս ու անոր ժողովրդին պէս չըլլայ.) ինչպէս որ Տէրը բսաւ անոր՝ Մովսէսին ձեռ-
քովը։
41 Եւ հետեւեալ օրը Իսրայէլի որ-
դւոյը բոլոր ժողովրդը Մովսէսին դէմ ու Ահարոնին դէմ տրտունջ

Ն · ք · գԲ · Իրբ 1471

բրին՝ բսելով, Դուք Տէրոջը ժողո-
42 վուրդը մեռցուցիք։ Եւ եղաւ որ երբ ժողովը Մովսէսին ու Ահարո-
նին դէմ ժողովուած էին, դէպ՚ի ժողովքի խորանը նայեցան, և ահա *ամպը ծածկեց ան, ու Տէրոջը
43 փառքը երեւցաւ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողովքի խորանին առջեւը
44 եկան։ Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէ-
45 սին՝ բսելով, Ե՞ւ ժողովքին միջէն ելէք, որ շուտով սպառեմ զա-
նոնք. և *սոնք երեսնուն վրայ ինկան։
46 Եւ Մովսէս բսաւ Ահարոնին, Բուրվառը առ, ու մէջը սեղա-
նին վրայէն կրակ դիր, և վրան խունկ դիր, ու շուտով ժողովքը դնա, ու անոնց համար քաւու-
թիւն ըրէ, *ինչու որ Տէրոջմէն բարկութիւն ելաւ. ժանտախտը
47 սկսաւ։ Եւ Ահարոն Մովսէսին ը-
սածին պէս բ-ր-ը առաւ, ու ժողովքին միջը վազեց, և ահա ժանտախտը սկսած էր ժողովուր-
դին միջը, և վրան խունկ դրաւ, ու ժողովուրդին համար քաւութիւն
48 բրաւ. Եւ մեռելներուն ու ողջե-
րուն միջտեղը կայնեցաւ, ու ժանտ-
49 ախտը դադրեցաւ։ Եւ ժանտա-
խտէն մեռածները տասնուչորս հազար եօթը հարիւր հոգի էին, կորխի բանին համար մեռածներէն
50 զատ։ Եւ Ահարոն դարձաւ Մով-
սէսին՝ ժողովքի խորանին դուռը, ու ժանտախտը դադարեցաւ։

ԳԼ · ԺԷ

1 Տասներկու ցեղերուն գաւազաններուն մէջը՝ Ահարոնին գաւազանը կը ծաղկի, 10 ու ժո-
ղովուրդին ապստամբներուն դէմ վկայութիւն ըլլալու համար կը պահուի։

1 Ա-ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ բսե-
2 լով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոյը, ու անոնցմէ էրինջ հարցը տուներուն համեմատ մէկական գաւազան՝ ա-յ-ինչ-ն իրենց հարցը տուներուն բոլոր իշ-
խաններէն տասներկու գաւազան առ. ամէն մարդուն անունը իր
3 գաւազանին վրայ գրէ։ Եւ Ահա-
րոնին անունը Ղեւիին գաւազանին վրայ պիտի գրես. ինչու որ անոնց հայրերուն տանը իշխանին համար
4 մէկ գաւազան պիտի ըլլայ. Եւ զանոնք ժողովքի խորանը՝ վկայու-
թիւնին առջեւը դնես, *ուր որ ձե-
5 զի պիտի հանդիպիմ։ Եւ պիտի ըլ-
լայ որ *իմ ընտրած մարդուս գա-
ւազանը պիտի ծաղկի. ու պիտի դադրեցընեմ ինծմէ Իսրայէլի որ-
դւոյը տրտունջը՝ *որոնք կը տրտընջեն
6 ձեզի ձեր վրայով։ Եւ Մովսէս խօ-
սեցաւ Իսրայէլի որդւոյը. ու ա-
նոնց բոլոր իշխանները իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ տասներկու

Ե · Խ · 34։
Բ Հմր 19։
ԳԼ · ի · 6։

Բ Հմր 21, 24։

Բ Հմր 22։
ԳԼ · ի · 6։

Ի Ղև · ժ · 6։
ԳԼ · ա · 53։
բ · 19։ ժա · 33։ ժբ · 5։
ա Մն · իե · 24։ Սաղ · ճղ · 29։

Ե · իե · 22։ իԲ · 42, 43։ Լ · 36։
Բ ԳԼ · ժգ · 5։
Ե ԳԼ · ժգ · 11։

Ն. Ք. Գ. Բ. Իրր 1471

գաւազան տուին անոր , ամէն մէկ
իշխանին համար մէյմէկ գաւազան ,
և Ահարոնին գաւազանը անոնց գա-
7 ւազաններուն մէջն էր ։ Եւ Մով-
սէս գաւազանները Տէրոջը առջեւ
դրաւ վկայութեան խորանին մէջ ։
8 Եւ եղաւ որ հետեւեալ օրը Մովսէս
վկայութեան խորանը մտաւ . և
ահա Ղեւիի տանը կողմէն դրուած
Ահարոնին գաւազանը ծաղկեցաւ
ու ծլեցաւ և ծաղիկ բացաւ ու
9 նուշեր հասցուց ։ Եւ Մովսէս բո-
լոր գաւազանները Տէրոջը առջեւէն
դուրս հանեց Իսրայէլի բոլոր որ-
դւոցը առջեւ . ու անոնք տեսան ,
և ամէն մէկը իր գաւազանը առաւ ։
10 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ահա-
րոնին գաւազանը վկայութիւնին
առջեւ ետ դարձուր , որ ապըս-
տամբներուն նշան ըլլալու համար
պահուի . ու անոնց տրտունջը ինծ-
11 մէ վերցընես , որ չմեռնին ։ Եւ Մով-
սէս Տէրոջը իրեն պատուիրածին
12 պէս ըրաւ , անանկ ըրաւ ։ Եւ Իսրա-
յէլի որդիքը խօսեցան Մովսէսին՝
ըսելով , Ահա կը մեռնինք , կը
կորսուինք . մենք ամէնքս կը կոր-
13 սուինք . Ամէն ով որ Տէրոջը խո-
րանին մօտենայ՝ կը մեռնի . ամէնքս
ալ պիտի մեռնի՞նք ։

Ել. լը. 21. Թու. ժը. 2. Գործ. է. 44.

Եբր. Թ. 4.

Գլ. ժզ. 38.

Հմր 5.

Գլ. ա. 51, 53. Ժը. 4, 7.

ԳԼ. ԺԸ

1 Քահանայից ու Ղեւտացւոց յանձնուած պահ-
պանութիւնը ։ 9 Քահանայից բաժինը ։ 21
Ղեւտացւոց բաժինը ։ 25 Ղեւտացւոց բաժինէն
բարձրացընելու ընծան քահանայից իրա-
ւունքը կ'ըլլար ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Ահարոնին , Դուն
ու քեզի հետ քու որդիքդ և
քու հօրդ տունը սրբարանին ա-
նօրէնութիւնը պիտի կրէք . և
դուն ու քեզի հետ քու որդիքդ
ձեր քահանայութեանը անօրէնու-
2 թիւնը պիտի կրէք ։ Եւ քու հօրդ
ցեղէն՝ այսինքն Ղեւիին ցեղէն եղող
քու եղբայրներդ մօտեցընես , որ
քեզի հետ միանան , ու քեզի
սպասաւորութիւն ընեն . և դուն
ու քեզի հետ քու որդիքդ վկայու-
թեան խորանին առջեւ պիտի ըլլաք ։
3 Եւ քու պահպանութիւնդ ու բոլոր
խորանին պահպանութիւնը պիտի
պահեն . միայն թէ սրբարանին
անօթներուն ու սեղանին չմօտե-
նան , որ ոչ անոնք մեռնին՝ ոչ ալ
4 դուք ։ Եւ անոնք ձեզի հետ պիտի
միանան , ու ժողովքի խորանին
պահպանութիւնը պիտի պահեն՝
խորանին ամէն պաշտօնին նայելով .
և օտար մէկը պիտի չմօտենայ ձե-
5 զի ։ Եւ սրբարանին պահպանու-
թիւնը ու սեղանին պահպանու-
թիւնը պիտի պահէք , որ ալ Իսրա-
յէլի որդւոցը վրայ բարկութիւն

Գլ. ժէ. 13.

Ել. իը. 38.

Ծն. իթ. 34.

Գլ. գ. 6, 7.

Գլ. գ. 10.

Գլ. գ. 25, 31, 36.

Գլ. ժզ. 40.

Գլ. գ. 15.

Գլ. գ. 10. Ել. իէ. 21. Լ. 7. Ղև. իդ. 3. Գլ. ը. 2.

Գլ. ժզ. 46.

6 չըլլայ ։ Եւ ահա ես Իսրայէլի որ-
դւոցը մէջէն ձեր եղբայրները
Ղեւտացիները առի . անոնք ձեզի
Տէրոջը համար պարգեւ տրուած են ,
որ ժողովքի խորանին պաշտօնը
7 ընեն ։ Եւ դուն ու քեզի հետ
քու որդիքդ սեղանին բոլոր բանե-
րուն համար և վարագուրիններսը
եղած բաներուն համար ձեր քա-
հանայութիւնը պիտի պահէք , ու
պաշտօնը կատարէք . ձեր քահա-
նայութիւնը իբրեւ պարգեւի պաշտօն
տուի , և մօտեցող օտարականը
պիտի մեռցուի ։
8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Ահարոնին ,
Եւ ես ահա Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր սուրբ բաներէն իմ ընծաներուս
պահպանութիւնը քեզի տուի . և
անոնք օծման իրաւունքի համար
քեզի և քու որդւոցդ տուի յաւի-
9 տենական կանոնով ։ Ասոնք քուկդ
պիտի ըլլան ամենասուրբ բաներէն՝
*որ չեն այրուիր . անոնց ամէն
հացի ընծաներուն՝ անոնց ամէն
մեղքի պատարագներուն և անոնց
ամէն յանցանքի պատարագներուն
բոլոր ընծաները՝ որ ինծի պիտի հա-
տուցանեն , ամենասուրբ են քեզի
10 ու քու որդւոցդ համար ։ Ամենա-
սուրբ տեղին մէջ պիտի ուտես զան .
ամէն արու պիտի ուտէ զան . անի-
11 կայ սուրբ պիտի ըլլայ քեզի ։ Աս
ալ քուկդ պիտի ըլլայ . անոնց
պարգեւներուն բարձրացընելու ըն-
ծան , և Իսրայէլի որդւոցը բոլոր
երերցընելու ընծաները . քեզի և
քեզի հետ քու որդւոցդ ու քու
աղջիկներուդ տուի անոնք յաւի-
տենական կանոնով . քու տանդ
մէջ ամէն մաքուր եղողը անկէ պի-
12 տի ուտէ ։ Ամենէն աղէկ եղին՝
և ամենէն աղէկ գինիին ու ցորենին
բոլոր երախայրիները՝ որ Տէրոջը
պիտի մատուցանեն , քեզի տուի ։
13 Անոնց երկրին մէջ եղած ամէն բեր-
քերուն երախայրիները՝ որ Տէրոջը
պիտի բերեն , քուկդ պիտի ըլլան .
քու տանդ մէջ ամէն մաքուր եղո-
14 ղը անկէ պիտի ուտէ ։ Իսրայէլի
մէջ ամէն նուիրուած բանը քուկդ
15 պիտի ըլլայ ։ Ամէն մարմինի ամէն
արգանդ բացողը որ Տէրոջը կ'ըն-
ծայեն , թէ՛ մարդ ըլլայ և թէ ա-
նասուն՝ քուկդ պիտի ըլլայ . միայն
թէ մարդուն առջինեկը անշուշտ
պիտի փրկես . և անմաքուր անա-
սունին առջինեկն ալ պիտի փրկես ։
16 Ու երբոր փրկուելու գալու մէկ ամ-
սուան ըլլան , սրբարանին սիկղին
համեմատ հինգ սիկղ արծաթի
գնով պիտի փրկես . քսան քսան
17 կերատ է ։ Բայց կովին առջինե-
կը և ոչխարին առջինեկը կամ այ-

Ն. Ք. Գ. Բ. Իրր 1471

Գլ. գ. 12, 45.

Գլ. գ. 9. Ը. 19.

Հմր 5. Գլ. գ. 10.

Եբր. Թ. 3, 6.

Ղև. զ. 16, 18, 26. Է. 6, 32. Գլ. ե. 9.

Ել. իթ. 29. Խ. 13, 15.

*Եբր. կրակէն.

Ղև. բ. 2, 3. Ժ. 12, 13.

Ղև. դ. 22, 27. Զ. 25, 26.

Ղև. ե. 1. Է. 7. Ժ. 12. Ժդ. 13.

Ղև. զ. 16, 18, 26, 29. Է. 6.

Ել. իթ. 27, 28. Ղև. է. 30, 34.

Ղև. ժ. 14. Բ Օր. ժը. 3.

Ղև. իբ. 2, 3, 11, 12, 13.

Հմր 29. Ել. իգ. 19. Բ Օր. ժը. 4. Նեեմ. Ժ. 35, 36.

Ել. իբ. 29.

Ել. իբ. 29. Իգ. 19. Լդ. 26. Ղև. բ. 14. Գլ. ժե. 19. Բ Օր. իզ. 2.

Հմր 11.

Ղև. իէ. 28.

Ել. ժգ. 2. Իբ. 29. Ղև. իէ. 26. Գլ. գ. 13.

Ել. ժգ. 13. Լդ. 20.

Ղև. իէ. 6. Գլ. գ. 47.

Ել. լ. 13. Ղև. իէ. 25. Գլ. գ. 47. Եզեկ. խե. 12.

Բ Օր. ժե. 19.

Ն · Ք · Դ · Ի · Ր · 1471

ծին առջինակը պիտի չփրկես , ա-
նոնք սուրբ են . Հանոնց արիւնը
սեղանին վրայ պիտի սրսկես , ու
անոնց ճարպը պիտի այրես անու-
շահոտ պատարագ ընելու Տէրոջը .
18 Եւ անոնց միսը քու կդ պիտի ըլլայ ,
Երերցընելու երբուծը ու աջ գիս-
19 տը քու կդ ըլլալուն պէս : Ամբը
բաներէն ամէն բարձրացընելու ըն-
ծաները՝ որ Իսրայէլի որդիքը Տէ-
րոջը կը մատուցանեն , քեզի և քե-
զի հետ քու որդիներուդ ու աղջիկ-
ներուդ տուի յաւիտենական կա-
նոնով . Հանիկայ Տէրոջը առջեը
քեզի և քեզի հետ քու սերունդիդ
20 աղի ուխտ մըն է յաւիտեան : Եւ
Տէրը ըսաւ Ահարոնին , Անոնց
երկրին մէջ դուն ժառանգութիւն
պիտի չունենաս , ու անոնց մէջտե-
ղը բաժին չունենաս . Իսրայէլի
որդւոցը մէջ քու բաժինդ ու ժա-
ռանգութիւնդ ես եմ :
21 Եւ ահա Իսրայէլի բոլոր տասա-
նորդը Ղևիի որդւոցը տուի ժա-
ռանգութեան համար իրենց պաշ-
տօնին փոխարէն , Հժողովքի խո-
րանին պաշտօնը ընելնուն համար :
22 Եւ Իսրայէլի որդիքը՝ ալ ժողովքի
խորանին պիտի չմօտենան , Որ
23 մեղք չկրեն ու չմեռնին : Ընդ ժո-
ղովքի խորանին պաշտօնը Ղևտա-
ցիք պիտի ընեն , ու իրենց անօրէ-
նութիւնը իրենք պիտի կրեն . Ա-
յս ձեր ազգերուն մէջ յաւիտե-
նական կանոն ըլլայ , որ անոնք
Իսրայէլի որդւոցը մէջ ժառանգու-
24 թիւն չունենան : Հքանզի Իսրա-
յէլի որդւոցը տասանորդը՝ որոնք
Տէրոջը կ'ընծայեն , Ղևտացւոց
ժառանգութիւն տուի . ասոր պատ-
ճառով անոնց համար ըսի որ Իս-
րայէլի որդւոցը մէջ ժառանգու-
թիւն չունենան :
25 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
26 սելով , Այսպէս խօսէ Ղևտացւոց
ու ըսէ անոնց , Երբոր Իսրայէլի
որդւոցմէն տասանորդը առնէք՝ որն
որ անոնց կողմանէ ձեզի ժառան-
գութեան համար տուի , ան ատե-
նը անկէ Հտասանորդին տասնե-
րորդ մասը բարձրացընելու ընծայ
27 պիտի մատուցանէք Տէրոջը : Հ Եւ
ասձեր բարձրացընելու ընծան
կալի ցորենի պէս և Ջհնձանի բերքի
28 պէս պիտի սեպուի ձեզի : Այս-
պէս Իսրայէլի որդւոցմէ ձեր առած
բոլոր տասանորդներէն դուք ալ
բարձրացընելու ընծայ պիտի մա-
տուցանէք Տէրոջը . և անոնցմէ՝
Տէրոջը բարձրացընելու ընծան Ա-
հարոն քահանային պիտի տաք :
29 Բոլոր ձեզի եղած ընծաներէն՝ Տէ-
րոջը ամէն բարձրացընելու ընծան՝
բոլորովին Հանոր ամենալաւէն՝ ա-
նոր սուրբ մասէն պիտի մատու-
30 ցանէք : Ուստի պիտի ըսես անոնց ,
Երբոր անոր ամենալաւէն մատու-
ցանէք , Հան ատենը Հացահէ կալի
արդիւնքի պէս՝ ու Ջհնձանի արդիւն-
քի պէս սեպուի Ղևտացիներուն :
31 Եւ ամէն տեղ պիտի ուտէք ան
դուք ու ձեր ընտանիքները . վասն
զի ժողովքի խորանին մէջ Հձեր
ընէլը պաշտօնին փոխարէն ձեր
32 վարձքն է ան : Եւ անկէ ամենա-
լաւը մատուցանելէն ետքը Հանոր
համար մեղք պիտի չկրէք , ու
Իսրայէլի որդւոցը սուրբ բաները
չպղծէք որ չմեռնիք :

Ն · Ք · Դ · Ի · Ր · 1471

Հ Համ. 12 :

Հ Համ. 27 :

Հ Մատ. ժ. 10 : Ղևտ. ժ. 7 : Թուոց Ի. 13 : Ա Յհ. ե. 18 :

Հ Ղև. ժը. 8 : Իր. 16 :

Ղև. իբ. 2 : 15 :

Գ Լ · Ժ Թ

1 Կարմիր երինջի մախիրով շինուած մաքրու-
թեան ջուրը : 11 Անմաքուր մարդուն մաք-
րուելուն համար՝ ան ջուրին գործածու-
թիւնը :

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , Ա՛ս է օրէն-
քին կանոնը որ Տէրը պատուիրեց՝
ըսելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը՝
որ քեզի կարմիր երինջ մը բերեն
անարատ ու անբիծ՝ որուն վրայ
3 լուծ դրուած չըլլայ : Եւ եղիազար
քահանային պիտի տաք անիկայ ,
որ Հբանակէն դուրս հանէ , ու իր
4 առջեը մորթեն անիկայ : Եւ ե-
զիազար քահանան իր մատովը ա-
նոր արիւնէն պիտի առնէ , ու դէպ
'ի ժողովքի խորանին առջեի կողմը
Հեօթը անգամ պիտի սրսկէ անոր
5 արիւնէն : Եւ երը իր աչքին առջեը
պիտի այրեն երինջը . Տ անոր մոր-
թը ու միսը և անոր արիւնը աղբովը
6 միասին պիտի այրեն : Եւ քա-
հանան պիտի առնէ Հեղևին փայտ՝
դոպդպ ու կրկնակի կարմիր , և ե-
րինջին այրուած կրակին մէջը պի-
7 տի նետէ : Ընդ քահանան իր
հանդերձները ու իր մարմինը ջրով
պիտի լուայ , ու ետքը բանակը
մտնէ . և քահանան մինչև իրիկուն
8 անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ ա-
նիկայ այրողը իր հանդերձները ու
իր մարմինը ջրով պիտի լուայ , և
մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ :
9 Եւ մաքուր մարդ մը Հերինջին մո-
խիրը պիտի ժողվէ , ու բանակին
դուրսի դին մաքուր տեղ մը դնէ .
և Իսրայէլի որդւոցը ժողովքին հա-
մար պիտի պահուի , մեղաց համար
10 ընծաբերութեան ջուր ըլլալու : Եւ
երինջին մոխիրը ժողվողը իր հան-
դերձները պիտի լուայ , ու մինչև
իրիկուն անմաքուր ըլլայ . և ասի-
կայ Իսրայէլի որդւոցը ու անոնց
մէջ պանդխտացող օտարականին

– Բ Օր. ժ. 9 : Ժբ. 12 : Ժգ. 27 : 29 : Ժբ. 1 : 2 : Ցես. Ժգ. 14 : 33 : Ժգ. 3 : Ժբ. 7 : Սաղ. Ժգ. 5 : Եզեկ. խգ. 28 :

Բ Համ. 24 : 26 : Ղև. իե. 30 : 32 : Նեհմ. Ժ. 37 : Ժբ. 44 : Երբ. Ե. 5 : 8 : 9 :

Գ Լ. գ. 7 : 8 :

Տ Գ Լ. ա. 51 :

Ի Ղև. իբ. 9 :

Ը Գ Լ. գ. 7 :

Ի Համ. 21 :

Ը Համ. 20 : Բ Օր. Ժ. 9 : Ժգ. 27 : 29 : Ժբ. 1 :

Բ Նեհմ. Ժ. 38 :

Ժ Համ. 30 :

Ն · Ք · Դ · Ի · Ր · 1471

Ի Համ. 12 :

Ը Համ. 27 :

Ի Մատ. Ժ. 10 : Ղևտ. Ժ. 7 : Կոր. Թ. 13 : Ա Յհ. Ե. 18 :

Ժ Ղև. Ժթ. 8 : Իր. 16 :

Ի Ղև. իբ. 2 : 15 :

– Բ Օր. իա. 3 : Ա Թագ. գ. 7 :

Բ Ղև. գ. 12 : 21 : Ժգ. 27 : Երբ. Ժգ. 11 :

Ի Ղև. գ. 6 : Ժգ. 14. 19 : Երբ. Թ. 13 : Տ Եզ. իթ. 14 : Ղև. գ. 11 : 12 :

Ի Ղև. Ժգ. 4 : 6 : 49 :

Ը Ղև. Ժա. 25 : Ժե. 5 :

Ի Երբ. Թ. 13 :

Ը Համ. 13. 20 : 21 : Գև. Ը. 23 :

Ն. Ք. ՊՔ.
իրր 1471

բ Հմր 16 ։ Ղև. իա. 1 ։ Գլ. ե. 2 ։ Թ. 6, 10 ։ Լա. 19 ։ Ողբ. դ. 14 ։ Անգ. բ. 13 ։
գ Գլ. լա. 19 ։
* Եբ՝ Մաքրութեան ջրով
դ Ղև. ժե. 31 ։
ե Հմր 9 ։ Գլ. ը. 7 ։
զ Ղև. է. 20 ։ իբ. 3 ։
է Ղև. ժա. 32 ։ Գլ. լա. 20 ։
ը Հմր 11 ։
թ Հմր 9 ։
ժ Ծն. իզ. 19 ։ ի Սաղ. ծա. 7 ։
լ Ղև. ժդ. 9 ։
խ Հմր 13 ։
ծ Անգ. բ. 13 ։
կ Ղև. ժե. 5 ։

համար յաւիտենական կանոն պի-
տի ըլլայ ։
11 բՈվ որ մեռած մարդու մը մար-
մինին դպչի , եօթը օր անմաքուր
12 պիտի ըլլայ ։ գԱնիկայ *անով զին-
քը մաքրել պիտի տայ երրորդ օրը՝
և եօթներորդ օրը մաքուր պի-
տի ըլլայ . բայց թէ որ չմաքրուի
երրորդ օրը , եօթներորդ օրը
13 մաքուր պիտի չըլլայ ։ Ով որ մե-
ռած մարդու մը մարմինին դպչի՝
ու ինքզինքը չմաքրէ , դՏէրոջը խո-
րանը կը պղծէ . և այն անձը Իսրա-
յէլէն պիտի կորսուի . անոր վրայ
եմաքրութեան ջուրը չսրսկուելուն
համար անիկայ անմաքուր է . զիր
անմաքրութիւնը տակաւին իր վը-
14 րան է ։ Վրանի մէջ մեռնող մար-
դուն համար օրէնքը աս է . այն
վրանին մէջ ամէն մտնողը և այն
վրանին մէջ ամէն եղողը եօթը
15 օր անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ
ամէն էբաց ամանը որ իր վրան
կապուած խուփ չունի , անմաքուր
16 պիտի ըլլայ ։ Եւ ըով որ դպչի
դաշտի վրայ սրով սպաննուածի
մը՝ կամ իր մահուամբ մեռածի մը՝
կամ մարդու ոսկորի մը և կամ
գերեզմանի մը , եօթը օր անմաքուր
17 պիտի ըլլայ ։ Եւ անմաքուր եղո-
ղին համար՝ այն մեղաց համար
թայրուած երինջին մոխիրէն առ-
նելով՝ ամանի մը մէջ վրան
18 ժկենդանի ջուր դնեն . Եւ մա-
քուր մարդ մը իզոպայ պիտի
առնէ , ու այն ջուրը խոթէ , և վը-
րանին վրայ ու բոլոր ամաններուն
վրայ և հոն եղած մարդոց վրայ՝
ու ոսկորի մը կամ սպաննուածի
մը կամ մեռածի մը և կամ գերեզ-
մանի մը դպչողին վրայ պիտի սրս-
19 կէ ։ Եւ մաքուր մարդը պիտի սրսկէ
անմաքուրին վրայ երրորդ օրը ու
եօթներորդ օրը . լև եօթներորդ
օրը զանիկայ պիտի մաքրէ , ան ալ
իր հանդերձները պիտի լուայ ու
ջրով լուացուի , և իրիկունը մա-
20 քուր ըլլայ ։ Բայց այն մարդը՝ որ
անմաքուր ըլլալով չմաքրուիր , այն
անձը ժողովքին մէջէն պիտի կոր-
սուի , ինչու որ խՏէրոջը սրբարանը
պղծեց . անոր վրայ մաքրութեան
ջուրը չսրսկուեցաւ , անիկայ ան-
21 մաքուր է ։ Եւ յաւիտենական կա-
նոն մը ըլլայ անոնց , որ մաքրու-
թեան ջուրը սրսկողը իր լաթերը
պիտի լուայ . ու մաքրութեան ջու-
րին դպչողը մինչև իրիկուն անմա-
22 քուր պիտի ըլլայ ։ Եւ ծանմա-
քուր անձը ինչ բանի որ դպչի , ան
ալ անմաքուր պիտի ըլլայ . ու
կանոր դպչող մարդը մինչև իրիկուն
անմաքուր պիտի ըլլայ ։

ԳԼ. Ի.

1 Իսրայէլի որդիքը Սին կու գան , ու հոն Մարիամ կը մեռնի ։ 2 Ջուրի համար տրտունջ կ'ընեն ։ 7 Մովսէս ժայռին զարնելով Մերիպայի մէջ ջուր կը բղխեցնէ ։ 14 Մովսէս Կադէսէն դեսպաններ կը խրկէ Եդովմի թագաւորին՝ խնդրելով անկէ որ իր սահմանէն անցնելու հրաման տայ Իսրայէլին . բայց աս խնդիրքը չընդունուիր ։ 22 Ահարոն Հովր լեռանը վրայ քահանայութիւնը իր որդւոյն Եղիազարին կը յանձնէ , ու ինքը հոն կը մեռնի ։

1 Եւ աԻսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո-
ղովքը Սին անապատը եկան առ-
ջի ամսուն , ու ժողովուրդը Կա-
դէսի մէջ իջևան բռնեց . և բՄա-
րիամ հոն վախճանեցաւ , ու հոն
թաղուեցաւ ։
2 գԵւ ժողովքին խմելու ջուր չկար .
դու Մովսէսին և Ահարոնին վրայ
3 հաւաքուեցան ։ Եւ ժողովուրդը
եՄովսէսին հետ վիճելով՝ խօսեցան
ու ըսին , Երանի թէ մենք ալ
մեռնէինք՝ զերբոր մեր եղբայրները
4 մեռան Տէրոջը առջև . Եւ էինչու
Տէրոջը ժողովուրդը աս անապատը
բերիք , որ մենք ու մեր անասուն-
5 ները հոս մեռնինք ։ Եւ ինչու
մեզ Եգիպտոսէն հանեցիք՝ մեզ աս
գէշ տեղը բերելու համար . հոս ոչ
սերմ ցանելու տեղ է , ոչ ալ թզե-
նիներու ու այգիներու և նռնենի-
ներու . խմելու ջուր անգամ չկայ ։
6 Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողովքին
առջևէն ելլելով՝ ժողովքի խորանին
դուռը գացին , ու ըիրենց երեսին
վրայ ինկան . և թՏէրոջը փառքը
անոնց երևցաւ ։
7 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին
8 ըսելով , ժԳաւազանը առ , ու ժո-
ղովքը ժողվէ դուն ու քու եղ-
բայրդ Ահարոն , և անոնց աչ-
քերուն առջևը խօսեցէք ապառա-
ժին , ու իր ջուրը պիտի տայ . և
իդուն ապառաժէն ջուր պիտի հա-
նես անոնց , ու ժողովքին և ա-
նոնց անասուններուն խմցընես ։
9 Եւ Մովսէս առաւ գաւազանը լՏէ-
րոջը առջևէն , ինչպէս որ իրեն
10 պատուիրեց ։ Եւ Մովսէս ու Ա-
հարոն ժողովքը ապառաժին առ-
ջևը ժողվեցին . և ըսաւ անոնց ,
խԼսեցէք հիմա՝ ով ապստամբներ ,
ձեզի աս ապառաժէ՞ն ջուր հա-
11 նենք ։ Եւ Մովսէս իր ձեռքը վեր-
ցուց , ու գաւազանը երկու ան-
գամ ապառաժին զարկաւ . և ծա-
ռատօրէն ջուր ելաւ , և ժողովքը
ու անոնց անասունները խմեցին ։
12 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
Ահարոնին , Որովհետև կինծի չհա-
ւատացիք հԻսրայէլի որդւոցը աչ-
քերուն առջևը զիս †փառաւորելու ,
անոր համար աս ժողովուրդը դուք
պիտի չտանիք այն երկիրը՝ որն որ

Ն. Ք. ՊՔ.
իրր 1453

ա Գլ. լգ. 36 ։
բ Ել. ժե. 20 ։ Գլ. իզ. 59 ։
գ Ել. ժէ. 1 ։
դ Գլ. ժզ. 19, 42 ։
ե Ել. ժէ. 2 ։ Գլ. ժդ. 2 ։
զ Գլ. ժա. 1, 33 ։ ժդ. 37 ։ ժզ. 32, 35, 49 ։
է Ել. ժէ. 3 ։
ը Գլ. ժդ. 5 ։ ժզ. 4, 22, 45 ։
թ Գլ. ժդ. 10 ։
ժ Ել. ժէ. 5 ։
ի Նեեմ. թ. 15 ։ Սաղ. հը. 15, 16 ։ ճե. 41 ։ ճժդ. 8 ։ Ես. խգ. 20 ։ խը. 21 ։
լ Գլ. ժէ. 10 ։
խ Սաղ. ճզ. 33 ։
ծ Ել. ժէ. 6 ։ Բ Օր. ը. 15 ։ Ա Կոր. ժ. 4 ։
կ Գլ. իէ. 14 ։ Բ Օր. ա. 37 ։ գ. 26 ։ լբ. 51 ։
հ Ղև. ժ. 3 ։ Եզեկ. ի. 41 ։ լզ. 23 ։ լը. 16 ։ Ա Պետ. գ. 15 ։
† Եբր. սրբելու ։

ՆԱ. ՔԳ. ՏԲ. Իսր 1453

ՅԵԼ. ԺԷ. 7, ԲՕր. ԼԴ. 8; ՍԱՂ. ՂԸ. 8, ՃՂ. 32, ՃԼ,

* ՅԻ՝ Վ ԽՃԱՔԱՆԱԹԱՆ ԸՂԱԱ. ԺԱ. 16. 17,

ՖԲՕր. Բ. 4, ՃԼ, ԻԳ. 7, ԱԲԴ. 10. 12,

ՀԵԼ. ԺԲ. 8,

ՅԾՆ. ԽԶ. 6, ԳՍԲ. Է. 15,

ՆԵԼ. ԺԲ. 40,

ԸԵԼ. Ա. 11, ՃԼ, Բ Օր. ԻԳ. 6, ԳՍԲ. Է. 19,

ՀԵԼ. Բ. 23, Գ. 7,

ԸԵԼ. Գ. 2, ԺԳ. 19, ԻԳ. 20, ԼԳ. 2,

ՂՏՆ. ԳԼ. Ի. 22, Բ Օր. Բ. 27,

†ԵՀԲ. ԻՆԺ. ՃԶ

13 անոնց տուի ։ ՅՄերիպպայի ջուրը աս է. վասն զի Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը դէմ վիճեցան. և ինքը փառաւորուեցաւ անոնց մէջ ։

14 ԸԵւ Մովսէս կադեսէն դեսպաններ խրկեց Եդոմի թագաւորին՝ — ը — — , ՖԱյսպէս կ'ըսէ քու եղբայրդ Իսրայէլ , ՀՄեզի պատահած բոլոր նեղութիւնը գիտես.

15 ՀԻնչպէս մեր հայրերը եգիպտոս իջան , Ն և բնակեցանք եգիպտոսի մէջ շատ տարի. և եգիպտացիք չարչարեցին մեզ ու մեր հայրերը ։

16 Եւ ՙերբ մենք Տէրոջը աղաղակեցինք , լսեց մեր ձայնը. և ԸՀրեշտակ մը խրկեց , ու մեզ եգիպտոսէն հանեց. և ահա մենք քու սահմանիդ ծայրի կադես քաղաքին

17 մէջն ենք. Շնորհք ըրէ՝ ՚անցնինք քու երկրէդ. արտերէն ու այգիներէն պիտի չանցնինք , և հօրերէն ջուր պիտի չխմենք. արքունական ճամբայէն պիտի երթանք , աջ կամ ձախ կողմը պիտի չխոտորինք՝ մինչև որ քու սահմանիդ

18 տէդ անցնինք ։ Եւ Եդոմ ըսաւ անոր , †Իմ երկրէս՚ պիտի չանցնիս, ապա թէ ոչ՝ սրով քու դէմդ

19 կ'ելլեմ ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը ըսին անոր , Մենք մեծ ճամբայէն կ'անցնինք , և թէ որ ես ու իմ անասուններս քու ջուրդ խմենք , Ձանոր դինը կը հատուցանեմ. առանց ուրիշ բան մը ընել իմ ոտքերով կ'անցնիմ ։

20 Եւ անիկայ ըսաւ , ՙՊիտի չանցնիս. և Եդոմ մեծ բազմութիւնով ու հզօր ձեռքով անոնց դէմ ելաւ ։

21 Այսպէս Եդոմ ՙիր սահմանէն Իսրայէլին ճամբայ տալ չուզեց . ուստի Իսրայէլ Ետարձաւ անկէ ։

22 Եւ ՙԿադեսէն չուեցին , ը ու Իսրայէլի որդուոցը բոլոր ժողովը

23 Հովը լեռը եկան ։ Եւ Տէրը Իսաւեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին Հովը լեռը՝ Եդոմի երկրին սահմանին քովը՝

24 ըսելով , Ահարոն ՀԻր ժողովուրդին պիտի խառնուի. քանզի Մերիպպայի ջուրին քովը ՙիմ հրամանիս դէմ ապստամբութիւն ընելնուդ համար՝ պիտի չմտնէ ան երկիրը՝ որն որ Իսրայէլի

25 որդուոցը տուի ։ ՖԱհարոնը ու անոր որդին եղիազարը առ , ու Հովը

26 լեռը հանէ դանոնք. Եւ Ահարոնը իր զգեստներէն մերկացուր , ու անոր որդուոյն եղիազարին հագցուր զանոնք. ինչու որ Ահարոն իր ԺողովուրդԷն պիտի խառնուի , ու հոն

27 մեռնի ։ Եւ Մովսէս Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրաւ. ու բոլոր ժողովքին աչքին առջև Հովը լեռը

28 ելան ։ ԹԵւ Մովսէս մերկացուց Ահարոնը իր զգեստներէն , ու անոր որդուոյն եղիազարին հագցուց զանոնք. և ՚Ահարոն հոն լեռանը գլուխը մեռաւ. ու Մովսէս և Եղիազար լեռնէն իջան ։

29 Եւ երբ բոլոր ժողովքը տեսան որ Ահարոն մեռաւ , Իսրայէլի բոլոր տունը Ահարոնին համար Ֆերսուն օր լացին ։

ՆԱ. ՔԳ. ՂԲ. 1453

ՙԳԼ. ԼԳ. 38, Բ Օր. Ժ. 6, Ը. 50,

1452

ՖԲ Օր. ԼԴ. 8,

ԳԼ. ԻԱ

1 Իսրայէլ քիչ մը վնաս բաշխելով՝ քանանացիները կը լարդէ Հորմայի մէջ , 4 ժողովուրդը տրտունջ ընելուն համար՝ կիզող օձերով կը վիրաւորուի , 7 ու երբ զղջալով՝ պղնձէ օձին միջոցով կ'ազատի աս Հարուածէն , 10 Իսրայէլացոց այլ և այլ ճամբորդութիւնները , 21 Սիհոն թագաւորը պատերազմով ասոնց վրայ կու գայ , ու կը յաղթուի . 33 Նոյնպէս ալ Ովգ թագաւորը ։

1 Եւ Հարաւային կողմը բնակող ՚Արադի ‡քանանացի թագաւորը լսելով որ Իսրայէլ Աթարիմի ճամբայէն կու գայ , Իսրայէլին հետ պատերազմեցաւ , և անոնցմէ գերի-

2 ներ առաւ ։ ՖԵւ Իսրայէլ ուխտ ըրաւ Տէրոջը ու բաւ , Թէ որ աս ժողովուրդը իմ ձեռքս մատնես , անոնց քաղաքները ‖բոլորովին պի-

3 տի կորսընցնեմ՚ ։ Եւ Տէրը Իսրայէլին ձայնը լսեց , ու քանանացիները ՙնոր յԱԽԵԼ մատնեց . և Ի-ՐՅԵԼ բոլորովին կորսընցուց զանոնք ու անոնց քաղաքները , և ան տեղին անունը §Հորմա դրաւ ։

4 Ու ՖԵդոմի երկրին բոլորտիքէն անցնելով՝ ՏՀովը լեռնէն Կարմիր Ծովուն ճամբան չուեցին . ու ճամբուն մէջ ժողովուրդին Խսիրտը նե-

5 ղացաւ ։ Եւ ժողովուրդը ՂԱստուծոյ դէմ ու Մովսէսին դէմ խօսեցան՝ ըԵԼՀՎ , ՚Ինչո՞ւ մեզ Եգիպտոսէն հանեցիք՝ որ անապատին մէջ մեռնինք . քանզի հաց չկայ , ջուր չկայ . և մաս չնչին հացէն մեր

6 սիրտը զզուեր է ։ Եւ ՖՏէրը ժողովուրդին վրայ ‡կիզող օձեր խրկեց , ու խածին ժողովուրդը , անանկ որ Իսրայէլէն շատ ժողո-

7 վուրդ մեռաւ ։ ԹԵւ ժողովուրդը Մովսէսին եկան ու ըսին , ՂՏէրոջը դէմ ու քեզի դէմ խօսելովնիս մեղանչեցինք . Ա ազօթք ըրէ Տէրոջը՝ որ մեր վրայէն օձերը վերցընէ . և Մովսէս ժողովուրդին հա-

8 մար աղաչեց ։ Եւ Տէրը բաւ Մովսէսին , Քեզի կիզող օձ մը շինէ , ու զանիկայ ձողի մը վրայ դիր . և ըլլայ Թէ ով որ խածնուի , անոր նայի ու

9 ապրի ։ Եւ ‡Մովսէս պղնձէ օձ մը շինեց , ու զանիկայ ձողի մը վրայ դրաւ . և եղաւ որ օձ մը երբոր մարդ մը խածնէր , անիկայ պղնձէ օձին նայածին պէս կ'առողջանար ։

10 Եւ Իսրայէլի որդիքը չուեցին՝ ու

11 ՚Ովթի մէջ իջևան բռնին ։ Եւ

ՆԱ. ՔԳ. ՂԲ. 1453

ՙԳԼ. ԼԳ. 38, Բ Օր. Ժ. 6, Ը. 50,

1452

ՖԲ Օր. ԼԴ. 8,

1452

ՙԳԼ. ԼԳ. 40, ՏՂԵ. ԴԱՍ. Ա. 16,

‡ԿՐ. ՔԱ. ՆԱՆԱՀ

ՖՅՕՆ. ԽԸ. 20, ԴԱՍ. ԺԱ. 30,

‖ԿՐ. ՊԻՏԻ ՆՂՈՎՄ,

§ՅԻ՝ ՆՂՈՎ,

ԴԱՍ. ԺԱ. 18,

ՏԳԼ. Ի. 22, ԼԳ. 41,

ԽԵԼ. Չ. 9,

ՂՍԱՂ. ՀԸ. 19,

ԽԵԼ. ԺԶ. 3, ԺԷ. 3,

ԷԳԼ. ԺԱ. 6,

ՐԱ ԿՈՐ. Ժ. 9,

ՔՐ Օր. Ը. 15,

ԽՍԱՂ. ՀԸ. 34,

ԼՀՄՐ 5,

ԽԵԼ. Բ. 8, 28։ ԹԱԳ. ԺՐ. 19, Ը ԹԱԳ. ԺԶ. 6, ԳՍԲ. Ը. 24,

ԺԳ ԹԱԳ. ԺԲ. 4, ԳՕՏ. Գ. 14, 15,

ՃԳԼ. ԼԳ. 43,

Ն. Բ. ԴԲ.
1452

ᵃ Գլ. ԼԴ. 44.
ᵇ Բ Օր. Բ. 13.
ᶜ Գլ. ԻԲ. 36. Դատ. ԺԱ. 18.
ᵈ Բ Օր. Բ. 18. 29.
ᵉ Դատ. Թ. 21.
ᶠ Եւ. ԺԵ. 1. Սաղ. ԾԵ. 2. Ծղ. 12.
ᵍ Եւ. ԼԴ. 22.
ʰ Գլ. ԻԴ. 28. * Կամ՝ անապատը
ⁱ Բ Օր. Բ. 26. 27. Դատ. ԺԱ. 19.
ʲ Գլ. Ի. 17.
ᵏ Բ Օր. ԻԹ. 7.
ˡ Բ Օր. Բ. 32. Դատ. ԺԱ. 20.
ᵐ Բ Օր. Բ. 33. ԻԹ. 7. Ցես. ԺԲ. 1. 2. ԻԴ. 8. Նեեմ. Թ. 22. Սաղ. ՃԼԵ. 10. 11. ՃԼԶ. 19. Ամով. Բ. 9.

Ոբովթէն չուեցին՝ ու ᵃ Իյէաբարի-
մի մէջ դէպ 'ի արեւելեան կողմը՝
Մովաբին դիմացի անապատին մէջ
12 իջեւան բրին ։ ᵇ Անկէ ալ չուեցին՝ և
Զարեդ ձորին մէջ իջեւան բրին ։
13 Անկէ չուեցին՝ ու իջեւան բրին
Առնոնին միւսալ կողմը ան անապա-
տին մէջ՝ որ Ամորհացւոց սահմա-
նէն կ'ելլէ . ինչու որ ᶜ Առնոն Մո-
վաբացւոց սահմանն է , Մովաբա-
ցւոց ու Ամորհացւոց միջտեղը ։
14 Անոր համար Տէրոջը պատերազմնե-
րուն գրքին մէջ կ'ըսուի ,
Սուփային մէջ Վահէպը՝ ու Առ-
նոնին գետերը ,
15 Եւ Արին կեցած տեղը վազող
ᵈ ու Մովաբին սահմանը կայացող
գետերուն յորձանքը ։
16 Եւ անկէ ᵉ Բերհորը եկան . աս ան
ջրհորն է՝ որուն համար Տէրը ըսեր
էր Մովսէսին , Ժողովուրդը ժողվէ ,
ու ես անոնց ջուր պիտի տամ ։
17 ᶠ Ան ատենը Իսրայէլ աս երգը եր-
գեց .
Ո'վ հոր՝ բղխէ . երգեցէք անոր .
18 Հորը իշխանները փորեցին , ժո-
ղովուրդին ազնուականները ᵍ Օ-
րէնսդրին հրամանովը , իրենց
գաւազաններովը փորեցին ան ։
Եւ անապատէն դէպ 'ի Մաթանա ,
19 Ու Մաթանայէն դէպ 'ի Նաալիէլ ,
20 ու Նաալիէլէն դէպ 'ի Բամօթ , Եւ
Բամօթէն Մովաբի դաշտին մէջ
ʰ դէպ 'ի * Եսիմոն նայող Փասգա-
յին գագաթը եղած հովիտը գացին ։
21 ⁱ Եւ Իսրայէլ դեսպաններ խրկեց
Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին՝ ը-
22 սելով , ʲ Քու երկրէդ անցնինք .
արտի կամ այգիի մէջ չենք մտներ ,
հորի ջուրէ չենք խմեր . մինչև քու
սահմանէդ անցնելնիս արքունական
23 ճամբայէն կ'երթանք ։ ᵏ Եւ Սեհոն
իր սահմանէն ճամբայ չտուաւ
Իսրայէլին . հապա Սեհոն իր բոլոր
ժողովուրդը ժողվեց , և դէպ 'ի ա-
նապատը Իսրայէլին դէմը ելաւ , ˡ Ու
Յասսա եկաւ , և Իսրայէլին հետ
24 պատերազմեցաւ ։ Եւ ᵐ Իսրայէլ
սուրի բերնէ անցուց զանիկայ , ու
տիրեց անոր երկրին , Առնոնէն
մինչև Յաբոկ՝ մինչև Ամմոնի
որդւոց երկիրը . ինչու որ Ամմոնի
որդւոց սահմանը դժուարին էր ։
25 Եւ Իսրայէլ աս բոլոր քաղաքները
առաւ . ու Իսրայէլ Ամորհացւոց
բոլոր քաղաքներուն մէջ բնակե-
ցաւ , Եսեբոնի մէջ ու անոր բոլոր
26 գեղերուն մէջ . Քանզի Եսեբոն Ա-
մորհացւոց Սեհոն թագաւորին
քաղաքն էր . ինչու որ անիկայ
Մովաբի առջի թագաւորին հետ
պատերազմելով , անոր ձեռքէն ա-
նոր բոլոր երկիրը մինչև Առնոն
27 առած էր ։ Անոր համար առակ
խօսողները կ'ըսեն ,
Եսեբոն եկէք . թող Սեհոնին
քաղաքը շինուի ու պատրաս-
տուի .
28 Վասն զի ⁿ Եսեբոնէն կրակ ելաւ ,
ᵒ Սեհոնի քաղաքէն բոց . ᵖ Մո-
վաբին Արը այրեց , ᵒ Առնոնին
բարձր տեղերուն տէրերը ։
29 Վա՜յ քեզ՝ Մովաբ , ᵠ ո՛վ Քա-
մովսի ժողովուրդը՝ կորսուեցար .
իր փախած որդիքը ու աղջիկնե-
րը Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին
գերութեան տուաւ .
30 Զանոնք նետերով զարկինք . Ե-
սեբոն կորսուեցաւ ʳ մինչև Դե-
բոն . և կործանեցինք զանոնք
մինչև ˢ Մեդաբային քովը եղած
Նոփա ։
31 Այսպէս Իսրայէլ Ամորհացւոց
32 երկիրը բնակեցաւ ։ Եւ Մովսէս
ᵗ լրտես խրկեց ᵘ Յազերը լրտեսելու ,
ու անոր գեղերը առին , և հոն ե-
ղած Ամորհացիները վռնտեցին ։
33 ᵛ Եւ դարձան ու Բասանի ճամ-
բան ելան . և Բասանի Ովգ թագա-
ւորը՝ ինքն ու իր բոլոր ժողովուրդը
անոնց դէմ ʷ Եդրայիի մէջ պա-
34 տերազմի ելան ։ Եւ Տէրը ըսաւ
Մովսէսին , ˣ Անկէ մի' վախնար .
քանզի քու ձեռքդ մատնեցի զա-
նիկայ ու անոր բոլոր ժողովուրդը
և անոր երկիրը . և ʸ դուն Եսեբոնի
մէջ բնակող Ամորհացւոց Սեհոն
թագաւորին բրածիդ պէս պիտի ը-
35 նես անոր ։ ᶻ Այսպէս զարկին անի-
կայ և անոր որդիքը ու անոր
բոլոր ժողովուրդը , անանկ որ
մէկն ալ չմնաց . և անոր երկրին
տիրեցին ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Բաղաամ Բաղակին առջի անգամի հրաւէրքը կը մերժէ, 15 ու երկրորդ անգամին կ'ընդունի ։ 22 Հրեշտակ մը զանիկայ սպաննելու կ'ըլլայ , բայց իշուն խօս քաշուելովը անիկայ կ'ազատի ։ 36 Բաղակ կ'ընդունի Բաղաամը ։

1 Եւ ᵃ Իսրայէլի որդիքը չուեցին ,
ու Մովաբի դաշտերուն մէջ
Յորդանանու անդիի կողմը Երիքո-
վի դիմացը իջեւան բրին ։
2 Եւ ᵇ Սեպփորի որդին Բաղակ
տեսաւ ան ամէնը որ Իսրայէլ ըրաւ
3 Ամորհացւոց ։ Եւ ᶜ Մովաբ խիստ
վախցաւ ժողովուրդէն , ինչու որ
շատուոր էին . ու Մովաբ Իսրա-
յէլի որդւոցը երեսէն տագնապի
4 մէջ էր ։ Եւ Մովաբ ᵈ Մադիամու
ծերերուն ըսաւ , Հիմա աս ժողո-
վուրդը պիտի լզէն մեր բոլորտիքը
եղած ամէնը , ինչպէս որ արջառը
դաշտին խոտը կը լզէ ։ Եւ Սեպ-
փորի որդին Բաղակ Մովաբի

Ն. Բ. ԴԲ.
1452

ⁿ Երեմ. ԽԸ. 45. 46.
ᵖ Բ Օր. Բ. 9. 18. Ես. ԺԵ. 1.
ᵠ Դատ. ԺԱ. 24. Գ Թագ. ԺԱ. 7. 33. Դ Թագ. ԻԳ. 13. Երեմ. ԽԸ. 7. 13.
ʳ Երեմ. ԽԸ. 18. 22.
ˢ Ես. ԺԵ. 2.
ᵘ Գլ. ԼԲ. 1. Երեմ. ԽԸ. 32.
ᵛ Բ Օր. Գ. 1. ԻԹ. 7.
ʷ Յես. ԺԳ. 12.
ˣ Բ Օր. Գ. 2.
ʸ Հմր 24. Սաղ. ՃԼԵ. 10. 11. ՃԼԶ. 20.
ᶻ Բ Օր. Գ. 3. 4. Ճ.

ᵃ Գլ. ԼԳ. 48.
ᵇ Դատ. ԺԱ. 25.
ᶜ Եւ. ԺԵ. 15.
ᵈ Գլ. ԼԱ. 8. Ցես. ԺԳ. 21.

Ն · ք · գՔ · 1452

* կ՚ասէ՝ եւ փախուր ⁺=ը=⁺է դեսպանները խրկեց Բէովրի որդուոյն Բաղաամին՝ որուն հայրենիքը Գետին եզերքն էր ։

Ե Օր · իդ · 4 ։ Ցես · ժգ · 22 ։ իդ · 9 ։ Նէեմ · ժգ · 1 · 2 ։ Միք · գ · 5 ։ ր Պետ · ր · 15 · Ցուդ · 11 · Ցայտ · ր · 14 ։ ՂՑես ՚ի · իդ · 7 ։ ր Օր · իդ · 4 ։ Ե Գէ · իդ · 7 ։ Ըսթագ · Թ · 7 · 8 ։

Ր Հմր 19 ։

Ժ Ծն · ի · 3 ։ Հմր 20 ։

Ե Գէ · իդ · 20 ։ Ցես Հռով · ժա · 29 ։

Ղ Հմր 6 ։

Ե Գէ · իդ · 13 ։

5 թագաւորն էր ան ատենը ։ *Եւ Ե՚ֆրովրի որդւոյն Բաղաամին դեսպաններ խրկեց Ը՚փախուր ⁺=ը=⁺է (որ անոր ժողովուրդին որդւոցը երկրին Գետին եզերքն էր՚՚ ։) զանոնկայ կանչելու և ըսելու , Ահա Եգիպտոսէն ժողովուրդ մը ելաւ . ահա երկրին երեսը ծածկեց , և իմ
6 դիմացս կը նստի . Ուստի հիմա կ՚աղաչեմ՝՚ եկուր , Ե՚ինծի համար անիծէ աս ժողովուրդը . քանզի անիկայ ինծմէ զօրաւոր է . գուցէ կարող ըլլամ անիկայ զարնել , ու երկրէս վռընտեմ զանիկայ . վասն զի գիտեմ որ քու օրհնածդ օրհնեալ է , և քու անիծածդ անիծեալ ։
7 Եւ Մովաբին ծերերը ու Մադիամու ծերերը իրենց ձեռքերուն մէջ Ը՚հմայութեան վարձքերով գացին . և Բաղաամին եկան , ու Բաղակին
8 խօսքերը ըսին անոր ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Ե՚Ք գիշեր հոս մնացէք . և Տէրը ինչ ինծի խօսելու ըլլայ , անոր համեմատ պատասխան պիտի տամ ձեզի . ու Մովաբի իշխանները Բաղաամին քովը
9 մնացին ։ Ե՚Եւ Աստուած Բաղաամին եկաւ ու ըսաւ , Ո՞վ են ատ
10 քու քովդ Է՚=Ե մարդիկը ։ Եւ Բաղաամ ըսաւ Աստուծոյ , Մովաբի Թագաւորը Սեպփորեան Բաղակ ՚=՚=Ե՚ ինծի խրկեց՝ Ը՚Ե՚Վ ,
11 Ահա Եգիպտոսէն ելլող ժողովուրդը երկրին երեսը ծածկեց . հիմա եկուր՝ անիծէ զանիկայ ինծի համար , որ գուցէ կարող ըլլամ անոր յաղթել ու զանիկայ վռընտել ։
12 Եւ Աստուած ըսաւ Բաղաամին , Ատոնց հետ չերթաս , ժողովուրդը չանիծես . վասն զի Ե՚անիկայ օրհ-
13 նեալ է ։ Եւ Բաղաամ առտուընց ելաւ , ու ըսաւ Բաղակին իշխաններուն , Դուք ձեր երկիրը դացէք . ինչու որ Տէրը իս չ՚Ը՚ողուր ձեզի
14 հետ երթալու ։ Եւ Մովաբի իշխանները ելան , ու Բաղակին եկան և ըսին , Բաղաամ մեզի հետ գալ չուզեց ։
15 Եւ Բաղակ դարձեալ անոնցմէ աւելի շատ և աւելի պատուա-
16 ւոր իշխաններ խրկեց ։ Եւ անոնք Բաղաամին եկան ու ըսին անոր , Սեպփորի որդին Բաղակ ասանկ կ՚ըսէ , Կ՚աղաչեմ՝՚ ինծի դալէն մի
17 հրաժարիր . Քանզի քեզի շատ պատիւ պիտի ընեմ , և ինծի ինչ որ ըսես՝ պիտի ընեմ . Ուստի կ՚աղաչեմ եկուր՝ անիծէ աս ժողո-
18 վուրդը ինծի համար ։ Եւ Բաղաամ պատասխան տուաւ ու ըսաւ Բաղակին ծառաներուն , Ե՚թէ որ Բաղակ իր տունովը լեցուն ար-

ծաթ ու ոսկի տայ ինծի , Ե՚իմ Տէր Աստուծոյս խօսքէն չեմ կրնար անցնիլ , պզտիկ կամ մեծ բան մը
19 ընելու ։ Եւ հիմա կ՚աղաչեմ՝՚ Ե՚աս գիշեր դուք ալ հոս կեցէք , որ գիտնամ Թ՚է Տէրը ուրիշ ինչ պի-
20 տի ըսէ ինծի ։ Ե՚Եւ Աստուած գիշերը Բաղաամին եկաւ ու ըսաւ անոր , Թէ որ մարդիկը քեզ կանչելու գան , ելի՚ անոնց հետ գնա . Ե՚բայց ինչ որ քեզի խօսիմ , միայն ան ընես ։
21 Եւ Բաղաամ առտուանց ելաւ , ու իր իշուն համեցը դրաւ , և Մովաբի իշխաններուն հետ գնաց ։
22 Ու Երթալուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը բորբոքեցաւ , Ը՚ու Տէրոջը հրեշտակը ճամբուն վրայ կայնեցաւ իրրև անոր Թ՚շնամի մը . և անիկայ իր իշուն վրայ հեծած էր , ու անոր երկու ծառաները իր
23 հետն էին ։ Եւ Է՚էշը տեսաւ Տէրոջը հրեշտակը , որ ճամբուն վրայ կայնած էր , ու իր ձեռքը մերկ սուր մը ունէր , ու էշը ճամբայէն դարձաւ և արտը մտաւ . ու Բաղաամ էշը ծեծեց՝ որ իր ճամբան
24 դարձընէ զանիկայ ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը այգիներուն նեղ ճամբուն մէջ կայնեցաւ , ՚=՚ որ մէկ կողմէն պատ՝՚ ու մէս կողմէն
25 պատ կար ։ Եւ երբոր էշը Տէրոջը հրեշտակը տեսաւ , պատին բովը խոթուեցաւ , և Բաղաամին ոտքը պատին բովը ճնշեց . ան ալ նորէն
26 ծեծեց զանիկայ ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը առաջ գնաց , ու նեղ տեղ մը կայնեցաւ , ուր աջ կամ ձախ կողմը խուսափելու ճամբայ
27 չկար ։ Եւ երբոր էշը Տէրոջը հրեշտակը տեսաւ , Բաղաամին տակը նստաւ . ու Բաղաամին բարկութիւնը բորբոքեցաւ , և զաւա-
28 զանով ծեծեց էշը ։ Եւ Տէրը Ը՚իշուն բերանը բացաւ , ու անիկայ Բաղաամին ըսաւ , Ի՞նչ ըրի քեզի՝՚ որ այսպէս իրեք անգամ իս ծե-
29 ծեցիր ։ Եւ Բաղաամ ըսաւ Իշուն , Իս ծաղր ընելուդ համար . երանի Թ՚է ձեռքս սուր մը ըլլար ,
30 Ը՚որ հիմա քեզ մեռցնէի ։ Ե՚Եւ էշը ըսաւ Բաղաամին , Ես ան քու էշդ չե՞մ , որուն վրայ կը հեծնէիր Ը՚քու մանկութենէդ՚՚ մինչև այսօր . քեզի ասանկ ընել իմ սովորութի՞ւնս էր . ու անիկայ
31 ըսաւ , Չէ ։ Ան ատենը Տէրը Ը՚բացաւ Բաղաամին աչքերը . ու երբ տեսաւ որ Տէրոջը հրեշտակը ճամբուն վրայ կայնած էր , և իր ձեռքը մերկ սուր մը ունէր , Ը՚իր երեսին վրայ ինկաւ ու երկրպա-
32 գութիւն բրաւ ։ Եւ Տէրոջը հրեշ-

Ն · ք · գՔ · 1452

Ը Դատաւ · իդ · 14 ։ ր Մն · ժը · 13 ։

Ե Հմր 8 ։

Հ Հմր 9 ։

Ե Հմր 35 ։ Գե · իդ · 12 · 26 ։ իդ · 13 ։

ՂԵզ · գ · 24 ։

Ե Ցես · ի Թագ · ը · 17 ։ Դան · ժ · 7 ։ Գոր · իր · 9 ։ ր Պետ · ր · 16 ։ Ցուդ · 11 ։

Ր Ցես · ի · 7 ։ Ցես Ա Կոր · ր · 16 ։

Ե Ցես Ա՚ Թագ · ը · 17 ։ Ղ՚ե՚ · իդ · 16 · 31 ։ Ե՚ել · ւդ · 8 ։

Ն · Ք · ԴԲ · 1452

տակը ըսաւ անոր , Ինչո՞ւ սասնկ
իրեք անգամ քու էշդ ծեծեցիր .
ահա ես քեզի թշնամութիւն ընե-
լու ելայ . վասն զի քու ճամբադ
33 ուղիղ չէ իմ առջեւս . Եւ էշը զիս
տեսաւ , ու աս իրեք անգամ է որ
իմ առջեւէս մէկդի քաշուեցաւ .
թէ որ անիկայ իմ առջեւէս մէկդի
չքաշուէր , հիմա ես քեզ անշուշտ
մեռցուցեր էի , ու զանիկայ ողջ
34 թողուցեր էի ։ Եւ Բաղաամ ը-
սաւ Տէրոջը հրեշտակին , Մեղք
գործեցի՝ չգիտնալով որ ճամբուն
վրայ ինծի դէմ կայներ էիր . ուս-
տի թէ որ քեզի անհաճոյ կ՚երեւնայ
35 [illegible] , ետ դառնամ ։ Եւ
Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ Բաղաա-
մին , Գնա՛ ատ մարդոցը հետ ,
Բայց ան խօսքը որ քեզի պիտի
զրուցեմ , ան միայն խօսիս . և
Բաղաամ գնաց Բաղակին իշխան-
ներուն հետ ։
36 Եւ Բաղակ երբոր լսեց որ Բա-
ղաամ կու գայ , զանիկայ դիմա-
ւորելու ելաւ իր սահմանը եղած
Առնոն գետին քովի Մովաբացւոց
մէկ քաղաքը՝ որ սահմանին ծայրն
37 է ։ Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին ,
Քեզ կանչելու յատկապէս չղրկեցի՞.
ինչո՞ւ չեկար ինծի . արդեօք քեզի
պատիւ ընելու կարողութիւն չու-
38 նի՞մ ։ Եւ Բաղաամ ըսաւ Բա-
ղակին , Ահա ես քեզի եկայ . բայց
ես ընաւ զօրութիւն ունի՞մ բան
մը ըսելու . Աստուած իմ բերանս
ինչ խօսք որ դնէ , ան պիտի խօ-
39 սիմ ։ Եւ Բաղաամ Բաղակին
հետ գնաց . ու Կարիաթ Հուսովթ
40 եկան ։ Եւ Բաղակ արջառներ ու
ոչխարներ մորթեց , ու Բաղաամին
և անոր հետ եղող իշխաններուն
ղրկեց ։
41 Ու երբոր առտու եղաւ , Բաղակ
առաւ Բաղաամը , Բէլ Բահաղին
բարձր տեղուանքը հանեց զանի-
կայ . ու անկէ ժողովուրդին ծայրը
տեսաւ ։

Հր Պետ · Բ · 14 , 15 ։ Դ Թագ · ԺԵ · 24 , 30 ։ Իդ · 21 ։ Բ Թագ · ԺԲ · 13 ։ Յոբ · ԼԴ · 31 , 32 ։ Ը Հմր 20 ։ Տծն · ԺԴ · 17 ։ Գլ · Իա · 13 ։ Ը Հմր 17 ։ Գլ · Իդ · 11 ։ Գլ · Իգ · 26 ։ Իդ · 13 ։ Գ Թագ · Իբ · 14 ։ Բ Մն · ԺԲ · 13 ։ Բ Օր · ԺԲ · 2 ։

ԳԼ . ԻԳ .

1 , 13 , 28 Բաղակին զոհը ։ 7 , 18 Բաղաամին խօսքերը ։

1 Եւ Բաղաամ ըսաւ Բաղակին ,
Հոս ինծի եօթը սեղան շինէ ,
ու հոս ինծի եօթը զուարակ և եօ-
2 թը խոյ պատրաստէ ։ Եւ Բաղակ
Բաղաամին ըսածին պէս ըրաւ . և
Բաղակ ու Բաղաամ ամէն մէկ սե-
ղանին վրայ մէյմէկ զուարակ ու
3 մէյմէկ խոյ մատուցին ։ Եւ Բա-
ղաամ ըսաւ Բաղակին . Դուն քու
ողջակէզիդ քովը կայնէ , ու ես
երթամ , գուցէ Տէրը իմ դիմացս
ելլէ . և ինչ որ ինծի ցուցնէ ,
քեզի պիտի ըսեմ . ու *բարձր տեղ
4 մը ելաւ ։ Եւ Աստուած Բաղաա-
մին հանդիպեցաւ . ու Բաղաամ ը-
սաւ անոր , Եօթը սեղան պատ-
րաստեցի , ու ամէն մէկ սեղանին
վրայ մէյմէկ զուարակ ու մէյմէկ
5 խոյ մատուցի ։ Եւ Տէրը Բաղաա-
մին բերանը խօսք դրաւ ու ըսաւ ,
Դարձիր Բաղակին և սասնկ խօ-
6 սէ ։ Եւ դարձաւ անոր . և ահա
անիկայ իր ողջակէզին քովը կայներ
էր , ինքը ու Մովաբի բոլոր իշ-
7 խանները ։ Եւ իր առակը սկսեց
ու ըսաւ ,
Մովաբի թագաւորը Բաղակ
զիս Արամէն՝ արեւելեան լեռներէն
բերաւ , ըսելով , Եկո՛ւր՝ Յակոբը
անիծէ ինծի , եկո՛ւր՝ Իսրայէլը
նզովէ ։
8 Աստուծոյ չանիծածը ի՛նչպէս
անիծեմ , կամ Տէրոջը չնզովածը
ի՛նչպէս նզովեմ .
9 Վասն զի ապառաժներուն գլխէն
կը տեսնեմ անիկայ , և բլուրներէն
կը նայիմ անոր . ահա աս ժողո-
վուրդը զատ պիտի բնակի , ու ազ-
գերուն հետ պիտի չսեպուի ։
10 Յակոբին փոշին ո՛վ կրնայ համ-
րել , և Իսրայէլին քառորդը ո՛վ
կրնայ համրել . թող իմ անձս
արդարներուն մահուանը մեռնի , ու
իմ վախճանս անոնց վախճանին պէս
ըլլայ ։
11 Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին ,
Ա՛յ ինչ ըրիր ինծի . ես քեզ բերի
իմ թշնամիներս անիծելու , և ահա
12 դուն բոլորովին օրհնեցիր ։ Եւ ա-
նիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Ի՛նչ որ Տէրը իմ բերանս դնէ , ան
խօսելու հոգ տանելու չե՞մ ։
13 Եւ Բաղակ նորէն ըսաւ անոր ,
Կ՚աղաչեմ՝ ինծի հետ ուրիշ տեղ
մը եկուր , որ անոնք տեսնես անկէ .
անոնց միայն մէկ ծայրը տեսնես , և
անոնց ամէնը պիտի չտեսնես . ու
անկէ անիծէ անոնք ինծի համար ։
14 Եւ տարաւ զանիկայ Սոփիմին ար-
տը՝ †Փասգային գլուխը , ու եօ-
թը սեղան շինեց , և ամէն մէկ սե-
ղանին վրայ մէյմէկ զուարակ ու
15 մէյմէկ խոյ մատուց ։ Եւ ըսաւ
Բաղակին , Դուն հոս քու ողջա-
կէզիդ քովը կայնէ , ու ես հոն
16 Տէրը դիմաւորեմ ։ Եւ Տէրը Բա-
ղաամին դիմացը ելաւ , և անոր
բերանը խօսք դրաւ ու ըսաւ ,
Բաղակին դարձիր ու սասնկ ըսէ ։
17 Եւ երբոր եկաւ անոր , ահա ա-
նիկայ իր ողջակէզին քովը կայներ
էր . Մովաբին իշխաններն ալ անոր
հետն էին . և Բաղակ ըսաւ անոր ,
18 Տէրը ի՞նչ խօսեցաւ ։ Եւ անիկայ
իր առակը սկսեց ու ըսաւ ,

Ն · Ք · ԴԲ · 1452

* Կամ՝ առանձին , կամ բաց

Ը Հմր 16 ։ Հմր 16 ։ Գլ · Իբ · 35 ։ Բ Օր · ԺԲ · 18 ։ Երեմ · Ա · 9 ։ Ը Հմր 18 ։ Գլ · Իդ · 3 , 15 , 23 ։ Յոբ · ԻԷ · 1 ։ ԻԹ · 1 ։ Սաղ · ՀԲ · 2 ։ Եզեկ · ԺԷ · 2 ։ Միք · Բ · 4 ։ Ամբ · Բ · 6 ։ Գլ · Իբ · 6 , 11 , 17 ։ Բ Եւ · ԽԷ · 12 , 13 ։ Բ Օր · ԼԳ · 28 ։ Եւ · ԼԴ · 16 ։ Եփ · Բ · 14 ։ Ծն · ԺԳ · 16 ։ Իբ 17 ։ Սաղ · ՃԺԶ · 15 ։ Գլ · Իբ · 11 , 17 ։ Իդ · 10 ։ Գլ · Իբ · 38 ։ † Կամ՝ բլուրին ։ Հմր 1 , 2 ։ Հմր 5 ։ Գլ · Իբ · 35 ։

Ն · Ք · ԶԲ · 1452

ՂԴատ · գ · 20 ։
ՙա թագ · ժե · 29 ։ Մաղ · գ · 6 ։ Հառվ · ժա · 29 ։ Ցակ · ա · 17 ։ ՏԻա · ա · 2 ։
ՙՅն · ժր · 2 ։ իր · 17 ։ Թու · իր · 12 ։
ՙ Հառվ · գ · 7 ։ 8 ։
ՂԵԼ · իգ · 21 ։ իԹ · 45 ։ 46 ։ ԼԴ · 14 ։
ՂԳԼ · իգ · 8 ։
– ՐՕր · ԼԴ · 17 ։ Ցոր · ԼԹ · 10 · 11 ։
*կ–ՙ փառք

ՂՍաղ · լա · 19 ։ իգ · 1 ։
ՂՅն · խԹ · 9 ։

ՂՅն · խԹ · 27 ։

– Հմր 12 ։ ԳԼ · իր · 38 ։ գԹագ · իր · 14 ։
– Հմր 13 ։

ՀԳԼ · իա · 20 ։
– Հմր 1 ։

– ԳԼ · իգ · 3 · 15 ։

ՂԵլբ՝ ով Բաղակ , ու լսէ · ով Սեպփօրի որդին՝ ինծի մտիկ ըրէ ։
19 ՙԱստուածի մարդ չէ որ սուտ խօսի , ոչ ալ մարդու որդի՝ որ զղջայ · ինքը ըսաւ , ու պիտի չընէ՞ , կամ ինքը խօսեցաւ , ու տեղը պիտի չբերէ՞ ։
20 Անա հրաման առի օրհնելու · և ՙինքը օրհնեց , ու ես չեմ կրնար ետ դարձընել ։
21 ՙՑակոբին վրայ անօրէնութիւն մը չընկնեց , ոչ ալ Իսրայէլին վրայ անզգամութիւն տեսաւ · Ն՚անոր Տէր Աստուածը իր հետն է · և անոր մէջը թագաւորի ցնծութեան ձայն կայ ։
22 ՂՋանոնք Եգիպտոսէն հանողը Աստուածն է · ՙանիկայ միեղջերուի պէս * ոյժ ունի ։
23 Քանդի Ցակոբին դէմ կախարդութիւն չըլլար · ու Իսրայէլին դէմ դիւթութիւն չբանիր · Ցակոբին ու Իսրայէլին վրայով՝ ժամանակին պիտի ըսուի թէ ՂԱստուած ինչ՛ը ըրաւ ։
24 Անա — ժողովուրդը Ղմատակ առիւծի պէս պիտի ելլէ , ու առիւծի պէս պիտի բարձրանայ · Ն— պիտի չպառկի՝ մինչև որ որսը չուտէ , ու սպաննուածներուն արիւնը չխմէ ։
25 Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին , Ո՛չ անէծք տուր անոնց՝ ոչ ալ
26 օրհնութիւն ։ Ու Բաղաամ պատասխան տալով՝ Բաղակին ըսաւ , Միթէ ես քեզի չխօսեցա՞յ՝ ըսելով , ՙԻնչ որ Տէրը խօսի՝ ան պիտի ընեմ ։
27 Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին , ՙԵկուր՝ մէկ ուրիշ տեղ մը տանիմ քեզ · գուցէ Աստուած հաճի , որ անկէ անիծես զանոնք ինծի համար ։
28 Ուստի Բաղակ տարաւ Բաղաամը Փոգովրին գագաթը , որ
29 Հդեպ ՚ի Եսիմոն կը նայի ։ Ու Բաղաամ ըսաւ Բաղակին , ՙՀոս ինծի եօթը սեղան շինէ , ու հոս ինծի եօթը զուարակ ու եօթը խոյ
30 պատրաստէ ։ Եւ Բաղակ Բաղաամին ըսածին պէս ըրաւ , ու մէկ սեղանին վրայ մէկմէկ զուարակ ու մէկմէկ խոյ մատուց ։

ԳԼ · ԻԴ

1 Բաղաամ առանց հմայքներ փնտռելու , Իսրայէլին երջանկութեանը վրայ կը մարգարէանայ ։ 10 Բաղակ սրդոլելով՝ կը խրկէ զանիկայ որ երթայ ։ 45 Բաղաամ մարգարէութիւն կ՚ընէ Ցակոբին Աստղին վրայ , ու քանի մը ազգերու կործանմանը վրայ ։

1 Երբոր Բաղաամ տեսաւ որ Տէրը կը հաճի Իսրայէլը օրհնել , միւս անգամներուն պէս հմայքներ փնտռելու չգնաց , այլ իր երեսը

2 դէպ ՚ի անապատը դարձուց ։ Ու Բաղաամ իր աչքերը վերցնելով տեսաւ որ Իսրայէլ իր ցեղերուն կարգովը Թ–ԼԻՆ ՚ի վրան անոր
3 է ։ ու ՙԱստուծոյ Հոգին անոր վրայ եկաւ · Ր՚ու իր առակը սկսելով ըսաւ ,
Բէովրի որդւոյն Բաղաամին խօսքը՝ ու աչքը †բաց մարդուն խօսքը ,
4 Աստուծոյ խօսքերը լսող , ու Ամենակարողին տեսիլքը տեսնող , Է՚ՆՆԱԼ՚ պէս գետինը ինկող ու աչքերը բաց եղողին խօսքը ան է ։
5 Ով Ցակոբ՝ քու վրաններդ , ու ով Իսրայէլ՝ քու խորաններդ ինչ գեղեցիկ են ·
6 Ձորերու պէս տարածուեցան · գետերու քով եղող պարտէզներու պէս , ՂՏերոջը տնկած Հալուէի ծառերուն — ջուրին եզերքը եղող եղեւիններուն պէս են ։
7 Անոր դոյլերէն ջուր պիտի վազէ , ու անոր սերմը շատ ջուրերու մէջ պիտի ըլլայ · անոր թագաւորը Ագագէն աւելի պիտի բարձրանայ , ու թագաւորութիւնը աճի ։
8 ՙԱստուած Եգիպտոսէն հանողը Աստուած է · միեղջերուի պէս ոյժ ունի · Ւիրեն թշնամի եղող ազգերը պիտի ուտէ , Հանոնց ոսկորները պիտի կոտրտէ , ու Ը՚ՆՆԱ իր նետերովը պիտի զարնէ ·
9 ՙԱրիւծի պէս նստաւ պառկեցաւ , ու մատակ առիւծի պէս · զանիկայ ով պիտի արթընցնէ ։ Ո՛ՔԶ օրհնողները օրհնեալ ըլլան , ու քեզ անիծողները՝ անիծեալ ։
10 Ան ատեն Բաղակ շատ սրդոզեցաւ Բաղաամին , ու Ձեռքերը իրարու զարկաւ · և Բաղակ ըսաւ Բաղաամին , ՂԵս քեզ կանչեցի որ իմ թշնամիներուս անէծք տաս , և ահա աս իրեք անգամ է որ —
11 Նոյ օրհնութիւն տուիր ։ Ուստի դուն հիմա քու տեղդ փախիր · ՙքեզի շատ պատիւ ընեմ՚՝ ըսի , բայց ահա Տէրը քեզ պատիւէ զրկեց ։
12 Եւ Բաղաամ ըսաւ Բաղակին , Ես քու խրկած դեսպաններուդ ալ
13 չխօսեցայ՝ ըսելով , ՙԲաղակ թէ որ ինծի իր տունովը լեցուն արծաթ ու ոսկի տայ , ես Տէրոջը խօսքէն չեմ կրնար անցնիլ որ ինքիմիմս աղէկ կամ դէշ բան մը ընեմ · Տէրը ինչ որ ըսէ , ան պի-
14 տի խօսիմ ։ Եւ ահա ես հիմա իմ հայրենիքս կ՚երթամ · ևկուր , ՙքեզի հասկրցնեմ թէ աս ժողովուրդը Ն՚ետի օրերը ինչ պիտի ընէ
15 քու ժողովուրդիդ ։ ՂԱն ատեն իր առակը սկսելով՝ ըսաւ ,

Ն · Ք · ԶԲ · 1452

Բ ԳԼ · բ · 2 , ԼԱ ։
ֆ ԳԼ · ժա · 25 ։ թագ · ժ · 10 ։ ժԹ · 20 ։ 23 ։ բ Մն · ժե · 1 ։
Տ ԳԼ · իգ · 7 ։ 18 ։
†կ–ՙ գոց

Ե Տես ա թագ · ժԹ · 24 ։ Եզեկ · ա · 28 ։ Դան · բ · 18 ։ ժ · 15 ։ 16 ։ բԿոր · ժբ · 2 ։ 3 ։ 4 ։ Ցայտ · ա · 10 ։ 17 ։ ՂՍաղ · ծգ · 16 ։
Ե Սաղ · ա · 3 ։ Երեմ · ժե · 8 ։
ըԵրեմ · ծա · 13 ։ Ցայտ · ժե · 1 ։ 15 ։
Ը ա թագ · ժե · 9 ։
ժ բթագ · ե · 12 ։ ա Մն · ժգ · 2 ։
Ի ԳԼ · իգ · 22 ։
ԼԳԼ · ժգ · 9 ։ իգ · 24 ։
Ի Սաղ · բ · 9 ։ ևս · ԼԲ · 13 ։ Երեմ · ծ · 17 ։
ԺՍաղ · խե · 5 ։ Երեմ · ծ · 9 ։
ՙՆն · խԹ · 9 ։
Հ Ցն · ժբ · 3 ։ իե · 29 ։
Ն Եզեկ · իա · 14 ։ 17 ։ իր · 13 ։
ՂԳԼ · իգ · 11 ։ բ Օր · իգ · 4 · 5 ։ Ցես · իգ · 9 · 10 ։ ՂԵրեմ · ժգ · 2 ։
ֆ ԳԼ · իր · 17 ։ 37 ։
ՙԳԼ · իր · 18 ։

ՙՄիք · գ · 5 ։ Ցայտ · բ · 14 ։
Ն Ցն · խԹ · 1 ։ Դան · բ · 28 ։ ժ · 14 ։
ՂՀմր 3 · 4 ։

Ն · Բ · ՂԲ · 1452

Բէովղի որդւոյն Բաղաամին խօսքը՝ ու աչքը բաց մարդուն խօսքը,
16 Աստուծոյ խօսքերը լսող՝ և Բարձրելոյն գիտութիւնը գիտցող, ու Ամենակարողին տեսիլքը տեսնող, և ինկած՝ աչքերը բացուող ու աչքը բաց եղողին խօսքը ա՛ս է.
17 Զանիկայ պիտի տեսնեմ, բայց հիմա չէ՛. զանիկայ պիտի գնեմ, բայց մօտերս չէ՛. Յակոբէն մէկ Աստղ մը պիտի ծագի, ու Իսրայէլէն Դէլեհաներ գալազան մը պիտի ելլէ, և Մովաբի իշխանները պիտի զարնէ, ու Սեթի բոլոր որդիները բնաջինջ պիտի ընէ։
18 Նաև Եդոմ պիտի նուաճի, Սէիր ալ իր թշնամիներէն պիտի նուաճի. բայց Իսրայէլ քաջութիւն պիտի ընէ։
19 Եւ Յակոբէն Էլոհէ պիտի իշխէ, ու քաղաքին մէջ մնացորդը պիտի կորսընդնէ։
20 Եւ Ամաղեկին նայեցաւ, ու իր առակը սկսելով ըսաւ,
Ամաղէկ Հազգերուն գլուխն է, բայց վերջը բոլորովին պիտի կորսուի։
21 Ու Կենեցիին նայեցաւ, և իր առակը սկսելով ըսաւ,
Երկաթէ քու նստած տեղդ անառիկ է, ու քու բոյնդ ապառաժի վրայ դրեր ես.
22 Բայց Կենեցին պիտի աւրուի, մինչև որ Ասուր քեզ գերի տանի։
23 Եւ իր առակը սկսելով ըսաւ, Ափսոս, երբոր Աստուած ա բաներս ընէ, ով՝ ողջ պիտի մնայ։
24 Ու Նաե Կիտացւոց եզերքներէն նաւեր պիտի գան, և Ասուրը պիտի չարչարեն, ու Եբերը չարչարեն. բայց անոնք ալ բոլորովին պիտի կորսուին։
25 Եւ Բաղաամ ելաւ գնաց, ու իր տեղը դարձաւ. և Բաղակ ալ իր ճամբան գնաց։

ԳԼ · ԻԵ

1 Իսրայէլ Սատիմի մէջ պռոնկութիւն ու կռապաշտութիւն կ'ընէ։ 6 Փենէհէս կը մեռցնէ Զամբրին ու Քազբին։ 10 Ան բանիս համար Աստուած յաւիտենական քահանայութիւնը անոր կու տայ։ 16 Մադիանացիք Թշնամի համարուելու կ'են։

1 Ու Իսրայէլ Սատիմի մէջ բնակեցաւ, ու Իժողովուրդը Մովաբի աղջիկներուն հետ սկսաւ պոռնկութիւն ընել։
2 Նոքա իրենց աստուածներուն զոհերուն կը հրաւիրեցին. ու ժողովուրդը կերաւ ու անոնց աստուածներուն երկրպագութիւն ըրին։
3 Եւ Իսրայէլ Բէելփեղովրին յարեցաւ. ուստի Յերոսը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ։
4 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ, Ժողովուրդին բոլոր իշխանները առ, ու զանոնք Տէրոջը առջևը արևին դէմ կախէ՛, որ Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը Իսրայէլէն դառնայ։ Եւ Մովսէս Իսրայէլի դատաւորներուն ըսաւ, Մեռցուցէք ամէն մէկերնիդ ձեր մարդիկը որ Բէելփեղովրին յարեցան։
6 Եւ ահա Իսրայէլի որդւոցմէ մէկը եկաւ, ու իր եղբայրներուն մէկ Մադիանացի կնիկ մը բերաւ՝ Մովսէսին աչքին առջևը, ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովին առջևը, երբոր անոնք ժողովքի խորանին գրանը կուլային։
7 Նին գրանը քովը կու լայինն, Եւ Ահարոն քահանայի որդւոյն Եզիազարին որդին Փենէհէս՝ բեռը տեսնելով՝ ժողովին մէջէն ելաւ, ու ձեռքը գեզարդ մը առաւ,
8 Եւ Իսրայէլացի մարդուն ետևէն սենեակը մտաւ, ու երկուքն ալ՝ այսինքն Իսրայէլացի մարդը և կնիկը փորէն խոցեց. ու Հարուածը Իսրայէլի որդւոցմէ դադրեցաւ։
9 Ու Հարուածէն մեռածները քսանուչորս հազար հոգի էին։
10 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
11 Ահարոն քահանայի որդւոյն Եզիազարին որդին Փենէհէսը՝ իմ բարկութիւնս Իսրայէլի որդւոցմէ դարձուց, որովհետև անիկայ ինձի համար նախանձ ունեցաւ անոնց մէջը. այսպէս ես չիմ նախանձոտ Իսրայէլի որդիքը բնաջինջ չըրի։
12 Ասոր համար ըսէ որ Ահա ես անոր կու տամ իմ խաղաղութեան ուխտս.
13 և անոր ու անոր սերունդին յաւիտենական քահանայութեան ուխտ մը ըլլայ. որովհետև Աստուծոյն նախանձ ունեցաւ, ու Իսրայէլի որդւոցը համար քաւութիւն ըրաւ։
14 Եւ Մադիանացի կնկանը հետ զարնուող Իսրայէլացի մարդուն անունը Զամբրի էր, որ Սալուի որդին՝ Շմաւոնեանց իշխանն էր։
15 Եւ մեռցուած Մադիանացի կնկանը անունը Քազբի էր, որ Մադիամու մէջ ազգատոհմի իշխան եղող Սուրին աղջիկն էր։
16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
17 ըսելով, Մադիանացւոց թշնամութիւն ըրէք, ու անոնք զարկէք. քանզի անոնք իրենց բրած նենգութիւններովը ձեզի թշնամութիւն ըրին Փողովրի գործին մէջ ու իրենց քրոջը գործին մէջ՝ այսինքն Մադիանացի իշխանին աղջկանը Քազբիին, որ հարուածին օրը զարնուեցաւ Փողովրին համար։

Ն. Ք. գ.Բ.
1452

ԳԼ. ԻԶ

1 Մովաբի դաշտերուն մէջ Իսրայէլացւոց գումարը կ'առնեն ։ 52 Երկիրը ժառանգութեան համար բաժնելու օրէնքը ։ 57 Ղեւտացւոց տոհմերը և անոնց համրանքը ։ 63 Սինայի անապատին մէջ համրուածներէն միայն Քաղէբ ու Յեսու ողջ կը մնան ։

1 Ու հարուածէն ետքը Տէրը Մով-
սէսին և Ահարոնի որդւոյն Ե-
ղիազար քահանային խօսեցաւ ըսե-
ա Ել. Լ. 12 ։ ԼԹ. 25 ։ 26 ։ Թւ. Ա. 2 ։ 2 լով , ա Իսրայէլի որդւոցը բոլոր
ժողովքին գումարը առէք , անոնց
հարցը տուներուն համեմատ , բ քսան
բ Թւ. Ա. 3 ։ տարեկանէն վեր եղողները՝ այսինքն
Իսրայէլի մէջ բոլոր պատերազմելու
* Եբր. ելող-ները 3 * կարող եղողները" համրեցէք ։ Ուս-
տի Մովսէս ու Եղիազար քահա-
գ Հմր 63 ։ Թւ. ԻԲ. 1 ։ ԼԳ. 12 ։ ԼԳ. 48 ։ ԼԵ. 1 ։ նան գ Մովաբի դաշտերուն մէջ Ե-
րիքովի դիմացը Յորդանանու մօտ
անոնց հետ խօսեցան՝ ըսելով ,
4 Քսան տարեկանէն վեր եղողները
դ Թւ. Ա. 1 ։ համրեցէք , ինչպէս որ Տէրը դ Մով-
սէսին ու Եգիպտոսի երկրէն ելած
Իսրայէլի որդւոցը հրամայեց ։
ե Ծն. Խզ. 8 ։ Ել. Զ. 14 ։ Ա Մն. Ե. 1 ։ 5 ե Ռուբէն՝ Իսրայէլին անդրանի-
կը , և Ռուբէնի որդիքը . Ենով-
քէն՝ Ենովքեանց տոհմը , Փաղ-
6 ղուսէն՝ Փաղղուսեանց տոհմը , Եսա-
րոնէն՝ Եսրոնեանց տոհմը , Քար-
միէն Քարմեանց տոհմը յ–––ղ
7 ե–––։ Ռուբէնեանց տոհմերը ա-
սոնք են . ու անոնց համրուածները
քառասունըերեք հազար եօթը հա-
8 րիւր երսուն հոգի էին ։ Եւ Փաղ-
9 ղուսին որդին Եղիաբ էր ։ Ու
Եղիաբին որդիքը՝ Նամուէլ , Դա-
թան ու Աբիրոն էին . աս Դաթա-
զ Թւ. Ժզ. 1 ։ 2 ։ նը ու Աբիրոնը զ ժողովքին մէջ
երեւելիներ էին , ––––– որ
Տէրոջը դէմ կեցող Կորխին ժողով-
քին մէջը՝ Մովսէսին ու Ահարոնին
է Թւ. Ժզ. 32 ։ 35 ։ 10 դէմ կեցան . է Եւ երկիրը իր բե-
րանը բանալով՝ կլլեց զանոնք ու
Կորխն ալ , ան ժողովքին մեռած
ը Թւ. Ժզ. 38 ։ Տես Ա Կոր. Ժ. 6 ։ Բ Պետ. Բ. 6 ։ ատենը՝ երբոր կրակը ան երկու
հարիւր յիսուն մարդիկները կե-
րաւ . ը Ու անոնք –––––– օրինակ
11 եղան ։ Բայց թ Կորխին որդիքը չմե-
թ Ել. Զ. 24 ։ Ա Մն. Զ. 22 ։ ռան ։
12 Շմաւոնի որդիքը իրենց տոհ-
ժ Ծն. Խզ. 10 ։ Ել. Զ. 15 ։ † Կամ՝ Յամուէլէն՝ Յամուէլեանց մերովը . ժ † "Նամուէլէն՝ Նամուէ-
լեանց" տոհմը , Յամինէն՝ Յամի-
նեանց տոհմը , Է Յաքինէն՝ Յաքի-
13 նեանց տոհմը , Լ Զարայէն՝ Զարա-
յեանց տոհմը , Սաւուղէն Սաւու-
ղեանց տոհմը յ–––ղ ե–––։
ի Ա Մն. Դ. 24 Կըսուի Յարիբ ։ 14 Շմաւոնեանց տոհմերը ասոնք են ,
քսանըերկու հազար երկու հա-
րիւր հոգի ։
լ Ծն. Խզ. 10 Կ'ըսուի Սոհառ ։ 15 Գադի որդիքը իրենց տոհմերովը .
ԽԱ Սափոնէն՝ Սափոնեանց տոհմը ,
ԽԱ Ծն. Խզ. 16 ։ Անգիէն՝ Անգեանց տոհմը , Սու-
ԾԲ Տես Ծն. Խզ. 16 ։ 16 նիէն՝ Սունեանց տոհմը , ԾԲ Ազենիէն՝
Ազենեանց տոհմը , Էրիէն՝ Էրեանց

17 տոհմը , ԿԱրոդիէն՝ Արոդեանց | Ն. Ք. գ.Բ. 1452
տոհմը , Արելիէն Արելեանց տոհմը
18 յ–––ղ ե–––։ Գադի որդւոցը | Կ Ծն. Խզ. 16 ։
տոհմերը ասոնք են . ու անոնց
համրուածները քառասուն հազար
հինգ հարիւր հոգի էին ։
19 Հ Յուդայի որդիքը Էր ու Օնան | Հ Ծն. ԼԸ. 2 , Ծն. Խզ. 12 ։
էին . բայց Էր ու Օնան Քանա-
20 նու երկրին մէջ մեռան ։ Եւ Ձ Յու- | Ձ Ա Մն. Բ. 3 ։
դայի որդիքը իրենց տոհմերովը
ասոնք էին . Սելոմէն՝ Սելոմեանց
տոհմը , Փարեսէն՝ Փարեսեանց
տոհմը , Զարայէն Զարայեանց
21 տոհմը յ–––ղ ե–––։ Ու Փարե-
սի որդիքը ասոնք էին . Եսրոնէն՝
Եսրոնեանց տոհմը , Համուլէն
Համուլեանց տոհմը յ–––ղ ե–––։
22 Յուդայի տոհմերը ասոնք են . ա-
նոնց համրուածները եօթանա-
սունըվեց հազար հինգ հարիւր
հոգի էին ։
23 Ղ Իսաքարի որդիքը իրենց տոհ- | Ղ Ծն. Խզ. 13 ։ Ա Մն. Է. 1 ։
մերովը . Թովղայէն՝ Թովղայեանց
տոհմը , Փուայէն Փուայեանց տոհ-
24 մը , Յասուբէն՝ Յասուբեանց տոհ-
մը , Սամրոնէն Սամրոնեանց տոհմը
25 յ–––ղ ե–––։ Իսաքարի տոհմերը
ասոնք են . անոնց համրուածները
վաթսունըչորս հազար իրեք հա-
րիւր հոգի էին ։
26 Ճ Զաբուղոնի որդիքը իրենց | Ճ Ծն. Խզ. 14 ։
տոհմերովը . Սարեդէն՝ Սարեդեանց
տոհմը , Ելոնէն՝ Ելոնեանց տոհմը ,
Յաղելէն Յաղելեանց տոհմը յ–
27 –ղ ե–––։ Զաբուղոնի տոհմերը
ասոնք են . անոնց համրուածները
վաթսուն հազար հինգ հարիւր հո-
գի էին ։
28 Մ Յովսէփի որդիքը իրենց տոհմե- | Մ Ծն. Խզ. 20 ։
րովը՝ Մանասէ ու Եփրեմ էին ։
29 Մանասէի որդիքը . Յ Մաքիրէն | Յ Յես. ԺԷ. 1 ։ Ա Մն. Է. 14 ։ 15 ։
Մաքիրեանց տոհմը յ–––ղ ե–––.
ու Մաքիր ծնաւ Գաղաադը , ––
Գաղաադէն Գաղաադեանց տոհմը
30 յ–––ղ ե–––։ Գաղաադին որդիքը
ասոնք են . Ն Իեզերէն՝ Իեզերեանց | Ն Յես. ԺԷ. 2 ։ Դատ. Զ. 11 ։ 24 ։ 34 Կ'ըսուի Աբիեզեր ։
տոհմը , Գեղեգէն՝ Գեղեգեանց
31 տոհմը , Ու Ասրիելէն՝ Ասրիելեանց
տոհմը , ու Սիւքեմէն՝ Սիւքեմեանց
32 տոհմը , Ու Սեմիդայէն՝ Սեմիդա-
յեանց տոհմը , ու Ոփերէն Ոփե-
33 րեանց տոհմը յ–––ղ ե–––։ Ու
Ոփերի որդին Շ Սալպաադ բնաւ | Շ Թւ. ԻԷ. 1 ։ ԼԶ. 11 ։
տղաքներ չունեցաւ , միայն աղջիկ-
ներ ––––––– . ու Սալպաադին աղ-
ջիկներուն անունները Մաալա ,
Նուա , Եգղա , Մեղքա ու Թերսա
34 է––։ Մանասէի տոհմերը ասոնք
են . ու անոնց համրուածները յի-
սունըերկու հազար եօթը հարիւր
հոգի էին ։
35 Եփրեմի որդիքը իրենց տոհմե-
րովը ասոնք են . Սուտաղայէն՝ Սու-

Ն. Ք. ԴՔ. 1452

տաղայեանց տոհմը, Բոքորէն՝ Բոքորեանց տոհմը, Թաանէն Թա-
36 անեանց տոհմը յառաջ եկան։ Ու Սուտաղային որդիքը ասոնք են. *Էրանէն Էրանեանց տոհմը
37 յառաջ եկան։ Եփրեմի որդւոցը տոհմերը ասոնք են. անոնց համրուածները երսունուերկու հազար հինգ հարիւր հոգի էին։ Յովսէփի որդիքը իրենց տոհմերովը ասոնք են։

* Կամ՝ Էդենէն՝ Էդենեանց

38 Բենիամինի որդիքը իրենց տոհմերովը. Բաղայէն՝ Բաղայեանց տոհմը, Ասբելէն՝ Ասբելեանց տոհմը, Աքիրամէն Աքիրամեանց տոհ-
39 մը, Սուփամէն՝ Սուփամեանց տոհմը, Ոփիմէն Ոփիմեանց տոհմը յա-
40 ռաջ եկան։ Ու Բաղային որդիքը Արեդ ու Նէեման էին. Արեդէն՝ Արեդեանց տոհմը, Նէեմանէն Նէեմանեանց տոհմը յառաջ եկան։
41 Բենիամինի որդիքը իրենց տոհմերովը ասոնք են. ու անոնց համրուածները քառասունուհինգ հազար վեց հարիւր հոգի էին։

- Ծն. խզ. 21։ ա Մն. է. 6։

42 Դանի որդիքը իրենց տոհմերովը ասոնք են. Սուհամէն Սուհամեանց տոհմը յառաջ եկան. Դանի տոհմերը իրենց տոհմերովը ասոնք
43 են։ Սուհամեանց բոլոր տոհմերուն համրուածները վաթսունուչորս հազար չորս հարիւր հոգի էին։

Ն Ծն. խզ. 23 Մասնէ Հուսիմ։

44 Ասերի որդիքը իրենց տոհմերովը. Յեմնայէն՝ Յեմնայեանց տոհմը, Յեսուիէն՝ Յեսուիեանց տոհմը, Բարիայէն՝ Բարիայեանց տոհ-
45 մը։ Բարիայի որդւոցմէ, Գաբերէն՝ Գաբերեանց տոհմը, Մեղքիելէն Մեղքիելեանց տոհմը յառաջ
46 եկան։ Ու Ասերին աղջկանը ա-
47 նունը Սարա էր։ Ասերի որդւոցը տոհմերը ասոնք են. անոնց համրուածները յիսունուերեք հազար չորս հարիւր հոգի էին։

Դ Ծն. խզ. 17։ ա Մն. է. 30։

48 Նեփթաղիմի որդիքը իրենց տոհմերովը. Յասիելէն՝ Յասիելեանց տոհմը, Գունիէն՝ Գունեանց տոհ-
49 մը, Յասերէն՝ Յասերեանց տոհմը, Սիլլեմէն Սիլլեմեանց տոհմը
50 յառաջ եկան։ Նեփթաղիմի տոհմերը իրենց տոհմերովը ասոնք են. ու անոնց համրուածները քառասունուհինգ հազար չորս հարիւր հոգի էին։

Ե Ծն. խզ. 24։ ա Մն. է. 13։

51 Աս է Իսրայէլի որդւոցը գումարը. վեց հարիւր ու մէկ հազար եօթը հարիւր երսուն։

- Տես Գլ. ա. 46։

52 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
53 սելով, «Ասոնց երկիրը ժառանգութեան համար անոնց բաժնուի՝ իրենց անուններուն թւոյն համե-
54 մատ։ Շատուոր եղողին՝ ժառանգութիւնը շատ տաս, ու քիչուոր եղողին՝ ժառանգութիւնը քիչ տաս. ամէն մէկուն իր համրանքին համեմատ ժառանգութիւն տրուի։
55 Բայց երկիրը վիճակով բաժնուի, ու իրենց նահապետաց ցեղերուն անուններուն համեմատ ժառան-
56 գեն։ Շատուորի ու քիչուորի մէջ՝ ժառանգութիւնը վիճակով բաժնուի։

- Տես. ժա. 23։ ժգ. 1։
Է Գլ. ԼԴ. 54։

Ն. Ք. ԴՔ. 1452

Ը Գլ. ԼԴ. 54։ ԼԴ. 13։ Յես. ժա. 23։ ժդ. 2։

57 Ու Ղեւտացւոց համրուածները իրենց տոհմերովը ասոնք են. Գերսոնէն՝ Գերսոնեանց տոհմը, Կահաթէն՝ Կահաթեանց տոհմը, Մերարիէն Մերարեանց տոհմը յառաջ
58 եկան։ Ղեւտացւոց տոհմերը ասոնք են. Ղոբենեանց տոհմը, Քեբրոնեանց տոհմը, Մոողեանց տոհմը, Մուսեանց տոհմը ու Կորխեանց
59 տոհմը։ Եւ Կահաթ ծնաւ Ամրամը։ Ու Ամրամին կնկանը անունը Յոքաբեդ էր, Ղեւիին աղջիկը, որուն մայրը զանիկայ Եգիպտոսի մէջ ծնաւ Ղեւիին. ու անիկայ Ամրամին ծնաւ Ահարոնը ու Մովսէսը
60 և անոնց քոյրը Մարիամը։ Եւ Ահարոնին՝ Նադաբ և Աբիուդ, Եղիազար ու Իթամար ծնան։
61 Բայց Նադաբ ու Աբիուդ Տէրոջը առջևը օտար կրակ մատուցած ա-
62 տեննին մեռան։ Արդ ասոնցմէ համրուածները՝ այսինքն մէկ ամսականէն վեր եղող բոլոր արուները քսանուերեք հազար հոգի էին. քանզի անոնք Իսրայէլի որդւոցը հետ չհամրուեցան, Իսրայէլի որդւոցը մէջ անոնց ժառանգութիւն չտրուելուն համար։

ր Ծն. խզ. 11։ Ել. զ. 16, 17, 18, 19։ ա Մն. զ. 1, 16։
Յ Ել. բ. 1, 2։ զ. 20։
- Գլ. գ. 2։
Ք Ղև. ժ. 1, 2։ Գլ. գ. 4։ ա Մն. իդ. 2։
+ Տես Գլ. գ. 39։
• Գլ. ա. 49։
‡ Գլ. ժբ. 20, 23, 24։ բ Օր. ժ. 9։ Յես. ժդ. 14, 33։ ժգ. 3։

63 Մովաբի դաշտերուն մէջ՝ Երիքովի դիմացը Յորդանանու մօտ՝ Իսրայէլի որդիքը հաշուի անցընող Մովսէսին ու Եղիազար քահանային
64 համրածները ասոնք են։ Եւ ասոնց մէջը բնաւ մէկ մարդ մը չկար Իսրայէլի որդւոցը առջի համրուածներէն՝ որոնք որ Մովսէս ու Ահարոն քահանան Սինայի անապատին
65 մէջ համրեցին։ Քանզի Տէրը անոնց համար ըսեր էր որ Անշուշտ անապատին մէջ պիտի մեռնին. ուստի անոնցմէ մարդ մը չմնաց, բաց 'ի Յեփոնեան Քաղեբէն ու Նաւեան Յեսուէն։

- Հմր 3։
Բ Գլ. ա։ բ Օր. բ. 14, 15։
Է Գլ. ժդ. 28, 29։ ա Կոր. ժ. 5, 6։
Ը Գլ. ժդ. 30։

ԳԼ. ԻԷ

1 Սալպաադին աղջիկները ժառանգութեան իրաւունքի համար կը թողուեն։ 6 Ժառանգութեան օրէնքը։ 12 Մովսէս իմանալով թէ ինքը պիտի մեռնի, կ'աղաչէ Տէրոջը որ իրեն յաջորդ մը ընտրէ։ 18 Յեսու կ'ընտրուի Մովսէսին յաջորդը ըլլալու։

1 Ու Յովսէփի որդւոյն Մանասէին տոհմերէն՝ Մանասէի որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադի որդւոյն Ոփերի որդւոյն Սալպաադին

- Գլ. իզ. 33։ ԼԶ. 1, 11։ Յես. ժէ. 3։

Ն · Ք · ԳԿ · 1452

աղջիկները մտանեցան . ու աղջիկները անունները ասոնք են . Մահլա , Նոա , Եգղա , Մեղքա ու
2 Թերսա . Ասոնք Մովսէսին և Եղիազար քահանային ու իշխաններուն և բոլոր ժողովքին առջևը կայնեցան ժողովքի խորանին դուռը , ու
3 ըսին , Մեր հայրը Բանապատին մէջ մեռաւ . ու անիկայ Տէրոջը դէմ ժողվուածներուն ժողովքին մէջ՝ Կորխի ժողովքին մէջը չէր . բայց անիկայ իր մեղքովը մեռաւ , ու տղաքներ չունէր : Ինչու՞ համար մեր հօրը անունը իր տոհմին մէջէն վերնայ տղայ չունենալուն համար . Մեզի կալուածք տուէք
5 մեր հօրը եղբարցը մէջ : Ու Մովսէս Բանոնց դատը Տէրոջը առ
6 ջևը դրաւ : Եւ Տէրը խօսեցաւ
7 Մովսէսին՝ ըսելով , Սալպատին աղջիկները շիտակ խօսեցան . Անպատճառ անոնց ժառանգութեան կալուածք տաս իրենց հօրը եղբարցը մէջ , ու անոնց հօրը ժառանգութիւնը իրենց վրայ դարձնես . Եւ Իսրայէլի որդւոցը խօսես ու ըսես , Թէ որ մարդ մը մեռնի , ու տղայ չունենայ , անոր ժառանգութիւնը իր աղջկանը վրայ
9 դարձնէք . Եւ թէ որ անիկայ աղջիկ ալ չունենայ , ան տունը անոր ժառանգութիւնը իր եղբայրներուն
10 տաք . Եւ թէ որ եղբայրներ ալ չունենայ , ան տունը անոր ժառանգութիւնը իր հօրեղբայրներուն
11 տաք . Ու թէ որ հօրեղբայրներ ալ չունենայ , անոր ժառանգութիւնը իր տոհմին մէջ իր ամենէն մօտ ազգականին տաք , ու ան ըլլայ անոր ժառանգը . և ասիկայ Իսրայէլի որդւոցը Դատաստանի կանոն ըլլայ , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց :
12 Ետքը Տէրը Մովսէսին ըսաւ , Ելա Աբարիմի լեռը ելլը , ու տես ան երկիրը , որն որ Իսրայէլի որ
13 դւոցը պիտի տամ . Եւ ան տեսնելէդետքը , դուն ալ Քրու ժողովուրդիդ պիտի խառնուիս , ինչպէս որ քու եղբայրդ Ահարոն խառ
14 նուեցաւ . Որովհետև Դուք իմ հրամանիս դէմ ապստամբութիւն ըրիք Սին անապատին մէջ՝ ժողովքին հակառակութիւն ըրած ատենը , ու անոնց առջևը զիս չփառաւորեցիք ան ջուրին քովը : (Ասիկա է կադեսի Մերիպային ջուրը՝ Սին անապատին մէջ :)
15 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Տէրոջը ու
16 ըսաւ , Տէրը Աբոլոր մարդոց հոգիներուն Աստուածը աս ժողովուրդին
17 դիս վրայ մարդ մը կկացնէ , Որ անիկայ անոնց առջևէն ելլէ ու

մտնէ , ու զանոնք հանէ ու մտցընէ , որպէս զի Տէրոջը ժողովքը ոչխարներու պէս չըլլայ :
18 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Առքեզի Նաւէի որդին Յեսուն՝ Հոգի վրայ Հոգի կայ , հու անոր
19 վրայ ձեռքդ դիր . Եւ զանիկայ Եղիազար քահանային ու բոլոր ժողովքին առջևը կայնեցուր , և Անոնց աչքին առջևը անոր պատուէր
20 տուր . Ու Աբրու փառքէդ անոր վրայ դիր , որպէս զի Իսրայէլին որդւոցը բոլոր ժողովքը Ճանչ ընեն
21 զանդութիւն ընեն : Եւ անիկայ Եղիազար քահանային առջևը պիտի կայնի , ու Տէրոջը առջևը Ուրիմին կանոնովը անոր պիտի հարցընէ" . Անոր խօսքովը պիտի ելլեն , ու անոր խօսքովը մտնեն , ինքը և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլի որ
22 դիքը ու բոլոր ժողովքը : Եւ Մովսէս անանկ ըրաւ , ինչպէս որ Տէրը անոր հրամայեր էր . առաւ Յեսուն , ու զանիկայ Եղիազար քահանային ու բոլոր ժողովքին առջևը կայնեցուց ,
23 Եւ իր ձեռքերը անոր վրայ դնելով՝ Անոր պատուէր տուաւ , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը խօսեր էր :

ԳԼ · ԻԸ

1 Ընծաները որոշուած ժամանակին պիտի մատուցուէին : 3 Մշանջենաւոր ողջակէզը : 9 Շաբաթ օրերուն , 11 ամսագլուխներուն , 16 զատկին , 26 և երախայրիքներուն ժամանակին մատուցուելու դրոները :

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը
2 սելով , Պատուիրէ Իսրայէլի որդւոցը ու անոնց ըսէ , Իմ անուշահոտ պատարագներուս՝ ընծայուած հացը՝ որոշուած ատենին ինծի մատուցանելու զգուշութիւն
3 ընէք : Ու անոնց ըսես , Բանէ ան պատարագները որ Տէրոջը պիտի մատուցանէք . Օրը երկու հատ մէկ տարեկան անարատ գառներ մշանջենաւոր ողջակէզի համար .
4 Մէկ գառը առտուանց մատուցանես , ու միւս գառը իրիկուան
5 դէմ մատուցանես : Եւ Մէկ արդուին տասներորդ մասը բարակ ալիւրով՝ Հացի ընծայ ընես , որ շաղուած ձիւթէ ըլլայ Հինինի մը
6 քառորդ ծեծուած եղով : Ասիկայ Սինայ լեռանը վրայ հաստատուած Մշանջենաւոր ողջակէզ է , Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ըլլալու հա
7 մար : Ու անոր թափելու նուէրը մէկ գառին համար հինինի մը չորրորդ մասն ըլլայ . օղին սուրբ տեղին մէջ թափելու նուէր ընես
8 Տէրոջը . Եւ միւս գառը իրիկուան դէմ մատուցանես . ա առտուան հացի ընծային ու անոր թա

Ն · Ք · ԳԿ · 1452

ձ գ թափ . իբ · 17 ։ Զաք · ժ . 2 ։ Մատ . թ · 36 ։ Մար · գ · 34 ։ Ծն . խա . 38 ։ Դատ . գ · 10 ։ ժ . 29 ։ ա թագ . ժգ · 13 , 18 ։ Հր Օր · լձ · 9 ։ Ե Օր · լ · 7 ։ Ղ Տես գև · ժա · 17 , 28 ։ ա թագ . ժ . 6 , 9 ։ գ թագ . բ · 15 ։ ճ Ցես . ա . 16 , 17 ։ ՛ Ցես Ցես . թ · 14 ։ Դատ . ա . 1 ։ ի · 18 , 23 , 26 ։ ա թագ . իգ · 9 ։ Լ · 7 ։ յ Եզ · իբ · 30 ։ * Կ՛ Եվ՚ ըշը անոր համար պիտի հարցընէ ։ Ղ Ցես . թ · 14 ։ ա թագ . իբ · 10 , 13 , 15 ։ Ղ Ե Օր · գ · 28 ։ լա · 7 ։

— Ղև · գ · 11 ։ իա · 6 ։ 8 ։ Մաղ . ա · 7 , 12 ։ Բ Եզ · իթ · 38 ։

ֆ Եզ · ժգ · 36 ։ Գէ · ժե · 4 ։ Ղև · բ · 1 ։ Ի Եզ · իթ · 40 ։ † Եբր · ե · զած Ղ Եզ · իթ · 42 ։ Տես Ե · մով . ե · 25 ։

Ե Գէ · լգ · 47 ։ բ Օր · գ · 27 ։ լբ · 49 ։ լձ · 1 ։ Ի Գէ · ի · 24 , 28 ։ լա · 2 ։ բ Օր · ժ · 6 ։ Ժ Գէ · ի · 12 , 24 ։ բ Օր · ա · 37 ։ լբ · 51 ։ Սաղ · ճգ · 32 ։

Ի Եզ · ժե · 7 ։ Լ Գէ · ժգ · 22 ։ Եբր · ժբ · 9 ։ Ի բ Օր · լա · 2 ։ ա թագ . բ · 20 ։ ժբ · 13 ։ բ Մն . ա · 10 ։

Ն · Ք · ԴԹ ·
1452

թափելու նուէրին պէս ընես , Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ըլլալու ։
9 Բայց շաբաթ օրը մէկ տարեկան երկու անարատ գառներ՝ ու եղով շաղուած երկու տասանորդ բարակ ալիւր հացի ընծայի համար , ու անոր թափելու նուէրը պէտք մա-
10 տուցանես ։ Ասիկայ մշտնջենաւոր ողջակէզէն ու անոր թափելու նուէրէն ՚ի զատ , է ամէն շաբաթ օրուան ողջակէզը պէտք ըլլայ ։
11 Եւ ը ձեր ամսագլուխներուն մէջ Տէրոջը ողջակէզ մատուցանէք երկու զուարակ՝ մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ տարեկան անարատ գառ-
12 ներ ․ Եւ ամէն մէկ զուարակին համար եղով շաղուած թ իրեք տասանորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ , և մէկ խոյին համար եղով շաղուած երկու տասանորդ բարակ ալիւր հա-
13 ցի ընծայ , Ու ամէն մէկ գառին համար եղով շաղուած մէյմէկ տասանորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ մատուցանէք , Տէրոջը ողջակէզ ու անուշահոտ պատարագ
14 ըլլալու ։ Եւ անոնց թափելու նուէրները՝ ամէն մէկ զուարակին համար կէս հինէն , ու մէկ խոյին համար հինին երրորդ մասը , և ամէն մէկ գառին համար հինին չորրորդ մասը գինի պիտի ըլլայ ․ տարիին տարւոյն ամիսներուն համար՝ ամսէ ամիս մատուցանելու
15 ողջակէզն է ։ Եւ մշտնջենաւոր ողջակէզէն ՚ի զատ՝ մեղքի պատարագի համար ժ այծերէն նոխազ մը իր թափելու նուէրովը մէկտեղ մատուցուի Տէրոջը ։
16 ի Եւ առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը զատիկ է Տէրոջը ․
17 լ Ու անոր ամսուն հնգետասաներորդ օրը տօն է ․ եօթը օր բաղարջ
18 ուտուի ։ խ Առաջին օրը սուրբ ժողով պէտք ըլլայ , բնաւ ծառայական
19 գործ մը չընէք ․ Եւ Տէրոջը պատարագ ու ողջակէզ մատուցանէք , երկու զուարակ՝ մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ տարեկան գառներ ․ ծ Ա-
20 նոնք անարատ ըլլան ձեզի ․ Եւ անոնց հացի ընծան եղով շաղուած բարակ ալիւր ըլլայ ․ ամէն մէկ զուարակին համար իրեք տասանորդ , ու մէկ խոյին համար երկու
21 տասանորդ մատուցանէք ․ Եօթը գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ մատուցա-
22 նէք ․ Եւ ձեզի քաւութիւն ընելու համար կ այծերէն մէկ նոխազ մեղ-
23 քի պատարագ մատուցանէք ։ Ասոնք մշտնջենաւոր ողջակէզ եղող առտուան ողջակէզներէն ՚ի զատ
24 պիտի մատուցանէք ։ Ան եօթը օրերուն ամէն մէկ օրը ասոնց պէս Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ընէք ․ մշտնջենաւոր ողջակէզէն ՚ի զատ ասիկայ ու ասոր թափելու
25 նուէրը պիտի մատուցուի ։ Եւ հ եօթներորդ օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ ձեզի , բնաւ ծառայական գործ մը պիտի չընէք ։
26 Եւ ձ երախայրիներուն օրը՝ երբոր ձեր շաբաթներուն տօնին մէջ Տէրոջը նոր հացի ընծայ կը մատուցանէք , սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի , բնաւ ծառայական գործ մը չընէք ․
27 Ու Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի համար ղ երկու զուարակ , մէկ խոյ ու մէկ տարեկան եօթը հատ գառ-
28 ներ մատուցանէք ․ Եւ անոնց հացի ընծան՝ ամէն մէկ զուարակին համար իրեք տասանորդ , մէկ խոյին
29 համար երկու տասանորդ , Եօթը գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եղով շաղուած
30 բարակ ալիւր մատուցանէք ․ Եւ ձեզի քաւութիւն ընելու համար այծերէն մէկ նոխազ մատուցանէք ։
31 Մշտնջենաւոր ողջակէզէն ու անոր հացի ընծայէն ՚ի զատ , զանոնք ու իրենց թափելու նուէրներովը մատուցանէք ․ ճ անարատ ըլլան ձեզի ։

ԳԼ · ԻԹ

1 Փող հնչեցնելու տօնին , 7 քաւութեան օրուան , 13 և տաղաւարահարաց տօնին ութը օրերուն զոհերը ։

1 Եւ եօթներորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն առաջին օրը սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի , բնաւ ծառայական գործ մը չընէք ․ ա փող հնչեցնելու
2 օր ըլլայ ձեզի ։ Եւ Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի համար մէկ զուարակ , մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ տարեկան անարատ գառներ մա-
3 տուցանէք ․ Եւ անոնց հացի ընծան՝ մէկ զուարակին համար իրեք տասանորդ , ու մէկ խոյին համար
4 երկու տասանորդ , Եւ եօթը գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եղով շաղուած բա-
5 րակ ալիւր ըլլայ ․ Եւ ձեզի քաւութիւն ընելու համար այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մատուցա-
6 նէք ։ Ասոնք Տէրոջը անուշահոտ պատարագ մատուցանէք , բ ամսամուտի ողջակէզը ու անոր հացի ընծան , և գ մշտնջենաւոր ողջակէզը ու անոր հացի ընծան , և ասոնց թափելու նուէրները դ իրենց կանոնովը մատուցանելէն ՚ի զատ ։
7 Եւ ե աս եօթներորդ ամսուն տասներորդ օրը սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի ․ ու զ ձեր անձերը պիտի խոնարհեցնէք , ու ամենևին գործ մը
8 չընէք ։ Եւ Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի համար մէկ զուարակ ,

Left margin:
է Եզեկ · խզ · 4 ·
ը Գւ · ժ · 10 · ա Թագ · ի · 5 · ա Մն · իգ · 31 · բ Մն · բ · 4 · Եզր · գ · 5 · Նեեմ · ժ · 33 · Ես · ա · 13 · 14 · Եզեկ · խե · 17 · խզ · 6 · Ովս · բ · 11 · Կող · բ · 16 ·
թ Գւ · ժե · 4—12 ·
ժ Հմր 22 · Գւ · ժե · 24 ·
ի Ել · ժբ · 6 · 18 · Ղև · իգ · 5 · Գւ · թ · 3 · բ Օր · ժզ · 1 · Եզեկ · խե · 21 ·
լ Ղև · իգ · 6 ·
խ Ել · ժբ · 16 · Ղև · իգ · 7 ·
ծ Հմր 31 · Ղև · իբ · 20 · Գւ · իթ · 8 · բ Օր · ժե · 21 ·
կ Հմր 15 ·

Right margin:
Ն · Ք · ԴԹ ·
1452
հ Ել · ժբ · 16 · ժգ · 6 · Ղև · իգ · 8 ·
ձ Ել · իգ · 16 · լդ · 22 · Ղև · իգ · 10 · 15 · բ Օր · ժզ · 10 · Գոր · բ · 1 ·
ղ Տես Ղև · իգ · 18 · 19 ·
ճ Հմր 19 ·
ա Ղև · իգ · 24 ·
բ Գւ · իը · 11 ·
գ Գւ · իը · 3 ·
դ Գւ · ժե · 11 · 12 ·
ե Ղև · ժզ · 29 · իգ · 27 ·
զ Սաղ · լե · 13 · Ես · ծը · 5 ·

Ն. Ք. ԴՔ. 1452 մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ տա-
րեկան գառներ մատուցանէք . Ա-
Ի Գւ. Իը. 19. 9 նոնք ձեզի անարատ ըլլան . Եւ ա-
նոնց հացի ընծան՝ ամէն մէկ զուա-
րակին համար իրեք տասանորդ ,
մէկ խոյին համար երկու տասա-
10 նորդ , Եօթը գառներէն ամէն մէկ
գառին համար մէյմէկ տասանորդ
եղով շաղուած բարակ ալիւր ըլ-
11 լայ . Ու այծերէն մէկ նոխազ մեղ-
քի պատարագ մատուցանէք , բաց
'ի քաւութեան օրը մատուցուած
Ը Ղե. Ժզ. 3. 5. մեղքի պատարագէն ու մշտնջե-
նաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ըն-
ծայէն ու անոնց թափելու նուէր-
ներէն ։
Բ Ղե. Իգ. 33. Ա. Բ. Օր. Ժզ. 13. Եզեկ. Խե. 25. 12 Եւ Եօթներորդ ամսուն հնգե-
տասաներորդ օրը սուրբ ժողով ըլ-
լայ ձեզի . բնաւ ծառայական գործ
մը չընէք , ու եօթը օր Տէրոջը տօն
Ժ Եզր. Գ. 4. 13 պահէք ։ Եւ Տէրոջը ողջակէզ ու
անուշահոտ պատարագի համար՝
տասուիրեք զուարակ , երկու խոյ
ու մէկ տարեկան տասնուչորս
գառներ մատուցանէք . անոնք ան-
14 արատ պիտի ըլլան . Եւ անոնց
հացի ընծան՝ տասուիրեք զուա-
րակներէն ամէն մէկ զուարակին
համար իրեք տասանորդ , ու եր-
կու խոյերէն ամէն մէկ խոյին հա-
15 մար երկու տասանորդ , Եւ տասն-
ուչորս գառներէն ամէն մէկ գառին
համար մէյմէկ տասանորդ եղով
16 շաղուած բարակ ալիւր ըլլայ . Ու
այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պա-
տարագ մատուցանէք , բաց 'ի մշտըն-
ջենաւոր ողջակէզէն ու անոր հացի
ընծայէն և թափելու նուէրէն ։
17 Եւ երկրորդ օրը տասուերկու
զուարակ , երկու խոյ ու մէկ տա-
րեկան տասնուչորս անարատ գառ-
18 ներ մատուցանէք . Եւ անոնց հա-
ցի ընծան ու թափելու նուէրները՝
զուարակներուն , խոյերուն ու
գառներուն համար , իրենց թուոյն
Է Հմր 3. 4. 9. 10. Գւ. Ժե. 12. Իը. 7. 14. համեմատ՝ Էըստ օրինի պէտք ըլլան .
19 Ու այծերէն մէկ նոխազ մեղքի
պատարագ մատուցանէք , բաց 'ի
մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր
հացի ընծայէն ու թափելու նուէր-
ներէն ։
20 Եւ երրորդ օրը տասնումէկ
զուարակ , երկու խոյ ու մէկ տա-
րեկան տասնուչորս անարատ գառ-
21 ներ մատուցանէք . Եւ անոնց հացի
ընծան ու թափելու նուէրները՝
զուարակներուն , խոյերուն ու
գառներուն համար , իրենց թուոյն
Լ Հմր 18. համեմատ՝ Լըստ օրինի պէտք ըլլան .
22 Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ
մատուցանէք , բաց 'ի մշտնջենաւոր
ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն
ու թափելու նուէրէն ։

23 Եւ չորրորդ օրը տասը զուա- Ն. Ք. ԴՔ. 1452
րակ , երկու խոյ ու մէկ տարեկան
տասնուչորս անարատ գառներ մա-
24 տուցանէք . Անոնց հացի ընծան
ու թափելու նուէրները՝ զուարակ-
ներուն , խոյերուն ու գառներուն
համար , իրենց թուոյն համեմատ՝
25 ըստ օրինի պէտք ըլլան . Ու այծերէն
մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մա-
տուցանէք , բաց 'ի մշտնջենաւոր
ողջակէզէն ու անոր հացի ընծա-
յէն ու թափելու նուէրէն ։
26 Եւ հինգերորդ օրը ինը զուա-
րակ , երկու խոյ ու մէկ տարեկան
տասնուչորս անարատ գառներ մա-
27 տուցանէք . Եւ անոնց հացի ընծան
ու թափելու նուէրները՝ զուարակ-
ներուն , խոյերուն ու գառներուն
համար , իրենց թուոյն համեմատ՝
28 ըստ օրինի պէտք ըլլան . Ու մէկ նո-
խազ մեղքի պատարագ մատուցա-
նէք , բաց 'ի մշտնջենաւոր ողջակէ-
զէն և անոր հացի ընծայէն ու
թափելու նուէրէն ։
29 Եւ վեցերորդ օրը ութը զուա-
րակ , երկու խոյ ու մէկ տարե-
կան տասնուչորս անարատ գառներ
30 մատուցանէք . Եւ անոնց հացի ըն-
ծան ու թափելու նուէրները՝
զուարակներուն , խոյերուն ու
գառներուն համար , իրենց թուոյն
համեմատ՝ ըստ օրինի պէտք ըլլան .
31 Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ
մատուցանէք , բաց 'ի մշտնջենաւոր
ողջակէզէն ու անոր հացի ընծա-
յէն ու թափելու նուէրներէն ։
32 Եւ եօթներորդ օրը եօթը զուա-
րակ , երկու խոյ ու մէկ տարե-
կան տասնուչորս անարատ գառներ
33 մատուցանէք . Եւ անոնց հացի ըն-
ծան ու թափելու նուէրները՝
զուարակներուն , խոյերուն ու գառ-
ներուն համար , իրենց թուոյն հա-
34 մեմատ՝ ըստ օրինի պէտք ըլլան . Ու
մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մա-
տուցանէք , բաց 'ի մշտնջենաւոր
ողջակէզէն ու անոր հացի ընծա-
յէն ու թափելու նուէրէն ։
35 Ութերորդ օրը ձեզի Իտօնախմբ- Ի Ղե. Իգ. 36.
բութիւն ըլլայ . բնաւ ծառայա-
36 կան գործ մը չընէք ։ Եւ Տէրոջը
ողջակէզ ու անուշահոտ պատա-
րագի համար՝ մէկ զուարակ , մէկ
խոյ ու մէկ տարեկան եօթը անա-
37 րատ գառներ մատուցանէք . Եւ
անոնց հացի ընծան ու թափելու
նուէրները՝ զուարակին , խոյին ու
գառներուն համար , իրենց թուոյն
համեմատ՝ ըստ օրինի պէտք ըլլան .
38 Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ
մատուցանէք , բաց 'ի մշտնջենաւոր
ողջակէզէն և անոր հացի ընծա-
յէն ու թափելու նուէրէն ։

Ն · Ք · ԶԲ · 1452

39 Զկր ի տօներուն մէջ ասոնք պիտի մատուցանէք Տէրոջը , ձեր ուխտերուն ու ձեր կամաւոր ընծաներուն ողջակէզներէն , հացի ընծաներէն , թափելու նուէրներէն ու խաղաղութեան զոհերէն ՝ի զատ ։

40 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը պատմեց ան ամէնը որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր ։

ԳԼ · Լ

1 Ուխտերը կատարելու պարտաւորութիւնը ։ 3 Աղջկան մը , 6 կնկան մը , 9 որբևարիի մը կամ արձակուածի մը ուխտերուն վրայով ։

1 Ու Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը ցեղերու իշխաններուն խօսեցաւ ըսելով , Տէրոջը պատուիրած
2 բանը աս է . Թէ որ մէկ մարդ մը Տէրոջը ուխտ ընէ , կամ երդումի ընելով իր անձը կապելու րլլայ , իր խօսքը պարապ չհանէ . Իրոլոր իր բերնէն ելածին պէս ընէ ։

3 Եւ թէ որ մէկ կնիկ մը Տէրոջը ուխտ ընէ , ու իր մանկութեան ատունը իր հօրը տանը մէջ ինչ կա-
4 պելու րլլայ , Եւ անոր հայրը անոր ուխտը ու անձին վրայ կապած կապը լսէ , և անոր հայրը բան մը չըսէ անոր , ան ատունը անոր բոլոր ուխտերը պիտի հաստատուին , ու անձին վրայ կապած բոլոր կապերն ալ
5 պիտի հաստատուին ։ Բայց թէ որ անոր հայրը իր լսած օրը զանիկայ արդիլէ , ան անոր բոլոր ուխտերը ու անձին վրայ կապած կապերը անվաւեր պիտի րլլան . և Տէրը անոր Թողութիւն պիտի տայ . քանզի անոր հայրը զանիկայ արդիլեց ։

6 Եւ թէ որ ուխտ ըրած , կամ իր շրթունքներէն իր անձը կապող անխորհուրդ խօսք մը ելած րլլալով
7 ամուսնանայ , Ու անոր էրիկը լսէ , և լսած օրը անոր բան մը չըսէ , ան ատունը անոր ուխտերը պիտի հաստատուին , ու իր անձին վրայ կապած կապերն ալ պիտի հաստատուին ։

8 Բայց թէ որ անոր էրիկը Ւիր լսած օրը զանիկայ արդիլէ , ան ատունը անոր վրայ եղած ուխտը ու շրթունքներէն ելած անխորհուրդ խօսքը որով իր անձը կապեր էր , անվաւեր կ՚ընէ . և Տէրը անոր Թողութիւն պիտի տայ ։

9 Բայց որբևարիի կամ արձակուածի մը ուխտը ՝՝ իր անձին վրայ կապած ինչ և իչէ կապը իր վրայ
10 հաստատ պիտի մնայ ։ Եւ թէ որ անիկայ իր էրկանը տանը մէջ ուխտ րրած էր , կամ երդումով իր անձին
11 վրայ կապ կապեր էր , Ու անոր էրիկը լսելով բան մը ըսած չէր ա-
նոր , և զանիկայ արդիլած չէր , ան
12 ատունը անոր բոլոր ուխտերը պիտի հաստատուին , ու իր անձին վրայ կապած կապերը հաստատ պիտի մնան ։ Բայց թէ որ անոր էրիկը իր լսած օրը զանոնք խափանեց , ՝՝ ուխտը ուխտ ընելու ու իր անձը կապելու համար անոր բերնէն ելած բոլոր խօսքերը անվաւեր պիտի րլլան . ինչ անոր էրիկը խափանեց զանոնք . և Տէրը անոր Թո-
13 ղութիւն պիտի տայ ։ Կին մը ամէն ուխտ ու անձը խոնարհեցընելու համար բրած կապող երդումը անոր էրիկը կրնայ հաստատել , ու անոր էրիկը կրնայ խափա-
14 նել ։ Եւ թէ որ անոր էրիկը օրէ օր անոր բան մը չըսէ , ան ատունը անոր ամէն ուխտերը ու վրան եղած ամէն կապերը կը հաստատէ . իր լսած օրը անոր բան մը չըսելուն համար զանոնք հաստատած կ՚ըլ-
15 լայ ։ Բայց թէ որ լսած օրէն ետքը մէկ կերպով մը խափանէ զանոնք , ան ատունը ինքը պիտի կրէ անոր անօրէնութիւնը ։

16 Էրկան մը ու անոր կնկանը մէջ , և հօր մը ու մանկութեան ատունը իր հօրը տունը բնակող աղջկանը մէջ պահած կանոնները ասոնք են , որոնք Տէրը Մովսէսին պատուիրեց ։

ԳԼ · ԼԱ

1 Մադիանացիք պատերազմի մէջ կը յաղթուին , ու Բաղաամն ալ կը մեռցուի ։ 13 Մովսէս զօրաց իշխաններուն կը սրդողի Մադիանացւոց կնիկները ողջ պահելուն համար ։ 19 Զինուորներուն , գերիներուն և ապարին մաքրուելուն կերպը ։ 25 Աւարը բաժնելուն կերպը ։ 48 Տէրոջը նուիրուած կամաւոր ընծաները ։

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով , ՝Մադիանացիներէն Իսրայէլի որդւոց վրէժը առնես . Ու ետքը քու ժողովուրդիդ խառ-
3 նուիս ։ Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ , Ձեզմէ մարդիկ պատրաստուին պատերազմի համար , ու Մադիամու վրայ երթան , որ Մադիամին Տէրոջը
4 վրէժը առնեն ։ Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն ամէն մէկէն հազարական
5 մարդ պատերազմի խրկեք ։ Եւ Իսրայէլի հազարաւորներէն ամէն մէկ ցեղէն հազարական ՝՝՝ տրբուեցաւ . ՝՝՝ տասներկու հազար հոգի պատերազմի համար
6 պատրաստուած ։ Եւ Մովսէս պատերազմի խրկեց զանոնք . ամէն մէկ ցեղէն հազարական ՝՝՝ , ու անոնց հետ Եղիազար քահանային որդին Փենէհէսը պատերազմի Էրկէց , որուն ձեռքն էին սուրբ անօթները ու Հաղարարութեան փող-

Ն · Ք · ԶԲ · 1452

Դղ · իգ · 2 ։ ա Մն · իգ · 31 ։ բ Մն · լա · 3 ։ Եզր · գ · 5 ։ Նեհ. ժ · 33 ։ Եա · ա · 14 ։ Ղղ · է · 11 , 16 ։ իբ · 21 , 23 ։

— Գլ · ա · 4 , 16 ։ է · 2 ։

Բ Ղղ · իէ · 2 ։ բ Օր · իգ · 21 · Դատ. ժա · 30 , 35 ։ Ժող. է · 4 ։ Ֆ Ղղ · է · 4 ։ Մատ. ժգ · 9 ։ Գոր · իգ · 14 ։ Ֆ Սաղ. ծե · 20 ։ Ի Ցոր · իբ · 27 ։ Սաղ. իբ · 25 ։ ծ · 14 ։ կղ · 13 , 14 ։ ՃԺզ · 14 , 18 ։ Նաե · ա · 15 ։

ՂՅՆ · գ · 16 ։

— Գլ · իե · 17 ։

Բ Գլ · իէ · 18 ։

Ֆ Գլ · Ժ · 9 ։

Ն · ՔՐ · ՂԲ · 1452

Ա Տես Դատ. գ · 1 ։ 2 ։ 33 ։

Ե Ր Օր · ի · 13 ։ Դատ. ի՛ա · 11 ։ ա Թագ · իէ · 9 ։ գ Թագ · ժա. 15 · 16 ։

Ղ Ցես · ժգ · 21 ։

Է Ցես · ժգ · 22 ։

Ը Ր Օր · ի · 14 ։

7 րը ։ Եւ Մադիանացւոց դէմ պատերազմեցան , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին հրամայեր էր . ու սպանին բոլոր Երիկ մարդիկը Է մեռցու-
8 ցին . Եւ անոնց սպանուածներուն հետ Մադիամու թագաւորներն ալ ԵՒեւին , Րոկոմը , Սուրը , Ուրը և Ռեբեն՝ Մադիամու հինգ թագաւորները սպաննեցին , ու Բէովրի որդին Բաղաամը սրով մեռցու-
9 ցին ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Մադիանացւոց կնիկները ու տղաքները գերի առին , ու անոնց բոլոր անասուները և բոլոր հօտերը ու բոլոր ստացուածքը աւար առին ։
10 Եւ անոնց բնակած բոլոր քաղաքները ու բոլոր դեղերը կրակով այ-
Ը Ր Օր · ի · 14 ։ ➡11 րեցին ։ Եւ Ը բոլոր աւարը ու բոլոր կողոպուտը առին մարդէ
12 մինչև անասուն ։ Եւ գերիները ու կողոպուտը և աւարը Մովսէսին՝ Եղիազար քահանային ու Իսրայէլի որդւոցը ժողովքին՝ բանակը բերին , ը Երիքովի դէմ՝ Յորդանանու մօտ Մովաբի դաշտերուն մէջն Ը ։
13 Եւ Մովսէս ու Եղիազար քահանան և ժողովքին բոլոր իշխանները բանակէն դուրս ելան զանոնք դի-
14 մաւորելու ։ Եւ Մովսէս պատերազմէն դարձող զօրաց իշխաններուն , հազարապետներուն ու հա-
15 րիւրապետներուն սրդողեցաւ , Եւ Մովսէս անոնց ըսաւ , Ը Ա՞րդեօք բոլոր կնիկները ողջ թողուցիք ։
16 Ահա Ժ Բաղաամին *խրատովը էանոնք պատճառ եղան , որ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը դէմ մեղանչեցին Փոգովրի դործին մէջ , և Տէրոջը ժողովքին վրայ Ե ան հարուածը ե-
17 կաւ ։ Ուստի հիմա Է տղաքներէն ամէն արուն մեռցուցէք , ու բոլոր կնիկները որ Երիկ մարդ դիտցած են արուի հետ պառկելով՝ մեռցու-
18 ցէք ։ Եւ կնիկներէն ան բոլոր մանկահասակ աղջիկները որ Երի Ժ ը դ դիտցած չեն արուի հետ պառկելով՝ ձեզի ողջ թողուցէք ։
Բ Տես ր Օր · ի · 13 ։ ա Թագ · ժե · 3 ։
Ժ Գէ · իդ · 14 ։ բ Պետ · բ · 15 ։ Յայտ · բ · 14 ։
* Եբր · խօսքովը
Ի Գէ · իե · 2 ։
Լ Գէ · իե · 9 ։
Խ Դատ · իա · 11 ։
19 Ժ Եւ դուք եօթը օր բանակին դուրսը մնացէք . ով որ մարդ մեռցուցեր է , ու ով որ Ի մեռածի դպեր է , երրորդ օրը ու եօթներորդ օրը թող մաքրուի՝ թէ դուք
20 և թէ ձեր գերիները ։ Եւ ամէն հանդերձ՝ ու ամէն մորթէ ընտուած ամէն բան՝ ու ամէն փայտեղէն աման մաքրեցէք ։
21 Եւ Եղիազար քահանան՝ պատերազմի գացող զօրքերուն ըսաւ , Ասիկայ է ան օրէնքին կանոնը , որ
22 Տէրը Մովսէսին հրամայեց ։ Միայն ոսկին , արծաթը , պղինձը , եր-
23 կաթը , անագը ու կապարը , Ամէն կրակը մտնելու բանը կրակէ անցընէք , ու մաքուր պիտի ըլլայ , բայց հմաքրութեան ջրով մաքրուի . սակայն կրակը չմտնող ամէն բան
24 ջուրէ անցընէք ։ Ու եօթներորդ օրը ձեր հանդերձները լուաք և մաքուր ըլլաք , ու ետքը բանակին մէջ մտնէք ։
25 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
26 ըսելով , Դուն՝ Եղիազար քահանային ու ժողովքին նահապետութեանց իշխաններուն հետ՝ առնուած կողոպուտին գումարը ա-
27 մբողջ մինչև անասուն . Եւ զան կողոպուտը պատերազմի գացող պատերազմողներուն ու բոլոր ժողովքին հաւասարապէս բաժնես ։
28 Եւ պատերազմի գացող պատերազմողներէն Տէրոջը հասը առնես , Հինգ հարիւրէն մէկը՝ թէ մարդոցմէն , թէ արջառներէն , թէ
29 էշերէն և թէ ոչխարներէն ։ Անոնց կէս բաժինէն պիտի առնես , ու Եղիազար քահանային
30 տաս իբրև Տէրոջը ընծայ ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը կէս բաժինէն Յիսունէն մէկը առնես , թէ մարդոցմէն , թէ արջառներէն , թէ էշերէն , թէ ոչխարներէն և ըն-
Ժ Տես Հմր 30 · 47 ։ Գէ · ժը · 26 ։
ժ Տես Հմր 42—47 ։
Յ Գէ · գ · 7 ։ 8 · 25 · 31 ։ 36 ։ ժը · 3 · 4 ։
ամէն անասուններէն . ու անոնք Տէրոջը խորանին պահպանութիւ-
31 նը ընող Ղեւտացիներուն տաս ։ Եւ Մովսէս ու Եղիազար քահանան Տէրոջը Մովսէսին հրամայածին
32 պէս ըրին ։ Եւ կողոպուտը՝ ոչխարէն պատերազմող զօրքին առած աւարին Ի դուրսը եր . վեց հարիւր եօթանասուն հինգ հազար
33 ոչխար , եօթանասուն երկու հազար
34 դար արջառ , ու վաթսուն մէկ
35 հազար էշ . Եւ մարդոցմէն՝ երիկ մարդու անկողին չդիտցող կնիկներուն ամէնը երսուն երկու հազար հոգի էին ։
36 Եւ պատերազմի գացողներուն Ի կէս կէս բաժինը եր . ոչխարներուն թիւը իրենց հարիւր երսուն եօթը հազար հինգ հարիւր էր .
37 Ու ոչխարներէն Տէրոջը հասը վեց հարիւր եօթանասուն հինգ և-
38 դաւ . Եւ արջառները երսուն վեց հազար ըլլալով՝ անոնցմէ Տէրոջը հասը եօթանասուն երկու-
39 ը ղ . Ու էշերը երսուն հազար հինգ հարիւր ըլլալով՝ անոնցմէ Տէրոջը հասը վաթսուն մէկ Ե-
40 ղ . Եւ մարդիկը տասնու վեց հազար հոգի ըլլալով , անոնցմէ Տէրոջը հասը երսուն երկու հոգի Ե-
ղ ։
41 Եւ Մովսէս Տէրոջը նուիրուած հասը Եղիազար քահանային

Ն · ՔՐ · ՂԲ · 1452

Հ Գէ · ժԲ · 9 · 17 ։

Յ Ղ Է · ժա · 25 ։

Ղ Ցես · իբ · 8 ։ աԹագ · է · 4 ։

Ե Տես Հմր 30 · 47 ։ Գէ · ժը · 26 ։

Ժ Տես Հմր 42—47 ։

Յ Գէ · գ · 7 ։ 8 · 25 · 31 ։ 36 ։ ժը · 3 · 4 ։

Ի Ա—Յ՝ Ցածցորդը ։ Ե—Յ՝ բազմութիւնը

Ն․ Ք․ Գ․ Թ․ 1452

տուաւ, ^ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին հրամայեր էր։
42 Եւ Իսրայէլի որդւոցը կէս բաժինէն ալ՝ որն որ Մովսէս պատերազմողներէն զատեր էր՝ Տէրոջը [illegible] (ո Տես Գլ․ ԺԸ․ 8, 19)
43 [illegible]։ Եւ ժողովքին կէս բաժինը՝ երեք հարիւր երսուներեօթը
44 հազար հինգ հարիւր ոչխար, Եր-
45 սունըվեց հազար արջառ, Երսուն
46 հազար հինգ հարիւր էշ, Ու տաս-
47 նըվեց հազար հոգի էր։ Եւ Մովսէս ւԻսրայէլի որդւոցը կէս բաժինէն՝ թէ մարդէն, թէ անասունէն՝ յիսունէն մէկը առնելով, Տէրոջը խորանին պահպանութիւնը ընող Ղեւտացիներուն տուաւ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին հրամայեր էր։ (ւ Հմր 30)
48 Եւ զօրքին հազարաւորներուն վերակացուները՝ այսինքն հազարապետները ու հարիւրապետները
49 Մովսէսին մօտեցան. Ու Մովսէսին ըսին. Քու ծառաներդ մեր ձեռքին տակը եղող պատերազմողներուն գումարը առինք, ու մեզմէ
50 մարդ մը պակաս չէ։ Ուստի ամէն մէկերնիս ինչ որ գտանք՝ Տէրոջը ընծայ բերինք, ոսկիէ զարդեր, շղթաներ, ապարանջաններ, մատնիներ, օղեր ու *մանեակներ, =որ Տէրոջը առջեւը մեր հոգի- (* Կամ՝ լանջազեղ կամարներ, = Ել․ Լ․ 12, 16)
51 ներուն քաւութիւն ընենք։ Եւ Մովսէս ու Եղիազար քահանան անոնցմէ ոսկին առին, ամէնն ալ
52 բանուած բաներ էին։ Եւ հազարապետներէն ու հարիւրապետներէն Տէրոջը մատուցուած ընծային բոլոր ոսկին տասնըվեց հազար եօթը հարիւր յիսուն սիկղ էր։
53 ւ Պատերազմողներուն ամէն մէկը իրեն համար կողոպուտ առեր էր։ (ւ Բ Օր․ Ի․ 14)
54 Եւ Մովսէս ու Եղիազար քահանան հազարապետներէն ու հարիւրապետներէն ոսկին առին, և ժողովքի խորանը բերին, որ ¬Տէրոջը առջեւը Իսրայէլի որդւոց յիշատակը ըլլայ։ (¬ Ել․ Լ․ 16)

ԳԼ․ ԼԲ

1 Ռուբէնի և Գադի որդիքը Յորդանանու անդիի կողմը իրենց ժառանգութիւնը ըլլալ կ'ուզեն։ 6 Մովսէս զանոնք կը յանդիմանէ. 16 սակայն աս պայմանով հաւանութիւն կու տայ որ իրենց եղբայրներուն օգնեն պատերազմի մէջ։ 33 Մովսէս ան երկիրը կու տայ անոնց, 39 որոնք պատերազմելով՝ անոր կը տիրեն։

1 Եւ Ռուբէնի որդիքը ու Գադի որդիքը խիստ շատ անասուններ ունէին. ուստի =Յազերի երկիրը ու Գաղաադի երկիրը տեսնելով՝ որ ահա՛ ան տեղը անասուն պահելու (= Գլ․ Իա․ 32, Յես․ ԺԳ․ 25, Բ Թագ․ ԻԴ․ 5)
2 յարմար տեղ մըն է, Գադի որդիքը և Ռուբէնի որդիքը գացին, ու Մովսէսին, Եղիազար քահանային և ժողովքի իշխաններուն հետ խօ-
3 սելով՝ ըսին, Ատարովթ, Դեբոն, Յազեր, ^Նամրա, Եսեբոն, Եղեաղէ, ^Սեբամա, ^Նաբաւ ու
4 Բէան, Այսինքն ^Տէրոջը Իսրայէլի ժողովքին առջեւը զարկած երկիրը անասուն պահելու յարմար երկիր մըն է, ու քու ծա- (Բ Հմր 36, Գ Հմր 38, Դ Հմր 38, Ե Գլ․ Իա․ 24, 34)
5 ռաներդ անասուններ ունին. Եւ ըսին, Թէ որ մենք քու առջեւդ շնորհք գտանք, աս երկիրը քու ծառաներուդ կալուածքի համար տրուի. մեզ Յորդանանէն մի՛ անցըներ։
6 Եւ Մովսէս Գադի որդւոցը և Ռուբէնի որդւոցը ըսաւ, Ձեր եղբայրները պատերազմի երթան, ու
7 դուք աս տեղս նստի՞ք։ Եւ ինչո՞ւ համար Իսրայէլի որդւոցը սիրտը կը թուլցընէք, որ չանցնին ան երկիրը որ Տէրը անոնց տուած
8 է։ Ձեր հայրերն ալ ասանկ ըրին, Զերբոր զանոնք Կադէս բառնեայէն խրկեցի Էերկիրը լրտեսելու համար։ (Զ Գլ․ ԺԳ․ 3, 26)
9 Քանզի երբոր մինչև Եսքողի ձորը ելան, ու երկիրը տեսան, և Իսրայէլի որդւոցը սիրտը թուլցուցին, որ չմտնեն ան երկիրը որ Տէրը (Է Բ Օր․ Ա․ 22, Ը Գլ․ ԺԳ․ 24, 31, Բ Օր․ Ա․ 24, 28)
10 անոնց տուեր էր։ Թ Եւ նոյն օրը Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ, ու երդում ընելով՝ ըսաւ, (Թ Գլ․ ԺԴ․ 11, 21, Բ Օր․ Ա․ 34)
11 Եգիպտոսէն ելած մարդիկները՝ Ժքսան տարեկանէն վեր եղողները Իբոլոր սրտով ինծի չհնազանդելնուն համար, բնաւ պիտի չտեսնեն ան երկիրը, որուն համար Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդում (Ժ Գլ․ ԺԴ․ 28, 29, Բ Օր․ Ա․ 35, Ի Գլ․ ԺԴ․ 24, 30)
12 ըրի [illegible]. Բաց 'ի Կենեզեան Յեփոնէի որդին Քաղեբէն ու Նաւէի որդին Յեսուէն, Լորոնք կատարե- (Լ Գլ․ ԺԴ․ 24, Բ Օր․ Ա․ 36, Յես․ ԺԴ․ 8, 9)
13 լապէս Տէրոջը հնազանդ եղան։ Եւ Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ, ու զանոնք Խքառասուն տարի անապատին մէջ պտըտցուց, մինչև որ ԾՏէրոջը առջեւը չարութիւն ընող ազգը (Խ Գլ․ ԺԴ․ 33, 34, 35, Ծ Գլ․ ԻԶ․ 64, 65)
14 բոլորովին սպառեցաւ։ Եւ ահա՛ դուք ձեր հայրերուն տեղը ելաք մեղաւոր մարդոց զաւակներու պէս, որ Տէրոջը Կսաստիկ բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ նորէն աւելցընէք։ (Կ Բ Օր․ Ա․ 34)
15 Վասն զի թէ որ դուք Հանկէ խոտորիք, ան ալ նորէն աս ժողովուրդը անապատին մէջ պիտի ձգէ. ու դուք աս բոլոր ժողովուրդին կորստեանը պատճառ պիտի ըլլաք։ (Հ Բ Օր․ Լ․ 17, Յես․ ԻԲ․ 16, 18, Բ Մն․ Է․ 19, ԺԵ․ 2)
16 Եւ անոնք մօտեցան անոր ու ըսին, Մենք աս տեղս մեր անասուններուն համար փարախներ, ու մեր ընտանեացը համար քաղաքներ շինենք.
17 Բայց Ձմենք զէնքերնիս առնենք, ու շուտով Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն երթանք, մինչև որ զանոնք իրենց տեղերը տանինք. և մեր ընտանիքը պարսպաւոր քա- (Ձ Յես․ Դ․ 12, 13)

ծառաներուդ մէջ բնակին երկրիս
18 բնակչացը պատճառաւ . Ո՞ւ-
ղմինչև որ Իսրայէլի որդւոց ամէն
մէկը իր ժառանգութիւնը չժա-
ռանգէ , մենք մեր տուները չդառ-
19 նանք ։ Իսկ մենք Յորդանանու
անդիի կողմը անոնց հետ ժառան-
գութիւն պիտի չառնենք . ‡ինչու
որ մեր ժառանգութիւնը Յորդա-
նանու ասդիի կողմը դէպ ’ի արևելք
ինկած է ։
20 Եւ ՛Մովսէս ըսաւ անոնց , Թէ
որ ասր բանը ընէք , ու Տէրոջը առ-
ջևը պատերազմի համար վրանիդ
21 զինք առնէք , Եւ Տէրոջը առջևը
դուք ամէնդ ալ զինքերով Յոր-
դանանէն անցնիք , մինչև որ անի-
կայ իր թշնամիները իր առջևէն
22 վռընտէ , Եւ ՛այն երկիրը Տէրոջը
առջևը նուաճի , անկէ ետև ՝երթոր
ետ դառնաք , Տէրոջը առջևը ու
Իսրայէլին առջևը անմեղ պիտի ըլ-
լաք . և ՛այս երկիրը Տէրոջը առջևը
23 ձեզի կալուածք պիտի ըլլայ ։ Բայց
Թէ որ այսպէս չընէք , ահա Տէրոջը
դէմ մեղք գործեցիք . ու գիտցէք
որ ՝ձեր մեղքը ձեզ պիտի գտնէ ։
24 ՛Ձեր ընտանեացը համար քաղաք-
ներ , ու ձեր հօտերուն համար փա-
րախներ շինեցէք , ու ձեր բերնէն
ելածը ըրէք ։
25 Եւ Գադի որդիքը և Ռուբենի
որդիքը խօսեցան Մովսէսին՝ ըսե-
լով , Ծառաներդ մեր տիրոջը
պատուիրածին պէս պիտի ընենք ։
26 ՀՄեր զաւակները , մեր կիներնը ,
մեր հօտերը ու մեր բոլոր անասուն-
ները հոս Գաղաադի քաղաքներուն
27 մէջ մնան . Բայց ծառաներդ մեր
տիրոջը բսածին պէս , ամէնքս ալ
գունդ գունդ պատրաստուինք , ու
Տէրոջը առջևէն անցնինք պատե-
րազմի համար ։
28 ՝Ան ատեն Մովսէս եղիազար
քահանային ու Նաւէի որդւոյն
Յեսուին և Իսրայէլի որդւոց ցե-
ղերուն նահապետութեանց իշխան-
ներուն ասպատուերը տուաւ ա-
29 նոնց վրայով . Եւ Մովսէս բսաւ
անոնց , Թէ որ Գադի որդիքը և
Ռուբենի որդիքը՝ Տէրոջը առջևը
ամէնքն ալ պատերազմի համար
պատրաստուած՝ ձեզի հետ Յոր-
դանանէն անցնին , ու ան երկիրը
ձեր առջևը նուաճի , ան ատեն
Գաղաադի երկիրը անոնց կալուածք
30 տաք . Բայց Թէ որ պատրաս-
տուած ձեզի հետ չանցնին , անոնց
կալուածքը ձեզի հետ քանանու-
31 երկրին մէջ ըլլայ ։ Իսկ Գադի որ-
դիքը և Ռուբենի որդիքը պատաս-
խան տուին ու ըսին , Տէրը քու
ծառաներուդ ինչպէս որ պատուի-
32 րեց , անանկ պիտի ընենք ։ Մենք
զինքերնիս առած՝ Տէրոջը առջևէն
քանանու երկիրը պիտի անցնինք .
բայց մեր ժառանգութեան կա-
լուածքը Յորդանանու ասդիի կող-
33 մը ըլլայ ։ Ուստի ՝Մովսէս անոնց՝
՚ին Գադի որդւոցը և Ռու-
բենի որդւոցը և Յովսեփեան Մա-
նասէին կէս ցեղին տուաւ Ամո-
հացւոց Հսեհոն թագաւորին թա-
գաւորութիւնը , ու Բասանի Ովգ
թագաւորին թագաւորութիւնը ,
երկիրը իր քաղաքներովը ՚՚ երկ-
րին քաղաքներուն բոլորտիքը և-
ղած սահմաններովը ։
34 Եւ Գադի որդիքը ՝պարսպաւոր
քաղաքներ շինեցին , ՚ին Դի-
բոնը , Ատարովթը ու ՚Աղոերը ,
35 Եւ Ատրօթ սովփանը , Յազերը ու
36 Յոգբեհան , Եւ ՝Բեթնամրան ու
Բեթհարանը , և հօտերու փարախ-
ներ ՚Լ ՚ինէին ։
37 Ռուբենի որդիքն ալ ‡Եսեբոնը ,
Եղէազէն ու Կարիաթեմը շինեցին .
38 Ու ՛՚Նաբաւը և °Բէէլմոնը , (‡որ ա-
նոնց անունները փոխեցին ,) ու Սե-
բաման . ու իրենց շինած քաղաք-
ներուն *՚իրենց անունները՚՚ դրին ։
39 Եւ ՝Մանասեան Մաքիրին որդի-
քը Գաղաադ գացին , ու առին
զանիկայ , և անոր մէջը Բ՚՚ոդը
40 Ամորհացիները վռընտեցին ։ Եւ
Մովսէս Բ Գաղաադը տուաւ Մա-
նասեան Մաքիրին , որ հոն բնակե-
41 ցաւ ։ Ու †Մանասեան Յայիր
գնաց անոնց գիւղաքաղաքները ա-
ռաւ , ու զանոնք †Հաւօթ Յայիր՚՚
42 անուանեց ։ Եւ Նոբահ գնաց ,
ու կանաթը ու անոր գեղերը ա-
ռաւ , և զանիկայ իր անունովը
Նոբահ կոչեց ։

ԳԼ · ԼԳ

1 Իսրայէլացւոց քառասնուերկու իջևաններուն անունները ։ 50 Աստուած կը պատուիրէ բը-նաջինջ ընել բոլոր քանանացիները ։

1 Մովսէսին ու Ահարոնին ձեռքովը
Եգիպտոսի երկրէն իրենց զօր-
քերովը ելլող Իսրայէլի որդւոցը
2 իջևանները ասոնք են ։ Եւ Մովսէս
Տէրոջը հրամանովը անոնց իջևան-
ներուն համեմատ անոնց գնացք-
ները գրեց . ու անոնց գնացքնե-
րուն համեմատ անոնց իջևանները
3 ասոնք են ։ ՝Առաջին ամսուն մէջ՝
՚ին առաջին ամսուն Զատկե-
սանեռրդ օրը Բ Ոամսնեսէն չուեցին .
զատկին հետևեալ օրը Իսրայէլի
որդիքը ‡բարձր ձեռքով ելան բոլոր
Եգիպտացւոց աչքերուն առջևը .
4 Ու Եգիպտացիք իրենց Ա՚՚ԼԸԲԸ
կը թաղէին , †քանզի Տէրը անոնց
բոլոր անդրանիկները ջարդեց . և

ծ · բ · գբ ·
1452

ղ Ծիւ · իբ · 4 ։

ե Հիր 33 ։ Ծիս · Ժբ · 1 ։ Ժգ · 8 ։

ժ Բ Օր · գ · 18 ։ Ծիս · ա · 14 ։ գ · 12 , 13 ։

ի Բ Օր · գ · 20 ։ Ծիս · Ժա · 23 ։ Ժբ · 1 ։

ն Ծիս · իբ · 4 ։

լ Բ Օր · գ · 12 , 15 , 16 , 18 ։ Ծիս · ա · 15 ։ Ժգ · 8 , 32 ։ իբ · 4 , 9 ։

ս Ծն · գ · 7 ։ Խգ · 16 ։ Ես · ԽԹ · 12 ։

շ Հիր 16 , 34 ։ ՁՁ ։

ղ Ծիս · ա · 14 ։

չ Ծիս · գ · 12 ։

ռ Ծիս · ա · 13 ։

ծ · բ · գբ ·
1452

ռ Բ Օր · գ · 12–17 ։ ԽԹ · 8 ։ Ծիս · Ժբ · 6 ։ Ժգ · 8 ։ իբ · 4 ։

է Գլ · խ · 24 , 33 , 35 ։

ֆ Հիր 24 ։

ր Գլ · լէ · 45 , 46 ։

ց Բ Օր · բ · 36 ։

ռ Հիր 3 ։

ֈ Գլ · ի · 27 ։

ֈ Ես · խգ · 1 ։

ֈ Գլ · իբ · 41 ։

ֆ Ցիս Հիր 3 ։ Ել · իգ · 13 ։ Ծիս · իգ · 7 ։

* Կ՚՚ ։ ՚՚ ։ անուններ

ռ Ծն · ծ · 23 ։

Բ Բ Օր · գ · 12 , 13 , 15 ։ Ծիս · Ժգ · 31 , Ժէ · 1 ։

1491

է Բ Օր · գ · 14 ։ Ծիս · Ժգ · 30 ։ ա Մն · բ · 21 , 22 , 23 ։

† Յ՚՚ Յայիրի գիւղաքաղաքները · Դատ · ժ · 4 ։ գ Թագ · գ · 13 ։

ռ Ել · Ժբ · 2 ։ Ժգ · 4 ։

Բ Ել · Ժբ · 37 ։

‡ Ել · Ժգ · 8 ։

† Ել · Ժբ · 29 ։

Ն․ Ք․ Ծ․ Թ․
1452

ի Ել․ ժբ․ 12 ։ ժբ․ 11 ։ Ես․ ժթ․ 1 ։ Յայտ․ ժբ․ 8 ։
լ Ել․ ժբ․ 37 ։
խ Ել․ ժգ․ 20 ։
ծ Ել․ ժդ․ 2, 9 ։
կ Ել․ ժդ․ 22 ։ ժե․ 22, 23 ։
հ Ել․ ժե․ 27 ։
ձ Ել․ ժզ․ 1 ։
ղ Ել․ ժէ․ 1 ։ ժթ․ 2 ։

1490
ճ Ել․ ժզ․ 1 ։ ժթ․ 1, 2 ։
մ Գլ․ ժա․ 34 ։
յ Գլ․ ժա․ 35 ։
ն Գլ․ ժգ․ 1 ։

իՏէրը անոնց աստուածներուն վրայ
դատաստան ըրաւ ։
5 լԵւ Իսրայէլի որդիքը Ռամես-
սէն չուելով՝ Սոկքովթ իջեան ը-
րին ։
6 Ու խՍոկքովթէն չուելով՝ անա-
պատին ծայրը եղած Եթամը իջեան
ըրին ։
7 Եւ ծԵթամէն չուելով՝ դէպ 'ի
Փիահիրօթ դարձան, որ Բէեղսե-
փոնին դիմացն է, ու Մագդողին
առջեւը իջեան ըրին ։
8 Եւ Փիահիրօթին առջեւէն չուե-
լով, ու կծովուն մէջէն անցնելով՝
անապատը ելան, և Եթամի անա-
պատին մէջ իրեք օրուան ճամբայ
քալելով՝ Մեռայ իջեան ըրին ։
9 Եւ Մեռայէն չուելով՝ հԵղիմ
եկան. ու Եղիմի մէջ տասուերկու
ջուրի աղբիւր ու եօթանասուն
արմաւենի կային. ու հոն իջեան
ըրին ։
10 Եւ Եղիմէն չուելով՝ Կարմիր ծո-
վուն քովը իջեան ըրին ։
11 Եւ Կարմիր ծովէն չուելով՝ ձՍին
անապատը իջեան ըրին ։
12 Եւ Սին անապատէն չուելով՝
Դափկա իջեան ըրին ։
13 Եւ Դափկայէն չուելով՝ Եղուս
իջեան ըրին ։
14 Ու Եղուսէն չուելով՝ ղՌափի-
դիմ իջեան ըրին. ու հոն ժո-
ղովուրդին համար խմելու ջուր
չկար ։
15 Եւ Ռափիդիմէն չուելով՝ ճՍի-
նայի անապատը իջեան ըրին ։
16 Ու Սինայի անապատէն չուելով՝
մԿիբրօթ Հաթթավա իջեան
ըրին ։
17 Եւ Կիբրօթ Հաթթավայէն չուե-
լով՝ յԱսերովթ իջեան ըրին ։
18 Ու Ասերովթէն չուելով՝ նՌա-
թամա իջեան ըրին ։
19 Եւ Ռաթամայէն չուելով՝ Ռե-
մոն փարէս իջեան ըրին ։
20 Ու Ռեմոն փարեսէն չուելով՝
Լեբնա իջեան ըրին ։
21 Եւ Լեբնայէն չուելով՝ Ռեսսա
իջեան ըրին ։
22 Ու Ռեսսայէն չուելով՝ Կէէլա-
թա իջեան ըրին ։
23 Եւ Կէէլաթայէն չուելով՝ Սափար
լեռը իջեան ըրին ։
24 Ու Սափար լեռնէն չուելով՝ Քա-
րադա իջեան ըրին ։
25 Եւ Քարադայէն չուելով՝ Մակե-
ղօթ իջեան ըրին ։
26 Ու Մակեղօթէն չուելով՝ Թա-
աթ իջեան ըրին ։
27 Եւ Թաաթէն չուելով՝ Թարա
իջեան ըրին ։
28 Ու Թարայէն չուելով՝ Մատեկա
իջեան ըրին ։
29 Եւ Մատեկայէն չուելով՝ Հաս-
մոնա իջեան ըրին ։
30 Ու Հասմոնայէն չուելով՝ Մոսե-
րօթ իջեան ըրին ։
31 Եւ Մոսերօթէն չուելով՝ Բանէ
յական իջեան ըրին ։
32 Ու շԲանէ յականէն չուելով՝
ոՀորգադգադ իջեան ըրին ։
33 Եւ Հորգադգադէն չուելով՝ Ե-
տեբաթա իջեան ըրին ։
34 ՈւԵտեբաթայէն չուելով՝ Եբ-
րոնա իջեան ըրին ։
35 Ու Եբրոնայէն չուելով՝ *չԳասիոն
գաբեր իջեան ըրին ։
36 Եւ Գասիոն գաբերէն չուելով՝
պՍին անապատը՝ այսինքն Կադէս
իջեան ըրին ։
37 Եւ ջԿադէսէն չուելով՝ Հովր լե-
ռը իջեան ըրին, որ Եդովմի երկ-
38 րին ծայրն է ։ Ու ռԱհարոն քա-
հանան Տէրոջը հրամանովը Հովր
լեռը ելաւ, և հոն մեռաւ, Իսրա-
յէլի որդւոցը Եգիպտոսի երկրէն
ելլելուն քառասներորդ տարին՝
հինգերորդ ամսուն առաջին օրը ։
39 Եւ Ահարոն Հովր լեռանը վրայ
մեռած ատենը հարիւր քսան-
ուիրեք տարեկան էր ։
40 Եւ Քանանու երկրին հարաւային
կողմը բնակող սԱրադի †Քանա-
նիս թագաւորը Իսրայէլի որդւոցը
գալը լսեց ։
41 Եւ վՀովր լեռնէն չուելով՝ Սել-
մոնա իջեան ըրին ։
42 Ու Սելմոնայէն չուելով՝ Փունոն
իջեան ըրին ։
43 Ու Փունոնէն չուելով՝ տՈբովթ
իջեան ըրին ։
44 Եւ րՈբովթէն չուելով՝ Մովաբի
սահմանին մէջ եղող ցԻյէ աբարի-
մը իջեան ըրին ։
45 Եւ Իյէ աբարիմէն չուելով՝ ւԴե-
բոն գադ իջեան ըրին ։
46 Ու Դեբոն գադէն չուելով՝ փԳել-
մոն դէբլաթէմ իջեան ըրին ։
47 Ու Գելմոն դէբլաթեմէն չուելով՝
Նաբաւին առջեւը քԱբարիմի լեռ-
ները իջեան ըրին ։
48 Եւ Աբարիմի լեռներէն չուելով՝
Երիքովի դիմացը Յորդանանու մօտ՝
օՄովաբի դաշտերուն մէջ իջեան
49 ըրին ։ Ուստի անոնք Յորդանա-
նու մօտ Մովաբի դաշտերուն մէջ
իջեան ըրին, Բեթեսիմօթէն մին-
չև ֆԱբելսատիմ ։
50 Եւ Տէրը Մովաբի դաշտերուն
մէջ՝ Երիքովի դիմացը Յորդանանու
մօտ խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
51 Իսրայէլի որդւոցը խօսէ ու անոնց
ըսէ, աԵրբոր Յորդանանէն Քա-
52 նանացւոց երկիրը անցնիք, բԱն
երկրին բոլոր բնակիչները ձեր առ-
ջեւէն վռնտեք, ու անոնց բոլոր

Ն․ Ք․ Ծ․ Թ․
1452

շ Ծն․ լզ․ 27 ։ Բ Օր․ ժ․ 6 ։ Ա Մն․ ա․ 42 ։
ո Բ Օր․ ժ․ 7 ։
* Կ–ն՝ պրը

1453
չ Բ Օր․ բ․ 8 ։ Գ Թագ․ թ․ 26 ։ իբ․ 49 ։
պ Գլ․ ի․ 1 ։ իէ․ 14 ։
ջ Գլ․ ի․ 22, 23 ։ իա․ 4 ։
ռ Գլ․ ի․ 25, 28 ։ Բ Օր․ ժ․ 6 ։ լբ․ 50 ։
ս Գլ․ իա․ 1, 3 ։
† Կ–ն՝ Քանանիս
վ Գլ․ իա․ 4 ։
տ Գլ․ իա․ 10 ։
ր Գլ․ իա․ 11 ։
ց Գլ․ իա․ 11 ։
ւ Գլ․ լբ․ 34 ։
փ Երեմ․ խը․ 22 ։
ք Գլ․ իա․ 20 ։ Բ Օր․ լբ․ 49 ։
օ Գլ․ իբ․ 1 ։
ֆ Գլ․ իե․ 1 ։ Յես․ բ․ 1 ։
ա Բ Օր․ է․ 1, 2 ։ թ․ 1 ։ Յես․ գ․ 17 ։
բ Ել․ իգ․ 24, 33 ։ լդ․ 13 ։ Բ Օր․ է․ 2, 5 ։ ժբ․ 3 ։ Յես․ ժա․ 12 ։ Դատ․ բ․ 2 ։

Ն․ Ք․ ՉՔ․
1452

պատկերաւոր կուռքները կործա-
նէք, և անոնց բոլոր թափծու-
կուռքերը կործանէք, ու անոնց
53 բոլոր բարձր տեղերը փլցնէք ։ Եւ
ան երկիրը ձեր իշխանութեանը
տակը անցընելով՝ անոր մէջը բնա-
կիք . քանզի ան երկիրը ձեզի տուի
54 որ ժառանգէք ։ Եւ ‡ան երկիրը
վիճակով ժառանգէք ձեր տոհմե-
րուն համեմատ . շատուոր եղողին
ժառանգութիւնը շատ պիտի տաք,
ու քիչուոր եղողին ժառանգութիւ-
նը քիչ պիտի տաք . մէկ տեղի մը
վիճակը որու որ ելլէ, անոր բլլայ
[illegible] . ձեր հարցը ցեղերուն
55 համեմատ ժառանգէք ։ Բայց թէ
որ ան երկրին բնակիչները ձեր առ-
ջևէն չվռընտէք, ան ատենը անոնց-
մէ ողջ թողուցածնիդ +ձեր աչքե-
րուն փուշեր, ու ձեր կողերուն
տատասկներ պիտի բլլան . ու ձեր
բնակած երկրին մէջ ձեզի թշնա-
56 մութիւն պիտի ընեն ։ Եւ պիտի
բլլայ որ ինչ որ անոնց ընելու մը-
տածեր էի, նոյնը պիտի ընեմ ձեզի ։

‡ Գլ․ իզ․ 53․ 54․ 55․
+ Յեսու․ իգ․ 13․ Դատ․ բ․ 3․ Սաղ․ ճզ․ 34․ 36․ Տես Եւ․ իգ․ 33․ Եզեկ․ իը․ 24․

ԳԼ․ ԼԴ

1 Երկրին սահմանները ։ 16 Երկիրը բաժնելու համար որոշուած մարդոց անունները ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով, Իսրայէլի որդւոցը պա-
տուիրէ ու անոնց ըսէ, Երբոր
դուք –Քանանու երկիրը մտնէք,
ձեզի ժառանգութիւն իյնալու եր-
կիրը աս պիտի բլլայ, Քանանու
3 երկիրը իր սահմաններովը . Եւ
Բ ձեր հարաւային սահմանը Ծին
անապատէն մինչև Եդովմ բլլայ, և
ձեր հարաւային սահմանը արևել-
քէն՝ ‡Աղի ծովուն ծայրէն սկսի .
4 Ու ձեր հարաւային սահմանը ⊤Ակ-
րաբիմի զառ 'ի վերը պտըտելով
մինչև Ծին հասնի, ու անկէ ելլելով
Ւ Կադէս բառնեային հարաւային
կողմը երթայ, ու ՂԱսար ադդա-
5 րէն ելլելով Ասեմոն հասնի . Եւ
Ասեմոնէն Ւ մինչև Եգիպտոսի հե-
ղեղատը պտըտելով՝ ծովուն մէջ
լմըննայ սահմանը ։
6 Իսկ ձեր արևմտեան սահմանը մեծ
ծովն բլլայ . ձեզի արևմտեան սահ-
ման ան բլլայ ։
7 Եւ ձեր հիւսիսային կողմի սահ-
մանը աս բլլայ . մեծ ծովէն մինչև
8 ⊏ Հովր լեռը նշանակէք . Հովր լեռ-
նէն Ր մինչև Եմաթ նշանակէք, ու
անկէ սահմանը մինչև ‡ Սեդադ
9 հասնի . Եւ ան սահմանը մինչև
Զեփրոն ելլէ, ու ԻԱսար Ենանի
մէջ լմըննայ . ձեր հիւսիսային սահ-
մանը աս բլլայ ։
10 Եւ ձեր արևելեան սահմանին հա-

– Ծն․ ժէ․ 8․ բ Օր․ ա․ 7․ Սաղ․ հը․ 55․ Ճն․ 11․ Եզեկ․ խէ․ 14․
Բ Յես․ ժե․ 1․ Տես Եզեկ․ խէ․ 13, 㠯․
‡ Ծն․ ժդ․ 3․ Յես․ ժե․ 2․
⊤ Յես․ ժե․ 3․
Ւ Գլ․ ժգ․ 26․ լր․ 8․
Ղ Տես Յես․ ժե․ 3․ 4․
Ւ Ծն․ ժե․ 18․ Յես․ ժե․ 4․ 47․ գ Թագ․ ը․ 65․ Եսա․ իէ․ 12․
⊏ Գլ․ լգ․ 37․
Ր Գլ․ ժգ․ 22․ դ Թագ․ ժդ․ 25․
‡ Եզեկ․ խէ․ 15․
Ւ Եզեկ․ խէ․ 17․

մար Ասար Ենանէն մինչև Սեփամ
11 նշանակէք . Ու աս սահմանը Ա-
յինի արևելեան կողմէն՝ Սեփամէն
Ռեբլա իջնէ . ու աս սահմանը
արևելից կողմէն իջնելով՝ մինչև
Ւ Քեններեթի ծովուն եզերքը հաս-
12 նի . Եւ աս սահմանը Յորդանան
իջնէ, ու ‡Աղի ծովուն մէջ վեր-
ջանայ ։ Երկիրը իր շրջակայ
սահմաններովը ձեզի աս բլլայ ։
13 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոց
պատուիրեց ու ըսաւ . ⌐Ասիկայ է
ան երկիրը որ դուք վիճակով պիտի
ժառանգէք, ինչպէս որ Տէրը հրա-
մայեց ինն ու կէս ցեղի տալու անի-
14 կայ . ⌐Քանզի Ռուբէնի որդւոց
ցեղը իրենց հարցը տուներուն հա-
մեմատ, ու Գադի որդւոցը ցեղը
իրենց հարցը տուներուն համեմատ,
և Մանասէին կէս ցեղը իրենց ժա-
15 ռանգութիւնը առին ։ Աս երկուք
ու կէս ցեղը իրենց ժառանգութիւ-
նը առին Երիքովին [illegible] Յոր-
դանանու աղին կողմը դէպ 'ի
արևելք ։
16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
17 սելով, Ասոնք են ան մարդոցը
անունները՝ որոնք երկիրը ժառան-
գութեան համար ձեզի պիտի բաժ-
նեն . ⌐Եղիազար քահանան ու
18 Նաւէի որդին Յեսուն . Եւ ամէն
ցեղէն ալ մէյմէկ Ղիշխան առնէք,
ան երկիրը ժառանգութեան բաժ-
19 նելու ։ Եւ ան մարդոցը անուննե-
րը ասոնք են . Յուդայի ցեղէն
20 Յեփոնէի որդին Քաղէբ, Շմաւո-
նի որդւոց ցեղէն՝ Ամիուդի որ-
21 դին Սամուէլ, Բենիամինի ցեղէն
22 Քասղոնի որդին Եղդադ, Դանի
որդւոց ցեղէն իշխան՝ Եգղիի որ-
23 դին Բոկկի, Յովսեփի որդւոցմէ՝
Մանասէի որդւոց ցեղէն իշխան՝
24 Եփոդի որդին Անիէլ, Ու Եփրեմի
որդւոց ցեղէն իշխան՝ Սափաթա-
25 նի որդին Կամուէլ, Եւ Զաբու-
ղոնի որդւոց ցեղէն իշխան՝ Փառ-
26 նակի որդին Եղիսափան, Եւ Ի-
սաքարի որդւոց ցեղէն իշխան՝
27 Ազանի որդին Փաղտիէլ, Ու Ա-
սերի որդւոցը ցեղէն իշխան՝ Սելո-
28 միի որդին Աքիուդ, Ու Նեփ-
թաղիմի որդւոց ցեղէն իշխան՝
29 Ամիուդի որդին Փաղայէլ ։ Ա-
սոնք են ան [illegible] որոնց Տէրը
հրամայեց, որ Քանանու երկրին
մէջ Իսրայէլի որդւոցը ժառանգու-
թիւն բաժնեն ։

ԳԼ․ ԼԵ

1 Ղևտացւոց տրուելու քաղաքները՝ իրենց արուարձաններովը ։ 6 Անոնցմէ վեցը ապաստանի քաղաքներ պիտի բլլային ։ 9 Մարդասպանութեան վրայով օրէնքներ ։

Ն․ Ք․ ՉՔ․
1452

Ւ Թագ․ իգ․ 33․ Երեմ․ լթ․ 5․ 6․
Ւ բ Օր․ գ․ 17․ Յես․ ժա․ 2․ ժթ․ 35․ Մատ․ ժդ․ 34․ Ղու․ ե․ 1․
‡ Հմր 3․
⌐ Հմր 1․ Յես․ ժդ․ 1․ 2․
⌐ Գլ․ լբ․ 33․ Յես․ ժդ․ 2․ 3․
⌐ Յես․ ժդ․ 1․ ժթ․ 51․
Ղ Գլ․ ա․ 4․ 16․

Ն․ Ք․ Գ․ Ք․
1451

31 Մարդասպանի մը համար փրկանք պիտի չընդունուիք ։

1 Եւ Տէրը Մովաբի դաշտերուն մէջ
Երիքովի քովերը Յորդանանու
մօտ խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Պատուիրէ Իսրայէլի որդւոցը, որ
իրենց ժառանգութեան կալուած-
քէն Ղեւտացւոց բնակելու քաղաք-
ներ տան. նաև քաղաքներուն բո-
լորտիքը եղած արուարձանները
3 Ղեւտացւոց տաք ։ Եւ քա-
ղաքները բնակութեան համար ըլ-
լան անոնց, ու արուարձանները
անոնց արջառներուն, *հօտերուն
ու բոլոր անասուններուն համար
4 ըլլան ։ Ու Ղեւտացւոց տալու
քաղաքներնուդ արուարձանները
քաղաքին պարիսպէն դուրս շուր-
ջանակի հազարական կանգուն ըն-
5 դարձակութեամբ ըլլան ։ Ուստի
քաղաքին դուրսը արևելեան կող-
մէն երկու հազար կանգուն, հա-
րաւային կողմէն երկու հազար
կանգուն, արևմտեան կողմէն եր-
կու հազար կանգուն, ու հիւսի-
սային կողմէն երկու հազար կան-
գուն չափէք. և քաղաքը մէջտեղը
պիտի ըլլայ. անոնց քաղաքներուն
6 արուարձանները ասանկ ըլլան ։ Եւ
ձեր Ղեւտացւոց տալու քաղաքնե-
րէն վեցը ապաստանի քաղաք
ըլլալու որոշէք, որ սպաննողը հոն
փախչի. ու ասոնցմէ զատ քառա-
սունըերկու քաղաք տաք ։
7 Ղեւտացւոց տալու քաղաքներնուդ
ամէնը քառասունըութը քաղաք
ըլլայ. զանոնք իրենց արուարձան-
8 ներովը տաք ։ Եւ ան քաղաքները
որ Իսրայէլի որդւոցը կալուած-
քէն պիտի տաք, շատուոր եղողէն
շատ՝ ու քիչուոր եղողէն քիչ առ-
նէք. ամէն մէկը իր առած ժա-
ռանգութեանը չափովը իր քա-
ղաքներէն Ղեւտացւոց պիտի տայ ։
9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
10 սելով, Իսրայէլի որդւոցը խօսէ
ու անոնց ըսէ, Երբոր Յորդա-
նանէն Քանանու երկիրը անցնիք,
11 Ձեզի քաղաքներ որոշէք, որոնք
ապաստանի քաղաքներ ըլլան ձեզի,
որ սխալմամբ մարդ զարնող սպան-
12 նողը հոն փախչի ։ Եւ ան քա-
ղաքները ձեզի ապաստանարան ըլ-
լան արեան վրէժխնդիր եղողէն. ու
սպաննողը դատաստանի համար
ժողովքին առջևը չերևցած չմեռ-
13 նի ։ Եւ ձեր տալու քաղաքներէն
վեցը ձեզի ապաստանի քաղաք ըլ-
14 լայ ։ Քաղաքներուն երեքը Յոր-
դանանու ասդիի կողմը տաք, ու
քաղաքներուն երեքը Քանանու
երկրին մէջ տաք. անոնք ապաս-
15 տանի քաղաքներ ըլլան ։ Աս վեց
քաղաքները Իսրայէլի որդւոցը ու
օտարականին և ձեր մէջը բնակող
պանդուխտին ապաստանարան ըլ-
լան. և ով որ սխալմամբ մարդ
մեռցընէ, հոն փախչի ։
16 Ու եթէ որ մէկը երկաթէ գոր-
ծիքով մէկը զարնէ մեռցընէ, անի-
կայ մարդասպան է. մարդասպանը
17 անպատճառ պիտի մեռցուի ։ Կամ
թէ որ մահաբեր քարով մը
մէկուն զարնէ, որ մեռնի, անի-
կայ մարդասպան է. մարդասպանը
18 անպատճառ պիտի մեռցուի ։ Կամ
թէ որ ձեռքով գործածուելու
փայտեղէն մահաբեր գործիքով
մը զարնէ՝ որ մեռնի, անիկայ մար-
դասպան է. մարդասպանը ան-
19 պատճառ պիտի մեռցուի. Արեան
վրէժխնդիրը պիտի մեռցընէ մար-
դասպանը. երբոր անոր հանդիպի՝
20 թող մեռցընէ զանիկայ ։ Կամ
թէ որ թշնամութեամբ հրէ մէ-
կը, ու նենգութեամբ վրան բան
մը նետելով՝ զանիկայ մեռցընելու
21 ըլլայ, կամ թէ թշնամութեան
պատճառաւ ձեռքովը զարնէ
անոր՝ որ մեռնի, զարնողը ան-
պատճառ մեռցուի. անիկայ մար-
դասպան է. արեան վրէժխնդիրը
երբոր մարդասպանին հանդիպի,
զանիկայ մեռցընէ ։
22 Բայց թէ որ յանկարծ ու հա-
ռանց թշնամութեան հրէ, կամ
թէ առանց նենգութեան անոր
23 վրայ մէկ գործիք մը նետէ, կամ
թէ առանց տեսնելու անոր վրայ
ինչ և իցէ մահաբեր քար մը ձգէ
որ մեռնի, և անիկայ անոր թշնա-
մին չէր, ու անոր չարիքը չէր ու-
24 զեր, Այն ատենը ժողովքը սպան-
նողին ու արեան վրէժխնդրին մէջ-
տեղը աս օրէնքներուս համեմատ
25 դատաստան ընէ. Եւ ժողովքը պի-
տի ազատէ սպաննողը արեան վր-
րէժխնդրին ձեռքէն, ու ժողովքը
զանիկայ նորէն իր ապաւինած
ապաստանի քաղաքը դարձընէ. ու
անիկայ հոն պիտի բնակի, մինչև
որ սուրբ եղով օծուած քահա-
26 նայապետը մեռնի ։ Բայց թէ որ
սպաննողը իր ապաւինած ապաս-
տանի քաղաքին սահմանէն անգամ
27 մը դուրս ելլէ, Ու արեան վրէժ-
խնդիրը զանիկայ իր ապաստանի
քաղաքին սահմանէն դուրս գտնէ,
և արեան վրէժխնդիրը սպաննողը
մեռցընելու ըլլայ, մահապարտ
28 չսեպուի. Քանզի անիկայ իր ա-
պաստանի քաղաքը նստելու էր,
մինչև որ քահանայապետը մեռնէր.
բայց քահանայապետին մեռնելէն
ետքը սպաննողը իր կալուածքին
29 երկիրը դառնայ ։ Ասոնք ձեզի

Ն․ Ք․ Գ․ Ք․
1451

Ա Ցես․ Ժդ․ 3․ 4։ Իա․ 2։ Տես Եզեկ․ ԽԵ․ 1, Ա։ ԽԸ․ 8, Ա։

* Եբր․ ստացուածքին

Բ Հմր 13։ Բ Օր․ Դ․ 41։ Ցես․ Ի 2, 7, 8։ Իա․ 3, 13, 21, 27, 32, 36, 38։
Գ Ցես․ Իա․ 41։

Դ Ցես․ Իա․ 3։
Ե Թւ․ ԻԶ․ 54։

Զ Բ Օր․ ԺԹ․ 2։ Ցես․ Ի․ 2։
Է Եւ․ Իա․ 13։

Ը Բ Օր․ ԺԹ․ 6։ Ցես․ Ի․ 3, 5, 6։

Թ Հմր 6։
Ժ Բ Օր․ Դ․ 41։ Ցես․ Ի․ 8։

Ի Թւ․ ԺԵ․ 16։

Լ Եւ․ Իա․ 12, 14։ Ղև․ ԻԴ․ 17։ Բ Օր․ ԺԹ․ 11, 12։

Խ Հմր 21, 24, 27։ Բ Օր․ ԺԹ․ 6, 12։ Ցես․ Ի․ 3, 5։

Ծ Ծն․ Դ․ 8։ Բ Թագ․ Գ․ 27։ Ի․ 10։ Գ Թագ․ Բ․ 31, 32։
Կ Եւ․ Իա․ 14։ Բ Օր․ ԺԹ․ 11։

Հ Եւ․ Իա․ 13։

Ձ Հմր 12։ Ցես․ Ի․ 6։

Ղ Ցես․ Ի․ 6։
Ճ Եւ․ ԻԹ․ 7։ Ղև․ Դ․ 3։ Իա․ 10։

Մ Թւ․ ԻԷ․ 11։

Ն · Ք · ԶՓ · 1451

դատաստանի կանոնները ըլլան ձեր ազգերուն մէջ — ձեր բոլոր բնակութեանցը մէջ ։
30 Ո՛վ որ մարդ կը մեռցընէ , ըսպաննողը ՚ վկաներուն բերնովը մեռցուի . բայց մարդ մը մեռցընելու համար , ո՞չ մէկ վկային վկայութիւնը ՚ — ՚ ի՛ւ չըլլայ ։
31 Եւ մահապարտ սպաննողին կենացը համար փրկանք չառնէք . քանզի անիկայ անպատճառ մեռցուելու չէ ։
32 Ու ապաստանի քաղաքը փախչողին համար փրկանք չառնէք , որպէս զի անիկայ իր քաղաքը դառնայ նստի քահանային մահէն առաջ ։
33 Ուստի ձեր բնակած երկիրը չպղծէք , քանզի արիւնը ՚ կը պղծէ երկիրը . ու անոր մէջը թափուած արիւնին համար երկրին — ր ՚ ի՛ւ — ՚ ն ՚ ո՛վ մը քաւութիւն չըլլար , բայց եթէ ան իկայ թափողին արիւնովը ։
34 Նովը ։ — Ուրեմն ձեր բնակած երկիրը չպղծէք , որուն մէջտեղը ես պիտի բնակիմ . քանզի ես Տէրս կը բնակիմ Իսրայէլի որդւոց մէջը ։

Ն · Ք · ԶՓ · 1451

ՅԲ Օր · ԺԷ · 6 ։ ԺԹ · 15 ։ Մաա · ԺԸ · 16 ։ Բ Կոր · Ժգ · 1 ։ Եբր · Ժ · 28 ։

Ն Սաղ · ՃՂ · 38 ։ Մխ · Ը · 11 ։

Ե Ջն · Թ · 6 ։

— Ղե · ԺԸ · 25 ։ Բ Օր · Խ · 23 ։

Ե Եզ · ԽԹ · 45 ։ 46 ։

ԳԼ · ԼԶ

1 Ժառանգութիւն ունեցող աղջիկը 5 իր ցեղէն եղող մէկու մը հետ պիտի կարգուէր , 7 որ չըլլայ թէ ժառանգութիւնը ան ցեղէն վերնայ ։ 10 Սալպաադին աղջիկները իրենց հօրեղբօրորդւոցը հետ կ՚ամուսնանան ։

1 Ու Յովսեփի որդւոցը տոհմերէն Մանասէի որդւոյն Մաքիրի որդւոյն — Գաղաադին որդւոց տոհմին իշխանները մօտեցան , ու Մովսէսին առջևը և Իսրայէլի որդւոցը նահապետութեանց իշխանաց
2 ներուն առջևը խօսեցան , Ու ըսին , ՚ Տէրը մեր տիրոջը հրամայեց , որ երկիրը Իսրայէլի որդւոցը վիճակով ժառանգութիւն տայ . ու ՚ Տէրը մեր տիրոջը հրամայեց , որ մեր եղբօրը Սալպաադին ժառանգութիւնը անոր աղջիկներուն տայ .
3 Արդ թէ որ անոնք Իսրայէլի որդւոց — ր ի՛ւ ցեղի մը որդւոցը կնիկ ըլլան , անոնց ժառանգութիւնը մեր հայրերուն ժառանգութենէն պիտի վերնայ . ու որ ցեղէ մարդոց որ ՚ ին ՚ ի ըլլան , ան ցեղին ժառանգութեանը պիտի խառնուի , ու մեր ժառանգութեանը վիճակին
4 կէն պիտի վերնայ ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը Յոբելեան տարին , անոնց ժառանգութիւնը իրենց եբիկներուն ցեղին ժառանգութեանը պիտի խառնուի . ու — ի՛ւ անոնց ժառանգութիւնը մեր հայրերուն ցեղին ժառանգութենէն պիտի վերնայ ։
5 Եւ Մովսէս Տէրոջը հրամանաւ Իսրայէլի որդւոցը պատուիրեց ու ըսաւ ։ Յովսեփի որդւոց ցեղը ՚ շիտակ կը խօսի ։
6 տակ կը խօսի ։ Սալպաադին աղջիկներուն վրայով Տէրոջը հրամայած ու ըսած խօսքը աս է . Որոնց որ կը հաճին անոնք , թող անոնց կնիկ ըլլան , Ըմպայն թէ իրենց հօրը ցեղէն եղողներուն կնիկ ըլլան .
7 Որպէս զի Իսրայէլի որդւոց ժառանգութիւնը մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի . քանզի Իսրայէլի որդւոց ամէնքն ալ ՚ իրենց հայրերուն ցեղին ժառանգութենէն պիտի յարին ։
8 Ու ամէն աղջիկ՝ որ Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն մէջ մէկ կալուածքի մը ժառանգ կ՚ըլլայ , իր հօրը ցեղէն եղող մէկու մը կնիկ ըլլայ , որ Իսրայէլի որդւոց ամէն մէկը իր հայրերուն ժառանգութիւնը ժառանգէ .
9 Եւ ժառանգութիւնը մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի . բայց Իսրայէլի որդւոց ցեղերուն ամէն մէկը իր ժառանգութենէն յարի ։
10 Ե— Տէրը Մովսէսին ինչպէս որ հրամայեց , Սալպաադին աղջիկները
11 անանկ ըրին ։ Քանզի Սալպաադին աղջիկները՝ Մաալա , Թերսա , Եգղա , Մեղքա ու Նոա իրենց հօրեղբօրորդւոցը հետ ամուսնացան ։
12 Այսպէս Յովսեփեան Մանասէի որդւոց տոհմերէն եղողներու կնիկ եղան . ու անոնց ժառանգութիւնը իրենց հօրը ցեղին և ազգատոհմին մէջ մնաց ։
13 Ասոնք են ան պատուիրանքները ու դատաստանները , որ Տէրը ՚ Մովաբի դաշտերուն մէջ Երիքովի դէմ — ա՛ջ Յորդանանու մօտ՝ Մովսէսին ձեռքովը Իսրայէլի որդւոցը պատուիրեց ։

Ն · Ք · ԶՓ · 1451

Բ Ղե · Խ · 10 ։

Բ Գլ · Խ · 1 ։

Ե Գլ · Խ · 1 ։ 2 ։

Ժ Գլ · Խգ · 3 ։ Լգ · 50 ։

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Քառասներորդ տարւոյն վերջը՝ Մովսէս Իսրայէլացւոց խօսելով համառօտութեամբ կը պատմէ 6 Աստուծոյ խոստմունքը, 13 իշխաններ կարգելը, 19 երկիրը լրտեսելու համար մարդ խրկելը, 34 անոնց անհաւատութեանը պատճառով Աստուծոյ բարկութիւնը, 41 և անոնց անհնազանդութիւնը։

1 Ասոնք են այն խօսքերը որ Մովսէս
բոլոր Իսրայէլին գրուցեց – Յոր-
դանանու ասդին կողմը անապա-
տին մէջ՝ –ը Սուփին դիմացի դաշտը՝
Փառանի, Տոփելի, Ղոբանի, Ա-
սերովթի ու Տիզահապի մէջտեղն
2 է. (Քորեբէն –մինչև Կադէս
բառնեայ տասնումէկ օր է Սէիր
3 լեռանը ճամբայով.) Արդ –քա-
ռասներորդ տարին մետասներորդ
ամսուն առաջին օրը՝ Մովսէս Իս-
րայէլի որդւոցը գրուցեց ինչ որ
Տէրը անոր պատուիրեր էր անոնց
4 համար, –Եսեբոնի մէջ բնակող
Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորը և
Աստարովթի –– Եդրայիի մէջ
բնակող Բասանի Ովգ թագաւորը
5 զարնելէն ետքը. Յորդանանու աս-
դին կողմը Մովաբի երկրին մէջ
Մովսէս սկսաւ աս օրէնքը յայտ-
նել, ըսելով.
6 Մեր Տէր Աստուածը –Քորեբի
վրայ մեզի խօսեցաւ ու ըսաւ, Աս
7 լեռը կենալնիդ –հերիք է. Դարձէք՝
չուեցէք ու գացէք Ամորհացւոց
լեռը, և անոր ամէն շրջակայ տե-
ղերը, դաշտերը, լեռները, ու հո-
վիտները, և հարաւային կողմը, ու
ծովեզերքը, Քանանացւոց երկիրը
ու Լիբանան, մինչև մեծ գետը՝ –ը
8 Եփրատ գետն է։ Ահա՛ այն երկի-
րը ձեր առջևը դրի. գացէք ու ժա-
ռանգեցէք այն երկիրը, որ Տէրը
ձեր հայրերուն՝ –Աբրահամին, Իսա-
հակին ու Յակոբին երդում ըրաւ
որ տայ անոնց ու անոնցմէ ետքը
անոնց զաւակներուն։
9 Եւ –այն ատենը ես ձեզի խօսեցայ
ու ըսի, Ես մինակ չեմ կրնար ձեզ
10 տանիլ. Ձեր Տէր Աստուածը ձեզ
շատցուց, և ահա՛ –դուք այսօր
երկնից աստղերուն չափ շատ էք.
11 –Ձեր հայրերուն Տէր Աստուածը
ձեր եղածէն հազարապատիկ աւել-
ցընէ ձեզ, ու –ձեզի բածին պէս
12 ձեզ օրհնէ. –Ես մինակ ի՞նչպէս
կրնամ ձեր նեղութիւնը՝ ձեր բե-
ռը ու հակառակութիւնը կրել.
13 –Դուք ձեր ցեղերէն իմաստուն
ու հանճարեղ և անուանի մարդիկ
տուէք, ու ես անոնք ձեր վրայ
14 իշխաններ կեցընեմ. Իսկ դուք
ինծի պատասխան տուիք ու ըսիք,
Ատ ըսած խօսքդ ընելը աղէկ է.
15 Ուստի ես ձեր ցեղերուն երևելի-
ները՝ իմաստուն ու անուանի մար-
դիկ առի, –և զանոնք ձեր վրայ
իշխաններ կարգեցի, –յ–ին ձեր
ցեղերուն մէջ հազարապետներ,
հարիւրապետներ, յիսնապետներ,
տասնապետներ ու ոստիկաններ։
16 Եւ այն ատենը ձեր դատաւորնե-
րուն պատուիրեցի ըսելով, Ձեր
եղբայրներուն դատերը մտիկ ըրէք,
ու ամէն մարդուն դատը՝ թէ իր
–եղբօրը հետ ըլլայ և թէ օտարա-
կանի հետ, –արդարութեամբ դա-
17 տեցէք. –Դատաստանի մէջ աչա-
ռութիւն չընէք, պզտիկին՝ մեծի
պէս մտիկ ընէք, բնաւ մարդու մը
երեսէ չվախնաք. քանզի –դատաս-
տանը Աստուծոյ է. ու ձեզի դը-
ժուար երևցած դատը –ինծի ներ-
կայացուցէք, որ անիկայ մտիկ ը-
18 նեմ։ Եւ այն ատենը ձեր ամէն ը-
նելու բաները ձեզի պատուիրեցի։
19 Եւ –Քորեբէն չուեցինք, ու
ինչպէս որ մեր Տէր Աստուածը մե-
զի պատուիրեր էր, Ամորհացւոց
լեռանը ճամբով այն ձեր տեսած
բոլոր –մեծ ու ահագին անապատէն
անցանք, ու –մինչև Կադէս բառ-
20 նեայ եկանք։ Եւ ձեզի ըսի, Դուք
Ամորհացւոց լեռը եկաք, որն որ
մեր Տէր Աստուածը մեզի կու տայ։
21 Նայէ, քու Տէր Աստուածդ երկի-
րը քու առջևդ դրաւ. –ելի՛ր՝
ժառանգէ –զանիկայ, ինչպէս որ քու
հայրերուդ Տէր Աստուածը քեզի
ըսաւ. –մի՛ վախնար ու մի՛ զար-
հուրիր։
22 Եւ դուք ամէնքդ իմ քովս եկաք,
ու ինծի ըսիք, Մեզմէ առաջ մար-
դիկներ խրկենք, որ երկիրը լրտե-
սեն մեզի համար, ու մեզի զան
պատմեն թէ ինչ ճամբով հոն պի-
տի ելլենք, ու ինչ քաղաքներու
23 մէջ պիտի մտնենք։ Եւ աս խօսքը
ինծի հաճոյ թուելով, –ձեզմէ

Ն. ք. գք. 1451

– Յես. թ. 1. 10. Իբ. 4. 7.

– Թւոց. ժգ. 27. Գլ. թ. 23.

– Թւոց. լգ. 38.

– Թւոց. իա. 24. 33.

– Թւոց. իա. 33. Յես. ժգ. 12.

– Եւ. գ. 1.

– Տես Եւ. ժթ. 1. Թւոց. ժ. 11.

– Ծն. ժբ. 7. ժե. 18. ժէ. 7. 8. Իզ. 4. Իը. 13.

– Եւ. ժը. 18. Թւոց. ժա. 14.

– Ծն. ժե. 5. Գլ. ժ. 22. Իբ. 62.

– Եբրայեց. Իդ. 3.

– Ծն. ժե. 5. Իբ. 17. Իզ. 4. Եւ. լբ. 13.

– Գ թագ. դ. 8. 9.

Ն. ք. գք. 1451

– Տես Եւ. ժը. 21. Թւոց. ժա. 16. 17.

– Եւ. ժը. 25.

– Ղև. իթ. 22.

– Գլ. ժգ. 18. Յով. է. 24.

– Ղև. ժթ. 15. Գլ. ժզ. 19. Առակ. ժգ. 7. Առակ. իդ. 23. Յակ. բ. 1.

– Բ Մն. ժթ. 6.

– Եւ. ժը. 22. 26.

1490

– Թւոց. ժ. 12. Գլ. ը. 15. Երեմ. բ. 6.

– Թւոց. ժգ. 27.

– Յես. ա. 9.

– Թւոց. ժգ. 4.

1490

ն · ք · գԲ · 1451

Ղ Թու · ԺԳ · 28 , 24 , 25 ,

Պ Թու · ԺԳ · 28 ,

Ք Թու · ԺԳ · 1—4 , Սպ · ՃՂ · 24 , 25 ,

Ռ ԳԼ · Թ · 28 ,

Ս ՑԵՍ · Բ · 11 ,

Վ Թու · ԺԳ · 29 , 32 , 33 , 34 , ԳԼ · Թ · 1 , 2 ,

Տ Թու · ԺԳ · 29 ,

Ր ԵԼ · ԺԳ · 14 , 25 , Նէեմ · Գ · 20 ,

Ց ԵԼ · ԺԹ · 4 , ԳԼ · ԼՐ · 11 , 12 , Ես · Խղ · 3 · 4 , կգ · 9 , Ովս · Ժա · 3 , Ցես Գոր · ԺԳ · 18 ,

Ւ Սաղ · ՃՂ · 24 , Ցուդ · 5 ,

Փ ԵԼ · ԺԳ · 21 , Սաղ · ՀԸ · 14 ,

Ջ Թու · Ժ · 33 , Եզեկ · ի · 6 ,

Ռ ԳԼ · Բ · 14 , 15 ,

Ֆ Թու · ԺԳ · 22 , 23 , Սաղ · ղե · 11 ,

Ա Թու · ԺԳ · 24 · 30 · ՑԵՍ · ԺԳ · 9 ,

1491

Բ Թու · ԺԳ · 24 ,

Գ Թու · ի · 12 , ԻԷ · 14 , ԳԼ · գ · 26 , դ · 21 , ԼԴ · 4 , Սաղ · ՃՂ · 32 ,

Դ ԵԼ · ԻԳ · 13 , ԼԴ · 11 , ՑԵՍ · ա Թագ · ԺԳ · 22 ,

Ե Թու · ԺԳ · 30 ,

Զ Թու · ԻԷ · 18 , 19 , ԳԼ · Լ · 7 , 23 ,

Է Թու · ԺԳ · 31 ,

Ը Թու · ԺԳ · 3 ,

տասուերկու մարդ առի , ամէն մէկ
24 ցեղէն մէ յիսէկ մարդ : Եւ Նաւոնք գացին՝ լեռը ելան , ու մինչև Եփրողի ձորը հասան , ու ան երկիրը
25 լրտեսեցին : Եւ ան երկրին պտուղէն ձեռքերնին առնելով մեզի բերին , ու մեզի զրուցեցին բսելով , Աղէկ է ան երկիրը որ մեր Տէր
26 Աստուածը մեզի կու տայ : Բայց դուք չուզեցիք ելլել , ու ձեր Տէր Աստուծոյն հրամանին դէմ դրիք .
27 եւ ձեր վրաններուն մէջ տրտնջելով բսիք , Տէրը մեզ ատելուն համար Եգիպտոսի երկրէն մեզ դուրս հանեց , որ մեզ Ամորհացւոց ձեռքը մատնէ , ու մեզ կորսընցը-
28 նէ : Ո՞ւր պիտի ելլենք . մեր եղբայրները մեր սիրտերը թուլցուցին , որովհետև բսին , Ան ազգը մեզմէ մեծ ու բարձրահասակ է , քաղաքները մեծ , ու մինչև երկինքը պարսպաւոր են , ու հոն նաև
29 Ենակին որդիքը տեսանք : Եւ ձեզի բսի , Մի զարհուրիք ու մի
30 նոնցմէ մի վախնաք . Ձեր Տէր Աստուածը որ ձեր առջևէն կ'երթայ , անիկայ ձեզի համար պիտի պատերազմի , ինչպես որ Եգիպտոսի մէջ ձեր աչքերուն առջևը ձե-
31 զի բրաւ : Ու անապատին մէջն ալ տեսար որ , ինչպես մարդ մը իր զաւակը կը տանի , քու Տէր Աստուածդ ալ քու բոլոր քալած ճամբաներուդ մէջը մինչև ասա տեղ
32 դալդ քեզ անանկ տարաւ : Եւ ասով ալ ձեր Տէր Աստուածոյն չհաւատացիք ,
33 որ անիկայ ճամբուն մէջ ձեր առջևէն կ'երթար ձեզի իջևանելու տեղ փնտռելու համար , գիշերը կրակի մէջ երթալու ճամբանիդ ձեզի ցուցընելով , ու ցո-
34 րեկն ալ ամպի մէջ : Եւ Տէրը ձեր խօսքերուն ձայնը լսելով բարկացաւ , ու երդում ընելով բսաւ ,
35 Ան մարդոցմէն ասանօրէն ազգէն բնաւ մարդ մը պիտի չտեսնէ ան բարի երկիրը՝ որն որ ձեր հայրերուն տալու երդում ըրի .
36 բայց միայն Յեփոնէի որդին Քաղէբ պիտի տեսնէ ան , ու անոր կոխած երկիրը իրեն ու իր որդոցը պիտի տամ , որովհետև Հանիկայ կատարելապէս Տէրոջը հետևեցաւ :
37 Ձեզի համար Տէրը ինծի ալ բարկացաւ՝ ու բսաւ , Դուն ալ
38 հոն պիտի չմտնես . Այլ Տրու սպասաւորդ Յեսուէի որդին Յեսու՝ անիկայ հոն պիտի մտնէ . Զօրացուր անիկայ , վասն զի ան երկիրը անիկայ պիտի ժառանգեցընէ Իս-
39 րայէլին : Եւ ան ձեր պզտիկ տղաքը որոնց համար կ'ըսէիք թէ աւար պիտի ըլլան , ու ան ձեր որդիները որ այսօր Հաղէկը ու գէշը չեն ճանչնար , անոնք պիտի մտնեն հոն . անոնց պիտի տամ ան երկիրը , ու անոնք պիտի ժառանգեն
40 ան : Բայց դուք ետ դարձէք , ու կարմիր ծովուն ճամբայէն դէպ ի անապատը չուեցէք :
41 Ետքը դուք պատասխան տուիք ու ինծի բսիք , Մենք Տէրոջը առջևը մեղք գործեցինք . մենք պիտի ելլենք պատերազմինք , ինչպես որ մեր Տէր Աստուածը մեզի պատուիրեց . ու ամէն մէկերնիդ իր պատերազմական զէնքը առնելով Թեթևամտութեամբ ուզեցիք լեռը ել-
42 լել : Եւ Տէրը ինծի բսաւ , Անոնց բսէ , Մի ելլէք ու մի պատերազմիք , քանզի ես ձեր մէջը չեմ . չըլլայ որ ձեր թշնամիներուն առջևը ջար-
43 դուիք : Ես ալ ձեզի խօսեցայ , բայց դուք մտիկ չըրիք , հապա Տէրոջը հրամանին դէմ դրիք , և Էյամտութիւն ընելով լեռը ե-
44 լաք : Ու ան լեռանը վրայ բնակող Ամորհացիները ինծի դէմ ելլելով ձեզ հալածեցին , ու Սէիրի մէջ ձեզ զարկին մինչև
45 Հորմա : Եւ դառնալով Տէրոջը առջևը լացիք , սակայն Տէրը ձեր ձայնը չլսեց , ու ձեզի ականջ
46 չդրաւ : Եւ կադեսի մէջ շատ օրեր կեցաք , որչափ օրեր որ հոն կեցաք :

ԳԼ · Բ

1 Մովսէս իր խօսքը շարունակելով կը պատմէ թէ Աստուած ինչպէս արդիւնց Իսրայէլացիները՝ որ Եդոմացւոց , 9 Մովաբացւոց , 17 և Ամմոնացւոց հետ պատերազմ չընեն : 24 Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին յաղթուիլը :

1 Յետոյ ես ետևնիս դարձանք ու կարմիր ծովուն ճամբայէն դէպ ի անապատը չուեցինք , ինչպես որ Տէրը ինծի բսեր էր , ու շատ օրեր Սէիր լեռանը բոլորտիքը պտտեցանք :
2 Յետոյ Եւ Տէրը ինծի խօսեցաւ
3 ու բսաւ , Դուք հերիք է ատ լեռանը բոլորտիքը պտտեցիդ . հիւսիսա-
4 յին կողմի դարձէք : Եւ ժողովուրդին պատուիրէ ու բսէ , Դուք հիմա Սէիր բնակող ձեր եղբարցը Եսաւի որդոցը սահմանէն պիտի անցնիք . անոնք ձեզմէ պիտի վախնան , բայց դուք մեծապէս զգուշա-
5 ցէք . Անոնց հետ մի ճեծկուիք . քանզի ես ձեզի անոնց երկրէն մէկ ոտնաթաթի տեղ մին ալ տալու չեմ , որովհետև Սէիր լեռը Եսաւին
6 ժառանգութիւն տուեր եմ : Կեբակուրը սակով ծախու առնէք անոնցմէ և ուտէք , և ջուրն ալ սակով ծախու առնէք անոնցմէ
7 ու խմէք : Քանզի քու Տէր Աստուածդ քու ձեռքիդ ամէն գործքերուն մէջ օրհնեց քեզ . ա-

ն · ք · գԲ · 1451

Ե Ես · ի · 15 , 16 · Հով · Թ · 11 ,

Ի Թու · ԺԳ · 25 ,

Լ Թու · ԺԳ · 40 ,

Խ Թու · ԺԳ · 40 ,

Ծ Կ՚ ԺԳ · վերեսքն · Կ՚ պատերազմիք . Թիւն առաջ

Կ Թու · ԺԳ · 42 ,

Հ Թու · ԺԳ · 44 , 45 ,

Ձ Սաղ · ՃԺԸ · 12 ,

Ճ Թու · ԺԳ · 26 , ՃԸ · ի · 1 , 22 · Դատ · ԺԱ · 17 ,

Մ Թու · ԺԳ · 25 , ԳԼ · ա · 40 ,

Յ ՑԵՍ · ՀՌ · 7 , 14 ,

Ն Թու · ի · 14 , ՃԸ ·

Շ ՅՕՆ · ԼԴ · 8 , ՑԵՍ · ԽԳ · 4 ,

Ն. Ք. Գ. Ք. 1451

նիկայ գիտէ որ դուն աս մեծ անա-
պատին մէջ կը պտըտիս . Էքու Տէր
Աստուածդ աս քառասուն տարին
քեզի հետ էր, ու բանի մը պակսու-
թիւն չքաշեցիր ։
8 Ուստի մենք մեր եղբայրներուն՝
Եսաւի որդւոցը քովէն՝ որոնք Սէիր
կը բնակէին, դաշտի ճամբայէն՝
Էէլաթէն ու Գասիոն գաբերէն ան-
ցանք . ու դառնալով՝ Մովա-
բի անապատին ճամբայէն անցանք ։
9 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Մովաբա-
ցւոց թշնամութիւն մի՛ ըներ, ու
անոնց հետ պատերազմ մի՛ ըներ .
քանզի անոնց երկրէն քեզի ժառան-
գութիւն տալու չեմ, որովհետեւ
Արը Ղովտի որդւոցը ժառան-
10 գութիւն տուի ։ (Ան տեղը առա-
ջուց Էմիմները կը բնակէին, որոնք
մեծ ու շատւոր, ու Էնակիմներուն
պէս երկայնահասակ ազգ մըն էին .
11 Անոնք ալ Էնակիմներուն պէս հսկա-
ներ կը սեպուէին . ու Մովաբացիք
12 զանոնք Էմիմ կը կոչէին ։ Եւ
Սէիրի մէջ առաջուց Քոռեցիք կը
բնակէին, բայց Եսաւի որդիքը
զանոնք վռնտելով ու իրենց առ-
ջեւէն զանոնք ջարդելով՝ անոնց
տեղը բնակեցան . ինչպէս որ Իսրա-
յէլացիք ըրին իրենց ժառանգու-
թեանը երկրին, որն որ Տէրը ա-
13 նոնց տուաւ ։) Հիմա ելէ՛ք Զա-
րեդ ձորէն անցէ՛ք . ու մենք Զարեդ
ձորէն անցանք ։
14 Մեր պտըտած օրերը՝ Կադէս
բառնեայէն ելլէն մինչեւ Զարեդ
ձորէն անցնելնիս՝ երեսնըութը
տարի էր . մինչեւ որ բանակին
մէջէն պատերազմող մարդոց ան
բոլոր ազգը հատաւ, ինչպէս որ
15 Տէրը անոնց երդում ըրեր էր ։ Եւ
զանոնք բանակին մէջէն բնաջինջ
ընելու համար՝ Տէրոջը ձեռքն ալ
անոնց վրայ էր, մինչեւ որ անոնք
16 հատան ։ Ու երբոր բոլոր պատե-
րազմող մարդիկը ժողովուրդին
17 մէջէն մեռան ու հատան, Տէրը ինծի
18 խօսեցաւ՝ ըսելով, Դուն այսօր Մո-
վաբին սահմանը եղած Արէն պիտի
19 անցնիս, Ու Ամմոնի որդւոցը սահ-
մանին պիտի մօտենաս . անոնց
թշնամութիւն մի՛ ըներ, և անոնց
հետ մի՛ ծեծկուիր . քանզի Ամմոնի
որդւոցը երկրէն քեզի ժառանգու-
թիւն տալու չեմ, որովհետեւ անի-
կայ Ղովտի որդւոցը ժառանգու-
20 թիւն տուի ։ (Ան ալ հսկաներու
երկիր կը սեպուէր . առաջուց ան
տեղը հսկաներ կը բնակէին . ու
Ամմոնացիք զանոնք Զամզումիմ կը
21 կոչէին, Որոնք Էնակիմներուն
պէս մեծ ու շատւոր և երկայնա-
հասակ ազգ մըն էին . բայց Տէրը

Գլ. ը. 2. 3. 4. — Դատ. ժա. 18. — Թուռ. թ. 26. — Թուռ. իա. 28. — Ծն. ժթ. 36. 37. — Ծն. ժդ. 5. — Թուռ. ժգ. 23. 34. Գլ. թ. 2. — Հմր 22. Ծն. ժդ. 6. լզ. 20. — Թուռ. իա. 12. — Թուռ. ժգ. 27. — Թուռ. ժդ. 33. կզ. 64. — Թուռ. ժդ. 35. Գլ. ա. 34. 35. Եզեկ. ի. 15. — Սաղ. հր. 33. ճզ. 26. — Ծն. ժթ. 38. — Տես Ծն. ժդ. 5. — Տես Հմր 10.

զանոնք բնաջինջ ըրաւ անոնց առ-
ջեւէն, որ վռնտեցին զանոնք, և
22 անոնց տեղը բնակեցան . ինչպէս
որ Սէիր բնակող Եսաւի որդւոցը
համար ալ ըրաւ, երբոր Քոռեցի-
ները բնաջինջ ըրաւ անոնց առ-
ջեւէն . և զանոնք վռնտեցին, ու
անոնց տեղը բնակեցան մինչեւ աս
23 օրս ։ Եւ Աւացիները՝ որ մինչեւ
Գազա գիւղաքաղաքներու մէջ
կը բնակէին, զանոնք ալ Կափթո-
րէն ելլող Կափթորացիք ջարդե-
ցին, ու անոնց տեղը բնակեցան ։)
24 Ելէ՛ք, չուեցէ՛ք ու Առնոն ձո-
րէն անցէ՛ք . ահա Եսեբոնի թա-
գաւորը՝ Ամորհացի Սեհոնը ու ա-
նոր երկիրը քու ձեռքդ տուի .
սկսէ՛ զանիկայ ժառանգելու, ու ա-
25 նոր հետ պատերազմ ըրէ ։ Այսօր
քու վրադ վախը ու սոսկումը
բոլոր երկինքին տակը եղող ազգե-
րուն վրայ պիտի սկսիմ դնել, ա-
նանկ որ քու համբաւդ լսողները
քու երեսէդ դողան ու տագնա-
պին ։
26 Եւ Կադեմօթի անապատէն Ե-
սեբոնի Սեհոն թագաւորին խա-
ղաղութեան խօսքերով դեսպան-
27 ներ խրկեցի՝ ըսելով, Անցնիմ
քու երկրէդ . մեծ ճամբայէն
պիտի երթամ, ոչ աջ կամ ձախ
28 կողմը չեմ խոտորիր ։ Կերակուրը
ինծի ստակով ծախէ որ ուտեմ,
ու ջուրն ալ ինծի ստակով տուր
որ խմեմ . միայն թէ ոտքերովս
29 անցնիմ . ինչպէս որ Սէիր բնա-
կող Եսաւի որդիքը ու Ար բնա-
կող Մովաբացիք ինծի ըրին . մինչեւ
որ ես Յորդանանէն անցնիմ դէպ ՚ի
ան երկիրը, որն որ մեր Տէր Աս-
30 տուածը մեզի պիտի տայ ։ Բայց
Եսեբոնի Սեհոն թագաւորը չուզեց
որ մենք անկէ անցնինք . ինչու որ
քու Տէր Աստուածդ անոր հոգին
խստացուցեր էր ու սիրտը կարծ-
րացուցեր էր, որ զանիկայ քու
ձեռքդ տայ, ինչպէս որ այսօր կը
31 տեսնես ։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Ահա Սեհոնը ու անոր երկիրը
սկսայ քու ձեռքդ տալու . սկսէ՛
զանոր տիրելու, որ անոր երկիրը
ժառանգես ։
32 Ուստի Սեհոն՝ ինքը իր բոլոր
ժողովուրդովը Յասսայի մէջ մեր
դէմը ելաւ, որ մեզի հետ պատե-
33 րազմի ։ Եւ մեր Տէր Աստուածը
զանիկայ մեր ձեռքը մատնեց, ու
մենք անիկայ և անոր որդիքը ու
անոր բոլոր ժողովուրդը զարկինք .
34 Եւ նոյն ատենը անոր բոլոր քա-
ղաքները առինք, ու անոր բոլոր քա-
ղաքներուն մէջ եղած էրիկ մար-
դիկը, կնիկները ու տղաքները

Ն. Ք. Գ. Ք. 1451

Ծն. լզ. 8. — Ծն. ժդ. 6. լզ. 20—30. Հմր 12. — Յեսու. ժգ. 3. — Երեմ. իե. 20. — Կամ՝ Ասերիմ — Ծն. ժ. 14. Ամով. թ. 7. — Թուռ. իա. 13. 14. Դատ. ժա. 18. 21. — Ել. ժե. 14. 15. Գլ. ժա. 25. Յես. բ. 9. 10. — Գլ. ի. 10. — Թուռ. իա. 21. 22. Դատ. ժա. 19. — Եբր. ճամբայէն ճամբայէն — Թուռ. ի. 19. — Տես Թուռ. ի. 18. Գլ. իգ. 3. 4. Դատ. ժա. 17. 18. — Թուռ. իա. 23. — Յես. ժա. 20. — Ել. դ. 21. — Գլ. ա. 8. — Թուռ. իա. 23. — Գլ. է. 2. ի. 16. — Թուռ. իա. 24. Գլ. իթ. 7.

Ն. ք. ղ. Ք.
1451

— Գլ. է. 2, 26 ;
ե Գլ. գ. 12 ; դ. 48 ; Ցես. ժգ. 9 ;
ժ Սաղ. խդ. 3 ;
ը Ծն. լբ. 22 ; Թու. իա. 24 ; Գլ. գ. 16 ; ի Հմր 5, 9, 19 ;

—կոտորնցուցինք անոնցմէ մէկ մըն
35 ալ ողջ չթողուցինք. Միայն անա-
սունները ու առած քաղաքներնուս
36 աւարները մեզի առինք ; ե Առնոն
ձորին եզերքը եղած Արոերէն ու
ձորին մէջը եղած քաղաքէն մինչև
Գաղաադ՝ բնաւ մեզի դէմ դնող
քաղաք մը չեղաւ. ժ մեր Տէր Աս-
տուածը ամէնն ալ մեր ձեռքը
37 մատնեց ; Միայն թէ Ամմոնի որ-
դւոցը երկրին, ու բոլոր ը Յաբոկ
ձորին կողմերուն և լեռնային քա-
ղաքներուն, ու ի մեր Տէր Աստու-
ծոյն բոլոր մեզի արգիլած տեղե-
րուն չմօտեցար ;

ԳԼ. Գ

1 Մովսէս կը պատմէ Բասանի Ովգ թագաւո-
րին յաղթութիւը. 11 անոր մահիճին մեծու-
թիւնը. 12 Սեհոնին ու Ովգին երկիրները եր-
կուք ու կէս ցեղերուն տրուիլը. 23 և թէ ին-
քը ինչպէս Քանանու երկիրը մտնելու ար-
տօնութիւն խնդրեր էր Աստուծմէ. 26 և թէ
Տէրը հրամայեր էր որ միայն հեռուէն տեսնէ ;

1 Ու՝ նկէ դարձանք՝ Բասանի ճամբան
ելանք, ու —Բասանի Ովգ թա-
գաւորը ինքը իր բոլոր ժողովուր-
դովը ե Եդրայիի մէջ մեր դէմը ե-
2 լաւ պատերազմելու համար ; Եւ
Տէրը ինծի բսաւ, Անկէ մի՝ վախ-
նար, վասն զի անիկայ ու անոր
բոլոր ժողովուրդը ու երկիրը քու
ձեռքդ կու տամ. ու անոր ալ՝
Եսեբոնի մէջ բնակող ժ Ամորհա-
ցւոց Սեհոն թագաւորին բրածիդ
3 պէս բրէ ; Եւ մեր Տէր Աստուա-
ծը Բասանի Ովգ թագաւորն ալ
ու անոր բոլոր ժողովուրդը մեր
ձեռքը տուաւ. ը և մենք անանկ
զարդեցինք * զանոնք, որ անոնցմէ"
4 մէկ մըն ալ ողջ չմնաց ; Եւ նոյն
ատենը անոր բոլոր քաղաքները
առինք. ե— քաղաք մըն ալ չմը-
նաց, որ անոնցմէ առած չըլլանք.
վաթսուն քաղաք՝ այսինքն ի բոլոր
Արգովբի գաւառը՝ Բասանի մէջ
5 Ովգին թագաւորութիւնը ; Ա-
սոնց ամէնն ալ բարձր պարիսպնե-
րով, դռներով ու դռնափակներով
ամրացած քաղաքներ էին. անպա-
րիսպ քաղաքներէն 'ի զատ՝ որոնք
6 խիստ շատ էին ; Եւ զանոնք բնա-
ջինջ ըրինք, ինչպէս որ ղ Եսեբոնի
Սեհոն թագաւորը ըրինք, ամէն
քաղաքներու մէջ մարդիկը, կը-
նիկները ու տղաքները կոտորնցընե-
7 լով. Սակայն բոլոր անասունները
ու քաղաքներուն աւարները մեզի
8 առինք ; Եւ ան նոյն ժամանակին՝
Յորդանանու անդիի կողմը եղող
Ամորհացւոց երկու թագաւորնե-
րուն ձեռքէն առինք երկիրը Առ-
նոն ձորէն մինչև Հերմոն լեռը ;
9 Սիդոնացիք ի Հերմոնին Սարիոն

— Թու. իա. 33, &c ; Գլ. իթ. 7 ;
ե Գլ. ա. 4 ;
ժ Թու. իա. 24 ;
ը Թու. իա. 35 ; * Եբր. զա-նիկայ, որ անոր
ի Գ Թագ. դ. 13 ;
ղ Գլ. բ. 24 ; Սաղ. ճժ. 10, 11, 12 ; ճլ. 19, 20, 21 ;
ե Գլ. գ. 48 ; Սաղ. խթ. 6 ;

կ՚ըսէին, բայց Ամորհացիք զանիկայ
10 ը Սանիր կը կոչէին ; ի Բոլոր դաշտի
քաղաքները՝ բոլոր Գաղաադը ու
ժ բոլոր Բասանը մինչև Սելքա ու
Եդրայի՝ Բասանի մէջ եղած Ովգին
թագաւորութեանը քաղաքները
11 առինք ; Քանզի ի Հսկաներուն † մը-
նացորդէն ւ միայն Բասանի Ովգ
թագաւորը մնացեր էր. ահա անոր
մահիճը՝ որ երկաթէ մահիճ մըն է,
ի Ամմոնի որդւոցը Ռաբբային մէջը
չէ՞ արդեօք. երկայնութիւնը ինը կան-
գուն է, ու լայնութիւնը չորս
կանգուն է մարդու կանգունով ;
12 Եւ նոյն ժամանակին մէջ աս
մեր առած երկիրը՝ ժ Առնոն ձորին
վրայ եղող Արոերէն մինչև Գաղա-
ադ լեռանը կէսը՝ լ իր քաղաքնե-
րովը Ռուբէննեանց ու Գադեանց
13 տուի. հ Ու Գաղաադին մնացածը
ու բոլոր Բասանը՝ այսինքն Ովգին
թագաւորութիւնը — բոլոր Ար-
գովբի գաւառը՝ բոլոր Բասանին
հետ որ հսկայից երկիր կ՚ըսուէր,
14 Մանասէի կէս ցեղին տուի ; Ե-
յ Մանասեան Յայիրը բոլոր Արգով-
բի գաւառը առաւ՝ ղ մինչև Գեսու-
րացւոց ու Մաքաթացւոց սահմա-
նը, ու ճ անոնք իր անուանովը մինչև
այսօր ‡ Բասան Հաւօթ Յայիր" կո-
15 չեց ; ձ Այսպէս Գաղաադը Մա-
16 քիրին տուի ; Եւ Գաղաադէն
մինչև Առնոն ձորը՝ (այսինքն ձորին
մէջտեղը որ սահմանն է,) ու մին-
չև յ Ամմոնի որդւոցը սահմանը եղած
Յաբոկ ձորը՝ Ռուբէննեանց ն ու
17 Գադեանց տուի, շ Նաև դաշտը Յոր-
դանանու սահմանովը ղ Քեններե-
թէն — մինչև դաշտային ծովը՝ այս-
ինքն ղ մինչև Աղի ծովը, արևելեան
կողմը եղած Ասեդովթ փասգային
տակը ;
18 Եւ ան ատենը ձեզի պատուիրե-
ցի ու ըսի, Ձեր Տէր Աստուածը
աս երկիրը ձեզի ժառանգութիւն
տուաւ. — Դուք ամէնքդ որ
կտրիճներ էք, զէնքերնիդ առէք,
ու Իսրայէլի որդւոցը՝ ձեր եղբայր-
19 ներուն առջևը անցէք. Բայց ձեր
կնիկները՝ ձեր որդիները ու ձեր ա-
նասունները, (որովհետև ձեր անա-
սուններուն շատ ըլլալը գիտեմ,)
թող մնան ձեր քաղաքներուն մէջ՝
20 որոնք ես ձեզի տուի, Մինչև որ
Տէրը ձեր եղբայրներն ալ ձեզի պէս
հանգստացրնէ, ու մինչև որ անոնք
ալ ժառանգեն ան երկիրը՝ որն որ
ձեր Տէր Աստուածը Յորդանանու
անդիի կողմը անոնց պիտի տայ.
ու ետքը Լձեզմէ ամէն մէկը դառ-
նայ իր ժառանգութեանը՝ որն որ
ես ձեզի տուի ;
21 Ան ատենը — Յեսուին պատուի-

Ն. ք. ղ. Ք.
1451

ը Ա Մն. ե. 23 ;
ի Գլ. դ. 49 ;
ժ Ցես. ժբ. 5 ; ժգ. 11 ;
ի Ծն. ժդ. 5 ;
† Կամ՝ բաղ-մութենէն՝
ւ Ամով. բ. 9 ;
ի բ Թագ. ժբ. 26 ; Ե-րեմ. խթ. 2 ; Եզեկ. իա. 20 ;
ժ Գլ. բ. 36 ; Ցես. ժբ. 2 ;
լ Թու. լբ. 33 ; Ցես. ժբ. 6 ; ժգ. 8, &c ;
հ Ցես. ժգ. 29 ;
յ Ա Մն. բ. 22 ;
ղ Ցես. ժգ. 13 ; բ Թագ. գ. 3 ; ժ. 6 ;
ճ Թու. լբ. 41 ;
‡ Այ՝ Յայիրի գիւղաքա-ղաքներուն Բասանը
ձ Թու. լբ. 39 ;
յ Թու. իա. 24 ; Ցես. ժբ. 2 ;
ն Թագ. ժգ. 5 ;
շ Թու. լբ. 11 ;
ղ Գլ. դ. 49 ; Թու. լբ. 11 ; Ցես. ժբ. 3 ;
ղ Ծն. ժդ. 3 ;
— Թու. լբ. 20, &c ;
Լ Ցես. իբ. 4 ;
— Թու. իէ. 18 ;

Ն. Ք. ԴՖ.
1451

րեցի՝ ըսելով, Քու աչքերդ տեսան ինչ որ ձեր Տէր Աստուածը աս երկու թագաւորներուն բրաւ. անանկ ալ պիտի ընէ Տէրը ան ամէն թագաւորութիւններուն, *որոնց
22 վրայ դուն պիտի երթաս՝՝: Անոնցմէ չվախնաք. վասն զի ˉձեր Տէր Աստուածը ինքը կը պատե-
23 րազմի ձեզի համար։ Եւ նան աղտենը Տէրոջը աղաչեցի ու ըսի,
24 Ո՜վ Տէր Եհովայ, դուն սկսեցիր ˉքու մեծութիւնդ ու քու զօրաւոր ձեռքդ քու ծառայիդ ցուցընելու. վասն զի ˉերկնից մէջ կամ երկրիս վրայ ո՞վ է ան աստուածը, որ քու գործքերուդ ու քու զօրութեանդ պէս գործ մը ը-
25 նելու կարող ըլլայ։ Շնորհք ըրէ որ անցնիմ, ու ˀՅորդանանու անդիի կողմի բարի երկիրը, ան բարի լեռը ու Լիբանանը տեսնեմ։
26 Բայց Տէրը ˉձեր պատճառովը ինծի սրդողելով՝ իմ խնդիրքս չընդունեց. և Տէրը ինծի ըսաւ, Ալ հերիք է քեզի. մէյմըն ալ ասո բա-
27 նը ինծի չզրուցես. ‡Փասգայի գագաթը ելիր, ու դէպ 'ի արևմուտք, հիւսիս, հարաւ ու արևելք աչքերդ վերցուր, ու քու աչքերովդ դիտէ. քանզի դուն աս Յորդա-
28 նանէն պիտի չանցնիս։ Ու ⁺Յեսուին պատուէր տալով՝ անիկայ զօրացուր, ու անոր սիրտ տուր. քանզի անիկայ պիտի անցնի աս ժողովուրդին առջևը, և քու դիտելու երկիրդ անիկայ պիտի ժա-
29 ռանգեցընէ անոնց։ Ուստի մենք ˀՀովիտին մէջ Բեթփեգովրի դիմացը նստանք։

ԳԼ. Դ

1 Մովսէս Աստուծոյ հնազանդելու կը յորդորէ Իսրայելացիները. 41 ու Յորդանանու անդիի կողմը իրեք ապաստանի քաղաք կը զատէ։

1 Եւ հիմա՝ ո՛վ Իսրայէլ՝ ˉիմ քեզի սորվեցուցած կանոններս ու դատաստաններս մտիկ ըրէ, որ ապրելով ողջ մնաք, ու մտնէք ժառանգէք ան երկիրը՝ որն որ ձեր հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի կու-
2 տայ։ ᴲՁեզի պատուիրած խօսքիս վրայ բան մը չաւելցընէք, ու անկէ բան մը չպակսեցընէք, այլ ձեր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքները պահէք, որոնք ես ձեզի կը պա-
3 տուիրեմ։ Ձեր աչքերը տեսան ինչ որ Տէրը ‡Բեղփեգովրին բրաւ. վասն զի քու Տէր Աստուածդ Բեղփեգովրին ետևէն գացող բոլոր մարդիկները ձեր մէջէն կորսնցուց։
4 Բայց դուք որ ձեր Տէր Աստուծոյն յարեցաք, ամէնքդ այսօր ողջ էք։
5 Ահա ձեզի կանոններ ու դատաստաններ սորվեցուցի, ինչպէս որ իմ Տէր Աստուածս ինծի պատուիրեց, որ զանոնք 'ի գործ դնէք ան երկրին մէջ, ուր որ պիտի մտնէք ժառան-
6 գելու համար։ Ուստի դուք ասոնք պահեցէք ու ըրէք. վասն զի ˉձեր իմաստութիւնը ու հանճարը աս պիտի ըլլայ ազգաց առջևը, որոնք աս բոլոր կանոնները լսելով պիտի ըսեն, Իրաւցընէ աս մեծ ազգը իմաստուն ու հանճարեղ ժողովուրդ
7 մըն է։ Քանզի ˀո՞ր ազգը այնչափ մեծ է, որ ˀիր աստուածները իրեն մօտ ըլլան, ինչպէս որ մեր Եհովայ Աստուածը մեզի մօտ է ամէն բանի
8 մէջ՝ որ անկէ կը խնդրենք։ Ու ո՞ր ազգը այնչափ մեծ է՝ որ իմ այսօր ձեր առջևը դրած աս բոլոր օրէնքիս նման արդար կանոններ ու
9 դատաստաններ ունենայ։ Միայն քեզ աղէկ նայէ, ու քու ⁺հոգւոյդ շատ զգուշութիւն ըրէ, որ չըլլայ թէ աչքերուդ տեսած բաները մոռնաս, և չըլլայ թէ կենացդ բոլոր օրերուն մէջ քու սրտէդ ելլեն. այլ ᴲանոնք քու որդիներուդ ու որդւոցդ որդիներուն սորվեցընես։
10 ˀԱն օրը որ դուն Քորեբ քու Տէր Աստուծոյդ առջևը կեցեր էիր, Տէրը ինծի ըսաւ, Ժողովուրդը ինծի ժողվէ, ու իմ խօսքերս լսել պիտի տամ անոնց, որպէս զի սորվին ինծմէ վախնալը որչափ օրեր որ երկրի վրայ պիտի ապրին, ու իրենց
11 որդիներուն ալ սորվեցընեն։ Եւ դուք մօտենալով՝ լեռանը տակը կայնեցաք. ու ˀլեռը խաւարով, ամպով ու մառախուղով ծածկուած, †մինչև երկինքը՝՝ կրակով
12 կը բորբոքէր։ ˀԵւ Տէրը կրակին մէջէն ձեզի խօսեցաւ. ᴲդուք անոր խօսքերուն ձայնը լսեցիք. ու նմանութիւն մը չտեսաք, ᴲբայց միայն
13 ձայն լսեցիք։ ˀԵւ իր ուխտը՝ ˀտասը պատուիրանքները ձեզի իմացուց, ու պատուիրեց որ անոնք ընէք. և ˀզանոնք երկու հատ քարէ տախ-
14 տակներու վրայ գրեց։ Եւ նան ատենը Տէրը ինծի պատուիրեց, որ ձեզի կանոններ ու դատաստաններ սորվեցընեմ, որ զանոնք 'ի գործ դնէք ան երկրին մէջ, ուր որ պիտի մտնէք ժառանգելու համար։
15 ᴲՈւրեմն ձեր հոգիներուն աղէկ զգուշութիւն ըրէք. որովհետև ան օրը որ Տէրը Քորեբ լեռը կրակին մէջէն ձեզի խօսեցաւ, ընաւ ˀնմա-
16 նութիւն մը չտեսաք։ Զըլլայ որ ˀանօրինիք՝ ու ˀձեզի կուռք մը կամ որ և իցէ բանի պատկերը՝ ˀթէ արուի և թէ էգի նմանութիւնը,
17 կամ երկրի վրայ եղող անասունի մը նմանութիւնը, կամ օդին մէջ

Ն. Ք. ԴՖ.
1451

Ելք. որ դուն հոն կ'անցնիս. – Ել. ԺԴ. 14. Դլ. Ա. 30. Ի. 4. Հ. Տես ընկեր. ԺՐ. 8. 9. – Դլ. ԺԱ. 2. – Ել. ԺԵ. 11. Բ Թագ. Է. 22. Սաղ. ՀԱ. 19. ՁԶ. 8. ՁԹ. 6. 8. – Ել. Գ. 8. Դլ. Դ. 22. – Թուոց. Ի. 12. ԻԷ. 14. Դլ. Ա. 37. ԼԱ. 2. ԼԲ. 51. 52. ԼԴ. 4. Սաղ. ՃԶ. 32. ‡Թուոց. ԻԷ. 12. +Թուոց. ԻԷ. 18. 23. Դլ. Ա. 38. ԼԱ. 3. 7. ˀԴլ. Դ. 46. ԼԴ. 6.

– Ղև. ԺԹ. 37. Ի. 8. ԻԲ. 31. Դլ. Ե. 1. Ը. 1. Եզեկ. Ի. 11. Հռով. Ժ. 5. ᴲԴլ. ԺԲ. 32. Յեսու. Ա. 7. Առակ. Լ. 6. Յայտ. ԻԲ. 18. 19. ‡Թուոց. ԻԵ. 4. 9. Յեսու. ԻԲ. 17. Սաղ. ՃԶ. 28. 29.

ˉՅոբ. ԻԸ. 28. Սաղ. ԺԹ. 7. ՃԺԱ. 10. Առակ. Ա. 7. ˀԲ Թագ. Է. 23. ˀՍաղ. ԽԶ. 1. ՃԽԵ. 18. ՃԽԸ. 14. Եսայ. ԾԵ. 6. ⁺Առակ. Դ. 23. ᴲԱռակ. Գ. 1. 3. Դ. 21. ᴲԾնն. ԺԸ. 19. Դլ. Զ. 7. ԺԱ. 19. Սաղ. ՀԸ. 5. 6. Եփես. Զ. 4. ˀԵլ. ԺԹ. 9. 16. Ի. 18. Եբր. ԺԲ. 18. 19. ˀԵլ. ԺԹ. 18. Դլ. Ե. 23. †Եբր. մինչև երկնքին սիրտը. ˀԴլ. Ե. 4. 22. ᴲՀմր. 33. 36. ᴲԵլ. Ի. 22. ˀԳ Թագ. ԺԹ. 12. ˀԴլ. Թ. 9. 11. ˀԵլ. ԼԴ. 28. ˀԵլ. ԻԴ. 12. ԼԱ. 18. ˀԵլ. ԻԱ. 1. Դլ. ԻԲ. ԻԴ. ᴲՅեսու. ԻԳ. 11. ˀԵսա. Ի. 18. ˀԵլ. ԼԲ. 7. ˀԵլ. Ի. 4. 5. Հմր. 23. Դլ. Ե. 8. ˀՀռով. Ա. 23.

Ն · Ք · ՂԴ · 1451

թռչող թևաւոր թռչունի մը նը-
18 մանութիւնը, կամ երկրի վրայ սո-
ղոսող սողունի մը նմանութիւնը,
կամ երկրին տակը ջուրերու մէջ
եղող ձուկի մը նմանութիւնը շի-
19 նէք։ Նաև չըլլայ որ աչքերդ
երկինքը վերցընելով, ու արևը
կամ լուսինը կամ աստղերը —
ևերկինքդ բոլոր զարդը տեսնելով
խաբուիս, ու անոնց երկրպագու-
թիւն ընես, և անոնք պաշտես.
որովհետև քու Տէր Աստուածդ
զանոնք բոլոր երկինքդ տակը ե-
ղող ազգերուն համար կարգաւորեց։
20 Բայց Տէրը ձեզ առաւ, ու ձեզ
երկաթի հնոցէն՝ Եգիպտոսէն
հանեց, որ իրեն սեպհական ժո-
ղովուրդ ըլլաք, ինչպէս որ այսօր
է։

21 Եւ Տէրը ձեր պատճառաւ ին-
ծի սրդոդելով երդում ըրաւ, որ
Յորդանանէն չանցնիմ, ու չմտնեմ
ան բարի երկիրը՝ որն որ քու Տէր
Աստուածդ քեզի կու տայ ժա-
22 ռանգելու համար։ Արդ էնս աս
երկրիս մէջ պիտի մեռնիմ, ու
Յորդանանէն պիտի չանցնիմ.
բայց դուք պիտի անցնիք, ու ան
բարի երկիրը պիտի ժառանգէք։
23 Զգոյշ կեցէք, չըլլայ որ ձեր Տէր
Աստուծոյն ձեզի հետ ըրած ուխտը
մոռնաք, ու ձեզի կուռք մը ի-
նչ որ և իցէ բանի մը նմանութիւնը
շինէք, որն որ քու Տէր Աստուածդ
24 քեզի արգիլեց։ Քանզի էքու Տէր
Աստուածդ մաշող կրակ է. անի-
կայ նախանձոտ Աստուած է։
25 Երբոր դուք որդիներ ու որդւոց
որդիներ ծնանելու ըլլաք, և ան
երկրին մէջ շատ առնն նստելու ըլ-
լաք, ան առնեն թէ որ անօրի-
նէք, և կուռք մը ի՞նչ որ և իցէ
բանի նմանութիւնը շինէք, ու
ձեր Տէր Աստուծոյն առջևը չա-
րութիւն ընէք ու զանիկայ բար-
26 կացընէք, Ես այսօր երկինքը ու
երկիրը ձեզի վկայ կը բռնեմ, որ
դուք անպատճառ շուտով պիտի
կորսուիք ան երկրէն, որն որ Յոր-
դանանէն անցնելով պիտի ժա-
ռանգէք. ան տեղը կեանքերնիդ
երկար պիտի չըլլայ, այլ բոլո-
27 րովին ջնջուելով պիտի ըլլաք։ Եւ
Տէրը ձեզ ազգերուն մէջ պիտի
ցրուէ. ու հոն սակաւաթիւ պիտի
մնաք ան ազգերուն մէջը, ուր որ
28 Տէրը ձեզ պիտի քշէ։ Եւ հոն
մարդու ձեռքով շինուած քարէ
ու փայտէ աստուածներ պիտի
պաշտէք, որոնք ոչ կը տեսնեն՝ ոչ
կը լսեն՝ ոչ կ'ուտեն ու ոչ կը հո-
29 տուրտան։ Եւ հոն քու Տէր Աս-
տուածդ պիտի փնտռես. ու թէ

Ն · Ք · ՂԴ · 1451

որ զանիկայ բոլոր սրտովդ և բոլոր
հոգիովդ փնտռելու ըլլաս, պիտի
30 գտնես։ Երբոր քու վրադ նեղու-
թիւն գայ, ու ասս բոլոր բաները
ղվերջին օրերը քեզի պատահին, թէ
որ էքու Տէր Աստուածդ դառնաս,
31 ու անոր խօսքը մտիկ ընես, քու Տէր
Աստուածդ՝ Հողորմած Աստուած
ըլլալուն համար, քեզ պիտի չըլ-
թողու, ու քեզ չկորընչցընէ. ու
նաև քու հայրերուդ երդում ըրած
ուխտը պիտի չմոռնայ։
32 Արդ Իքեզմէ առաջ եղած առջի
օրերուն համար, յորմէ՛ն Աստուած
մարդը երկրի վրայ ստեղծած օրէն
՚ի վեր՝ Ժերկինքին մէկ ծայրէն
մինչև մէկալ ծայրը հարցուր, թէ
արդեօք ասոր պէս մեծ բան մը ե-
ղած է, ու ասոր պէս բան մը
33 լսուած է։ Ժարդեօք մէկ ազգ մը
կրակին մէջէն խօսող Աստուծոյն
ձայնը քու լսածիդ պէս լսեր ու
34 ողջ մնացեր է. կամ թէ Աս-
տուած՝ գէ ազգը ազգի մը
մէջէն իրեն առնելու համար Լփոր-
ձերով, Խհրաշքներով, զարմանալի
գործքերով, պատերազմով, Ձզո-
րաւոր ձեռքով, ու Կբարձր բա-
զուկով, հև մեծ ահարկու թիւննե-
րով գալ *ուզե՞ր է, ինչպէս որ ձեր
Տէր Աստուածը Եգիպտոսի մէջ
ձեզի համար աս բոլոր բաները ըրաւ
35 ձեր աչքերուն առջևը։ Աւ՚ի՞ս
քեզի ցուցուեցաւ, որ դիտնաս թէ
Եհովան ինքը գ՚ն Աստուած է.
չանկե ուրիշ Աստ՚՚՚՚ն չկայ։
36 Ջքեզ խրատելու համար իր ձայնը
երկինքէն լսել տուաւ քեզի, ու
երկրի վրայ իր մեծ կրակը քեզի
ցուցուց, ու անոր խօսքերը կրա-
37 կին մէջէն լսեցիր։ Եւ ֆքու հայ-
րերդ սիրելուն համար անոնցմէ
ետքը անոնց սերունդը ընտրեց, ու
իր ներկայութեամբը Ոմեծ զօրու-
թիւնով քեզ Եգիպտոսէն հանեց.
38 Որպէս զի քեզմէ մեծ ու զօրաւոր
ազգերը քու առջևէդ վռնտէ, ու
քեզ տանի անոնց երկիրը քեզի
ժառանգութիւն տալու, ինչպէս
39 որ այսօր կ՚ա՚՚՚նդ։ Եւ այսօր
գիտցիր, ու սրտիդ մէջը դիր, որ
վերը երկինքին մէջ ու վարը երկ-
րիս վրայ Եհովան ինքը գ՚ն Աս-
40 տուած է, ուրիշ մը չկայ։ Ձու-
տի անոր կանոնները ու պատուի-
րանքները պահես, որոնք ես այսօր
քեզի կը պատուիրեմ, որ քեզի ու
քեզմէ ետքը քու որդւոցդ աղէկ
ըլլայ, ու նաև քու օրերդ երկար
ըլլան ան երկրին վրայ՝ որն որ քու
Տէր Աստուածդ քեզի կու տայ մըշ-
տընջենապէս։
41 Ան ատեն Մովսէս Յորդանանու

ՀՏեսբ պետ. ա · 13 · 14 · 15։
Գ ԳԼ · գ · 27։
Բ ԳԼ · գ · 25։
ց Հմր 9։
– Հմր 16։ Եւ · ի · 4 · 5։
ֆ Եւ · իդ · 17 · ԳԼ · թ · 3 · Եա · ԼԴ · 14 · Երբ · ժբ · 29։
+ Եւ · ի · 5 · ԳԼ · գ · 15 · Եա · իբ · 8։
ֆ Հմր 16։
ֆ դ Թագ · ժէ · 17, ՃԼ։
– ԳԼ · Լ · 18, 19 · Եա · ա · 2 · Միք · գ · 2։
Բ ՂՀ · իգ · 33 · ԳԼ · իբ · 62, 64 · Նէեմ. ա · 8։
ֆ ԳԼ · իբ · 64 · ա Թագ · իգ · 19 · Երեմ. ժզ · 13։
Գ Յաղ. ՃԺե · 4, 5 · ՃԼե · 15, 16 · Եա · իգ · 9 · իգ · 7։
Ե ՂՀ · իգ · 39, 40 · ԳԼ · Լ · 1, 2, 3 · Բ Մն · ժե · 4 · Նէեմ. ա · 9 · Եա · ՅԼ · 6, 7 · Երեմ. իթ · 12, 13, 14։

Ն · Ք · ՂԴ · 1451

Ը Ծն · իթ · 1 · ԳԼ · լա · 29 · Երեմ. իգ · 20 · Ովս · գ · 5։
Ե Ծ՚՚Լ · բ 12։
Ըր Մն · Լ · 9 · Նէեմ. թ · 31 · Սաղ · ՃԺգ · 5 · Ծ՚՚Լ · գ · 2։
Ը Ծ՚՚ր · բ · 8։
ֆ Մատ. իգ · 31։
Ե Եւ · իգ · 11 · ԼԳ · 20 · ԳԼ · Ե · 24, 26։
Լ ԳԼ · է · 19 · իթ · 3։
Ե Եւ · է · 3։
Ֆ Եւ · ԺԳ · 3։
Ձ Եւ · գ 6։
Հ ԳԼ · իգ · 8 · ԼԳ 12։
* ԵՔբ · փոր-ձե՞ր
յ ԳԼ · Լր · 39 · ա Թագ · բ · 2 · Եա · իե · 5, 18 · 22 · Մատ · ԺբԺ · 29, 32։
Ղ Եւ · ԺԹ · 9, 19 · ի · 18, 22 · իգ · 16 · Երբ · ԺբԺ · 18։
ֆ ԳԼ · Ժ · 15։
ֆ Եւ · ԺԳ · 3 · 9, 14։
յ ԳԼ · է · 1 · Թ · 1, 4, 5։
Ն Հմր 35 · Ցաս. բ · 11։
Ղ ՂՀ · իբ · 31։
– ԳԼ · Ե · 16 · գ · 3, 18 · ԺբԺ · 25, 28 · իբ · 7 · Եփես · գ · 3։

ասդիլ կողմը դէպ 'ի արեւելք Հիրեք
42 քաղաք զատեց . Ո՞րպէս զի երէ-
կուընէ ու մէկալ օրուընէ ատելու-
թիւն չունեցող , ու անդիտու-
թեամբ իր դրացին մեռցընող մար-
դասպանը հոն փախչի , ու աս քա-
ղաքներուն մէկուն մէջ փախչելով
43 ողջ մնայ : Իսրայէնանց համար
դաշտային երկրի վրայ անապատին
մէջ Հրեսորը , և Գադեանց համար
Գաղաադին մէջ Ռամովթը , ու
Մանասեանց համար Բասանին մէջ
Գովզանը զատեց :
44 Ասիկայ է ան օրէնքը որ Մովսէս
45 Իսրայէլի որդւոց առջեւը դրաւ : Ե-
աստնք են ան վկայութիւնները ,
կանոնները և դատաստանները , ո-
րոնք Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը
խօսեցաւ՝ անոնց Եգիպտոսէն ելած
46 ատեն , Յորդանանու ասդիի կող-
մը Բեթփեգովրին դիմացի հովի-
տին մէջ՝ Եսերոնի մէջ բնակող
Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին
երկրին մէջը՝ որ Մովսէս ու Իսրա-
յէլի որդիքը զարկին իրենց Ե-
47 գիպտոսէն ելած ատենը , Եւ անոր
երկիրը ու Հրաասանի Ովգ թա-
գաւորին երկիրը՝ երկու Ամո-
րհացւոց թագաւորները , Յորդա-
նանու ասդին արեւելեան կողմը
48 գաւառներուն էրէլէները , Առնոն
ձորին եզերքը եղող Արոերէն մինչև
Սիօն լեռը որ Հերմոն կ'ըսուի ,
49 Ու Յորդանանու ասդին արեւելեան
կողմը եղած բոլոր դաշտը մինչև
Ասեդովթի փսգայիին ներքեւը դաշ-
տի ծովուն քովը ժառանգեցին :

ԳԼ . Ե

1 Քորեբի մէջ եղած ուխտը : 6 Տասը պա-
տուիրանները : 22 Ժողովուրդին աղաչան-
քին վրայ՝ Մովսէս Աստուծմէ օրէնքը կ'ըն-
դունի :

1 Ու Մովսէս բոլոր Իսրայէլը կան-
չեց ու անոնց բաւ , Լսէ ով
Իսրայէլ՝ աս կանոնները ու դա-
տաստանները՝ որոնք ես այսօր ձեր
ականջներուն կը խօսիմ . սորվեցէք
անոնք և զգուշութեամբ 'ի գործ
2 դրէք : Մեր Տէր Աստուածը Քո-
րեբի վրայ մեզի հետ ուխտ բրաւ :
3 Տէրը Ոչ աս ուխտը մեր հայրերուն
հետ չբրաւ , հապա մեզի հետ , որ
մենք ամէնքս այսօր հոս ողջ ենք :
4 Տէրը լեռանը վրայ կրակին մէջէն
ձեզի հետ դէմ առ դէմ խօսեցաւ .
5 (Ես ան ատենը Տէրոջը ու
ձեր մէջը կայնեցայ , որ Տէրոջը
խօսքերը ձեզի պատմեմ . վասն զի
Էդուք կրակէն վախնալով լեռը
չելաք .) և բաւ ,
6 Ես եմ Եհովայ քու Աստուածդ՝
որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն՝ ծառա-
յութեան տունէն հանեցի :
7 Ինծմէ զատ ուրիշ աստուածներ
չունենաս :
8 Ոդուն քեզի կուռք չշինես , ո՛չ
ալ վերը երկինքի մէջ՝ կամ վարը
երկրի վրայ՝ կամ երկրին տակի
ջուրերուն մէջ եղած Ոչ մէկ
9 նմանութիւնը . Անոնց երկրպա-
դութիւն չընես , ու զանոնք չը-
պաշտես . ինչու որ ես քու Տէր
Աստուածդ՝ նախանձոտ Աստուած
եմ , Որ կը հատուցանեմ հայրե-
րուն անօրէնութիւնը որդւոցը վը-
րայ՝ մինչև անոնց երրորդ ու չոր-
10 րորդ ազգը՝ որ կ'ատեն զիս . Ե՛ւ
կ'ողորմիմ անոնց մինչև հազար ազ-
գը՝ որ կը սիրեն զիս , ու իմ պա-
տուիրանքներս կը պահեն :
11 Տէրոջը քու Աստուածդ անունը
պարապ տեղը Ոչ առնես . ին-
չու որ Տէրը իր անունը պարապ
տեղը Ոչ առնողը անմեղ պիտի
չսեպէ :
12 Հանգստութեան օրը զգուշու-
թիւն ըրէ սուրբ պահելու , ինչպէս
որ քու Տէր Աստուածդ քեզի պա-
13 տուիրեց : Վեց օր պիտի աշխա-
14 տիս , ու բոլոր գործդ ընես . Բայց
եօթներորդ օրը Տէրոջը քու Աս-
տուածդ Հանգստութեան օրն է .
Ոչ օրը գործ մը չգործես , ո՛չ դուն՝
ո՛չ քու որդիդ՝ ո՛չ քու աղջկդ՝
ո՛չ քու ծառադ ու աղախինդ՝
ո՛չ քու եզդ ու էշդ՝ ո՛չ քու
ամէն անասունդ , ո՛չ ալ քու
տանդ մէջ եղած օտարականդ , որ
քու ծառադ ու աղախինդ Քեզի
15 պէս Հանգստանայ . Եւ մի՛տդ
բերես որ դուն Եգիպտոսի երկրին
մէջ ծառայ էիր , ու քու Տէր Աս-
տուածդ հզօրաւոր ձեռքով ու
բարձր բազուկով քեզ անկէ հա-
նեց . անոր համար քու Տէր Աս-
տուածդ քեզի պատուիրեց որ
Հանգստութեան օրը պահես :
16 Պատուէ՛ քու հայրդ ու մայրդ ,
ինչպէս որ քու Տէր Աստուածդ քե-
զի պատուիրեց , Որ քու օրերդ
երկար ըլլան , ու քեզի աղէկ ըլլայ
ան երկրին վրայ , որն որ քու Տէր
Աստուածդ քեզի կու տայ :
17 Սպանութիւն մի՛ ըներ :
18 Ու շնութիւն մի՛ ըներ :
19 Եւ գողութիւն մի՛ ըներ :
20 Ու քու դրացիիդ դէմ սուտ
վկայութիւն մի՛ ըներ :
21 Եւ քու դրացիիդ կնկանը մի՛
ցանկար . ու քու դրացիիդ տանը՝
կամ անոր արտին՝ կամ անոր ծա-
ռային՝ կամ անոր աղախինին՝ կամ
անոր եզին՝ կամ անոր իշուն՝ և քու
դրացիիդ ամէնևին մէկ բանին մի՛
ցանկար :
22 Տէրը աս խօսքերը լեռանը վրայ

Ն . ք . դ . 1451

Ը Տես Թուա . ի . 6 , 14 :
Գ Ել . ժթ . 4 :

Ը Ցես . ի . 8 :

Գ Ել . գ . 29 :

Թուա . իա . 24 : Գ Ել . ա . 4 :
Ը Թուա . իա . 35 : Գ Ել . գ . 3 , 4 :

Գ Ել . բ . 36 : գ . 12 :
Բ Գ Ել . գ . 9 : Սաղ . ճԼԲ . 3 :
Յ Գ Ել . գ . 17 :

Ե Ել . ժթ . 5 : Գ Ել . գ . 23 :
Ք Տես Մաա . ժգ . 17 : Երր . բ . 9 :

1491

Ի Ել . ժթ . 9 , 19 : ի . 22 : Գ Ել . գ . 33 , 36 : Ղ Բ . 10 :
Բ Ել . ի . 21 : Գաղ . գ . 19 :
Ի Ել . ժթ . 16 : ի . 18 : իգ . 2 :
Ղ Ել . ի . 2 , ԸԱ , Ղա . իգ . 1 : Գ Ել . գ . 4 : Սաղ . ձա . 10 :

Ն . ք . դ . 1451

Ի Ել . ի . 3 :
Ը Ել . ի . 4 :

Բ Ել . ի . 7 :

Ի Երեմ . լբ . 18 : Դան . թ . 4 :

Ի Ել . ի . 7 : Ղև . ժթ . 12 : Մաա . ե . 33 :

Լ Ել . ի . 8 :

Ի Ել . իգ . 12 : լե . 2 : Եզեկ . ի . 12 :
Ի Ծն . բ . 2 : Ել . ժգ . 29 , 30 : Երր . գ . 4 :

Ի Գ Ել . ժե . 15 : ժգ . 12 : իգ . 18 , 22 :

Հ Գ Ել . գ . 34 , 37 :

Յ Ել . ի . 12 : Ղև . ժթ . 3 : Գ Ել . իե . 16 : Եփես . գ . 2 , 3 : Կող . գ . 20 : ՀԳ Ել . գ . 40 :
Ջ Ել . ի . 13 : Մաա . ե . 21 :
Ղ Ել . ի . 14 : Ղա . ժբ . 20 : Ցակ . բ . 11 :
Յ Ել . ի . 15 : Հռով . ժգ . 9 :
Ն Ել . ի . 16 :
Ն Ել . ի . 17 : Միք . բ . 2 : Մր . բ . 9 : Ղա . ժբ . 15 : Հռով . ե . 7 : ժգ . 9 :

Ն. Ք. ԴՔ. 1451

ա Ել. իդ. 12. լա. 18. Գլ. դ. 13.
բ Ել. ի. 18, 19.
գ Ել. ժթ. 19.
դ Գլ. դ. 33. Դատ. ժգ. 22.
ե Գլ. ժը. 16.
զ Գլ. դ. 33.
է Ել. ի. 19. Եբր. ժբ. 19.
ը Գլ. ժը. 17.
թ Գլ. լբ. 29. Սաղ. ձա. 13. Ես. խը. 18. Մատ. իգ. 37. Ղու. ժթ. 42.
ժ Գլ. ժա. 1.
ի Գլ. դ. 40.
լ Գաղ. գ. 19.
խ Գլ. ժէ. 20. իը. 14. Յես. ա. 7. իգ. 6. Առակ. դ. 27.
ծ Գլ. ժ. 12. Սաղ. ճժթ. 6. Երեմ. է. 23. Ղու. ա. 6.
կ Գլ. դ. 40.

կրակին՝ ամպին ու մառախուղին
մէջէն բարձր ձայնով ձեր բոլոր
ժողովքին զրուցեց, և ուրիշ բան
չաւելցուց. ու ա երկու հատ քարէ
տախտակի վրայ գրեց զանոնք, ու
23 ինծի տուաւ։ բ Իսկ լեռանը կրա-
կով վառած ատենը՝ երբոր խաւա-
րին մէջէն ան ձայնը լսեցիք, իմ
քովս եկաք դուք, ձեր ցե-
ղերուն բոլոր գլխաւորները և ձեր
24 ծերերը, ու ըսիք, Ահա՛ մեր Տէր
Աստուածը իր փառքը ու մեծու-
թիւնը մեզի ցուցուց, ու գ անոր
ձայնը կրակին մէջէն լսեցինք. այս-
օր տեսանք որ Աստուած մարդու
հետ խօսեցաւ, ու դ մարդը ողջ
25 մնաց։ Եւ հիմա մենք ինչո՞ւ մեռ-
նինք. (քանզի աս մեծ կրակը մեզ
պիտի սպառէ.) ե թէ որ մենք մեր
Տէր Աստուծոյն ձայնը մէյմըն ալ
լսելու ըլլանք, պիտի մեռնինք։
26 զ Վասն զի բոլոր մարմինէն ո՞վ է որ
կրակի մէջէն խօսող կենդանի Աս-
տուծոյն ձայնը մեզի պէս լսեց ու
27 ողջ մնաց։ Դուն մօտեցիր և մեր
Տէր Աստուծոյն բոլոր ըսելու խօսքե-
րը լսէ, ու է մեր Տէր Աստուածը
քեզի հետ ինչ որ խօսի, դուն մե-
զի ըսէ. մենք մտիկ կ'ընենք ու կը
28 կատարենք։ Եւ Տէրը ձեր խօս-
քերուն ձայնը լսեց, երբոր դուք
ինծի կը խօսէիք, ու Տէրը ինծի
ըսաւ, Աս ժողովուրդին քեզի ը-
սած խօսքերուն ձայնը լսեցի. ը ա-
29 նոնց ամէն ըսածը շիտակ է։ թ Ե-
րանի թէ անոնց սիրտն ալ անանկ
ըլլար, որ ինծմէ վախնալով ժ իմ
բոլոր պատուիրանքներս միշտ պա-
հէին, ի որ իրենց աղէկ ըլլար ու
իրենց որդւոցն ալ յաւիտեան։
30 Գնա՛ անոնց ըսէ, Դուք ձեր վրան-
31 ները դարձէք։ Բայց դուն հոս
իմ հետս կեցիր, լ ու բոլոր անոնց
սորվեցընելու պատուիրանքներդ,
կանոններդ ու դատաստաններդ
քեզի ըսեմ, որ զանոնք կատարեն
ան երկրին մէջը որն որ ես անոնց
կու տամ ժառանգութեան համար։
32 Արդ զգո՛յշ եղէք ձեր Տէր Աս-
տուծոյն ձեզի պատուիրածին պէս
ընելու, խ ոչ աջ դին կամ ձախ դին
33 չխոտորիք։ ծ Ձեր Տէր Աստուծոյն
ձեզի պատուիրած բոլոր ճամբանե-
րուն մէջը քալէք, որ ապրիք, կ ու
ձեզի աղէկ ըլլայ, և ձեր ժառանգե-
լու երկրին մէջ երկայնակեաց ըլլաք։

ԳԼ. Զ

1 Մովսէս կը սորվեցընէ թէ օրէնքին լրումը հնազանդութիւնն է, 3 ու կը յորդորէ որ հը-նազանդին։

ա Գլ. դ. 1. ե. 31. ժբ. 1.

1 Եւ ասոնք են ա ան պատուիրանք-
ները, կանոնները ու դատաս-
տանները, որ ձեր Տէր Աստուածը
ինծի պատուիրեց ձեզի սորվեցընե-
լու համար, որ ձեր մտնելու ու
ժառանգելու երկրին մէջ ՚ի գործ
2 դնէք զանոնք. բ Որպէս զի քու Տէր
Աստուծմէդ վախնաս, ու անոր ա-
մէն կանոնները ու պատուիրանք-
ները՝ որ ես քեզի կը պատուիրեմ,
քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ
պահես, թէ դուն, թէ քու որդիդ
և թէ քու որդւոյդ որդին, գ որ
3 քու օրերդ երկար ըլլան։ Արդ՝ ո՛վ
Իսրայէլ, մտիկ ըրէ, ու զգուշու-
թիւն ըրէ զանոնք կատարելու, որ
քեզի աղէկ ըլլայ, և դ կաթ ու մեղր
բղխող երկրին վրայ խիստ շատ-
նաս, ե ինչպէս որ քու հայրերուդ
Տէր Աստուածը քեզի խոստացաւ։
4 զ Ո՛վ Իսրայէլ, մտիկ ըրէ. մեր
Տէր Աստուածը * մի միայն Տէր է։
5 Ու է քու Տէր Աստուածդ ը բոլոր
սրտովդ, բոլոր հոգիովդ ու բոլոր
6 զօրութիւնովդ սիրես։ Եւ թ աս
խօսքերը որ ես այսօր քեզի պա-
տուիրեցի, քու սրտիդ մէջը ըլլան.
7 Ու ժ անոնք քու որդւոցդ կրկին և
կրկին անգամ սորվեցընես. և թէ
տանդ մէջ նստած ատենդ, թէ
ճամբայ քալած ատենդ, և թէ
պառկելու ու ելլելու ատենդ անոնց
8 վրայով խօսիս. ի Եւ զանոնք նշա-
նի համար ձեռքիդ վրայ կապես,
ու ճակատնոցի համար աչքերուդ
9 մէջտեղը ըլլան. լ Նաև անոնք քու
տանդ դրանդեացը վրայ և
դռներուդ վրայ գրես։
10 Ու երբոր քու Տէր Աստուածդ
քեզ տանի ան երկիրը՝ որուն հա-
մար քու հայրերուդ Աբրահամին,
Իսահակին ու Յակոբին երդում
ըրաւ, որ քեզի մեծ ու գեղեցիկ
քաղաքներ տայ, խ որոնք դուն չշի-
11 նած չես, Եւ ամէն բարիքներով
լցուած տուներ, որոնք դուն լե-
ցուցած չես, ու փորուած ջրհոր-
ներ, որոնք դուն փորած չես, այ-
գիներ ու ձիթենիներ, որոնք դուն
տնկած չես. ու ծ երբոր ուտես ու
12 կշտանաս, Զգո՛յշ կեցիր, որ չըլլայ
թէ քեզ Եգիպտոսի երկրէն՝ ծա-
ռայութեան տունէն հանող Տէրը
13 մոռնաս։ կ Քու Տէր Աստուծմէդ
վախնաս, ու զանիկայ պաշտես, և
հ անոր անունովը երդում ընես։
14 ձ Օտար աստուածներուն՝ ղ ձեր բո-
լորտիքը եղող ժողովրդոց աս-
տուածներուն ետևէն չերթաք.
15 (Վասն զի ճ քու Տէր Աստուածդ որ
քու մէջտեղդ է, նախանձոտ Աս-
տուած է.) մ չըլլայ որ քու Տէր
Աստուծոյդ բարկութիւնը քու վը-
րադ բորբոքի, ու քեզ երկրի երե-
սէն բնաջինջ ընէ։

Ն. Ք. ԴՔ. 1451

բ Ել. ի. 20. Գլ. ժ. 12, 13. Սաղ. ճժա. 10. Ճիը. 1. Ժող. ժբ. 13.
գ Գլ. դ. 40. Առակ. գ. 1, 2.
դ Ել. գ. 8.
ե Ծն. ժե. 5. իբ. 17.
զ Ես. խբ. 8. Մար. ժբ. 29, 32. Յով. ժէ. 3. ա Կոր. ը. 4, 6.
* Եբր. մի
է Գլ. ժ. 12. Մատ. իբ. 37. Մար. ժբ. 30. Ղու. ժ. 27.
ը Դ Թագ. իգ. 25.
թ Գլ. ժա. 18. լբ. 46. Սաղ. լէ. 31. խ. 8. ճժթ. 11. 98. Առակ. գ. 3. Ես. ծա. 7.
ժ Գլ. դ. 9. ժա. 19. Սաղ. հը. 4, 5, 6. Եփե. զ. 4.
ի Ել. ժգ. 9, 16. Գլ. ժա. 18. Առակ. գ. 3. զ. 21. է. 3.
լ Գլ. ժա. 20. Ես. ծէ. 8.
խ Յես. իդ. 13. Սաղ. ճե. 44.
ծ Գլ. ը. 10. [illegible]
կ Գլ. ժ. 12, 20. ժգ. 4. Մատ. դ. 10. Ղու. դ. 8.
հ Սաղ. կգ. 11. Ես. խե. 23. կե. 16. Երեմ. դ. 2. ե. 7. ժբ. 16.
ձ Գլ. ը. 19. ժա. 28. Երեմ. իե. 6.
ղ Գլ. ժգ. 7.
ճ Ել. ի. 5. Գլ. դ. 24.
մ Գլ. է. 4. ժա. 17.

Ն. Ք. Գ.Ք.
1451

ա Մատ. դ. 7։
Ղուկ. դ. 12։
բ Ել. ժէ. 2.
7։ Թուոց. ի.
3, 4։ Ես.
4, 5։ Ակոր.
ժ. 9։
գ Գլ. ժա.
13, 22։
Սաղ. ճժթ.
4։
դ Ել. ժե. 26։
Գլ. ժբ. 28։
ժգ. 18։
ե Թուոց. լգ.
52, 53։
զ Ել. ժգ.
14։
է Ել. գ. 19։
ժգ. 3։
ը Ել. է. ը.
թ. ժ. ժա.
ժբ։ Սաղ.
ճլե. 9։
թ Եբր. չոր
Հմր 2։
ժ Գլ. ժ. 13։
Յոբ. լե.
7, 8։ Երեմ.
լբ. 39։
ի Գլ. դ. 1։
ը. 1։ Սաղ.
խա. 2։ Ղուկ.
ժ. 28։
լ Ղև. ժը.
5։ Գլ. խգ.
13։ Հռով.
ժ. 3, 5։

ա Գլ. լա.
3։ Սաղ.
խդ. 2, 3։
բ Ծն. ժե.
19, 20։ Ել.
լգ. 2։
գ Գլ. դ. 38։
թ. 1։
դ Հմր 23։
Գլ. խգ.
14։
ե Թուոց. լգ.
52։ Գլ. ի.
16, 17։
Յես. գ.
17։ ը. 24։
թ. 24։ ժ.
28, 40։
ժա. 11,
12։
զ Ել. խգ.
32։ լդ.
12, 15, 16։
Դատ. բ.
2։ Տես գլ.
ի. 10, 20։
Յես. բ.
14։ թ. 18։
Դատ. ա.
24։
է Յես. խգ.
12։ գԹագ.
ժա. 2։
Եզր. թ. 2։

16 Ձեր Տէր Աստուածը չփորձէ՛ք,
ինչպէս որ Մասսայի մէջ փոր-
17 ձեցիք ։ Ձեր Տէր Աստուծոյն
պատուիրանքները, ու ձեզի պա-
տուիրած վկայութիւնները ու
կանոնները զգուշութեամբ պա-
18 հեցէ՛ք ։ Եւ Տէրոջը առջեւը ինչ
որ ուղիղ ու հաճելի է, ան ը-
նես, որ քեզի աղէկ ըլլայ, ու
մտնես ժառանգես ան բարի եր-
կիրը որն որ Տէրը քու հայրերուդ
19 երդումով բրաւ տալու, Եւ քու
ամէն թշնամիներդ քու առջեւէդ
հալածես, ինչպէս որ Տէրը ըսաւ ։
20 Երբոր վաղը քու որդիդ քեզի
հարցնէ ու ըսէ թէ Ի՞նչ պէտք
ըլլան այս վկայութիւնները՝ կանոն-
ները ու դատաստանները, որոնք որ
մեր Տէր Աստուածը ձեզի պատուի-
21 րեց ․ Ան ատենը քու որդւոյդ պի-
տի ըսես, Մենք Եգիպտոսի մէջ
Փարաւոնին ծառայ էինք, և Տէրը
Հզօրաւոր ձեռքով մեզ Եգիպտոսէն
22 հանեց ․ Նաև Տէրը մեր աչքերուն
առջեւը Եգիպտոսի վրայ, Փարա-
ւոնին վրայ ու անոր բոլոր տանը
վրայ մեծ ու *սոսկալի նշաններ
23 ու հրաշքներ ըրաւ ․ Եւ մեզ
անկէ հանեց, որ մեզ տանի ու
մեր հայրերուն երդումով խոստա-
24 ցած երկիրը տայ մեզի ։ Ուստի
Տէրը մեզի պատուիրեց, որ աս բո-
լոր կանոնները 'ի գործ դնենք, ու
մեր Տէր Աստուծմէն վախնանք,
Որ մեզի աղէկ ըլլայ միշտ, ու ողջ
25 պահէ մեզ ինչպէս որ է այսօր ։ Եւ
թէ որ մեր Տէր Աստուծոյն առջեւը
աս բոլոր պատուիրանքները զգու-
շութեամբ կատարենք, ինչպէս որ
ինքը մեզի պատուիրեց, մեզի
արդարութիւն պիտի սեպուի ։

ԳԼ. Է

1 Ուրիշ ազգաց հետ հաղորդակցութիւն ընելը կ'արգիլուի, 4 կռապաշտութենէ ազատ ըլլալու համար, 6 ժողովուրդը սուրբ մնալու համար ․ 9 քանզի Աստուած ողորմած ու արդար է, 12 և հնազանդեցնող պիտի օգնէ անոնց ընելու պատերազմներուն մէջ ։

1 Երբոր քու Տէր Աստուածդ տա-
նի քեզ ան երկիրը, ուր որ պի-
տի մտնես ժառանգելու համար, ու
քու առջեւէդ շատ ազգեր հալածէ,
Քետացիները, Գերգեսա-
ցիները, Ամօրհացիները, Քանա-
նացիները, Փերեզացիները, Խևա-
ցիները ու Յեբուսացիները, աս
եօթը ազգերը որոնք քեզմէ մեծ
2 ու զօրաւոր են, Ու երբոր քու Տէր
Աստուածդ զանոնք քու ձեռքդ
տայ, զանոնք զարնես ու բոլո-
րովին կորսընցընես ․ Անոնց հետ
ուխտ չընե՛ս ու անոնց չողոր-
3 մի՛ս ․ Ո՛չ ալ անոնց հետ խնա-
մութիւն ընես, քու աղջիկդ անոր
տղուն չտա՛ս, ու անոր աղջիկը քու
4 տղուդ չառնե՛ս ․ Վասն զի քու տը-
ղաքներդ իմ ծառայութենէս պի-
տի դարձընեն օտար աստուածներ
պաշտելու ․ Ու Տէրոջը բարկու-
թիւնը ձեր վրայ բորբոքելով ձեզ
5 շուտով պիտի կորսընցընէ ։ Սակայն
անոնց ասանկ ըրէ՛ք ․ Անոնց սեղան-
ները կործանեցէ՛ք, անոնց արձաննե-
րը խորտակեցէ՛ք, անոնց Աստարովթ-
ները կտրեցէ՛ք, ու անոնց քանդա-
կուած կուռքերը կրակով այրեցէ՛ք ։
6 Քանզի դուն քու Տէր Աստուծոյդ
սուրբ ժողովուրդն ես ․ Քու Տէր
Աստուածդ երկրի երեսին վրայ եղող
բոլոր ազգերուն մէջէն քեզ ընտրեց,
որ դուն անոր սեպհական ժողո-
7 վուրդը ըլլաս ։ Տէրը որ ձեզ սիրեց
ու ընտրեց, ամէն ազգերէն շատւոր
ըլլալնուդ համար չէ, քանզի դուք
8 ամէն ազգերէն քիչւոր էիք ․ Այլ
Տէրը ձեզ սիրելուն համար, ու
ձեր հայրերուն բրած երդումը
պահելու համար, Տէրը ձեզ զօ-
րաւոր ձեռքով ծառայութեան
տունէն հանեց, և Եգիպտացւոց
Փարաւոն թագաւորին ձեռքէն
9 ազատեց ։ Արդ գիտցի՛ր որ քու
Տէր Աստուածդ ինքն է Աս-
տուած, հաւատարիմ Աստուածը,
որ զինքը սիրողներուն ու իր պա-
տուիրանքները պահողներուն մինչև
հազար ազգը ուխտ ու ողորմու-
10 թիւն կը պահէ ․ Եւ զինքը ա-
տողներուն ալ իրենց երեսին դէմ
պատիժը կու տայ, ու զանոնք կը
կորսընցընէ ․ զինքը ատողին դա-
տէժը չուշացըներ, անոր երեսը կու
11 տայ ։ Ուրեմն պահէ դուն ան պա-
տուիրանքները, կանոնները ու
դատաստանները՝ որոնք ես այսօր
քեզի կը պատուիրեմ որ ընես ։
12 Ուստի թէ որ աս դատաստան-
ները լսելով անոնք պահես ու 'ի
գործ դնես, քու Տէր Աստուածդ
ալ քեզի համար քու հայրերուդ
երդում բրած ուխտը ու ողորմու-
13 թիւնը պիտի պահէ ․ Նաև քեզ
պիտի սիրէ և քեզ օրհնէ ու քեզ
պիտի շատցընէ ․ և քու որովայնիդ
պտուղը, քու երկրիդ պտուղը, քու
ցորենդ, քու գինիդ, քու եղդ,
կովերուդ ծնունդը ու ոչխարնե-
րուդ հօտերը պիտի օրհնէ ան երկ-
րին վրայ որն որ Տէրը քու հայրե-
րուդ երդում բրաւ քեզի տալու ։
14 Դուն ամէն ազգերէն աւելի օրհնեալ
պիտի ըլլաս ․ ու ձեր մէջը և ձեր
անասուններուն մէջը թէ արունե-
րէն և թէ էգերէն ամուլ պիտի
15 չըլլայ ։ Եւ Տէրը ամէն հի-
ւանդութիւնները քեզմէ պիտի

Ն. Ք. Գ.Ք.
1451

ը Գլ. զ. 15։
թ Ել. խգ. 24։
լդ. 13։ Գլ.
ժբ. 2, 3։
ժ Ել. ժթ.
6։ Գլ. ժդ.
2։ իզ. 19։
Սաղ. ծ. 5։
Երեմ. բ.
3։
ի Ել. ժթ.
5։ Ամով.
գ. 2։ ա
Պետ. բ. 9։
լ Գլ. ժ. 22։
ա Գլ. ժ.
15։
բ Ել. լբ. 13։
Սաղ. ճե.
8, 9, 10։
Ղուկ. ա.
55, 72, 73։
գ Ել. ժգ.
3, 14։
դ Ես. խթ.
7։ ա Կոր.
ա. 9։ ժ.
13։ բ Կոր.
ա. 18։ ա
Թես. ե.
24։ բ Թես.
գ. 3։ բ
Տիմ. բ.
13։ Եբր.
ժա. 11։ ա
Յով. ա. 9։
ե Ել. ի. 6։
Գլ. ե. 10։
Նեեմ. ա.
5։ Դան.
թ. 4։
զ Ես. ծթ.
18։ Նաւ.
ա. 2։
է Գլ. լբ. 35։
ը Ղև. իզ.
3։ Գլ. իը.
1։
թ Սաղ. ճե.
8, 9։ Ղուկ.
ա. 55, 72,
73։
ժ Յոհ. ժդ.
21։
ի Գլ. իը. 4։
լ Ել. իգ.
26, 27։

Ն·Ք·ԶԾ·
1451

ԼԵԼ·Թ·14։
Ժե·26։ԳԼ·
Իբ·27։60։
Դ Հմր 2։

ԼԳԼ·Ժգ·8։
ԺԹ·13։21։
Իե·12։
– ԵԼ·Իգ·
33 ։ ԳԼ·
Ժբ · 30 ։
Դաա · բ·
27 ։ Սաղ·
Ճշ·36։
– ԳԼ·Լ·6։
Վ Սաղ·Ճե·
5։
– ԳԼ·դ·34։
Իթ·3։

բ ԵԼ·Իգ·
28 ։ Ցես·
Իդ·12։
ց ԳԼ·Ժ·17։
Նէեմ. ա·
5։դ·14։
Թ·32։
– Թուա·Ժա·
20 ։ Ժդ·9,
14, 42 ։ Ժղ·
3 ։ Ցես·դ·
10։
ֆ ԵԼ·Իգ·
29, 30։

ֆ Հմր 2։
ֆ Ցես·Ժ·24,
25, 42 ։ Ժբ·
1, ՃԱ։
֍ԵԼ·Ժե·14։
ԳԼ·Թ·14։
Իե · 19 ։
Իթ · 20։
– ԳԼ·Ժա·
25 ։ Ցես·
ա·5։Ժ·8։
Իգ·9։
Բ Հմր 5։ ԵԼ·
Լբ·20։ԳԼ·
Ժբ · 3 ։ ա
Մն · Ժդ ·
12։
֍ Ցես·Է·1։
21։
Ք Դաա · բ·
27։
Ւ ԳԼ·Ժե·1։
ՂԿ·Իե·
28։ԳԼ·Ժգ·
17 ։ Ցես·
Ջ·17, 18։
Է·1։

վերցընէ . ու Հան Եգիպտացւոց գէշ ցաւերը՝ որոնք դուն գիտես , բնաւ քու վրադ պիտի չբերէ . այլ անոնք քու բոլոր թշնամիներուդ
16 վրայ պիտի խրկէ ։ Եւ դուն պիտի սպառնաս ան բոլոր ազգերը , որոնք որ քու Տէր Աստուածդ քու ձեռքդ պիտի տայ . Է քու աչքդ անոնց չխնայէ . ու անոնց աստուածները չպաշտես , վասն զի ան թակղի
17 որոգայթի պիտի ըլլայ ։ Թէ որ սրտիդ մէջը ըսես Թէ Ան ազգերը ինծմէ շատուր են , ես ի՞նչպէս
18 կրնամ անոնք հալածել . Անոնցմէ մի՛ վախնար , այլ Յիշէ՛ ինչ որ քու Տէր Աստուածդ բրաւ Փարաւոնին ու բոլոր Եգիպտացիներուն
19 բուն , Ան մեծամեծ փորձերը որոնց դուն ականատես եղար , ան նշանները ու հրաշքները , ան զօրաւոր ձեռքը ու բարձր բազուկը , որոնցմով քու Տէր Աստուածդ քեզ հանեց . քու Տէր Աստուածդ անանկ պիտի ընէ ան բոլոր ազգերուն , որոնցմէ դուն կը վախնաս ։
20 Ու նաև քու Տէր Աստուածդ առնոնց վրայ իշամեղու պիտի խրկէ , որ մնացածները ու քու երեսէդ
21 պահուըտողները կորսուին ։ Ո՛չ անոնց երեսէն մի՛ վախնար . քանզի քու Տէր Աստուածդ՝ Ան զօրաւոր ու ահարկու Աստուածը
22 է՛ր մէջն է ։ Եւ քու Տէր Աստուածդ ան ազգերը քու առջևէդ կամաց կամաց պիտի վռընտէ . զանոնք չես կրնար մէկէն հատցընել , որ չըլլայ թէ դաշտին գազանները
23 վրադ շատնան ։ Եւ քու Տէր Աստուածդ զանոնք քու ձեռքդ պիտի մատնէ , ու զանոնք մեծ կործանութեամբ պիտի կործանէ , մինչև որ
24 ամէնքը բնաջինջ ըլլան ։ Նաև անոնց թագաւորները քու ձեռքդ պիտի տայ , և անոնց անունները երկնիքը տակէն ոչնչացընես . ու բնաւ մէկը պիտի չկրնայ քեզի դէմ կենալ , մինչև որ զանոնք կորընես ։
25 Անոնց աստուածներուն քանդակուած կուռքերը կրակով այրես . ու անոնց վրայ եղած ոսկիին ու արծաթին ալ մի՛ նկելով՝ անոնք քեզի չառնես , որ անոնցմով որոգայթի չրռնուիս . վասն զի անոնք Էրու Տէր Աստուածդ
26 առջևը գարշելի են . Ուրդ գարշելի բան մը տունդ մի՛ տանիր , որ դուն ալ անոր պէս նզոված չըլլաս . անկէ բոլորովին զզուիս , ու զանիկա խիստ գարշելի սեպես , վասն զի նզոված է ան ։

ԳԼ · Ը

1–20 Մովսէս կը յորդորէ Իսրայէլացիները Աստուծոյ հնազանդելու , անոր բարերարութիւնները յիշելով ։

1 Ամէն պատուիրանքները որ ես այսօր կը պատուիրեմ ձեզի՝ զգոյշ եղէք որ ընէք , որպէս զի ապրիք ու շատնաք ու մտնէք ժառանգէք ան երկիրը , որն որ Տէրը ձեր հայրերուն երդումով
2 խոստացաւ ։ Ու մի՛ տգդ պահէ ան բոլոր ճամբան , որ քու Տէր Աստուածդ աս քառասուն տարին Էքեզ անապատին մէջ պտրտցուց , Էքեզ խոնարհեցընելու՝ փորձելու Էու սրտիդ մէջինը իմանալու համար , թէ արդեօք դուն անոր պատուիրանքները պիտի պահես թէ
3 չէ ։ Եւ Տէրը քեզ խոնարհեցուց , Էանօթեցուց և Էմանանայով կերակրեց , որն որ ո՛չ դուն կը ճանչնայիր , և ո՛չ քու հայրերդ , քեզի իմացընելու համար՝ թէ է՛ ոչ միայն հացով կ՛ապրի մարդ , հապա մարդը Տէրոջը բերնէն ելած ամէն խօսքով կ՛ապրի մարդ ։
4 Էվէ կ՛ապրի ։ Էաս քառասուն տարին քու վրայէդ լաթերդ չհինցան , ու ոտքերդ չուռեցան ։
5 Ես սրտիդ մէջը դիտնաս որ ինչպէս մարդ մը կը խրատէ իր որդին , քու Տէր Աստուածդ Էքեզ ահով կը խրատէ ։ Ուրեմն քու Տէր Աստուածդուդ պատուիրանքները պահես , է՛ որ անոր ճամբաներուն մէջը քալես , ու
6 անկէ վախնաս ։ Քանզի քու Տէր Աստուածդ մէկ ազէկ երկիր մը կը տանի քեզ , է՛ն՛ն՛ երկիր մը՝ որ գետերով՝ աղբիւրներով ու խորունկ
8 ջուրերով լեցո՛ւն է . Ան՛ն՛ երկիր մը՝ որ ցորենով , գարիով , այգինիով , թզենիներով և նռնենիներով լեցո՛ւն է . իւղ տուող ձիթենիներու ու մեղրի երկիր .
9 Ան՛ն՛ երկիր մը՝ որ հոն *կուշտ հաց պիտի ուտես , ու անոր մէջ բնաւ բան մը պիտի չպակսի քեզի . երկիր մը՝ որուն քարերը երկաթ են , ու անոր լեռներէն պղինձ պիտի հանես ։
10 Ուստի երբոր ուտես ու կշտանաս , քու Տէր Աստուածդ օրհնես , ան ազէկ երկիրը քեզի տալուն համար ։ Փաս անձիդ զգուշանաս , որ քու Տէր Աստուածդ մոռնաս , ու չպահես անոր պատուիրանքները , դատաստանները ու կանոնները , որոնք ես այսօր
12 քեզի կը պատուիրեմ ։ Ու երբոր ուտես ու կշտանաս , և գեղեցիկ տուներ շինես , ու բնակիս անոնց
13 մէջը , Ու երբոր արջառներդ և հօտերդ շատնան , ու ոսկիդ շատնայ , և քու ամէն
14 ունեցածդ շատնայ , Հպրլայ որ սիրտդ հպարտանայ , և հքու Տէր Աստուածդ մոռնաս , ան որ Եգիպ-

Ն·Ք·ԶԾ·
1451

– ԳԼ·դ·1։
Ե · 32 ։ 33 ·
Է · 1 ։ 2 ։ 3 ։

Բ ԳԼ·ա·3։
Ր · 7 ։ Իթ ·
5 ։ Սաղ ·
Ճկ · 16 ։
Ամով · բ ·
10 ։
Է ԵԼ·Ժգ·4։
ԳԼ·Ժգ·3։
Ք ՐՆ ·ԼԲ·
31 ։ ԳՕՆ·Ր·
25 ։
Ւ ԵԼ·Ժգ·2,
3 ։
Ղ ԵԼ · Ժգ ·
12 ։ 14 ։ 35 ։
Ւ Սաղ · Ճգ ·
29 ։ Մաա ·
դ·4 ։ Ղբ·
դ·4։
ը ԳԼ · Իթ ·
5 ։ Նէեմ·
Թ · 21 ։
Ր Բ Թագ·Է·
14 ։ Սաղ ·
Ճթ · 32 ։
Եսայ·դ·
12 ։ Երր ·
Ժբ·Ի·6 ։
Ճաա · դ ·
19 ։
֍ ԳԼ·Ե·33։
Է ԳԼ · Ժա ·
10 ։ 11 ։ 12 ։

* Եբր · ա·
ասանդ չբա·
ւորութեան

Լ ԳԼ · Լդ ·
25 ։

Ւ ԳԼ·դ·11։
12 ։

֍ ԳԼ·Իբ·47։
Լբ · 15 ։ Եսայ·Լ·9։
Ովս · Ժգ ·
6 ։

Է այր · դ ·
7 ։
Հ Սաղ · Ճղ ·
21 ։

տացուց երկրէն՝ ծառայութեան
15 տունէն քեզ հանեց, եւ ան մեծ
ու ահագին, ե՛ւ կիզող օձերով ու
կարիճներով լե՛ռ-ե՛ռ, չոր ու անջուր
անապատին մէջ ընթացուց զքեզ պտրտցուց,
ու քեզի ապառաժ քարէն ջուր
16 հանեց. Եւ անապատին մէջ քու
հայրերուդ չճանչցած մանանայով քեզ կերակրեց, որ քեզ խո-
նարհեցընէ ու փորձէ, և վերջը
17 քեզի բարիք ընէ. Եւ սրտիդ մէջը
չըսես թէ Ես հարստութիւնը իմ
կարողութեամբս ու իմ ձեռքիս
18 ուժովը վաստկեցայ. Հապա քու
Տէր Աստուածդ յիշես, զքանզի
հարստութիւն ստանալու համար
քեզի ոյժ տուողը ան է, որ քու
հայրերուդ իր երդումով ըրած
ուխտը հաստատէ, ինչպէս որ այս-
օր կը տեսնես։
19 Եւ թէ որ քու Տէր Աստուածդ
մոռնալով ուրիշ աստուածներու
ետեւէ երթաս, զանոնք պաշտես,
ու անոնց երկրպագութիւն ընես,
ես այսօր ձեզի կը վկայեմ որ
դուք բոլորովին պիտի կորսուիք՝
20 Ան ազգերուն պէս՝ որ Տէրը ձեր
առջեւէն պիտի կորսընցընէ, հա-
նանկ պիտի կորսուիք, ինչու որ
ձեր Տէր Աստուծոյն խօսքը մտիկ
չըրիք։

ԳԼ. Թ

1—29 Մովսէս Իսրայէլացւոց քանի մը ապրս-
տամբութիւնները յիշելով՝ կը վերցնէ ա-
նոնցմէ ինքզինքին արդար սեպելու կարծի-
քը։

1 Լ՚ Իսրայէլ՝ մտիկ ըրէ. Դուն
այսօր Յորդանանէն կ՚անցնիս,
որ երթաս Քեզմէ մեծ ու զօրաւոր
ազգեր, ու մինչեւ երկինքը պարսպ-
պաւոր մեծ քաղաքներ ժառանգես,
2 Ան մեծ ու երկայնահասակ ազ-
գը՝ Ենակիմներուն որդիքը՝ որոնք
դուն կը ճանչնաս, ու նաև լսեր ես
թէ Ենակին որդւոցը ով կրնայ
դէմ դնել։
3 Արդ դուն այսօր գիտցիր, որ
քու Տէր Աստուածդ ինքը Քու-
առջեւդ կ՚անցնի Հրկէզ մաշող կրակ
մը, ու քու զանոնք պիտի կորսընց-
նէ, և քու առջեւդ զանոնք պիտի
նուաճէ, Եւ դուն անոնք պիտի
հալածես, ու շուտով կորսընցը-
նես, ինչպես որ Տէրը քեզի ըսաւ։
4 Երբոր քու Տէր Աստուածդ զանոնք
քու առջեւդ հալածէ, Սրտիդ
մէջը չըսես թէ Տէրը իմ արդարու-
թեանս համար զիս աս երկիրը բե-
րաւ որ ժառանգեմ. Հքանզի Տէ-
րը աս ազգերը իրենց անօրէնու-
թեանը համար քու առջեւդ կը
5 վռընտէ։ Ոչ թէ քու արդարու-

թեանդ ու սրտիդ ուղղութեանը
համար կը մտնես անոնց երկիրը
ժառանգելու, այլ քու Տէր Աս-
տուածդ ան ազգերուն անօրէնու-
թեանը համար զանոնք քու առ-
ջեւդ կը վռընտէ, և որ հաստատէ
Լան խօսքը՝ որուն համար քու
հայրերուդ՝ Աբրահամին, Իսահա-
կին ու Յակոբին երդում ըրաւ։
6 Ուստի գիտցիր որ քու արդարու-
թեանդ համար չէ որ քու Տէր Աս-
տուածդ աս բարի երկիրը քեզի
ժառանգել կու տայ. Հքանզի դուն
խստապարանոց ժողովուրդ մըն ես։
7 Միտդդ պահէ եւ մի՛ մոռնար
որ դուն քու Տէր Աստուածդ անա-
պատին մէջ բարկացուցիր. Հե-
գիպտոսի երկրէն ելած օրդ մինչեւ
հոս եկած օրդ Տէրոջը անհնազանդ
8 եղաք։ Հքորեբի մէջ ալ Տէրը
բարկացուցիք. և Տէրը ձեզ կոր-
սընցընելու համար ձեզի բարկա-
9 ցաւ։ Հերբոր ես լեռը ելայ, որ
քարեղէն տախտակները առնեմ,
այսինքն Տէրոջը ձեզի հետ ըրած
ուխտին տախտակները, Քառասուն
օր ու քառասուն գիշեր լեռը կեցայ.
ոչ հաց կերայ և ոչ ջուր խմեցի.
10 Ու Ան տուաւ Տէրը ինծի Աս-
տուծոյ մատովը գրուած երկու
քարեղէն տախտակները. ու անոնց
վրայ էր-ե՛ր-ե՛ բոլոր ան խօսքե-
րը, որոնք Ժողովքին օրը լեռանը
վրայ կրակին մէջէն Տէրը ձեզի ը-
11 րուցեց։ Արդ քառասուն օրէն ու
քառասուն գիշերէն ետքը Տէրը եր-
կու քարեղէն տախտակները՝ այս-
ինքն ուխտին տախտակները ինծի
12 տուաւ։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Ելլ, շուտով ասկէ վար իջիր,
քանզի ապականեցաւ քու ժողո-
վուրդդ՝ որ Եգիպտոսի երկրէն հա-
նեցիր. իմ պատուիրած ճամբայէս
շուտով խոտորեցան. իրենց ձու-
13 լածոյ կուռք շինեցին։ Ու նաև
Տէրը ինծի հետ խօսելով ըսաւ,
Ես աս ժողովուրդին նայեցայ, և
ահա Հխստապարանոց ժողովուրդ
14 մըն է ան. Թող տուր զիս որ
զանոնք կորսընցընեմ, ու Անոնց
անունը երկնից տակէն բնաջինջ
ընեմ, Ձև քեզ անոնցմէ զօրաւոր
ու բազմաթիւ ազգ մը պիտի ընեմ։
15 Ես ան ետքը ես դարձայ, լեռնէն
վար իջայ. Ու լեռը կրակով կ՚այ-
րէր. և ուխտին երկու տախտակ-
ները երկու ձեռքերուս վրան էին։
16 Երբը նայեցայ տեսայ որ ձեր Տէր
Աստուծոյն դէմ մեղք գործելով՝
ձեզի ձուլածոյ որթ շիներ էիք,
Տէրոջը ձեզի պատուիրած ճամբա-
17 յէն շուտով խոտորեր էիք. Ան
ետքը ան երկու տախտակները

ՆՈՄ. ԴԲ. 1451

ՅԹՈՒ. ԻԱ. 6, ՈՎ. ԺԳ. 5։
Ղ ԵՍ. ԿԴ. 12, 13, 14։
ԵՐԵՄ. Բ. 6։
ՖԹՈՒ. Ի. 11։
ՍԱՂ. ՀԸ. 15։ ՃԺԳ. 8։
Ր ՀՄՐ 3։ ԵՒ. ԺԳ. 15։
Ց ԵՐԵՄ. ԻԳ. 5, 6։ ԵՐԲ. ԺՐ. 11։
Ն ԳԼ. Թ. 4։ Ա ԿՈՐ. Գ. 7։
Ղ ԱՌԱԿ. Ժ. 22։ ՈՎ. Բ. 8։
Ֆ ԳԼ. Է. 8, 12։

Ղ ԳԼ. Գ. 26։ Լ. 18։

Դ ԴԱՆ. Թ. 11, 12։

Ֆ ԳԼ. ԺԱ. 31։ ՅՀՆ. Գ. 16։ Դ. 19։
Բ ԳԼ. Դ. 38։ Է. 1։ ԺԱ. 23։
Ֆ ԳԼ. Ա. 28։
Ր ԹՈՒ. ԺԳ. 23, 29, 33, 34։

Ի ԳԼ. Լ. 3։ ՅՀՆ. Գ. 11։
Ղ ԳԼ. Դ. 24։ ԵՐԲ. ԺՐ. 29։
Ի ԳԼ. Է. 23։
Ը ՆԵՒ. ԻԳ. 31։ ԳԼ. Է. 24։
Ր ԳԼ. Բ. 17։ ՀՈՎՀ. ԺԱ. 6, 20։ Ա ԿՈՐ. Գ. 4, 7։
Ժ ԴԱ. ԺԱ. 16։ ՂՒ. ԺԲ. 24, 25։ ԳԼ. ԺԲ. 12։
Ի ՏԻԹ. Գ. 5։

ՆՈՄ. ԴԲ. 1451

Լ ԴԱ. ԺԱ. 7, ԺԳ. 15։ ԺԹ. 7, ԺԹ. 8, ԻԳ. 4։ ԻԲ. 13։

Ի ՀՄՐ 13։ ԵՒ. Լ. 9։ ԼԴ. 3։ ԼԴ. 9։

Բ ԵՒ. ԺԳ. 11։ ԺՂ. 2։ ԺԷ. 2։ ԹՈՒ. ԺԱ. 4։ Ի. 2։ ԻԷ. 2։ ԳԼ. Լ. 27։
Ն ԵՒ. Լ. 4։ ՍԱՂ. ՃՂ. 19։

1491

Հ ԵՒ. ԻԳ. 12։ 15։
Յ ԵՒ. ԻԳ. 18։ ԼԴ. 28։

Ղ ԵՒ. Լ. 18։

Ֆ ԵՒ. ԺԹ. 17։ Ի. 1։ ԳԼ. Դ. 10։ Ժ. 4։ ԺԲ. 16։

Ժ ԵՒ. Լ. 7։

Ց ԳԼ. Լ. 29։ ԴԱՄ. Բ. 17։
Ն ԵՒ. Լ. 9։

Ղ ՀՄՐ 6։ ԳԼ. Ժ. 16։ Լ. 27։ ԳԹԱԳ. ԺԷ. 14։
Ֆ ԵՒ. Լ. 10։
Ղ ԳԼ. ԻԹ. 20։ ՍԱՂ. Թ. 5։ ՃԹ. 13։
Դ ԹՈՒ. ԺԳ. 12։
Ղ ԵՒ. Լ. 15։
Ֆ ԵՒ. ԺԹ. 18։ ԳԼ. Դ. 11։ Ե. 28։
Ֆ ԵՒ. Լ. 19։

Ն . Ք . Դ.Ք . 1451

բռնեցի , ու իմ երկու ձեռքերուս
վրայէն վար նետեցի , և ձեր աչքե_
րուն առջևը զանոնք կոտրտեցի ։
18 Ետքը առջինին պէս [Լ]Տէրոջը առ_
ջևը [*]աղաչեցի քառասուն օր ու
քառասուն գիշեր . ոչ հաց կերայ
ոչ ալ ջուր խմեցի , ձեր գործած
բոլոր մեղքին համար . վասն զի
Տէրոջը առջևը չարութիւն ընելով
19 զանիկայ բարկացուցեր էիք . [Խ]Քան_
զի վախցայ այն սոսկալի բարկու_
թենէն՝ որով Տէրը ձեր վրայ բար_
կացաւ ձեզ կորսնցընելու համար .
[Ծ]սակայն Տէրը այն անգամին ալ
20 ինծի լսեց ։ Եւ Տէրը Ահարոնին
խիստ բարկացաւ , անանկ որ զա_
նիկայ պիտի կորսնցընէր . ու նոյն
ատենը Ահարոնին համար ալ ա_
21 ղօթք ըրի ։ Եւ [Կ]ձեր ըրած մեղքը՝
[illegible] որթը առի , ու զանի_
կայ կրակով այրեցի . ետքը զանի_
կայ ծեծելով լաւ մը փշրեցի , մին_
չև որ մանր փոշի եղաւ . և այն փո_
շին լեռնէն իջնող առուին մէջը
նետեցի ։
22 Նաև [Հ]Տաբերայի , [Ձ]Մասսայի ու
[Ղ]Կիբրօթ Հաթթաւայի մէջ Տէրը
23 բարկացուցիք ։ Ու [Ճ]երբոր Տէրը
ձեզ Կադէս Բառնեայէն խրկեց , և
[illegible] ըսաւ , Ելէք , ու իմ ձեզի
տուած երկիրս ժառանգեցէք , այն
ատենը ձեր Տէր Աստուծոյն հրա_
մանին անհնազանդութիւն ըրիք ,
ու [Մ]անոր չհաւատալով անոր խօս_
24 քը մտիկ չըրիք ։ [Յ]Ձեզ ճանչցած
օրէս 'ի վեր Տէրոջը անհնազանդ
էք ։
25 [Ն]Ուստի ես քառասուն օր ու
քառասուն գիշեր որ աղաչեցի , Տէ_
րոջը առջևը աղաչեցի , որովհետև
Տէրը ըսաւ որ ձեզ կորսնցընէ ։
26 [Շ]Եւ ես Տէրոջը աղաչելով ըսի ,
Ո՛վ Տէր Եհովայ , մի՛ կորսնցըներ
քու ժողովուրդդ ու ժառանգու_
թիւնդ՝ որն որ քու մեծութեամբդ
ազատեցիր , ու զօրաւոր ձեռքով
27 Եգիպտոսէն հանեցիր ։ Քու ծա_
ռաներդ՝ Աբրահամը , Իսահակը ու
Յակոբը յիշէ , [Ո]ու աս ժողովուրդին
խստութեանը , անօրէնութեանը
28 ու մեղքին մի՛ նայիր . Չըլլայ որ
այն երկրին , ուսկից որ մեզ հա_
նեցիր , բնակիչները ըսեն թէ [Չ]Տէ_
րը կարող չըլլալով զանոնք տա_
նելու այն երկիրը որ անոնց խոս_
տացեր էր , կամ զանոնք ատե_
լով , հանեց զանոնք որ անա_
29 պատին մէջ մեռցընէ ։ [Պ]Որով_
հետև անոնք քու ժողովուրդդ
ու ժառանգութիւնդ են , որոնք
դուն քու մեծ զօրութեամբդ ու
բարձր բազուկովդ Եգիպտոսէն հա_
նեցիր ։

Լ Եւ . Լդ . 28 ; Սաղ . Ճզ . 23 ։
* Եբր . Իյնկայ
Խ Եւ . Լբ . 10 , 11 ։
Ծ Եւ . Լբ . 14 ; Լդ . 17 ; Գլ . Ժ . 10 ; Սաղ . Ճզ . 23 ։
Կ Եւ . Լբ . 20 ; Ես . Լա . 7 ։
Հ Թուոց . Ժա . 1 , 3 , 5 ։
Ձ Եւ . ԺԷ . 7 ։
Ղ Թուոց . Ժա . 4 , 34 ։
Ճ Թուոց . Ժգ . 4 ; Ժդ . 1 ։
Մ Սաղ . Ճզ . 24 , 25 ։
Յ Գլ . Լա . 27 ։
Ն Հմր 81 ։
Շ Եւ . Լբ . 11 , 12 ։
Չ Եւ . Լբ . 12 ; Թուոց . Ժդ . 16 ։
Պ Գլ . Դ . 20 ; Գ Թագ . Ը . 51 ; Նեեմ . Ա . 10 ; Սաղ . ՂԷ . 7 ։

ԳԼ . Ժ .

1 Մովսէս կը յիշէ Աստուծոյ ողորմութիւնը՝ որ նորէն ուրիշ երկու տախտակներու վրայ գրեց օրէնքը ։ 6 քահանայութեան յաջորդութիւնը որոշեց ։ 8 Ղևիին ցեղը զատեց ։ 10 ու ժողովուրդին համար Մովսէսին ըրած աղաչանքը ընդունեց ։ 12 Հնազանդութեան յորդորանք մը ։

1 Այն ատենը Տէրը ինծի ըսաւ , [Ա]Քե_
զի առջիններուն պէս երկու հատ
քարէ տախտակներ կոփէ , ու լեռը
ինծի ելիր , ու նաև [Բ]քեզի մէկ
2 փայտէ տապանակ մը շինէ . Եւ
տախտակներուն վրայ քու կոտ_
րած առջի տախտակներուդ վրայի
խօսքերը պիտի գրեմ , ու [Գ]զանոնք
3 տապանակին մէջը դնես ։ Ուստի
ես [Դ]Սատիմի փայտէ տապանակ մը
շինեցի , [Ե]ու առջինին պէս երկու
հատ քարէ տախտակներ կոփեցի ,
ու այն երկու տախտակները ձեռքս
4 առնելով լեռը ելայ ։ Եւ [Զ]տախ_
տակներուն վրայ՝ առջի գրուած_
քին պէս այն տասը խօսքերը գրեց ,
[Է]որոնք Տէրը ձեզի լեռանը վրայ
կրակին մէջէն խօսեցաւ [Ը]ժողովքին
օրը . և Տէրը զանոնք ինծի տուաւ ։
5 Անկէ դառնալով [Թ]լեռնէն վար ի_
ջայ . ու [Ժ]տախտակները շինած
տապանակիս մէջը դրի , [Ի]որ այն
տեղը կենան , ինչպէս որ Տէրը ին_
ծի պատուիրեց ։
6 Եւ Իսրայէլի որդիքը Բերոթ
[Լ]բանէ յականէն Մոսէրա չուեցին .
[Խ]Հօն մեռաւ Ահարոն , ու հօն
թաղուեցաւ , և անոր որդին Եղիա_
զար անոր տեղը քահանայ եղաւ ։
7 [Ծ]Անկէ Գադգադ , ու Գադգադէն
ջուրի առուներու երկիրը՝ Յոտե_
բաթա չուեցին ։
8 Այն ատենը Տէրը [Կ]Ղևիին ցեղը
զատեց , [Հ]որ Տէրոջը ուխտին տա_
պանակը կրէ , [Ձ]Տէրոջը առջևը կե_
նայ որ անոր ծառայութիւն ընէ ,
ու [Ղ]անոր անունովը օրհնէ մինչև աս
9 օրս ։ [Ճ]Աս պատճառաւ Ղևին իր
եղբայրցը հետ բաժին ու ժառան_
գութիւն չունի . անոր ժառանգու_
թիւնը Տէրն է , ինչպէս որ քու Տէր
Աստուածդ անոր ըսաւ ։
10 Եւ [Մ]ես առջի օրերուն համեմատ
քառասուն օր ու քառասուն գիշեր
լեռանը վրայ կեցայ , ու [Յ]Տէրը աս
անգամին ալ ինծի մտիկ ընելով
11 չուզեց քեզ կորսնցընել ։ [Ն]Եւ
Տէրը ինծի ըսաւ , Ելի՛ր ու ժողո_
վուրդին առջևէն չուէ , որ մտնեն
ու ժառանգեն այն երկիրը՝ որն որ
անոնց հայրերուն երդում ըրի ա_
նոնց տալու համար ։
12 Ուրեմն ո՛վ Իսրայէլ , [Շ]հիմա քու
Տէր Աստուածդ քեզմէ ինչ կը
պահանջէ . միայն թէ [Ո]քու Տէր
Աստուծմէդ վախնաս , [Չ]անոր ամէն

Ն . Ք . Դ.Ք . 1451

1491
Ա Եւ . Լդ . 1 , 2 ։
Բ Եւ . ԻԵ . 10 ։
Գ Եւ . ԻԵ . 16 , 21 ։
Դ Եւ . ԻԵ . 5 , 10 ; Լէ . 1 ։
Ե Եւ . Լդ . 4 ։
Զ Եւ . Լդ . 28 ։
Է Եւ . Ի . 1 ։
Ը Եւ . ԺԹ . 17 ; Գլ . Թ . 10 ; ԺԸ . 16 ։
Թ Եւ . Լդ . 29 ։
Ժ Եւ . Խ . 20 ։
Ի Գ Թագ . Ը . 9 ։
Լ Թուոց . Լգ . 31 ։
Խ Թուոց . Ի . 28 ; Լգ . 38 ։
Ծ Թուոց . Լգ . 32 , 33 ։
Կ Թուոց . Գ . 6 ; Դ . 4 ; Ը . 14 ; Ժզ . 9 ։
Հ Թուոց . Դ . 15 ։
Ձ Գլ . ԺԸ . 5 ։
Ղ Ա Մն . Թ . 22 ; Թուոց . Գ . 23 ; Գլ . ԻԱ . 5 ։
Ճ Թուոց . ԺԸ . 20 , 24 ; Գլ . ԺԸ . 1 , 2 ; Եզեկ . ԽԴ . 28 ։
1491
Մ Եւ . Լդ . 28 ; Գլ . Թ . 18 , 25 ։
Յ Եւ . Լբ . 14 , 33 , 34 ; Լդ . 17 ; Գլ . Թ . 19 ։
Ն Եւ . Լբ . 34 ; Լգ . 1 ։
Շ Միք . Զ . 8 ։
Ո Գլ . Զ . 13 ։
Չ Գլ . Ե . 33 ։

ՆԱՀԱՊԵՏ 1451

ՂԵՒ. Ղ. 5։ ԺԱ. 13։ Լ. 16, 20։ Մատ. Իբ. 37։

ԼԵՒ. Ղ. 24։ — Գ ԹԱԳ. Ը. 27։ ՍԱՂ. ՃԺԹ. 16։ ՆԽՄ. 4։ — ՆԽՄ. ԺԳ. 19։ ԵԼ. ԺԹ. 5։ ՍԱՂ. ԻԳ. 1։

Ա ԵՒ. Գ. 37։ Բ ՂԱ. ԻԳ. 41։ ԵՒ. Լ. 6։ ԵՐԵՄ. Դ. 4։ ՀՈՎԻ. Բ. 28, 29։ ԿՈՂ. Բ. 11։

Ը ԵՒ. Թ. 6, 13։

Ց ԾՆՆ. Իբ. 22։ ՍԱՂ. ՃԼԶ. 2։ ԴԱՆ. Բ. 47։ ԺԱ. 36։ — ՑԱՄ. ԺԷ. 14։ ԺԹ. 16։

Է ԳԼ. Ե. 21։ Ը ԲՄՆ. ԺԹ. 7։ ՑՈՐ. ԼԴ. 19։ ԳՈՐ. Ժ. 34։ ՀՈՎ. Բ. 11։ ԳԱՂ. Բ. 6։ ԵՓԹ. Ղ. 9։ ԿՈՂ. Գ. 25։ Ա ՊԱՏ. Ա. 17։

Ի ՍԱՂ. ԿԸ. 5։ ՃԽՂ. 9։

Ձ ՂԼ. ԺԹ. 33, 34։

— ԳԼ. Գ. 13։ ՄԱՏ. Դ. 10։ ՂԱ. Դ. 8։

Ղ ԳԼ. Ժ. 22։ ԺԳ. 4։

Ճ ՍԱՂ. ԿԶ. 11։

Մ ԵԼ. ԺԱ. 2։ ՍԱՂ. ԻՐ. 3։ ԵՐԵՄ. ԺԷ. 14։

Ն ՍԹԱԳ. Ժ. 24։ Բ ԹԱԳ. Է. 23։ ՍԱՂ. ՃԳ. 21, 22։ ՂՆՆ. ԽՂ. 27։ ԵԼ. Ա. 5։ ԹՈՐ. Է. 14։

Շ ՆՆ. ԺԱ. 5։ ԳԼ. Ա. 10։ ԻԲ. 62։

— ԳԼ. Ժ. 12։ Լ. 16։ 20։

Ո ՋԱՔ. Գ. 7։

Չ ԳԼ. Բ. 5։

Պ ԳԼ. Ե. 24։

Ջ ԳԼ. Է. 19։

ճամբաներուն մէջը քալես և դանիկայ սիրես, ու նաև քու բոլոր արտովդ ու բոլոր հոգիովդ քու
13 Տէր Աստուածդ պաշտես, և Տէրոջը պատուիրանքները ու կանոնները պահես, որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, Նոր քեզի աղէկ
14 ըլլայ։ Ահա երկինքը ու երկնից երկինքը, հող երկիրը ու բոլոր անոր մէջը եղածը քու Տէր Աստուածդ է։
15 Ծոյդ Իւր-Բերէ՝ Հայրերուդ հաւնեցաւ ու զանոնք սիրեց, և անոնցմէ ետքը անոնց զաւակները՝ ձեզ ընտրեց բոլոր ազգերուն մէջէն,
16 ինչպես որ այսօր կը տեսնէ։ Ուստի ձեր սրտերուն անթլփատութիւնը թլփատեցէք, ու ձեր պարանոցները ալ մի խստացընէք.
17 քանզի ձեր Տէր Աստուածը յաստուածներուն Աստուածը ու տէրերուն Տէրն է, մեծ՝ հզօր ու ահեղ Աստուածն է, որ աչառութիւն չըններ ու կաշառք չառնէ.
18 նոր։ Անիկայ որբին ու որբևայրիին իրաւունք կ'ընէ, պանդուխտը կը սիրէ, ու անոր հաց ու հանդ
19 զգեստ կու տայ։ Ուրեմն պանդուխտը սիրեցէք, քանզի դուք եղիպտացւոց երկրին մէջ պանդուխտ էիք։
20 Քու Տէր Աստուածդ վախնաս, զանիկայ պաշտես, և անոր հետ կպչիս, ու անոր անունովը երդում ընես։
21 Քու պարծանքդ անիկայ է, և քու Աստուածդ անիկայ է, որ քեզի հսկայ ու սքանչելի բաները ըրաւ, որոնք դուն քու աչքերովդ
22 տեսար։ Քու հայրերդ եօթանասուն հոգի էին երբոր եգիպտոս իջան. ու հիմա քու Տէր Աստուածդ քեզ երկինքի աստղերուն պէս շատցուց։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Մովսէս հնազանդութեան կը յորդորէ Իսրայէլացիները։ 2 Աստուծոյ մեծ գործերուն վրայ իրենց տեղեկութիւն ունենալովը։ 8 Աստուծոյ մեծ օրհնութիւններուն խոստմունքովը։ 16 ու սպառնալիքովը։ 18 Կ'իմացընէ նաև թէ պէտք է զգուշաւոր խորհրդածութիւն ընել Աստուծոյ խօսքերուն մէջ։ 26 օրհնութիւնը ու անէծքը անոնց առջևը կը դնէ։

1 Ուրեմն դուն քու Տէր Աստուածդ սիրես, ու միշտ անոր պատուիրած բաները, կանոնները, դատաստանները ու պատուիրանքները
2 պահես։ Եւ այսօր գիտցէք, որ ձեր որդոցը չէ խմ խօսք, որովհետև անոնք չեն գիտեր, ու չտեսան ձեր Տէր Աստուածոյն խրատը, անոր մեծութիւնը, հզօրաւոր
3 ձեռքը ու բարձր բազուկը, եգիպտոսի մէջ եգիպտացւոց Փարաւոն թագաւորին ու անոր բոլոր երկրին վրայ ըրած նշանները ու գործ
4 քերը. Եւ ինչ որ ըրաւ եգիպտացւոց զօրքերուն, ձիերուն ու կառքերուն. ու երբոր անոնք ձեր ետևէն էին եկան, ինչպես Տէրը կարմիր ծովուն ջուրերը անոնց վրայ դարձուց ու զանոնք կորսընցուց մինչև
5 այս օրս. Եւ ինչ որ ըրաւ ձեզի անապատին մէջ մինչև ձեր հասնիլնիդ
6 տեղը. Ու ինչ որ Ռուբենեան Եղիաբին որդոցը Դաթանին ու Աբիրոնին ըրաւ, ինչպես երկիրը իր բերանը բացաւ, ու զանոնք իրենց ընտանիքներովը՝ իրենց վրաններովը ու իրենց ամէն ստացուածքովը բոլոր Իսրայէլին մէջէն կլլեց։
7 Սակայն Տէրոջը ըրած բոլոր մեծ գործքերը տեսնողը ձեր աչքերն են։
8 Ուրեմն պահեցէք ան ամէն պատուիրանքները որ ես այսօր ձեզի կը պատուիրեմ, որպէս զի զօրանաք՝ ու մտնէք ժառանգէք ան երկիրը, ուր որ կ'երթաք զանիկայ
9 կայ ժառանգելու. Եւ ձեր օրերը երկար ըլլան ան երկրին վրայ, որն որ Տէրը ձեր հայրերուն երդում ըրաւ՝ անոնց և անոնց սերունդին տալու, հանուկ երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ։
10 Քանզի ան երկիրը՝ ուր որ դուք պիտի մտնէք անիկայ ժառանգելու համար, եգիպտոսի երկրին պէս չէ՝ ուսկից որ ելաք. հոն երբոր սերմ կը ցանէիր, բանջարի պարտէզի պէս ոտքովդ անոր ջուր կու
11 տայիր։ Այլ ձեր մտնելու ու ժառանգելու երկիրը լեռներու ու հովիտներու երկիր մըն է. երկնից
12 անձրևին ջրովը կը ջրուի. Անանկ երկիր մըն է, որն որ քու Տէր Աստուածդ կը դարմանէ. հ քու Տէր Աստուածդ աչքը տարւոյն սկիզբէն մինչև վերջը միշտ անոր վրայ է։
13 Ուստի թէ որ ուշադրութեամբ մտիկ ընէք իմ բոլորը պատուիրանքներս, որ այսօր ձեզի կը պատուիրեմ, Աստու ձեր Տէր Աստուածը սիրէք, և զանիկայ ձեր բոլորը սրտովը
14 ու բոլոր հոգիովը պաշտէք, Ես ատենը ձեր երկրին անձրևը՝ առջի ու վերջի անձրևը իրենց աւետնին պիտի տամ, և քու ցորենդ, քու գինիդ ու քու եղդ պիտի ժողվես։
15 Ու նաև քու արտիդ մէջ խոտ պիտի տամ անասուններուդ համար,
16 որ ուտես ու կշտանաս։ Ձեր անձերուն զգուշութիւն ըրէք, չըլլայ որ ձեր սիրտը խաբուի, ու դուք շեղած ծառայէն խոտորելով աստուածները պաշտէք, ու անոնց
17 երկրպագութիւն ընէք. Եւ Տէրը ձեզի դէմ սաստիկ բարկանալով

ՆԱՀԱՊԵՏ 1451

ՂԱՂ. Հ. 12։ ՃԼԶ. 9։

Ե ԵՒ. Ժ. 27, 28։ ԺԱ. 9, 10։ ՍԱՂ. ՃԳ. 11։

* ԵՔԵ. ՅՈՐԴ. ԱՌԱՔ.

Ը ԹՈՒ. Ժ. 1, 31։ ԻԿ. 3։ ՍԱՂ. ՃԳ. 17։

Ր ԳԼ. Ա. 3։ Է. 19։

Ֆ ՅԱԿ. Ա. 18։

Ջ ՋԱՔ. Ժ. 18։

Ի ԳԼ. Բ. 7։

Ձ ՀԳ ԹԱԳ. Թ. 3։

Ն ՀՀՇ. 22։ ԳԼ. Գ. 17։

Շ ՂԼ. Ժ. 12։

Ո ՃՂԱ. Իզ. 4։ ԳԼ. ԻԲ. 12։ Ո ՅՈՎԻ. Բ. 23։ ՑԱԿ. Ե. 7։

Չ ՅԱՂ. ՃԴ. 14։

Պ ԳԼ. Գ. 11։ ՅՈՎԻ. Բ. 19։

Ջ ԳԼ. ԻԹ. 18։ ԾՆՆ. Լ. 27։ — ԳԼ. Բ. 19։ Լ. 17։

Ռ ԳԼ. Գ. 15։

երկինքը գոյէ , որ անձրև չըլլայ ու երկիրը իր պտուղը չտայ , և Տէրոջը ձեզի տուած բարի երկրէն շուտով կորսուիք ։

18 Ուստի ես իմ խօսքերս ձեր սրտին ու հոգիին մէջ դրէք , ու նշանի համար ձեր ձեռքերուն վրայ կապեցէք , ու ճակատնոցի համար ձեր աչքերուն մէջտեղը ըլլան ։

19 Ու զանոնք ձեր տղոցը սորվեցնէք , ու տունը նստած ատենդ , ճամբան քալած ատենդ և պառկելու ու ելլելու ատենդ անոնք

20 խօսիս ։ Ու զանոնք քու տանդ դրանդեացը վրայ ու դուներուդ

21 վրայ գրես ։ Որպէս զի ան երկրին վրայ՝ որ Տէրը ձեր հայրերուն երդում ըրաւ անոնց տալու , ձեր օրերը ու ձեր որդւոցը օրերը շատնան յերկրի երկինքի օրեր երկրի վրայ ։

22 Քանզի թէ որ ասիկա իմ ձեզի պատուիրած բոլոր պատուիրանքներս զգուշութեամբ պահէք ու կատարէք , և ձեր Տէր Աստուածը սիրէք , ու անոր բոլոր ճամբաներուն մէջը

23 քալէք և անոր յարիք , Տէրն ալ ասիկա ամէն ազգերը ձեր առջևէն պիտի վռնտէ , և դուք ձեզմէ մեծ ու զօրաւոր ազգերու վրայ պիտի տիրէք ։

24 Ձեր ոտքին ամէն կոխած տեղը ձերը պիտի ըլլայ ։ ձեր սահմանը անապատէն ու Լիբանանէն , գետէն՝ Եփրատ գետէն մինչև արևմտեան

25 ծովը պիտի ըլլայ ։ Քով մէկը պիտի չկարենայ ձեզի դէմ դնել ։ ձեր Տէր Աստուածը ձեր ամէն կոխած երկրին վրայ ձեզմէ վախ մը ու սոսկում մը պիտի բերէ , ինչպէս որ ձեզի բսաւ ։

26 Ահա ես այսօր ձեր առջևը օրհնութիւն ու անէծք կը դնեմ ։

27 Օրհնութիւնը՝ թէ որ հնազանդուիք ձեր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքներուն , որոնք ես այսօր ձեզի կը պատուիրեմ ։

28 Ու անէծքը՝ թէ որ ձեր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքներուն չհնազանդիք , ու խոտորիք ան ճամբայէն որ ես այսօր ձեզի կը պատուիրեմ , ու ձեր չճանչցած օտար աստուածներուն

29 ետևէն երթաք ։ Ուստի երբոր քու Տէր Աստուածդ քեզ տանի ան երկիրը , ուր որ պիտի մտնես ու ժառանգես , օրհնութիւնը՝ Գարիզին լեռանը վրայ , ու անէծքը Եբաղ լեռանը վրայ տաս ։

30 Ահա ասոնք Յորդանանու անդիի կողմը արևմտեան ճամբուն վրայ՝ Մօրէի կաղնիներուն մօտ՝ Գաղգաղայինդիմացի հովիտին մէջ բնակող Քանանացւոց երկրին մէջն են ։

31 Որովհետև դուք Յորդանանէն պիտի անցնիք , որ մտնէք ու ժառանգէք ան երկիրը՝ որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի պիտի տայ , ու զանիկայ պիտի ժառանգէք և անոր

32 նոր մէջ պիտի բնակիք ։ Ուրեմն զգուշութեամբ ի գործ դրէք ան ամէն կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք ես այսօր ձեր առջևը կը դնեմ ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Կռապաշտութեան չէնքերը պէտք էր կործանել ։ 5 Աստուծոյ երկրպագութիւնը իր բնտրած տեղը պիտի մատուցուէր ։ 15 , 23 Արիւն ուտելը կ'արգիլուի ։ 17 , 20 , 26 Սուրբ բաները սուրբ տեղի մը մէջ պիտի ուտուէր ։ 19 Ղևտացին անտես չընելու վրայով ։ 29 Կռապաշտութեան սովորութիւնները քննել պէտք չէր ։

1 Սոնք են ան կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք դուք պահելու ու ընելու կ'ըլլաք ան երկրին վրայ , որն որ ձեր Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի պիտի տայ ժառանգելու համար , բորչափ ժամանակ

2 որ երկրի վրայ ապրիք ։ Ան բոլոր տեղուանքը՝ ուր որ ձեր յաղթելու ազգերը բարձր լեռներու վրայ , բլուրներու վրայ ու ամէն տերևալից ծառերու տակ իրենց աստուածները պաշտեր են , բոլորովին կործա-

3 նէք ։ Նաև անոնց սեղանները փլցնէք , և անոնց արձանները կոտրտէք , անոնց Աստարովթները կրակով այրէք , ու անոնց աստուածներուն կուռքերը կտոր կտոր ընէք , և անոնց անունները ան տեղէն ոչնչացընէք ։

4 Ուրկ ձեր Տէր Աստուծոյն այսպէս

5 պիտի չընէք ։ Հապա դուք պիտի փնտռէք ան տեղը՝ որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր ամէն ցեղերուն մէջէն պիտի ընտրէ իր անունը բնակութեան համար , ու հոն պի-

6 տի երթաք ։ Ու ձեր ողջակէզները , ձեր զոհերը , ձեր տասանորդները , ձեր բարձրացընելու ընծաները , ձեր ուխտերը , ձեր կամաւոր ընծաները ու ձեր արջառներուն ու ոչխարներուն առջևնիկները հոն տա-

7 նիք ։ Ու հոն ձեր Տէր Աստուծոյն առջևը ուտէք , և ձեր Տէր Աստուածը ձեզ օրհնելուն համար՝ ձեր ամէն ձեռք զարկած բաներուն մէջ ուրախանաք՝ դուք և ձեր ընտանիքը ։

8 Մի ընէք ան ամենուն համեմատ , որ մենք այսօր աս տեղս կ'ընենք , այսինքն Համէն մարդ իր աչքերուն

9 հաճոյ եղածին պես ։ Քանզի մինչև հիմա չհասաք ան հանգստութեանը ու ժառանգութեանը՝ որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի պիտի

10 տայ ։ Բայց դուք Յորդանանէն

ԳԹագ · Բ · 35 ։ Բ Մն · Ը · 26 ։ Է · 13 ։
Ը Թվ · Դ · 26 ։ Բ · 19 , 20 ։ Լ · 18 ։ Ցես · իգ · 13 , 15 , 16 ։
Գվ · Ը · 6 ։ Ը · 46 ։
Գվ · Ը · 8 ։
Ը Թվ · Դ · 9 , 10 ։ Ը · 7 ։
Գվ · Ը · 9 ։

Բ Թվ · Դ · 40 ։ Ը · 2 ։ Առակ · Գ · 2 ։ Դ · 10 ։ Թ · 11 ։
Սաղ · Հր · 5 ։ ԽԹ · 29 ։
Հռ 13 ։ Թվ · Ը · 17 ։
Թվ · Ժ · 20 ։ Լ · 20 ։
Թվ · Դ · 38 ։ Թ · 5 ։
Թվ · Թ · 1 ։

Ցես · ա · 3 ։ Ժդ · 9 ։
Ծն · ԺԱ · 18 ։ Եվ · իգ · 31 ։ Թուա · Լդ · 3 , Ճ ։
Եբր · եաև
Բ Թվ · Ե · 24 ։
Թվ · Բ · 25 ։

Եվ · իդ · 27 ։
Թվ · Լ · 1 · 15 , 19 ։
Թվ · իբ · 2 ։
Թվ · իբ · 15 ։

Ը Վ · իխ · 12 , 13 ։ Ցես · ը · 33 ։

Ծն · ԺԲ · 6 ։ Դաս · Է · 1 ։

Ա Թվ · Թ · 1 ։ Ցես · ա · 11 ։
Թվ · Ե · 32 ։ Ժբ · 32 ։

1 Սոնք են ան կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք դուք պահելու ու ընելու կ'ըլլաք ան երկրին վրայ , որն որ ձեր Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի պիտի տայ ժառանգելու համար , բորչափ ժամանակ

2 որ երկրի վրայ ապրիք ։ Ան բոլոր տեղուանքը՝ ուր որ ձեր յաղթելու ազգերը բարձր լեռներու վրայ , բլուրներու վրայ ու ամէն տերևալից ծառերու տակ իրենց աստուածները պաշտեր են , բոլորովին կործա-

3 նէք ։ Նաև անոնց սեղանները փլցնէք , և անոնց արձանները կոտրտէք , անոնց Աստարովթները կրակով այրէք , ու անոնց աստուածներուն կուռքերը կտոր կտոր ընէք , և անոնց անունները ան տեղէն ոչնչացընէք ։

4 Ուրկ ձեր Տէր Աստուծոյն այսպէս

5 պիտի չընէք ։ Հապա դուք պիտի փնտռէք ան տեղը՝ որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր ամէն ցեղերուն մէջէն պիտի ընտրէ իր անունը բնակութեան համար , ու հոն պի-

6 տի երթաք ։ Ու ձեր ողջակէզները , ձեր զոհերը , ձեր տասանորդները , ձեր բարձրացընելու ընծաները , ձեր ուխտերը , ձեր կամաւոր ընծաները ու ձեր արջառներուն ու ոչխարներուն առջևնիկները հոն տա-

7 նիք ։ Ու հոն ձեր Տէր Աստուծոյն առջևը ուտէք , և ձեր Տէր Աստուածը ձեզ օրհնելուն համար՝ ձեր ամէն ձեռք զարկած բաներուն մէջ ուրախանաք՝ դուք և ձեր ընտանիքը ։

8 Մի ընէք ան ամենուն համեմատ , որ մենք այսօր աս տեղս կ'ընենք , այսինքն Համէն մարդ իր աչքերուն

9 հաճոյ եղածին պես ։ Քանզի մինչև հիմա չհասաք ան հանգստութեանը ու ժառանգութեանը՝ որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի պիտի

10 տայ ։ Բայց դուք Յորդանանէն

Գվ · Ը · 1 ։
Ա Թագ · Բ · 40 ։
Եզ · Լդ · 13 ։ Գվ · Ե · 5 ։
Դ Թագ · Ժգ · 4 ։ Ժէ · 10 , 11 ։ Եբմ · գ · 6 ։
Թուա · Լդ · 52 ։ Դատ · բ · 2 ։

Ղ Հմր 31 ։

Ե Հմր 11 ։ Գվ իգ · 2 ։ Ցես · թ · 27 ։ Դ Թագ · բ · 29 ։ Բ Մն · Ե · 12 ։ Սաղ · Հր · 68 ։
Ղև · Ժէ · 3 , 4 ։
Ր Հմր 17 ։ Գվ · Ժգ · 22 , 23 ։ Ժե · 19 , 20 ։
Ա Գվ · Ժգ · 26 ։

Ե Հմր 12 , 18 ։ Գե · իգ · 40 ։ Գվ Ժգ · 11 , 14 , 15 ։ իգ · 11 ։ իէ · 7 ։
Դատ · Ժէ · 6 ։ իա · 25 ։

Ե Գվ · Ժ · 31 ։

Ն·Ք·ԶԲ· 1451

պիտի անցնիք, ու պիտի բնակիք
ան երկրին մէջ՝ որ ձեր Տէր Աս-
տուածը ձեզի ժառանգութիւն պի-
տի տայ. ու ձեր բոլոր շրջակայ
թշնամիներէն ձեզ պիտի հանդըս-
տացընէ, ու ապահովութեամբ պի-
11 տի բնակիք. Եւ ՚ան տեղը որ
ձեր Տէր Աստուածը պիտի ընտրէ
իր անուանը բնակութեան համար,
բոլոր ձեզի պատուիրածներս հոն
տանիք, ձեր ողջակէզները՝ ձեր
զոհերը՝ ձեր տասանորդները՝ ձեր
բարձրացընելու ընծաները ու ձեր
բոլոր ուխտերուն ընտիր ընծաները,
12 որ Տէրոջը պիտի ուխտէք. Եւ
՚ձեր Տէր Աստուծոյն առջևը ու-
րախութիւն ընէք, Թէ դուք՝ Թէ
ձեր տղաքները ու աղջիկները, ձեր
ծառաները ու աղախինները, և Թէ
ձեր դռները եղող Ղեւտացին, վասն
զի ՚անիկայ ձեզի հետ բաժին ու
ժառանգութիւն չունի։
13 ՝Զգոյշ կեցիր, չըլլայ որ ամէն
տեսած տեղդ քու ողջակէզներդ
14 մատուցանես. ՚Ա՚լլ քու ողջա-
կէզներդ ան տեղը մատուցանես,
որն որ Տէրը քու ցեղերուդ մէկուն
մէջ պիտի ընտրէ, ու հոն իմ բո-
լոր պատուիրած բաներս կատարես։
15 Սակայն ՚քու ամէն քաղաքներուդ
մէջ սրտիդ բոլոր ուզածին պես
ՀՀՀՀՀՀՀՀ մորթես, ու միս ու-
տես, որչափ որ քու Տէր Աստուածդ
քեզի օրհնութիւն տուեր է. ու
՚զանիկայ անմաքուր ու մաքուր
մարդը ՚այծեամի ու եղջերուի պէս
16 ուտեն։ ՝Բայց արիւնը չուտէք.
ջանիկայ ջուրի պէս գետինը թա-
փէք։
17 Ցորենիդ, գինիիդ ու եղիդ տա-
սանորդները, արջառներուդ ու հօ-
տերուդ առջևնիկները, բոլոր ուխտ
րած ուխտերդ, և կամաւոր ու
բարձրացընելու ընծաներդ քու
դռներուդ մէջ պիտի չկրնաս ու-
18 տել. ՚Ա՚լլ անոնք քու Տէր Աս-
տուածոյդ առջևը Տէր Աստուածոյդ
ընտրած տեղը ուտես, Թէ դուն՝
Թէ քու տղադ ու աղջիկդ, Թէ
ծառադ ու աղախինդ, և Թէ քու
դռներդ եղող Ղեւտացին. և քու
Տէր Աստուածոյդ առջևը քու բոլոր
ձեռք զարկած բաներուդ վրայ ու-
19 րախանաս։ ՝Զգոյշ կեցիր, չըլ-
լայ որ Ղեւտացին անտես ընես, քա-
նի որ ողջ ես քու երկրիդ վրայ։
20 Ու երբոր քու Տէր Աստուածդ
՚քեզի բսածին պես քու սահմանդ
մեծցընէ, ու սիրտդ միս ուտել ու-
զելով՝ Միս ուտեմ բսես, սրտիդ
բոլոր ցանկութեանը պէս միս ու-
21 տես։ Թէ որ քեզմէ հեռու ըլլայ
ան տեղը՝ որ քու Տէր Աստուածդ

պիտի ընտրէ իր անունը հոն դնե-
լու համար, քեզի պատուիրածիս
պէս քու արջառներէդ ու ոչխար-
ներէդ մորթես, որոնք Տէրը քեզի
պիտի տայ, ու քու սրտիդ բոլոր
ցանկութեանը պէս քու քաղաքնե-
22 րուդ մէջ ուտես։ ՝Եւ այծեամը
ու եղջերուն ինչպէս որ կ՚ուտուի,
անոնք ալ անանկ ուտես. անմա-
քուր ու մաքուր մարդը անխտրաբար
23 ուտեն։ ՚Բայց աղէկ զգուշացիր,
որ արիւնը չուտես. ՝վասն զի ա-
րիւնը ոգին է. ու ոգին միսին հետ
24 չուտես. Անիկայ չուտես, այլ
25 ջուրի պէս գետինը թափես։ Անի-
կայ մի ուտեր, ՝որ քեզի ու քեզ-
մէ ետքը քու որդւոցդ աղէկ ըլլայ,
՚Տէրոջը առջևը ուղիղ սեպուածը
26 ընելովդ։ Բայց քու ՝նուիրելու
բաներդ և ՚ուխտերդ առնես, ու
27 Տէրոջը ընտրած տեղը երթաս։ Եւ
՚քու ողջակէզներդ՝ միսը ու արիւ-
նը քու Տէր Աստուածոյդ սեղանին
վրայ մատուցանես. բայց քու զո-
հերուդ արիւնը քու Տէր Աստու-
ածոյդ սեղանին վրայ թափուի, ու
միսը ուտես։
28 Զգոյշ եղիր ընդունելու աս բո-
լոր խօսքերուն՝ որոնք քեզի պա-
տուիրեցի, ՝որպէս զի քու Տէր
Աստուածոյդ առջևը աղէկ ու հաճոյ
եղածը ընելովդ՝ քեզի ու քեզմէ
ետքը քու սրտիդ յաւիտեան ա-
ղէկ ըլլայ։
29 Երբոր ՚քու Տէր Աստուածդ քու
առջևէդ կարդէ ան ազգերը, որոնց
երթալդ դուն ժառանգելու պիտի եր-
թաս, ու երբոր անոնք ժառանգես
ու անոնց երկրին մէջ բնակիս,
30 Զգոյշ կեցիր, ՚չըլլայ որ անոնց
քու առջևէդ բնաջինջ ըլլալէն ետ-
քը՝ անոնց հետեւելով որոգայթի
մէջ իյնաս, և չըլլայ որ անոնց աս-
տուածներուն վրայով հարցուփորձ
ընես, բսելով. Ա՛ս ազգերը ի՞նչ-
պէս իրենց աստուածները կը պաշ-
31 տէին. ես ալ այնպէս ընեմ։ ՝Դուն
քու Տէր Աստուածդ անանկ չընես,
քանզի անոնք Տէրոջը ատելի եղած
բոլոր գարշելի բաները իրենց աս-
տուածներուն կ՚ընէին. որովհետև
անոնք ՚իրենց աստուածներուն
դ-ո-ի- ընելս համար մինչև անգամ
իրենց տղաքները ու աղջիկները
32 կրակով կ՚այրէին։ Ես քեզի ինչ
որ կը պատուիրեմ, զգուշացիր ան
ընելու. ՝անոր վրայ բան մը չաւել-
ցընես, ու անկէ բան մը չպակսե-
ցընես։

ԳԼ·ԺԳ

1 Կռապաշտութեան յորդորողները 6 ո՛րչափ
մտ ազգականներէ ալ ըլլային, 9 պիտի քար-

Ն·Ք·ԳԲ· 1451

՝Ղեւ·ԺԵ·15։

Ղ՚Ղեւ·16։
՝Ելս·Ի·2։
Գ՚Թես·Ե·4։
Ղ՚Ա·Ժ·4։

՝Գ՚Ա·Ժ·40։
Ես·Դ·10։
Ղ՚Ես·Ժ՚ա·26։
Գ՚Ա·Ժ·18։
Դ՚Թագ·Ժ՚ա·38։

՝Թագ՚ա·Ը·9, 10։ Ժ՚ը·19։
՚Թագ՚ա·21, 22, 24։
՚Ղ՚Ա·Ա·5, 9, 13։ Ժ՚Ե·11։

՝Ելս·Ի·23։

՚Ելս·Իդ·23։ Գ՚Թ՚ա·Ե՚ես·Իդ·4։

՚Գ՚Ա·Ե·16։

՝Ելս·4։ Ղ՚Ա·Ժ՚ը·3, 26, 80։ Դ՚Թագ·Ժ՚Ե·15։

՚Ղ՚Ա·Ժ՚ը·21։ Ի·2։ Գ՚Ա·Ժ՚ը·10։ Երեմ·Լ՚ը·35։ Եզեկ·Իդ·37։

՝Գ՚Ա·Դ·2։ Ժ՚Դ·18։ Ե՚ես·Ա·7։ Ամակ·Լ·6։ Ե՚ես·Իր·18։

Ն · Ք · ԳԲ · 1451

կածուէին ։ 12 Կռապաշտից քաղաքներուն չխնայելու վրայով պատուէր ։

1 ԹՒՀ որ ձեր Աստուծոյ մէկ մարդարէ մը կամ երազատես մը ելլէ , ու ձեզի նշան մը կամ հրաշք մը տայ ,
2 եւ ձեզի բսած նշանը կամ հրաշքը կատարուի , ու ձեզի ըսէ թէ Երթանք օտար աստուածները պաշտենք , որոնք դուք չէք ճանչցած .
3 Ան մարգարէին կամ երազատեսին խօսքը մի՛ լսէք . քանզի ձեր Տէր Աստուածը ձեզ կը փորձէ , որ հասկընայ թէ արդեօք դուք ձեր Տէր Աստուածը ձեր բոլոր սրտովը
4 ու բոլոր հոգիովը կը սիրէք ։ Ձեր Տէր Աստուծոյն հետեւող ըլլաք ու անկէ վախնաք , անոր պատուիրանքները պահէք ու անոր խօսքին ընդանդրդութիւն ընէք , զանիկայ
5 պաշտեք ու անոր յարիք ։ Եւ ան մարգարէն կամ երազատեսը պիտի մեռցուի , վասն զի ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանող ու ձեզ ծառայութեան տունէն ազատող ձեր Տէր Աստուծոյն դէմ ապրստամբութիւն խօսեցաւ , որ ձեզ խոտորեցընէ ան ճամբայէն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի պատուիրեց որ անոր մէջ քալէք . ասպէս չարութիւնը ձեր մէջէն վերցընէք ։
6 ԹԷ որ քու մօրդ տղան քու եղբայրդ , կամ քու տղադ , կամ աղջիկդ , կամ ծոցիդ կնիկը , և կամ քու էրարեկամդ որ քու անձիդ պէս կը սիրես , քեզ մոլորցընել ուզելով ծածկաբար ըսէ , Երթանք և օտար աստուածները պաշտենք , որոնք ոչ դուն ճանչցար ոչ դուք հայրերդ .
7 քար ոչ ալ քու հայրերդ . Ձեր բոլորտիքը եղող ազգաց աստուածներէն՝ թէ ձեզմէ հեռու , երկրիս ծէ ծայրէն
8 մինչև ծէ՛ծ ծայրը , Անոր հաւատնուիթիւն չտաս , ոչ ալ անոր մտիկ ընես . քու աչքդ անոր չխնայէ , ոչ ալ անոր վրայ գութ ունենալով
9 պահես անիկայ . Այլ Ան չուշ մեռցընես . — զանիկայ մեռցընելու համար Ձեռ քու ձեռքդ անոր վրայ ըլլայ , ու ետքը բոլոր ժողովուրդին ձեռքը .
10 քարկոծես անիկայ , որ մեռնի . քանզի ուզեց քեզ ապստամբեցընել քու Տէր Աստուածէդ , որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն՝ ծառայութեան տունէն
11 հանեց ։ Եւ բոլոր Իսրայէլը լսելով վախնայ , ու ասոր պէս չարութիւն մը չընեն ։
12 ԹԷ որ քու Տէր Աստուածդ բնակութեան համար քեզի տուած քաղաքներուն մէկուն վրայով լսես ,
13 որ կ՚ըսեն թէ Ձեր մէջէն քանի մը չար մարդիկներ ելան , ու իրենց քաղաքին բնակիչները ապրստամբեցուցին , ըսելով , Երթանք ձեր չճանչցած օտար աստուածները պաշտենք , Ան ատենը աղէկ մը քննես ու հարցուփորձ ընես , ու երբոր տեսնես որ ըսածը ճշմարիտ ու ստոյգ է , և ան գարշելի բանը ձեր մէջը եղած է ,
15 Ան քաղաքին բնակիչները անպատճառ սուրի բերնէ անցընես , յթէ ան և թէ անոր մէջը եղած բոլոր բանները նզովելով . անասուններն
16 ալ սուրի բերնէ անցընես · Եւ ան նոր բոլոր աւարը անոր հրապարակին մէջը ժողվես , ու ան քաղաքը և անոր բոլոր աւարը քու Տէր Աստուածդ համար բոլորովին կրակով այրես . ու անիկայ ետեւ տեան աւերակ ըլլայ , մէյմըն ալ
17 չշինուի ։ Եւ ան նզովածէն ձեռքիդ մէջը բան մը չմակչի , որպէս զի Տէրը իր սաստիկ բարկութենէն դառնայ , քեզի ողորմութիւն ու գթութիւն ընէ , և քեզ շատցընէ , ինչպէս որ քու հայրերուդ
18 երդում ըրաւ , թէ որ դուն քու Տէր Աստուածդ ձայնին ընդանդրդութիւն ընելով Անոր բոլոր պատուիրանքները պահես , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , ու Տէր Աստուածդ առջևը ուղիղ եղածը ընես ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Աստուծոյ որդիքը սուգի համար իրենց անձը ոտգեզացընելու չեն ։ 3 Անասուններէն , ո՛ւ կրնան , 11 ու թռչուններէն ո՛րը պիտի ուտուի՛ ու ո՛րը չուտուի ։ 21 Ինքիրմէ մեռածը ուտելու չէր ։ 22 Աստուածային պաշտօնը կատարողներուն տրուելու տասանորդները ։ 23 Տեղը առջևը վայելելու տասանորդները ու երախայրիքները ։ 28 Երրորդ տարւոյն ողորմութեան ու բարեարարութեան տասանորդը ։

Ն · Ք · ԳԲ · 1451

1 ՈՐՎԵՒՆ դուք — ձեր Տէր Աստուծոյն որդիքն էք , ինքզինքնիդ համար ձեր մարմնոյն վրայ կտրածներ չընէք , ու ձեր աչքերուն մէջտեղի
2 մազերը չփետէք . քանզի դուն քու Տէր Աստուածդ սուրբ ժողովուրդն ես . և Տէրը երկրի վրայ եղած բոլոր ժողովուրդներուն մէջէն քեզ ընտրեց՝ որ իրեն սեպհական
3 ժողովուրդ ըլլաս ։ Ոեւէ պիղծ բան մը չուտես ։
4 Ասոնք են ձեր ուտելու անասունները . արջառը , ոչխարը ու
5 այծը , եղջերուն , այծեամը , վիթը , խարբուզը , այծքաղը , յա-
6 մայրը ու անապատը : Եւ չորքոտանիներուն մէջ ամէն կճղակաբաշխ (այսինքն կճղակը երկու բաժնուած) , ու որոճացող անասունները ուտէք . Բայց որոճացողներէն կամ կճղակաբաշխ և-

— Ջաբ · ժ · 2 ։
Բ Մտաւ · իդ · 24 ։ բ Թես · բ · 9 ։
Է Տես գԼ · ժբ · 22 ։ Երեմ · իբ · 9 ։ Մտաւ · է · 22 ։
Ը ԳԼ · բ · 2 ։ Տես Մտաւ · իդ · 24 ։ ա Կոր · ժա · 19 ։ բԹես · բ · 11 ։ Ցայտ · ժգ · 14 ։
Ի դ Թագ · իդ · 3 ։ բ Մն · լԳ · 31 ։
Ձ ԳԼ · ժ · 20 ։ Լ · 20 ։
Ի ԳԼ · ժբ · 20 ։ Երեմ · ժդ · 15 ։ Ջաբ · ժգ · 3 ։
Ը ԳԼ · ժէ · 7 ։ Իբ · 21 , 22 , 24 ։ ա Կոր · ե · 13 ։
Ի ԳԼ · ժէ · 2 ։
Ի Տես Ծն · ժզ · 5 ։ ԳԼ · Իբ · 54 ։ Ա-մակ · ե · 20 ։ Միք · է · 5 ։
Ի ա Թագ · ժբ · 1 , 3 ։ Ի · 17 ։
Լ Առակ · ա · 10 ։
Ի ԳԼ · ժէ · 5 ։
Ի ԳԼ · ժէ · 7 ։ Գոր · է · 58 ։
Ի ԳԼ · ժէ · 13 ։ ժԹ · 20 ։
Ո Ցես · Իբ · 11 , ըԱ , Դատ · ի · 1 , 2 ։
Ն ա Ցոհ · բ · 19 ։ Ցուդ · 19 ։

— Հռով · բ · 16 ։ Ի · 8 , 26 ։ Գաղ · դ · 26 ։
Բ Ղե · ԺԲ · 28 ։ իա · 5 ։ Երեմ · ժգ · 6 ։ իա · 5 ։ իէ · 5 ։ ա Թես · դ · 13 ։
Է Ղե · ի · 26 ։ ԳԼ · է · 6 ։ Իզ · 18 , 19 ։
Ը Եզեկ · դ · 14 ։ Գոր · Ժ · 13 , 14 ։
Ի Ղե · ԺԱ · 2 , ԸԱ ։

Ն. Ք. ԴՔ.
1451

ղողներէն ասոնք չուտէք . ուղտը ,
նապաստակը ու ճագարը . քանզի
անոնք թէպէտ և կ'որոճան , բայց
կճղակաբաշխ չեն . անոնք ձեզի
8 անմաքուր ըլլան ։ Եւ խոզը՝ որ թէ
և անիկայ կճղակաբաշխ է , բայց
չորոճար . անիկայ ձեզի անմաքուր
ըլլայ ։ Ասոնց միսը չուտէք , [ա] ու
ասոնց դիերուն չդպչիք ։
9 [բ] Ջուրերուն մէջ բոլոր եղածնե-
րէն ասոնք ուտէք . ամէն թեւ ու
10 թեփ ունեցողը ուտէք , Բայց ամէն
թեւ ու թեփ չունեցողը չուտէք .
անիկայ ձեզի անմաքուր ըլլայ ։
11 Ամէն մաքուր թռչունը ուտէք ։
12 [գ] Եւ ձեր չուտելու թռչունները ա-
սոնք են . Արծիւը՝ և պասկուճը՝
13 ու գետարծիւը , Եւ ցինը՝ ու անգ-
ղը՝ և ուրուրը՝ իր տեսակին պէս ,
14 Ու ամէն ագռաւը իր տեսակին
15 պէս , Եւ ջայլամը՝ ու բուն՝ և կը-
կուն ու բազէն իր տեսակին պէս ,
16 Եւ հաւպատիրը՝ ու քաջահաւը՝ և
17 կարապը , Եւ հաւալուսը՝ ու սև
18 անգղը՝ և հողամաղը , Եւ արագիլը՝
ու քարադրը իր տեսակին պէս , և
19 յոպոպը՝ ու չղջիկը ։ Եւ [դ] ամէն
թռչող զեռունները ձեզի անմա-
քուր ըլլան . [ե] անոնք պիտի չու-
20 տուին ։ Ամէն մաքուր թռչուն-
ները ուտէք ։
21 [զ] Ինքիրմէ մեռածը բնաւ չուտէք .
զանիկայ քու դռներդ եղող պան-
դուխտին տաս որ ուտէ , կամ օ-
տարազգիի մը ծախես . [է] Քանզի
դուն քու Տէր Աստուծոյդ սուրբ
ժողովուրդն ես ։
[ը] Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չե-
փես ։
22 [թ] Ցարիէ տարի քու ցանած սեր-
միդ բերքերէն՝ արտէն ելած ամէն
արմտիքներէն անպատճառ տասա-
23 նորդ տաս ։ Եւ քու ցորենիդ , գի-
նիիդ ու եղիդ տասանորդը , ու
[ժ] արջառներուդ և ոչխարներուդ
առջինեկները [ի] քու Տէր Աստուծոյդ
առջևը ուտես , այն տեղը որ ինքը
իր անուանը բնակութեանը համար
պիտի ընտրէ . որպէս զի միշտ քու
Տէր Աստուծմէդ վախնալ սորվիս ։
24 Ու թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ
քեզ օրհնելուն համար ճամբան
քեզի հեռու ըլլայ , [լ] և այն տեղը՝
որ քու Տէր Աստուածդ պիտի
ընտրէ իր անունը հոն դնելու հա-
մար , քեզմէ հեռու ըլլալով կա-
րող չըլլաս զանոնք հոն տանելու ,
25 Այն ատենը զանոնք ստակ ընես , ու
ստակը ծրարելով ձեռքդ առնես , և
քու Տէր Աստուծոյդ ընտրելու տե-
26 ղը երթաս . Ու այն ստակը սրտիդ
բոլոր ցանկացած բաներուն , ար-
ջառներու կամ ոչխարներու , գի-

[ա] Ղև. ժա. 26, 27։
[բ] Ղև. ժա. 9։
[գ] Ղև. ժա. 13։
[դ] Ղև. ժա. 20։
[ե] Տես Ղև. ժա. 21։
[զ] Ղև. ժէ. 15։ իբ. 8։ Եզեկ. դ. 14։
[է] Հմր 2։
[ը] Ել. իգ. 19։ լդ. 26։
[թ] Ղև. իէ. 30։ Գլ. ժբ. 6, 17։ Նեէմ. ժ. 37։
[ժ] Գլ. ժե. 19, 20։
[ի] Գլ. ժբ. 5, 6, 7, 17, 18։
[լ] Գլ. ժբ. 21։

նիի կամ օղիի , ու սրտիդ ամէն
ուզած բանին տաս . ու հոն քու
Տէր Աստուծոյդ առջևը ուտես և
ուրախանաս դուն և քու ընտա-
27 նիքդ . Ու [խ] քու դռներդ եղող Ղև-
տացին ալ զանց չընես . քանզի
[ծ] անիկայ քեզի հետ բաժին ու ժա-
ռանգութիւն չունի ։
28 [կ] Ամէն իրեք տարուան վերջը այն
նոյն տարուան արմտիքներուն բոլոր
տասանորդը հանես , և զանիկայ
քու քաղաքներուդ մէջը պահես .
29 [հ] Ու Ղևտացին՝ որ [ձ] քեզի հետ բա-
ժին ու ժառանգութիւն չունի , և
դռներդ եղող օտարականը , որբը
ու որբևայրին գան և ուտեն կշտա-
նան . որպէս զի [ղ] քու Տէր Աս-
տուածդ քեզ օրհնէ քու ձեռքիդ
բրած ամէն գործքերուն մէջ ։

Ն. Ք. ԴՔ.
1451

[խ] Գլ. ժբ. 7, 18։ իզ. 11։
[ծ] Գլ. ժբ. 12, 18, 19։
[կ] Թուոց. ժը. 20։ Գլ. ժը. 1, 2։
[հ] Գլ. իզ. 12։ Ամով. դ. 4։
[ձ] Գլ. իզ. 12։
Հմր 27։ Գլ. ժբ. 12։
[ղ] Գլ. ժե. 10։ Առակ. գ. 9, 10։ Տես Մաղ. գ. 10։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եօթներորդ տարին թողութեան տարի պիտի ըլլար աղքատին համար . 7 այսու ամենայնիւ փոխ պիտի տրուէր ու ձրի ալ տրուէր ։ 12 Երրայեցի ծառան եօթներորդ տարին ձրի ազատ պիտի ըլլար . 16 իսկ երբոր իր տիրոջմէն գոհ ըլլալով՝ ուզէր քովը կենալ , պիտի կրնար մնալ ։ 19 Հօտերէն ամէն արու առջինեկները Տէրոջը պիտի նուիրուէին ։

1 [ա] Ամէն եօթներորդ տարին թո-
2 ղութիւն ընես ։ Ու թողու-
թեան կանոնը աս է . Ամէն պար-
տատէր որ իր դրացիին բան մը
փոխ տուած է , անիկայ պիտի
թողու . իր դրացիէն կամ եղբօր-
մէն պիտի չպահանջէ զայն , վասն զի
թողութիւն քարոզուած է Տէրո-
3 ջը ։ [բ] Օտարազգիէն պիտի պահան-
ջես , բայց քու եղբօրմէդ առնելիքդ
4 պիտի թողուս . [գ] Մինչև որ քու
քովդ աղքատ չգտնուի . [դ] վասն զի
Տէրը անշուշտ քեզ պիտի օրհնէ այն
երկրին մէջ , որն որ քու Տէր Ա-
ստուածդ քեզի ժառանգութիւն
5 պիտի տայ որ անոր տիրես ։ Միայն
[ե] թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ խօս-
քին ամէն կերպով հնազանդիս , ու
աս բոլոր պատուիրանքները որ ես
այսօր քեզի կը պատուիրեմ , զգու-
6 շութեամբ 'ի գործ դնես , Քու Տէր
Աստուածդ ալ քեզի բաժին պէս
քեզ պիտի օրհնէ , և [զ] դուն շատ
ազգերու փոխ պիտի տաս , բայց
դուն փոխ պիտի չառնես , ու [է] դուն
շատ ազգերու վրայ պիտի տիրես ,
բայց անոնք քու վրադ պիտի չտի-
րեն ։
7 Քու Տէր Աստուծոյդ քեզի տուած
երկրին մէջը՝ քու քաղաքներուդ
մէկուն մէջ թէ որ եղբայրներուդ
մէկը աղքատ ըլլայ , [ը] խստասրտու-
թիւն չընես , ու աղքատ եղբօրդ
8 ձեռքդ չգոցես . [թ] Հապա անպատ-
ճառ ձեռքդ պիտի բանաս անոր ,

[ա] Ել. իգ. 10, 11։ Ղև. իե. 2, 4։ Գլ. լա. 10։ Երեմ. լդ. 14։
[բ] Տես Գլ. իգ. 20։
[գ] Կամ. Անանկ
[դ] Գլ. իը. 8։
[ե] Գլ. իը. 1։
[զ] Գլ. իը. 12, 44։
[է] Գլ. իը. 13։ Առակ. իբ. 7։
[ը] Ա Յովհ. գ. 17։
[թ] Ղև. իե. 35։ Մատ. ե. 42։ Ղուկ. զ. 34, 35։

Ն. Ք. Դ. Ք.
1451

ու անոր կարօտութեանը բաւա-
կան ըլլալու չափ անոր փոխ տաս ։
9 Զգո՛յշ կեցիր՝ չըլլայ որ սրտիդ մէ-
ջէն չար խորհուրդ մը անցընես , ու
եօթներորդ տարին՝ թողութեան
տարին մօտ է՝ ըսելով , աղքատ
եղբօրդ վրայ ᵃանգութ աչքով նա-
յիս , ու անոր ᵇբան չտաս . և ᶜան
ալ քեզի դէմ Տէրոջը աղաղակէ ,
10 ու ᵈղուն մեղքի տէր ըլլաս ։ Ան-
պատճառ անոր պիտի տաս , ու
անոր տալու ատենդ սիրտդ չնե-
ղի . վասն զի ᵉբու Տէր Աստուածդ
աս պատճառաւ քու ամէն գործքե-
րուդ ու ամէն ձեռք զարկած բանե-
11 րուդ մէջ քեզ պիտի օրհնէ ։ Ո-
րովհետև ᶠերկրին մէջէն աղքատ
պակաս պիտի չըլլայ , անոր համար
քեզի կը պատուիրեմ ու կ՚ըսեմ ,
Քու երկրիդ մէջ եղած աղքատ ու
չքաւոր եղբօրդ ձեռքդ բաց ըլլայ ։
12 Եւ ᵍթէ որ քու եղբայրներէդ
Եբրայեցի մարդ մը կամ կնիկ մը
քեզի ծախուի , անիկայ վեց տարի
քեզի ծառայութիւն պիտի ընէ , ու
եօթներորդ տարին զանիկայ քու
13 քովէդ ազատ պիտի արձակես ։ Եւ
քու քովէդ ազատ արձակելու ա-
տենդ զանիկայ պարապ չարձակես .
14 Քու ոչխարներէդ , քու կալէդ և
քու ʰհնձանէդ անպատճառ պարգև
տաս անոր . քու Տէր Աստուածդ
ինչպէս որ ⁱքեզ օրհնեց , ʲանանկ
15 պիտի տաս անոր ։ Եւ ᵏմտքդ բե-
րես որ դուն ալ Եգիպտոսի երկրին
մէջ ծառայ էիր , ու քու Տէր Աս-
տուածդ քեզ ˡանկէ փրկեց . աս
պատճառով այսօր քեզի կը պա-
16 տուիրեմ աս բանը . Բայց թէ որ
քեզ և քու տունդ սիրելուն հա-
մար , ու անիկայ քու քովդ հան-
գիստ ըլլալուն համար , ᵐքովէդ
17 չեմ ելլեր՝ ըսէ , Ան ատենը հերիւն
մը առնես , ու անոր ականջը դրանը
վրայ ծակես , և անիկայ քեզի յաւի-
տեան ծառայ ըլլայ . աղախինիդ
18 ալ այսպէս ընես ։ Զանիկայ քու
քովէդ ազատ արձակելդ դժուար
չերևնայ քեզի . վասն զի քեզի վեց
տարի ծառայութիւն ըրաւ , ⁿոր
վարձկանի մը վարձքին կրկնապա-
տիկ ᵒըլլելու է . ու քու Տէր Աս-
տուածդ ամէն գործքերուդ մէջ
քեզ պիտի օրհնէ ։
19 ᵖՔու արջառներէդ ու հօտերէդ
ծնած ամէն արու առջինեկները քու
Տէր Աստուծոյդ պիտի նուիրես .
արջառներուդ առջինեկներովը չը-
գործես , ու առջինեկ ոչխարներուդ
20 բուրդը չխտրես ։ ᵠՏարիէ տարի քու
Տէր Աստուծոյդ առջևը՝ Տէրոջը
ընտրած տեղը պիտի ուտես զանոնք
21 դուն և քու ընտանիքդ ։ ʳԲայց թէ

ᵃ Գլ. ԻԸ. 54, 56 ։ Առակ. ԻԳ. 6 ։ ԻԸ. 22 ։ Մատ. Ի. 15 ։
ᵇ Գլ. ԻԴ. 15 ։
ᶜ Մատ. ԻԵ. 41, 42 ։
ᵈ Բ Կոր. Թ. 5, 7 ։
ᵉ Գլ. ԺԴ. 29 ։ ԻԴ. 19 ։ Սաղ. ԽԱ. 1 ։ Առակ. ԻԲ. 9 ։
ᶠ Մատ. ԻԶ. 11 ։ Մար. ԺԴ. 7 ։ Յով. ԺԲ. 8 ։
ᵍ Ել. ԻԱ. 2 ։ Ղև. ԻԵ. 39 ։ Երեմ. ԼԴ. 14 ։
ʰ Առակ. Ժ. 22 ։
ⁱ Գլ. Ե. 15 ։ ԺԶ. 12 ։
ʲ Ել. ԻԱ. 5, 6 ։
ᵏ Տես Եսայ. ԺԶ. 14 ։ ԻԱ. 16 ։
ˡ Ել. ԺԳ. 2 ։ ԼԴ. 19 ։ Ղև. ԻԷ. 26 ։ Թուոց. Գ. 13 ։
ᵐ Գլ. ԺԲ. 5, 6, 7, 17 ։ ԺԴ. 23 ։ ԺԶ. 11, 14 ։
ⁿ Ղև. ԻԲ. 20 ։ Գլ. ԺԵ. 1 ։

որ անոնք արատաւոր ըլլան , կաղ
կամ կոյր ըլլան , ʲկամ ինչ և իցէ
ուրիշ գէշ արատ մը ունենան , զա-
նոնք քու Տէր Աստուծոյդ չզոհես .
22 Անանկը քու քաղաքներուդ մէջ
պիտի ուտես . ᵗանմաքուր ու մա-
քուր եղողները անխտրաբար ու-
տեն այծեամի ու եղջերուի պէս ։
23 ᵘՄիայն անոր արիւնը չուտես ,
ջուրի պէս գետինը թափես զան ։

Ն. Ք. Դ. Ք.
1451

ᵗ Գլ. ԺԲ. 15, 22 ։
ᵘ Գլ. ԺԲ. 16, 23 ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Զատկին , 9 շաբաթներուն , 13 և տաղաւա-
րահարաց տօները ։ 16 Ամէն արուն իր կա-
րողութեանը համեմատ ընծայ պիտի բերէ
Տէրոջը աս իրեք տօներուն մէջ ։ 18 Դա-
տաւորները ու դատաստանի վրայով ։ 21
Անտառ տնկելը ու արձան կանգնելը կ՚արգի-
լուի ։

1 ᵃԱպիպ ամսուն զգուշութիւնով
նայէ , որ զատիկը ընես քու
Տէր Աստուծոյդ . ᵇվասն զի քու
Տէր Աստուածդ Ապիպ ամսուն մէջ
ᶜգիշերով հանեց քեզ Եգիպտոսէն ։
2 Զատկին համար քու Տէր Աստու-
ծոյդ ոչխարներ ու ᵈարջառներ
մորթես , ᵉան տեղը՝ որ Տէրը պի-
տի ընտրէ իր անուանը բնակու-
3 թեան համար . ᶠԱնոր հետ խմո-
րեալ հաց չուտես , եօթը օր նե-
ղութեան անխմոր հաց պիտի ու-
տես անոր հետ . վասն զի Եգիպտո-
սի երկրէն տագնապով ելար . որ
քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ
Եգիպտոսի երկրէն ելած օրդ միտքդ
4 բերես ։ ᵍԵւ քու բոլոր սահման-
ներուդ մէջ եօթը օր բնաւ խմոր
չերևնայ քովդ . ʰՈւ առջի օրուան
իրիկունը մորթած միսէդ մինչև ա-
5 տու չմնայ ։ Քու Տէր Աստուծոյդ
քեզի տուած քու քաղաքներուդ
մէկուն մէջ բնաւ կարող չըլլաս
6 զատիկը մորթել . Հապա միայն
ան տեղը որ քու Տէր Աստուածդ
պիտի ընտրէ իր անուանը բնակու-
թեան համար , հոն պիտի մորթես
զատիկը ⁱիրիկուան դէմ՝ արևը
մտած ատենը , Եգիպտոսէն ելած
7 ժամանակդ ։ Եւ ʲքու Տէր Աս-
տուծոյդ ընտրած տեղը ᵏանիկայ
եփես և ուտես . և առտուանց
8 դառնաս՝ *տունդ երթաս ։ Վեց
օր բաղարջ ուտես . ու ˡեօթնե-
րորդ օրը քու Տէր Աստուծոյդ հա-
մար ᵐտօնախմբութեան օր ըլլայ ,
ⁿգործ մը չընես ։
9 ᵒԴուն քեզի եօթը շաբաթ համ-
րես . ‒ ‒ եօթը շաբաթը հունձ-
քերուն մէջը մանգաղ դրած ատե-
10 նէդ պիտի սկսիս համրել ։ Եւ որ
քու Տէր Աստուծոյդ շաբաթներուն
տօնը ընելով՝ ᵖքու Տէր Աստուծոյդ
քեզի տուած օրհնութեանը համե-
մատ՝ ձեռքէդ եկած կամաւոր ըն-

ᵃ Ել. ԺԲ. 2, Ճ ։
ᵇ Ել. ԺԳ. 4 ։ ԼԴ. 18 ։
ᶜ Ել. ԺԲ. 29, 42 ։
ᵈ Թուոց. ԻԸ. 19 ։
ᵉ Գլ. ԺԲ. 5, 26 ։
ᶠ Ել. ԺԲ. 15, 19, 39 ։ ԺԳ. 3, 6, 7 ։ ԼԴ. 18 ։
ᵍ Ել. ԺԳ. 7 ։
ʰ Ել. ԺԲ. 10 ։ ԼԴ. 25 ։
ⁱ Ել. ԺԲ. 6 ։ Բ Օրին. ԻԳ. 23 ։ Յով. Բ. 13, 23 ։ ԺԱ. 55 ։
ʲ Ել. ԺԲ. 8, 9 ։ Բ Մն. ԼԵ. 13 ։
* Եբր. վրաններդ
ˡ Ել. ԺԲ. 16 ։ ԺԳ. 6 ։ Ղև. ԻԳ. 8 ։
ᵐ Ղև. ԻԳ. 36 ։
ᵒ Ել. ԻԳ. 16 ։ ԼԴ. 22 ։ Ղև. ԻԳ. 15 ։ Թուոց. ԻԸ. 26 ։ Գործ. Բ. 1 ։
ᵖ Հմր 17 ։ Ա Կոր. ԺԶ. 2 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

ՀԳԼ · ԺԲ · 7 ։ 12 ։ 18 ։ ՀՄԲ 14 ։

* Կ՛ տաւ Նբդ · ԵԲԲ · դռներդ

Ֆ ԳԼ · ԺԱ · 15 ։

ՂԵԼ · ԻԳ · 16 ։ ՂԱ · ԻԳ · 34 ։ Թաւ · ԻԹ · 12 ։

ՓՂԵՒՄ · Բ · 9 ։ ՁՃ ։

Ա ՂԱ · ԻԳ · 39 ։ 40 ։

Ա ԵԼ · ԻԳ · 14 ։ 17 ։ ԼԳ · 25 ։

Ն ԵԼ · ԻԳ · 15 ։ ԼԳ · 20 ։

ՂՀՄԲ 10 ։

* Բ ԿՐ · Բ · 12 ։

Ղ ԳԼ · Ա · 16 ։ Ա ՄԿ · ԻԳ · 4 ։ ԻԳ · 29 ։ Բ ՄԿ · ԺԹ · 5 ։ 8 ։

Ֆ ԵԼ · ԻԳ · 2 ։ 6 ։ ՂԱ · ԺԹ · 15 ։

Ղ ԳԼ · Ա · 17 ։ Ա ԱԿ · ԻԳ · 23 ։

Ա ԵԼ · ԻԳ · 8 ։ Ա ԱԿ · ԺԷ · 23 ։ ՃՈՂ · Է · 7 ։

* ԵԶԿ · ԺԲ · 5 ։ 9 ։

ՎԵԼ · ԼԳ · 13 ։ ԳԹԱԳ · ԺԳ · 15 ։ ԺՂ · 33 ։ Գ ԹԱԳ · ԺԷ · 16 ։ ԽԱ · 3 ։ Բ ՄԿ · ԼԳ · 3 ։

* ՂԱ · ԻՂ · 1 ։

11 ծան պիտի տաս . Եւ ան տեղը որ քու Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր անունը բնակութեան համար , Հ հոն քու Տէր Աստուածդ առջևը ուրախութիւն ընես , դուն ու քու տղադ և աղջիկդ , քու ծառադ ու աղախինդ , ու քու *քաղաքներդ եղող Ղևտացին , և ձեր մէջը գըտնուած օտարականը , որբը ու որբ-
12 ևարին ։ Ա Ու Եգիպտոսի մէջ ծառայ ըլլալդ միտդ բերելով՝ աս կանոնները զգուշութեամբ Ի գործ դնես ։

13 Ը Քու կալիդ ու Ֆձանիդ Բ Ը Ժողվելէն ետքը եօթը օր տաղաւա-
14 րահարաց տօնը պահես ։ Ե Եւ տօնիդ մէջ ուրախութիւն ընես դուն ու քու տղադ և աղջիկդ , քու ծառադ ու աղախինդ , և քաղաքներդ եղող Ղևտացին , օտարակա-
15 նը , որբը ու որբևարին ։ Քու Տէր Աստուածդ քու բոլոր բերքերդ ու ձեռքիդ բոլոր գործքերը օրհնելուն համար , Ցերոջը ընտրած տեղը Ֆ քու Տէր Աստուածդ եօթը օր տօն պահելով ուրախութիւն ընես ։

16 Ա Տարին իրեք անգամ՝ Ա բաղարջակերաց տօնին , շաբաթներու տօնին ու տաղաւարահարաց տօնին՝ քու ամէն արուներդ քու Տէր Աստուածդ առջևը պիտի երևնան ան տեղը որն որ ինքը պիտի ընտրէ . ու Ն Ֆեղ Տէրոջը առ-
17 ջևը Ա Ը Ե պարապ չերևնայ ։ Ամէն մէկը Ը քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած օրհնութեանը համեմատ, * ձեռքէն եկածին չափ պիտի Բ Ը Ե ։

18 Քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած ամէն քաղաքներուդ մէջ , քու ցեղերուդ համեմատ քեզի Ղ դատաւորներ ու ոստիկաններ կարգես , ու անոնք արդար դատաստանով
19 ժողովուրդը դատեն ։ Ղ Իրաւունքը չդարձնես , Ա աչառութիւն չընես * ու կաշառք չառնես . վասն զի կաշառքը իմաստուններուն աչքը կը կուրացընէ , ու արդարներուն խօս-
20 քը սուտ կը հանէ ։ Արդարութեան՝ արդարութեան Ֆ Ֆ հետևող Ըլլաս , որ * ողջ մնաս և քու Տէր Աստուածդ քեզի տալու երկիրը ժառանգես ։

21 Ը Քու Տէր Աստուածդ համար չինելու սեղանիդ քովը ինչ և իցէ ծառ անտառ չտնկես քեզի .

22 * Արձան ալ չկանգնես քեզի , ուսկից որ քու Տէր Աստուածդ կը զզուի ։

ԳԼ · ԺԷ

1 Տէրոջը մատուցելու զոհերը անարատ պիտի ըլլային ։ 2 Կռապաշտները պիտի մեռցուէին ։ 8 Դժուարին վէճերը քահանաները ու դատաւորները պիտի վճռէին . 12 ու ան վճիռին դէմ դնողը պիտի մեռցուէր ։ 14 Թագաւորի մը ընտրութիւնը , 16 ու անոր պարտաւորութիւնները ։

1 * Ըրատ մը ֆ՛ ինչ և իցէ † պակասութիւն մը ունեցող արջառը կամ ոչխարը քու Տէր Աստուածդ զոհ չմատուցանես . վասն զի ասիկա քու Տէր Աստուածդ առջևը պիղծ է ։

2 Բ Թէ որ քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած քաղաքներուն մէկուն մէջ ձեզմէ Ն Ն Ի մարդ մը կամ կնիկ մը գտնուի , որ քու Տէր Աստուածդ առջևը չարութիւն ընելով Ե ու անոր ուխտը չպահելով ,
3 Ր Իմ հրամանիս դէմ՝ երթայ ուրիշ աստուածներու , Ի արեգակին կամ լուսնին և կամ երկնից որ և իցէ ‡ զարդերուն ծառայութիւն ու
4 երկրպագութիւն ընէ . Ղ Եւ աս բանը քեզի պատմուի , ու դուն լսելէդ ետքը ազէկ մը քննութիւն ընես , և ահա բանը ճշմարիտ ու ստոյգ է , որ Իսրայէլի մէջ անանկ
5 պղծութիւն մը եղած է . Ան ատենը աս չարութիւնը ընող մարդը կամ կնիկը դռներդ հանես , և ան մարդը կամ կնիկը Է քարերով
6 քարկոծես , ու մեռնի ։ Եւ Ը ան մահապարտը երկու կամ իրեք վկայի բերնովը մեռնի . մէկ վկայի
7 բերնովը չմեռնի ։ Բ Ջանիկայ մեռցընելու համար , առաջ վկանեըուն ձեռքը անոր վրայ պիտի բլլայ , ու անկէ ետքը բոլոր ժողովուրդին ձեռքը . աս կերպով Ֆ չարութիւնը ձեր մէջէն վերցընես ։

8 Երբոր Բ ‖ զանազան տեսակ արիւնհեղութիւններու , դատերու կամ վէրքերու վրայով՝ քու քաղաքներուդ մէջ եղած Ը վէճերուն վճռահատութիւնը խիստ դժուար երևնայ քեզի , ան ատենը ելլես Ի և քու Տէր Աստուածդ ընտրած տե-
9 ղը երթաս , ու Ե Ղևտացի քահանաներուն և Ա ամանակի դատաւորին մօտենալով Խ Ր Դ հարցընես . Հ ու անոնք դատաստա-
10 նին վճիռը քեզի պիտի ըսեն . Եւ պիտի ընես ան վճռոյն համեմատ՝ որ Տէրոջը ընտրած տեղը քեզի կ՛ըսեն , ու ինչ որ քեզի սորվեցընեն ,
11 զգուշութեամբ Ի գործ դնես . Ա նոնց քեզի սորվեցուցած օրէնքը ու քեզի գրուցած դատաստանը պիտի կատարես . անոնց քեզի յայտնած խօսքէն չխոտորիս ոչ
12 աջ դին և ոչ ձախ դին ։ Բայց թէ որ Ն Ի մարդ մը հպարտութիւն ընելով՝ Ը քու Տէր Աստուածդ հոն պաշտելու կեցող քա-

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

Ի ԳԼ · ԺԵ · 21 ։ ՄԱՂ · Ա · 8 ։ 13 ։ 14 ։

† ԵԲԲ · ԳՀՂ ԲԱՆ

Բ ԳԼ · ԺԳ · 6 ։

‡ ՑՆԱ · Է · 11 ։ 15 ։ ԻԳ · 16 ։ Դ ԱԱ · Բ · 20 ։ Դ ԹԱԳ · ԺԲ · 12 ։ ՈՎ · Բ · 1 ։

Ե ԵՐԵՄ · Է · 22 · 23 · 31 ։ ԺԲ · 5 ։ ԼԲ · 35 ։

Ի ԳԼ · Գ · 19 ։ ՑՈՐ · Լ · 26 ։

‡ ԵԲԲ · ՁՕՐ ԲԻՆ

Ղ ԳԼ · ԺԳ · 12 ։ 14 ։

Ի ՂԱ · ԻԳ · 14 ։ 16 ։ ԳԼ · ԺԳ · 10 ։ ՑՆԱ · Է · 25 ։

Ը ԹԱԱ · ԼԲ · 30 ։ ԳԼ · ԺԲ · 15 ։ ՄԱԱ · ԺԸ · 16 ։ ՑՕՀ · Բ · 17 ։ Բ ԿՈՐ · ԺԳ · 1 ։ Ա ՏԻՄ · Ե · 19 ։ ԵՐԲ · Ժ · 28 ։

Բ ԳԼ · ԺԳ · 9 ։ ԳՈՐ · Է · 58 ։

Ֆ ՀՄԲ 12 ։ ԳԼ · ԺԳ · 5 ։ ԺԲ · 19 ։

Ի ՏՆԱ ԵԼ · ԻԱ · 13 · 20 ։ 22 · 28 ։ ԻՐ · 2 ։ ԹԱԱ · ԼԲ · 11 · 16 · 19 ։ ԳԼ · ԺԲ · 4 · 10 · 11 ։

‖ ԵԲԲ · ԸՆԲԱՆ ԱՆ Ա ԲԱՆԱ ՄԷՋ ՏԵՂԸ , ԴԱՏԻ ՈՒ ԴԱՏԻ ՄԷՋԵՂԸ , ԿԱՄ ՎԷՐՔԻ ՈՒ ՎԷՐՔԻ ՄԷՋ ՏԵՂԸ

ԼՐ ՄԿ · ԺԲ · 10 ։ ԱՂԳ · Բ · 11 ։ ՄԱՂ · Բ · 7 ։

Ի ԳԼ · ԺԲ · 5 ։ ԺԲ · 17 ։ ՍԱՂ · ՃԻԲ · 5 ։

Ֆ ՏՆԱ ԵՐԵՄ · Ժ · 18 ։

Ն ԳԼ · ԺԲ · 17 ։

ՀԵԶԿ · ԻԳ · 24 ։ Ա ԹԱԱ · ԺԵ · 30 ։ ԵԶՐ · Ժ · 8 ։ ՈՎ · Գ · 4 ։ ՂԳԼ · ԺԲ · 5 · 7 ։

1451

հանային կամ դատաւորին խօսքը
մտիկ չընէ, ան մարդը պիտի մեռ֊
նի, ու չարութիւնը Իսրայէլէն
13 վերցընես ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը
լսելով վախնայ, ու մէյմըն ալ
յանդգնութիւն չընէ ։
14 Երբոր քու Տէր Աստուածդ քե֊
զի տուած երկիրը մտնես, ու անոր
տիրելով՝ հոն բնակիս, ու ըսես,
Իմ բոլորտիքս եղող ամէն ազգե֊
րուն պէս ես ալ իմ վրաս թագա֊
15 ւոր մը դնեմ. Անպատճառ քու
Տէր Աստուածդ ընտրած մարդը
վրադ թագաւոր դնես. քու եղ֊
բայրներէդ մէկը վրադ թագաւոր
դնես. քու եղբայրդ չեղող օտա֊
րականը դնելու կարող չըլլաս ։
16 Սակայն չըլլայ որ անիկայ իրեն
համար ձիեր շատցընէ. ոչ ալ շատ
ձիեր ժողվելու համար ժողո֊
վուրդը Եգիպտոս դարձընէ. ո֊
րովհետեւ Տէրը ձեզի ըսաւ որ
Մէյմըն ալ ան ճամբան չդառ֊
17 նաք ։ Նաեւ անիկայ իրեն կնիկ֊
ներ չշատցընէ, որ սիրտը չխո֊
տորի. ու իրեն համար խիստ շատ
18 արծաթ ու ոսկի չժողվէ ։ Եւ
իր թագաւորութեանը աթոռին
վրայ նստածին պէս, աս օրի֊
նաց գրքին օրինակը Ղեւտացի
քահանաներուն քովը եղած օրէ֊
նագրքէն՝ իրեն համար մէկ գիրքի
19 մը մէջ գրէ ։ Եւ անիկայ իր
քովը մնայ, ու իր կենացը բո֊
լոր օրերուն մէջ կարդայ. որպէս
զի իր Տէր Աստուծմէն վախնալ
սորվի, և աս օրէնքին բոլոր խօս֊
քերը ու աս կանոնները զգուշու֊
20 թեամբ 'ի գործ դնէ. Որ իր սիր֊
տը իր եղբայրներուն վրայ չհպար֊
տանայ, ու աս պատուիրանքնե֊
րէն աջ դին կամ ձախ դին չխո֊
տորի. որ իր թագաւորութեանը
վրայ երկար կեանք մը վայելէ Իս֊
րայէլի մէջ թէ ինքը և թէ իր
որդիները ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Քահանայից ու Ղեւտացւոց ժառանգութիւնը Տէրը պիտի ըլլար ։ 3 Քահանայից իրաւունքը ։ 6 Ղեւտացւոց բաժինը ։ 9 Ազգաց պղծութիւններէն հեռու կենալու, 15 Քրիստոս Մարգարէին մտիկ ընելու, 20 ու անպարծ մարգարէն մեռցընելու պատուէրը ։

1 Ղեւտացի քահանաները՝ Ղեւին
բոլոր ցեղը Իսրայէլին հետ
բաժին ու ժառանգութիւն չունե֊
նան. Տէրոջը պատարագները ու
անոր ժառանգութիւնը ուտեն ։
2 Վասն որոյ անոնք իրենց եղբայրնե֊
րուն մէջ ժառանգութիւն չունե֊
նան. անոնց ժառանգութիւնը
Տէրը ինքն է, ինչպէս որ անոնց
ըսաւ ։
3 Եւ աս պիտի ըլլայ քահանայից
իրաւունքը ժողովուրդին կողմէն
երբոր զոհ կը մատուցանեն, թէ
արջառ ըլլայ ան և թէ ոչխար.
թեւը, ծնօտները ու քաղիրթը
4 քահանային պիտի տան ։ Քու
ցորենիդ՝ գինիիդ ու եղիդ երա֊
խայրիները՝ ու նաեւ ոչխարներուդ
առջի բուրդը անոր պիտի տաս.
5 Վասն զի քու Տէր Աստուածդ
քու բոլոր ցեղերուդ մէջէն զանի֊
կայ ընտրեց, որ Տէրոջը անունո֊
վը ծառայութիւն ընելու միշտ կե֊
նայ ինքն ու իր որդիքը ։
6 Ու երբոր Ղեւտացի մը քու քա֊
ղաքներուդ մէկէն՝ [illegible] բոլոր
Իսրայէլի մէջ իր պանդխտացած
տեղէն ելլէ՝ ու իր սրտին բոլոր
փափաքովը Տէրոջը ընտրած տեղը
7 գայ, Ան ատենը հոն Տէրոջը առ֊
ջեւ կեցող բոլոր իր Ղեւտացի
եղբայրներուն պէս իր Տէր Աս֊
տուծոյն անունովը ծառայութիւն
8 ընէ. Ու միւսներուն հետ հաւա֊
սար բաժին պիտի ուտէ, իր հայ֊
րենական *[illegible] գինե֊
րէն՝ զատ ։
9 Երբոր քու Տէր Աստուածդ քե֊
զի տուած երկիրը մտնես, ան
ազգերուն գարշելի գործքերուն պէս
10 ընել չսորվիս ։ Ձեր մէջը չգտնուի
անանկ մարդ մը, որ իր տղան կամ
աղջիկը կրակէ անցընէ, կամ բաղդ
նայի, կամ գուշակութիւն, կամ
հմայութիւն և կամ դիւթութիւն
11 ընէ, Նաեւ կախարդ, կամ վհուկ,
կամ նշանագէտ, կամ մեռելա֊
12 հմայ չգտնուի. Վասն զի ով որ
աս բաները կ'ընէ՝ Տէրոջը առջեւ
գարշելի է. Ու աս գարշելի բանե֊
րուն համար քու Տէր Աստուածդ
քու առջեւէդ կը հալածէ զանոնք ։
13 Քու Տէր Աստուծոյդ առջեւ կա֊
14 տարեալ ըլլաս. Վասն զի ան ազ֊
գերը որոնց դուն պիտի տիրես,
գուշակներուն ու բաղդ նայողնե֊
րուն մտիկ կ'ընեն. բայց քու Տէր
Աստուածդ քեզի այսպէս ընելու
հրաման չտուաւ ։
15 Քու Տէր Աստուածդ քու եղ֊
բայրներուդ մէջէն ինծի պէս մար֊
գարէ մը պիտի հանէ քեզի, անոր
16 մտիկ ըրէք. Ինչպէս որ Քորեբ լեռը
ժողովքին օրը քու Տէր Աստուծ֊
մէդ խնդրեցիր, ըսելով, Իմ Տէր
Աստուծոյս ձայնը մէյմըն ալ չը֊
լսեմ, ու աս մեծ կրակը մէյմըն ալ
17 չտեսնեմ, որ չմեռնիմ. Եւ Տէրը
ինծի ըսաւ, Ըսած խօսքերնին շի֊
18 տակ է. Քեզի պէս մարգարէ մը
պիտի հանեմ անոնց իրենց եղ֊
բայրներուն մէջէն, և իմ խօսքերս
անոր բերանը պիտի դնեմ. Ու

1451

Ն·Ք·ԶԲ· 1451

ԼԳոր·գ·23։

ԳԼ·ԺԳ·5։ Երեմ·ԺԳ· 14 ։ 15 ։ Զաք·ԺԳ· 3։

ԼԳԼ·ԺԳ·1։ 2 ։ Երեմ· բ·8։

– Երեմ·իբ· 9։

– Տես գԼ· ԺԳ·2։

Վ Հմր 20։

– ԳԼ·ԺԲ· 29։

Բ ԵԼ·իա· 13։ Թու· ԼԵ·10 ։ 14 ։ Ցես·ի·2։

Ֆ Թու·ԼԵ· 15 ։ ԳԼ·գ· 42։

Տ Թու·ԼԵ· 12։

պիտի զրուցէ ։ Ն Եւ ով որ մտիկ չընէ իմ խօսքերս , որ անիկայ իմ անունովս պիտի խօսի , ան մարդէն ես վրէժ պիտի խնդրեմ ։

20 *Իսկ թէ որ Ն մարդարէ մը յանդգնի իմ չպատուիրած խօսքս իմ անունովս զրուցելու , կամ Ն օտար աստուածներու անունովը բան մը զրուցելու , ան մարդարէն պիտի մեռնի ։ Եւ թէ որ դուն քու սրտիդ մէջ ըսես թէ Տէրոջը չխօսած բանը ինչպէս պիտանք .*

22 *– թէ որ մէկ մարգարէ մը Տէրոջը անունովը բան մը ըսէ , – ու ան բանը իրաք չկատարուի , Տէրոջը չրսած խօսքը ան է . ան մարդարէն Ը յանդգնութեամբ զրուցեր է ան . անկէ չվախնաս ։*

ԳԼ · ԺԹ

1 Ապաստանի քաղաքները ։ 4 Ինչ իրաւունքով մարդասպանը անոնց մէկուն մէջ փախչելուէր ։ 14 Կալուածքին սահմանը պէտք էր որ անշարժ մնայ ։ 15 Գոնէ երկու մարդու վկայութեամբը պիտի վճռուէր ամէն դատաստան ։ 16 Սուտ վկայի մը պատիժը ։

1 *Երբոր քու Տէր Աստուածդ – բնաջինջ ընէ ան ազգերը՝ որոնց երկիրը քու Տէր Աստուածդ քեզի պիտի տայ , և դուն անոնք վռընտելով՝ անոնց քաղաքներուն ու*
2 *տուներուն մէջ բնակիս , Բ քեզի իրաք քաղաք զատես քու երկրիդ մէջ՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ*
3 *քեզի կու տայ ժառանգելու . Քեզի ճամբայ պատրաստես , և քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութեան համար տուած քու երկրիդ սահմանը իրաքի բաժնես . որպէս զի ամէն մարդասպան հոն փախչի ։*
4 *Եւ Է հոն փախչելու ու ողջ մնալու մարդասպանին կանոնը սա է . Ն որ – որը որ երկուքնէ ու մէկալ օրուընէ թշնամութիւն չունէնալով՝ անգիտութեամբ իր դրացին*
5 *մեռցընէ . Զոր օրինակ՝ թէ որ մէկը իր դրացիին հետ անտառը երթայ փայտ կտրելու համար , ու իր ձեռքովը տապարը փայտ կտրելու վերցուցած ատենը երկաթը կոթէն դուրս ցաթկելով դրացիին հանդիպի , և ան իկայ մեռցընէ . անիկայ սա քաղաքներէն մէկուն մէջ փախ-*
6 *չի , որ ապրի , Տ զըլլայ որ արեան վրէժինդիրը սիրտը այրելուն համար մարդասպանին ետևէն իյնայ , և ճամբան հետու ըլլալով անոր հասնի ու զանիկայ մեռցընէ , թէպետ և մեռնելու արժանի չէր , որովհետև երկուքնէ ու մէկալ օրուընէ անոր դէմ թշնամութիւն*
7 *չունէր ։ Ասոր համար ես քեզի կը*

պատուիրեմ ու կ'ըսեմ , որ քեզի իրաք քաղաք զատես ։

8 *Եւ թէ որ քու Տէր Աստուածդ քու հայրերուդ երդում ըրած ին պէս՝ Է քու սահմաններդ ընդարձակէ , ու քու հայրերուդ խոստացած բոլոր երկիրները քեզի տայ ,*
9 *թէ որ պահես ու կատարես սա բոլոր պատուիրանքները՝ որ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , և քու Տէր Աստուածդ սիրես ու միշտ անոր ճամբաներուն մէջը քալես , հապա սա տունը սա իրաք քաղաքին վրայ ուրիշ*
10 *իրաք քաղաք ալ աւելցընես . Որպէս զի քու երկրիդ մէջը՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն պիտի տայ , անմեղ արիւն չթափուի . ու դուն արեան պարտական չըլլաս ։*
11 *Բայց Է թէ որ մէկ մարդ մը իր դրացին ոխ ունենալով անոր դարանամուտ ըլլայ , ու անոր դէմ ելլելով անիկայ զարնէ մեռցընէ , ու Է փէը սա քաղաքներուն մէկուն մէջ*
12 *փախչելու ըլլայ , Ն ատենը իր քաղաքին ծերերը Տ–ը իրկեն , ու զանիկայ անկէ առնեն , և արեան վրէժխնդրին ձեռքը տան , որ մեռ-*
13 *նի ։ Ը քու աչդ անոր չխնայէ . Բ ու Իսրայէլը մէջէն անմեղ արիւնը վերցընես , որ քեզի աղէկ ըլլայ ։*
14 *Ժ քու կալուածքիդ մէջը՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն տուած երկրին մէջ պիտի ժառանգես , չըլլայ որ փոխես քու դրացիիդ սահմանը՝ որ Ժ– նախահայրերդ հաստատեցին ։*
15 *Իմէկ մարդու մը որ և իցէ անօրէնութեանը ու մեղքին համար՝ որով կրնայ յանցաւոր ըլլալ , մէկ վկայ * մը բաւական չսեպուի՝ . երկու կամ իրաք վկաներու բերնով հաստատուի – ին բան ։*
16 *Թէ որ Ա մէկ մարդու մը դէմ սուտ վկայ մը ելլէ , ու անոր վրայովը անօրէնութեան մը համար*
17 *վկայէ , Ն ատենը ան երկու մարդիկը՝ որոնց մէջ – հակառակութիւնը կայ , Տէրոջը առջևը Ի– ան ժամանակի քահանաներուն ու դատաւորներուն առջևը կայնին .*
18 *Եւ դատաւորները աղէկ մը քննեն . և թէ որ ան վկան սուտ վկայ ըլլալով իր եղբօրը դէմ սուտ վկա-*
19 *յութիւն ըրեր է , Ժ Ն ատենը՝ ինչպէս որ անիկայ իր եղբօրը ընել խորհեցաւ , նոյնը ըրէք անոր , Ն ու չարութիւնը ձեր մէջէն վերցուցէք .*
20 *Հ Եւ ուրիշները ալ լսելով վախնան , ու մէկմէն ալ ձեր մէջը անանկ գէշ*
21 *բան մը չընեն ։ Ն Քու աչդ չխնայէ . Հանձի տեղ անձ , աչքի տեղ աչք , ակռայի տեղ ակռայ , ձեռքի տեղ*

Ն·Ք·ԶԲ· 1451

Ի Ծն·ԺԸ· 18 ։ ԳԼ· ԺԲ·20։

Ը Ցես·ի· 7 ։ 8 ։

Ի ԵԼ·իա· 12 ։ ԸԼ ։ Թու·ԼԵ· 16 ։ 24 ։ ԳԼ· իէ·24 ։ Առակ·իբ· 17 ։

Ը ԳԼ·ԺԳ· 8 ։ իէ·12 ։ Ը Թու·ԼԵ· 33 ։ 34 ։ ԳԼ· իա·9 ։ գ Թագ·բ· 31 ։

Ժ ԳԼ·իէ· 17 ։ Ցոր· իգ·2 ։ Առակ·իբ· 28 ։ ՈՀ· ե·10 ։

Ի Թու·ԼԵ· 30 ։ ԳԼ· ԺԷ· 6 ։ Մատ·ԺԲ· 16 ։ Ցօհ· բ·17 ։ բ Կոր·ԺԳ· 1 ։ ա Տիմ· ե·19 ։ Եբր·Ժ· 28 ։

* Եբր. չնչէ, ի՛՞ չկընայ ։

Լ Պագ·իէ· 12 ։ ԼԵ·11 ։ Ի ԳԼ·ԺԷ· 9 ։ իա·5 ։ Ժ Առակ· ԺԹ·5 ։ 9 ։ Դան·զ· 24 ։

Ի ԳԼ·ԺԳ· 5 ։ ԺԷ·7 ։ իա·21 ։ իբ·21 ։ 24 ։ իգ·7 ։

Հ ԳԼ·ԺԷ· 13 ։ իա·21 ։

Ղ Հմր 13 ։

Ը ԵԼ·իա· 23 ։ ՂԼ· իգ·20 ։ Մատ·ե· 38 ։

Ն. Ք. Գ. Ք.
1451

ձեռք, ու ոտքի տեղ ոտք պիտի
տրուի ։

ԳԼ. Ի

1 Քահանաները պիտի քաջալերէին ժողովուրդը պատերազմի ժամանակ ։ 5 Ոստիկաններուն քարոզ կարդալովը ո՛վ կրնար պատերազմէն ետ դառնալ ։ 10 Խաղաղութեան հրաւէրքը ընդունող կամ մերժող քաղաքներուն հետ ինչպէս պէտք էր վարուիլ ։ 16 Ո՛ր քաղաքները պէտք էր կորսընցընել ։ 19 Պաշարման ժամանակ պտղաբեր ծառերը չկտրելու վրայով պատուէր ։

1 Երբոր քու թշնամիներուդ դէմ
պատերազմելու ելլես, ու – ձիեր
և կառքեր —— քեզմէ շատուոր
ժողովուրդ տեսնես, անոնցմէ չըվախնաս.
վասն զի Եգիպտացւոց երկրէն հանող քու Տէր

– Տես Սաղ. ի. 7. Եսա. լա. 1.

բ Թուոց. իգ. 21. Գլ. լա. 6. 8. բ Մն. ժգ. 12. լբ. 7. 8.

2 Աստուածդ քու հետդ է ։ Ու երբոր պատերազմի մօտենաս, քահանան
մօտենալով՝ ժողովուրդին
3 պիտի խօսի, Ու անոնց ըսէ, Ո՛վ
Իսրայէլ՝ մտիկ ըրէ. այսօր դուք
ձեր թշնամիներուն դէմ պատերազմելու
կը մօտենաք. սրտերնիդ
չթուլնայ, մի՛ վախնաք, մի՛ զարհուրիք,
ու անոնց երեսէն մի՛ դո-
4 ղաք. Վասն զի ձեր Տէր Աստուածը
ձեզի հետ կ'երթայ, ‡ ձեզի համար
ձեր թշնամիներուն դէմ պատերազմելու
ու ձեզ ազատելու ։

‡ Գլ. ա. 30. գ. 22. Յես. իգ. 10.

5 Ան ատենը ոստիկանները ժողովուրդին
խօսելով պիտի ըսեն,
Ո՛վ որ նոր տուն շիներ է, ու † անոր
նաւակատիքը չէ ըրեր, երթայ իր
տունը դառնայ. չըլլայ որ պատերազմին
մէջը մեռնի, և ուրիշ մէկը
6 նաւակատիքը ընէ. Եւ ով որ այգի
տնկեր է, ու անոր պտուղէն
դեռ ‡ չէ կերած, երթայ իր տունը
դառնայ. չըլլայ որ պատերազմին
մէջը մեռնի, ու անոր առջի պտու-
7 ղը ուրիշ մարդ մը ուտէ ։ ‖ Եւ ով
որ կնկան մը նշանուած է, ու զանիկայ
չէ առած, երթայ իր տունը
դառնայ. չըլլայ որ պատերազմին
մէջը մեռնի, ու զանիկայ մէկ ուրիշ
8 մարդ մը առնէ ։ Եւ ոստիկանները
իրենց խօսքը շարունակելով պիտի
ըսեն ժողովուրդին, ‡ Ո՛վ որ վախկոտ
ու թուլասիրտ է, թող երթայ
իր տունը դառնայ. չըլլայ որ
իր եղբայրներուն սիրտն ալ իր
9 սրտին պէս թուլցընէ ։ Ու երբոր
ոստիկանները ժողովուրդին առջևը
իրենց խօսքը լմնցընեն, * ժողովուրդին
վրայ զօրապետներ կարգեն" ։

† Տես Նեեմ. ժբ. 27. Սաղ. լ. ին վերնագիրը.

‡ Տես Ղև. ժթ. 23, 24. Գլ. իը. 30.

‖ Գլ. իդ. 5.

‡ Դատ. է. 3.

* Կամ՝ զօրապետները ժողովուրդին գլուխը անցնին ։

10 Երբոր մէկ քաղաքի մը կը մօտենաս՝
անոր հետ պատերազմելու համար,
¤ զանիկայ խաղաղութեան
11 հրաւիրէ ։ Թէ որ քեզի խաղաղութեան
պատասխան տալու ըլլայ,
ու դռները քեզի բանայ, մէջը գըտ-
նուած բոլոր ժողովուրդը քեզի
հարկատու ըլլան, ու քեզի ծա-
12 ռայութիւն ընեն ։ Բայց թէ որ
քեզի հետ խաղաղութիւն ընել չուզէ
ու պատերազմ ընէ, ան ա-
13 տենը անիկայ պաշարես. Ու երբոր
քու Տէր Աստուածդ քու ձեռքդ
մատնէ զանիկայ, ʘ անոր բոլոր արուները
սուրի բերնէ անցընես.
14 Բայց կնիկները, տղաքները ու ♂ անասունները
և ինչ որ կայ ան քաղաքին
մէջը, անոր բոլոր աւարը
քեզի համար առնես. և ⁑ քու Տէր
Աստուծոյդ քեզի մատնած քու
թշնամիներուդ աւարը ուտես ։
15 Անանկ պիտի ընես քեզմէ խիստ
հեռու եղող ամէն քաղաքներուն,
որ աս ազգերուն քաղաքներէն չեն ։
16 Սակայն Նքու Տէր Աստուծոյդ քեզի
ժառանգութիւն տուած աս ազգերուն
քաղաքներուն մէջ՝ ընաւ
շունչ ունեցող մը ողջ չթողուս.
17 Վասն զի Քետացիները՝ Ամորհացիները՝
Քանանացիները՝ Փերեզացիները՝
Խեւացիները ու Յեբուսացիները
բոլորովին պիտի կորսընցընես,
ինչպէս որ քու Տէր Ա-
18 ստուածդ քեզի պատուիրեց. Որպէս
զի ⊢ ձեզի չսորվեցընեն իրենց բոլոր
գարշութիւններուն համեմատ ընել,
ինչպէս որ անոնք իրենց աստուածներուն
կ'ընեն. ու դուք
♂ Տէրոջը ձեր Աստուծոյն առջևը
մեղք չգործէք ։

Ն. Ք. Գ. Ք.
1451

¤ Բ Թագ. ի. 18. 20.

ʘ Թուոց. լա. 7.

♂ Յես. ը. 2.

⁑ Յես. իբ. 8.

Ն Թուոց. լա. 2. 3. 35. լգ. 52. Գլ. է. 1. 2. Յես. ժա. 14.

⊢ Գլ. է. 4. ժբ. 30. 31. ժը. 9.

♂ Ել. իգ. 33.

19 Երբոր մէկ քաղաքի մը դէմ պատերազմիս,
ու զանիկայ առնելու
համար երկար ժամանակ պաշարելու
ըլլաս, անոր ծառերուն տապար
չզարնես ու զանոնք չաւրես. ինչու
որ անոնցմէ պիտի ուտես. ուրեմն
անոնք չկտրես. քանզի դաշտին
ծառը † մարդ է որ քու երեսէդ
20 պաշարման մէջ մտնէ" ։ Բայց ան
ծառերը որոնք կը ճանչնաս թէ
ուտելու պտուղ չեն բերեր, անոնք
աւրես ու կտրես, և քեզի
հետ պատերազմող քաղաքին դիմացը
անոնցմով պատնէշներ շինես,
մինչև որ անիկայ նուաճի ։

† Կամ՝ մարդու պէս քեզի օգնութեան կը հասնի պաշարման մէջ ։

ԳԼ. ԻԱ

1 Անյայտ մարդասպանութեան մը քաւութիւնը ։ 10 Կնութեան առնուած գերիին հետ վարուելու կերպը ։ 15 Երկանը առելի եղող կնիկէն ծնած անդրանիկ տղան իր անդրանկութեան ժառանգութենէն պիտի չզրկուէր ։ 18 Կամակոր զաւակը քարկոծուելով մեռցուելու էր ։ 22 Չարագործին մարմինը բոլոր գիշերը ծառէ կախուած պիտի չմնար ։

1 Թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ քեզի
ժառանգութիւն տուած երկրին
մէջ դաշտի վրայ ինկած —— մեռցուած
մարդ մը գտնուի, ու անի-
2 կայ զարնողը չգիտցուի. Ան ատենը

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

քու ծերերդ ու դատաւորներդ ելլեն , և մեռցուած մարդուան երկրին մինչև շրջակայ քաղաքները
3 չափեն . Ու մեռցուածին մօտ եղող քաղաքին ծերերը արջառներէն չզործածուած — լուծի տակ չմըտած երինջ մը առնեն . Եւ ան քաղաքին ծերերը երինջը մկկ չհերկուած ու չցանուած ապառաժ ձոր մը իջեցընեն , ու ան ձորին մէջ
5 երինջին վիզը կտրեն : Եւ Ղևիին որդիքը քահանաները մօտենան , վասն զի — քու Տէր Աստուածդ զանոնք ընտրեց իրեն ծառայութիւն ընելու , ու Տէրոջը անունովը օրհնելու համար . և ամէն վէճ ու ամէն վէրք Իսրայէլի խօսքովը
6 պիտի դատուի : Եւ ան մեռցուածին մօտ եղող քաղաքին բոլոր ծերերը ձորին մէջ վիզը կտրած երինջին վրայ Իսրայէլին լուան .
7 Եւ պատասխան տալով ըսեն , Մեր ձեռքերը չթափեցին աս արիւնը , ու մեր աչքերը չտեսան . Ով Տէր , քաւէ քու Իսրայէլ ժողովուրդդ , որն որ դուն փրկեցիր , Իսրայէլ ժողովուրդիդ մի՛ սեպեր . այսպէս ան արեանը համար քաւութիւն պիտի ըլլայ
9 անոնց . Իսկ դուն Տէրոջը առջևը ուղիղ եղածը ընելով՝ Իսրայէլ ազգիդ արիւնը քեզմէ վերցընես :
10 Երբոր քու թշնամիներուդ դէմ պատերազմի ելլես , և քու Տէր Աստուածդ զանոնք քու ձեռքդ տայ ,
11 ու անոնցմէ գերիներ առնես , Եւ գերիներուն մէջէն գեղեցիկ տեսքով կնիկ մը տեսնես , ու զանիկայ սիրելով քեզի կնիկ առնելու ըլլաս ,
12 Զանիկայ քու տունդ տանիս , և անիկայ իր գլուխը ածիլէ ու իր
13 ըղանդները կտրէ . Եւ իր վրայէն գերութեան լաթերը հանէ , ու քու տունդ նստի , և Համրողջ ամիս մը իր հօրը ու մօրը համար լայ . ու անկէ ետև անոր մտնես , և դուն անոր էրիկը ըլլաս , ան ալ քու
14 կնիկդ ըլլայ : Թէ որ անկէ գոհ չըլլաս , անիկայ ազատ պիտի արձակես . բայց ստակով բնաւ չծախես , ոչ ալ ծառայեցընես , որովհետև Իլկեցիր զանիկայ :
15 Թէ որ մկկ մարդ մը երկու կնիկ ունենայ , ու մկկը սիրելի ըլլայ ու միսը առելի ըլլայ . ու սիրելին ալ և առելին ալ անոր զաւակներ ծնանին , և թէ որ անդրանիկ զաւակը
16 առելի կնիկէն ծնած է , Իր առաջուածքը որդուոցը բաժնելու օրը կարող չըլլայ սիրելիին զաւակը անդրանկացընելու , ու առելիէն ծնած անդրանիկը երեսէ ձգելու .
17 Հապա առելիին զաւակը անդրանիկ ճանչնալով բոլոր իր ձեռքը գրտնուածէն Իերկու բաժին տայ անոր . վասն զի է իր զօրութեանը սկիզբը անիկայ է . Անդրանկութեան իրաւունքը անոր կը վերաբերի :
18 Թէ որ մկկ մարդ մը ստամբակ ու անլսելանդ տղայ մը ունենայ , որ իր հօրը ու իր մօրը խօսքը բնաւ մտիկ չըներ , ու երբոր զանիկայ խրատեն
19 անոնց չլսելանդիր . Ան ատենը առնոր հայրը ու մայրը զանիկայ բռնելով , քաղաքին ծերերուն ու անոր
20 դռան առջևը տեղին դուռը հանեն . Եւ քաղաքին ծերերուն ըսեն , Ան մեր տղան ստամբակ ու անլսելանդ է , մեր խօսքը մտիկ չըներ , որկրամոլ
21 ու գինեմոլ է . Ան ատենը անոր քաղաքին բոլոր մարդիկը քարերով քարկոծեն զանիկայ որ մեռնի . Ու չարութիւնը ձեր մէջէն վերցընես , Եւ բոլոր Իսրայէլը լսելով վախնան :
22 Ու երբոր մկկ մարդ մը Իմահու արժանի մեղք մը գործէ , և զանիկայ մեռցընելու համար ծառէ մը կախես ,
23 Հանոր մարմինը ծառին վրայ գիշերը չմնայ . Հապա նոյն օրը անպատճառ թաղես անիկայ , վասն զի Նկախուածը Աստուծոյ անիծածն է . ու Ցպղծես ան երկիրը՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի կուտայ ժառանգելու համար :

ԳԼ · ԻԲ

1 Մարդասիրութիւն ընելու վրայով պատուէր : 5 Մարդը ու կինը իրենց հագուստովը պիտի տարբերին : 6 Թռչունը իր պզտիկ ձագերովը մկտեղ չառնելու , 8 տունի մը տանիքին բոլորտիքը շրջանակ մը շինելու , 9 խառնակուիենէ հեռանալու , 12 և հանգերձի վրայ ծոպեր դնելու պատուէրներ : 13 Իր կնկանը համար զղպարտութիւն ընդհին , 20 , 22 շնացողին , 25 կոյս ըկիղին , 28 ու պոռնկութիւն ընդհին պատիժը : 30 Ընդապղծութիւնը կ'արդիլուի :

1 — Երբոր տեսնես որ եղբօրդ եզը կամ ոչխարը իր ճամբայէն խոտորեր է , անոնք անտես չընես . անպատճառ զանոնք քու եղբօրդ
2 պիտի դարձընես : Բայց թէ որ քու եղբայրդ քեզի մօտ չէ , կամ զանիկայ չես ճանչնար , ան ատենը քու տունդ առնես ան , ու մինչև քու եղբօրդ զանիկայ փնտռելը քու քովդ թող կենայ . ետքը զա-
3 նիկայ անոր դարձընես : Անոր իշուն ալ ասանկ ընես , գեաստին ալ ասանկ ընես . Նաև եղբօրդ ամէն կորուսած բանը որ դուն կը գտնես , ասանկ ընես . չըլլայ որ ձևանդ անտես ընես :
4 Երբոր տեսնես որ եղբօրդ էշը կամ եզը ճամբուն վրայ ինկեր է , անոնք անտես չընելով անպատճառ անոր հետը վերցընես :

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

ԱՏԱ ՄՆ · Ե · 1 ·
Ի ՅՆ · ԽԹ · 3 ·
Լ ՅՆ · ԻԵ · 31 , 33 ·

— ԳԼ · Ժ · 8 ; ա ՄՆ · Իգ · 13 ·

Բ ԳԼ · ԺԵ · 8 , 9 ·

Դ ՏԵՍ ՍԱՂ · ԺԹ · 12 ; Իղ · 6 ; Մատ · ԻԵ · 24 ·

Գ ՅՈՇ · ա · 14 ·

Ե ԳԼ · ԺԹ · 13 ·

Զ ՏԵՍ ՍԱՂ · ԽԵ · 10 ·

Է ՅՆ · ԼԴ · 2 ; ԳԼ · ԻՐ · 29 ; Դատ · Ժ · 24 ;
Ը ՅՆ · ԽԹ · 33 ·

Թ ա ՄՆ · Ե · 2 ; Իղ · 10 ; բ ՄՆ · Ժա · 19 , 22 ·

Ժ ԳԼ · ԺԳ · 5 ; ԺԹ · 19 ; 20 ; ԻՐ · 21 , 24 ·

Ի ԳԼ · ԺԳ · 11 ·

Լ ԳԼ · ԺԹ · 6 ; ԻՐ · 26 ; Գոր · Իգ · 29 ; ԻԵ · 11 , 25 ; Իշ · 31 ·

Խ ՁԵՍ · Բ · 29 ; Ժ · 26 , 27 ; ՁՈՀ · ԺԹ · 31 ·

Ծ ԳԱՂ · Գ · 13 ·

Կ ՏԵՍ ԹՈՒ · ԻԵ · 4 ; Բ ԹԱԳ · ԻԱ · 6 ·

Հ ՂԵ · ԺԲ · 25 ; ԹՈՒ · ԼԵ · 34 ·

— ԵԼ · Իգ · 4 ·

Բ ԵԼ · Իգ · 5 ·

Ն·Ք·Ը·
1451

5 կնկան մը վրայ երիկ մարդու հագուստ չըլլայ , ու երիկ մարդը կնկան հագուստ չհագնի . քանզի ով որ ասոնք կ'ընէ , քու Տէր Աստուածդ առջևը պիղծ է ։
6 Թէ որ ճամբան ծառի մը վրայ կամ գետնի վրայ ձագերով կամ հաւկիթներով թռչուն մը բոյն հանդիպի քու առջևդ , ու մայրը ձագերուն կամ հաւկիթներուն վրայ նստած ըլլայ , մայրը իր ձագերովը մէկտեղ չառնես . Ընպատճառ մայրը արձակես , ու ձագերը քեզի առնես . որպէս զի աղէկ ըլլայ քեզի , ու կեանքդ երկայն ըլլայ ։
8 Նոր տուն շինած ատենդ տանիքիդ շուրջանակ մը շինես , որ չըլլայ թէ մէկը անկէ վար իյնայ , ու քու տունդ արեան պարտական բնես ։
9 Ա՛յգիիդ մէջ այլ և այլ սերմեր չցանես , որ ցանած սերմիդ արդիւնքը ու այգիիդ բերքը չպղծուի ։
10 Ծուլի ։ Ղեզ մը ու էշ մը միասեղ երկնիր հերկելու չծործածես ։
11 Բուրդով ու քթանով դարձուած այլայլախառն հանդերձ չըհագնիս ։
12 Հագած հանդերձիդ չորս ծայրը ծոպեր շինես ։
13 Թէ որ մէկ մարդ մը կնիկ առնէ , ու անոր մօտենալէն ետքը զանիկայ
14 կայ ատէ , եւ անոր վրայ զրպարտութեան խօսքեր դնելով անոր անունը դէշ հանէ , ու ըսէ , Ես ասանկ կնիկը առի , բայց երբոր անոր մօտեցայ , անոր վրայ կուսութիւն
15 չգտայ . Ան ատենը աղջկանը հայրը ու մայրը աղջկան կուսութեան նշանը առնեն , և դուռը հանեն քաղաքին ծերերուն առջևը պիտի բսէ ,
16 Իմ աղջիկս ասանկ մարդուն կնիկ տուի , ու անոր վրայ զանիկայ , Ահա անոր վրայ զրպարտութեան խօսքեր կը դնէ , ըսելով Թէ Ես քու աղջիկդ վրայ կուսութիւն չգտայ . բայց ահա իմ աղջկանս կուսութեան նշանը . և լաթը քաղաքին ծերերուն առջևը պիտի փռեն ։
18 Եւ ան քաղաքին ծերերը ան մարդը առնեն ու զանիկայ պատժեն ,
19 Ժէն , եւ Իսրայէլացի կոյս աղջկան անունը աւրելուն համար անկէ հարիւր սիկղ արծաթ տոյժ առնեն , ու աղջկանը հօրը տան . և անիկայ անոր կնիկը ըլլայ , ու իր բոլոր կեանքը մէկ կարող չըլլայ զանիկայ
20 արձակելու ։ Բայց թէ որ ան բանը ստոյգ է , ու աղջկանը վրայ կուսութիւն չէ գտնուեր ,
21 Ան ատենը աղջիկը իր հօրը տանը դուռը հանեն , ու անոր քաղաքին մարդիկը քարերով քարկոծեն զանիկայ , որ մեռնի . որովհետև Իսրայէլի մէջ անզգամութիւն ընելով իր հօրը տունը պոռնկութիւն ըրեր է . Ասա կերպով չարութիւնը ձեր մէջէն վերցընես ։
22 Թէ որ մէկը երիկ ունեցող կընկան մը հետ պառկած գտնուի , ան ատենը երկուքն ալ մեռնին , Թէ ան կնկանը հետ պառկող մարդը և թէ ան կնիկը . ու Իսրայէլէն չարութիւնը վերցընես ։
23 Թէ որ մէկ կոյս աղջիկ մը Իմարդու մը նշանած ըլլայ , ու մէկ մարդ մը քաղաքի մէջ գտնելով զանիկայ՝
24 անոր հետը պառկի , երկուքն ալ ան քաղաքին դուռը հանէք , ու զանոնք քարերով քարկոծէք որ մեռնին . աղջիկը՝ քանզի քաղաքին մէջ ձայնելով չկանչուրտեց . և մարդը՝ քանզի իր դրացիին կնիկը լկկեց . Ասու չարութիւնը ձեր մէջէն վերցընես ։
25 Բայց թէ որ մէկ մարդ մը նշանած աղջիկ մը դաշտի մէջ գտնէ , ու զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պառկի , ան ատենը անոր հետ
26 պառկող մարդը միայն մեռնի ։ Եւ աղջկանը բան մը չընես . աղջիկը մահու արժանի չունի . վասն զի ինչպէս որ մէկը իր դրացիին վրայ կը յարձակի ու զանիկայ կը մեռցընէ , ասոր դիպուածն
27 ալ այնպէս է ։ Քանզի դաշտի մէջ գտաւ զանիկայ . ու թէև նշանած աղջիկը կանչուրտեց , բայց զինքը ազատող մը չկար ։
28 Թէ որ մէկ մարդ մը չնշանուած կոյս աղջիկ մը գտնէ , և զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պառկի ,
29 ու բանը խմացուի՛ . Ան ատենը անոր հետ պառկող մարդը աղջիկանը հօրը հիսուն սիկղ արծաթ պիտի տայ , ու անիկայ իր կնիկը ըլլայ . Ադորովհետև լկկեց զանիկայ , իր բոլոր կենացը մէկ զանիկայ արձակելու կարող չըլլայ ։
30 Ձըլլայ որ մէկ մարդ մը իր հօրը կնիկը առնէ , ու իր հօրը քղանցքը բանայ ։

Ն·Ք·Ը·
1451

Ա Նդ·Լ·Դ·7·
Դատ·Ի·
6·10·Բ
Թագ·Ժգ·
12·13·
Ի Գէ·Ժգ·5·
Լ Ղև·Ի·10·
Ճօ·Ը·5·

Ի Մատ·ա·
18·19·

Ե Գէ·Ի·
14·
Է Հմր 21·22·

Հ Բ Թագ·
Ժգ·14·

Ա Ել·Իր·16·
17·

Բ Եսբ·ՎԸ-
նուին·

Ը Հմր 24·
Թ Ղև·Ժր·8·
Ի·11·Գէ·
Իե·20·ա
Կոր·ե·1·
Ժ Ցմ Հր-
ոսէի·գ·
9·Եզեկ·
Ժգ·8·

* Կ՚ոմ՚ յանդիմանեն ,

ԳԼ·ԻԳ

1 Ո՛վ կընար Ժողովքին մէջ մնալ՝ ու ո՛վ չէր կրնար ։ 9 Բանակին մէջ անմաքրութիւնը կ՚արգիլուի ։ 15 Իր սիրոյմէն փախչող ծառային վրայով ։ 17 Պոռնկութեան վրայով ։ 18 Պիղծ ընծաներու վրայով ։ 19 Շահով ստակ տալու վրայով ։ 21 Ուխտերու վրայով ։ 24 Ճանչնակներու վրայով ։

1 Ա՚մրձիքը ճզմուած կամ կրտրուած մորթը Ցերօջը Ժողովքը չմտնէ ։

Ն. Ք. Ք. 1451

2 Պոռնկորդին Տէրոջը ժողովքը
չմտնէ , ու անոր [illegible] մինչեւ
տասներորդ ազգը Տէրոջը ժողով-
քը չմտնէ ։
[ա] Նեեմ. ժգ. 1, 2.
3 [ա]Ամմոնացին ու Մովաբացին
Տէրոջը ժողովքը չմտնէ , ու մինչեւ
անոնց տասներորդ ազգը անոնց [illegible]
[illegible] Տէրոջը ժողովքը չմտնէ յա-
[բ] Տես. Գլ. բ. 29.
4 ւիտեան . [բ]Քանզի երբոր դուք Ե-
գիպտոսէն ելաք , ճամբուն մէջ
հացով ու ջրով ձեզ չդիմաւորե-
ցին . ու Միջագետքին Փաթուր քա-
ղաքէն [գ]Բէովրի որդին Բաղաամը
[գ] Թուե. իբ. 5, 6.
վարձքով բերել տուին , որ քեզ
5 անիծէ . Բայց քու Տէր Աստուածդ
չուզեց Բաղաամին մտիկ ընել , հա-
պա քու Տէր Աստուածդ անէծքը
քեզի օրհնութեան դարձուց , որով-
հետեւ քու Տէր Աստուածդ քեզ
[դ] Եզր. թ. 12.
6 սիրեց ։ [դ]Քու բոլոր կենացդ մէջ
անոնց խաղաղութիւնը ու աղէ-
կութիւնը չփնտռես յաւիտեան ։
7 Չըլլայ որ Եդովմայեցին ատես ,
[ե] Ծն. իե. 24, 25, 26. Աբդ. 10, 12.
[ե]քանզի անիկայ քու եղբայրդ է ։
Եգիպտացին [զ]ալ չատես , քանզի
անոր երկրին մէջ պանդուխտ է-
[զ] Ել. իբ. 21. իգ. 9. Ղւ. ժթ. 34. Գլ. ժ. 19.
8 իր ։ Անոնց ծնած զաւակներուն
երրորդ ազգը Տէրոջը ժողովքը
թող մտնեն ։
9 Երբոր թշնամիներուդ դէմ բա-
նակով կ'երթաս , ամէն չար բանէն
[է] Ղւ. ժե. 16.
10 զգուշանաս ։ [է]Թէ որ ձեր մէջը մէկ
մարդ մը երազափորձութեան պատ-
ճառաւ մաքուր չէ , թող բանա-
կէն դուրս ելլէ , ու բանակին մէջը
[ը] Ղւ. ժե. 5.
11 չմտնէ . [ը]Եւ իրիկուան դէմ ջրով
լուացուի , ու արեւ մտածին պէս
12 բանակին մէջը մտնէ ։ Նաեւ բանա-
կէն դուրս մէկ տեղ մը ունենաս ,
13 որ հոն դուրս ելլես . Ու զէնքերուդ
մէջը ցից մը ունենաս , որ երբոր
դուրսը նստելու ըլլաս անով փո-
րես , ու դառնաս քու յաւելուա-
14 ծըդ ծածկես ։ Քանզի քու Տէր
Աստուածդ քեզ ազատելու հա-
մար , ու քու թշնամիներդ քու
[թ] Ղւ. իզ. 12.
ձեռքդ մատնելու համար՝ [թ]քու
բանակիդ մէջը կը քալէ . ուստի
քու բանակդ մաքուր ըլլայ , որ ա-
նիկայ քու վրադ աղտեղութիւն մը
տեսնելով քեզմէ ետ չդառնայ ։
[ժ] Ա Թագ. լ. 15.
15 [ժ]Ծառայ մը որ տիրոջմէն փախ-
չելով քու քովդ ապաստաներ է ,
16 իր տիրոջը ձեռքը չմատնես . Թող
քեզի հետ բնակի իր հաւնած տե-
ղը քու քաղաքներուդ մէկուն
[ի] Ել. իբ. 21.
մէջ ուր որ ինքը կ'ուզէ , [ի]Եւ զա-
նիկայ չնեղես ։
[լ] Ղւ. ժթ. 29. Տես Առակ. բ. 16.
17 [լ]Իսրայէլի աղջիկներէն բոզ չըլ-
լայ , ու Իսրայէլի տղոցմէն [խ]իգա-
[խ] Ծն. ժթ. 5. Գ Թագ. իդ. 7.
18 ցեալ չըլլայ ։ Որ եւ իցէ ուխտի հա-
մար բոզի վարձքը կամ շունի գինը
քու Տէր Աստուծոյդ տունը չտա-
նիս . քանզի քու Տէր Աստուծոյդ
առջեւ երկուքն ալ պիղծ են ։
[ծ] Ել. իբ. 25. Ղւ. իե. 36, 37. Նեեմ. ե. 2, 7. Սաղ. ժե. 5. Ղու. զ. 34, 35.
19 [ծ]Ստակը կամ ուտելիքը եւ կամ
որ եւ իցէ բանը՝ որ շահով կրնայ
տրուիլ , քու եղբօրդ շահով չը-
[կ] Տես Ղւ. ժթ. 34. Գլ. ժե. 3.
20 տաս . [կ]Օտարականէն շահ առնես ,
բայց քու եղբօրմէդ շահ չառնես ,
[հ] Գլ. ժե. 10.
[հ]որ քու Տէր Աստուածդ քու ա-
մէն ձեռք զարկած գործքերուդ մէջ
քեզ օրհնէ ան երկրին վրայ , ուր որ
պիտի մտնես անիկայ ժառանգելու
համար ։
[ձ] Թուե. լ. 2. Ժող. ե. 4, 5.
21 [ձ]Երբոր քու Տէր Աստուծոյդ
ուխտ մը ընես , առանց ուշացընե-
լու կատարես . քանզի քու Տէր Ա-
տուածդ անպատճառ անիկայ քեզ-
մէ պիտի պահանջէ , ու մեղքի տէր
22 պիտի ըլլաս . Բայց թէ որ ուխտ
ընել չուզես , ան քեզի մեղք չըլ-
[ղ] Թուե. լ. 2. Սաղ. կզ. 13, 14.
23 լայ ։ [ղ]Ինչ որ բերնովդ կը խօս-
տանաս , ու քու կամօքդ քու Տէր
Աստուծոյդ կ'ուխտես , քու շըր-
թունքներէդ ելածը զգուշութեամբ
կատարես ։
24 Երբոր քու դրացիիդ այգին կը
մտնես , ուզածիդ չափ խաղող ու-
տես ու կշտանաս , բայց ամանիդ
25 մէջը չդնես ։ Երբոր քու դրացիիդ
[ճ] Մատ. ժբ. 1. Մար. բ. 23. Ղու. զ. 1.
հունձքին մէջը կը մտնես , [ճ]ձեռ-
քովդ հասկերը փրցընես , բայց
դրացիիդ հունձքին մանգաղ չզար-
նես ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Արձակման թուղթ տալու վրայով ։ 5 Նոր կարգուած մարդ մը պատերազմի երթալու չէր ։ 6, 10 Գրաւներու վրայով ։ 7 Մարդ գողցողին պատիժը ։ 8 Բորոտութեան համար զգուշութիւն ընելու պատուէրը ։ 14 Բանւորին վարձքը հատուցանելու , 16 արդարութիւն ընելու , 19 ու ողորմած ըլլալու վրայով պատուէր ։

[ա] Մատ. ե. 31. ժթ. 7. Մար. ժ. 4.
1 Թէ որ [ա]մէկը կնիկ մը առնէ ու
անոր էրիկը ըլլայ , ու անոր վրայ
անարգութեան բան մը գտնելուն
համար անիկայ իր աչքին հաճոյ
չըլլայ , ան ատենը անոր արձակման
թուղթ մը գրէ , ու անոր ձեռքը
2 տայ , ու իր տունէն ճամբէ ։ Ու
երբոր անիկայ անոր տունէն ելլե-
լով , երթայ ուրիշ էրկան մը ԿԻՆ
3 ըլլայ , Թէ որ ետքի էրիկն ալ զա-
նիկայ ատելով , արձակման թուղթ
մը գրէ , ու անոր ձեռքը տալով՝ իր
տունէն ճամբէ , կամ թէ որ անոր
հետ կարգուած ետքի էրիկը մեռ-
[բ] Երեմ. գ. 1.
4 նի , [բ]Առջի էրիկը՝ որ զանիկայ
ճամբեր էր , կարող չըլլայ զանիկայ
դարձեալ իրեն կնիկ առնել , ա-
նոր պղծուելէն ետքը . քանզի Տէ-
րոջը առջեւ պղծութիւն է աս
բանը . ու այսպէս դուն մեղքով չլե-
ցընես ան երկիրը , որն որ քու Տէր
Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն
կու տայ ։

Ն. Ք. Գ.Ք. 1451

5 ªՆոր ամուսնացած մարդը պա-
տերազմի չերթայ, ու անոր բնաւ
պաշտօն մը չտրուի. տարի մը իր
տանը մէջ ազատ թող նստի, ու
ᵗիր առած կնիկը ուրախացընէ։
6 Չըլլայ որ ձ—ըդ մը աղօրիքը կամ
անոր վերի քարը գրաւ առնէ.
քանզի իր ը—կ—ը— կեանքը գրաւ ա-
ռած կ՚ըլլայ։
7 ªԹէ որ մարդ մը գտնուի, որ իր
եղբայրներուն, ~յ—ն— խրայէլի
որդւոցը մէկը գողնալով՝ զանիկայ
ծառայեցուցեր է կամ ծախեր է,
այն գողը թող մեռնի. Ու ձեր
մէջէն չարութիւնը վերցընես։
8 ªԲորոտութեան ախտին համար
զգուշութիւն ըրէք, Ղեւտացի քա-
հանաներուն բոլոր ձեզի սորվե-
ցուցած բաները ճշդիւ պահելու և
ընելու. ինչ որ անոնց պատուիրեր
եմ, զգուշութեամբ ՚ի գործ դնէք։
9 ᶻՄիտքդ բեր ինչ որ քու Տէր Ա-
տուածդ ªՄարիամին ըրաւ ճամ-
բուն մէջ, Եգիպտոսէն ելած ա-
տեննիդ։
10 Երբոր քու դրացիիդ մէկ բան մը
փոխ տաս, գրաւ առնելու համար
11 անոր տունը չմտնես. Դուրսը կայ-
նիս, ու փոխ առնող մարդը գրա-
12 ւը քեզի դուրս բերէ։ Եւ թէ որ
այն մարդը աղքատ է, անոր գրա-
13 ւովը չպառկիս. ªԱրեւը մտածին
պէս անպատճառ անոր գրաւը ետ
տաս, որ անիկայ իր հանդերձովը
պառկի ու քեզ օրհնէ. և Նքու
Տէր Աստուծոյդ առջեւ — Բ—ը
քեզի արդարութիւն սեպուի։
14 ªԱղքատ ու կարօտ վարձկանին
զրկանք չընես, թէ՛ քու եղբայրնե-
րէդ և թէ քու երկրիդ մէջ քու
քաղաքներդ գտնուող օտարական-
15 ներէն ըլլայ։ Նոյն օրը ªարեւը
չմտած անոր վարձքը հատուցա-
նես. քանզի անիկայ աղքատ է, ու
անոր խելքը միտքը անոր վրայ է.
ᶦչըլլայ որ քեզի համար Տէրոջը բո-
ղոքէ, ու մեղքի տէր ըլլաս։
16 ʰՏղոց յ—ն—ց—ն—ն համար հայրերը
չմեռցուին, ու հայրերուն յ—ն—ց—ն—ն
համար տղաքը չմեռցուին. ամէն
մարդ իր յանցանքին համար պիտի
մեռցուի։
17 ʲՕտարականին — որբին իրա-
ւունքը չծռես ՚ Նու որբեւայրիին
18 հանդերձը գրաւ չառնես։ Եւ
ˡմի՛տքդ բեր որ դուն Եգիպտոսի
մէջ ծառայ էիր, ու քու Տէր Ա-
տուածդ քեզ անկէ ազատեց. ա-
նոր համար ես քեզի կը պատուիրեմ
որ աս բանը ընես։
19 ᶠԵրբոր քու արտիդ մէջ հունձքդ
հնձես, ու արտին մէջը մէկ որայ մը
մոռցած ըլլաս, զանիկայ առնելու
համար ետ չդառնաս. անիկայ օ-
տարականին, որբին ու որբեւայրիին
թող ըլլայ. որպէս զի քու Տէր
Աստուածդ ʲքու ձեռքերուդ ամէն
20 գործքին մէջ քեզ օրհնէ։ Ձիթե-
նիդ թօթվելէդ ետքը ճ—ն ճ—ց—ծ-
ները ոստէ ոստ չփնտռես. անիկայ
օտարականին, որբին ու որբեւայրիին
21 թող ըլլայ։ Ե— այգիիդ խաղող-
ները ժողվելէդ ետքը ճռաքաղ չը-
նես. անիկայ օտարականին՝ որբին
22 ու որբեւայրիին թող ըլլայ։ Եւ
ⁿմի՛տքդ բեր որ Եգիպտոսի երկրին
մէջ ծառայ էիր. անոր համար ես
քեզի կը պատուիրեմ որ աս բանը
ընես։

ԳԼ. ԻԵ

1 Ծեծին թիւը քառասունէն աւելի պիտի չըլ-
լար։ 4 Կալի մէջ բանող եզին դունչը կա-
պուելու չէր։ 5 Եղբօրը զաւակ տալու հա-
մար պատուէր։ 11 Անպարկեշտ կնկան պա-
տիժը։ 13 Պակաս կշիռքներու վրայով։ 17
Ամաղեկին յիշատակը բոլորովին պիտի ջըն-
ջուէր։

1 Երբոր ~մարդոց մէջ վէճ մը ըլ-
լայ և դատաստանի երթան,
ᵗ—ᵗ——ր—ն—ը անոնց դատը մտիկ
ընելով ªիրաւունք ունեցողը ար-
դարացընեն, ու յանցաւորը դա-
2 տապարտեն։ Եւ յանցաւոր եղո-
ղը թէ որ ªծեծի արժանի է, դա-
տաւորը զանիկայ պառկեցընէ, ու
անոր յանցանքին համեմատ ᵗիր
առջեւ ծեծել տայ զանիկայ թիւ-
3 ով. ªՔառասունէն աւելի զարնել
չտայ. չըլլայ որ անկէ աւելի զար-
նելովը, եղբայրդ Նքու աչքիդ առ-
ջեւ անարգուի։
4 ªԿալի մէջ աշխատող եզին դուն-
չը չկապես։
5 ᶻԵրբոր եղբարք մէկտեղ բնակին,
ու անոնց մէկը առանց զաւկի մեռ-
նի, մեռնողին կնիկը օտար մար-
դու հետ չկարգուի. ªտագրը ա-
նոր մօտենայ. և զանիկայ իրեն
կնիկ առնէ, ու տագրութեան
պարտաւորութիւնը անոր հատու-
6 ցանէ. Եւ անոր ծնած առջինեկ
տղան ժմեռնող եղբօրը անունովը
*կանչուի, որ ᶦչըլլայ թէ անոր ա-
7 նունը Իսրայէլէն ջնջուի։ Եւ թէ
որ այն մարդը Նիր հարսը առնել
չուզէ, այն ատենը հարսը դուռը
ելլէ ծերերուն ու ըսէ. ªԻմ տագրս
Իսրայէլի մէջ իր եղբօրը անունը
հաստատելէն կը հրաժարի. տագ-
րութեան պարտաւորութիւնը ին-
8 ծի հատուցանել չուզեր։ Ան ա-
տենը անոր քաղաքին ծերերը զա-
նիկայ պիտի կանչեն, ու անոր խօ-
սին. և թէ որ անիկայ հաստատ
կենալով ըսէ թէ ªԱնիկայ չեմ
9 ուզեր առնել, Ան ատենը հարսը
անոր պիտի մօտենայ ծերերուն առ-

Left margin:
ᵗ Գլ. Ի. 7։
ᵗ Առակ. Ե. 18։
ª Ել. ԻԱ. 16։
ᶦ Գլ. ԺԹ. 19։
ª Ղև. ԺԳ. 2։ ԺԴ. 2։
ᶻ Տես. Ղու. ԺԷ. 32։ ա Կոր. Ժ. 6։
1490
ª Թուռ. ԺԲ. 10։
ª Ել. ԻԲ. 26։
ᶦ Յոբ. ԻԹ. 11, 13։ Լա. 20։ բ Կոր. Թ. 13։ բ Տիմ. Ա. 18։
Լ Գլ. Գ. 25։ Սաղ. ՃԴ. 31։ ՃԺԲ. 9։ Դան. Դ. 27։
ª Մաղ. Գ. 5։
ª Ղև. ԺԹ. 13։ Երեմ. ԻԲ. 13։ Յակ. Ե. 4։
ᶦ Յակ. Ե. 4։
ʰ Դ Թագ. ԺԴ. 6։ բ Մն. ԻԵ. 4։ Երեմ. ԼԱ. 29, 30։ Եզեկ. ԺԸ. 20։
ʲ Ել. ԻԲ. 21, 22։ Առակ. ԻԲ. 22։ Եսա. Ա. 23։ Երեմ. Ե. 28։ ԻԲ. 3։ Եզեկ. ԻԲ. 29։ Զաք. Է. 10։ Մաղ. Գ. 5։
ˡ Ել. ԻԲ. 26։
ˡ Համր 22։ Գլ. ԺԴ. 12։
ᶠ Ղև. ԺԹ. 9, 10։ ԻԳ. 22։

Right margin:
Ն. Ք. Գ.Ք. 1451
ʲ Գլ. ԺԵ. 10։ Սաղ. ԽԱ. 1։ Առակ. ԺԹ. 17։
ⁿ Համր 18։
~ Գլ. ԺԹ. 17։ Եզեկ. ԽԴ. 24։
ᵗ Տես Առակ. ԺԷ. 15։
ª Ղուկ. ԺԲ. 48։
ᵗ Մատ. Ժ. 17։
ª բ Կոր. ԺԱ. 24։
Ն Յոբ. ԺԸ. 3։
ª Առակ. ԺԲ. 10։ ա Կոր. Թ. 9։ ա Տիմ. Ե. 18։
ᶻ Մատ. ԻԲ. 24։ Մար. ԺԲ. 19։ Ղուկ. Ի. 28։
ª Ծն. ԼԸ. 8։ Հռութ. Ա. 12, 13։ Դ. 9։
ª Ծն. ԼԸ. 9։ * Եբր. կանչուի.
ᶦ Հռութ. Դ. 10։
Լ Հռութ. Դ. 1, 2։
ª Հռութ. Դ. 6։

Ն. Ք. ԴՖ.
1451

ջեր՝ ᵃ և անոր ոտքէն կօշիկը հանէ, ու անոր երեսը թքնէ, և խօսելով պիտի ըսէ, ᵇ Իր եղբօրը տունը շինել չուզող մարդուն սանկ կ'ըլ-
10 լայ ։ Եւ անոր անունը Իսրայէլի մէջ՝ կօշիկը հանուած մարդուն տունը ըսուի ։
11 Երբոր երկու մարդիկ իրարու հետ կը ծեծկուին, և մէկուն կնիկը՝ զարնողին ձեռքէն իր էրիկը ազատելու համար մօտենայ, ու ձեռ-քը երկնցընելով անոր ամօթոյքը
12 բռնէ, Ան ատենը անոր ձեռքը կտրես, և ᶜ քու աչքդ բնաւ անոր չխնայէ ։
13 ᵈ Մախաղիդ մէջ տեսակ տեսակ մեծ ու պզտիկ կշիռքի քարեր չըլլայ ։
14 Տանդ մէջ տեսակ տեսակ մեծ ու
15 պզտիկ արդուներ չըլլայ ։ Քու կշիռքի քարը լման ու արդար ըլ-լայ, քու արդուդ լման ու արդար ըլլայ, ᵉ որ քու օրերդ երկար ըլլան ան երկրին վրայ, որն որ քու Տէր
16 Աստուածդ քեզի կու տայ ։ Քանզի ᶠ ամէն աս բաները ընողը, ամէն անիրաւութիւն ընողը քու Տէր Աստուծոյդ առջեւ պիղծ է ։
17 ᵍ Եգիպտոսէն ելած ատենդ ճամբան Ամաղեկին քեզի ըրածը մի՛ մոռ-
18 նար. Ճամբուն մէջ ինչպէս քեզ դիմաւորեց, և քու ետեւէդ եկող բոլոր տկարները կոտորեց, երբոր դուն աշխատած ու յոգնած էիր, ու ʰ Աս-
19 տուծմէ չվախցաւ ։ Ուստի ⁱ երբոր քու Տէր Աստուածդ քու բոլոր շրջակայ թշնամիներէդ քեզ հանգըստացընէ ան երկրին մէջ, որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն կու տայ որ անոր տիրես, ան ատենը ʲ Ամաղեկին յիշատակը երկինքին տակէն բոլորովին վերցընես. չըլլայ որ մոռնաս ։

ᵃ Հռութ. Դ. 7 ։
ᵇ Հռութ. Դ. 11 ։
ᶜ Գլ. ԺԹ. 13 ։
ᵈ Ղև. ԺԹ. 35. 36 ։ Առակ. ԺԱ. 1 ։ Եզեկ. ԽԵ. 10 ։ Միք. Զ. 11 ։
ᵉ Ել. Ի. 12 ։
ᶠ Առակ. ԺԱ. 1 ։ աթես. Դ. 6 ։
ᵍ Ել. ԺԷ. 8 ։
ʰ Սաղ. ԼԶ. 1 ։ Առակ. ԺԶ. 6 ։ Հռով. Գ. 18 ։
ⁱ Ա Թագ. ԺԵ. 3 ։
ʲ Ել. ԺԷ. 14 ։

ԳԼ. ԻԶ.

1 Երախայրիներուն կողովը մատուցանողին խոստովանութիւնը ։ 12 Երրորդ տարւոյն տասանորդները բերողին ընելու աղօթքը ։ 16 Աստուծոյ և ժողովուրդին մէջտեղը եղած ուխտը ։

1 Երբոր մտնես ան երկիրը որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն կու տայ, և զանիկայ ժառանգես, ու հօն բնակիս,
2 ᵃ Ան ատենը երկրին ամէն պտուղներուն երախայրիներէն պիտի առնես, որոնք քու Տէր Աստուծոյդ քեզի տուած երկրէն ժողվեր ես, ու մէկ կողովի մը մէջ դնելով ᵇ երթաս ան տեղը՝ որ քու Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր անունը
3 հօն դնելու համար. Եւ ան օրերը եղող քահանային երթաս ըսես, Ես այսօր քու Տէր Աստուծոյդ ——— կը խոստովանիմ՝ որ ես մտայ ան երկիրը, որուն համար Տէրը մեր հայրերուն երդում ըրեր էր մեզի
4 տալու ։ Նոքա քահանան կողովը քու ձեռքէդ առնելով զանիկայ քու Տէր Աստուծոյդ սեղանին առ-
5 ջեւ պիտի դնէ. Եւ դուն պատասխան տալով քու Տէր Աստուծոյդ առջեւ ըսես, Իմ հայրս թափառական ᶜ Ասորի մը ըլլալով, ᵈ Եգիպտոս իջաւ, ու հօն ᵉ քիչ հոգիներով պանդխտութիւն ընելով մէկ մեծ, զօրաւոր ու շատուոր ազգ
6 մը եղաւ. Ու ᶠ Եգիպտացիք մեզ չարչարեցին, մեզ նեղեցին և մեր վրայ ծանր ծառայութիւններ դը-
7 րին. Ու ᵍ մենք մեր հայրերուն Տէր Աստուծոյն աղաղակեցինք. և Տէ-րը մեր ձայնը լսելով՝ մեր նեղութիւնը՝ աշխատութիւնը ու մեզի
8 եղած զրկանքը տեսաւ. ʰ Եւ Տէրը զօրաւոր ձեռքով ու բարձր բազուկով՝ ⁱ մեծ ահարկութիւններով՝ նշաններով ու հրաշքներով
9 մեզ Եգիպտոսէն հանեց. Եւ մեզ աս տեղս բերաւ, ու մեզի աս երկիրը՝ ʲ կաթ ու մեղր բղխող երկի-
10 րը տուաւ ։ Եւ արդ՝ ով Տէր, ինծի տուած երկրիդ պտուղներուն երախայրիները ահա բերի ։ Ու անոնք քու Տէր Աստուծոյդ առջեւ դնելով՝ Տէր Աստուծոյդ առջեւ
11 երկրպագութիւն ընես. Եւ ᵏ քու Տէր Աստուծոյդ քեզի ու քու տանդ տուած բոլոր բարիքներովը ուրախութիւն ընես, դուն ալ՝ Ղեւտացին ալ՝ և ձեր մէջը եղող օտարականն ալ ։
12 Երրորդ տարին ˡ տասանորդի տարի ըլլալով, երբոր դուն ᵐ քու արդիւնքներուդ բոլոր տասանորդները զատես լմնցընես, և անոնք Ղեւտացիին՝ օտարականին՝ որբին ու որբեւարիին տաս, որ անոնք ալ քու քաղաքներուդ մէջը ուտեն
13 կշտանան ։ Ան ատենը քու Տէր Աստուծոյդ առջեւ ըսես, Սուրբ եղած բանը բոլորովին տունէս հանեցի, և քու բոլոր հրամայած պատուիրանքներուդ համեմատ՝ զանիկայ Ղեւտացիին՝ օտարականին՝ որբին ու որբեւարիին տուի. քու պատուիրանքներդ զանց չըրի, ⁿ ու
14 զանոնք չմոռցայ. ᵒ Սուգիս օրերուն մէջ անկէ չկերայ, ու անմաքուր բանի մը չգործածեցի, և անկէ մեռելի համար չտուի. իմ Տէր Աստուծոյս խօսքը մտիկ ըրի. ինծի ինչ որ պատուիրեցիր, անոր համեմատ ըրի. ᵖ Նայէ երկինքէն քու
15 սուրբ բնակարանէդ, և օրհնէ քու Իսրայէլ ժողովուրդդ, ու ան երկիրը որ տուիր մեզի, ինչպէս որ մեր հայրերուն երդում ըրած էիր ——

ᵃ Ել. ԻԳ. 19 ։ ԼԴ. 26 ։ Թուոց. ԺԸ. 13 ։ Գլ. ԺԶ. 10 ։ Առակ. Գ. 9 ։
ᵇ Գլ. ԺԲ. 5 ։
ᶜ Ովս. ԺԲ. 12 ։
ᵈ Ծն. ԽԶ. 1. 6 ։ Գործ. Է. 15 ։
ᵉ Ծն. ԽԶ. 27 ։ Գլ. Ժ. 22 ։
ᶠ Ել. Ա. 11. 14 ։
ᵍ Ել. Բ. 23. 24. 25 ։ Գ. 9 ։ Դ. 31 ։
ʰ Ել. ԺԲ. 37. 51 ։ ԺԳ. 3. 14. 16 ։ Գլ. Ե. 15 ։
ⁱ Գլ. Դ. 34 ։
ʲ Ել. Գ. 8 ։
ᵏ Գլ. ԺԲ. 7. 12. 18 ։ ԺԶ. 11 ։
ˡ Գլ. ԺԴ. 28. 29 ։
ᵐ Ղև. ԻԷ. 30 ։ Թուոց. ԺԸ. 24 ։
ⁿ Սաղ. ՃԺԹ. 141. 153. 176 ։
ᵒ Ղև. Է. 20 ։ ԻԱ. 1. 11 ։ Ովս. Թ. 4 ։
ᵖ Եսա. ԿԳ. 15 ։ Զաք. Բ. 13 ։

Ն · Փ · Գ Ք · 1451

ւր, երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը
բղխէ ։
16 Այսօր քու Տէր Աստուածդ քեզի
կը պատուիրէ որ աս կանոնները
ու դատաստանները 'ի գործ դնես.
ուստի բոլոր սրտովդ ու բոլոր հո-
գիովդ պահես ու կատարես զանոնք ։
17 Դուն յայսօր Տէրոջը խօսք կու-
տաս, որ անիկայ քեզի Աստուած
ըլլայ, ու դուն անոր ճամբաներուն
մէջը քալես, և անոր կանոնները՝
պատուիրանքները ու դատաստան-
ները պահես, ու խօսքը մտիկ ընես.
18 Տէրն ալ այսօր քեզի խօսք կու-
տայ, որ դուն իրեն սեպհական ժո-
ղովուրդ ըլլաս, ինչպէս որ քեզի
ըսաւ, որ անոր բոլոր պատուի-
19 րանքները պահես. Եւ բոլոր իր
ստեղծած ազգերէն գերազանց ընէ
քեզ, գովութիւնով՝ համբաւով
ու փառքով, որ սուրբ ժողո-
վուրդ մը ըլլաս քու Տէր Աստու-
ծոյդ՝ իր ըսածին պէս ։

Ել · Ի · 19 ։ Ել · Գ · 7 ։ ԺԹ · 5 ։ Գ Լ · Է · 6 ։ ԺԴ · 2 ։ ԻԸ · 9 ։ Գ Լ · Դ · 7 ։ 8 ։ ԻԸ · 1 ։ Սաղ · ՃԻԸ · 14 ։ Ել · ԺԹ · 6 ։ Գ Լ · Է · 6 ։ ԻԸ · 9 ։ ա Պետ · Բ · 9 ։

ԳԼ · ԻԷ

1 Մովսէս կը հրամայէ որ բոլոր պատուիրանքները քարերու վրայ գրեն ։ 5 և չտաշուած քարէ սեղան մը շինեն ։ 11 Մովսէս կ'որոշէ Գարիզին ու Գեբաղ լեռներուն վրայ կայնելու ցեղերը ։ 14 Գեբաղ լեռան վրայ խօսուելու անէծքները ։

1 Եւ Մովսէս Իսրայէլի ծերերուն
հետ ժողովուրդին պատուիրե-
լով ըսաւ, Պահեցէ՛ք ան բոլոր
պատուիրանքները որոնք ես այսօր
2 ձեզի կը պատուիրեմ ։ Ու Յոր-
դանանէն քու Տէր Աստուծոյդ
քեզի տուած երկիրը անցած օրդ՝
քեզի մեծ քարեր կանգնես, ու
3 զանոնք կիրով ծեփես. Եւ աս օ-
րէնքիս բոլոր խօսքերը անոնց վրայ
գրես, երբոր անցնիս ու մտնես ան
երկիրը՝ որն որ քու Տէր Աստուա-
ծդ քեզի կու տայ, երկիր մը որ
կաթ ու մեղր կը բղխէ, ինչպէս
որ քու հայրերուդ Տէր Աստուա-
4 ծը քեզի ըսաւ ։ Ուստի երբոր
Յորդանանէն անցնիս, աս օրուան
քեզի պատուիրածիս պէս՝ աս քա-
րերը Գեբաղ լեռան վրայ կանգ-
նես, ու զանոնք կիրով ծեփես ։
5 Եւ հոն քու Տէր Աստուծոյդ մէկ
սեղան մը շինես, քարերէ չտաշուած
սեղան մը. անոնց վրայ երկաթ
6 չդպցընես. Անտաշ քու Տէր Ա-
ստուծոյդ սեղանը ամբողջ քարերէ
շինես, ու անոր վրայ քու Տէր
Աստուծոյդ ողջակէզներ մատու-
7 ցանես. Եւ խաղաղութեան զոհեր
մատուցանելով՝ հոն ուտես, ու
քու Տէր Աստուծոյդ առջեւը ու-
8 րախանաս. Եւ աս օրէնքիս բոլոր
խօսքերը քարերուն վրայ խիստ
պարզ կերպով մը գրես ։

Յես · Գ · 1 ։ Յես · Ը · 32 ։ Գ Լ · ԺԱ · 29 ։ Յես · Ը · 30 ։ Ել · Ի · 25 ։ Յես · Ը · 31 ։

9 Եւ Մովսէս Ղեւտացի քահանա-
ներուն հետ բոլոր Իսրայէլին խօ-
սելով ըսաւ, Ո՛վ Իսրայէլ, լուռ
կեցիր ու մտիկ ըրէ. Դուն այսօր
քու Տէր Աստուծոյդ ժողովուրդը
10 եղար. Ուստի քու Տէր Աստու-
ծոյդ խօսքը մտիկ ընելով՝ 'ի գործ
դնես անոր պատուիրանքները ու
կանոնները, որոնք ես այսօր քեզի
կը պատուիրեմ ։
11 Եւ նոյն օրը Մովսէս ժողովուր-
12 դին պատուիրելով ըսաւ, Երբոր
Յորդանանէն անցնիք, Ժողովուր-
դը օրհնելու համար Գարիզին լեռան
վրայ ասոնք թող կայնին. Շը-
մաւոն՝ Ղեւի՝ Յուդա՝ Իսաքար՝
13 Յովսէփ ու Բենիամին. Եւ անէծ-
քի համար Գեբաղ լեռան վրայ
ասոնք թող կայնին. Ռուբէն՝
Գադ՝ Ասեր՝ Զաբուղոն՝ Դան ու
Նեփթաղիմ ։
14 Ու Ղեւտացիք Իսրայէլի բոլոր
մարդոցը հետ խօսելով՝ բարձր ձայ-
նով պիտի ըսեն,
15 Անիծեա՜լ ըլլայ ան մարդը՝ որ
արուեստաւորի ձեռագործ՝ ու Տէ-
րոջը առջեւը պիղծ [illegible] փո-
րուած կամ ձուլածոյ կուռք կը
շինէ, ու գաղտուկ տեղ մը կը դը-
նէ. և բոլոր ժողովուրդը պա-
տասխան տալով՝ Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։
16 Անիծեա՜լ ըլլայ ան՝ որ իր հօ-
րը կամ մօրը դէմ հայհոյութիւն
կ'ընէ. և բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն
պիտի ըսէ ։
17 Անիծեա՜լ ըլլայ ան՝ որ իր դը-
րացիին սահմանը կը փոխէ. և բո-
լոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։
18 Անիծեա՜լ ըլլայ ան՝ որ կոյրը էր
ճամբայէն կը խոտորեցընէ. և բոլոր
ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։
19 Անիծեա՜լ ըլլայ ան, որ պան-
դուխտին՝ որբին ու որբևարիին
իրաւունքը կը ծռէ. և բոլոր ժո-
ղովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։
20 Անիծեա՜լ ըլլայ ան՝ որ իր հօրը
կնկանը հետ կը պառկի. քանզի
իր հօրը քղանցքը կը բանայ. և
բոլոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ը-
սէ ։
21 Անիծեա՜լ ըլլայ ան՝ որ ո և իցէ
անասունի հետ կը պառկի. և բո-
լոր ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։
22 Անիծեա՜լ ըլլայ ան՝ որ իր հօրը
աղջիկը կամ իր մօրը աղջիկը եղող
իր քրոջը հետ կը պառկի. և բոլոր
ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։
23 Անիծեա՜լ ըլլայ ան՝ որ իր զո-
քանչին հետ կը պառկի. և բոլոր
ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։
24 Անիծեա՜լ ըլլայ ան՝ որ իր դրա-
ցին գաղտուկ կը մեռցընէ. և բոլոր
ժողովուրդը Ամէ՛ն պիտի ըսէ ։

Ն · Փ · Գ Ք · 1451

Գ Լ · ԻԶ · 18 ։ Գ Լ · ԺԱ · 29 ։ Յես · Ը · 33 ։ Դատ · Թ · 7 ։ Գ Լ · ԺԱ · 29 ։ Յես · Ը · 33 ։ Գ Լ · ԼԳ · 10 ։ Յես · Ը · 33 ։ Դան · Թ · 11 ։ Ել · Ի · 4 ։ 23 ։ ԼԴ · 17 ։ Ղև · ԺԹ · 4 ։ ԻԶ · 1 ։ Գ Լ · Դ · 16 ։ 23 ։ Ե · 8 ։ Եսա · ԽԴ · 9 ։ Ովս · ԺԳ · 2 ։ Տես Թուղ · Ա · 22 ։ Երեմ · ԺԱ · 5 ։ ա Կոր · ԺԴ · 16 ։ Ել · Ի · 12 ։ ԻԱ · 17 ։ Ղև · ԺԹ · 3 ։ Գ Լ · ԺԱ · 18 ։ Գ Լ · ԺԹ · 14 ։ Առակ · ԻԲ · 28 ։ Ղև · ԺԹ · 14 ։ Ել · ԻԲ · 21 ։ 22 ։ Գ Լ · Ժ · 18 ։ ԻԴ · 17 ։ Մաղ · Գ · 5 ։ Ղև · ԺԸ · 8 ։ Ի · 11 ։ Գ Լ · ԻԲ · 30 ։ Ղև · ԺԸ · 23 ։ Ի · 15 ։ Ղև · ԺԸ · 9 ։ Ի · 17 ։ Ղև · ԺԸ · 17 ։ Ի · 14 ։ Ել · Ի · 13 ։ ԻԱ · 12, 14 ։ Ղև · ԻԴ · 17 ։ Թուղ · Լ · 31 ։ Գ Լ · ԺԹ · 11 ։

Ն · Ք · Ղ · 1451

ՀԵԼ · ԽԴ · 7, 8 ; ԳԼ · Ժ · 17 ; Ժ Ղ · 19 ; ԵՂԿ · ԻԲ · 12 ;

Ա ԳԼ · ԻԲ · 15 ; ՍԱՂ · ՃԺԹ · 21 ; ԵՐԵՄ · Ժ Ա · 3 ; ԳԱՂ · Գ · 10 ;

— ԵԼ · Ժ Ե · 26 ; ՂԼ · ԻՂ · 3 ; ԵՍ · Ա Ե · 2 ;

Բ ԳԼ · ԻՂ · 19 ;

Գ ՀՄՐ 15 ; ՋԱՔ · Ա · 6 ;

Դ ՍԱՂ · ՃԻԲ · 1 · 4 ;

Ե ՅՇՆ · ԼԹ · 5 ;

Զ ՀՄՐ 11 ; ՅՇՆ · ԻԲ · 17 ; ԽԹ · 25 ; ԳԼ · Է · 13 ; ՍԱՂ · ՃԷ · 38 ; ՃԻԷ · 3 ; ՃԻԲ · 3 ; ԱՌԱԿ · Ժ · 22 ; Ա ՏԻՄ · Գ · 8 ;

Է ՍԱՂ · ՃԻԱ · 8 ;

Ը ՂԼ · ԻՂ · 7, 8 ; Բ ԹԱԳ · ԻԲ · 38, 39, 41 ; ՍԱՂ · ՃԹ · 23 ; ՏԵՍ ՀՄՐ 25 ;

Ի ՂԼ · ԻԵ · 21 ;

Լ ԱՌԱԿ · Գ · 10 ;

Խ ԳԼ · Ժ Ե · 10 ;

Ծ ԵԼ · Ժ Թ · 5, 6 ; ԳԼ · Է · 6 · ԻՂ · 18, 19 ; ԻԹ · 13 ;

Կ ԹՈՒ · Գ · 27 ; Բ ՍՊ · Է · 14 ; ԵՍ · ԿԳ · 19 ; ԴԱՆ · Թ · 18, 19 ;

Հ ԳԼ · Ժ Ա · 25 ;

Ձ ՀՄՐ 4 ; ԳԼ · Լ · 9 ; ԱՌԱԿ · Ժ · 22 ;

Ղ ՂԼ · ԻՂ · 4 ; ԳԼ · Ժ Ա · 14 ;

Ճ ԳԼ · Ժ Գ · 29 ;

Մ ՂԼ · Ժ Ե · 6 ;

25 Ա Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ անմեղ մարդը մեռցընելու համար կաշառք կ՚առնէ . և բոլոր ժողովուրդը Ա-մէն պիտի ըսէ ։

26 Ա Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ աս օրէնքիս ամէն խօսքերուն մէջը չկենայ՝ որ զանոնք կատարէ . և բոլոր ժողովուրդը Ամէն պիտի ըսէ ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Հնազանդութեան օրհնութիւնները ։ 15 Անհնազանդութեան անէծքները ։

1 Ա-ԵՒ ԹԷ որ քու Տէր Աստուածդ խօսքը ուշադրութեամբ մտիկ ընելով՝ զգուշութեամբ ի գործ դրնես անոր բոլոր պատուիրանքները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ՝ քու Տէր Աստուածդ Բ երկրիս բոլոր ազգերէն գերազանց պիտի
2 ընէ քեզ ։ Եւ թէ որ քու Տէր Աստուածդ խօսքին չնազանդիս , ասբոլոր օրհնութիւնները քու վրադ գալով Գ բերզի պիտի հասնին ։
3 Դ Քաղաքի մէջ օրհնեալ , ու Ե դաշտի մէջ օրհնեալ պիտի ըլլաս .
4 Զ Քու որովայնիդ պտուղը՝ քու երկրիդ պտուղը՝ քու անասուններուդ պտուղը՝ կովերուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը օրհնեալ պիտի
5 ըլլան . Քու կողովդ ու տաշտդ
6 օրհնեալ պիտի ըլլան . Է Մտած առնեդ օրհնեալ , ու ելած առնեդ
7 օրհնեալ պիտի ըլլաս . Ը Թերը քու առջեւդէդ ջարդել պիտի տայ քու վրադ ելլող թշնամիներդ . անոնք քեզի դէմ մէկ ճամբով պիտի ելլեն , և քու առջեւդէդ եօթը ճամբով
8 բով պիտի փախչին ։ Թ Տէրը քու ձշտեմարաններուդ ու ամէն Ի ձեռք զարնելուբաներուդ օրհնութիւն պիտի խրկէ քեզի . և քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած երկրին մէջ քեզ
9 պիտի օրհնէ ։ Թէ որ քու Տէր Աստուածդ հրամանները պահելով՝ անոր ճամբաներուն մէջը քալես , Ժ Տէրը քեզի երդում բրածին պէս՝ քեզ իրեն սուրբ ժողովուրդ պիտի
10 հաստատէ . Ու երկրիս ամէն ժողովուրդները պիտի տեսնեն որ Ի Տէրոջը անունը քու վրադ կը կոչուի ,
11 Ձ ու քեզմէ պիտի վախնան ։ Եւ Ի Տէրը բարիքներով քեզ պիտի լեցընէ , քու որովայնիդ պտուղը՝ քու անասուններուդ պտուղը ու քու երկրիդ պտուղը Լ-ոյն-ին-չ-ով ան երկրին վրայ , որն որ Տէրը քու հայրերուդ երդում բրաւ քեզի տա-
12 լու ։ Տէրը իր բարութեան գանձը՝ այ-ին-չ երկինքը քեզի պիտի բանայ , հոր քու երկրիդ անձրեւը ատենովը տայ , ու Խ քու ձեռքիդ ամէն գործը օրհնէ . և Ղ դուն շատ ազգերու փոխ պիտի տաս , բայց
13 դուն փոխ պիտի չառնես ։ Ծ Տէրը Ճ-ոչ-վ-ե-ր-ո- Կ ղլուխ պիտի ընէ քեզ , և չէ թէ պոչ . դուն միշտ վրայ պիտի ելլես , ու բնաւ վար պիտի չիյնաս , թէ որ քու Տէր Աստուածդ պատուիրանքները մըտիկ ընելով պահես ու կատարես ,
14 որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , Ձ եւ օտար աստուածներուն եւևէն երթալու համար , ո- անոնց ծառայութիւն ընելու համար , աջ կողմը կամ ձախ կողմը չխոտորիս ան բոլոր խօսքերէն , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ ։
15 Բայց Ա թէ որ քու Տէր Աստուածդ խօսքին չնազանդիս , և չպահես ու չընես անոր բոլոր պատուիրանքները ու կանոնները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , ան առնեն աս ամէն անէծքները քու վրադ գալով Խ քեզի պիտի հասնին ։
16 Ն Քաղաքի մէջ անիծեալ , ու դաշտի
17 մէջ անիծեալ պիտի ըլլաս . Քու կողովդ ու տաշտդ անիծեալ պիտի
18 ըլլայ . Քու որովայնիդ պտուղը՝ երկրիդ պտուղը՝ կովերուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը անիծեալ
19 պիտի ըլլան . Քու մտած առնեդ անիծեալ՝ ու քու ելած առնեդ
20 անիծեալ պիտի ըլլաս ։ Ե- Տէրը քու ամէն ձեռք զարկած գործիդ մէջը ՝ անէծք՝ Շ տարապանք ու Ղ յանդիմանութիւն պիտի խրկէ քեզի՝ քու չար գործերուդ ուդիս ձգելուդ համար , մինչև որ շուտով բնաջինջ ըլլաս ու կոր-
21 սուիս ։ Տէրը Ն քեզի ժանտախտը պիտի փակցընէ , մինչև որ քեզ հատցընէ ան երկրին վրայէն , ուր որ դուն կը մտնես անիկայ ժառան-
22 գելու ։ Ե- Տէրը քեզ պիտի զարնէ ծիւրական ախտով՝ հրատապնապ տենդով՝ ջերմով ու այրող տաքութիւնով՝ Ո երաշտութեամբ՝ Պ խորշակահարութեամբ ու Ր-ր-ի-ւ-ղալուկով . և Ս-ն-ւ պիտի հալա-
23 ծէն քեզ , մինչև որ կորսուիս ։ Եւ Ջ դլխուդ վրայի երկինքը պղնձէ , ու տակդ եղած երկիրը երկաթէ պիտի
24 ըլլայ ։ Տէրը անձրեւի տեղ հող ու փոշի պիտի տայ քու երկրիդ . Ս- երկինքէն քու վրադ պիտի իջնեն մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս ։
25 Տ Տէրը քու թշնամիներուդ առջեւը քեզ ջարդել պիտի տայ . անոնց դէմ մէկ ճամբով պիտի ելլես , և անոնց առջեւէն եօթը ճամբով պիտի փախչիս . ու Բ երկրիս բոլոր
26 թագաւորութեանց մէջը Թ ափա-ռական պիտի ըլլաս . Եւ Ջ քու մարմինդ երկինքին բոլոր թռչուններուն ու երկրիս գազաններուն կերակուր պիտի ըլլայ . և Ս-ն-ւ

Ն · Ք · Ղ · 1451

ՖԵՍ · Թ · 14, 15 ;

ՀԳԼ · Է · 32 ; ԺԱ · 16 ;

Ա ՂԼ · ԻՂ · 14 ; ՈՂՐ · Բ · 17 ; ԴԱՆ · Թ · 11, 13 ; ՄԱՂ · Բ · 2 ;

Ն ՀՄՐ 2 ;

Շ ՅՇՆ ՀՄՐ 3 , Ճ ;

— ՄԱՂ · Բ · 2 ;

Ղ ՋԱՔ · ԺԳ · 13 ;

Ղ ՍԱՂ · Ա · 16 ; Ե- · Լ · 17 ; ԽԱ · 20 ; ԿՂ · 15 ;

Ղ ՂԼ · ԻՂ · 25 ; ԵՐԵՄ · ԻՂ · 10 ;

— ՂԼ · ԻՂ · 16 ;

* Ս-Ա-Ր ՍՐՈՎ

- ԱՄՈՍ · Գ · 9 ;

Վ ՂԼ · ԻՂ · 19 ;

Ֆ ՀՄՐ 1 ; ՂԼ · ԻՂ · 17, 37 ; ԳԼ · Լ Ր · 30 ; Ես · Գ · 17 ; Բ ԵՐԵՄ · Ժ Ե · 4 ; ԻՂ · 9 ; ԵՂԿ · ԻՂ · 46 ;

Ց Ա ԹԱԳ · ԺԷ · 44, 46 ; ՍԱՂ · ՀԹ · 2 ; ԵՐԵՄ · Է · 33 ; ԺԳ · 4 ; ԼԳ · 20 ;

Ն · Ք · ԳՁ · 1451

27 վը ընտող մը պիտի չըլլայ ։ Տէրը
– Եգիպտոսի պալարներով , ֆթան-
չով , քոսոտութեամբ ու եռքով
պիտի զարնէ քեզ , որ անոնցմէ
28 չկարենաս բժշկուիլ ։ Տէրը ապ-
շութիւնով՝ կուրութիւնով ու
*սրտադողով պիտի զարնէ քեզ .
29 Եւ ինչպէս որ կոյրը խաւարի մէջ
ձեռքովը կը խարխափէ , *դուն ալ
կէս օրուան ատենը անանկ պիտի
խարխափես , ու գործերուդ մէջ
բարեբաղդութիւն պիտի չունե-
նաս . և միշտ զրկանք ու չափշտա-
կութիւն պիտի կրես , ու †Էշ
30 ազատող պիտի չըլլայ ։ ֆ Դուն
կնկան մը պիտի նշանուիս , ու ա-
նոր հետ ուրիշը պիտի պառկի .
– տուն պիտի շինես , ու անոր մէջը
դուն պիտի չբնակիս . Խայդի պի-
տի տնկես , ու անոր խաղողը պի-
31 տի չժողվես . քու եզդ քու աչքիդ
առջևէդ պիտի մորթուի , բայց դուն
անկէ պիտի չուտես . քու էշդ քու
առջևէդ պիտի չափշտակուի , ու
քեզի ետ պիտի չտրուի . Հօտերդ
քու թշնամիներուդ պիտի մատ-
նուին , ու ՚ընդդէմ քեզի ազատող
32 պիտի չըլլայ ։ Քու տղաքներդ
ու աղջիկներդ մէկ ուրիշ ժողո-
վուրդի մը պիտի տրուին , և
աչքերդ պիտի տեսնեն , ու †ըն-
ըլը օրը անոնց համար –ՈՒԺ–
Խ–ՐՀ––ՐԻ–ՄՔԲ պիտի նուաղին . և
ձեռքդ պիտի չկրնայ օգնել– ։
33 ՚Քու երկրիդ արդիւնքը ու քու
բոլոր աշխատութիւնդ քեզի ան-
ծանօթ եղած ժողովուրդ մը պիտի
ուտէ . և դուն ամէն օր միայն ըն-
34 կնկը ու ձնշում պիտի կրես . Եւ
Խաչքերուդ տեսած բաներէն պիտի
35 խենդենաս ։ Տէրը Ը քու ծունկերդ ու սրունքներդ , –– ոտքիդ
թաթէն մինչև գլխուդ գագաթը
դէշ պալարներով պիտի զարնէ , ու
պիտի չկրնաս բժշկութիւն գտնել ։
36 Տէրը Խ պիտի տանի քեզ՝ և քու
վրադ դրած թագաւորդ անանկ
ազգի մը՝ որ ոչ դուն ճանչցած ես ,
ոչ ալ քու հայրերդ . և ըհոն օտար
աստուածներու՝ փայտի ու քարի
37 ծառայութիւն պիտի ընես ։ Եւ
դուն Ի զարմանքի ու առակի ֊և
կատակի ենթակայ պիտի ըլլաս ան
բոլոր ժողովուրդներուն մէջը , ուր
38 որ Տէրը քեզ պիտի տանի ։ ԷՔո-
տիդ մէջը շատ սերմ պիտի հանես ,
ու քիչ –ԸՐԲՒ–Ն պիտի ժողվես .
քանզի Լմարախները պիտի ուտեն
39 զանիկայ ։ Ակռկիներ պիտի տնկես
ու դարմանես , բայց գինին պիտի
չխմես , ու Խ–ՂՁ պիտի չժողվես .
քանզի անիկայ որդերը պիտի ու-
40 տեն ։ Քու ամէն սահմաններուդ
մէջ ձիթենիներ պիտի ունենաս ,
բայց եղով պիտի չծածուխ . քանզի
քու ձիթենիներդ էբէց ՊՐ–ՂԸ
41 պիտի թափին ։ Ցղաքներ ու աղ-
ջիկներ պիտի ծնանիս , բայց քուկդ
պիտի չըլլան . քանզի Խ անոնք գե-
42 րութեան պիտի երթան ։ Բոլոր
ծառերդ ու երկրիդ պտուղները
43 խառնիճը պիտի ուտէ ։ Ձեր մէջը
եղող օտարականը քեզմէ դերա-
զանց պիտի ըլլայ , և շատ պիտի
բարձրանայ , ու դուն շատ վար
44 պիտի իջնես . ֊Անիկայ քեզի
փոխ պիտի տայ , բայց դուն
անոր փոխ պիտի չտաս . Կանի-
կայ գլուխ պիտի ըլլայ , բայց
45 դուն պոչ պիտի ըլլաս ։ Եւ հաս
բոլոր անէծքները քու վրադ պիտի
գան , քեզ պիտի հալածեն , ու
քեզի պիտի հասնին , մինչև որ
դուն բնաջինջ ըլլաս . որովհետև
քու Տէր Աստուծոյդ խօսքին ՚ա-
զանդութիւն չըրիր , և քեզի հրա-
մայած պատուիրանքները ու կա-
46 նոնները չպահեցիր . Եւ անոնք
քու վրադ ու քու սերունդիդ վրայ
Ննշան ու հրաշք պիտի ըլլան յաւի-
47 տեան ։ Ընդհակառակ դուն ցամքն
բանին առատութեանը համար՝
ուրախութեամբ և յօժար սրտով
քու Տէր Աստուծոյդ ծառայու-
48 թիւն չըրիր , Անոր համար դուն ա-
նօթութիւնով , ծարաւով , մեր-
կութիւնով , ու ամէն բանի կարօ-
տութիւնով ծառայութիւն պիտի
բնես քու թշնամիներուդ , որոնք
Տէրը քու վրադ պիտի խրկէ . և
՚քու պարանոցիդ վրայ երկաթէ
լուծ պիտի դնէ , մինչև որ բնաջինջ
49 ընէ քեզ ։ ՚Տէրը քու վրադ հե-
ռուէն՝ երկրիս ծայրէն Ծարծիւի
թռչելուն պէս մէկ ազգ մը պիտի
բերէ , անանկ ազգ մը որուն լե-
50 զուն դուն չես հասկընար , պինտ-
երես ազգ մը , Որ ծերոց պատիւ
պիտի չընէ , ու տղայոց վրայ դութ
51 պիտի չունենայ . Եւ անիկայ ՚քու
անասուններուդ պտուղը ու երկ-
րիդ պտուղը պիտի ուտէ մինչև որ
դուն բնաջինջ ըլլաս . որովհետև
քեզի ցորեն՝ գինի՝ եղ՝ կովերուդ
ծնունդները ու ոչխարներուդ հօ-
տերը պիտի չթողու , մինչև որ քեզ
52 բնաջինջ ընէ . Եւ անիկայ Ը քու
բոլոր քաղաքներուդ մէջ քեզ պի-
տի պաշարէ , մինչև որ կործանին
քու բարձր ու ամուր պարիսպները ,
որոնց դուն ապաւինիս ես՝ քու
բոլոր երկրիդ մէջ . և քեզ պիտի
պաշարէ քու ամէն քաղաքներուդ
մէջ –– քու բոլոր երկրիդ մէջ , որն
որ քու Տէր Աստուածդ քեզի կու-
53 տայ . Ու պաշարման ատենը և

Ն · Ք · ԳՁ · 1451

Ի Ողջ · ա · 5 ։

Ձ Հմր 12 ։

Ղ Հմր 13 ։ Ողջ · ա · 5 ։

Հ Հմր 15 ։

Յ Եա · Ը · 18 ։ Եզեկ · Ժդ · 8 ։
Ղ Նեեմ · Թ · 35 · 36 · 37 ։
Ճ ԳԼ · Լ · 15 ։

Ժ Երեմ · Իը · 14 ։
Ի Երեմ · ե · 15 · գ · 22 · 23 · Ղա · ԺԹ · 43 ։
Ն Երեմ · Իը · 40 · Խթ · 22 · Ողջ · գ · 19 · Եզեկ · Ժե · 3 · 12 · Ովս · Ը · 1 ։
Ը Ր Մն · ԼԳ · 17 · Ե · Խէ · 6 ։
– Հմր 33 · Ե · ա · 7 · կը · 8 ։

Ղ Թագ · ԻԷ · 1 , 2 , 4 ։

Ն. Փ. ԳԲ. 1451

Ղկ. ԻԳ. 29։ Դ Թագ. Զ. 28, 29։ Երեմ. ԺԹ. 9։ Ողբ. Բ. 20։ Դ. 10։
Գւ. ԺԳ. 6։
Գւ. ԺԵ. 9։

քու թշնամիդ քեզ նեղը ձգած ա-
տենը՝ քու որովայնիդ պտուղը՝
քու Տէր Աստուծոյդ քեզի տուած
քու տղաքներուդ և աղջիկներուդ
54 միսը պիտի ուտես ։ Ձեր մէջը
քնքուշ ու խիստ փափուկ մարդը
իր եղբօրը ու իր ծոցի կնկանը և
իր ողջ թողուցած որդւոցը ծուռ
55 աչքով պիտի նայի ․ Որպէս զի իր
ուտելու որդւոցը միսէն անոնց մէ-
կուն չտայ ․ քանզի պաշարման ա-
տենը՝ ու քու թշնամիդ ամէն քա-
ղաքներուդ մէջ քեզ նեղը ձգած
ատենը՝ բան մը պիտի չմնայ
56 անոր ։ Ձեր մէջը խիստ քնքուշ
ու փափուկ եղող կնիկը՝ որ իր
փափկութենէն ու քնքուշ ըլլա-
լէն՝ ոտքը գետնի վրայ կոխելու
սորված չէր , իր ծոցի էրկանը՝ իր
57 տղուն՝ իր աղջկանը՝ Եւ իր ոտ-
քերուն մէջտեղէն ելլող տղու ըն-
կերին՝ ու իր ծնած զաւակներուն
ծուռ աչքով պիտի նայի ․ քանզի
պաշարման ատենը՝ ու քու թշնա-
միդ քու քաղաքներուդ մէջ քեզ
նեղը ձգած ատենը՝ ամէն բանին
պակսելուն համար զանոնք ծած-
կաբար պիտի ուտէ ։
58 Թէ որ դուն աս գրքիս մէջ
գրուած աս օրէնքիս ամէն խօսքե-
րը զգուշութեամբ չկատարես , և
աս՝ ՔՈՒ ԵՀՈՎԱՅ ԱՍՏՈՒ-
ԱԾԴ պատուական ու ահաւոր
59 անունէն չվախնաս , Տէրն ալ ան-
սովոր հարուածներով , մեծ ու
երկարատև հարուածներով , գէշ
ու երկայն հիւանդութիւններով
պիտի զարնէ քեզ և քու սերունդդ ․
60 Ու Եգիպտոսի բոլոր հիւանդու-
թիւնները՝ որոնցմէ դուն կը վախ-
նաս , քու վրադ պիտի դարձրնէ ․
ու անոնք քեզի պիտի փակչին ։
61 Նաև աս օրինաց գրքին մէջը
չգրուած ամէն հիւանդութիւնը ու
ամէն հարուածը Տէրը քու վրադ
պիտի բերէ , մինչև որ դուն բնա-
62 ջինջ ըլլաս ։ Եւ քու Տէր Աստու-
ծոյդ խօսքին հնազանդութիւն չը-
նելուդ համար , դուք որ շատու-
թեան կողմանէ երկինքի աստղե-
րուն պէս էիք , խիստ սակաւա-
63 թիւ պիտի մնաք ․ Եւ ինչպէս որ
Տէրը ձեզի աղէկութիւն ընելով ու
ձեզ շատցնելով ձեր վրայ ուրա-
խացաւ , անանկ ալ ձեզ կորսնցը-
նելով ու բնաջինջ ընելով ձեր
վրայ պիտի ուրախանայ , և պիտի
ջնջուիք ան երկրին վրայէն , ուր որ
հիմա կ՚երթաք զանիկայ ժառան-
64 գելու ։ Եւ Տէրը երկրիս մէկ ծայ-
րէն մինչև միւս ծայրը բոլոր
ժողովուրդներուն մէջ պիտի ցրուէ
քեզ , ու հոն ծառայութիւն պի-

Ծն. ԽԹ. 10։
Հմր 54։
Ել. Գ. 3։
Դան. Թ. 12։
Գւ. Է. 15։
Գւ. Ժ. 22։ Նեեմ. Թ. 23։
Գւ. Դ. 27։
Գւ. Լ. 9։ Երեմ. ԼԲ. 41։
Առակ. Ա. 26։ Ես. Ա. 24։
Ղկ. ԻԴ. 33։ Գւ. Դ. 27, 28։ Նեեմ. Ա. 8։ Երեմ. ԺԴ. 13։
Հմր 36։

տի ընես օտար աստուածներու՝
փայտի ու քարի , որոնք ոչ դուն
ճանչցեր էիր՝ ոչ ալ քու հայրերդ ․
65 Եւ ան ազգերուն մէջը հանգըս-
տութիւն պիտի չգտնես , ու ոտ-
քիդ թաթին հանգչելու տեղ պի-
տի չըլլայ ․ և հոն Տէրը քեզի դո-
ղացող սիրտ , աչքի նուաղում ու
հոգիի տրտմութիւն պիտի տայ ․
66 Եւ քու կեանքդ քու առջևդ կախ-
ման մէջ պիտի ըլլայ , ու գիշեր
ցորեկ պիտի վախնաս , և քու
կեանքիդ վրայ ապահով պիտի չըլ-
67 լաս ․ Ու սրտիդ ահուդողէն և
աչքերուդ տեսած բաներէն , առ-
տուօտուն պիտի ըսես՝ Երանի թէ
իրիկուն ըլլար , ու իրիկուննն ալ
պիտի ըսես՝ Երանի թէ առտու ըլ-
68 լար ։ Եւ Տէրը նաւերով Եգիպ-
տոս պիտի դարձրնէ քեզ ան ճամ-
բայով , որուն համար քեզի ըսի
թէ անիկայ մէյմըն ալ պիտի
չտեսնես ․ և հոն ծառաներ ու ա-
ղախիններ ըլլալու պիտի ծախուիք
ձեր թշնամիներուն ․ և ծախու առ-
նող պիտի չըլլայ ։

Ն. Փ. ԳԲ. 1451

Ամով. Թ. 4։
Ղկ. ԻԴ. 36։
Ղկ. ԻԴ. 16։
Հմր 34։
Յոբ. Է. 4։
Ովս. Ը. 13։ Թ. 3։
Գւ. ԺԷ. 16։

ԳԼ. ԻԹ

1 Մովսէս հնազանդութեան կը յորդորէ զա-
նոնք, անոնց տեսած գործքերը յիշատակելով ։
10 Ամէնքը կը ներկայանան Աստուծոյ առջևը
անոր հետ ուխտ ընելու ։ 18 Իր չարութեանը
մէջ հանդարտ սրտով կեցողին վրայ գալու
բարկութիւնը ։ 29 Ծածուկ բաները Աստու-
ծոյ կը վերաբերին ։

1 Ասոնք են ան ուխտին խօսքերը ,
որ Տէրը Մովսէսին հրամայեց
Իսրայէլի որդւոցը հետ ընելու Մո-
վաբի երկրին մէջ , անոնց հետ
Քորեբի վրայ ըրած ուխտէն զատ ։
2 Ուստի Մովսէս բոլոր Իսրայէլը
կանչելով՝ անոնց ըսաւ , Դուք
տեսաք ան ամէնը՝ որ Տէրը ձեր
աչքերուն առջևը Եգիպտոսի երկրին
մէջ ըրաւ Փարաւոնին , և անոր
բոլոր ծառաներուն , ու անոր բոլոր
3 երկրին ․ Այն ան մեծ փոր-
ձութիւնները , նշանները ու մեծ
հրաշքները , որոնք դուն քու աչ-
4 քերովդ տեսար ․ Եւ Տէրը մինչև
այսօր չտուաւ ձեզի [illegible] սիրտ մը
որ իմանաք , և ոչ աչքեր որ տես-
նէք , ոչ ալ ականջներ որ լսէք ։
5 Ու ես քառասուն տարի անապա-
տին մէջ ձեզ պտըտցուցի ․ ձեր
վրայի լաթերը չհինցան , ու ոտ-
6 քերուդ կօշիկները չմաշեցան ․ Հաց
չկերաք ու գինի կամ օղի չխմեցիք ,
որ գիտնաք թէ ես ձեր Տէր Աս-
7 տուածն եմ ։ Ու երբոր աս տեղ
եկաք՝ Եսեբոնի Սեհոն թագաւո-
րը և Բասանի Ովգ թագաւորը մեր
առջևը ելան մեզի հետ պատերազ-
մելու , ու մենք զարկինք անոնք ․

Գւ. Ե. 2, 3։
Ել. ԺԹ. 4։
Գւ. Դ. 34։ Է. 19։
Տես Ես. Զ. 9, 10։ ԿԶ. 17։ Յովհ. Ը. 43։ Գործ. ԻԸ. 26, 27։ Եփե. Դ. 18։ Բ Թեսաղ. Բ. 11, 12։
Գւ. Ա. 3։ Ը. 2։
Գւ. Ը. 4։
Տես Ել. ԺԶ. 12։ Գւ. Ը. 3։ Սաղ. ՀԸ. 24, 25։
Թւ. ԻԱ. 23, 24, 33։ Գւ. Բ. 32։ Գ. 1։

Ն. Ք. ԴՔ. 1451

8 Եւ անոնց երկիրը առինք, ու [բ] զա-
նիկայ Ռուբէնեանց, Գադեանց ու
Մանասէի կէս ցեղին ժառանգու-
9 թիւն տուինք ։ [գ] Ուստի աս ուխ-
տին խօսքերը պահեցէք ու կատարեցէք,
որ [ե] ձեր ամէն գործքին մէջ յաջո-
ղութիւն գտնէք ։
10 Այսօր դուք ամէնքդ ձեր Տէր
Աստուծոյն առջեւ կը կայնիք. ձեր
*ցեղերուն իշխանները", ձեր ծե-
րերը, ձեր ոստիկանները — բոլոր
11 Իսրայէլի մարդիկը, Ձեր տղաք-
ները, ձեր կնիկները, և քու բանա-
կիդ մէջը եղող օտարականդ, [լ] քու
փայտ կտրողէդ մինչև քու ջրկիրդ.
12 Որ քու Տէր Աստուծոյդ ուխտին ու
[խ] անոր երդումին մէջ մտնես, որն
որ այսօր քու Տէր Աստուածդ քե-
13 զի հետ կ'ընէ, Որպէս զի [ծ] քեզ այս-
օր իրեն ժողովուրդ հաստատէ,
և ինքը քեզի Աստուած ըլլայ,
[կ] ինչպէս որ քեզի ըսաւ, ու [հ] ինչ-
պէս որ քու հայրերուդ՝ Աբրահա-
մին, Իսահակին ու Յակոբին եր-
14 դում ըրաւ ։ Ու ես [ձ] աս ուխտը
և աս երդումը մինակ ձեզի հետ չեմ
15 ըներ, Հապա այսօր մեզի հետ մեր
Տէր Աստուծոյն առջեւ հոս կայ-
նողներուն հետը, [ղ] և այսօր մեզի
հետ հոս չեղողներուն հետն ալ.
16 Քանզի դուք գիտէք թէ ինչպէս
բնակեցանք Եգիպտոսի երկրին մէջ,
և ինչպէս անցանք ան ազգերուն
17 մէջէն որ դուք անցաք. Ու
անոնց քովը եղած անոնց գարշե-
լի բաները, և անոնց փայտէ՝ քա-
րէ՝ արծաթէ ու ոսկիէ կուռքերը
18 տեսաք ։ Չըլլայ որ ձեր մէջը էրիկ
մարդ կամ կնիկ մարդ կամ աղ-
գատոհմ կամ ցեղ մը գտնուի,
[ճ] որ իր սիրտը այսօր մեր Տէր Աս-
տուծմէն խոտորեցընելով, երթայ
ան ազգաց աստուածներուն ծառա-
յութիւն ընէ. [մ] չըլլայ որ ձեր մէջը
թոյն ու դառնութիւն բերող ար-
19 մատ մը գտնուի. Եւ չըլլայ որ ^ե-
կը աս անէծքին խօսքերը լսելով
սրտին մէջը իրեն օրհնութիւն տա-
լով ըսէ, Թէև [յ] իմ սրտիս յամա-
ռութեանը մէջ քալեմ, ինծի խա-
ղաղութիւն կ'ըլլայ, և այսպէս ա-
նիկայ [ն] իր ծարաւութեանը վրայ գի-
20 նովութիւն աւելցընէ. [շ] Տէրը պի-
տի չհաճի անոր խնայելու, հապա
ան ատենը [ո] Տէրոջը բարկութիւնը
ու [չ] նախանձը ան մարդուն վրայ
պիտի բորբոքի, և աս գրքիս մէջը
գրուած ամէն անէծքը անոր վրայ
պիտի իջնէ, ու Տէրը [պ] անոր ա-
նունը երկինքին տակէն բնաջինջ
21 պիտի ընէ. Եւ Տէրը աս օրինաց
գրքիս մէջը գրուած ուխտին ամէն
անէծքներուն համեմատ անոր վրայ
չարիք հասցընելու համար՝ զանիկայ
Իսրայէլին բոլոր ցեղերէն պիտի
22 զատէ, Եւ պիտի ըսէ յետագայ
ազգը՝ ձեր մէջէն ետքը ելլող
զաւակներնիդ՝ ու հեռու երկրէ ե-
կող օտարականը, երբոր տեսնեն
ան երկրին հարուածները ու անոր
հիւանդութիւնները, որոնցմով
23 Տէրը զանիկայ պիտի նեղէ. Ու
երբոր տեսնեն թէ ան բոլոր երկիրը
ծծումբ, [ա] աղ ու այրած ըլլալով,
հոն բան մը չցանուիր, ու պտուղ
մը չբերեր, և խոտ մը չբուսնիր՝
[բ] Սոդոմին՝ Գոմորին՝ Ադմային ու
Սեբոյիմին աւերմանը պէս, որոնք
Տէրը իր բարկութեամբը ու սրտմը-
24 տութեամբը բնաջինջ ըրաւ. [գ] Նա-
և ամէն ազգերը պիտի ըսեն, Ին-
չո՞ւ համար Տէրը աս երկրին այս-
պէս ըրաւ. աս մեծ սրտմտութեան
ու բարկութեան պատճառը ի՞նչ է ։
25 Եւ անոնք պիտի ըսեն, Պատճառը
աս է որ անոնք մերժեցին իրենց
հարցը Տէր Աստուծոյն ուխտը, որն
որ անոնց հետ ըրեր էր՝ զանոնք
Եգիպտոսի երկրէն հանած ատենը,
26 Եւ գացին ուրիշ աստուածներու
ծառայեցին, ու անոնց երկրպա-
գութիւն ըրին, անանկ աստուած-
ներու՝ որ իրենք բնաւ չէին ճանչ-
ցած, և որ Տէրը որոշած չէր ա-
27 նոնց. Ուստի Տէրոջը բարկութիւ-
նը ան երկրին դէմ բորբոքեցաւ,
[դ] որ աս գրքիս մէջը գրուած ամէն
28 անէծքները անոր վրայ բերէ. Եւ
Տէրը բարկութեամբ՝ սրտմտու-
թեամբ ու մեծ զայրացմամբ [ե] զա-
նոնք իրենց երկրէն արմատաքի խը-
լելով՝ մէկ ուրիշ երկիր մը նետեց,
29 ինչպէս որ այսօր կը տեսնուի ։ Ծա-
ծուկ բաները մեր Տէր Աստուծոյն
կը վերաբերին, բայց յայտնուած
բաները մեզի ու մեր որդւոցը տը-
րուած են յաւիտեան, որ աս օրէն-
քիս ամէն խօսքերը կատարենք ։

ԳԼ. Լ

1 Ապաշխարողներուն խոստացուած մեծ ողորմութիւնները ։ 11 Աստուծոյ պատուիրանքներուն դիւրիմանալի ըլլալը ։ 15 Մահը ու կեանքը ժողովուրդին առջեւ կը դրուի ։

1 Ու [ա] երբոր աս քեզի ցուցուցած
բաներս՝ թէ անէծքը և թէ օրհ-
նութիւնը քու վրադ գան, ու
[բ] դուն անոնք քու սրտիդ մէջը նո-
րէն յիշես ան բոլոր ազգերուն մէ-
ջը, ուր որ քու Տէր Աստուածդ
2 քեզ պիտի վռնտէ, Եւ դուն [գ] քու
Տէր Աստուծոյդ դառնաս, և բոլոր
սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ անոր
խօսքին հնազանդիս՝ թէ դուն և
թէ քու որդիքդ, ինչպէս որ ես
3 այսօր քեզի պատուիրեցի, [դ] Քու

[բ] Թու. լբ. 33: Գլ. գ. 12, 13:
[գ] Գլ. դ. 6: Յես. ա. 7:
[դ] Գ Թագ. բ. 3:
[ե] Յես. ա. 7:
* Եբր. ձեր իշխանները, ձեր ցեղերը:
[լ] Տես Յես. թ. 21, 23, 27:
[խ] Նեեմ. ժ. 29:
[ծ] Գլ. իը. 9:
[կ] Ել. զ. 7:
[հ] Ծն. ժէ. 7:
[ձ] Երեմ. լա. 31, 32, 33: Եբր. ը. 7, 8:
[ղ] Տես Գործ. բ. 39:
[ճ] Գլ. ժա. 16:
[մ] Գործ. ը. 23: Եբր. ժբ. 15:
[յ] Թուոց. ժե. 39: Ժող. ժա. 9:
[ն] Եսա. լ. 1:
[շ] Եզեկ. ժդ. 7, 8:
[ո] Սաղ. հդ. 1:
[չ] Սաղ. հթ. 5: Եզեկ. իգ. 25:
[պ] Գլ. թ. 14:

Ն. Ք. ԴՔ. 1451

Մատ. իդ. 51:
[ա] Սաղ. ծէ. 34: Երեմ. ժէ. 6: Սոփ. բ. 9:
[բ] Ծն. ժթ. 24, 25: Երեմ. ի. 16:
[գ] Գ Թագ. թ. 8, 9: Երեմ. իբ. 8, 9:
[դ] Դան. թ. 11, 13, 14:
[ե] Գ Թագ. ժդ. 15: Բ Մն. է. 20: Սաղ. ծբ. 5: Առակ. բ. 22:

[ա] Ղև. իզ. 40: Գլ. իը.
[բ] Գլ. դ. 29, 30: Գ Թագ. ը. 47, 48:
[գ] Նեեմ. ա. 9: Եսա. ծե. 7: Ողբ. գ. 40: Յովէլ. բ. 12, 13:
[դ] Սաղ. ճզ. 45: [illegible]. 1, 4: Երեմ. իթ. 14: Ողբ. գ. 22, 32:

Ն. Ք. Գ.
1451

ի Սաղ. ճխէ. 2. Երեմ. լբ. 37. Եզեկ. ԼԶ. 13. ԼԶ. 24.
ղ Գլ. իբ. 64. Նեեմ. ա. 9.

Տէր Աստուածդ ալ քեզ գերութե-
նէն դարձնելով պիտի ողորմի քե-
զի, ու ինորէն պիտի ժողվէ քեզ
ան ամէն ազգերէն, որոնց մէջը քու
Տէր Աստուածդ քեզ ցրուեր էր։
4 ղԹէ որ մինչև երկինքին ծայրը վը-
ռընտուած ալ ըլլաս, քու Տէր Աս-
տուածդ քեզ անկէ պիտի ժողվէ,
5 ու անկէ պիտի առնէ քեզ. Եւ քու
Տէր Աստուածդ քու հայրերուդ
ժառանգած երկիրը պիտի դարձնէ
քեզ, ու զանիկայ պիտի ժառան-
գես, և քեզի աղէկութիւն ընելով
քու հայրերէդ աւելի պիտի շատ-
6 ցընէ քեզ. Եւ էքու Տէր Աստուածդ
քու սիրտդ և քու որդւոցդ սիրտը
պիտի թլփատէ, որպէս զի քու
Տէր Աստուածդ բոլոր սրտովդ ու
բոլոր հոգիովդ սիրես որ ապրիս։
7 Եւ քու Տէր Աստուածդ աս բոլոր
անէծքները քու թշնամիներուդ վը-
րայ՝ քեզ ատողներուն ու հալա-
ծողներուն վրայ պիտի դարձնէ։
8 Եւ դուն պիտի դառնաս, ու Տէրո-
ջը խօսքին հնազանդիս, ու կատա-
րես անոր բոլոր պատուիրանքները՝
որոնք ես այսօր քեզի կը պատուի-
9 րեմ։ ըԵւ քու Տէր Աստուածդ
քու ձեռացդ բոլոր գործքերը՝ որո-
վայնիդ պտուղը՝ անասուններուդ
պտուղը ու երկրիդ պտուղը շատ-
ցընելով քեզի յաջողութիւն պի-
տի տայ. քանզի Տէրը աղէկու-
թիւն ընելով ՐՆորէն պիտի ուրա-
խանայ քու վրադ, ինչպէս որ քու
հայրերուդ վրայ ուրախացաւ,
10 Երբոր դուն քու Տէր Աստուծոյդ
խօսքին հնազանդիս, ու աս օրինաց
գրքին մէջը գրուած անոր պա-
տուիրանքները ու կանոնները պա-
հես, և բոլոր սրտովդ ու բոլոր հո-
գիովդ քու Տէր Աստուծոյդ դառ-
նաս։

ի Գլ. ժ. 16. Երեմ. լբ. 39. Եզեկ. ժա. 19. ԼԶ. 26.

ը Գլ. իը. 11.

Ր Գլ. իը. 63. Երեմ. լբ. 41.

11 Քանզի աս պատուիրանքը որ ես
այսօր քեզի կը պատուիրեմ, ծքե-
զի անիմանալի չէ, ու քեզմէ հե-
12 ռու ալ չէ։ էԱնիկայ երկինքը չէ,
որ ըսես թէ Մեզի համար ո՞վ պի-
տի ելլէ երկինքը, և անիկայ մեզի
պիտի բերէ որ լսենք ու ընենք.
13 Եւ անիկայ ծովուն անդին կողմն
ալ չէ, որ ըսես թէ Մեզի համար
ծովուն անդիի կողմը ո՞վ պիտի
անցնի, ու զանիկայ մեզի պիտի
14 բերէ որ լսենք ու ընենք. Քանզի
աս խօսքը քեզի շատ մօտ է, քու
բերնիդ ու սրտիդ մէջն է, որ դուն
անիկայ կատարես։
15 Նայէ, ւես այսօր կեանքը ու
բարին, մահը ու չարը քու առջեդ
16 դրի. Որովհետև ես այսօր քեզի կը
պատուիրեմ որ քու Տէր Աս-
տուածդ սիրես, անոր ճամբանե-

ծ Եսա. խե. 19.
է Հռով. ժ. 6, և։
ւ Հմր 1, 19. Գլ. ժա. 26.

րուն մէջը քալես, ու անոր պա-
տուիրանքները՝ կանոնները ու դա-
տաստանները պահես, որ ապ-
րիս ու շատնաս, և քու Տէր Աս-
տուածդ քեզ օրհնէ ան երկրին մէ-
ջը, ուր որ կ'երթաս ժառանգելու
17 համար։ Բայց թէ որ քու սիրտդ
դառնայ, ու հնազանդութիւն չը-
նես, հապա մոլորելով ուրիշ աս-
տուածներու երկրպագութիւն ը-
18 նես, ու զանոնք պաշտես, իՁեզի
այսօր կը ծանուցանեմ որ ան-
շուշտ պիտի կորսուիք, — երկար
կեանք պիտի չունենաք ան երկրին
վրայ, ուր որ մտնելու ու անիկայ
ժառանգելու համար Յորդանանէն
19 կ'անցնիք։ ծԱյսօր երկինքը ու
երկիրը վկայ կը բռնեմ ձեզի, որ
կկեանքը ու մահը, օրհնութիւնը ու
անէծքը ձեր առջևը դրի. ուրեմն
կեանքը ընտրէ որ ապրիս դուն և
20 քու սերունդդ. Քու Տէր Աս-
տուածդ սիրելով՝ անոր խօսքին
հնազանդութիւն ընես, ու անոր
յարիս, (վասն զի քու հկեանքդ ու
օրերուդ երկայնութիւնը ան է,)
որ դուն բնակիս ան երկրին վրայ,
որն որ Տէրը քու հայրերուդ՝ Աբ-
րահամին՝ Իսահակին ու Յակոբին
երդում ըրաւ անոնց տալու։

Ն. Ք. Գ.
1451

ի Գլ. դ. 26. ը. 19.
ծ Գլ. դ. 26. լա. 28.
կ Հմր 15.
հ Սաղ. իե. 1. կզ. 9. Յօհ. ժա. 25.

ԳԼ. ԼԱ

1 Մովսէս կը քաջալերէ ժողովուրդը 7 ու Յե-
սուն. 9 Օրէնքը քահանաներուն կը յանձ-
նէ որ եօթներորդ տարին ժողովուրդին ա-
կանջներուն կարդան. 14 Աստուած Յեսուին
պատուէր կու տայ. 19 ու երգ մը՝ որ ժողո-
վուրդին վկայութիւն մը ըլլայ. 24 Մովսէս
օրինաց գիրքը Ղևտացւոց կը յանձնէ որ
պահեն. 28 ու գալու բաները հրապարակաւ
ծերերուն կը ծանուցանէ։

1 Եւ Մովսէս գնաց բոլոր Իսրայէլին
2 զրուցեց աս խօսքերը. Ու ա-
նոնց ըսաւ, —Ես այսօր հարիւր
քսան տարեկան եմ. ալ ñելլելու
ու մտնելու կարողութիւն չունիմ.
և Տէրը ինծի ըսաւ, ÷Դուն աս
3 Յորդանանէն պիտի չանցնիս. Քու
Տէր Աստուածդ ՟ինքը քու առ-
ջեդ պիտի անցնի, ու աս ազգերը
քու առջեէդ ինքը պիտի կորսըն-
ցընէ, և դուն անոնց ժառանգու-
թեանը պիտի տիրես. — ի Տէ-
րոջը ըսածին պէս Յեսու պիտի
4 անցնի քու առջեդ։ ղԵւ Տէրը ա-
նոնց այնպէս պիտի ընէ, ի ինչպէս որ
Ամօրհացւոց Սեհոն ու Ովգ թագա-
ւորներուն և անոնց երկրին ըրաւ,
5 զանոնք բնաջինջ ընելով. Եւ ըՏէ-
րը անոնք ձեր ձեռքը պիտի տայ,
ու իմ ձեզի բոլոր պատուիրածիս
6 պէս պիտի ընէք անոնց։ ՐՍաստի-
ցէք ու քաջ եղէք, ծմի՛ վախ-
նաք ու անոնց երեսէն մի՛ զար-
հուրիք. քանզի քու Տէր Աս-

ñ Ել. է. 7. Գլ. ԼԴ. 7.
ի Թւ. իէ. 17. գԹագ. գ. 7.
÷ Թւ. ի. 12. իէ. 13. Գլ. գ. 27.
՟ Գլ. Թ. 3.
ի Թւ. իէ. 21. Գլ. գ. 28.
ղ Գլ. գ. 21.
ի Թւ. իա. 24, 33.
ը Գլ. է. 2.
Ր Յես. ժ. 25. ա Մն. իբ. 13.
ծ Գլ. ա. 29. է. 18.

Ն. Ք. Դ. Ք.
1451

տուածդ ինքը քու հետդ կ'եր-
թայ . Նանիկայ քեզ չթողուր
ու քեզ երբեք չձգեր ։
7 Եւ Մովսէս Յեսուն կանչեց ,
ու բոլոր Իսրայէլին առջեւ անոր
ըսաւ , Ուժովցիր ու քաջ ե-
ղիր . քանզի աս ժողովուրդը դուն
պիտի տանիս ան երկիրը , որն
որ Տէրը անոնց հայրերուն եր-
դում ըրաւ անոնց տալու . ու
զանիկայ դուն պիտի ժառան-
8 գեցընես անոնց ։ Եւ քու առ-
ջեւէդ գացողը նոյն ինքն Տէրն է ,
անիկայ քու հետդ պիտի ըլլայ ,
անիկայ քեզ պիտի չթողու ու
քեզ երբեք պիտի չձգէ . մի' վախ-
նար ու մի' զարհուրիր ։
9 Արդ Մովսէս աս օրէնքը գրեց ,
և զանիկայ Տէրոջը ուխտին տա-
պանակը վերցընող Ղեւտացի քահա-
նաներուն , ու Իսրայէլի բոլոր ծե-
10 րերուն տուաւ . Եւ Մովսէս անոնց
պատուիրելով ըսաւ , Ամէն եօթ-
ներորդ տարին՝ Թողութեան տա-
րույն ատենը՝ տաղաւարահարաց
11 տօնին , Երբոր բոլոր Իսրայէլ կու-
գայ քու Տէր Աստուծոյդ առջեւը
երեւնալու անոր ընտրած տեղը ,
յայն ատենը բոլոր Իսրայէլին առջեւ
աս օրէնքը պիտի կարդաք , որ
12 լսեն ։ Ժողվեցէք ժողովուրդը ,
էրիկները՝ կնիկները՝ տղաքները ու
քաղաքներդ եղող օտարականդ , որ
լսեն , և սորվելով՝ ձեր Տէր Աստուծ-
մէն վախնան , ու աս օրէնքիս բո-
լոր խօսքերը պահեն ու կատարեն .
13 Եւ անոնց չգիտցող տղաքները
լսելով , ձեր Տէր Աստուծմէն
վախնալ սորվին , բոլոր ան օրերուն
մէջը , որչափ որ պիտի ապրիք ան
երկրին վրայ , որն որ ժառանգելու
համար Յորդանանէն կ'անցնիք ։
14 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ , Ահա
մեռնելու օրերդ մօտեցան . Յեսուն
կանչէ , ու ժողովքի խորանին մէջը
ներկայացէք , որ անոր պատուէր
տամ ։ Ուստի Մովսէս ու Յեսու
գացին ժողովքի խորանին մէջը ներ-
15 կայացան ։ Եւ Տէրը ամպի սիւ-
նով խորանին մէջը երեցաւ , ու ամ-
պի սիւնը խորանին դրանը վրայ
16 կայնեցաւ ։ Եւ Տէրը Մովսէսին ը-
սաւ , Ահա դուն քու հայրերուդ
հետ պիտի ննջես , ու աս ժողո-
վուրդը պիտի ելլէ , ու իր գացած
երկրին օտար աստուածներուն
ետեւէն երթալով՝ անոր մէջ շնու-
թիւն պիտի ընէ , և զիս պիտի
թողու , ու իրեն հետ ըրած ուխտս
17 պիտի խափանէ ։ Եւ ան օրը իմ
բարկութիւնս անոնց վրայ բորբո-
քելով՝ զանոնք պիտի մերժեմ ,
ու երեսս անոնցմէ պիտի ծածկեմ ,
ու ընաջինջ պիտի ըլլան . և շատ
չարիքներու ու նեղութիւններու
հանդիպելով՝ ան օրը պիտի ըսեն ,
Մեր Աստուածը մեր մէջը չըլլա-
լուն համար չէ՞ որ մենք աս չարիք-
18 ները կը կրենք ։ Եւ ան օրը ես
իմ երեսս բոլորովին պիտի ծած-
կեմ անոնց ըրած բոլոր չարու-
թեանը համար , որովհետեւ ուրիշ
19 աստուածներու դարձան ։ Ուստի
հիմա աս երգը գրեցէք , ու Իսրա-
յէլի որդւոցը սորվեցուցէք , զա-
նիկայ անոնց բերանը դնելով , որ-
պէս զի աս երգը Իսրայէլի որդւոցը
մէջ ինծի վկայութեան համար ըլ-
20 լայ ։ Քանզի անոնք պիտի տանիմ
ան կաթ ու մեղր բղխող երկիրը ,
որուն համար ես անոնց հայրերուն
երդում ըրի . և անոնք պիտի ու-
տեն ու կշտանան և գիրնան . ու
ուրիշ աստուածներու դառ-
նալով և անոնց ծառայութիւն ը-
նելով՝ զիս պիտի արհամարհեն , ու
21 իմ ուխտս պիտի խափանեն ։ Իսկ
երբոր անոնք շատ չարիքներու ու
նեղութիւններու հանդիպին , աս
երգը անոնց առջեւ վկայութիւն
պիտի տայ . որովհետեւ անոնց զա-
ւակներուն բերնէն պիտի չմոռ-
ցուի . վասն զի գիտեմ անոնց
խորհուրդը՝ որ այսօր կ'ընեն ,
քանի որ դեռ իմ երդումով խոս-
տացած երկիրս տարած չեմ զա-
22 նոնք ։ Ուստի Մովսէս նոյն օրը աս
երգը գրեց , ու Իսրայէլի որդւոցը
սորվեցուց անիկայ ։
23 Եւ Տէրը Նաւէի որդւոյն Յե-
սուին պատուիրելով ըսաւ , Զօ-
րացիր ու քաջ եղիր . քանզի Իս-
րայէլի որդիքը դուն պիտի տանիս
ան երկիրը , որուն համար անոնց
երդում ըրի . ու ես քու հետդ պի-
տի ըլլամ ։
24 Ու երբոր Մովսէս աս օրէնքիս
բոլոր խօսքերը մէկ գրքի մը
25 մէջ գրեց լմնցուց , Տէրոջը ուխ-
տին տապանակը վերցընող Ղեւտա-
ցիներուն պատուիրեց Մովսէս
26 ու ըսաւ , Աս օրէնքիս գիրքը
առէք , ու զանիկայ ձեր Տէր
Աստուծոյն ուխտի տապանակին
քովը դրէք , որ հոն քեզի դէմ
27 վկայութեան համար ըլլայ . Քան-
զի ես քու ապստամբութիւնդ
ու քու խստապարանոցութիւնը
գիտեմ . ահա այսօր որ տակաւին
ես ձեզի հետ ողջ եմ՝ դուք Տէրոջը
դէմ ապստամբութիւն կ'ընէք . ալ
որչափ աւելի իմ մեռնելէս ետքը ։
28 Ձեր ցեղերուն բոլոր ծերերը ու ձեր
ոստիկանները իմ առջեւս ժողվե-
ցէք , որ անոնց աս խօսքերը
զրուցեմ , որ լսեն . և երկինքը ու

Ն. Ք. Դ. Ք.
1451

29 Երկիրը վկայ բռնեմ անոնց. քանզի գիտեմ որ իմ մեռնելէս ետքը դուք անշուշտ ապականեցուցանելով" , ու իմ ձեզի պատուիրած ճամբայէս պիտի խոտորիք. ու չարութիւն պիտի ընէք , ու ձեր ձեռքերուն գործքերովը զանիկայ պիտի սրդողջընէք ։

30 Ուստի Մովսէս առ երգին խօսքերը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին ականջներուն ամբողջ զրուցեց ։

ԳԼ. ԼԲ

1 Մովսէսին երգը՝ որով կը ծանուցանէ Աստուծոյ ողորմութիւնը ու վրէժխնդրութիւնը ։ 46 Մովսէս կը յորդորէ ժողովուրդը որ իրենց սիրտը աստր վրայ դնեն ։ 48 Աստուած կը բարւոքէ զինքը , որ քանանու երկիրը տանէ , ու մեռնի ։

1 Վկայեցէք՝ ականջ դրէք , որ խօսիմ. ու երկիրը իմ բերնիս խօսքերը թող մտիկ ընէ ։

2 Իմ խրատս անձրևի պէս պիտի կաթի. իմ խօսքս ցօղի պէս պիտի իջնէ. հանձրևի պէս կանանչեղէնի վրայ , ու առատ անձրևներու պէս խոտի վրայ .

3 Քանզի Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ. տուէք Աստուծոյն պատիւ տուէք ։

4 Աստուծոյ գործը կատարեալ է . քանզի ճանր ամէն ճամբաները իրաւունք են . հաստատ հաւատարիմ է , ու ըանիրաւութիւն չունի . անիկայ արդար և ուղիղ է ։

5 Ան ապականեցան , իրենց արատը անոր որդւոցը չէ . մէկ խոտորած ու ծռած ազգ մըն է ։

6 Տէրոջը ըրած հատուցումիդ ատիկայ է , ով յիմար ու անմիտ ժողովուրդ . անիկայ Հրու Հայրդ չէ՞ , որ քեզ ստացաւ , քեզ ստեղծեց ու քեզ հաստատեց ։

7 Հին օրերը մի՛ տդ բեր , անցած դարերուն տարիները մտածէ . Հրու Հօրդ հարցուր , ու թող քեզի պատմէ . քու ծերերուդ հարցո՛ր , ու թող քեզի ըսեն .

8 Երբոր Բարձրեալը հազգերուն ժառանգութիւն բաժնեց , ու Ադամի որդիքը տարածեց , ազգերուն սահմանները Իսրայէլի որդւոց թուովը դրաւ .

9 Քանզի Տէրոջը բաժինը իր ժողովուրդն է , իր ժառանգութեան վիճակը Յակոբն է ։

10 Զանիկայ ամայի երկրի մէջ , անկոխ ահագին անապատի մէջ գտաւ . զանիկայ պաշտպանեց , խրատեց , իր աչքին բիբին պէս պահեց ։

11 Ինչպէս որ արծիւը իր բոյնը կը դրդռէ , կը շարժի իր ձագերուն վրայ , իր թևերը կը տարածէ , զանոնք վրան կառնէ իր թևերովը կը վերցընէ ,

12 Անոնի Տէրը միայն զանիկայ պտրտցուց , ու անոր հետը օտար աստուած չկար ։

13 Զանիկայ երկրիս բարձր տեղերուն վրայ հանեց , որ արտերուն պտուղը ուտէ . ու անոր՝ վէմէն մեղր ու ապառաժ վէմէն եղ ծծել տուաւ .

14 Անոր կովերու իւղ ու ոչխարներու կաթ ու ոչխարներու , գառներու ու Բասանի խոյերու և նոխազներու ճարպով , ու ցորենի բնտիր աղիւրով" . և խաղողին արիւնը՝ գինի խմեցիր ։

15 Ու Իսրայէլ գիրնալով Հպատցեց . (գիրցար՝ հաստրցար՝ եղ կապեցիր .) ու իր Արարիչ Աստուածը Հթողուց , և իր փրկութեան Վէմը արհամարհեց ։

16 Օտար ներով անոր նախանձը գրդռեցին , իր գարշելի բաներով զանիկայ սրդողցուցին ։

17 Դեւերուն զոհ մատուցին , Ոչ Աստուծոյ , իրենց չգիտցած աստուածներուն , նոր մօտերս եղողներուն , որ ձեր հայրերը Հնոյմէ չվախցան ։

18 Դուն քեզ ծնանող Վէմը մոռցար , ու քեզ ստեղծող Աստուածը միտքդ հանեցիր ։

19 Եւ Տէրը տեսնելով զզուեցաւ , որովհետև իր տղաքները ու աղջիկները վրհատ սրդողցուցին .

20 Ու ըսաւ , Անոնցմէ երեսս ծածկեմ , տեսնեմ թէ անոնց վերջը ինչ պիտի ըլլայ . վասն զի անոնք ծուռ ազգ մըն են , հաւատարիմ որդիներ են .

21 Անոնք չաստուածներով իմ նախանձս գրդռեցին , իրենց անտի բաներովը զիս սրդողցուցին . ես ալ անպիտան ժողովրդով մը անոնց նախանձը պիտի գրդռեմ , անմիտ ազգով մը զանոնք պիտի սրդողցընեմ .

22 Քանզի իմ բարկութենէս կրակ վառեցաւ , և դժոխքին մինչև ներքին տեղը անդունքը պիտի ուտէ , ու լեռներուն հիմերը պիտի բռնկցընէ ։

23 Անոնց վրայ չարիքներ պիտի

Ա. ԹԱԳ. ԻԴ
1451

Որ · գ · 36 ։ Սադ · ժէ · 8 ։ Առակ · է · 2 ։ Զաք · բ · 8 ։ Եզ · ժթ · 4 ։ Գլ · ա · 31 ։ Եսա · ե · 5 ։ Խգ · 4 ։ կդ · 9 ։ Ովս · ժա · 3 ։ Գլ · լդ · 29 ։ Եսա · ծբ · 14 ։ Եզկ · լդ · 2 ։ Եբր · հնձոց ։ Ցոր · իթ · 6 ։ Սադ · ձա · 16 ։ Սադ · ձա · 16 ։ ճխկ · 14 ։ Եբր · երիկամանցը ճարպով · Ծն · իթ · 11 ։ Եբր · ցնոսրունը · Գլ · լդ · 5 ։ 26 ։ Եսա · խգ · 2 ։ Ցնա ա թագ · բ · 29 ։ Գլ · լա 20 ։ Ղևտ · թ · 25 ։ Սադ · ժէ · 10 ։ Երեմ · բ · 7 ։ է · 7 , 28 ։ Ովս · ժգ · 6 ։ Հմր 6 ։ Եսա · ձա · 13 ։ Գլ · լա · 16 ։ Եսա · ա , 4 ։ Բ թագ · իբ · 47 ։ Սադ · ձթ · 26 ։ գե · 1 ։ Գ թագ · ժգ · 22 ։ ա Կոր · ժ · 22 ։ Գն · ժէ · 7 ։ Սադ · ճգ · 37 ։ ա Կոր · ժ · 20 ։ Ցայց · թ · 20 ։ Եսա · ժէ · 10 ։ Երեմ · բ · 32 ։ Դատ · բ · 14 ։ Եսա · ա · 2 ։ Գլ · լա · 17 ։ Եսա · լ · 9 ։ Մատ · ժէ · 17 ։ Բ Հմր 16 ։ Սադ · հբ · 58 ։ Ա թագ · ժբ · 21 ։ Գ թագ · ժգ · 13 , 26 ։ Սադ · լա · 6 ։ Երեմ · բ · 19 ։ ժ · 8 ։ ժգ · 22 ։ Ցոել · բ · 8 ։ Գոր · ժգ · 15 ։ Ովս · ա · 10 ։ Հաով · ժ · 19 ։ Երեմ · ժե · 14 , ժէ · 4 ։ Որ · գ · 11 ։ Եսա · իգ · 15 ։

Ն · Բ · ԴԲ · 1451

Ելից · ե · 5 ։ Դատ · բ · 19 ։ Ովս · թ · 9 ։ Եբր · պիտի ապականէր, Ծն · խթ · 1 ։ Գլ · գ · 30 ։ Գլ · իբ · 15 ։

— Գլ · գ · 26 ։ լ · 19 ։ լա · 28 ։ Սադ · ծ · 4 ։ Եսա · ա · 2 ։ Երեմ · բ · 12 ։ գ · 19 ։ Բ Եսա · ծե · 10 , 11 ։ ա Կոր · գ · 6 , 7 , 8 ։ Սադ · հր · 6 ։ Միք · ե · 7 ։ Բա Մն. իթ. 11 ։ Եբր · Վէմին · բ թագ · իբ · 3 ։ իգ · 3 ։ Սադ · ժբ · 2 , 31 , 46 ։ Մր. ա. 12 ։ Ր թագ · իբ · 31 ։ Ղևտ · գ · 37 ։ Ցայց · ժե · 3 ։ Երեմ · ժ · 10 ։ Ցոր · լդ · 10 ։ Սադ · ղր · 15 ։ Գլ · լա · 29 ։ Մատ · ժէ · 16 ։ Ղս · թ · 41 , Փիլ · բ · 15 ։ Սադ · ճժգ · 12 ։ Եսա · կդ · 16 ։ Սադ · հգ · 2 ։ Հմր 15 , Եսա · իէ · 11 ։ խգ · 2 ։ Եզ · ժգ · 14 ։ Սադ · խգ · 1 ։ հբ · 3 , 4 ։ Զաք · Բ · 2 ։ Գոր · ժէ · 26 ։ Ծն · ժա · 8 ։ Ելից · ժե · 16 ։ ժբ · 5 ։ ա Թագ · ժ · 1 ։ Ա գ · հբ · 71 ։ Գլ · բ · 15 ։ Երեմ · բ · 6 ։ Ովս · ժգ · 5 ։ Կ՛ հոգաց · Կ՛ պաշտպանեց ,

Ն. Ք. Գ. Ք.
1451

ե Սաղ. է. 12, 13. Եզեկ. ե. 16.
ը Ամբ. գ. 5.
* Կամ՝ կայծակով.
ր Ղև. իզ. 22.
ծ Ողբ. ա. 20. Եզեկ. է. 15. բ Կոր. է. 5.
+ Եբր. սենեակներէն
ե Եզեկ. ի. 13, 14, 23.
ւ Սաղ. ծխ. 8.
ե Ես. իէ. 11. Երեմ. դ. 22.
ծ Գղ. ե. 29. Սաղ. ձա. 13. ձէ. 43. Ղու. ժթ. 42.
է Ես. խէ. 7. Ողբ. ա. 9.
հ Ղև. իզ. 8. Յես. իգ. 10. բ Մն. իգ. 24. Եսա. լ. 17.
յ Սաղ. իգ. 12. Ես. ծ. 1. ծբ. 3.
ղ Թագ. բ. 2.
ճ Թագ. դ. 8. Երեմ. խ. 3.
մ Ես. ա. 10.
յ Սաղ. ծը. 4.
ն Սաղ. ծխ. 3. Հռով. գ. 13.
շ Յոբ. ժգ. 17. Երեմ. բ. 22. Ովս. ժգ. 12. Հռով. բ. 5.
ո Սաղ. ղգ. 1. Հռով. ժբ. 19. Եբր. ժ. 30.
չ բ Պետ. բ. 3.
պ Սաղ. ճլե. 14.
ջ Դատ. բ. 18. Սաղ. ճգ. 45. Երեմ. լա. 20. Յովէլ. բ. 14.
ռ գ Թագ. ժգ. 10. իա. 21. դ Թագ. թ. 8. ժգ. 26.
ս Դատ. ժ. 14. Երեմ. բ. 28.

դիզեմ, *իմ նետերս անոնց վրայ նետելով պիտի հատցընեմ։

24 Անօթութեամբ պիտի մաշին, ու *հրատապնայ տենդով" և դառն ժանտախտով պիտի հատնին, ու *անոնց վրայ գազաններուն ակռաները՝ ու գետնի վրայ սողացողներուն թոյնը պիտի խրկեմ։

25 *Դուրսէն սուրը ու †ներսէն վախը՝ երիտասարդները ու կոյս աղջիկները, կաթնկեր տղաքները ու ալևոր ծերերը պիտի ջարդեն։

26 Ըսի որ զանոնք Երկրին ամէն կողմը ցրուեմ, անոնց յիշատակը մարդոց մէջէն վերցընեմ,

27 Միայն թէ թշնամիին բարկութենէն վախցայ. չըլլայ որ անոնց հակառակորդները ուրանան. չըլլայ որ ըսեն թէ Աս բոլոր բանը ընողը մեր բարձր ձեռքն է, և ոչ թէ Տէրը։

28 Քանզի անոնք խորհրդակորոյս ազգ մըն են, ու անոնց մէջ իմաստութիւն չկայ։

29 *Երանի թէ իմաստուն ըլլային, — աս բանը հասկընային, ու իրենց վախճանը մտածէին։

30 *Մէկ մարդ մը հազարը ինչպէս կը հալածէր, ու երկու մարդ տասը հազարը ինչպէս կրնար փախցընել, թէ որ անոնց Վէմը զանոնք չծախէր, ու Տէրը զանոնք չմատնէր։

31 Քանզի անոնց վէմը մեր Վէմին պէս չէ, ու մեր թշնամիները — բանին դատաւոր ըլլան։

32 Ինչու որ *անոնց որթը Սոդոմի որթէն է, ու Գոմորի արտէն է. անոնց խաղողները թունաւոր խաղողներ են, — անոնց ողկոյզները դառն են.

33 Անոնց գինին *վիշապներուն ժանտութիւնը ու *իժերուն մահաբեր թոյնն է։

34 Ասիկայ *իմ քովս պահուած, — իմ շտեմարաններուս մէջ կնքուած չէ՞ արդեօք։

35 *Իմս է վրէժխնդրութիւնը ու հատուցումը. անոնց ոտքը — ժամանակին պիտի գլորի. ինչու որ *անոնց կորստեան օրը մօտ է, ու անոնց գլխուն գալիքները կ'արտորան։

36 *Քանզի Տէրը իր ժողովուրդը պիտի դատէ, *ու իր ծառաներուն վրայ պիտի գթայ, որովհետև պիտի տեսնէ — անոնց տկարութիւնը, երբոր *գոցուած ու ձգուած չկայ.

37 Ու պիտի ըսէ, *Ո՞ւր են անոնց աստուածները, այն վէմը, որուն վրայ իրենց յոյսը դրեր էին,

38 Անոնց զոհերուն ճարպը ուտողները՝ ու թափելու նուէրներուն գինիին խմողները. թող ելլեն ու ձեզի օգնեն, և ձեզի պաշտպան ըլլան։

39 Հիմա նայեցէ՛ք, որ *‡միայն ԵՍ ԵՄ", ու *ինծմէ ուրիշ Աստուած չկայ. *Ես կը մեռցընեմ ու ես կ'ապրեցընեմ. ես կը զարնեմ ու ես կը բժշկեմ, ու իմ ձեռքէս ազատող մը չկայ։

40 *Քանզի ձեռքս երկինքը վերցընելով կ'ըսեմ, Ես յաւիտեան կենդանի եմ.

41 *Թէ որ փայլակի պէս սուրս սրեմ, ու *ձեռքս դատաստանի երկընցընեմ, իմ թշնամիներուս վրէժխնդրութիւն պիտի ընեմ, և զիս ատողներուն հատուցում ընեմ։

42 Սպաննուածներուն ու գերիներուն արիւնէն՝ *թշնամեաց իշխաններուն գլխէն *իմ նետերս արիւնով պիտի արբեցընեմ, ու իմ սուրս միս պիտի ուտէ։

43 Ո՛վ ազգեր՝ *անոր ժողովուրդին ուրախակից եղէք, քանզի *իր ծառաներուն արեան վրէժը պիտի խնդրէ. *իր թշնամիներէն վրէժ պիտի առնէ, և *իր երկրին — ժողովուրդին քաւութիւն պիտի ընէ։

44 Ու եկաւ Մովսէս Նաւեան Յեսուին հետը, ու աս երգին
բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ա-
45 կանջներուն զրուցեց։ Ու երբոր
Մովսէս աս ամէն խօսքերը բոլոր
46 Իսրայէլին զրուցեց լմնցուց, Ա-
նոնց ըսաւ, *Ձեր սրտին մէջը դը-
րէ՛ք այն ամէն խօսքերը՝ որոնք այսօր
ձեզի վկայութիւն բերի, որ անոնք
ձեր տղոցը պատուիրէք, որ աս օ-
րէնքիս ամէն խօսքերը պահեն ու
47 կատարեն։ Քանզի ասիկայ ձեզի
պարապ բան մը չէ, *որովհետև ձեր
կեանքն է. ու աս բանով երկայ-
նակեաց պիտի ըլլաք այն երկրին
վրայ, որուն համար Յորդանանէն
կ'անցնիք անիկայ ժառանգելու։
48 Ու Տէրը նոյն օրը խօսեցաւ
49 Մովսէսին՝ ըսելով, Աս *Աբարիմ
լեռը ելիր՝ Մովաբի երկրին մէջը
եղող Երիքովին դիմացի Նաբաւ
լեռը, ու տես Քանանու երկիրը,
որն որ Իսրայէլի որդւոցը կա-
50 լուածք պիտի տամ. Ու դուն այն
քու ելած լեռանդ վրայ մեռնիս,
ու քու ժողովուրդիդ խառնուիս,
ինչպէս որ *քու եղբայրդ Ահարոն
Հովր լեռանը վրայ մեռաւ, ու իր
51 ժողովուրդին խառնուեցաւ. Ո-
րովհետև Իսրայէլի որդւոցը մէջ՝
Սին անապատը՝ Կադեսի հակառա-
կութեան ջուրերուն վրայ *ինծի

Ն. Ք. Գ. Ք.
1451

հ Սաղ. ծբ. 27. Ես. խա. 4. խը. 12.
‡ Եբր. Ես՝ ես եմ,
տ Գղ. դ. 35. Ես. խե. 5, 18, 22.
ր Թագ. բ. 6. դ Թագ. ե. 7. Յոբ. ե. 18. Սաղ. կը. 20. Ովս. զ. 1.
ց Ծն. ժգ. 22. Ել. գ. 8. Թու. ժգ. 30.
ւ Ես. իէ. 1. Եզ. 5. Կզ. 16. Եզեկ. իա. 9, 10, 14, 20.
փ Ես. ա. 24. Նաւ. ա. 2.
+ Յոբ. ժգ. 24. Երեմ. լ. 14. Ովս. բ. 5.
• Երեմ. խզ. 10.
ք Հռով. ժե. 10.
— Յայտ. գ. 10. ժթ. 2.
ք Հմր 41.
ֆ Սաղ. ձե. 1.
տ Գղ. զ. 6. ժա. 18. Եզեկ. խ. 4.
ե Գղ. լ. 19. Ղև. ժը. 5. Առակ. գ. 2, 22. դ. 22. Հռով. ժ. 5.
ղ Թու. իէ. 12, 13.
ե Թու. լգ. 47, 48. Գղ. լդ. 1.
ը Թու. ի. 25, 28. լգ. 38.
ր Թու. ի. 11, 12, 13. իէ. 14.

Ն · Բ · ՂԲ · 1451

Բ Ցճս ՂԼ · Ժ · 3 ։
* ԵԲԲ · լսբր-
բնցիք ։
Բ Թու · իե · 12 ։ ԳԼ · ԼԴ · 4 ։
† ԵԲԲ · գի-
մացէն

— Ծն · խթ · 28 ։
Բ Սաղ · ղ · ին վերնա-
գիրը ։

1491

Ֆ Եզ · ԺԹ · 18 ։ 20 ։ Դան · է · 4, 5 ։ Ամբ · գ · 3 ։
Ր Ցճս Սաղ · կը · 17 ։ Դան · է · 10։ Գոր · է · 53 ։ Գաղ · գ · 19 ։ Երբ · բ · 2 ։ Ցայտ · է · 11 ։ Թ · 16
Բ Եզ · ԺԹ · 5։ ԳԼ · է · 7, 8 ։ Սաղ · խէ · 4 ։ Ովս · ժա · 1 ։ Մաղ · ա · 2 ։
Ղ ԳԼ · է · 6 ։ աթաղ · բ · 9 ։ Սաղ · ծ · 5 ։
Բ Ածակ · բ · 1 ։
Ը Ղբ · ժ · 39 ։ Գոր · իր · 3 ։
Ը Ցօհ · ա · 17 ։ է · 19 ։
Ֆ Սաղ · ՃԺԹ · 111 ։
‡ ԵԲԲ · Ցնսուրնի մէջ Թագա-
ւոր · ԳԼ · լբ · 15 ։
Բ Ցճս Ծն · ԼՂ · 31 ։ Դան · Թ · 2 ։ ԺԷ · 6 ։
Լ Ծն · խթ · 8 ։
Ե Սաղ · ՃԽԳ · 5 ։
Ֆ Եզ · իբ · 30 ։
Ֆ Եզ · ԺԷ · 7 ։ Թու · ի · 13 ։ ԳԼ · բ · 2 ։ 3 ։ 16 ։ Սաղ · ձա · 7 ։

անձնազանդ եղաք · քանզի Ֆ Ի-
սրայէլի որդւոցը մէջ զիս * չփառա-
52 ւորեցիք ։ Ես ասի ան երկիրը
† հեռուէն պիտի տեսնես ։ բայց
դուն հոն պիտի չմտնես , ան եր-
կիրը որ ես Իսրայէլի որդւոցը կու
տամ ։

ԳԼ · Լ՚

1 Աստուծոյ վեհափառութիւնը ։ 6 Ցասուե-
կու ցեղերուն օրհնութիւնները ։ 26 Իսրա-
յէլի երջանկութիւնը ։

1 Լ՚ ասէ ան — օրհնութիւնը՝ որով
Ես Աստուծոյ մարդը Մովսէս իր
մեռնելէն առաջ Իսրայէլի որդինե-
2 րը օրհնեց · Ու ըսաւ ,
Տէրը Սինայէն եկաւ , ու Սեի-
րէն անոնց երեցաւ , ու Փառան
լեռնէն փայլեցաւ , ու Բիւրաւոր
սուրբերով եկաւ · անոր աջ ձեռ-
քէն օրինաց կրակը Ել — անոնց ։
3 Այո՛ , Ժանիկայ ժողովուրդները
կը սիրէ · Ըրոլոր սուրբերը քու
ձեռքդ են · ու անոնք Ը քու խօս-
քերդ ընդունելու համար Ը քու
ոտքերուդ քովը կը նստին ։
4 Մովսէս մեզի տուաւ օրէնքը ,
Յակոբի ժողովքին ժառան-
գութիւնը ։
5 Ու երբոր ժողովուրդին գլխա-
ւորները Իսրայէլի ցեղերուն հետ
միասին ժողովեցան , ինքը Ի-
սրայէլի մէջ Իշխան եղաւ ։
6 Ռուբէն թող ապրի ու չմե-
ռնի , և անոր ժողովուրդը շատ
ըլլան ։
7 Եւ Ցուդային համար ասիկա
ըսաւ , Ով Տէր՝ Ցուդային ձայնը
լսէ , ու զանիկայ իր ժողովուրդին
տար · Լանոր ձեռքերը իրեն բաւա-
կան ըլլան , և Ի անոր թշնամեացը
դէմ օգնական եղիր ։
8 Ու Ղևիին համար ըսաւ , Ք ու-
թումիմդ և Ուրիմդ քու սուրբ
մարդուդ ըլլայ , Որ զանիկայ
Մասսայի մէջ փորձեցիր , — Մե-
րիպայի ջուրին վրայ անոր հետ
վիճեցար ։
9 Ան որ իր հօրը ու մօրը համար
Զանիկայ չտեսայ՝ ըսաւ , Ան իր
եղբայրները չճանչցաւ , ու իր որ-
դիքը չգիտցաւ · քանզի Ն անոնք
քու խօսքիդ զգուշութիւն ըրին ,
ու քու ուխտդ պահեցին ։
10 Ը Քու դատաստաններդ Ցակո-
բին , ու քու օրէնքդ Իսրայէլին
անոնք պիտի սորվեցընեն · Ֆ քու
առջևդ խունկ պիտի մատուցա-
նեն , Ֆ ու քու սեղանիդ վրայ ող-
ջակէզ ։
11 Ո՛վ Տէր՝ անոր զօրութիւնը
օրհնէ , ու Ֆ անոր ձեռքին գործքը
ընդունէ · անոր վրայ ելլողներուն
ու անոր թշնամիներուն մէջքը
կոտրէ , որ ժէյմըն ալ չելլեն ։
12 Բենիամինին համար ըսաւ , Տէ-
րոջը սիրելին անոր քովը ապա-
հովութեամբ բնակի · Ան — Ե
միշտ զանիկայ պաշտպանէ , ու ա-
նոր ‖ ուսերուն մէջը բնակի ։
13 Ու Յովսեփին համար ըսաւ ,
Անոր երկիրը Տէրոջմէն օրհնեալ
ըլլայ , երկինքին ընտիր պարգևնե-
րովը , Ը յօդովը , ու վարը պառ-
կող անդունդներովը ,
14 Եւ արեգակէն յառաջ եկած ըն-
տիր բերքերովը , ու § ամիսներուն
ընտիր արդիւնքներովը ,
15 Եւ * հին լեռներուն ‡ ընտիր
պտուղներովը" , ու Ը մշտնջենաւոր
բլուրներուն ընտիր պարգևներովը ,
16 Եւ երկրիս ու անոր առատու-
թեանը ընտիր պարգևներովը , Ու
մորենիին մէջը բնակողին բարե-
հաճութեամբը · — Ե Յովսեփին
գլխուն վրայ , իր եղբարցը մէջ ե-
րևելի եղողին գագաթին վրայ թող
գան ։
17 Անիկայ իր ցուլին — առջևնեկին
պէս գեղեցկութիւն ունի , ու իր
եղջիւրները — միեղջերուի եղջիւրնե-
րու կը նմանին · Ա անոնցմով պիտի
զարնէ ժողովուրդները միևչև երկ-
րիս ծայրերը · Ասոնք են Եփրե-
մին բիւրաւորները , ու Մանասէին
հազարաւորները ։
18 Եւ Զաբուղոնին համար ըսաւ ,
Ը Ուրախացիր՝ ով Զաբուղոն՝ քու
ելած ատենդ , ու դուն ով Իսաքար՝
քու վրաններուդ մէջը ։
19 Ժողովուրդները լեռը հրաւիրե-
լով՝ հոն — արդարութեան զոհեր
պիտի մատուցանեն · քանզի անոնք
ծովերուն առատութիւնը ու ա-
ւազին ծածուկ գանձերը պիտի
ծծեն ։
20 Ու Գադին համար ըսաւ , Ֆ Գա-
դը ընդարձակողը օրհնեալ ըլլայ ·
մատակ առիւծի պէս կը նստի , ու
թևեր և գլուխներ կը գիշատէ ·
21 Եւ Անիկայ Երէքին առաջին մասը
իրեն յատուկ տեսաւ · քանզի հոն
օրէնսդրին — բաժինին մէ-
ջը պահուեցաւ , և Ժողովուրդին
գլխաւորներովը գալով՝ Տէրոջը
արդարութիւնը ու անոր դատաս-
տանները Իսրայէլի հետ Ի գործ
դրաւ ։
22 Ու Դանին համար ըսաւ , Դան
առիւծի ձագ է · Ֆ անիկայ Բասա-
նէն պիտի ցատկէ ։
23 Ու Նեփթաղիմին համար ըսաւ ,
Նեփթաղիմ — Ա — Ե Շնորհ-

Ն · Բ · ՂԲ · 1451

յ Բ Թագ · իգ · 23 ։ Սաղ · ի · 3 ։ Եզեկ · ի · 40, 41 ։ խգ · 27 ։

Կ՚ սահմաններուն

Ն Ծն · խթ · 25 ։
Լ Ծն · իե · 28 ։

§ ԵԲԲ · լսբ-
սիններուն

— Ծն · խթ · 26 ։
‡ ԵԲԲ · գլխա-
վը ։
Ղ Մր · գ · 6 ։
Գ Եզ · գ · 2 ։ 4 ։ Գոր · է · 30 · 35 ։
Լ Ծն · խթ · 26 ։

— ա Մն · ե · 1 ։
— Թու · իգ · 22 ։ Սաղ · ղբ · 10 ։
Վ՚գ Թագ · իբ · 11 ։ Սաղ · խգ · 5 ։
* Ծն · խբ · 19 ։
Բ Ծն · խթ · 13, 14, 15 ։

յ Ես · բ · 3 ։
— Սաղ · գ · 5 ։

Ֆ Ցճս Ցես · ԺԹ · 10, ԸԸ ։ ա Մն · Ժբ · 8, ԸԸ ։

† Թու · լբ · 16, 17, ԸԸ ։

ե Ցես · գ · 12 ։

Ֆ Ցճս · ԺԹ · 47 ։ Դան · Ժբ · 27 ։
— Ծն · խթ · 21 ։

Եզ · լբ · 26, 27, 28 ։ Ֆ Ցճս Երեմ · Ժբ · 18 ։ Մաղ · բ · 5, 6 ։ Ղև · Ժ · 11 ։ ԳԼ · Ժէ · 9, 10, 11 ։ իգ · 8 ։ Եզեկ · խգ · 23, 24 ։ Մաղ · բ · 7 ։ Ֆ Եզ · լ · 7, 8 ։ Թու · Ժգ · 40 ։ աթաղ · բ · 28 ։ Բ Ղև · ա · 9, 13, 17 ։ Սաղ · ծա · 19 ։ Եզեկ · խգ · 27 ։

քովը կշտացած , և Ցերոջը օրհնութիւնովը լցուած , բարեմուտքը ու հարաւը պիտի ժառանգէ ։

24 Ու Ասերին համար բսաւ , Ասեր որդւոցմէ օրհնուի . իր եղբայրներուն հաճոյ ըլլայ , ու ոտքը եղի մէջ թաթխէ ։

25 Քու * կօշիկներդ երկաթէ ու պղնձէ ըլլան , և քու օյժդ քու օրերուդ չափ ըլլայ ։

26 Ո՛չ Իսրայէլի Աստուածոյն պէս չկայ . ըանիկայ քեզի օգնութիւն ընելու համար , իր մեծ վայելչութեամբը երկինքներու ու ամպերու վրայ կը նստի ։

27 Յաւիտենական Աստուածը ապաւէն է , ու ներքոյ յաւիտենական բազուկները ‡ պաշտպան են" . քանզի թշնամիները քու առջեւդ պիտի վռընտէ , ու Ջնջէ՛ կոտրէ , պիտի ըսէ ։

28 Եւ Իսրայէլ ապահովութեամբ առանձին պիտի բնակի . Յակոբին աղբիւրը ցորենի ու գինիի երկրին մէջ պիտի ըլլայ , ու երկինքէն ցօղ պիտի կաթի ։

29 Երանի՛ քեզ՝ ով Իսրայէլ . ո՞ր ժողովուրդը քեզի պէս Տէրոջը ձեռքովը փրկուած է . վահան է քու օգնութեանդ սպարը ու յաղթութեանդ սուրը անիկայ է . քու թշնամիներդ քեզի պիտի խոնարհին , ու դանոնց բարձր տեղուանքը պիտի կոխես ։

ԳԼ · ԼԴ

1 Մովսես Նաբաւ լեռնէն երկիրը կը դիտէ , 5 ու հոն կը վախճանի ։ 6 Անոր թաղումը , 7 ու կենացը օրերը ։ 8 Իսրայէլը երեսուն օր սուգ կը պահէ անոր համար ։ 9 Յեսու անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 10 Մովսէսին գովութիւնը ։

1 Յետ Մովսէս Մովաբի դաշտերէն Նաբաւ լեռանը վրայ Երիքովի դիմացի Փասգային գագաթը ելաւ . և Տէրը անոր ցուցուց բոլոր Գաղաադու երկիրը մինչեւ

2 Դան , նաեւ բոլոր Նեփթաղիմը , ու Եփրեմի և Մանասէի երկիրը , ու Ցուդայի բոլոր երկիրը մինչեւ

3 արեւմտեան ծովը , եւ հարաւային կողմը , ու Երիքովի հովիտին դաշտը , մինչեւ Արմաւենեաց քաղաքը

4 մինչեւ Սեգովր ։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ , Ասա՛ է ան երկիրը՝ որուն համար Աբրահամին , Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրի՝ ըսելով , Քու սերունդիդ պիտի տամ անիկայ . Թոյլ քու աչքերուդ ցուցի , բայց դուն հոն պիտի չանցնիս ։

5 Ըստի Տէրոջը ծառան Մովսէս հոն Մովաբի երկրին մէջ Տէրոջը

6 ըսածին պէս մեռաւ . Եւ զանիկայ Բեթփեղովրին դիմացը՝ Մովաբի երկիրը ձորի մը մէջ թաղեց . ու մինչեւ այս օրս անոր գերեզմանը

7 մարդ մը չգիտցաւ ։ Եւ Մովսէս իր մեռած ատենը հարիւր քսան տարեկան էր . Անոր աչքերը չտկարացան , ու անոր ուժը չպրծաւ ։

8 Նաց ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Մովաբի դաշտերուն մէջ Մովսէսին համար Երեսուն օր լացին . ու Մովսէսին համար սուգի լացին օրերը լմընցան ։

9 Եւ Նաւէի որդին Յեսու Իմաստութեան հոգիով լցուեցաւ , որովհետեւ Մովսէս իր ձեռքերը անոր վրայ դրեր էր . ու Իսրայէլի որդիքը անոր ըսպասաւորութիւն ըրին , և Տէրը ինչ որ Մովսէսին պատուիրեր էր , անանկ ըրին ։

10 Եւ անկէ ետեւ Տէրոջը երես առ երես ճանչցած Մովսէսին պէս՝ Իսրայէլի մէջ մարգարէ մը չելաւ ,

11 Ան բոլոր նշաններով ու հրաշքներով , որ Տէրը խրկեց զանիկայ Եգիպտոսի երկրին մէջ ընելու Փարաւոնին ու անոր ամէն ծառաներուն և ամբողջ երկրին ,

12 Նոր բոլոր երկրին , Ու ան բոլոր զօրաւոր ձեռքով և բոլոր մեծ սոսկումով՝ որ Մովսէս բրաւ բոլոր Իսրայէլին աչքին առջեւը ։

ն · ք · գք · 1451

բ Տես Ցես · ժթ · 32 ։

ղ Տես Ցես · ի · 20 ։

ը Տես Ցես · ի · 6 ։

* կամ՝ կրպակներդ

ի Գլ · ը · 9 ։

ղ Գլ · լբ · 15 ։

† Եբր · Ցեսուեի

ի Եզ · ժե · 11 ։ Սաղ · ձգ · 8 ։ Ես · ի · 6 ։

ը Սաղ · կը · 4 · 33 ։ 34 ։ Ճգ · 3 ։ Ամբ · գ · 8 ։

բ Սաղ · գ · 1 ։

‡ Եբր · տակն են ։

ժ Գլ · թ · 3 ։ 4 · 5 ։

ի Թուա · իգ · 9 ։ Երեմ · իգ · 6 ։ Լգ · 16 ։

լ Գլ · բ · 7 · 8 ։

ի Ցես · իե · 28 ։ Գլ · ժա · 11 ։

ժ Սաղ · ճխդ · 15 ։

խ Թագ · է · 23 ։

հ Սաղ · ճժե · 9 · 10 · 11 ։

յ Ր Թագ · իր · 45 ։ Սաղ · ժը · 44 ։ կգ · 3 ։ Ամ · 15 ։

‖ կամ՝ սաեն ։

ղ Գլ · լբ · 13 ։

— Թուա · իե · 12 ։ Լգ · 47 ։ Գլ · լբ · 49 ։

բ Գլ · գ · 27 ։

ք Ցես · ժգ · 14 ։

ն · ք · գք · 1451

ք Գլ · ժա · 24 ։

ի Գաս · ա · 16 ։ գ · 13 ։ բ Մն · իբ · 15 ։

ղ Ցես · ժբ · 7 ։ ժգ · 15 ։ ժե · 18 ։ իգ · 3 ։ իբ · 13 ։

ի Գլ · գ · 27 ։ լբ · 52 ։

ը Գլ · լբ · 50 ։ Ցես · ա · 1 ։ 2 ։

բ Ցուգ · 9 ։

ժ Գլ · լ · 2 ։

ի Տես Ցես · իե · 1 ։ իբ · 10 ։ Ցես · ժգ · 10 · 11 ։

1451

լ Տես Ցես · ժ · 3 · 10 ։ Թուա · ի · 29 ։

ի Ես · ժա · 2 ։ Գաս · ը · 3 ։

ժ Թուա · իե · 18 ։ 23 ։

ն Եզ · լգ · 11 ։ Թուա · ժբ · 6 · 8 ։ Գլ · ե · 4 ։

հ Տես գլ · ժբ · 15 · 18 ։

յ Գլ · գ · 34 ։ ե · 19 ։

ԳԻՐՔ ՅԵՍՈՒԱՅ

Ն․ Ք․ ԴՔ․
1451

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Տէրը Մովսէսին յաջորդ կը կարգէ Յեսուն ։ 3 Խոստացուած երկրին սահմանները ։ 5 Աստուած կը խոստանայ Յեսուին օգնելու ։ 8 ու անոր պատուէր կու տայ ։ 10 Յեսու կարգի կը դնէ ժողովուրդը՝ Յորդանանէն անցնելու համար ․ 12 կը յիշեցնէ երկու ու կէս ցեղերուն՝ ինչ որ Մովսէսին խոստացեր էին ։ 16 Անոնք ալ իրեն հնազանդութիւն կը խոստանան ։

1 Տէրոջը ծառային Մովսէսին մեռնելէն ետքը՝ Տէրը Մովսէսին
սպասաւորին Նաւէի որդւոյն Յե-
2 սուին հետ խօսեցաւ ըսելով , Իմ
ծառաս Մովսէս մեռաւ ․ հիմա ել
անցիր աս Յորդանանէն դուն և
աս բոլոր ժողովուրդը՝ ան երկիրը ,
որն որ ես Իսրայէլի որդւոցը կու
3 տամ ։ Ձեր ոտքին բոլոր կոխած
տեղերը ձեզի պիտի տամ , ինչպէս որ
4 Մովսէսին ըսի ․ Անապատէն ու
աս Լիբանանէն մինչև մեծ գետը՝
Եփրատ գետը , Քետացւոց
բոլոր երկիրը մինչև մեծ ծովը արև-
մտեան կողմը ձեր սահմանը ըլլայ ։
5 Քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ
մարդ մը չկարենայ քեզի դէմ դը-
նել ․ Ինչպէս որ Մովսէսին հետ
էի , քեզի հետ ալ անանկ պիտի ըլ-
լամ ․ Քեզ պիտի չթողում ու
6 քեզ անտես պիտի չընեմ ։ Զօ-
րացիր ու քաջասիրտ եղիր ․ քան-
զի աս ժողովուրդին դուն պիտի
ժառանգեցրնես ան երկիրը , որուն
համար անոնց հայրերուն երդում
7 ըրի անոնց տալու ։ Միայն թէ
զօրացիր ու խիստ քաջ եղիր , որ
իմ ծառայիս Մովսէսին բոլոր քեզի
պատուիրած օրէնքը պահես ու ը-
նես ․ անկէ աջ կամ ձախ կողմը
չխոտորիս , որ քու ամէն երթալու
տեղդ *յաջողութիւն գտնես ։
8 Աս օրինաց գիրքը քու բերնէդ
չզատուի , հապա գիշեր ցորեկ ա-
նոր վրայ մտածես , որ բոլոր անոր
մէջի գրուածները պահես ու կա-
տարես ․ քանզի ան ատենը քու
գործքերդ յառաջ կը տանիս , և ան
ատենը յաջողութիւն կը գտնես ։
9 Ահա քեզի կը պատուիրեմ , զօ-
րացիր ու քաջասիրտ եղիր , մի՛
վախնար ու մի՛ զարհուրիր ․ քանզի
քու ամէն երթալու տեղերդ քու
Տէր Աստուածդ քու հետդ է ։
10 Անկէ ետքը Յեսու ժողովուրդին
ոստիկաններուն պատուիրելով ը-
11 սաւ , Բանակին մէջէն անցէք , ու
ժողովուրդին ապսպրելով ըսէք ,
Ձեզի պաշար պատրաստեցէք ․
քանզի հիրեք օրէն ետև դուք աս
Յորդանանէն պիտի անցնիք , որ
երթաք ժառանգէք ան երկիրը ,
որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի
ժառանգութիւն կու տայ ։
12 Եւ Ռուբենեանց ու Գադեանց և
Մանասէի կէս ցեղին Յեսու խօ-
13 սեցաւ ու ըսաւ , Միտքերնիդ բե-
րէք ան խօսքը , որ Տէրոջը ծառան
Մովսէս ձեզի պատուիրեց ըսելով ,
Ձեր Տէր Աստուածը ձեզ հանգըս-
տացուց , ու աս երկիրը ձեզի
14 տուաւ ։ Ձեր կնիկները՝ ձեր տը-
ղաքները և ձեր անասունները թող
ընակին ան երկրին մէջը , որ Մով-
սէս ձեզի տուաւ Յորդանանու աս-
դին կողմը ․ բայց դուք ամէնքդ որ
ուժով կտրիճներ էք՝ †պատրաստ-
նեալ ձեր եղբայրներուն առջևը
անցնելով՝ անոնց օգնութիւն ը-
15 նէք , Մինչև որ Տէրը ձեր եղբայր-
ներն ալ ձեզի պէս հանգստացընէ ,
և անոնք ալ ժառանգեն ան երկի-
րը , որն որ ձեր Տէր Աստուածը ա-
նոնց կու տայ ․ ու ետքը ձեր ժա-
ռանգութեան երկիրը դառնաք ,
և ժառանգէք զանիկայ , որն որ
Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի տուաւ
Յորդանանու ասդին կողմը դէպ 'ի
արևելք ։
16 Եւ անոնք Յեսուին պատասխան
տուին ու ըսին , Քու ամէն պա-
տուիրածներդ պիտի ընենք , և ուր
որ մեզ խրկես պիտի երթանք ։
17 Ինչպէս որ Մովսէսին հնազանդու-
թիւն կ'ընէինք , անանկ ալ քեզի
հնազանդութիւն պիտի ընենք ․ մի-
այն թէ քու Տէր Աստուածդ քու
հետդ ըլլայ , ինչպէս որ Մովսէսին
18 հետն էր ։ Ամէն մարդ որ քու
հրամանիդ դէմ դնէ , և ամէն ինչ
որ անոր պատուիրես , քու խօսքերդ
մտիկ չընէ , պիտի մեռցուի ․ միայն
թէ զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր ։

ԳԼ․ Բ

1 Ռախաբ Սատիմէն խրկուած երկու լրտեսները կ'ընդունի ու կը պահէ ․ 8 և դաշինք կ'ընէ անոնց հետ ։ 23 Լրտեսները կը դառնան ու լուր կը տանին ։

ա Ել․ ԻԴ․ 13 ։ Բ Օր․ Ա․ 38 ։
բ Բ Օր․ ԼԴ․ 5 ։
գ Բ Օր․ ԺԱ․ 24 ։ Գլ․ ԺԴ․ 9 ։
դ Ծն․ ԺԵ․ 18 ։ Ել․ ԻԴ․ 31 ։ Թուոց․ ԼԴ․ 3—12 ։
ե Բ Օր․ Է․ 24 ։
զ Ել․ Գ․ 12 ։
է Բ Օր․ Լ․ 8 ․ 23 ։ Հմր 9 ․ 17 ։ Գլ․ Գ․ 7 ։ Գ․ 27 ։ Եա․ ԽԳ․ 2 ․ 5 ։
ը Բ Օր․ Լ․ 6 ․ 8 ։ Եբր․ ԺԳ․ 5 ։
թ Բ Օր․ Լ․ 7 ․ 23 ։
ժ Թագ․ ԻԵ․ 23 ։ Բ Օր․ Լ․ 7 ։ Գլ․ ԺԱ․ 15 ։
ի Բ Օր․ Ե․ 32 ։ ԻԲ․ 14 ։
* Կամ՝ խելացութեամբ վարուիս ։ Բ Օր․ ԻԹ․ 9 ։
լ Բ Օր․ ԺԷ․ 18 ․ 19 ։
խ Սաղ․ Ա․ 2 ։
ծ Հմր 7 ։
կ Բ Օր․ Լ․ 7 ․ 8 ․ 23 ։
հ Սաղ․ ԻԷ․ 1 ։ Երեմ․ Ա․ 8 ։

Ն․ Ք․ ԴՔ․
1451

ձ Գլ․ Գ․ 2 ։ Տես Բ Օր․ Թ․ 1 ։ ԺԱ․ 31 ։
ղ Թուոց․ ԼԲ․ 20—28 ։ Գլ․ ԻԲ․ 2 ․ 3 ․ 4 ։
† Կամ՝ զունդ զունդ․ Ել․ ԺԳ․ 18 ։
ճ Գլ․ ԻԲ․ 4 ․ ․․․ ։
մ Հմր 5 ․ Բ Թագ․ Ի․ 13 ․ ․․․ 37 ։

Ն · Ք · ԳՔ · 1451

1 Եւ Նաւէի որդին Յեսու — Սա-
տիմէն երկու մարդ խրկեց՝
ծածկաբար երկիրը լրտեսելու հա-
մար, ու ——— ըսաւ, Գացէ՛ք՝ ան
երկիրը ու Երիքովը տեսէ՛ք. եւ ա-
նոնք գացին ու ᵇ Ռախաբ անու-
նով ᶜ պոռնիկ կնկան մը տունը
2 մտան, եւ հոն * մնացին ։ Ան ատենը
ᵈ Երիքովի թագաւորին լուր տրուե-
ցաւ՝ ըսելով, Ահա աս գիշեր եր-
կիրը լրտեսելու համար Իսրայէլի
որդւոցմէ մարդիկներ եկեր են հոս ։
3 Ու Երիքովի թագաւորը Ռախաբին
——— խրկեց ըսելով, Քեզի եկող
ու տունդ մտնող մարդիկները
դուրս հանէ. քանզի անոնք ——
բոլոր երկիրը լրտեսելու եկեր են ։
4 ᵉ Եւ կնիկը ան երկու մարդը առաւ
պահեց, ու ըսաւ, Իրաւ ան մար-
դիկը ինծի եկան, բայց ուսկից
5 ըլլալնին չգիտցայ. Ու դռներուն
գոցուելու ատենը մութուն ան
մարդիկը դուրս ելան. եւ ան
մարդոց ուր երթալը չեմ գի-
տեր. շուտով անոնց ետեւէն
6 ինկէք, որ անոնց հասնիք ։ Իսկ
ᶠ ինքը տանիքը հանելով զանոնք
պահեր էր քթանի եղէգներուն
մէջը՝ որ տանիքին վրայ դիզուած
7 ունէր ։ Ուստի մարդիկը Յորդա-
նանու ճամբով մինչեւ անցքերը ա-
նոնց ետեւէն ինկան, եւ անոնց
ետեւէն ինկողները դուրս ելլելէն
ետքը դուռը գոցեցին ։
8 Ու երբոր անոնք դեռ չէին քնա-
ցած, կնիկը տանիքին վրայ անոնց
9 քովը ելաւ, Ու մարդոցը ըսաւ,
Ես գիտեմ որ Տէրը —— երկի-
րը ձեզի տուաւ, ու ᵍ ձեր վախը
մեր վրայ ինկաւ, եւ ձեր պատճա-
ռաւը —— երկրիս բոլոր բնակիչները
10 ʰ հալեցան. Քանզի մենք լսեցինք
թէ ինչպէս Տէրը ձեր Եգիպտոսէն
ելած ատենը ⁱ Կարմիր ծովուն ջու-
րերը ձեր առջեւէն ցամքեցուց. Նաեւ
ʲ ինչ որ դուք ըրիք Յորդանանու
անդին կողմը ——— Ամորհացւոց
երկու թագաւորներուն Սեհոնին
ու Ովգին՝ որոնք բնաջինջ ըրիք ։
11 Ուստի ᵏ —— ———— լսածնուս պէս
ˡ սիրտերնիս հալեցաւ, ու ձեր երե-
սէն ——————— ———— մէկու մը
վրայ † համարձակութիւն չմնաց.
քանզի ᵏ ձեր Եհովայ Աստուածը
վերը երկինքին մէջ ու վարը երկ-
րիս վրայ Աստուած անիկայ է ։
12 Հիմա կ'աղաչեմ, ᵐ Տէրոջմով եր-
դում ըրէք ինծի, որ ես ձեզի ո-
ղորմութիւն ընելուս համար, դուք
ալ ⁿ իմ հօրս տանը ողորմու-
թիւն ընէք. եւ ° ինծի ճշմարիտ
13 նշան մը տուէք, Որ իմ հայրս՝
մայրս՝ եղբայրներս՝ քոյրերս ու-
բոլոր անոնց վերաբերեալները ողջ
պիտի թողուք, եւ մեր անձը մա-
14 հուանէ պիտի ազատէք ։ Ու ան
մարդիկը անոր ըսին, Թէ որ աս
մեր բանը չյայտնէք, ձեր տեղը մեր
անձերնիս մեռնին. ու երբոր Տէրը
—— երկիրը մեզի տայ ᵖ քեզի ողոր-
մութիւն ու հաւատարմութիւն
15 պիտի ընենք ։ Ետքը ᵠ զանոնք մէկ
չուանով մը պատուհանէն վար
իջեցուց. (քանզի իր տունը բեր-
դին պարսպին վրայ էր, ու ինքը
16 պարսպին վրայ կը բնակէր.) Եւ
անոնց ըսաւ, Լեռը գացէք, չըլլայ
որ հալածողները ձեզի հանդիպին,
ու հոն իրեք օր պահուեցէք,
մինչեւ որ հալածողները ետ դառ-
նան, անկէ ետեւ ձեր ճամբան գա-
17 ցէք ։ Եւ ան մարդիկը անոր ըսին,
Ահա մենք աս ʳ մեզի ընել տուած
երդումէդ —— ———— անպարտ
18 կ'ըլլանք. ˢ Երբոր մենք —— երկի-
րը մտնենք, աս կարմիր դերձանէ
չուանը ան պատուհանին վրայ կա-
պես, ուսկից որ մեզ իջեցուցիր.
ᵗ եւ քու հայրդ՝ մայրդ՝ եղբայրներդ՝
ու քու հօրդ բոլոր տունը՝ քու
19 քովդ աս տանը մէջ ժողվես. Ու
—————— ով որ քու տանդ դռնէն
դուրս ելլէ, անոր արիւնը իր գլը-
խուն վրայ ըլլայ. մենք անպարտ
ենք. բայց քու քովդ —— տանը մէջ
բոլոր եղողներուն թէ որ ձեռք մը
դպչի, ᵘ անոնց արիւնը մեր գլխուն
20 վրայ ըլլայ ։ Եւ թէ որ աս մեր բա-
նը ———— ——— յայտնես, ան ատենը
քու մեզի ընել տուած երդումէդ
21 անպարտ կ'ըլլանք ։ Ու ————— ըսաւ,
Ձեր խօսքերուն պէս՝ անանկ թող
ըլլայ. եւ թողուց զանոնք, ու ա-
նոնք գացին. եւ ան կարմիր չուանը
պատուհանին վրայ կապեց ։
22 Եւ անոնք անկէ լեռնակողմը գա-
ցին, ու հոն իրեք օր նստան, մին-
չեւ որ հալածողները ետ դարձան.
ու հալածողները զանոնք ամէն
ճամբու մէջ փնտռեցին, բայց
23 չգտան ։ Ան ատենը ան երկու մար-
դիկը ետ դառնալով՝ լեռնէն վար
իջան, եւ անցնելով Նաւէի որդւոյն
Յեսուին գացին, ու իրենց պատա-
հած բոլոր բաները անոր պատմե-
24 ցին. Եւ Յեսուին ըսին, Իրաւցը-
նէ ᵛ Տէրը ան բոլոր երկիրը մեր
ձեռքը տուաւ. ու ան երկրին բո-
լոր բնակիչները մեր երեսէն ʷ հալե-
ցան ։

Left margin: — Թու. իե. 1 ։ ᵇ Մատ. ա. 5 ։ ᶜ Եբր. ժա. 31 ։ Յակ. բ. 25 ։ * Եբր. պառկեցան ։ ᵈ Սաղ. ծիէ. 1 ։ Առակ. իա. 30 ։ ᵉ Տես բ Թագ. ժէ. 19, 20 ։ ᶠ Տես Եւ. ա. 17 ։ բ Թագ. ժթ. 19 ։ ᵍ Ծն. լե. 5 ։ Եւ. իգ. 27 ։ բ Օր. բ. 25 ։ ժա. 25 ։ ʰ Եւ. ժե. 15 ։ ⁱ Եւ. ժդ. 21 ։ Գլ. դ. 23 ։ ʲ Թու. իա. 24, 34, 35 ։ ᵏ Եւ. ժե. 14, 15 ։ ˡ Գլ. ե. 1 ։ է. 5 ։ Ես. ժգ. 7 ։ ᵏ Երկ. Հոգի. բ Օր. դ. 39 ։ ᵐ Տես ա Թագ. ի. 14, 15, 17 ։ ⁿ Տես ա Տիմ. ե. 8 ։ ° Հմր 18 ։

Right margin: ᵖ Դատ. ա. 24 ։ Մատ. ե. 7 ։ ᵠ Գործ. թ. 25 ։ ʳ Եւ. ի. 7 ։ ˢ Հմր 12 ։ ᵗ Գլ. զ. 23 ։ ᵘ Մատ. իէ. 25 ։ ᵛ Եւ. իգ. 31 ։ Գլ. զ. 2 ։ իա. 44 ։ ʷ Հմր 9 ։

ԳԼ. Գ

1 Յեսու Յորդանան կու գայ ։ 2 Ոստիկանները
կ'իմացընեն ժողովուրդին թէ ինչ կարգով
պիտի անցնին ։ 7 Տէրը կը քաջալերէ Յե-
սուն. 9 ան ալ կը քաջալերէ ժողովուրդը ։
14 Յորդանանու ջուրերը կը բաժնուին ։

Ն · Ք · ԶԲ · 1451

1 Եւ Յեսու առաւուանց կանուխ ե-
լաւ . և ինքը ու բոլոր Իսրայէլի
որդիքը Սատիմէն չուեցին , ու
մինչև Յորդանան եկան . և անցնե-
2 լէն առաջ հոն իջևան ըրին : Ու
3 իրիք օրէն ետքը ոստիկանները
բանակին մէջէն անցան . Եւ ժողո-
վուրդին պատուիրելով ըսին ,
Երբոր ձեր Տէր Աստուծոյն ուխ-
տին տապանակը տեսնէք , ու
Ղեւտացի քահանաները՝ որ զանիկայ
կը տանին , դուք ալ ձեր տեղերէն
եղէք , ու անոր ետևէն գացէք .
4 Բայց ձեր ու անոր մէջտեղը երկու
հազար կանգունի չափ միջոց պիտի
ըլլայ . անոր չմօտենաք , որ երթա-
լու ճամբանիդ դիտնաք . քանզի
ասկէ առաջ աս ճամբայէն անցած
5 չէք : Եւ Յեսու ժողովուրդին ը-
սաւ , Սրբեցէք ձեր անձերը . քան-
զի Տէրը վաղը ձեր մէջը հրաշքներ
6 պիտի ընէ : Անկէ ետև Յեսու քա-
հանաներուն խօսեցաւ ըսելով ,
Ուխտին տապանակը վերցուցէք ,
ու ժողովուրդին առջևը անցէք :
Ուստի անոնք ուխտին տապանակը
վերցուցին , ու ժողովուրդին առ-
ջևէն գացին :
7 Եւ Տէրը բսաւ Յեսուին , Այսօր
պիտի սկսիմ բոլոր Իսրայէլին աչ-
քին առջևը բեզ մեծցընելու , որ
դիտնան թէ ինչպէս որ Մովսէսին
հետ էի , քեզի հետ ալ պիտի
8 ըլլամ : Հիմա դուն ուխտին
տապանակը վերցընող քահանանե-
րուն պատուիրելով ըսես , Երբոր
Յորդանանու ջուրին եղերքը հաս-
նիք , Յորդանանու մէջը կայնե-
ցէք :
9 Ու Յեսու Իսրայէլի որդւոցը ը-
սաւ , Հոս մօտեցէք , և ձեր Տէր
Աստուծոյն խօսքերը մտիկ ըրէք :
10 Ու Յեսու ըսաւ , Ասով պիտի դիտ-
նաք , որ Կենդանի Աստուածը ձեր
մէջն է , ու ձեր առջևէն քանա-
նացիները՝ հետացիները՝ խևացի-
ները՝ փերեզացիները՝ գերգեսա-
ցիները՝ ամորհացիները ու Յեբու-
սացիները բոլորովին պիտի վռնդ-
11 ուի . Ահա բոլոր երկրիս Տէրոջը
ուխտին տապանակը ձեր առջևը
պիտի անցնի Յորդանանու մէջ .
12 Եւ հիմա դուք Իսրայէլի ցեղերէն
տասուերկու մարդ առէք՝ ամէն
13 ցեղէն մէյմէկ մարդ . Ու երբոր
բոլոր երկրիս Եհովայ Տէրոջը
տապանակը վերցնող քահանայից
ոտքերը Յորդանանու ջուրին մէջը
մտնեն , Յորդանանու ջուրը պիտի
կտրի , ու վերէն իջնող ջուրը
Կարկառակոյտի մը պէս պիտի
կայնի :
14 Ու երբոր ժողովուրդը Յորդա-

Ն · Ք · ԶԲ · 1451

նանէն անցնելու համար իրենց վր-
րանները չուեցին , ուխտին տա-
պանակը վերցընող քահանաները
ժողովուրդին առջևէն իրենց .
15 Ու տապանակը վերցընողները մինչև
Յորդանան հասնելով՝ տապանակը
վերցընող քահանաներուն ոտքերը
ջուրին եղերքը մտուածին պէս՝
(ինչու որ Յունվարի բոլոր ժամա-
նակը Յորդանանու ջրերը առա-
տանալով իր բոլոր եղերքները կը
16 կոխէ ,) Ան առնը վերէն իջնող
ջուրը կայնեցաւ , ու Սարթանին
քովը եղող Ադամ քաղաքէն շատ
հեռու կարկառակոյտի մը պէս
բարձրացաւ . ու դաշտի ծովը՝
այսինքն Աղի ծովը իջնողը լմընցաւ
կտրեցաւ . և ժողովուրդը Երիքովի
17 դիմացը անցաւ : Ու Տէրոջը ուխ-
տին տապանակը վերցընող քահա-
նաները Յորդանանու մէջը ցամա-
քի վրայ հաստատ կայնեցան . Ու
բոլոր Իսրայէլը ցամաքով անցաւ ,
մինչև որ բոլոր ժողովուրդին Յոր-
դանանէն անցնիլը լմընցաւ :

ԳԼ · Դ

1 Տասուերկու մարդ կ'որոշուին՝ որ Յորդանա-
նէն յիշատակի համար տասուերկու քար առ-
նեն : 9 Ուրիշ տասուերկու քար ալ Յորդա-
նանու մէջտեղը կը կանգնեն : 10 , 19 Ժողո-
վուրդը կ'անցնի : 14 Աստուած Յեսուին պա-
տիւ կու տայ : 20 Տասուերկու քարերը Գաղ-
գաղայի մէջ կը կանգնեն :

1 Ու երբոր բոլոր ժողովուրդին
Յորդանանէն անցնիլը լմընց-
ած , Տէրը խօսեցաւ Յեսուին ու
2 բսաւ , Ժողովուրդէն տասուերկու
մարդ առէք , ամէն ցեղէն մէյմէկ
3 մարդ , Ու անոնց պատուիրելով
ըսէք , Ասկե Յորդանանու մէջէն՝
քահանայից ոտքերուն ամուր կե-
ցած տեղէն՝ ձեզի տասուերկու քար
վերցուցէք , և զանոնք ձեր հետը
տարէք , ու դրէք Ան տեղը՝ ուր
որ աս գիշեր իջևան պիտի ընէք :
4 Եւ Յեսու Իսրայէլի որդւոցմէ իր
որոշած տասուերկու մարդիկը կան-
չեց , ամէն ցեղէն մէյմէկ մարդ .
5 Ու Յեսու անոնց բսաւ , Յորդա-
նանու մէջը ձեր Տէր Աստուծոյն
տապանակին առջևը անցէք , ու
Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն թուո-
վը՝ ամէն մէկերնիդ ձեր ուսերուն
վրայ մէյմէկ քար վերցուցէք —ՆԼԲ .
6 Որ ասիկայ ձեր մէջը նշան ըլլայ .
— Երբոր վաղը ձեր որդիքը յետք
հարցընելու ըլլան ու բսեն թէ Ա
7 քարերը ի՞նչ ունին ձեզի . Ա-
նոնց բսէք , Քանզի Տէրոջը ուխտի
տապանակին առջևէն Յորդա-
նանու ջուրերը կտրուեցան . երբ-
որ անիկայ Յորդանանէն կ'անցնէր
Յորդանանու ջուրը կտրեցաւ . ու

Ն · Ք · ԶԲ · 1451

Ա Թագ · Ե · 45 ·

Ա Հմր 13 ·

Ա Գլ · Գ · 18 · Ե · 10 , 12 · Նա Մն · Ժբ · 15 · Երեմ · Ժբ · 5 · Խթ · 19 ·

Ղ Թագ · Գ · 12 · Է · 46 ·

Ա Օր · Գ · 17 ·

Ն Ես · Ի · 3 · Թու · Լդ · 3 ·

Ղ Տես Եւ · Ժգ · 29 ·

Ա Օր · Ի · 2 · Գլ · Գ · 17 ·

Բ Գլ · Գ · 12 ·

Է Գլ · Գ · 13 ·

Ե Հմր 19 , 20 ·

Ի Հմր 21 · Եւ · Ժբ · 26 · Ժգ · 14 · Բ Օր · Ջ · 20 · Սաղ · Խգ · 1 · Նը · 3 , 4 , 5 , 6 · Ղ Գլ · Գ · 13 , 16 ·

Ա Գլ · Ե · 1 ·

Բ Գլ · Ա · 10 , 11 ·

Է Տես Թու · Ժ · 33 ·

Ը Բ Օր · Լ · 9 , 25 ·

Ի Եւ · Ժթ · 12 ·

Ղ Եւ · Ժթ · 10 , 14 , 15 · Ղա · Ի · 7 · Թու · Ժա · 18 · Գլ · Է · 13 · Ասթագ · Ժգ · 5 · Ցե-վել · Բ · 16 ·

Ի Թու · Գ · 15 ·

Ը Գլ · Դ · 14 · Ա Մն · Իթ · 25 · Բ Մն · Ա · 1 ·

Ի Գլ · Ա · 5 ·

Ժ Հմր 3 ·

Ի Հմր 17 ·

Ա Օր · Ե · 26 · Ասթագ · Ժէ · 26 · Գ Թագ · Ժթ · 4 · Ովս · Ա · 10 · Մատ · Ժգ · 16 · Ա Թես · Ա · 9 ·

Ի Եւ · Լդ · 2 · Բ Օր · Է · 1 · Սաղ · Խգ · 2 ·

Ժ Հմր 13 · Միք · Դ · 13 · Զաք · Գ · 14 · Գ · 5 ·

Ի Գլ · Գ · 2 ·

Հ Հմր 11 ·

Ի Հմր 15 , 16 ·

Ղ Սաղ · Հը · 13 · ՃԺգ · 3 ·

Ն. Ք. Գ. Ք.
1451

ի Ել. ժբ. 14 ; Թուոց. ժզ. 40 ։

սա քարերը Իսրայէլի որդւոց մէջը
յիշատակի համար պիտի ըլլան յա-
8 ւիտեան ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Յե-
սուին պատուիրածին պէս ըրին .
ու Յորդանանու մէջէն տասուեր-
կու քար առին՝ Իսրայէլի որդւոցը
ցեղերուն թուովը , ինչպէս որ Տէ-
րը Յեսուին հրամայեր էր , և զա-
նոնք իրենց հետը իջևանի տեղը
9 տարին , ու հոն դրին ։ Եւ Յեսու ու-
րիշ տասուերկու քարեր ալ կանգ-
նեց Յորդանանու մէջը , ուխտին
տապանակը վերցընող քահանայից
ոտքերուն կեցած տեղը , ու մինչև
10 սա օրս հոն են ։ Եւ տապանակը
վերցընող քահանաները Յորդանա-
նու մէջը կայնեցան , մինչև որ
լմնցաւ ան բոլոր խօսքը , որն որ
Տէրը Յեսուին պատուիրեց ժո-
ղովուրդին ըսելու , ինչպէս որ
Մովսէս Յեսուին պատուիրեր էր .
և ժողովուրդը արտորալով անցաւ ։
11 Ու երբոր բոլոր ժողովուրդին անց-
նիլը լմնցաւ , ան ատենը Տէրոջը
տապանակը ու քահանաները ժո-
ղովուրդին առջևը անցան ։

լ Թուոց. լբ. 20 , 27 , 28 ։

12 Եւ Ռուբէնի որդիքը ու Գադի
որդիքը և Մանասէի կէս ցեղը ըս-
պառազինեալ՝ Իսրայէլի որդւոցը
առջևը անցան , ինչպէս որ Մովսէս
13 անոնց ըսեր էր . Քառասուն հազարի
չափ պատրաստուած զօրք Տէրոջը
առջևը պատերազմի համար Երի-
քովի դաշտը անցան ։

խ Գլ. ա. 7 ։

14 Նոյն օրը Տէրը բոլոր Իսրայէլին
աչքերուն առջևը Յեսուն մեծցուց ,
ու անոր կենացը բոլոր օրերուն
մէջ՝ Մովսէսէն վախցածնուն պէս
15 անկէ կը վախնային ։ Եւ Տէրը

ծ Ել. իե. 16 , 22 ։

16 խօսեցաւ Յեսուին՝ ըսելով , Վը-
կայութեան տապանակը վերցընող
քահանաներուն հրաման ըրէ որ
17 Յորդանանէն ելլեն ։ Ուստի Յե-
սու քահանաներուն հրամայեց ու
18 ըսաւ ; Յորդանանէն ելէ՛ք ։ Ու
երբոր Տէրոջը ուխտին տապանակը
վերցընող քահանաները Յորդա-
նանու մէջէն ելան , և քահանայից
ոտքերուն թաթերը ցամաքի վրայ
կոխեցին , Յորդանանու ջուրը իր

կ Գլ. դ. 15 ։

տեղը դարձաւ , ու առջինին պէս
իր բոլոր եզերքներուն վրայ քա-
լեց ։
19 Եւ առաջին ամսուն տասներորդ
օրը ժողովուրդը Յորդանանէն

հ Գլ. ե. 9 ։

դուրս ելլելով , Գաղգաղայի մէջ
Երիքովի արևելեան կողմը իջևան

ձ Հմր 3 ։

20 ըրին ։ Եւ ան տասուերկու քա-
րը՝ որ Յորդանանէն առեր էին ,
Յեսու Գաղգաղայի մէջ կանգնեց .

ղ Հմր 6 ։

21 Եւ Իսրայէլի որդւոցը խօսեցաւ
ըսելով , Վաղը թէ որ ձեր որդի-
քը իրենց հայրերուն հարցընելու

Ն. Ք. Գ. Ք.
1451

ճ Գլ. գ. 17 ։
մ Ել. ժդ. 21 ։
յ Գ Թագ. ը. 42 , 43 ; Գ Թագ. ժթ. 19 ; Սաղ. ճզ. 8 ։
ն Ել. ժե. 16 ; Սաղ. իթ. 12 ; Սաղ. ձթ. 13 ։
շ Ել. ժդ. 31 ; բ Օր. զ. 2 ; Սաղ. ձթ. 7 ; Երեմ. ժ. 7 ։

ըլլան ու ըսեն թէ Աս քարերը
22 ի՞նչ են . Ձեր տղոցը իմացընէք
ըսելով , Իսրայէլ աս Յորդանանէն
23 ցամաքով անցաւ . Որովհետև ձեր
Տէր Աստուածը ձեր առջևէն
Յորդանանու ջուրերը ցամքեցուց
մինչև որ դուք անցաք , ինչպէս որ
ձեր Տէր Աստուածը Կարմիր ծովուն
մէջն ալ ըրաւ , որն որ ցամքեցուց
մեր առջևէն մինչև որ մենք ան-
24 ցանք . Որպէս զի երկրիս ամէն
ազգերը գիտնան որ Տէրոջը ձեռքը
զօրաւոր է , և դուք ձեր Տէր
Աստուծմէն միշտ վախնաք ։

ԳԼ. Ե

1 Քանանացիք կը վախնան ։ 2 Յեսու կը նորոգէ թլփատութիւնը ։ 10 Գաղգաղայի մէջ զատիկը կ'ընեն ։ 12 Մանանան իջնելէն կը դադրի ։ 13 Հրեշտակ մը կ'երևնայ Յեսուին ։

ո Ել. ժե. 14 , 15 ; Գլ. բ. 9 , 10 , 11 ; Սաղ. խբ. 6 ; Եզեկ. իա. 7 ։
չ Թուոց. ժգ. 30 ։

1 Ու երբոր լսեցին Ամօրհացւոց բո-
լոր թագաւորները , որոնք Յոր-
դանանու անդին արևմտեան կողմը
էին , ու Քանանացւոց բոլոր
թագաւորները , որոնք ծովեզեր-
քին քովը էին , թէ Տէրը
Իսրայէլի որդւոցը առջևէն մինչև
անոնց անցնիլը Յորդանանու ջու-
րերը ցամքեցուցեր է , անոնց սիրտը
հալեցաւ , ու Իսրայէլի որդւոցը
երեսէն անոնց վրայ համարձակու-
թիւն չմնաց ։

պ Գ Թագ. ժ. 5 ։

2 Ան ատենը Տէրը Յեսուին ըսաւ ,
Քեզի *գայլախազէ դանակներ շինէ ,
ու դարձեր Իսրայէլի որդիքը նորէն

* Կամ՝ սուր

ջ Ել. դ. 25 ։

3 թլփատէ ։ Եւ Յեսու իրեն գայլախա-
զէ դանակներ շինեց , ու Բլուր ան-
թլփատից ըսուած տեղը Իսրայէլի
4 որդիքը թլփատեց ։ Եւ աս է
պատճառը , որուն համար Յեսու
անոնք թլփատեց . Եգիպտոսէն
ելած բոլոր ժողովուրդին արուները՝
ամէն պատերազմող մարդիկը Ե-
գիպտոսէն ելլելէն ետքը անապա-
5 տին մէջ ճամբան մեռան . Ու բո-
լոր ելած ժողովուրդը թլփատուած
էր . բայց Եգիպտոսէն ելլելէն ետ-
քը անապատին մէջ ճամբան ծնած
բոլոր ժողովուրդը չթլփատեցին ։

ռ Թուոց. ժդ. 29 ; իզ. 64 , 65 ; բ Օր. բ. 16 ։

ս Թուոց. ժդ. 33 ; բ Օր. ա. 3 ; բ. 7 , 14 ; Սաղ. ղե. 10 ։

6 Քանզի Իսրայէլի որդիքը քառասուն
տարի անապատին մէջը պտըտե-
ցան , մինչև որ Տէրոջը խօսքին չհա-
զանդութիւն ընող բոլոր ազգը՝
այսինքն Եգիպտոսէն ելող պատե-
րազմական մարդիկը սպառեցան .
որովհետև Տէրը անոնց երդում
ըրաւ որ ընաւ անոնց չցուցընէ
ան երկիրը՝ ան կաթ ու մեղր
բղխող երկիրը , որն որ Տէրը ա-
նոնց հայրերուն երդում ըրեր էր
7 մեզի տալու ։ Ուստի անոնց տեղը
անոնց զաւակները հանեց , ու զա-
նոնք թլփատեց Յեսու . քանզի ան-
թլփատ էին , որովհետև ճամբուն

վ Թուոց. ժդ. 23 ; Սաղ. ղե. 11 ; Եբր. գ. 11 ։
տ Ել. գ. 8 ։
ր Թուոց. ժդ. 31 ; բ Օր. ա. 39 ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1451

8 մէջ թլփատած չէին գանոնք ։ Ու
երբոր բոլոր ժողովուրդին թլփա-
տուիլը լմընցաւ , բանակին մէջ ի-
րենց տեղը նստան , † մինչև որ ող-
9 ջացան ։ Ան ատենը Տէրը Յեսուին
ըսաւ , Այսօր * Եգիպտոսի նախա-
տինքը ձեր վրայէն վերցուցի ։
ուստի ան տեղին անունը մինչև աս
10 օրս †† Գաղգաղա ըսուեցաւ ։ Եւ
Իսրայէլի որդիքը Գաղգաղայի մէջ
բանակեցան . ու Լամնուն չորեքտա-
սաներորդ օրը իրիկուան դէմ՝ Ե-
րիքովի դաշտերուն մէջ զատիկը
11 ըրին ։ Եւ զատկին հետեւեալ օրը
ան երկրին պտուղէն բաղարջ կե-
րան , ու նոյն օրը բոհրած ցորեն
ալ կերան ։
12 Եւ հետեւեալ օրը երբոր ան երկ-
րին պտուղէն կերան , Մանանան
դադարեցաւ . ու անկէետքը Իս-
րայէլի որդւոցը համար՝ ալ մանա-
նայ չէր գտնուեր . և ան տարին
Քանանու երկրին պտուղէն կերան ։
13 Ու երբոր Յեսու Երիքովի մօտ
էր , աչքերը վերցնելով տեսաւ որ
ահա իր դիմացը մէկ մարդ մը կայ-
ներ էր , և անոր ձեռքը մերկ սուր
մը կար . ու Յեսու անոր մօտենալով՝
անոր ըսաւ , Մեզմէ՞ ես , թէ մեր
14 թշնամիներէն ես . Եւ անիկայ ը-
սաւ , Ոչ , այլ ես Տէրոջը զօրա-
վարն եմ , հիմա եկայ ։ Եւ
Յեսու երեսի վրայ գետինը ինկաւ
ու երկրպագութիւն ըրաւ , և անոր
ըսաւ , Իմ տէրս իր ծառային ինչ
15 կը հրամայէ ։ Ու Տէրոջը զօրա-
վարը Յեսուին ըսաւ , Ոտքերդդ
կօշիկներդ հանէ , քանզի կայնած
տեղդ սուրբ է . և Յեսու այնպէս
ըրաւ ։

Ն·Ք·ՂԲ· 1451

† Թուա·Ժ· 8 ։

ԳԼ· Զ

1 Երիքով կը գոցուի ։ 2 Աստուած Յեսուին կ'իմացընէ թէ ինչպէս պիտի պաշարէ գանիկայ ։ 12 Քաղաքին բոլորտիքը կը գառնան ։ 17 Ան քաղաքը պիտի նզովուէր ։ 20 Պարիսպները վար կ'իյնան ։ 22 Ռախաբ կ'ազատուի ։ 26 Յեսու կ'անիծէ Երիքովը նորէն շինողը ։

1 Ու Երիքով Իսրայէլի որդւոցը
‡ պատճառաւ ամուր կերպով
մը փակուած էր . ելլող ու մտնող
2 չկար ։ Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ ,
Նայէ՝ Երիքովը ու անոր թագա-
ւորը և զօրաւոր կտրիճները ի քու
3 ձեռքդ տուի ։ Ուստի ամէն պա-
տերազմական մարդիկը քաղա-
քին բոլորտիքը գառնալով՝ մէկ
անգամ քաղաքին բոլորտիքը պտը-
4 տիք . վեց օր ասանկ ընես ։ Եւ
տապանակին առջևը եօթը քահա-
նայ եօթը Յորելեան փողերը առ-
նեն . ու եօթներորդ օրը քաղաքին
բոլորտիքը եօթը անգամ պտը-
տիք , և քահանաները փողերը
5 ծլեցընեն . Ու երբոր Յորելեան
եղջիւրները երկար ծլեցընեն , և
դուք փողերուն ձայնը լսէք , բոլոր
ժողովուրդը մեծ աղաղակ մը հա-
նէ . և քաղաքին պարիսպները վար
պիտի իյնան , ու ժողովուրդին ա-
մէն մէկը շիտակ յառաջ երթ-ը-վ
ներս պիտի մտնէ ։
6 Եւ Նաւէի որդին Յեսու քա-
հանաները կանչեց ու անոնց ը-
սաւ , Ուխտին տապանակը վեր-
ցուցէք , ու Տէրոջը տապանակին
առջևէն եօթը քահանայ եօթը
7 Յորելեան փողեր առնեն ։ Եւ ըսաւ
ժողովուրդին ըսաւ , Անցէք ու
քաղաքին բոլորտիքը պտըտեցէք ,
և զինուորները Տէրոջը տապանա-
8 կին առջևը անցնին ։ Ու երբոր
Յեսու ժողովուրդին պատուիրեց ,
եօթը քահանաները՝ որ եօթը Յո-
բելեան փողերը ունէին , Տէրոջը
առջևը անցնելով փողերը ծլեցու-
ցին , ու Տէրոջը ուխտին տապա-
նակը անոնց ետևէն կ'երթար ։
9 Եւ զինուորները փողերը ծլեցը-
նող քահանաներուն առջևէն կ'եր-
թային , Երայց վերջապաշները՝ տապանակին ետևէն . — Հո-
նէրը փողերը ծլեցընելով կ'երթա-
10 յին ։ Եւ Յեսու ժողովուրդին պատուիրելով ըսաւ , Բո— աղա-
ղակ մի հանէք , և ձայներնիդ
չլսուի , ու ձեր բերնէն խօսք մը
չելլէ , մինչև ան օրը որ ես ձեզի
ըսեմ թէ Աղաղակ հանեցէք .
11 ան ատենը աղաղակեցէք ։ Ուստի
Տէրոջը տապանակը քաղաքին բո-
լորտիքը մէկ անգամ պտըտեցուցէն
ետև բանակը դարձան , ու գիշերը
բանակին մէջը մնացին ։
12 Եւ Յեսու առտուանց կանուխ
ելաւ , Ու քահանաները Տէրոջը
13 տապանակը վերցուցին ։ Եւ եօթը
Յորելեան փողերը կրող եօթը քա-
հանաները Տէրոջը տապանակին
առջևէն կ'երթային՝ փողերը ծլե-
ցընելով , ու զինուորները անոնց
առջևէն կ'երթային , ու վերջա-
պաշները Տէրոջը տապանակին ե-
տևէն . Հո—նէրը փողերը ծլե-
14 ցընելով կ'երթային ։ Երկրորդ օրն
ալ քաղաքին բոլորտիքը մէկ ան-
գամ պտըտելով՝ բանակը դարձան .
15 վեց օր այսպէս ըրին ։ Ու եօթնե-
րորդ օրը կանուխ ելան՝ արշալու-
սին ծագած ատենը , ու քաղաքին
բոլորտիքը եօթը անգամ պտըտե-
ցան նոյն կերպով . միայն թէ ան
օրը քաղաքին բոլորտիքը եօթը
16 անգամ պտըտեցան ։ Ու եօթնե-
րորդ անգամին երբոր քահանաները
փողերը ծլեցուցին , Յեսու ժողո-

Ե Թուա·Ժ· 25 ։

Ե Օր·Լ· 25 ։

‡ ԵՔԲ·երես·ուն

— Բ Օր·Է· 24 ։
Բ ԳԼ·Բ·9 ։ 24 ։ Ը·1 ։

‖ Կ՛՝ խոյի եղջիւրէ

Ն · ք · գԲ · 1451

վուրդին ըսաւ , Աղաղակեցէք , քանզի Տէրը ՚ի քաղաքը ձեր ձեռ-
17 քը տուաւ : Եւ քաղաքը ու բո-
լոր անոր մէջը եղածը Տէրոջմէ նզոված ըլլան . միայն Ռախաբ պոռնիկը ՚Ըմբ իրկած լրտեսները պահելուն համար ողջ մնայ , թէ ինքը և թէ իրեն հետ տանը մէջ
18 բոլորը եղողները : Բայց դուք Ե-
ՂԻ · Բ · 4 ։

Ե Օր · Է · 26 ։ Ժգ · 17 ։ ԳԼ · Է · 1 , 11 , 12 ։

մէն կերպով զգուշանաք նզովա-
ծէն . չըլլայ որ նզովածէն առնե-
լով դուք ՚ի նզոված ըլլաք , ու Իսրայէլի բանակը նզովքի մէջ ձգե-
լով , ՚Ը զանիկայ նեղութեան հան-
ԸԳԼ · Է · 25 ։ գ Թագ · Ժը · 17 , 18 ։ Ցոբ · ա · 12 ։

19 դըպցընէք : Եւ բոլոր արծաթը ու ոսկին և պղնձէ ու երկաթէ ամանները Տէրոջը համար սուրբ ըլլան . Տէրոջը գանձը մըտ-
նեն ։
20 Ուստի ժողովուրդը աղաղակեց , որովհետև փողերը ՚Ի ձայն ըրին , ու երբոր ժողովուրդը փողերուն ձայնը լսեց , ու ժողովուրդը բարձրաձայն աղաղակեց , Ի պարիսպները վար
ՐՀմր 5 ։ Երր · Ժա · 30 ։ ինկան . և ժողովուրդին ամէն մէկը շիտակ յառաջ քաղաքը մտնելով՝
Ե Օր · Է · 2 ։ 21 քաղաքը առին . Ու Ի բոլոր քաղա-
քին մէջը եղողը՝ այր և կին՝ երի-
տասարդ և ծեր՝ արջառ՝ ոչխար ու էշ սուրի բերնէ ՚ԸնդՀԼՎ կոր-
22 սընցուցին ։ Եւ Յեսու ան երկիրը լրտեսող երկու մարդոցն ըսաւ , ՚Ին պոռնիկ կնկանը տունը գացէք , ու Ի ինչպէս որ անոր երդում ըրիք , կնիկը ու անոր ամէն ունեցածը
23 անկէ դուրս հանեցէք ։ Ուստի ան լրտես երիտասարդները գացին , ու Ռախաբը Լև անոր հայրը ու մայրը ու եղբայրները և անոր ամէն ու-
նեցածը դուրս հանեցին , ու անոր բոլոր ազգատոհմն ալ դուրս հա-
նեցին , և զանոնք Իսրայէլի բանա-
ԼԳԼ · Բ · 13 ։ Ի ՀՄր 19 ։ 24 կին դուրսը կեցուցին ։ Ու քա-
ղաքը և բոլոր անոր մէջը եղածը կրակով այրեցին . Ի միայն արծա-
թը ու ոսկին , և պղնձէ ու երկաթէ ամանները Տէրոջը տանը գանձին
25 մէջը դրին ։ Ա Յեսու ողջ պահեց Ռախաբ պոռնիկը ու անոր հօրը տունը և անոր ամէն ունեցա-
Ի Տես Մատ · ա · 5 ։ ծը . ու Ի անիկայ Իսրայէլի մէջ բնակեցաւ մինչև այսօր . քանզի ա-
նիկայ պահեց ան լրտեսները՝ որոնք Յեսու իրկեր էր Երիքովը լրտես-
լու համար ։
26 Եւ ան առնը Յեսու երդում ընելով ըսաւ , Ն Տէրոջը առջևը ա-
Ն Թագ · Ժգ · 34 ։ նիծեալ ըլլայ ան մարդը՝ որ ելլէ ու աս Երիքով քաղաքը շինէ . իր անդրանիկովը անոր հիմերը դնէ , ու անոր դռներն ալ իր պզտիկ տղովը կանդնէ ։
ՀԳԼ · ա · 5 ։ 27 Հ Եւ Տէրը Յեսուին հետ էր , ու

Յանոր համբաւը բոլոր երկրին մէջ տարածուեցաւ ։

ԳԼ · Է

1 Իսրայէլացիք կը յաղթուին Գայիի բնակիչնե-
րէն ։ 6 Յեսու աս բանիս համար Աստուծոյ կը բողոքէ ։ 10 Աստուած կ'իմացընէ անոր՝ թէ ինչ պատճառ բնել ։ 16 Աքար վիճակով կը բռնուի ։ 19 Անոր խոստովանութիւնը ։ 22 Զանիկայ իր բոլոր ունեցածովը Աքորի ձորին մէջ կը կոխոնցընեն ։

1 Հայց Իսրայէլի որդիքը նզովքի վրայով յանցանք գործեցին . քանզի Յուդայի ցեղէն Զարայի որդւոյն * Զաբդիի որդւոյն Քար-
միին որդին ՚Աքար նզովածէն առաւ , ու Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի որդւոցը վրայ բորբոքե-
ցաւ ։
2 Եւ Յեսու Երիքովէն մարդիկ իրկեց դէպ ՚ի Գայի , որ Բե-
թաւանին մօտ է , ՚ի Բեթելին ա-
րևելեան կողմը , և խօսեցաւ ա-
նոնց ըսելով , Ելէք ու ան երկիրը լրտեսեցէք . և ան մարդիկը ելան
3 ու Գայիին լրտեսեցին ։ Եւ Յե-
սուին դարձան ու անոր ըսին , Բոլոր ժողովուրդը չելլէ , Ի հոն երկու կամ իրեք հազար մարդու չափ ելլեն , ու Գայիին զարնեն . բոլոր ժողովուրդը հոն տանելով մի՛ յոգ-
նեցըներ . քանզի անոնք քիչ ըր են ։
4 Ուստի ժողովուրդէն իրեք հազարի չափ մարդ հոն ելան , Ի բայց Գա-
5 յիի մարդոցը առջևէն փախան . Եւ Գայիի մարդիկը անոնցմէ երեսուն-
ուվեց մարդու չափ զարկին , քան-
զի զանոնք դրանը առջևէն մինչև Սեբարիմ հալածեցին , ու զառ ՚ի վայրին վրայ զանոնք զարկին . ուս-
տի Ի ժողովուրդին սիրտը հալեցաւ ու ջուրի պէս եղաւ ։
6 Եւ Յեսու Ի իր հանդերձները պատռելով Տէրոջը տապանակին առջևը երեսին վրայ գետինը ինկաւ մինչև իրիկուն , թէ ինքը և թէ Իսրայէլի ծերերը , ու Ի իրենց
7 գլխուն վրայ հող ցանեցին ։ Եւ Յեսու ըսաւ , Ո՛հ՝ Տէր Եհովայ , Ընչո՞ւ համար աս ժողովուրդը Յորդանանու ասդիի կողմը անցու-
ցիր , որ մեզ Ամորհացւոց ձեռքը մատնես , ու մեզ կորսընցընես . և-
րանի թէ Յորդանանու անդիի
8 կողմը գոհ ըլլալով մնայինք ։ Ո՛հ Տէր՝ Իսրայէլ իր թշնամիներուն առջևը կռնակ դարձընելէն ետև՝
9 ալ ես ինչ ըսեմ . Որովհետև Քա-
նանացիները ու երկրին բոլոր բնա-
կիչները լսելով՝ մեզ պիտի պաշա-
րեն , ու Ի մեր անունը երկրիս վրա-
յէն բոլորովին պիտի վերցընեն . ան առնը ըՔրս մեծ անունդ ինչ պիտի բնես ։

Ն · ք · գԲ · 1451

Յ ԳԼ · Թ · 1 , 3 ։

* Կ՚ԱՄբրիմ · ա ՄՆ · բ · 6 ։ — ԳԼ · Իր · 20 ։ ա ՄՆ · բ · 7 ։

Բ ՂԱ · Խ · 17 ։ բ Օր · Իբ · 25 ։

Ի ԳԼ · բ · 9 , 11 ։ ՂԱ · Իե · 36 ։ Յեշ · Իր · 14 ։ Ե Նե · Լ · 29 , 34 ։

Ի ա Թագ · Գ · 12 ։ բ Թագ · ա · 2 ։ Ժգ · 19 ։ Նեհ · Թ · 1 ։ Ցոբ · բ · 12 ։ ՂԵԼ · ե · 22 ։ գ Թագ · Գ · 10 ։

Ի Յեշ · Ժգ · 4 ։ ըՏԵս Եւ · ԻԲ · 12 ։ Թագ · Ժգ · 13 ։

Ն. Ք. ԴՖ.
1451

ա Հմր 1.
բ Գլ. Գ. 17. 18.
գ Տես Գոր. Ե. 1, 2.
դ Տես Թու. ԺԴ. 45. Դատ. Բ. 14.
ե Օր. Է. 26. Գլ. Գ. 18.
զ Ել. ԺԹ. 10.
է Գլ. Գ. 5.
ը Առակ. ԺԶ. 33.
թ Տես Ա Թագ. ԺԴ. 38, 39.
ժ Հմր 11.
ի Ծն. ԼԴ. 7. Դատ. Ի. 6.
լ Ա Թագ. ԺԴ. 42.
խ Տես Ա Թագ. Զ. 5. Երեմ. ԺԴ. 16. Յով. Թ. 24.
ծ Թու. Ե. 6, 7. Բ Մն. Լ. 22. Սաղ. ԾԱ. 3. Դան. Թ. 4.
կ Ա Թագ. ԺԴ. 43.

10 Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ, Ոտքի
վրայ ելի՛ր. ինչո՞ւ համար այսպէս
11 երեսիդ վրայ ինկեր ես. ա Իսրայէլ
մեղք գործեց, և իմ անոնց հրամա-
յած ուխտս զանց ըրին. բ քանզի
նզովածէն առին, ու գողութիւն
ըրին և գ սուտ զրուցեցին, ու նաև
իրենց կարասիքներուն մէջը դրին.
12 դ Ուստի Իսրայէլի որդիքը պիտի
չկրնան իրենց թշնամիներուն առ-
ջեւ կենալ. իրենց թշնամիներուն
առջեւ կռնակ պիտի դարձրնեն,
քանզի ե նզոված եղան. Ես ալ ձեր
հետ պիտի չըլլամ, թէ որ դուք
նզովածը ձեր մէջէն բնաջինջ չը-
13 նէք. Ելի՛ր զ ժողովուրդը սրբէ, ու
ըսէ, է Վաղուան համար սրբուե-
ցէք. քանզի Իսրայէլին Տէր Աս-
տուածը այսպէս կ'ըսէ, Ո՛վ Իսրա-
յէլ՝ ձեր մէջը նզոված կայ. մինչև
որ նզովածը ձեր մէջէն չվերցընէք,
քու թշնամիներուդ առջեւ պիտի
14 չկրնաս կենալ. Ուստի առտուանց
ձեր ցեղերովը մօտենաք, ու ը Տէրը
որ ցեղը վիճակով բռնելու ըլլայ, ա-
նիկայ իր ազգատոհմերովը մօ-
տենայ. և Տէրը որ ազգատոհմը
բռնելու ըլլայ, անիկայ իր տուն-
բովը մօտենայ. ու Տէրը որ տունը
բռնելու ըլլայ, անիկայ իր մարդիկ-
15 ներովը մօտենայ. թ Եւ ով որ նզո-
վածով բռնուի, կրակով պիտի
այրուի, թէ ինքը և թէ իր ամէն
ունեցածը. քանզի Տէրոջը ուխտը
ժ զանց ըրաւ, ու Իսրայէլի մէջ
ի անզգամութիւն ըրաւ.
16 Ուստի Յեսու առտուանց կանուխ
ելաւ, ու Իսրայէլը իր ցեղերովը
մօտեցուց, և Յուդայի ցեղը բռը-
17 նուեցաւ. Ու Յուդայի ազգատոհմ-
ները մօտեցընելուն, Զարայեանց
ազգատոհմը բռնուեցաւ. ու Զա-
րայեանց տոհմը մարդիկներովը մօ-
տեցընելուն, Զաբդին բռնուեցաւ.
18 Եւ անոր տունը մարդիկներովը
մօտեցընելուն, Յուդայի ցեղէն
Զարայի որդւոյն Զաբդիի որդւոյն
Քարմիին որդին Աքար լ բռնուե-
19 ցաւ. Ան ատենը Յեսու Աքարին
ըսաւ, Որդի՛ս՝ խ հիմա Իսրայէլի
Տէր Աստուծոյն փառք տուր, ու
ծ անոր առջեւ խոստովանէ՛, և
կ ըրածդ հիմա ինծի յայտնէ՛,
20 ինծմէ մի՛ պահեր. Ու Աքար պա-
տասխան տուաւ Յեսուին և ըսաւ.
Իրաւցընէ ես Իսրայէլի Տէր Աս-
տուծոյն դէմ մեղք գործեցի, ու
21 սանկ սանկ բան մը ըրի. Այս-
ինքն աւարին մէջը մէկ աղուոր
Բաբելոնի վերարկու մը
ու երկու հարիւր սիկղ արծաթ և
յիսուն սիկղի ծանրութեամբ մէկ
ոսկի լեզու մը տեսայ, ու անոնց
ցանկալով առի. և ահա անոնք իմ
վրանիս մէջ հողին տակը պահուած
են, ու արծաթը անոր տակն է.
22 Ուստի Յեսու լրաբերներ խրկեց.
ու անոնք վրանը վազեցին. և ահա
վրանին մէջը պահուած էր ան, ու
23 արծաթը անոր տակն էր. Եւ զա-
նոնք վրանին մէջէն առնելով Յե-
սուին ու բոլոր Իսրայէլի որդւոցը
բերին, և զանոնք Տէրոջը առջեւը
դրին.
24 Ան ատենը Յեսու ու իրեն հետ
բոլոր Իսրայէլ Զարայեան Աքա-
րը ու ան արծաթը և վերարկուն
ու ոսկի լեզուն և անոր տղաքը՝
աղջիկները՝ արջառները՝ էշերը՝
ոչխարները՝ վրանը ու անոր ամէն
բանը առին, և զանոնք մ Աքովրի
25 ձորը հանեցին. Ու Յեսու ըսաւ,
ն Ինչո՞ւ համար դուն մեզ նեղեցիր.
Տէրը այսօր քեզ պիտի նեղէ. Ուս-
տի բոլոր Իսրայէլ զանիկայ քարե-
րով քարկոծեցին, ու զանոնք քա-
րերով քարկոծելէն ետև կրակով
26 այրեցին. Եւ անոր վրայ մէկ
մեծ քարակոյտ մը դիզեցին, որ կը
կենայ մինչև աս օրս. Ու Տէրը իր
սաստիկ բարկութենէն դադարե-
ցաւ. աս պատճառաւ ան տեղին
անունը *Աքովրի ձոր ըսուեցաւ
մինչև աս օրս:

ԳԼ. Ը

1 Աստուած կը քաջալերէ Յեսուն. 3 Գայի
քաղաքը առնելուն հնարքը. 29 Գայիին
թագաւորը կը կախուի. 30 Յեսու սեղան մը
կը շինէ. 32 քարերու վրայ կը գրէ օրէնքը.
33 և բոլոր օրհնութիւնները ու անէծքները
ժողովուրդին առջեւը կը կարդայ.

1 Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ, ա Մի՛
վախնար ու մի՛ զարհուրիր.
բոլոր պատերազմող մարդիկը
հետդ առ, ու ելի՛ր դէպ 'ի Գայի
գնա. բ Ահա Գայիի թագաւորը ու
անոր ժողովուրդը և անոր քաղաքը
ու անոր երկիրը քու ձեռքդ տուի.
2 Եւ գ Երիքովին ու անոր թագաւորին
ըրածիդ պէս, Գայիին ու անոր
թագաւորին ալ ընես, միայն թէ
դ անոր աւարը ու անասունները
ձեզի առնէք. Քաղաքին ետեւ
կողմէն դարաններ պատրաստէ.
3 Ուստի Յեսու ու բոլոր պատերազ-
մող մարդիկը ոտք ելան, որ
Գայիի վրայ երթան. և Յեսու եր-
սուն հազար զօրաւոր մարդ ընտ-
րեց, ու զանոնք գիշերով խրկեց.
4 Եւ անոնց պատուիրելով ըսաւ,
Նայեցէ՛ք, ե դուք քաղաքին ետեւէն
ան քաղաքին համար դարանի մէջ
պիտի նստիք. քաղաքէն շատ մի՛
հեռանաք, և ամէնքնիդ ալ պատ-
5 րաստ ըլլաք. Ու ես իմ հետս եղող
բոլոր ժողովուրդով քաղաքին պի-

Ն. Ք. ԴՖ.
1451

մ Հմր 26. Գլ. ԺԵ. 7. Ովս. Բ. 15.
ն Գլ. Զ. 18. Ա Մն. Բ. 7. Գաղ. Ե. 12.
Բ Օր. ԺԷ. 5.
Գլ. Բ. 29. Բ Թագ. ԺԸ. 17. Ողբ. Գ. 53.
Բ Օր. ԺԴ. 17. Բ Թագ. ԻԱ. 14.
Հմր 24. Եսա. ԿԵ. 10. Ովս. Բ. 15.
* Որ է Նեղու-
թեան, կամ
խռովու-
թեան

ա Բ Օր. Ա. 21. Է. 18. Լա. 8. Գլ. Ա. 9.
բ Գլ. Զ. 2.
գ Գլ. Զ. 21.
դ Բ Օր. Ի. 14.
ե Դատ. Ի. 29.

Ն · Ք · ԶԲ · 1451

Ղ Դատ · Ի · 32 ։

տի մատենամ . ու երբոր անոնք առջի անգամին պէս մեզի դէմ կը-
լլեն , Ղանոնց առջևէն պիտի փախ-
6 չինք . Ու անոնք մեր ետևէն պիտի
եկլլեն , մինչև որ զանոնք քաղաքէն
զատենք . որովհետև անոնք պիտի
ըսեն Թէ Մեր առջևէն փախան
առջի անգամին պէս . ու մենք ա-
7 նոնց առջևէն պիտի փախչինք ։ Ան
ատենը դուք դարանէն կելլէք , ու
քաղաքը առնէք . քանզի ձեր Տէր
Աստուածը զանիկայ ձեր ձեռքը
8 պիտի տայ ։ Ու երբոր քաղաքը
առնէք , քաղաքը կրակով այրէք .
Տէրոջը բսածին պէս ընէք . Ահա
9 ձեզի պատուիրեցի ։ Եւ Ցեսու
զանոնք խրկեց , ու անոնք գացին
դարանը նստան Բեթելի ու Գայիի
միջտեղը , Գայիի արևմտեան կող-
մէն . և Ցեսու ան գիշերը ժողո-
վուրդին մէջը մնաց ։
10 Ու Ցեսու առտուանց կանուխ
եղաւ ու ժողովուրդը աչքէ ան-
ցուց , և ինքը Իսրայէլի ծերերուն
հետ՝ ժողովուրդին առջևէն դէպ 'ի
Ը Հմր 5 ։ 11 Գայի գնաց ։ Եւ իր հետը եղող
բոլոր պատերազմական մարդիկներն
ալ եկան , ու մօտենալով քաղա-
քին առջևը գացին , ու Գայիի
հիւսիսային կողմը բանակեցան . և
անոնց ու Գայիի միջտեղը մէկ ձոր
12 մը կար ։ Եւ հինգ հազարի չափ
մարդ առաւ , ու զանոնք դարանի
մէջ նստեցուց Բեթելի ու Գայիի
* Կ՚ Գա- միջտեղը * քաղաքին արևմտեան
յիին 13 կողմը ։ Ու ժողովուրդը քաղաքին
հիւսիսային կողմը դրաւ բոլոր բա-
նակը , ու քաղաքին արևմտեան
Բ Հմր 4 ։ կողմը Ի դարանը . և Ցեսու ան դի-
շերը ձորին միջը գնաց ։
14 Ու երբոր Գայիի թագաւորը ա-
նիկա տեսաւ , քաղաքին մարդոց-
մովը շուտով ու կանուխ դուրս
եկաւ ինքը ու իր բոլոր ժողո-
վուրդը որոշ ժամանակով մը դաշ-
տի վրայ Իսրայէլի դէմ պատերազ-
մին , ու Ի չէր գիտեր որ քաղաքին
Ի Դատ · Ի · 34 ։ Ժող · Թ · 12 ։ ետևը իրեն համար դարան պատ-
15 րաստ էր ։ Եւ Ցեսու ու բոլոր
Ի Դատ · Ի · 36 ։ Ե ։ Իսրայէլ Հանոնց առջևը զիրենք
զարնուածի պէս ցուցընելով՝ անա-
16 պատին ճամբան փախան ։ Ու քա-
ղաքին մէջը եղող բոլոր ժողովու-
դը ժողովուեցաւ որ զանոնք հալա-
ծեն , ու Ցեսուին ետևէն իյնալով
17 քաղաքէն զատուեցան ։ Եւ Գայիի
ու Բեթելի մէջ մարդ չմնաց՝ որ
Իսրայէլին ետևէն չելլէ . ուստի
քաղաքը բաց թողուցին , ու Իս-
րայէլին ետևէն իյնան ։
18 Եւ Տէրը Ցեսուին բսաւ , Ձեռքդ
եղած նիզակը դէպ 'ի Գայի երկրը-
ցուր . քանզի զանիկայ քու ձեռքդ
պիտի տամ . և Ցեսու ձեռքը եղած
նիզակը դէպ 'ի քաղաքը երկրն-
19 ցուց . Ու դարանակալները շու-
տով իրենց տեղէն ելան , և անիկայ
իր ձեռքը երկրնցուցածին պէս ,
վազեցին քաղաքը մտան ու առին
անիկայ , և շուտով մը քաղաքը
20 կրակով բռընկցուցին ։ Ու Գայիի
բնակիչները ետևնին դարձան տե-
սան որ ահա քաղաքին ծուխը մին-
չև երկինքը կ՚ելլէր . և անոնք հոս
կամ հոն փախչելու կարողութիւն
չունէին . ու անապատը փախչող
ժողովուրդն ալ իր ետևէն ինկող-
21 ներուն վրայ դարձաւ ։ Եւ Ցեսու
ու բոլոր Իսրայէլ երբոր տեսան որ
դարանակալները քաղաքը առին ,
ու քաղաքին ծուխը վեր կ՚ելլէր ,
իրենք ալ ետ դարձան , ու Գայիի
22 մարդիկը զարկին ։ Միւսներն ալ
քաղաքէն անոնց դէմ ելան . ուս-
տի մէկ կողմանէ ասոնք՝ ու
միւս կողմանէ ալ անոնք բլլա-
լով , Գայէի Հրդէհը Իսրայէլացւոց
միջտեղը մնացին . ու զանոնք զար-
կին՝ մինչև որ Հանոնցմէ մարդ մը
Լ Բ Օր · Է 2 ։ 23 ողջ չմնաց ու չազատեցաւ ։ Եւ
Գայիի թագաւորը ողջ բռնեցին ,
ու զանիկայ Ցեսուին բերին ։
24 Ու երբոր Իսրայէլացիք Գայիի
բոլոր բնակիչները՝ զիրենք հալա-
ծողները դաշտին ու անապատին
մէջ կարդեցին , ու անոնց ամէնքն
ալ սուրի բերնէ իյնալով հատան ,
բոլոր Իսրայէլացիք Գայի դարձան ,
ու զանիկայ սուրի բերնէ անցու-
25 ցին ։ Եւ ան օրը ինկածներուն ա-
մէնը՝ Թէ երիկ մարդ և Թէ կնիկ
մարդ , տասներկու հազար էր ,
Ա-ինչ Գայիի բոլոր մարդիկները ։
26 Ու Ցեսու նիզակով երկընցուցած
ձեռքը ետ չդարձուց , մինչև որ Գայիի
բոլոր բնակիչները բնջինջ բրաւ ։
27 Ի Հայց Իսրայէլացիք անասուննները
ու քաղաքին աւարը իրենց առին ,
Ի Տես Թուս · Լ · 22 , 26 ։ Ե Հմր 2 ։ Ը Տէս Թուս · Լ · 22 , 26 ։ Ե Հմր 2 ։ Ի Գ Թագ · Ժ · 16 ։ Ղ Գ Թագ · Ժ · 26 ։ Մաղ · Ճ · 40 ։ ՃԺ · 5 ։ Ն Բ Օր · Ի · 23 ։ Գ Թագ · Ժ · 27 ։ Ղ Գ Թագ · Կ · 26 ։ Ժ · 27 ։ Ճ Բ Օր · Ի · 4 , 5 ։ Ո Եր · Ի · 25 ։ Բ Օր · Ի · 5 , 6 ։ ըստ Տեառն Յեսուայ
Ը Հմր 5 ։ Ե Հմր 4 ։ Ի Դատ · Ի · 36 ։ Ճ ։ Ի Դատ · Ի · 34 ։ Ժող · Թ · 12 ։ Ի Դատ · Ի · 36 ։ Ճ ։ Ն · Ք · ԶԲ · 1451
28 քին համեմատ ։ Եւ Ցեսու Գային
այրեց , ու զանիկայ Հմտնջենաւոր
աւերակներու դէզ բրաւ մինչև
29 այսօր . Հ Եւ Գայիի թագաւորը
ծառէ մը կախեց մինչև իրիկուն .
Ն ու արևը մտնելուն՝ Ցեսու հրա-
մայեց որ անոր մեռած մարմինը
ծառէն վար իջեցընեն . և զանիկայ
քաղաքին դրանը առջևը նետեցին ,
ու Հանոր վրայ մէկ մեծ քարակոյտ
մը դիզեցին , որ Ը Ա-ոյ մինչև այս-
օր ։
30 Ան ատենը Ցեսու Իսրայէլի Տէր
Աստուծոյն սեղան մը շինեց Ֆ Գե-
31 բաղ լեռան վրայ , Ինչպէս որ Տէ-
րոջը ծառան Մովսէս Իսրայէլի որ-
դւոցը պատուիրեր էր . — Ի Մովսէ-

Ն. ք. Գ. Ք. 1451

սին օրինաց գրքին մէջի գրուածին
պէս՝ Յեսու աս սեղանը ամբողջ
քարերէ շինեց, որոնց վրայ երկաթ
չէր դպած. և յանոր վրայ Տէրոջը
ողջակէզներ ու խաղաղութեան
32 զոհեր մատուցին ։ Եւ նհոն ան
քարերուն վրայ գրեց Մովսէսին օ-
րինաց երկրորդ օրինակը, որն որ Իս-
33 րայէլի որդւոցը առջևը գրեց ։ Ու
բոլոր Իսրայէլ և անոնց ծերերը
ու ոստիկանները և դատաւորները
տապանակին մէկ կողմէն ու միւս
կողմէն՝ շՏէրոջը ուխտին տապա-
նակը վերցընող Ղևտացի քահանա-
ներուն առջևէն կ'երթային, թէ
ոօտարականները և թէ բնակները.
անոնց կէսը Գարիզին լեռանը կող-
մը՝ ու կէսն ալ Գեբաղ լեռանը
կողմը կայնեցան, չինչպէս որ Տէ-
րոջը ծառան Մովսէս պատուիրեր
էր առաջ որ Իսրայէլի ժողովուր-
34 դը օրհնեն ։ Եւ անկէ ետև պօրէն-
քին բոլոր խօսքերը կարդաց, ջթէ
օրհնութիւնները և թէ անէծքները,
ինչ որ գրուած էր օրինաց գրքին
35 մէջը ։ Մովսէսին բոլոր պատուի-
րածներէն բնաւ խօսք մը չմնաց, որ
զանիկայ Յեսու Իսրայէլի բոլոր ժո-
ղովքին և ռանոնց կնիկներուն ու
տղաքներուն և անոնց մէջը պտը-
տող սօտարականին առջևը չկար-
դայ ։

յ Ել. ի. 24 ։
ն Բ Օր. իէ. 2, 8 ։
շ Բ Օր. լա. 9, 25 ։
ո Բ Օր. լա. 12 ։
չ Բ Օր. ժա. 29. իէ. 12 ։
պ Բ Օր. լա. 11. Նեեմ. ը. 3 ։
ջ Բ Օր. իը. 2, 15, 45. իթ. 20, 21. ւ. 19 ։
ռ Բ Օր. լա. 12 ։
ս Հմր 33 ։

ԳԼ. Թ

1 Թագաւորները կը միաբանին Իսրայէլին դէմ ։ 3 Գաբաւոնացիք խաբէութեամբ խաղաղութեան ուխտ մը ձեռք կը բերեն ։ 16 ասոր համար յաւիտենական ծառայութեան կը դատապարտուին ։

1 Եւ երբոր Յորդանանու անդին
կողմը եղող բոլոր թագաւորնե-
րը՝ որոնք լեռան վրայ, դաշտի վը-
րայ ու տմեծ ծովուն բոլոր եզեր-
քը մինչև Լիբանանին դիմացը կը
բնակէին, այսինքն րՔետացիք, Ա-
մորհացիք, Քանանացիք, Փերե-
զացիք, Խևացիք ու Յեբուսացիք
2 աս բաները լսեցին, ցՄիաբանու-
թեամբ ժողվուեցան որ Յեսուին
ու Իսրայէլին դէմ պատերազմին ։
3 Բայց ւԳաբաւոնի բնակիչները
փերբոր լսեցին ինչ որ Յեսու Երի-
4 քովին ու Գայիին ըրեր էր, Իրենք
ալ վարպետութիւն մը բանեցու-
ցին. գացին պաշարներ պատրաս-
տեցին, ու իրենց էշերուն վրայ հին
քուրձեր, ու հին՝ պատռած ու
*կարկըտած գինիի տիկեր դրին,
5 Եւ իրենց ոտքերուն կօշիկները հին-
ցած ու կարկըտած էին, ու վրա-
նին ալ հին լաթեր ունէին. և բոլոր
իրենց պաշար եղած հացը չորցած
6 ու մգլած էր. Ու քբանակը գա-
ցին Յեսուին Գաղգաղայի մէջ, և

տ Թու. լգ. 6 ։
ր Ել. գ. 17. իգ. 23 ։
ց Սաղ. ձգ. 3, 5 ։
ւ Գլ. ժ. 2. բ Թագ. իա. 2 ։
փ Գլ. զ. 27 ։
* Եբր. կապած
ք Գլ. ե. 10 ։

անոր ու Իսրայէլի մարդոցն ըսին,
Մենք հեռու երկրէ կու գանք.
ուստի հիմա մեզի հետ դաշնակ-
7 ցութիւն ըրէք ։ Ան ատենը Իսրայէ-
լի մարդիկը անօԽևացիներուն ը-
սին, Գուցէ դուք մեր մէջը կը
բնակիք, ու աձեզի հետ ինչպէս
8 դաշնակցութիւն ընենք ։ Բայց ա-
նոնք Յեսուին ըսին, բՄենք քու
ծառաներդ ենք. և Յեսու անոնց
ըսաւ, Դուք ո՞վ էք, և ո՞ւսկից
9 կու գաք. Ու անոր ըսին, գՔու
ծառաներդ խիստ հեռու երկրէ ե-
կած են քու Եհովայ Աստուծոյդ
անուանը համար, քանզի դանոր
համբաւը ու Եգիպտոսի մէջ բոլոր
10 ըրածները լսեցինք. Ու նաև Յոր-
դանանու անդին կողմը եղող Ա-
մորհացւոց եերկու թագաւորնե-
րուն՝ Եսեբոնի Սեհոն թագաւորին
ու Աստարովթ եղող Բասանի
Ովգ թագաւորին դէմ բոլոր ըրած-
11 ները լսեցինք. Եւ մեր ծերերը ու
մեր երկրին բոլոր բնակիչները մեզի
խօսեցան ու ըսին, Ձեռքերնիդ
ճամբու համար պաշար առէք, և
զանոնք դիմաւորելու գացէք, ու
անոնց ըսէք, Մենք ձեր ծառա-
ներն ենք, հիմա մեզի հետ դաշ-
12 նակցութիւն ըրէք ։ Ան օրը որ
մենք ելանք ձեզի գալու համար,
աս պաշարի հացերնիս մեր տունե-
րէն տաք առինք, և ահա հիմա
13 չորցած ու մգլած են. Եւ աս գինիի
տիկերը նոր էին, երբոր լեցուցինք,
բայց ահա պատռած են. ու աս մեր
հանդերձները և կօշիկները ճամ-
բուն խիստ երկայնութեանը հա-
14 մար հինցան ։ Ու †անոնց պաշա-
րին նայելով՝ ան մարդիկը ըն-
դունեցին", զու Տէրոջը չհարցու-
15 ցին ։ Եւ Յեսու էանոնց հետ խա-
ղաղութիւն ըրաւ, ու անոնց ուխ-
տեց որ զանոնք ապրեցընէ. և ժո-
ղովքին իշխաններն ալ անոնց եր-
դում ըրին ։
16 Ու անոնց հետ դաշնակցութիւն
ընելէն իրեք օր ետքը լսեցին որ ա-
նոնք իրենց դրացիներն են, ու ի-
17 րենց մէջը կը բնակին ։ Եւ Իսրայէլի
որդիքը չուելով՝ երրորդ օրը անոնց
քաղաքները մտան. ու անոնց քա-
ղաքները ըԳաբաւոն՝ Կեփիրա՝ Բէ-
18 րովթ և Կարիաթարիմ էին ։ Ու
Իսրայէլի որդիքը զանոնք չզարկին.
թքանզի ժողովքին իշխանները Իս-
րայէլի Տէր Աստուծոյն անունով
անոնց երդում ըրեր էին. բայց բո-
լոր ժողովքը իշխաններուն դէմ
տրտընջեցին ։
19 Եւ ամէն իշխանները բոլոր ժո-
ղովքին ըսին, Մենք Իսրայէլի Տէր
Աստուծոյն անունովը անոնց եր-

Ն. ք. Գ. Ք. 1451
օ Գլ. ժա. 19 ։
ա Ել. իգ. 32. Բ Օր. է. 2. ի. 16. Դատ. բ. 2 ։
բ Բ Օր. ի. 11. Դ Թագ. ժ. 5 ։
գ Բ Օր. ի. 15 ։
դ Ել. ժե. 14. Յես. բ. 10 ։
ե Թու. իա. 24, 33 ։
† Կամ՝ Իրենց պաշարէն մարդիկը անոնց պաշարէն առին,
զ Թու. իէ. 21. Եռ. ւ. 1, 2. Տն. Դատ. ա. 1. ա Թագ. իբ. 10. իգ. 10, 11. ւ. 8. բ Թագ. բ. 1. ե. 19 ։
է Գլ. ժա. 19. բ Թագ. իա. 2 ։
ը Գլ. ժը. 25, 26, 28. Եզր. բ. 25 ։
թ Ժող. ե. 2. Սաղ. ժե. 4 ։

դում ըրինք , ու հիմա չենք կրնար
20 անոնց դպչիլ ։ Անոնց այսպէս ը-
նենք . զանոնք ողջ թողունք , որ
մեր վրայ բարկութիւն չգայ ա-
նոնց երդում ընելնուս համար ։
21 Ուստի իշխանները անոնց ըսին ։
Թող ողջ մնան ։ բայց ՚ըրոլոր ժո-
ղովքին փայտակոտորներ ու ջրկիր-
ներ ըլլան . և ՚ինչպէս որ իշխան-
ները ՚անոնց ըսին ։
22 Եւորը Յեսուա զանոնք կանչեց , ու
անոնց խօսեցաւ ըսելով , Ինչո՞ւ
համար մեզ խաբեցիք ու ըսիք թէ
՚Ձեզմէ շատ հեռու ենք , ու ՚դուք
23 մեր մէջը կը բնակիք . Ուրեմն դուք
հիմա ՚անիծեալ էք , ու իմ Ա-
ստուծոյս տանը համար ձեզմէ ծա-
ռայ , և փայտակոտոր ու ջրկիր չը-
24 պակսի ։ Եւ անոնք Յեսուին պա-
տասխան տուին ու ըսին , Քանզի
քու ծառաներդ աստուդիւ իմացան ,
որ քու ԵՀովայ Աստուածդ ՚իր
ծառային Մովսէսին հրամայեր է
՚՚ բոլոր երկիրը ձեզի տալու , ու
՚՚ երկրիս բոլոր բնակիչները ձեր
առջևէն բնաջինջ ընելու . ուստի
և մենք ձեր պատճառաւ մեր ան-
ձերուն համար շատ վախցանք , ու
25 ասոր բանը ըրինք ։ Եւ ահա հիմա
՚ձեռքդ ենք . քեզի ինչ որ
հաճոյ ու արդար կ'երևնայ , ան ըրէ
26 մեզի ։ Ուստի անոնց այնպէս ըրաւ ,
և զանոնք Իսրայէլի որդւոցը ձեռ-
քէն ազատեց , ու զանոնք չմեռ-
27 ցուցին ։ Եւ Յեսու նոյն օրը
և փայտակոտոր ու ջրկիր ըրաւ զա-
նոնք ժողովքին ու Տէրոջը սեղա-
նին համար , ը՚ Տէրոջը ընտրելու
տեղը ձո՚՚այէն մինչև ասօրս ։

ԳԼ · Ը

1 Հինգ Թագաւորներ Գաբաւոնի դէմ կը պա-
տերազմին ։ 6 Յեսու անոր օգնութեան կը
հասնի ։ 10 Աստուած կը պատերազմի անոնց
հետ կարկուտներով ։ 12 Արեգակը ու լու-
սինը անշարժ կը կենան Յեսուին խօսքովը ։
16 Հինգ Թագաւորները այրի մը մէջ կը պա-
հուին ։ 21 Յեսու անկէ դուրս հանել կու
տայ զանոնք ։ 24 ու անոնց հետ անարգանք
վարուելով՝ 26 կը կախէ զանոնք ։ 28 Իսրա-
յէլի որդիքը ուրիշ եօթը Թագաւորներ ալ
կը յաղթեն ։ 43 Յեսու Գաղգաղա կը դառ-
նայ ։

1 Ու երբոր Երուսաղէմի Ադոնիսե-
դեկ Թագաւորը լսեց թէ Յե-
սու Գայիին առաւ ու զանիկայ բո-
լորովին կործանեց , ը՚ ինչ որ
Երիքովին ու անոր Թագաւորին
ը՚ բրաւ , և Գայիին ու անոր Թագաւորին
՚՚ այնպէս ըրաւ . և թէ ՚Գա-
բաւոնի բնակիչները Իսրայէլացւոց
հետ հաշտութիւն ըրին , ու անոնց
2 մէջը մնացին , Շատ վախցան ին-
ՀԸ ՚՚ էր ՚ՅողովՀրԸ . քանզի Գա-
բաւոն Թագաւորանիստ քաղա-
քի մը պէս մեծ քաղաք մըն էր ,
ու անիկայ Գայիէն մեծ էր , և անոր
3 բոլոր մարդիկը զօրաւոր էին ։ Ա-
սոր համար Երուսաղէմի Ադոնիսե-
դեկ Թագաւորը Քերմոնի Հօհամ
Թագաւորին՝ Յերիմութի Փիրամ
Թագաւորին՝ ու Լաքիսի Յափիէ
Թագաւորին՝ ու Եգղոնի Դաբիր
Թագաւորին ՚ՀրԴ խրկեց՝ ըսելով ,
4 Ինձի ելէք ու ինձի օգնութիւն
ըրէք որ Գաբաւոնը զարնենք .
Էքանզի Յեսուին հետ ու Իսրայէլի
որդւոցը հետ հաշտութիւն ըրաւ ։
5 Ուստի Ամորհացւոց հինգ Թագա-
ւորները՝ Երուսաղէմի Թագաւորը ,
Քերրոնի Թագաւորը , Յերիմութի
Թագաւորը , Լաքիսի Թագաւորը
՚՚ Եգղոնի Թագաւորը Ժողովուե-
ցան , և իրենք ու իրենց բոլոր բա-
նակները ելան , և Գաբաւոնին
դիմաց բանակ դրին , ու անոր դէմ
պատերազմ ըրին ։
6 Եւ Գաբաւոնի բնակիչները
Գաղգաղայի մէջ բանակը Յե-
սուին ՚ՀրԴ խրկեցին՝ ըսելով , Քու
ծառաներդ ձեռքդ մի քաշեր ,
շուտով մեզի ել , մեզ ազատէ ու
մեզի օգնութիւն ըրէ . քանզի լեռ-
նարնակ Ամորհացւոց բոլոր Թա-
գաւորները մեր վրայ ժողովուեցան ։
7 Եւ Յեսու՝ ինքը ու Էիբրէն հետ բո-
լոր պատերազմական մարդիկը և
զօրքին բոլոր զօրաւորները Գաղգա-
8 ղայէն ելան ։ Ու Տէրը Յեսուին
ըսաւ , ՚Ննոնցմէ մի վախնար ,
քանզի զանոնք քու ձեռքդ տուի .
՚Ըննաւ անոնցմէ մէկը պիտի չկարե-
9 նայ քու առջևդ կայնիլ ։ Եւ Յե-
սու Գաղգաղայէն բոլոր գիշերը
բարձրով՝ յանկարծակի անոնց վրայ
10 հասաւ ։ Ու Տէրը էխռովեցուց
զանոնք Իսրայէլին առջևը , և զա-
նոնք Գաբաւոնի մօտ մեծ կոտորա-
ծով մը կոտրեց , ու զանոնք Եբե-
թորոն ելլելու ճամբուն վրայ հա-
լածեց , և զանոնք մինչև ՚Ազեկա
11 ու Մակեդա զարկաւ ։ Ու երբոր
անոնք Իսրայէլին առջևէն կը փախ-
չէին , ու Բեթորոնէն վար կ'իջ-
նէին , ՚Տէրը անոնց վրայ երկինքէն
էՒրԻՒՒ մեծ քարեր նետեց մինչև
Ազեկա , ու մեռան . կարկուտին
քարերէն մեռնողները Իսրայէլի
որդւոցը սրով մեռցուցածներէն
շատ էին ։
12 Ան ատեն Յեսու Տէրոջը հետ
խօսեցաւ , ան օրը որ Տէրը Ամոր-
հացիները Իսրայէլի որդւոց ձեռքը
տուաւ , ու Իսրայէլին առջևը ը-
սաւ ։ Ա՚րև , դուն Գաբաւոնին
դիմացը կայնէ . լուսին , դուն ալ
՚Այեղոնի ձորին դիմացը կայնէ ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1451
Յ Տես Բ Թագ · իա · 1 , 2 , 6 ։ Ե-
զեկ · ԺԷ · 13 , 15 , 18 , 19 ։ Ջաք · ե · 3 , 4 ։ Մագ · գ · 5 ։
ՂՐ Օր · ԻԹ · 11 ։
Ժ ՀՀր 15 ։
Ի ՀՀր 6 , 9 ։
Յ ՀՀր 16 ։
ՀՆՆ · Թ · 25 ։
ՂՀՀր 21 , 27 ։
ՀԵԼ · ԻԳ · 32 ։
Բ Օր · Է · 1 , 2 ։
ՂԵԼ · ԺԵ · 14 ։
Ղ ՆՆ · ԺՂ · 6 ։
ՂՀՀր 21 , 23 ։
ՀԲ Օր · ԺԲ · 5 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1451

ՀՀր 1 , Գւ · Թ · 15 ։
ՂԳԼ · Թ · 2 ։
Ե Գւ · Ե · 1 ։
Ե Գւ · Ե · 10 ։ Թ · 6 ։
Բ Գւ · Ժ · 6 , Դատ · գ · 14 ։
Ժ Գւ · ա · 5 ։
Է Դատ · գ · 15 ։ աԹագ · Է · 10 , 12 ։ Մագ · ԺԲ · 14 · Ե · ԻԲ · 21 ։
ՂԳԼ · Ժ · 3 , 5 ։
Է Գւ · ԺԵ · 35 ։
Ժ Մագ · ԺԲ · 13 , 14 , Ես · Ե · 20 ։ Ցայտ · Ժ · 21 ։
Է Ես · ԻԲ · 21 ։ Ամր · գ · 11 ։
Ը Դատ · ԺԲ · 12 ։

Ն·Ք·ԳՓ· 1451

13 Ու արևը կայնեցաւ, և լուսինը իր
տեղը մնաց, մինչև որ ժողովուրդը
իր թշնամիներէն վրէժ առաւ։
Միթէ ասիկայ Ուղղին գրքին մէջը գրուած չէ՞. ուստի
արևը երկինքին մէջտեղը կայնեցաւ, ու լման մէկ օրի մը չափ
14 մտնելու չարտորաց։ Ու նոր պէս
օր մը չեղաւ, ոչ առաջ ու ոչ ետքը, որ Տէրը մարդու ձայնը լսեց.
քանզի Տէրը Իսրայէլի համար
պատերազմեցաւ։
15 Ետքը Յեսու ու անոր հետ բո-
լոր Իսրայէլ Գաղգաղա բանակը
16 դարձան։ Ու հինգ թագաւորները
փախան, ու Մակեդա՝ այրին մէջ
17 պահուեցան։ Ու Յեսուին պատ-
մուեցաւ՝ ըսելով, Ան հինգ թա-
գաւորները Մակեդա՝ այրին մէջ
18 պահուած գտնուեցան։ Ու Յե-
սու ըսաւ, Այրին բերանը մեծ
քարեր դլորեցէք՝ ու անոր վրայ
մարդիկներ դրէք, որ պահպանու-
19 թիւն ընեն. Բայց դուք մի՛ կայ-
նիք, ձեր թշնամիները հալածե-
ցէք, ու անոնց ետևիններէն զար-
կէք, և անոնց թոդ մի՛ տաք որ
իրենց քաղաքները մտնեն. քանզի
ձեր Տէր Աստուածը զանոնք ձեր
20 ձեռքը մատնեց։ Ու երբոր Յեսու
Իսրայէլի որդւոցը հետ զանոնք
խիստ մեծ կոտորածով մը կոտրեց,
ու զանոնք հատցուց լմընցուց, և
անոնց փախստականները պարսպա-
21 ւոր քաղաքներու մէջ մտան, Բոլոր
ժողովուրդը խաղաղութեամբ Մա-
կեդա՝ բանակը Յեսուին դարձան.
Յ— Իսրայէլի որդւոցը դէմ բնաւ
մէկը իր լեզուն չշարժեց։
22 Անատեն Յեսու ըսաւ, Այրին
բերանը բացէք, ու այրէն ան հինգ
թագաւորները հանեցէք ինծի Բէ-
23 րէ։ Ու այնպէս ըրին, ու այրէն
ան հինգ թագաւորները՝ Յերու-
սաղեմի թագաւորը՝ Քեբրո-
նի թագաւորը՝ Յերիմութի թա-
գաւորը՝ Լաքիսի թագաւորը —
Եգղոնի թագաւորը հանեցին անոր
24 —Բ։ Ու երբոր ասոնք թագաւոր-
ները Յեսուին —Լ հանեցին,
Յեսու Իսրայէլի բոլոր մարդիկները
կանչեց, ու իրեն հետ գացող պա-
տերազմողաց գլխաւորներուն ը-
սաւ, Մօտեցէք ու ձեր ոտքերը
ասոնց թագաւորներուն պարանոցնե-
րուն վրայ դրէք. և անոնք մօտե-
ցան ու իրենց ոտքերը անոնց պա-
25 րանոցներուն վրայ դրին։ Ու
Յեսու անոնց ըսաւ, Մի՛ վախնաք
ու մի՛ զարհուրիք, ուժովցէք և
քաջասիրտ եղէք. քանզի Տէրը
ասանկ պիտի ընէ ձեր ամէն թշնա-
միներուն, որոնց հետ որ դուք պի-
26 տի պատերազմիք։ Ու անկէ ետև
Յեսու զանոնք զարկաւ մեռցուց,
ու զանոնք հինգ ծառէ կախեց։ և
ծառերուն վրայ մինչև իրիկուն
27 կախուած մնացին։ Ու արևը
մտնելուն Յեսու հրամայեց, ու
զանոնք ծառերուն վրայէն իջե-
ցուցին, և իրենց պահուած այրին
մէջը նետեցին զանոնք, ու այրին
բերանը մեծ քարեր դրին, —Ր ԼԸ ԻՒ-
ՆԵ մինչև այսօր։
28 Ու Յեսու նոյն օրը Մակեդան
—Լ առաւ. ու զանիկայ սուրի բեր-
նէ անցուց, և անոր թագաւորը
ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգի-
ները կոտորընցուց, Ա մէկը ողջ չը-
թողուց. ու Մակեդայի թագաւո-
րին —Լ անանկ ըրաւ, Երիքովի թագաւորին ըրած էր։
29 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր
Իսրայէլ Մակեդայէն Լեբնա ան-
ցան, ու Լեբնայի դէմ պատերազ-
30 մեցան. Ու Տէրը զանիկայ ալ ա-
նոր թագաւորովը Իսրայէլին ձեռ-
քը մատնեց, և զանիկայ ու անոր
մէջ գտնուած բոլոր հոգիները
սուրի բերնէ անցուցին, —— մէկը
ողջ չթողուցին. և անոր թագա-
ւորին անանկ ըրին, ինչպէս որ Ե-
րիքովի թագաւորին ըրած էին։
31 Ետքը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր
Իսրայէլ Լեբնայէն Լաքիս ան-
ցան, և անոր քովը բանակելով
32 անոր դէմ պատերազմեցան. Ու
Տէրը Լաքիսը Իսրայէլին ձեռքը
մատնեց, և զանիկայ երկրորդ օրը
առնելով, զանիկայ ու անոր մէջ
գտնուած բոլոր հոգիները սուրի
բերնէ անցուցին, ինչպէս որ Լեբ-
նային ըրած էին։
33 Անատեն Գազերի Հօրամ թա-
գաւորը Լաքիսին օգնութիւն ըն-
ելու եկաւ. և Յեսու զանիկայ ու ա-
նոր ժողովուրդը կոտրեց, անանկ
որ անոնցմէ մէկը ողջ չմնաց։
34 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր
Իսրայէլ Լաքիսէն Եգղոն անցան,
և անոր քովը բանակելով, անոր
35 դէմ պատերազմ ըրին. Ու զանի-
կայ նոյն օրը առնելով սուրի բեր-
նէ անցուցին. ու Յե—— նոյն օրը
անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգինե-
րը կոտրընցուց, ինչպէս որ Լաքի-
սին ըրած էր։
36 Ետքը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր
Իսրայէլ Եգղոնէն —քեբրոն եկան,
ու անոր դէմ պատերազմ ըրին.
37 Ու զանիկայ առնելէն ետքը՝ սուրի
բերնէ անցուցին զանիկայ ու անոր
թագաւորը, և անոր բոլոր քա-
ղաքները ու անոր մէջ գտնուած
բոլոր հոգիները, Ա մէկը ողջ չթո-
ղուցին, ինչպէս որ Եգղոնին ըրին.

Ն·Ք·ԳՓ· 1451

Յ Ր Թ ա գ · ա · 18։
Ղ Տ ե ս Ե ս · ը · 8։
Ճ ր Օ ր · ա · 30։ Հ Ա ր 42։ Գ Ր · ի գ · 3։ Ո Հ Ա ր 43։
Յ Ե Լ · ժ ա · 7։
Ն Ա ղ · ձ է · 40։ Ա Ժ · 5։ Ձ խ թ · 8։ 9։ Ե ս · ի զ · 5։ 6։ Մ ա ղ · դ · 3։
Ղ Ր Օ ր · լ ա · 6։ 8։ Գ Ր · ա · 9։
Ո Ր Օ ր · գ · 21։ 6 · 19։

Ղ Գ Ր · ը · 29։
Ղ Ր Օ ր · ի ա · 23։ Գ Ր · ը · 29։
Ղ Գ Ր · ԺԱ · 21։
— Տ ե ս գ Ր · Ժ գ · 13։ Ժ ե · 13։ Դ ա ա · ա · 10։

Ն․ Ք․ ԳՔ․ 1451

այսպէս զանիկայ ու անոր մէջ
գտնուած բոլոր հոգիները կորսն-
ցուց ։
38 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր — Տես Գլ․ ԺԵ․ 15 ։ Դատ․ Ա․ 11 ։
Իսրայէլ Դաբիր դարձաւ , ու
39 անոր հետ պատերազմեցաւ ․ Ու
զանիկայ ու անոր թագաւորը և
անոր բոլոր քաղաքները առին , ու
զանոնք սուրի բերնէ անցուցին ․ և
անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները
կորսնցուցին , — մէկը ողջ չթո-
ղուցին ․ ինչպէս որ Քեբրոնին ը-
րաւ , և ինչպէս որ Լեբնային ու ա-
նոր թագաւորին ըրաւ , անանկ ալ
Դաբիրին ու անոր թագաւորին ը-
րաւ ։
40 Ու Յեսու բոլոր լեռնային՝ հա-
րաւային՝ դաշտային ու լեռնե-
րուն տակը եղած երկիրները և ա-
նոնց բոլոր թագաւորները զարկաւ ,
— մէկը ողջ չթողուց , հապա ամէն
շնչաւորը մեռցուց , ինչպէս որ Իս-
Բ Օր․ Ի․ 16, 17 ։ — րայէլի Տէր Աստուածը պատուի-
41 րեր էր ։ Ու Յեսու Կադէս բառ-
Ծն․ Ժ․ 19 ։ — նեայէն մինչև Գազա , ու բոլոր
Գոսոմի երկիրը մինչև Գաբաւոն
Գլ․ ԺԱ․ 16 ։ — 42 զանոնք զարկաւ ։ Ու այս բոլոր
թագաւորները ու անոնց երկիրը
Հմր 14 ։ — Յեսու մէկէն առաւ ․ քանզի Իս-
րայէլին համար Իսրայէլի Տէր Աս-
43 տուածը պատերազմ կ'ընէր ։ Ու
Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէ-
լը Գաղգաղա բանակը դարձան ։

ԳԼ․ ԺԱ

1 Քանի մը թագաւորներ Մառօնի ջուրին քովը կը յաղթուին ։ 10 Հասոր կը բռնուի ու կրակով կ'այրուի ։ 16 Յեսու ան բոլոր երկիրը կ'առնէ ։ 21 Ենակիմները կը ջարդէ ։

1450

1 Ու Հասորի Յաբին թագաւորը
երբոր ասիկա լսեց , Մադոնի
Գլ․ ԺԹ․ 15 ։ — Յոբաբ թագաւորին և Սամրոնի
թագաւորին ու Աքսափի թագա-
2 ւորին՝ Ու հիւսիսային լեռները
Թու․ ԼԴ․ 11 ։ — ու Քեններեթի հարաւային դաշտը
ու հովիտը և արևմտեան կողմը՝
Գլ․ ԺԷ․ 11 ։ Դատ․ Ա․ 27 ։ Գ Թագ․ Դ․ 11 ։ — Դորի գաւառներուն մէջը եղող
3 թագաւորներուն՝ Արևելեան ու
արևմտեան կողմը եղող Քանանա-
ցիներուն՝ Ամորհացիներուն՝ Քե-
տացիներուն՝ Փերեզացիներուն ու
լեռնարնակ Յեբուսացիներուն՝ և
Գլ․ ԺԴ․ 11 ։ — Հերմոնին տակը Մասփայի եր-
կիրը եղող Խևացիներուն մարդ
Ծն․ ԼԱ․ 49 ։ — 4 խրկեց ։ Ուստի անոնք իրենց բո-
լոր բանակներովը — շատ ժողո-
Դատ․ Գ․ 3 ։ — վուրդով ելան , որ ծովուն եզերքը
Գլ․ Ժ․ 3 ։ — եղող աւազին չափ բազմաթիւ էին ,
Ծն․ ԻԲ․ 17 ։ ԼԲ․ 12 ։ Դատ․ Է․ 12 ։ Ա Թագ․ ԺԳ․ 5 ։ — և հետերնին խիստ շատ ձիեր ու
5 կառքեր կային ։ Ու այս բոլոր թա-
գաւորները միաբանելով մէկտեղ
գացին՝ Մառօնի ջուրին քովը բա-
նակեցան , որ Իսրայէլին հետ պա-
տերազմին ։

Ն․ Ք․ ԳՔ․ 1450

6 Ու Տէրը Յեսուին ըսաւ ․ Անոնց
երեսէն մի վախնար , քանզի վաղը — Գլ․ Ժ․ 8 ։
այս ատենս ես անոնց ամէնը Իսրա-
յէլին առջևը կոտորուելու պիտի
մատնեմ ․ անոնց ձիերուն ջիղերը — Բ Թագ․ Ը․ 4 ։
պիտի կտրես , ու անոնց կառքերն
7 ալ կրակով այրես ։ Ուստի Յե-
սու և իրեն հետ բոլոր պատերազ-
մական ժողովուրդը յանկարծակի
Մառօնի ջուրին քովը անոնց դէմ
երթալով վրանին յարձակեցան ։
8 Ու Տէրը զանոնք Իսրայէլին ձեռքը
տուաւ , ու զանոնք զարկին , և
մինչև մեծ Սիդոն ու Մասրեփոթ- — Գլ․ ԺԳ․ 6 ։
մայիմ , և մինչև Մասփայի հովիտը
դէպ'ի արևելք հալածեցին , ու զա-
նոնք զարկին՝ մինչև որ անոնցմէ մէ-
9 կը չազատեցաւ ։ Ու Յեսու անոնց
այնպէս ըրաւ , ինչպէս որ Տէրը ի- — Հմր 6 ։
րեն ըսեր էր ․ անոնց ձիերուն ջիղե-
րը կտրեց , ու անոնց կառքերը
կրակով այրեց ։
10 Ու նոյն ատենը Յեսու դարձաւ՝
Հասորը առաւ , ու անոր թագա-
ւորը սրով մեռցուց ․ քանզի Հա-
սոր առաջուց այս բոլոր թագաւո-
11 րութիւններուն գլուխն էր ․ Ու ա-
նոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները
սուրի բերնէ անցուցին , ու բնա-
ջինջ ըրին ․ բնաւ մէկ շնչաւոր մը
չմնաց ․ ու Հասորը կրակով այ-
12 րեց ։ Ուստի Յեսու այս թագաւոր-
ներուն բոլոր քաղաքները ու ա-
նոնց բոլոր թագաւորները առաւ ,
և զանոնք սուրի բերնէ անցընելով
բնաջինջ ըրաւ , ինչպէս որ Տէ- — Թու․ ԼԳ․ 52 ։ Բ Օր․
րոջը ծառան Մովսէս պատուիրեր — Է․ 2 ։ Ի․ 16,
13 էր ։ Բայց Իսրայէլ չայրեց ան քա- — 17 ։
ղաքները որոնք իրենց հողաբլուր-
ներովը կը կենային , բայց միայն
14 Հասորը՝ զոր Յեսու այրեց ։ Ու
այս քաղաքներուն բոլոր աւարը ու
անասունները Իսրայէլի որդիները
իրենց առին , բայց բոլոր մարդիկ-
ները սուրի բերնէ անցուցին , մինչև
որ զանոնք բնաջինջ ըրին , —
բնաւ մէկ շնչաւոր մը չթողուցին ։ — Ել․ ԼԴ․
15 Ինչպէս որ Տէրը իր Մովսէս ծա- — 11, 12 ։
ռային պատուիրեր էր , անանկ ալ
Մովսէս Յեսուին պատուիրեց , ու — Բ Օր․ Է․ 2 ։
Յեսու ալ այնպէս ըրաւ ․ և ինչ — Գլ․ Ա․ 7 ։
որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր ,
բնաւ անոնց մէկը զանց չըրաւ ։
16 Ուստի Յեսու ան բոլոր երկիրը
առաւ , լեռնակողմը ու բոլոր — Գլ․ ԺԲ․ 8 ։
հարաւային կողմը և բոլոր Գո- — Գլ․ Ժ․ 41 ։
սոմի երկիրը՝ հովիտը ու դաշտը՝
և Իսրայէլի լեռը ու անոր հովիտը՝
17 Սէիր ելլող Քաղաք լեռնէն մինչև — Գլ․ ԺԲ․ 7 ։
Հերմոն լեռանը տակը Լիբանանու
հովտին մէջը եղող Բաաղգադ , և — Բ Օր․ Է․
անոնց բոլոր թագաւորները բռ- — 24 ։ Գլ․
նեց , ու զանոնք զարկաւ մեռցուց ։ — ԺԲ․ 7 ։

ն · ք · ղ · 1450

ա Գէ · թ · 3 , 7 ։

ՆՐ Օր · բ · 30 ։ Դատ · ժդ · 4 ։ ա Թագ · բ · 25 ։ գ Թագ · ժբ · 15 ։ Հռով · թ · 18 ։ ՆՐ Օր · ի · 16 , 17 ։

ա Թես · ժգ · 23 · 34 ։ բ Օր · ա · 28 ։ Գէ · ժե · 13 , 14 ։ Ն ա Թագ · ժէ · 4 ։ Գ Գէ · ժե · 46 ։ Ղ Թես · ւդ · 2 , ՃՃ ։ ա Թես · խղ · 53 ։ Գէ · ժգ ։ ժե ։ ժզ ։ ժէ ։ ժբ ։ ժթ ։ ա Գէ · ժգ · 15 ։ իա · 44 ։ իբ · 4 ։ իգ · 1 ։

1445

Հմր 18 ։

1452

ա Թես · իա · 24 ։ Բ բ Օր · գ · 8 , 9 ։ Ֆ Թես · իա · 24 ։ բ Օր · բ · 33 , 36 ։ գ · 6 , 16 ։ Ք բ Օր · գ · 17 ։ Ի Գէ · ժգ · 20 ։ ՆԲ Օր · գ · 17 ։ գ · 49 ։ Ե բ Օր · գ · 11 ։ Գէ · ժգ · 12 ։ Ը Թես · իա · 35 ։ բ Օր · գ · 4 , 10 ։ Ը բ Օր · ա · 4 ։ Ժ բ Օր · գ · 8 ։ Ի բ Օր · գ · 10 ։ Գէ · ժգ · 11 ։ ԼԲ Օր · գ · 14 ։

18 Ցեսու ասս բոլոր Թագաւորներուն հետ շատ օրեր պատերազմ ըրաւ ։
19 Գաբաւոնի մէջ բնակող Խևացիներէն՝ ի զատ Իսրայէլի որդւոցը հետ հաշտութիւն ընող քաղաք մը չկար . ամէնն ալ պատերազմով
20 առին . քանզի Աստուծոյ սրտին կարծրանալը ու պատերազմով Իսրայէլին դէմ դնելնին Ցերոջմէն եղաւ , որ անոնց ողորմութիւն չըլլալով զանոնք կորսընցրնէ ու բնաջինջ ընէ , Լինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր ։
21 Եւ ան ատենը Ցեսու գնաց ու լեռներէն՝ Քեբրոնէն , Դաբիրէն , Ընաբէն ու Ցուդայի բոլոր լեռներէն , և Իսրայէլի բոլոր լեռներէն Աստուածները կոտրեց . Ցեսու զանոնք իրենց քաղաքներովը մեկտեղ
22 կորսընցուց ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը երկրին մէջ Ենակիմներէն մնալ չմնաց , բայց միայն Գազայի , Գեթի ու Ազեդովթի մէջ մնացին ։
23 Ու Ցեսու բոլոր երկիրը առաւ , Լինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր , և Ցեսու զանիկայ Իսրայէլին ժառանգութիւն տուաւ , անոնց ցեղերուն բաժիններուն համեմատ . ու երկիրը պատերազմէն հանգստացաւ ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Ասոնք են ան երկու Թագաւորները՝ որոնց երկիրները Մովսէս առաւ ու բաժին ըրաւ ։ 7 Ցորդանանու անդիի կողմը եղած երսունևմէկ Թագաւորները՝ որոնք Ցեսու զարկաւ ։

1 Ասոնք են ան երկրին Թագաւորները՝ զորոնք Իսրայէլի որդիքը զարկին , ու անոնց երկիրները առին , Ցորդանանու անդիի կողմը դէպ ի արևելք , Առնոն ձորէն Մինչև Հերմոն լեռը՝ արևելեան
2 կողմին բոլոր դաշտովը , Եսերոնի մէջ բնակող Ամորհացւոց Սեհոն Թագաւորը , որ անիկայ՝ Առնոն ձորին եղերքը եղող Արոերէն , և ձորին մէջտեղէն , ու Գաղաադին կէսէն մինչև Ամմոնի որդւոցը սահմանը եղած Ցաբոկ ձորը , նաև
3 դաշտին , արևելեան կողմէն մինչև Քինէրեթի ծովը , ու արևելեան կողմէն Բեթեսիմոթի ճամբան , ու հարաւային կողմէն Ազեդովթի փսեզային տակը՝ մինչև Ադի ծովը՝ այսինքն մինչև
4 րեր . Ու Հսկաներուն մնացորդէն Բասանի Ովգ Թագաւորին սահմանը՝ որ անիկայ Աստարովթի
5 ու Եդրայիի մէջ կը բնակէր , Եւ կը տիրէր Հերմոն լեռանը , ու Սելքայի և բոլոր Բասանի մինչև Գեսուրացւոց ու Մաքաթացւոց սահմանը , ու մինչև Գաղաադին կէսը , որ Եսեբոնի Սեհոն Թագաւորին սահմանն էր ։ Մովսէս Տէրոջը ծառան Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը հետ զարկաւ , ու Մովսէս Տէրոջը ծառան Ռուբենեանց , Գադեանց ու Մանասէի կէս ցեղին ժառանգութիւն տուաւ ։
7 Եւ ասոնք են երկրին Թագաւորները , Որ Ցեսու ու Իսրայէլի որդիքը զարկին Ցորդանանու արդիի կողմը դէպ ի արևմուտք , Լիբանանու Հովտին մէջը եղող Բաաղգադէն մինչև Քալակ լեռը , որ Սէիր կ'ելլէ . և Ցեսու անոնք Իսրայէլի ցեղերուն ժառանգութիւն տուաւ իրենց վիճակներուն համեմատ .
8 Ղևտացիներուն ու Հովիտներուն և դաշտերուն մէջը ու լեռներուն ստորոտները և անապատը ու Հարաւային կողմը Քետացիները՝ Ամորհացիները՝ Քանանացիները՝ Փերեզացիները՝ Խևացիները ու Եբուսացիները .
9 սացիները . Երիքովի Թագաւորը մէկ , Բեթելի քովը եղող Գայ
10 յի Թագաւորը մէկ , Երուսաղեմի Թագաւորը մէկ , Քեբրոնի
11 Թագաւորը մէկ , Երիմութի Թագաւորը մէկ , Լաքիսի Թագաւորը մէկ ,
12 րը մէկ , Եգղոնի Թագաւորը մէկ ,
13 Գազերի Թագաւորը մէկ , Դաբիրի Թագաւորը մէկ , Գադերի
14 Թագաւորը մէկ , Հորմայի Թագաւորը մէկ , Արադի Թագաւորը
15 մէկ , Լիբնայի Թագաւորը մէկ ,
16 Ադողոմի Թագաւորը մէկ , Մակեդայի Թագաւորը մէկ , Բեթելի
17 Թագաւորը մէկ , Թափուայի Թագաւորը մէկ , Ոփերի Թագաւորը
18 մէկ , Ափեկի Թագաւորը մէկ . Լա-
19 սարոնի Թագաւորը մէկ , Մադոնի Թագաւորը մէկ , Հասորի Թագաւորը
20 որը մէկ , Սամրոն մառոնի Թագաւորը մէկ , Աքսափի Թագաւորը
21 մէկ , Թանաքի Թագաւորը մէկ ,
22 Մակեդդովի Թագաւորը մէկ , Կադեսի Թագաւորը մէկ , Կարմելոս եղած Ցեկնամի Թագաւորը մէկ ,
23 Դովրի գաւառին մէջը Դովրի Թագաւորը մէկ , Գաղգաղային
24 Գոյիմի Թագաւորը մէկ , Թերսայի Թագաւորը մէկ . Թագաւորութիւնները ամէնը երսունևմէկ էին ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Դեռ չառնուած երկրին սահմանները ։ 8 Երկուք ու կէս ցեղերուն ժառանգութիւնը ։ 14 , 33 Տէրը ու իրեն մատուցուած զոհերը Ղևիին ժառանգութիւնը պիտի ըլլային ։ 15 Ռուբենին ժառանգութեանը սահմանները ։ 22 Բաղամին մոգութիւը ։ 24 Գադին , 29 և Մանասէի կէս ցեղին ժառանգութեանը սահմանները ։

ն · ք · ղ · 1452

Ի Թես · իա · 24 , 33 ։

Բ Թես · լբ · 29 , 33 ։ բ Օր · գ · 11 , 12 ։ Գէ · ժգ · 8 ։

Ն Գէ · ժա · 17 ։

Հ Ես · ժգ · 6 ։ լբ · 3 ։ բ Օր · բ · 1 , 4 ։

Ն Գէ · ժա · 23 ։

Ը Գէ · ժ · 40 ։ ժա · 16 ։

Ճ Եզ · գ · 8 ։ իգ · 23 ։ Գէ · թ · 1 ։

1451

Ա Գէ · ղ · 2 ։

Ա Գէ · բ · 29 ։

Ն Գէ · ժ · 23 ։

Ը Գէ · ժ · 33 ։

Գէ · ժ · 38 ։

Ը Գէ · ժ · 29 ։

Գ Գէ · ժ · 28 ։

Ղ Գէ · բ · 17 ։ Դատ · ա · 22 ։

Գ Թագ · դ · 10 ։

Գէ · ժա · 10 ։

1450

Է Գէ · ժա · 1 ։ ժթ · 15 ։

Գ Գէ · ժթ · 37 ։

Բ Գէ · ժա · 2 ։

Ա Ես · ժգ · 1 , 2 ։ Ես ։ թ · 1 ։

Ն · Ք · ՉԻ · 1445

– Տես գլ · ժգ · 10 ։
ի գ · 1 ։
ը Դատ. գ · 1։
ե Ցովել · գ · 4 ։
զ Հմր 13 ։ բ Թագ. գ · 3 ։ ժգ · 37 · 38 ։
է Երեմ. բ · 18 ։
ը Դատ. գ · 3։ ա Թագ. գ · 4 · 16։ Սոփ. բ · 5 ։
թ Ը Օր · բ · 23 ։
ժ Գլ. ժթ · 30 ։
ի Տես Դատ. ա · 34 ։
լ գ Թագ. ե · 18 ։ Սաղ. ճգ · 7 ։ Եզկ · իե · 9 ։
խ Գլ. ժբ · 7 ։
ծ Գլ. ժա · 8։
կ Տես գլ · իգ · 13 ։ Դատ. բ · 21 ։ 23 ։
հ Գլ. ժգ · 1 ։ 2 ։

1 Եւ երբոր Յեսու՝ ծերացաւ ու տարիքը առաւ, Տէրը անոր ըսաւ, Դուն ծերացար ու տարիքդ առիր. և դեռ՝ խիստ շատ եր-
2 կիր մնաց ժառանգելու։ Ի Սոնա-
ցած երկիրը ասիկայ է. Ի Փղշտա-
ցւոց ամէն սահմանները, ու բոլոր
3 Գեսուրը, Եգիպտոսին դիմացը եղող Սիովրէն մինչև Քանանացւո-
ցը սեպուած Ակկարոնի սահմանին հիւսիսային կողմը, Ի Փղշտացւոց հինգ նախարարութիւնները, Ա-
ւացւոց, Գազացւոց, Աղովտացւոց, Ասկաղոնացւոց, Գեթացւոց, ու Ակկարոնացւոց, նաև Ե Աւացւոց
4 Երէկրը. Հարաւային կողմէն՝ Քա-
նանացւոց բոլոր երկիրը ու Սիդո-
նացւոց Մէարան, Ա մինչև Արէկ
– մինչև Ը Ամորհացւոց սահմանը ։
5 Եւ Գեբալացւոց երկիրը՝ ու ա-
րեւելեան կողմէն բոլոր Լիբանանը, Հերմոն լեռան տակը եղող Ի Բա-
ալգադէն մինչև Եմաթի մուտք,
6 Բոլոր լեռնաբնակները՝ Լիբանանէն մինչև Մասրեփոթ մայիմ, բոլոր Սիդոնացիները. զանոնք Ի Իսրայէլի որդւոցը առջևէն ես պիտի վռն-
տեմ. միայն թէ դուն Իսրայէլին ժառանգութիւն բաժնէ ան Երէկրը, ինչպէս որ քեզի պատուիրեցի ։
7 Եւ հիմա աս երկիրը ժառանգու-
թիւն բաժնէ ինը ցեղին, ու Մա-
8 նասէի կէս ցեղին. Քո՛ւ Ռուբե-
նեանք ու Գադեանք անոր դ՛ա Ե-
ւին հետ առին իրենց ժառանգու-
թիւնը, Ն որն որ Մովսէս Յորդա-
նանու անդիի կողմը դէպ՝ի արև-
ելք անոնց տուաւ, Յերոջը ծառա-
յին Մովսէսին տուածին պէս.
9 Առնոն ձորին եզերքին վրայ եղող Արոերէն՝ ու ձորին մէջը եղող քաղաքէն՝ Հ Մեդաբային բոլոր դաշ-
10 տովը՝ մինչև Դիբոն. Ու Եսեբո-
նի մէջ թագաւորող՝ Ն Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին բոլոր քաղաք-
ները՝ մինչև Ամմոնի որդւոցը սահ-
11 մանը. Նաև Գաղաադը՝ ու Գեսու-
րացւոց ու Մաքաթացւոց սահման-
նը՝ և բոլոր Հերմոն լեռը՝ ու բոլոր
12 Բասանը մինչև Սելքա. Բասանի մէջ Ովգին բոլոր թագաւորութիւ-
նը՝ որ Աստարովթի ու Եդրայիի մէջ կը թագաւորէր. Ա Հսկանե-
րուն մնացորդէն անիկայ մնացեր էր. Բայց Մովսէս զանոնք զարկաւ
13 ու վռնտեց։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Գեսուրացիները ու Մաքաթացի-
ները չվռնտեցին. և Գեսուրացի-
ները ու Մաքաթացիները մինչև այսօր Իսրայէլի մէջ բնակեցան ։
14 Միայն Ղևիի ցեղին ժառանգու-
թիւն չտուաւ. անոր ժառանգու-
թիւնը Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն
Ճոխութեամբ պատարագներն են, Ինչպէս որ անոր ըսեր էր ։
15 Եւ Մովսէս Ռուբենի որդւոցը ցեղին՝ անոնց ազգատոհմներուն համեմատ Ճ՛ա Ե՛ռ Ի՛ տուաւ.
16 Ու անոնց սահմանը Ա՛յ եղաւ. Առնոն ձորին եզերքին վրայ եղող Արոերէն ու Ձորին մէջը եղող
17 քաղաքէն, Մեդաբայի բովը ե-
ղած բոլոր դաշտը, Եսեբոն ու ա-
նոր բոլոր դաշտային քաղաքները, Դիբոն, Բամոթ բահաղ ու Բեթ-
18 բէէլմոն, Նե Ցասսա, ու կա-
19 դեմոթ, ու Մեփաաթ, Ե կարիաթեմ, ու Սեբամա, և Սա-
րեթ սահառ Եմակ լեռան վրայ,
20 Ու Բեթփեղովր, և Ազեդովթ
21 փասգա, ու Բեթեսիմոթ, Ե դաշտին ամէն քաղաքները, ու ե-
սեբոնի մէջ թագաւորող՝ Ամորհա-
ցւոց Սեհոն թագաւորին բոլոր թագաւորութիւնը, Ր որ զանիկայ ու Մադիամու իշխանները՝ Եւին, Րոկոմը, Սուրը, Ուրը ու Ռեբէն, ան երկրին մէջը բնակող Սեհոնին նախարարները Մովսէս զարկաւ ։
22 Եւ Իսրայէլի որդիքը Բէովրեան Բաղաամ Հարցուկն Լ սրով մեռ-
ցուցին Ֆ՛ սպաննուածներուն
23 հետ։ Ու Ռուբենի որդւոցը սահ-
մանը Ցորդանանը և Ն՛ր սահմանը եղաւ. Ռուբենի որդւոցը ազգա-
տոհմներուն ժառանգութիւնը ա-
սիկայ է, Ք՛ քաղաքները ու ասոնց գեղերը ։
24 Եւ Մովսէս Գադի ցեղին՝ Գադի որդւոցը իրենց ազգատոհմներուն համեմատ Ճ՛ա Ե՛ռ Ի՛ տուաւ ։
25 Ու անոնց սահմանը Ա՛յ եղաւ. Ցաղեր ու բոլոր Գաղաադի քա-
ղաքները, և Ամմոնի որդւոցը երկ-
րին կէսը՝ մինչև Արոէր, որ Ռաբ-
26 բայի դիմացն է։ Ու Եսեբոնէն մինչև Մասփայի Ռամովթը ու Բո-
տանիմ, և Մանայիմէն մինչև Դա-
27 բիրի սահմանը. Ու հովիտի մէջ՝ Բեթարամ ու Բեթնամրա, Սոկքովթ ու Սափոն՝ Եսեբոնի Սեհոն թագաւորին թագաւորու-
թեանը մնացորդը, Ցորդանանը ու Ն՛ր սահմանը, մինչև Քենէրեթի ծովուն եզերքը՝ Ցորդանանու ան-
28 դիի կողմը դէպ՝ի արևելք։ Գա-
դի որդւոցը ժառանգութիւնը ի-
րենց ազգատոհմներուն համեմատ ասիկայ է, Ք՛ քաղաքները ու ա-
սոնց գեղերը ։
29 Եւ Մովսէս Մանասէի կէս ցեղին Ճ՛ա Ե՛ռ Ի՛ տուաւ, որ Մա-
նասէի որդւոցը կէս ցեղին եղաւ իրենց ազգատոհմներուն համեմատ ։
30 Ու անոնց սահմանը Ա՛յ եղաւ. Մանայիմէն՝ Բասանի Ովգ թագա-

Ն · Ք · ՉԻ · 1445

Ղ Հմր 33 ։
– Գլ · ժբ · 2։ Ղ Թուա · իա · 28 ։ Ճ Թուա · իա · 30 · Հմր 9 ։
Լ Թուա · իա · 23 ։
– Թուա · լբ · 37 ։
– Թուա · լբ · 38 ։
* Կ՛ Հռվիմի
Ձ Ը Օր · գ · 17։ Գլ · ժբ · 3 ։
Ո Ը Օր · գ · 10 ։
Բ Թուա · իա · 24 ։
Ց Թուա · լա · 8 ։
– Թուա · իբ · 5 ։ լա · 8 ։

ի Թուա · լբ · 35 ։
+ Բազդաւե՛ Թուա · իա · 26 ։ 28 ։ 29 ։ Ը Օր · բ · 19 ։ և Դատ · ժա · 13 ։ 15 ։ ԵԶ ։
ժ Ը Թագ. ժա · 1 ։ ժբ · 26 ։
Ֆ Թուա · լբ · 36 ։
– Ծն · իգ · 17 ։ գ Թագ. է · 46 ։
Բ Թուա · ԼԳ · 11 ։

Ն · Ք · Ղ · 1445

ՙ Թու · լբ · 41 ; ա Մն · բ · 23 ;
ՙՙ Գլ · ժբ · 4 ;

ՙ Թու · լբ · 39 , 40 ;

Ղ Հմր 14 ; Գլ · ժբ · 7 ;
ՙ Թու · ժբ · 20 ; բ Օր · ժ · 9 ; ժբ · 1 , 2 ;

Իբր 1444

ՙՙ Թու · լդ · 17 , 18 ;

ՙՙՙ Թու · իզ · 55 ; լդ · 54 ; լդ · 13 ;

ՙ Գլ · ժգ · 8 , 32 , 33 ;

ՙՙ Ծն · խբ · 5 ; ա Մն · 6 · 1 , 2 ;

ՙ Թու · լե · 2 ; Գլ · իա · 2 ;

Ղ Թու · լբ · 12 ; Գլ · ժե · 17 ;
ՙ Թու · ժգ · 24 , 30 ; բ Օր · ա · 36 , 38 ;
Ը Թու · ժգ · 27 ;
Ր Թու · ժգ · 7 ; ժգ · 6 ;

ուրին բոլոր թագաւորութիւնք՝ բոլոր Բասան , ու Բասանի մէջ եղող ՙ Ցայիրի բոլոր գիւղաքաղաք-
31 ները՝ վաթսուն քաղաք · Ու Գաղաադին կէսը՝ և ՙՙ Ամմոնացւոց ու Եդրայի , Բասանի մէջ Ովգին թագաւորութեանը քաղաքները Մանասեան Մաքիրին որդուոցը և-
ղաւ , այսինքն ՙ Մաքիրի որդուոցը կէսին՝ իրենց ազգատոհմներուն հա-
32 մեմատ ։ Ասոնք են ան ըսելիները , որ Մովսէս Մովաբի դաշտերուն մէջ՝ Երիքովի ՙՙՙ-ը Յորդանանու ան-
33 դիի կողմը դէպ ՚ի արեւելք ժառան-գութիւն տուաւ ։ Ըրայց Մովսէս Ղևիի ցեղին ժառանգութիւն չը-
տուաւ . անոնց ժառանգութիւնը Իսրայէլին Տէր Աստուածն է , ՙ ինչ-պէս որ անոնց ըսաւ ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Ինն ու կէս ցեղերը իրենց ժառանգութիւնը վիճակով պիտի առնէին ։ 6 Քաղէբ յատուկ կերպով մը իրեն ժառանգութիւն կը ստանայ Քերրոնը ։

Իբր 1444

1 Ու Քանանու երկրին մէջ Իսրայէ-
լի որդուոցը ժառանգած ՙՙՙ-ը
ասոնք են , ՙՙ որ Եղիազար քահա-
նան և Նաւեան Յեսու ու Իս-
րայէլի որդուոցը ցեղերուն նահա-
պետութեան իշխանները ժառան-
2 գեցուցին անոնց ։ ՙՙՙ ինն ու կէս ցեղերուն վիճակով ՙՙՙ-ը ա-
նոնց ժառանգութիւնը , ինչպէս
3 որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը հրա-
մայեր էր ։ ՙ Քանզի Մովսէս եր-
կուք ու կէս ցեղերուն Յորդանա-
նու անդիի կողմը ժառանգութիւն տուեր էր . բայց անոնց մէջը՝ Ղևտացիներուն ժառանգութիւն
4 տուած չէր . Որովհետև ՙՙ Յովսեփի որդիքը երկու ցեղ էին , Մանասէ ու Եփրեմ . ու երկրին մէջը Ղև-
տացւոց բաժին չտուին , բայց միայն քաղաքներ՝ բնակելու համար , ու արուարձաններն ալ՝ անոնց խա-
շանցը և ստացուածոցը համար ։
5 ՙ Ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա-
տուիրեր էր , Իսրայէլի որդիքը այնպէս ըրին , ու երկիրը բաժնե-
ցին ։

6 Եւ Յուդայի որդիքը Գաղգա-
ղայի մէջ Յեսուին մօտեցան , ու Կենեզեան Յեփոնէին որդին Քա-
ղէբ անոր ըսաւ , Դուն գիտես ՙ ան խօսքը՝ որն որ Տէրը Կադէս բառնեայի մէջ Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին հետ խօսեցաւ ինձի ու
7 քեզի համար ։ Երբոր Տէրոջը ծա-
ռան Մովսէս զիս ՙ Կադէս բառնեա-
յէն իրկեց երկիրը լրտեսելու համար, ես քառասուն տարեկան էի . ու

Ն · Ք · Ղ · Իբր 1444

ՙ Թու · ժգ · 32 , 33 ; բ Օր · ա · 28 ;
* ԵՒբ · իմ Տէր Աստուծոյս և-
ուէն լե-
ցուցի ։
ՙ Թու · ժգ · 24 ; բ Օր · ա · 36 ։
Ը Տես Թու · ժգ · 23 ։
Ր Թու · ժգ · 23 , 24 ; բ Օր · ա · 36 ; Գլ · ա · 3 ։
ՙ Թու · ժգ · 30 ։

1444

ՙ Տես բ Օր · լդ · 7 ։

Հբ Օր · լ · 2 ։
ՙ Թու · ժգ · 29 , 34 ։
Ղ Սպ · ժբ · 32 , 34 ; կ · 12 ; Հռով · բ · 31 ։
ՙՙ Գլ · ժե · 14 ; Դատ · ա · 20 ։
ՙՙՙ Գլ · իբ · 6 ։
ՙ Գլ · ժ · 37 ; ժե · 13 ; Դատ · ա · 20 ; Տես Գլ · իա · 11 , 12 ; ա Մն · գ · 55 , 56 ։
Ն Գլ · իա · 12 ։
Ղ Հմր 8 , 9 ։
ՙՙ Ծն · իգ · 2 ; Գլ · ժե · 13 ։
ՙՙՙ՝ Ուրբայի քաղաքը ։
Ղ Գլ · ժա · 23 ։

ՙՙ Թու · լդ · 8 ։
ՙՙՙ Թու · լդ · 36 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1444

ա Թուա · ԼԳ · 4 ։

Թ Թուա · ԼԴ · 5 ։

Ի Գլ · ԺԸ · 19 ։

Ի Գլ · Ժը · 17 ։

Ի Գլ · Է · 26 ։

Ը Ր Թագ · ԺԷ · 17 ։ Դ Թագ · ա · 9 ։

Ը Գլ · Ժը · 16 ։ Դ Թագ · իդ · 10 ։ Ես բնմ · ԺԹ · 2 · 6 ։

Ժ Գլ · Ժը · 28 ։ Դատ · ա · 21 ։ ԺԹ · 10 ։

Ի Գլ · Ժը · 16 ։

Լ Գլ · Ժը · 15 ։

Խ ամն · Ժգ · 6 ։

Ձ Դատ · Ժը · 12 ։

Ի Ես · Լը · 13 ։ Դատ · Ժգ · 1 ։

Հ Գլ · ԺԹ · 43 ։

Յ Հմր 47 ։ Թուա · ԼԴ · 6 , 7 ։

Ղ Գլ · Ժգ · 13 ։

Ճ Գլ · Ժգ · 15 ։

1 ամենայն հարաւակողմը նայող ծո-
3 յէն մինչեւ , ու հարաւային կող-
մն Ակրաբիմի զառ՝ ի վերը ել-
լելով՝ Սին կ՚անցնի , ու հարաւա-
յին կողմէն կադէս բառնեայ ել-
լելով՝ Եսրոն կ՚անցնի . ետքը
4 դէպ՝ ի Ադդար ելլելով՝ կարկային
կողմը կը պտըտի . ետքը Ասե-
մոնէն անցնելով՝ Եգիպտոսի հե-
ղեղատը կ՚ելլէ , ու սահմանը
ծովուն մէջ կը վերջանայ . ձեր
հարաւային սահմանը աս է ։
5 Եւ արեւելեան սահմանը Աղի
ծովն է մինչեւ Յորդանանու ծայ-
րը ։
Ու հիւսիսային կողմի սահմանը
Յորդանանու ծայրը եղող ծոցէն կը
6 ելլէ . եւ սահմանը մինչեւ Բեթ-
թագղա կ՚ելլէ , ու Բեթարա-
բային հիւսիսային կողմէն կը պտը-
տի . և սահմանը մինչեւ Ռուու-
7 բենեան բառնին վէմը կ՚ելլէ . ետ-
քը սահմանը Աքովրի ձորէն
Դաբիր կ՚ելլէ , ու հիւսիսային կող-
մէն Գաղգաղա կը դառնայ , որ ան
ձորին հարաւակողմը եղող Էդումի-
նի զառ՝ ի վերին դիմացն է . և
սահմանը Ենսամիսի ջուրէն կ՚անց-
նի , ու Ռոգելի աղբիւրը կը վեր-
8 ջանայ . Եւ սահմանը Բենոմի
որդւոյն ձորը՝ հարաւային կողմէն
Յեբուսին՝ այսինքն Երուսաղեմին
քովը կ՚ելլէ . ետքը սահմանը
մինչեւ ան լեռանը գլուխը կ՚ելլէ ,
որ արեւմտեան կողմէն Ենոմի ձո-
րին դիմացն է , ու հիւսիսային կող-
մէն Ռափայնոց ձորին ծայրն է .
9 Եւ սահմանը լեռանը գլխէն
մինչեւ Նափթոյայի ջուրին աղ-
բիւրը կը հասնի , ու Եփրոն լեռանը
քաղաքները կ՚ելլէ . ետքը սահ-
մանը Բաալա՝ այսինքն
10 Կարիաթարիմ կը հասնի . Եւ
սահմանը Բաղայէն դէպ՝ ի արե-
մուտք Սէիր լեռը կը պտըտի ,
ու հիւսիսային կողմէն Յարիմ լե-
ռանը քովէն կ՚անցնի , որ անիկայ
Քեսաղոն է . անկէ Բեթսամիս
11 կ՚իջնէ , ու Թամնա կ՚անցնի . Եւ
սահմանը Ակկարոնի քովը
կ՚ելլէ դէպ՝ ի հիւսիս , ու սահ-
մանը Սաբարոն հասնելով՝ Բաա-
ղա լեռնէն կ՚անցնի , ու Յաբնէլ
կ՚ելլէ . և սահմանը ծովուն մէջ
կը վերջանայ ։
12 Եւ արեւմտեան սահմանը Մեծ
ծովուն եղերքն է ։ Չորդային որ-
դւոցը սահմանը շուրջանակի իրենց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է ։
13 Եւ Յեբրոնեան Քաղերին՝ Չոր-
դայի որդւոյը մէջ Հենակի հօրը
Արբայի քաղաքը՝ այսինքն Քերրո-
նը բաժին տուաւ , ինչպէս որ Տէրը
14 Յեսուին հրամայեր էր ։ Եւ Քա-
ղէբ անկէ Հենակին իրեք որդինե-
րը՝ Սէսին ու Ախիմանը և Թոլմին
15 Հենակին որդիքը վռնտեց . Եւ
անկէ Դաբիրի բնակչացը վրայ
գնաց . (ու Դաբիրին անունը ա-
16 ռաջուց Կարիաթ սեփեր էր .) Եւ
Քաղէբ ըսաւ , Ո՛վ որ Կարիաթ
սեփերը զարնէ ու առնէ , իմ Աքսա
աղջիկս անոր կնութեան պիտի
17 տամ ։ Եւ Քաղէբին եղբօրը Կե-
նեզին որդին Գոթոնիէլ առաւ
զանիկայ . ու Քաղէբ իր Աքսա
աղջիկը անոր կնութեան տուաւ ։
18 Ու երբոր անոր կ՚երթար , զանի-
կայ յորդորեց որ իր հօրմէն մէկ ա-
գարակ մը ուզէ . և Ղիշուն վրա-
յէն վար իջաւ . ու Քաղէբ անոր
19 ըսաւ , Ինչ եղաւ քեզի . Եւ աղ-
ջիկը ըսաւ , Ինծի օրհնութիւն
տուր . որովհետև ինծի հարաւային
երկիր մը տուիր , ինծի ջուրի
աղբիւրներ՝ ալ տուր . ուստի ա-
նոր՝ վերի աղբիւրները ու վարի
աղբիւրները տուաւ ։
20 Յուդայի որդւոցը ցեղին ժա-
ռանգութիւնը իրենց տոհմերուն
համեմատ ասիկայ է ։
21 Ու Եդոմի սահմանին քովը հա-
րաւային կողմը Յուդայի որդւոցը
ցեղին վերջին քաղաքները
են . Կաբեսէել , Եդեր , Յագուր ,
22 Կինա , Դիմոնա , Ադադա ,
23 Կադէս , Հասոր , Յեթնան ,
24 Զիփ , Տելեմ , Բեաղոթ ,
25 Հասոր Ադաթա , Կարիոթ , Ես-
26 րոն՝ որ է Հասոր , Ամամ , Սեմա ,
27 Մոլադա , Ասար գադդա , Եսեմոն ,
28 Բեթփաղեդ , Ասար սուալ , Բեր-
29 սաբէէ , Բաղիոթիա , Բաալա ,
30 Իյիմ , Ասեմ , Էլթուղադ , Քե-
31 սիլ , Հորմա , Սիկելակ , Մադ-
32 մաննա , Սանսաննա , Լաբաոթ ,
Սելիմ , Ային ու Ռեմոն . ամէնը
քսանուրնը քաղաք է , ու անոնց
գեղերը ։
33 Դաշտավայրի մէջ՝ Եսթաուղ ,
34 Սարաա , Ասնա , Զանով , Են-
գանիմ , Թափուա , Հնայիմ ,
35 Յերմուդ , Ադոդոմ , Սոքով , Ա-
36 զեկա , Սագարիմ , Ատիթայիմ
և Գադերա , (ու Գադերոթա-
յիմ .) տասնուչորս քաղաք ու ա-
37 նոնց գեղերը ։ Սենան , Ադասա ,
38 Մագդաղգադ , Դաղեան , Մաս-
39 փա , Յոկթովէլ , Լաքիս , Բազ-
40 կաթ , Եգղոն , Քաբբոն , Լամաս ,
41 Քիթլիս , Գադերոթ , Բեթդագոն ,
Նաամա , ու Մակեդա . տասն-
ուվեց քաղաք և անոնց գեղերը ։
42 Լիբնա , Եթեր , Ասան , (43) Յեփ-
44 թա , Աշնա , Նեսիբ , Կէի-
լա , Աքեզիբ , և Մարեսա . ինը

Ն · Ք · ՂԲ · 1444

ա Դատ · ա · 10 , 20 ։

ա Թուա · Ժգ · 23 ։

Ն Գլ · Ժ · 38 ։ Դատ · ա · 11 ։

Ը Դատ · ա · 12 ։

Թուա · ԼԲ · 12 ։ Գլ · Ժգ · 6 ։

Ը Դատ · ա · 13 ։ գ · 9 ։

Դատ · ա · 14 ։

Ը Տես Ցն · իդ · 64 ։ ա Թագ · իե · 23 ։

Ցն · ԼԳ · 11 ։

Կ՚ չբա-կացաններ

Կ՚ կարիոթ եսբրոն՝

ա Թագ · իե · 6 ։

Ը Թուա · Ժգ · 24 ։

Թ Դ Թագ · Ժգ · 7 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1444

45 քաղաք ու անոնց գեղերը ։ Ակ-
կարոն իր գիւղաքաղաքներովը ու
46 գեղերովը · Ակկարոնէն մինչև Ծովը,
Ասեդովթին քովի բոլոր +ողո+-
47 Ներէ իրենց գեղերովը · Ասեդովթ
իր գիւղաքաղաքներովը ու գեղերո-
վը · Գազա իր գիւղաքաղաքներո-
վը ու գեղերովը մինչև Եգիպտոսի
հեղեղատը ու մինչև մեծ Ծովը իր
սահմաններովը ։
48 Եւ լեռնավայրի վրայ՝ Սամիր ,
49 Յաթիր , Սոքով , Դաննա , Կարի-
50 աթ սաննա՝ այսինքն Դաբիր , Ա-
51 նաբ , Եսթեմով , Անիմ , Գո-
սոմ , Քօղօն ու Գեղոն · տասն-
ուվեց քաղաք ու անոնց գեղերը ։
52 Երեր , Դումա , Եսան , (53) Յա-
նում , Բեթթափուա , Ափեկա ,
54 Քամմատա , Կարիաթ արբա՝ այս-
ինքն Քեբրոն , ու Սիովը · ինը
55 քաղաք և անոնց գեղերը ։ Մաոն ,
56 Կարմէղոս , Զիփ , Յետտա , Յզե-
57 բայէլ , Յեկդաամ , Զանով , Կա-
յին , Գաբաա ու Թամնա · տասը
58 քաղաք ու անոնց գեղերը ։ Աղուղ ,
59 Բեթսուր Գեդովը , Մաարաթ ,
Բեթանովթ , ու Ելթեկոն · վեց
60 քաղաք ու անոնց գեղերը ։ Կա-
րիաթ բաալ այսինքն Կարիաթա-
րիմ ու Ռաբբա · երկու քաղաք ու
անոնց գեղերը ։
61 Անապատին մէջ Բեթարաբա ,
62 Մադդին , Սեքաքա , Նեբսան , Աղի
քաղաքը ու Ենգադդի · վեց քա-
ղաք ու անոնց գեղերը ։
63 Բայց Յուդայի որդիքը կարող
չեղան Երուսաղեմի մէջ բնակող
Յեբուսացիները վռնտելու · Յուս-
տի Յեբուսացիները Յուդայի որ-
դւոցը հետ Երուսաղեմի մէջ կը
բնակին մինչև այսօր ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Ընդհանրապես Յովսեփի որդւոցը սահմաննե-
րը ։ 5 Եփրեմին ժառանգութեանը սահմանը։
10 Չվռնտուած քանանացիները ։

1 Ու Յովսեփի որդւոցը վիճակը
ասոնք եղաւ · անոնց սահմանը
Երիքովին Յոր֊ը Յորդանանէն
Երիքովի ջուրին արևելեան կողմէն
ան անապատը կ'երթայ , որ Երի-
քովէն լեռնակողմը՝ Բեթէլ կ'ել-
2 լէ , ու Բեթելէն Լուզ կ'ելլէ , և
Արքի սահմանէն կ'անց-
3 նի , ու արևմտեան կողմէն Յեփալ-
թիի սահմանը կ'իջնէ , մինչև վա-
րի Բեթորոնին սահմանը ու մինչև
Գազեր , և Ծովուն մէջ կը վեր-
4 ջանայ ։ Եւ Յովսեփին որդիքը՝
Մանասէ ու Եփրեմ ժառանգու-
թիւն առին ։
5 Ու Եփրեմի որդւոցը սահմանը
իրենց տոհմերուն համեմատ ևս է-
ղաւ · այսինքն անոնց ժառանգու-
թեան սահմանը արևելեան կողմէն
Ատարոթ ադար եղաւ Ժմինչև
6 վերի Բեթորոնը · Ու սահմանը
հիւսիսային կողմէն դէպ ի Մաք-
մեթաթ Ծովը կ'ելլէ , ու սահ-
մանը արևելեան կողմէն մինչև Թա-
նթսելով կը պտըտի , ու ետ-
բր արևելեան կողմէն Յանովէ կը
7 մտնէ , Ու Յանովէէն Ատարովթի
ու Նաարա կ'իջնէ , ու Երիքովին
քովէն անցնելով Յորդանան կ'ել-
8 լէ · Ու սահմանը Թափուայէն
Կանա հեղեղատը կ'երթայ արև-
մտեան կողմէն , ու Ծովուն մէջ կը
վերջանայ ։ Եփրեմի որդւոցը ցե-
ղին ժառանգութիւնը իրենց տոհ-
9 մերուն համեմատ ասիկայ է · Նաև
Եփրեմի որդւոցը համար զատուած
քաղաքները Մանասէի որդւոցը
ժառանգութեանը մէջ է , բոլոր
քաղաքները իրենց գեղերովը ։
10 Ու չեն անոնք Գազերի մէջ բնակող
քանանացիները չվռնտեցին · ու
քանանացիները մինչև այսօր Եփ-
րեմի մէջ բնակելով՝ հարկատու
ծառաներ եղան ։

ԳԼ · ԺԷ

1 Մանասէին վիճակ ։ 8 Ենոր սահմանը ։ 12
Չվռնտուած քանանացիները ։ 14 Յովսեփի
որդիքը ուրիշ վիճակ մըն ալ ձեռք կը բերեն ։

1 Յու Յովսէի եղաւ Մանասէի ցեղին
վիճակը , քանզի անիկայ Յով-
սեփին անդրանիկն էր · Մանասէին
անդրանիկը Մաքիր՝ Գաղաադին
հայրը պատերազմող մարդ մը ըլ-
լալուն համար , Գաղաադ ու Բա-
2 սան անոր եղաւ , Ու Մանա-
սէին միւս որդիքն ալ՝ Աբիեզերին
որդիքը , Քեղէքին որդիքը , Ես-
րիէլին որդիքը , Սիւքեմին որդի-
քը , Ոփերին որդիքը , ու Սեմի-
դային որդիքը իրենց տոհմերուն
համեմատ ասոնք էին արու զա-
ւակները իրենց տոհմերուն համ-
3 մատ ասոնք էին ։ Ու Մանասէի որ-
դւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադի
որդւոյն Ոփերին որդին Սալպաադ
տղաքներ չունէր , բայց միայն աղ-
ջիկներ , ու անոր աղջիկներուն ա-
նունները ասոնք են · Մաալա ,
Նուա , Եգղա , Մեղբա ու Թերսա ։
4 Ասոնք Եղիազար քահանային
առջևը , Նաւեան Եհոսուին առ-
ջևը ու իշխաններուն առջևը ներ-
կայանալով բսին , Տէրը Մովսէ-
սին հրամայեց որ մեր եղբարցը մէջ
մեզի ժառանգութիւն տրուի ։ Եւ
Յհոո֊ Տէրոջը հրամանաւ անոնց
հօրը եղբարցը մէջ անոնց ժառան-
5 գութիւն տուաւ ։ Եւ Մանասէին

Ն · Ք · ՂԲ · 1444

Ե ԳԼ · ԺԸ · 13 ։
Ղ Բ ՄՆ · Ը · 5 ։
Ե ԳԼ · ԺԷ · 7 ։
Ը ա ՄՆ · Է · 28 ։
Ը ԳԼ · ԺԷ · 9 ։
Ժ ԳԼ · ԺԷ · 9 ։
Ի Դատ · ա · 29 ։ Տ֊ն գ Թագ · Թ · 16 ։
— Ցն · խա · 51 ։ խգ · 20 ։ խը · 18 ։
Բ Ցն · ծ · 23 ։ Թոս · իգ · 29 ։ լը · 39 ։ 40 ։ ա ՄՆ · է · 14 ։
Է Բ Օր · գ · 15 ։
Թ Թոս · իգ · 29—32 ։
Ի Թոս · իգ · 30 ։ ա ՄՆ · է · 18 ։
Ղ Թոս · իգ · 31 ։
Ե Թոս · իգ · 32 ։
Ը Թոս · իգ · 33 ։ լէ · 1 ։ Լգ · 2 ։
Ե ԳԼ · ԺԳ · 1 ։
Ժ Թոս · իէ · 6 ։ 7 ։

Ե · Ծ · ՂԲ · 1444

45 Kaalaq u anonc geġerə ։ Ak-
karon ir ġiwġaqaqaqnerovə u
46 geġerovə · Akkaronen minչև Tovə,
Asedovթին qovի bolոr
47 Ներէ irenc geġerovə · Asedovթ
ir ġiwġaqaqaqnerovə u geġero-
və · Gaղa ir ġiwġaqaqaqnero-
və u geġerovə minչև Egիպտոսի
heղեղատը u minչև Tmեծ Tovə ir
saհmաններովը ։
48 Եւ leռնավայրի vրայ՝ Samir ,
49 Jաթիր , Soքով , Dաննա , Karի-
50 աթ saննա՝ այսինքն Daբիր , A-
51 նաբ , Eսթեմով , Anիմ , Go-
soմ , Qoղօն u Geղօն · tասն-
ուվեց qաղաք u anonc geġerը ։
52 Երեր , Dուման , Eսան , (53) Ja-
նում , Bեթթափուա , Ափեկա ,
54 Qամմատա , Karիաթ արբա՝ այս-
ինքն Qերբրոն , u Siովը · ինը
55 qաղաք և anonc geġerը ։ Maոն ,
56 Karմէղոս , Zիփ , Jետտա , Jզե-
57 բայէլ , Jեկդաամ , Zանով , Ka-
յին , Gաբաա u Tամնա · tասը
58 qաղաք u anonc geġerը ։ Aղուղ ,
59 Bեթսուր Geդովը , Maաբաթ ,
Bեթանովթ , u Elթեկոն · վեց
60 qաղաք u anonc geġerը ։ Kա-
րիաթ բաալ այսինքն Karիաթա-
րիմ u Rաբբա · երկու qաղաք u
anonc geġerը ։
61 Anապատին մէջ Bեթարաբա ,
62 Maդդին , Sեքաքա , Nեբսան , Aղի
qաղաքը u Eնգադդի · վեց qա-
ղաք u anonc geġerը ։
63 Bայց Yուդայի որդիքը կարող
չեղան Երուսաղեմի մէջ բնակող
Jեբուսացիները վռնտելու · Yուս-
տի Jեբուսացիները Yուդայի որ-
դւոցը հետ Երուսաղեմի մէջ կը
բնակին մինչև այսօր ։

Ե Գ · Ժ Է

1 Ընդհանրապես Yովսեփի որդւոցը սահմաննե-
րը ։ 5 Եփրեմին ժառանգութեանը սահմանը։
10 Չվռնտուած քանանացիները ։

1 Ու Yովսեփի որդւոցը վիճակը
ասոնք եղաւ · անոնց սահմանը
Երիքովին Yոր֊ը Yորդանանէն
Երիքովի ջուրին արևելեան կողմէն
ան անապատը կ'երթայ , որ Երի-
քովէն լեռնակողմը՝ Բեթէլ կ'ել-
2 լէ , Ու Բեթելէն Լուզ կ'ելլէ , և
Արքի սահմանէն կ'անց-
3 նի , Ու արևմտեան կողմէն Յեփալ-
թիի սահմանը կ'իջնէ , մինչև վա-
րի Բեթորոնին սահմանը ու մինչև
Գազեր , և Ծովուն մէջ կը վեր-
4 ջանայ ։ Եւ Յովսեփին որդիքը՝
Մանասէ ու Եփրեմ ժառանգու-
թիւն առին ։
5 Ու Եփրեմի որդւոցը սահմանը
իրենց տոհմերուն համեմատ ևս է-
ղաւ · այսինքն անոնց ժառանգու-
թեան սահմանը արևելեան կողմէն
Ատարոթ ադար եղաւ Ժմինչև
6 վերի Բեթորոնը · Ու սահմանը
հիւսիսային կողմէն դէպ ի Մաք-
մեթաթ Ծովը կ'ելլէ , ու սահ-
մանը արևելեան կողմէն մինչև Թա-
նթսելով կը պտըտի , ու ետ-
բր արևելեան կողմէն Յանովէ կը
7 մտնէ , Ու Յանովէէն Ատարովթի
ու Նաարա կ'իջնէ , ու Երիքովին
քովէն անցնելով Յորդանան կ'ել-
8 լէ · Ու սահմանը Թափուայէն
Կանա հեղեղատը կ'երթայ արև-
մտեան կողմէն , ու Ծովուն մէջ կը
վերջանայ ։ Եփրեմի որդւոցը ցե-
ղին ժառանգութիւնը իրենց տոհ-
9 մերուն համեմատ ասիկայ է · Նաև
Եփրեմի որդւոցը համար զատուած
քաղաքները Մանասէի որդւոցը
ժառանգութեանը մէջ է , բոլոր
քաղաքները իրենց գեղերովը ։
10 Ու չեն անոնք Գազերի մէջ բնակող
քանանացիները չվռնտեցին · ու
քանանացիները մինչև այսօր Եփ-
րեմի մէջ բնակելով՝ հարկատու
ծառաներ եղան ։

Ե Գ · Ժ Է

1 Մանասէին վիճակ ։ 8 Ենոր սահմանը ։ 12
Չվռնտուած քանանացիները ։ 14 Յովսեփի
որդիքը ուրիշ վիճակ մըն ալ ձեռք կը բերեն ։

1 Յու Yովսէի եղաւ Մանասէի ցեղին
վիճակը , քանզի անիկայ Yով-
սեփին անդրանիկն էր · Մանասէին
անդրանիկը Մաքիր՝ Գաղաադին
հայրը պատերազմող մարդ մը ըլ-
լալուն համար , Գաղաադ ու Բա-
2 սան անոր եղաւ , Եւ Մանա-
սէին միւս որդիքն ալ՝ Աբիեզերին
որդիքը , Քեղէքին որդիքը , Ես-
րիէլին որդիքը , Սիւքեմին որդի-
քը , Ոփերին որդիքը , ու Սեմի-
դային որդիքը իրենց տոհմերուն
համեմատ ասոնք էին արու զա-
ւակները իրենց տոհմերուն համ-
3 մատ ասոնք էին ։ Ու Մանասէի որ-
դւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադի
որդւոյն Ոփերին որդին Սալպաադ
տղաքներ չունէր , բայց միայն աղ-
ջիկներ , ու անոր աղջիկներուն ա-
նունները ասոնք են · Մաալա ,
Նուա , Եգղա , Մեղբա ու Թերսա ։
4 Ասոնք Եղիազար քահանային
առջևը , Նաւեան Եհոսուին առ-
ջևը ու իշխաններուն առջևը ներ-
կայանալով բսին , Տէրը Մովսէ-
սին հրամայեց որ մեր եղբարցը մէջ
մեզի ժառանգութիւն տրուի ։ Եւ
Յհոո֊ Տէրոջը հրամանաւ անոնց
հօրը եղբարցը մէջ անոնց ժառան-
5 գութիւն տուաւ ։ Եւ Մանասէին

Ե · Ք · ՂԲ · 1444

Ի ԳԼ · ԺԸ · 13 ։
Ղ Բ ՄՆ · Ը · 5 ։
Ի ԳԼ · ԺԷ · 7 ։
Ը ա ՄՆ · Է · 28 ։
Ը ԳԼ · ԺԷ · 9 ։
Ժ ԳԼ · ԺԷ · 9 ։
Ի Դատ · ա · 29 ։ Տ֊ն գ Թագ · Թ · 16 ։
— Ցն · խա · 51 ։ խգ · 20 ։ խը · 18 ։
Բ Ցն · ծ · 23 ։ Թոս · իգ · 29 ։ լը · 39 ։ 40 ։ ա ՄՆ · է · 14 ։
Է Բ Օր · գ · 15 ։
Թ Թոս · իգ · 29—32 ։
Ի Թոս · իգ · 30 ։ ա ՄՆ · է · 18 ։
Ղ Թոս · իգ · 31 ։
Ի Թոս · իգ · 32 ։
Ը Թոս · իգ · 33 ։ լէ · 1 ։ Լգ · 2 ։
Ե ԳԼ · ԺԳ · 1 ։
Ժ Թոս · իէ · 6 ։ 7 ։

Ն·Ք·ՂԴ· 1444

Ցորդանանու անդիի կողմը եղող Գաղաադի ու Բասանի երկրէն՝ ի
6 զատ տասը բաժին ինկաւ. Քանդի Մանասէին աղջիկները անոր տղոցը մէջ ժառանգութիւն առին, ու Գաղաադու երկիրը Մանասէին միւս որդւոցը եղաւ։
7 Եւ Մանասէին սահմանը ---յ եղաւ. *Ասերէն մինչև Մաքմեթաթը", որ Սիւքեմի դիմացն է, ու --- սահմանը աջ կողմը դառնալով՝ մինչև Թափուայի աղբիւրին ---ը բնակողներուն կը հասնի։
8 Թափուայի երկիրը Մանասէին եղաւ, ու Մանասէի սահմանին մէջը Ե՛ղ Թափուա ---ը Եփրեմ
9 մի որդւոցը եղաւ։ Եւ --- սահմանը Կանայ հեղեղատը կ՚իջնէ, հեղեղատին հարաւային կողմէն։ Մանասէի քաղաքներուն մէջը ասոնք Եփրեմին քաղաքներն են. և Մանասէին սահմանը հեղեղատին հիւսիսային կողմն է, ու ծովուն
10 մէջ կը վերջանայ։ Հարաւային կողմը Եփրեմին, ու հիւսիսային կողմը Մանասէին բլլալով, անոնց սահմանը ծովը եղաւ. և հիւսիսային կողմէն Ասերին, ու արևելեան կողմէն Իսաքարին հետ կը
11 միանան։ Եւ Իսաքարին ու Ասերին ---ն ու անոր գիւղաքաղաքները, և Ենդորի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, ու Թանաքի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, և Մակեդդովի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, ասոնք իրենք
12 գաւառը Մանասէին եղաւ։ Եւ Մանասէի որդիքը չկրցան ասոնց քաղաքներուն բնակիչները դուրս վռնտել. ու քանանացիները կամակորութեամբ ան երկրին մէջ
13 բնակեցան։ Ու Իսրայէլի որդիքը երբոր ուժովցան, Քհարկատու ըրին քանանացիները, բայց զանոնք չվռնտեցին իսպառ։
14 Եւ Յովսեփի որդիքը Յեսուին հետ խօսեցան ու ըսին, Ինչո՞ւ համար ինծի մէկ վիճակ մը ու մէկ բաժին մը ժառանգութիւն տուիր, ու ես բազմաթիւ ժողովուրդ մըն եմ. քանզի Աստուած
15 մինչև հիմա զիս օրհնեց։ Եւ Յեսու անոնց ըսաւ, Թէ որ դուն բազմաթիւ ժողովուրդ ես, անտառը ելիր ու զանիկայ կտրէ, և Փերեզացւոց ու Հրափայնոց երկրին մէջը քեզի դէզ ըրէ, որովհետև Եփրեմի լեռը քեզի նեղ կու գայ։
16 Եւ Յովսեփի որդիքը ըսին, Լեռը մեզի համար չէ. ու հովիտի երկրին մէջը Բեթսանի մէջ, ու անոր գիւղաքաղաքներուն մէջ, և Յեզրայէլի հովիտին մէջ բնակող բոլոր քանանացիները ե՛րկաթէ
17 կառքեր ունին։ Ու Յեսու Յովսեփին տանը՝ Եփրեմին ու Մանասէին հետ խօսելով ըսաւ, Դուն բազմաթիւ ժողովուրդ ես, ու շատ ոյժ ունիս. քեզի դ---ն
18 մէկ վիճակ մը չբլլայ, Լեռը քուկդ բլլայ. և որովհետև անիկայ անտառ է, զանիկայ կտրէ, ու մինչև ծայրը քուկդ բլլայ. քանզի դուն քանանացիները անկէ պիտի վռնտես, Թէև անոնք երկաթէ կառքեր ունենան ու զօրաւոր բլլան։

Ն·Ք·ՂԴ· 1444

Ես Գլ·ԺԹ· 18։ գ Թագ· գ·12։ ե Դատ·ա· 19։ գ·8։

Ը Գլ·Ժ·6։

* Կ---՛Ասեր Մաքմեթաթէն՝

Է Գլ·Ժ·6։

Ը Գլ·Ժ·8։

Թ Գլ·Ժ·8։

Ժ Գլ·Ժ·9։

Ժ Մանասէի քաղաքներուն մէջը ասոնք Եփրեմին քաղաքներն են. և Մանասէին սահմանը հեղեղատին հիւսիսային կողմն է, ու ծովուն

Ժ Գլ·Ժ·9։

Ժ Գլ·Ժ·10։

Ժ Գլ·Ժ·10։

Ժ Գլ·Ժ·10

Ն·Ք·ԶԲ· 1444

Գացէք , և ան երկրին մէջը պտըտելով զանիկայ գրեցէք · եւ ետքը ինծի դարձէք , որ հոս Սէլովի մէջ Ցերօջը առջևը ձեղի համար վիճակ
9 ձգեմ : Եւ ան մարդիկը գացին , ու ան երկրին մէջը պտրտեցան , և զանիկայ էր քաղաքներովը եօթը բաժին ընելէ՝ գիրքի մը վրայ գրեցին , ու Սէլով՝ բանակը
10 կեան Յեսուին : Եւ Յեսու Սէլովի մէջ Ցերօջը առջևը անոնց համար վիճակ ձգեց · ու Յեսու հոն երկիրը բաժնեց Իսրայէլի որդւոցը՝ իրենց բաժիններուն համեմատ :
11 Եւ Նէ Բենիամինի որդւոցը ցեղին վիճակը ելաւ իրենց տոհմերուն համեմատ . ու իրենց վիճակին սահմանը Յուդայի որդւոցը ու Յով-
Ր Տե՛ս գլ· ԺԶ·1 ։ 12 սեփի որդւոցը մէջտեղը ելաւ : Ր Եւ անոնց հիւսիսային կողմի սահմանը Յորդանանէն եղաւ . ու ⸗ սահմանը հիւսիսային կողմէն Երիքովին քովը կ՚ելլէ , և դէպ՚ի արևմուտք լեռը վեր կ՚ելլէ , ու Բեթաւանի անապատին մէջ կը վերջա-
13 նայ . Եւ սահմանը անկէ Լուզէն կ՚անցնի , Լուզին՝ Թ այսինքն Բեթելին հարաւային կողմէն . ետքը ⸗ սահմանը Ատարօթ ադար
Թ Յեր· ԺԶ·18 ։ Դատ· ա·23 ։ կ՚իջնէ , որ Էվարի Բեթորոնին հա-
Է Գլ· ԺԶ·3 ։ 14 րաւային կողմը եղող լեռանը քովն է : Եւ ⸗ սահմանը արևմտեան
Ծայրը հաննելով՝ դէպ՚ի հարաւ կը դառնայ հարաւային կողմէն Բեթորոնին դիմացի լեռնէն , ու կը
Լ Տե՛ս գլ· ԺԸ·9 ։ վերջանայ Կարիաթբաալի մէջ՝ որ է Կարիաթարիմ , Յուդայի որդւոց քաղաքը : Արևմտեան Ծայրը ասի-
15 կայ է : Եւ հարաւային կողմը Կարիաթարիմի Ծայրէն Նէ՚ելլէվ , սահմանը դէպ՚ի արևմուտք կ՚երթայ ,
Ի Գլ· ԺԸ·9 ։ Ի ու Նեփթոյայի Ջուրին աղբիւրը
16 կ՚ելլէ : Եւ ⸗ սահմանը Ռափայնոց Հովիտին մէջը՝ հիւսիսային
Ժ Գլ· ԺԸ·8 ։ կողմը եղող Բենոմի որդւոյն Ձորին դիմացի լեռանը եզերքը կ՚իջնէ , ու Յերուսին քովէն դէպ՚ի
Ի Գլ· ԺԸ·7 ։ 17 հարաւ Ենոմի Ճորէն իջնելով Ռովգելի աղբիւրը կ՚իջնէ · Եւ
հիւսիսային կողմէն նշան կտրելով Ենսամիս կ՚ելլէ , ու Ադ-
Ղ Գլ· ԺԸ·6 ։ մինի զառ՚ի վերին դիմացը եղող
Յ Գլ· ԺԸ·6 ։ Գալղովթի կ՚ելլէ , և Ռուբենեան
18 Բահանին վեմը կ՚իջնէ · ետքը Յա-
բաբային դիմացի կողմէն դէպ՚ի հիւսիս անցնելով Արաբա կ՚իջնէ .
19 ետքը ⸗ սահմանը դէպ՚ի հիւսիս Բեթհագղային քովէն կ՚անցնի , ու
⸗ սահմանը Աղի Ծովուն հիւսիսային Ծոցը ⸗ Յորդանանու հարաւային Ծայրը կը վերջանայ :
Հարաւային սահմանը ասիկայ է :
20 Եւ արևելեան կողմի սահմանը Յոր-

դանանն է : Բենիամինի որդւոցը ժառանգութիւնը շուրջանակի իր սահմաններովը անոնց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է :
21 Եւ ⸗ Ն Բենիամինի որդւոց ցեղին քաղաքները իրենց տոհմերուն համեմատ . Երիքով՝ Բե-
22 թհագղա՝ Եմեկկասիս՝ Բեթարաբա-
23 բա՝ Սեմարիմ՝ Բեթէլ՝ Աւիմ՝
24 Փարա՝ Եփրա՝ Քեփարամոննա՝ Հոփնի ու Գաբա . տասուերկու
25 քաղաք և անոնց գեղերը : Գաբաոն՝ Ռամա՝ Բերովթ՝ Մասփա՝ Կեփիրա՝ Մոսա՝ Ռեկեմ՝
28 Յերփայէլ՝ Թարաղա՝ Սելա՝ Էլէփ՝ Ես Յերուսալէմ՝ Գաբաաթ ⸗ Կարիաթ . տասնուչորս քաղաք և անոնց գեղերը : Բենիամինին որդւոցը ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է :

Ես Գլ· ԺԸ·8 ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Շմաւոնին , 10 Զաբուղոնին , 17 Իսաքարին , 24 Ասերին , 32 Նեփթաղիմին , 40 և Դանին վիճակները : 46 Իսրայէլի որդիքը Յեսուին ժառանգութիւն կու տան :

1 Եւ երկրորդ վիճակը Շմաւոնին ելաւ , Շմաւոնի որդւոցը ցեղին իրենց տոհմերուն համեմատ . ու անոնց ժառանգութիւնը Յու-
– Հմր 9 ։ դայի որդւոցը ժառանգութեան
2 մէջը եղաւ : Եւ Բ իրենց ժառան-
Բ Մն · գ · 28 ։ գութեանը մէջ ⸗ Ս-Ր-Ե-Ր-Ը ու-
Նեցան . Բերսաբէէ , (Սաբէէ ,) Մո-
3 լադա , Ասար սուաղ , Բալա , Ա-
4 սեմ , Էլթուղադ , Բաթուլ , Հոր-
5 մա , Սիկելակ , Բեթմարքաբովթ ,
6 Ասար սուսա , Բեթլաբաովթ և Սարուհէն . տասուիրեք քաղաք ու
7 անոնց գեղերը : Ային , Ռեմմոն , Եթեր և Ասան . չորս քաղաք ու
8 անոնց գեղերը : Եւ ասոնք քաղաքներուն բոլորտիքը եղած բոլոր գեղերը՝ մինչև * Բաաղաթ Բէէր ⸗
* Կ՚ը՝ Բաաղաթ Բէէր ասման Հարաւային Ռաման" : Շմաւոնի որդւոցը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է :
9 Շմաւոնի որդւոցը ժառանգութիւնը Յուդայի որդւոցը բաժինէն եղաւ , քանզի Յուդայի որդւոցը բաժինը շատ էր իրենց . Հանոր համար Շմաւոնի որդիքը
Ե Հմր 1 ։ անոնց ժառանգութեանը մէջ ժառանգութիւն առին :
10 Ու երրորդ վիճակը Զաբուղոնի որդւոցը ելաւ իրենց տոհմերուն համեմատ . և անոնց ժառանգութեանը սահմանը մինչև Սարիդ և-
11 ղաւ . Ե Ու անոնց սահմանը դէպ՚ի Ծովը ու Մարաղա կ՚ելլէ , և Դաբասեթի կը հասնի , ու Ե Ցեկնամի դիմացը եղող ձորը կը հասնի ,
Ե Թգ· Խթ· 13 ։
Ե Գլ · ԺԶ· 22 ։
12 Եւ Սարիդէն դէպ՚ի արևելեան

Ն. Բ. Գ.
1444

կողմը՝ Քասղոլթ Թաբորին սահ֊
մանը կը դառնայ, ու Դաբրաթ֊
թէն ելլելով՝ վեր Յափիէ կելլէ,
13 Եւ անկէ դէպ 'ի արեւելք անցնելով՝
արեւելեան կողմէն Գեթքոփեր եւ Ի֊
թագասին կ'անցնի, ու Ռեմոն
14 մեթօար եւ Նուա կ'ելլէ. Եւրը
—— սահմանը հիւսիսային կողմէն
Ենաթօն կը պտըտի, ու Յեփթա֊
15 յելի ձորին մէջ կը վերջանայ. Եւ
Կատտաթ, ու Նաաղօլ, և Սամ֊
րօն ու Յադելա, և Բեթլէհէմ.
տասներկու քաղաք ու անոնց գե֊
16 ղերը ։ Զաբուղոնի որդւոցը ժա֊
ռանգութիւնը իրենց տոհմերուն
համեմատ ասիկայ է, աս քաղաք֊
ները ու անոնց գեղերը ։
17 Չորրորդ վիճակը Իսաքարին ե֊
լաւ, Իսաքարի որդւոցը իրենց
18 տոհմերուն համեմատ. Ու անոնց
սահմանը —— եղաւ. Յեզրայէլ,
19 ու Քասելոթ, և Սունամ, Ու Ա֊
փերէմ, և Սիան, ու Անարէթ,
20 Եւ Ռաբբիթ, ու Կեսիօն, ու Ա֊
21 բէս, Եւ Ռամաթ ու Ենգանիմ,
22 և Ենքադդա, ու Բեթփասես. Եւ
—— սահմանը Թաբօր, Սասիմա
ու Բեթսամիւս կը հասնի, ու ա֊
նոնց սահմանը Յորդանանու մէջ
կը վերջանայ. տասնուվեց քաղաք
23 ու անոնց գեղերը ։ Իսաքարի որ֊
դւոցը ցեղին ժառանգութիւնը ի֊
րենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ
է, —— քաղաքները ու անոնց գե֊
ղերը ։
24 Եւ հինգերորդ վիճակը Ասերի
որդւոցը ցեղին ելաւ իրենց տոհմե֊
25 րուն համեմատ ։ Ու անոնց սահ֊
մանը —— եղաւ. Քեղկաթ, ու
26 Աղի, և Բետէն, ու Աքսափ, Եւ
Ալամելէք, ու Ամադ, և Մասաղ.
ու արեւմտեան կողմէն մինչեւ Կար֊
մեղոս և Սիօր լեբնաթ կը հաս֊
27 նի, Ու արեւելեան կողմէն դէպ 'ի
Բեթդագոն կը դառնայ, ու հիւ֊
սիսային կողմէն Զաբուղոն, Յեփ֊
թայելի ձորը, Բեթամէկ ու Նէի֊
էլ կը հասնի, և ձախ կողմէն Քա֊
28 բօղ կ'ելլէ, Ու Եբրոն, և Ռոոբ,
Ղ Գւ. ժա. 8 ։ Դատ. ա. 31 ։ ու Համմօն, և Կանա՝ Ղմինչեւ
29 մեծ Սիդոն. Եւրը —— սահմանը
Ռամա կը դառնայ մինչեւ Եր Ծի֊ Եր Թագ. և. 11 ։
րոս ամուր քաղաքը, և —— սահ֊
մանը Ոսա դառնալով ծովուն
Ը Ծն. լը. 5 ։ Դատ. ա. 31 ։ Միք. ա. 14 ։ մէջ՝ ԸԱքեզիբի վիճակին մէջ կը
30 վերջանայ. Ու Ամմա, և Աֆէկ,
ու Ռոոբ. քսանուերկու քաղաքներ
31 ու անոնց գեղերը ։ Ասերի որդւո֊
ցը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է,
աս քաղաքները ու անոնց գեղերը ։
32 Վեցերորդ վիճակը Նեփթաղիմի
որդւոցը ելաւ, —— Նեփթա֊
ղիմի որդւոցը իրենց տոհմերուն
33 համեմատ ։ Ու անոնց սահմանը
—— եղաւ. Հելեփէն —— Ալօնէն
մինչեւ Սանանիմ, ու Ադամի Նա֊
գեբ, և Յաբնէլ մինչեւ Լա֊
կում, ու —— Յորդանանու
34 մէջ կը վերջանայ ։ Եւ Բ —— սահ֊ Բ Օր. լգ. 23 ։
մանը արեւմտեան կողմէն Ազանօթ
Թաբօր կը դառնայ, ու անկէ
Հուկօկ կ'ելլէ. և հարաւային
կողմէն մինչեւ Զաբուղոն կը հաս֊
նի, ու արեւմտեան կողմէն մինչեւ
Ասեր, և արեւելեան կողմէն մինչեւ
Յուդա ու Յորդանան կը հասնի.
35 Եւ պարսպաւոր քաղաքները՝ Ասե֊
դիմ, Սէր, Ամաթ, Ռեկկաթ,
36 Քեններեթ, Ադամա, Ռամա,
37 Հասոր, Կադէս, Եդրայի, Են֊
38 հասոր, Յարօն, Մակդաղիէլ,
Հարէմ, Բեթանաթ ու Բեթսա֊
միւս. տասնուինը քաղաք և անոնց
39 գեղերն են ։ Նեփթաղիմի որդւո֊
ցը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է, ——
քաղաքները ու անոնց գեղերը ։
40 Եօթներորդ վիճակը Դանի որ֊
դւոցը ցեղին ելաւ իրենց տոհմե֊
41 րուն համեմատ ։ Եւ անոնց ժա֊
ռանգութեան սահմանը —— ե֊
ղաւ. Սարաա, ու Եսթաւուղ, և
42 Իրսամէս, Ու Ժ Սաղաբին, և Այե֊ Ժ Դատ. ա. 35 ։
43 ղոն, ու Յեթլա, Եւ Ելօն, ու
44 Թամնաթա, և Ակկարոն, Ու Ել֊
թեկէ, և Գաբաթոն, ու Բաալօթ,
45 Ու Եհուդ, և Բանէ բարակ, ու
46 Գեթրէմօն, Եւ Մէարկօն ու Ռակ֊
կօն, Ի Յոպպէին դիմացը եղած սահ֊ Ի Գոր. Թ. 36 ։
47 մանովը մէկտեղ ։ Եւ Լ Դանի որ֊ Լ Տես Դատ. ժը ։
դւոցը սահմանը՝ իրենց —— ելաւ.
ուստի Դանի որդիքը ոտք ելան, ու
Լէսեմի հետ պատերազմեցան, և զա֊
նիկայ առնելէն ետքը սուրի բերնէ
անցուցին, ու անիկայ ժառանգե֊
լով անոր մէջը բնակեցան, և Լէ֊
սէմը իրենց հօրը Դանին անունո֊
48 վը Խ Դան կոչեցին ։ Դանի որդւոցը Խ Դատ. ժը. 29 ։
ցեղին ժառանգութիւնը իրենց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է, աս
քաղաքները ու անոնց գեղերը ։
49 Ու երկիրը իր սահմաններովը
բաժնելը լմնցընելէն ետքը, Իս֊
րայէլի որդիքը Նաւեան Յեսու֊
ին իրենց մէջը ժառանգութիւն
50 տուին. Տէրոջը հրամանաւ անոր
ուզած քաղաքը Ծ Թամնաթ սարան Ծ Գլ. Իդ. 30 ։
իրեն տուին Եփրեմի լեռանը վրայ.
ու անիկայ քաղաքը շինեց և անոր 1444
մէջ բնակեցաւ ։
51 Կ Ասոնք են ան ժառանգութիւն֊ Կ Թուոց. լդ. 17 ։ Գլ. ժդ. 1 ։
ները՝ որ Եղիազար քահանան և
Նաւեան Յեսու ու Իսրայէլի
որդւոցը ցեղերուն նահապետները Հ Գլ. ժը. 1. 10 ։
Հ Սելովի մէջ Տէրոջը առջեւ՝ ժո֊

ն · ք · գբ · 1444

զովքի խորանին դրանը քովը վի-
ճակով բաժնեցին . ու երկիրը բաժ-
նելը լմընցուցին ։

ԳԼ · Ի

1 Աստուած հրաման կ'ընէ , 7 ու Իսրայէլի որ-
դիքը ապաստանի վից քաղաքները կ'որոշեն ։

1 Յե Տէրը խօսեցաւ Յեսուին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ , Մովսէսին ձեռքովը ան
իմ ձեզի ըսած = ապաստանի քա-
ղաքներս ձեզի համար որոշեցէք .
3 Որպէս զի սխալմամբ -- անգիտու-
թեամբ մարդ զարնող սպաննողը
հոն փախչի . ու անոնք ձեզի ա-
պաստանարան ըլլան արեան վրէժ-
4 խնդիր եղողէն . Եւ = ՆՓՓ--ՐԵ--ՄԲ
-ղ--ննողը ան քաղաքներուն մէկուն
մէջը թող փախչի , ու Բքաղաքին
դուռը կայնի , և ան քաղաքին ծե-
րերուն իր իրաւունքը խօսի , որ
լսեն . ու անոնք զանիկայ քաղա-
քին մէջը իրենց քովը առնելով՝
անոր մէկ տեղ մը տան , որ իրենց
5 հետ բնակի ։ Ե ու երբոր արեան
վրէժխնդիրը անոր ետևէն իյնայ ,
սպաննողը անոր ձեռքը չտան .
քանզի անիկայ իր դրացին անգի-
տութեամբ մեղցուցեր է , և առա-
ջուց անոր դէմ թշնամութիւն
6 մը չունէր ։ Եւ անիկայ ան քա-
ղաքին մէջը պիտի բնակի , Տ մինչև
որ դատաստանի համար ժողովքին
առջևը կայնի , -- մինչև որ ան օրե-
րը եղող քահանայապետը մեռնի .
ետքը սպաննողը թող դառնայ , իր
քաղաքը ու իր տունը երթայ ,
-յ-ՆՓ ան քաղաքը ուսկից որ
փախչեր էր ։
7 Ուստի Գալիլեայի մէջ Ի կադէսը
*զատեցին Նեփթաղիմի լեռնակող-
մը , ՀՍիւքէմը Եփրեմի լեռնակող-
մը , և Ի կարիաթ արբան՝ այսինքն
Քեբրոնը ԸՅուդայի լեռնակողմը ։
8 Ու Երիքովի Բ--ՂԸ Յորդանանու
անդիի կողմը դէպ 'ի արևելք՝ Ռու-
բենի ցեղէն՝ անապատին դաշտին
մէջ Բ Բոսորը , և Գադի ցեղէն՝
Գաղաադու մէջ Ե Ռամոթը , ու
Մանասէի ցեղէն՝ Բասանի մէջ
9 Ի Գովղանը տուին ։ Ե Բոլոր Իսրա-
յէլի որդւոցը համար՝ ու անոնց մէ-
ջը բնակող օտարականին համար
որոշուած քաղաքներըասոնք են .
որպէս զի ամէն ով որ սխալմամբ
մարդ մեղցրնէ , հոն փախչի , ու
արեան վրէժխնդրին ձեռքովը չը-
մեռնի , Ի մինչև որ Բ--ՈՒ--ՊՆԻ հա-
մար ժողովքին առջևը չկայնի ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Ղևտացւոց վճակով քառասնեւութը քաղաք
կը տրուի միւս ցեղերուն ժառանգութիւննե-
րէն ։ 43 Աստուած իր խոստմանը պէս եր-

կիրը անոնց կու տայ , ու կը հանգըստացընէ
զանոնք ։

1 Ա Ղևտացւոց նահապետները
=Եղիազար քահանային , Նա-
ւեան Յեսուին և Իսրայէլի որդւոցը
ցեղերուն նահապետներուն մօտե-
2 ցան , Ու Քանանու երկիրը Ի Սելովմ
մէջ խօսեցան անոնց՝ ըսելով ,
Տէրը Մովսէսին ձեռքովը հրա-
մայեց որ մեզի բնակելու համար
քաղաքներ , ու մեր անասուննե-
րուն համար անոնց արուարձան-
3 ները տրուին ։ Ու Իսրայէլի որդի-
քը Տէրոջը հրամանաւ իրենց
ժառանգութիւններէն ասոնք քա-
ղաքները ու անոնց արուարձաննե-
րը Ղևտացւոց տուին ։
4 Եւ --Ը վիճակը կահաթեանց
ազգատոհմիներուն ելաւ . ու Ղև-
տացիներէն Ի Ահարոն քահանային
որդւոցը՝ Ի վիճակով տասուիրեք
քաղաք ելաւ , Յուդայի ցեղէն ,
Շմաւոնի ցեղէն ու Բենիամինի
5 ցեղէն ։ Եւ Կահաթին միւս որ-
դւոցը՝ Եփրեմի ցեղին ազգատոհմ-
ներէն ու Դանի ցեղէն և Մա-
նասէի կէս ցեղէն վիճակով տասը
6 քաղաք Ր--Ե--։ Ու Գերսոնի
որդւոցը՝ Իսաքարի ցեղին ազգա-
տոհմիներէն և Ասերի ցեղէն ու
Նեփթաղիմի ցեղէն և Բասանի
մէջ եղող Մանասէի կէս ցեղէն
վիճակով տասուիրեք քաղաք Ր-
7 Ր--Ե--։ ԸՄերարիի որդւոցը ի-
րենց տոհմերուն համեմատ՝ Ռու-
բենի ցեղէն , Գադի ցեղէն ու
Զաբուղոնի ցեղէն տասուերկու
8 քաղաք Ր--Ե--։ Բ Ու Իսրայէլի
որդիքը ասոնք քաղաքները ու անոնց
արուարձանները վիճակով Ղևտա-
ցւոց տուին , Ե ինչպէս որ Տէրը
պատուիրեր էր Մովսէսին ձեռ-
քովը ։
9 Եւ Յուդայի որդւոցը ցեղէն ու
Շմաւոնի որդւոցը ցեղէն ասոնք ի-
րենց անուններով յիշուած քաղաք-
10 ները տուին , Է Ու Ահարոնի որդւո-
ցը եղան , որոնք Ղևիի որդւոցմէ
եղող կահաթեանց ազգատոհմնե-
րէն էին . քանզի առաջին վիճակը
11 անոնցն էր ։ Եւ անոնց՝ Ի Յու-
դայի լեռանը վրայ Ե Ենակի հօրը
Ի Արբայիր քաղաքը՝ այսինքն Քեբ-
րոնը տուին անոր շրջակայ ա-
12 րուարձաններովը . Եւ Ի քաղաքին
ագարակները ու գեղերը Յեփո-
նեան քաղէբին կալուածք տուին ։
13 Ուստի Ն Ահարոն քահանային որդւո-
ցը՝ սպաննողի համար ապաստանի
քաղաք ԸԼ-- որ--Ե Ղ Քեբրո-
նը տուին իր արուարձաններովը ,
Ցնաև Լեբնան իր արուարձաննե-
14 րովը , Եւ Ջ Ցաթիրը իր արուար-

ն · ք · գբ · 1444

– Գլ · Ժդ · 1 ։ Ժե · 4 ։

Բ Գլ · Ժբ · 1 ։

Ք Թուա · լե · 2 ։

Ծ Հմր 8 · 19 ։

Ի Տես գլ · Իդ · 33 ։

Ղ Հմր 20 , Ճ ։

Ի Հմր 27 , Ճ ։

Ը Հմր 34 , Ճ ։

Ր Հմր 3 ։

Ք Թուա · լե · 2 ։

Ի Հմր 4 ։

Լ ա Մն · գ · 55 ։

Ի Գլ · ի · 7 ։ Ղբ · ա · 39 ։

Ձ Գլ · Ժե · 13 , 14 ։

Ղ Ցն · Իգ · 2 ։

Հ Գլ · Ժդ · 14 ։ ա Մն · գ · 56 ։

Յ ա Մն · գ · 57 , Ճ ։

Ղ Գլ · Ժե · 54 ։ ի · 7 ։

Ճ Գլ · Ժե · 42 ։

Մ Գլ · Ժե · 48 ։

Ն · ք · գբ · 1444

– Ել · իա · 13 ։ Թուա · լե · 6 , 11 , 14 ։ Բ Օր · Ժի · 2 , 9 ։

Բ Հռութ · գ · 1 , 2 ։

Ք Թուա · լե · 12 ։

Ր Թուա · լե · 12 , 25 ։

Ի Գլ · իա · 32 ։ ա Մն · գ · 76 ։

* Եբր · սրբե-
ցին՝

Ղ Գլ · իա · 21 ։ Բ Մն · Ժ · 1 ։

Ի Գլ · Ժդ · 15 ։ իա · 11 , 13 ։

Ը Ղս · ա · 39 ։

Ք Բ Օր · գ · 43 ։ Գլ · իա · 36 ։ ա Մն · գ · 78 ։

Ձ Գլ · իա · 38 ։ գ Թագ · իր · 3 ։

Ի Գլ · իա · 27 ։

Լ Թուա · լե · 15 ։

Ի Հմր 6 ։

Ն. Ք. Դ. Ք. 1444

յ Գւ. ԺԵ. 50։ ն ա Մն. Զ. 58։ Գւ. ԺԵ. 51։ շ Գւ. ԺԵ. 49։ ո ա Մն. Զ. 59։ Գւ. ԺԵ. 42։ չ Գւ. ԺԵ. 55։ պ Գւ. ԺԵ. 10։ ջ Գւ. ԺԸ. 25։ ռ Գւ. ԺԸ. 24։ ս ա Մն. Զ. 60։ վ Հծր 5։ ա Մն. Զ. 66։

տ Գւ. Ի. 7։

ր Հծր 6։ ա Մն. Զ. 71։

ց Գւ. Ի. 8։

ձաններովը, ու Եսթեմովը իր
15 արուարձաններովը, Եւ ^ն Քօղոնը
իր արուարձաններովը, ու Դաբի-
16 րը իր արուարձաններովը, Եւ
^օ Այինը իր արուարձաններովը,
ու Ցետտան իր արուարձաններո-
վը, և ^պ Բեթսամիւսը իր արուար-
ձաններովը. աս երկու ցեղէն ինը
17 քաղաք ———ն։ Ու Բենիամինի
ցեղէն՝ ^ջ Գաբաւոնը իր արուար-
18 ձաններովը, ^ռ Գաբան իր արուար-
ձաններովը, Անաթովթը իր ա-
րուարձաններովը, ու ^ս Գաղմօնը
իր արուարձաններովը, չորս քա-
19 ղաք ———ն։ Ահարոնի որդւոցը
քահանաներուն բոլոր քաղաքները
տասուերեք քաղաք էին՝ ու անոնց
արուարձանները։
20 ^վ Եւ Կահաթի որդւոցմէ մնացած
Ղեւտացի Կահաթեանց ազգատոհմ-
ներն ալ Եփրեմի ցեղէն վիճակով
21 քաղաքներ առին. Ու անոնց՝ Եփ-
րեմի լեռնակողմը սպաննողի հա-
մար ապաստանի քաղաք ըլ—լ— —ր—լ———ծ ^տ Սիւքէմը տուին իր
արուարձաններովը, նաև Գա-
22 զերը իր արուարձաններովը, Եւ
Կաբսեմը իր արուարձաններովը,
ու Բեթորոնը իր արուարձաննե-
23 րովը, չորս քաղաք ———ն։ Եւ
Դանի ցեղէն՝ Ելթեկէն իր ա-
24 րուարձաններովը, Գաբաթօնը իր
արուարձաններովը, Այեղօնը իր
արուարձաններովը, ու Գեթրե-
մօնը իր արուարձաններովը, չորս
25 քաղաք ———ն։ Եւ Մանասէի կէս
ցեղէն՝ Թանաքը իր արուարձան-
ներովը, ու Գեթրեմօնը իր ա-
րուարձաններովը, երկու քաղաք
26 ———ն։ Կահաթի որդւոցը մնա-
ցած ազգատոհմներուն բոլոր քա-
ղաքները տասն էին, և անոնց ա-
րուարձանները։
27 ^ր Ու Ղեւտացւոց ազգատոհմներէն
եղող Գերսոնի որդւոցը՝ Մանա-
սէի կէս ցեղէն սպաննողի համար
ապաստանի քաղաք ըլ—լ— —ր—լ———ծ Բասանի մէջ ^ց Գօղանը իր
արուարձաններովը. նաև Բեեսթա-
րան իր արուարձաններովը, երկու
28 քաղաք ———ն։ Եւ Իսաքարի ցե-
ղէն՝ Կեսիօնը իր արուարձաններո-
վը, Դաբարաթը իր արուարձան-
29 ներովը, Յերիմութը իր արուար-
ձաններովը, Ենգանիմը իր ա-
րուարձաններովը, չորս քաղաք
30 ———ն։ Եւ Ասերի ցեղէն՝ Մա-
սաղը իր արուարձաններովը, Աբ-
31 դօնը իր արուարձաններովը, Քեղ-
կաթը իր արուարձաններովը, և
Ռոոբը իր արուարձաններովը, չորս
32 քաղաք ———ն։ Ու Նեփթաղիմի
ցեղէն՝ սպաննողի համար ապաս-
տանի քաղաք ըլ—լ— —ր—լ———ծ
Գալիլեայի մէջ ^ս Կադէսը իր ա-
րուարձաններովը. նաև Եմաթ
դօվրը իր արուարձաններովը, ու
Կարթանը իր արուարձաններովը,
33 երեք քաղաք ———ն։ Գերսո-
նեանց բոլոր քաղաքները անոնց
ազգատոհմներուն համեմատ տա-
սուերեք քաղաք էին՝ ու անոնց ա-
րուարձանները։
34 ^ւ Եւ մնացած Ղեւտացիներուն՝
—յ—ն—ն Մերարիի որդւոցը ազգա-
տոհմներուն՝ Զաբուղոնի ցեղէն՝
Յեկնամը իր արուարձաններովը,
Կարթան իր արուարձաններովը,
35 Դեմնան իր արուարձաններովը,
—Նաաղօլը իր արուարձաններովը,
36 չորս քաղաք ———ն։ Եւ Ռուբենի
ցեղէն՝ ^փ Բոսորը իր արուարձաննե-
րովը, ու Յասսան իր արուարձան-
37 ներովը, Կադեմօթը իր արուար-
ձաններովը, ու Մեփայաթը իր
արուարձաններովը, չորս քաղաք
38 ———ն։ Եւ Գադի ցեղէն՝ սպան-
նողի համար ապաստանի քաղաք
ըլ—լ— —ր—լ———ծ Գաղաադի մէջ
^ք Ռամովթը իր արուարձաններովը,
նաև Մանայիմը իր արուարձաննե-
39 րովը, Եսեբոնը իր արուարձաննե-
րովը, —Յազէրը իր արուարձան-
ներովը, ամէնը չորս քաղաք ———
40 ն։ Ղեւտացւոց ազգատոհմներէն
մնացած Մերարիի որդւոցը բոլոր
քաղաքները իրենց տոհմերուն հա-
մեմատ իրենց վիճակովը տասուեր-
41 կու քաղաք եղաւ։ ^օ Իսրայէլի որ-
դւոցը կալուածքներուն մէջ Ղե-
ւտացւոց բոլոր քաղաքները քառ-
սունութը քաղաք էին, ու անոնց
42 արուարձանները։ Աս քաղաքնե-
րուն ամէն մէկը իր բոլորտիքը
արուարձաններ ունէր. աս քա-
ղաքներուն ամէնն ալ այնպէս էր։
43 Եւ Տէրը Իսրայէլին տուաւ ^ա ան
բոլոր երկիրը, որն որ անոնց հայ-
րերուն տալու երդում ըրեր էր. և
զանիկայ ժառանգեցին ու անոր
44 մէջ բնակեցան։ ^բ Եւ Տէրը զանոնք
ամէն կողմէն հանգստացուց, ինչ-
պէս որ անոնց հայրերուն երդում
ըրեր էր. ու ^գ անոնց բոլոր թշնա-
միներէն բնաւ մէկը չկրցաւ անոնց
դէմ դնել. ^դ—ն—է Տէրը անոնց ա-
մէն թշնամիները անոնց ձեռքը
45 տուաւ։ ^ե Եւ Տէրը Իսրայէլի տանը
համար ըրչափ բարի խօսքեր որ
զրուցեր էր, անոնցմէ բան մը
չպակսեցաւ. ամէնն ալ կատա-
րուեցաւ։

ո Գւ. Ի. 7։

ւ Հծր 7։ Տե ա Մն. Զ. 77։

փ Գւ. Ի. 8։

ք Գւ. Ի. 8։

օ Թւ. ԼԵ. 7։

ա Ծն. ԺԴ. 15։ ԺԵ. 18։ ԻԶ. 3։ ԻԸ. 4։ 13։

բ Գլ. ԺԱ. 23։ ԻԲ. 4։

գ Օր. Է. 24։

ե Գւ. ԻԳ. 14։

ԳԼ. ԻԲ

1 Երկուք ու կէս ցեղերը օրհնութիւնով տու-
ներնին կը խրկուին, 9 որոնք իրենց համբար-
ձութեանը մէջ վկայութեան սեղան մը կը շի-

Ն·Ք·ԶԲ· 1444

նեն ։ 11 Իսրայէլացիք կը գայթակղին ասբանիս վրայ ։ 21 Իսկ անոնք իրենց դիտաւորութիւնը կը բացատրեն ։

1 Ա՛ն առնները Ցեսու էրէն կանչեց Ռուբենեանները , Գադեանները 2 ըր ու Մանասէի կէս ցեղը , եւ անոնց ըսաւ , — Ցերոջը ծառան Մովսէս ինչ որ ձեզի հրամայեր էր , դուք անոնց ամէնն ալ պահեցիք . ես ու իմ խօսքս մտիկ ըրիք ամէն բանի մէջ որ ձեզի պատուիրե- 3 ցի ։ Այսչափ շատ օրեր մինչեւ ասօրս ձեր եղբայրները չըթողուցիք , և ձեր Տէր Աստուծոյն * պատուիրանքները ամրողջ" 4 պահեցիք ։ Ու հիմա ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրները հանգըստացուց , ինչպէս որ անոնց ըսաւ . ուստի հիմա դարձէ՛ք , ձեր վրանները — ձեր կալուածոց երկիրը դացէ՛ք , † որն որ Տէրոջը ծառան Մովսէս Յորդանանու անդիի կողմը 5 ձեզի տուաւ ։ Միայն թէ ազէկ զգուշութիւն ընէք ՚ի գործ դնելու ան պատուիրանքը ու օրէնքը , որն որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի պատուիրեց , † որ ձեր Տէր Աստուածը սիրէք , և անոր ամէն ճամբաներուն մէջը քալէք , ու անոր պատուիրանքները պահէք , և անոր յարիք , ու ձեր բոլոր սրտովը և բոլոր հոգիովը զանիկայ պաշտէք ։ 6 Ու Ցեսու ՚ւօրհնեց զանոնք , և արձակեց . ու անոնք իրենց վրանները 7 գացին ։ (Եւ Մանասէի կէս ցեղին Մովսէս ‡—ը—ն տուեր էր Բասանի մէջ , † ու ՟ւ— կէսին՝ Ցեսու անոնց եղբայրներուն հետ՝ Յորդանանու ասդիի կողմը տուաւ դէպ ՚ի արեւմուտք ։) Ու երբոր Ցեսու զանոնք իրենց վրանները 8 խրկեց , զանոնք օրհնեց , Եւ անոնց խօսեցաւ ըսելով , Շատ հարըստութիւնով ու խիստ շատ անասուններով , արծաթով , ոսկիով , պղնձով , երկաթով ու խիստ շատ հանդերձներով ձեր վրանները դարձէ՛ք , — ը ձեր թշնամեաց աւարը ձեր եղբայրներուն հետ բաժնեցէ՛ք ։ 9 Ուստի Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը ու Մանասէին կէս ցեղը Շանանու երկիրը Սելովի մէջ Իսրայէլի որդւոցմէ զատուեցան գացին , որ իրենց ժառանգութեան երկիրը՝ ‡ Գադացիոց երկիրը երթան , որն որ Մովսէսին ձեռքովը ՚ցրուած Տէրոջը հրամանաւ առեր էին ։ 10 Ու երբոր Յորդանանու մօտ տեղուանքը եկան , ան կողմը որ Շանանու երկրին մէջն է , Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը ու Մանասէին կէս ցեղը հոն Յորդանանու

Ն·Ք·ԶԲ· 1444

Թ·Թու·ԼԲ· 20 ։ Բ Օր· գ·18 ։

Բ ԳԼ·ա·16, 17 ։

* ԵԲԲ· պատուիրանքներուն պահպանութիւնը

Ք Թու·ԼԲ· 33 ։ Բ Օր· ԻԹ·8 ։ ԳԼ· ԺԳ·8 ։

Ծ Բ Օր·ղ· 6·17 ։ ԺԱ· 22 ։

Ի Բ Օր· Ժ· 12 ։

Ջ Ած·ԽԷ· 7 ։ Եղ·ԼԹ· 43 ։ Գլ·ԺԳ· 13 ։ ԲԹագ· գ·18 ։ Ղուկ· Իգ·50 ։

Է ԳԼ·ԺԷ· 5 ։

Ը Թու·ԼԱ· 27 ։ ԱԹագ· Լ·14 ։

Ը Թու·ԼԲ· 1·26, 29 ։

քովը մէկ սեղան մը շինեցին , երեք- 11 ւոյթով մեծ սեղան մը ։ Ու Իսրայէլի որդիքը ‡ լսեցին որ ահա Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը և Մանասէին կէս ցեղը Քանանու երկրին կողմը Յորդանանու մօտ՝ ուր որ Իսրայէլի որդիքը անցեր էին , 12 սեղան մը շիներ են . Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը լսեցին , † Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը Սելովի մէջ ժողովուեցան , որ անոնց վրայ երթան 13 թան պատերազմելու համար ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Ռուբենեանց՝ Գադեանց ու Մանասէի կէս ցեղին՝ Գաղաադու երկիրը խրկեցին † Եղիազարին որդին Փենէհէս քահանային , եւ անոր հետ տասը իշխան , — ‡ — † Իսրայէլի ամէն ցեղերուն նահապետութիւններէն մէկմէկ իշխան ։ Որոնց ամէն մէկը Իսրայէլի հազարաւորներուն նահապետ ու- 15 թեանց իշխաններ էին . Եւ անոնք Գաղաադու երկիրը գացին Ռուբենի որդւոցը՝ Գադի որդւոցը ու Մանասէի կէս ցեղին , և անոնց 16 հետ խօսեցան՝ ըսելով , Ցերոջը բոլոր ժողովքը այսպէս կ՚ըսէ , Ատ ի՞նչ մեղք է , որ դուք Իսրայէլի Աստուծոյն դէմ գործեցիք՝ այսօր Տէրոջմէ խոտորելով , † և այսօր Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն ընելու համար ձեզի սեղան շինեցիք ։ 17 Միթէ Փոդովրի անօրէնութիւնը պզտիկ բան մըն է մեզի , որ անկէ՝ մինչև ասօրս չմաքրուեցանք , ու Տէրոջը ժողովքին վրայ ան հա- 18 րուածը եկաւ . Եւ դուք այսօր Տէրոջմէ խոտորեցաք . ուստի թէ որ դուք այսօր Տէրոջմէ ապստամբիք , ան ալ վաղը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին վրայ պիտի բարկանայ ։ 19 Սակայն թէ որ ձեր կալուածոց երկիրը անմաքուր է — ‡ — , Տէրոջը կալուածոց երկիրը անցէք , Ուր որ Տէրոջը խորանը կանգնած է , ու մեր մէջը ժառանգութիւն առէք . և մեր Տէր Աստուծոյն սեղանէն ՚ի զատ ձեզի սեղան շինելով Տէրոջը ապստամբ մի՛ ըլլաք , ու մեզմէ — լ մի՛ ապստամբիք ։ 20 † Երբոր Զարայեան Աքարը նզովածէն — ՚ն էլով մեղք գործեց , միթէ Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին վրայ չեկաւ , ու ան մարդը իր անօրէնութեանը մէջ մինակ չմեռաւ ։ 21 Եւ Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը ու Մանասէի կէս ցեղը պատասխան տուին , ու Իսրայէլի հա- 22 զարապետներուն ըսին , † Աստուածներուն Եհովայ Աստուածը , աստուածներուն Եհովայ Աստուածը" ինքը գիտէ . ու Իսրայէլն ալ

Ն·Ք·ԶԲ· 1444

Ժ Բ Օր·ԺԳ· 12 ։ ԵՀ ։ Դատ·Ի· 12 ։

Ի Դատ·Ի· 1 ։

ԼԲ Օր·ԺԳ· 14 ։ Դատ· Ի·12 ։

Ի Եզ·գ·25 ։ Թու·ԻԵ· 7 ։

Ն Թու·ա· 4 ։

Ո Տես ՂԱ· ԺԷ·8, 9 ։ Բ Օր·ԺԲ· 13·14 ։

Հ Թու·ԻԵ· 3·4 ։ Բ Օր· գ·3 ։

Յ Թու·ԺՂ· 22 ։

Չ ԳԼ·ԺԲ· 1 ։

Ց ԳԼ·Է·1, 5 ։

† Կ—ՙ Աստուածներուն Աստուածը Եհովան է , աստուածներուն Աստուածը Եհովան է ։ Բ Օր·Ժ·17 ։

Ֆ Թագ·Բ· 39 ։ Յոր·Ժ· 7 ։ Իգ·10 ։ Սաղ·Խդ· 21 ։ ՃՂԹ·1, 2 ։ Երեմ·ԺԲ· 3 ։ Բ Կոր·Ժա· 11·31 ։

Ն. Ք. գՔ.
1444

* Եբր. մի՛ ապրեցըներ.

յ Բ Օր. ժբ. 19։ Աթագ. Ի. 16։

ն Ծն. լա. 48։ Գլ. իդ. 27։ Հմր 34։
ւ Բ Օր. ժբ. 5. 6. 11. 12 17. 18. 26. 27։

ր Բ Օր. ժբ. 13. 14։

թող գիտնայ, թէ որ թէ որ ապստամբութեան համար՝ կամ Տէրոջը դէմ յանցանք գործելու համար ըրինք, մեզ այսօր *չապրեցընէ։
23 Թէ որ մեզի սեղան շինեցինք Տէրոջմէ ետ դառնալու համար, կամ անոր վրայ ողջակէզ ու հացի ընծայ մատուցանելու համար, և կամ անոր վրայ խաղաղութեան զոհեր ընելու համար, Տէրը ինքը
24 յքննութիւն ընէ։ Այլ մենք ասիկայ մեր վախուն շինեցինք, մտածելով որ գուցէ վաղը ձեր որդիքը մեր որդւոցը խօսին՝ ու ըսեն թէ Դուք Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն
25 հետ ի՞նչ ունիք. Ո՛վ Ռուբէննեանք ու Գադեանք, Տէրը մեր ու ձեր մէջը Յորդանանը սահման դրաւ. դուք Տէրոջմէ բնաւ բաժին չունիք. և այսպէս ձեր որդիքը մեր որդւոցմէ Տէրոջը երկիւղը վերցընեն.
26 Ատ պատճառաւ ըսինք, Հիմա մեզի մէկ սեղան մը շինենք, բայց ոչ թէ ողջակէզի համար, ոչ
27 ալ զոհի համար, Այլ որպէս զի անիկայ ն մեր ու ձեր մէջը՝ և մեզմէ ետքը մեր սերունդներուն մէջը վկայութիւն ըլլայ, որ ւ մեր ողջակէզներովը, մեր պատարագներովը ու մեր խաղաղութեան զոհերովը Տէրոջը ծառայութիւնը Անոր առջեւը ընենք, ու վաղը ձեր որդիքը մեր որդւոցը չըսեն թէ Դուք Տէ-
28 րոջմէ բաժին չունիք։ Ու ըսինք, թէ որ մեզի կամ մեր սերունդին վաղը այսպէս ըսելու ըլլան, պիտի ըսենք թէ Տեսէ՛ք Տէրոջը սեղանին օրինակը՝ որն որ մեր հայրերը շինեցին, չէ թէ ողջակէզի համար կամ զոհի համար, հապա մեր ու ձեր մէջը վկայութիւն մը ըլլալու հա-
29 մար։ Քաւ լիցի որ մենք Տէրոջմէ ապստամբինք, ու այսօր Տէրոջմէ ետ դառնալով, խորանին առջեւը եղող մեր Տէր Աստուծոյն սեղանէն 'ի զատ՝ ր ողջակէզի համար, հացի ընծայի համար և զոհի համար սեղան շինենք։

30 Ու երբոր Փենէհէս քահանան և անոր հետ եղող ժողովքին իշխանները, ու Իսրայէլին հազարապետները Ռուբէնի որդւոցը, Գադի որդւոցը ու Մանասէի որդւոցը ըսած խօսքերը լսեցին, իրենց հաճոյ
31 երեւցաւ. Ու Եղիազարին որդին Փենէհէս քահանան Ռուբէնի որդւոցը, Գադի որդւոցը ու Մանասէի որդւոցը ըսաւ, Այսօր գիտցանք որ Տէրը ւ մեր մէջն է, որովհետև դուք Տէրոջը դէմ աս յանցանքը չգործեցիք, և Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ձեռքէն ազատեցիք։
32 Այսպէս Եղիազարին որդին Փենէհէս քահանան և իշխանները Ռուբէնի որդւոցը ու Գադի որդւոցը քովէն՝ Գաղաադու երկրէն՝ Քանանու երկիրը Իսրայէլի որդւոցը դարձան, և անոնց լուր բերին։
33 Ու աս բանը Իսրայէլի որդւոցը հաճոյ երեւցաւ, և Իսրայէլի որդիքը դ զԱստուած օրհնեցին, ու Ռուբէնի որդւոցը և Գադի որդւոցը բնակած երկիրը կործանելու համար անոնց վրայ երթանք պատե-
34 րազմինք՝ չըսին։ Եւ Ռուբէնի որդիքը ու Գադի որդիքը ան սեղանին անունը Եդ (Վկայութիւն) դրին. որովհետեւ ըսին, Անիկայ մեր մէջը վկայ է, որ Տէր Աստուածը Եհովան է։

դ ԱՄն. իթ. 20։ Ղեւտ. բ. 6։ Դան. բ. 19։ Ղու. բ. 28։

ԷԳլ. իգ. 27։

ԳԼ. ԻԳ

1 Յեսու իր մեռնելէն առաջ կը յորդորէ Իսրայէլացիները. 3 յիշելով Աստուծոյ բոլոր բարերարութիւնները, 5 և խոստմունքները, 11 ու սպառնալիքները։

իրր 1427

– Գլ. իա. 44։ իբ. 4։
ե Գլ. ժգ. 1։
զ Բ Օր. լա. 28։ Գլ. իդ. 1։ ԱՄն. իբ. 1։
է Եւ. ժդ. 14։ Գլ. ժ. 14. 42։
ը Գլ. ժգ. 2. 6։ ժբ. 10։
թ Եւ. իգ. 30։ լդ. 2։ լդ. 11։ Բ Օր. ժա. 23։ Գլ. ժգ. 6։
ժ Թու. լգ. 53։
ի Գլ. ա. 7։
լ Բ Օր. ե. 32։ իբ. 14։
խ Եւ. իգ. 33։ Բ Օր. է. 2. 3։ Առակ. գ. 14։ Եփե. ե. 11։
+ Եբր. մի՛ յիշեցէք։
ծ Եւ. իգ. 13։ Սաղ. ժզ. 4։ Երեմ. ե. 7։ Սոփ. ա. 5։ Տես Թու. լբ. 38։
կ Բ Օր. ժ. 20։ ժա. 22։ ժգ. 4։ Գլ. իբ. 5։
հ Բ Օր. ժա. 23։
ձ Գլ. ա. 5։
ղ Ղև. իգ. 8։ Բ Օր. լբ. 30։ Տես Դատ. գ. 31։ ժե. 15։ Բ Թագ. իգ. 8։

1 Ու շատ օրերէն ետքը՝ որ Տէրը ա հանգստացուցեր էր Իսրայէլը անոր բոլորտիքը եղած ամէն թշնամիներէն, Յեսու ե ծերացած ու
2 տարիքը առած էր։ Եւ Յեսու զ կանչեց բոլոր Իսրայէլը՝ անոր ծերերը՝ իշխանները՝ դատաւորները ու ոստիկանները, և անոնց ըսաւ,
3 Ես ծերացայ ու տարիքս առի. Եւ դուք տեսաք ան ամէնը, որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր առջեւը բրաւ աս բոլոր ազգերուն. քանզի ձեր է Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար
4 պատերազմ ըրաւ։ Նայեցէ՛ք, ը ես ձեզի աս մնացած բոլոր ազգերը վիճակով ժառանգութիւն բաժնեցի ձեր ցեղերուն համեմատ, Յորդանանէն՝ իմ կոտրած բոլոր ազգերովս մէկտեղ՝ մինչև մեծ ծովը դէպ 'ի արեւ-
5 մուտք։ Եւ ձեր Տէր Աստուածը ժ ինքը ձեր առջեւէն պիտի հալածէ զանոնք ու պիտի վռընտէ, և անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգէք, ի ինչպէս որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի ըսաւ։ լ Ուստի խիստ
6 ժիր եղէք, որ Մովսէսին օրինաց գրքին մէջը գրուած բոլոր բաները զգուշութեամբ 'ի գործ դնէք, լ ու անկէ աջ կողմը կամ ձախ կողմը
7 չխոտորիք. Որպէս զի ձեր քովը մնացած ծ աս ազգերուն †հետ չըխառնուիք՝ ու խ անոնց աստուածներուն անունները չյիշէք, և անոնցմով երդում չընէք, ու անոնց
8 երկրպագութիւն չընէք. Հապա ւ ձեր Տէր Աստուծոյն յարիք, ինչ-
9 պէս որ մինչև աս օրս ըրիք։ ի Եւ Տէրը ձեր առջեւէն մեծ ու զօրաւոր ազգեր վռընտեց, ու մինչև աս օրս ծ բնաւ մէկը չկրցաւ ձեզի դէմ դնել։
10 ղ Ձեզմէ մէկը անոնց հազարը պիտի

Ն · Ք · ԴՔ · Իրր 1427

ձ Ել · ժգ · 14 · իգ · 27 · բ Օր · գ · 22 ·
յ Գլ · իբ · 5 ·
ն Երր · ժ · 38 · 39 · բ Պետ · բ · 20 · 21 ·
ճ բ Օր · է · 3 ·
մ Դատ · բ · 3 ·
շ Ել · իգ · 33 · Թուոց · լգ · 55 · բ Օր · է · 16 · գ Թագ · ժա · 4 ·
ո գ Թագ · բ · 2 · Տես Եբր · թ · 27 ·
չ Գլ · իա · 45 · Ղուկ · իա · 33 ·
պ բ Օր · իը · 63 ·
ջ Ղևտ · իզ · 16 · բ Օր · իը · 15 · 16 · ևն ·

ա Ծն · լե · 4 ·
բ Գլ · իգ · 2 ·
գ Ա Թագ · ժ · 19 ·
դ Ծն · ժա · 26 · 31 ·

հալածէ, քանզի ձեր Տէր Աստուա-
ծը ինքը ձեզի համար կը պատե-
րազմի, ձինչպէս որ ձեզի ըսաւ ։
11 յՈւստի ձեր անձերուն աղէկ
զգուշութիւն ընէք, որ ձեր Տէր
12 Աստուածը սիրէք ։ Բայց թէ որ
անկէ դառնալու ըլլաք, ու ձեր
քովը մնացած աս ազգերուն մնա-
ցորդին յարիք, և նանոնց հետ
խնամութիւն ընէք, ու դուք ա-
նոնց հետ խառնուիք, և անոնք ալ
13 ձեզի հետ, Աղէկ գիտցէք որ
ճձեր Տէր Աստուածը մէյմըն ալ
աս ազգերը ձեր առջևէն պիտի
չվռընտէ. մհապա անոնք ձեզի ո-
րոգայթ ու գայթակղութիւն պի-
տի ըլլան, և ձեր կողերուն խթան-
ներ, ու ձեր աչքերուն փուշեր,
մինչև որ բնաջինջ ըլլաք աս բարի
երկրին վրայէն, որն որ ձեր Տէր
14 Աստուածը ձեզի տուաւ ։ Եւ ահա
ես այսօր շամէն երկրին ճամբան
կ՚երթամ, ու դուք ձեր բոլոր սըր-
տովը ու բոլոր հոգիովը գիտէք
որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի համար
որչափ բարի խօսքեր որ ըսաւ, ոա-
նոնցմէ բան մը չպակսեցաւ. անոնց
ամէնն ալ ձեր վրայ կատարուեցաւ,
անոնցմէ բնաւ մէկ խօսք մը գետի-
15 նը չինկաւ ։ չՈւ ինչպէս որ ձեր
Տէր Աստուծոյն ձեզի համար ըրած
ամէն բարի խօսքերը ձեր վրայ կա-
տարուեցաւ, նոյնպէս ալ Տէրը
պամէն չար խօսքերը ձեր վրայ պի-
տի բերէ, մինչև որ բնաջինջ ընէ
ձեզ աս բարի երկրին վրայէն, որն
որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի
16 տուաւ ։ Թէ որ ձեր Տէր Աստու-
ծոյն ձեզի պատուիրած ուխտը
զանց ընէք, ու երթաք օտար աս-
տուածներ պաշտէք, և անոնց
երկրպագութիւն ընէք, Տէրոջը
բարկութիւնը ձեր վրայ պիտի բոր-
բոքի, ու ան ձեզի տուած բարի
երկրին վրայէն շուտով պիտի կոր-
սուիք ։

ԳԼ · ԻԴ

1 Յեսու Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Սիւքեմի մէջ կը ժողվէ ․ 2 Թարայէն սկսելով՝ համառօտա-բար կը պատմէ Աստուծոյ բարերարութիւն-ները ․ 14 և անոնց ու Աստուծոյ մէջտեղը ե-ղած ուխտը կը նորոգէ ․ 26 Ան ուխտին վկա-յութիւն ըլլալու քարը ․ 29 Յեսուին տարի-քը, մահը և թաղումը ․ 32 Յովսէփին ոսկոր-ներուն թաղումը ․ 33 Եղիազար քահանային մահը ։

1 Եւ Յեսու Իսրայէլի ամէն ցեղերը
ասիւքեմի մէջ ժողվեց, ու բԻս-
րայէլի ծերերը, իշխանները, դա-
տաւորները և ոստիկանները կան-
չեց. ու անոնք գԱստուծոյ առջևը
2 կայնեցան ։ Եւ Յեսու բոլոր ժո-
ղովուրդին ըսաւ, Իսրայէլի Տէր
Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. դԱռաջ
ձեր հայրերը՝ Աբրահամին հայրը ու
Նաքովրին հայրը Թարա՝ *Գետին
անդին կողմը բնակեցան, և եօտար
3 աստուածներ պաշտեցին ։ Ու զես
ձեր հայրը Աբրահամը Գետին ան-
դին կողմէն առի, ու զանիկայ Քա-
նանու բոլոր երկրին մէջը պտըտցու-
ցի, և անոր սերունդը շատցուցի,
4 ու էԻսահակը անոր տուի ․ Եւ Իսա-
հակին ըՅակոբը ու Եսաւը տուի ․
ու թԵսաւին Սէիր լեռը ժառանգու-
թիւն տուի ․ ժև Յակոբ ու անոր
5 որդիքը Եգիպտոս իջան ։ իԵւ Մով-
սէսը ու Ահարոնը խրկելով՝ լԵ-
գիպտոսը զարկի, (ինչպէս որ անոր
մէջը ըրի,) ետքը ձեզ հանեցի ։
6 Ուստի ես խձեր հայրերը Եգիպ-
տոսէն հանեցի, և ծդուք ծովը ե-
կաք ․ կու Եգիպտացիները կառքե-
րով ու ձիաւորներով մինչև Կար-
միր ծովը ձեր հայրերուն ետևէն ին-
7 կան ։ Ան ատենը անոնք հՏէրոջը
աղաղակեցին, ձև անիկայ ձեր ու
Եգիպտացւոց մէջտեղը խաւար ձը-
գեց, ղու ծովը անոնց վրայ բերե-
լով զանոնք ծածկեց ․ և ճձեր աչ-
քերը Եգիպտոսի մէջ ըրած բա-
ներս տեսան ․ ու մշատ ժամանակ
8 անապատին մէջը բնակեցաք ։ Ետ-
քը ձեզ բերի Յորդանանու անդին
կողմը բնակող Ամորհացւոց երկի-
րը, յու ձեզի հետ պատերազմ ը-
րին ․ և զանոնք ձեր ձեռքը տուի,
ու անոնց երկիրը ժառանգեցիք ․ և
զանոնք ձեր առջևէն բնաջինջ ըրի ։
9 Ետքը նՄովաբի թագաւորը Սեպ-
փորեան Բաղակ ելաւ, ու Իսրա-
յէլին դէմ պատերազմ ըրաւ, և
շմարդ խրկեց Բէովրեան Բաղաամը
10 կանչելու, որ ձեզ նզովէ ․ ոԲայց
չուզեցի Բաղաամին մտիկ ընել ․
չու անիկայ ձեզ բոլորովին օրհնեց,
և անոր ձեռքէն ձեզ ազատեցի ։
11 Ետքը պՅորդանանէն անցնելով Ե-
րիքով եկաք, ու ջԵրիքովի բնա-
կիչները՝ Ամորհացիները՝ Փերեզա-
ցիները՝ Քանանացիները՝ Քետա-
ցիները՝ Գերգեսացիները՝ Խեւացի-
ները ու Յեբուսացիները ձեզի դէմ
պատերազմ ըրին, ու զանոնք ձեր
12 ձեռքը տուի ․ Եւ ռձեր առջևէն ի-
շամեղուները խրկեցի, որ զանոնք՝
այսինքն Ամորհացւոց երկու թա-
գաւորները ձեր առջևէն վռընտե-
ցին ․ սոչ քու սրովդ և ոչ քու
13 աղեղովդ վռընտեցին ․ Ու ձեզի
մէկ երկիր մը տուի, որ դուք անոր
մէջը չաշխատեցաք, և վքաղաքներ՝
որ դուք չշինեցիք, ու անոնց մէջը
կը բնակիք ․ և կ՚ուտէք ան այգի-
ներէն ու ձիթենիներէն, որ դուք
չտնկեցիք ։
14 տՈւստի հիմա դուք Տէրոջմէն

Ն · Ք · ԴՔ · Իրր 1427

* Եբ՝ Եփրա-տին
ե Ծն · լա · 53 ·
զ Ծն · ժբ · 1 · Գործ · է · 2 · 3 ·
է Ծն · իա · 2 · 3 · Սաղ · ծիէ · 3 ·
ը Ծն · իե · 24 · 25 · 26 ·
թ Ծն · լզ · 8 · բ Օր · բ · 5 ·
ժ Ծն · խզ · 1 · 6 · Գործ · է · 15 ·
ի Ել · գ · 10 ·
լ Ել · է · ը · թ · ժ · ժբ ·
խ Ել · ժբ · 37 · 51 ·
ծ Ել · ժգ · 2 ·
կ Ել · ժդ · 9 ·
հ Ել · ժդ · 10 ·
ձ Ել · ժդ · 20 ·
ղ Ել · ժդ · 27 · 28 ·
ճ բ Օր · դ · 34 · իթ · 2 ·
մ Գլ · ե · 6 ·
յ Թուոց · իա · 21 · 33 · բ Օր · բ · 32 · գ · 1 ·
ն Տես Դատ · ժա · 25 ·
շ Թուոց · իբ · 5 · բ Օր · իգ · 4 ·
ո բ Օր · իգ · 5 ·
չ Թուոց · իգ · 11 · 20 · իդ · 10 ·
պ Գլ · գ · 14 · 17 · դ · 10 · 11 · 12 ·
ջ Գլ · զ · 1 · ժ · 1 · ժա · 1 ·
ռ Ել · իգ · 28 · բ Օր · է · 20 ·
ս Սաղ · խդ · 3 · 6 ·
վ բ Օր · զ · 10 · 11 · Գլ · ժա · 13 ·
տ բ Օր · ժ · 12 · ա Թագ · ժբ · 24 ·

վախցէք , և անոր ե հաւատարմու-
թեամբ ու ճշմարտութեամբ ծա-
ռայութիւն ըրէք , և զան աս-
տուածները՝ որոնց ձեր հայրերը
գետին անդիի կողմը ու զԵգիպ-
տոսի մէջ ծառայութիւն ըրին ,
մէկդի ձգեցէք , և Տէրը պաշտե-
15 ցէք ։ Բայց թէ որ Տէրոջը ծա-
ռայութիւն ընելը ձեզի հաճոյ
չերեւնար , ընձեզի ընտրեցէք այսօր
թէ ով պիտի պաշտէք , զգետին
անդիի կողմը ձեր հայրերուն պաշ-
տած աստուածնե՞րը , թէ զԱմո-
հայացոց աստուածները որ դուք ա-
նոնց երկրին մէջը կը բնակիք .
բայց ես ու իմ տունս Եհովան
պիտի պաշտենք ։
16 Եւ ժողովուրդը պատասխան
տուաւ ու բսաւ , Քաւ լիցի , որ
մենք Եհովան թողունք և ուրիշ
17 աստուածներ պաշտենք . Քանզի
*Եհովան ինքն է մեր Աստուածը" ,
որ մեզ ու մեր հայրերը եգիպտոսի
երկրէն՝ ծառայութեան տունէն
հանեց , և ինքը մեր աչքերուն առ-
ջևը աս մեծ նշաններն ըրաւ , ու
մեզ պահեց մեր ամէն գացած ճամ-
բուն մէջ և ամէն ազգերուն մէջ ,
18 որոնց մէջէն որ անցանք ։ Ու Եհո-
վան բոլոր ազգերը ու զերկրիս
մէջ բնակող Ամորհայիները մեր
առջևէն վռնտեց . մենք ալ Եհո-
վան պիտի պաշտենք , որովհետև
մեր Աստուածը ինքն է ։
19 Եւ ցեսու ժողովուրդին բսաւ ,
Դուք չէք կրնար Եհովան պաշ-
տել , քանզի անիկայ բսուրբ Աս-
տուած է . ու անիկայ ընախանձոտ
Աստուած ըլլալով՝ ձեր յան-
ցանքները ու մեղքերը չներեր ։
20 Քանզի երբոր Եհովան թողուք
ու օտար աստուածները պաշտէք ,
ետ առնէը պիտի դառնայ , ու ձե-
զի բարիք րնելուն տեղը" ձեզ
չարչարելով բնաջինջ պիտի ընէ ։
21 Եւ ժողովուրդը ցեսուին բսաւ ,
Ձէ . հապա մենք Եհովան պիտի
պաշտենք ։
22 Ու ցեսու ժողովուրդին բսաւ ,
Դուք ձեր անձանց վկայ էք , որ
դուք ձեզի Եհովան ընտրեցիք՝
զանիկայ պաշտելու համար . (ու
23 անոնք ըսին , Վկայ ենք .) Ուրեմն
հիմա ձեր մէջը եղած օտար աս-
տուածները վերցուցէք , և ձեր
սիրտը Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն
24 դարձուցէք ։ Ու ժողովուրդը ցե-
սուին բսաւ , Մենք մեր Տէր Աս-
տուածը պիտի պաշտենք , ու ա-
նոր խօսքը մտիկ ընենք ։
25 Եւ նոյն օրը ցեսու ընժողովուր-
դին հետ ուխտ րրաւ , ու ՚Սիւքե-
մի մէջ անոր կանոն ու դատաստան
26 դրաւ ։ Եւ ցեսու էս խօսքերը
Աստուծոյ օրինաց գրքին մէջ գր-
բեց , ու Մեկ մեծ քար մը առաւ ,
և զանիկայ Տէրոջը սրբարանին քո-
վը եղած Էբեւեկնիին տակը ՚կանգ-
27 նեց ։ Ու ցեսու բոլոր ժողովուր-
դին բսաւ , Ահա աս քարը ՚մեզի
վկայ ըլլայ , քանզի հասիկայ Տէրո-
ջը մեզի հետ խօսած բոլոր խօսքերը
լսեց . ուստի ասիկայ ձեզի վկայ
ըլլայ , որ չըլլայ թէ ձեր Աստուա-
28 ծը ուրանաք ։ Ետքը ՝ցեսու ժո-
ղովուրդը արձակեց , -- ամէն մարդ
իր ժառանգութեանը քե--ց ։
29 Ընե աս բաներէն ետքը Տէրոջը
ծառան Նաւեան ցեսու մեռաւ ,
հարիւր տասը տարեկան ըլ-լ-վ .
30 Ու զանիկայ իր ժառանգութեանը
սահմանին մէջ Գասս լեռանը
հիւսիսային կողմը՝ Եփրեմի լեռը
թամնաթ սարայի մէջ թաղե-
ցին ։
31 Եւ ցեսուին բոլոր օրերուն մէջ ,
ու ցեսուէն ետքը ողջ մնացող և
Իսրայէլի համար Տէրոջը րրած ա-
մէն գործքերը գիտցող ծերերուն
բոլոր օրերուն մէջը՝ Իսրայէլ Տէ-
րոջը ծառայութիւն րրաւ ։
32 Եւ Յովսեփին ոսկորները՝ որ
Իսրայէլի որդիքը եգիպտոսէն հա-
ներ էին , Սիւքեմի մէջ թաղե-
ցին ագարակին ան մասին մէջ ,
Հորն որ ցակոբ Սիւքեմի հօրը ե-
մովրին որդիներէն հարիւր կտոր
արծաթի" ծախու առեր էր . ու
անիկայ ցովսեփի որդւոցը ժա-
ռանգութիւնն եղաւ ։
33 Ահարոնի որդին Եղիազար ալ
մեռաւ , ու զանիկայ Եփրեմի լեռը՝
անոր որդւոյն Փենհեսին տրուած
բլուրին վրայ թաղեցին ։

Ն · ք · դէ · Իրր 1427

ր Ծն · ժէ · 1 ։ ի · 5 ։ բ Օր · ժբ · 13 ։ Սաղ · ճժթ · 1 ։ բ Կոր · ա · 12 ։ Եփես · գ · 24 ։ ց Հմր 2 , 23 ։ Ղև · ժէ · 7 ։ Եզեկ · ի · 18 ։ - Եզեկ · ի · 7 , 8 ։ իդ · 3 ։ ։ Տես Հեռաթ · ա · 15 ։ գթագ · ժբ · 21 ։ Եզեկ · ի · 39 ։ Ցօհ · գ · 67 ։ + Հմր 14 ։ ։ Եւ · իգ · 24 , 32 · 33 ։ լդ · 15 ։ բ Օր · ժգ · 7 ։ իթ . 18 ։ Դատ · գ · 10 ։ ֆ Ծն · ժբ · 19 ։ × կ--ՙ մեր Եհովայ Աստուածը ինքն է ,

- Մատ · գ · 24 ։ բ Ղև · ժթ · 2 ։ աթագ · գ · 20 ։ Սաղ · ղթ · 5 , 9 ։ Եսա · ե · 16 ։ ֆ Եւ · ի · 5 ։ ֆ Եւ · իգ · 21 ։ Եսա Մն · իբ · 9 ։ բ Մն · ժե · 2 ։ Եզեր · բ · 22 ։ Եսա · ա · 28 ։ կե · 11 · 12 ։ Երեմ · ժէ · 13 ։ ՚Գւ · իգ · 15 ։ Եսա · կգ · 10 ։ Գոր · ե · 42 ։ † Եբր · ընծէն նաբը՝ Ես Սաղ · ճժթ · 173 ։

Ն · ք · դէ · Իրր 1427

ը Հմր 14 ։ Ծն · լե · 2 ։ Դատ · ժ · 16 ։ աթագ · ե · 3 ։

ր Տես Եւ · ժե · 25 ։ գթագ · ժա · 17 ։ ֆ Հմր 26 ։ ։ բ Օր · լա · 24 ։ ։ Տես Դատ · թ · 6 ։ ։ Ծն · լե · 4 ։ ֆ Տես Ծն · իբ · 18 ։ Գւ · դ · 3 ։ ։ Տես Ծն · լա · 48 , 52 ։ բ Օր · լա · 19 , 21 , 26 ։ Գւ · իբ · 27 , 28 , 34 ։ ։ բ Օր · լբ · 1 ։

Իրր 1426

ՙ Դատ · բ · 6 ։ ՚ Դատ · բ · 8 ։ ։ Գւ · ժթ · 50 ։ Դատ · բ · 9 ։

՚ Տես բՕր · ժա · 2 ։ լա · 13 ։ ՙ Դատ · բ · 7 ։ ՚ Ծն · ի · 25 ։ Եւ · ժգ · 19 ։

՚ Ծն · լէ · 19 ։ + կ--ՙ գառնուկի

Իրր 1420

- Եւ · գ · 25 ։ Դատ · ի · 28 ։

ԳԻՐՔ ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ցուդայի ու Շմաւոնի ցեղերուն գործքերը ։ 4 Ադոնիբեզեկ իրաւունքով կը պատժուի ։ 8 Երուսաղէմ կ'առնուի ։ 10 Քեբրոն կ'առնուի ։ 11 Գոթոնիէլ Դաբիրը առնելուն համար ։ Աքսան իրեն կնութեան կը տրուի ։ 16 Կինեցիները Ցուդայի հետ կը բնակին ։ 17 Հորմա , Գազա , Ասկաղոն ու Ակկարոն կ'առնուին ։ 21 Բենիամինեանց գործքերը ։ 22 Յովսեփի որդիքը Բեթէլը կ'առնեն ։ 30 Զաբուղոնի , 31 Ասերի , 33 Նեփթաղիմի , 34 ու Դանի ցեղերուն գործքերը ։

1 Յետ Յեսուին մեռնելէն ետքը Իսրայէլի որդիքը ՏԵՐՈՋը հարցուցին ու ըսին , Մեզի համար քանանացւոց վրայ առաջ ո՞վ ելլէ՝
2 անոնց հետ պատերազմելու ։ Եւ ՏԵՐը ըսաւ , ԻՑուդա թող ելլէ . ահա երկիրը անոր ձեռքը տուի ։
3 Եւ Ցուդա իր եղբօրը Շմաւոնին ըսաւ , Ինծի հետ իմ վիճակս ելլէր , ու քանանացւոց հետ պատերազմինք , և Ես ալ քեզի հետ քու վիճակդ երթամ . ու Շմաւոն անոր
4 հետ գնաց ։ Եւ Ցուդա ելաւ , ու ՏԵՐը քանանացիները ու Փերեզացիները անոնց ձեռքը տուաւ . ու անոնցմէ Բեզեկի մէջ տասը հա-
5 զար մարդ կոտրեցին ։ Եւ Բեզեկի մէջ Ադոնիբեզեկը գտնելով՝ անոր հետ պատերազմեցան , ու քանանացիները և Փերեզացիները զար-
6 կին ։ Եւ Ադոնիբեզեկ փախաւ . բայց անոնք անոր ետևէն իյնալով զանիկայ բռնեցին , ու անոր ձեռքերուն ու ոտքերուն մեծ մատները
7 կտրեցին ։ Եւ Ադոնիբեզեկ ըսաւ , Չեռքերուն ու ոտքերուն մեծ մատները կտրած եօթանասուն թագաւորներ իմ սեղանիս տակը ինկած ըլլալով կը ժողվէին . Ես ինչպէս որ բրի , Աստուած ալ ինծի այնպէս հատուցում բրաւ ։ Եւ զանիկայ Երուսաղէմ տարին , ու հոն մեռաւ ։
8 Եւ Ցուդայի որդիքը Երուսաղէմի հետ պատերազմ ընելով զանիկայ առին , ու սուրի բերնէ անցընելով քաղաքը կրակով այրեցին ։
9 Անկէ ետև Ցուդայի որդիքը վար իջան , որ լեռնակողմը ու հարաւային կողմը ու դաշտի մէջ բնակող քանանացւոց դէմ պա-
10 տերազմին ։ Եւ Ցուդա Քեբրոնի մէջ բնակող քանանացիներուն վրայ գնաց . (ու Քեբրոնին անունը առաջուց Կարիաթ արբա էր .) և անոնք Սեսային , Աքիմանը ու Թոլմին զար-
11 կին ։ Եւ անկէ Դաբիրի բնակչացը վրայ գնաց . (ու Դաբիրին անունը առաջուց Կարիաթ սեփեր
12 էր .) Եւ Քաղէբ ըսաւ , Ով որ Կարիաթ սեփերը զարնէ ու առնէ , իմ աղջիկս Աքսան անոր կնու-
13 թեան պիտի տամ ։ Ուստի Քաղէբին պզտիկ եղբօրը Կենեզի որդին Գոթոնիէլ զայն առաւ զանիկայ . և Քէ՛ իր աղջիկը Աք-
14 սան անոր կնութեան տուաւ ։ Ու երբոր աղջիկը անոր կ'երթար , զանիկայ յորդորեց որ իր հօրմէն ադարակ մը ուզէ , և էշէն վար իջաւ . ու Քաղէբ ըսաւ անոր ,
15 Քեզի ի՞նչ եղաւ ։ Եւ աղջիկը անոր ըսաւ , Ինծի օրհնութիւն տուր . որովհետև ինծի հարաւային երկիր մը տուիր , ինծի ջուրի աղբիւրներ ալ տուր ։ Ուստի Քաղէբ վերի աղբիւրները ու վարի աղբիւրները տուաւ անոր ։
16 Եւ Մովսէսին աներոջը Կենեզիին որդիքը Ցուդայի որդւոցը հետ Ուրմաւենեաց քաղաքէն՝ Հարադի հարաւային կողմը եղող Ցուդայի անապատը ելան , ու գացին ժողովուրդին հետ բնակեցան ։
17 Եւ Ցուդա իր եղբօրը Շմաւոնին հետ գնաց . ու Սեփաթի մէջ բնակող քանանացիները զարկին , և զանիկայ նզովելին , ու ան քաղաքին անունը Հորմա կոչեցին ։
18 Ցուդա նաև Գազան ու անոր սահմանը , և Ասկաղոնը ու անոր սահմանը , և Ակկարոնը ու
19 անոր սահմանը առին ։ Եւ ՏԵՐը Ցուդային հետ էր , ու անիկայ լեռանը տիրեց , բայց հովիտներուն բնակիչները չկրցաւ վռնտել , քանզի անոնք երկաթէ կառքեր
20 ունէին ։ Ու Քեբրոնը Քաղէբին տուին , ինչպէս որ Մովսէս ըսեր էր . ու անկէ Ենակին իրեք որդիները վռնտեց ։
21 Եւ Բենիամինի որդիքը Երու-

ՆՀ · ՔՋ · ԳՔ · իբր 1425

Ե
1 Յեսու . ԺԴ · 15 ։ ԺԱ · 13 , 14 ։
2 Յեսու . ԺԱ · 15 ։
1444
3 Յեսու . ԺԱ · 16 , 17 ։
4 Դտ . Գ · 9 ։
5 Յեսու . ԺԱ · 18 , 19 ։
6 Դտ . Գ · 11 , 17 ։ Թագ . ԺԱ · 6 ։ Ա Մն . Բ · 55 ։ Երեմ . Լե · 2 ։
իբր 1425
7 Որ · ԼԴ · 3 ։
8 Թուա . Խ · 1 ։
9 Թուա . Ժ · 32 ։
10 Յհ Ը · 3 ։
11 Թուա . Խ · 3 ։ Յեսու . ԺԹ · 4 ։
12 Նզովք ։
13 Յեսու . ԺԱ · 22 ։
14 Յհ Ը · 3 ։ Գ Թագ . ԺԲ · 7 ։
15 Յեսու . ԺԶ · 16 , 18 ։
16 Թուա . Ժգ · 24 ։ Բ Որ · Ա · 36 ։ Յեսու . Ժգ · 9 , 13 ։ ԺԶ · 13 , 14 ։
17 Տես Յեսու . ԺԶ · 63 ։ ԺԲ · 28 ։

ն · ք · գՓ · Իսր 1425

սաղէմի մէջ բնակող Եբուսացիները չվռնտեցին . ու Եբուսացիք Բենիամինի որդւոցը հետ Երուսաղէմի մէջ բնակեցան մինչև աս օրս ։
22 Եւ Յովսեփին տունն ալ Բեթէլի վրայ ելան , ու Տէրը անոնց
23 հետ էր ։ Եւ Յովսեփին տունը Բեթէլը լրտեսեցին . (ու ան քաղաքին անունը առաջուց Լուզ
24 էր .) Եւ պահապանները մարդ մը տեսան որ ան քաղաքէն կ'ելլէր , ու անոր ըսին , Ընորհք ըրէ , քաղաքը մեզի ցոյց ըր , ու քեզի ողորմութիւն կ'ընենք ։
25 Եւ անիկայ քաղաքը մեզի ցոյց ըրաւ ։ Եւ անիկայ քաղաքը սուրի բերնէ անցուցին , բայց ան մարդը և անոր բոլոր ազգատոհմը
26 մը թող տուին . Ու ան մարդը Քետացւոց երկիրը գնաց , և հոն մէկ քաղաք մը շինեց , ու անոր անունը Լուզ կոչեց , և մինչև աս օրս անոր անունը աս է ։
27 Ու Մանասէ՝ Բեթսանը և անոր դիւղաքաղաքները , Թանաքը ու անոր դիւղաքաղաքները , Դովրի բնակիչները և անոր դիւղաքաղաքները , Յեզրեաամի բնակիչները ու անոր դիւղաքաղաքները , Մակեդովի բնակիչները ու անոր դիւղաքաղաքները չզարկաւ . և Քանանացիք կամակորութեամբ աս
28 երկրին մէջ բնակեցան ։ Ու երբոր Իսրայէլ ուժովցաւ , Քանանացիները հարկատու ըրաւ , բայց զանոնք բոլորովին չվռնտեց ։
29 Եփրեմ ալ՝ Գազերի մէջ բնակող Քանանացիները չվռնտեց . ու Քանանացիք անոր հետ Գազերի մէջ բնակեցան ։
30 Զաբուղոն Կեթրոնի բնակիչները և Նաաղոլի բնակիչները չվռնտեց . ու Քանանացիք անոնց մէջը բնակելով հարկատու եղան ։
31 Ասեր Ակքովի բնակիչները ու Սիդոնի , Աքղաբի , Ալքզիբի , Եղբայի , Աֆեկի ու Րոոբի բնակիչները չվռնտեց .
32 Հապա Ասերացիք ան երկրին բնակող Քանանացւոց մէջ բնակեցան , որովհետև զանոնք չվռնտեցին ։
33 Նեփթաղիմ Բեթսամիսի բնակիչները ու Բեթանաթի բնակիչները չվռնտեց , հապա ան երկրին բնակող Քանանացւոց մէջը բնակեցաւ . և Բեթսամիսի ու Բեթանաթի բնակիչները անոր հարկատու եղան ։
34 Եւ Ամորհացիք Դանի որդիները լեռան վրայ նեղը ձգեցին , քանզի անոնց թող չտուին որ հովիտները
35 իջնեն ։ Ու Ամորհացիք կամակորութեամբ Հարես լեռը , Այղաղնի ու Սաղաբինի մէջ բնակեցան . բայց երբոր Յովսեփին տանը ձեռքը ուժովցաւ , անոնք հարկատու ե-
36 ղան ։ Եւ Ամորհացւոց սահմանը Ակրաբիմի զառ՝ի վերէն՝ Վէմէն՝ի վեր էր ։

ն · ք · գՓ · Իսր 1425

Ֆ Թուս · Լդ · 4 ։ Ցես · Ժե · 3 ։

Գլ · Բ

1 Հրեշտակ մը Բոքիմի մէջ Ժողովուրդը կը յանդիմանէ ։ 6 Ցեսուէն եւրը եկող նոր ազգին բրած չարութիւնը ։ 14 Աստուծոյ անոնց վրայ բարկանալը ու դթալը ։ 20 Աստուած Քանանացիներուն միջոցովը Իսրայէլը կը փորձէ ։

1 Յե Տէրոջը հրեշտակը Գաղգաղայէն Բոքիմ ելաւ , ու բսաւ , Ձեզ Եգիպտոսէն հանեցի , և ձեզ ան երկիրը բերի , որուն համար ձեր հայրերուն երդում բրեր էի . ու Բսի որ Ձեզի հետ բրած ուխտս
2 չաւիտեան պիտի չաւրեմ . Եւ Դուք երկրին բնակչացը հետ դաշնակցութիւն մի՛ ընէք , Տանոնց սեղանները փլցուցէք . Բայց դուք իմ խօսքիս չհաղանդութիւն չըրիք . ինչո՞ւ համար աս բանը ը-
3 րիք ։ Ես ալ բսի , Զանոնք ձեր առջևէն պիտի չվռնտեմ , հապա անոնք Ձեզի թշնամի , ու Անոնց աստուածներն ալ Ձեզի Որոգայթ
4 պիտի ըլլան ։ Ու երբոր Տէրոջը հրեշտակը բոլոր Իսրայէլի որդւոցը աս խօսքերը բսաւ , ժողովուրդը
5 ձայնը վերցընելով լացաւ ։ Եւ ան տեղին անունը Բոքիմ կոչեցին . ու հոն Տէրոջը զոհ մատուցին ։
6 Ու երբոր Ցեսու ժողովուրդը արձակեց , Իսրայէլի որդիքը ամէն մէկը իր կալուածքը դնաց երկիրը
7 ժառանգելու համար ։ Եւ ժողովուրդը՝ Ցեսուին բոլոր օրերուն մէջ , ու Ցեսուէն եւրը ողջ մնացող՝ և Իսրայէլի համար Տէրոջը բրած ամէն մեծ գործքերը տեսնող ծերերուն բոլոր օրերուն մէջ՝ Տէրո-
8 ջը ծառայութիւն բրին ։ Եւ Տէրոջը ծառան Ցեսու Նաւեան հա-
9 րիւր տասը տարեկան մեռաւ . Ու զանիկայ իր ժառանգութեանը սահմանին մէջ Գաաս լեռանը հիւսիսային կողմը՝ Եփրեմի լեռը Թամնաթ Հարեսին մէջը թաղե-
10 ցին ։ Եւ ան դարուն բոլոր մարդիկները իրենց հայրերուն խառնուեցան . ու անոնցմէ եւրը մէկ ուրիշ ազգ մը ելաւ , որ Տէրը ու Իսրայէլի համար անոր բրած գործքերը չճանչցան ։
11 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը առջևը չարութիւն բրին ու Բահա-
12 դիմը պաշտեցին . Եւ Տէրոջը իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը , որ զիրենք Եգիպտոսի երկրէն հա-

Ե Ցես · իդ · 13 ։ Ի Գլ · դ · 6 ։ Ը Եզ · իդ · 33 ։ Լդ · 12 ։ Բ Օր · է · 16 ։ Սաղ · ճզ · 36 ։ * Յ՝ լացողներ ։

Բ Ցես · իբ · 6 ։ իդ · 28 ։ Իսր 1444

Ժ Ցես · իդ · 31 ։

Ի Ցես · իդ · 29 ։ Լ Ցես · իդ · 30 ։ Իսր 1426

Ո Որ Ցես · ԺԹ · 50 Ե · իդ · 30 Ի՛ը ասել Թամնաթսարա ։

Ի Ել · ե · 2 ։ ա Թագ · ը · 12 ։ ա Մն · իբ · 9 ։ Ն բեմ · Թ · 3 ։ իբ · 16 ։ Գաղ · դ · 8 ։ բ Թես · ա · 8 ։ Տիտ · ա · 16 ։

Իսր 1406

Ե Բ Օր · լ · 16 ։

ն · ք · ցԲ · Իբր 1406

ներ էր , ու [a] օտար աստուածներու ետեւէ գացին , այնպէս իրենց բոլորտիքը եղող ազգաց հետ չ՚ա-
տուածներուն , ու [b] հանոնց երկրպագութիւն ըրին , և Տէրը սրդողութիւն
13 ցուցին ։ Ուստի Տէրը Թողուցին [c] և բահաղը ու Աստարովթը պաշ-
14 տեցին ։ Եւ Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու [d] զանոնք կողոպտիչներու ձեռքը մատնեց , ու զանոնք կողոպտեցին . և [e] զանոնք շրջակայ թշնամիներուն ծախեց , ու ալ [f] չէին կրնար իրենց
15 թշնամեաց առջեւը կայնիլ ։ Ո՛ւր որ երթային , Տէրոջը ձեռքը անոնց վրայ էր չարիք ընելու համար , ինչպես որ Տէրը ըսեր էր , և ինչպես որ անոնց երդում ըրեր էր . ու խիստ մեծ նեղութեան մէջ էին ։
16 Եւ Տէրը դատաւորներ հանեց , որոնք կողոպտիչներուն ձեռքէն ա-
17 զատեցին զանոնք ։ Սակայն իրենց դատաւորներուն ալ մտիկ չըրին , ու [g] օտար աստուածներու ետեւէ էրթալով պոռնկութիւն ըրին , ու անոնց երկրպագութիւն ըրին . շուտով խոտորեցան ան ճամբայէն՝ որուն մէջը իրենց հայրերը կը քալէին Տէրոջը հրամաններուն ալազանդելով , [h] այլ ասոնք այնպէս չըրին ։
18 Ու երբոր Տէրը անոնց դատաւորներ կը հանէր , Տէրը դատաւորին հետը ըլլալով՝ դատաւորին բոլոր օրերը զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքէն կ՚ազատէր . քանզի անոնց նեղութիւն տուողներուն ու չարչարողներուն երեսէն անոնց հեծութիւններուն համար Տէրը կը զղջար ։
19 Ու երբոր Նան դատաւորը մեռնէր , կը դառնային նորէն օտար աստուածներու ետեւէ կ՚երթային , զանոնք կը պաշտէին և անոնց երկրպագութիւն կ՚ընէին , ու իրենց հայրերէն աւելի անօրէնութիւն կ՚ընէին . իրենց [i] գործքերէն ու իրենց [k] ծուռ ճամբայէն չէին դառնար ։
20 Նոր ։ Ուստի Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքելով՝ ըսաւ , Որովհետեւ ասոնք ազգը իրենց հայրերուն պատուիրած [l] զանոնց ընելով՝ իմ ձայնիս չլսեցին ,
21 դութիւն չըրին , Ես ալ այսուհետեւ անոնց առջեւէն բնաւ մէկը պիտի չվռնտեմ ան ազգերէն , որոնք Յեսու իր մեռած ատենը թո-
22 ղուց , [m] Որպէս զի անոնցմով [n] Իսրայէլը փորձեմ , թէ արդեօք իրենց հայրերուն պէս զգուշութիւն պիտի ընեն Տէրոջը ճամբան քալելու ,
23 թէ ոչ ։ Ուստի Տէրը ասոնք ազգերը թողուց , և շուտով չվռնտեց , ու զանոնք Յեսուին ձեռքը չմատնեց ։

ն · ք · ցԲ · Իբր 1406

ԳԼ · Գ

1 Իսրայէլը փորձելու համար պահուած ազգերը ։ 6 Իսրայէլ անոնց հետ հաղորդակցութիւն ընելով՝ կռապաշտութիւն կ՚ընէ ։ 9 Գոթոնիէլ քուսարսաթեմին ձեռքէն կ՚ազատէ զանոնք ։ 15 և Ետղոնէն , 31 ու Սամեգար՝ Փղշտացիներէն ։

1 Ասոնք են [o] ան ազգերը որոնք Տէրը թողուցին , որ անոնցմով Իսրայէլը՝ [p] զանազան քանանացւոց բոլոր պատերազմները ամէն
2 չգիտցողները փորձէ . (Միայն ասոր համար՝ որ Իսրայէլի որդւոցը սերունդը՝ մանաւանդ առաջուց չգիտցողները պատերազմ սորվին ու
3 գիտնան .) [q] Փղշտացւոց հինգ նախարարութիւնները , և բոլոր քանանացիները ու Սիդոնացիները՝ Լիբանան լեռը բնակող Խևացիները՝ Բաալհերմոն լեռնէն մինչև [r]
4 Մաթի մուտքը ։ [s] Անոնցմով պիտի փորձէր Իսրայէլը որ գիտնայ թէ արդեօք պիտի [t] ազանդին Տէրոջը պատուիրանքներուն , որոնք Մովսէսին ձեռքովը անոնց հայրերուն հրամայեր էր ։
5 [u] Եւ Իսրայէլի որդիքը քանանացւոց՝ քետացւոց՝ Ամորհացւոց՝ Փերեզացւոց՝ Խևացւոց ու Յերու-
6 սացւոց մէջը բնակեցան . Եւ [v] անոնց աղջիկները իրենց կնիկ առին , ու իրենց աղջիկներն [w] անոնց տղոցը տուին , և անոնց աստուածները ծառայեցին ։
7 Ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրին , և իրենց Տէր Աստուածը մոռնալով [x] Բահաղիմը ու
8 [y] Աստարովթը պաշտեցին ։ Եւ Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու զանոնք [z] Միջագետի քուսարսաթեմ թագաւորին [a] ձեռքը մատնեց . և Իսրայէլի որդիքը ութը տարի ծառայութիւն ըրին քուսարսաթեմին ։
9 Ետքը Իսրայէլի որդիքը [b] Տէրոջը աղաղակեցին . ու Տէրը Իսրայէլի որդւոցը փրկիչ մը հանեց , քաղեբին պզտիկ եղբօրը կենիզին որդին [c] Գոթոնիէլը , որ զանոնք ազա-
10 տեց ։ Եւ [d] Տէրոջը Հոգին անոր վրայ ըլլալով՝ Իսրայէլի մէջ դատաւորութիւն կ՚ընէր . ու երբոր պատերազմի ելաւ , Տէրը Միջագետի քուսարսաթեմ թագաւորը անոր ձեռքը տուաւ , և անոր ձեռքը քուսարսաթեմին դէմ զօրա-
11 ցաւ ։ Ու երկիրը քառասուն տարի հանդստացաւ . և կենեզեան Գոթոնիէլ մեռաւ ։
12 [e] Ու Իսրայէլի որդիքը նորէն Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրին . և

ն · ք · ցԲ · Իբր 1406

– Գլ · բ · 21 , 22 ։

բ Ցես · իգ · 3 ։

գ Թուադ · իբ · 5 ։

դ Գլ · բ · 22 ։

ե Սաղ · ճգ · 35 ։

զ Ելս · լդ · 16 ։ բ Օր · է · 3 ։

է Գլ · բ · 11 ։

ը Գլ · բ · 13 ։

թ Ելս · լդ · 13 ։ բ Օր · իգ · 21 ։ Գլ · գ · 25 ։

ժ Կ՚ասանները

ժա Ելմ · գ · 7 ։

ժբ Գլ · բ · 14 ։

Իբր 1402

ժգ Հմր 15 ։ Գլ · գ · 3 ։ գ · 7 ։ իգ · 10 ։ աթագ · իբ · 10 ։ Նէեմ · թ · 27 ։ Սաղ · իբ · 5 ։ ճգ · 44 ։ ճէ · 13 , 19 ։

Իբր 1394

ժդ Գլ · բ · 16 ։

ժե Գլ · ա · 13 ։

ժզ Ցես թուս · իէ · 18 ։ Գլ · գ · 34 ։ իա · 29 ։ իգ · 25 ։ իգ · 6 , 19 ։ ա թագ · իա · 6 ։ բ Սմ · իե · 1 ։

ժէ Գլ · բ · 19 ։

Իբր 1354

Ն․ Ք․ ԴՃ․ Իրր 1354

ՀՎ Թագ․ Ժբ․ 9։
ՅԴւ․ Ե․ 14։
ՂԴւ․ Ա․ 16։
ՎՐ Օր․ Իը․ 40։

Իրր 1336
ՐՀմր 9։ Սաղ․ Հը․ 34։
ՑԴւ․ Ի․ 16։
* Եբր․ աջ ձեռքը գոցուած մարդ
† Կամ՝ Թըզաչափ

Տէրոջը առջեւ չարութիւն ընելնուն համար Տէրը ՖՄովաբի Էգղոն թագաւորը Իսրայէլին դէմ
13 ուժովցուց․ Եւ անիկայ Ամմոնի ու ՅԱմաղեկի որդիքը իր քովը ժողվեց, և գնաց Իսրայէլը զարկաւ ու ՂԱրմաւենեաց քաղաքին տի-
14 րեց ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը ՎՄովաբի Էգղոն թագաւորին տասնութը տարի ծառայութիւն ըրին ։
15 Ու Իսրայէլի որդիքը ՐՏէրոջը աղաղակեցին, և Տէրը անոնց մէկ փրկիչ մը հանեց, Բենիամինեան Գերայի որդին Աւովդը՝ որ Յ * աՀեկագործ էր․ ու Իսրայէլի որդիքը անոր ձեռքովը Մովաբի Էգղոն
16 թագաւորին ընծայ խրկեցին ։ Եւ Աւովդ մէկ † կանգնաչափ երկայնութեամբ երկսայրի սուր մը շինեց իրեն, ու զանիկայ լաթերուն տակէն իր աջ ազդրին վրայ կապեց ։
17 Եւ ընծան Մովաբի Էգղոն թագաւորին տարաւ․ (ու Էգղոն խիստ
18 գէր մարդ մըն էր․) Ու երբոր ընծան տուաւ լմնցուց, ընծան կրող
19 մարդիկները ետ խրկեց․ Եւ ինքը ՆԳաղգաղայի մօտ եղած ‡ քարահանքէն ետ դարձաւ ու ըսաւ, Ով թագաւոր՝ քեզի մէկ ծածուկ խօսք մը ունիմ․ և անիկայ ըսաւ, Լո՛ւռ ‖ կեցիր․ ու բոլոր անոր քովը
20 եղողները դուրս ելան ։ Եւ Աւովդ անոր քովը մօտեցաւ, ու անիկայ նստեր էր իրեն յատկացեալ Ւ ամառնային վերնատանը մէջ․ և Աւովդ անոր ըսաւ, Քեզի Աստուծոյ կողմանէ մէկ խօսք մը ունիմ․ ու անիկայ աթոռին վրայէն ելաւ ։
21 Եւ Աւովդ իր ձախ ձեռքը երկընցընելով սուրը իր աջ ազդրին վրայէն քաշեց, ու անոր փորը խո-
22 թեց, Այնպէս որ երկաթին ետեւէն կոթն ալ ներս մտաւ․ ու դիրուցը երկաթը բռնեց, անանկ որ սուրը անոր փորէն չկրցաւ հանել,
23 ու աղբը դուրս ելաւ ։ Եւ Աւովդ սրահն ելաւ, ու վերնատանը դռները անոր վրայէն գոցեց ու կղպեց․
24 Եւ ինքը ելաւ գնաց ։ Ու անոր ծառաները գացին նայեցան որ ահա վերնատանը դռները կղպուած էին․ ու ըսին, Անիկայ անտարակոյս իր ամառնային սենեակին մէջը "§ հարկաւորութեան գացած է" ։
25 Եւ անոնք սպասեցին, մինչև որ ամչցան, բայց ահա վերնատանը դռները չէր բանար․ ու բանալին առին բացին․ և ահա իրենց տէրը
26 գետնի վրայ ինկած մեռած էր ։ Ու քանի որ անոնք կը տնտընային, Աւովդ փախաւ, և քարահանքէն անցնելով ողջ առողջ Սէիրա հասաւ ։

Ն Ցես․ Գ․ 20։
‡ Կամ՝ փորուած ձայներէն
‖ Կամ՝ կեցէք․
Ւ Տես Ամով․ Գ․ 15։

~ Ա Թագ․ Իդ․ 4։
§ Եբր․ ոտքերը ծածկած է ։

27 Ու երբոր հասաւ, ՂԵփրեմի լեռանը վրայ ԴՓող փչեցուց, և Իսրայէլի որդիքը անոր հետ ան լեռնէն վար իջան, ու ինքը անոնց
28 առջեւէն ՙԵրթայ ։ Եւ անոնց ըսաւ, Իմ ետեւէս եկէք, քանզի ՀՏէրը ձեր թշնամիները՝ Մովաբացիքը ձեր ձեռքը տուաւ․ ուստի անոր ետեւէն իջան, և ‡ Մովաբին ~ ~Ջ~Է~Ն" ~ Յորդանանու անցքերը բռնեցին, ու թող չտուին որ մարդ մը անց-
29 նի ։ Եւ ան ժամանակը Մովաբէն տասը հազարի չափ մարդ կոտրեցին, ~ ~ ~ ամէնն ալ յաղթանդամ ու զօրաւոր մարդիկներ էին․
30 և մէկը չկրցաւ փախչիլ ։ Ու ան օրը Մովաբ Իսրայէլին ձեռքին տակը նուաճեցաւ․ ու ~ երկիրը ութսուն տարի հանգստացաւ ։
31 Ւ Եւ անկէ ետև Անաթի որդին Սամեգար ելաւ, ու ~ եզներու խըթանով մը Փղշտացիներէն վեց հարիւր մարդ կոտրեց․ ~ և անիկայ ալ ~ Իսրայէլը ազատեց ։

ԳԼ․ Դ

1 Դեբորա ու Բարակ Յաբինին ու Սիսարային ձեռքէն Իսրայէլը կ'ազատեն ։ 18 Յայէլ կը մեռցընէ Սիսարա զօրագլուխը ։

1 Եւ Աւովդին մեռնելէն ետքը ~ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը առ-
2 ջեւ նորէն չարութիւն ըրին ․ Ու Տէրը ~ մատնեց զանոնք Քանանացւոց Յաբին թագաւորին ձեռքը, որ ~ Հասորի մէջ կը թագաւորէր․ և անոր զօրագլուխը ~ Սիսարա էր, ու ~ Հազգաց Արիսօթին մէջ կը
3 բնակէր ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը աղաղակեցին․ քանզի անիկայ ինը հարիւր Ղերկաթէ կառքեր ունէր, ու անիկայ քսան տարի ~ Իսրայէլի որդիքը սաստիկ նեղեց ։
4 Եւ ան ատենը Դեբորա մարգարէուհին՝ Ղափիդօթի կնիկը Իսրայէլի մէջ դատաւորութիւն կ'ը-
5 նէր ։ ~ Ու անիկայ Եփրեմի լեռանը վրայ՝ Ռամայի ու Բեթելի մէջտեղը Դեբորայի արմաւենիին տակը կը բնակէր, և Իսրայէլի որդիքը դատաստանի համար անոր
6 կ'ելլէին ։ Ու Դեբորա մարդ խրկեց, և ~ Նեփթաղիմի Կադեսէն ~ Աբինոամի որդին Բարակը կանչեց, ու անոր ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը ~ չհրամայե՞ց՝ ըսելով, Գնա՝ Թաբոր լեռը ելիր, ու Նեփթաղիմի որդւոցմէ և Զաբուղոնի որդւոցմէ քու հետդ տասը հա-
7 զար մարդ առ ։ Ու ես Յաբինին զօրագլուխը Սիսարան, և անոր կառքերը ու ~ ~ ~ բազմութիւնը քու դիմացդ պիտի հանեմ Ւ Կիսոն հեղեղատին քովը, ու զանիկայ քու

Ն․ Ք․ ԴՃ․ Իրր 1336
Ղ Ցես․ ԺԷ․ 15։ Դւ․ Է․ 24։ ԺԷ․ 1։ ԺԹ․ 1։
Դ Դւ․ Զ․ 14։ Գ․ 34։ Ա Թագ․ ԺԳ․ 3։
Հ Դւ․ Է․ 9, 15։ Ա Թագ․ ԺԷ․ 47։
‡ Կամ՝ Մովաբի Եդէնն Եդեմէ
~ Յես․ Բ․ 7։ Դւ․ ԺԲ․ 5։
~ Հմր 11։
Ւ Դւ․ Ե․ 6, 8։ Ա Թագ․ ԺԴ․ 19, 22։
~ Ա Թագ․ ԺԷ․ 47, 50։
~ Դւ․ Բ․ 16։
~ Դւ․ Դ․ 1, 3։ ~ Ժ․ 7, 17։ ԺԱ․ 4։ ~ Ա Թագ․ Դ․ 1։

Իրր 1316
~ Դւ․ Բ․ 19։
~ Դւ․ Բ․ 14։
~ Յես․ ԺԱ․ 1, 10։ ԺԹ․ 36։
~ Ա Թագ․ ԺԲ․ 9։ Սաղ․ ՁԳ․ 9։
~ Հմր 13, 16։
Ղ Դւ․ Ա․ 19։
~ Դւ․ Ե․ 8։ Սաղ․ ԾԶ․ 42։
~ Ծն․ ԼԵ․ 8։

Իրր 1296
~ Յես․ ԺԹ․ 37։
~ Եբր․ ԺԱ․ 32։

~ Ել․ ԺԳ․ 4։
Ւ Դւ․ Ե․ 21։ Գ Թագ․ ԺԸ․ 40։ Սաղ․ ՁԳ․ 9, 10։

Ն·Ք·ԶՓ· Իբր 1296

8 ձեռքդ պիտի մատնեմ։ Եւ Բա-
րակ անոր ըսաւ, Թէ որ դուն Ե-
լիմ հետս երթաս, կ'երթամ. բայց
Թէ որ իմ հետս չերթաս, չեմ եր-
9 թար։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ան-
շուշտ ես քու հետդ պիտի երթամ,
բայց քու երթալու ճամբուդ մէջ
Ի Գլ·Բ·14։ դուն փառք մը չես ստանար, քան-
զի Տէրը Սիսարան մէկ կնկան մը
ձեռքը պիտի մատնէ։ Ու Դեբօրա
ելաւ Բարակին հետը կադէս գնաց։
Ժ Գլ·Ե·18։ 10 Եւ Բարակ Զաբուղոնը ու Նեփ-
թաղիմը կադեսի մէջ ժողվեց, և
տասը հազար Իմարդով ելաւ. Դե-
բօրա ալ անոր հետը ելաւ։
Ես Եւ· ժա·8։ գ Թագ·ի·10։ հ Թես·ա·29։ յ Գլ·ա·16։ ղ Հմր 6։
11 (Ու Մովսէսին աներոջը Հոբա-
բին որդիներէն Կենեցի Քաբերը
կենեցիներէն զատուեր էր, ու իր
վրանը Կադեսի մօտ Սանանիմի
կաղնիին քովը կանգներ էր։)
12 Անատենը Սիսարային իմացու-
ցին, որ Աբինոամի որդին Բարակ
13 Թաբօր լեռը ելեր է։ Եւ Սիսարա
իր բոլոր կառքերը՝ ինը հարիւր եր-
կաթէ կառքերը, ու իր հետը ե-
ղող բոլոր զօրքը ազգայ Արիսօ-
թէն կիսոն հեղեղատը ժողվեց։
14 Եւ Դեբօրա ըսաւ Բարակին,
Ո՛տք ելիր, քանզի Տէրը այսօր Սի-
սարան քու ձեռքդ մատնեց. Իմի-
թէ Տէրը քու առջևդ չելաւ։ Ու
Իբր Օր·թ·3։ ր Թագ·և·24։ Սաղ·կը·7։ Ես·ծր·12։ Բարակ Թաբօր լեռնէն իջաւ, և իր
հետը տասը հազար մարդ կար։
Սաղ·ձգ·9։10։ Ես Ցես·ժ·10։ 15 Ու Տէրը Սիսարան և բոլոր կառ-
քերը ու բոլոր բանակը Բարակին
առջևը սուրի բերնով խորտակեց.
և Սիսարա կառքէն վար իջաւ ու
16 ոտքով փախաւ։ Եւ Բարակ կառ-
քերը ու բանակը մինչև ազգայ Ա-
րիսօթը հալածեց, ու Սիսարային
բոլոր բանակը սուրի բերնով ին-
կաւ, ու մարդ մը չմնաց։
17 Եւ Սիսարա ոտքով կենեցի Քա-
բերին կնկանը Յայելին վրանը փա-
խաւ. քանզի Հասորի Քաբերին Թա-
գաւորին ու կենեցի Քաբերին տա-
նը մէջտեղը խաղաղութիւն կար։
18 Ուստի Յայել Սիսարան դիմաւո-
րելու ելաւ, ու անոր ըսաւ, Տէր
իմ՝ դարձիր, ինծի դարձիր, մի՛
վախնար։ Ուստի անիկայ դէպ 'ի
վրանը անոր դարձաւ, և կնիկը
զանիկայ վերմակով մը ծածկեց։
19 Ու անիկայ կնկանը ըսաւ, Ընորհք
ըրէ՝ ինծի քիչ մը ջուր տուր որ
խմեմ, քանզի ծարաւած եմ։ Ան
ալ Կաթին տիկը բացաւ, ու անոր
խմցուց. ետքը զանիկայ ծածկեց։
20 Եւ անիկայ կնկանը ըսաւ, Վրանին
դուռը կեցիր, ու թէ որ մարդ մը
գայ, քեզի հարցընէ ու ըսէ Թէ
Այս տեղս մարդ կայ, Ըսայ ըսես։
Ե Գլ·ե·25։ 21 Ու Քաբերին կնիկը Յայել վրա-
Ն Գլ·ե·26։

Ն·Ք·ԶՓ· Իբր 1296

նին մէկ ցիցը առաւ, և ուռն ալ
ձեռքը բռնելով՝ կամացուկ մը ա-
նոր քովը գնաց, ու ցիցը անոր ծա-
մերքը մխելով մինչև գետինը գա-
մեց, և անիկայ յոգնած ըլլալուն
համար խորունկ քնոյ մէջ էր. այս-
22 պէս մեռաւ։ Եւ ահա Բարակ
Սիսարային հետևէն կը վազէր, և
Յայել զանիկայ դիմաւորելու ելաւ
ու անոր ըսաւ, Եկուր, քու փնտրած մարդդ քեզի ցուցընեմ.
ու անիկայ կնկանը հետ ներս մտաւ, և ահա Սիսարան մեռած
պառկեր էր, ու ցիցը անոր ծամերքին մէջն էր։
23 Եւ Աստուած ան օրը քանա-
նացւոց Յաբին թագաւորը Իսրա-
յէլի որդւոց առջևը կորագլուխ ը-
24 րաւ։ Ու քանանացւոց Յաբին
թագաւորին դէմ Իսրայէլի որդւոց
ձեռքը օրէ օր կը զօրանար, մինչև
որ քանանացւոց Յաբին թագաւո-
րը բնաջինջ ըրին։
Ղ Սաղ·ժը·47։

ԳԼՈՒԽ Ե

1—31 Դեբօրային ու Բարակին երգը։

1 Յե ան օրը Դեբօրա ու Աբի-
նոամի որդին Բարակ երգեցին
ու ըսին,
Ես Ցես· ժե·1։ Սաղ·ժը·ին վերնագիրը։
2 Իսրայէլի զօրավարացը առաջ-
նորդելուն, Ես ժողովուրդին յօ-
ժարակամ անձնանուէր ըլլալուն
համար՝ Տէրը օրհնեցէք։
Բ Ր Մն·ժէ·16։
3 Ո՛վ թագաւորներ՝ մտիկ ըրէք,
ով նախարարներ՝ ականջ դրէք.
ես Տէրոջը պիտի երգեմ, Իսրայէլի
Տէր Աստուծոյն սաղմոս պիտի ը-
սեմ։
Ր Օր·լր·1։ Յ Սաղ·ր·10։
4 Ո՛վ Տէր՝ Երբոր դուն Սէիրէն
ելար, ու Եդոմի դաշտէն չուեցիր,
Երկիրը շարժեցաւ, երկինքը ՚Նչ-
տեղաց, ամպերն ալ ջուր կաթե-
ցուցին։
Ր Օր·լդ·2։ Սաղ·կը·7։
5 Ղ Տէրոջը երեսէն լեռները հալե-
ցան, Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն
երեսէն Սինայ ալ հ-լ-ց-։
Թ Թգ·ի·31։ Ի Գլ·գ·17։ Ժ Ղե·իզ·22։ ր Մն·ժե·5։ Ես·լդ·8։ Ողբ·ա·4։ գ·18։
6 Ը Ենաթի որդւոյն Սամգարին օ-
րերը՝ Ը Յայելին օրերը ժմռ ճամ-
բաները *անկոխ էին՝, ու ճանա-
պարհորդները խոտորնակ ճամբա-
ներէ կ'երթային։
* Եբր·պակսեցան.
Ի Ես·խթ·23։
7 Իսրայէլի մէջ զօրավարներ չմնա-
ցին, չմնացին, մինչև ես Դեբօ-
րա ելայ, մինչև որ ելայ Իսրայէլի
մէջ մայր ըս-ը-։
Լ Բ Օր·լբ·16։ Գլ·բ·12։ 17։
8 Ն Նոր աստուածներ ընտրեցին.
անատենը էրէց դռներուն մէջ
պատերազմ եղաւ. Իարդեօք Ի-
սրայէլի քառասուն հազար զրէյն
մէջը վահան կամ նիզակ երևցաւ։
Ի ա Թագ·ժգ·19։22։ Գլ·գ·3։
9 Իմ սիրտս Իսրայէլի իշխաննե-
րուն վրայ է. Ժող ժողովուրդին
Ժ Հմր 2։

Ն. Ք. Գ. Ք. Իր 1296

ՙ Գւ. Ժ. 4 ։ Ժբ. 14 ։ ՚ Սաղ. ՃԷ. 32 ։ ՛ Սաղ. ՃՆ. 2 ։ Ճխե. 5 ։ * Կամ՝ նետաձիգներուն, Եբր.՝ Ժողովողներուն ։ Հա Թագ. Ժբ. 7 ։ Սաղ. Ճխե. 7 ։ Սաղ. ՃԷ. 8 ։ Սաղ. ԿԸ. 18 ։ Սաղ. ԽԹ. 14 ։ Գւ. Գ. 27 ։ Գւ. Գ. 13 ։ Թու. ԼԲ. 39, 40 ։ Գւ. Դ. 14 ։ † Կամ՝ Հեղեղատներուն ։ Թու. ԼԲ. 1 ։ ‡ Կամ՝ հօտերուն մէջ սրինգի ձայնը ։ Տեռ. Յես. ԺԳ. 25, 31 ։ Յես. ԺԹ. 29, 31 ։ Գւ. Դ. 10 ։ Գւ. Դ. 16 ։ Սաղ. ԽԳ. 12 ։ Տես Հմբ 30 ։ Տես Յես. Ժ. 11 ։ Սաղ. ՀԷ. 17, 18 ։ Գւ. Դ. 15 ։ Գւ. Դ. 7 ։

անձնանուէր եղողները, Տէրը օրհնեցէ՛ք ։

10 Ճերմակ էշերու վրայ հեծնողներ, դատաստանի աթոռը նստողներ, ու ճամբու վրայ պտըտողներ՝ գովեցէ՛ք ։

11 Աղեղնաւորներուն ձայնէն ազատ՝ ջուր հանելու տեղերուն մէջ, հոն Տէրոջը արդարութիւնները, Իսրայէլի մէջ անոր զօրավարացը արդարութիւնները պատմեն. անատենը Տէրոջը ժողովուրդը դռները իջան ։

12 Արթնցի՛ր, արթնցի՛ր՝ ո՛վ Դեբորա, արթնցի՛ր, արթնցի՛ր, երգ ըսէ. ո՛վ Բարակ՝ ելի՛ր. ո՛վ Աբինոամի որդի՝ քու գերութիւնդ գերի ըրէ ։

13 Ան ատենը փախստականները ժողովուրդին զօրաւորներուն վրայ յարձակեցան. Տէրը ինծի հետ զօրաւորներուն դէմ իջաւ ։

14 Եփրեմի արմատէն եղողները Ամաղեկին վրայ ելան. Բենիամին ըր քու ետեւէդ քու ժողովուրդիդ մէջ եկաւ. Մաքիրէն իշխաններ, ու Զաբուղոնէն դպրի գրիչ բռնողներ իջան ։

15 Եւ Իսաքարի զօրավարները Դեբորային հետ, ու Իսաքարն ալ Բարակին պէս իր ոտքերովը հովիտը խրկուեցաւ. Ռուբէնի † տոհմերուն մէջը մեծ յուզմունք կար.

16 Ինչո՞ւ համար փարախներուն մէջը նստար, որ ‡ հօտերուն մայելը՞ լսես ։ Ռուբէնի տոհմերուն մէջը մեծ տարակուսանք կար ։

17 Գաղաադ Յորդանանու անդիի կողմը կը բնակէր, ու Դան ինչո՞ւ համար նաւերու մէջ պանդուխտ մնաց ։ Ասեր ծովուն եզերքը կը նստէր, ու իր նաւահանգիստներուն քովը կը բնակէր ։

18 Զաբուղոն ու Նեփթաղիմ այնպիսի ժողովուրդ մըն է, որ դաշտին բարձր տեղուանքը զինքը մահուան վտանգի մէջ կը դնէ ։

19 Թագաւորները եկան, պատերազմ ըրին. ան ատենը Քանանացւոց թագաւորները Մակեդդովի ջուրին քովը Թանաքի մէջ պատերազմ ըրին. Աւատ չշահեցան ։

20 Երկինքէն պատերազմ ըրին. աստղերը իրենց շրջաններէն՝ Սիսարային դէմ պատերազմ ըրին ։

21 Կիսոն հեղեղատը՝ ան հին հեղեղատը՝ Կիսոն հեղեղատը զանոնք քշեց տարաւ ։ Ո՛վ իմ անձս՝ անոնց զօրութիւնը կոխեցիր ։

22 Ան ատենը ձիերուն սմբակները սաստիկ վազելնուն համար կոտր կոտր եղան, զօրաւորներուն վազցընելովը ։

23 Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ, Մարովզը նզովեցէ՛ք, անոր բնակիչները սաստիկ նզովեցէ՛ք, քանզի Տէրոջը օգնութեանը՝ զօրաւոր թշնամիներուն դէմ Տէրոջը օգնութեանը չեկան ։

24 Կենեցի Քաբերին կնիկը Յայէլ կնիկներուն մէջը ամենէն աւելի օրհնեա՛լ ըլլայ. վրաններու մէջ բնակող կնիկներէն աւելի օրհնեա՛լ ըլլայ ։

25 Անիկա ջուր ուզեց. կաթ տուաւ, իշխանաց ամանովը կոգի մատուց ։

26 Անիկայ իր ձեռքը ցիցին, ու իր աջ ձեռքը հիւսան ուռին երկընցուց, և Սիսարային զարնելով գլուխը ճեղքեց. ու շէշը անոր ծամեքը մխելով խոցեց ։

27 Անիկայ ծռեցաւ, Յայէլին ոտքերուն մէջը ինկաւ փռուեցաւ, ոտքերուն մէջը ծռեցաւ ինկաւ. ուր որ ծռեցաւ, հոն մեռած ինկաւ ։

28 Սիսարային մայրը պատուհանէն նայեցաւ, ու վանդակին ետեւէն աղաղակեց. ինչո՞ւ համար անոր կառքը կ'ուշանայ գալու, ինչո՞ւ անոր կառքերուն քայլերը ետ կը մնան ։

29 Անոր իմաստուն տիկինները անոր պատասխան տուին, ինքն ալ իր խօսքերուն պատասխանը իրեն կու տար,

30 Անշուշտ անոնք աւար գտան, զանիկայ բաժնելու վրայ են. ամէն կտրիճի համար մէկ կամ երկու աղջիկ, նաև Սիսարային համար գոյնզգոյն աւար մը, գոյնզգոյն նըկարագործ աւար մը, երկու կողմը բանուած ու գոյնզգոյն վզնոցներ աւար առած պիտի ըլլան ։

31 Ո՛վ Տէր՝ քու բոլոր թշնամիներդ այսպէս կորսուին. իսկ զԱնիկայ սիրողները իր զօրութեամբը ելլող արեւուն պէս ըլլան ։

Ու երկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ ։

ԳԼ. Զ

1 Իսրայէլացիք Տէրոջը դէմ մեղանչելով Մադիանացիներէն կը նեղուին ։ 8 Մարգարէ մը զանոնք կը յանդիմանէ ։ 11 Հրեշտակ մը Գեդէոն կը խրկուի Իսրայէլը ազատելու համար ։ 17 Գեդէոնին զոհը կրակով կը սպառի ։ 25 Գեդէոն Բահաղին սեղանը կը փլըցընէ, ու իր շինած սեղանին վրայ ողջակէզ կը մատուցանէ ։ 28 Յովաս իր որդին կը պաշտպանէ, և զանիկայ Յերոբաաղ կ'անուանէ ։ 33 Գեդէոնին զօրքը ։ 36 Գեդէոնին տրուած նշանները ։

1 Նաեւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրին, ու Տէրը զանոնք եօթը տարի Մա-

Ն. Ք. Գ. Ք. Իր 1296

Ա Թագ. ԺԷ. 47 ։ Ժբ. 17 ։ Իե. 28 ։ Գւ. Իա. 9, 10 ։ Նէեմ. Գ. 5 ։ Գւ. Գ. 17 ։ Ղու. Ա. 28 ։ Գւ. Դ. 19 ։ Գւ. Դ. 21 ։ Եւ. Ժե. 9 ։ Սաղ. ՁԳ. 9, 10 ։ Սաղ. ԺԹ. 5 ։ Բ Թագ. ԻԳ. 4 ։

Իր 1256

Գւ. Բ. 19 ։ Ամբ. Գ. 7 ։

Ն · Ք · ՌԾ · Իսր 1256

2 դիանացւոց ձեռքը մատնեց ։ Եւ Մադիանացւոց ձեռքը Իսրայէլի վրայ ուժովցաւ . — Իսրայէլի որդիքը Մադիանացւոց պատճառաւ իրենց համար էլեռներու մէջ խոռոչներ , քարայրներ և պատնէշներ
3 շինեցին ։ Ու երբոր Իսրայէլացիք սերմ կը ցանէին , Մադիանացիք անոնց վրայ կ'ելլէին . և Ա Ամաղեկացիք Բ ու արևելքի բնակիչներն
4 ալ կ'ելլէին . Եւ անոնց դէմ բանակ կազմելով Հ դետնին բերքը կ'աւրէին մինչև Գազա , ու Իսրայէլին ապրուստ մը չէին թողուր , ոչ ոչխար՝ ոչ արջառ և ոչ էշ .
5 քանզի անոնք իրենց հօտերովը ու վրաններովը կ'ելլէին , և Բ մարախի պէս բազմութեամբ կու գային . Թէ անոնք և թէ անոնց ուղտերը չէին համրուեր . ու Բ ուբ-յէլ երկիրը կու գային զանիկայ աւերելու
6 համար ։ Եւ Իսրայէլ Մադիանացւոց պատճառաւ շատ աղքատացաւ . ու Իսրայէլի որդիքը Ը Տէրոջը աղաղակեցին ։
7 Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը աղաղակեցին Մադիանացւոց
8 պատճառաւ , Տէրը Իսրայէլի որդւոցը մէկ մարգարէ մը խրկեց . ու անիկայ ըսաւ անոնց , Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ես ձեզ Եգիպտոսէն հանեցի , ու ձեզ ծառայութեան տունէն դուրս բե-
9 րի , Եւ ձեզ Եգիպտացւոց ձեռքէն , ու բոլոր ձեզի նեղութիւն տուողներուն ձեռքէն ազատեցի , և Բ զանոնք ձեր առջևէն վռնտե-
10 լով անոնց երկիրը ձեզի տուի . Ու ձեզի ըսի , Ես եմ ձեր Եհովայ Աստուածը . Բ մի՛ վախնաք Ամորհացւոց աստուածներէն , որոնց երկրին մէջ կը բնակիք . բայց դուք իմ խօսքս մտիկ չըրիք ։
11 Եւ Տէրոջը հրեշտակը եկաւ , ու Ի Աբիեզերեան Ջովասին բևեկնիին տակը նստաւ , որ Եփրայի մէջ էր . ու անոր որդին Գեդէոն Ջ ձանին մէջ ցորեն կը ծեծէր՝ Մադիանացւոց երեսէն փախցրնելու
12 համար , Եւ Ի Տէրոջը հրեշտակը անոր երևցաւ , ու ըսաւ , Ո՛վ զօրաւոր կտրիճ , Տէրը Ն քու հետդ է ։
13 Եւ Գեդէոն անոր ըսաւ , Ո՛Հ՝ Տէր իմ , թէ որ Տէրը մեր հետն է , ինչո՞ւ համար ասոնք բոլորը մեր դլուխը եկան . և Կ՚ո՞ւր են անոր ամէն հրաշքները , որոնք մեր հայրերը մեզի կը պատմեն՝ ըսելով թէ Տէրը մեզ Եգիպտոսէն հանեց . բայց հիմա Տէրը Ն մեզ երեսէ ձգեց , ու մեզ Մադիանացւոց ձեռքը
14 մատնեց ։ Եւ Տէրը անոր նայեցաւ ու ըսաւ , Ես քու զօրութիւնովդ դնա , որ Իսրայէլը Մադիանացւոց ձեռքէն ազատես . Ց չէ՞ որ ես քեզ
15 խրկեցի ։ Ու անիկայ անոր ըսաւ , Ո՛Հ՝ Տէր իմ , Իսրայէլը ինչո՞վ ազատեմ . ահա Ո իմ * ազգատոհմս Մանասէի մէջ պինդ աղքատն է , ու ես իմ հօրս տանը պինդ պզտիկն
16 եմ ։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ , Ես անշուշտ քու հետդ պիտի ըլլամ , ու Մադիամը մէկ մարդու մը պէս
17 պիտի զարնես ։ Եւ անիկայ անոր ըսաւ , Կ'աղաչեմ , թէ որ ես քու աչքիդ առջևը շնորհք գտայ , Ի ինծի նշան մը ցուցուր , որ Ֆէ-քո՞ Ի
18 ինծի հետ խօսողը դուն ես ։ Կ'աղաչեմ որ ասկէ չերթաս , մինչև որ ես քեզի գամ , իմ ընծաս բերեմ ու քու առջևդ դնեմ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , ես կը սպասեմ , մինչև որ
19 դուն դառնաս ։ Ու Գեդէոն ներս մտաւ , այծերէն ուլ մը և մէկ արդու ալիւրէ բաղարջ շօթեր պատրաստեց . միսը սակառի մը մէջ դրաւ , ու արգանակն ալ պտուկի մը մէջ դրաւ , և անոր առջևը հանեց բևեկնիին տակը ու Ն-ը մա-
20 տուց ։ Եւ Աստուծոյ հրեշտակը անոր ըսաւ , Միսը ու բաղարջ շօթերը առ , Հաս վէմին վրայ դիր ,
21 ու Ղարգանակը թափէ ։ Եւ անիկայ անանկ ըրաւ ։ Ետքը Տէրոջը հրեշտակը իր ձեռքի գաւազանին ծայրը երկնցուց , ու միսին և բաղարջ շօթերուն դպաւ . ու Լ վէմէն կրակ ելլելով միսը և բաղարջ շօթերը այրեց . ու Տէրոջը հրեշտակը անոր աչքերուն առջևէն դնաց ։
22 Եւ Գեդէոն Ե տեսաւ որ անիկայ Տէրոջը հրեշտակն է . ու Գեդէոն ըսաւ , Ո՛Հ՝ Տէր Եհովայ , Ե որ Տէրոջը հրեշտակը երես առ երես տե-
23 սայ ։ Բայց Տէրը անոր ըսաւ , Հանգստացիր քեզի . մի՛ վախնար , պիտի չմեռնիս ։
24 Եւ Գեդէոն հոն Տէրոջը սեղան մը շինեց , ու անոր անունը Ե Եհովաշալոմ կոչեց , որ մինչև աս օրս Ի Աբիեզերեանց Եփրայիին մէջ կեցած է ։
25 Եւ ան գիշերը Տէրը անոր ըսաւ , Քու հօրդ զուարակը՝ եօթը տարեկան երկրորդ զուարակը առ , և քու հօրդ ունեցած Բահաղի սեղանը փլցուր , ու Ջ քովի Աստարովթը
26 կտրէ . Եւ Ֆ ասոր պատշաճ բարին գլուխը՝ օրինաւոր կերպով՝ քու Տէր Աստուծոյդ սեղան մը շինէ , ու երկրորդ զուարակը առ , և քու կրտրած Աստարովթիդ փայտերովը ող-
27 ջակէզ ըրէ ։ Ու Գեդէոն իր ծառաներէն տասը մարդ առաւ , և Տէրոջը իրեն ըսածին պէս ըրաւ , ու իր հօրը տունէն , և քաղաքին

Ն · Ք · ՌԾ · Իսր 1249

Ց Յես . ա . 9 ։ ԳԼ . դ . 6 ։
Տ Յես ա Թագ . Թ . 21 ։
* Եբր . հազարաւորս . տես Միք . ե . 2 ։
Ա Ել . դ . 12 ։ Յես . ա . 5 ։
Ե Ել . դ . 1–8 ։ Հմր 36 . 37 ։ դ Թագ . ի . 8 ։ Սաղ . ՃԺ . 17 ։ Եսա . ե . 11 ։
Ը Ծն . ԺԸ . 3 . 5 ։ ԳԼ . ԺԳ . 15 ։
Ծն . ԺԸ . 6 . 7 . 8 ։

Ը ԳԼ . դ . 15 ։ Ովս . ե . 15 ։

Իսր 1249

Ը ԳԼ . ԺԳ . 19 ։
Տ Յես դ Թագ . ԺԸ . 33 . 34 ։

Ը Ղե . Թ . 24 ։ գ Թագ . ԺՌ . 38 ։ բ Մն . է . 1 ։

Ր Սաղ . Խդ . 2 . 3 ։

Ժ դ Թագ . ԺԷ . 35 . 37 ։ 38 ։ Երեմ . Ժ . 2 ։

Ի Յես . ԺԷ . 2 ։

Ը Ես . Ժ . 32 ։

Ի ԳԼ . ԺԳ . 3 ։ Դտ . ա . 11 . 28 ։

Ֆ Յես . ա . 5 ։

Ի Սաղ . ՃԹ . 49 ։ Ես . ՃԹ . 1 ։ կդ . 15 ։

Հ Սաղ . Խդ . 1 ։

Ն Բ Մն . Ժե . 2 ։

Ջ ա Թագ . ԺՌ . 11 ։ Երե . Ժա . 32 . 34 ։

— ԳԼ . ԺԳ . 21 ։
— Ծն . ԺԳ . 13 ։ լբ . 30 ։ Ել . ԼԴ . 20 ։ ԳԼ . ԼԴ . 22 ։
Ջ Դատ . Ժ . 19 ։
— Տես Ծն . իբ . 14 ։ Ել . ԺԵ . 15 ։ Երեմ . ԼԴ . 16 ։ Եզեկ . Խբ . 35 ։
† Ա՛ Տէր Խաղաղութեան , Յ՛ Խաղաղութիւն Տեառն ։
Բ ԳԼ . բ . 32 ։
Ց Ել . ԼԴ . 13 ։ բ Օր . է . 5 ։
‡ Կ՚ ասոր ամբողջ գլուխն բաց անեղը

Ն · ք · գԲ · Իսր 1249

մարդիկներէն վախնալով — Բ֊ը ցորեկը ընելու՝ գիշերը ըրաւ ։
28 Ու երբոր քաղաքին մարդիկները առաւօտուն կանուխ ելան, տեսան որ Բահաղին սեղանը փլած, և անոր քովի Աստարովթը կտրած, ու երկրորդ զուարակը շինուած սեղա֊
29 նին վրայ ողջակէզ եղած էր ։ Ուստի իրարու ըսին, Ա՞ս բանը ո՞վ ըրաւ. և փնտռեցին ու քննեցին. ու ըս֊ուեցաւ թէ ա՛ս բանը Ցովասին
30 որդին Գեդէօն ըրաւ ։ Եւ քա֊ղաքին մարդիկը Ցովասին ըսին, Որդիդ դուրս հանէ որ մեռնի, քանզի Բահաղին սեղանը փլցու֊ցեր՝ ու անոր քովի Աստարովթը
31 կտրեր է ։ Եւ Ցովաս իր վրան եկող բոլոր մարդիկներուն ըսաւ, Միթէ Բահաղին իրաւունքը դո՞ւք պիտի պաշտպանէք, կամ թէ զա֊նիկայ դո՞ւք պիտի ազատէք. ով որ անոր իրաւունքը պաշտպանէ, թող մեռցուի մինչև առտու. թէ որ անիկայ աստուած է, թող ին֊քը իր իրաւունքը պաշտպանէ անոր դէմ, իր սեղանը փլըցնելուն հա֊
32 մար ։ Եւ նոյն օրը զանիկայ — * Ցե֊րոբաաղ անուանեց. քանզի ըսաւ, Թող Բահաղ իր իրաւունքը պաշտ֊պանէ անոր դէմ, իր սեղանը փլը֊ցընելուն համար ։
33 Եւ բոլոր † Մադիանացիները, Ամաղեկացիները ու արևելքի բնա֊կիչները միկտեղ ժողվուեցան, ու Յորդանանէն անցնելով՝ † Յեզրայելի
34 հովիտին մէջ բանակեցան ։ Եւ * Ցերոբը Հոգին Գեդէօնին վրայ հանդչեցաւ, ու անիկայ ‡ փող հրն֊չեցուց, և Աբիեզերեանք անոր ե֊
35 տևէն ժողվուեցան ։ Ու բոլոր Մա֊նասէին պատգամաւորներ խրկեց, ան ալ անոր ետևէն ժողվուեցաւ. և Ասերին, Զաբուղոնին ու Նեփ֊թաղիմին ալ պատգամաւորներ խրր֊կեց, ու անոնք դացին զանոնք դի֊մաւորելու ։
36 Եւ Գեդէօն Աստուծոյ ըսաւ, Թէ որ ըսածիդ պէս Իսրայէլը իմ
37 ձեռքովս ազատելու ես, — Ահա ես կալին մէջը բուրդի գզաթ մը կը դնեմ. թէ որ մինակ գզաթին վրայ ցօղ՝ ու բոլոր գետնին վրայ չորու֊թիւն ըլլայ, անատենը պիտի գիտ֊նամ որ ըսածիդ պէս Իսրայէլը իմ
38 ձեռքովս պիտի ազատես ։ Եւ այն֊պէս եղաւ. վասն զի առաւօտուն կանուխ ելաւ, ու գզաթը քամեց, և գզաթէն ցօղը հանեց, որ կոնք
39 մը լեցուն ջուր էր ։ Անատենը Գեդէօն Աստուծոյ ըսաւ, Բ֊քու բարկութիւնդ իմ վրաս չբորբոքի, ու մինակ ա՛ս անգամ ալ խօսիմ. միայն ա՛ս անգամ գզաթովը փոր֊

Ն · ք · գԲ · Իսր 1249

ձեմ. հիմա մինակ գզաթին վրայ չորութիւն, ու բոլոր գետնին վրայ
40 ցօղ ըլլայ ։ Եւ ան գիշերը Ա֊ստուած այնպէս ըրաւ. մինակ գը֊զաթին վրայ չորութիւն՝ ու բոլոր գետնին վրայ ցօղ եղաւ ։

ԳԼ · Է

1 Գեդէօնի բանակին երսունուերկու հազար մարդոցմէն իրեք հարիւր հոգին կ'ընտրուին ։ 9 Գեդէօն Մադիանացիի մը երազը ու մեկ֊նութիւնը լսելով կը քաջալերուի ։ 16 Փողե֊րով ու ասիրներու մէջ դրուած ջահերով իր բանեցուցած հնարքը ։ 24 Եփրեմի որդիքը Օրէբը ու Զէբը կը բռնեն կը մեռցընեն ։

1 Յե֊ռաբաաղ՝ այսինքն Գեդէ֊օն ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը կանուխ ելան, Հարօ֊դի աղբիւրին քովը բանակեցան. ու Մադիամու բանակը անոր հիւ֊սիսային կողմը՝ դէպ 'ի Մօրէի
2 բլուրը՝ հովիտին մէջն էր ։ Եւ Տէրը ըսաւ Գեդէօնին, Քու հետդ եղող ժողովուրդը շատ է. չէ՛ որ Մադիամը անոնց ձեռքը տալ. չըլ֊լայ որ Իսրայէլ ինծի դէմ պար֊ծենայ ու ըսէ թէ Իմ ձեռքս զիս
3 ազատեց ։ Ուստի հիմա քարող կարդալ տուս որ ժողովուրդը լսէ, ու ըսես, Ո՛վ որ վատասիրտ ու երկչոտ է՝ թող ետ դառնայ, և շուտով Գաղաադ լեռնէն երթայ. ու ժողովուրդէն քսանուերկու հա֊զար հոգի ետ դարձան, ու տասը
4 հազար մնացին ։ Եւ Տէրը ըսաւ Գե֊դէօնին, Ժողովուրդը տակաւին շատ է. ջուրին քովը իջեցուր զա֊նոնք, ու հոն քեզի համար զանոնք փորձեմ. և որուն համար քեզի ըսեմ թէ Ասիկայ քու հետդ եր֊թայ, անիկայ քու հետդ թող եր֊թայ, ու որուն համար քեզի ըսեմ թէ՝ Ասիկայ քու հետդ չերթայ,
5 անիկայ թող չերթայ ։ Ուստի ժո֊ղովուրդը ջուրին քովը իջեցուց. և Տէրը Գեդէօնին ըսաւ, Ո՛վ որ շունի լափելուն պէս ջուրը լեզո֊ւովը լափէ, անիկայ զատ կայնեցը֊նես, ու ով որ խմելու համար իր ծունկերուն վրայ ծռի, — Ն֊Լ֊Յ — Լ
6 Ը֊Ա ՅԱՒԵՏՆԵ֊ ։ Եւ ձեռքը բերանը դնելով լափողներուն թիւը իրեք հարիւր մարդ էր, և բոլոր մնացած ժողովուրդը իրենց ծունկերուն վը֊րայ ծռեցան ջուր խմելու համար ։
7 Ու Տէրը Գեդէօնին ըսաւ, Ես ձեռք հարիւր մարդիկներով՝ որոնք ջուրը լափեցին, ձեզ պիտի ազա֊տեմ, և Մադիամը քու ձեռքդ պիտի մատնեմ. ու բոլոր ճաշած ժողովուրդը՝ ամէն մարդ իր տեղը
8 երթայ ։ Ուստի ժողովուրդը իրենց ձեռքը պաշար առին և իրենց փո֊ղերն ալ ։ Եւ Գեդէօն Իսրայէլի

– ԳԼ · ղ · 32։

Բ ր Օր · ը · 17 ։ Ես · ժ · 13 ։ ա Կոր · ա · 29 ։ ր Կոր · գ · 7։

Բ ր Օր · ի · 5։

Ը ա Թագ · ժգ · 6։

– ա Թագ · ժբ · 11 ։ բ Թագ · ժա · 21 ։ Տես Եբեմ · ժա · 13 ։ Ովթ · 10 ։

* ՚ի՛ Բահաղը Լատագո֊վութի՛ն Թող ընէ ։

† Հմր 3 ։

‡ Ցես · ժէ · 16 ։

* ԳԼ · գ · 10 ։ ա Մն · ժբ · 18 ։ բ Մն · իգ · 20 ։

§ Թու · ժ · 3 ։ ԳԼ · է · 27 ։

– Տես Եւ · է · 3, 4, 6, 7 ։

Բ Ն ն · ժբ · 32 ։

Ն. Ք. Գ. Թ.
Իրր 1249

բոլոր մարդիկները՝ ամէն մէկը իր
վրանը խրկեց, բայց ան իրեք հա-
րիւր մարդը իր քովը պահեց. ու
Մադիամու բանակը անոր տակը
հովիտին մէջ էր։
9 Եւ նոյն ա գիշերը Տէրը անոր ը-
սաւ, Ոտք ելիր, [illegible] բանակը
իջիր, քանզի զանիկայ քու ձեռքդ
10 մատնեցի։ Եւ թէ որ դուն իջնե-
լու կը վախնաս, նախ դուն քու
ծառայիդ Փուրային հետ բանակը
11 իջիր. Եւ բ պիտի լսես թէ անոնք
ինչ կը խօսին. անկէ ետև քու
ձեռքերդ պիտի ուժովնան, որ բա-
նակը իջնես։ Ուստի ինքը և իր ծա-
ռան Փուրա բանակին մէջի գ զուն-
12 դերուն ծայրը իջան։ Ու Մադի-
ամ և Ամաղէկ, դ ու բոլոր արևել-
ցիները մարախներու պէս բազմու-
թեամբ հովիտին մէջ պառկեր էին,
և անոնց ուղտերը անթիւ էին, ե
ծովուն եզերքը եղող աւազին չափ
13 շատ էին։ Եւ Գեդէոն հոն երթա-
լով՝ [illegible] մէկ մարդ մը իր ընկե-
րին երազ կը պատմէր ու կ'ըսէր,
Ես երազ մը տեսայ, և ահա մէկ
գարեղէն հաց մը դէպ 'ի Մադիամու
բանակը կը գլորուէր, և վրանին
հասնելով՝ զանիկայ զարկաւ որ
ինկաւ, ու գլխիվար դարձուց, և
14 վրանը ինկաւ։ Ու անոր ընկերը
պատասխան տուաւ և ըսաւ, Ա-
տիկայ ուրիշ բան չէ, բայց միայն
Իսրայէլացի Յովասի որդւոյն Գե-
դէոնին սուրը. Աստուած Մադի-
ամը ու բոլոր բանակը անոր ձեռքը
մատներ է։
15 Ու երբոր Գեդէոն երազին պատ-
մութիւնը ու անոր մեկնութիւնը
լսեց, Տէրոջը երկրպագութիւն ը-
րաւ, և Իսրայէլին բանակը դար-
ձաւ ու ըսաւ, Ոտք ելէք, քան-
զի Տէրը Մադիամու բանակը ձեր
16 ձեռքը տուեր է։ Եւ ան իրեք հա-
րիւր մարդը իրեք գունդի բաժնե-
լով՝ ամենուն ձեռքը փողեր ու
պարապ սափորներ տուաւ, և սա-
փորներուն մէջն ալ ջահեր դրաւ.
17 Ու անոնց ըսաւ, Ինծի նայեցէք և
անանկ ըրէք. ու երբոր բանակին
եզերքը հասնիմ, ես ինչպէս որ
ընեմ, դուք ալ այնպէս ըրէք։
18 Ու երբոր ես ու բոլոր իմ հետս
եղողները փողը հնչեցնենք, ան
ատենը դուք ալ բոլոր բանակին
չորս կողմը փողերը հնչեցուցէք, և
ըսէք, Տէրոջը ու Գեդէոնին սու-
19 րը։ Եւ Գեդէոն ու անոր հետ ե-
ղող հարիւր մարդը կէս գիշե-
րուան պահուն սկիզբը՝ երբոր պա-
հապանները նոր դրած էին, բա-
նակին եզերքը հասան, և փողերը
հնչեցնելով ձեռքերնուն մէջը ե-
20 ղած սափորները կոտրտեցին։ Ան
ատենը իրեք գունդն ալ փողերը
հնչեցուցին ու սափորները կոտր-
տեցին, ու ձախ ձեռքով ջահերը,
և աջ ձեռքով փողերը բռնելով
հնչեցնելու համար, կը պոռային
[illegible], Տէրոջը ու Գեդէոնին
21 սուրը։ Եւ ը ամէն մարդ բանակին
բոլորտիքը իր տեղը կայներ էր.
թ ու բոլոր բանակը վազելով և ա-
22 ղաղակելով կը փախչէին։ Ու երբ-
որ ան իրեք հարիւր մարդը ժ իրենց
փողերը հնչեցուցին, Տէրը բոլոր
բանակին մէջ ի ամէն մարդուն
սուրը ի իր ընկերին վրայ դարձուց.
և զօրքը մինչև Բեթասետա դէպ 'ի
Սարերա, — մինչև Աբէլմաուլա-
յին սահմանը լ Տաբէթ փախաւ։
23 Ու Իսրայէլացիք Նեփթաղիմէն,
Ասերէն և բոլոր Մանասէէն ժող-
վուեցան, ու Մադիանացւոց ե-
24 տեւէն ինկան։ Եւ Գեդէոն խ Եփ-
րեմի բոլոր լեռնակողմը պատգա-
մաւորներ խրկեց, ըսելով, Մա-
դիանացիները դիմաւորելու իջէք,
և անոնց առջևէն ջուրերը բռնեցէք
մինչև Բեթբարա, նաև Յորդա-
նանը։ Ուստի Եփրեմի բոլոր մար-
դիկները ժողվուեցան, ու ծ ջուրերը
բռնեցին մինչև կ Բեթբարա, նաև
25 Յորդանանը։ Եւ հ Մադիամու եր-
կու իշխանները Օրէբը ու Զէբը
բռնեցին. Օրէբը ձ Օրէբի վէմին
քովը մեռցուցին, ու Զէբը Զե-
բի հնձանին քովը մեռցուցին. և
Մադիանացիները հալածեցին, ու
Օրէբին և Զէբին գլուխները Գե-
դէոնին բերին ղ Յորդանանու ան-
դիի կողմէն։

ԳԼ. Ը.

1 Գեդէոն Եփրեմի որդւոց սիրտը կ'իջեցընէ։ 4 Սոկքովթի ու Փանուելի բնակիչները Գեդէոնին զօրքը կերակրելը կը մերժեն։ 10 Գեդէոն կը բռնէ Զեբէէն ու Սաղմանան. 13 և դառնալով Սոկքովթի ու Փանուելի բնակիչները կը ջարդէ։ 17 Գեդէոն իր եղբայրներուն մահուանը վրէժը Զեբէէն ու Սաղմանայէն կ'առնէ. 22 և չհաճիր ժողովուրդին վրայ իշխան ըլլալու։ 24 Անոր շինած եփուտը կռապաշտութեան պատճառ կ'ըլլայ։ 28 Մադիամ կը նուաճի։ 29 Գեդէոնին որդիքը, ու իր մահը։ 33 Իսրայէլացւոց կռապաշտութիւնը ու ապերախտութիւնը։

1 Ու ա Եփրեմեանք անոր ըսին, Աս
մեզի ըրած բանդ ի՞նչ պիտի ըլ-
լայ, որ Մադիամու դէմ պատե-
րազմելու գացիր, և մեզ չկանչե-
ցիր. ու անոր հետ սաստիկ վէճ
2 ըրին։ Եւ անիկայ անոնց ըսաւ,
Ես հիմա ձեզի պէս ի՞նչ բան ըրի.
Եփրեմին ճռաքաղութիւնը Աբիե-
զերի այգեկութէն լաւագոյն չէ՞
3 արդեօք։ բ Աստուած Մադիամու
իշխանները՝ Օրէբը ու Զէբը ձեր
ձեռքը տուաւ. ես ձեզի պէս ի՞նչ

ա Ծն. Խբ. 2, 3.
բ Հծր 13, 14, 15. Տես Ծն. Իդ. 14. ա Թագ. Ժգ. 9, 10.
գ Եւ. Ժգ. 18.
դ Գլ. Զ. 5, 33. Ը. 10.
ը Եւ. Ժգ. 13, 14. բ Մն. Ի. 17.
թ Դ Թագ. Է. 7.
ժ Յես. Գ. 4, 16, 20. Տես բ Կոր. Դ. 7.
ի ա Թագ. Ժդ. 20. բ Մն. Ի. 23.
լ Սաղ. Ձգ. 9. Եա. Թ. 4.
խ Գլ. Գ. 27.
ծ Գլ. Գ. 28.
կ Յով. Ա. 28.
հ Գլ. Ը. 3. Սաղ. Ձգ. 11.
ձ Եա. Ժ. 26.
ղ Գլ. Ը. 4.
ա Տես Գլ. Ժբ. 1. բ Թագ. ԺԹ. 41.
բ Գլ. Է. 24, 25. Փիլ. Բ. 3.

Ն·Ք·ՂՓ· Իբր 1249

Ի Առակ·ԺԱ. 1։

Ր Ծն·ԼԹ· 17։ Սաղ· Կ·6։

Ր ԼԱԾԷին։ Ու Ր Սոկքովթի մարդիկներուն ըսաւ՝ Շնորհք ըրէք, եւեթ եկող ժողովուրդին հացի նկանակները տուէք, քանզի նուաղած են. ու ես Մադիամու թագաւորներուն՝ Զեբէէին ու Սաղմանային եւեւն խիւթ կը հալածեմ։

Ի Ցճ· գ Թագ·ի· 11։

Ղ Ցճ· ա Թագ·իե· 11։

Ի Հմր 16։

Ը Ծն·լբ·30։ գ Թագ· ԺԸ·25։

Ի Ցճ· գ Թագ·իր· 27։ Ժ Հմր 17։

Ի ԳԼ·է·12։

Լ ԳԼ·ի·2, 15, 17, 25։ գ Թագ·գ· 26։

Ի Թռ·լբ· 35, 42։

Ի ԳԼ·ԺԸ· 27։ Աթես· ե·3։

Ի Սաղ·ԺԳ· 11։

* կ՚Ար· սի զաս՝ի վերէն

Հ Հմր 6։

Ն·Ք·ՂՓ· Իբր 1249

Ի Հմր 7։

Ղ Թագ· ԺԸ·25։ Ժ Հմր 9։

Ի ԳԼ·է·6։ Սաղ·ԺԲ· 12։

Ի Սաղ·Ժգ· 11։

Ն Աթագ·ր· 7, Ժ·19։ ԺԸ·12։

Ղ Ծն·իե· 13, լե·25, 28։

Ղ ԳԼ·ԺԷ·5։ Ղ ԳԼ·գ·24։ Ղ Սաղ·Ճկ· 39։ Լ Ր Օր·է· 16։

բան կրցայ ընել։ Ան խօսքը ըսաւ ինծի պէս՝ անոր վրայով Հանոնց սիրտը հանդարտեցաւ։

4 Եւ Գեդէօն Յորդանան եկաւ, ու ինքը և իր հետը եղող իրեք հարիւր մարդիկը անցան. թէպէտ և նուաղած էին, բայց Իշ-մէլ կը հալածէին։

5 Ուստի Գեդէօն Սոկքովթի մարդիկներուն ըսաւ՝ Շնորհք ըրէք, եւեթ եկող ժողովուրդին հացի նկանակները տուէք, քանզի նուաղած են. ու ես Մադիամու թագաւորներուն՝ Զեբէէին ու Սաղմանային եւեւն խիւթ կը հալածեմ։

6 Եւ Սոկքովթի իշխանները ըսին, Միթէ Զեբէէին ու Սաղմանային ձեռքը արդէն քու ձեռքիդ մէջն է, որ Հանք քու զօրքիդ հացը տանք։

7 Ու Գեդէօն ըսաւ, Ուրեմն երբոր Տէրը Զեբէէն ու Սաղմանան իմ ձեռքս տայ, Ի ձեր մարմինները անապատին փուշերովը ու տատասկներովը պիտի ծեծեմ։

8 Եւ անկէ Փանուէլ ելաւ, ու անոնց ալ այնպէս ըսաւ. բայց Փանուէլի մարդիկները Սոկքովթի մարդիկներուն տուած պատասխանին պէս պատասխանեցին։

9 Ու Փանուէլի մարդիկներուն ալ խօսեցաւ՝ ըսելով, Երբոր Ի խաղաղութեամբ դառնամ, Ս աս աշտարակը պիտի փլցնեմ։

10 Եւ Զեբէէ ու Սաղմանա և անոնց հետ անոնց բանակը, — Հաբեւելքի բնակիչներուն բոլոր բանակէն մնացած էր՝ ամէնը տասնուհինգ հազարի չափ Ս էր կարկարի մէջ էին. ու ինկած մեռածները Հարիւր քսան հազար սուսերաքաշ մարդիկներ էին։

11 Եւ Գեդէօն Հնորահի ու Յօգբեհայի արեւելեան կողմէն վրանաբնակներուն ճամբովը ելաւ, ու բանակը զարկաւ, քանզի բանակը Հանդոգ կը կենար։

12 Եւ Զեբէէ ու Սաղմանա փախան. ու Գեդէօն անոնց ետեւէն հյնալով՝ Մադիամու երկու թագաւորները՝ Զեբէէն ու Սաղմանան բռնեց, ու բոլոր բանակը տակնուվրայ ըրաւ։

13 Եւ Յովասին որդին Գեդէօն *արեւը չելած՝ պատերազմէն ետ դարձաւ. Ու Սոկքովթի մարդիկներէն երիտասարդ մը բռնեց, և անոր հարցուց. ու անիկայ Սոկքովթի իշխանները ու ծերերը՝ եօթանասունուեօթը մարդ գրեց՝

15 ԱՆՈՐ։ Եւ Գեդէօն Սոկքովթի բնակիչներուն եկաւ, ու ըսաւ, Ահա Զեբէէն ու Սաղմանան՝ որոնց համար Հգիս նախատեցիք՝ ըսելով, Միթէ Զեբէէին ու Սաղմանային ձեռքը արդէն քու ձեռքիդ մէջն է, որ մենք քու նուաղած մարդիկներուդ հացը տանք։

16 Ու Յուստի քաղաքին ծերերը առաւ, և անապատէն փուշեր ու տատասկներ Ե-ձէց, և անոնցմով Սոկքովթի մարդիկները պատժեց։

17 Ժեց։ Ու Ղ Փանուէլի Տաշտակը փլցուց, և քաղաքին մարդիկները կոտրեց։

18 Ու Զեբէէին և Սաղմանային ըսաւ, Թաբօրի մէջ մեռցուցած մարդիկներնիդ ինչպէս Ր էին։ Ու անոնք ըսին, Ինչպէս ես դուն, անոնք ալ այնպէս էին. ամէն մէկը թագաւորի տղու կը նմանէր։

19 Ներ։ Եւ անիկայ ըսաւ, Անոնք իմ եղբայրներս՝ մօրս տղաքներն էին. կենդանի է Տէրը, թէ որ դուք զանոնք ողջ թողուիք, ես ձեզ չէի մեռցներ։ Ու իր անդրանիկ տղուն՝ Ցեթերին ըսաւ, Ելի՛ր,ասոնք մեռցուր։ Բայց պատանին իր սուրը չքաշեց. քանզի մանկահասակ ըլլալով վախցաւ։

21 Ուստի Զեբէէ ու Սաղմանա ըսին, Դուն ելլէր որ մեզ զարնես, քանզի մարդուս ոյժը իր հա-մ-ձէն համեմատ կ՚ըլլայ. և Գեդէօն ոտք ելաւ, ու Զեբէէն և Սաղմանան մեռցուց. ու անոնց ուղտերուն պարանոցին վրայ եղած մահիկները առաւ։

22 Եւ Իսրայէլի մարդիկները Գեդէօնին ըսին, Մեր վրայ թագաւորէ դուն ու քու որդիդ և քու որդւոյդ որդին, որովհետև մեզ Մադիամու ձեռքէն ազատեցիր։

23 Ու Գեդէօն անոնց ըսաւ, Ես ձեր վրայ չեմ թագաւորեր, ոչ ալ իմ որդիս ձեր վրայ պիտի թագաւորէ. Ն ձեր Թագաւորը Տէրը ըլլայ։

24 Եւտը Գեդէօն անոնց ըսաւ, Ձեզմէ բան մը պիտի խնդրեմ. ամէն մարդ իր աւարին օղերը ինծի տայ. (Հանզի անոնք Իսմայէլացի էին՝ ոսկիէ օղեր ունէին։) Ու անոնք ըսին, Խոլոր սրտով կու տանք. ուստի լաթ մը փռեցին, ու ամէն մարդ իր աւարին օղերը

26 Հոն ձգեց։ Եւ ան իր ուզած ոսկի օղերուն կշիռը հազար եօթը հարիւր Ե-ձէղ ոսկի եղաւ, մանիկներէն, դինտերէն ու Մադիամու թագաւորներուն վրայի ծիրանի պատմուճաններէն, և անոնց ուղտերուն պարանոցին վրայ եղած

27 մանեակներէն Ի զատ։ Ու Գեդէօն Ե-անոնցմով եփուտ մը շինեց, և Հիր եփրա քաղաքին մէջը դրաւ. ու բոլոր Իսրայէլ Հհոն անոր ետեւէն էրե-լով պոռնկեցաւ. և Գեդէօնին ու անոր տանը Հորդայթ եղաւ։

28 Այսպէս Մադիամ Իսրայէլի որ-

դւոց առջևը նուաճեցաւ, և չյանդգնեցաւ դլուխ վերցընել. 31 ու Գեդէոնին օրերը երկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ։

29 Եւ Յովասի որդին Յերոբաաղ դնաց, ու իր տանը մէջ նստաւ։ 30 Եւ Գեդէոն եօթանասուն տղայ ունէր իր երանքէն ելած, քանզի շատ կիներ ուներ։ 31 Ու Սիւքեմի մէջ ունեցած հարճն ալ անոր տղայ մը ծնաւ, և անոր անունը Աբիմելէք դրաւ։ 32 Ու Յովասի որդին Գեդէոն բարի ծերութեամբ մեռաւ, և թաղուեցաւ Եփրայիմացւոց Եփրային մէջը իր հօրը Յովասին գերեզմանը։

33 Եւ Գեդէոն մեռածին պէս՝ Իսրայէլի որդիքը դարձան ու բոհաղիմին ետևէն էրթալով պոռնկեցան, ու Բահաղ բերիթը իրենց աստուած ըրին։ 34 Եւ Իսրայէլի որդիքը չյիշեցին իրենց Տէր Աստուածը, որ զիրենք ազատեր էր իրենց բոլորտիքը եղած ամէն թշնամիներուն ձեռքէն։ 35 Ու Յերոբաաղին (այսինքն Գեդէոնին) տան՝ անոր Իսրայէլին ըրած բոլոր բարութեանը համեմատ, դթութիւն չըրին։

ԳԼ. Թ

1 Աբիմելէք Սիւքեմացւոց հետ խորհուրդ բնելով՝ ու իր եղբայրները սպաննելով՝ թագաւոր կ'ըլլայ։ 7 Յովաթամ առակով մը զանոնք կը յանդիմանէ, ու անոնց կործանումը կը գուշակէ։ 22 Գաաղ Սիւքեմացւոց հետ կը միաբանի Աբիմելէքին դէմ։ 30 Զեբուղ աս բանը անոր կ'իմացընէ։ 34 Աբիմելէք զանոնք կը յաղթէ, ու աղ կը ցանէ քաղաքը։ 46 Բերիթ աստուծոյն աշտարակը կ'այրէ։ 50 Թեբեսի մէջ երկանաքարի կտորով մը կ'բռնանուի։ 56 Յովաթամին անէծքը կը կատարուի։

1 Ու Յերոբաաղին որդին Աբիմելէքը՝ Սիւքեմ իր մօրը եղբայրներուն դնաց, և անոնց հետ ու իր մօրը հօրը բոլոր ազգատոհմին հետ խօսեցաւ՝ ըսելով, 2 Ընդհրկ բրէք՝ Սիւքեմի բոլոր բնակչացը ականջներուն զրուցեցէք թէ Ձեզի ո՞րը աղէկ է. Յերոբաաղին բոլոր որդւոցը՝ եօթանասուն մարդոց ձեր վրայ թագաւորելը, թէ մէկ մարդուն ձեր վրայ թագաւորելը. և միտքերնիդ բերէք որ ես ձեր ոսկոր ու ձեր մարմինն եմ։ 3 Ուստի իր մօրը եղբայրները անոր վրայով ամէն այս խօսքերը Սիւքեմի բոլոր բնակչացը ականջներուն զրուցեցին. ու անոնց սիրտը Աբիմելէքին դարձաւ. քանզի ըսին թէ Անիկայ մեր եղբայրն է։ 4 Եւ բահաղ բերիթին տունէն եօթանասուն կտոր արծաթ տուին անոր, ու Աբեմելէք անոնցմով ղդատարկա-

կեաց ու սրիկայ մարդիկներ վարձքով բռնեց, և անոր ետևէն գացին։ 5 Ու Եփրայի մէջ իր հօրը տունը մտաւ, և իր եղբայրները Յերոբաաղին որդիքը՝ եօթանասուն հոգին մէկ քարի մը վրայ սպաննեց. բայց Յերոբաաղին պզտիկ տղան Յովաթամ պահուելով ողջ մնաց։ 6 Եւ բոլոր Սիւքեմի բնակիչները, և Մելօնին բոլոր տունը միկտեղ ժողվուեցան, ու գացին Սիւքեմի մէջ բպահապանաց կաղնիին քովը Աբիմելէքը թագաւոր ըրին։

7 Ու երբոր ան բանը Յովաթամին իմացուցին, անիկայ գնաց և Գարիզին լեռանը գլուխը կայնեցաւ, և ձայնը վերցնելով պոռաց ու անոնց ըսաւ, Ով Սիւքեմի բնակիչներ՝ ինծի մտիկ ըրէք, և Աստուած ձեզի մտիկ ընէ։ 8 Ծառերը գացին որ իրենց համար թագաւոր մը օծեն, ու ձիթենիին ըսին, Դուն մեր վրայ թագաւոր եղիր։ 9 Բայց ձիթենին անոնց ըսաւ, Իմ պարարտութիւնս թողում, որ ինծմով զԱստուած ու մարդիկները կը պատուեն", ու երթամ ծառերուն վրայ իշխանի՞ ըլլամ"։ 10 Եւ ծառերը թզենիին ըսին, Դուն եկուր մեր վրայ թագաւոր եղիր։ 11 Եւ թզենին անոնց ըսաւ, Իմ քաղցրութիւնս ու աղէկ պտուղս թողում, ու երթամ ծառերուն վրայ իշխանի՞ ըլլամ։ 12 Ան ատենը ծառերը որթին ըսին, Դուն եկուր մեր վրայ թագաւոր եղիր։ 13 Որթն ալ անոնց ըսաւ, ԶԱստուած ու մարդիկները ուրախացընող գինիս թողում, ու երթամ ծառերուն վրայ իշխանի՞ ըլլամ։ 14 Ան ատենը ամէն ծառերը դժնիկին ըսին, Դուն եկուր մեր վրայ թագաւոր եղիր։ 15 Եւ դժնիկը ծառերուն ըսաւ, Թէ որ դուք իրաւցընէ զիս ձեր վրայ թագաւոր կ'օծէք, եկէք իմ հովանիիս տակը նստէք, եթէ ոչ՝ դժնիկին կրակ թող ելլէ, ու Լիբանանու մայրիները թող լլլէ։ 16 Հիմա թէ որ դուք Աբիմելէքը թագաւոր ընելով՝ ճշմարտութեամբ ու արդարութեամբ վարուեցաք, և թէ որ Յերոբաաղին ու անոր տանը բարութիւն ըրիք, և թէ որ ըստ անոր գործերուն համեմատ անոր հատուցիք 17 (զի հայրս ձեզի համար պատերազմ ըրաւ, ու իր անձը վտանգի մէջ դրաւ", և ձեզ

Ի ԳԼ. Զ. 24։
Ը դ Թագ. Ժա. 1, 2։

Ը Տես Ցես. իդ. 26։
† Կ՝ արձանի
Ելբ Օր. Ժա. 29, իէ. 12։ Ցես. ը. 33։ Ցօշ. դ. 20։

Ի Տես դ Թագ. Ժգ. 9։

Լ ԳԼ. ը. 22, 23։

Ի Սաղ. ճգ. 15։
‡ Կ՝ որուն համար Աստուած ու մարդիկ զիս կը պատուեն,
‖ ԵԲԲ. Երբեմ։

Ի Սաղ. ճգ. 15։

Ն. Ք. ԴԲ. Իբր 1249

— ԳԼ. ե. 31։

- ԳԼ. Թ. 2, 5։

Լ ԳԼ. Թ. 1։

Իբր 1209

* Ծն. իե. 8։ Ցօր. ե. 26։
ը ՀԻՐ 27։ ԳԼ. Զ. 24։
ց ԳԼ. ը. 19։
— ԳԼ. ը. 17։

÷ ԳԼ. Թ. 4, 46։

+ Սաղ. հը. 11, 42։ ՃՂ. 13, 21։

ա ԳԼ. Թ. 16, 17, 18, Ժող. Թ. 14, 15։

— ԳԼ. ը. 31։

* ԿՆԲ. ասբրուն

Բ ԳԼ. ը. 30։

÷ Ծն. իթ. 14։

Գ Ծն. իթ. 15։
Ի ԳԼ. ը. 33։
Ղ ԳԼ. ժա. 3։ բ Մն. ժգ. 7։ Առակ. ժբ. 11։ Գօր. ժե. 5։

բայրը ըլլալուն համար՝ Սիւքեմի բնակչացը վրայ թագաւոր ըրիք .)
19 Ուստի Թէ որ այսօր Ցերոբաաղին ու անոր տանը վրայով ճշմարտութեամբ ու արդարութեամբ վարուեցաք , Աբիմելէքին վրայ ուրախացէք , ան ալ ձեր վրայ թող
20 ուրախանայ . Ապա Թէ ոչ՝ թող Աբիմելէքէն կրակ ելլէ , և Սիւքեմի բնակիչները ու Մելօնի տունը այրէ . և Սիւքեմի բնակիչներէն ու Մելօնի տունէն կրակ ելլէ , և Աբիմելէքը
21 այրէ : Եւթը Ցովաթամ փախաւ ազատեցաւ , ու Բէէր գնաց , և իր Աբիմելէք եղբօրմէն վախնալուն հոն բնակեցաւ :

Իսր 1206
22 Եւ Աբիմելէք Իսրայէլի վրայ ի-
23 րեք տարի թագաւորեց : Ու Աստուած Աբիմելէքին և Սիւքեմի բնակիչներուն մէջ չար ոգի մը խրկեց , ու Սիւքեմի բնակիչները Աբիմելէքին հետ նենգութեամբ
24 վարուեցան . Որպէս զի Ցերոբաաղին եօթանասուն որդւոցը եղած անիրաւութիւնը գայ՝ և անոնց Բ-ԼՈՒԾ արիւնը անոնց եղբօրը Աբիմելէքին վրայ հասնի , որ զանոնք սպաններ էր , ու Սիւքեմի բնակիչացը վրայ որոնք անոր ձեռքերը ուժովցուցեր էին իր եղբայր-
25 ները սպաննելու : Ուստի Սիւքեմի բնակիչները լեռներուն գլուխները անոր դարաններ պատրաստեցին , և ճամբան իրենց քովէն ամէն անցնողները կը թալլէին . ու ԱՆԱՆՈՒՆ
26 Աբիմելէքին իմացուցին : Եւ Աբեդի որդին Գաաղ ու անոր եղբայրները եկան՝ Սիւքեմի մէջ մտան . և Սիւքեմի բնակիչները անոր ապա-
27 ւինեցան . Ու դաշտը ելլելով իրենց այգիներուն խաղողները քաղեցին , և կոխելով ուրախութիւն ըրին , ու Աստուծոյն տունը մտնելով կերան ու խմեցին , և
28 Աբիմելէքը անիծեցին : Ու Աբեդեան Գաաղ ըսաւ , Աբիմելէք ով է , և Սիւքեմ ով է՝ որ մենք անոր ծառայ ըլլանք . անիկայ Ցերոբաաղին տղան չէ՞ , ու Զերուղ անոր փոխանորդը չէ՞ : Սիւքեմի հօրը՝ Եմովրին մարդիկներուն ծառայութիւն ըրէք . ու մենք ինչո՞ւ համար անոր պիտի ծառայենք :
29 Հերանի Թէ աս ժողովուրդը իմ ձեռքիս տակը անցնէր , ու ես Աբիմելէքը վերցնէի . և Աբիմելէքին ըսաւ , Զօրքերդ շատցուր ու ելլէր :
30 Եւ քաղաքին իշխանը Զերուղ երբոր Աբեդեան Գաաղին խօսքերը
31 լսեց , խիստ բարկացաւ . Եւ ծածուկ կերպով մը Աբիմելէքին պատգամաւորներ խրկեց , ըսելով , Ահա

Աբեդեան Գաաղ ու իր եղբայրները Սիւքեմ եկան , և ահա անոնք քեզի դէմ քաղաքը ոտք կը հանեն ,
32 Ուստի հիմա դուն գիշերով ելլէր , ու դաշտը դարանի մէջ նստէ քու-
33 հետդ եղող ժողովուրդով . Եւ առաւօտուն արևը ծագածին պէս կանուխկեկ ելլէր , ու Իւրքա-քաղաքին վրայ յարձակէ . և ահա անիկայ ու անոր հետ եղող ժողովուրդը քեզի դէմ պիտի ելլեն . անատենը ձեռքդ եկածը ընես
անոր :
34 Ուստի Աբիմելէք և անոր հետը եղող բոլոր ժողովուրդը գիշերով ելան , ու չորս գունդի ԲԱԺԱՆԵԼՈՎ՝ Սիւքեմի դէմ դարանի մէջ նստան :
35 Եւ Աբեդեան Գաաղ ելաւ , ու քաղաքին դրանը առջին կայնեցաւ . և Աբիմելէք իր հետը եղող ժողովուրդով դարաններէն դուրս ելաւ :
36 Ու Գաաղ ան ժողովուրդը տեսնելով Զերուղին ըսաւ , Ահա լեռներուն գլխէն ժողովուրդ կ'իջնէ , Ու Զերուղ անոր ըսաւ , Լեռներուն շուքը քեզի մարդոց պէս կ'ե-
37 րևնայ : Եւ Գաաղ դարձեալ խօսեցաւ ու ըսաւ , Ահա երկրին բարձր տեղուանքներէն ժողովուրդ կ'իջնէ , և մէկ գունդ մըն ալ Մէօնենիմի կաղնիին ճամբովը
38 կու գայ : Ու Զերուղ անոր ըսաւ , Ո՞ւր է ան քու բերանդ , որով կ'ըսէիր Թէ Աբիմելէք ով է՝ որ մենք անոր ծառայութիւն ընենք . քու վար զարկած ժողովուրդդ ատիկայ չէ՞ . հիմա ելլէր ու անոր հետ
39 պատերազմ ըրէ : Ուստի Գաաղ Սիւքեմի բնակչացը առջևէն ելլելով՝ Աբիմելէքի հետ պատերազմ
40 ըրաւ : Եւ Աբիմելէք զանիկայ հալածեց , ու անիկայ անոր առջևէն փախաւ , ու մինչև դրանը առջին
41 շատերը մեռած ինկան : Եւ Աբիմելէք Արուման մէջ նստաւ , ու Զերուղ Գաաղը և անոր եղբայրները վռնտեց , որ ԱՆ Սի-
42 քեմի մէջ չբնակին : Եւ հետևեալ օրը ժողովուրդը դաշտը ելաւ . ու
43 երբոր Աբիմելէք իմացաւ , Իր ժողովուրդը առաւ՝ իրեք գունդի բաժնեց , և դաշտին մէջը դարանամուտ եղաւ . ու երբ տեսաւ որ ժողովուրդը քաղաքէն դուրս կ'ելլէ , անոնց վրայ յարձակելով զանոնք
44 զարկաւ : Եւ Աբիմելէք ու անոր հետ եղող գունդը յարձակելով՝ քաղաքին դրանը առջին կայնեցան . ու երկու գունդերը բոլոր դաշտի մէջ եղողներուն վրայ յար-
45 ձակելով զանոնք զարկին : Եւ Աբիմելէք ան բոլոր օրը քաղաքին հետ պատերազմեցաւ ու քաղաքը

Ն · ք · գՓ · Իսր 1206

Ե՛ · ը · 6 ։ Փև · գ · 3 ։
Հ Հմր 15 · 56 , 57 ։
Ներ թագ · ի · 14 ։
Իսր 1206
Ը ա թագ · ժգ · 14 ։ ժը · 9 , 10 ։ Տես գ թագ · ժը · 15 ։ իր · 22 ։ բ Մն · ժ · 15 ։ ժը · 19 ։ ՃՃ ։ Ես · ժթ · 2 , 14 ։ Ե՛ · լդ · 1 ։
Ը գ թագ · բ · 32 ։ Եթ. թ · 25 ։ Սաղ · է · 16 ։ Մատ. իգ · 35 , 36 ։
Ղ Տես Ես · ժգ · 9 , 10 ։ Երեմ. իե · 30 ։
Ը Հմր 4 ։
Ա թագ · իե · 10 ։ գ թագ · ժը · 16 ։
Ծն · լդ · 2 , 6 ։
Ը բ թագ · ժե · 4 ։

Ն · ք · գՓ · Իսր 1206
Ա թագ · ժ · 7 ։ իե · 8 ։ ժգ · թ · 10 ։
* ԵՀԲ · պրաէն
Բ բ Օր · ժը · 14 ։
Հ Հմր 28 , 29 ։
Հմր 20 ։

Ն · Ք · ԴՔ · Իրր 1206

‡ Բ Օր · ԻԹ · 23 ։ Գ Թագ · Ժր · 25 ։ Դ Թագ · Գ · 25 ։

\+ Գլ · Ը · 33 ։

• Սաղ · ԿԸ · 14 ։

առաւ , և մէջը եղող մարդիկները
կոտորեց , ու ‡քաղաքը փլցուց , և
հոն աղ ցանեց ։
46 Ու Սիւքեմի աշտարակին բոլոր
բնակիչները երբոր ―― լսեցին ,
\+ Բերիթ աստուծոյն տանը բերդը
47 մտան ։ Եւ Աբիմելէքին իմացուցին
թէ Սիւքեմի աշտարակին բոլոր
48 բնակիչները ժողվուեր են ։ Ան ա-
տենը Աբիմելէք իր հետը եղող
բոլոր ժողովուրդով •Սելմոն լեռը
ելաւ . ու Աբիմելէք տապարը ձեռ-
քը առնելով ծառի ոստ մը կտրեց ,
ու զանիկայ վերցուց իր ուսին վրայ
դրաւ , և իր հետը եղող ժողովուր-
դին ըսաւ , Ահա տեսաք ինչ որ ես
ըրի , շուտով դուք ալ ինծի պէս
49 ըրէք ։ Ուստի ժողովուրդին ամէնն
ալ մէյմէկ ոստ կտրեցին , ու Աբի-
մելէքին ետեւէն գացին , և ――
բերդին քովը դրին , ու անոնցմով
բերդը կրակով այրեցին . այսպէս
Սիւքեմի աշտարակին բոլոր մար-
դիկներն ալ՝ ―― հազարի չափ
էրիկ ու կնիկ մարդիկ էին , մեռան ։
50 Եւ Աբիմելէք Թեբէս գնաց , ու
Թեբէսը պաշարեց , ու զանիկայ
51 առաւ ։ Եւ քաղաքին մէջտեղը
մէկ ամուր աշտարակ մը կար . ու
քաղաքին բոլոր բնակիչները՝ թէ
էրիկ և թէ կնիկ մարդիկները հոն
փախան , դուռը ներսէն գոցեցին ,
52 ու աշտարակին տանիքը ելան ։ Եւ
Աբիմելէք մինչև աշտարակը գնաց ,
ու անոր հետ պատերազմ ըրաւ , և
աշտարակին դրանը մօտեցաւ՝ որ
53 զանիկայ կրակով այրէ ։ Ու կնիկ
մը ‡Աբիմելէքին գլխուն վրայ եր-
կանաքարի կտոր մը նետեց , և ա-
54 նոր գագաթը կոտրեց ։ Ու ―անի-
կայ շուտով իր զէնքերը կրող երի-
տասարդը կանչեց՝ և անոր ըսաւ ,
Սուրդ քաշէ՛ , ու զիս մեռցո՛ւր .
չըլլայ որ ինծի համար ըսեն թէ
Զանիկայ մէկ կնիկ մը մեռցուց ։
Եւ երիտասարդը զանիկայ ―― խո-
55 ցեց , ու մեռաւ ։ Ու Իսրայէլի
մարդիկները Աբիմելէքին մեռնիլը
տեսնելով , ամէն մարդ իր տեղը
գնաց ։
56 ⁼Այսպէս Աստուած Աբիմելէքին
―― դարձուց ան չարութիւնը ,
որն որ անիկայ իր հօրը ըրեր էր , իր
եօթանասուն եղբայրները սպաննե-
57 լով ։ Եւ Սիւքեմի մարդոցը բոլոր
չարութիւնը Աստուած անոնց
գլուխը դարձուց . ու ‡Յերոբաաղի
որդւոյն Յովաթամին անէծքը ա-
նոնց վրայ եկաւ ։

‡ Բ Թագ · ԺԱ · 21 ։

― Տես ― Թագ · ԼԱ · 4 ։

= Հմր 24 ։ Յոբ · ԼԱ · 3 ։ Սաղ · ԴԴ · 23 ։ Առակ · Ե · 22 ։

‡ Հմր 20 ։

ԳԼ. Ժ

1 Թովղա Սամիրի մէջ ժողովուրդը կը դատէ . 3 եօթը Յայիրը , որուն երսուն որդիքը երսուն քաղաք ունէին ։ 6 Փղշտացիք և Ամմոնացիք Իսրայէլը կը նեղեն , 10 որոնց նեղ ժամանակին Աստուած զանոնք իրենց չաստուածներուն կը խրկէ . 15 բայց երբոր կը զղջան՝ անոնց կ'ողորմի ։

Ն · Ք · ԴՔ · Իրր 1206

1 Եւ Աբիմելէքէն ետքը Իսաքա-
րեան Դովդայի որդւոյն Փուայի
որդին Թովղա ―ելաւ՝ Իսրայէլը
ազատելու համար . ու անիկայ Եփ-
րեմի լեռը Սամիրի մէջ կը բնակէր ։
2 Եւ Իսրայէլի մէջ քսանուերեք տա-
րի դատաւորութիւն ըրաւ . ու մե-
ռաւ , և Սամիրի մէջ թաղուեցաւ ։
3 Ու անկէ ետև Գաղաադացի Յա-
յիր ելաւ , և Իսրայէլի մէջ քսան-
ուերկու տարի դատաւորութիւն
4 ըրաւ ։ Ու անիկայ երսուն որդի
ունէր , որոնք ⁼երսուն աւանակի
վրայ կը հեծնէին . և անոնք Գա-
ղաադու երկրին մէջ երսուն քա-
ղաք ունէին , ‡որոնք մինչև աս օրս
ᵀՅայիրի գիւղաքաղաքները կ'ը-
5 սուին ։ Եւ Յայիր մեռաւ , ու
Կամոնի մէջ թաղուեցաւ ։
6 Եւ ⁺Իսրայէլի որդիքը նորէն Տէ-
րոջը առջեւ չարութիւն ըրին ,
Լու Բահաղիմը և Աստարովթը , ու
⁺Ասորւոց աստուածները , Լև Սի-
դոնի աստուածները , ու Մովաբի
աստուածները , և Ամմոնի որդւոցը
աստուածները , ու Փղշտացւոց աս-
տուածները պաշտեցին . և Տէրը
թողուցին , ու անոր ծառայու-
7 թիւն չըրին ։ Եւ Տէրոջը բարկու-
թիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքե-
ցաւ , ու ⁼զանոնք Փղշտացւոց
ձեռքը ու Ամմոնի որդւոց ձեռքը
8 մատնեց ։ Եւ անոնք ան տարիէն
մինչև տասնութը տարի Իսրայէլի
որդիքը նեղեցին ու հարստահարե-
ցին , ―― բոլոր Իսրայէլի որդի-
քը , որոնք Յորդանանու անդին
կողմը՝ Գաղաադու մէջ՝ Ամորհա-
9 ցւոց երկրին մէջը ――― ։ Նաև
Ամմոնի որդիքը Յորդանանէն ան-
ցան , որ Յուդայի հետ , Բենիամի-
նի հետ ու Եփրեմի տանը հետ ալ
պատերազմ ընեն . ու Իսրայէլ
խիստ մեծ նեղութեան մէջ էր ։
10 ⁼Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ա-
ղաղակեցին ու ըսին , Քեզի դէմ
մեղք գործեցինք , քանզի մեր Ա-
տուածը թողուցինք ու Բահաղի-
11 մը պաշտեցինք ։ Եւ Տէրը Իսրա-
յէլի որդւոցը ըսաւ , Չէ՞ որ ――
――― ⁼Եգիպտացիներէն , Լ Ամոր-
հացիներէն , ⁺Ամմոնի որդւոցմէն ,
12 ու ⁼Փղշտացիներէն . Նաև երբոր
Սիդոնացիները , ˡԱմաղեկացիները ,
ու Մաոնացիները ˢձեզ նեղեցին ,
ու դուք ինծի աղաղակեցիք , ես
ձեզ անոնց ձեռքէն ազատեցի ։
13 ˀԲայց դուք զիս թողուցիք և
ուրիշ աստուածներու ծառայու-

― Գլ · Բ · 16 ։

Իրր 1183

⁼ Գլ · Ե · 10 ։ Ժր · 14 ։

‡ Բ Օր · Գ · 14 ։

ᵀ Թուոց · ԼԲ · 41 ։

Իրր 1161

⁺ Գլ · Բ · 11 ։ Գ · 7 ։ Գ · 1 ։ Զ · 1 ։ ԺԳ · 1 ։

Լ Գլ · Բ · 13 ։

⁺ Գլ · Բ · 12 ։

Ը Գ Թագ · ԺԱ · 33 ։ Սաղ · ԾԴ · 36 ։

⁼ Գլ · Բ · 14 ։ ― Թագ · ԺԲ · 9 ։

⁼ ― Թագ · ԺԲ · 10 ։

⁼ Ել · ԺԴ · 30 ։

Լ Թուոց · ԻԱ · 21 · 24 · 25 ։

⁺ Գլ · Գ · 12 · 13 ։

⁼ Գլ · Գ · 31 ։

ˡ Գլ · Դ · 3 ։

ˢ Սաղ · ԾԴ · 42 · 43 ։

ˀ Բ Օր · ԼԲ · 15 ։ Երեմ · Բ · 13 ։

թիւն ըրիք . անոր համար ես մէյ-
մըն ալ ձեզ պիտի չազատեմ ։
14 Գացէք ձեր ընտրած աստուած-
ներուն աղաղակեցէք . ձեր նեղու-
թեան ատենը՝ թող անոնք ձեզ ա-
15 զատեն ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէ-
րոջը ըսին , Մեղք գործեցինք . ձեզ-
աչքիդ առջևը ինչ որ հաճելի է , ան
ըրէ մեզի . բայց միայն կ'աղաչենք ,
16 ազատէ մեզ այսօր ։ Ու ատի իրենց
մէջէն օտար աստուածները վերցու-
ցին , ու Տէրոջը ծառայութիւն
ըրին . և Անոր սիրտը իջաւ Իսրա-
յէլի նեղութեանը համար ։
17 Եւ Ամմոնի որդիքը ժողովուե-
ցան , ու Գաղաադու մէջ բանա-
կեցան . Իսրայէլի որդիքն ալ ժող-
վուեցան , ու Մասփայի մէջ բա-
18 նակեցան ։ Եւ ժողովուրդը —
Գաղաադու իշխանները իրարու ը-
սին , Ո՛վ որ Ամմոնի որդւոցը հետ
պատերազմ ընելու սկսէ , անիկայ
Գաղաադու բոլորը բնակչաց
գլուխ ըլլայ ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Եփթայէին ու Գաղաադու բնակչաց միջեւ-
ը եղած դաշնակցութիւնը՝ որ ինքը անոնց
գլուխ ըլլայ ։ 12 Եփթայէին Ամմոնացւոց
առաջարկած խաղաղութեան խօսքերը անո-
դուստ կ'ըլլան ։ 29 Եփթայէ ուխտ կ'ընէ ։ 32
Ամմոնացիները կը յաղթէ ։ 34 ու ըրած ուխտը
իր աղջկանը վրայ կը կատարէ ։

1 Ու Գաղաադացի Եփթայէն
զօրաւոր ու կտրիճ մարդ մըն
էր . ու անիկայ պոռնիկ կնկան մը
զաւակ էր . ու Եփթայէին հայրը
2 Գաղաադ էր ։ Եւ Գաղաադին
կնիկը անոր զաւակներ ծնաւ . ու
երբոր կնկանը զաւակները մեծցան ,
Եփթայէն վռնտեցին , ու անոր
ըսին , Դուն մեր հօրը տանը մէջ
ժառանգութիւն պիտի չունենաս ,
քանզի դուն օտար կնկան մը զա-
3 ւակ ես ։ Ու Եփթայէ իր եղբայ-
րը երեսէն փախչելով՝ Տոբի երկ-
րին մէջ բնակեցաւ . և Եփթա-
յէին քովը Սրիկայ մարդիկներ
ժողվուեցան , ու անոր հետ կը
պտրտէին ։
4 Եւ եղաւ որ ատենէ մը ետքը
Ամմոնի որդիքը Իսրայէլի հետ պա-
5 տերազմ ըրին ։ Ու երբոր Ամմոնի
որդիքը Իսրայէլի հետ պատերազմ
կ'ընէին , Գաղաադու ծերերը գա-
ցին որ Եփթայէն Տոբի երկրէն
6 առնեն ։ Եւ Եփթայէին ըսին ,
Եկուր՝ մեզի զօրագլուխ եղիր , որ
7 Ամմոնի որդւոցը հետ պատերազմ
ընենք ։ Ու Եփթայէ Գաղաա-
դու ծերերուն ըսաւ , Ահա դուք
զիս ատեցիք , և իմ հօրս տունէն
զիս վռնտեցիք , ու հիմա որ նե-
ղութեան մէջ էք , ինչո՞ւ համար
8 ինձի եկաք ։ Եւ Գաղաադու ծե-
րերը Եփթայէին ըսին , Անոր հա-
մար ձեզի դիմեցինք , որ մեզի
հետ երթաս ու Ամմոնի որդւոցը
դէմ պատերազմ ընես , և մեզի՝
Գաղաադու բոլոր բնակչաց գլուխ
9 ըլլաս ։ Ու Եփթայէ Գաղաադու
ծերերուն ըսաւ , Թէ որ դուք զիս
դարձընէք Ամմոնի որդւոցը դէմ
պատերազմ ընելու համար , ու Տէ-
րը զանոնք իմ ձեռքս մատնէ , ես
10 ձեզի գլուխ ըլլամ ։ Եւ Գաղաա-
դու ծերերը Եփթայէին ըսին ,
Տէրը մեր մէջը վկայ ըլլայ , որ
11 ըսածիդ պէս պիտի ընենք ։ Ու
Եփթայէ Գաղաադու ծերերուն
հետ գնաց . և ժողովուրդը զանի-
կայ իրենց վրայ Գլուխ ու զօրա-
պետ դրին . ու Եփթայէ Մաս-
փայի մէջ Տէրոջը առջևը իր բոլոր
խօսքերը զրուցեց ։
12 Եւ Եփթայէ Ամմոնի որդւո-
ցը թագաւորին պատգամաւորներ
խրկեց , ըսելով , Դուն ինձի հետ
ի՞նչ բան ունիս , որ ինձի եկար՝
իմ երկրիս մէջը պատերազմ ընելու
13 համար ։ Եւ Ամմոնի որդւոց թա-
գաւորը Եփթայէին պատգամա-
ւորներուն ըսաւ , Որովհետև Իս-
րայէլ Եգիպտոսէն ելած ատենը՝
Առնոնէն մինչև Յաբոկ ու
մինչև Յորդանան իմ երկիրս ա-
ռաւ . հիմա զանիկայ խաղաղու-
14 թեամբ ետ դարձուր ։ Ու Եփ-
թայէ Ամմոնի որդւոցը թագաւո-
րին նորէն պատգամաւորներ խրկեց ,
15 Եւ անոր ըսաւ , Եփթայէ այս-
պէս կ'ըսէ , Իսրայէլ Մովաբի
երկիրը ու Ամմոնի որդւոց երկիրը
16 չառաւ . քանզի Եգիպտոսէն ելած
ատենը՝ Իսրայէլ մինչև Կարմիր
ծովը անապատէն գնաց , ու Կա-
17 դէս եկաւ . Եւ Իսրայէլ Եդոմի
թագաւորին դեսպաններ խրկեց՝
ըսելով , Ընորհք բրէ , քու երկ-
րէդ անցնիմ . Բայց Եդոմի թա-
գաւորը մտիկ չըրաւ . անանկ ալ
Մովաբի թագաւորին խրկեց . ան
ալ թող չտուաւ . ու Իսրայէլ
18 Կադէսի մէջ մնաց ։ Եւ անապա-
տին մէջէն գնաց , ու Եդոմի
երկրին ու Մովաբի երկրին բոլոր-
տիքը պտրտեցաւ , և Մովաբի
երկրին արևելեան կողմէն երթա-
լով՝ Առնոնի անդիի կողմը բա-
նակեցաւ . բայց Մովաբի սահմա-
նին մէջը չմտաւ , քանզի Մովաբի
19 սահմանը Առնոն էր ։ Ու Իս-
րայէլ դեսպաններ խրկեց Ամորհա-
ցւոց Սեհոն թագաւորին՝ (որ Եսե-
բոնի թագաւորն էր ,) և Իսրայէլ
անոր ըսաւ , Ընորհք բրէ , քու
երկրէդ անցնիմ , որ իմ տեղս եր-

Ն · ք · դճ · Ի՛ր 1161

Ը՛ր Օր · ւր · 37 , 38 ։ դ թագ · գ · 13 ։ Երեմ · բ · 28 ։
ճ ա թագ · գ · 18 ։ բ թագ · ժե · 26 ։
Մր Մն · է · 14 ։ ժե · 8 ։ Երեմ · ժբ · 7 , 8 ։
Յ Սաղ · ղզ · 44 , 45 ։ Ես · կդ · 9 ։

Ն Գլ · ժա · 11 , 29 ։ Ծն · լա · 49 ։

Ւ Գլ · ժա · 8 , 11 ։

— Եբր · ժա · 32 ։
Բ Գլ · գ · 12 ։ դ թագ · ե · 1 ։

Է Գլ · թ · 4 ։ ա թագ · Ի՛ր · 2 ։

Ը Ծն · իշ · 27 ։

Ն · ք · դճ · Ի՛ր 1161

Ե Գլ · ժ · 18 ։
Ղ Ղե · ժէ · 4 ։
Ե Գլ · ժ · 18 ։

Ը Երեմ · խբ · 5 ։
* Եբր · Թէ որ անանկ քու բսածիդ պէս չընենք ։
Ը Հմր 8 ։
Ժ Գլ · ժ · 17 ։ ի · 1 ։ ա թագ · ժ · 17 ։ ժա · 15 ։
Ի՛ր 1143

Ի Թագ · ի · 24 , 25 , 26 ։
Լ Ծն · լբ · 22 ։

Ի՛ր Օր · բ · 9 , 19 ։

Ի Թագ · ժգ · 25 ։ բ Օր · ա · 40 ։ Ցեր · ե 6 ։
Կ Թագ · ժգ · 27 ։ ի · 1 ։ բ Օր · ա · 46 ։
Հ Թագ · ի · 14 ։
Յ Թագ · ի · 18 , 21 ։
Ղ Թագ · ի · 1 ։
Ճ Թագ · ի · 4 ։ բ Օր · բ · 1—8 ։
Մ Թագ · ի · 11 ։
Յ Թագ · ի · 13 ։ Ի՛ր · 36 ։

Ն Թագ · ի · 21 ։ բ Օր · բ · 26 ։

Ւ Թագ · ի · 22 ։ բ Օր · բ · 27 ։

20 Թամ՝ ըսաւ Սեհոն Իսրայէլին
*հրաման չտուաւ՝՝ որ իր սահմանն
անցնի. ու Սեհոն իր բոլոր
ժողովուրդը ժողվեց, և Յասսայի
մէջ բանակեցան, ու անկից Ի-
21 սրայէլի դէմ պատերազմ ըրաւ։ Եւ
Իսրայէլի Տէր Աստուածը Սեհոնը
ու անոր բոլոր ժողովուրդը Իսրա-
յէլին ձեռքը մատնեց, ու զա-
նոնք զարկին. և Իսրայէլ ան երկ-
րին մէջը բնակող Ամորհացւոց բո-
22 լոր երկիրը առաւ։ Ու Իսրայէլ
Ամորհացւոց բոլոր սահմանը՝ Ա-
նոնկէն մինչև Յաբոկ ու անապա-
տէն մինչև Յորդանան ժառան-
23 գեց։ Ուստի հիմա որ Իսրայէլի
Տէր Աստուածը Ամորհացիները իր
Իսրայէլ ժողովուրդին առջևէն վը-
ռնտեր է, դուն պիտի ժառանգես
24 ան։ Ի՞նչ աստուածդդ քամոսին քեզի ժառանգութիւն
տուածը դուն չե՞ս ժառանգեր. մենք ալ՝ մեր Եհովայ Աստուծոյն
մեր առջևէն վռնտած՝՝ ամէնուն
25 Երիւերը կը ժառանգենք։ Եւ հի-
մա դուն Մովաբի թագաւորէն՝
Սեպփորեան Բաղակէն աւելի՞ զօ-
րաւո՞ր ես. միթէ անիկայ բնաւ
Իսրայէլի հետ ծեծկուեցա՞ւ, կամ
անոնց հետ պատերազմ ըրա՞ւ։
26 Իսրայէլ Հեսբոնի ու անոր գե-
ղերուն մէջը, Արոերի ու անոր
գեղերուն մէջը, և Առնոնի եզեր-
քին վրայ եղող բոլոր քաղաքնե-
րուն մէջը իրեք հարիւր տարի
է որ կը բնակի. և ինչո՞ւ համար
զանոնք այնքան առնի մէջ չա-
27 զատեցիք։ Ուստի ես քեզի դէմ
յանցանք մը չեմ ըրած, և դուն
ինծի հետ պատերազմ ընելով՝ ինծի
չարութիւն կ՚ընես. այսօր Իսրա-
յէլի որդւոց ու Ամմոնի որդւոց մէ-
ջը Դատաւոր եղող Տէրը թող
28 դատաստան ընէ։ Բայց Ամմոնի
որդւոց թագաւորը Եփթայէին
խրկած խօսքերը մտիկ չըրաւ։
29 Ան առնոր Եփթայէին վրայ
Տէրոջը Հոգին եկաւ. ու անիկայ
Գաղաադէն ու Մանասէէն անցաւ,
և Գաղաադու Մասփայէն՝՝ ան-
ցաւ, ու Գաղաադու Մասփայէն
30 Ամմոնի որդւոց վրայ գնաց։ Եւ
Եփթայէ Տէրոջը ուխտ ըրաւ ու
ըսաւ, թէ որ Ամմոնի որդիքը
31 բոլորովին իմ ձեռքս մատնես, Ու
Ամմոնի որդւոցմէ խաղաղութեամբ
ետ դառնամ՝ ան առնոր իմ տանս
դռնէն գիս դիմաւորելու ելլողը
Տէրոջը թող ըլլայ, ու զանիկայ
32 ողջակէզ մատուցանեմ։ Եւ Եփ-
թայէ Ամմոնի որդւոցը վրայ գնաց,
որ անոնց հետ պատերազմ ընէ. ու
Տէրը անոր ձեռքը մատնեց զանոնք։

33 Եւ Արոերէն մինչև Մինննիթ՝ քսան
քաղաք, ու մինչև Աբէլքերամիմ
սաստիկ կոտորածով ջարդեց զա-
նոնք. ու Ամմոնի որդիքը Իսրա-
յէլի որդւոց առջևը նուաճեցան։
34 Եւ Եփթայէ՝՝ Մասփա իր տու-
նը եկաւ. ու ահա իր աղջիկը
թմբուկներով և պար բռնելով զա-
նիկայ դիմաւորելու կ՚ելլէր. և ա-
նիկայ անոր մէկ հատիկ զաւակն
էր, ու անկէ՝ի զատ տղայ կամ
35 աղջիկ չունէր։ Եւ Եփթայէ երբոր
զանիկայ տեսաւ, իր լաթերը
պատռեց, ու ըսաւ, Ո՜ վ՝ աղջիկս,
դուն զիս բոլորովին նկուն ըրիր, և
դուն ինծի իմ նեղիչներուս մէկը
եղար. քանզի ես Երեանս բացի
Տէրոջը, ու չեմ կրնար ետ դար-
36 ձընել։ Եւ աղջիկը անոր ըսաւ,
Ով հայր իմ, Ըո՞ Տէրոջը բե-
րանդ բացիր, Երբոր ելածը ըրէ
ինծի. քանզի Տէրը քու թշնա-
միներէդ Ամմոնի որդւոցմէն քեզի
համար վրէժխնդրութիւն ըրաւ։
37 Եւ իր հօրը ըսաւ, Միայն աս բանը
ըրէ ինծի. զիս երկու ամիս թող
տուր, որ լեռներուն վրայ ելլեմ
ու իջնեմ. ու ես իմ ընկերներովս
38 իմ կուսութեանս վրայ լամ։ Եւ
անիկայ ըսաւ, Գնա՛. ու զանիկայ
երկու ամիս թող տուաւ. և անի-
կայ իր ընկերներովը գնաց, ու լեռ-
ներուն վրայ իր կուսութիւնը լա-
39 ցաւ։ Եւ երկու ամիսը լմննալէն
ետքը իր հօրը դարձաւ. ու անիկայ
ըիր ըրած ուխտը անոր կատարեց.
և անիկայ երիկ մարդ չճանչցաւ։
Ու Իսրայէլի մէջ սովորութիւն ե-
40 ղաւ, Որ տարէն տարին Իսրայէլի
աղջիկները երթան, ու Գաղաա-
դացի Եփթայէին աղջկանը համար
տարին չորս օր լան։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եփրեմացիք Եփթայէին հետ վէճ կ՚ընեն, ու Գաղաադացիք անոնց Շիպպոլէթի բսել տա-
լով՝ կը մեռցնեն զանոնք։ 7 Եփթայէի մահը։ 8 Ըբեսան որ երեսուն տղայ ու եր-
եսուն աղջիկ ունէր, 11 ու Եղոն, 13 և Աբ-
դոն որ քառասուն տղայ ու երեսուն թոռ ու-
նէր, Իսրայէլը դատեցին։

1 Ու Եփրեմի մարդիկները ժող-
վուեցան, և դէպ՚ի հիւսիսային
կողմը անցան, ու Եփթայէին ը-
սին, Ինչո՞ւ համար Ամմոնի որ-
դւոցը հետ պատերազմելու գացած
ատենդ մեզ չկանչեցիր, որ քու
հետդ երթայինք. հիմ՝ ես՝՝ քու տունդ քու վրադ կրակով պի-
2 տի այրենք։ Եւ Եփթայէ անոնց
ըսաւ, Ես ու իմ ժողովուրդս Ամ-
մոնի որդւոցը հետ մեծ կռիւներ
ունեցանք, և ձեզ կանչեցի, բայց
դուք զիս անոնց ձեռքէն չազա-

Ն. Ք. ԳՓ. Իրր 1143

Թուա. իա. 23։ բ Օր. բ. 32։ Նե՛ր. չվոս. ատհագաս.

Ղ Թուա. իա. 24, 25։ բ Օր. բ. 33, 34։

Դ բ Օր. բ. 36։

Ղ Թուա. իա. 29։ գԹագ. ժա. 7։ Եբեմ. խը. 7։

Ը բ Օր. թ. 4, 5։ ժբ. 12։ Ցես. դ. 10։

Թուա. իր. 2։ Տես Ցես. իդ. 9։

† Եբր. ա. ղե՛կ

Ղ Թուա. իա. 25։

Ը բ Օր. բ. 36։

Բ Ծն. ժբ. 25։

Ց Ծն. ժզ. 5։ լա. 58։ աԹագ. իդ. 12, 15։

Ը Դ. գ. 10։

Է Ծն. իբ. 20։ աԹագ. ա. 11։

* Տես Դև. իէ. 2, 3, ըէ։ աԹագ. ա. 11, 28։ բ. 18։

° Սաղ. կղ. 13։ Տես Դև. իէ. 11, 12։

Ն. Ք. ԳՓ. Իրր 1143

Է Եզեկ. իէ. 17։

Ը Դ. ժ. 17։ Հմր 11։ Բ Եզ. ժե. 20։ աԹագ. ժբ. 6։ Սաղ. կբ. 25։ Եբեմ. լա. 4։

Ծն. լէ. 29, 34։

Ը Յով. ե. 2։ Ի Թուա. լ. 2։ Սաղ. ժե. 4։ Յով. և. 4, 5։ Ղ Թուա. լ. 2։ Ի բ Թագ. ժբ. 19, 31։

Ը Հմր 31։ ա Թագ. ա. 22, 24։ բ. 18։

Տես գէ. ը. 1։

3 տեղիք ։ Եւ ալ երբոր տեսայ որ դուք զիս չէք ազատեր , Է հոգիս ձեռքիս մէջը դնելով՝ Ամմոնի որդւոցը վրայ գացի , ու Տէրը զանոնք իմ ձեռքս մատնեց . և ինչո՞ւ համար դուք այսօր ինծի դէմ պատերազմ
4 ընելու եկաք ։ Ու Գաղաադ բոլոր մարդիկները ժողվելով՝ Եփրեմի հետ պատերազմ բրաւ . և Գաղաադու մարդիկը Եփրեմեանները զարկին . քանզի ըսեր էին թէ Դուք Գաղաադացիք Եփրեմի մէջ — Մանասէի մէջ
5 Է Եփրեմի փախստականներն էք ։ Եւ Գաղաադացիք Եփրեմին — Ըլլէն Է Յորդանանու անցքերը բռնեցին . ու երբոր Եփրեմի փախստական մը թող տուէք անցնիմ՝ ըսեր , Գաղաադու մարդիկները անոր կ'ըսէին , Եփրեմա՞ցի ես . ու անիկայ
6 Չէ կ'ըսեր . Եւ անոնք անոր կ'ըսէին , Ուրեմն * Շիպպօլէթ ըսէ . ու անիկայ Սիպպօլէթ կ'ըսեր , (քանզի չէր կրնար շիտակ արտաբերել .) ուստի զանիկայ կը բռնէին , և Յորդանանու անցքերուն մէջը կը սպաննէին . ու ան ատեներ Եփրեմէն քառասնուերկու հազար մարդ իննկաւ ։
7 Եւ Եփթայէ Իսրայէլի մէջ վեց տարի դատաւորութիւն ըրաւ . ու Գաղաադացի Եփթայէ մեռաւ , և Գաղաադու քաղաքներուն մէ՛ն մէջ թաղուեցաւ ։
8 Ու անկէ ետև Իսրայէլի մէջ Բեթլէհեմացի Աբեսան դատա-
9 ւորութիւն ըրաւ ։ Եւ անիկայ երեսուն տղայ ունէր , ու երեսուն աղջիկ՝ որոնք դուրս տուաւ , ու դուրսէն Է իր տղոցը՝ երեսուն աղջիկ ներս առաւ . ու ինքը Իսրայէլի մէջ եօթը տարի դատաւորութիւն ը-
10 րաւ ։ Եւ Աբեսան մեռաւ , ու Բեթլէհեմի մէջ թաղուեցաւ ։
11 Եւ անկէ ետև Զաբուղոնացի Եղօն Իսրայէլի դատաւոր եղաւ . ու Իսրայէլի մէջ տասը տարի դա-
12 տաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ Զաբուղոնացի Եղօն մեռաւ , ու Զաբուղոնի երկիրը՝ Այեղոնի մէջ թաղուեցաւ ։
13 Եւ անկէ ետև Փարաթոնացի Հէլլելի որդին Աբդօն Իսրայէլի
14 դատաւոր եղաւ ։ Ու անիկայ քառասուն տղայ ու երեսուն թոռ ունէր , որոնք Է եօթանասուն աւանակներու վրայ կը հեծնէին . և ինքը Իսրայէլի մէջ ութը տարի դատաւո-
15 րութիւն ըրաւ ։ Ու Փարաթոնացի Հէլլելի որդին Աբդօն մեռաւ , և Ամաղեկացւոց լեռանը վրայ՝ Եփրեմի երկիրը՝ Փարաթոնի մէջ թաղուեցաւ ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Իսրայէլ Փղշտացւոց ձեռքը կը մատնուի ։ 2 Հրեշտակ մը Մանուէին կնկանը կ'երեւնայ . 8 Մանուէին ալ կ'երեւնայ ։ 15 Մանուէ զոհ մատուցանելով՝ կը հասկընայ թէ անիկայ հրեշտակ է ։ 24 Սամփսոնին ծնունդը ։

1 Ու Իսրայէլի որդիքը — նորէն Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրին . ու Տէրը զանոնք Է քառասուն տարի Փղշտացւոց ձեռքը մատնեց ։
2 Եւ Դանի ցեղէն Մանուէ անունով Է Սարաայի մարդ մը կար , ու անոր կնիկը ամուլ էր և զաւակ
3 չէր ծնաներ ։ Ու Է Տէրոջը հրեշտակը — կնկանը երեւցաւ , և անոր ըսաւ , Ահա դուն հիմա ամուլ ես , ու չես ծնաներ . բայց պիտի յղա-
4 նաս ու որդի մը ծնանիս ։ Ուստի հիմա զգոյշ կեցիր , Է չըլլայ որ գինի կամ օղի խմես , ոչ ալ
5 անմաքուր բան մը ուտես . քանզի ահա դուն պիտի յղանաս և որդի մը ծնանիս , ու Ղանոր գլխուն վրայ ածելի պիտի չելլէ . քանզի ան տղան էր Ժողը արգանդէն Է Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի ըլլայ . և անիկայ Է Իսրայէլը Փղշտացւոց ձեռ-
6 քէն ազատելու պիտի սկսի ։ Ու կնիկը գնաց , և իր էրկանը պատմելով ըսելով , Է Աստուծոյ մարդ մը ինծի եկաւ , ու անոր Է դէմքը Աստուծոյ հրեշտակի դէմքին պէս խիստ ահարկու էր . և Է անոր ուսկից ըլլալը չհարցուցի , ոչ ալ անիկայ իր
7 անունը ինծի զրուցեց . Ու ինծի ըսաւ , Ահա դուն պիտի յղանաս ու որդի մը ծնանիս . և հիմա գինի ու օղի չխմե՛ս , ու անմաքուր բան մը չուտես . քանզի ան տղան էր Ժողը արգանդէն մինչև իր մահուան օրը Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի ըլլայ ։
8 Եւ Մանուէ Տէրոջը աղաչելով՝ ըսաւ , Կ'աղաչեմ՝ ով Տէր , ան Աստուծոյ մարդը՝ որ դուն խրկեցիր , նորէն մեզի գայ , ու մեզի սորվեցընէ թէ ան ծնանելու տղուն
9 ինչ ընենք ։ Եւ Աստուած Մանուէին ձայնը լսեց , ու Աստուծոյ հրեշտակը նորէն կնկանը եկաւ , երբոր անիկայ արտին մէջը նստեր էր . ու անոր էրիկը Մանուէ անոր
10 հետը չէր ։ Եւ կնիկը շուտով վազեց , ու իր էրկանը պատմեց և անոր ըսաւ , Ահա ան օրը ինծի եկող
11 մարդը նորէն ինծի երեւցաւ ։ Ու Մանուէ ելաւ՝ իր կնկանը ետևէն գնաց , և ան մարդուն քովը մտաւ ու անոր ըսաւ , Կնկանը հետ խօսող մարդը դո՞ւն ես . ու անի-
12 կայ ըսաւ , Ես եմ ։ Եւ Մանուէ ըսաւ , Երբոր քու ըսածդ ըլլայ , տղուն պէտք եղածը ի՞նչ է , ու

Է ա թագ · ԺԹ · 5 ։ Իր · 21 ։ Ցօր · Ժգ · 14 ։ Սաղ · ՃԺԹ · 109 ։

Է Տե՛ս ա թագ · Իե · 10 ։ Սաղ · Ղր · 9 ։

Է Տե՛ս · Իր · 11 ։ Գ · գ · 28 ։ է · 24 ։

* Յ՝ հասկ ։

Իր 1137

Իր 1130

Իր 1120

Է Գլ · է · 10 ։ Ժ · 4 ։

Իր 1112

Ղ Գլ · գ · 13 ։ 27 ։ է · 14 ։

— Գլ · բ · 11 ։ գ · 7 ։ գ · 1 ։ գ · 1 ։ Ժ · 6 ։

Է ա թագ · Ժբ · 9 ։

Է Ցես · ԺԹ · 41 ։

Է Գլ · գ · 12 ։ Ղա · ա · 11 ։ 13 ։ 28 ։ 31 ։

Է Հմր 14 ։ Թու · գ · 2 ։ 3 ։ Ղա · ա · 15 ։

Ղ Թու · գ · 5 ։ աԹագ · ա · 11 ։

Է Թու · գ · 2 ։

Ը Տե՛ս ա Թագ · է · 13 ։ բԹագ · բ · 1 ։ աՄն · Ժբ · 1 ։

Է Բ Օբ · ւգ · 1 ։ աԹագ · բ · 27 ։ Թ · 6 ։ գ Թագ · Ժէ · 24 ։

Է Մատ · Իբ · 3 ։ Ղա · Թ · 29 ։ Գօր · գ · 15 ։

Է Հմր 17 ։ 18 ։

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ
ԻՐՐ 1161

* Կ՚ԻՐՔ ԸՆԿԱՒ ԱՆՈՐ ։
Ա ՀԱՐ 4 ։

Ի ՅՈՒՆ . ԺԲ . 5 ։ ԹԼ . Զ . 18 ։

Ի ՅՈՒՆ . ԼԲ . 29 ։

Ի ԵՍ . Թ . 6 ։ Հ ԹԼ . Զ . 19 , 20 ։

ՅՂՒԴ . Թ . 24 ։ Ա ՄՆ . ԽԱ . 16 ։ ԵԶԿ . Ա . 28 ։ ՄԱԹ . ԺԱ . 6 ։

Ա ԹԼ . Զ . 22 ։ Ք ՅՈՒՆ . ԼԲ . 30 ։ ԵՒ . ԼԳ . 20 ։ Բ ՕՐ . Ե . 26 ։ ԹԼ . Զ . 22 ։

Ռ ԵՐԲ . ԺԱ . 32 ։

Յ ԱԹԱԳ . Գ . 19 ։ ՂՈՒ . Ա . 80 ։ Բ . 52 ։

Ն ԹԼ . Գ . 10 ։ Ա ԹԱԳ . ԺԱ . 6 ։ ՄԱԹ . Գ . 1 ։

Ա ՅՈՎ . ԼԲ . 33 ։ ԹԼ . ԺԲ . 11 ։

† Կ՚ԱՐԱՆՔ ԴԱՆԻԷԼ . ԺԲ . 12 ։

13 * ՚Ի՞նչ ընելու է՚ ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը Մանուէին ըսաւ , կնիկը ա-
14 մէն ըսածէս թող զգուշանայ . Որ-
թէն ելած բան մը ընաւ չուտէ՛ , և
Է գինի ու օղի չխմէ՛ , և անմաքուր
բան մը ընաւ չուտէ՛ , ա՛ իմ ամէն
պատուիրածս պահէ ։
15 Եւ Մանուէ Տէրոջը հրեշտակին
ըսաւ , Կ՚աղաչեմ , Էքիչ մը մեր
քովը նստէ՛ , ու այծերէն ուլ մը
պատրաստենք ա՛ քու առջեդ ԲԸ-
16 ՆՆԱ ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը Մա-
նուէին ըսաւ , Ես քու քովդ նըս-
տիմ ալ , քու հացիդ պիտի չու-
տեմ . բայց թէ որ ողջակէզ պիտի
ընես , զանիկայ Տէրոջը ընծայէ՛ .
քանզի Մանուէ չգիտցաւ թէ անի-
17 կայ Տէրոջը հրեշտակն է ։ Եւ Մա-
նուէ Տէրոջը հրեշտակին ըսաւ ,
Անունդ ի՞նչ է . որպէս զի երբ-
որ խօսքդ կատարուի , քեզ պա-
18 տուենք ։ Ու Տէրոջը հրեշտակը ա-
նոր ըսաւ , Է ի՛մ անունս ինչո՞ւ ա-
սանկ կը հարցընես . որովհետև ա-
19 նիկայ Խորհրդական է ։ Եւ Մանուէ
ուլը ու հացի ընծան առաւ , Հև
ապառաժին վրայ Տէրոջը ընծա-
յեց . ու հրեշտա՚ը Մանուէին և
անոր կնկանը աչքերուն առջևը
20 հրաշք մը ըրաւ . քանզի երբոր բոցը
սեղանէն դէպ ՚ի երկինքը վեր կ՚ել-
լէր , Տէրոջը հրեշտակն ալ սեղա-
նին բոցովը վեր ելաւ . և Մանուէ
ու իր կնիկը կը նայէին , ու Ե երեսի
21 վրայ գետինը ինկան ։ Եւ Տէրոջը
հրեշտակը ՄԷյմէն ալ Մանուէին ու
անոր կնկանը չերևեցաւ . Ուստի ա-
տենը Մանուէ հասկըցաւ որ անի-
22 կայ Տէրոջը հրեշտակն է ։ Ու Մա-
նուէ իր կնկանը ըսաւ , Ք Անշուշտ
պիտի մեռնինք , քանզի զԱստուած
23 տեսանք ։ Եւ կնիկը անոր ըսաւ ,
թէ որ Տէրը մեզ մեռցընել ու-
զէր , մեր ձեռքէն ողջակէզը ու
հացի ընծան չէր ընդուներ , ու աս
բոլոր բաները մեզի չէր ցուցըներ ,
և աս միջոցիս մէջը ասանկ Խօսք
մեզի լսել չէր տար ։
24 Ու կնիկը որդի մը ծնաւ , և անոր
անունը ՚Սամփսոն կոչեց . ու
Յ տղան մեծցաւ , և Տէրը զանիկայ
25 օրհնեց ։ Ու Ն Տէրոջը Հոգին Ը Մա-
բասյի ու Եսթաւուղի մէջ՝ †Դանի
բանակին՚ մէջը սկսաւ անոր վրայ
գալ ։

ԴԱՏԱՒՈՐ ԺԴ

1 Սամփսոն Փղշտացիներէն կնիկ մը կ՚ուզէ ։ 6 Իր ճամրորդութեանը մէջ առիւծ մը կը սպան-նէ ։ 8 Երկրորդ անգամ նոյն ճամբային անց-նելով՝ առիւծին դիին մէջ մեղր կը գտնէ ։ 10 Սամփսոնին հարսանիքը ։ 12 Փղշտացիք Սամփսոնին հանելուկը անոր կնկանը միջոցով կը բացատրեն ։ 19 Սամփսոն երսուն Փղշտա-ցիներ սպաննելով , անոնց հագուստը կ՚առնէ ։ 20 Իր կնիկը ուրիշի մը կը տրուի ։

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ
ԻՐՐ 1141

– ՅՈՒ . ԼԲ . 13 ։ ԳԵՍ . ԺԱ . 10 ։

Բ ՅՈՒ . ԼԴ . 2 ։

1 Եւ Սամփսոն Թաւնաթա իջաւ , ու Թաւնաթայի մէջ Փղշտա-ցւոց աղջիկներէն Բ կնիկ մը տեսաւ .
2 Եւ Նորէն էր դառնը ելաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու ըսաւ , Թաւնաթայի մէջ Փղշտացւոց աղ-ջիկներէն կնիկ մը տեսայ . ու հիմա
3 Ք զանիկայ ինծի կնիկ առէք ։ Եւ անոր հայրը ու մայրը անոր ըսին , Միթէ Ր քու եղբարցդ աղջիկներուն մէջը , ու իմ բոլոր ժողովուրդիս մէջը կնիկ չկայ որ դուն Խ անթըլ-փատ Փղշտացիներէն կնիկ առնելու պիտի երթաս . բայց Սամփսոն իր հօրը բսաւ , Զանիկայ ինծի առ . քանզի իմ աչքերուս անիկայ հա-
4 ճելի է ։ Եւ անոր հայրը ու մայրը չէին գիտեր որ աս բանը Ը Տէրոջմէն է , քանզի անիկայ Փղշտացիներէն մէկ առիթ մը կը փնտռէր . ու ան ատենը Ի Փղշտացիները Իսրայէլի վրայ կ՚իշխէին ։
5 Եւ Սամփսոն իր հօրը ու մօրը հետ Թաւնաթա իջաւ , ու մինչև Թաւնաթային այգիները եկան . և ահա առիւծի կորիւն մը մռնչելով
6 անոր դէմը ելաւ ։ Ու Ը Տէրոջը Հո-գին անոր վրայ գալով՝ ուլ մը ճեղ-քելու պէս զանիկայ ճեղքեց , ու ձեռքին մէջ բան մը չկար . և բրած բանը իր հօրը ու մօրը չպատմեց ։
7 Եւ իջաւ ու կնկանը հետ խօսե-ցաւ . և կնիկը Սամփսոնին աչքե-րուն հաճելի երևցաւ ։
8 Ու ժամանակ մը ետքը երբոր դարձաւ կնիկը առնելու , առիւծին դին տեսնելու համար էր Ե՚բայէն խոտորեցաւ . և ահա առիւծին դիին մէջ մեղուներու դունդ ու մեղր
9 կար . Ու զանիկայ ձեռքը առաւ և ուտելով կ՚երթար . ու իր հօրը ու մօրը գնաց , և անոնց Ա տուաւ , ու կերան . բայց անոնց չըսաւ թէ մեղրը առիւծին դիէն հանեց ։
10 Եւ անոր հայրը Ն կնկանը քովը իջաւ . ու Սամփսոն հոն խնջոյք մը ըրաւ , քանզի երիտասարդները այս-
11 պէս կ՚ընէին ։ Ու երբոր զանիկայ տեսան , երսուն ընկեր բերին , որ անոր հետը ըլլան ։
12 Եւ Սամփսոն անոնց ըսաւ , Հի-մա ձեզի Բ մէկ հանելուկ մը պիտի ըսեմ . Թէ որ զանիկայ Ե աս խնջոյ-քիս եօթը օրուանը մէջ ինծի բա-ցատրէք ու գտնէք , ես ալ ձեզի երսուն Ֆ շապիկ ու երսուն ձեռք Է փոխելու Հանդերձ կու տամ .
13 Բայց թէ որ չկարենաք ը՚ինձի բացատրել , ան ատենը դուք ինծի երսուն սաւան ու երսուն ձեռք փոխելու Հանդերձ տաք . և

Ն . Ք . ԳԲ . ԻՐՐ 1141

– ՅՈՒ . ԼԲ . 13 ։ ԳԵՍ . ԺԱ . 10 ։

Բ ՅՈՒ . ԼԴ . 2 ։

Ե ՅՈՒ . ԻԱ . 21 ։ ԼԴ . 4 ։

Ք ՅՈՒ . ԻԴ . 3 , 4 ։

Ի ՅՈՒ . ԼԴ . 14 ։ ԵՒ . ԼԴ . 16 ։ Բ ՕՐ . Է . 3 ։

Ը ԳԵՍ . ԺԱ . 20 ։ Գ ԹԱԳ . ԺԲ . 15 ։ Դ ԹԱԳ . Գ . 33 ։ Բ ՄՆ . Ժ . 15 ։ ԻԲ . 7 ։ ԻԹ . 20 ։

Ի ԹԼ . ԺԳ . 1 ։ Բ ՕՐ . ԻԲ . 48 ։

Ը ԹԼ . Գ . 10 ։ ԺԳ . 25 ։ Ա ԹԱԳ . ԺԱ . 6 ։

Դ ԹԱԳ . Ժ . 1 ։ ԵՂԿ . ԺԷ . 2 ։ ՂՈՒ . Ժ . 7

Ֆ ՅՈՒ . ԻԹ . 27 ։

‡ Կ՚ԱՐԱՆՔ ՍԱՒԱՆ

Ի ՅՈՒ . ԻԸ . 22 ։ Դ ԹԱԳ . Ե . 22 ։

Ն · Ք · ԴՔ · Իրր 1141

անոր ըսին , Քու հանելուկդ մեզի
14 ըսէ որ լսենք ։ Ու անոնց ըսաւ ,
Կերողէն կերակուր ելաւ , ու հզօրէն անոյշ ելաւ ։ Եւ անոնք —
հանելուկը իրեք օրուան մէջ չկրր
15 ցան բացատրել ։ Ու *եօթներորդ օրը Սամփսոնին կնկանը ըսին , ւՆէրիկդ խաբէ որ հանելուկը
մեզի բացատրէ , եոր չըլլայ թէ
քեզ ու քու հօրդ տունը կրակով
այրենք . մեզ թալլելո՞ւ համար
16 կանչեցիք . անանկ չէ՞ ։ Եւ
Սամփսոնին կնիկը անոր քովը լալով՝ ըսաւ , ծՄնչուշտ դուն
զիս ատեցիր ու զիս չսիրեցիր .
իմ ժողովուրդիս որդւոցը մէկ հանելուկ մը ըսիր , ու ինծի չբացատրեցիր ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր ,
Ահա իմ հօրս ու մօրս չյայտնեցի ,
17 ու քեզի՞ պիտի յայտնեմ ։ Եւ
իրենց խնճոյքին եօթը օրուանը
մէջ անոր քովը լացաւ . ու Սամփսոն եօթներորդ օրը անոր բացատրեց . քանզի իրեն նեղութիւն կու
տար . անիկայ ալ իր ժողովուրդին
որդւոցը բացատրեց հանելուկը ։
18 Եւ քաղաքին մարդիկները եօթներորդ օրը՝ արեւը մտնելէն առաջ անոր ըսին › Մեղրէն անոյշ ու առիւծէն զօրաւոր ի՞նչ կայ ։ Եւ
անիկայ ըսաւ անոնց , Թէ որ դուք
իմ երինջովս չհերկէիք , իմ հանե
19 լուկս չէիք կրնար գտնել ։ Ու
ի Տէրոջը Հոգին անոր վրայ եկաւ ,
և անիկայ Ասկաղոն իջաւ , ու անոնցմէ երսուն մարդ մեռցուց , և
անոնց հանդերձները առաւ , ու հանելուկը բացատրողներուն տուաւ ,
և սաստիկ բարկանալով իր հօրը
20 տունը ելաւ ։ Ու Սամփսոնին կնիկը անոր հբարեկամը եղող ընկերին տրուեցաւ ։

* Կամ՝ չորրորդ

ւ Գլ. ԺԴ. 5.

ե Գլ. ԺԵ. 6.

ծ Գլ. ԺԴ. 15.

ի Գլ. Գ. 10. ԺԳ. 25.

հ Գլ. ԺԵ. 2. Յոհ. Գ. 29.

ԳԼ. ԺԵ

1 Սամփսոն տեսնելով որ իր կնիկը ուրիշի մը տրուեր է , 3 աղուէսներու պոչերուն ջահեր կապելով՝ Փղշտացւոց հունձքերը կ'այրէ ։ 6 Փղշտացիք Սամփսոնին կնիկը ու անոր հայրը կ'այրեն ։ 7 Սամփսոն չարաչար կը զարնէ զանոնք ։ 9 Յուդայի մարդոցմէ կը կապուի , ու Փղշտացւոց ձեռքը կը մատնուի ։ 14 Ծնօտի ոսկորով մը հազար Փղշտացի կը մեռցրնէ ։ 18 Աստուած անոր ջուր կը խմցրնէ Լեքիի մէջ ։

Իրր 1140

1 Եւ եղաւ որ ժամանակէ մը ետքը՝
ցորենի հնձոց օրերը՝ Սամփսոն
այծերէն ուլ մը առաւ , ու իր կրնկանը այցելութեան գնաց , ու ըսաւ , Ներքին սենեակին մէջ կրնկանս քովը մտնեմ . բայց կնկանը
հայրը զանիկայ չթողուց որ մտնէ ։
2 Եւ անոր հայրը ըսաւ , Իրաւցրնէ
կարծեցի որ դուն =զանիկայ բոլորովին ատեցիր , ու զանիկայ քու
ընկերիդ տուի . ահա անոր

= Գլ. ԺԴ. 20.

Ն · Ք · ԴՔ · Իրր 1140

պզտիկ քոյրը անկէ գեղեցիկ է , հիմա անոր տեղը անիկայ քեզի ըլլայ ։
3 Եւ Սամփսոն †անոնց համար՝՝ ըսաւ ,
Աս անգամ Փղշտացւոցմէ անպարտ
պիտի ըլլամ , թէ որ անոնց չա
4 րութիւն մը ընեմ ։ Ու Սամփսոն
գնաց իրեք հարիւր աղուէս բռնեց ,
և ջահեր առաւ , ու աղուէսները պոչ
պոչի դարձուց , ու երկու պոչերուն
5 մէջ տեղը ջահ մը դրաւ կապեց . Եւ
ջահերը կրակով բռնկցրնելէն ետքը՝ զանոնք Փղշտացւոց հունձքերուն մէջը ձգեց , ու դիզուած և
չկտրուած հունձքերը ու մինչև
անգամ այգիները — ձիթենիները
6 այրեց ։ Եւ Փղշտացիք ըսին , Աս
բանը ո՞վ ըրաւ ։ Ու ըսին , Թամնացիին փեսան Սամփսոն . քանզի
անոր կնիկը առաւ և անոր ընկերին տուաւ ։ բՈւ Փղշտացիք ելան և կնիկը ու անոր հայրը կրա
7 կով այրեցին ։ Իսկ Սամփսոն անոնց ըսաւ , Թէև դուք այսպէս ըրիք , բայց ես վրէժ պիտի առնեմ
ձեզմէ , ու ետքը պիտի դադարիմ ։
8 Եւ զանոնք սրունքէն մինչև երանքը մեծ հարուածով մը զարկաւ .
ու իջաւ՝ Ետամ ապառաժին խոռոչը բնակեցաւ ։
9 Եւ Փղշտացիք ելան ու Յուդայի մէջ բանակեցան , ու գԼեքիի
10 մէջ տարածուեցան ։ Եւ Յուդայեանք ըսին , Ինչո՞ւ համար մեր
վրայ ելաք ։ Անոնք ալ ըսին ,
Սամփսոնը կապելու ելանք , որ մեզի
ըրածին պէս մենք ալ անոր ընենք ։
11 Ու Յուդայէն իրեք հազար մարդ Ետամ ապառաժին խոռոչը իջան , և
Սամփսոնին ըսին , Չե՞ս գիտեր որ
Փղշտացիք դմեր վրայ կ'իշխեն .
ինչո՞ւ համար աս բանը մեզի ըրիր ։
Ու անիկայ անոնց ըսաւ , Անոնք
ինծի ինչպէս որ ըրին , ես ալ անոնց
12 այնպէս ըրի ։ Եւ անոր ըսին ,
Մենք իջանք որ քեզ կապենք ու
Փղշտացւոց ձեռքը տանք ։ Եւ
Սամփսոն անոնց ըսաւ , Ինծի երդում ըրէք որ դուք զիս պիտի
13 չմեռցրնէք ։ Եւ անոնք անոր հետ
խօսեցան ու ըսին , Չէ . բայց հիմա քեզ պիտի կապենք ու անոնց
ձեռքը տանք , և քեզ պիտի չմեռցրնենք . ու զանիկայ երկու նոր
չուանով կապեցին և ապառաժէն
դուրս հանեցին ։
14 Երբոր անիկայ մինչև Լեքի եկաւ ,
Փղշտացիք աղաղակելով զանիկայ
դիմաւորեցին . և եՏէրոջը Հոգին
անոր վրայ գալով՝ անոր թեերուն
վրայ եղող չուանները կրակով
այրած քթանի պէս եղան , ու կա
15 պերը ձեռքերէն քակուեցան ։ Եւ
մէկ իշու ծնօտ մը գտաւ որ դեռ

† Կամ՝ անոնց

բ Գլ. ԺԴ. 15.

գ Տես Հմր 19.

դ Գլ. ԺԴ. 4.

ե Գլ. Գ. 10. ԺԴ. 6.

չորցած չէր , ու ձեռքը երկրընդուց
զանիկայ առաւ , և ձանով հազար
16 մարդ մեռցուց : Ու Սամիսոն ը-
սաւ , Իշու ծնօտով դէզ դէզ յետոյ
ջնջուած . իշու ծնօտով հազար մարդ
17 մեռցուցի : Ու երբոր իր խօսքը
լմընցուց , ծնօտը ձեռքէն նետեց ,
և անն տեղին անունը *Ռամաթ
լեքի կոչեց :
18 Եւ խիստ շատ ծարաւելով Տէրոջը
աղաղակեց ու ըսաւ , Դուն քու
ծառայիդ ձեռքովը սա մեծ փրկու-
թիւնը յաջողեցուիր . և հիմա ծա-
րաւով մեռնիմ ու անթլփատ-
19 ներուն ձեռքը իյնամ : Եւ Ա-
տուած †Լեքիին մէջ եղած փոսը
բացաւ , ու անկէ ջուր ելաւ . և
Սամսոն խմեց , ետու ոգին իրեն
դարձաւ , և ապրեցաւ . անոր հա-
մար անոր անունը ‡Ենդոդրե ըսուե-
ցաւ , որ Լեքիին մէջ է մինչև սա
օրս :
20 Ու անիկայ Փղշտացւոց օրերը
Իսրայէլի մէջ քսան տարի դատա-
ւորութիւն ըրաւ :

ԳԼ . ԺԶ

1 Սամիսոն Գազայէն կը փախչի , ու քաղաքին դռները կ'առնէ կը տանի : 4 Դալիլա Փղշտացիներէն կաշառք առնելով՝ Սամիսոնին կամքը կ'որսայ . 6 իրէք անգամ կը խաբուի . 15 բայց վերջապէս իր խնդիրքը կը կատարուի : 21 Փղշտացիք կը բռնեն զանիկայ ու անոր աչքերը կը փորեն : 22 Սամսոնին ուժը նորէն իր վրայ գալով՝ Դագոնի տաճարը Փղշտացւոց վրայ կը կործանէ , ու ինքն ալ կը մեռնի :

1 Ու Սամիսոն Գազա դնաց , ու
հոն պոռնիկ կնիկ մը տեսաւ ,
2 և անոր մտաւ : Ու Գազացւոց բը-
սուեցաւ Թէ Սամիսոն հոս եկեր
է : Եւ պաշարեցին՝ ու բոլոր գի-
շերը անոր դարանակալ եղան քա-
ղաքին դրանը քովը , ու բոլոր գի-
շերը լուռ կեցան և ըսին , Առաւօ-
տուն կանուխ զանիկայ կը մեռցը-
3 նենք : Ու Սամիսոն մինչև կէս
գիշեր քնացաւ , և կէս գիշերուն
ելաւ , ու քաղաքին դրանը փեղկե-
րը երկու սեմերովը բռնեց , և զա-
նոնք նիգովը մկտեղ փրցուց , ու
կռնակը առնելով՝ զանոնք քերրո-
նին դիմացի լեռանը գլուխը հա-
նեց :
4 Եւ անկէ ետքը Սորեկ հեղե-
ղատին Էլէյրը Բ-ուղ մէկ կնիկ մը
սիրեց , ու անոր անունը Դալիլա
5 եր : Եւ Փղշտացւոց նախարար-
ները Ն-ուն քովը ելան ու անոր
ըսին , Զանիկայ խաբէ , ու ն-ոյէ
հասկըցիր թէ անոր մեծ զօրու-
թիւնը ինչէն է , և թէ ինչով կըր-
նանք անոր յաղթել , որ զանիկայ
կապենք ու շնազանդեցրնենք . և
մենք քեզի ամէն մէկերնիս հազար

հարիւր կտոր արծաթ կու տանք :
6 Ու Դալիլա Սամիսոնին ըսաւ ,
Կ'աղաչեմ , յայտնէ ինծի , թէ քու
մեծ զօրութիւնդ ինչէն է , և քեզ
շնազանդեցրնելու համար ինչ բա-
7 նով կապել պէտք է : Ու Սամի-
սոն անոր ըսաւ , Թէ որ զիս եօթը
հատ չչորցած ‖թարմ ջիլերով
կապեն , կը տկարանամ , և ուրիշ
8 մարդոց մկուն պէս կ'ըլլամ : Ու
Փղշտացւոց նախարարները անոր
եօթը հատ չչորցած թարմ ջիլեր
բերին . ու զանիկայ անոնցմով կա-
9 պեց : Եւ անոր ներքին սենեակին
մէջը դարանակալներ նստեր էին :
Ու ն-ուն անոր ըսաւ , Ո՛վ Սամի-
սոն՝ Փղշտացիք քու վրադ եկան .
ան ատենը անիկայ ջիլերը կրակի
հոտէն բրդած խծուծէ լարի մը պէս
փրցուց , ու անոր ոյժը չհասկը-
10 ցուեցաւ : Եւ Դալիլա ըսաւ
Սամիսոնին , Ահա զիս խաբեցիր
ու ինծի սուտ զրուցեցիր . հիմա
կ'աղաչեմ՝ յայտնէ ինծի թէ ին-
11 չով կը կապուիս : Եւ անոր ը-
սաւ , Թէ որ զիս նոր ու չգործա-
ծուած չուաններով աղէկ մը կա-
պեն , ան ատենը կը տկարանամ ,
և ուրիշ մարդոց մկուն պէս կ'ըլ-
12 լամ : Ու Դալիլա նոր չուաններ
առաւ , և անոնցմով զանիկայ կա-
պեց , ու անոր ըսաւ , Ո՛վ Սամի-
սոն՝ Փղշտացիք քու վրադ եկան .
(և դարանակալները ներքին սե-
նեակին մէջը նստեր էին .) ան ա-
տենը զանոնք իր թևերէն մկ դեր-
13 ձանի մը պէս փրցուց : Ու Դա-
լիլա ըսաւ Սամիսոնին , Մինչև
հիմա զիս խաբեցիր և ինծի սուտ
զրուցեցիր . ըսէ ինծի թէ ինչով
կը կապուիս : Ու անիկայ անոր
ըսաւ , Թէ որ գլխուս եօթը բա-
14 ժին մազերը ազդովը հիւսես : Եւ
անիկայ ն-ուղ ը-ն , ն- ֆ-բ-
ր-ն ցիցովը ամուրցուց , ու անոր
ըսաւ , Ո՛վ Սամիսոն՝ Փղշտացիք
քու վրադ եկան : Եւ անիկայ
քունէն արթընցաւ , ու ոտայնին
ցիցը ազդովը մկտեղ քաշեց գ-
15 ր- : Ան ատենը Դ-վ-ն անոր ը-
սաւ , Քու սիրտդ իմ հետս չէ ,
ու ինչպէս կ'ըսես Թէ քեզ կը
սիրեմ . հիմա սա իրեք անգամ է
որ զիս խաբեցիր , ու ինծի չզրուցե-
ցիր Թէ քու մեծ զօրութիւնդ ին-
16 չէն է : Եւ որովհետև ամէն օր իր
խօսքերովը անոր նեղութիւն կու
տար , ու զանիկայ կը բռնադա-
տէր , անանկ որ անոր սիրտը մինչև
մահուան ս-ք-ն նեղացաւ ,
17 Բոլոր իր սրտին մէջ եղածը անոր
զրուցեց , ու ըսաւ անոր , Իմ գըլ-
խուս վրայ ածելի չէ եկած . քան-

Ն . Ք . ՂԴ . Իսր 1140

Ը ԳԼ . Գ . 31 ; ՂԼ . Իգ . 8 ; ՑԽս . Իգ . 10 ;

* ՅՈ՝ ԾՆօտի բլուր ;

Է Սաղ . Գ . 7 ;

† Կ՚ԱՐ՝ ԾՆօտին

Ը ՆՀ . Խե . 27 ; Ես . Խ . 29 ;

‡ ՅՈ՝ Կանչողին աղբիւրը . Սաղ . ԼԳ . 6 ;

Բ ԳԼ . ԺԳ . 1 ;

Ն . Ք . ՂԴ . Իսր 1120

1 Ու Սամիսոն Գազա դնաց , ու
հոն պոռնիկ կնիկ մը տեսաւ ,
2 և անոր մտաւ : Ու Գազացւոց բը-
սուեցաւ Թէ Սամիսոն հոս եկեր
է : Եւ պաշարեցին՝ ու բոլոր գի-
շերը անոր դարանակալ եղան քա-
ղաքին դրանը քովը , ու բոլոր գի-
շերը լուռ կեցան և ըսին , Առաւօ-
տուն կանուխ զանիկայ կը մեռցը-
3 նենք : Ու Սամիսոն մինչև կէս
գիշեր քնացաւ , և կէս գիշերուն
ելաւ , ու քաղաքին դրանը փեղկե-
րը երկու սեմերովը բռնեց , և զա-
նոնք նիգովը մկտեղ փրցուց , ու
կռնակը առնելով՝ զանոնք քերրո-
նին դիմացի լեռանը գլուխը հա-
նեց :
4 Եւ անկէ ետքը Սորեկ հեղե-
ղատին Էլէյրը Բ-ուղ մէկ կնիկ մը
սիրեց , ու անոր անունը Դալիլա
5 եր : Եւ Փղշտացւոց նախարար-
ները Ն-ուն քովը ելան ու անոր
ըսին , Զանիկայ խաբէ , ու ն-ոյէ
հասկըցիր Թէ անոր մեծ զօրու-
թիւնը ինչէն է , և Թէ ինչով կըր-
նանք անոր յաղթել , որ զանիկայ
կապենք ու շնազանդեցրնենք . և
մենք քեզի ամէն մէկերնիս հազար

‖ Կ՚ԱՐ՝ դալար ասոնցով

Ե Դատ . Ժզ . 31 ; ՂԼ . Իգ . 8 ; ՑԽս . Իգ . 10 ;

* ՅՈ՝ ԾՆօտի բլուր ;

Է Սաղ . Գ . 7 ;

† Կ՚ԱՐ՝ ԾՆօտին

Ը ՆՀ . Խե . 27 ; Ես . Խ . 29 ;

‡ ՅՈ՝ Կանչողին աղբիւրը . Սաղ . ԼԳ . 6 ;

Բ ԳԼ . ԺԳ . 1 ;

Ա Թագ . Իգ . 26 ; Սաղ . ՃԺբ . 10 , 11 , 12 ; Գոր . Թ . 24 ;

Բ ԳԼ . ԺԳ . 15 ; Տես Ա-ռակ . Բ . 16—19 ; Նյ . 3—11 ; Ղ . 24 , 25 , 26 ; Ե . 21 , 22 , 23 ;

Ֆ ԳԼ . ԺԳ . 16 ;

Դ Մխ . Է . 5 ; Ի Թես . Ղ . 5 ; ԳԼ . ԺԳ . 5 ;

զի իմ մօրս արդանդէն ես Աստուծոյ ուխտաւոր եմ . թէ որ ածիլուի՛մ , իմ ոյժս ինծմէ կ՚երթայ ու կը տկարանա՛մ , և ամէն մարդոց պէս
18 կ՚ըլլա՛մ : Ու երբոր Դալիլա տեսաւ որ անիկայ բոլոր իր սրտին մէջը եղածը իրեն զրուցեց , Փղշտացւոց նախաբարները կանչել տուաւ ու ըսաւ , Ա՛ս անգամ ելէ՛ք . քանզի բոլոր իր սրտին մէջ եղածը ինծի զրուցեց : Ան տէրը Փղշտացւոց նախաբարները անոր գալը ելան , ու արծաթն ալ *հետերնին
19 բերին : Ընդ Դ՚ալիլա զանիկայ իր ծունկերուն վրայ քնացուց , ու մարդ մը կանչեց , և անոր գլխուն եօթը բաժին մազերը ածիլել տուաւ , ու սկսաւ զանիկայ նեղել . և անոր ոյ-
20 ժը իրմէն գնաց : Ու ՚ի՚ՒՀ ըսաւ , Ո՛վ Սամիսոն՝ Փղշտացի՛ք քու վրադ է՛ն . և անիկայ քունէն արթընալով՝ ըսաւ , Ելլեմ , ու առջի անգամներուն պէս թօթ-
վուի՛մ . և անիկայ չէր գիտեր որ
21 Տէրը *իրմէ գացեր է : Ու Փղշտացիք զանիկայ բռնեցին և անոր աչքերը փորեցին , ու զանիկայ Գազա իջեցուցին և ոտնակապերով կապեցին . ու բանտին մէջը աղօրիքի քար կը դարձնէր :
22 Եւ անոր գլխուն մազը ածիլուե-
23 լէն ետքը՝ բուսանիլ սկսաւ : Ու Փղշտացւոց նախաբարները ժողվուեցան , որ իրենց աստուածոյն Դագոնին մեծ զոհ մատուցանեն և ուրախութիւն բնեն . ու ըսին , Մեր աստուածը մեր ձեռքը մատնեց մեր
24 թշնամին Սամիսոնը : Ու ժողովուրդը զանիկայ տեսնելով՝ *իրենց աստուածը գովեցին . քանզի ըսին , Մեր աստուածը մեր ձեռքը մատնեց մեր թշնամին , մեր երկիրը աւրողը
25 և մեր մեռելները շատցընողը : Ու երբոր անոնց սիրտը *ուրախ էր , ըսին , Սամիսոնը կանչեցէ՛ք որ մեր առջևը խաղայ : Ուստի Սամիսոնը բանտէն կանչեցին , ու անոնց առջևը խաղաց . և զանիկայ սիւնե-
26 րուն մէջտեղը կայնեցուցին : Ու Սամիսոն իր ձեռքէն բռնող պատանիին ըսաւ , Թող տուր ինծ , որ աս տունը վերցընող սիւները բռնեմ , ու անոնց վրայ կռթընի՛մ :
27 Եւ տունը էրիկ ու կնիկ մարդիկնե-
րով լեցուն էր . ու Փղշտացւոց բոլոր նախաբարները հոն էին . և *տանիքին վրայ իրեք հազարի չափ մարդիկներ ու կնիկներ կային , որոնք Սամիսոնին խաղալը կը դի-
28 տէին : Եւ Սամիսոն Տէրոջը աղաղակելով ըսաւ , Ո՛վ Տէր Եհովայ , *կ՚աղաչեմ՝ զիս յիշէ . ով Աստուած , միայն աս անգամ ալ զիս ուժովցուր , որ Փղշտացիներէն իմ երկու աչքերուս վրէժը մէկէն
29 առնեմ : Ու Սամիսոն ան տունը վերցընող երկու միջին սիւները մէկը աջ ձեռքովը ու մէկալը ձախ ձեռքովը բռնելով՝ անոնց վրայ
30 կռթընեցաւ . Եւ Սամիսոն ըսաւ , Իմ անձս Փղշտացիներուն հետը մեռնի . ու բոլոր ուժովը ծռեցաւ , և տունը նախաբարներուն ու ժողովուրդին վրայ ինկաւ . և իր մեռած ատենը մեռցուցածները իր կենդանութեան ատենը մեռցուցածներէն աւելի էին :
31 Ու անոր եղբայրները և բոլոր հօրը տունը իջան , ու զանիկայ վերցուցին . և հանեցին իր հօրը Մանուէին գերեզմանը Լթաղեցին զանիկայ Սարայի ու Եսթաւուղի մէջտեղը : Եւ անիկայ Իսրայէլի մէջ քսան տարի դատաւորութիւն ըրաւ :

ԳԼ · ԺԷ

1 Միքա իր մօրմէն գողցած արծաթը անոր կը դարձընէ . ան ալ կուռքեր շինել կուտայ : 5 Միքա անոնց զարդեր շինել կուտայ . 6 ու Ղեւտացի մը վարձքով կը բռնէ իրեն քահանայ ըլլալու :

1 ||Ու Եփրեմի լեռնէն Միքա անու-
2 նով մարդ մը կար : Եւ անիկայ իր մօրը ըսաւ , Քեզմէ առնուած ան հազար հարիւր *արծաթը՝ որուն համար անէծք տուիր ու իմ առջևս զրուցեցիր , ահա ան արծաթը իմ քովս է , զանիկայ ես առի . ու մայրը անոր ըսաւ , Ո՛րդեակ իմ , Տէրը քեզ
3 օրհնէ : Եւ անիկայ հազար հարիւր *արծաթը իր մօրը դարձուց . բայց անոր մայրը ըսաւ , Ես ան արծաթը իմ ձեռքէս բոլորովին Տէրոջը նուիրեցի իմ տղուս համար , *անով քանդակած ու թափծու կուռք շինելու համար . ուստի հիմա զանիկայ քեզի ետ կուտամ :
4 Իսկ Մէ՚ան արծաթը իր մօրը դարձուց . և մայրը *երկու հարիւր *արծաթ առաւ , ու անոնք ոսկերիչին տուաւ , ան ալ անոնցմով քանդակած ու թափծու կուռք շինեց . և անոնք Միքայի տունը
5 դրուեցան : Ու այս մարդը Միքա աստուածներու տուն մը ունեցաւ . ու *եփուտ և *թերափիմ շինեց , ու *իր տղոցը մէկը օրհնեց , որ իրեն
6 քահանայ եղաւ : *Ան օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար . ամէն մարդ իր աչքին հաճելի եղածը կ՚ընէր :
7 Եւ Բեթղէհեմէն *Յուդայի ազգատոհմէն *Յուդայի Բեթղէհեմէն մէկ պատանի մը կար . և անիկայ Ղեւտացի էր , ու հոն կը բնակէր պանդուխտի
8 պէս : Եւ այս մարդը Յուդայի

Ա Գլ · ԺԶ · 25 ։

Իրբ 1406

— Ծն · ԺԹ · 19։ Հռութ. Գ · 10 ։

Բ Տես Եւ · ի · 4 , 23 ։ Դև . ԺԲ · 4 ։

Ե Տես · Կզ · 6։

Ը Գլ · Բ · 27։ Ի Ծն · լ · 19 , 30։ Ովս · Գ · 4 ։

Ղև . ԻԹ · 9 ։ ԳԹագ · ԺԳ · 33 ։

Ի Գլ · ԺԸ · 1։ ԺԹ . 1 ։ Ես · 25 ։ Ր Օր · ԼԳ · 5 ։

Ը Ր Օր · ԺԸ · 8 ։

Ր Տես Ցես · ԺԹ . 15 ։ Գլ . ԺԹ . 1 ։ Հռութ . ա · 1 , 2։ Միք · ե . 2։ Մատ · բ · 1 , 5 , 6 ։

*Եբր · իրենց ձեռքը Ղևտակ . է · 26 , 27 ։

Ի Թուա . ԺԳ · 9 , 42 , 43 ։ Ցես . է . 12։ ա Թագ . ԺԶ · 14 ։ ԺԸ · 12 ։ իբ . 15 , 16 ։ Բ Մն . ԺԵ . 2 ։

Ը Դան . է . 4 ։

Ր Գլ . Թ . 27 ։

Ե Ր Օր · իր · 8 ։

Ի Երեմ . ԺԵ . 15 ։

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ ԻՒՐ 1406

Բեթլեհեմ քաղաքէն եկաւ , որ ...գտած տեղը պանդխտութիւն ընէ , ու ճամբորդութիւն ընելով՝ մինչև Եփրեմի լեռը ... 9 մինչև Միքայիի տունը եկաւ : Եւ Միքա անոր ըսաւ , Ո՞ւակից կու գաս : Ու անիկայ անոր ըսաւ , Ես Ղևտացի եմ , ... Յուդայի Բեթլեհեմէն յա՛ռ եմ , և ...գտած տեղս պանդխտանալու կ'երթամ : 10 Ու Միքա անոր ըսաւ , Իմ քովս բնակէ , ա՛ւ ինծի հայր ու քահանայ եղիր . և ես քեզի տարուէ տարի տասը հատ արծաթ , ձեռք մը հանդերձ , ու քու ուտելիքդ կու տամ : Եւ Ղևտացին 11 հո՛ գնաց : Ու Ղևտացին ան մարդուն հետը բնակելու հաւանութիւն տուաւ . և ... պատանին անոր որդուցը մէկուն պէս եղաւ անոր : 12 Ու Միքա Ղևտացին օրհնեց , և պատանին անոր քահանան եղաւ , ու Միքայիի տունը կը բնակէր : 13 Եւ Միքա ըսաւ , Հիմա ...գի՛տեմ որ Տէրը ինծի բարիք պիտի ընէ , քանզի ... Ղևտացին իմ քահանաս եղաւ :

ԳԼ . ԺԸ

1 Դանի որդիքը հինգ մարդ կը խրկեն իրենց ժառանգութիւն մը փնտռելու համար : 3 Անոնք Միքայիի տունը երթալով՝ խորհուրդ կ'ընեն Յովնաթանին հետ , որ անոնց քահանայութիւն կու տայ . 7 Լայիսը կը լրտեսեն , ու բարի լուր կը բերեն : 11 Վեց հարիւր մարդ կը խրկուի ան քաղաքը առնելու . 14 որոնք իրենց ճամբուն մէջ՝ Միքայիի քահանան ու անոր տուրբ բաները կը յափշտակեն : 27 Անոնք Լայիսը առնելով՝ Դան կը կոչեն զանիկայ : 30 Կուռքերը կը կանգնեն և Յովնաթան ու անոր որդիքը յաւիտեան քահանայութիւն կ'ընեն :

1 — Ի՛ն օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար . ու ան օրերը Դանի ցեղը իրեն ժառանգութիւն մը կը փնտռէր բնակելու համար . քանզի մինչև ան օրը Իսրայէլի ցեղերուն մէջը անոր ...ժառանգութիւն մը չէր իյնած իրենց : Եւ Դանի որդիքը իրենց ազգատոհմէն ներկայ ... իրենց սահմաններէն՝ Սարայէն ու Եսթաւուղէն հինգ զօրաւոր մարդ խրկեցին , որ երկիրը լրտեսեն ու քննեն . և անոնց ըսին , Գացէ՛ք երկիրը քննեցէ՛ք . ու անոնք Եփրեմի լեռը մինչև Միքայիի տունը եկան , և գիշերը հոն մնացին : 3 Ու երբոր անոնք Միքայիի տանը քովը էին , Ղևտացի պատանիին ձայնը ճանչցան , և հոն դարձան ու ըսին , Ո՞վ քեզ հոս բերաւ , և դուն հոս ի՞նչ կ'ընես , ու ինչո՞ւ համար հոս կեցեր 4 ես : Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Միքա ինծի ասանկ ասանկ բրաւ , ու Ղևտացի վարձքով բռնեց , որ 5 անոր քահանայ ըլլամ : Եւ անոր ըսին , Հիմա Աստուծոյ հարցուր , որ դիտնանք թէ արդեօք մեր գացած ճամբան մեզի պիտի 6 յաջողի՞ : Ու քահանան անոնց ըսաւ , Խաղաղութեամբ գացէ՛ք . ձեր երթալու ճամբան Տէրոջը առջև հաճելի է :

7 Ան հինգ մարդիկը գացին՝ Լայիս մտան , և անոր մէջը բնակող ժողովուրդը տեսան՝ որ Սիդոնացւոց պէս անհոգութեամբ հանգիստ ու ապահով կը բնակէին , և ան երկրին մէջ ինձս տուող մը †չկար՝ որ իշխէր ...ոչ վաչ . ու" Սիդոնացիներէն հեռու ըլլալով՝ բնաւ մէկ մարդու մը հետ 8 գործ չունէին : Եւ ...հինգ մարդը Սարայա ու Եսթաւուղ դարձան իրենց եղբայրներուն . և անոնց եղբայրները անոնց ըսին , Դուք ի՞նչ 9 ըսէք : Ու անոնք ըսին , Ելէ՛ք , անոնց վրայ երթանք . քանզի մենք երկիրը տեսանք , և ահա շատ աղէկ է . ու դուք թո՞ղ կը կենաք . երթալու ... երկիրը ժառանգելու համար հոն մտնելու անհոգութիւն 10 մի՛ ընէք : Երբոր հոն մտնէք , մէկ անհոգ ժողովուրդի մը ու շատ ընդարձակ երկրի մը մէջ պիտի մտնէք , որ Աստուած զանիկայ ձեր ձեռքը տուեր է . ու հանանկ տեղ մըն է՝ որ հոն երկրի վրայ եղող բաներուն մէկը պակաս չէ :

11 Եւ Դանի ազգատոհմէն , անկէ՝ ...Սարայէն ու Եսթաւուղէն վեց հարիւր սպառազինեալ մարդիկ 12 գացին : Ու ելան Յուդայի Կարիաթարիմը բանակեցան . անոր համար ան տեղը մինչև աս օրս ‡Մահանէդան կ'ըսուի . ահա անիկայ Կարիաթարիմին ետևն է : 13 Եւ անկէ Եփրեմի լեռը անցան , ու 14 մինչև Միքայիի տունը եկան : Եւ Լայիսի երկիրը լրտեսելու գացող ան հինգ մարդը պատասխան տալով՝ իրենց եղբարցը ըսին , Գիտէ՞ք որ ...այս տուներուն մէջ եփուտ , թերափիմ , և քանդակած ու թափծու կուռք կայ . ու հիմա ձեր 15 ընելու բանը գիտցէ՛ք : Ան տունը անոնք դէպ՝ի հոն դառնալով՝ ան Ղևտացի պատանիին տունը՝ Միքայիի տունը մտան , ու ...անոր ողջոյն 16 ըսին : Եւ Դանի որդւոցմէ եղող չան վեց հարիւր սպառազինեալ մարդիկները դրանը 17 բերանը կայնեցան : Ու երկիրը լրտեսելու գացող չան հինգ մարդիկները հոն մտան , և քանդակած կուռքը , եփուտը , թերափիմը ու թափծու կուռքը առին . և

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ 1406

Ղ Տես գլ . ժէ . 10 :
Է Տես գլ . ժէ . 5 : Հմր 14 :
Ը գ Թագ . իբ . 5 : Եսա . լ . 1 : Ովս . գ . 12 :
Ը գ Թագ . իբ . 6 :
ժ Ցես . ժթ . 47 Լէսէմ :
ի Հմր 27 , 28 :
† կա՛ չըկար . ու ա նանկ հաբրատութիւն ունենալով , ու
լ Հմր 2 :
Է Թու . ժգ . 31 : Ցես . բ . 23 , 24 :
ժ գ Թագ . իբ . 3 :
ի Հմր 7 , 27 :
հ բ Օր . ը . 9 :
ձ Ցես . ժե . 60 :
‡ այ՝ Դանի բանակը : Գլ . ժգ . 25 :
ղ Հմր 2 :
ճ ա Թագ . ժգ . 28 :
ՙ Գլ . ժե . 5 :
յ Ջն . խգ . 27 : աԹագ . ժե . 22 :
ն Հմր 11 :
շ Հմր 2 , 14 :
ո Գլ . ժե . 4 , 5 :

— Գլ . ժե . 6 : իա . 25 :
Բ Ցես . ժթ . 47 :
† Գլ . ժգ . 25 :
Ր Թու . ժգ . 17 : Ցես . բ . 1 :
Է Գլ . ժե . 1 :
* Եբր . ի՞նչ ունիս հոս :

Ն. Ք. Դ.Ք. Իրր 1406

Յոր. Իա. 5 ; Իթ. 9 ; Ի. 4 ; Առակ. Լ. 32 ; Միք. Է. 16 ; Գլ. ԺԷ. 10 ;

* ժողովուեցար ;

Ը Թագ. ԺԷ. 8 ;

Հմր 7. 10 ; Օր. ԼԴ. 22 ;

Յես. ԺԹ. 47 ;

Հմր 7 ;

Թու. ԺԳ. 22 ; Բ Թագ. Ժ. 6 ;

Յես. ԺԹ. 47 ;

Ծն. ԺԴ. 14 ; Գլ. Ի. 1 ; Գ Թագ. ԺԲ. 29. 30 ; ԺԸ. 20 ;

քահանան ան վեց հարիւր սպա-
ռազինեալ մարդիկներուն հետ դը-
18 րանը բերանը կայներ էր ։ Ու երբոր
անոնք Միքային տունը մտան , և
քանդակած կուռքը , եփուտը ,
Թերափիմը ու Թափծու կուռքը
առին , քահանան անոնց ըսաւ ,
19 Դուք ի՞նչ կ'ընէք ։ Ու անոնք ը-
սին անոր , Լուռ կեցիր , ձեռքդ
բերնիդ վրայ դիր , ու մեր հետը
եկուր , և մեզի հայր ու քահանայ
եղիր . քեզի մէկ մարդու մը տանը
քահանայ ըլլա՞լը աղէկ է , թէ Իս-
րայէլի մէկ ցեղին ու մէկ ազգատոհ-
20 մին քահանայ ըլլալը ։ Ու քահա-
նան սրտին մէջը ուրախանալով՝
եփուտը , Թերափիմը և քանդա-
կած կուռքը առաւ ու ժողո-
21 վուրդին մէջը մտաւ ։ Ու անոնք
դարձան գացին , ու ընտանիքները
և անասունները ու Թանկագին
կարասիները իրենց առջևը դրին ։
22 Երբոր անոնք Միքային տունէն
հեռացան , Միքային տանը մօտ ե-
ղող տուներուն մարդիկը ժողվուե-
ցան , ու Դանի որդւոցը հետևէն
23 հասան . Ու Դանի որդւոցը հետևէն
կանչուըռտեցին , որոնք երեսնին
դարձուցին ու Միքային ըսին ,
Քեզի ի՞նչ եղաւ որ այդպէս *բազ-
24 մութիւնով կու գաս ։ Ու անիկայ
ըսաւ , Իմ շինած աստուածներս
ու քահանան առիք գացիք , և ասկէ
ետև ինծի ի՞նչ կը մնայ . ու ինծի
ինչո՞ւ համար կ'ըսէք թէ Քեզի
25 ի՞նչ եղաւ ։ Ու Դանի որդիքը
անոր ըսին , Մեր մէջը քու ձայնդ
չլսուի . չըլլայ որ Հբարկասիրտ
մարդիկները ձեր վրայ յարձակին ,
ու քու կեանքդ և քու ընտանեացդ
26 կեանքը կորսընցընես ։ Ու Դանի
որդիքը իրենց ճամբան գացին . և
Միքա տեսնելով որ անոնք իրմէն
զօրաւոր են , դարձաւ իր տունը
գնաց ։
27 Ու անոնք Միքային շինածները
և անոր քահանան առին , ու Լա-
յիսի վրայ՝ հանգիստ և անհոգ կե-
ցող ժողովուրդի մը վրայ գացին ,
ու զանոնք սուրի բերնէ անցընե-
28 լով՝ քաղաքը կրակով այրեցին ։ Ու
անոնք Սիդոնէն հեռու ըլլալնուն
ու մարդու մը հետ գործ չունենալ-
նուն համար , ազատող մը
չկար . և ան Բեթռոոբի
հովիտին մէջն էր . ու քաղաքը շի-
նեցին և անոր մէջը բնակեցան ։
29 Ու քաղաքին անունը իրենց հօրը
Իսրայէլեան Դանին անունովը
Դան կոչեցին . բայց քաղաքին
30 անունը առաջուց Լայիս էր ։ Ու
Դանի որդիքը քանդակած կուռ-
քը կանգնեցին իրենց . ու Մանա-
սէի որդւոյն Գերսոնին որդին Յով-
նաթան , ինքը ու իր որդիքը
մինչև երկրին գերութեան օրը
Դանի ցեղին քահանաներն էին ։
31 Ուստի անոնք Միքային շինած
կուռքը իրենց պահեցին , որչափ
ժամանակ որ Աստուծոյ տունը Սե-
լովի մէջ էր ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ղևտացի մը Բեթլէհէմ կ'երթայ՝ իր հարճը տուն դարձընելու համար ։ 16 Ծեր մարդ մը Գաբաայի մէջ իր տունը կ'ընդունի զանիկայ ։ 22 Գաբաացիք կը լկեն անոր հարճը , որ կը մեռնի ։ 29 Իսկ Ղևտացին տասներկու կտորի բաժնելով զանիկայ՝ տասներկու ցեղերուն կը խրկէ ։

1 Ու եղաւ որ (ան օրերը որ Իս-
րայէլի մէջ Թագաւոր չկար ,)
Եփրեմի լեռանը կողմերը բնակող
մէկ պանդուխտ Ղևտացի մը կար ,
ու անիկայ Յուդայի Բեթլէհէ-
2 մէն մէկ հարճ մը առաւ իրեն ։ Ու
անոր հարճը շնութիւն ընելով՝ ան-
կէ իր հօրը տունը՝ Յուդայի Բեթ-
լէհէմը գնաց , ու չորս ամիսի չափ
3 հոն կեցաւ ։ Ու էրիկը ելաւ անոր
ետևէն գնաց , որ քաղցրութեամբ
խօսի անոր հետ ու զանիկայ ետ
բերէ . և իր հետը ծառայ մը ու իր ծա-
ռան ու երկու էշ . ու կինը զանի-
կայ իր հօրը տունը տարաւ . և
աղջկան հայրը երբոր զանիկայ տե-
սաւ , ուրախութեամբ զանիկայ
4 դիմաւորեց ։ Ու աղջկան հայրը՝ ա-
նոր աները զանիկայ ներս առաւ ,
և իրեք օր անոր հետը նստաւ . կե-
րան խմեցին ու գիշերները հոն մը-
նացին ։
5 Ու չորրորդ օրը երբոր առաւօ-
տուն կանուխ ելան , անիկայ ոտք
ելաւ որ երթայ . բայց աղջկան
հայրը իր փեսային ըսաւ , Կտոր մը
հաց կեր որ սիրտդ ուժովնայ , ու
6 ետքը կ'երթաք ։ Ու նստան ու
երկուքը մէկտեղ կերան և խմեցին .
ու աղջկան հայրը ան մարդուն ը-
սաւ , Կ'աղաչեմ , աս գիշեր ալ
հոս կեցիր , ու սիրտդ զուարճա-
7 նայ ։ Ու ան մարդը ելաւ որ եր-
թայ , բայց անոր աները զանիկայ
բռնադատելուն համար , դարձաւ
8 գիշերը հոն մնաց ։ Ու հինգերորդ
օրը առաւօտուն կանուխ ելաւ որ
երթայ . և աղջկան հայրը ըսաւ ,
Կ'աղաչեմ , սիրտդ ուժովցուր . և
ուշացան մինչև կէս օրը անցնիլը , ու
9 երկուքը մէկտեղ կերան ։ Ու ան
մարդը ելաւ , ինքը՝ իր հարճը ու իր
ծառան՝ ճամբայ երթալու համար .
բայց անոր աները՝ աղջկան հայրը
ըսաւ անոր , Ահա օրը իրիկուն ըլ-
լալու վրայ է . կ'աղաչեմ , գիշերը
հոս մնացէք . ահա օրը կ'իջնէ ,

Ն. Ք. Դ.Ք. Իրր 1406

Գլ. ԺԴ. 1 ; Թագ. Դ. 2 . 3 . 10 . 11 ; Սաղ. ՀԸ. 60 . 61 ; Յես. ԺԸ. 1 ; Գլ. ԺԹ. 18 ; Իա. 12 ;

Գլ. ԺԷ. 6 ; ԺԸ. 1 ; Իա. 25 ;

Գլ. ԺԷ. 7 ;

Ծն. ԼԴ. 3 ;

Ծն. ԺԸ. 5 ;

Ն. Ք. ԴՔ.
Իրր 1406

ե Ցես. ԺԸ. 28։

է Ցես. ԺԵ. 8, 63։ Գլ. Ա. 21։ Բ Թագ. Ե. 6։

ե Ցես. ԺԸ. 28։

ը Ցես. ԺԸ. 25։

ի Մատ. ԻԵ. 43։ Եբր. ԺԳ. 2։

ժ Սաղ. ՃԴ. 23։

ի Ցես. ԺԸ. 1։ Գլ. ԺԸ. 31։ Ի. 18։ Ա Թագ. Ա. 3, 7։

Լ Հմր 15։

ի Ծն. ԽԳ. 23։ Գլ. Դ. 23։

ի Ծն. ԺԹ. 2։

Ի Ծն. ԽԴ. 32։ ԽԴ. 24։

հ Ծն. ԺԸ. 4։ Յօհ. ԺԳ. 5։

յ Ծն. ԺԹ. 4։ Գլ. Ի. 5։ Ովս. Թ. 9։ Ժ. 9։

ն Բ Օր. ԺԳ. 13։

գիշերը հոս կեցիր, ու սիրտդ
զուարճանայ. և վաղը կանուխ
ճամբայ ելէք ու ձեր վրանը գա–
10 ցէք։ Եւ այն մարդը գիշերը մնալ
չուզեց, ու ելաւ գնաց, ու մինչև
ե Ցեբուսին՝ այսինքն Երուսաղեմին
դիմացը եկաւ, և իր հետը երկու
համետած էշ ունէր, ու իր հարճն
ալ իր հետն էր։
11 Ու երբոր Ցեբուսին մօտեցան,
օրը շատ անցած ըլլալուն համար,
ծառան իր տիրոջը ըսաւ, Եկո՛ւր
աս Ցեբուսացւոց քաղաքը խոտո–
12 րինք, ու գիշերը հոն մնանք։ Բայց
տէրը անոր ըսաւ, Իսրայէլի որ–
դւոցմէ չեղող օտարազգիներուն
քաղաքը չխոտորինք. հապա մինչև
13 ե Գաբաա անցնինք։ Եւ իր ծա–
ռային ըսաւ, Եկո՛ւր այն տեղերուն
մէկուն մօտենանք, ու գիշերը Գա–
բաայի կամ ը Ռամայի մէջ մնանք։
14 Եւ անցան գացին. ու երբոր Բե–
նիամինի Գաբաային մօտեցան, ա–
15 րեւը մտաւ։ Եւ հոն դարձան, որ
Գաբաա մտնեն ու գիշերը հոն մը–
նան. և գնաց քաղաքին հրապա–
րակին մէջը նստաւ. ու մարդ մը
չկար որ ի զանոնք իր տունը առնէ՝
գիշերը անցրնելու համար։
16 Եւ ահա իրիկունը արտէն մէկ
ծեր մարդ մը կու գար՝ ժ իր գործէն
դառնալով. ու անիկայ Եփրեմի
լեռնէն էր, և Գաբաայի մէջ պան–
դըխտացեր էր. ու այն տեղին բնա–
17 կիչները Բենիամինեանք էին։ Ու
երբոր անիկայ աչքերը վերցուց, և
ճամբորդ մարդը քաղաքին հրապա–
րակին մէջը տեսաւ, ծեր մարդը ը–
սաւ, Ո՞ւր կ'երթաս, և ուսկից
18 կու գաս։ Ու անիկայ ըսաւ, Մենք
Ցուդայի Բեթլեհեմէն մինչև Եփ–
րեմի լեռանը կողմերը կ'անցնինք.
ես այն տեղացի եմ, ու մինչև Ցու–
դայի Բեթլեհէմը գացի, և հիմա
ի Տէրոջը տունը կ'երթամ. ու զիս
Լ իր տունը ընդունող մարդ մը չը–
19 կայ. Բայց մեր էշերուն համար
յարդ ու ճարակ կայ. և ինծի հա–
մար, քու աղախինիդ համար, ու
քու ծառայիդ հետ եղող մանչուն
համար հաց ու գինի ունիմ. բնաւ
20 մէկ բան մը պակաս չէ։ Եւ այն
ծեր մարդը ըսաւ, ի Խաղաղութիւն
քեզի. քու ամէն պակասութեանդ
հոգը իմ վրաս ըլլայ. ի բայց գիշերը
21 հրապարակին մէջ մի՛ մնար։ Ի Ու
զանիկայ իր տունը տարաւ, և էշե–
րուն կեր տուաւ. հ ու անոնք ոտ–
քերնին լուալէն ետքը կերան և
խմեցին։
22 Ու երբոր անոնց սիրտը կը զուար–
ճանար, ահա յ քաղաքին բնակիչ–
ներէն ն չար մարդիկներ տանը չորս

կողմը պաշարեցին, ու դուռը ձեռք
առին. և տանը տիրոջը՝ այն ծեր
մարդուն հետ խօսեցան ու ըսին,
ճ Տունդ եկող մարդը հանէ, որ
23 զանիկայ գիտնանք։ Եւ մ այն
տանուտէր մարդը անոնց ելաւ, ու
անոնց ըսաւ, Ձէ՛, եղբայրներս.
կ'աղաչեմ, գէշութիւն մի՛ ընէք.
աս մարդը իմ տունս մտնելէն ետ–
քը, յ աս անզգամութիւնը մի՛ ը–
24 նէք։ Ն Ահա իմ կոյս աղջիկս, ու
այն մարդուն հարճը հիմա ձեզի հա–
նեմ, և շ զանոնք լկեցէ՛ք, ու ձեր
ուզածը ըրէ՛ք անոնց, և աս մար–
դուն աս անզգամութեան գործը
25 մի՛ ընէք։ Բայց այն մարդիկները
չուզեցին անոր խօսքը մտիկ ընել.
ու այն մարդը իր հարճը բռնեց
դուրս հանեց անոնց. և անոնք ո զա–
նիկայ գիտցան, ու բոլոր գիշերը
զանիկայ լկեցին մինչև առաւօտ.
ու երբոր արշալոյսը ծագեցաւ,
զանիկայ թող տուին որ երթայ։
26 Եւ այն կնիկը առտուան դէմ գնաց,
ու ինկաւ այն մարդուն տանը դրա–
նը առջևը, ուր որ իր տէրը կը կե–
նար. ու մինչև որ լուսացաւ՝ հոն
27 մնաց։ Եւ անոր տէրը առաւօտուն
ելաւ, տանը դռները բացաւ, որ
ելլէ իր ճամբան երթայ. և ահա
կնիկը՝ իր հարճը տանը դրանը առ–
ջին ինկեր էր, և ձեռքերը սեմին
28 վրայ էր։ Ու անոր ըսաւ, Ելի՛ր եր–
թանք. բայց չ պատասխան տուող
չկար։ Ան ատենը զանիկայ իր ի–
շուն վրայ դրաւ, ու մարդը ելաւ
29 իր տեղը գնաց։ Եւ երբոր իր
տունը հասաւ, դանակ մը առաւ,
ու իր հարճը բռնեց և ղ զանիկայ
ոսկորներովը տասուերկու կտորի
բաժնեց, ու Իսրայէլին ամէն սահ–
30 մանները խրկեց։ Եւ ամէն տեսա–
նողները կ'ըսէին թէ Իսրայէլի որ–
դւոցը Եգիպտոսի երկրէն ելած օրէն
մինչև աս օրս՝ ասանկ բան մը ո՛չ
եղեր է, ո՛չ ալ տեսնուեր է. աստր
վրայ մտածեցէ՛ք, ջ խորհո՛ւրդ ըրէք
ու խօսեցէ՛ք։

ԳԼ. Ի

1 Ղևտացին իրեն եղած զրկանքը ժողովքին կը պատմէ։ 8 Ժողովքին վճիռը։ 12 Բենիամինեանք Իսրայէլացւոց պահանջմունքներուն մտիկ չընելով՝ գլուխ կը վերցընեն։ 18 Իսրայէլացիք երկու անգամ պատերազմ ընելով՝ իրենցմէ քառասուն հազար մարդ կը մեռնի։ 26 Եւքը մէկ հնարքով մը բոլոր Բենիամինեանները կը ջարդեն, բաց 'ի վեց հարիւր հոգիէն՝ որոնք կ'ազատուին։

1 Ան ատենը ա բոլոր Իսրայէլի որդի–
քը ելան, ու ժողովքը մէկ մար–
դու մը պէս բ Դանէն մինչև Բերսա–
բեէ և Գաղաադու երկիրը՝ գ Մասփա–
յի մէջ Տէրոջը առջևը ժողվուեցան։
2 Եւ բոլոր ժողովուրդին՝ Իսրայէլի

Ն. Ք. ԴՔ.
Իրր 1406

ճ Ծն. ԺԹ. 5։ Հռով. Ա. 26, 27։

մ Ծն. ԺԹ. 6, 7։

յ Բ Թագ. ԺԳ. 12։

Ն Ծն. ԺԹ. 8։

շ Ծն. ԼԴ. 2։ Բ Օր. ԻԱ. 14։

ո Ծն. Դ. 1։

չ Գլ. Ի. 5։

ղ Գլ. Ի. 6։ Տես Ա Թագ. ԺԱ. 7։

ջ Գլ. Ի. 7։ Առակ. ԺԳ. 10։

ա Բ Օր. ԺԳ. 12։ Ցես. ԻԲ. 12։ Գլ. ԻԱ. 5։ Ա Թագ. ԺԱ. 7։

բ Գլ. ԺԸ. 29։ Ա Թագ. Գ. 20։ Բ Թագ. Գ. 10։ ԻԴ. 2։

գ Գլ. Ժ. 17։ ԺԱ. 11։ Ա Թագ. Է. 5։ Ժ. 17։

Ն · Ք · ՂԲ · Իրր 1406

Բոլոր ցեղերուն գլխաւոր մարդիկները չորս հարիւր հազար տասը քաշող հետեւակ զօրք ընտրուեցաւ Աստուծոյ ժողովուրդին ժողովքին
3 մէջ ներկայացան։ Եւ Բենիամինի որդիքը լսեցին որ Իսրայէլի որդիքը Մասփա եղեր են։ Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին, Մեզի պատմեցէք, թէ ասիկա չարութիւնը ինչպէս ե-
4 ղաւ։ Եւ ան Ղեւտացի մարդը՝ սեռցուած կնկանը էրիկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ես ու իմ
5 հարճս Բենիամինի Գաբաան եկանք, որ դիշերը հոն մնանք. Ղեւ-
6 Գաբաայի բնակիչները ինծի դէմ ոտք ելան, ու դիշերով իմ եղած տունս պաշարեցին, Ա զիս սպա-
7 նել կ'ուզէին, Ա ու իմ հարճս լկկեցին և մեռաւ. Ես ալ իմ հարճս առի ու զանիկայ կտոր կտոր ըրի, և Իսրայէլի ժառանգութեանը բոլոր երկիրը խրկեցի. քանզի անոնք Ի Իսրայէլի մէջ մեծ յանցանք ու
8 անզգամութիւն ըրին։ Ահա դուք ամէնդ ալ Իսրայէլի որդիք էք, Հոս ձեր մէջը խօսեցէք ու խոր-
9 հուրդ ըրէք։ Եւ բոլոր ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս ոտք ելաւ, ու ըսաւ, Մեզմէ բնաւ մէկը իր վրանը պիտի չերթայ, ու բնաւ մէ-
10 կը իր տունը չդառնայ։ Եւ հիմա Գաբաային ընելու բաներնիս ասիկայ է. անոր վրայ վիճակով Ը-Ն։ Ու Իսրայէլին ամէն ցեղերէն՝ հարիւրէն տասը, և հազարէն հարիւր, ու տասը հազարէն հազար մարդ առնենք, որ ժողովուրդին պաշար տանին. անոնք ալ Բենիամինի Գաբաան մտնելով, անոր ԸՆԿԵՐԸ Իսրայէլի մէջ ըրած բոլոր
11 անզգամութեանը փոխարէնը հատուցանեն։ Եւ ան քաղաքին վրայ ԻՐՈՒՆԸ համար՝ Իսրայէլի բոլոր մարդիկները մէկ մարդու մը պէս միաբանութեամբ ժողվուեցան։
12 Ու Իսրայէլի ցեղերը Բենիամինին բոլոր ցեղին մարդիկներ խրկեցին ու ըսին, Ա ի՞նչ չարու-
13 թիւն է որ ձեր մէջը եղաւ։ Եւ հիմա Գաբաայի մէջ եղող Ա՛ն չար մարդիկները տուէք, որ զանոնք մեռցընենք, ու Ես չարութիւնը Իսրայէլէն վերցընենք։ Բայց Բենիամինեանք իրենց եղբարցը՝ Իսրայէլի
14 որդւոց խօսքը մտիկ ընել չուզեցին. Ու Բենիամինի որդիքը Իսրայէլի որդւոցը դէմ պատերազմ ընելու համար՝ իրենց քաղաքներէն
15 Գաբաայի մէջ ժողովուեցան։ Եւ ան օրը իրենց քաղաքներէն Հ-Ղ Բենիամինի որդիքը համրուեցան. — քսանուվեց հազար սուր քաշող մարդ ԸՆՏՈՒԵՑԻ —, բաց ի Գա-

Ն · Ք · ՂԲ · Իրր 1406

բայի բնակիչներէն՝ որոնք եօթը հարիւր ընտիր մարդիկ համրուե-
16 ցան։ Ա՛ն բոլոր ժողովուրդին մէջը եօթը հարիւր ընտրուած Ա՛ահեկագործ մարդիկներ կային, որոնց ամէնն ալ պարսատիկով մազի վրայ քար կը նետէին առանց վրիպելու։
17 Եւ Իսրայէլի մարդիկներն ալ համրուեցան. — Բենիամինէն զատ չորս հարիւր հազար սուր քաշող մարդ ԸՆՏՈՒԵՑԻ —. ասոնք ամէնն ալ պատերազմող մարդիկներ էին։
18 Ու գացին՝ Բեթէլ ելան. և Իսրայէլի որդիքը Աստուծոյ հարցուցին ու ըսին, Բենիամինի հետ պատերազմելու համար ո՞վ մեզի առաջնորդ ըլլայ. և Տէրը ըսաւ,
19 Յուդան առաջնորդ ըլլայ։ Ու Իսրայէլի որդիքը առաւօտուն ելան, և Գաբաայի դիմացը բանա-
20 կեցան։ Ու Իսրայէլացիք Բենիամինի հետ պատերազմ ընելու ելան. և Իսրայէլացիք Գաբաայի քովը անոնց դէմ շարուեցան պատերազմի
21 համար։ Ու Բենիամինի որդիքը Գաբաայէն ելան, և ան օրը Իսրայէլէն քսանուերկու հազար մարդ
22 դետինը փռեցին։ Ու ժողովուրդը՝ ԻՍՐԱՅԷԼացիք ուժովցան, և նորէն գացին պատերազմելու համար շարուեցան նոյն տեղը, ուր որ
23 առջի օրը շարուեր էին։ (Ու Իսրայէլի որդիքը ելան, և Տէրոջը առջևը մինչև իրիկուն լացին, ու Տէրոջը հարցնելով ըսին, Մեր եղբօրը Բենիամինին հետ պատերազմելու համար նորէն ելլե՞նք. և Տէրը ըսաւ, Անոր դէմ ելէք։)
24 Ու երկրորդ օրը Իսրայէլի որդիքը Բենիամինի որդւոցը մօտեցան։
25 Ու ՂԵրկրորդ օրը Բենիամինեանք Գաբաայէն անոնց դէմ ելան ՊԱՏԵՐԱԶՄԵԼՈՒ համար. և Իսրայէլի որդւոցմէ նորէն տասնուութը հազար մարդ դետինը փռեցին. ասոնց ամէնն ալ սուր քաշող մարդիկներ էին։
26 Ան ատենը բոլոր Իսրայէլի որդիքը՝ այսինքն բոլոր ժողովուրդը ելան Բեթէլ գացին, ու հոն Տէրոջը առջևը նստան լացին, և ան օրը մինչև իրիկուն ծոմ պահեցին, ու Տէրոջը առջևը ողջակէզներ և խաղաղութեան զոհեր մա-
27 տուցին։ Ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը հարցուցին. (ու ան օրերը Աստուծոյ ուխտին տապանակը
28 հոն էր. Եւ ան օրերը անոր առջևը Ահարոնեան Եղիազարին որդին Փենէհէս Ա՛կը կայներ.) ու ըսին, Մեր եղբօրը Բենիամինին որդւոցը հետ պատերազմելու համար նորէն ել՞լնք, թէ ետ

Թուոց. ԺԸ · 15։ ա Մն. Ժբ · 2։
* Կ՛. Աստուծոյ տունը. տես հմր 23, 26։
† Թուոց. ԺԸ · 21։ Գ Թ. ա · 1։
Ե Գ. ԺԹ · 15։
Ի Գ. ԺԹ · 22։
Ի Գ. ԺԹ · 25, 26։
Ը Գ. ԺԹ · 29։
Ը Ցես. Ե · 15։
Ժ Գ. ԺԹ · 30։
ՀՆՆ. ԽԹ · 27։
ՅՀՄր 26, 27։
ՂՀՄր 21։
Ճ Հմր 18։
† Կ՛. Աստուծոյ տունը
Ա Ցես. Ժբ · 1։ աթագ · 3 · 4։ Ա Ցես. Խ · 33։
Ն Ր Օր. Ժ · 8։ Ժբ · 5։

Ն․ Ք․ Ծ․ Իրր 1406

քաշուինք ։ Եւ Տէրը ըսաւ , Ե-
լէք , քանզի վաղը զանոնք ձեր
ձեռքը պիտի մատնեմ ։
Յես․ Ը․ 4․ 29 Ու Իսրայէլացիք Գաբայային
բոլորտիքը դարանակալներ դրին ։
30 Եւ Իսրայէլի որդիքը երրորդ օրը
Բենիամինի որդւոցը վրայ գացին ,
ու մէկալ անգամներուն պէս Գա-
31 բայային դիմացը շարուեցան ։ Ան
ատենը Բենիամինի որդիքը ժողո-
վուրդին դէմը ելան , և քաղաքէն
զատուեցան , ու առջի անգամնե-
րուն պէս սկսան ժողովուրդը
զարնել , ու երուսնի չափ Իսրայէ-
լացի մեռցուցին ան ճամբաներուն
մէջը՝ որոնց մէկը Բեթէլ կ'ելլէր ,
32 ու միւսը դաշտի Գաբաան ։ Եւ
Բենիամինի որդիքը ըսին , Ահա ա-
նոնք մեր առջևը առջի անգամնե-
րուն պէս կը կոտրուին ։ Ու Իսրա-
յէլի որդիքը ըսին , Փախչի՛նք ու
զանոնք քաղաքէն դուրս ճամբա-
33 ները հանենք ։ Եւ Իսրայէլի բոլոր
մարդիկները իրենց տեղէն ելան , ու
Բաալթամարին առջևը շարուե-
ցան ։ Եւ Իսրայէլի դարանակալները
յանկարծ իրենց տեղէն՝ Գաբայայի
34 դաշտէն դուրս ելան ։ Ու Գաբաա-
յին առջևը բոլոր Իսրայէլէն տասը
հազար ընտրուած մարդ եկան . և
Յես․ Ը․ 14․ Ես․ ԽԷ․ 11․ պատերազմը սաստկացաւ . ու ա-
նոնք չէին գիտեր որ իրենց վրայ
35 չարիք հասեր է ։ Եւ Տէրը Իսրայէ-
լին առջևը Բենիամինը զարկաւ . ու
ան օրը Իսրայէլի որդիքը Բենիա-
մինէն քսանուհինգ հազար հարիւր
մարդ կոտրեցին . անոնց ամէնն ալ
36 սուր քաշող [illegible] էին ։ Եւ
Բենիամինի որդիքը իրենց յաղ-
Յես․ Ը․ 15․ թուիլը տեսան . քանզի Իսրայէ-
լացիք՝ Գաբայային բոլորտիքը դր-
րած դարանակալներուն ապաւինե-
լով՝ Բենիամինեանց տեղ տուին ։
Յես․ Ը․ 19․ 37 Եւ դարանակալները շուտով Գա-
բայային վրայ յարձակեցան , ու դա-
րանակալները [illegible] տարա-
ծուեցան , և բոլոր քաղաքը սուրի
38 բերնէ անցուցին ։ Ու Իսրայէլացիք
Կամ՝ Նշան դարանակալներուն հետ *ժամա-
նակ մը որոշեր էին , որ քաղաքէն
39 մեծ կրակով ծուխ հանեն ։ Ան ա-
տենը Իսրայէլի մարդիկը պատե-
րազմին մէջը փախուստ ցուցուցին .
ու Բենիամինեանք սկսան Իսրայէ-
լացիները զարնել , ու երեսուն մար-
դու չափ մեռցուցին . քանզի ըսին
թէ Անտարակոյս անոնք մեր ա-
ջևը առջի պատերազմին պէս կը
40 կոտրուին ։ Բայց երբոր քաղա-
քէն կրակին ծուխը սիւնի պէս
բարձրանալ սկսաւ , Բենիամի-
Յես․ Ը․ 20․ նեանք ետևնին դառնալով՝ նա-
յեցան որ քաղաքին հրդեհը եր-
41 կինքը կ'ելլէր ։ Ու երբոր Իսրա-
յէլացիները նորէն ետ դարձան ,
Բենիամինեանք ապշեցան մնացին ,
քանզի տեսան որ չարիքը իրենց
42 վրայ հասեր էր ։ Ուստի անոնք
Իսրայէլացւոց առջևէն դէպ 'ի ա-
նապատին ճամբան դարձան . բայց
պատերազմը անոնց հասաւ , ու
քաղաքներէն ելլողները զանոնք ի-
43 րենց մէջը մեռցուցին ։ Այսպէս
Բենիամինեանները պաշարեցին ,
զանոնք հալածեցին , ու զանոնք
դիւրութեամբ մինչև Գաբայային
դիմացը արևելեան կողմէն զար-
44 կին ։ Եւ Բենիամինէն տասնու-
ութը հազար մարդ ինկաւ . անոնց
ամէնն ալ զօրաւոր մարդիկներ էին ։
45 Ու [illegible] դարձան դէպ 'ի ա-
նապատը Ռեմոնի վէմը փախան . Յես․ Ժե․ 32․
անոնցմէ ճամբաներուն մէջը հինգ
հազար մարդ ճռաքաղ ըրին . և
զանոնք մինչև Գեդոմ հալածելով՝
անոնցմէ երկու հազար մարդ զար-
46 կին ։ Ու Բենիամինէն ան օրը բո-
լոր ինկածները քսանուհինգ հազար
սուր քաշող մարդ էր . անոնց ա-
մէնն ալ զօրաւոր մարդիկներ էին ։
47 Եւ վեց հարիւր մարդ դարձան , ու Գլ․ ԻԱ․ 13․
անապատը Ռեմոնի վէմը փախան ,
ու Ռեմոնի վէմը չորս ամիս կեցան ։
48 Եւ Իսրայէլացիք Բենիամինի որ-
դւոցը դառնալով , զանոնք սուրի
բերնէ անցուցին , քաղաքներուն
մէջի մարդիկներէն մինչև անասուն-
ները , ու ինչ որ գտնուեցաւ . ու
բոլոր գտնուած քաղաքներն ալ կը-
րակով այրեցին ։

ԳԼ․ ԻԱ

1 Ժողովուրդը Բենիամինի ցեղին կորստեանը վրայ կ'ողբան ։ 8 Գաղաադու Յաբէսը կը կործանեն , ու անկէ չորս հարիւր աղջիկ առնելով՝ ողջ մնացած Բենիամինեանց կնիկ ըլլալու կու տան . 16 նաև կը խրատեն զանոնք՝ որ Սելովի մէջ պար բռնող աղջիկներէն ալ յափշտակեն ։

1 Եւ Իսրայէլի մարդիկները Մասս- Գլ․ Ի․ 1․
փայի մէջ երդում ըրեր էին ,
ու ըսեր էին թէ Մեզմէ բնաւ մէկ
մարդ մը իր աղջիկը Բենիամինին
2 կնիկ ըլլալու չտայ ։ Եւ ժողովուր-
դը †Բեթէլ երթալով՝ հոն Աս- † Կամ՝ Աստուծոյ տունը․ Գլ․ Ի․ 18, 26․
տուծոյ առջևը մինչև իրիկուն նըս-
տան , ու ձայներնին վերցընելով՝
3 մեծ լացով մը լացին , Եւ ըսին ,
Ո՛վ Իսրայէլի Տէր Աստուածը ,
ինչու համար աս բանը Իսրայէլի
մէջ պատահեցաւ , որ այսօր Իս-
4 րայէլէն ցեղ մը պակսի ։ Ու հե-
տևեալ օրը ժողովուրդը կանուխ ե-
լաւ , և ‡հոն սեղան մը շինեցին , ‡ Բ Թագ․ ԻԴ․ 25․
ու ողջակէզներ և խաղաղութեան
զոհեր մատուցին ։

5 Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին, Իս-
րայէլի ամէն ցեղերէն ժողովուր-
դին հետ Տէրոջը առջեւ չելլողը
ո՞վ է. քանզի Տէրոջը առջեւ Մաս-
փա չելլող մարդուն համար մեծ
երդում ըրեր էին, ըսելով թէ Ա-
նիկայ անպատճառ պիտի մեռնի։
6 Ու անոնք Իսրայէլի որդիքը իրենց
եղբօրը Բենիամինին համար ցաւե-
լով ըսին, Այսօր Իսրայէլէն մէկ
7 ցեղ մը բնաջինջ եղաւ։ Ասոնց մնա-
ցածներուն ի՞նչ ընենք, որ անոնց
կնիկներ ունենան. քանզի մենք Տէ-
րոջը անունովը երդում ըրինք որ
մեր աղջիկներէն անոնց կնիկ չտանք։
8 Ու ըսին, Իսրայէլի ցեղերէն ո՞վ է
որ Տէրոջը առջեւ Մասփա չելաւ.
և ահա Գաղաադու Յաբիսէն
բնաւ մարդ մը եկած չէր բանակը
9 ժողովքը։ Ու ժողովուրդը աչքէ
անցուցին. և ահա անոնց մէջը
Գաղաադու Յաբիսի բնակիչներէն
10 մարդ մը չգտնուեցաւ։ Ան ատե-
նը ժողովքը խիստ զօրաւորներէն
հոն տասներկու հազար մարդ խըր-
կեցին, ու անոնց պատուիրելով ը-
սին, Գացէք, և Գաղաադու Յա-
բիսին բնակիչները սուրի բերնէ
անցուցէք, կնիկներն ալ ու տղաք-
11 ներն ալ։ Եւ ձեր ընելու բանը
աս է. Ամէն էրիկ մարդը ու էրիկ
մարդու անկողինը գիտցող ամէն
12 կնիկը կորսնցուցէք։ Եւ Գաղա-
ադու Յաբիսի բնակիչներուն մէջ
չորս հարիւր կոյս աղջիկներ գը-
տան, որ անոնք արուի հետ պառ-
կած չէին, ու էրիկ մարդ չէին գի-
տեր, և զանոնք Քանանու երկրին
13 մէջ Սելովի բանակը բերին։ Ու
բոլոր ժողովքը մարդ խրկելով,
Հռեմոնի վէմը եղող Բենիամինի
որդուոցը խօսեցան, և զանոնք խա-
14 ղաղութեան հրաւիրեցին։ Ու ան
ատենը Բենիամինեանք դարձան. և
անոնց ան կնիկները տուին, որ
Գաղաադու Յաբիսի կնիկներէն
ողջ թողուցեր էին. բայց անոնց
15 բաւական չեղան։ Եւ ժողովուր-
դը Բենիամինի համար ցաւե-
ցաւ. քանզի Տէրը Իսրայէլի
ցեղերուն մէջ խրամատութիւն
ըրաւ։
16 Ու ժողովքին ծերերը ըսին, Մը-
նացածներուն ի՞նչ ընենք՝ կնիկներ
տալու համար. որովհետեւ Բենիա-
մինի ցեղին կնիկները կորսուեցան։
17 Եւ ըսին, Ողջ մնացող Բենիամի-
նեանց ժառանգութիւն թող ըլլայ,
որ Իսրայէլէն ցեղ մը բնաջինջ չըլ-
18 լայ։ Ու մենք անոնց մեր աղջիկնե-
րէն կնիկ չենք կրնար տալ, քան-
զի Իսրայէլի որդիքը երդում ընե-
լով ըսին թէ Բենիամինի կնիկ
19 տուողը անիծեալ ըլլայ։ Եւ ը-
սին, Ահա տարուէ տարի Տէրոջը
տօնախմբութիւն կ'ըլլայ Սելովի
մէջ, ան տեղը որ Բեթելի հիւ-
սիսային կողմը, ու Բեթելէն Սիւ-
քեմ ելլող ճամբուն արեւելեան
կողմը, և Լեբոնային հարաւային
20 կողմը կ'իյնայ։ Ու Բենիամինի
որդուոցը պատուիրելով ըսին, Գա-
ցէք՝ այգիներուն մէջը պահուե-
21 ցէք. Ու երբոր տեսնէք որ Սելովի
աղջիկները պար բռնելով խաղա-
լու ելեր են, ան ատենը այգիներէն
ելէք, և ամէն մէկերնիդ Սելովի
աղջիկներէն ձեզի մէյմէկ կնիկ
յափշտակեցէք, ու Բենիամինի եր-
22 կիրը գացէք։ Եւ թէ որ անոնց
հայրերը կամ եղբայրները մեզի գա-
լով՝ գանգատ ընեն, անոնց կ'ըսենք
թէ Մեր սիրոյն համար շնորհք
ըրէք անոնց. քանզի մենք պատե-
րազմին մէջ անոնց ամենուն մէյ-
մէկ կնիկ չպահեցինք. ու հիմա
դուք չտուիք անոնց, որ յանցաւոր
23 ըլլաք։ Եւ Բենիամինի որդիքը
անանկ ըրին, ու իրենց թուոյն
չափ՝ պար բռնողներէն կնիկներ
յափշտակելով՝ առին ու գացին ի-
րենց ժառանգութիւնը դարձան,
ու քաղաքները շինեցին և անոնց
24 մէջը բնակեցան։ Ու ան ատենը
Իսրայէլի որդիքը՝ անկէ ամէն մարդ
իր ցեղին ու իր ազգատոհմին գնաց,
և ամէն մարդ անկէ իր ժառանգու-
25 թեանը ելաւ։ Ան օրերը Իսրայէլի
մէջ թագաւոր չկար. ամէն մարդ
իր աչքին հաճելի եղածը կ'ընէր։

ԳԻՐՔ ՀՌՈՒԹԱՅ

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 1322

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եղիմելէք սովի պատճառով Մովաբացւոց երկիրը կ'երթայ, ու հոն կը մեռնի։ 4 Մաալոն և Քելլոն Մովաբացի կիներ կ'առնեն իրենց, ու կը մեռնին։ 6 Նոեմի իր քաղաքը դառնալու ատենը՝ 8 իր հարսերը կը յորդորէ որ իր հետը չերթան։ 14 Որփա անկէ կը զատուի, բայց Հռութ հաստատուն մտքով կ'ընկերանայ անոր. 19 որոնք երկուքնին ալ Բեթլեհէմ հասնելով՝ սիրով կ'ընդունուին։

1 —Դատաւորաց կառավարութեան
օրերը [ա]երկրին վրայ սով ե-
ղաւ. և [բ]Յուդայի Բեթլեհեմէն մէկ
մարդ մը իր կնիկովը ու երկու որ-
դիներովը Մովաբի երկիրը պանդխ-
2 տանալու գնաց. Եւ ան մարդուն
անունը Եղիմելէք, ու կնկանը
անունը Նոեմի, ու երկու որդւոցը
անունները Մաալոն ու Քելլոն
էին. անոնք [գ]Եփրաթացի էին
Յուդայի Բեթլեհեմէն, և [դ]Մո-
վաբի երկիրը գացին ու հոն բնա-
3 կեցան։ Եւ Նոեմիին էրիկը Եղի-
մելէք մեռաւ. ու անիկայ իր երկու
4 որդիներովը մնաց, Որոնք իրենց
Մովաբացի կիներ առին. մէկուն
անունը Որփա, ու միւսին անու-
նը Հռութ էր. և անոնք հոն
5 տասը տարիի չափ նստան։ Ու
Մաալոն և Քելլոն երկուքն ալ
մեռան, և կնիկը իր երկու որդւոց-
մէն ու էրիկէն զուրկ մնաց։
6 Եւ անիկայ իր երկու հարսերովը
ելաւ, որ Մովաբի երկրէն դառ-
նայ. քանզի Մովաբի երկրին մէջ
լսեր էր որ Տէրը [զ]իր ժողովուրդին
այցելութիւն ըրեր է՝ [է]անոնց հաց
7 տալով։ Ու անիկայ իր եղած տե-
ղէն իր երկու հարսերուն հետը
ելաւ. և Յուդայի երկիրը դառնա-
լու համար ճամբորդութիւն կ'ը-
8 նէին։ Ու Նոեմի իր երկու հար-
սերուն ըսաւ, [ը]Գացէ՛ք, և ամէն
մէկերնիդ թող իր մօրը տունը
դառնայ. — [թ]Տէրը ձեզի ողորմու-
թիւն ընէ, ինչպէս որ դուք [ժ]մե-
9 ռածներուն ու ինծի ըրիք. Տէրը
ձեզի տայ որ ամէն մէկերնիդ իր
էրկանը տունը [ի]հանգստութիւն
գտնէ. ու զանոնք համբուրեց, և
անոնք ձայներնին վերցնելով լա-
10 ցին. Ու անոր ըսին, Մենք ան-
պատճառ քու հետդ քու ժողովուր-

[ա] Դատ. բ. 16.
[բ] Տես Ծն. ժբ. 10. իզ. 1. դ Թագ. ը. 1.
[գ] Դատ. ժէ. 8.
[դ] Տես Ծն. լե. 19.
[ե] Դատ. գ. 30.

Իրր 1312

[զ] Ել. դ. 31. Ղուկ. ա. 68.
[է] Սաղ. ճլբ. 15. Մատ. զ. 11.
[ը] Տես Յես. իդ. 15.
[թ] բ Տիմ. ա. 16. 17. 18.
[ժ] Հռ. 5. Գլ. բ. 20.
[ի] Գլ. գ. 1.

11 դիդ կը դառնանք։ Բայց Նոեմի
ըսաւ, Ո՛վ իմ աղջիկներս՝ ետ
դարձէք. ինչո՞ւ համար իմ հետս
պիտի երթաք. միթէ իմ արգան-
դիս մէջը ուրիշ տղաքներ կա՞ն, [լ]որ
12 ձեզի էրիկ ըլլան։ Ետ դարձէ՛ք
իմ աղջիկներս, — գացէ՛ք. քանզի
ես պառւեր եմ, ու էրկէն պիտի
չկարգուիմ. թէ որ յոյս ունիմ
ըսելով՝ աս գիշեր կարգուելու ըլ-
լայի, ու տղաքներ ալ ծնանէի,
13 Դուք մինչև անոնց մեծնալը պիտի
սպասէի՞ք, և դուք ասոր համար
պիտի չկարգուէիք ու առանց պի-
տի մնայի՞ք. չէ աղջիկներս, քան-
զի *ձեզի համար շատ՝ կը ցաւիմ.
որովհետև [խ]Տէրոջը ձեռքը իմ վը-
14 րաս †ծանրացաւ։ Ու անոնք նո-
րէն ձայներնին վերցնելով լացին։
Եւ Որփա իր կեսուրը համբուրեց,
բայց Հռութ անկէ [ծ]չզատուեցաւ։
15 Սակայն Նոեմի ըսաւ, Ահա քու
ներդ իր ժողովուրդին ու իր [կ]աս-
տուածներուն դարձաւ. [հ]դուն ալ
16 ներոջդ ետևէն ետ դարձիր։ Եւ
Հռութ ըսաւ, [ձ]Իմ վրաս մի՛ իյ-
նար որ քեզ թողում, ու քեզմէ
դառնամ. քանզի ուր որ երթաս,
հոն պիտի երթամ, և ուր որ մնաս,
հոն պիտի մնամ. [ղ]Քու ժողովուրդդ
իմ ժողովուրդս ըլլայ, ու քու
Աստուածդ իմ Աստուածս ըլլայ.
17 Ո՛ւր որ մեռնիս, ես ալ հոն պիտի
մեռնիմ ու հոն թաղուիմ. [ճ]Տէ-
րը ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի
ընէ, թէ որ զիս քեզմէ մահուանէ
18 զատ բան մը զատէ։ [մ]Երբոր Նոե-
մի տեսաւ որ անիկայ միտքը դրեր է
իր հետը գալու, ալ չխօսեցաւ ա-
նոր։
19 Ու երկուքը մէկտեղ գացին, մին-
չև որ Բեթլեհէմ հասան. ու երբ-
որ Բեթլեհէմ մտան, [յ]ասոնց
պատճառովը բոլոր քաղաքը շար-
ժեցաւ, ու կ'ըսէին, [ն]Արդեօք
20 Նոեմին ասիկա՞յ է։ Եւ անիկայ
անոնց ըսաւ, Զիս ‡Նոեմի մի՛
կանչէք, զիս ‖Մարա՛ կանչեցէք.
քանզի Ամենակարողը դառնու-
21 թեամբ լեցուց զիս. Ես լեցուն
գացի, [շ]ու Տէրը զիս պարապ դար-
ձուց. ինչո՞ւ զիս Նոեմի կը կանչէք.

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 1312

[լ] Ծն. լը. 11. բ Օր. իե. 5.

* Կամ՝ ձեզմէ աւելի
[խ] Դատ. բ. 15. Յոբ. ժթ. 21. Սաղ. լբ. 4. լը. 2. լթ. 9. 10.
† Եբր. ելաւ.
[ծ] Առակ. ժէ. 17. ժը. 24.
[կ] Դատ. ժա. 24.
[հ] Տես Յես. իդ. 15. 19. դ Թագ. բ. 2. Ղուկ. իդ. 28.
[ձ] դ Թագ. բ. 2. 4. 6.
[ղ] Գլ. բ. 11. 12.
[ճ] ա Թագ. գ. 17. իե. 22. բ Թագ. ժթ. 13. դ Թագ. զ. 31.
[մ] Գոր. իա. 14.

[յ] Մատ. իա. 10.
[ն] Տես Եսա. իգ. 7. Ողբ. բ. 15.
‡ Այս՝ համեղի.
‖ Այս՝ դառն.
[շ] Տես Յոբ. ա. 21.

քանզի Ցերը *ինձի դէմ վկայութիւն տուաւ", ու Ամենակարողը
22 զիս վշտացուց։ Ա յսպէս Նոեմի իր հարսին Մովաբացի Հռութին հետ Մովաբի երկրէն ետ դարձաւ. ու գարնան ձգոց սկիզբը Բեթլեհեմ հասան։

ԳԼ. Բ

1 Հռութ հասկ կը ժողվէ Բոոսին արտերէն։ 4 Բոոս իմանալով անոր ո՛վ ըլլալը՝ 8 մարգարիտին կը ցուցընէ անոր։ 18 Եւ Հռութ իր բոլոր ժողվածը Նոեմիին կը տանի։

1 Նոեմի իր երկանը կողմանէ մէկ – ազգական մը ունէր. անիկայ Ելիմելեքի ազգատոհմէն էր, ու շատ հարուստ մարդ մըն էր, և
2 անոր անունը Բոոս էր։ Ու Մովաբացի Հռութ Նոեմիին ըսաւ, Արտերը երթամ, և որուն աչքին առջև ողորմութիւն գտնելու ըլլամ, անոր ետևէն երթամ։ Եւ անիկայ ըսաւ
3 անոր, Գնա աղջիկս։ Ու անիկայ գնաց, և արտի մը մէջ մտնելով ջոգներուն ետևէն հաւկ կը ժողվէր. ու այնպէս պատահեցաւ որ անիկայ Ելիմելեքին ազգատոհմէն եղող Բոոսին արտին մէջը գտնուեցաւ։
4 Եւ ահա Բոոս Բեթլեհեմէն եկաւ, ու ջոգներուն ըսաւ, Տէրը ձեր հետը ըլլայ։ Եւ անոնք ը-
5 սին, Տէրը քեզ օրհնէ։ Ու Բոոս ջոգներուն վրայ կեցող իր մանչուն ըսաւ, Ա ս աղջիկը որո՞ւն է։
6 Եւ ջոգներուն վերակացու մանչը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Նոեմիին հետ Մովաբի երկրէն
7 դարձող Մովաբացի աղջիկն է. Եւ ինձ ըսաւ, Կ՚աղաչեմ, որաներուն մէջը ջոգներուն ետևէն հաւք քաղեմ ու ժողվեմ. ու անիկայ առտուընց կանուխ եկաւ, ու մինչև հիմա կեցաւ, դադր ԻՒ հիմա քիչ մը տունը նստաւ։
8 Եւ Բոոս ըսաւ Հռութին, Մբտիկ ըրէ՝ աղջիկս. հաւք ժողվելու համար ուրիշին արտը չերթաս, ու աս տեղէն ալ չզատուիս։ Հապա հոս իմ աղջիկներուս քովը կենաս.
9 քու աչքերդ անոնց ջնած արտին վրայ ըլլան, ու անոնց ետևէն դնաս. ահա մանչերուն ապսպրեր եմ որ քեզի չդպչին. ու երբոր ծարաւիս, ամաններուն քովը դնաս, ու մանչերուն քովը կենաս
10 քուն քաշած ըլլիս խմէ։ Եւ ինք ջիկը ներեսի վրայ ինկաւ, ու գետնէն երկրպագութիւն ընելով անոր ըսաւ։ Ինչո՞ւն է որ ես քու աչքերուդ առջև շնորհք կը գտնեմ, ու դուն ինծի հետ ծանօթութիւն կ՚ընես. որովհետև ես մկ օտար կը-
11 նիկ մըն եմ։ Եւ Բոոս պատասխան

տուաւ ու անոր ըսաւ, Քու էրկանդ մեռնելէն ետքը Է դուն քու կեսուրիդ ինչ որ ըրիր, բոլորն ալ պատմեցին ինծի, և թէ ինչպէս քու հայրդ ու մայրդ և ծնած երկիրդ թողուցիր, ու եկար ան ժողովուրդին՝ որն որ առաջուց չէիր
12 ճանչնար։ ԸՔու գործդիդ փոխարէն Ցերը հատուցում ընէ, և քու վարձդ Իսրայէլի Ցեր Աստուծոյն կողմանէ առատապէս տրուի. քանզի դուն եկար որ Ր անոր թեւերուն տակը ապաստանարան մը
13 գտնես։ Ու անիկայ ըսաւ, Ո վ Ցեր իմ, Ֆքու աչքերուդ առջև շնորհք գտնեմ. քանզի դուն զիս մխիթարեցիր, ու քու աղախինիդ էքաղցրութեամբ խօսեցար, Րթէպէտև ես քու աղախիններուդ մէ-
14 կուն պէս ալ չեմ։ Եւ Բոոս կերակուրի առտնն անոր ըսաւ, Հոս եկուր, ու հացէն կեր և պատառդ քացախին մէջը թաթխէ։ Ուստի անիկայ ջնողներուն քովը նստաւ. ու անոր բոհրած ցորեն տուաւ, ան ալ կերաւ կշտացաւ և Ե աւել-
15 ցածը պահեց։ Ու երբոր հասկ ժողվելու ելաւ, Բոոս իր մանչերուն պատուիրելով ըսաւ, Թող որաներուն մէջէն ալ ժողվէ, ու
16 զանիկայ մի՛ ամչցնէք. Եւ խուրձերէն ալ անոր համար գետինը ձգեցէք, ու թող տուէք որ ժողվէ, և զանիկայ մի՛ յանդիմանէք։
17 Ու անիկայ մինչև իրիկուն ան արտին մէջը ճարով հաւկ ժողվեց. ու երբոր ժողվածը ծեծեց, մկ ար-
18 դուի չափ գարի եղաւ։ Եւ զանիկայ առաւ ու քաղաքը մտաւ, և կեսուրը անոր ժողվածը տեսաւ. ու Հ՚՚՚ր հանեց Ֆան իր կշտացածէն աւելցածը անոր տուաւ։
19 Եւ կեսուրը անոր ըսաւ, Ա յսօր ո՞ւսկից հաւկ ժողվեցիր, և ո՞ւր բանեցար. Նքեզի ճանչնորութիւն ընողը օրհնեալ ըլլայ։ Ան աւելն անիկայ իր կեսուրին իմացուց թէ որուն քովը բաներ է, ու ըսաւ, Ան մարդը՝ որուն քովը ես այսօր
20 բանեցայ, Բոոս կը կոչուի։ Եւ Նոեմի իր հարսին ըսաւ, Ո՛Անիկայ Ցերոջմէն օրհնեալ ըլլայ, որ Ֆկենդանիներէն ու մեռածներէն իր ողորմութիւնը չկտրեց. և Նոեմի անոր ըսաւ, Ան մարդը մեր ազգատոհմէն է. անիկայ Հմօտ ազգական
21 է մեզի։ Ու Մովաբացի Հռութ ըսաւ, Անիկայ նաև ինծի ըսաւ թէ իմ մանչերուս քովէն չզատուիս, մինչև որ անոնք իմ բոլոր
22 հունձքս լմընցընեն։ Եւ Նոեմի իր հարսին՝ Հռութին ըսաւ, Աղէկ է՝ աղջիկս, որ դուն անոր աղջիկ-

---

Ն. ք. ՂԲ. Իբր 1312

*Կ՚ո՞ւմ զիս խնդարհնցուց։

– Եր. Թ. 31, 32։ Գլ. բ. 23։ բթագ. խ. 9։

– Գլ. գ. 2, 12։

Ֆ Գլ. գ. 21։ Մատ. ա. 5։

Ֆ Ղև. ԺԹ. 9։ բՕր. իդ. 19։

Ֆ Սաղ. ՃԻԹ. 7, 8։ Ղուա. 28։ Բ Թես. գ. 16։

Ֆ Գլ. ա. 22։

Ֆ Նոեմիին հետ Մովաբի երկրէն

Ղ ա Թագ. իև. 23։

Ն. ք. ՂԲ. Իբր 1312

Ֆ Գլ. ա. 14, 16, 17։

Ը ա Թագ. իդ. 19։

Բ Գլ. ա. 16։ Սաղ. ԺԸ. 8, ԼՂ. 7։ ՃԸ. 1։ կգ. 7։

Ֆ Ծն. Լգ. 15։ աԹագ. ա. 18։

Ֆ Ծն. Լգ. 3։ Դատ. ԺԹ. 3։

Լ ա Թագ. իե. 41։

Ֆ Հռ. 18։

Ֆ Ցես. Հռ. 14։

Ֆ Հռ. 10։ Սաղ. խա. 1։

Հ Գլ. գ. 10։ բ Թագ. բ. 5։ Ցոր. իԹ. 18։ Յ Ուռակ. ԺԸ. 17։

Ղ Գլ. գ. 9։ գ. 6։ Ղև. իե. 25։

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 1312

ներուն հետը եղեւ, ու քեզ ու-
23 րիշ արտի մը մէջ չտեսնեն ։ Եւ
անիկայ Բոոսին աղջիկներէն չզա-
տուեցաւ. ու մինչեւ գարիին հնձոցը
և ցորենին հնձոցը լմննալը հաւք-
ժողվեց, ու իր կեսուրին քովը կը
բնակէր ։

ԳԼ. Գ

1 Նոեմին խրատովը 5 Հռութ Բոոսին ոտքերուն քովը կը պառկի ։ 8 Բոոս ազգականութեան իրաւունքը կը խոստովանի ։ 14 ու վեց չափ գարի տալով՝ զանիկայ տուն կը խրկէ ։

1 Եւ անոր կեսուրը Նոեմի անոր
ըսաւ, Աղջիկս, քեզի –հանգըս-
տութիւն ‡չփնտռե՞մ, որ քեզի
2 աղէկ ըլլայ ։ Հիմա Բոոս մեր ազ-
գականը չէ՞, որ դուն ‡անոր աղ-
ջիկներուն քովը կեցար. ահա անի-
կայ աս գիշեր կալին մէջը գարին կը
3 հոսէ ։ Եւ դուն լուացուէ ու
‡իւղով օծուէ, և լաթերդ հագիր
ու կալը իջիր. և մինչեւ որ ուտելը
ու խմելը չլմնցընէ, ան մարդուն
4 մի՛ յայտնուիր ։ Ու երբոր քնա-
նայ, անոր պառկած տեղը իմացիր,
և գնա՛ անոր ոտքերուն կողմէն ծած-
կոցը բա՛ց ու պառկէ, և անիկայ
քեզի պիտի իմացընէ թէ ինչ ընե-
5 լու ես ։ Ու Հռութ անոր ըսաւ,
Ամէն ինծի ապսպրածներդ պիտի
ընեմ ։
6 Եւ կալը իջաւ, ու կեսուրին ա-
7 մէն ապսպրածին պէս ըրաւ ։ Եւ
Բոոս ուտելէն խմելէն ու ‡սիր-
տը զուարճանալէն ետքը՝ դիզուած
ցորենին եզերքը պառկելու գնաց. և
Հռութ ալ կամացուկ մը գնաց,
ու անոր ոտքերուն կողմէն ծածկո-
8 ցը բացաւ և պառկեցաւ ։ Ու կէս
գիշերուն մարդը վախցաւ, ու դար-
ձելով տեսաւ որ ահա իր ոտքե-
րուն քովը կնիկ մը պառկեր էր ։
9 Եւ ըսաւ, Դուն ո՞վ ես ։ Ու անի-
կայ ըսաւ, Ես քու աղախինդ Հռ-
ութն եմ. ‖Եւ քու քղանցքդ քու
աղախնոյդ վրայ տարածէ. քանզի
10 դուն ‡մօտ ազգական ես ։ Ան ալ
ըսաւ, ‖Դուն Տէրոջմէն օրհնեալ
ըլլաս՝ աղջիկս. քու ետքի աղէկու-
թիւնդ ‡առջինէն մեծ է. որովհե-
տեւ աղքատ կամ հարուստ երի-
տասարդներուն ետեւէն չգացիր ։
11 Եւ հիմա՛ ով աղջիկս՝ մի՛ վախնար,
դուն ինծի ինչ որ ըսես, քեզի պի-
տի ընեմ. քանզի իմ *քաղաքիս
բոլոր ժողովուրդը" գիտէ որ դուն
12 ‡առաքինի կնիկ մըն ես ։ Ու հիմա
իրաւցընէ ես ‡մօտ ազգականդ եմ.
բայց ‖ինծմէ մօտ ուրիշ ազգական
13 ալ կայ ։ Աս գիշեր հոս կեցիր, ու
թէ որ անիկայ ‡առաւօտուն իր
ազգականութեան պարտաւորու-
թիւնը քեզի հատուցանել ուզէ,

– Գլ. ա. 9 ։
‡ Ա Կոր. է. 36 ։ Ա Տիմ. ե. 8 ։
‡ Գլ. բ. 8 ։
‡ Բ Թագ. ժդ. 2 ։
‡ Դատ. ժթ. 6, 9, 22 ։ Բ Թագ. ժգ. 28 ։ Եսթ. ա. 10 ։
‖ Եզեկ. ժզ. 8 ։
‡ Գլ. բ. 20 ։ Հմր 12 ։
‖ Գլ. բ. 20 ։
‡ Գլ. ա. 8 ։
* Եբր. ժողովուրդիս բոլոր դուռը
‡ Առակ. ժա. 4 ։
‡ Հմր 9 ։
‖ Գլ. դ. 1 ։
‡ Բ Օր. իե. 5 ։ Գլ. դ. 5 ։ Մատ. իբ. 24 ։

աղէկ, թող հատուցանէ. բայց
թէ որ անիկայ ազգականութեան
պարտաւորութիւնը քեզի հատու-
ցանել չուզէ, ան ատենը ես կը
հատուցանեմ, ‡կենդանի է Տէր.
մինչեւ առաւօտ հոս պառկէ ։
14 Ուստի մինչեւ առաւօտ անոր ոտ-
քերուն քովը պառկեցաւ. ու [illegible]
[illegible], երբոր մարդիկ դեռ չէին
կրնար մէկզմէկ ճանչնալ, ելաւ. և
Բոոս ըսաւ, ‖Մարդ չգիտնայ որ
15 կալին մէջը կնիկ մտեր է ։ Նաեւ
ըսաւ, Վրայի ծածկոցդ բե՛ր, ու
զանիկայ բռնէ՛ ։ Եւ Հռութ զա-
նիկայ բռնեց. ու անոր վեց չափ
գարի չափեց, ու անոր վրայ բեռ-
նաւորեց. և անիկայ քաղաքը գը-
16 նաց ։ Ու Հռութ իր կեսուրին
դարձաւ, որ անոր ըսաւ, Ո՛վ աղ-
ջիկս՝ †ի՞նչպէս ես. ու անիկայ անոր
պատմեց ինչ որ ան մարդը ըրաւ
17 իրեն. Եւ ըսաւ, Ինծի աս վեց
չափ գարին տուաւ, ըսելով, Քու
18 կեսուրիդ պարապ չերթաս ։ Եւ
Նոեմի ըսաւ, ‖Աղջիկս՝ նստէ, մին-
չեւ որ գիտնաս թէ աս գործը ինչ-
պէս պիտի լմննայ. քանզի ան
մարդը մինչեւ որ աս գործը այսօր
չլմնցընէ, չհանգստանար ։

ԳԼ. Դ

1 Բոոս դատաստանի կը կանչէ Եղիմելէքին ամենէն մօտ ազգականը ։ 6 Իսկ անիկայ Իսրայէլի մէջ եղած սովորութեանը համեմատ ազգականութեան իրաւունքը կատարելը կը մերժէ ։ 9 Բոոս կը փրկէ մնացորդ ժառանգութիւնը, 11 ու իրեն կնիկ կ'առնէ Հռութը. որ Դաւիթին մեծ հայրը Ովբէդը կը ծնանի ։ 18 Փարեսին ազգաբանութիւնը ։

1 Եւ Բոոս դուռը ելաւ ու հոն
նստաւ. և ահա՛ –ան Բոոսին ը-
սած ազգականը կ'անցնէր. ու
Բոոս անունովը կանչեց զանիկայ
ու ըսաւ, Եկո՛ւր՝ հոս նստէ. և
2 անիկայ դարձաւ ու նստաւ ։ Ան
ատենը անիկայ ‡քաղաքին ծերերէն
տասը մարդ առաւ, ու անոնց ըսաւ,
Աս տեղս նստեցէ՛ք. և անոնք նըս-
3 տան ։ Ետքը ան ազգականին ը-
սաւ, Մովաբի երկրէն դարձող
Նոեմին մեր եղբօրը Եղիմելէքին
արտին բաժինը ծախելու վրայ է.
4 Ու ես մտածեցի որ քեզի իմացը-
նեմ, ու ըսեմ, Զանիկայ ‡աս
նստողներուն առջեւ ու իմ ժողո-
վուրդիս ծերերուն առջեւ †ծախու
առ. թէ որ ազգականութեան ի-
րաւունքով զանիկայ ծախու առ-
նել կ'ուզես, ծախու ա՛ռ. բայց թէ
որ ծախու առնել չես ուզեր, ինծի
իմացո՛ւր որ գիտնամ. ‡քանզի
քեզմէ 'ի զատ ազգականութեան
իրաւունքը կատարելու մէկը չկայ,

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 1312

‡ Դատ. ը. 19 ։ Երեմ. դ. 2 ։
‖ Հռով. ժբ. 17 ։ ժդ. 16 ։ Ա Կոր. ժ. 32 ։ Բ Կոր. ը. 21 ։ Ա Թես. ե. 22 ։
† Կամ՝ ով
‖ Սաղ. լէ. 3, 5 ։
– Գլ. գ. 12 ։
‡ Գ Թագ. իա. 8 ։ Առակ. լա. 23 ։
‡ Ծն. իգ. 18 ։
† Երեմ. լբ. 7, 8 ։
‡ Ղեւ. իե. 25 ։

Ն · Ք · ԴՔ · հրր 1312

ու քեզմէ ետքը ես եմ ։ Եւ անի-
կայ ըսաւ , Ես ազգականութեան
5 իրաւունքը կը կատարեմ ։ Ու Բոոս
ըսաւ , Դուն Նոեմիին ձեռքէն ար-
տը ծախու առած օրդ՝ մեռնողին
կնիկէն՝ Մովաբացի Հռութէն ալ
ծախու առնելու ես , ղոր մեռնողին
անունը պահես իր ժառանգու-
6 թեանը մէջ ։ ե Եւ ազգականը ըսաւ ,
Ես իմ ազգականութեանս իրա-
ւունքը չեմ կրնար կատարել , չըլ-
լայ որ իմ ժառանգութիւնս ա-
ւրեմ . իմ ունեցած ազգականու-
թեանս իրաւունքը դուն կատարէ ,
քանզի ես չեմ կրնար կատարել ։
7 (ըՈւ Իսրայէլի մէջ առաջուց աս
սովորութիւնը կար փրկելու ու ծա-
խու առնելու գործքերուն մէջ՝ ա-
մէն բան հաստատելու համար .
մարդը իր կօշիկը կը հանէր ու իր
ընկերին կու տար . և ասիկայ Իս-
րայէլի մէջ վկայութիւն կ'ըլլար ։)
8 Ուստի ազգականը Բոոսին ըսաւ ,
Դուն ծախու առ . ու իր կօշիկը
հանեց ։
9 Եւ Բոոս ծերերուն ու բոլոր ժո-
ղովուրդին ըսաւ , Դուք այսօր վը-
կայ էք , որ ես Եղիմելէքին բոլոր
ստացուածքը , ու Քելլոնին և Մա-
ալոնին բոլոր ստացուածքը Նոե-
10 միին ձեռքէն ծախու առի . Ու Մա-
ալոնին կնիկը՝ Մովաբացի Հռութն
ալ ինծի կնիկ առի , որ մեռնողին
անունը պահեմ իր ժառանգու-
թեանը մէջ , Բու մեռնողին անու-
նը իր եղբայրներէն ու իր բնակա-
րանին դռնէն չվերնայ . դուք աս
11 բանիս համար այսօր վկայ էք ։ Ան
ատենը դուռը եղող բոլոր ժողո-
վուրդը ու ծերերը ըսին , Վկայ
ենք . ժՏէրը քու տունդ մտնող
կնիկը Ռաքէլին ու Լիային պէս ը-
նէ , որ անոնց երկուքը է Իսրայէլին
տունը շինեցին . և դուն ւԵփրա-
թայի մէջ ուժովցիր , ու Բեթլէ-
12 հեմի մէջ անուն վաստըկէ ։ Ու
քու տունդ Փարեսին տանը պէս
ըլլայ , ե որն որ Թամար ծնաւ
Յուդային , ժան սերունդով՝ որ
Տէրը պիտի տայ քեզի աս նորա-
հասակ կնիկէն ։
13 Եւ Բոոս լՀռութը առաւ , որ
իրեն կնիկ եղաւ , ու անոր մտաւ .
և հՏէրոջը ողորմութեամբը յղա-
14 ցաւ ու որդի մը ծնաւ ։ Եւ ծկը-
նիկները Նոեմիին ըսին , Օրհնեալ
ըլլայ Տէրը , որ այսօր քեզ առանց
մօտ ազգականի չթողուց , որ անոր
15 անունը Իսրայէլի մէջ յիշուի . Ու
ասիկայ քու հոգւոյդ մխիթարու-
թիւնը և ծերութեանդ ղգաւա-
զանը ըլլայ . քանզի զանիկայ քեզ
սիրող հարսդ ծնաւ , որ քեզի կեօ-
16 թը որդիէ աղէկ է ։ Ու Նոեմի
տղան առաւ , իր գիրկը դրաւ , և
17 անոր դայեակը եղաւ ։ մԵւ դրացի
կնիկները անոր անուն դրին , ըսե-
լով , Նոեմիին որդի մը ծնաւ , և
անոր անունը Ովբէթ կոչեցին . ա-
սիկայ Դաւիթին հօրը Յեսսէին
հայրն էր ։
18 Ու Փարեսին ծնունդները ասոնք
19 են . յՓարէս ծնաւ Եսրոնը , Ու
Եսրոն ծնաւ *Արամը , և Արամ*
20 ծնաւ Ամինադաբը , Ու Ամինադաբ
ծնաւ նՆաասոնը , և Նաասոն շծը-
21 նաւ Սաղմոնը , Ու Սաղմոն ծնաւ
22 Բոոսը , և Բոոս ծնաւ Ովբէդը , Ու
Ովբէդ ծնաւ Յեսսէն , և Յեսսէ
ծնաւ ռԴաւիթը ։

ղ Ծն · լր · 8 · ր Օր · իե · 5 · 6 · Գլ · գ · 13 · Մատ · իբ · 24 · ե Գլ · գ · 12 · 13 ·

ը ր Օր · իե · 7 · 9 ·

Բ ր Օր · իե · 6 ·

Ն · Ք · ԴՔ · հրր 1312

ժ Սաղ · ճիէ · 3 · ճիը · 3 · է ր Օր · իե · 9 · ւ Ծն · իե · 16 · 19 · ե Ծն · լը · 29 · ա Մն · ր · 4 · Մատ · ա · 3 · ժ ա Թագ · ր · 20 · լ Գլ · գ · 11 · հ Ծն · իթ · 31 · լգ · 5 · ծ Ղու · ա · 58 · Հռովմ · ժբ · 15 ·

ղ Ծն · խե · 11 · Սաղ · ծե · 22 · կ ա Թագ · ա · 8 ·

մ Ղու · ա · 58 · 59 ·

յ ա Մն · բ · 4 · Մատ · ա · 3 · * Կամ՝ Րամը , և Րամ · ն Թու · ա · 7 · շ Մատ · ա · 4 · ռ ա Մն · բ · 15 · Մատ · ա · 6 ·

*ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եղկանա անունով Ղեւտացի մը՝ որ երկու կը-
նիկ ունէր, ամէն տարի Սելով կ'երթար Տէ-
րոջը երկրպագութիւն ընելու ։ 4 Անիկայ իր
Աննա կնիկը կը սիրէր, թէեւ ամուլ էր ։ 9
Աննա վշտացած սրտով աղօթք մը կը խնդրէ
Տէրոջմէն ։ 12 Իսկ Հեղի նախ կը յանդիմա-
նէ զանիկայ, ու ետքը կ'օրհնէ ։ 19 Աննա՝
Սամուէլը ծնանելէն ետեւ՝ տունը կը մնայ մին-
չեւ անոր կաթէ կտրուիլը. 24 եւ իր ըրած
ուխտին պէս՝ Տէրոջը կը մատուցանէ զանի-
կայ ։

1 Ու Եփրեմի լեռնէն †Արիմաթեմ
սօփիմէն՝ ⁻Եղկանա անունով
ᴮԵփրաթացի մարդ մը կար, որ
Սուփիի որդւոյն Թովայի որդւոյն
Եղիուսի որդւոյն Ցերոամին որդին
2 էր ։ Եւ անիկայ երկու կնիկ ու-
նէր. մէկուն անունը Աննա, ու
միւսին անունը Փենանա էր. ու
Փենանա զաւակներ ունէր, բայց
3 Աննա զաւակ չունէր ։ Եւ ան
մարդը ‡տարուէ տարի իր քաղա-
քէն կ'ելլէր, ד որ Սելովի մէջ զօ-
րութեանց Տէրոջը Ւերկրպագու-
թիւն ու զոհ մատուցանէ. եւ հոն
Հեղիին երկու որդիքը՝ Ոփնի ու
Փենէհէս՝ Տէրոջը քահանաներն է-
4 ին ։ Ու Եղկանա Ղիր զոհ մատու-
ցած օրը՝ իր կնկանը Փենանային
եւ անոր տղաքներուն ու աղջիկնե-
5 րուն մէյմէկ բաժին տուաւ. Իսկ
Աննային ‡կրկին բաժին տուաւ,
քանզի անիկայ Աննան կը սիրէր.
Ւբայց Տէրը անոր արգանդը գոցեր
6 էր ։ Ու անոր նախանձորդը Փե-
նանա Էզանիկայ կսկծցընելու հա-
մար խիստ վշտացուց. որովհետեւ
Տէրը անոր արգանդը գոցեր էր ։
7 Եւ Աննա տարուէ տարի Տէրոջը
տունը ելած ատենը՝ Եղկանա այնպէս
կ'ընէր, Փենանա ալ նոյնպէս Աննան
կը վշտացընէր. ու անիկայ կու-
8 լար եւ չէր ուտեր ։ Ու էրիկը Եղ-
կանա անոր ըսաւ, Աննա՛ ինչու
կու լաս եւ ինչու չես ուտեր, ու
ինչու համար սիրտդ այդչափ տըր-
տում է. Րմիթէ ես քեզի տասը
որդիէ լաւ չե՞մ ։
9 Եւ Աննա Սելովի մէջ ուտելէն
ու խմելէն ետքը ոտք ելաւ. (Ու
Հեղի քահանան Ժ Տէրոջը տաճարին
սեմոցը քովը աթոռի մը վրայ նստե-
10 լեր էր.) ‡Եւ տրտմալից հոգւով
Տէրոջը առջեւը աղօթք ըրաւ ու
11 խիստ շատ լացաւ ։ Եւ Լուխտ ը-
նելով ըսաւ, Ո՛վ Տէր զօրու-
թեանց, թէ որ Ւքու աղախնոյդ
նեղութեանը նայիս ու Ծզիս յի-
շես, եւ քու աղախինդ չմոռնալով՝
քու աղախնոյդ ‖արու զաւակ մը
տաս, զանիկայ Տէրոջը պիտի նուի-
րեմ իր կենացը բոլոր օրերուն մէ-
ջը, ու {անոր գլխուն վրայ ածելի
12 պիտի չելլէ ։ Ու երբոր անիկայ
Տէրոջը առջեւը իր աղօթքը շատ-
ցուց, Հեղի անոր բերնին կը նայէր ։
13 Եւ Աննա իր սրտին մէջէն կը խօ-
սէր. միայն անոր շրթունքները կը
շարժէին, բայց ձայնը չէր լսուեր.
անոր համար Հեղի զանիկայ գինով
14 կարծեց ։ Եւ Հեղի անոր ըսաւ,
Մինչեւ ե՞րբ գինովութիւն պիտի ը-
15 նես. քու գինիդ հրաժարէ ։ Եւ
Աննա պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ, Ո՛վ տէր իմ, այդպէս չէ.
ես վշտացած սրտով կնիկ մըն եմ,
եւ գինի կամ օղի չեմ խմած. սա-
կայն ՀՏէրոջը առջեւը §իմ սիրտս
16 բացի ։ Քու աղախինդ Յչար կնիկ
մը մի՛ կարծեր. քանզի իմ վշտացս
ու նեղութեանս շատութեանը հա-
17 մար մինչեւ հիմա խօսեցայ ։ Ան ա-
տենը Հեղի պատասխան տուաւ ու
ըսաւ, ՂԳնա խաղաղութեամբ, եւ
ՃԻսրայէլին Աստուածը քու խընդ-
րուածքդ քեզի տայ՝ ինչ որ անկէ
18 խնդրեցիր ։ Ու անիկայ ըսաւ,
ՄՔու աղախինդ թող քու առջեւդ
շնորհք գտնէ. եւ կնիկը Յիր ճամ-
բան գնաց, ու կերաւ, ու երեսը
մէյմըն ալ չտրտմեցաւ ։
19 Եւ անոնք առաւօտուն կանուխ
ելան, ու Տէրոջը առջեւը երկրպա-
գութիւն ըրին, եւ Ռամա դարձան
ու իրենց տունը գացին ։ Ու Եղ-
կանա իր Աննա կնկանը մօտեցաւ.
20 եւ ՆՏէրը զանիկայ յիշեց ։ Ու Աննա
յղացաւ, եւ ժամանակը հասնելուն
տղայ մը ծնաւ, ու անոր անունը
‡Սամուէլ կոչեց՝ ըսելով, Քանզի
21 զանիկայ Տէրոջմէն խնդրեցի ։ Եւ
անոր էրիկը Եղկանա իր բոլոր ըն-
տանիքովը ՇՍելով ելաւ, որ Տէրոջը
առջեւ տարեկան զոհը մատուցա-
22 նէ, ու իր ուխտը կատարէ ։ Բայց

Ն. Ք. գՔ.
Իրր 1171

* Կամ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ ՍԱՄՈՒԷԼԻ

† Որ է՝ Ռամա. տես Հմր 19 ։
⁻ ա Մն. զ. 27. 34 ։
ᴮ Հռութ. ա. 2 ։
‡ Ել. իգ. 14 ։ բ Օր. ժզ. 16 ։ Ղու. բ. 41 ։
ד Ցես. ժը. 1 ։
Ւ բ Օր. ժբ. 5, 6, 7 ։
Ղ բ Օր. ժբ. 17, 18 ։ ժզ. 11 ։
‡ Կամ՝ երկուելի
Ւ Ծն. լ. 2 ։
Է Յոբ. իգ. 21 ։
Ր Հռութ. գ. 15 ։
Ժ Գէ. գ. 3 ։
‡ Ցոբ. է. 11 ։ Ժ. 1 ։ բ Թագ. ժէ. 8 ։

Ն. Ք. գՔ.
Իրր 1171

Լ Ծն. իը. 20 ։ Թու. լ. 3 ։ Դատ. ժա. 30 ։
Ւ Ծն. իթ. 32 ։ Ել. դ. 31 ։ բ Թագ. ժզ. 12 ։ Սաղ. իե. 18 ։
Ծ Ծն. ը. 1 ։ լ. 22 ։
‖ Եբր. մարդոց սերունդ
{ Թու. զ. 5 ։ Դատ. ժգ. 5 ։
Հ Սաղ. կբ. 8 ։ Ողբ. բ. 2 ։
§ Եբր. իմ հոգիս թափեցի ։
Յ բ Օր. ժգ. 13 ։
Ղ Դատ. ժը. 6 ։ Մար. ե. 34 ։ Ղու. է. 50 ։ ը. 48 ։
Ճ Սաղ. ի. 4, 5 ։
Մ Ծն. լգ. 15 ։ Հռութ. բ. 13 ։
Յ Ժող. թ. 7 ։
Ն Ծն. լ. 22 ։
‡ Այսինքն՝ Աստուծոյ լսածը, կամ՝ Աստուծոյ անունը ։
Շ Հմր 3 ։

Իրր 1171

Աննա չգնաց, քանզի իր էրկանը ը-
սաւ, Մինչեւ տղուն կաթէ կտը-
րուիլը կը նստիմ. եւ ետքը զանիկայ
կը տանիմ, որ Տէրոջը առջեւ ե-
23 րեւնայ, ու միշտ հոն կենայ։ Եւ
Էլկանա անոր ըսաւ, Աչ-
քերուդ հաճելի եղածը ըրէ. մինչեւ
որ զանիկայ կաթէն կտրես, նըս-
տէ. միայն թէ Տէրը իր խօսքը
հաստատէ. ուստի կնիկը նստաւ,
ու մինչեւ իր տղան կաթէն կտրելը՝
զանիկայ կը սնուցանէր։
24 Եւ զանիկայ կաթէն կտրածին
պէս իր հետը առաւ, ու իրեք
զուարակով, մէկ արդու ալիւրով
ու մէկ տիկ գինիով զանիկայ Տէ-
րոջը տունը տարաւ, որ Սելովի մէջ
25 էր. ու տղան փոքրիկ էր։ Եւ մէկ
զուարակը մորթեցին, ու տը-
26 ղան Հեղիին տարին։ Եւ Աննա
ըսաւ, Ո՛հ, տէր իմ, քու անձդ
կենդանի է. ես ան կնիկն եմ, որ
հոս քու քովդ կայնեցայ Տէրոջը
27 աղօթք ընելու համար. Ես աս
տղուն համար աղօթք ըրի, ու Տէ-
րը իմ խնդրուածքս ինծի տուաւ,
28 ինչ որ անկէ խնդրեցի։ Հիմա ես
ալ զանիկայ Տէրոջը փոխ կու տամ.
անիկայ իր բոլոր կենացը մէջ Տէ-
րոջը փոխ տրուած ըլլայ. ու անի-
կայ հոն Տէրոջը երկրպագութիւն
ըրաւ։

ԳԼ. Բ

1 Աննային շնորհակալութեան երգը։ 12 Հեղիի որդւոցը մեղքը։ 18 Սամուէլին պաշտօնը։ 20 Հեղի օրհնութիւն կու տայ Աննային, որ ուրիշ զաւակներ ալ կը ծնանի։ 22 Հեղի իր որդիքը կը խրատէ։ 28 Հեղիին տանը վրայով մարգարէութիւն մը։

1 Եւ Աննա աղօթք ըրաւ ու ը-
սաւ,
Իմ սիրտս Տէրոջմով ուրախա-
ցաւ, իմ եղջիւրս Տէրոջմով բարձ-
րացաւ. բերանս իմ թշնամիներուս
վրայ բացուեցաւ, քանզի քու
փրկութիւնովդ ուրախացայ։
2 Տէրոջը պէս սուրբ չկայ, քան-
զի քեզմէ ուրիշը չկայ, ու մեր
Աստուծոյն պէս վէմ չկայ։
3 Ալ ասկէ ետեւ հպարտութիւնով
մի՛ պարծենաք, ձեր բերնէն
ամբարտաւանութիւն չելլէ. քան-
զի Տէրը գիտութեանց Աստուած
է, ու անիկայ մարդոց գործքը կը
կշռէ։
4 Զօրաւորներուն աղեղները կոտ-
րեցան, ու տկարները ոյժ հա-
գան։
5 Կուշտ եղողները հացի համար
վարձկան եղան, եւ անօթի եղող-
ները կշտացան ու թողուցին. մինչեւ
որ ամուլը եօթը զաւակ ծնաւ, ու
շատ զաւակ ունեցողը տկարացաւ։
6 Մեռցընողը ու ողջացընողը,
գերեզմանը իջեցընողը ու վեր հա-
նողը Տէրն է։
7 Աղքատցընողը ու հարստացը-
նողը, ցածցընողը ու բարձրացը-
նողը Տէրն է։
8 Անիկայ աղքատը փոշիէն կը
վերցընէ, ու կարօտը աղբիւսէն կը
հանէ, որ իշխաններուն հետը նըս-
տեցընէ, ու փառաց աթոռը անոնց
ժառանգեցընէ. քանզի երկրիս
հիմերը Տէրոջն են, ու աշխարհս
անոնց վրայ հաստատեց։
9 Անիկայ իր սուրբերուն ոտքերը
կը պահէ, ու չարագործները մու-
թին մէջը պիտի կորսուին. քանզի
մարդը իր ուժովը յաղթող չըլլար։
10 Տէրոջը դէմ հակառակողները
պիտի կոտրուին, երկինքէն ա-
նոնց վրայ պիտի որոտայ. Տէրը
երկրիս ծայրերը պիտի դատէ, եւ
իր թագաւորին ոյժ պիտի տայ, ու
իր օծեալին եղջիւրը պիտի բարձ-
րացընէ։
11 Ու Եղկանա Ռամա իր տունը
գնաց. եւ Սամուէլ մանուկը Հե-
ղի քահանային առջեւ Տէրոջը ծա-
12 ռայութիւն կ՚ընէր։ Ու Հեղիին
որդիքը չար մարդիկներ ըլլալով՝
13 Տէրը չէին ճանչնար։ Եւ քահա-
նայից սովորութիւնը աս էր, որ
երբոր ժողովուրդէն մէկը զոհ մա-
տուցանէր, միսին եփած ատենը՝
քահանային սպասաւորը ձեռքը ե-
րեքժանի մաշան մը առած կու-
14 գար. Ու զանիկայ կաթսային
կամ սանին կամ եփարանին կամ
պտուկին մէջը կը խոթէր, ու
մաշանը ինչ որ հանելու ըլլար,
քահանան զանիկայ իրեն կ՚առնէր։
Անոնք Սելովի մէջ բոլոր հոն եկող
Իսրայէլացիներուն այսպէս կ՚ընէ-
15 ին։ Նաեւ ճարպը այրելէն առաջ՝
քահանային սպասաւորը կու գար,
ու զոհ ընող մարդուն կ՚ըսէր, Քա-
հանային համար խորովելու միս
տուր. քանզի անիկայ քեզմէ եփած
միս չառներ, այլ հում միս կ՚ուզէ։
16 Եւ ան մարդը երբոր ըսէր թէ
Թող հիմա ճարպը այրեն, ու ետքը
սրտիդ ուզածին չափ ա՛ռ. ան ա-
տենը կ՚ըսէր, Չէ՛ հիմա տուր.
17 եթէ ոչ՝ բռնի կ՚առնեմ։ Այսպէս
ան երիտասարդներուն մեղքը Տէ-
րոջը առջեւը շատ մեծ էր. քանզի
մարդիկները Տէրոջը զոհը կ՚ար-
համարհէին։
18 Եւ Սամուէլ մանուկը կտաւէ
եփուտ հագած՝ Տէրոջը առջեւ
19 ծառայութիւն կ՚ընէր։ Ու անոր
մայրը պզտիկ պատմուճան կը
շինէր անոր, ու տարուէ տարի երբ-
որ իր էրկանը հետ տարեկան զոհը

Իրր 1165

ընելու կ'ելլէր , անոր կը տանէր ։
20 Եւ Հեղի ՚ Եղկանան ու անոր կնիկը օրհնելով ըսաւ , Տէրը քեզի աս կնիկէն զաւակներ տայ , ֲ Տէրոջը տրուած փոխին տեղը . ու անոնք
21 իրենց տեղը գացին ։ Եւ Տէրը ֻ այցելութիւն ըրաւ Աննային , որ յղացաւ , ու իրեք տղայ ու երկու աղջիկ ծնաւ . Սամուէլ մանուկն ալ ֵ Տէրոջը առջեւը մեծցաւ ։
22 Եւ Հեղի խիստ ծերացեր էր . ու անոր որդիքը ինչ որ կ'ընէին բոլոր Իսրայէլին , և ինչպէս անոնք ժողովքի խորանին առջեւը ֶ խումբերով ժողովուած կնիկներուն հետ կը պառկէին , ամէնն ալ կը լսէր ։
23 Եւ անոնց ըսաւ , Ինչո՞ւ համար ասանկ բաներ կ'ընէք . քանզի ես աս բոլոր ժողովուրդին բերնէն ձեզի
24 համար դէշ խօսքեր կը լսեմ . Մի՛ ընէք՝ տղաքս , քանզի աղէկ չեն ան լուրերը որ ես կը լսեմ . դուք Տէրոջը ժողովուրդը կը մոլորցընէք ։
25 Թէ որ մարդ մը մարդու դէմ մեղք գործէ , * անոր դատաստանը Աստուած կը կարէ՝ . բայց թէ որ մարդ մը ֵ Տէրոջը դէմ մեղք գործէ , անոր համար ո՛վ աղաչանք պիտի ընէ ։ Սակայն անոնք իրենց հօրը խօսքը մտիկ չէին ըներ , ֶ քանզի Տէրը զա-
26 նոնք մեռցընել կ'ուզէր ։ Ու Սամուէլ մանուկը ՝ օրէ օր կը մեծնար , և ֿ Տէրոջը ու մարդոց հաճոյ էր ։
27 ֵ Եւ Աստուծոյ մէկ մարդը Հեղիին եկաւ , ու անոր ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ե՞ւթոս հօրդ տանը յայտնապէս երեւցայ , երբոր անոնք Եգիպտոսի մէջ փարաւոնին տանը
28 ծառայ էին . Ու՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն զանիկայ ինձի քահանայ ընտրեցի , որ իմ սեղանիս վրայ ծխոյ մատուցանէ , խունկ ծխէ , ու իմ առջեւս եփուռ հագնի . և Իսրայէլի որդւոցը բոլոր պատարագ-
29 ները քու հօրդ տանը տուի . Ո՚ՀՆ՚ տանս համար ընտրուած զոհս ու ընծաներս ինչո՞ւ կ'անարգէք , և քու որդիներդ ինծմէ աւելի կը փառաւորես , որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին ընտիր զոհե-
30 րովը ձեզ դիրքընէք ։ Ասոր համար Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ի՛սրաւցընէ ըսեր էի որ քու տունդ ու քու հօրդ տունը յաւիտեան իմ առջեւս պըտրտին . բայց հիմա Տէրը կ'ըսէ , ֵ Քաւ լիցի . քանզի ես զիս փառաւորողները ֶ պիտի փառաւորեմ , ու ընդհակառակն զիս արհամարհողները պիտի
31 անարգուին ։ Ահա ֿ օրեր պիտի գան , որ քու թեւդ ու քու հօրդ տանը թեւը պիտի կտրեմ , որ քու
32 տանդ մէջ ծեր չգտնուի ։ Եւ իսրայէլ ամէն տեսակ բարութիւն վայելած ատենը , դուն չ՛ տանս մէջ դժբաղդութիւն պիտի տեսնես , ու ֵ քու տանդ մէջ բնաւ ծեր պի-
33 տի չգտնուի ։ Եւ քու ՚ՐՐՈՆԴԵՐ ՀՈՎՆԻ մարդը ՚ր իմ սեղանէս չեմ կտրեր , քու աչքերդ նուաղեցընելու ու քու սիրտդ վշտացընելու համար պիտի ՀՈՎ . և քու տանդ բոլոր զաւակները † երիտասարդու-
34 թեան մէջ՚ պիտի մեռնին ։ Ու ՚քու երկու որդւոդդ Ոփնիին ու Փենէհեսին գլուխը գալիքը քեզի նշան ըլլայ , ՚ՅՆԴՀ երկուքին ալ
35 մէկ օրուան մէջ մեռնիլը ։ Եւ ՝ինծի մէկ հաւատարիմ քահանայ մը պիտի հանեմ , որ բոլոր իմ սրտիս ու հոգւոյս մէջի եղածը կատարէ . և ՚անոր մէկ հաւատարիմ տուն մը պիտի շինեմ , ու միշտ ֶ իմ օծեալիս առջեւը պիտի
36 պտրտի ։ ՛Եւ քու տունէդ ով որ մնայ , կտոր մը արծաթի համար ու նկանակ մը հացի համար պիտի դայ անոր երկրպագութիւն ընէ , ու ըսէ , Կ'աղաչեմ , զիս մէկ քահանայական պաշտօնի մը վրայ դիր , որ պատառ մը հաց ուտեմ ։

ԳԼ . Գ

1 Տէրոջը խօսքը առջի անգամ Սամուէլին կը յայտնուի ։ 11 Աստուած Սամուէլին կը յայտնուցանէ Հեղիի տանը աւերումը ։ 15 Սամուէլ ակամայ իր տեսիլքը Հեղիին կը պատմէ ։ 19 Սամուէլին համբաւը կը տարածուի ։

1 Ու՝ Սամուէլ մանուկը Հեղիին առջեւը Տէրոջը ծառայութիւն կ'ընէր . և ֿ ան օրերը Տէրոջը խօսքը հազուագիւտ էր ՝՝ յայտնի
2 տեսիլք չկար ։ Ու ‡ օր մը՚ Հեղի իր տեղը պառկեր էր . (‡ և անոր աչքերը սկսեր էին ծանրանալ , ու
3 չէր կրնար տեսնել .) Եւ ֵ Աստուծոյ կանդելը տակաւին մարած չէր , ու Սամուէլ ֶ Տէրոջը տաճարին մէջը կը քնանար , ուր որ Ա-
4 տուծոյ տապանակը կար ։ Եւ Տէրը կանչեց Սամուէլը . ու անիկայ
5 Հոս եմ , ըսաւ . Եւ Հեղիին վազելով՝ ըսաւ , ‖Ահա հոս եմ՚՚ . ինչու որ զիս կանչեցիր ։ Ու անիկայ ըսաւ , Ես չկանչեցի . դարձիր պառկէ ։ Ան ալ դարձաւ պառ-
6 կեցաւ ։ Եւ Տէրը ՚ՅՆՊԷՍ ալ՝ Ո՛վ Սամուէլ , կանչեց . ու Սամուէլ ելաւ Հեղիին գնաց , ու ըսաւ , Ահա հոս եմ . ինչու որ զիս կանչեցիր ։ Ու անիկայ ըսաւ , Ո՛չ-
7 դեակ իմ՝ ես չկանչեցի . դարձիր պառկէ ։ Եւ Սամուէլ չտակաւին Տէրոջը ՅՆՉԸ չէր ճանչնար . ու Տէրոջը խօսքը դեռ անոր յայտնուած
8 չէր ։ Եւ նորէն երրորդ անգամ

Ն . ք . դ . Իսր 1165

ր ՝Ծն . ժգ . 19 ։
ֵ ԳԼ . ա . 28 ։
– ՝Ծն . իա . 1 ։
ֶ ՀՈՎ 26 ։ ԳԼ . գ . 19 ։ Դատ . ժգ . 24 ։ Ղուա . 80 ։ բ . 40 ։
ֿ Տես Եւ . լթ . 8 ։
* Կ՚՝ անոր համար քաւութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ առջեւը .
ֲ Թագ . ժե . 30 ։
ֳ Ցես . ժա . 20 ։ Առակ . ժե . 10 ։
– ՀՈՎ 21 ։
ִ Առակ . գ . 4 ։ Ղուա . բ . 52 ։ Գոր . բ . 47 ։ Հռով . ժգ . 18 ։
ֵ գ Թագ . ժգ . 1 ։
ֶ Եւ . գ . 14 , 27 ։
ֿ Եւ . իբ . 1 , 4 ։ Թագ . ժգ . 5 ։ ժբ . 1 , 7 ։
ՂԿ . բ . 3 , 10 ։ գ . 16 ։ է . 7 , 8 , 34 , 85 ։ ժ . 14 , 15 ։ Թագ . ը . 9 . 10 ։ ժբ . 8—19 ։
ՙ Օր . ժբ . 5 , 6 ։
ՙՙ Օր . լբ . 15 ։
ֵ Եւ . իթ . 9 ։
ֶ Երեմ . ժբ . 9 , 10 ։
ֿ Սաղ . ժբ . 20 ։ գա . 14 ։
Ն Սաղ . բ . 9 ։
ֲ Թագ . բ . 27 ։ Եզեկ . իգ . 10 ։ Տես գԼ . գ . 11 , 18 , 20 ։ ժգ . 3 ։ իբ . 18 , ՃՃ ։

բայէլ ամէն տեսակ բարութիւն վայելած ատենը , դուն չ՛ տանս մէջ դժբաղդութիւն պիտի տեսնես , ու ֵ քու տանդ մէջ բնաւ ծեր պի-
33 տի չգտնուի ։ Եւ քու ՚ՐՐՈՆԴԵՐ ՀՈՎՆԻ մարդը ՚ր իմ սեղանէս չեմ կտրեր , քու աչքերդ նուաղեցընելու ու քու սիրտդ վշտացընելու համար պիտի ՀՈՎ . և քու տանդ բոլոր զաւակները † երիտասարդու-
34 թեան մէջ՚ պիտի մեռնին ։ Ու ՚քու երկու որդւոդդ Ոփնիին ու Փենէհեսին գլուխը գալիքը քեզի նշան ըլլայ , ՚ՅՆԴՀ երկուքին ալ
35 մէկ օրուան մէջ մեռնիլը ։ Եւ ՝ինծի մէկ հաւատարիմ քահանայ մը պիտի հանեմ , որ բոլոր իմ սրտիս ու հոգւոյս մէջի եղածը կատարէ . և ՚անոր մէկ հաւատարիմ տուն մը պիտի շինեմ , ու միշտ ֶ իմ օծեալիս առջեւը պիտի
36 պտրտի ։ ՛Եւ քու տունէդ ով որ մնայ , կտոր մը արծաթի համար ու նկանակ մը հացի համար պիտի դայ անոր երկրպագութիւն ընէ , ու ըսէ , Կ'աղաչեմ , զիս մէկ քահանայական պաշտօնի մը վրայ դիր , որ պատառ մը հաց ուտեմ ։

Ն . ք . դ . Իսր 1165

ֵ Տես Ջաբ . ը . 4 ։
† ԵՔԲ . Մարդ ԸՆԼԸՆԴ ԴԲ՝ ։
ֶ գ Թագ . ժգ . 3 ։
ՀԳԼ . գ . 11 ։
ֿ գ Թագ . բ . 35 ։ ա ՄՆ . ԻԹ . 22 ։ Եզեկ . խգ . 15 ։
ՂԲ Թագ . է . 11 , 27 ։ գ Թագ . ժա . 38 ։
ֲ Սաղ . բ . 2 ։ ժբ . 50 ։
ֳ գ Թագ . բ . 27 ։

– ԳԼ . բ . 11 ։
ԲՍաղ . հդ . 9 ։ Ամով . ը . 11 ։ Տես ՀՈՎ 21 ։
Իսր 1141
‡ ԵՔԲ . ան օրը
ֵ ՚Ծն . իե . 1 ։ Խր . 10 ։ ԳԼ . բ . 22 ։ գ . 15 ։
ֶ Եւ . իե . 21 ։ ՂԿ . իգ . 3 ։ բ ՄՆ . ժգ . 11 ։
ֿ ԳԼ . ա . 9 ։
‖ ԵՔԲ . Ա-ՀԱ՝ ԵՍ .
ՂՏես Գոր . ժթ . 2 ։

Ն · Ք · ԶՓ · Իբր 1141

Տէրը կանչեց , Ո՛վ Սամուէլ . ու Սա֊մո֊էլ ելաւ Հեղիին գնաց , ու ըսաւ , Ահա հոս եմ . ինչու որ զիս կանչեցիր : Եւ Հեղի իմացաւ որ մանուկը կանչողը Տէրն
9 է . Ու Հեղի Սամուէլին ըսաւ , Գնա պառկէ , ու թէ որ Ջ֊ն֊ջ֊ել քեզ կանչէ , ըսես , Ո՛վ Տէր՝ խօսէ , քանզի քու ծառադ մըտիկ կ՚ընէ : Ու Սամուէլ գնաց
10 իր տեղը պառկեցաւ : Եւ Տէրը եկաւ կայնեցաւ . ու առջի անգամներուն պէս՝ Սամուէլ Սամուէլ՝ կանչեց . ու Սամուէլ ըսաւ , Խօսէ Տէր , քանզի քու ծառադ
11 մտիկ կ՚ընէ : Ան առտնը Տէրը Սամուէլին ըսաւ , Ահա ես Իսրայէլի մէջ ո֊ն֊ի բան մը պիտի ընեմ , է որ զանիկայ ամէն լսողին երբեմ . է դ թագ · իա · 12 : Եբեմ . ժթ . 3 :
12 կու ականջները պիտի խօսին : Ան օրը Հեղիին վրայ պիտի կատարեմ ամէն ինչ որ անոր տանը վրայով խօսեր եմ . պիտի սկսիմ ու պի֊ Ը֊Գլ · բ · 30 —36 :
13 տի լմընցնեմ : Ե֊ Եւ իրեն իմացուցեր եմ որ ի֊անոր տունը պիտի դատեմ մինչև յաւիտեան , իր գիտցած անօրէնութեանը համար . քանզի անոր որդիքը իրենց վրայ անէծք կը բերեն , ու անիկայ Ե֊յանդիմանեց Ի֊Գլ · բ · 29 , 30 , 31 , ՃՃ : Ժ֊Եզեկ · է · 3 : ԺԸ · 30 :
14 զանոնք : Ես պատճառաւ Հեղիին տանը համար երդում բրի , որ Հեղիին տանը անօրէնութեանը՝ Է զոհերով ու ընծաներով յաւիտեան քաւութիւն չըլլայ : Լ֊Գլ · բ · 23 , 25 :
15 Եւ Սամուէլ մինչև առտու պառկեցաւ , ու ետքը Տէրոջը տանը դռները բացաւ . և Սամուէլ վախցաւ ան տեսիլքը Հեղիին պատմե֊ Ի֊Թես · ԺԸ . 30 , 31 : Եփ · իբ · 14 :
16 լու : Բայց Հեղի Սամուէլը կանչեց ու ըսաւ , Ո՛րդեակ իմ Սամուէլ . ու անիկայ ըսաւ , Ահա հոս
17 եմ : Եւ անիկայ ըսաւ , Քեզի բաած խօսքը ի՞նչ է . ինծմէ մի պահեր . ի֊Աստուած քեզի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ , թէ որ քեզի զրուցած բոլոր խօսքերէն մէկ խօսք Ի֊Հռութ . ա . 17 :
18 մը ինծմէ պահես : Եւ Սամուէլ բոլոր խօսքերը անոր պատմեց , ան֊ կէ չպահեց : Ու Հեղի ըսաւ , Ի֊Անիկայ Տէրն է . իր աչքերուն հաճոյ երևցածը թող ընէ : Ծ֊ար · ա · 21 : բ · 10 : Սաղ · լթ · 9 : Ես · լթ · 8 :
19 Եւ Սամուէլ հ֊մեծցաւ , ու ի֊Տէրը անոր հետ էր , ու իր ըս֊ի֊ խօսքե֊ Հ֊Գլ · բ · 21 : Ի֊Ծն · լթ · 2 , 21 , 23 : Ղ֊Գ · թ · 6 : Գ֊Դաս . ի · 1 :
20 րէն մէկը գետինը չձգեց : Ու գ֊Դանէն մինչև Բերսաբէէ բոլոր Իսրայէլ իմացաւ , որ Սամուէլ հաստատուած է Տէրոջը մարգարէ ըլ֊ Ա֊Հմր 1 , 4 :
21 լալու : Եւ Տէրը Սիլովի մէջ նորէն երևցաւ . քանզի Տէրը Սիլովի մէջ Սամուէլին կը յայտնուէր ի֊Տէրոջը խօսքովը : Ու բոլոր Իսրայէլի մէջ Սամուէլին խօսքը կը տարածուէր :

Գ Լ · Դ

1 Իսրայէլացիք Ափեններուն մօտ Փղշտացիներէն յաղթուելով , 3 տապանակը բերել կու տան : 7 Անոր վրայ Փղշտացիք խիստ կը վախնան : 10 Իսրայէլացիք նորէն կը յաղթուին . տապանակը գերի կը տարուի , և Ոփնին ու Փենէհես կը սպաննուին : 13 Հեղի աս բաները լսելով՝ կոնակին վրայ կ՚ինկայ , ու վիզը կը կոտրի : 19 Նաև Փենէհեսին յղի կնկանը տիրոջ խազալով՝ Ի֊քաբովդը կը ծնանի , ու ինքը կը մեռնի :

Ն · Ք · ԶՓ · Իբր 1411

1 Ա֊Եւ Իսրայէլ պատերազմով Փղշտացիները դիմաւորելու ելաւ , ու Ափենեզերի մէջ բանակեցաւ . ու Փղշտացիք Ափեկի մէջ բանա֊ Ա֊Գլ · ե · 1 : ե · 12 :
2 կեցան : Եւ Փղշտացիք Իսրայէլին դիմացը շարուեցան . ու պատերազմը տարածուեցաւ , և Իսրայէլ յաղթուեցաւ Փղշտացւոց առջևը , որոնք պատերազմի ասպարէզին մէջը չորս հազար մարդու չափ կոտրեցին :
3 Ու ժողովուրդը բանակը դարձաւ . և Իսրայէլի ծերերը ըսին , Ինչու համար Տէրը Փղշտացւոց առջևը կոտրեց մեզ այսօր . Տէրոջը ուխտին տապանակը Սիլովէն մեր քովը առնենք , ու մեր մէջը գտնուի , ու մեզ ազատէ մեր թշնամիներուն
4 ձեռքէն : Ուստի ժողովուրդը ղ֊րկեց Սիլովը , և Քերովբէներուն վրայ Ի֊նստող՝ զօրութեանց Տէրոջը ուխտին տապանակը անկէ վերցուցին . ու Հեղիին երկու որդիքը Ոփնի ու Փենէհես հոն Աստուծոյ ուխտի տապանակին Բ֊Ել · իե · 18 , 22 : Թուա · է · 89 : Բ֊Թագ · գ · 2 : Սաղ · ժ · 1 : ղթ · 1 :
5 հետ էին : Ու երբոր Տէրոջը ուխտին տապանակը բանակին մէջը մտաւ , բոլոր Իսրայէլ մեծ ձայնով մը աղաղակեց , ու գետինը
6 ձայն տուաւ : Եւ Փղշտացիք ան աղաղակի ձայնը լսելով՝ ըսին , Եբրայեցւոց բանակին մէջ ա֊ս բարձրաձայն աղաղակը ի՞նչ պիտի ըլլայ . ու իմացան որ Տէրոջը տա֊
7 պանակը բանակը եկեր է : Եւ Փղշտացիք վախցան , քանզի ըսին , Աստուած բանակին մէջը եկաւ . ու նաև ըսին , Վա՛յ մեզի , քանզի մինչև
8 հիմա ասանկ բան եղած չէ . Վա՛յ մեզի , աս զօրաւոր Աստուածներուն ձեռքէն ով մեզ պիտի ազատէ . ասոնք ան Աստուածներն են , որ Եգիպտոսը ամէն հարուածներով զարկին անապատին մէջ ,
9 Ե֊Ուժովցէք ու կորիճ եղէք՝ ով Փղշտացիք , չըլլայ որ Եբրայեցւոց ծառայ ըլլաք , է ինչպէս որ անոնք ձեզի ծառայ եղան . ուստի կորիճ եղէք և ա֊նդ֊ Ա֊Կոր · ժգ · 13 : Ե֊Դաս · ժգ · 1 :
10 ցէք : Ու երբոր Փղշտացիք պատերազմեցան , Իսրայէլ յաղթուեցաւ և ամէն մարդ իր վրանը փախաւ , ու շատ մեծ կոտորած եղաւ , և Իսրայէլէն երեսուն հազար Ղ֊Հմր 2 : Ղե · իգ · 17 : Բ Օր իբ · 25 : Սաղ · Ծը · 9 , 62 :

Ն·Բ·ԳԲ· Իբր 1141

Ի Սաղ·Ղբ· 61։
Ը ԴԱ·Բ·34։ Սաղ·Ղբ· 64։
Ի Թագ·Ա·Ա· 2։
Ի Ցես·Է·6։ Բթագ·Ժգ· 19։ Ժե·32։ Նեեմ·Թ· 1։ Ցոբ·Բ· 12։
Ի ԴԱ·Ա·9։

Լ ԴԱ·Գ·2։ *ԵԲԲ· կնյած

Ի Թագ·Ա· 4։

† Կ՚ կբա- նակին

Ի Ծն·Լե· 17։

‖ ԴԱ·Ժգ·3։ ‡ Ց՚ անպա- տիւ։
Հ Սաղ·Իզ· 3։ Ղբ·61։

11 Հետևակ զօրք ինկաւ. Նաև Ի Աստուծոյ տապանակը առնուեցաւ. Եւ Հեղիին երկու որդիքը՝ Ոփնի ու Փենէհես մեռան։
12 Եւ Բենիամինեան մարդ մը բանակէն վազելով՝ Ինոյն օրը Սելով հասաւ, ու իր լաթերը պատռեր էր, և †իր գլխուն վրայ հող դրեր
13 էր։ Ու երբոր հոն հասաւ, ահա Հեղի էաթոռով մը ճամբուն քովը նստած՝ կը սպասէր. քանզի Աստուծոյ տապանակին համար սիրտը կը դողար։ Ու երբոր ան մարդը քաղաքը մտնելով՝ — Բ—ը պատմեց, բոլոր քաղաքը աղաղակեց։
14 Եւ Հեղի ան աղաղակին ձայնը լսելով ըսաւ, Ա՛ս աղմուկին ձայնը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Ու ան մարդը շուտով վազեց եկաւ, ու Էլ—ն Բ—
15 Հէրը Հեղիին պատմեց։ Եւ Հեղի իննսունուութը տարեկան էր, ու Լաչքերը այնպէս *տկարացած էին,
16 որ չէր կրնար տեսնել։ Եւ ան մարդը Հեղիին ըսաւ, Ջօրքին մէջէն եկողը ես եմ, և պատերազմէն այսօր փախայ. ու անիկայ ըսաւ,
17 Ի՞նչ եղաւ։ Եւ լուր բերողը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Իսրայէլը Փղշտացւոց առջևէն փախաւ, ու ժողովուրդին մէջը մեծ կոտորած եղաւ, և քու երկու որդիքդ՝ Ոփնին ու Փենէհէսը մեռան, ու Աստուծոյ տապա-
18 նակը առնուեցաւ։ Ու երբոր անիկայ Աստուծոյ տապանակը յիշեց, Հեղի աթոռէն կռնակի վրայ ինկաւ դրանը քովը, և †վիզին ոսկորը կոտրեցաւ, ու մեռաւ. քանզի ծեր ու ծանրացած մարդ մըն էր. և անիկայ Իսրայէլի մէջ քառասուն տարի դատաւորութիւն ըրած էր։
19 Ու անոր հարսը՝ Փենէհեսին կինը յղի ու ծննդկան մօտ ըլլալով, երբոր Աստուծոյ տապանակին առնուելուն և իր կեսրայրին ու էրկանը մեռնելուն լուրը լսեց, ծունկ ծռելով ծնաւ. քանզի ցաւերը անոր
20 վրայ կոխեցին։ Ու երբոր կը մեռնէր, †քովը կայնող կիներուն անոր ըսին, Մի վախնար, ինչու որ քու ծնածդ տղայ է. բայց անիկայ պատասխան չտուաւ և ուշադրու-
21 թիւն չըրաւ։ Եւ տղուն անունը ‖‡Իքաբօդ կոչեց, ըսելով, Իսրայէլէն փառքը վերցաւ. (քանզի Աստուծոյ տապանակը առնուեցաւ, և անոր կեսրայրը ու էրիկը
22 մեռան։) Անոր համար ըսաւ, Աստուծոյ տապանակը առնուելուն համար Իսրայէլէն փառքը վերցաւ։

ԳԼ. Ե

1 Փղշտացիք տապանակը Ազովտոս բերելով՝ Դագոնի տանը մէջ կը դնեն։ 3 Դագոն վար կ՚իյնայ ու կոր կոր կ՚ըլլայ, և Ազովտացիք թանչքի ուռեցքներով կը զարնուին։ 8 Նոյնպէս Աստուած կը պատժէ Գեթացիները, քանի որ իրենց քովը կը մնայ տապանակը։ 10 Նոյնպէս ալ Ակկարոնացիները, երբոր տապանակը հոն կը տարուի։

Ն·Բ·ԳԲ· Իբր 1141

1 Եւ Փղշտացիք Աստուծոյ տապա- նակը առին, ու զանիկայ — Ա-
— ԳԼ·Գ·1։ Է·12։
2 բենեզերէն ‖Ազովտոս տարին։ Եւ Փղշտացիք Աստուծոյ տապանակը առին, ու զանիկայ Բ Դագոնի տու- նը տարին, և Դագոնին քովը դրին։
‖ Որ Ի՝ Աս- դովթ
Բ Դատ·Ժգ· 23։
3 Ու հետևեալ օրը Ազովտացիք —
— — — կանուխ ելլելով, տեսան որ Դագոնը Ցերոջը տապանակին առջևը Է երեսի վրայ գետինը ինկեր էր. ու անոնք Դագոնը վերցուցին
Է Ես·ԺԲ· 1։ Խզ·1, 2։
4 †իր տեղը դրին։ Եւ հետևեալ օ- րը Բ—ՐԻ—Լ առաւօտուն կանուխ ելան, ու տեսան որ Դագոն Ցե- րոջը տապանակին առջևը երեսի վրայ գետինը ինկեր էր, և Դագո- նին գլուխը ու ձեռքերուն երկու թաթերը կոտրած — սեմին վրայ Է—ն էր, Ա միայն §Դագոնին մար-
Ի Երեմ·Ե· 2։ Եզեկ·Զ· 4, 6։ Մխ· ա·7։
§ Կ՚ ձռա- կը·ԵԲԲ· Դագոնը։
5 մինը՝ ճնացեր էր։ (Ա՛ս պատճառաւ Դագոնի քուրմերը ու Դագոնի տունը բոլոր մտնողները մինչև աս օրս Ազովտոս եղող Ը Դագոնի սե-
Ը Ցես Սոփ· ա·9։
6 մին վրայ չեն կոխեր։) Անկէ ետև Ի Ցերոջը ձեռքը Ազովտացւոց վրայ ծանրացաւ, ու Է զանոնք կորսընչուց, և զանոնք Ազովտոսի ու անոր սահմաններուն մէջը Բ թանչքի ուռեցքներով զարկաւ։
Ի Հմր 7, 11։ Եւ·Թ·3։ Սաղ·Լը·4։ Գոր·Ժգ· 11։
7 Եւ Ազովտոսի բնակիչները ասանկ ըլլալը տեսնելով, ըսին, Իսրայէլի Աստուծոյն տապանակը մեր քովը չկենայ. քանզի անոր ձեռքը մեր վրայ ու մեր աստուծոյն Դա-
8 գոնին վրայ ծանրացաւ։ Եւ Ղրր խրկեցին, ու Փղշտացւոց բոլոր նախարարները իրենց քովը ժողվեցին, ու ըսին, Իսրայէլի Աստուծոյն տապանակը ի՞նչ ընենք. ու ըսին, Իսրայէլի Աստուծոյն տապանակը Գէթ փոխադրուի։ Ու Իսրա-
9 յէլի Աստուծոյն տապանակը Գէթ փոխադրեցին։ Եւ զանիկայ հոն փոխադրելէն ետքը, †Ցերոջը ձեռքը ան քաղաքին վրայ ըլլալով՝ Ի մեծ խռովութիւն Է— . ու Է քա-
Բ Օր·Բ· 15։ ԳԼ·Է· 13։ Ժբ· 15։
Ի Հմր 11։
Լ Հմր 6։ Սաղ·Ղբ· 66։
ղաքին մարդիկը պզտիկէն մինչև մեծը զարկաւ. և անոնց վրայ
10 ժողովուրդը մեռցընեն։ Եւ Ղրր խրկելով՝ Փղշտացւոց բոլոր նախարարները ժողվեցին, ու ըսին, Ի-

Ն. Ք. Գ. Բ. Իրր 1141

բայէլի Աստուծոյն տապանակը
թող տունէք երթայ , և իր տեղը
դառնայ , որ մեզ ու մեր ժողո-
վուրդը չմեռցընէ . քանզի բոլոր
քաղաքին մէջը մահաբեր սոս-
կում մը կար , [ա] Հոն Աստուծոյ
12 ձեռքը խիստ ծանրացեր էր ։ Եւ
չմեռած մարդիկները թանչքի ու-
ռեցքներով զարնուեցան . ու քա-
ղաքին աղաղակը երկինքը ելաւ ։

ա Հմր 6. 9.

ԳԼ. Զ

1 Եօթը ամիսէն ետքը Փղշտացիք խորհուրդ կ'ընեն թէ ինչպէս պարտին տապանակը ետ խրկել ։ 10 Զանիկայ նոր սայլի մը վրայ կը դնեն ընծաներով , և դէպ'ի Բեթսամիւս կը խրկեն ։ 19 Բեթսամիւսացիք կը զարնուին՝ տապանակին մէջը նայելնուն համար . 21 ու Կարիաթարիմի բնակչացը լուր կը խրկեն , որ գան տապանակը տանին ։

Իրր 1140

1 Եւ Տէրոջը տապանակը Փղշտա-
ցւոց երկրին մէջը եօթը ամիս
2 մնաց ։ Ու Փղշտացիք [ա] իրենց
քուրմերը ու բաղ նայողները կան-
չեցին ու ըսին , Եհովային տապա-
նակին ի՞նչ ընենք . մեզի իմացու-
ցէք թէ զանիկայ ինչո՞վ իր տեղը
3 խրկենք ։ Անոնք ալ ըսին , թէ
որ Իսրայէլի Աստուծոյն տապանա-
կը խրկէք , զանիկայ [բ] պարապ
չխրկէ՛ք . հապա անպատճառ [գ] յան-
ցանքի պատարագ տուէք անոր .
ան ատենը կը բժշկուիք , ու [դ] ձեզի
յայտնի կ'ըլլայ թէ ինչու համար
անոր ձեռքը ձեր վրայէն չերթար ։
4 Եւ անոնք ըսին , Անոր ի՞նչ տեսակ
պատարագ մատուցանենք ։ Ու
անոնք ըսին , [ե] Փղշտացւոց նա-
խարարներուն թուովը հինգ ոսկե-
ղէն թանչքի ուռեցքներ ու հինգ
ոսկի մուկ ընծայ տուէք . քանզի ձեր
ամենուն վրայ և ձեր նախարար-
ներուն վրայ մի և նոյն հարուածը
5 եղաւ ։ Եւ հիմա ձեր թանչքի
ուռեցքներուն պատկերները , ու
ձեր [զ] երկիրը աւրող մուկերուն
պատկերները շինեցէ՛ք , ու [է] Իսրա-
յէլի Աստուծոյն փառք տուէք .
կարելի է որ իր ձեռքը ձեր վրա-
յէն , [ը] ձեր աստուածներուն վրա-
յէն ու ձեր երկրին վրայէն [թ] վեր-
6 ցընէ ։ Եւ ինչո՞ւ համար ձեր սիր-
տերը կը խստացընէք , [ժ] ինչպէս որ
Եգիպտացիք ու Փարաւոն իրենց
սիրտերը խստացուցին . չէ՞ որ Ա-
[ի] տուած անոնց մէջը հրաշալի գործ-
քեր ընելէն ետքը՝ [լ] զանոնք թող
7 տուին որ երթան ։ Հիմա [խ] մէկ
նոր սայլ մը շինեցէք , ու երկու
հատ կաթնտու երինջ առէք , [ծ] որ
անոնց վրայ բնաւ լուծ դրուած
չըլլայ . ու երինջները սայլին լծե-
ցէք , և անոնց ձագերը անոնց

ա Ծն. խա. 8. Ել. է. 11. Դան. բ. 2. ե. 7. Մատ. բ. 4.
բ Ել. իգ. 15. բ Օր. ժզ. 16.
գ Ղև. ե. 15. 16.
դ Հմր 9.
ե Տես Հմր 17. 18. Յես. ժգ. 3. Դատ. գ. 3.
զ Գլ. ե. 6.
է Յես. է. 19. Եսա. խբ. 12. Մաղ. բ. 2. Յով. թ. 24.
ը Գլ. ե. 3. 4. 7.
թ Տես Գլ. ե. 6. 11. Սաղ. լթ. 10.
ժ Ել. է. 13. ը. 15. ժդ. 17.
ի Ել. ժբ. 31.
լ բ Թագ. զ. 3.
խ Թուոց. ժթ. 2.

8 ետևէն տուն դարձուցէք . Ու Եհո-
վային տապանակը առէք , և զա-
նիկայ սայլին վրայ դրէք , ու [ծ] ան
ոսկեղէն [*] պատկերները՝ որ դուք
յանցանքի համար անոր ընծայ պի-
տի տաք , պզտիկ արկղով մը անոր
մէկ կողմը դրէք . ու զանիկայ
9 խրկեցէ՛ք որ երթայ . Եւ նայեցէ՛ք ,
թէ որ իր սահմանին ճամբովը
[կ] Բեթսամիւս ելլէ , աս մեծ չարի-
քը մեզի ընողը անիկայ է . ապա
թէ ոչ՝ [հ] գիտնանք որ անոր ձեռ-
քը բնաւ մեզի դպած չէ , հապա աս
բանը դիպուածով պատահեր է
մեզի ։
10 Եւ ան մարդիկները այսպէս ը-
րին . երկու հատ կաթնտու երինջ
առին , ու զանոնք սայլին լծեցին ,
և անոնց ձագերը տան մէջ գոցե-
11 ցին ։ Ու Տէրոջը տապանակը , և
ոսկի մուկերուն ու իրենց թանչքի
ուռեցքներու պատկերներուն պզ-
տիկ արկղը սայլին վրայ դրին ։
12 Ու երինջները շիտակ Բեթսամիւսի
ճամբան բռնեցին , ու մեծ ճամբա-
յէն բառաչելով կ'երթային , և աջ
կամ ձախ կողմը չխոտորեցան . ու
Փղշտացւոց նախարարները մինչև
Բեթսամիւսի սահմանը անոնց
13 ետևէն գացին ։ Եւ Բեթսամիւսա-
ցիք հովիտին մէջ ցորենի հունձք
կը հնձէին , ու իրենց աչքերը վեր-
ցընելով տապանակը տեսան , ու
տեսնելնուն համար ուրախացան ։
14 Եւ սայլը Բեթսամիւսացի Յեսուին
արտը մտաւ ու հոն կայնեցաւ ,
ուր որ մեծ քար մը կար . ու սայ-
լին փայտերը ճեղքեցին , և ան ե-
րինջները Տէրոջը ողջակէզ մատու-
15 ցին ։ Ու Ղևտացիք Տէրոջը տա-
պանակը և անոր հետ եղող ոսկի
պատկերներուն պզտիկ արկղը վար
իջեցուցին , ու ան մեծ քարին վրայ
դրին . և ան օրը Բեթսամիւսի
մարդիկը Տէրոջը ողջակէզներ ու
16 զոհեր մատուցին ։ Ու [յ] Փղշտացւոց
հինգ նախարարները [ն] ասոնք
տեսնելէն ետքը՝ նոյն օրը Ակկարոն
17 դարձան ։ [շ] Եւ ան ոսկեղէն թանչ-
քի ուռեցքները՝ որ Փղշտացիք
յանցանքի համար Տէրոջը ընծայ
տուին , ասոնք էին . Մէկ հատ մը
Ազովտոսի համար , մէկ հատ մը
Գազայի համար , մէկ հատ մը Աս-
կաղոնի համար , մէկ հատ մը Գե-
թի համար , [ո] մէկ հատ մը Ակ-
18 կարոնի համար ։ Եւ ոսկի մուկե-
րը Փղշտացւոց հինգ նախարարնե-
րուն բոլոր քաղաքներուն թուովն
էին , պարսպաւոր քաղաքէն մինչև
անպարիսպ գեղը , ու մինչև ան մեծ
քարը՝ որուն վրայ Տէրոջը տա-
պանակը դրուեցաւ . [չ] մինչև աս

Ն. Ք. Գ. Բ. Իրր 1140

ծ Հմր 4. 5.
* Եբր. ոսկի զարդերը՝
կ Յես. ժե. 10.
հ Հմր 3.
յ Յես. ժգ. 3.
շ Հմր 4.

օրս ահ ւորը Բեթսամիւսացի Ցեսուին արտին մէջը կը կենայ ։
19 Եւ ՙՏէրը Բեթսամիւսի մարդիկները զարկաւ . քանզի անոնք Տէրոջը տապանակին մէջը նայեցան . ու ժողովուրդէն հիսուն հազար եօթանասուն մարդ զարկաւ . և Տէրը ժողովուրդին մէջը մեծ կոտորած ընելուն համար ժո-
20 ղովուրդը սուգ բռնեց , ու Բեթսամիւսի մարդիկը ըսին , ՛Ո՞վ սուրբ Տէր Աստուծոյն առջևը ո՞վ կրնայ կայնիլ . ու մեր քովէն ո-
21 ր՞ուն ելլէ ։ Եւ ՛Կարիաթարիմի բնակիչներուն պատգամաւորներ խրկեցին՝ ըսելով , Փղշտացիք Տէրոջը տապանակը ետ բերին . իջէք , ու զանիկայ ձեր քովը հանեցէք ։

ԳԼ · Է

1 Կարիաթարիմի բնակիչները Աբինադաբին տունը կը տանին տապանակը , ու անոր որդին Եղիազարը կ՛օրհնեն որ տապանակին պահպանութիւնը ընէ ։ 2 Քսան տարիէն ետքը՝ 3 Իսրայէլացիք Սամուելին յորդորանքովը՝ Մասփայի մէջ հանդիսաւոր կերպով կ՛ապաշխարեն ։ 7 Երբոր Սամուէլ կ՛աղօթէ ու զոհ կը մատուցանէ , Տէրը որոտումով ու կայծակով Փղշտացիները կը ջարդէ Աբենեզերի մէջ ։ 13 Փղշտացիք կը նուաճին ։ 15 Սամուէլ խաղաղութեամբ և բարեպաշտութեամբ Իսրայէլի մէջ դատաւորութիւն կ՛ընէ ։

1 Եւ –Կարիաթարիմի մարդիկը գացին , ու Տէրոջը տապանակը ՚առնէ հանեցին , և զանիկայ տարին ՚Աբինադաբին տունը որ բլուրին վրայ էր . ու անոր որդին Եղիազարը *որոշեցին որ Տէրոջը տապա-
2 նակին պահպանութիւնը ընէ ։ Եւ տապանակը Կարիաթարիմի մէջ դրուած օրէն ետքը շատ օրեր անցաւ , ու քսան տարի եղաւ , և Իսրայէլի բոլոր տունը Տէրոջը ետևէն հառաչեցին ։
3 Ան ատենը Սամուէլ Իսրայէլի բոլոր տանը խօսեցաւ՝ ըսելով , Թէ որ դուք ձեր բոլոր սրտովը †Տէրոջը դարձեր էք , ‡ձեր մէջէն օտար աստուածները ու ՚Աստարովթը վերցուցէք , և ղձեր սիրտերը Տէրոջը պատրաստեցէք , ու ՚միայն զանիկայ պաշտեցէք . ու անիկայ Փղշտացւոց ձեռքէն ձեզ պիտի ազա-
4 տէ ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը ըԲահաղիմը ու Աստարովթը վերցուցին , ու միայն Տէրոջը ծառայու-
5 թիւն ըրին ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ , ՚Բոլոր Իսրայէլը Մասփայի մէջ ժողվեցէք , ու ձեզի համար Տէրոջը
6 աղօթք ընեմ ։ Եւ Մասփայի մէջ ժողվուեցան , ֊ու ջուր քաշեցին և Տէրոջը առջևը թափեցին , ու ՚ան օրը ծոմ բռնեցին , և հոն ըսին , ԼՏէրոջը դէմ մեղք գործեցինք ։ Եւ Սամուէլ Մասփայի մէջ Իսրայէլի որդւոցը դատաւորութիւն ըրաւ ։
7 Ու երբոր Փղշտացիք լսեցին որ Իսրայէլի որդիքը Մասփայի մէջ ժողվուեր են , Փղշտացւոց նախարարները Իսրայէլին դէմ ելան . ու Իսրայէլի որդիքը –– լսելով , Փղշ-
8 տացւոց երեսէն վախցան ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Սամուէլին ըսին , ՚Ան դադար մեր Տէր Աստուծոյն աղաղակէ՛ մեզի համար , որ մեզ
9 Փղշտացւոց ձեռքէն ազատէ ։ Ու Սամուէլ մէկ կաթնկեր գառնուկ մը առաւ , ու զանիկայ բոլորովին ողջակէզ ըրաւ Տէրոջը . և ֊Սամուէլ Իսրայէլի համար Տէրոջը աղաղակելով –ընդ- . ու Տէրը
10 անոր պատասխան տուաւ ։ Ու երբոր Սամուէլ ողջակէզը կը մատուցանէր , Փղշտացիք մօտեցան որ Իսրայէլի դէմ պատերազմ ընեն . և Տէրը նոյն օրը Փղշտացւոց վրայ մեծ ձայնով մը որոտաց , ու զանոնք խռովեցուց . ու Իսրայէլին
11 առջևը զարնուեցան ։ Եւ Իսրայէլի մարդիկը Մասփայէն ելլելով Փղշտացիները հալածեցին , ու մինչև Բեթքովրի տակը զանոնք կոտ-
12 րեցին ։ Ան ատենը Սամուէլ ՙմէկ քար մը առաւ , և Մասփային ու Սենին մէջտեղը կանգնեց , ու անոր անունը ֏†Աբենեզեր կոչեց , ըսելով , Տէրը մինչև աս տեղս մեզի
13 օգնեց ։ ԸԵւ Փղշտացիք կորագըլուխ եղան , ու ՙմէյմէն ալ Իսրայէլի սահմանին մէջ չմտան . և Սամուէլին բոլոր օրերը Տէրոջը
14 ձեռքը Փղշտացւոց վրայ էր ։ Ու Փղշտացիք Իսրայէլէն որչափ քաղաքներ որ առեր էին , Ակկարոնէն մինչև Գէթ , ԲՐբՒ Իսրայէլին ետ տրուեցան . ու Իսրայէլ անոնց սահմանները Փղշտացւոց ձեռքէն ազատեց . և Իսրայէլի ու Ամորհացւոց մէջտեղը խաղաղութիւն կար ։
15 Եւ Սամուէլ ՛իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէլը դատեց ։
16 Ու տարուէ տարի Բեթէլ , Գաղգաղա ու Մասփա կ՛երթար կը պտրտէր , և բոլոր ան տեղուանքը
17 Իսրայէլը կը դատէր ։ Ու ՚առնէ ՛Ռամա կը դառնար , քանզի իր տունը հոն էր . և հոն կը դատէր Իսրայէլը , ու հոն ֊Տէրոջը սեղան շինեց ։

ԳԼ · Ը

1 Իսրայէլացիք՝ Սամուէլի որդւոցը դէպ կառավարութենէն ձանձրանալով , թագաւոր կ՛ուզեն ։ 6 Սամուէլ ցաւագին սրտով աղօթք կ՛ընէ , ու Աստուծմէ կը մխիթարուի . 10 և ժողովուրդին կ՛իմացընէ թագաւորին վարմունքը ։ 19 Աստուած կը պատուիրէ Սամուելին որ ժողովուրդին խնդիրքը կատարէ ։

Ն · ք · ղԲ · Իսր 1140

ՙ Տես՝ Եւ · ԺԹ · 21 ։ Թուս · գ · 5 ։ 15 ։ 20 ։ Բ Թագ · Ձ · 7 ։

՛ Բ Թագ · Ձ · 9 ։ Մաղ · գ · 2 ։

՝ Ցես · Ժը · 14 ։ Դատ · Ժը · 12 ։ ա Մն · Ժգ · 5 · 6 ։

– Գէ · Ձ · 21 ։ Սաղ · ՃԼը · 6 ։

Բ Բ Թագ · Ձ · 4 ։

*Եբր՝ սրբեցին

† Բ Օր · Լ · 2—10 ։ գ Թագ · Բ · 48 ։ Ես · Ծե · 7 ։ Ովս · Ձ · 1 ։ Ցովել · Բ · 12 ։

‡ Ծն · Լե · 2 ։ Ցես · Իգ · 14 ։ 23 ։

Իսր 1120

Ի Դատ · Բ · 13 ։

Ղ Բ Մն · Լ · 19 ։ Ցոր · Ժա · 13 , 14 ։

Ի Բ Օր · Ձ · 13 ։ Ժ · 20 ։ Ժգ · 4 ։ Մատ · գ · 10 ։ Ղև · գ · 8 ։

ը Դատ · Բ · 11 ։

Ր Դատ · Ի · 1 ։ գ Թագ · Ի · 23 ։

՛ Բ Թագ · Ժգ · 14 ։

Ի Նէեմ · Թ · 1 , 2 ։ Դան · Թ · 3 , 4 , 5 ։ Ցովել · Բ · 12 ։

Լ Դատ · Ժ · 10 ։ գ Թագ · Ը · 47 ։ Սաղ · ՃԺ · 6 ։

օրս ահ ւորը Բեթսամիւսացի Ցեսուին արտին մէջը կը կենայ ։
19 Եւ ՙՏէրը Բեթսամիւսի մարդիկները զարկաւ . քանզի անոնք Տէրոջը տապանակին մէջը նայեցան . ու ժողովուրդէն հիսուն հազար եօթանասուն մարդ զարկաւ . և Տէրը ժողովուրդին մէջը մեծ կոտորած ընելուն համար ժո-
20 ղովուրդը սուգ բռնեց , ու Բեթսամիւսի մարդիկը ըսին , ՛Ո՞վ սուրբ Տէր Աստուծոյն առջևը ո՞վ կրնայ կայնիլ . ու մեր քովէն ո-
21 ր՞ուն ելլէ ։ Եւ ՛Կարիաթարիմի բնակիչներուն պատգամաւորներ խրկեցին՝ ըսելով , Փղշտացիք Տէրոջը տապանակը ետ բերին . իջէք , ու զանիկայ ձեր քովը հանեցէք ։

ԳԼ · Է

1 Կարիաթարիմի բնակիչները Աբինադաբին տունը կը տանին տապանակը , ու անոր որդին Եղիազարը կ՛օրհնեն որ տապանակին պահպանութիւնը ընէ ։ 2 Քսան տարիէն ետքը՝ 3 Իսրայէլացիք Սամուելին յորդորանքովը՝ Մասփայի մէջ հանդիսաւոր կերպով կ՛ապաշխարեն ։ 7 Երբոր Սամուէլ կ՛աղօթէ ու զոհ կը մատուցանէ , Տէրը որոտումով ու կայծակով Փղշտացիները կը ջարդէ Աբենեզերի մէջ ։ 13 Փղշտացիք կը նուաճին ։ 15 Սամուէլ խաղաղութեամբ և բարեպաշտութեամբ Իսրայէլի մէջ դատաւորութիւն կ՛ընէ ։

1 Եւ –Կարիաթարիմի մարդիկը գացին , ու Տէրոջը տապանակը ՚առնէ հանեցին , և զանիկայ տարին ՚Աբինադաբին տունը որ բլուրին վրայ էր . ու անոր որդին Եղիազարը *որոշեցին որ Տէրոջը տապա-
2 նակին պահպանութիւնը ընէ ։ Եւ տապանակը Կարիաթարիմի մէջ դրուած օրէն ետքը շատ օրեր անցաւ , ու քսան տարի եղաւ , և Իսրայէլի բոլոր տունը Տէրոջը ետևէն հառաչեցին ։
3 Ան ատենը Սամուէլ Իսրայէլի բոլոր տանը խօսեցաւ՝ ըսելով , Թէ որ դուք ձեր բոլոր սրտովը †Տէրոջը դարձեր էք , ‡ձեր մէջէն օտար աստուածները ու ՚Աստարովթը վերցուցէք , և ղձեր սիրտերը Տէրոջը պատրաստեցէք , ու ՚միայն զանիկայ պաշտեցէք . ու անիկայ Փղշտացւոց ձեռքէն ձեզ պիտի ազա-
4 տէ ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը ըԲահաղիմը ու Աստարովթը վերցուցին , ու միայն Տէրոջը ծառայութիւն ըրին ։
5 Եւ Սամուէլ ըսաւ , ՚Բոլոր Իսրայէլը Մասփայի մէջ ժողվեցէք , ու ձեզի համար Տէրոջը
6 աղօթք ընեմ ։ Եւ Մասփայի մէջ ժողվուեցան , ֊ու ջուր քաշեցին և Տէրոջը առջևը թափեցին , ու ՚ան օրը ծոմ բռնեցին , և հոն ըսին , ԼՏէրոջը դէմ մեղք գործեցինք ։ Եւ Սամուէլ Մասփայի մէջ Իսրայէլի որդւոցը դատաւորութիւն ըրաւ ։
7 Ու երբոր Փղշտացիք լսեցին որ Իսրայէլի որդիքը Մասփայի մէջ ժողվուեր են , Փղշտացւոց նախարարները Իսրայէլին դէմ ելան . ու Իսրայէլի որդիքը –– լսելով , Փղշ-
8 տացւոց երեսէն վախցան ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Սամուելին ըսին , ՚Ան դադար մեր Տէր Աստուծոյն աղաղակէ՛ մեզի համար , որ մեզ
9 Փղշտացւոց ձեռքէն ազատէ ։ Ու Սամուէլ մէկ կաթնկեր գառնուկ մը առաւ , ու զանիկայ բոլորովին ողջակէզ ըրաւ Տէրոջը . և ֊Սամուէլ Իսրայէլի համար Տէրոջը աղաղակելով –ընդ- . ու Տէրը
10 անոր պատասխան տուաւ ։ Ու երբոր Սամուէլ ողջակէզը կը մատուցանէր , Փղշտացիք մօտեցան որ Իսրայէլի դէմ պատերազմ ընեն . և Տէրը նոյն օրը Փղշտացւոց վրայ մեծ ձայնով մը որոտաց , ու զանոնք խռովեցուց . ու Իսրայէլին
11 առջևը զարնուեցան ։ Եւ Իսրայէլի մարդիկը Մասփայէն ելլելով Փղշտացիները հալածեցին , ու մինչև Բեթքովրի տակը զանոնք կոտ-
12 րեցին ։ Ան ատենը Սամուէլ ՙմէկ քար մը առաւ , և Մասփային ու Սենին մէջտեղը կանգնեց , ու անոր անունը ֏†Աբենեզեր կոչեց , ըսելով , Տէրը մինչև աս տեղս մեզի
13 օգնեց ։ ԸԵւ Փղշտացիք կորագըլուխ եղան , ու ՙմէյմէն ալ Իսրայէլի սահմանին մէջ չմտան . և Սամուելին բոլոր օրերը Տէրոջը
14 ձեռքը Փղշտացւոց վրայ էր ։ Ու Փղշտացիք Իսրայէլէն որչափ քաղաքներ որ առեր էին , Ակկարոնէն մինչև Գէթ , ԲՐբՒ Իսրայէլին ետ տրուեցան . ու Իսրայէլ անոնց սահմանները Փղշտացւոց ձեռքէն ազատեց . և Իսրայէլի ու Ամորհացւոց մէջտեղը խաղաղութիւն կար ։
15 Եւ Սամուէլ ՛իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէլը դատեց ։
16 Ու տարուէ տարի Բեթէլ , Գաղգաղա ու Մասփա կ՛երթար կը պտրտէր , և բոլոր ան տեղուանքը
17 Իսրայէլը կը դատէր ։ Ու ՚առնէ ՛Ռամա կը դառնար , քանզի իր տունը հոն էր . և հոն կը դատէր Իսրայէլը , ու հոն ֊Տէրոջը սեղան շինեց ։

ԳԼ · Ը

1 Իսրայէլացիք՝ Սամուելի որդւոցը դէպ կառավարութենէն ձանձրանալով , թագաւոր կ՛ուզեն ։ 6 Սամուէլ ցաւագին սրտով աղօթք կ՛ընէ , ու Աստուծմէ կը մխիթարուի . 10 և ժողովուրդին կ՛իմացընէ թագաւորին վարմունքը ։ 19 Աստուած կը պատուիրէ Սամուելին որ ժողովուրդին խնդիրքը կատարէ ։

Ն · ք · ղԲ · Իսր 1120

Ի Ես · Լե · 4 ։

՛ Սաղ · ղԹ · 6 ։ Երեմ · Ժե · 1 ։

ՙ Տես Ցես · Ժ · 10 ։ Դատ · գ · 15 ։ ե · 20 ։ Գէ · բ · 10 ։ բԹագ · Իբ · 14 , 15 ։

՚ Ծն · Իբ · 18 ։ Լ · 45 ։ Լե · 14 ։ Ցես · գ · 9 ։ Իդ · 26 ։

՛ Գէ · գ · 1 ։ † ՚՝ օգնեցին ։ Դատ · Ժգ · 1 ։

ՙ Գէ · Ժգ · 5 ։

՚ Հբր 6 ։ Գէ · Ժբ · 11 ։ Դատ · բ · 16 ։

՛ Գէ · բ · 4 ։

՝ Դատ · Իա · 4 ։

Ն. Ք. ԴՃ.
Իրր 1112

ա Տես Դատ. Ժ. 4 ։ ԺԲ. 14 ։ բաղդատելով Դատ. Ե. 10 ին հետ ։
բ Ը Օր. ԺԶ. 18 ։ Ը Մն. ԺԹ. 5 ։

Իրր 1095

գ Ա Մն. Զ. 28 ։
դ Երեմ. Իբ. 15, 16, 17 ։
ե Ել. ԺԲ. 21 ։ Ա Տիմ. Գ. 3 ։ Զ. 10 ։
զ Բ Օր. ԺԶ. 19 ։ Սաղ. ԺԵ. 5 ։
է Հմր 19, 20 ։ Բ Օր. ԺԷ. 14 ։ Ովս. ԺԳ. 10 ։ Գործ. ԺԳ. 21 ։
* Եբր. դատէ ։
ը Տես Ել. ԺԶ. 8 ։
թ Գլ. Ժ. 19 ։ ԺԲ. 17, 19 ։ Ովս. ԺԳ. 10, 11 ։
ժ Հմր 11 ։
ի Տես Բ Օր. ԺԷ. 16, &c ։ Գլ. Ժ. 25 ։
լ Գլ. ԺԴ. 52 ։
խ Գ Թագ. ԻԱ. 7 ։ Տես Եզեկ. ԽԶ. 18 ։
ծ Ծն. ԼԷ. 36 ։

1 Ու երբոր Սամուէլ ծերացաւ, ա իր
որդիները Իսրայէլի վրայ բ դա-
2 տաւոր դրաւ։ Եւ գ իր անդրանիկ
որդւոյն անունը Յովէլ, ու երկ-
րորդին անունը Աբիա էր, — Բեր-
սաբէէի մէջ դատաւորութիւն կ՚ը-
3 նէին։ Եւ անոր որդիքը դ անոր
ճամբաներուն մէջէն չքալեցին, հա-
պա եագահութեան ետեւէ իյնա-
լով՝ զ կաշառք կ՚առնէին, և իրա-
4 ւունքը կը ծռէին։ Ու Իսրայէլի
ամէն ծերերը ժողվուեցան, ու Ռա-
5 մա Սամուէլին գացին, Եւ անոր ը-
սին, Ահա դուն ծերացեր ես, ու
քու որդիքդ քու ճամբաներուդ
մէջ չեն քալեր. — է հիմա ըմեր
վրայ թագաւոր մը դիր, որ ամէն
ազգերուն պէս մեզ *կառավարէ։
6 Ու — բանը Սամուէլին առջեւ դէշ
երեւցաւ, որ ըսին թէ Մեզի մէկ
թագաւոր մը տուր, որ մեզ կա-
ռավարէ. ու Սամուէլ Տէրոջը ա-
7 ղօթք ըրաւ։ Եւ Տէրը Սամուէլին
ըսաւ, ժողովուրդին խօսքը ու ա-
նոնց քեզի ամէն ըսածը մտիկ ըրէ.
քանզի ը անոնք քեզ չեն մերժեր,
այլ թ զիս կը մերժեն, որ անոնց
8 վրայ չթագաւորեմ։ Զանոնք Ե-
գիպտոսէն հանած օրէս մինչեւ աս
օրս ինչ որ ըրին՝ զիս թող տա-
լով և ուրիշ աստուածներու ծա-
ռայութիւն ընելով, նոյնը քեզի
9 ալ կ՚ընեն։ Ու հիմա դուն անոնց
խօսքը մտիկ ըրէ. բայց անոնց
յայտնի վկայութիւն ընես, ու
ժ անոնց վրայ իշխելու թագաւորին
վարմունքը անոնց իմացընես։
10 Եւ Սամուէլ Տէրոջը բոլոր խօս-
քերը իրմէն թագաւոր ուզող ժո-
11 ղովուրդին զրուցեց. Ու ըսաւ,
ի Ձեր վրայ իշխելու թագաւորին
վարմունքը ասիկայ պիտի ըլլայ.
լ ձեր տղաքը պիտի առնէ, ու զա-
նոնք իրեն համար իր կառքերուն ու
ձիերուն վրայ պիտի դնէ. և իր
կառքերուն առջեւէն պիտի վազեն.
12 Ու իրեն հազարապետներ ու յիս-
նապետներ պիտի ընէ, և իր արտե-
րը պիտի հերկեն, ու հունձքերը
ժձեն, և իր պատերազմական զէն-
քերը ու կառքերուն գործիքները
13 շինեն։ Եւ ձեր աղջիկները պիտի
առնէ, որ իւղագործ, խոհարար ու
14 հացեփեաց ըլլան։ Եւ խ ձեր ընտիր
արտերը, այգիները ու ձիթենիները
առնելով՝ իր ծառաներուն պիտի
15 տայ։ Եւ ձեր հունձերուն ու ձեր
այգիներուն տասանորդը պիտի առ-
նէ, ու զանիկայ ծ իր ներքինինե-
րուն ու ծառաներուն պիտի տայ։
16 Եւ ձեր ծառաները ու աղախիննե-
րը, ու ձեր պիտո ազնիւ կորիճները,
և ձեր էշերը պիտի առնէ ու իր

Ն. Ք. ԴՃ.
Իրր 1095

կ Առակ. Ա. 25, 26, 27, 28 ։ Եա. Ա. 15 ։ Միք. Գ. 4 ։
հ Երեմ. Խդ. 16 ։
ձ Հմր 5 ։
† Եբր. պատերազմները պատերազմի ։
ղ Հմր 7 ։ Ովս. ԺԳ. 11 ։

17 ծառայութեանը գործածէ։ Ձեր
հօտերուն տասանորդը պիտի առնէ,
ու դուք անոր ծառաներ պիտի ըլ-
18 լաք։ Ան օրը դուք ձեր ընտրած
թագաւորին պատճառաւը պիտի
աղաղակէք, բայց Տէրը կ ան օրը
ձեզի պատասխան պիտի չտայ։
19 Սակայն ժողովուրդը հ Սամուէլին
խօսքը մտիկ ընել չուզելով՝ ըսին,
Ձէ, անպատճառ մեր վրայ թա-
20 գաւոր մը ըլլայ. Ու մենք ալ ձ բո-
լոր ազգերուն պէս ըլլանք, և մեր
թագաւորը մեզ կառավարէ. ա-
նիկայ մեր առջեւէն ելլէ, ու մեր
†պատերազմներուն մէջ առաջնոր-
21 դութիւն ընէ"։ Եւ Սամուէլ ժո-
ղովուրդին բոլոր խօսքերը լսեց, ու
զանոնք Տէրոջը ականջներուն զրու-
22 ցեց։ Եւ Տէրը Սամուէլին ըսաւ,
ղ Անոնց խօսքը մտիկ ըրէ, ու ա-
նոնց վրայ թագաւոր մը դիր։ Ան
ատենը Սամուէլ Իսրայէլի մարդիկ-
ներուն ըսաւ, Թող ամէն մարդ իր
քաղաքը երթայ։

ԳԼ. Թ

1 Սաւուղ իր հօրը էշերը գտնելու յոյս չունենալով՝ 6 իր ծառային խրատովը, 11 ու աղջիկներուն առաջնորդութեամբը, 15 Աստուծոյ յայտնութեանը համեմատ, 18 Սամուէլին կու գայ։ 19 Սամուէլ խնճոյքին կը հրաւիրէ Սաւուղը. 25 ու անոր հետ գաղտուկ խօսակցութիւն ընելէն ետքը՝ զանիկայ ճամբայ կը հանէ։

ա Գլ. ԺԴ. 51 ։ Ա Մն. Ը. 33 ։ Թ. 39 ։
բ Գլ. Ժ. 23 ։
գ Դ Թագ. Դ. 42 ։
դ Կամ՝ Սոփիմ. տես Գլ. Ա. 1 ։
ե Բ Օր. ԼԳ. 1 ։ Գ Թագ. ԺԳ. 1 ։
զ Գլ. Գ. 19 ։

1 Ու Բենիամինի որդւոցմէ ա Կիս ա-
նունով զօրաւոր մարդ մը կար.
ու անիկայ Բենիամինեան Ափիայի
որդւոյն Բեքորաթի որդւոյն Սե-
րորի որդւոյն Աբիէլին որդին էր։
2 Եւ անիկայ որդի մը ունէր, որուն
անունը Սաւուղ էր. անիկայ կըտ-
րիճ ու գեղեցիկ էր, ու Իսրայէլի
որդւոց մէջ անկէ գեղեցիկ մարդ
չկար. բ բոլոր ժողովուրդէն՝ ուսէն
վեր երկայն էր։
3 Եւ Սաւուղին հօրը Կիսին էշերը
կորսուեցան, ու Կիս իր որդւոյն
Սաւուղին ըսաւ, Մանչերուն մէկը
հետդ առ, ու ելի՛ր գնա էշերը
4 փնտռէ։ Ան ալ Եփրեմի լեռնէն
անցաւ, և գ Սաղիսա երկրէն ալ
անցնելով, զանոնք չգտան. ետքը
Սաղիմի երկրէն անցան, ու հոն ալ
չէին. անկէ Բենիամինեանց երկիրը
անցնելով, հոն ալ զանոնք չգտան։
5 Ու երբոր անոնք դ Սուփի երկիրը ե-
կան, Սաւուղ իր հետը եղող ման-
չուն ըսաւ, Եկուր ետ դառնանք,
չըլլայ որ իմ հայրս էշերուն հոգը
թողու, ու մեզի համար հոգայ։
6 Բայց անիկայ անոր ըսաւ, Ահա աս
քաղաքիս մէջ ե Աստուծոյ մարդը
կայ, ու անիկայ պատուաւոր մարդ
մըն է. զ անոր ամէն ըսածը ան-

Ն · Ք · ԳԲ · Իրր 1095

շուշտ կը կատարուի . հիմա հոն երթանք , գուցէ մեր երթալու
7 ճամբան մեզի իմացընէ : Եւ Սաւուղ իր մանչուն ըսաւ , Բայց թէ որ երթալու ըլլանք , Ղան մարդուն ի՞նչ տանինք . քանզի մեր ամաններուն հացը պակսեցաւ , ու Աստուծոյ մարդուն տանելու ընծայ մը չունինք . քովերնիս ի՞նչ ունինք :
8 Եւ մանչը նորէն Սաւուղին պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ահա իմ քովս մէկ սիկղին չորրորդ մասը արծաթ կայ . զանիկայ Աստուծոյ մարդուն կու տամ , որ մեր ճամբան մեզի իմացընէ :
9 (Առաջուց Իսրայէլի մէջ մէկ մարդ մը երբոր Աստուծոյ հարցընելու կ'երթար , այսպէս կ'ըսէր . Եկուր տեսանողին երթանք . քանզի այսօր մարգարէ ըսուածը առաջուց Տեսանող կ'ըսուէր :) 10 Եւ Սաւուղ իր մանչուն ըսաւ , Աղէկ ըսիր , եկուր երթանք . ու Աստուծոյ մարդուն բնակած
11 քաղաքը գացին : Ո՛ երբոր անոնք զառ՝ի վերէն դէպ՝ի քաղաքը կ'ելլէին , Ջրքանի մը աղջիկներ գտան , որ ջուր հանելու ելեր էին , ու ա-
12 նոնց ըսին , Տեսանողը հո՞ս է . Եւ անոնք պատասխան տուին ու ըսին , Հո՛ս է . ահա քու առջեդ է . հիմա շուտ ըրէ , քանզի ժողովուրդը այսօր բարձր տեղւոյն վրայ զոհ ընելուն համար , անիկայ
13 այսօր քաղաքը եկաւ . քաղաքը մտնելնուդ պէս զանիկայ հոն կը գտնէք , քանի որ անիկայ բարձր տեղը ելած չէ կերակուր ուտելու համար . քանզի մինչև անոր գալը ժողովուրդը կերակուր չուտեր , որովհետև անիկայ կ'օրհնէ զոհը , ու անկէ ետքը հրաւիրուածները կ'ուտեն . հիմա ելէք , քանզի հիմա կը
14 գտնէք զանիկայ : Եւ անոնք քաղաքը ելան , ու երբոր անոնք քաղաքին մէջը կը մտնէին , ահա Սամուէլ բարձր տեղը երթալով՝ անոնց դէմ ելաւ :
15 Եւ Սաւուղին գալէն օր մը առաջ Տէրը Սամուէլին էյայտներ էր ,
16 ու ըսեր էր թէ Վաղը ասս ատենս Բենիամինի երկրէն քեզի մէկ մարդ մը պիտի խրկեմ , Ե՛ւ զանիկայ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ իշխան օծես , որ անիկայ իմ ժողովուրդս Փղշտացւոց ձեռքէն ազատէ . քանզի Ժողովուրդիս Նէղութիւնը նայեցայ , որովհետև անոր
17 աղաղակը ինծի հասաւ : Ու երբոր Սամուէլ Սաւուղը տեսաւ , Տէրը անոր ըսաւ , Ահա՛ ե՛ս քեզի ըսած մարդս . ասիկայ իմ ժողովուրդիս
18 վրայ պիտի իշխէ : Եւ Սաւուղ դրանը մէջտեղը Սամուէլին մօտեցաւ , ու ըսաւ , Ցեսանողին տունը ո՞ւր է , կ'աղաչեմ ինծի ցուցուր :
19 Եւ Սամուէլ պատասխան տուաւ Սաւուղին ու ըսաւ , Ցեսանողը ես եմ . իմ առջևէս բարձր տեղը ելիր , քանզի այսօր ինծի հետ կերակուր պիտի ուտէք . և վաղը քեզ կը խրկեմ , ու բոլոր սրտիդ մէջի ե-
20 ղածը քեզի կը պատմեմ : Եւ Ջրկուկին իրէք օրուընէ՝ի վեր կորսուած էշերուդ համար մի՛ հոգար , քանզի անոնք գտնուած են . ու Իսրայէլի բոլոր փափաքը որո՞ւն է . քեզի ու քու հօրդ բոլոր տանը
21 չէ՞ : Եւ Սաւուղ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ես Իսրայէլի ցեղերուն ցածին պզտիկէն Բենիամինեան չեմ , ու Իմ ազգատոհմս Բենիամինի ցեղին բոլոր ազգատոհմներուն պզտիկը չէ՞ . ուստի ինչո՞ւ համար ինծի ատանկ խօսք զրուցե-
22 ցիր : Եւ Սամուէլ առաւ Սաւուղը ու անոր մանչը , ու զանոնք Ի-ր-ե-ե-լին սրահը տարաւ , և զանոնք կոչնականներուն գլուխը նստեցուց , որոնք երեսուն մարդու չափ էին :
23 Ու Սամուէլ խոհարարին ըսաւ , Բեր ան բաժինը , որն որ քեզի տուի , ու քեզի պատուիրեցի որ
24 զանիկայ քովդ պահես : Եւ խոհարարը ազդրը վրայի՛ն վերցընելով , զանիկայ Սաւուղին առջևը դրաւ : Եւ Սա-մո-ւէլ ըսաւ , Ահա ասիկ մնացածը . զանիկայ առջեդ դիր ու կեր . քանզի երբոր ըսի որ ժողովուրդը հրաւիրեր եմ՝՝՝, ան վայրկեանէն՝ի վեր անիկայ քեզի համար պահուած է . ու ան օրը Սաւուղ Սամուէլին հետ կերաւ :
25 Եւ բարձր տեղէն քաղաքը իջան . ու Սա-մո-ւէլ էր տունը տանիքին վրայ Սաւուղին հետ
26 խօսեցաւ : Եւ առաւօտուն կանուխ ելան , ու լուսացածին պէս՝ Սամուէլ Սաւուղը տանիքը կանչեց , ու ըսաւ , Ելիր ու քեզ պիտի խրկեմ : Եւ Սաւուղ ելաւ , ու ինքը և Սամուէլ միասեղ դուրս
27 ելան : Երբոր անոնք քաղաքին ծայրը կ'իջնէին , Սամուէլ ըսաւ Սաւուղին , Պանչուն ըսէ՝ որ մեր առջևը անցնի . (և անիկայ անցաւ .) ու հիմա դուն հո՛ կեցիր , որ Աստուծոյ պատգամը քեզի իմացընեմ :

Գ Լ · Ժ

1 Սամուէլ Սաւուղը կ'օծէ , 2 ու իրեք նշաններու կանխասացութիւնները ընելով՝ կը քաջալերէ զանիկայ : 9 Սաւուղին սիրտը կը փոխուի ու կը մարգարէանայ : 14 Իր հօրեղբօրմէն կը պահէ իր թագաւոր օծուիլը : 17 Սաւուղ վիճակով թագաւոր կ'ընտրուի Մասփայի մէջ : 26 Ժողովուրդին զանազան զգացումները անոր վրայով :

Ն · Ք · ԳԲ · Իրր 1095

Ղ Տես Դատ · ը · 18 : Ժգ · 17 : գ Թագ · Ժգ · 3 : դ Թագ · դ · 42 : ը · 8 :

Ե Ծն · ԻԸ · 22 :

ԸԹագ · ԻԳ · 11 : գ Թագ · Ժէ · 13 : ա Պն · Իգ · 28 : ԻԹ · 29 : բ Պն · Ժգ · 7 : 10 : Ես · ը · 10 : Ամվ · է · 12 :

Ի Ծն · Իգ · 11 :

Ժգ Թագ · գ · 2 :

Է Ծն · լ · 54 : Գլ · Ժգ · 2 :

Ղ Գլ · Ժե · 1 : Գոր · Ժգ · 21 :

Ի Գլ · Ի · 2 :

Ձ Գլ · Ժ · 1 :

Ճ Ել · ը · 25 : գ · 7 , 9 :

Հ Գլ · Ժգ · 12 : Ովս · Ժգ · 11 :

Ե Ղ Ա Ա Ր Ա Ա Ա

Ն. Ք. Գ. Բ. Իրր 1095

ա Գւ. Թ. 16. Ժգ. 13. դ Թագ. Թ. 3, 6.
բ Սաղ. Բ. 12.
գ Բ Օր. ԼԲ. 9. Սաղ. ՀԸ. 71.
դ Գոր. Ժգ. 21.
ե Յես. ԺԸ. 28.
զ Ծն. ԼԵ. 19, 20.
է Ծն. ԻԸ. 22. ԼԵ. 1, 3, 7.
ը Դատ. Ժը. 15.
թ Հմր 10.
ժ Գւ. Ժգ. 3.
ի Գւ. Թ. 12.
լ Եւ. Ժե. 20, 21. գ Թագ. Գ. 15. ա Կոր. Ժգ. 1.
խ Թու. Ժա. 25. Գւ. Ժգ. 13.
ծ Հմր 10. Գւ. ԺԹ. 23, 24.
կ Եւ. Գ. 8. Ղու. Բ. 12.
հ Դատ. Թ. 33.
ձ Դատ. Զ. 12.
ղ Գւ. Ժա. 14, 15. Ժգ. 4.
ճ Գւ. Ժգ. 8.
մ Հմր 5.
յ Գւ. ԺԹ. 20.
ն Հմր 6.

1 Եւ Սամուէլ եղին շիշը առաւ ,
ու անոր գլխուն վրայ թափեց ,
ու զանիկայ համբուրեց , ու ըսաւ ,
Չէ՞ որ Տէրը քեզ իր ժառան-
գութեանը վրայ իշխան օծեց ։
2 Այսօր ինծմէ գացած ատենդ Բե-
նիամինի սահմանը Սելսահի մէջ՝
Ռաքելին գերեզմանին քովը երկու
մարդ պիտի գտնես , ու քեզի պիտի
ըսեն , Գտնուեցան այն էշերը՝ ո-
րոնք փնտռելու գացած էիր . և ա-
հա քու հայրդ էշերուն հոգը թո-
ղուց , ու ձեզի համար կը հոգայ ,
ու կ'ըսէ , Տղուս համար ի՞նչ ը-
3 նեմ ։ Ու երբոր անկէ անդին եր-
թաս և Թաբորի կաղնին հասնիս ,
հոն իրեք մարդ քեզի պիտի հանդի-
պին , որոնց մէկը իրեք ուլ , մէկը
իրեք հացի նկանակ ու մէկն ալ
տիկ մը գինի տանելով՝ Աստու-
4 ծոյ կ'ելլեն դէպ 'ի Բեթէլ ։ Ու
քու ողջութիւնդ հարցընելով ,
քեզի երկու հաց պիտի տան . դուն
ալ անոնց ձեռքէն պիտի առնես ։
5 Անկէ ետքը Աստուծոյ բլուրը պի-
տի երթաս , ուր որ Փղշտացւոց
բերդապահ զօրքը կը կենայ . ու եր-
բոր հոն քաղաքը մտնես , բարձր
տեղէն իջնող մարգարէից գունդի
մը պիտի հանդիպիս , որոնք ի-
րենց առջեւէն տաւիղ , թմբուկ ,
սրինգ ու քնար ունենալով՝ մար-
6 գարէութիւն պիտի ընեն ։ Եւ
Քու վրադ Տէրոջը Հոգին պիտի
գայ , ու անոնց հետ մարգարէու-
թիւն պիտի ընես . և դուն պիտի
փոխուիս , ուրիշ մարդ մը պիտի
7 ըլլաս ։ Ու երբոր աս նշանները
քու վրադ գան , ձեռքէդ եկածը
ընես , քանզի Աստուած քու հետդ
8 է ։ Եւ ինծմէ առաջ Գաղգաղա
իջնես . և ահա ես քեզի պիտի իջ-
նեմ , ողջակէզներ ու խաղաղու-
թեան զոհեր մատուցանելու հա-
մար . եւ դուն եօթը օր սպասես ,
մինչև որ ես քեզի գամ , ու քու
ընելու գործդ քեզի իմացընեմ ։
9 Ու երբոր անիկայ իր կռնակը
դարձուց՝ Սամուէլին քովէն եր-
թալու համար , Աստուած անոր
մէկ ուրիշ սիրտ մը տուաւ . և նոյն
օրը աս բոլոր նշանները կատարուե-
10 ցան ։ Ու երբոր հոն բլուրը ե-
կան , ահա մարգարէից գունդ մը
անոր առջեւը ելաւ . և անոր վրայ
Աստուծոյ Հոգին եկաւ , ու ա-
նոնց մէջ մարգարէութիւն ըրաւ ։
11 Եւ ամէն անոնք որ զանիկայ ա-
ռաջուց կը ճանչնային , երբոր տե-
սան որ անիկայ մարգարէներուն
հետը մարգարէութիւն կ'ընէ , ժո-
ղովուրդը իրարու ըսին , Աս ի՞նչ
բան է որ Կիսին որդւոյն հանդի-
պեր է . Միթէ Սաւո՞ւղն ալ մար-
12 գարէներուն մէջն է ։ Եւ ան տե-
ղի մարդիկներուն մէկը պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ , Հապա ա-
նոնց հայրը ո՞վ է ։ Անոր համար
սաիկայ մէկ առակ մը եղաւ . Մի-
թէ Սաւո՞ւղն ալ մարգարէներուն
13 մէջն է ։ Ու երբոր մարգարէու-
թիւն ընելը լմնցուց , բարձր տեղը
եկաւ ։
14 Եւ Սաւուղին հօրեղբայրը անոր
ու անոր մանչուն ըսաւ , Ո՞ւր գա-
ցիք ։ Ու անիկայ ըսաւ , Էշերը
փնտռելու . բայց երբոր տեսանք որ
15 չկան , Սամուէլին գացինք ։ Եւ
Սաւուղին հօրեղբայրը ըսաւ , Սա-
մուէլ ձեզի ի՞նչ զրուցեց , պատմէ
16 ինծի ։ Ու Սաւուղ իր հօրեղբօրը
ըսաւ , Էշերուն գտնուիլը մեզի
յայտնապէս իմացուց ։ Բայց թա-
գաւորութեան վրայով Սամուէլին
ըսած խօսքը անոր չյայտնեց ։
17 Եւ Սամուէլ ժողովուրդը Մաս-
փայի մէջ Տէրոջը առջեւը ժող-
18 վեց ։ Ու Իսրայէլի որդւոցը ըսաւ ,
Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-
պէս կ'ըսէ . Ես Իսրայէլը Եգիպ-
տոսէն հանեցի , ու ձեզ Եգիպտա-
ցւոց ձեռքէն՝ և ձեզի նեղութիւն
տուող բոլոր թագաւորներուն
19 ձեռքէն ազատեցի ։ Ու դուք
այսօր ձեր Աստուածը մերժեցիք ,
որ ձեր ամէն չարիքներէն ու նեղու-
թիւններէն ձեզ ազատեց , ու ա-
նոր ըսիք , Անպատճառ մեր վրայ
մէկ թագաւոր մը դիր ։ Ուրեմն
հիմա ձեր ցեղերովը ու հազա-
րաւորներովը Տէրոջը առջեւը կայ-
20 նեցէք ։ Ու երբոր Սամուէլ Իս-
րայէլին ամէն ցեղերը մօտեցուց ,
վիճակը Բենիամինի ցեղին ելաւ ։
21 Ետքը Բենիամինի ցեղը ազգա-
տոհմներովը մօտեցուց , ու վիճակը
Մատրիին ազգատոհմին ելաւ . ետ-
քը Կիսի որդւոյն Սաւուղին ելաւ .
բայց երբոր զանիկայ փնտռեցին ,
22 անիկայ չգտնուեցաւ ։ Եւ նորէն
Տէրոջը հարցուցին , թէ Արդեօք
ան մարդը հոս կու գա՞յ . ու Տէրը
ըսաւ , Ահա անիկայ կարասիներուն
23 մէջտեղը պահուած է ։ Եւ վազե-
լով՝ զանիկայ անկէ առին , ու
ժողովուրդին մէջտեղը կայնեցաւ .
և բոլոր ժողովուրդէն՝ ուսէն վեր
24 երկայն էր ։ Ու Սամուէլ բոլոր
ժողովուրդին ըսաւ , Տէրոջը
ընտրած մարդը տեսա՞ք , որ բոլոր
ժողովուրդին մէջը անոր պէս չկայ .
և բոլոր ժողովուրդը աղաղակեց
25 ու ըսաւ , Կեցցէ արքայ ։ Եւ Սա-
մուէլ թագաւորութեան կանոն-
ները ժողովուրդին զրուցեց , ու
անոնք գիրքի մը մէջ գրեց , ու Տէ-

Ն. Ք. Գ. Բ. Իրր 1095

ո Գւ. ԺԹ. 24. Մատ. Ժգ. 54, 55. Յոհ. Է. 15. Գոր. Դ. 13.

1095

չ Գւ. Է. 5, 6.
պ Դատ. Զ. 8, 9. Գւ. Ժա. 15.
ջ Դատ. Զ. 8, 9.
* Եբր. Թագաւորութիւններուն
ռ Գւ. Ը. 7, 19. ԺԲ. 12.
ս Յես. Է. 14, 16, 17. Գոր. Ա. 24, 26.
վ Գւ. ԻԳ. 2, 4, 10, 11.
տ Գւ. Թ. 2.
ր Բ Թագ. ԻԱ. 6.
ց Գ Թագ. Ա. 25, 39. Դ Թագ. ԺԱ. 12.
ւ Տեր. Բ Օր. ԺԷ. 14, 20. Գւ. Ը. 11.

Ն. Ք. ՂՔ.
1095

րոջը առջևը դրաւ . և Սամուէլ
բոլոր ժողովուրդը արձակեց , որ
26 ամէն մարդ իր տունը երթայ ։ Սա-
ւուղ ալ Գաբաա իր տունը
գնաց . ու խումբ մը մարդիկ
անոր հետը գացին , որոնց սիր-
27 տը Աստուած դրդեց ։ ‡ Բայց
չար մարդիկներն ըսին , Ասիկա
մեզ ի՞նչպէս պիտի ազատէ . ուստի
զանիկայ քամահրեցին , ու անոր
ընծայ մը չտարին . բայց անիկայ
լուռ կեցաւ ։

Դատ. Ի. 14. Գլ. ԺԱ. 4.
‡ Գլ. ԺԱ. 12.
Բ Օր. ԺԳ. 13.
Բ Թագ. Ը. 2. Գ Թագ. Գ. 21. Ժ. 25. Բ Մն. ԺԷ. 5. Սաղ. Հր. 10. Մատ. Բ. 11.

ԳԼ. ԺԱ

1 Նաաս Գաղաադու Ցաբիսի բնակչացը նախատալից պայման մը կ'առաջարկէ ։ 4 Անոնք ալ պատգամաւորներ կը խրկեն , ու Սաւուղին ձեռքը կ'ազատուին ։ 12 Անոր վրայ Սաւուղ կը զօրանայ , ու իր թագաւորութիւնը կը հաստատուի ։

1 Նաեւ Ամմոնացի Նաաս ելաւ , ու
Գաղաադու Ցաբիսի դէմ բա-
նակեցաւ . և Ցաբիսի բոլոր բնա-
կիչները Նաասին ըսին , Մեզի հետ
դաշնակցութիւն ըրէ , ու քեզի
2 ծառայենք ։ Բայց Ամմոնացի Նա-
աս անոնց ըսաւ , Ձեզի հետ աս
պայմանով դաշնակցութիւն կ'ը-
նեմ , որ ձեր ամենուն աջ կողմի
աչքը փորեմ , ու աս բանը բոլոր
Իսրայէլին վրայ նախատինք դը-
3 նեմ ։ Եւ Ցաբիսի ծերերը անոր ը-
սին , Մեզի եօթը օր ժամանակ
տուր , որ Իսրայէլին բոլոր սահ-
մանները պատգամաւորներ խըր-
կենք , ու թէ որ մեզ ազատող
չըլլայ , ան ատենը քեզի *անձնա-
տուր կ'ըլլանք" ։
4 Ուստի պատգամաւորները Սա-
ւուղին Գաբաան գացին , և ժողո-
վուրդին ականջներուն աս խօսքերը
զրուցեցին . ու բոլոր ժողովուրդը
5 ձայներնին վերցընելով լացին ։ Եւ
ահա Սաւուղ արտէն կու գար եր
եզներուն ետեւէն . ու Սաւուղ ը-
սաւ , Ժողովուրդին ի՞նչ եղաւ որ
կու լան . ու Ցաբիսի բնակչացը
6 խօսքերը անոր պատմեցին ։ Եւ աս
խօսքերը որ լսեց , Աստուծոյ Հոգին
Սաւուղին վրայ եկաւ , ու անոր
բարկութիւնը խիստ բորբոքեցաւ ։
7 Եւ զոյգ մը եզ առաւ , ու զանոնք
կտոր կտոր ըրաւ , ու պատգամա-
ւորներուն ձեռքովը Իսրայէլին բոլոր
սահմանները խրկեց՝ ըսելով , Ո՛վ
որ Սաւուղին ետեւէն ու Սամուէլին
ետեւէն չգայ , անոր եզներուն այս-
պէս պիտի ընեն ։ Եւ ժողովուր-
դին վրայ Տէրոջը վախը ինկաւ , ու
անոնք մէկ մարդու մը պէս ելան ։
8 Եւ Սաւուղ Բեզեկի մէջ համրեց
զանոնք , ու Իսրայէլի որդիքը ի-
րեք հարիւր հազար , և Յուդայի
9 մարդիկը երսուն հազար էին ։ Ու

Գլ. ԺԲ. 12.
Դատ. Իա. 8.
Ծն. Իգ. 28. Ել. Իգ. 32. Գ Թագ. Ի. 34. Ցոր. Իա. 4. Եզեկ. ԺԷ. 13.
Ծն. ԼԴ. 14. Գլ. ԺԷ. 26.
* Եբր. Կ'ելլենք.
Գլ. Ժ. 26. ԺԵ. 34. Բ Թագ. Իա. 6.
Դատ. Բ. 4. Իա. 2.
Դատ. Գ. 10. Զ. 34. Ժա. 29. Ժգ. 25. Ժդ. 6. Գլ. Ժ. 10. Ժզ. 13.
Դատ. Ժթ. 29.
Դատ. Իա. 5. 8. 10.
Դատ. Ի. 1.
Դատ. Ա. 5.
Բ Թագ. Իդ. 9.

եկող պատգամաւորներուն ըսին ,
Գաղաադու Ցաբիսի բնակիչներուն
այսպէս ըսէք . վաղը երբոր արեւ
տաքնայ՝ ձեզի ազատութիւն պիտի
ըլլայ ։ Ուստի երբոր պատգամա-
ւորները գացին , և Ցաբիսի բնա-
կիչներուն աս բանը իմացուցին , ա-
10 նոնք ուրախացան ։ Ու Ցաբիսի
բնակիչները ըսին Ամմոնացիներուն ,
Վաղը ձեզի անձնատուր կ'ըլլանք ,
ու ձեր աչքերուն ինչ որ հաճելի
11 ըլլայ , ա՛ն ըրէք մեզի ։ Եւ հետե-
ւեալ օրը Սաւուղ ժողովուրդը
իրեք գունդի բաժնեց , ու առա-
ւօտեան պահուն բանակին մէջ
մտան . ու մինչև որ օրը տաքցաւ ,
Ամմոնացիները զարկին . և մնա-
ցածները այնպէս ցրուեցան որ ա-
նոնցմէ երկու հոգի մէկտեղ չմնաց ։
12 Ան ատենը ժողովուրդը Սամուէ-
լին ըսաւ , Սաւո՞ւղ մեր վրայ
թագաւոր պիտի ըլլայ՝ ըսողը ո՞վ
է . տուր մարդիկները տուէք որ
13 մեռցընենք ։ Ու Սաւուղ ըսաւ ,
Այսօր մարդ մը չմեռցուի . քան-
զի այսօր Տէրը Իսրայէլին համար
փրկութիւն ըրաւ ։
14 Եւ Սամուէլ ժողովուրդին ը-
սաւ , Եկէք Գաղգաղա երթանք ,
ու հոն թագաւորութիւնը նորէն
15 հաստատենք ։ Ուստի բոլոր ժողո-
վուրդը Գաղգաղա գացին , ու հոն
Գաղգաղայի մէջ Տէրոջը առջեւ
Սաւուղը թագաւոր ըրին , և հոն
Տէրոջը առջեւ խաղաղութեան
զոհեր մատուցին . ու Սաւուղ և
բոլոր Իսրայէլի մարդիկը հոն մեծ
ուրախութիւն ըրին ։

Ն. Ք. ՂՔ.
1095
Հմր 3.
Տես Գլ. Լա. 11.
Դատ. Է. 16.
Գլ. Ժ. 27.
Տես Ղու. ԺԹ. 27.
Բ Թագ. ԺԹ. 22.
Ել. ԺԴ. 13. 30. Գլ. ԺԹ. 5.
Գլ. Ժ. 8.
Գլ. Ժ. 17.
Գլ. Ժ. 8.

ԳԼ. ԺԲ

1 Սամուէլ իր անմեղութեանը համար կը վկայէ , 6 ու ժողովուրդին ապերախտութիւնը կը յանդիմանէ . 16 ու իր աղօթքովը հունձքի ժամանակ որոտում ու անձրեւ բերելով՝ զանոնք կը վախցընէ , 20 և կը մխիթարէ զանոնք Աստուծոյ ողորմութիւնը յիշելով ։

1 Եւ Սամուէլ բոլոր Իսրայէլին ը-
սաւ , Ահա դուք ինծի ինչ որ
զրուցեցիք , ես ձեր խօսքը մտիկ
ըրի , ու ձեր վրայ թագաւոր դրի ։
2 Եւ ահա հիմա ձեր առջեւէն թա-
գաւորը կ'երթայ . բայց ես ծե-
րացայ , ու մազերս ճերմկցան .
և ահա իմ որդիքս ձեզի հետ են .
ու ես իմ մանկութենէս մինչև աս
3 օրս ձեր առջեւը քալեցի ։ Ահա ես
հոս կայներ եմ . Տէրոջը առջեւը ու
անոր օծեալին առջեւը ինծի համար
յայտնապէս զրուցեցէ՛ք , թէ ես
որո՞ւն եզը առի , ու որո՞ւն էշը առի ,
որո՞ւն զրկանք կամ անիրաւութիւն
ըրի , ու որո՞ւն ձեռքէն կաշառք ա-
ռի , և անով իմ աչքերս գոցեցի .
4 ու ես ձեզի ետ դարձընեմ ։ Եւ ը-

Գլ. Ը. 5. 19. 20.
Գլ. Ժ. 24. Ժա. 14. 15.
Թու. Իէ. 17. Գլ. Ը. 20.
Գլ. Ը. 1. 5.
Հմր 5. Գլ. Ժ. 1. Իդ. 6. Բ Թագ. Ա. 14. 16.
Թու. Ժզ. 15. Գոր. Ի. 33. Ա Թես. Բ. 5.
Բ Օր. Ժզ. 19.

Ն · Ք · ՂԴ · 1095

սին , Մեզի զրկանք կամ անիրա-
ւութիւն ըրած չես , ու ընաւ մար-
5 դու ձեռքէ բան մը առած չես : Եւ
անիկայ ըսաւ անոնց , Ա՛յսօր Տէրը
ու անոր օծեալը ձեզի վկայ ըլլան ,
որ դուք ընդհմ ձեռքիս մէջը ոբան
մը չգտաք : Եւ անոնք ըսին , Վկայ
6 ԸՆԴՀ : Ան աւետը Սամուէլ մոդո-
վուրդին ըսաւ , Մովսէսը ու Ա-
հարոնը ընտրողը , և ձեր հայրերը
Եգիպտոսի երկրէն հանողը Տէրն է :
7 Ու հիմա առաջ եկէք , և ձեզի հետ
Տէրոջը առջևը քննեմ ան բոլոր
Արդարութիւնները՝ որ Տէրը ձեզի
8 ու ձեր հայրերուն ըրաւ : Երբոր
Յակոբ Եգիպտոս գնաց , հոն ձեր
հայրերը Տէրոջը աղաղակեցին . և
Տէրը Մովսէսը ու Ահարոնը խրր-
կեց , որոնք ձեր հայրերը Եգիպտո-
սէն դուրս հանեցին , ու զանոնք աս
9 տեղս բնակեցուցին : Բայց անոնք
իրենց Տէր Աստուածը մոռցան .
անիկայ ալ զանոնք Հասորի զօրա-
գլուխը Եղոդ Սիսարային ձեռքը
ու Փղշտացւոց ձեռքը և Մովա-
բի Թագաւորին ձեռքը մատնեց ,
ու անոնց հետ պատերազմ ըրին :
10 Եւ Տէրոջը աղաղակելով ըսին ,
Մենք մեզ գործեցինք , քանզի
Տէրը թողուցինք , և Բահադիմին
ու Աստարովթին ծառայութիւն
ըրինք . և հիմա մեզ մեր թշնամի-
ներուն ձեռքէն ազատէ , ու քեզի
11 ծառայութիւն պիտի ընենք : Ու-
ղարկեց Տէրը Երոբաաղը , Բեդանը ,
Եփթայէն ու Սամուէլը խրկեց ,
և ձեր շրջակայ թշնամիներուն ձեռ-
քէն ձեզ ազատեց , ու ապահովու-
12 թեամբ բնակեցաք : Ու երբոր տե-
սաք որ Ամմոնացւոց Թագաւորը
Նաաս ձեր վրայ կու գայ , Ինծի
ըսիք , Չէ , անպատճառ մեր վրայ
Թագաւոր մը ըլլայ . թէպէտև ձեր
Թագաւորը ձեր Տէր Աստուածն
13 էր : Եւ հիմա ահա ան Թագա-
ւորը , Որն որ ընտրեցիք և ուզե-
ցիք . ահա Տէրը ձեր վրայ Թա-
14 գաւոր մը դրաւ : Թէ որ Տէ-
րոջմէ վախնաք , ու անոր ծառա-
յութիւն ընէք , և անոր խօսքին
ջնազանդուիք չընէք , ու
Տէրոջը հրամանին դէմ կենաք , ան
աւետը Տէրոջը ձեռքը ձեր վրայ
ու ձեր հայրերուն վրայ պիտի ըլ-
16 լայ : Եւ հիմա կայնեցէք ու տե-
սէք ան մեծ բանը որ Տէրը ձեր աչ-
17 քերուն առջևը պիտի ընէ : Այսօր
ցորենի հունձքի ժամանակ չէ .
ես Տէրոջը պիտի աղաղակեմ , և
անիկայ որոտում ու անձրև պիտի
խրկէ , որ հասկընաք ու տեսնէք
Թէ Ձեզ Տէրոջը առջևը մեծ
չարութիւն ըրիք՝ ձեզի Թագաւոր
մը ուզելով :
18 Ան աւետը Սամուէլ Տէրոջը ա-
ղաղակեց , ու Տէրը նոյն օրը որո-
տում ու անձրև տուաւ . և բոլոր
ժողովուրդը Տէրոջմէն ու Սամուե-
19 լէն խիստ վախցաւ : Ու բոլոր ժո-
ղովուրդը Սամուէլին ըսաւ , Քու
Տէր Աստուածդդ աղօթք ըրէ քու
ծառաներուդ համար որ չմեռնինք .
քանզի մեր ամէն մեղքերուն վրայ
չարութիւնն ալ աւելցուցինք
20 որ մեզի Թագաւոր ուզեցինք : Եւ
Սամուէլ մոդովուրդին ըսաւ , Մի
վախնաք . դուք ընդհ ասբոլոր չա-
րութիւնը ըրիք , սակայն Տէրոջմէ
մի՛ խոտորիք , ու բոլոր սրտովիդ
21 Տէրոջը ծառայութիւն ըրէք . Եւ
մի՛ խոտորիք . Քանզի ոչինչ
բաներու ետևէ ընդհ՝ ելլէ , որ
անոնք չեղէ օգուտ մը ընելու ու
չեղ ազատելու կարող չեն , ինչու-
22 որ անոնք ոչինչ են : Քանզի Տէ-
րը իր մեծ անունին համար Իր
մոդովուրդը չթողուր . որովհետև
Տէրը ուզեց ձեզ իրեն մոդո-
23 վուրդ ընել : Բայց ես , քաւ լի-
ցի որ Տէրոջը դէմ մեղք գոր-
ծեմ , Ձեզի համար աղօթք ըն-
ելլէն ետ կենալով . Հապա ես ձեզի
Բաղէկ ու շիտակ ճամբան պիտի
24 սորվեցընեմ : Միայն թէ Տէրոջ-
մէն վախցէք , և ճշմարտութեամբ
բոլոր սրտովիդ անոր ծառայու-
թիւն ըրէք . քանզի Նտեսաք որ ա-
նիկայ ձեզի համար ինչ մեծ բաներ
25 ըրաւ : Իսկ թէ որ չարութիւն ը-
նելը շարունակէք , Թէ՛ դուք և
թէ ձեր Թագաւորը կոր-
սուիք :

ԳԼ · ԺԳ

1 Սաուղին ընտրած զօրքը : 3 Անիկայ Եբրա-
յեցիները Գաղդաղայի մէջ կը կանչէ Փղշտա-
ցւոց դէմ , որոնց պահապան զօրքերը զօր-
կեր էր Գոմրաթան : 5 Փղշտացւոց անթիւ
զօրքը : 6 Իսրայէլացւոց խռովութիւնը : 8
Սաուղ ձանձրանալով Սամուէլի համար սպա-
սելէն՝ զոհը կը մատուցանէ : 11 Սամուէլ
կը յանդիմանէ զանիկայ : 17 Փղշտացւոց ի-
րեք աւարառու գունդերը : 19 Փղշտացւոց
վարպետութեամբ վարուելովը՝ Իսրայէլի մէջ
դարբին չգտնուիլը :

1 Նորոր էր Բաներէն էր , Սաուղ
մէկ տարուան Թագաւոր էր .
ու երբոր Իսրայէլի վրայ երկու
տարի Թագաւորութիւն ըրաւ ,
2 Սաուղ Իսրայէլէն իրեք հազար
մարդ ընտրեց իրեն համար . երկու
հազարը Սաուղին հետ Մաքմաս
ու Բեթէլի լեռն էին , և հազարն

Ն · Ք · ՂԴ · 1095

Առակ · ԻՂ · 1 ·
Ես · Ժ · 12 , Գլ · Է · 9 , 10 : Ճակ · 4 · 16 , 17 , 18 :
Գլ · Ը · 7 : Եզր · Ժ · 9 :
Ել · Թ · 28 , Ժ · 17 , Ճակ · 4 · 15 : Ա Ճօ · 4 · 16 :
Օր · Ժա · 16 :
Երեմ · Ժգ · 19 : Ամր · 2 · 18 : Ա Կոր · Ը · 4 :
Ես · 4 · 9 , Սաղ · Ճղ · 8 : Երեմ · Ժգ · 21 : Ն-ղեկ · Ի · 9 , 14 :
Գ Թագ · գ · 13 : Սաղ · ղդ · 14 :
Օր · 4 · 7 , 8 : Ժգ · 2 : Մաղ · ա · 2 :
Գոր · Ժր · 5 : Հռով · ա · 9 : Կոր · ա · 9 : Բ Տիմ · ա · 3 :
Գ Թագ · Ը · 36 : Ըմն · գ · 27 : Ն-ռեմ · գ · 16 :
Սաղ · ւգ · 11 : Առակ · գ · 11 :
Ժ · 13 :
Ես · 4 · 12 :
Օր · Ժ · 21 : Սաղ · ճԻգ · 2 , 3 :
Օր · Իր · 36 :
Ես · Իգ · 20 :

Ն·Ք·ԴԲ· 1093

ՍԱՄՈՒԵԼ Ց

ՍԱՄՈՒԵԼ Ց

ՍԱՄՈՒԵԼ Ց

Ն·Ք·ՂԲ· Իբր 1187

1 Լ եղաւ որ մէկ օր մը Սաւուղին որդին Ցովնաթան իր զէնքերը կրող մանչուն ըսաւ՝ Եկուր, անդիի կողմը եղող Փղշտացւոց պահապան զօրքին անցնինք. բայց իր
2 հօրը չհմացուց։ Ու Սաւուղ Գաբաային ծայրը՝ Մագրոնի մէջ եղող նռնենիին տակը կը նստէր. և անոր հետ եղող ժողովուրդը՝ վեց
3 հարիւր մարդու չափ էր։ Ու Հնղիի որդւոյն Փենէհէսի որդւոյն Իխաբօթին եղբօրը Աքիտովբին որդին Իքաբիա Սելովի մէջ Տէրոջը քահանայ էր, որ Եփուտ կը հագնէր. ու ժողովուրդը Ցովնա-
4 թանին երթալը չէր գիտեր։ Եւ ան կիրճերուն մէջը, ուսկից որ Ցովնաթան Փղշտացւոց պահապան զօրքին անցնիլ կ՚ուզէր, մէկ կողմանէ մէկ քարաժայռ մը՝ ու միւս կողմանէ մէկ քարաժայռ մը կար, որոնց մէկուն անունը Բազէս՝
5 ու միւսին անունը Սենա էր։ Այս քարաժայռներուն մէկը հիւսիսային կողմը Մաքմասին դիմացը ցցուած էր, ու միւսը հարաւային
6 կողմը՝ Գաբաային դիմացը։ Եւ Ցովնաթան իր զէնքերը կրող պատանիին ըսաւ, Եկուր աս անթլփատներուն պահապան զօրքին անցնինք, կարելի է որ Տէրը մեր ձեռքովը բան մը ընէ. քանզի Տէրոջ համար հարկ չէ շատով կամ քիչով ազատելու կողմէ արգելք մը չկայ
7 Տէրոջը առջևը։ Ու իր զէնքերը կրողը անոր ըսաւ, Բոլոր քու սրտիդ մէջը եղածը ըրէ. յառաջ դրնա. ես քեզի հետ հո՛ն քու
8 ուզածիդ պէս։ Եւ Ցովնաթան ըսաւ, Հիմա մենք ան մարդիկներուն անցնինք, ու անոնց երևնանք.
9 նանք. թէ որ մեզի այսպէս ըսեն, Կայնեցէ՛ք մինչև որ մենք ձեզի հասնինք, ան ատենը մեր տեղը կայնինք ու անոնց չելլենք։
10 Բայց թէ որ այսպէս ըսեն, Մեզի՛ ելէք, ան ատենը ելլենք, քանզի Տէրը զանոնք մեր ձեռքը տուած է. ու
11 Բասիկայ մեզի նշան ըլլայ։ Ու երբոր երկուքնին Փղշտացւոց պահապան զօրքին երևցան, Փղշտացիք ըսին, Ահա Եբրայեցիք իրենց պահուըտած ծակերէն դուրս կ՚ելլեն։
12 Եւ պահապան զօրքերը Ցովնաթանին ու անոր զէնքերը կրողին պատասխան տուին ու ըսին, Մեզի՛ ելէք, ու ձեզի մէկ բան մը իմացընենք. և Ցովնաթան իր զէնքերը կրողին ըսաւ, Իմ հետևէս ելլէք, քանզի Տէրը զանոնք Իսրայէ-
13 լին ձեռքը կու տայ։ Ու Ցովնաթան ձեռքերովը ու ոտքերովը վեր ելաւ, և անոր զէնքերը կրողն ալ

Ն·Ք·ՂԲ· Իբր 1087

անոր հետևէն. ու Ցովնաթանին առջևը ինկան, անոր զէնքերը կրողն ալ անոր հետևէն կը մեռցը-
14 նէր։ Եւ Ցովնաթան ու անոր զէնքերը կրողը աս առաջին կոտրածին մէջ՝ քսան մարդու չափ մեռցուցին կէս լծավարի չափ գետ-
15 նի վրայ։ Ու բանակին մէջ, դաշտին մէջ ու բոլոր ժողովուրդին մէջ էխռովութիւն եղաւ. պահապան զօրքերը ու Բաւարառուներն ալ զարհուրեցան, ու երկիրը դողաց, անանկ որ Անանց վրայ Աստուծոյ խռնդնէ ֆախ մը ինկաւ։
16 Եւ Բենիամինի Գաբաայէն Սաւուղին դէտերը տեսան որ ահա ան բազմութիւնը Էմեծ շփոթութեան մէջ է, ու երթալով կը ցրուի։
17 Եւ Սաւուղ իր հետը եղող ժողովուրդին ըսաւ, Ձեզի՛ անցուցէք, ու նայեցէ՛ք որ մեզմէ ով գացեր է. ուստի անոնք աչքէ անցուցին, և ահա Ցովնաթան ու անոր զէն-
18 քերը կրողը չկար։ Ան ատենը Սաւուղ Աբիային ըսաւ, Աստուծոյ տապանակը մօտեցուր. քանզի ան ատենը Աստուծոյ տապանակը
19 Իսրայէլի որդւոցը հետ էր։ Ու երբոր Սաւուղ Քահանային հետ կը խօսէր, Փղշտացւոց բանակին մէջի աղմուկը երթալով կը շատնար. և Սաւուղ ըսաւ քահանային,
20 Ձեռդ քաշէ։ Ու Սաւուղ և իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդը մէկտեղ ժողվուեցան, ու մինչև պատերազմին տեղը գացին. և ահա Իամէն մարդ իր սուրը իր ընկերին վրայ դարձուցեր էր, ու շատ մեծ
21 խռովութիւն մը կար։ Եւ ան Եբրայեցիները որ առաջուց Փղշտացւոց հետ էին, ու շրջակայ երկրէն անոնց հետ բանակը ելեր էին, անոնք ալ Սաւուղին ու Ցովնաթանին հետ եղող Իսրայէլին հետ
22 միացան։ Ու Եփրեմի լեռանը վրայ թպահուըտած Իսրայէլի բոլոր մարդիկները Փղշտացւոց փախչիլը լսելով, անոնք ալ անոնց հետևէն պա-
23 տերազմին մէջը մտան։ Եւ ան օրը Տէրը ազատեց Իսրայէլը. ու պատերազմը Բեթաւան անցաւ։
24 Եւ ան օրը Իսրայէլի մարդիկները տաղնապեցան. քանզի Սաւուղ Ժողովուրդին երդում բնել տուեր էր՝ ըսելով, Ո՛վ որ մինչև իրիկուն հաց ուտէ՝ անիծեալ ըլլայ. որպէս զի իմ թշնամիներէս վրէժ առնեմ. ու բոլոր ժողովուրդը բերանը հաց
25 չդրաւ։ Եւ բոլոր †ժողովուրդը մէկ անտառ մը մտաւ, ու Ղեհոնի
26 երևսին վրայ մեղր կար։ Ու երբոր ժողովուրդը անտառը մտաւ, տեսաւ որ մեղր կը վազեր. բայց ձեռ-

ՆՇ· ԳԼ· ԺԳ· 15։
Բ ԳԼ·Դ·21։
Է ԳԼ·ԻՐ·9, 11, 20 Լ՚ը-ՈՒԷ Աքիմելէք։
Ը ԳԼ·Բ·28։
Ի ԳԼ·ԺԳ· 23։
* Կամ՝ Գաբաային
Ղ Դատ·է· 4, 7։ Բ Մն· Ժդ·11։
Ի Տես Ծն· Իդ·14։ Դատ·է· 11։
Ա Գլ·Ժդ·30։ Սաղ·խդ· 6, 7։ Ովս·ա·7։
Ա Գլ·Ժդ·6։
Ա Եբ·Ժդ·5։
Ա Ճես·Ղ·26։
† Եբր·երկիրը·տես Ը Օր·Թ·28։ Մատ·գ·5։
Ղեհ·գ·8։ Թագ·Ժգ·28։ Մատ·գ·4։

Ն · ք · գ · ք · իրր 1087

քը բերնին մօտեցընող չկար . քան-
զի ժողովուրդը երդումէն վախցաւ ։
27 Եւ Յովնաթան չլսեց , երբոր իր
հայրը ժողովուրդին երդում ընել
տուաւ . ուստի իր ձեռքի գաւա-
զանին ծայրը երկընցուց , ու զանի-
կայ մեղրին խորիսխին մէջը խոթեց .
ու իր ձեռքը բերանը տանելով ,
28 աչքերը բացուեցան ։ Ան ատենը
ժողովուրդէն մէկը պատասխան
տուաւ ու ըսաւ , Քու հայրդ ժողո-
վուրդին մեծ երդում ընել տուաւ՝
ըսելով , Այսօր հաց ուտող մարդը
անիծեալ ըլլայ ։ Եւ ժողովուրդը
29 նուաղած էր ։ Ու Յովնաթան ը-
սաւ , Իմ հայրս ժողովուրդը նե-
ղութեան մէջ ձգեց . նայեցէք ,
աս մեղրէն քիչ մը ուտելուս պէս՝
30 աչքերս բացուեցան . Ալ որչափ
աւելի՝ թէ որ ժողովուրդը այսօր
իր թշնամիներէն գտած աւարը
կշտանալով ուտէր . քանզի հիմա
Փղշտացւոց մէջ *աւելի մեծ կոտո-
րած կ'ըլլար" ։

* Կամ՝ շատ մեծ կոտորած չեղաւ ։

31 Եւ ան օրը անոնք Փղշտացիները
Մաքմասէն մինչև Այեղոն զար-
կին . ու ժողովուրդը խիստ նուա-
32 ղեցաւ ։ Եւ ժողովուրդը աւարին
վրայ ինկաւ . ու ոչխարները , ար-
ջառները և որթերը առին , ու
գետնի վրայ մորթեցին . ու ժողո-
33 վուրդը արիւնովը կերաւ ։ Եւ
Սաւուղին իմացուցին ու ըսին , Ա-
հա ժողովուրդը Տէրոջը դէմ կը
մեղանչէ , քանզի արիւնով կ'ուտէ ։
Եւ անիկայ ըսաւ , Անօրէնութիւն
ըրիք . հիմա ինծի մէկ մեծ քար մը
34 գլորեցէք ։ Ու Սաւուղ ըսաւ , Ժո-
ղովուրդին մէջը ցրուեցէք , և ա-
նոնց ըսէք , Ամէն մարդ իր արջառը
ու իր ոչխարը ինծի մօտեցընէ , ու
հոս մորթէ և ուտէ , ու արիւնով
ուտելով՝ Տէրոջը դէմ մեղք չգոր-
ծէ ։ Ուստի բոլոր ժողովուրդը՝
ամէն մարդ իր ձեռքովը ան գիշերը
իր արջառը մօտեցուց , ու հոն մոր-
35 թեց ։ Եւ Սաւուղ Տէրոջը սե-
ղան շինեց . աս էր Տէրոջը համար
Սաւուղին շինած առջի սեղանը ։
36 Եւ Սաւուղ ըսաւ , Գիշերով
Փղշտացւոց ետևէն իջնենք , ու
մինչև որ առաւօտը ծագէ՝ զանոնք
թալլենք , ու անոնցմէ մարդ մը չթո-
ղունք . և անոնք ըսին , Քու աչ-
քերուդ ինչ որ հաճոյ է՝ ան ըրէ ։
Ու քահանան ըսաւ , Հոս Աստուծոյ
37 քովը մօտենանք ։ Եւ Սաւուղ Աս-
տուծոյ հարցուց՝ ըսելով , Փղշտա-
ցւոց ետևէն իջնե՞մ . զանոնք Իս-
րայէլին ձեռքը պիտի տա՞ս ։ Բայց
ան օրը պատասխան չտուաւ անոր ։
38 Ան ատենը Սաւուղ ըսաւ , Հոս
մօտեցէք՝ ժողովուրդին բոլոր իշ-

Ղև. գ. 17 ։ է. 26 ։ ժէ. 10 ։ ժթ. 26 ։ Բ Օր. ժբ. 16, 23, 24 ։
Գլ. է. 17 ։
Գլ. իը. 6 ։ Յես. է. 14 ։ Գլ. ժ. 19 ։ Դատ. ի. 2 ։

խանները , և հասկցէք ու տեսէք
թէ այսօր աս մեղքը որո՞ւնն է ,
39 Քանզի Իսրայէլը ազատող Տէրը
կենդանի է որ թէ և իմ որդւոյս
Յովնաթանին ալ ըլլայ , անպատ-
ճառ պիտի մեռնի . ու բոլոր ժո-
ղովուրդին մէջը անոր պատասխան
40 տուող մը չկար ։ Ան ատենը ա-
նիկայ բոլոր Իսրայէլին ըսաւ , Դուք
մէ՛կ կողմը կայնեցէք , ու ես և իմ
որդիս Յովնաթան միւս կողմը
կայնինք . ու ժողովուրդը Սաւու-
ղին ըսաւ , Աչքերուդ հաճոյ երևցա-
41 ծը ըրէ ։ Եւ Սաւուղ Իսրայէլի
Տէր Աստուծոյն ըսաւ , Ճշմար-
տութիւնը յայտնէ . Եւ Յովնա-
թան ու Սաւուղ վիճակով բռնուե-
ցան , ու ժողովուրդը ազատ մնաց ։
42 Եւ Սաւուղ ըսաւ , Իմ վրաս ու իմ
որդւոյս Յովնաթանին վրայ վիճակ
ձգեցէք . ու Յովնաթան բռ-
43 նուեցաւ ։ Եւ Սաւուղ Յովնա-
թանին ըսաւ , Ըսէ ինծի իմացուր թէ
ի՞նչ ըրիր . ու Յովնաթան անոր
իմացուց ու ըսաւ , Ձեռքիս գա-
ւազանին ծայրովը քիչ մը մեղր կե-
րեր եմ . — ահա ես պիտի մեռ-
44 նիմ ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ , Աս-
տուած ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի
ընէ՝ որ անշուշտ պիտի մեռնիս ,
45 Յովնաթան ։ Բայց ժողովուրդը
Սաւուղին ըսաւ , Յովնաթա՞նը
պիտի մեռնի , ան որ այսօր Իսրա-
յէլի մէջ աս մեծ փրկութիւնը ը-
րաւ . քա՛ւ լիցի . կենդանի է Տէր՝
որ անոր գլխուն մէկ մազը գետինը
պիտի չիյնայ . քանզի այսօր Աս-
տուծով յաղթութիւն ըրաւ ։ Այս-
պէս ժողովուրդը Յովնաթանը ա-
46 զատեց , ու անիկայ չմեռաւ ։ Եւ
Սաւուղ Փղշտացիներէն ետ դար-
ձաւ , ու Փղշտացիք իրենց տեղը
գացին ։
47 Ուստի Սաւուղ սկսաւ Իսրայէլի
վրայ թագաւորել . ու բոլոր չոր-
ջակայ թշնամիներուն հետ՝ այսինքն
Մովաբին հետ , և Ամմոնի որդւո-
ցը հետ , Եդովմի հետ , Սուբայի
թագաւորներուն հետ , ու Փղշտա-
ցւոց հետ պատերազմ ըրաւ . և ո՛ր
կողմը որ դարձաւ՝ յաղթութիւն
48 ըրաւ ։ Ու քաջութիւն ընելով"
Ամաղէկը զարկաւ , և ազատեց
Իսրայէլը իր կողոպտիչներուն ձեռ-
քէն ։
49 Ու Սաւուղին որդիքը Յովնա-
թան , Յեսուի ու Մելքիսուէ
էին . և անոր երկու աղջիկներուն
անունները՝ առջինին անունը Մե-
րովբ , ու պզտիկին անունը Մեղ-
50 քող էր ։ Եւ Սաւուղին կնկանը
անունը Աքինոամ էր՝ Աքիմաասին
աղջիկը , ու անոր զօրավարին ա-

Ն · ք · գ · ք · իրր 1087

Բ Թագ. ժբ. 5 ։
Առակ. ժզ. 33 ։ Գործ. ա. 24 ։
Յես. է. 16 ։ Գլ. ժ. 20, 21 ։
Յես. է. 19 ։
Հմր 27 ։
Հռութ. ա. 17 ։
Հմր 39 ։
Բ Թագ. ժդ. 11 ։ Գ Թագ. ա. 52 ։ Ղուկ. իա. 18 ։
Գլ. ժա. 11 ։
Բ Թագ. ժ. 6 ։
Կամ՝ զօրք ժողվելով՝
Գլ. ժե. 3, 7 ։
Գլ. լա. 2 ։
Ա Մն. ը. 33 ։

Ն · ք · ղՓ · Իրբ 1087

նունը Արեններ էր՝ Սաւուղին հօր-
51 եղբօրը Ներին որդին ։ †Եւ կին՝
† Գլ · Թ · 1 · Սաւուղին հայրը , ու Արեններին
հայրը Ներ՝ Աբիէլի որդիքն էին ։
52 Եւ Սաւուղին բոլոր օրերը Փը-
ղըշտացւոց դէմ սաստիկ պատե-
րազմ կար . ու Սաւուղ ամէն տե-
սած զօրաւոր մարդը և ամէն ուժի
• Գլ · ը · 11 · տէր եղողը • իր քովը կը ժողվէր ։

ԳԼ · ԺԵ

1 Սամուէլ կը խրկէ Սաւուղը՝ որ երթայ Ամա-
ղկէը ջարդէ ։ 6 Սաւուղ Կենեցիներուն մար-
գասիրութիւն կը ցուցընէ ։ 8 Ագագին , ու
աւարին ազգներուն կը խնայէ ։ 10 Սամուէլ
կ'իմացընէ Սաւուղին թէ Աստուած ինչպես
մերժեց զանիկայ իր անհնազանդութեանը հա-
մար ։ 24 Սաւուղ կը խոնարհի ։ 32 Սա-
մուէլ Ագագը կը մեռցընէ ։ 34 Սամուէլ ու
Սաւուղ կը զատուին ու իրենց տեղը կ'եր-
թան ։

Իրբ 1079 — Գլ · Թ · 16 ։

1 Եւ Սամուէլ ըսաւ Սաւուղին ,
— Տէրը զիս՝ իր Իսրայէլ ժողո-
վուրդին վրայ քեզ թագաւոր օծե-
լու խրկեց . ու հիմա Տէրոջը խօս-
2 քերուն ձայնը մտիկ ըրէ ։ Զօրաց
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Միտքս բերի
ինչ որ Ամաղէկ ըրաւ Իսրայէլին ,
անոր Եգիպտոսէն ելած ատենը՝
Ե Ճամբուն մէջ անոր դէմ դնելով ։
3 Հիմա գնա ու Ամաղէկը զարկ , և
† անոր բոլոր ունեցածը նզովածի
պէս բնաջինջ ըրէ , ու անոր չխնա-
յես . և երիկ մարդէն մինչև կնիկ
մարդը , ու տղայէն մինչև կաթնա-
կերը , արջառէն մինչև ոչխարը , և
ուղտէն մինչև էշը մեռցընես ։
4 Ուստի Սաւուղ ժողովուրդը
կանչեց , ու Տեղաիմի մէջ զանոնք
համրեց , որ երկու հարիւր հազար
հետեւակ զօրք էին , ու Ցուդայեանք
5 ալ տասը հազար ։ Եւ Սաւուղ
մինչև Ամաղեկացւոց մէկ քաղաքը
գնաց , ու հեղեղատին մէջ դարա-
† Թագ · իդ · 21 ։ Դատ · ա · 16 ։ դ · 11 ։
6 նակալ եղաւ ։ Եւ Սաւուղ †կե-
† Ելք · իդ · 25 ։ Ժթ · 12 , 14 ։ Յայտ · Ժը · 4 ։
նեցիներուն ըսաւ , †Գացէք , զա-
տուեցէ՛ք — Ամաղեկացւոց մէջէն
իջէ՛ք , չըլլայ որ ձեզ անոնց հետ
մէկտեղ զարնեմ . քանզի Դուք
բոլոր Իսրայէլի որդւոցը ողորմու-
† Ելք · Ժը · 10 , 19 ։ Թագ · Ժ · 29 , 32 ։
թիւն ըրիք , անոնց Եգիպտոսէն
ելած ատենը ։ Ուստի կենեցիները
Ամաղեկացւոց մէջէն զատուեցան ։
7 Եւ Սաւուղ †Եւիլայէն մինչև Ե-
† Ծն · Ժզ · 7 ։
գիպտոսին դիմացի †Սուրը †Ամա-
† Գլ · Ժդ · 48 ։
8 ղեկը զարկաւ . Ու • Ամաղեկին
• Ցես · գ · թագ · բ · 34 , 35 , ԼԵ ։
թագաւորը Ագագը ողջ բռնեց ,
† Ցես · գւ · ը · 1 ։
ու †բոլոր ժողովուրդը սուրի բեր-
9 նով ջարդեց ։ Բայց Սաւուղ ժո-
Ես · Ժը · 55 ։
† Եբր · ձեռք
ղովուրդին հետ՝ †Ագագը , և ոչ-
խարներուն ու արջառներուն ա-
ղէկները ու • գերերը , և գառները ,
• Կամ՝ երկրորդականները ։
ու ամէն պատուական բաները իր-
նայեցին , և չուզեցին զանոնք ջար-
դել , հապա բոլոր անարգ ու ան-
պիտան անասուններուն ջարդեցին ։
10 Եւ Տէրոջը խօսքը Սամուէլին ե-
11 ղաւ , ըսելով , †Սաւուղը թագա-
† Ես · իր · 16 ։ գՓ · 6 , 7 ։ բ Թագ · իդ · 16 ։ Ժ Ցես · իր · 16 ։ գԹագ · Թ · 6 ։
ւոր ընելուս զղջացի . †քանզի ինձ-
մէ ետ դարձաւ , ու իմ խօսքերս
չկատարեց ։ Եւ Սամուէլ †տրտմե-
† Գլ · Ժգ · 13 ։ Հմր 3 , 9 ։
ցաւ , ու բոլոր գիշերը Տէրոջը ա-
12 ղաղակեց ։ Ու Սամուէլ առաւօ-
Հմր 35 ։ Գլ · Ժգ · 1 ։
տուն կանուխ ելաւ , որ երթայ Սա-
ւուղը դիմաւորէ . և Սամուէլին
Ց Ցես · Ժե · 55 ։
† Եբր · ձեռք
իմացուցին ու ըսին , Սաւուղ
Ն Ծն · Ժդ · 19 ։ Դատ · Ժե · 2 ։ Հռութ · գ · 10 ։
†կարմեղոս եկաւ , և ահա իրեն
համար †յաղթութեան նշան՝ կանգնեց , ու անկէ դառնալով
անցաւ , ու Գաղգաղա իջաւ ։
13 Եւ Սամուէլ Սաւուղին քովը
գնաց . ու Սաւուղ անոր ըսաւ ,
Ղ Ծն · Ժդ · 19 ։ Դատ · Ժե · 2 ։ Հռութ · գ · 10 ։
Տէրոջմէն օրհնեալ ըլլաս .
14 Տէրոջը խօսքը կատարեցի ։ Եւ
Սամուէլ ըսաւ , Հապա աս ոչխար-
ներուն ձայնը ի՞նչ պիտի ըլլայ՝ որ
իմ ականջիս կու գայ , ու արջառ-
15 ներուն ձայնը որ ես կը լսեմ ։ Եւ
Սաւուղ ըսաւ , Զանոնք Ամաղե-
կացիներէն բերին . †քանզի ժողո-
† Հմր 9 · 21 ։ Ծն · գ · 12 ։ Առակ · իբ · 13 ։
վուրդը պինդ ազէկ ոչխարները ու
արջառները ողջ թողուցին , որ զա-
նոնք քու Տէր Աստուծոյդ զոհ մա-
տուցանեն . սակայն մէկալները
16 ջարդեցինք ։ Ան ատեն Սամուէլ
ըսաւ Սաւուղին , Կեցիր որ քեզի
պատմեմ ինչ որ Տէրը ասս գիշեր
ինծի խօսեցաւ ։ Ան ալ անոր ը-
17 սաւ , Խօսէ ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ
Ս———ղէն , • Ահա դուն †որ քու աչ-
• Գլ · Թ · 21 ։
† Եբր · Թէև
քերուդ պզտիկ կ'երևնայիր , Իսրա-
յէլի որդւոցը ցեղերուն գլուխ ե-
ղար , ու Տէրը քեզ Իսրայէլի վրայ
18 թագաւոր օծեց . Եւ Տէրը քեզ
մէկ ճամբայ մը խրկեց՝ ըսելով ,
Գնա , ու այն մեղաւոր Ամաղեկա-
ցիները նզովածի պէս ջարդէ , և
անոնց դէմ պատերազմ ըրէ , մինչև
19 որ զանոնք բնաջինջ ընես . Իսկ
դուն ինչո՞ւ համար Տէրոջը ձայնին
չհնազանդութիւն չըրիր , ու աւարին
վրայ իյնալով՝ Տէրոջը առջևը չա-
20 րութիւն ըրիր ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ
Սամուէլին , • Ահա ես Տէրոջը ձայ-
• Հմր 13 ։
նին հնազանդութիւն ըրի , ու Տէրը
զիս որ ճամբան որ խրկեց , ան ճամ-
բան գացի , և Ամաղեկի թագաւորը
Ագագը բերի , ու Ամաղեկը նզո-
Ն Հմր 15 ։
21 վածի պէս բնաջինջ ըրի ։ Սակայն
Ժողովուրդը ան աւարէն ոչխարներ
ու արջառներ առաւ , նզովածնե-
րէն պինդ ազէկները՝ որ †ընծա
† Սադ · ծ · 8 , 9 ։ Առակ · իա · 3 ։ Եսա · ա · 11 , 12 , 13 , 16 , 17 ։ Երեմ · է · 22 , 23 ։ Միք · գ · 6 , 7 , 8 ։ Եբր · ժ · 6 , 7 , 8 , 9 ։
Գաղգաղայի մէջ քու Տէր Աստու-
22 ծոյդ զոհ բնեն ։ Եւ Սամուէլ ը-
սաւ , †Միթէ Տէրոջը առջևը ող-
ջակէզները ու զոհերը Տէրոջը ձայ-
նին հնազանդութիւն ընելու չափ

Ն. Ք. Գ.Ք. ԹՒ 1079

Ժող. Ե. 1 ։ Ովս. Զ. 6 ։ Մատ. Ե. 24 ։ Թ. 13 ։ ԺԲ. 7 ։ Մար. ԺԲ. 33 ։ Առ Օր. ԺԲ. 10 ։ Եբր. ուղղ. անհնազանդութիւն ու թերափիմ ։ Գլ. ԺԳ. 14 ։ Տես Բ Թագ. ԺԲ. 13 ։ Ել. ԻԳ. 2 ։ Առակ. ԻԹ. 25 ։ Եսայ. ԾԱ. 12, 13 ։ Տես Գլ. Բ. 30 ։ Գ Թագ. ԺԱ. 30 ։ Գլ. ԻԸ. 17, 18 ։ Գ Թագ. ԺԱ. 31 ։ Թուոց ԻԳ. 19 ։ Եզեկ. ԻԴ. 14 ։ Բ Տիմ. Բ. 13 ։ Տիտ. Ա. 2 ։ Յովհ. Ե. 44 ։ ԺԲ. 43 ։ Ել. ԺԷ. 11 ։ Թուոց ԺԴ. 45 ։ Տես Դատ. Ա. 7 ։ Գլ. ԺԱ. 4 ։ Տես Գլ. ԺԹ. 24 ։ Հմր 11 ։ Գլ. ԺԶ. 1 ։ Հմր 11 ։

հաճո՞յ է . ահա՛ հնազանդութիւնը՝ զոհէն , ու խօսք մտիկ ընելը
23 խոյերուն ճարպէն աղէկ է . Քանզի ապստամբութիւնը կախարդութեան մեղքին պէս , ու կամակորութիւնը * կռապաշտութեան պէս է . որովհետեւ դուն Տէրոջը խօսքը մերժեցիր , անիկայ ալ քեզ մերժեց՝ որ թագաւոր չըլլաս ։

24 Ու Սաւուղ ըսաւ Սամուէլին , Մեղք գործեցի , որ Տէրոջը հրրամանը ու քու խօսքերդ զանց ըրի . քանզի ժողովուրդէն վախնալուս համար անոնց խօսքը մտիկ
25 ըրի ։ Ու հիմա կ՚աղաչեմ , իմ յանցանքս ներէ , և իմ հետս դարձիր , որ Տէրոջը երկրպագութիւն
26 ընեմ ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ Սաւուղին , Ես քու հետդ չեմ գալար . քանզի դուն Տէրոջը խօսքը մերժեցիր , Տէրն ալ քեզ մերժեց՝ որ Իսրայէլի վրայ թագաւոր չըլլաս ։
27 Ու Սամուէլ դարձաւ որ Սաւուղին փէշէն երթայ . բայց անիկայ անոր վերարկուին ծայրէն բռնեց ,
28 որ պատռեցաւ ։ Ան ատեն Սամուէլ անոր ըսաւ , Տէրը այսօր քու վրայէդ Իսրայէլին թագաւորութիւնը պատռեց , ու զանիկայ քեզմէ աղէկ եղող ընկերիդ տուաւ ։
29 Եւ Իսրայէլին Ապաւէնը ստ չըսեր , ու չզղջար . քանզի ա-
30 նիկայ մարդ չէ որ զղջայ ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ , Մեղք գործեցի . կ՚աղաչեմ , հիմա իմ ժողովուրդիս ծերերուն առջեւ ու Իսրայէլին առջեւ զիս պատուէ , և իմ հետս դարձիր , որ քու Տէր Աստուծոյդ
31 երկրպագութիւն ընեմ ։ Ու Սամուէլ Սաւուղին ետեւէն դարձաւ , և Սաւուղ Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ ։

32 Եւ Սամուէլ ըսաւ , Ամաղեկին թագաւորը Ագագը ինծի բերէք . ու Ագագ քնքշութեամբ անոր մօտեցաւ . և Ագագ ըսաւ , Անշուշտ մահուան դառնութիւնը
33 անցած է ։ Բայց Սամուէլ ըսաւ , Ինչպէս որ քու սուրդ կիները անզաւակ թողուց , նոյնպէս ալ քու մայրդ կիներուն մէջը անզաւակ մնայ ։ Ու Սամուէլ Գաղգաղայի մէջ Տէրոջը առջեւ կտոր կտոր ըրաւ Ագագը ։

34 Եւ Սամուէլ Ռամա գնաց , ու Սաւուղ իր տունը՝ Սաւուղին Գա-
35 բաան ելաւ ։ Եւ Սամուէլ մինչեւ իր մահուան օրը մէյմըն ալ Սաւուղը չտեսաւ . բայց Սամուէլ Սաւուղին համար սուգ կ՚ընէր . և Տէրը Սաւուղը Իսրայէլի վրայ թագաւոր ընելուն զղջաց ։

ԳԼ. ԺԶ.

1 Սամուէլ Աստուծմէ կը խրկուի զոհ մը մատուցանելու պատճառով , ու Բեթլեհէմ կու գայ ։ 6 Անոր մարդկօրէն դատողութիւնը կը յանդիմանուի ։ 11 Սամուէլ Դաւիթը կ՚օծէ ։ 15 Սաւուղ Դաւիթը կանչել կու տայ որ զինքը նեղող չար ոգիէն հանդստութիւն գտնէ ։

1 Եւ Տէրը Սամուէլին ըսաւ , Մինչեւ ե՞րբ Սաւուղին համար սուգ կ՚ընես . որովհետեւ Ես զանիկայ մերժեցի , որ Իսրայէլի վրայ չթագաւորէ . եղջիւրդ եղով լեցուր , ու եկուր քեզ Բեթլեհեմացի Յեսսէին խրկեմ . քանզի անոր որդւոցը մէկը ինծի թագաւոր ընտրեցի ։
2 Ու Սամուէլ ըսաւ , Ի՞նչպէս երթամ . թէ որ Սաւուղ լսէ , զիս կը մեռցնէ . և Տէրը ըսաւ , Հետդ մէկ երինջ մը առ , ու ըսէ՝ թէ
3 Տէրոջը զոհ ընելու եկայ . Եւ Յեսսէն զոհին հրաւիրէ . ու ընելու բանդ ես քեզի կը հասկցընեմ . և ինծի օծես ան մարդը՝ որ քեզի պիտի ըսեմ ։

4 Ու Սամուէլ Տէրոջը ըսածը ըրաւ , ու Բեթլեհէմ գնաց ։ Եւ քաղաքին ծերերը դողալով զանիկայ դիմաւորեցին , ու ըսին , Ար-
5 դեօք խաղաղութեամբ եկար ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Խաղաղութեամբ . Տէրոջը զոհ ընելու եկայ . սրբուեցէք ու իմ հետս զոհի եկէք . և Յեսսէն ու անոր որդիները սրբել տուաւ , և անոնք զոհի հրաւիրեց ։
6 Ու երբոր անոնք եկան , Եղիաբը տեսնելով՝ ըսաւ , Իրաւ որ Տէ-
7 րոջը օծեալը իր առջեւն է ։ Բայց Տէրը Սամուէլին ըսաւ , Անոր երեւթին ու հասակին երկայնութեանը մի՛ նայիր , քանզի ես զանիկայ անարգեցի . որովհետեւ մարդուն նայելը չըլլար . քանզի մարդը երեւցածին կը նայի , բայց Տէրը
8 սրտին կը նայի ։ Եւ Յեսսէ Աբինադաբը կանչեց , ու զանիկայ Սամուէլին առջեւէն անցուց . և Սամուէլ ըսաւ , Տէրը ասիկայ ալ
9 չընտրեց ։ Ու Յեսսէ Սամաան անցուց . և Սամուէլ ըսաւ , Տէրը
10 ասիկայ ալ չընտրեց ։ Ու երբոր Յեսսէ Սամուէլին առջեւէն իր եօթը որդիները անցուց , Սամուէլ Յեսսէին ըսաւ , Տէրը ասոնցմէ մէկը
11 չընտրեց ։ Եւ Սամուէլ Յեսսէին ըսաւ , Տղաքներդ ամբողջ են ։ Ու անիկայ ըսաւ , Տակաւին պզտիկը մնաց , և ահա անիկայ ոչխարները կ՚արածէ ։ Ու Սամուէլ Յեսսէին ըսաւ , Մարդ խրկէ ու զանիկայ բերել տուր . քանզի մինչեւ որ անիկայ հոս չգայ , մենք սեղան
12 պիտի չնստինք ։ Ուստի մարդ խրրկեց ու զանիկայ բերել տուաւ . և անիկայ կարմիր էր ու աղուոր

Ն. Ք. Գ.Ք. ԹՒ 1063

Գլ. ԺԵ. 35 ։ Գլ. ԺԵ. 23 ։ Գլ. Թ. 16 ։ Դ Թագ. Թ. 1 ։ Սաղ. ՀԸ. 70 ։ ԿԹ. 19, 20 ։ Գործ. ԺԳ. 22 ։ Եբր. անասուն ։ Եբր. Զենքերդ ։ Գլ. Թ. 12 ։ Ի. 29 ։ Ել. Գ. 15 ։ Գլ. Թ. 16 ։ Գլ. ԻԱ. 1 ։ Գ Թագ. Բ. 13 ։ Դ Թագ. Թ. 22 ։ Ել. ԺԹ. 10, 14 ։ Գլ. ԺԷ. 13 ։ Ա Մն. ԲԷ. 18 ։ Գ Թագ. ԺԲ. 26 ։ Սաղ. ՃԽԷ. 10, 11 ։ Եսա. ԾԵ. 8 ։ Բ Կոր. Ժ. 7 ։ Եբր. աչքերուն ։ Գ Թագ. Ը. 39 ։ Ա Մն. ԻԸ. 9 ։ Սաղ. Է. 9 ։ Երեմ. ԺԱ. 20 ։ ԺԷ. 10 ։ Ի. 12 ։ Գործ. Ա. 24 ։ Գլ. ԺԷ. 13 ։ Գլ. ԺԷ. 13 ։ Բ Թագ. ԺԳ. 3 ։ Ա Մն. Բ. 13 ։ Գլ. ԺԷ. 12 ։ Բ Թագ. Է. 8 ։ Սաղ. ՀԸ. 70 ։ Գլ. ԺԷ. 42 ։ Երգ. Ե. 10 ։

աչքեր ուներ, ու դէմքն ալ գեղեցիկ էր։ 13 Ան ատենը Տէրը ըսաւ, Ելի՛ր, ասիկայ օծէ, քանզի ասիկայ է։ Եւ Սամուէլ եղին եղջիւրը առաւ, ու զանիկայ իր եղբարցը մէջ օծեց. ու ան օրէնետքը Տէրոջը Հոգին Դաւիթին վրայ եկաւ. ու Սամուէլ ելաւ Ռամա գնաց։

14 Եւ Տէրոջը Հոգին Սաւուղէն հեռացաւ. ու Տէրոջը կողմանէ չար ոգի մը անոր նեղութիւն 15 կու տար։ Եւ Սաւուղին ծառաները անոր ըսին, Ահա Աստուծոյ կողմանէ չար ոգի մը քեզի նեղու- 16 թիւն կու տայ. Մեր տէրը ձիր առջեւը եղող ծառաներուն զրուցէ՝ որ աղէկ քնարահար մը փնտռեն, ու երբոր Աստուծոյ կողմանէ ան չար ոգին բու վրադ գայ, անիկայ իր ձեռքովը խաղը զարնէ, ու 17 †դուն հանգստանաս։ Եւ Սաւուղ իր ծառաներուն ըսաւ, Հիմա ինծի մէկ աղէկ քնարահար մը գտէք, ու զանիկայ ինծի բերէք։ 18 Եւ ծառաներուն մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ահա Բեթլէհեմացի Յեսսէին մէկ տղան տեսայ, որ քնար զարնելը գիտէ, ու ազնիկայ զօրաւոր, պատերազմող, ճարտասան, ու գեղեցիկ տեսքով կտրիճ մըն է, և Տէրը անոր հետն 19 է։ Ու Սաւուղ Յեսսէին պատգամաւորներ խրկեց ու ըսաւ, Ոչխարներուն քովը գտնուղ տղադ 20 Դաւիթը ինծի խրկէ։ Եւ Յեսսէ էշեր մը հաց, տիկ մը գինի, ու այծերէն ուլ մը առնելով՝ իշուվրայ բեռնաւորեց, ու զանոնք իր տղուն Դաւիթին ձեռքովը Սա- 21 ուղին խրկեց։ Եւ Դաւիթ Սաւուղին եկաւ, ու անոր առջեւը կայնեցաւ։ Եւ Սաւուղ զանիկայ շատ սիրեց, ու Դաւիթ անոր կապարճակիրը եղաւ։

22 Եւ Սաւուղ Յեսսէին հրէշտ խրկեց ըսելով, Դաւիթը թող իմ առջեւս կայնի, քանզի անիկայ իմ 23 առջեւս շնորհք գտաւ։ Ու երբոր Աստուծմէ չար ոգին Սաւուղին վրայ կու գար, Դաւիթ քնարը կ'առնէր, ու իր ձեռքովը կը զարնէր. և Սաւուղ կը հանգստանար ու կը զուարճանար, և չար ոգին անոր վրայէն կ'երթար։

ԳԼ. ԺԷ

1 Իսրայէլացւոց ու Փղշտացւոց բանակները պատերազմելու պատրաստուած կ'ըլլայով։ 4 Գողիաթ հայհոյութեամբ կու գայ մենամարտութեան հրաւիրելու։ 12 Դաւիթ՝ իր տօնմէն եղբայրները տեսնելու խրկուելով՝ մենամարտութեան մտնելու կը համարձակի։ 28 Եղբայր կը յանդիմանէ զանիկայ։ 30 Դաւիթ Սաւուղին առջեւը կը բերուի։ 32 ու Հոն իր վստահութեան իրաւունքը կը ցուցնէ. 38 առանց զէնքի՝ հաւատքով զրահաւորուած, ան հսկան կը սպաննէ։ 55 Սաւուղ Դաւիթին վրայով տեղեկութիւն կը ստանայ։

1 Ետ Փղշտացիք իրենց զօրքերը ժողվեցին պատերազմելու համար, ու Յուդայի Սոքովին մէջ ժողվուեցան. և Սոքովի ու Ազեկայի մէջտեղը Փեսդոմմին բանակե- 2 ցան։ Եւ Սաւուղ ու Իսրայէլի մարդիկը ժողվուեցան, ու Եղայի հովիտին մէջ բանակեցան. և Փղշտացւոց դէմ պատերազմ բնելու համար կարգաւ շարուեցան։ 3 Ու Փղշտացիք մէկ կողմանէ մէկ լեռան մը վրայ կայներ էին, ու Իսրայէլացիք միւս կողմանէ մէկ լեռան մը վրայ կայներ էին. ու 4 հովիտը անոնց մէջն էր։ Եւ Փղշտացւոց բանակէն Գողիաթ անունով՝ վեց կանդուն ու մէկ թիզ բարձրութեամբ Գեթացի 5 ախոյեան մը ելաւ. Անոր գլուխը պղնձէ սաղաւարտ կար, ու հիւսուած զրահ մը հագեր էր. ու անոր պղնձէ զրահին ծանրութիւնը 6 հինգ հազար սիկղ էր։ Եւ ոտքերուն վրայէն պղնձէ սռնապաններ, և ուսոցը մէջ պղնձէ ‡զեղարդ մը 7 ուներ։ Անոր նիզակին բունը ոստայնանկաց գլանին պէս էր, ու նիզակին տէգը վեց հարիւր սիկղ երկաթէ էր. և անոր վահանը կրողը 8 անոր առջեւէն կ'երթար։ Անիկայ եկաւ կայնեցաւ, ու Իսրայէլի գունդերուն կանչելով՝ անոնց ըսաւ, Ինչո՞ւ համար դէմ դէմ պատերազմ բնելու ելեր էք, ու գունդերով շարուեր էք. միթէ ես Փղշտացի չե՞մ, ու դուք Սաւուղին ծառաները չէ՞ք. ձեր մէջէն մարդ մը ընտրեցէք, որ իջնէ ինծի հետ մե- 9 նամարտի. Թէ որ կարող ըլլայ ինծի հետ ճակտուելու, ու զիս մեռցնէ, ան ատենը մենք ձեզի ծառայ ըլլանք. բայց թէ որ ես յաղթեմ ու զանիկայ մեռցնեմ, ան ատենը դուք մեզի ծառայ ըլ- 10 լաք ու մեզի ծառայութիւն ընէք։ Եւ ան Փղշտացին ըսաւ, Ես այսօր Իսրայէլի գունդերը նախատեցի. ինծի մէկ մարդ մը տուէք, որ իրարու հետ ճակ- 11 տինք։ Ու երբոր Սաւուղ ու բոլոր Իսրայէլ Փղշտացիին ասկ խօսքերը լսեցին, զարհուրեցան ու խիստ վախցան։

12 Եւ Դաւիթ Եփրաթացի՝ այսինքն Յուդայի Բեթլէհեմացի Յեսսէ անունով Մարդու մը որդի էր. անիկայ Ութը որդի ունէր, ու անիկայ Սաւուղին օրերը մարդոց մէջ 13 ծեր մարդ կը սեպուէր։ Եւ Յեսսէին իրեք մեծ որդիները իր ետեւէն

Ն. Ք. ՂԲ. իբր 1063

– ԳԼ. ԺԳ. 5։

Բ Յես. ԺԱ. 35։ Բ Մն. Իբ. 18։ Ֆ Մն. Ժա. 13։

Ե Յես. Ա. 22։

Ի Ձմր. 58։ Հռութ. Գ. 22։ ԳԼ. ԺԶ. 1, 18։

Լ ԳԼ. Ժ. 10, 11։ Տես ա Մն. Ր. 13, 14, 15։

Ն · Ք · ԳՔ · Իսբ 1063

Ա Գէ · ԺԳ · 6, 8, 9։ ա Մն · բ · 13։

Բ Գէ · ԺԶ · 19։

Ե Ծն · Լ · 14։

Զ Գէ · Իգ · 5։

Է Ցես Դատ. Ժբ · 15։

Ը Ղէվր 8։

Թ Ցես · Ժե · 16։

Ժ Գէ · Ժա · 2։

ելլելով՝ Սաւուղին ետեւէն պատերազմի գացեր էին . և պատերազմի գացող Է իրեք որդւոցը անուններըն՝ անդրանկանը Եղիաբ, երկրորդինը Աբինադաբ, և երրորդինը Սամմա
14 էր . Ու Դաւիթ ՚ն՚ր պինտ պըղտիկն էր . և իրեք մեծերը Սաւու-
15 ղին ետեւէն գացին . Բայց Դաւիթ՝ Սաւուղին քովէն ելլելով՝ Բեթլեհեմ դարձեր էր , ՚ն՚որ իր հօրը ոչ-
16 խարները արածէ : Եւ ան Փղշտացին քառասուն օր առտու ու իրի-
կուն կը մօտենար , ու ՚ն՚ն՚ն՚ն՚ ՚ն՚ն՚-
՚ն՚ր՚ր՚ն՚ն՚ հր՚ն՚էրլով կը կայներ :
17 Եւ Ցեսսէ իր որդւոյն Դաւիթին ըսաւ , Փու եղբարցդ համար ասա մէկ արդու բոհրած ցորենը ու աս տասը հացը առ , բանակը վազէ
18 եղբարցդ ՚ր՚ն՚ր : Եւ աս տասը գլուխ պանիրը ՚ն՚ն՚ն՚ հազարապե-
տին տար , ու ՚ն՚նայէ որ եղբայր-
ներդ ողջ առո՞ղջ են , ու անոնցմէ
19 նշան առ : Եւ Սաւուղ ու անոնք ու բոլոր Իսրայէլի մարդիկները Էլայի հովիտին մէջը Փղշտացւոց հետ պատերազմ կ՚ընէին :
20 Եւ Դաւիթ առաւօտուն կանուխ ելաւ , ոչխարները պահապան հո՛վ-
՚ն՚էն թողուց , ու ՚ն՚ն բեռները առաւ գնաց , ինչպէս որ Ցեսսէ իրեն ապսպրեր էր . ու երբոր հ՚կառ-
բուն տեղը հասաւ , զօրքերը կար-
գաւ կը շարուէին , ու պատերազմի համար բարձր ձայնով կ՚աղաղա-
21 կէին . քանզի Իսրայէլ ու Փղշտա-
ցիք զօրք զօրքի դէմ դուռդեր
22 շարեր էին : Եւ Դաւիթ իր վրա-
յէն ամաններըն ՚ր՚ն՚ր՚ն՚ՐՀ՚ ա-
մաններու պահապանին ձեռ-քը յանձնեց , և դէպ ՚ի դունդը վա-
զեց , ու գնաց ՚ն՚ իր եղբայրներուն
23 ողջոյնը հարցուց : Ու երբոր անիկայ անոնց հետ կը խօսէր , ա-
հա ան Փղշտացի ախոյեանը Գո-
ղիաթ անունով՝ որ Գէթ ՚ր՚ՀՀ՚ն՚ էր , Փղշտացւոց գունդերէն ելաւ , և ան ՚ր՚ՀՀ՚ խօսքերուն պէս զրու-
24 ցեց . ու Դաւիթ լսեց : Եւ Իսրա-
յէլի բոլոր մարդիկները երբոր ան մարդը տեսան , անոր երեսէն փա-
25 խան ու զարհուրեցան : Եւ Իս-
րայէլի մարդիկները ըսին , Ա՛ս ելլող մարդը տեսա՞ք , որ Իսրայէլը նախատելու կ՚ելլէ . ով որ զանի-
կայ մեռցընէ , թագաւորը մեծ հարստութիւնով պիտի հարստա-
ցընէ զանիկայ , ու ՚ն՚ր աղջիկը անոր պիտի տայ , և անոր հօրը տունը Իսրայէլի մէջ ազատ պիտի
26 ընէ : Ու Դաւիթ իր քովը եղող մարդիկներուն հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Ա՛ս Փղշտացին մեռցընող և Իսրայէլէն նախատինքը վերցընող

մարդուն ի՞նչ պիտի ըլլայ . քանզի ա՛ս անթլփատ Փղշտացին ո՞վ է՝ որ ՚ն՚կենդանի Աստուծոյն զօրքե-
27 րը նախատէ : Ու ժողովուրդը նոյն խօսքերը զրուցեց անոր ու ըսաւ , ՚Ջանիկայ մեռցընող մարդուն այն-
28 պէս պիտի ըլլայ : Եւ անոր մեծ եղբայրը Եղիաբ երբոր լսեց անոր խօսիլը ան մարդիկներուն հետ , Նասաիկ բարկութեամբ Դաւի-
թին սրդողեցաւ Եղիաբ , ու ը-
սաւ , Դուն ինչո՞ւ հոս իջար , և ան քիչ ոչխարները անապատին մէջը որո՞ն ձգեցիր . ես քու հպարտու-
թիւնդ ու սրտիդ չարութիւնը գի-
տեմ . անտարակոյս դուն պատե-
29 րազմը տեսնելու իջեր ես : Եւ Դաւիթ ըսաւ , Հիմա ի՞նչ ըրի .
30 աս ՚խօսք չէ՞ : Ու անոր քովէն մէկ ուրիշ մարդու մը դարձաւ , և ՚ն՚նոյն խօսքերը զրուցեց , ու ժողո-
վուրդն ալ առջի խօսքերուն պէս պատասխան տուին անոր :
31 Եւ Դաւիթին ըսած խօսքերը լը-
սուեցան . ու երբոր Սաւուղին առ-
ջևը պատմեցին , Ս՚՚՚

Ն · Ք · ԳՔ · ԹԻՒ 1063

լել, քանզի սորված չէր. ու Դա-
ւիթ Սաւուղին ըսաւ, Ասոնցմով
չեմ կրնար քալել, քանզի սորված
չեմ. ուստի Դաւիթ զանոնք իր
վրայէն հանեց։
40 Եւ իր ցուպը ձեռքը առաւ, ու
հեղեղատէն իրեն համար հինգ հատ
ողորկ քար ընտրեց, ու զա-
նոնք իր հովուական ամանին՝ այ-
սինքն մախաղին մէջը դրաւ, ու
պարսը ձեռքը բռնելով Փղշտացիին
41 մօտեցաւ։ Եւ Փղշտացին ալ ե-
կաւ ու Դաւիթին մօտեցաւ. և
անոր վահանը վերցընող մարդը ա-
42 նոր առջեն էր։ Ու երբոր Փը-
ղըշտացին նայեցաւ ու Դաւիթը
տեսաւ, ʳզանիկայ արհամարհեց.
քանզի անիկայ ˢկարմիր գոյնով ու
գեղեցիկ դէմքով պատանի մըն էր։
43 Եւ Փղշտացին ըսաւ Դաւիթին,
ᵗՄիթէ ես շո՞ւն եմ՝ որ իմ վրաս
ցուպով կու գաս. ու Փղշտացին
իր աստուածներովը Դաւիթը նզո-
44 վեց։ Եւ Փղշտացին ᵘըսաւ Դաւի-
թին, Ինծի եկուր, ու քու մար-
մինդ երկինքի թռչուններուն ու
45 դաշտի գազաններուն տամ։ Եւ
Դաւիթ ըսաւ Փղշտացիին, Դուն
ինծի սրով, նիզակով ու գեղար-
դով կու գաս. ᵛբայց ես զօրու-
թեանց Տէրոջը՝ քու ʷնախատած
Իսրայէլի զօրքերուն Աստուծոյն
46 անունովը քեզի կու գամ։ Այսօր
Տէրը քեզ ˣիմ ձեռքս պիտի մատ-
նէ" . ու ես քեզ պիտի մեռցընեմ,
ու վրայէդ գլուխդ պիտի առնեմ.
և ʸՓղշտացւոց բանակին դիակուն-
քը այսօր երկինքի թռչուններուն
ու երկրի գազաններուն պիտի տամ.
ᶻորպէս զի բոլոր երկիրը գիտնայ
որ Իսրայէլի մէջ Աստուած կայ.
47 Եւ աս բոլոր ժողովքը գիտնան որ
Տէրը ᵃսրով ու նիզակով չազա-
տեր. քանզի ᵇպատերազմը Տէրոջն
է, ու անիկայ ձեզ մեր ձեռքը պի-
48 տի մատնէ։ Ու երբոր Փղշտացին
ելաւ ու եկաւ Դաւիթին մօտե-
ցաւ, Դաւիթ ալ շուտով պա-
տերազմի ասպարէզը վազեց Փղշտա-
49 ցին դիմաւորելու։ Եւ Դաւիթ իր
ձեռքը իր մախաղին մէջը խոթեց,
ու անկէ քար մը առաւ, և ʿշրջելով
պարսով նետեց, ու Փղշտացիին
ճակատը զարկաւ. և քարը անոր
ճակատին մէջը մտաւ, ու անիկայ
50 երեսի վրայ գետինը ինկաւ։ Այս-
պէս ᵈԴաւիթ պարսով ու քարով
Փղշտացիին յաղթեց. և զարկաւ
Փղշտացին ու մեռցուց զանիկայ.
բայց Դաւիթին ձեռքը սուր չկար։
51 Եւ Դաւիթ վազելով Փղշտացիին
վրան կայնեցաւ. ու անոր սուրը
առաւ, պատեանէն հանեց, ու
զանիկայ մեռցընելէն ետքը գլու-
խը անով կտրեց։ Եւ Փղշտացիք
իրենց զօրաւոր մարդուն մեռնի-
52 լը տեսնելով՝ ᵉփախան։ Ան ա-
տենը Իսրայէլի ու Յուդայի մար-
դիկները ելան, և աղաղակներով
մինչև հովիտը ու մինչև Ակկա-
րոնի դռները Փղշտացիները հա-
լածեցին. և Փղշտացւոց մեռ-
ցուածները ᶠՍագարիմի ճամ-
բուն վրայ, ու մինչև Գէթ ու
53 Ակկարոն ինկան։ Եւ Իսրայէլի
որդիքը Փղշտացիները հալածելէն
ետ դարձան, ու անոնց բանակը
54 կողոպտեցին։ Եւ Դաւիթ Փղը-
շտացիին գլուխը առաւ, ու զանի-
կայ Երուսաղէմ տարաւ. բայց ա-
նոր զէնքերը իր վրանին մէջը դրաւ։
55 Ու երբոր Սաւուղ Դաւիթը տե-
սաւ, որ Փղշտացիին դէմ ելեր է,
ᵍիր զօրավարին Աբեններին ըսաւ,
Ո՛վ Աբեններ, ʰաս պատանին ո-
րո՞ւն տղան է։ Ու Աբեններ ը-
սաւ, կենդանի է քու անձդ, ո՜վ
56 թագաւոր, որ չեմ գիտեր։ Եւ
թագաւորը ըսաւ, Հարցո՛ւր թէ
57 աս պատանին որո՞ւն տղան է։ Ու
երբոր Դաւիթ Փղշտացին մեռցը-
նելէն ետ դարձաւ, Աբեններ ա-
ռաւ զանիկայ, ու Սաւուղին առ-
ջեր տարաւ. ⁱու Փղշտացիին գլու-
58 խը անոր ձեռքն էր։ Եւ Սաւուղ
ըսաւ անոր, Որո՞ւն տղան ես դուն՝
պատանի։ Ու Դաւիթ ըսաւ,
ʲՔու ծառայիդ Բեթլեհեմացի Յես-
սէին տղան եմ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Յովնաթան Դաւիթը կը սիրէ։ 5 Սաւուղ Դաւիթին եղած գովարանութեանը համար կը նախանձի, 19 ու իր բարկութեան ատենը կ'ուզէ զանիկայ մեռցնել։ 12 Սաւուղ կը վախնայ անոր բարի յաջողութեանը համար, 17 ու անոր՝ իր աղջիկը տալ կ'ուզէ որ անոր որոգայթ մը ըլլայ։ 22 Դաւիթ համոզուելով թագաւորին փեսայ ըլլալու, կ'երթայ Փղշտացւոցմէ երկու հարիւր անթլփատութիւն կը բերէ՝ Մեղքողին օժիտ ըլլալու համար։ 28 Սաւուղին ատելութիւնը, ու Դաւիթին փառքը կ'աւելնայ։

1 Ու երբոր Սաւուղին հետ խօսիլը
լմնցուց, ᵏՅովնաթանին սիր-
տը Դաւիթին սրտին հետ կապուե-
ցաւ, ˡու Յովնաթան իր անձին
2 պէս սիրեց զանիկայ։ Եւ նոյն օրը
Սաւուղ զանիկայ առաւ, ᵐու թող
չտուաւ որ իր հօրը տունը դառ-
3 նայ։ Եւ Յովնաթան Դաւիթին
հետ ուխտ ըրաւ. քանզի իր անձին
4 պէս կը սիրէր զանիկայ։ Ու Յով-
նաթան իր վրայի վերարկուն հա-
նեց, և զանիկայ ու իր ⁿհանդերձ-
ները մինչև իր սուրը, իր աղեղը ու
5 իր գօտին Դաւիթին տուաւ։ Եւ
Դաւիթ ամէն տեղ կ'երթար, ուր

ʳ Սաղ. ճիգ. 4. ա Կոր. ա. 27, 28։ ˢ Գլ. ժզ. 12։ ᵗ Գլ. իդ. 15։ բ Թագ. գ. 8։ թ. 8։ ժզ. 9։ դ Թագ. ը. 13։ ᵘ դ Թագ. ի. 10, 11։ ᵛ բ Թագ. իբ. 33, 35։ Սաղ. ճիգ. 8։ ճիե. 1։ բ Կոր. ժ. 4։ Եբր. ժա. 33, 34։ ʷ Հմր 10։ ˣ Եբր. իմ ձեռքիս մէջ պիտի գոցէ։ ʸ բ Օր. իբ. 26։ ᶻ Յես. դ. 24։ դ Թագ. ը. 43։ ժը. 36։ դ Թագ. ժթ. 19։ ᵃ Եսա. ծբ. 10։ ᵇ Սաղ. խդ. 6, 7։ Ովս. ա. 7։ Զաք. դ. 6։ ᶜ բ Մն. ի. 15։ ᵈ Գլ. խա. 9։ Տես Դատ. գ. 31։ ժե. 15։ Գլ. իդ. 21։ ᵉ Եբր. ժա. 34։ ᶠ Յես. ժե. 36։ ᵍ Տես Գլ. ժզ. 21, 22։ ʰ Հմր 54։ ⁱ Հմր 12։ ᵏ Ծն. խդ. 30։ ˡ Գլ. ժթ. 2։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 26։ ᵐ բ Օր. ժգ. 6։ ⁿ Գլ. ժե. 15։ ⁿ Կամ՝ զէնքերը։

ն·ք·ղՔ· Իրբ 1063

որ Սաւուղ զանիկայ կը խրկէր. ու իմաստութեամբ կը վարուէր. և Սաւուղ զանիկայ պատերազմական մարդիկներուն վրայ կեցուց, ու բոլոր ժողովուրդին ու Սաւուղին ծառաներուն ալ հաճոյ եղաւ։

6 Ու երբոր Դաւիթ Փղշտացին մեռցընելէն կը դառնար, ու ջրհեղեղը կու գային, Իսրայէլի բոլոր քաղաքներէն Ի կնիկները երգելով ու պար բռնելով, թմբուկներով, ուրախութեամբ ու ծնծղաներով Սաւուղ Թագաւորը դիմաւորելու 7 եկան։ Եւ Ղպար բռնող կնիկները պատասխան տալով կ'երգէին ու կ'ըսէին, Ի Սաւուղ իր հազարաւորները զարկաւ, ու Դաւիթ իր 8 բիւրաւորները։ Եւ Սաւուղ խիստ բարկացաւ, ու աս խօսքին համար Ը դժուարացաւ, ու ըսաւ, Բիւրաւորները Դաւիթին տուին, ու հազարաւորները ինծի տուին. ու հիմա Ի թագաւորութենէ ուրիշ ի՞նչ 9 ֆ֏֏ անոր։ Եւ ան օրէն Ի վեր Սաւուղ ծուռ աչքով կը նայէր Դաւիթին։

10 Ու հետեւեալ օրը Ժ Սաւուղին վրայ Աստուծմէ չար ոգի եկաւ, Ի ու տանը մէջ մարգարէութիւն ըրաւ. և Դաւիթ ուրիշ անգամներու պէս իր ձեռքովը ֆ֏֏ կը զարնէր. Նու 11 Սաւուղին ձեռքը նիզակ կար։ Եւ Սաւուղ Ի նիզակը նետեց՝ ըսելով, Դաւիթը պատին վրայ պիտի գամեմ. բայց Դաւիթ անոր երեսէն երկու անգամ մէկդի քաշուեցաւ։

12 Ուստի Սաւուղ Ժ Դաւիթին երեսէն կը վախնար. քանզի Ն Տէրը անոր հետն էր, բայց Ո Սաւուղէն հեռացեր էր։ 13 Եւ Սաւուղ զանիկայ իր քովէն հեռացուց, ու զանիկայ հազարապետ ըրաւ. ու Յ անիկայ ժողովուրդին առջեւը կ'ելլէր կը մտնէր։ 14 Եւ Դաւիթ իր ամէն ճամբաներուն մէջ Հ իմաստութեամբ կը վարուէր. ու Ֆ Տէրը անոր հետն 15 էր։ Եւ Սաւուղ անոր այնքան իմաստութեամբ վարուիլը տեսնե- 16 լով, անոր երեսէն կը վախնար։ Ու Ց բոլոր Իսրայէլ և Յուդա Դաւիթը կը սիրէին. քանզի անոնց առջեւը անիկայ կ'ելլէր կը մտնէր։

17 Եւ Սաւուղ Դաւիթին ըսաւ, Ահա իմ մեծ աղջիկս Մերովը Ժ քեզի կնիկ պիտի տամ. միայն թէ դուն ինծի զօրաւոր մէկ մը եղիր, ու Ֆ Տէրոջը պատերազմները պատերազմէ. քանզի Սաւուղ ըսաւ, Ձանոր վրայ իմ ձեռքս չըլլայ, այլ Փղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ ըլ- 18 լայ։ Եւ Դաւիթ Սաւուղին ըսաւ, Ես ո՞վ եմ, ու իմ կեանքս ի՞նչ է՞ որ թագաւորին փեսայ ըլ- 19 լամ։ Եւ Սաւուղին աղջիկը Մերովը Դաւիթին տրուելու աատեն՝ Մաւլացի Եդրիելին տրուեցաւ։

20 Ու Սաւուղին Մեղքող աղջիկը կը սիրէր Դաւիթը. ու երբոր Սաւուղին իմացուցին, աս բանը ա- 21 նոր աչքերուն հաճոյ երեցաւ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ, Ես զանիկայ անոր տամ՝ որ Ձ անոր որոգայթ ըլլայ, ու Փղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ ըլլայ։ Ուստի Սաւուղ Դաւիթին ըսաւ, Ինծի Հայսօր Ճ երկրորդ փե- 22 սայ եղիր։ Եւ Սաւուղ իր ծառաներուն հրամայեց, որ Դաւիթին հետ ծածկաբար խօսին, ու ըսեն, Ահա թագաւորը քեզի հաւներ է, ու անոր բոլոր ծառաները քեզ կը սիրեն. ուստի հիմա թագաւորին փեսայ եղիր։ 23 Եւ Սաւուղին ծառաները աս խօսքերը Դաւիթին ականջներուն զրուցեցին. ու Դաւիթ ըսաւ, Թագաւորի փեսայ ըլլալը ձեր աչքին պզտիկ բան կ'երեւնայ. քանզի ես աղքատ 24 ու աննշան մարդ մըն եմ։ Եւ Սաւուղին ծառաները անոր իմացուցին ու ըսին, Դաւիթ այսպէս 25 խօսեցաւ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ, Դաւիթին այսպէս ըսէք. Թագաւորը Ֆ֏֏րէչ օժիտ չուզեր, բայց միայն Փղշտացւոց հարիւր անթլփատութիւնը, որպէս զի Թագաւորին թշնամիներէն վրէժ առնուի. (ու Սաւուղ կը խորհէր Դաւիթը Փղշտացւոց † ձեռքը 26 մատնել՝) Ու երբոր անոր ծառաները աս խօսքերը Դաւիթին իմացուցին, աս բանը Դաւիթին աչքերուն աղեկ երեցաւ որ թագաւորին փեսայ ըլլայ։ Ուստի 27 օրերը լմննալէն առաջ՝ Դաւիթ եկաւ, ու Ի իր մարդիկներովը գընաց, և Փղշտացիներէն երկու հարիւր մարդ մեռցուց. ու Դաւիթ անոնց անթլփատութիւնները բերաւ, ու զանոնք լման թագաւորին տուին, որ թագաւորին փեսայ ըլլայ։ Ու Սաւուղ իր Մեղքող 28 աղջիկը կնիկ տուաւ անոր։ Եւ Սաւուղ երբոր տեսաւ ու հասկըցաւ որ Տէրը Դաւիթին հետն է, ու Սաւուղին Մեղքող աղջիկը զա- 29 նիկայ կը սիրէ, Սաւուղ՝ ալ աւելի վախցաւ Դաւիթէն. և Սաւուղ շարունակ Դաւիթին թշնամի- 30 թիւն կ'ընէր։ Ու Փղշտացւոց իշխանները Ա ելան, և անոնց ելլելէն ետքը Դաւիթ Սաւուղին ամէն ծառաներէն աւելի Բ իմաստութեամբ կը վարուէր. ու անոր անունը շատ Գ հռչակաւոր եղաւ։

ն·ք·ղՔ· Իրբ 1063

Ղ Թաա·է· 22։
Ղ Թագ· իա·8։
Ղ Հմր 28։
Ե Ել·ժ·7։
Հմր 17։
Ձ Տ֏ս Հմր 26։
* Կ՚երկու աղջիկնեբաս մէկովը

Ռ Ջն·լդ· 12։ Ել·իբ· 17։
Ր Գլ·ժդ·24։
Տ Հմր 17։
Կ՚ձեռքովը կորսընցընել։
Տ֏ս Հմր 21։
Հմր 13։
Թագ·գ· 14։
Ա Թագ·· ժա·1։
Հմր 5։
Գլ·իզ· 21։ գթագ· ա·13։ Սաղ· ճժզ·15։

Ն. Ք. ԳՃ.
Իրր 1063

ԳԼ. ԺԹ

1 Յովնաթան Դաւիթին կը պատմէ իր հօրը դիտաւորութիւնը՝ զանիկայ մեռցնելու վըրայով. 4 իր հայրը հաշտութեան կը համոզէ ։ 8 Նոր պատերազմի մը մէջ Դաւիթ յաջողութիւն գտնելով՝ Սաւուղին անիրաւ բարկութիւնը անոր դէմ կը բորբոքի ։ 12 Մեղքող Դաւիթին անկողնին մէջ արձան մը դնելով՝ իր հայրը կը խաբէ ։ 18 Դաւիթ Նաւաթ կու գայ Սամուէլին ։ 20 Դաւիթը բռնելու համար Սաւուղին խրկած մարդիկը 22 ու Սաւուղ ինքն ալ կը մարգարէանան ։

1 Ու Սաւուղ իր որդւոյն Յովնա-
թանին ու իր ամէն ծառանե-
րուն ըսաւ որ Դաւիթը մեռցնեն ։
2 Բայց Սաւուղին որդին Յովնա-
թան [ա]Դաւիթը շատ կը սիրէր . ու
Յովնաթան Դաւիթին իմացուց ու
ըսաւ , Իմ հայրս Սաւուղ քեզ
մեռցնել կ'ուզէ . ուրեմն հիմա
մինչև առտու զգոյշ կենաս , ու մէկ
ծածուկ տեղ մը նստէ ու պահուէ .
3 Ու ես ելլեմ , և քու նստած արտիդ
մէջը հօրս քովը կայնիմ , ու քեզի
համար իմ հօրս հետ խօսիմ , և
ինչ որ իմանամ , քեզի պատմեմ ։
4 Ու Յովնաթան [բ]Դաւիթին վրա-
յով աղէկ խօսքեր զրուցեց իր հօրը
Սաւուղին , և անոր ըսաւ , Ո՛վ
թագաւոր՝ [գ]քու ծառայիդ Դաւի-
թին դէմ մեղք մի՛ գործեր . քան-
զի անիկայ քեզի դէմ մեղք մը չը-
րաւ , ու անոր գործքերը քեզի շատ
5 աղէկ են ։ Ինչու որ [դ]իր հոգին
ձեռքին մէջը դրաւ , ու [ե]Փղշտա-
ցին զարկաւ , և [զ]Տէրը բոլոր Իս-
րայէլին մէկ մեծ փրկութիւն մը
շնորհեց . դուն տեսար և ուրա-
խացար . [է]և ինչո՞ւ համար Դաւի-
թը առանց պատճառի մեռցնե-
լով՝ [ը]անմեղ արիւնի մեղք պիտի
6 մտնես ։ Ու Սաւուղ Յովնաթա-
նին խօսքը մտիկ ըրաւ . ու Սա-
ւուղ երդում ըրաւ՝ ըսելով , Տէ-
րը կենդանի է որ անիկայ պիտի
7 չմեռցուի ։ Ու Յովնաթան Դաւի-
թը կանչեց , ու Յովնաթան աս
բոլոր խօսքերը անոր պատմեց . և
Յովնաթան Դաւիթը Սաւուղին
տարաւ , ու անիկայ [թ]առջինին պէս
անոր առջևը կը կայնէր ։

Իրր 1062

8 Ու նորէն պատերազմ եղաւ . ու
Դաւիթ ելաւ Փղշտացւոց հետ
պատերազմ ըրաւ , ու անոնց մէջը
մէկ մեծ կոտորած մը ըրաւ . և
9 անոնք անոր առջևէն փախան ։ Ու
[ժ]Սաւուղին վրայ Տէրոջմէ չար ոգի
եկաւ . և անիկայ իր տունը կը
նստէր , ու նիզակը իր ձեռքն էր .
Դաւիթ ալ իր ձեռքովը նուագա-
10 րանը կը զարնէր ։ Ու Սաւուղ
ուզեց որ Դաւիթը նիզակով զար-
նէ , ու պատին վրայ գամէ . բայց
անիկայ Սաւուղին երեսէն մէկդի
քաշուեցաւ , և Սաւուղ նիզակը
պատին զարկաւ . ու Դաւիթ փա-
խաւ , և այն գիշերը ազատեցաւ ։
11 [ի]Բայց Սաւուղ Դաւիթին տունը
մարդիկներ խրկեց , որ զանիկայ
պաշարեն , ու առաւօտուն մեռցը-
նեն ։ Սակայն Դաւիթին կնիկը
Մեղքող անոր իմացուց ու ըսաւ ,
Թէ որ աս գիշեր քու անձդ չազատե-
ցընես , վաղը քեզ պիտի մեռ-
12 ցընեն ։ Ուստի Մեղքող [լ]Դաւի-
թը պատուհանէն վար իջեցուց . և
անիկայ գնաց՝ փախաւ ու ազա-
13 տեցաւ ։ Ու Մեղքող մէկ *արձան
մը առաւ , և զանիկայ անկողինին
մէջը դրաւ , ու անոր գլխուն տակը
այծի մազէ բարձ մը դրաւ , և զա-
14 նիկայ ծածկոցով մը ծածկեց ։ Ու
երբոր Սաւուղ մարդիկներ խրկեց
Դաւիթը բռնելու համար , անիկայ
15 ըսաւ , Հիւանդ է ։ Ու Սաւուղ
նորէն մարդիկներ խրկեց Դաւիթը
տեսնելու համար , ու ըսաւ , Զա-
նիկայ անկողինովը ինծի՛ բերէք , որ
16 մեռցընեմ ։ Ուստի այն մարդիկ-
ները եկան . և ահա՛ անկողինին
մէջը մէկ արձան մը կար , ու գըլ-
խուն տակը այծի մազէ բարձ մը ։
17 Ու Սաւուղ Մեղքողին ըսաւ , Զիս
ինչո՞ւ համար այսպէս խաբեցիր ,
ու իմ թշնամիս թող տուիր , ու
ազատեցաւ ։ Ու Մեղքող Սաւու-
ղին ըսաւ , Անիկայ ինծի ըսաւ ,
Թո՛ղ տուր զիս որ երթամ . [խ]ին-
չո՞ւ մեռցընեմ քեզ ։
18 Այսպէս փախաւ Դաւիթ ու ա-
զատեցաւ , և Ռամա գնաց Սա-
մուէլին քովը , ու անոր պատմեց
այն ամէնը որ Սաւուղ ըրեր էր ի-
րեն ։ Ետքը անիկայ Սամուէլին
հետ գնաց , ու Նաւաթի մէջ բը-
19 նակեցան ։ Ու Սաւուղին իմացու-
ցին ու ըսին , Ահա՛ Դաւիթ Ռա-
20 մայի Նաւաթին մէջ է ։ Ան ա-
տենը [ծ]Սաւուղ մարդիկներ խրկեց
որ Դաւիթը բռնեն , [կ]ու անոնք
մարգարէութիւն ընող մարգարէ-
ներուն ժողովքը՝ և անոնց վրայ
կեցող Սամուէլը երբոր տեսան ,
Աստուծոյ Հոգին Սաւուղին խրկած
մարդիկներուն վրայ եկաւ , ու ա-
նոնք ալ [հ]մարգարէութիւն ըրին ։
21 Ու երբոր Սաւուղին իմացուցին ,
ուրիշ մարդիկներ խրկեց , և անոնք
ալ մարգարէութիւն ըրին ։ Ու
Սաւուղ նորէն երրորդ անգամ մար-
դիկներ խրկեց , և անոնք ալ մար-
22 գարէութիւն ըրին ։ Ան ատենը
ինքն ալ Ռամա գնաց , ու մինչև
Սոկքոյի մեծ ջրհորը գալով , հար-
ցուց ու ըսաւ , Սամուէլ ու Դա-
ւիթ ո՞ւր են ։ Ու մէկը անոր
ըսաւ , Ահա՛ անոնք Ռամայի Նա-
23 ւաթն են ։ Ուստի Ռամայի Նաւա-

Ն. Ք. ԳՃ.
Իրր 1062

[ա] Գլ. ԺԸ. 1 ։
[բ] Առակ. ԼԱ. 8, 9 ։
[գ] Ծն. ԽԲ. 22 ։ Սաղ. ԼԵ. 12 ։ ՃԹ. 5 ։ Առակ. ԺԷ. 13 ։ Երեմ. ԺԸ. 20 ։
[դ] Դատ. Թ. 17 ։ ԺԲ. 3 ։ Գլ. ԻԸ. 21 ։ Սաղ. ՃԺԹ. 109 ։
[ե] Գլ. ԺԷ. 49, 50 ։
[զ] Բ Թագ. ԺԱ. 13 ։ Ա Մն. ԺԱ. 14 ։
[է] Գլ. Ի. 32 ։
[ը] Մատ. ԻԷ. 4 ։
[թ] Գլ. ԺԶ. 21 ։ ԺԸ. 2, 13 ։
[ժ] Գլ. ԺԶ. 14 ։ ԺԸ. 10, 11 ։
[ի] Սաղ. ԿԹ. ին վերնագիրը ։
[լ] Յես. Բ. 15 ։ Գործ. Թ. 24, 25 ։
* Եբր. Թերափիմ՝ Ծն. ԼԱ. 19 ։ Դատ. ԺԷ. 5 ։
[խ] Բ Թագ. Բ. 22 ։
[ծ] Տես Յով. Է. 32, 45 ։ ԺԸ ։
[կ] Աւոր. ԺԴ. 3, 24, 25 ։ Գլ. Ժ. 5, 6 ։
[հ] Թուոց. ԺԱ. 25 ։ Յովէլ. Բ. 28 ։

Ն. Ք. ԳՌ. ԻՐՐ 1062

թը գնաց. և անոր վրայ ալ Աս-
տուծոյ Հոգին եկաւ, ու մինչև
Ռամայի Նաւաթը հասնիլը ճամ-
բան երթալով մարգարէութիւն
24 կ'ընէր ։ Եւ անիկայ ալ իր լա-
թերը հանեց, ու Սամուէլին առ-
ջևը անիկայ ալ մարգարէութիւն
կ'ընէր, և ան բոլոր օրը ու բոլոր
գիշերը մերկ ինկաւ գետինը. ա-
նոր համար կ'ըսեն թէ Սաւուղն
ալ մարգարէներուն մէջն է ։

Գ. Ի. 10 · Ղևտ. Ի. 2 · Միք. Ա. 8 · Տես Բ Թագ. Զ. 14, 20 · Թուոց ԻԴ. 4 · Գլ. Ժ. 11

ԳԼ. Ի

1 Դաւիթ իր ապահովութեանը համար Յովնաթանին հետ խորհուրդ կ'ընէ ։ 11 Յովնաթան ու Դաւիթ երդումով կը նորոգեն իրենց ուխտը ։ 18 Յովնաթանին՝ Դաւիթին տուած նշանը ։ 34 Սաւուղ Դաւիթին երթալը իմանալով՝ Յովնաթանը մեռցընել կ'ուզէ ։ 35 Յովնաթան սիրով կը զատուի Դաւիթէն ։

1 Եւ Դաւիթ Ռամայի Նաւաթէն
փախաւ, ու գնաց Յովնաթա-
նին առջևը ըսաւ, Ես ի՞նչ ըրեր
եմ, յանցանքս ի՞նչ է, ու ի՞նչ
մեղք գործեր եմ քու հօրդ առջևը,
որ անիկայ զիս մեռցընել կ'ուզէ ։
2 Եւ Յովնաթան ըսաւ անոր, Քա՛ւ
լիցի, դուն պիտի չմեռնիս. ահա՛
իմ հայրս մեծ կամ պզտիկ բան մը
չըներ առանց ինծի յայտնելու.
ու իմ հայրս ինչո՞ւ համար աս բա-
նը ինծմէ պիտի պահէ. ատանկ
3 բան չկայ ։ Եւ Դաւիթ երդում
ալ ըրաւ ու ըսաւ, Քու հայրդ
աղէկ գիտէ որ ես քու առջևդ շը-
նորհք գտեր եմ. անոր համար կ'ը-
սէ թէ Յովնաթան աս բանը չգի-
նայ, չըլլայ որ վշտանայ. բայց
կենդանի է Տէր, ու կենդանի է
քու անձդ, որ իմ ու մահուան
մէջտեղը միայն մէկ քայլ մը մնացեր
4 է ։ Եւ Յովնաթան ըսաւ Դաւի-
թին, Սրտիդ ուզած բանը ինծի
5 ըսէ, ու ես քեզի ընեմ ։ Եւ Դա-
ւիթ ըսաւ Յովնաթանին, Ահա՛
վաղը ամսագլուխ է, ու պէտք է
որ ես թագաւորին հետ կերակուր
ուտելու համար սեղան նստիմ.
սակայն զիս թող տուր, որ մինչև
երրորդ օրուան իրիկունը դաշտին
6 մէջը պահուիմ. Եթէ որ քու հայրդ
զիս փնտռելու ըլլայ, ըսէ որ
Դաւիթ ինծի շատ աղաչեց որ ար-
տորնօք իր քաղաքը Բեթլեհէմ
երթայ. քանզի հոն իր բոլոր ազ-
գատոհմին տարեկան զոհը կ'ըլլայ ։
7 Եթէ որ այսպէս ըսէ՝ Աղէկ, քու
ծառայիդ խաղաղութիւն է. բայց
թէ որ խիստ բարկանայ, գիտցի՛ր
որ անիկայ որոշեր է ինծի չարու-
8 թիւն ընելու ։ Եւ ծառայիդ ողո-
րմութիւն ըրէ, քանզի դուն
քու ծառայիդ հետ Տէրոջը առջև
ուխտ ըրիր. ու թէ որ իմ

*Եբր. իմ ականջիս. Հմր 12. Գլ. Թ. 15 · †Եբր. Ինչ որ քու անձդ ինծի ըսէ · Թուոց. Ժ. 10. Իը. 11 · Գլ. ԺԹ. 2 · Գլ. ԺԴ. 4 · Գլ. Թ. 12 · Տես Բ Օր. Ա. 23. Բ Թագ. ԺԵ. 4 · Գլ. ԻԵ. 17. Եսթ. Է. 7 · Յես. Ը. 14 · Հմր 16 · Գլ. ԺԸ. 3 · Իգ. 18 · Բ Թագ. ԺԴ. 32

վրաս մէկ յանցանք մը կայ, դուն
մեռցուր զիս. ինչո՞ւ համար զիս
9 քու հօրդ տանիս ։ Եւ Յովնաթան
ըսաւ, Քա՛ւ լիցի, որ ես ստոյգ
գիտնալով թէ իմ հօրս կողմանէ
քեզի համար չարիք որոշուած է,
10 քեզի չիմացընեմ ։ Ու Դաւիթ ը-
սաւ Յովնաթանին, Հապա թէ որ
քու հայրդ քեզի խստութեամբ
պատասխան տայ, ինծի ո՞վ պիտի
11 իմացընէ ։ Եւ Յովնաթան ըսաւ
Դաւիթին, Եկո՛ւր՝ դաշտը ելլենք.
ու երկուքնին դաշտը ելան ։
12 Եւ Յովնաթան ըսաւ Դաւիթին,
Վկայ է Իսրայէլին Տէր Աստուա-
ծը. թէ որ վաղը աս ատենս կամ
մէկալ օր իմ հայրս քննելով տես-
նեմ թէ Դաւիթին համար աղէ-
կութիւն մը կայ, և նոյն ատենը
մարդ չխրկեմ ու քեզի չյայտնեմ,
13 Տէրը Յովնաթանին այսպէս ու
անկէ աւելի ընէ. բայց թէ որ իմ
հայրս քեզի չարութիւն մը ընել
ուզէ, անիկայ ալ քեզի պիտի յայտ-
նեմ, ու քեզ պիտի արձակեմ, որ
խաղաղութեամբ երթաս, ու Տէ-
րը քու հետդ ըլլայ, ինչպէս որ իմ
14 հօրս հետն էր ։ Եւ ո՛չ միայն իմ
կենդանութեանս ատենը դուն ին-
ծի Տէրոջը ողորմութիւնը ընես՝ որ
15 ես չմեռնիմ, Հապա անդ քու ո-
ղորմութիւնդ իմ տունէս յաւի-
տեան չկտրես, ո՛չ ալ ան ատենը՝
երբոր Տէրը Դաւիթին բոլոր թըշ-
նամիները երկրիս վրայէն վերցընէ ։
16 Եւ Յովնաթան Դաւիթին տանը
հետ դաշնակցութիւն ըրաւ, ու
ըսաւ, Տէրը Դաւիթին թշնամի-
17 ներէն վրէժ առնէ ։ Ու Յովնաթան
Դաւիթին նորէն երդում ընել
տուաւ՝ զանիկայ սիրելուն համար.
քանզի զանիկայ իր անձին պէս կը
18 սիրէր ։ Եւ Յովնաթան անոր ը-
սաւ, Վաղը ամսագլուխ է, ու
դուն պիտի փնտռուիս, քանզի քու
19 տեղդ պարապ պիտի մնայ ։ Ու եր-
րորդ օրը շուտով իջնես, և գաս
ան տեղը՝ ուր որ գործին օրը պա-
հուեցար, ու Եզելի քարին քովը
20 նստիս ։ Ու ես անոր քովը նշանի
մը նետելու պէս իրեք նետ պիտի
21 նետեմ ։ Եւ ահա՛ մանչը պիտի
խրկեմ՝ ըսելով, Գնա՛ նետերը գը-
տի՛ր. ու թէ որ մանչուն ըսեմ,
Ահա՛ նետերը քեզմէ ասդին են, զա-
նոնք ա՛ռ. ան ատենը գաս, քանզի
քեզի խաղաղութիւն է, և Տէրը
22 կենդանի է որ բան մը չկայ. Բայց
թէ որ մանչուն այսպէս ըսեմ, Ա-
հա՛ նետերը քեզմէ անդին է. ան ա-
տենը երթաս, քանզի Տէրը քեզ կը
23 խրկէ ։ Ու այս խօսքիս համար՝ որ
ես ու դուն խօսեցանք՝ ահա՛ Տէրը

Ն. Ք. ԳՌ. ԻՐՐ 1062 · Հմր 2 · Հռոմ. Ա. 17 · Ղեւտ. Ա. 5. Գլ. ԺԵ. 37. ա Մն. Իբ. 11, 16 · Բ Թագ. Թ. 1, 3, 7. ԻԱ. 7 · Գլ. ԻԵ. 22. Տես Գլ. Լա. 2. Բ Թագ. Դ. 7. ԻԱ. 8 · Գլ. ԺԸ. 1 · Հմր 5 · Գլ. ԺԹ. 2 · Երեմ. Դ. 2 · Հմր 14, 15, 42

ն · ք · գէ · Իսբ 1062

իմ ու քու մէջ յաւիտեան վկայ ըլլայ ։

24 Ուստի Դաւիթ դաշտին մէջը պահուեցաւ . և ամսագլուխը հասնելով՝ թագաւորը կերակուր ուտե-

25 լու համար թէլէն նստաւ ։ Եւ թագաւորը իր սովորութեանը պէս իր աթոռը պատին քովը աթոռը նստաւ . ու Յովնաթան ոտք ելաւ , և Աբներ Սաուղին քովը նստաւ , ու Դաւիթին տեղը պարապ

26 մնաց ։ Եւ Սաուղ ան օրը բան մը չխօսեցաւ , քանզի ըսաւ , անոր բան մը պատահեր է , անիկայ մաքուր չէ . անտարակոյս մաքուր

27 պիտի չըլլայ ։ Ու հետևեալ օրը՝ ամսուն երկրորդ օրն ալ Դաւիթին տեղը պարապ էր . ուստի Սաուղ իր որդւոյն Յովնաթանին ըսաւ , Գեսսէին որդին ինչու համար երէկ

28 ու այսօր սեղանը չեկաւ ։ Եւ Յովնաթան Սաուղին պատասխան տուաւ , Դաւիթ ինծի շատ աղա-

29 չեց որ Բեթղեհեմ երթայ , Ու ըսաւ , Շնորհք ըրէ , ղիս խրկէ , քանզի ան քաղաքին մէջ մեր ազգատոհմը զոհ կ'ընէ , ու իմ եղբայրս ինծի պատուիրած է . և թէ որ քու աչքերուդ առջևը շնորհք գտեր եմ , կ'աղաչեմ՝ ղիս թողտուր որ երթամ , ու եղբայրներս տեսնեմ . ասոր պատճառաւ թագա-

30 ւորին սեղանը չեկաւ ։ Եւ Սաուղին բարկութիւնը բորբոքեցաւ Յովնաթանին դէմ , ու անոր ըսաւ , Ո՛վ ապստամբ ու չար զաւակ , ես չեմ գիտեր որ դուն Գեսսէի որդին ընտրեցիր քեզ ու մայրդ խայտառակելու համար .

31 քանզի քանի որ Գեսսէի որդին երկրիս վրայ ողջ է , դուն պիտի չհաստատուիս , ոչ ալ քու թագաւորութիւնդ . ուստի հիմա հարթ խրկէ , ու զանիկայ ինծի բեր , քանզի անիկայ մահու *արժանի է ։

32 Եւ Յովնաթան իր հօրը Սաուղին պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ինչու համար պիտի մեռցուի . ա-

33 նիկայ ի՞նչ բրաւ ։ Եւ Սաուղ նիզակը նետեց անոր , որ զանիկայ զարնէ . ասանով Յովնաթան իմացաւ որ իր հայրը որոշեր է Դա-

34 ւիթը մեռցընել ։ Ու Յովնաթան սաստիկ բարկութեամբ սեղանէն ելաւ , ու ամսուն երկրորդ օրը կերակուր չկերաւ . քանզի Դաւիթին համար սիրտը կոտրեցաւ , որովհետև իր հայրը զանիկայ անարգեց ։

35 Եւ Յովնաթան առաւօտուն դաշտը ելաւ , ինչպէս որ Դաւիթին հետ ժամանակ որոշեր էր , ու իր

36 հետը պզտիկ մանչ մը կար ։ Եւ իր մանչուն ըսաւ , Վազէ , ու ասիմ ու քու մէջ յաւիտեան վկայ ըլլայ ։

ն · ք · գէ · Իսբ 1062

37 նետը անկէ անդին նետեց ։ Ու երբոր մանչը Յովնաթանին նետած նետին տեղը դնաց , Յովնաթան մանչուն ետևէն կանչելով ըսաւ ,

38 Ահա նետը քեզմէ անդին է ։ Եւ Յովնաթան մանչուն ետևէն կանչեց , Շուտ ըրէ , արագրիր մի՛ կենար ։ Ու Յովնաթանին մանչը նետերը ժողվեց , իր տիրոջը եկաւ ։

39 Բայց մանչը բան մը չէր գիտեր . ասբանը միայն Յովնաթան ու Դաւիթ

40 գիտէին ։ Եւ Յովնաթան իր զործիքները իր մանչուն տուաւ ու անոր ըսաւ , Գնա՝ քաղաքը

41 տար ։ Եւ մանչը գացած ին պէս՝ Դաւիթ հարաւային կողմէն ելաւ , ու երեսի վրայ գետինը ինկաւ , ու իրեք անգամ երկրպագութիւն ըրաւ . և միմեանց համբուրեցին , ու իրարու վրայ լացին մինչև որ Դա-

42 ւիթ չափէ դուրս լացաւ ։ Եւ Յովնաթան Դաւիթին ըսաւ , Գնա խաղաղութեամբ , քանի որ երկուքնիս ալ Տէրոջը անունովը երդում ըրինք ու ըսինք , Տէրը իմ ու քու մէջ և իմ սերունդիս ու քու սերունդիդ մէջը վկայ ըլ-

43 լայ մինչև յաւիտեան ։ Եւ դարձաւ եղաւ դնաց . Յովնաթան ալ քաղաքը մտաւ ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Դաւիթ Նոբ գալով՝ Աքիմելեքէն առաքաւորութեան հացը կ'առնէ ։ 7 Դովկ հոն ներկայ կը դտնուի ։ 8 Դաւիթ Գաղիաթին սուրը կ'առնէ · 10 Գեթի մէջ՝ գինքը խելագար կը ձևացընէ ։

1 Ու Դաւիթ Նոբ գնաց Աքիմելեք քահանային . և Աքիմելեք ի զարհուրելով Դաւիթը դիմաւորեց , ու անոր ըսաւ , Ինչու համար մինակ

2 ես ու հետդ մարդ չկայ ։ Եւ Դաւիթ Աքիմելեք քահանային ըսաւ , Թագաւորը ինծի բան մը հրամայեց ու ինծի ըսաւ , Մարդ մը չգիտնայ ան բանը որուն համար որ քեզ կը խրկեմ , ու ինչ որ քեզի հրամայեցի . ու ես մանչերուն

3 մէյմէկ տեղ որոշեր եմ ։ Հիմա ինչ կայ ձեռքիդ տակը . ինծի հինդ հաց տուր , կամ ինչ որ կը

4 գտնուի ։ Եւ քահանան Դաւիթին պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ձեռքիս տակը հասարակ հաց չկայ , միայն †սուրբ հաց կայ . †թէ որ մանչերը գոնէ կնիկներէ զգու-

5 շացած են՝ ‡ուրբաթ ‡օրէն ։ Եւ Դաւիթ քահանային պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ , Իրաւ երէկուընէ ու միկալ օրուընէ . և †մանչերուն

ն · ք · գէ · Իսբ 1062

— Գլ · ԺԴ · 3 ։ Մար · բ · 26 ։

† Գլ · Ժգ · 4 ։

† Ել · իե · 30 ։ Ղև · իդ · 5 ։ Մատ · Ժբ · 4 ։

† Ել · ԺԲ · 15 ։ Զաք · է · 3 ։

‡ Մատթ · գ · 4 ։

Ա Թագ · ԻԱ · 6 ։

Ա Թագ · Ի · 5 ։

Ա Թագ · Ի · 22 ։

Ա Գլ · ԺԲ · 11 ։

Ա Գլ · ԺԹ · 5 ։ Ցես Մատ · իե · 23 ։ Ղև · իդ

Ն. Ք. ԳԲ. ԻՐՐ 1062

ամանները մաքուր են. և աս ալ
*հասարակ հաց կրնայ սեպուիլ՝՝,
մանաւանդ որ այսօր [ա]ամաններուն
մէջը [illegible] հաց կը սրբագործուի ։
6 Ուստի քահանան [բ]սուրբ հացը
տուաւ անոր. քանզի հոն ուրիշ
հաց չկար, բայց միայն առաջաւո-
րութեան հացը, [գ]որ Տէրոջը առ-
ջեւէն կը վերցուէր, ու վերցուած
7 օրը տաք հաց կը դրուէր ։ Եւ ան
օրը Սաւուղին ծառաներէն մէկը
հոն Տէրոջը առջեւ արգիլուած էր,
ու անոր անունը Եդովմայեցի [դ]Դո-
վեկ էր. անիկայ Սաւուղին հովիւ-
8 ներուն գլուխն էր ։ Եւ Դաւիթ
Աքիմելէքին ըսաւ, Ա՛ս տեղս քու
ձեռքիդ տակը նիզակ մը կամ սուր
մը չկա՞յ. քանզի թագաւորին գոր-
ծը ստիպողական ըլլալուն համար
իմ սուրս ու զէնքերս հետս չառի ։
9 Եւ քահանան ըսաւ, Ահա՛ Փղշտա-
ցի Գողիաթին սուրը՝ որ զանիկայ
[ե]Ելայի հովիտին մէջը մեռցուցիր,
[զ]անիկայ եփուտին ետեւ լաթի մը
մէջ փաթթուած կը կենայ. թէ
որ կ'ուզես զանիկայ առնել, ա՛ռ.
քանզի հոս անկէ ուրիշ չկայ. ու
Դաւիթ ըսաւ, Անոր նմանը չկայ.
զանիկայ ինծի տուր ։
10 Եւ ան օրը Դաւիթ ելաւ, ու
Սաւուղին երեսէն փախաւ, և [է]Գե-
թի Անքուս թագաւորին գնաց ։
11 Ու [ը]Անքուսին ծառաները անոր ը-
սին, Երկրին թագաւորը Դաւի-
թը ասիկայ չէ՞. ասոր համար չէ՞ր
որ պար բռնողները պատասխան
տալով կ'երգէին ու կ'ըսէին,
[թ]Սաւուղ իր հազարաւորները
զարկաւ, ու Դաւիթ իր բիւրաւոր-
ները ։
12 Եւ Դաւիթ [ժ]աս խօսքերը իր սրտին
մէջը դրաւ, ու Գեթի թագաւորին
Անքուսին երեսէն շատ վախցաւ ։
13 Եւ [ի]անոնց առջեւ իր դէմքը փո-
խելով՝ անոնց ձեռքին տակը զինքը
խենդ ձեւացուց. դռներու փեղկե-
րուն վրայ նշաններ կը գծէր, ու
լորձունքները մօրուքին վրայ կը
14 վազցընէր ։ Եւ Անքուս իր ծառա-
ներուն ըսաւ, Ահա՛ աս մարդուն
խենդ ըլլալը տեսաք, զանիկայ
15 ինչո՞ւ համար ինծի բերիք ։ Միթէ
ես խենդերու կարօ՞տ եմ, որ ասի-
կայ իմ առջեւս բերիք խենդու-
թիւն ընելու համար. ասիկայ իմ
տո՞ւնս մտնէ ։

* Եբր. կերպով մը հասարակ է.
[ա] Ղև. ը. 26.
[բ] Մատ. ժբ. 3, 4. Մար. բ. 25, 26. Ղու. զ. 3, 4.
[գ] Ղև. իդ. 8, 9.
[դ] Գլ. իբ. 9. Սաղ. ծբ. ին վերնագիրը.
[ե] Գլ. ժէ. 2, 50.
[զ] Տես Գլ. լա. 10.
[է] Սաղ. լդ. ին վերնագիրը.
[ը] Սաղ. ծզ. ին վերնագիրը.
[թ] Գլ. ժը. 7. իթ. 5.
[ժ] Ղու. բ. 19.
[ի] Սաղ. լդ. ին վերնագիրը.

ԳԼ. ԻԲ

1 Դաւիթին քովը մարդիկներ կը ժողվուին Ոդողոմի մէջ ։ 3 Դաւիթ Մասփայի մէջ իր ծնողքը Մովաբի թագաւորին կը յանձնէ. 5 Գադ մարգարէին խրատովը Հարեթ կու գայ ։ 6 Սաւուղ Դաւիթին ետեւէն իյնալով՝ իր ծառաներուն անհաւատարմութեանը համար կը գանգատի ։ 9 Դովեկ ամբաստանութիւն կ'ընէ Աքիմելէքին վրայով ։ 11 Սաւուղ կը հրամայէ որ քահանաները սպաննեն ։ 17 Թիկնապահ զօրքը աս հրամանը կատարել չուզելով, Դովեկ 'ի գործ կը դնէ զանիկայ ։ 20 Աբիաթար փախչելով՝ Դաւիթին կը բերէ ան գէշ լուրը ։

1 Եւ Դաւիթ անկէ գնաց, ու ողջ
առողջ [ա]Ոդողոմի քարայրը
[բ]հասաւ. ու իր եղբայրները և իր
հօրը բոլոր տունը լսեցին, ու հոն
2 անոր իջան ։ [գ]Եւ բոլոր նեղու-
թեան մէջ եղող՝ պարտք ունեցող
ու †սիրտը վիրաւորուած՝՝ մարդիկ-
ները անոր քովը ժողվուեցան. և
անիկայ անոնց վրայ զօրագլուխ
եղաւ. ու անոր քովը չորս հա-
րիւրի չափ մարդ եղան ։
3 Եւ Դաւիթ անկէ Մովաբի Մաս-
փան գնաց, ու Մովաբի թագաւո-
րին ըսաւ, Կ'աղաչեմ, իմ հայրս
ու մայրս ձեր քովը ‡կենան, մինչև
որ գիտնամ թէ Աստուած ինծի
4 ինչ պիտի ընէ ։ Ու զանոնք Մո-
վաբի թագաւորին առջեւ բերել
տուաւ. և անոնք անոր քովը բը-
նակեցան, որչափ ժամանակ որ
Դաւիթ բերդին մէջը կեցաւ ։
5 Եւ [դ]Գադ մարգարէն Դաւիթին
ըսաւ, Բերդին մէջը մի՛ նստիր.
ելի՛ր Յուդայի երկիրը գնա ։ Ու
Դաւիթ գնաց Հարեթի անտառը
մտաւ ։
6 Եւ Սաւուղ լսեց որ Դաւիթ ու
անոր հետ եղող մարդիկները գըտ-
նուեր են. ու Սաւուղ Գաբաայի
մէջ Ռամայի ‖ծառին տակը նստեր
էր, ու նիզակը իր ձեռքն էր, և իր
ամէն ծառաներն ալ իր բոլորտիքը
7 կայներ էին ։ Ու Սաւուղ իր քովը
կայնող ծառաներուն ըսաւ, Ո՛վ
որդիք Բենիամինի՝ մտիկ ըրէք.
Միթէ Յեսսէի որդին [ե]ամէնքնուդ
ալ արտեր ու այգինե՞ր պիտի տայ,
ամէնքնիդ ալ հազարապետներ ու
8 հարիւրապետնե՞ր պիտի ընէ, Որ
ամէնքդ ինծի դէմ միաբաներ էք.
ու [զ]Յեսսէի որդւոյն իմ որդւոյս
հետ ըրած դաշնակցութիւնը [է]իմ
ականջիս բող մը չկայ. և ձեր մէջը
մարդ մը չկայ որ ինծի համար ցա-
ւի, ու ինծի յայտնէ թէ իմ
որդիս իմ ծառաս ինծի դէմ ոտք
հանեց, որ դարանամուտ ըլլայ,
ինչպէս որ [illegible] այսօր կը [illegible] ։
9 Եւ Սաւուղին ծառաներուն վե-
րակացուն [ը]Եդովմայեցի Դովեկ
պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Յեսսէի որդին տեսայ, որ Նոբ
եկաւ [թ]Աքիտովբի որդւոյն [ժ]Աքի-
10 մելէքին. [ի]Ու անիկայ անոր հա-
մար Տէրոջը հարցուց, ու [լ]անոր
պաշար տուաւ, և անոր Փղշտացի
Գողիաթին սուրը տուաւ ։

Ն. Ք. ԳԲ. ԻՐՐ 1062

[ա] Բ Թագ. իգ. 13.
[բ] Սաղ. ծէ. ին և ճխբ. ին վերնագիրները.
[գ] Դատ. ժա. 3.
† Եբր. դառնահոգի
‡ Եբր. ելլեն.
[դ] Բ Թագ. իդ. 11. Ա Մն. իա. 9. Բ Մն. իթ. 25.
‖ Կամ՝ մաշային
[ե] Գլ. ը. 14.
[զ] Գլ. ժը. 3. ի. 30.
[է] Գլ. ի. 2.
[ը] Գլ. իա. 7. Սաղ. ծբ. ին վերնագիրը և 1, 2, 3 համարները.
[թ] Գլ. ժդ. 3.
[ժ] Գլ. իա. 1.
[ի] Թուոց. իէ. 21.
[լ] Գլ. իա. 6, 9.

Ն. Ք. Ք. Ա.
Իրր 1062

11 Ան ատեն թագաւորը մարդ
խրկեց, ու Աքիտովբի որդին Ա-
քիմելէք քահանան, ու անոր հօրը
բոլոր տունը՝ Նոբի մէջ եղող քա-
հանաները կանչեց. ու ամէնքն ալ
12 թագաւորին եկան։ Եւ Սաւուղ
ըսաւ, Ո՛վ որդի Աքիտովբայ՝
մտիկ ըրէ. ու անիկայ ըսաւ,
13 Ահա՛ հոս եմ՝ տէր իմ։ Եւ Սաւուղ
անոր ըսաւ, ինչո՞ւ համար դուն ու
Յեսսէի որդին ինծի դէմ միաբանե-
ցաք, ու դուն անոր հաց ու սուր
տուիր, և անոր համար Աստուծոյ
հարցուցիր, որ անիկայ ելլէ ինծի
դարանամուտ ըլլայ, ինչպէս որ
14 այսօր կ'ըլլայ։ Եւ Աքիմելէք
պատասխան տուաւ թագաւորին
ու ըսաւ, Քու բոլոր ծառաներուդ
մէջը ո՞վ հաւատարիմ է Դաւիթին
պէս, որ թագաւորի փեսայ, քու
*ատեանիդ վերակացուն", ու քու
15 տանդ մէջ պատուաւոր է։ Միթէ
այսօ՞ր սկսայ անոր համար Աստու-
ծոյ հարցընելու. քա՛ւ լիցի. թա-
գաւորը իր ծառային վրայ — իմ
հօրս բոլոր տանը վրայ — բան
մը չդնէ. քանզի քու ծառադ աս
բոլոր բաներէն պզտիկ կամ մեծ
16 բան մը չէր գիտեր։ Եւ թա-
գաւորը ըսաւ, Ո՛վ Աքիմելէք՝ ան-
պատճառ պիտի մեռնիս, թէ
դուն և թէ քու հօրդ բոլոր տունը։
17 Ու թագաւորը իր քովը կայնող
սուրհանդակներուն ըսաւ, Դար-
ձէ՛ք՝ Տէրոջը քահանաները մեռ-
ցուցէ՛ք. քանզի անոնց ձեռքն ալ
Դաւիթին հետ է, և որովհետև ա-
նոր փախչիլը գիտնալով՝ ինծի
չյայտնեցին. բայց թագաւորին
ծառաները †չուզեցին իրենց ձեռ-
քը երկընցընել՝ Տէրոջը քահանա-
18 ները զարնելու։ Եւ թագաւորը
Դովեկին ըսաւ, Դո՛ւն դարձիր,
ու քահանաները զարկ։ Ու Ե-
դովմայեցի Դովեկ դարձաւ, և
քահանաները զարկաւ, ու ‡ան օրը
անիկայ ութսունըհինգ մարդ մեռ-
ցուց, որ քթանէ եփուտ կը հագ-
19 նէին։ §Եւ քահանաներուն Նոբ
քաղաքը սուրի բերնէ անցուց.
էրիկ մարդէն մինչև կնիկ մարդը,
տղայէն մինչև կաթնկեր մանուկը,
ու մինչև արջառը, էշը ու ոչխարը
սուրի բերնէ անցուց։
20 ‖Եւ Աքիտովբեան Աքիմելէքին
մէկ որդին՝ որուն անունը Աբիա-
թար էր, ազատեցաւ, ու ¶փախաւ
21 Դաւիթին ետևէն գնաց։ Եւ Ա-
բիաթար Դաւիթին պատմեց թէ
Սաւուղ Տէրոջը քահանաները մեռ-
22 ցուց։ Եւ Դաւիթ Աբիաթարին
ըսաւ, Ես ան օրը գիտէի որ Ե-
դովմայեցի Դովեկ հոն գտնուե-
լով՝ անշուշտ Սաւուղին պիտի
պատմէ. քու հօրդ տանը բոլոր
մարդիկներուն մահուանը ես պատ-
23 ճառ եղայ։ Իմ քովս նստէ, մի՛
վախնար. **քանզի իմ հոգիս փընտ-
ռողը քու հոգիդ ալ կը փնտռէ,
բայց դուն իմ քովս ապահով ես։

* Կամ՝ ատեանդ մտնող, Եբր՝ հրամաններովդ գացող։
† Տես Ել. ա. 17։
‡ Տես Գլ. բ. 31։
§ Հմր 9, 11։
‖ Գլ. իդ. 6։
¶ Գլ. բ. 33։
** Գթագ. ա. 26։

ԳԼ. ԻԳ

1 Դաւիթ Աբիաթարին միջոցովը Տէրոջը հարցընելէն ետև՝ Կէիլան կ'ազատէ։ 7 Աստուած Դաւիթին կը յայտնէ Սաւուղին գալը, ու Կէիլացւոց անհաւատարմութիւնը. ան ալ Կէիլայէն կը փախչի։ 14 Զիփի մէջ Յովնաթան կու գայ՝ ու Դաւիթը կը մխիթարէ։ 19 Զիփացիք Սաւուղին կը յայտնեն Դաւիթին ո՛ւր ըլլալը. 25 ու անիկայ Մաոնի մէջ Սաւուղէն կ'ազատի՝ Փղշտացւոց յարձակմանը պատճառաւ։

1 Եւ Դաւիթին իմացուցին ըսե-
լով, Ահա՛ Փղշտացիք *Կէիլա-
յի հետ պատերազմ կ'ընեն, ու կա-
2 լերը կը կողոպտեն։ Եւ Դաւիթ
†Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ, Եր-
թա՞մ աս Փղշտացիները զարնե՞մ։
Եւ Տէրը Դաւիթին ըսաւ, Գնա՛
Փղշտացիները զարկ ու Կէիլան
3 ազատէ։ Եւ Դաւիթին մարդիկ-
ները անոր ըսին, Ահա՛ մենք հոս
Յուդայի մէջ կը վախնանք. ալ
ո՞րչափ աւելի՝ թէ որ Կէիլա եր-
թանք Փղշտացւոց գունդերուն
4 դէմ։ Ու Դաւիթ նորէն մէյմըն
ալ Տէրոջը հարցուց. և Տէրը անոր
պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ե-
լի՛ր՝ Կէիլա՛ իջիր. քանզի ես Փղշ-
տացիները քու ձեռքդ կու տամ։
5 Եւ Դաւիթ իր մարդիկներովը Կէի-
լա գնաց, ու Փղշտացւոց հետ պա-
տերազմ ըրաւ. ու անոնց անա-
սունները առաւ, և զանոնք մեծ
հարուածով մը զարկաւ. ու Դա-
ւիթ Կէիլային բնակիչները ազա-
6 տեց։ Եւ Աքիմելէքին որդին Ա-
բիաթար Դաւիթին քովը Կէիլա
‡փախած ատենը՝ եփուտը ձեռքը
բռնած իջաւ։
7 Ու երբոր Սաւուղին իմացուցին,
թէ Դաւիթ Կէիլա մտեր է, Սա-
ւուղ ըսաւ, Աստուած իմ ձեռքս
մատներ է զանիկայ. քանզի դըներ
ու նիգեր ունեցող քաղաքի մը մէջ
8 մտեր գոցուեր է։ Եւ Սաւուղ բո-
լոր ժողովուրդը պատերազմի կան-
չեց, որ Կէիլա իջնէ, ու Դաւիթը
9 և անոր մարդիկները պաշարէ։ Իսկ
Դաւիթ իմացաւ որ Սաւուղ իրեն
համար գաղտուկ չարութիւն մը կը
հնարէ, ու §Աբիաթար քահանա-
յին ըսաւ, Եփուտը մօտեցո՛ւր։
10 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Ո՛վ Տէր Աս-
տուած Իսրայէլի՝ քու ծառադ ըս-
տոյգ լսեց որ Սաւուղ Կէիլայի վրայ
գալ կ'ուզէ, ‖որ քաղաքը իմ պատ-
11 ճառովս աւրէ. Արդեօք Կէիլայի

Ն. Ք. Ք. Ա.
Իրր 1062

* Յեսու. ժե. 44։
† Բ Հմր 4, 6, 9։ Գլ. Լ. 8։ Բ Թագ. Ե. 19, 23։
‡ Գլ. իբ. 20։
Իրր 1061
§ Թուոց. իէ. 21։ Գլ. Լ. 7։
‖ Գլ. իբ. 19։

Ն · ք · ԶԲ · Ւ֊ը 1061

բնակիչները զիս անոր ձեռքը պիտի մատնե՞ն , — Ծառայիդ լսածին պէս՝ Սաուղ հո՛ պիտի իջնէ՞ . ով Ցէր Աստուած Իսրայէլի , կ'աղաչեմ՝ ծառայիդ յայտնէ : Եւ
12 Ցէրը բսաւ , Պիտի իջնէ : Ու Դաւիթ բսաւ , Կէիլայի բնակիչները զիս ու իմ մարդիկներս Սաուղին ձեռքը պիտի մատնե՞ն : Եւ
13 Ցէրը բսաւ , Պիտի մատնեն : Ուստի Դաւիթ ու անոր մարդիկները , Ձվեց հարիւր մարդու չափ ելան՝ Կէիլայէն դացին , և ուր որ կրնային երթալ՝ կ'երթային . ու երբոր Դաւիթին Կէիլայէն ելլելը Սաուղին իմացուցին , հո՛ երթալէն ետ կեցաւ :
14 Եւ Դաւիթ անապատին մէջ ամուր տեղուանք կը նստէր . ու Զիփի անապատին մէջ Ըլեռան մի վրայ նստաւ : Եւ Սաուղ Ե֊ամէն օր զանիկայ կը փնտռէր . բայց Աստուած անոր ձեռքը չմատնեց
15 զանիկայ : Ու Դաւիթ տեսաւ որ Սաուղ իր անձը փնտռելու ելեր է . և Դաւիթ Զիփի անապատը անտառի մը մէջ էր :
16 Ու Սաուղին որդին Ցովնաթան ելաւ , անտառը գնաց Դաւիթին , ու անոր ձեռքը Աստուծով
17 զօրացուց . Եւ անոր բսաւ , Մի վախնար , քանզի իմ հօրս Սաուղին ձեռքը քեզ պիտի չգտնէ , ու դուն Իսրայէլի վրայ թագաւոր պիտի ըլլաս , ու ես քու երկրորդդ պիտի ըլլամ . և ա՛ս բանը իմ
18 հայրս Սաուղ ալ գիտէ : Ու Ե֊երկուքնին Ցէրոջը առջեւ ուխտ ըրին . և Դաւիթ անտառին մէջը մնաց , բայց Ցովնաթան իր տունը դարձաւ :
19 Ու Զիփացիք Գաբաա ելան Սաուղին , ու բսին , Ահա Դաւիթ մեր քովը ամուր տեղուանքը անտառին մէջ՝ Եքեղա բլուրին վրայ՝ Եսիմոնի հարաւային կողմը պա֊
20 հուած է : Հիմա՝ ով թագաւոր , ինչպէս որ քու անձդ իջնելու կը փափաքի , իջի՛ր , ու Ե֊զանիկայ թագաւորին ձեռքը մատնելը մեզի
21 մնայ : Ու Սաուղ բսաւ , Դուք Ցէրոջմէն օրհնեալ ըլլաք , որ ինծի
22 ցաւակից եղաք : Ուրեմն դացէ՛ք , — աւելի ապահովացէ՛ք , և անոր ոտքին կոխած տեղը դիտացէ՛ք ու տեսէ՛ք , Ե՞ր ով զանիկայ հոն տեսեր է . քանզի ինծի բսած են թէ անի֊
23 կայ շատ խորամանկ է : Ուստի նայեցէ՛ք , ու անոր բոլոր պահուելու տեղուանքը իմացէ՛ք , և ա֊յս֊պէս ստուգելով ինծի դարձէ՛ք , և ձեզի հետ երթամ . ու թէ որ անիկայ ան երկրին մէջն է , զանիկայ Ցուդայի

Ն · ք · ԶԲ · Ւ֊ը 1061

բոլոր հազարաւորներուն մէջը պտըկ
24 մը պիտի փնտռեմ : Ու անոնք ե֊լան , և Սաուղին առջեւէն Զիփ դացին . ու Դաւիթ իր մարդիկնե֊րովը Մաոնի անապատը դաշտին մէջ՝ Եսիմոնի հարաւային կողմը
25 Ն֊ոթէր էր : Եւ Սաուղ իր մարդիկներովը ՚ՆՀ֊ը փնտռելու գըՆաց . ու երբոր Դաւիթին իմացուցին , վէմը իջաւ և Մաոնի անապատին մէջ նստաւ . ու Սաուղ լսեց , ու Դաւիթին ետեւէն Մաոնի
26 անապատը վազեց : Եւ Սաուղ լեռանը աս կողմէն կ'երթար , Դաւիթ ալ իր մարդիկներովը լեռանը անդին կողմէն Ի՚ԵրԲ֊ը . Ու Դաւիթ կը փութար որ Սաուղէն երեւէն փախչի , բայց Սաուղ ու իր մարդիկները Դաւիթին ու անոր մարդիկներուն չորս կողմը պատեցին , որ զանոնք բռնեն :
27 Եւ լրաբեր մը եկաւ Սաուղին ու բսաւ , Շուտով եկուր , քանզի
28 Փղշտացիք երկիրը կոխեցին : Ուստի Սաուղ Դաւիթը հալածելէն դարձաւ գնաց , որ Փղշտացւոց դէմ դնէ . անոր համար ան տեղին անունը *Սէլա մահլէգօթ բսուեցաւ :

ԳԼ · ԻԴ

1 Դաւիթ Ենգադիի այրի մը մէջ Սաուղէն քաղցքը կորելով , անոր կենացը կը խնայէ . 9 և այսպէս իր անմեղութիւնը կը ցուցընէ : 17 Սաուղ իր չանցանքը խոստովանելով Դաւիթին երդում ընել կու տայ , ու կը մեկնի :

1 Եւ Դաւիթ անկէ ելաւ , ու — Են֊
դադդիի ամուր տեղուանքը նըս֊
2 տաւ : Ու Ե֊երբոր Սաուղ Փղշտացիներէն ետ դարձաւ , անոր իմացուցին ու բսին , Ահա Դաւիթ Ենգադիի անապատին մէջն է ,
3 Եւ Սաուղ բոլոր Իսրայէլէն իրեք հազար ընտրուած մարդիկներ առաւ , ու Ե֊դնաց որ Դաւիթը ու անոր մարդիկները փնտռէ այծե֊
4 մանց ժայռերուն վրայ : Եւ ճամբուն վրայ եղող ոչխարներուն փարախները եկաւ , ու հոն մէկ քարայր մը կար . ու Ե֊Սաուղ Ե֊հարկաւորութեան համար ներս մտաւ . և Ե֊Դաւիթ իր մարդիկներովը քար֊
5 այրին ներսի դին նստեր էր : Ու Դաւիթին մարդիկները անոր բսին , Ահա Ցէրոջը քեզի բսած օրը ասկայ է՝ թէ Քու թշնամիդ քու ձեռքդ պիտի մատնեմ , և քու աչքերուդ հաճոյ երեւցածը ըրէ անոր : Ու Դաւիթ ելաւ , և Սաուղին վերարկուին ծայրը դաղտուկ
6 կտրեց : Բայց անկէ ետքը Ե֊Դաւիթին սիրտը խղճաց , Սաուղին վէր֊բե֊րին ծայրը կտրելուն վրայ :
7 Ու իր մարդիկներուն բսաւ , Ը֊Ա֊

Ն · ք · ԶԲ · Ւ֊ը 1061

Ե֊ Ցես · ԺԸ · 55 · Գէ · ԻԸ · 2 ·

Ղ Գէ · Իր · 2 · ԻԸ · 13 ·

Ե֊ Ցես · ԺԸ · 55 ·

Ը Սաղ · ԺԱ · 1 ·

Ի Սաղ · ԾԳ · 3 · 4 ·

Ժ Գէ · ԻԳ · 20 ·

Ի Գէ · ԺԸ · 3 · Ի · 16 · 42 · Բ֊թագ · Իա · 7 ·

Լ Ցես · Գէ · Իէ · 1 · Սաղ · ԾԳ · ԻՆ վերնագիրը ·

Է Սաղ · ԾԳ · 3 ·

Ե֊ Սաղ · ԾԳ · 3 ·

Ղ Գէ · Իր · 2 · ԻԸ · 13 ·

Ե֊ Ցես · ԺԸ · 55 ·

Ը Սաղ · ԺԱ · 1 ·

Ի Սաղ · ԾԳ · 3 · 4 ·

Ժ Գէ · ԻԳ · 20 ·

Ի Գէ · ԺԸ · 3 · Ի · 16 · 42 · Բ֊թագ · Իա · 7 ·

Լ Ցես · Գէ · Իէ · 1 · Սաղ · ԾԳ · ԻՆ վերնագիրը ·

Է Սաղ · ԾԳ · 3 ·

Ե֊ Ցես · ԺԸ · 55 · Գէ · ԻԸ · 2 ·

Ի Սաղ · Լ · 22 ·

Հ Սաղ · ԺԷ · 9 ·

Յ Ցես Դ Թագ · ԺԹ · 9 ·

* Ա՛ վէմ բառ֊ացանմանց ·

Ե֊ Ցես · ԺԸ · 55 · Գէ · ԻԸ · 2 ·

Բ Գէ · Իգ · 28 ·

Է Սաղ · Լը · 12 ·

Թ Սաղ · ՃԽա · 6 ·

† Եբր · ոտքերը ծածկելու · Դատ · Գ · 24 ·

Ե֊ Սաղ · ԾԷ · ին և ՃՆը · ին վերնադիրները ·

Ղ Գէ · Իգ · 8 ·

Ե֊ Բ Թագ · Իգ · 10 ·

Ը Գէ · Իգ · 11 ·

տուած չընէ որ Տէրոջը օծեալին՝
իմ տիրոջս աս բանը ընեմ, ձեռքս
անոր վրայ երկընցընելով. քանզի
8 անիկայ Տէրոջը օծեալն է։ Եւ
Դաւիթ ա ասանկ խօսքերով իր մար-
դիկները զսպեց, ու զանոնք չթո-
ղուց որ Սաւուղին վրայ յարձա-
կին։ Եւ Սաւուղ քարայրէն դուրս
ելաւ ու իր ճամբան գնաց։
9 Անկէ ետև Դաւիթ ալ քարայ-
րէն դուրս ելաւ, ու Սաւուղին ե-
տևէն կանչելով ըսաւ, Ո՜վ տէր
իմ թագաւոր։ Ու երբոր Սա-
ւուղ ետին նայեցաւ, Դաւիթ ե-
րեսը գետինը ծռելով երկրպագու-
10 թիւն ըրաւ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ
Սաւուղին, բ Ինչո՞ւ համար մարդոց
խօսքը մտիկ կ'ընես, որ ետեւէ կ'ըսեն
թէ Ահա Դաւիթ քեզի չարու-
11 թիւն ընելու կը ջանայ։ Ահա այսօր
քու աչքերդ կը տեսնեն, որ Տէրը
այսօր քարայրին մէջը քեզ իմ
ձեռքս մատնեց. ու ըսին որ քեզ
մեռցընեմ, բայց ես քեզի խնայե-
ցի, ու ըսի, Ես իմ ձեռքս իմ
տիրոջս չեմ երկընցըներ, քանզի
12 անիկայ Տէրոջը օծեալն է։ Ու տե՛ս
հա՛յր իմ՝ տե՛ս, քու վերարկուիդ՝
ծայրը իմ ձեռքիս մէջն է. ու ես
քու վերարկուիդ ծայրը կտրելով՝
քեզ չմեռցուցի. ասկէ հասկցի՛ր
ու տե՛ս, որ գ իմ ձեռքիս մէջը չա-
րութիւն ու անօրէնութիւն չկայ,
ու քեզի յանցանք մը չեմ ըրած,
բայց դուն *զիս մեռցընելու կ'աշ-
13 խատիս"։ դ Տէրը դատաստան ընէ
իմ ու քու մէջ, ու Տէրը իմ վրէժս
քեզմէ առնէ. բայց իմ ձեռքս քու
14 վրադ չըլլայ։ Ինչպէս որ հին ա-
ռակը կ'ըսէ, Անօրէններէն անօրէ-
նութիւն կ'ելլէ. բայց իմ ձեռքս
15 քու վրադ չըլլայ։ Իսրայէլի թա-
գաւորը որո՞ւն ետևէն ելեր է,
և դուն որո՞ւն ետևէն ե ինչի՞ կը
հալածես. զ մեռած շան մը ետևէ,
16 է լուի մը ետևէ ը։ թ Ուստի
Տէրը դատաւոր ըլլայ, և իմ ու
քու մէջ դատաստան ընէ. և
ժ տեսնէ ու ի պաշտպանէ զիս, և
քու ձեռքէդ ազատէ։
17 Ու երբոր Դաւիթ աս խօսքերը
Սաւուղին խօսիլը լմնցուց, Սա-
ւուղ ըսաւ, լ Որդեա՛կ իմ Դաւիթ,
ատիկայ քու ձա՞յնդ է. և Սաւուղ
18 իր ձայնը վերցուց ու լացաւ. խ Ու
Դաւիթին ըսաւ, Դուն ծ ինծմէ
արդար ես. քանզի կ դուն ինծի բա-
րիք հատուցիր, բայց ես քեզի չա-
19 րիք հատուցի։ Ու դուն այսօր քու
ինծի ըրած աղէկութիւնդ յայտնե-
ցիր, որովհետև հ Տէրը զիս քու ձեռ-
քըդ ձ մատնեց, ու դուն զիս չմեռ-
20 ցուցիր։ Վասն զի մէկ մարդ մը իր

Ն. Ք. Ա. Ք.
Իրր 1061

ա Սաղ. Է. 4։ Մատ. Ե. 44։ Հռով. ԺԲ. 17, 19։

բ Սաղ. ճԽա. 6։ Առակ. ԺԶ. 28։ ԺԷ. 9։

գ Սաղ. Է. 3։ ԼԵ. 7։

* Եբր. իմ անձս կ'որսաս զանիկայ առնելու։ Գլ. ԻԶ. 20։

դ Ծն. ԺԶ. 5։ Դատ. ԺԱ. 27։ Գլ. ԻԶ. 10։ Յոբ. Ե. 8։

ե Գլ. ԺԷ. 43։ Բ Թագ. Թ. 8։

զ Գլ. ԻԶ. 20։

է Հմր 13։

ը Բ Մն. ԻԴ. 22։

թ Սաղ. ԼԵ. 1։ ԽԳ. 1։ ճԺԸ. 154։ Միք. Է. 9։

ժ Գլ. ԻԶ. 17։

ի Գլ. ԻԶ. 21։

լ Ծն. ԼԸ. 26։

խ Մատ. Ե. 44։

ծ Գլ. ԻԶ. 23։

կ Գլ. ԻԶ. 12։ ԻԶ. 8։

թշնամին գտնելու ըլլայ, զանիկայ
թող կու տա՞յ որ խաղաղութեամբ
երթայ. ուստի այսօր քու ինծի ը-
րածիդ փոխարէն Տէրը քեզի բա-
21 րիք հատուցանէ։ Եւ հիմա ահա
մ գիտեմ որ դուն անշուշտ թագա-
ւոր պիտի ըլլաս. ու Իսրայէլին թա-
գաւորութիւնը քու ձեռքիդ մէջը
22 պիտի հաստատուի։ ն Եւ հիմա Տէ-
րոջմով ինծի երդում ըրէ՝ շ թէ
ինծմէ ետքը իմ սերունդս պիտի
չմեռցընես, ու իմ հօրս տունէն
իմ անունս բնաջինջ պիտի չընես։
23 Եւ Դաւիթ Սաւուղին երդում ը-
րաւ։ Ետքը Սաւուղ իր տունը
գնաց, ու Դաւիթ իր մարդիկնե-
րովը ո Չամուր տեղը ելաւ։

Ն. Ք. Ա. Ք.
Իրր 1061

մ Գլ. ԻԳ. 17։

ն Ծն. ԻԱ. 23։

շ Բ Թագ. ԻԱ. 6, 8։

ո Գլ. ԻԳ. 1։

ԳԼ. ԻԵ

1 Սամուէլ կը մեռնի։ 2 Դաւիթ Նաբաղին մարդ կը խրկէ. 10 և Նաբաղին ժամտութեանը համար սրդողելով՝ միտք կ'ընէ որ զանիկայ բնաջինջ ընէ։ 14 Աբիգեա աս բանը իմանալով՝ 18 ընծայ մը կը պատրաստէ. 23 և իր իմաստութեամբը 32 Դաւիթին սիրտը կը հանդարտեցընէ։ 36 Նաբաղ ալ աս բաները լսելով կը սարսափի, ու ետքը կը մեռնի։ 39 Դաւիթ իրեն կնիկ կ'առնէ Աբիգեան ու Աքինոամը։ 44 Մեղքող Փաղտիէլին կը տրուի։

1 Եւ ա Սամուէլ մեռաւ, ու բոլոր
Իսրայէլ ժողվուեցան, ու բ ա-
նոր համար սուգ ըրին. ու զանի-
կայ Ռամայի մէջ իր տունը թաղե-
ցին։ Եւ Դաւիթ ելաւ գ Փառա-
նի անապատը իջաւ։
2 Եւ դ Մաոնի մէջ մարդ մը կար,
ու անոր ե գործը զ Կարմեղոսի մէջ
էր. և անիկայ խիստ մեծ մարդ էր,
ու իրեք հազար ոչխար և հազար
այծ ունէր. ու իր ոչխարները աս-
րակտուր ընելու համար Կարմե-
3 ղոսի մէջ կը գտնուէր։ Եւ ան
մարդուն անունը Նաբաղ էր, ու
անոր կնկանը անունը Աբիգեա. և
կնիկը խոհեմամիտ ու գեղեցկադէմ
էր, բայց էրիկը խստաբարոյ ու
չարագործ էր, ու անիկայ է Քա-
ղեբեան էր։
4 Եւ Դաւիթ անապատին մէջ լը-
սեց որ Նաբաղ իր ոչխարները ը աս-
5 րակտուր կ'ընէ։ Ու Դաւիթ տա-
սը մանչ խրկեց, և Դաւիթ ման-
չերուն ըսաւ, Կարմեղոս ելէք ու
Նաբաղին գացէք, և իմ անունովս
թ անոր ողջութիւնը հարցուցէք.
6 Ու անոր այսպէս ըսէք, Ողջ կե-
ցիր. ժ քեզի և քու տանդ ու քու բո-
լոր ստացուածքիդ խաղաղութիւն
7 ըլլայ։ Եւ հիմա լսեցի որ ոչխար-
ներդ ասրակտուր կ'ընես. քու հո-
վիւներդ մեր հետ էին, անոնց վը-
նաս մը չտուինք, ու անոնք Կար-
մեղոսի մէջ որչափ ատեն որ կեցան,
ի անոնց մէկ բանը չկորսուեցաւ։

Իրր 1060

ա Գլ. ԻԸ. 3։

բ Թուոց Ի. 29։ Բ Օր. ԼԴ. 8։

գ Ծն. ԻԱ. 21։ Սաղ. ճԺ. 5։

դ Գլ. ԻԳ. 24։

ե կամ՝ ստացուածքը

զ Յեսու. ԺԵ. 55։

է կամ՝ Չարաբարոյ

ը Ծն. ԼԸ. 13։ Բ Թագ. ԺԳ. 23։

թ Գլ. ԺԷ. 22։

ժ Ա Մն. ԺԲ. 18։ Սաղ. ճԻԲ. 7։ Ղուկ. Ժ. 5։

ի Հմր 15, 21։

Ն. Ք. ԴՃ.
Իրր 1060

Նեեմ. Ը. 10 ։ Եսթ. Թ. 19 ։
Դատ. Թ. 28 ։ Սաղ. ՀԴ. 7, 8 ։ Ճիգ. 3, 4 ։ Դատ. Ը. 6 ։
Գւ. Լ. 24 ։
Եբր. անոնց վրայ յարձակեցաւ ։
Հմր 7 ։
Ել. ԺԴ. 22 ։ Յոբ. Ա. 10 ։
Գւ. Ի. 7 ։
Բ Օր. ԺԴ. 13 ։ Դատ. ԺԹ. 22 ։
Ծն. ԼԲ. 13 ։ Առակ. ԺԸ. 16 ։ ԻԱ. 14 ։
Եբր. եղած
Ծն. ԼԲ. 15, 20 ։

8 քու մանչերուդ հարցո՛ւր, ու քեզի
թող ըսեն. ուստի աս մանչերը
քու աչքերուդ առջեւ շնորհք թող
գտնեն, քանզի բարի օր եկանք.
շնորհք ըրէ, քու ծառաներուդ ու
քու որդւոյդ Դաւիթին ձեռքէդ ե-
9 կածը տուր ։ Եւ Դաւիթին ման-
չերը գացին, ու աս բոլոր խօսքե-
րուն համեմատ Դաւիթին անունովը
Նաբաղին զրուցեցին ու կայնեցան ։
10 Եւ Նաբաղ Դաւիթին ծառանե-
րուն պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Դաւիթը ո՞վ է, ու Յեսսէի որդին
ո՞վ է. աս օրերս իրենց տէրերուն
երեսէն փախչող ծառաները շատ-
11 ցեր են ։ Ես իմ հացս, ջուրս ու
ասրակտուր ընողներուս համար մոր-
թած անասուններս առնեմ՝ ու ա-
նո՞նց մարդիկներուն տամ, որոնց
12 ուսկից ըլլալը չեմ գիտեր ։ Եւ
Դաւիթին մանչերը իրենց ճամբան
դարձան, ու գացին աս բոլոր խօս-
13 քերը անոր պատմեցին ։ Եւ Դա-
ւիթ իր մարդիկներուն ըսաւ, Ամէն
մարդ իր սուրը մէջքը կապէ. ու
ամէն մարդ իր սուրը մէջքը կապեց.
և Դաւիթ ալ իր սուրը մէջքը
կապեց. ու Դաւիթին ետեւէն չորս
հարիւրի չափ մարդ ելաւ, ու երկու
հարիւր մարդ կարասիներուն
քովը մնացին ։
14 Եւ ծառաներուն մէկը Նաբաղին
կնկանը Աբիգեային իմացուց ու
ըսաւ, Ահա Դաւիթ անապատէն
մարդիկներ խրկեց մեր տէրը օրհնե-
լու համար. իսկ անիկայ խստի-
15 խօսեցաւ անոնց հետ ։ Բայց ան
մարդիկները մեզի հետ շատ աղէկ
էին, ու մեզի վնաս մը չտուին. և
դաշտի մէջ որչափ ատեն որ անոնց
հետ պտըտեցանք, մեզմէ բան մը
16 չկորսուեցաւ ։ Անոնք մեզի պա-
րիսպ էին թէ գիշերը և թէ ցորե-
կը, որչափ ատեն որ անոնց քովը
17 ոչխարները կ'արածէինք ։ Ու հի-
մա գիտցի՛ր ու տես՝ թէ ինչ պիտի
ընես, քանզի մեր տիրոջը վրայ և
անոր բոլոր տանը վրայ չարիքը
հասած է. որովհետեւ անիկայ այն-
պէս չար մարդ մըն է, որ անոր
հետ մարդ չկրնար խօսիլ ։
18 Եւ Աբիգեա շուտով երկու հա-
րիւր հաց, ու երկու տիկ գինի, և
հինգ եփած ոչխար, ու հինգ գրի-
ւ բոհրած ցորեն, հարիւր ողկոյզ չա-
միչ, ու երկու հարիւր չարոց թուզ
առաւ, ու զանոնք էշերու վրայ
19 դրաւ ։ Եւ իր ծառաներուն ը-
սաւ, Առջե՛ւս անցէք, ահա ես
ձեր ետեւէն կու գամ. բայց իր էր-
20 կանը Նաբաղին չիմացուց ։ Ու
երբոր կնիկը իշու վրայ հեծած՝
լեռանը ծոց տեղէն կ'իջնէր, ահա
Դաւիթ ու անոր մարդիկները անոր
առջեւը կ'իջնէին. ու անիկայ անոնց
21 հանդիպեցաւ ։ Եւ Դաւիթ ըսեր
էր, Ուրեմն անապատին մէջ աս
մարդուն բոլոր ունեցած բաները
պարապ տեղը պահեր եմ, ու անոր
բոլոր ունեցածէն բան մը չկորսուե-
ցաւ. և անիկայ ինծի աղէկու-
թեան փոխարէն գէշութիւն ըրաւ ։
22 Աստուած Դաւիթին թշնամինե-
րուն այսպէս ու աւելի ընէ,
թէ որ մինչեւ վաղը առտու անոր
մարդիկներէն մէկ երիկ մարդ մը
ողջ թողում ։
23 Ու Աբիգեա Դաւիթը տեսածին
պէս շուտով իշուն վրայէն իջաւ,
և Դաւիթին առջեւը երեսի վրայ
իյնալով, մինչեւ գետինը երկըր-
24 պագութիւն ըրաւ ։ Ու անոր ոտ-
քը ինկաւ ու ըսաւ, Ո՛վ տէր իմ,
յանցանքը իմ վրաս ըլլայ. բայց
հրաման տուր՝ որ քու աղախինդ
քու առջեւդ խօսի, և քու աղախ-
25 նոյդ խօսքերը մտիկ ըրէ ։ Կ'աղա-
չեմ՝ որ իմ տէրս աս չար մար-
դուն Նաբաղին համար իր սրտին
մէջ բան մը չդնէ. քանզի իր ա-
նուանը պէս ինքն ալ անանկ է.
անոր անունը Նաբաղ է, ու անըզ-
գամութիւնը իր հետն է. բայց ես
քու աղախինդ իմ տիրոջս խրկած
26 մանչերը չտեսայ ։ Եւ հիմա, ո՛վ
տէր իմ, Տէրը կենդանի է, ու
քու հոգիդ ալ կենդանի է, որ Տէ-
րը քեզ չթողուց որ արիւն մտնես,
ու քու վրէժդ քու ձեռքովդ առ-
նես. և հիմա քու թշնամիներդ
ու իմ տիրոջս գէշութիւն ուզող-
27 ները Նաբաղին պէս ըլլան ։ Ու
հիմա աս ընծան որ քու աղա-
խինդ իմ տիրոջս բերաւ, թող իմ
տիրոջս ետեւէն եկող մանչերուն
28 տրուի ։ Կ'աղաչեմ, քու աղա-
խինիդ յանցանքը ներէ. քանզի
Տէրը իմ տիրոջս անպատճառ
հաստատ տուն պիտի շինէ, որով-
հետեւ իմ տէրս Տէրոջը պատե-
րազմները պատերազմեցաւ, ու քու
օրերուդ մէջը քու վրադ չարու-
29 թիւն մը չգտնուեցաւ ։ Բայց թէ-
և քեզ հալածելու՝ ու քու հոգիդ
փնտռելու համար մէկ մարդ մը
ոտք ելած է, իմ տիրոջս հոգին՝
քու Տէր Աստուծոյդ առջեւը՝ կե-
նաց ծրարին մէջը ծրարած պիտի
ըլլայ. բայց Անիկայ քու թշնամի-
ներուդ հոգիները պարսատիկի մէ-
ջէ [illegible] պիտի նետէ ։
30 Ու երբոր Տէրը բոլոր քեզի համար
ըսած աղէկութիւնները իմ տիրոջս
ընէ, ու քեզ Իսրայէլի վրայ թա-
31 գաւոր դնէ, Անիկայ քեզի գայ-
թակղութիւն մը ու իմ տիրոջս

Ն. Ք. ԴՃ.
Իրր 1060

Սաղ. ՃԹ. 5 ։ Առակ. ԺԷ. 13 ։
Հռով. Ա. 17 ։ Գւ. Գ. 17 ։ Ի. 13. 16 ։
Հմր 34 ։
Եբր. պատի վրայ միզող. Գ Թագ. ԺԴ. 10 ։ ԻԱ. 21 ։ Դ Թագ. Թ. 8 ։
Յես. ԺԵ. 18 ։ Դատ. Ա. 14 ։
Յր՝ անըզգամ ։
Դ Թագ. Բ. 2 ։
Ծն. Ի. 6 ։ Հմր 33 ։
Հռով. ԺԲ. 19 ։
Բ Թագ. ԺԸ. 32 ։
Ծն. ԼԴ. 11 ։ Գւ. Լ. 26 ։ Դ Թագ. Ե. 15 ։
Հմր 42 ։ Դատ. Դ. 10 ։
Բ Թագ. Է. 11, 27 ։ Գ Թագ. Թ. 5 ։ Սղ. ԺԷ. 10, 25 ։
Գւ. ԺԸ. 17 ։
Գւ. ԻԴ. 12 ։
Երեմ. Ժ. 18 ։

Ն.Ք. Գ.Ք. Իրր 1060

– Ծն. Իդ. 27. Ել. Ժը. 10. Սաղ. Խա. 13. Հր. 18. Ղու. Ա. 68.
‡ Հմր 26.
+ Հմր 26.
• Հմր 22.
§ Գլ. Ի. 42. Բ Թագ. ԺԵ. 9. Դ Թագ. Ե. 19. Ղու. Է. 50. Ը. 48.
– Ծն. ԺԹ. 21.
* Եբր. երեսդ
Բ Թագ. ԺԴ. 23.
‡ Հմր 32.
Ա Առակ. Իբ. 23.
Ի Հմր 26. 34.
Ղ Դ Թագ. Բ. 44. Սաղ. Է. 16.
Ի Հռով. Բ. 10. 13. Առակ. ԺԵ. 33.
Է Հմր 27.

սրտին խիղճ մը չըլլայ, թէ առանց
պատճառի արիւն թափեցիր, կամ
թէ իմ տէրս իր վրէժը ինքը ա-
ռաւ. ու երբոր Տէրը իմ տիրոջս
բարութիւն ընէ, քու աղախինդ
միտքդ բերես։
32 Եւ Դաւիթ ըսաւ Աբիգեային,
– Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Ա-
տուածը, որ այսօր քեզ խրկեց զիս
33 դիմաւորելու. Ու քու խոհեմու-
թիւնդ օրհնեալ ըլլայ, և դուն ալ
օրհնեալ ըլլաս, որ ‡ այսօր զիս ար-
գիլեցիր որ արիւն չմտնեմ, ու իմ
34 վրէժս ձեռքովս չառնեմ։ Բայց
Իսրայէլին Տէր Աստուածը՝ որ + զիս
արգիլեց քեզի չարութիւն ընելէն,
կենդանի է, թէ որ դուն շուտով
չգայիր ու առջևս չելլէիր, մինչև
վաղը առտու • Նաբաղին մէկ էրիկ
35 մարդը չէր մնար։ Եւ Դաւիթ ա-
նոր բերած ընծաները ձեռքէն ա-
ռաւ, ու անոր ըսաւ, § Խաղաղու-
թեամբ տունդ գնա. ահա խօսքդ
մտիկ ըրի ու քու – * խնդիրքդ ըն-
դունեցի։
36 Եւ Աբիգեա Նաբաղին գնաց, ու
ահա ‡ անիկայ իր տանը մէջ թա-
գաւորական կոչունքի պէս կոչունք
կ'ընէր. և Նաբաղին սիրտը զուար-
թացեր էր, ու անիկայ շատ գի-
նովցեր էր. ուստի կնիկը մինչև ա-
ռաւօտեան լոյսը պզտիկ կամ մեծ
37 բան մը չպատմեց անոր։ Եւ ա-
ռաւօտուն երբոր Նաբաղ գինիէն
զգաստացաւ, անոր կնիկը
աս բաները անոր պատմեց. ու ա-
նոր սիրտը իր ներսի դին մեռաւ,
38 ու քարի պէս եղաւ։ Եւ տասը
օրի չափ անցնելէն ետև Տէրը զար-
կաւ Նաբաղը, որ մեռաւ։
39 Ու Դաւիթ Նաբաղին մեռնիլը
լսելով՝ ըսաւ, ‡ Օրհնեալ է Տէրը,
որ Նաբաղին ձեռքէն Նա-
խատինքիս Ա դատաստանը ինքը
դատեց, ու Ի իր ծառան չարութե-
նէ ետ պահեց. և Տէրը Ղ Նաբաղին
չարութիւնը անոր գլուխը դար-
ձուց։ Ու Դաւիթ խրկեց և
Աբիգեային խօսեցաւ, որ զանիկայ
40 իրեն կնիկ առնէ։ Ու Դաւիթին
ծառաները Կարմեղոս գացին Աբի-
գեային, ու անոր հետ խօսեցան ու
ըսին, Դաւիթ մեզ քեզի խրկեց,
41 որ քեզ իրեն կնիկ առնէ։ Եւ ա-
նիկայ ելաւ ու երեսի վրայ մինչև
գետինը երկրպագութիւն ըրաւ, ու
ըսաւ, Ահա Ի քու աղախինդ իմ
տիրոջս ծառաներուն ոտքերը լուա-
լու համար աղախին թող ըլլայ։
42 Եւ Աբիգեա շուտով ոտք ելաւ, ու
Է իրեն սպասաւորութիւն ընող
հինգ աղջիկներու հետ էշը հեծաւ,
ու Դաւիթին պատգամաւորներուն
ետևէն գնաց, և անոր կնիկը եղաւ։
43 Ու Դաւիթ Ր Յեզրայելէն ալ Ա-
քինոամը առաւ. ♂ ու ասոնց եր-
կուքն ալ անոր կնիկները եղան։
44 Բայց Սաւուղ Ի իր Մեղքող աղջիկը՝
որ Դաւիթին կնիկն էր՝ Լ Գաղղի-
մացի Լայիսի որդւոյն Ի Փաղտիե-
լին տուաւ։

ԳԼ. ԻԶ

1 Սաւուղ Զիփացիներէն լուր առնելով՝ Եւբե-
ղա կու գայ Դաւիթին դէմ։ 4 Դաւիթ կառ-
քերուն տեղը երթալով՝ կ'արգիլէ Աբեսսան
որ Սաւուղը չմեռցընէ, բայց Սաւուղին նի-
զակը ու կուժը կ'առնէ։ 13 Դաւիթ Աբեն-
ները կը յանդիմանէ։ 18 ու Սաւուղը կը յոր-
դորէ։ 21 Սաւուղ իր յանցանքը կը խոստո-
վանի։

1 Եւ Զիփացիք Գաբաա գացին Սա-
ւուղին, ու ըսին, – Ահա Դա-
ւիթ Եսիմոնի դիմացը Եքեղայի
2 բլուրին վրայ պահուեր է։ Ու
Սաւուղ ելաւ Զիփի անապատը ի-
ջաւ Իսրայէլի իրեք հազար ընտ-
րուած մարդիկներովը, որ Զիփի
անապատին մէջ Դաւիթը փնտռէ։
3 Եւ Սաւուղ Եսիմոնի դիմացը Ե-
քեղայի բլուրը՝ ճամբուն վրայ բա-
նակեցաւ։ Դաւիթ ալ անապա-
տին մէջը նստեր էր. ու երբոր տե-
սաւ որ Սաւուղ իր ետևէն անա-
4 պատը կու գայ, Դաւիթ լրտեսներ
խրկեց, ու Սաւուղին ստոյգ գալը
իմացաւ։
5 Ու Դաւիթ § ոտքով ելաւ, և
Սաւուղին բանակ դրած տեղը ե-
կաւ. ու Դաւիթ Սաւուղին ու ա-
նոր զօրավարին՝ § Ներեան Աբեննե-
րին պառկած տեղը տեսաւ. բայց
Սաւուղ ‡ կառքերուն մէջտեղը
պառկեր էր, ու ժողովուրդը անոր
6 բոլորտիքը բանակեր էին։ Եւ Դա-
ւիթ պատասխան տուաւ, ու Քե-
տացի Աքիմելէքին ու Յովաբին
եղբօրը Ա Շարուհեան Աբեսսային
ըսաւ, Ո՞վ Ի ինծի հետ Սաւուղին
քովը բանակը կ'իջնէ։ Ու Աբեսա-
սա ըսաւ, Ես քեզի հետ կ'իջնեմ։
7 Եւ Դաւիթ Աբեսսային հետ գիշե-
րով ժողովուրդին մէջը մտաւ. և
ահա Սաւուղ կառքերուն մէջտեղը
պառկեր կը քնանար. անոր նիզա-
կը գլխուն քովը գետինը ցցուած
էր, և Աբեններ ու ժողովուրդը
անոր բոլորտիքը պառկեր էին։
8 Եւ Աբեսսա Դաւիթին ըսաւ, Աս-
տուած այսօր քու թշնամիդ Ղ քու
ձեռքդ մատնեց. ու հիմա թող
տուր որ նիզակով մէկ անգամին
գետինը † ցցեմ զանիկայ, ու չկրկ-
9 նեմ հարուածը։ Բայց Դաւիթ
Աբեսսային ըսաւ, Զանիկայ մի՛
մեռցըներ. Ի քանզի Տէրոջը օծեա-
լին ո՞վ կրնայ ձեռք երկնցրնել ու
10 անմեղ ըլլալ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ,

Ն. Ք. Գ.Ք. Իրր 1060

Ր Յես. ԺԵ. 56.
♂ Գլ. ԻԷ. 3. Լ. 5.
Ի Բ Թագ. Գ. 14.
Լ Եսա. Ժ. 30.
Ի Բ Թագ. Գ. 15.

– Գլ. ԻԳ. 19. Սաղ. ԾԴ. ԻՆ վեր-նագիրը.
§ Գլ. ԺԴ. 50. ԺԷ. 55.
‡ Գլ. ԺԷ. 20.
Ա Մն. Բ. 16.
Ի Դատ. Է. 10. 11.
Ղ Գլ. ԻԴ. 19.
† Եբր. զարնեմ
Ի Գլ. ԻԴ. 7. 8. Բ Թագ. Ա. 16.

Ն · Բ · ԴՒ · Իբբ 1060

Ը Գլ · իե · 38 ։ Սաղ · դդ · 1 ։ 2 · 23 ։ Ղու · ժը · 7 ։ Հռով · ժբ · 19 ։

Բ Տես Ծն · իե · 29 ։ Բ Օր · լ · 14 ։ Ցոր · է · 1 ։ ժդ · 5 ։ Սաղ · լէ · 13 ։

Ա Գլ · լա · 6 ։ Ե Գլ · իդ · 7 ։ 13 ։

Լ Ծն · բ · 21 ։ ժե · 12 ։

Ե Բ Թագ · ժբ · 5 ։

Զ Գլ · իդ · 17 ։

Է Գլ · իդ · 10 ։ 12 ։

Ը Բ Թագ · ժդ · 11 ։ իդ · 1 ։

Թ Եբր · Հռոմեայ · Ծն · ը · 21 ։ Ղե · իզ · 31 ։

Ժ Բ Օր · դ · 28 ։ Սաղ · ճե · 5 ։

Ժա Բ Թագ · ժդ · 16 ։ ի · 19 ։

Ժբ Գլ · իդ · 15 ։

Տէրը կենդանի է որ Ը զանիկայ Տէրը պիտի զարնէ , կամ Ի անոր ատենը պիտի գայ ու մեռնի , կամ թէ Թ պատերազմի մէջ պիտի մտնէ
11 ու մեռնի ։ Ի Աստուած չընէ որ Տէրոջը օծեալին դէմ ձեռք երկընցընեմ . միայն թէ հիմա անոր գըլխուն քովի նիզակը ու ջուրին կուժը
12 ժր առ ու երթանք ։ Եւ Դաւիթ Սաւուղին գլխուն քովէն նիզակը ու ջուրին կուժը առաւ ու գացին . և տեսնող չկար , իմացող չկար ու արթընցող չկար . որովհետև ամէնքը կը քնանային . քանզի Լ Տէրոջը կողմանէ անոնց վրայ խորունկ քուն մը ինկեր էր ։
13 Եւ Դաւիթ անդիի կողմը անցաւ , ու լեռանը գլխուն վրայ հեռուանց կայնեցաւ , — անոնց մէջը
14 մեծ միջոց կար ։ Եւ Դաւիթ ժողովուրդին ու Ներեան Աբեններին կանչելով բսաւ ։ Ո՛վ Աբեններ , պատասխան չե՞ս տար . ու Աբենները պատասխան տուաւ ու բսաւ , Դուն ո՛վ ես , որ թագաւորին կը
15 կանչես ։ Եւ Դաւիթ Աբեններին բսաւ , Դուն էրիկ մարդ չե՞ս . ու Իսրայէլին մէջ քեզի պէս ո՞վ կայ . ու ինչո՞ւ համար քու տիրոջդ թագաւորին պահպանութիւն չըրիր . քանզի ժողովուրդէն մէկը քու տէրդ թագաւորը մեռցընելու ե-
16 կաւ ։ Ատ քու ըրած բանդ աղէկ չէ . կենդանի է Տէրը՝ որ դուք Ի մեռնելու արժանի էք , քանզի Տէրոջը օծեալին՝ ձեր տիրոջը պահպանութիւն չըրիք . ու հիմա նայէ , թագաւորին նիզակը ու անոր գլխուն քովի ջուրին կուժը
17 ո՞ւր է ։ Ան ատենը Սաւուղ Դաւիթին ձայնը ճանչցաւ ու բսաւ , Ա Որդեակ իմ Դաւիթ՝ ատիկայ քո՞ւ ձայնդ է . ու Դաւիթ բսաւ , Ո՛վ տէր իմ թագաւոր , իմ ձայնս
18 է . Ու բսաւ , Իմ տէրս Ի ինչո՞ւ համար այդպէս իր ծառային ետեւէն ինկեր է . քանզի ի՞նչ ըրի , ու ձեռքիս մէջը ի՞նչ չարութիւն
19 կայ ։ Եւ հիմա իմ տէրս թագաւորը իր ծառային խօսքերը թող մինիկ ընէ . Թէ որ Տէրը հրեղ իմ վրաս ոտք հանեց , թող զո՛հ մը Բ ընդունի . բայց թէ որ մարդոց որդիքը ԳԴ հոն էնէին , անոնք Տէրոջը առջևը անիծեալ ըլլան ։ Քանզի ինձ այսօր վռընտեցին՝ որ Ը Տէրոջը ժառանգութեանը հետ չմիանամ , ու ՚ինձէ բսին ։ Գնա օտար աստուածներու ծառայութիւն ը-
20 րէ ։ Եւ հիմա Տէրոջը առջևը իմ արիւնս գետինը չիյնայ . քանզի Իսրայէլի թագաւորը Թ մէկ լու մը փնտռելու ելաւ , ինչպէս որ մէկ մարդ մը լեռներու վրայ կաքաւի մը ետևէ կ՚իյնայ ։
21 Ու Սաւուղ բսաւ , Ա Մեղք գործեցի . դարձիր՝ որդեակ իմ Դաւիթ . իմ հոգիս այսօր Ժ քու աչքերուդ պատուական երևնալուն համար՝ քեզի մէյմըն ալ չարութիւն պիտի չընեմ . ահա յիմարութիւն
22 ըրի ու մեծապէս սխալեցայ ։ Եւ Դաւիթ պատասխան տուաւ ու բսաւ , Ահա թագաւորին նիզակը . մանչերուն մէկը թող գայ ու զա-
23 նիկայ առնէ ։ Ն Եւ Տէրը ամէն մարդուն իր արդարութեանը ու իր հաւատարմութեանը փոխարէնը հատուցանէ . որովհետև Տէրը քեզ այսօր Է ձեռքս տուաւ , բայց ես Տէրոջը օծեալին ձեռք երկընցընել
24 չուզեցի ։ Եւ ահա ինչպէս որ քու հոգիդ այսօր իմ աչքերուս պատուական երևցաւ , իմ հոգիս Ա Տէրոջը առջևը այնպէս պատուական երևնայ , ու զիս ամէն նեղութենէ
25 ազատէ ։ Եւ Սաւուղ Դաւիթին բսաւ , Որդեակ իմ Դաւիթ , օրհնեալ ըլլաս . Բ քու գործքերուդ մէջ յաջողութիւն պիտի գտնես՚՚ , ու նաև Ղ յաղթող պիտի ըլլաս ։ Եւ Դաւիթ իր ճամբան գնաց , ու Սաւուղ իր տեղը դարձաւ ։

Ն · Բ · ԴՒ · Իբբ 1060

Ա Գլ · ժե · 24 ։ իդ · 18 ։

Ժ Գլ · ժբ · 30 ։

Ն Սաղ · է · 8 ։ ժբ · 20 ։

† Եբր · ընեւով պիտի ընես ,

Ղ Ծն · լբ · 28 ։

ԳԼ · Ի Ե

1 Սաւուղ Դաւիթին Գեթի մէջ ըլլալը լսելով՝ ալ անոր հետևէն չի՚յնար ։ 5 Դաւիթ Սիկեղակը կը խնդրէ Աքիսէն . 8 և ուրիշ կողմերու վրայ յարձակելով՝ Աքիսին կը հաւատացընէ թէ Ճուդայի դէմ պատերազմեր է ։

1 Ի Ու Դաւիթ իր սրտին մէջը բսաւ , Վերջապէս մէկ օր մը Սաւուղին ձեռքովը պիտի կորսուիմ . ինծի Փղշտացւոց երկիրը փախչելէն աղէկը չկայ , որ Սաւուղ ինծմէ յոյսը կտրէ , ու զիս մէյմըն ալ Իսրայէլի բոլոր սահմաններուն մէջ չփնտռէ . այսպէս անոր ձեռքէն կ՚ազատիմ ։ Իբր 1058
2 Ու Դաւիթ — իր հետը եղող վեց հարիւր մարդով ելաւ , ու Գեթի թագաւորին Մաովքի որդւոյն Բ Ան-
3 քուսին քովը գնաց ։ Եւ Դաւիթ ինքը ու իր մարդիկները՝ իւրաքանչիւր մարդ իր տնովը՝ Դաւիթ ալ Դ իր երկու կիներովը՝ Եզրայելացի Աքինոամին հետ ու Կարմելացի Նաբաղին կնկանը Աբիգեային հետ՝
4 Անքուսին քովը Գեթի մէջ բնակեցան ։ Ու երբոր Սաւուղին իմացուցին թէ Դաւիթ Գէթ փախեր է , մէյմըն ալ զանիկայ չփնտռեց ։
5 Եւ Դաւիթ Անքուսին բսաւ , Կ՚աղաչեմ , թէ որ քու առջևդ շնորհք գտայ , դիւղաքաղաքներուն մէկուն մէջ ինծի տեղ տրուի , որ հոն նստիմ . քանզի քու ծառադ

— Գլ · իե · 18 ։

Բ Գլ · իա · 10 ։

Դ Գլ · իե · 43 ։

Ն · Ք · Ը · Ի · Ր · Ե · 1058

ինչու՞ համար քեզի հետ թագաւորանիստ քաղաքին մէջը նստի ։
6 Եւ ան օրը Անքուս Սիկելակը տուաւ անոր . ասոնց պատճառով Սիկելակ մինչև ասօր Ցուդայի
7 թագաւորներուն եղաւ ։ Ու Փղշտացւոց երկրին մէջ Դաւիթին նստած օրերուն Թիւը Է մկ տարի ու չորս ամիս եղաւ ։
8 Եւ Դաւիթ ու անոր մարդիկները ելան , և Ղեսուրացւոց , *Գազերացւոց ու ԸԱմաղեկացւոց վրայ յարձակեցան . քանզի անոնք շատոնցմէ ՚ի վեր ան երկրին մէջ կը բնակէին , Բ Սուրէն մինչև Եգիպտոսի երկիրը ։ Եւ Դաւիթ ան երկիրը զարկաւ , ու ամենևին էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մարդ մը ողջ չթողուց . և ոչխարները ու արջառները ու էշերը և ուղտերը ու հանդերձները առաւ , և դարձաւ
10 Անքուսին եկաւ ։ Ու Անքուս ըսաւ , Այսօր որ կողմը յարձակեցաք . և Դաւիթ ըսաւ , Ցուդայի հարաւային կողմը , Ե Ցերամեացւոց հարաւային կողմը , ու Կենեցւոց հարաւային կողմը ։
11 Եւ Դաւիթ մկ էրիկ կամ կնիկ մարդ մը ողջ չթողուց , որ Գէթ ը՞ր բերէ . քանզի ըսաւ , Զբլայ որ մեզի համար պատմեն ու ըսեն թէ Դաւիթ †այսպէս ըրաւ ։ Ու անոր սովորութիւնը ասանկ էր , քանի որ Փղշտացւոց երկրին մէջ կը
12 նստէր ։ Եւ Անքուս Դաւիթին հաւատալով՝ ըսաւ , Ա՞ր՚ը՝ իր ժողովուրդին Իսրայէլին քովը ինքզինքը խիստ ատելի ընելուն համար , ինձի յաւիտեան ծառայ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Անքուս Դաւիթին վրայ կը վստահանայ ։ 3 Սաւուղ վհուկները չարդելէն ետև , նորոր երկիւղի մէջ կ՚իյնայ , Աստուծոյ երեսէն ձգուած ըլլալով՝ 7 վհուկ մը կը փնտռէ , 9 ու Սամուէլը հանել կու տայ ։ 15 Սաւուղ իր կործանումը լսելով՝ կ՚այլայլի ։ 21 Կնիկը և Սաւուղին ծառաները կերակուրով կը զօրացնեն զանիկայ ։

1 Ու ան օրերը Փղշտացիք իրենց զօրքերը ժողվեցին , որ ելլեն Իսրայէլին հետ պատերազմին . և Անքուս Դաւիթին ըսաւ , Գիտցած ըլլաս որ դուն քու մարդիկներովդ իմ հետս բանակը պիտի ելլես ։ 2 Ու Դաւիթ Անքուսին ըսաւ , Ուրեմն ծառայիդ ընելու գործը պիտի տեսնես . և Անքուս Դաւիթին ըսաւ , Անոր համար քեզ միշտ ինձի անձնապահ պիտի ընեմ ։

Բ ԳԼ · ԻԸ · 1 ։

3 Իսկ Բ Սամուէլ մեռած էր . և բոլոր Իսրայէլը անոր համար սուգ ըրեր էին , ու զանիկայ իր քաղաքը՝ Ռամայի մէջ թաղեր էին ։ Սաւուղ ալ Է վհուկները ու նշանագէտները երկրէն վերցուցեր էր ։
4 Եւ Փղշտացիք ժողվուեցան , ու եկան Շունամի մէջ բանակեցան . Սաւուղ ալ բոլոր Իսրայէլը ժողվեց , ու Է Գեղբուէի մէջ բանակեցան ։
5 Եւ Սաւուղ Փղշտացւոց բանակը տեսնելով՝ վախցաւ , ու սիր-
6 տը շատ դողաց ։ Եւ Սաւուղ Տէրոջը հարցուց . բայց Տէրը թէ Երազներով՝ թէ Ուրիմով և թէ մարգարէներով Բ անոր պատասխան
7 չտուաւ ։ Ան ատենը Սաւուղ իր ծառաներուն ըսաւ , Ինձի մկ վհուկ կնիկ մը փնտռեցէք՝ որ երթամ անոր հարցընեմ ։ Եւ ծառաները անոր ըսին , Ահա Ենդովրի մէջ մկ վհուկ կնիկ մը կայ ։
8 Ու Սաւուղ իր հանդերձները փոխելով , ուրիշ հանդերձներ հագաւ , և իրեն հետ եղող երկու մարդով գնաց , ու գիշերով ան կնկանը քովը հասան ։ Եւ Սաեըը՚ղ ըսաւ , Ընորհք ըրէ , ինձի վհուկի ոգւով դիւթութիւն ըրէ , ու քեզի ըսելու ը՚ր՚ը՝ ինձի վեր
9 հանէ ։ Եւ կնիկը անոր ըսաւ , Ահա դուն Սաւուղին ըրած բանը գիտես , թէ ինչպէս անիկայ Է վհուկները ու նշանագէտները երկրէն բնաջինջ ըրաւ . ուրեմն ինչու զիս մեռցընելու համար իմ անձիս որո-
10 գայթ կը պատրաստես ։ Եւ Սաւուղ Տէրոջմով երդում ըրաւ անոր ու ըսաւ , Տէրը կենդանի է որ աս բանէն քեզի մկ վնաս մը
11 պիտի չպատահի ։ Ան ատենը կնիկը ըսաւ , Քեզի ո՞վ վեր հանեմ . ու անիկայ ըսաւ , Սամուէլը հանէ ինձի ։
12 Եւ կնիկը Սամուէլը տեսնելով , մեծ ձայնով մը պոռաց . ու կնիկը Սաւուղին խօսեցաւ ու ըսաւ , Ինչու զիս խաբեցիր . քանզի դուն
13 Սաւուղն ես ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ , Մի վախնար . բայց ի՞նչ տեսար ։ Ու կնիկը Սաւուղին ըսաւ , Գետնէն ելլող աս-
14 տուածներ տեսայ ։ Եւ Սաեըը՚ղ անոր ըսաւ , Անոր կերպարանքը ի՞նչպէս է ։ Ու կնիկը ըսաւ , Ահա մկ ծեր մարդ մը կ՚ելլէ , ու Լմրարկու մը հագած է ։ Եւ Սաւուղ հասկըցաւ որ անիկայ Սամուէլն է . ու երեսը գետինը ծռելով՝ անոր եր-
15 կրպագութիւն ըրաւ ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ Սաւուղին , Ինչու՞ համար ինձի նեղութիւն տուիր , ու զիս վեր հանեցիր ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ , Է Ես մեծ նեղութեան մէջ եմ , որովհետև Փղշտացիք ինձի հետ պատերազմ կ՚ընեն , ու Ա-

Ն · Ք · Ը · Ի · Ր · Ե · 1060

Է Հմր 9 ։ Ել · իր · 18 ։ Ղև · ժթ · 31 ։ իթ · 27 ։ Բ Օր · ժը · 10 · 11 ։ Բ Ցես . ժթ . 18 ։ գ Թագ . գ · 8 ։
Ի Գլ · լ · 1 ։
Ղ Ցոր · ժը · 11 ։
Ի Թագ . ժը . 6 ։
Ը՚Եղ · իր · 30 ։ Թագ . իկ . 21 ։ Բ Օր · ւդ · 8 ։
Ր Գլ . ժգ . 37 ։ Առակ · ա · 28 ։ Ողբ · բ · 9 ։

Ժ Բ Օր · ժը · 11 ։ ա Մն . ժ · 13 ։ Եսթ · բ · 19 ։

Ի Հմր 3 ։

Լ Գլ · ժե · 27 ։ գ Թագ . բ · 8 ։ 13 ։

Ի Առակ · ե · 11 · 12 · 13 ։ ժգ · 14 ։
Ե Գլ · ժը · 12 ։

տուած ինծմէ հեռացաւ , և ինծի
թէ մարգարէներու միջոցով և թէ
երազներով պատասխան չտար . ա-
նոր համար քեզ կանչեցի , որ ինծի
16 իմացընես թէ ինչ ընեմ : Եւ
Սամուէլ ըսաւ , Ինչո՞ւ համար ին-
ծի կը հարցընես , հիմա որ Տէրը
քեզմէ հեռացաւ ու քեզի թշնամի
17 եղաւ . Եւ Տէրը հիմ *ըներնովս
ղրուցածին պէս †ըրաւ , ու Տէրը
քու ձեռքէդ թագաւորութիւնը
պատռեց , և դանիկայ քու ընկերիդ
18 Դաւիթին տուաւ : Քանզի դուն
Տէրոջը խօսքը մտիկ չըրիր , ու Ա-
մաղեկին վրայ անոր սաստիկ բար-
կութիւնը ‘ի գործ չորիր , անոր հա-
մար այսօր Տէրը քեզի ասիկա ը-
19 րաւ : Եւ Տէրը քեզի հետ Իսրա-
յէլն ալ Փղշտացւոց ձեռքը պիտի
մատնէ . ու վաղը դուն ու քու որ-
դիդ իմ քովս պիտի ըլլաք . և
Տէրը Իսրայէլին բանակն ալ Փղշ-
տացւոց ձեռքը պիտի մատնէ :
20 Ան ատենը Սաուղ շուտով ին-
կաւ ու գետնի վրայ փռուեցաւ , և
Սամուէլին խօսքերէն շատ վախ-
ցաւ , ու ամենևին ուժ չմնաց .
քանզի բոլոր օրը ու բոլոր դիշերը
21 հաց կերած չէր : Եւ կնիկը Սաու-
ղին քովը գնաց , ու անոր չափա-
զանց սոսկումը տեսնելով՝ անոր
ըսաւ , Ահա քու աղախինդ քու
խօսքդ մտիկ ըրաւ . և ես իմ հոգիս
ձեռքիս մէջը դնելով , ինծի ըսած
խօսքերուդ ջազանդութիւն ըրի :
22 Եւ հիմա կ՚աղաչեմ , դուն ալ քու
աղախնիդ խօսքը մտիկ ըրէ , ու
քու առջևդ պատառ մը հաց դնեմ ,
ու կեր որ ոյժ առնես , քանզի
23 ճամբայ պիտի երթաս : Բայց ա-
նիկայ չուզեց , ու ըսաւ . Չեմ ուտեր , ը-
սաւ . սակայն երբոր իր ծառաները
ու կնիկն ալ դանիկայ բռնադա-
տեցին , անոնց խօսքը մտիկ ըրաւ .
ու դետնէն ելլելով՝ անկողինին
24 վրայ նստաւ : Եւ կնիկը էր տանը
մէջ անուշած որթ մը ունէր . շու-
տով զանիկայ մորթեց , ու ալիւր
առաւ շաղեց , և անով բաղարջ
25 հացեր եփեց . Ու Սաուղին առջևը
և անոր ծառաներուն առջևը դրաւ ,
ու կերան , ու ելան նոյն դիշերը
գացին :

ԳԼ . ԻԹ

1 Դաւիթին Փղշտացւոց հետ պատերազմի եր-
թալը 3 անոնց նախարարներուն հաճելի չերև-
նալը : 6 Անքուս նոյ կը խրկէ Դաւիթը՝ անոր
հաւատարմութիւնը գովելով :

1 Ետ – Փղշտացիք իրենց բոլոր բա-
նակները Ափեկի մէջ ժողվեցին .
ու Իսրայէլացիք Յեզրայելի մէջ և-
ղող աղբիւրին քովը բանակեցան :
2 Եւ Փղշտացւոց նախարարները է-
րեքհարիւրաւորներովը ու հազա-
րաւորներովը կ՚անցնէին . և Դա-
ւիթ ու իր մարդիկները անոնց
ետևէն Անքուսին հետ կ՚անցնէին :
3 Ու Փղշտացւոց իշխանները ըսին ,
Ա՞ս Եբրայեցիները ի՞նչ պիտի ըլ-
լան : Եւ Անքուս Փղշտացւոց իշ-
խաններուն ըսաւ , Ասիկայ Իսրա-
յէլի թագաւորին Սաուղին ծա-
ռան Դաւիթը չէ՞ , որ այսչափ
օրերէ՝ կամ մանաւանդ այսչափ
տարիներէ ‘ի վեր իմ քովս է . ու
ինձի ինկած օրէն մինչև ա՛ս օրս
անոր վրայ ամենևին մէկ չարիք
4 մը չգտայ : Եւ Փղշտացւոց իշխան-
ները անոր սրդողեցան , ու Փղշտա-
ցւոց իշխանները անոր ըսին , Ետ
մարդը ետ խրկէ . ու երթայ իր
տեղը , ուր որ զանիկայ դրիր . ու
մեր հետը պատերազմի մէջ չմտնէ .
չըլլայ որ պատերազմին մէջ մեզի
թշնամութիւն ընէ . քանզի անի-
կայ ինչո՞վ պիտի հաշտուի իր տի-
րոջը հետ , չէ՞ որ ասոնց մարդոցը գր-
5 լուխներովը : Ասիկայ ան Դաւիթը
չէ՞ , որուն համար ՚ի՛՚ի՛երը պար
բռնելով ու պատասխան տալով
կ՚ըսէին , Սաուղ իր հազարա-
ւորները զարկաւ , ու Դաւիթ իր
բիւրաւորները :
6 Եւ Անքուս Դաւիթը կանչեց ,
ու անոր ըսաւ , Տէրը կենդանի է
որ դուն շիտակ մարդ մըն ես . և
իմ հետս բանակին մէջը ելլելդ
ու մտնելդ իմ աչքիս աղէկ կ՚երև-
նայ . Քանզի ինձի եկած օրէդ
մինչև ա՛ս օրս քու վրադ չարու-
թիւն մը չգտայ . բայց դուն նա-
խարարներուն աչքին աղէկ չես ե-
7 րևնար . Ուստի հիմա դարձիր և
խաղաղութեամբ գնա , ու Փղշտա-
ցւոց նախարարներուն աչքին դէշ
8 երևցածը մի՛ ըներ : Եւ Դաւիթ
Անքուսին ըսաւ , Բայց ես ի՞նչ
ըրի . ու քու առջևդ կայնած օրէս
մինչև ա՛ս օրս ծառայիդ վրայ ի՞նչ
գտար , որ ես չերթամ ու իմ տի-
րոջս թագաւորին թշնամիներուն
9 հետ պատերազմ չընեմ : Եւ Ան-
քուս պատասխան տուաւ ու Դա-
ւիթին ըսաւ , Գիտեմ որ դուն իմ
աչքերուս Աստուծոյ հրեշտա-
կին պէս աղէկ կ՚երևնաս . բայց
Փղշտացւոց իշխանները ըսին թէ
Անիկայ մեր հետը պատերազմի չել-
10 լէ : Ուստի առաւօտուն կանուխ
ելլէր դուն ու քու տիրոջդ ծառա-
ները որոնք քու հետդ եկան . ա-
ռաւօտուն կանուխ ելլէք ու լուս-
11 ցածին պէս գացէք : Եւ Դաւիթ
ինքը ու իր մարդիկները առաւօ-
տուն կանուխ ելան որ երթան , ու

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Ն · Ք · ՂԲ · Իրբ 1056

ե Հմր 6 ։

զ Գլ · ԺԸ · 28 ։
* Եբր · ձեռքովս
† Եբր · իրեն համար ըրաւ ։
է Գլ · ԺԸ · 9 ։ գ Թագ · ի · 42 ։ ա Պն · Ժ · 13 ։ Ե-ղծմ · Խը · 10 ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իրբ 1056

ը Գլ · Իբ · 1 ։ 2 ։

թ Տես գԼ · Իէ · 7 ։

ժ Դան · գ · 5 ։

ի Առմ · ԺԲ · 19 ։

ի Գլ · ԺԳ · 21 ։

լ Գլ · ԺԲ · 7 ։ Իա · 11 ։

խ Գլ · ԺԲ · 25 ։ գ Թագ · ԺԹ · 27 ։ ԺՀմր 3 ։

ծ Ա Թագ · ԺԳ · 17, 20 ։ ԺԹ · 27 ։ ի Հմր 4 ։

Ա Գլ · Իբ · 1 ։ Բ Գլ · գ · 1 ։

Ն · Ք · Գ·Ե · Իրբ 1056

Փղշտացւոց երկիրը դառնան . Ի սկ Փղշտացիք Ցեզբայէլ ելան ։

Գ Լ · Լ

1 Ամաղեկացիք Սիկելակը կը կողոպտեն ։ 4 Դաւիթ Աստուծոյ հարցքնելով՝ կը քաջալերուի որ անոնց եւէն ինքը ։ 11 ու Եգիպտացիի մը առաջնորդութեամբը թշնամւոց վրայ կը հասնի , ու բոլոր աւարը ետ կ'առնէ ։ 22 Դաւիթ օրէնք կը հաստատէ աւարը հաւասարապէս բաժնելու՝ թէ պատերազմ ընող և թէ պահապանութիւն ընդ զօրքերուն մէջ տեղը ։ 26 Դաւիթ իր բարեկամներուն ընծաներ կը խրկէ ։

1 Եւ երբոր Դաւիթ ու իր մարդիկները երրորդ օրը Սիկելակ մտան , * ահա Ամաղեկացիք հարաւային երկրին ու Սիկելակին վրայ յարձակեր էին . և Սիկելակը զարնելով՝
2 զանիկայ կրակով այրեր էին . Ու հոն եղած կնիկները գերի առեր էին . պզտիկէն մինչև մեծը մարդ մը չէին մեռցուցեր , հապա ջնջելով իրենց հետը տանելով՝ ճամբանին
3 գացեր էին ։ Ու երբոր Դաւիթ ու իր մարդիկները քաղաքը հասան , ահա անիկայ կրակով այրուած էր . ու իրենց կնիկները , տղաքները ու աղջիկները գերի առնուած էին ։
4 Ուստի Դաւիթ ու իր հետը եղող ժողովուրդը ձայներնին վերցուցին ու լացին , մինչև որ անոնց վրայ
5 այժ չմնաց լալու ։ Եւ Դաւիթին Բ երկու կնիկները՝ Ցեզրայէլացի Ախինոամը ու Կարմէլացի Նաբաղին կնիկը Աբիգեան Ղ գերի առնուած
6 էին ։ Եւ Դաւիթ մեծ տագնապի մէջ էր , Ժ քանզի ժողովուրդը զանիկայ քարկոծել կ'ուզէր . որովհետև բոլոր ժողովուրդէն ամէն մէկուն սիրտը կը կսկծար իր տղոց ու աղջիկներուն համար . Ր բայց Դաւիթ իր Տէր Աստուծովը զօրա-
7 ցաւ ։ Եւ Դաւիթ Աբիմելեքի որդւոյն Աբիաթար քահանային ըսաւ , Եփուդը մօտեցուր ինծի . ու Աբիաթար եփուդը Դաւիթին
8 մօտեցուց ։ Եւ Դաւիթ Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ , Ես գունդին եւէն իյնամ . անոնց կը հասնի՞մ . ու Տէրը ըսաւ անոր , Եւէն ինկիր , քանզի անշուշտ պիտի հասնիս ու ամէն բանը պիտի ազատես ։
9 Եւ Դաւիթ ինքը ու իր հետը եղող վեց հարիւր մարդիկները գացին , ու մինչև Բոսոր հեղեղատը եկան . ու ետ մնացողները հոն կայ-
10 նեցան ։ Եւ Դաւիթ չորս հարիւր մարդով ընթացն հալածեց . (Ե սակայն երկու հարիւր մարդիկը շատ յոգնած ըլլալնուն համար՝ Բոսոր հեղեղատին սադիի կողմը մնացին ,
11 ու չկրցան անցնիլ ։) Ու դաշտին մէջ Եգիպտացի մարդ մը գը-

տան , և զանիկայ Դաւիթին բերին . ու անոր հաց տուին , ու կերաւ , ու անոր ջուր խմցուցին .
12 Եւ անոր քիչ մը չոր թուզ ու երկու ողկոյզ չամիչ տուին , որ ուտելաւ ու ոգին վրան եկաւ . քանզի իրեք օր ու իրեք գիշեր հաց չէր
13 կերած ու ջուր չէր խմած ։ Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ , Դուն որմէն մարդն ես , և ուսկից ես ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ես Եգիպտացի պատանի մըն եմ , Ա Ամաղեկացի մարդու մը ծառայ . ու հիմա իրեք օր է որ հիւանդ ըլլալուս համար ,
14 իմ տէրս զիս հոն թողուց . Մենք Բ քերեթի հարաւային կողմը՝ Ցուդայի կողմերը ու Բ քաղէբի հարաւային կողմերը յարձակեցանք , ու
15 Սիկելակը կրակով այրեցինք ։ Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ , Զիս ան գունդին կրնաս իջեցընել ։ Ու անիկայ ըսաւ , Դուն ինծի Աստուծով երդում ըրէ որ զիս պիտի չմեռցընես , ու զիս իմ տիրոջս ձեռքը պիտի չտաս , ես ալ քեզ ան գունդին կ'իջեցընեմ ։
16 Եւ զանիկայ հոն իջեցուց , ու ահա անոնք բոլոր գետնին երեսին վրայ ցրուած էին . Է կ'ուտէին ու կը խմէին , և Փղշտացւոց երկրէն ու Ցուդայի երկրէն առած ան բոլոր մեծ աւարին համար ուրախութիւն
17 կ'ընէին ։ Եւ Դաւիթ †արշալոյսէն մինչև հետեւեալ օրուան իրիկունը" զանոնք զարկաւ , ու ոչ մէկ մարդ չազատեցաւ , բայց միայն չորս հարիւր երիտասարդներ՝ որոնք ուղտերու վրայ հեծան ու
18 փախան ։ Եւ Դաւիթ Ամաղեկացւոց առած բոլոր բաները ազատեց . ու Դաւիթ իր երկու կնիկ-
19 ներն Լ ազատեց ։ Եւ իրենց մէկ բանը պակաս չէր պզտիկէն մինչև մեծը , թէ տղայ , թէ աղջիկ , և թէ աւար՝ ինչ որ անոնք առեր տարեր էին . Դաւիթ ամէնն ալ
20 ետ բերաւ ։ Ու Դաւիթ բոլոր ոչխարները ու արջառները առաւ , և զանոնք իրենց հօտերուն առջևէն կը տանէին , ու կ'ըսէին , Դաւիթին աւարը ասիկայ է ։
21 Եւ Դաւիթ Ե ան երկու հարիւր մարդիկներուն եկաւ , որոնք շատ յոգնած ըլլալնուն համար չէին կրցեր Դաւիթին եւէն երթալ , ու զանոնք Բոսոր հեղեղատը նստեցուցեր էր . և անոնք ելան Դաւիթը ու անոր հետ եղող ժողովուրդը դիմաւորելու . ու Դաւիթ երբոր ժողովուրդին մօտեցաւ , ա-
22 նոնց ողջոյթիւնը հարցուց ։ Եւ Դաւիթին հետը գացող մարդիկներէն Ի բոլոր չար ու անզգամ մար-

Ն · Ք · Գ·Ե · Իրբ 1056

Ե Դատ. ժե. 19 ։ Գլ. ԺԳ · 27 ։

Բ Ա Մոր 16 ։ ր Թագ · բ · 18 ։ գ Թագ · ա · 38 ։ 44 ։ Եզեկ · իե · 16 ։ Սոփ · բ · 5 ։

Գ Ցես . ժդ · 13 ։ ժե · 13 ։

Է ա Թես . ե · 3 ։

Ը Կ՛ուզէ՛ հնաւանալ օրուան արշալոյսէն մինչև իրիկունը

Լ Ա Մոր 8 ։

Ժ Ա Մոր 10 ։

Ա Դատ . ժբ · 15 ։

Ի Ր Օր . ժգ · 13 ։ Դատ . ժթ · 22 ։

ն · ք · գԲ · Ի՛ր 1056

դիկները պատասխան տուին ու ըսին ։ Առնք մեր Հետը չգալուն Համար , մենք ալ անոնց մեր ազատած աւարէն չենք տար . ամէն մարդ միայն իր կնիկը ու տղաքները
23 առնէ ու երթայ ։ Բայց Դաւիթ ՚անոնց ըսաւ , Ա յդպէս մի՛ ընէք՝ եղբայրներս ։ որովհետև Տէրը մեզի տուաւ ասիկայ , և ինքը մեզ պահեց , ու մեր վրայ եկող գունդը մեր
24 ձեռքը մատնեց . Եւ աս բանիս մէջ ո՛վ ձեզի մտիկ կ՚ընէ . քանզի հկարասներուն բովը նստողներուն բաժինը պատերազմի դացողներուն բաժինին հետ հաւասար պիտի բլլայ . հաւասարապէս պիտի բաժանեն ։ Եւ ան օրէն ՚ի վեր ասիկայ
25 Իսրայէլի մէջ կանոն ու օրէնք դրաւ , որ կը կենայ մինչև աս օրս ։
26 Եւ Դաւիթ Սիկեղակ եկաւ , ու ան աւարէն Յուդայի ծերոց՝ իր բարեկամներուն խրկեց՝ ըսելով , Ահա ձեզի Տէրոջը թշնամիներուն
27 աւարէն * ընծայ կը հրի՛մ . Այսինքն Բեթելի մէջ եղողներուն , Հարաւային Ռամովթի մէջ եղողներուն ,
28 Ղեթաիրի մէջ եղողներուն , ՚Արոերի մէջ եղողներուն , Սեփամովթի մէջ եղողներուն , ՚Եթեմովի մէջ
29 եղողներուն , Րաքալի մէջ եղողներուն , ՚Յերամէլացւոց քաղաքներուն մէջ եղողներուն , Կենեցւոց քաղաքներուն մէջ եղողներուն ,
30 Ռուն , Հորմայի մէջ եղողներուն , Քորաշանի մէջ եղողներուն , Ա-
31 թաքի մէջ եղողներուն , ՚Քեբրոնի մէջ եղողներուն , և ան ամէն տեղերը ուր որ Դաւիթ իր մարդիկներովը պտըտեր էր ։

ն · ք · գԲ · Ի՛ր 1056

‡ Գլ · ժգ · 49 · ա Մն · ը · 33 ։
՚ Ր թագ · ա · 6 , ըէ ։
‡ կ՚ըսի՛ խոսք վախցաւ ։
Ի Դատ · թ · 54 ։
Ղ Գլ · ժգ · 6 ։ ժէ · 26 ։
Է Ր թագ · ա · 14 ։
Ը Ր թագ · ա · 10 ։

Ի Ր թագ · ա · 20 ։
Ժ Գլ · իա · 9 ։
Ի Դատ · բ · 13 ։
Լ Ր թագ · իա · 12 ։
Ի Ցես · ժէ · 11 ։ Դատ · ա · 27 ։
Ն Գլ · ժա · 3 · 9 · 11 ։
Ո Ցես · Գլ · ժա · 1—11 ։ Ր թագ · բ · 4—7 ։
Հ Ր Մն · ժգ · 14 ։ Երեմ · լգ · 5 ։ Ա-մով · գ · 10 ։
Յ Ր թագ · բ · 4 , 5 ։ իա · 12 · 13 · 14 ։
‖ կ՚ըսի՛ մեշային
Ղ Ծն · ծ · 10 ։

Գ Ցես Թուա · լա · 27 ։ Ցես · իբ · 8 ։

* Եբր · օրհնութիւն ։
Ծն · լգ · 11 ։ Գլ · իե · 27 ։
Յ Ցես · ժԲ · 8 ։
Ղ Ցես · ժէ · 48 ։
Ո Ցես · ժգ · 16 ։
Ո Ցես · ժէ · 50 ։
Ո Գլ · իե · 10 ։
Ն Դատ · ա · 16 ։
Ո Դատ · ա · 17 ։
Ո Ցես · ժգ · 13 ։ Ր թագ · բ · 1 ։

Ա մն · ժ · 1—12 ։

Բ Գլ · իը · 4 ։
† կ՚ըսի՛ բսպաննուած

ԳԼ · ԼԱ

1 Սաւուղ իր զօրքը կոչնդրնելով , ու իր որդիքը մեռցուած բլլալով , ինքը ու իր կապարճակիրը ինքզինքնին կը մեռցնեն ։ 7 Փղշտացիք Իսրայէլացիները Թողուած քաղաքներուն մէջ կը բնակին ։ 8 և Սաւուղին ու անոր որդւոցը մեռած մարմինները գտնելով՝ իրենց յաղթութեանը վրայ կ՚ուրախանան ։ 11 Գաղաադու Ցաբիսի բնակիչները գիշերով կ՚երթան մարմինները կ՚առնեն , ու Ցաբիսի մէջ կ՚այրեն , և անոնց ոսկորները սուգով կը թաղեն ։

1 ‖Ու Փղշտացիք Իսրայէլի հետ պատերազմ կ՚ընէին . և Իսրայէլի մարդիկները Փղշտացւոց առջևէն փախան , ու Բ Գիղբուէ լեռանը
2 վրայ †վիրաւորուած ինկան ։ Եւ Փղշտացիք Սաւուղին ու անոր որդւոցը հետևէն հասան , ու Փղշտացիք ‡Սաւուղին որդիքը Յոնաթանը , Աբինադաբը ու Մեղքիսաւէն
3 զարկին ։ Եւ ՚պատերազմը Սաւուղին վրայ սաստկացաւ , ու աղեղնաւորները զանիկայ գտան . ու աղեղնաւորներէն ‡սաստիկ վիրաւորուեցաւ ։
4 Եւ Սաւուղ իր կապարճակիրին ըսաւ , Սուրդ քաշէ ու անով զիս խոցէ . չըլլայ որ աս Ձանթփհատները գան ու զիս խոցեն , և զիս ծաղր ընեն . բայց կապարճակիրը չուզեց , Էքանզի շատ վախցաւ ։ Եւ Սաւուղ սուրը առաւ , ու Ըանոր վրայ ինկաւ ։
5 Եւ անոր կապարճակիրը Սաւուղին մեռնիլը տեսնելով՝ ան ալ իր սուրին վրայ ինկաւ ու անոր հետ մեռաւ ։ Եւ Սաւուղ ու անոր իրիք որդիքը , ու կապարճակիրը և անոր բոլոր մարդիկները նոյն օրը միասին մեռան ։
7 Ու հովիտին անդիի կողմը և Յորդանանու անդիի կողմը եղող Իսրայէլի մարդիկները Իսրայէլացւոց փախչելը ու Սաւուղին և անոր որդւոցը մեռնիլը տեսնելով , քաղաքները թողուցին ու փախան . և Փղշտացիք եկան ու անոնց մէջը բնակեցան ։
8 Եւ հետևեալ օրը Փղշտացիք եկան , որ մեռելները մերկացընեն . ու Սաւուղը և անոր իրեք որդիները գտան գեղրուէ լեռան վրայ ինկած ։
9 Ան ատենը անոր գլուխը կտրեցին , ու անոր զէ՛ն զէնքերը հանեցին . և Փղշտացւոց երկրին չորս կողմը իրենց կռատուններուն ու ժողովուրդին՝ Բ՚ա Բ՚ռերուն աւետիսը
10 տալու համար Բ՚դ խրկեցին ։ Բ՚և անոր զէնքերը Բ՚Աստարովթի տունը դրին , ու Ըանոր մարմինը Բ՚Բեթսանի պարիսպէն կախեցին ։
11 Բ՚Եւ Գաղաադու Ցաբիսի բնակիչները երբոր լսեցին ինչ որ Փղշտացիք Սաւուղին ըրած էին ,
12 ‖Բոլոր ուժի տէր մարդիկները ոտք ելան , ու բոլոր գիշերը գացին , ու Բեթսանի պարիսպէն Սաւուղին մարմինը ու անոր որդւոցը մարմինները առին , և Ցաբիս եկան , ու
13 հՀոն զանոնք այրեցին . Եւ անոնց ոսկորները առին , ու Յ Ցաբիսի մէջ ‖ծառին տակը թաղեցին , Ղու եօթը օր ծոմ պահեցին ։

*ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

Ն·Ք·ՂՒ· 1056

*Կ՚ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ՍԱՄՈՒԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ամաղեկացի մը Իսրայէլացւոց յաղթուելուն լուրը Դաւիթին կը բերէ, ու ըսելով թէ ինքը մեռցուցեր է Սաուղը, ինքն ալ կը մեռցուի։ 17 Դաւիթ՝ Սաուղին ու Յովնաթանին համար կ՚ողբայ երգով մը։

1 Եւ Սաուղին մեռնելէն ետքը՝ երբոր Դաւիթ՝ Ամաղեկացիները զարնելէն դարձեր էր, ու երկու օր
2 Սիկելակի մէջ նստեր էր, երրորդ օրը ահա բանակէն Սաուղին քովէն Բ մէկը եկաւ, հորուն հանդերձները պատռած էին, ու գլխուն վրայ հող կար. և անիկայ Դաւիթին քովը դալով՝ գետինը ինկաւ ու երկրպա-
3 գութիւն ըրաւ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ անոր։ Ո՞ւակից կու գաս։ Ու անիկայ ըսաւ անոր, Ես Իսրայէլի
4 բանակէն փախայ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ անոր, Ի՞նչ եղաւ, պատմէ ինծի։ Ու անիկայ ըսաւ, ժողովուրդը պատերազմէն փախաւ, ու ժողովուրդէն շատ մարդիկ ինկան մեռան. նաև Սաուղ ու անոր որդին Յովնաթան մեռան։
5 Եւ Դաւիթ իրեն լուր բերող պատանիին ըսաւ, Սաուղին ու անոր որդւոյն Յովնաթանին մեռնիլը
6 ո՞ւակից գիտես։ Ու անոր լուր բերող պատանին ըսաւ, Դիպուածով Գեղբուէ լեռան վրայ գտնուեցայ, և ահա Սաուղ իր նիզակին վրայ կը թեքնար էր, ու կառքերը և ձիաւորները անոր վրայ կը հասնէին։
7 Ան ետևը դառնալով՝ զիս տեսաւ, ու զիս կանչեց. ես ալ
8 ըսի, Ահա հո՛ւ եմ։ Եւ անիկայ ինծի ըսաւ, Դուն ո՞վ ես։ Ես ալ անոր ըսի թէ Ամաղեկացի եմ։
9 Ու անիկայ ինծի ըսաւ, Կ՚աղաչեմ իմ վրաս ելլէր ու զիս մեռցնէր. քանզի վրաս թմրութիւն մը եկաւ,
10 բայց տակաւին հոգիս վրաս է։ Ան ետևը անոր վրայ ելայ, ու զանիկայ մեռցուցի. քանզի ես հասկըցայ որ անիկայ իյնալէն ետքը պիտի չապրի. ու անոր գլխուն վրայի թագը և անոր թևին վրայ եղած †ապարանջանը առի, ու
11 զանոնք հոս իմ տիրոջս բերի։ Ան ետևը Դաւիթ իր հանդերձները բռնեց ըպատռեց, նոյնպէս ալ ա-
նոր հետը եղող բոլոր մարդիկները։
12 Եւ անոնք Սաուղին համար, ու անոր որդւոյն Յովնաթանին համար, և Տէրոջը ժողովուրդին համար, ու Իսրայէլի տանը համար սուգ բռնեցին ու լացին, ու մինչև իրիկուն ծոմ բռնեցին անոնց սրով իյնալուն համար։
13 Եւ Դաւիթ իրեն լուր բերող պատանիին ըսաւ, Դուն ո՞ր տեղացի ես։ Ու անիկայ ըսաւ, Ես մէկ պանդուխտ Ամաղեկացիի մը
14 զաւակ եմ։ Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ, Ի՞նչպէս չվախցար երթալդ երկրընդրնելու և Տէրոջը օծեալը
15 մեռցնելու։ Եւ Դաւիթ մանչերուն մէկը կանչեց ու ըսաւ, Մօտեցիր՝ սպիակայ մեռցուր. և
16 զանիկայ զարկաւ, որ մեռաւ։ Ու Դաւիթ անոր ըսաւ, Քու արիւնդ քու գլուխդ ըլլայ. քանզի քու բերանդ քեզի համար վկայութիւն տուաւ, ըսելով, Տէրոջը օծեալը ես մեռցուցի։
17 Եւ Դաւիթ Սաուղին վրայ ու անոր որդւոյն Յովնաթանին վրայ
18 այս ողբը ըսաւ. Ու պատուիրեց որ ‡Աղեղը Յուդայի որդւոցը սորվեցընեն. ահա անիկայ †Ուղղին գրքին մէջը գրուած է։
19 Ո՛վ Իսրայէլին փառքը, քու բարձր տեղերուդ վրայ վիրաւորուած ՚Նէ՞ր. հզօրաւորները ի՜նչպէս ինկան։
20 Գեթի մէջ մի՛ պատմէք, Ասկաղոնի ճամբաներուն մէջ աւետիս մի՛ տաք. չըլլայ որ Փղշտացւոց աղջիկները ուրախանան, չըլլայ որ անթլփատներուն աղջիկները ցնծութիւն ընեն։
21 Ո՛վ Գեղբուէի լեռները, ցօղ ու անձրև, ու բուսոյթի ընծաներու անդաստաններ էք ՚Նէ՞ր. քանզի զօրաւորներուն վահանը հոն ձգուեցաւ. Սաուղին վահանը իւրձիւռ ՚Նէ՞ր չէր օծուած։
22 Վիրաւորուածներուն արիւնէն՝ զօրաւորներուն ճարպէն՝ Յովնաթանին աղեղը ետ չդարձաւ, ու Սաուղին սուրը պարապ չդարձաւ։

Ն·Ք·ՂՒ· 1056

Բ թագ. ԺԶ· 8։
Ե ա թագ. ՃԼ· 4։
Է ա թագ. ԻԳ· 7։ ԻԿ· 9։ Մող. ՃԾ· 15։
Ա Գվ. Դ· 10· 12։
Է ա թագ. ԻԿ· 9։ Դ թագ. Բ· 32, 33, 37։
Ե Հմր 10։ Ղև. ԺԹ· 22։
† Յ՚ա թագ. ա կր· Գբ։
‡ Թես. Ժ· 13։
Հ Հմր 27։
Է ա թագ. Լա· 9։ Մկ· ա· 10։ Տե՛ս Դատ. Ժզ· 23։
՚Ն Տե՛ս եւ Ժե· 20։ Դատ. Ժա· 34։ ա թագ. ԺԸ· 6։
Ե ա թագ. Լա· 4։
Ա ա թագ. Լա· 1։
Տե՛ս Դատ. Ե· 23։ Ճոր· Գ· 3։ 4։ Երեմ. Ի· 14։
Ե ա թագ. Ժ· 1։
Է ա թագ. ԺԸ· 4։

Ն·Ք·ՂՒ· 1056

*Կ՚ա թագ. Լ· 17, 26։

Բ Գվ. Դ· 10։ † ա թագ. Դ· 12։

Գ ա թագ. Դ· 16։

Է ա թագ. Լա· 1։
՚Ն Տե՛ս ա թագ. Լա· 2, 3, 4։

Է Դատ. Թ· 54։

†Կ՚ա Շոթան

Բ Գվ. Գ· 31։ Ժգ· 31։

Ն. Ք. ՂՔ. 1056

23 Սաւուղ ու Յովնաթան իրենց
կենդանութեանատենը շատ սիրե-
լի ու հաճելի ըլլալով, իրենց մա-
հուան ժամանակն ալ իրարմէ չբ-
ժանուեցան. արծիւներէն աւելի
թեթեւաշարժ ու ᵃառիւծներէն
աւելի զօրաւոր էին։

ա Դատ. ժդ. 18։

24 Ո՛վ Իսրայէլի աղջիկները, լա-
ցէք Սաւուղին համար, որ ձեզի
վայելուչ կարմիրներ կը հագցնէր,
ու ձեր հանդերձներուն վրայ ոսկիէ
զարդեր կը դնէր։
25 Պատերազմին մէջ զօրաւորները
ի՜նչպէս ինկան. ո՛վ Յովնաթան՝
քու բարձր տեղերուդ վրայ մեռ-
ցուեցար։
26 Քեզի համար շատ կը ցաւիմ, ո՛վ
եղբայր իմ Յովնաթան. դուն ինծի
խիստ սիրելի էիր. ᵇքու սէրդ ին-
ծի զարմանալի էր, կանանց սէրէն
աւելի էր։

ղ ա Թագ. ժը. 1, 3. ժթ. 2. ի. 17, 41. իգ. 16։ դ Հմր 19։

27 ᵈԶօրաւորները ի՜նչպէս ինկան,
ու պատերազմի զէնքերը կորսուե-
ցան։

ԳԼ. Բ

1 Դաւիթ Աստուծոյ առաջնորդութեամբը իր զօրքերովը Քեբրոն կ'երթայ, ու հոն Յուդայի վրայ թագաւոր կ'ըլլայ։ 5 Գաղաադու Յաբիսի բնակիչները կը գովէ, անոնց՝ Սաւուղին վրայ ցուցուցած սիրոյն համար։ 8 Աբեններ Իսրայէլի թագաւոր կը դնէ Յեբուսթէն, 15 Աբեններին տասուերկու մարդոցը, ու Յովաբին տասուերկու մարդոցը մէջ եղած մահառիթ կռիւը։ 18 Ասայէլ կը մեռցուի։ 26 Աբեններին առաջարկութիւնովը Յովաբ ժողովուրդը ետ կը դարձնէ։ 32 Ասայելին թաղումը։

ե Դատ. ա. 1. ա Թագ. իգ. 2, 4, 9. Լ. 7, 8։

1 Եւ ասկէ ետե Դաւիթ ᵉՏէրոջը
հարցուց ու բսաւ, Յուդայի
քաղաքներուն մէկը ելլե՞մ։ Եւ
Տէրը անոր ըսաւ, Ելի՛ր։ Ու
Դաւիթ ըսաւ, Ո՞ւր ելլեմ։ Եւ
2 Տէրը ըսաւ, ᶠՔեբրոն։ Եւ Դա-
ւիթ իր ᵍերկու կնիկները՝ Յովնա-
Յեզրայելացի Աքինոամը ու Կար-
մելացի Նաբաղին կնիկը Աբիգեան
3 իր հետը տանելով՝ հոն ելաւ։ Եւ
Դաւիթ ʰիր հետը եղող մարդիկ-
ներն ալ՝ ամէն մէկը իր ընտանի-
քովը տարաւ. ու Քեբրոնի քա-
4 ղաքներուն մէջը բնակեցան։ ⁱԵւ
Յուդայի մարդիկները եկան, ու
հոն Դաւիթը Յուդայի տանը վրայ
թագաւոր օծեցին։ Եւ Դաւիթին
պատմեցին ու ըսին թէ ʲԳաղա-
ադու Յաբիսի բնակիչները Սաւուղը
5 թաղեցին։ Եւ Դաւիթ Գաղաա-
դու Յաբիսի բնակիչներուն պատ-
գամաւորներ խրկեց, ու անոնց ը-
սաւ, ᵏԴուք Տէրոջմէն օրհնեա՛լ ըլ-
լաք, որ ձեր տիրոջը Սաւուղին աս
ողորմութիւնն ըրիք, ու զանիկայ
6 թաղեցիք։ Եւ հիմա ˡՏէրը ձեզի
ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն
ընէ. ու աս բանը ընելնուդ համար,

բ ա Թագ. Լ. 31. Հմր 11. Գլ. ե. 1, 3. գ Թագ. բ. 11։ ք ա Թագ. Լ. 5։ է ա Թագ. իէ. 2, 3. Լ. 1. ա Մն. ժբ. 1։ Իր 1055 ը Հմր 11. Գլ. ե. 5։ ղ ա Թագ. լա. 11, 13։ ի Հռով. բ. 20. գ. 10. Սղ. ճժե. 15։ ը Բ Տիմ. ա. 16, 18։

ես ալ ձեզի աս աղէկութեան փո-
7 խարէնը պիտի հատուցանեմ։ Եւ
հիմա ձեր ձեռքը ուժովնայ, ու զօ-
րաւոր կտրիճներ եղէք. քանզի ձեր
տէրը Սաւուղ մեռաւ, և Յուդայի
տունը զիս իրենց վրայ թագաւոր
օծեցին։

Ն. Ք. ՂՔ. Իր 1055

8 Իսկ Սաւուղին զօրավարը ᵐՆե-
րեան Աբեններ Սաւուղին որդին
ⁿՅեբուսթէն առաւ, ու զանիկայ
9 Մանայիմ անցուց, Եւ զանիկայ
Գաղաադու վրայ, Ասուրիի վրայ,
Յեզրայելի վրայ, Եփրեմի վրայ,
Բենիամինի վրայ ու բոլոր Իսրա-
10 յէլին վրայ թագաւոր ըրաւ։ Երբ-
որ Սաւուղին որդին Յեբուսթէ
Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ,
քառասուն տարեկան էր, ու երկու
տարի թագաւորութիւն ըրաւ.
միայն Յուդայի տունը Դաւիթին
11 *հպատակ եղաւ։ Եւ Յուդայի
տանը վրայ Քեբրոնի մէջ ᵒԴաւի-
թին թագաւորութիւն ըրած ժա-
մանակը եօթը տարի ու վեց ամիս
էր։

ը ա Թագ. ժդ. 50։ ժ ա Մն. ը. 33. թ. 39։ 1055 * Եբր. ե. տևէն ե Գլ. ե. 5. գ Թագ. բ. 11։

12 Ու Ներեան Աբեններ և Սաւու-
ղին որդւոյն Յեբուսթէին ծառա-
ները Մանայիմէն ᵖԳաբաւոն ե-
13 լան։ Եւ Շարուհեայի որդին
Յովաբ ու Դաւիթին ծառաները
Քեբրոնէն ելան, ու ᑫԳաբաւոնի
աւազանին քովը անոնց հանդիպե-
ցան. և ասոնք աւազանին մէկ
կողմը՝ ու անոնք աւազանին մէ-
14 կալ կողմը նստան։ Եւ Աբեններ
Յովաբին ըսաւ, Թող կտրիճները
ելլեն ու մեր առջեւը խաղան։ Եւ
15 Յովաբ ըսաւ, Թող ելլեն։ Ուստի
անոնք թուով ելան, ու Բենիամի-
նէն ու Սաւուղին որդւոյն Յեբուս-
թէին կողմէն տասուերկու հոգի, և
Դաւիթին ծառաներէն տասուեր-
16 կու հոգի անցան. Ու ամէն մէկը
իր ընկերին գլխէն բռնեց, և իր
սուրը իր ընկերին կողը խոթեց, ու
մէկտեղ ինկան. ու ան տեղին ա-
նունը †Քեղկաթ ասուրիմ ըսուե-
ցաւ, որ Գաբաւոնի մէջ է։

լ Յես. ժը. 25։ Իր 1053 է Երեմ. խա. 12։ † Եբ՝ սուրերուն արտը։

17 Եւ ան օրը խիստ սաստիկ պա-
տերազմ եղաւ. ու Աբեններ Իս-
րայէլի մարդիկներուն հետ Դաւի-
թին ծառաներուն առջեւը յաղ-
18 թուեցաւ։ Եւ ʳՇարուհեայի իրեք
որդիքը՝ Յովաբ, Աբեսսա ու Ասա-
յէլ հոն էին. ու Ասայէլ դաշտի
ˢայծեամի մը պէս ոտքով թեթե
19 էր։ Եւ Ասայէլ Աբեններին ետեւէն
ինկաւ, ու Աբեններին ետեւէն աջ
կամ ձախ կողմը չխոտորեցաւ։
20 Եւ Աբեններ ետեւը դարձաւ ու ը-
սաւ, Ա՛սայէլ՝ դո՞ւն ես։ Ու ա-
21 նիկայ ըսաւ. Ես եմ։ Եւ Աբեն-
ներ անոր ըսաւ, Քու աջ կամ

ժ ա Մն. բ. 16։ լ Սաղ. ժը. 33. Երգ. բ. 17. ը. 14։ հ ա Մն. ժբ. 8։

Ն. Ք. Գ.Ք. Իրր 1053

ձախ կողմը խոտորէ, ու կտրիճ-
ներուն մէկը բռնէ, ու անոր զէն-
քերը քեզի առ. բայց Ասայէլ ա-
22 նոր ետեւէն դառնալ չուզեց։ Եւ
Աբեններ նորէն մէյմըն ալ Ասայէ-
լին ըսաւ, Ետեւէս դարձիր. քեզ
ինչո՞ւ համար գետինը զարնեմ. ան
ատենը ի՞նչպէս երեսս վերցընեմ
23 քու եղբօրդ Ցովաբին նայիմ։ Բայց
անիկայ անոր ետեւէն դառնալ չու-
զեց։ Ու Աբեններ նիզակին ետեւի
ծայրովը [ե]*անկուշտէն զարկաւ
զանիկայ, ու նիզակը անոր կռնա-
կէն ելաւ. և հոն ինկաւ ու նոյն
տեղը մեռաւ. և ով որ Ասայէլին
ինկած ու մեռած տեղը կու գար,
24 կանգ կ'առնէր։ Եւ Ցովաբ ու
Աբեսսա Աբեններին ետեւէն ինկած
կը հալածէին զանիկայ. ու երբոր
անոնք Գիայի դիմացը՝ Գաբաւոնի
անապատին ճամբան եղող Ամմայի
բլուրը եկան, արեւը մտաւ։
25 Եւ Բենիամինի որդիքը Աբեն-
ներին ետեւէն ժողվուեցան, գունդ
մը եղան, ու մէկ բլուրի մը գլու-
26 խը կայնեցան։ Եւ Աբեններ Ցո-
վաբին պոռալով ըսաւ, Միթէ
սուրը անդադա՞ր պիտի ուտէ. չե՞ս
գիտեր որ ասոր վերջը դառն կ'ըլ-
լայ. մինչեւ ե՞րբ ժողովուրդին պի-
տի չհրամայես, որ իրենց եղբայր-
27 ները հալածելէն ետ դառնան։ Ու
Ցովաբ ըսաւ, Կենդանի է Աս-
տուած, Եթէ որ դուն զրուցած
չըլլայիր, ժողովուրդին ամէնն ալ
առտուընէ 'ի վեր իր եղբայրները
հալածելէն ետ պիտի դառնար։
28 Ան ատենը Ցովաբ փող հնչե-
ցուց. ու բոլոր ժողովուրդը կանգ
առաւ, ու ալ Իսրայէլին ետեւէն
չինկան, ու մէյմըն ալ պատերազմ
29 չըրին։ Եւ Աբեններ ու անոր մար-
դիկները ան բոլոր գիշերը դաշտին
մէջէն երթալով՝ Յորդանանէն ան-
ցան, ու բոլոր Բեթրոնը քալելով՝
30 Մանայիմ եկան։ Եւ Ցովաբ Ա-
բեններէն դարձաւ, ու բոլոր ժո-
ղովուրդը ժողվեց. և Դաւիթին
ծառաներէն տասնուինը մարդ ու
31 Ասայէլ կը պակսէին. Բայց Դա-
ւիթին ծառաները Բենիամինէն ու
Աբեններին մարդիկներէն իրեք հա-
րիւր վաթսուն մարդ զարկին, ո-
32 րոնք մեռան։ Եւ Ասայէլը վերցու-
ցին, ու զանիկայ Բեթլէհեմի մէջ
իր հօրը գերեզմանը թաղեցին։ Ու
Ցովաբ և անոր բոլոր մարդիկները
բոլոր գիշերը քալեցին, ու արշա-
լուսին Քեբրոն հասան։

ե Գլ. գ. 27։ դ. 6։ ի. 10։
*Կամ՝ փորէն

զ Հմր 14։ Առակ. Ժէ. 14։

ԳԼ. Գ

1 Դաւիթ օրէ օր կը զօրանայ։ 2 Քեբրոնի մէջ անոր վեց որդիք կը ծնանին։ 6 Աբեններ Ցերուսթէին կը բարկանայ, 12 ու Դաւիթին կողմը կը դառնայ։ 13 Դաւիթ իր Մեղքող կնիկը իրեն դարձընել կը պահանջէ Աբեններէն։ 17 Աբեններ Դաւիթին վրայով Իսրայէլին հետ կը խօսի. և Դաւիթ խնճոյքի կը հրաւիրէ զանիկայ, ու եսքը կ'արձակէ խաղաղութեամբ։ 22 Ցովաբ՝ պատերազմէն դառնալով, թագաւորին կը բարկանայ, ու Աբենները կը մեռցընէ։ 28 Դաւիթ Ցովաբը կը նզովէ, 31 ու Աբեններին համար սուգ կ'ընէ։

1 Եւ Սաւուղին տանը ու Դաւիթին
տանը մէջ երկայն պատերազմ
եղաւ. ու Դաւիթ երթալով կը
զօրանար, բայց Սաւուղին տունը
երթալով կը տկարանար։
2 Եւ Քեբրոնի մէջ [ա]Դաւիթին որ-
դիներ ծնան. ու անոր անդրանիկը
[բ]Ցեզրայելացի Աքինոամէն ծնած
3 Ամնոնն էր, Եւ անոր երկրորդը
Կարմելացի Նաբաղին կնիկէն Աբի-
գեայէն ծնած [գ]Քիլաբն էր, ու եր-
րորդը [դ]Գեսուրի թագաւորին
Թողմիին աղջկանը Մաաքային որ-
4 դին Աբիսողոմն էր, Եւ չորրորդը
[ե]Ագգիթին որդին Ադոնիան էր,
ու հինգերորդը Աբիտալին որդին
5 Սափատիան էր, Ու վեցերորդը
Դաւիթին կնիկէն Եգղայէն ծնած
Ցեթրամն էր. Քեբրոնի մէջ Դա-
ւիթին ասոնք ծնան։
6 Եւ Սաւուղին տանը ու Դաւի-
թին տանը մէջ քանի որ պատե-
րազմ կար, Աբեններ Սաւուղին
7 տանը թիկունքն էր։ Եւ Սաւուղ
մէկ հարճ մը ունէր՝ որուն անունը
[զ]Ռեսփա էր, Այիային աղջիկն
էր։ Ու Իշբոսթէ Աբեններին ը-
սաւ, [է]Իմ հօրս հարճին ինչո՞ւ մօ-
8 տեցար։ Եւ Աբեններ Ցերուսթէին
խօսքերուն համար խիստ բարկա-
ցաւ, ու ըսաւ, Միթէ ես [ը]շան
գլո՞ւխ եմ որ Յուդայի դէմ՝ քու
հօրդ Սաւուղին տանը, անոր եղ-
բայրներուն ու բարեկամներուն
այսօր ողորմութիւն ըրի, ու քեզ
Դաւիթին ձեռքը չմատնեցի, և
դուն այսօր աս կնկանը համար իս
9 կը մեղադրես։ [թ]Աստուած Աբեննե-
րին այսպէս ու աւելի ընէ,
թէ որ Դաւիթին չընեմ [ժ]ինչ որ
10 Տէրը անոր երդում ըրաւ. Այս-
ինքն թագաւորութիւնը Սաւուղին
տունէն վերցընեմ, ու Դաւիթին
աթոռը Իսրայէլի վրայ և Յուդայի
վրայ հաստատեմ՝ [ի]Դանէն մինչեւ
11 Բերսաբէէ։ Ու Իշբոսթէ մէյմըն
ալ չկրցաւ Աբեններին պատասխան
տալ, անկէ վախնալուն համար։
12 Եւ Աբեններ իր կողմանէ Դաւի-
թին պատգամաւորներ խրկեց ըսե-
լով, Աս երկիրը որո՞ւնն է. ու ը-
սաւ, Ինծի հետ դաշնակցութիւն
ըրէ, և ահա իմ ձեռքս քեզի հետ
պիտի ըլլայ՝ բոլոր Իսրայէլը քեզի
13 դարձընելու համար։ Ու անիկայ

Ն. Ք. Գ.Ք. Իրր 1053

ա Ա Մն. գ. 1—4։
բ Ա Թագ. ԻԵ. 43։
գ Ա Մն. գ. 1 Կամ՝ Դանիէլ։
դ Ա Թագ. ԻԷ. 8։ Գլ. ԺԳ. 37։
ե Գ Թագ. Ա. 5։
զ Գլ. ԻԱ. 8, 10։
է Գլ. ԺԶ. 21։
ը Օր. ԻԳ. 18։ Ա Թագ. ԻԴ. 15։ Գլ. Թ. 8։ ԺԶ. 9։
թ Հռութ. Ա. 17։ Գ Թագ. ԺԹ. 2։
ժ Ա Թագ. ԺԵ. 28։ ԺԶ. 1, 12։ ԻԸ. 17։ Ա Մն. ԺԲ. 23։
ի Դատ. Ի. 1։ Գլ. ԺԷ. 11։ Գ Թագ. Դ. 25։

1048

ն · ք · ընդ · 1048

ըսաւ , Աղէկ , ես քեզի հետ դաշնակցութիւն կ՚ընեմ . բայց քեզմէ բան մը կը պահանջեմ , որ իմ երեսս տեսնելու եկած ատենդ՝ թէ որ Սաւուղին աղջիկը Միքեղքողը ինծի չբերես , Իմ երեսս չտեսնես ։

14 Եւ Դաւիթ Սաւուղին որդւոյն Ցեբուսթէին դեսպաններ խրկեց՝ ըսելով , Իմ կնիկս Միքեղքողը ինծի տուր , որն որ հ Փղշտացւոց հարիւր

15 անթլփատութիւններովը առի ։ Ուստի Ցեբուսթէ մարդ խրկեց , ու զանիկայ անոր երիկէն Լայիսեան Փաղտիելէն առաւ ։

16 Եւ անոր երիկը լալով մինչև Բահուրիմ անոր ետեւէն գնաց ։ Ու Աբենններ անոր ըսաւ , Գնա՛ դարձիր . ու անիկայ դարձաւ ։

17 Եւ Աբենններ Իսրայէլի ծերերուն հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Երէկ ու մէկալ օր կ՚ուզէիք որ Դաւիթ ձեր

18 վրայ թագաւոր ըլլայ . Ուրեմն հիմա ըրէք . Տ՚քանզի Տէրը Դաւիթին համար խօսեցաւ ըսելով , Իմ ժողովուրդս Իսրայէլը Փղշտացւոց ձեռքէն ու անոր բոլոր թշնամիներուն ձեռքէն՝ իմ ծառայիս Դաւիթին ձեռքովը պիտի ազատեմ ։

19 Եւ Աբենններ Նոյն Խոտիերը Բենիամինին ալ գրուցեց . անկէ ետքը Աբենններ Քերրոն գնաց , որ Իսրայէլի ու Բենիամինի բոլոր տանը հաճոյ երեւցածը Դաւիթին ալ պատմէ ։

20 Ու Աբենններ Քերրոն եկաւ Դաւիթին , իր հետը քսան մարդ ։ Նոլով ։ Եւ Դաւիթ Աբեններին ու անոր հետ եղող մարդիկներուն

21 խնճոյք ըրաւ ։ Ու Աբենններ Դաւիթին ըսաւ , Ելլեմ երթամ , և ՚բոլոր Իսրայէլը իմ տիրոջս թագաւորին քովը ժողվեմ , որ քեզի հետ դաշնակցութիւն ընեն . ու դուն սրտիդ ամէն ուզածին պէս Թագաւորութիւն ընես ։ Եւ Դաւիթ Աբեննները խրկեց , որ խաղաղութեամբ գնաց ։

22 Եւ ահա Դաւիթին ծառաները ու Յովաբ * զօպատակութենէ ետ դարձան , ու իրենց հետը խիստ շատ աւար բերին . իսկ Աբենններ Դաւիթին քովը Քերրոնի մէջ չէր , քանզի Դ՚էն զանիկայ խրկեր էր , ու անիկայ խաղաղութեամբ գաց

23 ցեր էր . Ու երբոր Յովաբ և անոր հետ եղող բոլոր զօրքը եկան , Յովաբին պատմեցին ու ըսին , Ներեան Աբենններ Թագաւորին եկաւ , ան ալ զանիկայ խրկեց , ու խաղաղութեամբ գնաց ։

24 Եւ Յովաբ Թագաւորին գնաց ու ըսաւ , Ի՞նչ ըրիր . ահա Աբենններ քեզի եկեր է . ինչո՞ւ համար զանիկայ թող տուր ես , ու ան ալ գացեր

25 է . Դուն †չե՞ս գիտեր՞ որ Ներեան Աբենններ քեզ խաբելու , ՚քու ելլելդ ու մտնելդ ուզէր հասկընալու , ու քու ամէն գործդ իմանալու համար եկաւ ։

26 Եւ Յովաբ Դաւիթին քովէն ելաւ , ու Աբեններին ետեւէն պատգամաւորներ խրկեց , ու զանիկայ Սիրայի ջրհորէն ետ դարձուցին . և Դաւիթ չէր գիտեր ։

27 Ու երբոր Աբենններ Քերրոն դարձաւ , Յովաբ Տ՚զանիկայ դրանը ներսի դին քաշեց՝ անոր հետ ծածուկ խօսակցութիւն ընելու համար , ու զանիկայ հոն՝ իր եղբօրը Ասայէլին արեանը համար՝ ՚սնաւ ։

28 Եւ անկէ ետև Դաւիթ լսեց , ու ըսաւ , Ես ու իմ թագաւորութիւնս Ներեան Աբեններին արիւնէն յաւիտեան անպարտ ենք Տէրոջ

29 ջը առջեր . Տ՚Յովաբին գլխուն վրայ , ու անոր հօրը բոլոր տանը վրայ հասնի . ու Յովաբին տունէն Տ՚սերմնակաթ , բորոտ , ցուպի կռթընող , սրով ինկող ու հացի կարօտ պակաս չըլլայ ։

30 Այսպէս Յովաբ ու անոր եղբայրը Աբեսսա Աբենները մեռցուցին , քանզի անիկայ անոնց եղբայրը Տ՚Ասայէլը պատերազմի ժամանակ Գաբաւոնի մէջ մեռցուցեր էր ։

31 Եւ Դաւիթ Յովաբին ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդին ըսաւ , ՚Հանդերձիդ պատռեցէ՛ք ու ՚քուրձեր հագէ՛ք , և Աբենները րին առջևէն լացէ՛ք ։ Ու Դաւիթ թագաւորը դագաղին ետևէն գը-

32 նաց ։ Եւ Աբենները Քերրոնի մէջ թաղեցին . ու թագաւորը ձայնը վերցուց ու Աբեններուն գերեզմանին վրայ լացաւ . բոլոր ժողովուրդն ալ լացաւ ։

33 Եւ թագաւորը Աբեններուն համար ողբաց ու ըսաւ ,

Միթէ Աբենները այնպէս մեռաւ , ինչպէս որ Տ՚անզգամ մարդ մը կը մեռնի ։

34 Քու ձեռքերդ կապուած չէին , ու ոտքերդ կապանքի մէջ դրուած չէին . անօրէններուն առջևը ինկողի մը պէս ինկար ։

Ու բոլոր ժողովուրդը նորէն ա-

35 նոր վրայ լացաւ ։ Եւ քանի որ ցորեկ էր , բոլոր ժողովուրդը եկաւ , ՚որ Դաւիթին հաց կերցընեն . բայց Դաւիթ երդում ըրաւ ու ըսաւ , ՚Աստուած ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ , թէ որ ՚արեւը մտնելէն առաջ հաց կամ

36 ուրիշ բան մը ճաշակեմ ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը ուշադրութիւն ըրաւ , ու ՚բանը իրենց աչքին հա-

ն · ք · ընդ · 1048

† Եբր · գիտես

յ ա թագ · իթ · 6 ։ Եսա · լե · 28 ։

ն գ թագ · ը · 5 ։ Գէ · ի · 9 , 10 ։

Տ Գէ · ը · 23 ։ ՚ Գէ · գ · 6 ։

Տ գ թագ · ը · 32 , 33 ։

Տ ղէ · ժե · 2 ։

Տ Գէ · ը · 23 ։

՚ Ցես · է · 6 ։ Գէ · ա · 2 , 11 ։ ՚ Ծն · լե · 34 ։

Տ Գէ · ժգ · 12 , 13 ։

՚ Գէ · ժբ · 17 ։ Երեմ · ժգ · 7 ։ ՚ Հռութ · ա · 17 ։ Տ Գէ · ա · 12 ։

Տ ա թագ · ժը · 20 ։ Ի Ծն · խգ · 3 ։ Տ ա թագ · ժը · 25 , 27 ։ Իբր 1048 ։ աթագ · իե · 44 ։ Հգէ · ժթ · 16 ։ Տ Հմր 9 ։ Տ ամն · ժը · 29 ։ Տ Հմր 10 , 12 ։ Տ գ թագ · ժա · 37 ։ Տ գ թագ · ժա · պատանեն · րու էրայ յոյն · ին

Ն. Ք. Դ. Քրիստոսէ առաջ 1048

ճոյ երեցաւ , ինչպէս որ թագաւո-
րին ամէն ըրածը բոլոր ժողովուր-
դին աչքերուն հաճոյ կ'երևնար ։
37 Եւ այն օրը բոլոր ժողովուրդը ու
բոլոր Իսրայէլ հասկըցաւ որ Նե-
րեան Աբեններին մեռցուիլը թա-
38 գաւորէն չէր ։ Եւ թագաւորը իր
ծառաներուն ըսաւ , Չէ՞ք գիտեր
որ այսօր Իսրայէլի մէջ մէկ մեծ
39 զօրավար մը ինկաւ . Ու ես այսօր
տկար եմ , թէպէտև թագաւոր օ-
ծուեցայ . ու աս մարդիկները՝
Շարուհեայի որդիքը ⁻ինծմէ խիստ
են . ⁺Տէրը հատուցանէ չարու-
թիւն ընողին՝ անոր չարութեանը
համեմատ ։

⁻ Գլ. ժթ. 7 ։
⁺ Տես Գլ. ժթ. 13 ։ Գ Թագ. բ. 5 , 6 , 33 , 34 ։ Սաղ. իը. 4 ։ կբ. 12 ։ Բ Տիմ. դ. 14 ։

ԳԼ. Դ

1 Իսրայէլացիք Աբեններին մեռնիլը լսելով՝ կը զարհուրին ։ 2 Բաանա ու Ռեքաբ Յեբուսթէն կը սպաննեն , ու անոր գլուխը Քեբրոն կը տանին ։ 9 Դաւիթ կը հրամայէ որ զանոնք մեռցընեն , ու Յեբուսթէին գլուխը թաղեն ։

1 Եւ Սաւուղին որդին Յեբուսթէ
երբոր Աբեններին Քեբրոնի մէջ
մեռնիլը լսեց , ⁻ձեռքերը թու-
լցան , ու բոլոր Իսրայէլ ⁼տագնա-
2 պեցաւ ։ Եւ Սաւուղին որդին եր-
կու գնդապետ ունէր , մէկուն ա-
նունը Բաանա՝ ու միւսին անունը
Ռեքաբ էր . ասոնք Բենիամինի ցե-
ղէն Բերովթացի Ռեմոնին որդիքն
էին . (քանզի ⁺Բերովթ ալ Բենի-
3 ամինեանց կը սեպուէր , Ու
Բերովթացիները ⁺Գեթթայիմ
փախան , և հոն մինչև աս օրս պան-
4 դուխտի պէս բնակեցան ։) Ու
Սաւուղին որդին ⁺Յովնաթան
ոտքերը կաղ տղայ մը ունէր , որ
երբոր Սաւուղին ու Յովնաթանին
մահուան լուրը Յեզրայելէն եկաւ ,
անիկայ հինգ տարեկան էր . և ա-
նոր դայեակը զանիկայ առաւ ու
փախաւ . ու երբոր փախչելու կը
փութար , տղան ինկաւ կաղ եղաւ .
և անոր անունը ⁺Մեմփիբոսթէ էր ։
5 Ու Բերովթացի Ռեմոնին որդիքը
Ռեքաբ ու Բաանա գացին , ու ցո-
րեկուան տաք ատենը Յեբուսթէին
տունը մտան , և անիկայ կէսօրուան
6 ատենը պառկեր կը քնանար . Ու
անոնք մինչև տանը մէջտեղը մտան ,
իբր թէ ցորեն պիտի առնէին . և
զանիկայ ⁼ընակուշտէն զարկին , ու
Ռեքաբ և անոր եղբայրը Բաանա
7 փախան ։ Աս կերպով տունը
մտան . ու երբոր անիկայ ներքին
սենեակը իր անկողինին մէջ կը քը-
նանար , զանիկայ զարկին մեռցու-
ցին , և անոր գլուխը կտրեցին , ու
գլուխը առնելով՝ բոլոր գիշերը
8 դաշտին ճամբովը գացին ։ Եւ Յե-
բուսթէին գլուխը Քեբրոն տարին
Դաւիթին , ու թագաւորին ըսին ,
Ահա՛ քու թշնամիիդ՝ ⁺քու կեանքդ
փնտռող Սաւուղին որդւոյն Յե-
բուսթէին գլուխը . և Տէրը Սա-
ւուղէն ու անոր սերունդէն այսօր
վրէժխնդրութիւն տուաւ մեր թա-
9 գաւոր տիրոջը ։ Եւ Դաւիթ Բե-
րովթացի Ռեմոնի որդւոցը՝ Ռե-
քաբին ու անոր եղբօրը Բաանային
պատասխան տուաւ ու անոնց
ըսաւ , ⁺Իմ հոգիս ամէն նեղու-
թենէ ազատող Տէրը կենդանի է ,
10 Որ ⁺այն որ ինծի պատմեց ու ըսաւ
թէ Սաւուղ մեռաւ , կարծելով
թէ աւետիս տուող մը պիտի երև-
նայ ինծի , զանիկայ բռնեցի ու
Սիկելակի մէջ զանիկայ մեռցուցի ,
և անոր տուած աւետիսին վարձքը
11 աս եղաւ . Ո՛րչափ աւելի նոյն չար-
ծը կը ըլլայ այն չար մարդիկներուն ,
որոնք արդար մարդ մը իր տանը
մէջ իր անկողինին վրայ մեռցու-
ցին . և հիմա ⁼անոր արիւնը ան-
շուշտ ձեր ձեռքէն պիտի պահան-
ջեմ , ու ձեզ երկրիս վրայէն պիտի
12 վերցընեմ ։ Այն ատենը Դաւիթ ⁺իր
մանչերուն հրամայեց , ու զանոնք
մեռցուցին . և անոնց ձեռքերը ու
ոտքերը կտրեցին , ու Քեբրոնի
աւազանին վրայ կախեցին ։ Իսկ
Յեբուսթէին գլուխը առին , ու
Քեբրոնի մէջ ⁺Աբեններին գերեզ-
մանը թաղեցին ։

⁻ Եզր. դ. 4 ։ Ես. ժգ. 7 ։
⁼ Մատ. բ. 3 ։
⁺ Յես. ժը. 25 ։
⁺ Նեեմ. ժա. 33 ։
⁺ Գլ. թ. 3 ։
⁺ Ա Թագ. իթ. 1 , 11 ։
⁺ Ա Մն. ը. 34 ։ թ. 40 Մերիբաաղ ։
⁼ Գլ. բ. 23 ։
⁺ Ա Թագ. ժթ. 2 , 10 , 11 ։ իգ. 15 ։ իե. 29 ։
⁺ Գ Թագ. խը. 16 ։ Գ Թագ. ա. 29 ։ Սաղ. լա. 7 ։
⁺ Գլ. ա. 2 , 4 , 15 ։
⁼ Ծն. թ. 5 , 6 ։
⁺ Գլ. ա. 15 ։
⁺ Գլ. գ. 32 ։

ԳԼ. Ե

1 Իսրայէլի ցեղերը Քեբրոն կու գան՝ Դաւիթը բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծելու ։ 4 Դաւիթին տարիքը ։ 6 Դաւիթ Յեբուսացիներէն Սիոնը առնելով՝ հոն կը բնակի ։ 11 Քիրամ թագաւորը Դաւիթին դեսպաններ կը խրկէ ։ 13 Երուսաղեմի մէջ տասնումէկ որդիք կը ծնանին Դաւիթին ։ 17 Դաւիթ՝ Աստուծոյ առաջնորդութեամբը Բաաղփարասինի մէջ , 22 ու նաև թթենիներուն անտառին մօտ Փղշտացիները կը զարնէ ։

1 Եւ ⁻Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Քեբ-
րոն եկան Դաւիթին , ու անոր
ըսին , Ահա՛ ⁼մենք քու ոսկորդ ու
2 քու մարմինդ ենք ։ Եւ *առաջ ա-
ռաջ" ալ երբոր Սաւուղ մեր վրայ
թագաւոր էր , Իսրայէլը ⁺դուրս
հանողը ու ներս բերողը դուն էիր .
և Տէրը քեզի ըսաւ , ⁺Իմ ժողո-
վուրդս Իսրայէլը դուն հովուես ,
ու Իսրայէլի վրայ իշխան ըլլաս ։
3 ⁺Եւ Իսրայէլի բոլոր ծերերը Քեբրոն
եկան թագաւորին , ⁼ու Դաւիթ
թագաւորը Քեբրոնի մէջ ⁺Տէրոջը
առջևը անոնց հետ դաշնակցու-
թիւն ըրաւ . ու անոնք Դաւիթը
Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցին ։
4 Եւ Դաւիթ երեսուն տարեկան
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ⁼ու
քառասուն տարի թագաւորութիւն
5 ըրաւ ։ Քեբրոնի մէջ Յուդայի

⁻ Ա Մն. ժա. 1 ։ ժբ. 23 ։
⁼ Ծն. իթ. 14 ։
* Եբր. երէկ ու մէկօրէ։
⁺ Ա Թագ. ժը. 13 ։
⁺ Ա Թագ. ժզ. 1 , 12 ։ Սաղ. հէ. 71 ։ Տես Գլ. է. 7 ։
⁺ Ա Մն. ժա. 3 ։
⁼ Դ Թագ. ժա. 17 ։
⁺ Դատ. ժա. 11 ։ Ա Թագ. իգ. 18 ։
⁼ Ա Մն. իթ. 31 ։ իթ. 27 ։

վրայ Ե֊եսթէր տարի ու վեց ամիս թագաւորութիւն ըրաւ , ու Երուսաղէմի մէջ բոլոր Իսրայէլի ու Ցուդայի վրայ երեսունուիրիք տարի թագաւորութիւն ըրաւ ։

6 Եւ թագաւորը իր մարդիկներովը Երուսաղէմ գնաց՝ հան երկիրը բնակող Ցերուսացիներուն վրայ . ու Դաւիթին խօսեցան ըսելով , Թէ որ կոյրերը ու կաղերը չվերցընես , հոս պիտի չմտնես . կարծելով Թէ Դաւիթ չկրնար հոն մտնել ։

7 Բայց Դաւիթ առաւ Սիոնին բերդը , (Նոր Դաւիթին քաղաքը կ՚ըսեն ։)

8 Եւ Դաւիթ ան օրը ըսաւ , Ով որ Ցերուսացիները զարնէ , ու ջրանցքը հասնելով Դաւիթին ատելի եղող կաղերը ու կոյրերը վիրաւորէ , ետեւէն ելլեսէ . անոր համար կ՚ըսեն , Կոյրը ու կաղը տունը չմտնէ ։

9 Եւ Դաւիթ ան բերդին մէջը նստաւ , ու զանիկայ Դաւիթին քաղաքը անուանեց . և Դաւիթ անոր չորս կողմը Մելոնէն դէպ՚ի ներս շինեց ։

10 Ու Դաւիթ երթալով կը մեծնար , ու զօրաց Տէր Աստուածը անոր հետն էր ։

11 Եւ Տիւրոսի թագաւորը Քիրամ Դաւիթին դեսպաններ խրկեց , նաև եղևնափայտեր ու հիւսեր ու որմնադիրներ՝ որոնք Դաւիթին տուն շինեցին ։

12 Ան ատենը Դաւիթ իմացաւ որ Տէրը զինքը Իսրայէլի վրայ թագաւոր հաստատեց , ու իր ժողովուրդին Իսրայէլին համար իր թագաւորութիւնը բարձրացուց ։

13 Եւ Դաւիթ քերբոնէն գալէն ետքը՝ Երուսաղէմէն ուրիշ հարճեր ու կիներ ալ առաւ . ու Դաւիթին ուրիշ տղաներ ու աղջիկներ ալ ծնան ։

14 Ու Երուսաղէմի մէջ անոր ծնած տղոցը անուններուն ասոնք են . Սամաա ,

15 Սովբաբ , Նաթան , Սողոմոն , Եբահար , Եղիսուա , Նափեկ , Եափիա ,

16 Եղիսամա , Եղիադա ու Եղիփաղետ ։

17 Եւ Փղշտացիք Դաւիթին Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծուիլը լսելով , բոլոր Փղշտացիք ուզ ելան որ Դաւիթը փնտռեն . երբոր Դաւիթ

18 ասոնք լսեց , ելաւ դէպ՚ի բերդը իջաւ ։ Ու Փղշտացիք եկան և Ռափայիմայ հովիտին մէջը

19 տարածուեցան ։ Ու Դաւիթ Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ , Փղշտացւոց դէմը ելլե՞մ , զանոնք իմ ձեռքս պիտի մատնե՞ս ։ Եւ Տէրը Դաւիթին ըսաւ , Ելլէ՛ք , քանզի Փղշտացիները անշուշտ քու

20 ձեռքդ պիտի մատնեմ ։ Ան ատենը Դաւիթ Բահաղփարասին դընաց . ու Դաւիթ զանոնք հոն զարկաւ , ու ըսաւ , Տէրը իմ թշնամիներս իմ ձեռքովս պատառեց , ինչպէս որ ջուրերը կը պատառեն . անոր համար ան տեղին անունը Բահաղփարասին կոչեցին ։

21 Ու հոն թողուցին իրենց կուռքերը , ու Դաւիթ և իր մարդիկները զանոնք առին ։

22 Ու Փղշտացիք նորէն ելլելով ալ եկան , և Ռափայիմայ հովիտին մէջը

23 տարածուեցան ։ Ու Դաւիթ Տէրոջը հարցուց , անոր ըսաւ , Ելլեմ . հապա դէպ՚ի անոնց ետեւի կողմը դառնալով՝ Թթենիներուն

24 կողմէն անոնց վրայ երթաս . Ու երբոր Թթենիներուն գլուխը ձայնի մը ձայն լսես , ան ատենը շարժիս . քանզի ան ատենը Տէրը քու առջեւդ պիտի ելլէ Փղշտացւոց բանակը զարնելու համար ։

25 Եւ Դաւիթ այնպէս ըրաւ , ինչպէս որ Տէրը իրեն հրամայեց . ու Գաբաայէն մինչև Գազեր Փղշտացիները զարկաւ ։

ԳԼ . Զ՝

1 Դաւիթ տապանակը նոր սայլի մը վրայ դնելով՝ Կարիաթարիմէն կը բերէ ։ 6 Ոզայի հարուածը ։ 9 Աստուած Աբդեդոմը կ՚օրհնէ՝ տապանակին համար ։ 12 Դաւիթ՝ տապանակը պատարագներով Սիոն բերած ատենը՝ անոր առջևը կը խաղայ . իսկ Մեղքող ասոր համար կը քամահրէ զանիկայ ։ 17 Դաւիթ վրանի մը մէջ կը դնէ տապանակը մեծ ուրախութեամբ ։ 20 Մեղքող Դաւիթին հոգևոր ուրախութիւնը անարգելուն համար անզաւակ կը մնայ ։

1 Ու Դաւիթ նորէն Իսրայէլի բոլոր ընտրուած մարդիկները ժողվեց , երեսուն հազար հոգի էին ։

2 Ու Դաւիթ իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդովը ելաւ՝ և Ցուդայի Բահաղ գնաց , որ անկէ Աստուծոյ տապանակը վեր հանէ , որ անոր վրայ Քերովբէից վրայ նստող զօրութեանց Տէրոջը անունը կոչուած

3 է ։ Եւ Աստուծոյ տապանակը Մկ նոր սայլի մը վրայ դրին , ու զանիկայ բլուրի Աբինադաբին տունէն վերցուցին . ու Աբինադաբին որդիքը՝ Ոզա ու Ախիով՝ ան նոր սայլը կը վարէին ։

4 Եւ զանիկայ Աստուծոյ տապանակին հետ Բլուրի Աբինադաբին տունէն հանեցին . ու Ախիով տապանակին առջևէն կ՚երթար ։

5 Եւ Դաւիթ ու Իսրայէլի բոլոր տունը՝ մայր փայտէ շինուած ամէն տեսակ նուագարաններով , քնարներով , տաւիղներով , թմբուկներով , դափերով ու ծնծղաներով՝ Տէրոջը առջևը կը խաղային ։

6 Ու երբոր Նաքոնին կալը եկան , Ոզա էր յետը Աստուծոյ տապանակին երկընցուց , ու զանիկայ բռնեց , քանզի եզները ցնծալու ծռեր էին ։ Եւ Տէրոջը բարկու-

---

Ն . ք . դ . 1048

Ը Գւ . բ . 11 ։ ա Մն . գ . 4 ։

Ժ Դատ . ա . 21 ։ Ե Ցես . ժե . 63 ։ Դատ . ա . 8 ։ ԺԹ . 11 ։ 12 ։

Ե Հմր 9 ։ Դ Թագ . բ . 10 ։ ը . 1 ։

Ե ա Մն . ժա . 6—9 ։

Ե Հմր 7 ։

Իսր 1043

Ե Դ Թագ . ե . 2 ։ ա Մն . ժգ . 1 ։

Հբ Օր . ժէ . 17 ։ ա Մն . գ . 9 ։ ժգ . 3 ։

Յ ա Մն . գ . 5 ։ ժգ . 4 ։

Ղ Մն . ժա . 16 ։ ժգ . 8 ։

1047

Ե Գւ . իգ . 14 ։ Ժ Ցես . ժե . 8 ։ Ես . ժէ . 5 ։ Ժ Գւ . բ . 1 ։ Ա Թագ . իգ . 2 ։ 4 ։ Լ . 8 ։

Ն Ես . իբ . 21 ։

Ն . ք . դ . 1047

* Յ՝ տէր խըրամատից ։

Ղ Բ Օր . է . 5 ։ 25 ։ ա Մն . ժգ . 12 ։ ա Մն . ժգ . 13 ։ Ղ Հմր 19 ։

† Կ՚ըսէ՝ տանձննիներուն

Դ Թագ . է . 6 ։ Ե Դատ . գ . 14 ։

ա Մն . ժգ . 16 Կ՚ըսէ՝ Գաբաւոն ։ Ցես . ժգ . 10 ։

1042

ա Մն . ժգ . 5 ։ 6 ։ Բ Ցես . ժե . 9 ։ 60 ։

Ե Ա Թագ . դ . 4 ։ Սաղ . ճ . 1 ։ Բ Տես Թուա . է . 9 ։ ա Թագ . զ . 7 ։

Ե Ա Թագ . է . 1 ։

Ղ Մն . ժգ . 9 ։ Ե Տես Թուա . գ . 15 ։

Ն·Ք·ԳՓ· 1042

Ըաթագ·Ը· 19։

* ՟՝ Ոզայի հարուածը։ ՟՝ Ոզայի խրամատումը։

Ր Սաղ·ճԺթ· 120։ Տես Ղուկ·ե·8։ 9։

Ժ ամն·ժգ· 13։

Ի ամն·ժգ· 14։

Լ Ծն·Լ·27։ ղթ·5։

Խ ամն·ժե· 25։

Ն թագ·գ· 15։ Ցես·գ· 3։ ա ամն· ժե·2։15։

Ո Տես գ թագ·ը·5։ ամն·ժե· 26։

Շ Տես Եզ· ժե·20։ Սաղ·Լ·11։

Յ աթագ·բ· 18։ ա ամն· ժե·27։

Ղ ամն·ժե· 28։

Ճ ամն·ժե· 29։

Մ ամն·ժԸ· 1։

Յ ա ամն·ժե· 1։ Սաղ· ճԼը·8։

Ն գ թագ·բ· 5։62։63։

Շ գ թագ·բ· 55։ ա ամն· ժԸ·2։ ա ամն·ժԸ· 3։

Ղ Սաղ·Լ·ին վերնագիրը։

Իբր 1042

թիւնը բորբոքեցաւ Ոզային դէմ, ու ըԱստուած զանիկայ հոն յանցանքին համար զարկաւ. և նոյն տեղը Աստուծոյ տապանակին քո-
8 վը մեռաւ։ Ու Դաւիթ տրտմեցաւ, քանզի Տէրը հարուածով Ոզան զարկաւ. ու ան տեղին անունը մինչև աս օրս *Փարէզ ոզա ը-
9 սուեցաւ։ Եւ Դաւիթ ան օրը Տէրոջմէն վախցաւ, ու ըսաւ, Տէրոջը տապանակը ինչպէս ինձի
10 պիտի մտնէ։ Եւ Դաւիթ Տէրոջը տապանակը իր քովը՝ Դաւիթին քաղաքը չուզեց տանիլ. ու Դաւիթ զանիկայ Գեթացի Աբդեդօ-
11 մին տունը խոտորցուց։ Եւ Տէրոջը տապանակը Գեթացի Աբդեդօմին տունը երեք ամիս մնաց. ու Տէրը Աբդեդօմը ու անոր բոլոր տունը օրհնեց։
12 Եւ Դաւիթ թագաւորին պատմեցին ու ըսին, Աստուծոյ տապանակին համար Տէրը Աբդեդօմին տունը ու անոր ամէն ունեցածը օրհնեց։ Եւ Դաւիթ գնաց, ու Աստուծոյ տապանակը Աբդեդօմին տունէն ուրախութեամբ Դաւի-
13 թին քաղաքը հանեց։ Ու երբոր Տէրոջը տապանակը վերցնողները վեց քայլ առաջ գացին, ցարջառներ ու պարարտ ը---բ-ներ
14 զոհեց։ Եւ Դաւիթ Տէրոջը առջևը բոլոր ուժովը կը խաղար, ու Դաւիթ էքթանէ եփուտ հագեր
15 էր։ Ըեւ Դաւիթ ու Իսրայէլի բոլոր տունը Տէրոջը տապանակը ուրախութեամբ ու փողե-
16 րու ձայներով կը տանէին։ Ու Տէրոջը տապանակը Դաւիթին քաղաքը եկաւ, Սաւուղին աղջիկը Մեղքող պատուհանէն նայելով՝ տեսաւ որ Դաւիթ թագաւորը Տէրոջը առջևը ցատկրտելով կը խաղայ, ու զանիկայ իր սրտին
17 մէջը անարգեց։ Եւ Տէրոջը տապանակը բերին, ու զանիկայ իր տեղը դրին ան վրանին մէջ, որն որ Դաւիթ անոր համար կանգներ էր. և Դաւիթ Տէրոջը առջևը ողջակէզներ ու խաղաղութեան
18 զոհեր մատուց։ Ու Դաւիթ երբոր ողջակէզները ու խաղաղութեան զոհերը մատուցանելը լմընցուց, զօրաց Տէրոջը անունովը ը-
19 ժողովուրդը օրհնեց։ Եւ Իսրայէլին բոլոր բազմութեանը՝ երիկ մարդէն մինչև կնիկ մարդը, բոլոր ժողովուրդին ամէն մէկուն մէկ նկանակ, կտոր մը միս ու կարկանդակ մը բաշխեց. ու բոլոր ժողովուրդը ամէն մէկը իր տունը գնաց։
20 Ը Եւ Դաւիթ անկէ դարձաւ իր տունը օրհնելու համար, ու Սաուղին աղջիկը Մեղքող Դաւիթը դիմաւորելու ելաւ, ու ըսաւ, Իսրայէլի թագաւորը այսօր ի՛նչ փառաւոր էր, Ղոր անիկայ այսօր իր ծառաներուն աղախիններուն առջևը ինքզինքը մերկացուց, ինչպէս որ Ըսրիկաներէն մէկը ինքզինքը կը
21 մերկացնէ։ Եւ Դաւիթ Մեղքողին ըսաւ, Ես Տէրոջը առջևը ը---ղ-, Որ զիս քու հօրմէդ ու անոր բոլոր տունէն աւելի ընտրեց, ու զիս Տէրոջը ժողովուրդին Իսրայէլին վրայ իշխան դրաւ. այո՛, ես Տէրոջը առջևը կը խաղամ։
22 Նաև զիս ասկէ ալ աւելի անարգ երևցընելով՝ իմ աչքերուս առջևը նուաստ պիտի ըլլամ. իսկ ան քու ըսած աղախիններուդ առջևը պի-
23 տի փառաւորուիմ։ Եւ Սաուղին աղջիկը Մեղքող մինչև իր մահուան օրը զաւակ չծնաւ։

Գ Լ · Է

1 Նաթան նախ կը հաճի Դաւիթին առաջարկութեանը՝ որ Տէրոջը տուն մը շինէ. 4 ետքը Աստուծոյ խօսքովը կ'արգիլէ զանիկայ, 12 և կը խոստանայ թէ անոր սերունդին բարութիւններ ու օրհնութիւններ պիտի տրուի։ 18 Դաւիթին աղօթքը ու շնորհակալութիւնը։

1042

1 Ա Ու ը-երբոր թագաւորը իր տունը նստաւ, ու Տէրը զանիկայ իր բոլորտիքը եղող ամէն թշնամինե-
2 րէն ը-ապ-ով հանգստացուց, թագաւորը Նաթան մարգարէին ըսաւ, Ահա ես Բ եղևնափայտէ ը-նո---ն տան մէջ կը բնակիմ, Բ ու Աստուծոյ տապանակը Բ վրա-
3 նի մէջ կեցեր է։ Եւ Նաթան ըսաւ թագաւորին, Գնա՝ Բ բոլոր սրտիդ մէջը եղածը ըրէ, քանզի Տէրը քու հետդ է։
4 Ու նոյն գիշերը Տէրոջը խօսքը
5 Նաթանին եղաւ՝ ըսելով, Գնա, իմ ծառայիս Դաւիթին ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ը Դո՞ւն ինձի բնակելու համար տուն պիտի շի-
6 նես. Որովհետև Բ Իսրայէլը ողջիքը եգիպտոսէն հանած օրէս մինչև աս օրս տան մէջ չբնակեցայ, այլ ըվրաններով ու խորաններով պըտրտեցայ։
7 Բ Իսրայէլի բոլոր որդոցը հետ որչափ տեղ որ պտրտեցայ, միթէ բան մը խօսեցայ Իսրայէլի Բ ցեղերուն մէկուն հետ, որոնց Բ իմ ժողովուրդս Իսրայէլը հովուելու հրաման տուեր էի, ու ըսի՞թէ Ինչո՞ւ համար ինձի եղե-
8 Նափայտէ տուն մը չշինեցիք։ Եւ հիմա իմ ծառայիս Դաւիթին ասանկ ըսես. Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ, Ես քեզ փարախէն՝ ոչխարներուն ետևէն առի, որ իմ

Ն·Ք·ԳՓ· Իբր 1042

Ղ Հմր 14։ 16։ Տես թագ·ժԹ. 24։

Լ Դատ·Թ. 4։

— ա թագ· ժգ·14։ ժե·28։

1042

— ամն·ժԿ· 1։ ըա։

Բ Գլ·ե·11։

Գ Տես Գոր· է·46։

Դ Եզ·իզ·1։ Ի·21։

Ե գ թագ· ը·17։18։ ա ամն·իր· 7։իբ·2։

Զ Տես գ թագ·ե· 8։իբ·8։

Է գ թագ· ը·16։

Ը Եզ·Ի·18։ 19։34։

Թ Ղև·իզ· 11։12։ Օր·իգ·14։

Ժ Կ՛՝ գատուրնեն· բուն·ամն ամն·ժԿ· 6։

Ի Գլ·ե·2։ Սաղ·հը· 71։72։ Մատ·բ· 6։Գոր· ի·28։

Լ ա թագ· ժգ·11·12։ Սաղ·հը· 70։

Ն · ք · ղԴ · Իսր 1042

Իսրայէլ ժողովուրդիս վրայ ա-
9 ռաջնորդ ըլլաս · Եւ Նուբ որ կ'եր-
թայիր , քու հետդ էի · Ես քու
առջևէդ բոլոր թշնամիներդ կոտ-
րեցի , ու երկրիս վրայ եղողմե-
ծերուն անուանը պէս ՚քու անունդ
10 մեծցուցի : Եւ իմ ժողովուրդիս
Իսրայէլին ալ մէկ տեղ մը պիտի
որոշեմ , ու զանիկայ պիտի տըն-
կեմ · ու իր տեղը պիտի բնակի ,
ալ պիտի չշարժի · Ու անիրաւու-
թեան որդիքը առջինին պէս մէյ-
մըն ալ պիտի չնեղեն զանիկայ ,
11 Ինչպէս որ ՚ի իմ ժողովուրդիս Իս-
րայէլին վրայ դատաւորներ դրած
օրէս ՚ի վեր Էղե- · ու Ընդել քու
ամէն թշնամիներէդ պիտի հան-
գըստացընեմ : Եւ Տէրը քեզի
կ'իմացընէ ՚որ Տէրը քեզի տուն
12 պիտի շինէ : ՚Երբոր քու օրերդ
լեցուին , ու դուն ՚քու հայրե-
րուդ հետ քնանաս , Ընքեզմէ ետ-
քը՝ քու երանքէդ ելլող զաւա-
կըդ պիտի բարձրացընեմ , ու ա-
նոր թագաւորութիւնը պիտի հաս-
13 տատեմ : Ընանիկայ իմ անուանս
տուն պիտի շինէ , ու ՚անոր թա-
գաւորութեան աթոռը յաւիտեան
14 պիտի կանգնեմ · Ընես անոր հայր
պիտի ըլլամ , ու անիկայ ինծի որդի
պիտի ըլլայ · Ոթէ որ անիկայ անի-
բաւութիւն ընէ , ես զանիկայ մարդ-
ոց գաւազանովը ու մարդոց որ-
դիներուն հարուածներովը պիտի
15 պատժեմ · Բայց իմ ողորմու-
թիւնս անկէ պիտի *չվերցընեմ ,
ինչպէս որ Սաուղէն վերցուցի , ու
զանիկայ քու առջևէդ վռընտեցի :
16 Եւ ՚քու տունդ ու քու թագաւո-
րութիւնդ քու առջևդ յաւիտեան
ապահով պիտի ըլլան · քու ա-
թոռդ յաւիտեան հաստատ պիտի
17 մնայ : Եւ ՚Նաթան ասոնց բոլոր խօս-
քերը ու ասոնց բոլոր տեսիլքը մի ըստ
միոջէ Դաւիթին զրուցեց :

18 Եւ Դաւիթ թագաւորը գնաց ,
Տէրոջը առջևը նստաւ , ու ըսաւ ,
Ով Տէր Եհովայ , ՚ես ով եմ , ու
իմ տունս ի՞նչ է , որ զիս մինչև
19 հոս բերիր · Սակայն ասիկայ ալ
քու աչքերուդ պզտիկ երևցաւ , ով
Տէր Եհովայ , Ես քու ծառայիդ
տանը վրայով հեռաւոր ժամանա-
կին համար ալ խօսեցար · ՚Մար-
դոց սովորութիւնը ասիկա՞յ է ար-
20 դեօք , ով Տէր Եհովայ : Եւ Դա-
ւիթ նորէն մէյմըն ալ քեզի ի՞նչ
զրուցէ · քանզի դուն՝ ով Տէր Ե-
հովայ , Ճքու ծառադ կը ճանչնաս :
21 Ես բոլոր մեծ բաները քու խօսքիդ
համար ու քու սրտիդ պէս ըրիր ,
22 որ ծառայիդ գիտցընես : Ասոր
համար ՚մեծ երևցար , ով Տէր Ա-
տուած · քանզի ՚քեզի պէս ՚՚րիշ
մէկը չկայ , ու քեզմէ զատ Ա-
տուած չկայ , մեր ականջներովը
23 բոլոր լսածներնուս համեմատ : Եւ
Ընի՞ր ազգը երկրիս վրայ քու ժողո-
վուրդիդ Իսրայէլին պէս Ե , որուն
համար Նոյն ինքն Աստուած եկաւ
զանիկայ փրկելու , իրեն ժողովուրդ
ընելու , ու իրեն Ընդ անուն վաստը-
կելու , †և քու երկրիդ Մէջը ՚՚՚ մեծ
ու սոսկալի բաները ընելու , *քե-
զի համար Եգիպտոսէն ազատած
ժողովուրդիդ առջևէն ազգերը ու
անոնց աստուածները վռընտելով ,
24 Եւ °քու ժողովուրդդ Իսրայէլը
յաւիտեան քեզի ժողովուրդ հաս-
տատեցիր , ՚ու դուն՝ ով Տէր՝ ա-
25 նոնց Աստուած եղար : Եւ հիմա՝
ով Տէր Աստուած , քու ծառայիդ
համար ու անոր տանը համար ըսած
խօսքդ յաւիտեան հաստատէ , ու
26 ըսածիդ պէս ըրէ · Եւ քու անունդ
յաւիտեան մեծ ճանչցուի , ու ըսեն
Թէ Զօրութեանց Տէրը Իսրայէլին
վրայ Աստուած է · ու քու ծառա-
յիդ Դաւիթին տունը քու առջևդ
27 հաստատ մնայ : Քանզի դուն՝ ով
Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրա-
յէլի , քու ծառայիդ յայտնեցիր
ու ըսիր , Քեզի տուն պիտի շի-
նեմ · ասոր համար քու ծառադ իր
սրտին մէջ հ՚՚՚

րի որդին Ադրազարը զարկաւ,
երբոր Եփրատ գետին վրայ
իր * իշխանութիւնը հաստատե-
4 լու՝ կ'երթար ։ Ու Դաւիթ
անկէ հազար եօթը հարիւր ձիա-
ւոր ու քսան հազար հետեւակ զօրք
բռնեց . և Դաւիթ բոլոր † կառ-
քի ձիերուն ջիղերը կտրեց , ու
անոնցմէ միայն հարիւր ձի իրեն հա-
5 մար պահեց ։ Եւ Դամասկոսի Ա-
սորիները Սուբայի թագաւորին
Ադրազարին օգնութիւն ընելու ե-
կան . ու Դաւիթ Ասորիներէն քը-
սանուերկու հազար մարդ զարկաւ ։
6 Եւ Դաւիթ Դամասկոսի Ասորւոց
մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ . ու
Ասորիները Դաւիթին հարկատու
ծառայ եղան . ու Դաւիթ ուր որ
կ'երթար , Տէրը անոր յաջողու-
7 թիւն կու տար ։ Եւ Դաւիթ Ադ-
րազարին ծառաներուն ոսկիէ վա-
հանները առաւ , ու զանոնք Երու-
8 սաղէմ բերաւ ։ Եւ Ադրազարին
քաղաքներէն՝ Բեթաղէն ու Բե-
րոթայէն Դաւիթ թագաւորը
խիստ շատ պղինձ առաւ ։
9 Ու Եմաթի թագաւորը Թովու
երբոր լսեց որ Դաւիթ Ադրազա-
10 րին բոլոր զօրքերը ջարդեր է , Թո-
վու իր որդին ‡ Յովրամը Դաւիթ
թագաւորին խրկեց , որ անոր բարե-
ւ ընէ ու զանիկայ օրհնէ , Ադրազարին
դէմ պատերազմ ընելուն ու զանի-
կայ զարնելուն համար . (քանզի
Ադրազար Թովուին հետ պատե-
րազմներ կ'ընէր ։) Ու Յովրամին
ձեռքը արծաթէ անօթներ , ոսկիէ
անօթներ ու պղնձէ անօթներ կա-
11 յին ։ Դաւիթ թագաւորը զա-
նոնք ալ Տէրոջը նուիրեց , զա-
նուիրած արծաթին ու ոսկիին
հետ , որոնք բոլոր իր յաղթած ազ-
12 գերէն առեր էր Ասորիներէն , Մով-
վաբէն , Ամմոնի որդիներէն , Փղշ-
տացիներէն , Ամաղեկէն , և Սուբայի
թագաւորին՝ Ռոոբի որդւոյն Ադ-
13 րազարին աւարէն ։ Ու Դաւիթ
երբոր Աղի ձորին մէջ տասնուու-
թը հազար ‖ Ասորիները կոտրեց ու
ետ դարձաւ , անուն վաստըկե-
14 ցաւ ։ Ու Եդովմի մէջ բերդապահ
զօրքեր դրաւ . բոլոր Եդովմի երկրին
մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ , և
բոլոր Եդովմայեցիք Դաւիթին
ծառայ եղան . ու Դաւիթ ուր որ
կ'երթար , Տէրը անոր յաջողու-
թիւն կու տար ։
15 Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին
վրայ թագաւորութիւն ըրաւ . ու
Դաւիթ իր բոլոր ժողովուրդին ի-
րաւունք ու արդարութիւն կ'ը-
16 նէր ։ Եւ Շարուհեայի որդին Յո-
վաբ զօրքերուն վրայ էր . ու Ա-
քիղուդի որդին Յովսափատ յի-
17 շատակաց դպիր էր . Եւ Աքի-
տովբի որդին Սադովկ ու Աբիա-
թարի որդին Աքիմելէք քահա-
նաներ էին . ու § Սարայիա ատե-
18 նադպիր էր . Եւ Յովիադայի որ-
դին Բանեա Քերեթիներուն ու
Փելեթիներուն վրայ էր . ու Դաւի-
թին որդիքը ‖ նախարարներ էին ։

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 1040
ա Մն. ժը. 3 ։
Տես Ծն. ժե. 18 ։
* Եբր. ձեռքը դարձընելու
Տես ա Մն. ժը. 4 ։
Յես. ժա. 6, 9 ։
† Կամ՝ կառքերը քակեց , ու անոնցմէ միայն հարիւր կառք պահեց ։
գ Թագ. ժա. 23, 24, 25 ։
Հմր 2 ։
Հմր 14. Գլ. է. 9 ։
Տես գ Թագ. ժ. 16 ։
Տես ա Մն. ժը. 8 ։
ա Մն. ժը. 9 ։
‡ Կամ՝ Ադորամը . տես ա Մն. ժը. 10 ։
գ Թագ. է. 51 . ա Մն. ժը. 11 . իզ. 26 ։
գ Թագ. ժգ. 7 ։
Տես ա Մն. ժը. 12 . Սաղ. կ. ին վերնագիրը ։
‖ Կամ՝ Եդովմայեցիները . տես ա Մն. ժը. 12 ։
Ծն. իէ. 29, 37, 40 . Թու. իդ. 18 ։
Հմր 6 ։
Գլ. ժթ. 13 . ի. 23 . ա Մն. ժա. 6 . ժը. 15 ։
գ Թագ. դ. 3 ։

ԳԼ. Թ

1 Դաւիթ Սիբայի միջոցով Մեմփիբոսթէն բերել կու տայ , 7 ու Յովնաթանին սիրոյն համար զանիկայ իրեն սեղանակից կ'ընէ , և Սաւուղին բոլոր կալուածքները անոր վրայ կը դարձնէ , 9 ու Սիբան անոր երկրագործը կ'ընէ ։

1 Եւ Դաւիթ ըսաւ , Արդեօք Սա-
ւուղին տունէն մնացած մարդ
մը կա՞յ , որ Յովնաթանին սիրոյն
համար անոր բարերարութիւն ը-
2 նեմ ։ Ու Սաւուղին տունէն Սի-
բա անունով ծառայ մը կար , ու
զանիկայ Դաւիթին կանչեցին . և
թագաւորը անոր ըսաւ , Սիբան
դո՞ւն ես . ու անիկայ ըսաւ , Ծա-
3 ռադ եմ ։ Ու թագաւորը ըսաւ ,
Սաւուղին տունէն մնացած մարդ
մը չկա՞յ , որ անոր Աստուծոյ ողոր-
մութիւնը ընեմ ։ Եւ Սիբա ըսաւ
թագաւորին , Յովնաթանէն ոտ-
4 քերը կաղ որդի մը մնաց ։ Ու
թագաւորը անոր ըսաւ , Անիկայ
ո՞ւր է ։ Եւ Սիբա ըսաւ թագա-
ւորին , Ահա անիկայ Լադաբարի
մէջ Ամիէլի որդւոյն Մաքիրին
5 տունն է ։ Եւ Դաւիթ թագաւորը
մարդ խրկեց , ու զանիկայ Լադա-
բարէն Ամիէլի որդւոյն Մաքիրին
6 տունէն առաւ ։ Եւ Սաւուղին
որդւոյն Յովնաթանին որդին
Մեմփիբոսթէ երբոր Դաւիթին
եկաւ , երեսի վրայ ինկաւ ու խո-
նարհութիւն ըրաւ ։ Եւ Դաւիթ
ըսաւ , Ո՛վ Մեմփիբոսթէ . ու ա-
նիկայ ըսաւ , Ահա քու ծառադ ։
7 Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ , Մի վախ-
նար , քանզի քու հօրդ Յովնա-
թանին սիրոյն համար քեզի ան-
շուշտ բարերարութիւն պիտի ը-
նեմ , ու քու հօրդ Սաւուղին բո-
լոր արտերը քու վրադ պիտի դար-
ձրնեմ . ու դուն միշտ իմ սեղանս
8 հաց պիտի ուտես ։ Եւ անիկայ
խոնարհութիւն ըրաւ ու ըսաւ ,
Քու ծառադ ո՞վ է , որ ինծի պէս
մեռած շան մը վրայ նայեցար ։
9 Իսկ թագաւորը Սաւուղին ծա-
ռան Սիբան կանչեց , ու անոր ը-
սաւ , Սաւուղին ու անոր տանը
բոլոր ստացուածքը քու տիրոջդ
10 որդւոյն տուի ։ Եւ դուն ու քու
որդիքդ ու ծառաներդ անոր հա-
մար երկիրը գործէք , ու անոր

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 1040
ա Մն. իդ. 3 ։
§ Կամ՝ Սուսան . տես ա Մն. ժը. 16 ։
ա Մն. ժը. 17 ։
ա Թագ. լ. 14 ։
‖ Եբր. քահանաներ . Գլ. ի. 26 ։
ա Թագ. ժը. 3 . ի. 14, 15, 16, 17, 42 . Առակ. իէ. 10 ։
Գլ. ժզ. 1 . ժթ. 17, 29 ։
ա Թագ. ի. 14 ։
Գլ. դ. 4 ։
Գլ. ժէ. 27 ։
ա Մն. ը. 34 Մերիբաաղ
Հմր 1, 3 ։
ա Թագ. իդ. 15 . Գլ. ժզ. 9 ։
Տես Գլ. ժզ. 4 . ժթ. 29 ։

ՊՊՈՂԸ ԷՐԵՒ բերես , որ քու տիրոջդ որդին ուտելու հաց ունենայ . և քու տիրոջդ որդին Մեմփիբոսթէ միշտ իմ սեղանս հաց պիտի ուտէ : Ու Սիբա է տասնուհինգ
11 որդի ու քսան ծառայ ունէր : Եւ Սիբա ըսաւ Թագաւորին , Իմ Թագաւոր տէրս քու ծառայիդ ինչ որ հրամայէց , քու ծառադ այնպէս պիտի ընէ : Բայց Մեմփիբոսթէ (ըսաւ Դաւիթ ,) Թագաւորին որդուոցը մէկուն պէս՝ իմ սեղա-
12 նս հաց պիտի ուտէ : Ու Մեմփիբոսթէ մէկ պզտիկ տղայ մը ունէր , Լուս անոր անունը Միքա էր . և Սիբային տունը բոլոր բնակողները Մեմփիբոսթէին ծառա-
13 ներն էին : Ու Մեմփիբոսթէ Երուսաղէմի մէջ բնակեցաւ , Էրանգի միշտ Թագաւորին սեղանը հաց կ՚ուտէր . ու Ծանիկայ իր երկու ոտքերովը կաղ էր :

ԳԼ . Ժ

1 Դաւիթ դեսպաններ կը խրկէ Նաասի որդին Անոնը մխիթարելու , բայց անիկայ անարգանօք կը վարուի անոնց հետ : 6 Ամմնացիք թէև Ասորիներէն օգնութիւն կը գտնեն , բայց Յովաբն ու Աբեսսային կը յաղթուին : 15 Ասորոց զօրագլուխը Սովակ նոր ձեռնտուութիւն մը կ՚ընէ Ամմնացիներուն . իսկ ինքը Դաւիթէն կը սպանուի :

1 Յետ անկէ եղաւ – Ամմնի որդւոց Թագաւորը մեռաւ . ու անոր որդին Անոն անոր տեղը Թագաւոր
2 եղաւ : Եւ Դաւիթ ըսաւ , Նաասի որդւոյն Անոնին մարդասիրութիւն ընեմ , ինչպէս որ անոր Հայրը ինծի մարդասիրութիւն ըրաւ . ու Դաւիթ իր ծառաները անոր խրկեց , որ զանիկայ իր Հօրը վրայով մխիթարեն . ու Դաւիթին ծառաները Ամմնի որդւոց երկիրը
3 գացին : Եւ Ամմնի որդւոց իշխանները իրենց տիրոջը Անոնին ըսին , Միթէ Դաւիթ քու Հայրդ քու առջիդ պատուելու համար քեզի մխիթարիչներ խրկեց . չէ՞ որ Դաւիթ իր ծառաները քեզի խրկեց , որ քաղաքը աչքէ անցընեն ու լրտեսեն , որ Երէսը զանիկայ կոր-
4 ծանէ : Եւ Անոն Դաւիթին ծառաները առաւ , ու անոնց մօրուքին կէսը ածիլել տուաւ , ու անոնց հանդերձներուն ալ կէսը Բմինչև նստոյ տեղը կտրել տուաւ , և
5 անոնք խրկեց զանոնք : Ու երբոր Բ՚նէն Դաւիթին պատմեցաւ , զանոնք դիմաւորելու խրկեց . քանզի ան մարդիկները շատ անարգուեր էին . ու Թագաւորը ըսաւ , Երիքովի մէջ նստէք՝ մինչև որ մօրուքնիդ աճի , ու Երէսը դարձէք :
6 Եւ Ամմնի որդիքը տեսնելով որ Դաւիթին հետ աւրուեցան , Ամմնի որդիքը խրկեցին , ու Բեթրոորի Ասորիներէն և Սուբայի Ասորիներէն քսան հազար հետևակ , ու Մաաքայի Թագաւորէն հազար մարդ , և *Իստովբէն տասուերկու հազար մարդ վարձ-
7 քով բռնեցին : Ու երբոր Դաւիթ լսեց , Յովաբը ու բոլոր զօրաւոր
8 բանակը խրկեց : Եւ Ամմնի որդիքը ելան , ու քաղաքին դրանը առջևը կարգաւ պատերազմի շարուեցան . բայց Սուբայի և Բոոբի Ասորիները , ու †Իստովբ ու Մաաքա " դաշտի մէջ զատ կայ-
9 ներ էին : Եւ Յովաբ երբոր տեսաւ որ պատերազմը առջևէն ու ետևէն իր վրայ կը հասնի , Իսրայէլի բոլոր ընտրուած մարդիկներէն ընտրեց , ու Ասորւոց դէմ պատերազմի շա-
10 րեց . Եւ մնացած զօրքը իր եղբօրը Աբեսսային յանձնեց , որ Ամմնի
11 որդւոցը դիմացը շարէ . Ու բսաւ , Թէ որ Ասորիները զիս յաղթելու ըլլան , ինծի օգնութեան հասնիս . և Թէ որ Ամմնի որդիքը քեզ յաղթելու ըլլան , ես քեզի օգնու-
12 թեան պիտի հասնիմ . Խաջասիրտ եղիր , ու եմոր ժողովուրդին համար և մեր Աստուծոյն քաղաքներուն համար ուժով պատերազմինք , ու Բ՚Տէրը իր աչքին հաճոյ
13 երևցածը թող ընէ : Եւ Յովաբ իր հետը եղող զօրքով Ասորիներուն մօտեցաւ , որ անոնց դէմ պատերազմ ընէ . ու անոնք
14 անոր առջևէն փախան : Եւ Ամմնի որդիքը Ասորւոց փախչիլը տեսնելով , անոնք ալ Աբեսսային առջևէն փախան ու քաղաքը մտան : Եւ Յովաբ Ամմնի որդիներէն դարձաւ , ու Երուսաղէմ եկաւ :
15 Երբոր Ասորիները տեսան որ իրենք Իսրայէլին առջևը կոտրուե-
16 ցան , մէկտեղ ժողովուեցան : Ու Ադրազար խրկեց , և Գետին անդիի կողմէ եղող Ասորիները ոտք հանեց , ու Ելամ եկան . և անոնց առջևէն Ադրազարին զօրագլուխը
17 Սովակ Բ՚Երէ– ու երբոր Դաւիթին պատմեցին , անիկայ բոլոր Իսրայէլը ժողվելով , Յորդանանէն անցաւ ու Ելամ հասաւ . և Ասորիները Դաւիթին դիմացը գունդերով շարուեցան , ու անոր հետ
18 պատերազմ բռնին : Եւ Ասորիները Իսրայէլին առջևէն փախան . ու Դաւիթ Ասորիներէն եօթը հարիւր կառք ու քառասուն հազար Ձիաւոր կոտրեց , ու անոնց զօրագլուխը Սովակը զարկաւ , որ հոն մե-
19 ռաւ : Եւ Ադրազարին հպատակ

ն . ք . զԲ . Իսր 1040

ե Հմր 7 , 11 , 13 , Գլ . ժթ . 28 :
է Գլ . ժթ . 17 :

Լ ա Մն . ը . 34 :

է Հմր 7 , 10 :

ը Հմր 8 :

Իսր 1037 – ա Մն . ժթ . 1 , ա :

Բ ե . ի . 4 , Խէ . 2 :

ն . ք . զԲ . Իսր 1040

ֆ Ծն . լգ . 30 , Եզ . և . 21 : աԹագ . ժգ . 4 :
ա Գլ . ը . 3 , 5 :
* Կ – ՛ Ցովբի մարդիկներէն . տես Դատ . ժ . 3 , 5 :
Է Գլ . իդ . 8 :
Ղ Հմր 6 :
† Կ – ՛ Ցովբի ու Մաաքայի մարդիկը

Իսր 1036

Ե ա Մն . ժթ . 16 :

Ե ա Մն . ժթ . 18 :

Ն·Ք·ԳԲ· Իսբ 1036

ԼԳԼ·Բ·6։

եղող բոլոր թագաւորները երբոր տեսան որ Իսրայէլին առջևը յաղթութիւն , Իսրայէլին հետ հաշտութիւն ըրին , ու Հանոր ծառայ եղան . և Ասորիները անկէ ետքը Ամմոնի որդւոյը օգնելու կը վախնային ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Ցովաբ Ռաբբան պաշարած առնեը , Դաւիթ շնութիւն կ'ընէ Բերսաբէին հետ ։ 6 Դաւիթ իր բոյն շնութիւնը ծածկելու համար , Ուրիան բերել կու տայ . բայց անիկայ տուն երթալ չուզեր , ա՛չ գաղտութեան առնեը և ա՛չ գինովութեան ։ 14 Ուրիա իր մահուանը պատճառ ըլլալու նամակը Ցովաբին կը տանի ։ 18 Ցովաբ անոր մեռնելուն լուրը Դաւիթին կը խրկէ ։ 26 Դաւիթ Բերսաբէն իրեն կնիկ կ'առնէ ։

Իսբ 1035

1 Ու — հետևեալ տարին՝ թագաւորներուն պատերազմելու ատենը , Դաւիթ Ցովաբը ու անոր հետ իր ծառաները ու բոլոր Իսրայէլը խրկեց , որոնք Ամմոնացիները կոտորեցին , ու Ռաբբան պաշարեցին . բայց Դաւիթ Երուսաղէմ
2 կը նստէր ։ Ու մէկ օր մը իրիկուան դէմ Դաւիթ իր անկողինէն ելլելով՝ պալատին տանիքին վրայ կը պարտէր , և տանիքին վրայէն տիկ կնիկ մը տեսաւ որ կը լուացուէր , ու ան կնիկը տեսքով խիստ գեղե-
3 ցիկ էր ։ Եւ Դաւիթ մարդ խրկեց , ու ան կնկանը համար հարցուց . ու մէկը բսաւ , Ասիկայ Ե֊լիաամին Ուրիայեն կնիկը՝ Հեթացի
4 Ուրիային կինը ։ Եւ Դաւիթ պատգամաւորներ խրկեց , ու զանիկայ առաւ , ու երբոր Ինիը անոր եկաւ , ընդ֊նէրն անոր հետ պառկեցաւ . ու անիկայ Ե իր անմաքրութենէն դար֊ձեր մաքրուած էր , ետքը Ինիը իր
5 տունը դնաց ։ Եւ կնիկը յղացաւ , ու Դաւիթին լուր խրկեց բսելով , Ես յղի եմ ։ Եւ Դաւիթ Ցովաբին հրաման խրկեց , ու ըսաւ , Քեզի Ուրիան հիթացի խրկէ ։ Ցո-
7 վաբ ալ Ուրիան Դաւիթին խրկեց ։ Ու երբոր Ուրիա անոր եկաւ , Դաւիթ Ցովաբին ողջուԹիւնը ու զօրքին ողջուԹիւնը ու պատերազմին վիճակը հարցուց ։
8 Եւ Դաւիթ Ուրիային բսաւ , Ցուղնդ իջիր , ու ըստրերդ լուա ։ Եւ Ուրիա թագաւորին պալատէն ելածին պէս , անոր ետևէն թագա-
9 ւորէն ‡պարգև գնաց ։ Բայց Ուրիա իր տիրոջը բոլոր ծառաներուն հետ պալատին դուռը պառկեցաւ ,
10 ու իր տունը չիջաւ ։ Եւ Դաւիթին պատմեցին ու բսին Թէ Ուրիան իր տունը չիջաւ ։ Եւ Դաւիթ Ուրիային բսաւ , Դուն ճամբայէ չէ՞ս եկեր , ինչու համար քու տունդ
11 չես իջներ ։ Եւ Ուրիա բսաւ Դաւիթին , Տապանակը ու Իսրայէլ ու Ցուդա վրաններու մէջ կը նըստին , և իմ տէրս Ցովաբ ու իմ տիրոջս ծառաները բաց դաշտի մէջ կը բանակին , ու ես ուտելու ու խմելու և կնկանս հետ պառկելու համար իմ տունս երթամ . դուն կենդանի ես , ու քու հոգիդ կենդանի է՝ որ ես ատ բանը չեմ
12 ըներ ։ Եւ Դաւիթ Ուրիային բսաւ , Այսօր ալ հոս մնացիր , ու վաղը քեզ խրկեմ ։ Եւ Ուրիա ան օրը ու հետևեալ օրը Երուսաղէմի
13 մէջ մնաց ։ Եւ Դաւիթ հրաւիրեց զանիկայ , որ անոր առջևը կերաւ խմեց . ու Դ֊էր է զանիկայ գինովցուց . իսկ Ո֊րէ֊ իրիկունը ելաւ՝ ու Էիր տիրոջը ծառաներուն քովը իր անկողնին մէջ պառկեցաւ . բայց իր տունը չի-
14 ջաւ ։ Եւ առաւօտուն Դաւիթ Ե նամակ մը գրեց Ցովաբին , և Ու-
15 րիային ձեռքովը խրկեց ։ Ու նամակին մէջը գրեց ու բսաւ , Ուրիան խիստ առուիկ պատերազմին դիմացը դրէք , ու դուք ետ քաշուե-
16 ցէք , Ե որ զարնուի ու մեռնի ։ Ու երբոր Ցովաբ քաղաքը պաշարեց , Ուրիան անանկ տեղ մը դրաւ՝ որ Հոն զօրաւոր մարդիկներ գտնուիլը
17 գիտէր ։ Եւ քաղաքին մարդիկները ելան , ու Ցովաբին հետ պատերազմ բրին . և զօրքէն՝ Դաւիթին ծառաներէն ինկան , ու Հեթացի
18 Ուրիան ալ մեռաւ ։ Եւ Ցովաբ պատգամաւոր մը խրկեց , ու պատերազմին բոլոր պարագաները Դաւի-
19 թին իմացուց ։ Եւ պատգամաւորին պատուիրելով բսաւ , Պատերազմին բոլոր դիպուածները
20 թագաւորին պատմելդ ետքը , Թէ որ թագաւորին բարկութիւնը ելլէ , ու քեզի բսէ Թէ Ինչու պատերազմելու համար քաղաքին մօտեցաք . չէիք գիտեր որ պարսպէն
21 նետ կը նետուի . ‖Ցերոբաաղին որդին Աբիմելեքը ով մեռցուց . չէ՞ որ մէկ կնիկ մը պարսպին վրայէն երկանաքարի կտոր մը նետեց անոր վրայ , որ անիկայ Թեբեսի մէջ մեռաւ . պարսպին ինչու մօտեցաք . ան ատենը դուն բսես , Քու ծառադ Հեթացի Ուրիան ալ մեռաւ ։
22 Եւ պատգամաւորը դնաց , ու Ցովաբին բոլոր իրեն պատուիրածը
23 Դաւիթին պատմեց ։ Եւ պատգամաւորը Դաւիթին բսաւ , Ան մարդիկները մեր վրայ ուժովցան , ու մեզի դէմ դաշտը եկան . բայց մենք մինչև քաղաքին դուռը §հալածե-
24 ցինք զանոնք" ։ Եւ աղեղնաւորները պարսպին վրայէն քու ծառաներուդ նետեր նետեցին , ու թա-

Ն·Ք·ԳԲ· Իսբ 1035

Բ Գէ· 6·2, 6։

ԺԳԼ·Ի·6։

Ի Նհ·ԺԲ· 33·35։

Լ Հմր 9։

Ի Տճ· գ Թագ·Ի· 8·9։

ԺԳԼ·ԺՐ· 9։

‖ ԵՔՐ·Ցերոբաաղեմ ։ որ ըսուելէն է՝ Ամբաւլից բաղ Խառնակուածքն բնէ ։ տես Դատ·Է· 32։

§ Դատ·Թ· 53։

§ ԵՔՐ·ա֊նանց վրայ եկինք ։

ն · ք · գԲ · ԻՐԲ 1035

դաւորին ծառաներէն մէկ հոն-
Նէրը մեռան , և քու ծառադ քե-
25 տացի Ուրիան ալ մեռաւ : Ան ա-
տենը Դաւիթ պատգամաւորին ը-
սաւ , Ցոլաբին այսպէս ըսես , Ա-
րանը քու աչքերուդ գէշ չերեւնայ .
քանզի սուրը երբեմն ասիկայ կ'ու-
տէ ու երբեմն անիկայ . քաղաքին
վրայ պատերազմը սաստկացուր , և
զանիկայ փլցուր . ու դուն ալ քա-
26 ջալերէ զանիկայ : Եւ Ուրիային
կնիկը իր երկանը Ուրիային մեռնի-
լը լսելով՝ իր երկանը համար սուգ
27 ըրաւ : Ու երբոր սուգը անցաւ ,
Դաւիթ հարդ խրկեց , ու զանիկայ
իր տունը առաւ . և անիկայ հա-
նոր կնիկը եղաւ . ու անոր որդի մը
ծնաւ : Բայց Դաւիթին աս ըրած
բանը Տէրոջը աչքերուն գէշ երե-
ցաւ :

ՀԳԼ · ԺԸ · 9 ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Նաթան էգ դառնուկին առակը կը պատմէ , որով Դաւիթի կը սոիպուի ինքզինքը դատապարտել : 7 Դաւիթ Նաթանէն յանդիմանուելով՝ իր մեղքը կը խոստովանի , ու թողութիւն կը սուանայ : 15 Դաւիթ՝ քանի որ իր տղան ողջ էր , անոր համար սուգ կ'ընէ ու կ'ապօթէ : 24 Սողոմոն կը ծնանի , ու Ցեդիդիա կ'անուանի : 26 Դաւիթ Ռաբբան կ'առնէ , ու անոր մէջը բնակող ժողովուրդը կը տանջէ ։

ԻՐԲ 1034 — ԱԳ · ԾԱ · ԻՆ վերնագիրը ։

1 Ու Տէրը Նաթանը Դաւիթին
խրկեց . ու անոր եկաւ ու ը-
նոր ըսաւ , Մէկ քաղաքի մը մէջ
երկու մարդ կար , մէկը հարուստ
2 ու միւսը աղքատ : Հարուստը
խիստ շատ հօտեր ու արջառներ
3 ունէր , Բայց աղքատը ուրիշ բան
մը չունէր , միայն թէ էգ դառնուկ
մը , որ ծախու առեր էր , ու կը
սնուցանէր . և ֆառնուկը անոր
հետ ու անոր տղոցը հետ միկտեղ
մեծցաւ . անոր պատառէն կ'ու-
տէր , ու անոր գաւաթէն կը խմէր ,
և անոր ծոցը կը պառկէր , ու անոր՝
4 աղջկան մը պէս էր : Եւ ճամբորդ
մը եկաւ ան հարուստ մարդուն .
ան ալ խնայելով իր հօտերէն ու
արջառներէն առնելու , ու իրեն
եկող ճամբորդին Էբեռնոր պատ-
րաստելու , ջնաց ան աղքատ մար-
դուն էգ դառնուկը առաւ , ու զա-
նիկայ իրեն եկող մարդուն համար
պատրաստեց ։
5 Ան ատենը Դաւիթին բարկու-
թիւնը ան մարդուն դէմ սաստիկ
բորբոքեցաւ , ու Նաթանին ըսաւ ,
Տէրը կենդանի է որ ատ բանը ը-
նող մարդը Էմեռնելու արժանի է ։
6 Եւ ան գառնուկը Էչորկպատիկ
պիտի հատուցանէ . քանզի ատ
բանը ըրաւ ու գութ չունեցաւ ։
7 Ան ատենը Նաթան Դաւիթին
ըսաւ , Ան մարդը դուն ես . Ի-
սրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս
կ'ըսէ . Ես քեզ Իսրայէլի վրայ ես
թագաւոր օծեցի , ու քեզ Սա-
8 ուղին ձեռքէն ես ազատեցի . Եւ
տիրոջդ տունը քեզի՝ ու տիրոջդ
կնիկները քու ծոցդ տուի , և Ի-
սրայէլի ու Յուդայի տունը քեզի
տուի . ու թէ որ քիչ կ'երեւար ,
քեզի *աստնցմէ աւելի բաներ կու-
9 տայի" : Ընչո՞ւ համար Տէրոջը
խօսքը Էանարգեցիր , անոր աչքե-
րուն առջեւը չարութիւն ընելով .
Ուրիտացի Ուրիան սրով մեցուցիր ,
ու անոր կնիկը քեզի կնիկ առիր , ու
զանիկայ Ամմոնի որդւոց սրովը
10 սպաննեցիր : Եւ հիմա դես անար-
գելուդ համար , ու Ուրիտացի Ու-
րիային կնիկը քեզի կնիկ առնելուդ
համար , Էքու տունէդ սուրը յաւի-
11 տեան պակաս պիտի չըլլայ : Ես
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քու
տունէդ քեզի դէմ չարիք մը պիտի
հանեմ . ու Էքու աչքերուդ առջեւը
քու կնիկներդ պիտի առնեմ , և
ընծայ քու դրացիիդ պիտի տամ .
ու անիկայ աս արեգակին առջեւը
քու կնիկներուդ հետ պիտի պառ-
12 կի : Քանզի դուն ծածկաբար ըրիր .
Էբայց ես աս բանը բոլոր Իսրայէլին
առջեւը ու արեգակին առջեւը պի-
13 տի ընեմ : Եւ Դաւիթ Նաթա-
նին բսաւ , Էմեռնոջը դէմ մեղք
գործեցի . ու Նաթան Դաւիթին
բսաւ , Տէրն ալ Էքու մեղքդ նե-
14 րեց , պիտի չմեռնիս : Բայց որով-
հետեւ աս բանով Տէրոջը թշնամի-
ներուն Էհայհոյութիւն ընելու ա-
ռիթ տուիր , անոր համար աս քեզի
ծնած տղան անշուշտ պիտի մեռնի :
15 Ու Նաթան իր տունը գնաց :
Եւ Տէրը զարկաւ ան մանուկը՝ որն
որ Ուրիային կնիկը Դաւիթին ծներ
էր , ու սաստիկ հիւանդացաւ :
16 Եւ Դաւիթ մանուկին համար Ա-
ստուծոյ աղաչեց . ու Դաւիթ ծոմ
պահեց , ու գնաց հրոլոր գիշերը
17 գետին վրայ պառկեցաւ : Եւ անոր
տանը ծերերը անոր Էքովը գային" ,
որ զանիկայ գետնէն վերցընեն .
Բայց անիկայ չուզեց , ու անոնց
18 հետ հաց չկերաւ : Ու եօթներորդ
օրը մանուկը մեռաւ . և Դաւիթին
ծառաները մանուկին մեռնիլը ա-
նոր իմացընելու վախցան . քանզի
ըսին , Ահա քանի որ մանուկը ողջ
էր , անոր զրուցեցինք , ու անիկայ
մեր խօսքը մտիկ չըրաւ . և Ի՞նչպէս
անոր ըսենք թէ Մանուկը մեռաւ ,
19 որ գէշ բան մը ընէ : Բայց Դա-
ւիթ իր ծառաներուն չշուխչը տես-
նելով՝ իմացաւ որ մանուկը մեռեր
է . ու Դաւիթ իր ծառաներուն ը-
սաւ , Մանուկը մեռաւ . ու անոնք

ն · ք · գԲ · ԻՐԲ 1034

Է ա Թագ · ԺԳ · 13 ։

* ԵԲէր · այս ինչ ու այն ինչ բաները կ'ուելցը-նէի ։

Ը Տե՛ս ա Թագ · ԺԸ · 19 ։

Է Թես · ԺԸ · 31 ։

Ը ԳԼ · ԺԱ · 15 , 16 , 17 , 27 ։

Ի Ամով · է · 9 ։

ՃԲ Օր · ԻԲ · 30 ։ ԳԼ · ԺԳ · 22 ։

Է ԳԼ · ԺԳ · 22 ։

Ը Տե՛ս ա Թագ · ԺԸ · 24 ։

Է ԳԼ · ԻԳ · 10 ։ Ցոր · Է · 20 ։ Սաղ · ԼՐ · 5 ։ Ծա · 4 ։ Առակ · ԻԲ · 13 ։

Ճ ԳԼ · ԻԳ · 10 ։ Սաղ · ԼՐ · 1 ։ Ցոր · Է · 21 ։ Միք · Է · 18 ։ Զաք · գ · 4 ։

Ել Ես · Ծր · 5 ։ Եզեկ · ԼԳ · 20 , 23 ։ Հերոով · Բ · 24 ։

Հ ԳԼ · ԺԳ · 31 ։

† ԵԲէր · վերջ եղան ,

Ն · Ք · ՊԲ · Իրը 1034

Յ Հռովթ · գ · 3 ։
Ղ Ցոբ · ա · 20 ։

20 ըսին ։ Մեռաւ ։ Ան առնները Դաւիթի գետնէն ելլալ , լուացուեցաւ , Յօծուեցաւ , հանդերձները փոխեց , ու Տէրոջը տունը մտնելով՝ Ղերկրպագութիւն ըրաւ . ետքը իր տունը դարձաւ , և ուզեց , ու անոր
21 առջևը հաց դրին ու կերաւ ։ Եւ ծառաները անոր ըսին , Ա՛ս ըրած բանդ ի՞նչ պիտի ըլլայ . քանի որ մանուկը ողջ էր , ո՜նր հա՜մբ ծոմ պահեցիր ու լացիր . իսկ մանուկը մեռածին պէս ելար հաց կերար ։
22 Եւ Դա՜իթ ըսաւ , Քանի որ մանուկը ողջ էր , ծոմ պահեցի ու լացի . Քանզի ըսի , Ո՞վ գիտէ , գուցէ Աստուած ինծի ողորմի , ու մանուկը
23 կը առողջանայ ։ Բայց հիմա անիկայ մեռած է , ինչո՞ւ համար ծոմ պահեմ . միթէ ես կրնամ զանիկայ ետ դարձնել . ես անոր պիտի երթամ , բայց Ւանիկայ ինծի պիտի
24 չդառնայ ։ Եւ Դաւիթ իր կնիկը Բեթսաբէն մխիթարեց , ու անոր քովը մտաւ և անոր հետ պառկեցաւ . ու Ւանիկայ որդի մը ծնաւ , ու Ւանոր անունը Սողոմոն դրաւ .
25 և Տէրը զանիկայ սիրեց ։ Ու Նաթան մարգարէին ձեռքովը պատգամ խրկեց . և անոր անունը Տէրոջը համար *Ցեդիդիա կոչեց ։
26 Ու Ղոլաբ Ամմոնի որդւոցը Ռաբբային դէմ պատերազմ ըրաւ , ու թագաւորանիստ քաղաքը ա-
27 ռաւ ։ Եւ Ցոլաբ Դաւիթին պատգամաւորներ խրկեց , ու ըսաւ , Ռաբբայի դէմ պատերազմ ըրի ու
28 ջուրերուն քաղաքը առի . Եւ հիմա մնացած ժողովուրդը ժողվէ , ու քաղաքին դիմացը բանակ դիր , և զանիկայ առ . չըլլայ որ քաղաքը ես առնեմ , ու անոր վրայ իմ անունս
29 դրուի ։ Ուստի Դաւիթ բոլոր ժողովուրդը ժողվեց , ու Ռաբբա գնաց , և անոր դէմ պատերազմե-
30 լով՝ զանիկայ առաւ . Ն Ու անոնց թագաւորին գլխէն թագը առաւ , որ տաղանդ մը ոսկիի ծանրութիւն ունէր պատուական քարերով ՂԲՏՐՈՒՆՔ . և անիկայ Դաւիթին գլուխը դրուեցաւ . ու Դա՜իթ քաղաքէն խիստ շատ աւար ա-
31 ռաւ ։ Եւ անոր մէջը եղած ժողովուրդը հանեց , ու զանոնք սղոցներու ու երկաթէ կաճառայլներու ու երկաթէ տապարներու տակ դրաւ , և զանոնք աղիւսի փուռէ անցուց . ու Ամմոնի որդւոցը բոլոր քաղաքներուն այսպէս ըրաւ . ու Դաւիթ բոլոր ժողովուրդովը Երուսաղէմ դարձաւ ։

Ն · Ք · ՊԲ · Իրը 1032

ԳԼ · Գ · 2, 3 ։
Բ Ա Մ · Գ · 9 ։

Ֆ Տե՛ս Եւ · ԼԸ · 1 , 5 ։ Ցոշ · Գ · 9։

Ր Ցոբ · Է · 3 , 9 , 10 ։

1033

Ր Մատ · ա · 6 ։
Ն Ա Մ՛. Իբ · 9 ։

* Յա՛ Տէրոջը սիրելին ։
Ն Ա Մ՛. Ի· 1 ։
՚Բ Օր · Գ · 11 ։

Ն Ա Մ՛. Ի· 2։

Ե Ծն · Ժբ · 6 ։

Ի Ծն · Խե · 1 ։

Գ Լ · Ժ Գ

1 Ամմո՛ն Թամարին սիրահարելով , Ցովնադաբին խրատովը դինքը հիւանդ կը ձևացընէ , ու

զանիկայ բերել տալով կը լսէ · 15 ետքը առելութեամբ մը զանիկայ դուրս հանել կուտայ ։ 19 Արիսողոմ Թամարը կը մխիթարէ , և իր դիտաւորութիւնը ծածուկ կը պահէ · 23 ու երբոր իր ոչխարները ասրակատուր ընելու կ՛երթայ , Թագաւորին բոլոր որդւոցը առջևը Ամմոնը կը մեղցրնէ ։ 30 Դաւիթ լսելով որ իր բոլոր որդիները մեղցուած են , կը վեռանայ , ու Ցովնադաբ զանիկայ կը մխիթարէ ։ 37 Արիսողոմ Թալմիին քովը Գեսուր կը փախչի ։

1 Ա՚ւ անկէ ետքը՝ Դաւիթին որդւոյն Արիսողոմին մէկ գեղեցիկ քոյրը կար , որուն անունը Թամար էր . ու զանիկայ Դաւի-
2 Թին որդին Ամմոն սիրեց ։ Եւ Ամմոն իր քրոջը Թամարին Ւէրա՜ն համար հիւանդանալու չափ նեղացաւ . քանզի անիկայ կոյս աղջիկ ըլլալուն համար , անոր բան մը ընելը Ամմոնին աչքերուն դժուար
3 կ՛երեւնար ։ Եւ Ամմոն Ցովնադաբ անունով բարեկամ մը ունէր , որ անիկայ Դաւիթին եղբօրը Շամմային որդին էր . ու Ցովնադաբ
4 խիստ խորագէտ մարդ մըն էր ։ Եւ անոր ըսաւ , Ո՛վ թագաւորի որդի , դուն ինչո՞ւ համար այդպէս օրէ օր կը հալիս . պատճառը ինծի չե՞ս յայտներ ։ Ու Ամմոն անոր ըսաւ , Ես իմ եղբօրս Արիսողոմին քրոջը Թամարին սիրահարած եմ ։
5 Եւ Ցովնադաբ անոր ըսաւ , Անկողինդ մէջը պառկէ ու քեզ հիւանդ ձևացուր . ու երբոր քու հայրդ քեզ տեսնելու գայ , անոր ըսէ , Կ՛աղաչեմ որ իմ քոյրս Թամար ինծի գայ , ու ինծի հաց կերցընէ , ու իմ աչքերուս առջևը կերակուր շինէ , որ տեսնեմ ու
6 անոր ձեռքէն ուտեմ ։ Եւ Ամմոն պառկեցաւ , ու գինքը հիւանդ ձևացուց . ու երբոր թագաւորը զանիկայ տեսնելու եկաւ , Ամմոն թագաւորին ըսաւ , Կ՛աղաչեմ , իմ քոյրս Թամար թող գայ , ու իմ աչքերուս առջևը երկու բլիթ շինէ , ու անոր ձեռքէն ուտեմ ։
7 Եւ Դաւիթ Թամարին մարդ խրկեց տունը՝ ըսելով , Ամմոն եղբօրդ տունը գնա , ու անոր կերակուր շի-
8 նէ ։ Եւ Թամար իր եղբօրը Ամմոնին տունը գնաց . ու անիկայ պառկած էր . և առջիկը խմորը առաւ շաղեց , ու անոր աչքերուն առջևը
9 բլիթներ շինեց ու եփեց . Եւ տապակը առաւ ու անոր առջևը պարպեց . բայց անիկայ ուտել չուզեց . ու Ամմոն ըսաւ , Ի՛ջուիս ամէն մարդը դուրս հանեցէք . ու ամէն մարդ անոր քովէն դուրս
10 ելան ։ Եւ Ամմոն Թամարին ըսաւ , Կերակուրը սենեակը ներս բեր , որ ձեռքէդ ուտեմ ։ Ու Թամար շինած բլիթները առաւ ,

Ն · Ք · ԳԲ · Իսր 1032

ու իր եղբօրը Աւիմոնին՝ սենեակը
11 տարաւ . Եւ անոր մտանեցաւ , որ
ուտէ ։ Իսկ Աֆեն Ղազանիկայ բըռ-
12 նեց ու անոր ըսաւ , Եկուր՝ քոյրս՝
ինծի հետ պառկէ ։ Եւ անիկայ
ըսաւ անոր , Չէ , եղբայրս՝ է զիս
մի՛ բռնադատեր . քանզի Իսրայէ-
լի մէջ այդպէս բան չըլլար . ատ
13 Ի անզգամութիւնը մի՛ ըներ ։ Ու
ես իմ նախատինքս ո՞ւր տանիմ .
դուն ալ Իսրայէլի մէջ անզգամնե-
րուն մէկուն պէս պիտի ըլլաս . և
հիմա կ՚ազաչեմ՝ թագաւորին զր-
բուջէ , Ի ու անիկայ զիս քեզմէ
14 չարգիլեր ։ Բայց Աֆեն անոր խօս-
քը մտիկ ընել չուզեց . հապա անկէ
զօրաւոր ըլլալով , է զանիկայ բռնա-
դատեց , ու անոր հետ պառկեցաւ ։
15 Ու Ե՛ւէը Աւիմոն զանիկայ խիստ շատ
ատեց . անանկ որ ունեցած ատե-
լութիւնը ՝՚ի ունեցած սէրէն
աւելի մեծ էր . և Աւիմոն անոր ը-
16 սաւ , Ել՝ գնա ։ Ու անիկայ անոր
ըսաւ , * Պատճառ չկայ՚՚ . զիս
վռընտելուդ չարութիւնը միւս
ինծի ըրածէդ աւելի մեծ է . բայց
17 Աֆեն անոր մտիկ ընել չուզեց ։ Եւ
իրեն ծառայութիւն ընող մանչը
կանչեց ու ըսաւ , Ասիկայ քովէս
դուրս † հանէ , ու ետևէն դուռը
18 կղպէ ։ (Եւ աղջկան վրայ Ե՛րազ-
մադոյն պատմուճան մը կար , քան-
զի թագաւորին կոյս աղջիկները
ասանկ պատմուճան կը հագ-
նէին ։) Ու անոր ծառան զանի-
կայ դուրս հանեց , ու ետևէն դու-
19 ռը կղպեց ։ Եւ Թամար Ե՛ֆիֆիր
առաւ , ՚՚ իր գլխուն վրայ դ՚նէց ,
ու իր վրայի բազմագոյն պատմու-
ճանը պատռեց , և ձեռքը իր գլխ-
ուն վրայ դրաւ , ու լալով գնաց ։
20 Եւ անոր եղբայրը Աբիսողոմ անոր
ըսաւ , Մի՛թէ եղբայրդ Աւիմոն քե-
զի հետ եղաւ . ու հիմա՝ քոյրս՝
լուռ կեցիր . ան քու եղբայրդ է ,
ասիկայ սիրտդ մի՛ դներ . և Թա-
մար իր եղբօրը Աբիսողոմին տունը
21 անմխիթար կը նստէր ։ Ու Դա-
ւիթ թագաւորը ասոր ամէն բաները
22 լսելով , խիստ † բարկացաւ ։ Եւ
Աբիսողոմ Աւիմոնին հետ Ի ազէկ
կամ գէշ խօսք մը չխօսեցաւ . քան-
զի Աբիսողոմ ՚ Աւիմոնը կ՚ատէր՝ իր
քոյրը Թամարը լկելուն համար ։
23 Ու երկու տարի անցնելէն եղաւ ,
երբոր Աբիսողոմին ՚՚ոխերները՝ Եփ-
րեմի մօտ եղած Բաալազորին մէջ
Ն ասպակուսը կ՚ընէին , Աբիսողոմ՝
թագաւորին բոլոր որդիները հրա-
24 ւիրեց ։ Եւ Աբիսողոմ՝ թագաւո-
րին գնաց ու ՚՚ոխերները ասոր ը-
ըսաւ , Ահա քու
ծառայիդ ՚՚ոխերները ասպակուսը
կ՚ընեն . չնորհք ըրէ , թագաւորը
ու անոր ծառաները քու ծառայիդ
25 հետ երթան ։ Եւ թագաւորը Ա-
բիսողոմին ըսաւ , Չէ , որդիս ,
ամէնքս չերթանք . որ քու վրադ
ծանրութիւն չըլլանք . ու զանիկայ
ստիպեց . բայց Դ՚՚՚էն երթալ
26 չուզեց , ու զանիկայ օրհնեց ։ Եւ
Աբիսողոմ ըսաւ , Եթէ ոչ՝ գոնէ
իմ եղբայրս Աւիմոն մեր հետը դայ .
ու թագաւորը անոր ըսաւ , Անի-
27 կայ ինչո՞ւ քու հետդ երթայ ։ Բայց
Աբիսողոմ զանիկայ ստիպելուն
համար՝ Աւիմոնը ու թագաւորին
բոլոր որդիները անոր հետը խրկեց ։
28 Եւ Աբիսողոմ իր մանչերուն պա-
տուիրեց ու ըսաւ , Նայեցէ՛ք , երբ-
որ Աւիմոնին Հսիրտը գինիէն զուար-
թանայ , ու ես ձեզի՝ Աւիմոնը զար-
կէ՛ք ըսեմ , զանիկայ մեռցուցէ՛ք .
մի՛ վախնաք . ՚չէ՞ որ ես ձեզի հրա-
մայեցի . քաջասիրտ ու զօրաւոր
29 կտրիճներ եղէք ։ Եւ Աբիսողոմին
մանչերը Աբիսողոմին պատուիրա-
ծին պէս բրին Աւիմոնին . ու թա-
գաւորին բոլոր որդիքը ոտք ելան ,
և ամէն մէկը իր ջորին հեծնելով՝
30 փախան ։ Ու անոնք դեռ ճամբան
ըլլալով , Դաւիթին լուր բերին ու
ըսին , Աբիսողոմ՝ թագաւորին բո-
լոր որդիները մեռցուց , ու անոնց-
31 մէ մէկը չմնաց ։ Եւ թագաւորը
ոտք ելաւ , ՚ իր հանդերձները պատ-
ռեց , ու ՚գետինը պառկեցաւ . ու
անոր բոլոր ծառաները հանդերձին
պատռած ՚՚որ Բ՚՚ըռ՚՚էը կը կայ-
32 նէին ։ Ու Դաւիթին եղբօրը Սա-
մայային որդին Ե՚ճոնադաբ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Իմ
տէրս չկարծէ որ բոլոր երիտասարդ-
ները թագաւորին որդիները մեռ-
ցուցին , քանզի մինակ Աւիմոն մե-
ռած է . վասն զի ասբանը Աբի-
սողոմին բերնովը որոշուած էր , ա-
նոր քոյրը Թամարը լլկած օրէն ՚ի
33 վեր ։ Ու հիմա Ի իմ թագաւոր
տէրս իր սրտին մէջ ՚՚ բանը չդնէ ,
կարծելով թէ թագաւորին բոլոր
որդիքը մեռան , քանզի մինակ Ամ-
34 նոն մեռած է ։ Եւ Աբիսողոմ
փախաւ ։ Ու երբոր Դ՚՚՚էն պա-
տանին՝ դէտը աչքերը վերցուց նա-
յեցաւ , տեսաւ որ իր ետևէն լեռա-
նը ճամբէն խիստ շատ ժողովուրդ
35 կու գար ։ Ան ատենը Ե՚ճոնադաբ
թագաւորին բսաւ , Ահա թագա-
ւորին որդիքը կու գան . ծառա-
36 յիդ խօսքը եղաւ ։ Եւ անիկայ իր
խօսքը լմընցուցածին պէս , ահա
թագաւորին որդիքը եկան , ու ձայ-
ներնին վերցուցին ու լացին . և թա-
գաւորն ալ ու անոր բոլոր ծառանե-
37 րը խիստ մեծ լացով մը լացին ։ Իսկ
Աբիսողոմ փախաւ , ու Գեսուրի

Ն · Ք · ԳԲ · Իսր 1030

ՂԴատ . ԺԹ . 6 ։ 9 ։ 22 ։ Հռութ . գ . 7 ։ աԹագ . իե . 36 ։ Եսթ . ա . 10 ։ Սաղ . ՃԳ . 15 ։

Ֆ Ցես . ա . 9 ։

Ղ Գ . ա . 11 ։

յ Գէ . ԺԹ . 16 ։

Ն ՀՄԲ 8 ։

- ՀՄԲ 38 ։

Ն · Ք · ԳԲ · Իսր 1030

Ղ Ծն . ԼԹ . 12 ։

Է Ծն . ԼԳ . 2 ։ Ը Ղե . ԺԸ . 9 ։ 11 ։ Ի . 17 ։ Ը Ծն . ԼԳ . 7 ։ Դատ . ԺԹ . 23 ։ Ի . 6 ։

Ֆ Ցես Ղե . ԺԸ . 9 ։ 11 ։

Է Ը Օր . Իր . 25 ։ Ցես գէ . ԺԸ . 11 ։

* Կ՚՚՚ Ար ընէը աա բանը .

† Եէր . Հանեցէք ։ Ը Ծն . ԼԷ . 3 ։ Դատ . ե . 30 ։ Սաղ . խե . 14 ։

Է Ցես . է . 6 ։ Գէ . ա . 2 ։ Ցոր . բ . 12 ։ Երեմ . բ . 37 ։

‡ Կ՚՚՚ տըրտմեցաւ ։ Ն Ծն . իգ . 50 ։ ա . 24 ։ Ղե . ԺԹ . 17 ։ 18 ։ 1030

Ն Ցես Ծն . ա . 12 ։ 13 ։ աԹագ . իե . 4 ։ 36 ։

Ն · Ք · ԳՁ · 1030

Ա Գէ · գ · 3 ·
Դ Գէ · ԺԹ · 23 · 32 · ԺԱ · 8 ·
Ա Պտ · ԽԹ · 2 ·
— Նեհ · ւթ · 12 ·

թագաւորին՝ Ամուդի որդւոյն Աթարիին գնաց . բայց Դա—էլ ամէն օր իր որդւոյն համար սուգ կ'ը-
38 նէր : Եւ Աբիսաղամ փախաւ ու Գեսուր գնաց , ու հոն իրիք տարի
39 մնաց : Եւ Դաւիթ թագաւորը Աբիսաղամին կրկին կոչ փափաքեր , քանզի մեռնող Ամնոնին վրայով մխիթարուեր էր :

ԳԼ · ԺԴ

1 Յովաբ Թեկուացի կնիկ մը վարձով կը բերէ , որ առակով մը Աբիսաղամը ետ դարձնելու համար թագաւորին սիրտը : և Յովաբ դանիկայ ներսագնէմ կը բերէ : 25 Աբիսաղամին գեղեցկութիւնը , մազերը ու անոր զաւակները : 28 Երկու տարիէն հետ Աբիսաղամ Յովաբին ձեռքէն թագաւորին առջեւը կը ներկայանայ :

1027

1 Եւ Ծարուհեայի որդին Յովաբ իմացաւ որ թագաւորին սիրտը
2 — Աբիսաղամին վրայ է : Ու Յովաբ Թեկուէ մարդ խրկեց , և անկէ խելացի կնիկ մը բերել տուաւ , ու անոր բաւ , կ'ապաչեմ , քեզ սգաւոր ձեւացուր , ու սուգի հանդերձներ հագիր , եղով մի օծուիր , ու մեռելի մը համար շատոնցմէ սուգ
3 բռնող կնկան պէս եղիր . Եւ թագաւորին մուիր , ու անոր ա կերպով խօսէ . և Յովաբ ը անոր
4 բերանը խօսքեր դրաւ : Ու ան Թեկուացի կնիկը թագաւորին «մուաւ խօսելու համար» . ու ԻԵրեսի վրայ գնալով իյնալով՝ անոր խոնարհութիւն բրաւ , ու բաւ ,
5 Ո՛վ թագաւոր , Ազատէ ինծի : Եւ թագաւորը անոր բաւ , Քեզի ինչ եղաւ : Ու կնիկը բաւ , Ո՛չ , Եես մէկ որբևայրի կնիկ մըն
6 եմ , ու իմ երիկս մեռած է . Եւ քու աղախինդ երկու որդի ունէր . ու երկուքը դաշտի մէջ իրարու հետ ծեծկուելան . և անոնց մէջը հաշտեցնող մը չըլլալուն համար , մէկը միւսը զարկաւ , ու դանիկայ
7 մեռցուց : Եւ ահա ըռլոր ազգատոհմը քու աղախինիդ դէմ ոտք ելան , ու բսին , Իր եղբայրը մեռցնողը տուր , որ դանիկայ մեռցնենք՝ իր մեռցուցած եղբօրը կենացը համար , ու ժառանգն ալ կորսնցնենք . և ինծի մնացած կայծը պիտի մարեն , երկրիս վրայ էրկանս անունը ու մնացորդը չպահելով ,
8 Եւ թագաւորը կնկանը բաւ , Տուն գնա , ու ես քեզի համար
9 կը պատուիրեմ : Ու Թեկուացի կնիկը թագաւորին բաւ , Ո՛վ տէր իմ թագաւոր՝ Ես ու իմ հօրս տանը վրայ ըլլայ , բայց թագաւորը ու անոր աթոռը
10 անպարտ ըլլայ : Եւ թագաւորը բաւ , Թէ որ քեզի բան մը բաղ

ըլլայ , անիկայ ինծի բեր , ու ան-
11 մէն ալ քեզի չդպչիր : Եւ անիկայ բաւ , թագաւորը չնորհք ընէ , իր Տէր Աստուածը յիշէ , ու չթողու որ էարեան վրէժխնդիրները շատնան ապականելու , որ իմ որդիս մեռցրնեն : Եւ անիկայ բաւ , Ես Տէրը կենդանի է որ քու որդւոյդ ծլիէն մազ մը գետինը պի-
12 տի չիյնայ : Ան ատենը կնիկը բաւ , Թող քու ազախինդ իմ տիրոջս թագաւորին մէկ խօսք մը ըսեմ . ու անիկայ Ըսուցէ բաւ ,
13 Եւ կնիկը բաւ , Ու բնաւ Աստուծոյ ժողովուրդին վրայ ինչու համար այդպէս բան կը մտածես . ու բովհետեւ թագաւորը բանի որ ինք ազատածը ետ չդարձնէ , ան խօսքերը խօսելով յանցաւորի պէս
14 կ'ըլլայ . Քանզի մենք ի՛ր հարկ պիտի մեռնինք , ու գետինը թափած ջուրին կը նմանինք , որ ետ չեն ժողվուիր . և Աստուած ալ չէժողվուիր . և Աստուած ալ չէ՛ խզեր հոգին չառնելէ , հապա միջոցներ կը ձարէ , որ ապառաժը իրմէ ալ ապառաժած չմնայ ,
15 Ու հիմա ես անոր համար իմ թագաւոր տիրոջս ան խօսքը բսելու եկայ , քանզի ժողովուրդը զիս վախցուց . ու քու ազախինդ բաւ , Հիմա թագաւորին հետ խօսիմ , գուցէ թագաւորը իր ազախինին
16 խօսքը կատարէ . Որովհետեւ թագաւորը մտիկ ընելով՝ իր ազախինը պիտի ազատէ ան մարդուն ձեռքէն , որ զիս ու իմ որդիս միասին Աստուծոյ ժառանգութենէն ջնջել
17 կ'ուզէ : Եւ քու ազախինդ բաւ , Իմ թագաւոր տիրոջս խօսքը միխթարուելու պիտի ըլլայ . քանզի իմ թագաւոր տէրս Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս է , — բարին ու չարը կը հասկընայ . և քու Տէրը
18 Աստուածդ քու հետդ ըլլայ : Ու թագաւորը պատասխան տուաւ ու կնկանը բաւ , Քեզի հարցրնելու բանս ինծմէ մի պահեր : Ու կնիկը բաւ , Իմ
19 թագաւոր տէրս թող գրուցէ : Եւ թագաւորը բաւ , Արդեօք աս ամէն բանիս մէջ Յովաբին ձեռքը քեզի հետ է . ու կնիկը պատասխան տուաւ ու բաւ , Ո՛վ տէր իմ թագաւոր , քու անձդ կենդանի է որ իմ թագաւոր տիրոջս բսած բոլոր խօսքերէն դնաւ մէկ աջ դին կամ ձախ դին չկրնար խոտորիլ . քանզի քու ծառադ Յովաբն է ինծի պատուիրողը . ու ան ը բոլոր խօսքերը քու ազախինիդ բերաններ
20 դնողը անիկայ է . Ան խօսքիս ձեւը դարձրնելու համար՝ քու ծառադ Յովաբ ան բանը բրաւ . ու իմ

Ն · Ք · ԳՁ · 1027

Ի Թաւ · ւթ · 19 ·
Ա Թագ · ԺԳ · 45 · Գոր · իե · 34 ·
Ի Դատ · ւ · 2 ·
Ե Գէ · ԺԳ · 37 · 38 ·
Ելս · ւգ · 15 · Երբ · Թ · 27 ·
Հ Թաւ · ւթ · 15 · 25 · 28 ·
Ե Հմ 20 · Գէ · ԺԹ · 27 ·
† Կ—՛ պիտի բլայ ·
Ը Հմ 3 ·

տէրս Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս խմաստուն է՝ բոլոր երկրիս վրայ եղած բաները դիտնալու ։
21 Եւ Թագաւորը Յովաբին բսաւ ։ Ահա հիմա սա բանը բրի . դնա , Արիսոդոմ պատանին ետ դար-
22 ձուր ։ Ան սաներ Յովաբ երեսի վրայ գետինը ինկաւ , ու անոր խոնարհութիւն բրաւ , ու օրհնեց Թագաւորը . և Յովաբ բսաւ , Քու ծառադ այսօր գիտցաւ որ քու աչքերուդ առջեւը շնորհք գտայ , ով տէր իմ Թագաւոր . քանզի Թագաւորը իր ծառային խօսքը
23 կատարեց ։ Ու Յովաբ երաւ՝ Գեսուր դնաց , ու Արիսոդոմը Երու-
24 սաղէմ բերաւ ։ Եւ Թագաւորը բսաւ ։ Թող իր տունը դառնայ , ու իմ երեսս չտեսնէ ։ Ու Արիսոդոմ իր տունը դարձաւ , ու Թագաւորին երեսը չտեսաւ ։
25 Եւ բոլոր Իսրայէլի մէջ Արիսոդոմին պէս գեղեցիկ ու գովելի մարդ մը չկար . անիկայ ոտքին Թաթէն մինչեւ գլխուն գագաթը
26 արատ մը չունէր ։ Ու երբոր իր մազերը կը կտրէր , (որովհետեւ տարին անգամ մը մազերը կը կտրէր , քանզի իր վրայ ծանրութիւն կ'ըլլար ։) իր գլխուն մազերը կը կշռէր , — Թագաւորական կշռոյով երկու հարիւր սիկղ ։—
27 ըր ։ Եւ Արիսոդոմին իրեք որդի ու Թամար անունով մէկ աղջիկ մը ծնաւ . անիկայ տեսքով գեղեցիկ կնիկ մըն էր ։
28 Եւ Արիսոդոմ Երուսաղէմի մէջ լման երկու տարի նստաւ , ու
29 Թագաւորին երեսը չտեսաւ ։ Եւ Արիսոդոմ Յովաբին մարդ իրկեց , որ զանիկայ Թագաւորին իրկէ . բայց անիկայ չուզեց անոր երթալ ։ Ու նորէն երկրորդ անգամ մարդ իրկեց . ու անիկայ երթալ չու-
30 զեց ։ Ան սաներ Աբիսողոմ իր ծառաներուն բսաւ ։ Տեսէք Յովաբին արտը՝ որ իմ մօտս մնան է , ու անիկայ հոն գարի ունի . գացէք՝ զանիկայ կրակով այրեցէք ։ Եւ Արիսոդոմին ծառաները ան արտը
31 կրակով այրեցին ։ Ու Յովաբ երաւ՝ Արիսոդոմին տունը դնաց , և անոր բսաւ ։ Ինչո՞ւ համար քու ծառաներդ իմ արտս կրակով այ-
32 րեցին ։ Ու Արիսոդոմ Յովաբին բսաւ ։ Ահա քեզի մարդ իրկեցի ու բսի ։ Հոս եկուր , քեզ Թագաւորին իրկեմ , որ բսես Թէ Գեսուրէն ինչո՞ւ եկայ . իմ հոն բլլալս ինձի աւելի ապրկ էր . և հիմա Թագաւորին երեսը տեսնեմ ։ ու Թէ որ իմ վրաս չարութիւն մը
33 կայ , Թող զիս մեռցնէ ։ Եւ Յո-

վաբ Թագաւորին գնաց , ու անոր իմացուց . և անիկայ Արիսոդոմը կանչեց . ու Թագաւորին մօտը գնաց , և Թագաւորին առջեւը երեսի վրայ ինկաւ , — մինչեւ գետինը խոնարհութիւն բրաւ . ու Թագաւորը Արիսոդոմը համբուրեց ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Արիսոդոմ անուշ խօսքերով և մարդասիրութիւն ցուցնելով , Իսրայէլի մարդոց սիրտերը իրեն կը գրաւէր ։ 7 Ուխտ մը կատարելու պատճառով Հրաման կ'առնէ Քերրոն երթալու ։ 10 ու հոն ապստամբութեան մէծ խորհուրդ մը կ'ընէ ։ 13 Դաւիթ սա լսուին վրայ Երուսաղէմէն կը փախչի ։ 19 Եթթի Դաւիթին զաւակիլ չուզեր ։ 24 Սադովկ ու Աբիաթար ապաստանին հետ նա կը խրկուին ։ 30 Դաւիթ ու իր ժողովուրդը լալով Ձիթենեաց լեռը կ'ելլեն ։ 61 Դաւիթ կը խնդրէ Աստուծմէ որ Արիսոփելին խորհուրդը խափանէ ։ 32 Քաւի պատուէրներով նա կը խրկուի ։

1 Ա-անկէ ետքը Արիսոդոմ իրեն համար բ կառքեր , ձիեր ու իր առջեւէն վազող հիսուն տղաներ
2 դակ մարդ պատրաստեց ։ Եւ Արիսոդոմ կանուխ կ'ելլէր ու դրան ճամբուն մէկ կողմը կը կայնէր . և Արիսոդոմ ամէն դատ ունեցող ու դատաստանի համար Թագաւորին եկող մարդը կը կանչէր ու կ'ըսէր , Դուն մր քաղաքէն ես . ու երբոր անիկայ՝ Ծառադ Իսրայէլի
3 ցեղերուն մէկէն եմ կ'ըսէր , Արիսոդոմ անոր կ'ըսէր , Նայէ , քու դատդ բանաւոր և ուղիղ է . բայց Թագաւորին կողմանէ քեզի մնիկ
4 ընող չկայ ։ Եւ Արիսոդոմ կ'ըսէր , Երանի Թէ զիս սա երկրիս վրայ դատաւոր դնէին . ու ամէն վէճ կամ դատ ունեցող մարդը ինձի
5 գար , և անոր իրաւունք ընէի ։ Ու երբոր մէկ մարդ մը մտնէր անոր խոնարհութիւն բնելու , անիկայ ձեռքը կ'երկրնցընէր , զանիկայ կը
6 բռնէր ու կը համբուրէր ։ Եւ Արիսոդոմ դատաստանի համար Թագաւորին եկող բոլոր Իսրայէլին այսպէս ընելով , Իսրայէլի մարդիկներուն սիրտը իրեն դարձուց" ։
7 Ու քառասուն տարին լմննալէն երբը Արիսոդոմ բսաւ Թագաւորին . Շնորհք բրէ , երթամ ու Տէրոջը բրած ուխտս Քերրոնի մէջ
8 կատարեմ . Քանզի ծառադ Երբոր Ասորւոյ Գեսուրը կը բնակէի , ուխտ բրի ու բսի , Թէ որ Տէրը դիս Երուսաղէմ դարձնէ , Տէրոջը
9 ծառայութիւն բնեմ ։ Եւ Թագաւորը անոր բսաւ ։ Գնա խաղաղութեամբ ։ Ու անիկայ երաւ
10 Քերրոն դնաց ։ Եւ Արիսոդոմ Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն լրտեսներ

ն · թ · գ · 1027

1025

ղ Նե · ւդ · 4 , խե · 15 ։ Դա · ժե · 20 ։

1024

ա Գէ · ժբ · 11 ։
բ գ Թագ · ա · 5 ։
գ Դատ · թ · 29 ։
դ Հատ · ժգ · 18 ։
ե Եբր · գողցաւ ։
1023
զ Ը-ած «Հանդ» ւորս
է ա Թագ · ժգ · 2 ։
ը Գէ · ժգ · 38 ։
թ Նե · իբ · 20 , 21 ։

Ն · Ք · ԳՀ · 1023

Ը ա թ ա գ · Թ · 13 · Ժգ · 3 · 5 ·

Բ Ն Ա · Ի · 5 ·

Ժ Ա գ · խա · 9 · Ծե · 12 · 13 · 14 ·

Ի Ց ե ա · Ժե · 51 ·

Լ Ա գ · գ · 1 ·

Ի Հմր 6 · Դաա · Թ · 3 ·

* Ե ք ր · հաե · ՚ն

Ֆ Գլ · Ժթ · 9 · Ա գ · գ · ին վերնագիրը ·

† Ե ք ր · ա ա ր ը

Հ Գլ · Ժգ · 21 · 22 ·

‡ Ե ք ր · ա ա ն

Ն Գլ · բ · 18 ·

Ղ Գլ · Ժբ · 2 ·

Ճ ա Թագ · Իգ · 13 ·

՚ Հ ա ա թ · ա · 16 · 17 · Ա ա գ · Ժե · 17 · Ժբ · 24 ·

խրկեց , ու բաւ , Փողին ձայնը լսելուդ պէս՝ Աբիսողոմ քեզբռնի
11 մէջ թագաւոր եղաւ , բսէք ։ Ու Աբիսողոմին հետ Երուսաղէմէն եկու հարիւր մարդ գնաց Հրաւիրուած . անոնք Խղճամտութեամբ գացին , ու ամենևին բան մը չէին
12 գիտեր ։ Եւ Աբիսողոմ զոհերը բրած ատենը՝ Դաւիթին խորհրդակիցը Գեղոնացի Աբիսոփէլը իր Գեղոն քաղաքէն կանչել տուաւ . և դաւաճանութիւնը զօրացաւ , ու ժողովուրդը երթալով Կը շատնար Աբիսողոմին քովը ։
13 Եւ Դաւիթին լուրեր մը եկաւ ու բաւ , Իսրայէլի մարդիկնե-
բուն սիրտը Աբիսողոմին * հետ Մկ՚
14 եղաւ ։ Ան ատեն Դաւիթ Երուսաղէմի մէջ իր հետը եղող բոլոր ծառաներուն բաւ , Ելէք Փախչինք . քանզի Աբիսողոմին ևբևէն մեզի ազատութիւն չկայ . շուտ բրէք՝ գացէք , չըլլայ որ անիկայ շուտով մեզի հասնի , ու մեր վրայ չարիք հասցընէ , ու քաղաքը
15 սուրի բերնէ անցընէ ։ Եւ թագաւորին ծառաները թագաւորին բսին , Ահա քու ծառաներդ պատրաստ Են ընելոնչ
Ա Գլ · գ · ին վերնագիրը ·
16 որ տէրը որ թագաւորը ընտրէ ։ Ու † թագաւորը և անոր † եղեռնէն անոր բոլոր տունը ելաւ . ու թագաւորը հիր հարճերէն տասը կնիկ թողուց , որ տանը մէջ պահպանու-
17 թիւն բնեն ։ Եւ թագաւորը ու անոր եղեռնէն բոլոր ժողովուրդը ելաւ , ու անոնք հեռու ‡ տեղ մը
18 կայնեցան ։ Եւ անոր բոլոր ծառաները Ն ու բոլոր Քերեթհիները և բոլոր Փղեթհիները անոր քովէն կ՚անցնէին . ու անոր հետ Գեթէն եկած բոլոր Գեթացիները՝ վեց հարիւր մարդ թագաւորին առջևէն
19 կ՚անցնէին ։ Եւ թագաւորը Ղեթացի Եթթիին բսաւ , Ինչո՞ւ համար դուն ալ մեզի հետ պիտի երթաս . դարձիր ու թագաւորին հետը նստէ , քանզի դուն օտարական ես , ու նաև եղած տեղդ պան-
20 դուխտ ես ։ Դուն երէկ եկար , ու այսօր ես քեզ տեղդ խախտե՞մ , որ ինծի հետ երթաս . ահա ես կ՚երթամ Ճ ուր որ պիտի երթամ . դուն դարձիր ու քու եղբայրներդ Ը դարձուր . ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քու հետդ ըլլայ ։
21 Ու Եթթի թագաւորին պատասխան տուաւ ու բաւ , ՚Ձէրը կենդանի է , ու իմ թագաւորս տէրս Ը կենդանի է , որ իմ թագաւորս տէրս ուր որ ըլլայ , Թէ մեռնուան մէջ և թէ կենդանութեան մէջ՝ քու ծառադ ալ հոն
22 պիտի ըլլայ ։ Եւ Դաւիթ Եթթիին բսաւ , Ո՛րթ եկուր անցիր . ու Գեթացի Եթթիին իր հետը և-
ղող բոլոր մարդիկներովը ու բոլոր
23 բնտանիքներովը անցաւ ։ Եւ բոլոր երկիրը մեծ ձայնով կու լար , ու բոլոր ժողովուրդը կ՚անցնէր . և թագաւորը Կեդրոն հեղեղատէն կ՚անցնէր , ու բոլոր ժողովուրդը դէպ՝ ի Անապատին ճամբան կ՚անցնէին ։
24 Եւ ահա Սադովկ ալ ու անոր հետ բոլոր Ղեւտացիները Աստուծոյ ուխտին տապանակը կը տանէին . և Աստուծոյ տապանակը կայնեցուցին , ու մինչև որ բոլոր ժողովուրդը քաղաքէն ելաւ լմընցաւ ,
25 Աբիաթար ‖ զոհ կը մատուցա-
նէր ։ Եւ թագաւորը Սադովկին բսաւ , Աստուծոյ տապանակը քաղաքը դարձուր . թէ որ Ցէրոջը աչքը շնորհք գտնեմ , ան ատեն ը դիս ետ պիտի դարձընէ , ու
26 զանիկայ ու անոր բնակարանը ին-
ձի ցուցընէ . Բայց թէ որ ինծի այսպէս բսէ , Չկենդ չեմ հաճիր . ահա ես Ի՛նծէր Ի՛ , Ո՞իր աչքին հաճոյ երևցածին պէս թող
27 ընէ ինծի ։ Եւ թագաւորը Սադովկ քահանային բսաւ , Դուն Հեռատեսդ Ա՞ . խաղաղութեամբ քաղաքը դարձիր , ու քու որդիդ Աբիմաաս ու Աբիաթարին որդին Յովնաթան՝ Ձեր երկու որդինե-
28 րը Ձեզի հետ ։ Ահա ես Հ անապատին դաշտերուն մէջ պիտի սպասեմ , մինչև որ Ձեզմէ լուր մը առ-
29 նեմ ։ Եւ Սադովկ ու Աբիաթար Աստուծոյ տապանակը Երուսաղէմ դարձուցին , ու անոնք հոն մնացին ։
30 Եւ Դաւիթ Ձիթենեաց լեռնէն վեր կ՚ելլէր , ու ելլելով կու լար . և Գլուխը ծածկած էր , ու անիկայ Բոկոտն կը քալէր . և անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդն ալ՝ Բա-
մէնքը իրենց գլուխը ծածկած էին ,
31 ու Լալով կ՚ելլէին ։ Եւ Դաւիթին պատմեցին ու բսին , Աբիսոփէլ Աբիսողոմին հետ դաւաճանութիւն բնողներուն մէջն է ։ Ու Դաւիթ բսաւ , Ով Ցէր կ՚ապշեմ , Ֆ Աբիտոփելին խորհուրդը § խափանէ ։
32 Ու երբոր Դաւիթ ան բլուրը հասաւ , ուր որ Աստուծոյ երկրպագութիւն բրաւ , ահա Արաքացի Քուսին Հանդերձները պատռած ու գլուխն վրայ հող Բ՚՝ դանիկայ
33 դիմաւորեց ։ Եւ Դաւիթ անոր բսաւ , Թէ որ իմ հետս գաս , Ինծի
34 բեռ մը կ՚ըլլաս . Բայց թէ որ քաղաքը դառնաս , ու Աբիսողոմին բսես , Ով թագաւոր՝ Ես քու ծառադ պիտի ըլլամ . առաջուց

Ն · Ք · ԳՀ · 1023

Ա Գ Ա · Ի · 1 ·

Ղ Գլ · Ժգ · 2 ·

Ղ Թաւ · գ · 15 ·

‖ Կ՚՝ Կկ · ՚ն ·

Ա Գ Ա · Խգ · 3 ·

Ղ Թաւ · Ժգ · 8 · Գլ · Իր · 20 · գ Թագ · Ժ · 9 · բ Մ՚՝ · Թ · 8 · Ե՞ · Կր · 4 · Ղ ա Թագ · գ · 18 ·

Ջ ա Թագ · Թ · 9 ·

Ճ Ե՞ս գլ · Ժե · 17 ·

Գլ · Ժե · 16 ·

Է Գլ · Ժթ · 4 · Ե՞թ · գ · 12 ·

Ա Ե՞ · Ի · 2 · 4 ·

Բ Երեմ · Ժգ · 3 · 4 ·

Ը Ա գ · ՃԻգ · 6 ·

Ա գ · գ · 1 · 2 · Ծե · 12 · ԽՀ ·

Ֆ Գլ · Ժգ · 23 · Ժե · 14 · 23 ·

§ Եբր · ի · մարգ՚ր ·

Գլ · ա · 2 ·

Գլ · Ժթ · 35 ·

Ֆ Գլ · Ժգ · 19 ·

Ն · Ք · ՂԲ · 1023

քու հօրդ ծառան եմ, ու հիմա քու ծառադ եմ. ան առնէր Ա-
35 բիսագիային խորհուրդը ինձի համար կրնաս ղրկել, եւ ահա Սադովկ ու Ա-
բիաթար քահանաները հոն քեզի հետ են. ու թագաւորին առնէն ինչ որ լսես, ՚Սադովկ ու Աբիա-
թար քահանաներուն պատմես։
36 Ահա հոն Ի անոնց երկու որդիները՝ Սադովկին ՚որդի Աքիմաաս ու Ա-
բիաթարին ՚որդի Յովնաթան ի-
րենց հետ են. ու ամէն լսած խօս-
քերնիդ անոնց ձեռքով ինծի ի-
37 մացընէք։ Եւ Դաւիթին բարե-
կամը քաղաքը մտաւ. ու ՚Աբիսողոմ ՚Ը Երուսաղէմ մտաւ։

ԳԼ. Ժ. Զ.

1 Սիբա բնծաներով ու խորամանկութիւն բա-
նեցընելով՝ իր տիրոջ սասցուածքին տէր կ'ըլլայ։ 5 Սեմէի Բաւուրիմի գոմը Դաւիթը կ'անիծէ։ 9 Դաւիթ համբերութիւնով վե-
րէժինդիր չըլլար։ ու ուրիշներն ալ վրէժ-
խնդրութենէ կ'արգիլէ։ 15 Քուսի Աբիսա-
գային խորհուրդին կ'ըլլայ։ 20 Աքիտոփե-
լին խորհուրդը։

1 Եւ ՚երբոր Դաւիթ վերէն գլու-
խէն քիչ մը անցեր էր, ահա
Ի Մեմիբոսթէին ծառան Սիբա
դանիկայ դիմաւորեց, հեծը երկու
էշ ՚էնէ՚լով, որոնց վրայ երկու
հարիւր հաց, հարիւր ողկոյզ չա-
միչ, ու հարիւր ՚ամառնային
պտուղ՝ ու տիկ մը գինի բեռ-
2 ցուած էր։ Եւ թագաւորը Սի-
բայէն բաւ, Ասոնք ՚ինչ պիտի
ընես՚։ Ու Սիբա բաւ, Էշները
թագաւորին տանը համար են, որ
՚նստի վրայ հեծնեն. և հացը ու ա-
մառնային պտուղները մանչերուն
համար են, որ ուտեն. ու գինին ՚Ը
Ի անապատին մէջ նուաղածներուն
3 համար է, որ խմեն։ Եւ թագա-
ւորը բաւ, Հապա քու տիրոջդ
որդին ո՛ւր է։ ՚Ու Սիբա թա-
գաւորին բաւ, Ահա անիկայ Ե-
րուսաղէմ կը նստի. քանզի բաւ
թէ Այսօր Իսրայէլի տունը իմ
հօրս թագաւորութիւնը ինծի պի-
4 տի դարձնէ։ Ի Ան ատեն թագա-
ւորը Սիբային բաւ, Ահա Մեմ-
փիբոսթէին ամէն ունեցածը քեզի
ըլլայ։ Ու Սիբա բաւ, Ո՛վ տէր
իմ թագաւոր՝ ՚չնորհակալ եմ՚։
Թող քու առջեւդ չնորհք գտնեմ։
5 Եւ Դաւիթ թագաւորը մինչեւ
Բաւուրիմ եկաւ. և ահա անկէ՝
Սաուղին տանը ազգատոհմէն
Ղերայի որդին Սեմէի անունով
մարդ մը ելաւ, ու ելլելով կ'անի-
6 ծէր, եւ Դաւիթին ու Դաւիթ
թագաւորին բոլոր ծառաներուն
քար կը նետէր. ու բոլոր ժողո-
վուրդը ու բոլոր զօրաւոր մար-

դիկները Ք֊ֆ֊ՐԷ աջ ու ձախ դիէն
7 ձախ դիէն Ի՚էրէ՚յէն. եւ Սեմէի
հոգ անէծք տուած ատեն այս-
պէս կ'ըսէր. ելիր, ելիր՝ ո՛վ ա-
բիւնահեղ մարդ, Ի ով անօրէն
8 մարդ. Տէրը ԸՍաուղին տանը
բոլոր արիւնը Ի քու վրադ դարձուց,
որ անոր տեղը թագաւոր եղար.
ու Տէրը թագաւորութիւնը քու
որդւոյդ Աբիսողոմին ձեռքը
տուաւ. և ահա քու չարիդդ քեզի
հասաւ, քանզի դուն արիւնահեղ
9 մարդ մըն ես։ Եւ Ջարուհեայի որ-
դին Աբեսա թագաւորին բաւ,
Ա ՚մեռած շունը ինչո՞ւ համար
Իմ տիրոջս թագաւորին անէծք
տայ. Թող տուր անցնիմ ու
10 անոր գլուխը առնեմ։ Բայց թա-
գաւորը բաւ, Ո՛վ Ջարուհեայի
որդիք, Ես ու ձեր հետ ինչ բան
ունիք. Թող տուէք որ այսպէս
անէծք տայ, քանզի Ի Տէրը բաւ
անոր, Դաւիթը անիծէ. ու ՚ո՛վ
կրնայ ըսել թէ Ինչո՞ւ համար
11 այդպէս ըրիր։ Եւ Դաւիթ Ա-
բեսային ու իր բոլոր ծառանե-
րուն բաւ, Ահա Իմ որովայնէս
ելլող հորդիս իմ հոգիս կը փնտռէ, ա՛ր
ուրեմն այս Բենիամինեանը. Թող տուէք զանիկայ որ անիծէ,
12 քանզի Տէրը բաւ անոր։ Գուցէ
Տէրը իմ Ես ձգտութեանս նայի, ու
այսօրուան անոր տուած անէծքին
տեղը Տէրը ինծի Հրաբիւր հատու-
13 ցանէ։ Եւ Դաւիթ իր մարդիկներ-
ուն հետ ճամբան կ'երթար, ու
Սեմէի դիմացէն լեռանը գովէն
կ'երթար, և անէծք տալով՝ քարեր
նետելով ու հող ցանելով կ'եր-
14 թար։ Եւ թագաւորը ու անոր
հետ եղող բոլոր ժողովուրդը յոգ-
նած եկան ու հոն հանգչեցան։
15 Եւ ՚Աբիսողոմ ու բոլոր ժողո-
վուրդը՝ Իսրայէլի մարդիկը Երու-
սաղէմ մտան. ու Աքիտոփել ա-
16 նոր հետն էր։ Ու երբոր ՚Դաւի-
թին բարեկամը Արաբացի Քուսին
Աբիսողոմին գովը գնաց, Քուսի
բաւ Աբիսողոմին, Կեցցէ արքայ,
17 կեցցէ արքայ։ Եւ Աբիսողոմ
Քուսիին բաւ, Բարեկամիդ վրայ
ունեցած սէրդ ասիկա՞յ է. Ինչո՞ւ
18 բարեկամիդ հետ չգացիր։ Եւ Քու-
սի բաւ Աբիսողոմին, Չէ, հապա
Տէրոջը ու ասա ժողովուրդին և Իս-
րայէլի բոլոր մարդիկներուն ընտ-
րածը ով որ ըլլայ, ես անոր պիտի
ըլլամ ու անոր հետ պիտի նըս-
19 տիմ։ Ու՞մ ես ալ՝ Ես որուն
ծառայութիւն պիտի ընեմ. անոր
որդուն չէ՞. ինչպէս որ քու հօրդ
առջեւ ծառայեցի, անանկ ես քու
առջեւդ պիտի ըլլամ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1023

Ե Ր Օ · Ժգ · 13։
Ը Տ՚ես գ · ա · 16։ գ · 28։ 29։ գ · 11։ 12։
Ի Դատ · Թ · 24 · 56 · 57։ գ Թագ · բ · 32 · 33։
ժ ա Թագ · իգ · 15 · Գէ · Թ · 8։
Ի Ել · Իր · 28։
Լ Գէ · ԺԹ · 22 · ապհատ · բ · 23։
Խ Տ՚ես գ Թագ · Ժբ · 25 · Ոգ · գ · 38։
ծ Հռով · Թ · 20։
կ Ծն · Ժե · 4։
հ Գէ · Ժբ · 11։
յ Ծն · ԻԹ · 32։ աԹագ · ա · 11։ Սաղ · իե · 18։
ղ Հռով · բ · 28։
ճ Գէ · Ժե · 37։
մ Գէ · Ժե · 37։
յ Գէ · Ժե · 25 · Առակ · Ժե · 17։
ն Գէ · Ժե · 34։

Ն . Ք . Գ Ք . 1023

20 Եւ Աբիսողոմ ըսաւ Աքիտոփէլին , խորհուրդ ըրէք թէ ինչ ընելու ենք ։ 21 Ու Աքիտոփէլ ըսաւ Աբիսողոմին ' քու հօրդ հարճերուն մտիր , որոնք անիկայ տանը պահպանութիւնը ընելու համար թողուց . ու երբոր բոլոր Իսրայէլ լսէ որ դուն քու հօրդ *ատելի եղար , ան ատենը բոլոր քեզի հետ եղողներուն ձեռքերը պիտի ուժովնան ։ 22 Ուստի տանիքին վրայ Աբիսողոմին համար վրան կանգնեցին . և Աբիսողոմ բոլոր Իսրայէլին աչքերուն առջևը իր հօրը 23 հարճերուն մտաւ ։ Ու այն օրերը Աքիտոփէլին տուած խորհուրդը այնպէս էր , ինչպէս որ մէկը Աստուծոյ խօսքը հարցնէր . Աքիտոփէլին ամէն խորհուրդը Ղթէ Դաւիթին քով և թէ Աբիսողոմին քով այնպէս էր ։

ԳԼ . ԺԷ

1 Քուսիին յաջողակութեամբը Աքիտոփէլին խորհուրդը կը մերժուի՝ Աստուծոյ նախախնամութեանը համեմատ ։ 15 Դաւիթին գաղտուկ կերպով լուր կը խրկուի ։ 23 Աքիտոփէլ ինքզինքը կը կախէ ։ 25 Ամեսայի զօրագլուխ կ'ըլլայ ։ 27 Մանայիմի մէջ Դաւիթին պաշար կը բերեն ։

1 Նու Աքիտոփէլ ըսաւ Աբիսողոմին , Հիմա տասուերկու հազար մարդ ընտրեմ ու ելլեմ , և աս գիշեր 2 Դաւիթին ետևէն իյնամ ։ Ու անիկայ քանի որ յոգնած ու ձեռքերը թուլցած է , անոր վրայ հասնիմ , ու վախցընեմ զանիկայ , որ անոր հետ եղող ժողովուրդը փախչի . ու ‡մինակ թագաւորը զարնեմ ։ 3 Այսպէս բոլոր ժողովուրդը քեզի պիտի դարձընեմ . քանզի քու փնտռած մարդդ [illegible]՝ ամէնը ձեռքդ անցած կը սեպուի . ու բոլոր ժողովուրդը 4 խաղաղութեան մէջ կ'ըլլայ ։ Եւ աս խօսքը Աբիսողոմին աչքին ու Իսրայէլի բոլոր ծերերուն աչքին *հաճոյ երևցաւ ։

5 Եւ Աբիսողոմ ըսաւ , Հիմա Արքացի Քուսին ալ կանչեցէք , †որ անոր խորհուրդն ալ" լսենք ։ 6 Ու երբոր Քուսի Աբիսողոմին քով եկաւ , Աբիսողոմ անոր հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Աքիտոփէլ աստնկ բան մը ըսաւ , արդեօք անոր խօսքը ‡ընե՞նք՝ թէ չէ , դուն խօսէ" ։ 7 Եւ Քուսի Աբիսողոմին ըսաւ , Աքիտոփէլին տուած խորհուրդը աս 8 անգամ աղէկ չէ ։ Եւ Քուսի ըսաւ , Դուն գիտես որ քու հայրդ ու անոր մարդիկները զօրաւոր են . ու ‡սրտերնին այրած է , դաշտի մէջ †ձագերը կորսնցուցած արջու պէս . և քու հայրդ պատերազմող մարդ

Ն Գլ . ԺԵ . 16 . Ի . 3 .
Ծ Ծն . ԼԴ . 30 . Ա Թագ . ԺԳ . 4 .
Ն Գլ . Բ . 7 . Զաք . Ը . 13 .
Ղ Գլ . ԺԲ . 11 . 12 .
Ղ Գլ . ԺԵ . 12 .
Տ Տէր Օր . ԻԵ . 18 . Գլ . ԺԶ . 14 .
Բ Զաք . ԺԳ . 7 .
* Եբր . ուղիղ . Գ Թագ . ԺԸ . 20 .
† Եբր . ու ինչ որ կայ անոր բերանը
‡ Կամ՝ ընե՞նք . թէ չէ՝ դուն խօսէ .
‡ Դատ . ԺԸ . 25 .
‡ Ովս . ԺԳ . 8 .

մըն է , ու գիշերը ժողովուրդին հետ 9 չկենար ։ Եւ հիմա անիկայ կամ փոսի մը մէջ՝ կամ ուրիշ տեղ մը պահուած է . ու թէ որ առջի անգամ ասոնցմէ իյնալու ըլլան , ամէն լսողը պիտի ըսէ թէ Աբիսողոմին ետևէն գացող ժողովուրդը կոտ- 10 րուեր է . Ան ատենը առիւծի պէս սիրտ ունեցող զօրաւոր մարդը անգամ բոլորովին ‡պիտի թուլնայ . քանզի բոլոր Իսրայէլ գիտէ որ քու հայրդ զօրաւոր է , ու անոր հետ եղողները ուժի տէր մարդիկներ են ։ 11 Աս պատճառաւ ես քեզի խորհուրդ կու տամ՝ որ բոլոր Իսրայէլ Ղ Դանէն մինչև Բերսաբէէ՝ ‡ծովեզերքը եղող աւազին պէս բազմութեամբ քու քովդ ժողվուին . դուն ալ անձամբ [illegible] մէջը [illegible] եր- 12 թաս ։ Եւ այսպէս անոր վրայ երթանք՝ անիկայ ուր տեղ որ գտնուի , ու անոր վրայ հասնինք՝ ինչպէս որ ցօղը գետնի վրայ կ'իջնէ , և անկէ ու անոր հետ եղող բոլոր 13 մարդիկներէն մէկը ողջ չմնայ ։ Եւ թէ որ քաղաքի մը մէջ գոցուի , ան քաղաքը բոլոր Իսրայէլ չուաններ տանի . ու զանիկայ մինչև հեղեղատը քաշենք . այնպէս որ հոն մէկ 14 պզտիկ քար մը անգամ չմնայ ։ Եւ Աբիսողոմ ու բոլոր Իսրայէլի մարդիկներն ըսին ։ Արքացի Քուսին խորհուրդը Աքիտոփէլին խորհուրդէն աղէկ է ։ Քանզի ըՏէրը Աքիտոփէլին աղէկ խորհուրդը ցրուելու հրաման տուեր էր , որ Տէրը Աբիսողոմին վրայ չարիք հասցընէ ։

15 ԲԵւ Քուսի Սադովկ ու Աբիաթար քահանաներուն ըսաւ , Աքիտոփէլ Աբիսողոմին ու Իսրայէլի ծերերուն այս ինչ խորհուրդը տուաւ , ես ալ այս ինչ խորհուրդը 16 տուի . Հիմա շուտով լուր խրկեցէք , ու Դաւիթին իմացուցէք ու ըսէք , Գիշերը ‡անապատին դաշտերուն մէջ մի՛ կենար , հապա շուտով անցիր . չըլլայ որ թագաւորը ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը ‖յանկարծ զարնուին" ։ 17 ‡Եւ Յովնաթան ու Աքիմաաս ՚Ռոգելի աղբիւրին քով կայներ էին , քանզի չէին կրնար քաղաքը մտնել ու երևնալ . և աղախին մը գնաց ու անոնց պատմեց , և անոնք գացին ու Դաւիթ թագաւորին իմացուցին ։ 18 Եւ պատանի մը տեսաւ զանոնք ու Աբիսողոմին պատմեց . բայց անոնք երկուքը մէկտեղ շուտով գացին , ու ‡Բաւուրիմ մէկ մարդու մը տունը մտան . և անիկայ իր գաւիթին մէջը ջրհոր մը ունէր , ու անոնք հոն 19 իջան ։ Եւ ‡կնիկը մէկ ծածկոց մը

Ն . Ք . Գ Ք . 1023
‡ Ցես . Բ . 11 .
Ղ Դատ . Ի . 1 .
‡ Ծն . ԻԲ . 17 .
Ը Գլ . ԺԵ . 31 . 34 .
Բ Գլ . ԺԵ . 35 .
‡ Գլ . ԺԵ . 28 .
‖ Եբր . կլլուին .
‡ Գլ . ԺԵ . 27 . 36 .
Ն Յես . ԺԵ . 7 . ԺԸ . 16 .
‡ Գլ . ԺԶ . 5 .
‡ Յես . Բ . 6 .

Ն · Ք · ՂԴ · 1023

առաւ , ջրհորին բերնին վրայ փռեց , ու անոր վրայ ձաւար տարածեց ,
20 ու բանը չհասկըցուեցաւ . եւ Ա-
բիսողոմին ծառաները ան կնկանը
տունը մտան ու ըսին , Ա.բիմաաս
ու Յովնաթան հոս են : եւ կնիկը անոնց ըսաւ , * Ջուրին
անդին կողմը անցան : Ու անոնք փնտռեցին ու չգտան , ու երուսա-
21 ղէմ դարձան : Եւ անոնց երթա-
լէն ետքը ջրհորէն ելան , ու գացին Դաւիթ թագաւորին իմացուցին , և Դաւիթին ըսին , Ելէք , ու շուտով ջուրէն անցէք . քանզի Ա.բիտոփէլ ձեզի համար ասանկ
22 խորհուրդ մը ըրաւ : Եւ Դաւիթ
ու անոր հետ եղող բոլոր ժողո-
վուրդը ելան ու Յորդանանէն ան-
ցան . ու մինչև առաւօտեան լոյսը Յորդանանէն չանցած մարդ մը չը-
մնաց :
23 Եւ Ա.բիտոփէլ երբոր տեսաւ որ
իր խորհուրդը չկատարուեցաւ , իր իշուն համետը դրաւ , ու ելաւ իր քաղաքը ու իր տունը գնաց . և
Ւիր տանը համար պատուէր տուաւ , ու ինքզինքը խեղդեց ու մեռաւ , և
իր հօրը գերեզմանը թաղուեցաւ :
24 Եւ Դաւիթ Մանայիմ հասաւ :
Աբիսողոմ ալ բոլոր Իսրայէլի մար-
դիկներուն հետ Յորդանանէն ան-
25 ցաւ : Եւ Աբիսողոմ Յովաբին
տեղը Ամեսային դրաւ զօրքին վը-
րայ . ու Ամեսայի Ցեթեր անու-
նով Իսրայէլացիի մը որդի էր , որ
անիկայ Յովաբին մօրը Ծարուհայ-
ին քոյրը՝ Նաասին աղջիկը Աբի-
26 գեան առեր էր : Եւ Իսրայէլ Ա-
բիսողոմին հետ Գաղաադու երկրին
մէջ բանակեցաւ :
27 Ու երբոր Դաւիթ Մանայիմ
եկաւ , Ամմոնի որդւոցը Ռաբբայէն
Նաասի որդին Սոբի ու Լագա-
բարէն Ամիէլի որդին Մաքիր , և
Ռովկեղիմէն Գաղաադացի Բերզե-
28 լի՝ Անկողիններ , կոնկրեր , հողէ
ամաններ , ցորեն , գարի , ալիւր ,
ու բոհրած ցորէն , ու բակլայ , և
29 ոսպ , ու բոհրած հաղար , Ու մեղր ,
և կագի , ու ոչխարներ , և կովու
պանիր Դաւիթին ու անոր հետ
եղող ժողովուրդին բերին որ ու-
տեն . քանզի ըսին , Ժողովուրդը
անապատին մէջ անօթի՝ յոգնած
ու ծարաւած է :

Ա Թագ · ի · 1 ։
Ա Մաա · իե · 5 ։
Ա Նե · լբ · 2 ։ Յես · ժգ · 26 ։ Գէ · բ · 8

Ն · Ք · ՁԴ · 1023

ափս հազար ՚ՀԱՆ կշռոքով ալ արծաթի դրուէր , Թագաւորին որդւոյն ձեռքս չէի երկընցներ .
Ե ՀԺ 5 ։ Էքանդի մինք լսեցինք , երբոր Թագաւորը քեզի ու Արեսային ու ՆԹԹիին պատուիրեց՝ ըսելով ,
* Կ՚ՈՒ ՝ ԻՆՉԻ ՀԱՄԱՐ * Ամէն մէկերնիդ" Աբիսողոմ պա-
13 տանիին հոգ տարէք . ԵԹԷ ոչ՝ †պարապ տեղը իմ կեանքս վտանգի մէջ պիտի դնէի" . քանզի բնաւ բան մը Թագաւորէն գաղտուկ չմնար .
† ԵԲՐ · ԻՄ ԿԵԱՆՔԻս ԴԷՄ ՈՒՆայՆուԹիւն ԸՐած պիտի ըլայի ·
ու դուն ալ ինքդ դէմ պիտի կենա-
14 յիր ։ Եւ Ցովաբ ըսաւ , Ես քու առջեդ այսպէս ժամանակ չեմ անցըներ . ու իր ձեռքը իրեք նետ առաւ , ու անոնցմով Աբիսողոմին սիրտը խոցեց , որ անիկայ տակա-
15 ւին բևեկնիին վրայ ողջ էր ։ Եւ Ցովաբին զինակիրները տասը պատանի չորս կողմը պաշարելով՝ Աբիսողոմը զարկին , ու զանիկայ մեռ-
16 ցուցին ։ Եւ Ցովաբ փող ՚ի՛ջեցուց , ու զօրքը Իսրայէլը հալածելէն ետ դարձաւ , քանզի Ցովաբ
17 զօրքը զսպեց ։ Ու Աբիսողոմը առին և զանիկայ անտառին մէջը մէկ մեծ փոսի մը մէջ նետեցին , ու
Ը ՑՈՎ. Է. 26։ ՚ի՛ անոր վրան խիստ մեծ քարակոյտ մը դիզեցին . և բոլոր Իսրայէլ փախաւ՝ ամէն մէկը իր վրանը ։
18 Եւ Աբիսողոմ իր կենդանութեան առնեն մէկ արձան մը առեր էր , ու զանիկայ իրեն համար Ի ԹԱԳԱՒՈՐԻ ՀՈՎԻՏԻՆ ՄԷՋը կանգ-
Ի ՅՇՆ · ԺԴ · 17 ։ Ը ՏԻՆ ԳԼ · ԺԴ · 27 ։ ներ էր , ըսելով Թէ ԸՈՐդի չունիմ որ իմ անուանս յիշատակը պահէ . ու ան արձանը իր անունովը կոչեր էր , որ անիկայ մինչև
‡ ԵԲՐ · ՁԵՌՔԸ աս օրս Աբիսողոմին ‡արձանը կ՚ըսուի ։
19 Եւ Սադովկի որդին Ախիմաաս ըսաւ , Հիմա վազեմ ու Թագաւորին աւետիս տանիմ , որ Տէրը անոր իրաւունք ըրաւ , ԱՆՀՆԱՐ ՚ի՛ր Թշնամիներուն ձեռքէն ազատեց ։
20 Ու Ցովաբ անոր ըսաւ , Դուն այսօր աւետիս պիտի՚ մարդ չես . դուն մէկ ուրիշ օր մը աւետիս տար , բայց այսօր աւետիս մի՛ տաներ . քանզի Թագաւորին որդին մեռաւ ։
21 Եւ Ցովաբ Քուսիին ըսաւ , Գնա տեսածդ Թագաւորին պատմէ՛ . ու Քուսի Ցովաբին խոնարհութիւն
22 ըրաւ , և վազելով դնաց ։ Ու Սադովկին որդին Ախիմաաս նորէն Ցովաբին ըսաւ , Ինչ և իցէ հրաման տուր՝ որ ես ալ Քուսիին ետևէն վազեմ ։ Ու Ցովաբ ըսաւ , Ինչո՞ւ վազես՝ որդիս , որովհետև
23 աւետիս մը չունիս տանելու ։ ԵՒ ԱՆՀՆԱՐ ԸՍԱՒ , Ինչ և իցէ վազեմ . ու անոր ըսաւ , Վազէ ։ Եւ Ախիմաաս դաշտին ճամբովը վազեց ,
24 ու Քուսիէն անցաւ ։ Եւ Դաւիթ երկու դռներուն մէջը կը նստէր . ու Ի դէտը դրանը տանիքին վրայ դէպ ՚ի պարիսպը գնաց , և աչքերը վերցընելով տեսաւ որ ահա մէկ
25 մարդ մը մինակ կը վազէր ։ Ան ատենը դէտը բարձր ձայնով Թագաւորին իմացուց . ու Թագաւորը ըսաւ , Թէ որ մինակ է , անոր բերանը աւետիս կայ ։ Ու անիկայ
26 կու գար ու կը մօտենար ։ Եւ դէտը մէկ ուրիշ վազող մարդ մը տեսաւ . ու դէտը դռնապանին բարձր ձայնով ըսաւ , Ահա մէկ ուրիշ մարդ մըն ալ մինակ կը վազէ ։ Եւ Թագաւորը ըսաւ , Ան ալ աւե-
27 տաւոր է ։ Ու դէտը ըսաւ , Առջինին ընթացքը Սադովկի որդւոյն Ախիմաասին ընթացքին պէս կ՚երևնայ ինծի ։ Եւ Թագաւորը ըսաւ , Անիկայ բարի մարդ է , ու բարի ա-
28 ւետիով կու գայ ։ Եւ Ախիմաաս պոռալով՝ ըսաւ Թագաւորին . Ողջոյն . ու երեսի վրայ գետինը խոնարհութիւն ըրաւ Թագաւորին , ու ըսաւ , ՕրՀնեալ ըլլայ քու Տէր Աստուածդ , որ իմ տիրոջս Թագաւորին դէմ ձեռք վերցընողները ԱՆՀՈՒԹԻՒՆ մատնեց ։
29 Եւ Թագաւորը ըսաւ , Աբիսողոմ պատանին ողջ է ։ Ու Ախիմաաս ըսաւ , Երբոր Ցովաբ՝ Թագաւորին ծառան ու զքու ծառադ խրկեց , մէկ մեծ խումբ մը տեսայ , բայց
30 ինչ ըլլալը չիմացայ ։ Եւ Թագաւորը ըսաւ , Դարձիր ու հոս կայնէ ։ Ու անիկայ դարձաւ ու կայ-
31 նեցաւ ։ Եւ ահա Քուսի եկաւ . ու Քուսի ըսաւ , Իմ տիրոջս Թագաւորին աւետիս ԱՆՀՈՒԹԻՒՆ , որ բոլոր քու վրադ ելլողներուն ձեռքէն Տէրը այսօր ՀԱՏՈՒՑԱԾ , ԱՆ ՔԵԶի
32 իրաւունք ըրաւ ։ Եւ Թագաւորը Քուսիին ըսաւ , Աբիսողոմ պատանին ողջ է ։ Ան ատենը Քուսի ըսաւ , Իմ տիրոջս Թագաւորին թշնամիները ու չարութեան համար քու վրադ ելլողները
33 ան պատանիին պէս ըլլան ։ Եւ Թագաւորը խռովեցաւ . ու դրան վերնատունը ելաւ ու լացաւ . և քալելով այսպէս կ՚ըսէր , † Որդեակ իմ Աբիսողոմ , որդեակ իմ , որդեակ իմ Աբիսողոմ , երանի Թէ քու տեղդ ես մեռնէի . Աբիսողոմ որդեակ իմ , որդեակ իմ ։

† ԳԼ · ԺՔ · 4 ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Ցովաբ կ՚արգիլէ Թագաւորը սուգ ընելէն ։ 9 Իսրայէլացիք կ՚արտօրան Թագաւորը ետ բերելու ։ 11 Դաւիթ քահանաներուն լուր կը խրկէ որ Ցուդայի մարդիկը յորդորեն ։ 18 Սեմեիին յանցանքը կը ներուի ։ 32 Բերզելին իր տունը կը դառնայ , ու անոր որդին Քամա-

ամբ Թագաւորին պալատին մէջ կ'ընդունուի։ 41 Իսրայէլացիք կը վիճին Ցուդայանց հետ, որ առանց իրենց ներկայ դանուելուն Թագաւորը տուն բերեր են։

Ն. Ք. ՂԲ. 1023

1 Յե Ցովաբին պատմուեցաւ թէ Ահա Թագաւորը Աբիսողոմին համար կու լայ ու սուգ կ'ընէ։
2 Եւ ան օրը յաղթութիւնը սուգի դարձաւ բոլոր զօրքին առջեւը. քանզի զօրքը լսեց որ Թագաւորը
3 իր որդւոյն համար կը ցաւի։ Ու ան օրը զօրքը գողի պէս՝ քաղաքը կը մտնէր, պատերազմէն փախած ու
4 ամչցած զօրքի պէս։ Եւ Թագաւորը *իր երեսը ծածկեց. ու Թագաւորը մեծ ձայնով մը կը կանչէր, †Որդեակ իմ Աբիսողոմ, Աբիսողոմ որդեակ իմ, որդեակ իմ։
5 Եւ Ցովաբ ներս մտաւ Թագաւորին քովը, ու ըսաւ, Այսօր քու կեանքդ, ու քու տղաքներուդ ու աղջիկներուդ կեանքը, և քու կնիկներուդ ու հարճերուդ կեանքը ազատող ամէն ծառաներուդ երե-
6 սը այսօր ամօթով ըրիր. քանզի քեզատողները կը սիրես, ու քեզ սիրողները կ'ատես. վասն զի այսօր յայտնեցիր որ †ոչ իշխաններդ ու ծառաներդ բանի մը տեղ չես դներ. և այսօր աղէկ հասկըցայ որ եթէ այսօր Աբիսողոմ ողջ մնար, ու մենք ամէնքս մեռնէինք, ան ատե-
7 նը քու աչքերուդ հաճոյ պիտի երեւնար։ Եւ հիմա ոտք ելիր ու դուրս եկուր, ու քու ծառաներուդ *հետ քաղցրութեամբ խօսէ. քանզի Տէրոջմով երդում կ'ընեմ որ՝ եթէ դուն դուրս չելլես, առ գիշեր քովդ մարդ մը պիտի չմնայ. ու ասիկայ քեզի՝ քու տղայութենէդ մինչեւ հիմա գալուիդ եկած ամէն
8 ձախորդութիւններէն աւելի գէշ կ'ըլլայ։ Եւ Թագաւորը ելաւ, ու դուռը նստաւ. ան ատենը բոլոր զօրքին պատմեցին ու ըսին, Ահա Թագաւորը դուռը նստեր է. ու բոլոր զօրքը Թագաւորին առջեւը եկան։ բայց Իսրայէլի մարդիկը իրենց վրանները փախեր էին։
9 Եւ Իսրայէլին ամէն ցեղերուն մէջ բոլոր ժողովուրդը կը վիճէին ու կ'ըսէին, Մեր թշնամիներուն ձեռքէն մեզ փրկողը Թագաւորն է, ու Փղշտացւոց ձեռքէն մեզ ազատողը անիկայ է. և հիմա Աբիսողոմին պատճառովը †աս երկրէս
10 փախաւ. Ու Աբիսողոմ՝ որն որ մեր վրայ *թափօր օծեցինք, պատերազմի մէջ մեռաւ. և հիմա դուք Թագաւորը ետ դարձնելու վրայով ինչո՞ւ բան մը չէք խօսիր։
11 Ու Դաւիթ Թագաւորը Սադովկ ու Աբիաթար քահանաներուն *ըսէ

Ն. Ք. ՂԲ. 1023

խրկեց՝ ըսելով, Ցուդայի ծերերուն հետ խօսեցէք ու ըսէք, Թագաւորը իր տունը դարձընելու ինչո՞ւ †ետ կը մնաք". քանզի բոլոր Իսրայէլին խօսքը Թագաւորին հա-
12 սաւ մինչեւ անոր տունը. Դուք իմ եղբայրներս, *ոսկորս ու մարմինս էք. ուրեմն ինչո՞ւ համար կը մնաք Թագաւորը ետ դարձընելու։
13 Եւ Ամեսայիին ըսէք, Դուն իմ ոսկորս ու մարմինս չե՞ս. Աստուած ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, թէ որ Ցովաբին տեղը միշտ իմ առջեւս զօրագլուխ չըլլաս։
14 Եւ Ցուդայի բոլոր մարդոցը սիրտը *մէկ մարդու սրտի պէս էրին դարձուց. ու Թագաւորին պատ-ճառ՝ ըսելով, Դարձիր դուն և քու ա-
15 մէն ծառաներդ։ Ան ատեն Թագաւորը դարձաւ ու մինչեւ Յորդանան եկաւ. Ցուդա ալ մինչեւ †Գաղգաղա եկաւ, որ Թագաւորը դիմաւորէ ու Թագաւորը Յորդանանէն անցընէ։
16 Ու *Գերայի որդին Բաւուրիմացի Բենիամինեան Սեմէին արտորալով՝ Ցուդայի մարդիկներուն հետ Դաւիթ Թագաւորը դիմաւորելու
17 իջաւ. Եւ անոր հետ Բենիամինէն հազար մարդ կար. ու Սաւուղին տանը ծառան †Սիբա իր տասնուհինգ որդիներովը և քսան ծառաներովը եկաւ. ու Թագաւորին առ-
18 ջեւը՝ ‡Յորդանանը հասան"։ Եւ Թագաւորին տունը անցընելու համար, ու անոր աչքերուն հաճոյ երեւցածը ընելու համար մէկ նաւակ մը անցաւ. ու երբոր Թագաւորը Յորդանանէն անցաւ, Գերայի որդին Սեմէի Թագաւորին
19 առջեւը ինկաւ, Եւ Թագաւորին ըսաւ, Էմ տէրս ինծի յանցանք չսեպէ, ու իմ Թագաւոր տիրոջս Երուսաղէմէն ելած օրը *ծառայիդ րած անօրէնութիւնը չյիշէ, ու Թագաւորը †զանիկայ իր սրտին
20 մէջը չդնէ. Քանզի քու ծառադ գիտցայ որ մեղք գործեցի. և ահա այսօր *Ցովսեփին բոլոր տունէն առաջ ես եկայ, որ իմ Թագաւոր տէրս դիմաւորելու իջ-
21 նեմ։ Ու Շարուհեայի որդին Աբեսսա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Միթէ Սեմէի սասր համար պիտի չմեռնի՞, որ †Տէրոջը օծեա-
22 լը անիծեց։ Բայց Դաւիթ ըսաւ, Դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք՝ ով Շարուհեայի որդիք, որ այսօր ինծի թշնամութիւն կ'ընէք. Մի-թէ այսօր Իսրայէլէն մարդ մը պիտի մեռնի՞. որովհետեւ գիտեմ որ ես այսօր Իսրայէլի վրայ Թագա-

* Եբր. սրբոյն. Յն. Հր. 3։
† Եբր. վերջիններըն կ'ըլլաք։
† Գլ. ե. 1։
– Հմ. 32։
Ը Գլ. ԺԵ. 30։
† Գլ. ԺԸ. 33։
Ը Գաղ. Ի. 1։
† Գլ. Ժ. 25։
† Հռութ. ա. 17։
† Գեն. Ե. 9։
† Գլ. ԺԵ. 5։ գ Թագ. Բ. 8։
† Գլ. Թ. 2, 10։ Ժգ. 1. 2։
‡ Կ՚ըսէ՝ Յորդանանէն անցան։
† Տես գլ. Ժգ. 5։
† Գլ. ԺԸ. 14։
Ը Թագ. ԻԲ. 15։
† Գլ. Ժգ. 5. 6. Ճ։
† Գլ. Ժգ. 33։
† Ելմ. գլ. Ժգ. 5։
Հել. ԻԲ. 28։
Յ Գլ. Ժգ. 10։
Ը Թագ. Ժա. 13։

Ն·Ք·ԶԲ· 1023

23 ւոր եմ։ Եւ ֆԹագաւորը Սեմէիին
ըսաւ, Պիտի չմեռնիս. ու Թագա-
ւորը անոր երդում ըրաւ։
ֆ գ Թագ· ը·8, 9, 37, 46։
24 Եւ ՛Սաւուղի որդին Մեմփի-
բոսթէ Թագաւորը դիմաւորելու
իջաւ. ու անիկայ Թագաւորին
գացած օրէն մինչև անոր խաղա-
ղութեամբ եկած օրը, ոտքերը չէր
դարմաներ, ու մօրուքը չէր շիտ-
25 կեր, և լաթերը չէր լուացեր։ Ու
երբոր Թագաւորը դիմաւորելու
համար Երուսաղէմ եկաւ, Թագա-
ւորը անոր ըսաւ, Ո՛վ Մեմփիբոս-
թէ, ՛ինչո՞ւ ինծի հետ չգացիր։
՛ Գլ· ժզ· 17։
26 Եւ անիկայ ըսաւ, Ո՛վ տէր իմ
Թագաւոր, իմ ծառաս զիս խա-
բեց. քանզի քու ծառադ ըսաւ,
Էշը պատրաստեմ, որ վրան հեծ-
նեմ, ու Թագաւորին հետը եր-
թամ. վասն զի ծառադ կաղ է։
27 Եւ ՝անիկայ քու ծառադ իմ
Թագաւոր տիրոջս առջևը բամբա-
սեց. Էբայց իմ Թագաւոր տէրս
Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս է.
ուստի քու աչքերուդ հաճոյ երև-
28 ցածը ըրէ։ Քանզի թէպէտև իմ
հօրս բոլոր տունը իմ Թագաւոր
տիրոջս առջևը ֊միայն մեռնելու
մարդիկներ էին, Էբայց դուն քու
ծառադ քու սեղանդ կերակուր
ուտողներուն կարգը դրիր. ուստի
ալ ասկէ ետև ի՞նչ իրաւունք ու-
29 նիմ Թագաւորին բողոքելու։ Եւ
Թագաւորը անոր ըսաւ, Ալ ին-
չո՞ւ քու բաներուդ վրայ կը խօսիս.
ես ըսի որ դուն ու Սիբան արտերը
30 մէջերնիդ բաժնէք։ Ու Մեմփի-
բոսթէ ըսաւ Թագաւորին, Թող
անիկայ ամէնն ալ առնէ. որով-
հետև իմ Թագաւոր տէրս խաղա-
ղութեամբ իր տունը եկաւ։
Գ գ Թագ· ը·7։
31 Եւ ֊Գաղաադացի Բերզելի
Ռոգելիմէն իջաւ, ու Թագաւորին
հետ Յորդանանէն անցաւ, որ զա-
32 նիկայ Յորդանանէն յուղարկէ։ Ու
Բերզելի խիստ ծեր էր, ութսուն
տարեկան մարդ ըլլար. և որչափ
ժամանակ որ Թագաւորը Մանայի-
մի մէջ կեցաւ, Էզանիկայ ինքը
կերակրեց. քանզի խիստ մեծ մարդ
33 մըն էր։ Ու Թագաւորը Բերզելիին
ըսաւ, Ինծի հետ անցիր, և քեզ
իմ քովս Երուսաղէմի մէջ կերակ-
34 րեմ։ Ու Բերզելի Թագաւորին
ըսաւ, Իմ կենացս տարիներուն օ-
րերը որչափ պիտի ըլլան՝ որ Թա-
գաւորին հետ Երուսաղէմ ելլեմ.
֊ Սագ· ղ· 10։
35 ես այսօր ֊ութսուն տարեկան եմ.
միթէ աղէկը ու գէշը կրնամ որո-
շել. միթէ ծառադ իր կերածին
ու խմածին համը կրնայ առնել.
և ասկէ ետքը խաղ կանչող մար-
դիկներուն կամ կնիկներուն ձայնը
կրնամ լսել. ու քու ծառադ իմ
Թագաւոր տիրոջս՝ ալ ինչո՞ւ համար
36 բեռ ըլլայ։ Քու ծառադ Թագա-
ւորին հետ քիչ մը Յորդանանէն
պիտի անցնի. ու Թագաւորը ին-
չո՞ւ ինծի այսպէս փոխարէն մը հա-
37 տուցանէ։ Թող ծառադ դառ-
նամ, ու իմ քաղաքիս մէջ իմ հօրս
ու մօրս գերեզմանին քովը մեռ-
նիմ. ահա քու ծառադ ֊Քամա-
ամ իմ տիրոջս Թագաւորին հետ
անցնի. ու քու աչքերուդ հաճոյ
38 երևցածը ըրէ անոր։ Եւ Թագա-
ւորը ըսաւ, Թող Քամաամ ինծի
հետ անցնի, ու ես քու աչքերուդ
հաճոյ երևցածը պիտի ընեմ անոր.
և ինծմէ ինչ որ խնդրես, քեզի
39 պիտի ընեմ։ Ու բոլոր ժողովուր-
դը Յորդանանէն անցաւ. Թագա-
ւորն ալ անցաւ։ Եւ Թագաւորը
Բերզելին Էհամբուրեց, ու զանի-
կայ օրհնեց. ան ալ իր տեղը դար-
40 ձաւ։ Եւ Թագաւորը Գաղգաղա
անցաւ, ու Քամաամ անոր հետ
անցաւ. այսպէս Յուդային բոլոր
ժողովուրդը ու Իսրայէլին ալ կէս
ժողովուրդը Թագաւորը անցու-
ցին։
41 Եւ ահա բոլոր Իսրայէլի մարդիկ-
ները Թագաւորին եկան, ու Թա-
գաւորին ըսին, Ինչո՞ւ համար մեր
եղբայրները՝ Յուդայի մարդիկը քեզ
գողցան, ու ֊Թագաւորը և անոր
տունը ու անոր հետ Դաւիթին
բոլոր մարդիկները Յորդանանէն
42 անցուցին։ Եւ Յուդայի բոլոր
մարդիկը Իսրայէլի մարդոցը պա-
տասխան տուին ֊֊ Ընդ, Քանզի
Թագաւորը ՛մեզի մօտ ազգական է,
ու ասոր բանիս համար ինչո՞ւ այսպէս
կը նեղուիք. միթէ Թագաւորէն
բան մը կերաք՞նք, կամ թէ անիկայ
43 մեզի պարգև մը տուաւ։ Եւ Իսրա-
յէլի մարդիկը Յուդայի մարդոցը
պատասխան տուին ու ըսին, Մենք
Թագաւորին քովը տասը բաժին
ունինք, ու նաև Դաւիթին վրայ
մենք ձեզմէ աւելի իրաւունք ու-
նինք. և ինչո՞ւ համար մեզ անար-
դեցիք, ու մեր Թագաւորը ետ
դարձնելու համար՝ առաջ ֊մեզմէ
խորհուրդ չհարցուցիք՞. բայց
՝Յուդայի մարդիկներուն խօսքը
Իսրայէլի մարդիկներուն խօսքէն
աւելի խիստ էր։

Ն·Ք·ԶԲ· 1023

֊ գ Թագ· ը· 7, Երեմ· խա· 17։

Ա Գլ· Ժ· 55։

֊ Հմր 15։

՛ Հմր 12։

֊ Եբր· խօսքը ղա-

՝ Ցնծ Դ ը· 1· Ժ 1։

Գլ· Ի

1 Իսրայէլի ու Յուդայի մէջ եղած վէճին պատ-
ճառով՝ Սաբէէ երկպառակութիւն մը կը
հանէ Իսրայէլի մէջ։ 3 Դաւիթ իր տասը
հարճերը մինչև իրենց մահուան օրը՝ զատ
տան մը մէջ պահել կուտայ։ 4 Ամեսայի Յու-
դային վրայ զօրապետ կ'ընէ։ Իսկ Յովաբ
զանիկայ կը մեռցնէ։ 14 Յովաբ Սաբէէին
հետևէն կ'իյնայ մինչև Աբէլ։ 16 Խնամտուն

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 1022

կնիկ մը Սաբէէին գլուխը քաղաքը կ'ազատէ ։
23 Դաւիթին պաշտօնատարները ։

1 Ու հոն Բենիամինի ցեղէն Բոքո-
րեան Սաբէէ անունով անօրէն
մարդ մը գտնուեցաւ . և անիկայ
փող հնչեցուց ու ըսաւ , Մենք
Դաւիթին քովը բաժին` ու Յես-
սէի որդւոյն քովը ժառանգութիւն
չունինք . ով Իսրայէլ` ամէն մարդ
2 իր վրանը դառնայ ։ Ուստի Իսրայէ-
լի բոլոր մարդիկները Դաւիթէն
զատուեցան , ու Բոքորեան Սա-
բէէին ետևէն գացին . բայց Յու-
դայի մարդիկները Յորդանանէն
մինչև Երուսաղէմ իրենց թագա-
ւորին յարեցան ։
3 Եւ Դաւիթ Երուսաղէմ իր տու-
նը եկաւ . ու թագաւորը իր տանը
պահպանութեանը համար թողու-
ցած տասը հարճերը առաւ , ու
զանոնք մէկ տան մը մէջ պահել
տուաւ , և զանոնք կը կերակրէր ,
բայց անոնց չմօտեցաւ . և անոնք
մինչև իրենց մեռնելու օրը պա-
հուած մնացին , ու որբևայրի պէս
ապրեցան ։
4 Եւ թագաւորը Ամեսայիին ըսաւ ,
Մինչև իրեք օր Յուդայի մարդիկ-
ները ինծի կանչէ , ու դուն ալ հոս
5 ներկայ եղիր ։ Ուստի Ամեսայի
Յուդան կանչելու գնաց , ու Դա-
ւիթին դրած ատենէն աւելի ուշա-
6 ցաւ ։ Ան ատենը Դաւիթ Աբեսա-
յին ըսաւ , Հիմա Բոքորեան Սա-
բէէ Աբիսողոմէն աւելի չարու-
թիւն պիտի ընէ մեզի . ուրեմն դուն
քու տիրոջդ ծառաները քեզի հետ
առ , ու անոր ետևէն ինկիր . չըլլայ
որ իրեն պարսպաւոր քաղաքներ
գտնէ ու մեր աչքէն անյայտ ըլլայ ։
7 Այսպէս Յովաբին մարդիկները ու
Քերեթիները ու Փելեթիները և
բոլոր զօրաւորները անոր ետևէն ե-
լան , ու Բոքորեան Սաբէէն հալա-
ծելու համար Երուսաղեմէն ելան ։
8 Երբոր անոնք Գաբաւոնի մէջ ե-
ղող մեծ քարին քովն էին , Ամե-
սայի անոնց դիմացը ելաւ . և Յո-
վաբ իր հագած հանդերձը գօտեւո-
րած էր , ու անոր վրայէն սուրին
գօտիով` մէջքը սուր մը կապած էր
պատեանովը մէկտեղ . ու երբոր
անիկայ կ'երթար , սուրը պատեանէն
9 ինկաւ ։ Եւ Յովաբ Ամեսայիին
ըսաւ , Ե'ղբայրս` ողջ առո՞ղջ ես .
ու Յովաբ Ամեսային համբուրելու
համար աջ ձեռքովը անոր մօրու-
10 քէն բռնեց ։ Եւ Ամեսայի Յովա-
բին ձեռքը եղած սուրէն չզգուշա-
ցաւ . Ու անով Յովաբ անոր կուշ-
տէն զարկաւ զանիկայ , և անոր ա-
ղիքները գետինը թափեց , ու անոր
երկու անգամ չզարկաւ . ու անի-
կայ մեռաւ ։ Եւ Յովաբ ու անոր
եղբայրը Աբեսսա Բոքորեան Սա-
11 բէէին ետևէն ինկան ։ Ան ատենը
Յովաբին պատանիներուն մէկը անոր
քովը կայնեցաւ ու ըսաւ , Ո՛վ որ
Յովաբը կը սիրէ` ու ո՛վ որ Դա-
ւիթին կողմն է , Յովաբին ետևէն
12 երթայ ։ Եւ Ամեսայի ճամբուն վրայ
իր արեանը մէջ կը թաւալէր ։ Ու-
ան մարդը երբոր տեսաւ որ բոլոր
զօրքը կայնեցաւ մնաց , Ամեսային
ճամբու վրայէ վերցուց ու արտի
մը մէջ քշեց , և անոր վրայ լաթ մը
ծածկեց . քանզի տեսաւ որ ամէն
անոր քովը եկողը կանգ կ'առնէ ։
13 Ու զանիկայ ճամբուն վրայէն վեր-
ցուցածին պէս` ամէն մարդ Յովա-
բին ետևէն գնաց` Բոքորեան Սա-
14 բէէն հալածելու համար ։ (Բայց
անիկայ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն
մինչև Աբէլ ու Բեթմաաքա ան-
ցեր էր բոլոր Բերացիներուն հետ ,
որոնք անոր քովը ժողվուելով` անոր
15 ետևէն գացեր էին) Եւ անոնք ե-
կան ու Բեթմաաքայի Աբէլի մէջ
զանիկա պաշարեցին . ու քաղաքին
առջևը հողաբլուր մը շինեցին , որ
պարսպին մօտ կանգնուեցաւ . և
Յովաբին հետը եղող բոլոր զօրքը
պարիսպը փլցնելու *կ'աշխատէին ։
16 Ու մէկ իմաստուն կնիկ մը քա-
ղաքէն կանչեց , Լսեցէք , լսեցէք .
շնորհք ըրէք , Յովաբին ըսէք ,
Հո՛ս մօտեցիր որ քեզի հետ խօսիմ ։
17 Եւ Յովաբ անոր մօտեցաւ . ու կնի-
կը ըսաւ , Յովաբը դո՞ւն ես ։ Եւ
անիկայ ըսաւ , Ես եմ ։ Ու կնիկը
անոր ըսաւ , Քու աղախինիդ խօս-
քերը մտիկ ըրէ . ու անիկայ ըսաւ ,
18 Ահա մտիկ կ'ընեմ ։ Եւ կնիկը խօ-
սեցաւ ու ըսաւ , Հին ատենը սո-
վորաբար կ'ըսէին , Թող Աբէլին
†երթան հարցնեն", ու
19 անանկ լմնցնեն ։ Ես Իսրայէլի
մէջ խաղաղարար ու հաւատարիմ
մէկը մըն եմ . ու դուն կը ջանաս
աւրել ‡քաղաք մը` որ Իսրա-
յէլի մէջ մայրաքաղաք մըն է" .
Տէրոջը ժառանգութիւնը ինչո՞ւ
20 բնաջինջ կ'ընես ։ Եւ Յովաբ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Քա՛լ
լիցի , քա՛լ լիցի , որ ես բնաջինջ
21 ընեմ կամ աւրեմ . Բանը այդպէս
չէ . հապա Եփրեմի լեռնէն Բոքո-
րեան Սաբէէ անունով մարդ մը իր
ձեռքը Դաւիթ թագաւորին դէմ
վերցուց . մինակ անիկայ տուէք ,
ու ես քաղաքէս երթամ ։ Եւ կնի-
կը Յովաբին ըսաւ , Ահա անոր գը-
լուխը պարսպին վրայէն քեզի պի-
22 տի նետուի ։ Ու կնիկը բոլոր ժո-
ղովուրդին գնաց իր իմաստու-
թեամբը խօսելու . և Բոքորեան

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 1022

Գլ. ԺԹ. 43 ։

Գ Թագ. ԺԲ. 16 ։ Բ Մն. Ժ. 16 ։

Գլ. ԺԶ. 16 ։ ԺԷ. 21 ։ 22 ։

Գլ. ԺԹ. 13 ։

Գլ. ԺԱ. 11 ։ Գ Թագ. Ա. 33 ։

Գլ. Ը. 18 ։ Գ Թագ. Ա. 38 ։

Մատ. ԻԶ. 49 ։ Ղուկ. ԻԲ. 47 ։

Գ Թագ. Բ. 5 ։

Գլ. Բ. 23 ։

Դ Թագ. ԺԵ. 29 ։ Բ Մն. ԺԶ. 4 ։

Դ Թագ. ԺԹ. 32 ։

* Եբր. Կ'աւրէին ։

† Եբր. Հարցնելով հարցնեն ,

‡ Եբր. քաղաք և մայր Իսրայէլի մէջ .

Ա Թագ. ԻԶ. 19 ։ Գլ. ԻԱ. 3 ։

Ժող. Թ. 14 ։ 15 ։

Սաբէէին դլուխը կտրեցին , ու Ցո-
վաբին նետեցին ։ Ան առնը ա-
նիկայ փող Ջչեցուց . ու ամէն
մարդ ան քաղաքէն իր վրանը քա-
շուեցաւ . Ցովաբ ալ Երուսաղէմ
Թագաւորին դարձաւ ։

23 Եւ Ցովաբ Իսրայէլի բոլոր զօր-
քերուն վրայ էր . ու Ցովիադայի
որդին Բանեա Քերեթիներուն ու
24 Փելեթիներուն վրայ էր . Եւ Ադո-
րամ Հարկերուն վրայ . ու Աքի-
ղուդի որդին Ցովսափատ յիշա-
25 տակաց դպիր էր . Եւ Սուսա ա-
տենադպիր էր . ու Սադովկ ու Ա-
26 բիաթար քահանաներ էին ։ Ու Ե-
ցայիրացի Իրաս ալ Դաւիթին
Նախարարն էր ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Գաբաւոնացւոց պատճառովը եղած իրեք տա-
րուան սովը Սաւուղին եօթը որդիներուն կա-
խաւելովը կը դադարի ։ 10 Ռեսփային դուխը
որ մեռցուածներուն ցուցուց ։ 12 Դաւիթ
Սաւուղին ու Ցովնաթանին ոսկորները Կիսին
դերեզմանին մէջ թաղել կու տայ ։ 15 Փղշ-
տացւոց դէմ եղած չորս պատերազմներուն
մէջ՝ Դաւիթին չորս մարդիկը չորս հսկաներ
կը մեռցընեն ։

Ի՛ր 1021

1 Ու Դաւիթին օրերը իրարու ե-
տեւէ իրեք տարի սով եղաւ . ու
Դաւիթ Տէրոջը * հարցուց ։ Եւ
Տէրը ըսաւ , Ա-հ-ա՛յ Սաւուղին ու
անոր արիւնահեղ տանը համար է ,
քանզի անիկայ Գաբաւոնացիները
2 մեռցուց ։ Ու Թագաւորը Գա-
բաւոնացիները կանչեց , ու անոնց
խօսեցաւ . (և Գաբաւոնացիք Իս-
րայէլի որդւոցմէ չէին , այլ Ա՛մո-
հացւոց մնացորդէն էին . ու Իսրա-
յէլի որդիքը անոնց երդում ըրեր
էին . բայց Սաւուղ Իսրայէլի ու
Ցուդայի որդւոցը համար նախան-
ձաւորութիւն ընելով , զանոնք
3 զարնել ուզեր էր ։) Եւ Դաւիթ
Գաբաւոնացիներուն ըսաւ , Ձեզի
ի՞նչ ընեմ , ու ինչո՞վ քաւութիւն
ընեմ , որ Տէրոջը ժառանգու-
4 թիւնը օրհնէք ։ Եւ Գաբաւոնացիք
անոր ըսին , Սաւուղէն ու անոր
տունէն արծաթ կամ ոսկի չենք
ուզեր , ու Իսրայէլէն մարդ մը մեռ-
ցընել չենք ուզեր ։ Եւ անիկայ ը-
սաւ , Դուք ինչ որ ըսէք , ձեզի
5 պիտի ընեմ ։ Ու անոնք թագաւո-
րին ըսին , Ան մարդը որ մեզ ջար-
դեց , ու մեզ անանկ կորսընդնել
ուզեց , որ ամենևին Իսրայէլի սահ-
6 մաններուն մէջը չդտնուինք , Անոր
որդիներէն մեզի եօթը մարդ տրուի ,
ու զանոնք Տէրոջը ընտրեալ Սա-
ուղին Գաբաայիին մէջ Տէրոջը հա-
մար կախենք ։ Եւ թագաւորը՝ կու
տամ ըսաւ ։
7 Բայց թագաւորը Սաւուղեան

Ցովնաթանին որդւոյն Մեմփիբոս-
թէին խնայեց , Սաւուղին որդւոյն
Ցովնաթանին ու Դաւիթին մէջ-
տեղը եղած Տէրոջը երդումին հա-
8 մար ։ Բայց թագաւորը Ա՛յիա-
յին աղջկանը Ռեսփային երկու որ-
դիները , որոնք Սաւուղին ծներ էր ,
Ա՛րմոնին ու Մեմփիբոս-
թէն , և Սաւուղին աղջկանը Մեղ-
քողղին հինգ որդիները՝ որոնք Ա-
ուլացի Բերզելլիին որդւոյն Եդրիե-
9 լին ծներ էր , առաւ , Ու զանոնք
Գաբաւոնացւոց ձեռքը տուաւ .
ու զանոնք Տէրոջը առջևը լեռա-
նը վրայ կախեցին , ու եօթն ալ
միկտեղ մեռան . և անոնք Ջոզոց
առջի օրերը՝ գարնի Ջոզոց սկիզբը
մեռցուեցան ։
10 Ու Ա՛յիային աղջիկը Ռեսփա
մկկ քուրձ մը առաւ , ու զանիկայ
իրեն համար ապառաժի մը վրայ
փռեց , Ջոզոց սկիզբէն մինչև ա-
նոնց վրայ երկինքէն անձրև դալը .
ու ցորեկը երկինքին թռչունները՝
ու դիշերը անապատին դազանները
11 չէր թողուր որ անոնց դպչին ։ Եւ
Սաւուղին հարճին՝ Ա՛յիային աղ-
ջկանը Ռեսփային ըրածը Դաւի-
12 թին պատմեցին ։ Ու Դաւիթ գը-
նաց , և Սաւուղին ու անոր որդւոյն
Ցովնաթանին ոսկորները առաւ
Գաղաադու Յաբիսի բնակիչնե-
րէն , որոնք Բեթսանի հրապարա-
կէն զանոնք գողցեր էին . վասն զի
Փղշտացիք զանոնք հոն կախեր
էին ան օրը՝ որ Փղշտացիք Գել-
բուէի վրայ Սաւուղը մեռցուցեր
13 էին . Եւ Սաւուղին ոսկորները ու
անոր որդւոյն Ցովնաթանին ոսկոր-
ները անկէ վերցուց . ու կախուած-
ներուն ոսկորներն ալ ժողվեցին ։
14 Եւ Սաւուղին ու անոր որդւոյն
Ցովնաթանին ոսկորները Բենիա-
մինի երկիրը՝ Սելայի մէջ անոր
հօրը Կիսին դերեզմանը թաղեցին .
ու թագաւորին բոլոր պատուիրա-
ծը ըրին . ու անկէ ետքը Աս-
տուած երկրին համար Ելաւ ա-
ղօթքը ընդունեց ։
15 Եւ Փղշտացիք նորէն Իսրայէլի
հետ պատերազմ ըրին . և Դաւիթ
ու իր ծառաները իր հետը իջան ,
ու Փղշտացւոց հետ պատերազմ ը-
րին . ու Դաւիթ ուժէ կտրեցաւ ։
16 Եւ Ցեսբիբենոբ՝ որ Ռափայի որ-
դիներէն էր , ու իրեք հարիւր սկղ
ծանրութեամբ պղնձէ նիզակ մը
ունէր , ու մէջը նոր սուր մը կա-
պեր էր , ուզեց որ Դաւիթը զար-
17 նէ ։ Բայց Ջարուհեայի որդին Ա-
բեսսա անոր օգնութեան հասաւ ,
ու Փղշտացին զարկաւ , ու զանի-
կայ մեռցուց ։ Ան առնը Դաւի-

Ն · ք · գէ · Ի՛ր 1022

Ջ Գէ · ը · 16 , 18 ։
Է գ Թագ · դ · 6 ։
Հ Գէ · ը · 16 ։ գ Թագ · դ · 3 ։
Յ Գէ · ը · 17 ։ գ Թագ · դ · 4 ։
Ղ Գէ · իդ · 38 ։
Ճ Գէ · ը · 18 ։

Ն · ք · գէ · Ի՛ր 1021

Ի ա Թագ · ժը · 3 ։ ի · 8 ։ 15 ։ 42 ։ իդ · 18 ։
Ղ Գէ · գ · 7 ։
† Կ՛ երթայ Մեմփիբոսթեայ ա Թագ · ժը · 19 ։
Ի ա Թագ · ժը · 19 ։
1019
Ը Գէ · գ · 17 ։

Բ Հմր 8 ։ Գէ · գ · 7 ։

Ջ Ցես բ Օր · իա · 23 ։

Ի ա Թագ · լ · 11 , 12 , 13 ։

Լ ա Թագ · լ · 10 ։

Ի Ցես · ժը · 28 ։

Ջ Ցես · է · 26 ։ Գէ · իդ · 25 ։

Ի՛ր 1018

թին մարդիկները անոր երդումը ըրին ու ըսին ։ Անկէ ետքը դուն մեզի հետ պատերազմի չելլես , որ Իսրայէլին ճրագը չմարես ։

18 Եւ ասկէ ետքը նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ Գովբի մէջ . ան ատենը Ողվացի Սիբբաք Ռափայի որդւոցմէ եղող Սեփիան մեռցուց ։

19 Եւ նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ Գովբի մէջ . ու Բեթլէհեմացի Արիովրդիմին որդին Էլհանան Գեթացի Գողիաթին եղբայրը զարկաւ , որ անոր նիզակին բունը ոստայնանկաց գլանին պէս էր ։

20 Եւ նորէն Գեթի մէջ պատերազմ եղաւ . ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար , որ անոր ձեռքերուն մատները ու ոտքերուն մատները վեց վեց հատ ըլլալով՝ քսանուչորս հատ ունէր . անիկայ ալ Ռափայի որդւոցմէ էր ։ 21 Եւ անիկայ Իսրայէլը նախատեց . բայց Դաւիթին եղբօրը Սամմայիին որդին Յովնաթան զանիկայ զարկաւ ։

22 Ասոնք չորսը Գեթի մէջ Ռափայէն ծներ էին . և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր ծառաներուն ձեռքովը ինկան ։

ԳԼ . ԻԲ

1—51 Աստուծոյ մեծ փրկութեանը և պէսպէս բարութիւններուն համար շնորհակալութեան երգ մը ։

1 Ու Դաւիթ՝ ան օրը որ Տէրը զանիկայ իր բոլոր թշնամիներուն ձեռքէն ու Սաւուղին ձեռքէն ազատեց , ասա երգին խօսքերը Տէրոջը հպատակեցաւ , Ու ըսաւ ։

2 Տէրը իմ վէմս , ամրութիւնս ու փրկիչս է .

3 Իմ Աստուածս իմ պարիսպս է . Ես անոր կը յուսամ . անիկայ իմ վահանս , ու իմ փրկութեանս եղջիւրը , իմ աշտարակս , իմ ապաւէնս ու ազատիչս է ։ Զիս անիրաւութենէ դուն կ'ազատես ։

4 Օրհնեալ Տէրը կը կանչեմ , ու իմ թշնամիներէս կ'ազատիմ ։

5 Քանզի մահուան ալիքները իմ բոլորտիքս առին , անօրէնութեան հեղեղները զիս վախցուցին .

6 Գերեզմանին լարերը իս պաշարեցին , մահուան որոգայթները իմ առջեւս առին ։

7 Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը կանչեցի , ու իմ Աստուծոյս աղաղակեցի . որ իր տաճարէն էիմ ձայնս լսեց , ու իմ աղաղակս անոր ականջներուն հասաւ ։

8 Ան ատենը երկիրը ոստնեցաւ ու դողաց . Երկինքին հիմերը շարժեցան ու ոստնեցան , քանզի Անիկայ բարկացաւ ։

9 Անոր քիթէն ծուխ ելաւ , ու բերնէն մաշող հուր . անկէ կայծակներ բռնկեցան ։

10 Եւ Անիկայ երկինքը խոնարհեցուց ու իջաւ . և անոր ոտքերուն տակը մառախուղ կար .

11 Ու քերովբէի մը վրայ ելաւ ու թռաւ . և Հովին թեւերուն վրայ երեւցաւ ։

12 Ու Խաւարը ու թանձր ջուրերը ու երկինքին ամպերը իր բոլորտիքը վարագոյր քաշեց ։

13 Անոր առջեւը եղող ճառագայթէն հուրի կայծակները բռնկեցան ։

14 Տէրը Երկինքէն որոտաց , ու Բարձրեալը իր ձայնը լսել տուաւ ։

15 Եւ նետեր խրկեց ու զանոնք ցրուեց . կայծակներ իրկեց ու զանոնք խռովեցուց ։

16 Եւ Տէրոջը յանդիմանութենովը ու անոր բարկութեան հովին փչելովը , ծովին յատակները երեւցան , ու աշխարհիս հիմերը յայտնուեցան ։

17 Բարձրէն խրկեց ու զիս բռնեց , ու շատ ջուրերէն զիս հանեց ։

18 Իմ զօրեղ թշնամիէս ու զիս ատողներէն ազատեց զիս , վասն զի ինծմէ զօրաւոր էին ։

19 Իմ նեղութեանս օրը իմ առջեւս առին . բայց Տէրը ինծի հոգեւորութեան դաւազան եղաւ .

20 Եւ զիս լայնարձակ տեղ մը հանեց , ու զիս ազատեց , ինչու որ Ինծի հաճեցաւ ։

21 Տէրը իմ արդարութեանս պէս ինծի փոխարէն կու տայ . իմ ձեռացս մաքրութեանը համեմատ հատուցում կ'ընէ ինծի .

22 Վասն զի Տէրոջը ճամբաները պահեցի , ու իմ Աստուծոյս դէմ ամբարշտութիւն չգործեցի ։

23 Քանզի անոր ամէն դատաստանները իմ առջեւս էին , ու անոր օրէնքներէն չհեռացայ ։

24 Եւ անոր առջեւը կատարեալ եղայ , ու իմ անօրէնութենէս զգուշացայ ։

25 Ու Տէրը ինծի հատուցում բրաւ , իմ արդարութեանս համեմատ . իմ մաքրութեանը համեմատ , որ անոր աչքերուն առջեւն է ։

26 Ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլլաս , կատարեալ մարդուն հետ կատարեալ կ'ըլլաս .

27 Մաքուրին հետ մաքուր կ'ըլլաս , ու խոտորինին հետ կը ծռիս ։

28 Եւ վշտացած ժողովուրդը դուն կ'ազատես . ու քու աչքերդ

Ն . Ք . դԲ . Իրր 1018
ԳԼ . ԺԸ . 3 ։ Հ դ Թագ . ԺԱ . 36 ։ ԺԱ . 4 ։ Սաղ . ՃԼՐ . 17 ։ Յ ա Մն . Ի . 4 ։ Ղ ա Մն . ԺԱ . 29 ։
Ե Ցե ա Մն . Ի . 5 ։
Ա Մն . Ի . 6 ։
Յ ա Թագ . ԺԱ . 10 . 25 , 26 ։
Ն ա Թագ . Ժգ . 9 ։
Ղ ա Մն . Ի . 8 ։
— Սաղ . ԺԸ . ին վերնագիրը , Սաղ . ԼԲ . 19 ։
1018
Բ Եվ . ԺԱ . 1 ։ Դատ . Ե . 1 ։ Ի Ր Օր . ԼԲ . 4 ։ Սաղ . ԺԸ . 2 , ԿԸ ։ ԼԱ . 3 ։ Հա . 3 ։ Ղ . 2 ։ Ճխգ . 2 ։ Ե ԵԲԲ . ԺԱ . ՕՐԻՆ
Բ ԵՐԲ . Բ . 13 ։
Ի ՅՆ . ԺԱ . 1 ։ Ղ Ղ . Ա . 69 ։ Ի Ա Ռակ . ԺԸ . 10 ։ Ը Սաղ . Թ . 9 ։ ԺԳ . 6 ։ ՃԹ . 16 ։ Հա . 7 ։ Ե ԲԼՄ . ԺԳ . 19 ։ Ի Սաղ . ՃԺԳ . 3 ։ Ի Սաղ . ՃԺԳ . 4 ։ ՃԻ . 1 ։ Ցաքե . Բ . 2 ։ Ի Եվ . Գ . 7 ։ Սաղ . ԼԲ . 6 . 15 , 17 ։ Լ Դատ . Ե . 4 ։ Սաղ . Հէ . 18 ։ ՂԷ . 4 ։
Ն . Ք . դԲ . 1018
Ի ՑՈՐ . Իգ . 11 ։ Ի Սաղ . ՂԷ . 3 ։ Ամր . գ . 5 ։ ԵՐԲ . ԺԲ . 29 ։ Ի Սաղ . ՃԽԳ . 5 ։ Ես . կդ . 1 ։ Հ Եվ . Ի . 21 ։ գ Թագ . Բ . 12 ։ Սաղ . ՂԷ . 2 ։ Յ Սաղ . ՃԳ . 3 ։ Ղ ՀԻՐ 10 ։ Սաղ . ՂԷ . 2 ։ Ե ՀԻՐ 9 ։ Ա Դատ . Ե . 20 ։ ա Թագ . Բ . 10 ։ Է . 10 ։ Սաղ . ԻԹ . 3 ։ Ես . Լ . 30 ։ Յ Բ Օր . ԼԲ . 23 ։ Սաղ . Է . 13 ։ Հէ . 17 ՃԽԳ . 6 ։ Ամր . գ . 11 ։ Ն Եվ . ԺԱ . 8 ։ Սաղ . ՃՂ . 9 ։ Նա . ա . 4 ։ Մատ . Բ . 26 ։ Ղ Սաղ . ՀԳ . 1 ։ — Սաղ . ՃԽԳ . 7 ։ Ղ ՀԻՐ 1 ։ Ֆ Սաղ . լ . 8 ։ ՃԺԲ . 5 ։ Է ԳԼ . ԺԱ . 26 ։ Սաղ . ԻԲ . 8 ։ — ՀԻՐ 25 ։ ա Թագ . Իգ . 23 ։ գ Թագ . Բ . 32 ։ Սաղ . Է . 8 ։ — Սաղ . ԻԳ . 4 ։ Է ՅՈՒ . ԺԲ . 19 ։ Սաղ . ՃԺԲ . 3 ։ ՃԻԲ . 1 ։ Ա ռակ . Բ . 32 ։ Ե Բ Օր . Է . 12 ։ Սաղ . ՃԺԲ . 30 . 102 ։ Բ ՅՈՒ . Գ . 9 ։ ԺԱ . 1 ։ ՑՈՐ . ա . 1 ։ Ղ ՀԻՐ 21 ։ — Մատ . Ե . 7 ։ Ի ՂԼ . Իգ . 23 , 24 , 27 , 28 ։ Սաղ . ԺԲ . 26 ։ Եվ . Գ . 7 , 8 ։ Սաղ . Հր . 12 . 13 ։ Ֆ ՑՈՐ . Ի . 11 , 12 ։ Ես . Բ . 11 , 12 ։ 17 ։ Ե . 15 ։ Դան . Գ . 37 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1018

բարեաւանութիւնները վրայ են ըր ը-
նդդ ցածցընես ։
29 Քանզի իմ ՙՃրագոց դուն ես ,
ով Տէր , ու իմ խաւարս Տէրը կը
լուսաւորէ ։
30 Վասն զի բեզմով դունդի մը
վրայ կը վազեմ , ՚՚ իմ Աստու-
ծովս պարիսպէ կ'անցնիմ ։
31 Բ Աստուծոյ ճամբան կատարեալ
է . Տէրոջը խօսքերը փորձուած
են . անիկայ ամէն իրեն յուսացող-
ներուն ասպար է ։
32 Քանզի Տ Տէրոջմէն զատ ով է
Աստուած , կամ մեր Աստուծմէն
զատ ով է վէմ ։
33 Իմ Ի զօրաւոր բերդս Աստուած
է , ու ը իմ ճամբաս կատարեալ
կ'ընէ ։
34 Իմ ոտքերս Ի եղջերուի ՚փէր-ՙՙն
պէս կ'ընէ , ու ը իմ բարձր տեղե-
րուս վրայ զիս կը կայնեցընէ ։
35 Բ Ձեռքերս պատերազմի կը վար-
ժէ . ու իմ *բազուկներս պղնձէ
աղեղ կը լարեն " ։
36 Ինծի նաև քու փրկութեանդ
ապարը տուիր , ու քու քաղց-
րութիւնդ զիս մեծցուց ։
37 Իմ Ֆքալելու ճամբաս ներքեւս
լայնցուցիր , ու իմ ոտքիս յօ-
դուածները չսասանեցան ։
38 Իմ թշնամիներս հալածեցի , ու
զանոնք ջարդեցի , ու ետ չդար-
ձայ մինչև որ զանոնք հատցու-
ցի ։
39 Եւ զանոնք հատցուցի , զետինը
զարկի , որ չկանգնին . անոնք Է իմ
ոտքերուս տակը ինկան ։
40 Ու պատերազմի համար ինծի
Լ զօրութիւն հագցուցիր . և Ի իմ
վրաս ելլողները տակս ձգեցիր ։
41 Ու իմ թշնամիներուս †կռնակը
ինծի տ-ՐՅԸՒԼ տուիր՚՚ , որ զիս ա-
տողները ջարդեմ ։
42 ‡Աղաղակեցին , բայց ազատող
չկար . Ֆ Տէրոջը ՚՚ը-ՂՒՅԸՒ , բայց
անոնց պատասխան չտուաւ ։
43 Ան ատոնք զանոնք Կերկրի փո-
շիին պէս մանրեցի . զանոնք Հ փո-
ղոցներուն ցեխին պէս կոխեցի ՚՚
ճմլեցի ։
44 Ֆ Եւ իմ ժողովուրդիս կռիւներէն
զիս ազատեցիր , ՚՚ զիս պահեցիր
Ազ ազգերու գլուխ ըլլամ . ՚՚ Ֆ իմ
չգիտցած ժողովուրդս ինծի ծա-
ռայեց ։
45 Օտարները ինծի ՛ ‖ խոնարհու-
թիւն ըրին՚՚ . էրէնց ականջներովը
լսածնուն պէս՝ ինծի հնազանդե-
ցան ։
46 Օտարները տկարացան , ու Ֆ ի-
րենց պահուըտած տեղերէն դողա-
ցին ։
47 Տէրը կենդանի է , ու իմ Վէմս
օրհնեալ ըլլայ , և Ն իմ փրկութեանս
վէմը Աստուած բարձր ըլլայ ։
48 Աստուած է որ Ւիմ վրէժս կը
ինդրէ , ու ՚՚ ժողովուրդները ինծի
կը Ֆհպանդեցընէ ։
49 Իմ թշնամիներէս զիս հանելով՝
զիս իմ վրաս ելլողներէն աւելի
բարձրացուցիր , ՚՚ Ը բռնաւոր մար-
դէն ազատեցիր ։
50 Ասոր համար՝ ով Տէր՝ Դաղգե-
րուն մէջը քեզ պիտի դովեմ , ու
քու անուանդ սաղմոս պիտի եր-
գեմ ։
51 Ձիր թագաւորին փրկութիւննե-
րը մեծցընողը՝ ու իր ՚օծեալին՝
Դաւիթին ու *անոր սերունդին
յաւիտեան ողորմութիւն ընողը
Ան Ե ։

Ն · Ք · ՂԲ · 1018

Ն Աղ · ՀԹ · 26 ։
Ը ՚՚ թագ · իե · 39 ։ Գլ · Ժը · 19 ։ 31 ։
՚՚ Աղ · ՃԿԳ · 2 ։
Լ Աղ · ՃԿ · 1 ։
Ֆ Հռով · Ժե · 9 ։
Ձ Աղ · ՃԿԳ · 10 ։
՚՚ Աղ · ՀԹ · 20 ։
՚՚ Գլ · Կ · 12 ։ 13 ։ Աղ · ՀԹ · 29 ։

ԳԼ · Ի Գ

1 Դաւիթ իր վերջին խօսքերուն մէջ կը խոստո-
վանի Աստուծոյ խոստմանցը վրայ իր ունեցած
հաւատքը ։ 6 Չարերուն վիճակին ստորագ-
րութիւնը ։ 8 Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը
համարները ։

1 Ան Դաւիթի վերջին խօսքերը ա-
սոնք են ։
Յեսսէի որդին Դաւիթ կ'ըսէ ։
՚՚ Ան մարդը որ բարձրացաւ , Բ Յա-
կոբայ Աստուծոյն օծեալը , ու Իս-
րայէլի վայելուչ երգերը շարադրո-
ղը կ'ըսէ ։
2 Ֆ Տէրոջը Հոգին ինծմով խօսե-
ցաւ , ու անոր խօսքը իմ լեզուիս
վրայ էր ։
3 Իսրայէլին Աստուածը բոաւ , ՚՚
Իսրայէլին Տ Վէմը ինծի խօսեցաւ ,
ը-ՒԼ-Վ ։ Ի Մարդոց վրայ իշխողը
արդար ըլլայ , ու Ը Աստուծոյ վա-
խովը իշխէ ։
4 Ան առտնը Ի-ՆՒՒ-ՅՈՒ առաւօտեան
լուսոյն կը նմանի , ըր արեւուն ծա-
գած առտնը Ի'ԷԼՒՆ-ՆՈՒ , անանկ ա-
ռաւօտի մը որ առանց ամպի է ,
ու ՚՚ըՒՒ-ՆՈՒ ճառագայթին , ըր
անձրևէն ետքը գետնէն կանանչ
խոտը կը Բ-ՒՒ-ՅԸՒԲ ։
5 Թէև իմ տունս Աստուծոյ քովը
այսպէս չէ , Ը սակայն ինծի հետ
յաւիտենական ուխտ մը բրաւ , որ
ամէն բանի մէջ պատրաստ ու հաս-
տատ է . քանզի իմ բոլոր փրկու-
թիւնս ու իմ բոլոր բաղձանքս ՚՚
է . § ու պիտի չծաղկեցընէ՞՚՚ ըն ։
6 Բայց բոլոր անօրէնները դուրս
նետուած փուշերու պէս պիտի ըլ-
լան . քանզի անոնք ձեռքով չեն
բռնուիր ։
7 Եւ անոնց դպչելու մարդը երկա-
թէ ու նիդակին բունը ‡ իրեն զէնք
պիտի ընէ՞ . ու իրենց եղած տե-
ղը՝ բոլորովին կրակի մէջ պիտի
այրին ։
8 Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը ա-

— Գլ · է · 8 ։ 9 ։ Աղ · Ղբ · 70 ։ 71 ։ ՀԹ · 27 ։
Բ ա թագ · Ժդ · 12 ։ 13 ։ Աղ · ՀԹ · 20 ։
Ֆ բ Պետ · ա · 21 ։
Տ բ Օր · լբ · 4 ։ 31 ։ Գլ · իբ · 2 ։ 32 ։
Ի Աղ · ՃԺ · 2 ։
Ղ Եզ · Ժբ · 21 ։ բ Մն · ԺԹ · 7 ։ 9 ։
Է Դատ · Ե · 31 ։ Աղ · ՀԹ · 36 ։ Ա-
մոս · գ · 18 ։ Ովս · գ · 5 ։ Ցաք Աղ · ՃԺ · 3 ։
Ը Գլ · է · 15 ։ 16 ։ Աղ · ՀԹ · 29 ։ Ես · ՃԼ · 3 ։
§ կ—՛՚ թէև չծաղկեցընէ
‡ ԵՒբ · լե · ցուի ·

Ն · Ք · ԴԲ · 1018

* Կ—Ժ աթոռը նստող

† Կ—Ժ իրենիզակը վերցուց ուխտը հարիւր մարդոց վրայ, ու զանոնք մէկէն մեռցուց ։

Ը Տես ա ՄՆ. ԺԱ. 11 ։ ԻԿ. 2 ։

Բ ա ՄՆ. Ժ ա. 12 ։ ԻԿ · 4 ։

Խ ա ՄՆ. Ժ ա. 27 ։

Լ Տես ա ՄՆ. Ժ ա. 13 · 14.

‡ Կ—Ժ՝ Քաղայի մէջ Ժողովուածեան .

Խ ա ՄՆ. Ժ ա. 15 ։

ՀԿ—Ժ՝ Դրէխաւարնեբուն

Բ ա Թագ . ԻՐ · 1 ։

Հ Գ · Ե · 18 ։

Հ ա Թագ . ԻՐ · 4 · 5 ։

Ն Ղէ . Ժէ . 10 ։

Ջ ՄՆ. Ժ ա. 20 ։

նուններըը ատոնք են . *Ցօսէբ բաներէթ՝ թահդեմոնացին , որ զօրավարներուն գլխաւորն էր . անոնք էին Ասօնացի Ադինօն , Ը որ †ՆՁԺՄ ը ուխտը հարիւր մարդը մէկէն մեռցուց՝ ։

9 Եւ անկէ ետքը Ելէազարը՝ որ Դաւիթին հետ եղող իրեք զօրաւորներուն մէկն էր , երբոր անոնք պատերազմելու համար հոն ժողվուած Փղշտացիները նախատեցին ,

10 ու Իսրայէլի մարդիկը փախան , Ասկայ եկաւ , ու Փղշտացիները զարկաւ , մինչև որ ձեռքը յոգնեցաւ , ու ձեռքը էր սուրին վրայ փակաւ , և Տէրը այն օրը մեծ փրկութիւն ըրաւ . ու ժողովուրդը անոր ետևէն դարձաւ , միայն կողոպտուր առնելու համար ։

11 Եւ անկէ ետքը Ի Արարացի Ադէնի որդին Սամմա էր . Լուի Փղշտացիք ‡ դունդ մը կազմեցին՝ . ու հոն ոսպով լեցուն ագարակ մը կար . և ժողովուրդը Փղշտացւոց

12 առջևէն փախաւ . Բայց անիկայ ագարակին մէջտեղը կայնեցաւ , զանիկայ պաշտպանեց ու Փղշտացիները զարկաւ . և Տէրը մեծ փրկութիւն ըրաւ ։

13 Ու Ե հերսուն ‖ զօրավարներուն իրեքը իջան , և հունձքի ատեն Ջ ողողոմի քարայրը՝ Դաւիթին եկան . ու Փղշտացւոց մէկ դունդը Ռափայիմայ

14 հովիտին մէջը բանակեր էր ։ Եւ ան ատենը Դաւիթ հրեղրին մէջն էր . ու ան ատենը Փղշտացիք Բեթլէհեմի մէջ բերդապահ զօրք

15 ունէին ։ Եւ Դաւիթ փափաքելով բաւ , Բեթլէհեմին դուռը եղող ջրհորէն ով ինձի ջուր կը խմցնէ ։

16 Ան ատենը ան իրեք զօրաւորները Փղշտացւոց բանակը ճեղքեցին անցան , ու Բեթլէհեմի դուռը եղող ջրհորէն ջուր քաշեցին , ու առին Դաւիթին տարին . բայց անիկայ չուզեց անկէ խմել , հապա զանիկայ թափելով՝ Տէրոջը Ո—էբէց .

17 Ու բաւ ։ Ով Տէր , քա լիցի որ ես ա ս բաներ ընեմ . իրենց կեանքը վտանգի մէջ դնելով գացող մարդիկներուն Ն արիւնը խմե՞մ . ու անկէ խմել չուզեց ։ Ասոնք են ան իրեք զօրաւոր մարդիկներուն բրածները ։

18 Եւ Շարուհեան Ցովաբին եղբայրը Ն Աբեսա ան իրեք մարդոց գլխաւորն էր . ու անիկայ իր նիզակը իրեք հարիւր մարդոց վրայ վերցընելով՝ սպաննեց Ը—Ն—Ե . ու անիկայ իրեքին մէջը անուանի էր ։

19 Եւ անիկայ իրեքէն աւելի համբաւ ունենալուն համար , անոնց գլուխ եղաւ . բայց Ո—Ը իրեքին Ո—Ի—Ն—Ե չհասաւ ։

20 Ու մեծ գործքեր գործող *Կաբսեէլացի զօրաւոր մարդու մը որդին Ցովիադային որդին Բանեա †Մովաբին երկու զօրաւոր մարդիկները մեռցուց . նաև ձիւնի ժամանակ իջաւ ու գուբին մէջը

21 առիւծը մեռցուց ։ Ասկայ Ա գրեպացի Եգիպտացի մարդ մըն ալ մեռցուց . ու Եգիպտացիին ձեռքը մէկ նիզակ մը կար . բայց Բ—Ե—ցուպով մը անոր վրայ իջաւ , ու Եգիպտացիին ձեռքէն նիզակը յափշտակեց , և զանիկայ անոր նիզակով մեռցուց ։ Ցովիադային որդին Բանեա ա ս բաները բրաւ , ու իրեք զօրաւորներուն մէջը ա—

23 նուանի եղաւ . Երսունէն աւելի պատիւ ունէր , բայց Ո—Ը իրեքին Ո—Ի—Ն—Ե չհասաւ . ու Դաւիթ զանիկայ իր Ե ատեանին վերակացու դրաւ ։

24 Ցովաբին եղբայրը Ա Ասայէլ երսունէն էր . Ն—Ե Բեթլէհեմացի

25 Դոդոյի որդին Եղհանան , Հաբօդացի Սամմա , Ցարօդացի Եղիկա , § Փելլատացի Հեղղէս , Թեկոացի Իկկեսի որդին Իրաս , Անաթոթացի Աբիեզեր , Ոսացի

28 Մերունայ , Աբուբացի Սելմոն ,

29 Նետոփաթացի Մահարայ , Նետոփաթացի Բաանայի որդին Ագար , Բենիամինի որդւոյը Գաբաայէն՝

30 Ռիբայի որդին Եթթի , Փարաթոնացի Բանեա , Գահասի Ձորը

31 բերէն Ադդայի , Արաբաթացի Աբիելբոն , Բարհումացի Ազմաթ ,

32 Սաղաբինացի Եղիահբա , Յասենի

33 որդիներէն՝ Ցոնաթան , Արարացի Սամմա , Արարացի Սարարի որդին

34 Ա քիամ , Մաքաթիի որդւոյն Ախասբայի որդին Եղիփաղետ , Գիղոնացի Ա քիտոփելի որդին Եղիամ ,

35 Կարմելացի Ասարէ , Արբացի Փաաբ

36 բայ , Սուբացի Նաթանի որդին

37 Իգալ , Գադացի Բանի , Ամմոնացի Սելեկ , Շարուհեան Ցովաբին կապարճակիրը Բերովթացի Նահարայ

38 բա , Ցիթերացի Իրաս , Ցիթերա—

39 ցի Գարեբ , Փղետացի Ուբիա . ամէնը երսունուհոթն էին ։

Ն · Ք · ԴԲ · 1018

Ե Ցես . Ժէ . 21 ։

Ժ Եղ . Ժէ . 15 ։ ա ՄՆ. Ժ ա . 22 ։

յ ա ՄՆ. Ժ ա. 23 ։

Ն ա Թագ . ԻՐ · 14 ։ Գ Ե · Ը · 18 ։ Ի · 23 ։

Լ Գ Ե · Ը · 18 ։

Տես ա ՄՆ. Ժ ա . 27 ։

§ Կ—Ժ՝ Փելէացի . տես ա ՄՆ. Ժ ա . 27 ։

Ե Գաա . Ը · 9 ։

Ղ Ը Օր . ա . 24 ։

Ե Գ Ե · Ի · 26 ։

Գ Ե . Ժ ա. 3 · 6 ։

ԳԼ · ԻԴ

1 Դաւիթ Սաուղայէն փոքրանալով , կը տեսնէ Ցովաբը որ երթայ Ժողովուրդը Համրէ ։ 5 Զօրապետները ինք ամեն ու քսան օրուան մէջ մէկ մէկ իրեք հարիւր պատերազմական մարդոց հաշիւը կը բերեն ։ 10 Դադին միջոցով իրեք հարուած կ'առաջարկէ Դաւիթին , որ կը զղջայ , ու իրեք օրուան ժանտախտը կ'ընտրէ ։ 15 Եօթանասուն հազար մարդոց մեռնելէն ետքը՝ Դաւիթ ապաշխարելով՝ Երուսաղէմի կործանմանը առջևը կ'առնէ ։ 18 Դաւիթ Գադին ծանուցանելու-

Ն·Ք·ԶՔ· 1017

— Դ·Խա· 1։
Բ Ցես ամՆ· Խա· 1։ Ցակ· ա· 13, 14։
ք ա ՄՆ· Իհ· 23, 24։
ր Դատ· ի· 1։
ի Երեմ· ԺԱ· 5։

Վո Ոռնային կալը ձախու կ'առնէ· ուր տեղ զոհ մատուցանելով՝ ժանտախտը կը դադրի։

1 Եւ ՚Ցերոբովամ բարկութիւնը նորէն Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ· ու Բ Դաւիթը անոնց դէմ զրգռեց, բանալով, ՚Գնա Իսրայէլը ու Ցու-
2 դան համրէ։ Եւ Թագաւորը իր քովը եղող Յովաբ զօրապետին բաւ, Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն մէջը՝ ՚Դանէն մինչև Բերսաբէէ պտրտէ, ու ժողովուրդը համրեցէք, որ ի ժողովուրդին թիւը
3 գիտնամ։ Եւ Յովաբ բաւ Թագաւորին, Քու Տէր Աստուածդ՝ ժողովուրդը որչափ որ է, հարիւրապատիկ աւելցնէ, ու իմ Թագաւոր տիրոջս աչքերը տեսնեն· բայց իմ Թագաւոր տէրս ինչո-
4 համար աս բանիս կը ցանկայ։ Ու Երրոր Թագաւորին խօսքը Յովաբին ու զօրավարներուն վրայ աստակացաւ, Յովաբ զօրավարներուն հետ Թագաւորին առջևէն ելաւ, որ Իսրայէլի ժողովուրդը
5 համրէ։ Եւ Յորդանանէն անցան, ու Գադի ձորին մէջը եղող քաղաքին աջ կողմի՝ Ղբրոէր բանակե-
6 ցան· Եւ եկան ի Յազեր, Եւ Գաղաադ ու Թահթիմհադասի երկիրը եկան· անկէ *Դանեանան, ու Ըսի-
7 դոնի շրջականները եկան։ Եւ եկէ Տիւրոսի ամրոցը ու Խևացւոց ու Քանանացւոց ամէն քաղաքները գացին· և Յուդայի հարաւային
8 կողմը Բերսաբէէ եկան։ Ու բոլոր երկիրը պտրտեցան· և ինը ամիսէն ու քսան օրէն ետքը Երու-
9 սաղէմ դարձան։ Եւ Յովաբ ժողովուրդին համրանքին յուշակը Թագաւորին տուաւ։ Ու Իսրայէլի մէջ ութը հարիւր հազար սուր քաշող պատերազմական մարդ կար· և Յուդայեանք հինգ հարիւր հազար մարդ էին։
10 Եւ ի Դաւիթ ժողովուրդը համրելէն ետքը իր խղճմտանքը զինքը դրդեց· ու Դաւիթ Տէրոջը բաւ, Ես բնելով Մեծ մեղք գործեցի· ով Տէր՝ հիմա քու ծառայիդ անմեղքը ներէ· քանզի Մեծ յիմա-
11 րութիւն բրի։ Ու Երրոր Դաւիթ առաւօտուն ելաւ, Տէրոջը խօսքը Դաւիթին ի տեսանողին՝ Գադ
12 մարգարէին եղաւ, բանալով, Գնա ու Դաւիթին բսէ, Տէրը այսպէս կ'բսէ· Ես քեզի երեք բան կ'առաջարկեմ· անոնցմէ մէկը ընտրէ որ
13 քեզի բնեմ։ Եւ Գադ Դաւիթին գալով՝ անոր պատմեց, ու անոր բսաւ, Եօթը տարի քու երկրիդ վրայ սով բլլայ, կամ երեք ամիս քու թշնամիներուդ երեսէն փախչիս, ու անոնք քեզ հալածեն, կամ
14 եթէ երեք օր քու երկրիդ վրայ ժանտախտ բլլայ· հիմա մտածէ ու տես՝ թէ ինչ պատասխան տանիմ
15 դէս խրկողին։ Եւ Դաւիթ Գադին բսաւ, Խիստ մեծ նեղութեան մէջ եմ· հիմա Տէրոջը ձեռքը իյնանք, հրաշալի անոր գթութիւնը շատ է, ու մարդու ձեռքը չիյնամ։
16 Եւ Աստուածը Իսրայէլի վրայ երկրնչցուց որ զանիկայ ընջէ· ու առաւօտեան վրայ ՚Տէրոջը սիրտը իջաւ, ու ժողովուրդը ընջող հրեշտակին բսաւ, Հերիք է· ալ ձեռքդ քաշէ· ու Տէրոջը հրեշտակը Յեբուսացի
17 Ոռնային կալին քովն էր։ Եւ Դաւիթ ժողովուրդը զարնող հրեշտակը տեսնելով, Տէրոջը բսաւ, Ահա Ես մեղանչեցի, ու Ես անօրէնութիւն բրի· բայց աս ոչխարները ի՞նչ բրին· կ'աղաչեմ՝ քու ձեռքդ իմ վրաս ու իմ հօրս տանը վրայ բլլայ։
18 Եւ Նոյն օրը Գադ Դաւիթին եկաւ, ու անոր բսաւ, Ելլէ՛ Յեբուսացի Ոռնային կալին մէջ Տէրո-
19 ջը սեղան մը կանգնէ։ Եւ Դաւիթ Գադին բսածին համեմատ վեր ելաւ, ինչպէս որ Տէրը պատուիրեր
20 էր։ Ու Ոռնա նայեցաւ, ու երբոր տեսաւ որ թագաւորը և անոր ծառաները դէպ ի իրեն կու գան, Ոռնա ելաւ, ու երեսը մինչև գետինը խոնարհութիւն բրաւ թա-
21 գաւորին։ Եւ Ոռնա բսաւ, Ընդեր ի՞նչ պատճառով իմ Թագաւոր տէրս իր ծառային եկաւ։ Ու Դաւիթ բսաւ, Ես կալը քեզմէ ծախու առնելու, ու Տէրոջը սեղան մը շինելու համար, որ ժողովուրդին
22 վրայէն Հարուածը վերնայ։ Եւ Ոռնա բսաւ Դաւիթին, Իմ Թագաւոր տէրս ընդունայ առնէ, ու իր աչքերուն հաճոյ երևցածին պէս զոհ բնէ· Ահա եզները ողջակէզի համար, կամնասայլերը ու եզներուն զործիքները փայտի համար ետ-
23 Ասոնց ամէնը Ոռնա Թագաւորի մը պէս՝ Թագաւորին տուաւ· ու Ոռնա Թագաւորին բսաւ, Քու Տէր
24 Աստուածդ ընդուներ։ Բայց Թագաւորը Ոռնային բսաւ, Չէ· հապա Ես անպատճառ քեզմէ անշուշտ ստակով ծախու պիտի առնեմ, ու ձրի ընդ իմ Տէր Աստուծոյս ողջակէզ պիտի չմատուցանեմ։ Եւ Դաւիթ կալը ու եզները հինգ արծաթ ծախու առաւ։ Ու Դաւիթ
25

Ն·Ք·ԶՔ· 1017

Հնագ· ճգ· 8, 13, 14, ճԺԹ· 156։
Յնս· Իհ· 6· Ջար· ա· 15։
Ղ ՄՆ· Խա· 14, Իհ· 24։
ի Ել· Ժբ· 28· ՄՆ· Խա· 15։
ՀՆԹ· գ· 6· ա Թագ· Ժհ, 11· Ցավկ· բ· 13, 14։
յ ՄՆ· Խա· 15։ Ցես ՀՊ 18· բ ՄՆ· գ· 1։
Ն ՄՆ· Խա· 17։
Ղ ՄՆ· Խա· 18, ՀԵ։
— Ցես Նհ· Իգ· 8—16։
Ղ Թագ· Ժհ· 21։
† Եբր· Ոռնա Թագաւորէ
Ղ Նեհկ· Ի· 40, 41։
— Ցես ՄՆ· Խա· 24, 25։

Ն · Ք · ԳԲ · 1017 - ԳԼ · Խ · 14 ։

հան Ցերօջը սեղան չինեց , ու ՚ն֊որ վ֊ց ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուց ։ ՚Ու Ցերը լսեց ՚ն֊որ աղօթքը երկրին համար , ու Իսրայէլի վրայէն Հարուածը վերցաւ ։

Ն · Ք · ԳԲ · 1017 Հ ՀՀր 21 ։

*ԵՐՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԷԳԷՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

Ն · Ք · ԳԲ · 1015

1 Արիսակ կը գարմանէ Դաւիթը անոր Ծերութեան առնելը ։ 5 Ադոնիա Դաւիթին սիրելի որդին թագաւորութիւնը յափշտակելու կը համարձակի ։ 11 Նաթանին խորհուրդով՝ 15 Բերսաբէն թագաւորը կը դրդէ ։ 22 ու Նաթան ներկայանալ կ'ըլլայ անոր ։ 28 Դաւիթ կը հրամայէ իր խոստմունքը՝ որ Բերսաբէին բրած էր ։ 32 Սողոմն Դաւիթին հրամանով՝ Սադովկին ու Նաթանին ետևէն թագաւոր կ'ածուի ։ ու ժողովուրդը ուրախութեան հանդէսը կը կատարէ ։ 41 Ջոխաթան ասոր լուրը առնելով , Ադոնիային կողմնակիցները կը ցրուին ։ 50 Ադոնիա սեղանին եղջիւրներուն բռնը կը փախչի ։ իսկ Սողոմն կ'արձակէ զանոնիկայ այն պայմանով՝ որ այսուհետև բարի վարմունք մը ունենայ ։

1 Նե֊ Դաւիթ թագաւորը ծերացած ու տարիքը առած բլլալով , զանիկայ հանդերձներով կը ծածկէին , բայց չէր տաքնար ։ Եւ
2 ծառաները անոր բսին , Մեր թագաւոր տիրոջը համար կայա աղջիկ մը փնտռեն՝ որ թագաւորին առջևը կայնի , զանիկայ դարմանէ , ու անոր ծոցը պառկի , որ մեր
3 թագաւոր տէրը տաքնայ ։ Ու Իսրայէլի բոլոր սահմաններուն մէջ մէկ գեղեցիկ աղջիկ մը փնտռեցին . և ՚Սունամացի Աբիսակը գտան , ու զանիկայ թագաւորին բերին ։
4 Եւ ան աղջիկը խիստ գեղեցիկ էր . ու անիկայ թագաւորը կը դարմանէր , ու անոր ապաստարութիւն կ'ընէր . բայց թագաւորը զանիկայ չգիտցաւ ։
5 Ան առնոր Ադոնիա որդին Ագիթի որդին Ադոնիա հպարտացաւ ու բսաւ , Ես թագաւոր բլլամ . և իրեն համար կառքեր ու ձիաւորներ պատրաստեց , և հիսուն մարդ , որ իր առ-
6 ջևէն վազեն ։ Եւ անոր հայրը անոր կեանքը մէջ ամենևին յանդիմանած չէր զանիկայ , բսելով թէ Ինչու այդպէս բրիր . և անիկայ խիստ գեղեցիկ էր . ՚ու ՚ն֊որ մայրը զանիկայ Աբիսագովմն կարը ծներ
7 էր ։ Եւ անիկայ խօսքը Յովաբին հետ ու Աբիաթար քահանային հետ , Աորօնք Ադոնիային հետևեցան՝ անոր օգնութիւն կ'ընէին ։
8 Բայց Սադովկ քահանան , ու Ցո-
ւդայի որդին Բանեա , և Նաթան մարգարէն , ու Շմէիէ , և Ռէի , ու ը֊Դաւիթին զօրաւոր մարդիկները Ադոնիային հետ չէ-
9 ին ։ Եւ Ադոնիա Ռովգէլի աղբիւրին մօտ եղող Զոոզեղեթ քարին քովը՝ ոչխարներ , արջառներ ու գէր անասուններ մորթեց . և իր ամէն եղբայրները՝ թագաւորին որդիքը , ու Ցուդայի բոլոր մարդիկները՝ թագաւորին ծառաները
10 հրաւիրեց . Բայց Նաթան մարգարէն ու Բանեան և զօրաւորները ու իր Սողոմն եղբայրը չհրաւիրեց ։
11 Եւ Նաթան Սողոմնին մօրը Բերսաբէին հետ խօսեցաւ ու բսաւ , Չլսեցիր որ Ադոնիա Ագիթի որդին Ադոնիա թագաւոր եղաւ , ու մեր
12 տէրը Դաւիթ չիմացաւ ։ Ուրեմն հիմա եկուր քեզի խրատ մը տամ , որ քու կեանքդ ու քու որդւոյդ
13 Սողոմնին կեանքը ազատես ։ Երթ Դաւիթ թագաւորին քովը դնա , ու անոր բսէ , Ով Տէր իմ թագաւոր՝ դուն քու աղախինիդ երդում չըրիր ու չբսիր որ ՚Ինձմէ ետքը քու որդիդ Սողոմն թագաւոր պիտի բլլայ , և իմ աթոռս անիկայ պիտի նստի . ու ինչու համար Ադոնիա թագաւոր եղաւ ։
14 Ահա դուն ան տեղը թագաւորին հետ խօսած ատենդ ես ալ ետևէդ կու գամ , ու քու խօսքերդ կը լրացընեմ ։
15 Եւ Բերսաբէ ներքին սենեակը մտաւ թագաւորին քովը . և թագաւորը շատ ծերացած էր , ու Սունամացի Աբիսակ թագաւորին
16 ապաստարութիւն կ'ընէր ։ Եւ Բերսաբէ գլուխ ծռեց ու թագաւորին խոնարհութիւն բրաւ , Ու թագաւորը բսաւ , Ի՞նչ կ'ու-
17 զես ։ Եւ անիկայ բսաւ անոր , Ով տէր իմ , Դուն քու ազախինիդ քու Տէր Աստուծոյդ անունովը երդում բրիր , ը֊ԻԷվ , Ինծմէ ետքը քու որդիդ Սողոմն թագաւոր պիտի բլլայ , ու իմ աթոռս
18 ան պիտի նստի . Եւ ահա հիմա

Ն · Ք · ԳԲ · 1015 Ի ԳԼ · Գ · 18 ։ ը Ր Թագ · իդ · 8 ։ Ի Ր Թագ · ԺԱ · 17 ։

Գ֊Ցես . ԺԹ . 18 ։

Ի Ր Թագ · Գ · 4 ։

Ի Ր Թագ · Գ · 4 ։

Ի Ր Թագ · ԺԱ · 1 ։

Ե Ր Թագ · Գ · 3 , 4 ։ ա Պն · Գ · 2 ։

Ի Ր Թագ · ի · 25 ։ Ղ ԳԼ · ը · 22 , 28 ։

Ես Ժ · Ր · 9 ։

Ե ՀՀր 13 · 30 ։

Ն․ Ք․ Գ․ Ք․ 1015

Ադոնիա թագաւոր եղած է , ու
դուն չիմացար , ով տէր իմ թա-
Ի Հմր 7 , 8 , 9 , 25 ։ 19 գաւոր ․ Ու անիկայ շատ արջառ-
ներ ու գէր անասուններ ու ոչ-
խարներ մորթեց , և թագաւորին
բոլոր որդիները ու Աբիաթար
քահանան և Յովաբ զօրապետը
հրաւիրեց , բայց քու ծառադ Սո-
20 ղոմոնը չհրաւիրեց ։ Հիմա ով տէր
իմ թագաւոր , բոլոր Իսրայէլին
աչքերը քու վրադ են , որ անոնց
իմացընես թէ իմ թագաւոր տէ-
րոջս աթոռը իրմէ ետքը ով պիտի
21 նստի ․ Եթէ ոչ՝ երբոր իմ թա-
Ժ Բ Օր․ ԼԱ․ 16 ։ Գլ․ Բ․ 10 ։ գաւոր տէրս իր հայրերուն հետ
քնանայ , ես ու իմ որդիս Սողո-
մոն յանցաւոր պիտի սեպուինք ։
22 Ու երբոր անիկայ թագաւորին
հետ կը խօսէր , Նաթան մարգա-
23 րէն եկաւ ։ Ու թագաւորին ի-
մացուցին ու ըսին թէ Ահա Նա-
թան մարգարէն է ․ ու անիկայ
ներս մտաւ թագաւորին առջևը ,
ու երեսը մինչև գետինը ծռելով
թագաւորին խոնարհութիւն ը-
24 րաւ ․ Ու Նաթան ըսաւ , Ո՛վ տէր
իմ թագաւոր , դո՞ւն ըսիր որ
ինծմէ ետքը Ադոնիա թագաւոր
պիտի ըլլայ , ու իմ աթոռս անի-
Լ Հմր 19 ։ 25 կայ պիտի նստի ․ Քանզի անիկայ
այսօր իջաւ , և շատ արջառներ
ու գէր անասուններ ու ոչխար-
ներ մորթեց ․ և թագաւորին բո-
լոր որդիները , զօրավարները ու
Աբիաթար քահանան հրաւիրեց ․
և ահա անոնք անոր առջևը կ'ու-
Հ Ա Թագ․ Ժ․ 24 ։ տեն , կը խմեն ու կ'ըսեն , Կեցցէ
26 արքայ Ադոնիա ։ Բայց զիս քու
ծառադ ու Սադովկ քահանան և
Յովիադայի որդին Բանեան ու քու
27 ծառադ Սողոմոնը չկանչեց ։ Աս
բանը արդեօք իմ թագաւոր տէ-
րոջս ձեռքո՞վը եղաւ , ու քու ծա-
ռայիդ չգիտցուցիր թէ քեզմէ ետ-
քը իմ թագաւոր տէրոջս աթոռը
ով պիտի նստի ։
28 Ու Դաւիթ թագաւորը պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Բեր-
սաբէն ինծի կանչեցէք ։ Ու անի-
կայ թագաւորին առջևը եկաւ ու
թագաւորին առջևը կայնեցաւ ։
29 Ու թագաւորը երդում ըրաւ ու
Ծ Բ Թագ․ Դ․ 9 ։ ըսաւ , Իմ անձս ամէն նեղութե-
նէ ազատող Տէրը կենդանի է որ ,
Ղ Հմր 17 ։ 30 Ինչպէս որ քեզի Իսրայէլին Տէր
Աստուծովը երդում ըրի , ու ըսի
թէ ինծմէ ետքը քու որդիդ Սո-
ղոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ , ու
իմ տեղս իմ աթոռիս վրայ անի-
կայ պիտի նստի , ահա այսօր այն-
31 պէս պիտի ընեմ ։ Ան ատենը Բեր-
սաբէ երեսը մինչև գետինը ծռե-
լով՝ թագաւորին խոնարհութիւն

ըրաւ ու ըսաւ , Իմ Տէրս Դաւիթ Ն․ Ք․ Գ․ Ք․ 1015
թագաւորը յաւիտեան ողջ կե-
նայ ։ Ճ Նեեմ․ Բ․ 3 ։ Դան․ Բ․ 4 ։
32 Ու Դաւիթ թագաւորը ըսաւ ,
Սադովկ քահանան ու Նաթան
մարգարէն և Յովիադայի որդին
Բանեան ինծի կանչեցէք ։ Ու ա-
նոնք թագաւորին առջևը եկան ։
33 Ու թագաւորը անոնց ըսաւ , Ձեր Մ Բ Թագ․ Ի․ 6 ։
տիրոջը ծառաները ձեր հետը ա-
ռէք , ու իմ որդիս Սողոմոնը իմ Յ Տես Եսթ․ Զ․ 8 ։
ջորիիս վրայ հեծուցէք , ու զա-
34 նիկայ Գեհոն իջեցուցէք ․ Ու Ն Բ Մն․ ԼԲ․ 30 ։
Սադովկ քահանան ու Նաթան
մարգարէն հոն զանիկայ Իսրայէ- Շ Ա Թագ․ Ժ․ 1 , ԺԶ․ 3 ,
լի վրայ թագաւոր օծեն ․ ու փող 12 ։ Բ Թագ․
հնչեցուցէք ու ըսէք , Կեցցէ ար- Բ․ 4 ․ Ե․ 3 ։
35 քայ Սողոմոն ․ Ու անոր ետևէն Գլ․ ԺԹ․
ելէք , ու անիկայ թող գայ ու իմ 16 ։ Դ Թագ․
աթոռս նստի , և իմ տեղս անիկայ Թ․ 3 ․ ԺԱ․
թագաւոր ըլլայ ․ քանզի ես հրա- 12 ։
ման տուի որ անիկայ Իսրայէլի Ո Բ Թագ․ ԺԵ․ 10 ։ Դ Թագ․ Թ․
վրայ ու Յուդայի վրայ իշխան ըլ- 13 ։ ԺԱ․
36 լայ ։ Ան ատենը Յովիադայի որ- 14 ։
դին Բանեա թագաւորին պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ամէն ․
իմ թագաւոր տիրոջս Տէր Աս-
37 տուածն ալ այդպէս ըսէ ․ Ինչ- Չ Յես․ Ա․ 5 , 17 ։ Ա
պէս որ Տէրը իմ թագաւոր տի- Թագ․ Ի․
րոջս հետ էր , Սողոմոնին հետն ալ 13 ։
այնպէս ըլլայ , ու անոր աթոռը Պ Հմր 47 ։
իմ տիրոջս Դաւիթ թագաւորին
38 աթոռէն մեծ ընէ ։ Ան ատենը
Սադովկ քահանան , Նաթան մար-
գարէն , Ու Յովիադայի որդին Ջ Բ Թագ․ Ը․
Բանեա , և Քերեթիները ու Փե- 18 ։ Իգ․ 20—23 ։
լեթիները իջան , ու Սողոմոնը Դա-
ւիթ թագաւորին ջորիին վրայ
հեծուցին , ու զանիկայ Գեհոն
39 տարին ։ Ու Սադովկ քահանան
խորանէն եղին եղջիւրը առաւ ու Ռ Ել․ Լ․ 23 ,
Սողոմոնը օծեց ․ և փողը հնչեցու- 25 , 32 ։ Սաղ․ ԼԹ․ 20 ։
ցին , Ու բոլոր ժողովուրդը կ'ըսէր , Ս Ա Մն․ ԻԹ․
40 Կեցցէ արքայ Սողոմոն ։ Ու բոլոր 22 ։
ժողովուրդը անոր ետևէն կ'ելլէին ․ Վ Ա Թագ․ Ժ․ 24 ։
ու ժողովուրդը սրինգներ հնչեցը-
նելով մեծ ուրախութեամբ մը
կ'ուրախանային ․ անանկ որ անոնց * Եբր․ կը ճեղքուէր ։
ձայնէն գետինը *կը դղրդէր ։
41 Ու Ադոնիա ու անոր բոլոր բազ-
մականները լսեցին ․ ու անոնք կե-
րակուրէն ելեր էին ․ և Յովաբ փո-
ղին ձայնը լսելով՝ ըսաւ , Ի՞նչ
պիտի ըլլայ աս դղրդման ձայնը որ
42 քաղաքէն կ'ելլէ ։ Երբոր անիկայ
տակաւին կը խօսէր , ահա Աբիա-
թար քահանային որդին Յօնա-
թան եկաւ ․ ու Ադոնիա ըսաւ ,
Եկո՛ւր , քանզի դուն քաջ մարդ Տ Բ Թագ․ ԺԸ․ 27 ։
մըն ես , ու բարի աւետիս պիտի
43 տաս ։ Ու Յօնաթան պատաս-
խան տուաւ ու Ադոնիային ըսաւ ,
Շիտակը աս է որ մեր տէրը Դա-

ն · ք · գէ · 1015

ւխի թագաւորը Սողոմոնը թա-
44 գաւոր բրաւ . Ու թագաւորը Սա-
դովկ քահանան և Նաթան մար-
գարէն ու Բովիադայի որդին Բա-
նեան և քերեթիները ու փելեթի-
ները անոր հետը խրկեց . ու զա-
նիկայ թագաւորին Ջորիին վրայ
45 հնձցուցին . Եւ Սադովկ քահանան
ու Նաթան մարգարէն զանիկայ
Գիհոնի մէջ թագաւոր օծեցին , ու
անկէ ուրախութեամբ եկան , ու
քաղաքը դղրդեցաւ . Ա՛ձեր լսած
ր ա Մն · իթ · 46 ձայնը ասկ է : Նաև Սողոմոն ր թա-
23 · գաւորութեան աթոռին վրայ նըս-
47 տաւ . Եւ թագաւորին ծառաներն
ալ մեր տէրը Դաւիթ թագաւորը
ց հմր 37 · օրհնելու եկան , ու ըսին , ց Քու
Աստուածդ Սողոմոնին անունը քու
անունէդ աւելի մեծցընէ , ու անոր
աթոռը քու աթոռէդ աւելի բարձ-
բացընէ : Ե՛ Թագաւորը իր ան-
կողնին վրայ երկրպագութիւն ը-
48 րաւ : Նաև թագաւորը այսպէս
ըսաւ . Իսրայէլին Տէր Աստուածը
օրհնեալ ըլլայ , որ ի այսօր իմ աթո-
ռիս վրայ նստող մը տուաւ , ու իմ
49 աչքերս տեսան : Եւ Ադոնիային
բոլոր կոչնականները զարհուրեցան ,
ու եղան և ամէն մէկերնին իրենց
ճամբան գացին :
50 Եւ Ադոնիա Սողոմոնին երեսէն
վախցաւ , ու եղաւ գնաց ու ֊սե-
51 ղանին եղջիւրները բռնեց : Եւ Սո-
ղոմոնին պատմեցին ու ըսին , Ահա
Ադոնիա Սողոմոն թագաւորէն
վախցաւ , և ահա անիկայ սեղանին
եղջիւրները բռնեց , ու ըսաւ , Սո-
ղոմոն թագաւորը այսօր ինծի եր-
դում ընէ որ իր ծառան սրով պիտի
52 չմեռցընէ : Ու Սողոմոն ըսաւ ,
Թէ որ անիկայ առաքինի ըլլայ ,
• ա թագ · ժգ · 45 · բ թագ · ժգ · 11 · Գոր · Ա՛ · 34 · • անոր մէկ մազը գետինը պիտի չիյ-
նայ . բայց թէ որ անոր վրայ չա-
րութիւն գտնուի , ան աւունը պիտի
53 մեռնի : Եւ Սողոմոն թագաւորը
հ֊ղ֊ղ խրկեց , ու զանիկայ սեղանէն
վար իջեցուցին : Եւ անիկայ եկաւ ,
ու Սողոմոն թագաւորին խոնար-
հութիւն բրաւ . ու Սողոմոն անոր
ըսաւ , Ցունդ գնա :

ԳԼ · Բ

1 Դաւիթ պատուէր կու տայ Սողոմոնին , 3 աս-
տուածպաշտութեան համար , 5 Յովաբին հա-
մար , 7 Բերզելիին համար , 8 Սեմեիին համար ,
10 ու նորը կը մեռնի : 12 Սողոմոն Դաւի-
թին յաջորդը կ'ըլլայ : 13 Ադոնիա՝ որ Բեր-
սաբեին միջոցով Սողոմոնէն Աբիսագը իրեն
կնիկ ըլլալու կ'ուզէ , մեռնուան կը դատապար-
տուի : 26 Աբիաթար Ադոնիային կողմն ըլ-
լալուն համար քահանայութենէն կը զրկուի ,
բայց մեռցուելէ : 28 Յովաբ սեղանին եղջիւ-
րներուն քովը կը փախչի , ու հոն կը սպանուի :
35 Բանեա Յովաբին տեղը կ'անցնի , ու Սա-
դովկ Աբիաթարին : 36 Սեմեի Երուսաղէմի
մէջ մնալու դաչինքով արգիլուած ըլլալով ,

Գէթ երթալուն համար , մահուան կը դատա-
պարտուի :

1 Ու երբոր Դաւիթին մեռնելու
օրերը մօտեցան , իր որդւոյն
Սողոմոնին պատուէր տուաւ՝ ըսե-
2 լով , Ես հիմա ամէն երկրին ճամ-
բան կ'երթամ , իսկ դուն ուժով-
3 ցիր ու * քաջասիրտ եղիր . Ե՛ւ
քու Տէր Աստուծոյդ պահպանու-
թիւնը պահէ , որ անոր ճամբանե-
րուն մէջը քալես , ու անոր կանոն-
ները , պատուիրանքները , դատաս-
տանները ու վկայութիւնները պա-
հես , ինչպէս որ Մովսէսին օրինաց
ջ֊ջ֊ի մէջը գրուած է . որպէս զի
Ե՛ւ ինչ որ ընես , և ուր որ երեսդ
դարձընես , Խ յաջողութիւն գտնես .
4 Որպէս զի Տէրը Ձիր խօսքը հաստա-
տէ , որն որ ինծի համար խօսեցաւ՝
ըսելով , Ե՛թէ որ քու որդիդ ի-
րենց ճամբաներուն զգուշութիւն
ընեն , եւ իմ առջեւս բոլոր սրտով ,
բոլոր հոգիով ու ճշմարտութեամբ
քալեն , Ե՛ Իսրայէլի աթոռին վրայէն
քեզմէ մարդ պակաս պիտի չըլլայ :
5 Եւ դուն գիտես ինչ որ Ճարու-
հայի որդին Յովաբ Ե՛ ինծի բրաւ ,
՝՝ ինչ որ Իսրայէլին երկու զօրա-
վարներուն՝ Ներեան Ե՛ Աբենները
ու Յեթերեան Լ Ամեսայիին բրաւ .
քանզի զանոնք մեռցուց , ու խա-
ղաղութեան ատենը պատերազմի
արիւն թափեց , և իր մէջքի գօտիին
ու ոտքի կօշիկներուն վրայ պատե-
6 րազմի արիւն սրսկեց : Ուրեմն դուն
Ե՛քու իմաստութիւնդ Ե՛ի գործ
դնես , ու անոր ճերմակ մազերը
խաղաղութեամբ գերեզմանը չիջե-
7 ցընես : Բայց Ե՛ Գաղաադացի Բեր-
զելիին որդւոյը ողորմութիւն ը-
նես , ու Լ քու սեղանէդ ուտողնե-
րուն հետ ըլլան . քանզի երբոր քու
եղբօրդ Աբիսողոմին երեսէն փա-
խայ , Ե՛ինծի այնպէս մօտեցան :
8 Եւ ահա Բաւուրիմացի Բենիամի-
նեան Գերային որդին Սեմէի քու
քովդ է . ու անիկայ Մանայիմ
գացած օրս ինծի ծանր անէծք
տուաւ . բայց Ն երբոր անիկայ զիս
դիմաւորելու համար Յորդանան ի-
ջաւ , ֊ Ցերոջմով երդուայ երբ ա-
նոր ու ըսի , Քեզ սրով չեմ մեռ-
9 ցըներ : Եւ հիմա ՛ զանիկայ ան-
մեղ չսեպես . քանզի դուն խելացի
մարդ ես , ու անոր ինչ ընելիքդ
գիտես . և անոր ճերմակ մազերը
՝ արիւնով գերեզմանը իջեցընես :
10 Ու Ն Դաւիթ իր հայրերուն հետ
քնացաւ , ու Ն Դաւիթի քաղաքին
11 մէջ թաղուեցաւ : Եւ Դաւիթին
Իսրայէլի վրայ ՝՝ թագաւորութիւն
բրած օրերը քառասուն տարի էր .
եօթը տարի Քեբրոնի մէջ թագա-

ն · ք · գէ · 1015

— Ծն · խէ · 29 · բ Օր · լ · 14 ·

բ Ցես · իդ · 14 ·

* Եբր · երիկ մարդ

ֆ բ Օր · ժէ · 19 · 20 ·

ե բ Օր · իթ · 9 · Ցես · ա · 7 · ա Մն · իբ · 12 · 13 ·

է ա Թագ · ժբ · 5 · 14 · 30 ·

Ղ բ Թագ · է · 25 ·

է Սամ · ճլբ · 12 ·

Ը բ Թագ · ի · 3 ·

Ի բ Թագ · է · 12 · 13 · Գէ · բ · 25 ·

Լ բ Թագ · գ · 39 · ժբ · 5 · 12 · 14 · ժթ · 5 · 6 · 7 ·

Խ բ Թագ · գ · 27 ·

Ծ բ Թագ · ի · 10 ·

Կ Հմր 9 · Ա-մակ · ի · 26 ·

Հ բ Թագ · ժթ · 31— 38 ·

Ձ բ Թագ · թ · 7 · 10 · ժթ · 28 ·

Ղ բ Թագ · ժէ · 27 ·

Ճ բ Թագ · ժզ · 5 ·

Մ բ Թագ · ժթ · 18 ·

Յ բ Թագ · ժթ · 23 ·

Նէ · ի · 7 · Ցոր · թ · 28 ·

Ո Ցես Ծն · խբ · 38 · խգ · 31 ·

Շ Գէ · ա · 21 · Գոր · բ · 29 · ժգ · 36 ·

Չ բ Թագ · ե · 7 ·

Պ բ Թագ · ե · 4 · ա Մն · իթ · 26 · 27 ·

Ն․ Ք․ Գ․ Ք․ 1015

ւորութիւն ըրաւ , ու երեսունե-
րեք տարի Երուսաղէմի մէջ թա-
գաւորութիւն ըրաւ ։

Լ ա Մն․ ԻԹ․ 23 ։ բ Մն․ ա․ 1 ։

12 Ու Սողոմոն իր հօրը Դաւիթին
աթոռը նստաւ , ու անոր թագա-
ւորութիւնը շատ հաստատ եղաւ ։

1014

13 Ու Ագգիթի որդին Ադոնիա
Սողոմոնին մօրը Բերսաբէին գնաց .
ու Բերսաբէ անոր ըսաւ , Ար-
դեօք խաղաղութեամբ եկար . ու
անիկայ ըսաւ , Խաղաղութեամբ .

Դ ա Թագ․ Ժզ․ 4․5 ։

14 Ու ըսաւ , Քեզի մէկ խօսք մը ու-
15 նիմ . ու անիկայ ըսաւ , Խօսէ . Ու
անիկայ ըսաւ , Դուն գիտես
որ թագաւորութիւնը Իմս էր ,
ու բոլոր Իսրայէլին երեսը իմ վրաս
էր , որ թագաւոր ըլլամ . բայց
թագաւորութիւնը դարձաւ , ու
իմ եղբօրս եղաւ , քանզի անոր

Է Գլ․ ա․ 5 ։

16 Տէրոջմէ եղաւ ։ Ու հիմա ես
քեզմէ մէկ խնդիրք մը կը խնդրեմ .
*ինծի չէ ըսեր" ։ Ու Բերսաբէ
17 անոր ըսաւ , Խօսէ ։ Ու անի-
կայ ըսաւ , Կ'աղաչեմ , Սողոմոն
թագաւորին ըսէ (քանզի անիկայ
քեզի չէ ըսեր ,) որ Սունամացի
18 Աբիսակը ինծի կնիկ տայ ։ Ու
Բերսաբէ ըսաւ , Աղէկ , ես քեզի
համար թագաւորին կը խօսիմ ։

ա Մն․ Իբ․ 9․10 ։ Իբ․ 5․6․7 ։ Առակ․ Իա․ 30 ։ Դան․ Բ․ 21 ։
* Եբր․ իմ երեսս մի դարձըներ ։ Սաղ․ ճլբ․ 10 ։
Գլ․ ա․ 3․4 ։

19 Ու Բերսաբէ Սողոմոն թագա-
ւորին գնաց , որ Ադոնիային համար
անոր հետը խօսի . ու թագաւորը
զանիկայ դիմաւորելու համար ոտք
ելաւ , ու անոր խոնարհութիւն
ըրաւ . ու երբոր իր աթոռը նըս-
տաւ , թագաւորին մօրը համար ալ
աթոռ դնել տուաւ . և անիկայ
20 անոր աջ կողմը նստաւ . Ու ըսաւ ,
Ես քեզմէ մէկ պզտիկ խնդիրք մը
կը խնդրեմ , ինծի չէ ըսես ։ Ու
թագաւորը անոր ըսաւ , Խնդրէ
մայր իմ , քանզի քեզի չէ պիտի
21 ըսեմ ։ Ու անիկայ ըսաւ , Սու-
նամացի Աբիսակը եղբօրդ Ադոնիա-
22 յին կնիկ տրուի ։ Ու Սողոմոն
թագաւորը պատասխան տուաւ
ու իր մօրը ըսաւ , Դուն ինչո՞ւ Ա-
դոնիային համար Սունամացի Աբի-
սակը կը խնդրես . անոր համար
թագաւորութիւնն ալ խնդրէ ,
(քանզի անիկայ իմ մեծ եղբայրս
է ,) անոր ու Աբիաթար քա-
հանային և Շարուհեան Յովաբին
23 համար ։ Ու Սողոմոն թագա-
ւորը Տէրոջմով երդում ըրաւ ,
ու ըսաւ , Աստուած ինծի այս-
պէս ու աւելի ընէ , որ
Ադոնիա այս խօսքը իր կենացը
24 դէմ խօսեր է . Ու հիմա զիս հաս-
տատողը , ու զիս իմ հօրս Դաւի-
թին աթոռը նստեցնողը , և իր ը-
սածին պէս ինծի տուն շինող Տէ-
րը կենդանի է , որ Ադոնիա այսօր

Լ Ել․ Ի․ 12 ։
Տես Սաղ․ Խե․ 9 ։
Գլ․ ա․ 7 ։
Հռութ․ ա․ 17 ։
Բ Թագ․ Է․ 11․13 ։ ա Մն․ Իբ․ 10 ։

25 պիտի մեռցուի ։ Ու Սողոմոն թա-
գաւորը Յովիադայի որդին Բա-
նեան խրկեց . ու զարկաւ զանիկայ ,
որ մեռաւ ։

Ն․ Ք․ Գ․ Ք․ 1014

26 Ու թագաւորը Աբիաթար քա-
հանային ըսաւ , Անաթովթ՝ քու
ագարակդ գնա . քանզի դուն մեռ-
նելու արժանի ես , բայց այսօր քեզ
չեմ մեռցըներ . որովհետև իմ հօրս
Դաւիթին առջևը Տէր Եհովային
տապանակը վերցուցիր . ու իմ
հօրս ամէն քաշած նեղութիւննե-
27 րուն մասնակից եղար ։ Ու Սողո-
մոն Աբիաթարը Տէրոջը քահանա-
յութենէն հանեց . որ Սելովի մէջ
Հեղիին տանը համար Տէրոջը ը-
սած խօսքը կատարէ ։

Յես․ Իա․ 18 ։
ա Թագ․ Իգ․ 6 ։ բ Թագ․ Ժե․ 24․29 ։
ա Թագ․ Իբ․ 20․23 ։ բ Թագ․ Ժե․ 24 ։
ա Թագ․ Բ․ 31—35 ։

28 Ու աս լուրը մինչև Յովաբին հա-
սաւ . (քանզի Յովաբ Թէպէտև
Աբիսողոմին հետևող չէր , բայց
Ադոնիային հետևող եղաւ .) ու-
ան առանը Յովաբ Տէրոջը խորանը
փախաւ , ու սեղանին եղջիւրները
29 բռնեց ։ Ու Սողոմոն թագաւորին
իմացուցին թէ Յովաբ Տէրոջը խո-
րանը փախաւ , և ահա անիկայ սե-
ղանին քովն է . ու Սողոմոն Յո-
վիադայի որդին Բանեան խրկեց ,
ու ըսաւ , Գնա՛ անիկայ զարկ ։
30 Ու Բանեա Տէրոջը խորանը Յովա-
բին գնաց , ու անոր ըսաւ , Թա-
գաւորը այսպէս կ'ըսէ . Դո՛ւրս ե-
լիր . ու անիկայ ըսաւ , Ոչ , ես
հոս պիտի մեռնիմ . ու Բանեա
թագաւորին պատմեց ու ըսաւ ,
Յովաբ այսպէս ըսաւ , ու ինծի
31 այսպէս պատասխան տուաւ ։ Ու
թագաւորը անոր ըսաւ , Անոր ը-
սածին պէս ըրէ , ու զանիկայ մեռ-
ցո՛ւր , և զանիկայ թաղէ . որ իմ
վրայէս ու իմ հօրս տանը վրայէն
Յովաբին թափած անմեղ արիւնը
32 վերցընես ։ Ու Տէրը անոր [illegible]
արիւնը անոր գլուխը դարձընէ .
որովհետև անիկայ առանց իմ հօրս
Դաւիթին գիտութեանը երկու
իրմէ արդար ու աղէկ մարդիկնե-
րուն , Իսրայէլի զօրապետին՝
Ներեան Աբեններին , ու Յուդայի
զօրապետին՝ Յեթերեան Ամե-
սայիին վրայ յարձակեցաւ , ու զա-
33 նոնք սրով մեռցուց ։ Ուստի անոնց
արիւնը Յովաբին գլուխը ու անոր
սերունդին գլուխը դառնայ յա-
ւիտեան . բայց Դաւիթին ու ա-
նոր սերունդին և անոր տանը ու
անոր աթոռին՝ Տէրոջը կողմանէ
յաւիտեան խաղաղութիւն ըլլայ ։
34 Ու Յովիադայի որդին Բանեա ե-
լաւ , ու անոր վրայ յարձակեցաւ ,
ու զանիկայ մեռցուց . և անիկայ
անապատին մէջ իր տանը թա-
35 ղուեցաւ ։ Ու թագաւորը անոր

Գլ․ ա․ 7 ։
Գլ․ ա․ 50 ։
Ել․ Իա․ 14 ։
Թուոց․ Լե․ 33 ։ Օր․ ԺԹ․ 13 ։ Իա․ 8․9 ։
Դատ․ Թ․ 24․57 ։ Սաղ․ Է․ 16 ։
բ Մն․ Իա․ 13 ։
Բ Թագ․ Գ․ 27 ։
Բ Թագ․ Ի․ 10 ։
Բ Թագ․ Գ․ 29 ։
Առակ․ Իե․ 5 ։

Ն. Ք. դՔ. 1014

ժ Թուոց . իե . 11, 12, 13 · ա Թագ . բ . 35 · Տես ա Մն . զ . 53 · իդ . 3 ·
ի Հմր 27 ·
ժ բ Թագ . ժզ . 5 · Հմր 8 ·
ծ բ Թագ . ժե . 23 ·
լ Ղև . ի . 9 · Յես . բ . 19 · բ Թագ . ա . 16 ·
1011
ծ ա Թագ . իէ . 2 ·
կ բ Թագ . ժզ . 5 · Եբր . որ քու սիրտդ գիտէ · Ղ Սաղ . է . 16 · Եզեկ . ժէ . 19 ·
ճ Առակ . իե . 5 ·
մ Հմր 12 · բ Մն . ա . 1 ·

տեղը զօրքերուն վրայ Յովիադայի
որդին Բանեան դրաւ . ու թագա-
ւորը [ժ]Սադովկ քահանան Աբիա-
թարին տեղը դրաւ ։
36 Ու թագաւորը [ի]մարդ խրկեց ,
[ժ]Սեմէին կանչեց ու անոր ըսաւ ,
Քեզի Երուսաղէմի մէջ տուն մը շի-
նէ ու հոն նստէ , ու անկէ ասդին
37 կամ անդին չելլես . Քանզի աղէկ
գիտնաս որ եթէ ելլես , ու
[ծ]Կեդրոն հեղեղատը անցնիս , նոյն
օրը անպատճառ պիտի մեռնիս .
[լ]Քու արիւնդ քու գլուխդ պիտի
38 ըլլայ ։ Ու Սեմէի թագաւորին ը-
սաւ . Աս խօսքդ բարի է . իմ թա-
գաւոր տէրս ինչպէս որ ըսաւ , քու
ծառադ այնպէս պիտի ընէ ։ Ու-
տի Սեմէի շատ օրեր Երուսաղէմի
մէջ նստաւ ։
39 Ու իրեք տարիէն ետքը Սեմէիին
երկու ծառաները Գեթի թագա-
ւորին՝ Մաաքայի որդւոյն [ծ]Անքու-
սին քովը փախան . ու Սեմէիին ի-
մացուցին՝ ըսելով , Ահա քու ծա-
40 ռաներդ Գեթի մէջ են ։ Ու Սե-
մէի ելաւ , ու իր իշուն համետը
դրաւ , ու իր ծառաները փնտռե-
լու համար Գէթ գնաց Անքուսին
քովը . և Սեմէի գնաց ու իր ծա-
41 ռաները Գեթէն բերաւ ։ Ու երբ-
որ Սեմէիին Երուսաղէմէն Գէթ
երթալը ու դառնալը Սողոմոնին
42 պատմեցին , Ան ատենը թագաւո-
րը մարդ խրկեց , ու Սեմէին կան-
չեց , ու անոր ըսաւ , Չէ՞ որ քե-
զի Տէրոջմով երդում ընել տուի ,
և քեզի վկայութիւն ըրի ու ըսի
թէ Աղէկ գիտնաս որ Երուսա-
ղէմէն ելած ու ասդին կամ անդին
գացած օրդ՝ անպատճառ պիտի
մեռնիս . ու դուն ինծի Լսած խօս-
43 քըս բարի է՝ ըսիր ։ Ուրեմն ինչո՞ւ
համար Տէրոջը երդումին ու քեզի
տուած պատուէրիս հնազանդու-
44 թիւն չըրիր ։ Ու թագաւորը Սե-
մէիին ըսաւ , Դուն իմ հօրս Դա-
ւիթին դէմ քու ըրած [կ]բոլոր չա-
րութիւնդ գիտես , *որուն քու
սիրտդ ալ կը վկայէ" . ուստի Տէրը
[Ղ]քու չարութիւնդ քու գլուխդ
45 պիտի դարձնէ . Բայց Սողոմոն
թագաւորը օրհնեալ , ու [ճ]Դաւի-
թին աթոռը Տէրոջը առջեւ յա-
ւիտեան հաստատ պիտի ըլլայ ։
46 Ու թագաւորը Յովիադայի որ-
դւոյն Բանեային հրաման տուաւ ,
ու անիկայ ելաւ ու զարկաւ զա-
նիկայ , որ մեռաւ ։ Ու [մ]թագա-
ւորութիւնը Սողոմոնին ձեռքին
մէջ հաստատուեցաւ ։

ԳԼ. Գ

1 Սողոմոն Փարաւոնին աղջիկը իրեն կին կ՚առնէ ։ 2 Բարձր տեղերը զոհ մատուցա-
ները սովորութիւն ըլլալով՝ Սողոմոն Գաբաւոնի մէջ զոհեր կը մատուցանէ ։ 5 Սողոմոն Գաբաւոնի մէջ Աստուծոյ առաջարկած բաներէն իմաստութիւնը ընտրելուն համար , իմաստութիւն՝ հարստութիւն ու պատիւ կը ստանայ ։ 16 Սողոմոն երկու պոռնիկ կիներուն դատաստանը իմաստութեամբ կտրելուն համար խիստ անուանի կ՚ըլլայ ։

Ն. Ք. դՔ. 1014

ա Գլ . է . 8 · թ . 24 ·
բ բ Թագ . ե . 7 ·
գ Գլ . է . 1 ·
դ Գլ . զ ·
ե Գլ . թ . 15, 19 ·
զ Ղև . ժէ . 3, 4, 5 · բ Օր . ժբ . 2, 4, 5 · Գլ . իբ . 44 ·
է բ Օր . զ . 5 · լ . 16, 20 · Սաղ . լա . 23 · Հռով . ը . 28 · ա Կոր . ը . 3 ·
ը Հմր 6, 14 ·
թ բ Մն . ա . 3 ·
ժ ա Մն . ժզ . 39 · բ Մն . ա . 3 ·
ի Գլ . թ . 2 · բ Մն . ա . 7 ·
լ Թուոց . ժբ . 6 · Մատ . ա . 20 · բ . 13, 19 ·
խ բ Մն . ա . 8 · Ձ ·
ծ Գլ . բ . 4 · թ . 4 · դ Թագ . ի . 3 · Սաղ . ժե . 2 ·
կ Գլ . ա . 48 ·
հ Մն . իթ . 1 ·
ձ Թուոց . իէ . 17 ·
ղ բ Օր . է . 6 ·
ճ Ծն . ժգ . 16 · ժե . 5 ·
մ բ Մն . ա . 10 · Առակ . բ . 3—9 · Յակ . ա . 5 ·
† Եբր . Լսող
յ Սաղ . հբ . 1, 2 ·
ն Եբր . ե . 14 ·
շ Յակ . դ . 3 ·

1 Ու [ա]Սողոմոն Եգիպտոսի Փարա-
ւոն թագաւորին հետ խնամու-
թիւն ըրաւ , ու Փարաւոնին աղ-
ջիկը առաւ , ու զանիկայ [բ]Դաւի-
թին քաղաքը բերաւ , մինչև որ [գ]իր
տունը ու [դ]Տէրոջը տունը ու [ե]Ե-
րուսաղէմին շրջակայ պարիսպը շի-
2 նեց լմնցուց ։ [զ]Սակայն ժողո-
վուրդը բարձր տեղերու վրայ զոհ
կը մատուցանէր . քանզի մինչև ան
օրերը Տէրոջը անուանը տուն շի-
նուած չէր ։
3 Ու Սողոմոն [է]Տէրը կը սիրէր ,
[ը]ու իր հօրը Դաւիթին կանոննե-
րովը կը քալէր . միայն թէ բարձր
տեղերու վրայ զոհ կը մատուցա-
4 նէր ու խունկ կը ծխէր ։ Ու
[թ]թագաւորը Գաբաւոն գնաց , որ
հոն զոհ մատուցանէ . [ժ]քանզի մեծ
բարձր տեղը անիկայ էր . Սողոմոն
ան սեղանին վրայ հազար ողջակէզ
5 զոհեց ։ Ու [ի]Գաբաւոնի մէջ Տէ-
րը Սողոմոնին երեւցաւ [լ]գիշերուան
երազով . և Աստուած ըսաւ , Բան
6 մը խնդրէ որ քեզի տամ ։ [խ]Ու
Սողոմոն ըսաւ , Դուն քու ծառա-
յիդ իմ հօրս Դաւիթին մեծ ողոր-
մութիւն ըրիր , ինչպէս որ անիկայ
[ծ]քու առջեւդ ճշմարտութեամբ ,
արդարութեամբ և ուղիղ սրտով
քեզի հետ քալեց , ու անոր՝ աս
մեծ ողորմութիւնը պահեցիր , ու
[կ]իր աթոռը նստող որդի մը տուիր
անոր , ինչպէս որ այսօր կ՚երեւնայ ։
7 Ու հիմա՝ ո՜վ Տէր Աստուած իմ ,
դուն քու ծառադ իմ հօրս Դաւի-
թին տեղը թագաւոր ըրիր .
[հ]բայց ես պզտիկ տղայ մըն եմ ,
8 [ձ]ելլել ու մտնել չեմ գիտեր . Ու
քու ծառադ քու [ղ]ընտրած ժողո-
վուրդիդ մէջն է , որ անիկայ շատ-
ւոր՝ [ճ]անթիւ ու անհամար ժողո-
9 վուրդ մըն է ։ [մ]Ուստի քու ծա-
ռայիդ †իմաստուն սիրտ տուր ,
[յ]որ քու ժողովուրդդ դատէ , ու
[ն]բարին ու չարը որոշէ . քանզի աս
քու մեծ ժողովուրդդ ո՞վ կրնայ
10 դատել ։ Ու աս խօսքը՝ այսինքն
Սողոմոնին աս բանը խնդրելը՝ Տէ-
րոջը աչքերուն հաճոյ երեւցաւ ։
11 Ու Աստուած անոր ըսաւ , Որով-
հետեւ աս բանը խնդրեցիր , ու
[շ]քեզի շատ օրեր չխնդրեցիր , ու
քեզի հարստութիւն չխնդրեցիր ,
ու քու թշնամիներուդ հոգին
չխնդրեցիր , հապա իրաւունքը

Ն · Ք · ՉԾ · 1014

*ԵԲՐ · ԼԽ-ԼՈ
ՈՍՅՕՀ · Ա · 14 · 15 ·
Ղ ԳՒ · Գ · 29 · 30 · 31 · Ե · 12 · Ժ · 24 · ԺՁ · Ա · 16 ·
ՂՄԱՈ · Չ · 33 · ԵՓՓ · Գ · 20 ·
Լ ԳՒ · Դ · 21 · 24 · Ժ · 23 · 25 · ԷՃ · ԱՍԱԿ · Գ · 16 ·
ՂԳՒ · ԺԵ · 5 ·
ՂՍԱՂ · ՁԱ · 16 · ԱՍԱԿ · Գ · 2 ·
Վ ՅՈՒ · ԽԱ · 7 ·
ՂՅՈՒ · Խ · 20 · ԳՒ · Բ · 65 · ԵՍԹ · Ա · 3 · ԴԱՆ · Ը · 1 · ՄԱՐ · Չ · 21 ·
ԲԹԱՈ · ԻԵ · 2 ·

*իմանալու իմաստութիւն ինդրե-
12 ցիր · Ահա քու խօսքիդ պէս
ըրի · Ահա քեզի իմաստուն ու
հանճարեղ սիրտ տուի , այնպէս
որ քեզմէ առաջ քեզի պէս մէկը
եղած չէ , ու քեզմէ ետքն ալ քու-
13 նմանդ պիտի չելլէ · Նաև ինդրա-
ծիդ ալ քեզի տուի , թէ
հարստութիւն և թէ փառք ·
այնպէս որ քու թագաւորաց մէջ քեզի
14 պէս մէկը չգտնուի · Եւ թէ որ
իմ ճամբաներուս մէջը քալես՝ իմ
հրամաններս ու պատուիրանքներս
պահելով , ինչպէս որ քու հայրդ
Դաւիթ քալեց , ան ատենը քու
15 օրերդ պիտի շատցընեմ · Ու Սո-
ղոմոն վարթընցաւ և ահա երազ
էր · ու Երուսաղէմ գնաց , ու Տէ-
րոջը ուխտին տապանակին առջևը
կայնեցաւ , և ողջակէզներ մատուց ,
ու խաղաղութեան զոհեր ըրաւ , ու
իր բոլոր ծառաներուն կոչունք
ըրաւ ·
16 Ան ատենը երկու պոռնիկ կնիկ-
ներ թագաւորին եկան , ու անոր
17 առջևը կայնեցան · Եւ կնիկներէն
մէկը ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ , ս՚ընդ՝
ինծի · ես ու ասս կնիկը մէկ տան մը
մէջ կը բնակինք , ու ես տանը
մէջ ասոր քովը փղայ մը ծնայ ·
18 Եւ իմ ծնանելուս երրորդ օրը ասս
կնիկն ալ փղայ մը ծնաւ · ու մենք
մէկտեղ էինք · տանը մէջ մեր հե-
տը օտար մարդ չկար , հապա տա-
նը մէջ մենք երկուքնիս միայն էինք ·
19 Եւ ասս կնկանը տղան գիշերով մե-
ռաւ , քանզի ասիկայ անոր վրայ
20 պառկեցաւ · Ու կէս գիշերուն ե-
լաւ , և քու աղախինիդ քնացած
ատենը՝ իմ տղաս քովէս առաւ
ու զանիկայ իր ծոցը պառկեցուց ,
ու իր մեռած տղան իմ ծոցս պառ-
21 կեցուց · Ու երբոր առաւօտուն ե-
լայ , որ տղաս ծիծ տամ , ահա ա-
նիկայ մեռած էր · ու առաւօտուն
մտադրութեամբ անոր նայեցայ , և
ահա անիկայ իմ ծնած տղաս չէր ·
22 Իսկ միւս կնիկը ըսաւ , Չէ , հա-
պա ողջ եղողը իմ տղաս է , ու մե-
ռածը քու տղադ է · Եւ ասիկայ
ըսաւ , Չէ , հապա մեռածը քու
տղադ է , ու ողջ եղողը իմ տղաս
է · ու թագաւորին առջևը այսպէս
23 կը խօսէին · Ան ատենը թագա-
ւորը ըսաւ , Ասիկայ կ՚ըսէ՝ Իմ
տղաս ասս ողջ եղողն է , ու մեռա-
ծը քու տղադ է · ու անիկայ կ՚ը-
սէ՝ Չէ , հապա մեռածը քու տղադ
24 է , ու ողջ եղողը իմ տղաս է · Եւ
թագաւորը ըսաւ , Ինծի մէկ սուր
մը բերէք · ու թագաւորին առջևը
25 սուր մը բերին · Եւ թագաւորը

ըսաւ , Ողջ եղող տղան կտրեցէք ,
երկու կտոր ըրէք · ու կէսը մէկուն ,
26 ու կէսն ալ միւսի՛ն տուէք · Ան
ատենը ողջ տղուն մայրը եղող
կնիկը թագաւորին պատասխան
տուաւ , ու իր տղուն վրայ ողջոյ-
նալիքը դալարելուն համար , ասանկ ըսաւ ·
Ո՛վ տէր իմ , ս՚ընդ՝ ինծի · ողջ
տղան անոր տուէք , ու զանիկայ
մի՛ մեռցընէք · Բայց միւսը ըսաւ ,
Ո՛չ ինծի ըլլայ , ո՛չ քեզի · ը՚նդ՝
27 ձեղքեցէք · Եւ թագաւորը պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ողջ
տղան ասս կնկանը տուէք , ու չըլ-
լայ որ զանիկայ մեռցընէք , ը՚նդ՝
28 անոր մայրը ասիկայ է · Եւ բոլոր
Իսրայէլ թագաւորին կտրած դա-
տաստանը լսելով՝ թագաւորէն
վախցան · քանզի տեսան որ անոր
վրայ Աստուծոյ իմաստութիւնը
կայ դատաստան ընելու համար ·

ԳԼ · Դ

1 Սողոմոնին իշխանները · 7 Անոր տասներկու պաշտօնատարները՝ որոնք իրեն ռոճիկ կու տային · 20 · 24 Սողոմոնին թագաւորութեանը խաղաղութիւնը ու ընդարձակութիւնը · 22 Անոր ամէն օրուան ռոճիկը · 26 Անոր ախոռները · 29 անոր իմաստութիւնը ·

1 Եւ Սողոմոն թագաւորը բոլոր
Իսրայէլի վրայ թագաւոր էր ·
2 Ու անոր իշխանները ասոնք էին ·
Սադովկի որդին Ազարիա քահա-
3 նայ էր · †Սիսային որդիքը Եղիբո-
րէփ ու Աբիա ատենադպիրներ
էին · և Աբիղուդի որդին Յովսա-
4 փատ յիշատակաց դպիր էր · Ու
Յովիադային որդին Բանեա զօր-
քերուն վրայ էր · և Սադովկ ու
5 Աբիաթար քահանաներ էին · Ու
Նաթանի որդին Ազարիա տա-
ղաւորաց դործակալներուն վրայ էր ·
ու Նաթանի որդին Զաբուդ ‡նա-
խարար ու Թագաւորին բարե-
6 կամն էր · Ու Աքիսար տանը հը-
րամանատարն էր · ու Աբդայի որ-
դին Ադոնիրամ հարկերուն վրայ
էր ·
7 Եւ Սողոմոն բոլոր Իսրայէլի վրայ
տասներկու դործակալներ ունէր ,
ու անոնք թագաւորը ու անոր
տունը կը կերակրէին · մէկ կերակ-
րելը ամէն մէկուն՝ տարին մէկ ամիս
8 կ՚իյնար · Եւ անոնց անուններն
ասոնք են · Եփրեմի լեռան մէջ՝
9 ‖Բենովր · Մաքասի , Սաղաբինի ,
Բեթսամիսի ու Եղոն Բեթհանա-
10 նի մէջ՝ §Բենդակար · Արաբովթի
մէջ՝ ‡Բենհեսեդ , որուն կը վե-
Բեբեր Սոքով ու բոլոր Ովերի եր-
11 կիրը · Բոյոր Դովրի դաւառին մէջ՝
††Բենաբինադաբ · Սողոմոնին աղ-
ջիկը Տափաթ ասոր կնիկն էր ·
12 Թանաքի ու Մակեդդովի մէջ , ու

† կամ՝ Սու-
սային · տես
ա ՄՆ · ԺԸ · 16 ·
‖ Բ Թագ · Բ · 16 · Ի · 24 ·
Բ ԳԼ · Բ · 35 ·
† Տես գլ · Բ · 27 ·
‡ ՀԺՐ 7 ·
‡ ԵԲՐ · ԺՈՒՀԱՅ · Բ Թագ · Ը · 18 · Ի · 26 ·
Ի Բ Թագ · ԺԱ · 37 · ԺԴ · 16 · ա ՄՆ · ԻԲ · 33 ·
ՂԳՒ · Ա · 14 ·
§ Յ՝ Ովի որդին ·
§ Յ՝ Դաֆ-
րի որդին ·
* Յ՝ Հեսեդի որդին ·
†† Յ՝ Աբինա-
դաբի որ-
դին ·

Ն · Ք · ՉԾ · 1014

Ի ՅՈՒ · ԽԴ · 30 · Նո · ԽԹ · 15 · ԵԶԵՄ · Լ · 20 · ՈՎԴ · ԺԱ · 8 ·

– ՀԺՐ 9, 11, 12 ·

Գ Ա Ո Ւ Ի Ա Ն Ե Ա Յ Ե Ա Ն Ե Ա Ն Ե Ա Ն

Ն · Ք · ՂԴ · 1014

Եբ թագ · է · 13 ։ ա Մն · ժէ · 12 ։ իբ · 10 ։

ԸԲ Մն · բ · 8 ։ 10 ։

Բ Մն · բ · 16 ։

ժ Տե՛ս Եզր · գ · 7 ։ Եզեկ · իէ · 17 ։ Գոր · ժբ · 20 ։

ի Տե՛ս բ Մն · բ · 10 ։

* ԵԲԲ · քսան քոռ ծնունդ եղ

Ղ Գ Ա · գ · 12 ։

† Կ՛ըսի՝ մարդահարկ

Ի Գ Ա · գ · 6 ։

ԺԳ Ա · Թ · 21 ։ բ Մն · բ · 17 , 18 ։

Ա Մն · իբ · 2 ։

Հ Եզեկ · իէ · 9 ։

Էինչպէս որ Տէրը իմ Հօրս Դաւիթին հետ խօսեցաւ՝ ըսելով , Քու որդիդ՝ որ քու տեղդ քու աթոռիդ վրայ պիտի նստեցընեմ , անիկայ
6 իմ անունս տուն պիտի շինէ ։ Ու հիմա հրաման ըրէ որ ինծի համար ԸԼիբանանէն եղևիններ կտրեն , ու իմ ծառաներս քու ծառաներուդ հետ ըլլան . և քու ծառաներուդ վարձքը քու ամէն ըսածիդ պէս քեզի կու տամ . քանզի դուն գիտես որ մեր մէջը Սիդոնացւոց պէս փայտ կտրող վարպետ մարդ չկայ ։
7 Ու երբոր Քիրամ Սողոմոնին խօսքերը լսեց , շատ ուրախացաւ , ու ըսաւ , Այս մեծ ժողովուրդին վրայ Դաւիթին իմաստուն որդի տուող Տէրը այսօր օրհնեալ ըլլայ ։
8 Եւ Քիրամ Սողոմոնին հրդ խրկեց՝ ըսելով , Ինծի խրկած խօսքդ լսեցի . ես եղևնափայտի ու մայր փայտի համար քու ամէն կամքդ
9 պիտի կատարեմ ։ Իմ ծառաներս Լիբանանէն ծովը իջեցընեն . ու ես զանոնք լաստեր շինելով , մինչև ինծի ցուցուցած տեղդ ծովէն տանիմ , և հոն զանոնք քակեմ , ու դուն վերցընես . դուն ալ իմ տանս պաշար տալով՝ իմ կամքս
10 կատարես ։ Եւ Քիրամ Սողոմոնին ուզածին չափ եղևնափայտ ու մայր
11 փայտ կու տար ։ Ու Սողոմոն Քիրամին տանը համար քսան հազար քոռ ցորեն , ու *երկու հարիւր մար մաքուր եղ՝ պաշար կու տար ։ Սողոմոն Քիրամին տարուէ տարի
12 ասանկ կու տար ։ Եւ Տէրը Սողոմոնին իմաստութիւն տուաւ , Լինչպէս որ անոր խոստացեր էր . ու Քիրամին ու Սողոմոնին մէջտեղը խաղաղութիւն կար , ու երկուքին դաշնակցութիւն ըրին ։
13 Եւ Սողոմոն Թագաւորը բոլոր Իսրայէլէն †մարդ ժողվեց . ու ժողվածը երեսուն հազար մարդ եղաւ ։
14 Եւ զանոնք յաջորդաբար՝ ամիսը տասնական հազար հոգի Լիբանան կը խրկէր , երկու ամիս մէկ ամիս Լիբանան կը կենային , ու երկու ամիս իրենց տունը . ու Ադոնիրամ ըն
15 մարդահարկին վրայ էր ։ Եւ Սողոմոն եօթանասուն հազար բեռնակիր , ու ութսուն հազար լերան
16 փայտ կտրող ունէր , բացի Սողոմոնին իրեք հազար իրեք հարիւր գլխաւոր գործակալներէն՝ որոնք գործը բանող ժողովուրդին վրայ
17 կ՛իշխէին ։ Եւ Թագաւորը հրամայեց որ մեծ ու պատուական քարեր կտրեն , որ տանը հիմը հատ
18 շուած քարերով դնեն ։ Ու Սողոմոնին վարպետները ու Քիրամին վարպետները և Գեբաղացիք փայտերը ու քարերը տաշեցին ու պատրաստեցին տանը շինութեանը համար ։

Ն · Ք · ՂԴ · 1014

Գ Լ · Ձ

1 Սողոմոնի տաճարին շինութիւնը · 5 անոր սեղանները ։ 11 Աստուծոյ խոստմունքը անոր վրայով ։ 15 Տաճարին ձեղունը ու զարդերը · 23 քերովբէները · 31 դռները · 36 գաւիթը ։ 37 Տաճարին շինութեանը ժամանակը ։

1 Եւ Իսրայէլի որդւոցը Եգիպտոսի երկրէն ելլելուն չորս հարիւր ութսուներորդ տարին , ՚ի՛՛ Սողոմոնին Իսրայէլի վրայ թագաւորելուն չորրորդ տարին , Զիու ամսուն՝ այսինքն երկրորդ ամսուն մէջ Բ Տէրոջը տունը ‡ շինել սկսաւ ։
2 Եւ Սողոմոն Թագաւորին Տէրոջը համար շինած §տանը երկայնութիւնը վաթսուն կանգուն , լայնութիւնը քսան , ու բարձրութիւնը
3 երեսուն կանգուն էր ։ Եւ Տանը տաճարին առջևի սրահը քսան կանգուն երկայնութիւն ունէր , որ տանը լայնութեանը չափ էր . ի՛՛ անոր
4 կանգուն էր ։ Եւ տանը ‖ վանդակ
5 կապատ պատուհաններ շինեց ։ Ու տանը պատին բոլորտիքը տանը պատին կցուած ¶ դահլիճներ շինեց , Թէ տաճարին և Թէ դարիրին բոլորտիքը . և ՚ի՛՛ շուրջանակի
6 սենեակներ շինեց ։ Վարի կարգին լայնութիւնը հինգ կանգուն , ու միջին ՚ի՛րկրին լայնութիւնը վեց կանգուն , ու երրորդին լայնութիւնը եօթը կանգուն էր . քանզի դուրսէն տանը բոլորտիքը միջոցներ ձգեց ֆէրՆՆԻրը հեՅՇըԵԼ՛՛ հո՛ր ,
7 որ տանը պատին մէջը չմտնեն ։ Ու երբոր Ըտունը կը շինուէր , քարահանքին մէջ պատրաստուած քարերով կը շինուէր , այնպէս որ անոր շինուած ատենը մուրճի կամ տապարի և ի՛՛ ՚ի՛րէ երկաթէ գործիքի մը Յ՚ն չլսուեցաւ տանը մէջ ։
8 Միջին կարգին դուռը տանը §§ աջ կողմն էր . ու շրջանակաւոր սանդուխներով միջին կարգը , ու միջին կարգէն երրորդ կարգը կ՛ելլէին ։
9 Եւ տունը շինեց ու զանիկայ լմընցուց , ու տանը ձեղունը եղևնափայտի տախտակներով դրուագազարդ շինեց ։
10 Եւ բոլոր տանը վրայ ‡‡ ՚ԵՆԵ՚ԻՆԻՐՈՆ կարգը՚՚ հինգ կանգուն բարձրութեամբ շինեց , ու եղևնափայտերով տանը կցուած էր ։
11 Եւ Տէրոջը խօսքը Սողոմոնին եւ
12 ըսաւ՝ ըսելով , Հիմա որ դուն այս տունը կը շինես , ԵԹԷ որ իմ կանոններովս քալես , ու իմ դատաստաններս ՚ի գործ դնես , և իմ բոլոր պատուիրանքներս պահես՝ ա

Ն · Ք · ՂԴ · 1014

1012

– բ Մն · գ · 1 , 2 ։

Բ Գոր · է · 47 ։ ‡ ԵԲԲ · կը շինէր ։

§ Տե՛ս Եզեկ · խա · 1 , Ը ։

‖ Կ՛ըսի՝ նեռսէն լոյս դուրսէն նեղ . տե՛ս Եզեկ · խ · 16 · խա · 16 ։

¶ Տե՛ս Եզեկ · խա · 6 ։

Է Ձ Ր 16 , 19 , 20 , 21 , 31 ։

§§ Ը՛ր , հարաւային ։

Ը Տե՛ս բՕր · իէ · 5 , 6 ։ Գ Լ · ե · 18 ։

‡‡ Կ՛ըսի՝ շրջանակը

Ը Գ Լ · բ · 4 ։ Թ · 4 ։

Գ Ե Ղ Ե Ա Ց Ի Ք Ա Ր Ք Ա Ր Ա Ն Ք Ա Ր Ք Ա Ր Ա Ն Ք Ա Ր Ք Ա Ր Ա Ն

Ն․ Ք․ ԴՔ․
1005

ներուն վրայ, որոնք քառասունը
հինգ սիւներու վրայ էին․ —— ամէն
4 կարգը տասնուհինգ էր։ Եւ իրեք
կարգ իրարու դիմացէ դիմաց շա-
րուած վանդակաւոր պատուհան-
5 ներ կային։ Ու բոլոր դռները ու
դրանդիքները քառակուսի էին․ և
վանդակաւոր պատուհանները իրա-
րու դիմացէ դիմաց իրեք կարգ է-
ին։

6 Եւ սիւներուն սրահը շինեց, եր-
կայնութիւնը յիսուն կանգուն, ու
լայնութիւնը երսուն կանգուն․ ու
անոնց առջևը սրահ մը՝ ու անոնց
առջևը սիւներ ու *սանդուխ մը
7 կար։ Նաև աթոռին սրահը շինեց,
ուր որ դատաստան կ'ընէր, —— Դա-
տաստանի սրահ կ'ըսուէր․ ու
անիկայ յատակէն մինչև †ձեղունը
եղևնափայտով ծածկուած էր։

8 Եւ իր նստած տանը —մէջը— աս
գործին պէս ուրիշ գաւիթ մը
կար՝ տանը ու սրահին մէջտեղը․
ու Փարաւոնին աղջկանը համար՝
‡ որն որ Սողոմոն իրեն կին առեր
էր, աս սրահին պէս տուն մը շի-
9 նեց։ Ասոնց ամէնը՝ ներսէն ու
դուրսէն, և հիմէն մինչև առաս-
տաղը, ու դուրսի կողմէն մինչև
մեծ գաւիթը տաշուած քարերու
չափով՝ սղոցած ազնիւ քարերով
10 շինուած էր։ Հիմն ալ թանկագին
քարերէ էր, մեծ քարերէ՝ տասը
կանգուն քարերէ և ութը կան-
11 գուն քարերէ էր։ Ու վերը տա-
շուած քարերուն չափովը ազնիւ
12 քար ու եղևնափայտ էր։ Եւ մեծ
գաւիթին չորս կողմը ու Տէրոջը
տանը ներքին գաւիթը և տանը
§ սրահը իրեք կարգ տաշուած քա-
րերով ու մէկ կարգ եղևնափայտի
հեծաններով շինուած էր։

13 Եւ Սողոմոն թագաւորը մարդ
խրկեց, ու Տիւրոսէն ‖ Քիրամը
14 բերել տուաւ․ ¶ Անիկայ Նեփթա-
ղիմի ցեղէն որբևարի կնկան մը որ-
դի էր, ու անոր հայրը Տիւրացի
պղնձագործ մըն էր․ և ** աս մարդը
պղնձէ ամէն տեսակ գործքերը գոր-
ծելու մեծ հմտութիւն, իմաստու-
թիւն ու գիտութիւն ունէր․ և
Սողոմոն թագաւորին եկաւ, ու
անոր ամէն գործքը կատարեց։

15 Եւ ——— †† պղնձէ երկու սիւն
ձուլեց․ մէկ սիւնին երկայնութիւ-
նը տասնուութը կանգուն, ու շըր-
ջապատը տասուերկու կանգուն
էր․ այսպէս էր երկրորդ սիւնինն ալ։
16 Եւ սիւներուն գլուխը դնելու հա-
մար պղնձէ երկու խոյակ ձու-
լեց․ մէկ խոյակին բարձրութիւ-
նը հինգ կանգուն, ու միւս խո-
յակին բարձրութիւնը հինգ կան-
17 գուն էր։ Եւ սիւներուն գլուխը
եղող խոյակներուն համար՝ մէկ
խոյակին համար եօթը՝ ու միւս
խոյակին համար եօթը ցանցակերպ
—— շղթայագործ հիւսուած զար-
18 դեր շինեց։ Այսպէս սիւները շի-
նեց․ ու մէկ ցանցակերպ զարդին
վրայ շուրջանակի երկու կարգ
նուռներ շարեց, որ սիւնին գլուխը
եղած խոյակը նուռներով ծած-
կուի․ մէկալ խոյակին ալ այն-
19 պէս ըրաւ։ Եւ սրահին մէջի սիւ-
ներուն գլուխը եղող խոյակները
չորս կանգուն էին շուշանաձև շի-
20 նուածքով։ Ու երկու սիւներուն
վրայի խոյակներուն, ու ցանցա-
կերպ զարդին մօտ եղող փորին
վրայէն ալ նուռներ կար․ ու ‡ երկու
խոյակներուն" վրայ ⁑ կարգով շա-
րուած երկու հարիւր նուռ կար։
21 ° Եւ սիւները ⁂ տաճարին սրահին
մէջը կանգնեց․ ու աջ կողմի սիւնը
կանգնելով, անոր անունը ‖ Յաքին
կոչեց, ու ձախ կողմի սիւնը կանգ-
նելով, անոր անունը § Բոոզ կո-
22 չեց։ Եւ սիւներուն գլխուն վրայ
շուշանաձև գործ կար․ այսպէս
սիւներուն գործը լմնցաւ։

23 Եւ ∟ծովը ձուլածոյ շինեց, ու մէկ
շրթունքէն մինչև միւս շրթունքը
տասը կանգուն էր, ու բոլորաձև
էր․ և անոր բարձրութիւնը հինգ
կանգուն, ու անոր շրջապատը եր-
24 սուն կանգուն էր։ Ու անոր շըր-
թունքին տակը շուրջանակի ամէն
կողմէն գնդակներ շարուած էին․
ᵻ ծովուն բոլորտիքը մէկ կանգունի
մէջ տասնական գնդակներ կային, ու
գնդակները երկու կարգ էին, ո-
րոնք ծովը ձուլած ատեննին ձուլեր
25 էին։ Անիկայ ⁂ տասուերկու եզնե-
րու վրայ կը կենար, որոնց իրեքը
դէպ 'ի հիւսիս, իրեքը դէպ 'ի
արևմուտք, իրեքը դէպ 'ի հարաւ,
ու իրեքը դէպ 'ի արևելք կը նա-
յէին, ու ծովը անոնց վրայ էր, և
ամենուն ետևի կողմը դէպ 'ի ներս
26 դարձած էր։ Ու անոր թանձրու-
թիւնը չորս մատնաչափ էր, և շըր-
թունքը գաւաթի շրթունքի պէս
էր, ու շուշանի ծաղիկներ շի-
նուած էր․ ¦ երկու հազար մար
կ'առնէր։

27 Եւ պղնձէ տասը ⁑ մեքենովթ շի-
նեց․ ամէն մէկ մեքենովթին երկայ-
նութիւնը չորս կանգուն, ու լայ-
նութիւնը չորս կանգուն, և բարձ-
28 րութիւնը իրեք կանգուն էր։ Ու
մեքենովթները այսպէս շինուած
էին․ անոնք սպառուածներ ունէին,
և սպառուածները եզերքներուն
29 մէջտեղն էին։ Ու եզերքներուն
մէջտեղը եղող սպառուածներուն

* Կամ՝ վայրագաւիթ
† Եբր․ յատակը
‡ Գր․ գ․ 1․ Բ Մն․ ը․ 11․
§ Յօհ․ ժ․ 23․ Գործ․ գ․ 11․
‖ Բ Մն․ դ․ 11․ Տես․ հմր 40․
¶ Բ Մն․ բ․ 14․
** Բ Մն․ դ․ 16․
†† Ել․ լա․ 3․ լզ․ 1․
Դ Թագ․ իե․ 17․ Բ Մն․ գ․ 15․ դ․ 12․ Երեմ․ ծբ․ 21․

Ն․ Ք․ ԴՔ․
1005

‡ Կամ՝ երկրորդ խոյակին
⁑ Տես Բ Մն․ դ․ 16․ դ․ 13․ Երեմ․ ծբ․ 23․
° Բ Մն․ գ․ 17․
⁂ Գր․ ղ․ 3․
‖ Եբ՝ պիտի հաստատէ․
§ Եբ՝ անոր մէջը զօրութիւն․
∟ Դ Թագ․ իե․ 13․ Բ Մն․ դ․ 2․ Երեմ․ ծբ․ 17․
ᵻ Բ Մն․ դ․ 3․
⁂ Բ Մն․ դ․ 4, 5․ Երեմ․ ծբ․ 20․
¦ Տես Բ Մն․ դ․ 5․
⁑ Եբ՝ խարիսխ, կամ՝ խարսխաւոր պատուանդան

Ն·Ք·ԳԲ· 1005

վրայ առիւծներ, եղներ ու քերովբէներ կային. ու եղերքներուն վրայ վերի կողմը * խարիսխին էր. ու առիւծներուն ու եղներուն տակը
30 կախուած զարդեր կային։ Եւ ՚ին մէկ մէկ մեքենովթը պղնձէ չորս անիւ ու պղնձէ առանցքներ ունէր, ու չորս ոտքերը ուսեր էին անոնց. ու ամէն կախուած զարդին քովը ա-
31 ւազանին տակը ձուլածոյ ուսեր կային։ Եւ անոր բերանը խոյակին մէջէն դէպ ՚ի վեր մէկ կանգուն էր. ու անոր բերանը խարիսխի գործքի պէս բոլորաձեւ էր, ու մէկ ու կէս կանգուն էր. և բերնին վրայ ալ քանդակներ ու սպա-
32 ռուածներ կային, քառակուսի և ոչ բոլորաձեւ։ Ու սպառուածներուն տակը չորս անիւ կար. և անիւներուն առանցքները մեքենովթին վրայ հ՚ոպ՚ոպ՚ած էին, ու ՚ին
33 մէկ անիւին բարձրութիւնը մէկ ու կէս կանգուն էր։ Եւ անիւներուն շինուածքը կառքի անիւներուն շինուածքին պէս էր. ո՚ անոնց առանցքները, շրջանակները, շառաւիղները ու գունտերը բոլորը
34 ձուլածոյ էին։ Եւ ՚ին մէկ մեքենովթին չորս անկիւններուն վրայ չորս ուս կար, և ուսերը նո՚ւ
35 ՚ի մեքենովթէն էին։ Ու մեքենովթին գլուխը կէս կանգուն բարձրութեամբ բոլորակ մը կար, ու մեքենովթին գլխուն վրայ եղող եզերքը ու սպառուածները իրմէ
36 էին։ Ու եզերքներուն տախտակներուն վրայ ու սպառուածներուն վրայ քերովբէներ, առիւծներ ու արմաւենիներ քանդակուած էին, ամէն մէկ տեղին չարմարութեանը համեմատ, ու ՚նո՚նց բոլորտիքը
37 կախուած զարդեր կար։ Տասը մեքենովթներն ալ այսպէս բրաւ, ամենուն ձուլուածքը, չափ ու ձեր մէկ էր։
Հբմ·գ·6· 38 Եւ հատաս հատ պղնձէ աւազան շինեց, ՚ին մէկ աւազանը քառասուն մարով կը լեցուէր, ո՚ ՚ին մէկ աւազանը չորս կանգուն էր, ո՚ տասը մեքենովթներուն վրայ
39 մէկմէկ աւազան կար։ Եւ հինգ մեքենովթը տանը աջ կողմը՝ ու հինգ մե՚է՚ն՚վ՚ը տանը ձախ կողմը դրաւ, ու ծովը տանը աջ կողմը հարաւոյ դէմ՝ դէպ ՚ի արեւելք դրաւ։
40 Եւ Քիրամ աւազանները, թիակները ու կոնքերը շինեց. ու Քիրամ կատարեց ան բոլոր գործքերը՝ որ Տէրոջը տանը համար Սողոմոն թագաւորին կը շինէր.
41 Այ՚ի՚ն երկու սիւները, ու սիւներուն գլուխը եղող խոյակներուն

երկու գունտերը, և սիւներուն գլուխը եղող խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու համար երկու
42 ցանցակերպ զարդերը, Ու երկու ցանցակերպ զարդերուն չորս հարիւր նուռերը, այ՚ի՚ն՚ սիւներուն վրայի խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու համար՝ ՚ին մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ երկու
43 կարգ նուռեր։ Եւ տասը մեքենովթները, ու մեքենովթներուն
44 վրայի տասը աւազանները, Ու մէկ ծովը, ու ծովին տակի տասուերը-
45 կու եզները, Ե՚ւ կաթսաները, ու թիակները, ու կոնքերը. և ասոնց բոլոր կարասիները որ Քիրամ Սողոմոն թագաւորին շինեց Տէրոջը տանը համար, փայլուն պղնձէ էին։
46 Թագաւորը զանոնք Յորդանանու դաշտին մէջ թանձր հողի մէջ ձուլել տուաւ՝ Սոկքովթի ու
47 Սարթանի մէջտեղը։ Եւ Սողոմոն ասոնց կարասիները ո՚՚նչ՚ ՚ի՚ն՚ ձգեց՝ վասն զի խիստ շատ էին, ո՚չ՚ո՚ր պղնձին կշիռը հ՚համբարի չէր դար։
48 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տանը բոլոր կարասիները շինեց, Ի՚ո՚ն՚ի՚ն՝ ոսկի սեղանը, ու վրան՝ առաջաւորութեան հացը դ՚ր՚ո՚ի՚ը՚՚ հ՚ոսկի սեղա-
49 նը, Եւ դարիրին առջեւի զուտ ոսկիէ աշտանակները, որոնց հինգը աջ կողմն էին ու հինգը ձախ կողմը՝ և ոսկիէ ծաղիկները, ու ճրագները, և ուներները, Եւ զուտ ոսկիէ գաւաթները, բազմակաները, կոնքերը, խնկամանները և բուրվառները, ու ներքին տանը՝ ՚ին՚ սրբութեանց սրբութիւնին դռներուն ո՚՚ տանը՝ այ՚ի՚ն՚ տաճարին դռներուն ոսկի ծղնիները։
51 Այսպէս Տէրոջը տաճարին համար Սողոմոն թագաւորին բոլոր շինած գործքերը լմընցան. ու Սողոմոն Հիր հօրը Դաւիթին նուիրած բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթները տարաւ, Տէրոջը տանը գանձերուն մէջը դրաւ։

Ն·Ք·ԳԲ· 1005

ՅՀԹ 17, 18։

Ը

1 Տաճարին նաւակատեաց հանդէսը։ 12՝, 54 Սողոմոնին օրհնութիւնը։ 22 անոր աղօթքը։ 62 անոր մատուցած խաղաղութեան զոհերը։

1 Յն ատենը՝ Սողոմոն Իսրայէլի ծերերը ու ցեղերուն բոլոր իշխանները, Իսրայէլի որդւոց նահապետները Սողոմոն թագաւորին քովը Երուսաղէմ ժողվեց, Հ որ Տէրոջը ուխտին տապանակը Դաւիթին քաղաքէն՝ այսինքն Սիովնէն
2 հանեն։ Եւ Իսրայէլի բոլոր մարդիկները եօթներորդ ամսուն՝ Ընթանի ամսուն մէջ՝ տօնին առ-

—ԲՄՆ·ե·2, ՀԱ։

Հ ԲԹԱԳ·Ը· 17։

Ի ԲԹԱԳ·Ե· 7, 9։ Ը·12, 16։

ԴՂՀ·Իգ· 34։ ԲՄՆ· Ե·8։

Ն. Ք. Գլ.
1004

նը Սողոմոն թագաւորին քովը
3 ժողվուեցան ։ Ու Իսրայէլի բոլոր
ծերերը եկան, ու քահանաները
4 տապանակը վերցուցին ։ Եւ Տէ-
րոջը տապանակը ու ժողովքի
խորանը և խորանին մէջը եղած
բոլոր սուրբ անօթները հանեցին.
ու զանոնք քահանաները ու Ղե-
5 տացիները հանեցին ։ Եւ Սողոմոն
թագաւորը ու անոր քովը ժող-
վուած Իսրայէլին բոլոր ժողովքը
անոր հետ տապանակին առջեւ ըլ-
լալով, ոչխարներ ու արջառներ
կը զոհէին այնչափ շատ որ անթիւ
6 ու անհամար էին ։ Եւ քահանա-
ները Տէրոջը ուխտին տապանակը
ներս տարին իր տեղը՝ տանը դաբի-
րը՝ սրբութիւն սրբութեանցը, ու-
քերովբէներուն թեւերուն տակը
7 դրին. Քանզի քերովբէները տապա-
նակին տեղւոյն վրայ իրենց թեւերը
կը տարածէին, ու քերովբէները
վերէն կը ծածկէին տապանակը ու
8 անոր ձողերը ։ Եւ ձողերը երկըն-
ցուցին, այնպէս որ ձողերուն ծայ-
րերը սրբութիւնէն կ'երեւային
դաբիրին առջեւը, բայց դուրսէն
չէին երեւնար. ու մինչեւ աս օրս հոն
9 են ։ Տապանակին մէջ ուրիշ
բան չկար, բայց միայն երկու քա-
րէ տախտակները՝ որ Մովսէս Քո-
րեբի մէջ հոն դրաւ, որոնցմով
Տէրը Իսրայէլի որդւոցը հետ՝ ա-
նոնց Եգիպտոսի երկրէն ելած ա-
10 տենը ուխտ ըրաւ ։ Ու երբոր քա-
հանաները սրբութիւնէն ելան,
11 ամպը լեցուց Տէրոջը տունը. Եւ
ամպին պատճառաւը քահանանե-
րը չէին կրնար հոն կենալ, որ ի-
րենց պաշտօնը կատարեն. վասն զի
Տէրոջը փառքը Տէրոջը տունը լե-
ցուցեր էր ։
12 Այն ատենը Սողոմոն ըսաւ, Տէ-
րը ըսաւ որ ինքը մառախուղի մէջ
13 կը բնակի ։ Ահա քեզի բնակու-
թեան համար տուն, ու յաւի-
տեան քու նստելուդ համար տեղ
14 շինեցի ։ Եւ թագաւորը իր երեսը
դարձուց, ու Իսրայէլի բոլոր ժո-
ղովքը օրհնեց. ու Իսրայէլի բոլոր
ժողովքը ոտքի վրայ կայներ էին.
15 Եւ անիկայ ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ
Իսրայէլի Տէր Աստուածը, որ իր
բերնովը իմ հօրս Դաւիթին խօսք
տուաւ, ու իր ձեռքովը կատարեց.
16 քանզի ըսաւ, Իմ ժողովուրդս
Իսրայէլը Եգիպտոսէն հանած օրէս
՚ի վեր՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն
բնաւ մէկ քաղաք մը չընտրեցի
տուն շինելու համար, որ իմ ա-
նունս հոն ըլլայ. բայց Դաւիթը
ընտրեցի, որ իմ ժողովուրդիս
Իսրայէլին վրայ թագաւոր ըլլայ ։
17 Եւ իմ հայրս Դաւիթ միտք ու-
նէր որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն
18 անուանը տուն մը շինէ. Բայց
Տէրը իմ հօրս Դաւիթին ըսաւ,
Որովհետեւ դուն միտքդ դրիր որ
իմ անուանս տուն շինես, աղէկ
ըրիր որ այդ բանը միտքդ դրիր.
19 Սակայն տունը դուն պիտի չշի-
նես, հապա քու որդիդ, որ քու
երանքէդ պիտի ելլէ, անիկայ իմ
20 անուանս՝ տունը պիտի շինէ ։ Եւ
հիմա Տէրը իր ըսած խօսքը կատա-
րեց, ու ես իմ հօրս Դաւիթին
տեղը յաջորդեցի, ու Տէրոջը ը-
սածին պէս Իսրայէլի աթոռը
նստայ, ու Իսրայէլի Տէր Աստու-
ծոյն անուանը այս տունը շինեցի.
21 Եւ հոն տեղ մը պատրաստեցի տա-
պանակին համար, որուն մէջը կը-
գտնուի Տէրոջը ուխտը, որն որ մեր
հայրերուն հետ ըրաւ, երբոր զա-
նոնք Եգիպտոսի երկրէն դուրս հա-
նեց ։
22 Եւ Սողոմոն Տէրոջը սեղանին
առջեւը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին
դիմացը կայնելով, ձեռքերը դէպ
23 ՚ի երկինքը տարածեց, Ու ըսաւ,
Ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի, վե-
րը երկինքը ու վարը երկրի վրայ
քեզի պէս Աստուած չկայ, որ
քու առջեւդ իրենց բոլոր սրտովը
քալող ծառաներուդ հետ ուխտ
24 ու ողորմութիւն կը պահես. Դուն
քու ծառայիդ՝ իմ հօրս Դաւիթին
ըրած խոստմունքդ պահեցիր, ու
բերնովդ ըսածդ ձեռքովդ կատա-
րեցիր, ինչպէս որ այսօր կ'երեւնայ ։
25 Եւ հիմա ո՛վ Տէր Աստուած Իսրա-
յէլի, պահէ՛ ան խոստմունքդ, որն
որ քու ծառայիդ՝ իմ հօրս Դա-
ւիթին ըրիր, ու ըսիր, Իմ առ-
ջեւս Իսրայէլի աթոռին վրայ նըս-
տող մարդ քեզմէ պակաս պիտի
չըլլայ. միայն թէ քու որդիքդ ի-
րենց ճամբաներուն զգուշութիւն
ընեն ու իմ առջեւս քալեն, ինչ-
պէս որ դուն իմ առջեւս քալեցիր ։
26 Եւ հիմա ո՛վ Աստուած Իսրայէլի,
թող քու ծառայիդ՝ իմ հօրս
Դաւիթին ըսած խօսքդ հաստա-
տուի ։
27 Բայց միթէ Աստուած իրաւցը-
նէ երկրիս վրայ պիտի բնակի՞.
ահա՛ երկինքը ու երկնից երկին-
քը քեզ չեն կրնար պարունակել.
ո՞ւր կը մնայ աս իմ շինած տունս ։
28 Սակայն ո՛վ Տէր Աստուած իմ, քու
ծառայիդ աղօթքին ու խնդրուած-
քին նայէ, որ քու ծառայիդ այսօր
քու առջեւդ ըրած պաղատանքը ու
29 աղօթքը լսես. Որպէս զի աս տանը
վրայ գիշեր ցորեկ քու աչքերդ բաց
ըլլան, ան տեղւոյն վրայ՝ որուն

Ն. Ք. Գլ.
1004

Ն․ Ք․ ԴՔ․
1004

ա Օր․ ժբ․ 11։
բ Մն․ ի․ 9։ Նեեմ․ ա․ 6։

համար բաց թէ ‡իմ անունս
հոն պիտի ըլլայ․ այնպէս որ աս
տեղը քու ծառայիդ ըրած աղօթ–
30 քը լսես։ բՈւրեմն քու ծառայիդ
և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին աս
տեղը ըրած աղօթքները լսես․ այս
քու բնակութեանդ տեղէն երկին–
քէն լսես, ու լսած ատենդ նե–
րես։
31 Թէ որ մէկը իր ընկերին դէմ
մեղանչէ, ու ան ալ երդում ընել
տալու համար՝ անոր երդում ա–
ռաջարկէ, ու երդումը աս տունը
32 քու սեղանիդ առջևը գայ, Ան
ատենը դուն երկինքէն լսես ու կա–
տարես, ու քու ծառաներդ դա–
տես, ե և յանցաւորը դատապար–
տես, ու անոր *ըրածը անոր գլու–
խը բերես․ և արդարը արդարացը–
նես, ու անոր արդարութեանը
չափովը անոր հատուցում ընես։

դԵւ․ իր․ 11։ Ղև․ ե․ 1։
ե բ Օր․ իե․ 1։
*Եբր․ ճամբան

33 Էւ թէ որ քու ժողովուրդդ
Իսրայէլ քեզի դէմ մեղանչելնուն
համար իրենց թշնամիներուն առ–
ջևը յաղթուին, ու զ քեզի դառնան
և քու անուանդ փառք տան, ու
աս տանս մէջ քեզի աղօթք ու ա–
34 ղաչանք ընեն, Ան ատենը դուն եր–
կինքէն լսես, և քու ժողովուրդիդ
Իսրայէլին մեղքը ներես, ու անոնց
հայրերուն տուած երկիրդ զանոնք
դարձնես։
35 Թէ որ անոնց քեզի դէմ մեղք
գործելուն համար է երկինքը գո–
ցուի, ու անձրև չգայ․ ու անոնք
աս տեղս քեզի աղօթք ընեն և քու
անուանդ փառք տան, ու զանոնք
նեղելուդ համար իրենց մեղքերէն
36 դառնան, Ան ատենը դուն երկին–
քէն լսես, և քու ծառաներուդ ու
քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղ–
քը ներես, որ ը անոնց սորվեցընես
ան աղէկ ճամբան, որուն մէջը
պիտի քալեն․ ու քու ժողովուր–
դիդ ժառանգութիւն տուած երկ–
րիդ վրայ անձրև տաս։
37 ԺԹէ որ երկրի վրայ սով, կամ
ժանտախտ, կամ խորշակահարու–
թիւն, կամ արմտեաց դալուկ, կամ
մարախ, կամ գրուիճ ըլլայ, կամ
անոնց թշնամիները զանոնք իրենց
†բնակած երկրին մէջը նեղեն, կամ
որ և իցէ հարուած կամ հիւան–
38 դութիւն ըլլայ, Քու բոլոր ժողո–
վուրդէդ Իսրայէլէն որ և իցէ մարդ
աղօթք մը ու խնդրուածք մը ընե–
լու ըլլայ, ու իւրաքանչիւր մարդ
իր սրտին ախտը ճանչնալով՝ ձեռ–
քերը դէպ 'ի աս տունը երկընցընէ,
39 Ան ատենը դուն երկինքէն՝ քու
բնակութեանդ տեղէն լսես ու
ներես, և ընես․ և ամէն մարդու
իր բոլոր ճամբաներուն համեմատ

զՂև․ իզ․ 17։ բ Օր․ իը․ 25։
բ Ղև․ իզ․ 39, 40։ Նեեմ․ ա․ 9։
է Ղև․ իզ․ 19։ բ Օր․ իը․ 23։
ը Սաղ․ իե․ 4։ իէ․ 11։ ԴԴ․ 12։ ճխզ․ 8։
Լ ա Թագ․ ժբ․ 23։
Ժ Ղև․ իզ․ 16, 25, 26։ բ Օր․ իը․ 21, 22, 27, 38, 42, 52։ բ Մն․ ի․ 9։
† Եբր․ դռներուն

հատուցում ընես, անոր սիրտը
գիտնալուդ համար․ վասն զի ծ բո–
լոր մարդոց որդիներուն սիրտը մի–
40 նակ դուն գիտես․ ԼՈրպէս զի
քեզմէ վախնան ըրէնց բոլոր օրե–
րուն մէջը՝ որչափ ժամանակ որ մեր
հայրերուն տուած երկրիդ վրայ
պիտի ապրին։
41 Ու քու ժողովուրդէդ Իսրայէլէն
չեղող՝ և հեռաւոր երկրէ մը քու
անուանդ համար եկող օտարականն
42 ալ՝ (Վասն զի քու մեծ անունդ
ու ժզօրաւոր ձեռքդ ու երկընցած
բազուկդ պիտի լսեն,) թէ որ գայ
ու աս տանս մէջ աղօթք ընէ,
43 Դուն երկինքէն քու բնակութեանդ
տեղէն լսես, և օտարականին քեզի
ըրած ամէն խնդրուածքը կատա–
րես, Յոր երկրիս ամէն ժողովուրդ–
ները քու անունդ ճանչնան, ու
քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին պէս
Հքեզմէ վախնան, և գիտնան թէ
աս իմ շինած տանս վրայ քու
անունդ կոչուած է։
44 Երբոր քու ժողովուրդդ իր թըշ–
նամիին դէմ պատերազմի երթայ
ան ճամբով՝ որ դուն պիտի խրկես
զանոնք, թէ որ անոնք աս քու
ընտրած քաղաքիդ, ու քու ա–
նուանդ համար աս իմ շինած տանս
կողմը նայելով՝ Տէրոջը աղօթք ը–
45 նեն, Երկինքէն անոնց աղօթքը ու
խնդրուածքը լսես, և անոնց ի–
րաւունք ընես։
46 Երբոր քեզի դէմ մեղք գործեն,
(Ճքանզի մեղք չգործող մարդ չը–
կայ,) ու անոնց բարկանալով՝ զա–
նոնք թշնամիին ձեռքը մատնես, ու
անոնց գերեվարները Ժթշնամիին
հեռու կամ մօտ երկիրը գերի տա–
47 նին զանոնք, ԺԹէ որ ան իրենց գե–
րութեան երկրին մէջ զեղջի գան ու
դառնան, և իրենց գերեվարներուն
երկրին մէջ քեզի աղաչին ու ԻԸ–
սեն, Մեղք գործեցինք, անօրէ–
նութիւն ու անիրաւութիւն ը–
48 րինք․ Եւ ԻԷ որ զանոնք գերի տա–
նող թշնամիներուն երկրին մէջ
Լիրենց բոլոր սրտովը ու իրենց բո–
լոր հոգիովը քեզի դառնան, ու ի–
րենց երկրին՝ որ իրենց հայրերուն
տուիր, և քու ընտրած քաղաքիդ,
ու քու անուանդ համար իմ շինած
տանս կողմը նայելով՝ Մքեզի աղօթք
49 ընեն, Դուն երկինքէն քու բնա–
կութեանդ տեղէն անոնց աղօթքը
ու խնդրուածքը լսես, ու անոնց
50 իրաւունք ընես, Եւ քու ժողո–
վուրդիդ քեզի դէմ ըրած մեղքը ու
բոլոր յանցանքը ներես․ ու Նայն–
պէս ընես որ անոնց գերեվարները
անոնց վրայ գթան, և անոնց ողոր–
51 մութիւն ընեն․ Քանզի Ոանոնք

Ն․ Ք․ ԴՔ․
1004

ծ ա Թագ․ ժզ․ 7։ ա Մն․ իը․ 9։ Սաղ․ ժա․ 4։ Երեմ․ ժէ․ 10։ Գոր․ ա․ 24։
Լ Սաղ․ ճլ․ 4։
Ժ բ Օր․ դ․ 24։
Յ ա Թագ․ ժէ․ 46։ դ Թագ․ ժթ․ 19։ Սաղ․ կէ․ 2։
Հ Սաղ․ ճբ․ 15։
Ճ բ Մն․ զ․ 36։ Առակ․ ի․ 9։ Ժող․ է․ 20։ Յակ․ գ․ 2։ ա Յով․ ա․ 8, 10։
Ժ Ղև․ իզ․ 34, 44։ բ Օր․ իը․ 36, 64։
Ժ Ղև․ իզ․ 40։
Ի Նեեմ․ ա․ 6։ Սաղ․ ճզ․ 6։ Դան․ թ․ 5։
Լ Երեմ․ իթ․ 12, 13, 14։
Մ Դան․ զ․ 10։
Ն Եզր․ է․ 6։ Սաղ․ ճզ․ 46։
Ո բ Օր․ թ․ 29։ Նեեմ․ ա․ 10։

Ն. Ք. ԴՃ.
1004

Բ Օր. Դ. 20. Երեմ. ԺԱ. 4.
Եւ. ԺԹ. 5. Բ Օր. Թ. 26. 29. ԺԴ. 2.
Բ Թագ. Է. 18.
Բ Օր. ԺԲ. 10. Յես. ԻԱ. 45. ԻԳ. 14.
Բ Օր. ԼԱ. 6. Յես. Ա. 5.
Սաղ. ՃԺԹ. 36.
Յես. Դ. 24. Թագ. ԺԷ. 46. Դ Թագ. ԺԹ. 19.
Բ Օր. Դ. 35. 39.
Գլ. ԺԱ. 4. ԺԵ. 3. 14. Դ Թագ. Ի. 3.
Բ Մն. Է. 4.
Բ Մն. Է. 7.

քու ժողովուրդդ ու քու ժառան-
գութիւնդ են, որ զանոնք Եգիպտո-
սէն՝ երկաթի հնոցին մէջէն հանե-
52 ցիր ։ Եւ քու ծառայիդ խնդ-
րուածքին ու քու ժողովուրդիդ
Իսրայէլին խնդրուածքին քու
աչքդ [illegible] բաց ըլլայ, որ ա-
նոնց քեզի ըրած ամէն աղաղակը
53 լսես ։ Քանզի երկրին ամէն ժողո-
վուրդներէն դուն զատեցիր անոնք,
որ քու ժառանգութիւնդ ըլլան.
ինչպէս որ քու ծառայիդ Մովսէ-
սին ձեռքովը խօսեցար, երբոր մեր
հայրերը Եգիպտոսէն հանեցիր, ով
Տէր Եհովայ ։
54 Երբոր Սողոմոն աս բոլոր աղօթ-
քը ու խնդրուածքը Տէրոջը ըրաւ
լմնցուց, Տէրոջը սեղանին առջեւէն
ելաւ, ուր որ ձեռքերը դէպ 'ի եր-
կինքը երկնցուցած ծունկ կրկներ
55 էր, Ու ոտքի վրայ կայնելով, Իս-
րայէլին բոլոր ժողովքը բարձր ձայ-
56 նով օրհնեց, ու ըսաւ ։ Օրհնեալ
ըլլայ Տէրը, որ իր բոլոր ըսածին
համեմատ իր Իսրայէլ ժողովուր-
դին հանգստութիւն տուաւ, Ու
իր ծառային Մովսէսին ձեռքովը
խօսած ամէն բարի խօսքերէն ըսա-
57 մէկ խօսք մը գետինը չինկաւ ։ Մեր
Տէր Աստուածը մեզի հետ ըլլայ,
ինչպէս որ մեր հայրերուն հետ էր.
Ու մեզ չթողու ու մեզ երբեք
58 չձգէ, Եւ մեր սիրտը իրեն դարձը-
նէ, որ իր բոլոր ճամբաներուն մէջը
քալենք, ու պահենք իր պատուի-
րանքները, կանոնները ու իրա-
ւունքները, որոնք մեր հայրերուն
59 պատուիրեց ։ Եւ Տէրոջը առջեւ
մատուցած աս պաղատանքի խօս-
քերս ցորեկ ու գիշեր մեր Տէր Աս-
տուծոյն մօտենան, որ օրէ օր պա-
տահած գործքերուն մէջ իր ծա-
ռային ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին
60 իրաւունք ընէ. Որ երկրիս ամէն
ժողովուրդները գիտնան թէ Ե-
հովայ ինքն է Աստուած, ուրիշ
61 մը չկայ ։ Ու ձեր սիրտը մեր Տէր
Աստուծոյն առջեւ ուղիղ ըլլայ, որ
աս օրուան պէս անոր կանոններուն
մէջը քալէք, ու անոր պատուի-
րանքները պահէք ։
62 Եւ թագաւորը ու բոլոր Իսրա-
յէլը անոր հետ Տէրոջը առջեւ
63 զոհեր մատուցին ։ Եւ Սողոմոն Տէ-
րոջը մատուցած խաղաղութեան
զոհին համար՝ քսանուերկու հազար
արջառ ու հարիւր քսան հազար
ոչխար զոհ ըրաւ. և թագաւորը ու
բոլոր Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը
64 տանը նաւակատիքը ըրին ։ Ան
օրը թագաւորը Տէրոջը տանը առ-
ջեւ եղող գաւիթին մէջտեղը սըր-
բեց. քանզի հոն ողջակէզները,
հացի ընծաները, ու խաղաղու-
թեան զոհերուն ճարպերը հոն մա-
տուց, վասն զի Տէրոջը առջեւի
պղնձէ սեղանը պզտիկ կու գար աս
ողջակէզները, հացի ընծաները ու
խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը
ընդունելու ։
65 Եւ ան ատենը Սողոմոն ու անոր
հետ բոլոր Իսրայէլ՝ մէկ մեծ ժո-
ղով մը՝ Եմաթի մուտքէն մինչև
Եգիպտոսի հեղեղատը մեր Տէր
Աստուծոյն առջեւ եօթը օր ու
եօթը օր ալ՝ այսինքն տասնու-
66 չորս օր տօն ըրին ։ Եւ Սողո-
մոն ութերորդ օրը ժողովուրդը
արձակեց, որոնք թագաւորը
օրհնեցին, ու իրենց վրանները
գացին, զուարթ սրտով մը ու-
րախանալով ան բոլոր բարիքնե-
րուն համար, որ Տէրը իր Դաւիթ
ծառային ու իր Իսրայէլ ժողո-
վուրդին ըրաւ ։

Ն. Ք. ԴՃ.
1004

Բ Մն. Դ. 1.
Թու. ԼԴ. 8. Յես. ԺԳ. 5. Դատ. Գ. 3. Դ Թագ. ԺԴ. 25.
Ծն. ԺԵ. 18. Թու. ԼԴ. 5.
Բ Մն. Է. 8.
Հմր 2. ԴԼ. ԻԴ. 34.
Բ Մն. Է. 9. 10.

ԳԼ. Թ

1 Աստուած Սողոմոնին հետ ուխտ կ'ընէ տեսիլքի մէջ ։ 10 Սողոմոնին ու Քիրամին իրարու խրկած ընծաները ։ 15 Սողոմոնին գործքերուն մէջ օտարազգիները անոր ստորին ծառաներն էին, և Իսրայէլացիք՝ պատուաւոր ծառաները ։ 24 Փարաւոնին աղջիկը իր տունը կը փոխադրուի ։ 25 Սողոմոնին տարեկան հանդիսաւոր զոհերը ։ 26 Սողոմոնին նաւերը Ոփիրէն ոսկի կը բերեն ։

1 Երբոր Սողոմոն Տէրոջը տունը
ու թագաւորական տունը
և իր սրտին բոլոր ուզած բաները
2 շինեց լմնցուց, Տէրը Սողոմոնին
նորէն երեւցաւ, ինչպէս որ Գա-
3 բաւոնի մէջ երեւցեր էր ։ Եւ Տէրը
անոր ըսաւ, Իմ առջեւս ըրած ա-
ղօթքդ ու պաղատանքդ լսեցի. Ես
աս շինած տունդ սրբեցի, Որ իմ
անունս յաւիտեան հոն դնեմ. Եւ
իմ աչքերս ու սիրտս միշտ հոն պի-
4 տի ըլլան ։ Եւ թէ որ դուն իմ
առջեւս՝ քու հօրդ Դաւիթին քա-
լածին պէս, կատարեալ սրտով
և ուղղութեամբ քալես, ու բոլոր
քեզի պատուիրածներս ընես, ու
իմ կանոններս ու դատաստաններս
5 պահես, Ան ատենը քու թագաւո-
րութեանդ աթոռը Իսրայէլի վրայ
յաւիտեան պիտի հաստատեմ,
ինչպէս որ քու հօրդ Դաւիթին
խօսեցայ՝ ըսելով, Իսրայէլի աթո-
ռին վրայ քեզմէ մարդ պակաս պի-
6 տի չըլլայ ։ Եթէ որ դուք կամ ձեր
որդիքը ինծմէ խոտորիք, ու ձեր
առջեւը դրած պատուիրանքներս ու
կանոններս չպահէք, ու երթաք
ուրիշ աստուածներու ծառայու-
թիւն ընէք, և անոնց երկրպա-
7 գութիւն ընէք, Ան ատենը Իս-
րայէլը պիտի ջնջեմ ան երկրին
վրայէն, որն որ իրենց տուի. ու

Իբր 992
Բ Մն. Է. 11.
Գլ. Է. 1.
Բ Մն. Ա. 6.
Գլ. Գ. 5.
Բ Թագ. Ի. 5. Սաղ. Ժ. 17.
Գլ. Ը. 29.
Բ Օր. ԺԱ. 12.
Գլ. ԺԱ. 4. 6. 38. ԺԴ. 8. ԺԵ. 5.
Ծն. ԺԷ. 1.
Բ Թագ. Է. 12. 16. Գլ. Բ. 4. Զ. 12. Ա Մն. ԻԲ. 10. Սաղ. ՃԼԲ. 12.
Բ Թագ. Է. 14. Բ Մն. Է. 19. 20. Սաղ. ՁԹ. 30.
Բ Օր. Դ. 26. Դ Թագ. ԺԷ. 23. ԻԵ. 21.

Ն·ք·գՓ· Իրր 992

Ի երեմ. ե· 14։
ՀբՕր· իբ· 37։ Սաղ· խգ· 14։
Ի բրմն. ե· 21։
ՀբՕր· իթ· 24, 25, 26։
Երեմ· իբ· 8, 9։

Իմ անուանս համար աս սրբած տունս երեսէս պիտի ձգեմ. ⁊ Իսրայէլ բոլոր ազգաց մէջ առակ
8 ու կատակ պիտի ըլլայ։ Եւ ա՛ս բարձր տանը համար ամէն քովէն անցնողը պիտի զարմանայ, ու սուլելով պիտի ըսէ, Ո՞Տէրը ինչո՞ւ համար աս երկրիս ու աս տանս այս-
9 պէս ըրաւ։ Եւ պիտի ըսեն, Վասն զի անոնք իրենց Տէր Աստուածը թողուցին, որ անոնց հայրերը Եգիպտոսի երկրէն հաներ էր, և ուրիշ աստուածներու յարեցան, և անոնց երկրպագութիւն ու ծառայութիւն ըրին. աս պատճառաւ Տէրը անոնց վրայ աս բոլոր չարիքները բերաւ։

Ն ԳԼ· գ· 37, 38։ է· 1։ բ Մն· ը· 1։
10 Եւ Սողոմոն երկու տունը՝ Տէրոջը տունը ու թագաւորական տունը քսան տարուան մէջ շինելէն
Ը Ցնս բՄն· ը· 2։
11 ետքը, Ը Տիւրոսի թագաւորը Քիրամ եղևնափայտերով, մայր փայտերով ու ոսկիով անոր ամէն ուզածին համեմատ Սողոմոնին օգնութիւն ընելուն համար, Սողոմոն թագաւորն ալ ան տասնը Գալիլեայի
12 երկրին մէջ։ Ու Քիրամ Տիւրոսէն ելաւ, որ Սողոմոնին իրեն տուած քաղաքները տեսնէ. և իր
13 աչքերուն հաճոյ չերեւցան. Ու ըսաւ, Ե՞ղբայր, աս ի՞նչ քաղաքներ են՝ որ ինծի տուիր. ⁊ու անոնց անունը *Քաբօղի երկիր կոչեց մինչև
14 աս օրս։ Եւ Քիրամ՝ թագաւորին հարիւր քսան տաղանդ ոսկի խրկեց։
Ֆ ԳԼ· ե· 13։
15 Ու Ֆ Սողոմոն թագաւորին դրած հարկին պատճառը աս էր՝ որ Տէրոջը տունը, իր տունը, ու Ցմեղմնը, ու Երուսաղէմի պարիսպը, Ն Հասորը, Ն Մակեդդովը ու Գազերը շինէ։ (Քանի Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորը ելլելով՝ Գազերը առեր, ու զանիկայ կրակով այրեր էր, և ան Ն քաղաքին մէջը բնակող Քանանացիները մեռցնելով, զանիկայ իր աղջկանը՝ Սողոմոնին կնկանը օժիտ տուեր էր։)
Ց Յշ 24։ բ Թագ· ե· 9։
Ն Ցնս· ԺԹ· 36։
Ը Ցնս· Ժէ· 11։
* Ցնս· Ժգ· 10։ Դատ· ա· 29։
Ը Ցնս· Ժգ· 10։
17 Ու Սողոմոն Գազերը ու Վաբրի
18 Բեթորոնը շինեց, Նաև Բահաղեթը ու Թադմորը երկրին անապատին մէջ, Եւ Սողոմոնին բոլոր ըշ-
19 տեմարանի քաղաքները, ու կառքերուն քաղաքները, ու ձիաւորներուն քաղաքները, և ան բոլոր շինելիքները, որ Սողոմոն ուզեց շինել Երուսաղէմի մէջ, Լիբանանի մէջ ու իր տէրութեանը բոլոր երկրին մէջ։
Իրր 1014
Ղ Ցնս· Ժգ· 3։ իա· 22։ բՄն· ը· 5։
Ը Ցնս· ԺԹ· 44։ բՄն· ը· 4, 6, ըէ։ ԳԼ· գ· 26։ Յշ 1։
ԻբՄն· ը· 7, ըէ։
20 Ամէն բոլոր ժողովուրդները՝ որ Ամորհացիներէն, Քետացիներէն, Փերեզացիներէն, Խևացիներէն ու
Ն· ք· գՓ· Իրր 992
Դատ· ա· 21, 27, 29։ գ· 1։
բ Ցնս· Ժե· 63։ Ժէ· 12։
Դատ· ա· 28։
Ցնս ՃՆ· Թ· 25, 26։ Եզր· բ· 55, 58։ Նէեմ· է· 57։ Ժա· 3։
Ղե· իե· 39։
Եբբ· Ծառաները։
Ցնս բՄն· ը· 10։
ԳԼ· գ· 1։ բ Մն· ը· 11։
ԳԼ· է· 8։
բ Թագ· ե· 9։ ԳԼ· Ժա· 27։ բ Մն· ւբ· 5։
բ Մն· ը· 12, 13, 16։
Թու· լԴ· 35։ բ Օր· բ· 8։ ԳԼ· իբ· 49։
բ Մն· ը· 17, 18։
Ի ԳԼ· Ժ· 11։
Ղ Ճոբ· իբ· 24։

ԳԼ· ժ

1 Սաբայի թագուհին Սողոմոնին իմաստութեանը վրայ կը զարմանայ։ 14 Սողոմոնին ոսկին։ 16 անոր վահանները։ 18 անոր փղոսկրեայ աթոռը։ 21 անոր ամանները։ 24 անոր բերուած ընծաները։ 26 անոր կառքերը ու ձիերը։

1 Ու Սաբայի թագուհին Սողոմոնին համբաւը ու Տէրոջը անունը լսեց, ու եկաւ Ը որ խրթին հար-
2 ցումներով զանիկայ փորձէ։ Եւ անիկայ Երուսաղէմ եկաւ խիստ շատ հանդէսով, խունկեր ու խիստ շատ ոսկի ու պատուական քարեր բեռցած ուղտերով. և Սողոմոնին քովը գնաց, ու բոլոր իր սրտին
3 մէջը եղածը անոր զրուցեց։ Եւ Սողոմոն անոր բոլոր հարցումները բացատրեց. ու բնաւ անանկ մէկ խօսք մը չկար, որ թագաւորը չը-
4 հասկընայ ու չբացատրէ անոր։ Եւ Սաբայի թագուհին՝ Սողոմոնին բոլոր իմաստութիւնը, ու անոր
— բՄն· թ· 1, ըէ։ Մատ· ժբ· 42։ Ղու· ժա· 31։
Ը Ցնս Դատ· ժգ· 12։ Ռաակ· ա· 6։

Ն·Բ·ՂԲ· Իսր 992

5 շինած տունը , Եւ անոր սեղանին
կերակուրները , ու անոր ծառանե-
րուն *բնակարանները , և սպասա-
ւորներուն կայնուածքը , ու ա-
նոնց հագուստները , և անոր մատ-
ռուակները , ու †Տէրոջը տունը
ելլելու սանդուխը" տեսնելով ,
6 խելքը գլխէն գնաց · Եւ թագաւո-
րին ըսաւ , Քու վիճակիդ ու իմաս-
տութեանդ վրայով իմ երկրիս
մէջ լսած խօսքերս ճշմարիտ են ե-
7 ղեր · Բայց ես ան խօսքերուն չհա-
ւատացի , մինչև որ անոնք եկայ
ու իմ աչքերովս տեսայ , և ահա
ինծի ամբողջ կէսը չպատմեցին · քու
իմաստութիւնդ ու երջանկու-
թիւնդ իմ լսած համբաւէս աւելի
8 է : Երանի քու մարդիկներուդ՝
երանի աս քու ծառաներուդ՝ ո-
րոնք միշտ քու առջևդ կայնելով
քու իմաստութիւնդ կը լսեն ։
9 Քու Եհովայ Աստուածդ օրհնեալ
ըլլայ , որ քեզի հաճեցաւ ու քեզ
Իսրայէլի աթոռին վրայ դրաւ · Ե-
հովան Իսրայէլը յաւիտեան սիրե-
լուն համար , քեզ թագաւոր ը-
րաւ , Ղոր իրաւունք ու արդարու-
10 թիւն ընես ։ Եւ Թագաւորին
հարիւր քսան տաղանդ ոսկի ու
խիստ շատ խունկեր ու պատուա-
կան քարեր տուաւ ։ Ել անկէ
ետև այնչափ շատ խունկ չեկաւ ,
որչափ որ Սաբայի Թագուհին Սո-
ղոմոն Թագաւորին տուաւ ։
11 Եւ Քիրամին նաւերը՝ որ Ոփի-
րէն ոսկի կը բերէին , Ոփիրէն խիստ
շատ Խալմուկ փայտեր ու պա-
12 տուական քարեր բերին ։ Եւ
Թագաւորը ալմուկ փայտէն յենա-
րաններ շինեց՝ Տէրոջը տանը ու
Թագաւորական տանը համար , և
քնարներ ու տաւիղներ՝ երգեցող-
ներուն համար · ասանկ Խալմուկ
փայտ բնաւ չեկաւ ու չերևցաւ
մինչև ցայսօր ։
13 Ու Սողոմոն Թագաւորը Սաբայի
Թագուհիին բոլոր ուզած ու խընդ-
րած բաները տուաւ , Սողոմոն
Թագաւորը իր ‡առատաձեռնու-
թեամբը անոր տուածէն 'ի զատ ։
Եւ անիկայ իր ծառաներուն հետ
դարձաւ իր երկիրը գնաց ։
14 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմոնին
եկած ոսկիին կշիռը վեց հարիւր
վաթսունվեց տաղանդ ոսկի էր ·
15 Առուտուր ընողներէն , ու վաճա-
ռականներէն , և ‖Արաբացւոց
բոլոր թագաւորներէն , ու երկրին
նախարարներէն ամբողջ 'ի զատ ։
16 Եւ Սողոմոն Թագաւորը կռածոյ
ոսկիէ երկու հարիւր վահան շինեց ·
ամբողջ մէկ վահանին համար վեց
17 հարիւր դրամ ոսկի գնաց ։ Եւ կռա-
ծոյ ոսկիէ իրեք հարիւր ասպար ալ
շինեց , ամբողջ մէկ ասպարին իրեք
մնաս ոսկի գնաց · ու Թագաւորը
Լիբանանի անտառին տունը դրաւ
զանոնք ։
18 ‖Եւ Թագաւորը փղոսկրէ մեծ
աթոռ մը շինեց , ու զուտ ոսկիով
19 պատեց զանիկայ · Ան աթոռը վեց
աստիճան ուներ · ու աթոռին վե-
րի ծայրըետևէն բոլորչի էր , և նրս-
տելու տեղը մէկ կողմէն ու միւս
կողմէն չէնարաններ ուներ , ու
չէնարաններուն քովը երկու ա-
20 ռիւծներ կը կայնէին ։ Եւ հոն վեց
աստիճաններուն վրայ մէկ կողմէն
ու միւս կողմէն տասուերկու ա-
ռիւծներ կը կայնէին · բոլոր Թա-
գաւորութիւններու մէջ ասանկ
բան մը շինուած չէր ։
21 Ու Սողոմոն Թագաւորին բոլոր
խմիլքի ամանները ոսկի էին , և
Լիբանանի անտառին տանը բոլոր
ամանները զուտ ոսկի էին , արծա-
թէ չկար · ինչ որ անկէ Սողոմո-
նին օրերը բանի մը տեղ չէր սե-
22 պուար ։ Վասն զի Թագաւորը ծո-
վու վրայ՝ Քիրամին նաւերուն հետ
Թարսացի նաւեր ուներ · Թարս-
սացի նաւերը իրեք տարին անգամ
մը ոսկիով , արծաթով , փղոս-
կրով և կապիկներով ու սիրա-
մարդներով բեռնաւորուած կու-
գային ։
23 Եւ Սողոմոն Թագաւորը հա-
րստութեան ու իմաստութեան
կողմանէ երկրիս բոլոր Թագաւոր-
24 ներէն մեծ եղաւ ։ Ու բոլոր երկիրը
կը փափաքէր Սողոմոնին երեսը
տեսնել՝ և անոր իմաստութիւնը
լսելու , որն որ Աստուած անոր սրտին
25 մէջը դրեր էր ։ Ու անոնց ամէնը
տարուէ տարի իրենց ընծաները կը
բերէին , ոսկիէ ամաններ , արծաթէ ամա-
ներ , ոսկիէ ամաններ , հանդերձ-
ներ , զէնքեր , խունկեր , ձիեր ու
ջորիներ ։
26 ‖Եւ Սողոմոն կառքեր ու ձիա-
ւորներ ժողվեց , ու անիկայ հազար
չորս հարիւր կառք ու տասուերկու
հազար ձիաւոր ունեցաւ · ու
զանոնք կառքերու քաղաքներուն
մէջը ու Երուսաղէմի մէջ Թա-
27 գաւորին քովը տեղաւորեց ։ Եւ
Թագաւորը Երուսաղէմի մէջ ար-
ծաթը քարերու պէս հասարակ ըրաւ ,
ու եղևնափայտը շատու-
թենէն՝ դաշտի մէջ եղող մոլա-
28 զենիներուն պէս բրաւ ։ Եւ
Սողոմոնին ձիերը Եգիպտոսէն կու-
գային · ու Թագաւորին վաճա-
ռականներուն կարաւանը մէկ որո-
շուած գնով մը կ'երթար երամակներ
29 ձախու կ'առնէին ։ Ու Եգիպտոսէն

Ն·Բ·ՂԲ· Իսր 992

Ա Գէն·ե·2·

Ա Մն·թ· 17, ճ·

Ա Մն·Ժ· 20, ճ·

Ա Գէն·ժ·12· 13, գ·36·

Ա Գէն·գ·26· Բ Մն·ա· 14, Ժ·25· Բ Օր·իե· 16·

Բ Մն·ա· 15—17·

Բ Օր·իե· 16, Բ Մն·ա·16·Ք· 28·

* Կ՚ժողովը ։
† Ա Մն·իզ· 16 ։
† Կ՚Տէրոջը տանը մէջ բուած ողջակէզնե-
րը

Բ Առակ·ը· 34 ։

Ե Գէն·ե·7 ։

Ղբ Թագ·ը· 15 ։ Սաղ· Ղբ·2 ։ Ա-
ռակ·ը·15։
Ե Սաղ·Ղբ· 10, 15 ։

Ը Գէն·Ք·27 ։

Ի Բ Մն·բ·8 ։ Ք·10, 11 ։
Ի Բ Մն·Ք· 11 ։

Ի Բ Մն·Ք· 10 ։

‡ Եբր· ձեռ-
քին Նման-
մամբ

Ծ Բ Մն·Ք· 24 ։ Սաղ· Ղբ·10 ։
‖Կ՚խառ-
նիճադանճ
ժողովուրդ-
ներուն

Ե Գէն·ժգ· 26 ։

Ն. Ք. ԳՔ. Իրր 992

մէկ կառք մը դուրս ելլելուն՝ վեց
հարիւր արծաթով վեր կու գար,
ու մէկ ձին՝ հարիւր յիսուն արծա-
թով. նոյնպէս Քետացւոց բոլոր թա-
գաւորներուն համար և Ասորւոց
թագաւորներուն համար ալ անոնց
ձեռքովը այնպէս կը հանէին ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Սողոմոնին կնիկները ու հարճերը 4 անոր ծերութեան ատենը զանիկայ կռապաշտութեան կը դարձընեն ։ 9 Աստուած սպառնալիքներ կ'ընէ անոր ։ 14 Սողոմոնին հակառակորդները, Ադադը որ Եգիպտոսի մէջ իբրև հիւր ընդունուած էր, 23 ու Ռազոնը որ Դամասկոսի մէջ կը թագաւորէր, 26 և Յերոբովամը որուն համար Աքիան մարգարէացաւ ։ 41 Սողոմոնին գործքերը, իր թագաւորութեանը օրերը, ու մահը ։ Ռոբովամ անոր տեղը կը յաջորդէ ։

1 Իսկ Սողոմոն թագաւորը Փարա-
ւոնին աղջիկէն 'ի զատ շատ օ-
տարազգի կնիկներ, այսինքն Մո-
վաբացի, Ամմոնացի, Եդովմայե-
ցի, Սիդոնացի ու Քետացի կը-
2 նիկներ սիրեց. Այն ազգերէն որոնց
համար Տէրը Իսրայէլի որդւոցը ը-
սեր էր, Անոնց քովը մի մտնէք,
ու անոնք ալ ձեր քովը չմտնեն,
որ ձեր սիրտերը իրենց աստուած-
ներուն չդարձընեն, Սողոմոն սի-
3 րով անոնց յարեցաւ ։ Եւ անի-
կայ եօթը հարիւր իշխանազուն
կնիկ, ու երեք հարիւր հարճ ու-
նէր. ու անոր կնիկները անոր սիր-
4 տը խոտորեցին ։ Եւ Սողոմո-
նին ծերութեան ժամանակը ա-
նոր կնիկները անոր սիրտը օտար
աստուածներու դարձուցին, ու ա-
նոր սիրտը իր Տէր Աստուծոյն հետ
իր հօրը Դաւիթին սրտին պէս
5 կատարեալ չէր ։ Եւ Սողոմոն Սի-
դոնացւոց աստուծոյն Աստարովթին
ետևէն, ու Ամմոնացւոց գար-
6 շելի Մելքոմին ետևէն գնաց ։ Եւ
Սողոմոն Տէրոջը առջևը չարու-
թիւն ըրաւ, ու Տէրոջը ետևէն
իր հօրը Դաւիթին պէս կատարեալ
7 կերպով չգնաց ։ Այն ատենը Սողո-
մոն Երուսաղէմին դիմացը եղող
լերանը վրայ Մովաբացւոց գար-
շելի Քամովսին համար բարձր տեղ
մը շինեց, ու Ամմոնացւոց գարշելի
8 Մողոքին համար ալ ։ Եւ իր բոլոր
օտարազգի կնիկներուն համար ալ
այնպէս ըրաւ, որոնք իրենց աս-
տուածներուն խունկ կը ծխէին ու
զոհ կը մատուցանէին ։
9 Եւ Տէրը Սողոմոնին բարկացաւ,
վասն զի անիկայ իր սիրտը խոտոր-
ցուց Իսրայէլի Տէր Աստուծմէն,
որ երկու անգամ իրեն երև-
10 ցաւ, Ու նաս բանիս համար պա-
տուիրեց որ ուրիշ աստուածներու
ետևէ չերթայ. բայց անիկայ Տէ-
11 րոջը պատուէրը չպահեց ։ Եւ Տէրը
Սողոմոնին ըսաւ, Որովհետև դուն
ասանկ ըրիր, և իմ ուխտս ու քեզի
պատուիրած կանոններս չպահեցիր,
հարկաւ թագաւորութիւնդ անշուշտ
քեզմէ պիտի պատռեմ, ու զանի-
կայ քու ծառայիդ պիտի տամ ։
12 Միայն թէ աս բանը քու օրերուդ
մէջ չեմ ըներ քու հօրդ Դաւի-
թին համար. հապա զանիկայ քու
որդւոյդ ձեռքէն պիտի պատռեմ ։
13 Սակայն բոլոր թագաւորութիւնը
պիտի չպատռեմ. հապա իմ ծա-
ռայիս Դաւիթին համար, ու իմ
ընտրած Երուսաղեմիս համար քու
որդւոյդ մէկ ցեղ մը պիտի տամ ։
14 Եւ Տէրը Սողոմոնին դէմ մէկ
թշնամի մը հանեց, այսինքն Եդով-
մի թագաւորին սերունդէն Եդով-
15 մայեցի Ադադը. Վասն զի Դաւիթ
Եդովմի մէջ եղած ատենը, երբոր
Յովաբ զօրագլուխը մեռցուածները
թաղելու համար ելաւ, ու Եդով-
մի մէջ բոլոր արուները մեռցուց.
16 (Որովհետև Յովաբ բոլոր Իսրա-
յէլին հետ հոն վեց ամիս նստաւ,
մինչև որ Եդովմայեցւոց բոլոր ա-
17 րուները մեռցուց.) Այն ատենը Ա-
դադ իր հօրը քանի մը Եդովմայեցի
ծառաներուն հետ փախաւ որ Ե-
գիպտոս երթայ. ու Ադադ դեռ
18 պզտիկ տղայ էր ։ Եւ անոնք Մա-
դիամէն ելան ու Փառան եկան, և
Փառանէն իրենց հետ մարդիկներ
առին, ու Եգիպտոս եկան Եգիպ-
տոսի Փարաւոն թագաւորին, որ
անոր տուն տուաւ, ու անոր ռոճիկ
կապեց, ու անոր երկիր տուաւ ։
19 Եւ Ադադ Փարաւոնին առջևը շատ
շնորհք գտաւ. ու Փարաւոն իր
կնկանը քոյրը՝ Թաhփենէս թա-
գուհիին քոյրը՝ անոր կնիկ տուաւ ։
20 Եւ Թաhփենեսին քոյրը Ադադին
որդի մը ծնաւ, որ Գանեբաթ կո-
չուեցաւ. ու Թաhփենէս զանիկայ
Փարաւոնին տանը մէջ մեծցուց.
ու Գանեբաթ Փարաւոնին տունը
Փարաւոնին որդւոցը մէջ էր ։
21 Ու երբոր Ադադ Եգիպտոսի մէջ
լսեց թէ Դաւիթ իր հայրերուն
հետ քնացեր է, ու Յովաբ զօրա-
պետը մեռեր է, Ադադ Փարաւոնին
ըսաւ, Արձակէ զիս, որ իմ երկիրս
22 երթամ ։ Եւ Փարաւոն անոր ը-
սաւ, իմ քովս քու ի՞նչդ պակաս
է, որ քու երկիրդ երթալ կ'ուզես ։
Ու անիկայ ըսաւ, Ոչ, բան մը կա-
րօտութիւն չունիմ, բայց անպատ-
ճառ արձակէ զիս ։
23 Եւ Աստուած անոր դէմ մէկ
ուրիշ թշնամի մը հանեց, այսինքն
Եղիադայի որդին Ռազոնը, որ իր
տէրոջը՝ Սուբայի Ադրազար թա-

Իրր 984

Ն. Ք. ԳՔ. Իրր 984

Ն. Ք. ԳՔ. 24 գաւորին քովէն փախեր էր ։ Ու-
Իրր 984 անիկայ իր քովը մարդիկներ ժող-
ՆԲ Թագ. Ը. 3 ։ Ժ. 8, 18 ։ վեց և գնդապետ եղաւ . Ն ու երբ-
որ Դաւիթ զանոնք կոտրեց , Դա-
մասկոս գացին ու հոն բնակեցան ,
ու Դամասկոսի մէջ թագաւորու-
25 թիւն ըրին ։ Ուստի Ռոզոն Սողո-
մոնին բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէ-
լին թշնամի եղաւ , Ադադին ըրած
չարութենէն 'ի զատ . ու Իսրայէլին
նեղութիւն կու տար , և Ասորւոց
վրայ կը թագաւորէր ։
26 Եւ Սողոմոնին ծառան՝ Սարե-
Դ Գլ. Ժբ. 2 ։ Բ Մն. Ժգ. 6 ։ դայէն Եփրաթացի Դ Նաբատի որ-
դին Յերոբովամն ալ , որուն մայրը
որբևարի կնիկ մըն էր Սարուա ա-
ՆԲ Թագ. Ի. 21 ։ նունով , Է թագաւորին դէմ ձեռք
27 վերցուց ։ Ու թագաւորին դէմ
ձեռք վերցընելուն պատճառը աս
Ե Գլ. Թ. 24 ։ էր . Ե երբոր Սողոմոն Մելօնը շի-
նեց , և իր հօրը Դաւիթին քաղա-
28 քին փլած տեղը գոցեց , Յերոբո-
վամ խիստ ուժով մարդ մը ըլլա-
լով , ու Սողոմոն տեսնելով որ
անիկայ գործունեայ կտրիճ մըն է ,
զանիկայ Յովսեփի տանը բոլոր
Իրր 980 29 բեռներուն վրայ դրաւ ։ Եւ եղաւ
որ ան ժամանակը Յերոբովամ Ե-
րուսաղեմէն դուրս ելաւ , ու ճամ-
Զ Գլ. Ժդ. 2 ։ բուն մէջ Զ Սիլօնացի Աքիա մար-
գարէն անոր հանդիպեցաւ . և ա-
նիկայ նոր վերարկու մը հագեր էր ,
ու դաշտին մէջը երկուքնին մինակ
30 էին ։ Եւ Աքիա անոր վրայի նոր
Է Տես ա Թագ. ԺԵ. 27 ։ ԻԴ. 5 ։ վերարկուն բռնեց , ու Է զանիկայ
տասուերկու կտոր պատռեց ։
31 Եւ Յերոբովամին ըսաւ , Տասը
Ը Հմր 11 , 13 ։ կտորը քեզի՝ առ . քանզի Ը Իսրա-
յէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ . Ահա Սողոմոնին ձեռքէն թա-
գաւորութիւնը պիտի պատռեմ ,
ու տասը ցեղը քեզի պիտի տամ ։
32 Եւ իմ ծառայիս Դաւիթին հա-
մար՝ ու Իսրայէլին բոլոր ցեղերէն
ընտրած Երուսաղէմ քաղաքիս հա-
մար՝ մէկ ցեղ մը անոր ըլլայ .
Թ Հմր 5 , 6 , 7 ։ 33 Թ Որովհետև զիս թողուցին , ու
Սիդոնացւոց աստուծոյն Աստա-
րովթին , և Մովաբացւոց աստու-
ծոյն Քամովսին , ու Ամմոնի որ-
դւոցը աստուծոյն Մեղքոմին եր-
կրպագութիւն ըրին , և իմ ճամ-
բաներուս մէջը չքալեցին , որ իր
հօրը Դաւիթին պէս իմ առջևս
ուղիղ եղածը ու իմ կանոններս
ու դատաստաններս 'ի գործ դնեն ։
34 Սակայն անոր ձեռքէն բոլոր թա-
գաւորութիւնը պիտի չառնեմ , ու
զանիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն
մէջ իշխան պիտի թողում , իմ
պատուիրանքներս ու կանոններս
Ժ Գլ. Ժբ. 16 , 17 ։ պահող իմ ընտրած ծառայիս Դա-
35 ւիթին համար ։ Բայց Ժ անոր որ-
դւոյն ձեռքէն թագաւորութիւնը Ն. Ք. ԳՔ.
պիտի առնեմ , ու տասը ցեղը քեզի Իրր 980
36 պիտի տամ ։ Եւ անոր որդւոյն մէկ
ցեղ մը պիտի տամ , որ Ա իմ ծա- Ա Գ Թագ.
ռաս Դաւիթ իմ առջևս միշտ մէկ ԺԵ. 4 ։ Դ
ճրագ մը ունենայ Երուսաղէմ քա- Թագ. Ը.
ղաքին մէջ՝ որն որ ընտրեցի իմ ա- 19 ։ Սաղ.
37 նունս հոն դնելու համար ։ Ու քեզ ՃԼԲ. 17 ։
պիտի առնեմ , և սրտիդ բոլոր
ուզածին պէս թագաւորութիւն
պիտի ընես , ու Իսրայէլի վրայ
38 թագաւոր պիտի ըլլաս ։ Եւ թէ
որ իմ բոլոր քեզի պատուիրածնե-
րուս հնազանդութիւն ընես , ու իմ
ճամբաներուս մէջը քալես , և իմ
ծառայիս Դաւիթին ըրածին պէս՝
իմ կանոններս ու պատուիրանք-
ներս պահելով՝ իմ առջևս ուղիղ
եղածը ընես , ան ատենը Բ ես քեզի Բ Ցես . ա.
հետ պիտի ըլլամ , ու Գ քեզի մնա- 5 ։
յուն տուն պիտի շինեմ , ինչպէս Գ Բ Թագ. Է.
որ Դաւիթին շինեցի , ու Իսրայէլը 11 , 27 ։
39 քեզի պիտի տամ ։ Եւ ասոր հա-
մար Դաւիթին սերունդը պիտի
40 չարչարեմ , բայց չէ թէ միշտ ։ Ու
Սողոմոն Յերոբովամը մեռցընել
ուզեց , բայց Յերոբովամ ելաւ
Եգիպտոս փախաւ , Դ Եգիպտոսի
Սիսակ թագաւորին քովը գնաց ,
ու մինչև Սողոմոնին մեռնիլը Ե-
գիպտոս մնաց ։
41 Եւ Ե Սողոմոնին մնացորդ պատ- Ե Բ Մն. Թ.
մութիւնը , ու անոր բոլոր ըրած- 29 ։
ները , ու անոր իմաստութիւնը ,
ահա Սողոմոնին պատմութեանը
42 գրքին մէջ գրուած են ։ Զ Եւ Սո- Զ Բ Մն. Թ.
ղոմոնին Երուսաղեմի մէջ բոլոր 30 ։
Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն
ըրած օրերը քառասուն տարի ե-
43 ղաւ ։ Է Ու Սողոմոն իր հայրերուն Է Բ Մն. Թ.
հետ քնացաւ , և իր հօրը Դաւի- 31 ։
թին քաղաքին մէջը թաղուեցաւ . Իրր 975
ու անոր որդին Ը Ռոբովամ անոր Ը Մատ. ա.
տեղը թագաւոր եղաւ ։ 7 ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Իսրայէլացիք Ռոբովամը թագաւոր ընելու համար Սիւքեմի մէջ ժողվուելով՝ Յերոբովամին միջոցովը անկէ կը խնդրեն որ իրենց վրայ դրուած լուծը թեթեւցընէ ։ 6 Ռոբովամ՝ երիտասարդներուն խորհրդովը ծերերուն խրատը մերժելով՝ խստութեամբ կը պատասխանէ անոնց ։ 16 Տասը ցեղերը կ'ապստամբին . ու Ադորամը կը մեռցընեն . ասոր վրայ Ռոբովամ կը փախչի ։ 21 Ռոբովամ բանակ կը կազմէ , բայց Սեմայիայէն կ'արգիլուի ։ 25 Յերոբովամ իր թագաւորութիւնը զօրացընելու համար քաղաքներ կը շինէ , 26 ու երկու որթերուն կռապաշտութիւնը կը հաստատէ ։

1 Եւ Ա Ռոբովամ Սիւքէմ գնաց . Ա Բ Մն. Ժ.
վասն զի բոլոր Իսրայէլ զանի- 1 , Ճ ։
կայ թագաւոր ընելու համար
2 Սիւքէմ գացեր էր ։ Ու Բ Նաբա- Բ Գլ. ԺԱ.
տեան Յերոբովամ՝ որ Սողոմոն 26 ։
թագաւորին երեսէն փախած՝ Ե- Գ Գլ. ԺԱ.
գիպտոս կը բնակէր , դեռ Գ Ե- 40 ։

Ն · Ք · ՋԷ · 975

գիպտոսի մէջ էր երբոր ~~
3 Թոռնը լսեց ։ Եւ մարդ խրկելով զանիկայ կանչեցին . ու Յերոբովամ և Իսրայէլի բոլոր ժողովքը եկան , ու Ռոբովամին հետ խօ-
4 սեցան ու ըսին , Քու հայրդ մեր վրայ ա ծանր լուծ մը դրաւ . դուն հիմա քու հօրդ խիստ ծառայութիւնը ու մեր վրայ դրած ծանր լուծը թեթեւցուր , ու քեզի ծա-
5 ռայութիւն ընենք ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Գացէ՛ք՝ ու իրեք օրէն ետքը ինծի դարձէք . ու ժողովուրդը գնաց ։

ա Գ Թագ · Ը · 11—18 · Գլ · Դ · 7 ·

6 Եւ Ռոբովամ թագաւորը խորհուրդ հարցուց ան ծերերուն՝ որ իր հօրը Սողոմոնին առջեւը կը կայնէին երբոր անիկայ ողջ էր , ու ըսաւ , Դուք ինծի ի՞նչ խորհուրդ կու տաք , որ աս ժողովուրդին պա-
7 տասխան տամ ։ Եւ անոր խօսեցան ու ըսին , բ Թէ որ դուն այսօր աս ժողովուրդին ծառայ ըլլաս , ու անոնց ծառայութիւն ընես , և անոնց բարի խօսքեր ըսելով պատասխան տաս , ան ատենը անոնք քեզի միշտ
8 ծառայ կ՚ըլլան ։ Բայց անիկայ ծերերուն իրեն տուած խորհուրդը մերժեց , ու իր առջեւը կայնող ~~ իր հետը մեծցած երիտասարդներուն
9 խորհուրդ հարցուց . Եւ անոնց ըսաւ , Դուք ի՞նչ խորհուրդ կու տաք , որ աս ժողովուրդին պատասխան տանք . քանզի անոնք ինծի խօսեցան ու ըսին , Քու հօրդ մեր
10 վրայ դրած լուծը թեթեւցուր ։ Ու անոր հետ մեծցած երիտասարդները անոր խօսեցան ու ըսին , Քու հայրդ մեր լուծը ծանրացուց , ու դուն մեր վրայէն թեթեւցուր՝ ըսող ժողովուրդին այսպէս խօսիս , ու անոնց այսպէս ըսես . Իմ պզտիկ մատս իմ հօրս մէջքէն հաստ է .
11 Իմ հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ դրեր է , բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի ծանրացընեմ . իմ հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր է , բայց ես ձեզ կարիճներով պիտի խրատեմ ։

բ Բ Մն · Ժ · 7 · Առակ · ԺԵ · 1 ·

12 Եւ Յերոբովամ ու բոլոր ժողովուրդը երրորդ օրը Ռոբովամին եկան , ինչպէս որ թագաւորը ըսեր էր թէ Երրորդ օրը ինծի եկէք ։
13 Ու թագաւորը ժողովուրդին խստութեամբ պատասխան տուաւ , և ծերերուն իրեն տուած խրատը
14 մերժելով , Երիտասարդներուն խորհուրդին պէս անոնց հետ խօսեցաւ , ու ըսաւ , Իմ հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր է , բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի ծանրացընեմ . իմ հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր է , բայց ես ձեզ կարիճներով
15 պիտի խրատեմ ։ Եւ թագաւորը ժողովուրդին խօսքը մտիկ չըրաւ . վասն զի Նաս բանը Տէրոջմէն եղաւ , որ Տէրը գ Սիլօնացի Աքիային ձեռքովը Նաբատեան Յերոբովամին
16 ըսած խօսքը հաստատէ ։ Ու երբոր բոլոր Իսրայէլ տեսաւ որ թագաւորը իրենց մտիկ չըրաւ , ժողովուրդն ալ թագաւորին պատասխան տուին ու ըսին , դ Մենք Դաւիթին քովը ի՞նչ բաժին ունինք , ու Յեսսէի որդւոյն քովը ժառանգութիւն չունինք . ով Իսրայէլ՝ ձեր վրաններըդ դարձէք . ով Դաւիթ՝ հիմա դուն քու տունդ հոգա . ու Իսրայէլ իրենց վրանները գա-
17 ցին ։ Բայց ե Յուդայի քաղաքներուն մէջ բնակող Իսրայէլի որդւոցը վրայ Ռոբովամ թագաւոր ե-
18 ղաւ ։ Եւ Ռոբովամ թագաւորը զ երբոր հարկերուն վրայ եղող Ադորամը խրկեց , բոլոր Իսրայէլ զանիկայ քարերով քարկոծեցին , ու մեռաւ ։ Եւ Ռոբովամ թագաւորը արտորալով կառքը հեծաւ ,
19 որ Երուսաղէմ փախչի ։ Այսպէս է Իսրայէլ Դաւիթի տունէն ապըստամբեցաւ մինչեւ աս օրս ։

Ն · Ք · ՋԷ · 975

գ Հմր 24 · Դատ · ԺԴ · 4 · Բ Մն · Ժ · 15 · Իր · 7 · Իե · 20 ·

դ Գլ · ԺԱ · 11 , 31 ·

ե Բ Թագ · Ի · 1 ·

զ Գլ · ԺԱ · 13 , 36 ·

է Գլ · Դ · 6 · Ե · 14 ·

ը Դ Թագ · ԺԷ · 21 ·

20 Եւ բոլոր Իսրայէլ Յերոբովամին դառնալը լսելով՝ մարդ խրկեցին , ու զանիկայ ժողովքին մէջ կանչեցին , և զանիկայ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր դրին , ու Լ Յուդայի ցեղէն 'ի զատ Դաւիթին տա-
21 նը ուրիշ հետեւող մը չկար ։ Եւ Ի Ռոբովամ Երուսաղէմ մտաւ , ու բոլոր Յուդայի տունէն ու Բենիամինի ցեղէն հարիւր ութսուն հազար ընտիր պատերազմողներ ժողվեց , որ Իսրայէլի տանը հետ պատերազմին , ու թագաւորութիւնը Սողոմոնի որդւոյն Ռոբովամին դարձնեն ։

թ Գլ · ԺԱ · 13 , 32 ·

ժ Բ Մն · ԺԱ · 1 ·

22 Եւ Աստուծոյ մարդուն Սեմայիային Ժ Աստուծոյ խօսքը եղաւ՝
23 ըսելով , Սողոմոնի որդւոյն Յուդայի Ռոբովամ թագաւորին ու բոլոր Յուդայի տանը ու Բենիամինին և մնացորդ ժողովուրդին խօ-
24 սիս , ու ըսես , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Մի ելլէք , ու Իսրայէլի որդւոցը՝ ձեր եղբայրներուն հետ մի պատերազմիք . ամէն մարդ թող իր տունը դառնայ . Լ վասն զի աս բանը ինծմէ եղաւ ։ Եւ Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրին , ու Տէրոջը ըսածին պէս *ետ դարձան ։
25 Ու Յերոբովամ Եփրեմի լեռանը վրայ Խ Սիւքեմը շինեց ու հոն բընակեցաւ . և անկէ ելաւ , Ծ Փա-
26 նուէլը շինեց ։ Ու Յերոբովամ իր սրտին մէջը ըսաւ , Հիմա թագաւորութիւնը Դաւիթին տանը պի-
27 տի դառնայ ։ Թէ որ աս ժողո-

ի Բ Մն · ԺԱ · 2 ·

լ Հմր 15 ·

* Կամ՝ երթալէն

խ Տես Դատ · Թ · 45 ·

ծ Դատ · Ը · 17 ·

Ն. Ք. ՋՃ.
975

Ղ Բ Օր. ժբ. 5, 6։

վուրդը Երուսաղէմ Ղ Տէրոջը տունը ելլէ զոհ ընելու համար, ան ատենը աս ժողովուրդին սիրտը իրենց տիրոջը Յուդայի Ռոբովամ Թագաւորին պիտի դառնայ, և զիս պիտի մեռցընեն, ու Յուդայի Ռոբովամ Թագաւորին պիտի դառ-
28 նան։ Եւ Թագաւորը խորհուրդ ըրաւ, ու ճերկու հատ ոսկիէ որթ շինեց. ու անոնց ըսաւ, *Ասկէ ետև ձեզի Երուսաղէմ ելլել պէտք չէ". ով Իսրայէլ, ՙ Ահա քու աստուածներդ՝ որ քեզ Եգիպտոսի
29 երկրէն հանեցին։ Ու մէկը ՚ Բեթելի մէջ դրաւ, ու միւսն ալ ՝ Դանի
30 մէջ դրաւ։ Եւ աս բանը Ղ մեղքի պատճառ եղաւ. վասն զի ժողովուրդը մինչև Դան կ'երթար [illegible] [illegible] մէկուն առջևը երկրպագութ-
31 [illegible] ընելու համար։ Ու ՚ բարձր տեղերու վրայ կռատուններ շինեց, և Ղ ժողովուրդին ցած մարդիկներէն քուրմեր ըրաւ, որոնք Ղևիի որդւոցմէ չէին։
32 Ու Յերոբովամ ութերորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն տասնուհինգերորդ օրը ՚ Յուդայի մէջ [illegible] տօնին պէս տօն սահմանեց, ու սեղանին վրայ † զոհեր մատուց". Բեթելի մէջ այսպէս ըրաւ, ու իր շինած որթերուն զոհեր մատուց. և բարձր տեղերուն համար ըրած Ղ քուրմերը Բեթելի մէջ դրաւ։
33 Ու ՚ իր միտքէն հնարած ամսուն մէջ՝ [illegible] ութերորդ ամսուն տասնուհինգերորդ օրը Բեթելի մէջ իր շինած սեղանին վրայ զոհեր մատուց, ու Իսրայէլի որդւոցը տօն սահմանեց, ու սեղանին վրայ ‡ զոհեր մատուցանելով ՚ խունկ ծըխեց"։

ճ Դ Թագ. Ժ. 29։ ժէ. 16։
* Կամ՝ Ալ հերիք է ձեր Երուսաղէմ ելլելը.
ՙ Ել. լբ. 4, 8։
՚ Ծն. իը. 19։ Ովս. դ. 15։
՝ Դատ. ժը. 29։
Ղ Գլ. ժգ. 34։ Դ Թագ. ժէ. 21։
՚ Գլ. ժգ. 32։
Ղ Թուոց. գ. 10։ Գլ. ժգ. 33։ Դ Թագ. ժէ. 32։ Բ Մն. ժա. 14, 15։ Եզեկ. խդ. 7, 8։
՚ Ղև. իգ. 33, 34։ Թուոց. իթ. 12։ Գլ. ը. 2, 5։
† Կամ՝ ելաւ.
Ղ Ամով. է. 13։
՚ Թուոց. ժե. 39։
‡ Կամ՝ խունկ ծըխելու ելաւ։
՚ Գլ. ժգ. 1։

ԳԼ. ԺԳ

1 Յերոբովամին ձեռքը կը չորնայ, Բեթելի մէջ իր շինած սեղանին վրայով մարգարէութիւն ընողին դէմ չարութիւն մտածելուն համար. 6 և մարգարէին աղօթքովը կը բժշկուի։ 7 Ան մարգարէն Թագաւորին ընելու պատիւը մերժելով՝ Բեթելէն կ'երթայ։ 11 Մէկ ծեր մարգարէ մը խաբելով ետ կը դարձնէ զանիկայ։ 20 որ Աստուծմէ կը յանդիմանուի, 23 ու առիւծէ մը կը մեռցուի. 26 ու ծեր մարգարէն զանիկայ կը թաղէ, 31 և անոր մարգարէութիւնը կը հաստատէ։ 33 Յերոբովամին կամակորութիւնը։

1 Ու ՚ երբոր Յերոբովամ խունկ ծըխելու համար սեղանին քովը կը կայնէր, ահա Բ Աստուծոյ մարդ մը Տէրոջը խօսքովը Յուդայէն Բեթէլ
2 եկաւ։ Եւ Տէրոջը խօսքովը սեղանին կանչեց ու ըսաւ, Ո՛վ սեղան, ո՛վ սեղան, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա Դաւիթին տանը որդի մը պիտի ծնանի ‡ Յովսիա անունով, և քու վրադ խունկ ծխող բարձր տեղերուն քուրմերը քու վրադ
3 պիտի զոհէ, ու քու վրադ մարդոց ոսկորներ պիտի այրեն։ Եւ նոյն օրը Ե նշան մը տալով՝ ըսաւ, Տէրոջը խօսելուն նշանը աս է. ահա սեղանը պիտի պատռի, ու վրայի մոխիրը պիտի թափի։
4 Ու երբոր Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն Բեթելի մէջ սեղանին համար կանչած խօսքը լսեց, Յերոբովամ սեղանին վրայէն ձեռքը երկընցուց, ու ըսաւ, Աս մարդը բռնեցէ՛ք. և անոր վրայ երկընցուցած ձեռքը չորցաւ, ու զանիկայ իրեն դարձընելու կարող չեղաւ։
5 Եւ Աստուծոյ մարդուն Տէրոջը խօսքովը տուած նշանին պէս՝ սեղանը պատռեցաւ, ու մոխիրը սե-
6 ղանէն թափեցաւ։ Եւ Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ի Քու Տէր Աստուծոյդ առջևը աղաչէ, ու ինծի համար աղօ՛թք ըրէ, որ ձեռքս ինծի դառնայ։ Ան ատենը Աստուծոյ մարդը Տէրոջը առջևը աղաչեց, և Թագաւորին ձեռքը իրեն դարձաւ ու առջինին պէս եղաւ։
7 Եւ Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն ըսաւ, Ինծի հետ տո՛ւն եկուր, և ‖ քիչ մը կերակո՛ւր կեր", ու Ղ քե-
8 զի պարգև տամ։ Եւ Աստուծոյ մարդը Թագաւորին ըսաւ, Ի Թէ որ ինծի քու տանդ կէսն ալ տաս, քեզի հետ պիտի չերթամ, ու աս տեղս հաց պիտի չուտեմ, ո՛չ ալ
9 ջուր խմեմ. Վասն զի Տէրը իր խօսքովը ինծի այսպէս պատուիրեց ու ըսաւ, Ե Հաց չուտե՛ս ու ջուր չխմե՛ս, ու գացած ճամբայէդ
10 չդառնա՛ս։ Ուստի անիկայ ուրիշ ճամբով գնաց, ու Բեթէլ գացած ճամբովը չդարձաւ։
11 Եւ Բեթելի մէջ ծեր մարգարէ մը կը բնակէր. ու անոր որդիքը եկան, ու Աստուծոյ մարդուն նոյն օրը Բեթելի մէջ բոլոր ըրած գործքերը անոր պատմեցին, և անիկայ Թագաւորին ինչ խօսքեր որ գրուցեր էր, զանոնք ալ իրենց հօրը
12 պատմեցին։ Ու անոնց հայրը անոնց ըսաւ, Ո՞ր ճամբայէն գնաց։ Եւ անոր որդիքը Յուդայէն եկող Աստուծոյ մարդուն գացած ճամ-
13 բան § տեսեր էին։ Ու իր որդւոցը ըսաւ, Էշը պատրաստեցէ՛ք ինծի. և անոնք անոր համար էշը պատրաստեցին, ու անիկայ վրան հեծաւ.
14 Եւ Աստուծոյ մարդուն ետևէն գընաց, ու զանիկայ բևեկնիի մը տակ նստած գտաւ, ու անոր ըսաւ, Յուդայէն եկող Աստուծոյ մարդը դո՞ւն ես. և անիկայ ըսաւ, Ես
15 եմ։ Ու անոր ըսաւ, Ինծի հետ
16 տո՛ւն եկուր ու հա՛ց կեր։ Եւ ա-

- Դւ. ժբ. 32, 33։
Բ Դ Թագ. իգ. 17։
Ե Դ Թագ. իգ. 15, 16։

Ն. Ք. ՋՃ.
975

Ե Եա. է. 14։ Յոհ. բ. 18։ ա Կոր. ա. 22։

Ի Ել. ը. 8։ Թ. 28։ Ժ. 17։ Թուոց. իա. 7։ Գործ. ը. 24։ Յակ. ե. 16։

‖ Եբր. ՚Սիրտդ զօրացո՛ւր։
Ղ ա Թագ. Թ. 7։ Դ Թագ. ե. 15։
Ի Թուոց. իբ. 18։ իգ. 13։

Ե ա Կոր. ե. 11։

§ Կամ՝ ցուցեր էին։

Ն · Ք · Գ.Բ · 975 նիկայ ըսաւ , [Ի]Քեզի հետ չեմ կրր-
նար դառնալ ու քու տունդ մըտ-
բ Հմր 8 , 9 ։ նել . ոչ ալ աս տեղս քեզի հետ
հաց պիտի ուտեմ , ու ոչ ջուր
ծ Գլ. Ի. 35 . ա Թգ. Դ. 15 ։ 17 խմեմ . Վասն զի [ծ]Տէրոջը խօսքովը
ինծի ըսուեցաւ , Հոն հաց չուտես ,
ջուր ալ չխմես , ու գացած ճամ-
18 բայէդ չդառնաս ։ Բայց անիկայ
ըսաւ անոր , Ես ալ քեզի պէս
մարգարէ եմ , ու մէկ հրեշտակ մը
ինծի հետ Տէրոջը խօսքովը խօսե-
ցաւ ու ըսաւ , Զանիկայ քեզի հետ
քու տունդ դարձուր՝ որ հաց
ուտէ ու ջուր խմէ ։ Սակայն
սուտ զրուցեց անոր ։
19 Ան ատենը անոր հետը դարձաւ ,
և անոր տունը հաց կերաւ ու ջուր
20 խմեց ։ Ու երբոր անոնք սեղանը
նստեր էին , Տէրոջը խօսքը զանի-
կայ դարձընող մարգարէին եղաւ .
21 Ու անիկայ Յուդայէն եկող Աս-
տուծոյ մարդուն կանչելով՝ ըսաւ ,
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Որովհետև
դուն Տէրոջը խօսքին անհնազան-
դութիւն ըրիր , ու քու Տէր Աս-
տուծոյդ քեզի պատուիրած պա-
22 տուէրը չպահեցիր , Ու դարձար ,
է Հմր 9 ։ ու հաց կերար ու ջուր խմեցիր [է]ան
տեղը՝ որուն համար քեզի ըսած էր
որ հաց չուտես ու ջուր չխմե՛ս ,
քու մեռելդ քու հայրերուդ գերեզ-
մանը պիտի չմտնէ ։
23 Ու հաց ուտելէն ու ջուր խմելէն
ետքը անիկայ իր ետ դարձուցած
24 մարգարէին էշը պատրաստեց . Ան
ւ Գլ. Ի. 36 ։ ալ գնաց , ու ճամբուն մէջ [ւ]մէկ
առիւծ մը գտաւ զանիկայ ու մեռ-
ցուց . և անոր մեռելը ճամբուն
վրայ փռուած մնաց , ու էշը անոր
քովը կայներ էր , առիւծն ալ մե-
25 ռելին քովը կայներ էր ։ Ու ահա
անկէ քանի մը մարդիկ անցնելով՝
ճամբուն վրայ փռուած մեռելը ու
մեռելին քովը կայնող առիւծը տե-
սան . ու գացին ան ծեր մարգա-
րէին բնակած քաղաքին մէջը
26 պատմեցին ։ Ու զանիկայ ճամբա-
յէն դարձընող մարգարէն երբոր
լսեց , ըսաւ , Անիկայ Տէրոջը խօս-
քին անհնազանդութիւն ընող Աս-
տուծոյ մարդն է . ու Տէրը զանի-
կայ առիւծին տուեր է , որ զանի-
կայ պատառելով մեռցուցեր է ,
Տէրոջը անոր ըսած խօսքին հա-
27 մեմատ ։ Ու իր որդւոցը խօսե-
ցաւ ու ըսաւ , Ինծի համար էշը
պատրաստեցէք . ու անոնք պատ-
28 րաստեցին ։ Ու գնաց անոր մե-
ռելը գտաւ , որ ճամբուն վրայ
փռուած էր . ու էշը ու ա-
ռիւծը մեռելին քովը կայներ է-
ին . առիւծը մեռելը կերած չէր ,
29 ոչ ալ էշը պատառեր էր ։ Ու
ան մարգարէն Աստուծոյ մար- Ն · Ք · Գ.Բ · 975
դուն մեռելը վերցուց , ու զանի-
կայ իշուն վրայ դրաւ , ու զանի-
կայ դարձուց . և ծեր մարգարէն
քաղաքը մտաւ , որ ողբ ընէ ու զա-
30 նիկայ թաղէ . Ու անոր մեռելը իր
գերեզմանին մէջը դրաւ , ու [ի]Վա՜յ ի Երեմ. Իբ. 18 ։
եղբայր ըսելով՝ անոր վրայ ողբ ըրին ։
31 Ու զանիկայ թաղելէն ետքը իր որ-
դւոցը խօսեցաւ ու ըսաւ , Երբոր
ես մեռնիմ , զիս Աստուծոյ մար-
դուն թաղուած գերեզմանին մէջը
թաղեցէք , [ծ]իմ ոսկորներս անոր ոս- ծ Դ Թագ. Իգ. 17 , 18 ։
32 կորներուն քովը դնէք . Վասն զի
Բեթելի մէջ եղող սեղանին համար ,
ու [կ]Սամարիայի քաղաքներուն մէջ կ Տես Գլ. Ժզ. 24 ։
եղող ամէն բարձր տեղերու կռա-
տուններուն համար՝ [հ]անոր Տէրոջը հ Հմր 2 ։ Դ Թագ. Իգ. 16 , 19 ։
խօսքովը կանչած խօսքը անպատ-
ճառ պիտի կատարուի ։
33 [ձ]Ասոր բանէն ետքը Յերոբովամ իր ձ Գլ. Ժբ. 31 , 32 ։ Բ Մն. Ժա. 15 ։ Ժգ. 9 ։
չար ճամբայէն չդարձաւ . մանա-
ւանդ նորէն ժողովուրդին ցած մար-
դիկներէն բարձր տեղերուն քուր- Իր 974
մեր կ՚ընէր , ամէն ուզողը կ՚օրհնէր , ղ Դատ. Ժէ. 12 ։
ու անիկայ բարձր տեղերուն քուրմ
34 կ՚ըլլար ։ [ճ]Ու աս բանը Յերոբո- ճ Գլ. Ժբ. 30 ։
վամին տանը մեղքի պատճառ եղաւ ,
նաև [մ]անոր երկրիս երեսէն կորսուե- մ Գլ. Ժդ. 10 ։
լուն ու բնաջինջ ըլլալուն ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Յերոբովամ իր որդւոյն Աբիային հիւանդանա-
լուն համար՝ իր կնկանը հագուստը փոխել
կու տայ , ու զանիկայ ընծաներով Սելով կը
խրկէ Աքիա մարգարէին ։ 5 Աքիա Աստու-
ծոյ յայտնութեամբը Աստուծոյ դատաստանը
կը ցուցընէ անոր ։ 17 Աբիա կը մեռնի ու կը
թաղուի ։ 19 Նադաբ Յերոբովամին յաջոր-
դը կ՚ըլլայ ։ 21 Ռոբովամին չար վարմունքը ։
25 Սիսակ Երուսաղէմը կը կողոպտէ ։ 29 Ա-
բիա Ռոբովամին յաջորդը կ՚ըլլայ ։

1 Ան ատենը Յերոբովամին որդին 956
2 Աբիա հիւանդացաւ ։ Ու Յե-
րոբովամ իր կնկանը ըսաւ , Ելիր ,
կերպարանքդ փոխէ , այնպէս որ
Յերոբովամին կնիկը ըլլալդ չգիտ-
ցուի , ու Սելով գնա . ահա Աքիա
մարգարէն հոն է . անիկայ էր որ
ինծի համար ըսաւ թէ [ա]աս ժողո- ա Գլ. Ժա. 31 ։
վուրդին վրայ թագաւոր պիտի ըլ-
3 լամ . [բ]Ու ձեռքդ տասը հաց և բ ա Թագ. Թ. 7 , 8 ։
բլիթներ ու մէկ սափոր մե՛ղր առ ,
ու անոր գնա . անիկայ քեզի պիտի
պատմէ ինչ որ տղուն պիտի պա-
4 տահի ։ Ու Յերոբովամին կնիկը
այնպէս ըրաւ . ու ելաւ [գ]Սելով գը- գ Գլ. Ժա. 29 ։
նաց , և Աքիային տունը մտաւ .
բայց Աքիային աչքերը ծերութե-
նէն տկարացեր էին , ու չէր կրնար
տեսնել ։
5 Ու Տէրը Աքիային ըսաւ , Ահա
Յերոբովամին կնիկը իր տղուն հա-
մար քեզի բան հարցընելու կու գայ ,

վասն զի անիկայ հիւանդ է . անոր այսպէս ու այսպէս խօսիս . ու ա-
նիկայ գալու ատենը անծանօթ
6 կերպարանքով ձեզի ըլլայ : Ու երբոր անիկայ դռնէն ներս կը մտնէր , Ա-
քիա անոր ոտքերուն ձայնը լսածին պէս , բաւ ՚ ո՛վ Ցերոբովամին կնիկը՝ եկուր . դուն ինչո՞ւ ատանկ անծանօթ կերպարանք մտեր ես . բայց ես քեզի խիստ լուր մը տալու-
7 խրկուեցայ : Գնա , Ցերոբովամին ըսէ ՚ Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ . Որովհետև քեզ ժողովուրդին մէջէն բարձրացուցի , ու քեզ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին
8 վրայ իշխան ըրի , եւ Թագաւո-
րութիւնը Դաւիթին տունէն պատռեցի , ու զանիկայ քեզի տուի . ու դուն՝ Ինձմէ պատուի-
րանքներս պահող , ու իմ առջեւս ուղղութիւն ընելու համար իր բո-
լոր սրտովը Ինծի նազանդ եղող Իմ Դաւիթ ծառային պէս չեղար .
9 Մանաւանդ բոլոր քեզմէ առաջ եղողներէն աւելի չարութիւն ըրիր , ու դիս բարկացնելու համար՝ գա-
ցիր քեզի ուրիշ աստուածներ ու ձուլածոյ կուռքեր շինեցիր , ու
10 ինձմէետիդ նետեցիր . Անոր համար ահա Ցերոբովամին տանը վրայ չարիք պիտի բերեմ , ու Ցերոբո-
վամին ամէն էրիկ մարդիկները՝ ե-
նէ Իսրայէլի մէջ գոցուածը ու ձգուածը պիտի կոտորեմ , և Ցե-
րոբովամին տունը պիտի աւլեմ , ինչպէս որ աղբը կ՚աւլուին , մինչև որ
11 հատնի : Ցերոբովամէն քաղաքի մէջ մեռնողը շուները պիտի ու-
տեն , ու դաշտի մէջ մեռնողը եր-
կինքի թռչունները պիտի ուտեն .
12 քանզի Տէրը խօսեցաւ : Եւ դուն ելիր , քու տունդ գնա . ու ոտքերդ քաղաքին մէջը մտած ա-
13 տենը տղան պիտի մեռնի . Ու բոլոր Իսրայէլ ողբալով զանիկայ պիտի թաղեն . վասն զի Ցերոբովամէն միայն անիկայ դերեզման պիտի մտնէ , որովհետև Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն առջեւը Ցերոբովամին տանը մէջ բարի բան մը գտնուած
14 նոր վրայ դանուեցաւ : Եւ Տէրը ի-
րեն համար Իսրայէլի վրայ մէկ թա-
գաւոր մը պիտի հանէ , որ անի-
կայ Նոյն օրը՝ Ցերոբովամին տու-
նը պիտի կոտորէ . ու ալ ի՞նչ
ըսեմ . գրեթէ հիմա ալ կոտորած
15 է : Եւ Տէրը Ջուրերու մէջ եղող շարժուն եղէգի պէս Իսրա-
յէլը պիտի զարնէ , ու Իսրայէլը պիտի խլէ աս Նբարի երկրիս երե-
սէն , որն որ անոնց հայրերուն տուեր էր , ու զանոնք Ղեւտին անդիի կողմը պիտի ցրուէ , որով-
հետև Տէրը բարկացընելով իրենց Աստարովթի կուռքեր շինեցին .
16 Եւ Իսրայէլը երեսէ պիտի ձգէ , Ցերոբովամին մեղքերուն համար ու Իսրայէլին ալ մեղան-
չել տալուն համար :
17 Ան ատենը Ցերոբովամին կնիկը ելաւ գնաց ու Թիրսա մտաւ . ու անիկայ տանը դռնէն ներս մտա-
18 ծին պէս տղան մեռաւ ; եւ զա-
նիկայ Թաղեցին , ու բոլոր Իսրա-
յէլ անոր վրայ ողբացին Տէրոջը խօսքին համեմատ՝ որ իր ծառային Ա-
քիա մարգարէին ձեռքովը խօսեր էր :
19 Ու Ցերոբովամին մնացորդ պատ-
մութիւնը՝ թէ ինչպէս պատե-
րազմ ըրաւ , և թէ ինչպէս Թա-
գաւորեց , ահա Իսրայէլի Թագա-
ւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ
20 գրուած է : Եւ Ցերոբովամին Թագաւորութիւն ըրած օրերը քսանուերկու տարի եղաւ , ու իր հայրերուն հետ քնացաւ . ու անոր տեղը անոր որդին Նադաբ Թա-
գաւոր եղաւ :
21 Եւ Սողոմոնին որդին Ռոբովամ Ցուդայի մէջ Թագաւորեց . Ռո-
բովամ քառասունուվեց տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , և տասն-
ուեօթը տարի Թագաւորութիւն ըրաւ Երուսաղէմի մէջ , այն քաղաքին մէջ՝ որն որ Տէրը Իս-
րայէլին ամէն ցեղերէն ընտրեց՝ իր անունը հոն դնելու համար . Ռո-
անոր մայրը Ամմոնացի էր Նաամա
22 անունով : Եւ Ցուդայեանք Լ Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրին , ու իրենց ըրած մեղքերովը իրենց հայրերուն բոլոր ըրածէն աւելի
23 զանիկայ բարկացուցին : Եւ ա-
նոնք ալ ամէն բարձր բլուրներուն վրայ , ու Համէն կանանչ ծառե-
րուն տակը բարձր տեղեր ու ար-
ձաններ և Աստարովթի կուռքեր
24 շինեցին ; Ու երկրին մէջ Սոդո-
մական մեղք ալ գործողներ կային , ու Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առ-
ջեւէն վռնտած ազգերուն բոլոր գարշելի բաներուն նման կ՚ընէին :
25 Եւ Ռոբովամ Թագաւորին հինգերորդ տարին Եգիպտոսի Սի-
սակ Թագաւորը Երուսաղէմի վրայ
26 եկաւ . Ու Տէրոջը տանը գանձերը ու Թագաւորին տանը գանձերը ա-
ռաւ . ամէնն ալ առաւ . Սողո-
մոնին շինած բոլոր ոսկիէ վահան-
27 ներն ալ առաւ : Եւ Ռոբովամ Թագաւորը անոնց տեղը պղնձէ վահաններ շինեց , ու զանոնք Թագաւորական տանը դուռը պահպանութիւն ընող սուրհան-
դակաց ոստիկաններուն ձեռքը

Ն · ք · գԲ · 956

Ա Տե՛ս ը Թագ · ժը · 7 · 8 · Գլ · ժգ · 2 ·
Ե Գլ · ժա · 31 ·
Է Գլ · ժա · 33 , 38 · ժե · 5 ·
Ը Եբր · իմ եռեւէս և կող
Ի Գլ · ժը · 28 · ը Մն · ժա · 15 ·
Ը Նեհմ · թ · 26 · Սաղ · ծ · 17 · Ես · ղկ · իդ · 35 ·

Իբր 956

Ի Գլ · ժե · 29 ·
Ձ Գլ · իա · 21 · գ Թագ · թ · 8 ·
Ղ ը Օր · լը · 36 · գ Թագ · ժգ · 26 ·
Ճ Գլ · ժգ · 4 · իա · 24 ·
Մ Հմր 17 ·
Յ ը Մն · ժը · 12 · ժթ · 3 ·
Ն Գլ · ժե · 27 , 28 , 29 ·
Շ Կ՚ · այս-
օր
Ո գ Թագ · ժե · 6 · Սաղ · ծը · 5 ·
Չ Ցես · իդ · 15 · 16 ·
Պ գ Թագ · ժե · 29 ·
Ջ Նէ · լդ · 13 · ը Օր · ժը · 3 , 4 ·

Ն · ք · գԲ · Իբր 956

‡ Կ՚ · ան-
տառներ
՛ Գլ · ժը · 30 · ժգ · 34 · ժե · 30 , 34 · ժգ · 2 ·
՛ Գլ · ժգ · 6 , 8 , 15 , 23 · Երգ · գ · 4 ·
Ն Հմր 12 ·
Ղ Հմր 13 ·

ը Մն · ժգ · 2 , ՟ ·

Ը Գլ · ժա · 39 ·

Իբր 954

Ը Մն · ժը · 13 ·

975

Ը Գլ · ժա · 36 ·
Ղ Հմր 31 ·

972

ը Մն · ժը · 1 ·

ը Օր · լը · 21 · Սաղ · հը · 58 · ա Կոր · ժ · 22 ·
Վ Ես · ծէ · 5 ·
ը Օր · ժը · 2 · Եզկ · ժգ · 24 , 25 ·
Ը գ Թագ · ժէ · 9 , 10 ·

971

ը Օր · իգ · 17 · Գլ · ժե · 12 · իը · 46 · գ Թագ · իգ · 7 ·
ը Գլ · ժա · 40 · ը Մն · ժը · 2 ·
Ի ը Մն · ժը · 9 , 10 , 11 ·
Ձ Գլ · ժ · 17 ·

28 յանձնից ։ Ու երբոր թագաւորը Ցերոջը տունը կ'երթար , սուրհանդակները զանոնք կը կրէին , ու էրէը զանոնք սուրհանդակներուն խուցը կը դարձընէին ։

29 Եւ Ռոբովամին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր ամէն ըրածը ահա Ցուդայի թագաւորներուն յիշատակաց դրքին մէջը գրուած

30 է ։ Ու Ռոբովամին և Ցերոբովամին մէջտեղը միշտ պատերազմ

31 կար ։ Եւ Ռոբովամ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թագուեցաւ . և անոր մայրը Ամմոնացի էր Նաամա անունով . ու անոր տեղը անոր որդին Աբիա թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ . ԺԵ

1 Աբիային գէշ վարմունքը ։ 7 Ասա անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 9 Ասային բարի վարմունքը ։ 16 Բասային ու իրեն մէջտեղը եղած պատերազմը պատճառ կ'ըլլայ որ ինքը Բենադադին հետ դաշնակցութիւն կ'ընէ ։ 23 Ցովսափատ Ասային տեղը կը յաջորդէ ։ 25 Նադաբին գէշ վարմունքը ։ 27 Բասաս անոր դէմ ապստամբելով՝ Աբիային մարգարէութիւնը ի գործ կը դնէ ։ 31 Նադաբին մահը ։ 33 Բասասային գէշ վարմունքը ։

1 Եւ Նաբատեան Ցերոբովամին թագաւորութեանը տասնուութերորդ տարին Աբիա Ցուդա-

2 յի վրայ թագաւորեց ։ Անիկայ Երուսաղէմի մէջ իրեք տարի թագաւորութիւն ըրաւ . ու անոր մօրը անունը Մաաքա էր Ա-

3 բիսողոմին աղջիկն էր ։ Եւ անիկայ իրմէ առաջ իր հօրը ըրած բոլոր մեղքերուն հետևեցաւ . ու Դաւնոր սիրտը իր Տէր Աստուծոյն հետ կատարեալ չէր , իր հօրը Դաւիթին սրտին պէս ։ Բայց Դաւիթին սիրոյն համար անոր Տէր Աստուածը Երուսաղէմի մէջ անոր մէկ

4 ճրագ մը տուաւ , անկէ ետքը անոր որդին նստեցընելով , ու Երուսաղէմը հաստատելով .

5 Որովհետև Դաւիթ Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ , ու իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ բնաւ անոր պատուիրանքներէն չխոտորեցաւ , Ուբեհտացի Ուրիային բանէն զատ ։

6 Ու Ռոբովամին ու Ցերոբովամին մէջտեղը պատերազմ կար՝ անոր կեանքը բոլոր օրերուն մէջ ։

7 Ու Աբիային մնացորդ պատմութիւնը և անոր բոլոր ըրածը ահա Ցուդայի թագաւորներուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած է . ու Աբիային ու Ցերոբովամին մէջտեղը

8 պատերազմ կար ։ Եւ Աբիա իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին , և անոր տեղը անոր որդին Ասա թագաւոր եղաւ ։

9 Իսրայէլի Ցերոբովամ թագաւորին քսաներորդ տարին Ասա Ցուդայի վրայ թագաւոր եղաւ .

10 Ու Երուսաղէմի մէջ քառասունմէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ , և անոր մօրը անունը Մաաքա էր

11 Աբիսողոմին աղջիկն էր ։ Եւ Ասա իր հօրը Դաւիթին պէս Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ ։

12 Ու Սոդոմական մեղք գործողները երկրէն վերցուց , և իր հայրերուն շինած բոլոր կուռքերը բնջինջ ը-

13 րաւ ։ Ու իր մայրը Մաաքան տիկնութենէ հանեց , քանզի անիկայ Աստարովթի կուռք մը շիներ էր . և Ասա անոր կուռքը կոտրտեց ու Կեդրոն հեղեղատին մէջը այ-

14 րեց ։ Բայց բարձր տեղերը չվերցան , սակայն Ասային սիրտը իր ամբողջ բոլոր օրերուն մէջ Տէ-

15 րոջը հետ կատարեալ էր ։ Եւ իր հօրը նուիրած բաները ու իր նուիրած բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթները Տէրոջը տունը տարաւ ։

16 Եւ Ասային ու Իսրայէլի Բասաս թագաւորին մէջտեղը անոնց բոլոր

17 օրերուն մէջ պատերազմ կար ։ Ու Իսրայէլի թագաւորը Բասաս Ցուդայի դէմ ելաւ և Ռամաան շինեց , որ Ցուդայի Ասա թագաւորին ել-

18 լող մտնող մարդ մը չթողու ։ Ասի Ասա Տէրոջը տանը գանձերուն մէջ ու թագաւորական տանը գանձերուն մէջ մնացած բոլոր արծաթը ու ոսկին առաւ , և իր ծառաներուն ձեռքը տուաւ , ու Ասա թագաւորը Դամասկոս բնակող Ասորւոց թագաւորին՝ Ենհոնի որդուն Տաբրեմոնի որդուն Բենհադադին խրկեց գանոնք , ու ըսաւ ,

19 Իմ ու քու մէջ և իմ հօրս ու քու հօրդ մէջը դաշնակցութիւն կայ . ահա քեզի արծաթ ու ոսկի ընծայ խրկեցի . աղէ Իսրայէլի Բասաս թագաւորին հետ ունեցած դաշնակցութիւնդ աւրէ , որ անի-

20 կայ իմ վրայէս ետ քաշուի ։ Ու Բենհադադ Ասա թագաւորին խօսքը մտիկ ըրաւ , և իր զօրքերուն իշխանները Իսրայէլի քաղաքներուն վրայ խրկեց . ու Իյօնը , Դանը , Աբէլբեթմաաքան ու բոլոր Քենեռեթը ու բոլոր Նեփթաղիմի

21 երկիրը զարկաւ ։ Եւ Բասաս դադրելով Ռաման շինելէն ետ կեցաւ ու Թերսայի մէջ նստաւ ։

22 Ցետոյ Ասա թագաւորը բոլոր Ցուդայի մարդիկը կանչեց առանց մէկը ձգելու , որոնք Բասասային շինած Ռամային քարերը ու փայտերը վերցուցին , և Ասա թա-

Ն . ք . ղբ . 971
ՈրՄՆ . ԺԸ . 15 ։
ՖԳԼ . ԺԸ . 24 ։ ԺԹ . 6 ։ ՈրՄՆ . ԺԸ . 15 ։
958
ԵրՄՆ . ԺԸ . 16 ։
Ի ՀԱՐ 21 ։
ՈրՄՆ . ԺԸ . 16 ։ Մաա . 7 ։
Եզր . Աբիամ
958
ԵրՄՆ . ԺԳ . 1 ։
ԲրՄՆ . ԺԳ . 20 , 21 , 22 ։
ՈրՄՆ . ԺԳ . 2 Ուրիա , Գաբաայի Ուրիելին աղջիկը ։
ԴԳԼ . ԺԱ . 4 ։ Սաղ . ՃԺԹ . 80 ։
ԲԳԼ . ԺԱ . 32 , 36 ։ ԵրՄՆ . ԻԱ . 7 ։
ՂԳԼ . ԺԱ . 36 ։
ԲԳԼ . ԺԳ . 8 ։
ԸրԹագ . ԺԱ . 4 , 15 ։ ԺԸ . 9 ։
ԲԳԼ . ԺԳ . 30 ։
ՈրՄՆ . ԺԳ . 2 , 3 , 22 ։
955
ԲրՄՆ . ԺԴ . 1 ։
Ն . ք . ղբ . 955
†ՅՈՎ . ՄԵԾ ՄՐԸ . ՄԱՍ ՀԱՐ 2 ։
ԼրՄՆ . ԺԳ . 2 ։
ԻՒԴ 951
ԲԳԼ . ԺԴ . 24 ։ ԻՒ . 47 ։
ԲրՄՆ . ԺԱ . 16 ։
ՅԵԼ . ԼԸ . 20 ։
ՀԳԼ . ԻՒ . 44 ։ ԵՄՆ . ԺԱ . 17 , 18 ։
ՅՏԱՍ ՀԱՐ 3 ։
ՂԵՄՆ . ԺԷ . 1 . ԼԵ ։
ՖՅԱՍ . ԺԸ . 25 ։
ՀՏԱՍ ԳԼ . ԺԸ . 27 ։
ՃԳԼ . ԺԱ . 23 , 24 ։
ՆԵՄՆ . ԺԷ . 2 ։
ՂԹագ . ԺԱ . 29 ։
ՔԴԱՍ . ԺԸ . 29 ։
ՂԸԹագ . Ի . 14 ։
ԳԵՄՆ . ԺԷ . 6 ։

Ն. Ք. Ղ.Բ. Իրր 951

դաւորը անոնցմով Հ Բենիամինի
Գաբան ու ~Մասփան շինեց ։

Հ Ցես. Խա. 17։ ~ Ցես. Ժը. 26։

23 Եւ Ասային բոլոր մնացորդ պատ-
մութիւնը, ու անոր բոլոր զօրու-
թիւնը ու բոլոր ըրածը, և անոր
շինած քաղաքները աՀա Յուդայի
թագաւորներուն յիշատակաց գըր-
քին մէջը գրուած են. բայց ~անի-
կայ իր ծերութեան ատենը ոտքե-
24 րու ցաւ ունէր ։ Ու Ասա իր Հայ-
րերուն Հետ քնացաւ, և իր Հայ-
րերուն Հետ իր Հօրը Դաւիթին
քաղաքին մէջ թաղուեցաւ. Նու
անոր տեղը անոր որդին ~Յովսա-
փատ թագաւոր եղաւ ։

~ ըՄՆ. ԺԴ. 12։

914

Հ ըՄՆ. ԺԷ. 1։ ~ Մատ. Ա. 8։

954

25 Եւ Յուդայի Ասա թագաւորին
երկրորդ տարին Յերոբովամի որ-
դին Նադաբ Իսրայէլի վրայ թա-
գաւոր եղաւ, ու անիկայ Իսրայէլի
վրայ երկու տարի թագաւորու-
26 թիւն ըրաւ. Եւ Տէրոջը առջևը
չարութիւն ըրաւ, ու իր Հօրը
ճամբուն մէջ քալեց, ու Բ անոր
ըրած մեղքին մէջ՝ որով Իսրայէլին
27 մեղանչել տուաւ ։ Եւ Իսաքարի
տունէն Յ Աքիայի որդին Բաասա
անոր դէմ գլուխ վերցուց. ու Բա-
ասա զանիկայ Փղշտացւոց ~Գա-
բաթոնին քովը զարկաւ, երբոր
Նադաբ բոլոր Իսրայէլի Հետ Գա-
28 բաթոնը պաշարեր էր. Եւ Յու-
դայի Ասա թագաւորին երրորդ
տարին Բաասա մեռցուց զանի-
կայ, ու անոր տեղը թագաւոր ե-
29 ղաւ. Եւ ինքը թագաւոր եղածին
պէս Յերոբովամին բոլոր տունը
զարկաւ. -- Ա Տէրոջը խօսքին Հա-
մեմատ՝ որ իր ծառային Սիլոնացի
Աքիա մարգարէին ձեռքովը խօսեր
էր, Յերոբովամէն շունչ մը ողջ
չթողուց, ու զանիկայ
30 բնաջինջ ըրաւ, + Յերոբովամին
մեղքերուն Համար՝ որոնցմով մե-
ղանչեր էր, ու Իսրայէլին մեղան-
չել տուեր էր, Իսրայէլին Տէր Աս-
տուածը բարկացընելով ։

Բ Գւ. Ժբ. 30։ Ժդ. 16։

Յ Գւ. Ժդ. 14։

~ Ցես. ԺԹ. 44։ Իա. 23։ Գւ. Ժզ. 15։

Ա Գւ. Ժդ. 10, 14։

+ Գւ. Ժդ. 9, 16։

31 Եւ Նադաբին մնացորդ պատմու-
թիւնը ու անոր բոլոր ըրածը՝ ա-
Հա Իսրայէլի թագաւորներուն յի-
շատակաց գրքին մէջ գրուած է ։
32 ° Եւ Ասային ու Իսրայէլի Բաասա
թագաւորին մէջտեղը՝ անոնց բոլոր
օրերուն մէջ պատերազմ կար ։
33 Յուդայի Ասա թագաւորին եր-
րորդ տարին Աքիայի որդին Բաա-
սա Թերսայի մէջ բոլոր Իսրայէլի
վրայ թագաւոր եղաւ, -- քսան-
ուչորս տարի Բ—ֆ———ր——Բէ—ն ը-
34 ր—— ։ Եւ անիկայ Տէրոջը առջևը
չարութիւն ըրաւ, ու Ֆ Յերոբովա-
մին ճամբուն մէջ քալեց, և անոր
մեղքին մէջ՝ որով անիկայ Իսրա-
յէլին մեղանչել տուեր էր ։

° Հմր 16։

953

Ֆ Գւ. Ժբ. 28, 29։ Ժգ. 33։ Ժդ. 16։

ԳԼ. ԺԶ.

Ն. Ք. Ղ.Բ. Իրր 930

1 Յէուին մարգարէութիւնը Բաասային դէմ, 6 Էլա իր Հօրը տեղը կը յաջորդէ ։ 8 Զամբրի Էլային դէմ դաւաճանութիւն ընելով՝ անոր տեղը կ'անցնի ։ 11 Յէուին մարգարէութիւնը Զամբրիին ձեռքովը կը կատարուի ։ 15 Ժողովուրդը Ամրին թագաւոր կ'ընեն. ու Զամբրի յուսահատելով՝ ինքզինքը կ'այրէ ։ 21 Ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն պատճառելով՝ Ամրի Թամնիին դէմ յաղթող կը գտնուի ։ 23 Ամրի Սամարիան կը շինէ ։ 25 Անոր գէշ վարմունքը ։ 27 Աքաաբ անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 29 Աքաաբին խիստ գէշ վարմունքը ։ 34 Յեսուին անէծքը Երիքովը նորոգող Յիէլին վրայ կը կատարուի ։

1 Եւ Բաասային Համար Տէրոջը
խօսքը ~Անանիի որդւոյն Յէուին
2 եղաւ՝ ըսելով, Բ Որովհետև քեզ
փոշիէն բարձրացուցի, ու քեզ իմ
ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ իշ-
խան ըրի, և Գ դուն Յերոբովամին
ճամբան գացիր, ու իմ ժողովուր-
դիս Իսրայէլին մեղանչել տուիր,
ու անոնց մեղքերովը զիս բարկա-
3 ցուցիր, ԱՀա ես Դ * Բաասան ու ա-
նոր տունը" բնաջինջ պիտի ընեմ,
և քու տունդ Ե Նաբատեան Յերո-
բովամին տանը պէս պիտի ընեմ ։
4 Զ Բաասայէն քաղաքի մէջ մեռնո-
ղը շուները պիտի ուտեն, ու
դաշտի մէջ մեռնողը երկինքի
թռչունները պիտի ուտեն ։
5 Եւ Բաասային մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր ըրածը ու
զօրութիւնը՝ Է աՀա Իսրայէլի թա-
գաւորներուն յիշատակաց գրքին
6 մէջ գրուած է ։ Եւ Բաասա իր
Հայրերուն Հետ քնացաւ ու Ը Թեր-
սայի մէջ թաղուեցաւ. և անոր
տեղը անոր որդին Էլա թագաւոր
7 եղաւ ։ Նաև Թ Անանիի որդւոյն
Յէու մարգարէին ձեռքովը Տէրոջը
խօսքը եղաւ Բաասային ու անոր
տանը վրայ ան ամէն չարիքներուն
Համար, որ ինքը Տէրոջը առջևը
ըրած էր, զանիկայ իր ձեռքերուն
գործքովը բարկացընելով, -- Յե-
րոբովամին տանը պէս ըլլալով,
Նաև Ժ զանիկայ մեռցընելուն Հա-
մար ։

~ Հմր 7 ։ Բ Մն. ԺԹ. 2 ։ Ի. 34 ։

Բ Գւ. Ժդ. 7 ։

Գ Գւ. Ժե. 34 ։

Դ Հմր 11 ։ * Եբր. Բաասային և տանը ետևէն ու անոր տանը ետևէն

Զ Գւ. Ժդ. 10 ։ Ժե. 29 ։

Զ Գւ. Ժդ. 11 ։

Է բ Մն. Ժզ. 1 ։

Ը Գւ. Ժդ. 17 ։ Ժե. 21 ։

Թ Հմր 1 ։

Ժ Գւ. Ժե. 27, 29 ։ Տե. Ովս. Ա. 4 ։

8 Յուդայի Ասա թագաւորին քը-
սանուվեցերորդ տարին Բաասայի
որդին Էլա Թերսայի մէջ Իսրայէ-
լի վրայ թագաւոր եղաւ, -- եր-
կու տարի Բ—ֆ———ր——Բէ—ն ըր—— ։
9 Անիկայ երբոր Թերսայի մէջ՝ Թեր-
սայի տանը Հազարապետին Արսա-
յին տունը խմեր ու գինովցեր էր,
Ի անոր ծառան Զամբրի՝ որ անոր
կառքերուն կէսին վրայ իշխան էր,
10 անոր դէմ գլուխ վերցուց. Եւ
Զամբրի ներս մտնելով՝ զանիկայ
զարկաւ մեռցուց, և անոր տեղը
ինքը թագաւոր եղաւ, Յուդայի
Ասա թագաւորին քսանուեօթնե-

930

Ի Դթագ. Թ. 31 ։

929

Ն. Ք. ԳՔ.
929

11 բորդ տարին ։ Ու երբոր թագա-
ւոր եղաւ ու իր աթոռը նստաւ,
իսկոյն Բաասային բոլոր տունը՝
թէ անոր ազգականները և թէ
բարեկամները մեռցուց, ու ա-
նոր [ւ]մէկ երիկ մարդը ողջ չթո-
12 ղուց ։ Եւ Զամբրի Բաասային
բոլոր տունը բնաջինջ ըրաւ, Բա-
ասային վրայով [փ]Յէու մարգա-
րէին ձեռքովը [ք]Տէրոջը բսած խօս-
13 քին համեմատ, Բաասային բոլոր
մեղքերուն համար ու անոր որ-
դւոյն Էլային մեղքերուն համար,
որոնցմով իրենք մեղանչեցին, և
Իսրայէլին մեղանչել տուին, ու
[օ]իրենց սնապաշտութիւններովը
Իսրայէլին Տէր Աստուածը բար-
կացուցին ։
14 Ու Էլային մնացորդ պատմու-
թիւնը և անոր բոլոր ըրածը՝ ա-
հա Իսրայէլի թագաւորներուն յի-
շատակաց գրքին մէջ գրուած է ։
15 Յուդայի Ասա թագաւորին քը-
սանուեօթներորդ տարին Զամբրի
Թերսայի մէջ եօթը օր թագաւո-
րութիւն ըրաւ ։ բայց ժողովուրդը
Փղշտացւոց [ա]Գաբաթոնին դէմ
16 բանակեր էր ։ Եւ բանակին մէջ
եղող ժողովուրդը լսելով որ Զամբ-
րի գլուխ վերցուցեր է, ու նաև
թագաւորը մեռցուցեր է, նոյն օրը
բոլոր Իսրայէլ բանակին մէջ Ամ-
րի զօրավարը Իսրայէլի վրայ թա-
17 գաւոր դրին ։ Եւ Ամրի ու անոր
հետ բոլոր Իսրայէլ Գաբաթոնէն
ելան, ու Թերսան պաշարեցին ։
18 Ու երբոր Զամբրի քաղաքին առ-
նուիլը տեսաւ, թագաւորական
տանը *ներսի կողմը" մտաւ, և իր
վրայ թագաւորական տունը կրա-
19 կով այրեց, ու մեռաւ, Իր գործած
մեղքերուն համար՝ որոնցմով Տէ-
րոջը առջևը չարութիւն ըրաւ,
[բ]ու քալեց Յերոբովամին ճամբուն
մէջ ու անոր ըրած մեղքին մէջ,
որով անիկայ Իսրայէլին մեղանչել
տուեր էր ։
20 Եւ Զամբրիին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր ըրած դաւա-
ճանութիւնը ահա Իսրայէլի թա-
գաւորներուն յիշատակաց գրքին
մէջ գրուած է ։
21 Ան ատենը Իսրայէլի ժողովուրդը
երկուքի բաժնուեցաւ ։ ժողովուր-
դին կէսը Գինաթի որդւոյն Թաբ-
նիին ետևէն գնաց, որ զանիկայ
թագաւոր դնէն ։ ու կէսն ալ Ամ-
22 րիին ետևէն գնաց ։ Եւ Ամրիին
ետևէն գացող ժողովուրդը Գի-
նաթեան Թաբնիին ետևէն գացող
ժողովուրդէն զօրաւոր գտնուե-
ցաւ ։ ու Թաբնի մեռաւ, և Ամ-
23 րի թագաւոր եղաւ ։ Յուդայի

[ւ] Ա Թագ. ԻԵ. 22 ։
[փ] Հմր 1 ։
[ք] Հմր 3 ։
[օ] Բ Օր. ԼԲ. 21 ։ Ա Թագ. ԺԲ. 21 ։ Եսայ. ԽԱ. 29 ։ Յովն. Բ. 8 ։ Ա Կոր. Ը. 4 ։ Ժ. 19 ։
[ա] Գլ. ԺԵ. 27 ։
* Կամ՝ պալատը
[բ] Գլ. ԺԲ. 28 ։ ԺԵ. 26, 34 ։

925

Ասա թագաւորին երսունմէկե-
րորդ տարին Ամրի Իսրայէլի վրայ
թագաւոր եղաւ, — տասներկու
տարի թագաւորութիւն ըրաւ ։ վեց
տարի Թերսայի մէջ թագաւորու-
24 թիւն ըրաւ ։ Ու Սամերէն երկու
տաղանդ արծաթով Սամարիայի
լեռը ծախու առաւ, ու լեռանը
վրայ քաղաք շինեց ։ և շինած քա-
ղաքին անունը այն լեռանը տիրոջը
Սամերին անունովը [գ]Սամարիա
կոչեց ։
25 Ու [դ]Ամրի Տէրոջը առջևը չարու-
թիւն ըրաւ, և բոլոր իրմէ առաջ
26 եղողներէն աւելի չար եղաւ ։ Քան-
զի անիկայ [ե]Նաբատեան Յերոբո-
վամին բոլոր ճամբուն մէջ քալեց,
ու անոր մեղքին մէջ՝ որով Իսրա-
յէլին մեղանչել տուաւ ։ անանկ
որ [զ]իրենց սնապաշտութիւններովը
Իսրայէլին Տէր Աստուածը բարկա-
ցուցին ։
27 Եւ Ամրիին ըրած գործքերուն
մնացորդ պատմութիւնը ու անոր
ըրած զօրութիւնը ահա Իսրայէլի
թագաւորներուն յիշատակաց գր-
28 քին մէջ գրուած է ։ Եւ Ամրի իր
հայրերուն հետ քնացաւ ու Սա-
մարիայի մէջ թաղուեցաւ ։ ու
անոր տեղը անոր որդին Աքաաբ
թագաւոր եղաւ ։
29 Եւ Ամրիին որդին Աքաաբը՝
Յուդայի Ասա թագաւորին երսու-
նուութերորդ տարին՝ Իսրայէլի
վրայ թագաւոր եղաւ ։ ու Ամրիի
որդին Աքաաբ Իսրայէլի վրայ Սա-
մարիայի մէջ քսանուերկու տարի
30 թագաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ Ամ-
րիի որդին Աքաաբ բոլոր իրմէ
առաջ եղողներէն աւելի Տէրոջը
31 առջևը չարութիւն ըրաւ ։ Ու Նա-
բատեան Յերոբովամին մեղքերուն
մէջ քալելը անոր առջևը ոչինչ բան
մը սեպուելով, [է]Սիդոնացւոց Եթ-
բաաղ թագաւորին աղջիկը՝ Յե-
զաբէլը [ը]կնիկ առաւ, [թ]և գնաց Բա-
հաղին ծառայութիւն ըրաւ, ու
32 անոր երկրպագութիւն ըրաւ ։ Եւ
Սամարիայի մէջ իր շինած [ժ]Բահա-
ղի տանը մէջ Բահաղին սեղան մը
33 կանգնեց ։ [ի]Ու Աքաաբ Աստարով-
թի կուռք մը շինեց ։ և Աքաաբ
իր ըրած գործքերովը [լ]իրմէ առաջ
եղող Իսրայէլի բոլոր թագաւորնե-
րէն աւելի Իսրայէլի Տէր Աստուա-
ծը բարկացուց ։
34 Անոր օրերը Բեթէլացի Յիէլ
Երիքովը շինեց ։ [խ]իր անդրանիկ
տղովը Աբիրոնով անոր հիմը դը-
րաւ, և իր պզտիկ տղովը Սեգու-
բով անոր դռները կանգնեց, [ծ]Նա-
ւեան Յեսուին ձեռքովը Տէրոջը ը-
սած խօսքին համեմատ ։

Ն. Ք. ԳՔ.
925

[գ] Տես Գլ. ԺԴ. 32 ։ Դ Թագ. ԺԷ. 24 ։ Յով. Դ. 4 ։
[դ] Միք. Զ. 16 ։
[ե] Հմր 19 ։
[զ] Հմր 13 ։

918

[է] Դատ. ԺԸ. 7 ։
[ը] Բ Օր. Է. 3 ։
[թ] Գլ. ԻԱ. 25, 26 ։ Դ Թագ. Ժ. 18 ։ ԺԷ. 16 ։
[ժ] Դ Թագ. Ժ. 21, 26, 27 ։
[ի] Դ Թագ. ԺԳ. 6 ։ ԺԷ. 10 ։ ԻԱ. 3 ։ Երեմ. ԺԷ. 2 ։
[լ] Հմր 30 ։ Գլ. ԻԱ. 25 ։
[խ] Յես. Զ. 26 ։

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 910

ԳԼ. ԺԷ

1 Եղիա Աքաաբին դէմ մարգարէութիւն ընելէն ետքը՝ Տէրը Քերիթ կը խրկէ զանիկայ, ու հոն ագռաւները զանիկայ կը կերակրեն. 8 Աստուած Սարեփթացի որբեւարի կնկան մը տունը կը խրկէ զանիկայ. 17 Եղիա որբեւարի կնկանը մեռած տղան կը յարուցանէ. 24 ու որբեւարին կը հաւատայ անոր.

1 Ու Գաղաադու բնակիչներէն Թեզ-
բացի Եղիա Աքաաբին ըսաւ,
*Իսրայէլին Տէր Աստուածը՝ †ո-
րուն առջեւը կը կայնիմ, կենդանի
է, որ ‡աս տարիներուս մէջ §ցօղ
ու անձրեւ պիտի չըլլայ, բայց եթէ
իմ խօսքովս.

(* Դ Թագ. Գ. 14. † Օր. Ժ. 8. ‡ Ղու. Դ. 25. § Յակ. Ե. 17.)

2 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝
3 ըսելով, Ասկէ գնա՛, ու դէպ 'ի
արեւելք դառնալով՝ Յորդանանու
դիմացը եղող Քերիթ հեղեղատին
4 քովը պահուէ. Դուն ան հեղեղա-
տէն ջուր պիտի խմես. ու ագռաւ-
ներուն հրամայեր եմ որ հոն քեզ
5 կերակրեն. Եւ անիկայ գնաց ու
Տէրոջը ըսածին պէս ըրաւ. ու գը-
նաց Յորդանանու դիմացը եղող
Քերիթ հեղեղատին քովը նստաւ.
6 Եւ ագռաւները առտուանց անոր
հաց ու միս՝ ու իրիկուան ալ հաց
ու միս կը բերէին, ու անիկայ հե-
7 ղեղատէն ջուր կը խմէր. Եւ ժա-
մանակէ մը ետքը հեղեղատը ցամ-
քեցաւ, վասն զի երկրի վրայ անձ-
րեւ չեկաւ.
8 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝
9 ըսելով, Ելի՛ր, Սիդոնացւոց *Սա-
րեփթան գնա, ու հոն նստէ. ահա՛
հոն մէկ որբեւարի կնկան մը հրա-
10 մայեր եմ որ քեզ կերակրէ. Եւ
անիկայ ելաւ Սարեփթա գնաց. ու
քաղաքին դուռը հասնելով՝ տեսաւ
որ մէկ որբեւարի կնիկ մը փայտ կը
ժողվէր. ու զանիկայ կանչեց ու
ըսաւ, Կ'աղաչեմ՝ ինծի ամանով
11 քիչ մը ջուր բեր որ խմեմ. Ու
երբոր անիկայ բերելու գնաց, Ե-
ղիա անոր ետեւէն կանչեց ու ըսաւ,
Ձեռքդ պատառ մըն ալ հաց —
12 — ինծի բեր. Եւ կնիկը ըսաւ,
Քու Տէր Աստուածդ կենդանի է որ
նկանակ չունիմ, բայց միայն կա-
րասին մէջը մէկ բուռն չափ ալիւր
կայ, ու կուժին մէջն ալ քիչ մը
եղ կայ. և ահա՛ երկու կտոր փայտ
կը ժողվեմ, որ երթամ զանիկայ
ինծի ու իմ տղուս համար եփեմ,
13 և ուտենք, ու ետքը մեռնինք. Ու
Եղիա անոր ըսաւ, Մի՛ վախնար,
գնա՛ ըսածիդ պէս ըրէ. բայց անկէ
նախ ինծի համար մէկ պզտիկ շօթ
մը շինէ ու ինծի բեր, և քեզի ու
քու տղուդ համար ետքը շինէ.
14 Քանզի Իսրայէլին Տէր Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ. Կարասէն ալիւրը
պիտի չհատնի, ու կուժէն եղը պի-

(* Աբդ. 20. Ղու. Դ. 26.)

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 910

տի չպակսի՝ մինչեւ ան օրը որ Տէրը
15 երկրի վրայ անձրեւ տայ. Եւ կնիկը
գնաց ու Եղիային ըսածին պէս
ըրաւ. ու անիկայ և ինքը ու իր
ընտանիքը շատ մը ատեն կերան.
16 Կարասէն ալիւրը չհատաւ, ու կու-
ժէն եղը չպակսեցաւ, Տէրոջը՝ Ե-
ղիային ձեռքովը զրուցած խօսքին
համեմատ.
17 Եւ եղաւ որ աս բաներէն ետքը
տանը տիկնոջը տղան հիւանդա-
ցաւ, ու անոր հիւանդութիւնը
շատ ծանր էր, այնպէս որ անոր
18 վրայ շունչ չմնաց. Եւ կնիկը Ե-
ղիային ըսաւ, Մա՛րդ Աստուծոյ,
*ինծի հետ ի՞նչ ունիս. միթէ իմ
մեղքս յիշեցնելու ու իմ տղաս
մեռցնելու համար ինծի եկար.
19 Ու անիկայ անոր ըսաւ, Տղադ ին-
ծի տուր. ու զանիկայ անոր ծո-
ցէն առաւ, և իր բնակած վեր-
նատունը հանեց, ու զանիկայ իր
20 անկողինին մէջը պառկեցուց, Եւ
Տէրոջը աղաղակելով՝ ըսաւ, Ո՛վ
Տէր Աստուած իմ, իրաւցընէ
աս որբեւարի կնիկն ալ՝ որուն քո-
վը ես պանդխտութեամբ կը բը-
նակիմ, չարչարեցի՞ր անոր տը-
21 ղան մեռցնելով. †Ու տղուն
վրայ իրեք անգամ երկըննալով
ու Տէրոջը աղաղակելով, ըսաւ,
Ո՛վ Տէր Աստուած իմ, կ'աղաչեմ
որ աս տղուն հոգին իր մարմինին
22 դառնայ. Եւ Տէրը Եղիային ձայ-
նը լսեց, ու տղուն հոգին իր մար-
մինին դարձաւ և անիկայ ‡կենդա-
23 նացաւ. Ու Եղիա տղան առաւ,
ու զանիկայ վերնատունէն տունը
իջեցուց, և անոր մօրը տուաւ. ու
Եղիա ըսաւ, Նայէ, տղադ կեն-
24 դանի է. Եւ կնիկը Եղիային ը-
սաւ, Հիմա աստ §գիտցայ որ
դուն Աստուծոյ մարդն ես, ու քու
բերնիդ մէջ Տէրոջը խօսքը ճշմա-
րիտ է.

(* Ղու. Ե. 8. † Դ Թագ. Դ. 34, 35. ‡ Եբր. ԺԱ. 35. § Յօհ. Գ. 2. ԺԶ. 30.)

ԳԼ. ԺԸ

1 Սովին խիստ սաստկացած ատենը՝ Եղիա Աքաաբին խրկուելով՝ բարի Աբդիային կը հանդիպի. 9 Աբդիա Աքաաբ թագաւորը Եղիային կը բերէ. 17 Եղիա Աքաաբը յանդիմանելով՝ երկինքէն իջած կրակին միջոցովը Բահաղին մարգարէները ամօթով կ'ընէ. 42 Եղիա աղօթքով անձրեւ կը տեղացընէ, ու Աքաաբին հետ Յեզրայէլ կ'երթայ.

Իրր 906

1 Ու *շատ ատեն անցնելէն ետքը
Տէրոջը խօսքը երրորդ տարին
Եղիային եղաւ՝ ըսելով, Գնա՛, Ա-
քաաբին երեւցի՛ր, ու †երկրի վրայ
2 անձրեւ պիտի տամ. Ու Եղիա Ա-
քաաբին երեւնալու գնաց. և Սա-
մարիայի մէջ սաստիկ սով կար.
3 Ու Աքաաբ իր տանը տնտեսը
Աբդիան կանչեց. (ու Աբդիա Տէ-
4 րոջմէ շատ կը վախնար. Ու երբոր

(* Ղու. Դ. 25. Յակ. Ե. 17. † Օր. ԺԱ. 12.)

Ն. Ք. Դ.Ե.
Իրր 906

Յեզաբէլ Տէրոջը մարգարէները
ջարդեց, Աբդիա հարիւր մարգարէ
առաւ, և զանոնք յիսուն յիսուն՝
քարայրներու մէջ պահեց, ու զա-
նոնք հացով ու ջրով կերակրեց։)
5 Եւ Աքաաբ ըսաւ Աբդիային, Ե-
կուր, աս երկրիս մէջ եղած բոլոր
ջուրի աղբիւրներուն ու բոլոր հե-
ղեղատներուն քովերը պտըտինք.
կարելի է որ խոտ գտնենք, և ձիերը
ու ջորիները ապրեցնենք, ու բո-
լոր անասունները չկորսնցընենք։
6 Եւ անոնք երկիրը իրենց մէջը բաժ-
նեցին՝ պտըտելու համար. Աքաաբ
մէկ ճամբայէ մինակ գնաց, ու Աբ-
դիա մէկ ուրիշ ճամբայէ մինակ
գնաց։
7 Ու երբոր Աբդիա ճամբուն մէջն
էր, ահա Եղիա անոր դիմացը ե-
լաւ. ու Աբդիա զանիկայ ճանչցա-
ծին պէս իր երեսին վրայ ինկաւ ու
ըսաւ, Աբդեօք իմ տէրս Եղիան
8 դո՞ւն ես։ Ու Եղիա անոր ըսաւ,
Ես եմ. գնա՛ քու տիրոջդ զրուցէ
9 թէ Ահա Եղիան հոս է։ Եւ ա-
նիկայ ըսաւ, Ես ի՞նչ մեղք գոր-
ծեր եմ, որ դուն քու ծառադ Ա-
քաաբին ձեռքը կը մատնես, որ զիս
10 մեռցընէ։ Քու Տէր Աստուածդ
կենդանի է որ մէկ ազգ մը կամ
թագաւորութիւն մը չմնաց, ուր
որ իմ տէրս քեզ փնտռելու համար
մարդ խրկած չըլլայ. ու երբոր Չկայ
ըսին, ան թագաւորութեանը կամ
ան ազգին երդում ընել տուաւ՝ որ
11 քեզ գտած չեն. Եւ հիմա դուն
կ'ըսես, Գնա՛ քու տիրոջդ ըսէ թէ
12 Ահա Եղիան հոս է. Ու կրնայ
ըլլալ որ ես քու քովէդ երթալես
ետքը՝ ե Տէրոջը Հոգին քեզ իմ չը-
գիտցած տեղս փոխադրէ, ու ես
գացած Աքաաբին պատմած ըլլա-
լով՝ երբոր քեզ չգտնէ, զիս պիտի
մեռցընէ. ու ես քու ծառադ տղա-
յութենէս 'ի վեր Տէրոջմէ կը վախ-
13 նամ։ Իմ ըրածս իմ տիրոջս չը-
պատմուեցա՞ւ, թէ երբոր Յեզա-
բէլ Տէրոջը մարգարէները սպան-
նեց, ես Տէրոջը մարգարէներէն
հարիւր մարդ՝ յիսուն յիսուն քար-
այրներու մէջ պահեցի, ու զանոնք
14 հացով ու ջրով կերակրեցի։ Եւ
հիմա դուն կ'ըսես, Գնա՛ ու տիրոջդ
ըսէ թէ Ահա՛ Եղիան հոս է. ու
15 անիկայ զիս պիտի մեռցընէ։ Ու
Եղիա ըսաւ, Զօրութեանց Տէրը
որուն առջևը կը կայնիմ, կենդանի
է որ այսօր անոր պիտի երևնամ։
16 Եւ Աբդիա Աքաաբին առջևը ե-
լաւ, ու անոր պատմեց. ու Ա-
քաաբ Եղիան դիմաւորելու գնաց։
17 Եւ Աքաաբ Եղիան տեսածին պէս,
Աքաաբ անոր ըսաւ, զ Իսրայէլը

ե Դ Թագ. Բ. 16։ Եզեկ. Գ. 12, 14։ Մատ. Դ. 1։ Գործ. Ը. 39։

զ Յես. Է. 25։ Գոր. ԺԴ. 20։

նեղութեան մէջ ձգողը է դո՞ւն ես։
18 Ու անիկայ ըսաւ, Իսրայէլը ես
չնեղեցի, հապա դուն ու քու հօրդ
տունը. ը քանզի Տէրոջը պատուի-
րանքները թողուցիք, ու Բահա-
19 ղիմին ետևէն գացիք։ Եւ հիմա
մարդ խրկէ, ու բոլոր Իսրայէլը և
Բահաղին չորս հարիւր յիսուն մար-
գարէները, ու Յեզաբէլին սեղանէն
ուտող թ Աստարովթի չորս հարիւր
մարգարէները ժ Կարմեղոս լեռան
20 վրայ իմ քովս ժողվէ։ Եւ Աքաաբ
բոլոր Իսրայէլի որդւոցը մարդ խըր-
կեց, ու ի մարգարէները Կարմեղոս
լեռը ժողվեց։
21 Ու Եղիա բոլոր ժողովուրդին մօ-
տեցաւ, ու ըսաւ, ժա Դուք մինչև
ե՞րբ երկու մտքի վրայ կը կաղաք.
թէ որ Եհովան Աստուած է, անոր
ետևէն գացէք, իսկ թէ որ Բահա-
ղը Աստուած է, ժբ անոր ետևէն գա-
ցէք. և ժողովուրդը բնաւ պա-
22 տասխան մը չտուաւ անոր։ Ու
Եղիա ժողովուրդին ըսաւ, ժգ Տէրոջը
մարգարէն ես միայն մնացի, ժդ և
Բահաղին մարգարէները չորս հա-
23 րիւր յիսուն մարդիկ են։ Ուրեմն
մեզի երկու զուարակ տրուի. ու
զուարակին մէկը անոնք իրենց հա-
մար ընտրեն, ու կտոր կտոր ընեն,
և զանիկայ փայտերու վրայ դնեն,
բայց կրակ չդնեն. ու միւս զուա-
րակը ես պատրաստեմ, ու զանի-
կայ փայտերու վրայ դնեմ, բայց
24 կրակ չդնեմ։ Եւ դուք ձեր աս-
տուծոյն անունը կանչեցէք, ես ալ
Եհովային անունը կանչեմ. ու
ժե կրակով պատասխան տուող աս-
տուածը՝ Աստուած անիկայ է. և
բոլոր ժողովուրդը պատասխան
տուին ու ըսին, Աս խօսքը բարի
է։
25 Ու Եղիա Բահաղին մարգարէ-
ներուն ըսաւ, Ձեզի զուարակնե-
րուն մէկը ընտրեցէք, ու առաջ
դո՛ւք ըրէք, վասն զի դուք շատուոր
էք. ու ձեր աստուծոյն անունը
կանչեցէք, բայց կրակ մի՛ դնէք։
26 Եւ անոնք իրենց տրուած զուարա-
կը առին ու պատրաստեցին. և
առաւօտէն մինչև կէս օր Բահաղին
անունը կանչեցին, ու ըսին, Ո՛վ
Բահաղ՝ մեզի պատասխան տուր.
բայց ժզ ձայն չկար, ու պատասխան
տուող չկար. և անոնք իրենց շի-
նած սեղանին *բոլը կը ցատկը-
27 տէին։ Ու երբոր կէս օր եղաւ, Ե-
ղիա զանոնք ծաղր ընելով ըսաւ,
Բա՛րձր ձայնով կանչեցէք. քանզի
անիկայ աստուած է. դուցէ †խօ-
սակցութիւն մը ունի, կամ զբա-
ղած է, կամ ճամբորդութիւն կ'ը-
նէ, կամ դուցէ քնացած է, ու

Ն. Ք. Դ.Ե.
Իրր 906

է Գղ. Իա. 20։
ը Մն. ԺԵ. 2։
թ Գղ. ԺԴ. 33։
ժ Յես. ԺԹ. 26։
ի Գղ. Իր. 6։
ժա Գ Թագ. ԺԷ. 41։ Մատ. Զ. 24։
ժբ Տն. Յես. Իդ. 15։
ժգ Գղ. ԺԹ. 10, 14։
ժդ Հմր 19։
ժե Հմր 38։ Ա Մն. Իա. 26։
ժզ Սաղ. ՃԺԵ. 5։ Երեմ. Ժ. 5։ Ա Կոր. Ը. 4։ ԺԲ. 2։
* Կամ՝ վրայ
† Կամ՝ մըտածմունք

28 պէտք է որ արթընգայ ։ Եւ անոնք
Ն · ք · գէ · Իրե 906 բարձր ձայնով կը պոռային , ու
Հղ և · ժթ · 28 ։ բ Օր · ժգ · 1 ։ իրենց սովորութեանը պէս հդա-
նակներով ու դեղարդներով իրենց
մարմինները կը կտրէին , մինչև որ
իրենց վրայէն արիւն կը վազէր ։
29 Ու երբոր կէս օրը անցաւ , մինչև է-
ր ։ ։ ։ զոհին առնը մարգարէու-
յ Հմր 26 ։ թիւն ըրին . ու ձայն չկար ու
պատասխան տուող չկար , ու մտիկ
ընող չկար ։
30 Ան առնը եղիա բոլոր ժողո-
վուրդին ըսաւ , Ինձի մօտեցէք .
ու բոլոր ժողովուրդը անոր մօտե-
ղ Գլ · ժթ · 10 ։ ցաւ . Ան ալ անիկայ Տէրոջը փլած
31 սեղանը նորոգեց ։ Ու եղիա տա-
ռաւ երկու քար առաւ ցակոբին որ-
դւոցը ցեղերուն թուովը , որուն
Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ ըսելով ,
ֆ Ծն · լր · 28 ։ լե · 10 ։ դ Թագ · ժէ · 34 ։ 32 ֆ Քու անունդ Իսրայէլ ըլլայ . Եւ
ան քարերով Տէրոջը անուանը սե-
ղան շինեց , ու սեղանին բոլորտիքը
մէկ փոս մը բրաւ , որ երկու գրիւ
ՃՂե · ա · 6 ։ 7 ։ 8 ։ 33 չափ հունտ կ'առնէր ։ Եւ Ճփայ-
տերը շարեց , ու զուարակը կտոր
կտոր ըրաւ , և փայտերուն վրայ
34 դրաւ ։ Ու ըսաւ ։ Չորս սափոր լե-
ցուն ջուր բերէք , և ողջակէզին
Յ Ես Դատ · զ · 20 ։ վրայ ու փայտերուն վրայ Թափե-
ցէք . ու ըսաւ ։ Երկրորդ անգամ
անանկ ըրէք , ու երկրորդ անգամ
անանկ ըրին . ու ըսաւ ։ Երրորդ
անգամ անանկ ըրէք , ու երրորդ
35 անգամ անանկ ըրին ։ Եւ ջուրը
Ն Հմր 32 · 38 ։ սեղանին բոլորտիքը քալեց , Ն ու
փոսն ալ ջրով լեցուեցաւ ։
36 Եւ Է ։ ։ ։ զոհին մատուցուե-
լու առնը եղիա մարգարէն մօտե-
ւ Եզ · գ · 6 ։ ցաւ ու ըսաւ , Ով Եհովայ Ա-
տուած Աբրահամու , Իսահակայ և
Իսրայէլի , Պայսօր գիտցուի որ Ի-
րայէլի մէջ Աստուած դուն ես , ու
Ես քու ծառադ եմ , և աս բոլոր
37 բաները քու խօսքովդ ըրի . Ինձի
պատասխան տուր՝ ով Տէր , ինձի
պատասխան տուր , ու աս ժողո-
վուրդը գիտնայ թէ դուն ես Ա-
տուածը՝ ով Տէր , և թէ անոնց
սիրտը ետ դարձընողը դուն ես ։
Ղ Ղե · թ · 24 ։ Դատ · զ · 21 ։ ա Մն · իա · 26 ։ բ Մն · է · 1 ։ 38 Ան առնը Ղ Տէրոջմէ կրակ իջաւ , և
Լ Հմր 24 ։ ողջակէզը ու փայտերը և քարերը ու
հողը այրեց , ու փոսին մէջի ջուրն
39 ալ լափեց ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը
Ա ։ ։ ։ տեսնելով՝ երեսի վրայ ին-
կան , ու ըսին ։ Եհովան է Ա-
տուած , Եհովան է Աստուած ։
Ա Դատ · ժ · 25 ։ 40 Ու եղիա անոնց ըսաւ , Բռնեցէք
Բ Օր · ժգ · 5 ։ ժը · 20 ։ Բահաղին մարգարէները , Ա
անոնցմէ մարդ մը չազատի . և զա-
նոնք բռնեցին ։ ու եղիա զանոնք
Կիսոն հեղեղատը իջեցուց , և Հոն
զանոնք մեռցուց ։
41 Ու եղիա Աքաաբին ըսաւ , Վեր
ելիր , կեր ու խմէ՝ վասն զի * անձ-
Ն · ք · գէ · Իրե 906 42 րևի ոտնաձայն" կայ ։ Եւ Աքաաբ
* Կ ։ ։ ։ չա անձրևի ձայն Ա Ցակ · ե · 17 ։ 18 ։ ուտելու ու խմելու ելաւ , ու Եղիա
կարմելոս լ ։ ։ ։ ը գլուխը ելաւ ,
Ան գետինը ծռեցաւ , ու երեսը
43 ծունկերուն մէջը դրաւ . Եւ իր
մանչուն ըսաւ ։ Հիմա ել , ա դէպ
'ի ծովակողմը նայէ . և անիկայ ե-
լաւ նայեցաւ , ու ըսաւ ։ Բան մը
չկայ . ու Եղ ։ ։ ։ ա եօթը անգամ՝ Նո-
44 րէն դնա՝ ըսաւ ։ Ու եօթներորդ
անգամին ըսաւ , Ահա ծովէն մար-
դու թաթի չափ պզտիկ ամպ մը
կ'ելլէ . ու անիկայ ըսաւ ։ Ելի՛ր ,
Աքաաբին ըսէ , Կ ։ ։ ։ ը լծէ ու ի-
45 ջի՛ր , որ անձրևի չբռնուիս ։ Ու
մինչև ասդին անդին Ք ։ ։ ։ ե եր-
կինքը ամպերով մթընցաւ և հով
46 կար . ու մեծ անձրև եղաւ ։ Ու
Աքաաբ հեծաւ , Ցզրայէլ գնաց ։
Եւ Տէրոջը ձեռքը Եղիային հետ
եղաւ . ու անիկայ * իր մէջքը պընդ-
եց , ու մինչև Ցզրայէլի մուտքը
Աքաաբին առջևէն վազեց ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Եղիա Ցզրայէլին սպառնալիքէն վախնա-
լով՝ դէպ 'ի Բերսաբէէ կը փախչի ։ 4 Անա-
պատին մէջ իր կեանքէն զղջած ըլլալով՝
հրեշտակ մը զանիկայ կը մխիթարէ ։ 9 Ք ։
րէի վրայ Աստուած Եղիային կ'երևնայ , ու
զանիկայ կը խրկէ որ Ազայէլը , Ցէուն ու Ե-
ղիսէն օծէ ։ 19 Եղիսէ իր բարեկամներէն
զատուելով՝ Եղիային ետևէն կ'երթայ ։

1 Ա ։ ։ ։ Աքաաբ Եղիային բոլոր բրա-
ծը , ու անոր՝ Բոլոր մարգա- Ա Գլ · ժը · 40 ։
րէները սրով մեռցընելը Ցզրայէլին
2 պատմեց ։ Ու Ցզրայէլ պատգա-
մաւոր մը խրկեց Եղիային՝ ըսելով ,
Բ Աստուածները այսպէս ու ասկէ Բ Հոռթ · ու · 17 ։ Գլ · ի · 10 ։ գ Թագ · զ · 31 ։
աւելի ընեն ինծի , Թէ որ վաղը աս
ատենս քու անձդ անոնց մէկուն
անձին տեղը չդնեմ ։
3 Ու եղ ։ † ։ ։ ը տեսնելով" † Կ ։ ։ ՝ վախ-
նալով՝
եղաւ իր անձին ազատ ։ ։ ։ ը հա-
մար գնաց , և Յուդայի Բերսաբէէն
մնաւ , ու իր մանչը հոն ձգեց ։
4 Եւ ինքը անապատին մէջ մէկ օ-
րուան ճամբայ գնաց , ու գիհիի մը
տակ նստաւ . և Էսրտանց մեռնիլ
ուզեց , ու ըսաւ , Ալ հերիք է ,
ով Տէր , առ իմ հոգիս , քանզի
5 ես իմ հայրերէս լաւ չեմ ։ Ու գի-
հիի մը տակ պառկեցաւ քնացաւ .
և ահա մէկ հրեշտակ մը անոր դը-
պաւ , ու անոր ըսաւ ։ Ելի՛ր կեր ։
6 Ու եղ ։ նայեցաւ , և ահա գլխուն
քովը ‡ մխիրի տակ եփուած շօթ" ‡ Եբր · կա-
ծրու շո-
մը ու մէկ կուժ ջուր կար . ու կե-
րաւ խմեց , ու նորէն պառկեցաւ ։
7 Եւ Տէրոջը հրեշտակը դարձաւ երկ-
րորդ անգամ անոր դպաւ , ու ա-
նոր ըսաւ , Ելի՛ր կեր . քանզի ‖ քու ‖ Եբր · ճա-
նդ քեզ-
8 Է ։ ։ ։ ը ճամբադ" շատ է ։ Եւ ա-

Ն · Ք · ՋԶ · իրր 906

նիկայ ելաւ, կերաւ ու խմեց. և անկերակուրին ուժովը քառասուն օր ու քառասուն գիշեր գնաց, մինչև Քորեբ՝ Աստուծոյ լեռը հասաւ։

9 Եւ հոն քարայրը մտաւ ու գիշերը հոն մնաց. և ահա Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ ըսելով, Ո՛վ
10 Եղիա՝ հոս ի՞նչ բան ունիս։ Ու անիկայ ըսաւ, Զօրաց Տէր Աստուծոյն համար մեծ նախանձաւորութիւն ունեցայ, Իսրայէլի որդիքը քու ուխտդ թողուցին, քու սեղաններդ փլցուցին, ու քու մարգարէներդ սրով մեռցուցին. ու միմիայն ես մնացեր եմ, և իմ անձս ալ կը փնտռեն՝
11 որ զանիկայ վերցընեն։ Ու անոր ըսաւ, Ելի՛ր, ու լեռը Տէրոջը առջեւ կայնէ։ Եւ ահա Տէրը կ՚անցնէր. ու Տէրոջը առջեւէն լեռները քակող ու ապառաժները կոտրող մեծ ու սաստիկ հով եղաւ, բայց Տէրը այն հովին մէջը չէր. և հովէն ետեւէն գետնաշարժ եղաւ, բայց Տէրը գետնաշարժին
12 մէջը չէր. Ու գետնաշարժին ետեւէն կրակ եղաւ, բայց Տէրը կրակին մէջը չէր. և կրակին ետեւէն մեղմ
13 բարակ ձայն մը կը լսուէր։ Ու Եղիա զանիկայ լսածին պէս՝ իր վերարկուովը երեսը ծածկեց, ու ելաւ քարայրին բերանը կայնեցաւ. և ահա անոր մէկ ձայն մը եկաւ ու ըսաւ, Ո՛վ Եղիա՝ հոս ի՞նչ
14 բան ունիս։ Ու անիկայ ըսաւ, Զօրաց Տէր Աստուծոյն համար մեծ նախանձաւորութիւն ունեցայ, քանզի Իսրայէլի որդիքը քու ուխտդ թողուցին, քու սեղաններդ փլցուցին ու քու մարգարէներդ սրով մեռցուցին. ու միմիայն ես մնացեր եմ, և իմ անձս ալ կը փնտռեն՝ որ
15 զանիկայ վերցընեն։ Ու Տէրը անոր ըսաւ, Գնա՛ քու ճամբադ դարձիր, և Դամասկոսի անապատին ճամբայէն երթալով՝ Ազայէլը Ասորւոց վրայ թագաւոր օծէ.
16 Եւ Նամեսիի որդին Յէուն Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծէ. ու Աբելմաուլայէն եղող Սափատի որդին Եղիսէն քու տեղդ մարգարէ
17 օծէ։ Եւ պիտի ըլլայ թէ ով որ Ազայէլին սուրէն ազատի, Յէու պիտի մեռցընէ զանիկայ, ու ով որ Յէուին սուրէն ազատի, Եղիսէ
18 պիտի մեռցընէ զանիկայ. Բայց ես Իսրայէլէն եօթը հազար մարդ պահեցի, այնպիսի բոլոր անոնք որ Բահաղին առջեւ ծունկ կրկնած չեն, ու զանիկայ բերնով պագած չեն։
19 Եւ անկէ գնաց ու Սափատի որդին Եղիսէն գտաւ, որ արտ կը վարէր, իր առջեւ տասուերկու զոյգ եզներ առնելով, ու ինքը երկոտասաներորդին հետն էր. ու Եղիա անոր քովէն անցնելով՝ իր վե-
20 րարկուն անոր վրայ ձգեց. Ան ատենը Եղիսէ եզները թողուց, ու Եղիային ետեւէն վազեց, ու ըսաւ, Հրաման տուր՝ որ երթամ հայրս ու մայրս համբուրեմ, ու քու ետեւէդ գամ. ու Եղիա անոր ըսաւ, Գնա՛ ետ դարձիր. քանզի ես քեզի ի՞նչ
21 ըրի։ Եւ անոր քովէն դարձաւ, ու եզներուն մէկ զոյգը բռնեց մորթեց, ու եզներուն գործիքներովը անոնց միսը եփեց, և ժողովուրդին տուաւ, ու կերան. և ինքը ելաւ Եղիային ետեւէն գնաց, ու անոր ծառայութիւն կ՚ընէր։

Ծ Ել · ԼԴ · 28 · Բ Օր · Թ · 9 · 18 · Մատ · Դ · 2 ·
Ե Ել · Գ · 1 ·
Զ Թու · ԻԵ · 11 · 13 · Սաղ · ԿԹ · 9 ·
Է Հռով · ԺԱ · 3 ·
Ը Գւ · ԺԸ · 4 ·
Թ Գւ · ԺԸ · 22 · Հռով · ԺԱ · 3 ·
Ժ Ել · ԻԴ · 12 ·
Ի Եզեկ · Ա · 4 · ԼԷ · 7 ·
Լ Ել · Գ · 6 · Ես · Զ · 2 ·
Խ Հմր 9 ·
Ծ Հմր 10 ·
Կ Տես Դ Թագ · Ը · 12 · 13 ·
Հ Դ Թագ · Թ · 1–3 ·
Ձ Ղու · Դ · 27 ·
Ղ Դ Թագ · Ը · 12 · Թ · 14 · Ճ · Ժ · 6 · Ճ · ԺԴ · 3 ·
Ճ Տես Ովս · Զ · 5 ·
Մ Հռով · ԺԱ · 4 ·
Յ Կամ՝ պիտի պահեմ,
Ն Տես Ովս · ԺԴ · 2 ·
Շ Մատ · Ը · 21 22 · Ղու · Թ · 61 · 62 ·
Ո Բ Թագ · ԻԴ · 22 ·

ԳԼ. Ի

1 Բենադադ Աքաաբը իրեն հնազանդեցընելու համար բաւական չսեպելով՝ Սամարիան կը պաշարէ։ 13 Մէկ մարգարէի մը խրատովը Ասորիք կը ջարդուին։ 22 Ան մարգարէին առաջուց Աքաաբին իմացուցածին պէս՝ Ասորիք դաշտերուն ապաւինելով՝ Ափեկի մէջ անոր դէմ պատերազմելու կու գան։ 28 Մարգարէին խօսքովը ու Աստուծոյ նախախնամութեամբը Ասորիք նորէն կը զարնուին։ 31 Ասորւոց նուաճելէն ետև Աքաաբ մէկ դաշինքով մը Բենադադը կը խրկէ։ 35 Մարգարէ մը կանխաւորի մը առակով Աքաաբին դատաստանը իրեն կորել տալով՝ անոր դէմ եղած Աստուծոյ դատաստանը կ՚իմացընէ։

1 Ու Ասորւոց Բենադադ թագաւորը իր բոլոր զօրքերը ժողվեց, և իր հետը երեսունըերկու թագաւոր կար. ու ձիերով ու կառքերով ելաւ Սամարիան պաշարեց, և անոր 901
2 հետ պատերազմ ըրաւ։ Ու Իսրայէլի Աքաաբ թագաւորին դես-
3 պաններ խրկեց քաղաքին մէջը, Եւ անոր ըսաւ, Բենադադ այսպէս կ՚ըսէ. Քու արծաթդ ու ոսկիդ իմս է, ու քու կնիկներդ ու գեղե-
4 ցիկ որդիներդ իմս են։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ո՛վ տէր իմ թագաւոր՝ քու ըսածիդ պէս ես ալ քուկդ եմ ու իմ ամէն ունեցածս ալ։
5 Ու դեսպանները նորէն եկան ըսին, Բենադադ այսպէս կ՚ըսէ. Ես քեզի մարդ խրկեցի ու ըսի որ քու արծաթդ, քու ոսկիդ, քու կնիկներդ ու քու որդիներդ ինծի
6 տաս. Բայց վաղը աս ատենս իմ ծառաներս քեզի պիտի խրկեմ. և քու տունդ ու քու ծառաներուդ տուները աղէկ մը աչքէ պիտի անցընեն. և քու աչքերուդ առջեւ պատուական սեպուած բոլոր բաները † ձեռքերնին պիտի առնեն։ † Եբր. ձեռքերնուն մէջ դնելով
7 Ան ատենը Իսրայէլի թագաւորը երկրին բոլոր ծերերը կանչեց ու ը-

Ն · Ք · ՂԲ · 901

սաւ , Հիմա դիտցէք ու տեսէք , որ ասիկայ չարութիւն կ'ուզէ ընել· վասն զի իմ կնիկներուս ու որդիներուս ու արծաթիս և ոսկիիս համար ինծի Տէրդ խրկեց , ու ես
8 անոր չէ չրսի : Եւ բոլոր ծերերը ու բոլոր ժողովուրդը անոր ըսին , Ականջ մի դներ ու յանձնառու
9 մի ըլլար : Անիկայ ալ Բենադադին դեսպաններուն ըսաւ , Իմ Թագաւոր տիրոջս ըսէք , Առջի անգամին քու ծառայիդ ինչ հրամն որ խրկեցիր , անիկայ պիտի ընեմ , բայց ասիկա բանը չեմ կրնար ընել . ու դեսպանները գացին և պատասխանը տարին անոր :
10 Ու Բենադադ Տէրդ խրկեց անոր ու ըսաւ , Աստուածները ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընեն , թէ որ Սամարիայի հողը Իմ ետևէս եկող բոլոր զօրացս ափերուն օգ-
11 տէ : Եւ Իսրայէլի Թագաւորը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Անոր այդպէս ըսէք . Իր զէնքը մէջը կապողը ջնջողին պէս չպարծի ,
12 հանողի պէս չպարծի : Ու ա նիկայ էր հետը իմաց Թագաւորներուն հետ վրաններու մէջ էկը խրմէր , և առ խօսքը լսածին պէս իր ծառաներուն ըսաւ , Պատրաստեցէք , ու քաղաքին դիմացը պատրաստեցան :
13 Եւ ահա մէկ մարգարէ մը Իսրայէլի Աքաաբ Թագաւորին մօտեցաւ ու ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Բոլոր այս մեծ բազմութիւնը տեսա՞ր . ահա Ես այսօր անիկայ քու ձեռքդ պիտի տամ , որ գիտ-
14 նաս Թէ Տէրը ես եմ : Եւ Աքաաբ ըսաւ , Որո՞ւն ձեռքովը . ու անիկայ ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Գաւառաց իշխաններուն մանչերուն ձեռքովը : Եւ ըսաւ , Պատերազմը ո՞վ
15 սկսի . ու անիկայ ըսաւ , Դուն : Եւ գաւառաց իշխաններուն մանչերը համրեց , ու երկու հարիւր երսունուերկու հոգի էին . և անոնցմէ ետքը բոլոր ժողովուրդը՝ բոլոր Իսրայէլի որդիքը համրեց , որ եօթը
16 հազար հոգի էին : Եւ ասոնք կէսօրին ելան . բայց Բենադադ ինքը ու անոր օգնական Թագաւորները , ան երսունուերկու Թագաւորները վրաններու մէջ էխմելով կը գինով-
17 նային : Եւ առաջ գաւառաց իշխաններուն մանչերը ելան . ու Բենադադ Տէրդիկներ խրկեց , որոնք անոր պատմեցին Թէ Սամարիայէն
18 մարդիկներ ելան : Ու անիկայ ըսաւ , Թէ որ անոնք խաղաղութեան համար ելան , զանոնք ողջ բռնեցէք , ու Թէ որ պատերազմելու և-
19 լան , զանոնք ողջ բռնեցէք : Եւ

Ն · Ք · ՂԲ · 901

ասս գաւառաց իշխաններուն մանչերը ու անոնց ետևէն գացող զօր-
20 քը քաղաքէն դուրս ելան . Եւ ամէն մարդ իր *դիմացը ելլողը" զարկաւ , ու Ասորիները փախան . և Իսրայէլ զանոնք հալածեց . ու Ասորւոց Բենադադ Թագաւորը ձիի վրայ հեծած՝ հետ մը ձիաւորներով
21 ազատեցաւ : Եւ Իսրայէլի Թագաւորը ելաւ , ու ձիերը ու կառքերը զարկաւ , ու Ասորիները մեծ կոտորածով մը զարկաւ :
22 Եւ մարգարէն Իսրայէլի Թագաւորին մօտեցաւ , ու անոր ըսաւ , Գնա , ուժովցիր , ու գիտցիր ու տես Թէ ինչ պիտի ընես , Վասն զի եկող տարի Ասորւոց Թագաւորը քու վրադ պիտի ելլէ :
23 Եւ Ասորւոց Թագաւորին ծառաները անոր ըսին , Անոնց աստուածները լեռներու աստուածներ են , անոր համար մեզի յաղթեցին . բայց Թէ որ անոնց հետ դաշտի մէջ պատերազմինք , անտարակոյս ա-
24 նոնց կը յաղթենք : Ուրեմն այս բանը ըրէ . Թագաւորներուն ամէն մէկը իր տեղէն հանէ , ու անոնց
25 տեղը նախարարներ դիր . Եւ դուն քեզմէ կորսուած զօրքին չափ զօրք , ու ձիերուն չափ ձիեր , ու կառքերուն չափ կառքեր †պատրաստէ քեզի , և անոնց հետ դաշտի մէջ պատերազմինք . անտարակոյս անոնց կը յաղթենք . ու անիկայ անոնց խօսքը մտիկ ընելով՝ այնպէս
26 ըրաւ : Ու հետևեալ տարին Բենադադ Ասորիները համրեց , ու Աֆեկ ելաւ Իսրայէլի հետ պատերազ-
27 մելու համար : Իսրայէլի որդիքն ալ համրուեցան ու ‡պատրաստուեցան , ու զանոնք դիմաւորելու գացին . և Իսրայէլի որդիքը անոնց դիմացը այծերու երկու երամակներու պէս բանակ կազմեցին , բայց Ասորիները երկիրը լեցուցին :
28 Եւ Աստուծոյ մարդը եկաւ , ու Իսրայէլի Թագաւորին հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Որովհետև Ասորիները ըսին Թէ Եհովան լեռներու Աստուած է , ու հովիտներու Աստուած չէ , ասոր համար Ես բոլոր այս մեծ բազմութիւնը քու ձեռքդ պիտի մատնեմ , որ գիտնաք Թէ ես եմ Տէրը :
29 Եւ իրարու դէմ եօթը օր բանակեցան . ու եօթներորդ օրը պատերազմ եղաւ , և Իսրայէլի որդիքը մէկ օրուան մէջ Ասորիներէն հարիւր հազար հետևակ զօրք զարկին .
30 Ու մնացածները Աֆեկ քաղաքը փախան . և ան մնացած քսանուեօթը հազար մարդիկներուն վրայ պարիսպը ինկաւ : Ու Բենադադ

Ն · Ք · ՂԲ · 901

* ԵԶր · Մար · ՂԸ

† ԵԶր · Համ · ՐԸ

900

‡ Կ՛ պատրաստուեցան

Ե Հմր 13 ·

փախաւ , ու քաղաքին մէջ Խա-
նեակէ անունակ մնաւ ։
31 Եւ անոր ծառաները անոր ը-
սին , Ահա մենք լսեր ենք որ Իս-
րայէլի տանը թագաւորները ողոր-
մած թագաւորներ են . հիմա ՚ի մէջ-
քերնիս գուրձեր , ու գլուխնիս
չուաններ դնենք , և Իսրայէլի թա-
գաւորին առջեր ելլենք , գուցէ քու
32 անձդ ապրեցընէ ։ Ու մէջքերնին
գուրձեր , ու գլուխնին չուաններ
կապեցին , և Իսրայէլի թագաւորին
գացին ու ըսին ։ Քու ծառադ Բե-
նադադ կ'ըսէ ։ Կ'աղաչեմ , թող
անձս ապրի ։ Ու անիկայ ըսաւ ։
Ցակաւին ո՞ղջ է . անիկայ իմ եղ-
33 բայրս է ։ Եւ ան մարդիկները ա-
սիկայ յաջողութիւն սեպելով՝ ա-
նոր բերնէն առ խօսքը առածնուն
պէս , շուտով պատասխան տուին ։
Քու եղբայրդ Բենադադ հա՛ է ։
Ու անիկայ ըսաւ , Գացէք զանի-
կայ բերէք ։ Ու երբոր Բենադադ
անոր եկաւ , զանիկայ էր կառքին
34 մէջը առաւ ։ Ան ալ անոր ըսաւ ,
Իմ հօրս քու հօրմդ առած քա-
ղաքները ետ տամ , ու դուն Դա-
մասկոսի մէջ քեզի համար հրապա-
րակներ ունենաս , ինչպէս որ իմ
հայրս Սամարիայի մէջ ունեցաւ ։
Ու ան՝ Աքհաբ ըսաւ ։ Ես ալ աս դա-
շինքով քեզ կ'արձակեմ . ուստի
անոր հետ դաշնակցութիւն ըրաւ ,
ու զանիկայ արձակեց ։
35 Եւ Մարգարէից որդիներուն մէ-
կը Տէրոջը խօսքովը իր ընկերին
ըսաւ , Ընորհք բրէ , զիս զարկ . ու
ան մարդը անիկայ զարնել չուզեց ։
36 Եւ անիկայ ըսաւ անոր ։ Տէրոջը
խօսքին չհաղանդութիւն չընելուդ
համար , ահա իմ քովէս գացածիդ
պէս , քեզ մէկ առիւծ մը պիտի
մեռցընէ ։ Ու անիկայ անոր քովէն
գնաց , ու մէկ առիւծ մը ՚ի զանիկայ
37 գտաւ , ու մեռցուց ։ Եւ ըսաւ անի-
կայ մէկ ուրիշ մարդ մը գտաւ , ու
ՙՆոր ըսաւ ։ Ընորհք բրէ , զիս
զարկ . ու ան մարդը զանիկայ զար-
կաւ , ու զարնելով վիրաւորեց ։
38 Եւ ան մարգարէն գնաց ճամբուն
վրայ թագաւորին սպասեց , ու չը-
ճանչցուելու համար աչքերուն վր-
39 րայ *ծածկոց մը՚ դրաւ ։ Ու ՚երբ-
որ թագաւորը անկէ կ'անցնէր ,
թագաւորին աղաղակելով ըսաւ ,
Քու ծառադ պատերազմին մէջը
գնաց , և ահա մէկ մարդ մը դար-
ձաւ , ինծի մարդ մը բերաւ , ու ըսաւ ։ Աս մարդը
պահէ . Թէ որ ասիկայ մէկ կեր-
պով մը կորսուելու ըլլայ , ՚քու
անձդ անոր անձին տեղը պիտի ը-
լլայ , կամ տաղանդ մը արծաթ
40 պիտի †վճարես ։ Ու երբոր ծառադ
ասդին անդին գործքով զբաղեր
էի , անիկայ կորսուեցաւ ։ Եւ Իս-
րայէլի թագաւորը անոր ըսաւ ,
Քու դատաստանդ այդպէս է , ին-
ձե՛ որ դուն ՚ի՛ր բերնովդ վճռեցիր ։
41 Ու անիկայ շուտով մը ծածկոցը
աչքերուն վրայէն հանեց . ու Իս-
րայէլի թագաւորը իմացաւ որ ա-
42 նիկայ մարգարէներէն մէկն է ։ Եւ
անիկայ ըսաւ անոր ։ Տէրը այսպէս
կ'ըսէ . Որովհետեւ դուն իմ նզո-
ւած մարդս ՚ի՛ձեռքդ ազատ
արձակեցիր , անոր համար քու
անձդ անոր անձին տեղը , ու քու
ժողովուրդդ անոր ժողովուրդին
43 տեղը պիտի ըլլայ ։ Եւ Իսրայէլի
թագաւորը Սիրտը կոտրած ու
նեղացած՝ իր տունը դարձաւ , ու
Սամարիա եկաւ ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Աքհաբ չկրնալով Նաբովթին այգին ձեռք
բերել , կը տրտմի ։ 5 Ցեզաբէլ նամակներ
գրելով Նաբովթին դէմ , անիկայ Հայհոյու-
թեան մեղքով կ'ամբաստանուի , ու կը գա-
տապարտուի ։ 15 Աքհաբ իրեն կ'առնէ ան
այգին ։ 17 Եղիա Աքհաբին ու Ցեզաբելին
դէմ Աստուծոյ դատաստանները կը յանդուգ-
նէ ։ 25 Ջար Աքհաբը կ'ապաշխարէ . աս
պատճառով Աստուած անոր դատաստանը
կ'ուշացընէ ։

1 Յետ աս բաներէն ետքը՝ Ցեզրայե-
լացի Նաբովթ Սամարիայի Ա-
քհաբ թագաւորին պալատին քո-
վը Ցեզրայելի մէջ այգի մը ունէր ։
2 Ու Աքհաբ Նաբովթին հետ խօսե-
ցաւ ու ըսաւ , Քու ՙայգիդ ինծի
տուր , որ ինծի բանջարի պարտէզ
ըլլայ , քանզի իմ տանս մօտ է . և
անոր տեղը անկէ աղէկ այգի մը
տամ քեզի . կամ Թէ որ կ'ուզես ,
անոր դինը ստակով վճարեմ քեզի ։
3 Ու Նաբովթ Աքհաբին ըսաւ ,
Տէրը ինծի չցուցընէ ՚որ իմ հայ-
րերուս ժառանգութիւնը քեզի
տամ ։
4 Եւ Աքհաբ՝ Ցեզրայելացի Նա-
բովթին ըսած խօսքին համար՝ որ
ըսաւ Թէ Իմ հայրերուս ժառան-
գութիւնը քեզի չեմ տար , սիրտը
կոտրած ու նեղացած իր տունը
գնաց , և իր անկողնին վրայ
պառկեցաւ , ու երեսը դարձուց
5 ու հաց չկերաւ ։ Եւ անոր կնիկը
Ցեզաբէլ անոր քովը գնաց ու
ըսաւ , Ինչո՞ւ համար սիրտդ այդ-
պէս նեղացած է ու հաց չես ու-
6 տեր ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր ,
Վասն զի Ցեզրայելացի Նաբովթին
հետ խօսեցայ ու անոր ըսի , Քու
այգիդ ինծի ստակով տուր , կամ
Թէ որ կը հաճիս , անոր տեղը քե-
զի ՙուրիշ այգի մը տամ . բայց ա-
նիկայ՝ Իմ այգիս քեզի չեմ տար՝

ն · ք · զՓ · 900
Ր Գվ · իբ · 25 ։
Ֆ Տես Ծն · լէ · 34 ։
ն · ք · զՓ · 900
† ՆԷր · կըւ-
ռես ։
Ֆ Գվ · իր · 31—37 ։
Ղ Գվ · իա · 4 ։
Ի Գվ · ժե · 20 ։
Ա Գթագ · բ · 3 , 5 , 7 , 15 ։
Ի Գվ · ժգ · 17 , 18 ։
899
ՙաթագ · բ · 14 ։
Ֆ Ղվ · իե · 23 ։ Թագ · ԼԳ · 7 ։ Ե-
զկ · խզ · 18 ։
Ֆ Գվ · ժգ · 24 ։
* կամ՝ մա-
խիր
Տես Բ Թագ · ժբ · 1 , ՟ ։
Հգթագ · ժ · 24 ։

Ն · ք · ՂԲ · 899

7 բսաւ ։ Ան աստենը անոր կնիկը Ցե-
զաբէլ անոր բսաւ ։ Դուն հիմա
Իսրայէլի վրայ Թագաւո-
րութիւն պիտի ընես . ելի՛ր ։ հայ
կեր ։ ու սիրտդ թող զուարճա-
նայ . Ցեզրայելացի Նաբովթին
այդին ես քեզի տամ ։
8 Եւ անիկայ Աքաաբին անունովը
նամակներ գրեց , ու ղնդնք անոր
կնիքովը կնքեց , և ան նամակները
Նաբովթին քաղաքակից ծերերուն
9 ու ազնուականներուն խրկեց ։ Ու
նամակներուն մէջը այսպէս գրեր
էր . Ծոմապահութիւն քարոզե-
ցէք , ու Նաբովթը ժողովուրդին
10 գլուխը նստեցուցէք . Եւ անոր
դիմացը երկու անօրէն մարդիկներ
նստեցուցէք , որոնք անոր համար
վկայութիւն տան ու բսեն Թէ
Դուն †Աստուծոյ ու թագաւորին
դէմ հայհոյութիւն ըրիր . ու զա-
նիկայ հանեցէք ու քարկոծե-
ցէք որ մեռնի ։
11 Եւ անոր քաղաքակիցները՝ անոր
քաղաքին մէջը բնակող ծերերը ու
ազնուականները Ցեզաբէլին իրենց
ապսպրածին պէս ըրին , ինչպէս որ
անոր խրկած նամակներուն մէջը
12 գրուած էր ։ Հանոնք ծոմապա-
հութիւն քարոզեցին , և Նաբով-
թը ժողովուրդին գլուխը նստե-
13 ցուցին ։ Ու երկու անօրէն մարդիկ-
ները գացին անոր դիմացը նստան .
և ան անօրէն մարդիկները ժողո-
վուրդին առջևը Նաբովթին համար
վկայութիւն տուին ու բսին Թէ
Նաբովթ Աստուծոյ ու թագաւո-
րին դէմ հայհոյութիւն ըրաւ .
Ղուստի զանիկայ քաղաքէն դուրս
հանեցին , և քարերով քարկոծե-
14 ցին , ու մեռաւ ։ Ու Ցեզաբէլին
լուր խրկեցին՝ բսելով ։ Նաբովթ
քարկոծուեցաւ ու մեռաւ ։
15 Ու երբոր Ցեզաբէլ Նաբովթին
քարկոծուիլը ու մեռնիլը լսեց ,
Ցեզաբէլ Աքաաբին բսաւ ։ Ելի՛ր
ժառանգէ Ցեզրայելացի Նաբով-
թին այգին , որն որ ինքը քեզի
ստակով տալ չուզեց . քանզի Նա-
բովթ ողջ չէ , հապա մեռաւ ։
16 Ու երբոր Աքաաբ Նաբովթին
մեռնիլը լսեց , Աքաաբ ոտք ելաւ
որ Ցեզրայելացի Նաբովթին այ-
դին իջնէ , ու զանիկայ ժառանգէ ։
17 †Եւ Տէրոջը խօսքը Թեզբացի Ե-
18 զիայինն եղաւ՝ բսելով ։ Ելի՛ր ,
ԷԱհաբիա բնակող Իսրայէլի Ա-
քաաբ Թագաւորը . դիմաւորելու
իջիր . ահա անիկայ Նաբովթին
այդինին մէջն է , ուր որ իջեր է
19 զանիկայ ժառանգելու համար . Ու
անոր խօսիս ու բսես ։ Տէրը այս-
պէս կ'ըսէ . Մեռուցիր , ու կը
ժառանգե՞ս ալ . ու նաև անոր
բսես ։ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ի՛ն
տեղը որ շուները Նաբովթին ա-
րիւնը լափեցին , հոն շուները քու
20 արիւնդ ալ պիտի լափեն ։ Եւ
Աքաաբ Եղիային բսաւ ։ †Ո՛վ իմ
թշնամիս , զիս գտար . ու անիկայ
բսաւ ։ Գտայ . որովհետև դուն
քեզ ծախեցիր Տէրոջը առջևը չա-
21 րութիւն ընելու համար . Ահա Ես
քու վրադ չարիք պիտի բերեմ , ու
*քեզ հալածելով՝ պիտի ջնջեմ , և
Աքաաբին †Իսրայէլի մէջ գոցուածը ու
ձգուածը պիտի կորսընցընեմ .
22 Եւ քու տունդ Նաբատի որդւոյն
†Ցերոբովամին տանը պէս , ու
Աքիայի որդւոյն †Բաասային տա-
նը պէս պիտի ընեմ . որովհետև վ-
բարկացուցիր , ու Իսրայէլին մեղք
23 գործել տուիր ։ Եւ Տէրը †Ցեզա-
բելին համար ալ խօսեցաւ ու ը-
սաւ , Ցեզաբէլը Ցեզրայելի պարսա-
պին քովը շուները պիտի ուտեն ։
24 ՂԱքաաբէն՝ քաղաքի մէջ մեռնո-
ղը շուները պիտի ուտեն , ու դաշ-
տի մէջ մեռնողը երկինքի թռը-
չունները պիտի ուտեն ։
25 Բայց †Աքաաբին պէս բնաւ [illegible]
[illegible] մը եղած չէր , որ ինքը ծա-
խե Տէրոջը առջևը չարութիւն ընե-
լու համար , †որուն որ անոր կնիկը
26 Ցեզաբէլ գլխէ հանեց ։ Ու անի-
կայ կուռքերուն ետևէն երթալով
շատ գարշելի եղաւ , — բոլոր †Ա-
մորհացւոց ըրածները ըր— , որոնք
Տէրը Իսրայէլի որդւոցը առջևէն
վռընտեց ։
27 Եւ Աքաաբ ասիսքերը լսածին
պէս՝ իր հանդերձները պատռեց , ու
†մարիոնյն վրայէն քուրձ հագաւ ,
ու ծոմ պահեց . և քուրձով կը
պառկէր , ու կամաց կը քալէր ։
28 Եւ Տէրոջը խօսքը Թեզբացի Եղիա-
յին եղաւ՝ բսելով ։ Կը տեսնե՞ս որ
Աքաաբ իմ առջևս խոնարհու-
թիւն կ'ընէ . անոր իմ առջևս խո-
նարհութիւն ընելուն համար՝ անոր
օրերուն մէջ ան չարիքը պիտի չը-
բերեմ . Ղանոր որդւոյն օրերը ան
չարիքը անոր տանը վրայ պիտի բե-
րեմ ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Աքաաբ սուտ մարգարէներէն խարուելով՝ Միքիայի բսածին պէս՝ Ռամոթի գազաատի մէջ կը սպաննուի ։ 37 Շուները անոր արիւ-նը կը լափեն . ու Ոքոզիա անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 41 Ցովսափատին բարի թագաւո-րութիւնը . 45 անոր գործքերը ։ 50 Ցով-րամ անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 51 Ոքոզիա-յին դէշ վարմունքը ։

1 Ետ իրեք տարի անցաւ , որ Ասո-
րիներուն ու Իսրայէլին մէջը
2 պատերազմ չեղաւ ։ Ու երրորդ

Ն · ք · ՂԲ · 899

Բ ԳԼ · ԻԲ · 38 ։

Ը ԳԼ · Ժ Ը · 17 ։

Է Դ Թագ . Ժ Է · 17 ։ Հռով . Է . 14 ։

Ը ԳԼ · Ժ Դ · 10 ։ Դ Թագ . Թ · 8 ։

* Կ՚ը՛ քու ներսդդ ։ Եբր . քու ետևէդ

Ի ա Թագ . ԻԸ · 22 ։

Ժ ԳԼ · Ժ Դ · 10 ։

Ի ԳԼ · Ժ Ե · 29 ։

Հ ԳԼ · Ժ Դ · 3 · 11 ։

Յ Դ Թագ . Թ · 86 ։

Ղ ԳԼ · Ժ Դ · 11 ։ Ժ Ղ · 4 ։

Ա ԳԼ · Ժ Ղ · 30 ։ ՃԼ ։

Բ ԳԼ · Ժ Ղ · 31 ։

Գ Ն · Ժ Ե · 16 · Դ Թագ . Ի · 11 ։

Դ Ն · Լ Ե · 34 ։

Ե Դ Թագ . Թ · 25 ։

1 Ի՚ւ իրեք տարի անցաւ , որ Ասո-
րիներուն ու Իսրայէլին մէջը
2 պատերազմ չեղաւ ։ Ու երրորդ

տարին՝ — Ցուդայի Ցովսափատ թագաւորը Իսրայէլի թագաւորին
3 իջաւ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը իր ծառաներուն ըսաւ, *Գիտէք որ Ռամովթ գաղաադ մերն է, ու մենք զանիկայ Ասորւոց թագաւորին ձեռքէն առնելու հոգ չենք
4 տանիր։ Եւ Ցովսափատին ըսաւ, ինծի հետ Ռամովթ գաղաադ պատերազմելու կ'երթա՞ս։ Ու Ցովսափատ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ, *Ես քեզի պէս եմ, իմ ժողովուրդս՝ քու ժողովուրդիդ պէս, — իմ ձիերս քու ձիերուդ պէս են։
5 Եւ Ցովսափատ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ, Հիմա Տէրոջը
6 խօսքը փնտռէ։ Ու Իսրայէլի թագաւորը *մարգարէները ժողվեց, *որոնք չորս հարիւրի չափ մարդիկ էին, ու անոնց ըսաւ, Ռամովթ գաղաադի վրայ պատերազմելու երթա՞մ, թէ ետ կենա՞մ. ու անոնք ըսին, Գնա՛, վասն զի Տէրը ը֗նդ֗ի֗ թագաւորին ձեռքը պիտի տայ։
7 Եւ *Ցովսափատ ըսաւ, Ա՞ս տեղս Տէրոջը ուրիշ մարգարէ մըն ալ չկա՞յ, որ անոր հարցընենք։ Ու Իսրայէլի թագաւորը Ցովսափատին ը֗սաւ, Կայ մէկ ուրիշ մարդ մըն ալ, որուն միջոցով ը֗ն֗ա֗ Տէրոջը հարցընել, բայց ես զանիկայ կ'ատեմ. քանզի ինծի համար աղէկ մարգարէութիւն չըներ, հապա դէշ. — ը֗նդ֗ի֗ Ցեմլայի որդին Միքիան է։
8 Եւ Ցովսափատ ըսաւ, Թագաւորը այդպէս չը֗ը֗ուդ֗է։
9 Ու Իսրայէլի թագաւորը ներքինի մը կանչեց ու ըսաւ, Ցեմլայի որդին Միքիան շուտով հո՛ բեր։
10 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Ցուդայի Ցովսափատ թագաւորը Սամարիայի դրանը առջևի հրապարակին մէջ՝ ամէն մէկը ֆ֗ո֗ր֗ը֗ ը֗զ֗գ֗եստներ հագած՝ իր աթոռին վրայ նստեր էր. ու բոլոր մարգարէները անոնց առջևը մարգարէութիւն
11 կ'ընէին։ Եւ Քանանայի որդին Սեդեկիա իրեն երկաթէ եղջիւրներ շինեց, ու ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ասորիները ասոնցմով պիտի զարնես, մինչև որ զանոնք բնաջինջ
12 ընես։ Բոլոր մարգարէներն ալ այնպէս կը մարգարէանային ու կ'ըսէին, Ռամովթ գաղաադ ելլը, ու յաջողութիւն պիտի ունենաս, և Տէրը ը֗նդ֗ի֗ թագաւորին ձեռքը պիտի տայ։
13 Ու Միքիան կանչելու գացող մարդը խօսեցաւ անոր՝ ըսելով, Ա֗հա — մէկ մարգարէները մէկ բերնով թագաւորին համար բարութիւն խօսեցան. Թող քու խօսքդ ալ անոնց մէկուն խօսքին պէս ըլլայ,
14 ու բարութիւն խօսէ։ Իսկ Միքիա ըսաւ, Տէրը կենդանի է որ ը֗Տ֗է֗ր֗ը ինծի ինչ որ ըսէ, ան պիտի խօսիմ։
15 Ու երբոր անիկայ թագաւորին եկաւ, թագաւորը անոր ըսաւ, Ո՛վ Միքիա, Ռամովթ գաղաադ պատերազմելու երթա՞նք, թէ ետ կենա՞նք։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր, Ելլ֗ը, ու յաջողութիւն պիտի ունենաս, ու Տէրը ը֗նդ֗ի֗ թագաւորին ձեռքը պիտի տայ։
16 Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Մինչև քանի՞ անգամ երդմնցընեմ քեզ, որ Տէրոջը անունովը ճշմարիտը միայն
17 խօսիս ինծի։ Ու անիկայ ըսաւ, Բոլոր Իսրայէլը *հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս լեռներու վրայ ցրուած տեսայ. և Տէրը ըսաւ, Ասոնք տէր չունին, ամէն մարդ խաղաղութեամբ թող իր տունը
18 դառնայ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը Ցովսափատին ըսաւ, Քեզի չըսի՞ որ անիկայ ինծի համար աղէկ մարգարէութիւն չըներ, հապա դէշ։
19 Ու Մ֗ի֗ք֗ա֗ ըսաւ, Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ. *Տէրը իր աթոռին վրայ նստած տեսայ, *ու երկինքի բոլոր զօրքերը անոր բոլորտիքը՝ աջ կողմը ու ձախ կողմը
20 կայներ էին. Եւ Տէրը ըսաւ, Ո՞ք պիտի խաբէ, որ Ռամովթ գաղաադ ելլէ ու կորսուի. ու մէկը այսպէս՝ ու միւսը այն֗
21 պէս ըսաւ։ Ու մէկ ոգի մը ելաւ, և Տէրոջը առջևը կայնեցաւ, ու ըսաւ, Զանիկայ ես կը խաբեմ։
22 Ու Տէրը անոր ըսաւ, Ի՞նչ միջոցով։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ելլեմ, ու անոր բոլոր մարգարէներուն բերանը սուտ ոգի ըլլամ. ու Տէրը ը֗նո֗ր ըսաւ, *Դուն պիտի խաբես, ու պիտի յաջողիս. ելլ֗ը ու այն֗
23 պէս ըրէ։ Եւ հիմա ահա Տէրը ասոնք բոլոր մարգարէներուդ բերանը սուտ ոգի դրեր է, բայց Տէրը քեզի համար չարիք խօսեցաւ։
24 Ան ատենը Քանանայի որդին Սեդեկիա մօտեցաւ, ու Միքիայի ծնօտին զարկաւ ու ըսաւ, *Տէրոջը Հոգին ի՞նչպէս իմ քովէս ելաւ՝ քեզի հետ խօսելու համար։
25 Եւ Միքիա ըսաւ, Դուն ալ պիտի տեսնես ան օրը որ պահուելու համար *սենեակէ սենեակ մտնես։
26 Ու Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ, Միքիան առ, ու զանիկայ Ամոն քաղաքապետին և թագաւորի որ֗
27 դ֗ո֗ւ֗ն Ցովասին ետ տար, Ու ըսէ, Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Ասիկայ բանտը դրէք, ու մինչև որ ես խաղաղութեամբ դառնամ, զանիկայ նեղութեան հացով ու նեղու֗

ն·ք·դէ· 897
— բմն·ժբ· 2, ա։
* եբբ·գի֗ք
բ բօր·դ· 43։
էդթագ·գ· 7։
բգլ·ժբ· 19։
էդթագ·գ· 11։
ղ թաւ·իբ· 38։
ն·ք·դէ· 897
էթա·իբ· 36։
ը եա·գ·1։ Դան·է·9։
բ ճոր·ա·6։ բ·1։ Սաղ· ճգ·20, 21։ Դան·է· 10։ Մաա· ժբ·10։ Երբ·ա·7, 14։
ժ Դաա·թ· 23։ Ճոր· ժբ·16։ Եզկ·ժգ·9։ բ թես·բ· 11։
ի Եզկ·ժբ· 9։
լբ մն·ժբ· 23։
ի գլ·ի·30։

Ն · Բ · ԴՔ ·
897

Թուոց · ԺԴ · 29 ; Բ Օր · ԺԸ · 20 , 21 , 22 ;

Բ Մն · ԼԵ · 22 ;

Բ Մն · ԺԲ · 31 ; Ղուկ · ԺԴ · 20 ;

Կամ՝ ուժովը

Եբր · յօդուածներուն ու զրահին մէջտեղէն

Կամ՝ բոլոր զէնքերն ալ հոն լուացուեցան ,

Գլ · ԻԱ · 19 ;

Ամով · Գ · 15 ;

Հմր 52 ;

28 թեան չըրով կերակրեցէք ։ Եւ
Միքիա ըսաւ , Թէ որ ընաւ խա-
ղաղութեամբ դառնաս , Տէրը
ինծմով խօսած չըլլայ . ու ըսաւ ,
Ո՛վ ժողովուրդներ՝ ամէնքդ լսե-
ցէք ։
29 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Յու-
դայի Յովսափատ թագաւորը Ռա-
30 մովթ Գաղաադ ելան ։ Ու Իս-
րայէլի թագաւորը Յովսափատին
ըսաւ , Կերպարանքս պիտի փոխեմ ,
ու պատերազմի պիտի մըտ-
նեմ , բայց դուն քու հագուստդ
հագիր . և Իսրայէլի թագաւորը
իր կերպարանքը փոխեց , ու պա-
31 տերազմին մէջը մտաւ ։ Եւ Ասո-
րւոց թագաւորը իր երսուներկու
կառապետներուն պատուիրեց ու
ըսաւ ։ Պզտիկի կամ մեծի հետ մի՛
պատերազմիք , բայց միայն Իսրա-
32 յէլի թագաւորին հետ ։ Ու երբոր
կառապետները Յովսափատը տե-
սան , Իսրայէլի թագաւորը ասիկայ
է՛ ըսելով , անոր վրայ պատերազ-
մելու գացին . և Յովսափատ աղա-
33 ղակեց ։ Ու երբոր կառապետները
տեսան որ անիկայ Իսրայէլի թա-
գաւորը չէ , անկէ ետ դարձան ։
34 Եւ մարդուն մէկը առանց դիտելու
իր աղեղը քաշեց , ու Իսրայէլի թա-
գաւորը զրահին օղակներուն մէ-
ջէն զարկաւ . ան ատենը անիկայ
իր կառավարին ըսաւ , Ձեռքդ
դարձուր ու զիս բանակէն հանէ ,
35 քանզի վիրաւորուեցայ ։ Եւ ան
օրը պատերազմը սաստկացաւ , ու
թագաւորը Ասորւոց դիմացը՝ իր
կառքին մէջ կեցաւ , և իրիկուան
դէմ մեռաւ . ու վէրքին արիւնը
36 կառքին մէջ վազեց ։ Ու երբոր
արևը կը մտնէր , բանակին մէջ
մունետիկ պոռտեցաւ ու ըսաւ ,
Ամէն մարդ իր քաղաքը ու ամէն
37 մարդ իր երկիրը դառնայ ։ Եւ թա-
գաւորը մեռաւ , ու Սամարիա բե-
րուեցաւ , ու թագաւորը Սամա-
38 րիայի մէջ թաղեցին ։ Եւ կառքը
Սամարիայի աւազանին քովը լուա-
ցին , ու շուները անոր արիւնը լա-
փեցին . զէնքերն ալ հոն
լուացին՝ Տէրոջը ըսած խօսքին
համեմատ ։
39 Եւ Աքաաբին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ,
և փղոսկրով շինած տունը ու բո-
լոր շինած քաղաքները աչա Իսրա-
յէլի թագաւորներուն յիշատակաց
40 գրքին մէջ գրուած են ։ Եւ Ա-
քաաբ իր հայրերուն հետ քնացաւ ,
ու անոր տեղը անոր որդին Ոքո-
զիա թագաւոր եղաւ ։

41 Եւ Իսրայէլի Աքաաբ թագաւո-
րին չորրորդ տարին Յուդայի վրայ
Ասայի որդին Յովսափատ թա-
42 գաւոր եղաւ ։ Յովսափատ երսուն-
ուհինգ տարեկան էր երբոր թա-
գաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ
քսանուհինգ տարի թագաւորու-
թիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը
Ազուբա էր , Սաղիին աղջիկն
43 էր ։ Ու անիկայ իր հօրը Ասային
բոլոր ճամբուն մէջ քալեց , անկէ
չխոտորեցաւ , ու Տէրոջը առջևը
44 ուղղութիւն ըրաւ ։ Բայց բարձր
տեղուանքը չվերցան . ժողովուր-
դը տակաւին բարձր տեղերու վրայ
զոհեր կը մատուցանէր ու խունկ
45 կը ծխէր ։ Եւ Յովսափատ Իս-
րայէլի թագաւորին հետ խաղա-
ղութիւն ըրաւ ։
46 Եւ Յովսափատին մնացորդ պատ-
մութիւնը և անոր ըրած քաջու-
թիւնը ու պատերազմները՝ ահա
Յուդայի թագաւորներուն յիշա-
տակաց գրքին մէջ գրուած են ։
47 Եւ անիկայ իր հօրը Ասային ժա-
մանակէն մնացած՝ Սոդոմական
մեղք գործողները երկրէն բնաջինջ
ըրաւ ։
48 Ան ատենը Եդովմի մէջ թագա-
ւոր չկար . մէկ փոխարքայ մը կար ։
49 Յովսափատ Թարսիսի նա-
ւեր շինեց , որ Ոփիր երթան ոս-
կիի համար , բայց չգացին , քան-
զի նաւերը Գասիոնգաբերի մէջ
50 կոտոր կոտոր եղան ։ Ան ատենը Ա-
քաաբի որդին Ոքոզիա Յովսափա-
տին ըսաւ , Իմ ծառաներս քու
ծառաներուդ հետ նաւերով եր-
թան . բայց Յովսափատ չհաճե-
51 ցաւ ։ Եւ Յովսափատ իր հայրե-
րուն հետ քնացաւ , ու իր հայրե-
րուն հետ իր հօրը Դաւիթին քա-
ղաքին մէջ թաղուեցաւ . և անոր
տեղը անոր որդին Յովրամ թա-
գաւոր եղաւ ։
52 Յուդայի Յովսափատ թագաւո-
րին տասնուեօթներորդ տարին՝
Իսրայէլի վրայ Աքաաբի որդին
Ոքոզիա թագաւոր եղաւ Սամա-
րիայի մէջ , ու Իսրայէլի վրայ եր-
կու տարի թագաւորութիւն ը-
53 րաւ ։ Եւ Տէրոջը առջևը չարու-
թիւն ըրաւ , ու իր հօրը ճամբան
և իր մօրը ճամբան ու Իսրայէլին
մեղանչել տուող Նաբատեան Յե-
54 րոբովամին ճամբան բռնեց . Ու
Բահաղին ծառայութիւն ըրաւ ,
ու անոր երկրպագութիւն ըրաւ .
և իր հօրը բոլոր ըրածին պէս ըսելով՝
Իսրայէլի Տէր Աստուածը բարկա-
ցուց ։

Ն · Բ · ԴՔ ·
914

Բ Մն · Ի · 31 ;

Բ Մն · ԺԷ · 3 ;

Գլ · ԺԴ · 23 ; ԺԵ · 14 ; Դ Թագ · ԺԲ · 3 ;

Բ Մն · ԺԹ · 2 ; Բ Կոր · Զ · 14 ;

Գլ · ԺԴ · 24 ; ԺԵ · 12 ;

913

Ծն · ԻԵ · 23 ; Բ Թագ · Ը · 14 ; Դ Թագ · Գ · 9 ; Ը · 20 ;

Բ Մն · Ի · 35 , 36 ;

Գլ · Թ · 22 ;

Կամ՝ երթալ ոսկիի համար , բայց չգնաց .

Բ Մն · Ի · 37 ;

Գլ · Թ · 26 ;

Բ Մն · ԻԱ · 1 ;

889

Հմր 40 ;

898

Գլ · ԺԶ · 26 ;

Դատ · Բ · 11 ; Գլ · ԺԶ · 31 ;

*ԶՈՐՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐՑ

Ն·Ք·ՂՓ· Իր 896

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Մովաբ կ'ապստամբի , 2 Ոքոզիա Բահաղ Ճանճիկին բան հարցընելու համար մարդ կը խրկէ · բայց Եղիա անոր վրայ գալու դատաստանը կ'իմացընէ անոր : 5 Եղիա երկու անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցընէ ան մարդոցը վրայ՝ որոնք Ոքոզիա խրկեր էր զանիկայ բռնելու . 13 իսկ երրորդ զօրապետին կը խնայէ , ու հրեշտակ մը քաջալերութիւն առնելով կ'երթայ թագաւորին կ'իմացընէ թէ պիտի մեռնի : 17 Յովրամ Ոքոզիային տեղը կը յաջորդէ :

*Կ՚ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐՑ

Գլ· գ·5 ։ Իր թագ· ը· 2 ։

1 Լու - Աքաաբին մեռնելէն ետքը Մովաբ Իսրայէլին դէմ ապըստամբեցաւ ։

2 Ու Ոքոզիա Սամարիայի մէջ իր վերնատունը վանդակապատէն վար ինկաւ ու հիւանդացաւ . ու պատգամաւորներ խրկեց՝ անոնց ըսելով , Գացէք Ակկարոնի Բահաղ Ճանճիկ աստուծոյն հարցուցէք , թէ արդեօք աս հիւանդութենէս պիտի առողջանամ : Եւ Տէրոջը հրեշտակը Թեզբացի Եղիային ըսաւ , Ելի՛ր , Սամարիայի թագաւորին պատգամաւորները դիմաւորելու գնա , ու անոնց ըսէ , Միթէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկա՞յ , որ դուք Ակկարոնի Բահաղ Ճանճիկ աստուծոյն

Իր թագ· ե· 10 ։

4 հարցընելու կ'երթաք . Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Քու ելած անկողինդ վար պիտի չիջնես , հապա անշուշտ պիտի մեռնիս . ու Եղիա գնաց ։

5 Եւ պատգամաւորները անոր դարձան . ու Յոռամ անոնց ըսաւ ,

6 Ինչո՞ւ համար ետ դարձաք ։ Եւ անոր ըսին , Մեր դիմացը մարդ մը ելաւ ու մեզի ըսաւ , Գացէք ձեզ խրկող թագաւորին դարձէք ու անոր ըսէք , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Միթէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկա՞յ , որ Ակկարոնի Բահաղ Ճանճիկ աստուծոյն հարցընելու կը խրկես . անոր համար քու ելած անկողինդ վար պիտի չիջնես , հապա

7 անշուշտ պիտի մեռնիս ։ Եւ անոնց , Ձեզ դիմաւորող ու աս խօսքերը ձեզի զրուցող

Ծննդ· Ջաք· ԺԴ · 4 , Ած · գ · 4 ։

8 մարդը ինչպէս մարդ էր ։ Ու անոր ըսին , Մորուսցի մարդն մըն էր , ու մէջքը մաշիեդէն գօտի մը կապեր էր ։ Եւ Թագաւորը ըսաւ , Անիկայ Թեզբացի Եղիան է ։

Ն·Ք·ՂՓ· Իր 896

9 Ու անոր յիսուն հարդով մէկ յիսնապետ մը խրկեց , և անիկայ Եղիային քովը ելաւ , ու Եղիա լեռան գլուխը նստած էր . և յիշնապետը անոր ըսաւ , Մարդ Աստուծոյ , թագաւորը կ'ըսէ որ վար

10 իջնես ։ Ու Եղիա պատասխան տուաւ ու յիսնապետին ըսաւ , Թէ որ ես Աստուծոյ մարդն եմ , Երկինքէն կրակ թող իջնէ , և քեզ ու քու յիսուն հարդդ ուտէ ։ Ու երկինքէն կրակ իջաւ , և զանիկայ ու անոր յիսուն հարդը կերաւ ։

Ղև· Թ· 54 ։

11 Եւ անոր նորէն յիսուն հարդով մէկ ուրիշ յիսնապետ մը խրկեց . ու անիկայ խօսեցաւ ու անոր ըսաւ , Մարդ Աստուծոյ , թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Շուտով վար

12 իջիր ։ Ու Եղիա պատասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ , Թէ որ ես Աստուծոյ մարդն եմ , երկինքէն կրակ թող իջնէ , և քեզ ու քու յիսուն հարդդ ուտէ ։ Ու երկինքէն Աստուծոյ կրակը իջաւ , և զանիկայ ու անոր յիսուն հարդը կերաւ ։

13 Ու նորէն յիսուն հարդով մէկ երրորդ յիսնապետ մը խրկեց , ու ան երրորդ յիսնապետը վեր ելաւ , ու գնաց Եղիային առջեւը ծունկ կրկնեց , և անոր աղաչեց ու ըսաւ , Մարդ Աստուծոյ , թող իմ հոգիս ու աս յիսուն ծառաներուդ հոգիները չքու աչքերուդ առջեւը պա-

Ղ ա Թագ · Իդ · 21 , Սաղ · Ղր · 14 ։

14 տուական սեպուին . Ահա երկինքէն կրակ իջաւ , ու ան առջի երկու յիսնապետները և անոնց յիսուն հարդիները կերաւ . բայց հիմա իմ հոգիս քու աչքիդ առջեւը թող պատուական սեպուի ։

15 Ու Տէրոջը հրեշտակը Եղիային ըսաւ , Անոր հետ իջիր , անոր երեսէն մի՛ վախնար . ու Եղիա ելաւ

16 անոր հետ թագաւորին իջաւ ։ Եւ անոր ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Որովհետեւ Ակկարոնի Բահաղ Ճանճիկ աստուծմէն հարցընելու համար պատգամաւորներ խրկեցիր , իբր Թէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկար , որ անոր բան հարցընէիր , անոր համար ատ քու ելած անկողինդ

Ն․ Ք․ ԴՔ․ Իրր 896

896

վար պիտի չիջնես , հապա անշուշտ
պիտի մեռնիս ։
17 Եւ անիկայ մեռաւ Տէրոջը խօս–
քին համեմատ՝ որն որ Եղիան խօ–
սեր էր . և որովհետև անիկայ որդի
Ի Գլ․ Գ․ 1․
չունէր , անոր տեղը Յովրամ
թագաւոր եղաւ , Յուդայի Յովսա–
փատեան Յովրամ թագաւորին
18 երկրորդ տարին ։ Եւ Ոքոզիային
ըրած գործքերուն մնացորդ պատ–
մութիւնը աչա Իսրայէլի թագա–
ւորներուն յիշատակաց գրքին մէ–
ջը գրուած է ։

ԳԼ․ Բ

1 Եղիա իր զատուելուն համար Եղիսէին խօսե–
լով՝ իր վերարկուովը Յորդանանը երկուքի կը
բաժնէ . 9 ու Եղիսէին խնդիրքը կատարելով՝
ինքը հրեղէն կառքով երկինքը կը վերնայ ։
12 Եղիսէ՝ Եղիային վերարկուովը Յորդանանը
երկուքի բաժնելով՝ իբրև Եղիային յաջորդը
կ՚ընդունուի ։ 16 Մարգարէից որդիները Ե–
ղիսէէն դժուարութեամբ հրաման առնելով՝
Եղիան փնտռելու կ՚երթան , բայց չեն կրնար
զանիկայ գտնել ։ 19 Եղիսէն աղով կը ըը–
ժըշկէ ժառակար ջուրերը ։ 23 Արջերը Ե–
ղիսէն ծաղր ընող տղաքը կը պատառեն ։

– Ծն․ Ե․ 24․
1 Ու երբոր Տէրը ⁻Եղիան մրրիկով
երկինք պիտի վերցընէր , Եղիա
Բ Գ Թագ․ ԺԹ․ 21․
ու ᴮ Եղիսէ Գաղգաղայէն գացին ։
2 Ու Եղիա ըսաւ Եղիսէին , ᶜ Դուն
Գ Տես Հռ․ ութ․ Ա․ 15․ 16․
հոս նստէ , քանզի Տէրը զիս Բե–
թէլ խրկեց ։ Ու Եղիսէ ըսաւ ,
Դ Ա Թագ․ Ա․ 26․ Հմր 4․ 6․ Գլ․ Դ․ 30․
Տէրը կենդանի է , ու Դքու անձդ
կենդանի է , որ ես քեզ չեմ թո–
Ե Գ Թագ․ Ի․ 35․ Հմր 5․ 7․ 15․ Գլ․ Դ․ 1․ 38․ Թ․ 1․
3 ղուր . ու Բեթէլ իջան ։ Եւ Բե–
թէլի մէջ գտնուող ᴱ մարգարէից
որդիքը Եղիսէին ելան , ու անոր
ըսին , Գիտե՞ս որ այսօր Տէրը քու
տէրդ քու գլխէդ պիտի առնէ ։ Եւ
անիկայ ըսաւ , Ես ալ գիտեմ ,
4 լուռ կեցէք ։ Ու Եղիա անոր ը–
սաւ , Ով Եղիսէ , դուն հոս նստէ ,
քանզի Տէրը զիս Երիքով խրկեց ։
Եւ անիկայ ըսաւ , Տէրը կենդանի
է , ու քու անձդ կենդանի է , որ
ես քեզ չեմ թողուր . ու Երիքով
5 գացին ։ Ու Երիքովի մէջ գտ–
նուող մարգարէից որդիքը Եղի–
սէին մօտեցան , ու անոր ըսին ,
Գիտե՞ս որ այսօր Տէրը քու տէրդ
քու գլխէդ պիտի առնէ ։ Եւ ա–
նիկայ ըսաւ , Ես ալ գիտեմ , լուռ
6 կեցէք ։ Ու Եղիա անոր ըսաւ ,
Դուն հոս նստէ , քանզի Տէրը զիս
Յորդանան խրկեց ։ Եւ անիկայ
ըսաւ , Տէրը կենդանի է , ու քու
անձդ կենդանի է , որ ես քեզ չեմ
թողուր . ու երկուքնին գացին ։
7 Եւ մարգարէից որդիներէն յիսուն
մարդ գացին դիմացը՝ հեռուանց
կայնեցան . ու անոնք երկուքը
8 Յորդանանու քովը կայնեցան ։ Ու
Եղիա իր վերարկուն առաւ ծալ–
լեց և ջուրերուն զարկաւ , ու

Ն․ Ք․ ԴՔ․ 896

Զմէկ կողմը ու միւս կողմը բաժ–
նուեցան , ու երկուքնին ցամա–
քով անցան ։
Ղեւ․ ԺԴ․ 21․ Յես․ Դ․ 16․ Հմր 14․
9 Ու երբոր անոնք անցան , Եղիա
ըսաւ Եղիսէին , Խնդրէ ինչ ընեմ
քեզի , քանի որ քեզմէ վերցուած
չեմ ։ Ու Եղիսէ ըսաւ , Քու
ոգիիդ կրկնապատիկը ունենամ ։
10 Եւ անիկայ ըսաւ , Դժուար բան
խնդրեցիր . Բայց թէ որ քեզմէ
վերցուելու ատենս զիս տեսնես ,
քեզի այնպէս ըլլայ , ապա թէ ոչ՝
չըլլայ ։
11 Ու երբոր անոնք խօսելով կ՚եր–
Ի Գլ․ Զ․ 17․ Սաղ․ ԿԴ․ 4․
թային , ահա ᴵ հրեղէն կառք մը և
հրեղէն ձիեր երեւցան , ու զանոնք
իրարմէ զատեցին . ու Եղիա մրրի–
12 կով երկինքը ելաւ ։ Ու Եղիսէ կը
Է Գլ․ ԺԳ․ 14․
տեսնէր , ու աղաղակեց , ᴱ Հայր
իմ , հայր իմ , Իսրայէլի կառքը
ու անոր ձիաւորները . ու ալ չտե–
սաւ զանիկայ . և իր հանդերձները
բռնեց ու զանոնք երկու կտորի
13 պատռեց ։ Ու Եղիային վրայէն ին–
կած վերարկուն վերցուց , և դար–
ձաւ Յորդանանու եզերքը կայնե–
14 ցաւ ։ Ու Եղիային վրայէն ինկած
վերարկուն առաւ , ջուրերուն զար–
կաւ , և ըսաւ , Եղիային Տէր Աս–
տուածը ո՞ւր է հիմա . ու երբոր
Բ Հմր 8․
ջուրերուն զարկաւ , Բ մէկ կողմը ու
միւս կողմը բաժնուեցան , ու Ե–
ղիսէ անցաւ ։
15 Ու Երիքովի մարգարէից որդիքը
Ժ Հմր 7․
զանիկայ Ժ դիմացէն տեսնելով՝ ը–
սին , Եղիային ոգին Եղիսէին վրայ
հանգչեցաւ . և զանիկայ դիմաւո–
րելու գացին , ու գետնէն անոր
16 խոնարհութիւն ըրին . Եւ անոր
ըսին , Ահա քու ծառաներուդ հետ
յիսուն զօրաւոր մարդիկներ կան ,
թող երթան ու քու տէրդ փընտ–
Է Տես Գ Թագ․ ԺԸ․ 12․ Եզեկ․ Ը․ 3․ Գործ․ Ը․ 39․
ռեն . ᴱ կարելի է որ Տէրոջը Հոգին
զանիկայ վերցուց , ու մէկ լեռան
մը վրայ , կամ մէկ ձորի մը մէջ
ձգեց . ու անիկայ ըսաւ , Մի խըր–
17 կէք ։ Բայց անոնք բռնադատե–
ցին զանիկայ , մինչև որ ամչցաւ ,
ու ըսաւ , Խրկեցէք ։ Եւ յիսուն
մարդ խրկեցին , որոնք իրեք օր
փնտռեցին , բայց զանիկայ չգտան .
18 Ու անոր դարձան , և անիկայ Երի–
քով կը նստէր , ու անոնց ըսաւ ,
Ես ձեզի չըսի՞ որ Մի երթաք ։
19 Եւ քաղաքին մարդիկները Եղի–
սէին ըսին , Ահա քաղաքիս բնա–
կութիւնը աղէկ է , ինչպէս որ մեր
* Կամ՝ բաժակ
Տէրը կը տեսնէ , բայց ջուրերը
20 գէշ՝ ու երկիրը անպտուղ է ։ Եւ
Լ Տես Եւ․ ԺԵ․ 25․ Գլ․ Դ․ 41․ Զ․ 6․ Յով․ Թ․ 6․
անիկայ ըսաւ , Ինծի մէկ նոր * կուժ
մը բերէք , ու մէջը աղ դրէք . ու
21 անոր բերին ։ Եւ անիկայ ջուրե–
րուն աղբիւրը ելաւ , ու ʟ հոն աղ

Ն. Փ. ՂԲ. 896

նեաց, ու ըսաւ, Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Ես ջուրերը բժշկեցի, մէյ-
մըն ալ անկէ մահ ու անպտղու-
22 թիւն չըլլայ: Եւ ան ջուրերը
բժշկուեցան մինչեւ աս օրս, Եղիսէ-
ին ըսած խօսքին համեմատ:
23 Ու անկէ Բեթէլ ելաւ. ու երբ-
որ ճամբայէն վեր կ'ելլէր, քաղաքէն
պզտիկ տղաքներ ելան, և զանիկայ
ծաղր կ'ընէին ու կ'ըսէին, Ելի՛ր
24 կնտակ, ելի՛ր կնտակ: Ու ետին
դարձաւ ու զանոնք տեսաւ, և Տէ-
րոջը անունովը զանոնք անիծեց:
Ու անտառէն երկու մատակ արջ ե-
լան, ու անոնցմէ քառասունըերկու
25 տղայ պատռեցին: Եւ անկէ Կար-
մեղոս լեռը գնաց, ու անկէ Սամա-
րիա դարձաւ:

ԳԼ. Գ

1 Յովրամին թագաւորութիւնը: 4 Մեսա թագաւորը կ'ապստամբի: 6 Յովրամ, Յովսափատ, ու Եդովմի թագաւորը ջուրի համար նեղութիւն կրելով՝ Եղիսէին կ'երթան. ան ալ ջուր ու յաղթութիւն կը խոստանայ: 21 Մովաբացիք ջուրին գոյնէն խաբուելով՝ աւար առնելու մօտ կ'երթան, ու կը յաղթուին: 26 Մովաբի թագաւորը իր անդրանիկ որդին ողջակէզ մատուցանելով՝ պաշարումը կը դադրեցնէ:

ա Գլ. ա. 17.

1 Եւ Աքաաբի որդին [ա]Յովրամ
Յուդայի Յովսափատ թագա-
ւորին տասնըութերորդ տարին՝
Սամարիայի մէջ Իսրայէլի վրայ
թագաւոր եղաւ, ու տասներկու
տարի թագաւորութիւն ըրաւ:
2 Եւ անիկայ Տէրոջը առջեւ չարու-
թիւն ըրաւ. բայց ոչ իր հօրը ու
իր մօրը պէս, քանզի անիկայ [բ]իր
հօրը շինած Բահաղի կուռքը վեր-
3 ցուց: Բայց Իսրայէլին մեղան-
չել տուող [գ]Նաբատեան Յերոբո-
վամին մեղքերուն յարեցաւ, ա-
նոնցմէ չզատուեցաւ:
4 Եւ Մովաբի Մեսա թագաւորը
հօտերու տէր ըլլալով, Իսրայէլի
թագաւորին հարիւր հազար [դ]գա-
ռըն, ու հարիւր հազար գեղմնաւոր
5 խոյ կու տար: Բայց [ե]Աքաաբին
մեռնելէն ետքը Մովաբի թագա-
ւորը Իսրայէլի թագաւորին դէմ
6 ապստամբեցաւ: Եւ ան օրը Յով-
րամ թագաւորը Սամարիայէն ե-
լաւ ու բոլոր Իսրայէլը համրեց,
7 Ու գնաց, և Յուդայի Յովսափատ
թագաւորին լուր խրկեց՝ ըսելով,
Մովաբի թագաւորը ինծի դէմ
ապստամբեցաւ. ինծի հետ Մովա-
բի վրայ պատերազմելու կ'երթա՞ս:
Ու անիկայ ըսաւ, Կ'երթամ. [զ]Նա
քեզի պէս եմ, իմ ժողովուրդս
քու ժողովուրդիդ պէս, — ձիերս
8 քու ձիերուդ պէս են: Եւ անիկայ
ըսաւ, Ո՞ր ճամբայէն երթանք:
Ան ալ ըսաւ, Եդովմի անապատին

բ Գ Թագ. ժզ. 31, 32.

գ Գ Թագ. ժբ. 28, 31, 32.

դ Տե՛ս Ես. ժզ. 1.

ե Գլ. ա. 1.

895

զ Գ Թագ. իբ. 4.

9 ճամբայէն: Եւ Իսրայէլի թագա-
ւորը՝ Յուդայի թագաւորը ու Ե-
դովմի թագաւորը գացին, ու եօթը
օրուան ճամբայ պտըտեցան. և
[է]անոնց հետը եղող բանակին ու
անասուններուն համար ջուր չկար:
10 Ան ատենը Իսրայէլի թագաւորը
ըսաւ, Ափսո՜ս, Տէրը աս իրեք
թագաւորները Մովաբին ձեռքը
11 տալու կանչեր է: Եւ [ը]Յովսա-
փատ ըսաւ, Աս տեղս Տէրոջը մար-
գարէ մը չկա՞յ, որ անոր միջոցովը
Տէրոջը հարցընենք: Ու Իսրայէլի
թագաւորին ծառաներէն մէկը
պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ե-
ղիային ձեռքերուն ջուր լեցընող
12 Սափատեան Եղիսէն հոս է: Եւ
Յովսափատ ըսաւ, Անոր քովը Տէ-
րոջը խօսքը կայ. ու Իսրայէլի թա-
գաւորը և Յովսափատ ու Եդովմի
13 թագաւորը [թ]անոր իջան: Ու Եղի-
սէ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ,
[ժ]Դուն ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս.
[ի]Դուն քու հօրդ [լ]մարգարէներուն
ու քու մօրդ մարգարէներուն գնա:
Եւ Իսրայէլի թագաւորը անոր ը-
սաւ, Չէ, վասն զի Տէրը աս իրեք
թագաւորը Մովաբին ձեռքը մատ-
14 նելու կանչեր է: Ու Եղիսէն ըսաւ,
Զօրաց Տէրը՝ որուն առջեւ կը
կայնիմ, [խ]կենդանի է որ, եթէ
Յուդայի Յովսափատ թագաւորին
վրայ համարում չունենայի, ընաւ
քու [ի]երեսդ պիտի չնայէի, ու քեզ
15 պիտի չտեսնէի: Եւ հիմա ինծի
[ծ]մէկ նուագածու մը բերէք. ու
երբոր նուագածուն նուագարանը
կը զարնէր, [կ]անոր վրայ Տէրոջը
16 ձեռքը եղաւ. Ու ըսաւ, Տէրը այս-
պէս կ'ըսէ. [հ]Աս հեղեղատը փոս
17 փոս ըրէք. Քանզի Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Հով պիտի չտեսնէք ու
անձրեւ պիտի չտեսնէք. բայց աս
հեղեղատը ջրով պիտի լեցուի, և
պիտի խմէք դուք ու ձեր հօտերը
18 ու ձեր անասունները: Սակայն ա-
սիկայ Տէրոջը առջեւ պզտիկ բան
մը ըլլալով, Մովաբն ալ ձեր ձեռ-
19 քը պիտի մատնէ. Եւ ամէն պա-
րըսպաւոր քաղաքը ու ամէն ընտիր
քաղաքը պիտի զարնէք, և ամէն
աղնիւ ծառերը կոտրէք, ու ամէն
ջուրի աղբիւրները գոցէք, ու ամէն
ընտիր արտերը քարերով աւրէք:
20 Եւ առաւօտուն [ձ]զոհը մատու-
ցուած ատենը ահա Եդովմի ճամ-
բայէն ջուրեր կու գային, ու եր-
կիրը ջրով լեցուեցաւ:
21 Ու երբոր բոլոր Մովաբացիք
լսեցին որ թագաւորները ելեր են
իրենց հետը պատերազմելու, ամէն
գօտի կապելու կարողութիւն ու-
նեցողները ժողվուեցան, ու սահ-

Ն. Փ. ՂԲ. 895

է Տե՛ս Ես. ժա. 8.

ը Գ Թագ. իբ. 7.

թ Գլ. բ. 25.

ժ Եզեկ. ժդ. 3.

ի Դատ. ժ. 14. Հռութ. ա. 15.

լ Գ Թագ. ժը. 19.

խ Գ Թագ. ժէ. 1. Գլ. ե. 16.

ծ Տե՛ս Ա Թագ. ժ. 5.

կ Եզեկ. ա. 3. գ. 14, 22. ը. 1.

հ Տե՛ս Գլ. դ. 3.

ձ Ել. իթ. 39, 40.

Ն · ք · ՂՓ · 895

22 մանագլուխը կայնեցան ։ Եւ առա-
ւօտուն կանուխ ելան , ու արեւուն
ճառագայթները ջուրերուն վրայ
զարկած ըլլալով , Մովաբացիք դի-
մացէն ան ջուրերը արիւնի պէս
23 կարմիր տեսան , ու ըսին , Ասիկայ
արիւն է . անտարակոյս թագաւոր-
ները իրարու հետ կռուեր են , ու
մէկզմէկ զարկեր են . հիմա ով Մո-
24 վաբացիք , աւարը ՅՂՂԻՒ ։ Ա-
սանկով անոնք Իսրայէլի բանակը
գացին , ու Իսրայէլացիք ելան Մո-
վաբացիները զարկին , որոնք անոնց
երեսէն փախան . ու ԻՒՐԱՅԵԼՑԻ
Մովաբացիները զարնելով՝ անոնց
25 երկիրը մտան . Եւ քաղաքները կոր-
ծանեցին , ու ամէն ընտիր արտերու
մէջ ամէն մարդ իր քարը նետեց ,
ու զանոնք լեցուցին , և ամէն ջուրի
աղբիւրները գոցեցին , ու ամէն ազ-
նիւ ծառերը կոտրեցին . այնպէս
որ միայն ՂԿԻՐՀարէսեթին քարերը
թողուցին . ու պարսաւորները զա-
նիկայ պաշարեցին ու զարկին ։
26 Եւ Մովաբի թագաւորը երբոր տե-
սաւ որ պատերազմը իր վրայ սաստ-
կացաւ , իր հետը եօթը հարիւր
սուսերամերկ զօրք առաւ , որ մին-
չեւ Եդովմի թագաւորը ճեղքեն
27 անցնին . բայց չկրցան ։ Ուստի
առաւ իր անդրանիկ որդին որ իր
տեղը պիտի թագաւորէր , ու զա-
նիկայ պարսպին վրայ ողջակէզ ը-
րաւ . և Իսրայէլացւոց դէմ մեծ
բարկութիւն եղաւ . ու անոր վրա-
յէն ետ քաշուեցան , ու էրկիրը դարձան ։

Գ Լ · Դ

1 Եղիսէ որբևարիին նեղ կը շաղկրնէ · 8 բարի Սունամացիին զաւակ մը կը խոստանայ · 18 անոր մեռած տղան կը յարուցանէ · 38 Գաղգաղայի մէջ թունաւոր ապուրը կը բժշկէ · 42 Հարիւր մարդը քան հացով կը կշտացընէ ։

Ա- գթագ · ի · 35 ։

1 Ա- Մարգարէից որդւոցը կնիկնե-
րէն մէկ կնիկ մը Եղիսէին աղա-
ղակելով ըսաւ , Քու ծառադ էրիկս
մեռաւ . ու դուն քու ծառայիդ
աստուածաւախ ըլլալը գիտես . և
պարտատէրը եկաւ Բ որ իմ երկու
Բ Տճ՚ս Ղէ · իե · 39 ։ Մատ · ԺԸ · 25 ։
2 որդիներս իրեն ծառայ առնէ ։ Ու
Եղիսէ անոր ըսաւ , Քեզի ի՞նչ ը-
նեմ . ըսէ ինծի , տունը ի՞նչ ու-
նիս ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Քու ա-
ղախինդ տանը մէջ * աման մը՝ եղէն
3 չի զատ ուրիշ բան մը չունի ։ Ու
Եղիսէ անոր ըսաւ , Գնա դուրսէն
քու բոլոր դրացիներէդ քեզի պա-
րապ անաններ ուզէ , Ե ու քիչ մի՛
4 ուզեր . Եւ դո՛ւռ մտիր՝ քու վրա-
յիդ ու քու որդւոցդ վրայէն դու-
ռը դոցէ , և ետ եղ՛ ան բոլոր ա-
մաններուն մէջը պարպէ , ու լե-
5 ցուածը վերցուր ։ Եւ անիկայ ա-
նոր քովէն գնաց , ու իր վրայէն
ու իր որդւոցը վրայէն դուռը գո-
ցեց . անոնք անոր կը մօտեցընէին ,
6 ու անիկայ կը լեցընէր ։ Ու երբոր
ան ամանները լեցուեցան , իր որ-
դւոյն ըսաւ , Ինծի ուրիշ աման
մօտեցուր . ու անիկայ ըսաւ անոր ,
Ուրիշ աման չկայ . ան ատենը եղը
7 կայնեցաւ ։ Եւ Ի՛ՒԼ գնաց Աստու-
ծոյ մարդուն պատմեց . ու անիկայ
ըսաւ , Գնա եղը ծախէ ու պարտքդ
վճարէ . և աւելցածովը դուն ու
քու որդիքդ ապրեցէք ։
8 Ու մէկ օր մը երբոր Եղիսէ Տ Ա-
նամէն կ՚անցնէր , հոն մէկ երեւելի
կնիկ մը կար , որ զանիկայ հաց ու-
տելու ստիպեց . ու Ե՛ՒՓԷ քանի որ
ՆԷ կ՚անցնէր , հաց ուտելու հա-
9 մար հոն կ՚իջնէր ։ Եւ ՆԷ Ի՛ՒԼԷ
իր էրկանը ըսաւ , Ահա գիտեմ որ
ասիկայ Աստուծոյ մէկ սուրբ մարդն
է , որ միշտ մեր քովէն կ՚անցնի .
10 Հիմա մէկ պզտիկ վերնատուն մը
շինենք պատին վրայ , ու հոն անոր
համար անկողին , սեղան , աթոռ
ու աշտանակ դնենք , որ երբոր մեզի
11 գայ՝ հոն իջնէ ։ Եւ եղաւ որ մէկ
օր մը անիկայ հոն եկաւ , ու վեր-
նատունը մտաւ ու հոն պառկե-
12 ցաւ . Եւ իր ծառային Գ Ե Զ Ի Ի Ն ը-
սաւ , Սունամացի կնիկը կանչէ .
ու զանիկայ կանչեց . և անոր առջեր
13 կայնեցաւ ։ Ու անիկայ իր ծառային
ըսաւ , Անոր ըսէ , ահա դուն մեզի
համար ասա բոլոր աշխատանքը քա-
շեցիր . քեզի ի՞նչ ընեմ . թագա-
ւորին կամ զօրապետին ըսելիք մը
ունի՞ս . և անիկայ ըսաւ , Ես իմ
ժողովուրդիս մէջը կը բնակիմ ։
14 Ու Եղիսէ ըսաւ , Անոր ի՞նչ ը-
Ն Ա Ի ընել . ու Գ Ե Զ Ի ըսաւ , Ի-
րաւցընէ անիկայ զաւակ չունի , ու
15 անոր էրիկը ծերացեր է ։ Ու Ե-
ղիսէ ըսաւ , Զանիկայ կանչէ . և
զանիկայ կանչեց . ու դրանը մէջ
16 կայնեցաւ ։ Ու Եղիսէ ՆՈՐ ըսաւ ,
† Գալ տարի՝ ասա ատենս գիրկդ
որդի մը պիտի ունենաս ։ Եւ ա-
նիկայ ըսաւ , Ըէ՛ , ով տէր իմ՝
մարդ Աստուծոյ , Ի՛քու աղախինիդ
17 սուտ մի՛ ըսեր ։ Ու կնիկը յղացաւ , ու հետևեալ տարին նոյն
ատենը որդի մը ծնաւ , ինչպէս որ
Եղիսէ անոր ըսեր էր ։
18 Եւ տղան մեծցաւ , ու մէկ օր մը
իր հօրը գնաց Ջ ե ռ ո ղ ն ե ր ո ւ ն քովը ։
19 Եւ իր հօրը ըսաւ , Գլո՛ւխս՝ գլո՛ւխս . ան ալ մանչուն ըսաւ ,
20 Ա ս ի կ ա յ իր մօրը տար ։ Ու զանի-
կայ վերցուց ու անոր մօրը տա-
րաւ . և անիկայ մինչև կէս օր անոր
ծունկերուն վրայ նստաւ , ու մե-
21 ռաւ ։ Եւ կնիկը վեր ելաւ , ու

Ն · ք · ՂՓ · 895

† Գ Կա · ԺԹ · 18 ։

Ն. Ք. ԴԲ. 895

զանիկայ Աստուծոյ մարդուն անկողինին մէջ պառկեցուց, ու դուռը
22 վրայէն գոցեց ու ելաւ. Եւ իր էրիկը
կանչեց ու ըսաւ, Կ'աղաչեմ՝ ինծի
մանչերուն մէկուն հետ էշ մը խրկէ,
որ շուտով մինչև Աստուծոյ մարդուն քովը երթամ ու ետ դառ
23 նամ։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ի՞նչ կայ
որ դուն այսօր անոր պիտի երթաս.
ամսագլուխ չէ, շաբաթ չէ։ Ու
24 անիկայ ըսաւ, Ողջութիւն։ Ու
էշը պատրաստել տուաւ, և մանչուն ըսաւ, Քշէ գնա, ու մինչև որ
քեզի չըսեմ, քշելէն ետ մի կենար
25 ինծի համար։ Եւ Կարմեղոս լեռը երթալով՝ Աստուծոյ մարդուն
քովը գնաց։ Ու երբոր Աստուծոյ
մարդը դիմացէն զանիկայ տեսաւ,
իր մանչուն Գեհեզիին ըսաւ, Ահա
26 Սունամացի կնիկը հոն է. Հիմա
վազէ, դիմաւորէ զանիկայ, ու անոր ըսէ, Ողջ առո՞ղջ ես, էրիկդ
ողջ առո՞ղջ է, տղան ողջ առո՞ղջ
է։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ողջ առողջ
27 են։ Ու երբ լեռը Աստուծոյ
մարդուն եկաւ, անոր ոտքերուն
փաթթուեցաւ. ու Գեհեզի մօտեցաւ որ զանիկայ ետ քաշէ, բայց
Աստուծոյ մարդը ըսաւ, Թող
տուր զանիկայ, քանզի անոր սիրտը ցաւած է. ու Տէրը ինծմէ պա
28 հեց ու ինծի չյայտնեց։ Եւ կինը
ըսաւ, Ես իմ տիրոջմէս որդի
խնդրեցի՞. չէս ըսի՞ որ Զիս մի
29 խաբեր։ Ու անիկայ Գեհեզիին ըսաւ, Մէջքդ գօտի կապէ, և իմ
գաւազանս ձեռքդ առ ու գնա. և
թէ որ մարդու մը հանդիպիս,
անոր բարև մի տար, ու թէ որ
մէկ մարդ մը քեզի բարև տայ, պատասխան մի տար, և իմ գաւա
30 զանս տղուն երեսին վրայ դիր։ Իսկ
տղուն մայրը ըսաւ, Տէրը կենդանի է, ու քու անձդ կենդանի է,
որ քեզ պիտի չթողում։ Ու Եղիսէ ելաւ անոր ետևէն գնաց։
31 Բայց Գեհեզի անոնց առջևը անցաւ,
ու գաւազանը տղուն երեսին վրայ
դրաւ, սակայն ո՛չ ձայն կար, և
ո՛չ զգացում. ուստի զանիկայ դիմաւորելու դարձաւ, և անոր պատմեց ու ըսաւ, Տղան չարթըն
32 ցաւ։ Ու երբոր Եղիսէ տունը
մտաւ, ահա տղան մեռած իր
33 անկողինին վրայ պառկած էր։ Ու
ներս մտնելով, երկուքնուն վրայէն
դուռը գոցեց, և Տէրոջը աղօթք
34 ըրաւ. Ու ելաւ տղուն վրայ պառկեցաւ. և իր բերանը անոր բերնին
վրայ, ու իր աչքերը անոր աչքերուն վրայ, ու իր թաթերը անոր
թաթերուն վրայ դրաւ, և անոր
վրայ կծկեցաւ, ու տղուն մարմինը
35 տաքցաւ։ Եւ դարձաւ տանը մէջ
մէյմը աս կողմը ու մէյմը ան
կողմը պտըտեցաւ, ու ելաւ անոր
վրայ կծկեցաւ. և տղան եօթը
անգամ փռնգաց, ու տղան աչքերը
36 բացաւ։ Ան ատենը Գեհեզին կանչեց ու ըսաւ, Սունամացի կնիկը
կանչէ. ու զանիկայ կանչեց. և
անոր եկաւ. ու Եղիսէ անոր ըսաւ,
37 Տղադ առ։ Եւ կինը ներս մտնելով՝ անոր ոտքերը ինկաւ, ու գետնէն խոնարհութիւն ըրաւ, և իր
տղան առնելով դուրս ելաւ։
38 Ու Եղիսէ Գաղգաղա դարձաւ.
և ան երկրին մէջ սով կար, ու
մարգարէից որդիքը անոր առջևը
կը նստէին. ու անիկայ իր ծառային
ըսաւ, Մեծ կաթսան կրակին վրայ
դիր, և մարգարէից որդիներուն
39 ապուր եփէ։ Ու մէկը դաշտը ելաւ որ խոտեր ժողվէ, ու մէկ վայրենի բոյս մը գտաւ, և անկէ հանդերձը լեցուն վայրենի վարունգ
ժողվեց, ու եկաւ՝ զանոնք ապուրին կաթսային մէջը մանրեց, քան
40 զի չէին ճանչնար։ Եւ ան մարդիկներուն առջևը դրին որ ուտեն. ու
երբոր ան ապուրէն կերան, պոռալով ըսին, Կաթսային մէջը
մահ կայ՝ ով մարդ Աստուծոյ.
41 ու չկրցան ուտել։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ալիւր բերէք. ու զանիկայ
կաթսային մէջը նետեց, ու ըսաւ,
Ժողովուրդին առջևը դիր որ ուտեն. ան ատենը կաթսային մէջ
վնասակար բան մը չկար։
42 Եւ Բահաղ սաղիսայէն մարդ մը
եկաւ, ու Աստուծոյ մարդուն՝
երախայրիներէ քսան հացեր՝
քսան հատ գարեղէն հաց, ու
թարմ հասկեր բերաւ իր պարկովը։
Եւ անիկայ ըսաւ, Ժողովուրդին
43 տուր որ ուտեն։ Եւ անոր ծառան
ըսաւ, Աս ի՞նչ է որ հարիւր մարդոց առջևը դնեմ. բայց անիկայ
ըսաւ, Ժողովուրդին տուր որ ուտեն, քանզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Պիտի ուտեն ու պիտի աւելնայ։
44 Եւ անոնց առջևը դրաւ, ու կերան, և Տէրոջը ըսածին պէս աւելցաւ։

ԳԼ. Ե

1 Նէեման՝ գերի բռնուած աղջկան մը ծանուցանելովը՝ Սամարիա կը խրկուի, որ իր բորոտութենէն բժշկուի։ 8 Եղիսէ զանիկայ Յորդանան խրկելով՝ բորոտութիւնը կը բժշկէ. 15 ու Նէեմանին պարգևները չընդունելով՝ երկրին հողէն կու տայ անոր։ 20 Գեհեզի՝ իր տիրոջը անունովը Նէեմանը խաբելուն համար՝ բորոտութեամբ կը պատժուի։

1 Եւ Ասորւոց թագաւորին զօրագլուխը Նէեման իր տիրոջը
առջևը մեծ ու յարգելի մարդ մըն
էր, քանզի Տէրը անոր ձեռքովը

Գլ. Բ. 25։
Մատ. Իբ. 9։
Հմր 16։
Գ Թագ. Ժը. 46։ Գլ. Թ. 1։
Ղուկ. Ժ. 4։
Տես Եղ. Է. 19։ Ժդ. 16։ Գլ. Բ. 8. 14։ Գործ. ԺԹ. 12։
Գլ. Բ. 2։
Յօհ. Ժա. 11։
Հմր 4։ Մատ. Զ. 6։
Գ Թագ. ԺԷ. 20։
Գ Թագ. ԺԷ. 21։ Գործ. Ի. 10։

Ն. Ք. ԴԲ. 895
Գ Թագ. ԺԷ. 21։ Գլ. Ը. 1. 5։
Գ Թագ. ԺԷ. 23։ Եբր. ԺԱ. 35։
Իբր 891
Գլ. Բ. 1։ Գլ. Ը. 1։ Գլ. Բ. 3։ Ղուկ. Ժ. 39։ Գործ. ԻԲ. 3։
Ել. Ժ. 17։
Տես Ել. ԺԵ. 25։ Գլ. Բ. 21։ Յօհ. Թ. 6։
Ա Թագ. Թ. 4։
Ա Թագ. Թ. 7։ Ա Կոր. Թ. 11։ Գաղ. Զ. 6։
Ղուկ. Թ. 13։ Յօհ. Զ. 9։
Ղուկ. Թ. 17։ Յօհ. Զ. 11։
Մատ. ԺԴ. 20։ ԺԵ. 37։ Յօհ. Զ. 13։
Իբր 894
Ղուկ. Դ. 27։
Ել. Ժա. 3։

Ն·Ք·ԳԲ· Իրբ 894

Ասորւոց փրկութիւն տուեր էր. ու
աս մարդը զօրաւոր կտրիճ մըն էր,
2 բայց բորոտ էր։ Եւ Ասորւոց գունդերը ելլելով՝ Իսրայէլի երկրէն մէկ պզտիկ աղջիկ մը գերի առեր էին, ու անիկայ Նեեմանին կնկանը քովը
3 էր։ Եւ անիկայ իր տիկնոջը ըսաւ, Երանի թէ իմ տէրս Սամարիա եղող մարգարէին առջեւը ըլլար, ան աւետը զանիկայ իր բո-
4 րոտութենէն կը բժշկէր։ Ու Նեեման գնաց իր տիրոջը պատմեց, ու ըսաւ, Իսրայէլի երկրէն եղող աղջիկը այսպէս ու այսպէս խօսեցաւ։
5 Եւ Ասորւոց թագաւորը ըսաւ, Գնա ուրեմն, ես Իսրայէլի թագաւորին նամակ կը խրկեմ։ Ու անիկայ գնաց, և †իր ձեռքը տասը տաղանդ արծաթ, ու վեց հազար ոսկի, ու տասը ձեռք փոխելու
6 հանդերձ առաւ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորին բերաւ նամակը, *որ այսպէս դրուած էր՝. Արդ երբոր աս նամակը քեզի հասնի, †դիտցած ըլլաս որ՝ իմ ծառաս Նեեմանը քեզի կը խրկեմ, որ զանիկայ իր բորո-
7 տութենէն բժշկես։ Ու երբոր Իսրայէլի թագաւորը նամակը կարդաց, իր հանդերձները պատռեց, ու ըսաւ, Մի՞թէ ես մեռցընելու ու ապրեցընելու Ա֊Ր֊Ա֊Մ֊Ի֊Ա֊Ն֊ Աստուած եմ, որ ասիկայ ինծի մարդ մը խրկեր է իր բորոտութենէն բժշկելու համար. ուստի աղէկ դիտցէք ու տեսէք, որ ասիկայ ինծմէ պատճառ մը կը փնտռէ։
8 Ու երբոր Աստուծոյ մարդը Եղիսէ լսեց որ Իսրայէլի թագաւորը իր հանդերձները պատռեր է, թագաւորին հրդ խրկեց ու ըսաւ, Ինչո՞ւ հանդերձներդ պատռեցիր. թող անիկայ ինծի դայ, ու դիտնայ թէ Իսրայէլի մէջ մարգարէ
9 կայ։ Եւ Նեեման իր ձիերովը ու կառքովը գնաց, ու եղիսէին տա-
10 նը դուռը կայնեցաւ։ Ու Եղիսէ մարդ մը խրկեց անոր՝ ըսելով, Գնա Յ֊Որդանանու մէջ եօթը անգամ լուացուէ, և մարմինդ քեզի
11 կը դառնայ, ու կը մաքրուիս։ Ու Նեեման բարկացաւ ու գնաց՝ ըսելով, Ահա ես կ'ըսէի որ անիկայ անտարակոյս իմ քովս պիտի դայ ու կայնի, և իր Եհովայ Աստուծոյն անունը պիտի կանչէ, ու ձեռքը ան տեղւոյն վրայ պիտի երերցընէ, ու բորոտութիւնը բժշկէ։
12 Դամասկոսի Աբանա ու Փարփար գետերը Իսրայէլին բոլոր ջուրերէն աղէկ չե՞ն. միթէ չե՞մ կրնար անոնց մէջը լուացուիլ ու մաքրուիլ. և դարձաւ բարկութիւնով գնաց։
13 Իսկ անոր ծառաները մօտեցան, ու

Ն·Ք·ԳԲ· Իրբ 894

անոր խօսեցան ըսելով, Ով հայր, Ի՞նչ որ մարգարէն քեզի մէկ մեծ բան մը ըսէր, պիտի չընէի՞ր. ուր մնաց որ անիկայ քեզի՝ Լուացուէ
14 ու պիտի մաքրուիս՝ ըսաւ։ Ան ատենը անիկայ իջաւ, ու Աստուծոյ մարդուն խօսքին համեմատ եօթը անգամ Յորդանանու մէջ լուացուեցաւ. ու Ղանոր մարմինը պզտիկ տղու մը մարմինին պէս եղաւ, ու Ե֊մաքրուեցաւ։
15 Եւ անիկայ իր բոլոր բանակովը Աստուծոյ մարդուն դարձաւ, ու գնաց անոր առջեւը կայնեցաւ, ու ըսաւ, Ահա հիմա գիտցայ որ բոլոր երկրի վրայ Աստուած չկայ, բայց միայն Իսրայէլի մէջ. ուստի հիմա կ'աղաչեմ, քու ծառայէդ
16 ‡ընծայ մը ընդունէ։ Բայց անիկայ ըսաւ, Ի՛ՏԵՐը՝ որուն առջեւը կը կայնիմ, կենդանի է որ †պիտի չընդունիմ. ու զանիկայ ստիպեց որ ընդունի. բայց անիկայ չհաճեցաւ։
17 Ու Նեեման ըսաւ, Ուրեմն քու ծառայիդ — Երկրէ֊ հողէն երկու ջորիի բեռ չտրուի՞. քանզի քու ծառադ մէյմըն այլ ուրիշ աստուածներու ողջակէզ կամ զոհ պիտի չընէ, բայց միայն Եհովային։
18 Ի՛ՏԵՐը աս բանիս համար քու ծառայիդ թողութիւն տայ, — Երբոր իմ տէրս Ռեմոնի տունը մտնէ հոն երկրպագութիւն ընելու համար, և ձեռքիս վրայ կռթընելովը, ես — Ռեմոնի տանը մէջ ծռիմ, աս բանիս՝ — Ռեմոնի տանը մէջ իմ ծռելուս համար Ի՛ՏԵՐը քու ծառայիդ թո-
19 ղութիւն տայ։ Եւ Եղիսէ անոր ըսաւ, Գնա խաղաղութեամբ. և անիկայ անոր քովէն գնաց — Հ֊քիչ մը ճամբայ —։
20 Եւ Աստուծոյ մարդուն Եղիսէին ծառան Գեհազի ըսաւ, Ահա իմ տէրս աս Ասորի Նեեմանին խնայեց, ու անոր ձեռքէն անոր բերածը չառաւ. Ի՛ՏԵՐը կենդանի է որ ես անոր ետևէն կը վազեմ, և անկէ
21 բան մը կ'առնեմ։ Ու Գեհազի Նեեմանին ետևէն վազեց. ու Նեեման երբոր տեսաւ որ անիկա իր ետևէն կը վազէ, իր կառքէն ի֊ջաւ զանիկայ դիմաւորելու, ու ը֊
22 սաւ, Ողջո՞ւթիւն է։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ողջութիւն է. իմ տէրս զիս խրկեց ու կ'ըսէ, Ահա հիմա Եփրեմի լեռնէն մարգարէից որդիներէն երկու պատանի եկաւ ինծի, շնորհք ըրէ, անոնց համար տաղանդ մը արծաթ, ու երկու
23 ձեռք փոխելու հանդերձ տուր։ Ու Նեեման ըսաւ, Շնորհք ըրէ՝ երկու տաղանդ առ. և զանիկայ ըրա-

* Եբր· ըսելով։
† Եբր· ահա՛
‡ ա Թագ· Թ·8։ Գլ·ը·8, 9։
† Ծն·ԼԲ։ բ Օր·ԼԲ· 39։ աԹագ· բ·6։
† Ցես·Գլ· դ·41։ Ցօհ· Թ·7։
† Գլ·է·2։ 17։
‡ Եբր· օրն· նութիւն Ծն·ԼԴ· 11։ Գլ·դ·14։ † Ծն·ժգ· 23։ Ցես Պատ·ժ· 8։ Գոր·ը· 18, 20։
Ղ Գր·ԼԴ· 25։ Ի Գլ·դ· 27։
Ը Դան·բ· 47։ դ·29։ գ·26, 27։
Լ Ծն·լ· 16։

Ն · ք · ԶԲ · Իրր 894

նադատեց , ու երկու պարկի մէջ երկու տաղանդ արծաթ դրաւ , ու երկու ձեռք ալ փոխելու հանդերձ ծրարեց , և իր ծառաներէն երկուքին տուաւ , որ անոր առջևէն տա-
24 րին : Ու երբոր [*] ըլուրը եկաւ՝ ա-նոնց ձեռքէն առաւ ու տանը մէջ պահեց , և ան մարդիկները ճամ-
25 բեց , ու գացին . Եւ ինքը ներս դնաց իր տիրոջը առջևը կայնեցաւ . ու եղիսէ անոր ըսաւ , Ո՛վ Գէեզի , ո՛րտկից էա՛ք . և անիկայ ըսաւ ,
26 Ծառադ մէկ տեղ մը չգնաց : Ու եղիսէ անոր ըսաւ , Երբոր ան մարդը իր կառքէն քեզ դիմաւորելու դարձաւ , միթէ իմ հոգիս հո՛ չըդնաց . ու հիմա արծաթ առնելու , և հանդերձներ ու ձիթենիներ և այգիներ ու ոչխարներ և արջառներ ու ծառաներ ու աղախիններ
27 առնելու առե՞ն է : Ուրեմն Նէեմանին բորոտութիւնը Ի՛քեզի ու քու սերունդիդ փակչի յաւիտեան : Եւ անիկայ անոր առջևէն Ձիւնի պէս բորոտեալ ելաւ :

[*] կա՛մ առանձին տեղը

Իս Տիմ. գ · 10 ։ Ձ Եւ · դ · 6 ։ Թուա · ԺԸ · 10 ։ ԳԼ · ԺԸ · 5 ։

ԳԼ · Զ

1 Եղիսէ հրամայեց որ մարգարէից որդիները՝ որ երեքհարիւր հոգի էին , իրենց բնակարանները մեծցընեն , ու երկաթը կը լողացընէ : 8 Եղիսէ Ասորւոց թագաւորին խորհուրդը կը յայտնէ Իսրայէլի թագաւորին : 13 Եղիսէն բռնելու համար Դոթայիմ խրկուած զօրքը կուրութեամբ կը զարնուին , 19 ու Սամարիա տանելով՝ խաղաղութեամբ ետ կը խրկուին : 24 Սամարիայի մէջ պատահած սովին պատճառը կ'իմանանք : 30 Թագաւորը մարդ կը խրկէ որ Եղիսէն սպաննէ :

Իրր 893 – ԳԼ · դ · 38 ։

1 Ետ – մարգարէից որդիքը Եղիսէին ըսին , Ահա աս տեղը՝ ուր որ մենք քու առջևդ կը նստինք , մեզի
2 նեղ է : Երթանք ուրեմն մինչև Յորդանան , ու ան տեղէն ամէն մէկերնիս մէկմէկ գերան առնենք , ու հոն մեզի բնակելու տեղ շինենք . Եւ անիկայ ըսաւ , Գացէ՛ք : Ու
3 անոնցմէ մէկը ըսաւ , Շնորհք ըրէ , քու ծառաներուդ հետ եկուր .
4 և անիկայ՝ Կու գամ ըսաւ . Ու անոնց հետ գնաց . և Յորդանան
5 հասնելով ծառեր կտրեցին : Ու երբոր մէկը գերան մը կը կտրէր , փոքրիկ երկաթը ջուրին մէջը ինկաւ . ուստի անիկայ պոռալով ը-սաւ , Ո՛հ , տէր իմ , ան ալ փոխ
6 առնուած էր : Եւ Աստուծոյ մարդը ըսաւ , Ո՞ւր ինկաւ . ու անիկայ ան տեղը ցուցուց անոր : Ու
Բ Եղիս փայտ մը կտրեց ու հոն նետեց , ու երկաթը ջուրին երեսը
7 ելաւ : Եւ անոր ըսաւ , Ձառիկայ վերցուր , ան ալ ձեռքը երկընցուց ու զանիկայ առաւ :
8 Եւ Ասորւոց թագաւորը Իսրա-

Ն · ք · ԶԲ · Իրր 893

յէլի դէմ պատերազմ կ'ընէր , ու իր ծառաներուն հետ խորհուրդ ը-րաւ ու ըսաւ , Այս ինչ կամ այն
9 ինչ տեղը բանակ դնեմ : Եւ Աստուծոյ մարդը Իսրայէլի թագաւորին մարդ խրկեց՝ ըսելով , Զգուշացիր որ ան տեղէն չանցնիս , վասն զի Ասորիները հոն իջած են ,
10 Ու Իսրայէլի թագաւորը Աստուծոյ մարդուն բսած տեղը մարդ խրկելով՝ տեղեկացաւ , ու անկէ զգու-
11 շացաւ † շատ անգամ : Եւ ասոր համար Ասորւոց թագաւորին սիրտը նեղսալով՝ իր ծառաները կանչեց ու անոնց ըսաւ , Ձեզ յայտներ ինձի , թէ մերիններէն ո՛վ կայ որ Իսրայէլի թագաւորին
12 ըլլ է Իրէ : Ու ծառաներուն մէկը ըսաւ , Ձկայ տ՛ռ՛ Ջէ՛ՀՀ՛ ով տէր իմ թագաւոր . հապա Իսրայէլի մէջ եղող եղիսէ մարգարէն քու պառկելու սենեակիդ մէջը խօսած խօսքերդ Իսրայէլի թագաւորին կը
13 յայտնէ : Եւ անիկայ ըսաւ , Գացէք ու անոր ուր ըլլալը տեսէք , որ զանիկայ բռնել տամ : Եւ ա-նոր պատմեցին ու ըսին , Ահա ա-
14 նիկայ Դոթայիմի մէջ է : Ուստի անիկայ ձիեր ու կառքեր ու բազմաթիւ զօրքեր խրկեց հոն , որոնք գիշերով գացին և
15 քաղաքը պաշարեցին : Եւ Աստուծոյ մարդուն ծառան առաւօտուն կանուխ ելաւ ու դուրս ըլ-նաց . և ահա զօրքեր , ձիեր ու կառքեր քաղաքը պաշարեր էին . ու ծառան անոր ըսաւ , Ո՛հ , տէր
16 իմ , ի՞նչ ընենք : Ու եղիսէ ը-սաւ , Մի վախնար , քանզի Դ մեզի հետ եղողները անոնց հետ եղողնե-
17 րէն շատ են : Ու եղիսէ աղօթք ըրաւ ու ըսաւ , Ո՛վ Տէր՝ ասոր աչքերը բաց որ տեսնի : Եւ Տէրը ծառային աչքերը բացաւ . ու տե-սաւ որ ահա լեռը եղիսէին չորս կողմը Հրեղէն ձիերով ու կառքե-
18 րով լեցուն էր : Ու երբոր անոնք եղիսէի քովը իջան , եղիսէ Տէրոջը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ , Կ'աղաչեմ , ասոնց ազգը ‡ կուրութեամբ զարկ . և Ձ Տէրը զանոնք կուրութեամբ զարկաւ եղիսէին խօսքին
19 համեմատ : Ան ատենը եղիսէ ա-նոնց ըսաւ , Ճամբան աս չէ ու քաղաքը ասիկայ չէ , եւ ես ձեզ ձեր փնտռած մարդուն տա-նիմ . և զանոնք Սամարիա տարաւ ,
20 Ու երբոր Սամարիա եկան , եղիսէ ըսաւ , Ո՛վ Տէր , ասոնց աչքերը բաց որ տեսնեն : Եւ Տէրը անոնց աչքերը բացաւ , ու տեսան , և ա-հա Սամարիայի մէջ էին ,
21 Եւ Իսրայէլի թագաւորը զանոնք

[*] կա՛մ առանձին տեղը

† Եբր · ո՛չ մէկ ու ո՛չ երկու

Ի Տիմ. գ · 10 ։ Ձ Եւ · դ · 6 ։ Թուա · ԺԸ · 10 ։ ԳԼ · ԺԸ · 5 ։

Ի ԳԼ · բ · 11 ։ Սաղ · ԼԴ · 7 ։ կբ · 17 ։ Ձաք · ա · 8 ։ գ · 1—7 ։

‡ կա՛մ շուրթեամբ Ղ Ն · ԺԹ · 11 ։

Ի Թագ · ե · 17 ։

Բր Մն · լբ · 7 ։ Սաղ · ԺԵ · 18 ։ Հռով · ը · 31 ։

Ն · Ք · ՁԲ · Իսր 893

տեսնելով՝ Եղիսէին ըսաւ , Ո՛վ
22 հայր իմ՝ զարնե՞մ , զարնե՞մ : Եւ
անիկայ ըսաւ , Մի զարներ . միթէ
քու սրովդ ու աղեղովդ զերի բըռ-
նածներդ կը զարնե՞ս . Հանոնց առ-
ջին հաց ու ջուր դիր , որ ուտեն
խմեն ու իրենց տիրոջը երթան :
23 Եւ անոնց մէկ մեծ կոչունը մը ը-
րաւ , ու կերան՝ խմեցին , ու զա-
նոնք ետ խրկեց , ու իրենց տիրոջը
գացին . և Ասորւոց գունդերը
Ա՛լ Իսրայէլի երկիրը չե-
կան :

Իսր 892

24 Եւ անկէ ետքը Ասորւոց Բենա-
դադ թագաւորը իր բոլոր բանակը
ժողվեց , ու ելաւ Սամարիան պա-
25 շարեց : Եւ Սամարիայի մէջ մեծ
սով եղաւ , քանզի զանիկայ պաշա-
րեր էին , այնպէս որ մէկ իշու գլու-
խը՝ ութսուն -ԻՒՂ արծաթի , ու մէկ
*Կը կարծե-
ւի թէ տե-
սակ մը ըն-
դեղէն է :
կապիճին չորրորդ մասը *աղաւնիի
աղբը՝ հինգ -ԻՒՂ արծաթի ծախուե-
26 ցաւ : Ու երբոր Իսրայէլի թագա-
ւորը պարսպին վրայէն կ'անցնէր ,
մէկ կնիկ մը անոր աղաղակեց ու
ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ թագաւոր՝
27 օգնէ՛ ինձի : Եւ անիկայ ըսաւ , Թէ
որ Տէրը քեզի չօգնէ , ես քեզի
ուրկից օգնեմ , կալե՞ն թէ հնձա-
28 նէն : Ու թագաւորը անոր ըսաւ ,
Քեզի ի՞նչ եղաւ : Եւ անիկայ
ըսաւ , Ա՛ս կնիկը ինծի ըսաւ որ
Քու տղադ տուր , ու այսօր զանի-
կայ ուտենք , և իմ տղաս վաղը
Ի Կղ · իզ · 29 : Բ Օր · իբ · 53 , 57 :
29 ուտենք : Ուստի ի՛մ տղաս եփե-
ցինք և զանիկայ կերանք . ու երկ-
րորդ օրը անոր ըսի , Տղադ տուր
որ ուտենք , բայց անիկայ իր տղան
30 պահեց : Եւ թագաւորը ան կընե-
կանը խօսքը լսածին պէս ի՛ր հան-
դերձները պատռեց , ու պարսպին
վրայէն անցած ատենը , ժողովուր-
դը տեսաւ որ ահա ներսէն՝ անոր
Ե Թագ · խ · 27 :
31 մարմնոյն վրայ քուրձ կար : Եւ
անիկայ ըսաւ , Ի Աստուած ինծի
այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ , Թէ
Ի Հառ · ա · 17 : Գ Թագ · ժԹ · 2 :
որ այսօր Սափատեան Եղիսէին
32 գլուխը իր վրայ մնայ : Ու Եղիսէ իր
տունը կը նստէր , ու Ծերերը անոր
Լ Եզեկ · ը · 1 : ի · 1 :
հետ կը նստէին . և Թագաւորը իր
առջևէն մարդ մը խրկեց անոր . ու
պատգամաւորը դեռ չհասած՝ Ե-
Ի Կղ · ժգ · 32 :
ղիսէ ծերերուն ըսաւ , Ի՞նչ տես-
Ե Գ Թագ · ժը · 4 :
նէ՞ք որ ա՛ս մարդասպանի որդին
գլուխս առնելու մարդ խրկեց . Նա-
յեցէ՛ք ան մարդը եկածին պէս
դուռը գոցեցէ՛ք , ու զանիկայ դրա-
նը քովը բռնեցէ՛ք . միթէ անոր
տիրոջը ոտքերուն ձայնը անոր
Ի Ե Ա Ս Ա Ե Լ Ա Կ Ա Ն Թ Ա Գ Ա Ւ Ո Ր Ը Ե Ղ Ի Ս Է Ի Ն Կ Ը Տ Ա Ր Ա Ծ Ի Ր Ը Ա Ս Ո Ր Ի Ա Ց Ի Ն
33 ետևէն չէ՞ : Ու երբոր անոնց հետ
կը խօսէր , ահա ան պատգամաւորը
անոր քովը իջաւ . ու ըսաւ ,
Ա՛հա աս չարիքը Տէրոջմէն է . Ինչ
Ն · Ք · ՂԲ · Իսր 892

ասկէ ետև Տէրոջմէն ի՞նչ պիտի
յուսամ :

Գ Լ · Է

1 Եղիսէ Սամարիայի մէջ պատահելու անհաւա-
տալի առատութիւնը կը նախագայնէ : 3 Չորս
բորոտներ համաձակութիւն ընելով Ասորւոց
բանակը մտնելու , անոնց փախչելուն լուրը կը
բերեն : 12 Թագաւորը լրտեսներու միջոցով
ան լուրին ճշմարիտ ըլլալը ստուգելով՝ Ասո-
րւոց վրանները կը կողոպտէ : 17 Ան իշխանը՝
որ առատութեան համար Եղիսէին բան մար-
գարէութեանը չհաւատաց , դրան պահպանու-
թիւնը իրեն յանձնուած ըլլալով՝ ամբոխէն
ոտնակոխ կ'ըլլայ ու կը մեռնի :

1 Ու Եղիսէ ըսաւ , Տէրոջը խօսքը
մտիկ ըրէք . Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ . Վաղը աս ատենս Սամարիայի — Հմր 18 : 19 :
դրանը մէջ մէկ դրիւ բարակ ալիւ-
րը՝ մէկ սիկղ -ԻՒՐԻ , ու երկու
դրիւ գարին մէկ սիկղի -ԻՒՐԻ ծա-
2 խու : Բ Եւ ան զօրապետը՝ որուն Բ Հմր 17 : 19 :
20 : Տես գլ ·
ձեռքին վրայ թագաւորը կը կըռ- ե · 18 :
թընէր , Աստուծոյ մարդուն պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ե Թէ Ե Մաղ · գ ·
որ Տէրը երկինքը պատուհաններ 10 :
ալ շինէ , միթէ ատիկայ ըլլալո՞ւ
բան է : Եւ անիկայ ըսաւ , Դուն
քու աչքերովդ պիտի տեսնես , բայց
անկէ պիտի չուտես :
3 Ու Դրանը առջևը չորս բորոտ Դ Կղ · ժդ ·
մարդիկներ կային , և անոնք իրա- 46 :
րու ըսին , Ինչո՞ւ հոս նստինք մին-
4 չև որ մեռնինք . Թէ որ ըսենք Թէ
քաղաքը մտնենք , քաղաքին մէջ
սով կայ , ու հոն պիտի մեռնինք .
և Թէ որ հոս մնանք , նոյնպէս պի-
տի մեռնինք . ուրեմն եկէ՛ք Ասո-
րւոց բանակը դիմինք . Թէ որ մեզ
ողջ Թողուն՝ կ'ապրինք , ու Թէ որ
5 մեզ մեռցընեն՝ կը մեռնինք : Եւ
մութ ատեն ելան որ Ասորւոց բա-
նակը երթան . ու մինչև Ասորւոց
բանակին ծայրը գացին , և ահա
6 հոն մարդ մը չկար . քանզի Տէրը Ի Բ Թագ · ի · 24 : Գլ · ժԹ · 7 : Ես · իե · 21 : Ղ Թագ · ժ · 29 :
Ասորւոց բանակին մէջը է կառքե-
րու ձայն ու ձիերու ձայն , մէկ
մեծ զօրքի մը ձայն լսել տուաւ . և
իրարու ըսին , Ահա Իսրայէլի թա-
գաւորը Ջհետացւոց թագաւոր-
ները ու Եգիպտացւոց թագաւոր-
ները վարձքով բռնեց որ մեր վրայ
7 գան : Ու ելան մութին փա-
խան , և իրենց վրանները ու
ձիերը ու էշերը և բանակը եղա-
ծին պէս Թողուցին , ու իրենց
անձը ապրեցընելո՛ւ համար փախան :
Ի Սպ · խբ · 4 , 3 , 6 : Ասակ · իբ · 1 :
8 Եւ ան բորոտները մինչև բանակին
ծայրը գացին , ու մէկ վրան մը
մտնելով՝ կերան ու խմեցին . և
անկէ արծաթ ու ոսկի ու հան-
դերձներ վերցուցին , ու գացին
պահեցին . ու ետ դառնալով՝ մէկ
ուրիշ վրան մը մտան , և անկէ
ալ վերցուցին ու գացին պահե-
9 ցին : Ետքը իրարու ըսին , Ազէկ

Ն · ք · գԲ · Իբր 892

չէ՛ մեր բրածը . աս օրս աւետեաց օր է , ու մենք լուռ կեցեր ենք . թէ որ մինչև առաւօտեան լոյսը սպասենք , *չը անօրէնութեանը պատիժը պիտի կրենք" . ուստի հիմա եկէք երթանք ու թագաւորին
10 տունը պատմենք : Եւ գացին քաղաքին դռնապանին պոռացին , ու անոնց պատմեցին ու ըսին , Մենք Ասորւոց բանակը մտանք , և ահա հոն մարդ կամ մարդու ձայն չկայ , բայց միայն ձիերը կապուած ու էշերը կապուած , ու վրաններն ալ
11 այնպէս կեցեր էն : Եւ դռնապանները պոռացին , ու թագաւորին տանը ներսը լսմայուցին :
12 Ու թագաւորը գիշերով ելաւ և իր ծառաներուն ըսաւ , Ասորիներուն մեզի բրած բանը ես ձեզի պատմեմ . անոնք մեր անօթի ըլլալը գիտնալով՝ բանակէն ելած են , ու դաշտին մէջը պահուած են՝ ըսելով , Երբոր անոնք քաղաքէն դուրս ելլեն , պանոնք ողջ
13 բռնենք ու քաղաքը մտնենք : Եւ անոր ծառաներուն մէկը պատասխան տուաւ ու բսաւ , Թող մնացած ձիերուն հինդը առնեն , որոնք հոս մնացած են . ահա անոնք բոլոր Իսրայէլին բազմութեանը պէս եղան , [որոնք հոս մնացած են . ահա անոնք բոլոր Իսրայէլին բազմութեանը պէս եղան ,] որ հատնելու վրայ է . և հոն խրկենք ու
14 տեսնենք : Ու †երկու կառք առին իրենց ձիերովը" . և թագաւորը Ասորւոց բանակին ետևէն խրկեց
15 ու բսաւ , Գացէք նայեցէք : Ու անոնք մինչև Յորդանան անոնց ետևէն գացին . և ահա բոլոր ճամբան լեցուն էր հանդերձներով ու ամանեղներով՝ որոնք Ասորիները արտորալով փախած ատենին ձգեր էին : Եւ պատգամաւորները ետ դարձան ու թագաւորին պատմեցին :
16 Ան ատենը ժողովուրդը ելաւ ու Ասորւոց բանակը կողոպտեց . ու ‡Տերոջը խօսքին համեմատ մէկ գրիւ բարակ ալիւրը մէկ սիկղ գրիւ բարակ ալիւրը մէկ սիկղ
17 սիկղի §ծախուեցաւ : Եւ թագաւորը դրանը վերակացու դրաւ ան զօրապետը՝ որուն ձեռքին վրայ ինքը կը կռթնէր . ու ժողովուրդը դրանը մէջ զանիկայ կոխկրտեցին , ու մեռաւ , ¶ Աստուծոյ մարդուն խօսքին համեմատ որ խօսեր էր , թագաւորը
18 անոր քովը իջած ատենը : Ու եղաւ՝ ինչպէս որ Աստուծոյ մարդը թագաւորին խօսեր էր՝ ըսելով , ‖ վաղը աս ատենս Սամարիայի դրանը մէջ երկու գրիւ դարին՝ մէկ սիկղ ալիւր , ու մէկ գրիւ բարակ ալիւրը մէկ սիկղի պիտի ծախուի .
19 Եւ ան զօրապետը Աստուծոյ մարդուն պատասխան տուեր ու ըսեր էր , Թէ որ Տէրը երկինքը պատուհաններ ալ շինէ , միթէ ատիկայ ըլլալո՞ւ բան է . ու Ա-ր-ա-յ մարդը ըսեր էր , Ահա դուն քու աչքերովդ պիտի տեսնես , բայց անկէ պիտի չուտես .
20 Այսպէս եղաւ անոր , քանզի ժողովուրդը զանիկայ դրանը մէջ կոխկրտեցին , ու մեռաւ :

ԳԼ · Ը

1 Սունամացի կնիկը սովին պատճառաւ եօթը տարի իր երկրէն կը հեռանայ . իսկ թագաւորը եղիսէին հրաշքներուն պատմութիւնը լսելով՝ ետ կու տայ անոր կալուածքը : 7 Ադամէ Բենադադն բնծայով մը եղիսէին խրրկուելով Դամասկոսի մէջ , անոր մարգարէութիւնը լսելէն ետև՝ իր տէրը կը մեռցնէ , ու անոր տեղը կ'անցնի : 16 Յուդայի Յովրամ թագաւորին չար վարմունքը : 20 Եդովմ ու Լիբնա կ'ապստամբին : 23 Ոքոզիա Յովրամին տեղը կը յաջորդէ : 25 Ոքոզիային չար վարմունքը : 28 Ասիկայ Յեզոսէլ կ'երթայ՝ վիրաւորուած Յովրամին տեսութիւն ընելու :

1 ‖ Եղիսէ խօսեցաւ ան կնկանը , որուն տղան ողջընցուցեր էր , ու բսաւ , Ելիր դուն քու ընտանիքովդ գնա՛ , և ուր որ կրնաս , հո՛ն պանդխտութիւն ըրէ՛ , վասն զի Տէրը †սովը կանչեց . և ահա կու դայ եօթը տարի աս երկրիս վրայ
2 §-ը- : Ու ան կնիկը ելաւ ու Աստուծոյ մարդուն բսածին պէս ըրաւ . և ինքը իր ընտանիքովը գընաց ու Փղշտացւոց երկրին մէջ եօթը տարի պանդխտութիւն ըրաւ :
3 Ու եօթը տարին լմննալէն ետքը ան կնիկը Փղշտացւոց երկրէն դարձաւ , և իր տանը համար ու իր արտին համար թագաւորին բողոքելու գնաց :
4 Ու թագաւորը Աստուծոյ մարդուն ծառային ‡Գէեզիին հետ խօսեցաւ ու բսաւ , Եղիսէին ըրած բոլոր մեծ §-ր-ծ-ե-ր-ը ինծի պատմէ՛ :
5 Ու երբոր անիկայ թագաւորին կը պատմէր , Թէ ինչպէս անիկայ †մեռած զո՛ն ողջընցուց , ահա ան կնիկը՝ որուն տղան ողջընցուցեր էր , իր տանը համար և իր արտին համար թագաւորին կը բողոքէր . ու Գէեզի բսաւ , Ո՛վ տէր իմ թագաւոր , աս է ան կնիկը , ու աս է անոր տղան՝ որն որ Եղիսէն ողջ-
6 ընցուց : Եւ թագաւորը կնկանը հարցուց , ու անիկայ անոր պատմեց : Ու թագաւորը մէկ ներքինի մը տուաւ անոր , ու բսաւ , Անոր ամէն ստացուածքը , նաև երկիրը

Ն · ք · գԲ · Իբր 892

* եբր . անօրէնութիւնը մեզ պիտի գտնէ .

† կ-՛ . երկու գոյտ ձիեր ատին .

‡ Գ-ր . 2 . 27 .

§ Գ-ր . 8 . 1 .

¶ Գ-ր . ԺԳ . 32 . հմմտ . 5 .

‖ հմմտ . 1 .

§ եբր . ա-ղաւ .

† Գ-ր . ԺԹ . 35 .

Իբր 891 — Գ-ր . 3 . 35 .

† Սաղ . ճե . 16 . Անգ . ա . 11 .

Իբր 885

Ն․ Ք․ ԴԲ․ իրը 885

885

թողած օրէն մինչև հիմա իր արտին
բոլոր արդիւնքը իրեն դարձուր ։
7 Ու Եղիսէ Դամասկոս գնաց ։
Եւ Ասորւոց Բենադադ թագաւորը
հիւանդացեր էր․ ու անոր պատ-
մեցին ու ըսին թէ Աստուծոյ
8 մարդը հոս եկաւ ։ Եւ թագա-
ւորը ᵇ Ազայէլին ըսաւ , Նուէրդ
ընծայ առ ու գնա Աստուծոյ
մարդը դիմաւորէ , ու ᵇ անոր մի-
ջոցովը Տէրոջը հարցուր թէ ար-
դեօք աս հիւանդութենէս պիտի
9 առողջանամ ։ Եւ Ազայէլ զանի-
կայ դիմաւորելու գնաց․ ու ձեռ-
քը ընծայ առաւ , այսինքն Դա-
մասկոսի բոլոր բարիքներէն քառ-
սուն ուղտ բեռնաւորած , ու գնաց
և անոր առջևը կայնեցաւ ու ը-
սաւ , Քու որդիդ Ասորւոց Բենա-
դադ թագաւորը զիս քեզի խրկեց՝
ըսելով , Արդեօք աս հիւանդու-
10 թենէս պիտի առողջանամ ։ Ու
Եղիսէ անոր ըսաւ , Գնա անոր
ըսէ , Անշուշտ պիտի առողջանաս․
բայց Տէրը ինծի ցուցուց , որ ᶜա-
11 նիկայ անշուշտ պիտի մեռնի ։ Եւ
աչքերը անթարթափ կերպով տըն-
կեց՝ մինչև որ անիկայ ամչցաւ․ ու
12 Աստուծոյ մարդը ᵈ լացաւ ։ Եւ
Ազայէլ ըսաւ , Իմ տէրս ինչու կու
լայ ։ Ու անիկայ ըսաւ , Անոր
համար որ ᵉ Իսրայէլի որդւոցը ը-
նելու չարութիւնդ գիտեմ․ ա-
նոնց ամրոցները կրակով պիտի այ-
րես , ու անոնց կտրիճները սրով
պիտի մեռցընես , և ᶠ անոնց պզտիկ
տղաքը գետինը պիտի զարնես ու
13 յղի կնիկները պիտի ճեղքես ։ Եւ
Ազայէլ ըսաւ , Քու ծառադ ինչ
ւշուն է , որ աս մեծ բաները ընէ ։
Ու Եղիսէ ըսաւ , ᵍ Տէրը ինծի ցու-
ցուց , որ դուն Ասորւոց վրայ թա-
14 գաւոր պիտի ըլլաս ։ Եւ անիկայ
Եղիսէէն քովէն ելաւ ու իր տի-
րոջը գնաց․ ու անիկայ անոր ը-
սաւ , Եղիսէն քեզի ինչ ըսաւ․
և անիկայ ըսաւ , Ինծի ըսաւ որ
15 անշուշտ պիտի առողջանաս ։ Ու
հետևեալ օրը անիկայ * հաստ լաթ"
մը առաւ , ջուրը թաթխեց ու
անոր երեսին վրայ փռեց․ և անի-
կայ մեռաւ ։ ու Ազայէլ անոր տե-
ղը թագաւոր եղաւ ։

892

16 Եւ Իսրայէլի թագաւորին Ա-
քաաբեան Յովրամին հինգերորդ
տարին՝ երբոր Յովսափատ ᵃ է-
Յուդայի վրայ կը թագաւորէր ,
Յուդայի Յովսափատ թագաւորին
որդին ᵇ Յովրամ թագաւոր եղաւ․
17 ᶜ Անիկայ երսունըերկու տարեկան
էր՝ երբոր թագաւոր եղաւ , ու Ե-
րուսաղէմի մէջ ութը տարի թա-
18 գաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ Ասիկայ

Աքաաբին տանը ըրածին պէս՝ Իս-
րայէլի թագաւորներուն ճամբան
բռնեց․ քանզի ᵈ Աքաաբին աղջիկը
անոր կնիկ եղաւ․ ու ասիկայ Տէ-
րոջը առջևը չարութիւն ըրաւ ։
19 Սակայն Տէրը Յուդան կորսընցը-
նել չուզեց՝ իր Դաւիթ ծառային
սիրոյն համար , ᵉ ինչպէս որ անոր
խօսք տուեր էր , որ իրեն անոր և իրեն
անոր որդւոցը միշտ մէկ ճրագ մը
տայ ։
20 Անոր օրերը ᶠ Եդովմայեցիք Յու-
դայի ձեռքին տակէն ապստամբե-
ցան , ᵍ ու իրենց վրայ թագաւոր մը
21 դրին ։ Ու Յովրամ իր բոլոր կառ-
քերը հետը առաւ ու Սայիր ան-
ցաւ․ և գիշերով ելաւ , ու իր չորս
կողմը առնող Եդովմայեցիները ու
կառքերու իշխանները զարկաւ․ և
ժողովուրդը իրենց վրանները փա-
22 խան ։ ʰ Բայց Եդովմայեցիք Յու-
դայի ձեռքին տակէն ապստամբե-
ցան մինչև աս օրս ։ ⁱ Ան ատենը
Լեբնա ալ ապստամբեցաւ ։
23 Եւ Յովրամին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու բոլոր ըրածները ա-
հա Յուդայի թագաւորներուն յի-
շատակաց գրքին մէջը գրուած է ։
24 Ու Յովրամ իր հայրերուն հետ
քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ
Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուե-
ցաւ․ և անոր որդին ᵏ † Ոքոզիա
անոր տեղը թագաւոր եղաւ ։
25 Իսրայէլի Աքաաբեան Յովրամ
թագաւորին երկոտասաներորդ տա-
րին Յուդայի Յովրամ թագաւո-
րին որդին Ոքոզիա թագաւոր ե-
26 ղաւ ։ Ոքոզիա քսանուերկու տա-
րեկան էր՝ ˡ երբոր թագաւոր ե-
ղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ մէկ տա-
րի թագաւորութիւն ըրաւ․ և ա-
նոր մօրը անունը Գոթողիա էր , ᵐ
ⁿ Իսրայէլի Ամրի թագաւորին աղ-
27 ջիկն էր ։ ᵒ Եւ անիկայ Աքաաբին
տանը ճամբուն մէջ քալեց , ու
Աքաաբին տանը պէս Տէրոջը առ-
ջևը չարութիւն ըրաւ , քանզի Ա-
28 քաաբին տանը փեսան էր ։ Եւ
անիկայ ᵖ Աքաաբեան Յովրամին
հետ Ասորւոց Ազայէլ թագաւո-
րին վրայ Ռամովթ Գաղաադ գը-
նաց պատերազմելու համար , և
Ասորիք Յովրամը վիրաւորեցին ։
29 Եւ ᑫ Յովրամ թագաւորը դարձաւ
որ Յեզրայէլի մէջ բժշկուի ան վէր-
քերէն՝ որ Ասորիները անոր տուեր
էին ʳ ‡ Ռամովթի մէջ՝ Ասորւոց
Ազայէլ թագաւորին հետ պատե-
րազմ ըրած ատենը․ ու Յուդայի
թագաւորը Յովրամի որդին ˢ Ոքո-
զիա Յեզրայէլ իջաւ , Աքաաբի
որդին Յովրամը տեսնելու համար․
քանզի անիկայ հիւանդ էր ։

Ն․ Ք․ ԴԲ․ 892

884

Margin references (left): ᵇ Գ Թագ․ ԺԹ․ 15 ։ Հա Թագ․ Թ․ 7 ։ Դ Թագ․ ԺԴ․ 3 ։ Գւ․ Ե․ 5 ։ ᵉ Գւ․ Ա․ 2 ։ ᶜ Հմր 15 ։ ᵈ Ղու․ ԺԹ․ 41 ։ ᵉ Գւ․ Ժ․ 32 ։ ԺԲ․ 17 ։ ԺԴ․ 8 ։ 7 ։ Ամով․ Ա․ 3 ։ ᶠ Գւ․ ԺԵ․ 16 ։ Ովս․ ԺԴ․ 16 ։ Ամով․ Ա․ 13 ։ Լա Թագ․ ԺԷ․ 43 ։ ᵍ Գ Թագ․ ԺԹ․ 15 ։ * Կամ՝ վերմակ ։ ᵃ Բ Մն․ Իա․ 3 ։ 4 ։ ᶜ Բ Մն․ Իա․ 5 ։ 20 ։

Margin references (right): ᵈ Հմր 26 ։ ᵉ Բ Թագ․ Է․ 13 ։ Գ Թագ․ ԺԱ․ 36 ։ ԺԵ․ 4 ։ Բ Մն․ Իա․ 7 ։ ᶠ Ծն․ ԻԷ․ 40 ։ Բ Մն․ Իա․ 8 ։ 9 ։ 10 ։ ᵍ Գ Թագ․ Իբ․ 48 ։ ʰ Ծն․ ԻԷ․ 40 ։ ⁱ Բ Մն․ Իա․ 10 ։ ᵏ Բ Մն․ Իբ․ 1 ։ † Բ Մն․ Իբ․ 6 Կոչի Ազարիա , Բ Մն․ Իա․ 17 ։ ԻԲ․ 23 Կոչի Յովաքազ ։ ˡ Տես Բ Մն․ Իբ․ 2 ։ ᵐ Տես Հմր 18 ։ ᵒ Բ Մն․ Իբ․ 3 ։ 4 ։ ᵖ Բ Մն․ Իբ․ 5 ։ ᑫ Գւ․ Թ․ 15 ։ ʳ Հմր 28 ։ ‡ Եբր․ Ռամայի ˢ Գւ․ Թ․ 16 ։ Բ Մն․ Իբ․ 6 ։ 7 ։

Ն · ք · ՂԲ · 884

ԳԼ · Թ

1 Եղիսէ մարգարէից որդիներէն մէկը պատուէրներով կը իրկէ, որ Ցեհուն Թագաւոր օծէ Ռամովթի դաղաադի մէջ։ 4 Անիկայ ալ իրեն ապստրուած դործքը կատարելէն ետքը կը փախչի։ 11 Ցինուորները Թագաւոր կը նստեցընեն Ցեհուն, որ Նարովթին արտին մէջ Ցովրամը կը մեռցընէ։ 27 Ոքոզիա Գուրի մէջ կը մեռցուի, ու Երուսաղէմի մէջ կը Թաղուի։ 30 Հպարտ Ցեզաբէլը պատուհանէ մը վար Ձգուելով՝ չունեուն կը բակուր կ'ըլլայ։

1 Ու Եղիսէ մարգարէն մարգարէից որդիներուն մէկը կանչեց, ու անոր ըսաւ, Գօտիդ մէջդ կապէ, ու աս եղին շիշը ձեռքդ առ, և Ռամովթ դաղաադ դնա։

2 Ու երբոր հոն երթաս, Նամեսեան Ցովսափատին որդին Ցեհուն տես, ու մտնելով՝ զանիկայ իր եղբայրներուն մէջէն վերցուր, և զանիկայ 3 ներքին սենեակ մը տար. Ու եղին շիշը առ և անոր գլուխը թափէ, ու ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Քեզ Իսրայէլի վրայ Թագաւոր օծեցի. ու դուռը բանաս ու փախչելու 4 չուշանաս։ Եւ ան պատանին՝ ան նոր մարգարէն Ռամովթ դաղաադ գնաց։

5 Ու երբոր հոն հասաւ՝ ահա զօրքայ իշխանները նստեր էին. և անիկայ ըսաւ, Ո՛վ իշխան, քեզի խօսք մը ունիմ. ու Ցեհու ըսաւ, Մեր ամենէն որուն. ու անիկայ 6 ըսաւ, Քեզի՝ ով իշխան։ Եւ Ցեհու ելաւ՝ ներս մտաւ. ու անիկայ եղը անոր գլուխը թափեց, ու անոր ըսաւ, Ի Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Քեզ Տէրոջը ժողովուրդին՝ Իսրայէլին վրայ 7 Թագաւոր օծեցի. Եւ դուն տիրոջդ Աքաաբին տունը զարնես, որ իմ ծառաներուս՝ մարգարէներուն արիւնին համար, ու Տէրոջը բոլոր ծառաներուն արիւնին համար, ի Ցեզաբելին ձեռքէն վրէժ առնեմ։ 8 Ու Աքաաբին բոլոր տունը բնաջինջ պիտի ըլլայ. և Աքաաբին ը Իսրայէլի մէջ դոցուածը ու ձգուածը ծ պիտի 9 կորսընցնեմ. Եւ Աքաաբին տունը Նաբատի որդւոյն Երոբովամին տանը պէս՝ ու Աքիայի որդւոյն Բաասային տանը պէս պիտի ը- 10 նեմ. Ի Ու Ցեզաբելը Ցեզրայելի ագարակին մէջ շուները պիտի ուտեն, ու ո՛ՆՈՒ թաղող պիտի չըլլայ։ Եւ դուռը բացաւ ու փախաւ։

11 Եւ Ցեհու իր տիրոջը ծառաներուն ելաւ, ու անոր ըսին, Ողջո՞ւ թիւն է, ծ ա՞ս անմիտը ինչո՞ւ քեզի եկաւ։ Եւ անիկայ անոնց ըսաւ, Դուք ան մարդը ու անոր խօսքե- 12 րը գիտէք։ Եւ անոնք ըսին, սուտ է. պատմէ՛ մեզի հիմա. ան ալ ըսաւ, Անիկայ ինծի այսպէս ու այսպէս խօսեցաւ՝ ըսելով, Ցերը այսպէս կ'ըսէ. Քեզ Իսրայէլի վրայ Թագաւոր օծեցի։ 13 Ան ատենը շուտով իւրաքանչիւր մարդ իր հանդերձը առաւ, ու սանդուխին գլխուն վրայ անոր տակը դրին, ու փող ՚ի՚ ՚ի՚ ՚ի՚

Ն · Ք · Գ· 884

ըսաւ , Ո՛վ Ցէու , խաղաղութիւն է . ու անիկայ ըսաւ , Ի՞նչպէս խաղաղութիւն կ՚ըլլայ , քանի որ քու մարդ Ցեզաբելին պոռնկութիւններն ու կախարդութիւնները կը
23 շատնան : Եւ Ցովրամ ձեռքերը դարձուց ու փախաւ , ու Ո.քողիային ըսաւ , Ո՛վ Ո.քողիա դաւա-
* ԵՔԲ · ապ· 9 · 24 ճանութիւն կայ : Եւ Ցէու * իր աղեղը ուժով քաշեց՝ , ու Ցովրամ ուսերուն մէջտեղէն զարկաւ , ու նետը անոր սրտէն ելաւ , և անիկայ
25 իր կառքին մէջը կծկեցաւ : Ու Ցէու իր զօրագլուխին Բադեկարին ըսաւ , Ասիկայ վերցուր , Ցեզրաելացի Նաբովթին կալուածքի ագարակին մէջը նետէ . քանզի մի՛տդ բեր որ երբոր ես ու դուն անոր հօրը Ա.քաաբին ետևէն չիԲ· 9 · վաչ հեծած՝ քովէքով կ՚երթայինք ,
ե գ Թագ · իա · 29 · ես Ցէրը անոր դէմ ասս վճիռը տուաւ .
26 Ցէրը կ՚ըսէ որ Իրաւցընէ երէկ Նաբովթին արիւնը ու անոր որդւոցը արիւնը տեսայ , ու քեզի աս ագարակին մէջը պիտի հատուցանեմ , կ՚ըսէ Ցէրը : Անոր համար հիմա վերցուր զանիկայ՝ աս ագարակին մէջը նետէ՝ Ցէրոջը ըսածին համեմատ :
27 Եւ Ցուդայի Ո.քողիա թագաւորը ՚ի՚նը տեսնելով՝ պարտէզի տանը ճամբայէն փախաւ . ու Ցէու անոր ետևէն իջնալով՝ ըսաւ , Ասիկայ ալ կառքին վրայ զարկէք . ՚ի՚նը Եղղաամի քովը եղող Գուր բլուրին վրայ . ու Ո՚ովզ· Մակեդդով փախաւ , ու հոն մե-
ՅՐՄՆ · իբ · 9 · 28 ռաւ : Եւ անոր ծառաները զանիկայ կառքով Երուսաղէմ տարին , ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքը իր դերեզմանին մէջ իր հայրերուն հետ թաղեցին :
ԻԲԲ 886 Աս ժամանակը սկսեց Թագաւորել Իբրև փոխանորդ իր հօրը՝ անոր հիւանդութեանը առենը · ԲՄՆ · իա · 18 , 19 · Բայց Ցովրամին 12 երորդ տարին սկսեց միևնակ Թագաւորել ԳԸ · 25 ·
29 Եւ Ո.քողիա Ա.քաաբի որդւոյն Ցովրամին մեռասաներորդ տարին Ցուդայի վրայ Թագաւոր եղեր էր :
30 Եւ Ցէու Ցեզրայէլ եկաւ . ու երբոր Ցեզաբէլ լսեց՝ ՚ի՚ր աչքերուն Ծարոյր դրաւ և իր գլուխը զարդարեց , ու պատուհանէն կը
31 նայէր : Ու երբոր Ցէու դռնէն ներս կը մտնէր , անիկայ ըսաւ , Ո՞Միթէ իր տէրը մեռցընող Զամբրին յաջողութիւն ֆԳա՞ : Եւ
32 Ցէու իր երեսը դէպ ՚ի պատուհանը վերցուց , ու ըսաւ , Ինձի հետ ո՞վ կայ , ո՞վ . ու երկու իրէք ներ-
33 քինիներ անոր նայեցան : Ան ատենը ըսաւ , Զանիկայ վար նետեցէք . ու զանիկայ վար նետեցին , և անոր արիւնէն պատին ու ձիերուն վրայ ցաթկեց . ու կոխկրտեց զա-
34 նիկայ : Եւ ինքը ներս մտաւ , ու

Ն · Ք · Գ· ԻԲԲ 884 · ե գ Թագ · ԺԶ · 31 ·

կերաւ խմեց , ու ըսաւ , Հիմա աս անիծած կնկանը հոգ տարէք , ու զանիկայ թաղեցէք , քանզի Թագա-
35 ւորի աղջիկ է : Եւ զանիկայ թաղելու գացին . բայց անոր գագաթէն ու ոտքերէն ու ձեռքերուն թաթերէն ՚ի զատ ուրիշ բան մը
36 չգտան : Եւ դարձան անոր պատմեցին . ու անիկայ ըսաւ , Աս է Ցէրոջը խօսքը՝ որ իր ծառային Թեզրացի Եղիային ձեռքովը խօսեցաւ՝ ըսելով , Ցեզաբէլին մարմինը Ցեզրայէլի ագարակին մէջ
37 շուները պիտի ուտեն . Ու Ցեզաբէլին դիակը Ցեզրայէլի ագարակին մէջ Ղարտի երեսի վրայ եղող աղբի պէս պիտի ըլլայ , այնպէս որ չըսուի թէ Ասիկայ Ցեզաբէլն է :

ե գ Թագ · իա · 23 ·

Ղ Սագ · ԺԳ · 10 ·

ԳԼ · Ժ

1 Ցէու նամակներ խրկելով՝ Ա.քաաբին եօթանասուն որդիները գլխատել կու տայ · 8 ուաս բրած բանը կ՚արդարացընէ Եղիային մարգարէութիւնը յիշելով · 12 Նովիներու Բեթակադին քովը Ո.քողիային քառասունուերկու եղբայրները կը մեռցընէ · 15 Ցէու իրեն ընկեր կ՚առնէ Ցովնադաբը · 18 ու խորամանկութիւնով Բահաղին երկրպագութիւն ընդունելուն ամէնն ալ բնաջինջ կ՚ընէ · 29 Ցէու Ցերոբովամին բրած մեղքերուն կը հետևի · 32 Ազայել Իսրայէլը կը նեղէ · 34 Ցովաքազ Ցէուին տեղը կը յաջորդէ ·

1 Ցէու Ա.քաաբ Սամարիայի մէջ եօթանասուն որդի ունէր . ու Ցէու նամակ մը գրեց , և Սամարիա խրկեց Ցեզրայէլի իշխաններուն՝ ծերերուն և Ա.քաաբին որդւոցը հոգաբարձուներուն՝ ու
2 ըսաւ , Երբոր աս նամակս ձեզի հասնի ահա ձեր տիրոջը որդիքը ձեր քովն են . ու կառքեր ու ձիեր , և պարսպաւոր քաղաք ու
3 զէնքեր ալ ունիք . Ուրեմն ձեր տիրոջը որդիներէն որն որ աղէկ ու յարմար կը դատէք , ՚ի՚նկայ իր հօրը աթոռին վրայ նստեցուցէք , ու ձեր տիրոջը տանը համար պա-
4 տերազմ ըրէք : Ու անոնք խիստ շատ վախցան , ու ըսին , Ահա երկու թագաւորներ չկրցան անոր առջևը կայնիլ , ու մենք ի՞նչպէս
5 պիտի կայնինք : Եւ պալատին հազարապետը ու քաղաքապետը ու ծերերը և հոգաբարձուները Ցէուին հետ խրկեցին ու ըսին , Մենք քու ծառաներդ ենք , ու մեզի ինչ որ հրամայես , պիտի ընենք . բնաւ մէկը թագաւոր պիտի չդնենք . քու աչքերուդ աղէկ երևցածը ըրէ :
6 Եւ անոնց նորէն նամակ մը գրեց՝ ըսելով , Թէ որ դուք իմ հետս էք ու իմ խօսքս մտիկ կ՚ընէք , ձեր տիրոջը որդւոցը գլուխները առէք , ու վաղը աս ատենս ինձի

884

Ն. Փ. Դ.Բ. 884

Յեզրայէլ եկէք. ու թագաւորին
որդիքը եօթանասուն հոգի էին,
ու զանոնք մեծցընող քաղաքի մե-
7 ծերուն քովն էին։ Եւ նամակը
անոնց հասածին պէս՝ թագաւորին
որդիները բռնեցին, ու – եօթանա-
սուն հոգի մորթեցին, և անոնց
գլուխները կողովներու մէջ դրին,
8 ու անոր Յեզրայէլ ղրկեցին։ Եւ
լրաբեր մը եկաւ, ու անոր պատ-
մեց՝ ըսելով, Թագաւորին որդւո-
ցը գլուխները բերին։ Եւ անիկայ
ըսաւ, Զանոնք մինչև առտու դը-
րանը քովը դրէք երկու դէզ ընելով։
9 Ու առտուանց դուրս ելաւ կայնե-
ցաւ, և բոլոր ժողովուրդին ըսաւ,
դուք արդար էք. ահա ես իմ
տիրոջս դէմ գլուխ վերցուցի ու
զանիկայ մեռցուցի, բայց ասոնք
10 ամէնը ո՞վ մեռցուց։ Հիմա գիտ-
ցէք որ Տէրոջը խօսքէն ‡ընաւ մէկ
բառ մը գետինը պիտի չիյնայ, որն
որ Տէրը Աքաաբին տանը համար
խօսեցաւ. ու Տէրը ‡իր ծառային
Եղիային ձեռքովը ըսածը ըրաւ։
11 Եւ Յէու Յեզրայէլի մէջ Աքաա-
բին տունէն բոլոր մնացածները, ու
անոր բոլոր մեծ նախարարները և
մտերիմ բարեկամները, ու քուր-
մերը մեռցուց, այնպէս որ անոր
մնացորդ մը չթողուց։
12 Անկէ ետքը ելաւ Սամարիա գը-
նաց. – Ճամբուն վրայ հովիւնե-
13 րու *Բեթակադին հասնելով, ‡Յէ-
ու Յուդայի Ոքոզիա թագաւորին
եղբայրները գտաւ, ու անոնց ըսաւ.
Դուք ո՞վ էք։ Եւ անոնք ըսին,
Ոքոզիային եղբայրներն ենք, ու
թագաւորին որդիները ու թա-
գուհիին որդիները ողջունելու ի-
14 ջանք։ Ան ատենը անիկայ ըսաւ,
Ասոնք ողջ բռնեցէք. ու զանոնք
ողջ բռնեցին, և Բեթակադի ջըր-
հորին քովը մեռցուցին զանոնք,
որ քառասունըերկու հոգի էին.
ու անոնց մէկը ողջ չթողուց։
15 Եւ անկէ գնաց. ու իր դիմացը
եկող Ռեքաբի որդին ‡Յովնադա-
բը գտաւ, ու անոր բարև տուաւ ու
ըսաւ, Ինչպէս որ իմ սիրտս քու
սրտիդ հետ ուղիղ է, արդեօք քու
սիրտդ ալ այնպէս ուղի՞ղ է. և
Յովնադաբ ըսաւ, Այո՛։ Ուրեմն
ըձեռքդ տուր. ու անիկայ ձեռ-
քը տուաւ, ու զանիկայ կառքին
16 մէջ իր քովը առաւ, Եւ ըսաւ,
Ինծի հետ եկուր, ու Տէրոջը հա-
մար ունեցած ‡նախանձաւորու-
թիւնս տես. այսպէս անոր կառքը
17 հեծցուցին զանիկայ։ Եւ Սամա-
րիա գնաց, ու Սամարիայի մէջ ‡Ա-
քաաբէն բոլոր մնացածները զար-
կաւ, մինչև որ զանիկայ բնաջինջ
ըրաւ, ան խօսքին համեմատ որ
‡Տէրը Եղիային խօսեր էր։
18 Եւ Յէու բոլոր ժողովուրդը ժող-
վեց, ու անոնց ըսաւ, ‡Աքաաբ
Բահաղին քիչ ծառայութիւն ը-
րաւ. Յէու անոր շատ ծառայու-
19 թիւն պիտի ընէ։ Եւ հիմա ‡Բա-
հաղին բոլոր մարգարէները, բոլոր
ծառաները ու բոլոր քուրմերը
ինծի կանչեցէք, – մարդ մը պա-
կաս չըլլայ, քանզի Բահաղին մեծ
զոհ †պիտի ընեմ". ամէն հօն
չգտնուողը պիտի չապրի. – Բայց
Յէու խաբէութեամբ ըրաւ, որ
Բահաղին ծառայութիւն ընողները
20 բնաջինջ ընէ։ Եւ Յէու ըսաւ,
Բահաղին համար տօնախմբութիւն
մը ‡սահմանեցէք. ու ծանուցում
21 ըրին։ Եւ Յէու բոլոր Իսրայէլին
պատգամաւորներ ղրկեց, ու Բահա-
ղին բոլոր ծառայութիւն ընողները
եկան, ու չեկող մարդ չմնաց. և
‡Բահաղին տունը եկան, ու Բա-
հաղին տունը ծայրէ 'ի ծայր լե-
22 ցուեցաւ։ Եւ հանդերձապետին
ըսաւ, Բահաղին բոլոր ծառայու-
թիւն ընողներուն պատմուճաններ
հանէ. ու պատմուճանները հա-
23 նեց անոնց։ Եւ Յէու Ռեքաբի
որդւոյն Յովնադաբին հետ Բա-
հաղին տունը մտաւ, ու Բահաղին
ծառայութիւն ընողներուն ըսաւ,
փնտռեցէք նայեցէք, չըլլայ որ հոս
ձեզի հետ Եհովային ծառաներէն
մէկը գտնուի, բայց միայն Բահա-
24 ղին ծառայութիւն ընողները։ Եւ
զոհեր ու ողջակէզներ ընելու մտան.
ու Յէու իրեն համար դուրսը ութ-
սուն մարդ կայնեցուց, ու անոնց ը-
սաւ, Ով որ ձեր ձեռքը տուած
մարդիկներէս մէկը ազատէ, ‡իր ան-
ձը անոր անձին տեղը պիտի ըլլայ։
25 Ու երբոր ողջակէզը ըրաւ լմնցուց,
Յէու սուրհանդակներուն ու զօրա-
պետներուն ըսաւ, Գացէք, ասոնք
մեռցուցէք. մարդ մը դուրս չելլէ։
Ու զանոնք սուրէ անցուցին, և
սուրհանդակները ու զօրապետները
զանոնք նետեցին. ու ետքը Բահա-
26 ղին տանը քաղաքը մտան. Եւ
Բահաղին տանը ‡արձանները հա-
նեցին, ու զանոնք կրակով այրե-
27 ցին։ Եւ Բահաղին արձանը կոր-
ծանեցին, ու Բահաղին տունը
փլցուցին ‡ու զանիկայ արտաքնոց
28 ըրին մինչև աս օրս։ Այսպէս
Յէու Իսրայէլէն բնաջինջ ըրաւ
29 Բահաղը։ Սակայն Յէու Իսրայէ-
լին մեղանչել տուող Նաբատեան
Յերոբովամին մեղքերէն՝ այսինքն
Բեթէլի ու Դանի մէջ եղող ոսկիէ
որթերէն ետ չկեցաւ։
30 Եւ Տէրը Յէուին ըսաւ, Որով-

Ն. Փ. Դ.Բ. 884
– Գ Թագ. ԻԱ. 21։
Բ Գւ. Թ. 14, 24։
Գ Թագ. Գ. 19։
Գ Թագ. ԻԱ. 19, 21, 29։
* կամ՝ Աւրակոյտ ընելու տունը
Դ Գւ. Ը. 29։ Բ Մն. ԻԲ. 8։
Ա Մն. Բ. 55։
Երեմ. ԼԵ. 6, Ե։
Եզր. Ժ. 19։
Գ Թագ. ԺԹ. 10։
Գւ. Թ. 8։ Բ Մն. ԻԲ. 8։
Գ Թագ. ԻԱ. 21։
Գ Թագ. ԺԶ. 31, 32։
Գ Թագ. ԻԲ. 6։
† Եբր. ունիմ.
‡ Եբր. սրբեցէք.
Գ Թագ. ԺԶ. 32։
Գ Թագ. Ի. 39։
Գ Թագ. ԺԴ. 23։
Եզր. Զ. 11։ Դան. Բ. 5։ Գ. 29։
Գ Թագ. ԺԲ. 28, 29։

Ն · Ք · ՂԴ · 884

Հետև դուն իմ աչքերուս առջևը ուղիղ եղածը՝ ի գործ դնելով՝ ազկ ըրիր , — Ա.քաաբին տանը բոլոր իմ սրտիս մէջը եղածին համեմատ ըրիր , ¶ բու որդիքդ մինչև չորրորդ ազգը Իսրայէլի աթոռին
31 վրայ պիտի նստին : Բայց Ցէու Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն օրէնքին մէջը բոլոր սրտով քալելու զգուշութիւն չըրաւ , — ¶ Իսրայէլին մեղանչել տուող Ցերոբովամին մեղքերէն ետ չկեցաւ :
32 Ան օրերը Տէրը սկսաւ Իսրայէլը * կոտրել . և ¶ Ազայէլ Իսրայէլացւոց բոլոր սահմաններուն մէջը
33 զանոնք զարկաւ , Յորդանանէն դէպ ՚ի արևելք բոլոր Գաղաադու երկիրը , — Գադեանները , Ռուբենեանները ու Մանասեանները՝ Ա.ռնոն ձորին վրայ եղող Ա.րոերէն մինչև Գաղաադ ու Բասան :
34 Եւ Ցէուին մնացորդ պատմութիւնը ու ամէն ըրածը ու բոլոր զօրութիւնը ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն գիշատակաց գրոց
35 քին մէջը գրուած է : Եւ Ցէու իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Սամարիայի մէջ թաղեցին . և անոր որդին Ցովաքազ
36 անոր տեղը թագաւոր եղաւ : Ու Ցէուին Իսրայէլի վրայ Սամարիայի մէջ թագաւորութիւն ըրած օրերը քսանուութը տարի էր :

Ն · Ք · ՂԴ · 878

Դաները կանչեց , և զանոնք իր քովը Տէրոջը տունը բերաւ , ու անոնց հետ ուխտ ըրաւ , ու Տէրոջը տանը մէջ անոնց երդումնընել տուաւ , ու թագաւորին որդին ա-
5 նոնց ցուցուց : Եւ անոնց պատուիրելով ըսաւ , Ձեր ընելու բանը ասկէ է . ձեր երրորդ մասը՝ որ Շաբաթ օրը պիտի մտնէն , թագաւորին տանը պահպանութիւն
6 ընէն . Ու երրորդ մասը՝ Սուրի դուռը , ու երրորդ մասն ալ սուրհանդակաց ետևի դուռը կ՚ըլլէն . և այսպէս տանը պահպանութիւնը ը-
7 նէք որ մարդ մը չմտնէ : Ու ձեզմէ երկու դունդը՝ ամէնը որ Շաբաթ օրը պիտի ելլեն , թագաւորին բոլորտիքը՝ տէրոջը տա-
8 ՚ն պահպանութիւն ընեն : Եւ ամէն մարդ իր զէնքերը ձեռքը՝ թագաւորին չորս կողմը առնէք . ու կարգերէն ներս մտնողը սպաննուի . ու թագաւորին հետը ըլլաք անոր ելած ու մտածատեն :
9 Եւ Հարիւրապետները Ցովիադա քահանային բոլոր պատուիրածները ըրին . ու ամէն մէկը իր մարդիկները առաւ՝ թէ Շաբաթ օրը մտնողները և թէ Շաբաթ օրը ելլողները , ու Ցովիադա քահանա-
10 յին քովը եկան : Եւ քահանան Տէրոջը տունը եղած Դաւիթ թագաւորին նիզակները ու վահանները
11 Հարիւրապետներուն տուաւ : Ու սուրհանդակները ամէն մարդ իր զէնքը ձեռքը՝ տանը աջ կողմէն մինչև ձախ կողմը՝ սեղանին ու տա-
12 նը քովը թագաւորին բոլորտիքը կայնեցան : Եւ թագաւորին որդին հանեց , ու անոր վրայ թագը ու վկայութիւնը դրաւ . և զանիկայ թագաւոր ըրին ու օծելին , ու ծափ զարնելով ըսին , Կեցցէ արքայ :
13 Եւ Գոթողիա երբոր վազող ժողովուրդին ձայնը լսեց , Տէրոջը
14 տունը ժողովուրդին եկաւ . Ու տեսաւ որ ահա թագաւորը ըստ սովորութեան սիւնին քովը կայներ էր , և զօրապետները ու փողերը թագաւորին քովն էին , ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախանալով՝ փողեր կը ՚ի՛ւ՚ի՛ւնէին . ան ատենը Գոթողիա իր հանդերձները պատռեց ու պոռաց , Դաւաճանու-
15 թիւն է , դաւաճանութիւն : Եւ Ցովիադա քահանան զօրքերուն վրայ եղող հարիւրապետներուն հրամայեց , ու անոնց ըսաւ , Ասիկայ կարգերուն մէջէն հանեցէք , ու ասոր ետևէն գացողը սրով մեռցուցէք , (քանզի քահանան ըսեր էր որ Տէրոջը տանը մէջ չմեռցուի :)

ԳԼ · Ա Ն

1 Գոթողիա բոլոր թագաւորի որդիքը կորցած ատենը , Ցովաս իր Ցօսաբէէ հօրաքրոջը ձեռքովը կ՚ազատուի , ու վեց տարի Աստուծոյ տանը մէջ կը պահուի : 4 Ցովիադա հարիւրապետներուն պատուէրներ տալով , եօթներորդ տարին թագաւոր կ՚օծէ Ցովասը : 13 Գոթողիա կը սպաննուի : 17 Ցովիադա Աստուծոյ երկրպագութիւն ընելը նորէն կը հաստատէ :

884 — ԳԼ · Ը · 26 ; Բ Ր Մն · Իբ · 10 ; Է Ր Մն · Իբ · 11 ;

1 Ն Ա.թոզիային մայրը Գոթողիա իր որդւոյն մեռնիլը տեսնելով , ելաւ բոլոր Ս Ա.թաւորական
2 սերունդը բնաջինջ ըրաւ : Բայց Ցովրամ Թագաւորին աղջիկը՝ Ա.թոզիային քոյրը Ցօսաբէէ Ա.քոզիային որդին Ցովասը առաւ , ու թագաւորին սպաննուած որդւոցը մէջէն գողցաւ զանիկայ ու անոր դայեակը . և Գոթողիային երեսէն անկողիններուն սենեակին մէջը պահեցին զանիկայ , ու չմեռցուեցաւ :
3 Եւ անիկայ անոր հետ վեց տարի Տէրոջը տանը մէջ պահուեցաւ . ու երկրին վրայ Գոթողիա թագաւորութիւն կ՚ընէր :

878 — Ե Ր Մն · իգ · 1 , ՃԸ ;

4 Ու Ե եօթներորդ տարին Ցովիադա Ս.ղ.ք խրկեց , և Հարիւրապետները , Թիկնապահները ու սուրհան-

Ն · Ք · ՂԴ · 878

Ե ա Մն · Թ · 25 ;

Ղ Ր Մն · իգ · 8 ;

Ե ա Թագ · Ժ · 24 ;

Ը Ր Մն · իգ · 12 , ՃԸ ;
† Կ—՛ սուրհանդակներուն — Բ ԳԼ · իգ · 3 ; Բ Մն · Լ Ը · 31 ;

Ն. Ք. ԴՔ. 878

16 Եւ անոր վրայ ձեռքերնին երկընցուցին. ու երբոր անիկայ թագաւորական տունը մտնող ձիերուն ճամբայէն կ'երթար, հոն մեռցուցաւ ։

17 ᵃԵւ Յովիադա Տէրոջը ու թագաւորին ու ժողովուրդին մէջտեղը ուխտ ըրաւ, որ Տէրոջը ժողովուրդը ըլլան. նաև թագաւորին ու
18 ժողովուրդին մէջտեղը ։ Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը Բահաղին տունը մտան, և զանիկայ կործանեցին, ᵉանոր սեղանները ու կուռքերը ᶠկտոր կտոր ըրին, և Բահաղին քուրմը Մատթանը սեղաններուն առջևը սպաննեցին. ու ᵍքահանան Տէրոջը տանը մէջ պաշտօնեաներ
19 դրաւ ։ Եւ հարիւրապետները, թիկնապահները ու սուրհանդակները, ու երկրին բոլոր ժողովուրդը առաւ, և թագաւորը Տէրոջը տունէն իջեցուցին, ու սուրհանդակաց դրանը ճամբայէն թագաւորին տունը մտան. և անիկայ թագաւորներուն աթոռին վրայ նստաւ ։
20 Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախացաւ, ու քաղաքը հանդարտութեան մէջ էր. իսկ Գոթողիան թագաւորական տանը քովը սրով
21 մեռցուցին ։ ᵏՅովաս եօթը տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ ։

ᵃԲ Մն. Իգ. 16 ։
ᵉԲ Թագ. Ի. 3 ։
Ղև. Ժ. 26 ։
ᶠԲ Օր. Ժբ. 3 ։ Բ Մն. Իգ. 17 ։
ᵍԲ Մն. Իգ. 18, ևն ։
ᵏԲ Մն. Իդ. 1 ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Յովաս աղէկ կերպով կը կառավարէ ժողովուրդը՝ Յովիադային բոլոր օրերուն մէջ. 4 տաճարը նորոգելու հրաման կ'ընէ ։ 17 Ազայէլ Երուսաղէմի վրայ երթալէն կը դառնայ, սուրբ գանձերը իրեն ընծայ տրուելուն համար ։ 19 Յովասին ծառաները զինքը կը սպաննեն, ու Ամասիա անոր տեղը կը յաջորդէ ։

1 Յէուին եօթներորդ տարին ᵃՅովաս թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ քառսուն տարի թագաւորութիւն ըրաւ. ու անոր մօրը անունը Սաբիա էր՝ Բերսաբէէ
2 ᵃ‑քէն ։ Եւ Յովաս Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ ան բոլոր օրերուն մէջ՝ որ Յովիադա քահանան
3 անոր կը սորվեցրնէր ։ Բայց ᵇբարձր տեղուանքը չվերցան. ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին ։

ᵃԲ Մն. Իդ. 1 ։
ᵇԳ Թագ. ԺԵ. 14 ։ Իբ. 44 ։ Գլ. Ժդ. 4 ։

4 Եւ Յովաս քահանաներուն ըսաւ, ᶜՏէրոջը տունը բերուած սրբութիւններուն բոլոր ստակը, ᵈհամրուած մարդոց ստակը, ᵉգինը կտրուած անձինքներուն ստակը, և ան բոլոր ստակը՝ որ ᶠմարդ մը Տէրոջը տունը բերելու կամք կ'ընէ,
5 Քահանաները՝ ամէն մարդ իրենց ճանչուորներէն առնեն, ու տանը փլած տեղուանքը իրենք նորոգեն, ուր որ փլած տեղ մը գտնուի ։

ᶜԳլ. Իբ. 4 ։
ᵈԵլ. Լ. 13 ։
ᵉՂև. Իէ. 2 ։
ᶠՂև. Իե. 5 ։ Ել. Իթ. 9 ։

Ն. Ք. ԴՔ. 856

6 Սակայն Յովաս թագաւորին քսանուերեքերորդ տարին ᵍքահանաները տանը փլած տեղուանքը
7 չնորոգեցին ։ ʰԵւ Յովաս թագաւորը ᶦիրեն կանչեց Յովիադա քահանան ու միւս քահանաները, և անոնց ըսաւ, Տանը փլած տեղուանքը ինչո՞ւ չէք նորոգեր. ու հիմա ձեր ճանչուորներէն մէյմէկ ստակ մի՛ առնէք, հապա զանիկայ տանը փլած տեղերուն համար
8 տուէք ։ Եւ քահանաները հաւանութիւն տուին, որ իրենք ստակ չառնեն ժողովուրդէն, *ոչ ալ տանը փլած տեղուանքը նորոգեն" ։
9 Եւ Յովիադա քահանան ᵏմէկ սընտուկ մը առաւ, ու անոր վրան ծակ մը ծակեց, ու զանիկայ սեղանին քովը՝ Տէրոջը տունը մտնողներուն աջ կողմը դրաւ. և դուռը սպասող քահանաները Տէրոջը տունը բերուած բոլոր ստակը հոն
10 կը դնէին ։ Ու երբոր կը տեսնէին որ սնտուկին մէջ ստակը շատցեր է, թագաւորին դպրապետը ու մեծ քահանան կ'ելլէին, ու Տէրոջը տունը գտնուած ստակը համրելով
11 կը ծրարէին. Եւ պատրաստուած ստակը՝ Տէրոջը տանը գործին վրայ դրուած բանուորներուն ձեռքը կու տային, որ անոնք Տէրոջը տանը մէջ գործող հիւսներուն ու շինող-
12 ներուն Եւ որմնադիրներուն ու քարահատներուն վճարեն. Նաև Տէրոջը տանը փլած տեղուանքը նորոգելու համար փայտեր ու տաշուած քարեր ծախու առնեն, և տանը նորոգութեանը համար բոլոր պէտք եղած բաներուն ծախքը ընեն ։
13 Բայց Տէրոջը տունը բերուած ստակէն՝ ˡՏէրոջը տանը համար արծաթէ գաւաթներ, բազմակալներ, կոնքեր, փողեր ու ոսկիէ ամաններ կամ արծաթէ ամաններ
14 ամենևին չշինուեցաւ. Քանզի բանուորներուն կու տային զանիկայ, որ անով Տէրոջը տունը նորոգեն ։
15 Եւ որոնց ձեռքը որ կը յանձնէին ան ստակը՝ բանուորներուն տալու համար, ᵐանոնցմէ հաշիւ չէին առներ. քանզի անոնք հաւատարմութեամբ կ'աշխատէին ։
16 ⁿՅանցանքի ստակը ու մեղքի ստակը Տէրոջը տունը չէր մտներ. ᵒանիկայ քահանաներուն կ'ըլլար ։
17 Ան ատենը ᵖԱսորւոց Ազայէլ թագաւորը ելաւ՝ Գեթի դէմ պատերազմ ըրաւ, ու զանիկայ առաւ. ետքը ᵠԱզայէլ իր երեսը դարձուց,
18 որ Երուսաղէմի վրայ ելլէ ։ Եւ Յուդայի թագաւորը Յովաս՝ իր հայրերուն Յուդայի թագաւորներուն՝ Յովսափատին ու Յովրա-

ᵍԲ Մն. Իդ. 5 ։
ʰԲ Մն. Իդ. 6 ։
* Կամ՝ տանը նորոգելու տանը փլած տեղուանքը ։
ᵏԲ Մն. Իդ. 8, ևն ։
ˡՏես Բ Մն. Իդ. 14 ։
ᵐԳլ. Իբ. 7 ։
ⁿՂև. Ե. 15, 18 ։
ᵒՂև. Է. 7 ։ Թուոց. Ժը. 9 ։
Իրր 840
ᵖԳլ. Ը. 12 ։
ᵠՏես Բ Մն. Իդ. 23 ։

Ն·Ք·ՂԲ· Իսր 840

հգթագ.ժե. 18։ ԳԼ·ԺԸ· 15 , 16 ։

*ԵԲբ·ելաւ։

ՅԳԼ·ԺԳ·5։ բՄՆ·Խ· 25 ։

839

ՂբՄՆ·Խ· 26 Ի՚ե-ւ Զարադ ։

ՏբՄՆ·Խ· 27 ։

856

Իսր 849 — Դատ·բ· 14 ։ ՖԳԼ·ը·12։

Իսր 842 Տ Սաղ·հը· 34 ։ Ֆ Եւ·գ·7 ։ ԳԼ·ԺԳ·26։ Ի Տես հմր 25 ։ ԳԼ· ԺԳ·25, 27։

մին և Ոքողհային հնուիրած բոլոր սուրբ բաները , ու իր նուիրածը , և Տէրոջը տանը ու թագաւորական տանը գանձերուն մէջը գտնուած բոլոր ոսկին առաւ , ու Ասորւոց Ազայել թագաւորին խրկեց . այսպէս անիկայ Երուսաղէմի վրայէն *ետ քաշուեցաւ" ։

19 Եւ Ցովասին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ահա Ցուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է ։

20 Եւ Յանոր ծառաները ոտք ելան , ու անոր դէմ դաւաճանութիւն ըրին . ու Ցովասը զարկին Մելլոնի տանը մէջ , որ Սիլլայի գառ՚ի վայրին վրայ է ։ 21 Եւ անոր ծառաները՝ Սամեթի որդին Ըցովզաբար ու Սովմերի որդին Ցովզաբադ զանիկայ զարկին , ու մեռաւ . և զանիկայ իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղեցին . ու անոր տեղը անոր որդին ՖԱմասիա թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ· Ժ Գ

1 Ցովաքազին չար վարմունքը ։ 3 Ցովաքազ Ազայելէն նեղութիւն կը կրէ , բայց աղօթքով կը գօրանայ ։ 8 Ցովաս անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 10 Ցովասին չար վարմունքը ։ 13 Երկրորդ Ցերոբովամ անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 14 Եղիսէ իր մեռնելու առնէն՝ Ասորւոց դէմ Ցովասին բնելու իրեք յաղթութիւններուն վրայ կը մարգարէանայ ։ 20 Մովաբացւոց Իսրայէլի երկրին վրայ ասպատակութիւն ընելու եկած առենը՝ մեռած մարդ մը Եղիսէին ոսկորներուն դպչելով կ՚ողջենայ ։ 22 Ազայելին մեռնելէն ետքը՝ Ցովաս բնադադին վրայ իրեք յաղթութիւնները կը կատարէ ։

1 Ցուդայի թագաւորին՝ Ոքողհայի որդւոյն Ցովասին քսանուիրեքերորդ տարին՝ Իսրայէլի վրայ Ցեհուի որդին Ցովաքազ թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ , ՚՚ տասն-
2 ուեօթը տարի Ր՚՚՚ՓՓ՚՚ՐԲ ։ Եւ Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ , ու Իսրայէլին մեղանչել տուղ Նաբատեան Ցերոբովամին մեղքերուն հետևող եղաւ , անոնցմէ ետ չկե-
3 ցաւ ։ Եւ ՚՚Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու զանոնք շարունակ ֊Ասորւոց Ազայէլ թագաւորին ձեռքը , ու Ազայէլի որդւոյն Բենադադին ձեռքը մատնեց ։

4 Եւ Ցովաքազ ֆՏէրոջը աղօթք ըրաւ , ու Տէրը անոր մտիկ ըրաւ . Ասորւոց թագաւորը Իսրայէլը նեղող-
5 րը դանոնք նեղուց ։ Եւ Տէրը Իսրայէլին մէկ փրկիչ մը տուաւ , ու Ասորւոց ձեռքին տակէն ելան . և Իսրայէլի որդիքը երկրնաւան ու մէկալ օրուան պէս իրենց վրաննե-
6 րուն մէջը կը նստէին ։ Բայց Իսրայէլին մեղանչել տուղ Ցերոբովամին տանը մեղքերէն ետ չկեցան , հապա անոնց մէջը քալեցին . Ու Աստարովթի կուռքն ալ Սամա-
7 րիայի մէջ կը կենար ։ Իսկ Ցովաքազին ՚՚ԲՐԷ զօրք չմնաղուց , բայց միայն յիսուն ձիաւոր , տասը կառք ու տասը հազար հետևակ զօրք . վասն զի Ասորւոց թագաւորը զանոնք բնաջինջ ըրեր էր , ու զանոնք կոխուած հողի պէս ըրեր էր ։

8 Եւ Ցովաքազին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ու զօրութիւնը ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին
9 քին մէջը գրուած է ։ Եւ Ցովաքազ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Սամարիայի մէջ թաղեցին . և անոր տեղը անոր որդին Ցովաս թագաւոր եղաւ ։

10 Ցուդայի Ցովաս թագաւորին երսունուհինգերորդ տարին՝ Իսրայէլի վրայ ԷՑովաքազի որդին Ցովաս թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ , ՚՚ տասնուվեց տարի Ր՚՚՚ՓՓ՚՚ՐԲ ։
11 Եւ Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ , ՚՚ Իսրայէլին մեղանչել տուղ Նաբատեան Ցերոբովամին բոլոր մեղքերէն ետ չկեցաւ , հապա անոնց մէջը քալեց ։

12 ՐԵւ Ցովասին մնացորդ պատմութիւնը ու ֈանոր բոլոր ըրածը , և Ցուդայի Ամասիա թագաւորին հետ պատերազմ ըրած առնէն էր քաջութիւնը ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին
13 մէջը գրուած է ։ Ու Ցովաս իր հայրերուն հետ քնացաւ , և անոր աթոռը Ցերոբովամ նստաւ . ու Ցովաս Իսրայէլի թագաւորներուն հետ Սամարիայի մէջ թաղուեցաւ ։

14 Եւ Եղիսէ իր մեռնելու հիւանդութիւնովը հիւանդացաւ , և Իսրայէլի թագաւորը Ցովաս անոր իջաւ , ու անոր երեսին վրայ լացաւ ու ըսաւ ։ Հայր իմ՝ , հայր իմ՝ , Իսրայէլին կառքը ու անոր ձիա-
15 ւորները ։ Ու Եղիսէ անոր ըսաւ ։ Մէկ աղեղ մը ու նետեր առ ։ Եւ անիկայ աղեղ մը ու նետեր առաւ ։
16 Ու Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ , Ձեռքդ աղեղին վրայ հնծցուր , և անիկայ ձեռքը հնծցուց . ու Եղիսէ իր ձեռքերը թագաւորին ձեռք-
17 րուն վրայ դրաւ , Ու ըսաւ , Արևելեան կողմի պատուհանը բաց . ան ալ բացաւ . ու Եղիսէ ըսաւ , Նետէ . ան ալ նետեց ։ Ան ՚՚ՓԲՆԸ Եղիսէ ըսաւ , Տէրոջը փրկութեան նետը , ու Ասորւոց դէմ փրկութեան նետը . քանզի Ասորիները ՚Ափեկի մէջ պիտի զարնես մինչև

Ն·Ք·ԳԲ· Իսր 842

Ը Գ Թագ· ԺԸ·33։

Ի Ա՚մվ·ա· 3։

839

841

ԷԳԼ·ԺԳ·1։

ՐԳԼ·ԺԳ· 15։ Ֆ Տես հմր 14 , 25։ ՖԳԼ·ԺԳ·9, ՃՃ , բՄՆ· Իե·17, Ճ։

825

Իսր 839

ԼԳԼ·բ·12։

ԽգթագԱ· 26։

(Ն․ Փ․ Գ՟․ Իրր 839)
18 որ հատցընես ։ Նաև ըսաւ, Նետե-
րը ա՛ռ ․ ու անիկայ առաւ ․ և Իս-
րայէլի թագաւորին ըսաւ, Գե-
տինը զարկ ․ ու անիկայ իրեք ան-
գամ զարկաւ ու կեցաւ ։
19 Եւ Աստուծոյ մարդը անոր բարկա-
նալով ըսաւ, Թէ որ հինգ կամ վեց
անգամ զարնէիր, ան ատենը Ասո-
րիները պիտի զարնէիր, ու պիտի
հատցընէիր ․ ᵗբայց հիմա Ասորի-
(ᵗ Հմր 25)
ները միայն իրեք անգամ պիտի զար-
նես ։
(Իրր 838)
20 Ու Եղիսէ մեռաւ, և զանիկայ
թաղեցին ։ Ու հետևեալ տարին
Մովաբացւոց գունդերը երկրին վը-
21 րայ եկան ։ Ու երբոր մարդ մը կը
թաղէին, ահա գունդ մը տեսան,
ու մարդը Եղիսէին գերեզմանը նե-
տեցին ․ և ան մարդը Եղիսէին ոս-
կորներուն դպածին պէս կենդա-
նացաւ ու իր ոտքերուն վրայ կայ-
նեցաւ ։
(ᵗ Գլ․ Ը․ 12)
22 Եւ ᵗԱսորւոց Ազայէլ թագաւո-
րը Յովաքազին բոլոր օրերուն մէջ
(ᶜ Գլ․ Ժգ․ 27 ; ᵗ Ել․ Լ․ 13 ; Ղ Ել․ Բ․ 24, 25)
23 Իսրայէլը նեղեց ։ ᶜԲայց Տէրը
ᵗԱբրահամին, Իսահակին ու Յա-
կոբին հետ իր ըրած ուխտին համար
անոնց ողորմեցաւ ու գթութիւն
ըրաւ, և դանոնց նայեցաւ ․ զա-
նոնք կորսընցընել չուզեց, ու զա-
նոնք դեռ իր երեսէն չձգեց ։
(Իրր 839)
24 Եւ Ասորւոց Ազայէլ թագաւորը
մեռաւ, ու անոր տեղը անոր որ-
դին Բենադադ թագաւոր եղաւ ։
25 Եւ Յովաքազի որդին Յովաս Ա-
զայէլի որդւոյն՝ Բենադադին ձեռ-
քէն ետ առաւ ան քաղաքները, որ
Ազայէլ անոր հօրը Յովաքազին
ձեռքէն պատերազմով առեր էր ․
(ᵗ Հմր 18, 19 ; Իրր 836)
ᵗՅովաս զանիկայ իրեք անգամ
զարկաւ, ու Իսրայէլին քաղաքնե-
րը ետ առաւ ։

ԳԼ․ ԺԴ

1 Ամասիային բարի վարմունքը ։ 5 Իր հայրը մեռցընողներուն՝ իր ըրած արդար դատաստանը ։ 7 իր ըրած յաղթութիւնը Եդովմի վրայ ։ 8 Ամասիա Յովասը կը դրդէ, բայց անկէ կը յաղթուի ու կը կողոպտուի ։ 15 Երկրորդ Յերոբովամ Յովասին տեղը կը յաջորդէ ։ 17 Ամասիա դաւաճանութիւնով մը կը մեռցուի ։ 21 Ազարիա անոր յաջորդը կ'ըլլայ ։ 23 Յերոբովամին չար վարմունքը ։ 28 Զաքարիա անոր տեղը կը յաջորդէ ։

(839 ; ⁻ Գլ․ Ժգ․ 10 ; ᵇ Բ Մն․ Իե․ 1)
1 Իսրայէլի թագաւորին ⁻Յովաքա-
զեան Յովասին երկրորդ տարին
Յուդայի թագաւորին ᵇՅովասի
որդին Ամասիա թագաւոր եղաւ ։
2 Անիկայ քսանուհինգ տարեկան էր
երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երու-
սաղէմի մէջ քսանուինը տարի թա-
գաւորութիւն ըրաւ ․ և անոր մօրը
անունը Յովադան էր, — Երու-
3 սաղէմացի էր ։ Ու Տէրոջը առջևը
ուղղութիւն ըրաւ, բայց ոչ իր
հօրը Դաւիթին պէս ․ իր հօրը
Յովասին բոլոր ըրածներուն համե-
(ᵗ Գլ․ Ժբ․ 3)
4 մատ ըրաւ ։ ᵗՍակայն բարձր տե-
ղուանքը չվերցան ․ ժողովուրդը
տակաւին բարձր տեղերու վրայ
զոհ կը մատուցանէին ու խունկ
5 կը ծխէին ։ Ու երբոր թագաւորու-
թիւնը անոր ձեռքին մէջ հաստա-
տուեցաւ՝ իր ծառաները մեռցուց,
(ᵀ Գլ․ Ժբ․ 20)
ᵀորոնք իր հայրը թագաւորը ըս-
6 պաններ էին ։ Բայց սպաննողնե-
րուն որդիքը չմեռցուց, ինչպէս որ
Մովսէսին օրինաց գրքին մէջը գը-
րուած է, որ Տէրը պատուիրեց ը-
(ᵇ Բ Օր․ Իդ․ 16 ; Եզեկ․ Ժը․ 4, 20)
սելով, ᵇՏղոց յանցանքին համար
հայրերը չմեռցուին, ու հայրերուն
յանցանքին համար տղաքը չմեռ-
ցուին, հապա ամէն մարդ իր յան-
ցանքին համար պիտի մեռցուի ։
(Իրր 827 ; ᵇ Բ Թագ․ Ը․ 13 ; Սաղ․ Կ․ ին վերնագիրը ; ᵇ Բ Մն․ Իե․ 11)
7 Անիկայ Աղի ձորին մէջը ᵇտասը
հազար Եդովմայեցի զարկաւ, ու
Վէմը պատերազմով առաւ, ᵇև
անոր անունը Յեկթոհէլ կոչեց
մինչև աս օրս ։
(Իրր 826 ; ᵇ Յեսու․ ԺԵ․ 38 ; ᵇ Բ Մն․ Իե․ 17, 18, ևն․)
8 ᵇԱն ատենը Ամասիա Իսրայէլի
թագաւորին՝ Յէուի որդւոյն Յո-
վաքազի որդւոյն Յովասին դես-
պաններ խրկեց՝ ըսելով ․ Եկո՛ւր՝
9 երես երեսի տեսնուինք ։ Եւ Իս-
րայէլի Յովաս թագաւորը Յու-
դայի Ամասիա թագաւորին լուր
(ᵗ Դատ․ Թ․ 8 ; ᵗ Գ Թագ․ Դ․ 33)
խրկեց ու ըսաւ ․ ᵗԼիբանանի փուշը
ᵗԼիբանանի եղևնափայտին պատ-
գամ խրկեց՝ ըսելով, Քու աղջիկդ
իմ տղուս կնիկ տուր ․ բայց Լի-
բանանի մէջ եղող դաշտի գա-
զանը անցաւ, ու փուշը կոխկռը-
10 տեց ։ Իրաւ Եդովմայեցիները զար-
(Լ Բ Օր․ Ը․ 14 ; Բ Մն․ Լբ․ 25 ; Եզեկ․ Իը․ 2, 5, 17 ; Ամբ․ Բ․ 4)
կիր, ու Լքու սիրտդ քեզ հը-
պարտացուց ․ *քու փառքովդ գոհ
եղիր", ու տունդ նստէ ․ քանզի
ինչո՞ւ համար չարութեան խառ-
(* Եբր․ փառաւորուէ՛,)
նուիս, որ իյնաս դուն ու քեզի
11 հետ Յուդան ալ ։ Բայց Ամասիա
մտիկ չըրաւ ։ Ուստի Իսրայէլի
Յովաս թագաւորը ելաւ, և ինքը
ու Յուդայի Ամասիա թագաւորը
(ᵇ Յեսու․ ԺԹ․ 38 ; Իա․ 16)
Յուդայի ᵇԲեթսամիւսին մէջ երես
12 երեսի տեսնուեցան ։ Եւ Յուդա
Իսրայէլին առջևը յաղթուեցաւ,
ու ամէն մարդ իր վրանը փախաւ ։
13 Եւ Իսրայէլի Յովաս թագաւորը՝
Ոքոզիայի որդւոյն Յովասին որդին
Ամասիան Յուդայի թագաւորը
Բեթսամիւսի մէջ բռնեց, ու Ե-
(ᵗ Նեեմ․ Ը․ 16 ; ԺԲ․ 39 ; ᵗ Երեմ․ ԼԱ․ 38 ; Զաք․ ԺԴ․ 10 ; ᶜ Գ Թագ․ Է․ 51 ; Իրր 825)
րուսաղէմ եկաւ, ու ᵗԵփրեմի
դռնէն մինչև ᵗԱնկեան դուռը Ե-
րուսաղէմի պարսպին չորս հարիւր
14 կանգունը փլցուց ․ Եւ ᶜբոլոր ոս-
կին ու արծաթը՝ ու Տէրոջը տանը
մէջ ու թագաւորին տանը գանձե-
րուն մէջ գտնուած բոլոր ամաննե-

ՆԱ. ՔԴ. Իրր 825

յ Գլ. ժգ. 12։

ՂԲ ՄՆ. իե. 25, ըէ։

ճԲ ՄՆ. իե. 27։

ժ Ցես. ժ. 31։

810

* Կ—ժ՝ Ո-զեան. տես գլ. ժե. 13։ Բ ՄՆ. իզ. 1։

ա Գլ. ժգ. 6։ Բ ՄՆ. իզ. 2։

825 Հիմա կը սկսի մինակ թագաւորել։

Ն թես. ժգ. 22։ Լէ. 8։

Ղ Բ Օբ. գ. 17։

- Ցես. ժԹ. 13։

Ղ Ցովե. ա. 1։ Մաա. ժբ. 39, 40։

822

Ղ Գլ. ժգ. 4։

Ի Բ Օբ. լբ. 31։

— Գլ. ժգ. 5։

բը առաւ, և պատանդները —Լ —— ու Սամարիա դարձաւ։

15 յ Եւ Ցովասին գործքերուն մնացորդ պատմութիւնը ու անոր զօրութիւնը և Ցուդայի Ամասիա թագաւորին հետ բրած պատերազմը ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած

16 է։ Ու Ցովաս իր հայրերուն հետ քնացաւ, և Իսրայէլի թագաւորներուն հետ Սամարիայի մէջ թաղուեցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Ցերոբովամ թագաւոր եղաւ։

17 Եւ Ցուդայի թագաւորը՝ ՂՑովասի որդին Ամասիա՝ Իսրայէլի թագաւորին Ցովաքազի որդւոյն Ցովասին մեռնելէն ետքը տասնու-

18 հինգ տարի ապրեցաւ։ Ու Ամասիայի մնացորդ պատմութիւնը ահա Ցուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած

19 է։ ՃԱնոր դէմ Երուսաղէմի մէջ դաւաճանութիւն բրին, և անիկայ ՃԼաքիս փախաւ. բայց անոր ետևէն Լաքիս մարդ խրկեցին, ու զանի-

20 կայ հոն մեռցուցին։ Եւ զանիկայ ձիերով վերցուցին, ու Երուսաղէմ իր հայրերուն հետ Դաւիթի քա-

21 ղաքին մէջը թաղուեցաւ։ Եւ բոլոր Ցուդայի ժողովուրդը *Ազարիան առին, որ տասնուվեց տարեկան էր, ու զանիկայ իր հօրը Ամասիային տեղը թագաւոր դրին։

22 Ասիկայ Ելաթը շինեց, ու թագաւորը իր հայրերուն հետ քնանալէն ետքը զանիկայ Ցուդային ետ դարձուց։

23 Ցուդայի թագաւորին՝ Ցովասի որդւոյն Ամասիային տասնուհինգերորդ տարին Իսրայէլի Ցովաս թագաւորին որդին Ցերոբովամ Սամարիայի մէջ թագաւոր եղաւ, —— քառասնումէկ տարի Բ—ՖՈ—

24 բէց։ Եւ Տէրոջը առջևը չարութիւն բրաւ, —— Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբաատեան Ցերոբովամին բոլոր մեղքերէն ետ չկեցաւ։

25 Ասիկայ Իսրայէլին սահմանը Ե-մաթի մուտքէն Ղմինչև դաշտի ծովը ետ դարձուց՝ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն խօսքին համեմատ, որ իր ծառային Գէթքեփհերացի Ա-մաթեան Ղովնան մարգարէին

26 ձեռքովը խօսեր էր։ Քանզի Տէրը Դտեսաւ Իսրայէլին խիստ սաստիկ տառապանքը, որ Ղոչ գոցուած ու ոչ ձգուած կար, ու Իսրայէլ

27 օգնական —Լ չունէր։ —Եւ Տէրը չըսաւ որ Իսրայէլին անունը երկինքին տակէն բնաջինջ ընէ. ուստի Ցովասեան Ցերոբովամին ձեռքովը զանոնք ազատեց։

28 Ու Ցերոբովամին մնացորդ պատմութիւնը, և անոր բոլոր բրածը, ու պատերազմական քաջութիւնը, և Դամասկոսը ու †Եմաթը Ցուդային ետ դարձընելը Իսրայէլի մէջ", ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ

29 գրուած է։ Ու Ցերոբովամ իր հայրերուն՝ Իսրայէլի թագաւորներուն հետ քնացաւ. և անոր տեղը անոր որդին Զաքարիա թագաւոր եղաւ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Ազարիային բարի վարմունքը։ 5 Անիկայ բորոտ կը մեռնի, ու Ցովաթամ անոր յաջորդը կ'ըլլայ։ 8 Զաքարիա՝ Ցեհուին վերջին սերունդը՝ չար կերպով կը թագաւորե, ու Սեղդումէն կը մեռցուի։ 13 Սեղդում ամիս մը թագաւորելէն ետև Մանայեմէն կը սպանուի։ 16 Մանայեմ Ասորեստանի Փուղ թագաւորին օգնութիւնովը կը զօրանայ։ 21 Փակեխա անոր տեղը կը յաջորդե։ 23 Փակեխա Փակէհէն կը սպաննուի։ 27 Փակէհ թագդաթ փաղասարէն կը նեղուի, ու Ովսէէէն կը սպաննուի։ 32 Ցովաթամին բարի վարմունքը։ 36 Ահազ անոր յաջորդը կ'ըլլայ։

1 Իսրայէլի Ցերոբովամ թագաւորին քսանուեցերորդ տարին Ցուդայի Ամասիա թագաւորին որդին

2 —Ազարիա Բ թագաւոր եղաւ։ Անիկայ տասնուվեց տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ յիսունուերկու տարի թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Ցեքելիա էր, —— Ե-

3 րուսաղէմացի էր։ Եւ անիկայ Տէրոջը առջևը ուղղութիւն բրաւ իր հօրը Ամասիային բոլոր բրածին

4 պէս։ Բայց բարձր տեղերուն չվերցան. ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին։

5 Եւ Տէրը թագաւորը զարկաւ, ու մինչև իր մահուան օրը բորոտած էր, և Ըզատ տան մը մէջ կը բնակէր. ու պալատին վրայ ԷԼԵՈՒ թագաւորին որդին Ցովաթամ էր, ու անիկայ կը դատէր երկրին ժողովուրդը։

6 Եւ Ազարիային մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր բրածը, ահա Ցուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած

7 է։ Ու Ազարիա իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու Ղզանիկայ իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղեցին. և անոր տեղը անոր որդին Ցովաթամ թագաւոր եղաւ։

8 Ցուդայի Ազարիա թագաւորին երեսունուութերորդ տարին Իսրայէլի վրայ Ցերոբովամին որդին Զաքարիա թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, —— վեց ամիս Բ—ՖՈ—

9 —բէց։ Եւ անիկայ իր հայրերուն բրածին պէս Տէրոջը առջևը չա-

ՆԱ. ՔԴ. Իրր 826

† Կ—ժ՝ Ցուդայի Եմաթը Իսրայէլին ետ դարձընելը։ - Բ Թագ. ը. 6։ ա Թագ. ժա. 24։ Բ ՄՆ. ը. 3։

784 Ի Թագաւորութեան Թոռը 11 տարի պատապ Մնալէն վերջը. գլ. ժե. 8։

Իրր 810 Ասիկայ Ցերոբովամի՝ Հօրը հետ մեկտեղ թագաւորելուն 27երորդ տարին, որ անոր հայրը Ասորւոց պատերազմներուն գացած ատենը զանիկայ աթոռակից ըրաւ։ Իսկ անոր միայնակութեանը՝ 16երորդ տարին է։ — Հմր 13, 30, ըէ, ու Բ ՄՆ. իզ. 1 Ի—— Ոգեաս։

Իրր 765

Բ Գլ. ժգ. 21։ Բ ՄՆ. իզ. 1, 3, 4։ Ֆ Հմր 35։ Գլ. ժբ. 3։ ժգ. 4։

Բ Բ ՄՆ. իզ. 19—21։ Ի Ղև. ժգ. 46։

Իրր 758

Ղ Բ ՄՆ. իզ. 23։

Իրր 773 Ամբոջ 11 տարի պատապ Մնացած ըլլալվ։

Ն·Ք·ԶԲ· իրբ 773

իրբ 772

Ի Ա մ ո ւ · Ե · 9 ։

ը Գ Լ · Ժ · 30 ։

Ի Մ ա ս · ա · 8 · 9 ։ Իսկ հմր 1 Լ ը ն ի Ա գ ա բ ա ։

Ի գ Թագ · Ժդ · 17 ։

Ի գ Թագ · գ · 24 ։

* Եբր· Թերսպէն ։

Ա Գ Լ · ը · 12 ։

772

771

Ի ա Մն · ե · 26 ։ Ի ա · Թ · 1 ։ Ով · ը · 9 ։

† Եբր · ա ներ ձեռքը իր հնաը ըլլայ ։

Ի Գ Լ · Ժդ · 5 ։

բուԹիւն ըրաւ , ՚՚ Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբատեան Ցերոբովամին մեղքերէն ետ չկեցաւ ։

10 Բովամին մեղքերէն ետ չկեցաւ ։ Ու Ցաբիսի որդին Սեղղուր անոր դէմ գլուխ վերցուց , և Ի զանիկայ Ժողովուրդին առջևը զարկաւ մեռցուց , ու անոր տեղը ինքը Թագաւոր եղաւ ։

11 Եւ Զաքարիային մնացորդ պատմուԹիւնը ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է ։

12 Ասիկայ Ի Ցերոբովամը խօսքն է՝ որ Ցեհուին խօսեր էր ըսելով , Իսրայէլի աԹոռին վրայ քու որդիքդ մինչև չորրորդ ազգը պիտի նստին . ու այնպէս եղաւ ։

13 Ցաբիսի որդին Սեղղուր Ցուդայի Ի Ոզիա Թագաւորին երեսունուհինգերորդ տարին Թագաւոր եղաւ , ու Սամարիայի մէջ մէկ ամիս

14 ԹագաւորուԹիւն ըրաւ ։ Եւ Գադդիի որդին Մանայեմ ի Թերսայէն եկաւ ու Սամարիա եկաւ . և Սամարիայի մէջ Ցաբիսի որդին Սեղղուրը զարկաւ մեռցուց , ու անոր տեղը ինքը Թագաւոր եղաւ ։

15 Ու Սեղղուրին մնացորդ պատմուԹիւնը ու ըրած դաւաճանուԹիւնը ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը

16 գրուած է ։ Ան ատենը Մանայեմ Ի Թափսան ու բոլոր անոր մէջը եղողները , ու անոր սահմանը զարկաւ * մինչև Թերսա՚՚ , և չբանալնուն համար զարկաւ ՚՚ Ւհոն եղող բոլոր յղի կիներուն ճղեցեց ։

17 Ցուդայի Ազարիա Թագաւորին երեսունուհիններորդ տարին Իսրայէլի վրայ Գադդիի որդին Մանայեմ Թագաւոր եղաւ , ՚՚ Սամարիայի մէջ տասը տարի Ի ո ֆ ո ւ ր ե ց ։

18 Եւ անիկայ Ցերոբովամին մեղքերէն ետ չկեցաւ , ՚՚ իր բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբատեան Ցերոբովամին մեղքերէն ետ չկեցաւ ։

19 Եւ Ի Ասորեստանի Փուղ Թագաւորը երկրին վրայ եկաւ . ու Մանայեմ հազար տաղանդ աբծաթ տուաւ Փուղին , որ † անիկայ իրեն օգնական ըլլայ՚՚ , ի ԹագաւորուԹիւնը իր ձեռքին մէջ հաստատելու համար ։ 20 Ու Մանայեմ ասարծաթը Ասորեստանի Թագաւորին տալու համար Իսրայէլին բոլոր հարուստներուն վրայ հարկ դրաւ , ՚՚ ամէն մէկէն յիսունական սկղ արծաթ ՚՚՚՚ . և Ասորեստանի Թագաւորը ետ դարձաւ ու ան երկրին մէջ չկեցաւ ։

21 Ու Մանայեմին մնացորդ պատմուԹիւնը և անոր ամէն բրածը ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է ։

22 Ու Մանայեմ իր հայրերուն հետ քնացաւ , և անոր տեղը անոր որդին Փակէհիա Թագաւոր եղաւ ։

23 Ցուդայի Ազարիա Թագաւորին յիսուներորդ տարին Իսրայէլի վրայ Մանայեմի որդին Փակէհիա Թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ ,

24 ՚՚ երկու տարի Ի ո ֆ ո ւ ր ե ց ։ Եւ Ցերոբովամին մեղքերէն չդարձաւ , ՚՚ Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբատեան Ցերոբովամին մեղքերէն ետ չկեցաւ ։

25 Եւ անոր զօրապետը Ռովմելիայի որդին Փակէհ անոր դէմ գլուխ վերցուց , ու իր հետը Արգովբը ու Արիէն , ու Գաղաադացիներէն յիսուն մարդ ՚՚ ՚՚ , և Սամարիայի մէջ Թագաւորին տանը ‡ Ներսի կողմը՚՚ զանիկայ զարկաւ մեռցուց , ու անոր տեղը ինքը Թագաւոր եղաւ ։

26 Եւ Փակէհային մնացորդ պատմուԹիւնը ու անոր բոլոր բրածը՝ ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է ։

27 Ցուդայի Ազարիա Թագաւորին յիսուներկուերորդ տարին Իսրայէլի վրայ Ռովմելիայի որդին Փակէհ Թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ , ՚՚ քսան տարի Ի ո ֆ ո ւ ր ե ց ։

28 Եւ Ցերոբովամին մեղքերէն չդարձաւ , ՚՚ Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբատեան Ցերոբովամին մեղքերէն ետ չկեցաւ ։

29 Իսրայէլի Փակէհ Թագաւորին օրերը Ասորեստանի Թագաղաթ փաղասար Թագաւորը եկաւ ու Ի յ ո ն և ԱբէլբեԹմաաքան ու Ցանովէն և Կադէսը ու Հասորը և Գաղաադը ու Գալիլեան և ՆեփԹաղիմի բոլոր երկիրը առաւ , ու անոնց Բ ա բ ի ե ր ը Ասորեստան

30 գերի տարաւ ։ Ու Էլայի որդին Ովսէհ Ռովմելիայի որդւոյն Փակէհին դէմ դաւաճանուԹիւն ըրաւ , և զանիկայ զարկաւ մեռցուց , ու Ղանոր տեղը ինքը Թագաւոր եղաւ՝ Ոզիայի որդւոյն Ցովաթամին քսաներորդ տարին ։

31 Ու Փակէհին մնացորդ պատմուԹիւնը և անոր բոլոր բրածը ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է ։

32 Իսրայէլի Թագաւորին՝ Ռովմելայի որդւոյն Փակէհին երկրորդ տարին Ցուդայի Թագաւորը Ոզիայի որդին ‡ Ցովաթամ Թագաւոր եղաւ ։

33 Անիկայ քսանուհինգ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի ԹագաւորուԹիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Ցե-

Ն·Ք·ԶԲ· 771

761

759

‡ Կ՚՝ պալատը

740

Հ ա Մն · ե · 26 ։ Եա · Թ · 1 ։

Ի գ Թագ · ԺԵ · 20 ։

739

Ղ Քանի մը տարի անիշխանութենէն եաև · գԼ · ԺԵ · 1 ։ Ովս · Ժ · 3 ։ 7 · 15 ։

758

‡ բ Մն · ԻԵ · 1 ։

ն · ք · գ · 758

ՙ Հմր 3 ։

ՙ Հմր 4 ։

Ներ մն · իե · 3 , ըէ ։

Իրբ 742 Ցովաթամին թագաւորութիւնը վերջացաւ ։

Ել Գ · ժգ · 5 ։ Նա · է · 1 ։ = Հմր 27 ։

742

բուսաս էր , ՚ի սադովկին աղջիկն
34 էր ։ Եւ անիկայ Տէրոջը առջեւը
ուղղութիւն ըրաւ , ՚իր հօրը Ողեա-
յին բոլոր ըրածին պէս ըրաւ ։
35 ՚Բայց բարձր տեղուանքը չվերցան .
ժողովուրդը տակաւին բարձր տե-
ղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին
ու խունկ կը ծխէին ։ Ուսիկայ
Տէրոջը տանը ամենէն բարձր դու-
ռը շինեց ։
36 Եւ Ցովաթամին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը
ահա Ցուդայի թագաւորներուն
յիշատակաց գրքին մէջը գրուած
37 է ։ Ան օրերը Տէրը ՚Ասորւոց
Ռասին թագաւորը ու ՚Ռովմե-
լայի որդին Փակէհն Ցուդայի
38 վրայ խրկելու սկսաւ ։ Եւ Ցովա-
թամ իր հայրերուն հետ քնացաւ ,
ու իր հայրերուն հետ իր հօրը
Դաւիթին քաղաքին մէջը թա-
ղուեցաւ . ու անոր տեղը անոր
որդին Աքազ թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Աքազին չար վարմունքը ։ 5 Աքազ տեսնելով որ Ռասին ու Փակէհ իր վրայ կը յարձակին , թագդաթ փաղասարին վարձք տալով՝ անոնց դէմ դնելու կը գրգռէ զանիկայ ։ 10 Աքազ՝ Ուրիա քահանային սեղանի օրինակ մը խրկելով Դամասկոսէն , առջի պղնձէ սեղանը իրեն կը յատկացընէ ։ 17 տաճարը կը կողոպտէ ։ 19 Եզեկիա անոր յաջորդը կ'ըլլայ ։

Իրբ 742

1 ՌՈՎՄԵԼԱՅԻ որդւոյն Փակէհին տասնուեօթներորդ տարին Ցուդայի թագաւորին Ցովաթամին որդին ՚Աքազ թագաւոր ե-
2 ղաւ ։ Աքազ քսան տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ . ու Երու-
սաղէմի մէջ տասնուվեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և իր հօրը Դաւիթին պէս՝ իր Տէր Ա-
տուծոյն առջեւը ուղղութիւն չը-
3 րաւ , Հապա Իսրայէլի թագաւոր-
ներուն ճամբուն մէջ քալեց . Ի ու իր որդին ալ կրակէ անցուց՝ Ի ան ազգերուն գարշելի սովորութիւն-
ներուն համեմատ , որոնք Տէրը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն վռնտեց ։
4 Եւ բարձր տեղուանքը ու Բլուրներու վրայ և ամէն կա-
նանչ ծառերու տակ զոհ կը մա-
տուցանէր ու խունկ կը ծխէր ։
5 Ի Ան ատենը Ասորւոց Ռասին թա-
գաւորը ու Իսրայէլի թագաւորը՝ Ռովմելայի որդին Փակէհ Երու-
սաղէմի վրայ պատերազմելու ելան ու Աքազը պաշարեցին , բայց պա-
տերազմը չարունակելու կարող չե-
6 ղան ։ Ան ատենը Ասորւոց Ռասին թագաւորը Ելաթը Ասորիներուն դարձուց , և Ցուդայեանները Ելա-
թէն վռնտեց , ու * Ասորիք Ելաթ եկան ու հոն բնակեցան մինչև աս

7 օրս ։ Եւ Աքազ Ասորեստանի Թագդաթ փաղասար թագաւորին դեսպաններ խրկեց ու ըսաւ , Ես քու ծառադ ու որդիդ եմ . ելիր ու զիս ազատէ Ասորւոց թագաւո-
րին ձեռքէն ու Իսրայէլի թագա-
ւորին ձեռքէն , որոնք իմ վրաս ե-
8 լեր են ։ Եւ Աքազ Տէրոջը տանը մէջ ու թագաւորին տանը գան-
ձերուն մէջ գտնուած արծաթը ու ոսկին առաւ , և Ասորեստանի թա-
9 գաւորին ընծայ խրկեց ։ Ու Ասո-
րեստանի թագաւորը անոր մտիկ ըրաւ , և Ասորեստանի թագաւորը Դամասկոսի վրայ գնաց , ու Ք-
նիկայ առաւ , և անոր բնակիչները Կիր գերի տարաւ , ու Ռասինը մեռցուց ։
10 Եւ Աքազ թագաւորը Ասորես-
տանի թագդաթ փաղասար թա-
գաւորը դիմաւորելու համար Դա-
մասկոս գնաց , ու Դամասկոսի մէջ եղած սեղանը տեսաւ . և Աքազ թագաւորը ան սեղանին օրինակը ու ձևը՝ անոր բոլոր շինուածքին համեմատ Ուրիա քահանային խրր-
11 կեց ։ Եւ Ուրիա քահանան Ա-
քազ թագաւորին Դամասկոսէն խրկած † օրինակին նման սեղան մը շինեց . մինչև Աքազ թագաւորին Դամասկոսէն գալը՝ Ուրիա քա-
12 նան այնպէս ըրաւ ։ Ու երբոր թագաւորը Դամասկոսէն եկաւ , թագաւորը սեղանը տեսաւ , և † թագաւորը սեղանին մօտեցաւ , ու անոր վրան ողջակէզ մատուց .
13 Եւ իր ողջակէզը ու հացի ընծան այրեց ու նուէրը թափեց , և իր խաղաղութեան զոհին արիւնը ան-
14 սեղանին վրայ սրսկեց ։ Ու Տէրոջը առջեւը եղող էպղնձէ սեղանը տանը առջեւէն՝ այսինքն նոր սեղանին ու Տէրոջը տանը մէջտեղէն քաշեց , ու զանիկայ նոր սեղանին կողմը դրաւ
15 դէպ ՚ի հիւսիս ։ Եւ Աքազ թա-
գաւորը Ուրիա քահանային հրա-
մայեց ըսելով , Մեծ սեղանին վը-
րայ՝ Առաւտուան ողջակէզը ու իրի-
կուան հացի ընծան , և թագաւո-
րին ողջակէզը ու անոր հացի ըն-
ծան , ու երկրին բոլոր ժողովուրդին ողջակէզը և անոնց հացի ընծան ու անոնց նուէրները մատուցանես . ու ողջակէզներուն բոլոր արիւնը , և զոհերուն բոլոր արիւնը անոր վրայ սրսկես , ու պղնձէ սեղանը իմ ըլ-
16 լայ հան հարցրնելու համար ։ Եւ Ուրիա քահանան Աքազ թագա-
ւորին բոլոր հրամայածին պէս ը-
17 րաւ ։ Ի Ու Աքազ թագաւորը Ծմ-
բենոյթներուն սպասուածները կտրեց , ու աւազանները անոնց վրայէն վերցուց , և Ծովն ալ իր

ն · ք · գ · 742

Ի Գլ · ժե · 29 ։ ա Պտ · ե · 26 ։ բՊն · իը · 20 ։

740

Ը Գլ · ժը · 18 ։ Տ և ր Պն · իը · 21 ։

Բ Ա Թագ · ա · 5 ։

† Եբր · ամ-
նուն

† օրինակին

ժբ Պն · իվ · 16 , 19 ։

† Ա Մնաց · գ · 1 ։

Ա Ես · խթ · 39 , 40 , 41 ։

Իր Պն · իը · 24 ։

739

Ե գ Թագ · է · 27 , 28 ։

Ա գ Թագ · է · 23 , 25 ։

ն·ք·զՔ· 739

տակը եղող պղնձէ եղներուն վրայ՝ էն իջեցուց, ու զանիկայ քարա-
18 յատակի մը վրայ դրաւ։ Եւ Տէրոջը տանը մէջ շինուած շաբաթին
ծածկոցը, ու թագաւորին դուրսի ճամբան Ասորեստանի թագաւո-
րին պատճառաւը Տէրոջը * տունը դարձուց։
19 Եւ Աքազին դործքերուն մնացորդ պատմութիւնը ահա Յուդայի թա-
գաւորներուն յիշատակաց դրքին
20 մէջը գրուած է։ Եւ Աքազ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու հիր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուեցաւ. և անոր տեղը անոր որդին Եզեկիա թագաւոր եղաւ։

ԳԼ· ԺԷ

1 Ովսէէին չար վարմունքը։ 3 Ովսէ Սաղմանասարէն նուաճելով՝ անոր դէմ ապստամբութեան խորհուրդ մը կ'րնէ Եգիպտոսի Սուա թագաւորին հետ։ 5 Սամարացիք իրենց մեղացը համար գերի կը տարուին։ 24 Սամարիա փոխադրուած օտարազգիները աւրիւններէն կը ջարդուին. անոնց խառնակ կրօնքը։

730 = Թագաւորութեան աթոռը ժամանակ մը պարապ մնալէն վերջը. գԼ· ԺԸ· 30։

1 Յուդայի Աքազ թագաւորին երկոտասաներորդ տարին Իսրայէլի վրայ = Եղելայի որդին Ովսէէ թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ,
2 -- ինը տարի Ք--ը--ուբէց։ Եւ Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ, բայց ոչ իրմէ առաջ եղող Իսրա-
3 յէլի թագաւորներուն պէս։ Ասոր դէմ ելաւ Ք Ասորեստանի Սաղմանասար թագաւորը, և Ովսէէ անոր ծառայ եղաւ ու ֊անոր հարկ կու-
4 տար։ Եւ Ասորեստանի թագաւորը Ովսէէին վրայ նենգութիւն գտաւ, որովհետև անիկայ եդիպտոսի Սուա թագաւորին դեսպաններ խրկեր էր, ու Ասորեստանի թագաւորին ամէն տարուան պէս հարկ վճարած չէր. անոր համար Ասորեստանի թագաւորը զանիկայ բռնեց ու բանտի մէջ կապեց։
5 Եւ ՟Ասորեստանի թագաւորը բոլոր երկրին վրայ ելաւ. Սամարիայի վրայ ալ ելաւ, ու զանիկայ իրէք տարի պաշարեց։
6 ՟Ովսէէին իններորդ տարին Ասորեստանի թագաւորը Սամարիան առաւ, ու Իսրայէլը Ասորեստան փոխադրեց, և զանոնք Գովզան գետին քովը Քաղայի ու Քաբովրի մէջ, ու Մարաց քաղաքներուն մէջ բնակեցուց։
7 Քանդի Իսրայէլի որդիքը դիրենք Եգիպտոսի երկրէն՝ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին ձեռքին տակէն հանող իրենց Աստուծոյն դէմ մեղք գործեցին, և ուրիշ աստուածներէն վախցան.
8 Ու Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն վռնտած Հազգերուն կանոնները Իսրայէլի թագաւորներուն հաստատ, և Իսրայէլի թագաւորներուն ըրած կանոններուն
9 Համեմատ քալեցին։ Ու Իսրայէլի որդիքը իրենց Տէր Աստուծոյն առջեւը ուղիղ չեղած բաները գաղտուկ ըրին, և իրենց ամէն քաղաքներուն մէջը՝ Ք պահապանաց աշտարակէն մինչև պարսպաւոր քաղաքը իրենց
10 բարձր տեղեր շինեցին։ Ու անոնք ֊ամէն բարձր բլուրներու վրայ և ամէն կանանչ ծառերու տակ իրենց արձաններ ու †Աստարովթի
11 կուռքեր" էկանգնեցին. Եւ հոն ամէն բարձր տեղերու վրայ խունկ ծխեցին՝ Տէրոջը անոնց առջևէն վռնտած ազգերուն պէս, ու չար գործքեր ըրին ու Տէրը բարկացու-
12 ցին. Եւ կուռքերու ծառայութիւն ըրին, Լորոնց համար Տէրը անոնց ըսեր էր Թէ Ք Ա՛ս բանը մի՛ ընէք։
13 Ու Տէրը բոլոր մարգարէներուն ու բոլոր ֊տեսանողներուն ձեռքովը Իսրայէլին ու Յուդային վկայութիւն ընելով՝ ըսեր էր, Ձեր չար ճամբաներէն դարձէք, և իմ պատուիրանքներս ու կանոններս պահեցէք, ան ամէն օրէնքին համեմատ՝ որն որ ձեր հայրերուն պատուիրեցի, ու իմ ծառաներուս՝ մարգարէներուն ձեռքովը ձեզի
14 խրկեցի։ Բայց անոնք մտիկ չըրին, հապա հիրենց պարանոցը իրենց Տէր Աստուծոյն չհաւատացող իրենց հայրերուն պարանոցին
15 պէս խստացուցին. Եւ անոր կանոնները, ու իրենց հայրերուն հետ ֊անոր ըրած ուխտը, և անոր տուած վկայութիւնները մկկդի ձգեցին, ու Ընանպաշտութեան ետևէ գացին ու ֊անապաշտ եղան, և իրենց չորս կողմը գտնուած ազգերուն հետևող եղան, որոնց համար Տէրը իրենց պատուիրեր էր
16 որ ֊անոնց պէս չընեն։ Բայց իրենց Տէր Աստուծոյն բոլոր պատուիրանքները Թողուցին, և ֊իրենց երկու հատ ձուլածոյ որթ շինեցին, Ու Աստարովթի կուռք շինեցին, ու երկինքին բոլոր զօրութիւններուն երկրպագութիւն ըրին, և
17 Բահաղին ծառայեցին. "Ու իրենց տղաքները ու աղջիկները կրակէ անցուցին, և Ոկախարդութիւն ու հմայութիւն ըրին, և Ոզիրենք ծախեցին Տէրոջը առջևը չարութիւն ընելու -- զանիկայ բարկա-
18 ցնելու։ Ուստի Տէրը Իսրայէլին խիստ բարկացաւ, ու զանոնք իր երեսէն ձգեց. ՆՒ ր --ը՛ւէ չմընաց, Երայց միայն Յուդայի ցեղը։
19 "Յուդա ալ իր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքները չպահեց՝ հապա

ն·ք·զՔ· 721

Ք ԳԼ·ԺԸ· 8։

֊ Բ Օր·ԺՐ· 2։ ԳԼ·ԺԶ· 4։

† կ՟տ՝ առասաններ. Եւ·ԼՃ· 13։ Բ Օր·ԺԶ· 21։ Մ՚Ի՛ք· ե· 14։

է գ Թագ· ԺԶ· 23։ Ես· ԽԷ· 5։

Լ Եւ·ի· 3, 4։ Ղև·իգ· 1։ Բ Օր·ե· 7, 8։

Ի Բ Օր·գ· 19։

֊ա Թագ·Թ· 9։

Ֆ Երեմ·ԺՐ· 11։ իե· 5։ Լե· 15։

Ծ Բ Օր·իթ· 25։

Ը Բ Օր·լՐ· 21։ գ Թագ· ԺԶ· 13։ ա Կոր·Ը· 4։ Ֆ Սաղ·ՃԺե· 8։ Հռով· ա· 21։

Ժ Բ Օր·ԺՐ· 30, 31։

Ի Եւ·լՐ· 8։ գ Թագ·ԺՐ· 28։

Ն գ Թագ· ԺԶ· 15, 23։ Ժե· 13։ ԺԶ· 33։

Ղ գ Թագ· ԺԶ· 31։ իր· 54։ ԳԼ·Ժա· 18։

-- Ղև·ԺՐ·21։ ԳԼ·ԺԶ·3։ Եզեկ·իգ· 37։

Ղ Բ Օր·ԺՐ· 10։

Ղ գ Թագ· իա· 20։

Ը գ Թագ· Ժա· 13, 32։

-- Երեմ·գ· 8։

Ն · Ք · ՂԲ · 721

Իսրայէլին ըրած կանոններովը քա-
20 լեց ։ Եւ Տէրը Իսրայէլին բոլոր սե-
րունդը մերժեց , ու զանոնք չարչա-
րեց , և զանոնք յափշտակողներուն
- ձեռքը մատնեց , մինչև որ զանոնք
21 Բ Թագ · Ա · 11 · 31 · Ա Թագ · Ժ · 20 · 28 · Ա Մն · 29 · Ա Թագ · Ժա · 11 · 31 · Ա Մն · 29 · Բ Թագ · Ժգ · 16 · Ա Մն · 6 ·
Ա Թագ · Ժգ · 16 · Ա Մն · 6 ·
Իսրայէլի Դաւիթի տունէն
պատեց . Թանոնք ալ Նաբատեան
Ցերոբովամը թագաւոր դրին , ու
Ցերոբովամ Իսրայէլը Տէրոջը հե-
տեւելէն արդիլեց , ու անոնց մեծ
22 մեղք գործել տուաւ ։ Եւ Իսրա-
յէլի որդիքը Ցերոբովամին բոլոր
բրած մեղքերուն մէջը քալեցին ,
23 անոնցմէ ետ չկեցան , Մինչև որ
Տէրը Իսրայէլը իր առջեւէն վեր-
ցուց , Ինչպէս որ իր բոլոր ծառա-
ներուն՝ մարգարէներուն ձեռքովը
խօսեր էր ։ Այսպէս Իսրայէլ իր
երկրէն Ասորեստան փոխադրուե-
ցաւ մինչև ասօր ։

Իբր 678

24 Ու Ասորեստանի թագաւորը
Բաբիլոնէն , Քութայէն , Աւա-
յէն , Եմաթէն ու Սեփարուիմէն
Հոդիներ բերաւ , ու Սամարիայի
քաղաքներուն մէջ Իսրայէլի որ-
դւոց տեղը բնակեցուց . և անոնք
Սամարիան ժառանգեցին , ու անոր
25 քաղաքներուն մէջը բնակեցան ։ Ու
երբոր անոնք սկսան հոն բնակիլ ,
Տէրոջմէ չէին վախնար . ու Տէրը
անոնց մէջը առիւծներ խրկեց , որ
26 զանոնք կը մեռցընէին ։ Եւ Ասո-
րեստանի թագաւորին խօսեցան
ու ըսին , Ան ազգերը որ դուն փո-
խադրեցիր ու Սամարիայի քաղաք-
ներուն մէջը բնակեցուցիր , ան երկ-
րին Աստուծոյն կրօնքը չեն դիտեր .
ու անիկայ անոնց մէջը առիւծներ
խրկեր է , և ահա զանոնք կը մեռ-
ցընեն , ան երկրին Աստուծոյն
27 կրօնքը չգիտնալնուն համար ։ Ան
ատենը Ասորեստանի թագաւորը
հրաման ըրաւ՝ ըսելով , Ձեր անկէ
դերի առած քահանաներուն մէկը
հոն տարէք , ու երթան հոն բնա-
կին , ու անիկայ ան երկրին Աստու-
ծոյն կրօնքը թող անոնց սորվեցը-
28 նէ ։ Եւ Սամարիայէն դերի առ-
նուած քահանաներուն մէկը դնաց
Բեթէլի մէջ բնակեցաւ , ու անոնց
կը սորվեցընէր Թէ ինչպէս Տէրոջմէ
29 վախնալու էին ։ Եւ ամէն մէկ ազգ
իր աստուածները կը շինէր , ու Սա-
մարացւոց շինած բարձր տեղերուն
տուները կը դնէր ամէն մէկ ազգ
30 իր բնակած քաղաքին մէջ ։ Եւ
Բաբիլացիք Սաբքովթ բանովթը
շինեցին , ու Քութացիք Ներգաղը
շինեցին , ու Եմաթացիք Ասիմա-
31 Թը շինեցին , Եւ Աւացիք Նիբա-
զը ու Թարթակը շինեցին , ու
Սեփարուիմացիք իրենց տղաքը

Ն · Ք · ՂԴ · Իբր 678 ·

Սեփարուիմացւոց աստուածներուն՝
Ադրամելեքին ու Անամելեքին հա-
32 մար կրակով կ'այրէին ։ Ուստի
Տէրոջմէ կը վախնային , Ու իրենց
պինտ ցած մարդիկներէն բարձր
տեղերուն քուրմեր կ'ընէին , որոնք
անոնց համար բարձր տեղեաց տու-
33 ները կը կ'ընէին ։ Անոնք Տէրոջմէ
կը վախնային , ու նաև իրենց աս-
տուածներուն ծառայութիւն կ'ը-
նէին ան ազգերուն արարողու-
թիւններովը՝ որոնց մէջէն փոխադ-
րուած էին ։
34 Անոնք մինչև աս օրս առջի սովո-
րութիւններուն պէս կ'ընեն . ոչ
Տէրոջմէ կը վախնան , և ոչ իրենց
կանոնները ու դատաստանները կը
կատարեն , ոչ ալ ան օրէնքը ու
պատուիրանը , որ Տէրը Յակոբին
որդւոցը տուաւ , Որուն անունը
35 Իսրայէլ դրեր էր ։ Եւ Տէրը ա-
նոնց հետ ուխտ ըրեր էր , ու անոնց
պատուիրեր էր ըսելով , Ուրիշ
աստուածներէն չվախնաք , ու Ա-
նոնց երկրպագութիւն չընէք , և
անոնց ծառայութիւն չընէք , ու
36 անոնց զոհ չմատուցանէք . Հապա
ձեզ Եգիպտոսի երկրէն մեծ զօրու-
թիւնով ու Բարձր բազուկով հա-
նող Տէրոջմէն վախնաք , և անոր
երկրպագութիւն ընէք , ու անոր
37 զոհ մատուցանէք . Եւ ձեզի համար
գրած կանոնները , դատաստանն-
երը , օրէնքը ու պատուիրանը
Միշտ զգուշութեամբ Ի գործ
դնէք , և ուրիշ աստուածներէն
38 չվախնաք . Ու ձեզի հետ ըրած
ուխտս Չմոռնաք , և ուրիշ աս-
39 տուածներէն չվախնաք . Հապա ձեր
Տէր Աստուծմէն վախնաք , ու անի-
կայ ձեր ամէն թշնամիներուն ձեռ-
40 քէն ձեզ պիտի ազատէ ։ Բայց ա-
նոնք Ընդանդութիւն չըրին , հա-
պա իրենց առջի սովորութիւննե-
41 րուն պէս կ'ընէին ։ Ասա ազգերն
ալ Երկեղ Տէրոջմէ կը վախնային ,
Բայց իրենց կուռքերուն ալ ծա-
ռայութիւն կ'ընէին . Նաև անոնց
որդիքը ու անոնց որդւոցը որդիքը
մինչև ասօր իրենց հայրերուն ը-
րածին պէս կ'ընեն ։

Ն · Ք · ՂԴ · Իբր 678 ·
Բ Թագ · Ժգ · 31 ·
Ե Սոփ · Ա · 5 ·
Թ Ծն · Լ · 28 · Լե · 10 · Գ Թագ · Ժա · 31 ·
Ե Դատ · Գ · 10 ·
Ղ Եզ · Ի · 5 ·
Ե Եւ · Գ · 6 · Ը Բ Օր · Ժ · 20 ·
Ի Բ Օր · Ե · 32 ·
Ժ Բ Օր · Դ · 28 ·
Ե Հմր 32, 33 ·

ԳԼ · ԺԸ

1 Եզեկիային բարի վարմունքը ։ 4 Անիկայ կռապաշտութիւնը բնաջինջ կ'ընէ ու յաջողութիւն կը գտնէ ։ 9 Սամարացիք գերի կը տարուին իրենց մեղքերուն համար ։ 13 Աննէքերիմ Ցուդայի վրայ կը յարձակի , ու անոր վրայ Տարկ մը դնելով՝ խաղաղութիւն կ'ընէ ։ 17 Նորէն Աննէքերիմ Րապսակը կը խրկէ . ան ալ Եզեկիան կը նախատէ , և Տայնդութեան խօսքերով ժողովուրդը ապստամբութեան կը դրդռէ ։

1 Ու Իսրայէլի թագաւորին՝ Եղայի
որդւոյն Ովսէէին երրորդ տա-

Իբր 726

ռին Ցուդայի Աբազ թագաւորին որդին – Եզեկիա թագաւոր եղաւ։
2 Քսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ քսանուվեց տարի թագաւորեց։ Անոր մօրը անունը Աբիա էր, Զաքարիայի աղջիկն էր։
3 Եւ իր հօրը Դաւիթին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն ըրաւ։
4 Անիկայ բարձր տեղերը վերցուց, ու արձանները կոտրտեց, և Աստարովթի կուռքերը կտրեց, ու Մովսէսին շինած պղնձէ օձը կտոր կտոր ըրաւ, (քանդի մինչև ան օրերը Իսրայէլի որդիքը անոր խունկ կը ծխէին,) ու զանիկայ Նեհեստան կոչեց։
5 Անիկայ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ապաւինեցաւ. ևս անկէ ետքը Ցուդայի բոլոր թագաւորներուն մէջ անոր նմանը չեղաւ, ոչ ալ անկէ առաջ եղողներուն մէջ.
6 Տէրոջը յարեցաւ ու անոր ետևէն չխոտորեցաւ, ու Տէրոջը Մովսէսին պատուիրած պատուիրանքները պահեց։
7 Եւ Տէրը անոր հետն էր, և ուր որ կ'երթար, յաջողութիւն կը գտնէր։ Եւ Ասորեստանի թագաւորին ապստամբեցաւ, ու անոր ծառայութիւն չըրաւ։
8 Անիկայ Փղշտացիները զարկաւ մինչև Գազա ու անոր սահմանները, Նապահասլանաց աշտարակէն մինչև պարսպաւոր քաղաքը։
9 Եւ եղաւ որ Եզեկիա թագաւորին չորրորդ տարին, որ Իսրայէլի թագաւորին՝ Ելայի որդւոյն Ովսէէին եօթներորդ տարին էր, Ասորեստանի Սաղմանասար թագաւորը Սամարիայի վրայ եկաւ, ու
10 զանիկայ պաշարեց. Եւ իրենք տարիէն ետքը զանիկայ առաւ. Սամարիա Եզեկիային վեցերորդ տարին՝ (այսինքն Իսրայէլի թագաւորին Ովսէէին իններորդ տարին)
11 առնուեցաւ։ Ու Ասորեստանի թագաւորը Իսրայէլը Ասորեստան փոխադրեց, և զանոնք Գոզանի գետին քովը՝ Քաղայի ու Քաբորի մէջ, ու Մարաց քաղաքներուն
12 մէջ դրաւ. Վասն զի անոնք իրենց Տէր Աստուծոյն ձայնին ականջ չդրին, ու անոր ուխտը չըպահեցին, և Տէրոջը ծառային Մովսէսին ամէն պատուիրածները մտիկ չըրին ու՛ի գործ չդրին։
13 Ու Եզեկիա թագաւորին չորեքտասաներորդ տարին Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը Ցուդայի բոլոր պարսպաւոր քաղաքներուն վրայ եկաւ, ու զանոնք
14 առաւ։ Եւ Ցուդայի Եզեկիա թագաւորը Լաքիս մարդ խրկեց Ասորեստանի թագաւորին՝ ըսելով, Մեղայ, վրայէս ետ դարձիր. ինչ որ իմ վրաս դնես՝ կը հատուցանեմ։ Ու Ասորեստանի թագաւորը Ցուդայի Եզեկիա թագաւորին վրայ իրեք հարիւր տաղանդ արծաթ ու երսուն տաղանդ ոսկի
15 հրկէ դրաւ։ Ու Եզեկիա Տէրոջը տանը մէջ և թագաւորին տանը գանձերուն մէջ գտնուած բոլոր
16 արծաթը տուաւ։ Ան ատենը Եզեկիա Տէրոջը տաճարին դռներուն ու դրանդիքներուն վրայէն կտրեց, որ Ցուդայի Եզեկիա թագաւորը զանոնք պատեր էր, ու Ասորեստանի թագաւորին տուաւ։
17 Եւ Ասորեստանի թագաւորը Տարաթանը, Ռաբսարիսը, ու Ռափսակը շատ զօրքով Լաքիսէն Երուսաղէմ խրկեց Եզեկիա թագաւորին. անոնք ալ ելան Երուսաղէմ եկան, ու հասնելով՝ թափիչի ագարակին ճամբան եղող վերի աւազանին ջրմուղին վրայ կայնեցան, ու
18 թագաւորը կանչեցին. և Քեղկեայի որդին Եղիակիմ՝ պալատին հազարապետը ու Սեբնա աւետնադպիրը ու յիշատակաց դպիր Ասափի որդին Յովաք անոնց ելան։
19 Եւ Ռափսակ անոնց բսաւ, Եզեկիային ըսէք, Մեծ թագաւորը՝ Ասորեստանի թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Ի՞նչ է ատ յոյսը՝ որուն
20 դուն կ'ապաւինիս. Դուն ըսիր, Պատերազմի համար խորհուրդ ու զօրութիւն ունիմ. բայց շրթունքի խօսքեր են. հիմա որո՞ւն ապաւինեցար
21 նեղով ինձմէ ապստամբեցար։ Ահա դուն ան ջախջախած եղէգէ ցուպին՝ Եգիպտոսին ապաւինեցար, որ եթէ անոր մէկ մարդ մը կռթնի, ձեռքը պիտի մտնէ ու զանիկայ պիտի ծակէ. Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորը բոլոր իրեն ապաւինողներուն այնպէս է։
22 Բայց թէ որ ինծի ըսէք Թէ Մենք մեր Եհովայ Աստուծոյն կ'ապաւինինք, ասիկայ ան չէ՞, Ուրուն բարձր տեղերը ու սեղանները Եզեկիա վերցուց, և Ցուդային ու Երուսաղէմին ըսաւ, Միայն այս սեղանիս առջեւը Երուսաղէմի մէջ երկրպագութիւն ըրէք։
23 Ու հիմա իմ տիրոջս Ասորեստանի թագաւորին հետ հաշտուէ՛ք, ու քեզի երկու հազար ձի տամ, թէ որ դուն քու կողմանէդ անոնց վրայ հեծնողներ դնելու կարող ես։
24 Եւ իմ տիրոջս պինտպզտիկ ծառաներէն մէկ կուսակալին ինչպէ՞ս կրնաս դէմ դնել, որ դուն կառքերու ու ձիերու համար

Ն·Ք·ՂԲ· ԽՐՐ 726

Ը Մն·Խ· 27, ԽԹ·1, Մատ·ա· 9։

Բ Մն·ԽԹ· 1։

Բ Մն·Լ· 1։

Բ Թագ·Խ· 9։

* Յ՝ պղնձի կոր։

Ի Գլ·ԺԹ· 10, Ճոր· Ժգ·15, Սաղ·Ժգ· 5, Ղ Գլ·Խգ· 25։

Ի Ր Օր·Ժ· 20, Ճե· Խգ·8։

ԽՐՐ 725

Ը Ր Մն·Ժե· 2։

Ի Թագ· Ժր·5, 14, Սաղ·կ· 12։

Ի Գլ·Ժգ·7, Ի Մն·գ· 41, Ե· Ժգ·29, Ի Գլ·Ժէ·9, Ի Գլ·Ժէ·3։

ԽՐՐ 723

ԽՐՐ 721

Ի Գլ·Ժէ·6։

Ի Գլ·Ժէ·6։

Հ Մն·ե· 25։

Ի Գլ·Ժէ·7, Դան·Թ· 6, 10։

713

Ղ Ր Մն·Լր· 1, Ճ, Ե·, Ղ·1, Ճ։

Ն·Ք·ՂԲ· 713

Ի Գլ·Ժգ·8։

ԽՐՐ 710

ՀԲ·Է·3։

Ի Ե·Ժ·3։

Ի Մն·Լր· 10, Ճ։

Ն Եզեկ·ԽԹ· 6, 7։

Ն Հաջր 4, Բ Մն·Լ·1, Լր·12։

† Կ՛՝ պատնդ ատր։

Ն · Ք · ԳՖ · Իսր 710

25 Եգիպտոսին կ'ապաւինիս ։ Հիմա ասա երկրիս վրայ արդեօք առանց Եհովայի հրամանի՞ եկեր եմ՝ զայնիկայ աւերելու համար . ինձի Եհովան ըսաւ , Ան երկրին վրայ ելիր ու զանիկայ աւիր ։

26 Ու Քեղկեայի որդին Եղեակիմ և Սերնա ու Ճովաք Ռափսակին ըսին , Շնորհք ըրէ՝ քու ծառաներուդ հետ Ասորերէն խօսէ , քանզի մենք կը հասկընանք , ու մեզի հետ Եբրայեցերէն մի՛ խօսիր որ պարսպին վրայ եղող ժողովուրդը

27 լսէ ։ Բայց Ռափսակ անոնց ըսաւ , Միթէ աս խօսքերը խօսելու համար իմ տէրս զիս քու տիրոջդ ու քեզի՞ դէպ խրկեց . չէ՞ որ — մարդիկներուն — որոնք պարսպին վրայ կը նստին , ձեզի հետ իրենց աղբը ուտելու ու իրենց մէզը խմելու ։

28 Եւ Ռափսակ ոտք ելաւ , ու մեծ ձայնով մը Եբրայեցերէն աղաղակեց , ու խօսեցաւ ըսելով , Մեծ թագաւորին՝ Ասորեստանի թագաւորին

29 խօսքը մտիկ ըրէք . Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Եզեկիա ձեզ չխաբէ , քանզի անիկայ չկրնար

30 ձեզ †անոր ձեռքէն՝ ազատել . Ու Եզեկիա ձեզ Եհովային չյուսացընէ՝ ըսելով , Եհովան մեզ անշուշտ պիտի ազատէ , ու աս քաղաքը Ասորեստանի թագաւորին ձեռքը

31 պիտի չտրուի ։ Եզեկիային մտիկ մի ընէք , քանզի Ասորեստանի թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Ինծի հետ հաշտութիւն ըրէք , ու ինծի ելէք . և ամէն մարդ իր որթէն՝ ու ամէն մարդ իր թզենիէն ուտէ , և ամէն մարդ իր ջրհորին ջուրէն խմէ ,

32 Մինչև որ ես գամ , ու ձեզ ձեր երկրին պէս մէկ երկիր մը՝ հացով ու գինիի երկիր մը՝ հացի ու այգիներու երկիր մը՝ իւղ տուղ ձիթենիներու ու մեղրի երկիր մը տանիմ , որ ապրիք ու չմեռնիք . ու Եզեկիային մտիկ մի՛ ընէք , քանզի ձեզ դլեսէ կը հանէ՝ ըսելով , Եհո-

33 վան մեզ պիտի ազատէ ։ Միթէ ազգաց աստուածները Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն՝ ամէն մէկը իր

34 երկիրը կրցա՞ն ազատել ։ Եմաթի ու Արփադի աստուածները ո՞ւր են . Սեփարուիմի , Ենայի ու Ուայի աստուածները ո՞ւր են . միթէ անոնք Սամարիան իմ ձեռքէս ա-

35 զատեցի՞ն . Երկիրներուն ամէն աստուածներէն ո՞րը իր երկիրը իմ ձեռքէս ազատեց , Որ Եհովան Երուսաղէմը իմ ձեռքէս ազատէ ։

36 Բայց ժողովուրդը լուռ կեցաւ և անոր պատասխան մը չտուաւ , քանզի թագաւորը հրաման ըրեր էր ըսելով , Անոր պատասխան մի տաք ։

37 Ու Քեղկեայի որդին Եղեակիմ՝ պալատին հազարապետը և Սերնաատենադպիրը ու յիշատակաց դպիր Ասափի որդին Ճովաք Հանդերձին պատռած՝ Եզեկիային դացին , ու Ռափսակին խօսքերը անոր պատմեցին ։

Ք · Ա · ԳՖ · Իսր 710

Հե · Լգ · 7 ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Եզեկիա սուգ ընելով՝ Եսայիին մարդ կը խրկէ որ իրենց համար աղօթք ընէ ։ 6 Եսայի զանոնք կը մխիթարէ ։ 8 Սենեքերիմ թագաւորին դէմ պատերազմելու գացած ատենը՝ նախատալից նամակ մը կը խրկէ Եզեկիային ։ 14 Եզեկիային աղօթքը ։ 20 Եսայիին մարգարէութիւնը Սենեքերիմին վրայ պարտութեանը ու կործանմանը , և Սիոնին բլուրը բարիքին վրայով ։ 35 Հրեշտակ մը Ասորեստանի զօրքերը կը ջարդէ ։ 36 Սենեքերիմ իր որդւոցմէն կը սպաննուի Նինուէի մէջ ։

1 Ու — երբոր Եզեկիա թագաւորը լսեց , իր հանդերձները պատռեց ու քուրձ հագաւ , և Տէրոջը

710

Հե · Լէ · 1 ։ Ես ։

2 տունը մտաւ . Ու Եղեակիմ՝ պալատին հազարապետը և Սերնաատենադպիրը ու քահանաներուն ծերերը քուրձեր հագած՝ Ամովսի որդւոյն Եսայի մարգարէին խրկեց ։

3 Եւ անոր ըսին , Եզեկիա այսպէս կ'ըսէ . Այսօր նեղութեան , կըշտամբանաց ու նախատանաց օր է . քանզի տղաքը մինչև ծննդելու վայրկեանը հասան , բայց ծննդելու

4 ոյժ չկայ ։ Գուցէ որ քու Տէր Աստուածդ Ռափսակին բոլոր խօսքերը լսէ , զորն որ իր տէրը Ասորեստանի թագաւորը խրկեց կենդանի Աստուածը նախատելու համար , ու քու Տէր Աստուածդ ան իր լսած խօսքերուն համար Ցանդիմանութիւն տայ . ուրեմն դուն

5 ձօթք ըրէ ։ Ու Եզեկիա թագաւորին ծառաները Եսայիին գացին ։

6 Ու Եսայի անոնց ըսաւ , Ձեր տիրոջը ասանկ ըսէք , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Մի վախնար ան լսած խօսքերէդ , որոնցմով Ասորեստանի թագաւորին ծառաները զիս հայ-

7 հոյեցին ։ Ահա ես անոր վրայ Ս մէկ ոգի մը կը խրկեմ , ու մէկ լուր մը լսելով՝ իր երկիրը պիտի դառնայ . ու զանիկայ իր երկրին մէջը սրով պիտի կործանեմ ։

8 Եւ Ռափսակ դարձաւ , ու Ասորեստանի թագաւորը գտաւ որ Լեբնայի հետ կը պատերազմէր , վասն զի լսած էր որ Ելաքիսէն

9 չուեր է ։ Ու Թիրհաքա Եթէովպացոց թագաւորին համար լսեց , որ կ'ըսէին , Ահա անիկայ քեզի հետ պատերազմելու ելեր

Ք · Ա · ԳՖ · Իսր 710

Հե · Լգ · 7 ։

Ես · Ժէ · 6 ։ Եբեմ · Ա · 1 ։

Ես · Ժէ · 17 ։

Ես Հէր 35 · 36 · 37 ։ Եբեմ · Ա · 1 ։

Բ Գլ · Ժէ · 14 ։

Բ Ես Թագ · Իգ · 27 ։

է. ու նորէն Եզեկիային դեսպան-
10 ներ խրկեց՝ ըսելով, Յուդայի Եզե-
կիա թագաւորին այսպէս խօսիք ու
ըսէք. Ան քու Աստուածդ՝ որուն
դուն ապաւիներ ես, թող քեզ
չխաբէ ըսելով, Երուսաղէմ Ա-
սորեստանի թագաւորին ձեռքը
11 պիտի չտրուի։ Ահա դուն լսեցիր
ինչ որ Ասորեստանի թագաւորնե-
րը բոլոր երկիրներուն ըրին, ու
ինչպէս զանոնք բոլորովին կործա-
նեցին, ու հիմա դո՞ւն պիտի ազա-
12 տիս։ Միթէ իմ հայրերուս կոր-
ծանած ազգերուն՝ այսինքն Գոզա-
նին, Խառանին, Ռեսեփին ու
Թելասարի մէջ եղող Եդեմի որ-
դւոցը աստուածները զանոնք ա-
13 զատեցի՞ն։ Ո՞ւր է Եմաթի թա-
գաւորը ու Արփադի թագաւորը,
ու Սեփարուիմ քաղաքին՝ Անա-
յին և Աւային թագաւորը։
14 Ու Եզեկիա նամակը դեսպաննե-
րուն ձեռքէն առաւ ու զանիկայ
կարդաց, և Տէրոջը տունը ելաւ.
ու Եզեկիա Տէրոջը առջևը *բացաւ
15 զանիկայ։ Ու Եզեկիա Տէրոջը
առջևը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ,
Ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի, որ
քերովբէներուն վրայ կը նստիս,
երկրիս ամէն թագաւորութիւննե-
րուն վրայ Աստուած մինակ դուն
ես. երկինքը ու երկիրը դուն ըս-
16 տեղծեցիր։ Ո՛վ Տէր, ականջդ
խոնարհեցո՛ւր ու լսէ. ո՛վ Տէր,
աչքերդ բաց ու նայէ. և լսէ Սե-
նեքերիմին խօսքերը, որ խրկեց
կենդանի Աստուածը նախատելու
17 համար։ Ո՛վ Տէր, իրաւցընէ Ա-
սորեստանի թագաւորները ազգերը
18 ու անոնց երկիրը աւրեցին, Եւ ա-
նոնց աստուածները կրակի տուին,
վասն զի անոնք Աստուած չէին,
հապա մարդու ձեռագործ՝ փայտ
ու քար էին. անոր համար զանոնք
19 կորսնցուցին։ Եւ հիմա դուն՝ ո՛վ
Տէր Աստուած մեր, ազատէ մեզ
անոր ձեռքէն, որպէս զի երկրիս
բոլոր թագաւորութիւնները գիտ-
նան, որ Տէր Աստուած միայն
դուն ես։
20 Ու Ամովսի որդին Եսայի Եզե-
կիային մարդ խրկեց՝ ըսելով, Իս-
րայէլի Տէր Աստուածը այսպէս
կ'ըսէ. Ասորեստանի Սենեքերիմ
թագաւորին համար ինծի ըրած
21 աղօթքդ լսեցի։ Անոր վրայով
Տէրոջը ըսած խօսքը աս է.
Սիոնի կոյս աղջիկը քեզ անար-
գեց, քեզ ծաղր ըրաւ. Երուսա-
ղէմի աղջիկը քու ետևէդ գլուխ
շարժեց։
22 Դուն ո՞վ նախատեցիր ու հայ-
հոյեցիր, ու որո՞ւն վրայ ձայնդ
վերցուցիր. և աչքերդ Իսրայէլի
Սուրբին դէմ վեր վերցուցիր։
23 Քու դեսպաններուդ ձեռքովը
Տէրը նախատելով ըսիր, Իմ
կառքերուս շատութիւնովը լեռ-
ներուն բարձրութիւնը՝ Լիբանանու
քովերը ելայ, ու անոր բարձր եղե-
ւինները և ընտիր մայրերը †պիտի
կտրեմ". ու անոր վերջին բնա-
կութիւնը անոր ‡Կարմեղոսին ան-
տառը ‖պիտի մտնեմ"։
24 Ես փորեցի ու օտար ջուրերը
խմեցի, ու §պաշարուած տեղե-
րուն" բոլոր գետերը ոտքերուս
թաթերովը ցամքեցուցի։
25 Միթէ լսած չէ՞ս որ ասիկայ
շատոնցմէ ես կազմեցի, ու առջի
օրերէն 'ի վեր ձևակերպեցի. հիմա
հասուցի, որ դուն պարսպաւոր
քաղաքները աւերակի հողակոյտ-
ներու դարձնես։
26 Ուստի անոնց բնակիչներուն
ձեռքը կարճ ըլլալուն համար
զարհուրեցան ու ամչցան. անոնք
դաշտի խոտի պէս և կանանչ
բանջարի պէս, տանիքի խոտի
պէս և դեռ չհասած ու խորշակէն
զարնուած հունձքի պէս եղան։
27 Բայց ես քու բնակութիւնդ,
ելլելդ ու մտնելդ, և ինծի ունեցած
սրտմտութիւնդ գիտեմ։
28 Որովհետև ինծի ունեցած սրտ-
մտութիւնդ ու քու ամբարտա-
ւանութիւնդ իմ ականջներուս ե-
լաւ, ես ալ իմ կարթս քու քի-
թըդ՝ և իմ սանձս քու բերանդ
պիտի դնեմ, ու քու եկած ճամ-
բայէդ քեզ ետ պիտի դարձնեմ։
29 Եւ ասիկայ քեզի նշան ըլլայ,
աս տարի ինքիրմէ բուսածը, ու
երկրորդ տարին ինկած հատերէն
բուսածը պիտի ուտէք. ու երրորդ
տարին ցանեցէք ու հնձեցէք, և
այգիներ տնկեցէք ու անոնց պը-
տուղը կերէք։
30 Եւ Յուդայի տանը ազատուած
մնացորդը վարէն արմատ պիտի
արձակէ, ու վերէն պտուղ պիտի
տայ։
31 Քանզի Երուսաղէմէն մնացորդ,
ու Սիոն լեռնէն ազատուած պիտի
ելլէ. ասիկայ զօրաց Տէրոջը նա-
խանձը պիտի ընէ։
32 Ասոր համար Ասորեստանի թա-
գաւորին վրայով Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Անիկայ աս քաղաքը պիտի
չմտնէ, ու անոր նետ պիտի չնետէ,
և անոր առջևը վահանով պիտի
չգայ, ու անոր դէմ պատնէշ պի-
տի չկանգնէ.
33 Իր եկած ճամբայէն ետ պիտի
դառնայ, ու աս քաղաքը պիտի
չմտնէ, կ'ըսէ Տէրը։

Ն. Ք. ԳՔ.
710

‡ Գլ. ի. 6 ։
— Գ Թագ. ժա. 12, 13 ։
Բ Բ Մն. լբ. 21 ։ Եա. լէ. 36 ։

‡ Ծն. ժ. 11 ։
709
Գ Բ Մն. լբ. 21 ։
Ի Հմր 7 ։
Ղ Եզր. դ. 2 ։

713
— Բ Մն. լբ. 24, Ee ։ Եա. լը. 1, Ee ։
Բ Բ Թագ. ժէ. 32 ։
‡ Ծն. ժէ. 1 ։ Գ Թագ. դ. 6 ։
Գ Նեեմ. ժգ. 22 ։
Ի Ա Թագ. Թ. 16 ։ ժ. 1 ։
Ղ Գլ. ժԹ. 20 ։ Սաղ. կե. 2 ։
Ի Սաղ. լԹ. 12 ։ Ժղ. 8 ։
Ե Գլ. ժԹ. 34 ։

34 Ու ‡ աս քաղաքը պիտի պաշտպանեմ, ու զանիկայ ազատեմ ինծի համար ու —իմ ծառայիս Դաւիթին համար ։
35 Ու Բեղաւ որ ան գիշերը Տէրոջը հրեշտակը ելաւ, և Ասորեստանի բանակին մէջը հարիւր ութսունուհինգ հազար մարդ զարկաւ. ու երբոր առաւօտուն կանուխ ելան, ահա անոնց ամէնը մեռած մարմիններ էին ։
36 Ու Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը չուեց գնաց, ու դարձաւ ‡ Նինուէի մէջ նստաւ ։
37 Ու երբոր անիկայ իր աստուծոյն Նեսրաքին տանը մէջ երկրպագութիւն կ'ընէր, անոր որդիքը Գ Ադրամելէք ու Սարասար Ի զանիկայ սրով զարկին, ու Արարադի երկիրը փախան. և անոր տեղը անոր որդին Ղ Ասորդան թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ. Ի

1 Եզեկիա իր մահուան լուրը առնելով՝ աղօթք կ'ընէ, ու կեանքը երկընցնալուն խոստմունքը կ'առնէ ։ 8 Արևը տասը աստիճան ետ կ'երթայ՝ ան խոստմունքին նշան մը ըլլալու համար ։ 12 Մարոդաք բաղադան ասեղած հրաշքին համար Եզեկիային առողջութեանը մարդ կը խրկէ, ու անոր ունեցած գանձերուն կը տեղեկանայ ։ 14 Եսայի աս բաները իմանալով՝ Հրէից Բաբելոն գերի տարուելուն վրայ կը մարգարէանայ ։ 20 Մանասէ Եզեկիային տեղը կը յաջորդէ ։

1 —Անն օրերը Եզեկիա մահուան աստիճանը հիւանդացաւ ։ Ու Ամովսի որդին Եսայի մարգարէն անոր եկաւ, ու անոր ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Բ Ցանդ համար պատուէր տուր, քանզի դուն մեռնելու ես ու պիտի չապրիս ։
2 Ու անիկայ իր երեսը պատին դարձուց, ու Տէրոջը աղօթք ըրաւ,
3 ըսելով, Ո՜վ Տէր՝ կ'աղաչեմ, ‡ քու առջևդ ճշմարտութեամբ ու կատարեալ սրտով քալելս՝ և քու աչքիդ առջևը բարի եղածը ընելս Գ յիշէ. ու Եզեկիա մեծ լացով մը լացաւ ։
4 Ու Եսայի տակաւին միջին գաւիթէն չելած՝ Տէրոջը խօսքը անոր
5 եղաւ ըսելով, Դարձիր, ու իմ ժողովուրդիս Ի իշխանին՝ Եզեկիային ըսէ, Քու հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ղ Քու աղօթքդ լսեցի, Ի քու արցունքը տեսայ. ահա քեզ պիտի բժշկեմ, — երրորդ օրը Տէրոջը տունը պիտի ելլես ։
6 Ու քու օրերուդ վրայ տասնուհինգ տարի պիտի աւելցընեմ, ու քեզ ու աս քաղաքը Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն պիտի ազատեմ, և Ե աս քաղաքին պաշտպանութիւն պիտի ընեմ ինծի համար ու իմ ծառայիս Դաւիթին համար ։
7 Ու Բ Եսայի ըսաւ, Քանի մը չոր թուզ առէք. ու առին և վէրքին վրայ դրին, ու ողջացաւ ։
8 Ու Եզեկիա Եսայիին ըսաւ, Տէրոջը զիս բժշկելուն ու երրորդ օրը Տէրոջը տունը ելլելուս Ժ նշանը
9 ի՞նչ ըլլայ ։ Ու Եսայի ըսաւ, Ի Ասիկայ քեզի Տէրոջմէ նշան ըլլայ՝ թէ Տէրը իր ըսած խօսքը պիտի կատարէ. Ստուերը կամ տասը աստիճան յառաջ երթայ, կամ
10 տասը աստիճան ետ դառնայ ։ Ու Եզեկիա ըսաւ, Ստուերին տասը աստիճան յառաջ երթալը դիւրին է. ոչ, հապա ստուերը տասը աստիճան ետ դառնայ ։
11 Ու Եսայի մարգարէն Տէրոջը աղաղակեց. ու Լ տասը աստիճան ետ դարձուց ստուերը ան աստիճաններէն որ Աքազին արևու ժամացոյցին վրայ իջած էր ։
12 Ի Ան ատենը Բաբելոնի թագաւորը՝ Բաղադանի որդին * Մարոդաք բաղադան նամակներ ու ընծաներ խրկեց Եզեկիային, քանզի Եզեկիային հիւանդ ըլլալը լսեր
13 էր ։ Ու Ծ Եզեկիա † անոնց մտիկ ըրաւ”, և թանկագին բաներուն բոլոր տունը՝ արծաթը ու ոսկին ու խունկերը և պատուական եղը ու իր զէնքերուն բոլոր տունը և իր գանձերուն մէջը բոլոր գտնուածը ցուցուց. իր տանը մէջ և իր բոլոր տէրութեանը մէջ բան մը չմնաց, որ Եզեկիա անոնց չցուցընէ ։
14 Ու Եսայի մարգարէն Եզեկիա թագաւորին եկաւ, ու անոր ըսաւ, Աս մարդիկները ի՞նչ ըսին, և ուսկից եկան քեզի. ու Եզեկիա ըսաւ, Հեռու տեղէ՝ Բաբելոնէն
15 եկան ։ Ու անիկայ ըսաւ, Քու տանդ մէջ ի՞նչ տեսան. ու Եզեկիա ըսաւ, Ի Ցանս մէջ ինչ որ կար՝ տեսան, — գանձերուս մէջ անոնց
16 չցուցուցած բան չմնաց ։ Ան ատենը Եսայի Եզեկիային ըսաւ,
17 Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ. Ահա օրեր կու գան՝ որ քու տանդ մէջ ինչ որ կայ, ու քու հայրերդ մինչև աս օրս ինչ որ ժողվեցին, Ճ Բաբելոն պիտի տարուի. մէկ բան մը
18 պիտի չմնայ, կ'ըսէ Տէրը. Ու քեզմէ ելլելու՝ քու ծնանելու որդիներէդ Յ պիտի առնեն, Ղ և անոնք Բաբելոնի թագաւորին պալատին
19 մէջը ներքինիներ պիտի ըլլան ։ Ու Եզեկիա Եսայիին ըսաւ, Ճ Տէրոջը խօսքը՝ որ դուն ըսիր, բարի է. նաև ըսաւ, Բարի չէ՞, որովհետև

Ն. Ք. ԳՔ.
713
Բ Եա. լը. 21 ։
Ժ Տես Դատ. զ. 17, 37, 39 ։ Եա. է. 11, 14 ։ լը. 22 ։
Ի Տես Եա. լը. 7, 8 ։
Լ Տես Ցես. ժ. 12, 14 ։ Եա. լը. 8 ։
712
Ի Եա. լԹ. 1, Ee ։
* Եբր. Բաղ. րոմղաք բաղադան
Ծ Բ Մն. լբ. 27, 31 ։
† Կամ՝ անոնց վրայ ուրախացաւ. տես Եա. լԹ. 2 ։
Ի Հմր 13 ։
Ճ Գլ. իդ. 13 ։ իե. 13 ։ Երեմ. իէ. 21, 22 ։ իը. 17 ։
Յ Գլ. իդ. 12 ։ Բ Մն. լգ. 11 ։
Ղ Տես Դան. ա. 3 ։
Ճ Ա Թագ. Գ. 18 ։ Ցեր. ա. 21 ։ Սաղ. լԹ. 9 ։

իմ օրերուս մէջ խաղաղութիւն ու
ապահովութիւն պիտի ըլլայ ։
20 ՛Ու Եզեկիային մնացորդ պատ-
մութիւնը , և անոր բոլոր զօրու-
թիւնը , ու ՛շինած աւազանը ու
ջրմուղը , և ՝քաղաքը ըերած ջու-
րը՝ ահա Յուդայի թագաւորներուն
յիշատակաց դրքին մէջ գրուած
21 է ։ Ու Եզեկիա իր հայրերուն
հետ քնացաւ , և անոր տեղը
անոր որդին Մանասէ թագաւոր
եղաւ ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Մանասէին՝ թագաւորութիւնը · 3 անոր չա-
փազանց կապաշտութիւնը · 10 անոր ըրած
չարութեանը պատճառով Յուդայի վրայ գա-
լու չարիքները մարգարէներուն ձեռքովը կը
յայտնուին ։ 17 Ամն անոր տեղը կը յաջոր-
դէ ։ 19 Ամնին չար վարմունքը ։ 23 Անկայ
իր ծառաներէն կը մեռցուի · ժողովուրդն ալ
ան մարդասպանները կը մեռցընեն , ու Յով-
սիան թագաւոր կ՛ընեն ։

1 ՚Անասէ տասուերկու տարեկան
էր երբոր թագաւոր եղաւ ,
ու Երուսաղէմի մէջ յիսունուհինգ
տարի թագաւորութիւն ըրաւ , ու
անոր մօրը անունը Էփսիբայ էր ։
2 Եւ անիկայ Տէրոջը Իսրայէլի որ-
դւոցը առջեւէն վռնտած Ազգե-
րուն գարշելի գործքերուն պէս՝
Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ ։
3 Ու անիկայ ՚իր հօրը Եզեկիային
կործանած բարձր տեղուանքը նո-
րէն շինեց , ու Բահաղին սեղաններ
կանգնեց , և Աստարովթի կուռք
մը շինեց ՚Իսրայէլի Ա.քաաբ թա-
գաւորին ըրածին պէս . ու Երու-
կինքին բոլոր զօրութիւններուն
երկրպագութիւն ըրաւ և անոնց
4 ծառայութիւն ըրաւ ։ Ու Տէրոջը
տունը մէջ , ո-
րուն համար Տէրը ըսած էր Թէ
Իմ անունս Երուսաղէմի մէջ պի-
5 տի դնեմ ։ Եւ Տէրոջը տանը եր-
կու դաւիթներուն մէջ երկինքի
բոլոր զօրութիւններուն սեղաններ
6 շինեց · Ու իր տղան կրակէ ան-
ցուց , և Գուշակութիւն ու հմա-
յութիւն կ՛ընէր , և վհուկներ ու
նշանագէտներ ունէր · ԵՒ Տէրո-
ջը առջեւը շատ չարութիւն ըրաւ
7 ու զՆէհ-
յա բարկացուց ։ Եւ իր
շինած Աստարովթի կուռքը ան
տանը մէջ դրաւ , որուն համար
Տէրը Դաւիթին ու անոր որդւոյն
Սողոմոնին ըսեր էր , Իմ անունս
ասոր տանը մէջ , ու Իսրայէլի բոլոր
ցեղերէն իմ ընտրած Երուսաղէմիս
8 մէջ պիտի դնեմ յաւիտեան · Եւ
Իսրայէլին ոտքը ալ պիտի
չշարժեմ ատ երկրէն , որն որ ա-
նոնց հայրերուն տուի . միայն թէ
անոնք իմ ամէն պատուիրանքներս՝
ու իմ Մովսէս ծառային անոնց
պատուիրած բոլոր օրէնքը ղզու-
9 շութեամբ ՚ի գործ դնեն ։ Բայց
անոնք մտիկ չըրին , ու Մանասէ
այնպէս նմոլորցուց զանոնք , որ
Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն
կորսընցուցած ազգերէն աւելի չա-
րութիւն ըրին ։
10 Եւ Տէրը իր ծառաներուն՝ մար-
գարէներուն ձեռքովը խօսեցաւ՝
11 ըսելով , Որովհետեւ Յուդայի Մա-
նասէ թագաւորը ասոնք գարշելութիւն-
ները ընելով՝ ՚իրմէ առաջ եղող
Ամորհացւոց բոլոր ըրածներէն ա-
ւելի չարութիւն ըրաւ , ու իր
կուռքերովը ՚Յուդային ալ մեղք
12 գործել տուաւ , Անոր համար Իս-
րայէլին Տէր Աստուածը այսպէս
կ՛ըսէ . Ահա ես Երուսաղէմի վրայ
ու Յուդայի վրայ ոնոնց չարիք մը
պիտի խրկեմ , որ ամէն լսողին եր-
13 կու հականջը պիտի խօսի ։ Ու Ե-
րուսաղէմին վրայ ՚Սամարիայի
լարը և Աքաաբին տանը գնտակը
պիտի երկրնցընեմ , ու Երուսաղէ-
մը պիտի սրբեմ՝ ինչպէս որ մէկը
աման մը կը սրբէ , ու սրբելէն ետև
14 երեսն ՚ի վար կը դարձընէ ։ Եւ իմ
ժառանգութեանս մնացորդը պիտի
մերժեմ , ու զանոնք իրենց թշնա-
միներուն ձեռքը պիտի տամ , ու
անոնք իրենց բոլոր թշնամիներուն
աւար ու յափշտակութիւն պիտի
15 ըլլան · Որովհետեւ իմ առջեւս չա-
րութիւն ըրին , ու իրենց հայրերուն
Եգիպտոսէն ելած օրէն մինչեւ աս
16 օրս զիս բարկացուցին ։ Ընդհա Մա-
նասէ խիստ շատ անմեղ արիւն
թափեց , այնպէս որ Երուսաղէմը
ծայրէ ՚ի ծայր լեցուց · բայց ՚ի ան
իր մեղքէն՝ որով Տէրոջը առջեւը
Յուդային մեղանչելուն ու չարու-
թիւն ընելուն պատճառ եղաւ ։
17 Եւ ՚Մանասէին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու ամէն ըրածը և ա-
նոր գործած մեղքը՝ ահա Յուդայի
18 թագաւորներուն յիշատակաց դրք-
ին մէջ գրուած է ։ Ու ՛Մանասէ
իր հայրերուն հետ քնացաւ , և իր
տունը պարտէզին մէջ՝ Ոզայի պար-
տէզին մէջը թաղուեցաւ . ու անոր
տեղը անոր որդին Ամոն թագա-
եղաւ ։
19 ՛Ամոն քսանուերկու տարեկան
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու
Երուսաղէմի մէջ երկու տարի թա-
գաւորութիւն ըրաւ , ու անոր մօ-
րը անունը Մեսողոմիթ էր , ոո ե-
20 տերացի Ուրուսին աղջիկն էր ։ Եւ
անիկայ ՚իր հօրը Մանասէին ըրած
ին պէս Տէրոջը առջեւը չարու-
21 թիւն ըրաւ · Ու իր հօրը քալած
բոլոր ճամբուն մէջը քալեց , և իր
հօրը պաշտած կուռքերը պաշտեց

Ն · Ք · ՂԲ · 712
Իրբ 710
՛Բ Մն · Լբ · 32 ։
՛Նէմ · Է · 16 ։
Ա Մն · Լբ · 30 ։
Բ Մն · Լբ · 33 ։
Իրբ 698
Ն · Ք · ՂԲ · Իրբ 698
Ղ Ընակ · Իթ · 12 ։
Ի Գլ · Իգ · 26 · 27 · Իգ · 3 · 4 · Երեմ · ԺԶ · 4 ։
Ի Գ Թագ · Ի ա · 26 ։
Ի Հմր 9 ։
Իրբ 698
Բ Մն · Լդ · 1 · ՃԱ ։
Ի Գլ · Ժգ · 3 ։
Ի Գլ · Ժգ · 4 ։
Ի Գ Թագ · Ժգ · 32 · 33 ։
Ի Բ Օր · Գ · 19 · Ժէ · 3 · Գլ · Ժէ · 16 ։
Ղ Եզեկ · Լբ · 34 ։
Ի Բ Թագ · է · 13 · Գ Թագ · Բ · 29 · Թ · 3 ։
Ը Ղէ · Ժբ · 21 · Ի · 2 · Գլ · Ժգ · 3 · Ժէ · 17 ։
Ի Ղէ · Ժթ · 26 · 31 · Գլ · Ժէ · 17 · Բ Օր · Ժբ · 10 · 11 ։
Ե Եէր · Կ՛ըն · եր ։
Ի Բ Թագ · է · 13 · Գ Թագ · Բ · 29 · Թ · 3 · Գլ · Իգ · 27 · Ա Պտ · Ճր · 13 · 14 · Երեմ · Լբ · 34 ։
Ի Բ Թագ · է · 10 ։
Ն · Ք · ՂԲ · Իրբ 698
Ղ Ընակ · Իթ · 12 ։
Ի Գլ · Իգ · 26 · 27 · Իգ · 3 · 4 · Երեմ · Ժ · 4 ։
Ի Գ Թագ · Ի · 26 ։
Ի Հմր 9 ։
Հ Թագ · Գ · 11 · Երեմ · Ժթ · 3 ։
Յ Տես Եա · Իգ · 11 · Ոզը · Բ · 8 · Ա-մով · է · 7, 8 ։
Ղ Գլ · Իգ · 4 ։
Ե Գլ · Իգ · 11—19 ։
Ե Բ Մն · Լէ · 20 ։
643
Յ Բ Մն · Լէ · 21—23 ։
Ն Հմր 2, ՃԱ ։

ու անոնց երկրպագութիւն ըրաւ .
22 Եւ Հիր Հայրերուն Տէր Աստուածը թողուց ու Տէրոջը ճամբուն մէջը չքալեց ։
23 Եւ Ամնին ծառաները անոր դէմ դաւաճանութիւն ըրին , ու թագաւորը իր տանը մէջ մեռցուցին ։ ու երկրին ժողովուրդը անոր որդին Յովսիան անոր տեղը թագաւոր դրին ։
25 Եւ Ամոնին ըրած գործքերուն միացորդ պատմութիւնը ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած է ։ 26 Ու զանիկայ Ոզայի պարտէզը՝ իր դերեզմանին մէջը թաղեցին . և անոր տեղը անոր որդին Յովսիա թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Յովսիային բարի թագաւորութիւնը ։ 3 Յովսիա տաճարին նորոգութեանը հոգ կը տանի ։ 8 Քեղկիա օրինաց գիրքը մը գտնելով՝ Յովսիային կը խրկէ . ան ալ լուր կը խրկէ Ողդային՝ որ Տէրոջը հարցընէ ։ 15 Ողդա Երուսաղէմի կործանումը կը գուշակէ . բայց նաև կ'իմացընէ թէ Յովսիային կենդանութեան ատենը պիտի չըլլայ ։

1 Յովսիա ութը տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ երեսունումէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ ։ և անոր մօրը անունը Յեդիդա էր , — Բոսկաթցի Ադայիային աղջիկն էր ։ 2 Եւ անիկայ Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ , ու իր հօրը Դաւիթին բոլոր ճամբուն մէջը քալեց , ու ձախ կամ ձախ կողմը չխոտորեցաւ ։
3 Եւ Յովսիա թագաւորին տասնուութերորդ տարին թագաւորը Մեսուղամի որդւոյն Եսելիային որդին Սափան գրիրը Տէրոջը տունը խրկեց՝ ըսելով , 4 Քեղկիա քահանայապետին գնա , ու անիկայ Տէրոջը տունը բերուած ստակը թող համրէ , որն որ Ղդրան պահապանները ժողովուրդէն ժողվեցին . 5 Ու զանիկայ Տէրոջը տանը գործաւորներուն տան զանիկայ , Հիւսերուն , շինողներուն ու որմնադիրներուն . նաև փայտ ու տաշուած քարեր ծախու առնեն տունը նորոգելու համար ։ 7 Բայց ան անոնց ձեռքը տրուած ստակին հաշիւը չէին հարցներ , քանի անոնք հաւատարմութեամբ կը գործէին ։
8 Եւ Քեղկիա քահանայապետը Սափան դպիրին ըսաւ , Տէրոջը տանը մէջ օրինաց գիրք մը գտայ , ու Քեղկիա ան գիրքը Սափանին տուաւ , ու զանիկայ կարդաց ։ 9 Եւ Սափան դպիրը թագաւորին եկաւ , ու թագաւորին պատասխան բերաւ ու ըսաւ , Քու ծառաներդ տանը մէջ գտնուած ստակը հանեցին , ու Տէրոջը տանը գործաւորներուն ձեռքը տուին ։ 10 Եւ Սափան դպիրը թագաւորին պատմեց ու ըսաւ , Քեղկիա քահանան ինծի մէկ գիրք մը տուաւ . և Սափան զանիկայ թագաւորին առջևը կարդաց ։ 11 Ու թագաւորը օրինաց գրքին խօսքերը լսածին պէս իր հանդերձները պատռեց ։ 12 Եւ թագաւորը Քեղկիա քահանային , ու Սափանի որդւոյն Ակիկամին , ու Միքիայի որդւոյն Ակբորին , և Սափան դպիրին , ու թագաւորի ծառային՝ Ասայիային՝ 13 պատուիրեց ու ըսաւ , Գացէք՝ ինծի համար ու ժողովուրդին համար ու բոլոր Յուդային համար՝ այս գտնուած գրքին խօսքերուն վրայով Տէրոջը հարցուցէք . քանզի մեր վրայ Տէրոջը մեծ բարկութիւնը բորբոքեր է , որովհետև մեր հայրերը այս գրքին խօսքերուն ընդառաջութիւն չըրին , ու մեզի համար ամէն գրուած բաները՝ ի գործ չըրին ։
14 Ու Քեղկիա քահանան և Ակիկամ ու Ակբորը և Սափան ու Ասայիա Արաահի որդւոյն Տիքուայի որդւոյն Սեղղում հանդերձապետին կնկանը Ողդա մարգարէին գացին . ու անիկայ Երուսաղէմ՝ Մասենայի մէջ կը բնակէր ։ ու 15 անոր հետ խօսեցան ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ձեզ ինծի 16 խրկող մարդուն ասանկ ըսէք , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա Ես այս տեղիս ու անոր բնակիչներուն վրայ չարիք պիտի բերեմ , Յուդայի Թագաւորին կարդացած գրքին ամէն խօսքերը . 17 Որովհետև զիս թողուցին , և ուրիշ աստուածներու խունկ ծխեցին , որ իրենց ձեռքերուն բոլոր գործքերովը զիս բարկացընեն . ուստի այս տեղիս վրայ իմ բարկութիւնս պիտի բորբոքի ու պիտի չմարի ։ 18 Բայց Տէրոջը հարցընելու համար ձեզ խրկող Յուդայի թագաւորին ասանկ ըսէք . Իսրայէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ լսած խօսքերուդ համար . 19 Որովհետև հրեշտիդ կակղացաւ , ու Տէրոջը առջևը Խոնարհեցար՝ երբոր լսեցիր իմ խօսքս , Թէ այս տեղիս վրայ ու

ն · ք · գէ · 643
Ը գ Թագ · ժա · 33 ։
641
— ր Մն · լդ · 24 , 25 ։

641
— ր Մն · լդ · 1 ։
Բ Ցես · ժե · 39 ։
է ր Օր · ե · 32 ։
Իրր 624
Ը ր Մն · լդ · 8 , ճ ։
Ի Գլ · ժր · 4 ։
Ը Գլ · ժր · 9 ։ Սաղ · ձդ · 10 ։
Ի Գլ · ժր · 11 , 12 , 14 ։
Ը Գլ · ժր · 15 ։

ն · ք · գէ · 624
Ը ր Օր · լ · 24 , ճ ։ ր Մն · լդ · 14 , ճ ։
ժր Մն · լդ · 20 Ի՛ — ի Արդօն ։
է ր Օր · ԻԹ · 27 ։
Լր Մն · լդ · 22 ։
* Ար՝ երկրորդ մասին
Ի ր Օր · ԻԹ · 27 ։ Դան · Թ · 11 · 12 , 13 · 14 ։
Ժ ր Օր · ԻԹ · 25 , 26 · 27 ։
Լր Մն · լդ · 26 , ճ ։
Հ Սաղ · ծա · 17 ։ Եր · ծէ · 15 ։
Ե Թագ · իա · 29 ։

Ն·Ք·ՂԲ· 624

ՂՂԱ·ԻԳ· 31,32։
Ելբեմ·ԻԳ· 6։ԽԴ·22։
Յ Պազ·ԼԷ· 37։Ես·Թէ· 1,2։

—

անոր բնակիչներուն վրայ Ղաւթուամ ու Ֆանէձք պիտի բլլայ, և քու հանդերձներդ պատռեցիր ու իմ առջեւս լացիր, ես ալ լսեցի,
20 կ'ըսե Տէրը։ Անոր համար ահա ես քեզ քու հայրերուդ պիտի խառնեմ, ու Յ խաղաղութեամբ քու գերեզմանիդ մէջ պիտի ամիսփուխս. և աս տեղիս վրայ իմ բերելու բոլոր չարիքները քու աչքերդ պիտի չտեսանեն։ Ու անոնք թագաւորին պատասխան բերին։

ԳԼ·ԻԳ

1 Ցովսիա հանդիսաւոր ժողովքի մը մէջ անդիրքը կարդալ կու տայ։ 3 Ընիկայ Տէրոջը ուխտ կը նորոգէ։ 4 կռապաշտութիւնը կը կործանէ։ 15 Բեթելի սեղանին վրայ մեռելոց ոսկորներ կ'այրէ, ինչպէս որ մարգարէութիւն եղած էր։ 21 Ցովսիա խիստ հանդիսաւոր զատիկ մը կ'ընէ։ 24 կախարդները ու բոլոր պղծութիւնները բնջինջ կ'ընէ։ 26 Աստուծոյ վերջին բարկութիւնը Ցուդայի դէմ։ 29 Ցովսիա յանդգնութեամբ Փարաւոն Նեքաւովին վրայ երթալով՝ Մակեդովի մէջ կը մեռցուի։ 31 Ցովաքազ անոր տեղը կը յաջորդէ, բայց Փարաւոն Նեքաւով զանիկայ բանտարկելով՝ Ցովակիմը թագաւոր կը նստեցընէ։ 36 Ցովակիմին չար վարմունքը։

1 Եւ թագաւորը հրէշ խրկեց, ու Ցուդային ու Երուսաղէմին բոլոր ծերերը անոր քովը ժողվուե-
2 ցան։ Եւ թագաւորը ու անոր հետ Ցուդայի բոլոր մարդիկները ու Երուսաղէմին բոլոր բնակիչները, ու քահանաները և մարգարէները, ու պզտիկէն մինչև մեծը բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը տունը ելան. և Բ Տէրոջը տանը մէջ գտնուած ուխտի գրքին բոլոր խօսքե-
3 րը անոնց * առջեւը կարդաց։ Եւ թագաւորը Ֆսիւնին քովը կայնեցաւ ու Տէրոջը առջեւը ուխտ բրաւ, որ ան գրքին մէջ գրուած ուխտին խօսքերը հաստատելու համար՝ Տէրոջը ետեւէն երթայ, և անոր պատուիրանքները ու վկայութիւնները ու կանոնները բոլոր սրտով ու բոլոր հոգիով պահէ. և բոլոր ժողովուրդը ուխտին հաւա-
4 նութիւն տուաւ։ Ու թագաւորը քեղկիա քահանայապետին ու երկրորդ աստիճանի քահանաներուն և դրան պահապաններուն հրամայեց, որ Բահաղին համար ու Աստարովթին համար ու երկինքին բոլոր զօրութիւններուն համար շինուած գործիքներուն համար Տէրոջը տաճարէն դուրս հանեն. ու զանոնք Երուսաղէմէն դուրս Կեդրոնի դաշտավայրին մէջ այրեց, ու անոնց մոխիրը Բեթէլ
5 տարաւ։ Եւ Ցուդայի թագաւորներուն՝ Ցուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմին բոլորտիքը բարձր տեղերու վրայ դրած խունկ

Ն·Ք·ՂԲ· 624

Ի Ոմ·Ժ·5։ Սոփ·ա·4։
ՂԳԼ·Իա·3։
Ի ԳԼ·Իա·7։

ծխող Էբուրմերը, և Բահաղին ա-
րեգակին ու լուսնին և գա-
ւէ-ոյ կենդանակերպներուն ու Ընկերինքին բոլոր զօրութիւններուն խունկ ծխողները վերցուց.
6 Եւ Ի Աստարովթի կուռքը Տէրոջը տունէն Երուսաղէմին դուրսը Կեդրոն հեղեղատը հանեց, ու զանիկայ Կեդրոն հեղեղատին մէջը այրեց, ու ծեծեց փոշի ըրաւ, ու փոշին Ժողովուրդին որդւոցը գերեզման-
7 ներուն վրայ ցանեց. Եւ Տէրոջը տանը մէջ գտնուող Ր Սոդոմական մեղբը գործողներուն տուները փլեցուց, Ֆ ուր որ կնիկները Աստարովթին Վարագուրներ կը գործէ-
8 ին։ Ու Ցուդայի քաղաքներէն բոլոր քահանաները Եր-ա-ղէմ բերաւ, ու Գաբայէն մինչև Բերսաբէէ պղծեց ան բարձր տեղուանքը, որոնց մէջը քահանաները խունկ կը ծխէին. և քաղաքի իշխանին՝ Ցեսուին դրանը բերանը՝ քաղաքին դրանը ձախ կողմը եղող դռներուն
9 բարձր տեղուանքը փլցուց։ Բայց բարձր տեղերուն քահանաները Երուսաղէմ եղող Տէրոջը սեղանը չէին ելլեր, Ի հապա իրենց եղբայր-
10 ներուն մէջ բաղարջ կ'ուտէին։ Ու Ֆ Ենովմի որդւոյն Ձորին մէջը եղող Ցօփեթը պղծեց, Հ որ մարդ մը իր տղան կամ աղջիկը Մողոքին հա-
11 մար կրակէ չանցընէ։ Ու նաև վերցուց Տէրոջը տանը դրանը առջեւէն ան ձիերը, որ Ցուդայի թագաւորները արեգակին նուիրեր էին, և անոնք Փարուրիմ եղող Նաթանմելէք Ներբինիին սենեակին քովը էին. ու արեգական կառքերը կրա-
12 կով այրեց։ Եւ Յ Աքազին վերնատունը տանիքին վրայ Ցուդայի թագաւորներուն շինած սեղաննե-
րը, ու Տէրոջը տանը երկու գաւիթներուն մէջ Մանասէին շինած սեղանները թագաւորը փլեցուց, ու անկէ բնջինջ ըրաւ, և անոնց հողը Կեդրոն հեղեղատը նե-
13 տեց։ Ու Երուսաղէմին դիմացը Ապականութեան լեռան աջ կողմը՝ Իսրայէլի Ֆ Սողոմոն թագաւորին Սիդոնացւոց գարշելիին՝ Աստարովթին համար, ու Մովաբացւոց գարշելիին՝ Քամովսին համար ու Ամմոնի որդւոց գարշելիին՝ Մելքոմին համար շինած բարձր տե-
14 ղուանքը թագաւորը պղծեց. Եւ Յ արձանները խորտակեց ու Աստարովթի կուռքերը կոտրտեց, ու անոնց տեղը մարդու ոսկորներով լեցուց։
15 Ու Բեթելի սեղանն ալ, Ե Իսրայէլին մեղանչել տուող Ցարաբաամ Եփրոբովամին շինած բարձր

Ելբեմ·Իգ· 6։Խդ·22։
Յ Պազ·ԼԷ· 37։Ես·Թէ· 1,2։

—

Ե ԲՄՆ·ԼԴ· 29,30,ՃԼ։

Բ ԳԼ·Իր·8։

* Եբր·ա· կանխներուն

Ֆ ԳԼ·Ժա· 14,17։

Ր ԳԼ·Իա· 3,7։

Ն·Ք·ՂԲ· 624

Ի Ոմ·Ժ·5։ Սոփ·ա·4։
ՂԳԼ·Իա·3։
Ի ԳԼ·Իա·7։

Ը ԲՄՆ·ԼԴ· 4։

Ր գ Թագ· Ժդ·24։Ժե· 12։
Ֆ Եզեկ·Ժգ· 16։
Հ Եբր·տուն ներ

Ի գ Թագ· Ժե·22։

Ե Ես·Եզեկ· Խդ·10–14։

Ե Թագ·բ· 36։

Ֆ Ցես·Ժե· 8։
Ձ Ես·Լ·33։ Ելբեմ·է· 31։Ժթ·6։ 11—13։
Հ ՂԱ·Ժբ· 21։բ Օր· Ժբ·10։Եզեկ·իդ· 37,39։

Յ Ես Ելբեմ· Ժթ·13։ Սոփ·ա·5։

ՂԳԼ·Իա·5։

Ֆ գ Թագ· Ճա·7։

Ֆ Ել·իգ·24։ բ Օր·է·5, 25։

Յ գ Թագ· Ժբ·28,33։

տեղը՝ (ան սեղանը ու բարձր տեղն
ալ) փլցուց, և բարձր տեղը այրեց
ու փոշի դարձուց, ու Աստարովթի
16 կուռքը այրեց։ Եւ Յովսիա դար-
ձաւ, ու հոն լեռանը վրայի գերեզ-
մանները տեսաւ, և մարդ խրկեց՝
գերեզմաններուն մէջի ոսկորները
առաւ, ու սեղանին վրայ այրելով՝
զանիկայ պղծեց ՝ Տէրոջը խօսքին
համեմատ, որն որ աս բաները խօ-
սող Աստուծոյ մարդը բարձր ձայ-
17 նով խօսեր էր։ Եւ Յոսիա ըսաւ, Ի՞նչ պիտի ըլլայ աս կոթո-
ղը որ ես կը տեսնեմ. ու քաղաքին
մարդիկը անոր ըսին, Անիկայ Ա-
ստուծոյ մարդուն գերեզմանն է, որ
Յուդայէն եկաւ, ու Բեթէլի սե-
զանին վրայ աս քու ըրած բաներդ
18 խօսեցաւ։ Եւ Յոսիա ըսաւ,
Զանիկայ թողուցէք, անոր ոս-
կորները մարդ մը տեղէն չշարժէ.
ուստի անոր ոսկորներուդ Սամա-
րիայէն եկող մարդարէին ոսկորնե-
19 րուն հետ թող տուին։ Ու Յով-
սիա Սամարիայի քաղաքներուն
մէջի բոլոր բարձր տեղերուն տու-
ներն ալ վերցուց, որ Իսրայէլի
թագաւորները զանոնք շինելով՝
Տէրը բարկացուցեր էին. ու Բեթէ-
լի մէջ բոլոր ըրածին պէս անոնց
20 ալ ըրաւ։ Եւ հոն գտնուած բար-
ձրը տեղերուն բոլոր քուրմերը սե-
զաններուն վրայ Եմրթեց, ու ա-
նոնց վրայ մարդու ոսկորներ այ-
րեց. ետքը Երուսաղէմ դարձաւ։
21 Եւ թագաւորը բոլոր ժողովուր-
դին պատուիրեց ըսելով, Ձեր
Տէր Աստուծոյն զատիկ ըրէք,
Ինչպէս որ ասի ուխտի գրքին մէջը
22 գրուած է։ Քանզի Իսրայէլը դա-
տող դատաւորներուն օրերէն՝ ի
վեր՝ և Իսրայէլի թագաւորներուն
ու Յուդայի թագաւորներուն բոլոր
օրերն ալ աս զատկին պէս եղած
23 չէր. Հայց Յովսիա թագաւորին
տասնուութերորդ տարին աս զա-
տիկը Տէրոջը եղաւ Երուսաղէմի
մէջ։
24 Ու նաև Յովսիա վհուկները,
նշանագէտները ու թերափիմնե-
րը ու կուռքերը, և Յուդայի երկ-
րին մէջ ու Երուսաղէմի մէջ երե-
ցած բոլոր գարշութիւնները վեր-
ցուց, որ Քեղկիա քահանային՝
Տէրոջը տունը գտած գրքին մէջը
գրուած օրէնքին խօսքերը հաս-
25 տատէ։ Եւ անկէ առաջ անոր
նման թագաւոր մը չեղաւ, որ իր
բոլոր սրտովը ու բոլոր հոգիովը
ու բոլոր զօրութիւնովը Տէրոջը
դառնայ՝ Մովսէսին բոլոր օրէնքին
համեմատ. ոչ ալ անկէ ետքը անոր
26 նմանը ելաւ։ Հայց Տէրը Յուդա-

յի վրայ բորբոքած իր մեծ ու սաս-
տիկ բարկութենէն ետ չդարձաւ
*ան բոլոր †չար գործքերուն" հա-
մար, որոնցմով Մանասէ զանիկայ
27 բարկացուցեր էր։ Եւ Տէրը ըսաւ,
Յուդան ալ իմ երեսէս պիտի ձր-
գեմ, ինչպէս որ *Իսրայէլը ձդեցի.
ու պիտի մերժեմ աս քաղաքը՝ իմ
ընտրած Երուսաղէմն, ու աս տու-
նը՝ որուն համար ըսի Թէ ‡Իմ ա-
նունս հոն ըլլայ։
28 Եւ Յովսիային մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը
ահա Յուդայի թագաւորներուն յի-
շատակաց գրքին մէջ գրուած է։
29 "Անոր օրերը Եգիպտոսի թագա-
ւորը Փարաւոն Նեքաւով Ասորես-
տանի թագաւորին վրայ Եփրատ
գետը ելաւ. ու Յովսիա թագա-
ւորը անոր դէմ ելլելու գնաց, ու
անիկայ Յովսիա *տեսածին պէս՝
զանիկայ մեռցուց ‡Մակեդդովի
30 մէջ։ Եւ անոր ծառաները անոր
մարմինը Մակեդդովէն կառքով Ե-
րուսաղէմ բերին, ու զանիկայ իր
գերեզմանին մէջը թաղեցին. ու
Երկրին ժողովուրդը Յովսիային
որդին Յովաքազը առին ու օծեցին,
և զանիկայ իր հօրը տեղը թագա-
ւոր դրին։
31 Յովաքազ քսանուերեք տարե-
կան էր երբոր թագաւոր եղաւ,
ու Երուսաղէմի մէջ երեք ամիս թա-
գաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը
անունը Ամիտաղ էր, — Լիբնացի
32 Երեմիային աղջիկն էր։ Եւ անի-
կայ իր հայրերուն բոլոր ըրածին
պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն ը-
33 րաւ։ Ու Փարաւոն Նեքաւով զա-
նիկայ Եմաթի երկիրը Ռիբղայի
մէջ բանտարկեց, որ Երուսաղէմի
մէջ թագաւորութիւն չընէ. ու
Երկրին վրայ հարիւր տաղանդ ար-
ծաթ ու տաղանդ մը ոսկի հարկ
34 դրաւ։ Եւ *Փարաւոն Նեքաւով
Յովսիային որդին Եղիակիմը անոր
հօրը Յովսիային տեղը թագաւոր
դրաւ, ու †անոր անունը փոխեց՝
Յովակիմ կոչեց. Հայց Յովա-
քազը առաւ Եգիպտոս տարաւ.
35 ու անիկայ հոն մեռաւ։ Եւ Յո-
վակիմ *ան արծաթը ու ոսկին
Փարաւոնին տուաւ, բայց երկրին
վրայ հարկ դրաւ՝ ան արծաթը
Փարաւոնին պատուիրածին պէս
տալու համար. — երկրին ժողո-
վուրդէն՝ ամէն մարդուն վրայ
դրուած հարկին համեմատ՝ արծա-
թը ու ոսկին առաւ, որ Փարա-
ւոն Նեքաւովին տայ։
36 Երբոր Յովակիմ թագաւոր ե-
ղաւ՝ քսանուհինգ տարեկան էր,
ու Երուսաղէմի մէջ տասնումիկ

Ն·Ք·ԶԴ· 624

Ն Գ Թագ· ԺԳ·2։

Ն Գ Թագ· ԺԳ·1, 30։

*ԵՔր·կան· չէց։

- Գ Թագ· ԺԳ·31։

Ն Տե՛ս ԲՄՆ· ԼԳ·6, 7։

Ղ Գ Թագ· ԺԳ·2։

Ն Եզ·իր·20։ Գ Թագ.ԺԲ· 40։ Գ Ն·ԺԱ· 18։

-ԲՄՆ·ԼԳ· 5։

-ԲՄՆ·ԼԵ·1։

Ն Եզ·ԺԲ·3։ Ղ Ն·իգ·5։ Թուա·Թ·2։ ԲՕր·ԺԶ·2։

-Բ ՄՆ·ԼԵ· 18, 19։

ԻԲԲ 623

Բ Գ Ն·իա·6։ Յ ՅՆ·Լ· 19։

-Ղ Ե·ԺԹ· 31։ Ի·27։ Բ Օր·ԺԸ· 11։

‡Գ Ն·ԺԸ·5։

Ն·Ք·ԶԴ· ԻԲԲ 623

*Գ Ն·իա·11, 12։ իգ·3, 4։ Երեմ· ԺԱ·4։

†ԵՔր· զոյ-բացութիւն. Ներքոյն

•Գ Ն· ԺԷ· 18, 20։ ԺԸ· 11։ իա·13։

‡Գ Թագ·Ը· 29։ Թ·3։ Գ Ն·իա·4, 7։

610

— ԲՄՆ·Լ·Ե· 20։

Բ Գ Ն·ԺԱ·8։

†Զաք·ԺԲ· 11։

-Բ ՄՆ·Լ·Ե· 24։

Ի ԲՄՆ·ԼԳ·1։

Ղ Տե՛ս ԱՄՆ· Գ·15։ Եր եմ· իբ· 11։

Ի Գ Ն·իգ·18։

Ը Գ Ն·իԸ·6։ Երեմ·ԽԸ· 27։

Բ Բ ՄՆ·ԼԳ· 3։

Ժ Բ ՄՆ·ԼԳ· 4։

Ի Տե՛ս գ·իգ· 17։ Դան· ա·7։

Լ ՄԱա·ա· 11։

Ի Երեմ·իբ· 11, 12։ Եզ կէկ·ԺԹ· 3, 4։

Ֆ Հմր 33։

Ղ Ե·ԺԲ·5։

տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Ջաբիդա էր , — Ռումացի Փադայիային աղջիկն
37 էր : Եւ անիկայ իր հայրերուն բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ :

ԳԼ . ԻԴ

1 Յովակիմ նախ Նաբուգոդոնոսորին կը հնազանդի . ետքը անոր դէմ ապստամբելով՝ ինքը իր կործանմանը պատճառ կ'ըլլայ : 5 Յովաքին անոր տեղը կը յաջորդէ : 7 Եգիպտոսի Թագաւորը Բաբիլոնի թագաւորէն կը յաղթուի : 8 Յովաքինին չար վարմունքը : 10 Երուսաղէմ կ'առնուի , ու անոր բնակիչները Բաբիլոն գերի կը տարուին : 17 Սեդեկիա Թագաւոր կ'ըլլայ , ու չար կերպով կը Թագաւորէ մինչև Յուդայի վերջին կործանումը :

607 606 603 600
1 — Անոր օրերը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը եկաւ . ու Յովակիմ իրեք տարի անոր ծառայ եղաւ , ու էլ դարձաւ անոր
2 դէմ ապստամբեցաւ : Եւ Տէրը անոր վրայ քաղդէացւոց գունդերը , ու Ասորւոց գունդերը , և Մովաբացւոց գունդերը ու Ամմոնի որդւոց գունդերը խրկեց . զանոնք Յուդայի վրայ խրկեց , որ զանիկայ կործանէ ըստ Տէրոջը խօսքին համեմատ՝ որն որ իր ծառաներուն մարգարէներուն ձեռքովը խօսեր էր :
3 Իրաւցընէ ասիկայ Տէրոջը հրամանովը եղաւ Յուդային , որ զանիկայ իր առջևէն մերժէ՝ Մանասէին ըրած բոլոր մեղքերուն համար ,
4 Ու նաև անոր Թափած անմեղ արիւնին համար , քանզի Երուսաղէմը անմեղ արիւնով լեցուց . ու Տէրը չուզեց որ ներէ :
5 Եւ Յովակիմին միացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ահա Յուդայի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է :
6 Ու Յովակիմ իր հայրերուն հետ քնացաւ , և անոր տեղը անոր որդին Յովաքին Թագաւոր եղաւ :
7 Ու Եգիպտոսի Թագաւորը անկէ ետքը մէյմըն ալ իր երկրէն չելաւ , քանզի Բաբիլոնի Թագաւորը Եգիպտոսի հեղեղատէն մինչև Եփրատ գետը Եգիպտոսի Թագաւորին ամէն ունեցածը առեր էր :
8 Յովաքին տասնուութ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու երուսաղէմի մէջ իրեք ամիս Թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Նեհուսթա էր , — Երուսաղեմացի Եղնաթանին աղջիկն
9 էր : Եւ անիկայ իր հօրը բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ :
10 Ան ատենը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին ծառաները Երուսաղէմ եկան , ու քաղաքը
11 պաշարուեցաւ : Եւ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը քաղաքին վրայ եկաւ , երբոր անոր ծառաները զանիկայ պաշարեր
12 էին : Ու Յուդայի Թագաւորը Յովաքին իր մօրը ու ծառաներուն և իշխաններուն ու ներքինիներուն հետ Բաբիլոնի Թագաւորին ելաւ . Ու Բաբիլոնի Թագաւորը ի իր Թագաւորութեանը ութերորդ տարին զանիկայ բռնեց :
13 Եւ անկե Տէրոջը տանը բոլոր գանձերը ու Թագաւորին տանը գանձերը հանեց . ու Կոտրտեց ան ամէն ոսկեղէն անօթները , որոնք Իսրայէլի Սողոմոն Թագաւորը Տէրոջը տաճարին համար շիներ էր
14 Տէրոջը ըսածին համեմատ : Եւ Երոլոր Երուսաղէմը , ու ամէն իշխանները և ամէն զօրաւոր մարդիկները՝ տասը հազար գերի , ու ամէն հիւսերը ու դարբինները քշեց տարաւ . երկրին ժողովրդոցը չաղքատներէն՝ ի զատ մարդ մը
15 չմնաց : Եւ Յովաքինը Բաբիլոն փոխադրեց , ու Թագաւորին մայրը ու Թագաւորին կիներները և անոր ներքինիները ու երկրին զօրաւորները Երուսաղէմէն Բաբիլոն
16 գերի տարաւ : Եւ Երոլոր զօրաւոր մարդիկը եօթը հազար մարդ , ու հազար հիւս ու դարբին , զրահ ամէնն ալ պատերազմող կտրիճներ էին , Բաբիլոնի Թագաւորը զաւ
17 Նոնք Բաբիլոն գերի տարաւ : Եւ Բաբիլոնի Թագաւորը անոր տեղը Անոր հօրեղբայրը Մաթանիան Թագաւոր դրաւ , ու Անոր անունը Սեդեկիայի փոխեց :
18 Սեդեկիա քսանուվեց տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի Թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը — Ամիտաղ էր , — Լբնացի Երեմիային աղջիկն էր :
19 — Եւ անիկայ Յովակիմին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն
20 Թիւն ըրաւ : Քանզի Տէրոջը բարկութիւնը Երուսաղէմի ու Յուդայի վրայ էր , մինչև որ զանոնք իր երեսէն ձգէ . անոր համար Սեդեկիա Բաբիլոնի Թագաւորէն ապստամբեցաւ :

ԳԼ . ԻԵ

1 Երուսաղէմ կը պաշարուի : 4 Քաղքեացիք Սեդեկիան կը բռնեն . անոր տղաքը կը սպանեն , ու անոր աչքերը կը կուրացընեն : 8 Նաբուզարդան քաղաքը կ'աւրէ , ու աղքատ երկրագործներէն՝ ի զատ մեկալ մնացածները գերի կը տանի . 13 տաճարին անօթները ու գանձերը կը կողոպտէ : 18 Ազնուականները Ռեղղայի մէջ կը մեռցուին : 22 Գոդողիա՝ որ ան մնացած ժողովուրդին վրայ կուսակալ դրուեր էր , կը մեռցուի : ու ժողովուրդը Ե-

ՆԱ . ՔԱՔ . 610

ՆԱ . ՔԱՔ . 599

Ներեմ . իդ . 1 , իթ . 1 , 2 , Եզեկ . ժէ . 12 :
Ներեմ . իե . 1 :
Տես Ներեմ . ծբ . 28 :
Տես գԼ . իե . 27 :
ԳԼ . ի . 17 , Եսա . լթ . 6 :
Տես Դան . ե . 2 , 3 :
Ներեմ . ի . 5 :
Ներեմ . իդ . 1 :
Տես Ներեմ . ծբ . 28 :
Ա Թագ . ժգ . 19 , 22 :
ԳԼ . իե . 12 , Ներեմ . լ . 7 :
Ր ՄՆ . ԼՂ . 10 , Եսթ . ր . 6 , Ներեմ . իբ . 24 , ՃԸ :
Տես Ներեմ . ծբ . 28 :
Ներեմ . լէ . 1 :
Ա Մն . գ . 15 , ր ՄՆ . ԼՂ . 10 :
ԳԼ . իգ . 34 , ր ՄՆ . ԼՂ . 4 :
Ը ր ՄՆ . ԼՂ . 11 , Ներեմ . լէ . 1 , ծբ . 1 :
— ԳԼ . իգ . 31 :

599
Ր ՄՆ . ԼՂ . 12 :

Ա ր ՄՆ . ԼՂ . 13 , Եզեկ . ժէ . 15 :

դիպուած կը փախչի : 27 Եղմարովդաք կը բարձրացընէ Ցովաքինը իր պալատին մէջ :

1 Եւ եղաւ որ [a]անոր թագաւորութեանը իններորդ տարին տասներորդ ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը իր բոլոր զօրքովը եւ
2 րուսաղէմի վրայ եկաւ, ու անոր դիմացը բանակեցաւ. և անոր դէմ շուրջանակի պատնէշներ շինեցին.
3 Ու մինչեւ Սեդեկիա թագաւորին մետասաներորդ տարին քաղաքը պաշարման մէջ էր : Եւ [b]ամսուն իններորդ քաղաքին մէջը սաստիկ սով կար, ու երկրին ժողովուրդը հաց
4 չուներ. Եւ [c]քաղաքին պարիսպը ճեղքուեցաւ, ու բոլոր պատերազմողները դիշերով՝ թագաւորի պարտէզին քովը եղող երկու պարսպին մէջի դրանը ճամբայէն [d]ան. ու Քաղդէացիք քաղաքին բոլորտիքը կեցեր էին. ու [e]
5 [f]ան դաշտին ճամբայէն գնաց : Եւ Քաղդէացւոց զօրքը թագաւորին ետեւէն հնկան, ու Երիքովի դաշտերուն մէջը անոր հասան. և անոր բոլոր զօրքը անոր քովէն ցրուեցաւ.
6 յաւ. Ու թագաւորը բռնեցին ու [g]Ռիբղա տարին Բաբիլոնի թագաւորին, և անոր դատաստանը
7 տեսան : Ու Սեդեկիայուն տղաքը իր աչքերուն առջեւը մորթեցին, ու [h]Սեդեկիայուն աչքերը կուրացուցին, և զինքը շղթաներով կապեցին ու Բաբիլոն տարին :
8 Եւ Բաբիլոնի թագաւոր՝ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին [i]տասնուիններորդ տարին հինգերորդ ամիսը՝ [j]ամսուն եօթներորդ օրը Բաբիլոնի թագաւորին ծառան՝ [k]Նաբուզարդան գահճապետը եր
9 րուսաղէմ եկաւ, Ու [l]Տէրոջը տունը և թագաւորին տունը այրեց, ու Երուսաղէմին բոլոր տուները ու ամէն մեծ տուները կրա
10 կով այրեց : Եւ գահճապետին հետը եղող քաղդէացւոց բոլոր զօրքերը [m]Երուսաղէմին շրջակայ պա
11 րիսպները փլուցին : [n]Ու քաղաքին մէջը մնացած ժողովուրդին մնացորդը, ու Բաբիլոնի թագաւորին իյնող փախստականները, ու մնացած բազմութիւնը Նաբուզարդան գահճապետը գերի տա
12 րաւ : Եւ գահճապետը [o]երկրին աղքատներէն թողուց՝ այգեգործներ ու երկրագործներ [p]-ը համար :
13 Եւ քաղդէացիք [q]Տէրոջը տանը մէջ եղող պղնձէ սիւները ու [r]մեքենովթները ու Տէրոջը տանը մէջ եղող [s]պղնձէ ծովը կտոր կտոր ըրին, ու անոնց պղինձը Բաբիլոն
14 տարին : Եւ [t]թաղարները ու թիակները և բազմակալները ու խնկամանները ու պաշտօնի համար գործածուած բոլոր պղնձէ անօթ-
15 ները առին : Եւ գահճապետը *ոսկի ու արծաթէ բուրվառները ու
16 կոնքերը առաւ՝. [u]Սողոմոնին՝ Տէրոջը տանը համար շինած երկու սիւները, մէկ ծովը ու մեքենովթները. [v]բոլոր աս գործիքներուն
17 պղինձը կշռելի չէր դար : [w]Մէկ սիւնին բարձրութիւնը տասնուութը կանգուն էր, և անոր վրայ պղնձէ խոյակ կար, ու խոյակին բարձրութիւնը իրեք կանգուն էր. և խոյակին վրայ շուրջանակի ցանցակերպ զարդ ու նուռեր կային, ամէնն ալ պղնձէ էին. ու մէկալ սիւնն ալ ցանցակերպ զարդով այնպէս էր :
18 [x]Եւ գահճապետը առաջին քահանան [y]Սարայիան՝ ու երկրորդ քահանան [z]Սոփոնիան՝ ու իրեք
19 դռնապանները առաւ. Եւ քաղաքէն մէկ ներքինի մը առաւ, որ անիկայ պատերազմող մարդիկներուն զօրագլուխն էր. ու թագաւորին [aa]առջեւը կայնողներէն [ab] քաղաքին մէջը գտնուած [ac]հինգ մարդ, ու երկրին ժողովուրդը գինուորութեան գրող՝ զօրքին մեծ գրագիրը, և քաղաքին մէջը գտնուած երկրին ժողովուրդէն վաթսուն մարդ՝.
20 [ad]՝ : Ու Նաբուզարդան գահճապետը զանոնք առաւ, ու Բաբիլոնի թագաւորին՝ Ռիբղա տա-
21 րաւ : Եւ Բաբիլոնի թագաւորը զանոնք զարկաւ, ու Եմաթի երկրին Ռիբղային մէջ զանոնք մեռցուց : [ae]Այսպէս Ցուդա իր երկ-
22 րէն գերի տարուեցաւ : [af]Բայց Ցուդայի երկրին մէջը մնացած ժողովուրդը՝ որ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը հոն թողուցեր էր, անոնց վրայ Սափանեան Ակիկամին որդին Գոդոդիան կուսակալ դրաւ :
23 Եւ զօրաց բոլոր [ag]իշխանները իրենց մարդիկներովը երբոր լսեցին որ Բաբիլոնի թագաւորը Գոդոդիան կուսակալ ըրեր է, Գոդոդիային՝ Մասիա Եկան, այսինքն Նաթանիայի որդին Իսմայէլ, Կարէի որդին Ցօհանան, ու Թանհումեթի որդին Նետոփաթացի Սարայիա, ու Մաքաթիի որդին Յեզոնիա, թէ իրենք և թէ իրենց մարդիկ-
24 ները : Ու Գոդոդիա անոնց ու անոնց մարդիկներուն երդում ըրաւ, ու անոնց ըսաւ, Քաղդէացիներուն [ah]ծառայութիւն ընելէն՝ մի վախնաք. [ai]երկրիս մէջ բնակեցէք, և Բաբիլոնի թագաւորին

Ն·Ք·ԶԲ· 590

[a] Բ Մն·Լդ·17 : Երեմ·Լդ·2 : Լթ·1 : Ծր·4 : 5 : Եզեկ·Իդ·1 :

588

[b] Բ Երեմ.Լթ·2 : Ծր·6 :

[c] Երեմ.Լթ·2 : Ծր·7 : ՃԼ :

[d] Երեմ.Լթ·4—7 : Ծր·7 : Եզեկ·Ժր·12 :

[e] Գլ·Իդ·33 : Երեմ.Ծր·9 :

[f] Երեմ.Լթ·7 : Եզեկ·Ժր·13 :

[g] Տես Գլ·Իդ·12 : Հմր·27 :

[h] Տես Երեմ.Ծր·12-14 :

[i] Երեմ.Լթ·9 :

[j] Բ Մն·Լդ·19 : Սաղ·ՀԹ·1 :

[k] Երեմ.Լթ·8 : Ամով·ր·5 :

[l] Նէհեմ.ա·3 : Երեմ.Ծր·14 :

[m] Երեմ.Լթ·9 : Ծր·15 :

[n] Գլ·Իդ·14 : Երեմ.Լթ·10 : Խ·7 : Ծր·16 :

[o] Գլ·Ի·17 : Երեմ.Իե·19, 22 : Ծր·17 : ՃԼ :

[p] Գ Թագ·է·15 :

[q] Գ Թագ·է·27 :

[r] Գ Թագ·է·23 :

[s] Ն·Ք·ԶԲ· 588

[t] Եզ·Իե·3 : Գ Թագ·է·45 : 50 :

[u] Կ՛բուրվառները ու կոնքերը առած, ինչ որ ոսկէ էր՝ էբրէոսկի, ու ինչ որ արծաթէ էր՝ էբրէոսկի :

[v] Գ Թագ·է·47 :

[w] Գ Թագ·է·15 : Երեմ.Ծր·21 :

[x] Երեմ.Ծր·24 : ՃԼ :

[y] Ա Մն·Գ·14 : Եզր·է·1 :

[z] Երեմ.Իա·1 : Իթ·25 :

[aa] Եսթ·Ա·բիսը տես. նոցներէն : Եսթ·Ա·14 :

[ab] Տես Երեմ.Ծր·25 :

[ac] Ղեւ·Իզ·33 : Բ Օր·Իբ·36 : 64 : Գլ·Իզ·27 :

[ad] Երեմ.Լ·5 :

[ae] Երեմ.Խ·7, 8, 9 :

[af] Կ՛Ծառաներէն :

ծառայութիւն ըրէք , ու ձեզի աղէկ պիտի ըլլայ ։
25 Եւ ՚եղաւ որ եօթներորդ ամիսը թագաւորացը սերունդէն եղող եղիսամայի որդւոյն Նաթանիային որդին Իսմայէլ տասը մարդով եկաւ . ու Գոդողիան զարկին , ու մեռաւ , նոյնպէս ալ անոր հետ Մասփա եղող Հրէաները ու քաղ-
26 դէացիները ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը պզտիկէն մինչև մեծը՝ ու զօրաց իշխանները ելան Եգիպտոս գացին , քանզի քաղդէացիներէն վախցան ։
27 ՚Ու եղաւ որ Յուդայի Յովաքին թագաւորին գերութեանը երսունեւեօթներորդ տարին երկոտասա-
ներորդ ամիսը՝ ամսուն քսանուեօթներորդ օրը , Բաբիլոնի Եղմարովդաք թագաւորը՝ իր թագաւորելու տարին , Յուդայի Յովաքին թագաւորին ՚գլուխը բարձրացուց , ՚՚ ՚ՂՒՀ-ՅՒ բանտէն հանէց .
28 եւ անոր հետ քաղցրութեամբ խօսեցաւ , ու անոր աթոռը Բաբիլոնի մէջ իր հետը եղող թագաւորներուն աթոռէն վեր դրաւ . եւ
29 անոր բանտի հագները փոխեց ։ ու անիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ ՚միշտ անոր առջևը հաց կ'ուտէր ։
30 Եւ անոր ռոճիկը մշտատև ռոճիկ ըլլալով , անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ թագաւորին կողմէն օրէ օր անոր կը տրուէր ։

ԱՒԱԳԻՆ ԳԻՐՔ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ադամ սերունդը մինչև Նոյ ։ 5 Յարեթի որդիքը ։ 8 Քամի որդիքը ։ 17 Սեմի որդիքը ։ 24 Սեմի սերունդը մինչև Աբրահամ ։ 29 Իսմայէլի որդիքը ։ 32 Քետուրայի որդիքը ։ 34 Աբրահամի սերունդը՝ Իսահակ ։ 43 Եդովմի թագաւորները ։ 51 Եդովմի իշխանները ։

1 Ադամ , Սեթ , Ենովս , (2) Կայնան , Մաղաղիէլ , Յարեդ ,
3 Ենովք , Մաթուսաղայ , Ղամէք ,
4 Նոյ · Սէմ , Քամ ու Յաբեթ ։
5 Յաբեթին որդիքը Գոմեր , Մագոգ , Մադայ , Յաւան , Թոբէլ ,
6 Մոսոք ու Թիրաս էին ։ Եւ Գոմերին որդիքը Աշքանաս , *Րիփաթ
7 ու Թորգոմա էին ։ Եւ Յաւանին որդիքը՝ Եղիսայ , Թարսիս , Կիտացիք ու †Դոդացիք էին ։
8 ‡Քամին որդիքը Քուշ , Մեսրեմ , Փուտ ու Քանան էին ։
9 Եւ Քուշին որդիքը Սաբա , Եւիլա , Սաբաթա , Ռեգմա ու Սեբեթաքա էին ։ Եւ Ռեգմային որդիքը Սաբա ու Դեդան էին ։ Եւ
10 Քուշ §Ծնաւ Ներովդը . ասիկայ սկսաւ երկրի վրայ զօրաւոր ըլլալ ։
11 Եւ Մեսրեմ Ծնաւ Ղուդացիները , Անամացիները ,
12 Ղը , Նեփթուքացիները , Պաթրուսեացիները ու Քասղուքացիները , (ուսկից որ Փղշտացիք ելան ,)
13 ու ‖Կափթորացիներն ՚Ղ ։ Եւ Ղքանան Ծնաւ իր անդրանիկը Սիդոնը , նաև Քետը ,
14 Եբուսացին , Ամորհացին , Գերգեսացին ,
15 Եւվեացին , Գեղեսացին , Խեւացին ,
16 Յին , Արուկեցին , Սենեացին , Ամաթացին ։
17 ՚Սեմին որդիքը Եղամ , Ասուր , Արփաքսադ , Ղուդ , Արամ , Հուս , Հուղ , Գաթեր ու ՚Մոսոք էին ։
18 Եւ Արփաքսադ Ծնաւ Սաղան , և
19 Սաղա Ծնաւ Եբերը . Ու Եբերին երկու որդի Ծնան . մէկուն անունը ‡Փաղեկ էր , քանզի երկիրը անոր օրերը բաժնուեցաւ . և անոր եղ-
20 բօրը անունը Յեկտան էր ։ Ու †Յեկտան Ծնաւ Եղմոդադը , Սա-
21 ղաբը , Ասարմաթը , Յարաբը , Ա-
22 դորամը , Ուզալը , Դեկղան , Գե-
23 բաղը , Արիմեէլը , Սաբան , Ոփիրը , Եւիլան ու Ցորաբը . ամէն ասոնք Յեկտանին որդիքն էին ։
24 Ծեմ , Արփաքսադ , Սաղայ ,
25 §Եբեր , Փաղէկ , Ռագաւ , (26) Սե-
27 րուգ , Նաքորը , Թարայ , ՚Աբրամ այսինքն Աբրահամ ։
28 Աբրահամին որդիքը †Իսահակ
29 ու ‡Իսմայէլ էին ։ Անոնց Ծնունդները ասոնք են . §Իսմայէլին անդրանիկը՝ Նաբէոթ , եւորը Կեդար ,
30 Ադբեէլ , Մաբսամ , Մասմա ,
31 Դումա , Մասսէ , Հադադ , Թեմա , Եթուր , Նափէս ու Կեդմա . Իսմայէլի որդիքը ասոնք էին ։
32 Եւ Աբրահամին հարճին ՚Քետուրային որդիքը . անիկայ Ծնաւ Զեմրանը , Յեկսանը , Մադանը , Մադիանը , Յեսբոկը ու Սուէն ։ Ու Յեկսանին որդիքը Սաբա ու
33 Դեդան էին ։ Եւ Մադիանին որդիքը Գեփա , Ափեր , Ենովք ,

Ն · ք · գՓ · 588
՚Երեմ. խա. 1, 2 ։
Ն · ք · գՓ · 588
՚Ես՝ Ծն · խ · 13, 20 ։
Երեմ. խգ · 4, 7 ։
562
՚Երեմ. ծր · 31, ճ ։
՚Ր Թագ. թ · 7 ։
Ն · ք · գՓ · 4004, ճ
Ն · ք · գՓ · 4004, ճ
՚Ծն · դ · 25, 26 ։ ե · 3, 6 ։
Ծն · ժ · 22 ։ ժա · 10 ։
Ծն · ժ · 23 ։ Ա՚ՀՀՀՒ Մաշ ։
‡ ՚ՅՒ՝ բաժանում. Ծն · ժ · 25 ։
Բ Ծն · ժ · 2, ճ ։
Ր Ծն · ժ · 26 ։
*Կ՚՝ Դիփաթ .
†Կ՚՝ Ռոդացիք
‡Ծն · ժ · 6, ճ ։
Ժ Ծն · ժա · 10 ։ ճ ։ Գ՚՚ · գ · 36, ճ ։
Ե Ծն · ժա · 15 ։
Ը Ծն · ժԿ · 5 ։
Ի Ծն · իա · 2, 3 ։
Ժ Ծն · ժգ · 11, 15 ։
Ձ Ծն · իե · 13—16 ։
Ղ Ծն · իե · 15 ։
Իր 1853
Յ Ծն · իե · 1, 2 ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իբր 1853

Ա Ն Ի Ա Ն · Ի · 2 , 3 ։
Ֆ Ա Ն · Ի Ե · 25 , 26 ։
Ք Ա Ն · Լ Ղ · 9 , 10 ։

Ք Ա Ն · Լ Ղ · 20 ։

Ն Ա Ն · Լ Ղ · 25 ։
Ա Ն · Լ Ղ · 26 Ի՛ԸՐՒԻ Ամազան ։
Ռ Ա Ն · Լ Ղ · 27 Ի՛ԸՐՒԻ Ական ։
Իբր 1676
Ա Ն · Լ Ղ · 31 , ՁԱ ։

Արիդա ու Եղազադա էին . ասոնք ամէնը փետուրային որդիքն էին ։
34 Եւ Աբրահամ ծնաւ Իսահակը ։ Իսահակին որդիքը Եսաւ ու Իս-
35 րայէլ էին ։ Քնաւին որդիքը Ե-
դիփազ , Ռագուէլ , Ցեռւս , Ցեղդամ
36 ու Կորխ էին ։ Եղիփազին որդիքը՝ Թեմման , Օմար , Սեփոյ , Գոթամ , կենէզ , Թամնա ու Ամաղէկ էին ։
37 Ռագուէլին որդիքը Նահաթ , Զա-
38 րա , Սամմա ու Մէզա էին ։ Ու Սէիրին որդիքը Ղոտան , Սորաղ , Սերեգօն , Անա , Դիսօն , Եսեր ու
39 Դիսան էին ։ Եւ Ղոտանին որդիքը Քոռի ու Հեմամ էին . և Թամնա Ղոտանին քոյրն էր ։
40 Սորաղին որդիքը Գաղուան , Մա-
նաքաթ , Գեբաղ , Սեփոյ ու Օնամ էին ։ Ու Սերեգօնին որդիքը Ա-
41 յիա ու Անա էին ։ Անային որդին Դիսօն . ու Դիսօնին որդիքը Ամրան , Եսբան , Ցեթրան ու Քա-
42 ռան էին ։ Եսերին որդիքը Բաղ-
ղան , Զաաւան ու Ցաական էին ։ Դիսանին որդիքը Հուս ու Առան էին ։
43 Եւ ասոնք են ան թագաւորնե-
րը որ Եդոմի երկրին մէջ թա-
գաւորեցին , Իսրայէլի որդւոցը վրայ թագաւոր մը թագաւորելէն առաջ . Բէովրի որդին Բաղա , ու անոր քաղաքին անունը Դին-
44 նաբա էր ։ Եւ Բաղա մեռաւ , ու անոր տեղը Բոսրացի Զարային որ-
45 դին Յոբաբ թագաւորեց ։ Եւ Յոբաբ մեռաւ , ու անոր տեղը Թեմանացւոց երկրէն Հուսամ
46 թագաւորեց ։ Եւ Հուսամ մե-
ռաւ , ու անոր տեղը Բադադին որդին Ադադ թագաւորեց , որ Մովաբի դաշտին մէջ Մադիանա-
ցիները կոտորեց . և անոր քաղա-
47 քին անունը Աւիթ էր ։ Եւ Ա-
դադ մեռաւ , ու անոր տեղը Մաս-
րեկացի Սամղա թագաւորեց ։
48 Եւ Սամղա մեռաւ , ու անոր տեղը Գետին գովը Ռոռովթէ և-
49 ղող Սաուղ թագաւորեց ։ Եւ Սա-
ուղ մեռաւ , ու անոր տեղը Աքո-
բորի որդին Բաաղանան թագա-
50 ւորեց ։ Եւ Բաաղանան մեռաւ , ու անոր տեղը Ադադ թագաւորեց . և անոր քաղաքին անունը Փոքով էր , ու անոր կնկանը անունը Մե-
տաբեէլ էր , որ Մէզաաբին աղջի-
կանը Մատրեթին աղջիկն էր ։
Իբր 1496
51 Եւ Ադադին մեռնելէն ետքը Եդոմի իշխանները եղան , Թամ-
նա իշխան , Գաղուա իշխան , Ցե-
52 թաթ իշխան , Ողհրամա իշխան ,
53 Եղա իշխան , Փինօն իշխան , Կե-
նէզ իշխան , Թեմման իշխան , Մար-
54 զար իշխան , Մագդիէլ իշխան ,
Իրամ իշխան . Եդոմին իշխաննե-
րը ասոնք էին ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իբր 1496

Գ Լ · Բ

1 Իսրայէլի որդիքը ։ 3 Ցուդայի սերունդը Թամարէն ։ 13 Ցեսսէի որդիքը ։ 18 Ես-
րոնեան Քաղերին սերունդը ։ 21 Եսրոնի սերունդը Մաքիրի աղջիկէն ։ 25 Ցերնմիէ-
լի սերունդը ։ 34 Սեսանի սերունդը ։ 42 Քաղերի սերունդին մէկ ուրիշ ճիւղը ։ 50 Ովթան Քաղերին որդիքը ։

1 Իսրայէլի որդիքը ասոնք են . Ռուբէն , Շմաւոն , Ղեւի , Յու-
2 դա , Իսաքար , Զաբուղոն , Դան , Յովսէփ , Բենիամին , Նեփթաղիմ ,
3 Գադ ու Ասեր ։ Ցուդայի որդիքը էր , Օնան ու Սելոմ էին . ա իրեքը Քանանա-
ցի Շաւային աղջիկէն ծնան անոր . ու Ցուդային անդրանիկը Էր Տէ-
րոջը առջեւը չար բլլալուն հա-
մար՝ Տէրը զանիկայ մեռցուց ։
4 Եւ անոր հարսը Թամար փարէսը ու Զարան ծնաւ անոր ։ Ցուդային բոլորը որդիքը հինգ էին ։
5 Փարեսին որդիքը Եսրոն ու
6 Համուլ էին ։ Եւ Զարային որ-
դիքը՝ Զամբրի , Եթան , Եման , Քալքօլ ու Դարա . ամէնը հինգ
7 էին ։ Եւ Քարմիին որդին Աքար էր , որ Նզովածով մեղք գործեց , ու Իսրայէլը նեղութեան մէջ ձգ-
8 եց ։ Ու Եթանի որդին Ազա-
9 րիա էր ։ Ու Եսրոնի որդիքը՝ Ե-
րոնք անոր ծնան , Ցերամէլ , Ռա-
րամ ու Քեղուբայ էին ։
10 Եւ Արամ ծնաւ Ամինադաբը , ու Ամինադաբ ծնաւ Ցուդային որ-
11 դւոց իշխանը Նաասոնը , Եւ Նաա-
սոն ծնաւ Սաղմոնը , ու Սաղմոն
12 ծնաւ Բոոսը , Եւ Բոոս ծնաւ Ովբէդը , ու Ովբէդ ծնաւ Ցեսսէն ,
13 Եւ Ցեսսէ ծնաւ իր անդրանիկը Եղիաբը , ու երկրորդը՝ Աբինադա-
14 բը , ու երրորդը՝ Սամաան , Չոր-
րորդը՝ Նաթանայէլը , Հինգերորդը՝
15 Հռադդային , Վեցերորդը՝ Ասոմը
16 Եօթներորդը՝ Դաւիթը ։ Եւ անոնց քոյրերը Շարուհեա ու Ա-
բիգեա էին ։ Ու Շարուհեային որդիքը իրեք էին . Աբեսսա , Ցո-
17 վաբ ու Ասայէլ ։ Եւ Աբիգեա ծնաւ Ամեսային ։ ու Ամեսային հայրը Իսմայէլացի Ցեթերն էր ։
18 Ու Եսրոնի որդին Քաղեբ կնոջմէն Ազուբայէն ու Ցերիոթէն որդիներ ծնաւ . և ասոր որդիքը ասոնք են .
19 Ցասեր , Սովբաբ ու Արդօն ։ Ու երբոր Ազուբա մեռաւ , Քաղեբ իրեն Եփրաթը , որ ա-
20 նոր ծնաւ Ովրը ։ Եւ Ովր ծնաւ Ուրին , և Ուրի ծնաւ Բեսելէլը ։
21 Եւ ետքը Եսրոն Գաղաա-
դու Հօրը Մաքիրին աղջկանը մը-

1752 , ԸՁ — Ծն · իթ · 32 ։ ել · 5 ։ ղե · 18 , 22 ։ Իզ · 8 , ԸՁ ։
Բ Ծն · լթ · 3 ։ Իզ · 12 ։ Թոս · իզ · 19 ։
Գ Ծն · լթ · 9 ։
Դ Ծն · լթ · 37 ։
Ե Ծն · խզ · 12 ։ Հուսթ · գ · 18 ։
Զ Ցես · կ · 1 Ի՛ԸՐՒԻ Զարդի ։
Է Գ Թագ · գ · 31 ։ * Կ՛ Դարդա ։
Ը Ցես · գ · 1 ։
Թ Ցես · գ · 18 ։ կ · 1 ։
Ժ Մաա · ա · 3 , 4 ։
Իբր 1471
Ի Եբր · Բամ
Իբր 1090
Լ Կ՛ Քաղէբ · անս Հմր 18 , 42 ։
Խ Հուսթ · գ · 19 , 20 ։ Մաաս · ա · 4 ։
Ծ Թոս · ա · 7 ։ բ · 3 ։
Կ Հուսթ · գ · 21 ։ Մաա · ա · 4 ։
Հ ա Թագ · ժգ · 6 ։
Ձ Ցես բ Թագ · ժե · 25 ։
Իբր 1471
Ղ Հմր 50 ։
Ճ Ել · լա · 2 ։
Մ Թոս · իե · 1 ։

տաւ , ու զանիկայ առաւ ։ և ինքը վաթսուն տարեկան էր . ու անի-
22 կայ Սեգուբը ծնաւ անոր ։ Եւ Սեգուբ ծնաւ Յայիրը . ու ասիկայ Գաղաադու երկրին մէջ քսանու-
23 իրեք քաղաք ունէր ։ Ու *Գեսուրը ու Արամը՝ , Յայիրի գիւղա-քաղաքները , կանաթը ու անոր գեղերը՝ վաթսուն քաղաք առաւ անոնցմէ . ասոնց ամէնը Գաղաադու
24 հօրը Մաքիրին որդւոցն էր ։ Ու †Եսրոն քաղէբ եփրաթայի մէջ մեռնելէն ետքը , Եսրոնին կնիկը Աբիան՝ անոր ծնաւ ‖Թեկուէնին հայրը Ասքուրը ։
25 Ու Եսրոնին անդրանկանը Եբրամելին որդիքը ասոնք էին . անդրանիկը Հռամ , Բունա , Օրէն ,
26 Ասոմ -- Աքիա ։ Եւ Եբրամել մէկ ուրիշ կնիկ մը ունէր , ու անոր անունը Ատարա էր . անիկայ Օնա-
27 մի մայրը եղաւ ։ Ու Եբրամելին անդրանկանը Հռամին որդիքը ասոնք էին . Մաաս , Յամին ու Ա-
28 կոր ։ Եւ Օնամի որդիքը Սամայի ու Յադայ էին ։ Եւ Սամայիին որդիքը Նադաբ ու Աբիսուր էին ։
29 Եւ Աբիսուրի կնկանը անունը Աբիհայիլ էր , որ անոր ծնաւ Աբ-
30 բանը ու Մովղիդը ։ Եւ Նադաբին որդիքը Սաղադ ու Ափփեմ էին . ու Սաղադ անորդի մեռաւ ։
31 Եւ Ափփեմի որդին՝ Յեսի , ու Յեսիի որդին՝ Սեսան , ու ‖Սե-
32 սանի որդին Աղլայի էր ։ Եւ Սամայիի եղբօրը՝ Յադային որդիքը Եթեր ու Յովնաթան էին . ու
33 Եթեր անորդի մեռաւ ։ Եւ Յովնաթանի որդիքը Փաղէթ ու Զազա էին ։ Եբրամելի որդիքը ասոնք էին ։
34 Եւ Սեսան տղաքներ չունեցաւ , բայց միայն աղջիկներ ։ Ու Սեսան Յարքա անունով Եգիպտացի ծա-
35 ռայ մը ունէր . Ու Սեսան իր աղջիկը իր Յարքա ծառային կնիկ տուաւ . որ անոր Եթթին ծնաւ ։
36 Ու Եթթի ծնաւ Նաթանը , և
37 Նաթան ծնաւ *Զաբադը , Ու
38 Զաբադ ծնաւ Ոփղաղը , և Ոփղաղ ծնաւ Ովբէդը , Ու Ովբէդ ծնաւ
39 Եհու , և Եհու ծնաւ Ազարիան , Ու Ազարիա ծնաւ Փեղղեսը , և
40 Փեղղես ծնաւ Եղեասան , Ու Եղեասա ծնաւ Սոսոմին , և Սոսոմ
41 ծնաւ Սեղղումը , Ու Սեղղում ծնաւ Եկամիան , և Եկամիա ծնաւ Եղիսաման ։
42 Ու Եբրամելին եղբօրը Քաղէբի որդիքը . անոր անդրանիկը Մեսա՝ Զիփի հայրն էր , ու Փեբրոնի հայ-
43 րը Մարեսայի որդին էր ։ Եւ Փեբրոնի որդիքը Կորհ ու Թափուա
44 և Րոկոմ ու Սեմա էին ։ Ու Սեմա ծնաւ Հռաամը՝ Յարկաամի հայրը ,
45 ու Րոկոմ ծնաւ Սամայիին ։ Եւ Սամայիի որդին Մաոն էր . ու Մաոն Բեթսուրի հայրն էր ։
46 Եւ Քաղէբին հարճը Գեփա ծնաւ Առանը , Մոսան ու Գազէզը . և
47 Առան ծնաւ Գազէզը ։ Ու Յադայիի որդիքը Հռադեմ , Յովաթամ , Գեսան , Փաղէտ , Գեփա
48 ու Սագափ էին ։ Եւ Քաղէփին հարճը Մաաքա ծնաւ Սեբերը ու
49 Թարանան . Նաև ծնաւ Մադմանայի հայրը Սագափը , ու Մաքաբենայի հայրը ու Գարաայի հայրը Շաւան . և Քաղէբին աղջիկը Նաքսա էր ։
50 Ասոնք Եփրաթի անդրանկանը Ովբի որդւոյն Քաղէբին որդիքը ասոնք էին . Կարիաթարիմի հայրը Սո-
51 բաղ , Բեթլէհեմի հայրը Սաղմոն ,
52 Բեթգադերի հայրը Հարեփ ։ Եւ Կարիաթարիմի հօրը Սորաղին որդիքը Հարօէ -- Մանաքաթա-
53 ցւոց կէսն էին ։ Եւ Կարիաթարիմի տոհմերը Եթերացիք , Փութացիք , Սամաթացիք ու Մասարացիք էին . Սարաացիք ու Եսթա-
54 ւուղացիք ասոնցմէ ելան ։ Սաղմոնին որդիքը Բեթլէհեմ , Նետոփաթացիք , Ատարովթ , Յովաբին տունը ու Մանաքաթացւոց
55 կէսը ու Սարացիք էին ։ Եւ Գաբեսի մէջ բնակող դպիրներուն տոհմերը Թարգաթացիք , Սամաթացիք , Սովկաթացիք . ասոնք ‖Ռեքաբի տանը հօրմէն Եմաթէն ելլող -կենեցիք էին ։

ԳԼ · Գ

1 Դաւիթին որդիքը ։ 10 Անոր սերունդը մինչև Սեդեկիա ։ 17 Յեքոնիային յաջորդները ։

1 Ու Դաւիթին քերրոնի մէջ ծնած որդիքը ասոնք էին . անդրանիկը -Ամնոն՝ *Դանիէլ՝ Քառասէն , երկրորդը †Դանիէլ՝ Կար-
2 միլացի Աբիգեայէն , երրորդը Աբիսողոմ՝ Գեսուրի թագաւորին Թոլմիին աղջկանը Մաաքային որդին , չորրորդը Ադոնիա՝ Ագգիթին
3 որդին , Հինգերորդը Սափատիա՝ Աբիտալէն , վեցերորդը Եթերամ՝
4 իր կնոջմէն ‖Եգղայէն ։ Ան վեցը անոր ծնան քերրոնի մէջ . և Հոն եօթը տարի ու վեց ամիս թագաւորութիւն ըրաւ . ու Երուսաղեմի մէջ երսունուերեք տարի թա-
5 գաւորութիւն ըրաւ ։ Ու Երուսաղեմի մէջ ասոնք ծնան անոր . Սամաա , Սովբաբ , Նաթան ու ‖Սողոմոն . -- չորսը †Աթիելի աղջկէն՝ Բերսաբէէն ։
6 Եւ . Եւ Եբեաար , ու ‡Եղիսամա ,

ն · ք · ղԲ · Իրբ 1471

յ Թագ · լբ · 41 ։ բ Օր · գ · 14 ։ Ելս · ժգ · 30 ։ * կամ՝ Գեսուրացւոց ու Աասրւոց էլլէին

† կամ՝ Եսրոնին մեռնելէն ետքը՝ Քաղէբ՝ եփրաթա ծկաւ , ու -նոր հիւ Եսրոնին կնիկը Աբիան , որ

‖ Գէ · գ · 5 ։

‖ Ցես · ԻԲ · 34 · 35 ։

* Գէ · ժա · 41 ։

Իրբ 1471, ըմ

ն · ք · ղԲ · Իրբ 1471, ըմ

‖ Ելս · ժբ · 17 ։ ‖ Հմր 19 ։

‖ Դատ · ա · 16 ։ — Երեմ · լե · 2 ։

Իրբ 1053, ըմ

— բ Թագ · գ · 2 ։

† Ցես · ժե · 56 ։

‡ բ Թագ · գ · 3 ՝ Ը՝ -ՈՒՆ՝ ՔԻԼԷԱ ։

* բ Թագ · գ · 5 ։

‖ բ Թագ · բ · 11 ։

‖ բ Թագ · ե · 5 ։

‖ բ Թագ · ե · 14 ։ Գէ · ԻԲ · 4 ։

‖ բ Թագ · ԻԲ · 24 ։

† բ Թագ · ԻԱ · 3 ՝ Ը՝ -ՈՒՆ՝ ԷԼԻԱՄ ։

‡ կամ՝ Եղիսուա · բ Թագ · ե · 15 ։

7 ու Եղիփազէտ, Եւ Նդբա, ու Նա-
8 փեկ, և Ցափիէ, Ու Եղիասմա,
ու Եղիադա ու Եղիփազէտ. Ե-
9 ռեւ ինն էին։ Ամէնն ալ Դաւիթին
որդիներն էին, Հարճերուն որդի-
ներէն ու անոնց քրոջմէն՝ Թա-
մարէն ի դատ։
10 Եւ Սողոմոնին որդին Ռոբովամ
էր. անոր որդին Աբիա, անոր որ-
դին Ասա, անոր որդին Յովսա-
11 փատ, Անոր որդին Յովրամ, անոր
որդին Ոզիա, անոր որդին Յո-
12 վաս, Անոր որդին Ամասիա, անոր
որդին Ազարիա, անոր որդին Յո-
13 վաթամ, Անոր որդին Աքազ, ա-
նոր որդին Եզեկիա, անոր որդին
14 Մանասէ, Անոր որդին Ամոն, ա-
15 նոր որդին Յովսիա։ Եւ Յովսիա-
յին որդիքը՝ անդրանիկը Յօհա-
նան, երկրորդը Յովակիմ, եր-
րորդը Սեդեկիա, չորրորդը Սեդ-
16 ղում էր։ Ու Յովակիմին որդիքը՝
անոր որդին Յեքոնիա, անոր որդին
17 Սեդեկիա էր։ Ու Յեքոնիային որ-
դիքը՝ Ասիր, անոր որդին Սաղա-
18 թիէլ. Նաև Մեղքիրամ, Փա-
դայիա, Սանէսար, Յեկամիա,
19 Ովսամա ու Նադաբիա էին։ Եւ
Փադայիային որդիքը Զօրաբաբէլ
ու Սեմէի էին. ու Զօրաբաբէլին
որդիքը՝ Մեսուղամ ու Անանիա,
ու անոնց քոյրը Սաղոմիթ էր.
20 Նաև Ասուբա, ու Ոհղ, և Բա-
րաքիա, ու Ասադիա Ե Յովսաբե-
21 սեդ՝ հինգ էին։ Եւ Անանիային
որդիքը Փաղատիա ու Եսայի էին.
* Հռափայիային որդիքը, Ռոնային
որդիքը, Արդիային որդիքը, Սե-
22 քենիային որդիքը՝։ Ու Սեքենիա-
յին որդին Սեմայիա էր. ու Սե-
մայիային որդիքը՝ Քետտուս, և
Իգալ, ու Բերիա, և Նաարիա
23 ու Սափատ՝ վեց էին։ Եւ Նաա-
րիային որդիքը Եղիովէնայի ու
Եզեկիա ու Եզրիկամ՝ իրեք էին։
24 Ու Եղիովէնայիին որդիքը Ովդու-
իա, ու Եղիասիբ, և Փաղայիա,
ու Ակկուբ, և Յօհանան, ու Դա-
ղայիա և Անանի՝ եօթն էին։

ԳԼ. Դ

1 Յուդայի սերունդը՝ Ե Եսրոնին մեռնելէն
ետքը՝ իրեն ծնած Ասբուրէն յառաջ եկած սե-
րունդը՝ 9 Գաբեսին ու անոր աղօթքը ընե-
լուն վրայով՝ 21 Սելովմի սերունդը՝ 24
Շմաւոնի սերունդը ու քաղաքները. 39 ա-
նոնք Գեդովրին՝ ու Սէիր լեռը բնակող Ամա-
դեկացիներուն վրայ կը տիրեն։

1 Յուդայի որդիքը՝ Փարէս, Ես-
րոն ու Քարմի և Ովր ու Սորագ
2 էին։ Եւ Սորագին որդին Ռէա-
յիա Ցեթը ծնաւ. ու Ցեթ Ա-
քիմայիին ու Ղաւադը ծնաւ. Սա-
3 բաացւոց տոհմերըասոնք են։ Ու

Եւտամի։ †Հօրմէն ասոնք եղան. Ցզ-
բայել ու Ցեւսմա ու Ցեդբաս. և
անոնց քրոջը անունը Եսելեվփոն
4 էր։ Ու Գեդովրի հայրը Փանուէլ,
և Ովսայի հայրը Եզեր էր. ասոնք
Բեթլեհեմի հօրը՝ Եփրաթի անդ-
րանկանը ‡Ովրին որդիքն էին։
5 Ու Թեկուէի հայրը Ափուր եր-
կու կնիկ ունէր, Եղաա ու Նաա-
6 րա. Եւ Նաարա անոր ծնաւ Ափո-
զամը, Ոփերը, Թեմանը ու Ա-
հասթարին. Նաարային որդիքը
7 ասոնք էին։ Ու Եղաային որդիքը
Սարեթ, Սահառ ու Եթնան էին։
8 Եւ Կովս ծնաւ Ենովբը, Սօբե-
բան, ու Հառումի որդւոյն Ահար-
հելին տոհմերը։
9 Եւ Գաբես իր եղբայրներէն
§փառաւոր էր, ու անոր մայրը ա-
նոր անունը ‖Գաբես դրաւ, ըսե-
լով, Զանիկայ տրտմութեամբ
10 ծնայ։ Եւ Գաբես Իսրայէլի Ա-
տուծոյն աղաղակեց ու ըսաւ, Ե-
րանի թէ ամէն կողմանէ զիս օրհ-
նես, ու իմ սահմանս մեծցընես, և
քու ձեռքդ ինծի հետ ըլլայ, ու
զիս չարէն ազատես, որ ինծի
տրտմութիւն չըլլայ։ Եւ Ա-
տուած անոր խնդիրքը կատարեց։
11 Ու Սուհայի եղբայրը Քեղուբ
Մաքիրը ծնաւ, որ անիկայ Եսթօնի
12 հայրն էր։ Եւ Եսթօն ծնաւ Բեթ-
ռափան ու Փասէն և Իրնահասին
հայրը Թանան. ասոնք Հռեքայի
13 մարդիկներն էին։ Ու Կենազի որ-
դիքը՝ Գոթոնիէլ ու Սարայիա
էին. և Գոթոնիէլին որդին Ա-
14 թաթ էր։ Ու Մաոնաթայի ծնաւ
Եփրան. և Սարայիա ծնաւ Յո-
վաբը՝ ‖Գեբարաւիմի հայրը.
(քանզի անունք արհեստաւորներ
15 էին։) Ու Յեփոնեան Քաղերին
որդիքը Իրու, Էլա ու Նաամ էին.
16 ու Էլային որդին Կենեզ էր։ Եւ
Յալէլելի որդիքը՝ Զիփ, Զիփա,
17 Թիրիա ու Ասարէլ. Ու Եզրային
որդիքը Յեթեր, Մօրադ, Ափեր
ու Յաղօն էին. ու [illegible] ծը-
նաւ Մարիամը և Սամմային ու
18 Եսթեմովի հայրը Յեսրան. Եւ
անոր կնիկը Յուդիա ծնաւ Գե-
դովրի հայրը Յարեդը, Սոքովի
հայրը Քաբերը, ու Զանովի հայ-
րը Յեքթիէլը. և Մօրադին առած
Փարաւոնի աղջկանը՝ Բեթիային
19 որդիքը ասոնք էին։ Ու անոր կըն-
կանը Նայեմին քրոջը՝ Ոդոլային
որդիքը Կեիլային հայրը Գարմին
ու Մաաթացի Եսթեմովէ էր։
20 Եւ Սիմոնի որդիքը Ամնոն, Հռի-
նա, Բենանան ու Թիղոն էին. ու
Յեսսիին որդիքը Զոհեթ ու Բեն-
զոհեթ էին։

* Կամ՝ անոր որդին Հռափայիա, անոր որդին Ռոնա, անոր որդին Արդիա, անոր որդին Սեքենիա։ Հեզ. ը. 2։

† Կամ՝ որդիքը

‡ Գեբ. բ. 50։ Գ Ժ. բ. 24։

§ Ծն. լե. 19։ ‖ Կամ՝ տրամաբանութեամբ։

Ն. ք. 1300։

Ն·Ք·ԳՔ· 1300, ՃՀՆ·ԼԸ·1, 5, ԽԶ·12,

21 Եւ ԸԱուդայի որդւոյն Սելոմին որդիքը՝ Ղէքայի հայրը Էր, ու Մարեսայի հայրը Ղաադա, և Ասբէայի տանը՝ բնիզազործներուն
22 տանը տոհմերն Էին. Նաև Յովաքիմ և Քոզեբայի մարդիկները ու Յովաս և Սարափ՝ որոնք Մովաբի մէջ տնտղուածք ունեցան, ու Յասուբի լեհէմ. * իսկ տոնք հին
23 բաներ են՝ Ասոնք բրուտներ էին, և Նետայիմի ու Գադերայի մէջ կը բնակէին. Թագաւորին քովը ա-նոր գործքին համար հոն կը բնա-կէին։

*Կ՚ՈՒ Ադդերայիմ ԱԹԹԻԿԻՄ։

Բ ՔՆՈ· ԽԶ· 10, և ԵԼ· 9· 15, և ԹՈՒ· Իզ· 12 Լ՚ԸՐ՚Է ՅԱՄՈՒԷԼ։

24 Շմաւոնի որդիքը՝ Ն՚Եմուէլ, Յամին, Յարիբ, Զարա, ՚ր Սա-
25 ուղ· Անոր որդին Սեղղուր, ա-նոր որդին Մարսամ, անոր որդին
26 Մասմա։ Ու Մասմայի որդիքը, անոր որդին Ամուէլ, անոր որդին
27 Զաքուր, անոր որդին Սեմէի։ Եւ Սեմէի տասնուվեց տղայ ու վեց աղջիկ ունէր, բայց անոր եղբայր-ները շատ տղաքներ չունէին. ու անոնց բոլոր տոհմերը Յուդայի որ-
28 դւոցը չափ չշատցան։ Եւ անոնք Ը Բէերսաբէէի, ու Մօլադայի, ու
29 Ասեր սուաղի, Եւ Բաղայի, ու Ա-
30 սեմի, և Թուղադի, Ու Բաթուէլի,
31 ու Հորմայի, և Սիկեղակի, Ու Բեթմարքաբաովթի, և Ը Ասեր սու-սիմի, ու Բեթբարէիի և Սագարիմի մէջ բնակեցան. մինչև Դաւիթին թագաւոր եղած ատենը ասոնք Էին
32 անոնց քաղաքները, Ու անոնց գե-ղերը՝ Ն՚Ե Եթամ, Ային, Ռի-մմոն, Թոքան ու Ասան՝ հինգ քա-
33 ղաք։ Եւ ասոնց քաղաքներուն բո-լորտիքը եղած բոլոր գեղերը մինչև Բաաղ, անոնց բնակութիւնները
34 ու Վճռակները ասոնք Էին։ Ու Մոսոբաբ, և Յամլէք, ու Ամա-
35 զիայի որդին Յոսա, Եւ Յովէլ, ու Ասիելի որդւոյն Սարայիայի որդւոյն
36 Յոսաբիային որդին Ցէուն, Ու Ե-լիովենայի, ու Ցակեբայ, և Յա-սուբիա, ու Ասայիա, և Ադիէլ, ու
37 Ցեսիմիէլ, ու Բանեա, Եւ Սեմա-յիայի որդւոյն Սամարիի որդւոյն Ցեդայիայի որդւոյն Ազօնի որդւոյն
38 Սեփէիի որդին Զիզա։ Ասա-նուններովը յիշուածները իրենց տոհմերուն մէջ իշխաններ Էին, ու անոնց ազգատոհմերը խիստ շատ-
39 ցան։ Եւ իրենց անասուններուն համար արօտ փնտռելով՝ Գեդովրի մուտքը գացին մինչև ձորին արևե-
40 լեան կողմը. Եւ առատ ու աղէկ արօտ գտան. ու ան երկիրը ըն-դարձակ Էր, և խաղաղութեան ու հանդարտութեան մէջ Էր. քանզի առաջ Քամէն եղողները հոն կը
41 բնակէին։ Եւ ասանուններովը

Ն·Ք·ԳՔ· Իսր 715

Ի ԳԹԱԳ· Ժը·8։

Ե ՑԵՐ Ա ԹԱԳ·ԺԵ·8։ Լ·17։ ԲԹԱԳ·Ը·12։

գրուածները Յուդայի Եզեկիա թագաւորին օրերը գացին, ու ա-նոնց վրանները և հոն գտնուած բը-նակարանները Հզարկին, ու զանոնք բնաջինջ ըրին մինչև ասօր, և ա-նոնց տեղը բնակեցան. վասն զի հոն իրենց հօտերուն համար արօտ
42 Ի՚ՈՐ։ Ու անոնցմէ՝ Ս՚ԻՄԷՈՆ Շմաւոնի որդիներէն հինգ հարիւր մարդ Սեիր լեռը գացին, իրենց վրայ Ցեսսիի որդիքը՝ Փալատիան, Նա-արիան, Հռափայիան ու Ոզիէլը
43 իշխան ՚ՆԷՆ՚ԼՎ. Եւ Ը Ամաղեկին փախստական մնացորդները զարկին, ու մինչև ասօր հոն բնակեցան։

ԳԼ· Ե

1 Իր անդրանկութենէն զրկուած Ռուբէնին ա-բունդը մինչև գերութիւնը. 9 անոնց բնակու-թիւնը, ու Հագարացւոց վրայ բռած յաղ-թութիւնը։ 11 Գադի որդւոցը գլխաւոր մարդիկը ու բնակութիւնները։ 18 Ռուբէ-նեանց, Գադեանց ու Մանասէի կէս ցեղին թիւը ու յաղթութիւնները։ 23 Կէս ցեղին բնակութիւնները ու գլխաւոր մարդիկները։ 25 Անոնց գերութիւնը իրենց մեղքին համար։

1 Եւ Իսրայէլին անդրանկանը Ռու-բէնին որդիքը. (քանզի ՚անդ-րանիկը անիկայ Էր. բայց Բ իր հօրը անկողինը պղծելուն համար՝ Է իր անդրանկութեան իրաւունքը Ի-սրայէլի որդւոյն՝ Յովսեփին որդւոցը տրուեցաւ. ու ազգահամարին մէջ
2 անդրանիկի պէս չգրուեցաւ։ Իսկ Ը Յուդա իր եղբայրներէն զօրաւոր եղաւ, ու անկէ Է իշխաններ ելան, բայց անդրանկութեան իրաւունքը
3 Յովսեփինն Էր։) Իսրայէլին անդ-րանկան Ռուբէնին որդիքը Ե-նովք, Փաղղուս, Եսրոն ու Քար-
4 մի Էին։ Յովէլին որդիքը՝ անոր որդին Սեմայիա, անոր որդին Գոգ,
5 անոր որդին Սեմէի, Անոր որդին Միքա, անոր որդին Ռէայիա, ա-
6 նոր որդին Բաաղ, Անոր որդին Բէերա, որն որ Է Ասորեստանի թագաղթի փաղաստր թագաւորը գերի տարաւ. անիկայ Ռուբէ-
7 նեանց իշխանն Էր։ Եւ անոր եղ-բայրները իրենց տոհմերովը Էերը-որ ազգահամարին մէջ գրուեցան, ՚անոնց գլխաւորը Ցէիէլ Էր, եւերը
8 Զաքարիա, Եւ Յովէլի որդւոյն Սեմայի որդւոյն Ազազ որդին Բաաղա. ասիկայ Բ Արոերի մէջ, ու ՚անկէ մինչև Նաբաւ ու Բէէլմօն
9 բնակեցաւ. Եւ արևելեան կողմէ՝ Եփրատ գետէն մինչև անապատը բնակեցաւ, քանզի անոնց անա-սունները Է Գաղաադու երկրին մէջ
10 շատցեր Էին։ Ու Սաւուղին օրերը անոնք պատերազմ ըրին Է Հագա-րացւոց հետ, որոնք իրենց ձեռքը ինկան. ու Գաղաադու բոլոր ա-

Ն·Ք·ԳՔ· Իսր 715

Ի ԳԹԱԳ· Ժը·8։

Ե ՑԵՐ ՀՄՐ 17։

Ե ՑԵՐ· ԺԳ· 15, 16։

Ե ՑԵՐ· ԻՐ· 9։

Ի ՔՆ· ԻՖ·12։

1300, ՃՀՆ·ԼԸ·32։ ԽԹ·3։ Բ ՔՆ·ԼԸ·22։ ԽԹ·4։ Ե ՔՆ·ԽԸ·15, 22։ Է ՔՆ·ԽԸ·8։ ԺԹ·8, 10։ Սաղ·կ·7։ ՃԸ·8։ Ի ՄԻՔ·Ե·2։ Մատ·Բ·6։ Լ ՔՆ·ԽԶ·9։ Եւ·Զ·14։ ԹՈՒ·ԻԶ·5։

ՆՀ 1300, ա

Ղ Ցես. ԺԴ. 11. 24.

Ի ԳԼ. ԽԵ. 29.

Ե Դ Թագ. ԺԱ. 5, 32.

Է Դ Թագ. ԺԴ. 16, 28.

Հ Նե. ԽԱ. 15. ԳԼ. Ա. 31.

ԽԲ 1300, ա

Յ Տես. Հմր 22.

Ղ Սաղ. ԽԲ. 4, 5.

Ճ Դ Թագ. ԺԱ. 29. ԺԲ. 6.

ՆՀ. ԳԲ. 1300, ա

Ա Դ Թագ. ԺԱ. 7.

ԽԲ 771

Ա Դ Թագ. ԺԱ. 19.

ԽԲ 740

Ե Դ Թագ. ԺԱ. 29.

Ը Դ Թագ. ԺԷ. 6. ԺԹ. 11.

ԳԼ. Զ

1 Ղևիի որդիքը. 4 Քահանայից ազգահամարը մինչև գերութիւնը. 16 Գերսոնին, Մերարիին ու Կահաթին տոհմերը. 49 Նշարանին պաշտօնը, ու անոր սերունդը մինչև Ա-քիմաաս. 54 Քահանայից ու Ղեւտացւոց քաղաքները.

ԽԲ 1300, ա

1 Ղևիի որդիքը՝ Գերսոն, Կահաթ
2 ու Մերարի էին. Եւ Կահաթին որդիքը՝ Ամրամ, Իսահար,
3 Քեբրոն ու Ոզիէլ էին. Եւ Ամրամին որդիքը Ահարոն, Մովսէս ու Մարիամ էին. Ու Ահարոնին որդիքը Նադաբ, Աբիուդ, Եղիազար ու Իթամար էին.
4 Եղիազար Փենհէսը, Փենհէսը
5 Աբիսուան, Աբիսուա Բոկկին, Բոկկի
6 Ոզին, Ոզի Զարհիան,
7 Զարհիա Մարիոթը, Մարիոթ Ամարիան, Ամարիա
8 Ախիտովը, Ախիտով Սադովկը, Սադովկ Սաղումը,
9 Ախիմաասը, Ախիմաաս Ազարիան, Ազարիա Յովհանանը,
10 Յովհանան Ազարիան (ասիկայ էր որ Սողոմոնին Երուսաղէմ շինած տաճարին մէջ ՚քահանայութիւն ըրաւ.)
11 Ու Ազարիա Ամարիան, Ամարիա
12 Ախիտովը, Ախիտով Սադովկը, Սադովկ Սելլումը,
13 Սելլում Հեղկիան, Հեղկիա Ազարիան,
14 Ազարիա Սարայիան, Սարայիա Յովսեդեկը.
15 Եւ Յովսեդեկ գնաց, երբոր Տէրը Յուդան ու Երուսաղէմը Նաբուգոդոնոսորին ձեռքովը փոխադրեց.
16 Ղևիի որդիքը՝ Գերսոն, Կահաթ
17 Հար ու Մերարի էին. Ու Գերսոնին որդուցը անուններն ասոնք
18 էին. Ղոբենի ու Սեմէի. Եւ Կահաթին որդիքը Ամրամ, Իսահար,
19 Հար, Քեբրոն ու Ոզիէլ էին. Մերարիին որդիքը Մոողի ու Մուսի.

ՆՀ. ԳԲ. ԽԲ 1300, ա

Ա Դ Թագ. ԺԷ. 7.

ԽԲ 771

Ա Դ Թագ. ԺԹ. 19.

ԽԲ 740

Ե Դ Թագ. ԺԹ. 29.

Ը Դ Թագ. ԺԷ. 6. ԺԹ. 11.

25 Եւ իրենց հայրերուն Աստուծոյն դէմ ապստամբեցան, ու ան երկրին ազգացը Աստուածներուն ետեւէն էրթալով պոռնկեցան, որ Աստուած պանդնք անոնց առջեւէն
26 բնաջինջ ըրած էր. Եւ Իսրայէլին Աստուածը Ասորեստանի Փուղ թագաւորի հոգին՝ ու Ասորեստանի Թագղաթ փաղասար թագաւորին հոգին գրգռեց, ու Ռուբենեանները, Գադեանները ու Մանասէին կէս ցեղը գերի բրաւ, և զանոնք Ղաղա ու Քաբովր ու Հարա ու Գովզան գետը տարաւ մինչև աս օրս.

Ն·Ք·Գ·Ք· Իսբ1300, ՃՃ

էին . և ասոնք էն Ղևտացւոց տոհմերը իրենց հայրերուն համեմատ ։
20 Գերսոնին որդիներէն . անոր որդին Ղոբենի , անոր որդին Ցեղ , անոր
Ի ՀՄր 42 ։ 21 որդին Ի Զամմա , Անոր որդին Ցովաք , անոր որդին Ադդով , անոր
որդին Զարա , անոր որդին Ցաթրի էր ։
22 Կահաթին որդիքը . անոր որդին Ամինադաբ , անոր որդին Կորխ ,
23 անոր որդին Ասիր , Անոր որդին Եղկանա , անոր որդին Աբիասափ ,
24 անոր որդին Ասիր , Անոր որդին Թահաթ , անոր որդին Ուրիէլ ,
անոր որդին Ոզիա ու անոր որդին
25 Սաւուղ էր ։ Ու Եղկանային որ-
Լ Տ՚ա ՀՄր 26 դիքը Ի Ամեսայի , Ախիմոթ Ո-
35 , 36 ։ Եղկանա էին . Եղկանային որդիքը . անոր որդին Սուփի , ու անոր
27 որդին Նահաթ , Անոր որդին Եղիաբ , անոր որդին Ցերոամ , անոր
28 որդին Եղկանա էր ։ Ու Սամուէլին որդիքը , անոր անդրանիկը
Ի ՀՄր 33 ։ ա Թագ · ը · 2 ։ Ի Ցովէլ , ու երկրորդը Աբիա էր ։
29 Մերարիին որդիքը՝ Մոողի , ա-
նոր որդին Ղոբենի , անոր որդին
30 Սեմէի , անոր որդին Ոզա , Անոր
որդին Սամաա , անոր որդին Անդիա , անոր որդին Ասայիա էր ։
Իսբ1280, ՃՃ 31 Եւ ասոնք էն որ Դաւիթ երգեցողութեան պաշտօնին վրայ դրաւ
Ի Գէ · ԺՂ · 1 ։ Տէրոջը տանը մէջ Ի տապանակին
32 հանգստանալէն ետքը . Ու անոնց պաշտօնը Ժողովքի խորանին առջևը օրհնութիւն երգել էր , մինչև որ Սողոմոն Երուսաղէմի մէջ Տէրոջը տունը շինեց . ու իրենց կարգին համեմատ իրենց պաշտօնին վրայ
33 կը կենային ։ Եւ իրենց որդիներուվը կեցողները ասոնք էն . կահաթեանց որդիներէն Երգեցող Եմանը՝ Ցովէլին որդին , որ — Սա-
34 մուէլին որդին , Որ — Եղկանային որդին , որ — Ցերոամին որդին ,
որ — Եղիէլին որդին , որ — Թո-
35 վային որդին , Որ — Սուփին որդին , որ — Եղկանային որդին ,
որ — Մահաթին որդին , որ —
36 Ամեսայիին որդին , Որ — Եղկանային որդին , որ — Ցովէլին որդին , որ — Ազարիային որդին , որ
37 — Սոփոնիային որդին , Որ — Թահաթին որդին , որ — Ասիրին
Ի Եւ · ղ · 24 ։ որդին , որ — Ի Աբիասափին որ-
38 դին , որ — Կորխին որդին , Որ — Իսահառին որդին , որ — կահաթին որդին , որ — Ղևիին որդին ,
39 որ — Իսրայէլին որդին էր . Եւ անոր աջ կողմը կայնողը իր եղբայրը Ասափ էր . որ — Ասափ՝ Բարաքիային որդին , որ — Սամայիին որդին , որ
40 — Միքայէլին որդին , Որ — Բաասեիային որդին , որ — Մեղքիայիին

Ն·Ք·Գ·Ք· Իսբ1280, ՃՃ

41 որդին , Որ — Աթանիին որդին , որ — Զարայիին որդին , որ —
42 Ադդայիային որդին , Որ — Եթանին որդին , որ — Զամմայիին որ-
43 դին , որ — Սեմէիին որդին , Որ — Ցեթին որդին , որ — Գերսոնին
44 որդին , որ — Ղևիին որդին էր . Ու անոնց եղբայրները՝ Մերարիին որդիքը ձախ կողմը կը կային . Եթան՝ Կիսեայիին որդին , որ — Աբդիին որդին , որ — Մալուքին
45 որդին , Որ — Ասաբիային որդին , որ — Ամասիային որդին , որ —
46 Քեղկիային որդին , Որ — Ամասիին որդին , որ — Բանիին որ-
47 դին , որ — Սամերին որդին , Որ — Մոողիին որդին , որ — Մուսիին որդին , որ — Մերարիին որ-
48 դին , որ — Ղևիին որդին էր ։ Ու անոնց եղբայրները՝ Ղևտացիք Աստուծոյ տանը խորանին ամէն ծառայութեանը նուիրուած էին ։
49 Բայց Ահարոն ու անոր որդիքը 1444 , ՃՃ
Հղէ · ա · 9 ։ Ի Ես · ը · 7 ։ Ի Ես · ե · 7 ։ Ի Ես · ե · 7 ։ Ի Ես · ե

Ն. Ք. Դ. 1444, Ճ
ձաններովը, և Անաթովթը իր
արուարձաններովը․ անոնց տոհ-
մերուն ամէն քաղաքները տաս-
ներեք քաղաք էին։
Ն Հմր 66։
61 Ու աս [Ն]ցեղին տոհմերէն մնացած
Կահաթի որդւոցը՝ Մանասէին կէս
Դ Յես. իա. 5։ ցեղէն [Դ]վիճակով տասը քաղաք
տրուեցաւ։
62 Ու Գերսոնի որդւոցը՝ իրենց
տոհմերուն համեմատ Իսաքարի
ցեղէն, Ասերի ցեղէն ու Նեփ-
թաղիմի ցեղէն ու Բասանի մէջ
բնակող Մանասէի ցեղէն տասու-
ներեք քաղաք տրուեցաւ։
63 Մերարիի որդւոցը՝ իրենց տոհ-
մերուն համեմատ Ռուբէնի ցե-
ղէն ու Գադի ցեղէն և Զաբու-
Է Յես. իա. 7, 34։ ղոնի ցեղէն վիճակով [Է]տասուեր-
կու քաղաք տրուեցաւ։
64 Ու Իսրայէլի որդիքը աս քա-
ղաքները իրենց արուարձաններովը
65 Ղեւտացիներուն տուին։ Եւ Յու-
դայի որդւոցը ցեղէն ու Շմաւո-
նի որդւոցը ցեղէն ու Բենիամինի
որդւոցը ցեղէն վիճակով՝ աս ա-
նունով յիշուած քաղաքները
Ը Հմր 61։ 66 տուին։ Եւ [Ը]Կահաթի որդւոցը
մնացած տոհմերուն կալուածքի քա-
Թ Յես. իա. 21։ 67 ղաքները Եփրեմի ցեղէն էր․ [Թ]Ու
անոնց Եփրեմի լեռանը վրայ Սի-
քեմը տուին, (որ ապաստանի
քաղաքներէն էր,) ու անոր ա-
րուարձանները, և Գազերը իր ա-
Ժ Տես Յես. իա. 22-35։ 68 րուարձաններովը, Ու [Ժ]Յեկմամը
իր արուարձաններովը, և Բեթո-
69 րոնը իր արուարձաններովը, Ու
Այեղոնը իր արուարձաններովը,
և Գեթրեմոնը իր արուարձաննե-
70 րովը․ Ու Մանասէի կէս ցեղէն
Անէրը իր արուարձաններովը, և
Յեբղաամը իր արուարձաններովը
Կահաթի որդւոցը մնացած տոհմին
տրուեցաւ։
71 Գերսոնի որդւոցը՝ Մանասէի կէս
ցեղին տոհմէն Բասանի մէջ Գող-
ղանը իր արուարձաններովը, ու
Աստարովթը իր արուարձաններո-
72 վը․ Եւ Իսաքարի ցեղէն Կադէսը
իր արուարձաններովը, Դաբարա-
73 թը իր արուարձաններովը, Ու
Ռամովթը իր արուարձաններովը,
և Անամը իր արուարձաններովը․
74 Ու Ասերի ցեղէն Մասաղը իր ա-
րուարձաններովը, և Աբդոնը իր ա-
75 րուարձաններովը, Ու Հուկոկը իր
արուարձաններովը, և Ռոոբը իր
76 արուարձաններովը․ Ու Նեփթա-
ղիմի ցեղէն Գալիլեայի մէջ Կադէ-
սը իր արուարձաններովը, և Համ-
մոնը իր արուարձաններովը, ու
Կարիաթեմը իր արուարձաններո-
վը տրուեցաւ։
77 Եւ մնացածներուն՝ այսինքն Մե-
րարիի որդւոցը՝ Զաբուղոնի ցեղէն Ն. Ք. Դ. 1444, Ճ
Ռեմմոնը իր արուարձաններովը,
Թաբորը իր արուարձաններովը․
78 Ու Երիքովի Յորդանանու անդիի
կողմը՝ Յորդանանու արեւելեան
կողմը՝ Ռուբէնի ցեղէն անապատի
մէջ Բոսորը իր արուարձաններովը,
ու Յասսան իր արուարձաններովը,
79 Եւ Կադեմոթը իր արուարձաննե-
րովը, ու Մեփայաթը իր արուար-
80 ձաններովը․ Եւ Գադի ցեղէն
Գաղաադի մէջ Ռամովթը իր ա-
րուարձաններովը, ու Մանայիմը
81 իր արուարձաններովը, Ու Եսեբո-
նը իր արուարձաններովը, և Յա-
զերը իր արուարձաններովը տրուեցաւ։

ԳԼ. Է

1 Իսաքարի, 6 Բենիամինի, 13 Նեփթաղիմի, 14 Մանասէի, 20, 24 ու Եփրեմի որդիքը։ 21 Եփրեմին կրած նեղութիւնը Գեթի մարդոցմէ։ 23 Բարիա կը ծնանի անոր։ 28 Եփրեմեանց բնակութիւնները։ 30 Ասերի որդիքը։

1 Եւ Իսաքարի որդիքը՝ [ԺԱ]Թովղա 1400, Ճ
ու Փուա և Յասուբ ու Սամ- ԺԱ Ծն. խզ.
2 րոն՝ չորս էին։ Եւ Թովղային որ- 13, Թու.
դիքը՝ Ոզի ու Հռափայիա և իզ. 23։
Յերիէլ ու Յեմայի և Յեփսամ
ու Սամուէլ՝ իրենց հօրը Թովղա-
յին տանը իշխանները, — իրենց
ազգին մէջ զօրաւոր կտրիճներ էին․
Դաւիթին օրերը [ԺԲ]անոնց թիւը ԺԲ Բ Թագ. իդ.
քսանուերկու հազար վեց հարիւր 1, 2, Գլ.
3 էր։ Եւ Ոզիին որդիքը՝ Յեզերիա իէ. 1։
ու Յեզերիային որդիքը Միքայէլ
և Աբդիա ու Յովէլ — Յեսիա
հինգ էին, և ամէնն ալ իշխաններ
4 էին․ Ու անոնց հետ անոնց ցեղին
ու ազգատոհմին մէջ պատերազմի
շարուող երսունուվեց հազար զօրք
կար․ քանզի անոնց կնիկները ու
5 որդիները շատուոր էին։ Եւ անոնց
եղբայրները Իսաքարին բոլոր տոհ-
մերուն մէջ զօրաւոր կտրիճներ ըլ-
լալով՝ իրենց ազգահամարին համե-
մատ ամէնը ութսունուեօթը հա-
զար էին։
6 [ԺԳ]Բենիամինի որդիքը՝ Բաղա, Բո- ԺԳ Ծն. խզ.
7 քոր ու Յեդիէլ՝ իրեք էին։ Եւ 21, Թու.
Բաղային որդիքը՝ Եսբոն, Ոզի, իզ. 38, Գլ.
Ոզիէլ, Յերիմովթ ու Իրի՝ իրենց ը. 1, Ճ։
ազգատոհմին իշխանները ու զօրա-
ւոր կտրիճները՝ հինգ էին․ և անոնց
ազգահամարին մէջ գրուածները
քսանուերկու հազար երսունուչորս
8 հոգի էին։ Ու Բոքորի որդիքը
Զամիրա, Յովաս, Եղիազար, Ե-
ղիովէնայի, Ամրի, Յերիմովթ,
Աբիա, Անաթովթ ու Գաղեմէթ
էին․ ասոնք ամէնը Բոքորին որ-
9 դիքն էին։ Եւ անոնց ազգահա-
մարին մէջ՝ իրենց ազգատոհմերուն
իշխանները — զօրաւոր կտրիճներ

ՆՀ 1400, ա

ընտրեալ՝ քսան հազար երկու հարիւր
10 հոգի ի՛ւր։ Եւ Ցեդիելի որդին՝ Բաղդան, ու Բաղդանի որդիքը՝ Ցեուս, Բենիամին, Ասովդ, Քանանա, Ջեթան, Թարսիս ու Ա-
11 քիսաար էին։ Ասոնք ամէնը Ցեդիելին որդիքը էրէնց տոհմերուն իշխանները ու զօրաւոր կտրիճներ էին. ու տասնուեօթը հազար երկու հարիւր պատերազմի ելլող մար-
12 դիկ էին։ Եւ Սուփիմ ու Ոփիմ Իրիի որդիքն էին, Հուսիմ՝ Ահերի որդիքը եղան։
13 Նեփթաղիմի որդիքը՝ Ցասիել, Գունի, Ցասեր ու Սեղղում՝ Բաղդայի որդիքն էին։
14 Մանասէի որդիքը՝ Ասրիէլ, որ զանիկայ էր Հռիլը ծնաւ. ու անոր Ասորի հարճը՝ Գաղաադին հայրը
15 Մաքիրը ծնաւ։ Եւ Մաքիր իրեն կնիկ առաւ Ոփիմին ու Սուփիմին քոյրը՝ որուն անունը Մաաքա էր, — ու երկրորդին անունը Սալպաադ էր. և Սալպաադին աղջիկներ
16 ծնան։ Ու Մաքիրին կնիկը Մաաքա որդի մը ծնաւ, և անոր անունը Փարէս կոչեց. ու անոր եղբօրը անունը Սարէս էր, և անոր որդի-
17 ները Ուղամ ու Բոկոմ էին։ Եւ Ուղամի որդին Բեդան էր. Մանասէի որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադին որդիքը ասոնք էին։
18 Ու անոր քոյրը Մաղեքեթ ծնաւ Իսուդը, Աբիեզերը ու Մաալան։
19 Եւ Սեմիդայի որդիքը՝ Ահեան, Սիւքեմ, Ղակեի ու Անիամ էին։
20 Ու Եփրեմի որդիքը՝ Սուտաղա, (և անոր որդին Բարադ, ու անոր որդին Թահաթ, ու անոր որդին Եղիադա, և անոր որդին Թահաթ,
21 Ու անոր որդին Զաբադ, և անոր որդին Սուտաղա,) նաև Եզեր, ու Եղիադ էին. ու զանոնք՝ ան երկրին մէջ ծնած Գեթացիք մեռցուցին. քանզի անոնց անասունները առնե-
22 լու իջան։ Եւ անոնց հայրը Եփրեմ շատ օրեր սուգ բռնեց. ու անոր եղբայրները զանիկայ մխիթա-
23 րելու գացին։ Եւ անիկայ իր կնկանը մտաւ. ու անիկայ յղանալով որդի մը ծնաւ. և անոր անունը Բարիա կոչեց. վասն զի իր տանը
24 վրայ չարիք եկած էր։ Ու անոր աղջիկը Սէերա էր. ասիկայ վարի ու վերի Բեթորոնը ու Ոզան սէէ-
25 րան շինեց։ Եւ անոր որդին Հռափէ ու Հռասէփ, ու անոր որդին Թաղէ, և անոր որդին Թա-
26 ան, Անոր որդին Լաադան, անոր որդին Ամիուդ, անոր որդին Եղի-
27 սամա, Անոր որդին Ի՛նաւէ, ու-
28 անոր որդին Ցեսու էր։ Եւ անոնց կալուածքները ու բնակութիւննե-

րը ասոնք էին. Բեթէլ ու անոր գեղերը, ու արեւելեան կողմին Նաարան, և արեւմտեան կողմին Գազէր ու անոր գեղերը, և Սիւքեմ ու անոր գեղերը, մինչև Գազա ու
29 անոր գեղերը. Եւ Մանասէի որդւոյդոցը սահմաններուն քովը Բեթսան ու անոր գեղերը, Թանաք ու անոր գեղերը, Մակեդդով ու անոր գեղերը, Դովը ու անոր գեղերը. Իսրայէլի որդւոյն Ցովսեփին որդիքը ասոնց մէջ կը բնակէին։
30 Ասերի որդիքը Ցեմնա, Ցեսուա, Ցեսուի ու Բարիա, և անոնց
31 քոյրը Սարա էր։ Ու Բարիային որդիքը Քաբեր ու Մեղքիէլ էին. Ասիկայ Բարսայիթի հայրն էր. Ու
32 Քաբեր ծնաւ Ցափաղէթը, Սովմերը և Քովթամը, ու անոնց
33 քոյրը Սովղան։ Ու Ցափաղէթին որդիքը Փասաք, Բամայէլ ու Ասուաթ էին. Ցափաղէթի որդիքը
34 ասոնք էին։ Եւ Սովմերի որդիքը Ահի, Հռոգա, Որա ու Ա-
35 րամ էին։ Ու անոր եղբօրը Հելէմին որդիքը Սովփա, Ցամնա,
36 Սելէս և Ամաղ էին։ Սովփայի որդիքը՝ Սուա, Հռնափար, Սու-
37 աղ, Բարի, Ցեմրա, Բասար, Ովդ, Սամմա, Սաղիսա, Ցեթրան
38 և Բէերա։ Ու Ցեթերի որդիքը Ցեփհնէ, Փասփա և Արա էին։
39 Ու Ովղայի որդիքը Արահ, Անիէլ
40 ու Հռասիա էին։ Ասոնք ամէնը Ասերի որդիքն էին, ու էրէնց ազգատոհմերուն իշխաններն էին, ընտիր ու զօրաւոր կտրիճներ և գլխաւոր իշխաններ էին. ու անոնց ազգահամարին մէջ պատերազմական զօրաց թիւը քսանուվեց հազար մարդ էր։

Գ Լ. Ը

1 Բենիամինի որդիքը, ու անոր գլխաւոր մարդիկները։ 33 Սաուղին ու Ցոնաթանին ազգաբանութիւնը։

1 Ու Բենիամին ծնաւ իր անդրանիկը Բաղան, երկրորդը՝ Ասբէլը,
2 երրորդը՝ Ահարան, Չորրորդը՝ Նո-
3 վան, ու հինգերորդը՝ Ռափան։ Եւ Բաղային որդիքը՝ Ադար, Գե-
4 րա, Աբիուդ, Աբիսուա, Նէեմ-
5 ման, Ահոք, Գերա, Սուփան և
6 Փիրամ էին։ Ու Ահուդի որդիքը ասոնք էին, Ե Գաբայի բնակչացը իշխանները ասոնք էին, ու զանոնք
7 Մանաքաթի փոխադրեցին. Եւ Նէեման ու Ահիա ու զանոնք փոխադրողը Գերա. ասիկայ Ոզան
8 ու Ահիուդ ծնաւ։ Եւ Սահարիմ զանոնք խրկելէն ետքը Մովաբի երկրին մէջ ծնաւ. ան-
նոր կնիկները Հուսիմ ու Բաաբա

ՆՀ 1400, ա

Է Ցես. ԺԶ. 7։

Ը Ցես. ԺԷ. 7։

Ի Ցես. ԺԷ. 11։

Ժ Ծն. Խզ. 17։ Թուա. Իզ. 44։

— Ծն. Խզ. 21։ Թուա. Իզ. 38։ Գլ. Ե. 6։

† Կ՚ըրնդ. Ծն. Խզ. 21։

Բ Թագ. Ա. 39 Ի՛նչուան Սուփամ Ցես գլ. 12։

‡ Գլ. Բ. 52։

ՆՀ 1400, ա

Է Թուա. Իզ. 39 Ի՛նչուան Սուփամ։

Ի Թուա. Իզ. 38 Ի՛նչուան Ահիրամ։

Ի Ծն. Խզ. 24 Ի՛նչուան Սիլեմ։

Է Թագ. Ա. Ժբ. 11։

Ը Թուա. Իզ. 30 Ի՛նչուան Իեզեր։

Ի Թուա. Իզ. 35։

՚Ի՚ չարիքի մէջ։

Ի Թուա. Ժգ. 9, 17։

9 էին ։ Եւ իր կնոջմէն Գոդեսէն
Ցոբաբը , Սաբիան , Մեսան , Մելք-
10 քամը , Ցէուսը , Սեքիան ու Մար-
ման ծնաւ . ասոնք անոր որդիքը
11 ։— տոհմերու իշխաններ էին ։ Եւ
Հուսիմէն՝ Աբիտովբը ու Եղբաալը
12 ծնաւ ։ Ու Եղփաալին որդիքը՝
Եբեր , Միսաամ ու *Սամեր , (ա-
սիկայ Ովնովը , Ղովդը ու անոր
13 գեղերը շինեց ,) Եւ Բարիա ու Սե-
մա էին . ասոնք Այեղոն բնակող
տոհմերուն իշխաններն էին . ։— ա-
սոնք վռընտեցին Գեթի բնակիչնե-
14 րը ։ Եւ †Ահիով , Սովսեկ , Ցե-
15 րիմովթ , Զաբաթիա , Արադ ,
16 Եդեր , Միքայէլ , Ցեսփա ու
Ցովքա Բարիայի որդիքն էին ։
17 Եւ Զարադիա , Մեսուղամ , Ա-
18 զակի , Քարեր , Ցեսամսրի , Ցեզ-
ղիա և Ցոբաբ Եղփաալի որդիքն
19 էին ։ Եւ Ցակիմ , Զեքրի , Զաբ-
20 դի , Եղիհնայի , Սաղթի , Եղիէլ ,
21 Ադայիա , Բարեա և Սամարաթ
22 Սեմհիի որդիքն էին ։ Ու Ցես-
23 փան , Եբեր , Եղիէլ , Աբդոն ,
24 Զեքրի , Անան , Անանիա , Եղամ ,
25 Անթոթիա , Ցեփադիա ու
Փանուէլ Սովսեկի որդիքն էին ։
26 Եւ Սամսրի , Սաարիա , Գո-
27 թողիա , Ցարասիա , Եղիա և
Զեքրի Ցերոամի որդիքն էին ։
28 Ասոնք իրենց տոհմերուն համեմատ
նահապետներ ։— իշխաններ էին ,
ու Երուսաղեմի մէջ կը բնակէին ։
29 Եւ †Գաբաւոնի մէջ Գաբաւոնի
հայրը կը բնակէր . ու անոր կնկանը
30 անունը Մաաքա էր . Եւ անոր
անդրանիկ որդին Աբդոն էր . ետքը
Սուր , Կիս , Բաալ , Նադաբ ,
31 Գեդովր , Ահիով ու ‡Զաքար էին ։
32 Եւ Մակելոթ ծնաւ §Սամաան ։ ու
ասոնք ալ իրենց եղբայրներուն դի-
մացը՝ Երուսաղեմի մէջ իրենց եղ-
բայրներուն հետ բնակեցան ։
33 Եւ ‖Ներ ծնաւ Կիսը , ու Կիս
ծնաւ Սաուղը , և Սաուղ ծնաւ
Ցովնաթանը , Մելքիսուէն , Ա-
34 բինադաբը ու ¶Եսբաալը ։ Եւ
Ցովնաթանի որդին **Մերիբաալ
էր . ու Մերիբաալ ծնաւ ††Միքան ։
35 Եւ Միքայէլին որդիքը Փիթոն ,
Մելէք , Թարէ ու Ահազ էին ։
36 Եւ Ահազ ծնաւ Ցովադան , ու
Ցովադա ծնաւ Գաղեմէթը , Ազա-
մաթը ու Զամբրին . և Զամբրի
37 ծնաւ Մոսան . Ու Մոսա ծնաւ
Բանաան . անոր որդին ‡‡Ռափա ,
անոր որդին Եղեասա , ։— անոր որ-
38 դին Եսէլ էր ։ Ու Եսէլ վեց որ-
դի ունէր . և անոնց անունները ա-
սոնք են . Եզրիկամ , Բոքերու ,
Իսմայէլ , Սաարիա , Աբդիա ու
Անան . ասոնք ամէնը Եսելի որ-
39 դիքն էին ։ Եւ անոր եղբօրը Ե-
սեկի որդիքը՝ անդրանիկը Ուղամ ,
երկրորդը Ցեուս , երրորդը Եղլի-
40 փաղետ էր ։ Եւ Ուղամի որդիքը
զօրաւոր կտրիճներ ։— աղեղնաւոր-
ներ էին , և անոնք շատ որդիներ
ու թոռներ ունէին՝ հարիւր յի-
սունի չափ . ասոնք ամէնը Բենիա-
մինի որդւոցմէ էին ։

Գ Լ . Թ

1 Իսրայելի ու Ցուդայի արձանագրութիւնը . 2 Իսրայելացիք , 10 քահանաները , 14 Ղեւտացիները ու Նաթանայիմները՝ որոնք Երուսաղեմի մէջ բնակեցան ։ 27 Ղեւտացւոց մէկ քանիներուն պաշտօնը ։ 35 Սաուղին ու Ցովնաթանին ազգաբանութիւնը ։

1 Ղ Յակոբ — բոլոր Իսրայէլացիք ար-
ձանագրուած էին , և ահա Իս-
րայէլի ու Ցուդայի թագաւորաց
դրքին մէջը գրուած էին . Ա իրենց
անօրէնութեանը համար Բաբելոն
գերի տարուեցան ։
2 Բ Եւ անոնց կալուածքներուն մէջ
անոնց քաղաքներուն մէջ առաջ
բնակողները՝ Իսրայէլացիներէն ,
քահանաներէն , Ղեւտացիներէն և
3 ‡Նաթանայիմներէն —ՀԱ էին ։ Ու
Երուսաղեմի մէջ՝ Ցուդայի որ-
դւոցմէ , Բենիամինի որդւոցմէ ,
Եփրեմի ու Մանասէի որդւոցմէ
4 բնակեցան . Ցուդայի որդւոյն Փա-
րեսի որդիներէն՝ Բանիի որդւոյն
Իմրիի որդւոյն Ամրիի որդւոյն Ամ-
5 ուդի որդին Ութայի ։ Եւ §Սելո-
մեաններէն՝ անոր անդրանիկը Ասա-
6 յիա ու անոր որդիքը ։ Եւ Զա-
բայի որդւոցմէ՝ Ցեհիէլ ու անոնց
եղբայրները՝ վեց հարիւր իննսուն
7 հոգի ։ Ու Բենիամինի որդւոցմէ՝
Ասանուայի որդւոյն Ովդուիայի որ-
դւոյն Մեսուղամի որդին Սալլու ։
8 Եւ Ցերոամի որդին Ցերնիա , ու
Մաքրիի որդւոյն Ոզնին որդին Է-
լա , ու Ցերնիայի որդւոյն Ռագուե-
լի որդւոյն Սափատիային որդին
9 Մեսուղամ , Եւ անոնց եղբայրնե-
րը իրենց ցեղերուն համեմատ՝ ինը
հարիւր յիսունուվեց հոգի . ասոնք բո-
լոր մարդիկները իրենց տոհմերուն
նահապետներն էին ։
10 ¶Ու քահանաներէն՝ Ցեդայիա ,
11 Ցովարիբ ու Ցաքին , Եւ Ասարիա
ծոյ տանը վերակացու՝ Ահիտովբի
որդւոյն Մարիովթի որդւոյն Սա-
դովկի որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն
12 Փեղկիային որդին Ազարիա , Ու
Մեղքիայի որդւոյն Փասուրի որ-
դւոյն Ցերոամին որդին Ադայիա ,
ու Եմմերի որդւոյն Մեսեղամթի
որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն Եղի-
բայի որդւոյն Ադիէլին որդին Մա-
13 սէ , Եւ անոնց եղբայրները իրենց
տոհմերուն իշխանները՝ հազար եօ-

Ն · ք · ՂԲ · 1400 , ա

* կ—՛՝ Սա-մէդ ։

† կ—՛՝ անոր եղբայրնե-րը ։

Բ Գլ · Թ · 35 ։

Ե Գլ · Թ · 37 կ'ըսուի Զա-քարիա ։

Զ Գլ · Թ · 38 կ'ըսուի Սա-մաամ ։

Է ա Թագ · ԺԴ · 51 ։

ԸԲ Թագ · Բ · 8 կ'ըսուի Ցերոսեթէ ։

Ը բ Թագ · Դ · 4 ։ Թ · 6 ։ 10 կ'ըսուի Մեմփիբոս-թէ ։

Ժ բ Թագ · Թ · 12 ։

Ի Գլ · Թ · 43 կ'ըսուի Ռա-փայիա ։

Ն · ք · ՂԲ · 1400 , ա

1200 , ա — Եզր · բ · 59 ։

Իր 536 Բ Եզր · բ · 70 ։ Նէեմ · է · 73 ։

§ Ցես · Թ · 27 ։ Եզր · բ · 43 ։ բ · 20 ։

¶ Նէեմ · ժա · 1 ։

‡ կ—՛՝ Սի-լոացիներ-էն ։

Է Նէեմ · ժա · 10 , ա ։

Ն. Ք. Դ. 1200. Ճ

թը հարիւր վաթսուն զօրաւոր
կտրիճներ Աստուծոյ տանը գործ-
քին ծառայութեանը մէջ էին ։
14 Ու Ղեւտացիներէն՝ Մերարիի որ-
դւոցմէն՝ Ասաբիայի որդւոյն Եզ-
րիկամի որդւոյն Ասուբին որդին
15 Սեմայիա , Եւ Բակբակար ու Ա-
րէս և Գաղաղ , ու Ասափի որ-
դւոյն Զէքրիի որդւոյն Միքային
16 որդին Մաթանիա , Եւ Իդիթունի
որդւոյն Գաղաղի որդւոյն Սեմա-
յիային որդին Աբդիա , ու Եղկա-
նայի որդւոյն Ասային որդին Բա-
րաքիան , որ Նետոփաթացւոց գե-
17 ղերուն մէջ կը բնակէր ։ Ու դռն-
նապանները՝ Սեղղում , Ակկուբ ,
Տեղմոն և Աքիման ու անոնց
եղբայրները . Ասոնց վերակացուն
* Կամ հիմա
18 Սեղղում էր ։ Մինչև *հոս թա-
գաւորին դուռը կը կենէին՝ որ ա-
րեւելեան կողմն է . ասոնք Ղեւի
որդւոցը բանակներուն դռնա-
19 պաններն էին ։ Եւ Կորխի որդւոյն
Աբիասափի որդւոյն Կորէին որդին
Սեղղում , ու անոր եղբայրները՝
անոր հօրը տունէն եղող Կոր-
խացիները՝ ծառայութեան գործ-
քին վրայ էին , ու խորանին սեմե-
րուն պահպանութիւնը կ'ընէին . և
անոնց հայրերը Տէրոջը բանակին
մէջ դրան պահպանութիւնը կ'ը-
Է Թուոց. ԼԱ. 6
20 նէին ։ Ու Եղիազարի որդին Փե-
նէհէս առաջ անոնց վրայ իշխան
21 էր , ու Տէրը անոր հետ էր ։ Մա-
սեղամիայի որդին Զաքարիա ժո-
ղովքի խորանին դրանը պահապանն
22 էր ։ Դռներուն մէջը դռնապանու-
թիւն ընելու համար բոլոր դռնապան
ընտրուածները երկու հարիւր
տասնուերկու հոգի էին . ասոնք ի-
րենց գեղերուն մէջը ազգահամարի
մէջ գրուեցան . Դաւիթ ու Սա-
Ի Ա. Թագ. Թ. 9
մուէլ Իտեսանողը Ըզանոնք իրենց
Ը Գլ. ԻԴ. 1, 2
23 պաշտօնին վրայ դրին ։ Եւ անոնք
ու անոնց որդիքը Տէրոջը տանը՝
այսինքն խորանի տանը դռներուն
քովը փոխանակաւ դռնապանութիւն
24 կ'ընէին ։ Դռնապանները չորս կող-
մերը կը կայնէին՝ արեւելեան , ա-
րեւմտեան , հիւսիսային ու հարա-
25 ւային կողմերը ։ Եւ գեղերու մէջ
եղող անոնց եղբայրները ատեն ա-
Թ Դ. Թագ. ԺԱ. 5
տեն կու գային , ու Թեօթնական
26 օր անոնց հետ կը կենային ։ Քանզի
ան Ղեւտացիները՝ ան չորս գլխա-
ւոր դռնապանները միշտ իրենց պաշ-
տօնին մէջ՝ սենեակներուն վրայ ու
Աստուծոյ տանը գանձերուն վրայ
27 էին . Ու գիշերը Աստուծոյ տանը
բոլորտիքը կը կենային , քանզի
պահպանութիւնը անոնց վրայ էր .
և ամէն առտու զանիկայ անոնք
28 պիտի բանային ։ Ու պաշտօնի ա-
նօթներուն վերակացուները ա-
նոնցմէ էին . քանզի զանոնք համ-
րանքով ներս կը բերէին , ու
համրանքով դուրս կը հանէին ։
29 Եւ ոմանք ամաններուն ու սրբա-
րանին բոլոր գործիքներուն , և նա-
շիհին ու գինիին ու եղին և
կնդրուկին ու համեմներուն վե-
30 րակացուները անոնցմէ էին ։ Եւ
Ժ համեմներուն բաղադրութեամբը
եղը շինողները քահանայից որդի-
Ժ Եւ. Լ. 23. Ճ.
31 ներէն էին ։ Ու Ղեւտացիներէն՝
Կորխացի Սեղղումին անդրանիկը
Մատաթիա Էտապակի գործքին
Է Ղե. Բ. 5. Դ. 21. Լ Ղե. ԻԴ. 8.
32 վերակացուն էր ։ Եւ Լառաջաւո-
րութեան հացին վերակացուները
անոնց եղբայրներէն՝ Կահաթացւոց
որդիներէն էին , որ ամեն շա-
բաթ շարաթ պատրաստեն ։
33 Ու ասոնք՝ այսինքն Ղեւտացւոց
տոհմերուն իշխանները Էերգեցող-
ներ էին . և սենեակներուն մէջը կը
նստէին և ուրիշ գործ մը չու-
նէին , քանզի ցորեկ ու գիշեր աս
Խ Գլ. Զ. 31. ԺԱ. 1.
34 պաշտօնովս զբաղած էին ։ Աս Ղե-
տացւոց տոհմերուն իշխանները ի-
րենց ցեղերուն համեմատ իշխաններ
էին . անոնք Երուսաղեմի մէջ կը
բնակէին ։
35 Եւ Գաբաւոնի մէջ Գաբաւոնի
հայրը Յէիէլ կը բնակէր . ու ա-
նոր կնկանը անունը Ծ Մաաքա էր .
Ծ Գլ. Ը. 29.
36 Եւ անոր անդրանիկ որդին Աբդոն
էր . ետքը Սուր , Կիս , Բաաղ ,
37 Ներ , Նադաբ , Գեդովր , Աքիով ,
38 Զաքարիա և Մակեղօթ էին ։ Ու
Մակեղօթ ծնաւ Սամաամը . ու ա-
սոնք ալ իրենց եղբայրներուն դի-
մացը՝ Երուսաղեմի մէջ իրենց եղ-
բայրներուն հետ բնակեցան ։
39 Կ Եւ Ներ ծնաւ Կիսը , ու Կիս
ծնաւ Սաւուղը , և Սաւուղ ծնաւ
Յովնաթանը , Մեղքիսուէն , Ա-
Կ Գլ. Ը. 33.
40 բինադաբը ու Եսբաաղը ։ Եւ
Յովնաթանի որդին Մերիբաաղ
էր . ու Մերիբաաղ ծնաւ Միքան ։
41 Եւ Միքայի որդիքը Փիթօն ,
42 Մելէք , Թարէ Հ և Աքազ էին ։ Եւ
Հ Գլ. Ը. 35.
Աքազ ծնաւ Յովադան , ու Յովա-
դա ծնաւ Գաղեմէթը , Ազմօթը
ու Զամրին . և Զամրի ծնաւ
43 Մոսան . Ու Մոսա ծնաւ Բանաան .
անոր որդին Ռափայիա , անոր որ-
դին Եղեասա , և անոր որդին Ե-
44 սէլ էր ։ Ու Եսէլ վեց որդի ունէր .
և անոնց անունները ասոնք են .
Եզրիկամ , Բոքերու , Իսմայէլ ,
Սաարիա , Աբդիա ու Անան . Եսէ-
լին որդիքը ասոնք էին ։

ԳԼ. Ժ

1 Սաւուղին յաղթուիլը ու մեռնիլը ։ 8 Փղշ-
տացիք Սաւուղին վրայ յաղթութեան հան-

դեսը կը կատարեն : 11 Գաղատացւոց Ցարիսի բնակիչներուն՝ Սաւուղին ու անոր որդւոյը ցուցուցած սէրը : 13 Սաւուղին մեղքը՝ որուն համար թագաւորութիւնը անկէ վերցաւ ու Դաւիթին տրուեցաւ :

ն · ք · գէ · 1056

1 Նաև Փղշտացիք Իսրայէլի հետ պատերազմ բռնին . ու Իսրայէլի մարդիկները Փղշտացւոց առջեւէն փախան , ու Գեղբուէ լեռանը վրայ
2 սպաննուած կիներ : Եւ Փղշտացիք Սաւուղին ու անոր որդւոյը ետևէն հասան . ու Փղշտացիք Սաւուղին որդիքը՝ Յոնաթանը , Աբինադաբը ու Մեղքիսուէն զար-
3 կին : Եւ պատերազմը Սաւուղին վրայ սաստկացաւ , ու աղեղնաւորները զանիկայ գտան , ու աղեղնա-
4 ւորներէն վիրաւորուեցաւ : Եւ Սաւուղ իր կապարճակիրին ըսաւ , Սուրդ քաշէ ու անով զիս խոցէ . չըլլայ որ աս անթլփատները գան , ու զիս ծաղր ընեն . բայց կապարճակիրը չուզեց , քանզի շատ վախ-
5 ցաւ : Եւ Սաւուղ սուրը առաւ , ու անոր վրայ ինկաւ : Եւ անոր կապարճակիրը Սաւուղին մեռնիլը տեսնելով՝ ան ալ իր սուրին վրայ
6 ինկաւ ու մեռաւ : Ա՛յսպէս մեռաւ Սաւուղ ու անոր իրեք որդիքը . անոր բոլոր տունն ալ միասին մե-
7 ռան : Ու հովիտին մէջը եղող բոլոր Իսրայէլի մարդիկները՝ անոնց փախչիլը , և Սաւուղին ու անոր որդւոյը մեռնիլը տեսնելով , իրենց քաղաքները թողուցին փախան . և Փղշտացիք եկան ու անոնց մէջը
8 բնակեցան : Եւ հետևեալ օրը Փղշտացիք եկան որ մեռելները մերկացնեն . ու Սաւուղը և անոր որդիները
9 Գեղբուէ լեռան վրայ ինկած գտան . Ու զանիկայ մերկացուցին , և անոր գլուխը ու զէնքերը առին . ու Փղշտացւոց երկրին չորս կողմը՝ իրենց կուռքերուն ու ժողովուրդին՝ աս բաներուն աւետիսը տալու
10 համար մարդ խրկեցին : Եւ անոր զէնքերը իրենց աստուծոյն տունը դրին , ու անոր գլուխը Դագոնի տանը մէջ գամեցին :
11 Եւ Գաղատացւոց Ցաբիսի բոլոր բնակիչները երբոր լսեցին ան ամէնը՝ որ Փղշտացիք Սաւուղին ըրած էին ,
12 Բոլոր զօրաւոր մարդիկները ոտք ելան , և Սաւուղին մարմինը ու անոր որդւոյը մարմինները վերցուցին , և զանոնք Ցաբիս բերին . և անոնց ոսկորները Ցաբիսի մէջ բևեռկնիին տակը թաղեցին , ու եօթը օր ծոմ պահեցին :
13 Ա՛յսպէս մեռաւ Սաւուղ Տէրոջը դէմ բրած ապստամբութեան մեղքին համար . որովհետև Տէրոջը խօսքը չպահեց , ու նաև վհուկ փնտռեց խորհուրդ հարցնելու համար ,
14 Ու Տէրոջը չհարցուց . ուստի Տէրը զանիկայ մեռցուց , ու Հնդկաստանի թագաւորութիւնը Եսսէի որդւոյն Դաւիթին դարձուց :

ն · ք · գէ · 1056

Տ ա թագ · ժգ · 13 ; ժե · 23 ։
Ե ա թագ · իբ · 7 ։
Ղ ա թագ · ժե · 28 ; բ թագ · գ · 9 ; 10 ; ե · 3 ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Դաւիթ բոլոր ժողովուրդին հաճութեամբը Քերրոնի մէջ թագաւոր կ'ըլլայ · 4 Յովաբին քաջութեամբը Երուսաղէմէն Սիոնին բերդը կ'առնէ : 10 Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը անունները :

1048

Ա բ թագ · ե · 1 ։

1 Նաև բոլոր Իսրայէլ Դաւիթին քովը Քերրոնի մէջ ժողովուեցան , ու ըսին , Ահա մենք քու ոս-
2 կորդ ու քու մարմինդ ենք : Եւ ասկէ առաջ ալ երբոր Սաւուղ թագաւոր էր , Իսրայէլը դուրս հանողը ու ներս բերողը դուն էիր . ու քու Տէր Աստուածդ քեզի ըսաւ , Իմ ժողովուրդս Իսրայէլը դուն պիտի հովուես , ու իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ դուն
3 իշխան պիտի ըլլաս : Եւ Իսրայէլի բոլոր ծերերը Քերրոն եկան թագաւորին . ու Դաւիթ Քերրոնի մէջ՝ Տէրոջը առջեւը անոնց հետ դաշնակցութիւն ըրաւ . ու Դաւիթ Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցին , ինչպէս որ Տէրը Սամուէլին ձեռքովը խօսեր էր :

Բ Սաղ · հը · 71 ։

Դ բ թագ · ե · 3 ։

Տ ա թագ · ժզ · 1 , 12 ; 13 ։

4 Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի հետ Երուսաղէմ՝ այսինքն Յերուս դնաց . Հոն ան երկրին բնակիչ-
5 ները՝ Յերուսացիք եբուսացիները , Եւ Յերուսի բնակիչները Դաւիթին ըսին , Հոս պիտի չմտնես . բայց Դաւիթ առաւ Սիոնին բերդը , (որ Դաւիթին քաղաքը եղաւ :)
6 Ու Դաւիթ ըսաւ , Ով որ Յերուսացիները առաջ զարնէ , անիկայ իշխան ու զօրավար պիտի ըլլայ . և առաջ Շարուհեայի որդին Յովաբ ելաւ , ու անիկայ զօրավար
7 եղաւ : Եւ Դաւիթ ան բերդին մէջը բնակեցաւ . անոր համար անիկայ Դաւիթին քաղաքը կո-
8 չուեցաւ : Ու Դաւիթ քաղաքը շինեց շուրջանակի՝ Միլոնը ու անոր շրջակայ տեղուանքը . ու Յովաբ քաղաքին մնացորդը նորոգեց : Եւ Դաւիթ երթալով կը մեծնար , ու զօրաց Տէրը անոր
9 հետ էր :

Ա բ թագ · իգ · 8 ։

10 Եւ ասոնք են Դաւիթին գլխաւոր զօրաւորները , որոնք անոր թագաւորութեանը համար անոր օգնութիւն ըրին բոլոր Իսրայէլի հետ՝ որ զանիկայ թագաւոր հաստատեն , ըստ Տէրոջը Իսրայէլի վրա-
11 յով ըսած խօսքին համեմատ : Եւ Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը թիւը

Բ ա թագ · ժզ · 1 , 12 ։

Ն · ք · գէ · 1056

— ա թագ · լա · 1 , 2 ։

Բ ա թագ · ժդ · 49 (Ը-ՀՈՒԽ ՅԱՒՍԻ) ։

Է ա թագ · լա · 10 ։

Ն·Ք· 1048

ասիկայ է . Հաքմոնիի որդին Յեսբաամ՝ զօրավարներուն գլուխը , որ իր նիզակը իրեք հարիւր մարդոց վրայ վերցուց , ու մեկէն զանոնք մեռցուց ։

12 Ու անկե ետքը Ա֊բուքացի Դովդայի որդին Եղիազար՝ որ իրեք

1047 ՚ա Թագ· ԺԱ· 1։ 13 զօրաւորներէն էր . Ասիկայ երբոր ՚Ափեսդոմմինի մէջ Դաւիթին հետն էր , Փղշտացիք հոն ժողվուեցան պատերազմելու համար , և արտի մը մէկ մասը գարիով լեցուն էր . ու ժողովուրդը Փղշտացւոց

14 երեսէն փախաւ ։ Իսկ ասոնք արտին մէջտեղը կայնեցան , և զանիկայ ազատեցին ու Փղշտացիները զարկին . և Տէրը մեծ փրկութիւն ըրաւ ։

15 Ու երսուն զօրավարներուն իրեքը Ո֊դոդոմի քարայրը Դաւիթին քով վէմի իջան . և Փղշտացւոց բանակը Ռափայնոց հովիտին մէ-

Ի Թագ· ԺԴ· 13։ Ա Գլ· Ժգ· 9։ 16 ջը բանակեր էր ։ Ու ան ատենը Դաւիթ բերդին մէջն էր . ու ան ատենը Փղշտացիք Բեթլէհեմի մէջ

17 բերդապահ զօրք ունէին ։ Ու Դաւիթ փափաքելով ըսաւ , Բեթլէհեմին դուռը եղող ջրհորէն ով

18 ինծի ջուր կը խմցընէ ։ Ան ատենը աս իրեք մարդիկը Փղշտացւոց բանակը ճեղքեցին անցան , ու Բեթլէհեմին դուռը եղող ջրհորէն ջուր քաշեցին , և առին Դաւիթին տարին . բայց Դաւիթ զանիկայ խմել չուզեց , հապա զանիկայ

19 Թափելով՝ Տէրոջը Ա֊էրէց , Ու բսաւ , Իմ Աստուածս չյուզընէ ինծի՝ որ ես աս բանը ընեմ . միթէ ես ան մարդիկներուն արիւնը իրենց կեանքովը պիտի խմեմ . վասն զի իրենց կեանքին վտանգովը աս ը֊րը բերին . ու անկէ խմել չուզեց ։ Ասոնք են ան իրեք զօրաւոր մարդիկներուն ըրածները ։

Ի Թագ· ԺԴ· 18, ճ։ 20 Ու Յովաբին եղբայրը Ի Աբեսսան իրեք մարդոց գլխաւորն էր . ու անիկայ իր նիզակը իրեք հարիւր մարդոց վրայ վերցընելով՝ սպաննեց զանոնք , ու անիկայ իրենցին մէջը

Բ Թագ· ԻԳ· 19, ճ։ 21 անուանի էր . Ու ՚ի իրենցին երկուքէն աւելի համարում ունենալուն համար անոնց գլուխ եղաւ , բայց ա֊ը իրեքին ա֊էնէն չհասաւ ։

22 Ու մեծ գործքեր գործող Կաբսէելացի զօրաւոր մարդու մը որդւոյն Յովհադայի որդին Բանեա ։ Մովաբին երկու զօրաւոր մարդիկները մեռցուց . նաև ձիւնի ժամանակ իջաւ ու գուբին մէջը առիւ-

Ի Թագ· ԻԳ· 20։ 23 ծր մեռցուց ։ Ասիկայ Եգիպտացի մարդը՝ ան հինգ կանդուն բարձր մարդը մեռցուց . ու Եգիպտացիին ձեռքը ոստայնանկաց գլանին պէս

Ն·Ք· 1047 նիզակ մը կար . բայց Բ֊նէ֊ յուպով մը անոր վրայ իջաւ , ու Եգիպտացիին ձեռքէն նիզակը յափշտակեց , և զանիկայ անոր նի-

24 զակովը մեռցուց ։ Յովհադայի որդին Բանեա աս բաները ըրաւ , ու իրեք զօրաւորներուն մէջը անուա-

25 նի եղաւ ։ Ընդկայ ահա երսունէն աւելի պատիւ ունէր , բայց ա֊ը իրեքին ա֊էնէնին չհասաւ . ու Դաւիթ զանիկայ իր առեանին վրա կացու դրաւ ։

Բ Թագ· ԻԳ· 24։ 26 Ու զօրքերուն զօրաւորները ա֊անդ էին . Յովաբին եղբայրը ՚Ասայէլ , Բեթլէհեմացի Դովդայի որ-

27 դին Եղխանան , Ա Խոթացի Սամմոթ ,

28 Բելտոնացի Քելդէս , Թեկուացի Եկդեսի որդին Իրաս , Ա Նաթովթացի

29 Աբիեզեր , Ո Վսացի Սովբաք , Ա Խու-

30 քացի Եղի , Նետոփաթացի Մահարայ , Նետոփաթացի Բանեայի

31 որդին Ա Լաթ , Բենիամինի որդւոյն Գարաայէն Ի Թրայի որդին Եթթի ,

32 Փարաթոնացի Բանեա , Գահաի ձորերէն Հուրայ , Արաբաթացի

33 Աբիէլ , Բարհումացի Ազմաթ , Սա-

34 զաբինացի Եղիահբա , Գէզոնացի Հասեմի որդիներէն՝ Արարացի Սա-

35 գէի որդին Յովնաթան , Արարացի Սաքարի որդին Ա Խիամ , Ո Վրի որ-

36 դին Եղիփաղ , Մէքերաթացի Ո-

37 փեր , Փելոնացի Ա Խիա , Կարմէլացի Հսարէ , Ազրիայի որդին Նաա-

38 րայ , Նաթանի եղբայրը Յովէլ ,

39 Ագարայի որդին Մաբար , Ամմոնացի Սելեկ , Շարուհեան Յովաբին կապարճակիրը Բերովթացի Նահա-

40 րա , Ցէթերացի Իրաս , Ցէթերա-

41 ցի Գարեբ , Քետացի Ուրիա , Ա-

42 զայիի որդին Զաբադ , Ռուբենացի Սիզայի որդին Ադինա , ու անոր հետ եր-

43 սուն Ո֊ը ։ Մաաքայի որդին Հանան . Մաթթանացի Յովսափատ ,

44 Աստարովթացի Ոզիա , Արոերացի Քովթամի որդիքը Սամա ու Յէի-

45 էլ , Սամրիի որդին Յեդիէլ ու անոր եղբայրը Թիսացի Յովքա ,

46 Մահաւացի Եղիէլ , Եղնաամի որդիքը՝ Յարիբայի և Յոսաւիա ,

47 Մովաբացի Յէթմա , Եղիէլ , Ովբէդ ու Մեսոբացի Յասիէլ ։

ԳԼ· ԺԲ

1 Սիկեղակի մէջ Դաւիթին քովը ժողվուող մարդիկը ։ 23 Քերրոնի մէջ անոր քովը եկող զօրքերը ։

1 Հա֊ասոնք են որ Սիկեղակ եկան Դաւիթին քովը՝ երբոր անիկայ դեռ Կիսեան Սաուղին երեսէն պահուած էր ։ ու ասոնք զօրաւորներէն ըլլալով՝ պատերազմի մէջ օգ-

Բբր 1058 ա Թագ· ԻԿ· 2։ Բ ա Թագ· ԻԿ· 6։ 2 նութիւն կ՚ընէին ։ Ք֊նդ աղեղ-

նաւոր էին , ու պարսով քարերը , ու աղեղով նետերը Նէթէը՝ թէ աջ և թէ ձախ ձեռքերնին կը գործածէին . անոնք Սաուղին եղբայրներէն Բենիամինեաններէն էին ։
3 Անոնց գլուխը Աքիեզեր էր , ետքը Յովաս՝ Գաբաացի Սամայային որդիքը , և Յեզիել ու Փաղէտ՝ Ազմաթի որդիքը , և Բարաքա ու
4 Անաթովթացի Յէու , Ու երսունին մէջը զօրաւոր՝ ու երսունին վերակացուն Գաբաւոնացի Իսմայիան , ու Երեմիա ու Յազիել և Յօհանան ու Գադերացի Յովզաբադ ,
5 Եղիոզայ ու Յերիմովթ և Բաալիա ու Սամարիա և Յարուփացի Սափատիա ,
6 Եղկանա , Յեսիա , Ազարիէլ , Յովեզեր ու
7 Յեսբաամ՝ Կորխացիք , Ու Գեդովրացի Յերոամին որդիքը՝ Յովելա ու Զաբադիա ։
8 Եւ Գադեաններէն ալ Դաւիթին քովը՝ անապատին մէջ բերդը քաշուեցան զօրաւոր , քաջ , պատերազմական , վահան ու նիզակ գործածող մարդիկներ . անոնց դէմքը առիւծի դէմքի կը նմանէր , ու լեռներու վրայի Ցայեաններուն պէս
9 Թեթեւաշարժ էին ։ Առաջինը Եզեր , երկրորդը Աբդիա , երրորդը Եղիաբ ,
10 Չորրորդը Մասմանա , Հինգերորդը Երեմիա ,
11 Վեցերորդը Եթթի , Եօթներորդը Եղիէլ ,
12 Ութերորդը Յօհանան , Իններորդը
13 Դը Եզզաբաթ , Տասներորդը Երեմիա , Մետասաներորդը Մաբաբա-
14 Նայ Էր ։ Ասոնք Գադի որդւոցմէ զօրքին իշխաններն էին . պզտիկինը՝ հարիւրի վրայ , ու մեծերուն մէկը հազարի վրայ էր ։
15 Ասոնք են որ առաջին ամսուն մէջ Յորդանանէն անցան երբոր ջուրը իր բոլոր Ե եզերքները կոխեր էր , և դէպ՝ի արեւելք ու արեւմուտք բոլոր հովիտի բնակիչները փախցուցին ։
16 Ու բերդը Դաւիթին քովը Բենիամինի ու Յուդայի որդւոցմէ էլ
17 եկան ։ Եւ Դաւիթ անոնց առջեւը ելաւ ու պատասխան տուաւ՝ ասոնց բսելով , Թէ որ խաղաղութեամբ ինծի օգնութիւն ընելու եկեր էք , իմ սիրտս ձեզի հետ պիտի ըլլայ . բայց թէ որ խարէութեամբ զիս իմ թշնամեացս ձեռքը մատնելու համար էկեր Ե+ , (որ իմ ձեռքերուս մէջ անօրէնութիւն մը չկայ ,) մեր Հայրերուն Աստուածը
18 տեսնէ ու յանդիմանէ ։ Եւ իշխաններուն գլուխը Ազմաթայի Է Հոգւով լեցուեցաւ , ես ըսաւ ,
Մենք քուկդ ենք , ով Դաւիթ , ու քեզի հետ պիտի ըլլանք , ով
Ցեսսէի որդի . խաղաղութիւն , խաղաղութիւն քեզի , ու քու օգնականներուդ խաղաղութիւն ըլլայ . քանզի քու Աստուածդ քեզի օգնական է ։
Ան ատենը Դաւիթ զանոնք ընդունեց , ու զանոնք էր գունդին իշխաններուն մէջը դրաւ ։
19 Մանասէէն ալ Դաւիթին անցան , Երբոր անիկայ Փղշտացւոց հետ Սաուղի վրայ պատերազմելու դնաց , բայց անոնց օգնութիւն *չըրին . քանզի Փղշտացւոց նախարարները խորհրդով զանիկայ ետ խրկեցին՝ ըսելով , Ա+ի՛ մեր գլուխներո՜ն վ՜աւով Ը իր տիրոջը
20 Սաուղին պիտի անցնի ։ Երբոր ա՛նիկայ Սիկեղակ կ՛երթար՝ Մանասէէն Մանասէին հազարապետները՝ Եդնա , Յովզաբադ , Յեդիէլ , Միքայէլ , Յովզաբադ , Եղիուս
21 ու Սաղթի անոր անցան . Եւ ասոնք Դաւիթին օգնութիւն ըրին † ո՜ղ՜ո՜ւ՜ներո՜ն Բ գունդին վրայ յ՜ր՜յ՜ե՜լով՛՛ . քանզի ամէնքն ալ զօրաւոր կտրիճներ էին , ու զօրաց
22 իշխաններ եղան . Ինչու որ ան ատենը օրէ օր Դաւիթին կու գային՝ անոր օգնութիւն ընելու համար , մինչև որ Աստուծոյ բանակին պէս մէկ մեծ բանակ մը եղաւ ։
23 Եւ ասոնք են ան սպառազինեալ ‡ զօրքերուն համրանքները՝ որոնք Է՛բերոն եկան Դաւիթին , որ Ե՛ցէրոջը խօսքին համեմատ Է անոր դարձրնեն Սաուղին թագաւորութիւնը ։
24 Թիւնը . Յուդայի որդւոցմէ վահան ու նիզակ կրող վեց հազար ութը հարիւր սպառազինեալ զօրք ։
25 Շմաւոնի որդւոցմէ եօթը հազար հարիւր պատերազմական զօրաւոր
26 կտրիճներ . Ղևիի որդւոցմէ չորս
27 հազար վեց հարիւր . Եւ Ահարոնեաններուն առաջնորդը Յովիադա , ու անոր հետ իրեք հազար
28 եօթը հարիւր Ժ՛ոդիէլ . Եւ զօրաւոր կտրիճ Բ Սադովկ երիտասարդը , ու անոր հօրը տունէն քսանուերկու
29 իշխան . Եւ Սաուղին Ի եղբայրներէն՝ Բենիամինի որդւոցմէ իրեք հազար Ժ՛ոդիէլ . քանզի մինչև ան ատենը հանոնց շատը Սաուղին տանը պահպանութիւնը կ՛ընէին ։
30 Ու Եփրեմի որդւոցմէ անոնց ազգատոհմներուն անուանի մարդիկները քսան հազար ութը հարիւր զօրաւոր
31 կտրիճներ . Եւ Մանասէին կէս ցեղէն տասնուութը հազար Ժ՛ոդիէլ , որոնք էբէնց անուններովը որոշուեցան երթալու՝ ու Դաւիթ
32 Թը թագաւոր դնելու . Եւ Իսաքարի որդւոցմէ երկու հարիւր իմաստուն իշխաններ , Ն որոնք ժա-

Ն · ք · գՀ · Իբր 1058
‡ Դատ · ի · 16 ։
Ե ա թագ · իԹ · 2 ։
* Կ՛՝ չըրաւ ։
Ը ա թագ · իԹ · 4 ։
Իբր 1056
† Կ՛՝ ՚ն՝ գունդին վրայ էրթ՛՚ն՝ լով ։
Ե ա թագ · Լ · 1 , 9 , 10 ։
Ը ր թագ · բ · 18 ։
Ի Ցես · գ · 15 ։
Ը ա թագ · իԹ · 25 ։
Ի Դատ · ջ · 34 ։
1048
‡ Կ՛՝ զօրաց իշխաններուն ։
Եբբ · զօրաց գլխաններուն
Ի բ թագ · բ · 3 , 4 ; ե · 1 ։ Գէ · ժ · 1 ։
Է ա թագ · ժգ · 1 , 3 ։
Ի Գէ · ժ · 14 ։
Ն · ք · գՀ Իբր 1058
Իբր 1056
Ժ բ թագ · է · 17 ։
Ի Ծն · լ · 23 ։
Հ բ թագ · բ · 8 , 9 ։
Ն թագ · ա · 13 ։

մանակներուն համեմատ դիտէին թէ Իսրայէլը ինչ ընելու է . ու անոնց բոլոր եղբայրները անոնց բե-
33 րանը կը նայէին . Զաբուղոնէն պատերազմի ելլող և ամէն տեսակ պատերազմական գործիքներով պատերազմող յիսուն հազար մարդիկ , որոնք * մէկ սրտով՝ կարգաւ
34 կը շարուէին . ու Նեփթաղիմէն հազար իշխան , և անոնց հետ երսունուեօթը հազար վահանաւոր
35 ու նիզակաւոր մարդիկ · ու Դանէացիներէն քսանուութը հազար վեց հարիւր պատերազմական մարդ ,
36 որ կ՚ելլէին · եւ Ասերէն քառասուն հազար
37 պատերազմի գացող զօրք · ու Յորդանանէ անդին կողմէն՝ Ռուբենացիներէն ու Գադացիներէն և Մանասէի կէս ցեղէն՝ ամէն տեսակ պատերազմական գործիքներով պատերազմող հարիւր քսան
38 հազար մարդ կ՚ելլէին : Բոլոր այս գունդով շարուող պատերազմական մարդիկները անկեղծ սրտով Քեբրոն եկան՝ Դաւիթը բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր դնելու համար . ու Իսրայէլին բոլոր մնացորդն ալ մէկ սրտով էր՝ Դա-
39 ւիթը թագաւոր ընելու : Եւ հոն Դաւիթին հետ ուտելով ու խմելով երեք օր կեցան . քանզի անոնց եղբայրները անոնց համար պատ-
40 րաստութիւն տեսեր էին : Եւ անոնց մօտ եղողներն ալ՝ մինչև անդամ Իսաքար , Զաբուղոն ու Նեփթաղիմ՝ էշերով , ուղտերով , ջորիներով ու եզներով հաց բերին . նաև ուտելիքի համար շատ ալիւր , չոր թուզ , չամիչ , գինի , եղ , արջառներ ու ոչխարներ . քանզի Իսրայէլի մէջ ուրախութիւն կար :

ԳԼ · ԺԴ

1 Դաւիթ մեծ հանդէսով տապանակը Կարիաթարիմէն բերելու կ՚երթայ : 9 Ոզային զարնուելուն համար՝ տապանակը Աբդեդոմին տունը կը ձգուի :

1045 1 Ու Դաւիթ հազարապետներուն ու հարիւրապետներուն և բոլոր իշխաններուն հետ խորհուրդ ըրաւ :
2 Ու Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի ժողովքին ըսաւ , թէ որ ձեզի հաճոյ կ՚երևնայ , ու աս բանը մեր Տէր Աստուածմէն է , Իսրայէլի բոլոր երկիրներուն մէջը – մնացած մեր եղբայրներուն , ու անոնց հետ քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն՝ իրենց քաղաքները ու արուարձանները † մեզ խրկենք՝ , որ մեր քո-
3 վը ժողվուին . Եւ մեր Աստուծոյն տապանակը մեր քովը փոխադրենք . քանզի Սաւուղին օրերը զանիկայ
4 չխնդրեցինք : Ու բոլոր ժողովքը այսպէս ընելու հաճութիւն տուաւ . քանզի աս խօսքը բոլոր ժողովուրդին աչքերուն ուղիղ
5 երևցաւ : Եւ ‡ Դաւիթ Եգիպտոսի Սիովրէնն մինչև Եմաթի մուտքը բոլոր Իսրայէլը ժողվեց , Աստուծոյ տապանակը § կարիաթա-
6 րիմէն բերելու համար : Ու Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին հետ՝ Ղրաղ Յուդայի Կարիաթարիմը ելաւ , որ անկէ՝ ¶ քերովբէից վրայ նստող Եհովայ կոչուած Աստուծոյն տապանակը վեր հանէ :
7 Եւ Աստուծոյ տապանակը Աբինադաբին տունէն Հրեշտեղ մկ նոր սայլի մը վրայ դրին . ու Ոզա ու Ահիով ան սայլը կը վարէին :
8 Եւ Դաւիթ ու բոլոր Իսրայէլը բոլոր ուժով Աստուծոյ առջևը կը խաղային օրհնութիւններով , քնարներով , տաւիղներով , թմբուկներով , ծնծղաներով ու փող-
9 երով : Ու մինչև Քիդոնի կալը եկան . և Ոզա իր ձեռքը երկընցուց որ տապանակը բռնէ . քանզի եզները ը-
10 նկղմեցան : Ուզայի ծուռ էին : Ու Տէրոջը բարկութիւնը Ոզային դէմ բորբոքեցաւ , և ձեռքը տապանակին երկընդրնելուն համար զանիկայ զարկաւ . ու անիկայ հոն ¶ Աստուա-
11 ծոյ առջևը մեռաւ : Եւ Դաւիթ տրտմեցաւ , քանզի Տէրը հարուածով Ոզան զարկաւ . ու ան տեղին անունը մինչև աս օրս ‡ Փարէս ոզա
12 բռնեցաւ : Եւ Դաւիթ ան օրը Աստուծմէ վախցաւ , ու ըսաւ , Աստուծոյ տապանակը ինչպէս
13 քովս բերեմ : Ու Դաւիթ տապանակը իր քովը Դաւիթին քաղաքը չբերաւ . հապա զանիկայ Գեթացի Աբդեդոմին տունը խոտոր-
14 ցուց : Եւ Աստուծոյ տապանակը Աբդեդոմին քովը անոր տանը մէջ երեք ամիս մնաց . ու Տէրը ¶ Աբդեդոմին տունը ու անոր բոլոր ստացուածքը օրհնեց :

ԳԼ · ԺԴ

1 Քիրամին՝ Դաւիթին ցուցուցած մարդասիրութիւնը : 2 Դաւիթին երջանկութիւնը , անոր կնիկները ու որդիները : 8 Դաւիթ երկու անգամ Փղշտացիները կը յաղթէ :

1 Ու Տիւրոսի – Քիրամ թագաւորը Դաւիթին դեսպաններ խրկեց , ու եղևնափայտեր , որմնադիրներ ու հիւսեր , որ անոր տուն շինեն :
2 Անատեն Դաւիթ իմացաւ որ Տէրը զինքը Իսրայէլի վրայ թագաւոր հաստատեց , վասն զի իր ժողովուրդին Իսրայէլին համար անոր թագաւորութիւնը բարձրացաւ :
3 Եւ Դաւիթ Երուսաղէմի մէջ ու-

ն · ք · ղէ · 1048

* Եբր · ո՛չ սրտով · ու սրտով · Սաղ · ԺԵ · 2 ·

1045

– ա Թագ · ը · 1 · Եսա · ԼԵ · 4 ·

† Եբր · տաբանենք ասոր խրկենք ,

Բ ա Թագ · է · 1 , 2

ն · ք · ղէ · 1045

Բ ա Թագ · է · 1 · բ Թագ · ը · 1 · Ա Ցնս · Ժգ · 3 ·

Բ ա Թագ · գ · 21 · է · 1 · Ղ Ցնս · Ժե · 9 , 60 ·

Բ ա Թագ · դ · 4 · բ Թագ · ը · 2 ·

Ը ա Թագ · է · 1 ·

Բ Տնօ Թագ · գ · 15 · Գ · Ժե · 2 , 13 ·

Ժբ Թագ · ը · 5 ·

Ի բ Թագ · ը · 6 Կ՚ընդունի Նպատակ ·

Ե Թագ · գ · 15 · Գ · Ժե · 13 , 15 ·

Ի Ղև · ժ · 2 ·

‡ Այ Ոզայի խրամատուածը ·

Ի բ Թագ · ը · 11 ·

§ Ես · ւ · 27 · Գ · Իշ · 5 ·

Իբր 1043 – բ Թագ · ե · 11 · ՃԼ ·

ՆԱ. ՔՐ. ԴԲ. Իրբ 1043

ԲԳԼ. Դ. 5.

ԼՐԹԱԳ. Ե. 16 Լ'ԸՈՒԻ Եզիադա.

ԼՐԹԱԳ. Ե. 17.

1047

ԻԳԼ. ԺԱ. 15.

ՂՐԹԱԳ. Ե. 22.

ԻՐԹԱԳ. Ե. 23.

Ը. ՏԵՎ. ԲՐԹԱԳ. Ե. 25.

ԲՏԵՎ. Գ. 27. ԲՄՆ. ԻԶ. 8.

ՃՐՕՐ. Բ. 25. ԺԱ. 25.

բիշ կնիկներ ալ առաւ, ու Դաւիթ ուրիշ տղաքներ ու աղջիկներ
4 ալ ծնաւ։ Ու Երուսաղեմի մէջ անոր ծնած տղոցը անուններըը ասոնք են. Սամաա, Սովբաբ, Նաթան, Սողոմոն, Յերբաար, Եղիսուա, Եղիփաղէտ, Նոգա, Նափեկ,
7 Յափիւ, Եղիսամա, Բաղիադա ու Եղիփաղէտ։

8 Ու Փղշտացիք երբոր լսեցին Դաւիթին բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծուիլը, բոլոր Փղշտացիք ոտք ելան որ Դաւիթը փնտռեն. երբոր Դաւիթ ա՛նիկայ
9 լսեց՝ անոնց դիմացը ելաւ։ Ու Փղշտացիք եկան և Ռափայնոց
10 հովիտին մէջը տարածուեցան։ Ու Դաւիթ Աստուծոյ հարցուց ու ըսաւ, Փղշտացւոց դէմը ելլե՞մ, ու զանոնք իմ ձեռքս պիտի մատնե՞ս։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, Ելի՛ր, ու զանոնք քու ձեռքդ պիտի մատ-
11 նեմ։ Եւ անոնք Բաղփարասին ելան, ու Դաւիթ զանոնք հոն զարկաւ. ու Դաւիթ ըսաւ, Աստուած իմ թշնամիներս իմ ձեռքովս պատառեց, ինչպէս որ ջուրերը կը պատառեն. անոր համար ան տեղոյն անունը Բաղ-
12 փարասին կոչեցին։ Եւ Փղշտացիք հոն թողուցին իրենց աստուածները. ու Դաւիթ հրամայեց, ու զանոնք կրակով այրեցին։

13 Նորէն Փղշտացիք եկան ու հովիտին մէջը տարածուեցան։
14 Ու Դաւիթ նորէն Աստուծոյ հարցուց. և Աստուած անոր ըսաւ, Անոնց ետեւէն չելլես, հապա անոնց բոլորտիքը պտտելով՝ Թթենիներուն
15 կողմէն անոնց վրայ երթաս. ու երբոր Թթենիներուն գլուխը քալլուածքի մը ձայն լսես, ան ատենը պատերազմելու ելլես, քանզի Աստուած քու առջեւդ պիտի ելլէ Փղշտացւոց բանակը զարնելու հա-
16 մար։ Եւ Դաւիթ այնպէս ըրաւ՝ ինչպէս որ Աստուած իրեն հրամայեց, ու Գաբաւոնէն մինչև Գազեր Փղշտացւոց բանակը զարկին։
17 Եւ Դաւիթին անունը ամէն երկիրներու մէջ տարածուեցաւ, և Տէրը ամէն ազգերուն վրայ անոր վախը ձգեց։

ԳԼ. ԺԴ

1 Դաւիթ տապանակին համար անոր մը պատրաստելով՝ քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն կը հրամայէ որ զանիկայ Երգեդոմին տունէն բերեն. 25 ու զանիկայ բերելուն հանդէսը մեծ ուրախութեամբ կը կատարէ։ 29 Մեղքով կ'անարգէ Դաւիթը։

1042

1 Ու անիկայ իրեն համար Դաւիթի քաղաքին մէջ տուներ շինեց, ու Աստուծոյ տապանակին համար

ՆԱ. ՔՐ. ԴԲ. 1042

ԲՆԳԼ. ԺԳ. 1։ ԲԹՒ. Գ. 2։ 15։ ԲՕՐ. Ժ. 8։ Լ. 9։

Իրբ 1042

ՃԹԱԳ. Բ. 1։ ԳԼ. ԺԳ. 5։

ԲԵԼ. Գ. 22։

ԻԵԼ. Գ. 18։

տեղ մը պատրաստեց, և անոր
2 համար վրան մը կանգնեց։ Ան ատենը Դաւիթ ըսաւ, Աստուծոյ տապանակը վերցընելը ոչ ոքի՛ չէ օրինաւոր չէ, բայց միայն Ղեւտացիներուն. քանզի Տէրը զանոնք ընտրեց որ Աստուծոյ տապանակը վերցընեն, ու յաւիտեան անոր ծա-
3 ռայութիւն ընեն։ Եւ Դաւիթ Երուսաղեմի մէջ ժողվեց, որ Տէրոջը տապանակը անոր համար պատ-
4 րաստած տեղը հանէ։ Ու Դաւիթ Ահարոնի որդիները ու Ղեւտացիները ժողվեց. Կահաթի որդւոցմէ Ուրիէլ իշխանը ու անոր եղբայրները հարիւր քսան հոգի.
6 Մերարիի որդւոցմէ Ասայիա իշխանը ու անոր եղբայրները երկու-
7 հարիւր քսան հոգի. Գերսոնի որդւոցմէ Յովէլ իշխանը ու անոր եղբայրները հարիւր երսուն հոգի.
8 Եղիսափանի որդւոցմէ Սեմայիա իշխանը ու անոր եղբայրները ե-
9 կու հարիւր հոգի. Քերբոնի որդւոցմէ Եղիէլ իշխանը ու անոր
10 եղբայրները ութսուն հոգի. Ողիզէլի որդւոցմէ Ամինադաբ իշխանը ու անոր եղբայրները հարիւր տասներկու հոգի։
11 Եւ Դաւիթ՝ Սադովկ ու Աբիաթար քահանաները, ու Ղեւտացիներէն Ուրիէլը, Ասայիան, Յովէլը, Սեմայիան, Եղիէլը ու Ամինադաբ կանչեց,
12 Եւ անոնց ըսաւ, Դուք Ղեւտացւոց տոհմերուն իշխաններն էք. սրբուեցէք դուք ու ձեր եղբայրները որ բերէք, որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն տապանակը հանէք ան տեղը՝ որ ես անոր համար պատրաստեր եմ։
13 Վասն զի դուք առջի անգամին հոն չգտնուելնուդ համար, Մեր Տէր Աստուածը մեր մէջը հարուած ըրաւ, քանզի զանիկայ կանոնաւոր կերպով չխնդրեցինք։
14 Եւ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն տապանակը հանելու համար քահանաները ու Ղեւտացիները սրբուե-
15 ցան։ Ու Ղեւտացւոց որդիքը Աստուծոյ տապանակը ձողերովը իրենց ուսերուն վրայ վերցուցին, ինչպէս որ Մովսէս Տէրոջը խօսքովը պատուիրեր էր։
16 Եւ Դաւիթ Ղեւտացւոց իշխաններուն պատուիրեց որ իրենց եղբայրներէն՝ նուագարաններով, տաւիղներով, քնարներով ու ծնծղաներով երգեցողները կայնեցընեն, որ ուրախութեան ձայներ
17 վերցնելով ընդունին։ Ուստի Ղեւտացիները՝ Յովէլի որդին Եմանը, և անոր եղբայրներէն

ՆԱ. ՔՐ. ԴԲ. 1042

ԲՆԳԼ. ԺԳ. 1։ ԲԹՒ. Գ. 2։ 15։ ԲՕՐ. Ժ. 8։ Լ. 9։

ԲԳԼ. ԺԵ. 38։

ՆԱ·Ք·ՂԲ· ԻՐՐ 1042

ԺԳԼ·Ը·39։
ԻԳԼ·Ը·44։

ԺԲ Բաբաքիայի որդին Ասափը, ու
անոնց եղբայրներէն Մերարիի որ-
դւոցմէ Կսիասային որդին Եթիանը
18 կայնեցուցին։ Եւ անոնց հետ երկ-
րորդ դասէն՝ անոնց եղբայրները
դռնապանները՝ Զաքարիան, Բենը,
Յազիէլը, Սեմիրամովթը, Եհբիէլը,
Ունննի, Եղիաբը, Բանեան, Մաա-
սիան, Մատաթիան, Եղիբադէն,
Մակենիան, Արդեդոմը ու Եհիէլը։
19 Արդ Եման, Ասափ ու Եթիան եր-
գեցողները պղնձէ ծնծղաներ կը
ԼՀՄԻ 18 Ի'Ե-
ՈՒԹ Յա-
զիէլ։
20 զարնէին։ Եւ Զաքարիա, Ազիէլ,
Սեմիրամովթ, Եհբիէլ, Ունննի, Ե-
ղիաբ, Մասսիա ու Բանեա տա-
ւիշներով Ելամոթի եղանակին վը-
ԻՍԱՂ·ԽԶ·
ԻՆ վերնա
գիրը։
21 րայ էին։ Եւ Մատաթիա, Եղի-
փադէ, Մակենիա, Արդեդոմ, Եհ-
իել ու Ազազիա քնարներով
ԺԵմինիթի եղանակով կ'առաջնոր-
ԺԱՂ·Գ·ԻՆ
վերնագի-
րը։
22 դէին։ Եւ Քոնոնիա Ղեւտացի-
ներուն երգեցողութեան առաջ-
նորդը ըլլալով՝ կանոն երգելու կը
վարժէր, որովհետեւ հանճարեղ
23 էր։ Ու Բարաքիա ու Եղկանա
տապանակին դռնապաններն էին։
24 Եւ Սեբանիա ու Յովսափատ և
Նաթանայէլ ու Ամեսայի և Զա-
քարիայ ու Բանեա ու Եղիազար
քահանաները Աստուծոյ տապա-
նակին առջեւ՝ փողեր կը շչեցընէ-
ԵԹԱ·Ժ·8։
ՍԱՂ·ՃԱ·
3։
ին։ և Արդեդոմ ու Եհիա տա-
պանակին դռնապաններն էին։
ՀՐԹԱԳ·Գ·
12։13։ԸՃ։
ԳԹԱԳ·Ը·
1։
25 Ա,յսպէս Դաւիթ և Իսրայէլի
ծերերը ու հազարապետները Տե-
րոջը ուխտին տապանակը Արդե-
դոմին տունէն ուրախութեամբ
23 հանելու գացին։ Ու երբոր Աս-
տուած Տէրոջը ուխտին տապա-
նակը վերցընող Ղեւտացիներուն
օգնութիւն բրաւ, եօթը զուարակ
27 ու եօթը խոյ զոհ բրին։ Եւ Դա-
ւիթ բեհեզէ պատմուճան հագեր
էր. նոյնպէս ալ տապանակը վեր-
ցրնող բոլոր Ղեւտացիները, ու եր-
գեցողները, ու երգեցողներուն եր-
գոց իշխանը Քոնոնիա. և Դաւի-
թին վրայ քթանէ եփուտ կար։
ՅԳԼ·ԺԳ·8։
28 Ու բոլոր Իսրայէլ Տէրոջը ուխ-
տին տապանակը ուրախութեան
աղաղակով, շեփորի ձայնով, փո-
ղերով ու ծնծղաներով, տաւիղ-
ներ ու քնարներ զարնելով վեր կը
ՂՐԹԱԳ·Գ·
16։
29 հանէին։ Ու երբոր Տէրոջը ուխ-
տին տապանակը մինչև Դաւիթին
քաղաքը եկաւ, Սաւուղին աղջիկը
Մեղքող պատուհանէն նայեցաւ,
ու Դաւիթ թագաւորին կաքաւելը
ու խաղալը տեսնելով՝ զանիկայ իր
սրտին մէջ անարդեց։

ԳԼ·ԺԶ

1 Դաւիթ ուրախութեան զոհ կը մատուցանէ. 4 երգեցողներուն կը հրամայէ որ Տէրոջ գործերը պատմեն։ 7 Շնորհակալութեան սաղմոսը։ 37 Դաւիթ՝ պաշտօնեաներ, դռնապաններ, քահանաներ ու երգեցողներ կ'որոշէ, որ շարունակ տապանակին քովը ծառայութիւն ընեն։

ՆԱ·Ք·ՂԲ· ԻՐՐ 1042

1 Եւ Աստուծոյ տապանակը տա-
րին, ու զանիկայ ան վրանին
մէջը դրին, որն որ Դաւիթ անոր
համար կանգներ էր. և Աստուծոյ
առջևը ողջակէզներ ու խաղաղու-
2 թեան զոհեր մատուցին։ Եւ Դա-
ւիթ երբոր ողջակէզները ու խա-
ղաղութեան զոհերը մատուցանելը
լմընցուց, Տէրոջը անունով ժո-
3 ղովուրդը օրհնեց։ Ու Իսրայէլի
բոլոր մարդիկներուն՝ երիկ մարդէն
մինչև կնիկ մարդը՝ ամէն մէկուն
մէկ նկանակ հաց, կտոր մը միս ու
կարկանդակ մը բաշխեց։
4 Եւ Տէրոջը տապանակին առ-
ջևը Ղեւտացիներէն պաշտօնեա-
ներ դրաւ, Իսրայէլի Տէր Աստուա-
ծը էյիշելու՝ օրհնելու ու փառա-
ԲՍԱՂ·ՀԲ·
ՅԻՆ, և Հ·ԻՆ
վերնագիր-
ները։
5 րելու համար. Գլխաւորը Ա-
սափ էր, ու անոր երկրորդը
Զաքարիա, Նեհ Եհիէլ, Սե-
միրամովթ, Եհբիէլ, Մատա-
թիա, Եղիաբ, Բանեա, Ար-
դեդոմ, ու Եհիէլ տաւիղնե-
րու ու քնարներու նուագարաններ
կը ջրնէին. բայց Ասափ ծնծղաներ
6 կը զարնէր։ Եւ Բանեա ու Յա-
զիէլ քահանաները Աստուծոյ ուխ-
տի տապանակին առջևը միշտ փո-
ղեր կը շչեցընէին։
7 Եւ ան նոյն օրը Դաւիթ Ա,ռջև
անդամ ՚՚ յէրթոյ ՚՚ղ՚՚ոը տուաւ
Ասափին ու անոր եղբայրներուն
ձեռքը, որ Տէրոջը գոհութիւն
ՍԱՂ·ՃԵ·
1—15։
տան։
8 Գոհացեք Տէրոջմէ, անոր անու-
նը կանչեցէք, անոր գործքերը ժո-
ղովուրդներուն մէջը պատմեցէք։
9 Երգեցէք անոր, սաղմոս ըսէք
անոր, պատմեցէք անոր բոլոր
հրաշքները։
10 Անոր սուրբ անունովը պարծեն-
ցեք. Տէրը խնդրողներուն սիրտը
թող ուրախ ըլլայ։
11 Տէրը ու անոր զօրութիւնը
խնդրեցէք, ամէն ժամանակ անոր
երեսը փնտռեցէք։
12 Յիշեցէք անոր բրած հրաշքները,
անոր նշանները ու բերնին դա-
տաստանները։
13 Ո'վ անոր ծառային Իսրայէլին
սերունդը, ով Յակոբին որդիքը՝
անոր բնտրեալները.
14 Եհովան ինքն է մեր Աստուածը,
անոր դատաստանները բոլոր երկրիս
մէջն են։
15 Անոր ուխտը յաւիտեան յիշե-
ցէք, անոր պատուիրած խօսքը
մինչև հազար ազգ.

Ն · Ք · ՂՓ · Իրր 1042

Ե Ծն · ԺԶ · 2 , Իշ · 3 , Իր · 13 , Լե · 11 ,

16 Ան Ե֊ովհ֊ը որ Աբրահամին հետ
բրաւ , ու իր երդումը ֊ր Իսահա֊
կին ըր֊ ։
17 Յակորին ալ հաստատեց զանի֊
կայ օրէնք մը ըլլալու , ֊ Իսրա֊
յէլին էբր֊ յաւիտենական ուխտ
մը ,
18 Ըսելով , Քեզի պիտի տամ քա֊
նանաւ երկիրը՝ ձեր ժառանգու֊
թեան վիճակը ։
19 Երբոր դուք սակաւաթիւ էիք ,
Ու քիչ֊որ ու պանդուխտ անոր
մէջ ։
20 Եւ անոնք մէկ ազգէ ուրիշ ազգի
գացին , ու մէկ թագաւորութենէ
ուրիշ ժողովուրդի ։
21 Անիկայ մէկու մը թող չտուաւ
որ զանոնք նեղէ ։ Ե թագաւորներ
ալ յանդիմանեց անոնց համար ,
22 Ըսելով , Իմ օծեալներուս մի
դպչիք , ու իմ մարգարէներուս
չարութիւն մի ընէք ։
23 Ե Երգեցէք Տէրոջը , ով բոլոր եր֊
կիր , օրէ օր անոր փրկութիւնը
քարոզեցէք ։
24 Անոր փառքը ազգերու մէջ պատ֊
մեցէք , ֊ անոր հրաշքները՝ ամէն
ժողովուրդներու մէջ ։
25 Քանզի Տէրը մեծ է՝ ու խիստ
գովելի , անիկայ ամէն աստուած֊
ներուն վրայ ահաւոր է ։
26 Ինչու որ ե ազգերուն ամէն աս֊
տուածները *կուռքեր են , բայց
Եհովան երկինքը ստեղծեց ։
27 Փառք ու վայելչութիւն կայ
անոր առջին , զօրութիւն և ու֊
րախութիւն անոր բնակութեանը
մէջ ։
28 Տէրոջը տուէք , ով ժողովրդոց
տոհմերը , Տէրոջը տուէք փառք ու
զօրութիւն ։
29 Տէրոջը տուէք իր անուանը
փառքը . ընծայ առէք ու անոր
առջևը եկէք . սուրբ հանդէսով
Տէրոջը երկրպագութիւն ըրէք ։
30 Ո՛վ բոլոր երկիր , անոր երեսէն
վախցէք . աշխարհքս ալ պիտի
հաստատուի ու պիտի չսասանի ։
31 Երկինքը թող ուրախանայ , ու
երկիրը ցնծայ , և ազգերուն մէջ
ըսեն թէ Տէրը կը թագաւորէ ։
32 Ծովը իր լիութեամբը թող գո֊
ռայ , դաշտը ու բոլոր անոր մէջը
եղողները թող ուրախանան ։
33 Ան ատենը անտառին ծառերը
Տէրոջը առջևը ցնծան , քանզի
երկրին դատաստան ընելու կու
գայ ։
34 Ե Գոհացէք Տէրոջմէն , ինչու որ
բարի է , ինչու որ անոր ողորմու֊
թիւնը յաւիտեան է ։
35 Նաև ըսէք , Ո՛վ մեր փրկու֊
թեան Աստուածը , մեզ փրկէ , ու
մեզ ժողվէ , և մեզ ազգերէն ա֊
զատէ , որ քու սուրբ անուանդ
գոհութիւն մատուցանենք , ու
քու օրհնութիւնովդ պարծենանք ։
36 Ե Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր
Աստուածը յաւիտեանս յաւիտե֊
նից ։
Ու բոլոր ե ժողովուրդը Ամէն ը֊
սելով՝ Տէրը օրհնեցին ։
37 Եւ հոն Տէրոջը ուխտի տապա֊
նակին առջևը Ասափը ու անոր եղ֊
բայրները թողուց , որ շարունակ
ամէն օրուան պաշտօնը կատարեն
38 տապանակին առջևը ։ Եւ Աբդե֊
դոմը ու անոր վաթսունութը
եղբայրները՝ և Իդիթունի որդին
Աբդեդոմը և Ուսան դռնապաններ
39 ըր֊ ։ Եւ Սադովկ քահանան ու
անոր քահանայ եղբայրները Կա֊
բաւոնի բարձր տեղւոյն վրայ Տէ֊
40 րոջը խորանին առջևը Ը֊ղ֊ծ , Որ
միշտ Ն առտու ու իրիկուն ողջակէզի
սեղանին վրայ Տէրոջը ողջակէզներ
մատուցանեն , ու Տէրոջը Իսրայէ֊
լին պատուիրած օրէնքին մէջի ա֊
41 մէն գրուածը Ի ֆ֊ր դ֊ն ։ Եւ ա֊
նոնց հետ Ըմանը ու Իդի֊
թունը և ուրիշ ընտրուածները՝
որոնք անունով յիշուեցան որ
Տէրոջը գոհութիւն մատուցանեն ,
Ջանզի անոր ողորմութիւնը յաւի֊
42 տեան է . Եւ անոնց՝ ա֊ֆ֊ն Ըման
նին ու Իդիթունին հետ Եղող նուա֊
գածուներուն փողեր ու ծնծղաներ
ը֊ա֊ , նաև Աստուծոյ երգերուն
նուագարանները . ու Իդիթունի
որդիքը դրանը պահապան ը֊ը֊
43 Նէին ։ Ե Եւ բոլոր ժողովուրդը գնաց՝
ամէն մէկը իր տունը . Դաւիթ ալ
իր տունը օրհնելու դարձաւ ։

Ե Ծն · ԺԶ · 2 , Իշ · 3 , Իր · 13 , Լե · 11 ,
Ծն · ԻԸ · 80 ,
Ե Ծն · Ժր · 17 , Ի · 3 , Ել · Ե · 15֊ 18 ,
Ը Սաղ · ՃՆ · 15 ,
Ի Սաղ · ՂՂ · 1 , ՃԸ ,
Ժ Ղև · ԺԹ · 4 ,
* Կ֊ ու նայնու թիւններ
Ի Սաղ · ՃՂ · 1 , ՃԷ · 1 , ՃԺր · 1 , ՃԼՂ · 1 ,
Լ Սաղ · ՃՂ · 47 , 48 ,

Ն · Ք · ՂՓ · Իրր 1042

Ե Ծն · ԺԶ · 15 ,
Ժ Ր Օր · Ի · 15 ,
Ա Գթ Ա · Գ · 4 ,
Ը Գլ · Ի · 29 , Ր Մն · Ա · 3 ,
Ե Ել · ԻԹ · 38, Ը թուա Իր · 3 , Ը ,
Ը Ջմր 34 , Ր Մն · Ե · 13 , Է · 3 , Եզր · Գ · 11 , Ե Ըմ · Լ · 11 ,
Ճ Ր Թագ · Ե 19 , 20 ,
Ը Ր Թագ · Ե 1 , Ը ,

ԳԼ · ԺԵ

1 Նաթան նախ կը հաճի Դաւիթին առաջար֊
կութեանը՝ որ Աստուծոյ տուն մը շինել կ'ու֊
զէր , 3 բայց նոքը Աստուծոյ խօսքովը կ'սր֊
դիւէ զանիկայ , 11 Նաթան օրհնութիւններ
ու բարիքներ կը խոստանայ Դաւիթին սերուն֊
դին , 16 Դաւիթին աղօթքը ու շնորհակալու֊
թիւնը ։

1 Ա֊ երբոր Դաւիթ իր տանը մէջ
բնակեցաւ , Դաւիթ Նաթան
մարգարէին ըսաւ , Ահա ես եղևնա֊
փայտէ վ֊ծ֊ տան մէջ կը բնա֊
կիմ , բայց Տէրոջը ուխտին տապա֊
2 նակը վրանի տակ է ։ Եւ Նաթան
Դաւիթին ըսաւ , Ինչ որ սրտիդ
մէջը եղածը ըրէ , քանզի Աստուած
3 քու հետդ է ։ Ու նոյն գիշերը Աս֊
տուածոյ խօսքը Նաթանին եղաւ
4 ըսելով , Գնա , իմ ծառայիս Դա֊
ւիթին ըսէ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ ։
Իմ բնակելու տունս դուն պիտի
5 չշինես . Քանզի Իսրայէլը Եգիպտո֊
ւէն հանած օրէս մինչև այս օրս տան

Ն · ք · գԽ · Իսր 1042

մէջ չբնակեցայ , հապա վրանէ վրան
6 ու խորանէ խորան պտըտեցայ : Բո-
լոր Իսրայէլին հետ որչափ տեղ որ
պտըտեցայ , միթէ բան մը իսկա-
ցա՞յ Իսրայէլի դատաւորներուն մէ-
կուն հետ՝ որոնց իմ ժողովուրդս
հովուելու հրաման տուեր էի , ու
ըսի՞ թէ Ինչո՞ւ համար ինծի եղէ-
7 նափայտէ տուն մը չշինեցիք : Եւ
հիմա իմ ծառայիս Դաւիթին ա-
սանկ ըսես , Զօրաց Տէրը այսպէս
կ'ըսէ . Ես քեզ փարախէն՝ ոչխար-
ներուն ետևէն առի , որ իմ Իսրա-
յէլ ժողովուրդիս առաջնորդ ըլ-
8 լաս . Եւ ուր որ կ'երթայիր՝ քու
հետդ էի , և քու առջևէդ բոլոր
թշնամիներդ կոտրեցի . ու քու ա-
նունդ երկրիս վրայ եղող մեծերուն
9 անուանը պէս ըրի : Եւ իմ ժո-
ղովուրդիս Իսրայէլին ալ մէկ տեղ
մը պիտի որոշեմ՝ ու զանիկայ պի-
տի տնկեմ . ու իր տեղը պիտի բնա-
կի , ալ պիտի չշարժի . և անիրա-
ւութեան որդիքը առջինին պէս
մէյմըն ալ պիտի չնեղչեն զանիկայ ,
10 Ինչպէս որ իմ ժողովուրդիս Իսրա-
յէլին վրայ դատաւորներ դրած օրէս
՚ի վեր եղա՛ . ու քու ամէն թշնա-
միներդ պիտի նուաճեմ . ու քեզի
կ'իմացընեմ որ Տէրը քեզի տուն
11 պիտի շինէ : Ու երբոր քու օրերդ
լեցուին՝ և քու հայրերուդ խառ-
նուիս , քեզմէ ետքը քու սերունդդ՝
քու որդիներէդ մէկը պիտի բարձ-
րացընեմ , ու անոր թագաւորու-
12 թիւնը պիտի հաստատեմ : Անի-
կայ ինծի տուն պիտի շինէ . ու ա-
նոր աթոռը յաւիտեան պիտի
Բ Թագ . է . 14 , 15 ։ 13 կանգնեմ . Բ Ես անոր հայր պիտի
ըլլամ , ու անիկայ ինծի որդի պիտի
ըլլայ . ու իմ ողորմութիւնս անկէ
Ե Ղե . ա . 33 ։ 14 առաջ եղողէն վերցուցի : Եւ Ե զա-
նիկայ յաւիտեան իմ տանս մէջ ու
իմ թագաւորութեանս մէջ պիտի
հաստատեմ , ու անոր աթոռը յա-
15 ւիտեան հաստատ պիտի ըլլայ : Եւ
Նաթան ասոր բոլոր խօսքերը ու ասոր
բոլոր տեսիլքը մի ըստ միոջէ Դա-
ւիթին զրուցեց :
Բ Թագ . է . 13 ։ 16 Բ Եւ Դաւիթ թագաւորը գնաց ,
Տէրոջը առջևը նստաւ , ու ըսաւ ,
Ո՛վ Տէր Աստուած , ես ո՞վ եմ , ու
իմ տունս ի՞նչ է , որ դուն մինչև
17 հոս բերիր . Սակայն ասիկայ քու
աչքերուդ պզտիկ երևցաւ , ով Աս-
տուած , ու քու ծառայիդ տանը
վրայով հեռաւոր ժամանակի հա-
մար խօսեցար , ու ինծի՝ ով Տէր Աս-
տուած՝ բարձր աստիճանի մարդու
18 պէս նայեցար : Եւ քու ծառայիդ
փառքին համար Դաւիթ՝ ալ աւելի
ի՞նչ խօսի . դուն քու ծառադ կը
19 ճանչնաս : Ո՛վ Տէր , քու ծառա-
յիդ սէրդ համար՝ ու քու սրտիդ
կամքին պէս՝ ասոնք բոլորը մեծ բաները
ըրիր , որ ասոնք բոլոր մեծ բաները
20 գիտցընես : Ո՛վ Տէր , քեզի պէս
ուրիշ մէկը չկայ , ու քեզմէ զատ
Աստուած չկայ , մեր ականջներովը
21 բոլոր լսածներնուս համեմատ : Եւ
երկրիս վրայ ո՞ր ազգը քու ժողո-
վուրդիդ Իսրայէլին պէս է , որուն
համար Նոյն ինքն Աստուած եկաւ
ազնիւ փրկելու , իրեն ժողովուրդ
ընելու . որ Եգիպտոսէն ազատած
ժողովուրդիդ առջևէն ազգեր վռնտելով՝ քեզի մեծ ու երևելի անուն
22 ստացար : Եւ քու ժողովուրդդ
Իսրայէլը յաւիտեան քեզի ժողո-
վուրդ ըրիր , ու դուն՝ ով Տէր , ա-
23 նոնց Աստուած եղար : Եւ հիմա
ով Տէր , քու ծառայիդ ու անոր
տանը համար ըսած խօսքդ թող
յաւիտեան հաստատուի , ու ըսա-
24 ծիդ պէս ըրէ . Թող հաստատուի ,
ու քու անունդ յաւիտեան մեծ
ճանչցուի , ու ըսուի թէ Զօրու-
թեանց Տէրը Իսրայէլին Աստուածն
է , Աստուած Իսրայէլի . ու քու
ծառայիդ Դաւիթին տունը քու
25 առջևդ հաստատ ընէ , քանզի
դուն , ով Աստուած իմ , քու ծա-
ռայիդ յայտնեցիր , որ անոր տուն
պիտի շինես . անոր համար քու ծա-
ռադ իր սրտին մէջ հմտացաւ դտաւ քու առջևդ՝ աղօթքը ը-
26 նելու : Եւ հիմա , ով Տէր , ան Աս-
տուածը դուն ես , ու քու ծառա-
յիդ ասոր աղէկութիւնը խոստացար ։
27 Եւ հիմա * կամք ըրէ՝ քու ծառայիդ
տունը օրհնելու , որ յաւիտեան քու
առջևդ ըլլայ . քանզի դուն օրհնե-
ցիր , ով Տէր , ու յաւիտեան օրհ-
նեալ է ։

* Կ՚ուզէ՝ ակնա-
հեցիր

ԳԼ · ԺԸ

1 Դաւիթ Փղշտացիները ու Մովաբացիները կը նուաճէ : 3 Ադրազարը ու Ասորիները կը զարնէ : 9 Թովու Ադորամը կը խրկէ ընծաներով Դաւիթը ողջունելու համար : 11 Դաւիթ ասոնց ընծաները իր առած աւարներովը մէկտեղ Աստուծոյ կը նուիրէ : 13 Եդոմի մէջ պահակապաններ կը դնէ : 14 Դաւիթին պաշտօնատարները ։

Իսր 1040 — Բ Թագ . ը . 1 , ե ։

1 — Ետքը եղաւ որ Դաւիթ Փղշտացիները զարկաւ ու զանոնք նուա-
ճեց , և Գէթը ու անոր գեղերը
2 Փղշտացւոց ձեռքէն առաւ : Եւ-
ք Մովաբը զարկաւ , ու Մովա-
բացիք Դաւիթին հարկատու ծա-
3 ռաներ եղան : Եւ Դաւիթ Սու-
բայի Բ Ադրազար թագաւորը եմա-
թի կողմերը զարկաւ , երբոր եփ-
րատ գետին վրայ իր † իշխանու-
թիւնը հաստատելու կ'երթար ։
4 Եւ Դաւիթ անկէ հազար կառք

Բ Թագ . ը . 8 ։

† Եբր . ձեռ-
քը

ն · ք · գԴ · Իրը 1040

ե Տես բ Թագ · ը · 4 ։

* Կա՛մ՝ կառքերը քակեց , ու անոնցմէ միայն հարիւր կառք պահեց ։

ե ուղիղ ըստ Եբր · Ուր Ադրազարայ որդի Ադադեզերայ ։

զ Ասոր · ը · 1 ։

է Ասոր · ը · 2 ։

ը Ասոր · ը · 3 ։

թ Թագ · է · 15 · 23 ։ բ Մն · գ · 12 , 15 · 16 ։

ժ Թագ · ը · 9 ։

ժա Թագ · ը · 10 Լ՚ընծ Ցովբամ ։

† Կա՛մ՝ Հնորհաւորութիւն ընէ անոր ,

ժբ Թագ · ը · 13 ։

ժգ Թագ · ը · 14 , ՃԴ ։

ժդ Թագ · ը · 17 Լ՚ընծ Ելքիմելէք ։

ժե Թագ · ը · 17 Լ՚ընծ Աբիաթար , Ա · Դ Թագ · գ · 3 Սիսա ։

ժզ Թագ · ը · 18 ։

ու Եւոթը հազար ձիաւոր ու քառասուն հազար հետեւակ զօրք բռնեց . և Դաւիթ բոլոր * կառքի ձիերուն ջղերը կտրեց , ու անոնցմէ միայն հարիւր ձի իրեն համար պահեց՝ ։ Եւ Դամասկոսի Ասորիները Սուբայի թագաւորին Ադրազարին օգնութիւն ընելու եկան . ու Դաւիթ Ասորիներէն քառասուն երկու հազար մարդ զարկաւ ։ Եւ Դաւիթ Դամասկոսի Ասորւոց մէջ բերդապահ զօրք դրաւ , ու Ասորիները Դաւիթին հարկատու ծառայ եղան . ու Դաւիթ ուր որ կ՚երթար՝ Տէրը անոր յաջողութիւն կու տար ։ Եւ Դաւիթ Ադրազարին ծառաներուն վրայ եղող ոսկիէ վահանները առաւ , ու զանոնք Երուսաղէմ բերաւ ։ Եւ Ադրազարին քաղաքներէն՝ Տեբահէն ու Քունէն Դաւիթ խիստ շատ պղինձ առաւ . † անկէ շինեց Սողոմոն պղնձէ ծովը ու սիւները ու պղնձէ գործիքները ։

Ու Եմաթի թագաւորը Թովու երբոր լսեց որ Դաւիթ Սուբայի Ադրազար թագաւորին բոլոր զօրքերը ջարդեր է , Իր որդին Ադորամը Դաւիթ թագաւորին խրկեց , որ անոր բարև ընէ ու † զանիկայ օրհնէ՝ , Ադրազարին դէմ պատերազմ ընելուն ու զանիկայ զարնելուն համար . (քանզի Ադրազար Թովուին հետ պատերազմներ կ՚ընէր .) ու անոր ամէն տեսակ ոսկիէ , արծաթէ ու պղնձէ անօթներ խըրկեց ։ Դաւիթ թագաւորը զանոնք ալ Տէրոջը նուիրեց՝ ան արծաթով ու ոսկիով մկտեղ որ ամէն ազգերէն եդոմէն , Մովաբէն , Ամմոնի որդիներէն , Փղշտացիներէն ու Ամաղեկէն առեր էր ։ Եւ Ծարուհեայի որդին Աբիսա Աղի ձորին մէջ Եւտասնուերկու հազար Եդոմացիի զարկաւ ։ Ու եղաւ մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ , և բոլոր Եդոմացիք Դաւիթին ծառայ եղան . ու Դաւիթ ուր որ կ՚երթար՝ Տէրը անոր յաջողութիւն կու տար ։

Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին վրայ թագաւորութիւն ըրաւ , ու իր բոլոր ժողովուրդին իրաւունք ու արդարութիւն կ՚ընէր ։ Եւ Ծարուհեայի որդին Ցովաբ զօրքերուն վրայ էր . ու Աքիտուդի որդին Ցովսափատ յիշատակագիր էր ։ Եւ Աբիտովրի որդին Սադովկ ու Աբիաթարի որդին Աբիմելէք քահանաներ էին . և Սուսա ա-
17 տենադպիր էր ։ Ու Ցովիադայի որդին Բենայահ Քերեթհիներուն ու Փելեթհիներուն վրայ էր . և Դաւիթին որդիքը թագաւորին քովը Նախարարներ էին ։

ն · ք · գԴ · Իրը 1040

Գ Լ · Ա Թ

1 Դաւիթ դեսպաններ կը խրկէ Նաասի որդին Անոնը մխիթարելու . բայց անիկայ անարգանօք կը վարուի անոնց հետ ։ 6 Ամմոնացիք թէև Ասորիներէն օգնութիւն կը գտնեն , բայց Ցովաբէն ու Աբեսայէն կը յաղթուին ։ 16 Ասորւոց զօրագլուխը Սովրակ նոր ձեռնտուութիւն մը կ՚ընէ Ամմոնացիներուն . իսկ ինքը Դաւիթէն կը սպաննուի ։

1 Յետ անկէ եղաւ Ամմոնի որդւոց թագաւորը Նաաս մեռաւ , ու անոր տեղը անոր որդին թագաւոր
2 եղաւ ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ , Նաասի որդւոյն Անոնին մարդասիրութիւն ընեմ , քանզի անոր Հայրը ինծի մարդասիրութիւն ըրաւ . ու Դաւիթ դեսպաններ խրկեց որ զանիկայ իր հօրը վրայով մխիթարէն . ու Դաւիթին ծառաները Ամմոնի որդւոց երկիրը Անոնին գացին՝ զա-
3 նիկայ մխիթարելու համար ։ Եւ Ամմոնի որդւոց իշխանները Անոնին ըսին , Միթէ Դաւիթ քու Հայրդ քու առջեդ պատուելո՞ւ համար քեզի մխիթարիչներ խրկեց . միթէ անոր ծառաները աս երկիրը քննելու , տակնուվրայ ընելու ու լրտես-
4 սելու համար չեկա՞ն քեզի ։ Եւ Անոն Դաւիթին ծառաները բռնեց , ու զանոնք ածիլեց , և անոնց հանդերձներուն ալ կէսը մինչև նստոյ տեղը կտրել տուաւ , և անոնք
5 խրկեց զանոնք ։ Ու գացին՝ ան մարդիկներուն ընդառաջ եղան Դաւիթին պատմեցին . ան ալ զանոնք դիմաւորելու մարդ խրկեց , քանզի ան մարդիկները շատ անարգուեր էին . ու թագաւորը ըսաւ , Երիքովի մէջ նստէք մինչև որ մօրուքնիդ աճի , ու եփէք դարձէք ։
6 Եւ Ամմոնի որդիքը տեսնելով որ Դաւիթին հետ աւրուեցան , Անոն ու Ամմոնի որդիքը հազար տաղանդ արծաթ խրկեցին , որ Միջագետաց Ասորիներէն ու Մաաքայի Ասորիներէն ու Սուբայէն վարձքով
7 կառքեր ու ձիաւորներ բռնեն ։ Եւ անոնք իրենց վարձքով բռնեցին երեսունուերկու հազար կառք , ու Մաաքայի թագաւորը և անոր զօրքը , որոնք գացին Մեդաբային առջեը բանակեցան . Ամմոնի որդիքն ալ իրենց քաղաքներէն ժողվուեցան , ու պատերազմելու գացին ։
8 Ու երբոր Դաւիթ ասոր լսեց , Ցովաբը ու բոլոր զօրաւոր զօրքերը
9 խրկեց ։ Եւ Ամմոնի որդիքը եկան , ու քաղաքին դրան առջեը կարգաւ պատերազմի շարուեցան , ու օտարներուն եկող թագաւորները

Ա Թագ · ժԴ · 5 , 9 ։

Ն · Ք · ԶԴ · իրր 1037

10 դաշտի մէջ զատ կայներ էին ։ Եւ Ցովաբ երբոր տեսաւ որ պատերազմը առջևէն ու ետևէն իր վրայ կը հասնի , Իսրայէլի բոլոր ընտրուած մարդիկներէն ընտրեց , ու Ասորւոց
11 դէմ պատերազմի շարեց · Եւ մնացած զօրքը իր եղբօրը Աբեսսային յանձնեց · ու անոնք Ամմոնի որ-
12 դւոցը դիմացը շարուեցան · Եւ ըսաւ , Թէ որ Ասորիները զիս յաղթելու ըլլան , ինծի օգնութեան հասնիս · ու թէ որ Ամմոնի որդիքը քեզ յաղթելու ըլլան , ես քեզի
13 օգնութեան պիտի հասնիմ · Քաջասիրտ եղիր , ու մեր ժողովուրդին համար և մեր Աստուծոյն քաղաքներուն համար ուժով պատերազմինք · և Տէրը իր աչքին հաճոյ երևցածը թող ընէ ։ Ու Ցովաբ իր
14 հետը եղող զօրքով Ասորիներուն մօտեցաւ , որ անոնց դէմ պատերազմ ընէ · ու անոնք անոր առջևէն
15 փախան ։ Եւ Ամմոնի որդիքը Ասորւոց փախչիլը տեսնելով՝ իրենք ալ անոր եղբօրը Աբեսսային առջևէն փախան , ու քաղաքը մտան ։ Եւ Ցովաբ Երուսաղէմ եկաւ ։

իրր 1036

16 Երբոր Ասորիները տեսան որ Իսրայէլին առջևը կոտրուեցան , դեսպաններ խրկեցին , ու Գետին անդիի կողմը եղող Ասորիները ոտք հանեցին · և անոնց առջևէն Ադրազարին զօրագլուխը Սովաք՝ իրենց առաջնորդ եղաւ ։
17 Ասկ Իսրայէլ՝ Ու երբոր Դաւիթին պատմեցին , անիկայ բոլոր Իսրայէլը ժողվելով , Յորդանանէն անցաւ , ու անոնց վրայ գնաց , և անոնց դէմ դունդեր շարեց · ու երբոր Դաւիթ Ասորիները պատերազմով դիմաւորելու համար գունդեր շարեց , անոնք անոր հետ պա-
18 տերազմ ըրին ։ Եւ Ասորիները Իսրայէլին առջևէն փախան · ու Դաւիթ՝ Ասորիներէն եօթը հազար կառքի զօր+ , ու քառասուն հազար հետևակ զօրք կոտրեց , ու Սովրակ
19 զօրագլուխն ալ մեռցուց ։ Եւ Ադրազարին ծառաները երբոր տեսան որ Իսրայէլին առջևը յաղթուեցան , Դաւիթին հետ հաշտութիւն ըրին , ու անոր ծառայ եղան · և Ասորիները անկէ ետքը Ամմոնի որդւոցը օգնել չուզեցին ։

ԳԼ · Ի

1 Ցովաբ Ռաբբան կը պաշարէ · Դաւիթ աւարը կ'առնէ , ու ան տեղի ժողովուրդը կը տանջէ ։ 4 Փղշտացւոց իրենք անգամ յաղթուած առնելը իրենք հսկաներ կը սպաննուին ։

1 Ու – հետևեալ տարին՝ թագաւորներուն պատերազմի ելլելու ատենը՝ Ցովաբ զօրքերուն բոլոր * գունդերը հանեց , և Ամմոնի որդւոցը երկիրը աւրեց , ու գնաց

Ն · Ք · ԶԴ · իրր 1035

Ռաբբան պաշարեց , բայց Դաւիթ Երուսաղէմ կը նստէր · ու Ցովաբ Ռաբբան զարկաւ ու զանիկայ
2 կործանեց ։ Եւ Դաւիթ Թագը անոր գլխուն վրայէն առաւ , ու զանիկայ գտաւ որ տաղանդ մը ոսկիի ծանրութիւն ունէր , և անոր վրայ պատուական քարեր կար · ու Դաւիթին գլուխը դրուեցաւ · և Դաւիթ քաղաքէն
3 խիստ շատ աւար առաւ ։ Ու անոր մէջը եղած ժողովուրդը հանեց , ու ղ-ունդ սղոցներով , երկաթէ կամնասայլներով ու տապարներով կտրեց · և Դաւիթ Ամմոնի որդւոցը բոլոր քաղաքներուն այսպէս ըրաւ · ու Դաւիթ բոլոր ժողովուրդով Երուսաղէմ դարձաւ ։

Ք Թագ · ԻԲ · 26 ։ իրր 1033 Ք Թագ · ԺԲ · 30 , 31 ։

4 Ետ ասկէ եղաւ որ Գազերի մէջ Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ · ան ատենը Ո Ովսացի Սովբաքայ Ռափայի որդւոցմէ եղող Սեփիան մեռցուց , ու անոնք նուաճեցան ։

իրր 1018 Ք Թագ · ԻԱ · 18 ։ Ա Գէն · ԺԱ · 29 ։

5 Եւ նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ · ու Ղհայիրի որդին Ելհանան Գեթացի Գողիաթին եղբայրը Ղէեմին զարկաւ , որուն նիզակին բունը ոստայնանկաց գլանին պէս էր ։

Ղ Ր Թագ · Ի · 19 ։ Ղ'ը-ուէ Ելհանան Գողիաթ ։

6 Եւ նորէն Գեթի մէջ պատերազմ եղաւ · ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար , որուն մատները վեց վեց ըլլալով՝ քսանուչորս մատներ ունէր · անիկայ ալ Ռափայի որ-
7 դւոցմէ էր ։ Եւ անիկայ Իսրայէլը նախատեց · բայց Դաւիթին եղբօրը Սամայիին որդին Ցովնաթան զանիկայ զարկաւ ։
8 Ասոնք Գեթի մէջ Ռափայէն ծներ էին , և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր ծառաներուն ձեռքովը ինկան ։

Ք Թագ · Ի · 20 ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Դաւիթ Սատանային փորձուելով՝ կը տիպէ Ցովաբը որ ժողովուրդը Նամրէ ։ 5 Երբոր ժողովուրդին թիւը կը բերեն՝ Դաւիթ իր ըրածին համար կը գղջայ ։ 9 Գադ մարգարէին ձեռքովը առաջարկուած իրեք Տարուանցներէն՝ Դաւիթ ժանտախտը կ'ընտրէ ։ 14 Եօթանասուն հազար Հոգի մեռնելէն ետքը , Դաւիթ ապաչխարելով՝ Երուսաղէմին կործանմանը առջևը կ'առնէ ։ 18 Դաւիթ Գադին ծանուցանելովը Ռանային կալը ծախու կ'առնէ , ու հոն սեղան մը կը շինէ · ասոր վրայ Ասուած իր հաճութեանը նշան մը կու տայ կրակով , ու ժանտախտը կը դադրեցնէ ։ 28 Դաւիթ հոն ող չկրնար կը մատուցանէ , քանզի հրեշտակին վախնալուն համար չէր կրնար մինչև Գաբաւոն երթալ ։

1 Ու Սատանան Իսրայէլին դէմ եղաւ , ու Դաւիթը դրդեց որ
2 Իսրայէլը համրէ ։ Եւ Դաւիթ Ցովաբին ու ժողովուրդին իշխաններուն ըսաւ , Գացէք , Իսրայէլը համրեցէք Բերսաբէէն մինչև Դան , ու հաշիւը ինծի բերէք որ գիտ-

1017 Ք Թագ · ԻԴ · 1 , Ճ ։

Ք Գէն · ԻԶ · 23 ։

իրր 1035 Ք Թագ · ԺԱ · 1 ։

* Եբր · գոբութիւնը

Ն. Ք. Գ. Ք. 1017

3 նամ ։ Եւ Յովաբ ըսաւ , Տէրը՝
իր ժողովուրդը որչափ որ է՝ հա-
րիւրապատիկ աւելցընէ . ով տէր
իմ թագաւոր › միթէ անոնց ամէնը
իմ տիրոջս ծառաները չե՞ն . իմ
տէրս ինչո՞ւ այս բանը կը փնտռէ .
ինչո՞ւ համար -- Իսրայէլին
4 յանցանքի պատճառ ըլլայ ։ Բայց
երբոր թագաւորին խօսքը Յովա-
բին վրայ սաստկացաւ , Յովաբ ե-
լաւ ու բոլոր Իսրայէլի մէջ պտը-
տեցաւ , ու Երուսաղէմ եկաւ ։
5 Եւ Յովաբ ժողովուրդին համրան-
քին ցուցակը Դաւիթին տուաւ .
ու Իսրայէլին ամէնը հազար ան-
գամ հազար ու հարիւր հազար
սուր քաշող մարդ էր , և Յուդան
չորս հարիւր եօթանասուն հազար
‡ Գլ. ԻԷ. 24.
6 սուր քաշող մարդ էր ։ ‡Սակայն
Ղեւտացիները ու Բենիամինեանները
անոնց մէջ չհամրեց , քանզի թա-
գաւորին -- հրամանը Յովաբին
զզուելի էր ։
7 Եւ այս բանը Աստուծոյ առջևը
դէշ երևնալուն համար Իսրայէլը
8 զարկաւ ։ Ու Դաւիթ Աստուծոյ
† Բ Թագ. ԻԴ. 10.
ըսաւ , Աս բանը ընելովս †մեծ
մեղք գործեցի . Իու հիմա կ'աղա-
Ի Բ Թագ. ԺԲ. 13.
չեմ՝ քու ծառայիդ մեղքը ներէ ,
քանզի մեծ յիմարութիւն ըրի ։
Ղ Տես Ա Թագ. Թ. 9.
9 Եւ Տէրը Դաւիթին Ղտեսանո-
ղին՝ Գադին խօսեցաւ ու ըսաւ ,
10 Գնա ու Դաւիթին խօսէ՝ ըսելով ,
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ես քեզի իրեք
բան կ'առաջարկեմ . անոնցմէ մէկը
11 ընտրէ որ քեզի ընեմ ։ Եւ Գադ
Դաւիթին եկաւ ու անոր ըսաւ ,
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ընտրէ քեզի
Ի Բ Թագ. ԻԴ. 13.
12 Իկամ իրեք տարուան սով , կամ
իրեք ամիս քու թշնամիներուդ ե-
րեսէն փախչիս , ու քու թշնա-
միներուդ սուրը +ետևդ հասնի , և
կամ իրեք օր Տէրոջը սուրը՝ այս-
ինքն ժանտախտ ըլլայ երկրիս մէ-
ջը , ու Տէրոջը հրեշտակը Իսրայէ-
լին բոլոր սահմաններուն մէջը կո-
տորած ընէ . և հիմա տես , զիս
խրկողին ի՞նչ պատասխան տանիմ ։
13 Ու Դաւիթ ըսաւ Գադին , Խիստ
մեծ նեղութեան մէջ եմ . Հիմա
Տէրոջը ձեռքը իյնամ , քանզի ա-
նոր գթութիւնը խիստ շատ է . ու
14 մարդու ձեռք չիյնամ ։ Եւ Տէրը
Իսրայէլին վրայ ժանտախտ խրկեց ,
ու Իսրայէլէն եօթանասուն հազար
15 մարդ ինկաւ ։ Եւ Աստուած հր-
Ը Բ Թագ. ԻԴ. 16.
րեշտակ մը խրկեց ըԵրուսաղէմ ,
որ զանիկայ կորսընցընէ . ու երբ-
որ կը կորսընցընէր՝ Տէրը նա-
Ը Տես Ծն. Զ. 6.
յեցաւ Ըու աս չարիքին վրայ
սիրտը իջաւ , և կոտորած ընող
հրեշտակին ըսաւ , Հերի՛ք է , ալ
ձեռքդ քաշէ . ու Տէրոջը հրեշտա-

կը Յեբուսացի Ոռնային կալին քո-
16 վը կայներ էր ։ Եւ Դաւիթ իր
Ն. Ք. Գ. Ք. 1017
աչքերը վերցուց ու ծՏէրոջը հրեշ-
ծ Բ Մն. Գ. 1.
տակը տեսաւ , որ երկրին ու եր-
կինքին մէջտեղը կայներ էր , ու
ձեռքը մերկ սուր մը կար , որ
Երուսաղէմի վրայ երկընցուցեր էր .
ան ատենը Դաւիթ ու ծերերը
քուրձեր հագած՝ երեսնուն վրայ
17 ինկան ։ Եւ Դաւիթ Աստուծոյ
ըսաւ , Ահա՛ ես պատուիրեցի որ
ժողովուրդը համրեն , ու ես եմ որ
մեղանչեցի ու մեծ չարութիւն ը-
րի . բայց աս ոչխարները ի՞նչ ը-
րին . ով Տէր Աստուած իմ › քու
ձեռքդ իմ վրաս ու իմ հօրս տանը
վրայ ըլլայ . բայց քու ժողովուր-
* Եբր. համբաւանքին համար.
դիդ վրայ չըլլայ *զանիկայ բնա-
ջինջ ընելու համար" ։
18 Եւ եՏէրոջը հրեշտակը Գադին
ե Բ Մն. Գ. 1.
ըսաւ , Դաւիթին ըսես որ ելլէ ,
ու Յեբուսացի Ոռնային կալին
մէջ Տէրոջը սեղան մը կանգնէ ։
19 Եւ Դաւիթ վեր ելաւ՝ Գադին Տէ-
րոջը անունովը ըսած խօսքին հա-
20 մեմատ ։ Ու Ոռնա դարձաւ ու
հրեշտակը տեսաւ , և իր չորս որ-
դիքը իր հետը պահուեցան . (քան-
21 զի Ոռնա ցորեն կը ծեծէր ։) Ու
Դաւիթ Ոռնային եկաւ . և Ոռնա
նայեցաւ , ու Դաւիթը տեսնելով՝
կալէն ելաւ , ու երեսը մինչև գե-
տինը Դաւիթին երկրպագութիւն
22 ըրաւ ։ Ան ատենը Դաւիթ Ոռ-
նային ըսաւ , Աս կալին տեղը ինծի
տուր , որ հոն Տէրոջը սեղան մը
շինեմ , (զանիկայ լեցուն գնով
տուր ինծի ,) ու ժողովուրդին
23 վրայէն հարուածը վերնայ ։ Եւ
Ոռնա Դաւիթին ըսաւ , Զանի-
կայ քեզի ա՛ռ , ու իմ տէրս թա-
գաւորը իր աչքին աղէկ երևցածը
թող ընէ . ահա՛ եզները ողջակէզի
համար , ու կամնասայլները փայտի
համար , ու ցորենը հացի ընծայի
համար կու տամ , ամէնն ալ կու
24 տամ ։ Եւ Դաւիթ թագաւորը
Ոռնային ըսաւ , Չէ , հապա [illegible]
անշուշտ լեցուն գնով ծախու պի-
տի առնեմ . քանզի քուկդ եղածը
Տէրոջը համար պիտի չառնեմ , ո՛չ
ալ ձրի ---- ողջակէզ մատու-
25 ցանեմ ։ Ու ՆԴաւիթ ան տեղւոյն
Ն Բ Թագ. ԻԴ. 24.
համար կշիռքով վեց հարիւր սիկղ
26 ոսկի տուաւ Ոռնային ։ Եւ Դա-
ւիթ հոն Տէրոջը սեղան շինեց , ու
[illegible] ողջակէզներ ու խաղա-
ղութեան զոհեր մատուց , և Տէրո-
Ի Ղև. Թ. 24. Բ Մն. Է. 1.
ջը աղաղակեց . ու Իերկինքէն կրա-
կով ողջակէզի սեղանին վրայ ա-
27 նոր պատասխան տուաւ ։ Եւ Տէ-
րը հրեշտակին խօսեցաւ , ու անի-
կայ սուրը իր պատեանը դարձուց ։

28 Ան ատենը Դաւիթ տեսնելով որ
Տէրը Ճերուսացի Ոռնային կալին
մէջ իրեն պատասխան տուաւ, ան
29 տեղը զոհեր մատուց։ Իսկ Մովսէ-
սին՝ անապատին մէջ շինած Տե-
րոջը խորանը ու ողջակէզի սեղանը
ան ատենը Գաբաւոնի բարձր տեղն
30 էր. Բայց Դաւիթ Աստուծոյ հար-
ցընելու համար չկրցաւ անոր առ-
ջևը երթալ, քանզի Տէրոջը հրեշ-
տակին սուրին երեսէն վախցաւ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Դաւիթ՝ տաճարին համար որոշուած տեղը գիտնալով՝ անոր շինութեանը հարկաւոր եղած բաները առաւօրէն կը պատրաստէ. 6 ու Սողոմոնին կ'իմացնէ Աստուծոյ խոստումները, ու նաև անոր պարտաւորութիւնը տաճարը շինելու վրայով. 17 իշխաններուն կը պատուիրէ, որ իր որդւոյն ձեռնտու ըլլան։

1 Ու Դաւիթ ըսաւ, Անիկայ է
Տէր Աստուծոյն տունը, ու ա-
նիկայ է Իսրայէլի ողջակէզին սե-
2 ղանը։ Եւ Դաւիթ հրամայեց որ
Իսրայէլի երկրին մէջ գտնուող Է օ-
տարազգիները ժողվին. ու Աստու-
ծոյ տունը շինելու համար քարա-
հատներ դրաւ, որ տաշուած քարեր
3 պատրաստեն։ Եւ Դաւիթ դրան
փեղկերուն բևեռներուն համար ու
շրջանակներուն համար խիստ շատ
երկաթ պատրաստեց, և այնչափ
շատ պղինձ՝ Էոր կշիռքի չէր դար.
4 Ու Ցովբայեցիք
եղևնափայտին հա-
մրանքը չկար, քանզի Սիդոնացիք
և Տիւրացիք Դաւիթին շատ եղև-
նափայտեր կը բերէին։
5 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Իմ որդիս
Սողոմոն փափուկ տղայ մըն է, ու
Տէրոջը շինուելու տունը մեծ՝ բար-
ձրը՝ ու ամէն երկիրներու մէջ ա-
նունի ու փառաւոր պիտի ըլլայ.
Հիմա անոր համար պատրաստու-
թիւն տեսնեմ. և Դաւիթ իր մեռ-
նելէն առաջ խիստ շատ պատրաս-
6 տութիւն տեսաւ։ Եղբը իր որդին
Սողոմոնը կանչեց, ու անոր պա-
տուիրեց որ Իսրայէլի Տէր Աստու-
ծոյն տուն շինէ։
7 Ու Դաւիթ Սողոմոնին ըսաւ,
Որդեակ իմ, Ազատիս մէջ ունենայի
Էոր իմ Տէր Աստուծոյս անունը
8 տուն շինեմ. Բայց Տէրոջը խօսքը
ինծի եղաւ՝ ըսելով, Դուն շատ
արիւն թափեցիր ու մեծ պատե-
րազմներ ըրիր. դուն իմ անունս
տուն պիտի չշինես, քանզի իմ
առջևս գետնի վրայ շատ արիւն
9 թափեցիր. Ահա քեզի որդի մը
պիտի ծնանի, անիկայ հանգստու-
թեան մարդ պիտի ըլլայ, և զանի-
կայ Իր ամէն շրջակայ թշնամինե-
րէն պիտի հանգչեցընեմ. քանզի
անոր անունը Սողոմոն պիտի ըլ-
լայ, ու անոր օրերուն մէջ Իսրայէ-
լին խաղաղութիւն ու հանդարտու-
10 թիւն պիտի տամ։ Անիկայ իմ
անունս տուն պիտի շինէ. ու
Անիկայ ինծի որդի պիտի ըլլայ,
ու ես անոր հայր Էեւ ըլլամ. և ա-
նոր թագաւորութեան աթոռը Իս-
րայէլի մէջ յաւիտեան պիտի հաս-
11 տատեմ։ Ուրեմն, որդեակ իմ,
Տէրը քու հետդ ըլլայ, ու յաջո-
ղութիւն գտնես և քու Տէր Աս-
տուծոյդ տուն շինես, ինչպէս որ
12 քեզի համար խօսեցաւ։ Միայն
Թէ Տէրը Քեզի իմաստութիւն ու
հանճար տայ, և քեզ Իսրայէլի վը-
րայ հաստատէ, որ քու Տէր Աս-
13 տուծոյդ օրէնքը պահես։ Ան ա-
տենը յաջողութիւն կը գտնես,
երբոր զգուշութեամբ Ի գործ դնես
ան կանոնները ու դատաստանները,
որոնք որ Տէրը Մովսէսին պատուի-
րեց Իսրայէլի համար. Զօրացիր
ու քաջասիրտ եղիր, մի՛ վախնար ու
14 մի՛ զարհուրիր։ Եւ ահա ես իմ
Նեղութիւններուս մէջ՝ Տէրոջը
տանը համար՝ հարիւր հազար տա-
ղանդ ոսկի ու հազար անգամ հա-
զար տաղանդ արծաթ պատրաս-
տեցի. իսկ պղինձը ու երկաթը շա-
տութեանը համար Չկշիռքի չգար.
փայտեր ու քարեր ալ պատրաստե-
ցի, ու անոնց վրայ դուն ալ աւել-
15 ցընես։ Եւ դուն քու քովդ խիստ
շատ արուեստաւորներ, քարահատ-
ներ, որմնադիրներ, հիւսեր ու
ամէն գործքի համար ամէն տե-
16 վարպետ մարդիկները ունիս։ Ոս-
կիին, արծաթին, պղնձին ու
երկաթին համրանքը չկայ. Ելի՛ր
ու Աս գործին ձեռք զարկ՝, ու
Տէրը քու հետդ ըլլայ։
17 Եւ Դաւիթ Իսրայէլի բոլոր իշ-
խաններուն պատուիրեց, որ իր որ-
դւոյն Սողոմոնին ձեռնտու ըլլան.
18 Ո՞ւր է՞ Ահա ձեր Տէր Աստուա-
ծը ձեր հետն է, և անիկայ ձեզ ա-
մէն կողմանէ հանգստացուց. որով-
հետև ան երկրիս բնակիչները իմ
ձեռքս տուաւ, ու երկիրը Տէրոջը
առջևը ու անոր ժողովուրդին առ-
19 ջևը նուաճեցաւ։ Ե՞ հիմա Ձեր
սիրտը ու ձեր հոգին ձեր Տէր Աս-
տուածը խնդրելու տուէք, ու ե-
լէք Տէր Աստուծոյն սրբարանը
շինեցէք, որ Տէրոջը ուխտին
տապանակը ու Աստուծոյ սուրբ
անօթները Տէրոջը անունը հա-
մար շինուած տունը տանիք։

ԳԼ. ԻԳ

1 Դաւիթ ծերացած ըլլալով՝ Սողոմոնը թա-
գաւոր կ'ընէ։ 2 Ղեւտացւոց թիւը ու դա-
սակարգութիւնը։ 7 Գերսոնեանց տոհմերը։

Ն. Ք. ՂՓ. Իբր 1017

Ե Գլ. Ժզ. 39։
Ղ Գթագ. Գ. 4։ Գլ. Ժզ. 39։ Բ Մն. ա. 3։
Բ Օր. Ժբ. 5։ Բ Թագ. Իդ. 18։ Գլ. Իա. 18, 19, 26, 28։ Բ Մն. գ. 1։
Ե Գթագ. Թ. 21։
Է Հմր 14։ Գ Թագ. է. 47։
Ը Գթագ. ե. 6։
Ի Գլ. Իթ. 1։
Ա Թագ. է. 2։ Գթագ. ը. 17։ Գլ. Ժէ. 1։ Իբ. 2։
Ա Օր. Ժբ. 5, 11։
Ը Գթագ. է. 8։ Գլ. Իբ. 8։
Ի Գլ. Իբ. 5։
Ժ Գթագ. Գ. 25։ է. 4։
* Ցի՝ խազաղարար։

Ա Թագ. է. 13։ Գթագ. է. 5։ Գլ. Ժէ. 12, 13։ Իբ. 6։
Ա Ընդ. ա. 5։
Ե Հմր 16։
Ժ Գթագ. Գ. 9, 12։ Սազ. Ժբ. 1։
Ղ Ես. ա. 7, 8։ Գլ. Իբ. 7։
Հ Բ Օր. լ. 7, 8։ Ճես. ա. 6, 7, 9։ Գլ. Իբ. 20։
† Կամ՝ ազգաւորութեամբս
Ց Հմր 8։
Ա Եսր. ըԺ՝, Ը Հմր 11։
Ա Օր. Ժբ. 10։ Ճես. Իբ. 4։ Բ Թագ. է. 1։ Գլ. Իէ. 25։
Ա Բ Մն. Ի. 3։
Ա Գթագ. Բ. 6, 21։ Բ Մն. ը. 7։ ղ. 11։
Ն Հմր 7։ Գ Թագ. է. 3։

Ն · Ք · ԴՔ ·
1015

ա Թագ. ա. 33-39 ։ Գլ. իը. 5 ։

իրր 1045
բ Թուոց. դ. 3 ։ 47 ։

գ Բ Օր. ժզ. 18 ։ Գլ. իզ. 29 ։ բ Մն. ժթ. 8 ։

դ Տես բ Մն. իթ. 25 ։ 26 ։ Ամով. զ. 5 ։

ե Ել. զ. 16 ։ Թուոց. իզ. 57 ։ Գլ. զ. 1, ա ։ բ Մն. ը. 14 ։ իթ. 25 ։

զ Գլ. իզ. 21 ։

է Ել. զ. 18 ։

ը Ել. զ. 20 ։
թ Ել. իը. 1 ։ Եբր. ե. 4 ։

ժ Ել. լ. 7 ։ Թուոց. ժզ. 40 ։ ա Թագ. բ. 28 ։
ի Բ Օր. իա. 5 ։

լ Թուոց. զ. 23 ։
խ Տես Գլ. իզ. 23 ։ 24 ։ 25 ։
* Եբր. կոչուեցան ։
ծ Ել. բ. 22 ։ ժը. 3 ։ 4 ։
կ Գլ. իդ. 20 ։ իզ. 24 ։
հ Գլ. իզ. 25 ։
ձ Գլ. իդ. 22 ։
ղ Գլ. իդ. 23 ։

12 Կահաթի որդիքը ։ 21 Մերարիի որդի-
քը ։ 24 Ղեւտացւոց պաշտօնը ։

1 Նու Դաւիթ ծերացած ու օրերը
լեցուած ըլլալով, իր որդին
Սողոմոնը Իսրայէլի վրայ թագաւոր
2 դրաւ ։ Եւ Իսրայէլի բոլոր իշխան-
ները նաև քահանաները ու Ղե-
3 տացիները ժողվեց ։ Ու Ղեւտա-
ցիները երեսուն տարեկա-
նէն վեր եղող էրիկ մարդիկները մէ-
կիկ մէկիկ համրուելով, անոնց թիւը
4 երսունըութը հազար էր ։ Եւ
Դաւիթ ըսաւ, Ասոնցմէ քսանու-
չորս հազարը՝ Տէրոջը տանը գործ-
քին վրայ, ու վեց հազարը՝ ոս-
տիկաններ ու դատաւորներ ըլ-
5 լան, Ու չորս հազարը՝ դռնապան-
ներ, ու չորս հազարը օրհնելու հա-
մար շինած նուագարաններովս
6 Տէրոջը օրհնիչները ըլլան ։ Եւ
Դաւիթ զանոնք բաժնեց, Ղեւիի
որդւոցը՝ Գերսոնին, Կահաթին
ու Մերարիին դասակարգութիւն-
ները որոշելով ։
7 Գերսոնեաններէն Ղադան ու
8 Սեմէի էին ։ Ղադանին որդիքը՝
առջինը Յեքիէլ, ետքը Զեթամ
9 ու Յովէլ՝ իրեք էին ։ Սեմէիին որ-
դիքը՝ Սաղոմոթ, Ազիէլ ու Արան՝
իրեք էին . ասոնք Ղադանին տոհ-
10 մերուն իշխաններն էին ։ Եւ Սե-
մէիին որդիքը՝ Յեթ, Զիզա, Յե-
ուս ու Բարիա էին . ասոնք Սեմէի-
11 ին որդիքը չորս հոգի էին ։ Եւ
առջինը Յեթ, ու երկրորդը Զի-
զա էր . բայց Յեուս ու Բարիա
շատ որդիներ չունենալնուն հա-
մար մէկ ազգատոհմ համրուե-
ցան ։
12 Կահաթի որդիքը՝ Ամրամ, Ի-
սահառ, Քեբրոն ու Ոզիէլ՝ չորս
13 էին ։ Ամրամին որդիքը Ահարոն
ու Մովսէս էին . և Ահարոն ինքը
ու իր որդիքը յաւիտեան որո-
շուեցան՝ ամենասուրբ բաներուն
նուիրումը կատարելու, Տէրոջը
առջեւ խունկ ծխելու, անոր
ծառայութիւն ընելու ու նա-
նոր անունովը յաւիտեան օրհնե-
14 լու համար ։ Եւ Աստուծոյ մար-
դուն՝ Մովսէսին որդիքը Ղեւի
15 ցեղին հետ *համրուեցան ։ Մով-
սէսին որդիքը Գերսամ ու Եղիա-
16 զար էին ։ Գերսամին որդիքը՝ առ-
17 ջինը Սուբայէլ էր ։ Ու Եղիազարին
որդիքը՝ առջինը Ռաբիա էր .
ու Եղիազար ուրիշ որդիներ չու-
նէր . բայց Ռաբիային որդիքը
18 խիստ շատցան ։ Իսահառին որդի-
19 քը՝ առջինը Սաղոմոթ էր ։ Քեբ-
րոնին որդիքը՝ առջինը Յերիա,
երկրորդը Ամարիա, երրորդը Յա-
զիէլ, չորրորդը Յեկամամ էր ։

20 Ոզիէլին որդիքը՝ առջինը Միքա,
երկրորդը Յեսիա էր ։
21 Մերարիի որդիքը Մոողի ու
Մուսի էին . Մոողիին որդիքը Ե-
22 ղիազար ու Կիս էին ։ Ու Եղիա-
զար մեռաւ . անիկայ որդիներ
չունէր, հապա միայն աղջիկներ ու-
նէր . ու զանոնք իրենց եղբայրնե-
23 րը Կիսին որդիքը առին ։ Մու-
սիին որդիքը՝ Մոողի, Եդեր ու
Յերիմովթ՝ իրեք էին ։
24 Ասոնք Ղեւիի որդիքն էին իրենց
ազգատոհմերուն համեմատ, ու
անունով մէկիկ մէկիկ համրուած
քսան տարեկանէն վեր՝ Տէրոջը
տանը սպասաւորութիւնը կատա-
րողներուն տոհմապետներն էին ։
25 Քանզի Դաւիթ ըսեր էր, Իսրա-
յէլի Տէր Աստուածը իր ժողո-
վուրդը հանգստացուց, ու յաւի-
տեան Երուսաղէմի մէջ պիտի բը-
26 նակի . Ու Ղեւտացիք ալ խորանը
ու անոր պաշտօնին ամէն անօթ-
ները՝ ալ այսուհետեւ պիտի չկը-
27 րեն ։ Քանզի Դաւիթին վեր-
ջին խօսքերովը՝ Ղեւիի որդւոց-
մէ քսան տարեկանէն վեր եղողնե-
28 րը համրուեցան . Որովհետեւ ա-
նոնց պաշտօնը՝ Տէրոջը տանը ծա-
ռայութեանը մէջ Ահարոնի որդւո-
ցը օգնութիւն ընել, գաւիթներու
ու սենեակներու վերակացու ըլլալ,
բոլոր սուրբ բաները մաքրել, ու
Աստուծոյ տանը ծառայութիւնը
29 կատարել էր . Նաև առաջաւո-
րութեան հացին, ու հացի ընծայի
նաշիհին, և Հանխմոր լաւաշնե-
րուն, ու տապակի մէջ եփած և
տապկուած բաներուն, ու բոլոր
չափերուն վերակացութիւնը ընել,
30 Եւ ամէն առտու ու իրիկուն Տէրը
օրհնելու ու գովելու համար ոտքի
31 վրայ կայնիլ, Ու շաբաթ օրերը
և ամսագլուխները ու մեծ տօ-
ներու մէջ Տէրոջը բոլոր ողջակէզ-
ները իրենց թուովը ու իրենց օրէն-
քովը՝ միշտ Տէրոջը առջեւ մատու-
32 ցանել, Ու Տէրոջը տանը ծառա-
յութեանը համար ժողովքի խո-
րանին պահպանութիւնը, և սըր-
բարանին պահպանութիւնը, ու
իրենց եղբայրներուն՝ Ահարոնի որ-
դւոցը պահպանութիւնը ընել էր ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Ահարոնի որդւոցը վիճակով քսանըչորս դա-
սակարգութիւններու բաժնուիլը ։ 20 Կա-
հաթեանք 27 ու Մերարեանք վիճակով կը
բաժնուին ։

1 Նու Ահարոնի որդւոցը դասակար-
գութիւնները ասոնք են . Ահա-
րոնի որդիքը՝ Նադաբ, Աբիուդ,
2 Եղիազար ու Իթամար էին ։ Եւ

Ն · Ք · ԴՔ ·
1045

Գլ. իդ. 26 ։
Գլ. իդ. 29 ։
Գլ. իդ. 28 ։
Տես Թուոց. Լը. 6 ։ 8 ։
Գլ. իդ. 30 ։
Թուոց. ժ. 17 ։ 21 ։
Հմր 27 ։ Տես Թուոց. ա. 3 ։ դ. 3 ։ ը. 24 ։ Եզր. գ. 8 ։
Գլ. իբ. 18 ։
Թուոց. գ. 5 ։ ա ։

իրր 1015

Ել. իե. 30 ։

Ղև. զ. 20 ։ Գլ. թ. 29 ։ ա ։
Ղև. բ. 4 ։
Ղև. բ. 5 ։ 7 ։
Ղև. ժթ. 35 ։
Թուոց. ժ. 10 ։ Սաղմ. 3 ։
Ղև. իգ. 4 ։
Թուոց. ա. 53 ։
Թուոց. գ. 6–9 ։

Ղև. ժ. 1 ։ 6 ։ Թուոց. իգ. 60 ։

Ն·Ք·ԳԲ· 1015

Բ Թագ· գ· 4· Ից· 61·

Բնադարը ու Աբիուդ իրենց հօրը առջեւը մնան, ու անոնք որդիներ չունենին. ու եղիազար ու Իթամար
3 քահանայ եղան։ Եւ Դաւիթ ու Եղիազարի որդիներէն Սադովկ ու Իթամարի որդիներէն Աքիմելէք զանոնք բաժնեցին անոնց համրանքովը անոնց պաշտօնին համար։ Ու
4 Եղիազարի որդուոցը մէջ գտնուած իշխանները Իթամարի որդուոցը մէջ ֆոռոքներէն շատ էին. ու զանոնք այսպէս բաժնեցին. Եղիազարի որդուոցը համար տասնուվեց իշխան՝ իրենց ազգատոհմներուն համեմատ, ու Իթամարի որդուոցը համար ութը իշխան՝ իրենց ազգա-
5 տոհմներուն համեմատ։ Եւ ասոնք ու անոնք վիճակով բաժնուեցան, քանզի սրբարանին իշխանները ու Աստուծոյ գործը իշխանները Եղիազարի որդիներէն ու Իթամարի որ-
6 դիներէն էին։ Ու Ղեւտացիներէն՝ Նաթանայելի որդին Սեմայիա դպիրը՝ թագաւորին ու իշխաններուն, և Սադովկ քահանային ու Աբիաթարի որդուոյն Աքիմելէքին, և քահանայից ու Ղեւտացւոց նահապետներուն առջեւը՝ մէկ ազգատոհմ մը Եղիազարէն առնելով ու մէկ ազգատոհմ մը Իթամարէն առնելով՝ զանոնք գրեց։
7 Եւ առաջին վիճակը ելաւ Յովարիբին,
8 երկրորդը Եդայիային, երրորդը Հարիմին,
9 չորրորդը Սէորիմին, հինգերորդը Մեղքիա-
10 յին, վեցերորդը Միամինին, եօթներորդը Ակկուսին, ութերորդը
11 Աբիայի, իններորդը Յեսուին,
12 տասներորդը Սէքենիայի, մետասաներորդը Եղիասիբին, երկոտա-
13 սաներորդը Յակիմին, երեքտասաներորդը Ոփփայի, չորեքտա-
14 սաներորդը Յեսբէաբին, հնգետասաներորդը Բղգայի, վեցտասա-
15 ներորդը Իմմերին, եօթնուտասներորդը Եզիրին, ութուտասնե-
16 րորդը Ափեսեսին, իններուտասներորդը Փեթայիայի, քսաներոր-
17 դը Եզեկիելին, քսանումեկերորդը Յաքինին, քսանուերկուերորդը
18 Գամուլին, քսանուերեքերորդը Դաղայիայի, քսանուչորսերորդը
19 Մաազիայի։ Ասոնք անոնց կարգադրութիւնը իրենց պաշտամանցը համար՝ մտնելու համար իրենց հօրը Ահարոնին ձեռքովը իրենց հրամայած օրէնքին համեմատ, ինչպէս որ Իսրայէլին Տէր Աստուածը անոր պատուիրեր էր։
20 Ու Ղեւիի որդուոցը մնացորդները սոոնէ էին. Ամրամի որդիներէն՝ Սուբայէլ. Սուբայէլին որդիներէն՝
21 Յադայիա. Ռեհաբիայէն՝ Հեռաբիային որդիներէն առջինը
22 Յեսիա. Իսհառի որդիներէն՝ Սաղոմթ. Սաղոմթին որդին-
23 րէն՝ Յեռի. Ու Հերբրոն որդիներէն՝ Ամարիա, երկրորդը Ամարիա, երրորդը Յազիէլ, չորրորդը
24 Եկամամ. Ոզիելի որդիներէն՝ Միքա. Միքայէլին որդիներէն՝ Սամիր.
25 Միքայէլին եղբայրը՝ Յեսիա. Յեսիային որդիներէն՝ Զաքարիա։
26 Մերարիի որդիքը Մոողի ու Մուսի էին. Յազիայի որդին Բենով.
27 Մերարիի որդիքը Յազիայէն՝ Բենով, Սոհամ, Զաքուր ու Եբրի
28 էին։ Մոողիէն Եղիազար չունէր, ու անիկայ որդիներ չունէր։
29 Կիսէն՝ այսինքն Կիսին որդիներէն
30 Յերամէլ էր։ Մուսիին որդիքը Մոողի, Եդեր ու Յերիմովթ էին։ Ղեւտացւոց որդիները իրենց տոհմերուն համեմատ ասոնք էին։
31 Եւ ասոնց համար ալ իրենց եղբարցը Ահարոնի որդուոցը պէս՝ Դաւիթ թագաւորին ու Սադովկին ու Աքիմելէքին և քահանայից ու Ղեւտացւոց տոհմապետներուն առջեւը վիճակ ձգեցին, թէ տոհմապետներուն և թէ անոնց պզտիկ եղբայրներուն համար։

ԳԼ· ԻԹ

1 Երգեցողներուն թիւը ու պաշտօնը· 8 անոնց՝ վիճակով քսանուչորս դասակարգութիւններ բաժնուիլը։

1 Ու Դաւիթ ու զօրքին իշխանները Ասափին, Եմանին ու Իդիթունին որդիներէն՝ քնարներով, տաւիղներով ու ծնծղաներով մարգարէութիւն ընողները որոշեցին պաշտօնիս համար. ու իրենց պաշտօնին համեմատ՝ ասոնց ծառայութիւնը ընող մարդիկներուն համրանքը ասիկայ էր։
2 Ասափի որդիներէն՝ թագաւորին քովը մարգարէութիւն ընող Ասափին ձեռքին տակը Ասափի որդիքը՝ Զաքուր, Յովսէփ, Նաթա-
3 նիա և Ասարէլա էին։ Իդիթունէն՝ Իդիթունի որդիքը՝ Գոդոդիա, Եղրի, Եսայի, Սուդէ, Ասաբիա ու Մատաթիա՝ վեց էին. ու հօրը իրենց Իդիթունին ձեռքին տակն էին, որ քնարով Տէրոջը գոհութիւն ու օրհնութիւն երգելով՝ մարգարէութիւն կ'ընէր։
4 Եմանէն՝ Եմանին որդիքը՝ Բոկքիա, Մաթանիա, Ոզիէլ, Սուբայէլ, Յերիմովթ, Անանիա, Անանի, Եղիաթա, Գեդողաթի, Ռոմամթիեզեր, Յեսբակասա, Մեղեթի, Յոթիր ու Մազիովթ
5 էին։ Ասոնց ամէնը Եմանի որ-

Ն·Ք·ԳԲ· 1015

Ղ Գլ·Իդ·17·
Ի Գլ·Իդ·18·
Ճ Գլ·Իդ·19·
Իդ· 31·

Բ Եզ·գ·19· Գլ·Իդ·21·

Ե Գլ·Խ·22·

Ի Գլ·Խ·23·

Իրբ 1015

Գլ·ը·33· 39, 44·

Բ Հմր 14 ի'ը-սոի Յեսուրէլ·

Գ Տես Հմր 17·

* կամ՝ Ազարիէլ· տես Հմր 18·

Ն·Ք·ԳԲ· 1015

Բ Թագ·գ· 4· Իդ·61·

Նէեմ. Ժր· 4·17· Ղռ· ա·5·

Գլ·Թ·25·

Ի Գլ·Իդ·16·

Ն·Ք·ԶՓ· Իսր 1015

դիքն էին, որ թագաւորին տեսա-
նողն էր՝ Աստուծոյ խօսքերուն
մէջ եղչիւրը վերցընելու. ու Ա-
տուած Եմանին տասնուչորս տղայ
6 ու իրեք աղջիկ տուեր էր։ Ասոնք
ամէնը Աստուծոյ տանը պաշտօնին
համար ծնծղաներով, տաւիղնե-
րով ու քնարներով՝ իրենց հօրը
ձեռքին տակը Ցերոյնը տանը եր-
գերը կ'երգէին. Իսկ Ասափ, Իդի-
թուն ու Եման թագաւորին ձեռ-
7 քին տակն էին։ Եւ անոնց թիւը՝
Ցերոյնը երգերը սորված իրենց եղ-
բայրներուն հետ, ամէնն ալ բոլոր
հանճարեղներուն Ի՛նը երկու հա-
րիւր ութսունուութ էր։
8 Եւ իրենց յաջորդական պաշտօ-
նին համար՝ պզտիկը ու մեծը,
Ք վարպետը ու աշակերտը միասին,
Ք ամբոխ·իգ· 13։ 9 վիճակ ձգեցին։ Եւ առաջին վի-
ճակը Ասափի որդւոյն Յովսեփին
ելաւ. երկրորդը Գոդողիային, որ
ինքը ու իր եղբայրները ու որդի-
10 քը տասուերկու հոգի էին. եր-
րորդը Զաքուրին, որ իր որդինե-
րովը ու եղբայրներովը տասներ-
11 կու հոգի էր. Չորրորդը Եզրիին,
որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը
12 տասուերկու հոգի էր. Հինգերոր-
դը Նաթանիային, որ իր որդինե-
րովը ու եղբայրներովը տասուերկու
13 հոգի էր. Վեցերորդը Բոկքիային,
որ իր որդիներովը ու եղբայրներո-
14 վը տասուերկու հոգի էր. Եօթ-
ներորդը Յեսարէլային, որ իր որ-
դիներովը ու եղբայրներովը տա-
15 սուերկու հոգի էր. Ութերորդը
Եսայիին, որ իր որդիներովը ու
եղբայրներովը տասուերկու հոգի
16 էր. Իններորդը Մաթանիային,
որ իր որդիներովը ու եղբայրներո-
17 վը տասուերկու հոգի էր. Տասնե-
րորդը Սեմէիին, որ իր որդիներովը
ու եղբայրներովը տասուերկու
18 հոգի էր. Մեւտասաներորդը Ազա-
րիէլին, որ իր որդիներովը ու եղ-
բայրներովը տասուերկու հոգի էր.
19 Երկոտասաներորդը Ասաբիային,
որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը
20 տասուերկու հոգի էր. Երեքտա-
սաներորդը Սուբայելին, որ իր որ-
դիներովը ու եղբայրներովը տա-
21 սուերկու հոգի էր. Չորեքտասա-
ներորդը Մատաթիային, որ իր
որդիներովը ու եղբայրներովը տա-
22 սուերկու հոգի էր. Հնգետասա-
ներորդը Ցերիմովթին, որ իր որդի-
ներովը ու եղբայրներովը տասու-
23 երկու հոգի էր. Վեչտասաներոր-
դը Անանիային, որ իր որդիներո-
վը ու եղբայրներովը տասուերկու
24 հոգի էր. Եօթնուտասներորդը
Ցեսբակասային, որ իր որդիներովը
ու եղբայրներովը տասուերկու
25 հոգի էր. Ութուտասներորդը
Անանիին, որ իր որդիներովը ու
եղբայրներովը տասուերկու հոգի
26 էր. Իննուտասներորդը Մեղեթի-
ին, որ իր որդիներովը ու եղբայր-
ներովը տասուերկու հոգի էր.
27 Քսաներորդը Եղիաթային, որ իր
որդիներովը ու եղբայրներովը տա-
28 սուերկու հոգի էր. Քսանումկե-
րորդը Ցոթիրին, որ իր որդիներո-
վը ու եղբայրներովը տասուերկու
29 հոգի էր. Քսանուերկուերորդը
Գեդողաթիին, որ իր որդիներովը
ու եղբայրներովը տասուերկու
30 հոգի էր. Քսանուերեքերորդը
Մազիովթին, որ իր որդիներովը
ու եղբայրներովը տասուերկու
31 հոգի էր. Քսանուչորսերորդը
Ռոմամթիեզերին, որ իր որդինե-
րովը ու եղբայրներովը տասուեր-
կու հոգի էր։

Ն·Ք·ԶՓ· Իսր 1015

ԳԼ·ԻԶ

1 Դռնապաններուն դասակարգութիւնները։ 13 Դռներուն պահպանութիւնը վիճակով առնոց կը յանձնուի։ 20 Ցերոյնը գանձերուն վերակացու ընտրուած Ղեւտացիները։ 29 Ոստիկաններ ու դատաւորներ։

1 Դռնապանաց դասակարգութիւնները. Կորհեաններէն՝ Ասափի որդիներէն Կովրէին որդին՝ Մա- — Հմր 14 Ի·Ը· ասուի Սեղեմիա.
2 սեղամիան էր։ Ու Մասեղամիայի որդիքը՝ անդրանիկը Զաքարիա, երկրորդը Յեդիէլ, երրորդը Զաբադիա, չորրորդը Յաթնիէլ,
3 Հինգերորդը Եղամ, վեցերորդը Յոհանան, եօթներորդը Եղհովէ-
4 նայի էին։ Եւ Աբդեդոմի որդիքը՝ անդրանիկը Սեմայիա, երկրորդը Յովզաբադ, երրորդը Յովահ, չորրորդը Սաքար, հինգե-
5 րորդը Նաթանայէլ, վեցերորդը Ամիէլ, եօթներորդը Իսաքար, ութերորդը Փեղաթի. քանզի Աստուած *զանիկայ օրհներ էր։ * ՚ի՝ Աբդեդոմ. տես գլ·Ժդ·14։
6 Ու անոր որդւոյն Սեմայիային որդիներ ծնան, որոնք իրենց հօրը տանը իշխաններ եղան, քանզի ա-
7 նոնք զօրաւոր կտրիճներ էին։ Սեմայիային որդիքը Ոթնի, Ռափայէլ, Ովբէդ, Եղզաբադ, †Ա֊քիով, Բնհայիլ՝, Եղհուս ու Սամա-
8 քիա էին։ Ասոնք ամէնը Աբդեդոմի որդիներէն էին, ա՛ իրենք ու իրենց որդիքը և իրենց եղբայրները՝ ծառայութեան համար զօրաւոր ու կտրիճ մարդիկներ՝ Աբդեդոմէն
9 վաթսունուերկու էին։ Եւ Մասեղամիա տասնուութը զօրաւոր
10 որդիներ ու եղբայրներ ունէր։ Ու Մերարիի որդւոյմէ Ի Ուսա որդիներ ունէր. գլխաւորը Սամարի էր. † կ՚ո՛ անոր եղբայրները զօրաւոր մարդիկ։ Ի Գլ·ԻԶ· 38։

քանզի թէպէտև անիկայ անդրանիկ չէր , բայց անոր հայրը զանի-
11 կայ գլուխ ըրաւ . Երկրորդը Քեղկիա , երրորդը Ցաբաղիա , չորրորդը Զաքարիա էր . Ուսայիին բոլոր որդիները ու եղբայր-
12 ները տասուիրեք էին : Դոնապաններուն դասակարգութիւնները ասոնց պրոէցն էբէ դլխաւոր մարդիկներու , որ իրենց եղբայրներուն հետ պահպանութիւն ընելով՝
13 Ցերոյը տանը մէջ ծառայեն : Եւ պղտիկը ու մեծը հաւասարապէս վիճակ ձգեցին իրենց ազգատոհմներուն համեմատ՝ ամէն մէկ դրան
14 համար : Եւ արևելեան կողմին վիճակը Սեղեմիային եկաւ . եւ որը անոր որդւոյն՝ խելացի ու խորհրդական Զաքարիային համար վիճակ ձգեցին , ու անոր վիճակը հիւսի-
15 սային կողմը եկաւ : Աբդեդոմին՝ հարաւային կողմը , ու անոր որ-
16 դւոցը՝ Բեթասուփիմ : Սուփիմին և Ուսայիին՝ արևմտեան կողմը Սալեքեթին դրանը քով Վեր ելլող ճամբուն վրայ . ու մէկ պահպանութիւնը միւս պահպա-
17 Նութեանը դիմացն էր : Արևելեան կողմը վեց Ղևտացի , հիւսիսային կողմը օրը չորս , հարաւային կողմը օրը չորս , ու Ասուփիմի կողմը
18 երկերկուք էին : Փարպարին կողմը դէպ 'ի արևմուտք վեր ելլող ճամբան՝ չորս , ու Փարպար եր-
19 կու դռնապաններուն դասակարգութիւնները ասոնք էին :
20 Ու Ղևտացիներէն՝ Աստուծոյ տանը գանձերուն ու նուիրական
21 գանձերուն վրայ Ադքիա էր : Գերսոնացի Ղադանին ազգատոհմին-
22 րուն իշխաններէն՝ Գերսոնացի Ղադանի որդիներէն՝ Յեքիէլ էր : Յեքիէլին որդիքը Զեթամ ու անոր եղբայրը Յովել Ցերոյը
23 տանը գանձերուն վրայ էին : Ո-
24 Ամրամեաններէն , Իսհառեաններէն , Քերրոնեաններէն ու Ոզիէլեաններէն ու Մովսէսի որդւոյն Գերսամին որդին Շուբայէլը գանձերուն վերակացուն էր :
25 Եւ անոր եղբայրները Եղիազարին որդիէ . անոր որդին Հռաբիա , անոր որդին Եսայի , անոր որդին Յովրամ , անոր որդին Զէքրի , ու
26 անոր որդին Սաղոմէթ էր : Ան Սաղոմէթ ու անոր եղբայրները՝ Դաւիթ Թագաւորին ու տոհմից իշխաններուն ու Հազարապետներուն և Հարիւրապետներուն ու զօրաց իշխաններուն նուիրած ամէն սուրբ դանձերուն վրայ էին ,
27 Որոնք պատերազմներէն ու աւարէն Ցերոյը տանը շինութեանը հա-
28 մար նուիրեր էին . Նաև Սամուէլ Տեսանողին ու Կիսեան Սաուղին ու Ներևան Աբեններին և Շարուհեան Յովաբին նուիրած բոլոր նուէրները Սաղոմէթին ու անոր եղբայրներուն ձեռքին տակն էին :
29 Իսահառեաններէն՝ Քոնոնիա ու անոր որդիքը արտաքին գործքերու համար՝ Իսրայէլի վրայ Տոստիկաններ ու դատաւորներ էին :
30 Քերրոնեաններէն՝ Ասաբիա ու անոր եղբայրները՝ հազար եօթը հարիւր զօրաւոր մարդիկներ՝ Որդանանու ասդիի կողմը դէպ 'ի արևմուտք՝ Ցերոյը ամէն գործքին համար ու Թագաւորին ծառայութեանը համար Իսրայէլի վրայ վե-
31 րակացու էին : Քերրոնեաններէն՝ Քերրոնեաններուն ազգատոհմին իշխանը Ուցերիա էր . Դաւիթին Թագաւորութեանը քառասներորդ տարին անոնք համրուեցան , ու Գաղաադու Յազերի մէջ անոնց-
32 մէ զօրաւոր կտրիճներ գտնուեցան : Եւ անոր եղբայրները երկու հազար եօթը հարիւր զօրաւոր մարդիկներ տոհմերու իշխաններ էին . և Դաւիթ Թագաւորը զանոնք Ռուբենեանց , Գադեանց ու Մանասեանց կէս ցեղին վրայ Աստուծոյ և Թագաւորին ամէն գործքին համար :

ԳԼ . ԻԷ

1 Տասուերկու գործակալները տասուերկու ամիսներուն համար : 16 Տասուերկու ցեղերուն տասուերկու իշխանները : 23 Ժողովուրդը համրելը կը խափանուի : 25 Դաւիթին մասնաւոր գործակալները :

1 Ու Իսրայէլի որդւոցմէ իրենց համրանքովը՝ ազգատոհմի նահապետներէն ու հազարապետներէն և հարիւրապետներէն ու անոնց ոստիկաններէն՝ դասակարգութեանց ամէն գործքին մէջ Թագաւորին ծառայութիւն ընծեղնելու , և տարւոյն ամէն ամիսներուն մէջ ամէն ամիս մտնողներուն ու ելլողներուն մէկ մէկ դասը քսան-
2 ուչորս հազար մարդ էր : Առաջին ամսուն համար առաջին դասին վրայ Զաբդիէլի որդին Յեսբաամին էր , ու անոր դասը քսանուչորս
3 հազար մարդ էր : Առաջին ամսուն ամէն զօրավարներուն իշխանը Փա-
4 րեսին որդիներէն էր : Ու երկրորդ ամսուն դասին վրայ Ահոքացի Դովդան էր . ու Մակեղոթ անոր դասին իշխանն էր , ասոր դասն ալ
5 քսանուչորս հազար մարդ էր : Երրորդ ամսուն համար երրորդ զօրա-

ն . ք . ցէ . ԻՐԸ 1015

* ԵՖԷ . տուր նը հասատաւելու

ք ա Թագ . թ . 9 :

է ԿԼ . իգ . 4 :

լ ԳԼ . իգ . 19 :

ի Տճս Ցճս . իա . 39 :

ծ ԸՐ ՄՆ . ԺԹ . 11 :

ն . ք . ցէ . ԻՐԸ 1015

— Տճս բ Թագ . իգ . 8 ; ԳԼ . ժա . 11 :

բ ր Թագ . իգ . 9 :

ե Ձմր 1 Ի'ԷՒՒ Մաշեղաթա :

զ ԳԼ . Իր . 12 ; Մագ . գ . 10 :

է ԳԼ . գ . 17 ; է ԳԼ . իգ . 8 ; ԼԹ . 8 :

ը ԳԼ . իգ . 16 :

թ ԳԼ . իգ . 18 :

Ն. Ք. ԳՔ. Իր 1015

* Կամ՝ Նախարար. Գ Թագ. Դ. 5.

† Բ Թագ. ԻԳ. 20, 22, 23. Գլ. ԺԱ. 22, Ե.

‡ Բ Թագ. ԻԳ. 24. Գլ. ԺԱ. 26.

պետը Յովիադա քահանային որդին Բանեա գլխաւորն էր, ու անոր դա-
6 սը քսանըչորս հազար մարդ էր ։ Աս Բանեան երեսունէն † զօրաւոր էր, ու երեսունին վրայ էր ։ և անոր որդին Ամիզաբադ անոր դասին մէջն
7 էր ։ Չորրորդ ամսուն համար չորրորդ զօրագլուխը Յովաբին եղբայրը ‡ Ասայէլը, ու անկէ ետքը անոր որդին Զաբադիան էր ։ և անոր դասը քսանըչորս հազար մարդ էր ։
8 Հինգերորդ ամսուն համար հինգերորդ զօրապետը Յեզրացի Սամաւոթ էր ։ ու անոր դասը քսանու-
9 չորս հազար մարդ էր ։ Վեցերորդ ամսուն համար վեցերորդ զօրագլուխը Թեկուացի Եկքեսի որդին Իրաս էր ։ ու անոր դասը քսան-
10 ուչորս հազար մարդ էր ։ Եօթներորդ ամսուն համար եօթներորդ զօրագլուխը Եփրեմի որդւոցմէ Փելոնացի Հքեղղէս էր ։ ու անոր դասը քսանուչորս հազար մարդ էր ։
11 Ութերորդ ամսուն համար ութերորդ զօրագլուխը Զարայեանց Ի Ովսացի Սովբաք էր ։ ու անոր դասը
12 քսանուչորս հազար մարդ էր ։ Իններորդ ամսուն համար իններորդ զօրագլուխը Բենիամինեաններէն Է Անաթովթացի Աբիեզեր էր ։ և անոր դասը քսանուչորս հազար մարդ
13 էր ։ Տասներորդ ամսուն համար տասներորդ զօրագլուխը Զարայեանց Ը Նետոփաթացի Մաարա էր. ու անոր դասը քսանուչորս հազար
14 մարդ էր ։ Մետասաներորդ ամսուն համար մետասաներորդ զօրագլուխը Եփրեմի որդւոցմէ՝ Ժ Փարաթոնացի Բանեա էր ։ և անոր դասը
15 քսանուչորս հազար մարդ էր ։ Երկոտասաներորդ ամսուն համար երկոտասաներորդ զօրագլուխը Գոթոնիէլի սերունդէն՝ Ի Նետոփաթացի Աղադ էր ։ ու անոր դասը քսանուչորս հազար մարդ էր ։
16 Եւ Իսրայէլի ցեղերուն վրայ ասոնք էին. Ռուբէնի ցեղին իշխան՝ Զեքրիի որդին Եղիազար, Շմաւոնի ցեղին՝ Մաաքայի որդին Սա-
17 փատիա, Ղեւիի ցեղին՝ Կամուէլի որդին Լ Ասաբիա, Ահարոնի որ-
18 դւոցը՝ Սադովկ, Յուդայի ցեղին՝ Դաւիթին եղբայրներէն՝ † Եղիուս, Իսաքարի ցեղին՝ Միքայէլի որդին
19 Ամրի, Զաբուղոնի ցեղին՝ Աբդիային որդին Իսմայիա, Նեփթաղիմի ցեղին՝ Եզրիելի որդին Յերիմովթ,
20 Եփրեմի որդւոցը՝ Ազազիայի որդին Ովսէէ, Մանասէի կէս ցեղին՝ Փա-
21 դայիայի որդին Յովէլ, Գաղաադ եղող Մանասէի կէս ցեղին՝ Զաքարիայի որդին Յեդդով, Բենիամինի ցեղին՝ Աբենների որդին Յասիէլ,

Ի Գլ. ԺԱ. 28.

Հ Գլ. ԺԱ. 27.

Ի Բ Թագ. ԻԳ. 18. Գլ. ԺԱ. 29.

Է Գլ. ԺԱ. 28.

Ը Բ Թագ. ԻԳ. 28. Գլ. ԺԱ. 30.

Ժ Գլ. ԺԱ. 31.

Ի Գլ. ԺԱ. 30.

Լ Գլ. ԻԴ. 30.

† Կամ՝ Եղիաբ. Ա Թագ. ԺԶ. 6.

22 Դանի ցեղին՝ Յերովամի որդին Ազարիէլ. Իսրայէլի ցեղերուն իշխանները ասոնք էին ։
23 Եւ Դաւիթ քսան տարեկանէն վար եղողները չհամրեց ։ վասն զի Ի Տէրը ըսեր էր որ Իսրայէլը երկինքին աստղերուն չափ պիտի շատցը-
24 նէ ։ Շարուհեայի որդին Յովաբ սկսաւ համրել, բայց չլմնցուց. ու անոր համար Ժ Իսրայէլի վրայ բարկութիւն եկաւ. և ան համրանքը Դաւիթ թագաւորին յիշատակաց գրքին մէջ չմտաւ ։
25 Ու թագաւորին գանձերուն վրայ Ադիելի որդին Ազամօթ էր. և դաշտը — քաղաքները և գեղերը ու աշտարակները եղող շտեմարաններուն վրայ Ոզիայի որդին
26 Յովնաթան էր. Եւ արտը բանող երկրագործներուն վրայ Քեղուբի
27 որդին Եզրի էր. Ու այգիներուն վրայ Արիմաթացի Սեմէի էր. ու այգիներուն ‡ բերքերուն — գինիի շտեմարաններուն վրայ Սեփամացի
28 Զաբդի էր. Եւ դաշտը եղող ձիթենիներուն ու մոլաթզենիներուն վրայ Գադերացի Բաաղանան էր. ու եղի շտեմարաններուն
29 վրայ Յովաս էր. Ու Սարոնի մէջ եղող արօտական արջառներուն վրայ Սարոնացի Սետրա էր. ու հովիտներու մէջ եղող արջառներուն վրայ Ադղիի որդին Սափատ
30 էր. Եւ ուղտերուն վրայ Իսմայէլացի Ոբիլ էր. ու էշերուն վրայ
31 Մերոնոթացի Յադայիա էր. Եւ հօտերուն վրայ Հագարացի Յազիզ էր ։ Ասոնք ամէնը Դաւիթ թագաւորին ստացուածոցը վերակացուներն էին ։
32 Ու Դաւիթին հօրեղբայրը Յովնաթան խորհրդական էր. անիկայ խելացի ու գիտուն մարդ էր. և Հաքեմոնիի որդին Յեքիէլ թա-
33 գաւորին որդւոցը հետ էր. Ու Ի Աքիտոփէլ՝ թագաւորին խորհրդականը, և Արաքացի Հ Քուսի թա-
34 գաւորին բարեկամն էր. Ու Աքիտոփելէն ետքը Բանեայի որդին Յովիադա ու Յ Աբիաթար էին. ու թագաւորին զօրագլուխը Ղ Յովաբ էր ։

Ն. Ք. ԳՔ. Իր 1015

Ի Ծն. ԺԵ. 5.

Իր 1017

Ժ Բ Թագ. ԻԴ. 15. Գլ. ԻԱ. 7.

Իր 1015

‡ Եբր. Մառաններուն,

Ի Բ Թագ. ԺԵ. 12.

Հ Բ Թագ. ԺԵ. 37. ԺԶ. 16.

Յ Գ Թագ. Ա. 7.

Ղ Գլ. ԺԱ. 6.

ԳԼ. ԻԸ

1 Դաւիթ հանդիսաւոր ժողովքի մը մէջ ծանուցանելով իր վրայով Աստուծոյ ունեցած հաճութիւնը, ու իր որդւոյն Սողոմոնին համար ըրած խոստմունքը, զանոնք կը յորդորէ որ Աստուծմէ վախնան. 9, 20 կը յորդորէ նաև իր որդին Սողոմոնը՝ որ տաճարը շինէ. 11 ու անոր ի՛նչ ձևով ըլլալուն օրինակը կուտայ ։

1 Եւ Դաւիթ՝ Իսրայէլին բոլոր իշխանները, — ցեղերուն իշխանները ու թագաւորին ծառայութիւն

— Գլ. ԻԷ. 16.

ն · ք · գԴ · իրբ 1015

բ Գլ · իե · 1 · 2 ·

ե Գլ · իե · 25 ·

զ Գլ · ժա · 10 ·

իբ թագ · է · 2 · Սաղ · ձլ · 3 · 4 · 5 ·

ղ Սաղ · զթ · 5 · ձլ · 7 ·

իբ թագ · է · 5 · 13 · գ թագ · է · 3 · Գլ · ժէ · 4 · իբ · 8 ·

ա Եբր · ա · բրիներ

գ թագ · ժգ 7—13 ·

բ Ցն · իթ · 8 · Գլ · ե · 2 · Սաղ · կ · 7 · նբ · 68 ·

գ թագ · ժգ 1 ·

է թագ · ժգ · 12 · 13 · է Գլ · գ · 1 · ճ · իգ · 1 · է Գլ · իբ · 9 ·

իբ թագ · է · 13 · 14 · Գլ · իբ · 9 · 10 · բ Մն · ա · 9 ·

է Գլ · իբ · 13 ·

հ Երեմ · թ · 24 · Ովս · գ · 1 · Ցօ · ժէ · 3 ·

ի գ թագ · ի · 3 · Սաղ · ճա · 2 ·

ը գ թագ · ժգ · 7 · գ թագ · ը · 39 · Գլ · իթ · 17 · Սաղ · է · 9 · ճլթ · 2 · Առակ · ժէ · 3 · Երեմ · ժա · 20 · ժէ · 10 · ի · 12 · Ցայ · ը · 23 ·

ժբ Մն · ժե · 2 ·

թ Եբր · պիտի գանուի քեզի ·

ժ Հմր 6 ·

ընդդէմ դասերուն իշխանները , և հազարապետները ու հարիւրապետները , և թագաւորին ու անոր որդւոյը բոլոր ստացուածոց ու ընչից ‡ վերակացուները , ներքինիները , † զօրաւորները ու զօրքին բոլոր կտրիճները Երուսաղէմի մէջ
2 ժողվեց ։ Եւ Դաւիթ թագաւորը ոտքի վրայ կայնեցաւ , ու ըսաւ , Ով իմ եղբայրներս ու իմ ժողովուրդս , ինծի մտիկ ըրէք . Է իմ սրտիս մէջը ունեցայ որ Տէրոջը ուխտի տապանակին , ու մեր Աստուծոյն ոտիցը Հպատուանդանի համար մէկ հանգստեան տուն մը շինեմ , ու շինելու պատրաստութիւն
3 տեսայ . Բայց Աստուած ինծի ըսաւ , Դուն իմ անունս տուն պիտի չշինես , քանզի դուն պատերազմի մարդ ես ու * շատ արիւն"
4 թափեցիր ։ Եւ Իսրայէլին Տէր Աստուածը իմ հօրս բոլոր տունէն Ըզիս ընտրեց , որ յաւիտեան Իսրայէլին վրայ թագաւոր ըլլամ . քանզի առաջնորդը Ր Ցուդայէն , ու Ցուդայի տունէն Ծ իմ հօրս տունը ընտրեց . ու Է իմ հօրս որդւոցը մէջէն ինծի հաւնեցաւ , որ Ա բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր
5 ընէ ։ Եւ իմ բոլոր որդիներէս՝ (որովհետեւ Տէրը ինծի շատ որդիներ տուաւ ,) Է իմ որդիս Սողոմոնը ընտրեց , որ Իսրայէլի վրայ Տէրոջը թագաւորութեան աթոռը նստի .
6 Ու ինծի ըսաւ , Ծ Քու որդիդ Սողոմոն՝ ինքը պիտի շինէ իմ տունս ու իմ սրահներս , քանզի զանիկայ ինծի որդի ընտրեցի , ու ես անոր
7 հայր պիտի ըլլամ . Եւ անոր թագաւորութիւնը յաւիտեան պիտի հաստատեմ , Ի թէ որ ան օրուան պէս իմ հրամաններս ու դատաստաններս Ի գործ դնելու մէջ յա-
8 րատեւէ ։ Ու հիմա բոլոր Իսրայէլին՝ Տէրոջը ժողովքին առջեւը ու մեր Աստուծոյն լսելովը Յէհ Ի՛ԸՒ՛ , Ձեր Տէր Աստուծոյն բոլոր պատուիրանքները պահեցէք ու ղգուշութեամբ սորվեցէք , որ Ա բարի երկիրը ժառանգէք , ու ձեզմէ ետքը ձեր որդւոցը ժառանգութիւն Թողուք յաւիտեան ։
9 Եւ դուն՝ որդեակ իմ Սողոմոն , Հքու Հօրդ Աստուածը ճանչցիր , ու անոր Ո կատարեալ սրտով ու յօժար կամքով ծառայութիւն ըրէ . քանզի Ձ Տէրը ամէն սիրտերը կը քննէ , ու ամէն մտաց խորհուրդները կը ճանչնայ . Ֆ թէ որ զանիկայ փնտռես՝ † պիտի գտնես" , և թէ որ զանիկայ Թողուս՝ ան ալ քեզ յա-
10 ւիտեան պիտի մերժէ ։ Հիմա նայէ որ Ո Տէրը քեզ ընտրեց Ի սրբա-

բանին համար տուն մը շինելու . զօրացիր ու Ա ըրէն կատարէ ։
11 Եւ Դաւիթ իր որդւոյն Սողոմոնին՝ Ո սրահին , ու անոր սենեակներուն , և անոր գանձարաններուն , ու անոր վերնատուններուն , և անոր ներքին շտեմարաններուն , ու քաւութիւնին տանը գաղափարը
12 տուաւ . Եւ ‡ Հոգիին ազդեցութեամբը իրեն Ո ըրածները՝ բոլոր բաներուն՝ Տէրոջը տանը գաւիթներուն , ու բոլորտիքը եղող ամէն սենեակներուն , և Ն Աստուծոյ տանը շտեմարաններուն , ու նուիրուած բաներուն գանձարաններուն
13 գաղափարը Ա ։ Նաև քահանայից ու Ղեւտացւոց դասակարգութիւններուն համար , ու Տէրոջը տանը պաշտօնին ամէն գործքին համար , և Տէրոջը տանը ծառայութեանը ամէն անօթներուն հա-
14 մար ոսկիէ Ա ։ Ո՝ ամէն պաշտօններուն ամէն ոսկի անօթներուն կշիռքը , Ա՝ ամէն արծաթէ անօթներուն , Ա՝ ամէն պաշ-
15 տօնի անօթներուն Ը կշիռքը , Եւ ամէն ոսկիէ աշտանակներուն , ու անոնց ամէն ոսկիէ ճրագներուն կշիռքը , և ամէն արծաթէ աշտանակին , ու անոր ճրագներուն , ամէն մէկ աշտանակին գործածութեանը համեմատ կշիռքը Ա ։
16 Եւ առաջաւորութեան սեղաններուն ամէն մէկ սեղանին համար՝ ոսկիին կշիռքը , ու արծաթէ սեղաններուն համար՝ արծաթին կշիռ-
17 քը , Եւ մաքուր ոսկիէ մսահաններուն ու կոկիւրներուն և բաժակներուն ու ոսկիէ տաշտերուն համար՝ ամէն մէկ տաշտին կշիռքը , և արծաթէ տաշտերուն համար ամէն
18 մէկ տաշտին կշիռքը Ր ։ Ու խունկի սեղանին համար կշռոքով մաքուր ոսկի , և Է ր Ն Ե Ր Ը տարածող՝ ու Տէրոջը ուխտին տապանակը ծածկող Ը քերովբէից կառքին գաղափարին համար ոսկի
19 Ր ։ Ա՛ բոլոր բաները՝ ըսաւ գաղափարին բոլոր գործքերը Տէրը իր ձեռքին գրովը ինծի յայտնեց՝ Ա ։
20 Եւ Դաւիթ իր որդւոյն Սողոմոնին ըսաւ , Ն Զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր , ու Ա ըրէն կատարէ . մի՛ վախնար ու մի՛ զարհուրիր . քանզի Տէր Աստուած՝ իմ Աստուածս քեզի հետ է . Դանիկայ քեզ պիտի չթողու ու քեզ երես պիտի չձգէ , մինչև որ Տէրոջը տանը ծառայութեանը բոլոր գործ-
21 քերը լմնցնես ։ Եւ ահա Ը քահանայից ու Ղեւտացւոց դասերը Աստուծոյ տանը բոլոր ծառայու-

ն · ք · գԴ · իրբ 1015

ո Տճ · Ել · իե · 40 · Հմր 19 ·

‡ Կ՛ Իր մտքին մէջը ունեցած

Դ Գլ · իգ · 20 ·

Ն Ել · իե · 18—22 · ա թագ · գ · 4 · գ թագ · ը · 23 · ճ ։

- Տճ · Ել · իե · 40 · Հմր 11 · 12 ·

Ը Օր · լա · 7 · 8 · Ցճ · ա · 6 · 7 · 9 · Գլ · իբ · 13 ·

Ղ Ցճ · ա · 5 ·

Ը Գլ · իդ · իե · իչ ·

Ն·Ք·ԴԲ· Իբր 1015

—ԵԼ·Լ·25, 26 ։ ԼԶ·1, 2 ։

թեանը համար են . ու ամէն ծառայութեան համար՝ ամէն գործքի մէջ —ամէն յօժարակամ իմաստունները քեզի հետ են . և իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը քու ամէն հրամանիդ կ՚ենայ ։

ԳԼ · ԻԹ

1 Դաւիթ իր օրինակովը ու յորդորանքովը 6 պատճառ կ՚ընայ որ իշխանները ու ժողովուրդը կամաւոր ընծաներ կը մատուցանեն ։ 10 Դաւիթին չնորհակալութիւնը ու աղօթքը ։ 20 ժողովուրդը գՔաւուած օրհնելով ու զոհ մատուցանելով , Սողոմոն թագաւոր կը նստեցընեն ։ 26 Դաւիթին թագաւորութեանը օրերը ու մահը ։

1015

1 Եւ Դաւիթ թագաւորը բոլոր ժողովքին ըսաւ , Իմ որդիս Սողոմոն որ Աստուած միայն անիկայ ընտրեց , —փափուկ տղայ մըն է , ու գործքը մեծ է · քանզի —պալատը մարդու համար չէ , հապա

—գ Թագ·գ· 7 ։ ԳԼ·Իր· 5 ։ Առակ· գ·3 ։

2 Ցէր Աստուծոյ համար է ։ Ուստի ես իմ բոլոր կարողութեամբս իմ Աստուծոյս տանը համար՝ ոսկիէ ըԼԼՐ— ԲՈՒԼրուն համար ոսկի , ու արծաթեղէններուն համար արծաթ , և պղնձեղէններուն համար պղինձ , —երկաթեղէններուն համար երկաթ , և փայտեղէններուն համար փայտ , —Բեղնգնաքարեր , և գամելու —րեր , ու զարդի համար գոյնզգոյն քարեր , և ամէն տեսակ պատուական քարեր , ու մարմարիոն քարեր առատօրէն

Բ Տ՚ես Ես· ծգ·11·12 ։ Ցայտ·իա· 18 ։ ըԶ ։

3 պատրաստելի ։ Ու նաև իմ Աստուծոյս տանը վրայ մեծ սէր ունենալուս համար , սրբարանի տանը համար ամէն պատրաստած բաներս ՚ի զատ , իմ յատուկ գանձիս մէջը եղած ոսկին ու արծաթն ալ իմ Աստուծոյս տանը համար տուի ,

4 †Ոփիրի ոսկիէն իրեք հազար տաղանդ ոսկի , ու եօթը հազար տաղանդ մաքուր արծաթ՝ որ անոնցմով տուներուն որմունքը պատեն .

† գ Թագ·թ· 28 ։

5 Ոսկիէ ըԼԼՐ— ԲՈՒԼրուն համար ոսկի , ու արծաթեղէններուն համար արծաթ , ու արուեստաւորներուն ձեռքովը ըԼԼՐ— ամէն տեսակ գործքին համար հրթռռոր Խնծը պռռէ . և այսօր Յեղէ իր կամքովը Ցէրոջը *ընծայ տուող՝ ով կայ ։

* ԵԶԲ · իր ձեռքը լեցրնող

6 Ան ատենը †տոհմից իշխանները , ու Իսրայէլի ցեղերուն իշխանները , և հազարապետները , ու հարիւրապետները , և †թագաւորին գործքին վերակացուները յօժար կամք ընծայ բերին ,

† ԳԼ·Իէ·1 ։

† ԳԼ·Իէ·25 , ըԶ ։

7 Ու Աստուծոյ տանը գործքին համար հինգ հազար տաղանդ և տասը հազար դրամ ոսկի , ու տասը հազար տաղանդ արծաթ , և տասնուվեց հազար տաղանդ պղինձ , ու հարիւր հազար տաղանդ երկաթ տուին ։

Ն·Ք·ԴԲ· 1015

ՂԳԼ·Իկ·21 ։

8 Եւ որուն քովը որ քարեր գտնուեցաւ , Գերսոնացի ՂՑկբիելին ձեռքովը Ցէրոջը տանը գանձին ընծայ ։

Իր Կոր·Բ· 7 ։

9 յետին ։ Ու ժողովուրդը անոնց կամաւոր ընծաներ մատուցանելուն համար ուրախացան , քանզի Ի կամաւոր ընծան բոլոր սրտով մատուցին Ցէրոջը . ու Դաւիթ թագաւորն ալ խիստ շատ ուրախացաւ ։

10 Եւ Դաւիթ բոլոր ժողովքին աչքին առջևը Ցէրը օրհնեց . ու Դաւիթ ըսաւ , Ո՛վ Ցէր , մեր Հօրը Իսրայէլին Աստուածը , յաւիտենից մինչև յաւիտեանս օրհնեալ ես .

ը Ած· գ· 13 ։ ա Տիմ· ա · 17 ։ Ցայտ · ե · 18 ։

11 Ո՛վ Ցէր , մեծութիւնը , զօրութիւնը , փառքը , պայծառութիւնը ու վայելչութիւնը քուկդ է . քանզի բոլոր երկինքի ու երկրի վրայ եղածը †—ՒՐ է . ով Ցէր , թագաւորութիւնը քուկդ է , ու դուն իրրև գլուխ ամենէն բարձ-

† Գ Մնաց· իթ· 11 ։

12 րացեալ ես ։ †Եւ հարստութիւնը ու փառքը քեզմէ է , ու ամենուն իշխանը դուն ես . և զօրութիւնը ու կարողութիւնը քու ձեռքիդ մէջն է , և ամենը մեծցնելը և ուժովցնելը քու ձեռքդ

† Հռով· ժա· 36 ։

13 է ։ Եւ հիմա , ով մեր Աստուածը , քեզի գոհութիւն կու տանք , ու քու փառաւորեալ անունդ կ՚օրհնենք ։

14 Ինչ ։ Բայց ես ո՛վ եմ , ու իմ ժողովուրդս ո՛վ է , որ այսպէս կամաւոր ընծայ տալու կարող ըլլանք . քանզի ամէն բան քեզմէ է , ու

15 †քու կինններէդ քեզի տուինք ։ Վասն զի †մենք քու առջևդ մեր բոլոր հայրերուն պէս օտարականներ ու պանդուխտներ ենք . երկրի վրայ եղած մեր օրերը շուքի պէս է , ու ‡ Ճնա-

† ԵԶԲ · քու ձեռքէդ

† Սաղ·լթ· 12 ։ Երր· ժա· 18 ։ ա Պետ·բ·11 ։

16 յուն բան՝ մը չկայ ։ Ո՛վ Ցէր Աստուած մեր , քեզի՝ քու սուրբ անունդ շինուելու տանը համար աս մեր պատրաստած բաներէն բոլոր առատութիւնը քու ձեռքէդ է ,

† Ցօր· ժդ·9 ։ Սաղ·ղ·9 ։ Ծր · 11 ։ Ճխդ·4 ։

‡ ԵԶԲ · ապրիլու թիւն

17 ու ամէնն ալ քուկդ է . Եւ գիտեմ , ով Աստուած իմ , որ դուն Լսիրտերը կը փորձես , և Ի ուղղութիւնը կը սիրես . ասոնց ամէնը ես ուղիղ սրտով ու յօժար կամք ընծայ բրի . ու հիմա հոս գտնուած ժողովուրդդ ուրախութեամբ տեսայ , որ քեզի կամաւոր ընծայ կը մատուցանեն ։

Լ ա Թագ· ժգ·7 ։ ԳԼ· Իբ·9 ։ Ի Առակ·ժ· 20 ։

18 Ո՛վ մեր Հայրերուն՝ Աբրահամին , Իսահակին ու Իսրայէլին Ցէր Աստուածը , ասիկայ յաւիտեան քու ժողովուրդիդ սրտին խորհուրդներուն մէջը պահէ , ու ‖ անոնց սիրտը քեզի՛ ուղղէ ։

‖ Կ՚ուտէ՛ հասատէ՛ ։

19 Եւ † իմ որդւոյս Սողոմոնին կատարեալ սիրտ տուր , որ քու պատուիրանքներդ , վկայութիւններդ ու

† Սաղ· հ· 1 ։

կանոններդ պահէ , և ամէնը՝ի գործ դնէ , ու շինէ ան պալատը՝ որուն համար հպատրաստութիւն տեսեր եմ ։

20 Եւ Դաւիթ բոլոր ժողովքին ըսաւ , Հիմա ձեր Տէր Աստուածը օրհնեցէք . ու բոլոր ժողովքը իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը օրհնեցին , և ծռնդրով՝ Տէրոջը ու թագաւորին երկրպագութիւն բրին ։ Ու
21 հետևեալ օրը զոհեր ու ողջակէզներ մատուցին Տէրոջը , հազար զուարակ , հազար խոյ , հազար գառն՝ անոնց թափելու նուէրներովը , ու բոլոր Իսրայէլին համար շատ
22 զոհեր հատուցին ։ Եւ ան օրը Տէրոջը առջևը մեծ ուրախութիւնով կերան խմեցին , ու Դաւիթին որդին Սողոմոնը նորէն թագաւոր բրին . յաղթեցէք Տէրոջը համար թագաւոր , ու Սադովկը քահանայ օ-
23 ծեցին ։ Եւ Սողոմոն իր հօրը Դաւիթին տեղը Տէրոջը աթոռին վրայ թագաւոր նստաւ , ու յաջողութիւն գտաւ . և բոլոր Իսրայէլ
24 անոր ընազանդեցաւ ։ Ու ամէն իշխանները ու զօրաւորները , և Դաւիթ թագաւորին բոլոր որդիներն ալ Սողոմոն թագաւորին ետնազանդեցան ։
25 Ու Տէրը բոլոր Իսրայէլին առջևը Սողոմոնը խիստ մեծցուց , և անոր այնպէս թագաւորութեան փառք տուաւ , որ անկէ առաջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղողի մը ամենևին եղած չէր ։
26 Այսպէս Յեսսէի որդին Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւորեց ։
27 Թիւն ըրաւ . Եւ անոր Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն ըրած օրերը քառասուն տարի եղաւ . Քեբրոնի մէջ եօթը տարի թագաւորութիւն ըրաւ , ու Երուսաղէմի մէջ երեսուն-երկու տարի թագաւորութիւն
28 ըրաւ ։ Եւ երկար ծերութեամբ մեռաւ , կեանքէն՝ մեծութենէն ու փառքէն իր բաղձանքը առած . և անոր տեղը անոր որդին Սողոմոն
29 թագաւոր եղաւ ։ Ու Դաւիթ թագաւորին առաջին ու վերջին գործքերը ահա Սամուէլ տեսանողին դրքին մէջը , ու Նաթան մարգարէին դրքին մէջը , և Գադ տեսանողին դրքին մէջը գրուած են ,
30 Նաև անոր բոլոր թագաւորութիւնը ու քաջութիւնը , ու թէ անոր , թէ Իսրայէլին և թէ երկիրներուն ամէն թագաւորութեանցը պատահած դիպուածները ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ՓԻՐՔ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Գաբաւոնի մէջ Սողոմոնին մատուցած հանդիսաւոր զոհը ։ 7 Սողոմոն՝ իմաստութիւնը բնաբերելուն համար՝ Աստուծմէ կ'օրհնուի ։ 13 Սողոմոնին ոյժը ու հարստութիւնը ։

1 Ու Դաւիթի որդին Սողոմոն իր թագաւորութեանը մէջ զօրացաւ . ու Անոր Տէր Աստուածը անոր հետ էր , ու զանիկայ խիստ
2 մեծցուց ։ Եւ Սողոմոն բոլոր Իսրայէլին՝ հազարապետներուն , հարիւրապետներուն , դատաւորներուն ու բոլոր Իսրայէլին ամէն տոհմապետներուն խօսեցաւ ։
3 Եւ Սողոմոն ու բոլոր ժողովքը անոր հետ Գաբաւոնի բարձր տեղը գացին . քանզի Տէրոջը ծառային Մովսէսին անապատին մէջ շինած՝ Աստուծոյ ժողովքի խորանը հոն
4 էր . Բայց Դաւիթ Աստուծոյ տապանակը Կարիաթարիմէն իր պատրաստած տեղը հաներ էր . քանզի Երուսաղէմի մէջ անոր վրան մը կանգներ էր . Սակայն Ուրիան Ուրիին որդւոյն Բեսելէլէլն շինած Հպղնձէ սեղանը հոն Տէրոջը խորանին առջևն էր . և Սողոմոն ու
6 ժողովքը զանիկայ փնտռեցին ։ Եւ Սողոմոն հոն Տէրոջը առջևը ժողովքի խորանին պղնձէ սեղանին Հքովը ելաւ՝ , ու անոր վրայ Հհազար ողջակէզ մատուց ։
7 ՅԱն դիշերը Աստուած Սողոմոնին երևցաւ , ու անոր ըսաւ , Խնդրէ ,
8 քեզի ինչ տամ ։ Եւ Սողոմոն Աստուծոյ ըսաւ , Դուն իմ հօրս Դաւիթին մեծ ողորմութիւն ըրիր , ու զիս Հանոր տեղը թագաւոր բրիր .
9 Հիմա՝ով Տէր Աստուած՝ իմ հօրս Դաւիթին բրած խոստումնդ հաստատ մնայ . Արդեօք դուն զիս երկրիս հողին չափ շատ ժողովուրդի
10 վրայ թագաւոր բրիր ։ Տ Հիմա ինծի իմաստութիւն ու գիտութիւն տուր , որ աս ժողովուրդիս առջևը ելլեմ ու մտնեմ . վասն զի աս քու-

Ն · ք · գՓ · 1015
ՀՀՇր 2 · ԳԼ · իր · 14 ։
Ն · ք · գՓ · 1015
ՃԳթագ · գ · 13 ։ բ Մն · ա · 12 ։ ժ · բ · 9 ։
Ն · ք · գՓ · 1015
Ն · ք · գՓ · 1015
Ի Եչ · լ · 2 ։
Ը Եչ · իԱ · 1 ։ 2 ։ լը · 1 ։ 2 ։
Ի Կ — ՛ վրայ մատուց ։
Ի գ Թագ · գ · 4 ։
Ի գ Թագ · գ · 5 , 6 ։
Ի ա Մն · իը · 5 ։
Լ գ Թագ · գ · 7 , 8 ։
Ի գ Թագ · գ · 9 ։
Ի Թես · իԱ · 17 ։ բ Օր · լ · 2 ։
՛ բ Թագ · ե · 4 ։ գ Թագ · բ · 11 ։
՛ բ Թագ · ե · 5 ։
Ն Մն · իԱ · 8 ։ Ը ԳԼ · իԳ · 1 ։
Ի գ Թագ · ա · 35 , 39 ։
Ը ժող · բ · 2 ։
* Եչ · Ա ելոք տուին. տե՛ս Մն · իգ · 2 ։ իԱ · 29 ։ բ Մն · լ · 8 ։ Եզկ · ԺԷ · 18 ։
- Դան · բ · 21 ։

Ն · ք · գՓ · 1015
Ի գ Թագ · բ · 46 ։
Ի Մն · լԹ · 2 ։
Ի ա Մն · իԹ · 25 ։
Ի ա Մն · իԷ · 1 ։
Ի գ Թագ · գ · 4 ։ ա Մն · ԺԳ · 39 ։ իա · 29 ։
Ը բ Թագ · գ · 2 ։ 17 ։ ա Մն · ԺԱ · 1 ։
1045

Ն·Ք·ՂԲ· 1015

Ա Թագ·գ· 11, 12, 13,

Ա Մն·իթ· 25, Գլ·Թ· 22, Ժող· բ·9,

Ա Թագ·դ· 26, Ժ·26, Ա Գլ·Թ· 25,

Ը Թագ·ժ· 27, Գլ· Թ· 27, Ցար· իբ· 24,

Ը Թագ·ժ· 28, 29, Գլ· Թ·28,

— Դ Թագ·ե· 5,

* Եբր·բսաւ

Բ Թագ·ե· 15, Հմր 18,

† Եբր·համբ ոեց,

Է Դ Թագ·ե· 1,

Ը Մն·ժգ· 1,

մեծ ժողովուրդդ ովվ կրնայ դա-
11 տել։ Եւ Աստուած Սողոմոնին
ըսաւ, Որովհետեւ քու սրտիդ մէջը
ասիկայ եղաւ, ու հարստութիւն,
ստացուածք, փառք, և քու
թշնամիներուդ հոգին չխնդրեցիր,
ու երկար կեանք ալ չխնդրեցիր,
հապա քեզի իմաստութիւն ու գի-
տութիւն խնդրեցիր, որ դատես
իմ ժողովուրդս՝ որուն վրայ քեզ
12 թագաւոր ըրի, Ո՛րբան իմաստու-
թիւն ու գիտութիւն տրուի քեզի,
և հարստութիւն, ստացուածք ու
փառք ալ պիտի տամ քեզի. ա-
նանկ որ քեզմէ առաջ եղող թա-
գաւորներուն այնպէս եղած չէ, ու
քեզմէ ետքը ԻՆՉՊԷՍ ալ այնպէս
13 պիտի չըլլայ։ Եւ Սողոմոն Գարա-
ւոնի բարձր տեղէն՝ Ժողովքի խո-
րանին առջևէն Երուսաղէմ դար-
ձաւ, ու Իսրայէլի վրայ թագաւո-
րութիւն ըրաւ։

Ա Թագ·դ· 26, Ժ·26, Ա Գլ·Թ· 25,

14 Եւ Սողոմոն կառքեր ու ձիաւոր-
ներ ժողվեց. ու անիկայ հազար
չորս հարիւր կառք ու տասուե-
կու հազար ձիաւոր ունեցաւ, և
զանոնք կառքի քաղաքներուն մէ-
ջը, ու թագաւորին քովը Երուսա-
15 ղեմի մէջ տեղաւորեց։ Նաեւ թա-
գաւորը Երուսաղեմի մէջ արծաթը
ու ոսկին քարերու պէս ըրաւ, ու
եղևնափայտը շատութենէն՝ դաշտի
մէջ եղող մոլաթզենիներուն պէս
16 ըրաւ։ Եւ Սողոմոնին ձիերը Ե-
գիպտոսէն կու գային. ու թա-
գաւորին վաճառականներուն կա-
րաւանը մէկ որոշուած գնով մը
ՅԻՒՐԱ երամակներ ծախու կ'առ-
17 նէին. Ու Եգիպտոսէն մէկ կառք
մը դուրս ելլելուն՝ վեց հարիւր
արծաթով վեր կը հանէին, ու մէկ
ձին՝ հարիւր յիսուն ՈՒՆՁՈՎ. ու
Քետացւոց բոլոր թագաւորներուն
համար, և Ասորւոց բոլոր թագա-
ւորներուն համար ալ՝ անոնց ձեռ-
քովը այնպէս կը հանէին։

ԳԼ·Բ

1, 17 Սողոմոնին գործաւորները տաճարը շինե-
լու համար։ 3 Սողոմոն Քիրամէն վարպետներ
ու շինութեան համար նիւթ կ'ուզէ։ 11 Քի-
րամ ալ բարեկամութեան պատասխան կը խրկէ։

1 Ու Սողոմոն — * միտքը դրաւ՝ որ Տէ-
րոջը անուանը տուն՝ ու իր թա-
2 գաւորութեանը տուն շինէ։ Ու
Բ Սողոմոն եօթանասուն հազար
բեռնակիր՝ ու լեռը քարհատ կտրող
ութսուն հազար մարդ † ընտրեց, և
անոնց վրայ իրեք հազար վեց հա-
րիւր վերակացու ըրաւ։
3 Ու Սողոմոն Է Տիւրոսի թագաւո-
րին Քիրամին մարդ խրկեց, ու ը-
սաւ, Ինչպէս որ իմ հօրս Դաւի-

Ն·Ք·ՂԲ 1015

Ա Մն 1,

Ղեւ·Լ·7, Ա Եւ·իհ·30, Ղև·իգ·8,

Ը Թաւ·իբ· 3, 9, 11,

թին ըրիր, ու անոր եղևնափայտեր
խրկեցիր որ իրեն բնակելու համար
4 տուն շինէ, Ահա Ես իմ Տէր Ա-
ստուծոյս անուանը տուն կը շինեմ,
որ անոր նուիրուի, Նաեւ առջևը
անուշահոտ խունկ ծխուի, ու Միշտ
առաջաւորութեան հացը դրուի, և
առաւոտ ու իրիկուն, շաբաթները
և ամսագլուխները ու մեր Տէր Ա-
ստուծոյն տօներուն օրէրը՝ ողջակէզ-
ներ մատուցուի. ասիկայ Իսրայէ-
լին յաւիտենական պարտաւորու-
5 թիւն է։ Եւ ան տունը որ ես կը
շինեմ, մեծ ԸՍՏ է. քանզի
Մեր Աստուածը ամէն աստուած-
6 ներէն մեծ է. Ու անոր տուն շի-
նելու ովվ կարող է. քանզի եր-
կինքը ու երկնից երկինքը չեն
կրնար պարունակել զանիկայ. ու-
րեմն ես ովվ եմ, որ անոր տուն
շինեմ. միայն թէ անոր առջևը
խունկ ծխելու համար դէղ ՊԻՏԻ
7 ԴՈՒՐՍ ԳՅՏՆՈՒԻ։ Եւ հիմա ինծի մէկ ի-
մաստուն մարդ մը խրկէ, որ ոսկին,
արծաթը, պղինձը, երկաթը, ծի-
րանեգոյնը, կարմիրը և կապուտակը
բանիլ գիտնայ, ու քանդակագոր-
ծութիւն ալ գիտնայ, որ իմ քովս
Ցուդայի ու Երուսաղեմի մէջ ե-
ղող՝ Իմ հօրս Դաւիթին պատ-
րաստած իմաստուններուն հետ
8 ըլլայ։ Նաեւ ինծի Լիբանանէն ե-
ղևնափայտեր, մայր փայտեր ու
Էալմուկ փայտեր խրկէ. քանզի
ես գիտեմ որ քու ծառաներդ
Լիբանանէն փայտ կտրելը գիտեն.
և ահա իմ ծառաներս քու ծառա-
9 ներուդ հետ ըլլան, Ու ինծի խիստ
շատ փայտեր պատրաստեն. քանզի
իմ շինելու տունս մեծ ու փառաւոր
10 ըլլալու է։ Եւ ահա ես քու ծա-
ռաներուդ՝ փայտ կտրող բանուո-
ներուն քսան հազար քոռ ցո-
ղած ցորեն, ու քսան հազար
քոռ գարի, ու քսան հազար մար
դինի ու քսան հազար մար եղ կու-
տամ։
11 Եւ Տիւրոսի Քիրամ թագաւորը
Սողոմոնին նամակ խրկեց ու ըսաւ,
Տէրը իր ժողովուրդը սիրելուն
համար քեզ անոնց վրայ թագաւոր
12 դրաւ։ Եւ Քիրամ ըսաւ, Երկինքը ու երկիրը ստեղծող Իսրա-
յէլին Տէր Աստուածը Դաւիթ թագաւորին խո-
հեմութիւն ու գիտութիւն ունե-
ցող իմաստուն որդի մը տուաւ, որ
անիկայ Տէրոջը տուն, ու իր թա-
գաւորութեանը տուն պիտի շինէ։
13 Եւ հիմա իմ Վարպետս Քիրամը
կը խրկեմ, որ հանճարեղ ու իմաս-
14 տուն մարդ մըն է. Նաեւ Դանի
աղջկներէն եղող կնկան մը որդի

Ա Մն 1,

Ա Թագ·գ· 9, Գլ·Թ· 8,

Հմն·ա·2, Սաղ·լգ·6, Ամբ·25, Ա Թգ· 8, Ելգ·5, 6, Գոր·գ· 24, Ժգ·14, Ցայս·ժ·6,

Ե Թագ·ե· 7,

Ա Եբր·հայր

Ղ Թագ·է· 13, 14,

Ն·Ք·ԶԲ· 1015

է ու անոր հայրը Ցիւրացի է . ա-
նիկայ ոսկի , արծաթ , պղինձ , եր-
կաթ , քարեր ու փայտեր , նաև
ծիրանեդոյնի , կապուտակի , բեհե-
զի և կարմիրի վրայ բանելու կող-
մանէ , ու ամէն տեսակ քանդակը
քանդակելու կողմանէ յաջողակ է .
և քու իմաստուններուդ հետ , ու
քու Հօրդ Դաւիթին՝ իմ տիրոջս
իմաստուններուն հետ իրեն ամէն
առաջարկուած բանին հնարքը կը
15 գտնէ : Եւ հիմա իմ տէրս իր ը-
սած ցորենը ու գարին , եղը ու
դինին իր ծառաներուն թող խրկէ .
16 Ու մենք Լիբանանէն քեզի հար-
կաւոր եղածին չափ փայտեր կը
կտրենք , և զանոնք ծովէն լաստեր
ընելով ցոպպէ կը բերենք քեզի ,
ու դուն զանոնք Երուսաղէմ հա-
նէ :
17 Ու Սողոմոն Իսրայէլի երկրին մէ-
ջը եղող բոլոր օտարազգի մարդիկ-
ները իր Հօրը Դաւիթին համրե-
լէն ետքը համրեց . և անոնք հարիւր
չիսունուիրեք հազար վեց հարիւր
18 հոգի գտնուեցան . Ու անոնցմէ եօ-
թանասուն հազար բեռնակիր , ու
լեռը քարհանող ութսուն հա-
զար , ու զանոնք բանեցրնելու հա-
մար իրենք հազար վեց հարիւր վե-
րակացու ըրաւ :

ՀԱՄ 10 :

Ա ԹԳԱԳ . Ե . 8 , 9 :

ՅՈՎ . ԺԹ . 46 : ԳԱՐ . Թ . 36 :

Ա ՀԱՐ 2 : Գ ԹԳԱԳ . Ե . 13 , 15 , 16 : Թ . 20 , 21 : ԳԼ . Բ . 7 , 8 : Ա ՄՆ . ԻՐ . 2 :

Գ ՀԱՐ 2 :

ԳԼ · Գ

1 Տաճարին տեղը ու շինութեան սկզբնաւորու-
թիւնը : 3 Անոր չափերը ու զարդերը : 11 Քե-
րովբէները : 14 Վարագոյրը ու սիւները :

1012

1 Ապա Սողոմոն սկսաւ Տէրոջը տունը
շինել Երուսաղէմի մէջ՝ Մօրիա
լեռանը վրայ՝ ուր որ Տէրը անոր
Հօրը Դաւիթին երեւցեր էր , ան
տեղը՝ որն որ Դաւիթ Եբուսացի
Ոռնային կալին մէջը պատրաստեր
2 էր : Եւ իր թագաւորութեանը
չորրորդ տարին՝ երկրորդ ամսուն
երկրորդ օրը սկսաւ շինել :
3 Ու Աստուծոյ տունը շինելու հա-
մար Սողոմոնին դրած հիմը ասիկայ
էր . առջի չափով վաթսուն կան-
գուն երկայն , ու քսան կանգուն
4 լայն էր : Եւ դիմացը եղող սրա-
հին երկայնութիւնը՝ տանը լայ-
նութեամբը քսան կանգուն , ու
բարձրութիւնը հարիւր քսան էր . ու զանիկայ ներսէն մա-
5 քուր ոսկիով պատեց : Եւ մեծ
տունը մայր փայտով ծածկեց , ու
զանիկայ մաքուր ոսկիով պատեց ,
ու անոր վրայ արմաւենիներ ու-
6 շղթաներ փորագրեց : Եւ շքե-
ղութեան համար տունը պա-
տուական քարերով զարդարեց .
7 ու ոսկին Փարուիմի ոսկի էր : Եւ
տանը գերանները , սեմերը , պա-

Ա ԹԳԱԳ . Զ . 17 :

ԵՔԲ . ՀԱ-ՆԳ :

տերը ու դռները ոսկիով պատեց .
ու պատերուն վրայ քերովբէները
քանդակեց :
8 Եւ սրբութեանց սրբութիւնին
տունը շինեց . անոր երկայնութիւ-
նը տանը լայնութեանը պէս՝ քսան
կանգուն , ու լայնութիւնը քսան
կանգուն էր . և զանիկայ վեց հա-
րիւր տաղանդի չափ մաքուր ոսկի-
9 ով պատեց : Ու բևեռներուն կը-
շիռքը հիսուն սիկղ ոսկի էր .
ու վերնատուններուն ոսկիով պա-
10 տեց : Եւ սրբութեանց սրբու-
թիւնին տանը մէջ երկու քանդա-
կագործ քերովբէներ շինեց , ու զա-
11 նոնք ոսկիով պատեց . Եւ քերով-
բէներուն թեւերը քսան կանգուն
երկայնութիւն ունէին . մէկ թեւը
հինգ կանգուն էր , ու տանը պա-
տին կը դպչէր , և միւս թեւը հինգ
կանգուն էր , ու միւս քերովբէին
12 թեւին կը դպչէր . Միւս քերովբէին
ալ մէկ թեւը հինգ կանգուն էր , ու
տանը պատին կը դպչէր , ու միւս
թեւը հինգ կանգուն էր , ու միւս
13 քերովբէին թեւին կցուած էր : Այս
քերովբէներուն տարածուած թեւե-
րուն երկայնութիւնը քսան կանգուն
էր . ու անոնք իրենց ոտքերուն
վրայ կայնած էին , ու անոնց երեսը
դէպ ի տունը կը նայէր :
14 Եւ Վարագոյրը՝ կապուտակի ,
ծիրանիէ , կարմիրէ ու բեհեզէ շի-
նեց , ու անոր վրայ քերովբէները
գործեց :
15 Եւ տանը առջեւը Երսուհնու-
հինգ կանգուն երկայնութեամբ եր-
կու սիւն շինեց , ու ամէն մէկուն
վրայի խոյակը հինգ կանգուն էր :
16 Եւ գարիրին մէջէն շղթաներ շինեց , ու սիւներուն
շղթաներ շինեց , ու սիւներուն
վրայ դրաւ . և հարիւր նուռ շի-
նեց ու շղթաներուն անցուց :
17 Եւ սիւները տաճարին առջեւը
կանգնեց , մէկը աջ կողմէն ու մի-
ւսը ձախ կողմէն . և աջ կողմը
եղողին անունը Յաքին , ու ձախ
կողմը եղողին անունը Բոոզ կոչեց :

Ա ԹԳԱԳ . Է . 2 :

Ա ԹԳԱԳ . Է . 3 :

Ա ԹԳԱԳ . Է . 17 :

Ա ԹԳԱԳ . Է . 21 :

ԳԼ · Դ

1 Պղնձէ սեղանը : 2 Ձուլածոյ ծովը տասնե-
կու եզներու վրայ : 6 Տասը աւազաններն ու
աշտանակները ու սեղանները : 9 Գաւիթնե-
րը , ու պղնձէ գործիքները : 19 Ոսկեղէն
անօթները :

1 Ապա պղնձէ սեղան մը շինեց , եր-
կայնութիւնը քսան կանգուն ,
և լայնութիւնը քսան կանգուն ու
բարձրութիւնը տասը կանգուն :
2 Եւ ձուլածոյ ծովը շինեց . մէկ շրթունքէն մինչև միւս շրթ-
թունքը տասը կանգուն էր , ու
բոլորաձև էր , և անոր բարձրու-

Ն·Ք·ԶԲ· 1012

Ա ԹԳԱԳ . Է . 23 , ԸՆԴ .

Ի ԹԱԳ . Ա . 31 : ՄԱՏ . ԻԷ . 51 : ԵՐԵՄ . Թ . 3 :

Ա ԹԳԱԳ . Է . 15—21 : ԵՐԵՄ . ԾԲ . 21 :

Ա ԹԳԱԳ . Է . 20 :

Ա ԹԳԱԳ . Է . 21 :

ԵՂ . ԻԵ . 1 , 2 : Գ ԹԳԱԳ . ԺԶ . 14 : ԵԶԿ . ԽԶ . 13 , 16 :

Բ ԹԳԱԳ . Է . 23 :

Ն. Ք. ԳՔ. 1012

Գ թագ. է. 24, 25, 26.

թիւնը հինգ կանգուն էր, ու անոր
շրջապատը երսուն կանգուն էր.
3 Եւ անոր տակը շուրջանակի ամէն
կողմէն եզներու նմանութիւններ
կային. ծովուն բոլորտիքը մէկ
կանգունի մէջ տասնական խնձոր
կար. ու եզները երկու կարգ էին,
որոնք ծովը ձուլած ատեննին ձու-
4 լեր էին: Անիկայ տասուերկու եզ-
ներու վրայ կը կենար, որոնց իրեքը
դէպ 'ի հիւսիս, իրեքը դէպ 'ի
արեւմուտք, իրեքը դէպ 'ի հարաւ,
ու իրեքը դէպ 'ի արեւելք կը նա-
յէին, ու ծովը անոնց վրայ էր, և
ամենուն ետեւի կողմը դէպ 'ի ներս
5 դարձած էր: Ու անոր թանձրու-
թիւնը չորս մատնաչափ էր, և
շրթունքը գաւաթի շրթունքի
պէս էր, ու շուշանի ծաղիկ-
ներ շինուած էր, ու երեք հազար
մար կ'առնէր:

Գ Տեառն գ թագ. է. 26.
Գ թագ. է. 38.

6 Եւ տասը աւազան շինեց, ու
հինգը աջ կողմը ու հինգն ալ ձախ
կողմը դրաւ՝ լուացման համար.
* ողջակէզները անոնց մէջը կը լուա-
յին. բայց ծովը քահանայից հա-
մար էր, որ հոն լուացուին:

* Եբր. ողջակէզի գործը

Գ թագ. է. 49.
Ել. իե. 31, 40. Թուոց. իը. 12, 19.

7 Եւ տասը ոսկեղէն աշտանակնե-
րը շինեց իրենց օրինակին համե-
մատ, ու զանոնք տաճարին մէջը
դրաւ, հինգը աջ կողմը ու հինգը
ձախ կողմը:

Գ թագ. է. 48.

8 Եւ տասը սեղան շինեց, ու զա-
նոնք տաճարին մէջը դրաւ, հինգը
աջ կողմը ու հինգը ձախ կողմը.
ու հարիւր ոսկեղէն կոնքեր շինեց:

Գ թագ. զ. 36.

9 Եւ քահանայից գաւիթը, ու
մեծ գաւիթը, և գաւիթին դռնե-
րը շինեց, ու անոնց փեղկերը պղն-
10 ձով պատեց: Եւ ծովը աջ կողմը՝
հարաւոյ դէմ դէպ 'ի արեւելք դը-
րաւ:

Գ թագ. է. 39.

11 Ու Քիրամ կաթսաները, թի-
ակները ու կոնքերը շինեց. և Քի-
րամ կատարեց ան բոլոր գործքերը՝
որ Աստուծոյ տանը համար Սողոմոն
12 թագաւորին կը շինէր. Այսինքն եր-
կու սիւները, ու խոյակները, ու
երկու սիւներուն գլուխը եղող խո-
յակները, և սիւներուն գլուխը ե-
ղող խոյակներուն երկու գունտերը
ծածկելու համար երկու ցանցակերպ
13 զարդերը, Ու երկու ցանցակերպ
զարդերուն չորս հարիւր նռնե-
րը, այսինքն սիւներուն վրայի խո-
յակներուն երկու գունտերը ծած-
կելու համար՝ ամէն մէկ ցանցակերպ
զարդին վրայ երկու կարգ նռներ.

Գ Տեառն գ թագ. է. 40.
Գ թագ. է. 41.
Գ Տեառն գ թագ. է. 20.

14 Եւ մեքենովթները շինեց, ու մե-
քենովթներուն վրայի աւազաննե-
15 րը շինեց. Մէկ ծովը ու անոր տա-
16 կի տասուերկու եզները. Եւ կաթ-
սաները, ու թիակները, ու մսա-

Գ թագ. է. 27, 43.

հանները, և անոնց բոլոր գործիք-
ները՝ Տէրոջը տանը համար Սողոմոն
թագաւորին՝ փայլուն պղնձէ շինեց
17 անոր վարպետը Քիրամ: Թա-
գաւորը զանոնք Յորդանանու դաշ-
տին մէջ թանձր հողի մը վրայ ձու-
լել տուաւ Սոկքովթի ու Սարե-
18 դայի մէջտեղը: Եւ Սողոմոն աս
բոլոր կարասիները խիստ շատ շի-
նեց, քանզի պղինձը կշիռքի չէր
19 գար: Ու Սողոմոն Աստուծոյ
տանը բոլոր կարասիները շինեց.
նաև ոսկի սեղանը, ու ան
սեղանները՝ որոնց վրայ առաջա-
20 ւորութեան հացը կը դրուէր, Եւ
մաքուր ոսկիէ աշտանակները, ու
անոնց ճրագները՝ դաբիրին առ-
ջեւ վառելու համար ըստ սովորու-
21 թեան, Եւ զուտ ոսկիէ ծա-
ղիկները, ու ճրագները, և ունե-
22 լիները, Ու մաքուր ոսկիէ բազմա-
կալները, տաշտերը, խնկամաննե-
րը, ու բուրվառները. և տանը
դռները՝ այսինքն սրբութեանց սըր-
բութիւնին ներսի դրանը փեղկերը,
և տանը՝ այսինքն տաճարին դրանը
փեղկերը ոսկիէ շինեց:

Ն. Ք. ԳՔ. 1012

Գ թագ. է. 14, 45.
Գ թագ. է. 46.
Կամ՝ Սարթանի. գ թագ. է. 46.
Գ թագ. է. 47.
Գ թագ. է. 48, 49, 50.
Ել. իե. 30.
Ել. իէ. 20, 21.
Ել. իե. 31. Ա.

ԳԼ. Ե

1 Նուիրուած գանձերը: 2 Տապանակին հան-
դիսաւոր կերպով դաբիրի մէջ դրուիլը: 11
Երբոր գԱստուած կ'օրհնեն, անիկայ տեսա-
նելի կերպով իր հաճութեանը նշան մը կու
տայ:

1005

Գ թագ. է. 51.

1 Եւ Սողոմոնին Տէրոջը տանը հա-
մար շինած բոլոր գործը լմըն-
ցաւ. ու Սողոմոն իր հօրը Դաւի-
թին նուիրած բաները, և արծա-
թը ու ոսկին ու բոլոր անօթ-
ները տարաւ, և Աստուծոյ տանը
գանձերուն մէջ դրաւ:

1004

Գ թագ. ը. 1, Ա.

2 Ան ատենը Սողոմոն Իսրայէլի
ծերերը, ու ցեղերուն բոլոր իշ-
խանները, Իսրայէլի որդւոց նա-
հապետները Երուսաղեմի մէջ ժող-
վեց, որ Տէրոջը ուխտին տապանա-
կը Դաւիթին քաղաքէն՝ այսինքն
3 Սիօնէն հանեն: Եւ Իսրայէլի
բոլոր մարդիկները եօթներորդ
ամսուն տօնին ատենը թագաւորին
4 քովը ժողվուեցան: Ու Իսրայէլի
բոլոր ծերերը եկան. ու Ղեւտացի-
5 ները տապանակը վերցուցին: Եւ
տապանակը ու ժողովքի խորանը,
և խորանին մէջը եղած բոլոր սուրբ
անօթները հանեցին. զանոնք քա-
հանաները ու Ղեւտացիները հանե-
6 ցին: Եւ Սողոմոն թագաւորը ու
անոր քովը ժողվուած Իսրայէլին
բոլոր ժողովքը՝ տապանակին առ-
ջեւ ըլլալով, ոչխարներ ու ար-
ջառներ կը զոհէին, այնչափ շատ
որ անթիւ ու անհամար էին:

Բ թագ. զ. 12.
Գ թագ. ը. 2.
Գ Տեառն. Ղե. է. 8, 9, 10.

Ն·Ք·ԶԲ· 1004

7 Եւ քահանաները Տէրոջը ուխտին տապանակը ներս տարին իր տեղը՝ տանը դարիրը՝ սրբութիւն սրբութեանցը, ա՛ք քերովբէներուն թեւերուն տակ.

8 Քերովբէները տապանակին տեղւոյն վրայ էրին թեւերը կը տարածէին. և քերովբէները տապանակը ու անոր ձողերը վերէն կը

9 ծածկէին։ Եւ ձողերը երկընցուցին, և ձողերուն ծայրերը տապանակէն դարիրին առջևը կ'երևնային, բայց դուրսէն չէին երևնար. ա՛ Թագ·Ը· 8։

10 ու մինչև աս օրս հոն է։ Ցապանակին մէջը ուրիշ բան չկար, բայց միայն երկու տախտակները, որ Մովսէս Խորէբի մէջ հոն դրաւ, որոնցմով Տէրը Իսրայէլի որդւոցը հետ ուխտ րրաւ, անոնց Եգիպտոսէն ելած աւեներն։ Ա՛ Օր·Ժ· 2։5։ ԳԼ· Է·11։

11 Ու երբոր քահանաները սուրբ տեղէն ելան, (վասն զի բոլոր հոն գտնուող քահանաները սրբուեր էին, չէ թէ իրենց յաջորդական

12 կարգը պահելով. Ը Ու երգեցող Ղևտացիներուն բոլորը՝ Ասափին, Եմանին՝ Իդիթունին, և անոնց որդիներուն ու եղբայրներուն հետ՝ բեհեզներ հագած, ծնծղաներով՝ տաւիղներով ու քնարներով՝ սեղանին արևելեան կողմը կայնեցան. Ի և անոնց հետ հարիւր քսան քահանայ փող կը շչեցընէին.)

13 Ու երբոր փող շչեցընողները ու երգեցողները միաբերան մէկ ձայնով Տէրը կ'օրհնէին ու կը գովէին, և փողերով, ծնծղաներով ու երգոց նուագարաններով ձայներնին վերցընելով՝ Տէրը կ'օրհնէին, Ը՝ Ա՛Ղ·ՃԼԳ· Տ՛ա՛ Ա՛Ն· Ժ·34, 41։

Ե՛Զ·Խ·35։ ԳԼ·Է·2։

Թ՛ Ա՛Ղ·Ճ·Ը՝ Տէր բարի է, ինչու որ բարի է, ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.

Ան ատեն Տէրոջը տունը ամպով լեցուեցաւ։ Եւ ամպին պատճառաւ քահանաները չէին կրնար հոն կենալ, որ իրենց պաշտօնը կատարեն. Ի քանզի Տէրոջը փառքը Աստուծոյ տունը լեցուցեր էր։

ԳԼ· Ջ

1 Սողոմոն ժողովուրդը օրհնելէն հետև, գԱստուած կ'օրհնէ։ 12 Տաճարին նուակատեաց օրը պղնձէ կայարանին վրայ Սողոմոնին մատուցած աղօթքը։

1 Ան ատենը Սողոմոն ըսաւ, Տէրը ըսաւ որ ինքը Ի մառախուղի մէջ

2 կը բնակի։ Բայց ես քեզի բնակութեան համար տուն՝ ու յաւիտեան քու նստելուդ համար տեղ

3 շինեցի։ Եւ Թագաւորը իր երեսը դարձուց, ու Իսրայէլի բոլոր ժողովքը օրհնեց. ու Իսրայէլի բոլոր ժողովքը ոտքի վրայ կայներ էին։

4 Եւ անիկայ ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը, որ իր բերնովը իմ հօրս Դաւիթին խօսք տուաւ, ու իր ձեռքովը կատարեց.

5 քանզի ըսաւ, Իմ ժողովուրդս Եգիպտոսի երկրէն հանած օրէս՝ի վեր՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն բնաւ մէկ քաղաք մը չընտրեցի տուն շինելու համար, որ իմ անունս հոն ըլլայ, ու մարդ մը չընտրեցի, որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ

6 իշխան ըլլայ. Է Հապա Երուսաղէմը ընտրեցի, որ իմ անունս հոն ըլլայ. ու Դաւիթը ընտրեցի, որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ Ի՛ ԳԼ·Ժ·13։ Բ՛ա՛ Ն·Խ· 4։

7 Ը՛ր ըլայ, Եւ Ի իմ հայրս Դաւիթ միտք ունէր որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունը տուն մը շինէ.

8 Բայց Տէրը իմ հօրս Դաւիթին ըսաւ, Որովհետև դուն միտդ դրիր որ իմ անունս տուն շինես, աղէկ ըրիր որ աս բանը միտդ դրիր.

9 Սակայն տունը դուն պիտի չշինես. հապա քու որդիդ՝ որ քու երանքէդ պիտի ելլէ, անիկայ իմ անունս

10 տունը պիտի շինէ։ Եւ Տ՛ր Տէրը իր ըսած խօսքը կատարեց, ու ես իմ հօրս Դաւիթին տեղը յաջորդեցի, ու Տէրոջը ըսածին պէս Իսրայէլի աթոռը նստայ, ու Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունը

11 տունը շինեցի։ Եւ հոն դրի տապանակը՝ Ղորուն մէջն է Տէրոջը ուխտը, որն որ Իսրայէլի որդւոցը հետ րրաւ։ ԳԼ·Է·10։

12 Ի Ու Տէրոջը սեղանին առջևը՝ Իսրայէլի բոլոր ժողովքին դիմացը կայնելով, ձեռքերը տարածեց. Ա՛ Թագ·Ը· 22։

13 (Քանզի Սողոմոն պղնձէ խարիսխ մը շինելով՝ զանիկայ դաւիթին մէջտեղը դրեր էր. անոր երկայնութիւնը հինգ կանգուն, ու լայնութիւնը հինգ կանգուն, ու բարձրութիւնը երեք կանգուն էր. և ինքը անոր վրայ կայնեցաւ, ու Իսրայէլի բոլոր ժողովքին առջևը ծունկ կրկնեց, ու ձեռքերը դէպ՝ի երկինքը տարածեց.)

14 Եւ ըսաւ, Ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի, երկինքի մէջ ու երկրի վրայ քեզի պէս Աստուած չկայ, որ քու առջևդ իրենց բոլոր սրտովը քալող ծառաներուդ հետ ուխտ ու

15 ողորմութիւն կը պահես. Ի Դուն քու ծառայիդ՝ իմ հօրս Դաւիթին րրած խոստմունքդ պահեցիր, ու բերնովդ ըսածդ ձեռքովդ կատարեցիր, ինչպէս որ այսօր Յ՛երևի։ Ը՛ Մ՛Ն· Իր· 9։ Ե՛Զ·Ժ·11, ը Օր·գ·39։ Է·9։

16 Նոյ։ Եւ հիմա՝ ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, պահէ՛ ան խոստմունքդ, որն որ քու ծառայիդ իմ հօրս Դաւիթին րրիր, ու ըսիր, Ի իմ առջևս Իսրայէլի աթոռին վրայ Ա՛ Թագ· Ը·12, 16։ գ Թագ·Բ· 4։ գ·12։ ԳԼ·Է·18։

Ն․ Ք․ ՂԲ․ 1004

նստող մարդ քեզմէ պակաս պիտի
չըլլայ․ միայն թէ քու որդիքդ ի-
րենց ճամբաներուն զգուշութիւն
ընեն, ու իմ օրէնքիս մէջը քալեն,
ինչպէս որ դուն իմ առջևս քալե-
17 ցիր։ Եւ հիմա՛ ով Տէր Աստուած
Իսրայէլի, թող քու ծառայիդ
Դաւիթին ըսած խօսքդ հաստա-
տուի։

Է Սաղ․ ՃԼԲ․ 12։

18 Բայց միթէ Աստուած իրաւցընէ
երկրիս վրայ մարդոց հետ պիտի
բնակի՞․ Ահա երկինքը ու երկնից
երկինքը քեզ չեն կրնար պարունա-
կել, ո՞ւր կը մնայ աս իմ շինած
19 տունս։ Սակայն, ո՛վ Տէր Ա-
ստուած իմ, քու ծառայիդ աղօթ-
քին ու խնդրուածքին նայէ, որ
քու ծառայիդ այսօր քու առջևդ
ըրած պաղատանքը ու աղօթքը
20 լսես․ Որպէս զի աս տանը վրայ
ցորեկ ու գիշեր քու աչքերդ բաց
ըլլան, ան տեղւոյն վրայ՝ որուն
համար ըսիր թէ քու անունդ հոն
պիտի դնես․ այնպէս որ աս տե-
ղը քու ծառայիդ ըրած աղօթքը
21 լսես։ Ուրեմն քու ծառայիդ՝ և
քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին աս
տեղը ըրած աղօթքները լսես․ այո՛
քու բնակութեանդ տեղէն՝ եր-
կինքէն լսես, ու լսած ատենդ նե-
րես։

Ա Թգ․ Բ․ 6։ Եփ․ Կզ․ 1։ Գոր․ Է․ 49։

22 Թէ որ մէկը իր ընկերին դէմ
մեղանչէ, ու ան ալ երդում ընել
տալու համար անոր երդում ա-
ռաջարկէ, ու երդումը աս տունը՝
23 քու սեղանիդ առջևը գայ, Ան ա-
տենը դուն երկինքէն լսես ու կա-
տարես, ու քու ծառաներդ դա-
տես, և յանցաւորը դատապար-
տես, ու անոր ըրածը անոր գլուխը
բերես․ և արդարը արդարացընես,
ու անոր արդարութեանը չափովը
անոր հատուցում ընես։
24 Եւ թէ որ քու ժողովուրդդ Իս-
րայէլը՝ քեզի դէմ մեղանչելնուն
համար՝ իրենց թշնամիներուն առ-
ջևը յաղթուին, ու ետ դառնան
և քու անուանդ փառք տան, ու
աս տանս մէջ քու առջևդ աղօթք
25 ու աղաչանք ընեն, Ան ատենը
դուն երկինքէն լսես, և քու ժողո-
վուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես․
ու անոնց և անոնց հայրերուն
տուած երկիրդ դարձընես զանոնք։
26 Թէ որ անոնց քեզի դէմ մեղք
գործելուն համար երկինքը գո-
ցուի ու անձրև չգայ․ ու անոնք
աս տեղս քեզի աղօթք ընեն, և քու
անուանդ փառք տան, ու զանոնք
նեղելուդ համար իրենց մեղքերէն
27 դառնան, Ան ատենը դուն երկին-
քէն լսես, և քու ծառաներուդ ու
քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղ-

Է Գ Թագ․ ԺԷ․ 1։

քը ներես, որ անոնց սորվեցընես
ան աղէկ ճամբան՝ որուն մէջը պի-
տի քալեն․ ու քու ժողովուրդիդ
ժառանգութիւն տուած երկրիդ
վրայ անձրև տաս։
28 Թէ որ երկրի վրայ սով, կամ
ժանտախտ, կամ խորշակահարու-
թիւն, կամ արմտեաց դալուկ, կամ
մարախ, կամ թրթուր ըլլայ,
կամ անոնց թշնամիները զանոնք
իրենց *բնակած երկրին մէջը նե-
ղեն, կամ ո՛ր և իցէ հարուած կամ
29 հիւանդութիւն ըլլայ, Քու բոլոր
ժողովուրդէդ Իսրայէլէն ո՛ր և իցէ
մարդ աղօթք մը ու խնդրուածք
մը ընելու ըլլայ, ու իւրաքանչիւր
մարդ իր ախտը ու ցաւը ճանչնա-
լով՝ ձեռքերը դէպ 'ի աս տունը
30 երկընցընէ, Ան ատենը դուն եր-
կինքէն՝ քու բնակութեանդ տե-
ղէն լսես ու ներես․ և ամէն մար-
դու իր բոլոր ճամբաներուն հա-
մեմատ հատուցում ընես, անոր
սիրտը գիտնալուդ համար․ վասն
զի մարդոց որդիներուն սիրտը
31 մինակ դուն գիտես․ Որպէս զի
քեզմէ վախնան ու քու ճամբանե-
րուդ մէջը քալեն բոլոր իրենց օրե-
րուն մէջը, որչափ ժամանակ որ մեր
հայրերուն տուած երկրիդ վրայ
պիտի ապրին։

Ծ Գլ․ Ի․ 9։

* Եբր․ դռներուն

Ա Մն․ ԻԸ․ 9։

32 Ու քու ժողովուրդէդ Իսրայէլէն
չեղող՝ և հեռաւոր երկրէ մը քու
մեծ անուանդ համար և զօրաւոր
ձեռքիդ համար ու բարձր բազու-
կիդ համար եկող օտարականն ալ
թէ որ գայ ու աս տանս մէջ ա-
33 ղօթք ընէ, Դուն երկինքէն քու
բնակութեանդ տեղէն լսես, և օ-
տարականին քեզի ըրած ամէն
խնդրուածքը կատարես, որ երկրիս
ամէն ժողովուրդները քու անունդ
ճանչնան, ու քու ժողովուրդիդ
Իսրայէլին պէս քեզմէ վախնան, և
գիտնան թէ աս իմ շինած տանս
վրայ քու անունդ կոչուած է։

Հ Յոհ․ Ժբ․ 20։ Գոր․ Ը․ 27։

34 Երբոր քու ժողովուրդդ իր
թշնամիին դէմ պատերազմի եր-
թայ ան ճամբով՝ որ դուն պիտի
ղրկես զանոնք, թէ որ անոնք աս
քու ընտրած քաղաքիդ, ու քու
անուանդ համար աս իմ շինած
տանս կողմը նայելով՝ քեզի աղօթք
35 ընեն, Երկինքէն անոնց աղօթքը
ու խնդրուածքը լսես, և անոնց
իրաւունք ընես։
36 Երբոր քեզի դէմ մեղք գործեն,
(քանզի մեղք չգործող մարդ չը-
կայ,) ու անոնց բարկանալով՝ զա-
նոնք թշնամիին ձեռքը մատնես,
ու անոնց գերեվարները հեռու կամ
մօտ երկիր մը գերի տանին զանոնք,
37 Թէ որ ան իրենց գերութեան երկ-

Ջ Առակ․ Ի․ 9։ Ժող․ Է․ 20։ Յակ․ Գ․ 2։ Ա Յով․ Ա․ 8։

ն·ք·գՖ· 1004

րին մէջ զեղջի գան ու դառնան, և իրենց դերութեան երկրին մէջ քեզի աղաչեն ու ըսեն՝ Մեղք գործեցինք, անօրէնութիւն ու անի-
38 րաւութիւն ըրինք· Եւ թէ ո՛ր անոնք իրենց դերութեան երկրին մէջ՝ ուր որ զերի տարուած են, իրենց բոլոր սրտովը ու իրենց բոլոր հոգիովը քեզի դառնան, ու իրենց երկրին՝որ իրենց հայրերուն տուիր, և քու ընտրած քաղաքիդ, ու քու անուանդ համար իմ շինած տանս
39 կողմը դէպ՚ի՚ւ աղօթք ընեն, Դուն երկինքէն քու բնակութենանդ տեղէն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը լսես, ու անոնց իրաւունք ընես, և քու ժողովուրդիդ քեզի
40 դէմ ըրած մեղքը ներես· Հիմա՝ ով Աստուած իմ, աս տեղը ո՛ւղղուած աղօթքին թող քու աչքերդ բաց ըլլան, ու քու ականջ-
41 ներդ մտիկ ընեն· Եւ հիմա՝ով Տէր Աստուած, քու հանգստութենանդ տեղը ելիր դուն ու քու զօրութենանդ տապանակը· ով Տէր Աստուած, քու քահանաներդ փրկութիւն հագնին, և քու ուրբերդ բարութիւնով ուրախանան·
42 Ով Տէր Աստուած, քու օծեալիդ երեսը մի՛ անարգեր· Յոգո՛ քու ծառայիդ Դաւիթին ըրած ողորմութիւններդ յիշէ·

ՀԱՄ·ԺԸ· 16·

ՂԱՊ·ՃԼԲ· 8·9·10·16· ՖՄՆ·ԽԸ· 2·

ՀՆԵՄ·Թ· 25·

ՅԱՊ·ՃԼԲ· 1·ԵՒ·ԺԱ· 3·

ԳԼ·Է

1 Աստուած երկինքէն կրակ խրկելով՝ Սողոմոնին աղօթքին ընդունելի ըլլալը կը յայտնէ, ու տաճարը փառքով կը լեցնէ· ժողովուրդն ալ Տէրոջը երկրպագութիւն կ'ընէ· 4 Սողոմոնին հանդիսաւոր զոհը· 8 Սողոմոն՝ տաղաւարահարաց տօնը ու սեղանին նաւակատեաց տօնը կատարելէնետքը, ժողովուրդը կ'արձակէ· 12 Աստուած Սողոմոնին կ'երեւնայ, ու պայմանով անոր խոստումնքները կ'ընէ·

1 Ու երբոր Սողոմոն իր աղօթքը լմընցուց, Երկինքէն կրակ իջաւ, ու ողջակէզները և զոհերը սպառեց· ու Տէրոջը փառքը
2 տունը լեցուց· Եւ քահանաները չէին կրնար Տէրոջը տունը մտնել, քանզի Տէրոջը փառքը Տէրոջը
3 տունը լեցուցեր էր· Ու բոլոր Իսրայէլի որդիքը կրակին իջնելը՝ և տանը վրայ Տէրոջը փառքին հանդիսաւ կը տեսնէին· ու երեսի վրայ գետինը իյնալով՝ քարայատակին վրայ երկրպագութիւն ըրին, ու Տէրը օրհնեցին, Որ բարի է, Որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է·
4 Եւ թագաւորը ու բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը առջեւը զոհեր կը
5 մատուցանէին· Եւ Սողոմոն թագաւորը քսանուերկու հազար արջառ, ու հարիւր քսան հազար ոչխար զոհ ըրաւ· այսպէս թա-

ՖԳԹԱԳ·Բ· 54·

ԲՂԼ·Թ· 24· Դատ· Գ·21· ԳԹԱԳ·Ժ·Բ· 38· ՄՆ·ԽԱ·26·

ՖԳԹԱԳ·Բ· 10·11· ԳԼ·Ը·13·14· ԵԶԿ·Ժ·3·4·

ՐԳԼ·Ը·14·

ԲԳԼ·Ը·13· ՍԱՂ·ՃԼԳ· 1·

ՀՄՆ·Ժ·Գ· 41· ԳԼ·Ի·21·

ԲՖԹԱԳ·Բ· 62·63·

դաւորը ու բոլոր ժողովուրդը Աստուծոյ տանը նաւակատիքը ըրին·
6 Եւ քահանաները իրենց պահպանութեանը համեմատ կը կայնէին, ու Ղեւտացիները՝ Տէրոջը երգոց նուագարաններովը՝ որոնք Դաւիթ թագաւորը շիներ էր Տէրը գովելու համար, որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է, * երբոր Դաւիթ անոնց ձեռքովը Տէրը օրհնեց" · ու քահանաները անոնց դիմացը փողերը կը փչեցընէին· ու բոլոր Իսրայէլը ոտքի վրայ կայներ էր·
7 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տանը առջեւը եղող գաւիթին մէջտեղը սրբեց, քանզի ողջակէզները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը հոն մատուց· որովհետեւ Սողոմոնին շինած պղնձէ սեղանը՝ ողջակէզները ու հացի ընծաները ու ճարպերը չէր կրնար պարունակել·
8 Եւ ան առեն Սողոմոն ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ խիստ մեծ ժողով մը՝ Եմաթի մուտքէն մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղատը եօթը օր
9 տօն ըրին· Եւ ութերորդ օրը մեծ ժողովք ըրին· քանզի եօթը օր սեղանին նաւակատիքը՝ ու եօթը օր
10 տօնը կատարեցին· Ու ինեւթերորդ ամսուն քսանուիրեքերորդ օրը ժողովուրդը արձակեց, որոնք իրենց վրանները գացին, զուարթ սրտով մը ուրախանալով ան բարիքներուն համար՝ որ Տէրը Դաւիթին, Սողոմոնին ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին ըրեր էր·
11 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տունը ու թագաւորական տունը լմընցուց· ու Տէրոջը տանը մէջ և իր տանը մէջ Սողոմոնին սիրտը ինչ որ շինել ուզեց,ամէնն ալ յաջողեցաւ·
12 Ու Տէրը գիշերով Սողոմոնին երեւցաւ, և անոր ըսաւ՝ Քու աղօթքդ լսեցի, ու աս տեղս ընտրեցի, որ ինծի զոհի տուն ըլլայ·
13 Թէ որ երկինքը գոցեմ որ անձրեւ չըլլայ, և թէ որ մարախին պատուիրեմ որ երկիրը ուտէ, կամ թէ որ իմ ժողովուրդիս մէջը
14 ժանտախտ խրկեմ· Ու իմ անունովս կոչուած ժողովուրդս Եթէ որ խոնարհին ու աղօթք ընեն ու իմ երեսս խնդրեն և իրենց չար ճամբաներէն դառնան, Ես ալ երկինքէն պիտի լսեմ, ու անոնց մեղքը ներեմ, ու անոնց երկիրը
15 պիտի բժշկեմ· Հիմա աս տեղս ո՛ւղղուած աղօթքին իմ աչքերս բաց՝ ու ականջներս մտիկ
16 ընող պիտի ըլլան· Եւ հիմա աս տունը ընտրեցի ու սրբեցի, որ իմ անունս յաւիտեան հոն ըլլայ· ու իմ

Ն·ք·գՖ· 1004

ԸՄՆ·ԺԸ· 16·

* Կո՛ւ՝ Դաւիթին օրհնութիւնը իրենց ձեռքը ումնիւնը·

ԲԳԼ·Ը·12·

ԺԳԹԱԳ·Բ· 64·

ԻԳԹԱԳ·Բ· 65·

ԼՁԿՆ·ԺԳ· 3·

ԽԳԹԱԳ·Բ· 66·

ԺԳԹԱԳ· Թ·1, ԷՔ·

ՅԲՕՐ·ԺՐ· 5·

ՀԳԼ·Ջ·26, 28·

ՅՁԱԿ·Ե·Գ· 10·

ՀԳԼ·Ջ·27, 30·

ՓԳԼ·Ջ·40·

ՀԳԹԱԳ· Թ·3· ԳԼ·Ջ·6·

աչքերս ու սիրտս ամէն աւուրն հան
17 պիտի ըլլայ : ՚Եւ թէ որ դուն իմ առջեւս քու հօրդ Դաւիթին քալածին պէս քալես , ու բոլոր քեզի պատուիրածներս ընես , և իմ կանոններս ու դատաստաններս պա-
18 հես , Ան աւետեր քու թագաւորութեանդ աթոռը պիտի հաստատեմ , ինչպէս որ քու հօրդ Դաւիթին հետ ուխտ ըրի՝ ըսելով ,
19 Քեզմէ Իսրայէլի վրայ իշխող մարդ պակաս պիտի չըլլայ : ՚Բայց թէ որ դառնաք , ու ձեր առջեւը գրած կանոններս ու պատուիրանքներս թողուք , ու երթաք ուրիշ աստուածներու ծառայութիւն ընէք , և անոնց երկրպագութիւն
20 ընէք , Ես ատեն * ձեզ արմատաքի պիտի խլեմ ան երկրին վրայէն՝ որն որ † ձեզի տուի . և աս տունը որ իմ անուանս համար սրբեցի , ետեւէս պիտի ձգեմ , ու զանիկայ բոլոր ազգաց մէջ առակ ու կատակ
21 պիտի ընեմ : Եւ աս բարձր տանը համար ամէն քովէն անցնողը պիտի զարմանայ , ու պիտի ըսէ ,
22 Ինչո՞ւ համար աս երկրիս ու աս տանս այսպէս ըրաւ : Եւ պիտի ըսեն , Վասն զի իրենց Հայրերուն Տէր Աստուածը թողուցին , որ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հաներ էր , և ուրիշ աստուածներու յա-
23 րեցան , և անոնց երկրպագութիւն ու ծառայութիւն ըրին . աս պատճառով անոնց վրայ աս բոլոր չարիքները բերաւ :

ԳԼ . Ը

1 Սողոմոնին շինութիւնները : 7 Իսրայէլացւոց մէջ ողջ թողուած հեթանոսները Սողոմոն ծառայեցուց : 11 Փարաւոնին աղջիկը իր տունը կը փոխադրուի : 12 Սողոմոնին տարեկան հանդիսաւոր զոհերը : 14 Սողոմոն քահանաները ու Ղեւտացիները իրենց պաշտօններուն վրայ կը կեցնէ : 17 Նաւերը Ոփիրէն ոսկի կը բերեն :

1 Ու Սողոմոն Տէրոջը տունը ու իր տունը քսան տարուան մէջ շի-
2 նեցին : Նեղէն ետքը , Սողոմոն ան քաղաքները սալ շինեց , որոնք Քիրամ Սողոմոնին տուեր էր , ու հոն Իսրայէլի որդիները բնակեցուց :
3 Եւ Սողոմոն Սուբայի Եմաթը գնաց ,
4 ու անոր տիրեց : Եւ անապատին մէջ Թադմորը շինեց , ու ան բոլոր շտեմարանի քաղաքները՝ որոնք Ե-
5 մաթի Երէքէն մէջ շինեց . Ու վերի Բեթորոնը և վարի Բեթորոնը պարիսպներով , դռներով ու նիդերով ամրացած քաղաքներ շինեց .
6 Նաև Բաաղեթը , ու Սողոմոնին բոլոր շտեմարանի քաղաքները , ու կառքերուն բոլոր քաղաքները , ու ձիաւորներուն քաղաքները , և ան բոլոր շէնքերը՝ որ Սողոմոն ուզեց շինել Երուսաղէմի մէջ , Լիբանանի մէջ , ու իր տէրութեանը բոլոր երկրին մէջ :
7 Ան բոլոր ժողովուրդները՝ որ Քետացիներէն , Ամորհացիներէն , Փերեզացիներէն , Խևացիներէն ու Ցերուսացիներէն մնացեր էին , և
8 Իսրայէլի որդիները չէին , Այսինքն անոնց զաւակները՝ որ անոնցմէ ետքը ան երկրին մէջ մնացեր էին , ու Իսրայէլի որդիքը զանոնք բոլորովին կորսնցուցած չէին , Սողոմոն զանոնք հարկատու ըրաւ մինչև
9 շյայսօր : Եւ Սողոմոն իր գործքին համար Իսրայէլի որդիներէն ծառաներ չըրաւ . հապա անոնք պատերազմական մարդիկներ , ու իր զօրավարներուն իշխանները , և իր կառքերուն ու ձիաւորներուն վե-
10 րակացուներն էին : Եւ Սողոմոն թագաւորին գլխաւոր իշխանները † երկու հարիւր յիսուն մարդիկ էին , որոնք ժողովուրդին վրայ կ՚իշխէին :
11 Ու Սողոմոն Փարաւոնին աղջիկը Դաւիթի քաղաքէն անոր համար շինած տունը հանեց . վասն զի ըսաւ , Իմ կնիկս Իսրայէլի թագաւորին՝ Դաւիթին տունը չնստի , ինչու որ Տէրոջը տապանակին մըտած տեղուանքը սուրբ են :
12 Ան աւետեր Սողոմոն սրահին առջեւը շինած Տէրոջը սեղանին վրայ
13 ողջակէզներ մատուց Տէրոջը : Եւ Մովսէսին պատուիրածին համեմատ ամէն օրուան որոշուածը՝ շաբաթներու , ամսագլուխներու , ու հանդիսաւոր տօներուն մէջ՝ ետարին իրեք անգամ՝ այսինքն բաղարջակերաց տօնին , շաբաթներու տօնին ու տաղաւարահարաց տօ-
14 նին կը մատուցանէր : Եւ իր հօրը Դաւիթին կանոնովը՝ Ե քահանաներուն դասերը իրենց պաշտամանը վրայ , ու Ղեւտացիները իրենց պահպանութեանցը վրայ՝ ամէն օրուան որոշուածին պէս՝ քահանաներուն առջեւը օրհնելու ու սպասաւորութիւն ընելու համար , և դռնապաններն ալ իրենց դասերուն կարգովը՝ ամէն մէկ դուռը դրաւ . քանզի այսպէս էր Աստուծոյ մարդուն Դաւիթին հրամանը :
15 Ու քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն համար , և դանձարաններուն համար ամէն բանի մէջ թագաւո-
16 րին հրամանէն դուրս չելան : Ու Սողոմոնին ամէն գործքը՝ Տէրոջը տանը հիմ դրուած օրէն մինչև անոր լմընալը՝ պատրաստուած էր : Այսպէս կատարուեցաւ Տէրոջը տունը :

992
— գ Թագ . թ . 10 , ճ ։

ե գ Թագ . թ . 17 , ճ ։

ն . ք . գէ . 1004
յգ Թագ . թ . 4 , ճ ։

ՆԳԼ . է . 16 ։
ՆՂՒ . ԽԷ . 14 , 33 ։ բ Օր . ԻԶ . 15 , 36 , 37 ։

* Եբր . զանոնք
† Եբր . անոնց

— բ Օր . ԻԹ . 24 ։ Երեմ . իբ . 8 , 9 ։

ն . ք . գէ . 992
դ գ Թագ . թ . 20 , ճ ։

Ն Գ Ա . Ը . 8 ։ Բ Մն . Է . 8 ։

ե Թագ . թ . 23 ։
Ի գ Թագ . է . 1 ։ է . 8 ։ բ . 24 ։

Ղ Եւ . ԻԲ . 38 ։ Թուա . իբ . 3 . 9 . 11 , 26 ։ ԻԲ . 1 , ճ ։
Ի Եւ . Իգ . 14 ։ բ Օր . ժգ . 16 ։
Ը Մն . Իգ . 1 ։
Ը Մն . Իե . 1 ։
Ժ Մն . թ . 17 ։ Իա . 1 ։

‡ Կ՚երթայ դուրսը

17 Ան ատենը Սողոմոն եդովմի երկրին մէջ՝ ծովեզերքը եղող էգաւիոնգաբերը ու Ելաթը գնաց։
18 Եւ Քիրամ իր ծառաներուն ձեռքովը նաւեր ու ծովու ճարպոցներ հմուտ եղող ծառաներ խրկեց անոր. ու Սողոմոնին ծառաներուն հետ Ոփիր գացին, և անկէ չորս հարիւր յիսուն տաղանդ ոսկի առին, ու Սողոմոն Թագաւորին բերին։

Գ Լ. Թ

1 Սաբայի Թագուհին Սողոմոնին իմաստութեանը վրայ կը զմայլի։ 13 Սողոմոնին ոսկին. 15 անոր վահանները. 17 անոր փղոսկրեայ աթոռը. 20 անոր ամանները. 23 անոր բերուած ընծաները. 25 անոր կառքերը ու ձիերը. 29 անոր Թագաւորութեանը օրերը ու մահը։

1 Ու Սաբայի Թագուհին Սողոմոնին համբաւը լսեց, ու Սողոմոնը խրթին հարցմունքներով փորձելու համար Երուսաղէմ եկաւ խիստ շատ հանդէսով, և խունկեր ու շատ ոսկի և պատուական քարեր բեռցած ուղտերով. և Սողոմոնին քովը գնաց, ու բոլոր իր սրտին մէջը եղածին վրայով անոր հետ խօսեցաւ։ 2 Եւ Սողոմոն անոր բոլոր հարցմունքները բացատրեց. ու բնաւ անանկ մէկ խօսք մը չկար, որ Սողոմոն չհասկընայ ու չբացատրէ անոր։ 3 Եւ Սաբայի Թագուհին՝ Սողոմոնին իմաստութիւնը, 4 ու անոր շինած տունը, Եւ անոր սեղանին կերակուրները, ու անոր ծառաներուն *բնակարանները, և սպասաւորներուն կայնուածքը, ու անոնց հագուստները, և անոր մատուռակները, ու անոնց հագուստները, ու Ցերոջը տունը ելլելու սանդուխը տեսնելով, խելքը գլխէն գնաց. 5 Եւ Թագաւորին ըսաւ, Քու վիճակիդ ու իմաստութեանդ վրայով իմ երկրիս մէջ լսած խօսքերս ճշմարիտ են եղեր. 6 բայց ես ան խօսքերուն չհաւատացի, մինչև որ անոնք եկայ ու իմ աչքերովս տեսայ. և ահա քու իմաստութեանդ շատութեանը կէսը ինծի չպատմուեցաւ. դուն գերազանց ես ըստ համբաւիդ՝ 7 որ ես լսեցի։ Երանի՛ քու մարդիկներուդ՝ ու երանի՛ աս քու ծառաներուդ՝ որոնք միշտ քու առջևդ կայնելով քու իմաստութիւնդ կը 8 լսեն։ Քու Եհովայ Աստուածդ օրհնեալ ըլլայ, որ քեզի հաճեցաւ, ու քեզ իր աթոռին վրայ դրաւ, որ քու Ցէր Աստուածդ համար Թագաւոր ըլլաս. քու Աստուածդ՝ Իսրայէլը սիրելուն համար ու զանոնիկայ յաւիտեան հաստատելու համար, քեզ անոնց վրայ Թագաւոր դրաւ, որ իրաւունք ու արդարութիւն ընես։ 9 Եւ Թագաւորին հարիւր քսան տաղանդ ոսկի ու խիստ շատ խունկեր և պատուական քարեր տուաւ. ու Սաբայի Թագուհիին՝ Սողոմոն Թագաւորին տուած խունկերուն պէս չկար։
10 Եւ Քիրամին ծառաները ու Սողոմոնին ծառաները՝ Ոփիրէն ոսկի կը բերէին, Հալմուկ փայտեր ու պատուական քարեր ալ 11 բերին։ Եւ Թագաւորը հալմուկ փայտէն՝ Ցերոջը տանը ու Թագաւորական տանը աստիճաններ, ու երգեցողներուն համար քնարներ ու տաւիղներ շինեց. և անոնց պէս անկէ առաջ Յուդայի երկրին մէջը չէր երևցած։
12 Ու Սողոմոն Թագաւորը Սաբայի Թագուհիին բոլոր ուզած ու խնդրած բաները տուաւ, ան բաներէն 'ի զատ՝ որ անիկայ իր ծառաներուն հետ դարձաւ իր երկիրը գնաց։
13 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմոնին եկած ոսկիին կշիռը վեց հարիւր վաթսունուվեց տաղանդ ոսկի էր, 14 Առուտուր ընողներուն, ու վաճառականներուն, և Արաբացւոց բոլոր Թագաւորներուն, ու երկրին նախարարներուն՝ Սողոմոնին բերած ոսկիէն ու արծաթէն 'ի զատ։
15 Եւ Սողոմոն Թագաւորը կռածոյ ոսկիէ երկու հարիւր վահան շինեց. ա՛մէն մէկ վահանին համար վեց հարիւր *էկղ կռածոյ ոսկի գնաց։ 16 Կռածոյ ոսկիէ իրէք հարիւր առպար ալ շինեց. ա՛մէն մէկ առպարին իրէք հարիւր *էկղ ոսկի գնաց. ու Թագաւորը Լիբանանի անտառին տունը դրաւ զանոնք։
17 Եւ Թագաւորը փղոսկրէ մեծ աթոռ մը շինեց, ու զանիկայ մաքուր ոսկիով պատեց։ 18 Եւ աթոռը վեց աստիճան ու ոսկիէ պատուանդան մը ունէր, որոնք աթոռին կից էին. և նստելու տեղը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն յենարաններ ունէր, ու յենարաններուն քովը երկու առիւծներ կը կայնէին։
19 Եւ հոն վեց աստիճաններուն վրայ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն տասներկու առիւծներ կը կայնէին. բնաւ մէկ Թագաւորութեան մէջ ասանկ բան մը շինուած չէր։
20 Ու Սողոմոն Թագաւորին բոլոր խմելիքի ամանները ոսկի էին. և Լիբանանի անտառին տանը բոլոր ամանները զուտ ոսկի էին. արծաթէ չկար. ինչը՝ որ անիկայ Սողոմոնին օրերը բանի մը տեղ չէր սեպուեր։ 21 Քանզի Թագաւորին նաւ-

ն. ք. ըճ. 992
իգթագ. թ. 25։
ա Օր. ր. տ։ ղ թագ. ժգ. 22։
իգթագ. թ. 27։ գա. թ. 10։ 13։

իր 992
ղ թագ. ժ. 1, ճ։ Մատ. ժբ. 42։ Ղու. ժա. 31։

* կամ՝ ժողովները։

ն. ք. ըճ. իր 992

բ գա. ր. 18։ իգթագ. ժ. 11։

Ն. Ք. ԴՔ. Իբր 992

ւերը Քիրամին ծառաներուն հետ
Թարսիս կ'երթային. Թարսիսի
նաւերը իրեք տարին անգամ մը
ոսկիով, արծաթով, փղոսկրով,
կապիկներով ու սիրամարգներով
բեռնաւորուած կու գային։
22 Եւ Սողոմոն թագաւորը հարստութեան ու իմաստութեան կողմանէ երկրիս բոլոր թագաւորնե-
23 րէն մեծ եղաւ։ Ու երկրի բոլոր
թագաւորները կը փափաքէին Սողոմոնին երեսը տեսնելու, և անոր
իմաստութիւնը լսելու, որն որ Աստուած անոր սրտին մէջ դրեր էր։
24 Ու անոնց ամէնը տարուէ տարի իրենց ընծաները կը բերէին, այսինքն
արծաթէ ամաններ, ոսկիէ աման-
ներ, հանդերձներ, զէնքեր, խունկեր, ձիեր ու ջորիներ։
25 Եւ Սողոմոն ա ձիերու ու կառքերու համար չորս հազար ախոռուներ,
ու տասնըերկու հազար ձիաւոր, ու
զանոնք կառքերու քաղաքներուն
մէջ ու Երուսաղէմի մէջ թագա-
26 ւորին քովը տեղաւորեց։ Ու բ Եփրատ գետէն մինչև Փղշտացւոց եր-
կիրը ու մինչև Եգիպտոսի սահմա-
նը բոլոր թագաւորներուն վրայ
27 կ'իշխէր։ գ Եւ թագաւորը Երուսաղէմի մէջ արծաթը քարերու
պէս հասարակ բան մը ըրաւ, ու ե-
ղևնափայտը շատութենէն դաշտի
մէջ եղող մոլաթզենիներուն պէս
28 ըրաւ։ դ Եւ Սողոմոնին համար
Եգիպտոսէն ու ամէն երկիրներէն
ձիեր կը հանէին։
29 ե Եւ Սողոմոնին առաջին ու վեր-
ջին պատմութեանը Մնացորդը
Նաթան մարգարէին գրքին մէջ,
ու զ Սիլոնացի Աքիային մարգարէ-
ութեանը մէջ, և է Ադդով տեսա-
նողին՝ Նաբատեան Յերոբովամին
վրայով գրած տեսիլքներուն մէջ
30 գրուած են։ ը Ու Սողոմոն բոլոր
Իսրայէլին վրայ Երուսաղէմի մէջ
քառասուն տարի թագաւորութիւն
31 ըրաւ։ Եւ Սողոմոն իր հայրերուն
հետ քնացաւ, ու զանիկայ իր հօրը
Դաւիթին քաղաքին մէջ թաղե-
ցին. և անոր տեղը անոր որդին
Ռոբովամ թագաւոր եղաւ։

ա Գ Թագ. Դ. 26. Ժ. 26. Գլ. Ա. 14.
բ Ծն. ԺԵ. 18. Սաղ. Հբ. 8.
գ Գ Թագ. Դ. 21.
դ Գ Թագ. Ժ. 27. Գլ. Ա. 15.
ե Գ Թագ. Ժ. 28. Գլ. Ա. 16.
զ Գ Թագ. ԺԱ. 41.
է Գ Թագ. ԺԱ. 29.
ը Գլ. ԺԲ. 15. ԺԳ. 22.
թ Գ Թագ. ԺԱ. 42, 43.

975

ԳԼ. Ժ.

1 Իսրայէլացիք Ռոբովամը թագաւոր ընելու համար Սիւքեմի մէջ ժողվուելով՝ Յերոբովամին միջոցովը անկէ կը խնդրեն որ իրենց վրայ դրուած լուծը թեթևցընէ։ 6 Ռոբովամ ծերերուն խրատը մերժելով՝ իր մանկակից պատանիներուն տուած խորհուրդին համեմատ՝ խստութեամբ կը պատասխանէ անոնց։ 16 Տասը ցեղերը կ'ապստամբին ու Ադորամը կը մեռցընեն. ասոր վրայ Ռոբովամ կը փախչի։

ա Գ Թագ. ԺԲ. 1, Ա.

1 Եւ ա Ռոբովամ Սիւքէմ գնաց.
վասն զի բոլոր Իսրայէլը զանի-
կայ թագաւոր ընելու համար Սիւ-
2 քէմ գացեր էր։ Ու Նաբատեան
Յերոբովամ որ բ Սողոմոն թա-
գաւորին երեսէն փախած՝ Եգիպ-
տոս կը բնակէր, ասոր բանը լսելով՝
3 Եգիպտոսէն դարձաւ։ Եւ մարդ
խրկելով՝ զանիկայ կանչեցին. ու
Յերոբովամ և բոլոր Իսրայէլ ե-
կան, ու Ռոբովամին հետ խօսեցան
4 ու ըսին, Քու հայրդ մեր վրայ
ծանր լուծ մը դրաւ. ու հիմա քու
հօրդ խիստ ծառայութիւնը, ու
մեր վրայ դրած ծանր լուծը թե-
թևցուր, ու քեզի ծառայութիւն
5 ընենք։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց,
Իրեք օրէն ետքը ինծի դարձէք. ու
ժողովուրդը գնաց։
6 Եւ Ռոբովամ թագաւորը խոր-
հուրդ հարցուց ան ծերերուն՝ որ
իր հօրը Սողոմոնին առջևը կը կայ-
նէին երբոր անիկայ ողջ էր, ու ը-
սաւ, Դուք ինծի ի՞նչ խորհուրդ
կու տաք, որ աս ժողովուրդին պա-
7 տասխան տամ։ Եւ անոր խօսեցան
ու ըսին, Թէ որ աս ժողովուրդին
հետ քաղցրութեամբ վարուիս, ու
անոնց հաճելի ըլլաս, ու անոնց
բարի խօսքեր գրուցես, ան ատենը
անոնք միշտ քեզի ծառայ կ'ըլլան։
8 Բայց անիկայ ծերերուն իրեն տուած
խորհուրդը մերժեց, ու իր առջևը
կայնող ու իր հետը մեծցած երի-
տասարդներուն խորհուրդ հար-
9 ցուց. Եւ անոնց ըսաւ, Դուք ի՞նչ
խորհուրդ կու տաք, որ աս ժողո-
վուրդին պատասխան տամ. քանզի
անոնք ինծի խօսեցան, ու ըսին,
Քու հօրդ մեր վրայ դրած լուծը
10 թեթևցուր։ Ու անոր հետ մեծ-
ցած երիտասարդները անոր խօսե-
ցան ու ըսին, Քու հայրդ մեր լու-
ծը ծանրացուց, ու դուն մեր վրա-
յէն թեթևցուր՝ ըսող ժողովուր-
դին այսպէս խօսիս, ու անոնց
այսպէս ըսես. Իմ պզտիկ մատս
11 իմ հօրս մէջքէն հաստ է. Եւ հիմա
իմ հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ դրեր
է, բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի
ծանրացընեմ. իմ հայրս ձեզ խա-
րազաններով խրատեր է, բայց ես
յեղ կարիճներով պիտի խրատեմ։
12 Եւ Յերոբովամ ու բոլոր ժողո-
վուրդը երրորդ օրը Ռոբովամին ե-
կան, ինչպէս որ թագաւորը ըսեր
էր թէ Երրորդ օրը ինծի դարձէք։
13 Ու թագաւորը անոնց խստու-
թեամբ պատասխան տուաւ, և
Ռոբովամ թագաւորը ծերերուն
14 խորհուրդը մերժելով, Երիտա-
սարդներուն խորհուրդին պէս ա-
նոնց հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Իմ
հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր
է, բայց ես զանիկայ աւելի պիտի

Ն. Ք. ԴՔ. Իբր 975

բ Գ Թագ. ԺԱ. 40.

Ն · Ք · ԴՃ · Իրր 975

ծանրացընեմ . իմ հայրս ձեզ
խարազաններով խրատեր է , բայց
ես յետ կարիճներով պիտի խրա-
15 տեմ ։ Եւ թագաւորը ժողովուր-
դին խօսքը մտիկ չըրաւ . զվասն զի
աս բանը Աստուծմէ եղաւ , որ Տէ-
րը էՍիլօնացի Աքիային ձեռքովը
Նաբատեան Յերոբովամին ըսած
խօսքը հաստատէ ։
16 Ու երբոր բոլոր Իսրայէլ տե-
սաւ որ թագաւորը իրենց մտիկ
չըրաւ , ժողովուրդն ալ թագաւո-
րին պատասխան տուին ու ըսին ,
Մենք Դաւիթին քովը ի՞նչ բաժին
ունինք . ու Յեսսէի որդւոյն քովը
ժառանգութիւն չունինք . ով Իս-
րայէլ՝ թող ամէն մարդ իր վրանը
դառնայ . ով Դաւիթ , հիմա դուն
քու տունդ հոգա . ու բոլոր Իս-
րայէլ իրենց վրանները գացին ։
17 Բայց Յուդայի քաղաքներուն մէջ
բնակող Իսրայէլի որդւոցը վրայ
18 Ռոբովամը թագաւոր եղաւ ։ Եւ
Ռոբովամ թագաւորը երբոր հար-
կերուն վրայ եղող Ադորամը խըր-
կեց , Իսրայէլի որդիքը զանիկայ
քարերով քարկոծեցին , ու մե-
ռաւ ։ Եւ Ռոբովամ թագաւորը
արտորալով կառքը հեծաւ , որ
19 Երուսաղէմ փախչի ։ ըԱյսպէս
Իսրայէլ Դաւիթի տունէն ապըս-
տամբեցաւ մինչև աս օրս ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Ռոբովամ զօրք կը ժողվէ Իսրայէլը հնազան-
դեցընելու համար , բայց Սեմայիայէն կ'ար-
գիլուի ։ 5 Իր թագաւորութիւնը կը զօրա-
ցընէ պարիսպներ շինելով ու պաշարներ ժող-
վելով ։ 13 Քահանաները ու Ղևտացիները ,
և անոնք որ Աստուծմէ կը վախնային՝ Յերո-
բովամէն մերժուելով , կ'երթան Յուդային
թագաւորութիւնը կը զօրացընեն ։ 18 Ռո-
բովամին կնիկները ու որդիները ։

1 Եւ աՌոբովամ Երուսաղէմ ե-
կաւ , ու Յուդայի ու Բենիամի-
նի տունէն հարիւր ութսուն հա-
զար ընտիր պատերազմողներ ժող-
վեց , որ Իսրայէլի հետ պատերազմ
ընեն , ու թագաւորութիւնը Ռո-
2 բովամին դարձընեն ։ Բայց բԱս-
տուծոյ մարդուն Սեմայիային Տէ-
3 րոջը խօսքը եղաւ՝ ըսելով , Սողո-
մոնի որդւոյն Յուդայի Ռոբովամ
թագաւորին , ու Յուդայի ու Բե-
նիամինի մէջ եղող բոլոր Իսրայէ-
4 լացիներուն խօսէ ու ըսէ , Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Մի՛ ելլէք , ու ձեր
եղբայրներուն հետ մի՛ պատերազ-
միք . ամէն մարդ թող իր տունը
դառնայ . վասն զի աս բանը ինծմէ
եղաւ ։ Եւ Տէրոջը խօսքը մտիկ
ըրին , ու Յերոբովամին վրայ եր-
թալէն ետ կեցան ։
5 Եւ Ռոբովամ Երուսաղէմ բնա-
կեցաւ . ու Յուդայի մէջ պարըս-

6 պաւոր քաղաքներ շինեց ։ Բեթ-
7 լէհէմը , Ետամը , Թեկուէն , Բեթ-
8 սուրը , Սոքովը , Ոդողոմը , Գէթը ,
9 Մարեսան , Զիփը , Ադորայիմը ,
10 Լաքիսը , Ազեկան , Սարաան , Այե-
ղոնը ու Քեբրոնը շինեց , որոնք
Յուդայի ու Բենիամինի մէջ պարըս-
11 պաւոր քաղաքներ էին ։ Եւ պա-
րիսպները ամրացուց , ու անոնց
մէջ զօրապետներ , և կերակուրի
ու եղի ու գինիի շտեմարաններ ,
12 Ու ամէն մէկ քաղաքին մէջ վա-
հաններ ու նիզակներ դրաւ . և
զանոնք խիստ շատ ամրացուց . ու
Յուդան ու Բենիամինը անոր հպա-
տակ էին ։
13 Եւ բոլոր Իսրայէլի մէջ եղող
քահանաները ու Ղևտացիները ի-
րենց բոլոր սահմաններէն անոր քո-
14 վը ժողվուեցան . (Քանզի Ղևտա-
ցիք գիրենց արուարձանները ու
կալուածքները թողուցին , և Յու-
դայի երկիրը ու Երուսաղէմ գացին .
վասն զի դՅերոբովամ ու անոր
որդիքը զանոնք Տէրոջը քահանա-
15 յութենէն մերժեցին . Եւ անիկայ
բարձր տեղերուն համար , ու եդի-
ւաց համար , ու իր շինած զոր-
թերուն համար զիրեն քուրմեր
16 դրաւ ։) Եւ անոնց ետեւէն՝ Իս-
րայէլի բոլոր ցեղերէն Իսրայէլի
Տէր Աստուածը *արտանց փնտռող-
ները" իրենց հայրերուն Տէր Աս-
տուծոյն զոհ ընելու համար Երու-
17 սաղէմ կ'երթային ։ Ու էՅուդայի
թագաւորութիւնը զօրացուցին ,
և Սողոմոնին որդին Ռոբովամը ի-
րեք տարուան մէջ ուժովցուցին .
քանզի իրեք տարի Դաւիթին ու
Սողոմոնին ճամբովը քալեցին ։
18 Եւ Ռոբովամ Դաւիթի որդւոյն
Յերիմովթի աղջիկը Մայէլէթը
իրեն կնիկ առաւ . նաև Յեսսէի
որդւոյն Եղիաբին աղջիկը Աբիքէլը .
19 Ու անիկայ որդիներ ծնաւ անոր ,
Յեուսը , Սամարիան ու Զաամը ։
20 Եւ անկէ ետքը Աբիսողոմին աղջիկը
ժՄաաքան առաւ , որ անոր ծնաւ
Աբիան , Եթթին , Զիզան ու Սա-
21 ղոմիթը ։ Եւ Ռոբովամ Աբիսո-
ղոմին աղջիկը Մաաքան իր բոլոր
կնիկներէն ու հարճերէն աւելի կը
սիրէր . (վասն զի անիկայ տասնու-
ութը կնիկ ու վաթսուն հարճ ա-
ռեր էր , և քսանըութը տղայ ու
22 վաթսուն աղջիկ ծնաւ .) Եւ Ռո-
բովամ Մաաքայի որդին էԱբիան
գլուխ դրաւ , այսինքն իր եղբայրնե-
րուն վրայ իշխան . քանզի զանիկայ
23 թագաւոր ընելու միտք ունէր ։ Ու
խելացութիւն ընելով՝ իր բոլոր
տղաքները բոլոր Յուդայի ու Բե-
նիամինի գաւառներուն մէջ՝ բոլոր

974

ե Թագ · Գ · ԺԲ · 25 · զ Թագ · Գ · ԺԲ · 15 · 24 · է Թագ · Գ · ԺԱ · 29 ·

ը Թագ · Գ · ԺԲ · 19 ·

ա Գ Թագ · ԺԲ · 21 , ԱՃ ,

բ Գլ · ԺԲ · 15 ·

գ Թու · ԼԵ · 2 ·

դ Գլ · ԺԳ · 9 ·

ե Ղև · ԺԷ · 7 · ա Կոր · Ժ · 20 ·

ղ Գ Թագ · ԺԲ · 28 · ԺԳ · 9 · Ովս · ԺԳ · 2 ·

ի Գ Թագ · ԺԲ · 31 · ԺԳ · 33 ·

է Տես Գլ · ԺԸ · 9 · Լ · 11 · 18 ·

* Եբր · փնտռելու համար իրենց սիրտը տուողները

ը Գլ · ԺԲ · 1 ·

ժ Գ Թագ · ԺԵ · 2 · Իսկ Գլ · ԺԳ · 2 Կ'ըսուի Միքայիա՝ Ուրիելին աղջիկը

է Տես Բ Օր · ԻԱ · 15 , 16 , 17 ·

ՆԱԽ. ՔՐ. 974

* ԵՓՐ. ՅԸՐՈՒԹ.

պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ * տեղաւորեց, և անոնց առատ ապրուստ կու տար. ու շատ կնիկներ փնտռեց։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ռոբովամ Տէրը թող տալուն համար՝ Սիսակին միջոցովը կը պատժուի։ 5 Ռոբովամ ու իշխանները Սեմայիային քարոզութեամբը դարձի գալով, կործանումէ ազատ կը մնան, բայց կը կողոպտուին։ 13 Ռոբովամին թագաւորութեանը օրերը ու մահը։

ՆԱԽ. ԺԴ. 971

1 Ու երբոր Ռոբովամին թագաւորութիւնը հաստատուեցաւ, ու ինքը զօրացաւ, Տէրոջը օրէնքը թողուց, ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլն ալ։

ՆԱԽ. ՔՐ. 972

— ԳԼ. ԺԱ. 17։

Բ ԳԹԱԳ. ԺԴ. 22, 23, 24։

2 Եւ Ռոբովամ թագաւորին հինգերորդ տարին Եգիպտոսի Սիսակ թագաւորը Երուսաղէմի վրայ ելաւ. (քանզի Տէրոջը դէմ ապրուստ 3 տմարութիւն ըրեր էին.) Ռէհմ հազար երկու հարիւր կառքով ու վաթսուն հազար ձիաւորով եկաւ. ու անոր հետ Եգիպտոսէն եկած ժողովուրդը անթիւ էր, այսինքն՝ Լիբէացիք, Սովկիացիք ու Եթովպացիք. Եւ պարսպաւոր քաղաքները առաւ, ու 5 մինչև Երուսաղէմ եկաւ։ Եւ Սեմայիա մարգարէն եկաւ Ռոբովամին ու Իւդայի իշխաններուն՝ որոնք Սիսակին երեսէն Երուսաղէմ ժողվուեր էին, ու անոնց ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Դուք զիս թողուցիք, ու ես ալ ձեզ Սիսակին ձեռքը 6 կը թողում։ Եւ Իսրայէլի իշխանները ու թագաւորը խոնարհեցան ու ըսին, Տէրը արդար է։ 7 Ու երբոր Տէրը անոնց խոնարհիլը տեսաւ, Տէրոջը խօսքը Սեմայիային եղաւ՝ ըսելով, Անոնք խոնարհեցան, պիտի չկորսնցնեմ զանոնք, հապա անոնց քիչ մը ազատութիւն պիտի տամ, ու իմ բարկութիւնս Սիսակին ձեռքովը Երուսաղէմի վրայ պիտի չթափի. 8 Սակայն անոր ծառաները պիտի ըլլան, որ իմ ծառայութեանս ու երկրի թագաւորներուն ծառայութեանը գիտնան։ 9 Նաև Ու Եգիպտոսի Սիսակ թագաւորը Երուսաղէմի վրայ ելաւ, և Տէրոջը տանը գանձերը ու թագաւորին տանը գանձերը առաւ, ամէնն ալ առաւ. Սողոմոնին շինած 10 ոսկիէ ասպարներն ալ առաւ։ Եւ Ռոբովամ թագաւորը անոնց տեղը պղնձէ ասպարներ շինեց, ու զանոնք թագաւորական տանը դուռը պահպանութիւն ընող սուրհանդակաց ոստիկաններուն ձեռքը 11 յանձնեց։ Ու երբոր թագաւորը Տէրոջը տունը կ'երթար, սուրհանդակները կու գային՝ զանոնք կը կրէին, ու Խթէը զանոնք սուրհանդակներուն խուցը կը դարձընէին։ 12 Ուստի անոր խոնարհելուն համար Տէրոջը բարկութիւնը անկէ դարձաւ, ու զԵրէմիա բոլորովին չկորսնցուց. Նաև Ցուդայի մէջ աղէկ բաներ կային։

ՆԱԽ. ՔՐ. 971

Տճ. Ծն. ԺԸ. 24։ Դ Թագ. Ժդ. 13։ ԳԼ. ԺԹ. 3։

13 Եւ Ռոբովամ թագաւորը Երուսաղէմի մէջ զօրացաւ, ու թագաւորութիւն ըրաւ. ու Երբոր Ռոբովամ թագաւորեց, քառասունմէկ տարեկան էր, ու տասնեւեօթը տարի Թագաւորութիւն ըրաւ Երուսաղէմի մէջ, այսինքն՝ ան քաղաքին մէջ՝ որն որ Տէրը Իսրայէլի ամէն ցեղերէն ընտրեց՝ իր անունը հոն դնելու համար. ու անոր մայրը Ամմոնացի էր Նաամա անունով։ 14 Եւ անիկայ չարութիւն ըրաւ, քանզի իր սիրտը չուղղեց որ Տէրը 15 փնտռէ։ Ու Ռոբովամին առաջին ու վերջին գործքերը ահա Սեմայիա մարգարէին գրքին մէջ Ազդով տեսանողին ազգաբանութեանը մէջ գրուած են։ Եւ Ռոբովամին ու Երոբովամին մէջտեղը 16 միշտ պատերազմ կար։ Ու Ռոբովամ իր հայրերուն հետ քնացաւ, և Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուեցաւ. ու անոր տեղը Աբիա անոր որդին Ա թագաւոր եղաւ։

Ա ԹԱԳ. ԺԴ. 31։

ԳԼ. ԺԳ

1 Աբիա Ռոբովամին տեղը անցնելով, Երոբովամին դէմ պատերազմ կ'ընէ. 4 իր փաստին իրաւացի ըլլալը կը յայտնէ. 13 ու Աստուծոյ ապաւինելով՝ Երոբովամը կը յաղթէ. 21 Աբիային կնիկները ու որդիները։

ՆԱԽ. ՔՐ. 958

— Ա ԹԱԳ. ԺԵ. 1, 2։

1 Երոբովամ թագաւորին տասնուութերորդ տարին Ցուդայի 2 վրայ Աբիա թագաւորեց։ Անիկայ Երուսաղէմի մէջ իրեք տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Միքայիա էր, որ Գաբաայի Ուրիելին աղջիկն էր. և Աբիային ու Երոբովամին մէջ 3 տեղը պատերազմ կար։ Եւ Աբիա զօրաւոր ու պատերազմող զօրքերով՝ չորս հարիւր հազար ընտիր մարդիկներով պատերազմելու պատրաստուեցաւ. Երոբովամ ալ անոր դիմացը ելաւ ութը հարիւր հազար ընտիր, զօրաւոր ու պատերազմող մարդիկներով։

Բ ՏՃ. ԳԼ. ՃԼ. 20։

957

4 Եւ Աբիա Եփրեմի լեռնակողմը Սեմարիմ լեռանը վրայ կայնեցաւ ու ըսաւ, Ով Երոբովամ ու բոլոր Իսրայէլ, ինծի մտիկ ըրէք.

Ե ՏՃ. ԺԸ. 22։

5 Դուք գիտնալու չէ՞ք որ Իսրայէլի Տէր Աստուածը Իսրայէլի վրայ թագաւորելը՝ յաւիտեան Դաւիթին ու անոր որդւոյը տուած է

Բ ԺԱՄ. Թ. 12, 13, 16։

Ն. Ք. ԴԲ.
957

6 ᵃ աղի ուխտով ։ Եւ Դաւիթի որ-
դւոյն Սողոմոնին ծառան Նաբա-
տեան Յերոբովամ ոտք ելաւ , ու
7 ᵇ իր տիրոջմէն ապստամբեցաւ ։ Եւ
անոր քովը ᶜ դատարկակեաց ու ա-
նօրէն մարդիկներ ժողվուեցան , ու
Սողոմոնի որդւոյն Ռոբովամին
դէմ կեցան . քանզի Ռոբովամ
մանկահասակ ու փափկասիրտ ըլ-
8 լով՝ անոնց դէմ չդրաւ ։ Եւ հիմա
դուք շատուոր ըլլալնուդ համար ,
ու Յերոբովամին ᵉ ձեզի շինած աս-
տուածները՝ ան ոսկիէ որթերը ձեր
քովը ըլլալուն համար , Դաւիթին
որդւոցը ձեռքը եղող Տէրոջը թա-
գաւորութեանը դէմ կենալ կը մը-
9 տածէք ։ ᶠ Միթէ դուք Տէրոջը
քահանաները՝ Ահարոնի որդիները
ու Ղեւտացիները դուրս չըրի՞ք , և
ուրիշ երկիրներուն ժողովրդոցը
պէս ձեզի քուրմեր չըրի՞ք ան բոլոր
[illegible] , ᵍ որոնք մէկ զուարա-
կով ու եօթը խոյերով կու գային
ʰ զիրենք նուիրելու , որ չաստուած-
10 ներու քուրմ ըլլան ։ Բայց մեր
Աստուածը Եհովան է , ու մենք
զանիկայ չթողուցինք . և Տէրոջը
ծառայութիւն ընող քահանաները
Ահարոնի որդիքն են . ու Ղեւտա-
ցիները իրենց պաշտօնին վրայ են .
11 ⁱ Եւ ամէն առտու ու ամէն իրիկուն
Տէրոջը ողջակէզներ կը [illegible] ,
ու անուշահոտ խունկ կը ծխեն ,
ʲ ու մաքուր սեղանին վրայ առա-
ջաւորութեան հացերը կը [illegible] , ᵏ և
ամէն իրիկուն վառելու համար
ոսկիէ աշտանակը ու անոր ճրագ-
ները կը [illegible] . քանզի մենք
մեր Տէր Աստուծոյն պահպանու-
թիւնը կը պահենք . բայց դուք
12 զանիկայ մերժեցիք ։ Եւ ահա Աս-
տուած ինքը մեր հետն է՝ մեր իշ-
խանը ըլլալու . ˡ նաև անոր քահա-
նաները ազդարարութեան փողե-
րով , որ ձեզի դէմ հնչեցնեն .
[illegible]՝ ով Իսրայէլի որդիք , ᵐ ձեր
հայրերուն Տէր Աստուծոյն հետ մի՛
պատերազմիք . քանզի դուք յա-
ջողութիւն պիտի չգտնէք ։
13 Բայց Յերոբովամ դարանակալ-
ները դարձուց , որ անոնց ետեւէն
գան . ու [illegible] Յուդայեանց
առջեւն էին , ու դարանակալները
14 անոնց ետեւն էին ։ Եւ Յուդա-
յեանք դարձան նայեցան որ պա-
տերազմը իրենց առջեւէն ու ետեւէն
էր , ու Տէրոջը աղաղակեցին , և
քահանաները փողերը հնչեցուցին .
15 Ու Յուդայի մարդիկը աղաղակ վեր-
ցուցին . ու երբոր Յուդայի մար-
դիկը աղաղակեցին , Աստուած
ⁿ Յերոբովամը ու բոլոր Իսրայէլը
Աբիային ու Յուդային առջեւ

ᵃ Թուոց. ԺԸ. 19 ։ ᵇ Գ Թագ. ԺԱ. 26 ։ ԺԲ. 20 ։ ᶜ Դատ. Թ. 4 ։ ᵉ Գ Թագ. ԺԲ. 28 ։ ԺԳ. 9 ։ Ովս. Ը. 6 ։ ᶠ Գլ. ԺԱ. 14, 15 ։ ᵍ Ել. ԻԹ. 35 ։ ʰ Տես Ել. ԻԹ. 1 ։ Ղեւ. Ը. 2 ։ ⁱ Գլ. Բ. 4 ։ ʲ Ղեւ. ԻԴ. 6 ։ ᵏ Ել. ԻԷ. 20, 21 ։ Ղեւ. ԻԴ. 2, 3 ։ ˡ Թուոց. Ժ. 8 ։ ᵐ Գործ. Ե. 39 ։ ⁿ Գլ. ԺԴ. 12 ։

16 զարկաւ ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը
Յուդային առջեւէն փախան . ու
Աստուած անոնց ձեռքը մատնեց
17 զանոնք ։ Եւ Աբիա ու իր զօրքը
մեծ կոտորած ըրին անոնց մէջը .
ու Իսրայէլէն հինգ հարիւր հազար
ընտիր մարդիկ սպաննուած ին-
18 կան ։ Ան ատենը Իսրայէլի որդիքը
նուաճեցան , ու Յուդայի որդիքը
ᵒ իրենց հայրերուն Տէր Աստուծոյն
ապաւինելնուն համար ոյժ գտան ։
19 Եւ Աբիա Յերոբովամը հալածեց ,
ու անկէ քաղաքներ առաւ , [illegible]
[illegible] Բեթէլը ու անոր գեղերը ,
և Յեսանան ու անոր գեղերը , ու
20 ᵖ Եփրոնը ու անոր գեղերը ։ Եւ
Յերոբովամ Աբիային օրերուն
մէջը մէյմըն ալ չկրցաւ ոյժ գըտ-
նել . ու Տէրը ᑫ զանիկայ զարկաւ ,
ու ʳ մեռաւ ։
21 Եւ Աբիա ուժովցաւ , ու իրեն
տասնըչորս կնիկ առաւ , և քսան-
ուերկու տղայ ու տասնըվեց աղ-
22 ջիկ ծնաւ ։ Ու Աբիային մնացորդ
պատմութիւնը , և անոր գործքերը
ու խօսքերը ˢ Աղդով մարգարէին
յիշատակարանին մէջը գրուած է ։

ⁿ Ա Մն. Ե. 20 ։ Սաղ. ԻԲ. 5 ։ ᵖ Յես. ԺԵ. 9 ։ ᑫ Ա Թագ. ԻԵ. 38 ։ ʳ Գ Թագ. ԺԴ. 20 ։ ˢ Գլ. ԺԲ. 15 ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ասա Աբիային տեղը յաջորդելով՝ կռապաշտութիւնը կը վերցնէ . 6 ու խաղաղութիւն ունենալով՝ իր թագաւորութիւնը կը զօրացնէ բերդերով ու զօրքերով ։ 9 Ասա Աստուծոյ աղաղակելով՝ Զարային կը յաղթէ , ու Եթովպացիներէն խիստ շատ աւար կ'առնէ ։

955

1 Ու Աբիա իր հայրերուն հետ քնա-
ցաւ , ու զանիկայ Դաւիթի
քաղաքին մէջը թաղեցին . և անոր
տեղը անոր որդին ᵃ Ասա թագաւոր
եղաւ . ասոր օրերը երկիրը տասը
2 տարի հանգստութիւն գտաւ ։ Ու
Ասա իր Տէր Աստուծոյն առջեւ
3 բարի և ուղիղ եղածը ըրաւ . Ու
օտար [illegible] սեղանները
ու ᵇ բարձր տեղերը վերցուց , և ᶜ ար-
ձանները կոտրտեց , ᵈ ու Աստարով-
թի կուռքերը կտոր կտոր ըրաւ .
4 Եւ Յուդային հրամայեց որ իրենց
հայրերուն Տէր Աստուածը փընտ-
ռեն , ու օրէնքը ու պատուիրանք-
5 ները կատարեն ։ Եւ Յուդային ա-
մէն քաղաքներէն բարձր տեղուան-
քը ու արեգական կուռքերը վեր-
ցուց . ու իր առջեւը թագաւորու-
6 թիւնը հանգիստ էր ։ Եւ անիկայ
Յուդայի մէջ պարսպաւոր քաղաք-
ներ շինեց . քանզի ան տարիներուն
մէջ երկիրը հանգստութիւն կը
վայելէր , ու անոր հետ պատերազմ
ընող չկար , վասն զի Տէրը անոր
7 հանգստութիւն տուաւ ։ Եւ Ասա
Յուդային ըսաւ , Աս երկիրը քանի
որ մեր * իշխանութեանը տակն է" ,
աս քաղաքները շինենք , ու զանոնք

ᵃ Գ Թագ. ԺԵ. 8, Ը ։ Իբր 951 ։ ᵇ Տես Գ Թագ. ԺԵ. 14 ։ Գլ. ԺԵ. 17 ։ ᶜ Ել. ԼԴ. 13 ։ 941 ։ ᵈ Գ Թագ. ԺԱ. 7 ։ * Եբր. առջեւն է ։

պարիսպներով , աշտարակներով , դռներով ու նիգերով շրջապատենք . քանզի մենք մեր Ցեր Աստուածը փնտռեցինք , ու փնտռելնուս համար ամէն կողմանէ մեզի հանգստութիւն տուաւ : Եւ շինեցին ու յաջողութիւն
8 գտան : Եւ Ասա Ցուդային վահան ու նիզակ կրող իրեք հարիւր հազար զօրք , ու Բենիամինէն՝ ասպար կրող ու աղեղ քաշող երկու հարիւր ութսուն հազար զօրք ու ներ . ասոնք ամէնը զօրաւոր կըտրիճներ էին :
9 Ու Եթէովպացի Զարան հազար անգամ հազար զօրքով ու իրեք հարիւր կառքով անոնց վրայ ելաւ ,
10 ու մինչև Մարեսա եկաւ : Եւ Ասա անոր դիմացը ելաւ . ու Մարեսայի Սեփաթա ձորին մէջ պատերազմի
11 շարուեցան : Եւ Ասա Ի իր Ցեր Աստուծոյն աղաղակեց , ու ըսաւ , Ո՛վ Ցեր , Ը քու առջևդ տարբերութիւն մը չկայ թէ շատով և թէ *քիչով օգնութիւն ընելու մէջ . մեզի օգնութիւն ըրէ , ով Ցեր Աստուած մեր , որովհետև քեզի ապաւինեցանք , ու Ի քու բազմութեանս վրայ քու անունովդ եկանք . ով Ցեր , մեր Աստուածը դուն ես . մի թողուր որ մարդը քեզի դէմ
12 զօրանայ : Եւ Ցերը Ա Եթէովպացիները Ասային ու Ցուդային առջևը զարկաւ . ու Եթէովպացիք
13 փախան : Եւ Ասա ու անոր հետ եղող ժողովուրդը զանոնք մինչև Գերարա հալածեցին . ու Եթէովպացիք ինկան , և անոնց վրայ կենդանութիւն չմնաց . քանզի Ցերոջը առջևը ու անոր բանակին առջևը խորտակեցան . ու խիստ շատ ա-
14 ւար առին : Եւ Գերարայի բոլորտիքը եղող ամէն քաղաքները զարկին , քանզի Լանոնց վրայ Ցերոջը վախ ինկաւ . ու ամէն քաղաքները կողոպտեցին , վասն զի
15 անոնց մէջը շատ աւար կար : Եւ †հօտերուն վրաններն ալ զարկին , ու խիստ շատ ոչխար և ուղտ առին , ու Երուսաղէմ դարձան :

Գ Լ · Ժ Ե

1 Ասա՝ Ցուդային հետ ու Իսրայէլէն պանդխտ եղողներուն հետ Ակարիա մարգարէին խօսքերէն քաջալերուելով՝ Աստուծոյ հետ հանդիսաւոր ուխտ մը կ՚ընէ · 16 իր մայրը Մաաքան սիկնութենէն կը հանէ՝ անոր կռապաշտութենանը համար · 18 ու նուիրուած բաները Աստուծոյ տունը կը տանի , ու երկար ժամանակ խաղաղութիւն կը վայելէ :

1 ‖ Ու Ովզեդի որդուն Ազարիային վրայ Աստուծոյ Հոգին եկաւ .
2 Եւ Ասային առջևը ելլելով՝ ըսաւ անոր , Ո՛վ Ասա ու բոլոր Ցու-

դա ու Բենիամին , ինծի մտիկ ըրէք . Ի Ցերը ձեզի հետ կ՚ըլլայ , քանի որ դուք անոր հետ էք . ու
3 Ի թէ որ զանիկայ փնտռէք , զանիկայ կը գտնէք . բայց Ը թէ որ զանիկայ թողուք , անիկայ ալ ձեզ պիտի
4 թողու : Եւ Ի Իսրայէլ երկար ժամանակ առանց Ճշմարիտ Աստուծոյ , առանց Ւսորվեցրնող քահանայի , ու առանց օրէնքի մնացեր
5 էր . Բայց Ի իրենց նեղութեանը մէջ Իսրայէլի Ցեր Աստուծոյն դարձան , ու զանիկայ փնտռելով գտան : Եւ Ը ան ատեններն ելլողին ու մտնողին ապահովութիւն չկար . քանզի երկիրներուն բոլոր բնակչացը մէջ շատ խռովութիւններ
6 կար . Բ Եւ ազգ ազգի հետ ու քաղաք քաղաքի հետ կը զարնուէր . ինչու որ Աստուած ամէն նեղութիւններով զարհուրեցուց
7 զանոնք : Եւ հիմա դուք զօրացէք , ու °ձեռքերնիդ չթուլնայ . վասն զի ձեր գործքին վարձքը կայ :
8 Եւ Ասա ասս խօսքերը ու ‡Ովզեդ մարգարէին մարգարէութիւնը լսելով՝ զօրացաւ , և Ցուդայի ու Բենիամինի բոլոր երկրէն , ու Եփրեմի լեռնէն իր առած քաղաքներէն պղծութիւնները վերցուց , ու Ցերոջը դռնաբէն սրահին առջևը եղող
9 Ցերոջը սեղանը նորոգեց . Եւ բոլոր Ցուդան ու Բենիամինը , ու Եփրեմէն և Մանասէէն ու Շմաւոնէն անոնց քովը դտնուած պանդուխտները ժողվեց . քանզի Իսրայէլէն շատ մարդիկ անոր կողմը անցան , տեսնելով որ անոր Ցեր Աստուածը
10 անոր հետն է : Եւ անոնք Ասային թագաւորութեանը տասնուհինգերորդ տարւոյն երրորդ ամիսը Ե-
11 րուսաղեմ մէջ ժողվուեցան . Ու ան օրը իրենց Ի բերած աւարէն Ցերոջը զոհ ըրին եօթը հարիւր արջառ ու եօթը հազար ոչխար .
12 Եւ Ե ուխտ ըրին որ իրենց հայրերուն Ցեր Աստուածը բոլոր սրտով
13 ու բոլոր հոդիով խնդրեն . ¦ Եւ ով որ Իսրայէլին Ցեր Աստուածը չփնտռէ , թէ պզտիկ և թէ մեծ , թէ էրիկ մարդ և թէ կնիկ ըլլայ՝
14 ‹մեռցուի : Ու մեծ ձայնով և ցնծութեան աղաղակով ու փողերով ու շեփորներով Ցերոջը երդում
15 ըրին : Եւ բոլոր Ցուդա ան երդումին վրայ ուրախացաւ . քանզի իրենց բոլոր սրտովը երդում ըրին , ու Ի իրենց բոլոր կամքովը խնդրելով՝ գտան զանիկայ . ու Ցերը ամէն կողմանէ հանգստացուց զանոնք :
16 Եւ Ասա թագաւորը իր ‖ մայրը Մաաքան ալ տիկնութենէ հանեց , վասն զի անիկայ Աստարով-

Ն · Ք · Ը · 941

Բ Ցակ · գ · 8
է Հիր 4 · 15 ·
ա Պտ · իր · 9 · Գ Լ · Ժ · 12 · 13 · Ե րեմ · իթ · 13 · Մատ · է · 7 ·
Ը Գ Լ · իդ · 20 ·
Ի Ովս · գ · 4 ·
Ղ Ղե · ժ · 11 ·
Ի Բ Օր · գ · 29 ·
ը Դատ · ե · 6 ·
Ե Մատ · իդ · 7 ·

‡ Ըստ Լ Ա · Ի Ա · Ը · Ե · Ովդեդի մր · դնդի Ազարիա
Ժ Գ Լ · ժգ · 19 ·

Ի Գ Լ · ժա · 16 ·

Լ Գ Լ · ժգ · 15 ·
Ի Գ Լ · ժգ · 13 ·

Ժ գ Թագ · իգ · 3 · Գ Լ · Լ · 31 · Նեեմ · ժ · 29 ·
¦ Եւ · իր · 20 ·

հր Օր · ժգ · 5 · 9 · 15 ·

Ի Հիր 2 ·
‖ Ցր մայրը · տես գ Թագ · ժե · 2 · 10 ·
Ղ գ Թագ · ժե · 13 ·

Ն · Ք · Ը · 951

Ի Գ Լ · ժգ · Ն 941

Ղ Ցա · ժե · 44 ·

Ի Եւ · ժգ · 10 · Գ Լ · ժգ · 14 · Սաղ · իր · 5 ·
ը ա Թագ · ժգ · 6 ·
* Եբր · տրկարով

Բ ա Թագ · ժե · 45 · Առակ · ժը · 10 ·

ժ Գ Լ · ժգ · 15 ·

Ի Ցն · ժ · 19 · ի · 1 ·

Լ Ցն · լե · 5 · Գ Լ · ժէ · 10 ·

† Ցր՝ հովիտներուն

— Թագ · իդ · 2 · Դատ · գ · 10 · Գ Լ · ի · 14 · իդ · 20 ·

Ն.Ք. ԳՃ.
941

ա Գլ. ԺԴ. 3, 5, Գ Թագ. ԺԵ. 14, ԺԲ.

թին կուռք շիներ էր. իսկ Ասա
անոր կուռքը կոտրեց ու փշրեց,
ու Կեդրոն հեղեղատին մէջ այրեց։
17 Բայց [ա]բարձր տեղուանքը Իսրայէ-
լէն չվերցան. սակայն Ասային սիր-
տը իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ
18 ուղիղ էր։ Եւ իր հօրը նուիրած
ու իր նուիրած բաները՝ արծաթը
ու ոսկին ու անօթները Աստու-
19 ծոյ տունը տարաւ։ Ու մինչեւ Ա-
սային թագաւորութեանը երսու-
նուհինգերորդ տարին պատերազմ
չեղաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ասա՝ Ասորիներուն օգնութեամբը՝ Ռաման շինելէն կը դադրեցընէ Բաասան։ 7 Աս բանիս վրայով Անանիէն յանդիմանութիւն լսելուն համար՝ բանտը կը դնէ զանիկայ։ 12 Ասա իր հիւանդութեան ատենը Աստուծմէ օգնութիւն չփնտռեր, հապա բժիշկներէն։ 13 Անոր մահը ու թաղումը։

940
Որ է տասը ցեղերուն Յուդայէն բաժնուելէն հետէ. որուն վրայ Ասա թագաւորեր էր տասնը։
ա Գ Թագ. ԺԵ. 17, ԺԸ,
բ Գլ. ԺԵ. 9։

1 Ասային թագաւորութեանը եր-
սունուվեցերորդ տարին [ա]Իսրա-
յէլի Բաասա թագաւորը Յուդայի
դէմ ելաւ, ու Ռաման շինեց, [բ]որ
Յուդայի Ասա թագաւորին ելող
2 մտնող մարդ մը չթողու։ Եւ Ասա
Տէրոջը տանը ու թագաւորին տա-
նը գանձերէն արծաթ ու ոսկի հա-
նեց, ու Դամասկոս բնակող Ասո-
րւոց թագաւորին՝ Բենադադին
3 խրկեց՝ ըսելով, Իմ ու քու մէջ,
և իմ հօրս ու քու հօրդ մէջը դաշ-
նակցութիւն կայ. ահա քեզի ար-
ծաթ ու ոսկի կը խրկեմ. Եկուր,
Իսրայէլի Բաասա թագաւորին հետ
ունեցած դաշնակցութիւնդ աւրէ,
որ անիկայ իմ վրայէս ետ քաշուի։
4 Ու Բենադադ Ասա թագաւորին
խօսքը մտիկ ըրաւ. և իր զօրա-
գլուխները Իսրայէլի քաղաքներուն
վրայ խրկեց. ու Իյօնը, Դանը,
Աբէլմայիմը ու Նեփթաղիմի բո-
լոր շտեմարանի քաղաքները զար-
5 կին։ Եւ Բաասա աս բանը լսե-
լով՝ Ռաման շինելէն ետ կեցաւ, ու
6 գործը դադրեցուց։ Ուստի Ասա
թագաւորը բոլոր Յուդան առաւ,
ու Բաասային շինած Ռամայի քա-
րերը ու փայտերը վերցուցին. ու
անոնցմով Գաբան ու Մասփան շի-
նեց։

941
ա Գ Թագ. ԺԶ. 1, Գլ. ԺԹ. 2,
բ Եսա. ԼԱ. 1, Երեմ. ԺԷ. 5,
գ Գլ. ԺԴ. 9,
դ Գլ. ԺԲ. 3,

7 Եւ ան ատենը [ա]Անանի տեսանողը
Յուդայի Ասա թագաւորին եկաւ,
ու անոր ըսաւ, [բ]Որովհետեւ դուն
Ասորւոց թագաւորին ապաւինե-
ցար, ու քու Տէր Աստուծոյդ չա-
պաւինեցար, անոր համար Ասո-
րւոց թագաւորին զօրքը քու ձեռ-
8 քէդ ազատեցաւ։ Միթէ [գ]Եթէ-
ովպացիք ու [դ]Լիբէացիք խիստ
շատ կառքերով ու ձիաւորներով
բազմաթիւ զօրք չէի՞ն. բայց ո-
րովհետեւ դուն Տէրոջը ապաւինե-
ցար, զանոնք քու ձեռքդ մատ-
9 նեց. [ե]Քանզի Տէրոջը աչքերը բո-
լոր երկիրը կը դիտեն, որ իրեն ու-
ղիղ սրտով յարողները ուժովցը-
նէ. Ըդուն աս բանիս մէջ անմը-
տութիւն ըրիր. ասկէ ետքը [զ]պա-
10 տերազմներ պիտի ունենաս։ Եւ
Ասա ան տեսանողին որդողեցաւ,
ու [է]զանիկայ բանտը դրաւ. վասն
զի աս բանիս համար խիստ բար-
կացաւ անոր. ու ան ատենը Ասա
ժողովուրդէն մէկ քանիները հա-
րստահարեց։
11 [ը]Եւ Ասային առաջին ու վերջին
պատմութիւնը ահա Յուդայի ու
Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին
12 մէջ գրուած է։ Եւ Ասա իր թա-
գաւորութեանը երսունուիններորդ
տարին ոտքի ցաւով հիւանդացաւ.
ու անոր հիւանդութիւնը ծանրա-
ցաւ. և իր հիւանդութեանը մէջն
ալ [թ]Տէրը չփնտռեց, հապա բժիշկ-
13 ները փնտռեց։ [ժ]Եւ Ասա իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ, ու անիկայ
իր թագաւորութեանը քառասուն-
14 ումէկերորդ տարին մեռաւ։ Ու
զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէ-
ջը իրեն համար փորած գերեզմա-
նը թաղեցին. և զանիկայ [ի]խուն-
կերով ու իւղագործի արուեստին
զանազան բաղադրութիւններովը
լեցուն անկողինի մը մէջ պառկե-
ցուցին, ու անոր վրայ [լ]խիստ շատ
խունկեր ծխեցին։

Ն. Ք. ԳՃ.
941

բ Յոբ. ԼԴ. 21, Առակ. Ե. 21, ԺԵ. 3, Երեմ. ԺԶ. 17, ԼԲ. 19, Զաք. Դ. 10,
գ Գ Թագ. ԺԳ. 13,
դ Գ Թագ. ԺԵ. 32,
ե Գլ. ԺԲ. 26, Երեմ. Ի. 2, Մատ. ԺԴ. 3,
զ Գ Թագ. ԺԵ. 23,
է Երեմ. ԺԷ. 5,

914
ը Գ Թագ. ԺԵ. 24,
թ Ծն. Ծ. 2, Մար. ԺԶ. 1, Յով. ԺԹ. 39, 40,
ժ Գլ. ԻԱ. 19, Երեմ. ԼԴ. 5,

ԳԼ. ԺԷ

1 Յովսափատ Ասային տեղը յաջորդելով՝ աղէկ կերպով կը կառավարէ ու յաջողութիւն կը գտնէ։ 7 Ղեւտացիներ ու իշխաններ կը խրկէ, որ Աստուծոյ օրէնքը Յուդային սորվեցընեն։ 10 Աստուծոյ վախը Յովսափատին թշնամիներուն վրայ ըլլալով՝ անոնցմէ ոմանք անոր ընծաներ կը բերեն ու հարկ կու տան։ 12 Անոր մեծութիւնը, պաշտօնատարները ու զօրքերը։

1 Եւ անոր տեղը անոր որդին
[ա]Յովսափատ թագաւոր ե-
ղաւ, ու Իսրայէլի դէմ զօրացաւ։
2 Եւ Յուդայի ամէն պարսպաւոր
քաղաքներուն մէջ զօրքեր դրաւ.
ու Յուդայի երկրին մէջ ու [բ]ա-
նոր հօրը Ասային առած Եփրեմի
քաղաքներուն մէջ բերդապահ
3 զօրքեր դրաւ։ Եւ Տէրը Յովսա-
փատին հետն էր. քանզի անիկայ
իր հօրը Դաւիթին առջի ճամբա-
ներուն մէջը քալեց, ու Բահաղիմը
4 չփնտռեց, Հապա իր հօրը Աս-
տուածը փնտռեց, անոր պա-
տուիրանքներուն մէջը քալելով, և
չէ թէ [գ]Իսրայէլին ըրածին պէս
5 ընելով։ Եւ Տէրը թագաւորու-
թիւնը անոր ձեռքին մէջը հաս-

ա Գ Թագ. ԺԵ. 24,
բ Գլ. ԺԵ. 8,
գ Գ Թագ. ԺԲ. 28,

Ն. Ք. ԴՔ. 914

Ա Թագ. Ժ. 27 ։ Գ Թագ. Ժ. 25 ։

տատեց . ու բոլոր Յուդա Յով-
սափատին ընծաներ կու տար , և
անոր հարստութիւնը ու փառքը
6 շատցաւ . Ու անոր սիրտը Տէրոջը
ճամբաներուն մէջ բարձրացաւ .
և անիկայ բարձր տեղերը ու Աս-
տարովթի կուռքերն ալ Յուդայէն
վերցուց ։

913

Գ Թագ. Ժ. 27 ։ Գլ. ԺԸ. 1 ։

912

Գ Թագ. ԻԲ. 43 ։ Գլ. ԺԵ. 17 ։ ԺԹ. 3 ։ Ի. 33 ։ Գլ. ԺԵ. 3 ։

7 Եւ իր թագաւորութեանը եր-
րորդ տարին իր իշխանները՝ Բեն-
հայիլը , Աբդիան , Զաքարիան ,
Նաթանայէլը ու Միքիան խրկեց ,
որ Յուդայի քաղաքներուն մէջը
8 սորվեցընեն . Եւ անոնց հետ էին
Սեմայիա , Նաթանիա , Զաբա-
դիա , Ասայէլ , Սեմիրամովթ ,
Յովնաթան , Ադոնիա , Տուբիա ու
Տոբադոնիա Ղեւտացիները . նաև
անոնց հետ՝ Եղիսամա ու Յովրամ

Գլ. ԼԵ. 3 ։ Նեեմ. Ը. 7 ։

9 քահանաները . Ու Յուդայի մէջ
կը սորվեցընէին , ու Տէրոջը օրի-
նաց գիրքը անոնց հետն էր , և
Յուդայի ամէն քաղաքները կը
պտըտէին ու ժողովուրդին կը
սորվեցընէին ։

Ծն. ԼԵ. 5 ։

10 Եւ Յուդայի բոլորտիքը եղող
երկիրներուն բոլոր թագաւորու-
թիւններուն վրայ Տէրոջը վախը
ինկաւ , ու Յովսափատին հետ
11 պատերազմ չըրին ։ Եւ Փղշտա-
ցիներէն ալ Յովսափատին ընծա-
ներ ու հարկի ստակ կը բերէին .
և Արաբացիներն ալ հօտերէն եօ-
թը հազար եօթը հարիւր խոյ , ու
եօթը հազար եօթը հարիւր նո-
12 խազ կը բերէին անոր ։ Եւ Յով-
սափատ երթալով խիստ մեծցաւ ,
ու Յուդայի մէջ բերդեր ու շտե-
13 մարանի քաղաքներ շինեց ։ Եւ
անիկայ Յուդայի քաղաքներուն
մէջ շատ գործքեր ունէր , ու Ե-
րուսաղէմի մէջ զօրաւոր կտրիճներ
ու պատերազմող մարդիկներ ու-
14 նէր ։ Եւ աս էր անոնց թիւը ի-
րենց ազգատոհմներուն համեմատ .
Յուդայի հազարապետները՝ Եդնա
իշխան , ու անոր հետ իրեք հարիւր
15 հազար զօրաւոր կտրիճներ . Եւ
անկէ ետքը Յօհանան իշխան , ու
անոր հետ երկու հարիւր ութսուն
16 հազար մարդիկ . Եւ անկէ ետքը
Զեքրիի որդին Ամասիան , որ Տէ-
րոջը ուխտաւորն էր , ու անոր հետ
երկու հարիւր հազար զօրաւոր
17 կտրիճներ . Ու Բենիամինէն՝ զօրա-
ւոր կտրիճ Եղիադան , և անոր հետ
երկու հարիւր հազար աղեղնաւոր
18 ու ասպարաւոր մարդիկ . Եւ անկէ
ետքը Յովզաբադ , ու անոր հետ
հարիւր ութսուն հազար սպառա-
19 զինեալ մարդիկ ։ Ասոնք էին թա-
գաւորին ծառայութիւն ընողները ,
բաց 'ի այն մարդիկներէն՝ որոնք

Դատ. Ե. 2, 9 ։

Հմր 2 ։

Ն. Ք. ԴՔ. 912

թագաւորը բոլոր Յուդային պա-
րըսպաւոր քաղաքներուն մէջը դը-
րաւ ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Յովսափատ Աքաաբին հետ խնամութիւն ունենալով , անոր հետ Ռամովթ Գաղաադի վրայ պատերազմի երթալու կը համոզուի ։ 4 Աքաաբ սուտ մարգարէներէն խաբուելով՝ պատերազմին մէջ կը սպաննուի՝ Միքիայի բանին համեմատ ։

897

Գլ. ԺԷ. 5 ։ Դ Թագ. Ը. 18 ։ Գ Թագ. ԻԲ. 2 ։

1 Եւ Յովսափատ խիստ շատ հա-
րըստութիւն ու փառք ու-
նեցաւ . և Աքաաբին հետ խնա-
2 մութիւն ըրաւ ։ Ու մէկ քա-
նի տարիէն ետքը Սամարիա ի-
ջաւ Աքաաբին . և Աքաաբ անոր
ու անոր հետ եղող ժողովուր-
դին խիստ շատ ոչխարներ ու
արջառներ մորթեց , ու զանիկայ
համոզեց որ Ռամովթ Գաղա-
3 ադ ելլէ ։ Եւ Իսրայէլի Աքաաբ
թագաւորը Յուդայի Յովսափատ
թագաւորին ըսաւ , Ինծի հետ
Ռամովթ Գաղաադ կ'երթա՞ս . ու
անիկայ անոր ըսաւ , Ես քեզի պէս
եմ , ու իմ ժողովուրդս քու ժո-
ղովուրդիդ պէս է . ու քեզի հետ
պատերազմի կ'երթանք ։

Ա Թագ. ԻԳ. 2, 4, 9 ։ Բ Թագ. Բ. 1 ։

4 Եւ Յովսափատ Իսրայէլի թա-
գաւորին ըսաւ , Հիմա Տէրոջը
5 խօսքը փնտռէ ։ Ու Իսրայէլի
թագաւորը մարգարէները ժողվեց ,
որոնք չորս հարիւր հոգի էին , ու ա-
նոնց ըսաւ , Ռամովթ Գաղաադի
վրայ պատերազմելու երթա՞նք ,
թէ ետ կենամ . ու անոնք ըսին ,
Գնա՛ . վասն զի Աստուած զանիկայ
թագաւորին ձեռքը պիտի տայ ։
6 Եւ Յովսափատ ըսաւ , Աս տեղս
Տէրոջը ուրիշ մարգարէ մըն ալ
7 չկա՞յ , որ անոր հարցընենք ։ Ու
Իսրայէլի թագաւորը Յովսափա-
տին ըսաւ , Կայ մէկ ուրիշ մարդ
մըն ալ , որուն միջոցովը կրնանք
Տէրոջը հարցընել . բայց ես զանի-
կայ կ'ատեմ , քանզի ինծի համար
աղէկ մարգարէութիւն չըներ , հա-
պա միշտ գէշ . անիկայ Յեմլայի որ-
դին Միքիան է ։ Եւ Յովսափատ ը-
սաւ , Թագաւորը այդպէս չըրուցէ ։
8 Ու Իսրայէլի թագաւորը ներքի-
նի մը կանչեց , ու ըսաւ , Յեմլայի
որդին Միքիան շուտով հոս բեր ։
9 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Յու-
դայի Յովսափատ թագաւորը՝ Սա-
մարիայի դրանը առջևի հրապարա-
կին մէջ՝ ամէն մէկը թագաւորական
զգեստներ հագած՝ իր աթոռին
վրայ նստեր էր . ու բոլոր մարգա-
րէները անոնց առջևը մարգարէու-
10 թիւն կ'ընէին ։ Եւ Քանանայի
որդին Սեդեկիա իրեն երկաթէ
եղջիւրներ շինեց , ու ըսաւ , Տէրը

Ն. Ք. ԴՃ.
897

այսպէս կ'ըսէ . Ասորիները աւանդ-
մով պիտի զարնես , մինչև որ զա-
11 նոնք բնաջինջ ընես ։ Բոլոր մար-
գարէներն ալ այնպէս կը մարգա-
րէանային ու կ'ըսէին , Ռամովթ
գաղաադ ելիր , ու յաջողութիւն
պիտի ունենաս , և Տէրը զանիկայ
թագաւորին ձեռքը պիտի տայ ։
12 Ու Միքիան կանչելու գացող
մարդը խօսեցաւ անոր՝ ըսելով ,
Ահա ասկէ մարգարէները մէկ բեր-
նով թագաւորին համար բարու-
թիւն խօսեցան . թող քու խօսքդ
ալ անոնց մէկուն խօսքին պէս ըլ-
13 լայ , ու բարութիւն խօսէ ։ Իսկ
Միքիա ըսաւ , Տէրը կենդանի է
որ ի իմ Աստուածս ինծի ինչ որ
ըսէ , ան պիտի խօսիմ ։

Ի Թու. ԻԲ. 18. 20. 35. ԻԳ. 12. 26. ԻԴ. 13. Գ Թագ. ԻԲ. 14.

14 Ու երբոր անիկայ թագաւորին
եկաւ , թագաւորը անոր ըսաւ , Ո՛վ
Միքիա , Ռամովթ գաղաադ պա-
տերազմելու երթա՞նք , թէ ես կե-
նամ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ելէ՛ք ,
ու յաջողութիւն պիտի ունենաք .
15 ու ձեր ձեռքը պիտի տրուին ։ Եւ
թագաւորը անոր ըսաւ , Մինչև
քանի՞ անգամ երդմնցընեմ քեզ ,
որ Տէրոջը անունովը ճշմարիտը
16 միայն խօսիս ինծի ։ Ու անիկայ
ըսաւ , Բոլոր Իսրայէլը հովիւ չու-
նեցող ոչխարներու պէս լեռներու
վրայ ցրուած տեսայ . և Տէրը ը-
սաւ , Ասոնք տէր չունին . ամէն
մարդ խաղաղութեամբ թող իր
17 տունը դառնայ ։ Եւ Իսրայէլի
թագաւորը Յովսափատին ըսաւ ,
Քեզի չըսի՞ որ անիկայ ինծի համար
աղէկ մարգարէութիւն չըներ , հա-
18 պա գէշ ։ Ու Միքիա ըսաւ , Ու-
րեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք .
Տէրը իր աթոռին վրայ նստած տե-
սայ , ու երկինքի բոլոր զօրքերը
անոր աջ կողմը ու ձախ կողմը կայ-
19 ներ էին . Եւ Տէրը ըսաւ , Իսրայէ-
լի Աքաաբ թագաւորը ո՞վ կրնայ
խաբել , որ Ռամովթ գաղաադ
ելլէ ու կորսուի . և մէկը այսպէս՝
20 ու միւսը այնպէս ըսաւ ։ Ու մէկ
հոգի մը ելաւ , և Տէրոջը առջևը
կայնեցաւ , ու ըսաւ , Զանիկայ
ես կը խաբեմ ։ Եւ Տէրը անոր ը-
21 սաւ , Ի՞նչ միջոցով ։ Ու անիկայ
ըսաւ . Ելլեմ , ու անոր բոլոր մար-
գարէներուն բերանը սուտ ոգի ըլ-
լամ . և Տէրը անոր ըսաւ , Դուն
պիտի խաբես , ու պիտի յաջողիս .
22 ելի՛ր ու այնպէս ըրէ ։ Եւ հիմա
ահա ի Տէրը աս քու մարգարէնե-
րուդ բերանը սուտ ոգի դրեր է .
բայց Տէրը քեզի համար չարիք խօ-
սեցաւ ։
23 Ան ատենը Քանանայի որդին Սե-
դեկիան մօտեցաւ , ու Միքիային

Հ Յոբ. Ա. 6.

Ի Յոբ. ԺԲ. 16. Եսա. ԺԹ. 14. Եզեկ. ԺԴ. 9. Երեմ. Ի. 2. Մար. ԺԴ. 65. Գոր. ԻԳ. 2.

ծնօտին զարկաւ , ու ըսաւ , Տէրոջը
Հոգին *ի՞նչպէս իմ քովէս ելաւ՝
24 քեզի հետ խօսելու համար ։ Եւ
Միքիա ըսաւ , Դուն ալ պիտի
տեսնես ան օրը որ պահուելու հա-
մար սենեակէ սենեակ մտնես ։
25 Ու Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ ,
Միքիան առէ՛ք , ու զանիկայ Ամոն
քաղաքապետին և թագաւորի որ-
26 դւոյն Յովասին տարէ՛ք , Ու ըսէ՛ք ,
Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Բ Ասի-
կայ բանտը դրէ՛ք . ու մինչև որ ես
խաղաղութեամբ դառնամ , զանի-
կայ նեղութեան հացով ու նեղու-
27 թեան ջրով կերակրեցէ՛ք ։ Եւ
Միքիա ըսաւ , Եթէ երբեք խա-
ղաղութեամբ դառնաս , Տէրը ինծ-
մով խօսած չըլլայ . ու ըսաւ , Ո՛վ
ժողովուրդներ , ամէնքդ ալ լսեցէ՛ք ։
28 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու
Յուդայի Յովսափատ թագաւորը
29 Ռամովթ գաղաադ ելան ։ Ու
Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատին
ըսաւ , Կերպարանքս պիտի փոխեմ ,
ու այնպէս պատերազմի պիտի մըտ-
նեմ . բայց դուն քու հագուստդ
հագիր . և Իսրայէլի թագաւորը իր
կերպարանքը փոխեց , ու պատե-
30 րազմին մէջ մտան ։ Եւ Ասորւոց
թագաւորը իր կառապետներուն
պատուիրեց ու ըսաւ , Պզտիկի
կամ մեծի հետ մի՛ պատերազմիք ,
բայց միայն Իսրայէլի թագաւորին
31 հետ ։ Ու երբոր կառապետները
Յովսափատը տեսան , Իսրայէլի
թագաւորը ասիկայ է՝ ըսելով , ա-
նոր վրայ պատերազմելու գացին .
և Յովսափատ աղաղակեց , ու Տէ-
րը անոր օգնութիւն ըրաւ . և Աս-
տուած զանոնք անկէ դարձուց ։
32 Ու երբոր կառապետները տեսան որ
անիկայ Իսրայէլի թագաւորը չէ ,
33 անկէ ետ դարձան ։ Եւ մարդուն մէ-
կը †առանց դիտելու" իր աղեղը քա-
շեց , ու Իսրայէլի թագաւորը ‡զրա-
հին օղակներուն մէջէն" զարկաւ . ան
ատենը անիկայ իր կառավարին ը-
սաւ , Ձեռքդ դարձուր , ու զիս
բանակէն հանէ՛ . քանզի վիրաւո-
34 րուեցայ ։ Եւ ան օրը պատերազմը
սաստկացաւ . ու Իսրայէլի թագա-
ւորը մինչև իրիկուն Ասորւոց դի-
մացը իր կառքին մէջ կեցաւ , ու
արեւուն մտած ատենը մեռաւ ։

Ն. Ք. ԴՃ.
897

* Եբր. ո՞ր ճամբով

Բ Գւ. ԺԶ. 10.

† Կամ՝ ուժով մը

‡ Եբր. յօդուածներուն ու զրահին մէջտեղէն

ԳԼ. ԺԹ

1 Յովսափատ Յէու մարգարէէն կը յանդիմա-
նուի . իր թագաւորութեանը մէջ կը պտըտի
ու աստուածպաշտութեան կը յորդորէ ժողո-
վուրդը . 5 դատաւորներուն , 8 քահանանե-
րուն ու Ղևտացիներուն պատուէրներ կու
տայ ։

1 Եւ Յուդայի Յովսափատ թագա-
ւորը խաղաղութեամբ Երուսա-

896

Ն · ք · ՂԲ · 896

2 ղեմ իր տունը դարձաւ ։ Ու Անա-
նիի որդին Ցէու — տեսանողը անոր
դիմացը ելաւ , ու Ցովսափատ
թագաւորին ըսաւ ։ Պէ՞տք էր որ
մեղաւորին օգնէիր , ու ի Տէրը ա-
տողները սիրէիր . ահա ասոր հա-
մար Տէրոջը երեսէն ի քու վրադ
3 բարկութիւն ելաւ ։ Բայց դ քու
վրադ բարի բաներ գտնուեցան .
քանզի Աստարովթի կուռքերը
երկրէն բնաջինջ ըրիր , ու քու
սիրտդ ի Աստուած խնդրելու պատ-
րաստեցիր ։
4 Եւ Ցովսափատ Երուսաղեմի մէջ
կը բնակէր . ու նորէն ելաւ ժողո-
վուրդին մէջը դպրեցուց Բերսա-
բեէէն մինչև Եփրեմի լեռը , ու
զանոնք իրենց հայրերուն Տէր Ա-
5 տուծոյն դարձուց ։ Ու երկրին
մէջ քաղաք քաղաք դատաւորներ
դրաւ , Ցուդայի ամէն պարսպաւոր
6 քաղաքներուն մէջը ։ Եւ դա-
տաւորներուն ըսաւ , Նայեցէք ինչ
կ'ընէք . քանզի ՂՁեր տեսնելու
դատաստանը մարդու չվերաբերիր ,
հապա Տէրոջը՝ ի որ դատաստա-
7 նի մէջ Ձեզի հետ է . Ուրեմն Տէ-
րոջը վախը Ձեր վրայ ըլլայ .
զգուշութեամբ բան տեսէք .
քանզի ԷՄեր Տէր Աստուծոյն քո-
վը անիրաւութիւն , ի աչառու-
թիւն ու կաշառք առնել չը-
կայ ։
8 Եւ Ցովսափատ Երուսաղեմի մէջ
ալ ի Ղևտացիներէն ու քահանա-
ներէն ու Իսրայէլի նահապետնե-
րէն դրաւ՝ Տէրոջը իրաւունքին
համար ու * դատերու համար . ու
9 Երուսաղէմ դարձան" ։ Եւ անոնց
պատուէր տուաւ ու ըսաւ , Ա,յս-
պէս ընէք ի Տէրոջը վախովը , հա-
ւատարմութեամբ և ուղիղ սրտ-
10 տով ։ Ու երբոր իրենց քաղաքնե-
րուն մէջը բնակող Ձեր եղբայրնե-
րէն դատ մը գայ Ձեր առջևը՝ ի՛Ե՛
արեան և արեան մէջտեղը , ի՛Ե՛
օրէնքի ու պատուիրանքի մէջտե-
ղը , և ի՛Ե՛ կանոններու ու դատաս-
տաններու մէջտեղը , անոնց խր-
բատ տուէք , որ Տէրոջը դէմ յան-
ցանք չգործեն . որպէս զի ի Ձեր
վրայ ու Ձեր եղբայրներուն վրայ
ի բարկութիւն չգայ . այսպէս ըրէք
11 որ յանցաւոր չըլլաք ։ Եւ ահա
ի Տէրոջը ամէն գործքին համար
Ամարիա մեծ քահանան Ձեր վրայ
— — Ընդ է , ու Թագաւորին ա-
մէն գործքին համար՝ Ցուդայի
տանը իշխանը Իսմայէլի որդին
Զաբադիա , ու Ձեր առջևէն Ղև-
տացիները ոստիկաններ են . զօ-
րացէ՛ք ու — ըրէ՛ք ըրէ՛ք , և Տէրը
հրաբիին հետ ըլլայ ։

ՀԳԼ · ԺԱ · 2 ·

ԳԼ · Ի

1 Ցովսափատ վախնալով՝ Ծոմապահութիւն կը
քարոզէ ։ 5 Անոր աղօթքը ։ 14 Ցազիէլին
մարգարէութիւնը ։ 20 Ցովսափատ կը յոր-
դորէ ժողովուրդը , ու երգեցողներ կը դնէ որ
Տէրը օրհնեն ։ 22 Թշնամիներուն մեծ կոր-
ծանումը ։ 26 Ժողովուրդը Օրհնութեան հո-
վիտին մէջ Տէրը օրհնելով՝ յաղթանակաւ կը
դառնան ։ 31 Ցովսափատին թագաւորու-
թիւնը ։ 35 Անոր նաւերը՝ որ Ոքոզիային
հետ չկրնան տուեր էր , եղեազարին մարգարէ-
ութեանը համեմատ կը կործանին ։

Ն · ք · ՂԲ · 896

1 Ա՛ ասկէ ետքը Մովաբի որդիքը
ու Ամմոնի որդիքը , ու անոնց
հետ † Ամմոնացիներէն ալ Ցովսա-
† կա՛ · Մ-
ոնացին-
ներն ի՛ ը-
ՆԴԻՆԵՐ
2 փատին վրայ պատերազմելու ե-
կան ։ Ուստի գացին , ու Ցովսա-
փատին պատմեցին ու ըսին , Քու
վրադ ծովուն անդիի կողմէն Ա-
սորոց մէջէն մեծ բազմութիւն
կու գայ . և ահա անոնք — Ասա-
— Ծն · ԺԴ · 7 ·
սանթամարի (այսինքն ի Ենդադ-
3 դիի) մէջ են ։ Ու Ցովսափատ
վախցաւ , ու ‡ Տէրը փնտուելու
‡ ետևէ եղաւ " . և բոլոր Ցուդայի
մէջ ՏԾոմապահութիւն քարոզեց ։
4 Ու Ցուդայեանք ժողվուեցան որ
Տէրոջմէ օգնութիւն խնդրեն . ու
Ցուդայի բոլոր քաղաքներէն ալ
5 Տէրը խնդրելու եկան ։ Եւ Ցով-
սափատ՝ Տէրոջը տանը մէջ նոր
գաւիթին առջևը՝ Ցուդայի ու
Երուսաղեմի ժողովքին մէջ կայ-
6 նեցաւ , Ու ըսաւ ։ Ո՛վ մեր հայ-
րերուն Տէր Աստուածը , դուն է ան
Աստուածը չէ՞ որ երկինքը կը
բնակիս , ու Ըբոլոր ազգաց թագա-
ւորութիւններուն վրայ կը տիրես ,
և Ըքու ձեռքիդ մէջ անանկ մկ
զօրութիւն և ոյժ մը կայ , որ
քեզի մկը չկրնար քեզի դէմ դնել .
7 Չէ՞ որ դուն՝ Ըով մեր Աստուածը ,
Ըաս երկրիս բնակիչները քու Ի-
սրայէլ ժողովուրդիդ առջևէն վը-
ռընտեցիր , ու զանիկայ յաւիտեան
Ըքու սիրելւոյդ Աբրահամին սերուն-
8 դին տուիր ։ Եւ անոնք հոն բնա-
կեցան , ու հոն քու անուանդ հա-
մար քեզի սրբարան մը շինեցին ,
9 ու ըսին , Ի՛Ե՛ որ մեր վրայ չարիք
սուր՝ դատաստան՝ ժանտախտ կամ
սով գայ , մենք աս տանս առջևը
ու քու առջևդ կայնինք , (վասն զի
Ձաս տանս մէջ քու անունդ կայ ,)
ու մեր նեղութեան ատենը քեզի
աղաղակենք , ան ատենը լսես ու
10 ձեղ ազատես ։ Եւ հիմա ահա
Ամմոնի ու Մովաբի որդիքը , ու
Սէիր լեռանը բնակիչները՝ որոնց մէջը
մտնելու Իսրայէլ չտուիր Խորա-
յէլը որ — ոչ իրենց Եգիպտոսէն
եկած ատենը , հապա ի անոնցմէ
խոտորեցան , ու զանոնք չկորսըն-
11 ցուցին , Ահա անոնք մեզի Ձտաս-
ցում ընելու համար՝ ի կու գան ,

† Ա՛ · Մ-
ոնացին-
ներն ի՛ ը-
ՆԴԻՆԵՐ
— Ծն · ԺԴ · 7 ·
ի ՁԷԶ · ԽԲ · 62 ·
ի ԳԼ · ԺՔ · 3 ·
‡ ԵՒԶ · ԽԲ · ՍՐ ԴՐԱՒ ·
ի ԵՒՐ · Ը · 21 · ԵՐԻՄ · ԼՂ · 9 · ՁՈՒՔ · Է · 5 ·
ի Ր Օր · Է · 39 · ՁՈՒ · Բ · 11 · Է ԹԱԳ · Բ · 23 · Մ — Ղ · 9 ·
Ղ Սաղ · ԽԲ · 2 , 8 · Դան · Գ · 17 , 25 , 32 ·
ի ա ՄՆ · ԺԲ · 12 · Սղ · ԿՐ · 11 · Մ — Է · 13 ·
Ը Ծն · ԺԸ · 7 · ԵԼ · Է · 7 ·
Բ Սաղ · ԽԳ · 2 ·
Ժ Ես · ԽՈ · 8 · ՁԱԿ · Բ · 23 ·
ի ԳԹագ · Բ · 33 , 37 · ԳԼ · Գ · 28 , 29 , 30 ·
Լ ԳԼ · Գ · 20 ·
Ի Ր Օր · Բ · 4 , 9 , 19 ·
Ժ ԹԱՒ · ԻԲ · 21 ·
ի Սաղ · ԺԳ · 12 ·

Ն·Ք·ՂԲ· 896

Հաթագ·Գ· 13։

Յ Սադ·իե· 15։ ծիա·1· 2։ ծիգ·1· 2։ ծխա·8։

Ղ Թագ·ժա· 25։26։իդ· 2։ Գվ·ժե· 1։իդ·20։

Ելհ·ժդ·13։ 14։ բ Օր· ա·29։30։ ղա·6։8։ Գվ·լբ·7։

Ելհ·ժդ·13։ 14։

յ Թագ·ժգ· 9։Գվ·ժե· 2։լբ·8։ Ելհ·գ·31։

Ես·ե·9։

Ա Պտմ·ժգ· 29։

Ղ Պտմ·ժգ· 34։ Սադ· ճղ·1։

Ղ Պտմ·ժգ· 41։ Գվ·ե· 13։ե·3։6։

*մեզ վրընտելու քու ժառանգու-
12 թենէդ , որն որ մեզի տուիր ։ Ով մեր Աստուածը , հանոնց դատաստան չե՞ս ըներ . քանզի մեր վրայ եկող աս մեծ բազմութեանը դէմ դնելու զօրութիւն չունինք , ու չենք գիտեր ինչ ընելու ենք · հապա մեր աչքերը քու վրադ են ։
13 Եւ բոլոր Ցուդայեանք իրենց ընտանիքներովը , կնիկներովը ու տղաքներովը Տէրոջը առջեը կայներ էին ։
14 Ան առենը Ասափի որդիներէն Ղևտացի Մաթանիայի որդուոյն Ցեիելի որդուոյն Բանեայի որդուոյն Զաքարիայի որդուոյն Ցազիելին վրայ Ղ Տէրոջը Հոգին եկաւ ժողովքին մէջը · Ու անիկայ ըսաւ ՝ Ով
15 բոլոր Ցուդա ու Երուսաղեմի բնակիչներ , ու դուն Ցովսափատ թագաւոր ՝ մտիկ ըրէք , Տէրը ձեզի այսպէս կ՚ըսէ . Դուք մի վախնաք , ու աս մեծ բազմութեանը երեսէն մի՛ զարհուրիք . քանզի պատերազմը ձերը չէ , հապա Աստուծոյ է ։
16 Վաղը անոնց վրայ իջէք . ահա անոնք Ասիսի զառ՚ի վերը պիտի ելլեն . ու զանոնք հեղեղատին ծայրը՝ Երուէլի անապատին առջեը պիտի
17 գտնէք ։ Ձա պ՚ոքէ՚ղին մէջ դուք պիտի չպատերազմիք . դուք երեցէք ու կայնեցէք , որ Տէրոջը ձեզի ըրած փրկութիւնը տեսնէք ՝ ով Ցուդա ու Երուսաղէմ . մի՛ վախնաք ու մի՛ զարհուրիք . վաղը անոնց դիմացը ելէք , ու Տէրը ձեզի
18 հետ պիտի ըլլայ ։ Ան ատենը Ցովսափատ ՝ երեսը գետինը ծռեց . ու բոլոր Ցուդան ու Երուսաղեմի բնակիչները Տէրոջը առջեը երեսի վրայ ինկան , ու Տէրոջը երկրպա-
19 գութիւն ըրին ։ Եւ Կահաթեանց որդիներէն ու Կորխեանց որդիներէն եղող Ղևտացիները Իսրայէլին Տէր Աստուածը խիստ բարձր ձայնով օրհնելու ելան ։
20 Եւ առաւօտուն կանուխ ելան , ու Թեկուէի անապատը գացին . ու անոնց երթալու ատենը Ցովսափատ կայնեցաւ , ու ըսաւ ՝ Ով Ցուդա ու Երուսաղեմի բնակիչներ, ինծի մտիկ ըրէք . ՝ Ձեր Տէր Աստուածոյն հաւատացէ՛ք , ու ապահով պիտի ըլլաք . անոր մարգարէներուն հաւատացէ՛ք , ու յաջո-
21 ղութիւն պիտի ունենաք ։ Եւ ժողովուրդին հետ խորհուրդ ըրաւ , ու Տէրոջը երգեցողներ որոշեց , որ զօրքին առջեէն ելլեն , ՝ ու Տէրոջ սուրբ փառքը օրհնեն ու ըսեն ՝ Գոհացէ՛ք Տէրոջմէն , ՝ ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։
22 Ու երբոր անոնք ցնծութեան

*երգը ու օրհնութիւնը սկսան , Ցուդայի վրայ եկող Ամմոնի ՝՝ Մովաբի որդիները ու Սէիր լեռանը բնակիչները դէմ Ղ Տէրը դարանակալներ հանեց . և անոնք կոտրուե-
23 ցան . քանզի Ամմոնի ու Մովաբի որդիքը Սէիր լեռանը բնակիչներուն վրայ ելան , որ ջնջեն ջարդեն ու բնաջինջ ընեն . ու երբոր Սէիրի բնակիչները հատցուցին , մէկզմէկ
24 կոտրելու ելան ։ Եւ Ցուդայեանք անապատին մէջ եղող դիտանոցը հասնելով , ան բազմութեանը նայեցան , և ահա անոնց դիերը գետնի վրայ փռուած էին , ու ազա-
25 տուած մը չկար ։ Ան ատենը Ցովսափատ ու անոր ժողովուրդը անոնց աւարը ժողվելու գացին , ու դիերուն մէջը շատ ապրանք ու պատուական ամաններ գտան , ու իրենց համար կողոպտեցին , մինչև որ ալ չէին կրնար տանիլ . ու աւարը իրէք օր ժողվեցին , վասն զի էր շատ ։
26 Եւ չորրորդ օրը Օրհնութեան հովիտը ժողվուեցան , քանզի հոն Տէրը օրհնեցին . անոր համար ան տեղոյն անունը Օրհնութեան հո-
27 վիտ կոչեցին մինչև աս օրս ։ Եւ բոլոր Ցուդայի ու Երուսաղեմի մարդիկները ու անոնց առաջնորդը Ցովսափատ ուրախութեամբ Երուսաղէմ դարձան . քանզի Տէրը ՝ զանոնք իրենց թշնամիներէն ՝՝
28 ելլով՝ ուրախացուցեր էր . Եւ տաւիղներով , քնարներով ու փողերով Երուսաղէմ Տէրոջը տունը
29 գացին ։ Ու ամէն երկիրներուն թագաւորութեանցը վրայ ՝ Աստուծոյ վախ ինկաւ , երբոր լսեցին որ Տէրը Իսրայէլի թշնամեացը
30 հետ պատերազմեցաւ ։ Եւ Ցովսափատին թագաւորութիւնը խաղաղ էր . ու անոր Ղ Աստուածը զանիկայ ամէն կողմանէ հանգստացուց ։
31 ՝ Եւ Ցովսափատ Ցուդայի վրայ թագաւորութիւն ըրաւ . երսունուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու քսանուհինգ տարի Երուսաղեմի մէջ թագաւորեց . և անոր մօրը անունը Ազուբա էր ,
32 ու Սաղհին աղջիկն էր ։ Եւ անիկայ իր հօրը Ասային ճամբուն մէջ քալեց , ու անկէ չխոտորեցաւ , Տէրոջը
33 առջեը ուղղութիւն ընելով ։ Բայց բարձր տեղուանքը չվերցան . ու ժողովուրդը տակաւին սիրտերնին չէին շտկած իրենց հարցը Աստու-
34 ծոյն ։ Եւ Ցովսափատին մնացորդ պատմութիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝ ահա Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին մէջը յիշուած ՝ Անա-

Ն·Ք·ՂԲ· 896

Ղ Դատ·է· 22։ աթագ· ժգ·20։

Ղ Տ՚ես գվ· ժե·6։

Ղ Գվ·ժբ· 14։ժթ·3։

՝ գ Թագ· իբ·41։ ՚՚

՝ Ղեւմ·ժբ· 43։

՝ Գվ·ժե· 10։

Ղ Գվ·ժե· 15։ Ցոր· լդ·29։

Ն · Ք · ԶԲ · 896

նիի որդւոյն Ցէուին պատմութեան մէջ գրուած է ։

35 Եւ ասկէ ետքը † Ցուդայի Ցովսափատ թագաւորը չարութիւն ընող Իսրայէլի Ախազիա թագաւորին հետ միաբանեցաւ , * Ու անոր հետ ընկերութիւն ըրաւ , որ թարսիս երթալու նաւեր շինեն . ու Գասիոնգաբերի մէջ նաւեր շինեցին ,

37 ցին ։ Եւ Մարեսացի Դոդիայի որդին Եղիազարը Ցովսափատին վրայ մարգարէութիւն ըրաւ , ու ըսաւ , Որովհետեւ դուն Ախազիային հետ ընկերացար , Տէրը քու գործերդ ապրեց ։ * Ու նաւերը խորտակեցան , ու չկրցան † թարսիս երթալ ։

† Գ Թագ · իբ · 49 ։ 50 ։

* Տես գ Թագ · իբ · 50 ։

* գ Թագ · իբ · 49 ։

† Գէ · Ք · 21 ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Ցովրամ Ցովսափատին տեղը յաջորդելով , իր եղբայրները կը մեռցնէ ։ 5 Անոր չար վարմունքը ։ 8 Եդովմ ու Լիբնա կ'ապստամբին ։ 12 Եղիային անոր դէմ գրած մարգարէական գիրը ։ 16 Փղշտացիք ու Արաբացիք կը նեղեն զանիկայ ։ 18 Անոր անբժշկելի ախտը , անպատիւ մահը ու թաղումը ։

889 — † Գ Թագ · իբ · 51 ։

1 Ու Ցովսափատ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ . և անոր տեղը անոր որդին Ցովրամ թագաւոր եղաւ ։ Ու

2 անոր եղբայրները՝ Ցովսափատի որդիքը՝ Ազարիա , Եկիէլ , Զաքարիա , Ազարիու , Միքայէլ ու Սափատիա էին . ասոնք ամէնը Իսրայէլի թագաւորին Ցովսափատին

3 որդիքն էին ։ Եւ անոնց հայրը արծաթ ու ոսկի ու թանկագին բաներ՝ շատ պարգևներ տուաւ անոնց , նաև Ցուդայի մէջ պարսպաւոր քաղաքներ . բայց թագաւորութիւնը † Ցովրամին տուաւ , քանզի

892 Ցովրամ աթոռակից և ղաւ իր հօրը ։ † Գ Թագ · Ը · 16 ։

4 անդրանիկը ան էր ։ Ու երբոր Ցովրամ իր հօրը թագաւորութեանը աթոռը նստաւ ու զօրացաւ , իր բոլոր եղբայրները ու Իսրայէլի իշխաններէն մէկ քանիները սրով մեռցուց ։

† Գ Թագ · Ը · 17 , ՃԼ ։

5 † Ցովրամ երեսունուերկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ ութը տարի թա-

6 գաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ անիկայ Ախաաբին տանը ըրածին պէս Իսրայէլի թագաւորներուն ճամբուն մէջ քալեց , (քանզի † Ախաաբին աղջիկը անոր կնիկն էր .) ու Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ ։

† Գ Թագ · Ի · 2 ։

7 Բայց Տէրը Դաւիթին հետ ըրած ուխտին համար , և անոր ու անոր * որդւոցը միշտ մէկ ճրագ մը տալու խոստմունքին համար , Դաւիթին տունը կորսընցընել չուզեց ։

* Իբ Թագ · ժա · 36 ։ գ Թագ · Ը · 19 ։ Սաղ · ՃԼԲ · 11 , ՃԼ ։

8 Ու անոր օրերը Եդովմացիք Ցուդային ձեռքին տակէն ապստամբեցան , ու իրենց վրայ թագաւոր մը

889 Ղ Թագ · Ի · 7 ։ Ա · 5 ։ Հմր 13 ։

9 դրին ։ Եւ Ցովրամ իր իշխաններովը ու բոլոր կառքերովը գնաց , ու գիշերով ելաւ , և իր չորս կողմը առնող Եդովմայեցիները ու կառքերու իշխանները զարկաւ ։

10 Բայց Եդովմայեցիք Ցուդայի ձեռքին տակէն ապստամբեցան մինչև այս օրս . ան ատենը Լիբնա ալ անոր ձեռքին տակէն ապստամբեցաւ , քանզի անիկայ իր հայրերուն Տէր

11 Աստուածը թողուցեր էր ։ Անիկայ Ցուդայի լեռներուն վրայ բարձր տեղեր ալ շինեց . ու Երուսաղէմի բնակիչներուն † պոռնկութիւն ընել տուաւ , և Ցուդան գլխէ հանեց ։

† Ղև · ԺԷ · 7 ։ Ա · 5 ։ Հմր 13 ։

12 Ու Եղիա մարգարէէն անոր թուղթ եկաւ , որ կ'ըսէր , Քու հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Որովհետև քու հօրդ Ցովսափատին ճամբաները , ու Ցուդայի Ասա թագաւորին

13 ճամբաները չբռնեցիր , Հապա Իսրայէլի թագաւորներուն ճամբաները բռնեցիր , և * Ցուդայի ու Երուսաղէմի բնակիչներուն՝ Ախաաբին տանը պոռնկութիւննեըրուն պէս՝ † պոռնկութիւն ընել տուիր , ու նաև Էքեզմէ աղէկ եղող եղբայրներդ՝ քու հօրդ * որդիները

14 ները մեռցուցիր , Ահա Տէրը քու ժողովուրդդ , քու որդիներդ ու կնիկներդ , և քու բոլոր ստացուածքդ մեծ հարուածով պիտի

15 զարնէ . Ու դուն չարաչար պիտի հիւանդանաս Ս փորի հիւանդութիւնով , մինչև որ փորոտիքդ դուրս պիտի թափի ան հիւանդութեանը պատճառաւ , որ օրէ օր պէտք ըլլայ ։

* Հմր 11 ։

† գ Թագ · ԻԲ · 31—33 ։ դ Թագ · Բ · 22 ։

† Ել · Լդ · 15 ։ ր Օր · Լ · 16 ։ Ի Հմր 4 ։

* Եբր · տես նը

Լ Հմր 18 · 19 ։

16 Եւ Տէրը † Ցովրամին դէմ գրգռեց Փղշտացիները , ու Եթէովպացւոց մօտերը բնակող Արաբացիները ,

17 րը . Եւ անոնք Ցուդայի վրայ ելան ու զանիկայ կողոպտեցին . և թագաւորին տանը մէջ գտնուած բոլոր ստացուածքը , ու † անոր որդիները ու կնիկներն ալ քշեցին տարին . ու անոր որդիներէն միայն անոր պզտիկ որդին † Ցովաքազ մնաց ։

Ի Հմր 887

† գ Թագ · ԻԱ · 14 ։ 23 ։

887

† Գէ · Իբ · 7 ։

† Գէ · Իբ · 1 ։ Ա Ք՝՝՝ Ո · քոզիա , Ի · ի Իբ · 6 Ազարիա ։

18 Եւ ասոր բոլոր բաներէն ետքը Տէրը զանիկայ անանկ մէկ փորոտիքի հիւանդութեամբ մը զարկաւ , որ

885

19 անբժշկելի էր ։ Ու շատ մը օրերէն ետքը՝ այսինքն երկու տարիի չափ ժամանակ անցնելէն ետքը՝ իր հիւանդութենէն փորոտիքը դուրս թափեցաւ , ու չարաչար հիւանդութիւնով մեռաւ ։ Եւ ժողովուրդը անոր վրայ խոնէյէ չձխեցին , ինչպէս որ † անոր հայրերուն

Հ Հմր 15 ։

† Գէ · ԺԷ · 14 ։

20 վրայ ծխեր էին ։ Անիկայ թագա-

ուր եղած ատենը երսունուերկու տարեկան էր . և ութը տարի Երուսաղեմի մէջ թագաւորութիւն րրաւ . և անիկայ ը *մեռաւ առանց մէկու մը անոր վրայ ցաւելուն" . ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին , բայց չէ թէ թագաւորաց դերեզմաններուն մէջ ։

ն · ք · զէ · 885

ը Երեմ · իբ · 18 ։

* եբր · առանց փափաքի գնաց

ԳԼ · ԻԲ

1 Ոքոզիա իր հօրը տեղը կը յաջորդէ , ու չար կերպով կը թագաւորէ · 5 Ա քաաբի որդւոյն Յովրամին հետ դաշնակցութիւն ունենալով՝ Ցհուէն կը սպաննուի ։ 10 Գոթողիա բոլոր թագաւորական սերունդը կորսընդնելով , բայց 'ի Յովսէն՝ որն որ անոր Ցօսաբէե հօրաքոյրը պահեր էր , ինքը կը յափշտակէ թագաւորութիւնը ։

885 — դ թագ · ը · 24 , ըէ ։ Տես գլ · իա · 17 · հմր 6 ։ ի գլ · իա · 17 ։

1 Ու Երուսաղեմի բնակիչները անոր տեղը անոր պզտիկ որդին — Ոքոզիան թագաւոր րրին . քանզի Ա րաբացւոց հետ բանակ եկող գունդերը բոլոր իմեծերը մեռցուցեր էին . այսպէս Յուդայի Յովրամ թագաւորին որդին Ոքոզիա

2 թագաւորեց ։ Ոքոզիա իքառասունուերկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղեմի մէջ մէկ տարի թագաւորութիւն րրաւ . և անոր մօրը անունը Գոթողիա էր , ու Ամրիին աղջիկն էր ։

3 Անիկայ ալ Ա քաաբին տանը ճամբաներուն մէջ քալեց . քանզի անոր մայրը չարութիւն ընելու խորհուրդ կու տար անոր ։

4 Ու անիկայ Ցերոբովը առջևը չարութիւն րրաւ Ա քաաբին տանը պէս . վասն զի իր հօրը մեռնելէն ետքը անոնք էին իր խորհրդականները՝ իր

5 կործանմանը համար ։ Եւ անիկայ անոնց խորհրդովը գնաց , ու Ա քաաբեան Յովրամին՝ Իսրայէլի թագաւորին հետ Ասորւոց Ազայէլ թագաւորին վրայ Ռամովթ գաղաադ պատերազմելու գնաց . ու Ասորիք Յովրամը զարկին ,

6 Ի եւ անիկայ դարձաւ որ Ցեզրայելի մէջ բժշկուի ան վէրքերէն՝ որ Ասորիները անոր տուեր էին իՌամովթի մէջ , Ասորւոց Ազայէլ թագաւորին հետ պատերազմ ըրած ատենը . ու Ցուդայի թագաւորը Յովրամի որդին ‖Ազարիա Ցեզրայէլ իջաւ՝ Ա քաաբի որդի Յովրամը տեսնելու , վասն զի անի-

7 կայ հիւանդ էր ։ Եւ Ոքոզիային կործանումը Ա Աստուածմէ եղաւ , Յովրամին քովը երթալովը . վասն զի երբոր անիկայ հոն գնաց , Յովրամին հետ Նամեսեան Ցեհուն դիմաւորելու ելաւ , ըորն որ Տէրը օծեր էր՝ Ա քաաբին տունը բնա-

8 ջինջ ընելու համար ։ Ու երբոր Ցեհու Ի Ա քաաբին տանը վրայ Ա-

գործ վճիռը 'ի գործ կը դնէր , Ցուդայի իշխանները , և Ոքոզիային ծառայութիւն ընող Ոքոզիային եղբօրորդիները գտաւ , ու զա-

9 նոնք մեռցուց · Ի Եւ Ոքոզիան ալ փնտռեց , որ Սամարիայի մէջ պահուած էր . ու զանիկայ բռնեցին և Ցեհուին բերելով մեռցուցին , ու զանիկայ թաղեցին , քանզի ըսին , Ասիկայ Ցհոսափատին որդին է , Ու Ոքոզիային տունէն Ցեհու չկար՝ որ թագաւորութիւնը պահելու կարող ըլլայ ։

884 — ժ թագ · ը · 28 , ըէ ։

ի գ թագ · թ · 15 ։

‡ եբր · Ռամոթի

‖ կամ՝ Ոքոզիա · հմր 1 · Ի Ցեհուի վարագ · գլ իա · 17 ։

ղ Դատ · ժգ · 4 · գ թագ · ժր · 15 · գլ · ժ · 15 ։

ի գ թագ · թ · 21 ։

ը գ թագ · թ · 6 , 7 ։

ի գ թագ · ժ · 10 , 11 ։

10 Իսկ Ոքոզիային մայրը Գոթողիա իր որդւոյն մեռնելովը տեսնելով՝ ելաւ , ու Յուդայի տանը բոլոր թագաւորական սերունդը բնջջինջ

11 րրաւ ։ Բայց ի թագաւորին աղջիկը Ցօսաբէե Ոքոզիային որդին Յովասը առաւ , ու թագաւորին սպաննուած որդւոցը մէջէն դուցաւ զանիկայ , և անոր դայեակին հետ անկողիններու սենեակին մէջ դրաւ զանիկայ . ու այսպէս Յովրամ թագաւորին աղջիկը՝ Յովիադա քահանային կնիկը Ցօսաբէե Ոքոզիային քոյրը ըլլալով՝ Գոթողիային երեսէն պահեց , որ զանիկայ

12 չմեռցուց ։ Եւ Յով— անոնց հետ վեց տարի Աստուծոյ տանը մէջ պահուեցաւ . ու երկրին վրայ Գոթողիա թագաւորութիւն կ'ընէր ։

ն · ք · զէ · 884

ժ գ թագ · ժ · 13 , 14 ։

ի Տես գ թագ · թ · 27 ։

լ Գլ · ժէ · 4 ։

ի գ թագ · ժա · 1 , ը ։

ի գ թագ · ժա · 2 ։ 878

ԳԼ · ԻԳ

1 Յովիադա ամէն բանը կարգի դնելով՝ Յովասը թագաւոր կը նստեցընէ ։ 12 Գոթողիա կը սպաննուի ։ 16 Յովիադա Աստուծոյ երկրպագութիւն ընելը կը նորոգէ ։

1 Ու — եօթներորդ տարին Յովիադա ուժովցաւ , դաշնադրութեամբ իր հետ առնելով հարիւրապետները , Ցերոամի որդին Ազարիան , և Ցօհանանի որդին Իսմայէլը , ու Ովբեդի որդին Ազարիան , և Ադայիայի որդին Մասեան , ու Զեքրիի որդին Եղիսա-

2 փատը ։ Եւ անոնք Յուդայի մէջ պտրտեցան . ու Յուդայի ամէն քաղաքներէն Ղեւտացիները , ու Իսրայէլի տոհմերուն իշխանները ժողվեցին , ու Երուսաղէմ եկան ։

3 Եւ բոլոր ժողովը Աստուծոյ տանը մէջ թագաւորին հետ դաշնակցութիւն րրին . ու Յով— անոնց րսաւ , Ահա թագաւորին որդին թագաւոր պիտի ըլլայ , ինչպէս որ Տէրը Դաւիթին որդւոյը համար

4 րսաւ , Ձեր ընելու բանը ասկէ է . ձեր երրորդ մասը՝ թէ քահանաներէն և թէ Ղեւտացիներէն շաբաթ օրը մտնողները դռներուն պահպանու-

5 թիւնը ընեն . Ու մէկ երրորդ մասը՝

878 — դ թագ · ժա · 4 , ը ։

ի բ թագ · է · 12 · դ թագ · բ · 4 · թ · 5 · Գլ · ղ · 16 · է · 18 · իա · 7 ։

ի ա Մն · թ · 25 ։

Ն․ Ք․ Գ․Ք․ 878

թագաւորին տունը, ու երրորդ մա֊
սը հիման դուռը ըլլան․ բայց բոլոր
ժողովուրդը Տէրոջը տանը գաւիթ֊
6 ներուն մէջը ըլլայ․ Իսկ Տէրոջը
տունը՝ քահանաներէն ու սպասա֊

ա Մն․ իգ․ 28, 29․

ւորութիւն ընող Ղեւտացիներէն ՚ի
զատ՝ ուրիշ մարդ չմտնէ․ անոնք
թող մտնեն, քանզի անոնք սուրբ
են․ և բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը
7 պահպանութիւնը պահեն․ Ու Ղե֊
ւտացիք ամէն մարդ իր զէնքը ձեռ֊
քը բռնած՝ թագաւորին բոլորտի֊
քը կայնին․ ու տունը մտնողը
մեռցուի․ և թագաւորին հետը ըլ֊
լաք՝ անոր մտած ու ելած ատենը։
8 Ու Ղեւտացիք ու բոլոր Յուդա
Յովիադա քահանային բոլոր պա֊
տուիրածին պէս ըրին․ և ամէն մէ֊
կը իր մարդիկները առաւ, թէ՛ շա֊
բաթ օրը մտնողները և թէ շաբաթ
օրը ելլողները․ քանզի Յովիադա
քահանան բ դասակարգութիւնները

բ Տես ա Մն․ իդ․ իե․

9 չարձակեց։ Եւ Յովիադա քահա֊
նան Դաւիթ թագաւորին նիզակ֊
ները, ասպարները ու վահանները՝
որոնք Աստուծոյ տանը մէջ էին,
10 հարիւրապետներուն տուաւ․ Եւ
բոլոր ժողովուրդը ամէն մարդ իր
զէնքը ձեռքը՝ տանը աջ կողմէն
մինչև ձախ կողմը՝ սեղանին ու
տանը քովը թագաւորին բոլորտի֊
11 քը կայնեցուց։ Եւ թագաւորին

գ Օր․ ժէ․ 18․

որդին հանեցին, ու գանոր վրայ
դրին թագը ու վկայութիւնը, ու
զանիկայ թագաւոր ըրին․ և Յո֊
վիադա ու անոր որդիքը զանիկայ
օծեցին, ու ըսին, կեցցէ արքայ։
12 Իսկ Գոթողիա լսելով ժողովուր֊
դին ձայնը՝ որ կը վազէին ու թա֊
գաւորը կ՚օրհնէին, Տէրոջը տու֊
13 նը ժողովուրդին եկաւ․ Ու տե֊
սաւ որ ահա թագաւորը իր սիւ֊
նին քովը դ մուտքը կայ֊
ներ էր, և զօրապետները ու փո֊
ղերը թագաւորին քովն էին, ու
երկրին բոլոր ժողովուրդը ու֊
րախանալով՝ փողեր կը հնչեցը֊
նէին, ու երգեցողները երգի

դ ա Մն․ իե․ 8․

նուագարաններով, ու ե երաժըշ֊
տապետները օրհնութիւններ կ՚եր֊
գէին․ ան ատենը Գոթողիա իր
հանդերձները պատռեց, ու ըսաւ,
Դաւաճանութիւն է, դաւաճա֊
14 նութիւն։ Եւ Յովիադա քահա֊
նան զօրքին վրայ եղող հարիւրա֊
պետները հանեց, ու անոնց ըսաւ,
Ասիկայ կարգերուն մէջէն հանե֊
ցէք, ու ասոր ետևէն գացողը
սրով մեռցուի․ (քանզի քահանան
ըսեր էր, Զանիկայ Տէրոջը տանը
15 մէջ մի՛ մեռցնէք։) Եւ անոր վրայ
ձեռքերնին երկընցուցին․ ու երբ֊
որ անիկայ թագաւորական տանը

ձիերու դռնէն ներս կը մտնէր,
զանիկայ հոն մեռցուցին։

ե Նեեմ․ գ․ 28․

16 Եւ Յովիադա իրեն ու բոլոր
ժողովուրդին ու թագաւորին մէջ֊
տեղը դաշնակցութիւն ըրաւ, որ
17 Տէրոջը ժողովուրդը ըլլան։ Եւ
բոլոր ժողովուրդը Բահաղին տունը
մտան, ու զանիկայ կործանեցին,
և անոր սեղանները ու կուռքերը
կտոր կտոր ըրին, ու զ Բահաղին

զ Օր․ ժգ․ 9․

քուրմը Մատթանը սեղաններուն
18 առջևը սպաննեցին։ Եւ Յովիա֊
դա՝ Ղեւտացի քահանաներուն ձեռ֊
քովը՝ Դաւիթին Տէրոջը տանը վը֊
րայ է որոշած Տէրոջը տանը պաշ֊
տօնեաները դրաւ, որ է Մովսէսին
օրինացը մէջ գրուածին պէս՝ Տէ֊
րոջը ողջակէզներ մատուցանեն ու֊
րախութեամբ ու երգով, ինչպէս

է ա Մն․ իգ․ 6, 30, 31․ իդ․ 1․ է Թու․ իը․ 2․

19 որ ը Դաւիթ սահմաներ էր։ Եւ
թ դռնապանները Տէրոջը տանը
դռները կայնեցուց, որպէս զի ինչ և
իցէ կերպով անմաքուր եղող մարդ

ը ա Մն․ իե․ 2, 6․ թ ա Մն․ իզ․ 1, ․․․

20 մը չմտնէ։ ժ Ու անիկայ հարիւրա֊
պետները ու ազնուականները և
ժողովուրդին իշխանները ու երկ֊
րին բոլոր ժողովուրդը առաւ, ու
թագաւորը Տէրոջը տունէն իջե֊
ցուց․ և բարձր դռնէն թագաւո֊
րին տունը մտան, ու թագաւորը
նստեցուցին թագաւորութեանը

ժ դ Թագ․ ժա․ 19․

21 աթոռին վրայ։ Ու երկրին բոլոր
ժողովուրդը ուրախացաւ, և քա֊
ղաքը հանգստութեան մէջ էր․ ու
Գոթողիան սրով մեռցուցին։

ԳԼ․ ԻԴ

1 Յովաս աղէկ կերպով կը կառավարէ ժողովուր֊
դը՝ Յովիադային բոլոր օրերուն մէջ․ 4 կը
հրամայէ որ տաճարը նորոգեն։ 15 Յովիադա֊
յին մահը ու պատուաւոր թաղումը։ 17 Յո֊
վաս կռապաշտութեան իյնալով՝ Յովիադա֊
յին որդին Զաքարիան կը մեռցնէ։ 23 Ա֊
սորիք կը կողոպտեն Յովասը, ու անոր ծառա֊
ները Զաբադ ու Յովզաբադ կը մեռցնեն զա֊
նիկայ։ 27 Ամասիա անոր տեղը կը յաջորդէ։

Իր 878

1 Յովաս ա եօթը տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու Երուսա֊
ղէմի մէջ քառասուն տարի թագա֊
ւորութիւն ըրաւ․ ու անոր մօրը
անունը Սաբիա էր, Բերսաբէէ

ա դ Թագ․ ժա․ 21․ ժբ․ 1, ․․․

2 բ ացի էն։ Եւ Յովաս՝ Յովիադա
քահանային բոլոր օրերուն մէջ՝
բ Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ը֊

բ Տես Գլ․ իզ․ 5․

3 րաւ։ Ու Յովիադա անոր երկու
կնիկ առնել տուաւ․ ու տղաքներ
ու աղջիկներ ծնաւ։
4 Եւ ասկէ ետքը Յովաս ուզեց որ

856

5 Տէրոջը տունը նորոգէ։ Ու քա֊
հանաները ու Ղեւտացիները ժող֊
վեց, և անոնց ըսաւ, Յուդայի
քաղաքները ելէք, ու ձեր Աստու֊
ծոյն տունը նորոգելու համար
գ բոլոր Իսրայելէն տարուէ տարի

գ դ Թագ․ ժբ․ 4․

ստակ ժողվեցէք, ու աս գործը շուտով ըրէք. բայց Ղևտացիք շուտով չըրին։ 6 Եւ Թագաւորը Յովհադա իշխանը կանչեց, ու անոր ըսաւ. Ինչո՞ւ համար Ղևտացիներէն չպահանջեցիր, որ Յուդայէն ու Երուսաղէմէն բերեն՝ Մովսէսին ու Իսրայէլի ժողովքին Վկայութեան խորանին համար դոփոխքը տուրքը։ 7 (Քանզի Աթալիան ու անոր որդիքը Աստուծոյ տունը աւերեր էին, ու Տէրոջը տանը բոլոր Սուրբ բաները Բահաղիմին 8 նուիրեր էին։) Եւ Թագաւորը հրամայեց. Ու մէկ անտուկ մը շինեցին, ու զանիկայ Տէրոջը տանը դրանը դուրսի կողմը դրին։ 9 Եւ Յուդայի մէջ ու Երուսաղէմի մէջ մունետիկ կանչել տուին, որ Աստուծոյ ծառային Մովսէսին՝ անապատին մէջ Իսրայէլին դոփոխքը տուրքը Տէրոջը բերեն։ 10 Եւ բոլոր իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը ուրախացան, ու բերին անտուկին մէջը ձգեցին, մինչև որ 11 անիկայ լեցուեցաւ։ Ու երբոր անտուկը Ղևտացւոց ձեռքովը թագաւորին վերակացուներուն կը տարուէր, և անոնք կը տեսնէին որ ստակը շատցեր է, թագաւորին գրագիրը ու մեծ քահանային վերակացուն կու գար, և անտուկը կը պարպէին, ու զանիկայ վերցընելով՝ իր տեղը կը դարձընէին. օրէ օր այսպէս կ'ընէին, ու շատ ստակ 12 ժողվեցին։ Եւ Թագաւորը ու Յովհադա զանիկայ Տէրոջը տանը ծառայութեան գործը ընողներուն կու տային. ու անոնք Տէրոջը տունը նորոգելու համար՝ վարձքով քարահատներ ու հիւսեր կը բռնէին. ու Տէրոջը տունը ամրացընելու համար՝ երկաթագործներուն ալ 13 [illegible]։ Եւ բանուորները կ'աշխատէին. ու նորոգութեան գործը անոնց ձեռքովը կատարուեցաւ. ու Աստուծոյ տունը իր ձևին բերելով՝ զանիկայ ամրացուցին։ 14 Ու երբոր [illegible]ը լմընցուցին, մնացած ստակը թագաւորին ու Յովհադային առջևը բերին. և անով Տէրոջը տանը համար անօթներ, պաշտօնին ու ողջակէզներուն համար ամաններ, ու խնկամաններ, և [illegible] ոսկիէ ու արծաթէ ամաններ շինեցին. ու Յովհադային բոլոր օրերը Տէրոջը տանը մէջ միշտ ողջակէզներ կը մատուցանէին։ 15 Եւ Յովհադա ծերացած ու օրերը լեցուած ըլլալով մեռաւ. ու մեռած ատենը հարիւր երեսուն տարեկան էր։ 16 Եւ զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թագաւորաց հետ թաղեցին. քանզի անիկայ Իսրայէլի մէջ՝ Աստուծոյ ու անոր տանը համար աղէկութիւն ըրեր էր։ 17 Եւ Յովհադային մեռնելէն ետքը Յուդայի իշխանները եկան, ու թագաւորին խոնարհութիւն ըրին. ան ատենը թագաւորը անոնց մտիկ ըրաւ. 18 Ու իրենց հարցը Տէր Աստուծոյն տունը թողուցին, և Աստարովթի կուռքերուն ու չաստուածներուն ծառայութիւն ըրին. և Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ բարկութիւն եկաւ իրենց 19 այս յանցանքին համար։ Ան զանոնց մարգարէներ խրկեց, որ զանոնք Տէրոջը դարձընեն. ու անոնց վկայութիւն ըրին, բայց անոնք մտիկ չըրին։ 20 Եւ Յովհադա քահանային որդւոյն Զաքարիային վրայ Աստուծոյ Հոգին եկաւ, ու անիկայ ժողովուրդին մէջը բարձր տեղ մը կայնեցաւ, ու անոնց ըսաւ. Աստուած այսպէս կ'ըսէ. Ինչո՞ւ համար Տէրոջը պատուիրանքներէն կը խոտորիք. դուք բնաւ յաջողութիւն պիտի չգտնէք. Քանզի դուք Տէրը մերժեցիք, ան 21 ալ ձեզ պիտի մերժէ։ Եւ անոնք անոր դէմ միաբանեցան, ու զանիկայ թագաւորին հրամանովը Տէրոջը տանը գաւիթին մէջ քարեւ 22 րով քարկոծեցին։ Եւ Յովաս թագաւորը՝ անոր հօրը Յովհադային իրեն ըրած բարերարութիւնը չյիշելով՝ անոր որդին մեռցուց. ու անիկայ մեռած ատենը ըսաւ, Տէրը տեսնէ ու դատէ։ 23 Եւ հետևեալ տարին Ասորւոց զօրքը անոր դէմ ելլելով, Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ եկան, ու ժողովուրդին բոլոր իշխանները մեռցուցին, ու անոնց բոլոր աւարը Դամասկոսի թագաւորին խրկեցին։

24 Ասորւոց զօրքը քիչ մարդիկներով եկաւ, բայց Տէրը խիստ շատ եղող զօրքը անոնց ձեռքը մատնեց. քանզի անոնք իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը թողուցեր էին։ Այսպէս Աստուծոյ դատաստանը՝ Յովհադայ որդւոյն դէմ գործ դրին Յովաս 25 սին վրայ։ Ու երբոր անոնք դարձին անկէ, մեծ հիւանդութիւններու մէջ ձգելով զանիկայ, անոր ծառաները անոր դէմ դաւաճանութիւն ըրին Յովհադա քահանային որդւոյը սրեանը համար, ու զանիկայ իր անկողնին մէջ սպաննեցին, ու մեռաւ. ու զանի-

ՆԿ · ԳԲ · 856 — ՐԳ Թագ · ԺԲ · 7 ·

Ի ԵԼ · Լ · 12 · 13 · 14 · 16 · ՂՓԱՌ · Ա · 50 · ԹՈՐ · Է · 44 ·

Ի ԳԼ · ԽԱ · 17 ·

ՂՓԹԱԳ · ԺԲ · 4 ·

ՐԳ Թագ · ԺԲ · 9 ·

Ա ՀԺՐ 6 ·

ՂՓԹԱԳ · ԺԲ · 10 ·

Ա ՏՆ Դ Թագ · ԺԲ · 13 ·

ԻՐԲ 850

ՆԿ · ԳԲ · ԻՐԲ 850

ՂՓԹԱԳ · ԺԲ · 7 ·

ՂՓԹԱԳ · ԺԲ · 23 ·

Ի ԴՕՐ · Ե · 8 · ԳԼ · ԺԹ · 2 · ԻՐ · 13 · ԻԹ · 8 · ԼԲ · 25 ·

Ի ԳԼ · ԼՂ · 15 · ԵՐԵՄ · Է · 25 · 26 · ԻԵ · 4 ·

Ի ՀԳԼ · ԺԱ · 1 · Ի · 14 ·

Ի ԹՈՒ · ԺԳ · 41 ·

ՂԳԼ · ԺՌ · 2 · 840

Ա ՄԱՏ · ԻԳ · 35 · ԹՈՐ · Է · 57 · 58 ·

*ԵՒՍԲԻՈՍ

839

ՐԳ Թագ · ԺԲ · 17 ·

Ա ՂԵ · ԻԳ · 8 · Բ ՕՐ · ԼԲ · 30 · ԵՒ · Լ · 17 ·

Ն ՂԵ · ԻԳ · 25 · Բ ՕՐ · ԻԲ · 25 ·

Ի ԳԼ · ԻՐ · 8 · ԵՒ · Ժ · 5 ·

Ա ԹԱԳ · ԺԲ · 20 ·

Ի ՀԺՐ 21 ·

Ն·ք·ԶԿ· 839

կայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թա-
գղեցին . բայց թագաւորաց գերեզ-
26 մաններուն մէջ չթաղեցին : Եւ
անոր դէմ դաւաճանութիւն ընող-
ները ասոնք էին . Ամմոնացի կըն-
կանը Սամխիին որդին Զաբադ ,
ու Մովաբացի կնկանը Սամարիթին
27 որդին Ցովզաբադ : Եւ անոր
որդուոցը համար , ու իր քովը Ղա-
ղէ տուրքին շատութեանը հա-
մար , ու Աստուծոյ տանը *նորո-
գութեանը համար՝ ահա թագաւո-
րաց գրքին յիշատակարանին մէջ
գրուած է : Ու անոր տեղը ա-
նոր որդին Ամասիա թագաւոր
եղաւ :

Գ Թագ· ԺԲ· 21 ի՛ե-
ռու Ցով-
զաբար :

Ղ Թագ· ԺԲ· 18 :

*Եբր· հի-
մանը

Ա Թագ· ԺԲ· 21 :

ԳԼ· ԻԸ

1 Ամասիա իր թագաւորութեանը սկիզբը աղէկ
վարմունք կ'ունենայ . 3 դաւաճանութիւն ը-
նողներուն արդար դատաստան կ'ընէ . 5 Ե-
դովմայեցւոց վրայ երթալու համար Իսրայէ-
լացիներէն զօրաց գունդ մը վարձքով կը բըռ-
նէ , սակայն մէկ մարգարէի մը խօսքով իր
տուած հարիւր տաղանդը կորսընցընելով , ան
զօրքերը ետ կը խրկէ · 11 Եդովմայեցիները
կը յաղթէ : 10 , 13 Իսրայէլացիք՝ իրենց ետ
խրկուելուն վրայ նեղանալով՝ իրենց տուներըը
դարձած ատեններին Ցուդայի քաղաքները կը
կողոպտեն : 14 Ամասիա Եդովմի աստուած-
ներուն կը ծառայէ , ու մարգարէին խրատը
կ'անարգէ : 17 Ցովասը գրգռելով՝ ինքը իր
կործանմանը պատճառ կ'ըլլայ : 25 Ամասիա-
յին թագաւորութեանը օրերը : 27 Անոր
դաւաճանութեամբ սպանուիլը :

Ա Թագ· ԺԴ· 1, ԶԿ :

1 Ամասիա Յոհանու Հինգ տարեկան
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու
Երուսաղէմի մէջ քսանուհինգ տարի
թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր
մօրը անունը Ցովադան էր , ու
2 Երուսաղէմացի էր : Եւ Տէրոջը
առջևը ուղղութիւն ըրաւ , Բայց
ոչ կատարեալ սրտով :

Բ Տէս Գ Թագ· ԺԴ· 4 : Հմր 14 :

3 Ու երբոր թագաւորութիւնը
անոր վրայ հաստատուեցաւ՝ իր
ծառաները մեռցուց , որոնք իր
հայրը թագաւորը սպաններ էին .
4 Բայց անոնց որդիքը չմեռցուց ,
ինչպէս որ Մովսէսին օրինաց դրք-
քին մէջ գրուած է , որ Տէրը պա-
տուիրեց՝ ըսելով , Տղոց յանցան-
քին համար հայրերը չմեռցուին , ու
հայրերուն յանցանքին համար տղաքը
չմեռցուին , հապա ամէն մարդ իր
յանցանքին համար պիտի մեռ-
ցուի :

Գ Օր· ԻԴ· 16 : Գ Թագ· ԺԴ· 6 : Ե-
րեմ· Լ· 30 : Եզեկ· ԺԸ· 20 :

5 Եւ Ամասիա Ցուդան ժողվեց ,
ու անոնց տոհմերուն վրայ հազա-
րապետներ ու հարիւրապետներ
դրաւ բոլոր Ցուդայի ու Բենիա-
մինի մէջ , և զանոնք Հբսան տա-
րեկանէն վեր համրեց , ու պատե-
րազմի ելլող և նիզակ ու վահան
կրող իրեք հարիւր հազար ընտիր
6 զօրք գտաւ : Ու անիկայ հարիւր
տաղանդ արծաթով Իսրայէլէն
հարիւր հազար զօրաւոր կորիճ
7 վարձքով բռնեց : Եւ Աստուծոյ
մարդ մը եկաւ անոր ու ըսաւ ,
Ով թագաւոր , Իսրայէլի զօրքը
քեզի հետ չերթայ , քանզի Տէրը
Իսրայէլի հետ՝ ոչ Հփրե-
8 մի որդւոցը հետ չէ . Բայց թէ որ
դուն երթալ կ'ուզես՝ առանձ ըրէ ,
ու պատերազմի համար ուժովցիր ,
Բայց Աստուած թշնամիին առջևը
պիտի կործանէ քեզ . քանզի Հօգ-
նելու ու կործանելու զօրութիւնը

Ես Իմ· Ե· 6 :

9 Աստուծոյ ձեռքն է : Եւ Ամասիա
Աստուծոյ մարդուն ըսաւ , Հապա
ինչպէս ընելու է ան հարիւր տա-
ղանդը՝ որ ես Իսրայէլի զօրքին
տուի . ու Աստուծոյ մարդը ըսաւ ,
Տէրը քեզի անկէ աւելին կրնայ
10 տալ : Եւ Ամասիա Եփրեմէն ի-
րեն եկող գունդերը զատեց , որ
իրենց տեղը երթան . ու անոնք
Ցուդայի վրայ խիստ սրդողեցան ,
ու սաստիկ բարկութեամբ իրենց
տեղը դարձան :

Ա Սմ· Ի· 22 :

11 Եւ Ամասիա ուժովցաւ ու իր
զօրքը հանեց , ու Աղի ձորը գը-
նաց . և Սէիրի որդւոցմէ տասը հա-
12 զարը զարկաւ , Ու տասը հազարն
ալ Ցուդայի որդիքը ողջ գերի ա-
րին , և քարաժայռին գլուխը տա-
րին , ու զանոնք քարաժայռին գլի-
խէն վար ձգեցին , ու ամէնքն ալ
կտոր կտոր եղան :

Բէր 827

Ը Թագ· Ժգ· 7 :

13 Եւ ան զօրքերը՝ որոնք Ամասիա
ետ խրկեց , որ իրեն հետ պատե-
րազմի չերթան , Ցուդայի քաղաք-
ներուն վրայ յարձակեցան , Սամա-
րիայէն մինչև Բեթորոն , ու անոնց-
մէ իրեք հազար մարդ մեռցուցին ,
և շատ աւար առին :

14 Ու երբոր Ամասիա Եդովմայեցի-
ները ջարդելէն դարձաւ , Բ Սէիրի
որդւոցը աստուածները բերաւ ու
զանոնք կանգնեց , որ Հիրեն աս-
տուածներ ըլլան . և անոնց առջևը
երկրպագութիւն կ'ընէր , ու անոնց
15 խունկ կը ծխէր : Ու Տէրոջը բար-
կութիւնը Ամասիային վրայ բոր-
բոքեցաւ , և անոր մէկ մարգարէ մը
խրկեց՝ ըսելով , Դուն ինչո՞ւ փընտ-
ռեցիր էան ժողովուրդին աս-
տուածները՝ որոնք Հչիրցան իրենց
ժողովուրդը քու ձեռքդ ազա-
16 տել : Ու երբոր անոր հետ կը խօ-
սէր , Բ-ը-ը-ը ըսաւ անոր , Մի՞թէ
քեզ թագաւորի խորհրդակից
դրին . լուռ կեցիր , Հչըլայ որ՞
քեզ զարնեն : Եւ մարգարէն լռեց .
ու ըսաւ , Աղէկ գիտեմ որ Ա-
ստուած Հորոշեր է քեզ կորսընց-
ընելու , որովհետև իմ խրա-
տս մտիկ չընելով՝ ատ բանը ը-
րիր :

Բ Տէս Գ Թագ· Ժբ· 28 :

Բ Նե· Ի· 3, 5 :

Ի Սմ· ԺԲ· 5 , Ա Հմր 11 :

Ի Սմ՛· Ի՛· 2՛

Ի Առակ· Ժ· 25 :

Ն·Ք·ԶԲ· 826

17 Եւ Յուդայի Ամասիա թագաւորը խորհուրդ ըրաւ, ու Իսրայէլի թագաւորին՝ Եհուի որդւոյն Յովաքազի որդւոյն Յովասին մարդ խրկեց՝ ըսելով, Եկուր, երես
18 երեսի տեսնուինք։ Եւ Իսրայէլի Յովաս թագաւորը Յուդայի Ամասիա թագաւորին մարդ խրկեց ու ըսաւ, Լիբանանի փուշը Լիբանանի եղևնափայտին դրկեց՝ ըսելով, Քու աղջիկդ իմ տղուս կնիկ տուր. բայց Լիբանանի մէջ եղող գազանը անցաւ,
19 ու փուշը կոխկրտեց։ Դուն՝ Ահա Եդովմը զարկի՝ ըսիր, ու քու սիրտդ քեզ բարձրացընելով հպարտացուց. հիմա քու տունդ նստիր. քանզի ինչո՞ւ համար չարութեան խառնուիս, որ իյնաս դուն՝ ու քեզի
20 դի հետ Յուդան ալ։ Բայց Ամասիա մտիկ չըրաւ. քանզի Աստուածմէ եղաւ, որ զանոնք Եդովմայեցւոց աստուածները փընտռելնուն համար։
21 Ուստի Իսրայէլի Յովաս թագաւորը ելաւ. և ինքը ու Յուդայի Ամասիա թագաւորը Յուդայի Բեթսամիսի մէջ երեսի
22 երեսի տեսնուեցան։ Եւ Յուդա Իսրայէլին առջեւը յաղթուեցաւ, ու ամէն մարդ իր վրանը փախաւ։
23 Եւ Իսրայէլի Յովաս թագաւորը Յովաքազի որդւոյն Յովասին որդին Ամասիան՝ Յուդայի թագաւորը՝ Բեթսամիսի մէջ բռնեց, ու զանիկայ Երուսաղէմ տարաւ. ու Եփրեմի դռնէն մինչև Անկեան դուռը՝ Երուսաղէմի պարսպին չորս հարիւր կանգունը փլցուց։
24 Եւ բոլոր ոսկին ու արծաթը, և Աստուծոյ տանը մէջ գտնուած՝ Ովբեդովմին քովի բոլոր ամաններըը, ու թագաւորին տանը գանձերը, և պատանդներ ալ առաւ, ու Սամարիա դարձաւ։
25 Եւ Յուդայի թագաւորը Յովասի որդին Ամասիա՝ Իսրայէլի թագաւորին Յովաքազի որդւոյն Յովասին մեռնելէն ետքը՝ տասնուհինգ տարի ապրեցաւ։
26 Ինդ տարի ապրեցաւ։ Ու Ամասիայի մեռցորդ պատմութիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝ ահա Յուդայի ու Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին մէջ գրուած է։
27 Եւ Ամասիա երբոր Տէրոջը հետևելէն խոտորեցաւ, անոր դէմ Երուսաղէմի մէջ դաւաճանութիւն ըրին, ու անիկայ Լաքիս փախաւ. բայց անոր ետևէն Լաքիս մարդ խրկեցին, և
28 զանիկայ հոն մեռցուցին։ Ու ձիերով վերցուցին, ու զանիկայ իր հայրերուն հետ Յուդայի քաղաքին մէջը թաղեցին։

Ն·Ք·ԶԲ· 826

Բ Թագ· ԺԴ·8, 9, ՃԺ։

Ա Թագ· ԺԲ·15, Գ Թագ· Ի·7, Ա Մնաց· 14։

Ա Տես Գ Թագ· Ժ·17, Ի·1, 6։

Ա Թագ· ԺԴ·17։ Ն·Ք·ԶԲ· 810

Ա Կամ· Դատ· Ի·Թ։ Բ Թագ· Ժ·20։

ԳԼ·ԻԳ

1 Ոզիա կը թագաւորէ, ու Զաքարիային օրերը Տէրոջը հետևելուն համար յաջողութիւն կը գտնէ։ 16 Անիկայ Տպարտութեամբ քահանայից պաշտօնին ձեռք կը զարնէ. անոր համար բորոտութեամբ կը պատժուի։ 22 Ոզիա կը մեռնի, ու Յովաթամ անոր տեղը կը յաջորդէ։

Ն·Ք·ԶԲ· 810

1 Եւ բոլոր Յուդայի ժողովուրդը Ոզիան առին, որ տասնուվեց տարեկան էր, ու զանիկայ իր հօրը Ամասիային տեղը թագաւոր դրին։
2 Ասիկայ Ելաթը շինեց, ու թագաւորը իր հայրերուն հետ քնանալէն ետքը՝ զանիկայ Յուդային ետ դարձուց։ Ոզիա տասնուվեց տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ յիսունուերկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Եկեղիա էր, ու
4 Երուսաղէմացի էր։ Եւ անիկայ Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն ըրաւ, իր հօրը Ամասիային բոլոր ըրածին
5 պէս։ Ու Աստուծոյ տեսիլքներուն հմուտ եղող Զաքարիային օրերը զԱստուած կը խնդրէր. և Տէրը հնդրած օրերը Աստուած ա-
6 նոր յաջողութիւն կու տար։ Ու ելաւ Փղշտացւոց հետ պատերազմ ըրաւ. և Գեթի պարիսպը, Յաբնէի պարիսպը, ու Ազովտոսի պարիսպը փլցուց. և Ազովտոսի [illegible] մէջ ու Փղշտացւոց [illegible] մէջ քաղաքներ շինեց։
7 Նեց։ Եւ Աստուած անոր օգնութիւն ըրաւ Փղշտացւոց դէմ, ու Գուր բահաղ բնակող Արաբացւոց
8 դէմ ու Մաոնացւոց դէմ։ Եւ Ամմոնացիք Ոզիային պատուհասներ կու տային. ու անոր անունը մինչև Եգիպտոսի մուտքը տարածուեցաւ, քանզի անիկայ խիստ ուժովցաւ։
9 Եւ Ոզիա Երուսաղէմի մէջ՝ Անկեան դրանը վրայ, ու Ձորին դրանը վրայ, և պարիսպին դարձուածքին վրայ աշտարակներ շինեց, ու
10 զանոնք ամրացուց։ Եւ անապատին մէջ աշտարակներ շինեց, ու շատ ջրհորներ փորեց. քանզի անիկայ դաշտի մէջ ու հովիտի մէջ շատ անասուններ, [illegible] նաև կարմելցոց [illegible] երկրագործներ ու այգեգործներ ունէր. քանզի երկրագործութիւնը կը սիրէր։
11 Եւ Ոզիա՝ Եհիէլ դպրապետին ու Մասեիա ոստիկանին ձեռքովը համրուած թուոյն համեմատ, թագաւորին իշխաններէն Անանիայի ձեռքին տակը՝ գունդով պատերազմի ելլող զօրքեր ու-
12 նէր։ Բոլոր զօրաւոր կարիճներուն տոհմապետներուն թիւը երկու
13 հազար վեց հարիւր էր։ Եւ անոնց ձեռքին տակը իրեք հարիւր եօթը

Ա Թագ· Ի·21, 22։ Ժե·1, ՃԺ։

Բ Նահ· Խա·15։ Դան·ա·17։ Բ·19։ Ժ·1։ Ե Տես Գ Խդ·2։ Բ Նահ· Ժդ·29։

Ե Գլ·Խա·16։

Ղ Թագ·Բ·2։ Գլ·Ժե·11։

Ե Թագ· Ժդ·13։ Նեհմ·գ·13, 19, 32։ Զաք·Ժդ·10։

Ն · Ք · ԴՔ · 810

հազար հինգ հարիւր պատերազմող
մարդ կար, որոնք մեծ ուժով կը
պատերազմէին, ու թշնամիին դէմ
թագաւորին օգնութիւն կ'ընէին ։
14 Եւ Ոզիա ան բոլոր զօրքին համար
վահաններ, նիզակներ, սաղաւարտ-
ներ, զրահներ, աղեղներ, ու քա-
րերու համար պարսեր պատրաս-
15 տեց ։ Ու անիկայ Երուսաղէմի
մէջ արուեստաւորներուն ճարտա-
րութեամբը մեքենաներ շինեց, որ
նետեր ու մեծ քարեր նետելու հա-
մար՝ աշտարակներուն վրայ և ան-
կիւններուն վրայ կենան. ու անոր
անունը հեռու տեղուանք տարա-
ծուեցաւ, վասն զի անիկայ զար-
մանալի օգնութիւններ գտաւ,

Իբր 765

16 մինչև որ ուժովցաւ ։ Բայց ᵉերբոր
ուժովցաւ, անոր ᶠսիրտը հպար-
տանալով *չարութիւն ըրաւ, և
իր Տէր Աստուծոյն դէմ յանցանք
գործեց. ու ᵍՏէրոջը տաճարը
մտաւ, որ խունկի սեղանին վրայ
17 խունկ ծխէ ։ Եւ անոր ետևէն ʰԱ-
զարիա քահանան մտաւ, ու անոր
հետ Տէրոջը ութսուն քահանանե-
րը՝ որոնք զօրաւոր մարդիկ էին.
18 Եւ անոնք Ոզիա թագաւորին դէմ
կեցան, ու անոր ըսին, Ո՛վ Ոզիա,
Քեզի չի յնար որ Տէրոջը խունկ
ծխես, հապա ⁱԱհարոնեան քահա-
նաներուն՝ որոնք խունկ ծխելու
համար սրբուած են. սրբարանէն
դուրս ելիր, քանզի յանցանք գոր-
ծեցիր. ու ասիկա քեզի համար Տէր
Աստուծմէ պատիւ պիտի չըլլայ ։
19 Եւ Ոզիա բարկացաւ, ու անոր
ձեռքը խունկ ծխելու համար բուր-
վառ կար. ու երբոր քահանանե-
րուն բարկացաւ, քահանանե-
րուն առջևը՝ Տէրոջը տանը մէջ
խունկի սեղանին քովը՝ անոր ճա-
կատին վրայ ʲբորոտութիւն երև-
20 ցաւ ։ Եւ Ազարիա քահանայապե-
տը ու բոլոր քահանաները անոր
նայեցան, և ահա անոր ճակատին
վրայ բորոտութիւն կար, ու զա-
նիկայ շուտով անկէ հանեցին. ու
անիկայ ալ ᵏելլելու արտորաց,
քանզի Տէրը զանիկայ զարկեր էր ։
21 ˡԵւ Ոզիա թագաւորը մինչև իր
մահուան օրը բորոտած էր, ու
ᵐզատ տան մը մէջ բորոտած կը
նստէր, վասն զի Տէրոջը տունէն
արգիլուեցաւ, ու անոր որդին Յո-
վաթամ՝ թագաւորին տանը վրայ
ըլլալով՝ երկրին ժողովուրդը կը
դատէր ։
22 Եւ Ոզիային մնացորդ պատմու-
թիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝ ⁿԱ-
մովսի որդին Եսայի մարգարէն գր-
23 րեց ։ ᵒԵւ Ոզիա իր հայրերուն հետ
քնացաւ. ու զանիկայ իր հայրե-
րուն հետ թագաւորաց գերեզ-
մաններուն դաշտին մէջը թաղե-
ցին. վասն զի ըսին, Անիկայ բո-
րոտ է ։ Եւ անոր որդին Յովաթամ
անոր տեղը թագաւորեց ։

ᵉ Բ Օր · Ը · 15 ·
ᶠ Բ Օր · Ը · 14 · Գլ · ԻԵ · 19 ·
* Եբր · ա- պականութիւն
ᵍ Դ Թագ · ԺԳ · 12 · 13 ·
ʰ Ա Մն · Զ · 10 ·
ⁱ Թու · ԺԶ · 40 · ԺԸ · 7 · Ել · Լ · 7 · 8 ·
ʲ Թու · ԺԲ · 10 · Դ Թագ · Ե · 27 ·
ᵏ Եսթ · Զ · 12 ·
ˡ Դ Թագ · ԺԵ · 5 ·
ᵐ Ղև · ԺԳ · 46 · Թու · Ե · 2 ·
ⁿ Ես · Ա · 1 ·
ᵒ Դ Թագ · ԺԵ · 7 · Ես · Զ · 1 ·

Ն · Ք · ԴՔ · Իբր 765

ԳԼ · ԻԷ

1 Յովաթամ բարի վարմունք ունենալով՝ կը
յաջողի ։ 5 Ամմոնացիները կը հնազանդեցը-
նէ ։ 7 Յովաթամին թագաւորութեանը օրե-
րը ։ 9 Աքազ անոր տեղը կը յաջորդէ ։

758

1 Յովաթամ ᵖքսանուհինգ տարե-
կան էր երբոր թագաւոր եղաւ,
ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց
տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և
անոր մօրը անունը Յերուսա էր, ու
2 Սադովկին աղջիկն էր ։ Եւ իր հօրը
Ոզիային բոլոր ըրածին պէս Տէրո-
ջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ, բայց
Տէրոջը տաճարը չմտաւ. ու ᵠժողո-
վուրդը տակաւին ապականած էր ։
3 Ասիկայ Տէրոջը տանը ամենէն բար-
ձրը դուռը շինեց, ու ʳՈփաղի պա-
րըսպին վրայ շատ բաներ շինեց ։
4 Եւ Յուդայի լեռնակողմը քաղաք-
ներ, ու անտառներու մէջ բերդեր
5 ու աշտարակներ շինեց ։ Եւ անի-
կայ Ամմոնի որդւոցը թագաւորին
հետ պատերազմ ըրաւ, ու զանոնք
յաղթեց. և նոյն տարին Ամմոնի
որդիքը հարիւր տաղանդ արծաթ,
ու տասը հազար քոռ ցորեն, և
տասը հազար ալ գարի տուին ա-
նոր. այսպէս երկրորդ ու երրորդ
տարին ալ Ամմոնի որդիքը բերին
6 անոր ։ Եւ Յովաթամ զօրացաւ,
վասն զի իր ճամբաները իր Տէր
Աստուծոյն առջևը շիտկեց ։
7 Ու Յովաթամին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր պատե-
րազմները ու ճամբաները ահա
Իսրայէլի ու Յուդայի թագաւորաց
8 գրքին մէջը գրուած է ։ Անիկայ
թագաւոր եղած ատենը քսանու-
հինգ տարեկան էր, ու տասնուվեց
տարի Երուսաղէմի մէջ թագաւո-
9 րութիւն ըրաւ ։ ˢԵւ Յովաթամ
իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու
զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ
թաղեցին. և անոր որդին Աքազ
անոր տեղը թագաւորեց ։

ᵖ Դ Թագ · ԺԵ · 32 · Ա ·
ᵠ Դ Թագ · ԺԵ · 35 ·
ʳ Գլ · ԼԳ · 14 · Նեեմ · Գ · 26 ·
Իբր 742
ˢ Դ Թագ · ԺԵ · 38 ·

ԳԼ · ԻԸ

1 Աքազ չար վարմունք ունենալով՝ Ասորինե-
րէն խիստ շատ նեղութիւն կը կրէ ։ 6 Յու-
դայեանք Իսրայէլացիներէն գերի կը տա-
րուին, բայց Ովդեդ մարգարէին խրատովը
ետ կը խրկուին ։ 16 Աքազ Ասորեստանի
թագաւորէն օգնութիւն կը խնդրէ. բայց
անկէ օգուտ մը չքաղեր ։ 22 Իր նեղութեան
ատենը ալ աւելի կռապաշտութեան կը հե-
տևի ։ 26 Աքազ կը մեռնի, ու Եզեկիա ա-
նոր տեղը կը յաջորդէ ։

741

1 ᵗԱքազ քսան տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու Երուսա-

ᵗ Դ Թագ · ԺԶ · 2 ·

Ն. ք. զբ. 741

ղեմի մէջ տասնուվեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և իր հօրը Դաւիթին պէս Տէրոջը առջեւը
2 ուղղութիւն չըրաւ. Հապա Իսրայէլի թագաւորաց ճամբաներուն մէջ քալեց, ու Բահաղիմին ձու-
3 լածոյ կուռքեր շինեց։ Եւ անիկայ Ենովմի որդւոյն ձորին մէջ խունկ կը ծխէր, ու իր որդիները կրակով այրեց, ան ազգերուն գարշելի սովորութիւններուն համեմատ, որոնք Տէրը Իսրայէլի որ-
4 դւոցը առջեւէն վռնտեց։ Եւ բարձր տեղւոյանքը, ու բլուրներուն վրայ, և ամէն կանաչ ծառերուն տակ զոհ կը մատուցանէր ու խունկ կը ծխէր։

Ել. ե. 1։ Իր 741

5 Եւ Ղանոր Տէր Աստուածը զանիկայ Ասորւոց թագաւորին ձեռքը մատնեց. ու Դամասկոս տարին. Նաև Իսրայէլի թագաւորին ձեռքը մատնուեցաւ, որ զանիկայ մեծ հա-
6 րուածով զարկաւ։ Եւ Ռովմելիի որդին Փակէէ մէկ օրուան մէջ Ցուդայէն հարիւր քսան հազար մարտ մեռցուց, որոնց ամէնն ալ զօրաւոր կորիճներ էին. քանզի իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը
7 թողուցեր էին։ Ու Եփրեմէն Զէքրի անունով զօրաւոր մարդ մը՝ թագաւորին որդին Մաասիան, և պալատին հազարապետը Եղրիկամը, ու թագաւորին փոխանորդը
8 Եղկանան մեռցուց։ Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց Եղբայրներէն՝ կընիկներ ու տղաքներ ու աղջիկներ՝ երկու հարիւր հազար գերի առին. և անոնցմէ շատ աւարներ առին, ու աւարը Սամարիա տարին։

Բ Գլ. ժա. 4։

9 Եւ Հոն Տէրոջը մէկ մարդարէն կար Ովդեդ անունով, որ Սամարիա եկող զօրքին դիմացը ելաւ ու անոնց ըսաւ. Ահա ձեր Հայրերուն Տէր Աստուածը Ցուդայի վրայ բարկանալուն համար՝ զանոնք ձեր ձեռքը մատնեց. ու մեծ-
10 ցիք զանոնք սպանէք բարկութեամբ որ երկինքը հասաւ։ Եւ հիմա կը մտածէք որ Ցուդայի ու Երուսաղէմի որդիքը ձեզի ծառաներ ու աղախիններ ընէք. չէ՞ որ ձեր Տէր Աստուծոյն առջեւը միայն դուք յանցաւոր
11 կ'ըլլաք։ Ու հիմա ինծի մտիկ ըրէք, ու ետ դարձուցէք ան գերիները՝ որոնք ձեր եղբայրներէն առիք. Էքանզի Տէրոջը սաստիկ
12 բարկութիւնը ձեր վրայ է։ Ու Եփրեմի որդւոցը իշխաններէն Յոհանանի որդին Ազարիա, Մեսեղամոթի որդին Բարաքիա, Սեղ-

Ն. ք. զբ. Իր 741

ղումի որդին Եղեկիա, ու Ադղիայի որդին Ամասայի պատերազմէն
13 եկողներուն դէմ կեցան, Եւ անոնց ըսին, Գերիները հոս մի՛ բերէք. քանզի մենք Տէրոջը առջեւը յանցաւոր ըլլալով՝ դուք կ'ուզէք աւելցնել մեր մեղքերուն ու մեր յանցանքներուն վրայ աւելցնել. ինչու որ մեր յանցանքը շատ է, ու Իսրայէլի վրայ սաստիկ բարկութիւն
14 կայ։ Անատենը պատերազմականները իշխաններուն ու բոլոր ժողովին առջեւը թողուցին գե-
15 րիները ու աւարը։ Եւ ոտքի ելան անուններովը յիշուած մարդիկները ելան, ու գերիները առին, ու բոլոր մերկ եղողները աւարէն հագուցին. անոնց հանդերձներ ու կօշիկներ հագուցին, կերակուր տուին, խմցուցին ու եղով օծեցին, և բոլոր տկարները էշերու վրայ հեծցնելով՝ Երմաւենացոց քաղաքը՝ Երիքով տարին անոնց եղբայրներուն քովը, ու Սամարիա դարձան։

Բ Հմր 12։

16 Ան ատենը Ահազ թագաւորը Ասորեստանի թագաւորներուն դեսպան խրկեց, որ իրեն օգնու-
17 թիւն ընեն. Վասն զի Եդովմայեցիք նորէն եկեր էին, ու Ցուդան գարնելով՝ գերիներ տարեր էին։
18 Փղշտացիք ալ՝ դաշտի մէջ ու Ցուդայի հարաւային կողմը եղող քաղաքներուն վրայ յարձակելով՝ Բեթսամիսը, Այեղոնը, Գադերոթը, Սոքովը ու անոր գեղերը, և Թամնան ու անոր գեղերը, և Գամզովը ու անոր գեղերը առեր ու
19 հոն բնակեր էին։ Վասն զի Տէրը Իսրայէլի թագաւորին Ահազին պատճառաւ Ցուդան նկուն ըրաւ. որովհետեւ անիկայ Ցուդան *գլխէ հանեց", ու Տէրոջմէ ապստամբեցաւ։
20 Յաւ։ Եւ Ասորեստանի Թագղաթփաղասար թագաւորը անոր եկաւ, ու զանիկայ նեղեց. բայց անոր
21 օգնութիւն չըրաւ։ Քանզի Թագաթփաղասար Ահազ Տէրոջը տունէն ու թագաւորին և իշխաններուն տունէն գանձիներ առաւ, ու Ասորեստանի թագաւորին տուաւ, բայց անիկայ օգնութիւն չըրաւ անոր։

Ել. Թ. 6, Յայտ. ժբ. 5։ Ղեւ. իե. 39, 42, 43, 46։

22 Եւ իր նեղութեանը մէջ՝ ալ աւելի Տէրոջը դէմ մեղք կը գործեր. սասանկ Ահազ Ցեր էր Ահազ։
23 թագաւորը։ Ու Յանիկայ զոհեր կը մատուցանէր Դամասկոսի աստուածներուն՝ որոնք զինքը զարկեր էին. քանզի ըսաւ, Ասորւոց թագաւորներուն աստուածները անոնց օգնութիւն ընելուն համար՝ անոնց զոհ մատուցանեմ, որ Ինծի օգ-

Ա Թագ. կթ. 26։ Եզ. ժ. 5։ Իմ. 6։ Եզեկ. իե. 12, 15։ Իգ. 2։ Աբդ. 10, 12, Զաք. ժ. 15։ Ներ. Թ. 6, Յայտ. ժբ. 5։ Ղեւ. իե. 39, 42, 43, 46։ Ես. ԽԳ. 13։

Ն. ք. զբ. Իր 741

Ե Թագ. ը. 11։ Ել. լդ. 17։ Ղեւ. ժԹ. 4։ Բ Թագ. իգ. 10։ Ղեւ. ժբ. 21։ Դ Թագ. ժգ. 3։ ԳԼ. լդ. 6։

Ղես. է. 1։ Իր 741

Ե Թագ. ժգ. 5, 6։

Ե Թագ. ժե. 27։

Գ Թագ. ժե. 27։

Բ Գլ. ժա. 4։

Ա Թագ. կԹ. 3։ Իմ. 6։

Ա Թագ. ժգ. 9։

Ա Թագ. ժգ. 7։

Ղեղեկ. ժգ. 27, 57։

Բ Գլ. իա. 2։ * Կ՛ըսէ՝ Թագաւորաց ան. Նահակաւ Թիւն բնեւլու. Եւ. ը. 25։

740

Բ Թագ. ժե. 29։ ժգ. 7, 8, 9։

† Կ՛ըսէ՝ ինչ որ կար

Ես. ԽԳ. 14։

Երեմ. խգ. 17, 18։

Ն · ք · ղՀ · 740

նուիրեն ընեն . բայց անոնք իրեն ու բոլոր Իսրայէլին աւերմանը
24 պատճառ եղան : Եւ Աքազ Աստուծոյ տանը անօթները ժողվեց , ու զանոնք կոտրտեց , և Տէրոջը տանը դռները գոցեց , ու Երուսաղեմին ամէն անկիւնները իրեն սե-
25 զաններ շինեց : Եւ Յուդայի ամէն քաղաքներուն մէջ բարձր տեղեր շինեց , որ ուրիշ աստուածներու խունկ ծխէ , ու իր հայրերուն Տէր Աստուածը սրդողցուց :

- դ Թագ · ԺԶ · 19 , 20 ։

26 Եւ անոր մնացորդ պատմութիւնը ու բոլոր վարմունքը՝ առաջինը ու վերջինը , ահա Յուդայի ու Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին մէ-

726 27 ջը գրուած է : Եւ Աքազ իր հայրերուն հետ քնացաւ . ու զանիկայ Երուսաղէմ քաղաքին մէջ թաղեցին , բայց Իսրայէլի թագաւորներուն գերեզմաններուն չտարին . և անոր որդին Եզեկիա անոր տեղը թագաւոր եղաւ :

ԳԼ · ԻԹ

1 Եզեկիային բարի թագաւորութիւնը : 3 Անիկայ բարեպաշտութիւնը նորէն կը հաստատէ : 5 Ղեւտացիները կը յորդորէ : 12 Անոնք ալ իրենց անձը սրբելով՝ Տէրոջը տունը կը մաքրեն : 20 Եզեկիա հանդիսաւոր զոհեր կը մատուցանէ , ու աս գործիս մէջ Ղեւտացիները աւելի յօժարասիրտ կը գտնուին քան թէ քահանաները :

726 1 Եզեկիա Քսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ քսանուինը տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Աբիա էր , ու Զա-
2 քարիային աղջիկն էր : Եւ անիկայ իր հօրը Դաւիթին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն ըրաւ :
3 Անիկայ իր թագաւորութեանը առաջին տարւոյն առաջին ամիսը Տէրոջը տանը դռները բացաւ , ու

Տ Տէս Ել · իբ · 24 ։ Հմր 7 ։

4 զանոնք նորոգեց : Եւ քահանաները ու Ղեւտացիները բերել տուաւ , ու զանոնք արեւելեան հրապարակին
5 մէջ ժողվեց , Եւ անոնց ըսաւ , Ինծի մտիկ ըրէք , ով Ղեւտացիներ , Հիմա սրբուեցէք , ու ձեր հարցը Տէր Աստուծոյն տունը սրբեցէք , և պղծութիւնը սրբարանէն դուրս
6 հանեցէք . Քանզի մեր հայրերը ապստամբեցան , ու մեր Տէր Աստուծոյն առջեւը չարութիւն ըրին , ու զանիկայ թողուցին . և Իրենց երեսը Տէրոջը խորանէն դարձուցին , ու * արհամարհեցին ըն-
7 Ից · Ղ Արահին դռներն ալ գոցեցին , ճրագները մարեցին , խունկ չծխեցին ու սուրբ տեղը Իսրայէլի Աստուծոյն ողջակէզ չմատուցին :
8 Անոր համար Յուդայի ու Երու-

սաղեմի վրայ Տէրոջը բարկութիւնը եկաւ , ու զանոնք Ը խռովութեան , աւերման ու Ը խայտառակութեան մէջ ձգեց , ինչպէս որ հիմա ձեր աչքերովը կը տեսնէք :
9 Եւ ահա պատճառաւ ահա ծ մեր հայրերը սրով ինկան , ու մեր տղաքները և աղջիկները ու կնիկ-
10 ները գերութեան մէջ են : Հիմա իմ սրտիս մէջ ֈ-ֈ-ֈ ունիմ , որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն հետ ուխտ ընեմ , որպէս զի իր սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ դառնայ :
11 Արդ՝ որդեակք իմ , անհոգութիւն մի՛ ընէք . վասն զի Տէրը Ձեզ ընտրեց , որ իրեն ծառայութիւն ընելու համար իր առջեւը կայնիք , իրեն սպասաւորներ ըլլաք ու խունկ ծխէք :
12 Ան առենը ուռք ելան Ղեւտացիները՝ Մահաթ որդւոցմէ Ամեսայիի որդին Մահաթ , ու Ազարիայի որդին Յովէլ . և Մերարիի որդւոցմէ Աբդիի որդին Կիս , ու Յալելելի որդին Ազարիա . ու Գերսոնեաններէն Զամմայի որդին Յովաք , և Յովաքի որդին Եդէ-
13 ն . Ու Եղիսափանի որդիներէն Սամարի ու Յեիէլ . և Ասափի որդիներէն Զաքարիա ու Մաթթա-
14 նիա . Ու Եմանի որդիներէն Յեքիէլ ու Սեմէի . և Իդիթունի որդիներէն Սեմայիա ու Ոզիէլ .
15 Եւ իրենց եղբայրները ժողվեցին ու Ի սրբուեցան . և թագաւորին հրամանովը ու ծ Տէրոջը խօսքովը Ի Տէ-
16 րոջը տունը մաքրելու գացին : Եւ քահանաները՝ մաքրելու համար՝ Տէրոջը տանը ներսի կողմը մտան , ու Տէրոջը տաճարին մէջ գտնուած բոլոր աղտեղութիւնը Տէրոջը տանը գաւիթը հանեցին . ու Ղեւտացիները զանիկայ վերցուցին , որ դուրսը Կեդրոն հեղեղատը տա-
17 նին : Եւ առաջին ամսուն առաջին օրը սկսան սրբել . ու ամսուն ութերորդ օրը Տէրոջը սրահը եկան , ու Տէրոջը տունը ութ օրուան մէջ սրբեցին . և առաջին ամսուն տասնուվեցերորդ օրը լմընց
18 ցուցին : Ու Եզեկիա թագաւորին քովը գացին , ու ըսին , Տէրոջը բոլոր տունը , ու ողջակէզի սեղանը , ու անոր բոլոր գործիքները , և առաջաւորութեան հացին սեղանը ու անոր բոլոր գործիքները
19 մաքրեցինք . Ու նաև պատրաստեցինք ու սրբեցինք ան բոլոր առնները , որոնք Աքազ թագաւորը իր թագաւորութեանը ու Ի իր անօրէնութեանը առենը պղծեց . և ահա անոնք Տէրոջը սեղանին առջեւն են :

Ն · ք · ղՀ · 726

Ի ԳԼ · իդ · 18 ։ Եր Օր · իբ · 25 ։ Ը գթագ . ք . 8 ։ Երեմ . ԺԸ · 16 ։ ԺԹ . 8 ։ իե . 9 ։ 18 ։ իթ . 18 ։ ԺԳԼ · իբ · 5 , 6 ։ 8 ։ 17 ։ Ի ԳԼ · ԺԱ . 12 ։ Լթու · գ · 6 ։ ը · 14 ։ Ժը · 2 , 6 ։

Ի Հմր 5 ։ Ն ԳԼ · Լ · 12 ։ Լ ա՜Ն · իդ · 28 ։

Հ ԳԼ · իբ · 24 ։

20 Ու Եզեկիա թագաւորը կանուխ
ելաւ , ու քաղաքին իշխանները
ժողվելով՝ Տէրոջը տունը գնաց ·
21 Եւ էր թագաւորութեանը ու
սրբարանին ու Յուդային համար՝
եօթը զուարակ , եօթը խոյ ու
եօթը գառն , ու մեղքի պատա-
րագ ըլլալու համար եօթը նոխազ
բերին · և անոնց Ահարոնի որդւո-
ցը՝ քահանաներուն հրամայեց , որ
զանոնք Տէրոջը սեղանին վրայ մա-
22 տուցանեն ։ Ու զուարակները
մորթեցին , և քահանաները արիւ-
նը առին ու սեղանին վրայ սրսկե-
ցին · և խոյերն ալ մորթեցին , ու
արիւնը սեղանին վրայ սրսկեցին ·
և գառներն ալ մորթեցին , ու ա-
րիւնը սեղանին վրայ սրսկեցին ։
23 Ու մեղքի պատարագի նոխազները
թագաւորին ու ժողովքին առջևը
բերին · և անոնք ձեռքերնին ա-
24 նոնց վրայ դրին ։ Ու քահանանե-
րը զանոնք մորթեցին , և անոնց
արիւնը սեղանին վրայ սրսկեցին
բոլոր Իսրայէլին քաւութիւն ը-
նելու համար · վասն զի թագաւորը
ըսեր էր որ ողջակէզը ու մեղքի
պատարագը բոլոր Իսրայէլին հա-
25 մար մատուցանեն ։ Ու Ղևտացի-
ները ծնծղաներով՝ տաւիղներով
ու քնարներով՝ Տէրոջը տանը մէջ
կայնեցուց , ինչպէս որ Դաւիթ ,
ու Դաւիթ թագաւորին տեսանո-
ղը Գադ , և Նաթան մարգարէն
պատուիրեր էին · վասն զի Տէրը
իր մարգարէներուն ձեռքովը այս-
26 պէս հրամայեր էր ։ Ու Ղևտա-
ցիները Դաւիթին նուագարան-
ներովը՝ և քահանաները փողե-
27 րով կայնեցան ։ Ու Եզեկիա հրա-
մայեց որ ողջակէզը սեղանին վրայ
մատուցանեն · ու ողջակէզին սկսած
ատենը Տէրոջը օրհնութիւնն ալ
փողերով , ու Իսրայէլի թա-
գաւորին Դաւիթին նուագարան-
28 ներովը սկսաւ ։ Ու մինչև ող-
ջակէզին լմննալը բոլոր ժողով-
քը երկրպագութիւն կ'ընէր , եր-
գիչները օրհնութիւն կ'երգէին ,
և փողահարները փողերը կը հնչեցնէ-
29 ին ։ Ու երբոր ողջակէզ մատու-
ցանելը լմնցուցին , թագաւորը և
բոլոր քովը գտնուողները ծռելով
30 երկրպագութիւն ըրին ։ Ու Եզե-
կիա թագաւորը ու իշխանները
Ղևտացւոց ըսին որ Տէրոջը օրհնու-
թիւն երգեն՝ Դաւիթին ու Ասափ
տեսանողին խօսքերովը · անոնք ալ
ուրախութեամբ երգեցին , ու խո-
նարհելով երկրպագութիւն ըրին ։
31 Ու Եզեկիա պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , Հիմա ինքզինքնիդ Տէ-
րոջը նուիրեցիք · մօտեցէք ու
Տէրոջը տունը զոհեր ու օրհնու-
թեան ընծաներ բերէք ։ Եւ ժողով-
քը զոհեր ու օրհնութեան ընծաներ
բերաւ · և ամէն յօժարութիւն
32 ունեցողը ողջակէզներ բերաւ ։ Ու
ժողովքին բերած ողջակէզներուն
թիւը աս էր · եօթանասուն ար-
ջառ , հարիւր խոյ ու երկու հա-
րիւր գառն · ասոնց ամէնը Տէրոջը
33 ողջակէզ ըլլալու համար էր ։ Եւ
նուիրուածները վեց հարիւր ար-
ջառ ու իրեք հազար ոչխար էին ։
34 Բայց քահանաները քիչ-որ ըլլա-
նուն համար՝ բոլոր ողջակէզներուն
մորթերը հանելու կարող չեղան ·
ու մինչև աս գործին ըմննալը , ու
մինչև մէկալ քահանաներուն սրբուի-
լը , իրենց Ղևտացի եղբայրները
իրենց օգնութիւն ըրին · քանզի
Ղևտացիք քահանաներէն աւելի
35 յօժարութեամբ սրբուեցան · Ու
նաև ողջակէզները խաղաղութեան
զոհերուն ճարպովը , և ողջակէզ-
ներուն թափելու նուէրներովը
մէկտեղ շատ էին ։ Այսպէս Տէ-
րոջը տանը պաշտօնը կարգի դր-
36 ուեցաւ ։ Եւ Եզեկիա և բոլոր
ժողովուրդը ուրախացան որ Աս-
տուած ժողովուրդը այսպէս պատ-
րաստեց · քանզի աս բանը յան-
կարծ եղաւ ։

ԳԼ. Լ.

1 Եզեկիա կը հրամայէ որ Յուդայեանք ու Իս-
րայէլացիք երկրորդ ամսուն մէջ հանդիսաւոր
զատիկ ընեն ։ 13 Բոլոր ժողովքը կռապաշ-
տութեան սեղանները կը կործանեն , ու տաւն-
ուչորս օր տօն կը պահեն ։ 27 Քահանայք
ու Ղևտացիք ժողովուրդը կ'օրհնեն ։

1 Ու Եզեկիա բոլոր Իսրայէլին և
Յուդային լուր խրկեց · ու Եփ-
րեմին ու Մանասէին ալ նամակներ
գրեց , որ Երուսաղէմ Տէրոջը տու-
նը գան , ու Իսրայէլի Տէր Աստու-
2 ծոյն զատիկ ընեն ։ Եւ թագա-
ւորը ու անոր իշխանները ու բո-
լոր ժողովքը Երուսաղէմի մէջ խոր-
հուրդ ըրին , որ զատիկը երկրորդ
3 ամսուն մէջ ընեն · Վասն զի ժան
ատենը կարող չէին զանիկայ ընե-
լու , ինչու որ բաւական քահա-
նաներ սրբուած չէին , ու ժողո-
վուրդը Երուսաղէմ ժողվուած
4 չէր ։ Եւ աս բանը թագաւորին
առջևը ու բոլոր ժողովքին առջևը
5 հաճոյ երևցաւ · Ու այնպէս որոշե-
ցին , որ բոլոր Իսրայէլի մէջ Բեր-
սաբէէէն մինչև Դան լուր խրկեն , որ
գան ու Երուսաղէմի մէջ Իսրայէլի
Տէր Աստուծոյն զատիկ ընեն ·
քանզի շատ ատենէ 'ի վեր գրուա-
ծին պէս ըրած չէին ։
6 Եւ սուրհանդակները թագաւո-

Ն․ Ք․ ԴՔ․ 726

րին ու իշխաններուն նամակներովը
բոլոր Իսրայէլին ու Յուդային գա-
ցին, ու թագաւորին հրամանին
համեմատ ըսին, Ո՛վ Իսրայէլի որ-
դիք, ա Աբրահամին, Իսահակին ու
Իսրայէլին Տէր Աստուծոյն դար-
ձէք, ու ան ալ պիտի դառնայ ձե-
զի, որ բ Ասորեստանի թագաւոր-
ներուն ձեռքէն ազատելով՝ ձեր
7 մնացեր էք։ Եւ գ ձեր հայ-
րերուն պէս ու ձեր եղբայրներուն
պէս մի՛ ըլլաք, որոնք իրենց հայրե-
րուն Տէր Աստուծմէն ապստամբե-
ցան․ դ ան ալ զանոնք կործանման
մատնեց, ինչպէս որ դուք կը տես-
8 նէք։ Ուրեմն ձեր հայրերուն պէս
ե ձեր պարանոցը մի՛ խստացնէք․
զ * հնազանդեցէք Տէրոջը, ու եկէք
անոր սրբարանը՝ որն որ ինքը յա-
ւիտեան սրբած է․ ու ձեր Տէր Աս-
տուծոյն ծառայութիւն ըրէք, է որ
անոր սաստիկ բարկութիւնը ձեզ-
9 մէ դառնայ։ Քանզի թէ որ դուք
Տէրոջը դառնաք, ձեր եղբայրները
ու ձեր որդիքը գերեվարողներուն
առջեւ ը գթութիւն
պիտի գտնեն, և աս երկիրը պիտի
դառնան․ ինչու որ ձեր Տէր Աս-
տուածը թ ողորմած ու գթած է․
ու թէ որ ժ անոր դառնաք, ձեզմէ
երես պիտի չդարձնէ։

10 Եւ սուրհանդակները Եփրեմի ու
Մանասէի երկիրը քաղաքէ քաղաք
պտըտելով, մինչեւ Զաբուղոն գա-
ցին․ բայց զանոնք ի ծաղր կ՚ընէին
11 ու կ՚արհամարհէին։ Սակայն լ Ա-
սերէն ու Մանասէէն ու Զաբուղո-
նէն ոմանք խոնարհեցան ու Երու-
12 սաղէմ գացին։ Յուդայի վրայ ալ
խ Աստուծոյ ձեռքը կար, որ անոնց
մէկ սիրտ տայ, որպէս զի թագա-
ւորին ու իշխաններուն՝ ծ Տէրոջը
խօսքին համեմատ պատուիրածը
կատարեն։

13 Ու Երուսաղէմի մէջ բազմաթիւ
ժողովուրդ հաւաքուեցաւ՝ երկրորդ
ամսուն մէջ բաղարջակերաց տօնը
կատարելու համար, ու խիստ մեծ
14 ժողովք մը եղաւ։ Եւ ելան՝ Ե-
րուսաղէմի մէջ եղող կ զոհի սե-
ղանները ու բոլոր խունկի սեղան-
ները վերցուցին, ու Կեդրոն հեղե-
15 ղատը նետեցին։ Ու երկրորդ ամ-
սուն չորեքտասաներորդ օրը զատի-
կը մորթեցին․ և քահանաները ու
Ղեւտացիները հ ամչցան ու սրբուե-
ցան, ու Տէրոջը տունը ողջակէզներ
16 բերին։ Եւ Աստուծոյ մարդուն
Մովսէսին օրէնքին համեմատ՝ ի-
րենց սովորութեանը պէս՝ իրենց
տեղը կայնեցան․ քահանաները
Ղեւտացւոց ձեռքէն արիւնը [illegible]
17 [illegible] կը սրսկէին։ Քանզի ժո-
ղովքին մէջ չսրբուածները շատ
էին․ ձ ու բոլոր մաքուր չեղող-
ներուն համար զատկի զառը Ղե-
ւտացիները կը մորթէին, որ [illegible]
18 Տէրոջը սրբեն։ Վասն զի ժողո-
վուրդին շատերը՝ [illegible] ղ Եփրե-
մէն, Մանասէէն, Իսաքարէն ու
Զաբուղոնէն [illegible] շատերը
մաքուր չէին․ ճ այսու ամենայնիւ
զատիկը կերան, [illegible] չէ թէ գրուա-
ծին համեմատ․ իսկ Եզեկիա ա-
նոնց համար աղօթք ըրաւ ու ը-
սաւ, Բարերար Տէրը քաւու-
թիւն ընէ ան բոլոր [illegible]-
19 [illegible]՝ մ Որոնք սրտերնին ուղղեցին
Տէր Աստուածը՝ իրենց հայրերուն
Աստուածը փնտռելու, թէեւ ա-
նոնք սրբարանին մաքրութեանը
20 համեմատ [illegible] չըլլան։ Եւ
Տէրը Եզեկիային [illegible] լսեց,
ու † ժողովուրդին թողութիւն
տուաւ։

21 Ու Երուսաղէմի մէջ գտնուող
Իսրայէլի որդիքը մեծ ուրախու-
թեամբ յ եօթը օր բաղարջակերաց
տօնը կատարեցին․ ու Ղեւտացինե-
րը և քահանաները ամէն օր բարձ-
րաձայն նուագարաններով Տէրոջը
22 [illegible]՝ Տէրը կ՚օրհնէին։ Ու
Եզեկիա ն քաղցրութեամբ խօսե-
ցաւ՝ Տէրոջը բարի հանճարը ‡ իմա-
ցող բոլոր Ղեւտացիներուն․ և տօ-
նին եօթը օրը խաղաղութեան զո-
հեր մատուցանելով՝ ու շ իրենց
հայրերուն Տէր Աստուծոյն գոհու-
23 թիւն տալով՝ կ՚ուտէին։ Եւ բոլոր
ժողովքը խորհուրդ ըրին որ ո ուրիշ
եօթը օր ալ [illegible] պահեն, ու եօթը
օր ալ մեծ ուրախութիւն ըրին։
24 Քանզի Յուդայի Եզեկիա թագա-
ւորը ժողովքին պ հազար զուարակ
ու եօթը հազար ոչխար պարգեւեց․
իշխաններն ալ ժողովքին հազար
զուարակ ու տասը հազար ոչխար
պարգեւեցին․ ու շատ քահանաներ
25 ջ սրբուեցան։ Եւ բոլոր Յուդայի
ժողովքը, ու քահանաները, ու
Ղեւտացիները, և ռ Իսրայէլէն եկող-
ներուն բոլոր ժողովքը, ու Իսրա-
յէլի երկրէն եկող և Յուդայի մէջ
բնակող պանդուխտները ուրախա-
26 ցան։ Ու Երուսաղէմի մէջ մեծ ու-
րախութիւն եղաւ․ քանզի Իսրա-
յէլի թագաւորին՝ Դաւիթի որ-
դւոյն Սողոմոնին օրերէն 'ի վեր Ե-
րուսաղէմի մէջ ասանկ [illegible]
[illegible] մը եղած չէր։

27 Անկէ ետքը Ղեւտացի քահանա-
ները ելան ու ժողովուրդը ս օրհնե-
ցին․ և անոնց ձայնը լսուեցաւ,
ու անոնց աղօթքը [illegible]
վ սուրբ բնակարանը՝ երկինքը հա-
սաւ։

ա Երեմ․ Գ․ 1․ Յովէլ․ Բ․ 13․
բ Դ Թագ․ ԺԵ․ 19, 29․
գ Եզեկ․ Ի․ 18․
դ Գլ․ ԻԹ․ 8․
ե Բ Օր․ Ժ․ 16․
զ Տես ա Մն․ ԻԹ․ 24․ Եզր․ Ժ․ 19․
* Եբր․ ձեռք տուէք
է Գլ․ ԻԹ․ 10․
ը Սաղ․ ՃԶ․ 46․
թ Ել․ ԼԴ․ 6․
ժ Եսայ․ ԾԵ․ 7․
ի Գլ․ ԼԶ․ 16․
լ Գլ․ ԺԱ․ 16․ Հմր 18, 21․
խ Փիլ․ Բ․ 13․
ծ Գլ․ ԻԹ․ 25․
կ Գլ․ ԻԸ․ 24․
հ Գլ․ ԻԹ․ 34․

Ն․ Ք․ ԴՔ․ 726

ձ Գլ․ ԻԹ․ 34․
ղ Հմր 11․
ճ Ել․ ԺԲ․ 43, [illegible]
մ Գլ․ ԺԹ․ 3․
† Եբր․ ժողովուրդը բժշկեց․
յ Ել․ ԺԲ․ 15․ ԺԳ․ 6․
ն Եսայ․ Խ․ 2․
‡ [illegible]
շ Բ Օր․ ԼԳ․ 10․ Գլ․ ԺԷ․ 9․ ԼԵ․ 3․
ո Եզր․ Ժ․ 11․
չ Տես Գ Թագ․ Ը․ 65․
պ Գլ․ ԼԵ․ 7, 8․
ջ Գլ․ ԻԹ․ 34․
ռ Հմր 11, 18․
ս Թուոց․ Զ․ 23․
վ Սաղ․ ԿԸ․ 5․

ՆԱՀԱՆԳ ԳԼՈՒԽ Լ.Ը

ՆԱՀԱՆԳ 726

1 Ժողովուրդը յաժար կամաք կառապաւուԹիւնը կը կորձանէ ։ 2 Եզեկիա կարդի կը դնէ քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն դասակարգուԹիւնները ։ ու անոնց գործքը ու ապրուստը կը հոգայ ։ 5 Ժողովուրդին յաժարամտուԹիւնը՝ զոհեր մատուցանելու ու տասանորդներ տալու համար ։ 11 Եզեկիա վերակացուներ կը դնէ տասանորդները բաժին ընելու համար ։ 20 Եզեկիային անկեղծ բարեպաշտուԹիւնը ։

1 Ու երբոր ասոնք ամէնը լմընցան, հոն գտնուող բոլոր Իսրայէլացիք Յուդայի քաղաքները ելան, և բոլոր Յուդայի, Բենիամինի, Եփրեմի ու Մանասէի մէջ եղող արձանները կտոր կտոր ըրին, Աստարովթի կուռքերը կոտրտեցին, և բարձր տեղերը ու սեղանները փլցուցին, անանկ որ բան մը չթողուցին. ետքը Իսրայէլի որդիքը՝ ամէն մարդ իր ժառանգուԹիւնը՝ իրենց քաղաքները դարձան ։

2 Ու Եզեկիա Էքահանաներուն ու Ղեւտացիներուն դասերը հաստատեց իրենց կարգերուն համեմատ, ԹԷ քահանաներուն և ԹԷ Ղեւտացիներուն, ամէն մէկուն գործքին նայելով, Էողջակէզներու ու խաղաղուԹեան զոհերու համար, ու Յերովթան *սրաՀներուն դռներուն մէջ պաշտելու, գովելու ու օրհնուԹիւն ընելու համար ։ 3 Նաև իր ստացուածքէն ողջակէզներուն համար՝ այսինքն Յերովթան օրինաց գրքին մէջը գրուածին պէս առաւօտեան ու երեկոյեան ողջակէզներուն համար, և շաբաԹներուն ու ամսագլուխներուն ու Հանդիսաւոր տօներուն ողջակէզներուն համար ԹագաւորիՀ բաժինը որոշեց ։ 4 Ու Երուսաղեմի մէջ բնակող ժողովուրդին Հրամայեց որ Էքահանաներուն ու Ղեւտացիներուն բաժինը տան, որպէս զի անոնք Ցեհովայի օրէնքը կարդան ։ 5 Երբոր Հրամանը Հրատարակուեցաւ, Իսրայէլի որդիքը Էցորենին, գինիին, եղեւնին, մեղրին և բոլոր անդաստանաց բերքերուն երախայրիները առատութեամբ բերին, ու ամէն բանին տասանորդը առատաձեռնութեամբ բերին ։ 6 Եւ Յուդայի քաղաքներուն մէջը բնակող Իսրայէլի ու Յուդայի որդիքը՝ անոնք ալ արջառներուն ու ոչխարներուն տասանորդները, և իրենց Ցեհովայ Աստուծոյն նուիրած սուրբ բաներուն տասանորդները բերին ու դիզեցին ։ 7 Անոնք երրորդ ամսուն մէջ սկսան դիզել, և եօԹներորդ ամսուն մէջ լմընցուցին ։ 8 Ու Եզեկիա ու իշխանները եկան, ու երբոր անդեղերը տեսան՝ Ցեհովայ ու անոր ժողովուրդը օրհնեցին ։ Ու Եզեկիա ան դեղերուն համար քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն 10 հարցուց ։ Եւ Սադովկի տունէն եղող մեծ քահանան Ազարիա անոր պատասխան տուաւ ու բսաւ, Էքանի որ ընծաները Ցեհովայ տունը բերելու սկսան՝ կերանք, կշտացանք, ու խիստ շատ աւելցաւ. վասն զի Ցեհովայ իր ժողովուրդը օրհնեց. ու աւելցածը ասոնց առատութիւն է ։ 11 Ու Եզեկիա հրամայեց որ Ցեհովայ տանը մէջ շտեմարաններ պատրաստեն. ու պատրաստեցին, 12 Եւ ընծաները ու տասանորդները ու սուրբ բաները հաւատարմութեամբ ներս տարին. և անոնց վերակացուն Ղեւտացի Քոնոնիան էր, ու անոր եղբայրը Սեմէի ետքը 13 Իեհիէլ, Ազազիա, Նահաթ, Ասայէլ, Երիմոթ, Յովզաբադ, Եղիէլ, Ցեսմաքիա, Մահաթ ու Բանեա՝ Քոնոնիային ու անոր եղբօրը Սեմէիին ձեռքին տակը՝ Եզեկիա ԹագաւորիՀ ու Ցերովթ տանը առաջնորդին Ազարիային հրամանովը վերակացուներ էին ։ 14 Եւ արեւելեան կողմին դռնապանը՝ Ղեւտացի Յեմնայի որդին Կովրէ Ցերովթը բարձրացընելու ընծաները ու ամենասուրբ բաները բաժնելու համար՝ Աստուծոյ 15 կամաւոր ընծաներուն վրայ էր. Եւ անոր հրամանին տակ Էքահանայից քաղաքներուն մէջ՝ Եդէնին, Մինիամինին, Ցեսուին, Սեմայիային, Ամարիային ու Սեքենիային յանձնուած էր, իրենց եղբայրներուն՝ մեծին ու պզտիկին դասակարգութեանը նայելով՝ ընծաներ 16 բաժնելը. Նաև ազգահամարին մէջը գրուած իրեք տարուընէ վեր եղող բոլոր արուներուն՝ որոնք օրէ օր Ցերովթը տունը կը մտնէին իրենց պահպանութիւններուն մէջ՝ իրենց դասակարգութեանը համեմատ իրենց ծառայութիւնը Էքահանայից 17 համար. Ու նաև ազգահամարին մէջ գրուած քահանաներուն՝ իրենց ազգատոհմներուն համեմատ, ու Էքսան տարեկանէն վեր եղող Ղեւտացիներուն՝ իրենց պահպանութեանը՝ իրենց դասակարգութեանը համեմատ 18 իրենց ծառայութիւնը Էքահանայից համար. Ու նաև ազգահամարին մէջ գրուած անոնց ամէն ընտանիքներուն՝ կիներուն, տղաքներուն ու աղջիկներուն, այսինքն անոնց բոլոր ժողովին. քանզի հաւատարմութեամբ կը սրբուէին ։ 19 Եւ անոնց քաղաքներուն Յարութեանց արտերուն մէջը Էղէ Ահարոնի որդւոցը քահանաներուն համար՝ ամէն քաղաքի

ՆԱՀԱՆԳ 726

ԲՄՂ. Գ. 10։

ԺՂԵՒՀ. ԺԳ. 13։

ՅՈՎՍ. Ի. 9։

ՂՄՂ. Ի. 24, 27։

ԵՂԵ. ԽԵ. 34։ ԹՒՌ. Ա. 2։

ՆԱՀԱՆԳ Ա. 8։ ԺԸ. 2։ ՅՈՎՍ. ԻԳ. 10։ ՂՄՂ. Ի. 7։

ԻԵԼ. ԻՐ. 29։ ՆԵՀՀ. ԺԳ. 12։

ԵՂԵ. ԽԵ. 30։ ԲՕՐ. ԺԳ. 28։

ՂՄՂ. Ի. 4։ ՏԱՂ. Ա. 14։

ՅՈՎՍ. ԽԳ. 6, ԽԴ. 1։

ՅՈՎՍ. ԽԳ. 30, 31։

*ԵՒՐ. ԲԱՐԱԿԻՆ

ԹՒՌ. ԽԸ. ԽԹ։

Ն. Ք. Գ. Ք. 726

ծ Հմր 12, 13, 14, 15.

ե Դ Թագ. Ի. 3.

մէջ Ահարոնի որդիներուն անուններովը յիշուած մարդիկներ կային, որոնք քահանայից բոլոր արուներուն ու Ղեւտացւոց ազգահամարին մէջ բոլոր գրուածներուն բաժիններ կու տա-
20 յին ։ Ու Եզեկիա բոլոր Յուդայի մէջ այսպէս ըրաւ, և իր Տէր Աստուծոյն առջեւը ե բարի, ուղիղ ու ճշմարիտ եղածը ըրաւ ։
21 Եւ իր ամէն ձեռք զարկած գործը՝ թէ Աստուծոյ տանը ծառայութեանը համար և թէ օրէնքին ու պատուիրանքին համար, իր բոլոր սրտովը իր Աստուածը փնտռելով ըրաւ ու յաջողեցաւ ։

ԳԼ. ԼԲ

1 Սենեքերիմ Յուդայի վրայ կը յարձակի ․ իսկ Եզեկիա սիրտը ամուր բռնելով՝ իր ժողովուրդը կը քաջալերէ ։ 9 Սենեքերիմին՝ թէ պատգամաւորներու միջոցով և թէ գրուածքով ըրած հայհոյութեանցը դէմ, Եզեկիա ու Եսայի աղօթք կ'ընեն ։ 21 Հրեշտակ մը Ասորեստանի բանակը բնաջինջ կ'ընէ ։ 24 Եզեկիա իր հիւանդութենէն առենը աղօթելով՝ Աստուած անոր առողջանալուն նշան մը կու տայ ։ 25 Եզեկիա կը հպարտանայ, բայց Աստուծով կը խոնարհի ։ 27 Անոր հարստութիւնը ու գործքերը ․ 31 անոր յանցանքը՝ Բաբելոնի դեսպաններուն եկած առենը ։ 32 Եզեկիա մեռնելով՝ Մանասէ անոր տեղը կը յաջորդէ ։

713

— Դ Թագ. ԺԸ. 13, Ա. ; Ես. ԼԶ. 1, Ա.

* Կամ՝ Հաւատարմութեամբ ըրած գործքերէն

1 — Աս *բաներէն ու աս ճշմարտութենէն" ետքը Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը եկաւ, ու Յուդայի երկիրը մտնելով, պարսպաւոր քաղաքներուն դէմը բանակեցաւ, ու միտքը դրած էր որ զանոնք բռնութեամբ իրեն առնէ ։
2 Ու Եզեկիա տեսնելով որ Սենեքերիմ եկեր է, ու Երուսաղեմի դէմ
3 պատերազմիլ կ'ուզէ, Իր իշխաններուն ու զօրաւորներուն հետ խորհուրդ ըրաւ, որ քաղաքէն դուրս եղող աղբիւրներուն ջուրերը գոցէ ․ և անոնք անոր օգնութիւն ըրին ։
4 Ու շատ ժողովուրդ ժողվուեցաւ, ու բոլոր աղբիւրները ու երկրին մէջէն անցնող հեղեղատը գոցեցին՝ ըսելով ․ Ինչո՞ւ համար Ասորեստանի թագաւորները գան,
5 ու առատ ջուր գտնեն ։ Ու բ Եզեկիա զինքը ուժովցուց, ջ և ամէն փլած պարիսպները շինեց, ու աշտարակները բարձրացուց, ու դուրսէն մէկ ուրիշ պարիսպ մըն ալ շինեց ․ և Դաւիթի քաղաքին մէջը եղող տ Մելոնը նորոգեց, ու շատ + նիզակներ ու ասպարներ շի-
6 նեց ։ Եւ ժողովուրդին վրայ պատերազմի զօրապետներ դրաւ, ու զանոնք քաղաքին դրանը հրապարակին մէջ իր քովը ժողվեց, և անոնց հետ ի քաղցրութեամբ խօ-
7 սեցաւ՝ ըսելով, ր Զօրացէ՛ք ու քաջասիրտ եղէք ․ Ասորեստանի թա-

բ Ես. Իբ. 9, 10.

ջ Գլ. Իե. 23.

տ Բ Թագ. Ե. 9. Դ Թագ. Թ. 24.

+ Կամ՝ սուրեր

ի Գլ. Լ. 22. Ես. Խ. 2.

ր Օր. Լա. 6.

գաւորին երեսէն, ու անոր հետը եղող բոլոր բազմութեանը երեսէն ե մի՛ վախնաք ու մի՛ զարհուրիք ․ վասն զի ը մեզի հետ եղողները անոր հետ եղողներէն շատ են ։
8 Անոր հետ թ մարմնեղէն բազուկ կայ, բայց ժ մեզի հետ եղողը մեր Տէր Աստուածն է, որ պիտի օգնէ մեզի, ու մեր ‡ պատերազմներուն մէջ առաջնորդութիւն պիտի ընէ"։ Եւ ժողովուրդը Յուդայի Եզեկիա թագաւորին խօսքերէն սիրտ առաւ ։
9 ի Ասկէ ետև Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը, երբոր ինքը ու իր բոլոր ‖ իշխանները Լաքիսի վրայ էին, իր ծառաները Երուսաղէմ խրկեց Յուդայի Եզեկիա թագաւորին ու Երուսաղէմ եղող
10 բոլոր Յուդային՝ ըսելով, լ Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը այսպէս կ'ըսէ ․ Դուք որո՞ւն ապաւինելով՝ Երուսաղէմ § պաշարման
11 մէջ կը նստիք ․ Չէ՞ որ Եզեկիա ձեզ դրխէ կը հանէ, որ ձեզ անօթութեամբ ու ծարաւով մեռնելու մատնէ, ըսելով թէ խ Մեր Տէր Աստուածը մեզ Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն պիտի ազատէ ։
12 ծ Անիկայ նոյն Եզեկիան չէ՞, որ անոր բարձր տեղերը ու սեղանները վերցուց, և Յուդայի ու Երուսաղեմի բնակիչներուն ըսաւ, Մինակ մէկ սեղանի առջև երկրպագութիւն ըրէք, ու անոր վրայ խունկ
13 ծխեցէք ։ Չէ՞ք գիտեր թէ երկիրներուն ամէն ժողովրդոցը ինչ ըրի ես՝ ու իմ հայրերս ․ միթէ ան երկիրներուն կ ազգաց աստուածները իրենց երկիրները կրցա՞ն իմ
14 ձեռքէս ազատել ։ Իմ հայրերուս բնաջինջ ըրած ազգերուն բոլոր աստուածներուն ո՞րը իր ժողովուրդը իմ ձեռքէս ազատելու կարող եղաւ, որ ձեր Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս ազատելու կա-
15 րող ըլլայ ։ Եւ հիմա հ Եզեկիա ձեզ չխաբէ, ու ձեզ այդպէս գըլխէ չհանէ, անոր մի՛ հաւատաք ․ վասն զի ազգի մը կամ թագաւորութեան մը բնաւ մէկ աստուածը իր ժողովուրդը իմ ձեռքէս ու իմ հայրերուս ձեռքէն չկրցաւ ազատել ․ ո՛ւր մնաց որ ձեր Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս
16 ազատէ ։ Եւ անոր ծառաները Տէր Աստուծոյ դէմ ու անոր ծառային Եզեկիային դէմ աւելի խօսքեր ալ
17 ըսին ։ Եւ Սենեքերիմ Իսրայէլի Տէր Աստուածը հայհոյելով ու անոր դէմ խօսելով ձ նամակ գրեց ու ըսաւ, ղ Ինչպէս որ երկիրներուն ազգաց աստուածները իրենց ժողո-

Ն. Ք. Գ. Ք. 713

ե Գլ. Ի. 15.

ը Դ Թագ. Զ. 16.

թ Երեմ. ԺԷ. 5 ; Յով. Դ. 4.

ժ Գլ. Ժզ. 12 ; Հռովմ. Ը. 31.

‡ Եբր. պատերազմները պիտի պատերազմի.

710

ի Դ Թագ. ԺԸ. 17.

‖ Կամ՝ զօրքը

լ Դ Թագ. ԺԸ. 19.

§ Կամ՝ ամրոցին

խ Դ Թագ. ԺԸ. 30.

ծ Դ Թագ. ԺԸ. 22.

կ Դ Թագ. ԺԸ. 33, 34, 35.

հ Դ Թագ. ԺԸ. 29.

ձ Դ Թագ. ԺԹ. 9.

ղ Դ Թագ. ԺԹ. 12.

ն · ը · ղե · 710

ժդ Թագ · ԺԸ · 26, 27, 28 ։

ա դ Թագ · ԺԸ · 28 ։

ա դ Թագ · ԺԹ · 18 ։

ն դ Թագ · ԺԹ · 15 ։

ն դ Թագ · ԺԹ · 2, 4 ։

իր 710

դ Թագ · ԺԹ · 35, եա ։

710

Ա ԳԼ · Ժե · 5 ։

դ ԳԼ · ա · 1 ։

713

ժդ Թագ · ԻԹ · 1 ։ Ես · լը · 1 ։

ա կա՛մ հրաշալի նշան մը տուաւ

ա Սպ. ՃԺԶ · 12 ։

ա ԳԼ · Իզ · 16 ։ Ամ · ը · 4 ։ Ա ԳԼ Իգ · 18 ։

ա Երեմ · Իզ · 18, 19 ։

ժդ Թագ · Ի · 19 ։

վուրդները իմ ձեռքս չկրցան ազատել , այնպէս ալ Եզեկիային Աստուածը իր ժողովուրդը իմ
18 ձեռքս պիտի չազատէ ։ Եւ ա պարսպին վրայ եղող Երուսաղէմի ժողովուրդին ա բարձր ձայնով Երայեցերէն պոռացին , զանոնք վախցնելու ու շփոթութեան մէջ ձգելու համար , որ քաղաքը
19 առնեն ։ Ու Երուսաղէմի Աստուծոյն դէմ խօսեցան , իբրև երկրի ժողովրդոց աստուածներու դէմ , որ ա մարդու ձեռագործ էն ։
20 Ու Եզեկիա թագաւորը և Ամովսի որդին Եսայի մարգարէն աս բանիս համար դէպ ի երկինքը
21 աղաղակելով աղօթք ըրին ։ Եւ Տէրը հրեշտակ մը խրկեց , ու Ասորեստանի թագաւորին բանակին մէջ ամէն զօրաւոր կտրիճը ու իշխանը ու զօրագլուխը զարկաւ . և անիկայ ամօթով իր երկիրը դարձաւ . ու իր աստուծոյն տունը մտաւ , և իր երանքէն ելած երիւք զանիկայ հոն սրով մեռցուցին ։
22 Ա՛յսպէս Տէրը Եզեկիան ու Երուսաղէմի բնակիչները Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորին ձեռքէն և ամենուն ձեռքէն ազատեց , ու զանոնք ամէն կողմանէ պաշտպա-
23 նեց ։ Եւ շատերը Տէրոջը բնծաներ կը բերէին Երուսաղէմ , ու Ցուդայի Եզեկիա թագաւորին — և պատուական բաներ . ու անկէ ետքը անիկայ բոլոր ազգերուն առջևը ա բարձրացաւ ։
24 Ան օրերը Եզեկիա մահուան աստիճան հիւանդացաւ , ու Տէրոջը աղօթք ըրաւ . և Տէրը խօսեցաւ անոր , ու *հրաշք մը ը-
25 րաւ՝ անոր ։ Ու Եզեկիա իր ընդունած բարիքին փոխարէն չհատուցած ա վասն զի անոր սիրտը հպարտացաւ . Հուստի անոր վրայ ու Ցուդայի ու Երուսաղէմի վրայ բարկութիւն և-
26 կաւ ։ Բայց Եզեկիա իր սրտին հպարտութեանը համար խոնարհեցաւ , թէ ինքը և թէ Երուսաղէմի բնակիչները . անոր համար Տէրոջը բարկութիւնը ա Եզեկիային օրերը անոնց վրայ չեկաւ ։
27 Ու Եզեկիա խիստ շատ հարստութիւն ու փառք ունեցաւ . և անիկայ իրեն արծաթի , ոսկիի , պատուական քարերու , խունկերու , ասպարներու ու ամէն տեսակ ցանկալի անօթներու համար
28 գանձարաններ շինեց . Եւ ցորենի ու գինիի ու ձէթի բերքերուն համար շտեմարաններ , և ամէն տեսակ անասուններու համար ախոռներ , ու հօտերու համար փարախներ շի-
29 նեց ։ Եւ քաղաքներ շինեց իրեն , ու շատ ոչխարներ ու արջառներ ստացաւ . վասն զի ա Աստուած խիստ շատ ստացուածք տուաւ ա-
30 նոր ։ Եւ ա Եզեկիան Գեհոնին վերի ջրանցքը գոցեց , ու զանիկայ դէպ ի վար Դաւիթի քաղաքին արևմտեան կողմը ուղղեց . ու Եզեկիա իր բոլոր գործերուն մէջ յաջողութիւն գտաւ ։
31 Բայց երբոր Բաբիլոնի իշխանաց դեսպանները ա անոր խրկուեցան՝ երկրին մէջը եղած հրաշքը հարցընելու համար , Աստուած զանիկայ թողուց , ա որ փորձէ ու բոլոր ա անոր սրտին մէջ եղածը գիտնայ ։
32 Ու Եզեկիային մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բարեպաշտութիւնը ահա Ամովսի որդւոյն Եսայի մարգարէին ա մարգարէութեանը մէջ՝ և Ցուդայի ու Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին մէջ
33 գրուած է ։ Ու Եզեկիա իր հայրերուն հետ քնացաւ . ու զանիկայ Դաւիթի որդւոյը պինտ բարձր գերեզմաններուն մէջը թաղեցին . և բոլոր Ցուդա ու Երուսաղէմի բնակիչները ի պատիւ ըրին անոր իր մահուան առնը . ու անոր տեղը անոր որդին Մանասէ թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · ԼԹ

1 Մանասէին չար վարմունքը ։ 3 Անիկայ կռապաշտութիւնը կը հաստատէ , ու խրատ բնդունիլ չուզեր ։ 11 Մանասէ Բաբիլոն կը տարուի . 12 ու հոն Աստուծոյ ազօթելով՝ դերութենէ կ'ազատուի . ու կը դառնայ կռապաշտութիւնը կը կործանէ ։ 18 Անոր գործքերը ։ 20 Մանասէ մեռնելով՝ Ամոն անոր տեղը կ'անցնի ։ 21 Ամոնին չար վարմունքը ու իր ծառաներէն սպաննուիլը ։ 23 Ժողովուրդը ան սպաննող մարդիկը կը մեռցընեն ու Յոսիան թագաւոր կ'ընեն ։

1 Մանասէ տասներկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ յիսունհինգ տարի թագաւորութիւն ըրաւ ։
2 Եւ անիկայ Տէրոջը Իսրայէլի որդւոց առջևէն վռնտած ազգերուն ի գարշելի գործքերուն պէս
3 Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ ։ Ու անիկայ իր հօրը Եզեկիային ա կործանած բարձր տեղուանքը նորէն շինեց , ու Բահաղիմին սեղաններ կանգնեց , և Աստարովթի կուռքեր շինեց . ու Երկինքին բոլոր զօրութիւններուն երկրպագութիւն ըրաւ , և անոնց ծառայութիւն
4 ըրաւ . Ու սեղաններ շինեց Տէրոջը տանը մէջ , որուն համար Տէրը ըսած էր Թէ Երուսաղէմ անուանս յաւիտեան Երուսաղէմի մէջ պիտի
5 դնեմ ։ Ու Տէրոջը տանը Երկու-

ն · ը · ղե · 713

ա ա Մն · իթ · 12 ։

ա Ես · իբ · 9 , 11 ։

712

ժ դ Թագ · ի · 12 ։ Ես · լը · 1 ։

ա Օր · ը · 2 ։

ա Ես · լդ · լե · լը · լթ ։

ժդ Թագ · ԺԹ · ի ։

ա դ Թագ · ի · 21 ։

ա Առակ · ժ · 7 ։

698

ա դ Թագ · ի · ա · 1 , եա ։

ա դ Թագ · ի · 1 , 3 ։ ԳԼ · ժդ · 9 ։ Ա Մն · իբ · 3 ։

ժ դ Թագ · ԺԸ · 4 ։ ԳԼ · Լ · 14 ։ լա · 1 ։ լը · 12 ։

ա Օր · ԺՀ · 21 ։

ա Օր · ԺԵ · 3 ։

ՂԱ Օր · ԺԲ · 11 ։ դ Թագ · ը · 29 ։ թ · 3 ։ ԳԼ · Զ · 6 ։ Ե · 16 ։

ա ԳԼ · դ · 9 ։

Ն · Ք · ԴՔ · 698

ը Ղև · ԺԸ · 21 · ր Օր · ԺԸ · 10 · Դ Թագ · ԻԴ · 10 · Գէ · ԻԸ · 3 · Եզեկ · ԻԴ · 37 · 39 · Բ Բ Օր · ԺԸ · 10 · 11 · Ժ Դ Թագ · Իա · 6 · Է Դ Թագ · Իա · 7 · Ը Սաղ · ՃԼԲ · 14 · Ի Բ Թագ · Է · 10 ·

զօրութիւններուն սեղաններ շի-
6 նեց ․ Եւ անիկայ Ենովմի որդւոյն
ձորին մէջ ըիր որդիները կրակէ
անցուց , Բու գուշակութիւն ,
հմայութիւն և գիւթութիւն կ'ը-
նէր , և ծ վհուկներ ու նշանագէտ-
ներ ունէր ․ և Տէրոջը առջևը շատ
չարութիւն ըրաւ , ու զանիկայ
7 բարկացուց ։ Եւ է իր շինած քան-
դակեալ կուռքը Աստուծոյ տունը
դրաւ , որուն համար Աստուած
Դաւիթին ու անոր որդւոյն Սողո-
մոնին ըսեր էր , իմ անունս Լաս
տանս մէջ , ու Իսրայէլի բոլոր ցե-
ղերէն իմ ընտրած Երուսաղեմիս
8 մէջ պիտի դնեմ յաւիտեան ․ Ի Եւ
Իսրայէլին ոտքը մէյմըն ալ պիտի
չշարժեմ ասա երկրէն , որուն մէջ
ձեր հայրերը հաստատեցի ․ միայն
թէ անոնք զգուշութեամբ 'ի գործ
դնեն ան բոլոր օրէնքը , կանոնները
ու դատաստանները՝ որոնք Մով-
սէսին ձեռքովը անոնց պատուիրե-
9 ցի ։ Բայց Մանասէ Յուդան ու
Երուսաղեմի բնակիչները այնպէս
մոլորցուց , որ Տէրոջը Իսրայէլի
որդւոցը առջևէն կորսնցուցած
ազգերէն աւելի չարութիւն ըրին ։
10 Եւ Տէրը Մանասէին ու անոր ժո-
ղովուրդին խօսեցաւ , բայց ա-
նոնք մտիկ չըրին ։

677

Ժ Բ Օր · ԻԸ · 36 · Յոբ · ԼԶ · 8 · Ժ Սաղ · ՃԷ · 10 · 11 · Հ Ա Պետ · Ե · 6 · Յ Ա Մն · Ե · 20 · Եզր · Ը · 23 · Ղ Սաղ · Թ · 16 · Դան · Դ · 25 · Փ Դ Թագ · Ա · 33 · Ր Գէ · ԻԵ · 3 · Ս Հմր 3 · 5 · 7 · Ն Ղև · Է · 12 ·

11 Ժ Եւ Տէրը անոնց վրայ Ասորես-
տանի թագաւորին զօրագլուխները
բերաւ ․ ու Մանասէն կարթերով
բռնեցին , և Լ զանիկայ ոտնակապե-
րով կապեցին ու Բաբիլոն տա-
12 րին ։ Ու անիկայ իր նեղութեան
ատենը իր Տէր Աստուծոյն երեսը
խնդրեց , և իր հայրերուն Աստու-
ծոյն առջևը Հ մեծապէս խոնարհե-
13 ցաւ , Ու անոր աղօթք ըրաւ ․ և
Տէրը Յ անոր աղօթքը ընդունեց ու
աղաչանքը լսեց , ու զանիկայ Ե-
րուսաղէմ իր թագաւորութեանը
դարձուց ։ Ան ատենը Մանասէ
Ղ իմացաւ որ Եհովան է Աստուած ։
14 Եւ ասկէ ետքը Դաւիթի քաղա-
քին դուրսը՝ Փ Գեհոնին արեւ-
մուտեան կողմը հեղեղատին մէջ՝
ու մինչև Ձկանց դրանը բերանը մէկ
պարիսպ մը շինեց , Ր Ոփաղն ալ
մէջը առնելով , ու զանիկայ շատ
բարձրացուց , և Յուդայի բոլոր
պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ
15 զօրքի իշխաններ դրաւ ։ Ու Ս օ-
տար աստուածները ու կուռքը
Տէրոջը տունէն վերցուց , ու Տէ-
րոջը տանը լեռանը վրայ , ու Երու-
սաղեմի մէջ իր շինած բոլոր սե-
ղանները վերցուց , և քաղաքէն
16 դուրս նետեց ։ Ու Տէրոջը սեղա-
նը շինեց , և անոր վրայ խաղաղու-
թեան ու Ն շնորհակալութեան զօ-
հեր մատուց ․ և Յուդային պա-
տուիրեց որ Իսրայէլի Տէր Աս-
տուծոյն ծառայութիւն ընեն ։
17 Ն Սակայն ժողովուրդը տակաւին
բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մա-
տուցանէին , բայց միայն իրենց Տէր
Աստուծոյն ։
18 Եւ Մանասէին մնացորդ պատ-
մութիւնը , ու իր Աստուծոյն ը-
րած աղօթքը , ու Իսրայէլի Տէր
Աստուծոյն անունովը անոր խօ-
սող ա տեսանողներուն խօսքերը
ահա Իսրայէլի թագաւորներուն
յիշատակաց գրքին մէջ գրուած
19 է ։ Ու անոր աղօթքը , և ըն-
դունուիլը , ու անոր բոլոր մեղքը ,
ու յանցանքը , և ան տեղուան-
քը՝ ուր որ իր դարձի գալէն ա-
ռաջ բարձր տեղեր շինեց , ու Աս-
տարովթի կուռքեր ու քանդակած
կուռքեր կանգնեց , ահա † Հոզային
ժամանակագրութեանը մէջ գր-
20 րուած է ։ Ն Եւ Մանասէ իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ
իր տանը մէջ թաղեցին ․ և անոր
տեղը անոր որդին Ամոն թագա-
ւոր եղաւ ։
21 Ամոն Ղ քսանուերկու տարեկան
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Ե-
րուսաղեմի մէջ երկու տարի թա-
22 գաւորութիւն ըրաւ ։ Ու Տէրոջը
առջևը չարութիւն ըրաւ իր հօրը
Մանասէին ըրածին պէս ․ և իր հօ-
րը Մանասէին շինած բոլոր կուռ-
քերուն Ամոն զոհ մատուց , ու ա-
23 նոնց ծառայութիւն ըրաւ ։ Բայց
Տէրոջը առջևը չխոնարհեցաւ ,
Ջ ինչպէս որ իր հայրը Մանասէ
խոնարհեր էր ․ մանաւանդ աս Ա-
մոնը աւելի յանցանք գործեց ։
24 Ո Եւ իր ծառաները դաւաճանու-
թիւն ըրին իրեն դէմ , ու զանիկայ
25 իր տանը մէջ մեռցուցին ։ Ու երկ-
րին ժողովուրդը Ամոն թագաւո-
րին դէմ դաւաճանութիւն ընող-
ներուն ամէնը մեռցուցին ․ ու երկ-
րին ժողովուրդը անոր որդին Յով-
սիան անոր տեղը թագաւոր դրին ։

Ն · Ք · ԴՔ · 677

Ն Գէ · Ժ · 12 · ա Թագ · Թ · 9 · † Կամ՝ տեսանողներուն · Ն Դ Թագ · Իա · 18 · Ղ Դ Թագ · Իա · 19, Ծ · Ջ Հմր 12 · Ո Դ Թագ · Իա · 23 · 24 ·

641

ԳԼ · ԼԴ

1 Յովսիային բարի թագաւորութիւնը ։ 3 Անիկայ կռապաշտութիւնը բնաջինջ կ'ընէ ։ 8 Տաճարին նորոգութեանը ձեռք կը զարնէ ։ 14 Քեղկիա քահանան օրինաց գիրք մը կը գտնէ , ու Յովսիա մարդ կը խրկէ Ողդային՝ որ անոր վրայով Տէրոջը հարցընէ ։ 23 Ողդա կը մարգարէանայ թէ Երուսաղեմ պիտի կործանուի , բայց չէ՝ թէ Յովսիային օրերը ։ 29 Յովսիա ան օրինաց գիրքը հանդիսաւոր ժողովքի մը կարդացընել տալով , Աստուծոյ հետ նորէն ուխտ կ'ընէ ։

Ո Դ Թագ · ԻԲ · 1, Ծ ·

1 Ո Յովսիա ութը տարեկան էր
երբոր թագաւոր եղաւ , ու Ե-
րուսաղեմի մէջ երսունըմէկ տարի
2 թագաւորեց ։ Եւ անիկայ Տէրոջը

Ն·Ք·ՂԲ· 677

634

Բ ԳԼ·ԺԱ·2։

630

Բ դ Թագ· ԺԳ·2։

Գ ԳԼ·ԼԲ· 17·22։

Ի ՂԼ·ԻԳ· 30։ դ Թագ· ԻԳ·4։

Ը դ Թագ· ԻԳ·4։

Ի դ Թագ· ԺԳ·2։

*Կ՚՛ չուրլանակի առնոց տուները փշտանց։

ԸՐ Օր·Թ· 21։

624

Խ դ Թագ· Իր·3։

Ժ Ցես դ Թագ· ԺՐ·4, ՁԱ· †ԵՀՐԱՒԱՒԻՆ,

առջևը ուղղութիւն ըրաւ, ու իր հօրը Դաւիթին ճամբաներուն մէջը քալեց, ու ալ կամ ձախ կողմը չխոտորեցաւ։

3 Եւ իր թագաւորութեանը ու-թերորդ տարին երբոր դեռ ինքը պատանի էր, Բ իր հօրը Դաւիթին Աստուածը խնդրել սկսաւ. ու եր-կուտասաներորդ տարին Բ Ցուդան ու Երուսաղէմը Բ բարձր տեղերէն, Աստարովթի կուռքերէն և քան-դակած ու ձուլածոյ կուռքերէն

4 մաքրել սկսաւ։ Բ Եւ Բահաղիմի սեղանները անոր առջևը կործա-նեցին. ու անոնց վրայի արեգական կուռքերը կոտրտեց, և Աստա-րովթի կուռքերը ու քանդակած ու ձուլածոյ կուռքերը մանրեց ու փշրեց, Ղու անոնց զոհ մատու-ցանողներուն գերեզմաններուն վը-

5 րայ ցանեց։ Եւ Բ քուրմերուն ոս-կորները անոնց սեղաններուն վրայ այրեց, ու Ցուդան ու Երուսա-

6 ղէմը մաքրեց։ Եւ Մանասէի ու Եփրեմի ու Շմաւունի քաղաքնե-րուն մէջը մինչև Նեփթաղիմ, *Լ անոնց բոլորտիքը եղած աւերակ

7 տեղերը Նչ՚պէս ըրաւ՚՚։ Ու սեղան-ները և Աստարովթի կուռքերը կործանեց. ու Ը քանդակած կուռ-քերը մանրեց ու փշրեց, և Իսրա-յէլի բոլոր երկրին մէջ եղող բո-լոր արեգական կուռքերը կո-տրրտեց, ու Երուսաղէմ դար-ձաւ։

624

8 Եւ Խ իր թագաւորութեանը տասնուութերորդ տարին երբոր երկիրը ու Է տունը մաքրեց, Եսե-լիայի որդին Սափանը, ու քաղա-քին իշխանը Մասսիան, ու Ցովա-քազի որդին Ցովաքը՝ յիշատա-կաց դպիրը խրկեց, որ իր Տէր

9 Աստուծոյն տունը նորոգեն։ Եւ անոնք քեղկիա քահանայապետին եկան. ու Ժ Աստուծոյ տունը բե-րուած ստակը †առին, որն որ Ղևտացիները՝ դրան պահապաննե-րը Մանասէի ու Եփրեմի ձեռքէն, և Իսրայէլի բոլոր մնացորդէն, ու բոլոր Ցուդայէն ու Բենիամինէն ու Երուսաղէմի բնակիչներէն ժող-

10 վեր էին. Եւ Տէրոջը տանը գործ-Ժէն վրայ դրուած բանուորներուն ձեռքը տուին. անոնք ալ Տէրոջը տանը մէջ գործող բանուորներուն տուին զանիկայ, տունը նորոգելու

11 ու շինելու համար, Ա.յսինքն հիւ-սերուն ու շինողներուն տուին, որ Ցուդայի թագաւորներուն աւրած տունները շինելու համար տաշուած քարեր, ու գերաններու համար

12 փայտեր ծախու առնեն։ Եւ ան մարդիկները գործը հաւատարմու-

թեամբ կը բանէին. ու Ֆորձը ղա-րաջ տանելու համար անոնց վրայ կեցողները Մերարիի որդիներէն՝ Ղևտացի Ցեթ ու Աբդիա, և Կահաթեանց որդիներէն Զաքա-րիա ու Մեսուղամ էին. Նաև Ղևտացիները՝ երդոց նուագարան-ներուն աղէկ տեղեակ եղողներուն

13 ամէնը. Նաև բեռնակիրներուն ու ամէն տեսակ գործը բանողներուն վերակացուներն էին. Ի և դպիրնե-րը, ոստիկանները ու դռնապան-ները Ղևտացիներէն էին։

14 Ու երբոր Տէրոջը տունը բերուած ստակը կը հանէին, քեղկիա քա-հանան Մովսէսին ձեռքով գրած

15 Ծ Տէրոջը օրինաց գիրքը գտաւ. Ու քեղկիա պատասխան տուաւ ու Սափան դպիրին ըսաւ, Տէրոջը տա-նը մէջ օրինաց գիրք մը գտայ. ու քեղկիա ան գիրքը Սափանին տը-

16 ւաւ։ Եւ Սափան գիրքը թագա-ւորին տարաւ, ու թագաւորին պատասխան բերաւ՝ ըսելով, Քու ծառաներդ իրենց յանձնուած բո-

17 լոր Ֆորձը կը կատարեն. Եւ Տէրոջը տանը մէջ գտնուած ստակը հանե-ցին, ու զանիկայ վերակացուներ-

18 ուն ձեռքը ու գործը բանողնե-րուն ձեռքը տուին։ Եւ Սափան դպիրը թագաւորին պատմեց ու ըսաւ, քեղկիա քահանան ինձի մէկ գիրք մը տուաւ. ու Սափան անոր մէջէն թագաւորին առջևը

19 կարդաց։ Ու թագաւորը օրինաց խօսքերը լսածին պէս իր հանդերձ-

20 ները պատռեց։ Եւ թագաւորը քեղկիայի, ու Սափանի որդւոյն Ահիկամին, ու Միքայի որդւոյն Աբդոնին, և Սափան դպիրին, ու Ի թագաւորի ծառային՝ Ասայիային

21 պատուիրեց ու ըսաւ, Գացէք ինձի համար, և Իսրայէլի ու Ցու-դայի մնացորդներուն համար ա-գտնուած գրքին խօսքերուն վրա-յով Տէրոջը հարցուցէք. վասն զի մեր հայրերը Տէրոջը խօսքը չպա-հելնուն համար, և ա գրքին մէջը բոլոր գրուածները չկատարելնուն համար մեր վրայ թափուած Տէրո-

22 ջը բարկութիւնը մեծ է։ Ու քեղ-կիա ու թագաւորին մարդիկները Ժ Ասայի որդւոյն Թեկուայի որ-դւոյն Սեղղումի հանդերձապետին կնկանը՝ Ողդա մարգարէին գացին. և անիկայ Երուսաղէմ Մասենայի մէջ կը բնակէր. ու անոր հետ պն-պէս խօսեցան։

23 Եւ անիկայ ըսաւ ասոնց, Իսրա-յէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ը-սէ. Ձեզ ինձի խրկող մարդուն

24 ըսէք, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես աս տեղիս ու անոր բնակիչնե-

Ն·Ք·ԴԲ· 624

Ի ա Մն·Իդ· 4, 5։

Լ դ Թագ· Իր·8, ՁԱ։

Բ դ Թագ· Իր·12 Ի՚ԸՆԿԷ Աբդոր։

Բ դ Թագ· Իր·14 Ի՚ԸՆԿԷ Աբսա։

Ն · Ք · ՁԲ · 624

բուն վրայ չարիք պիտի բերեմ՝ այսինքն ան բոլոր անէծքները՝ որ Յուդայի թագաւորին առջեւը կարդացուած գրքին մէջ գրուած է.
25 Որովհետեւ զիս թողուցին, և ուրիշ աստուածներու խունկ ծխեցին, որ իրենց ձեռքերուն բոլոր գործքերովը զիս բարկացընեն. ուստի աս տեղիս վրայ իմ բարկութիւնս պի-
26 տի թափի ու պիտի չմարի։ Բայց Տէրոջը հարցընելու համար ձեզ խրկող Յուդայի թագաւորին ասանկ ըսէք. Իսրայէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ լսած խօս-
27 քերուդ համար. Որովհետեւ քու սիրտդ կակղացաւ, ու Աստուծոյ առջեւը խոնարհեցար, երբոր աս տեղիս վրայ ու անոր բնակիչացը վրայ անոր ըսած խօսքերը լսեցիր, և իմ առջեւս խոնարհեցար, ու հանդերձներդ պատռեցիր, ու իմ առջեւս լացիր, ես ալ լսեցի, կ'ըսէ
28 Տէրը։ Ահա ես քեզ քու հայրերուդ պիտի խառնեմ, ու խաղաղութեամբ քու գերեզմանիդ մէջ պիտի ամփոփուիս. և աս տեղիս վրայ ու անոր բնակիչացը վրայ իմ բերելու բոլոր չարիքները քու աչքերդ պիտի չտեսնեն։ Ու անոնք թագաւորին պատասխան բերին։

ՅԴ Թագ · ԻԳ · 1, ՁԲ։

29 Եւ թագաւորը խրկեց, ու Յուդային ու Երուսաղէմին բոլոր
30 ծերերը ժողվեց։ Եւ թագաւորը, ու Յուդային բոլոր մարդիկները, ու Երուսաղէմին բնակիչները, և քահանաները, ու Ղեւտացիները, ու բոլոր ժողովուրդը՝ մեծէն մինչև պզտիկը Տէրոջը տունը ելան. և Տէրոջը տանը մէջ գտնուած ուխտի գրքին բոլոր խօսքերը անոնց առ-

* ԵԶՐ · ա · կանները

31 ջև կարդաց։ Ու թագաւորը իր տեղը ոտքի վրայ կայնեցաւ, ու Տէրոջը առջեւը ուխտ բրաւ, որ անգրքին մէջը գրուած ուխտին խօսքերը կատարելու համար Տէրոջը ետևէն երթայ, և անոր պատուիրանքները ու վկայութիւնները ու կանոնները բոլոր սրտով ու բո-
32 լոր հոգիով պահէ։ Ու Երուսաղէմի և Բենիամինի մէջ բոլոր գտնուողները կայնեցուց. ու Երուսաղէմի բնակիչները Աստուծոյ՝ իրենց հարցը Աստուծոյն ուխտին
33 պէս ըրին։ Եւ Յովսիա Իսրայէլի որդուցը ամէն երկիրներէն բոլոր գարշութիւնները վերցուց. ու բոլոր Իսրայէլի մէջ գտնուողներուն իրենց Տէր Աստուծոյն ծառայութիւն ընել տուաւ. զանոր կեանքը բոլոր օրերուն մէջ իրենց հայրերուն Տէր Աստուածմէն չխոտորեցան։

ՅԴ Թագ · ԺԱ · 5։

ՂԵՐԵՄ · Գ · 10։

ԳԼ · Լ Ե

1 Յովսիա խիստ հանդիսաւոր զատիկ մը կ'ընէ։ 20 Անիկայ Փարաւոն Նեքաւովը գրգռելով՝ Մակեդովի մէջ կը սպաննուի։ 25 Յովսիային վրայ ըսուած ողբերը։

Ն · Ք · ԳՓ · ԻՐԸ 623

1 Յովսիա Երուսաղէմի մէջ Տէրոջը զատիկ ըրաւ. ու զատիկը առաջին ամսուն ԺԴ-ին մորթեցին։
2 Ներորդ օրը մորթեցին։ Եւ քահանաները իրենց պահպանութեանը վրայ կայնեցուց, ու զանոնք Տէրոջը տանը ծառայութիւնը ընելու
3 քաջալերեց։ Եւ բոլոր Իսրայէլին ուսուցնող՝ Տէրոջը նուիրուած Ղեւտացիներուն ըսաւ, Սուրբ տապանակը Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթի որդւոյն Սողոմոնին շինած տունը դրէք, ձեր ուսերուն վրայ բեռ չըլլայ. հիմա ձեր Տէր Աստուծոյն ու անոր ժողովուրդին Իսրայէլին ծառայու-
4 թիւն ըրէք. Եւ ձեր ազգատոհմներովը ու ձեր դասերովը՝ Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթին գրածին պէս ու անոր որդւոյն Սողոմոնին գրածին պէս՝ պատրաստ
5 եղէք։ Եւ ձեր եղբայրներուն ժողովուրդին որդուցը տոհմերուն բոլորմունքներուն համեմատ, ու Ղեւտացւոց ազգատոհմներուն բաժանմունքներուն համեմատ ներսը-
6 րանին մէջը կայնեցէք. Եւ զատիկը մորթեցէք, ու սրբուեցէք, ու պատրաստեցէք, որ անոնք Տէրոջը Մովսէսին ձեռքովը ըսած խօսքին
7 պէս ընեն։ Եւ Յովսիա ներկայ եղողներուն ժողովուրդին որդուցը՝ հօտերէն երեսուն հազար գառն ու այծի ձագ պարգևեց, ամէնն ալ զատկի համար, նաև իրիք հազար արջառ, ասոնք թագաւորին ստա-
8 ցուածքէն էին։ Իր իշխաններն ալ ժողովուրդին, քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն յօժարութեամբ պարգև տուին. Աստուծոյ տանը իշխանները՝ Քեղկիա, Զաքարիա ու Եհիէլ զատկի համար երկու հազար վեց հարիւր ֆոռն ու իրիք հարիւր արջառ քահանաներուն
9 տուին։ Եւ Քոնոնիա ու անոր եղբայրները՝ Սեմայիա ու Նաթանայէլ, ու Ղեւտացւոց իշխանները՝ Ասարիա, Յեհիէլ և Յովզաբադ, զատկի համար Ղեւտացիներուն հինգ հազար ֆոռն ու հինգ հարիւր արջառ պարգևեցին։
10 Եւ պաշտօնը պատրաստուեցաւ. ու թագաւորին հրամայածին պէս՝ քահանաները իրենց կարգին համեմատ, ու Ղեւտացիները իրենց դասերուն համեմատ կայնեցան.
11 Եւ զատիկը կը մորթէին, ու քա-

ԳՐ · Թագ · ԻԳ · 21, 22։

ԲՆ · Ժ · 6 · ԵԶՐ · Գ · 19։

ՅԳԼ · ԻԳ · 18։ ԵԶՐ · Գ · 18։

ՏԳԼ · ԻԹ · 5 · 11։

ԻՐ Օր · Լ · 10 · ԳԼ · Լ · 22 · Մ՚Ղ · Բ · 7։

ՂԳԼ · Ա · 7։

ԻՄՔ · ԺԳ · 26։

ԸՄՔ · ԻԳ · ԻԱ · ԻԿ։

ԲԳԼ · Ը · 14։

ՅՍՂ · ՃԶ · 1։

ԻԳԼ · ԻԹ · 5։ 15 · Լ · 3 · 15։ ԵԶՐ · Գ · 20։

ԼԳԼ · Լ · 24։

ԻԵԶՐ · Ը · 18։

Ն·Ք·ԴԲ· Իրր 623

Դ Գէ· ԽԹ· 22։

Ա Տես Գէ· ԽԹ· 34։

Հ ՂԼ·գ·3։

Յ Նէ· Ժր· 8, 9։ Բ Օր։ Ժգ· 7։

Ը Թագ·բ· 13, 14, 15։

Հանահները անոնց ձեռքէն առնէր ու զանոնք Ժողովուրդին որդւոցը՝ ազգատոհմներուն համեմատ կը բաժնէին, որ Տէրոջը մատուցանեն Մովսէսին գրքին մէջը գրուածին պէս. արջառներուն ալ ասանկ ը-
13 Նէին։ Եւ Դատիկը ըստ սովորութեան կրակով խորովելէն. բայց նուիրուած բաները ՂԱթաաներով, սաներով ու տապակներով եփեցին, ու շուտով բաժնեցին ընտ-
14 բոլոր Ժողովուրդին որդւոցը։ Եւ իրենց ու քահանայից համար ետքը պատրաստեցին. քանզի Ահարոնի որդիքը՝ քահանաները մինչև գիշերը ողջակէզները ու ճարպերը մատուցանելու զբաղած էին. ուստի Ղեւտացիները իրենց համար և Ահարոնի որդւոցը քահանաներուն համար պատրաստեցին։
15 Իսկ Ասափի որդիքը երգեցողները Դաւիթին, ու Ասափին ու Եմանին, և թագաւորական տեսանող Իդիթունին պատուիրածին համեմատ իրենց տեղը՝ ու դռնապանները Յամէն մէկ դուռը էին. պէտք չեղաւ որ իրենց պաշտօնէն զատուին, վասն զի անոնց համար անոնց եղբայրները՝ Ղեւտացիները կը պատրաստէին։
16 Եւ Ցովսիա թագաւորին հրամայածին պէս՝ ան օրը Տէրոջը ամէն պաշտօնը կարգի դրուեցաւ, զատիկը ընելու ու ողջակէզները Տէրոջը սեղանին վրայ մատուցանե-
17 լու համար։ Եւ ան ատենը՝ հոն գտնուող Իսրայէլի որդիքը զատիկը ու Յբաղարջակերաց տօնը
18 եօթը օր ըրին։ Եւ Սամուէլ մարգարէին օրերէն՝ ի վեր Իսրայէլի մէջ ասոր պէս զատիկ մը չեղաւ. ու Ցովսիային, ու քահանաներուն, ու Ղեւտացիներուն, և բոլոր հոն գտնուող Ցուդային, ու Իսրայէլին, ու Երուսաղէմի բնակչացը
19 ըրած զատկին պէս Իսրայէլի բոլոր թագաւորները ըրած չէին։ Ան զատիկը Ցովսիայի թագաւորութեանը տասնուութերորդ տարին եղաւ։

610

Ն Թագ· Իգ· 29։ Ե-ր Օրմ· Խգ· 2։

20 Ետքը՝ ու Ցովսիային՝ տաճարին Ցուփրատ-
Ը գետին հաստատուելէն ետքը, Եգիպտոսի Նեքաւով թագաւորը Եփրատին քովը Քարքամիս Յուդէն դէմ պատերազմելու ելաւ. ու Ցովսիա զանիկայ դիմաւորելու
21 գնաց։ Իսկ անիկայ դեսպաններ խրկեց անոր ու բսաւ, Ո՛վ Ցուդայի թագաւոր, դուն ինծի հետ ի՞նչ գործ ունիս. ես այսօր քեզի դէմ Ելած չեմ, հապա ինծի հետ պատերազմ ընող տանը դէմ. ու Աստուած ինծի հրամայեց որ շուտով ընեմ. իմ հետս եղող Աստուածմէն ետ կեցիր, որ քեզ չկոր-
22 սընցընէ։ Բայց Ցովսիա իր երեսը անկէ չդարձուց, հապա անոր հետ պատերազմելու *համար՝ իր հագուստը փոխեց", ու մխիկ չըրաւ Նեքաւովին խօսքը՝ որ Աստուծոյ բերնէն էր, ու Մակեդդովի Հովիտը
23 պատերազմելու գնաց։ Եւ աղեղնաւորները Ցովսիա թագաւորը նետով զարկին, ու թագաւորը իր ծառաներուն բսաւ, Ձիս վերցուցէք ե-
24 րաւորութեայ։ Եւ իր ծառանները զանիկայ կառքէն հանեցին, ու իր երկրորդ կառքը հեծցընելով՝ Երուսաղէմ տարին. և անիկայ մեռաւ, ու իր հարցը դերեզմաննե-
25 րուն մէջը թաղուեցաւ. և Ներոլոր Ցուդա ու Երուսաղէմ Ցովսիա-
Ը համար կ'ողբային։ Եւ Երեմիա Ցովսիային վրայ ողբ ըսաւ. ու բոլոր երգեցողները արք և կանայք մինչև ասօր իրենց ողբերուն մէջ Ցովսիան կը յիշեն, ու զանոնք Իսրայէլի մէջ մտցուցին. և ահա ողբերուն մէջը գրուած են։
26 Եւ Ցովսիային մնացորդ պատմութիւնը, ու անոր՝ Տէրոջը օրէնքին մէջ գրուածին համեմատ՝
27 ըրած բարեգործութիւնը, Եւ անոր առաջին ու վերջին պատմութիւնը ահա Իսրայէլի ու Ցուդայի թագաւորներուն գրքին մէջ գրուած է։

ԳԼ· Լ.Ջ

1 Ցովաքազ իր հօրը տեղը կը յաջորդէ· իսկ Փարաւն Նեքաւով զանիկայ աթոռէն վար առնելով՝ Եգիպտոս կը տանի իր հետը։ 5 Ցովակիմ չարութիւն կ'ընէ Տէրոջը առջեւը, ու կապուած Բաբիլոն կը տարուի։ 9 Ցովաքին անոր տեղը յաջորդելով՝ չար վարմունք կ'ունենայ, ու Բաբիլոն կը տարուի։ 11 Սեդեկիա անոր տեղը կ'անցնի ու չար վարմունք կ'ունենայ. մարգարէները կ'անարգէ, ու Նաբուգոդոնոսորին դէմ կ'ապստամբի։ 14 Երուսաղէմ՝ քահանաներուն ու ժողովուրդին մեղացը պատճառով՝ բոլորովին կը կործանուի։ 22 Կիւրոսին հրովարտակը։

1 Ու երկրին ժողովուրդը Ցովսիային որդին Ցովաքազը առին, և զանիկայ իր հօրը տեղը Երուսա-
2 դեմի մէջ թագաւոր դրին։ Ցովաքազ քսանուիրեք տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երու-
3 սաղեմի մէջ իրեք ամիս թագաւորութիւն ըրաւ։ Ու Եգիպտոսի թագաւորը զանիկայ Երուսաղեմի մէջ վրնոնէն վար առաւ, ու երկրին

Ն·Ք·ԴԲ· 610

* Կամ՝ փնտռեց։

" Գ Թագ· Իր· 30։

Ը Գ Թագ· Իր· 34։

Գ Գ Թագ· Իգ· 30։

Ը Ջաք· Ժր· 11։

— Ողբ· գ· 20։

— Տես Մատ· Թ· 23։

— Գ Թագ· Իգ· 30, Ը։

Ն · ք · գԲ
610

Բ դ Թագ · Ի դ · 36, 37։

Է դ Թագ · Ի դ · 1։
607
դ Ամբ · ա · 6։
606

Ի Տես դ Թագ · Ի դ · 6։ Երեմ · իբ · 18, 19։ Լզ · 30։

Ը դ Թագ · Ի դ · 13։ Դան · ա · 1, 2։ Ե · 2։

Ի ա Մն · գ · 16 Լ'Ըմ-ի Յեքոնիա։
599

Ը դ Թագ · Ի դ · 8։

Ը դ Թագ · Ի դ · 10–17։

Ք Դան · ա · 1, 2։ Ե · 2։

Ի դ Թագ · Ի դ · 17։
Լ Երեմ · լե · 1։

Ի դ Թագ · Ի դ · 18։ Եզրեմ · ծբ · 1, ճ։

Ծ Երեմ · ծբ · 3։ Եզեկ · ժե · 15, 18։
593

Ի դ Թագ · ժե · 14։

վրայ հարիւր տաղանդ արծաթ ու մէկ տաղանդ ոսկի հարկ դրաւ։
4 Ու Եգիպտոսի թագաւորը անոր եղբայրը Եղեակիմը Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ թագաւոր դրաւ, և անոր անունը Յովակիմի փոխեց. ու Նեքաւով անոր եղբայրը Յովաքազը առաւ ու Եգիպտոս տարաւ։
5 Յովակիմ Էքսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անիկայ իր Տէր Աստուծոյն
6 առջևը չարութիւն ըրաւ։ Էնոր վրայ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ելաւ, ու Էզանիկայ Բաբիլոն տանելու համար ոտնակապերով կապեց։ Նաբուգոդոնոսոր Տէրոջը տանը անօթներէն առաւ ու Բաբիլոն տարաւ. ու զանոնք Բաբիլոն իր
8 տաճարին մէջը դրաւ։ Եւ Յովակիմին մնացորդ պատմութիւնը, ու անոր ըրած գարշութիւնները, և անոր վրայ գտնուածը ահա Իսրայէլի ու Յուդայի թագաւորներուն դրքին մէջը գրուած են. ու անոր տեղը անոր որդին Յովաքին թագաւոր եղաւ։
9 Յովաքին Ը տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ իրեք ամիս ու տասը օր թագաւորեց. և անիկայ Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ։
10 Ու հետևեալ տարին Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը զրկեց, ու զանիկայ Տէրոջը տաճարին պատուական սպասներովը Բաբիլոն բերել տուաւ. և Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ Իանոր հօրը եղբայրը Սեդեկիան թագաւոր դրաւ.
11 Սեդեկիա Էքսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի
12 թագաւորութիւն ըրաւ։ Եւ անիկայ իր Տէր Աստուծոյն առջևը չարութիւն ըրաւ. — Տէրոջը բերնէն Իօղ Երեմիա մարգարէին
13 առջևը չխոնարհեցաւ. Ու Նաև ապստամբեցաւ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորէն, որ անոր երդումով բնել տուեր էր Աստուծոյ անունովը, և իր պարանոցը խստացուց ու իր սիրտը կարծրացուց՝ որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն չդառնայ։
14 Քահանաներուն բոլոր իշխանները ու ժողովուրդն ալ ազգերուն բոլոր գարշութիւններուն հետևելով՝ խիստ շատ անօրէնութիւններ բրին, ու Տէրոջը Երուսաղէմի մէջ
15 սրբած տունը պղծեցին։ Եւ անոնց հայրերուն Տէր Աստուածը՝ իր ժողովուրդին ու իր բնակարանին խնայելուն համար, իր պատգամաւորներուն ձեռքովը՝ *մեծ փութով՝ ղրկեց անոնց, վասն զի
16 խրկեր. Բայց անոնք Աստուծոյ Իսրայէլ պատգամաւորները կ'անարգեին, Անոր խօսքերը կ'արհամարհեին, ու Անոր մարգարէները ծաղր կ'ընէին. մինչև որ Տէրոջը բարկութիւնը իր ժողովուրդին վրայ բորբոքեցաւ, անանկ որ ալ
17 բժշկութիւն չմնաց։ Եւ անոնց վրայ Քաղդեացւոց թագաւորը հանեց. անիկայ ալ Անոնց երիտասարդները անոնց սրբարանին մէջը սրով մեռցուց. ու երիտասարդին ու կոյսին, ծերին ու ալեւորին չխնայեց. ամէնն ալ Տէրը
18 անոր ձեռքը մատնեց։ Եւ Աստուծոյ տանը բոլոր մեծ ու պզտիկ անօթները, ու Տէրոջը տանը գանձերը, և թագաւորին ու անոր իշխաններուն գանձերը՝ ամէնն ալ
19 Բաբիլոն տարաւ։ Եւ Աստուծոյ տունը այրեցին, ու Երուսաղէմին պարիսպը փլցուցին, ու անոր ամէն պալատները կրակով այրեցին, ու բոլոր գեղեցիկ բաները աւերեցին։
20 Եւ Սուրէն փախած մնացորդները Բաբիլոն գերի տարաւ. ու մինչև Պարսից թագաւորութեանը հաստատուիլը, Անոր և անոր որդւոցը ծառաներ եղան։
21 Որպէս զի Երեմիային բերնովը Տէրոջը խօսքը կատարուի, մինչև որ երկիրը իր շաբաթները վայելէ։ Իր աւերմանը բոլոր օրերը շաբաթ պահեց, մինչև եօթանասուն տարին լմննալը։
22 Եւ Պարսից Կիւրոս թագաւորին առջի տարին Երեմիային բերնովը Տէրոջը խօսքը կատարուելու համար, Տէրը Պարսից Կիւրոս թագաւորին հոգին արթընցուց. ու անիկայ իր բոլոր թագաւորութեանը մէջ հրատարակել տուաւ, ու նաև հրովարտակ գրեց՝ ըսելով,
23 Այսպէս կ'ըսէ Կիւրոս՝ Պարսից թագաւորը. Երկնից Եհովայ Աստուածը երկրիս բոլոր թագաւորութիւնները ինծի տուաւ. ու անիկայ ինծի պատուիրեց, որ Յուդայի Երուսաղէմին մէջ անոր տուն մը շինեմ։ Ձեր մէջը ով որ անոր բոլոր ժողովուրդէն է, իր Եհովայ Աստուածը իր հետը ըլլայ, ու թող ելլէ։

Ն · ք · գԲ
593

Ե Երեմ. իե · 3 · 4 · լե · 15 · խգ · 4։
* Եբ · կ. Նուխ կրնէ լով ու խրկկելով
Ե Երեմ. ե · 12 · 13։
Ը Ածկ · ա · 25 · 30։
Ի Երեմ. լբ · 3 · լբ · 6։ Մաա · իդ · 34։
Ի Սպ. հդ · 1 · ՀԹ · 5։
590
Ա Բ Օր · իբ · 49 · գԹագ · իե · 1, ճ։ Եզր · Թ · 7։
588
Ն Սպ. հդ · 20 · ՀԹ · 2, 3։
Ո դ Թագ · իե · 13, ճ։
Ա դ Թագ · իե · 9։ Սպ. հդ · 6, 7։ ՀԹ · 1, 7։
Ո դ Թագ · իե · 11։
Պ Երեմ. իե · 7։
Ջ Երեմ. իե · 9, 11, 12։ իգ · 6, 7։ իԹ · 10։
Ա Ղե · իվ · 34, 35, 43։ Դան · Բ · 2։
Ա Ղե · իե · 4, 5։
536
Վեզր · ա · 1։
Բ Երեմ. իե · 12, 13։ իԲ · 10։ իգ · 10, 11, 14։
† Կ՛ կատարուելն պէս։
Բ Ես · խգ · 28։
Բ Եզր · ա · 2, 3։

ԳԻՐՔ ԵԶՐԱՍԱՅ

Ն. Ք. ԴՔ. Իրր 536

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Կիւրոսին հրամանը տաճարին շինութեանը համար ։ 5 Ժողովուրդը կը պատրաստուի Հրէաստան դառնալու ։ 7 Կիւրոս թագաւորը տաճարին անօթները Սասբասարին կը յանձնէ ։

1 Նու Պարսից Կիւրոս թագաւորին առջի տարին՝ ա Երեմիային բերնովը բ—— Տէրոջը խօսքը * կատարուելու համար", Տէրը Պարսից Կիւրոս թագաւորին հոգին արթնցուց . բ Ու անիկայ իր բոլոր թագաւորութեանը մէջ հրատարակել տուաւ , ու նաև հրովարտակ գրեց՝ ըսելով ,
2 Այսպէս կ'ըսէ Կիւրոս Պարսից թագաւորը . Երկնից Եհովայ Աստուածը երկրիս բոլոր թագաւորութիւնները ինծի տուաւ . ու անիկայ գ ինծի պատուիրեց որ Յուդայի Երուսաղեմին մէջ անոր տուն
3 մը շինեմ ։ Ձեր մէջը ով որ անոր բոլոր ժողովուրդէն է , իր Աստուածը իր հետը ըլլայ , ու Յուդայի Երուսաղէմը ելլէ , և Իսրայէլի Եհովայ Աստուծոյն՝ ան Երուսաղեմի մէջ եղող դ Աստուծոյն տունը
4 շինէ ։ Ու անոր քաղաքացիները՝ այսինքն բոլոր մնացողները իրենց պանդխտութեանը տեղէն՝ արծաթով , ոսկիով , ստացուածքով ու անասուններով անոր օգնութիւն ընեն , Երուսաղեմի մէջ եղող Աստուծոյն տանը համար դրած կամաւոր ընծաներէն 'ի զատ ։
5 Ան ատենը Յուդայի ու Բենիամինի տոհմերուն իշխանները , և քահանաները ու Ղևտացիները ոտք ելան ան բոլոր մարդիկներուն հետ , որոնց հոգին ե Աստուած արթնցուցեր էր , որ ելլեն ու Երուսաղէմ եղող Տէրոջը տունը շի-
6 նեն ։ Եւ անոնց բոլորտիքը եղողներուն ամէնը բոլոր կամաւոր ընծաներէն 'ի զատ՝ արծաթէ ամաններով , ոսկիով , ստացուածքով , ու անասուններով , և պատուական պարգևներով անոնց զ օգնութիւն ըրին " ։
7 Ու Կիւրոս թագաւորը Տէրոջը տանը անօթները հանեց , է որոնք Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղեմէն հանելով՝ իր աստուծոյն տունը
8 դրեր էր . Պարսից Կիւրոս թագաւորը զանոնք Միթրիդատ գանձապետին ձեռքովը հանել տուաւ , ու զանոնք համրանքով Յուդայի ը Սասբասար նախարարին յանձ-
9 նեց ։ Եւ աս էր անոնց թիւը . երասուն ոսկեղէն կոնք , հազար արծաթեղէն կոնք , քսանութինը դա-
10 նակ , Երասուն ոսկեղէն տաշտ , ու չորս հարիւր տասը արծաթէ տաշտ՝ երկրորդ կարգէն , և հազարաւոր
11 ուրիշ անօթներ ։ Բոլոր ոսկիէ ու արծաթէ ամանները հինգ հազար չորս հարիւր էին ։ Անոնց ամէնը Սասբասար Բաբիլոնի գերութենէն Երուսաղէմ ելլողներուն հետը հանեց ։

ԳԼ. Բ

1 Գերութենէ դարձող ժողովուրդին , 36 քահանաներուն , 40 Ղևտացիներուն , 43 Նաթանայիմներուն , 55 և Սողոմոնի ծառաներուն որդւոցը թիւը . 62 Նաև ան քահանաներուն՝ որոնք չէին կրնար իրենց ազգահամարը գտնել ։ 64 Բոլոր ժողովքին գումարը իրենց ստացուածներովը ։ 68 Անոնց ընծաները ։

1 Նու ա Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին Բաբիլոն տարած գերիներէն ելլող բ գաւառի բնակիչները ասոնք էին , որոնք Երուսաղէմ ու Յուդա դարձան , ամէն
2 մէկը իր քաղաքը . Ու Զօրաբաբելին , Յեսուին , Նեեմիային , գ Սարայիային , Հռէէլիային , Մուրթքէին , Բաղասանին , Մասփարին , Բագուէին , Հռէումին ու Բաանային հետը եկան ։ Եւ աս էր Իսրայէլի ժողովուրդին մարդոցը թի-
3 ւը . Փարոսի որդիքը՝ երկու հազար
4 հարիւր եօթանասունըերկու . Սափատիայի որդիքը՝ իրեք հարիւր ե-
5 օթանասունըերկու . Արահի որդիքը՝ դ եօթը հարիւր եօթանասուն-
6 ուհինգ . ե Փաաթ Մովաբի որդիքը՝ Յեսուի ու Յովաբի որդիներէն՝ երկու հազար ութը հարիւր տա-
7 սուերկու . Եղամի որդիքը՝ հազար
8 երկու հարիւր յիսունըչորս . Զաթուի որդիքը՝ ինը հարիւր քառ-
9 սունըհինգ . Զաքքայի որդիքը՝
10 եօթը հարիւր վաթսուն . զ Բանիի որդիքը՝ վեց հարիւր քառասունը-
11 երկու . Բեբայիի որդիքը՝ վեց հա-

ա 2 Մն. ԼԶ. 22. 23. Երեմ. ԻԵ. 12. ԻԹ. 10. * Կամ՝ կատարուելուն պէս. բ Գլ. Ե. 13. 14. գ Ես. ԽԴ. 28. ԽԵ. 1. 13. դ Դան. Զ. 26. ե Փիլ. Բ. 13. զ Եբր. ձեռքերը ուժովցուցին. է Գլ. Ե. 14. Զ. 5. ը Դ Թագ. ԻԴ. 13. բ Մն. ԼԶ. 7.

ը Տես Գլ. Ե. 14. ա Նեեմ. Է. 6. բ Դ Թագ. ԻԴ. 14. 15. 16. ԻԵ. 11. բ Մն. ԼԶ. 20. գ Նեեմ. Է. 7 Կ'ըսուի Ազարիա. դ Տես Նեեմ. Է. 10. ե Նեեմ. Է. 11. զ Նեեմ. Է. 15 Կ'ըսուի Բաննուի.

Ն · ք · ՌԾ · Իրր 536

12 բիւր քահանաներք · Ազգադի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր քահանայ
13 ուերկու · Ադոնիկամի որդիքը՝ վեց
14 հարիւր վաթսունուվեց · Բագուէի որդիքը՝ երկու հազար յիսունու-
15 վեց · Ադինի որդիքը՝ չորս հարիւր
16 յիսունուչորս · Ատերի որդիքը՝ Ե-
17 զեկիայէն իննսունուութը · Բեսէիի որդիքը՝ իրեք հարիւր քսան-
18 ուիրեք · Յովրայի որդիքը՝ հա-
19 րիւր տասուերկու · Հասումի որդիքը՝ երկու հարիւր քսանուիրեք ·
20 Գաբաերի որդիքը՝ իննսունուհինգ ·
21 Բեթլեհեմի որդիքը՝ հարիւր քսան-
22 ուիրեք · Նետոփայի մարդիկը՝
23 յիսունուվեց · Անաթովթի մար-
24 դիկը՝ հարիւր քսանուութը · Ազմաւթի որդիքը՝ քառասունուեր-
25 կու · Կարիաթարիմի , Կեփիրայի ու Բերովթի որդիքը՝ եօթը հա-
26 րիւր քառասունուիրեք · Ռամայի ու Գաբայի որդիքը՝ վեց հարիւր
27 քսանուվեց · Մաքմասի մարդիկը՝
28 հարիւր քսանուերկու · Բեթէլի ու Գայիի մարդիկը՝ երկու հարիւր քը-
29 սանուիրեք · Նաբաւի որդիքը՝ յի-
30 սունուերկու · Մակերիսի որդիքը՝
31 հարիւր յիսունուվեց · Միւս Ե-
32 ղամին որդիքը՝ հազար երկու հա-
33 րիւր յիսունուչորս · Հարիմի որդիքը՝ իրեք հարիւր քսան · Ղոդի, Ադիդի ու Ովնովի որդիքը՝ եօթը
34 հարիւր քսանուհինգ · Երիքովի որդիքը՝ իրեք հարիւր քառասուն-
35 ուհինգ · Սէնաայի որդիքը իրեք հազար վեց հարիւր երսուն ։
36 Քահանաները՝ Յեսուի տունէն Յեդայիայի որդիքը՝ ինը հարիւր
37 եօթանասունուիրեք · Եմմերի որդիքը՝ հազար յիսունուերկու ·
38 Փասուրի որդիքը՝ հազար երկու
39 հարիւր քառասունուեօթը · Հարիմի որդիքը հազար տասնուեօթն էին ։
40 Ղեւտացիները՝ Ովզուիայի որդիներէն՝ Յեսուի ու Կադմիելի որդիքը եօթանասունուչորս էին ։
41 Երգեցողները՝ Ասափի որդիքը հարիւր քսանուութն էին ։
42 Դռնապաններուն որդիքը՝ Սեղղումի որդիքը , Ատերի որդիքը , Տեղմոնի որդիքը , Ակկուբի որդիքը , Ատիտայի որդիքը , Սուբայի որդիքը՝ ամէնը հարիւր երսունուինն էին ։
43 Նաթինայիմները՝ ասոնք էին · Սիհայի որդիքը , Ասուփայի որդի-
44 քը , Տաբաովթի որդիքը , Կերոսի որդիքը , Սիայի որդիքը , Փադոնի
45 որդիքը , Ղաբանայի որդիքը , Ագաբայի որդիքը , Ակկուբի որդի-
46 քը , Ագաբի որդիքը , Սաղամէի
47 որդիքը , Անանի որդիքը , Գեդդելի որդիքը , Գահարի որդիքը ,
48 Ռէայիայի որդիքը , Ռասինի որդիքը , Նեկոդայի որդիքը , Գա-
49 զամ որդիքը , Ողայի որդիքը , Փասէի որդիքը , Բասիի որդիքը ,
50 Ասենայի որդիքը , Մովանիմի որ-
51 դիքը , Նեփուսիմի որդիքը , Բակբոկի որդիքը , Ակուփայի որդիքը ,
52 Արուրի որդիքը , Բասաղոթի որդիքը , Մէիդայի որդիքը , Արսայի
53 որդիքը , Բարկոսի որդիքը , Սիսարայի որդիքը , Թամայի որդի-
54 քը , Նեսիայի որդիքը , Ատեփայի
55 որդիքը · Սողոմոնի ծառաներուն որդիքը՝ Սոտէի որդիքը , Սոփերաթի որդիքը , Փարեդայի որդի-
56 քը , Յեղայի որդիքը , Դերկոնի
57 որդիքը , Գեդդելի որդիքը , Սափատիայի որդիքը , Ատտիլի որդիքը , Փաքարաթ ասեբայիմի որդի-
58 քը , Ամիի որդիքը · Բոլոր Նաթանայիմները ու Սողոմոնի ծառաներուն որդիքը իրեք հարիւր իննսունուերկու էին ։
59 Ու Թելմելայէն , Թելարսայէն , Քերուբէն , Ադդանէն — Եմմերէն եկողները ասոնք էին , և իրենց հայրերուն տունը ու իրենց սերունդը՝ այսինքն Իսրայէլէն ըլլալնին
60 ցուցընելու կարող չեղան · Դալայիայի որդիքը , Տուբիայի որդիքը — Նեկոդայի որդիքը՝ վեց
61 հարիւր յիսունուերկու · Եւ քահանայից որդիներէն՝ Աբաիայի որդիքը , Ակկուսի որդիքը , Բերզելիի որդիքը , որ Գաղաադացի Բերզելիին աղջիկներէն կնիկ առնելով՝ անոնց անունովը կոչուե-
62 ցաւ ։ Ասոնք իրենց ազգաբանութեան գիրքը փնտռեցին , բայց չկրցան գտնել · Ու անմաքուր սեպուելով՝ քահանայութենէ արգի-
63 լուեցան ։ Եւ Աթարսաթան ա-
նոնց ըսաւ , Մինչև որ Ուրիմով ու Թումիմով քահանայ մը չելլէ , անոնք Սրբոց Սրբոցը բաներէն չուտեն ։
64 Բոլոր ժողովը մէկտեղ քառասունուերկու հազար իրեք հարիւր
65 վաթսուն հոգի էր · բայց ի անոնց ծառաներէն ու աղախիններէն , որոնք եօթը հազար իրեք հարիւր երսունուեօթն էին · ու անոնց մէջը երկու հարիւր այր և կին երգե-
66 ցողներ կային ։ Անոնց ձիերը եօթը հարիւր երսունուվեց , Ջորիները երկու հարիւր քառասունուհինգ ,
67 Ուղտերը չորս հարիւր երսունուհինգ , — Էշերը վեց հազար եօթը հարիւր քսան էին ։
68 Եւ տոհմերու իշխաններէն — մանք երբոր Երուսաղէմ եղող Տէրոջը տունը գացին , Աստուծոյ

Ն · ք · ՌԾ · Իրր 536

Ե Նեեմ. է · 24 Լ'ըսել Արիփ ։
Ը Նեեմ. է · 25 Լ'ըսել Գաբաւոն ։
Ե Ցես. ՀԺ 7 ։
Ֆ ա Մն. Խդ · 7 ։
Ն ա Մն. Խդ · 14 ։
Ս ա Մն. Թ · 12 ։
Ֆ ա Մն. Խդ · 8 ։
Ֆ ա Մն. Թ · 2 ։
Ե Նեեմ. է · 54 ։
Ֆգթագ. Բ · 21 ։
Ֆ Նեեմ. է · 57 ։
Ը Նեեմ. է · 59 Լ'ըսել Ամմն ։
Ֆ Ցես. Բ · 21, 27 · = Մն. Բ · 2 ։
Ֆգթագ. Բ · 21 ։
Ֆ Նեեմ. է · 61 Լ'ըսել Ադդան ։
Ն բ Թագ · ԺԵ · 27 ։
Ե Թագ · Գ · 10 · = Ցես-Նեեմ. Բ · 9 ։
* Կ-' կամաւորիս
Ե Եզ. ԺԸ · 30 Թագ · Ի · 21 ։
Գ Ընդ. Իր · 5 · 10, 15, 16 ։
Ե Նեեմ. է · 66 ։
— Նեեմ. է · 70 ։

Ն. Ք. Դ.Ք. Իրր 536

տանը կամաւոր ընծաներ տուին, որ զանիկայ իր տեղը հաստատեն ։
69 Անոնք իրենց կարողութեանը չափ վաթսունումէկ հազար դրամ ոսկի, ու հինգ հազար մնաս արծաթ, ու հարիւր քահանայական պատմուճան տուին գործաւորութեան
70 գանձին ։ Ու քահանաները, ու Ղեւտացիները, ու ժողովուրդէն ոմանք, երգեցողները, դռնապանները և Նաթանայիմները՝ իրենց քաղաքներուն մէջ, ու բոլոր Իսրայէլ իրենց քաղաքներուն մէջ բնակեցան ։

ԳԼ. Գ

1 Սեղանը կը կանգնուի ։ 4 Զոհերը սահմանուած կը մատուցուին ։ 7 Գործաւորները կը պատրաստուին ։ 8 Տաճարին հիմնադրութիւնը մեծ ուրախութիւնով ու լացով կ'ըլլայ ։

1 Ու երբոր եօթներորդ ամիսը հասաւ, Իսրայէլի որդիքը իրենց քաղաքներուն մէջն էին. ու ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս Երու-
2 սաղէմի մէջ ժողվուեցան ։ Ու Յովսեդեկեան Յեսու ու անոր քահանայ եղբայրները, և Սաղաթիելեան Զօրաբաբէլ ու անոր եղբայրները ելան, ու Իսրայէլի Աստուծոյն սեղանը շինեցին, որ անոր վրայ ողջակէզներ մատուցանեն, ինչպէս որ Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին օրինաց գրքին մէջ
3 գրուած է ։ Ու սեղանը իր տեղը շինեցին. վասն զի ան երկիրներուն ժողովուրդներէն կը վախնային. և անոր վրայ Տէրոջը ողջակէզներ մատուցին, առաւօտեան ու երեկո-
4 յեան ողջակէզները ։ Ու տաղաւարահարաց տօնը գրուածին պէս կատարեցին. ու ամէն օրուան ողջակէզները իրենց թուովը օրէ օր
5 հրամայուածին պէս ըրին ։ Ու անկէ ետքը մշտնջենաւոր ողջակէզը, ու ամսագլուխներու ու Տէրոջը ամէն սուրբ տօներուն ողջակէզները ըրին. նաև ան կամաւոր ընծաները՝ որ ամէն մարդ յօժար սրտով Տէրոջը կը մատուցանէր ։
6 Եօթներորդ ամսուն առաջին օրէն Տէրոջը ողջակէզներ մատուցանելու սկսան. բայց Տէրոջը տաճարին հիմը դեռ դրուած չէր ։
7 Ու քարահատներուն ու հիւսներուն ստակ, ու Սիդոնացւոց և Տիւրացւոց ուտելիք ու խմելիք ու եղ տուին, որ Լիբանանէն ծովով եղնափայտեր Յոպպէ բերեն, ինչպէս որ Պարսից Կիւրոս թագաւորը անոնց արտօնութիւն տուեր էր ։
8 Ու անոնց Երուսաղէմ՝ Աստուծոյ տունը գալուն երկրորդ տարին երկրորդ ամսուն մէջ, Սաղաթիելեան Զօրաբաբէլ, ու Յովսեդեկեան Յեսու, և անոնց միւս եղբայրները քահանաները ու Ղեւտացիները, ու գերութենէ բոլոր Երուսաղէմ դարձողները դործը սկսան, ու քսան տարեկանէն վեր եղող Ղեւտացիները Տէրոջը տանը գործքին վրայ վերակացու
9 դրին ։ Ու Յեսու ու անոր որդիքը ու եղբայրները, Կադմիէլ ու անոր որդիքը, Յուդայի որդիքը, Ենադադի որդիքը ու անոնց որդիքը ու եղբայրները Ղեւտացիները գործաւորներուն վրայ վերակացութիւն ընելու ելան մէկ մարդու մը պէս ։
10 Ու երբոր ճարտարապետները Տէրոջը տաճարին հիմը դրին, քահանաները իրենց զգեստները հագած՝ փողերով՝ ու Ղեւտացիները Ասափի որդիքը ծնծղաներով՝ Տէրը օրհնելու համար կայնեցուցին, Իսրայէլի Դաւիթ թագաւորին կար-
11 գադրութեանը համեմատ ։ Ու փոփոխակի կ'երգէին՝ Տէրոջմէ գոհանալով ու անոր շնորհակալութիւն մատուցանելով՝ Ինչու որ բարի է, Ինչու որ անոր ողորմութիւնը Իսրայէլի վրայ յաւիտեան է. ու բոլոր ժողովուրդը մեծաձայն աղաղակելով Տէրը օրհնեցին, Տէրոջը տանը հիմը դրուելուն համար ։
12 Ու քահանաներէն ու Ղեւտացիներէն ու տոհմերու իշխաններէն շատերը՝ որոնք ծեր ըլլալով՝ Տէրոջը առջի տունը տեսած էին, երբոր իրենց աչքին առջեւ աս տանը հիմը դրուեցաւ, մեծ ձայնով լացին, ու շատերը իրենց ուրախութենէն ձայներնին վերցնելով
13 աղաղակեցին ։ Ու ժողովուրդը ուրախութեան աղաղակին ձայնը ու բազմութեանը լալուն ձայնը իրարմէ չէր կրնար որոշել. վասն զի բազմութիւնը մեծ ցնծութեան ձայնով կ'աղաղակէր, ու ձայներնին մինչև հեռու տեղուանք կը լսուէր ։

ԳԼ. Դ

1 Թշնամիները՝ տաճարին շինութեանը մէջ Հրէից հետ մասնակից ըլլալու չընդունուելնուն համար, կը ջանան որ ան շինութիւնը խափանեն ։ 7 Արտաշեսին նամակ կը գրեն ։ 17 Արտաշեսին խրկած հրովարտակը ։ 23 Շինութիւնը կը խափանուի ։

1 Ու Յուդայի ու Բենիամինի թշնամիները երբոր լսեցին որ գերութենէ ելլողները Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն տաճարը կը շինեն,
2 Զօրաբաբէլին ու նահապետներուն մօտեցան, ու անոնց ըսին, Մենք ալ ձեզի հետ շինենք. քանզի մենք

Յովհ. 20 ։ 1 Գր. Դ. 16. 17 ։ Նեեմ. Է. 73 ։
Ա Թագ. ա. 1. Բ. 2 ։ Զաք. Գ. 1 ։
Բ Մն. Է. 14. 17 ։ Զաք. Ժգ. 16. 17 ։
Բ Թագ. Ե. 6. 9. Բ Մն. Բ. 10. Գործ. Ժբ. 20 ։
Բ Մն. Բ. 16 ։ Գործ. Թ. 36 ։
Գ Մն. Ը. Գ. 3 ։
Ն. Ք. Դ.Ք. 535
Ա Մն. Իգ. 24, 27 ։
Բ Գլ. Բ. 40 ։
Ա Մն. Ժզ. 5. 6. 42 ։
Ա Մն. Գ. 31. Ժգ. 4 ։ Իե. 1 ։
Եզ. Ժե. 21 ։ Բ Մն. Է. 3 ։ Նեեմ. Ժբ. 24 ։
Ա Մն. Ժզ. 34 ։ Սաղ. Ճլզ. 1 ։
Ա Մն. Ժզ. 41 ։ Երեմ. Լգ. 11 ։
Տես Անգ. Բ. 3 ։
Տես Համ. 7—9 ։

ն · ք · գ · Իսր 678

Բ դ Թագ · ԺԷ, 24, 32, 33 ։ ¦ ԺԹ · 37 ։ Հմր 10 ։

Է Նէեմ · բ · 20 ։

Ը Գլ · ա · 1, 2, 3 ։

Թ Գլ · դ · 3 ։ 534

ձ–ի ձեզի պէս ձեր Աստուածը կը խնդրենք , ու մեզ Հոս բերող Ե– 3 սորեստանի Ասորդան Թագաւորին օրերէն 'ի վեր անոր զոհ կը մա– տուցանենք ։ Բայց Զօրաբաբել ու Յեսու , ու Իսրայէլի միւս նա– հապետները անոնց ըսին , Ձեվայ– լեր ձեզի ու մեզի որ Էլոհէնք մեր Աս– տուածոյն տուն շինենք . հապա Իս– րայէլի Տէր Աստուածոյն տունը մի– նակ մենք պիտի շինենք , ինչպէս որ Պարսից Թագաւորը՝ Կիւրոս 4 Թագաւորը մեզի հրամայեց ։ Եւ Էան երկրին ժողովուրդը Յուդայի ժողովուրդին ձեռքերը կը Թուլցը– նէին , ու զանոնք՝ շինելէն կը խա– 5 փանէին ։ Եւ անոնց խորհուրդը խափանելու համար՝ վարձքով ա– նոնց դէմ խորհրդականներ բռնե– ցին , Պարսից Կիւրոս Թագաւորին բոլոր օրերը , ու մինչև Պարսից Դարեհ Թագաւորին Թագաւորու– 529 6 Թեանը ժամանակը ։ Եւ Ասուե– րոսին Թագաւորութեան առնը՝ անոր Թագաւորութեանը սկիզբը՝ Յուդայի ու Երուսաղեմի բնակչացը դէմ ամբաստանութեան գիր գրե– ցին ։

522 7 Եւ Արտաշեսին օրերը Բեսե– ղամ , Միթրիդատ , Տաբէել , ու ասոնց ուրիշ ընկերները Պարսից Արտաշես Թագաւորին գրեցին . ու նամակին գիրը *Ասորերէն գրուած էր , ու մեկնութիւնը *Ասորերէն 8 էր ։ Հռէում հրամանատարը ու Սամսայ դպիրը Երուսաղեմի դէմ ասկերպով նամակ մը գրեցին Ար– տաշէս Թագաւորին ։

9 Ան ատենը Հռէում հրամանա– տարը ու Սամսայ դպիրը և ա– նոնց ուրիշ ընկերները Դինացիք , Ափարսաթաքացիք , Տարփաղե– ցիք , Ափերսացիք , Արքուեցիք , Բաբիլոնացիք , Շուշանացիք , Դա– 10 ւեցիք , Եղամացիք , Եւ միացած ազգերը՝ որոնք մեծ ու պատուական Ասենափարը փոխադրեց ու Սամա– րիայի քաղաքներուն մէջ բնակե– ցուց , ու միւսները որ Գետին ասդիի կողմը կը գտնուին , և այ– 11 լըն ։ Ասիկա ան նամակին օրինակը՝ 522 որ Արտաշես Թագաւորին խրկե– ցին ։

Գետին ասդիի կողմը բնակող 12 քու ծառաներդ , և այլն ։ Թագա– ւորիդ յայտնի ըլլայ որ ձեր կող– մանէ մեզի վեր եկող Հրէաները Ե– րուսաղէմ եկան , ու պարիսպներ կանգնելով ու հիմեր ձգելով՝ ան ապստամբ ու անիրաւ քաղաքը կը 13 շինեն ։ Հիմա Թագաւորիդ յայտնի ըլլայ , որ եթէ ասքաղաքը նորէն շինուի , ու անոր պարիսպները

Ն · ք · գ · 522

Ե Գլ · է · 24 ։ † Բ– ւէր · ազգ

կանգնուին , անոնք է հարկ՝ տուրք ու մաքս պիտի չտան . և աս պատ– ճառով Թագաւորներուն վնաս 14 տուած պիտի ըլլաս ։ Ու մեր †ոռ– ձիկը պալատէն ըլլալուն համար՝ մեզի չվայլեր որ Թագաւորին վնասը տեսնենք . անոր համար –– Նոհլը խրկեցինք , ու Թագաւորիդ իմա– 15 ցուցինք , Որ քու Հայրերուդ յի– շատակաց գրքին մէջը փնտռուի , որ ան յիշատակաց գրքին մէջը գտնես ու իմանաս Թէ ան քաղաքը ապստամբ՝ և Թագաւորներուն և գաւառներուն վնասակար քաղաք մը եղած է , և Թէ հին ատենը ա– նոր մէջ դաւաճանութիւն րուած են , ու անոր համար աս քաղաքը 16 կործանուեր է ։ Մենք Թագաւո– րիդ կ'իմացընենք որ եթէ աս քա– ղաքը շինուի , ու անոր պարիսպ– ները հաստատուին , աս պատճա– ռով Գետին ասդիի կողմը բաժին պիտի չունենաս ։

17 Ի–ի Թագաւորը Հռէում Հրա– մանատարին , և Սամսայ դպիրին , ու Սամարիայի մէջ բնակող անոնց միացած ընկերներուն , ու Գետին անդիի կողմը եղող միացածնե– րուն հրովարտակ խրկեց –– Խօսե– լով ։

18 Ողջոյն , և այլն . Մեզի խրկած նամակնիդ իմ առջևս յայտնապէս 19 կարդացուեցաւ . Ու ես հրաման ըրի , ու փնտռեցին , և գտան որ ան քաղաքը հին ատենէն 'ի վեր Թագաւորներու դէմ դրեր է , ու անոր մէջը ապստամբութիւն ու 20 դաւաճանութիւն եղեր է ։ Ու Ե– րուսաղեմի մէջ զօրաւոր Թագա– ւորներ եղած են , որ բոլոր Գետին անդիի կողմը եղողներուն վրայ կը տիրէին . ու անոնց հարկ , տուրք ու մաքս կը տրուէր ։

21 Հիմա պատուէր տուէք որ ան մարդիկները արգիլեն . ու աստ քա– ղաքը չշինուի , մինչև որ իմ կող– մանէս մէկ հրովարտակ մը տրուի ։

22 Եւ զգոյշ եղէք որ աս բանիս ան– հոգութիւն չընէք . չըլլայ որ չա– րութիւնը շատնայ , ու Թագաւոր– ներուն վնաս տան ։

23 Ու երբոր Արտաշես Թագաւորին նամակին օրինակը Հռէումին ու Սամսայ դպիրին և անոնց ընկեր– ներուն առջևը կարդացուեցաւ , արտորնօք Երուսաղէմ գացին Հր– էաներուն , և զանոնք բռնու– 24 Թեամբ դիւրաւ արգիլեցին ։ Ան ատենը Երուսաղէմ եղող Աստու– ծոյ տանը գործը արգիլուեցաւ . ու մինչև Պարսից Դարեհ Թագա– ւորին Թագաւորութեանը երկրորդ տարին արգիլուած մնաց ։

Ե Նհ · ԺԱ · 18 ։ Ցեր · ա · 4 ։ Բ դ Թագ · ԺԱ · 21 ։ Սաղ · Հր · 8 ։

520

Ն. Ք. Դ.Ք.
520

ԳԼ. Ե

1 Զօրաբաբէլ ու Յեսու Անգէէն ու Զաքարիայէն յորդորուելով՝ տաճարին շինութիւնը յառաջ կը տանին ։ 3 Թաթանայի ու Սաթարբուզան չեն կրնար Հրէաները արգիլել ։ 6 Անոնք Դարեհ թագաւորին նամակ կը գրեն Հրէից դէմ ։

ա Անգ. ա. 1։
բ Զաք. ա. 1։
1 Իսկ աԱնգէ մարգարէն ու Ադդովի
որդին բԶաքարիա մարգարէն
Իսրայէլի Աստուծոյն անունովը
մարգարէութիւն ըրին Յուդայի ու
Երուսաղէմի մէջ եղող Հրէանե-
գ Գլ. գ. 2։
2 րուն ։ Ան ատենը գՍաղաթիէլեան
Զօրաբաբէլը, ու Յովսեդեկեան
Յեսուն ելան, ու Երուսաղէմի մէջ
եղող Աստուծոյ տունը շինելու բը-
կսան. և Աստուծոյ մարգարէները
անոնց հետը ըլլալով՝ անոնց օգ-
նութիւն կ'ընէին ։
3 Ան ատենը Եփրատ գետին ասդին
դ Հմր 6։ Գլ. դ. 6։
կողմի իշխանը դԹաթանայի ու
Սաթարբուզան իրենց ընկերնե-
րովը անոնց եկան, և այսպէս ը-
ե Հմր 9։
սին. եՈ՞վ ձեզի հրաման տուաւ
որ աս տունը շինէք, ու աս պա-
զ Հմր 10։
4 րիսպները կանգնէք ։ զԱն ատենը
անոնց ըսինք թէ աս շէնքը շինող
մարդիկներուն անունները ինչ է-
է Տես. Դլ. Ե. 6. 28։ Սաղ. ԼԳ. 18։
5 ին ։ Բայց Հրէից ծերերուն վրայ
էիրենց Աստուծոյն աչքը ըլլալով
զանոնք չարգիլեցին, մինչև որ բանը
ը Գլ. Զ. 6։
Դարեհին հասնի, ու անկէ ըաս բա-
519
նիս համար հրովարտակ բերել տան ։
6 Աս է ան նամակին օրինակը որ
Գետին ասդին կողմի իշխանը Թա-
թանայի, ու Սաթարբուզան,
թ Գլ. դ. 9։
ու Գետին ասդին կողմը եղող թԱ-
նոնց ընկերները Ափարսաքացիք
7 Դարեհ թագաւորին խրկեցին. Ու
իրենց անոր խրկած նամակին մէջը
այսպէս գրուած էր.
Դարեհ թագաւորին շատ բարև ։
8 Թագաւորին յայտնի ըլլայ, որ
Հրէաստանի գաւառը՝ մեծ Աստու-
ծոյն տունը գացինք. ու անիկայ
մեծ քարերով կը շինուի, և անոր
պատերուն մէջը փայտեր կը դրուի.
ու գործքը շուտով կը բանուի, ու
ժ Հմր 3, 4։
9 անոնց ձեռքովը կը յաջողուի ։ Ու
ան ծերերուն հարցուցինք, ու ա-
նոնց այսպէս ըսինք. ժՈ՞վ ձեզի
հրաման տուաւ որ աս տունը շի-
նէք, ու աս պարիսպները կանգ-
10 նէք ։ Ու քեզի իմացընելու հա-
մար անոնց անուններն ալ հար-
ցուցինք, որ անոնց առաջնորդ
եղող մարդոց անունները քեզի գը-
11 րենք ։ Ու անոնք մեզի այսպէս
պատասխան տուին ու ըսին, Մենք
երկնից ու երկրի Աստուծոյն ծա-
ռաներն ենք. ու շատ տարիներէ
առաջ շինուած տունը կը շինենք,
որ զանիկայ Իսրայէլին մէկ մեծ
թագաւորը շինեց էու լմնցուց ։
Ն. Ք. Դ.Ք.
519
ի Գ Թագ. Զ. Լ Մն. ԼԶ. 16, 17։
լ Դ Թագ. իդ. 2, իե. 8, 9, 11։
12 Բայց իմեր հայրերը երկինքին Աս-
տուածը բարկացընելնուն համար,
զանոնք Բաբիլոնի թագաւորին՝
լՔաղդէացի Նաբուգոդոնոսորին
ձեռքը մատնեց. ան ալ աս տունը
աւրեց, ու ժողովուրդը Բաբիլոն
խ Գլ. ա. 1։
13 գերի տարաւ ։ Բայց խԲաբիլո-
536
նի Կիւրոս թագաւորին առջի տա-
րին՝ Կիւրոս թագաւորը աս Աս-
տուծոյ տունը շինելու հրաման
ծ Գլ. ա. 7. Ը. զ. 5։
14 տուաւ ։ Ու ծԱստուծոյ տանը ոս-
կեղէն ու արծաթեղէն անօթներն
ալ՝ որոնք Նաբուգոդոնոսոր Ե-
րուսաղէմի տաճարէն հանելով,
Բաբիլոնի տաճարը տարեր էր,
Կիւրոս թագաւորը Բաբիլոնի տա-
կ Անգ. ա. 14։ բ. 2, 21։
ճարէն հանեց, ու կՍասբասար ա-
նունով մէկու մը յանձնեց, որն որ
15 նախարար ըրաւ, Ու անոր ըսաւ,
Աս անօթները ա՛ռ, գնա՛ զանոնք
Երուսաղէմ եղող տաճարը տար.
ու Աստուծոյ տունը իր տեղը շի-
16 նուի ։ Ան ատենը Սասբասար ե-
հ Գլ. գ. 8, 10։
կաւ, ու Երուսաղէմ եղող հԱս-
տուծոյ տանը հիմը ձգեց. և ան
ատենէն մինչև հիմա կը շինուի,
ձ Գլ. զ. 15։
17 ձբայց չէ լմնցած ։ Ու հիմա թէ
որ թագաւորը կը հաճի, հոն Բա-
ղ Գլ. զ. 1, 2։
բիլոն եղող թագաւորին ղգանձա-
տանը մէջ փնտռուի, թէ արդեօք
Կիւրոս թագաւորը հրաման տուե՞ր
է որ Երուսաղէմի մէջ աս Աստու-
ծոյ տունը շինուի. ու թագաւորը
* Քաղ. խրկէ ։
աս բանիս վրայով իր կամքը մեզի
*հասկըցընէ ։

ԳԼ. Զ

1 Դարեհ թագաւորը Կիւրոսին հրովարտակը գտնելով՝ նոր հրովարտակ մը կը խրկէ շինութիւնը յառաջ տանելու համար ։ 13 Թշնամիներուն օգնութեամբը և մարգարէներուն առաջնորդութեամբը տաճարը կը լմննայ ։ 16 Նաւակատեաց 19 ու զատկին տօնը կը կատարուի ։

519
1 Ան ատենը Դարեհ թագաւորը
հրաման ըրաւ. ու հոն Բաբիլո-
ճ Գլ. ե. 17։
նի ճդիւանին մէջ փնտռեցին, ուր
2 որ գանձերը կը պահուէին ։ Ու
\+ Քաղ. Ահմէթայի
Մարաց գաւառին մէջ եղող †Եկ-
բատանայի պալատին մէջ տոմս մը
գտնուեցաւ, որուն մէջ աս կեր-
պով գրուած յիշատակարան մը
կար ։
3 Կիւրոս թագաւորին առջի տա-
րին, Կիւրոս թագաւորը Երուսա-
ղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տանը
համար հրաման տուաւ, որ ան տու-
նը շինուի, ուր որ զոհ կը մատու-
ցանեն. և անոր հիմերը ամուր
ըլլան. անոր բարձրութիւնը վաթ-
սուն կանգուն, ու լայնութիւնը
մ Գ Թագ. Զ. 36։
4 վաթսուն կանգուն, մԻրեք կարգ
մեծ քարերէ, ու մէկ կարգ նոր

Ն · Ք · ՂԲ · 519

փայտէ ըլլայ · ու անոր ծախքը
5 թագաւորին տունէն տրուի · Եւ
Նաբուգոդոնոսորին Երուսաղէմի
տաճարէն հանած ու Բաբիլոն բե-
րած՝ † Աստուծոյ տանը սկեղէն
ու արծաթեղէն անօթներն ալ ետ
տրուին , ու Երուսաղէմ եղող տա-
ճարը՝ իրենց տեղը տարուին ու
Աստուծոյ տունը դրուին ։
6 Դ Եւ՝ Հիմա՝ Գետին անդիի կողմի
իշխանը Թաթթանայի , Սաթրա-
բուզան , ու Գետին անդիի կողմը
եղող անոնց ընկերները Ափարսա-
7 քացիք՝ անկէ ետ քաշուեցէք · Ան
Աստուծոյ տանը գործքը թող
տուէք · Հրէից նախարարը ու Հր-
էից ծերերը աս Աստուծոյ տունը
8 Թող իր տեղը շինեն · Եւ ես
հրամանը կու տամ , որ Հէ՛ն՛ թէ
Հրէից ծերերուն ինչ պիտի ընէք
աս Աստուծոյ տանը շինութեանը
համար , ա՛յ՛ն՛ն՛ արքունի գանձէն՝
Գետին անդիի կողմէն ՚՛ո՛վ՛ն՛՚
հարկէն ան մարդիկներուն ծախքը
շուտով տրուի , որ արգելք մը չու-
9 նենան ։ Եւ անոնց ինչ որ պէտք
ըլլայ , թէ զուարակներ , թէ խո-
յեր և թէ գառներ՝ երկնից Աստու-
ծոյն ողջակէզներու համար , Նա-
ւոյրեն , աղ , գինի ու եղ ամէն օր
անոնց տրուի անպակաս , Երուսա-
ղեմի մէջ եղող քահանաներուն
10 խօսքովը , † Որ երկնից Աստուծոյն
անուշահոտ զոհեր մատուցանեն , և
Հ՛թագաւորին ու անոր որդւոցը
11 կենացը համար աղօթք ընեն ։ Ու
ես կը հրամայեմ որ ով որ աս
խօսքիս դէմ կենայ , անոր տունէն
փայտ մը քակելով անկէն , ու ան
մարդը անոր վրայ դամէն · † ու աս
բանիս համար անոր տունը աղբա-
12 նոց ըլլայ ։ Եւ ան Աստուածը՝ որ
իր Հանունը հոն դրեր է , թող կոր-
ծանէ ամէն թագաւորը ու ժողո-
վուրդը , որ ձեռք կ՛երկնցընէ ՚՛ո՛
հրա՛մա՛ն՛ դէմ կենալու , ՚՛ո՛ Երու-
սաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տունը
աւերելու ։ Ես Դարեհս աս հրամա-
նը ըրի , թող շուտով ՚ի գործ
դրուի ։
13 Ան ատենը Գետին անդիի կողմի
իշխան Թաթթանայի , Սաթրա-
բուզան , և անոնց ընկերները
Դարեհ թագաւորին խրկած հրա-
14 մանը շուտով կատարեցին ։ † Եւ
Հրէից ծերերը կը շինէին ու կը
յաջողէին , Անգէ մարգարէին ու
Ադդովի որդւոյն Զաքարիային
մարգարէութիւնովը · ու անոնք՝
Իսրայէլի Աստուծոյն հրամանովը ,
և Պարսից † Կիւրոս ու † Դարեհ
ու Ա՛րտաշէս թագաւորին հրա-
15 մանովը շինեցին լմնցուցին ։ Եւ աս

տունը Ադար ամսուն երրորդ օրը՝
Դարեհ թագաւորին թագաւորու-
թեանը վեցերորդ տարին լմնցաւ ։
16 Ու Իսրայէլի որդիքը՝ քահա-
նաները ու Ղեւտացիները ու միւս
գերութենէ ելլողները ուրախու-
թեամբ † Աստուծոյ տանը նուա-
17 կատիքը ըրին ։ Եւ Աստուծոյ տա-
նը նուակատիքին համար՝ հարիւր
զուարակ , երկու հարիւր խոյ , չորս
հարիւր գառն , ու բոլոր Իսրայէլին
մեղքի պատարագ ըլլալու համար՝
Իսրայէլի ցեղերուն թիւովը այծե-
րէն տասներկու նոխազ † մատու-
18 ցին ։ Ու Երուսաղէմի մէջ Աստու-
ծոյ պաշտաւորութեանը վրայ՝ քա-
հանաները իրենց † կարգերուն մէջ
ու Ղեւտացիները իրենց հդասերուն
մէջ կայնեցուցին , †՚ինչպէս որ
Մովսէսին դրքին մէջ գրուած է ։
19 Ու գերութենէ ելլողները Հառա-
ջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը
20 զատիկը ըրին · Քանզի քահանա-
ները ու Ղեւտացիները †մէկտեղ
սրբուեցան , ՚՛ո՛ ամէնն ալ մա-
քուր եղան · ու բոլոր գերութենէ
ելլողներուն համար , և իրենց եղ-
բարցը քահանաներուն համար , ու
իրենց համար † զատիկը մորթեցին ·
21 Ու գերութենէ դարձող Իսրայէլի
որդիքը , ու Իսրայէլի Տէր Աս-
տուածը փնտռելու համար անոնց
հ՛ետ՚ը՛ն՛ էրը , որ †՚ան երկրին ազգերուն
պղծութենէն զատուեր էին՝ ամէնն
22 ալ կերան ։ Եւ †՚ե՛օ՛թը օր բաղար-
ջակերաց տօնը կատարեցին ուրա-
խութեամբ · վասն զի Տէրը զանոնք
ուրախացուց , ու †՚Ա՛սորեստանի
թագաւորին †՚սիրտը անոնց դար-
ձուց , որ Աստուծոյ՝ Իսրայէլի Աս-
տուծոյն տանը գործին մէջ անոնց
ձեռքը ուժովցընէ ։

Ն · Ք · ՂԲ · 515

† Գ՚Լ · ա · 7 ։ 8 ։ ե · 14 ։

Ե Գ՚Լ · ե · 3 ։

Ե Գ՚Լ · ե · 23 ։ Երեմ · խթ · 7 ։

Ղա Տիմ · բ · 1 ։ 2 ։

Ե Դան · բ · 5 ։ գ · 29 ։

Ըզ Թագ · Թ · 3 ։

Ի Գ՚Լ · ե · 1 ։ 2 ։

Ք Գ՚Լ · ա · 1 ։ ե · 13 ։ Հաջ 3 ։

Ի Գ՚Լ · գ · 24 ։

Լ Գ՚Լ · է · 1 ։

Գ՚Լ · Է

1 Եզրաս Երուսաղէմ կ՛երթայ , 11 Արտաշէս թագաւորէն մարդասիրական հրովարտակ մը ձեռքը ունենալով ։ 27 Եզրաս աս իրեն եղած շնորհքին համար Տէրը կ՛օրհնէ ։

1 Ա՛յս աս բաներէն ետքը՝ Պարսից թագաւորին † Արտաշէսին թա-
գաւորութեանը աւուրը , Եզրաս՝ † Սարայիայի որդին , որ †՚ Ազա-
րիայի որդին , որ †՚ Քեղկիայի որ-
2 դին , Որ †՚ Սեղղումի որդին , որ
†՚ Սադովկի որդին , որ †՚ Ահի-
3 տովբի որդին , Որ †՚ Ամարիայի
որդին , որ †՚ Ազարիայի որդին , որ
4 †՚ Մարիովթի որդին , Որ †՚ Զա-
բիայի որդին , որ †՚ Ոզնի որդին ,
5 որ †՚ Բոկկիի որդին , Որ †՚ Ահի-
սուայի որդին , որ †՚ Փենէհեսի
որդին , որ †՚ Եղիազարի որդին , որ
†՚ մեծ քահանայն Ահարոնին որ-

457

† Նէեմ · բ · 1 ։

Բ Մն · ե · 14 ։

Ն·Ք·ԶԲ· 457

6 դին էր , Ա՛ս Եզրասը Բաբիլոնէն ե-
լա՛ւ . ու անիկայ Իսրայէլի Տէր Ա-
ստուծոյն տուած Մովսէսին Հ օրի-
նացը արագագիր դպիրն էր , ու
Տէր Տէր Աստուծոյն ձեռքը իր
վրայ ըլլալուն համար՝ ամէն խընդ-
րածը թագաւորը անոր կու տար ։
7 Ի Եւ Արտաշէս թագաւորին եօթ-
նէրորդ տարին՝ Իսրայէլի որդի-
ներէն , քահանաներէն , ու Ղե-
ւտացիներէն , ու երգեցողներէն , և
դռնապաններէն , ու Ի՛նաթանա-
յիմներէն ՚՚՚՚ Երուսաղէմ ելան ։
8 Եւ անիկայ հինգերորդ ամսուն
մէջ՝ թագաւորին եօթներորդ
9 տարին Երուսաղէմ եկաւ . քան-
զի առաջին ամսուն առաջին օրը
Բաբիլոնէն ելլելու սկսաւ . ու
Ը Աստուծոյ բարի ձեռքը անոր
վրայ ըլլալով՝ հինգերորդ ամսուն
առաջին օրը Երուսաղէմ եկաւ ։
10 Վասն զի Եզրաս իր սիրտը պատ-
րաստեց՝ որ Ր Տէրոջը օրէնքը փըն-
տրուէ ու կատարէ , ու Իսրայէլի
մէջ Ֆ օրէնք ու դատաստան սորվե-
ցընէ ։
11 Եւ ասիկայ է ան նամակին օրի-
նակը՝ որն որ Արտաշէս թագաւորը
տուաւ Եզրաս քահանային ու դպի-
րին , որ Տէրոջը Իսրայէլին ՚՚՚՚՚
պատուիրանաց և օրինաց խօսքե-
րուն դրիչն էր ։
12 Ի թագաւորաց թագաւորը Ար-
տաշէս՝ Եզրաս քահանային՝ երկնից
Աստուծոյն օրինացը կատարեալ
13 գրչին , և այլն ։ Հրաման կու տամ
որ իմ թագաւորութեանս մէջ ե-
ղող Իսրայէլի ժողովուրդէն , ու
անոր քահանաներէն ու Ղեւտա-
ցիներէն՝ ամէն իրենց կամքովը Ե-
րուսաղէմ ելլել ուզողները քեզի
14 հետ ելլեն . Վասն զի դուն թա-
գաւորին ու անոր Է եօթը խորհր-
դականներուն կողմանէ կը խըր-
կուիս , որ քու ձեռքդ եղող քու
Աստուծոյդ օրէնքովը Ցուդան ու
15 Երուսաղէմը քննես , Եւ տանիս
ան արծաթը ու ոսկին , որն որ
թագաւորը ու անոր խորհրդական-
ները իրենց կամքովը ընծայ տուին
Իսրայէլի Աստուծոյն՝ Է որուն բնա-
կութիւնը Երուսաղէմի մջ է .
16 Ընաև Բաբիլոնի բոլոր գաւառին
մէջ գտած բոլոր արծաթդ ու ոս-
կիդ , որն որ ժողովուրդը ու քա-
հանաները Երուսաղէմի մէջ եղող
իրենց Աստուծոյն տանը համար
Կամաւոր ընծայի պէս պիտի մա-
17 տուցանեն , Որ ան ստակով անյա-
պաղ զուարակներ , խոյեր , գառ-
ներ , ու անոնց Հ հացի ընծաները ու
թափելու նուէրները ծախու առ-
նես , ու Յ զանոնք Երուսաղէմ Ե-
ղող ձեր Աստուծոյն տանը սեղա-
18 նին վրայ մատուցանես . Եւ ինչ-
ցած արծաթով ու ոսկիով՝ քեզի
ու քու եղբայրներուդ ինչ որ պատ-
շաճ կ'երևնայ ընել , ձեր Աստու-
19 ծոյն կամացը համեմատ ընէք ։ Եւ
ան անօթները , որ քու Աստուածոյդ
տանը պաշտօնին համար քեզի տը-
րուեցան , Ը՛՚՚՚ Երուսաղէմի Ա-
20 տուծոյն առջևը Ը՛՚՚ յանձնէ ։ Եւ
ուրիշ ինչ որ քու Աստուածոյդ տա-
նը համար պէտք ըլլայ , որ քեզի կը
վայլէ տալ , զանիկայ թագաւորին
21 գանձատունէն տաս ։ Ու ես Ար-
տաշէս թագաւոս Յ՚՚՚՚՚ գետին
անդիի կողմը եղող բոլոր գանձա-
պետներուդ հրաման կու տամ , որ
Եզրաս քահանան՝ երկնից Աստու-
ծոյն օրինացը դպիրը ինչ որ ձեզմէ
22 ուզէ , անմիջապէս * տրուի . Մին-
չև հարիւր տաղանդ արծաթ , մին-
չև հարիւր քոռ ցորեն , ու մինչև
հարիւր մար գինի , ու հարիւր մար
եղ , ու աղ առանց † չափը որոշե-
23 լու՚՚ ։ Երկնից Աստուածը ինչ որ կը
հրամայէ , շուտով ՚ի գործ դրուի
երկնից Աստուծոյն տանը համար ,
որ չըլլայ թէ թագաւորին ու անոր
որդւոցը թագաւորութեանը վրայ
24 բարկութիւն գայ ։ Եւ ձեզի յայտ-
նի ըլլայ , որ բոլոր քահանաներէն ,
Ղեւտացիներէն , երգեցողներէն ,
դռնապաններէն , ու Ն՛նաթանա-
յիմներէն , և աս Աստուծոյ տանը
սպասաւորներէն հարկ , տուրք ու
25 մաքս առնելու հրաման չկայ ։ Եւ
դուն , ով Եզրաս , քու Աստուածոյդ
իմաստութեամբը որ դուն ունիս ,
Դատաւորներ ու իշխաններ դիր ,
որ Գետին անդի ի կողմը եղող բոլոր
ժողովուրդը՝ Յ՚՚՚՚՚ քու Աստու-
ծոյդ օրէնքը ամէն գիտցողները դա-
տեն . ու Ֆ չգիտցողներուն սորվե-
26 ցուցէք ։ Եւ ով որ քու Աստու-
ծոյդ օրէնքին համեմատ՝ ու թագա-
ւորին օրէնքներուն համեմատ չընէ , ան-
յապաղ անոր դատաստանը ՚ի գործ
դրուի , կամ մահուամբ , կամ
աքսորով , կամ տուգանքով և կամ
բանտարկութեամբ ։
27 Ֆ Մեր հայրերուն Տէր Աստուածը
օրհնեալ ըլլայ , որ Երուսաղէմի մէջ
եղող Տէրոջը տունը փառաւորելու
համար՝ Ֆ այս բանը թագաւորին սրը-
28 տին մէջ դրաւ , Եւ Ն թագաւորին
ու անոր խորհրդականներուն , ու
թագաւորին բոլոր զօրաւոր իշ-
խաններուն առջևը ինծի շնորհք
գտնել տուաւ . և ես իմ Տէր Աս-
տուածոյս ձեռքը իմ վրաս ըլլալուն
համար զօրացայ , ու Իսրայէլէն
իշխաններ ժողվեցի , որ ինծի հետ
ելլեն ։

Ն·Ք·ԶԲ· Իբր 457

* Ք-ԶԻ· կատարուի·

† Ք-ԶԻ· դրեալս·

ԵԶԼ·ԺԸ· 21·22· Բ Օր·Ժ·18·

Ա՛ՀՃ 10· Բ Մ՚՚ ·ԺԿ· 7· Մ՚՚Ղ·Բ· 7· Մ՚՚՚ ·Իդ·2·3·

Ա՛Մ՚՚ ·ԻԹ· 10·

Յ ԳԼ·Ղ·22· Ն ԳԼ·Թ·9·

ԶՏ՚՚ ԳԼ·Ե· 5· Ա՛Ճ 6·9· ԳԼ·Բ·18·

ՆԵՂԿ·Իշ· Ղ·Գան·Բ· 37·

ԼԵՒԹ·Ա· 14·

ԻՐՄ՚՚·Դ·2· Ա՛Ղ·ՃԼԵ· 21·

ԵԶԼ·Բ·25·

Ի՚՚՚՚՚ ՚՚՚՚՚ ՚՚՚՚՚

Ն·Ք·Ղ·Ք· 457

ԳԼ· Ը

1 Եզրասին ընկերները՝ որոնք Բաբիլոնէն ետ դարձան ։ 15 Եզրաս Ադդովին մարդ կը խրկէ , անկէ տաճարին համար պաշտօնեաներ ուզելով · 21 ծոմ կը պահէ · 24 դանձերը քահանայից պահպանութեանը կը յանձնէ ։ 31 Հավայէն Երուսաղէմ կու գան ։ 33 Դանձերը տաճարին մէջը կը կշռուին ։ 36 Թագաւորին հրովարտակը իշխաններուն կը յանձնուի ։

1 Եւ Արտաշէս թագաւորին թագաւորութեանը աստեղը՝ ինծի հետ Բաբիլոնէն ելլողներուն տոհմապետները , ու համրանքը ասոնք
2 են ։ Փենէհեսի որդիներէն՝ Գերսոն , Իթամարի որդիներէն՝ Դանիէլ , Դաւիթի որդիներէն՝ Քետո-
3 տուս , Սեքենիայի որդիներէն՝ Փարոսի որդիներէն՝ Զաքարիա , ու անոր հետ հարիւր յիսուն էրիկ
4 մարդ համրուեցան · Փահաթ Մովաբի որդիներէն՝ Զարհիայի որդին Եղհովենայի , ու անոր հետ երկու
5 հարիւր էրիկ մարդ · Սեքենիայի որդիներէն՝ Ցազհիէլի որդին , ու անոր հետ իրենք հարիւր էրիկ մարդ ·
6 Եւ Ադինի որդիներէն՝ Ովնեթանի որդին Արեդ , ու անոր հետ յի-
7 սուն էրիկ մարդ · Ու Եղամի որդիներէն՝ Գոթոդհիայի որդին Եսայի , ու անոր հետ Եօթանասուն
8 էրիկ մարդ · Եւ Սափատիայի որդիներէն՝ Միքայէլի որդին Զաբադիա , ու անոր հետ ութսուն
9 էրիկ մարդ · Ցովաբի որդիներէն՝ Ցեքիէլի որդին Աբդիա , ու անոր հետ երկու հարիւր տասնուութը
10 էրիկ մարդ · Եւ Սաղոմիթի որդիներէն՝ Ցոսեփիայի որդին , ու անոր հետ հարիւր վաթսուն էրիկ
11 մարդ · Եւ Բեբայիի որդիներէն՝ Բեբայիի որդին Զաքարիա , ու անոր հետ քսանուութը էրիկ մարդ ·
12 Եւ Ազգադի որդիներէն՝ Ակատանի որդին Ցոհանան , ու անոր հետ հա-
13 րիւր տասը էրիկ մարդ · Եւ Ադոնիկամի որդիներէն վերջիններըն՝ որոնց անունները ասոնք էին · Եղիփաղէտ , Ցէիէլ ու Սեմայիա , և անոնց հետ վաթսուն էրիկ մարդ ·
14 Եւ Բագուէի որդիներէն՝ Ութայի ու Զաբուդ , ու անոնց հետ եօթանասուն էրիկ մարդ ։
15 Եւ ասոնք Ահավա վազող դեսին եզերքը ժողվեցի , ու հոն իրենք օր իջևան բրինք · և ժողովուրդը ու քահանաները աչքէ անցուցի , ու հոն է Ղևտացւոց որդիներէն մէ-
16 ը չգտայ ։ Ան ատենը Եղիազար , Արիէլ , Սեմայիա , Եղնաթան , Ցարիբ , Եղնաթան , Նաթան , Զաքարիա ու Մեսուղամ իշխանները , ու Ցովարիբ ու Եղնաթան
17 իմաստունները կանչել տուի · Եւ

Ն·Ք·Ղ·Ք· Իբր 457

զանոնք Քասիփիա ըսուած տեղը եղող Ադդովի իշխանին պատուիրեցի , ու Քասիփիա ըսուած տեղը եղող Ադդովին , ու անոր եղբարցը՝ Նաթանայիմներուն զրուցուելու խօսքերը Տանոնց բերանը դրի , որ մեր Աստուծոյն տանը համար մեզի պաշտօնեաներ բե-
18 րեն ։ Ու մեր Աստուծոյն բարի ձեռքը մեր վրայ ըլլալուն համար , Իսրայէլեան Ղևիին որդւոյն Մոողիին որդիներէն Իմկ հանճարեղ մարդ մը , այսինքն Սարաբիան ու անոր որդիները ու եղբայրները՝ տասնուութը մարդ բերին մեզի ·
19 Նաև Ասաբիան , ու անոր հետ Մերարիի որդիներէն՝ Եսայիին ու անոր եղբայրները , ու անոնց որդի-
20 ները՝ քսան մարդ · Ու Նաթանայիմներէն , որ Դաւիթ ու իշխանները Ղևտացւոց ծառայութեանը տուեր էին , ամէնը իրենց անուններովը յիշուած՝ երկու հարիւր քսան Նաթանայիմներ ։
21 Եւ հոն Ահավայի գետին քովը Իծոմապահութիւն քարոզեցի , որ Իխոնարհինք մեր Տէր Աստուծոյն առջևը , ու անկէ Իյաջող ճամբորդութիւն խնդրենք մեզի ու մեր ընտանեացը և մեր բոլոր ըս-
22 տացուածքին համար · Վասն զի ճամբուն մէջ մեզ թշնամիներէն պաշտպանելու համար թագաւորէն զօրք ու ձիաւորներ ուզելու Ամրչցայ · որովհետև թագաւորին ըսեր էինք Թէ Իմեր Աստուծոյն ձեռքը բոլոր զանիկայ փնտռողներուն վրայ է Լբարութեամբ , ու անոր զօրութիւնը ու բարկութիւնը Իամէն անոնց վրայ՝ որ Իզանի-
23 կայ կը թողուն ։ Ուստի ծոմ բռնեցինք , ու աս բանիս համար մեր Աստուծմէն օգնութիւն խնդրեցինք · ու անիկայ մեր Ինդրուածքը ընդունեց ։
24 Եւ քահանայից իշխաններէն տասուերկու մարդ զատեցի , այսինքն Սարաբիան ու Ասաբիան ու անոնց հետ իրենց եղբայրներէն տասը
25 մարդ , Եւ հարծաթը ու ոսկին ու անօթները , նաև թագաւորին ու անոր խորհրդականներուն ու իշխաններուն և հոն գտնուող բոլոր Իսրայէլին մեր Աստուծոյն տանը համար տուած ընծաները
26 կշռեցի անոնց յանձնեցի ։ Ու վեց հարիւր յիսուն տաղանդ արծաթ , և հարիւր տաղանդ արծաթէ ամաններ , ու հարիւր տաղանդ
27 ոսկի , Եւ քսան ոսկի տաշտ Հազարական դրամէ , ու մաքուր ու փայլուն և ոսկիի պէս պատուական պղնձէ երկու աման՝ կշռովս ա-

– ա Մն· գ· 22 ։
Բ Գէ· բ· 3 ։
Բ Ցէս· բ· 3· 19 ։
Ե Ղեւտ· բ· 7 ։ Թ· 4, 5 ։
Ղ Ցէս· բ· 43 ։
Է բ Մն· ի· 3 ։
Ը Ղև· ժգ· 29 ։ իդ· 29 ։ Ես· ծբ· 3· 5 ։
Ի Սաղ· ե· 8 ։
Ժ Ցէս· ակր· Թ· 15 ։
ի Գէ· է· 6· 9, 28 ։
Լ Սաղ· ւէ 18, 19 ։ ւէ· 15, 22 ։ Հրեմ· բ· 28 ։
Խ Սաղ· ւէ· 16 ։
Ծ բ Մն· ժե· 2 ։
Կ ա Մն· ե· 20 ։ բ Մն· ւէ· 13 ։ Ես· ժթ· 22 ։
Հ Գէ· է· 15, 16 ։

28 Նոյնց յանձնելի , ու անոնց ըսի , Դուք ՝ Տէրոջը նուիրուած էք , — անօթներն ալ նուիրուած են . և արծաթը ու ոսկին ձեր հարցը Տէր Աստուծոյն կամաւոր ընծայ մըն
29 է . Արթուն կացէք ու պահեցէք , մինչև որ կ՚անդ Երուսաղէմ Տէրոջը տանը սենեակներուն մէջ՝ քահանայից ու Ղեւտացւոց իշխաններուն ու Իսրայէլի տոհմապետ-
30 ներուն առջևը կշռէք : Եւ քահանաները ու Ղեւտացիները արծաթը ու ոսկին ու ամանները կշռեցին , որ Երուսաղէմ մեր Աստուծոյն տունը տանին ,
31 Եւ առաջին ամսուն երկուտասաներորդ օրը Ահավայի գետէն չուեցինք Երուսաղէմ երթալու համար , ու Աստուծոյն ձեռքը մեր վրայ էր , ու մեզ ճամբան թշնամիին ու դարանակալին ձեռքէն ազատեց . Ու Երուսաղէմ եկանք , և հոն իրեք օր նստանք ,
33 Ու չորրորդ օրը արծաթը ու ոսկին ու անօթները մեր Աստուծոյն տանը մէջ՝ Ուրիա քահանային որդուոյն Մերամոթին ձեռքը կշռուեցաւ , որուն հետն էր Փենէհեսի որդին Եղիազար . ու անոնց հետ Ցեսուի որդին Յովզաբադ , ու Բանուիի որդին Նովադիա ,
34 դիւա Ղեւտացիները կային : Ամէնը թուով ու կշռքով յօնյուեցաւ . ու ան ատենը բոլոր կշռքը գրուեցաւ :
35 Գերութեան որդիքը՝ որոնք գերութենէ դարձած էին , Իսրայէլի Աստուծոյն ողջակէզներ մատուցին . բոլոր Իսրայէլին համար տասուերկու զուարակ , իննսունեւվեց խոյ , եօթանասունեւեօթը գառն , — մեղքի պատարագի համար՝ տասուերկու նոխազ . — ասոնց ամէնը
36 Տէրոջը ողջակէզ մատուցին : Եւ անոնք թագաւորին հրովարտակը Գետին ասդիի կողմը եղող՝ թագաւորին փոխանորդներուն ու իշխաններուն տուին . անոնք ալ ժողովուրդին ու Աստուծոյ տանը ձեռնտու եղան :

ԳԼ . Թ

1 Ժողովուրդը օտար ազգաց հետ խնամութիւն ընելուն համար եղբաս սուգ կ՚ընէ . 5 ու գործուած մեղքերը խոստովանելով՝ Աստուծոյ աղօթք կ՚ընէ :

457

1 Ու երբոր ասոնք բաները կատարուեցան , իշխանները ինծի մատեցան ու ըսին , Իսրայէլի ժողովուրդը , ու քահանաները , ու Ղեւտացիները — երկիրներուն ժողովուրդներէն չզատուեցան , հետ քանանացւոց , փետացւոց ,

Փերեզացւոց , Եբուսացւոց , Ամմոնացւոց , Մովաբացւոց , Եգիպտացւոց ու Ամորհացւոց պղծութիւններուն պէս ՝ընդ .
2 Թիւններուն պէս ՝ընդ . Վասն զի իրենց համար ու իրենց որդւոցը համար հանոնց աղջիկներէն կնիկներ առին . և Տուրը սերունդը հա— երկիրներուն ժողովրդոցը հետ խառնուեցաւ . ու իշխանները ու ոստիկանները ասոնց մեղքը գործելու
3 մէջ առաջինները եղան : Եւ ասոնք լսածիս պէս շհանդերձս ու վերարկուս պատռեցի , և գլխուս ու մօրուքիս մազերը փետտեցի , ու հապշած նստայ :
4 Ան ատենը զերութենէն դարձողներուն յանցանքին պատճառաւ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն խօսքերէն բոլոր վախցողները իմ քովս ժողովուեցան . ու ես մինչև իրիկուան զոհին — ոչինչը ապշած նստայ :
5 Եւ իրիկուան զոհին — ոչինչը տառապանքէս ելայ , ու պատռած հանդերձներովս ու վերարկուովս ծնկան վրայ եկայ , ու ձեռքերս իմ Տէր Աստուծոյս առջևը
6 տարածելի , ու ըսի , Ով Աստուած իմ , ես ամչնամ , ու իմ երեսս քեզի վերցնելու չեմ համարձակիր , ով Աստուած իմ . վասն զի Համր անօրէնութիւնները մեր գլխէն վեր բարձրացան , ու մեր յանցանքը մինչև երկինքը ելաւ ,
7 Մեր հայրերուն օրերէն ի վեր մենք մեծ յանցանքի մէջ ենք մինչև աս օրս . ու մեր անօրէնութիւններուն համար մենք , մեր թագաւորները՝ մեր քահանաները երկիրներու թագաւորներուն ձեռքը՝ սուրի , գերութեան , յափշտակութեան ու հերևսի սևութեան տրուեցանք , ինչպէս որ այսօր կ՚երևայ :
8 Ասիկա : Եւ հիմա քիչ մը ատեն մեր Տէր Աստուծմէն ողորմութիւն եղաւ , որ մեզի փրկութիւն շնորհէ , ու իր սրբութեանը տեղին մէջ *մեզ հաստատէ՝ , որ մեր Աստուածը մեր աչքերը լուսաւորէ , ու մեր ծառայութեանը մէջ մեզի քիչ մը
9 հանգստութիւն տայ : Վասն զի մենք ծառայ էինք , բայց մեր Աստուածը մեզ երևսէ չձգեց մեր ծառայութեանը մէջ . հապա մեզի հանգստութիւն տալու , ու մեր Աստուծոյն տունը կանգնելու , և անոր աւերակները նորոգելու , ու մեզի Ցուդայի մէջ ու Երուսաղէմի մէջ պարսպապատ տեղ մը տալու համար ,
10 Պարսից թագաւորներուն առջևը մեզի շնորհք գտնել տուաւ ,
Եւ հիմա , ով Աստուած մեր , ասկէ ետքը ի՞նչ ըսենք . քանզի քու պա-
11 տուիրանքներդ թողուցինք , Որ

Ն . ք . գՁ . 427

ՅՂԼ . ի . 6 , 7 , 8 , ր Օր . լՋ . 8 ՂՂԼ . իր . 2 , 3 . թաւ . գ . 4 , 15 , 19 , 20 ,
ՅՂԼ . ի . 6 , 9 , 28 ,
Նէեմ . բ . 11 ,
Յ ՀԹ 26 , 30 ,
ՅԳԼ . ե . 17 ,
ՅԳԼ . ե . 21 ,
— ՅԳԼ . ե . 21 , Նէեմ . թ . 2 ,
Ես Օր . ժբ . 30 , 31 ,

Ն . ք . գՁ . 427

Ես Եզ . լԴ . 16 , ր Օր . է . 3 , Նէեմ . ժԴ . 23 ,
Ե Եզ . ժԹ . 6 , իր . 31 , ր Օր . է . 6 , ժԴ . 2 ,
Ի ր Կոր . գ . 14 ,
Ղ Ցօր . ա . 20 ,
Ի Սաղ . ճԽԴ . 4 ,
Ը ԳԼ . ժ . 3 , Ես . կգ . 2 ,
Ր Եզ . իԹ . 39 ,
Ժ Եզ . Թ . 29 , 33 ,
Ի Դան . Թ . 7 , 8 ,
Լ Սաղ . լը . 4 ,
Ի ր ՕՐ . իր . 9 , Ցայս . ժը . 5 ,
Ի Սաղ . ճգ . 6 , Դան . Թ . 5 , 6 , 8 ,
Ի ր Օր . իր . 36 , 64 , Նէեմ . Թ . 30 ,
Հ Դան . Թ . 7 , 8 ,
* ԵՒր . մեզի բևեռ մը տայ . Ես . իր . 23 ,
Յ Սաղ . ժԴ . 3 , լԴ . 5 , Ղ Նէեմ . Թ . 36 ,
Ճ Սաղ . ճԼՂ . 23 ,
Ա Ես . ե . 2 ,
Յ ԳԼ . է . 28 ,

Ն․ Ք․ ՂՔ․ 457

քու ծառաներուդ մարգարէներուն
ձեռքովը պատուիրեցիր՝ ըսելով ,
Ան երկիրը՝ որ պիտի մտնէք զանի-
կայ ժառանգելու համար , գարշելի
՚Գղ. Գ. 21. երկիր մըն է , ՚երկիրներու ազգե-
րուն գարշելի պղծութիւններովը
՚Դ Թագ. Իա. 16. լեցուն . որովհետեւ զանիկայ ՚ծայրէ
՚ի ծայր իրենց անմաքրութեամբը
12 լեցուցեր են ։ Ուրեմն ՚ձեր աղ- ՚Ել. Լդ. 32. Լդ. 16. Բ Օր. Է. 3.
ջիկները անոնց որդւոցը չտաք , ու
անոնց աղջիկները ձեր որդւոցը հա-
մար չառնէք , ՚և յաւիտեան ա- ՚Բ Օր. Իգ. 6.
նոնց խաղաղութիւնը ու երջան-
կութիւնը չփնտռէք , որպէս զի
ուժովնաք , ու ան երկրին բարիքը
ուտէք , ու ՚զանիկայ ձեր որդւոցը ՚Առակ. Ժդ. 22. Ի. 7.
յաւիտենական ժառանգութիւն
13 թողուք ։ Ու մեր չար գործքերուն
համար ու մեր մեծ յանցանքին
համար — բոլոր բաները մեր վրայ
գալէն ետքը ,(թէպէտեւ դուն , ով
Աստուած մեր , ՚մեզ չպատժեցիր ՚Սաղ. Ճգ. 10.
մեր մեղացը չափ , հապա մեզի այս-
14 պէս փրկութիւն տուիր ,) Պէ՞տք
էր որ նորէն ՚քու պատուիրանք- ՚Յով. Ե. 14. Բ Պետ. Բ. 20. 21.
ներդ զանց ընէինք , և ՚աս գարշե-
լի ազգերուն հետ խնամութիւն ը- ՚Հմր 2. Նեեմ. Ժգ. 23. 27.
նէինք . միթէ դուն ՚մեզի պիտի ՚Բ Օր. Թ. 8.
չսրդողէի՞ր , ու մեզ պիտի չսպա- ՚Նեեմ. Թ. 33. Դան. Թ. 14.
ռէի՞ր , մինչև որ մեզմէ մնացորդ ու
15 ազատուած մը չմնար ։ Ո՛վ Տէր
Աստուած Իսրայէլի , ՚դուն արդար ՚Ակոր. Ժե. 17.
ես . վասն զի մենք մինչև աս օրս
ողջ մնացինք . ահա մենք ՚մեր յան- ՚Հռով. Գ. 19.
ցանքովը ՚քու առջեւդ ենք , թէ-
պէտեւ աս պատճառաւ ՚քու առ- ՚Սաղ. Ճլ. 3.
ջեւդ չենք կրնար կայնիլ ։

ԳԼ. Ժ

1 Սեքենիա կը յորդորէ Եզրասը որ օտար ազգաց հետ եղած ամուսնութիւնները խափանէ ։ 6 Եզրաս սուգ բռնելով՝ ժողովուրդը կը ժողվէ ։ 9 Ժողովուրդը Եզրասին յորդորանքը կը գլխան , ու կը խոստանան որ այնուհետեւ ան մեղքէն հրաժարին ։ 15 Աս բանը գլուխ կը տարուի ։ 18 Օտարազգի կնիկներ ունեցողներուն անունները ։

1 Ու երբոր Եզրաս լալով ու ՚Աս- ՚Բ Մն. Ի. 9.
տուծոյ տանը առջեւը գետինը
ինկած՝ ՚աս աղօթքը ու խոստո- ՚Դան. Թ. 20.
վանութիւնը կ'ընէր , Իսրայէլէն
խիստ շատ բազմութիւն՝ էրիկ ու
կնիկ մարդիկ ու տղաքներ անոր
քովը ժողվուեցան . և ժողովուրդը
2 խիստ շատ լացաւ ։ Ու Եղամի որ-
դիներէն՝ Յեքիելի որդին Սեքենիա
Եզրասին պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ , ՚Մենք ՚մեր Աստուծոյն դէմ ՚Նեեմ. Ժգ. 27.
մեղք գործեցինք , ու երկրին ժո-
ղովուրդներէն օտար կնիկներ ա-
ռինք . բայց հիմա աս բանիս մէջն
3 ալ Իսրայէլի համար յոյս կայ ։ Ու
հիմա ՚մեր Աստուծոյն առջեւ ՚Բ Մն. Լդ. 31.
ուխտ ընենք , որ բոլոր կնիկները ու
անոնցմէ ծնածները իմ տիրոջս
ու մեր Աստուծոյն ՚հրամանէն
՚վախցողներուն խրատովը հանենք , ՚Բ Օր. Է. 2. 3.
և ՚աս գործը օրէնքին համեմատ թող
4 ըլլայ ։ Ելի՛ր , վասն զի աս գործը ՚Գղ. Թ. 4.
քեզի կ'իյնայ . մենք ալ քեզի հետ
կ'ըլլանք . ՚զօրացիր ու ըրէ ։ ՚Ա Մն. Իբ. 10.
5 Ու Եզրաս ելաւ , և քահանայից
իշխաններուն , Ղեւտացիներուն
ու բոլոր Իսրայէլին ՚երդում ընել ՚Նեեմ. Ե. 12.
տուաւ որ աս խօսքիս պէս ընեն .
6 և անոնք երդում ըրին ։ Ու Եզ-
րաս Աստուծոյ տանը առջեւէն ե-
լաւ , ու Եղիասիբի որդւոյն Յօ-
հանանին սենեակը գնաց . և հոն
մտնելով՝ ՚հաց չկերաւ ու ջուր ՚Բ Օր. Թ. 18.
չխմեց . վասն զի գերութենէ ե-
լածներուն յանցանքին համար
7 սուգ կը բռնէր ։ Ու Յուդայի ու
Երուսաղեմի մէջ մունետիկ կանչել
տուին , որ բոլոր գերութենէ ե-
լածները Երուսաղէմ ժողվուին .
8 Ու մինչև իրեք օր ով որ չգար՝ իշ-
խաններուն ու ծերերուն հրամա-
նին համեմատ , անոր բոլոր ստա-
ցուածքը *նզոված պիտի ըլլար , *Կամ՝ գրաւուել
ու ինքը գերութենէ դարձողնե-
րուն ժողովքէն պիտի զատուէր ։
9 Ու Յուդայի ու Բենիամինի բոլոր
մարդիկները ան իրեք օրուանը
մէջ՝ այսինքն իններորդ ամսուն
քսաներորդ օրը Երուսաղեմի մէջ
ժողվուեցան . և ՚բոլոր ժողովուր- ՚Ա Թագ. Ժբ. 18.
դը — գործիս համար ու սաստիկ
անձրեւներուն համար դողալով
նստան Աստուծոյ տանը հրապա-
10 րակին մէջ ։ Ու Եզրաս քահա-
նան ելաւ , ու անոնց ըսաւ , Դուք
մեղք գործեցիք , և օտար կնիկներ
առնելով՝ Իսրայէլին յանցանքը
11 աւելցուցիք ։ Ու հիմա ձեր հայ-
րերուն Տէր Աստուծոյն ՚առջեւը
՚ձեր մեղքը խոստովանեցէք , և անոր ՚Յես. Է. 19. Առակ. Իը. 13.
հաճոյ եղածը ըրէք , ու ՚երկրիս
ժողովուրդներէն ու օտար կնիկնե- ՚Հմր 3.
րէն զատուեցէք ։
12 Ան ատենը բոլոր ժողովքը պա-
տասխան տուին ու բարձր ձայ-
նով ըսին , ՚Մեր պարտքն'' է որ ՚Եբր. Մեր վրայ
անանկ՝ քու ըսածիդ պէս ընենք .
13 Բայց ժողովուրդը շատուոր ու ժա-
մանակը անձրեւոտ է , ու դուրս
տեղ չենք կրնար կայնիլ . և ասի-
կայ մէկ օրուան կամ երկու օրուան
գործ չէ , քանզի շատերնիս աս
14 բանիս մէջ յանցաւոր ենք ։ Հի-
մա մեր իշխանները բոլոր ժողով-
քին համար կայնին , ու մեր քա-
ղաքներուն մէջը բոլոր օտար կնիկ
առնողները որոշուած ժամանակ-
ներու մէջ գան . և ամէն մէկ քա-
ղաքին ծերերը ու դատաւորները
անոնց հետը ըլլան , մինչև որ աս

Ն·Ք·ՂԲ· 457

ԽրՄՆ·Լ·8, ‹կ–՛՝ ՄԻ–այն

բանիս համար Իմեր Աստուծոյն սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ դառնայ։

15 *Ուստի Ասայելի որդին Յոնաթան ու Թեկուայի որդին Յազիա ասոնց դործին վրայ կայնեցան, ու Մեսուղամ ու Ղևտացի Սաբեթա անոնց օդնութիւն ըրին։

16 Եւ դերութենէ ելածները այնպէս ըրին. ու Եզրաս քահանան, ու քանի մը տոհմապետներ իրենց տոհմերուն համեմատ՝ (ամէնն ալ էրէնց անուններովը) ընտրուեցան. ու տասներորդ ամսուն առաջին օրը ժողովելու նստան.

17 ու ասոնք գործը քննելու նստան. Եւ բոլոր օտար կնիկ առնող մարդիկներուն ֆորձը առաջին ամսուն առաջին օրը լմընցուցին։

456

18 Ու քահանայից որդիներէն օտար կնիկ առնողներ ==ռնէ դտնուեցան. Յովսեդեկեան Յեսուին որդիներէն ու եղբայրներէն՝ Մասիա, Եղիազար, Յարիբ ու Գոդողիա.

†ԵԶՐ·ԺԱ·քերդին ՅՂՀ·Ը·4, 6։

19 Եւ իրենց կնիկները արձակելու †խօսք տուին. ու ի յանցաւորը ըլլալով՝ իրենց յանցանքին համար հօտերէն

20 մէյմէկ խոյ ==ին։ Ու Եմմերի որդիներէն՝ Անանի ու Զաբադիա.

21 Ու Հարիմի որդիներէն՝ Մասիա, Եղիա, Սեմայիա, Յեհիել ու Ոզիա.

22 Ելիա. Եւ Փասուրի որդիներէն՝ Եղիովէնայի, Մասիա, Իսմայէլ, Նաթանայէլ, Յովզաբադ ու Եղասա.

23 Ղեւտացիներէն՝ Յովզաբադ, Սեմէի, Կովղիա, այսինքն Կովղիտա, Փեթայիա, Յուդա ու Եղիազար. Ու երգեցողներէն՝ Եղիասիբ. ու դռնապաններէն՝

25 Սեղղում, Տելեմ և Ուրի. Ու Իսրայէլէն՝ Փարոսի որդիներէն՝ Րամիա, Յեզիա, Մեղքիա, Միամին, Եղիազար, Մեղքիա ու Բանայա.

26 Նեա. Ու Եղամի որդիներէն՝ Մաթանիա, Զաբարիա, Յեքիէլ,

27 Արդի, Յերիմոթ ու Եղիա. Եւ Զաթուի որդիներէն՝ Եղիովէնայի, Եղիասիբ, Մաթանիա, Յերիմոթ, Զաբադ ու Ազիզա.

28 Եւ Բեբայիի որդիներէն՝ Յոհանան, Անանիա, Զաբբայ == Աթլայ.

29 Եւ Բանիի որդիներէն՝ Մեսուղամ, Մալուք, Ադայիա, Յասուբ, Սաղ ու Ռամոթ.

30 Եւ Փահաթ Մովաբի որդիներէն՝ Եղնա, Քաղել, Բանեա, Մասասիա, Մաթանիա, Բեսելիէլ, Բանուի ու Մանասէ.

31 Ու Հարիմի որդիներէն՝ Եղիազար, Յեսիա, Մեղքիա, Սեմայիա,

32 Շմաւոն, Բենիամին, Մալուք ==

33 Սամարիա. Հասումի որդիներէն՝ Մաթթանայ, Մատտաթա, Զաբադ, Եղիփաղէտ, Յերեմի, Մանասէ

34 == Սեմէի. Բանիի որդիներէն՝

35 Մասադայ, Ամրամ, Ուէլ, Բանեա,

36 Նեա, Բադայիա, Քեղուհայ, Ոզազ,

37 Նիա, Մերամոթ, Եղիասիբ, Մաթանիա, Մաթանայ, Յասասու,

38 Բանի, Բանուի, Սեմէի, (39) Սելեմիա, Նաթան, Ադայիա, Մաքնադբայ, Սասայ, Սարայ, Ազարէլ,

40 Սամարիա, Սեղեմիա, Սամարիա, Սեղարիէլ, Սելոմիա, Ամարիա == Յովսեփ. Նաբաւի որդիներէն՝ Յեհիէլ, Մատտաթիա, Զաբադ, Զերինա, Յադայի, Յովէլ == Բանեա։

Ն·Ք·ՂԲ· 456

Ամէնը օտար կնիկներ առեր էին. ու անոնցմէ ոմանք զաւակ ծնած կնիկներ ունէին։

ԳԻՐՔ ՆԵՀԵՄԻԱՅ

Ն․ Ք․ ՂՔ․ 446

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Նեեմիա Անանիէն լսելով Երուսաղեմի դժբաղդութիւնը, սուգ կ'ընէ, ծոմ կը պահէ, ու կ'աղօթէ։ 5 Անոր աղօթքը։

— Գլ․ Ժ․ 1։
1 Աքաղիայի որդւոյն ‒Նեեմիային
խօսքերը։
Ու եղաւ որ Քասղեւ ամսուն մէջ՝
Արտաշէս Թագաւորին քսաներորդ
տարին երբոր ես Շուշան մայրա‑
2 քաղաքն էի, Անանի ‒նամ‒ եղ‑
բայրներէս մէկը, ու քանի մը Յու‑
դայի մարդիկներ ինծի եկան. և
անոնց՝ գերութենէ ազատուած ու
մնացած Հրէաներուն վրայով ու
Երուսաղեմին վրայով հարցուցի։
3 Եւ ինծի ըսին, Գերութենէ ա‑
զատուած մնացածները հոն գա‑
ւառին մէջ մեծ նեղութեան ու
Բ Գլ․ Բ․ 17։ անարգութեան մէջ են, ու Բ Երու‑
Գ Դ Թագ․ ԻԵ․ 10։ սաղեմին պարիսպը Գ փլած, և անոր
դռները կրակով այրուած են։
4 Ու երբոր ես աս խօսքերը լսեցի,
նստայ լացի. ու քանի մը օր սուգ
բռնեցի, և ծոմ պահելով երկնից
Աստուծոյն առջևը աղօթք ըրի,
Դ Դան․ Թ․ 4։ 5 Ու ըսի, Ո՛վ Դ Տէր Աստուած
երկնից, որ մեծ ու ահեղ Աս‑
Ե Ել․ Ի․ 6։ տուած ես, Ե ու քեզ սիրողներուն
և քու պատուիրանքներդ պահող‑
ներուն ուխտ ու ողորմութիւն կը
6 պահես. Կ'աղաչեմ, քու ականջ‑
Զ Գ Թագ․ Ը․ 28․ 29։ Բ Մն․ Զ․ 40։ Դան․ Թ․ 17․ 18։ ներդ թող մտիկ ընեն, ու Զաչ‑
քերդ բաց ըլլան, որ լսես քու ծա‑
ռայիդ աղօթքը, որն որ քու ծա‑
ռաներուդ Իսրայէլի որդւոցը հա‑
մար հիմա ցորեկ ու գիշեր քեզի
Է Դան․ Թ․ 20։ կը մատուցանեմ, Է խոստովանե‑
լով Իսրայէլի որդւոցը մեղքը, ո‑
րով քեզի դէմ մեղանչեցինք.
քանզի թէ ես և թէ իմ հօրս
7 տունը մեղք գործեցինք։ Յիրաւի
Ը Սաղ․ ՃԶ․ 6։ Դան․ Թ․ 5։ Ը մենք քու առջևդ անօրէնու‑
թիւններ ըրինք, ու քու ծառայիդ
Թ Բ Օր․ ԻԲ․ 15։ Մովսէսին տուած Թ պատուիրանք‑
ներդ, կանոններդ ու դատաստան‑
8 ներդ չպահեցինք։ Մ‒կ‒ն կ'աղա‑
Ժ Ղև․ ԻԶ․ 33։ Բ Օր․ Դ․ 25․ 26․ 27։ ԻԲ․ 64։ չեմ՝ յիշէ ան խօսքը, որ քու ծա‑
ռայիդ Մովսէսին պատուիրեցիր
ըսելով, Ժ Թէ դուք յանցանք ընէք,
ես ձեզ ազգերու մէջ պիտի ցը‑
ԺԱ Ղև․ ԻԶ․ 40․ Ձ։ Բ Օր․ Դ․ 29․ 30․ 31։ Լ․ 2։ 9 րուեմ. ԺԱ Իսկ թէ դուք ինծի դառ‑
նաք, ու իմ պատուիրանքներս պա‑
հէք ու զանոնք կատարէք, Ն․ Ք․ ՂՔ․ 446
ձեզ‑
մէ ցրուածները թէև ＊երկրիս ծայ‑ ԺԲ Բ Օր․ Լ․ 4։ ＊ Եբր․ երկ‑նից
րը ըլլան, զանոնք անկէ պիտի ժող‑
վեմ, ու ան տեղը պիտի տանիմ՝
որն որ ընտրեցի իմ անունս հոն
10 դնելու համար։ ԺԳ Եւ հիմա անոնք ԺԳ Բ Օր․ Թ․ 29։ Դան․ Թ․ 15։
քու մեծ ուժովդ ու զօրաւոր ձեռ‑
քովդ ազատած ծառաներդ ու ժո‑
11 ղովուրդդ են։ Ո՛վ Տէր, հիմա
քու ծառայիդ աղօթքը, ու ԺԴ քու ԺԴ Ես․ ԻԶ․ 8։ Եբր․ ԺԳ․ 18։
անունէդ վախնալու փափաք ունե‑
ցող ծառաներուդ աղօթքը ԺԵ քու ԺԵ Հմր 6։
ականջդ թող լսէ. և այսօր քու
ծառայիդ յաջողութիւն տուր, ու
աս մարդուն առջևը ինծի շնորհք
գտնել տուր։ Վասն զի ես Թա‑
գաւորին ԺԶ մատռուակն էի։ ԺԶ Գլ․ Բ․ 1։

ԳԼ․ Բ

1 Արտաշէս Նեեմիային տրտմութեանը պատճառը կ'իմանայ, ու նամակներ ու պատուէրներ տալով՝ զանիկայ Երուսաղեմ կը խրկէ։ 9 Նեեմիա Երուսաղէմ կու գայ. իսկ Հրէից թշնամիները անոր գալուն վրայ կը տրտմին։ 12 Անիկայ գաղտուկ կ'երթայ՝ պարսպին փլած տեղուանքը տեսնելու։ 17 Նեեմիա կը յորդորէ Հրէաները որ պարսպին շինութիւնը սկսին, թշնամեաց խօսքերուն ականջ չդնելով։

1 Ու եղաւ որ Նիսան ամսուն մէջ՝ Իրր 445
‒Արտաշէս Թագաւորին քսա‑ — Եզր․ Է․ 1։
ներորդ տարին՝ անոր առջևը գինի
կար, և Բ գինին առի ու Թագա‑ Բ Գլ․ Ա․ 11։
ւորին տուի. ու անոր առջևը Բ‒‒
2 տրտում չէի եղած։ Եւ Թա‑
գաւորը ինծի ըսաւ, Ինչո՞ւ ե‑
րեսդ տրտում է, որովհետև հի‑
ւանդ չես. ատիկայ ‒‒րէն բան չէ,
բայց եթէ Գ սրտի տրտմութիւն. Գ Առակ․ ԺԵ․ 13։
3 ու ես խիստ շատ վախցայ։ Ան
ատենը Թագաւորին ըսի, Դ Թա‑ Դ Գ Թագ․ Ա․ 31։ Դան․ Բ․ 4։ Ե․ 10։ Զ․ 21։
գաւորը յաւիտեան ողջ կենայ.
ի՞նչպէս իմ երեսս տրտում չըլլայ,
որ իմ հարցս գերեզմաններուն տե‑
ղը եղող Ե քաղաքը աւերակ՝ ու Ե Գլ․ Ա․ 3։
անոր դռները կրակով այրած են։
4 Եւ Թագաւորը ինծի ըսաւ, Դուն
ինծմէ ի՞նչ կը խնդրես աս բանիս
վրայով։ Ան ատենը երկնից Աս‑
5 տուծոյն աղօթք ըրի. Ու Թագա‑
ւորին ըսի, Թէ որ Թագաւորին
հաճոյ կ'երևնայ, ու թէ որ քու
ծառադ քու առջևդ շնորհք գը‑
տաւ, ղիս Հրէաստան խրկես իմ

Ն. Ք. ԴԺ. ԵՐ 445
հարցս գերեզմաններուն քաղաքը ,
6 որ զանիկայ շինեմ ։ Եւ թագա-
ւորը ինծի ըսաւ , (ու թագուհին
անոր քովը նստեր էր ,) Քու ճամ-
բորդութիւնդ որչափ ատեն պիտի
քշէ , ու երբ պիտի դառնաս . և
թագաւորին հաճոյ երևցաւ որ զիս
խրկէ . ես ալ անոր ժամանակ Դպլ. ե. 14. Ժգ. 6.
7 որոշեցի ։ Ու թագաւորին ըսի ,
Թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երև-
նայ , ինծի նամակներ տրուի Գետին
միւս կողմը եղող իշխաններուն ,
որ զիս անցընեն , մինչև որ Հրէաս-
8 տան երթամ , Ու մէկ նամակ մը Ա-
սափին՝ որ թագաւորական ան-
տառին պահապանն է , որպէս զի
ինծի փայտ տայ , Աստուծոյ տանը
աշտարակին դռները , և քաղաքին
պարիսպը , ու մտնելու տունս Ելք. գ. 7.
շինելու համար ։ Եւ թագաւորը
տուաւ ինծի , վասն զի իմ Եզր. ե. 5. է. 6. 9. 28. Հմր 18.
Աստուծոյս բարի ձեռքը իմ վրաս
էր ։
445
9 Ու Գետին միւս կողմը եղող
իշխաններուն գացի , ու թագաւո-
րին նամակները անոնց տուի . և
թագաւորը իմ հետս զօրապետներ
10 ու ձիաւորներ խրկեց ։ Ու երբոր
Սանաբաղատ Որոնացին ու Ամմո-
նացի ծառան Տուբիա լսեցին ,
շատ նեղացան , որ Իսրայէլի որդւո-
ցը աղէկութիւնը փնտռելու հա-
11 մար մարդ մը եկաւ ։ Ու Երուսա- Եզր. ը. 32.
ղէմ եկայ , և հոն իրեք օր մնացի ։
12 Ու ես քանի մը մարդոց հետ
գիշերով ելայ . ու ինչ որ իմ Աս-
տուածս սրտիս մէջը դրեր էր Ե-
րուսաղէմին համար ընելու , զանի-
կայ մարդու մը չզրուցեցի , և ինծի
հետ իմ հեծած անասունէս 'ի
զատ ուրիշ անասուն մը չկար ։
13 Եւ գիշերով Ձորի դռնէն՝ Վի- Բ Մն. իզ. 9. Գլ. գ. 13.
շապի աղբիւրին առջևէն Աղբից
դուռը ելայ , ու Երուսաղէմին փը- Գլ. ա. 3. Հմր 17.
լած պարիսպները ու կրակէն այ-
14 րած դռները զննեցի ։ Եւ Աղբիւ- Գլ. գ. 15.
րի դուռը ու թագաւորին աւազա-
նը անցայ , ու տակս եղող անա-
15 սունին անցնելու տեղ չկար ։ Եւ
գիշերով հեղեղատէն վեր ելայ ու Բ Թագ. ժե. 23. Երեմ. լա. 40.
պարիսպը զննեցի . ու դարձայ Ձո-
րի դռնէն մտայ , ու այսպէս նորէն
16 ետ դարձայ . Եւ ոստիկանները
իմ ուր երթալս ու ինչ ընելս չի-
մացան . ու Հրէաներուն , կամ քա-
հանաներուն , կամ ազնուականնե-
րուն , կամ ոստիկաններուն , և
կամ ուրիշներուն՝ որոնք գործը
կ'ընէին , մինչև հիմա չզրուցեցի ։
17 Ետքը անոնց ըսի , Դուք կը տես-
նէք աս թշուառութիւնը՝ որուն
մէջը կը գտնուինք , և թէ ինչպէս
Երուսաղէմ աւերակ , ու անոր

Ն. Ք. ԴԺ. ԵՐ 446
դռները կրակով այրուած են .
եկէք Երուսաղէմին պարիսպը շի- Գլ. ա. 3.
նենք , որ այսուհետև նախա- Սաղ. խդ. 13. Հմ. 4.
18 տինք չըլլանք ։ Եւ իմ Աստու- Երեմ. իդ. 9.
ծոյս բարի ձեռքը իմ վրաս ըլլալը , Եզեկ. ե. 14. 15. իբ. 4.
ու թագաւորին ինծի ըսած խօս- Հմր 8.
քերն ալ անոնց պատմեցի . ու Բ Թագ. բ. 7.
անոնք ըսին , Ելլենք շինենք . և
իրենց ձեռքերը ուժովցուցին այս
բարի գործին համար ։
19 Բայց Որոնացի Սանաբաղատ
ու Ամմոնացի ծառան Տուբիա և
Արաբացի Գեսամ լսելով՝ մեզ Սաղ. խդ. 13. Հմ. 4.
ծաղր ըրին , ու մեզ քամահրելով Ժ. 6.
ըսին , Աս ձեր ըրած գործը ի՞նչ
պիտի ըլլայ . միթէ դուք թա- Գլ. զ. 6.
գաւորէն ապստամբի՞լ կ'ուզէք ։
20 Եւ անոնց պատասխան տուի ու
ըսի , Երկնից Աստուածը ինքը մե-
զի յաջողութիւն պիտի տայ , ու
մենք որ անոր ծառաներն ենք ,
պիտի ելլենք ու շինենք , բայց Եզր. դ. 3.
դուք Երուսաղէմի մէջ բաժին ,
իրաւունք ու յիշատակ չունիք ։

ԳԼ. Գ

1-32 Պարիսպը շինող մարդոց անունները ու անոնց կարգը ։

1 Ու մեծ քահանան Եղիասիբ և Գլ. ժբ. 10.
անոր քահանայ եղբայրները ե-
լան , ու Ոչխարաց դուռը շինեցին . Յով. ե. 2.
անոնք զանիկայ նուիրեցին , և ա-
նոր փեղկերը կանգնեցին . ու զա-
նիկայ մինչև Մէայի աշտարակը , Գլ. ժբ. 39.
մինչև Անանայէլի աշտարակը նուի-
2 րեցին ։ Եւ անոր քովը Երիքովի Երեմ. լա. 38. Զաք. ժդ. 10.
մարդիկը շինեցին . ու անոնց քովը
3 Իմրիի որդին Զաքուր շինեց ։ Եւ Եզր. բ. 34.
Ձկանց դուռը Սենաայի որդիքը Բ Մն. լգ. 14. Գլ. ժբ. 39. Սոփ. ա. 10.
շինեցին . անոնք զանիկայ շինեցին ,
ու անոր փեղկերը , փականքը ու
4 նիգերը անցուցին ։ Եւ անոնց քո- Տես գլ. Զ. 1. է. 1.
վը Ակկուսի որդւոյն Ուրիայի որ-
դին Մերամօթ նորոգեց . ու ա-
նոնց քովը Մասիզեբելի որդւոյն
Բարաքիային որդին Մեսուղամ
նորոգեց . և անոնց քովը Բաանայի
5 որդին Սադովկ նորոգեց ։ Ու ա-
նոնց քովը Թեկուացիք նորոգե-
ցին . բայց անոնց մեծերը իրենց Բ Դատ. ե. 23.
Տէրոջը գործին իրենց վիզը չծռե-
6 ցին ։ Եւ Հին դուռը Փասէի Գլ. ժբ. 39.
որդին Յովիադա ու Բասոդիայի
որդին Մեսուղամ նորոգեցին .
անոնք զանիկայ շինեցին , ու անոր
փեղկերը , փականքը ու նիգերը
7 անցուցին ։ Եւ անոնց քովը Գա-
բաւոնացի Մելատիա , ու Մերո-
նոթացի Յադոն , և Գաբաւոնի
ու Մասփայի մարդիկները շինեցին ,
մինչև Գետին աս կողմը եղող իշ-
8 խանին աթոռը ։ Անոր քովը Գլ. բ. 8.
ոսկերիչներէն Հարհայիայի որդին

Ն·Ք·ՂԲ· 445

Ոզիէլ նորոգեց. ու անոր քովը
դեղագործներուն որդին Անանիա
նորոգեց. ու Երուսաղէմը մինչև
Ի Գէլ·ժբ· 38· 9 Լայն պարիսպը Թողուցին։ Եւ
անոնց քովը Երուսաղէմի կէս մա-
սին իշխանը՝ Ովրի որդին Հռափա-
10 յիա նորոգեց։ Եւ անոնց քովը
ու իր տանը դիմացը Յարումափի
որդին Յեդայիա նորոգեց. ու
անոր քովը Ասարանիայի որդին
11 Քետտուս նորոգեց։ Միւս բաժի-
Լ Գէլ·ժբ· 38· նը Լու Փուռներու աշտարակը
Յարիմի որդին Մեղքիա, ու
Փասհր մովաբի որդին Ասուբ նո-
12 րոգեցին։ Եւ անոր քովը Երու-
սաղէմի կէս մասին իշխանը՝ Ալոեսի
որդին Սեղդում՝ ինքը ու իր աղ-
Ի Գէլ·բ·13· 13 ջիկները նորոգեցին. Հ Ձորի դու-
ռը Անոնը ու Զանովի բնակիչ-
ները նորոգեցին. անոնք զանիկայ
շինեցին, ու անոր փեղկերը, փա-
կանքը ու նիգերը անցուցին. ու
պարիսպէն հազար կանգուն Ը Նէձ
Ա Գէլ·բ·13· 14 մինչև Ա Աղբիւ դուռը։ Եւ Աղբիւ
դուռը Բեթհաքարմայի կողմանց
իշխանը՝ Ռեքաբի որդին Մեղքիա
նորոգեց. զանիկայ ան շինեց, ու
անոր փեղկերը, փականքը ու նիգե-
Ե Գէլ·բ·14· 15 րը անցուց։ Եւ Ե Աղբիւրի դուռը
Մասփայի կողմանց իշխանը՝ Քոլո-
զէի որդին Սեղդուն նորոգեց.
զանիկայ ան շինեց, ու ծածկեց.
և անոր փեղկերը, փականքը ու նի-
գերը անցուց. ու Թագաւորի պար-
Հճ◦հ·Թ·7· տէզին մօտ եղող Հ Սիլովայի աւա-
զանին պարիսպը մինչև Դաւիթի
քաղաքէն իջնող աստիճանները
16 Ը Նէհ։ Անկէ ետքը Բեթսուրի կէս
մասին իշխանը՝ Ազբուքի որդին
Նէեմիա նորոգեց, մինչև Դաւի-
թին գերեզմաններուն դիմացը, ու
Յ Թագ·ի· մինչև Շինածու աւազանը, ու մինչև
20· Եզ·իբ· 11· 17 Բեթհագաբարին։ Անկէ ետքը
Ղևտացիք նորոգեցին, Բանիի որ-
դին Հռէհում. անոր քովը Կեի-
լայի կէս մասին իշխանը Հասբիա
18 իր տեղուանքը նորոգեց։ Անկէ
ետքը անոնց եղբայրները՝ Կեիլայի
կէս մասին իշխանը՝ Ենադադի որ-
19 դին Բաւայի նորոգեց։ Եւ անոր
քովը Մասփայի իշխանը՝ Յեսուի
որդին Եզեր միւս բաժինը նորո-
Ղ Ր Մն·իզ· 9· գեց, այսինքն Ղ Նէձ Ա Գէլ
քը, որ զինարանը ելլելու Հ Ձ Ա
20 դիմացն է։ Անկէ ետքը միւս բա-
ժինը՝ Ա Գէլ դարձուածքէն մինչև
մեծ քահանային Եղիասիբին տանը
դուռը՝ Զաբբայի որդին Բարուք
21 փութով նորոգեց։ Անկէ ետքը
միւս բաժինը՝ Եղիասիբին տանը
դունէն մինչև Եղիասիբին տանը
ծայրը՝ Ակկուսի որդւոյն Ուրիայի
22 որդին Մերամեթ նորոգեց։ Եւ

անկէ ետքը քահանաները՝ դաշտի
23 բնակիչները նորոգեցին։ Ու անկէ
ետքը Բենիամին ու Ասուբ ի-
րենց տուներուն առջևը նորոգեցին.
անկէ ետքը Անանիայի որդւոյն
Մասեհիային որդին Ազարիա իր
24 տանը դիմացը նորոգեց։ Անկէ ետ-
քը միւս բաժինը՝ Ազարիայի տու-
նէն մինչև Ա Գ Ա Ա Ա դարձուած-
քը՝ մինչև անկիւնը, Ենադադի
25 որդին Բանուի նորոգեց։ Ե Ո -
զայի որդին Փաղաղ Ա Գ Ա Ա
դարձուածքին դիմացը, ու Ա բրանտի
Ա Երեմ·լբ· 2· լդ·1· լե·21· 26 դին Փադայիա Ը Նէձ։ Եւ Ա Ն Ա-
թանայիմները՝ Ա Ո Ա Ա Ն Ո փաղ կը
բնակէին, մինչև արևելեան կողմը
Ն Բ Մն·խ· 3· եղող Ն Ջուրի դրանը դիմացը, ու
27 դուրսի աշտարակը Ն Ա Ա Ա Ն։ Ան-
Ն Գէլ·բ·1· 3· Ա Բ·37· կէ ետքը միւս բաժինը՝ դուրսի մեծ
աշտարակին դիմացէն մինչև Ո փաղի
պարիսպը՝ Թեկուացիք նորոգեցին։
28 Ձիերու դռնէն վեր քահանաները
նորոգեցին՝ ամէն մարդ իր տանը
Ա Թագ· Ա Ա·16· Բ Մն·իգ·15· Երեմ·լ· 40· 29 դիմացը։ Անկէ ետքը Եմմերի որ-
դին Սադովկ իր տանը դիմացը
նորոգեց. ու անկէ ետքը արև-
ելեան դրանը պահապանը՝ Սեքե-
նիայի որդին Սեմայիա նորոգեց։
30 Անկէ ետքը միւս բաժինը Սելե-
միայի որդին Անանիա ու Սեղեփի
վեցերորդ որդին Անոն նորոգեց.
անկէ ետքը Բարաքիայի որդին
Մեսուղամ իր սենեակին դիմացը
† կ՚Ա՚ ա-
կերլի 31 նորոգեց։ Անկէ ետքը * Սարեփի
որդին Մեղքիա մինչև Նաթա-
նայիմներուն ու վաճառականաց
տունը Մափկաթի դրանը դիմացը՝
* կ՚Ա՚ ան-
կեան վեր-
նասուները ու մինչև † անկիւնը ելլելու տեղը։
32 նորոգեց։ Եւ անկիւնը ելլելու
տեղէն մինչև Ոչխարաց դուռը ոս-
կերիչները ու վաճառականները նո-
րոգեցին։

Գ Լ · Դ

1 Երբոր Թշնամիները ծաղր կ՚ընեն, Նէեմիա աղօթք կ՚ընէ, ու գործը կը շարունակէ. 7 ու Թշնամիներուն բարկութիւնը ու գաղտնի խորհուրդը իմանալով՝ պահապաններ կը դնէ. 13 գործը բանուղներուն կը հրամայէ որ վրանին զէնք առնեն, 19 ու անոնց պատուէրներ կու տայ։

Ա Գէլ·բ·10· 19· 1 Ա Ու երբոր Սանբաղատ լսեց որ
մենք պարիսպը կը շինենք, սիր-
տը նեղացաւ, ու շատ սրդողելով
2 Հրեաները ծաղր բրաւ։ Եւ իր
եղբարցը ու Սամարիայի զօրքին
առջևը խօսեցաւ ու բաւ, Ա
տկար Հրեաները ի՞նչ կը շինեն.
միթէ թոյլտուութիւն կ՚ըլլայ ա-
նոնց. միթէ զոհ պիտի զոհեն, ու
այսօր լմընցընեն. միթէ այրած
քարերը փոշիի դէզերէն պիտի կեն-

Ն · Ք · ԴՔ · 445

3 դանացրնեն ։ Եւ Ամմոնացի Տու-
բիան անոր քովն էր, ու ըսաւ, Թէ
որ աղուէս մըն ալ ելլէ անոնց շի-
նածին վրայ, անոնց քարէ պարիս-
պը պիտի փլցընէ ։
4 Ո՛վ մեր Աստուածը՝ լսէ, վասն
զի նախատուեցանք. ու անոնց
նախատինքը իրենց գլուխը դար-
ձուր, ու զանոնք գերութեան
երկրի մէջ աւար ըլլալու մատնէ.
5 Եւ անոնց անօրէնութիւնը մի՛
ծածկեր, ու քու առջեւդ անոնց
մեղքը չջնջուի. քանզի շինողնե-
րուն առջեւ քեզ բարկացուցին ։
6 Եւ պարիսպը շինեցինք, ու բո-
լոր պարիսպը մինչեւ կէսը *հասաւ.
վասն զի ժողովուրդը գործելու
սիրտ ունէր ։
7 Ու երբոր Սանաբաղատ ու
Տուբիա և Արաբացիք ու Ամ-
մոնացիք ու Ազովտացիք լսե-
ցին, որ Երուսաղեմին պարիսպ-
ներուն նորոգութիւնը յառաջ
կ'երթայ, ու փլած տեղուանքը
սկսեր են շինուիլ, շատ սրդողե-
8 ցան ։ Եւ ամէնքը մէկտեղ խօսք
ըրին, որ գան Երուսաղեմին դէմ
պատերազմ ընեն, ու անոր վնաս
9 տան ։ Բայց մենք մեր Աստու-
ծոյն աղօթք ըրինք, ու † ա-
նոնցմէ պաշտպանուելու համար ցորեկ
ու գիշեր անոնց դէմ պահապաններ
10 դրինք ։ Եւ Յուդան ըսաւ, Բեռ-
նակիրներուն ոյժը հատաւ, ու հո-
ղը շատ է. մենք պիտի չկրնանք
11 պարիսպը շինել ։ Ու մեր թշնա-
միները կ'ըսէին, Չգիտնան ու
չտեսնեն, մինչեւ որ մենք անոնց մէ-
ջը մտնենք, ու զանոնք մեռցը-
նենք, և անոնց գործը խափանենք ։
12 Ու եղաւ որ անոնց քովը բնակող
Հրէաները մեզի եկան, և տասը ան-
գամ մեզի ըսին թէ Ամէն կողմանէ
ուր որ դառնաք, մեր վրայ պիտի
յարձակին ։
13 Ուստի ցած տեղուանքը՝ պա-
րիսպին ետեւը, ‡ու բարձր տեղուան-
քը" ժողովուրդը իրենց ազգա-
տոհմներուն համեմատ բաժնելով
կայնեցուցի, ու իրենց սուրերովը,
նիզակներովը ու աղեղներովը կայ-
14 նեցուցի ։ Եւ նայեցայ ու ելայ,
և իշխաններուն ու ոստիկաններուն
ու մնացած ժողովուրդին ըսի,
Անոնց երեսէն մի՛ վախնաք. յի-
շեցէք Տէրը՝ որ մեծ ու ահեղ է,
և ձեր եղբայրներուն, տղաքնե-
րուն, աղջիկներուն, կնիկներուն
ու տուներուն համար պատերազմ
ըրէք ։
15 Ու երբոր մեր թշնամիները լսե-
ցին որ մենք իմացեր ենք, և Աս-
տուած անոնց խորհուրդը ցրուեց,
մենք ամէնքս պարիսպը շինելու
դարձանք, ամէն մէկը իր գործին ։
16 Եւ ան օրէն 'ի վեր իմ մարդիկնե-
րուս կէսը կ'աշխատէին, ու կէսն
ալ նիզակներ, ասպարներ, աղեղ-
ներ ու զրահներ կը բռնէին. ու
իշխանները Յուդայի բոլոր ‖ազ-
գատոհմներուն ետեւը կը կենային ։
17 Պարիսպը շինողները ու բեռնա-
կիրները ու բեռցընողները՝ մէկ
ձեռքը իր մէկ ձեռքովը կը բանէր, ու
18 միւս ձեռքովը զէնքը կը բռնէր ։ Եւ
շինողներուն ամէն մէկը իր սուրը
մէջքը կապած՝ կը գործէր. ու
19 փողահարը իմ քովս էր ։ Եւ ազ-
նուականներուն ու ոստիկաննե-
րուն ու մնացած ժողովուրդին ը-
սի, Այս գործը մեծ ու ընդարձակ
է, ու մենք պարսպին վրայ ցրուած
20 ենք, և իրարմէ հեռու ենք. Ուստի
փողին ձայնը ուր տեղ որ լսէք,
հոն մեր քովը ժողվուեցէք. Մեզի
համար մեր Աստուածը պատերազմ
21 պիտի ընէ ։ Ու մենք այսպէս մեր
գործը կ'ընէինք. և ժողովուրդին
կէսը արշալուսին ծագած ատենէն
մինչեւ աստղերուն երեւցած ատենը
22 նիզակներ բռնած կը կենային. Եւ
ան ատենը ժողովուրդին ըսի, Ա-
մէն մարդ իր ծառային հետ գի-
շերները Երուսաղեմի մէջ մնայ, որ
գիշերը մեզի համար պահպանու-
թիւն ընէ, ու ցորեկը գործէ ։
23 Ու ես ու իմ եղբայրներս և իմ
ծառաներս ու իմ ետեւէս եկող
պահապան մարդիկները ամենքնիս
մեր հանդերձները չէինք հաներ,
§լուացուելու ատենէն 'ի զատ" ։

ԳԼ. Ե

1 Հրեայք իրենց պարտքերուն, գրաւներուն ու ծառայութեանը համար կը գանգատին ։ 6 Նէեմիա վաշխառուները կը յանդիմանէ, և ուխտ ընել կու տայ անոնց՝ որ ետ դարձընեն իրենց առած գրաւները ։ 14 կը թողու իր ռոճիկը, ու հիւրասիրութիւն կ'ընէ ։

1 Եւ ժողովուրդը ու անոնց կնիկ-
ները իրենց եղբարցը Հրէա-
ներուն դէմ մեծ գանգատ ըրին ։
2 Եւ ոմանք կ'ըսէին, Մենք մեր տղ-
աքներովը ու աղջիկներովը շատ-
ուոր ենք. և ուտելիք ծախու առ-
նենք որ ուտենք ու ապրինք ։
3 Ոմանք ալ կ'ըսէին, Մենք մեր ար-
տերը, այգիները, ու տուները
գրաւի կը դնենք, որ սովի համար
4 ուտելիք ծախու առնենք ։ Եւ ո-
մանք կ'ըսէին, Թագաւորին հարկ
տալու համար մեր արտերուն ու
այգիներուն վրայ ստակ փոխ ա-
5 ռինք ։ Ու հիմա մեր մարմինը
մեր եղբայրներուն մարմինին պէս
է, ու մեր որդիքը՝ անոնց որդւոցը
պէս. և ահա մենք մեր տղաքները

Margin references (left):
Գւ · Բ · 10, 19 ։
Սաղ · ՃԻԳ · 3, 4 ։
Սաղ · ՀԹ · 12 ։ Առակ · Գ · 34 ։
Սաղ · ԿԹ · 27, 28 ։ ՃԹ · 14, 15 ։ Երեմ · ԺԸ · 23 ։
* Եբր · կապուեցաւ ։
Հմր 1 ։
Սաղ · ԾԳ · 3, 4, 5 ։
Սաղ · Ծ · 15 ։
† Եբր · անոնց երեսէն
‡ Կամ՝ չոր տեղուանքը, խոխոմ՝ տեղերուն
Թու · ԺԴ · 9 ։ Բ Օր · Ա · 29 ։
Բ Օր · Ժ · 17 ։
Բ Թագ · Ժ · 12 ։
Յոբ · Ե · 12 ։

Margin references (right):
Ն · Ք · ԴՔ · 445
‖ Եբր · տունը
Եւ · ԺԴ · 14, 25 ։ Բ Օր · Ա · 30 ։ Դ · 22 ։ Ի · 4 ։ Յես · ԻԴ · 10 ։
§ Եբր · ամէն մէկը ջուրը կը հրկէր ։
Եսա · Ե · 7 ։
Ղև · ԻԵ · 35, 36, 37 ։ Բ Օր · ԺԵ · 7 ։
Եսա · ԾԸ · 7 ։
Եւ · ԻԱ · 7 ։ Ղև · ԻԵ · 39 ։

Ն. Ք. Ղ. Բ. 445

ու աղջիկները ծառայութեան կը
ծախենք . և արդէն մեր աղջիկնե-
րէն աղախին ըլլալու ծախուածներ
կան , ու մեր ձեռքը կարողութիւն
չկայ . որովհետև մեր արտերը ու
այգիները ուրիշներուն ՅԷ-Ն են ։
6 Ու երբոր ես անոնց աղաղակը ու
աս խօսքերը լսեցի , խիստ դժուա-
7 րեցայ ։ Եւ միտքիս մէջ խորհելէն
ետև՝ ազնուականները ու իշխա-
նները յանդիմանեցի , ու անոնց
ըսի , Դուք ամէնքդ ալ ձեր եղ-
բայրներէն Ւվաշխ կ'առնէք . ու
8 անոնց դէմ մեծ ժողով ըրի ։ Ան
ատենը անոնց ըսի , Մենք հեթա-
նոսներու ծախուած մեր Հրեայ եղ-
բայրները մեր կարողութեանը չափ
Լծախու առինք , ու հիմա դուք
ձեր եղբայրնե՞րը կը ծախէք , կամ
անոնք մեզի ծախուի՞ն . և անոնք
լռեցին ու չկրցան պատասխան
9 տալ ։ Ու ըսի , Ատ ձեր ըրածը
աղէկ բան չէ . պէտք չէ՞ որ Ւմեր
Աստուծոյն վախովը քալէք , Ըոր
մեզի թշնամի եղող ազգերուն նա-
10 խատինք չըլլանք ։ Ես ալ ու
իմ եղբայրներս ու ծառաներս ալ
ստակ ու ցորեն փոխ տուած ենք
անոնց , Բայց հիմա աս պարտքը
11 անոնց շնորհենք ։ Ես ձեզի կ'ա-
ղաչեմ , որ այսօր անոնց ետ դար-
ձրնէք անոնց արտերը , այգիները ,
ձիթենիները ու տուները . նաև
ստակին , ցորենին , գինիին ու եղին
հարիւրին մէկը՝ որ անոնցմէ կը
12 պահանջէք ։ Եւ անոնք ըսին ,
Ետ պիտի դարձրնենք , ու անոնցմէ
բան մը պիտի չպահանջենք . ինչ-
պէս որ ըսիր , այնպէս պիտի ը-
նենք ։ Ան ատենը քահանաները
կանչեցի , Բու անոնց երդում ընել
13 տուի , որ ասանկ ընեն . Նաև
*հանդերձս Ծթօթվեցի ու ըսի ,
Ո՛վ որ աս բանը չկատարէ , իր
տունէն ու իր վաստակէն Աս-
տուած այսպէս թօթվէ , ու այս-
պէս թօթվուած ու դատարկ ըլ-
լայ ։ Եւ բոլոր ժողովքը Ամէն
ըսին , ու Տէրը օրհնեցին . Եու ժո-
ղովուրդը աս բանը կատարեց ։
14 Եւ Յուդայի երկրին մէջ անոնց
իշխանը եղած օրէս՝ Արտաշէս
թագաւորին քսաներորդ տարիէն
Նմինչև երեսունուերկուերորդ տա-
րին՝ տասուերկու տարի՝ թէ ես և
թէ իմ եղբայրներս Ւ†իշխանու-
15 թեան ռոճիկը չառինք" ։ Բայց
ինծմէ առաջ եղող նախորդ իշ-
խանները ժողովուրդին բեռ կ'ըլ-
լային , ու անոնցմէ հաց ու գինի
կ'առնէին , քառասուն սիկղ արծա-
թէն 'ի զատ . անոնց ծառաներն
ալ ժողովուրդին բռնութիւն կ'ը-
նէին . բայց ես ԾԱստուծմէ վախ-
16 նալով՝ Լայնպէս չըրի ։ Ու նաև աս
պարսպին գործին մէջ աշխատե-
ցայ , ու մենք արտ ծախու չա-
ռինք . և իմ բոլոր ծառաներս հոն
ժողվուած էին ան գործին համար ։
17 Ու Հրեաներէն ու ոստիկաններէն
հարիւր յիսուն մարդ , ու չրջակայ
ազգերէն մեզի եկողները Հիմ սե-
18 ղանէս կ'ուտէին ։ Եւ Յամէն օ-
րուան ծախքս ասիկա էր . արջառ մը
ու վեց ընտիր ոչխար , և ինծի հա-
մար թռչուններ ալ կը պատրաս-
տուէր , ու տասը օրը անգամ մը
առատութեամբ ամէն տեսակ գի-
նիէն կ'ըլլէր . այսու ամենայնիւ
Ղիշխանութեան ռոճիկը չպահան-
ջեցի , վասն զի աս ժողովուրդին
վրայ եղած ծառայութիւնը ծանր
19 էր ։ ՃՈ՛վ Աստուած իմ , աս ժո-
ղովուրդին բոլոր ըրածներուս հա-
մեմատ զիս 'ի բարին յիշէ ։

ԳԼ. Զ

1 Սանաբաղատ խորամանկութեամբ , երկի-
ղալի լուրերով ու վարձքով բռնուած մարգա-
րէներու միջոցով կը ջանայ որ Նեեմիան վախ-
ցրնէ ։ 15 Ա գործիս լմրննալուն վրայ թշնա-
միները կը վախնան ։ 17 Թշնամիներուն ու
Յուդայի ազնուականներուն մէջտեղը գաղ-
տուկ հաղորդակցութիւն կ'ըլլայ ։

1 Ու Աերբոր Սանաբաղատ , Տու-
բիա ու Արաբացի Գեսամ ու
մեր միւս թշնամիները լսեցին , որ
ես պարիսպը շինեցի , ու հոն փլած
տեղ մը չմնաց , (Բ թէպէտև մինչև
ան ատենը դռներուն փեղկերը դը-
2 րած չէի ,) Սանաբաղատ ու Գե-
սամ Գինծի Դմարդ խրկեցին ու
ըսին , Եկուր , Դ Ովնոյի դաշտին
գեղերուն մէջ իրարու հետ տես-
նուինք . բայց անոնք Ւինծի չա-
3 րութիւն ընել կը խորհէին ։ Եւ
անոնց պատգամաւորներ խրկեցի ու
ըսի , Ես մեծ գործով մը զբաղած
եմ , ու չեմ կրնար իջնել . ինչո՞ւ
համար գործը դադարի , երբոր զա-
նիկայ թողում ու ձեզի իջնեմ ։
4 Եւ անոնք ինծի չորս անգամ ա-
սանկ խօսքեր խրկեցին , ես ալ
անոնց նոյն պատասխանը տուի ։
5 Ու հինգերորդ անգամին Սանա-
բաղատ նոյն խօսքերով իր մանչը
ինծի խրկեց , ձեռքը մէկ բաց
6 թուղթով մը՝ Որուն մէջը այսպէս
գրուած էր . Ազգաց մէջը լսուեցաւ ,
ու Գեսամ կ'ըսէ որ Ղդուն ու
Հրեաները ապստամբիլ կը խոր-
հիք . դուն անոր համար կը շինես
պարիսպը , որ անոնց թագաւոր
7 ըլլաս , ‡ինչպէս որ կ'ըսուի" ։ Ու
նաև Երուսաղեմի մէջ մարգարէ-
ներ հաստատեցիր , որ քարոզեն
ու քեզի համար ըսեն , թէ Անիկայ

Ւ Եւ . Իբ . 25 . Ղև . իե . 36 . Եզեկ . իբ . 12 ։
Ղ Ղև . իե . 48 ։
Ւ Ղև . իե . 36 ։
Ը Բ Թագ . ժբ . 14 ։ Հռով . բ . 24 ։ Ա Պետ . բ . 12 ։
Բ Եզր . ժ . 5 ։ Երեմ . լդ . 8 ։ 9 ։
* Եբր . ծոցս
Ծ Մատ . ժ . 14 ։ Գործ . ժգ . 51 ։ ժը . 6 ։
Ե Դ Թագ . իգ . 3 ։
Ն Գլ . ժգ . 6 ։
Ւ Տես Կոր . Թ . 4 . 15 ։
† Եբր . իշխանի հացը չկերանք ։

Ծ Հմր 9 ։
Լ Բ Կոր . ժա . 9 ։ ժբ . 13 ։
Հ Բ Թագ . Թ . 7 ։ Գ Թագ . ժը . 19 ։
Յ Գ Թագ . դ . 22 ։
Ղ Հմր 14 ։ 15 ։
Ճ Գլ . ժգ . 22 ։

Ա Գլ . բ . 10 ։ 19 ։ դ . 1 ։ 7 ։
Բ Գլ . գ . 1 ։ 3 ։
Գ Առակ . իզ . 24 ։ 25 ։
Դ Ա Մն . ը . 12 ։ Գլ . ժա . 35
Ւ Սաղ . լէ . 12 ։ 32 ։
Ղ Գլ . բ . 19 ։
‡ Եբր . աս խօսքերուն համեմատ ։

Ն · Ք · ՂՓ · 445

Հրէաստանի թագաւոր է . ու հիմա աս խօսքերը թագաւորին ականջը պիտի հասնի . ուրեմն եկուր որ մէկտեղ խորհուրդ ընենք ։
8 Բայց ես անոր ըսի . Խրկեցի ու ըսի , Բանը քու ըսածդ խօսքերուդ պէս չէ , հապաատոնք դուն քու
9 սրտէդ նայեցիր ։ (Վասն զի անոնց ամէնը մեզ կը վախցընէին՝ ըսելով , Թող անոնց ձեռքը ան գործէն թուլնայ , որ չկատարուի ։ Ու հիմա , ով Տէր , իմ ձեռքերս ուժդ ո ։)
10 Ու ես Մետարէելի որդւոյն Դաղայիայի որդւոյն Սեմայիային տունը մտայ . և անիկայ փակը ինձ դոցուած էր , ու ըսաւ , Եկո՛ւր մեկտեղ Աստուծոյ տունը՝ տաճարին մէջը երթանք , ու տաճարին դռները դոցենք . վասն զի քեզ մեռցընելու կու գան . ու անոնք գիշերով պիտի գան քեզ մեռցընելու ։
11 Ու ես ըսի , Մի թէ ինծի պէս մարդ կը փախչի՞ . և ով կայ ինծի պէս որ տաճարը մտնէ ազատելու համար .
12 չեմ մտներ ։ Ու ադէկ հասկըցայ որ զանիկայ Աստուած խրկած չէր , հապա է իմ վրաս մարգարէութիւնը խօսեցաւ . վասն զի Տուբիա ու Սանաբաղատ զանիկայ
13 վարձքով բռներ էին ։ Ես ասոր համար վարձքով բռներ էին զանիկայ , որ ես վախնամ , ու ասանկ ընելով՝ մեղանչեմ , որ զիս բամբասելու ու իմ անունս աւրելու
14 պատճառ մը ունենան ։ Ով Աստուած իմ՝ Տուբիան ու Սանաբաղատը ասոնց իրենց գործոցը համեմատ , ու Նովադիա Մարգարէուհին , ու զիս վախցընող միւս մարգարէները յիշէ ։
15 Ես պարիսպը Ելուլ ամսուն քսանուհինգերորդ օրը յիսունուերկու օրուան մէջ լմընցաւ ։
16 Երբոր մեր ամէն թշնամիները լսեցին , մեր բոլորտիքը եղող ամէն ազգերը վախցան ու շատ ամչցան , ու իմացան որ աս գործը մեր Աստուծոյն օգնականութեամբը կատարուեցաւ ։
17 Ես ան օրերը Ցուդայի ազնուականներէն Տուբիային շատ նամակներ կ՚երթար , Տուբիայէն ալ ա-
18 նոնց կու գար . վասն զի Ցուդային շատ մարդիկները անոր հետ երդումով միաբաններ էին . քանզի անիկայ Արահեան Սեքենիային փեսան էր , ու անոր որդին Յօհանանը Բարաքիայի որդւոյն Մեսուլղամին աղջիկը առեր էր ։ Նաև իմ առջեւս անոր աղէկութիւնները կը զրուցէին , ու իմ խօսքերս անոր կը հասցընէին . և Տուբիա էնդէ նամակներ կը խրկէր զիս վախցընելու համար ։

Ն · Ք · ՂՓ · Իրր 445

ԳԼ · Է

1 Նէեմիա Երուսաղէմին պահպանութիւնը Անանիին ու Անանիային կը յանձնէ ։ 5 Ազգ անգամ Բաբիլոնէն դարձող 9 ժողովուրդին , 39 քահանաներուն , 43 Ղեւտացիներուն , 46 Նաթանայիմներուն , 57 Սողոմոնի ծառաներուն , 63 և իրենց ազգականաց կորսընցուցած քահանաներուն ցուցակը ։ 66 Անոնց ամենուն թիւը՝ իրենց տառացուածներովը ։ 70 Անոնց մասուցած ընծաները ։

1 Ու երբոր պարիսպը լմընցաւ , և դռները փեղկերը անցուցի , ու դռնապաններ , երգեցողներ ու
2 Ղեւտացիները դրուեցան , իմ եղբայրս Անանին , ու պալատին իշխանը Անանիան՝ (որ հաւատարիմ , ու շատերէն աւելի Աստուծմէ վախցող մարդ մըն էր ,) Երուսա-
3 ղէմի վրայ դրի , Ու անոնց ըսի , Մինչեւ որ արեւը չտաքնայ , Երուսաղէմին դռները չբացուին . և իրենց ներկայութեամբը դռները դոցեն , ու նիգերը դնեն , ու Երուսաղէմի բնակիչներէն պահապաններ կարգեն , ամէն մէկը իր պահպանութեանը մէջ , ու ամէն մէկը իր տանը դիմացը .
4 Քաղաքը ընդարձակ ու մեծ էր . բայց մէջի ժողովուրդը քիչ էր , ու
5 տուներ շինուած չէր ։ Եւ իմ Աստուածս իմ սրտիս մէջը դրաւ , որ ազնուականները , ոստիկանները ու ժողովուրդը ժողվեմ որ արձանագրուին . ու առջի անգամ ելլողներուն մէկ ազգաբանութեան գիրքը գտայ , ու անոր մէջը այսպէս գրուած գտայ .
6 Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին տարած գերիներէն ելլող գաւառի բնակիչները ասոնք էին , որոնք Երուսաղէմ ու Ցուդա դարձան , ամէն մէկը իր քաղաքը .
7 Ու Զօրաբաբելին , Յեսուին , Նէեմիային , Ազարիային , Ռաամիային , Նաեմանիին , Մուրթքէին , Բաղասանին , Մասփարաթին , Բագուէին , Նաւումին ու Բաանային հետ եկան ։ Եւ ահա Իսրայէլի ժողովուրդին մարդոցը
8 թիւը . Փարոսի որդիքը՝ երկու հազար հարիւր եօթանասունուերը .
9 կու . Սափատիայի որդիքը՝ իրեք
10 հարիւր եօթանասունուերկու . Արահի որդիքը՝ վեց հարիւր յիսուն
11 ուերկու . Փահաթ Մովաբի որդիքը Յեսուի ու Յովաբի որդիներէն՝ երկու հազար ութը հարիւր տասն-
12 ուութը . Եղամի որդիքը՝ հազար
13 երկու հարիւր յիսունուչորս . Զաթուի որդիքը՝ ութը հարիւր քառ-
14 սունուհինգ . Զաքքայի որդիքը՝
15 եօթը հարիւր վաթսուն . Բանուիի

Իրր 445

Իեզր · բ · 1 ։ ճ ։

Իեզր · ժգ · 22 ։

Իեզկ · ժգ · 29 ։

Իեզկ · ժգ · 17 ։

Իրր 445

Իմգ · բ · 10 ։ ը · 1 · 7 ։ չ · 1 ։

Իմգ · ճիգ · 2 ։

Ա · Մակ · Ը · 1 ։

Իրր 536

Իեզր · բ · 1 ։ ճ ։

Ն · Ք · ՂԶ· Իրր 536

որդիքը՝ վեց հարիւր քառասունու-
16 ութը · Բերայիի որդիքը՝ վեց հա-
17 րիւր քսանուութը · Ազգադի որ-
դիքը՝ երկու հազար իրեք հարիւր
18 քսանուերկու · Ադոնիկամի որդի-
քը՝ վեց հարիւր վաթսունուեօթը ·
19 Բագուէի որդիքը՝ երկու հազար
20 վաթսունուեօթը · Ադինի որդիքը՝
21 վեց հարիւր յիսունուհինգ · Ատերի
որդիքը Եզեկիայէն՝ իննսունու-
22 թը · Հասումի որդիքը՝ իրեք հա-
23 րիւր քսանուութը · Բեսէիի որդի-
24 քը՝ իրեք հարիւր քսանուչորս · Ա-
րիփի որդիքը՝ հարիւր տասուերկու ·
25 Գաբաւոնի որդիքը՝ իննսունու-
26 հինգ · Բեթլէհեմի ու Նետոփայի
մարդիկը՝ հարիւր ութսունուու-
27 թը · Անաթովթի մարդիկը՝ հարիւր
28 քսանուութը · Ազմաթի տանը
մարդիկները՝ քառասունուերկու ·
29 Կարիաթարիմի, Կեփիրայի ու Բե-
րովթի մարդիկը՝ եօթը հարիւր
30 քառասունուիրեք · Ռամայի ու Գա-
բայի մարդիկը՝ վեց հարիւր քսան-
31 ումէկ · Մաքմասի մարդիկը՝ հարիւր
32 քսանուերկու · Բեթելի ու Գայիի
մարդիկը՝ հարիւր քսանուիրեք ·
33 Միւս Նարաւին մարդիկը՝ յիսուն-
34 ուերկու · Միւս Երղամին որդիքը՝
հազար երկու հարիւր յիսունու-
35 չորս · Հարիմի որդիքը՝ իրեք հա-
36 րիւր քսան · Երիքովի որդիքը՝ իրեք
37 հարիւր քառասունուհինգ · Ղովզի,
Ադդիի ու Ովնովի որդիքը՝ եօթը
38 հարիւր քսանումէկ · Սէնաայի որ-
դիքը՝ իրեք հազար ինը հարիւր ե-
սուն ։
39 Քահանաները՝ Յեսուի տունէն
Յեդայիայի որդիքը՝ ինը հարիւր
40 եօթանասունուիրեք · Ը Եմմերի
որդիքը՝ հազար յիսունուերկու ·
41 Փասուրի որդիքը՝ հազար երկու
42 հարիւր քառասունուեօթը · Ըհա-
րիմի որդիքը՝ հազար տասնուեօթն
էին ։
43 Ղեւտացիները՝ Ովդուիայի որ-
դիներէն Յեսուի — Կադմիելի որ-
դիքը՝ եօթանասունուչորս էին ։
44 Երգեցողները՝ Ասափի որդիքը՝
հարիւր քառասունուութ էին ։
45 Դռնապանները՝ Սեղղումի որդի-
քը, Ատերի որդիքը, Տեղմոնի
որդիքը, Ակկուբի որդիքը, Ատի-
տայի որդիքը, Սուբայի որդիքը՝
հարիւր երսունուութ էին ։
46 Նաթանայիմները — Իհա · Սիայի որդիքը, Ասուփայի որդի-
47 քը, Տարաովթի որդիքը, Կերոսի
որդիքը, Սիայի որդիքը, Փադոնի
48 որդիքը, Ղաբանայի որդիքը, Ա-
գարայի որդիքը, Սաղամէի որդի-
49 քը, Անանի որդիքը, Գեդդելի որ-
50 դիքը, Գահարի որդիքը, Ռէայիա-
յի որդիքը, Ռասինի որդիքը, Նե-
51 կոդայի որդիքը, Գազամի որդիքը,
Ոզայի որդիքը, Փասէի որդիքը,
52 Բասիի որդիքը, Մովանիմի որդի-
53 քը, Նեփուսիմի որդիքը, Բակ-
բոկի որդիքը, Ակուփայի որդիքը,
54 Արուրի որդիքը, Բասաղոթի որ-
դիքը, Մեհիդայի որդիքը, Արսայի
55 որդիքը, Բարկոսի որդիքը, Սիսա-
րայի որդիքը, Թամայի որդիքը,
56 Նեսիայի որդիքը, Ատեփայի որ-
57 դիքը · Սողոմոնի ծառաներուն որ-
դիքը՝ Սոտէի որդիքը, Սոփերաթի
58 որդիքը, Փարեդայի որդիքը, Ցե-
ղայի որդիքը, Դերկոնի որդիքը,
59 Գեդդելի որդիքը, Սափատիայի
որդիքը, Ատտիլի որդիքը, Փա-
քարաթ ասեբայիմի որդիքը, Ա-
60 մոնի որդիքը · Բոլոր Նաթանա-
յիմները ու Սողոմոնի ծառանե-
րուն որդիքը իրեք հարիւր իննսունուերկու էին ։
61 Ու Թեղմեղայէն, Թեղարսայէն, Քերուբէն, Ադդոնէն ու Եմմերէն
ելլողները ասոնք էին, և իրենց
հայրերուն տունը ու իրենց սե-
րունդը՝ այսինքն Իսրայէլէն ըլլալ-
նին ցուցընելու կարող չեղան ·
62 Դաղայիայի որդիքը, Տուբիայի
որդիքը, Նեկոդայի որդիքը՝ վեց
հարիւր քառասունուերկու մարդ ։
63 Եւ քահանաներէն՝ Արայիայի որ-
դիքը, Ակկուսի որդիքը, Բերզելլի
որդիքը՝ որ Գաղաադացի Բեր-
զելլիին աղջիկներէն կնիկ առնելով՝
64 անոնց անունովը կոչուեցաւ · Ա-
սոնք իրենց աղգաբանութեան դիր-
քը փնտռեցին, բայց չկրցան գըտ-
նել · ու անմաքուր սեպուելով՝
քահանայութենէ արդիլուեցան ։
65 Եւ *Աթարսաթան անոնց ըսաւ, Մինչև որ Ուրիմով ու Թումիմով
քահանայ մը չելլէ, անոնք ամե-
նասուրբ բաներէն չուտեն ։
66 Բոլոր ժողովքը միկտեղ քա-
սունուերկու հազար իրեք հարիւր
67 վաթսուն հոգի էր, բաց ի անոնց
ծառաներէն ու աղախիններէն,
որոնք եօթը հազար իրեք հարիւր
երսունուեօթն էին · ու անոնց մէջ
երկու հարիւր քառասունուհինգ
այր և կին երգեցողներ կային ։
68 Անոնց ձիերը եօթը հարիւր երսուն-
ուվեց, ջորիները երկու հարիւր
69 քառասունուհինգ, Ուղտերը չորս
հարիւր երսունուհինգ, — էշերը
վեց հազար եօթը հարիւր քսան
էին ։
70 Ու տոհմերու իշխաններէն ոմանք
գործին համար ընծայ տուին · Ա-
թարսաթան հազար դրամ ոսկի,
յիսուն սկաւառակ, — հինգ հա-
րիւր երսուն քահանայական պատ-

Ն · Ք · ՂԶ · Իրր 536

Ե Տ՚ա հմր 12 ։

Ե ՄՆ · Խդ · 7 ։
Ղ ՄՆ · Խդ · 14 ։
Ե Տ՚ա ՄՆ · Թ · 12 ։ Խդ · 9 ։
Ը ՄՆ · Խդ · 8 ։
Ի Եզր · բ · 40 ։

Ժ ԳԼ · Ը · 9 ։

* կ՚ասի՝ կաւավարիւթ · տես գԼ · Ը · 9 ։ Ժր · 26 ։

71 Մուճան տուաւ գանձին ։ Եւ տոհմերու իշխաններէն ոմանք գործաւորութեան գանձին Ը քսան հազար դրամ ոսկի , ու երկու հազար երկու հարիւր մնաս արծաթ տուին ։
72 Եւ մնացած ժողովուրդին տուածները քսան հազար դրամ ոսկի , ու երկու հազար մնաս արծաթ , ու վաթսունուեօթը քահանայական հանդերձ ։
73 կան պատմուճան էր ։ Եւ քահանաները , ու Ղեւտացիները , և դրան նապաններն , ու երգեցողները , և ժողովուրդէն եղողները , ու Նաթանայիմները , և բոլոր Իսրայէլ իրենց քաղաքներուն մէջը բնակեցան . Է ու երբոր եօթներորդ ամիսը հասաւ , Իսրայէլի որդիքը իրենց քաղաքներուն մէջ էին ։

ԳԼ . Ը

1 Իսրայէլացւոց ներմուծանդրէթիւնը օրէնքը կարդալու ու մեկին ընելու մէջ ։ 9 Նէեմիա , Եզրաս , ու Ղեւտացիք կը մխիթարեն ժողովուրդը ։ 13 որոնք լսելու ու սորվելու յօժարամտութիւն ունէին ։ 16 Տաղաւարահարաց տօնը կը պահուի ։

1 Ու բոլոր ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս Ը Ջուրի դրանը առջևը եղող հրապարակին մէջ ժողովուեցան , ու Եզրաս Ը դպիրին ըսին , որ Մովսէսին օրինաց գիրքը բերէ , որն որ Տէրը Իսրայէլին պատուիրած էր ։ 2 Ու Ը եօթներորդ ամսուն առջի օրը Եզրաս քահանան Ը օրինաց Ը ժողովքին առջևը բերաւ , որ էրիկ ու կնիկ մարդիկներէ , ու ամէն լսելու ու հասկընալու կարողութիւն ունեցողներէ 3 ներէ Ը-ց-ց-ց էր . Եւ զանիկայ Ջուրի դրանը առջևը եղող հրապարակին մէջ առտուընէ մինչև կէս օր էրիկ ու կնիկ մարդիկներուն ու հասկընդողներուն առջևը կարդաց . և բոլոր ժողովուրդը իրենց ականջները օրինաց գրքին 4 դոյէր էին ։ Ու Եզրաս դպիրը յատուկ սաստր համար շինուած փայտեղէն բեմին վրայ կայնեցաւ . ու անոր քովը աջ կողմը՝ Մատաթիա , Սեմա , Անաիա , Ուրիա , Քեղկիա ու Մասէիա , և ձախ կողմը Փադայիա , Միսայէլ , Մեղքիա , Հասում , Ասբադանա , Զաքարիա ու Մեսուղամ 5 կայնեցան ։ Ու Եզրաս գիրքը բացաւ բոլոր ժողովուրդին աչքերուն առջևը . վասն զի ինքը բոլոր ժողովուրդէն բարձր էր . ու զանիկայ բացածին պէս բոլոր ժողովուրդը 6 Ղեւտքի վրայ ելաւ ։ Ան տունը Եզրաս Եհովայ մեծ Աստուածը օրհնեց . ու բոլոր ժողովուրդը Ը ձեռքերնին վերցուցին , Ը ու Ամէն , Ամէն ըսին . և Ը իրենց երեսին վրայ գետինը ծռելով Տէրոջը երկրպագութիւն ըրին ։ 7 Ու Ցեսու , Բանի , Սարերիա , Յամին , Ակկուբ , Սաբեթա , Ովդիա , Մասեիա , Կովղիտա , Ազարիա , Յովզաբադ , Անան , Փադայիա ու Ղեւտացիք Ը օրէնքը ժողովուրդին կը հասկըցընէին . և ժողովուրդը իրենց կարնէին ։ 8 գովը կայներ էին ։ Անոնք Աստուծոյ օրինաց գիրքը յստակ կերպով կարդացին , ու մեկնութիւնը տալով կարդացածնին հասկըցուցին ։
9 Ը Ու Նէեմիա Աթարսաթան , ու Եզրաս քահանան ու գիրը , Լեւ ժողովուրդին հասկըցընող Ղեւտացիները բոլոր ժողովուրդը ըսին , Ը Այս օրս ձեր Տէր Աստուծոյն սուրբ օր մըն է . Ը սուգ մի՛ ընէք ու մի՛ լար . վասն զի բոլոր ժողովուրդը կու լայինէ երբոր օրէնքին 10 խօսքերը կը լսէին ։ Եւ անոնց ըսաւ , Գացէք , պարարտ բաներ կերէք , ու անոյշ բաներ խմեցէք , ու պատրաստութիւն չունեցողներուն Ը բաժիններ խրկեցէք . քանզի աս օրս մեր Տէրոջը սուրբ օր մըն է , ու մի՛ տրտմիք . վասն զի Տէրոջը ուրախութիւնը 11 ձեր զօրութիւնն է ։ Ան տունը Ղեւտացիք բոլոր ժողովուրդը լռեցուցին՝ ըսելով , Լուռ կեցէք , քանզի սիրկայ սուրբ օր է , ու մի՛ 12 տրտմիք ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը ուտելու ու խմելու , ու Ը բաժիններ խրկելու , և մեծ ուրախութիւն ընելու գացին . վասն զի իրենց բացատրուած խօսքերը Ը հասկըցան ։
13 Ու երկրորդ օրը բոլոր ժողովուրդին տոհմապետները , քահանաները ու Ղեւտացիները Եզրաս դպիրին քովը ժողովուեցան , որ օրինաց 14 բէնքին խօսքերը հասկընան ։ Եւ օրինաց Ը բ-ին մէջ գրուած գտան որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը հրամայեր է , որ եօթներորդ ամսուն տօնին տունը Իսրայէլի որդիքը Ղեւտաղաւարներու մէջ բնակին , 15 Նաև իրենց ամէն քաղաքներուն մէջ ու Ը երուսաղէմի մէջ Ը հրատարակեն ու քարոզեն ըսելով , Լեռը ելէք , ու ձիթենիի ոստեր , իւղի ծառի ոստեր , ու մրտենիի ոստեր , և արմաւենիի ոստեր , ու տերեւախիտ ծառերու ոստեր բերէք , որ տաղաւարներ շինէք , ինչպէս որ 16 գրուած է ։ Եւ ժողովուրդը ելաւ ու բերաւ . ու ամէն մարդ Ն իր տանիքին վրայ , ու իր գաւիթին մէջ , և Աստուծոյ տանը գաւիթներուն մէջ , ու Ը Ջուրի դրանը հրապարակին մէջ , ու Եփրեմի դրանը հրապարակին մէջ իրենց տաղաւարներ շինեցին ։ 17 ուրներ շինեցին ։ Ու դերութենէ

Ն · ք · գԲ · Իբր 536
Ը.Եզր · բ · 69 ։
Ի.Եզր · գ · 1 ։
Իբր 445
-Եզր · գ · 1 ։
Ի Նե · գ · 26 ։
Ի.Եզր · է · 6 ։
Բ Ղէ · իգ · 24 ։
Ի բ Օր · լ · 11 , 12 ։
Ը.Դատ · գ · 20 ։
Ի Ոզր . գ . 41 ։ - Ցիմ. բ . 8 ։
Ը-Կոր · ժգ · 16 ։
Ի Նե · գ · 31 ։ ժբ · 27 ։ բ Մն · ի · 18 ։
Ն · ք · գԲ · Իբր 445
Ի.Եզր · բ · 63 ։ Գե · է · 65 ։ ժ · 1 ։
Ը բ Մն · լե · 3 · Հմր 8 ։
Ի Ղէ · իգ · 24 ։ Թու · իԲ · 1 ։
Ն բ Օր · ժգ · 14 , 15 ։ ժողգ · գ · 4 ։
Ի Եսթ · թ · 19 ։ 22 ։ Ցայտ · ժա · 10 ։
Ե Հմր 10 ։
Ց Հմր 7 , 8 ։
Ը Ղէ · իգ · 34 , 42 ։ բ Օր · ժգ · 13 ։ ժ բ Օր · ժգ · 16 ։
Ի Ղէ · իգ · 4 ։ Ց Ղէ · իգ · 40 ։
Ն բ Օր · իբ · 8 ։
Ը Ղէ · ժբ · 37 ։ - դ Թագ · ժգ · 13 · Գե · ժբ · 39 ։

Ն · ք · գէ · 445

դարձողներուն բոլոր ժողովքը տաղաւարները շինեցին, ու տաղաւարներու մէջ նստան. վասն զի Իսրայէլի որդիքը Նաւեան Յեսուին օրերէն մինչև ան օրը այնպէս ըրած չէին. ու խիստ մեծ ուրախութիւն եղաւ։ 18 Թիւն եղաւ։ Եւ առ|ջի օրէն մինչև ետքի օրը ամէն օր Աստուծոյ օրինաց գիրքը կարդացուեցաւ. ու տօնը օր մըն ալ տասնըերկուերորդ օրը հանդիսաւոր ժողով եղաւ, ինչպէս որ հրամայուած էր։

ԳԼ · Ք

1 Ժողովուրդին հանդիսաւոր ծոմապահութիւնը ու ապաշխարութիւնը։ 4 Ղեւտացիք բարեպաշտութեամբ կը խոստովանին Թէ՛ Աստուծոյ բարութիւնը և Թէ իրենց չարութիւնը։

Ե 1 ւ — այս ամսուն քսանուչորսերորդ օրը Իսրայէլի որդիքը ծոմով, քուրձերով ու վրանին հողով ժողովուեցան։ 2 Եւ Իսրայէլի որդիքը բոլոր օտարազգիներէն զատուեցան, ու կայնելով՝ իրենց մեղքերը ու իրենց հայրերուն անօրէնութիւնները խոստովանեցան։ 3 Եւ իրենց տեղը կայնելով՝ օրուան չորրորդ մասը Տիրոջ Յեր Աստուծոյն օրինաց գրքէն կարդացին, ու չորրորդ մասը իրենց Տեր Աստուծոյն խոստովանութիւն ու երկրպագութիւն ըրին։

4 Եւ Յեսու, Բանի, Կադմիէլ, Սաբանիա, Բունի, Սարաբիա, Բանի ու Քենանի Ղեւտացիները բեմին վրայ ելան, ու իրենց Տեր Աստուծոյն բարձր ձայնով աղաղակեցին։ 5 Եւ Յեսու, Կադմիէլ, Բանի, Ասաբանիա, Սարաբիա, Ովդիա, Սաբանիա ու Փեթայիա Ղեւտացիները ըսին, Ելէք, ձեր Տեր Աստուածը յաւիտենից յաւիտեան օրհնեցէք։

Օրհնեալ ըլլայ քու փառաւոր անունդ, ու ամէն օրհնութենէ ու գոհութենէ բարձր ըլլայ։

6 Դուն միայն դուն Տէր ես. երկինքը, երկնից երկինքը և անոր բոլոր զօրքերը, երկիրը ու բոլոր անոր վրայ եղածը, ծովերը ու բոլոր անոնց մէջ եղածը։ Դուն ես որ ամենուն կեանք կու տաս, ու երկնից զօրքերը քեզի երկրպագութիւն կ'ընեն։ 7 Դուն ես ան Տէր Աստուածը՝ որ Աբրամը ընտրեցիր, և զանիկայ քաղդէացւոց Ուր փոխեցիր, ու անոր անունը Աբրահամ դրիր. 8 Եւ անոր սիրտը քու առջեդ հաւատարիմ գտար, ու անոր հետ ուխտ ըրիր որ քանանացւոց, քետացւոց, Ամորհացւոց, Փերեզացւոց, Յեբուսացւոց ու Գերգեսացւոց երկիրը անոր սերունդին տաս. ու քու խօսքդ հաստատեցիր, վասն զի արդար ես.

Ն · ք · գէ · 445

Ել · ժդ · 14։
Հել · բ · 25։ գ · 7։
Նէ · ժդ · 10։
Ղեւ · է · ը · թ · ժ · ժբ · ժդ։

9 Ու Եգիպտոսի մէջ հայրերուն նեղութիւնը նայեցար, ու կարմիր ծովուն վրայ նշանոց ազաղակը լսեցիր. 10 Եւ Փարաւոնին ու անոր բոլոր ծառաներուն, ու անոր երկրին բոլոր ժողովուրդին նշաններ ու հրաշքներ ցուցուցիր. վասն զի գիտցար որ անոնց վրայ ցպարտացան. ու աս օրուան պէս

Ել · ժբ · 11։

11 քեզի անուն վաստըկեցար. Եւ ծովը անոնց առջևը պատուկիր, անանկ որ ծովուն մէջէն ցամաքով անցան, և զանոնք հալածողները խորունկ ջուրերու մէջ նետուած քարի պէս անդունդը նետուիր։

Ել · թ · 16։ Ես · կդ · 12։ 14։ Երեմ. լբ · 20։ Դան · թ · 15։

12 Եւ ցորեկը ամպի սիւնով, ու գիշերը անոնց դացած ճամբան լուսաւորելու համար՝ կրակի սիւնով առաջնորդեցիր անոնց։

Նէ · ժդ · 21։ 22 · 27 · 28։ Սաղ · նբ · 13։

13 Նաև Սինայ լեռնան վրայ իջար, ու անոնց հետ երկինքէն խօսեցար. և անոնց ուղիղ դատաստաններ, ճշմարիտ օրէնքներ ու բարի կանոններ ու պատուիրանքներ տուիր.

Նէ · ժե · 5։ 10։

14 Եւ քու Սուրբ շաբաթդ անոնց գիտցուցիր, ու քու ծառայիդ Մովսէսին ձեռքովը անոնց պատուիրանքներ, կանոններ ու օրէնք-

Նէ · ժդ · 21։ Նէ · ժբ · 20 · ի · 1։ Սաղ · ժբ · 8 · 9։ Հռով · է · 12։

15 ներ հրամայեցիր. Ու երբոր անօթեցան, անոնց երկինքէն հաց տուիր, ու երբոր ծարաւեցան, անոնց ապառաժէն ջուր հանեցիր. և անոնց ըսիր, որ մտնեն ու ժառանգեն ան երկիրը՝ որուն որ անոնց տալու համար ձեռքդ վերցուցիր"։

Ել · ժդ · 14։ 15։ Ես · ը · 31։ Նէ · ժէ · 6։ Թուա · ի · 9։ Ե։ Ա Օր · ա · 8։

16 Բայց անոնք՝ այսինքն մեր հայրերը հպարտացան, ու իրենց պարանոցը խստացուցին, և քու պատուիրանքներուդ չլսեցին։

Ա Յով։ երդում բիր · Թուա · ժդ · 30։ Ա Հմր 29։ Սաղ · ճզ · 6։ Ա Օր · լ · 27։ գ Թագ · ժէ · 14։ ը Մն · է · 8։ Երեմ. ժբ · 15։

17 Չըրին, Ու չուզեցին մտիկ ընել, և անոնց մէջը բրած հրաշքներդ չյիշեցին. հապա իրենց պարանոցը խստացուցին, ու իրենց ապստամբութեամբը իրենց ծառայութեան դառնալու գլուխ դրին. բայց դուն ներող, ողորմած, դթած, երկայնամիտ և բազում ողորմութեամբ Աստուած ըլլալով, զանոնք երե-

Սաղ · հ · 11, 42, 43։ Թուա · ժդ · 4։ Նէ · լդ · 6։ Թուա · ժդ · 18։ Սաղ · ճզ · 5։ 15։ Ծովել · բ · 13։

18 ակ չձգեցիր. Մանաւանդ երբոր անոնք իրենց ձուլածոյ որթ շինեցին, ու քեզ Եգիպտոսէն հանող Աստուածդ ասիկայ է՝ ըսելով, Եւ

Ել · լբ · 4։ Ա Հմր 27։ Սաղ · ճզ · 45։

19 մեծապէս անարգեցին, Դուն քու մեծ ողորմութեամբդ զանոնք անապատին մէջ երեսէ չձգեցիր. Ճամբան անոնց առաջնորդութիւն ընելու համար՝ ցորեկը ամպի սիւ-

Նէ · ժդ · 21։ 22։ Թուա · ժդ · 14։ Սաղ · կը · 14։

Ե Ա Մն · ի · 13։
Ղ գ Թագ · ժբ · 15, 19։ Սաղ · ճզ · 10։ Ես · լե · 16, 20։
Ի բ Օր · ժ · 14։ գ Թագ · ը · 27։
Ը Նէ · բ · 1։
Ի Նէ · ա · 1։ ի · 11։ Ցայս · ժդ · 7։
Ի Սաղ · լզ · 6։
Ի Նէ · ժա · 31։ ժբ · 1։ Լ Նէ · ժե · 5։ Ի Նէ · ժե · 6։ Ն Նէ · ժբ · 7։ ժե · 18։ ժե · 7, 8։

* Կ՛ասիճաննըրուն

Ն · Ք · ՂԲ · 445

Թուղ · ժա · 17 · Եսա · կդ · 11 ·
Եզ · ժգ · 15 · Ճառ · ե · 12 ·
Եզ · ժե · 6 ·
Ելմ · բ · 7 ·
Ելմ · բ · 4 · Ղթ · 5 ·
Թուղ · իա · 21 , ՃՀ ·
Ընդ · իբ · 17 ·
Ճառ · ա · 2 , ՃՀ ·
Սաղ · խգ · 2 , 3 ·
ՃՀ 35 · Թուղ · ժգ · 28 · Ելմ · բ · 7 , 8 · Եզկ · ի · 6 · Ելմ · բ · 11 ·
Ելմ · լ · 15 ·
Նվճ · գ · 5 ·
Դտն · ը · 11 , 12 · Եզկ · ի · 21 ·
Դ Թագ · ժգ · 9 · Սաղ · ի · 17 ·
Դ Թագ · ժը · 4 · ժթ · 10 · Ա Մն · իդ · 20 , 21 · Մտթ · իդ · 37 · Գոր · ե · 52 ·
Կռ՝ զանգիմանել կը ։
Դտն · ը · 14 · գ · 8 , ՃՀ · Սաղ · ՃԷ · 41 , 42 · Սաղ · ՃԷ · 44 ·
Դտն · ը · 18 · գ · 9 · Դտն · գ · 11 , 12 , 30 · Ելմ · ե · 31 · Ը · 1 · Սաղ · ՃԷ · 43 ·

նը , ու դիշերը անոնց գայած ճամբան լուսաւորելու համար կրակի սիւնը անոնց վրայէն չվերցուցիր ։
20 Նաև զանոնք խմաստուն ընելու համար քու Հոգիդ տուիր , ու անոնց բերնէն քու մանանադ չպակսեցուցիր , ու ծարաւած առ
21 տէննին անոնց Հ ջուր տուիր ։ Եւ Հ զանոնք քառասուն տարի անապատին մէջը կերակրեցիր . անոնց բան մը չպակսեցաւ , անոնց Տ հանդերձները չմաշեցան , ու անոնց ոտքերը
22 չուռեցան ։ Եւ անոնց թագաւորութիւններ ու ժողովուրդներ տուիր , ու անոնց սահմաններ որոշեցիր . ու Ի Սեհոնին երկիրը՝ այսինքն Եսեբոնի թագաւորին երկիրը , ու Բասանի Ովգ թագաւորին
23 երկիրը ժառանգեցին ։ Ընե անոնց որդիները երկնից աստղերուն չափ շատցուցիր . ու տարիր զանոնք ան երկիրը՝ որն որ անոնց հայրերուն խոստացեր էիր , թէ անոնք հոն պի-
24 տի մտնեն ու ժառանգեն ։ Եւ Ի անոնց որդիները մտան ու ան երկիրը ժառանգեցին . և ետն երկրին մէջ բնակող Քանանացիները անոնց առջևը նուաճեցուցիր , ու զանոնք ու անոնց թագաւորները ու երկրին ժողովուրդը անոնց ձեռքը տուիր , որ ուզածնուն պէս վարուին անոնց
25 հետ ։ Եւ պարսպաւոր քաղաքներ ու Ի պարարտ երկիր մը առին . ու Ի ամէն բարիքով լեցուն տուներ , փորուած ջրհորներ , այգիներ , ձիթենիներ ու պտղաբեր ծառեր առատօրէն ժառանգեցին . ու կերան , կշտացան ու Ի գիրցան , և քու մեծամեծ Լ բարիքներովդ զըուարճացան ։
26 Սակայն քեզի Ի անհնազանդութիւն ու ապստամբութիւն ըրին . և քու օրէնքդ Ի ետևնին ձգեցին , ու քու Ի մարգարէներդ ալ մեղցուցին , որ զանոնք քեզի դարձնելու համար * անոնց վկայութիւն կուտային " . և Ի Ի մեծապէս անարգե-
27 ցին ։ Եւ զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը մատնեցիր , որ զանոնք նեղեցին . ու երբոր իրենց նեղութեան ատեն քեզի աղաղակեցին , դուն Ի երկինքէն լսեցիր , և քու առատ ողորմութեանդ համեմատ Ղ անոնց ազատիչներ տուիր . ու ազատեցին զանոնք իրենց թըշ-
28 նամիներուն ձեռքէն ։ Բայց երբոր հանգստութիւն գտան , Ճնորէն քու առջևդ չարութիւն ըրին . ու զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը թողուցիր , որ անոնց վրայ տիրեցին . ու երբոր նորէն քեզի աղաղակեցին , դուն երկինքէն լսեցիր , և քու ողորմութեանդ հա-
մեմատ շատ անգամ զանոնք ազա-
29 տեցիր . Ու քու օրէնքիդ դարձնելու համար անոնց վկայութիւն ըրիր . բայց անոնք Ի հպարտացան , ու քու հրամաններուդ Ի ազանդութիւն չըրին , և քու պատուիրանքներուդ դէմ մեղք գործեցին , (Ն որ զանոնք պահող մարդը անոնցմով կ'ապրի ,) ու իրենց Ն ուսերը չխոնարհեցուցին , ապա իրենց պարանոցը խստացուցին
30 ու Ի ազանդութիւն չըրին ։ Եւ շատ տարիներ անոնց երկայնմտութիւն ըրիր , ու քու Հոգիովդ՝ քու մարգարէներուդ ձեռքովը Ն անոնց վկայութիւն ըրիր . բայց անոնք մտիկ չըրին . Ղ ուստի զանոնք երկիրներուն ժողովրդոցը
31 ձեռքը մատնեցիր ։ Սակայն քու առատ ողորմութեամբդ Ի զանոնք բոլորովին կորսընցուցիր ու չմերժեցիր , վասն զի դուն Տ ողորմած ու գթած Ա աստուած ես ։
32 Եւ հիմա՝ ով Ա աստուած մեր , որ Տ ուխտ ու ողորմութիւն պահող՝ մեծ , զօրաւոր ու ահեղ Ա աստուած ես , Հ Ասորեստանի թագաւորներուն օրերէն մինչև աս օրս մեզի , մեր թագաւորներուն , մեր իշխաններուն , մեր քահանաներուն , մեր մարգարէներուն , մեր հայրերուն և քու բոլոր ժողովուրդիդ ամէն պատահած նեղութիւնները քու առ-
33 ջևդ քիչ չերևնան ։ Սակայն բոլոր մեզի պատահած բաներուն մէջ Տ դուն արդար ես . քանզի դուն ճշմարտութեամբ ըրիր , բայց
34 Բ մենք անօրէնութիւն ըրինք ։ Ու մեր թագաւորները , իշխանները , քահանաները ու հայրերը քու օրէնքդ չպահեցին , ու քու պատուիրաններդ ու անոնց ըրած
35 վկայութիւններդ մտիկ չըրին ։ Եւ անոնք իրենց թագաւորութեան ատեն , ու անոնց Ղ շատ բարիքներ տուած ատենդ , և ան ընդարձակ ու Տ պարարտ երկրին մէջ որ ա-
նոնց տուիր , Ի քեզի ծառայութիւն չըրին , ու իրենց չար գործքերէն
36 չդարձան ։ Ահա Տ մենք այսօր ծառայ ենք . մանաւանդ ան երկրին մէջ՝ որն որ մեր հայրերուն տուիր , որ անոր պտուղները ու բարիքները ուտեն , ահա մենք հոն ծառայ
37 ենք ։ Եւ Տ ան Ի բերքը շատ պտուղ կու տայ ան թագաւորներուն , որոնք մեր մեղացը համար մեր վրայ դրիր , ու անոնք Ֆ մեր մարմնոյն վրայ ու մեր անասուններուն վրայ իրենց ուզածին պէս կը տիրեն . ու մենք մեծ նեղութեան մէջ ենք ։
38 Եւ ասոր ամենուն համար մենք Տ հաստատ ուխտ մը կ'ընենք ու կը

Ն · Ք · ՂԲ · 445

Ղ Հմր 16 ։
Ն Ղև · ժբ · 5 , Եզկ · ի · 11 , Հռով · ժ · 5 , Գաղ · գ · 12 ·
Ղ Ջաք · ե · 11 ·
Ցծ Գոր · ե · 51 , ա Պետ · ա · 11 , Բ Պետ · ա · 21 ·
Ղ Դ Թագ · ժէ · 13 , Բ Մն · իդ · 15 , Երեմ · է · 25 , իե · 4 ·
Ղ Եսթ · ե · 5 , իբ · 24 ·
Ղ Երեմ · գ · 27 , ե · 10 , 18 ·
Հմր 17 ·
Ել · լդ · 6 , 7 , ԳԼ · ա · 5 ·
Ղ Դ Թագ · ժէ · 3 ·
Դան · թ · 14 · Սաղ · ՃԺթ · 137 ·
Բ Սաղ · ՃԳ · 6 , Դան · թ · 5 · 6 , 8 ·
Ց Հմր 25 ·
Հմր 25 ·
Ե Բ Օր · իբ · 47 ·
Բ Օր · իբ · 48 , Եզր · թ · 9 ·
Բ Օր · իբ · 33 · 51 ·
Ե Բ Օր · իբ · 48 ·
Դ Թագ · իդ · 3 , Բ Մն · իթ · 10 , լդ · 31 , Գլ · ժ · 29 , Եզր · ժ · 3 ·

Ն·ՔՐ·ՂՔ· 445

Բ ԳԼ·Ժ·1։

դրունք , ու մեր իշխանները , մեր Ղեւտացիները ՝ մեր քահանաները Բ ՂՆԷ՚ՈՅ կը կնքեն ։

ԳԼ·Ճ

1 Ուխտը կնքողներուն անունները ։ 29 Ուխտին բովանդակութիւնը ։

– ԳԼ·Թ·38։
Բ ԳԼ·Ա·1։
Է ԳԼ·Ը·9։
Ը Տ՚ես ԳԼ·Ժբ·1—21։

1 [ ]ՐՒ – կնքողները ՝՝՝՝Է ԷՒՆ . Բ Ա-
քաղիայի որդին՝ Է՚ԶԷՄԻԱ Ա-
2 Թարաթեան , Սեդեկիա , Ը Սարա-
3 յիա , Ազարիա , Երեմիա , Փա-
4 սուր , Ամարիա , Մեղքիա , Քետ-
5 տուս , Սաբաննիա , Մալուք , Հարիմ ,
6 Մերամոթ , Աբդիա , Դանիէլ ,
7 Կանաթօն , Բարուք , Մեսուղամ ,
8 Աբիա , Միամին , Մաազիա , Բել-
գա ու Սեմայիա . սոնք քահանա-
9 ներն էին ։ Ու Ղեւտացիները՝ Ա-
զանիայի որդին Յեսու , Բանուի՝
Ենադադի որդիներէն Կադմի-
10 էլ · Եւ անոնց եղբայրները՝ Սա-
բանիա , Ովդիա , Կովդիտա , Փա-
11 ղայիա , Ականի , Միքա , Բոոր ,
12 Ասաբիա , Զաքուր , Սարաբիա ,
13 Սաբաննիա , Ովդիա , Բանի ՝՝
14 Բանիններու ։ Ժողովուրդին իշխան-
ները՝ Է Բարոս , Բահաթ Մովաբ , Ե-
15 ղամ , Զաթու , Բանի , Բունի ,
16 Ազգադ , Բեբայի , Ադոնիա , Բա-
17 գուէ , Ադին , Ատեր , Եզեկիա ,
18 Ազուր , Ովդիա , Հասում , Բե-
19 սէի , Արիփ , Անաթովթ , Նովբայ ,
20 Մագփիաս , Մեսուղամ , Եզիր ,
21 Մասիզեբէլ , Սադովկ , Ցադդուա ,
22 Փաղատիա , Անան , Անանիա ,
23 Ովսէէ , Անանիա , Ասուբ , (24) Ա-
25 լոէս , Պիլա , Սօբէկ , Հոհուէմ ,
26 Ասաբանա , Մահասիա , Ակիա ,
27 Անան , Օնան , Մալուք , Հարիմ
՝՝ Բանանա ։

Ի Տ՚ես Եզր · Բ · 3 · Ճ ; ԳԼ · Է · 8 , Ճ ։

28 ՂԵՒ մնացած ժողովուրդը՝ քա-
հանաները , Ղեւտացիները , դռնա-
պաններն , երգեցողները , Նաթա-
նայիմները , ու երկիրներու ժողո-
վուրդներէն Աստուծոյ օրինացը
հետեւելու համար Բ բոլոր զատուող-
ները , իրենց կիներն , տղաքները
ու աղջիկները՝ այսինքն ամէն անոնք

ՂԵԶՐ · Բ · 36—48 ։

29 որ կրնային հասկընալ , Իրենց ե-
բեւելի եղբայրներուն հետ միաբանե-
ցան , ԸՒ անէծքով երդում բրին ,
որ Աստուծոյ ծառային Մովսէսին
ձեռքովը տրուած Բ Աստուծոյ օ-
րէնքին մէջը քալեն , ու մեր Եհո-
վայ Տէրոջը բոլոր պատուիրանքնե-
րը ու դատաստանները և կանոն-

ԵԼ·Ի·10։
ՂԵ·Իդ·3։
Բ Օր·Ե·3։
Եզր · Թ · 12 · 14։
Ի ԵԼ·Ի·10։
ՂԵ·Իդ·3։
Բ Օր·Ե·12։
ԳԼ·Ժգ·15։
Ճ։

ԵԼ·Իգ·16։
Բ Օր·Ե·3։
Եզր · Թ · 12 · 14։

30 ները պահեն ու կատարեն ։ Եւ
Ե՚ՈՒՆ ԳՈՒՆԻ որ Ի՚մեր աղջիկները
երկրին ժողովուրդներուն չտանք ,
և անոնց աղջիկները մեր տղոցը
31 չառնենք ։ Ի՚Ու երկրին ժողո-
վուրդներուն շաբաթ օրը ծա-
խելու համար բերած ապրանքները
և ամէն տեսակ ուտելիք՝ շաբաթ
օրը կամ սուրբ օրերը՝ անոնցմէ
չառնենք . ու Ը եօթներորդ տարին
ու Ի ամէն պարտքի պահանջմունքը
32 թողունք ։ Ու մեզի կանոն դրինք ,
որ մեր Աստուծոյն տանը ծառա-
յութեանը համար ամէն տարի մէկ
33 սիկղին երրորդ մասը տանք , Ի Ա-
ռաջաւորութեան հացին համար ,
Ի մշտնջենաւոր հացի ընծային հա-
մար , մշտնջենաւոր ողջակէզին հա-
մար , շաբաթներուն համար , ամ-
սագլուխներուն համար , տօներու
համար , սուրբ բաներու համար ,
ու Իսրայէլին քաւութիւն ըլլալու
մեղքի պատարագներուն համար ,
ու մեր Աստուծոյն տանը ամէն
34 գործքին համար . (Հնէ փայտի
ընծային համար՝ քահանաներուն ,
Ղեւտացիներուն ու ժողովուրդին
վիճակ ձգեցինք , որ ՂՆԷ՚ՈՅ մեր
Տէր Աստուծոյն սեղանին վրայ
վառելու համար , տարուէ տարի՝
որոշուած ատենները ըստ ազգա-
տոհմից մեր Աստուծոյն տունը բե-
րենք , Յ ինչպէս որ օրէնքին մէջ
35 գրուած է ։) Ու Ղմեր երկրին ա-
ռաջին պտուղները , և ամէն ծա-
ռին ամէն առաջին պտուղները
տարուէ տարի Տէրոջը տունը տա-
36 նինք ։ Ու մեր որդիներուն ու
մեր անասուններուն առջինեկները՝
ինչպէս որ Է օրէնքին մէջը գրուած
է , ու մեր արջառներուն ու ոչ-
խարներուն առջինեկները մեր Ա-
ստուծոյն տունը տանինք՝ մեր Ա-
ստուծոյն տանը մէջ պաշտօն կա-
37 տարող քահանաներուն ։ Ի Ու մեր
խմորներուն երախայրիները , և մեր
ընծաները՝ այսինքն ամէն ծառի
պտուղը , գինի ու եղ տանինք
քահանաներուն՝ մեր Աստուծոյն
տանը սենեակները , ու մեր Ժերկրին
տասանորդը Ղեւտացիներուն ՝՝՝ ,
ու Ղեւտացիները մեր բոլոր երկրա-
գործութեան քաղաքներուն մէջ
38 տասանորդները առնեն ։ Ու Ա-
հարոնի որդին քահանան՝ Ղեւտա-
ցւոց Ի տասանորդին մէջը՝ Ղեւտա-
ցւոց մասնակից ըլլայ , ու Ղեւտա-
ցիք տասանորդին տասանորդը
մեր Աստուծոյն տունը՝ գանձա-
39 տանը Ը սենեակները տանին . Վասն
զի Իսրայէլի որդիքը ու Ղեւիի որ-
դիքը Ի ցորենին ու գինիին ու ե-
ղին ընծան ան սենեակները պիտի
տանին , ուր որ սրբարանին անօթ-
ները , ու պաշտօն կատարող քա-
հանաները , ու դռնապանները , ու
երգեցողները կը կենան . Ը ու մեր
Աստուծոյն տանը վրայով անհոգ
պիտի չըլլանք ։

Ն·ՔՐ·ՂՔ· 445

ԼԵԼ·Իգ·10, 11· ՂԼ·Իե· 4։
Ի Բ Օր·Ժե· 1, 2· ԳԼ· Ե·12։
Ի ՂԼ·Իդ·5· Ճ ; Բ ՄՆ· Բ·4։
Է Տ՚ես Թու· Իը·Իթ։

ՀԳԼ·Ժգ· 31· Ե՚Ա· 16։

Յ ՂԼ·Ը·12։
ՂԵԼ·Իգ·19· ՀԳ·26· ՂԼ· Ժթ·23· Թու·Ժը· 12· Բ Օր· Իգ·2։

Ֆ ԵԼ·Ժգ·2, 12·13· ՂԼ· Իէ·26·27· Թու·Ժը· 15·16։

Ֆ ՂԼ·Իգ· 17· Թու· Ժե·19· Ժը· 12· Ճ ; Բ Օր·Ժը·4· Իգ·2։

Ֆ ՂԼ·Իէ· 30· Թու· Ժը·21· Ճ։

Ը Թու·Ժը· 26։

Ը ԼՄՆ·Թ· 26· Բ ՄՆ· Լ·11· Բ Օր·Ժը· 6· 11· Բ ՄՆ·Լ·12· ԳԼ·Ժգ·12։

ՀԳԼ·Ժգ·10, 11։

Ն. Փ. ԶՔ. 445

ԳԼ. ԺԱ

1 Իշխանները, յօժարակամ մարդիկ, ու ժողովուրդէն վիճակով ընտրուած տասներորդ մասը Երուսաղէմ կը բնակին ։ 3 Անոնց անուններուն ցուցակը ։ 20 Ժողովուրդին մնացորդը ուրիշ քաղաքներու մէջ կը բնակին ։

1 Նու ժողովուրդին իշխանները Երուսաղէմի մէջ բնակեցան. ու մնացած ժողովուրդը վիճակ ձգեցին, որ տասնէն մէկը բերեն Երուսաղէմ ᵃսուրբ քաղաքը բնակելու, ու միւս ինը բաժինը ուրիշ
2 քաղաքներու մէջ բնակին ։ Եւ ժողովուրդը օրհնեց այն ամէն մարդիկները՝ որոնք ᵇյօժար կամօք իրենց անձը ընծայեցին Երուսաղէմի մէջ
3 բնակելու ։ ᶜՈւ Երուսաղէմի մէջ բնակող գաւառին իշխանները ասոնք էին. (սակայն Յուդայի քաղաքներուն մէջ Իսրայէլը, քահանաները, Ղեւտացիները, ᵈՆաթանայիմները ու ᵉՍողոմոնին ծառաներուն որդիքը՝ ամէն մարդ իրենց կալուածքին մէջ՝ իրենց քա-
4 ղաքներուն մէջը բնակեցան ։) Ու ᶠԵրուսաղէմի մէջ Յուդայի որդիներէն ու Բենիամինի որդիներէն բնակեցան ։

Յուդայի որդիներէն՝ Մաղաղելի որդւոյն Սափատիայի որդւոյն Ամարիայի որդւոյն Զաքարիայի որդւոյն Ոզիային որդին Աթայիա,
5 որ ᵍՓարեսի որդիներէն էր, Եւ Սիլոնիի որդւոյն Զաքարիայի որդւոյն Յովարիբի որդւոյն Ադայիայի որդւոյն Ազայիայի որդւոյն Քոլոզէի որդւոյն Բարուքին որդին
6 Մաասիա ։ Երուսաղէմի մէջ բնակող Փարեսի որդիներուն ամէնը չորս հարիւր վաթսունութը զօրաւոր մարդիկ էին ։
7 Ու Բենիամինի որդիքը ասոնք էին. Եսայիի որդւոյն Իթիելի որդւոյն Մաասիայի որդւոյն Կովղիայի որդւոյն Փադայիայի որդւոյն Յովադի որդւոյն Մեսուղամին որ-
8 դին Սալլու ։ Եւ անկէ ետքը Գեբէի, Սելէի, ինը հա-
9 րիւր քսանութը հոգի. Ու անոնց վրայ իշխան՝ Զեքրիի որդին Յովէլն էր. ու Սենուայի որդին Յուդա քաղաքին վրայ տեղակալ էր ։
10 ʰՔահանաներէն՝ Յովարիբի որ-
11 դին Յեդայիա, Յաքին, Աստուծոյ տանը վերակացուն՝ Աքիտովբի որդւոյն Մարիօթի որդւոյն Սադովկի որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն
12 Քեղկիային որդին Սարայիա, Եւ անոնց եղբայրները՝ որ Աստուծոյ տանը գործը կը բանէին, ութը հարիւր քսանուերկու էին. ու Մեղքիայի որդւոյն Փասուրի որդւոյն Զաքարիայի որդւոյն Ամասիի որդւոյն Փաղաղիայի որդւոյն
13 Յերոամին որդին Ադայիա, Ու անոր եղբայրները՝ տոհմապետները երկու հարիւր քառասունուերկու էին. ու Եմմերի որդւոյն Մեսաղամօթի որդւոյն Ահզայի որդւոյն Ազարիելին որդին Ամեսայի,
14 Եւ անոնց եղբայրները հարիւր քսանութը զօրաւոր կտրիճներ էին. ու անոնց վրայ իշխան Ագեդողիմի որդին Զաբդիէլ էր ։
15 Ու Ղեւտացիներէն՝ Բունիի որդւոյն Ասաբիայի որդւոյն Եզրիկամի որդւոյն Ասուբին որդին Սեմա-
16 յիա, Նաեւ Սաբեթա ու Յովզաբադ՝ որոնք Ղեւտացւոց իշխաններէն էին, Աստուծոյ տանը ⁱարտաքին գործքին վրայ էին ։
17 Եւ Ասափի որդւոյն Զաբդիի որդւոյն Միքայի որդին Մաթանիա երգեցողներուն գլխաւորն էր, ու աղօթքներուն օրհնութիւնները նախ ինքն կը սկսէր երգել. և անոր եղբայրներէն Բակբուկիա երկրորդն էր, ու անկէ ետքը Իդիթունի որդւոյն Գաղաղի որդւոյն Սամուային որդին Աբդա էր ։
18 ʲՍուրբ քաղաքին մէջ բնակող բոլոր Ղեւտացիները երկու հարիւր ութսունուչորս էին ։
19 Եւ դռնապանները Ակկուբ ու Տեղմոն, ու անոնց եղբայրները՝ դռներուն պահապանները հարիւր եօթանասունուերկու էին ։
20 Եւ Իսրայէլին, քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն մնացորդը՝ Յուդայի բոլոր քաղաքներուն մէջ՝ ամէն մարդ իր ժառանգութեանը մէջ
21 էր ։ ᵏԲայց Նաթանայիմները Ոփաղի մէջ կը բնակէին. և Սիա ու Գիսփա Նաթանայիմներուն վրայ
22 էին ։ Ու Երուսաղէմի մէջ Ղեւտացւոց վերակացուն՝ Միքայի որդւոյն Մաթանիայի որդւոյն Ասաբիայի որդւոյն Բանիի որդին Ոզի էր, Ասափի որդիներէն երգեցողներէն, որոնք Աստուծոյ տանը
23 գործքին վրայ էին. ˡՎասն զի անոնց համար թագաւորը հրաման տուեր էր, որ երգեցողներուն օրէ
24 օր ռոճիկ տրուի ։ Եւ Յուդայեան ᵐԶարային որդիներէն Մասիզբելի որդին Փեթայիա ժողովուրդին ամէն գործքին մէջ թագաւորին գործակալն էր ։
25 Ու Յուդայի որդիներէն գեղերու ու արտերու մէջ բնակեցան, այսինքն ⁿԿարիաթ արբային ու անոր գեղերուն մէջ, Դեբոնին ու անոր գեղերուն մէջ, Կաբսէելին ու
26 անոր գեղերուն մէջ, Ու Յեսուային, ու Մօլադային, ու Բեթփա-

Ն. Փ. ԶՔ. 445

ᵃ Հմր 18 ։ Մատ. Դ. 5 ։ Խ. 53 ։
ᵇ Դատ. Ե. 9 ։
ᶜ Ա Մն. Թ. 2, 3 ։
ᵈ Եզր. Բ. 43 ։
ᵉ Եզր. Բ. 55 ։
ᶠ Ա Մն. Թ. 3, Ա ։
ᵍ Ծն. ԼԸ. 29 ։
ʰ Ա Մն. Թ. 10, Ա ։
ⁱ Ա Մն. ԻԶ. 29 ։
ʲ Հմր 1 ։
ᵏ Տես ԳԼ. Գ. 26 ։
ˡ Եզր. Զ. 8, 9 ։ Է. 20, Ա ։
ᵐ Ծն. ԼԸ. 30 ։
ⁿ Յես. ԺԴ. 15 ։

Ն·Ք·ՂԲ· 445

27 ղեթին , եւ Ասեր սուաղին , ու
Բերսաբէէին ու անոր գեղերուն
28 մէջ , եւ Սիկելակին , ու Մեքո-
29 նային և անոր գեղերուն մէջ , Ու
Ենոեմենին , Սարասային , Ցերի-
30 մութին , Զանովին , Ոդողոմին ու
անոնց գեղերուն մէջ , Լաքիսին
ու անոր արտերուն մէջ , Ազե-
կային ու անոր գեղերուն մէջ ,
ու Բերսաբէէին մինչև Ենոմի ձո-
րը բնակեցան ։
31 Ու Բենիամինի որդիքը՝ Գաբա-
յէն մինչև Մաքմաս , Այիա , ու
Բեթէլ ու անոր գեղերուն մէջ ,
32 Անաթովթ , Նոբ , Անանիա ,
33 Հասոր , Ռամա , Գեբեթայիմ ,
34 Հադիդ , Սեբոյիմ , Նեբաղադ ,
ՆԱՄ·Գ· 14 ։ 35 Ղոդ , Ովնով ու Գեքարասիմ
Բնակիչքն ։
36 Ու Ղեւտացիներէն մէն ցու-
դայի ու Բենիամինի մէջ բաժ-
նուած էին ։

ԳԼ· ԺԲ

1 Զօրաբաժինին հետ եկող քահանաները , 8 ու
Ղեւտացիները ։ 10 Քահանայապետներուն
յաջորդութիւնը ։ 22 Քանի մը երեւելի Ղե-
ւտացիներ ։ 27 Պարիսպներուն նաւակատեաց
հանդէսը ։ 44 Տաճարին մէջ քահանաներուն
ու Ղեւտացիներուն համար որոշուած պաշտօն-
ները ։

ԻԲՐ 536 — ԵԶՐ·Բ·1, 2· ԲՏԵ-ԳԼ·Ժ·2—8 ։

1 Ու Սաղաթիէլեան Զօրաբաբե-
լին ու Յեսուին հետ ելլող քա-
հանաները ու Ղեւտացիները ասոնք
են . Բ Սարայիա , Երեմիա , Եզրաս ,
2 Ամարիա , Մալուք , Քետտուս ,
3 Սեքենիա , Հոհէում , Մերամոթ ,
ԲՂԵ·Ա·5 ։ 4 Ադդով , Կանաթօն , Ե Աբիա ,
5 Միամին , Մոովադիա , Բեղգա ,
6 Սեմայիա , Ցոյարիբ , Յեդայիա ,
7 Սալլու , Ամոկ , Քեղկիա , Յեդա-
յիա . Ը Յեսուին օրերը ասոնք
ԸԵԶՐ·Գ·2 ։ ԱՆԳ·Ա·1 ։ ԶԱՔ·Գ·1ի ։ էին քահանաներուն իշխանները
իրենց եղբայրներովը ։
8 Ու Ղեւտացիք՝ Յեսու , Բանուի ,
Կադմիէլ , Սարաբիա , Ցուդա ու
ԻԳԼ·ԺԱ·17 ։ Մաթթանիա , Ի ասիկայ իր եղբայր-
ներուն հետ օրհնութեանց վրայ
9 էր · Եւ անոնց եղբայրները Բակբո-
կիա և Ունննի անոնց դիմացը ի-
րենց կարգին մէջ կը կայնէին ։
10 Ու Յեսու Ծնաւ Յովակիմը , և
Յովակիմ Ծնաւ Եղիասիբը , ու
11 Եղիասիբ Ծնաւ Յովիադան , Եւ
Յովիադա Ծնաւ Յովնաթանը , ու
Յովնաթան Ծնաւ Յադդուան ։
12 Եւ Յովակիմին օրերը տոհմա-
պետ քահանաները ասոնք էին . Սա-
րայիային՝ Մարայիա , Երեմիային՝
13 Անանիա , Եզրասին՝ Մեսուղամ ,
14 Ամարիային՝ Յօհանան , Մալուքին՝
Յովնաթան , Սեբանիային՝ Յով-
15 սեփ , Հարիմին՝ Եդնայ , Մարիոթին՝
16 Քեղկայ , Ադդովին՝ Զաբարիա ,
17 Կանաթօնին՝ Մեսուղամ , Աբիա-
յին՝ Զեքրի , Մինիամինին՝ Մոով-
18 դիային՝ Փաղտի , Բեղգային՝ Սա-
մուա , Սեմայիային՝ Յովնաթան ,
19 Յովարիբին՝ Մաթթանայ , Յեդա-
20 յիային՝ Ոզի , Սալլուին՝ Կալլայ ,
21 Ամոկին՝ Եբեր , Քեղկիային՝ Ասա-
բիա , Յեդայիային՝ Նաթթանայէլ ։
22 Եղիասիբին , Յովիադային , Յո-
հանանին ու Յադդուային օրերը
Ղեւտացիք այնպէս անոնց տոհմա-
պետները գրուեցան . նաև քահա-
նաները՝ մինչև Պարսից Դարեհին
23 թագաւորութիւնը ։ Ղեւիի որ-
դւոցը տոհմապետները մինչև Ե-
զիասիբեան Յօհանանին օրերը ժա-
մանակագրութեան գրքին մէջ
24 գրուեցան ։ Ու Ղեւտացւոց իշխան-
ները Ասաբիա , Սարաբիա , ու
Կադմիէլի որդին Յեսու էին . և
անոնց եղբայրները անոնց առջեւը
էը կայնէին Ղաս դասի դէմ , որ
ԻԱստուծոյ մարդուն Դաւիթին
հրամայածին պէս օրհնութիւն ու
ԵԶՐ·Է· 11 ։ ՆԱՄ·ԻԲ·ԻԷ·ԻԶ ։
25 գոհութիւն մատուցանէն ։ Մա-
թթանիա , Բակբոկիա , Աբդիա ,
Մեսուղամ , Ցեղմոն — Ակկուբ
դրան շեմմարաններուն մէջ պահ-
պանութիւն ընող դռնապաններ
26 էին ։ Յովսեդեկեան Յեսուին որ-
դւոյն Յովակիմին օրերը՝ ու Նէեմիա
ԸԿառավարիչին ու Եզրաս քահա-
նային — Ը դպիրին օրերը ասոնք
էին ։ ԸԳԼ·Բ·9 ։ ԲԵԶՐ·Է·6. 11 ։
27 Ու Երուսաղեմի պարսպին Ծնա-
ւակատեաց ատենը Ղեւտացիները
փնտռեցին իրենց բոլոր տեղերէն ,
որ զանոնք Երուսաղէմ բերեն , ու
նաւակատիքը ուրախութեամբ ,
Ի գոհութեամբ , օրհնութիւններով ,
ծնծղաներով , տաւիղներով ու քը-
28 նարներով կատարեն ։ Ու երգե-
ցողներուն որդիքը Երուսաղէմին
շրջակայ տեղերէն , ու Նետոփա-
29 թացւոց գեղերէն , Եւ *Գաղգա-
ղային տուներէն , ու Գաբայի դաշտե-
րէն , ու Ազմաթէն Ժողովեցան .
վասն զի երգեցողները Երուսաղէմին
բոլորտիքը իրենց գեղեր շիներ էին ։
30 Եւ քահանաները ու Ղեւտացիները
սրբուեցան , ու ժողովուրդը ու
դռները ու պարիսպը սրբեցին ։
31 Եւ Ցուդայի իշխանները պարիս-
պին վրայ հանեցի , ու գոհութիւն
երգող երկու մեծ դաս կարգեցի .
Ա-ին պարսպին վրայ աջ կողմը
Իդեպ ’ի Աղբիւղ դուռը ։ ՆԵԶ·Ը·
32 Եւ անոր ետեւէն Ովսէիա , ու
Ցուդայի իշխաններուն կէսը գա-
33 ցին · Նաև Ազարիա , Եզրաս ,
34 Մեսուղամ , Ցուդա , Բենիամին ,
35 Սեմայիա ու Երեմիա · Եւ Հփո-
ղերով՝ քահանայից որդիներէն՝

ՆԵԶ·Ը·ԺԲ· 536

ՆԵԶ·Է· 11 ։ ԻՄՆ·ԻԴ·ԻԵ·ԻԶ ։

445

ԺԲՕՐ·Ի·5 ։ ՍԱՂ·Լ·ին վերնագիրը ։

ԻՄՆ·ԻԵ·6·13 ։ Է·18 ։

*Կ՛ԲԹԴԱՂԴԱՂԱՑԷՆ ։

Լ ՑԵՍ ՀՄՐ 38 ։ ԻՅԳԼ·Բ·13 ։ Է·18 ։

ՅԹՍԼ·Ժ·2, 8 ։

Ն·Ք·ՂԲ· 445

Ասափի որդւոյն Զաքուրի որդւոյն Միքիայի որդւոյն Մաթանիայի որդւոյն Սեմայիայի որդւոյն Ցովնաթանին որդին Զաքարիա ·
36 Ու անոր եղբայրները՝ Սեմայիա , Ազարիէլ , Միլալա , Գիլալա , Մաա , Նաթանայէլ , Ցուդա , Անանի Աստուծոյ մարդուն Դաւիթին երգոց նուագարաններովը Իէդդոյէն , ու անոնց առաջնորդ Զաքարիա ։
37 Ջևէն Եզրաս դպիրը · Եւ իրենց առջևը եղող Աղբիւրի դուռը ևւ Դաւիթի քաղաքին աստիճաններէն պարսպին աստիճանը ելան , Դաւիթի տանը վրայէն դէպ ի արևելք մինչև Ջուրի դուռը ։
38 Եւ գոհութիւն երգողներուն միւս դասը դիմացէն կ՚երթային . ու ես՝ ժողովուրդին կէսին հետ պարսպին վրայ՝ փուռերուն աշտարակէն մինչև լայն պարիսպը ,
39 Ու Եփրեմի դրանը վրայէն , և Հին դրանը վրայ , ու Ձկանց դրանը և Անանայելի աշտարակին ու Մէայի աշտարակին վրայ , մինչև Ոչխարաց դուռը անոնց եւ տևէն Իէրիւոյ · ու Բանտի դուռը կայնեցան · Եւ գոհութիւն երգողներուն երկու դասը Աստուծոյ տանը մէջ կայնեցան · Նոյնպէս ալ ես ու ոստիկաններուն կէսը՝ որոնց
41 իմ հետս էին · Նաև քահանաները՝ Եղիակիմ , Մաասիա , Մինիամին , Միքիա , Եղիովէնայի , Զաքարիա
42 Անանիա՝ փողերով · Եւ Մաասիա , Սեմայիա , Եղիազար , Ոզի , Ցօհանան , Մելքիա , Եղամ ու Եզեր : Ան ատենը երգեցողները իրենց վերակացուին Ցեզերիային հետ
43 ձայներնին վերցուցին : Եւ ան օրը մեծ զոհեր մատուցին և ուրախութիւն ըրին , վասն զի Աստուած մեծ ուրախութիւնով ուրախացուց զանոնք . ու կիներն ու տղաքներն ալ ուրախութիւն ըրին , ու Երուսաղեմին ուրախութիւնը մինչև հեռու տեղուանք լսուեցաւ :
44 Եւ ան օրը սենեակներուն վրայ գանձերուն համար , ընծաներուն համար , երախայրի պտուղներուն համար ու տասանորդներուն համար մարդիկներ որոշուեցան , որ քաղաքներուն ագարակներէն քահանայից ու Ղևտացւոց օրինաւոր բաժինները հոն ժողվեն . քանզի Ցուդան կայնող քահանայից ու
45 Ղևտացւոց վրայ ուրախացաւ . Ինչու որ անոնք իրենց Աստուծոյն հրամանը ու սրբութեանն հրամանը կը պահէին , նոյնպէս ալ երգեցողները և դռնապանները՝ Դաւիթին անոր որդւոյն Սողոմոնին պատուիրածին համեմատ . Վասն զի
46 առաջ Դաւիթին ու Ասափին օրերը երգեցողներու դլխաւորներ կար , և գԱստուած օրհնելու ու
47 գովելու երգեր : Ու բոլոր Իսրայէլը Զօրաբաբելին օրերը ու Նէեմիային օրերը երգեցողներուն ու դռնապաններուն օրէ օր ռաճիկ կու տային . Ու սուրբ բաները Ղևտացւոց կու տային , Ղևտացիք ալ Ահարոնի որդւոյը կու տային :

Ն·Ք·ՂԲ· 445

Ես ԱՄՆ·ԻՆ· 1,ԱՃ,ԲՄՆ· ԻԹ·30 ։

Թ ԹԱՒ·ԺԲ· 21,24 ։

Բ ԹԱՒ·ԺԲ· 26 ։

ԳԼ·ԺԳ

1 Օրէնքը կարդալուն վրայ օտար ազգերէն կը զատուին : 4 Նէեմիա երբոր Երուսաղէմ կը դառնայ՝ սենեակները մաքրել կու տայ , 10 ու Տէրոյը տանը մէջ ամէն մէկուն պաշտօնը կարգի կը դնէ : 15 Շաբաթապահութիւնը , 23 ու օտար կիներու հետ ամուսնանալը կը խափանուի :

1 Ան օրը Մովսէսին դրքէն *կարդացուեցաւ ու ժողովուրդը լսեց՝ , ու հոն գրուած գտնուեցաւ Որ Ամմոնացիք ու Մովաբացիք Աստուծոյ ժողովին մէջը յաւիտեան չմտնեն .
2 Որովհետև անոնք Իսրայէլի որդիները հացով ու ջրով չդիմաւորեցին . հապա Բաղաամը անոնց դէմ վարձքով բրնեցին , որ զանոնք անիծէ . Բայց մեր Աստուածը անէծքը օրհնութեան դարձուց :
3 Եւ երբոր օրինաց Խօսքերը լսեցին , Իրենց խառնուած մարդիկները Իսրայէլէն զատեցին :
4 Բայց ասկէ առաջ Ելիասիբ քահանան Ցուբիային հետ ազգական եղեր էր ,
5 Ու անոր մէկ մեծ սենեակ մը շիներ էր ան տեղը՝ Ուր որ առաջ հացի ընծաները , կնդրուկը ու անօթները , Ու Ղևտացիներուն , երգեցողներուն և դռնապաններուն Համար որոշուած ցորենին , գինիին ու ձէթին տասանորդները , ու քահանաներուն Բուռնած ընծաները
6 կը դնէին : Եւ ասկէ ամէն Բռնէրոն ատենը ես Երուսաղեմի մէջ չէի . Վասն զի Բաբիլոնի Արտաշէս Թագաւորին երեսունուերկուերորդ տարին Թագաւորին գացի : Ու ժամանակէ մը ետքը Թագաւորէն հրաման առի ,
7 Ու Երուսաղէմ գալով՝ Եղիասիբին բրած չարութիւնը իմացայ , որ Աստուծոյ տանը գաւիթին մէջ Ցուբիային համար
8 սենեակ մը շիներ էր : Եւ շատ դժուարեցայ , ու Ցուբիային բոլոր կարասիները սենեակէն դուրս նետեցի .
9 Եւ հրաման ըրի , ու Էսենեակները մաքրեցին , և Աստուծոյ տանը անօթները ու հացի ընծան
10 և կնդրուկը նորէն հոն տարի : Ու նաև իմացայ որ Ղևտացւոց Բրա-

Ես ԱՄՆ·ԻԹ· 1,ԱՃ,ԲՄՆ· ԻԹ·30 ։

Թ ԹԱՒ·ԺԲ· 21,24 ։

Բ ԹԱՒ·ԺԲ· 26 ։

Բ ՕՐ·Լ· 11,12,Գ ԹԱԳ·Ի·Գ· 2,ԳԼ·Բ· 3,8,Թ·3, Ե-Լ·16 ։

* ԵՐԷ·ԺՈՂՈՒՐԴԻՆ ԱԿԱՆՋՆԵՐուն ԿԱՐԴԱՑՈՒԵՑԱԻ ։

Բ Բ ՕՐ·Ի·3,4 ։

Է ԹԱՒ·ԻԲ·5 ։ Ցես·Ի·9,10 ։

Դ ԹԱՒ·Ի·11 ։ Ի·10 ։

Բ ՕՐ·Ի·5 ։

Ի ԳԼ·Թ·2 ։ Ժ·28 ։

ՂԼ·ԺԲ·44 ։

Ի ԳԼ·ԺԲ·44 ։

Ը ԹԱՒ·ԺԲ· 21,24 ։

Ի ԳԼ·Ե·14 ։ ԻԲԲ 434

Ժ ՀԺԲ 1·5 ։

Է Բ ՄՆ·ԻԹ· 5·15,16, 18 ։

ԼՄԱՂ·Գ·8 ։

Ն. Ք. ՊՔ. Իբր 434

Ի Թագ. Լե. 2։

Ձ Հմր 17, 25։ Առակ. Իբ. 4։

Է Գլ. Ժ. 39։

Հ Գլ. Ժ. 38, 39։ Ժբ. 44։

Յ Գլ. Ժբ. 44։ Բ Մն. Լ. 12։

Ղ Գլ. Է. 2։ ա Կր. Գ. 2։

Ճ Հմր 22, 31։ Գլ. Ն. 19։

Մ Եզ. Ի. 10։

Յ Երեմ. Ժէ. 21, 22։ Գլ. Ժ. 31։

Ն Եբր. ածանց տէմ վկայութիւն բերի։

Ն Հմր 11։

Շ Երեմ. Ժէ. 21, 22, 23։

† Եբր. դռնեբուն վրայ շուք եղած ին պէս, - Ղև. Իդ. 32։ Շ Երեմ. Ժէ. 21, 22։

ժիններըը տրուած չէին. վասն զի սպասաւորութիւն ընող Ղևտացիները ու երգեցողները՝ ամէնքն ալ Իսրայէլ ադարակները փախեր
11 էին։ Անոր համար ոստիկաններուն հետ Յովհեցայ ու ըսի, Աստուծոյ տունը ինչ պատճառաւ ածուած է. ու Ղևտացիները ժողվեցի, ու զանոնք իրենց պաշտօն-
12 ներուն մէջը հաստատեցի։ Եւ բոլոր Յուդան ցորենին, գինիին ու եղեւնի տաճանորդները գանձա-
13 րանները տարին։ Եւ գանձարաններուն վրայ Սելեմիա քահանան ու Սադովկ դպիրը ու Ղևտացիներէն Փադայիան դանձապետ կարգեցի. ու անոնց քովը Մաթանիայի որդւոյն Զաքուրի որդին Անան էր. վասն զի անոնք Հաւատարիմ կը սեպուէին, ու անոնց գործը իրենց եղբայրներուն
14 բաժին տալ էր։ Յո՛վ Աստուած իմ, ասոր համար զիս յիշէ, ու իմ Աստուծոյս տանը մէջ ու անոր ծառայութեանը մէջ իմ բրած բարեգործութիւններս մի՛ ջնջեր։
15 Ան օրերը Հրէաստանի մէջ տեսայ որ Շաբաթ օրը խաղող կը կոխէին, ու դոբինէ որաներ կը բերէին, ու էշերու վրայ բեռ կը բեռ-
ցընէին. նաև գինի, խաղող, թուզ ու ամէն տեսակ բեռ Երուսաղէմ կը բերէին. ու ես ուտելիք ծախած օրերնին զանոնք յանդի-
16 մանեցի։ Եւ հոն բնակող Տիւրացիք ձուկ ու ամէն տեսակ ապրանք կը տանէին, ու շաբաթ օրը Յուդայի որդիներուն ու Երուսաղէմի բնակիչներուն կը ծախէին։
17 Եւ Յուդայի ազնուականներուն հետ վիճեցայ, ու անոնց ըսի, Ա՛ս ինչ գէշ բան է որ դուք կ՚ընէք, ու շաբաթ օրը կը պղծ-
18 էք։ Ձեր Հայրերն ալ այսպէս ըրին, ու մեր Աստուածը մեր վրայ ու ա՛ս քաղաքին վրայ ա՛ս բոլոր չարիքները բերաւ. և դուք շաբաթը պղծելով՝ Իսրայէլին վրայ
19 բարկութիւնը կ՚աւելցընէք։ Ուստի շաբաթէն առաջ՝ Երուսաղէմին դռներէն մարևը քաշուածին պէս, հրամայեցի որ դռները դոցուին. նաև հրամայեցի որ շաբաթը չանցած չբացուին. Ես ու դրաները իմ մանչերէս կայնեցուցի, որ շաբաթ օրը ներսը բեռ չմտնէ։
20 Եւ վաճառականները ու ամէն տեսակ ապրանք ծախողները մէկ երկու անգամ Երուսաղէմին դուրս

21 սը անցուցին գիշերը։ Ու ես զանոնք յանդիմանեցի ըսելով, Դուք ինչո՞ւ համար պարսպին քովը գիշերը կ՚անցընէք. թէ որ մէյմին ալ այդպէս ընէք, ձեռք վրանիդ կը դնեմ։ Ան առեն՝ի վեր մէյմին ալ շաբաթ օրը չե-
22 կան։ Ու Ղևտացիներուն ըսի որ ինքզինքնին սրբեն, ու շաբաթ օրը սրբելու համար՝ երթան դռները պահպանութիւն ընեն։ Յո՛վ Աստուած իմ, ասոր համար ալ զիս յիշէ, ու քու մեծ ողորմութեանդ համեմատ ինծի ողորմէ։
23 Եւ ան օրերը Հրէաները տեսայ, որ Ազովտացի, Ամմոնացի ու Մովաբացի կիներ առեր էին.
24 Ու անոնց տղաքը Հրէարէն խօսիլը աղէկ չգիտնալով՝ կէս մը Ազովտացւոց լեզուն կը խօսէին, նմանապէս ուրիշ ազգերուն լեզուն-
25 ը։ Ես պատճառաւ անոնց հետ վէճ բրի ու զանոնք նզովեցի, և անոնցմէ մէկ քանին ծեծեցի ու մազերնին փետտեցի, և Աստուծոյ անունովը զանոնք երդնցուցի, ըսելով, Ձեր աղջիկները անոնց տղոցը չտա՛ք, ու անոնց աղջիկները ձեր տղոցը կամ ձեզի Ի՛նչ չառ-
26 նէք։ Սոնց պատճառաւը չէր, որ Իսրայէլի Սողոմոն թագաւորը մեղանչեց. ու թէպէտև շատ ազգերու մէջ անոր պէս թագաւոր չկար, ես և իր Աստուծոյն սիրելի էր, ու Աստուած զանիկայ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր դրաւ, ա՛ն-
նոյնն օտարազգի կիներուն անոր ալ
27 մեղանչել տուին։ Եւ հիմա ձեզ թողունք, որ ա՛ս բոլոր մեծ չարութիւնը ընէք, ու օտարազգի կիներ առնելով՝ մեր Աստուծոյն
28 դէմ մեղք գործէք։ Եւ մեծ քահանային Եղիասիբին որդւոյն Յովհադային որդիներէն մէկը Որոնացի Սանաբաղատին փեսան էր. անոր համար զանիկայ քովէս վռնը-
29 տեցի։ Յո՛վ Աստուած իմ, զանոնք յիշէ. քահանայութիւնը և քահանայից ու Ղևտացւոց ուխտը
30 պղծելնուն համար։ Այսպէս զանոնք բոլոր օտարազգիներէն մաքրեցի, ու քահանաներուն ու Ղևտացիներուն դասերը հաստատեցի, անոնց ամէն մէկը իր պաշ-
31 տօնին վրայ դնելով. Նաև որոշուած ժամանակներուն բերելու փայտի ընծային համար, ու ե-
րախայրի պտուղներուն համար հոգ տարի։ Յո՛վ Աստուած իմ, զիս՝ի բարին յիշէ։

Ն. Ք. ՊՔ. Իբր 434

Գ Գլ. Ժբ. 30։

Լ Հմր 14, 31։

Բ Եզր. Բ. 2։

Ճ Հմր 11, Առակ. Իբ. 4։

Հ Եզր. Ժ. 5։ Գլ. Ժ. 29, 30։

Գ Թագ. Ժա. 1, ԺԱ։

Բ Թագ. Գ. 13։ Բ Մն. Ա. 12։

Յ Բ Թագ. Ժբ. 24։

Գ Թագ. Ժա. 4, ԺԱ։

Ն Եզր. Ժ. 2։

Գ Գլ. Ժբ. 10, 22։

Գ Մակ. Բ. 4, 11, 12։ Գլ. Ժ. 30։

Գ Գլ. Ը. 14։

Ֆ Գլ. Ժ. 34։

Ֆ Հմր 14, 22։

ԳԻՐՔ ԵՍԹԵՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ասուերոս թագաւորական կոչունքներ կ'ընէ . 10 Վաշթի թագուհին կանչել կու տայ . բայց անիկայ չերթար ։ 13 Ասուերոս՝ Մեմուքանին տուած խորհուրդին համեմատ՝ կը հրամայէ որ երիկները իրենց կնիկներուն վրայ իշխող ըլլան ։

1 Ու եղաւ որ *Ասուերոսին օրերը՝
(այսինքն այն Ասուերոսին՝ որ
†Հնդկաստանէն մինչև Եթէովպիա
‡հարիւր քսանըեօթը գաւառի
վրայ թագաւորութիւն կ'ընէր ,)
2 Այն օրերը , երբոր Ասուերոս թա-
գաւորը §Շուշան մայրաքաղաքին
մէջ ‖իր թագաւորութեանը ա-
3 թոռին վրայ կը նստէր , Իր թա-
գաւորութեանը երրորդ տարին
իր բոլոր իշխաններուն ու ծառա-
ներուն ¶կոչունք ըրաւ . և Պարսից
ու Մարաց **մեծերը , նախարար-
ները ու գաւառաց իշխանները
4 անոր առջևն էին ։ Այն ատենը
շատ օրեր՝ ††այսինքն հարիւր ութ-
սուն օր իր թագաւորութեանը
փառաւոր հարստութիւնը , ու իր
մեծութեանը պատուական շքեղու-
թիւնը ցուցուց ։
5 Ու երբոր այն օրերը լմնցան ,
թագաւորը Շուշան մայրաքաղա-
քին մէջ գտնուող բոլոր ժողո-
վուրդին՝ մեծէն մինչև պզտիկին՝
թագաւորական պալատին պարտէ-
զին գաւիթին մէջ եօթը օր կո-
6 չունք ըրաւ ։ Ճերմակ բեհեզէ ,
կերպասէ ու կապուտակէ ‡‡վարա-
գոյրներ բարակ քթանէ և ծիրա-
նեգոյնէ չուաններով ու արծաթէ
օղակներով՝ մարմարիոն սիւներէ
վար կախուած էին , և պորփիւրէ ,
ճերմակ մարմարիոնէ , աղաբաստ-
րէ ու սև մարմարիոնէ յատակի
վրայ §§ոսկիէ ու արծաթէ նստա-
7 րաններ շարուած էին ։ Եւ խմելիքնե-
րը ոսկիէ ամաններով ու տեսակ
տեսակ ամաններով կու տային . ու
թագաւորական գինին առատ էր ,
‖‖ինչպէս որ թագաւորին կը վայլէր ։
8 Ու խմելիքը կանոնաւոր էր , բռնա-
դատող չկար . վասն զի թագա-
ւորը այսպէս հրամայեր էր իր տանը
բոլոր վերակացուներուն , որ ամէն
9 մէկուն ուզածին պէս ընեն ։ Եւ
Վաշթի թագուհին ալ Ասուերոս
թագաւորին պալատին մէջ կնիկ-
ներուն կոչունք ըրաւ ։
10 Եօթներորդ օրը՝ երբոր ¶¶թագա-
ւորին սիրտը գինիէն զուարթացեր
էր , ‡իր առջևը ծառայութիւն
ընող եօթը ներքինիներուն՝ Մէհու-
մանին , Բիզթային , ՟Արբոնային ,
Բիգթային , Աբագթային , Զէ-
11 թարին ու Քարքասին ըսաւ , Որ
Վաշթի թագուհին իր արքայական
թագովը թագաւորին առջևը բե-
րեն , որ ժողովուրդները ու իշխան-
ները անոր գեղեցկութիւնը տես-
նեն . վասն զի անիկայ խիստ գեղե-
12 ցիկ էր ։ Բայց Վաշթի թագուհին
ներքինիներուն ձեռքովը եղած
թագաւորին հրամանին համեմատ
երթալ չուզեց , ու թագաւորը
խիստ սրդողեցաւ ու իր բարկու-
թիւնը բորբոքեցաւ ։
13 Այն ատենը թագաւորը *ժամա-
նակները գիտցող †իմաստուննե-
րուն ըսաւ , (վասն զի թագաւորը
ամէն օրէնք ու իրաւունք գիտցող-
ներուն այսպէս խորհուրդ կը հար-
14 ցընէր . Եւ Պարսից ու Մարաց
‡եօթը իշխանները՝ Կարսենա , Սե-
թար , Ադմաթա , Թարսիս , Մե-
րէս , Մարսենա ու Մեմուքան՝ որ
անոր մօտ էին , ու §թագաւորին
երեսը կը տեսնէին , թագաւորու-
թեան առաջին ‖խորհրդականներն
15 էին .) Օրէնքին համեմատ ի՞նչ
պէտք է ընել Վաշթի թագուհիին .
որովհետև Ասուերոս թագաւորին՝
ներքինիներուն ձեռքովը ¶ըրած
հրամանը չկատարեց ։
16 Այն ատենը Մեմուքան թագա-
ւորին ու իշխաններուն առջևը ը-
սաւ , Վաշթի թագուհին ոչ միայն
թագաւորին դէմ , հապա բոլոր
իշխաններուն դէմ , ու Ասուերոս
թագաւորին բոլոր գաւառներուն
մէջ եղող բոլոր ժողովուրդներուն
17 դէմ յանցանք ըրաւ . Վասն զի
թագուհիին բրածը բոլոր կանանց
մէջ տարածուելով , անոնք **իրենց
էրիկները պիտի անարգեն , ըսելով
թէ Ասուերոս թագաւորը հրամա-
յեց որ Վաշթի թագուհին իր
առջևը բերեն . բայց անիկայ չե-

Ն. Ք. ԴՔ. Իբր 521

*Եզր. Դ. 6։ Դան. Թ. 1։
†Գլ. Ը. 9։
‡Դան. Զ. 1։
§Նեեմ. Ա. 1։
‖Գ Թագ. Ա. 46։
Իբր 519
¶Ծն. Խ. 20։ Գլ. Բ. 18։ Մար. Զ. 21։
**Եբր. զօրութիւնը ։
††Եբր. ...
‡‡Տես Գլ. Է. 8։ Եզեկ. Իգ. 41։ Ամով. Զ. 4։
§§Եբր. Թագաւորին ձեռքին համեմատ ։

Ն. Ք. ԴՔ. Իբր 519

¶¶Բ Թագ. ԺԳ. 28։
‡Եբր. Ասուերոս թագաւորին
՟Գլ. Է. 9։
*Ա Մն. ԺԲ. 32։
†Երեմ. Ժ. 7։ Դան. Բ. 12։ Մատ. Բ. 1։
‡Եզր. Է. 14։
§Դ Թագ. ԻԵ. 19։
‖Եբր. Նըստողներն
**Եփես. Ե. 33։

Ն · Ք · ՂԲ · Իրր 519

18 կաւ ։ Եւ ասս օրուան օրս՝ Թագուհիին ըրածը լսող Պարսից ու Մարաց տիկինները՝ Թագաւորին բոլոր իշխաններուն այսպէս պիտի խօսին . ու խիստ շատ անարգանք ու հակառակութիւն պիտի ըլլայ ։

19 Արդ Թէ որ Թագաւորին հաճոյ կ'երեւնայ , իր կողմանէ հրովարտակ տարածուի , և Պարսից ու Մարաց օրէնքներուն մէջ գրուի՝ նորպէս զի ետ չդառնայ , որ Վաշթին Ազհրդ Եսթերոս Թագաւորին առջևը չգայ . ու Թագաւորը անոր տիկնութիւնը անկէ աղէկ եղող մէկ ու-

20 րիշ կնկան մը տայ ։ Ու երբոր Թագաւորին ըրած հրամանը լսուի իր բոլոր Թագաւորութեանը մէջ՝ որ չափ ընդարձակ է , բոլոր կնիկները՝ մեծէն մինչև պզտիկը՝ իրենց էրիկները պիտի պատուեն ։

21 Եւ այս խօսքը Թագաւորին ու իշխաններուն հաճոյ երեւցաւ , ու Թագաւորը Մեմուքանին ըսածին

22 պէս ըրաւ ։ Եւ Թագաւորին բոլոր գաւառներուն՝ նամակ մէկ գաւառին իր գրովը , ու ամէն մէկ ժողովուրդին իր լեզուովը նամակներ խրկեց , որ ամէն մարդ Էիր տանը մէջ տէր ըլլայ , ու իր ժողովուրդին լեզուովը խօսի ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իրր 518

Բ Դ Թագ · Իդ · 14 , 15 ։ Բ Մն · ԼԳ · 10 , 20 ։ Եսթ. Իդ · 1 ։

Ե Դ Թագ · Իդ · 6 ։ Ը-ննի Ցովաքին ։

Ծ Հմր 15 ։

Ի Եփս · Գ · 4 ։

ԳԼ · Բ

1 Ընտրուած կոյս աղջիկներուն մէջէն Թագուհի մը պիտի ընտրուէր ։ 5 Մուրթքէ՝ Եսթերին մեռուցիչ հայրը ։ 8 Եսթեր միւս աղջիկներէն աւելի շնորհք կը գտնէ Հեգէին առջևը ։ 12 Մաքրուելու ու Թագաւորին մտնելու կանոնը ։ 15 Եսթեր բոլոր աղջիկներէն աւելի հաճոյ Թուելով Թագաւորին՝ անոր Թագուհի կ'ըլլայ ։ 21 Մուրթքէ Թագաւորին դէմ ըլլալու դաւաճանութիւնը յայտնելովը՝ անոր անունը ժամանակագրութեան մէջ կը գրուի ։

518

Ա Ես բաներէն ետքը՝ երբոր Ասուերոս Թագաւորին բարկութիւնը իջաւ , Վաշթին ու անոր ըրածը ու անոր դէմ եղած վճիռը յիշեց ։

Ա ԳԼ · Ա · 19 , 20 ։

2 Եւ Թագաւորին ծառայութիւն ընող սպասաւորները ըսին ։ Թագաւորին համար գեղեցիկ կոյս աղ-

3 ջիկներ փնտռեն . Ու Թագաւորը իր Թագաւորութեանը բոլոր գաւառներուն մէջ վերակացուներ դնէ , որ ամէն գեղեցիկ կոյս աղջիկը ընտրեն , ու Շուշան մայրաքաղաքը կանանց տունը՝ Թագաւորին ներքինիին՝ կանանց պահապան եղող Հեգէին ձեռքին տակը ժողվեն , ու անոնց մաքրութեանը համար պէտք եղած բաները տրուի .

4 Եւ Թագաւորին աչքին հաճոյ երեւցած աղջիկը Վաշթիին տեղը Թագուհի ըլլայ ։ Ու ասս խօսքը Թագաւորին առջևը հաճելի եղաւ , ու այնպէս ըրաւ ։

5 Շուշան մայրաքաղաքին մէջ Հրէայ մարդ մը կար , որուն անունը Մուրթքէ էր , ու Բենիամինեան Կիսի որդւոյն Սեմէիի որդւոյն Ցայիրին որդին էր ։

6 Անիկայ Երուսաղէմէն գերի տարուած էր ան գերիներուն հետ՝ որոնք Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին գերի տարած Ցուդայի Ցեքոնիա Թա-

7 գաւորին հետ տարուեցան ։ Եւ անիկայ Ի իր հօրեղբօրը աղջիկը Ադասսան՝ այսինքն Եսթերը Ի կը սնուցանէր , վասն զի անիկայ հայր ու մայր չունէր . ու աս աղջիկը գեղեցիկ դէմք ու վայելուչ կերպարանք մը ունէր , և անոր հօրը ու մօրը մեռնելէն ետքը Մուրթքէ զանիկայ իբրև աղջիկ առեր էր իրեն ։

8 Ու երբոր Թագաւորին հրամանը ու հրովարտակը լսուեցաւ , և Շուշան մայրաքաղաքին մէջ Հեգէին ձեռքին տակը շատ աղջիկներ ղժողուեցան , Եսթեր ալ Թագաւորին պալատը՝ կանանց պահապան եղող Հեգէին պահպանու-

Ղ Հմր 3 ։

9 թեանը յանձնուեցաւ ։ Եւ աղջիկը անոր հաճելի եղաւ , ու անոր առջևը շնորհք գտաւ , և շուտով Ի անոր մաքրութեան համար պէտք եղած բաները , ու անոր ուռճիկը , ու Թագաւորին պալատէն անոր տրուելու համար պատրաստուած եօթը աղախինները տուաւ անոր , և զանիկայ իր աղախիններուն հետ կանանց տանը ամենէն աղէկ տեղը

Ի Հմր 3 , 12 ։

10 փոխադրեց ։ Եսթեր իր ազգը ու ծննդեան չյայտնեց . վասն զի Մուրթքէ անոր պատուիրեր էր որ

Ը Հմր 20 ։

11 չյայտնէ ։ Եւ Մուրթքէ ամէն օր կանանց տանը դաւիթին առջևը կը պտըտէր , որ Եսթերին առողջութիւնը ու անոր ինչ ըլլալիքը իմանայ ։

12 Ու երբոր ամէն մէկ աղջկան կարգը կու գար Ասուերոս Թագաւորին քովը երթալու՝ կանանց սովորութեանը պէս տասներկու ամիս լմընալէն ետքը , (որովհետև անոնց մաքրութեան օրերը ասս կերպով՝ այսինքն վեց ամիս զմուռսի եղով , ու վեց ամիս անուշահոտ խունկերով , ու կանանց մաքրութեանը վերաբերեալ բաներովը կը

Իրր 515

13 լմընար ,) Ան ատենը աղջիկը Թագաւորին քովը այսպէս կու գար . անիկայ ինչ որ ուզէր , անոր կը տրուէր , որ իր հետը կանանց տունէն Թագաւորին պալատը եր-

14 թայ ։ Անիկայ իրիկունը կ'երթար , ու առաւօտուն կանանց միւս տունը՝ հարճերուն պահապանը եղող Թագաւորին ներքինիին Սաասգազին ձեռքին տակը կը

գառնաը . անիկայ մէյմըն ալ թագաւորին քովը չէր երթար , բայց միայն՝ թէ որ թագաւորը անոր հաւներ , ու անիկայ անունով կանչուէր ։

15 Եւ թագաւորին քովը երթալու կարգը Մուրթքէին ։ Հօրեղբօրը Աբիքայէլին աղջիկանը՝ Եսթերին գալով , (որն որ Մոռդեքէ իրեն աղջիկ ըրեր էր ,) անիկայ կանանց պահապանը եղող թագաւորին հեգ ներքինիին բաներէն՝ի զատ ուրիշ բան չխնդրեց . ու Եսթեր բոլոր զինքը տեսնողներուն առջեւը
16 շնորհք գտաւ ։ Ու Եսթեր Աասուերոս թագաւորին քովը անոր թագաւորական պալատը առնուելուա տասներորդ ամիսը , այսինքն Թեբէթ ամսուն մէջ , անոր թագաւորութեանը եօթներորդ տարին ։
17 Եւ թագաւորը Եսթերը ամէն կընիկներէն աւելի սիրեց , ու անիկայ անոր առջեւը ամէն աղջիկներէն աւելի սէր ու շնորհք գտաւ . և թագաւորական թագը անոր գլուխը դրաւ , ու զանիկայ Վաշթիին տեղը թագուհի ըրաւ ։
18 Եւ թագաւորը իր բոլոր իշխաններուն ու ծառաներուն մեծ կոչունք ըրաւ , այսինքն Եսթերի կոչունք . ու գաւառներուն հանգստութիւն շնորհեց , և թագաւորի վայելուչ պարգեւներ տուաւ ։
19 Ու երբոր երկրորդ անգամ աղջիկները ժողվեցին , Մուրթքէ էթագաւորին դուռը կը նստէր ։
20 Եսթեր իր ծնունդը ու իր ազգը յայտնած չէր , ինչպէս որ Մուրթքէ անոր պատուիրեր էր . վասն զի Եսթեր Մուրթքէին բաները կ'ընէր , անոր քովը մեծցած աատնին պէս ։
21 Ան օրերը՝ երբոր Մուրթքէ թագաւորին դուռը կը նստէր , դրան պահապաններէն Բիդթան ու Թարես անուամբ՝ թագաւորին երկու ներքինիները սրդողելով , Աասուերոս թագաւորին վրայ ձեռք երկընցնել * խորհեցան ։ Եւ Մուրթքէ — բանը իմանալով՝ Եսթեր թագուհիին յայտնեց . ու Եսթեր Մուրթքէին անունովը թագաւորին
23 պատմեց ։ Եւ — բանը քննուելով ճշմարիտ գտնուեցաւ , ու անոնց երկուքն ալ ծառի վրայ կախուեցան . ու թագաւորին առջեւը ‡ժամանակագրութեան գրքին մէջ գրուեցաւ ։

ԳԼ . Գ

1 Համան թագաւորէն պատիւ կը սանայ , ու Մուրթքէէն անարգուելուն համար՝ բոլոր Հրեաներէն վրէժ առնել կ'ուզէ ։ 7 Վիճակ կը ձգէ ։ 8 Համան զրպարտութեան խօսքերով

թագաւորէն հրաման կը առնայ Հրեաները ջնջելու ։

1 Ետ ասոր բաներէն ետքը՝ Աասուերոս թագաւորը — Ագագացի Ամմադաթայրին որդին Համանը մեծցուց ու զանիկայ բարձրացուց , ու անոր աթոռը իր հետ եղող բոլոր իշ-
2 խաններուն վերի կողմը դրաւ ։ Եւ թագաւորին դուռը եղող թագաւորին բոլոր ծառաները ծնրադրութեամբ երկրպագութիւն կ'ընէին Համանին . վասն զի թագաւորը անոր համար այսպէս հրամայեր էր . բայց Մուրթքէ ։ ծնրադրութիւն ու երկրպագութիւն չը-
3 բաւ ։ Եւ թագաւորին դուռը եղող՝ թագաւորին ծառաները Մուրթքէին ըսին , Ինչո՞ւ համար դուն ։ թագաւորին հրամանէն
4 դուրս կ'ելլես ։ Ու անոնք ամէն օր անոր կը զրուցէին . ու երբոր անոնց մտիկ չըրաւ , ան ատենը Համանին իմացուցին , որ տեսնեն թէ † Մուրթքէին բանը ուր պիտի կայանայ " . վասն զի անիկայ իր Հրեայ ըլլալը անոնց զրուցեր էր ։
5 Ու երբոր Համան տեսաւ որ Մուրթքէ իրեն ։ ծնրադրութիւն ու երկրպագութիւն չընէր , Համան էխիստ
6 բարկացաւ ։ Ու մինակ Մուրթքէին ձեռք զարնելը անոր աչքին ցած բան մը երեւցաւ . և որովհետեւ Մուրթքէին ազգը անոր իմացուցեր էին , Համան Մուրթքէին ազգը՝ այսինքն Աասուերոսին բոլոր թագաւորութեանը մէջ եղող ։ բոլոր Հրեաները կորսընցընել խորհեցաւ ։
7 Առաջին ամսուն՝ այսինքն Նիսան ամսուն մէջ , Աասուերոս թագաւորին երկոտասաներորդ տարին մինչեւ երկոտասաներորդ — ։ — այսինքն Ադար ամիսը , օրէ օր ու ամէ ամիս Համանին առջեւը ։ փուր՝ այսինքն վիճակ ձգեցին ։
8 Եւ Համան Աասուերոս թագաւորին ըսաւ , Քու թագաւորութեանդ բոլոր գաւառներուն մէջ՝ ժողովուրդներուն մէջը ցրուած ու տարածուած ազգ մը կայ . ու ։ անոնց օրէնքները ամէն ժողովուրդներուն օրէնսդրէն տարբեր են , ու թագաւորին օրէնքները չեն կատարեր . ուստի չվայելեր որ թագաւորը ա-
9 նոնց թոյլտուութիւն ընէ ։ Թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երեւնայ , ‡ հրաման տուի" որ զանոնք կորսընդնեն , ու ես պաշտօնատարներուն ձեռքը՝ թագաւորին գանձը բերելու համար՝ տասը հազար տալանդ արծաթ կը կշռեմ ։ — դահ ։
10 Ան ատենը թագաւորը իր ձեռքէն ։ իր մատնին ։ հանեց , ու զանիկայ Հրէից Լ թշնամիին՝ Ագագացի Ա-

Ն . ք . ՋԾ . Հոր 510

— Քռ . Իչ . 7 ։ — Քռ . Իչ . 24 . 8 ։

Բ ԳԼ . ը . 19 ։

Ե Հմ 5 ։ Ս — ը 26 . 4 ։

Ը Հմ 2 ։

† Ն — ՛ արդեօք Մուրթքէ իր խոստումն վրայ հաստատ պահած կ'ելլայ ։

Ի Հմ 2 ։ ԳԼ . ե . 9 ։

Է Դան . գ . 19 ։

Ի Ս — ղ . Ձ . 4 ։

510

Ա Եսթ . գ . 24 ։

Բ Եսթ . գ . 13 ։ Գօր . ժ . 20 ։

‡ Եսթ . դը - րուի

Ժ ԳԼ . ը . 2 , 8 ։

Ի Ծն . խա . 42 ։

Լ ԳԼ . ե . 6 ։

Ն . ք . ՋԾ . Հոր 515

Բ Հմ 7 ։

Հոր 514

Ժ ԳԼ . — . 8 ։

Ի Հմ 21 ։ ԳԼ . գ . 2 ։

Լ Հմ 10 ։

Ի ԳԼ . է . 2 ։

* Եսթ . փըն - ջուկցին ։

Ի ԳԼ . է . 2 ։

Ի ԳԼ . է . 1 ։

Ն·Ք·ԶՓ· 510

* ԵՓր· կը տրուի,

Ի ԳԼ·Բ·9։

Ֆ ԳԼ·ա·22։ Բ·9։

Լ գ Թագ· ի·ա·8։ ԳԼ· Բ·8, 10։

Հ ԳԼ·Բ·10։

Ց ԳԼ·Բ·12, Ճ։

Ղ ԳԼ·Բ·11։

Ճ ԳԼ·Բ·13, 14։

† ԵՓր· տբուեցաւ· Տ ա·ես գԼ·Բ· 15։ Առակ· ԽԹ·2։

մադաթային որդւոյն Համանին 11 տուաւ։ Եւ թագաւորը Համանին ըսաւ, Ան արծաթը քեզի *կու տամ, ու ան ազգն ալ, որ քու աչքերուդ հաճոյ երեւցածը ընես անոնց։

12 Եւ առաջին ամսուն երեքտասաներորդ օրը՝ Ի թագաւորին գրագիրները կանչուեցան, ու թագաւորին նախարարներուն, ու ամէն գաւառներուն վրայ եղող կուսակալներուն, և ամէն գաւառին ամէն մէկ ժողովուրդին իշխաններուն Ֆիրենց գրովը, ու ամէն ժողովուրդին իր լեզուովը Համանին բոլոր հրամայածին պէս գրուեցաւ. Լև անուերոս թագաւորին անունովը գրուեցաւ, ու թագաւորին մատանիովը կնքուեցաւ։ Եւ նամակները ձեռքով թագաւորին ամէն գաւառները հրովարտակներ խրկուեցան որ Ն մէկ օրուան մէջ՝ երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը՝ բոլոր Հրէաները երիտասարդներէն մինչև ծերերը նաև տղաքները ու կիներները կոտորեն, մորցընեն ու կորսընցընեն. և Ջանոնց ոՆեցածը էՓր՝ աւար յափշտակեն։

14 ՃՈ՝ հրովարտակին պատուերը՝՝ էր՝ որ հրամանը ամէն մէկ գաւառին մէջը հրատարակուի, ու ամէն ժողովուրդներուն բացատրուի, որ ան օրուան համար պատրաստ գըտնուին։

15 Նուին։ Սուրհանդակները թագաւորին հրամանէն ստիպուելով՝ ճամբայ ելան, ու հրովարտակը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ ալ †հրատարակուեցաւ. և թագաւորը ու Համան խմելու նստան, սակայն Շուշան քաղաքը շփոթութեան մէջ էր։

ԳԼ·Դ

1 Մուրթաք ու Հրէաները մեծ սուգի մէջ կը մնան։ 4 Եսթեր աս բանը լսելով՝ Մուրթքէին մարդ կը խրկէ. ան ալ պատճառը կ'իմացընէ, ու զանիկայ կը խրատէ որ թագաւորէն ազատութիւն խնդրէ իր ազգին համար։ 10 Եսթեր իր անկարող ըլլալը յառաջ բերելուն համար, Մուրթքէէն կը յանդիմանուի։ 15 Ոստի ծոմ կը պահեն, ու աս գործը իր վրայ կ'առնէ։

Իոր 510 — րթագ· ա· 11։ Բ Ցես·է·6։ Եզեկ·իէ· 30։ Է Ծն·իէ· 34։ ‡ ԵՓր·գաւ·

1 Ու երբոր Մուրթաք բոլոր եղածները իմացաւ, Մուրթաք —իր հանդերձները պատռեց և քուրձ հագաւ, ու վրան Բ մոխիր ցանեց, ու քաղաքին հրապարակը ելլելով, ‡մեծ ու †ողբալի ձայնով աղաղակեց 2 կեց. Ու մինչև թագաւորին դրանը առջևը եկաւ։ Ոչնեցաւ. վասն զի քուրձ հագած մարդ մը չէր կրնար թագաւորին դռնէն ներս մտնել։ 3 Եւ ամէն գաւառներուն մէջ՝ ուր որ թագաւորին հրամանը ու հրովարտակը կը հասնէր, Հրէաները մեծ սուգ կ'ունենային, ծոմ կը կենային, կու լային ու կ'ողբային. և շատերը տքուրձի ու մոխիրի վրայ կը պառկէին։

4 Ու Եսթերին աղախինները ու ներքինիները եկան անոր պատմեցին. և թագուհին մեծապէս խռովեցաւ, ու հանդերձներ խրկեց որ Մուրթքէին հագցընեն, ու անոր վրայէն քուրձը հանեն. բայց 5 անիկայ չընդունեց։ Ու Եսթեր Հաթաքը կանչեց, որ թագաւորին ներքինիներուն մէկն էր, (որն որ Նփ·ոորը անոր սպասաւոր տուեր էր,) ու անոր հրամայեց որ Մուրթքէէն հասկընայ թէ աս ինչ պիտի 6 ըլլայ ու ինչո՞ւ համար է։ Եւ Հաթաք Մուրթքէին դնաց, որ թագաւորին դրանը առջևի եղող քաղաքի հրապարակին մէջ էր։ 7 Ու Մուրթքէ բոլոր իրեն պատահած բաները անոր յայտնեց, նաև Համանին Ի սակարկութիւնը՝ որով թագաւորին դանձին արծաթ տալ խոստացեր էր Հրէաներուն համար, 8 որ զանոնք կորսընցընէ։ Եւ զանոնք կորսընցընելու համար՝ Շուշանի մէջ Հրատարակուած հրովարտակին օրինակը անոր տուաւ, որ Եսթերին ցուցընէ ու հակըրնէ, և անոր պատուիրէ որ թագաւորին քովը երթայ, և անոր աղաչէ, ու անոր առջևը իր ազգին համար 9 մար —ՀՈՒՐՒՆ խնդրէ։ Եւ Հաթաք գնաց ու Մուրթքէին խօսքերը Եսթերին պատմեց։

10 Ու Եսթեր Հաթաքին հետ խօսեցաւ, ու հրամայեց որ Մուրթքէին —ՅՈՎԵՍ պատասխան տանէ. 11 թագաւորին բոլոր ծառաները, ու թագաւորին գաւառներուն ժողովուրդները —ԼԻ գիտեն որ մէկ էրիկ կամ կնիկ մարդ մը թէ որ չըկանչուած՝ թագաւորին Ներքին գաւիթը մտնէ, զանիկայ մեռցընելու համար մէկ օրէնք մը կայ. ու անիկայ միայն կ'ապրի՝ Ր որուն որ թագաւորը էր ոսկի գաւազանը կ'երկրնցընէ. և հիմա երսուն օր է որ ես թագաւորին քովը մտնելու 12 կանչուած չեմ։ Ու Եսթերին խօսքերը Մուրթքէին պատմեցին։ 13 Եւ Մուրթքէ ըսաւ որ՝ Եսթերին —ՅՈՎԵՍ պատասխան տանին. Դուն մի՛ կարծեր որ թագաւորին տունը ըլլալդ՝ բոլորը Հրէաներէն դուն 14 միայն պիտի ազատիս։ Վասն զի ասս ժամանակիս մէջ թէ որ դուն լռես, Հրէաներուն մէկ ուրիշ տեղէն օգնութիւն ու ազատութիւն կու գայ. բայց դուն ու քու հօրդ

Ն·Ք·ԶՓ· Իոր 510

Բ Ես·Ծը·5։ Դան·թ·3։

Ի ԳԼ·ի·1։ Ը Դան·ը· 9։ Ր ԳԼ·ի·2։ Ը·4։

տունը կը կորսուիք . և ով գիտե , դուցէ դուն ասանկ մէկ ատենի մը համար թագուհի եղար ։

15 Ու Եսթեր ըսաւ որ Մուրթքէին
16 պատասխան տանին . Գնա՛ դուն Շուշանի մէջ եղող բոլոր Հրէաները ժողվէ՛ , ու ինծի համար ծոմ պահեցէք , դիշեր ցորեկ երեք օր մի՛ ուտէք ու մի՛ խմէք . նոյնպէս ալ ես իմ աղախիններովս ծոմ կը պահեմ , ու այնպէս թագաւորին առջևը կ՚ելլեմ , թէպէտև օրէնքի դէմ է . ու թէ որ մեռնիմ
17 նիմ՝ թող մեռնիմ ։ Ան ատենը Մուրթքէ գնաց , ու բոլոր ան ամենուն համեմատ՝ որ Եսթեր իրեն պատուիրեր էր ։

ԳԼ · Ե

1 Եսթեր իր անձը վտանգի մէջ դնելով՝ թագաւորին առջևը շնորհք կը գտնէ , և թագաւորը ու Համանը կոչունքի կը հրաւիրէ ։ 6 Թագաւորը կը քաջալերէ Եսթերը՝ որ իր աղաչանքը զրուցէ · բայց անիկայ հետևեալ օրուան ուրիշ կոչունքի մը կը հրաւիրէ զանոնք ։ 9 Համան իր յաւակնոտութեան վրայ կը հպարտանայ · բայց երբոր Մուրթքէ դանիկայ չպատուեր , խիստ կը դժուարի ։ 14 Ջերեսին տուած խրատին համեմատ Մուրթքէին համար կախաղան մը շինել կու տայ ։

1 Ու եղաւ որ երրորդ օրը Եսթեր էր թագաւորական զգեստները հագաւ , ու թագաւորին տանը ներքին դաւիթին մէջը՝ թագաւորին տանը դիմացը կայնեցաւ . և թագաւորը թագաւորական պալատին մէջը՝ պալատին դրանը դիմացը իր թագաւորական աթոռին վրայ նստեր էր ։
2 Ու երբոր թագաւորը Եսթեր թագուհին տեսաւ՝ որ գաւիթին մէջը կը կայներ , շնորհք գտաւ անոր առջևը , և թագաւորը իր ձեռքը եղած ոսկի գաւազանը Եսթերին երկընցուց . ու Եսթեր մօտեցաւ ու գաւազանին ծայրին
3 դպաւ ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ , Ո՛վ Եսթեր թագուհի , քեզի ի՞նչ եղաւ , և ուզածդ ի՞նչ է . մինչև թագաւորութեանը կէսը
4 քեզի տրուի ։ Ու Եսթեր ըսաւ , թէ որ թագաւորը կը հաճի , այսօր թագաւորը Համանին հետ իրեն
5 ըրած կոչունքիս գայ , Եւ թագաւորը ըսաւ , Շուտով Համանը կանչեցէք , որ Եսթերին ըսածը կատարէ . ու թագաւորը Համանին հետ Եսթերին ըրած կոչունքին գնաց ։
6 Ու երրոր գինի կը խմէին՝ թագաւորը Եսթերին ըսաւ , Ի՞նչ է քու խնդիրդ , ըսէ՛ , ու քեզի պիտի տրուի . և ի՞նչ է քու աղաչանքդ . մինչև թագաւորութեանը
7 կէսը՝ պիտի կատարուի ։ Ու Եսթեր պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Իմ աղաչանքս ու խնդիրքս ա՛յս է .
8 Թէ որ թագաւորին առջևը շնորհք գտայ , ու թէ որ թագաւորը կը հաճի իմ խնդիրքս տալու ու իմ աղաչանքս կատարելու , թող թագաւորը ու Համանը Նրէն իրենց համար ընելու կոչունքին գան , ու վաղը թագաւորին խօսքին պէս կ՚ընեմ ։
9 Եւ Համան ան օրը զուարթ և ուրախ սրտով դուրս ելաւ . բայց երբոր Համան թագաւորին դրանը մէջ Մուրթքէն տեսաւ , որ իրեն ոտք չէր ելլեր , ու իր տեղէն չէր շարժեր , Համանին սիրտը շատ նեղ
10 զգաւ Մուրթքէին վրայ ։ Բայց Համան ինքզինքը զսպելով՝ իր տունը գնաց . ու մարդ խրկեց՝ իր բարեկամները ու իր կնիկը Զեռէսը
11 բերել կանչել տուաւ ։ Եւ Համան պատմեց անոնց իր հարստութեանը փառքը , ու իր որդւոցը շատութիւնը , և ան ամէն բաները՝ որոնցմով թագաւորը զինքը մեծցուցեր էր , և թէ ինչպէս իշխաններէն ու թագաւորին ծառաներէն
12 աւելի էրարձրացուցեր էր ։ Ու Համան ըսաւ , Նաև Եսթեր թագուհին թագաւորին հետ ինծմէ զատ մէկը *չհրաւիրեց իր ըրած կոչունքին . ու վաղուան համար ալ ես
13 թագաւորին հետ հրաւիրեց ։ Բայց ասոնք ամենէն բնաւ դոհ չեմ , քանի որ Հրէայ Մուրթքէն թագաւորին
14 դուռը նստած կը տեսնեմ ։ Եւ անոր կնիկը Զերէս ու անոր բոլոր բարեկամները անոր ըսին , Լճիւն կանգուն բարձրութեամբ փայտ մը թող շինուի , ու վաղ առտու թագաւորին ըսէ՛ , որ Մուրթքէն անոր վրայ կախուի . և դուն թագաւորին հետ ուրախ սրտով կոչունքը գնա ։ Ու ասիսօքը Համանին հաճոյ երևցաւ , ու փայտը պատրաստեց ։

ԳԼ · Զ

1 Ասուերոս՝ յիշատակաց գրքին մէջ Մուրթքէին հաւատարիմ ծառայութիւնը կարդալով՝ կը մտածէ որ անոր փոխարէն մը ընէ ։ 4 Համան կ՚երթայ Մուրթքէն կախելու համար թագաւորէն հրաման խնդրելու , սակայն անգիտութեամբ թագաւորին խրատ կու տայ որ անոր պատիւ ընէ ։ 12 Համան իր անբաղդութեանը համար կը գանգատի , իսկ անոր բարեկամները անոր վերջին կորուստը կը գուշակեն ։

1 Ան գիշերը թագաւորին քունը փախաւ , ու հրամայեց որ դիպուածները պատմող յիշատակաց գիրքը բերեն . ու թագաւորին
2 առջևը կարդացուեցաւ ։ Ու գրուած գտնուեցաւ որ Մուրթքէ դրանը պահպանութիւն ընող թա-

ն · ք · գէ · իրր 510

ք Տճ. գլ · ե · 1 ։

ք Տճ. Ե՛ն · իգ · 14 ։

— Տճ. գլ · դ · 16 ։

բ Տճ. գլ · դ · 11 ։ գ · 4 ։

է Ղուկ. իա · 1 ։
ը Գլ · դ · 11 ։ ը · 4 ։

ի Մար · գ · 23 ։

ղ Գլ · է · 2 ։
ի Գլ · թ · 12 ։

ն · ք · գէ · իրր 510

ը Գլ · դ · 5 ։

ի բ Թագ · ժգ · 22 ։

ք Գլ · թ · 7 , ը ։

ի Գլ · դ · 1 ։

*Եբր · չմըտցուց

լ Գլ · է · 9 ։

ի Գլ · գ · 4 ։

ք Գլ · է · 10 ։

— Գլ · բ · 23 ։

Ն․ Ք․ ԴՐ․
ԺԲԲ 510

Բ Գլ․ Բ․21․

գաւորին երկու ներքինիներուն
Բ Բիգթանին ու Թարեսին համար
իմացուցեր էր, թէ անոնք Ասուե-
րոս թագաւորին վրայ ձեռք եր-
3 կընցնել ուզեր էին։ Եւ թագա-
ւորը ըսաւ, Ասոր փոխարէն ի՞նչ
պատիւ կամ մեծութիւն տրուեցաւ
Մուրթքէին. ու թագաւորին ծա-
ռայութիւն ընող պատանիները
4 ըսին, Անոր բան մը չեղաւ։ Եւ
թագաւորը ըսաւ, Գաւիթը ո՞վ կայ.
(ու Համան թագաւորին պալատին
Գ Տես Գլ․ Ե․ 1․
Դ Գլ․ Ե․ 14․
Գ դուրսի գաւիթը եկեր էր Դթա-
գաւորին խօսելու, որ Մուրթքէն
կախէ ան փայտին վրայ, որ ինքը
անոր համար պատրաստեր էր.)
5 Եւ թագաւորին պատանիները ա-
նոր ըսին, Ահա Համան գաւիթը
կը սպասէ. ու թագաւորը ըսաւ,
Թող ներս գայ։
6 Ու երբոր Համան ներս մտաւ,
թագաւորը անոր ըսաւ, Ի՞նչ ը-
նել պէտք է ան մարդուն, որուն
որ թագաւորը պատիւ ընել կ'ու-
զէ։ Եւ Համան իր սրտին մէջ
ըսաւ, Թագաւորը ինծմէ ուրիշ
որո՞ւն պատիւ ընել պիտի ուզէ։
7 Ու Համան ըսաւ թագաւորին,
Ան մարդուն համար՝ որուն որ թա-
8 գաւորը պատիւ ընել կ'ուզէ, Թա-
գաւորին հագած թագաւորական
Ե Գ Թագ․ Ա․ 33․
զգեստը, ու Ե թագաւորին հեծած
ձին, ու անոր գլուխը դրուած թա-
9 գաւորական թագը բերեն. Եւ
զգեստը ու ձին թագաւորին խիստ
պատուաւոր իշխաններէն մէկուն
ձեռքը տրուի. ու հագցընեն ան
մարդուն՝ որուն որ թագաւորը
պատիւ ընել կ'ուզէ. ու ձիին վրայ
հեծցընեն, և քաղաքին փողոցին
Զ Ծն․ Խա․ 43․
մէջէն անցընեն, Զու առջևէն կանչեն
ու ըսեն, Այսպէս պիտի ըլլայ ան
մարդուն, որուն որ թագաւորը
10 պատիւ տալ կ'ուզէ։ Ան ատենը
թագաւորը Համանին ըսաւ, Շու-
տով ըսածիդ պէս զգեստը ու ձին
առ, ու թագաւորին դրանը նստող
Հրեայ Մուրթքէին այնպէս ըրէ.
քու ըսածէդ բնաւ մէկ բան մը
պակաս չըլլայ։
11 Եւ Համան զգեստը ու ձին ա-
ռաւ, ու Մուրթքէին հագ-
ցընելով՝ զանիկայ ձիու վրայ հեծ-
ցուց, և քաղաքին փողոցէն ան-
ցուց, ու առջևէն *կը կանչէր,
* Կամ՝ մէկը կը կանչէր․
Այսպէս պիտի ըլլայ ան մարդուն,
որուն որ թագաւորը պատիւ տալ
12 կ'ուզէ։ Եւ Մուրթքէ թագաւո-
րին դուռը դարձաւ. բայց Համան
Է Բ Թագ․ ԺԵ․ 30․ Եր․ ԺԴ․ 3․ 4․
տրտմութեամբ Էգլուխը ծածկած՝ Ըշու-
13 տով իր տունը քաշուեցաւ։ Եւ
Ը Բ Մն․ ԻԶ․ 20․
Համան իր կնկանը Զերեսին ու
բոլոր բարեկամներուն պատմեց ա-
մէն ինչ որ իր գլուխը եկած էր. և
անոր իմաստունները ու անոր
կնիկը Զերէս անոր ըսին, Թէ որ
Մուրթքէն՝ (որուն առջևը դուն
իյնալու սկսար,) Հրէից ազգէն
է, դուն անոր պիտի չյաղթես.
հապա անոր առջևը անշուշտ պիտի
14 իյնաս։ Երբոր անոնք տակաւին
անոր հետ կը խօսէին, թագաւորին
ներքինիները հասան, որ Համանը
շուտով Թ Եսթերին պատրաստած
Թ Գլ․ Ե․ 8․
կոչունքին տանին։

ԳԼ․ Է

1 Եսթեր՝ թագաւորին ու Համանին կոչունք ը-
րած ատենը՝ իր կեանքը ու իր ազգին կեանքը
շնորհել կը խնդրէ. 5 Համանին համար կը
գանգատի։ 7 Թագաւորը իր բարկութեանը
մէջ՝ լսելով որ Համան կախաղան մը շիներ է
Մուրթքէին համար, կը հրամայէ որ զանիկայ
անոր վրայ կախեն։

1 Եւ թագաւորը Համանին հետ
Եսթեր թագուհիին քովը Ակո-
Ա Եբր․ խմ-
ցու
2 չունքի գնաց։ Ու թագաւորը երկ-
Բ Գլ․ Ե․ 6․
րորդ օրն ալ Բգինի խմելու ատենը
Եսթերին ըսաւ, Ո՛վ Եսթեր թա-
գուհի, ի՞նչ է քու խնդիրքդ.
շնորհուի, ու քեզի պիտի տրուի. և
ի՞նչ է քու աղաչանքդ. մինչև
թագաւորութեանը կէսը՝ պիտի
կատարուի։
3 Ու Եսթեր թագուհին պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ, Թէ որ քու
առջևդ շնորհք գտայ, ո՛վ թագա-
ւոր, ու թէ որ թագաւորին հաճոյ
կ'երևնայ, խնդիրքովս իմ հոգիս՝
ու աղաչանքովս իմ ազգս ինծի
4 տրուի. Վասն զի թէ ես և թէ իմ
ազգս կոտորուելու, մեռնելու ու
բնաջինջ ըլլալու Գծախուեցանք.
Գ Գլ․ Գ․ 9․ Դ․ 7․
ու թէ որ ծառայ ու աղախին ըլ-
լալու ծախուէինք, բան մը չէի
խօսեր. թէպէտև թշնամին թա-
գաւորին եղած վնասը չէր կրնար
հատուցանել։
5 Եւ Ասուերոս թագաւորը խօսե-
ցաւ, ու Եսթեր թագուհիին ը-
սաւ, Ո՞վ է անիկայ, և ո՞ւր է
անիկայ, որ աս բանը ընելու հա-
6 մարձակեցաւ։ Ու Եսթեր ըսաւ,
Հակառակորդը ու թշնամին աս
չար Համանն է. ու Համան թա-
գաւորին ու թագուհիին երեսէն
խիստ վախցաւ։
7 Եւ թագաւորը գինի խմելէն
բարկութեամբ ելաւ, պալատին
պարտէզը գնաց. բայց Համան հոն
մնաց, որ իր անձին համար Եսթեր
թագուհիին աղաչէ. վասն զի տե-
սաւ որ իր վրայ չարիքը հասած է
թագաւորէն։
8 Ու թագաւորը երբոր պալատին
պարտէզէն կոչունքին սենեակը
դարձաւ, Համան Եսթերին եղած

Ն·Ք·ԶՓ· Ի՛ր 510

Ի՛Գ·ա·6·

Բ՚ճ՚ր·Թ·24·

Ի՛Գ·ա·10·

Ը՚Գ՚·ե·14· Ա՚ա՚ղ՚·է·16· Ա՚ա՚կ՚·ժ՚ա·5·6·

* Եբր·խա՚ղ

Ի՛դան·գ·24· Ա՚ա՚ղ՚·է·35, 36·

էրազմոցին վրայ ինկած էր. ու Թագաւորը ըսաւ, Մխիթ իմ տանս մէջ իմ քովս Թագուհիին ալ պիտի բռնադատէ. աս խօսքը Թագաւորին բերնէն ելածին պէս

9 Համանին երեսը ծածկեցին։ Անատենը Հարբոնա անունով ներքինիներուն մէկը Թագաւորին առջեւը ըսաւ, Ահա Հան յիսուն կանգուն բարձր փայտը, որ Համան Թագաւորին բարերարութիւն *ընող Մուրթքէին համար պատրաստեց, Համանին տանը մէջ կը կենայ։ Ու Թագաւորը ըսաւ, Զանիկայ

10 անոր վրայ կախեցէք։ Եւ Համանը Մուրթքէին համար պատրաստած փայտին վրայ կախեցին։ Ան ատենը Թագաւորին բարկութիւնը իջաւ։

ԳԼ. Ը

1 Մուրթքէ կը յառաջանայ։ 3 Եսթեր կը խնդրէ որ Համանին գրած նամակները խափանուին։ 7 Ասուերոս թոյլտուութիւն կը շնորհէ Հրէաներուն՝ որ իրենց անձերը պաշտպանեն։ 15 Մուրթքէին պատիւը, ու Հրէից ուրախութիւնը։

1 Ա՚ն օրը Ասուերոս Թագաւորը Հրէից Թշնամիին Համանին տունը Եսթեր Թագուհիին պարգեւեց. ու Մուրթքէ Թագաւորին առջեւը եկաւ, վասն զի Եսթեր [illegible]-ին յայտներ էր թէ [illegible]անի-

Գ՚Գ՚·բ·7·

2 կայ իրեն ինչ [illegible]-ն էր։ Եւ Թագաւորը առաւ իր մատանին՝ որ Համանէն հաներ էր, ու զանիկայ Մուրթքէին տուաւ, ու Եսթեր Համանին տանը վրայ դրաւ Մուրթքէն։

Ի՛Գ՚գ·10·

3 Ու Եսթեր նորէն Թագաւորին առջեւը խօսեցաւ, ու անոր ոտքերը ինկաւ, և լալով անոր աղաչեց որ Ագագացի Համանին չարութիւնը ու Հրէից դէմ անոր ընած չար-

4 քը խափանէ։ Եւ Թագաւորը ոսկի գաւազանը Եսթերին երկընցուց. ու Եսթեր ելաւ ու Թագաւորին առջեւը կայնեցաւ, Ու

5 ըսաւ, Թէ որ Թագաւորին հաճոյ կ՚երեւնայ, ու ես քու առջեւդ շնորհք գտայ, ու Թէ որ աս բանը Թագաւորին առջեւը ուղիղ կ՚երեւնայ, ու ես քու աչքերուդ հաճոյ եմ, Թող գրուի որ Ագագացի Ամադաթային որդւոյն Համանին ընածը՝ [illegible] Թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջը եղող Հրէաները կորսընցընելու համար անոր գրած հրովարտակները խափա-

Ի՛Գ՚ա·11· ե·2·

Բ՚Գ՚·է·4· Նեեմ·բ·3·

6 նուին։ Վասն զի Թ՚իմ ժողովուրդիս վրայ գալու չարիքը ի՚նչպէս կրնամ տեսնել. իմ ազգականներուս կորուստը ի՚նչպէս կրնամ տեսնել։

7 Եւ Ասուերոս Թագաւորը Եսթեր Թագուհիին ու Հրէայ Մուրթքէին ըսաւ, Ահա Համանին տունը Եսթերին պարգեւեցի. ու զանիկայ փայտի վրայ կախեցին՝ Հրէից վրայ

8 ձեռք երկընցընելուն համար։ Եւ դուք Հրէից համար ձեզի հաճոյ երեւցածը Թագաւորին անունովը գրեցէք, ու Թագաւորին մատնիովը կնքեցէք. վասն զի Թագաւորին անունովը գրուած՝ ու Թագաւորին մատնիովը կնքուած հրովարտակը ետ չխափանուիր։

Ես՚գ՚ա·19· Դան·գ·8, 12, 15·

9 Եւ ան ատենը երրորդ ամսուն՝ այսինքն Սիվան ամսուն քսանուերկերորդ օրը Թագաւորին գրագիրները կանչուեցան, ու Հրէաներուն, ու Հնդկաստանէն մինչեւ Եթովպիա եղող գաւառներուն՝ հարիւր քսանուեօթը գաւառաց նախարարներուն և կուսակալներուն ու իշխաններուն Համին գաւառին իր գրովը, ու ամէն ազգին իր լեզուովը, ու Հրէաներուն իրենց գրովը ու լեզուովը գրուեցաւ, Մուրթքէին բոլոր հրամա-

Ի՛Գ՚ա·22· գ·12·

10 յածին պէս։ Եւ Ասուերոս Թագաւորին անունովը գրեց, ու Թագաւորին մատնիովը կնքեց. և Թղթակիրներու, նժոյգներու ու մատակ ձիերու քուռակ ջորիներու վրայ հեծած սուրհանդակներով հրովարտակներ

Ի՛ գ՚Թագ·իա·8· Գ՚Ի՛·գ·12, 13·

11 տակներ խրկեց, Որոնցմով Թագաւորը ամէն քաղաքներու Հրէաներուն հրաման տուաւ որ ժողովուին, ու իրենց կեանքը պաշտպանեն, և իրենց վրայ յարձակող ազգին ու գաւառին բոլոր մարդիկները, տղաքներն ու կիներն ալ կոտորեն, մեռցնեն ու կորսընցընեն, և Համանց ունե-

Ի՛Ես՚գ՚·Թ·10, 15, 16·

12 ցածը յափշտակեն։ Մէկ օրուան մէջ՝ Ասուերոս Թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջը, երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը։

Ը՚Գ՚·գ·13· [illegible]·Թ·1·

13 Հրովարտակին պատուերը [illegible] էր՝ որ հրամանը ամէն մէկ գաւառին մէջը հրատարակուի, ու ամէն ժողովուրդներուն բացատրուի, որ Հրէաները նոյն օրը իրենց թշնամիներէն վրէժ առնելու պատրաստ

Ի՛Գ՚·գ·14, 15·

14 ըլլան։ Սուրհանդակները նժոյգներու [illegible] ջորիներու վրայ հեծան, ու Թագաւորին հրամանէն ստիպուելով՝ արտորացին ճամբայ ելլելու. ու հրովարտակը Շուշան մայրաքաղաքին մէջը հրատարակուեցաւ։

15 Եւ Մուրթքէ ելաւ Թագաւորին առջեւէն՝ կապուտակ ու ճերմակ բեհեզ Թագաւորական զգեստով և ոսկիէ մեծ թագով, ու բեհե-

զեղչն ու ծիրանի պատմուճանով . և Շուշան քաղաքը ուրախացաւ
16 ու ցնծութիւն բրաւ : Հրէաները լլցան, ուրախութիւն, ցնծութիւն
17 ու պատիւ ունեցան : Եւ ամէն գաւառներու մէջ ու ամէն քաղաքներու մէջ ուր որ թագաւորին հրամանը ու հրովարտակը կը հասնէր , Հրէաները ուրախութիւն ու ցնծութիւն ունեցան , և կոչունքի հու տօնախմբութեան օր ըրին . ու երկրին ժողովուրդներէն շատերը Հրէայ եղան , վասն զի Ղանոնց վրայ Հրէաներուն վախը ինկաւ :

ԳԼ · Թ

1 Կառավարիչները Մուրթքէն վախնալուն համար Հրէաներուն ձեռնտու կ'ըլլան . ա-նոնք ալ իրենց թշնամիները , նաև Համանին տասը տղաքները կը մեռցընեն : 12 Ասուերոս Եսթերին աղաչանքովը հրաման կը շնորհէ որ մէկ օր մըն ալ կատարած բնեն , ու Համանին տղաքները կախեն : 20 Փուրիմին երկու օրերը տօն կը սահմանուին :

1 Ու երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը Թագաւորին խօսքը ու հրամանը կատարուելու ժամանակը հասնելով՝ ան օրը որ Հրէից թշնամիները կը յուսային անոնց վրայ տիրել , ներհակը պատահեցաւ . վասն զի Հրէաները իրենց թշնամիներուն վրայ տի-
2 րեցին . Ասուերոս թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջ Հրէաները իրենց քաղաքներուն մէջը Ժողովեցան , որ Իրենց չարիք ուզողներուն վրայ ձեռք երկընցընեն . ու ամենեին մէկը չդրցաւ անոնց դէմ կենալ , վասն զի Ղանոնց վախը ամէն ժողովուրդնե-
3 րուն վրայ ինկեր էր : Եւ գաւառներուն բոլոր իշխանները , ու նախարարները , և կուսակալները , ու թագաւորին գործակալները Հրէաներուն ձեռնտու էին . ինչու որ անոնց վրայ Մուրթքէին
4 վախը ինկեր էր : Քանզի Մուրթքէ թագաւորին պալատին մէջը մեծ էր , ու անոր համբաւը բոլոր գաւառները տարածուեր էր . վասն զի Մուրթքէ Երթալով կը մեծ-
5 նար : Եւ Հրէաները իրենց բոլոր թշնամիները սրով մեռցուցին , ու խիստ մեծ կատորած բրին , ու զիրենք ատողներուն իրենց ուզածին
6 պէս բրին : Եւ Հրէաները Շուշան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հարիւր մարդ մեռցընելով կորսընցու-
7 ցին . Նաև Փարսանդաթան , Դաղ-
8 փոնը , Ասփաթան , Փորաթան , Ա-
9 դալեան , Արիդաթան , Փարմաշթան , Արիսային , Արիդային ու
10 Ջայզաթան , Հրէից թշնամիին Ամադաթայի որդւոյն Համանին տասը տղաքները մեռցուցին . Բայց աւարին ձեռք չերկընցու-
11 ցին : Ան օրը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ մեռցուածներուն հաշիւը թագաւորին առջևը եկաւ :
12 Եւ թագաւորը Եսթեր թագուհիին ըսաւ , Հրէաները Շուշան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հարիւր մարդ , ու Համանին տասը տղաքը մեռցընելով կորսընցուցին . թագաւորին միւս գաւառներուն մէջը ինչե՛ր րրած պիտի ըլլան . հիմա ի՞նչ է խնդիրքդ . պիտի տրուի քեզի . ալ ի՞նչ աղաչանք ունիս .
13 պիտի կատարուի : Ու Եսթեր ըսաւ , թէ որ թագաւորը կը հաճի , Շուշանի մէջ եղող Հրէաներուն հրաման տրուի , որ վաղն ալ Էսս օրուան հրովարտակին համեմատ ընեն , ու Համանին տասը տղաքը Լիպայտի վրայ կախուին :
14 Եւ թագաւորը ըսաւ որ այնպէս ըլլայ . ու Շուշանի մէջ հրամանը հրատարակուեցաւ , ու Համանին
15 տասը տղաքը կախուեցան : Եւ Շուշանի մէջ եղող Հրէաները Ադար ամսուն չորեքտասաներորդ օրն ալ Ժողովեցան , ու Շուշանի մէջ իրեք հարիւր մարդ մեռցուցին . Բայց աւարին ձեռք չեր-
16 կընցուցին : Եւ թագաւորին գաւառներուն մէջը եղող միւս Հրէաները Ժողովեցան , ու իրենց կեանքը պաշտպանեցին , և իրենց թշնամիներէն հանգստացան , ու դիրենք ատողներէն եօթանասունհինգ հազար մարդ մեռցուցին . Բայց աւարին ձեռք չերկընցու-
17 ցին : Ան օրը Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը էր , և անոր չորեքտասաներորդ օրը հանդըստացան , ու զանիկայ կոչունքի
18 և ուրախութեան օր ըրին : Իսկ Շուշանի մէջ եղող Հրէաները ան Էն երեքտասաներորդ օրը , ու չորեքտասաներորդ օրը Ժողովեցան . ու անոր տասնուհինգերորդ օրը հանդստացան , և զանիկայ կոչունքի և ուրախութեան օր ըրին ,
19 Ասոր պատճառով գեղացի Հրէանեըր՝ անպարիսպ գիւղաքաղաքներու մէջ բնակողները Ադար ամսուն չորեքտասաներորդ օրը Ուրախութեան , կոչունքի հու տօնախմբութեան օր կ'ընեն , ու Էն օրը Ամէն մարդ իր բարեկամին ընծաներ կը խրկէ :
20 Եւ Մուրթքէ այս բաները գրեց , ու Ասուերոս թագաւորին ամէն գաւառներուն մէջը՝ մօտ ու հեռու եղող բոլոր Հրէաներուն թուղթեր խրր-

---

ն · ք · գբ · Իսր 510

Բ Տես գլ · գ · 15 ; Եսթ · իթ · 2 ;
Ա Սպ · զբ · 11 ;
հ ա Թագ · իե · 8 ; Գլ · թ · 19 , 22 ;
Յ Սպ · ժբ · 43 ;
Ղծն · լբ · 5 ; Եւ · ժե · 16 ; բՕբ · բ · 25 ; ժա · 25 ; Գլ · թ · 2 ;

Իսր 509
— Գլ · բ · 12 ;
Բ Գլ · գ · 13 ;

Բ բ Թագ · իբ · 41 ;

Գ Գլ · բ · 11 ; Հմր 16 ;
Ե Սպ · հա · 13 , 24 ;
Ղ Գլ · բ · 17 ;

Ե բ Թագ · գ · 1 ; ա Մն · ժա · 9 ; Եսթ · գ · 18 ;

ն · ք · գբ · Իսր 509

Ը Գլ · ե · 11 ; Ծոբ · ժբ · 19 , իե · 13 , 14 , 15 ; Սպ · իա · 10 ;
Ր Տես գլ · բ · 11 ;

Ժ Գլ · ե · 6 ; է · 2 ;

Ի Գլ · բ · 11 ;

Լբ Թագ · իա · 6 , 9 ;

Ի Հմր 9 ; Գլ · բ · 11 ;

Ի Հմր 10 ;

Ա Հմր 2 ; Գլ · բ · 11 ;

Հ Տես Գլ · բ · 11 ;
509

Յ Հմր 11 , 15 ;

Ղբօբ · ժբ · 11 , 14 ;
Ծ Գլ · բ · 17 ;

Ո Հմր 22 ; Նեմ · բ · 10 , 12 ;

Ն․ք․ դԹ․ Իռ 509

21 կեց, Պատուիրելով անոնց՝ որ
ամէն տարի Ադար ամսուն չորեք-
տասաներորդ օրը, ու անոր հնգե-
տասաներորդ օրը տօն կատարեն,
22 (Ան օրերուն համեմատ՝ որ Հրէա-
ները իրենց թշնամիներէն հանգըս-
տացան, և ան ամսուն համեմատ՝
ժՍաղ․ Լ․ 11․
որ ժանոնց տրտմութիւնը ուրա-
խութեան, ու անոնց սուգը բարի
օրուան դարձաւ,) զանոնք կո-
չունքի և ուրախութեան օրեր ը-
ՆՀմ 19․ ՆեեՄ․ Ը․ 10․
նեն, որոնց մէջ ՆԱմէն մարդ իր
բարեկամին ընծաներ, ու աղքատ-
23 ներուն պարգեւներ խրկեն։ Եւ
Հրէաները խօսք տուին որ իրենց
սկսածին պէս՝ ու Մուրթքէին ի-
24 րենց գրածին պէս ընեն։ Վասն
զի բոլոր Հրէաներուն թշնամին Ա-
գագացի Ամադաթայի որդին Հա-
ՆԳլ․ Գ․ 6․ 7․
ման ՆՀրէաները կորսնցնել
խորհեցաւ ու զանոնք բնաջինջ ը-
նելու ու կորսնցնելու համար
Փուր այսինքն վիճակ ձգեց։
ՕՀմ 13․ 14․ Գլ․ Է․ 5․ Ճ․ Ը․ 3․ Ճ․
25 Բայց Օերբոր Եսթեր թագաւորին
առջեւ գնաց, թագաւորը հրովար-
տակով հրամայեց՝ որ Հրէից դէմ
ՆԳլ․ Է․ 10․ Սաղ․ Է․ 16․
Համանին ըրած չար հնարքը Նանոր
գլուխը դառնայ, և զանիկայ ու
անոր տղաքը փայտի վրայ կախեն։
Ե Յն՝ վիճակ․
26 Ասոր համար աս օրերը Ե Փուր ա-
նունէն Փուրիմ ըսուեցան. Եւ աս
ԶՀմ 20․
պատճառաւ Զաս թղթին խօսքե-
րուն համար, ու անոնց տեսած
ու անոնց պատահած բաներուն
27 համար Հրէաները որոշեցին, ու
իրենց և իրենց սերունդին ու բո-
ՆԳլ․ Ը․ 17․ Եզ․ Ծզ․ 3․ 6․ Զաք․ Բ․ 11․
լոր Նիրենց հետ միացողներուն կա-
նոն դրին, որ ամէն տարի ան երկու
օրը՝ իրենց գրուածին ու ատենին
համեմատ՝ անպատճառ տօն պա-
28 հեն. Եւ աս օրերը ամէն դարերու
մէջ, ամէն ազգատոհմի մէջ, ամէն
գաւառի մէջ, ու ամէն քաղաքի
մէջ յիշուին ու պահուին. և աս
Փուրիմի օրերը Հրէից մէջէն պակաս
չըլլան, ու անոնց յիշատակը իրենց
սերունդէն չվերնայ։
29 Եւ Աբիքելին աղջիկը Եսթեր — Գլ․ Բ․ 15․
թագուհին ու Հրեայ Մուրթքէն՝
Փուրիմը հաստատելու համար՝ աս
Տերկրորդ նամակը կատարեալ իշ- — Տե․ գլ․ Ը․ 10․ Հմ 20․
30 խանութեամբ գրեցին. Եւ Ասուե-
րոսին թագաւորութեանը Լհա- — Լ Գլ․ Ա․ 1․
րիւր քսանուեօթը գաւառներուն
մէջ եղող բոլոր Հրէաներուն՝
խաղաղութեան ու հաւատարմու-
թեան խօսքերով թուղթեր խրկե-
31 ցին, Որ աս Փուրիմի օրերը իրենց
որոշ ժամանակին մէջ հաստա-
տեն, ինչպէս որ Մուրթքէ Հրեան
ու Եսթեր թագուհին անոնց պա-
տուիրեցին, ու ինչպէս որ Հրէաները
իրենց համար ու իրենց սերունդին
համար Ծծոմապահութեան ու ի- — Ծ Գլ․ Դ․ 3․ 16․
րենց աղաղակին վերաբերեալ բա-
32 ները հաստատեցին։ Այսպէս Եսը-
թերին հրամանը աս Փուրիմին
պահպանութիւնը հաստատեց, ու
գրքի մէջ գրուեցաւ։

ԳԼ. Ժ

1 Ասուերոսին մեծութիւնը։ 3 Մուրթքէին յառաջանալը։

Իռ 495

1 Եւ Ասուերոս թագաւորը ցամաք
երկիրներու վրայ, ու Ածովու — Ա Ծն․ Ժ․ 5․ Սաղ․ Հր․ 10․ Եզ․ Իգ․ 15․
2 կղզիներուն վրայ հարկ ձգեց։ Եւ
անոր քաջութեանը բոլոր գործքե-
րը ու զօրութիւնը, և Մուրթ-
քէին մեծութեանը փառքը՝ Բորով — Բ Գլ․ Ը․ 15․ Թ․ 4․
թագաւորը զանիկայ մեծցուց, ա-
հա Մարաց ու Պարսից թագաւոր-
ներուն ժամանակագրութեանը
3 գրքին մէջ գրուած է։ Վասն զի
Մուրթքէ Հրեան ԳԱսուերոս թա- — Գ Ծն․ Խա․ 40․ Բ Մն․ Իը․ 7․
գաւորին երկրորդն էր, ու Հրէա-
ներուն մէջը մեծ՝ ու իր եղբայրնե-
րուն բազմութեանը հաճոյ էր. Դիր — Դ Նեեմ․ Բ․ 10․ Սաղ․ ԾԲ․ 8․ 9․
ազգին աղէկութիւնը կը փնտռէր, և
իր բոլոր սերունդին խաղաղութեա-
նը վերաբերեալ բաները կը խօսէր։

ԳԻՐՔ ՅՈԲԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յոբին բարեպաշտութիւնը, հարստութիւնը, ու իր որդւոցը համար ունեցած հոգը ։ 6 Սատանան՝ Աստուծոյ առջեւը կը ներկայանայ, ու Յոբին համար չարախօսութիւն ընելով՝ զանիկայ փորձելու հրաման կ'առնէ ։ 13 Յոբ իր ստացուածոցը ու իր որդւոցը կորուստը լսելով՝ իր ազաւորութեանը մէջ Տէրը կ'օրհնէ ։

1 * Ուս երկրին մէջ –Յոբ անուանով մարդ մը կար . ու ան
մարդը Բկատարեալ ու արդար և
‡աստուածավախ էր, ու չարու-
2 թենէ ետ կը քաշուէր ։ Եւ անոր
եօթը տղայ ու իրեք աղջիկ ծնաւ ։
3 Ու անոր ստացուածքը՝ եօթը հա-
զար ոչխար, ու իրեք հազար ուղտ,
և հինգ հարիւր զոյգ եզ, ու հինգ
հարիւր մատակ էշ էր, ու խիստ
շատ ծառաներ ունէր . և ան մար-
դը բոլոր արեւելցիներէն մեծ էր ։
4 Ու անոր տղաքը կ'երթային, ու
ամէն մէկը իր օրը տուներնին հաց-
կերոյթ կ'ընէին, և մարդ խրկելով
իրեք քոյրերնին կը հրաւիրէին, որ
5 իրենց հետ ուտեն ու խմեն ։ Ու
երբոր հացկերոյթին օրերը կը լմըն-
նար, Յոբ †կանչել կու տար՝՝ զա-
նոնք ու կը սրբէր . և առտուանց
կ'ելլէր՝ անոնց ամենուն թուովը
‡ողջակէզներ կը մատուցանէր . ո-
րովհետև կ'ըսէր Յոբ, Կարելի է որ
տղաքս մեղք գործեցին, ու սրտեր-
նուն մէջ ԵԱստուծոյ հայհոյեցին .
միշտ այսպէս կ'ընէր Յոբ ։
6 Արդ ՂՄէկ օր մը ԵԱստուծոյ որ-
դիքը գացին Տէրոջը առջեւը կայ-
նելու, ու ԸՍատանան ալ գնաց
7 անոնց մէջը . Եւ Տէրը ըսաւ Սա-
տանային, Ո՞ւսկից կու գաս . ու
Սատանան պատասխան տուաւ Տէ-
րոջը ու ըսաւ, ՐԵրկրի վրայ շըր-
ջելէն ու անոր մէջը պտըտելէն ։
8 Եւ Տէրը ըսաւ Սատանային, ԺԽմ
Յոբ ծառայիս աղէկ ուշադրու-
թիւն ըրի՞ր, որ երկրի վրայ անոր
պէս Եկատարեալ և արդար, աս-
տուածավախ ու չարութենէ ետ
9 քաշուող մարդ չկայ ։ Ու Սատա-
նան պատասխան տուաւ Տէրոջը
ու ըսաւ, Միթէ Յոբ ‡ձրի՞ կը
10 պաշտէ զԱստուած՝՝ . ԼՉէ՞ որ
դուն անոր ու անոր տանը և ա-
նոր ամէն ունեցածներուն բոլոր-
տիքը ցանկով պատեցիր, Խանոր
ձեռացը գործքերը օրհնեցիր, ու
անոր ստացուածքը երկրի վրայ
11 շատցաւ ։ Ծ Բայց հիմա ձեռքդ
երկընցուր, ու անոր ամէն ունե-
ցածին դպչէ, ու տես թէ
ինչպէս Կքեզի դէմ պիտի հայհոյէ ։
12 Եւ Տէրը ըսաւ Սատանային, Ահա
անոր ամէն ունեցածը քու Հձեռքդ
է ․ միայն թէ իրեն վրայ
ձեռք չերկընցընես ։ Ան ժամա-
նակը Սատանան Տէրոջը առջեւէն
ելաւ ։
13 Ու եղաւ որ օր մը Ձանոր տղաքը
ու աղջիկները իրենց մեծ եղբօրը
տանը մէջ կ'ուտէին ու գինի կը
14 խմէին ։ Ու մէկ պատգամաբեր մը
եկաւ Յոբին ու ըսաւ, Երբոր եզ-
ները կը հերկէին, ու մատակ էշե-
րը անոնց քովը կ'արածուէին,
15 Սաբայեցիք յարձակեցան ու զա-
նոնք առին, ու ծառաները սուրի
բերնէ անցուցին . և միայն ես ա-
զատեցայ, որ քեզի պատ-
16 մեմ ։ Երբոր անիկայ տակաւին կը
խօսէր, մէկն ալ եկաւ ու
ըսաւ, Երկինքէն Աստուծոյ կրակը
ինկաւ, ու հօտերը ու ծառաները
այրեց, ու զանոնք սպառեց . և
միայն ես ազատեցայ որ
17 քեզի պատմեմ ։ Երբոր անիկայ
տակաւին կը խօսէր, մէկն
ալ եկաւ ու ըսաւ, Քաղդէացիք
իրեք գունդի բաժնուած՝ ուղտե-
րուն վրայ յարձակեցան, և զա-
նոնք առին, ու ծառաները սուրի
բերնէ անցուցին . և միայն ես ա-
զատեցայ, որ քեզի պատ-
18 մեմ ։ Երբոր անիկայ տակաւին
կը խօսէր, մէկն ալ եկաւ ու
ըսաւ, Որ ատեն Ղտղաքդ ու աղ-
ջիկներդ իրենց մեծ եղբօրը տանը
մէջ կ'ուտէին ու գինի կը խմէին,
19 Ահա անապատին անդիի կողմէն
մեծ հով մը եկաւ, ու տանը չորս
կողմը զարկաւ, որ տղոցը
վրան փլաւ, ու անոնք մեռան . և
միայն ես ազատեցայ, որ
քեզի պատմեմ ։
20 Ան ատենը Յոբ ելաւ, Եիր պատ-
մուճանը պատռեց և գլխուն մա-
զերը կտրեց, ու Լգետինը իյնալով

Ն. Ք. ԴՔ. իրր 1520

* Տես Ծն. իբ. 20, 21 ։ Մովսէս՝ կը կարծուի թէ՝ գրեց Յոբայ գիրքը երբոր Մադիանացւոց մէջն էր՝ իրր 1520 նախ քան զՔրիստոս ։

– Եզեկ. ժդ. 14 ։ Յակ. ե. 11 ։

Բ Ծն. զ. 9 ։ ժէ. 1 ։ Գլ. 2, 3 ։

‡ Առակ. ը. 13 ։ ժզ. 6 ։

† Եբր. կը խրկէր

‡ Ծն. ը. 20 ։ Գլ. խբ. 8 ։

Ե Գ Թագ. իա. 10, 13 ։

Ղ Գլ. բ. 1 ։

Ե Գ Թագ. իբ. 19 ։ Գլ. լը. 7 ։

Ը Մն. խա. 1 ։ Յայտ. ժբ. 9, 10 ։

Ր Գլ. բ. 2 ։ Մատ. ժբ. 43 ։ Ա Պետ. ե. 8 ։

Ժ Գլ. բ. 3 ։

Ե Հմր 1 ։

‡ Եբր. ձրի՞ կը վախնայ Աստուծմէ ։

Լ Սաղ. լդ. 7 ։ Եա. ե. 2 ։

Ն. Ք. ԴՔ. իրր 1520

Խ Սաղ. ծիը. 1, 2 ։ Առակ. ժ. 22 ։

Ծ Գլ. բ. 5 ։ ժթ. 21 ։

Կ Եա. ը. 21 ։ Մաղ. գ. 13, 14 ։

Հ Ծն. ժզ. 6 ։

Ձ Ժող. թ. 12 ։

Ղ Հմր 4, 13 ։

Ե Ծն. լէ. 29 ։ Եզր. թ. 3 ։

Լ Ա Պետ. ե. 6 ։

Ն · ք · գԲ · Իբր 1520

21 երկրպագութիւն բրաւ , ու ըսաւ , Մօրս արդանդէն մերկ ելայ , ու հոն մերկ պիտի դառնամ . Տէրը տուաւ ու Տէրը առաւ , օրհ-
22 նեալ ըլլայ Տէրոջը անունը : Ա ամենուն մէջ Ցոր չմեղանչեց , ու Աստուծոյ անզգամութիւն չը-տուաւ :

ՅՈՎ · ԺԲ · 17 ; ՓԻԼ · Գ · 7 ; ՅԱԿ · Ե · 19 ; ՅԱԿ · Ա · 17 ; ՄԱԹ · Ի · 15 ; ԵՓԿ · Ե · 20 ; ԱԹԱՍ · Ե · 18 ; ՂԵՒ · Բ · 10 ;

ԳԼ · Բ

1 Սատանայ նորէն Աստուծոյ առջևը ներկայա-նալով՝ երկրորդ անգամ հրաման կ'առնէ որ Ցորը փորձէ : 7 Չարաչար պալարներով զա-նիկայ կը զարնէ : 9 Ցոր իր կնիկը կը յանդի-մանէ , երբոր կը տեսնէ որ անիկայ եկեր է զինքը գրգռելու որ զԱստուած անիծէ : 11 Ցորին իրեք բարեկամները լուութեամբ ցաւա-կից կ'ըլլան անոր :

1 Նո՚ւ օր մը Աստուծոյ որդի-քը գացին Տէրոջը առջևը կայ-նելու , ու Սատանան ալ դնաց ա-նոնց մէջը Տէրոջը առջևը կայնե-
2 լու : Եւ Տէրը ըսաւ Սատանային , Ո՞ւակից կու գաս . ու Սատանան պատասխան տուաւ Տէրոջը ու ըսաւ , Երկրի վրայ շրջելէն ու
3 անոր մէջը պտրտելէն : Եւ Տէրը Սատանային ըսաւ , Իմ Ցոր ծա-ռայիս աղէկ ուշադրութիւն ըրիր , որ երկրի վրայ անոր պէս կա-տարեալ և արդար , աստուածա-վախ ու չարութենէ հետ քա-շուող մարդ չկայ , ու անիկայ տակաւին իր կատարելութեանը մէջ հաստատ է , թէև դուն ուզեցիր զիս համոզել որ զա-նիկայ զուր տեղը կորսընցնեմ :
4 Եւ Սատանան պատասխան տուաւ ու Տէրոջը ըսաւ , Մորթի տեղ մորթի՝ նաև մարդս իր բոլոր ստա-ցուածքը իր կեանքին տեղը կու-
5 տայ : Հիմա ձեռքդ երկրն-ցուր , ու անոր ոսկորին ու մար-մինին դպչէ , ու պիտի տեսնես թէ ինչպէս քեզի դէմ պիտի հայհոյէ :
6 Եւ Տէրը ըսաւ Սատանային , Ահա անիկայ քու ձեռքդ է՝ միայն թէ անոր կեանքը պահէ :
7 Ու Սատանան ելաւ Տէրոջը առջևէն , ու Ցորը ոտքին թաթէն մինչև գագաթը գէշ պալարներով
8 զարկաւ : Եւ անիկայ խեցիի մը կտոր առաւ , որ անով քերուի , ու մոխիրի մէջ նստաւ :
9 Եւ անոր կնիկը ըսաւ անոր , Դուն տակաւին Քու կատարելու-թեանդ մէջ հաստատ կը կենաս . Աստուծոյ դէմ հայհոյէ՛ ու մեռիր :
10 Եւ Ցոբ ըսաւ անոր , Դուն անզգամ կնկան մը պէս կը խօսիս . ոՍ Աստուծոյ ձեռքէն միայն բարիքը ընդունինք , ու չարիքը չընդու-նինք : Ա՛ս ամենուն մէջ Ցոր իր շրթունքներովը չմեղանչեց :
11 Եւ Ցորին իրեք հարեկամները՝

ՅՈՎ · Ա · 21 ; ՀՈՎ · ԺՐ · 12 ; ՑԱԿ · Ե · 10 , 11 ; ՅԳԼ · Ա · 22 ; ՍԱՂ · ԼԹ · 1 ; ՀԱՍԿ · ԺԷ · 17 ;

Եղիփազ Թեմանացին , Բաղդատ Սուհացին ու Սոփար Նաամացին երբոր լսեցին անոր գլուխը եկած աս բոլոր փորձութիւնները , ամէն մէկը իր տեղէն Էլիֆազ եկան ու մէկտեղ ժողվուեցան , որ երթան ղցաւակից ըլլան անոր ու զանի-
12 կայ միխիթարեն : Ու հեռուէն աչ-քերնին վեր ընելով տեսան , բայց չը-ճանչցան զանիկայ . և ձայներնին վերցուցին ու լացին , ու ամէն մէկը իր պատմուճանը պատռելով՝ դէպ ի երկինքը ցգլուխնին հող
13 ցանեցին : Եւ անոր հետ յօթը օր ու յօթը գիշեր գետնի վրայ նըս-տան . ու մէկը անոր խօսք մը չզը-րուցեց , քանզի տեսան որ անոր ցաւը խիստ սաստիկ էր :

ՅՈՎ · Բ · 7 ; ՅՈՎ · Ա · 6 ;

ՅՈՎ · Ա · 7 ;

ՅՈՎ · Ա · 1 , 8 ;

ՅՈՎ · ԽՒ · 5 , 6 ;

ՅՈՎ · Թ · 17 ;

ՅՈՎ · Ա · 11 ;

ՅՈՎ · ԺԹ · 20 ;

ՅՈՎ · Ա · 12 ;

ՅՈՎ · Ա · 6 ;

ՅՈՎ ԹԱԳ · ԺԳ · 19 ; ՓԻԼ · ԽԲ · 6 ; ԵԶԿ · ԽԷ · 30 ; ՄԱԹ · ԺԱ · 21 ;

ՅՈՎ · ԽԱ · 15 ;

ՀԱՐ 3 ;

ՅՈՎ · Ա · 21 ; ՀՈՎ · ԺԲ · 12 ; ՑԱԿ · Ե · 10 , 11 ;

ՅՈՎ · Ա · 22 ; ՍԱՂ · ԼԹ · 1 ;

ՀԱՍԿ · ԺԷ · 17 ;

ԳԼ · Գ

1 Ցոր իր ծննդեան օրը կ'անիծէ : 13 Մահուան հանգստութիւնը : 20 Ցոր իր նեղութեանը պատճառով իր կեանքէն կը գանգատի :

1 Նկէետև Ցոր իր բերանը բացաւ
2 ու իր օրը անիծեց : Եւ Ցոր †խօսեցաւ ու ըսաւ ,
3 Կորսուի՛ն օրը որ ես ծնայ , ու ան գիշերը՝ որ ըսին Թէ Արու զաւակ մը ‡ծնաւ :
4 Ան օրը խաւար ըլլայ , ու Աս-տուած չփնտռէ զանիկայ վերէն , ու երբէք լոյս չծագի անոր վրայ :
5 Խաւարը ու Մահուան շուքը ‖իրենց սեպհականէն՝ զանիկայ . ամպը ծածկէ զանիկայ . օրուան մթութիւնը վախցընէ զանիկայ :
6 Ան գիշերը մառախուղը պաշա-րէ . անիկայ տարուան օրերուն §հետ չմիաւորուի՛ , ու ամիսներուն մէջ չհամրուի :
7 Ահա ան գիշերը թող ամայի մը-նայ , ու անոր մէջ ուրախութեան ձայն չմտնէ :
8 Թող անիծէն զանիկայ ‡օրը ա-նիծողները , որոնք պատրաստ են ¶վիշապը արթընցրնելու :
9 Անոր գիշերուան աստղերը աղօ-տանան . լոյսին սպասէ ու չտես-նայ . ու †արշալոյսին ††ճառա-գայթները չտեսնէ .
10 վասն զի իմ մօրս արգանդին դռները չդոցեց , ու տառապանքը աչքերէս չծածկեց :
11 Ինչո՞ւ համար մօրս արգանդէն չմեռայ , ու որովայնէն ելածիս պէս չկորսուեցայ :
12 Ինչո՞ւ ծունկերը ընդունեցին զիս , ու ինչո՞ւ ստինք տուին ինձի որ ես ծծեմ :
13 Ինչու որ հիմա պառկած կը հանգչէի ու կը քնանայի . ան ժա-մանակը հանգստացած կ'ըլլայի ,
14 Իրենց համար †աւերակները շինող

Ն · ք · գԲ · Իբր 1520

ՅՈՎ · ԼԳ · 11 ; ԵՐԵՄ · ԽԹ · 7 ;

* ԿՐ՚ ՍՎԵՑԻՆ . ԱԹՍ ՅՈՎ . ԽԵ . 2 ;

Ղ ԳԼ · ԽՐ · 11 ; ՀՈՎ · ԺԲ · 15 ;

ՓՅԵՄ · Թ · 1 ; ՈՂՋ · Բ · 10 ; ԵԶԿ · ԽԵ · 30 ;

ՅՈՎ · Ծ · 10 ;

† ԵՔԲ · ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՏՈՒԱՒ

— ԳԼ · Ժ · 18 , 19 ; ԵՐԵՄ · ԺԱ · 10 ; Ի · 14 ;

‡ ԵՔԲ · ԱՐԳԱՆԴԻ ՄԷՋ ԳՏՆՑԱՒ ·

Բ ԳԼ · Ժ · 21 , 22 ; ԺՂ 16 ; ԻԲ · 3 · ՍԱՂ · ԻԳ · 4 ; ԽԳ · 19 ; ՃՃ · 10 , 14 ; ԵՐԵՄ · ԺՂ · 16 ; ԱՄՈՍ · Ե · 8 ;

‖ ԿՐ՚ ՊԸՂՃԱՆ

§ ԿՐ՚ ՄԷՋԸ ՉՈՒՐԱԽԱՆԱՅ ,

‡ ՏԵՍ ԵՐԵՄ · Թ · 17 , 18 ;

¶ ԵՔԲ · ԼԵՒԻԱԹԱՆԸ

† ԳԼ · ԽԱ · 18 ;

†† ԵՔԲ · ԹԱՐԹԻՆԵՐԸ

Ի ԳԼ · Ժ · 18 ;

Ղ ՅՕՆ · Լ · 3 ; Ե · ԿԲ · 12 ;

Ի ԳԼ · ԺԵ · 28 ;

Ն · ք · դՓ · Իբր 1520

երկրի թագաւորներուն ու խորհրդականներուն հետ ,
15 Կամ ոսկի ունեցող իշխաններուն հետ՝ որոնք տուներնին արծաթով կը լեցընեն .
16 Կամ թէ ընդաղտուկ վիժածի մը պէս կ'ոչնչանայի , ան երախաներուն պէս՝ որոնք երբէք լոյս չտեսան ։
17 Հոն չարերը դադրիլէն կը դադարին . և հոն ուժէ ինկածները կը հանգստանան ։
18 Նմանապէս բանտարկեալները հոն կը հանգչին , — չեն լսեր հարկապահանջին ձայնը ։
19 Պզտիկը ու մեծը հոն են . ծառան ալ իր տիրոջմէն ազատ է ։
20 Ինչո՞ւ համար թշուառութեան մէջ եղողին լոյս՝ ու դառնահոգիներուն կեանք տրուի ,
21 Որոնք Նահատան կը սպասեն , ու անիկայ չգար , ու պահուած գանձերէն աւելի զանիկայ կը փնտռեն .
22 Գերեզմանը գտած ժամանակնին խիստ ուրախ կ'ըլլան ու կը ցնծան .
23 Անանկ մարդու մը՝ որուն ճամբան գոցուած է , ու Աստուած արգիլեր է զանիկայ ամէն կողմէն ։
24 Որովհետեւ կերակուր ուտելէս առաջ իմ հեծութիւնս կու գայ , ու իմ աղաղակներս ջուրերու պէս կը հոսին ։
25 Վասն զի ինչ բանէ որ շատ կը վախնայի՝ ան ինծի հանդիպեցաւ , և ինչ բանէ որ երկիւղ ունէի , ան ինծի հասաւ ։
26 Ո՛չ խաղաղութիւն ունիմ , ո՛չ հանգստութիւն և ո՛չ հանդարտութիւն . բայց թշուառութիւնը էմ վրս կու գայ ։

ԳԼ · Դ

1 Եղիփազ կը յանդիմանէ Յոբը իբրև ամբարիշտ մէկ մը ։ 7 Կ'իմացընէ թէ Աստուծոյ դատաստանները արդարներուն համար չէ , հապա չարերուն համար ։ 12 Կը պատմէ իր զարհուրելի տեսիլքը , որով առեղծուածնեբուն հպարտութիւնը կը յանդիմանուէր ։

1 Ետեն առնդիփազ Թեմանացին պատասխան տուաւ ու բսաւ ›
2 Պիտի դժուարի՞ս արդեօք , թէ որ սկսինք քեզի խօսիլ . բայց ո՛վ կրնայ զինքը զսպել որ չխօսի ։
3 Ահա դուն շատերուն խրատ տուիր , ու տկար ձեռքերը զօրացուցիր ։
4 Քու խօսքերդ սահելու վրայ եղողը հաստատեցին , ու դուն ի տրկարացած ծունկերը ի կազդուրեցիր .
5 Բայց հիմա — ի քեզի պատահեցաւ ու դժուարեցար .

Ն · ք · դՓ · Իբր 1520

քեզի դպաւ ու բոլորովին շփոթեցար ։
6 Միթէ ‖ աստուածպաշտութիւնդ քու Տէրոջդ չէ՞ , ու ճամբաներուդ ուղղութիւնը՝ քու ակնկալութիւնդ չէ ։
7 Աղէ , մի՛ տդ բեր , Ի՞ր անմեղը կորսուեցաւ , և ո՞ւր տեղ արդարները բնաջինջ եղան ։
8 Ինչպէս որ տեսայ , Ղանօրէնութիւն հերկողները և անիրաւութիւն ցանողները նոյնը կը ջնձեն .
9 Աստուծոյ շունչէն կը կորսուին , ու անոր Ի նդացը հովէն բնաջինջ կ'ըլլան ։
10 Առիւծուն ձէ Ի՞մռնէ առիւծին մռընչիւնը և մռնչող առիւծին ձայնը . ու ը կորիւններուն ակռաները կը կոտրտուին ։
11 Ի Առիւծը առանց որսի կը կորսուի , ու մատակ առիւծին կորիւնները կը ցրուին ։
12 Եւ ինծի գաղտուկ կերպով խօսք մը բսուեցաւ , ու անոր շշունչը ականջս հասաւ ։
13 Գիշերուան տեսիլքներուն դէ՛ դէ՛ խորհուրդներուն առնը՝ երբոր խորունկ քուն մը մարդոց վրայ կ'իջնէ ,
14 Վրաս ահ՜ն վախ մը ու դող մը եկաւ , որ բոլոր ոսկորներս ցնցեց ։
15 Առջևէս մէկ ոգի մը անցաւ , — մարմինոյս մազերը փուշ փուշ եղան .
16 Անիկայ կայնեցաւ , բայց ես չկրցայ զանազանել անոր կերպարանքը . աչքերուս առջին երևոյթ մը կար . լռութիւն եղաւ , ու ձայն մը լսեցի , ըր ն'ըսէր ,
17 Միթէ մարդը Աստուծմէ արդար կ'ըլլայ . մարդը իր Արարիչէն մաքուր կ'ըլլայ .
18 Ահա Անիկայ Ի իր ծառաներուն չհաւատար , ու իր հրեշտակներուն վրայ ալ պակասութիւն կը դտնէ .
19 Դ՝ ո՞ր կը ծնան անոնք՝ որ կաւեղէն տուներու մէջ կը բնակին , որոնց հիմը փոշիին մէջն է , և որոնք ցեցէն առաջ կը ճզմուին ։
20 Անոնք առտուընէ մինչև իրիկուն կը ճնշուին , — առանց մէկու մը իմանալուն կը կորսուին յաւիտեան ։
21 Ի Ահա անոնց վրայ եղած փառաւորութիւնը կը վերցուի . Ղանոնք կը մեռնին առանց իմաստուն ըլլալու ։

ԳԼ · Ե

1 Ընդհանրութեան ջնաջ ։ 3 Չարերուն վախճանը թշուառութիւն է ։ 6 Նեղութեան առանը պէտք է Աստուծոյ դայիլ ։ 17 Աստուծոյ խրատին երջանիկ վախճանը ։

1 Հիմա աղաղակէ . քեզի պատասխան տուող մը կայ արդեօք ,

Ն · ք · դՓ · Իբր 1520

Եբր · ը · 12 ։ Ա Կոր · գ · 26 ։ Ի Սաղ · լե · 25 ։

Ղ Սաղ · է · 14 ։ Առակ · իր · 8 ։ Ովս · ժ · 13 ։ Գաղ · ղ · 7 · 8 ։

Ի Ես · լ · 33 ։ Տես եւ · ժե · 8 ։ Գլ · ա · 19 ։ ժե · 30 ։ Եւ · ժա · 4 ։ ը Թես · բ · 8 ։

Ը Սաղ · ծը · 6 ։

Ի Սաղ · լդ · 10 ։

Ժ Գլ · լդ · 15 ։

Ի Մթ · դ · 16 ։

Լ Գլ · թ · 2 ։

Ի Գլ · ժե · 15 ։ իե · 5 ։ բ Պետ · բ · 4 ։

Ժ Գլ · ժե · 16 ։

Ի ը Կոր · դ · 7 ։ ե · 1 ։

Հ Սաղ · ղ · 5 · 6 ։

Յ Սաղ · լթ · 11 ։ խթ · 14 ։ Ղ Գլ · լդ · 12 ։

Ա Սաղ · ծը · 8 ։

Բ Եբր · ժը · 12 ։ Գ Ես · լե · 3 ։

— Ես · լե · 3 ։

ու սուրբերէն որո՞ւն պիտի դարձրնես քու երեսդ ։

2 Ստոյգ է որ բարկութիւնը յիմարը կը սպաննէ, ու նախանձը անմիտը կը մեռցրնէ ։

3 Ես յիմարին արմատանալը տեսայ, բայց շուտ մը անոր բնակութիւնը անիծեցի ։

4 Անոր որդիները ապահովութենէ հեռու են. անոնք դրանը մէջ կը կոխկրտուին, և ազատող մը չգտնուիր ։

5 Անօթի եզողը կ'ուտէ անոր հունձքը, ու զանիկայ փուշերուն մէջէն կը յափշտակէ. ու անոնց ստացուածքը ծարաւը կը կլլէ ։

6 Որովհետև չարիքը հողէն չելլեր, ու թշուառութիւնը գետնէն չըբուսնիր.

7 Թէպէտ մարդը թշուառութեան համար կը ծնանի, ինչպէս որ կրակի կայծերը վեր կը թռչին ։

8 Իսկ ես Աստուծոյ պիտի դիմէի, ու իմ գործս Աստուծոյ պիտի յանձնէի,

9 Որ մեծ բաներ կ'ընէ, որ չկրնար քննել, ու բանչելիքներ կ'ընէ, որ չէ համրել զանոնք ։

10 Անիկայ երկրիս վրայ անձրև կուտայ, ու դաշտերուն վրայ ջուրեր կը խրկէ.

11 Ցնածները կը բարձրացրնէ, ու սգաւորները ապահովութեան կ'ելլեն ։

12 Անիկայ խորամանկներուն խորհուրդները կը ցրուէ, որ ձեռքերնին կարող չըլլայ իրենց գործքերը գլուխ տանելու.

13 Իմաստունները իրենց խորամանկութեանը մէջ կը բռնէ, ու նենգաւորներուն խորհուրդը շուտով կը խափանուի ։

14 Ցորեկը մութի կը բռնուին, ու կէս օրին գիշերուան պէս խարխափելով կը քալեն ։

15 Բայց աղքատը սուրէն, անոնց բերնէն ու հզօրին ձեռքէն կ'ազատէ ։

16 Այսպէս աղքատը յոյս կ'ունենայ, իսկ անօրէնութիւնը իր բերանը կը գոցէ ։

17 Ահա երանելի է այն մարդը՝ որն որ Աստուած կը խրատէ. ուրեմն Ամենակարողին յանդիմանութիւնը մի՛ անարգեր.

18 Վասն զի ինքը կը վիրաւորէ ու կը փաթթէ. կը զարնէ ու իր ձեռքերը կը բժշկեն ։

19 Վեց նեղութիւններէ քեզ պիտի ազատէ, ու եօթներորդին քեզի չարիք պիտի չդպչի ։

20 Սովի ժամանակ քեզ մահուանէ պիտի ազատէ, ու պատերազմի մէջ՝ սուրին ձեռքէն ։

21 Լեզուի խարազանէ ապահով պիտի ըլլաս, ու կործանման գալուստէնը անկէ չվախնաս.

22 Կործանման ու սովի վրայ պիտի ծիծաղիս, ու երկրի գազաններէն պիտի չվախնաս.

23 Քանզի դաշտի քարերուն հետ դաշինք պիտի ունենաս, ու դաշտի գազանները քու հետդ խաղաղութեամբ պիտի վարուին ։

24 Ու պիտի գիտնաս որ վրանիդ մէջ յաջողութիւն կայ. և քու բնակարանիդ այցելութիւն պիտի ընես, ու բան մը պակաս պիտի չգտնես ։

25 Ու պիտի գիտնաս որ քու զաւակներդ շատ որ, ու քու սերունդդ երկրի խոտերուն պէս պիտի ըլլան ։

26 Աղէկ մը ծերացած՝ գերեզմանը պիտի մտնես, ցորենի խուրձերուն դէզին պէս՝ որ իր ժամանակին կը դիզուի ։

27 Ահա մենք ասոր բանը քննեցինք, ասանկ է. մտիկ ըրէ անոր, ու քու օգտիդ համար գիտցիր զանիկայ ։

ԳԼ. Զ.

1 Յոբ իր գանգատները իրաւացի ըլլալ կը ցուցընէ ։ 8 Մեռնելու կը ցանկայ, յուսալով որ իր մխիթարութիւնը հոն պիտի գտնէ ։ 14 Կը յանդիմանէ իր բարեկամները իբրև անողորմ մարդիկ ։

1 Ու Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,

2 Երանի թէ իմ տրտմութիւնս աղէկ կշռուէր, ու իմ թշուառութիւնս մէկ տեղ կշիռքի մէջ դրըբուէր ։

3 Քանզի հիմա անիկայ ծովուն աւազէն ծանր կ'ըլլար. անոր համար իմ խօսքերս կը հատնին ։

4 Որովհետև Ամենակարողին նետերը իմ ներսի դին են, որոնց թոյնը իմ հոգիս կը ծծէ. Աստուծոյ արհաւիրքները ինծի դէմ շարուած են ։

5 Միթէ վայրենի էշը խոտին քովը կը զռչէ՞. կամ եզը իր մսուրին քովը կը բառաչէ՞.

6 Անհամ բանը առանց աղի կ'ուտուի՞. հաւկիթի ճերմկուցին մէջը համ կա՞յ արդեօք ։

7 Այն բաները՝ որոնց սիրտս չէր ուզեր դպչիլ, իմ զզուելի կերակուրս եղան ։

8 Երանի թէ ուզածս կատարուէր, ու տար Աստուած այն բանը՝ որուն կը սպասեմ.

9 Այսինքն թէ Աստուած զիս

Ն. Ք. Դ. Բ. Իրր 1520

ծնելու հաւանէր , ու ձեռքը երկընցնելով զիս կործանէր ։

10 Բայց տակաւին — մխիթարութիւնը պիտի ունենամ , և անողորմ ցաւին մէջը պիտի ուրախանամ , որ ես Ղ Սուրբին խօսքերը Ե չուրացայ ։

11 Ո՞յժս ինչ է՝ որ դիմանամ , ու վախճանս ինչ է՝ որ կեանքս երկընցնեմ ։

12 Միթէ իմ ոյժս քարերու ո՞յժ է , կամ թէ մարմինս պղնձեղէ՞ն է .

13 Չէ՞ որ օգնութենէ զուրկ եմ , ու ձեռնտուութիւնը հեռացած է ինծմէ ։

14 Ը Թշուառութեան մէջ եղողին իր բարեկամին կարեկցութիւնը պէտք է . բայց անիկայ Ամենակարողին վախը մէկդի թողուց ։

15 Թ Իմ եղբայրներս հեղեղներու պէս խաբէութիւն ըրին ինծի , Ժ ձորերու հեղեղատներու պէս որ կ՚անցնին .

16 Որոնք սառէն պղտորած են , երբոր *անոնց մէջ ձիւնը կը ծածկուի .

17 Տաքը տեսածնուն պէս կը ցամքին . խիստ տաք ատենը իրենց տեղէն աներևոյթ կ՚ըլլան ։

18 Կարաւանները իրենց ճամբան կը դարձընեն , բայց †դատարկ ելլելով՝ կը կորսուին .

19 Ի Թեմայի կարաւանները նայեցան , Լ Սաբայի ճամբորդները անոնց յուսացան .

20 Խ Յուսալնուն համար ամչցան , հոն գացած ատեննին կարմրեցան ։

21 Յիրաւի ինծի Ծ անօգուտ եղաք , թշուառութիւն տեսաք ու Կ սոսկացիք ։

22 Ես ձեզի ըսի՞ որ ինծի բերէք , ու ձեր ստացուածքէն ընծայ տուէք ինծի .

23 Կամ թէ զիս թշնամիին ձեռքէն ազատեցէ՛ք , ու բռնաւորներուն ձեռքէն զիս փրկեցէ՛ք ։

24 Սորվեցուցէ՛ք ինծի՝ ու լուռ պիտի կենամ . ու հասկըցուցէ՛ք ինծի թէ ինչ բանի մէջ սխալեր եմ ։

25 Ուղիղ խօսքերը որչափ զօրաւոր են . բայց ձեր յանդիմանութիւնը ի՞նչ կը նշանակէ ։

26 Արդեօք խօսքե՞ր յանդիմանել կը մտածէք . յուսահատին խօսքերը հով են ։

27 Մանաւանդ որբին համար որոգայթ կը լարէք , ու Հ ձեր բարեկամին համար հոր կը փորէք ։

28 Հիմա հաճեցէ՛ք ինծի նայելու . թէ որ սուտ կը խօսիմ , յայտնի է ձեզի ։

29 Ձ Դարձէ՛ք՝ կ՚աղաչեմ , ու անիրաւութիւն չըլլայ . այո՛ դարձէ՛ք . քանզի ասով իմ արդարութիւնս կը յայտնուի ։

30 Միթէ իմ լեզուիս վրայ անիրաւութիւն կա՞յ . միթէ Ղ իմ քիմքս չար բաները չը՞կրնար զանազանել ։

Ղ Ղև. ԺԹ. 2։ Ես. ԾԷ. 15։ Ովս. ԺԱ. 9։
Ե Գոր. Ի. 20։
Ը Առակ. ԺԷ. 17։
Թ Սաղ. ԼԸ. 11։ Խա. 9։
Ժ Երեմ. ԺԵ. 18։
*Կամ՝ անոնց վրայ ձիւնը կը դիզուի .
†Կամ՝ անապատը
Ի Ծն. ԻԵ. 15։
Լ Դ Թագ. Ժ. 1։ Սաղ. Հբ. 10։ Եզեկ. ԻԷ. 22, 23։
Խ Երեմ. ԺԴ. 3։
Ծ Գլ. ԺԴ. 4։
Կ Սաղ. ԼԸ. 11։
Հ Սաղ. ԾԵ. 6։
Ձ Գլ. ԺԵ. 10։
Ղ Գլ. ԺԲ. 11։ ԼԴ. 3։

ԳԼ. Է

1 Յոբ իր մեռնելու փափաքին կ՚արդարացնէ ։ 12 Իր անհանգստութեանը համար , 17 ու Աստուծոյ քննողութեանը համար գանգատ կ՚ընէ ։

1 Միթէ մարդս երկրի վրայ Ա պատերազմի ասպարէզ մը չունի՞ . և անոր օրերը վարձկանի մը օրերուն պէս չե՞ն ։

2 Ինչպէս որ ծառան երեկոյեան շուքին կը փափաքի , ու վարձկանը իր վարձքին կը սպասէ ,

3 Անանկ ալ ունայնութեան Բ ամիսներ ինծի բաժին տրուած են , ու թշուառութեան գիշերներ ինծի համար որոշուած են ։

4 Գ Պառկած ատենս կ՚ըսեմ , Ե՞րբ պիտի ելլեմ , ու գիշերը ե՞րբ պիտի անցնի . ու մինչև արշալոյսը անհանգստութեամբ լցուած եմ ։

5 Մարմինս Դ որդերով ու հողի կոշտերով ծածկուած է . մորթս կը ճեղքուի ու կը հալի ։

6 Ե Օրերս ոստայնանկին կկոցէն արագ կ՚անցնին , ու կը սպառին առանց յոյս մը ձգելու ։

7 Յիշէ որ Զ կեանքս հովի պէս է . աչքս այսուհետև բարիք պիտի չտեսնէ ։

8 Է Զիս տեսնողին աչքերը նորէն զիս պիտի չտեսնեն . քու աչքերդ իմ վրաս են նայելու , ու ես բնաջինջ կ՚ըլլամ ։

9 Ինչպէս որ ամպը կը ցրուի կ՚երթայ , անանկ ալ Ը գերեզմանը իջնողը պիտի չելլէ .

10 Ալ անիկայ իր տունը պիտի չդառնայ , Թ ու իր բնակարանը ալ զանիկայ պիտի չճանչնայ ։

11 Ուստի ես Ժ իմ բերանս պիտի չգոցեմ . հոգիիս նեղութեամբը պիտի խօսիմ , Ի սրտիս դառնութեամբը պիտի գանգատիմ ։

12 Միթէ ես ծո՞վ եմ , կամ կէտ , որ իմ վրաս պահապաններ կը դնես ։

13 Լ Երբոր ես կ՚ըսեմ թէ անկողինս զիս պիտի մխիթարէ , մահիճս իմ գանգատներս պիտի պակսեցնէ ,

14 Զիս երազներով կը վախցնես , ու ցնորքներով կը զարհուրեցնես ։

15 Վասն որոյ աւելի կ՚ընտրեմ խեղդուիլ ու մեռնիլ , քան թէ իմ ոսկորներուս պահպանուիլը ։

16 Խ Ես ձանձրացած եմ , ու չեմ ուզեր որ յաւիտեան ապրիմ .

Ն. Ք. Դ. Բ. Իրր 1520
Ա Գլ. ԺԴ. 5, 14։ Սաղ. ԼԹ. 4։
Բ Տես Գլ. ԽԹ. 2։
Գ Բ Օր. ԻԸ. 67։ Գլ. ԺԷ. 12։
Դ Ես. ԺԴ. 11։
Ե Գլ. Թ. 25։ ԺԶ. 22։ ԺԷ. 11։ Սաղ. Ղ. 6։ ՃԲ. 11։ ՃԴ. 15։ ՃԽԴ. 4։ Ես. ԼԸ. 12։ Խ. 6։ Յակ. Դ. 14։
Զ Սաղ. Հր. 39։ ՁԹ. 47։
Է Գլ. Ի. 9։
Ը Բ Թագ. ԺԲ. 23։
Թ Գլ. Ը. 18։ Ի. 9։ Սաղ. ՃԳ. 16։
Ժ Սաղ. ԼԹ. 1, 9։ Խ. 9։
Ի Ա Թագ. Ա. 10։ Գլ. Ժ. 1։
Լ Գլ. Թ. 27։
Խ Գլ. Ժ. 1։

Ն · Ք · Դ · Ք · Իրր 1520

ձ ինծմէ ետ կեցիր , ինչու որ ｜ իմ օրերս ունայնութիւն է ։

17 ⁵Մարդը ո՞վ է՝ որ դուն անիկայ մեծ բան մը համարիս , ու անոր համար հոգ տանիս .

18 Եւ ամէն առտու զանիկայ դիտես , ու ամէն վայրկեանի մէջ փորձես ։

19 Մինչեւ ե՞րբ ինծմէ ետ չես կենար . թուքս կլլելու չափ ալ թող չես տար ։

20 Մեղանչեցի , քեզի ի՞նչ ընեմ , ո՛վ մարդիկները քննող . ինչո՞ւ համար ⁵զիս քեզի նշան առիր , ու ես ինծի բեռ եղայ ։

21 Եւ ինչու իմ մեղքս չես ներեր , ու իմ անօրէնութիւնս չես վերցըներ . որովհետեւ հիմա հողին մէջ պիտի պառկիմ , ու առաւօտուն թէ որ զիս փնտռես , պիտի չգտնուիմ ։

ԳԼ · Ը

1 Բաղդատ կը ցուցընէ Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որով կը վարուի մարդոց հետ իրենց գործքերուն համեմատ ։ 8 Անիկայ առջի դարերէն ապացոյցներ յառաջ բերելով , կեղծաւորին անխուսափելի կործանումը կը հաստատէ ։ 20 Աստուծոյ արդար գործքերը յիշելէն ետեւ՝ զանոնք Յոբին վրայ կը յարմարցընէ ։

1 Ու առենը Բաղդատ Սօքեցին պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,

2 Մինչեւ ե՞րբ այդպէս պիտի խօսիս , ու բերնիդ խօսքերը սաստիկ հովի պէս պիտի ըլլան ։

3 ⁻Միթէ Աստուած դատաստանը կը խափանէ՞ , կամ Ամենակարողը իրաւունքը կը խափանէ՞ ։

4 Եթէ քու ⁵որդիքդ անոր դէմ մեղանչեր են , և ան ալ իրենց յանցանքին մատնած է զանոնք .

5 ‡Եթէ դուն առտուները կանուխ զԱստուած փնտռես , ու Ամենակարողէն շնորհք խնդրես ,

6 Եթէ դուն մաքուր ու շիտակ ըլլաս , հիմա անշուշտ անիկայ քեզի համար պիտի արթըննայ , ու քու արդարութեանդ բնակարանին յաջողութիւն պիտի տայ .

7 Թէեւ քու սկիզբդ փոքր ըլլայ , բայց քու վերջդ խիստ պիտի մեծնայ ։

8 ⁺Հիմա հարցուր առջի ազգերուն . ու անոնց հայրերը քննելու ուշադրութիւն ըրէ .

9 (Ինչու որ ⁵մենք երէկուաններն ենք , ու բան մը չենք գիտեր . քանզի մեր կեանքը երկրի վրայ ստուեր մըն է .)

10 Ահա անոնք քեզի պիտի սորվեցընեն , քեզի պիտի խօսին , ու իրենց սրտէն խօսքեր պիտի հանեն ։

11 Միթէ պրտուն առանց տիղմի կը բուսնի՞ . կնիւնը առանց ջուրի կ՚աճի՞ .

12 Անիկայ ⁵դեռ իր դալարութեանը մէջ ու չկտրուած՝ ամէն խոտէն առաջ կը չորնայ ։

13 Ասանկ պիտի ըլլայ ամէն անոնց ճամբաները՝ որ զԱստուած կը մոռնան . ու ⁵*կեղծաւորին յոյսը պիտի կորսուի .

14 Ինչու որ անոր յոյսը պիտի կտրուի . ու անոր վստահութիւնը ⁵սարդի †ոստայնին պէս պիտի ըլլայ .

15 ⁵Անիկայ իր տանը պիտի կռթընի , բայց ան հաստատութիւն պիտի չունենայ . իր ձեռքովը զանիկայ պիտի բռնէ , բայց ան կանգնած պիտի չմնայ ։

16 ‡Արեւը չծագած" դալար է , ու անոր ճիւղերը իր ⁵պարտէզէն վեր կ՚ելլէ ։

17 Անոր արմատները քարակոյտին կը փաթթուին , ու քարերուն տեղը կը տեսնէ ։

18 ⁵Թէ որ մէկը զանիկայ իր տեղէն խլէ , ⁵տեղը պիտի ուրանայ զանիկայ՝ ըսելով թէ Ես քեզ չտեսայ ։

19 Ահա անոր ճամբուն ուրախութիւնը աս է , ու ⁵հողէն ուրիշներ պիտի ելլեն ։

20 Ահա Աստուած արդար մարդը չմերժեր , ոչ ալ չարերուն ձեռնտու կ՚ըլլայ ,

21 Մինչեւ որ քու բերանդ ծիծաղով լեցընէ , ու շրթունքներդ ուրախութեան ձայնով ։

22 Քեզ ատողները ամօթով պիտի ըլլան . ու ամբարիշտներուն վրանը բնաջինջ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · Թ

1 Յոբ Աստուծոյ արդարութիւնը խոստովանելով կը ցուցընէ թէ ո՛րչափ անկարելի բան է անոր հետ վիճաբանիլը ։ 22 Կը հաստատէ թէ անմեղ մարդը պէտք չէ դատապարտել իր կրած նեղութիւններուն համար ։

1 Ու Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,

2 Իրաւցընէ անանկ ըլլալը գիտեմ . ու ⁻մարդը ի՞նչպէս պիտի արդարանայ Աստուծոյ առջեւ ։

3 Եթէ անոր հետ վիճաբանիլ ուզէ , հազարէն մէկուն չկրնար անոր պատասխան տալ ։

4 ⁵Անիկայ սրտով իմաստուն՝ և ուժով կարող է . ո՞վ անոր դէմ ⁵խստացուցեր , ու յաջողութիւն գտեր է ։

5 Անիկայ լեռները կը տեղափոխէ , ու անոնք չեն գիտեր . իր բարկութեամբը զանոնք կը տապալէ ։

6 ‡Երկիրը իր տեղէն կը շարժէ , ու ⁺անոր սիւները կը դողան ։

7 Արեւին հրաման կ՚ընէ , ու անիկայ չծագիր . ու աստղերը կը կնքէ ։

ՆՈՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ
Հրտ. 1520

8 Ի՞նչ է մինակ երկինքը կը տարա-
ծէ, ու ծովուն * ալիքներուն վրայ
կը քալէ։
9 Հանիկայ ըրաւ Արջը, Հայկը
ու Բազմաստեղը ու Հարաւին
շտեմարանները։
10 Ի՞նչ անքննելի մեծագոր-
ծութիւնները, ու անթիւ սքանչե-
լիքներ կ'ընէ։
11 Ահա անիկայ քովէս կ'անցնի,
ու ես չեմ տեսներ. յառաջ կ'անց-
նի, ու չեմ իմանար։
12 Ի՞նչ որ յափշտակէ, ո՞վ կրնայ
զանիկայ արգիլել. ո՞վ կարող է
ըսել անոր թէ Ի՞նչ կ'ընես։
13 Աստուած իր բարկութիւնը ետ
չդարձներ. — ե՛ն հպարտ օգնական-
ները անոր տակը կը խոնարհին։
14 Ո՞ւր ճշտ որ ես անոր պատաս-
խան տամ, — անոր դէմ վէճե-
համար խօսքերս ընտրեմ.
15 Որովհետև արդար ալ ըլլամ,
պատասխան պիտի չտամ. իմ
Դատաւորէս շնորհք պիտի խընդ-
րեմ։
16 Թէ որ ես զանիկայ կանչէի, ու
ինծի պատասխան ալ տար, պիտի
չհաւատայի թէ անիկայ իմ ձայնս
լսած է։
17 Որովհետև փոթորիկով զիս ճղն-
շեց, ու առանց պատճառի իմ
վէրքերս աւելցուց։
18 Զիս չթողուր որ շունչ առնեմ,
հապա դառնութեամբ զիս կը լե-
ցընէ։
19 Թէ որ զօրութիւն ի՞նչ-ոյ է, ա-
հա ան է՝ զօրաւոր է. իսկ թէ որ
դատաստան՝ ո՞վ զիս առեանը պի-
տի կանչէ՝։
20 Թէ որ անձս արդարացընեմ, իմ
բերանս զիս կը դատապարտէ. Ես
որ զիս կատարեալ էրևցընէմ, զիս
յանցաւոր կը հանէ։
21 Թէ որ զիս կատարեալ էրևցընէմ,
իմ անձս չեմ ճանչնար, իմ կեանքս
կ'արհամարհեմ։
22 Ա՛ն ինը մէկ է. անոր համար ըսի
Թէ Ի՛նչ որ արդարը ու ամբա-
րիշտը ջնջէ կ'ընէ։
23 Թէ որ հարուածը յանկարծ մեռ-
ցընէ, անիկայ անմեղին պատահած
փորձութեանը վրայ կը ծիծաղի։
24 Երկիրը ամբարշտին ձեռքը տը-
րուեցաւ. Ե՛ն Աստուած անոր դատա-
ւորներուն երեսը կը ծածկէ. եթէ
ոչ՝ ո՞վ է անիկայ։
25 Արդ իմ օրերս սուրհանդակէն
արագ են. փախան ու բարութիւն
չտեսան։
26 Արագագնաց նաւերու պէս՝
հորսի վրայ յարձակող արծիւի
պէս կ'անցնին։
27 Թէ որ ըսեմ, Գանգատս մո-
նամ, տրտմութիւնս ձգեմ ու
զուարթ ըլլամ,
28 Հոլոր թշուառութիւններէս կը
վախնամ. գիտեմ որ զիս անմեղ
պիտի չհամարիս։
29 Ամբարիշտ պիտի սեպուիմ, ին-
չու համար զուր տեղը աշխատիմ։
30 Թէ որ ձիւնի ջրով լուացուիմ,
ու ձեռքերս մաքրութիւնով սրբ-
բեմ,
31 Ան ժամանակը զիս փոսը կ'ըն-
կղմես. ու հանդերձս պիտի զզուի
ինծմէ։
32 Ինչու որ Ինծի պէս մարդ չէ որ
անոր պատասխան տամ, — մէկ-
տեղ դատաստանի երթանք։
33 Միջնորդ դատաւոր մը չկայ մեր
մէջը, որ կարենայ իր ձեռքը մեր
երկուքին վրայ դնել։
34 Թող իր գաւազանը վրայէս
վերցընէ, ու անոր երկիւղը ալ
զիս չզարհուրեցընէ,
35 Ան ատենը պիտի խօսիմ, ու
անկէ պիտի չվախնամ. բայց եղած
վիճակիս մէջ ես իմ անձիս տէրը
չեմ։

ԳԼ. Ժ

1 Ցոր դանգատելու համարձակելով՝ Աստուծոյ
կը բողոքէ իր նեղութեանը համար։ 18 Իր
կեանքին համար կը դանդաղի, ու կը խնդրէ
որ իր մեռնելէն առաջ քիչ մը հանգստու-
թիւն ունենայ։

1 — Հոգիս կեանքէս ձանձրացաւ. —
Համարձակ պիտի դանդատիմ,
Ի հոգիիս դառնութեամբը պիտի
խօսիմ.
2 Պիտի ըսեմ Աստուծոյ՝ Մի՛
դատապարտեր զիս, յայտնէ ինծի
թէ ի՞նչ բանի համար հետս կը
վիճիս։
3 Քեզի ազէկ կ'երևնայ որ չը-
հարստահարես, ու ձեռացդ
գործը արհամարհես, և ամբա-
րիշտներուն խորհուրդին լոյս տաս։
4 Մի՞թէ դուն մարմնաւոր աչքեր
ունիս. Ե՞ մարդուն տեսածի՞ն պէս
կը տեսնես։
5 Մի՞թէ քու օրերդ մարդո՞ւն օրե-
րուն պէս են. քու տարիներդ մար-
դո՞ւն օրերուն պէս են,
6 Որ դուն իմ յանցանքս փնտռես,
ու մեղքս քննես։
7 Ի գիտես որ յանցաւոր չեմ, բայց
չկայ մէկը որ քու ձեռքէդ աղատէ
զիս։
8 Քու ձեռքերդ զիս ստեղծե-
ցին, ու իմ բոլոր անդամներս"
կազմեցին, ու զիս բնաջի՞նջ կ'ը-
նես։
9 Կ'աղաչեմ՝ յիշէ՛ որ Ի զիս կաւի
պէս շինեցիր, ու զիս հո՞ղ պիտի
դարձընես։
10 Չէ՞ որ զիս կաթի պէս թափե-

ՆՈՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ
Հրտ. 1520

Հ Սաղ.ճԺԹ. 120։
ֆ Եղ. Ի. 7։
ՀԵրեմ. բ. 22։
‖ Կամ՝ ա. ճառով
Հ Սաղ. գ. 10։ Ես. խե. 9։ Եբրեմ. խԹ. 19։ Հով. Թ. 20։
Հ Հմր 19։ ա Թագ. բ. 25։
Հ Գլ. ժգ. 20—22։ լԳ. 7։ Սաղ. լԹ. 10։
— գ Թագ. ժԹ. 4։ Գլ. Ե. 16։ Յովե. գ. 3 8։
Ի Գլ. Ե. 11։
† Կամ՝ Ինծի համար ո՞վ վկայութիւն պիտի տայ։
Ի Յով. Թ. 2։ 3։ Եղեկ. իա. 3։
ֆ Ե Թագ. ժե. 30։ ժԹ. 4։ Երեմ. ժգ. 4։
ֆ Գլ. Ե. 6, 7։
‡ Կամ՝ Յան. կալի, Ե՛ն՝ Ասպատակի
Հ Ամբ. ա. 8։
Ֆ Գլ. Ե. 13։
Հ Սաղ. ճԼԹ. 1, 2։
Հ Սաղ.ճԺԹ. 73։
§ Եբր. գիս չարքաշակի
Ի Յով. բ. 7։ գ. 19։ Ես. կգ. 8։
Հ Սաղ. ճլԹ. 14—16։

Ն·Ք·ԳՓ· Ի՛ր 1520

ցիր , ու պանիրի պէս թանձրա-
ցուցիր .
11 Ձիս մորթով ու մսով հագուե-
ցուցիր , ու ոսկորներով ու ջի-
ղերով հիւսեցիր .
12 Ինծի կեանք ու ողորմութիւն
շնորհեցիր , և քու խնամքդ իմ
հոգիս պահեց ։
13 Ու ասոնք սրտիդ մէջը պահե-
ցիր · գիտեմ որ ասոնք *միտքդ
են ։
14 Եթէ մեղք գործեմ , ինդուն զիս
կը դիտես , ու իմ անօրէնութենէս
անմեղ չես համարիր զիս ։
15 Եթէ ամբարշտութիւն ընեմ ,
†վա՛յ է ինծի , ու արդար ալ ըլ-
լամ՝ գլուխս չեմ կրնար վերցընել ·
անարգանօք լցուած եմ · հիմա
իմ թշուառութեանս նայէ ,
16 †Որ աւելնալու վրայ է՞ · Ես
առիւծի պէս զիս կ՚որսաս , և դար-
ձեալ իմ վրաս ‡հրաշքով կ՚ըլլաս ։
17 Ինծի դէմ վկաներդ կը նորոգես ,
ու քու սրտմտութիւնդ իմ վրաս
կը շատցընես · փոփոխութիւններ
ու պատերազմ ունիմ ։
18 Ուրդ †ինչո՞ւ համար զիս արգան-
դէն հանեցիր · երանի՛ ըն հոն մեռ-
նէի , ու աչք չտեսներ զիս ,
19 Որ չեղածի պէս ըլլայի , ու մոր-
անդանդէն դերեզմանը տարուէի ։
20 ‖Իմ օրերս սակաւաթիւ չէ՞ն ·
հետ կեցիր ինծմէ , ու թող տուր
որ քիչ մը հանդչիմ՝
21 Ան դէպ երթալէս առաջ , ուս-
կից որ ետ պիտի չդառնամ , ‖մութ
երկիրը ու ՚մահուան շուքը ,
22 Ան խիստ մութ երկիրը , մա-
հուան շուքին խաւարը , ուր տեղ
կարգ չկայ , ու լոյսը խաւարի պէս
է ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Սոփար կը յանդիմանէ Յոբը իր անձը արդա-
րացնելուն համար ։ 5 Աստուծոյ իմաստու-
թեանը անքննելի ըլլալը ։ 13 Պաշտօնարոյին
համար որոշուած օրհնութիւնը ։

1 Ու ան ատեն Սոփար Նաամացին
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
2 Շատ խօսքերուն պատասխան
պիտի չտրուի՞ , ու լեզուանի մար-
դը կրնայ Ի՞ուր արդարանալ ։
3 Քու պարապ խօսքերդ մարդիկը
պիտի լռեցընե՞ն , ու երբոր դուն
ծաղր կ՚ընես , պիտի չըլլայ մեկը որ
†ինէ ամչցընէ ։
4 Ինչու որ ՚դուն ըսիր Թէ Իմ
խօսքս մաքուր է · ու քու աչքիդ
առջևը անարատ եմ ։
5 Սակայն երանի Թէ Աստուած
խօսէր , ու քեզի դէմ իր շրթունք-
ը բանար ,
6 Ու քեզի յայտներ իմաստութեան
գաղտնիքը , որ *բազում իմաստու-

Ն·Ք·ԳՓ· Ի՛ր 1520

կրկինն է ։ Հիմա դիտցիր որ Ի՞Ա-
տուած քու անօրէնութեանդ մէկ
մասը ‖անտես կ՚ընէ՞ ։
7 †Աստուծոյ գաղտնիքը կրնաս
դտնել · Ամենակարողը կատարելա-
պէս կրնաս իմանալ ։
8 Անիկայ երկինքի պէս բարձր է ·
ի՞նչ կրնաս ընել · դժոխքէն խո-
րունկ է · ի՞նչ կրնաս գիտնալ ։
9 Անոր չափը երկրէն երկայն՝ ու
ծովէն լայն է ։
10 ՚Եթէ անիկա յարձակի ու դուրս
կամ ժողվէ , ով Ի՞անոր արգելք
պիտի ըլլայ ·
11 Քանզի Ընքը ունայն մարդիկը
կը ճանչնայ · ու անօրէնութիւնը
տեսնելով՝ ուշադրութիւն պիտի
չընէ՞ ։
12 Բայց Ի՞անմիտ մարդը կը հպար-
տանայ · ու մարդը վայրենի իշու
ձագի պէս կը ծնանի ։
13 Եթէ որ դուն ‖սիրտդ պատրաս-
տես , ու †ձեռքերդ անոր երկրնցը-
նես ·
14 Թէ որ քու ձեռքդ անօրէնու-
թիւն կայ , անիկայ †Էվէի հեռա-
ցուր , ու Էմի թողուր որ վրաննե-
րուդ մէջ անզգամութիւն բնակի ։
15 Ու ան ատեն անշուշտ կրնաս
պարզերես ինալ · հաստատ կ՚ըլ-
լաս , ու Ի՞ոչ մէ չես վախնար ։
16 Ի՞քու թշուառութիւնդ պիտի
մոռնաս · անցած ջուրերու պէս
պիտի յիշես զՆի՞ ։
17 Ու կեանքդ §ի՞կէս օրուան լոյսէն
պայծառ պիտի ըլլայ՞ · ինչ խաւա-
րի մէջ ես , առտուան պէս պիտի
ըլլաս ·
18 Ես ապահով պիտի ըլլաս , ինչու
որ յոյս կայ †Էվէի · պիտի փորես ,
ու ‖ապահովութեամբ քնանաս ։
19 Ես պիտի պառկիս , ու վախցը-
նող պիտի չըլլայ · ու շատերը հրու
երեսդ պիտի փնտռեն ։
20 Բայց ՝ամբարիշտներուն աչքերը
պիտի նուաղին , ու անոնց ապաս-
տանարան պիտի ‡չգտնուի , ու
Ոյոյսերնին հոգեվարութիւն պիտի
ըլլայ ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Յոբ իր անձին չաստպովութիւն կ՚ընէ իր բա-
րեկամներուն դէմ՝ որոնք զինքը կը յանդիմա-
նէին ։ 7 Աստուծոյ ամենակարողութիւնը կը
խոստովանի ։

1 Ու Յոբ պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ ,
2 Արդարև ժողովուրդը դուք էք ,
ու իմաստութիւնը ձեզի հետ պիտի
մեռնի ։
3 —Ես ալ ձեզի պէս խելք ունիմ՝ ,
ես ձեզմէ նուազ չեմ · ու ասանկ
բաներ †† ով չգիտեր՞ ։
4 Ի՞ր բարեկամին Յոբը եղող *բզ-

Ի՞ եղբ · Թ · 13 ։
‖ԵԲՐ · քեզի կը մտացը-
նէ ։
‡ Ժող · գ · 11 ։ Հռով · ժա · 33 ։
†Գլ·Թ·12։ Ժբ · 14 ։ Ցայս · գ · 7 ։
ՙԳլ·Թ·12։
ՂՍաղ · Ժ · 11 ։ 14 ։ Լե · 22 ։ ղդ · 11։
ՙՍաղ · հդ · 22 ։ ղբ · 6 ։ Ժող · գ · 18։ Հռով · ա · 22 ։
ԸԳլ · ե · 8 ։ իբ · 21 ։
Ըաթագ · է · 3։ Սաղ · Ն· 8 ։
ՃՍաղ · ձբ · 9 ։ ճխգ · 6 ։
ՙՍաղ · ՃԱ · 3 ։
ԼՏմս Ծն · գ · 5 ։ 6 ։ Գլ · Իբ · 26։ Սաղ · ՃԺԹ · 6 ։ ա Ցօհ · գ · 21 ։
Ի՞ես · կն · 16։
§ԵԲՐ · կես օրէն պիտի բարձրա-
նայ ·
ՃՍաղ · Լէ · 6։ ՃԺբ · 4։ Ես · ձբ · 8 · 10 ։
ՂՂե · իգ · 5 ։ 6 ։ Սաղ · գ · 5 ։ գ · 8։ Ա-
մոս · գ · 24։
ՀՍաղ · խե · 12 ։
ՃՂե · իգ · 16 ։ բ Օր · Իբ · 65 ։
‡ ԵԲՐ · կոր-
ուած ,
ՂԳլ · բ · 14 ։ Ժբ · 14 ։ Ա-
մոս · Ժա · 7 ։

—Գլ·Ժգ·2։
†† ԵԲՐ · ո-
րո՞ն քովը չկայ ։
ԲԳլ·Ժգ·10։ ԺԷ · 2 , 6 ։ իա · 3 ։ Լ · 1 ։

*ԵԲՐ · քովը

ԲՍաղ · ճԼԹ · 1 ։

ՃԻա · գ · 11 ։
ՙԳլ·Թ·12։ 15 , 20 , 21 ։
ԼՍաղ · իե · 18 ։
†կա՛՛ Իսկ ՚ի՞ր որ ՚ԷԼ-
լուխս վեր-
ցընեմ ,
Ի՞ես · լը · 13 ։ Ողբ · գ · 10 ։
‡ԵԲՐ · զար-
մանալի
ՃԳլ·գ·11 ։

§ Տես գԼ · է · 6 , 16 ։ բ · 9 ։ Սաղ · ԼԹ · 5 ։
հԳլ·է·16 , 19 ։ Սաղ · ԼԹ · 13 ։
ՙՍաղ · ձբ · 12 ։
ՂՍաղ · իգ · 4 ։

—Գլ·ը·16։ Ժ · 7 ։

Ն ք · ը՛ք · Իբր 1520

† Սաղ · ղ · 15 ։

† ԳԼ · իա · 7 · Սաղ · լ՛ · 1 · 35 ։ Նգ · 11 · 12 ։ զբ · 7 ։ Երեմ · ժբ · 1 ։ Մաղ · գ · 15 ։

* Եբր · կը բերէ ։

Ի Թես · ժզ · 22 ։ Դան · ե · 23 ։ Գոր · ժէ · 28 ։

Ղ ԳԼ · լդ · 3 ։

Ի ԳԼ · գ · 30 ։

Ը ԳԼ · լբ · 7 ։

Բ ԳԼ · թ · 4 ։ լդ · 5 ։

ժ ԳԼ · ժա · 10 ։

Իե · իբ · 22 ։ Ցայտ · գ · 7 ։

Լ Թագ · ը · 35 ։ ժէ · 1 ։

Ի Ցն · է · 11 · ՃՃ ։

Ժ Հմր 13 ։

Լ Թագ · ժե · 31 ։ ժէ · 14 · 23 ։ Ես · ժթ · 12 ։ իթ · 14 ։ ա Կոր · ա · 19 ։

† Կ՛՝ քահանաները

Հ ԳԼ · լբ · 9 ։ Եւ · գ · 1 · 2 · 3 ։

Յ Սաղ · ձէ · 40 ։ Դան · բ · 21 ։

Ղ Դան · բ · 22 ։ Մաա · ժ · 26 ։ ա Կոր · գ · 5 ։

հղ եմ ես . բայց ով որ † Աստուծոյ աղաղակէ , Ա-փո-ո-ֆ պատասխան կու տայ անոր . արդար ո՛ր կատարեալ մարդը ծաղր կ՛ըլլայ ։

5 Ոտքը սահելու վրայ եղողը՝ հանգիստ կ՚առնէ վրդովին կարծեացը համմատ՝ անպիտան ջահ մըն է ։

6 † Գողերուն վրանները յաջողութեան մէջ են , ու զԱստուած բարկացնողները ապահով են , որոնց ձեռքը Աստուած ա-ո-ֆո-ՐԻ-մ-ՔԻ * կը լեցնէ ։

7 Բայց աղէ՝ անասուններուն հարցուր , որ քեզի սորվեցընեն , ու երկինքի թռչուններուն՝ որ քեզի իմացընեն ։

8 Կամ թէ երկրին զրուցէ , ու անիկայ քեզի պիտի սորվեցընէ . ծովուն ձուկերը անդամ քեզի պիտի պատմեն ։

9 Ա՛ս ամէն բաներով ո՞վ չգիտեր , թէ ասիկայ ընողը Ցերոջը ձեռքն է .

10 † Որ ամէն ապրողին անձը ու բոլոր մարդկային մարմնոյ հոգին ա-նոր ձեռքն է ։

11 Ա՛ԻԹԷ ականջը խօսքերը չորոշեր , ինչպէս որ † քիմքը կերակուրին համը կ՚առնէ ։

12 Ը Իմաստութիւնը ծերերուն քովն է , ու հանճարը՝ օրերուն շատութեանը մէջ ։

13 Բ Անոր քովն է իմաստութիւնը ու զօրութիւնը . հանճարը ու իմաստութիւնը Անորն է ։

14 Ահա ժ Ան կը փլցընէ , ու ա՛լ չշինուիր . է՛րէ որ մէկուն վրայ գոցէ , ալ չբացուիր ։

15 Ահա Լ Անիկայ ջուրերը կ՚արգիլէ ու կը չորնան , ու է զանոնք թող կու տայ , ու երկիրը տակնուվրայ կ՚ընէն ։

16 Ժ Զօրութիւնը ու հանճարը անոր հետն են . խաբուողը ու խաբողը անորն են ։

17 Խորհրդականները կողոպտուած կը պտրտցընէ , ու Լ դատաւորները կը յիմարեցընէ ։

18 Թագաւորներուն իշխանութիւնը կը քակէ , ու մէջքերնին չուան կը կապէ ։

19 † Նախարարները կողոպտուած կը պտրտցընէ , ու զօրաւորները կը կործանէ ։

20 Հ Հաւատարիմներուն շրթունքը կը պապանձեցընէ , ու ծերերուն խելքը կ՚առնէ ։

21 Յ Ազնուականներուն վրայ անարգութիւն կը թափէ , ու հզօրներուն գօտին կը թուլցընէ ։

22 Ղ Խորունկ բաները խաւարէն հառնելով կը յայտնէ , ու մահուան ստուերը ի լոյս կը հանէ ։

23 ‡ Ազգերը կը շատցընէ , ու զանոնք կը կորսընցընէ . ազգերը ա-ո-ֆէ-ն ան-ֆէ-ն կը տարածէ , ու զանոնք ետ կը դարձընէ ։

24 Երկրի ժողովրդոց առաջնորդներուն խելքը կ՚առնէ , ✓ ու ճամբայ չունեցող անապատներու մէջ կը մոլորեցընէ զանոնք ։

25 ✓ Անոնք առանց լոյսի մութին մէջ խարխափելով կ՚երթան . ու Դ գինովներու պէս կը մոլորեցընէ զանոնք ։

Ն · ք · ը՛ք · Իբր 1520

‡ Սաղ · ճէ · 38 ։ Ես · թ · 3 ։ իգ · 15 ։

✓ Սաղ · ղ՛ · 4 · 40 ։

✓ Բ Օր · իբ · 29 ։ ԳԼ · ե · 14 ։

Դ Սաղ · ճէ · 27 ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Ցոր իր բարեկամները կը յանդիմանէ այսօրութեան համար ։ 14 Կը խոստովանի թէ իր յոյսը Աստուծոյ վրայ է ։ 20 Կը փափաքի գիտնալ թէ ինչ են իր մեղքերը , և թէ Աստուած ինչ դիտաւորութիւնով զանիկայ նեղութեան մէջ ձգած է ։

1 Ա՛ՀԱ ա՛մէնը իմ աչքս տեսաւ , ականջս լսեց զանիկայ ու իմացաւ ։

2 Ա՛ Ձեր գիտցածը ես ալ գիտեմ . ես ձեզմէ նուաստ չեմ ։

3 Բ Բայց ես Ամենակարողին խօսելու՝ ու իմ իրաւունքներս Աստուծոյ ներկայացընելու կը փափաքիմ .

4 Սակայն դուք սուտ Խօսէէ կը շարէք . Գ ամէնդդ ալ ունայնութեան բժիշկներ էք ։

5 Երանի թէ բոլորովին լուռ կենայիք . և Գ-ա Բ-ն ձեզի իմաստութիւն պիտի սեպուէր ։

6 Հիմա իմ վիճաբանութիւնս մտիկ ըրէք , ու շրթունքներուս փաստերուն ականջ դրէք ։

7 Աստուծոյ համար անիրաւութի՞ւն կը զրուցէք , ու անոր համար նենգութի՞ւն կը խօսիք ։

8 Մի՞թէ աչառութի՞ւն կ՚ընէք անոր , կամ Աստուծոյ փաստը կը պաշտպանէք ։

9 Աղէկ է որ անիկայ ձեզ քննէ . պիտի խաբէ՞ք զանիկայ մարդ խաբելու պէս ։

10 Եթէ ծածուկ աչառութիւն ալ ընէք , անշուշտ անիկայ պիտի յանդիմանէ ձեզ ։

11 Մի՞թէ անոր փառքը ձեզ չը՞վախցըներ , ու անոր ահը ձեր վրայ չի՞յնար ։

12 Ձեր յիշատակութիւնները մոխիրի առակներ են , ձեր ‡ պատնէշները կաւէ պատնէշներու՞ պէս են ։

13 Լռեցէ՛ք իմ առջևս , ու ես խօսիմ . և ինչ որ ըլլայ՝ թող պատահի ինծի ։

14 Ինչո՞ւ համար Է մարմինս ակռաներուս մէջը կ՚առնեմ , ու Ը հոգիս ափիս մէջը կը դնեմ ։

15 Է Թէև անիկայ զիս սպաննէ , ես անոր պիտի յուսամ . Ը մանաւանդ

Գ Թես · ժբ · 3 ։

Բ ԳԼ · իգ · 3 ։ Լա · 35 ։

‡ ԳԼ · գ · 21 ։ ժզ · 2 ։

Դ Առակ · ժէ · 28 ։

‡ Կ՛՝ մարմինները կաւէ մարմիններու

Է ԳԼ · ժբ · 4 ։ Ղ Թագ · իբ · 21 ։ Սաղ · ճժթ · 109 ։

Է Սաղ · իգ · 4 ։ Ընակ · ժգ · 32 ։

Ը ԳԼ · իէ · 5 ։

Ն·Ք·ԴԲ· Իրր 1520

իմ ճամբաներս անոր առջևը պիտի պաշտպանեմ։
16 Նաև իմ փրկութիւնս անիկայ է. բայց կեղծաւորը բնաւ անոր առջևը պիտի չգայ։
17 Աղէկ մտիկ ըրէք իմ խօսքս, ու իմ ըսելիքս ձեր ականջներուն հասնի։
18 Ահա հիմա իմ դատս կարգի դրած եմ. գիտեմ որ պիտի արդարանամ։
19 Ո՞վ ինծի հետ պիտի վիճի. քանզի թէ որ հիմա լռելու ըլլամ, պիտի մեռնիմ։
20 Միայն թէ ես երկու բանը ինծի ըներ ինծի, ես ան տեղը քու երեսէդ պիտի չպահուըտիմ։
21 Ձեռքդ վրայէս վերցուր, ու քու երկիւդդ զիս չզարհուրեցընէ։
22 Ետքը դուն կանչէ, ու ես պատասխան տամ. կամ թէ ես խօսիմ, ու դուն ինծի պատասխան տուր։
23 Որչափ են իմ անօրէնութիւններս ու մեղքերս. իմ յանցանքս ու մեղքս ինծի իմացուր։
24 Ինչո՞ւ համար երեսդ կը պահես, ու զիս քեզի թշնամի կը սեպես։
25 Հովն քշուած տերևի՞ մը դէմ ահաւոր պիտի ըլլաս, կամ թէ չոր մղե՞ղ մը պիտի հալածես։
26 Որովհետև դառնութեան վճիռ կու տաս՝ ինծի, ու իմ երիտասարդութեանս անօրէնութիւնները կը ժառանգեցնես.
27 Ոտքերս կոճղի մէջ կը դնես, ու բոլոր ճամբաներս կը դիտես, ու իմ ոտքերուս շաւիղներուն նշան կը դնես։
28 Ու ան մաշին պէս ու ցեցէն կերուած լաթի պէս կը մաշի։

ԳԼ·ԺԴ

1 Ցօր շնորհք կը խնդրէ Աստուծմէ՝ կենաց կարճութիւնը ու մահուան սոսկութիւնը յառաջ բերելով։ 7 Կը խոստովանի թէ մարդուս հոգին անգամ մը նկելով՝ ալ ետ չդառնար. սակայն ինքը իր փոխոխութեանը կը սպասէ։ 16 Մարդս մեղքի պատճառաւ ապականութեան ենթակայ է։

1 Կնիկէ ծնած մարդը կարճ կեանք ունի, ու նեղութիւնով լեցուն է.
2 ծաղիկի պէս կ'ելլէ, ու կը կտրուի, ու շուքի պէս կը փախչի ու չկենար։
3 Բայց ասոնք վրայ ալ աչքերդ կը բանաս, ու զիս քու հետդ դատաստանի՞ կը բերես։
4 Անմաքուրէն ով կրնայ մաքուր հանել. բնաւ մէկը չի՞։
5 Որովհետև անոր օրերը որոշուած են. անոր ամիսներուն թիւը քու քովդ է. դուն անոր սահման դրիր, ու անիկայ չկրնար անդին անցնել.
6 Երեսդ մէկդի դարձուր անկէ, որ անիկայ հանգչի, մինչև որ վարձկանի պէս իր օրը լմնցնէ։
7 Ուան ալ թէ որ ծառը կտրուի, դեռ յոյս կայ, որ վերստին ծլի ու շառաւիղը պակաս չըլլայ։
8 Թէև անոր արմատը երկրին մէջը ծերացած ըլլայ, ու անոր բունը հողին մէջը մեռած,
9 Անիկայ ջուրին հոտէն կը ծաղկի, ու նոր տնկուած ծառի պէս ճիւղեր կ'արձակէ։
10 Բայց մարդը կը մեռնի, ու կ'երթայ. մարդը իր հոգին կ'աւանդէ, ու ետը ո՞ւր տեղ է։
11 Ինչպէս որ ջուրերը ծովէն կը պակսին, ու գետը կը չորնայ ու կրցամքի,
12 Ասանկ ալ մարդը ննջելէն կը պառկի ու չելլեր. մինչև որ ալ երկինք չըլլայ՝ պիտի չելլեն, ու իրենց քունէն պիտի չարթննան։
13 Երանի թէ մինչև քու բարկութեանդ անցնիլը՝ գերեզմանին մէջը ծածկէիր ու պահէիր զիս. ինծի ժամանակ մը որոշէիր, ու ետը զիս միտդ բերէիր։
14 Թէ որ մարդը մեռնի, պիտի կենդանանայ արդեօք. պատերազմիս բոլոր օրերը կսպասեմ, մինչև որ իմ փոխուելու ժամս գայ։
15 Պիտի կանչես, ու ես քեզի պատասխան պիտի տամ. քու ձեռքերուդ գործքին պիտի փափաքիս։
16 Որովհետև հիմա քայլերս կը համրես, մեղքս չես գներ։
17 Իմ յանցանքս քսակի մէջ կընքուած է, ու իմ անօրէնութեանս վրայ կարեցիր։
18 Իրաւ որ լեռը իյնալով կը կործանի, ու ապառաժը իր տեղէն կը փոխադրուի։
19 Ջուրերը կը մաշեցընեն քարերը. յորդած ժամանակնին գետնին հողերը կը քշեն կը տանին. դուն ալ մարդուն յոյսը անոնց կը կորսընցընես։
20 Դուն բոլորովին յաղթող կ'ըլլաս անոր վրայ, ու անիկայ կ'երթայ. անոր դէմքը փոխելով՝ զանիկայ կը վռնտես։
21 Անոր տղաքը պատիւ կ'ունենան, ու ինքը չգիտնար. անոնք անարգ կ'ըլլան, ու ինքը անոնց վիճակը չիմանար։
22 Միայն թէ իր վրայի մարմինը ցաւ պիտի կրէ, ու իր հոգին պիտի տրտմի իր ներսի դին։

ԳԼ·ԺԵ

1 Եղիփազ կը յանդիմանէ Ցօբը, անոր իր անձը արդարացընելը ամբարշտութիւն սեպելով։

Ն·Ք·ԴԲ· Իրր 1520

Ե Գլ·է·16, 19։ Ժ·20։ Սաղ·ղթ·13։
Ը Գլ·է·1։
Ր Հմր 14։
Ր Գլ·ԼԳ·6։ Ես·ծ·8։
Ե Գլ·Թ·34։ Լէ·7։
Ի Սաղ·ղթ·10։
Լ Ր Օր·լբ·20։ Սաղ·ժգ·1։ Խդ·24։ Ծբ·14։ Ես·բ·17։
Խ Ր Օր·լբ·42։ Հառվ.ա·21։ Գլ·ժզ·9։ ԺԹ.11։ Լձ·10։ Ողբ·բ·5։
Ծ Ես·խբ·3։
Ա Եբ.Գաղ.Նուիրեալ. Ներ կը գրես
Ի Գլ·ի·11։ Սաղ·իե·7։
Հ Գլ·Լձ·11։
Ա Գլ·է·7։ Ժզ·բ·23։
Բ Գլ·բ·9։ Սաղ·ղ·5։ 6։9։ Ճբ.11։ Ճգ·15։ Ճխդ.4։ Ես.խ·6։ Ցակ.ա·10։11։ Գ·14։ ա Պետ.ա.24։
Գ Սաղ.Ճխգ.3։
Դ Սաղ.Ճխգ.2։
Ե Յն.է.3։ Սաղ·ծա.5։ Ցօ՛.գ.6։ Հառվ.է·12։ Եփս·բ·3։
Զ Գլ·է·1։

իմ ճամբաներս անոր առջևը պիտի պաշտպանեմ։
16 Նաև իմ փրկութիւնս անիկայ է. բայց կեղծաւորը բնաւ անոր առջևը պիտի չգայ։
17 Աղէկ մտիկ ըրէք իմ խօսքս, ու իմ ըսելիքս ձեր ականջներուն հասնի։
18 Ահա հիմա իմ դատս կարգի դրած եմ. գիտեմ որ պիտի արդարանամ։
19 Ո՞վ ինծի հետ պիտի վիճի. քանզի թէ որ հիմա լռելու ըլլամ, պիտի մեռնիմ։
20 Միայն թէ ես երկու բանը ինծի ըներ ինծի, ես ան տեղը քու երեսէդ պիտի չպահուըտիմ։
21 Ձեռքդ վրայէս վերցուր, ու քու երկիւդդ զիս չզարհուրեցընէ։
22 Ետքը դուն կանչէ, ու ես պատասխան տամ. կամ թէ ես խօսիմ, ու դուն ինծի պատասխան տուր։
23 Որչափ են իմ անօրէնութիւններս ու մեղքերս. իմ յանցանքս ու մեղքս ինծի իմացուր։
24 Ինչո՞ւ համար երեսդ կը պահես, ու զիս քեզի թշնամի կը սեպես։
25 Հովն քշուած տերևի՞ մը դէմ ահաւոր պիտի ըլլաս, կամ թէ չոր մղե՞ղ մը պիտի հալածես։
26 Որովհետև դառնութեան վճիռ կու տաս՝ ինծի, ու իմ երիտասարդութեանս անօրէնութիւնները կը ժառանգեցնես.
27 Ոտքերս կոճղի մէջ կը դնես, ու բոլոր ճամբաներս կը դիտես, ու իմ ոտքերուս շաւիղներուն նշան կը դնես։
28 Ու ան մաշին պէս ու ցեցէն կերուած լաթի պէս կը մաշի։

ԳԼ·ԺԴ

1 Ցօր շնորհք կը խնդրէ Աստուծմէ՝ կենաց կարճութիւնը ու մահուան սոսկութիւնը յառաջ բերելով։ 7 Կը խոստովանի թէ մարդուս հոգին անգամ մը նկելով՝ ալ ետ չդառնար. սակայն ինքը իր փոխոխութեանը կը սպասէ։ 16 Մարդս մեղքի պատճառաւ ապականութեան ենթակայ է։

1 Կնիկէ ծնած մարդը կարճ կեանք ունի, ու նեղութիւնով լեցուն է.
2 ծաղիկի պէս կ'ելլէ, ու կը կտրուի, ու շուքի պէս կը փախչի ու չկենար։
3 Բայց ասոնք վրայ ալ աչքերդ կը բանաս, ու զիս քու հետդ դատաստանի՞ կը բերես։
4 Անմաքուրէն ով կրնայ մաքուր հանել. բնաւ մէկը չի՞։
5 Որովհետև անոր օրերը որոշուած են. անոր ամիսներուն թիւը քու քովդ է. դուն անոր սահման դրիր, ու անիկայ չկրնար անդին անցնիլ.
6 Երեսդ մէկդի դարձուր անկէ, որ անիկայ հանգչի, մինչև որ վարձկանի պէս իր օրը լմնցնէ։
7 Ուան ալ թէ որ ծառը կտրուի, դեռ յոյս կայ, որ վերստին ծլի ու շառաւիղը պակաս չըլլայ։
8 Թէև անոր արմատը երկրին մէջը ծերացած ըլլայ, ու անոր բունը հողին մէջը մեռած,
9 Անիկայ ջուրին հոտէն կը ծաղկի, ու նոր տնկուած ծառի պէս ճիւղեր կ'արձակէ։
10 Բայց մարդը կը մեռնի, ու կ'երթայ. մարդը իր հոգին կ'աւանդէ, ու ետը ո՞ւր տեղ է։
11 Ինչպէս որ ջուրերը ծովէն կը պակսին, ու գետը կը չորնայ ու կրցամքի,
12 Ասանկ ալ մարդը ննջելէն կը պառկի ու չելլեր. մինչև որ ալ երկինք չըլլայ՝ պիտի չելլեն, ու իրենց քունէն պիտի չարթննան։
13 Երանի թէ մինչև քու բարկութեանդ անցնիլը՝ գերեզմանին մէջը ծածկէիր ու պահէիր զիս. ինծի ժամանակ մը որոշէիր, ու ետը զիս միտդ բերէիր։
14 Թէ որ մարդը մեռնի, պիտի կենդանանայ արդեօք. պատերազմիս բոլոր օրերը կսպասեմ, մինչև որ իմ փոխուելու ժամս գայ։
15 Պիտի կանչես, ու ես քեզի պատասխան պիտի տամ. քու ձեռքերուդ գործքին պիտի փափաքիս։
16 Որովհետև հիմա քայլերս կը համրես, մեղքս չես գներ։
17 Իմ յանցանքս քսակի մէջ կընքուած է, ու իմ անօրէնութեանս վրայ կարեցիր։
18 Իրաւ որ լեռը իյնալով կը կործանի, ու ապառաժը իր տեղէն կը փոխադրուի։
19 Ջուրերը կը մաշեցընեն քարերը. յորդած ժամանակնին գետնին հողերը կը քշեն կը տանին. դուն ալ մարդուն յոյսը անոնց կը կորսընցընես։
20 Դուն բոլորովին յաղթող կ'ըլլաս անոր վրայ, ու անիկայ կ'երթայ. անոր դէմքը փոխելով՝ զանիկայ կը վռնտես։
21 Անոր տղաքը պատիւ կ'ունենան, ու ինքը չգիտնար. անոնք անարգ կ'ըլլան, ու ինքը անոնց վիճակը չիմանար։
22 Միայն թէ իր վրայի մարմինը ցաւ պիտի կրէ, ու իր հոգին պիտի տրտմի իր ներսի դին։

ԳԼ·ԺԵ

1 Եղիփազ կը յանդիմանէ Ցօբը, անոր իր անձը արդարացընելը ամբարշտութիւն սեպելով։

Ն·Ք·ԴԲ· Իրր 1520

Ե Գլ·է·16, 19։ Ժ·20։ Սաղ·ղթ·13։
Ը Գլ·է·1։
Ր Հմր 14։
Ա Կամ՝ ապաքանութիւն կը տեսնէ.
Բ Յաղ·ծ. 26։ Ես.ծա. 6։ կե·17։ կգ·22։ Գոր·գ·21։ Հառվ.բ·20։ Ր Պետ.գ·7։ 10։11։ Ցայտ.ի·11։ իա·1։
Գ Յաղ·ճր·26։ Ես.ծա. 6։ կե·17։ կգ·22։ Գոր·գ·21։ Հառվ.բ·20։ Ր Պետ.գ·7։ 10։11։ Ցայտ.ի·11։ իա·1։
Դ Գլ·ժգ·15։ Լ Հմր 7։
Ե Գլ·ժգ·22։
Զ Գլ·ժ·6։ 14։ժգ·27։ լա·4։ Լձ·21։ Սաղ·ծգ·8։ ճլթ.1։2։3։ Ռոմ.է.21։ Երեմ.լբ·19։
Է Ր Օր·լբ·34։ Ովս·ժգ·12։
Ը Կամ՝ աւելցուցիր։
Թ Յաղ·թ·5։ Ես·կգ·16։

Ն. Ք. ԴԲ. ԻՐՐ 1520

17 Աստուածութիւններով կ'ապացուցանէ չար մարդոց անհանգստութիւնը ։

1 Ա՛ն ատենը Եղիփազ Թեմանացին պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,

2 Միթէ իմաստուն մարդը հովի պէս * խօսքերով պատասխան պիտի տա՞յ , ու իր փորը արեւելեան հովով պիտի լեցնէ՞ ։

* Եբր. գիտութիւնով ։

3 Պարապ խօսքերով պիտի վիճաբանի՞ , ու անանկ զրոյցներով՝ որոնք օգուտ մը չունին ։

4 Մանաւանդ դուն երկիւղը կը խափանես , ու Աստուծոյ մատուցելու աղօթքը կ'արգիլես ։

5 Որովհետեւ բերանդ քու անօրէնութիւնդ կը ցուցնէ , ու նենգաւորաց լեզուն ընտրեցիր ։

6 – Քու բերանդ քեզ պիտի դատապարտէ , ու չէ թէ ես , եւ քու շրթունքներդ քեզի դէմ պիտի վկայեն ։

– Ղու. ԺԹ. 22 ։

7 Առջի ծնած մարդը դո՞ւն ես . ♭ կամ բլուրներէն առա՞ջ ստեղծուեցար ։

♭ Սաղ. Ղ. 2 ։ Առակ. Ը. 25 ։

8 ‡ Աստուծոյ գաղտնեացը ունկնդիր եղա՞ր . և իմաստութիւնը միայն քեզի՞ պահեցիր ։

‡ Հռով. ԺԱ. 34 ։ ա Կոր. Բ. 11 ։

9 ⊤ Ի՞նչ գիտես դուն՝ որ մենք չենք գիտեր . ի՞նչ բանի տեղեկութիւն ունիս որ մենք չունինք ։

⊤ ԳԼ. ԺԳ. 2 ։

10 ⊦ Մեր մէջերնիս ճերմակ մազերով ու խիստ ծեր մարդիկ ալ կան , որոնք տարիքով քու հօրմէդ աւելի մեծ են ։

⊦ ԳԼ. ԼԲ. 6 , 7 ։

11 Միթէ քի՞չ կը թուին քեզի Աստուծոյ մխիթարութիւնները , † ու քեզի ըսուած մեղմ խօսքերը՞ ։

† Կամ՝ Ծածուկ բան մը ունի՞ս արգեօք ։

12 Քու սիրտդ ո՞ւր կը տանի քեզ , ու աչքերդ ի՞նչ բանի կ'ակնարկեն ,

13 Որ հոգիդ Աստուծոյ դէմ դարձնելով՝ բերնէդ ասանկ խօսքեր կը հանես ։

14 ⊏ Մարդը ի՞նչ է՝ որ մաքուր ըլլայ , ու կնիկէ ծնածը՝ որ արդարանայ ։

⊏ Գ Թագ. Ը. 46 ։ Բ Մն. Զ. 36 ։ ԳԼ. ԺԴ. 4 ։ Սաղ. ԺԴ. 3 ։ Առակ. Ի. 9 ։ Ժող. Է. 20 ։ ա Յոհ. Ա. 8 , 10 ։

15 ⊦ Ահա Աստուած իր սուրբերուն չհաւատար . ու երկինքը անոր աչքերուն առջեւ մաքուր չէ .

⊦ ԳԼ. Դ. 18 ։ ԻԵ. 5 ։

16 ⊏ Ո՞ւր կը մնայ գարշելի ու պիղծ մարդը՝ ⊓ որ անօրէնութիւնը ջուրի պէս կը խմէ ։

⊏ ԳԼ. Փ. 19 ։ Սաղ. ԺԴ. 3 ։ ԾԳ. 3 ։

17 Քեզի իմացնեմ , մտիկ ըրէ ինծի , ու տեսածս պատմեմ քեզ .

18 Ինչ որ իմաստունները յայտնեցին , ու բնաւ չծածկեցին ⊧ իրենց հայրերէն [illegible] ։

⊓ ԳԼ. ԼԴ. 7 ։ Առակ. ԺԹ. 28 ։ ⊧ ԳԼ. Ը. 8 ։

19 (Երկիրը անոնց միայն տրուեցաւ , ու ⊦ անոնց մէջէն օտարական մը չանցաւ ։)

⊦ Յովէլ. Գ. 17 ։

20 Չարը իր բոլոր օրերուն մէջ տանջանք կը կրէ . ∟ ու բռնաւորին քիչ տարիներ պահուած են ։

∟ Սաղ. Ղ. 12 ։

21 Վախերու ձայնը անոր ականջն է . ⊦ խաղաղութեան մէջ անոր վրայ կործանիչը պիտի գայ .

⊦ ա Թես. Ե. 3 ։

22 Զհաւատար որ մութէն պիտի ելլէ . ու անիկայ սուրի պահուած է ։

23 ⊧ Հացը ո՞ւր է ըսելով՝ թափառական կը պտըտի . գիտէ որ ⌇ մութ օրը պատրաստ է և իր ձեռքն է ։

⊧ Սաղ. ԾԹ. 15 ։ ՃԹ. 10 ։ ⌇ ԳԼ. ԺԸ. 12 ։

24 Նեղութիւնը ու տառապանքը զանիկայ կը վախցընեն , ու պատերազմի պատրաստուած թագաւորի պէս անոր վրայ յաղթող կ'ըլլան ։

25 Ինչու որ Աստուծոյ դէմ ձեռք վերցուց , ու Ամենակարողին դէմ հպարտացաւ ։

26 Անոր վրայ կը յարձակի ‡ գոռոզութեամբ , ու իր ասպարներուն թանձր գմբեթներովը ։

‡ Եբր. պարանոցով ։

27 Որովհետեւ իր երեսը ճարպով ծածկեց , ու երիկամունքները պարարտութիւնով գոցեց ։

28 Եւ անիկայ աւերակ քաղաքներու մէջ բնակեցաւ , ու կործանելու մօտեցած անշէն տուներու մէջ ։

29 Անիկայ պիտի չհարստանայ , անոր ստացուածքները հաստատ պիտի չըլլան , ու անոնց շատութիւնը երկրիս վրայ պիտի չտարածուի ։

30 Մութէն պիտի չդառնայ . բոցը պիտի չորցընէ անոր ճիւղերը , ու ⊂ Աստուծոյ բերնին շունչովը պիտի ոչնչանայ ։

⊂ ԳԼ. Դ. 9 ։

31 Խաբուելով ⊃ ունայնութեան չվստահի , վասն զի անոր փոխարէնը ունայնութիւն պիտի ըլլայ ։

⊃ Եսա. ԾԹ. 4 ։

32 ⊐ Օրերը չլմնցած պիտի կտրուի , ու ճիւղերը նորէն պիտի չկանանչին .

⊐ ԳԼ. ԻԲ. 16 ։ Սաղ. ԾԵ. 23 ։

33 Որթի պէս իր ագոխը պիտի թափէ , ու ձիթենիի պէս իր ծաղիկները պիտի թօթափէ ։

34 Ինչու որ կեղծաւորներուն ժողովը ամայի պիտի ըլլայ , ու կաշառք առնողներուն վրանները կրակը պիտի այրէ ։

35 ⊄ Անոնք թշուառութիւն կը յղանան , անօրէնութիւն կը ծնանին , ու սրտերնին խաբէութիւն կը պատրաստէ ։

⊄ Սաղ. Է. 14 ։ Եսա. ԾԹ. 4 ։ Ովս. Ժ. 13 ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Յոբ իր բարեկամները կը յանդիմանէ՝ զանոնք անգութ անուանելով . 7 իր վիճակին թշուառութիւնը կը ցուցնէ . 17 իր անմեղութիւնը կը հաստատէ ։

1 Ե՛ւ Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,

2 Ես ասոնց պէս շատ բաներ լսած եմ . – ամէնքդ ալ ձանձրութիւն տուող մխիթարիչներ էք ։

– ԳԼ. ԺԳ. 4 ։

3 Դատարկ խօսքերը ծայր ունի՞ն . եթէ ոչ ի՞նչ բանէ դրդուած պատասխան կու տաս ։

Ն·Ք·ԳԲ· Ի՛ր 1520

4 Ես ալ ձեզի պէս կրնայի խօսիլ· թէ որ ձեր անձը իմ անձիս տեղը ըլլար, կրնայի ձեզի դէմ խօսքեր դիզել, ու ի ձեզի դէմ գլուխս ե-
բերցընել։
5 Սա՛ւն իմ բերնովս ձեզ կը զօ-
բացընէի· ու շրթունքներուս շար-
ժումը չէր դադրեցներ զձեզ փարա-
տէր։
6 Թէ որ խօսիմ՝ տրտմութիւնս չփարատիր, և թէ որ լռեմ, ի՞նչ կը պակսի ինծմէ։
7 Բայց հիմա զիս յոգնեցուց· բո-
լոր *տունս ամայի ըրիր·
8 Նաև զիս բռնեցիր, ու ասիկա ինձ դէմ վկայութիւն մըն է· ու իմ նիհարութիւնս ինծի դէմ ել-
լելով՝ երեսիս վրայ վկայութիւն կ'ընէ։
9 †Անոր բարկութիւնը զիս պատ-
ռեց, ու ինծի թշնամի եղաւ· ակ-
ռաները իմ վրաս կրճտեց· †թշնամիս սուր աչքերով ինծի նայեցաւ։
10 Բերանները վրաս բացին, ու զիս նախատելու համար՝ ծնօտներուս ապտակ զարկին· իմ մէկտեղ վրաս ժողվուեցան։
11 Աստուած զիս ամբարշտին յանձնեց, ու անօրէններուն ձեռ-
քը ձգեց։
12 Հանգիստ էի, ու զիս ձնչեց, ու վիզէս բռնելով՝ զիս ջախջախեց, ու ի զիս իրեն նշան դրաւ։
13 Անոր աղեղնաւորները իմ բոլոր-
տիքս առին· երիկամունքներս կը խոցէ, ու ինծի չխնայեր· լեղիս գետինը կը թափէ։
14 Կոտորածի վրայ կոտորած բնե-
լով՝ զիս կոտրեց· իմ վրաս զօրա-
ւորի մը պէս յարձակեցաւ։
15 Մորթիս վրայ քուրձ կարեցի, ու ‡եղջիւրս §հողով աղտոտեցի։
16 Երեսս լալէն ‖ուռեցաւ· ու աչ-
քիս թարթիչներուն վրայ մահուան շուք կայ·
17 Թէև ձեռքերուս մէջը անօրէ-
նութիւն չկայ, ու աղօթքս մա-
քուր է։
18 Ո՛վ երկիր, իմ արիւնս մի՛ ծած-
կեր, ու #աղաղակիս տեղ չըլ-
լայ։
19 Հիմա ալ ահա Իմ վկաս երկին-
քին մէջն է, ու փաստաբանս բարձր տեղուանքն է։
20 Ջիս ծաղր ընողները իմ բարե-
կամներս են· աչքերս Աստուծոյ առջևը արցունք կը թափեն։
21 Երանի թէ մարդս կարենար Աստուծոյ հետ վիճաբանիլ, ինչ-
պէս մարդը իր ընկերին հետ։
22 Ինչու որ քիչ տարիներ անցնելէն եղբը՝ դանակ ճամբայ մը պիտի

Ն·Ք·ԳԲ· Ի՛ր 1520

երթամ, ուսկից որ ալ պիտի չըդառնամ։

ԳԼ· ԺԷ

1 Ցոր մարդոց ձեռքէն Աստուծոյ կը բողոքէ։ 6 Մարդոց՝ տառապեալներուն հետ անգթու-
թեամբ վարուիլը թէև արդարը կ'ապշեցնէ, բայց չյուսահատեցներ։ 11 Ցոր կ'ըսէ նաև՝ թէ իր յոյսը կեանքի վրայ չէ, հապա մահուան վրայ։

1 Շունչս կը նուազի, օրերս կը մարին, —գերեզմանը ինծի ի՛ր-
դաբ։
2 Չէ՞ որ ծաղր ընողներ կան իմ քովս· ու աչքս անոնց ի՛վ-
ճռութեանքովը դիշերը կ'անցընէ։
3 Ա՛ղէքս քովդ ինծի երաշխաւոր մը դիր· ո՞վ կայ որ իմ ձեռքս բռնէ։
4 Ինչու որ դուն իմաստութիւնը անոնց սրտին ծածկեցիր· անոր հա-
մար պիտի չբարձրացընես զանոնք։
5 Ո՛վ որ էր §բարեկամները կողոպ-
տուելու կը մատնէ", անոր տղոցը աչքերը պիտի նուաղին։
6 Ջիս ժողովուրդներուն առակ ըրաւ· անոնց առջևը զզուելի եղայ։
7 Նաև ի՛ւաչքերս տրտմութենէն շլացան, ու #անդամներս բոլորը ան-
դամները շուքի պէս եղան։
8 Ուղիղները աս բանիս վրայ պիտի զարմանան, և անմեղները պիտի արթընուան կեղծաւորին դէմ։
9 Ու արդարը հաստատ պիտի կե-
նայ իր ճամբուն մէջ, և ձեռք ունեցողը երթալով պիտի զօրանայ։
10 Բայց դուք ամէնքդ ալ ի՛դարձէք ու եկէք, ինչու որ ձեր մէջը իմաստուն չեմ գտներ։
11 ի՛մ օրերս անցան, իմ դիտա-
ւորութիւններս՝ սրտիս խոր-
հուրդները խափանեցան։
12 Գիշերը ցորեկի փոխուեցաւ, ա-
լոյսը ¤խաւարին մօտեցաւ"։
13 Միայն գերեզմանին կը սպասեմ, որ իմ տունս պիտի ըլլայ· անկո-
ղնիս մթութեան մէջ փռեցի։
14 Ապականութեանը աղաղակեցի՝ ըսելով, Դո՛ւն իմ հայրս ես· և որ-
դերուն՝ Դո՛ւք իմ մայրս ու քոյրս էք։
15 Ու հիմա ո՞ւր է իմ յոյսս· իմ յոյսս ո՞վ պիտի տեսնէ։
16 ի՛ գերեզմանին առանձնութեանը մէջ պիտի իջնէ, երբոր ի՛մ-
կտեղ հողին մէջը հանգստանանք։

ԳԼ· ԺԸ

1 Բաղդատ կը յանդիմանէ Ցորը՝ դանիկայ ինք-
նահաւան ու անհամբեր անուանելով։ 5 Ճա-
րերուն թշուառութիւնները։

1 Ո՞ն առեր Բաղդատ Սօքեցին պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ,

* Եբր· ժա-
ղովս
† Կա՛մ· խոր-
հուրդներով ծած-
կեցիր։
‡ Գլ· ժ· 16, 17։
§ Գլ· ժգ· 24։
‖ Սաղ· իր· 13։ Ողբ· գ· 30։ Միք· ե· 1։
Սաղ· լե· 15։ Գլ· ա· 15, 17։
¤ Գլ· է· 20։
* Գլ· լ· 19։ Սաղ· է· 3։
† Կա՛մ՝ հողի մէջ
‡ Կա՛մ՝ կար-
մըրեցաւ։
§ Գլ· իե· 9։ Սաղ· կզ· 18, 19։
# Հռով· ա· 9։
* Գլ· լա· 35։ Ժող· գ· 10։ Ես· խե· 9։ Հռով· թ· 20։
† Ժող· ժբ· 5։
§ Կա՛մ՝ բա-
րեկամնե-
րուն չողջո-
յրթուե-
թիւն կ'ընէ։
† Գլ· լ· 9։ Սաղ· գ· 7։ լա· 9։
‡ Սաղ· իդ· 4։
§ Կա՛մ՝ խա-
ւարին առ-
ջևէն կարճ եղաւ։
† Գլ· ժբ· 13։ Գլ· գ· 17, 18, 19։

Ն · ք · գ · Ք · Իրբ 1520

2 Ե՞րբ ատ խօսքերը պիտի հատ-
ցընէք . հասկըցէք , ու անկէ ետքը
խօսինք ։
3 Ինչո՞ւ համար *անասնոց պէս
համարուինք , ** աչքերնուդ առ-
ջին անմաքուր սեպուինք ։
4 (Ի՞նչ բարկութիւնովը զինքը կը
պատառէ .) միթէ երկիրը քեզի
համար երեսի վրայ պիտի ձգուի՞ ,
ու ապառաժը իր տեղէն պիտի
փոխադրուի՞ ։
5 Անշուշտ Ամբարշտին լոյսը պի-
տի մարի , ու անոր կրակին բոցը
լոյս պիտի չտայ .
6 Անոր վրանին մէջ լոյսը պիտի
խաւարի , ու անոր ճրագը անոր
վրայ պիտի մարի ։
7 Անոր զօրութեանը քայլերը նե-
ղութիւն պիտի կրեն , ու Ⱥանոր
խորհուրդը զանիկայ գետինը պիտի
զարնէ ։
8 Ինչու որ Ⱬիր ոտքերովը ուռ-
կանի մէջ պիտի բռնուի , ու ցանցի
վրայ պիտի քալէ ։
9 Վարմը *նոր գարշապարը պիտի
բռնէ . ** Ⱥաւարառուն անոր պի-
տի յաղթէ ։
10 Անոր համար գետնին մէջը թա-
կարդ պահուած է , ու *նոր ճամ-
բուն վրայ որոգայթ ։
11 ԸԱրհաւիրքը զանիկայ ամէն կող-
մէն պիտի պաշարէ , ու զանիկայ
իր ոտքերովը ասդին անդին պիտի
վազցընէ ։
12 Անոր զօրութիւնը պիտի անօ-
թենայ , ու Ր կորուստը անոր քովը
պատրաստ է ,
13 Որ անոր մորթին ոյժը պիտի ու-
տէ . մահուան առջինեկը պիտի
ուտէ անոր ոյժը ։
14 Ⱦանոր վստահութիւնը իր վրա-
նէն պիտի կտրուի . ու անիկայ
դէպ ՚ի զարհուրանաց թագաւորը
պիտի քշուի ։
15 Անոր վրանին մէջը ՚ի-ոչ-ինչ պիտի բնակի , որ *ծծումբ իրը
պիտի չըլլայ . ** անոր բնակարա-
նին վրայ ծծումբ պիտի ցանուի ։
16 Ⱨանոր արմատները տակէն պիտի
չորնան , ու վերէն ճիւղերը պիտի
կտրուին ։
17 ԼԱնոր յիշատակը երկրէն պիտի
կորսուի , ու անոր անունը հրա-
պարակներուն մէջը պիտի չզրու-
ցուի ։
18 Անիկայ լոյսէն խաւարը պիտի
քշուի , ու անիկայ աշխարհէն
պիտի վռընտուի ։
19 Ⱨիր ժողովուրդին մէջ ոչ զաւակ
պիտի ունենայ և ոչ թոռ , ու ա-
նոր բնակութիւններուն մէջ մէկը
պիտի չմնայ ։
20 *Ետքինները Ⱬանոր օրուանը վը-

Ն · ք · գ · Ք · Իրբ 1520

բայ պիտի զարմանան , ու †առա-
ջինները պիտի սոսկան ։
21 Արդարև ամբարշտին բնակա-
րանները ասանկ պիտի ըլլան , ու
Ⱡ զԱստուած չճանչցողին տեղը ա-
սանկ է ։

Գ Լ · Ժ Թ

1 Ցոր իր բարեկամներուն անգթութենէն կը գանգատի , 21 , 28 կը խնդրէ որ իր վրայ գութ ունենան ։ 23 Մեռելոց յարութիւն առնելը կը խոստովանի ։

1 Յու Ցոր պատասխան տուաւ ու
բսաւ ,
2 Մինչև Ե՞րբ հոգիս պիտի վշտա-
ցընէք , ու զիս խօսքերով պիտի
ձեղէք ։
3 Արդէն *տասը անգամ է որ զիս
կը մեղադրէք . չէք ամչնար որ զիս
կ՚ապշեցընէք ։
4 Եւ թէ որ յիրաւի ես սխալեր
եմ , իմ սխալմունքս իմ քովս կը
մնայ ։
5 Թէ որ անպատճառ Ⱡ ամբարտա-
ւանութեամբ խօսիլ կ՚ուզէք ինծի
դէմ , ու ամօթս երեսս գարնել ,
6 Գիտցէք ուրեմն որ զիս Աստուած
կործանեց , ու իր ցանցը իմ վրաս
գարձուց ։
7 Ահա Ընդ Ⱡ անիրաւութեանը
համար կ՚աղաղակեմ , ու պատաս-
խան տուող չկայ . կը բողոքեմ ,
բայց դատաստան չկայ ։
8 Ⱡ Անիկայ իմ ճամբաս գոցեց , ա-
նանկ որ չեմ կրնար անցնիլ . իմ
շաւիղներուս վրայ խաւար դրաւ ։
9 Ⱦ Զիս իմ փառքէս մերկացուց ,
ու գլխէս թագը վերցուց ։
10 Զիս ամէն կողմէն աւրեց , ու ես
գացի , ու իմ յոյսս ծառի մը պէս
արմատէն խլեց ։
11 Անոր բարկութիւնը իմ վրաս
բորբոքեցաւ , ու Ⱡ զիս իր թշնա-
միներուն կարգը դրաւ ։
12 Անոր գունդերը մէկտեղ եկան ,
Ը ու ճամբանին ինծի դէմ պատ-
րաստեցին , ու վրանիս բոլորտիքը
բանակեցան ։
13 Ⱡ Անիկայ իմ եղբայրներս ինծմէ
հեռացուց , ու յիրաւի ծանօթ-
ներս օտարացան ինծմէ ։
14 Ազգականներս ձգ թողուցին , ու
իմ ճանչցորներս զիս մոռցան ։
15 Իմ տունս բնակողները ու աղա-
խիններս զիս անծանօթ մէկ մը սե-
պեցին . ** անոնց աչքին առջևը
օտարական եղայ ։
16 Ծառաս կանչեցի , ու անիկայ
պատասխան չտուաւ , թէև բեր-
նովս անոր աղաչեցի ։
17 Իմ շունչս ատելի եղաւ կնոջս , ու
իմ աղաչանքներս՝ իմ մօր որովայ-
նին որդւոցը ։
18 ԸՓոքր տղաքն ալ զիս կ՚անարգեն ,

Ն · ք · գ · Ք · Իրբ 1520

† Կ՚ար ա-
րևելք բը-
նակողները
Ⱡ Երեմ . թ .
3 · ժ · 25 ·
ա Թես . գ .
5 · բ Թես .
ա · 8 · Տիս .
ա · 10 ։

Ⱡ Ես . լա .
7 · Ղե · Իմ .
26 ։

Ⱡ Սաղ . լթ .
16 ։

Ⱡ Գլ . գ . 23 ·
Սաղ . ԽԸ .
8 ։

Ⱦ Սաղ . ԽԹ .
44 ։

Ⱡ Գլ . Ժ .
24 · Ոգո .
բ . 5 ։

Ը Գլ . Լ . 12 ։

Ⱡ Սաղ . Լ .
11 · Լ . 11 ·
կԹ . 8 · ԽԸ .
8 , 18 ։

ԸԳ Թագ . բ .
23 ։

Ն·Բ·ԳԲ· Իբր 1520

ու երբոր կ'ելլեմ, ինծի դէմ կը խօսին։

19 Բ Իմ ոսկորներս մորթիս բարեկամներս ինծմէ զզուեցան, ու իմ սիրականներս ինծի դէմ դարձան։

20 Ոսկորներս մորթիս ու մարմնոյս փական. միայն ակռաներուս կաշիովը ազատեցայ։

21 Ով իմ բարեկամներս՝ գո՛ւք ողորմեցէք ինծի, ողորմեցէք ինծի. Աստուծոյ ձեռքը ինծի դպաւ։

22 Ինչո՞ւ Աստուծոյ պէս զիս կը հալածէք, ու մարմինէս չէք կշտանար։

23 Երանի՜ թէ հիմա խօսքերս գրուէին. երանի՜ թէ դիրքի մը մէջ քանդակուէին.

24 Երկաթէ գրիչով կապարի վրայ — քարի վրայ յաւիտեան փորագրուէին։

25 Վասն զի գիտեմ որ իմ * Փրկիչս ողջ է, ու անիկայ վերջին ժամանակը պիտի ելլէ † երկրի վրայ։

26 Ու թէև մորթէս ետքը աս ալ փճանայ, բայց Ի իմ մարմնովս ՂԱստուած պիտի տեսնեմ,

27 Որն որ ես ինծի համար պիտի տեսնեմ, ու իմ աչքերս պիտի դիտեն զանիկայ, և ոչ թէ ուրիշինը. երիկամունքներս իմ ներսի դիս կը հալին։

28 Պէտք էր ըսէիք՝ Ֆ Ինչո՞ւ կը հալածենք զանիկայ. որովհետև բանին արմատը իմ վրաս գտնուեցաւ։

29 Սուրէն վախցէք. ինչու որ բարկութեան պատիժը սուրն է, Ո որ գիտնաք թէ դատաստան կայ։

ԳԼ. Ի

1—29 Սոփար չարերուն վիճակը ու բաժինը կը ցուցընէ։

1 Ա Ն ատենը Սոփար Նեեմացին պատասխան տուաւ ու ըսաւ.

2 Ասոր համար իմ խորհուրդներս ինծի պատասխան տալ կու տան, ու ասոր համար կ'արտորամ։

3 Զիս խայտառակող յանդիմանութիւնը լսեցի. բայց Է՛ հոգիս ԱՆէց՝ իմաստութենէս պատասխան տալ կը ստիպէ զիս։

4 Դուն ասիկայ գիտե՞ս՝ որ 'ի յաւիտենից մարդս երկրի վրայ դրուեցաւ 'ի վեր,

5 Ա Նզգամին յաղթանակը բիչ ժամանակ կը տեւէ, ու կեղծաւորին ուրախութիւնը մէկ վայրկեանի համար է։

6 Բ Թէև անոր փառաւորութիւնը մինչև երկինքը ելլէ, ու գլուխը ամպերուն հասնի,

7 Է Իր աղբին պէս յաւիտեան պի-

Ն·Բ·ԳԲ· Իբր 1520

տի ոչնչանայ, ու զինքը տեսնողները պիտի ըսեն, Ո՞ր է անիկայ։

8 Տ Երազի պէս պիտի թռչի, ու պիտի չգտնուի. ու գիշերուան ցնորքի պէս պիտի փախչի։

9 Է Զանիկայ տեսնող աչքը ալ պիտի չտեսնէ. ու անոր բնակեցած տեղը ալ պիտի չնայի անոր։

10 Անոր զաւակները Ձաղքատներէն չնորհք պիտի խնդրեն՝, ու անոր ձեռքերը իր Յափշտակածը ետ պիտի տան.

11 Անոր ոսկորները Է իր § երիտասարդութեան Ջղէրո՜ն պառկէ՛ վ լեցուն է. ու անոր հետ հողին մէջը պիտի պառկի։

12 Թէ որ անզգամութիւնը անոր բերնին մէջ քաղցր է, և թէ որ իր լեզուին տակը կը պահէ զանիկայ,

13 Թէ որ զանիկայ խնայէ ու չձգէ, ու իր քմացը մէջ պահէ զանիկայ,

14 Կերակուրը անոր աղիքներուն մէջ պիտի փոխուի. անոր ներսի դին քարբի լեղի դէ՛ է ըլլայ։

15 Անիկայ հարստութիւններ կուլ տուաւ, բայց պիտի փսխէ զանոնք. — Աստուած անոր փորէն դուրս պիտի հանէ զանոնք։

16 Անիկայ քարբին թոյնը պիտի ծծէ, — զանիկայ իժի լեզուն պիտի մեռցընէ։

17 Բ Անիկայ պիտի չտեսնէ վտակները, մեղրի ու կոգիի հեղեղներուն գետերը։

18 Իր աշխատանքով վաստկածը ետ պիտի տայ ու պիտի չկլլէ, ու ետ տուածը էր հարստութեանը չափ պիտի ըլլայ, ու անոր վրայ պիտի չուրախանայ։

19 Որովհետև աղքատները ձնշեց ու երեսի վրայ թողուց, ու իր չշինած տունը յափշտակեց.

20 Է Անշուշտ իր ներսի դին խաղաղութիւն պիտի չզգայ, ու ցանկացածը պիտի չկրնայ ազատել։

21 Անոր ուտելու բան մը պիտի չմնայ, անոր համար անոր յաջողութիւնը հաստատ պիտի չըլլայ։

22 Առատութեամբ լեցուն եղած ժամանակն ալ նեղութեան մէջ պիտի ըլլայ. թշուառութեան մէջ եղողներուն ամէն ‡ հարուածը անոր վրայ պիտի գայ։

23 Երբոր փորը կշտացընելու վրայ կ'ըլլայ, Աստո՜ծ իր սաստիկ բարկութիւնը անոր վրայ պիտի խրկէ. ու անձրևի պէս անոր վրայ պիտի թափէ՝ Է կերակուր ուտելուատենը։

24 Է Երկաթէ զէնքին առջևէն փախած ատենը՝ պղնձէ աղեղը զանիկայ պիտի խոցէ։

25 Անոր բե՛ր արձակուածը մարմինը

Բ Սաղ·Խգ· 9։ Ծե·13· 14։ 20։

Գև·ե·30· Սաղ·Ծր· 5։ Ողբ·գ· 8։

Գև·ա·11· Սաղ·լբ·2։

Սաղ·կթ· 26։

* կ՛ Վերժնդիրս

† Եբ·Հղի

Սաղ·ժե· 15։ ա Կոր· ժգ·12։ ա Ցովն·գ·2։

Հմր 22։

Սաղ·ծբ· 10·11։

Սաղ·լբ· 35·36։

Եբ·ժգ· 13·14։ Ուրդ·3·4։ Սաղ·ձգ· 10։

Գ Սաղ·հգ· 20։ գ·5։

Գև·ե·8· 10։ ը·18· Սաղ·լե· 36։ Ճգ·16։

‡ Եբ՛ Աղքատները պիտի հաճեցընեն,

§ կ՛ Հարբուռեթիւնը

Հմր 18։

Գև·ժգ· 26։ Սաղ·խե·7։

§ կ՛ Ծածուկ

Գև·խ· 26։

Բ Սաղ·լգ· 9։ Երեմ·ժե·6։

Հմր 10·15։

Ժող·ե· 13·14։

‡ Եբ՛ Ձեռքը·տեսգլ իգ·2։

Թուա·ժա· 33։ Սաղ·նը·30·31։

Եբ·իգ· 18։ Երեմ·խը·43·44։ Ամվ·ե· 19։

պիտի թափանցէ , ու ծիայլուն տեգը անոր մաղձէն պիտի ելլէ . ա-նոր վրայ Աարհաւիրքը պիտի ֆչայ ։

26 Բոլոր խաւարը անոր գաղտուկ տեղուանքը պիտի պահուի . Հ չփը-չուած կրակը զանիկայ պիտի լափէ . անոր վրանը մնացողը *ապերջանիկ պիտի ըլլայ՝ ։

27 Երկինքը անոր յանցանքը պիտի յայտնէ , երկիրն ալ անոր դէմ պիտի ելլէ ։

28 Անոր տանը եկամուտը պիտի յափշտակուի , ուժգն բան պիտի անցնի Ա-տուածոյ բարկութեան օրը ։

29 Յ Անիկայ է ամբարիշտ մարդուն բաժինը՝ որ Աստուծմէ պիտի ուրանէ , և ասիկայ է ան ժառանգութիւնը՝ որ Աստուած անոր համար սահմա-ներ է ։

ԳԼ· ԻԱ

1 Ցոր կը հաստատէ թէ ինքը իրաւունք ունի տրտմելու ։ 7 Երբեմն չարերը այնքան յաջո-ղութեան մէջ կ'ըլլան , մինչև որ գԱստուած կ'արհամարհեն ։ 16 Երբեմն անոնց կործանու-մը յայտնի կերպով կ'ըլլայ ։ 22 Երջանիկը ու ապերջանիկը մեռած առնէնին հաւասար են ։ 27 Զարերուն դատաստանը գալու աշխարհին մէջ պիտի տեսնուի ։

1 Ա՛ւ Ցոր պատասխան տուաւ ու ը-սաւ ։

2 Խօսքս ադէկ մտիկ ըրէք , ու աս ըլլայ ձեր միսիթարութիւնը ։

3 Ինծի համբերեցէք , ու ես խօ-սիմ , ու խօսելէս ետքը – ծաղր ը-րէք ։

4 Միթէ ես մարդու հետ կը վի-ճիմ . և ինչու համար հոգիս չը-տրտմի ։

5 Ինծի նայեցէք ու ապշեցէք , Բ ու բերաննուդ վրայ ձեռք դրէք ։

6 Ա- Բ-ն էրը մտածելով կը զար-հուրիմ , ու մարմինս կը սկսի դո-ղալ ։

7 Է Ամբարիշտները ինչու կ'ապրին . կը ծերանան , ու խիստ կ'ուժով-նան ։

8 Անոնց սերունդը հետերնին կը հաստատուի իրենց առջևը , և ա-նոնց զաւակները աչքերնուն առ-ջին ։

9 Տուներնին խաղաղութեան մէջ է , ու վախէն ազատ . Տ և Աստուծոյ գաւազանը անոնց վրայ չէ ։

10 Անոնց ցուլը կը զուգաւորուի ու դատարկը չելլեր . կովը էր որճը կը ծնանի ու Ի չվիժեր ։

11 Իրենց պզտիկները ոչխարի հօտի պէս կը հանեն . ու անոնց տղաքը ա-ր-ա-ք-ե-ւ-մ-բ կը ցատկրտեն .

12 Թմբուկով ու քնարով Յ-ն կը վերցընեն , ու սրինգին ձայնովը ուրախ կ'ըլլան ։

13 Անոնք Ջօրերնին զուարճութիւ-նով կ'անցընեն , ու մէկ վայրկեանի մէջ գերեզմանը կ'իջնեն ։

14 Ի Ու Աստուծոյ կ'ըսեն , քաշուէ մեզմէ , ինչու որ քու ճամբաներդ դիտնալ չենք ուզեր .

15 Ը Ամենակարողը ով է՝ որ անոր ծառայենք . ու թէ որ անոր ա-ղօթք ընենք , ի՞նչ օգուտ պիտի ունենանք ։

16 Ահա անոնց բարիքը ձեռքերնին չէ . ծամբարշտին խորհուրդը ինծ-մէ հեռու ըլլայ ։

17 Ի Ամբարիշտներուն ճրագը քանի՛ անգամ կը մարի , ու տառապանքը անոնց վրայ կու գայ . Ա-ստ-ած Ւ իր բարկութեամբը անոնց ցաւեր կը բաժնէ ։

18 Ի Հովին առջևը եղած չարդին պէս՝ ու մրրկին յափշտակած շիւ-ղին պէս կ'ըլլան ։

19 Աստուած անոր անիրաւութիւ-նը ծանոր որդւոցը կը պահէ . ա-նոր փոխարէն պիտի հատուցանէ , ու ան ալ պիտի դիտնայ ։

20 Անոր աչքերը իր կորուստը պիտի տեսնեն , ու Ի Ամենակարողին բար-կութենէն պիտի խմէ ։

21 Անիկայ ի՞նչ զուարճութիւն պի-տի ունենայ իրմէ ետքը մնացած տուներէն , որովհետև իր ամիսներուն թիւը կիսուած է ։

22 Հ Մի՞թէ Աստուծոյ դիտութիւն սորվեցընել ջնար է , անոր՝ որ բարձրերը կը դատէ ։

23 Մէկը կը մեռնի իր առ-ու-գու-թեանը մէջ բոլորովին հանդարտ և հանգիստ .

24 Անոր †-քովերը ճարպով լեցուն են , ու ոսկորներուն ծուծը թարմ է ։

25 Ու մէկ ուրիշը կը մեռնի հոգիի ցաւով ու առանց բարիքով կըշ-տանալու .

26 Ս-ի-ն էրն-ուն մէկտեղ Յ հողին մէջը կը պառկին , ու որդերը կը ծածկեն զանոնք ։

27 Ահա դիտեմ ձեր խորհուրդները , ու ինծի դէմ ջարած անիրաւու-թիւնները ։

28 Ինչու որ կ'ըսէք , Ո՞ւր է նա-խարարին տունը , և ո՞ւր է ամբա-րիշտներուն բնակած վրանը ։

29 Ճամբորդներուն չհարցուցի՞ք , ու անոնց նշանները չէ՞ք հասկը-նար ։

30 Ֆ Ինչու որ չարը կորստեան օ-րուան կը պահուի , ու բարկու-թեան օրուան կը տարուի ։

31 Հ Անոր երեսին դէմ ո՞վ պիտի յանդիմանէ անոր ճամբան . և ա-նոր րրածին փոխարէնը ո՞վ անոր պիտի հատուցանէ ։

32 Բայց ան ալ գերեզմանը պիտի

Ն · Ք · ՂԲ · Իրբ 1520

Ծ Գլ · ԺԶ · 13 ։
Ի Գլ · ԺԸ · 11 ։
Հ Սաղ · իա · 9 ։
* Կ՛ պիտի սպառէ ։

Յ Գլ · Իէ · 18 ։ լ · 2 , 3 ։

— Գլ · ԺԶ · 10 ։ ԺԷ · 2 ։

Բ Դատ · ԺԸ · 19 ։ Գլ · ԽԹ · 9 ։ Խ · 4 ։ Սաղ · ԼԹ · 9 ։

Է Գլ · Ժը · 6 ։ Սաղ · ԺԷ · 10 , 14 ։ Նէ · 3 , 12 ։ Երեմ · Ժը · 1 ։ Ամ · ա · 16 ։

Ը Սաղ · Նգ · 5 ։

Ի Եզ · Խգ · 26 ։

ՂԳլ՝ · ԼՂ · 11 ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իրբ 1520

Ի Գլ · Իր · 17 ։

Ե Եզ · է · 2 ։ Գլ · ԼՂ · 9 ։

Ր Գլ · լե · 3 ։ Մաղ · գ · 14 ։

Ժ Գլ · Իր · 18 ։ Սաղ · ա · 1 ։ Ա-ռակ · ա · 10 ։

Է Գլ · Ժը · 6 ։

ԼՂ · է · Ժր · 46 ։

Ի Սաղ · ա · 4 ։ լե · 5 ։ Եր · Ժէ · 13 ։ ԻԹ · 5 ։ Ովս · Ժգ · 3 ։

Ժ Եզ · ի · 5 ։

Ֆ Սաղ · Հե · 8 ։ Եր · Ծա · 17 ։ Երեմ · իե · 15 ։ Ցայտ · Ժդ · 10 ։ ԺԹ · 15 ։

Հ Եր · Խ · 13 ։ իե · 9 ։ Հր-ով · Ժա · 34 ։ ա Կոր · ը · 16 ։

† Կ՛ ա-նօթները կամով

Յ Գլ · ի · 11 ։ Ժող · Թ · 2 ։

Ղ Գլ · ի · 7 ։

Ֆ Առակ · Ժղ · 4 ։ Բ գես · ը · 9 ։

Յ Գաղ · ը · 11 ։

ն · ք · ՂԾ · Խրբ 1520

տարուի , ու տապանին մէջը պիտի մնայ ։

33 Ձորին հողի կոշտերը անոր ա-նոյշ պիտի գան , ու ամէն մարդ անոր ետևէն պիտի երթայ . իսկ անոր առջևէն ֆարաոնէրուն հաշիւը չկայ ։

34 Ուրեմն ի՞նչպէս փուճ միխիթա-րութիւններ կու տաք ինծի · ո-րովհետև ձեր պատասխաններուն մէջ ստութիւն կայ ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Եղիփազ կը ցուցընէ թէ մարդուն ազէկու-թիւնը Աստուծոյ օգուտ մը չունի ։ 5 Ջանա-գան մեղքերու համար Ցորը կը յանդիմանէ . 21 զանիկայ կը յորդորէ որ դղջայ , ու Աս-տուծոյ ողորմութիւնը անոր կը խոստանայ ։

1 Ա՛ն ատեներ Եղիփազ Թեմանացին պատասխան տալով ըսաւ ,

2 — Միթէ մարդը կրնայ Աստուծոյ օգտակար ըլլալ . խելացի մարդը միայն իրեն օգուտ կ'ընէ ։

3 Ամենակարողին հաճութիւն մը կ'ըլլայ , թէ որ արդար ըլլաս , կամ մէկ շահ մը՝ թէ որ քու ճամբաներդ շիտկես ։

4 Միթէ քեզմէ վախնալով քեզի հետ վիճաբանութիւն կ'ընէ՞ . քեզի հետ դատաստանի կը մտնէ՞ ։

5 Չէ՞ որ քու անզգամութիւնդ մեծ է , ու անօրէնութիւններդ անհա-մար են ։

6 Որովհետև եղբայրներէդ առանց պատճառի բդրաւ առիր , ու մեր-կերուն հանդերձները յափշտակե-ցիր .

7 Ծարաւածին ջուր չխմցուցիր , ու հացը անօթիէն խնայեցիր .

8 Բայց երկիրը զօրաւորինն էր , ու անոր մէջ պատուաւորը կը բը-նակէր ։

9 Որբևարի կնիկները դատարկ խրկեցիր , ու որբերուն թևերը կոտրեցան ։

10 Անոր համար քու բոլորտիքդ ո-րոգայթներ լբ — են , ու յան-կարծահաս վախը քեզ կը զարհու-րեցընէ ։

11 կամ — չես կրնար տեսնել . ու ջուրերուն շատութիւնը քեզ կը ծածկէ ։

12 Աստուած երկինքին խիստ բարձր տեղը չէ՞ . հիմա աստղերուն *բարձ-րութեանը նայէ , որչափ բարձր են ։

13 Ու դուն ըսիր , Ի՞նչ գիտէ Աս-տուած . մառախուղին միջէն դա-տաստան պիտի ընէ .

14 Ջմգակերը անոր առջևը ծածկոյթ են , ու չտեսներ . և անիկայ երկ-նից կամարին վրայ կը պտըտի ։

15 †Ուշադրութիւն ըրիր՞ ան ‡հին ճամբային՝ , որ անօրէն մարդիկը պտըտեցան .

16 Որոնք ի յանկարծակի յափշտա-կուեցան , ու անոնց հիմերը հեղեղը ընկղմեց ։

17 Ա՛նոնք կ'ըսէին Աստուծոյ , Հե-ռացիր մեզմէ . ու Ամենակարողը մեզի ի՞նչ պիտի ընէ .

18 Թէև անոնց տուներ բարութիւ-նով լեցուցեր էր ։ Ա՛նզգամիներուն խորհուրդը ինծմէ հեռու ըլլայ ։

19 Արդարները պիտի տեսնեն և ուրախ ըլլան . և անմեղները զա-նոնք ծաղր պիտի ընեն ,

20 Մեր թշնամիները կտրատուած չէ՞ն , ու անոնց մնացորդը կրակը չկերաւ ։

21 Ա՛ղէ Անոր հետ բարեկամ եղիր , ու խաղաղութիւն ունեցիր . ու ասկէ քեզի օգուտ կ'ըլլայ ։

22 Անոր բերնէն օրէնքը ընդունէ , ու անոր խօսքերը սիրտդ դիր ։

23 Հթէ որ Ամենակարողին դառնաս , դուն պիտի §հաստատուիս . անօ-րէնութիւնը քու վրաններէդ հե-ռացուր .

24 Ու ոսկին հողին ‡վրայ պիտի դնես , ու Ոփիրի ոսկին՝ հեղեղատ-ներու քարերուն ‡վրայ .

25 Եւ Ամենակարողը քու ոսկիդ ըլլալով , քու զօրութեանդ արծա-թը պիտի ըլլայ ։

26 Ինչու որ ան ատեն Ամենակա-րողին ուրախութիւն պիտի ունե-նաս , ու երեսդ դէպ ի Աստուած պիտի վերցընես .

27 Անոր պիտի աղաչես , ու քեզի պիտի լսէ . և քու ուխտերդ պիտի կատարես ։

28 Թէ որ դիտաւորութիւն մը ու-նենաս , քեզի պիտի յաջողի . ու ճամբաներուդ վրայ լոյս պիտի ճա-ռագայթէ ։

29 Երբոր գետ ցածնայ , ու դուն ը-սես , ††Թող բարձրանայ՝ , ան ա-տենը յպիտի ազատէ զանիկայ՝ որ աչքերով խոնարհած էր ։

30 Ն Անմեղ չեղողն ալ պիտի ազա-տէ . ու քու ձեռքերուդ մաքրու-թիւնովը պիտի ազատուի ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Ցոր կը փափաքի Աստուծոյ առջևը երևնալու՝ 6 անոր ողորմութեամբ ապահովելով ։ 8 Աս-տուած թէև անտեսանելի է , սակայն մեր ճամբաները կը գիտէ ։ 11 Ցորին անմեղու-թիւնը ։ 13 Աստուծոյ վճիռը անփոփոխելի է։

1 Յու Ցոր պատասխան տուաւ ու ը-սաւ ,

2 Այսօր ալ իմ դանգատս դառն է , ‡‡հարուածս հառաչանքէս ծանր է ։

3 — Երանի թէ կարող ըլլայի գըտ-

ն · ք · ՂԾ · Խրբ 1520

† կ՚ պի-տի հեռանի՞ս

‡ կ՚ հին աշխարհին ճամբային ,

ՌԳԼ · ԺԸ · 32 ։ Սաղ · ՃԸ · 23 ։ ՃՐ · 24 ։ ՅՈՂ · Է · 17 ։

ՅԳԼ · Ի · 14 ։

ԻՍաղ · Դ · 6 ։

‖ԵՔԲ · անանց

ԼԳԼ · Խ · 16 ։

ԻՍաղ · ՃԸ · 10 ։ ՃԷ · 42 ։

ՅՃՆ · Խ · 5 ։

ՅՍաղ · ՃՅԹ · 11 ։

ՀԳԼ · Ը · 5 ։ 6 ։ ԺՈ · 13 ։ 14 ։

§ԵՔԲ · շի-նուիս ·

ՅՐՄՅ · Ա · 15 ։

‡ Կ՚ պէս

ԲԾԼ · ԻԲ · 26 ։ 27 ։ Բ Օր · ԻԲ · 10 ։ ԸՃ ։ ԹԼ · Իդ · 8 ։ 9 ։ ԵԶԿ · ԺԸ · 12 ։

‡ՏՀՆ · ՂԼ · Լ · 17 ։ Բ Օր · ԺՃ · 7 ։ ՁՃ ։ ՃՆ · ՃԸ · 7 ։ ԵԶԿ · ԺԸ · 7 ։ 16 ։ ՄՈՈ · ԽՃ · 42 ։

†ԹԼ · Լ · 21 ։ ՆՈ · Ժ · 2 ։ ԵԶԿ · Իբ · 7 ։

ԻԹԼ · ԺԸ · 8 ։ 9 ։ 10 ։ ԺԹ · 6 ։

ՂՍաղ · ԿԹ · 1 ։ 2 ։ ՀԻԴ · 4 ։ ՈՂԲ · Գ · 54 ։

*ԵՔԲ · ԴԸԼ · խուն

ԻՍաղ · Ժ · 11 ։ ՃԹ · 7 ։ ՆԴ · 11 ։ ՂԴ · 7 ։

ՀՍաղ · ՃԼԹ · 11 · 12 ։

ՂՍաղ · ԿԹ · 1 ։ 2 ։ ՀԻԴ · 4 ։ ՈՂԲ · Գ · 54 ։

*ԵՔԲ · ԴԸԼ · խուն

ԻՍաղ · Ժ · 11 ։ ՃԹ · 7 ։ ՆԴ · 11 ։ ՂԴ · 7 ։

ՀՍաղ · ՃԼԹ · 11 · 12 ։

ՂՍաղ · ԿԹ · 1 ։ 2 ։ ՀԻԴ · 4 ։ ՈՂԲ · Գ · 54 ։

*ԵՔԲ · ԴԸԼ · խուն

ԻՍաղ · Ժ · 11 ։ ՃԹ · 7 ։ ՆԴ · 11 ։ ՂԴ · 7 ։

ՀՍաղ · ՃԼԹ · 11 · 12 ։

ՂՍաղ · ԿԹ · 1 ։ 2 ։ ՀԻԴ · 4 ։ ՈՂԲ · Գ · 54 ։

*ԵՔԲ · ԴԸԼ · խուն

ԻՍաղ · Ժ · 11 ։ ՃԹ · 7 ։ ՆԴ · 11 ։ ՂԴ · 7 ։

ՀՍաղ · ՃԼԹ · 11 · 12 ։

ՂՍաղ · ԿԹ · 1 ։ 2 ։ ՀԻԴ · 4 ։ ՈՂԲ · Գ · 54 ։

*ԵՔԲ · ԴԸԼ · խուն

ԻՍաղ · Ժ · 11 ։ ՃԹ · 7 ։ ՆԴ · 11 ։ ՂԴ · 7 ։

ՀՍաղ · ՃԼԹ · 11 · 12 ։

ՂՍաղ · ԿԹ · 1 ։ 2 ։ ՀԻԴ · 4 ։ ՈՂԲ · Գ · 54 ։

*ԵՔԲ · ԴԸԼ · խուն

ԻՍաղ · Ժ · 11 ։ ՃԹ · 7 ։ ՆԴ · 11 ։ ՂԴ · 7 ։

ՀՍաղ · ՃԼԹ · 11 · 12 ։

‡‡ԵՔԲ · Հառաչանքս

— ԳԼ · Ժգ · 3 ։ Ժշ · 21 ։

Ն · ք · դ · Ի · 1520

նել զԱնիկայ , մինչև անոր աթոռը կ'երթայի ։

4 Իմ դատս անոր առջևը կը տա-
րածէի , ու բերանս փաստերով կը
լեցընէի ։

5 Կը գիտնայի թէ ինծի ինչ պա-
տասխան կու տար , ու կը լսէի ինչ
որ ինծի կ'ըսէր ։

Բ Ես · Խէ · 4 ,
Տ ։ Ժէ · 16 ։

6 Մի'թէ Բուժին շատութիւնովը
ինծի հետ պիտի վիճէը . ոչ ։ հա-
պա ինքը զիս պիտի զօրացընէր ։

7 Ուղիղ մարդը հոն կրնայ վիճա-
բանիլ անոր հետ . ու ես յաւի-
տեան իմ Դատաւորէս կ'ազատուէի ։

Է Գլ · Բ · 11 ։

8 Բայց է ահա դէպ 'ի արևելք կ'եր-
թամ , ու անիկայ չերևնար , և դէպ
'ի արևմուտք , ու զանիկայ չեմ
նշմարեր .

9 Դէպ 'ի հիւսիս կ'երթամ , ուր որ
ինքը կը գործէ , բայց զանիկայ
չեմ կրնար դիտել . հարաւային
կողմը կը պահուի , ու չեմ կրնար
տեսնել ընդհակայ ։

Բ Սաղ · ճլթ ·
1 , 2 , 3 ։
Ի Սաղ · ժէ ·
3 ։ կղ · 10 ։
Ցակ · ա ·
12 ։

10 Իսկ անիկայ Բ գիտէ իմ ճամ-
բաս . երբեր Ի զիս փորձէ , ոսկիի
պէս պիտի ելլեմ ։

Ղ Սաղ · Խդ ·
18 ։

11 Ղոտքս անոր քայլերուն վրայ
հաստատուեցաւ , անոր ճամբան
պահելով՝ չմիլորեցայ ։

Ի Ցոհ · դ · 32 ,
34 ։

12 Անոր շրթունքներուն պատուի-
րանքներէն չզատուեցայ . Ի անոր
բերնին խօսքերը իմ պիտոյքէս
աւելի պահեցի ։

Ը Գլ · Թ · 12 ,
13 ։ Ժբ · 14 ։
Հռով · Թ ·
19 ։

13 Բայց անիկայ մէկ Բոյէ վրայ է ,
և ով կրնայ զանիկայ դարձընել .
ու Բ սրտին ուզածը կ'ընէ ։

Բ Սաղ · ՃԺԹ ·
3 ։
Ա Թես · Գ ·
3 ։

14 Ուրեմն ի ինծի համար սահմա-
նուածը պիտի կատարէ . ու ասոր
պէս շատ բաներ կան անոր քովը ։

Ի Սաղ · Իր ·
14 ։

15 Անոր համար անոր ներկայու-
թենէն կը շփոթիմ , ու երբոր կը
մտածեմ , անկէ կը վախնամ ։

16 Ինչու որ Աստուած Ի սիրտս կը
կակուղցընէ , ու Ամենակարողը զիս
կը շփոթէ ։

17 Որովհետև ես Ըլ-ու-ռ-ի-ն
խաւարէն առաջ չմեռայ , ու մու-
թը առջևէս չծածկեց ։

ԳԼ · Ի Դ

1 Ձարութիւնը շատ անգամ անպատիժ կը մը-
նայ ։ 17 Ձարերուն համար դաղանի դատաս-
տան մը կայ ։

1 Ինչո՞ւ որ Ամենակարողէն պա-
հուած չեն ժամանակները , ինչ-
պէս զանիկայ ճանչցողները անոր
օրերը չեն տեսներ ։

Բ Օր · ա · 7 ։

Բ Օր · ժբ ·
14 ։ Իէ · 17 ։
Ցակ · Իր ·
28 ։ Իգ · 10 ։
Ովս · Ե · 10 ։

2 Ձ-ՐԻԸ Բ սահմաններ կը փոխեն ,
հօտեր կը յափշտակեն , ու ընդ-
դ կ'արածեն .

Է Գլ · Իր · 6 ։
Բ Օր · Իգ · 6 ,
10 , 12 , 17 ։

3 Որբերուն էշերը կ'-ՈՒՆԻ կը տա-
նին , Ի որբևարիին եզը գրաւ կ'առ-
նեն .

4 Աղքատները ճամբայէն կը մո-
լորցընեն , ու Բ երկրին տնանկները
միասին կը պահուին ։

Ն · ք · դ · Ի · 1520

Բ Ցոհ · Իբ · 28 ։

5 Ահա անոնք անապատի վայրենի
էշերուն պէս իրենց գործքին կ'ել-
լեն , կանուխ որս փնտռելու կ'եր-
թան . անապատը անոնց տղոցը
հաց Ի-ՈՒ-Յ ։

6 Իրենց չեզած արտը կը ֆձէն ,
ու անիրաւութեամբ այգի կ'աւե-
րեն ։

7 Գիշերը Ի առանց հանդերձի կը
պառկեցընեն մերկը , ու ցուրտ ժա-
մանակին առանց ծածկոցի Ի ը Ր-
ՈՒ-Ն ։

Ի Եւ · Իբ · 26 ,
27 ։ Բ Օր ·
Իգ · 12 , 13 ։
Գլ · Իր · 6 ։

8 Անոնք լեռներուն սաստիկ անձ-
րևներէն կը թրջուին , ու ապաս-
տանարան մը չունենալնուն համար՝
ժայռերը կը գրկեն ։

Ղ Որ · դ · 5 ։

9 Որբը ծիծէն կը փրցընեն , ու աղ-
քատէն գրաւ կ'առնեն ։

10 Մերկերը առանց հանդերձի կը
պտըտցընեն , ու անօթիները անոնց
ցորիէ խուրձերը կը կրեն ։

11 Իրենց պատերուն մէջը եղ հա-
նողները ու ֆձաններուն մէջ ծծէ
կոխողները ծարաւ կը մնան ։

12 Քաղաքին մէջէն մարդիկները կը
հեծեծեն , ու վիրաւորուածներուն
հոգին կ'աղաղակէ . բայց Աս-
տուած անոնց ըս-ծը անզգամու-
թիւն չհամարիր ։

13 Անոնք լոյսին դէմ կեցողներէն
են . անոր ճամբաները չեն գիտեր ,
ու անոր շաւիղներուն մէջը չեն կե-
նար ։

14 Ի Մարդասպանը լուսնալուն պէս
կ'ելլէ , աղքատը ու տնանկը կը
սպաննէ , ու գիշերը գողի պէս
կ'ըլլայ ։

Ի Սաղ · ժ · 8 ։

15 ԸՇնացողին աչքն ալ իրիկուան
մ-ՐՈՒՆ կը սպասէ՝ Բ ըսելով , Ջիս
աչք չտեսնէ . ու երեսին ծածկոց
կը դնէ ։

Ը Ցակ · է · 9 ։
Բ Սաղ · ժ · 11 ։

16 Մութ առնն կը ծակեն ան տու-
ները՝ որոնց վրայ ցորեկուընէ նշան
դրած են . Ի անոնք լոյսը չեն ճանչ-
նար .

Ժ Ցոհ · է · 20 ։

17 Ինչու որ առտուան լոյսը մա-
հուան շուքի պէս է անոնց , որով-
հետև մահուան շուքին երկիւղնե-
րուն սորված են ։

18 Անիկայ ջուրին երեսին վրայ
թեթև է . անոնց բաժինը երկրի
վրայ անիծեալ է , ու այգիներուն
ճամբան չդառնար ։

19 Ձորութիւնը ու տաքութիւնը
ձիւնին ջուրը կը հատցընեն , ա-
գերեզմանը՝ մեղք գործողները ։

20 Որովայնը զանիկայ պիտի մո-
նայ . որդերը պիտի ուտեն զանի-
կայ անոյշ բանի պէս . Է ալ անի-
կայ պիտի չյիշուի . ամբարշտու-

Է Ցակ · ժ · 7 ։

Ն·Ք·ՂԲ· Իրբ 1520

թիւնը ծառի մը պէս պիտի կոտրուի ։
21 Անիկայ զաւակ չծնանողը ամուլը կը չարչարէ , ու որբևարիին աղէկութիւն չընէր ։
22 Անիկայ իր ուժովը զօրաւորներն ալ վար կը քաշէ · ելլէ , մէկուն կեանքը ապահով չէ ։
23 Ա֊ոո֊ծ անոր ապահովութիւն կու տայ , որ անոր վստահի , բայց Ե իր աչքերը անոնց ճամբաներուն վրայ է ։
24 Քիչ մը բարձրացան ու ոչինչ եղան · ամենուն պէս կորսուելով ընկզմեցան , ու հասկի գլխու պէս կտրուեցան ։
25 Թէ որ ասանկ չէ , ո՞վ զիս սուտ կը հանէ , և իմ խօսքս ոչինչ ըլլալ կը ցուցընէ ։

Ա Սաղ· ժա· 4 ։ Առակ· ժե· 3 ։

ԳԼ · ԻԵ

1—6 Բաղդատ կը հաստատէ թէ մարդս չկրնար Աստուծոյ առջևը արդարանալ ։

1 Ետ Բաղդատ Սօքեցին պատասխան տուաւ ու բսաւ ,
2 Իշխանութիւնը ու վախը Անոր քովն են · իր բարձր տեղերուն մէջ խաղաղութիւն կ'ընէ ։
3 Անոր գունդերուն համրանքը կա՞յ արդեօք · ու ֊անոր լոյսը որո՞ն վրայ չծագիր ։
4 Բ Ուրեմն մարդը ի՞նչպէս պիտի արդարանայ Աստուծոյ առջևը , ու կնիկէ ծնածը ի՞նչպէս կրնայ մաքուր ըլլալ ։
5 Ահա լուսինն ալ լոյս չտար · ու Անոր աչքերուն առջին աստղերն ալ մաքուր չեն ·
6 Ա՛լ ո՛ւր կը մնայ մարդը՝ որ Է մէկ որդ մըն է , ու մարդու որդին՝ որ մէկ ճճի մըն է ։

֊Ցակ· ա· 17 ։
Բ Գէն· դ· 17 ։ ՃԱ· ժե· 14 ։ ՃԱ· Սաղ· ՃԼ· 3 ։ Ճ֊ով· 2 ։
Է Սաղ· Իր· 6 ։

ԳԼ · ԻԶ

1 Ցոր Բաղդատին անգութ ոգին յանդիմանելով՝ Աստուծոյ կարողութիւնը անհուն ու անքննելի ըլլալ կը խոստովանի ։

1 Ետ Յն ատենը Ցոր պատասխան տուաւ ու բսաւ ,
2 Տկարին ի՞նչ շատ օգնութիւն բրիր · և ոյժ չունեցող բազուկը է՞նչեւ զօրացուցիր ։
3 Ընեսլ֊քին ի՞նչ խրատ տուիր , ու է՞նչ շատ իմաստութիւն ցուցուցիր ։
4 Դուն որո՞ւն ըսիր ֊֊ խօսքերը , ու որո՞ւն շունչը ելաւ քեզմէ ։
5 Ոգիները վարին կը դողան , նաև ջուրերը ու անոնց բնակիչները ։
6 ֊Դժոխքը բաց է Անոր առջին , ու կորուստը անծածկելի է ։
7 Բ Անիկայ հիւսիսը պարապ տեղին վրայ կը տարածէ , ու երկիրը ոչընչին վրայ կը կախէ ։

Ա Սաղ· ՃԲ· 8 · 11 · Առակ· ժե· 11 · Երբ· ԺԲ· 18 ։
Բ Գէն· Ը· 8 · Սաղ· ԻԴ· 2 · ՃԴ· 2 · ՃԱ ։

8 Է Ջուրերը իր մութ ամպերուն մէջը կը ծրարէ · ու անոնց տակէն ամպը չպատռիր ։
9 Իր աթոռին երեսը կը պահէ · անոր վրայ իր ամպը կը տարածէ ։
10 Ը Ջուրերուն երեսին վրայ ամէն կողմէն սահմաններ դրաւ , մինչև լոյսին ու խաւարին ծայրը ։
11 Երկինքին սիւները կը սարսին , ու անոր յանդիմանութենէն կ'ապշին ։
12 Ի Իր զօրութեամբը ծովը * կը խաղաղեցընէ , ու իր գիտութեամբը հպարտութիւնը կը զարնէ ։
13 Ձ Իր Հոգիովը երկինքը զարդարեց · անոր ձեռքը Ի փախչող Վիշապը ստեղծեց ։
14 Ահա ասոնք են անոր ճամբաներուն ծայրերը · բայց անոր վրայով լսածնիս որչափ քիչ է · և ո՞վ կրնայ իմանալ անոր զօրութեանը որոտումը ։

Է Յն· ԻԲ· 7 ։
Ը Յն· ԻԸ· 13 · Եսա· ծա· 15 ։ Երեմ· լա· 35 ։
* Կ՛ուզէ՝ կը վախցնէ ։
Ձ Սաղ· ԼԴ· 6 ։
Ի Եբ· ԻԲ· 1 ։

ԳԼ · ԻԷ

1 Ցոր իր անկեղծութիւնը կը հաստատէ , 8 ու կեղծաւորին առանց յուսոյ ըլլալը կը ցուցընէ · 11 Ջարերուն ունեցած բարիքները չարիքներու կը դառնան ։

1 Ետ Ցոր դարձեալ իր առակը սկսելով բսաւ ,
2 ֊Իմ իրաւունքս մեկդի դնող Աստուածը՝ ու Բ հոգիս դառնութեամբ լեցընող Ամենակարողը կենդանի է ·
3 Քանի որ շունչս վրաս է , ու ռնդացս մէջ Է Աստուծոյ հոգին կայ ,
4 Շրթունքներս անիրաւ բան մը պիտի չզրուցեն , ու լեզուս նենգութիւն պիտի չիօսի ։
5 Քաւ լիցի ինձ՝ որ ձեզ արդարացընեմ · մինչև մեռնիլս Ը իմ ուղղութիւնս ձեռքէ պիտի չձգեմ ։
6 Իմ արդարութիւնս Ի հաստատ բռներ եմ , ու զանիկայ պիտի չթողում , ֊֊ կեանքիս Ի֊ԺԸ Ը սիրտս բնաւ պիտի չյանդիմանէ ։
7 Իմ թշնամիս ամբարշտի պէս ըլլայ , ու ինծի դէմ ելլողը անզգամի պէս ։
8 Ի Քանզի կեղծաւորին յոյսը ի՞նչ է , (Ձ թէև հարստութիւն ալ դիզած ըլլայ " ,) երբոր Աստուած անոր հոգին առնէ ·
9 Ը Մի՞թէ Աստուած անոր աղաղակը պիտի լսէ՞ , երբոր անոր վրայ փորձանք գայ ։
10 Բ Անիկայ Ամենակարողին վրայ պիտի ուրախանա՞յ · ամէն ժամանակ Աստուծոյ պիտի աղաղակէ՞ ։
11 Ես Աստուծոյ ձեռքին մէջ եղածը ձեզի պիտի սորվեցընեմ · Ամենա֊

Ա Յակ· Դ· 14 ։
Գ Գէն· Բ· 3 ։
Ը Կա՛մ՝ հմայր
Ձ Ցոր· Իգ· 16 ։
Ի Մատ· ԺԶ· 26 · Գո· ԺԲ· 20 ։
Ի Կա՛մ՝ երբոր մեռնի ,
Ը Գէ· Լ· 12 · Սաղ· ԺԲ· 41 · ՃԲ· 7 · Առակ· ա· 28 · Իբ· 9 · Ես· ա· 15 · Երեմ· Ժգ· 12 · Եզեկ· Բ· 18 · Միք· գ· 4 · Ցօհ· Թ· 31 · Ցակ· գ· 3 ։
Բ Ցն· ԻՀ· 26 · 27 ։

կարողին քովը եղածը պիտի չծածկեմ ։
12 Ահա դուք ամէնքդ ալ տեսաք , ու ինչո՞ւ այդպէս բոլորովին ունայնացեր էք ։
13 Ասիկայ է ամբարիշտ մարդուն բաժինը Աստուծոյ առջին , ու բռնաւորներուն՝ Ամենակարողէն առնելու ժառանգութիւնը .
14 Եթէ անոր տղաքը շատնան , սուրի համար է . ու անոր սերունդը հացով պիտի չկշտանայ ։
15 Անոր մնացորդները մահուամբ պիտի թաղուին , բայց անոր որբևարիները պիտի չլան ։
16 Թէև հողի պէս արծաթ դիզէ , ու տիզմի պէս հանդերձներ պատրաստէ ,
17 Անիկայ պիտի պատրաստէ , բայց արդարը պիտի հագնի , ու անմեղը արծաթը պիտի բաժնէ .
18 Իրեն տուն մը կը շինէ ցեցի պէս , ու այգիի պահապանին շինած խրճիթին պէս ։
19 Հարուստը կը պառկի ու չամփոփուիր , աչքերը կը բանայ ու ոչինչ կ՚ըլլայ ։
20 Արհաւիրքը ջուրերու պէս անոր պիտի հասնի . գիշերով փոթորիկը պիտի յափշտակէ զանիկայ ։
21 Արևելեան հովը պիտի քշէ զանիկայ , ու ան պիտի երթայ . ու փոթորիկի պէս զանիկայ իր տեղէն պիտի վերցընէ ։
22 Ան՝ առանց իր ներեցը անոր դէմ պիտի նետէ , ու պիտի չխնայէ . ան՝ անոր ձեռքէն փախչելու պիտի ջանայ ։
23 Անոր համար ծափ պիտի զարնեն , ու անոր էրէն տեղէն անոր դէմ պիտի սուլեն ։

ԳԼ . ԻԸ

1 Ցոր կը ցուցնէ թէ մարդիկ բնական բանականութեամբով գիտութիւն ունին . 12 բայց իմաստութիւնը Աստուծոյ մէկ գերազանց պարգեւն է ։

1 Արդարև արծաթը էր երակը ունի , ու ոսկին էր զտուելու տեղը ։
2 Երկաթը հողէն կ՚առնուի , հանքը կը հալի՝ պղինձ կ՚ելլէ ։
3 Մարդը խաւարին վախճան կը դնէ , ու ամէն բան կատարելապէս կը քննէ , պինտ ծածուկ պահուած քարերը որ մահուան ստուերին մէջն են ։
4 Իր բնակած տեղին քովէն փոս կը բանայ . ոտք չկոխած՝ կը կախուին , ու մարդոցմէ հեռու կ՚երեւան ։
5 Երկրէ՛ն հաց կ՚ելլէ , ու անոր տակը կրակի նման բանէր կը դըտնուին .
6 Անոր քարերը շափիւղաներու տեղ են , ու հոն ոսկիի աւազ կայ ։
7 Ցափշտակող թռչունը անոր շաւիղը չճանչցաւ , ու անդղին աչքը զանիկայ չտեսաւ ։
8 Վայրենի գազանները հոն ոտք կոխած չեն , առիւծը անկէ անցած չէ ։
9 Մարդը իր ձեռքը կ՚երկընցընէ ապառաժներուն , ու լեռները հիմէն կը տապալէ .
10 Ապառաժները ճեղքելով՝ անոնց մէջէն վտակներ կ՚անցընէ . ու աչքն թանկագին բաները անոր աչքը կը տեսնէ ։
11 Գետերը վազելէն կ՚արգիլէ , ու պաղտուկ եղածը երեան կը հանէ ։
12 Բայց իմաստութիւնը ո՞ւր կը գտնուի , ու հանճարին տեղը ո՞ւր է ։
13 Մարդը անոր էյարդը չգիտեր . ու կենդանեաց երկրին մէջ չգըտնուիր ։
14 Անդունդը կ՚ըսէ , Անիկայ իմ մէջս չէ . ու ծովը կ՚ըսէ , Իմ քովս չէ ։
15 Զուտ ոսկիով ծախու չառնուիր , ու անոր արժէքին համար արծաթ չկշռուիր ։
16 Ո՛չ Ոփիրի ոսկիով կը փոխուի , ո՛չ պատուական եղինձաքարով ու շափիւղայով ։
17 Ոսկին ու ակնվանին չեն կրնար անոր հաւասարիլ , ու զուտ ոսկիէ ամաններուն անոր փոխանակ չեն ըլլար ։
18 Բուստն ու բիւրեղը անոր դովք չեն լիշուիր , ու իմաստութեան գինը յակինթներու գինէն աւելի բարձր է ։
19 Եթէովպիայի տպազիոնին գինը անոր հաւասար չգար , ու զուտ ոսկիով չփոխուիր ։
20 Ուրեմն իմաստութիւնը ո՞ւրկից կու գայ , ու հանճարին տեղը ո՞ւր է .
21 Որովհետեւ բոլոր ապրողներուն աչքերէն ծածկուած՝ ու երկինքի թռչուններէն պահուած է ։
22 Կորուստը ու մահը կ՚ըսեն , Մենք անոր համբաւը մեր ականջներովը լսեր ենք ։
23 Անոր ճամբան Աստուած կը հասկընայ , ու անոր տեղը ինքը դիտէ .
24 Քանզի մինչեւ երկրիս ծայրերը կը նայի , ու երկրի բոլոր տակը եղածը կը տեսնէ ։
25 Երբոր հովին կշիռ կը դնէր , ու ջուրերը չափով կը չափէր ,
26 Երբոր անձրեւին օրէնք՝ ու ոտոտումներուն փայլակին ճամբայ կ՚որոշէր ,
27 Ան տեսաւ զանիկայ ու

ն . ք . ղբ . Խր 1520

† Եբր . Հրպարտութեան որդիքը

‡ Կամ՝ բռնաւորներու

Ն · Բ · ՂՖ · Իբր 1520

յայտնեց . պատրաստեց զանիկայ ու նաև քննեց .

28 Ու մնդրդուն ըսաւ , Ահա Թ Տէրոջը վախն է իմաստութիւնը , ու չարութենէ ետ քաշուիլը հանճարն է ։

ԳԼ · ԻԹ

1–25 Ցոր իր առջի յաջողութեանը ու պատուոյն վրայ կ'ողբայ ։

1 Ցոր նորէն իր առակը սկսելով ըսաւ ,

2 Երանի՛ թէ — առջի ամիսներուն պէս՝ Աստուծոյ զիս պահած օրերուն պէս ըլլայի .

3 Երբոր անոր ճրագը իմ գլխուս վրայ լոյս կու տար , — ես խաւարի մէջ անոր լուսովը կը քալէի .

4 Երիտասարդութեանս օրերը եղածիս պէս՝ երբոր Աստուծոյ մերմութիւնը իմ վրանիս մէջն էր .

5 Երբոր Ամենակարողը տակաւին ինծի հետ էր , — տղաքս իմ բոլորտիքս էին ։

6 Երբոր իմ ճամբաներս կոգիով կը թրջէի , ու Թ ապառաժէն ինծի համար ձէթի հեղեղներ կը վազէին ։

7 Երբոր դռնէն քաղաքը կ'ելլէի , ու աթոռս հրապարակին մէջ կը դնէի ,

8 Երիտասարդները զիս տեսնելով կը պահուէին , ու ծերերը ոտք կ'ելլելէին կը կայնէին .

9 Իշխանները խօսելէն կը դադարէին , ու ձեռքերնին իրենց բերնին վրայ կը դնէին .

10 Ազնուականները ձայներնին կը կորէին , Թ անոնց լեզուն իրենց քմագը կը փակչէր ։

11 Ինչ մնիկ ընդ ականջը Երանի՛ կ'ըսեր ինծի , ու ինչ տեսնող աչքը վկայութիւն կու տար ինծի .

12 Ինչու որ ես ազատակող աղքատը և որբը ու օգնութիւն չունեցողը կ'ազատէի ։

13 Կորսուելու վրայ եղողին օրհնութիւնը վրաս կու գար , ու որբևայրիին սիրտը կ'ուրախացընէի ։

14 Ի Արդարութիւն կը հագնէի , ան ինկայ էր իմ հանդերձս . — դատաստանը ինծի պատմուճանի ու խոյրի պէս էր ։

15 Կոյրին Թ աչքեր էի ու կաղին ոտքեր .

16 Աղքատին հայր էի , ու չգիտցած դատաստանս կը քննէի ։

17 Անիրաւին ժանիքը կը կոտրէի , ու անոր ակռաներէն որսը կը խլէի .

18 Ու կ'ըսէի , Թ Իմ բոյնիս մէջը պիտի մեռնիմ , ու օրերս աւազի պէս պիտի շատցընեմ ։

19 Թ Արմատս դէպ 'ի ջուրերը կը տարածուէր , ու ցօղը բոլոր գիշերը ոստերուս վրայ էր ։

20 Փառքս իմ վրաս կը նորոգուէր , ու հաղեղս ձեռքիս մէջը կ'ուժովնար ։

21 Մարդիկ ինծի մտիկ կ'ընէին ու կը սպասէին , ու երբոր իմ խորհուրդս կ'ըսէի , լուռ կը կենային ։

22 Իմ զրուցելէս ետքը անոնք չէին կրկներ , ու իմ խօսքս անոնց վրայ կը կաթէր ։

23 Անձրևի պէս ինծի կը սպասէին , ու Նետի անձրևին պէս զիս ընդունելու բերաննին կը բանային ։

24 Թէ որ անոնց վրայ ինդայի , չէին հաւատար , ու երեսիս լոյսը չէին կրնար արհամարհել ։

25 Անոնց ճամբաները ընտրելով՝ իշխան կը նստէի , և իբր զօրքին մէջը Եղող թագաւորի մը պէս՝ ու սգաւորներուն մխիթարիչ մը պէս կը բնակէի ։

ԳԼ · Լ

1 Ցոր կը գանգատի Թէ իր առջի պատիւը յետին ստորնանի անարգութեան փոխուեր է , 15 — և իր յաջողութիւնը՝ թշուառութեան ։

1 Հայց հիմա տարիքով ինծմէ պզտիկ եղողները զիս ծաղր կ'ընեն , որոնց հայրերը հօտերուս շուներուն հետ դնելու չէի համներ .

2 Նաև անոնց ձեռքերուն ոյժը ինծի ի՞նչ օգուտ ունէր . անոնց առուգութիւնը կորսուած էր ։

3 Ձգաւորութենէ ու անօթութենէ նիհարացեր էին , ու անապատը՝ մթին , աւերակ ու վայրի տեղերը կը փախչէին ։

4 Իրենց կերակուրին համար՝ մացառներուն քովի *մոլոշները կը քաղէին , ու գիհիի արմատ Թ Ժողվէին ։

5 Մարդոց մէջէն կը վռնտուէին . ու անոնց ետևէն գոռի Էխէ պոոոլը պէս կը պոռային ։

6 Սոսկալի ձորերու մէջ կը բնակէին , հողի ու ապառաժներու ծակտիքներուն մէջը ։

7 Մացառներուն մէջը կը կանչտրտէին , եղինձներուն տակը կը ժողվուէին ։

8 Ցիմար ու աննշան մարդոց զաւակներ ըլլալով , երկրէն կը վռնտուէին ։

9 — Ու հիմա ես անոնց խաղը՝ նաև անոնց առակը եղեր եմ ։

10 Ինծմէ գարշելով կը հեռանան ինծմէ , ու Երեսէս թուքը չեն խնայեր ։

11 Որովհետև իմ կապս թուլցընելով՝ զիս նեղեց , անոնք իմ առջիս երասանակը թող տուին ։

Ն · Բ · ՂՖ · Իբր 1520

Հագ · Խթ · 24 ։

Յոբ · Ա · 1 ։

* Կ՚ից՝ փրփրեցնողը

— Գլ · Ժէ · 6 ։ Սաղ · Լե · 15 ։ Կթ · 12 ։ Ողբ · Գ · 14 ։ 63 ։ Թագ · Ժբ · 14 · Բ Օր · Ի · 9 · Եսա · Ծ · 6 · Մատ · Իդ · 67 · Իե · 30 ։

ՆՈՐ ՈՒՂԻՂ 1520

ԳԼ. ԺԹ. 12։

* Կամ՝ Առանց մէկու մը անոնց օգնելուն։

ՍԱՂ. ԽՐ. 4։

† Կամ՝ կ'ընծա՞։

‡ ԵԲՐ. փոխուեցար.

Ի ԵՐԲ. Թ. 27։

ԱՌԱԿ. Ժ. 28։

ԳԼ. Ժ. 29։ ԻՍ. 13։

ՄԱՂ. ԽԹ. 21։

ՆՀԳ. Ժ. 9։ ԳԼ. Ի. 21։ ԱՌԱԿ. Ե. 21։ ԺԼ. 3։ ԵՐԵՄ. Լ. 19։

ՏՆԾ. ԹՈՒ. ԺԸ. 39։ ՀՈՎ. ԺԱ. 9։ ԵԶԿ. Գ. 9։ ՄԱՏ. Ե. 29։

Ի ՂԱ. ԽԳ. 16։ Բ ՕՐ. ԻԶ. 30։ 38։ ՃԱ.

ՂՐ ԹԱԳ. ԺԲ. 11։ ԵՐԵՄ. Բ. 10։

Ի ՅՈՒՆ. Լ. 24 ՂԱ. Ի. 10։ Բ ՕՐ. ԻԶ. 22։ ՏԻՏ. Ա. 2։

ԳԼ. Ի. 19։ ԱՌԱԿ. Ժ. 31։ ԻՐ. 2։ ՄԱՂ. Բ. 10։

§ Կամ՝ որբ։

‡ Կամ՝ որբևարիին

ԳԼ. ԼԱ

1—40 Ցոր Հանգիստաւոր կերպով կը հաստատէ իր անարատ վարմունքը մէկ քանի պարագաներու մէջ։

1 Ես Աչքերուս հետ ուխտ եղի. ուրեմն ինչպէս կոյսի վրայ մտածեմ։

2 Քանզի վերէն՝ Աստուծմէ ինչ բաժին կ'ընդունի՝ ու բարձր տեղւանքէն՝ Ամենակարողէն ինչ ժառանգութիւն։

3 Կորուստը ամբարշտին համար հրաշա՞ք չէ, ու սոսկալի պատիժը անօրէնութիւն գործողներուն համար։

4 Միթէ Ընկկայ իմ ճամբաներս չտեսներ, ու ամէն քայլերս չհամրեր։

5 Թէ որ ստութեան մէջ քալեցի, կամ իմ ոտքս նենգութեան արտորայ,

6 (Թող կշռէ զիս արդարութեան կշիռքով, ու Աստուած իմ անմեղութիւնս գիտնայ։)

7 Թէ որ ոտքս ճամբայէն խոտորեցաւ, ու Սիրտս աչքերուս ետևէն գնաց, ու ձեռքերուս արատ մը փակաւ,

8 Ես Թող ես սերմանեմ, և ուրիշը ուտէ. ու բուսցուցածս արմատէն փրցուի։

9 Թէ որ սիրտս կնկան մը ետևէ մոլորեցաւ, կամ թէ դրացիիս դուռը դարանամուտ եղայ,

10 Իմ կինս ուրիշի մը համար աղօրիքի քար դարձընէ, և ուրիշներ անոր վրայ ծռին։

11 Ինչու որ ասիկա պղծագործութիւն է, ու Դատաւորներէն պատիժ անօրէնութիւն.

12 Որովհետև մինչև Աւերմունքին կորսընցնելը լափող կրակ մըն է, ու բոլոր արդիւնքս արմատէն կը խլէ։

13 Թէ որ ծառայիս կամ աղախինիս իրաւունք բնել չուզեցի, երբոր ինծի հետ վէճ ունեցան.

14 Ես ինչ պիտի ընեմ, երբոր Աստուած ելլէ. ու երբոր քննէ, ինչ պատասխան պիտի տամ անոր։

15 Չէ՞ որ զիս որովայնի մէջ ստեղծողը զանոնք ալ ստեղծեց. ու մեզ Հիմնադիրը ալ արգանդին մէջ ձևակերպողը մէկ չէ՞։

16 Թէ որ աղքատին ցանկացածը չտուի, ու որբևարիին աչքերը մաշեցուցի.

17 Թէ որ պատառս մինակ կերայ, ու անկէ որբն ալ չկերաւ.

18 (Ինչու որ երիտասարդութենէս ի վեր հօր պէս մեծցուցի զանիկայ, ու մօրս արգանդէն անոր խնամք տարի։)

Ն. Ք. ԴԲ. ԻՐ 1520

19 Թէ որ հանդերձ չունեցող մը կորսուելու վրայ, կամ ծածկոց չունեցող չքաւոր մը տեսայ,

20 Ու թէ որ անոր երիկամունքը *չօրհնեցին զիս, ու իմ ոչխարներուս բուրդէն չտաքցաւ.

21 Թէ որ ձեռքս †որբին դէմ վերցուցի, երբոր տեսայ որ դրանը մէջ ինծի օգնականներ կան,

22 Թող իմ թեւս ուսէն իյնայ, ու բազուկս արմունկէն կոտրուի։

23 Ինչու որ ‡Աստուծոյ *դատաստանէն կը վախնայի, ու անոր մեծափառութեանը առջեւ չէի կրնար կենալ։

24 §Թէ որ յոյսս ոսկիի վրայ դնելով, զուտ ոսկիին ըսի թէ Իմ վստահութիւնս դուն ես.

25 ¶Թէ որ ստացուածքս շատ ըլլալէն ու ձեռքս շատ գտնելէն ուրախացայ.

26 ||Թէ որ արեւին նայեցայ՝ անոր խիստ փայլուն եղած ատենը, կամ պայծառութեամբ քալող լուսինին,

27 Ու սիրտս գաղտնի խաբուելով՝ բերանս ձեռքս պագաւ,

28 (Որ աս ալ **դատուելու անօրէնութիւն մըն է. որովհետեւ վերը բնակող Աստուածը ուրացած կ'ըլլայի.)

29 ††Թէ որ զիս ատողին թշուառութեանը վրայ ուրախացայ, կամ անոր փորձանքի հանդիպելուն համար խնդացի.

30 (‡‡Լեզուս ալ մեղք գործելու թող չտուի, անէծքով անոր մեռնիլը ուզելով.)

31 Թէ որ վրանիս մարդիկները չըսին, §§Ո՞վ անոր մսէն չէինք կշտանար.

32 (¶¶Հիւրը երբեք դուրսը չէր մնար. ճանապարհորդին դուռս կը բանայի.)

33 Թէ որ յանցանքներս ||||Ադամին պէս ծածկեցի, ու անօրէնութիւնս ծոցիս մէջ պահեցի,

34 Շատ ***բազմութենէ վախնալով, ու ազգերուն անարգութիւնը զիս վախցընելով, ալ չխօսիմ ու դռնէն չելլեմ,

35 †††Երանի թէ ինծի ականջ դնող մը ըլլար, (ահա աս է իմ փափաքս՝ ‡‡‡որ Ամենակարողը ինծի պատասխան տայ.) ու իմ դատախազս գրուածք մը գրէր.

36 Անշուշտ զանիկայ իմ ուսիս վրայ պիտի կրէի, ու պսակի պէս ինծի պիտի կապէի.

37 Քայլերուս համրանքը անոր պիտի զրուցէի. իշխանի պէս պիտի մօտենայի անոր։

38 Թէ որ իմ երկիրս ինծի դէմ կը բողոքէ, ու անոր ակօսները կուլան,

39 Թէ որ *անոր արդիւնքը առանց ստակի կերայ, կամ †անոր տէրերուն հոգին հանեցի,

40 Ցորենին տեղը ‡փուշ ու գարիին տեղը որոմ բուսցընէ։

Յոբին խօսքերը լմնցան։

Margin references: *Ցեկ. Ե. 4. ·†Ես. ԺԳ. 13. ·‡Գլ. ԻԲ. 9. ·‡Եզ. ԺԹ. 6. Յովէլ. Ա. 15. ·*Եբր. կորուստէն ·§Մար. Ժ. 24. ՙՏիմ. Զ. 17. ·¶Յոգ. Կր. 10. Առակ. ԺԱ. 28. ·||Բ Օր. Դ. 19. ԺԱ. 16. ԺԷ. 3. Եզեկ. Ը. 16. ·**Հմր 11. ·††Առակ. ԺԷ. 5. ·‡‡Մատ. Ե. 44. Հռով. ԺԲ. 14. ·§§Եբր. Քըմացս ·¶¶Եբր. Երանի թէ ·||||Ծն. ԺԹ. 2. 3. Դատ. ԺԹ. 20. 21. Հռով. ԺԲ. 13. Եբր. ԺԳ. 2. Ա Պետ. Դ. 9. ·***Ծն. Գ. 8. 12. Առակ. ԻԸ. 13. Ովս. Զ. 7. ·†††Կամ՝ Մարդու ·‡‡‡Եզ. Իգ. 2. Գլ. ԼԳ. 6. Գլ. ԽԳ. 22. ·*Յակ. Ե. 4. ·†Գ Թագ. ԻԱ. 19. ·‡Ծն. Գ. 18.

ԳԼ. ԼԲ

1 Եղիուս Յոբին ու անոր իրեք բարեկամներուն կը բարկանայ։ 6 Իր երիտասարդական համարձակութիւնը կ'արդարացընէ, ըսելով թէ՝ իմաստութիւնը տարիքին չնայիր. 11 ու զանոնք կը յանդիմանէ՝ որ չկրցան Յոբը համոզել։ 16 Եղիուսին փափաքը՝ խօսելու համար։

1 Ան ատենը աս իրեք մարդիկը Յո-
բին պատասխան տալէն դադա-
րեցան. ինչու որ անիկայ *իր աչ-
քերուն առջեւ արդար կ'երեւնար։
2 Եւ §Արամի ազգատոհմէն †Բու-
զացի Բարաքիէլին որդւոյն Եղիու-
սին բարկութիւնը բորբոքեցաւ.
անոր բարկութիւնը Յոբին դէմ
բորբոքեցաւ, ինչու որ Աստուծմէ
աւելի ինքզինքը կ'արդարացընէր։
3 Նաեւ իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ
անոր իրեք բարեկամներուն դէմ.
որովհետեւ պատասխան չգտան, ու
դարձեալ Յոբը յանցաւոր հանեցին։
4 Ու Եղիուս Յոբին խօսքերուն լմըն-
նալուն սպասեր էր, որովհետեւ ա-
5 նոնք իրմէ ծեր էին։ Բայց երբոր
Եղիուս տեսաւ, որ ան իրեք մար-
դոց բերանը ալ պատասխան չմը-
նաց, իր բարկութիւնը բորբոքե-
6 ցաւ։ Ան ատենը Բուզացի Բա-
րաքիէլին որդին Եղիուս պատաս-
խան տալով ըսաւ,

Ես տարիքով փոքր եմ, ‡ու դուք շատ ծեր էք. անոր համար ետ կեցայ, ու գիտցածս ձեզի յայտնելու վախցայ.

7 Ըսի թէ §Երկար կեանքը՝ թող խօսի, ու տարիներուն շատութիւնը թող իմաստութիւնը գիտցընէ.

8 Բայց մարդուն ներսի դին հոգի կայ, ու ¶Ամենակարողին շունչը անոնց հանճար կու տայ։

9 ||Երեւելի մեծերը իմաստուն չեն, ու ծերերը դատաստան չեն հասկընար։

10 Անոր համար ըսի, ինծի՛ մտիկ ըրէ, որ ես ալ իմ գիտցածս զրուցեմ։

11 Ահա ես ձեր խօսքերուն սպասեցի, ձեր փաստերուն ականջ դրի, մինչեւ որ դուք խօսքերը քննեցիք։

12 Ես ձեզի աղէկ ուշադրութիւն ըրի, եւ ահա ձեզմէ մէկը չկայ, որ Յոբը յանդիմանէ, ու անոր խօսքերուն պատասխան տայ.

Margin references: *Գլ. ԼԳ. 9. ·§Եբր. Ռամի ·†Ծն. ԻԲ. 21. ·‡Գլ. ԺԵ. 10. ·§Եբր. Օրերը ·¶Գ Թագ. Գ. 12. Դ. 29. Գլ. ԼԵ. 11. ԼԸ. 36. Առակ. Բ. 6. Ժող. Բ. 26. Դան. Ա. 17. Բ. 21. Մատ. ԺԱ. 25. Յակ. Ա. 5. ·||Ա Կոր. Ա. 26.

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԱՐՏԱՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԲԻՑ

Ն.Ք.ԳԲ. Ի.Ք. 1520

27 Անիկայ մարդոց վրայ կը նայի. ու ԵԹ որ Ա.Ը Լ.ըսէ, Մեղք գործելի ու իրաւունքը աւրելի, ու ասիկայ Ի.ինձի օգտակար չեղաւ,

28 ԱՆ ՈՒԻՆՔ Ի անոր հոգին կ'ազատէ, որ գերեզմանը չիջնէ. ու անոր կեանքը լոյսը կը տեսնէ։

29 Ահա Աստուած ասանկ ամէն բաները երկու իրեք անգամ մարդուն կ'ընէ,

30 ՈՐ անոր հոգին գերեզմանէն դարձընէ, որ ապրողներուն լուսովը լուսաւորուի։

31 Ականջ դիր, ով Ցոր, ինձի մտիկ ըրէ, լուռ կեցիր, ու ես խօսիմ։

32 Թէ որ ըսելիք ունիս՝ ինձի պատասխան տուր. զրուցէ, ինչու որ քեզ արդարացընելու կը փափաքիմ։

33 ԵԹԷ ոչ՝ ինձի մտիկ ըրէ. լուռ կեցիր, որ ես քեզի իմաստութիւն սորվեցընեմ։

ԳԼ.ԼԴ

1 Եղիհու կը յանդիմանէ Ցորը՝ քանզի Աստուծոյ վրայ անիրաւութիւն կը դնէր։ 10 Կը հաստատէ թէ Աստուած Ամենակարողը չկրնար անիրաւ ըլլալ։ 31 Մարդը պարտի խոնարհիլ Աստուծոյ առջեւ։ 34 Եղիհու Ցորը կը յանդիմանէ։

1 Ու՚ն ատենը Եղիհու իր խօսքը շարունակելով ըսաւ,

2 Ո՛վ իմաստուններ, իմ խօսքերս մտիկ ըրէք, և դուք՝ ով գիտուններ, ինձի ականջ դրէք։

3 Քանզի ականջը խօսքերը կ'որոշէ, ինչպէս որ քիմքը կերակուրին համը կ'առնէ։

4 Իրաւունքը մեզի ընտրենք. Մէջերնիս գիտնանք թէ որ բանը աղէկ է։

5 Որովհետեւ Ցոր ըսաւ, Ես արդար եմ, բայց Աստուած իմ իրաւունքս մէկդի ձգեց։

6 Մտիթէ իմ իրաւունքս պիտի ստե՞մ. իմ վէրքս մահաբեր է, թէեւ յանցանք չունիմ։

7 Ցորին պէս մարդ ով կայ, որ հայհոյութիւնը ջուրի պէս կը խմէ.

8 Որ անօրէնութիւն գործողներուն հետ ընկերութեամբ կը պտրտի, ու ամբարիշտ մարդոց հետ կը քալէ.

9 Ինչու որ Ըսաւ, Աստուծոյ հաճոյ ըլլալէն մարդուս օգուտ մը չկայ։

10 Ասոր համար ինձի մտիկ ըրէք, ով իմաստուններ, Հեռի ըլլի որ Աստուծոյ գործը չարութիւն, ու Ամենակարողին գործը անօրէնութիւն ըլլայ։

11 ԵՈրովհետեւ Անիկայ մարդուն գործին համեմատ կը հատուցանէ, ու ամէն մարդուն իր ճամբուն համեմատ դնել կու տայ։

12 Արդարև Աստուած անօրէնութիւն չընէր, ու Ամենակարողը դատաստան չծռեր։

13 Երկիրը ո՞վ յանձնեց անոր, ու բոլոր աշխարհքը ո՞վ կարգի դրաւ։

14 Թէ որ իր սիրտը Հասնի ուզելու ըլլայ", Հոգին ու շունչը իրեն կը ժողվէ։

15 ԱՆ ՈՒԻՆՔ Համն մարմին մէկէն կը մեռնի, ու մարդը հող կը դառնայ։

16 Հիմա թէ որ ընտրողութիւն ունիս, ասիկայ մտիկ ըրէ. խօսքերուս ձայնին ականջ դիր։

17 Մտիթէ արդարութիւնը ատողը կրնայ իշխել, կամ արդար Հզօրը յանցաւոր կրնաս հանել,

18 Ան որ թագաւորին կ'ըսէ" Թէ Եղեռնագործ ես, ազնուականներուն Թէ Զար Հարիր ես։

19 Ան որ իշխաններուն Հ աչառութիւն չընէր, ու հարուստը աղքատէն աւելի չխնամեր. որովհետեւ անոնք ամէնն ալ իր ձեռացը գործն են։

20 Մէկ վայրկեանի մէջ պիտի մեռնին, ու հկէս գիշերուան ատենը ժողովուրդը խռովութեան մէջ իյնալով՝ պիտի անցնին. ու զօրավարները պիտի վերցուին՝ առանց ձեռք ձեռքը տալու։

21 Քանզի որ աչքերը մարդուն ճամբաներուն վրայ են, ու անոր ամէն քայլերը կը տեսնէ։

22 Չկ'է խաւար կայ և ոչ մահուան շուք՝ որ անօրէնութիւն գործողները հոն պահուին։

23 Ինչու որ մարդուս վրայ Երկար քննութիւն չընէր", երբոր անիկայ Աստուծոյ առջեւը դատաստանի կ'երթայ։

24 Անխմանալի Իշխողը" զօրաւորները կը կոտրէ, ու անոնց տեղը ուրիշները կը հաստատէ։

25 Քանզի անոնց գործերը գիտէ, ու գիշերով տակնուվրայ կ'ընէ, ու կը խորտակուին։

26 Անոնց ամբարիշտ ըլլալուն համար՝ ամէնուն առջեւը" զանոնք կը զարնէ։

27 Որովհետեւ անոր հետեւելէն մէկդի քաշուեցան, ու անոր ճամբաները բնաւ չճանչցան.

28 Անանկ որ Աղքատին աղաղակը անոր հասցուցին. ու անիկայ Ը զրկեալներուն աղաղակը լսեց։

29 Թէ որ անիկայ հանգստութիւն տայ, ով կրնայ նեղութիւն տալ. ու թէ որ անիկայ երեսը պահէ, ով կրնայ զանիկայ տեսնել. Ա՛ՅՍ Ե՛ թէ՛ ազգի մը և թէ՛ մէկ մարդու մը.

Ն.Ք.ԳԲ. Ի.Ք. 1520

Բ ԳԼ. Բ. 3։

† ԵԲԲ. անոր վրայ դնէ։

ՃՍՂ. ՃԳ. 29։

Ի ՅՈՒ. Գ. 19։ ՀՈՎ. ԺԲ. 7։

Լ ՏՖ. ՅՈ. ԺԲ. 25։ Բ ԹԱԳ. ԻԳ. 3։

Ի ԵԼ. ԻԲ. 28։ Ի Կ՚ԿՐՆԱՅ ՄԿԸ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԸՍԷ

Ի Բ ՕՐ. Ժ. 17. Բ ՄՆ. ԺԹ. 7։ ԳՈՐ. Ա. 34։ ՀԵՌՈՎ. Բ. 11։ ԳՈՂ. Բ. 6։ ԵՒՒ. Զ. 9։ ԿՈՂ. Գ. 25։ ՍՊԱՍ. Ա 17։

Ի ԳԼ. Լ. 15։

Հ ԵԼ. ԺԲ. 29, 30։

Ի Բ ՄՆ. Ժզ. 9։ ԳԼ. Լ. 4։ ՍՂ. ԼԴ. 15։ ԱԱԿ. Ա. 21։ ԺՆ. 3։ ԵՐԵՄ. ԺԳ. 17։ ԼԲ. 19։

Լ ՍՂ. ՃԹ. 12։ ԱՄՈՍ. Թ. 2, 3։ ԵՐԲ. Գ. 13։

§ ԵԲԲ. ալ չդներ։

Ի Կ՚ԸՆԹ.

Ճ ԴԱՆ. Բ. 21։

†† ԵԲԲ. տես նողներուն տեղը

Ի ՍՂ. ԺԲ. 5։ ԵՍ. Ն. 12։

Ն ԳԼ. Լե. 9։ ՅԱԿ. Ե. 4։

Լ ԵԼ. ԻԲ. 23։

Ն·Ք·ՂՔ· Խբ 1520

- Տես Թագ·Ժր· 28, 30, Թ Թագ·Իա· 9։

Ղ Դան·Թ· 7–14։

*ԵՔր·քոմ քովէդ

ՂԳՒ·Լե·16։

† Կ՚ կողմն

30 Որպէս զի կեղծաւոր մարդը չըթագաւորէ, ու *ժողովուրդին որոդայթ չըլլայ։

31 Արդարև պէտք է Աստուծոյ ըսել, Ես-ուիւ կրեցի, ալ չարութիւն չեմ ըներ.

32 Ցտեսածս դուն ինծի սորվեցուր, եթէ ամբարշտութիւն գործեցի՝ ալ չեմ գործեր։

33 Արդեօք *քու ուզածիդ պէս" պիտի հատուցանէ՞, որ հակառակ կը կենաս. քանզի դուն ընտրելու ես՝ ու չէ թէ ես. ուրեմն ինչ որ գիտես՝ խոսէ՛։

34 Իմաստունները պիտի ըսեն ինծի հետ, (ու գիտուն մարդը, որ ինծի մտիկ կ՚ընէ,)

35 Ղ Ցոր խելացութիւնով չըրուցեց, ու անոր խոսքերը իմաստութեամբ չեն։

36 Իմ փափաքս աս է, որ Ցոր մինչև վերջը փորձուի. ինչու որ ամբարիշտ մարդոց †պէս պատասխաններ տուաւ։

37 Քանզի իր մեղքին վրայ ապրստամբութիւն կ՚աւելցնէ. մէջերնիս ծափ կը զարնէ, ու Աստուծոյ դէմ իր խոսքերը կը շատցընէ։

ԳԼ·ԼԵ

1 Եղիուս կը ցուցընէ թէ պէտք չէ որ մարդը Աստուծոյ հետ բաղդատուի. որովհետև մեր աղէկութիւնը ու պէշութիւնը չկրնար անոր հասնիլ։ 9 Մարդիկ իրենց նեղութեանը մէջ շատ անգամ կ՚աղաղակեն. բայց անոնց հեծութիւնները չլսուիր, քանզի առանց հաւատոյ է։

1 Դարձեալ Եղիուս իր խոսքերը շարունակելով ըսաւ,

2 Քիչ մը համբերէ ինծի, ու ես քեզի յայտնեմ, որ Աստուծոյ համար ուրիշ խոսելիք ալ ունիմ։

3 Գիտութիւնս հեռուէն պիտի առնեմ, ու արդարութիւնը Ստեղծողիս ընծայեմ։

4 Իրաւցընէ իմ խոսքերս սուտ չեն. գիտութեամբ կատարեալ մէկ մը քու քովդ է։

5 Ահա Աստուած հզօր է, բայց չարհամարհեր, *անիկայ հզօր է իր սրտին զօրութեամբը։

6 Անիկայ ամբարիշտը չապրեցըներ, ու նեղեալներուն իրաւունք կ՚ընէ.

7 †Արդարներուն վրայէն աչքերը չվերցըներ, ու ընդ†թագաւորներուն հետ աթոռին վրայ կը դնէ. զանոնք յաւիտեան կը նստեցընէ, ու կը բարձրանան։

8 Ու անոնք †թէ որ շղթաներով կապուած՝ թշուառութեան կապերուն մէջ բռնուին,

9 Անատենը անոնց կը յայտնէ իրենց գործքերը, ու իրենց յանցանքներուն շատնալը։

10 Նաև †անոնց ականջը կը բանայ, որ խրատ ընդունին, և *անոնց կը պատուիրէ, որ անօրէնութենէ դառնան։

11 Թէ որ անոնք ընազանդելով՝ *անոր ծառայութիւն ընեն, Հօրերնին

Ն·Ք·ՂՔ· Խբ 1520

† Ես·ծա· 13։

ԷՍաղ·Խր· 8, Հէ·6, ՃԽթ·5, Գոր·ԺԷ· 25։

† Ս աղ·ղԲ· 12։

‡ Կ՚ Հն կ՚աղաղակեն, բայց Ա-ստ-ած պատասխան չտար՝ չարերուն հպարտութեանը համար։

† Առակ·ա· 28։

† ԳԼ·ԻԷ·9, Առակ·ԺԵ· 29, Ես·ա· 15, Երեմ· ԺԱ·11։

Հ ԳԼ·Թ·11։

† Սաղ·Լե· 5, 6։

† Սաղ·ԽԹ· 32։

‡ ԳԼ·ԼԹ·35, 37, Լը·2։

ԳԼ·Լ Զ

1 Եղիուս կը ցուցընէ թէ Աստուած արդար է իր համբաներուն մէջ, 16 և թէ Ցորին մեղքերը Աստուծոյ օրհնութիւններուն արգելք կ՚ըլլան։ 24 Աստուծոյ գործքերը մեծարելի են։

1 Ու Եղիուս շարունակելով ըսաւ,

2 Քիչ մը համբերէ ինծի, ու ես քեզի յայտնեմ, որ Աստուծոյ համար ուրիշ խոսելիք ալ ունիմ։

3 Գիտութիւնս հեռուէն պիտի առնեմ, ու արդարութիւնը Ստեղծողիս ընծայեմ։

4 Իրաւցընէ իմ խոսքերս սուտ չեն. գիտութեամբ կատարեալ մէկ մը քու քովդ է։

5 Ահա Աստուած հզօր է, բայց չարհամարհեր, *անիկայ հզօր է իր սրտին զօրութեամբը։

6 Անիկայ ամբարիշտը չապրեցըներ, ու նեղեալներուն իրաւունք կ՚ընէ.

7 †Արդարներուն վրայէն աչքերը չվերցըներ, ու ընդ†թագաւորներուն հետ աթոռին վրայ կը դնէ. զանոնք յաւիտեան կը նստեցընէ, ու կը բարձրանան։

8 Ու անոնք †թէ որ շղթաներով կապուած՝ թշուառութեան կապերուն մէջ բռնուին,

9 Ան ատենը անոնց կը յայտնէ իրենց գործքերը, ու իրենց յանցանքներուն շատնալը։

10 Նաև †անոնց ականջը կը բանայ, որ խրատ ընդունին, և *անոնց կը պատուիրէ, որ անօրէնութենէ դառնան։

11 Թէ որ անոնք ընազանդելով՝ *անոր ծառայութիւն ընեն, Հօրերնին

- ԳԼ·Խ·4, Ժր·13, 16, Լե·23, Սաղ·ՂԲ· 4։

† Սաղ·Լ· 18, Լ·15, ‡ Սաղ·ՃԺ· 8։

† Սաղ·ՃԵ· 10։

† ԳԼ·Լ·16, 23։

Հ ԳԼ·ԽՈ·13, Ես·ա·19, 20։

Ն · ք · գՔ · Խրբ 1520

բարութիւնով՝ ու տարիներնին ուրախութիւնով կ'անցընեն։

12 Բայց թէ որ անոնք չհաղանդութիւն չընեն, սուրէ պիտի անցնին, ու առանց գիտութեան պիտի մեռնին։

13 Եւ անոնք որ սրտով կեղծաւոր են, էրինց վրայ բարկութիւն կը դիզեն. երբոր զանոնք կապէ, անոր չեն աղաղակեր։

14 Անոնց անձր երիտասարդութեան մէջ պիտի մեռնի, ու անոնց կեանքը պիղծերուն մէջը դէպի վախճանի։

15 Աղբատը կ'ազատէ իր թշուառութեան ատենը, ու նեղութեան մէջ անոր ականջը կը բանայ։

16 Քեզ ալ նեղութենէ պիտի ազատէր, ու անոնկ ընդարձակութեան բերէր, ուր որ նեղութիւն չկայ. ու ձրու սեղանդ դրուածը էպարարտութեամբ լեցուն պիտի ըլլար։

17 Բայց թէ որ դուն չարին փաստը *պաշտպանեցիր, իրաւունքն ու դատաստանը էիլ պիտի բըռնեն։

18 Որովհետև բարկութիւն կայ, չըլլայ որ հարուածով մը քեզ վերցընէ, ան ատենը Լմեծ փրկանքը քեզ չկրնար ազատել։

19 Էմիթէ անիկայ քու հարստութիւնդ բանի տեղ կը դնէ՞. ոչ ոսկին ու ոչ մեծ զանձերը քեզ չեն հարթէ։

20 Մի փափաքիր ան գիշերին՝ որուն մէջ ժողովուրդները իրենց տեղէն †անհետանայ կ'ըլլան"։

21 Զգուշացիր ձանօրէնութեան դառնալէն. ինչու որ դուն ասիկայ թշուառութենէն աւելի ընտրեցիր։

22 Ահա Աստուած իր զօրութիւնովը ‡բարձրացեալ է". հովի կրնայ անոր պէս սորվեցընել։

23 Անոր ⁂ըլլա ճամբան ով որոշեց անոր. և ըսի բսաւ անոր Թէ Դուն անիրաւութիւն գործեցիր։

24 Միտդ պահէ որ ֆմեծարես անոր գործքերը՝ որն որ մարդիկները ‖կը տեսնեն։

25 Ամէն մարդ կը տեսնէ զանոնք, իւրաքանչիւր ոք հեռուէն կը դիտէ։

26 Ահա Աստուած մեծ է, ու մենք չենք գիտեր. և անոր տարիներուն համրանքը անքննելի է։

27 Ինչու որ ըջուրերուն կաթիլները կը քաշէ. անոնք իր գոլորշիէն անձրև կը թափին,

28 Որն որ ամպերը վազցնելով՝ մարդոց վրայ առատօրէն կը կաթեցընեն։

29 Բայց ընաւ մէկը ամպերուն տարածուիլը — Անոր վրանին դըրդումը կրնայ հասկընալ։

30 Ահա անոր վրայ իր լոյսը կը տարածէ, ու ծովուն խորութիւնը կը ծածկէ։

31 Ազգովուրդները աս բաներով § կը դատէ, — առատօրէն կերակուր կու տայ։

32 Ափովը ‡ կայծակը կը ծածկէ, ու անոր հրաման կու տայ, թէ ուր պիտի զարնէ։

33 ԷիԱնոր կը ցուցընէ իր բարեկամը. անօրէնութեան դէմ բարկութիւն կը դիզուի"։

ԳԼ · ԼԷ

1 Եղիուս իր խօսքը շարունակելով կը հաստատէ թէ պէտք է Աստուծմէ վախնալ՝ անոր մեծ գործքերուն համար, 15 և թէ անոր իմաստութիւնը անքննելի է իր գործքերուն մէջ։

1 Ասոր համար ալ սիրտս կը դողայ, ու իր տեղէն կ'երերայ։

2 Անոր ձայնին որոտումը ու անոր բերնէն ելած շառաչիւնը մտիկ ըրէք։

3 Բոլոր երկնից տակը կը խրկէ զանիկայ, ու անոր լոյսը՝ մինչև երկրին ծայրերը։

4 Անոր ետևէն — մէկ մեծ ձայն մը կ'ելլէ, իր վեհափառութեան ձայնովը կ'որոտայ, ու իր ձայնը լսուելէն ետև չուշացըներ զանոնք։

5 Աստուած իր ձայնովը սքանչելի կերպով կ'որոտայ, — Ըանանկ մեծ բաներ կ'ընէ՝ որ մենք չենք կրնար հասկընալ։

6 Ինչու որ ֆանիկայ կ'ըսէ ձիւնին, Երկրի վրայ եղիր, նաև սաստիկ անձրևին, ու իր զօրութեանը սաստիկ անձրևներուն։

7 Անիկայ ամէն մարդուն ձեռքը կը կնքէ, որ իր ստեղծած բոլոր մարդիկները հասկրնան։

8 Գազանները իրջերնին կը մտնեն, ու այրերնուն մէջ կը բնակին։

9 Հարաւէն փոթորիկ կու գայ, ու հիւսիսէն ցուրտ։

10 Աստուծոյ շունչէն սառնամանիք կը տրուի, ու ջուրերուն լայնութիւնը կը նեղնայ։

11 Նաև պարզութիւնը մէղը կը փարատէ. անոր լոյսը ամպը կը ցրուէ։

12 Անոր խորհրդովը տեղէ տեղ կը փոխադրուին, որ աշխարհքին երեսը՝ երկրի վրայ անոր բոլոր Հրամանը ըրածը կատարեն։

13 Զանոնք կը բերէ՝ Թէ իրատի համար, Թէ իր երկրին համար և Թէ շնորհքի համար։

14 Ով Ցոբ, աս ըսնէ մտիկ ըրէ. կայնէ ու Աստուծոյ սքանչելիքներուն վրայով մտածէ։

Ն · ք · գՔ · Խրբ 1520

— Գլ · լԷ · 3։
Գլ · լԷ · 13։ լը · 23։
§ Կ—՛՝ կը խնամէ։
Սաղ · ճղ · 25։ Գոր · ԺԳ · 16։
‡ Եբր · լոյսը և գրաւոր · ԺԸ · 41 · 45։
ԷԷԿ—՛։
ԷԷԿ—՛՝ Անոր շառաչիւնը անոր համար լուր կու տայ, խաչինքն ալ ելլող —ովն համար։

Ա Սաղ · ԺԸ · 19 · Ա · 8։ ՃԺԸ · 5։
Ա Սաղ · իգ · 5։
Ա Սաղ · ւգ · 8։
* Եբր · կատարիչ։
Ա Սաղ · խթ · 7։
Ա Առակ · Ժա · 4։
† Եբր · կը վերանան։
Ա Սաղ · կզ · 18։
Ած Եբր · Ժա · 25։
‡ Կ—՛՝ կը բարձրացընէ։
Եզ · խ · 13 · 14։ Հով · Ժա · 34։ ա Կոր · բ · 16։
Գլ · լդ · 13։ Գլ · լդ · 10։
Սաղ · զբ · 5։ Ծայրագ · 3։
‖ Կ—՛՝ կ'նշանակէ։
Կոր · Ժգ · 12։
Սաղ · գ · 2։ ՃԸ · 24 · 27։ Եբր · ա · 12։
Սաղ · ճխե · 8։
Առակ · գ · 20։

— Սաղ · խթ · 3։ կը · 33։
Գլ · ե · 9։ Թ · 10։ լդ · 26։ Ծայրագ · Ժե · 3։
ֆ Սաղ · ճխե · 16։ 17։
Սաղ · ճԹ · 27։
Ա Սաղ · ճգ · 22։
Գլ · լը · 29 · 30։ Սաղ · ճխե · 17 · 18։
Ա Սաղ · ճխը · 8։
Եղ · Թ · 18։ 23։ աԹագ · Ժը · 18։ 19։ Եզր · Ժ · 9։ Գլ · լդ · 31։
Գլ · լը · 26։ 27։
ը Ը Թագ · խ · 10։ գ Թագ · Ժը · 45։
Սաղ · ճԺա · 2։

Ն · Ք · ՂԲ · Իսր 1520

15 Գիտե՞ս թէ Աստուած ինչպէս կը կարգաւորէ զանոնք , և իր ամպին լոյս կը փայլեցընէ ։

16 Գիտե՞ս ամպերուն հաւասարակշռութիւնը , ու Է իմաստութեամբ կատարեալ եղողին սքանչելիքները ։

17 Երկիրը հարաւային հովէն հանդրստացուցած ժամանակը , ՓԷՒ՞թէ ինչու համար քու հանդերձներդ կը տաքնան ։

18 Անոր հետ ՄԿԻՏ՞Ղ Է տարածեցիր երկինքը , որ ամուր է թափծու հայելիի պէս ։

19 Սորվեցուր մեզի թէ ի՞նչ պիտի ըսենք անոր . ԽՆԴ՝ որ մԹՈՒԹԻԱՆ պատճառովը չենք կրնար Ֆր Խօսէը կարգաւորել ։

20 Թէ որ ես խօսելու ըլլամ , պիտի պատմուի՞ Անոր , եԹԷ մկը զրուցէ , անշուշտ պիտի կլուի ։

21 Ու հիմա ալ չենն կրնար նայիլ , երբոր երկինքը կը փայլատակէ , բայց հովը կ'անցնի , ու զանիկայ կը սրբէ ։

22 Ահա հիւսիսէն ոսկիի պէս լոյս կու գայ . Աստուծոյ քովը ահաւոր փառաւորութիւն կայ ։

23 Անիկայ Ամենակարող է , Հչենք կրնար հասկրնալ զանիկայ . հմիծ է զօրութեամբ՝ դատաստանով ու շատ արդարութեամբ , ու ՓՒՒՆ *զրկանք չրներ" ։

24 Անոր համար մարդիկ Յ կը վախնան անկէ . Ըսրտով իմաստուններուն †բնաւ չնայիր" ։

ԳԼ · ԼԸ

1 Աստուած կը կանչէ Ցոբը որ իր հարցմունքներուն պատասխան տայ ։ 4 Աստուած իր մեծամեծ գործքերը յիշելով կը յանդիմանէ Ցոբին տգիտութիւնը ու տկարամտութիւնը ։

1 Ո՚ն տէրը ԵՀովայ - փոթորիկին մէջէն պատասխան տալով Ցոբին ըսաւ ,

2 Ը՞ՈՎ է աստիկայ՝ որ Հանիմաստ խօսքերով խորհուրդը կը նսեմացընէ ։

3 Ր Հիմա կորիձի պէս մէջդ պընդէ՛ . քեզի հարցընեմ , և քու գիտցածդ ինձի իմացընես ։

4 Ը՞ՈՐ էիր դուն՝ երբոր ես երկրին հիմերը կը դնէի . ըսէ՛ ինծի՝ թէ որ իմաստութեան տեղեկութիւն ունիս ։

5 Թէ որ գիտես՝ ըսէ՛ , Ո՞Վ դրաւ անոր չափերը , կամ թէ անոր վրայ լարը ո՞վ քաշեց ։

6 Անոր հիմերը ինչի՞ վրայ հաստատուած են , կամ թէ անոր անկիւնին քարը ո՞վ դրաւ ,

7 Երբոր առաւօտեան աստղերը մէկտեղ փառաբանութիւն կ'ընէին , ու երբոր ՀԱստուծոյ բոլոր որդիները ցնծութեամբ կ'աղաղակէին ։

8 Ե՚նաև ծովը որովայնէն յարձակելով ելած ժամանակը՝ ո՞վ գոցեց դանիկայ դռներով ,

9 Երբոր ամպը անոր հանդերձ դրի , ու մէգը խանձարուր .

10 Եւ Հանոր վրայ իմ հրամանս հաստատելով՝ անոր փականք ու դռներ դրի ,

11 Ու ըսի ՚Նոր , Մինչև հոս դաս՝ ու անդին չանցնիս , և քու ալիքներուդ հպարտութիւնը հոս Ը դադրի ։

12 Կեանքիդ մէջ երբէք Ր առաւօտուն հրաման ըրի՞ր , արշալոյսին իր Ր-ԹԷԼԸ- տեղը ցուցցի՞ր ,

13 Որ երկրին ծայրերը բռնէ , ու Է չարագործներ անկէ թօթվուին ։

14 Երկիրը նոր ձև մը կ'առնէ , կրնքուած կաւի պէս , և ՚ՆՔՆ ԲՈՆ հանդերձով զարդարուածի պէս կ'երևնայ ։

15 Սակայն ամբարիշտներէն կ'արգիլուի իրենց Լոյսը . ու Ը բարձր բազուկը կը խորտակի ։

16 Ը՞ՈՎուն աղբիւրները մտե՞ր ես , ու անդունդին ծածուկ տեղուանքը պտրտե՞ր ես ։

17 ՀՄահուան դռները յայտնուեցան քեզի , ու մահուան շուքին դռները տեսա՞ր ։

18 Երկրին լայնութեանը խելքդ հասա՞ . Թէ որ ամէնը գիտես , ըրուցէ ։

19 Լոյսին ‡բնակարանը ո՞ւր է , ու խաւարին տեղը ո՞ւր է ,

20 Որ զանիկայ առնես իր սահմանը պոնես , ու անոր տանը ճամբաները իմանաս ։

21 Դուն ան ատենը ծնած ըլլալուդ համար , ու քու օրերուդ համրանքը շատ ըլլալուն համար գիտես ։

22 Հ Ձիւնին շտեմարանները մտե՞ր ես , ու կարկտին զանձերը տեսե՞ր ես ,

23 Ո Որ ես կը պահեմ նեղութեան ժամանակին , ու կռիւի ու պատերազմի օրուան համար ։

24 Ի՞նչ ճամբով լոյսը կը բաժնուի , և է՞նչպէս արևելեան հովը երկրի վրայ կը տարածուի ։

25 Ջհեղեղներուն համար անցք՝ ու որոտումներուն փայլակին համար ճամբայ ո՞վ բացաւ ,

26 Որ անձրև տայ ան երկրին վրայ՝ ուր որ մարդ չկայ , անապատին վրայ՝ ուր տեղ մկը չբնակիր ,

27 Ճ Որ անապատները ու անշէն տեղերը կշտացընէ , ու կանանչ խոտին բնձիւղը բուսցընէ ։

28 Ր Անձրևը հայր ունի՞ . կամ թէ ցօղին կաթիլները ո՞վ ծնաւ ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իսր 1520

Ե Ծն . ա . 9 ։ Սաղ . ՀԺ · 7 ։ ՃԳ . 9 ։ Նահ . Բ · 29 ։ Ե · Բմհ . Ե . 22 ։

Է ԳԼ · Իշ · 10 ։

Ը Սաղ . ՀԲ . 9 ։ ՂԺ · 4 ։

Թ Սաղ . ՀԳ . 16 ։ ՃԾԲ . 5 ։

Ի Սաղ . ՄԳ . 35 ։

Լ ԳԼ . ԺԲ . 5 ։ Ի Սաղ . Ժ . 15 ։

Խ Սաղ . Հէ . 19 ։

Կ Սաղ . Բ . 13 ։

‡ ԵՔԲ . բնակած ՃԱՐԱՆ

Ա Ես . Ժ . 9 ։ Սաղ . ԺԲ · 7 ։ ՃԳ . 9 ։ Նահ . Բ · 29 ։ Ե · Բմհ . Ե . 22 ։

Է ԳԼ · Իշ · 10 ։

Ը Սաղ . ՀԲ . 9 ։ ՂԺ · 4 ։

Թ Սաղ . ՀԳ . 16 ։ ՃԾԲ . 5 ։

Ի Սաղ . ՄԳ . 35 ։

Լ ԳԼ . ԺԲ . 5 ։ Ի Սաղ . Ժ . 15 ։

Խ Սաղ . Հէ . 19 ։

Կ Սաղ . Բ . 13 ։

Ճ Ես . Ժ . 18 ։ ՁԵՒ . Ժ . 11 ։ Ե · Ա . 30 ։ ԵԶԿ . ԺԳ . 11 ։ 13 ։ ՁՍՄ . ԺԶ . 21 ։

Ղ ԳԼ . ԽԸ . 26 ։

Ճ Սաղ . ՄԸ . 35 ։

Մ Երեմ . ԺԳ . 22 ։ Սաղ . ՃԽԵ . 8 ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իսր 1520

Ե Ծն . ա . 6 ։ Ես . Խգ . 24 ։

Ը Ա Տիմ . Գ . 16 ։

Թ ԳԼ . ԼՂ . 5 ։ * Կ՚Ո՞Ր պատասխան չտար ։

Ի Մատ . Ժ . 28 ։

Լ Մատ . Ժա . 25 ։ ա Կոր . ա . 26 ։

Խ Կ՚Ո՞Ր մկը բնաւ չկրնար տեսնել ՂՆԻՆ Է՚Ր ։

Կ Եր . ա . 6 ։

Ճ Եւ . ԺԲ . 16 ։ 18 ։ Գ Թագ . Ժ . 11 ։ ԵԶԿ . ա . 4 ։ Նաւ . ա . 3 ։

Մ ԳԼ . ԼՂ . 35 ։ Խր . 3 ։

Յ ա Տիմ . ա . 7 ։

Ն ԳԼ . Խ . 7 ։

Շ Սաղ . ՃԳ . 5 ։ Առակ . Ը . 29 ։ Լ . 4 ։

ՆՔՂՓ
ԽՐԲ 1520

29 Սառը որո՞ւն արգանդէն կ'ելլէ ։ ու երկնից չեղեամը ո՞վ ծնաւ ։
30 Ջուրերը քարի պէս կ'ըլլա՛ն կը պահուին , ու անդունդին երեսը *կը սառի ։
31 Բազմաստեղին †կապերը կրնա՞ կապել , կամ թէ Հայկին կապերը կրնա՞ քակել ։
32 ‡Մազաւրօթը ժամանակին կրնա՞ հանել , ու Արջին և իր զաւակացը առաջնորդել ։
33 Երկինքին կանոնները գիտե՞ս . անոր իշխանութիւնը երկրի վրայ կրնա՞ դնել ։
34 Ձայնդ ամպերուն կրնա՞ վերցընել , որ ջուրերուն շատութիւնը քեզ ծածկէ ։
35 Կայծակները կրնա՞ խրկել որ երթան , ու քեզի Ահա պատրաստ ենք՝ ըսեն ։
36 Երիկամունքներուն մէջ ո՞վ իմաստութիւն դրաւ , կամ սրտին ո՞վ հանճար տուաւ ։
37 Ո՞վ կրնայ իմաստութիւնով ամպերը համրել , ու երկնից տիկերը ‖պառկեցընել ,
38 Երբոր փոշին Բրլ-ելով զանգուած մը կ'ըլլայ , ու հողին կոշտերը իրարու կը փակչին ։
39 Ո՞Առիւծին համար որս կրնա՞ս որսալ , ու կորիւններուն ախորժակը կրնա՞ս կշտացընել ,
40 Երբոր անոնք էրէնց այրերուն մէջ կը կծկտին , ու դարանի համար որջերնուն մէջ կը կենան ։
41 Ո՞վ կը պատրաստէ ագռաւին իր որսը , Երբոր անոր ձագերը Աստուծոյ կ'աղաղակեն , և ուտելիք չունենալնուն համար կը թափառին ։

ՊԼ · ԼԹ

1 Ա յծեաժներուն ու նոշերուներուն վրայով · 5 վայրենի իշուն , 9 միեղջերուին , 13 Ջայլամին , 19 Ձիուն , 26 բազէին , 27 ու արծիւին վրայով ։

1 Յայծի այծեաժներուն ծնանելու ժամանակը գիտե՞ս . եղնիկներուն ծնանիլը դիտեցի՞ր ։
2 Անոնց կատարելու ամիսները կրնա՞ս համրել , ու ծնանելու ժամանակին գիտե՞ս ։
3 Անոնք ծռելով ձագերնին կը ծընանին , ու ցաւերնին կ'անցընեն ։
4 Անոնց ձագերը կը զօրանան , դաշտի մէջ կը մեծնան . կ'երթան ու նորէն անոնց չեն դառնար ։
5 Ցիւռը ո՞վ համարձակ թողտուաւ , ու վայրենի իշուն կապերը ո՞վ քակեց ,
6 Որուն՝ դաշտը տուի տունի համար , ու անապատը՝ անոր բնակութեանը համար ։
7 Անիկայ քաղաքին աղաղակը ծաղր կ'ընէ , ու բանեցընողին պոռալը չլսեր .
8 Անոր պտրտած լեռները իր արօտն է , ու ամէն թաւ խոտերը կը փնտռէ ։
9 Միեղջերուն քեզի ծառայելու կը հաճի՞ , կամ քու մսուրիդ քովը գիշերը կը մնա՞յ ։
10 §Արտ վարելու համար միեղջերուն կրնա՞ս չուանով կապել , կամ թէ քու ետեւէդ հովիտները կը տափանէ՞ ։
11 Անոր ոյժը շատ ըլլալուն համար անոր կը վստահի՞ս , ու գործդ անոր կը յանձնե՞ս ։
12 Կը հաւատա՞ս անոր՝ թէ քու արմտիքդ պիտի բերէ , և քու կալդ ժողվէ ։
13 Ջայլամին թևը ցնծութեամբ կը շարժի . արդեօք արագիլին թեւերուն ու փետուրներուն կը նմանի՞ ։
14 Անիկայ իր հաւկիթները գետինը կը ձգէ , ու զանոնք հողին վրայ կը տաքցընէ ,
15 Ու միտքը չգար որ ծէ՞ր ոտքը կը կոտրէ զանոնք , կամ դաշտի գազանները ոտնակոխ կ'ընէ՞ ։
16 Անիկայ Տանգութ է իր ձագերուն՝ իրենը չեղածներու պէս . իր աշխատութիւնը դատարկ եղելուն վախ չունի .
17 Ինչու որ Աստուած իմաստութենէն զուրկ ըրաւ զանիկայ , ու Հանճարէն անոր բաժին չտուաւ ։
18 Անիկայ բարձրը ելած ժամանակը՝ ձին ու անոր վրայ հեծնողը ծաղր կ'ընէ ։
19 Ձիու դո՞ւն ոյժ տուիր . անոր պարանոցին ††բաշը դո՞ւն հագցուցիր ։
20 Զանիկայ մարախի պէս կրնա՞ս ցաթկեցընել . անոր վրնջելուն ‡‡փառաւոր ձայնը՞ ահաւոր է ։
21 Հովիտի մէջ գետինը կը փորէ , ու իր զօրութեամբը կը զուարճանայ . Զապաւազէնը դիմաւորելու կ'ելլէ .
22 Երկիւղը ծաղր կ'ընէ , բնա՞ւ չվախնար , ու սուրին երեսէն ետ չդառնար ։
23 ‖Նետերը անոր վրայ կը սուլեն՞, Նաև փայլուն նիզակը ու գեղարդը .
24 Կատաղութեամբ ու բարկութեամբ գետինը կը կլլէ , ու փողին ձայնը լրիւ§§չկրնար ինքզինքը զսպել՞ ։
25 Քանի որ փողը կը հնչուի , Աղէ՛ կ'ըսէ . հեռուէն կ'առնէ պատերազմին հոտը , զօրագլուխներուն որոտումը ու ազդարարութիւնը կը լսէ ։
26 Բազէն քու իմաստութիւնովդ

ՆՔՂՓ
ԽՐԲ 1520

‡ Թուա · իգ · 22 ։ Բ Օր · ԼԳ · 17 ։
§ ԵՍՐ · Ա Կոր · ԺԶ
* ՍԱՂ · ՃԽԵ · 16 ։
† ԱՄՈՍ · Ե · 8 ։
‡ Կ՛ ՏԵՍՆԵՐ ԿԵՆԴԱՆԱԿՐՊՆԵՐԸ · ԵՐԵՄ · Լ · 35 ։
ՅՈՎ · Ը · 9 ։
ՍԱՂ · ԺԱ · 6 ։ ՃՈՂ · Բ · 26 ։
Կ՛ ԹԱՓԷ ՍԱՀ ։
ՅՈՎ · ՄԴ · 21 ։ ՃԽԵ · 15 ։
ՍԱՂ · ՃԽԵ · 9 ։ ՄԱԹ · Ը · 26 ։
ՅՈՎ · ԽԹ · 9 ։
ԲԳԼ · ԻԴ · 5 ։ ԵՐԵՄ · Բ · 24 ։ ՈՎԴ · Բ · 9 ։
Բ ՈՂՈՐ · Դ · 3 ։
Ի ԳԼ · Լ · 11 ։
†† Կ՛ ՈՐՈՒՄԸ
‡‡ ԵԲՐ · ՓԱՌՔԸ
ԵՐԵՄ · Ը · 6 ։
‖‖ ԵՍՐ · ԿԱՊԱՐՔԸ . . . ԿԸ ՍՈՒԼԷ ։
§§ Կ՛ ԶՐՆԱՒԱՍԱՐ ։

Ն·Ք·ԶԲ· Իրբ 1520

կը թռչի, — թևերը դէպ՚ի հարաւ կը բանայ։
27 Արծիւը քո՞ հրամանովդ կը բարձրանայ, ու Է բոյնը բարձրը կը հաստատէ։
28 Անիկայ ժայռի վրայ՝ ժայռի գագաթներու վրայ՝ ու ապառաժներու մէջ բնակելով կը կենայ.
29 կերակուրը անկէ կը փնտռէ. անոր աչքերը հեռուէն կը տեսնեն։
30 Անոր ձագերն ալ արիւն կը ծծեն. և ուր որ դիեր ըլլան, անիկայ հոն է։

ԵՄատ·իդ· 28։ Ղուկ· ԺԷ·37։

ԳԼ·Խ

1 Ցոր Աստուծոյ առջևը կը խոնարհի։ 6 Աստուած զանիկայ կը հրաւիրէ՝ որ իր արդարութիւնը, կարողութիւնը և իմաստութիւնը խօսի։ 15 Բեհեմովթին վրայով։

1 Յե Տէրը Ցորին խօսելով ըսաւ։
2 Արդ — Ամենակարողին հետ վիճողը բան մը պիտի սորվեցընէ՞. Աստուծոյ հետ վիճաբանողը թող պատասխան տայ։
3 Ան առնը Ցոր Տէրոջը պատասխան տալով ըսաւ,
4 Բ«Ահա ես նուաստ եմ. քեզի ի՞նչ պատասխան տամ. ֆձեռքս բերնիս վրայ կը դնեմ։
5 Մէկ անգամ խօսեցայ, ալ պատասխան պիտի չտամ. երկու անգամ ալ, բայց պիտի չկրկնեմ։
6 Գ«Ան ժամանակը Տէրը մրրիկէն Ցորին պատասխան տալով ըսաւ՝
7 Ի«Հիմա կորիճի պէս մէջքդ պընդէ, Ը քեզի հարցընեմ, ու դուն ինծի իմացուր։
8 Ի«Իմ դատաստանս պիտի խափանե՞ս. քեզ արդարացընելու համար զիս յանցաւոր պիտի հանես։
9 Աստուծոյ պէս բազուկ ունի՞ս, և ձայնովդ կրնաս անոր պէս որոտալ։
10 Բ«Հիմա փառաւորութիւնով ու մեծութիւնով զարդարուէ, և պատիւով ու փառքով հագուէ։
11 Բարկութեանդ եռանդը տարածէ, և ամէն հպարտին նայէ ու զանիկայ խոնարհեցուր։
12 Ամէն ֆհպարտին նայէ, ու զանիկայ նուաճէ, ու անօրէնները իրենց տեղը կոխկրտէ։
13 Անոնց ամէնն ալ հողին մէջը աներևոյթ ըրէ, երեսնին գաղտուկ տեղ պահէ։
14 Ան առնը ես ալ քեզի կը խոստովանիմ, որ աջ ձեռքդ քեզ կրնայ ազատել։
15 Ահա *Բեհեմովթը որ քեզի հետ ստեղծեցի, անիկայ արջառի պէս խոտ կ՚ուտէ։

* Կ՚ակնարկէ անոր մեծութեան, ինչպէս նաև անոր փիղը

16 Ահա հիմա անոր զօրութիւնը իր մէջքն է, և ոյժը փորին †մկաններուն մէջ։
17 Պոչը կ՚երերցընէ եղևինի պէս. աղդրերուն ջիղերը հիւսուած են։
18 Անոր ոսկորները ‡պղնձէ խողովակներ՝ են. անոր ոսկորները երկաթէ նիգերու պէս են։
19 Աստուծոյ ճարտար գործը անիկայ է. զանիկայ ստեղծողը ||իր սուրը կրնայ անոր մօտեցընել՝։
20 Արդարև անոր Էպաշար կը բերեն լեռները, ուր որ դաշտի բոլոր գազանները կը խաղան։
21 Անիկայ հովանաւոր ծառերուն տակը՝ եղէգներուն շուքը ու ճահիճներուն մէջը կը պառկի։
22 Հովանաւոր ծառերը իրենց շուքովը կը ծածկեն զանիկայ. Հեղեղատներուն ուռիները անոր բոլորտիքն են։
23 Թէ որ գետը առատանայ, անիկայ չվախնար. Թէև Ցորդանանը անոր բերանին վրայ դիմելու ըլլայ, հանդարտ կը կենայ։
24 Մի՞թէ անիկայ յայտնի Ակը բրնաւուի՞. §որոգայթի մէջ անոր քիթը ո՞վ կրնայ ծակել՝։

Ն·Ք·ԶԲ· Իրբ 1520
† Կ՚ակնարկէ պորտին։
‡ Կ՚ակնարկէ պղնձէ ամուր կառուցուածքներ
|| Կ՚ակնարկէ անոր սուրը իրեն կու տայ։
Է Սաղ·ՃԳ· 14։
ԼԳԼ·խա·1, 2։
§ Կ՚ակնարկէ քիթովը որոգայթներուը կը ծակէ

ԳԼ·ԽԱ

1—34 Լևիաթանին վրայ երեքցած Աստուծոյ մեծ զօրութիւնը։

1 Լևիաթանը կարթով կրնաս վերցընել, ու անոր լեզուէն լարով կրնաս քաշել։
2 Բ«Անոր քիթին չուան անցընելով՝ ծնոտը կրնաս փուշով ծակել։
3 Մի՞թէ անիկայ քեզի շատ աղաչանքներ կ՚ընէ՞, քեզի մեղմ խօսքեր կ՚ըսէ՞։
4 Անիկայ քեզի հետ ուխտ կ՚ընէ՞. զանիկայ մշտնջենաւոր ծառայի պէս կրնաս առնել։
5 Թռչունի հետ խաղալու պէս՝ անոր հետ կրնաս խաղալ, կամ թէ քու աղախիններուդ համար զանիկայ կրնաս կապել։
6 Ընկերները անոր մասին հացկերոյթ կրնան ընել. անիկայ վաճառականներուն մէջը կը բաժնուի՞։
7 Անոր մորթը սլաքներով՝ ու անոր գլուխը ձկնորսի տեգերով կրնաս լեցընել։
8 Ձեռքդ անոր վրայ դիր, պատերազմը յիշէ. ու նորէն պիտի չընես ընդհա՞մ։
9 Ահա անոր յոյսը պարապ է. զանիկայ տեսնելով ալ՝ սիրտ չը՞զարհուրիր։
10 Ոչ ոք քաջասիրտ մէկը որ զանիկայ արթնցընէ. հապա իմ առջևս ո՞վ կրնայ կայնիլ։
11 Ո՞վ ինծի առաջուց տուաւ, որ

— Սաղ·ՃԳ· 26։ Եր·իէ· 1։
‡ Կ՚ակնարկէ կոկորդիլոսը
Բ Տես Եր· իէ·29։
‡ Հռով·ժա· 35։

ես ՚Նոր հատուցանեմ. Բոլոր երկինքին տակը եղածը իմն է։
12 Անոր անդամներուն ու զօրութեանը, նաև գեղեցիկ կարգաւորութեանը վրայով խօսելու պիտի չլամ։
13 Անոր հանդերձին երեսը ո՛վ կրնայ բանալ. անոր երկու կզակներուն մէջը ո՛վ կրնայ մտնել.
14 Անոր երեսին դռները ո՛վ կրնայ բանալ. ահը անոր ակռաներուն բոլորտիքն է։
15 Անոր ամուր վահանները էր հպարտութիւն են, պինդ կնքուած իբ պէս զոյ են.
16 Այնպէս քովէքով շարուած են, որ անոնց մէջը քամի չկրնար մտնել.
17 Իրարու կցուած են, մէկզմէկ կը բռնեն ու բնաւ չեն զատուիր։
18 Անոր փռնգտալէն լոյս կը փայլի, ու աչքերը արշալոյսին արտեւանունքներուն կը նմանին։
19 Անոր բերնէն վառած ջահեր կ'ելլեն, ՚ կրակի կայծեր կը ցայտեն։
20 Քիթին ծակերէն շոգի կ'ելլէ՝ եռացող սանի կամ կաթսայի պէս։
21 Անոր շունչէն կրակի կայծեր կը բորբոքին, ու բերնէն բոց կ'ելլէ։
22 Անոր պարանոցին վրայ ոյժ կը բնակի. ու երկիւղը անոր առջեւէն կը խաղայ։
23 Անոր միսին ծալուածքները փակած են, անոր վրան հաստատուելով չեն երերար։
24 Անոր սիրտը քարի պէս պինդ է, ու աղօրիքին վարի քարին պէս ամուր է։
25 Անոր ելած ժամանակը զօրաւորները կը վախնան, ՚ երկիւղէն կը շփոթին։
26 Անոր վրայ յարձակողին սուրը չդիմանար, ՚Լ ՚Լ նիզակը՝ գեղարդը ու զրահը։
27 Երկաթը յարդի պէս է անոր առջեւը, ՚ պղինձը փտած փայտի պէս։
28 Աղեղին նետը զանիկայ չփախցուներ, պարսպաքարերը անոր դէմ մղեղի կը դառնան։
29 Մահակները շիւղերու տեղ կը սեպէ, տէգին ճօճալը ծաղր կ'ընէ։
30 Անոր տակը սրածայր խեցիի կը տորուանք կան, ցեխին վրայ սուր բաներ կը տարածէ։
31 Անդունդը սանի մը պէս կ'եռացընէ, ՚ ծովը սպեղանիի կաթսային նման կ'ընէ։
32 Իր ետեւէն ճամբան պայծառ կ'ելլուցընէ, անդունդը ճերմկած մազերու կը նմանի։
33 Երկրի վրայ անոր նմանը չկայ, որ ՚Նէ անվախ ստեղծուած ըլլայ։
34 Ամէն բարձր բաներու վրայ կը նայի, բոլոր *հպարտութեան որդւոցը" թագաւորն է։

ԳԼ. ԽԲ

1 Ցոր Աստուծոյ կը հնազանդի։ 7 Աստուած Ցորը կ'արդարացընէ, անոր բարեկամները կը խանարհեցընէ, ու Ցոբին աղօթքը կ'ընդունի։ 10 Աստուած կը մեծցընէ ու կ'օրհնէ Ցորը։ 16 Ցոբին տարիքը ու մահը։

1 Ցոբ պատասխան տալով ըսաւ,
2 Գիտեմ որ ՚ամէն բանի կարող ես, ու քու դիտաւորութիւնդ բնաւ չարդիլուիր։
3 Ո՞վ է ասիկայ որ տգիտութեամբ խորհուրդը կը նսեմացընէ. յիրաւի կը զրուցեի, բայց չէի հասկընար. ††ինծի պատչելի բաներ ըլլալով՝ չէի իմանար։
4 Կ'աղաչեմ մտիկ ըրէ՝ որ ես զրուցեմ, Բեզի հարցընեմ ու ինծի սորվեցուր։
5 Ես քու վրայով ականջի լրով լսեր էի, բայց հիմա աչքս կը տեսնէ քեզ։
6 Անոր համար էյ ՚Նյս կ'արհամարհեմ, հողի ու մոխիրի վրայ կը զղջամ։
7 Երբ Տէրը աս խօսքերը Ցոբին զրուցելէն ետքը՝ Տէրը Եղիփազ Թեմանացիին ըսաւ, Քու վրադ ու երկու ընկերներուդ վրայ իմ բարկութիւնս բորբոքեցաւ, ինչու որ ինծի համար իմ Ցոր ծառայիս
8 պէս շիտակ չխօսեցաք։ Ուստի հիմա ձեզի Հօթը զուարակ ու հօթը խոյ առէք, ու Ցոր ծառայիս երթալով՝ ձեզի համար ողջակէզ մատուցէք, և իմ Ցոր ծառաս ձեզի համար աղօթք ընէ, որ ես ՚Լ անոր ‡աղօթքը ընդունելով՝ յիր անմտութեանը չբնեմ ձեզի. ինչու որ իմ առջեւս Ցոր ծառայիս պէս շիտակ չխօսեցաք։
9 Ան ատենը Եղիփազ Թեմանացին ու Բաղդատ Սօքեցին և Սոփար Նեեմացին երթալով՝ Տէրոջը իրենց ըսածին պէս ըրին. և Տէրը Ցորին ‡աղօթքը ընդունեց։
10 Եւ Տէրը դերութենէ ազատեց Ցորը՝ իր բարեկամներուն համար աղօթք ըրած ատենը. նաև Տէրը Ցորին բոլոր ստացուածոցը կրկին
11 նապատիկը տուաւ։ Եւ անոր էրոյր եղբայրները ու բոլոր քոյրերը և զանիկայ առաջուց ճանչցողները բոլորն ալ անոր գալով՝ անոր տանը մէջ հաց կերան անոր հետ, ու անոր համար ցաւելով՝ Տէրոջը անոր իրկած բոլոր փորձանքին համար անոր միսիթարութիւն տուին. և ամէն մէկերնին մէյմէկ կտոր

Ն. ք. գ. Իոբ 1520

Ը. Ել. ԺԹ. 5։ Ր Օր. Ժ. 14։ Սաղ. իգ. 1։ Ծ. 12։ ա Կոր. Ժ. 26։

Ն. ք. գ. Իոբ 1520

*Կ՚ար. վայրենի գազաններուն

Ա՚Ն ատենը Ցոր Տէրոջը պատասխան տալով ըսաւ,
— Ծն. Ժբ. 14։ Մատ. ԺԹ. 26։ Մար. Ժ. 27։ Ժգ. 36։ Ղու. Ժբ. 27։
Բ Գւ. լբ. 2։ ‡ Սաղ. խ. 5։ Ճլա. 1։ ՃԼԹ. 6։
†Եբր. Ինծմէ
Բ Գւ. լբ. 3։ Խ. 7։
Ի Եզր. Թ. 6։ Գւ. Խ. 4։
Ղ Թես. իգ. 1։ Ի Մատ. և. 24։
Ը Ծն. ի. 17։ Ցակ. ե. 15. 16։ ա Ցո՛. և. 16։
‡ Եբր. երեսը. աթոռ. իե. 35։ Մաղ. ա. 8։
Ր Սաղ. Ժգ. 7։ ՃԻԶ. 1։
Ժե. Խ. 2։ Ի Տես գլ. ԺԹ. 13։

ստակ՝ ու մէյմէկ ոսկի օղ տուին
12 անոր ։ Եւ Տէրը Ա Ցորին վեր-
ջը առջինէն աւելի օրհնեց . անանկ
որ Ի տասնուչորս հազար ոչխար ,
ու վեց հազար ուղտ , և հազար
զոյգ եզ , ու հազար մատակ էշ
13 ունեցաւ ։ Ի Եւ անոր եօթը տղայ
14 ու իրեք աղջիկ եղաւ ։ Ու մէկ
աղջկան անունը *Եմիմա՝ ու երկ-
րորդին անունը †Կերեն Հապուք դրաւ ։
15 Եւ բոլոր երկրին վրայ Ցորին աղ-
ջիկներուն պէս գեղեցիկ կիներ
չէր գտնուեր . ու հայրերնին անոնց
ժառանգութիւն տուաւ իրենց եղ-
բայրներուն մէջը ։
16 Եւ ասկէետքը Ա Ցոր հարիւր
քառասուն տարի ապրելով՝ տեսաւ
իր որդիները ու իր որդւոցը որդի-
17 ները մինչև չորրորդ ազգը ։ Ու Ցոր
ծերացած ու օրերը լեցուած մե-
ռաւ ։

ն · ք · գՁ · իրր 1520

Ա Գէն · ը · 7 ։ Ցակ · ե · 11 ։
Ի Տճս գէ · ա · 3 ։
Ի Գէ · ա · 2 ։
* ՟ · տես ։
† ՟ · եղիւր ծարբոյ ։

ն · ք · գՁ · իրր 1520

Ա Գէն · ի · 26 ։ Ասակ · գ · 16 ։
Հ Ծն · իե · 8 ։

ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՑ

ՍԱՂՄՈՍ Ա

1 Բարեպաշտ մարդուն երջանկութիւնը . 4 ամբարշտին ապերջանկութիւնը ։

1 Երանելի է՝ ան մարդը որ ամբա-
րիշտներուն խորհուրդին մէջ
չքալեր , ու մեղաւորներուն ճամ-
բուն մէջ չկենար , և Ի ծաղր ընող-
ներուն նստած տեղը չնստիր .
2 Հապա Էանոր հաճութիւնը Աս-
տուծոյ օրէնքին մէջն է, և գործակ ու
գիշեր անոր օրէնքին վրայ կը մտածէ ։
3 Եւ անիկայ Ի ջուրի ճամբաները
տնկուած ծառի պէս պիտի ըլլայ ,
որ իր ժամանակին իր պտուղը կու-
տայ . ու անոր տերևը պիտի չթա-
փի , և ինչ բան որ ընէ՝ Ղպիտի
յաջողի ։
4 Ասանկ չեն ամբարիշտները , հա-
պա Է մղեղի պէս՝ որ հովը կը ցրուէ ։
5 Ասոր համար ամբարիշտները դա-
տաստանին մէջ պիտի չկրնան կե-
նալ , ոչ ալ մեղաւորները արդա-
րոց ժողովքին մէջ ։
6 Վասն զի Ը Տէրը կը ճանչնայ ար-
դարներուն ճամբան . բայց ամբա-
րիշտներուն ճամբան պիտի կոր-
սուի ։

ՍԱՂՄ · Բ

1 Քրիստոսի թագաւորութիւնը ։ 10 Թագա-
ւորներուն յորդորանք մը որ անոր հնազան-
դին ։

1 Ինչո՞ւ —հեթանոսները խռովու-
թիւն կ'ընեն , ու ժողովուրդնե-
րը պարապ բան կը մտածեն ։
2 Երկրի թագաւորները ինքզինք-
նին կը հաստատեն , ու իշխանները
միկտեղ խորհուրդ կ'ընեն Տէրոջը
դէմ ու անոր Բ Օծեալին դէմ ,
3 Ըսելով , Եկատրենք անոնց կա-
պերը , ու մեզմէ ձգենք անոնց Լուծը ։
4 Երկինքը բնակողը անոնց վրայ
Է պիտի ծիծաղի . Տէրը ծաղր պիտի
ընէ զանոնք ։
5 Ան ատենը իր բարկութիւնովը
պիտի խօսի անոնց , և իր սրտմտու-
թիւնովը պիտի խռովեցընէ զա-
նոնք , ըսելով ,
6 Ես օծեցի իմ թագաւորս իմ
սուրբ լեռանս Սիօնին վրայ ։
7 Հրամանը պիտի պատմեմ . Տէրը
ինծի ըսաւ , Դուն իմ Որդիս ես ,
ես այսօր քեզ ծնայ .
8 Խնդրէ ինծմէ , ու հեթանոսնե-
րը քեզի ժառանգութիւն պիտի
տամ , ու երկրին ծայրերը՝ քեզի
տացուածք .
9 Զանոնք երկաթէ գաւազա-
նով պիտի § կոտրես , բրուտի ա-
մանի պէս պիտի փշրես զանոնք ։
10 Ուստի հիմա՝ ով թագաւորներ ,
միտքերնիդ առէք , երկրի դատա-
ւորներ , խրատուեցէք ։
11 Երկիւղով Տէրոջը ծառայե-
ցէք , ու Դողալով *անոր վախ-
ցէք" ։
12 Որդին համբուրեցէք որ չբարկա-
նայ , ու ճամբուն մէջ չկորսուիք ,
երբոր Լանոր բարկութիւնը քիչ
մը բորբոքի ։ Երանի ան ամե-
նուն՝ որ անոր կը յուսայ ։

ՍԱՂՄ · Գ

1—8 Աստուծոյ պաշտպանութեանը ապահովու-
թիւնը ։

Սաղմոս Դաւթի , —իր որդւոյն Ա-
բիսողոմին երեսէն փախած ժամա-
նակը ։

1 Ո՛վ Տէր , Ի իմ թշնամիներս որ-
չափ շատցան . իմ վրաս ելլող-
ները շատ են ։
2 Շատերը իմ անձիս համար կ'ը-

‡ Ղև · ի · 42 ։ Դտր · ա · 20 ։
— Ասակ · գ · 14 · 15 ։
Բ Սաղ · իգ · 4 ։ Երմ · ժե · 17 ։
‡ Սաղ · ճժթ · 35 · 47 · 92 ։
Գ Ցես · ա · 8 ։ Սաղ · ճժթ · 1 · 97 ։
Ի Երմ · ժէ · 8 ։ Եզկ · իե · 12 ։
Ղ Ծն · լթ · 3 · 23 ։ Սաղ · ճիը · 2 ։ Ես · գ · 10 ։
Ե Ցոր · իա · 18 ։ Սաղ · լե · 5 ։ Ես · ժէ · 13 ։ իթ · 5 ։ Ովս · ժգ · 3 ։
Ը Սաղ · լէ · 18 ։ Նաե · ա · 7 ։ Ցօ · ժ · 14 ։ Բ Տիմ · բ · 19 ։

— Սաղ · խգ · 6 ։ Դտր · գ · 25 · 26 ։
Բ Սաղ · խե · 7 ։ Ցօ · ա · 41 ։
‡ Երմ · ե · 5 ։ Ղև · ժթ · 14 ։
‖ Եբր · լուսանները ։

Գ Սաղ · ժա · 4 ։
Ի Սաղ · լէ · 13 ։ ժթ · 8 ։ Ասակ · ա · 26 ։

Ղ Թագ · ե · 7 ։
Ե Դտր · ժգ · 33 ։ Երր · ա · 5 ։ ե · 5 ։
Ը Սաղ · իր · 27 ։ Նր · 8 ։ ճթ · 27 ։ Դան · է · 13 · 14 ։ Ցօ · Ժէ · 4 · 5 ։ ժբ · 15 ։
Ր Սաղ · ճթ · 23 ։ Ցես · բ · 27 ։ ժբ · 5 ։
§ Կ՟ · նմանես ։
* Երբ · ժբ · 28 ։
Ի Փիլ · բ · 12 ։ * Կ՟ · ցընծացէք ։
Լ Ցես · ղ · 16 · 17 ։
Ի Սաղ · լղ · 8 ։ ժգ · 12 ։ Ասակ · ժգ · 20 ։ Ես · Լ · 18 ։ Երմ · ժէ · 7 ։ Հբռով · Բ · 33 ։ ժ · 11 ։ ա Պետ · բ · 6 ։

— Բ Թագ · ժե · ժգ · ժէ · ժբ ։
Բ Բ Թագ · ժե · 12 ։ ժգ · 15 ։

ան թէ †Աստր փրկութիւն չկայ Աստուածմէն ։ (*Սէլայ ։)

3 Բայց ո՛վ Ցէր ։ դուն ես շիտ վահան իմ փառքս ու Ես իմ գլուխս բարձրացընողը ։

4 Իմ ձայնովս Ցէրոջը կանչեցի , ու Ղիր սուրբ լեռնէն Ես ինծի պատասխանեց ։ (Սէլայ ։)

5 Ես պառկեցայ ու քնացայ . արթընցայ , վասն զի Ցէրը զիս պաշտպանեց ։

6 Ես պիտի չվախնամ բիւրաւոր ժողովուրդներէն՝ որոնք իմ չորս կողմս պատեցին ։

7 Ելի՛ ո՛վ Ցէր , զիս փրկէ՛ ո՛վ իմ Աստուածս , Վասն զի դուն զարկիր իմ բոլոր թշնամիներուս ծնօտը . ամբարիշտներուն ակռաները փշրեցիր ։

8 Փրկութիւնը Ցէրոջն է . քու օրհնութիւնդ քու ժողովուրդիդ վրայ †է ։ (Սէլայ ։)

ՍԱՂՄ · Դ

1 Դաւիթ կ'աղաչէ որ Աստուած իրեն ականջ դնէ ։ 2 Իր թշնամիները կը յանդիմանէ , ու անոնց յորդորանքներ կ'ընէ ։ 6 Մարդուն երջանկութիւնը Աստուծոյ շնորհքովը կ'ըլլայ ։

— Գլխաւոր երաժշտին , ‡Նկինօթի վրայ . Սաղմոս Դաւիթի ։

1 Կանչելու առենս ինծի պատասխան տուր , ով իմ արդարութեանս Աստուածը . նեղութեան մէջ զիս ընդարձակեցիր . ողորմէ՛ ինծի ու լսէ՛ իմ աղօթքս ։

2 Մարդոց որդիներ , մինչև ե՞րբ իմ փառքս ամօթի դարձընէք , և ունայնութիւն պիտի սիրէք , ո՞ստութիւն փնտռէք ։ (Սէլայ ։)

3 Բայց դիտցէ՛ք որ Ցէրը իրեն նուիրուած մարդը ‖որոշեց . Ցէրը պիտի լսէ իրեն կանչելու առենս ։

4 Դողացէ՛ք ու մեղք մի՛ գործէք . Խօսեցէ՛ք սրտերնուդ հետ անկողիններնուդ վրայ , ու լռեցէ՛ք ։ (Սէլայ ։)

5 Արդարութեան զոհեր մատուցէ՛ք , ու Ցէրոջը յուսացէ՛ք ։

6 Շատերը կ'ըսեն թէ Ո՞վ մեզի բարութիւն պիտի ցուցընէ . Ո՛վ Ցէր , քու երեսիդ լոյսը մեր վրայ ծագէ ։

7 Իմ սրտիս ուրախութիւն տուիր , անոնց ցորենին ու գինիին առատութեան ժամանակէն աւելի ։

8 Խաղաղութեամբ պիտի պառկիմ ու քնանամ , Վասն զի դուն միայն , ով Ցէր , զիս ապահովութեամբ կը բնակեցընես ։

ՍԱՂՄ · Ե

1 Դաւիթ աղօթք ընելով՝ իր ջերմեռանդութիւնը կը յայտնէ ։ 4 Աստուած չարերուն չհամիր ։ 7 Դաւիթ իր հաւատքը յայտնելով՝ Աստուծոյ կ'աղօթէ որ իրեն առաջնորդէ ։ 10 Իր թշնամիները կործանէ ։ 11 ու արդարը պահպանէ ։

Գլխաւոր երաժշտին , §Նհիղոթի վրայ . Սաղմոս Դաւիթի ։

1 Ո՛վ Ցէր , ականջ դիր իմ խօսքերուս . մի՛տդ առ իմ աղաղակը ։

2 Իմ կանչելուս ձայնը մտիկ ըրէ , ով իմ Թագաւորս ու Աստուածս , վասն զի Քեզի կ'աղաչեմ ։

3 Ո՛վ Ցէր , առտուանց պիտի լսես իմ ձայնս . առտուանց ‡պատրաստ պիտի ըլլամ՝՝ քեզի ու ըսպասեմ ։

4 Վասն զի դուն անօրէնութիւն ուզող Աստուած չես . չարը քու քովդ պիտի չբնակի ։

5 Հպարտները քու աչքերուդ առջին պիտի չկենան . բոլոր անօրէնութիւն գործողները կ'ատես ։

6 Սուտ խօսողները կը կորսընցընես . Ցէրը արիւնահեղ ու նենգաւոր մարդէն կը զզուի ։

7 Բայց ես քու ողորմութեանդ շատութիւնովը քու տունդ պիտի մտնեմ . քու վախովդ երկրպագութիւն պիտի ընեմ Քու սուրբ տաճարիդ մէջը ։

8 Ո՛վ Ցէր , քու արդարութեամբդ ինծի առաջնորդ եղիր թշնամիներուս համար . Քու ճամբադ շիտակէ՛ իմ առջևս .

9 Վասն զի անոնց բերնին մէջ ճշմարտութիւն չկայ . անոնց ներսիդին չարութիւն է . Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է . Իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան ։

10 Ո՛վ Աստուած , յանցաւոր հանէ զանոնք . Իրենց խորհուրդներովը թող իյնան . անոնց շատ ամբարշտութիւններուն համար հալածէ զանոնք . վասն զի քեզի դէմ ապստամբեցան ։

11 Բայց ամէն քեզի յուսացողները թող ուրախ ըլլան . յաւիտեան թող ցնծան , ինչու որ դուն զանոնք կը պաշտպանես . և քու անունդ սիրողները թող քեզմով զուարճանան ։

12 Վասն զի դուն Պիտի օրհնես արդարը ։ ով Ցէր , բարի կամեցողութիւնով անոր չորս կողմը պիտի

---

‡ Ա՛մբ · գ · 19 ։ ‡ Առիլոյ հաւատոնեան խոթձեօ՛ ըսել նշանակութիւնը անծանօթ է ։ Բ Բ Ցէմ · բ · 19 ։ բզնա · բ · 9 ։ ¦ կ—՛ երեւելի ըրաւ · Է Եփե · գ · 26 ։ †Սաղ · հէ · 6 ։ բ Կոր · ժգ · 5 ։ Ի Օր · լէ · 19 ։ Սաղ · ծ · 14 ։ ծա · 19 ։ Ցէ՛ս բ Թագ · ժե · 12 ։ ՂՍաղ · լե · 3 ։ կբ · 8 ։ Ի Թես · Ջ · 26 ։ Սաղ · ժ · 3 , 7 , 19 ։ ճժթ · 135 ։ ԷԵ · թ · 3 ։

Ե Ցոր · ժա · 18 · 19 ։ Սաղ · գ · 5 ։ Ե ՂԼ · իե · 18 · 19 ։ Իգ · 5 ։ բ Օր · ժբ · 10 ։

§ Առիլոյ հաւատոնեան խոթձեօ՛ էնչ-նաև-ոփոբաննէ-բոան ա-նուանն է ։

— Սաղ · գ · 4 ։

Բ Սաղ · կե · 2 ։

‡ Սաղ · լ · 5 ։ Ժբ · 13 ։ ճլ · 6 ։

‡ կ—՛ ՝ ա-ղաչեմ պիտի ներկայացնեմ

Դ Մբ · ա · 13 ։

Ի Ցայտ · իա · 8 ։

ՂՍաղ · ծե · 23 ։

Է Թագ · բ · 29 · 30 · 35 ։ 38 ։ Սաղ · իբ · 2 ։ ճլբ · 7 ։ ճլը · 2 ։

Ը Սաղ · իե · 5 ։

Ը Սաղ · իե · 4 ։ իե · 11 ։

Ժ ՂԼ · ժա · 44 ։ Հաով · գ · 13 ։

Ի Սաղ · կբ · 4 ։

Լ բ Թագ · ժե · 31 ։ ժէ · 14 · 23 ։

Ի Ես · կե · 13 ։

տի պատես , որպէս թէ վհանով մը ։

ՍԱՂՄ · Զ

1 Դաւիթին դանդաղները իր հիւանդութեանը առեներ ։ 8 Անիկայ հաւատքով իր թշնամիներուն վրայ յաղթող ըլալ կը յուսայ ։

Գլխաւոր երաժշտին , Նկինոթի վրայ , — * Շէմինիթի վրայ · Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Տէր , քու սրտմտութեամբդ զիս մի՛ յանդիմաներ , և քու բարկութեամբդ զիս մի՛ խրատեր ։

2 Ո՛վ Տէր , ողորմէ՛ ինծի , վասն զի տկար եմ ես . Տ զիս բժշկէ , ով Տէր , վասն զի ոսկորներս կը սարսափին ։

3 Իմ անձս ալ խիստ սարսափեցաւ . և դուն , ով Տէր , Ե մինչև ե՞րբ ։

4 Դարձիր , ով Տէր , փրկէ իմ անձս . քու ողորմութեանդ համար զիս ազատէ ։

5 Ձ Վասն զի մահուան մէջ քեզ յիշատակել չկայ . դերեզմանին մէջ ո՞վ քեզի շնորհակալութիւն պիտի ընէ ։

6 Հառաչանք ընելէն յոգնեցայ . ամէն գիշեր առատութեամբ կը լուամ իմ անկողինս , արցունքներովս կը թրջեմ իմ մահիճս ։

7 Ե Իմ աչքս մաշեցաւ տրտմութենէն , իմ ամէն թշնամիներուս համար հինցաւ ։

8 Ը Ինծմէ հեռ կեցէք ամէնքդ ալ որ անօրէնութիւն կը գործէք , վասն զի Տէրը իմ լալուս ձայնը Ը լսեց .

9 Տէրը իմ աղօթքս լսեց · Տէրը իմ խնդրուածքս պիտի ընդունի ։

10 Թող ամչնան ու խիստ զարհուրին իմ ամէն թշնամիներս . հետ դառնան ահ շուտով թող ամչնան ։

ՍԱՂՄ · Է

1 Դաւիթ իր անմեղութիւնը յայտնելով՝ իր թշնամիներուն չարութեանը դէմ կ'աղօթէ ։ 10 Անիկայ հաւատքով կը տեսնէ իր պաշտպանութիւնը , ու իր թշնամիներուն կործանումը ։

† Շիկկայօն Դաւթի . որ երգեց Տէրոջը՝ — Բենիամինեան Քուշին խօսքերուն համար ։

1 Ո՛վ իմ Տէր Աստուածս , քեզի կը յուսամ , Բ փրկէ զիս իմ ամէն հալածիչներէս ու ազատէ զիս ,

2 Ք Զըլլայ որ առիւծի պէս իմ անձս դիշատէ , ու Տ պատառէ և ազատող մը չըլլայ ։

3 Ո՛վ իմ Տէր Աստուածս , Ե թէ որ ասանկ բան ըրի , կամ թէ չիմ ձեռքերուս մէջը անօրէնութիւն կայ ,

4 թէ որ բարեկամիս չարութիւն ըրի , ու Ե չափազանց թշնամիս եղէ՝ որ առանց պատճառի իմ թշնամիս էր ,

5 թող թշնամին հալածէ իմ անձս ու հասնի անոր . ու երկրի վրայ կոխկրտէ իմ կեանքս , և իմ փառքս հողի վրայ բնակեցնէ ։ (Սէլայ ։)

6 Ելլէ՛ , ով Տէր , քու բարկութեամբդ , Ը իմ թշնամեացս կատաղութիւններուն դէմ բարձր եղիր , և քու հրամայած դատաստանիդ Ի՛ նպատակի համար արթընցիր ։

7 Ու ժողովուրդներուն ժողովը քու չորս կողմդ պիտի պատեն . անոնց վրայ դէպ ի՛ բարձրը դարձիր ։

8 Տէրը պիտի դատէ ժողովուրդները . ով Տէր , իմ դատաստանս տես , Ծ իմ ունեցած արդարութեանս ու անմեղութեանս նայելով ։

9 Ամբարիշտներուն չարութիւնը թող հատնի , բայց դուն արդարը հաստատէ . Է վասն զի դուն՝ ով արդար Աստուած , կը քննես սիրտերը ու երիկամունքները ։

10 Իմ պաշտպանութիւնս Աստուծմէ է , ան որ կ'ապրեցընէ ևսրտով ուղիղները ։

11 Աստուած արդար դատաւոր է , ու Աստուած ‡ղ—ողջ ամէն օր բարկացած է .

12 թէ որ անիկայ չդառնայ , Ի՛ր սուրը պիտի սրէ . աղեղը լարեր ու պատրաստեր է .

13 Ու մահու դործիքները անոր համար պատրաստեր է , Ի՛ր նետերը ‡հալածիչներուն համար՝ շիներ է ։

14 Ի Ահա անօրէնութեան երկունքը բռնեց զանիկայ . չարութիւն յղացաւ ու աստութիւն ծնաւ ։

15 Հոր փորեց ու խորունկցուց , հրայր իր շինած փոսին մէջը ինքը պիտի իյնայ .

16 Ն Անոր չարութիւնը իր գլուխը պիտի դառնայ , ու անոր բռնութիւնը իր գագաթին վրայ պիտի իջնէ ։

17 Գոհութիւն պիտի մատուցանեմ Տէրոջը իր արդարութեանը համար , ու սաղմոս պիտի երգեմ Բարձրեալ Տէրոջը անուանը ։

ՍԱՂՄ · Ը

1—9 Աստուծոյ փառքը յայտնի կ'ըլլայ իր գործքերէն՝ ու մարդոց վրայ իր ունեցած սէրէն ։

Գլխաւոր երաժշտին , — ‖ Կիթթիթի վրայ · Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Տէր՝ մեր Տէրը , ի՛նչ Բ փառաւոր է քու անունդ բոլոր երկրի վրայ , որ Ե քու փառքդ երկինքներէն վեր դրիր ։

2 Տ Մանկանց ու կաթնկեր տղայոց բերնէն § գովութիւն կատարեցիր քու թշնամիներուդ համար ,

— Տես ա Մն. ժե. 21 ։ Սաղ. ժր · ին վերնագիրը ։

* Յ՝ ուրեմն ։

Բ Սաղ. լը · 1 ։ Երեմ. ժ · 24 ։ Խզ · 28 ։

Է Սաղ. խա · 4 ։

Տ Ովս · զ · 1 ։

Ի Սաղ. ղ · 13 ։

ՂՍաղ · լ · 9 ։ Ամր · 11 ։ Ճժե. 17 ։ Ճժը · 17 ։ Եռ · լը · 18 ։

Ի Ցոր · ժե · 7 ։ Սաղ. լա · 9 ։ լը · 10 ։ Ամր · 9 ։ Ողբ · ե · 17 ։

Ը Սաղ. Ճժթ. 115 ։ Մաա. է · 23 ։ իե · 41 ։ Ղու · ժգ · 27 ։

Ի Սաղ. գ · 4 ։

† Կ՛ուզեմ ըսել . տես Ամր · գ · 1 ։

— Բ Թագ · ժզ ։

Բ Սաղ · լա · 15 ։

Է Եռ · լը · 13 ։

Տ Սաղ · ծ · 22 ։

Ի Բ Թագ · ժզ · 7 , 8 ։

Ղ ա Թագ · իգ · 11 ։

Է ա Թագ · իգ · 7 ։ իզ · 9 ։

Ը Սաղ · ղգ · 2 ։

Ի Սաղ · խգ · 23 ։

Ե Սաղ · ժը · 20 ։ լե · 24 ։

Է ա Թագ · ժզ · 7 ։ ա Մն · իր · 9 ։ Սաղ · ճլե · 1 ։ Երեմ · ժա · 20 ։ ժե · 10 ։ իե · 12 ։ Ցաք · ր · 23 ։

Ը Սաղ · ոիե · 4 ։

Ի Բ Օր · լը · 41 ։

Ծ Բ Օր · լը · 23 · 42 ։ Սաղ. կգ · 7 ։

‡ Կ՛ուզեմ ըսել . բակոս

Ի Ցոր · ժե · 35 ։ Եռ · լգ · 11 · ծի · 4 ։ Ցակ · ա · 15 ։

Հ Եսի · է · 10 ։ Ցոր · դ · 8 ։ Սաղ. իզ · 15 ։ ժ · 2 ։ լե · 8 ։ ղգ · 23 ։ ոիա · 10 ։ Աակ · ե · 22 ։ իգ · 27 ։ Ծող · ժ · 8 ։

Ն Գ Թագ · ը · 23 ։ Եսի · իզ · 25 ։

— Սաղ · ամ , և ձգ · իե վերնագիրները ։

‖ Կը նշանակէ՝ Ծնունդ կամ Ծնողներ ։ Տես Ա Մնաց · զ · 2 ։

Բ Սաղ · ոիբ · 13 ։

Է Սաղ · ճժգ · 4 ։

Տ Տես Մաա · ժա · 25 ։ իա · 16 ։ ա Կոր · ա · 27 ։

§ Կ՛ուզեմ ըսել . զրպարտիչ

Ա Սպ. խգ. 16։

Ղ Սպ. ՃԺա. 2։

Ա Ցար. է. 17։ Սպ. ՃԽգ. 3։ Երր. բ. 6։

Ես. ա. 26։ 28։ Բաղ. Ժե. 27։ Երր. բ. 8։

Ժէ. 1։

ՍԱՂՄ. Թ

1 Դաւիթ գՈստուած կը գովաբանէ՝ անոր դատաստաններուն համար։ 11 Ուրիշներն ալ կը յորդորէ որ զանիկայ գովաբանեն։ 13 Ա-ղօթելով կը խնդրէ որ զանիկայ գովաբանելու առիթ ունենայ։

Գլխաւոր երաժշտին, Մութլապպէ-նի վրայ. Սաղմոս Դաւթի։

1 Գոհունակութիւն պիտի մատուցանեմ Տէրոջը իմ բոլոր սրտովս, քու ամէն սքանչելիքներդ պիտի պատմեմ։

2 Քեզմով ուրախ պիտի ըլլամ ու ցնծամ. քու անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ, ով Բարձրեալ։

3 Թշնամիներս ետ դառնալու ատենին քու երեսէդ պիտի իյնան ու կորսուին.

4 Վասն զի դատաստանս և իրաւունքս դուն տեսար. աթոռին վրայ նստար իբրև արդարութեան դատաւոր։

5 Հեթանոսները յանդիմանեցիր, ամբարիշտը կորսնցուցիր, էանունդ անունները յաւիտեանս յաւիտենից։

6 Թշնամին աւերմունքները բոլորովին վերջացան. քաղաքները աւրեցիր. անոնց յիշատակը իրենց հետ կորսուեցաւ։

7 Բայց Տէրը յաւիտեան կը մնայ. անիկայ իր աթոռը պատրաստեց դատաստանի համար։

8 Ինքը պիտի դատէ աշխարհս արդարութիւնով, ժողովուրդները դատաստան պիտի ընէ ուղղութիւնով։

9 Ցնանկին ալ ապաւէն պիտի ըլլայ Տէրը, ապաւէն նեղութեան ժամանակները։

10 Եւ անոնք որ էքու անունդ գիտեն՝ քեզի պիտի յուսան. վասն զի քեզ փնտռողները, ով Տէր, երեսէ չդներ։

11 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը որ Սիօն կը բնակի. ըժողովրդոց մէջ պատմեցէք անոր ըրածները։

12 Վասն զի արեան վրէժխնդիրը յիշեց զանոնք. չմոռցաւ նեղեալներուն աղաղակը։

13 Ով Տէր, ողորմէ՛ ինծի, տես իմ թշնամիներէս ընդունելութիւնս, դուն որ զիս մահուան դռներէն կը վերցնես.

14 Որպէս զի քու ամէն գովութիւններդ պատմեմ Սիօնի աղջկանը դռներուն մէջ. ի պիտի ցնծամ քու փրկութիւնովդ։

15 Հեթանոսները իրենց չինած փոսին մէջը ընկղմեցան. իրենց դաղտուկ լարած որոգայթին մէջը իրենց ոտքը բռնուեցաւ։

16 Տէրը ճանչցուած է, ինչո՞ւ որ դատաստան ըրաւ. ամբարիշտը իր ձեռքին գործքերովը որոգայթը կ՚իյնայ։ (*Հիկկայօն. Սէլայ։)

17 Ամբարիշտները դժոխքը պիտի դառնան, և ամէն ազգերը՝ Ո՛ր զԱստուած կը մոռնան։

18 Վասն զի աղքատը պիտի չմոռցուի մինչև վերջը. Տնանկներուն յոյսը յաւիտեան պիտի չկորսուի։

19 Ելի՛ր, ով Տէր, մարդը չզօրանայ. թող հեթանոսները դատուին քու առջիդ։

20 Ով Տէր, †զանոնք վախցո՛ւր". թող հեթանոսները ճանչնան թէ իրենք մարդ են։ (Սէլայ։)

‡ՍԱՂՄ. Ժ

1 Դաւիթ Աստուծոյ կը դանդաղի չարերուն ամբարտաւանութեանը համար. 12 օգնութիւն կը խնդրէ. 16 իր վստահութիւնը կը խոստովանի։

1 Ով Տէր, ինչո՞ւ հեռու կը կենաս. նեղութեան ժամանակները անտես կ՚ըլլաս։

2 Ամբարշտին ամբարտաւանութեանը պատճառով աղքատը կը տոչորի". †իրենց խորհած չարքնեբուն մէջը թող բռնուին։

3 Վասն զի ամբարիշտը Իր անձին ցանկութիւնովը կը պարծենայ, և ագահը էէր ՈՆՑԻՆ երանի կու տայ, Տէրը կ՚անարգէ։

4 Ամբարիշտը իր երեսին ամբարտաւանութեանը համար Աստուած չի փնտռեր. բոլորովին Իանոր մտքին մէջը Աստուած չկայ։

Ա Սպ. զա. 14։

Գ Սպ. ՃԷ. 22։

Ր Ծն. Թ. 5։

Ե Սպ. Ժգ. 5։ Ի. 5։ Լե. 9։

Ի Սպ. է. 15, 16։ Լե. 8։ Ծէ. 6։ Ղդ. 23։ Առակ. ե. 22։ Իր. 8։ Իշ. 27։

Լ Եւ. է. 5։ Ժգ. 4, 10, 31։

*Յ՝ մտածութիւն։

Ի Ցար. բ. 13։ Սպ. ե. 22։

Ե Հմր 12։ Սպ. Ժր. 5։

Ե Առակ. իգ. 18։ իդ. 14։

†Կ՚ա-նանց վրայ սարվեցո-նո՛ղ դիր.

‡ Ա-ռ. ի-ր-ր-դ Սպ-ղոզ Եօթ-նասնից և Հայոց գըր-քոյ ըսբգ-հանուրեանց ՌԶ ԹԻՐԳ-ԳԻՆ ՀԻԳ-ՀԶ-ԳՈՑՈՑՈՑ Է, որով առ-ըսբգհա-նուրեանս ՌԶ ԺԱՆ ԻՐՐԴԳԸ՝ ա-նանց ՌԶ Ժ. ԻՐՐԴԳ յէ-ղոյն է, ու ոչխարս իբ ղորս-նուրեան ՌԶ ԺԱՆ ԻՐՐԴԳԸ ՝ ՑԻ՛ ան պիտի ձանձ-ըսնուրեանը։

Ա Կ՚ ԸՄ բարիշտը իր ամբարտաւանութեանովը ասոնց պատիկ կը հալածէ աղքատը.

– Սպ. է. 16։ Թ. 15, 16։ Առակ. ե. 22։ Բ Սպ. ղդ. 4։ ֆ Առակ. իբ. 4։ Հռով. ա. 32։ Գ Սպ. Ժգ. 2։ Ա Սպ. Ժգ. 1։ Ժգ. 1։

ղԵս · Իզ · 11 ։

Ի Սաղ · ԺԲ · 5 ։

ը Սաղ · Լ · 6 ։ Ժող · Բ · 11 ։ Ես · Ծղ · 12 ։

Ր Ցայս · Ժբ · 7 ։

Ժ Հռով · Գ · 14 ։

Ի Ցոբ · Ի · 12 ։ Սաղ · Ժբ · 2 ։

Լ Ամբ · Գ · 14 ։

Ի Սաղ · Ժէ · 11 ։

Ծ Սաղ · Ժէ · 12 ։ Մխ · է · 2 ։

Ի Ցոբ · Իբ · 13 ։ Սաղ · Կդ · 11 ։ ղդ · 7 ։ Եզեկ · Բ · 12 ։ Թ · 9 ։ Հ Մխ · է · 9 ։

Ն Բ Տիմ · ա · 12 ։ Պտհս · գ · 19 ։

Ղ Սաղ · կը · 5 ։ Ովս · Ժգ · 3 ։

Ճ Սաղ · լէ · 17 ։

Մ Սաղ · խԹ · 10 ։ Ճխե · 13 ։ Ճխզ · 10 ։ Երեմ · Ժ · 10 ։ Ողբ · ե · 19 ։ Դան · գ · 34 ։ Ղ · 26 ։ ա Տիմ · ա · 17 ։

Յ Պ Ն · Իթ · 18 ։

Ն Սաղ · Ձբ · 3 ։ Ես · Ժա · 4 ։

---

5 Ամէն ժամանակ անոր ճամբանները պինտ են , Ը դու դատաստաններդ անոր առջևէն բարձր են . անիկայ Ի իր բոլոր թշնամիներուն վրայ կը փչէ ։

6 Ը Իր սրտին մէջ ըսաւ թէ պիտի չսասանիմ . Ի վասն զի ազգէ մինչև ազգ նեղութեան մէջ պիտի չըլլամ ։

7 Ժ Անոր բերանը անէծքով ու նենգութիւններով ու հարստահարութիւնով լեցուն է . Ի անիրաւութիւնը ու անօրէնութիւնը անոր լեզուին տակն են ։

8 Գեղերուն դարանի տեղուանքը կը նստի , Լ գաղտուկ տեղերու մէջ անմեղը կը սպաննէ . Ի անոր աչքերը կը տեսնեն , անոր թարթիչները կը քննեն մարդոց որդիները ։

9 Ծ Գաղտուկ տեղեր դարանամուտ կ'ըլլայ , ինչպէս որ առիւծը իր որջին մէջ . դարանակալ կը նստի աղքատը յափշտակելու համար . աղքատը կը յափշտակէ իր որոգայթը ձգելով զանիկայ .

10 Ու կծկտած կը պառկի , և տըն անկները անոր ճանկերուն տակը կ'իյնան ։

11 Իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Աստուած մոռցեր է , Ի երես իր ծածկեր է որ բնաւ չտեսնէ ։

12 Ելի՛ր , ով Տէր . ով Աստուած , ձեռքդ վե՛ր վերցուր . մի՛ մոռնար նեղեալները ։

13 Ինչո՞ւ համար ամբարիշտը կ'անարգէ զԱստուած . իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Պիտի չքննես ։

14 Դուն տեսար , ինչու որ ցաւին ու նեղութեանը կը նայիս , քու ձեռքովդ ի Ի՞ւրէն հատուցանելու համար ։ Ն Աղքատը ինքզինքը քեզի կը յանձնէ . Ւորբին օգնականը դուն ես ։

15 Ճ Ամբարշտին բազուկը կոտրէ , ու չարին անօրէնութիւնը փնտռէ՝ փնտռէ որ Ա չգտնես ։

16 Մ Տէրը յաւիտեան յաւիտենից թագաւոր է . Հեթանոսները կորսուած են անոր երկրէն ։

17 Ն Տէրը , ով Տէր , Ն անոնց սիրտերը պիտի հաստատես , Ա քու ականջդ պիտի տաս ,

18 Ո Որբին ու տնանկին դատաստանը տեսնելու , որ երկրին մարդը՝ ալ ջնջուի չվախցընէ ։

ՍԱՂՄ · ԺԱ

1 Դաւիթ Աստուծով կը զօրանայ իր թշնամիներուն դէմ ։ 4 Աստուծոյ նախախնամութիւնը ու արդարութիւնը ։

Գլխաւոր երաժշտին . Ս՚ղմ՚ս Դաւթի ։

1 Տէրոջը ապաւինեցայ . Ի՞նչպէս իմ անձիս կ'ըսէք թէ Թռչուն դէպ ՚ի ձեր լեռը Թռչէ .

2 Վասն զի ահա Ժ մեղաւորները աղեղ լարեցին . Ր իրենց նետերը լարին վրայ պատրաստեցին , որ մութ տեղէն սիրտը շիտակ եղողներուն նետեն ։

3 Ե թէ որ հիմերը կործանին , արդարը ի՞նչ պիտի ընէ ։

4 Ղ Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջն է . Տէրոջը Ե աթոռը երկինքն է . Ե անոր աչքերը կը տեսնեն , անոր թարթիչները կը քննեն մարդոց որդիները ։

5 Տէրը Ր կը քննէ արդարը . բայց անոր անձը կ'ատէ ամբարիշտը ու բռնութիւն սիրողը ։

6 Ժ Ամբարիշտներուն վրայ պիտի տեղայ * որոգայթներ , հուր և ծծումբ ու խորշակ . Ե՝ս դէպ ընկ ղայ անոնց բաժակին բաժինը ։

7 Բայց արդար Տէրը Ա արդարութիւնը կը սիրէ . Ե անոր երեսը ուղղին կը նայի ։

ՍԱՂՄ · ԺԲ

1 Դաւիթ մարդկային մխիթարութենէ զուրկ մնալով՝ Աստուծմէ օգնութիւն կը խնդրէ ։ 3 Աստուծոյ չարերուն բրած դատաստաններովը ու Աստուծոյ հաւատարիմ խոստումներովը ինքզինքը կը քաջալերէ ։

Գլխաւոր երաժշտին , Շէմինիթի վրայ . Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Տէր , փրկէ , վասն զի սուրբը չմնաց . վասն զի Ի հաւատարիմները մարդոց որդիներուն մէջէն պակսեցան ։

2 Ի Ամէն մարդ սուտ կը խօսի իր ընկերին հետ . Ր շողոքորթող շրթունքներով — կրկին սրտով կը խօսին ։

3 Տէրը պիտի կտրէ ամէն շողոքորթող շրթունքները — Ե մեծախօս լեզուն ,

4 Որ ըսին Թէ Լեզուներովնիս պիտի յաղթենք . շրթունքներնիս մերն է , մեր վրայ տիրող ո՞վ դէպ ընկ ՚ ։

5 Աղքատներուն զրկանքին — տնանկներուն հեծութեանը համար Հիմա պիտի ելլեմ , կ'ըսէ Տէրը , ազատութեան մէջ պիտի դնեմ զանիկա որ Ի կը փչուի ։

6 Տէրոջը խօսքերը Ը մաքուր խօսքեր են . հողէ բովքի մէջ զտուած — եօթը անգամ մաքրուած արծաթի պէս են ։

7 Ո՛վ Տէր , դուն պիտի պահես անոնք , — պիտի պաշտպանես այս ազգէն մինչև յաւիտեան ։

8 Ամբարիշտները ամէն կողմ կը պտրտին , երբոր մարդոց որդիներուն մէջը անարգները բարձրանան ։

— Սաղ · ծգ · 11 ։

Բ Տես ա թագ · իգ · 19 · 20 ։

Ի Սաղ · կդ · 3 · 4 ։

Ր Սաղ · իա · 12 ։

Ի Սաղ · Ժ · 5 ։

Ղ Ամբ · բ · 20 ։

Ի Սաղ · ը · 4 · Ես · կդ · 1 · Մատ · ե · 34 · իգ · 22 · Գոր · է · 49 · Ցայս · գ · 2 ։

ը Սաղ · լդ · 13 · լդ · 15 · 16 · կդ · 7 ։

Ր Ցօն · իր · 1 · Ցակ · ա · 12 ։

Ժ Ցօն · Ժթ · 24 · Եզեկ · լը · 22 ։

* Կ՚ս՚ փայլակներ ։

Ն Տես Ցօն · իգ · 34 · ա թագ · ա · 4 · թ · 23 ։ Սաղ · Ն · 8 ։

Լ Սաղ · խն · 7 · Ծխ · 8 ։

Ի Ցոր · լդ · 7 · Սաղ · լդ · 18 · լդ · 15 · ա Պետ · գ · 12 ։

— Սաղ · ղ · Ին վերնագիրը ։

Բ Ես · Ծէ · 1 · Մխ · է · 2 ։

Է Սաղ · Ժ · 7 ։

Ր Սաղ · Իբ · 3 · կբ · 4 · Երեմ · թ · 8 · Հռով · Ժգ · 18 ։

Ե աթագ · բ · 3 · Սաղ · Ժէ · 10 · Դան · է · 8 · 25 ։

Ղ Ել · գ · 7 · 8 · Ես · լէ · 10 ։

Ի Սաղ · Ժ · 5 ։

Ը Բ թագ · Իբ · 31 · Սաղ · Ժբ · 30 · Ժթ · 8 · Ծթ · 140 · Ա առակ · լ · 5 ։

ՍԱՂՄ · ՃԳ

1 Դաւիթ օգնութեանը ուշանալուն համար կը դանդաղի · 3 կանխահաս չնորհքի համար աղօթք կ'ընէ · 5 աստուածային ողորմութեամբ կը պարծի ։

Գլխաւոր երաժշտին · Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ով Տէր, մինչև ե՞րբ զիս պիտի մոռնաս. — մինչև ե՞րբ քու երեսդ ինձմէ պիտի ծածկես ։
2 Մինչև ե՞րբ մտքիս մէջը հոգեր պիտի դնեմ, ամէն օր սրտիս մէջը տրտմութիւն — ՆԵՒ — ԼՎ. մինչև ե՞րբ թշնամիս իմ վրաս պիտի բարձրանայ ։
3 Նայէ՝ ով իմ Տէր Աստուածս, — պատասխան տուր ինծի. Է լուսաւորէ իմ աչքերս, Է որ մահուան քունը չքնանամ ։
4 Զրկայ որ թշնամիս ըսէ թէ Ճգաթեցի անոր. Է՛ր ինծի դէմ կեցողները ինդան իմ սասանելու առենս ։
5 Ես քու ողորմութեանդ է յուսացայ. իմ սիրտս քու փրկութիւնովդ պիտի ցնծայ ։
6 Պիտի երգեմ Տէրոջը, ինչու որ ինծի Ը բարերարութիւն ըրաւ ։

ՍԱՂՄ · ՃԴ

1 Դաւիթ մարմնաւոր մարդուն ապականութիւնը կը սաորագրէ · 4 չարերը կը յանդիմանէ անոնց խղճմտանքին լուսովը · 7 Աստուծոյ փրկութեամբը կը պարծի ։

Գլխաւոր երաժշտին · Ս — ՀԱ — Դաւթի ։

1 — Ընդդամ իր սրտին մէջ բսաւ Թէ Աստուած չկայ. Է ապականեցան — պիղծ գործքեր ըրին. մէկ մը չկայ որ աղէկութիւն ընէ ։
2 Է Տէրը երկինքէն նայեցաւ մարդոց որդիներուն վրայ, որ տեսնէ թէ կայ արդեօք իմաստուն մէկը որ զԱստուած փնտռէ ։
3 Ը Ամէնքը խոտորեցան, մէկտեղ անպիտան եղան. աղէկութիւն ընող մը չկայ, մէկ մըն ալ չկայ ։
4 Միթէ չե՞ն ճանչնար ամէն անօրէնութիւն ընողները, որոնք հաց ուտելու չէ՞ — Իմ ժողովուրդս կ'ուտեն, — Ը Տէրոջը չեն կանչեր ։
5 Ան առենը Է շատ վախցան. քանզի Աստուած արդարներուն ազգին մէջն է ։
6 Աղքատին խորհուրդը ամօթով ըրիք, * սակայն անոր Ը յոյսը Տէրն է ։
7 Է երանի թէ Սիօնէն դար Իսրայէլին փրկութիւնը. Ժ Տէրը իր ժողովուրդը գերութենէն դարձուցած առենը Ցակոբ պիտի ցնծայ — Իսրայէլ ուրախ պիտի ըլլայ ։

ՍԱՂՄ · ՃԵ

1—5 Դաւիթ Սիօնի բնակիչ մը կը սաորագրէ ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Տէր, — ո՞վ պիտի կենայ քու վրանիդ մէջը. ո՞վ պիտի բնակի Է քու սուրբ լեռանդ վրայ ։
2 Է Ան որ անմեղութեամբ կը քալէ, ու արդարութիւն կը գործէ, և Ը ճշմարտութիւն կը խօսի իր սրտին մէջը,
3 Է Ան որ լեզուովը չդրպարտեր, ընկերին չարութիւն չըներ, չև իր դրացիին վրայ նախատինք չդներ.
4 Է Որուն առջին անարգուած է չարագործը, բայց աստուածավախները կը պատուէ. Ը երդում կ'ընէ Է † վնասին ու չդառնար.
5 Է Իր արծաթը վարձքով չտար, Ժ ու անմեղին դէմ կաշառք չառներ. ով որ առնք կ'ընէ՝ Է յաւիտեան պիտի չսասանի ։

ՍԱՂՄ · ՃԶ

1 Դաւիթ իր բարի գործքերուն վրայ չվստահանալով ու կատպաշտութիւնը առելով՝ Աստուծոյ կը դիմէ պաշտպանութեան համար ։ 5 Իր կոչմանը, չարութեան ու յաւիտենական կենաց յոյսը կը ցուցնէ ։

Երգ Դաւթի ։

1 Ով Աստուած, զիս պահէ, — ինչու որ քեզի յուսացայ ։
2 Տէրոջը ըսի, Իմ Տէրս դուն ես, առանց քեզի բարիք մը չունիմ ։
3 Երկրիս մէջ եղող սուրբերուն ու պատուականներուն՝ անոնց վրայ է իմ բոլոր հաճութիւնս ։
4 Անոնց ցաւերը պիտի շատնան, որոնք որ ուրիշի մը կ'արտորան. անոնց արիւնի նուէրները պիտի չնուիրեմ, Է ու անոնց անունները շրթունքներուս վրայ պիտի չառնեմ ։
5 Է Տէրն է իմ ժառանգութեանս ու Ը բաժակիս բաժինը. իմ վիճակս դուն պիտի պահես ։
6 Վիճակները ելան ինծի գուարճալի տեղերու մէջ. իրաւ Ys ժառանգութիւնս ինծի դեղեցիկ եղաւ ։
7 Պիտի օրհնեմ Տէրը՝ որ զիս խրատեց. նաև Է իմ երիկամունքներս գիշերուան մէջ ինծի կը սորվեցնեն ։
8 Ը Ամէն առեն Տէրը իմ առջիս դրի, որովհետև Է իմ աջ կողմս է, Ը պիտի չսասանիմ ։
9 Ասոր համար սիրտս ուրախ եղաւ Է ու ‡ փառքս բերկրեցաւ, — մարմինս ալ յուսով պիտի հանգստանայ ։
10 Ժ Վասն զի իմ անձս ‖ գերեզմանին մէջը պիտի չթողուս, ու քու սուրբիդ ալ ապականութիւն տեսնել պիտի չտաս ։

— Սաղ · իդ · 3 · ՃԼ ։
Է Սաղ · ր · 6 · դ · 4 ։
‡ Եբ · ԼԴ · 15 ։
† Ջաբ · ը · 16 · Եփես · դ · 25 ։
Է ՂԼ · ժթ · 16 · Սաղ · ԼԴ · 13 ։
Ը Եղ · իդ · 1 ։
Է Եսթ · դ · 2 ։
Ը Դատ. ժա. 35 ։
† Կ՛գրաչին՝
Է Եղ · իր · 25 · ՂԼ · իե · 36 · ը Օր · իդ · 19 · Եղեկ · ժը · 8 · իր · 12 ։
Ժ Եղ · իդ · 8 · ը Օր · ժդ · 19 ։
Է Սաղ · ժդ · 8 ։

— Սաղ · իե · 20 ։

Է Եղ · իգ · 13 · ՃԵս · իգ · 7 · Ովր · 16 17 ·
‡ ը Օր · լը · 9 · Սաղ · հգ · 26 · ՃԺԹ · 57 · ՃԼը · 5 · Երեմ. ժ. 16 · Ողջ · դ · 24 ·
† Սաղ. ժա. 6 ։
Է Սաղ · ժե · 3 ։
Ը Գոր. ը. 25, ՃԼ ։
Է Սաղ · հգ · 23 · ՃԺ · 5 · ՃԼա · 5 ։
Ը Սաղ · ժե · 5 ։
Է Սաղ · Լ · 12 · ԺԷ · 8 ։
‡ Ք՛ անձս, Լ՛ լեզուս ։
Ժ Սաղ · խԹ · 15 · Գոր · ր · 27 · 31 · ժգ · 35 ։
‖ Կ՛ գերժոխքին

— ր Օր · լ · 17 · ՃՁը · ժգ · 24 · Սաղ · խգ · 24 · ԱԲ · 14 · ՀԲ · 46 · Եսթ · 2 ։

Է Եզը · Թ · 8 ։
‡ Երեմ. ծա. 39 ։
— Սաղ · ին · 2 · լե · 19 · լը · 16 ։

Է Սաղ · ԼԴ · 21 ։

Ը Սաղ · ՃԺԶ · 7 · ՃԺԹ · 17 ։

11 Է կենաց ճամբան ինծի պիտի ցուցընես . Երեսիդ առջին լիցուն ուրախութիւն կայ , Էքու աջ կողմդ միշտ հաճութիւններ կան ։

ՍԱՂՄ · Ի Է

1 Դաւիթ իր անկեղծութեանը վրայ վստահելով՝ Աստուծմէ պաշտպանութիւն կը խնդրէ իր թշնամիներուն դէմ ։ 10 Անոնց ամբարտաւանութիւնը , խորամանկութիւնը ու բռնութիւնը կը ցուցընէ ։ 13 Իր ունեցած յոյսին վստահութիւնովը անոնց դէմ ազօթք կ'ընէ ։

Աղօթք Դաւթի ։

1 Ի՛վ Տէր , լսէ արդարութիւնը , մտիկ ըրէ իմ աղաղակս . ականջ դիր աղօթքիս , որ խաբեբայ շրթունքներով չէ ։
2 Իմ դատաստանս քու երեսէդ թող ելլէ . քու աչքերդ ուղղութիւնը թող տեսնեն ։
3 Իմ սիրտս փորձեցիր , գիշեր ատեն քննեցիր , Էզիս կրակով փորձեցիր , ու բան մը չգտար . *միտքս դրի որ բերանս պատուիրանազանց չըլլայ" ։
4 Մարդոց գործքերուն նայելով՝ քու շրթունքներուդ խօսքերովը ես բռնաւորին ճամբաներէն զգուշացայ ։
5 Ֆ Իմ քայլերս քու ճամբաներուդ մէջը պահէ՛ , որ իմ դնացքներս չսասանին ։
6 Ես քեզի կանչեցի , ինչու որ ինծի պատասխան պիտի տաս , ով Աստուած . խոնարհեցուր ինծի քու ականջդ , լսէ՛ իմ խօսքս ։
7 Ի Սքանչելի կերպով քու ողորմութիւններդ ցուցուր , դուն որ ձեզի յուսացողները աջ ձեռքովդ կ'ազատես հակառակ կեցողներէն ։
8 Ղ Աչքի բիբի պէս զիս պահէ՛ , Ի թևերուդ հովանաւորութեանը տակը զիս ծածկէ՛
9 Ինծի տառապանք տուող ամբարիշտներուն երեսէն , Իմ անձիս թշնամիները զիս պաշարեցին ։
10 Ը Իրենց պարարտութիւնովը ծածկուեցան , իրենց բերնովը Իամբարտաւանութեամբ խօսեցան ։
11 Հիմա քայլերնուս Ի չորս կողմը պատելով՝ Է աչքերնին Ռը վար տընկեցին գետինը զարնելու համար ,
12 Առիւծի պէս՝ որ կը փափաքի դիշատելու , առիւծի կորիւնի պէս՝ որ դարանակալ կ'ըլլայ ։
13 Ելի՛ր՝ ով Տէր , անոր առջևը էդէ օքՁոՐՒեան հասիր . զանիկայ դետինը զարկ . Էքու սրովդ փրկէ՛ իմ անձս ամբարիշտներէն ,
14 Քու ձեռքովդ մարդիկներէն , ով Տէր , աշխարհի մարդիկներէն՝ Ի որոնց բաժինը աս կեանքիս մէջն է , ու անոնց փորերը շտեմարաններդ կը լեցընես . Ի անոնց որդիքն ալ կը կշտանան , ու իրենցմէ աւելցածը իրենց տղոցը կը թողուն ։
15 Ի Ես ի՛ արդարութեամբ պիտի տեսնեմ քու երեսդ . երբոր արթննամ՝ Ի քու դէմքէդ պիտի կշտանամ ։

ՍԱՂՄ · Ի Ը

1—50 Դաւիթ կը գովաբանէ Աստուած իր բազմապատիկ և զարմանալի բարիքներուն համար ։

Գլխաւոր երաժշտին . —Տէրոջը ծառային Դաւիթին ՍՂՈՄՈՆ , որ ըսաւ Տէրոջը՝ Ի աս երգին խօսքերը ան օրը որ Տէրը ազատեց զանիկայ իր ամէն թշնամիներուն ձեռքէն , և Սաուղին ձեռքէն , ու ըսաւ ,

1 Ի՛վ Տէր՝ իմ զօրութիւնս , քեզ պիտի սիրեմ ։
2 Տէրը իմ վէմս , ամրութիւնս ու փրկիչս է ։ Իմ Աստուածս իմ պարիսպս է , Ես անոր կը յուսամ . անիկայ իմ վահանս ու իմ փրկութեանս եղջիւրը — իմ բարձր աշտարակս է ։
3 Ի Օրհնեալ Տէրը կը կանչեմ , ու իմ թշնամիներէս կ'ազատիմ ։
4 Ղ Մահուան լարերը իմ բոլորտիքս առին , ու անօրէնութեան հեղեղները զիս վախցուցին ։
5 Գերեզմանին լարերը զիս պաշարեցին , — մահուան որոգայթները իմ առջևս առին ։
6 Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը կանչեցի , ու իմ Աստուածս աղաղակեցի . անիկայ իր տաճարէն իմ ձայնս լսեց , ու իմ աղաղակս անոր առջևը՝ անոր ականջը հասաւ ։
7 Ի Ան առաջը երկիրը սասանեցաւ ու դողաց , ու լեռներուն հիմերը շարժեցան ու սասանեցան , քանզի Անիկայ բարկացաւ ։
8 Անոր քիթէն ծուխ ելաւ , ու բերնէն մաշող կրակ . անկէ կայծակներ բռնկեցան ։
9 Ը Նէ անիկայ երկինքը խոնարհեցուց ու իջաւ , և անոր ոտքերուն տակը մառախուղ կար ։
10 Ի Ու քերովբէի մը վրայ ելաւ ու թռաւ , ու Ֆ հովին թևերուն վրայ սլացաւ ։
11 Խաւարը իրեն ծածկոյթ դրաւ , — Է իր բոլորտիքը իրեն բնակարան թանձր ջուրերը ու երկինքի ամպերը ը— ։
12 Ղ Անոր առջևը եղող պայծառութենէն անոր ամպերը անցան կարկուտով ու կրակի կայծակներով ։
13 Ու Տէրը երկինքին մէջ որոտաց , և Բարձրեալը Ի իր ձայնը Ը Է տուաւ

Ի Մատ · է · 14 ։
Ը Սաղ · ժէ · 15 ։ Իս · 6 ։ Մատ · է · 8 ։ ա Կոր · ժգ · 12 ։ ա Ճօհ · գ · 2 ։ Ի Սաղ · ՀՋ · 8 ։

— Սաղ · ժզ · 7 ։
Ի Ճոբ · իդ · 10 ։ Սաղ · իշ · 2 ։ կգ · 10 ։ ՃԼԹ · 1 ։ Ջաք · ժգ · 9 ։ Մաղ · գ · 2 ։ 3 ։ ա Պետ · ա · 7 ։
* Կ՛ · ԲԷ · բանս իմ խորհուրդս պիտի չհեռանայ ։
Ֆ Սաղ · ճժթ · 133 ։
Ղ Սաղ · ճժգ · 2 ։
Ի Սաղ · լա · 21 ։

Ը Ր Օր · լբ · 10 ։ Ջաք · բ · 8 ։
Ի Հռոմ · բ · 12 ։ Սաղ · ՀՋ · 7 ։ ծէ · 1 ։ կա · 4 ։ կդ · 7 ։ ղա · 1 · 4 ։ Մատ · իդ · 37 ։
Ը Ր Օր · լբ · 15 ։ Ճոբ · ժե · 27 ։ Սաղ · հդ · 7 ։ ճժթ · 70 ։
Ի Աթագ · բ · 3 ։ Սաղ · լա · 18 ։
Ֆ ա Թագ · իդ · 26 ։
Ի Սաղ · ժ · 8, 9 ։ 10 ։
Ը Ես · ժ · 5 ։

Ի Սաղ · հդ · 12 ։ Դտ · ժգ · 25 ։ Ճակ · ե · 5 ։

Ի Կ՛ · Ը · նոնք որդիներով
Ֆ ա Ճօհ · գ · 2 ։
Ի Սաղ · գ · 6, 7 ։ ժգ · 11 ։ կե · 4 ։

— Սաղ · լգ · ին վերնագիրը ։
Ի Բ Թագ · իբ ։

Ի Սաղ · ՃԽԳ · 1 ։

Ֆ Երբ · բ · 13 ։

Ի Սաղ · Հէ · 4 ։

Ղ Սաղ · ճժգ · 5 ։

Ի Գործ · գ · 31 ։

Ը Սաղ · ՃԽԳ · 5 ։

Ի Սաղ · ՀՔ · 1 ։
Ֆ Սաղ · ՃԷ · 3 ։

Ի Սաղ · ՀՔ · 2 ։

Ը Սաղ · ՀՔ · 3 ։

Ի Սաղ · ՀՔ · 3 ։

կարկուտով ու կրակի կայծակներով։

14 [է]Եւ իր նետերը խրկեց ու զանոնք ցրուեց. և շատ կայծակներ խրկեց ու զանոնք խռովեցուց։

15 Եւ քու յանդիմանութիւնովդ, ով Տէր, քու բարկութեանդ հովին փչելովը [ֆ]ջուրերուն յատակները երեցան, ու աշխարհիս հիմերը յայտնուեցան։

16 [հ]Բարձրէն խրկեց ու զիս բռնեց, և շատ ջուրերէն զիս հանեց։

17 Իմ զօրեղ թշնամիէս ու զիս ատողներէն ազատեց զիս, վասն զի ինծմէ զօրաւոր էին։

18 Իմ նեղութեանս օրը իմ առջևս առին, բայց Տէրը ինծի հաստատութեան գաւազան եղաւ.

19 [յ]Եւ զիս լայնարձակ տեղ մը հանեց ու զիս ազատեց, ինչու որ ինծի հաւնեցաւ։

20 [ն]Տէրը իմ արդարութեանս պէս ինծի փոխարէն կու տայ. իմ ձեռացս մաքրութեանը համեմատ հատուցում կ'ընէ ինծի.

21 Վասն զի Տէրոջը ճամբաները պահեցի, ու իմ Աստուծոյս դէմ ամբարշտութիւն չըրի։

22 Քանզի անոր ամէն դատաստանները իմ առջևս էին. ու անոր օրէնքները ինծմէ չհեռացուցի։

23 Նաև անոր առջևը կատարեալ եղայ, ու իմ անօրէնութենէս ըզգուշացայ։

24 [ժ]Եւ Տէրը ինծի հատուցում ըրաւ իմ արդարութեանս համեմատ, իմ ձեռացս մաքրութեանը համեմատ՝ որ անոր աչքերուն առջևն է։

25 [ջ]Ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլլաս, կատարեալ մարդուն հետ կատարեալ կ'ըլլաս.

26 Մաքուրին հետ մաքուր կ'ըլլաս, ու [ղ]ծուռին հետ կը ծռիս։

27 Վասն զի դուն վշտացած ժողովուրդը կ'ազատես, ու [ձ]ամբարտաւան աչքերը կը ցածցընես։

28 [ղ]Քանզի դուն իմ ճրագս կը վառես. իմ Տէր Աստուածս իմ խաւարս կը լուսաւորէ։

29 Վասն զի քեզմով գունդի մը վրայ կը վազեմ, ու իմ Աստուծովս պարիսպէ կ'անցնիմ։

30 [ռ]Աստուծոյ ճամբան կատարեալ է. [ս]Տէրոջը խօսքերը փորձուած են. անիկայ [վ]ամէն իրեն յուսացողներուն ասպար է։

31 [տ]Քանզի Տէրոջմէն զատ ո՞վ է Աստուած, կամ մեր Աստուծմէն զատ ո՞վ է վէմ։

32 Աստուած է որ [ր]ինծի զօրութիւն կը հագցընէ, ու իմ ճամբաս կատարեալ կ'ընէ։

33 [ց]Իմ ոտքերս եղջերուի ոտքերուն պէս կ'ընէ, ու [ւ]իմ բարձր տեղերուս վրայ զիս կը կայնեցընէ։

34 [փ]Ձեռքերս պատերազմի կը վարժէ, ու իմ *բազուկներս պղնձէ աղեղ կը լարեն։

35 Ինծի նաև քու փրկութեանդ ասպարը տուիր. և քու աջ ձեռքդ զիս զօրացուց, ու քու քաղցրութիւնդ զիս մեծցուց։

36 Իմ քալելու ճամբաս ներքևս լայնցուցիր, [ք]ու իմ ոտքիս յօդուածները չսասանեցան։

37 Իմ թշնամիներս հալածեցի ու անոնց հասայ, ու ետ չդարձայ՝ մինչև որ զանոնք հատցուցի.

38 Զանոնք գետինը զարկի, ու կանգնելու կարող չեղան. անոնք իմ ոտքերուս տակը ինկան։

39 Ու պատերազմի համար ինծի զօրութիւն հագցուցիր. իմ վրաս ելլողները տակս ձգեցիր։

40 Ու իմ թշնամիներուս †կռնակը ինծի դարձնել տուիր, որ զիս ատողները ջարդեմ։

41 Աղաղակեցին, բայց ազատող չկար. [օ]Տէրոջը աղաղակեցին, բայց անոնց պատասխան չտուաւ։

42 Ու զանոնք հովին առջևէն մղուած փոշիի պէս մանրեցի, և փողոցներուն ցեխին պէս [ա]մէկդի ձգեցի զանոնք։

43 [բ]Ժողովուրդին կռիւներէն զիս ազատեցիր, ու [գ]զիս ազգերու գլուխ ըրիր. [դ]իմ չգիտցած ժողովուրդս ինծի ծառայեց։

44 Իրենց ականջներովը լսածնուն պէս՝ ինծի հնազանդեցան. օտարները [ե]ինծի ‡խոնարհութիւն ըրին։

45 [զ]Օտարները տկարացան, և իրենց պահուըտած տեղերէն դողացին։

46 Տէրը կենդանի է, ու իմ Վէմս օրհնեալ ըլլայ, և իմ փրկութեանս Աստուածը բարձր ըլլայ։

47 Աստուած է որ իմ վրէժս կը խնդրէ, [է]ու ժողովուրդները ինծի կը հնազանդեցընէ։

48 Իմ թշնամիներէս զիս կը փրկէ. նաև [ը]զիս իմ վրաս ելլողներէն աւելի բարձրացուցիր, ու բռնաւոր մարդէն զիս ազատեցիր։

49 [թ]Ասոր համար՝ ո՛վ Տէր, ազգերուն մէջը քեզ պիտի գովեմ, և քու անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ։

50 [ժ]Իր թագաւորին փրկութիւնները մեծցընողը, ու իր օծեալին՝ Դաւիթին ու անոր սերունդին [ի]յաւիտեան ողորմութիւն ընողը Անիկա է։

ՍԱՂՄ. ԺԹ

1 Ստեղծուածները Աստուծոյ փառքը կը ցուցընեն. 7 իսկ անոր խօսքը իր շնորհքը կը յայտնէ։ 12 Դաւիթ շնորհք կը խնդրէ։

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

է Ցես. Ժ. 10. Սաղ. ճխզ. 6. Եա. Լ. 30.
ֆ Եւ. ԺԵ. 8. Սաղ. ճզ. 9.
հ Սաղ. ճխզ. 7.
յ Սաղ. Լա. 8. ճժը. 5.
ն Բ Թագ. Իբ. 20.
ժ Բ Թագ. Իզ. 23.
ջ Գ Թագ. Ը. 32.
ղ Ղև. Իզ. 23. 24. 27. 28. Առակ. Գ. 34.
ձ Սաղ. Ճա. 5. Առակ. Զ. 17.
ղ Յոբ. Ժը. 6.
ռ Օր. Լբ. 4. Դան. Դ. 37. Յայտ. ԺԵ. 3.
ս Սաղ. Ժբ. 6. ճժթ. 140. Առակ. Լ. 5.
վ Սաղ. ԺԷ. 7.
տ Բ Օր. Լբ. 31. 39. Ա Թագ. Բ. 2. Սաղ. ձզ. 8. Եա. Խե. 5.
ր Սաղ. Զա. 2.
ց Բ Թագ. Բ. 18. Ամբ. Գ. 19.
ւ Բ Օր. Լբ. 13. Լգ. 29.
փ Սաղ. ճխդ. 1.
* Կամ՝ բազուկներովս պղնձէ աղեղ մը կը կոտրուի.
ք Առակ. Գ. 12.
† Կամ՝ պարանոցը ինծի տուիր.
օ Յոբ. Խէ. 9. Լե. 12. Առակ. Ա. 28. Եա. Ա. 15. Երեմ. ԺԱ. 11. ԺԴ. 12. Եզեկ. Ը. 18. Միք. Գ. 4. Զաք. Է. 13.
ա Զաք. Ժ. 5.
բ Բ Թագ. Ը. 9. 10. Գ. 1.
գ Բ Թագ. Ը.
դ Եա. Ծե. 15. Ծե. 5.
ե Բ Օր. Լգ. 29. Սաղ. Կզ. 3. Ձա. 15.
‡ Եբր. ստեցին.
զ Միք. Է. 17.
է Սաղ. Խէ. 3.
ը Սաղ. ծթ. 1.
թ Հռով. ԺԵ. 9.
ժ Սաղ. ճխդ. 10.
ի Բ Թագ. Է. 13.

1 ա Երկինքը Աստուծոյ փառքը կը պատմէ, ու երկնից հաստատութիւնը անոր ձեռացը գործքերը կը ցուցընէ։
2 Օրը օրին կը յայտնէ խօսքը, ու գիշերը գիշերին կը ցուցընէ գիտութիւնը։
3 Չկայ զրոյց ու չկան խօսքեր. անոնց ձայնը չլսուիր.
4 Բայց բ ամէն երկիր ելաւ անոնց ծնչիւնը, ու մինչև աշխարհի ծայրը՝ անոնց խօսքը։ Անոնց մէջը արևին համար վրան մը կանգնեց.
5 Ու *անիկայ իր առագաստէն ելած փեսայի պէս է, հզօր մարդու պէս գ իր ճամբան վազելով կ'ուրախանայ։
6 Անոր ելքը երկնից ծայրէն է, ու անոր շրջանը մինչև անոնց ծայրերը. և անոր տաքութենէն բան մը չծածկուիր։
7 դ Տէրոջը օրէնքը կատարեալ է, հոգին կը նորոգէ. Տէրոջը վկայութիւնը ճշմարիտ է, տգէտը իմաստուն կ'ընէ։
8 Տէրոջը կանոնները շիտակ են, սիրտը կ'ուրախացընեն. ե Տէրոջը պատուիրանքները պայծառ են, զ աչքերուն լոյս կու տան։
9 Տէրոջը վախը սուրբ է, յաւիտեան կը մնայ. Տէրոջը դատաստանները ճշմարիտ — բոլորովին արդար են։
10 Ցանկալի են անոնք ոսկիէն է ու շատ փորձուած ոսկիէն. ը մեղրէն անոյշ են ու խորխսխէ կաթած մեղրէն։
11 Նաև քու ծառադ անոնցմով կը խրատուի, — թ զանոնք պահելուն վարձքը շատ է։
12 Ժ Ով կրնայ միտք առնել իր յանցանքները. ի ծածուկ մեղքերէն լ զիս մաքրէ.
13 խ Ամբարտաւան մեղքերէն ալ պահէ քու ծառադ. ծ թող անոնք ինծի չտիրեն. ան ատենը անմեղ կ'ըլլամ, ու կը մաքրուիմ մեծ անօրէնութենէ։
14 կ Բերնիս խօսքերը ու սրտիս խորհուրդը քու առջիդ ընդունելի ըլլան, ով Տէր՝ իմ վէմս ու հ փրկիչս։

ա Ծն. ա. 6. Ես. խ. 22. Հռովմ. ա. 19, 20.
բ Հռովմ. Ժ. 18.
* Եբ. արևը.
գ Ժող. ա. 5.
դ Սաղ. ճԺա. 7.
ե Սաղ. Ժբ. 6.
զ Սաղ. Ժդ. 8.
է Սաղ. ճԺթ. 72, 127. Առակ. ը. 10, 11, 19.
ը Սաղ. ճԺթ. 103.
թ Առակ. իթ. 18.
Ժ Սաղ. խ. 12.
ի Սաղ. ղ. 8.
լ Ղև. դ. 2. Ճ.
խ Ծն. ի. 6. Թագ. իե. 32, 33, 34, 39.
ծ Սաղ. ճԺթ. 133. Հռովմ. զ. 12, 14.
կ Սաղ. ծա. 15.
հ Ես. խգ. 14. խդ. 6. խէ. 4. Թես. ա. 10.

ՍԱՂՄ · Ի

1 Ժողովքը կ'օրհնէ թագաւորը ու անոր ամէն ձեռք զարնելու գործքերը։ 7 Ժողովքին ունեցած յոյսը՝ Աստուծոյ օգնական ըլլալուն վրայ։

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 Նեղութեան օրը Տէրը պատասխանէ քեզի, ա Յակոբին Աստուծոյն անունը քեզ պաշտպանէ.
2 Օգնութիւն խրկէ քեզի բ սուրբ տեղէն, ու Սիօնէն զօրացընէ քեզ.
3 Քու ամէն ընծաներդ յիշէ, և քու ողջակէզներդ ընդունի. (Սելայ.)
4 գ Քու սրտիդ համեմատ քեզի տայ, և քու ամէն խորհուրդներդ կատարէ։
5 Քու փրկութիւնովդ պիտի ուրախանանք, ու դ մեր Աստուծոյն անունովը դրօշակ վերցընենք։ Տէրը կատարէ քու ամէն խնդրուածքներդ։
6 Հիմա գիտցայ որ Տէրը կը պահէ իր ե օծեալը, անոր պատասխան կու տայ իր սուրբ երկինքէն, իր աջ ձեռքին փրկութեան ուժովը։
7 զ Ոմանք կառքերու, և ոմանք ալ ձիերու վ'ապաւինին. է բայց մենք մեր Տէր Աստուծոյն անունը պիտի յիշենք։
8 Անոնք կորացան ու ինկան, բայց մենք ելանք ու շիտակ կայնեցանք։
9 † Ով Տէր, փրկէ թագաւորը. պատասխան տուր մեզի մեր կանչելու օրը"։

ա Առակ. Ժը. 10.
բ Գ Թագ. զ. 16. Բ Մն. ի. 8. Սաղ. Ճգ. 17.
գ Սաղ. խա. 2.
դ Եւ. Ժէ. 15. Սաղ. կ. 4.
ե Սաղ. բ. 2.
զ Սաղ. լգ. 16, 17. Առակ. իա. 31. Ես. լա. 1.
է Բ Մն. ւբ. 8.
† Կամ՝ Ով Տէր՝ փրկէ. թագաւորը մեզի պատասխան տայ մեր կանչելու օրը։

ՍԱՂՄ · ԻԱ

1 Յաղթութեան համար շնորհակալութիւն։ 7 Ուրիշ յաղթութիւններու յոյս։

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 Ով Տէր, քու զօրութիւնովդ թագաւորը ուրախ պիտի ըլլայ, ու ա քու փրկութիւնովդ որչափ շատ պիտի ցնծայ։
2 բ Անոր սրտին փափաքը իրեն տուիր. ու անոր շրթունքներուն խնդիրքը երբե՛ք չարգիլեցիր։ (Սելայ։)
3 Վասն զի բարութեան օրհնութիւններով անոր հասար. գ անոր գլուխը մաքուր ոսկիէ պսակ դրիր։
4 դ Քեզմէ կեանք խնդրեց, — անոր ե երկայն օրեր տուիր յաւիտեանս յաւիտենից։
5 Անոր փառքը մեծ է քու փրկութիւնովդ. փառք ու վայելչութիւն դրիր անոր վրայ։
6 Վասն զի զ օրհնութիւնները անոր վրայ հաստատեցիր յաւիտեան. է ուրախութեամբ ուրախ ըրիր զանիկայ քու երեսիդ առջին։
7 Ինչու որ թագաւորը Տէրոջը կը յուսայ, ու Բարձրելոյն ողորմութեամբը ը պիտի չսասանի։
8 թ Քու ձեռքդ պիտի գտնէ քու ամէն թշնամիներդ. քու աջ ձեռքդ պիտի գտնէ քեզ ատողները։
9 Զանոնք Ժ կրակի հնոցի պէս պիտի ընես քու բարկութեանդ ժամանակը. Տէրը իր բարկութիւնովը

ա Սաղ. ի. 5, 6.
բ Սաղ. ի. 4, 5.
գ Բ Թագ. Ժբ. 30. Մն. ի. 2.
դ Սաղ. կա. 5, 6.
ե Բ Թագ. է. 19. Սաղ. ղա. 16.
զ Ծն. Ժբ. 2. Սաղ. Հբ. 17.
է Սաղ. ԺԶ. 11. խե. 7. Գործ. բ. 28.
ը Սաղ. Ժզ. 8.
թ Բ Թագ. լա. 3.
Ժ Մաղ. դ. 1.

բոլորովին պիտի կորսընցընէ զանոնք , եւ կրակը պիտի ուտէ զանոնք ։

10 Ա՛նոնց պտուղը երկրէն պիտի կորսընցընես , ու անոնց սերունդը մարդոց որդիներէն ։

11 Ինչու որ քեզի դէմ չարութիւն պատրաստեցին . Խնդրութեան խորհուրդ ըրին , բայց կարող չեղան յաջողիլ ։

12 Վասն զի դուն անոնց կռնակը ետ պիտի դարձընես . քո նետերդ անոնց երեսին դէմ՝ լարերուդ վրայ պիտի պատրաստես ։

13 Ո՛վ Տէր , քու ուժովդ բարձր եղիր . պիտի երգենք ու սաղմոս ընենք քու զօրութեանդ ։

ՍԱՂՄ · ԻԸ

1 Դասիթ իր սրտաբուխութեան ատենը կը գանգատի · 9 մեծ տագնապի մէջ ըլլալով աղօթք կ'ընէ · 23 գնաստուած կը փառաւորէ ։

Գլխաւոր երաժշտին , Ալէկէդ շահարի վրայ . Սաղմոս Դաւթի ։

1 — Ա՛ստուած իմ՝ Ա՛ստուած իմ , զիս ինչու թողուցիր . զիս փրկելէն ու՛ խոսքերէն հեռու եղար ։

2 Ո՛վ իմ Աստուածս , ցորեկը ւէվ կը կանչեմ , ու չես պատասխաներ . և գիշերը նէ ւէնկի՛ ու չեմ դադարիր ։

3 Բայց դուն սուրբ ես , ով Իսրայէլի գովաբանութեանց մէջ բնակող ։

4 Մեր հայրերը քեզի յուսացան . յուսացան , ու փրկեցիր անոնք ։

5 Քեզի աղաղակեցին ու ազատեցան . Քեզի յուսացան ու չամչեցան ։

6 Բայց ես Իորդ եմ ու մարդ չեմ . Ընմարդոց մէջը քամահրուած , ու ժողովուրդոց մէջը անարգուած ։

7 Ինձմէն զիս տեսնողները զիս ծաղրը կ'ընեն . շրթունք կը բանան , ըգլուխ կ'երերցընեն ,

8 ԸՒՒՀվ , Ի Տէրոջը յուսացաւ , ու՝ թող փրկէ զանիկայ . Ի թող ազատէ զանիկայ , ինչու որ անոր հաւնեցաւ ։

9 Իբայց զիս մօրս արգանդէն հանողը դուն ես . մօրս ծիծը եղած ատենս դուն ինծի յոյս տուիր ։

10 Արգանդէն ես քեզի յանձնուեցայ . Ի՛մ մօրս որովայնէն դուն ես իմ Աստուածս ։

11 Մի՛ հեռանար ինծմէ , վասն զի նեղութիւնը մօտ է . վասն զի օգնող մը չկայ ։

12 Իշատ զուարակներ չորս կողմն առին , Բասանի ցուլերը զիս պաշարեցին .

13 Ծիրնց բերանը իմ վրաս բացին , յափշտակող ու մռնչող առիւծի պէս ։

14 Ջուրի պէս թափուեցայ , ու ամէն ոսկորներս բակուեցան . Հսիրտս մոմի պէս եղաւ , հալեցաւ փորիս մէջը ։

15 Չորացաւ իմ ոյժս հողէ ամանի մը պէս , ու Ղեզուս քմացաւ փակաւ . և զիս մահուան հողը դրիր ։

16 Ցվասն զի շուները չորս կողմս առին , Ֆ չարերուն ժողովքը զիս պատեցին , ձեռքերս ու ոտքերս ծակեցին ։

17 Իմ ամէն ոսկորներս կրնամ համրել . Ժանոնք կը նային , կը տեսնեն զիս ։

18 Ի՛մ հանդերձներս իրենց մէջը կը բաժնեն , ու պատմուճանիս վրայ վիճակ կը ձգեն ։

19 Բայց Ե դուն՝ ով Տէր , մի՛ հեռանար Ինէ . ով իմ զօրութիւնս , շուտով ինծի օգնութեան հասիր .

20 Իմ անձս սուրէն ազատէ՛ , ու *կեանքս Ե շանը ձեռքէն ։

21 Ֆ Փրկէ՛ զիս առիւծին բերնէն , ու ինծի պատասխան տուր Ե՝ միեղջիւրներուն եղջիւրներէն ։

22 — Քու անունդ *եղբայրներուս պիտի պատմեմ , ժողովքին մէջ քեզ պիտի գովեմ ։

23 Հո՛վ Տէրոջմէ վախցողներ , գովեցէ՛ք զանիկայ . ով Ցակոբին բոլոր զաւակները , փառաւորեցէ՛ք անիկայ , ու վախցէ՛ք անկէ՝ Իսրայէլին բոլոր զաւակները ։

24 Վասն զի չանարգեց ու չքամահրեց տառապեալին Ֆտառապանքը , ու երեսը անկէ չդարձուց . հապա Ֆիրեն կանչած ատենը լսեց ։

25 Ֆ Քեզմով պիտի ըլլայ իմ գովութիւնս մեծ ժողովքին մէջ . Ֆ իմ ուխտերս անկէ վախցողներուն առջեւն պիտի կատարեմ ։

26 — Ցնանկները պիտի ուտեն ու կշտանան . Տէրը պիտի գովեն՝ զանիկայ փնտռողները . ձեր սիրտը Ֆյաւիտեան պիտի ապրի ։

27 Պիտի յիշեն Ֆու Տէրոջը դառնան երկրի ամէն ծայրերը , Ֆու քու առջիդ երկրպագութիւն պիտի ընեն ազգերուն ամէն տոհմերը ։

28 Ֆ Վասն զի թագաւորութիւնը Տէրոջն է , ու ան կը տիրէ ազգերուն վրայ ։

29 — Երկրի ամէն պարարտները պիտի ուտեն ու երկրպագութիւն պիտի ընեն . Ֆ ամէն հողը իջնողները ծունկ պիտի կրկնեն անոր առջեւն , ու ան — Ը որ իր անձը չապրեցըներ ։

30 Զաւակը պիտի ծառայէ անոր . — Տէրոջը վրայով պիտի պատմուի ֆեղբ- դարուն մէջ ։

31 Ֆ Պիտի գան ու անոր արդարու-

Ի Սաղ · ԺԸ · 8 ։ Ես · Իշ · 11 ։

Ե գ Թագ · Ժգ · 34 ։ Ցոբ · Ժը · 16 · 17 · 19 ։ Սաղ · լէ · 28 ։ ճԹ · 13 ։ Ես · Ժգ · 20 ։

Ի Սաղ · ը · 1 ։

— Մատ · ԽԵ · 46 ։ Մար · Ժե · 34 ։

Ֆ Երր · ե · 7 ։

Ֆ Ը Օր · Ժ · 21 ։

Ֆ Սաղ · ԽԵ · 2 · 3 ։ լա · 1 ։ նա · 1 ։ Ես · խԹ · 23 ։ Հռով · Ը · 33 ։

Ֆ Ցոր · ԽԵ · 6 ։ Ես · խա · 14 ։

Ընս · Ծգ · 3 ։

Ֆ Մատ · ԽԵ · 39 ։ Մար · Ժե · 29 ։ Ղու · Խգ · 33 ։

Ը Ցոր · Ժգ · 4 ։ Սաղ · ճԹ · 25 ։

Ֆ Մատ · ԽԵ · 43 ։

Ֆ Սաղ · ղա · 14 ։

Ի Սաղ · Հա · 6 ։

Ընս · խգ · 3 ։ Ի Թ · 1 ։

Ֆ Սաղ · կը · 30 ։ Եզեկ · ԼԹ · 18 ։ Ամո · գ · 1 ։

Ֆ Ցոր · Ժգ · 10 ։ Սաղ · լե · 21 ։ Ողբ · Բ · 16 ։ գ · 46 ։

Ֆ Դան · ե · 6 ։

Հ Ցես · է · 5 ։ Ցոր · Իգ · 16 ։

Ֆ Ամակ · Ժէ · 22 ։

Ղ Ցոր · ԽԹ · 10 ։ Ողբ · գ · 4 ։ Ցօն · ԺԹ · 28 ։

Ֆ Ցայտ · ԲՐ · 15 ։

Ֆ Մատ · ԽԷ · 35 ։ Մար · Ժե · 24 ։ Ղու · Խգ · 33 ։ Ցօն · ԺԹ · 23 ։ 37 ։ Ի · 25 ։

Ֆ Ղու · Իգ · 35 ։

Ն Ղու · Իգ · 34 ։ Ցօն · ԺԹ · 23 ։ 24 ։

Ղ Հմր 11 ։ Սաղ · Ժ · 1 ։ — Սաղ · լե · 17 ։

* Եբր · մխա · մութիւն

Ղ Հմր 16 ։

Ֆ Ը Տիմ · գ · 17 ։

Ղ Ես · ԼԴ · 7 ։

† Կ՛ · վայրի ցուլերուն

— Երր · բ · 12 ։ Սաղ · խ · 9 ։ — Ցօն · Ի · 17 ։ Հռով · Ը · 29 ։

Վ Սաղ · ճԼԷ · 19 · 20 ։

‡ Կ՛ · աղաղակը ։

Ֆ Երր · ե · 7 ։

Ֆ Սաղ · լե · 18 ։ խ · 9 ։ 10 ։ ճԺա · 1 ։

Ֆ Սաղ · կղ · 13 ։ ճԺղ · 14 ։ Ժաղ · ե · 4 ։

— Ես · կե · 13 ։

Ֆ Ցօն · ղ · 51 ։ 52 ։

Ֆ Սաղ · բ · 8 ։ Հր · 11 ։ Ձղ · 9 ։ ղը · 3 ։ Ես · խԹ · 6 ։

Ֆ Սաղ · ղղ · 7 ։

Ֆ Սաղ · խէ · 8 ։ Ներ · 21 ։ Ջար · Ժգ · 9 ։ Մատ · ղ · 13 ։

— Սաղ · խե · 12 ։

Ֆ Ես · Իգ · 19 ։ Փիլ · բ · 10 ։

Ֆ Սաղ · Նբ · 6 ։ Ձղ · 9 ։ ճբ · 18 ։ Ես · կ · 3 ։ Տես Հռով · գ · 21 ։ 22 ։

թիւնը պիտի պատմեն ան ժողովուրդին, որ պիտի ծնանի. վասն զի — Բա՛նը ան կատարեց ։

ՍԱՂՄ. ԻԳ

1—6 Դաւիթին վստահութիւնը Աստուծոյ շնորհացը վրայ ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Տէրը իմ Հովիւս է. Ես բա՛ն մը կարօտութիւն պիտի չունենամ ։
2 Զիս խոտաւէտ արօտներու մէջ կը պառկեցնէ. Հանդարտ ջուրերուն քովը ինծի կ'առաջնորդէ.
3 Հոգիս կը նորոգէ. իր անուանը համար արդարութեան ճամբաներուն մէջը կ'առաջնորդէ ինծի ։
4 Թէև մահուան շուքի ձորին մէջ ալ պտըտիմ, չարէն պիտի չվախնամ. վասն զի դուն իմ հետս ես, քու ցուպդ ու գաւազանդ՝ անոնք զիս պիտի մխիթարեն ։
5 Սեղան կը պատրաստես իմ առջևս իմ թշնամիներուս դիմացը. իմ գլուխս իւղով կ'օծես, իմ բաժակս խիստ լեցուն է ։
6 Ցիրաւի բարերարութիւնը ու ողորմութիւնը իմ հետս պիտի գան կենացս բոլոր օրերուն մէջը, ու շատ օրեր Տէրոջը տունը պիտի բնակիմ ։

ՍԱՂՄ. ԻԴ

1 Աստուծոյ տէրութիւնը երկրիս վրայ ։ 3 Անոր հոգևոր թագաւորութեանը հպատակները ։ 7 Զանիկայ ընդունելու յորդորանք մը ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Տէրոջն է երկիրը ու անոր լիութիւնը, աշխարհքը ու անոր բնակիչները ։
2 Ինչու որ ինքը անոր հիմերը ծովերուն վրայ ձգեց, ու զանիկայ գետերուն վրայ հաստատեց ։
3 Ո՞վ պիտի ելլէ Տէրոջը լեռը. կամ ո՞վ պիտի կենայ անոր սուրբ տեղը ։
4 Ձեռքերով սուրբը ու սրտով մաքուրը, որ ստութեան անձնատուր չեղաւ ու նենգութեամբ երդում չըրաւ.
5 Անիկայ Տէրոջմէն օրհնութիւն պիտի ստանայ, ու իր փրկութեանը Աստուծմէն՝ արդարութիւն ։
6 Զանիկայ փնտռողներուն ցեղը աս է. քու երեսդ խնդրողները "Յակոբն է", ։ (Սելա՛յ ։)
7 Ո՛վ դռներ, գլուխնիդ վեր վերցուցէք. ու վերցուեցէք, ո՛վ յաւիտենական դռներ, որ փառաց Թագաւորը մտնէ ։
8 Ո՞վ է աս փառաց Թագաւորը. կարող ու հզօր Տէրը, պատերազմի մէջ հզօր Տէրը ։
9 Ո՛վ դռներ, գլուխնիդ վեր վերցուցէք. ու վերցուեցէք, ո՛վ յաւիտենական դռներ, որ փառաց Թագաւորը մտնէ ։
10 Ո՞վ է աս փառաց Թագաւորը. զօրքերուն Տէրը, ինքն է փառաց Թագաւորը ։ (Սելա՛յ ։)

ՍԱՂՄ. ԻԵ

1 Դաւիթին վստահութիւնը աղօթքի մէջ ։ 7 Մեղքերու թողութեան համար, 16 ու նեղութենէ ազատուելու համար աղօթք կ'ընէ ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Տէր, իմ անձս քեզի վերցուցի ։
2 Ո՛վ իմ Աստուածս, քեզի յուսացայ. թող չամչնամ, ու թշնամիներս իմ վրաս չցնծան ։
3 Նաև ամէն քեզի սպասողները թող չամչնան. ունայնութեամբ անօրէնութիւն ընողները թող ամչնան ։
4 Ո՛վ Տէր, քու ճամբաներդ ցուցուր ինծի. քու շաւիղներդ սորվեցուր ինծի ։
5 Քու ճշմարտութեանդ մէջ ինծի առաջնորդէ, ու սորվեցուր ինծի. քանզի դուն ես իմ փրկութեանս Աստուածը. ես քեզի կը սպասեմ ամէն օր ։
6 Ո՛վ Տէր, քու գթութիւններդ ու ողորմութիւններդ յիշէ. ինչու որ յաւիտենական են ։
7 Մանկութեան մեղքերս ու յանցանքներս մի՛ յիշեր, հապա քու ողորմութիւնովդ զիս յիշէ, քու բարութեանդ համար, ո՛վ Տէր ։
8 Տէրը բարի և ուղիղ է. անոր համար մեղաւորներուն կը սորվեցնէ ճամբան ։
9 Դատաստանի մէջ պիտի առաջնորդէ հեզերուն, ու իր ճամբան հեզերուն պիտի սորվեցնէ ։
10 Տէրոջը բոլոր ճամբաները ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն են իր ուխտը ու վկայութիւնները պահողներուն ։
11 Ո՛վ Տէր, քու անուանդ համար ներէ իմ անօրէնութիւնս, վասն զի մեծ է ։
12 Ո՞վ է ան մարդը որ Տէրոջմէն կը վախնայ. անոր պիտի սորվեցնէ իր ընտրած ճամբան ։
13 Անոր անձը բարութեան մէջ պիտի բնակի, ու անոր սերունդը երկիրը պիտի ժառանգէ ։
14 Տէրոջը ընտանութիւնը իրմէ վախցողներուն հետն է, ու իր ուխտը անոնց կը սորվեցնէ ։
15 Իմ աչքերս ամէն ատեն Տէրոջը նային, ինչու որ իմ ոտքերս որոգայթէն ան պիտի հանէ ։

Ես. խ. 11. Երեմ. իգ. 4. Եզեկ. լդ. 11, 12, 23. Յով. ժ. 11. Պետ. բ. 25. Յայտ. է. 17. Փիլ. դ. 19. Եզեկ. լդ. 14. Յայտ. է. 17. Սաղ. ե. 8. լա. 3. Առակ. ը. 20. Յոբ. գ. 5. ժ. 21, 22. իդ. 17. Սաղ. խդ. 19. Սաղ. գ. 6. իէ. 1. Ճժը. 6. Ես. խդ. 2. Սաղ. ճդ. 15. Սաղ. ղբ. 10.

Եւ. թ. 29. Ժթ. 5. Օր. ժ. 14. Յոբ. խա. 11. Սաղ. ծ. 12. Կոր. ժ. 26. Ծն. ա. 9. Յոբ. լը. 6. Սաղ. ճդ. 5. Ճլզ. 6. Պետ. գ. 5. Սաղ. ժե. 1. Յոբ. ժէ. 9. Ես. լգ. 15, 16. Տիմ. բ. 8. Մատ. ե. 8. Սաղ. ժե. 4. Սաղ. իէ. 8. Ճե. 4. Կամ՝ ով Յակոբ. Ես. իզ. 2. Սաղ. ղէ. 6. Մաղ. գ. 1. Կոր. բ. 8.

Սաղ. ձզ. 4. Ճխգ. 8. Ողբ. գ. 41. Սաղ. իբ. 5. լա. 1. լդ. 8. Ես. իը. 16. խթ. 23. Հռով. ժ. 11. Սաղ. ժգ. 4. Ել. լգ. 13. Սաղ. ե. 8. իէ. 11. ձզ. 11. Ճժթ. Ճխգ. 6. 10. Սաղ. ճգ. 17. Ճգ. 1. Ճէ. 1. Երեմ. լգ. 11. Յոբ. ժգ. 26. ի. 11. Երեմ. գ. 25. Սաղ. ծա. 1. Սաղ. լա. 3. Հռ. 9. Ճթ. 21. Ճխզ. 11. Տէր Հռով. ե. 20. Կամ՝ թէև. Սաղ. լէ. 23. Առակ. ժթ. 23. Սաղ. լէ. 11, 22, 29. Առակ. գ. 32. Տեր. Յով. է. 17. ժե. 15. Սաղ. Ճխա. 8.

16 Ինծի դարձիր ու ողորմէ՛ ինծի, վասն զի մինակ ու վշտացած եմ ։

17 Սրտիս նեղութիւնները շատցան. իմ վիշտերէս զիս հանէ ։

18 Իմ նեղութեանս ու տառապանքիս նայէ, ու բոլոր մեղքերս ներէ ։

19 Տես իմ թշնամիներս, ինչու որ շատցան, ու անիրաւ ատելութիւնով զիս ատեցին ։

20 Պահէ՛ իմ անձս ու փրկէ՛ զիս. թող չամչնամ, վասն զի քեզի յուսացայ ։

21 Կատարելութիւնը և ուղղութիւնը զիս թող պահեն, ինչու որ քեզի սպասեցի ։

22 Ո՛վ Աստուած, փրկէ՛ Իսրայէլը իր ամէն նեղութիւններէն ։

Սաղմ. 4Թ. 16. Հզ. 16. — Բթագ. Ժգ. 12. — Հմր 2. — Սաղ. ՃԼ. 8.

ՍԱՂՄ · ԻԶ

1—12 Դաւիթ Աստուծոյ կը դիմէ իր անարատութեանը վրայ վստահանալով ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Տէր, իս դատէ, վասն զի իմ անարատութիւնովս քալեցի. Տէրոջը յուսացայ, պիտի չսասանիմ ։

2 Ո՛վ Տէր, զիս փորձէ ու քննէ. փորձէ իմ երիկամունքներս ու սիրտս.

3 Վասն զի քու ողորմութիւնդ իմ աչքերուս առջին է, ու քու ճշմարտութեանդ մէջ քալեցի ։

4 Ունայն մարդիկներուն հետը չնստայ, ու կեղծաւորներուն հետը պիտի չխառնուիմ ։

5 Չարերուն ժողովքը ատեցի, ու ամբարիշտներուն հետը պիտի չնստիմ ։

6 Անմեղութիւնով ձեռքերս պիտի լուամ, և քու սեղանիդ չորս կողմը պիտի պտըտիմ, ո՛վ Տէր,

7 Որ շնորհակալութեան ձայնը լսել տամ, ու քու ամէն սքանչելիքներդ պատմեմ ։

8 Ո՛վ Տէր, սիրեցի քու տանդ բնակութիւնը, և քու փառքիդ կեցած տեղը ։

9 Մի՛ կորսնցըներ իմ անձս մեղաւորներուն հետ, ու իմ կեանքս՝ արիւնահեղ մարդիկներուն հետ,

10 Որ անոնց ձեռքերուն մէջը անօրէնութիւն կայ, ու անոնց աջ ձեռքը կաշառքով լեցուն է ։

11 Բայց ես իմ անարատութիւնովս պիտի քալեմ, զիս փրկէ՛ ու ինծի ողորմէ՛ ։

12 Իմ ոտքս շիտակութեան մէջ կը կենայ. ժողովքներուն մէջ Տէրը պիտի օրհնեմ ։

Սաղ. Է. 8. Հմր 11. Գթագ. Ի. 3. Առակ. Ի. 7. — Սաղ. ԻԸ. 7. Լա. 14. Առակ. ԻԹ. 25. — Սաղ. Ե. 9. ԺԵ. 3. Կգ. 10. Ճլթ. 23. Զաք. Ժգ. 9. — Եգթագ. Ի. 3. — Սաղ. Ա. 1. Երեմ. ԺԵ. 17. — Սաղ. Լա. 6. Ճլթ. 21. 22. — Սաղ. Ա. 1. — Տես Ել. Լ. 19. 20. Սաղ. Հդ. 13. Տիմ. Բ. 8. — Սաղ. ԻԵ. 4. — Տես Ա թագ. ԻԵ. 29. Սաղ. ԻԸ. 3. — Ել. Իգ. 8. Օր. Ժզ. 19. Ա թագ. Ը. 3. Եսա. Լգ. 15. — Հմր 1. — Սաղ. Խ. 2. — Սաղ. ԻԵ. 11. — Սաղ. Իր. 22. Ճէ. 32. Ճժա. 1.

ՍԱՂՄ · ԻԷ

1 Դաւիթ Աստուծոյ կարողութեամբը, 4 և Աստուծոյ տաճարին համար իր ունեցած սիրովը, 9 ու աղօթքով իր հաւատքը կը պահպանէ ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Տէրը իմ լոյսս ու իմ փրկութիւնս է, ես ուրկի՞ց պիտի վախնամ. Տէրը իմ կեանքիս ապաւէնն է, ես ուրկի՞ց պիտի դողամ ։

2 Չարերը իմ մարմինս ուտելու համար ինծի մօտեցած ատեննին՝ իմ նեղիչներս ու թշնամիներս սահեցան ու ինկան ։

3 Եթէ որ վրաս զօրքի բանակ ելլէ, սիրտս պիտի չվախնայ. թէ որ վրաս պատերազմի պատրաստութիւն ըլլայ, անով ալ ես վստահ պիտի ըլլամ ։

4 Բան մը կը խնդրեմ Տէրոջմէն, զան ալ կ'աղաչեմ, որ կեանքիս բոլոր օրերը Տէրոջը տանը մէջ բնակիմ, Տէրոջը վայելչութիւնը տեսնելու ու անոր տաճարին մէջ զանիկա խնդրելու համար ։

5 Վասն զի չար օրուան մէջ՝ իր բնակարանին մէջ զիս պիտի պահէ, իր վրանին ծածկոյթովը զիս պիտի ծածկէ. վէմի վրայ պիտի վերցընէ զիս ։

6 Ու հիմա իմ գլուխս պիտի բարձրանայ իմ բոլորտիքս եղող թշնամիներուս վրայ. ու անոր վրանին մէջ ուրախութեան ձայնով զոհեր պիտի մատուցանեմ. պիտի երգեմ, ու սաղմոս պիտի ըսեմ Տէրոջը ։

7 Ո՛վ Տէր, ձայնս լսէ կանչելու ատենս, ու ողորմէ՛ և պատասխան տուր ինծի ։

8 Իմ երեսս փնտռեցէ՛ք՝ որ ըսիր, իմ սիրտս քեզի ըսաւ, Քու երեսդ պիտի փնտռեմ, ո՛վ Տէր ։

9 Քու երեսդ ինծմէ մի՛ ծածկեր. բարկութիւնով ծառադ մէկդի մի՛ ձգեր. ինծի օգնական եղար, զիս մի՛ մերժեր և զիս մի՛ թողուր, ո՛վ իմ փրկութեանս Աստուածը ։

10 Թէև հայրս ու մայրս զիս թողուն, բայց Տէրը զիս պիտի ընդունի ։

11 Ո՛վ Տէր, քու ճամբադ ինծի սորվեցուր, ու շիտակ ճամբուն մէջ ինծի առաջնորդէ՛ թշնամիներուս համար ։

12 Զիս իմ թշնամիներուս կամքը մի՛ մատներ, ինչու որ իմ վրաս սուտ վկաներ ու անիրաւութիւն փչողներ ելան ։

13 Հաւատացի Տէրոջը բարութիւնը տեսնելու կենդանիներուն երկրին մէջ ։

14 Տէրոջը սպասէ. զօրացիր ու սիրտդ թող զօրանայ. ալ Տէրոջը սպասէ ։

Սաղ. Ճզ. 11. Եսա. Կ. 19. 20. Միք. Է. 8. — Ել. ԺԵ. 2. — Սաղ. Կր. 2. 6. Ճժր. 14. 21. Եսա. ԺԲ. 2. — Սաղ. Ժգ. 4. — Սաղ. Գ. 6. — Սաղ. Իգ. 8. — Սաղ. Կե. 4. Ղու. Բ. 37. — Սաղ. Ղ. 17. — Սաղ. Լա. 20. Ձգ. 3. Ղա. 1. Եսա. Դ. 6. — Սաղ. Խ. 2. — Սաղ. Գ. 3. — Սաղ. Իդ. 6. Ճե. 4. — Սաղ. ԿԹ. 17. Ճխգ. 7. — Եսա. ԽԹ. 15. — Սաղ. ԽԵ. 4. Ձգ. 11. ՃԺԹ. — Սաղ. ԻԴ. 12. — Սաղ. ԼԵ. 25. — Ա թագ. ԻԲ. 9. Բ թագ. Ժգ. 7. 8. Սաղ. ԼԵ. 11. — Սաղ. ԾԴ. 13. ՃԺԴ. 9. Ճիբ. 5. Երեմ. ԺԱ. 19. Եզեկ. ԻԴ. 20. — Սաղ. Լա. 24. Կբ. 1. 5. ՃԼ. 5. Եսա. ԻԵ. 9. Ամբ. Բ. 3.

ՍԱՂՄ · ԻԸ

1 Դաւիթ չերմեռանդութեամբ աղօթք կ՚ընէ իր թշնամիներուն դէմ · 6 զԱստուած կ՚օրհնէ · 9 ժողովուրդին համար աղօթք կ՚ընէ ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Տէր, քեզի՛ կը կանչեմ · ո՛վ իմ վէմս, մի՛ լռեր ինծի · չըլլայ որ ինծի լռելովդ *գերեզմանը իջնողներուն նմանիմ ։

2 Լսէ՛ իմ խնդրուածքիս ձայնը՝ երբոր քեզի կ՚աղաչեմ, ‡երբոր իմ ձեռքերս կը վերցընեմ դէպ 'ի քու սուրբ ꝉ դարիրդ ։

3 Իջիս մի՛ †կորսընցըներ ամբարիշտներուն հետ, ու անօրէնութիւն գործողներուն հետ, Հորոնք իրենց ընկերներուն հետ խաղաղութիւն կը խօսին, բայց սրտերնուն մէջը չարութիւն կայ ։

4 Տո՛ւր անոնց իրենց գործքերուն պէս, ու իրենց բռածներուն չարութեանը պէս · իրենց ձեռացը գործքերուն պէս տո՛ւր անոնց, հատուցո՛ւմ ըրէ անոնց ։

5 Որովհետև Ըանոնք Տէրոջը բռածներուն ու անոր ձեռացը գործքերուն մտադրութիւն չեն ըներ, պիտի կործանէ զանոնք, ու ~ւ պիտի չշինէ ։

6 Օրհնեա՜լ ըլլայ Տէրը, որ լսեց իմ աղօթքիս ձայնը ։

7 Տէրը Բիմ զօրութիւնս ու իմ ասպարս է · ∗իմ սիրտս անոր յուսացաւ, ու ես օգնութիւն գտայ · ուստի սիրտս ուրախացաւ, և ես իմ երգովս զանիկայ պիտի գովեմ ։

8 Տէրը անոնց ոյժն է, ու իր օծեալին ‡փրկութեանը պարիսպն է ։

9 Փրկէ՛ քու ժողովուրդդ, ու օրհնէ՛ Լքու ժառանգութիւնդ · նաև հովուէ՛ զանոնք, ու յաւիտեան բարձրացո՛ւր ։

ՍԱՂՄ · ԻԹ

1 Աստուծոյ փառաբանութիւն կը վայլէ 3 իր կարողութեանը համար, 11 ու իր ժողովուրդը պաշտպանելուն համար ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 ~Տէրո՛ջը տուէ՛ք, ո՛վ ‡հզօրաց որդիք, Տէրո՛ջը տուէ՛ք փառք ու զօրութիւն ։

2 Տէրոջը տուէ՛ք իր անուանը փառքը, Տէրոջը երկրպագութիւն ըրէ՛ք սրբութեան զարդարանքով ։

3 Տէրոջը ձայնը ջուրերուն վրայ է · Բփառաց Աստուածը կ՚որոտայ · Տէրը շատ ջուրերուն վրայ է ։

4 Տէրոջը ձայնը ուժով է · Տէրոջը ձայնը վեհափառութիւնով է ։

5 Տէրոջը ձայնը եղևինները կը կոտրէ, ու Տէրը կը կոտրտէ ‡Լիբանանի եղևինները ·

6 ꝉ Զանոնք կը ցաթկեցընէ որթուլի պէս, Լիբանանը ու ‡Սարիօնը միեղջերուններուն ձագին պէս ։

7 Տէրոջը ձայնը կրակին բոցերը կը ճեղքէ ։

8 Տէրոջը ձայնը կը դողացընէ անապատը · Տէրը Հկադեսի անապատը կը դողացընէ ։

9 Տէրոջը ձայնը ‡եղնիկները կը ծընեցընէ, ու անտառները կը մերկացընէ · անոր տաճարին մէջը ամէնքն ալ կը խօսին անոր փառքը ։

10 Տէրը Ըջրհեղեղին վրայ կը նստի · ԲՏէրը յաւիտեան թագաւոր կը նստի ։

11 ∗Տէրը իր ժողովուրդին զօրութիւն պիտի տայ · Տէրը իր ժողովուրդը խաղաղութիւնով պիտի օրհնէ ։

ՍԱՂՄ · Լ

1 Դաւիթ իր փրկութեանը համար զԱստուած կը գովաբանէ · 4 կը յորդորէ ուրիշներն ալ որ զանիկայ գովաբանեն, յիշեցընելով անոնց թէ Աստուած ինչպէս վարուեցաւ իրեն հետ ։

Սաղմոս Դաւթի · ~տանը նաւակատեաց երգը ·

1 Ո՛վ Տէր, կը բարձրացընեմ քեզ, վասն զի զիս ազատեցիր, ու թշնամիներս Բիմ վրաս չուրախացուցիր ։

2 Ո՛վ իմ Տէր Աստուածս, քեզի կանչեցի, ու ‡զիս բժշկեցիր ։

3 Ո՛վ Տէր, ꝉիմ անձս գերեզմանէն հանեցիր · ‡գուբը իջնողներուն մէջէն զիս ապրեցուցիր ։

4 ՀՍաղմո՛ս երգեցէ՛ք Տէրոջը, ո՛վ անոր սուրբերը, ու անոր սրբութիւնը յիշելով շնորհակալ եղէ՛ք ։

5 Վասն զի ‡մէկ րոպէ մը իր բարկութեանը մէջ է, բայց Ըիր հաճութեանը մէջ է մեր բոլոր կենացը տեւնը · իրիկունը լաց կայ, Բբայց առտուն ուրախութիւն ։

6 Ես ∗իմ յաջողութեանս մէջ ըսի թէ յաւիտեան պիտի չսասանիմ ։

7 Ո՛վ Տէր, քու հաճութեամբդ իմ լեռս հաստատուն ըրիր · ‡երեսդ ծածկեցիր, ~ ես խռովեցայ ։

8 Ո՛վ Տէր, քեզի կը կանչեմ, ու Տէրոջը աղաչանք կ՚ընեմ ։

9 Իմ արիւնէս ի՞նչ օգուտ կ՚ըլլայ, թէ որ ես գուբը իջնեմ · միթէ Լհողը քեզ պիտի գովէ՞, կա՛մ անիկայ պիտի պատմէ՞ քու ճշմարտութիւնդ ։

10 Լսէ՛ ո՛վ Տէր, ու ողորմէ՛ ինծի · ո՛վ Տէր, ինծի օգնական եղի՛ր ։

11 ‡Իմ սուգս պարի փոխեցիր, քուրձս ինծմէ հանեցիր և ինծի ուրախութիւն հագցուցիր ·

12 Որպէս զի ∗իմ փառքս սաղմոս երգէ քեզի ու ալ չլռէ · ո՛վ իմ

Տէր Աստուածս, յաւիտեան քեզ պիտի գովեմ ։

ՍԱՂՄ · ԼԱ

1 Դաւիթ Աստուծոյ վրայ իր ունեցած վստահութիւնը ցուցընելով՝ անկէ օգնութիւն կը խնդրէ ։ 7 Անոր ողորմութիւններովը կ'ուրախանայ ։ 9 Իր նեղութեանը մէջ կ'աղօթէ ։ 19 Աստուծոյ բարութիւնները յիշելով՝ զանիկայ կ'օրհնէ ։

Գլխաւոր երաժշտին · Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Տէր՝ քեզի յուսացայ, յաւիտեան չամչնամ · Քու արդարութեամբդ զիս ազատէ ։

2 Քու ականջդ ինծի խոնարհեցուր, շուտով զիս ազատէ · ինծի ամրութեան վէմ մը եղիր, ու զիս ապրեցընելու համար ապաստանի տուն մը ·

3 Վասն զի իմ վէմս ու բերդս դուն ես · և քու անուանդ համար ինծի առաջնորդէ ու զիս կառավարէ ։

4 Որոգայթէն զիս հանէ, որ ինծի համար գաղտուկ լարեր են, ինչու որ իմ զօրութիւնս դուն ես ։

5 Իմ հոգիս քու ձեռքդ կը յանձնեմ · ով Եհովայ Աստուած ճշմարտութեան՝ դուն զիս փրկեցիր ։

6 Սնոտի ունայնութիւններ պահողները ատեցի · բայց ես Տէրոջը յուսացայ ։

7 Քու ողորմութիւնովդ պիտի ցնծամ և ուրախ ըլլամ · ինչու որ իմ թշուառութիւնս տեսար, ու իմ անձս տառապանքներուն մէջ գիտցար ·

8 Ու զիս թշնամիին ձեռքը չմատնեցիր, հապա իմ ոտքերս լայնարձակ տեղ մը կանգնեցուցիր ։

9 Ո՛վ Տէր՝ ողորմէ ինծի, վասն զի նեղութեան մէջ եմ · սրտնեղութենէն մաշեցաւ իմ աչքս, իմ անձս ու իմ փորս ։

10 Վասն զի իմ կեանքս տրտմութենէն՝ ու տարիներս հառաչանք ընելէն սպառեցան · իմ ոյժս թշուառութենէս տկարացաւ, ոսկորներս ալ մաշեցան ։

11 Իմ բոլոր թշնամիներուս՝ մանաւանդ դրացիներուս առջեւ նախատինք եղայ, ու իմ ծանօթներուս երկիւղ եղայ · Դուրսը տեսնողները ինծմէ կը փախչէին ։

12 Մեռածի պէս սրտէ մոռցուած եղայ, կորսուած ամանի նմանեցայ ։

13 Վասն զի շատերուն բամբասանքը լսեցի · չորս կողմս վախ կար · երբոր անոնք ինծի համար մէկտեղ ժողվուեցան, խորհուրդ կ'ընէին որ հոգիս առնեն ։

14 Բայց ես քեզի յուսացայ՝ ով Տէր · ըսի թէ Դուն ես իմ Աստուածս ·

15 Իմ ժամանակներս քու ձեռքդ են · փրկէ զիս թշնամիներուս ձեռքէն ու զիս հալածողներէն ։

16 Քու ծառայիդ վրայ երեսդ փայլեցուր · քու ողորմութեամբդ զիս փրկէ ։

17 Ո՛վ Տէր՝ չամչնամ, վասն զի քեզի կանչեցի · ամբարիշտները թող ամչնան, ու գերեզմանին մէջ թող լուռ կենան ։

18 Թող պապանձին ստախօս շրթունքները, որոնք հպարտութեամբ և նախատանօք ամբարտաւանութիւն կը խօսին արդարին դէմ ։

19 Ո՛րչափ մեծ է քու բարութիւնդ՝ որ քեզմէ վախցողներուն համար պահեցիր, ու քեզի յուսացողներուն համար ըրիր, մարդոց որդիներուն առջեւ ։

20 Զանոնք քու երեսիդ ծածկոյթովը պիտի ծածկես մարդոց դաւաճանութիւններէն · Խորանի մէջ պիտի ծածկես զանոնք լեզուներուն հակառակութենէն ։

21 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը, վասն զի իր ողորմութիւնը զարմանալի ըրաւ ինծի պարսպաւոր քաղաքի մէջ ։

22 Իմ շփոթութեանս մէջ ըսի թէ Կտրուեցայ ես քու աչքերուդ առջեւէն · սակայն դուն իմ աղօթքիս ձայնը լսեցիր՝ երբոր քեզի աղաղակեցի ։

23 Տէրը սիրեցէ՛ք՝ ո՛վ անոր բոլոր սուրբերը · Վասն զի Տէրը հաւատացեալները կը պահէ, ու ամբարտաւանութիւն ընողներուն առատօրէն հատուցում կ'ընէ ։

24 Կարիճ եղէք ու ձեր սիրտը թող զօրանայ, դուք ամէնքդ որ Տէրոջը կը յուսաք ։

Բ Սաղ · իբ · 5 · իե · 2 · Հա · 1 · Եա · խթ · 23 · Սաղ · ծխգ · 1 · Սաղ · հա · 2 · Սաղ · ժը · 1 · 2 · Սաղ · իդ · 3 · իե · 11 · Ղու · իգ · 46 · Գոր · է · 58 · Յովն · բ · 8 · Յոհ · ժ · 27 · Օր · լբ · 30 · աԹագ · ժէ · 46 · իդ · 19 · Սաղ · դ · 1 · ժը · 19 · Սաղ · զ · 7 · Սաղ · լբ · 3 · Ճր · 3 · Յոբ · ժԹ · 13 · Սաղ · լթ · 11 · Ճր · 8 · 18 · Սաղ · խա · 8 · Եա · ծգ · 4 · Սաղ · կդ · 8 · Սաղ · ձը · 4 · 5 · Երեմ · ի · 10 · Երեմ · զ · 25 · ի · 3 · Ողբ · բ · 22 · Մատ · իէ · 1 · Թուոց · զ · 25 · 26 · Սաղ · դ · 6 · կէ · 1 · Սաղ · իե · 2 · Սաղ · ճժե · 17 · Սաղ · ժբ · 3 · աԹագ · բ · 3 · Սաղ · զդ · 4 · Յուդ · 15 · Եա · կդ · 4 · աԿոր · բ · 9 · Սաղ · իէ · 5 · լա · 7 · Յոբ · ե · 21 · Սաղ · ժէ · 7 · աԹագ · իգ · 7 · Բ Թագ · իգ · 26 · Սաղ · ճժզ · 11 · Եա · լը · 11 · 12 · Ողբ · գ · 54 · Յովն · բ · 4 · Սաղ · լդ · 9 · Սաղ · իէ · 14 ·

ՍԱՂՄ · ԼԲ

1 Երջանկութիւնը մեղքերուն թողութեանը մէջ կը կայանայ ։ 3 Մեղաց խոստովանութիւնը խղճմտանքը կը հանդարտեցընէ ։ 8 Աստուծոյ խոստումնքները ուրախութիւն կը պատճառեն ։

Դաւթին *երգը ։

1 Երանի անոր՝ որուն յանցանացը թողութիւն եղաւ, անոր մեղքերը ծածկուեցան ։

2 Երանի այն մարդուն՝ որ Տէրը անօրէնութիւն չսեպեր անոր, ու անոր հոգիին մէջը նենգութիւն չկայ ։

3 Երբոր լուռ կեցայ՝ ոսկորներս մաշեցան իմ ամէն օր աղաղակելովս ·

4 Վասն զի ցորեկ ու գիշեր քու ձեռքդ իմ վրաս ծանրացաւ · իմ

* Կամ՝ իմաստութեան սաղմոսը ։ Սաղ · ձե · 2 · Հռովմ · դ · 6 · 7 · 8 · Բ Կոր · ե · 19 · Յոհ · ա · 47 · Բ Թագ · ե · 6 · 11 · Յոբ · լգ · 7 · Սաղ · լը · 2 ·

թացութիւնս ամառուան չորութեան դարձաւ։ (Սէլայ։)

5 Իմ մեղքս քեզի յայտնեցի, ու իմ անօրէնութիւնս չծածկեցի. Ըսի թէ Տէրոջը պիտի խոստովանիմ յանցանքներս. ու դուն թողուցիր իմ մեղքիս անօրէնութիւնը։ (Սէլայ։)

6 Ասոր համար ամէն աստուածապաշտ ղազրեթք պիտի ընէ քեզի՝ գուն գտնուելու ժամանակդ, յիրաւի շատ ջուրերուն հեղեղներուն ատենը անոր պիտի չմօտենան։

7 Դուն ես իմ ապաստանարանս, նեղութենէն զիս պիտի պահես, դուն իս պիտի պատես ազատութեան երգերով։ (Սէլայ։)

8 Քեզի պիտի սորվեցընեմ, ու երթալու ճամբադ պիտի ցուցընեմ քեզի. *Քեզի պիտի խրատեմ". իմ աչքս քու վրադ պիտի ըլլայ։

9 Ձիի պէս ու ջորիի պէս մի՛ ըլլաք, որ միտք չունին, ու իրենց սանձին ու պասուրգին զարդովը կապելու է, որ քեզի չմօտենան։

10 Ամբարշտին տանջանքները շատ պիտի ըլլան. սակայն Տէրոջը յուսացողին չորս կողմը ողորմութիւնը պիտի պատէ։

11 Ով արդարներ՝ Տէրոջմով ուրախ եղէք ու ցնծացէք, ցնծութեամբ երգեցէք դուք ամէնդ՝ որ սրտով ուղիղ էք։

ՍԱՂՄ · ԼԳ

1 Աստուած գովաբանութեան արժանի է իր բարութեանը համար, 6 իր կարողութեանը համար, 12 և իր նախախնամութեանը համար։ 20 Պէտք է որ մեր վստահութիւնը Աստուծոյ վրայ դնենք։

1 Ով արդարներ՝ Տէրոջմով ցնծացէք. ուղիղներուն կը վայլէ օրհնութիւն երգել։

2 Գովեցէք Տէրը քնարով, տասը լար ունեցող տաւիղով սաղմոս երգեցէք անոր։

3 Նոր երգ մը երգեցէք անոր. վարպետութեամբ նուագեցէք զարկէք ցնծութեան ձայնով։

4 Վասն զի Տէրոջը խօսքը շիտակ է, ու անոր բոլոր գործքերը ճշմարտութեամբ են։

5 Անիկայ արդարութիւնը ու իրաւունքը կը սիրէ. Տէրոջը ողորմութիւնովը երկիրը լեցուն է։

6 Տէրոջը խօսքովը երկինքը ստեղծուեցաւ, ու անոր բոլոր զօրքը՝ անոր բերնին հոգիովը։

7 Ծովուն ջուրերը դէզի մը պէս կը ժողվէ, անդունդները շտեմարաններուն մէջը կը դնէ։

8 Բոլոր երկիրը թող Տէրոջմէն վախնայ, ու անկէ դողան աշխարհի բոլոր բնակիչները։

9 Վասն զի ինքը ըսաւ, ու եղաւ. ինքը հրամայեց, ու հաստատուեցաւ։

10 Տէրը կը ցրուէ հեթանոսաց խորհուրդները. փուճը կը հանէ ժողովրդոց դիտաւորութիւնները։

11 Տէրոջը խորհուրդը յաւիտեան կը մնայ, անոր սրտին դիտաւորութիւնները՝ ազգէ մինչև ազգ։

12 Երանի՛ ան ազգին՝ որուն Աստուածը Տէրն է. ան ժողովուրդին՝ որ իրեն ժառանգութեան համար ընտրեց։

13 Տէրը երկինքէն կը նայի, բոլոր մարդոց որդիները կը տեսնէ.

14 Իր բնակութեանը տեղէն աշխարհի բոլոր բնակիչները կը դիտէ։

15 Անոնց սիրտերը հաւասարապէս ինքը ստեղծեց. Յանոնց բոլոր բրածները կ'իմանայ։

16 Թագաւոր մը զօրքի շատութիւնով չազատիր. ոչ՝ զօրաւոր մարդ մը ուժի շատութիւնով կը փրկուի։

17 Ձին ազատութեան համար պարապ բան է, ու իր ուժին շատութիւնովը չկրնար ազատել։

18 Ահա Տէրոջը աչքը իրմէ վախցողներուն՝ իր ողորմութեանը յուսացողներուն վրայ է,

19 Անոնց անձը մահուանէ փրկելու, ու սովի ժամանակ զանոնք ապրեցընելու համար։

20 Մեր անձը Տէրոջը կը սպասէ. մեր օգնութիւնը ու մեր վահանը անիկայ է։

21 Վասն զի մեր սիրտերը անով կ'ուրախանան, ինչու որ անոր սուրբ անունը յուսացանք։

22 Ով Տէր՝ քու ողորմութիւնդ մեր վրայ ըլլայ, ինչպէս որ քեզի կը յուսանք։

ՍԱՂՄ · ԼԴ

1 Դաւիթ գնաստուած կը գովաբանէ, ու իր փորձառութեամբը ուրիշներն ալ կը յորդորէ նոյն բանը ընելու։ 8 Աստուծոյ յուսացողին երջանկութիւնը։ 11 Աստուծմէ վախնալու յորդորանք մը։ 15 Արդարներուն պատօնութիւնները։

Սաղմոս Դաւթի, ան ատենը որ Աբիմելեքին առջին յիմար ձևացաւ. ան ալ դուրս ըրաւ զանիկայ, որ գնաց։

1 Միշտ ժամանակ Տէրը պիտի օրհնեմ. անոր գովութիւնը միշտ իմ բերանս պիտի ըլլայ։

2 Իմ անձս Տէրոջմով պիտի պարծի. խոնարհները պիտի լսեն և ուրախ ըլլան։

Ի Սկզբան Աստուած ստեղծեց զերկինս եւ զերկիր։ Եւ երկիրն էր անպատրաստ եւ անկազմ, եւ խաւար էր ի վերայ անդնդոցն, եւ հոգի Աստուծոյ սնոտեաց ի վերայ երեսաց ջուրցն։ Եւ ասէ Աստուած. Լիցի լոյս. եւ եղեւ լոյս։ Եւ ետես Աստուած զլոյսն, եթէ բարի է. եւ բաժանեաց Աստուած զլոյսն ի մէջ խաւարին։ Եւ կոչեաց Աստուած զլոյսն՝ զցերեկ, եւ զխաւարն կոչեաց զգիշեր։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ՝ օր մի։ Եւ ասէ Աստուած. Լիցի հաստատութիւն ի մէջ ջրոյ, եւ լիցի բաժանել ջուր ի ջրոյ։ Եւ արար Աստուած զհաստատութիւնն, եւ բաժանեաց զջուրսն որ էին ներքոյ հաստատութեանն, ի մէջ ջրոց որ էին վերայ հաստատութեանն։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ կոչեաց Աստուած զհաստատութիւնն՝ երկինս։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ՝ օր երկրորդ։ Եւ ասէ Աստուած. Ժողովեսցին ջուրքն որ ընդ երկինս ի տեղի մի, եւ երեւեսցի ցամաքն։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ կոչեաց Աստուած զցամաքն՝ երկիր, եւ զժողովումն ջուրցն կոչեաց ծով։ Եւ ետես Աստուած եթէ բարի է։ Եւ ասէ Աստուած. Բուսցէ երկիր խոտ դալար, եւ սերմնաբեր խոտ ըստ տեսակի եւ ըստ նմանութեան, եւ ծառ պտղաբեր որոյ սերմն իցէ ի նմա ըստ տեսակի իւրեանց։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ ետ երկիր խոտ դալար, եւ սերմնաբեր խոտ ըստ տեսակի եւ ըստ նմանութեան, եւ ծառ պտղաբեր որոյ սերմն իցէ ի նմա ըստ տեսակի իւրեանց։ Եւ ետես Աստուած եթէ բարի է։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ՝ օր երրորդ։ Եւ ասէ Աստուած. Լիցին լուսաւորք ի հաստատութեան երկնից, եւ երեւեսցին ի վերայ երկրի, եւ լիցի բաժանել ի մէջ ցերեկուն եւ ի մէջ գիշերին, եւ լիցին ի նշանս եւ ի ժամս եւ ի տարիս։ Եւ լիցին ի լուսաւորս ի հաստատութեան երկնից, եւ երեւեսցին ի վերայ երկրի։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ արար Աստուած զերկուս լուսաւորսն մեծամեծս, զլուսաւորն մեծ՝ ի տէրութիւն ցերեկուն, եւ զլուսաւորն փոքր՝ ի տէրութիւն գիշերին, եւ զաստեղսն։ Եւ եդ զնոսա Աստուած ի հաստատութեան երկնից, եւ երեւեսցին ի վերայ երկրի, եւ իշխեսցեն ցերեկուն եւ գիշերին, եւ լիցի բաժանել ի մէջ լուսոյն եւ ի մէջ խաւարին։ Եւ ետես Աստուած եթէ բարի է։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ՝ օր չորրորդ։ Եւ ասէ Աստուած. Հանիցեն ջուրքն սողունս հոգւոյ կենդանւոյ, եւ թռչունք թռչեսցեն ի վերայ երկրի ընդ հաստատութիւն երկնից։ Եւ արար Աստուած զկետս մեծամեծս, եւ զամենայն հոգի կենդանի սողունս, զոր հանին ջուրքն ըստ տեսակաց իւրեանց, եւ զամենայն թռչուն թեւաւոր ըստ տեսակի իւրեանց։ Եւ ետես Աստուած եթէ բարի է։ Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ ասէ. Աճեցէք եւ բազմասջիք, եւ լերուք ի ծովս եւ ի ջուրս, եւ թռչունք բազմասջիք ի վերայ երկրի։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ՝ օր հինգերորդ։ Եւ ասէ Աստուած. Հանիցէ երկիր հոգի կենդանի ըստ տեսակի իւրեանց, անասուն եւ սողունս եւ գազանս երկրի ըստ տեսակաց իւրեանց։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ արար Աստուած զգազանս երկրի ըստ տեսակաց իւրեանց, եւ զանասունս ըստ տեսակաց իւրեանց, եւ զամենայն սողունս երկրի ըստ տեսակաց իւրեանց։ Եւ ետես Աստուած եթէ բարի է։ Եւ ասէ Աստուած. Արասցուք մարդ ի պատկեր մեր եւ ըստ նմանութեան մերում, եւ տիրեսցեն ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ անասնոց եւ երկրի եւ ամենայն սողոց որ սողան ի վերայ երկրի։ Եւ արար Աստուած զմարդ ի պատկեր իւր, ի պատկեր Աստուծոյ արար զնա, արու եւ էգ արար զնոսա։ Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ ասէ. Աճեցէք եւ բազմասջիք, եւ լերուք ի ծովս եւ ի ջուրս, եւ թռչունք բազմասջիք ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ Աստուած. Ահա տուի ձեզ զամենայն խոտ սերմնաբեր որ է ի վերայ երկրի, եւ զամենայն ծառ որ ունի ի նմա պտուղ սերմնաբեր ծառոյ, ձեզ լիցի ի կերակուր։ Եւ ամենայն գազանաց երկրի, եւ ամենայն թռչնոց երկնից, եւ ամենայն սողոց որ սողան ի վերայ երկրի, որ ունին ի նոսա հոգի կենդանի, զամենայն խոտ դալար ի կերակուր։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ ետես Աստուած զամենայն զոր արար, եւ ահա բարի յոյժ։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ՝ օր վեցերորդ։

Ա Կատարեցան երկինք եւ երկիր եւ ամենայն զարդ նոցա։ Եւ կատարեաց Աստուած ի վեցերորդ աւուրն զգործս իւր զոր արար, եւ հանգեաւ ի վեցերորդ աւուրն յամենայն գործոց իւրոց զոր արար։ Եւ օրհնեաց Աստուած զվեցերորդ աւուրն, եւ սրբեաց զնա, զի ի նմա հանգեաւ յամենայն գործոց իւրոց զոր սկսաւ Աստուած արարանել։ Ա Սոյա են ծնունդք երկնի եւ երկրի, յորժամ արարան զնոսա, յաւուրն յորում արար Տէր Աստուած զերկին եւ զերկիր, եւ զամենայն բոյս դաշտի մինչ չէր ի երկրի, եւ զամենայն խոտ դաշտի մինչ չէր բուսեալ, զի ոչ էր տեղացուցեալ Տէր Աստուած ի վերայ երկրի, եւ մարդ չէր որ գործեսցէ զերկիր։ Եւ աղբիւր ելանէր ի երկրէ, եւ ոռոգանէր զամենայն երեսս երկրի։ Եւ ստեղծ Տէր Աստուած զմարդ՝ հող յերկրէ, եւ փչեաց ի դէմս նորա շունչ կենդանի, եւ եղեւ մարդ ի հոգի կենդանի։ Եւ տնկեաց Տէր Աստուած դրախտ ի կողմանս արեւելից ի Եդեմ, եւ եդ անդ զմարդն զոր ստեղծ։ Եւ ծլուցանէր Տէր Աստուած յերկրէ զամենայն ծառ գեղեցիկ տեսլեամբ եւ քաղցր ուտելեաց, եւ զծառ կենաց ի մէջ դրախտին, եւ զծառ գիտութեան բարւոյ եւ չարի։ Եւ գետ ելանէր յԵդեմէ ոռոգանել զդրախտն, եւ անտի բաժանէր ի չորս գլուխս։ Անուն մի՝ Փիսոն, նա է որ պատէ զամենայն երկիրն Եւիղատացւոց, ուր է ոսկի։ Եւ ոսկի երկրին այնորիկ բարի է, եւ անդ է բդեղիոն եւ քար ակն։ Եւ անուն գետոյ երկրորդի՝ Գեհոն, նա է որ պատէ զամենայն երկիրն Եթովպացւոց։ Եւ անուն գետոյ երրորդի՝ Տիգրիս, նա է որ երթայ ընդ առաջ Ասորեստանեայց։ Եւ գետ չորրորդ՝ Եփրատ։ Եւ առ Տէր Աստուած զմարդն զոր ստեղծ, եւ եդ զնա ի դրախտին Եդեմի, գործել եւ պահել զնա։ Եւ պատուիրեաց Տէր Աստուած Ադամայ՝ եւ ասէ. Յամենայն ծառոյ դրախտին ուտելով կերիջիք, եւ յծառոյ գիտութեան բարւոյ եւ չարի մի՛ ուտիցէք ի նմանէ, զի յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ, մահու մեռանիցիք։ Եւ ասէ Տէր Աստուած. Ոչ է բարի մարդոյ զի միայն իցէ, արասցուք նմա օգնական նման իւրում։ Եւ ստեղծ Տէր Աստուած յերկրէ զամենայն գազանս երկրի, եւ զամենայն թռչունս երկնից, եւ բերէ առ Ադամ տեսանել զի զինչ կոչեսցէ զնոսա, եւ զամենայն զոր կոչեսցէ Ադամ զանուն հոգւոյ կենդանւոյ, նա է անուն նորա։ Եւ կոչեաց Ադամ անուամբ զամենայն անասունս եւ զամենայն թռչունս երկնից, եւ զամենայն գազանս երկրի։ Եւ Ադամայ ոչ գտաւ օգնական նման իւրում։ Եւ եհար Տէր Աստուած զքուն ի վերայ Ադամայ, եւ քնացաւ, եւ առ մի ի կողոցն նորա, եւ լցոյց զտեղին մարմնով։ Եւ շինեաց Տէր Աստուած զկողն զոր առ յԱդամայ՝ ի կին, եւ բերէ զնա առ Ադամ։ Եւ ասէ Ադամ. Ա Սա ոսկր յոսկերաց իմոց, եւ մարմին յիմոց մարմնոց, սա կոչեսցի կին, զի յայրէ իւրմէ առաւ զսա։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր եւ զմայր, եւ կցեսցի կնոջ իւրում, եւ եղիցին երկոքին ի մարմին մի։ Եւ էին երկոքին մերկ, Ադամ եւ կին նորա, եւ ոչ ամաչէին։

Գ Եւ օձն էր խորամանկ քան զամենայն գազանս երկրի զոր արար Տէր Աստուած։ Եւ ասէ օձն ցկին. Զի՞ ասաց Աստուած՝ մի՛ ուտիցէք յամենայն ծառոյ դրախտին։ Եւ ասէ կին ցօձն. Յպտղոյ ծառոց դրախտին ուտիցուք, եւ յպտղոյ ծառոյն որ է ի մէջ դրախտին ասաց Աստուած՝ մի՛ ուտիցէք ի նմանէ, եւ մի՛ մերձենայք առ նա, զի մի՛ մեռանիցիք։ Եւ ասէ օձն ցկին. Ոչ մահու մեռանիցիք, այլ գիտէ Աստուած եթէ յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ, բացցին աչք ձեր, եւ իցէք իբրեւ զաստուածս, գիտելով զբարի եւ զչար։ Եւ ետես կին եթէ բարի է ծառն ուտել, եւ գեղեցիկ է տեսլեամբ, եւ ցանկալի է ի հայելն, եւ առեալ ի պտղոյ նորա կերաւ, եւ ետ եւ արանց իւրում ընդ իւր, եւ կերաւ։ Եւ բացան աչք նոցա երկոցունց, եւ գիտացին եթէ մերկ էին, եւ կարեցին տերեւս թզենւոյ, եւ արարին իւրեանց գոտիս։ Եւ լուան զձայն Տեառն Աստուծոյ գալ ի դրախտին ընդ երեկոյ, եւ թագուցան Ադամ եւ կին նորա յերեսաց Տեառն Աստուծոյ ի մէջ ծառոց դրախտին։ Եւ կոչեաց Տէր Աստուած զԱդամ, եւ ասէ ցնա. Ադամ, ո՞ւր ես։ Եւ ասէ Ադամ. Զձայն քո լուայ զգալ ի դրախտին, եւ երկեայ, զի մերկ եմ, եւ թագուցայ։ Եւ ասէ Տէր Աստուած. Ո՞վ պատմեաց քեզ զի մերկ ես, եթէ ոչ յորմէ պատուիրեցի քեզ մի՛ ուտել, ի նմանէ կերեր։ Եւ ասէ Ադամ. Կինն զոր ետուր ընդ իս, նա ետ ինձ ի ծառոյն, եւ կերայ։ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցկին. Զի՞ գործեցեր այդ։ Եւ ասէ կին. Օձն խաբեաց զիս, եւ կերայ։ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցօձն. Զի արարեր զայդ, անիծեալ դու յամենայն անասնոց եւ յամենայն գազանաց երկրի, ի վերայ կրծից քոց երթիցես, եւ հող կերիցես զամենայն աւուրս կենաց քոց։ Եւ թշնամութիւն դիցեմ ընդ քեզ եւ ընդ կնոջ, եւ ընդ զաւակի քում եւ ընդ զաւակի նորա, նա պահեսցէ զգլուխ քո, եւ դու պահեսցես զպատուական նորա։ Եւ ցկին ասէ. Բազմապատկեալ բազմապատկեցից զտրտմութիւն քո եւ զհեծութիւն քո, ընդ որդիս ծնցես, եւ ընդ ամուսին քո դարձուածն լիցի քեզ, եւ նա տիրեսցէ քեզ։ Եւ Ադամայ ասէ. Զի լուար ձայնի կնոջ քո, եւ կերեր յծառոյն զոր պատուիրեցի քեզ մի՛ ուտել ի նմանէ, անիծեալ է երկիր ի գործս քո, ի տրտմութեան ուտիցես զնա զամենայն աւուրս կենաց քոց։ Փուշ եւ տատասկ ծլուցանիցէ քեզ, եւ կերիցես զխոտ երկրի։ Ի քրտանց երեսաց քոց կերիցես զհաց քո, մինչեւ դարձցիս յերկիրն յորմէ առեալ էիր, զի հող ես, եւ ի հող դարձցիս։ Եւ կոչեաց Ադամ զանուն կնոջ իւրոյ՝ Եւա, զի նա մայր է ամենայն կենդանեաց։ Եւ արար Տէր Աստուած Ադամայ եւ կնոջ նորա զհանդերձս կաշեայս, եւ զգեցոյց զնոսա։ Եւ ասէ Տէր Աստուած. Ահա Ադամ եղեւ իբրեւ զմի ի մեզ, գիտել զբարի եւ զչար, եւ արդ մի՛ գուցէ տարածցէ զձեռն իւր, եւ առցէ եւ յծառոյ կենաց, եւ կերիցէ, եւ կեցցէ յաւիտեան։ Եւ արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն Եդեմի, գործել զերկիր յորմէ առեալ էր։ Եւ հալածեաց զԱդամ, եւ բնակեցոյց զնա առաջի դրախտին Եդեմի, եւ զքերովբէսն, եւ զսուսեր հրեղէն դարձուածն պահել զճանապարհ ծառոյ կենաց։

Դ Եւ Ադամ ծանեաւ զկին իւր զԵւա, եւ յղացեալ ետ զԿայէն, եւ ասէ. Ստացայ զարու ի Տեառնէ։ Եւ յաւելեալ ետ ծնանել զեղբայր նորա զԱբէլ։ Եւ եղեւ Աբէլ հովիւ ոչխարաց, եւ Կայէն եղեւ երկրագործ։ Եւ եղեւ յաւուրս յառաջս, եւ մատոյց Կայէն ի պտղոց երկրի պատարագ Տեառն Աստուծոյ։ Եւ Աբէլ մատոյց եւ նա յանդրանկաց հօտից իւրոց, եւ յճարպից նոցա։ Եւ ընկալաւ Տէր Աստուած զԱբէլ եւ զպատարագ նորա։ Եւ զԿայէն եւ զպատարագ նորա ոչ ընկալաւ։ Եւ տրտմեցաւ Կայէն յոյժ, եւ անկան երեսք նորա։ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցԿայէն. Զի՞ տրտմեցար, եւ զի՞ անկան երեսք քո։ Ոչ եթէ ուղիղ մատուցեր, այլ ոչ ուղիղ բաժանեցեր, մեղայ։ Հանդարտեա՛, ցայդ կողմն է դարձուածն քո, եւ դու տիրեսցես նմա։ Եւ ասէ Կայէն ցԱբէլ եղբայր իւր. Երթիցուք արտաքս։ Եւ եղեւ յորժամ էին նոքա արտաքս, յարոյց Կայէն զԱբէլ եղբայր իւր, եւ սպան զնա։ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցԿայէն. Ո՞ւր է Աբէլ եղբայր քո։ Եւ ասէ. Ոչ գիտեմ, միթէ պահապան եղբաւր իմոյ եմ ես։ Եւ ասէ Տէր Աստուած. Զի՞ արարեր զայդ, ձայն արեան եղբաւր քո աղաղակէ առ իս յերկրէ։ Եւ արդ անիծեալ դու յերկրէ, որ բացաւ զբերան իւր առնուլ զարիւն եղբաւր քո ի ձեռն քո։ Երկրագործեսցես զերկիր, եւ ոչ տացէ զուժ իւր քեզ, դողդոջուն եւ երկիւղած լիցիս ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ Կայէն ցՏէր Աստուած. Մեծ է անօրէնութիւն իմ քան զի թողցի ինձ։ Ահա վտարեցեր զիս այսօր ի դէմ երեսաց երկրի, եւ յերեսաց քոց պակասեալ լինիմ, եւ դողդոջուն եւ երկիւղած լինիմ ի վերայ երկրի, եւ եղիցի ամենայն որ գտանիցէ զիս սպանանիցէ զիս։ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցնա. Ոչ այդպէս, այլ ամենայն որ սպանանիցէ զԿայէն, եօթնապատիկ վրէժ լուծցի նմա։ Եւ եդ Տէր Աստուած նշան Կայէնի, զի մի՛ սպանցէ զնա ամենայն որ գտանիցէ զնա։ Եւ ել Կայէն յերեսաց Տեառն Աստուծոյ, եւ բնակեցաւ ի տեղւոջ որ կոչի Նաւադ, յարեւելից կողմանէ Եդեմի։ Եւ ծանեաւ Կայէն զկին իւր, եւ յղացեալ ետ զՀենովք։ Եւ եղեւ շինէր զքաղաքն, եւ կոչեաց զանուն քաղաքին անուամբ որդւոյ իւրոյ՝ Հենովք։ Եւ ծնաւ Հենովքայ զԻրադ, եւ Իրադ ծնաւ զՄաւիաել, եւ Մաւիաել ծնաւ զՄաթուսաել, եւ Մաթուսաել ծնաւ զԼամէք։ Եւ առ Լամէք երկուս կանայս, անուն մի՝ Ադա, եւ անուն երկրորդի՝ Սելլա։ Եւ ծնաւ Ադա զՅաբէլ, նա է հայր նստելոց ի վրանի եւ անասնոց։ Եւ անուն եղբաւր նորա՝ Յուբաղ, նա է հայր ամենայն երգահարաց քնարի եւ շառայի։ Եւ Սելլա ծնաւ զԹուբաղկայէն, որ եղեւ վարպետ ամենայն գործոց պղնձի եւ երկաթի։ Եւ եղբայր Թուբաղկայենի՝ Նոեմա։ Եւ ասէ Լամէք կնոջ իւրում Ադայի եւ Սելլայի. Լուարուք ձայնի իմոյ, կանայք Լամէքայ, եւ ականջ դիցէք բանի իմում. զի զարու սպանի ես ինձ, եւ զերիտասարդ ի վէրս ինձ։ Զի եթէ եւթնապատիկ վրէժ լուծցի Կայէնի, Լամէքայ եւ զեւթանասնիցս եւ զեւթնիցս։ Եւ ծանեաւ Ադամ զկին իւր զԵւա, եւ յղացեալ ետ զորդի, եւ կոչեաց զանուն նորա Սէթ, զի ետ ինձ Աստուած զարու փոխանակ Աբելի, զի սպան զնա Կայէն։ Եւ Սէթայ եղեւ եւ նմա ծնաւ զորդի, եւ կոչեաց զանուն նորա Ենովս։ Յայնմ ժամանակի յուսացան կոչել զանուն Տեառն Աստուծոյ։

Ե Ա Սա է գիրք ծննդեան մարդկան։ Յաւուրն յորում ստեղծ Աստուած զմարդ, ի նմանութիւն Աստուծոյ արար զնա։ Արու եւ էգ ստեղծ զնոսա, եւ օրհնեաց զնոսա, եւ կոչեաց զանուն նոցա մարդ, յաւուրն յորում ստեղծան։ Եւ կեցեալ Ադամ երկոտասան ամ եւ հարիւր, ծնաւ զորդի ի նմանութիւն իւր եւ ի պատկեր իւր, եւ կոչեաց զանուն նորա Սէթ։ Եւ եղեն աւուրք Ադամայ զորս կեցեալ էր զհարիւր եւ երեսուն ամ, եւ ծնաւ զորդիս եւ զդստերս, եւ մեռաւ Ադամ։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Ադամայ զորս կեցեալ էր ինն հարիւր եւ երեսուն ամ, եւ մեռաւ։ Եւ կեցեալ Սէթ հարիւր եւ հինգ ամ, ծնաւ զԵնովս։ Եւ եղեն աւուրք Սէթայ զորս կեցեալ էր ութ հարիւր եւ եւթն ամ, եւ ծնաւ զորդիս եւ զդստերս, եւ մեռաւ Սէթ։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Սէթայ զորս կեցեալ էր ինն հարիւր եւ տասներկու ամ, եւ մեռաւ։ Եւ կեցեալ Ենովս իննսուն ամ, ծնաւ զՔենան։ Եւ եղեն աւուրք Ենովսայ զորս կեցեալ էր ութ հարիւր եւ տասնհինգ ամ, եւ ծնաւ զորդիս եւ զդստերս, եւ մեռաւ Ենովս։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Ենովսայ զորս կեցեալ էր ինն հարիւր եւ հինգ ամ, եւ մեռաւ։ Եւ կեցեալ Քենան եւթանասուն ամ, ծնաւ զՄաղաղիէլ։ Եւ եղեն աւուրք Քենանայ զորս կեցեալ էր ութ հարիւր եւ քառասուն ամ, եւ ծնաւ զորդիս եւ զդստերս, եւ մեռաւ Քենան։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Քենանայ զորս կեցեալ էր ինն հարիւր եւ տասն ամ, եւ մեռաւ։ Եւ կեցեալ Մաղաղիէլ վաթսուն ամ եւ հինգ, ծնաւ զՅարէթ։ Եւ եղեն աւուրք Մաղաղիելի զորս կեցեալ էր ութ հարիւր եւ երեսուն ամ, եւ ծնաւ զորդիս եւ զդստերս, եւ մեռաւ Մաղաղիէլ։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Մաղաղիելի զորս կեցեալ էր ութ հարիւր եւ իննսուն եւ հինգ ամ, եւ մեռաւ։ Եւ կեցեալ Յարէթ հարիւր ամ եւ վաթսուն ամ եւ երկու, ծնաւ զՀենովք։ Եւ եղեն աւուրք Յարէթայ զորս կեցեալ էր ութ հարիւր ամ, եւ ծնաւ զորդիս եւ զդստերս, եւ մեռաւ Յարէթ։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Յարէթայ զորս կեցեալ էր ինն հարիւր եւ վաթսուն ամ եւ երկու, եւ մեռաւ։ Եւ կեցեալ Հենովք վաթսուն ամ եւ հինգ, ծնաւ զՄաթուսաղա։ Եւ եղեն աւուրք Հենովքայ զորս կեցեալ էր երեք հարիւր ամ, եւ ծնաւ զորդիս եւ զդստերս, եւ մեռաւ Հենովք։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Հենովքայ զորս կեցեալ էր երեք հարիւր եւ վաթսուն ամ եւ հինգ, եւ մեռաւ։ Եւ կեցեալ Մաթուսաղա հարիւր ութսուն ամ եւ եւ եւթն, ծնաւ զԼամէք։ Եւ եղեն աւուրք Մաթուսաղայ զորս կեցեալ էր ութ հարիւր ամ, եւ ծնաւ զորդիս եւ զդստերս, եւ մեռաւ Մաթուսաղա։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Մաթուսաղայ զորս կեցեալ էր ինն հարիւր եւ վաթսուն ամ եւ եւ եւթն, եւ մեռաւ։ Եւ կեցեալ Լամէք հարիւր ութսուն ամ եւ երկու, ծնաւ զորդի։ Եւ կոչեաց զանուն նորա Նոյ, եւ ասէ. Սա մխիթարեսցէ զմեզ յաշխատութենէ մերոյ եւ ի գործոց ձեռաց մերոց ի վերայ երկրի, զոր եհար Տէր Աստուած։ Եւ եղեն աւուրք Լամէքայ զորս կեցեալ էր եւթն հարիւր եւ եւթանասուն եւ եւթն ամ, եւ ծնաւ զորդիս եւ զդստերս, եւ մեռաւ Լամէք։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Լամէքայ զորս կեցեալ էր եւթն հարիւր եւ եւթանասուն եւ եւթն ամ, եւ մեռաւ։ Եւ կեցեալ Նոյ հինգ հարիւր ամ, ծնաւ զՍեմ, զՀամ եւ զՅաբեթ։ Եւ եղեն յաւուրս յառաջս, յորժամ սկսան բազմանալ մարդիկ ի վերայ երկրի, եւ դստերք ծնանէին նոցա, տեսին որդիք Աստուծոյ զդստերս մարդկան, եթէ գեղեցիկ են, եւ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին։ Եւ ասէ Տէր Աստուած. Ոչ դատեսցի հոգի իմ ի մարդկանէ յաւիտեան, զի մարմին են, եւ եղիցին աւուրք նոցա հարիւր եւ քսան ամ։ Եւ հսկայք էին ի վերայ երկրի յաւուրսն յայնոսիկ, եւ յետ այնորիկ, յորժամ մտանէին որդիք Աստուծոյ առ դստերս մարդկան, եւ ծնանէին նոցա, նոքա էին հզօրք յաշխարհէ յաւիտենից, արք անուանիք։ Եւ ետես Տէր Աստուած եթէ բազում է չարութիւն մարդկան ի վերայ երկրի, եւ զամենայն խորհուրդս սրտից նոցա եթէ ամենայն ժամ չարութիւն է։ Եւ ապաշխարեաց Տէր Աստուած զի արարեալ էր զմարդ ի վերայ երկրի, եւ խորհեցաւ ի սրտի իւրում։ Եւ ասէ Տէր Աստուած. Սրբեցից զմարդ զոր արարի յերեսաց երկրի, յմարդկանէ մինչեւ ցանասունս, մինչեւ ցսողունս, մինչեւ ցթռչունս երկնից, զի ապաշխարեցի զի արարի զնոսա։ Եւ Նոյ գտ շնորհս առաջի Տեառն Աստուծոյ։ Ա Սոյա են ծնունդք Նոյի։ Նոյ արդար էր եւ կատարեալ յազգի իւրում, եւ հաճոյ եղեւ Աստուծոյ։ Եւ ծնաւ Նոյ զերիս որդիս, զՍեմ, զՀամ եւ զՅաբեթ։ Եւ եղեւ երկիր ապականեալ առաջի Աստուծոյ, եւ լցաւ երկիր անիրաւութեամբ։ Եւ ետես Աստուած զերկիր, եւ ահա ապականեալ էր, զի ապականեցին զամենայն մարմին զճանապարհս իւրեանց ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ Աստուած ցՆոյ. Զկատարած ամենայն մարմնոց եկեալ է առաջի իմ, զի լցաւ երկիր անիրաւութեամբ ի նոցանէ, եւ ահա ես կորուսանեմ զնոսա ընդ երկրի։ Արա քեզ տապան ի փայտից հարթաբերանից, եւ բնակեսցես ի տապանին, եւ ծեփեսցես զնա զուրաքս եւ ի ներքս ծեփով։ Եւ այսպէս արասցես զնա. երեք հարիւր կանգուն երկայնութիւն տապանին, եւ հիսուն կանգուն լայնութիւն նորա, եւ երեսուն կանգուն բարձրութիւն նորա։ Եւ պատուհան արասցես տապանին, եւ ի կանգնի մի կատարեսցես զնա ի վերուստ, եւ դուռն տապանին արասցես ի կողմանէ նորա, ստորինս, երկրորդս եւ երրորդս արասցես զնա։ Զի ես ահա բերեմ զջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի, սրբել զամենայն մարմին յորում է շունչ կենդանի ի ներքոյ երկնից, զամենայն զոր ինչ է ի վերայ երկրի մեռանիցի։ Եւ հաստատեցից զուխտ իմ ընդ քեզ, եւ մտցես ի տապանն դու եւ որդիք քո, կինն քո եւ կանայք որդւոց քոց ընդ քեզ։ Եւ յամենայն անասնոց եւ յամենայն գազանաց երկրի, եւ յամենայն սողոց որ սողան ի վերայ երկրի, յերկուց երկուց ի տապանն մտցեն ընդ քեզ, արու եւ էգ լիցին։ Եւ յամենայն թռչնոց ըստ տեսակաց իւրեանց, եւ յամենայն անասնոց ըստ տեսակաց իւրեանց, յամենայն սողոց երկրի ըստ տեսակաց իւրեանց, յերկուց երկուց ի տապանն մտցեն ընդ քեզ, զի կեցցեն։ Եւ դու առ քեզ յամենայն կերակրոյ որ ուտելի է, եւ ժողովեսցես առ քեզ, եւ լիցի քեզ եւ նոցա ի կերակուր։ Եւ արար Նոյ զամենայն զոր պատուիրեաց նմա Աստուած, նա այնպէս արար։

Զ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցՆոյ. Մտցես դու եւ ամենայն տունդ քո ի տապանն, զի զքեզ տեսի արդար առաջի իմ յազգիդ յայսմիկ։ Յամենայն անասնոց սրբոց առ քեզ եւթն եւթն, արու եւ էգ, եւ յանասնոց որ ոչ են սրբոց երկուս երկուս, արու եւ էգ, եւ յթռչնոց երկնից եւթն եւթն, արու եւ էգ, զի կեցուցանիցես զսերունդ նոցա ի վերայ երկրի։ Զի ես ի վաղիւ աւուր եւթներորդի տեղացուցանեմ ի վերայ երկրի զանձրեւ աւուր քառասնից եւ քառասնից գիշերաց, եւ ջնջեցից զամենայն զոր արարի յերեսաց երկրի։ Եւ արար Նոյ զամենայն զոր պատուիրեաց նմա Տէր Աստուած։ Եւ Նոյ էր վեց հարիւր ամաց ի ժամանակին յորում ջրհեղեղ ջուրց եղեւ ի վերայ երկրի։ Եւ մտին Նոյ

3 Տէրը ինծի հետ մեծցուցէ՛ք, ու միասին բարձրացընենք անոր անունը։
4 Տէրը խնդրեցի, ու ինծի պատասխան տուաւ, և իմ ամէն երկիւղներէս զիս փրկեց։
5 Անոր նայեցան ու լոյս առին, և անոնց երեսները չամչցան։
6 Այս աղքատը աղաղակեց, ու Տէրը լսեց անոր, և զանիկայ իր բոլոր նեղութիւններէն փրկեց։
7 Տէրոջը հրեշտակը իր բանակը անկէ վախցողներուն չորս կողմը կը դնէ, ու զանոնք կ'ազատէ։
8 Ճաշակեցէ՛ք ու տեսէ՛ք որ Տէրը բարի է. երանի՜ այն մարդուն՝ որ անոր կը յուսայ։
9 Տէրոջմէ վախցէ՛ք՝ ո՛վ անոր սուրբերը. վասն զի անկէ վախցողներուն բան մը պակաս չըլլար։
10 Առիւծի կորիւնները չքաւորութիւն ու անօթութիւն կը կրեն. սակայն Տէրը փնտռողներուն բարութիւն մը պակաս պիտի չըլլայ։
11 Եկէ՛ք որդիք, մտի՛կ ըրէք ինծի, Տէրոջը վախը ձեզի սորվեցընեմ։
12 Ո՞վ է այն մարդը որ ապրիլ կ'ուզէ, ու շատ օրեր կը սիրէ, բարութիւն տեսնելու համար։
13 Քու լեզուդ չարութենէ պահէ, ու շրթունքներդ նենգութիւն խօսելէն։
14 Չարութենէ հեռացի՛ր ու բարութի՛ւն ըրէ. խաղաղութի՛ւն փնտռէ ու անոր ետեւէն գնա։
15 Տէրոջը աչքերը արդարներուն վրայ են, ու անոր ականջները անոնց աղաղակին։
16 Տէրոջը երեսը չարագործներուն դէմ է, անոնց յիշատակը երկրէն բնաջինջ ընելու համար։
17 Արդարները կ'աղաղակեն, ու Տէրը կը լսէ, ու իրենց բոլոր նեղութիւններէն կը փրկէ զանոնք։
18 Տէրը մօտ է անոնց՝ որոնց սիրտը կոտրած է, ու հոգիով խոնարհածները կ'ապրեցնէ։
19 Արդարին նեղութիւնները շատ են. բայց Տէրը ամենէն կը փրկէ զանիկայ։
20 Անոր բոլոր ոսկորները կը պահէ. անոնցմէ մէկը չկոտրուիր։
21 Չարութիւնը ամբարիշտը պիտի մեռցընէ, ու արդարը ատողները պիտի դատապարտուին։
22 Տէրը իր ծառաներուն անձը կը փրկէ. և իրեն յուսացողներէն բնաւ մէկը պիտի չդատապարտուի։

ՍԱՂՄ. ԼԵ

1 Դաւիթ իր անձին ազատութեանը համար՝ ու իր թշնամիները նուաճելու համար կ'աղօթէ. 11 անոնց անիրաւութեանը համար կը գանգատի. 22 ու զԱստուած անոնց դէմ կը գրգռէ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ո՛վ Տէր՝ ինծի հետ հակառակողներուն հետ հակառակէ. ինծի հետ պատերազմողներուն հետը պատերազմէ՛։
2 Ասպարը ու վահանը առ, ու ելի՛ր ինծի օգնութիւն ընելու։
3 Նաև նիզակը քաշէ, ու ճամբան գոցէ իմ հալածողներուն դէմ. ըսէ անձիս թէ Քու փրկութիւնդ ես եմ։
4 Իմ անձս փնտռողները ամչնան ու խայտառակ ըլլան. ետ դառնան ու ամչնան անոնք որ ինծի համար չարութիւն կը խորհին։
5 Հովին առջեւ եղած մղեղին պէս ըլլան անոնք. և Տէրոջը հրեշտակը փախցընէ զանոնք.
6 Անոնց ճամբան խաւար ու սահռեցընող ըլլայ, և Տէրոջը հրեշտակը հալածէ զանոնք.
7 Վասն զի զուր տեղը իրենց որոգայթը փոսի մէջ ինծի համար ծածկեցին, ու զուր տեղը փոս փորեցին անձիս համար։
8 Թող անոր վրայ յանկարծ աւերում գայ. և իր ծածկած որոգայթը զինքը բռնէ, նոյն աւերման մէջը իյնայ։
9 Սակայն իմ անձս Տէրոջմով պիտի ցնծայ, անոր փրկութիւնովը ուրախ պիտի ըլլայ։
10 Իմ բոլոր ոսկորներս պիտի ըսեն, Տէր՝ ո՞վ քեզի նման է, որ աղքատը կ'ազատես անկէ՝ որ կը զօրանայ անոր վրայ, ու աղքատը և տնանկը իր յափշտակողէն։
11 Սուտ վկաներ ելան, չգիտցածներս կը հարցընէին ինծի։
12 Աղէկութեան փոխարէն ինծի գէշութիւն ըրին՝ կողոպտելով իմ անձս։
13 Բայց ես անոնց հիւանդութեան ատենը քուրձ կը հագնէի. իմ անձս ծոմով կը չարչարէի, ու իմ աղօթքս իմ ծոցս *պիտի դառնայ։
14 Ինչպէս իմ ընկերիս կամ եղբօրս հետ՝ այնպէս ալ անոնց հետ կը վարուէի, իր մօրը համար սուգ ունեցողի մը պէս տրտմութեամբ կը ցածնայի։
15 Բայց անոնք իմ կաղութեանս ատենը խնդացին ու ժողվուեցան. զարնողները իմ վրաս ժողվուեցան, ու ես զանոնք չէի գիտեր. կը ճեղքէին զիս ու չէին դադարեր.
16 Խնճոյքի կեղծաւոր խեղկատակներուն հետ ակռաներնին իմ վրաս կը կրճտէին։
17 Ո՛վ Տէր՝ մինչև ե՞րբ պիտի նա-

* Կամ՝ կը դառնար։

ղ Սաղ · Իբ · 2 ·
ռ Սաղ · Իբ · 25 · 31 · Խ · 9 · 10 · Ճժա · 1 ·
ջ Սաղ · Ժգ · 4 · Իե · 2 · Լա · 16 ·
ռ Սաղ · Կթ · 4 · Ճթ · 3 · Ճժթ · 161 · Ողբ · Գ · 52 · Յով · Ժե · 25 ·
ս Յոբ · Ժե · 12 · Առակ · Զ · 13 · Ժ · 10 ·
տ Սաղ · Իբ · 13 ·
ր Սաղ · Խ · 15 · Ծդ · 7 · Հ · 3 ·
ց Ել · Գ · 7 · Գործ · Է · 34 ·
ւ Սաղ · Իբ · 1 · Ձգ · 1 ·
փ Սաղ · Ժ · 1 · Իբ · 11 · 19 · Լա · 21 · Հա · 12 ·
ք Սաղ · Իդ · 23 · Ձ · 2 ·
օ Բթեսա · ա · 6 ·
ֆ Սաղ · Իզ · 1 ·
ա Հմր 19 ·
բ Սաղ · Իէ · 12 · Հ · 3 · Ճխ · 8 ·
գ Ողբ · Բ · 16 ·
դ Հմր 4 · Սաղ · Խ · 14 ·
ե Սաղ · Լա · 16 ·
զ Սաղ · Ճթ · 29 · Ճլա · 18 ·
է Հռով · Ժբ · 15 · ա Կոր · Ժբ · 26 ·
ը Սաղ · Հ · 4 ·
թ Սաղ · Ճխթ · 4 ·
ժ Սաղ · Ծ · 15 · Ծա · 14 · Հա · 24 ·

ա Հռով · Գ · 18 ·

բ Օր · Խթ · 19 · Սաղ · Ժ · 3 · Խթ · 18 ·

գ Սաղ · Ժբ · 2 ·

դ Երեմ · Դ · 22 ·

յիս · ազատէ իմ անձս անոնց աւերումներէն , ղիմ կեանքս՝ առիւծի կորիւններէն ։

18 ռՄեծ ժողովքի մէջ քեզ պիտի գովեմ · շատ ժողովուրդի մէջ քեզ պիտի օրհնեմ ։

19 Զուր տեղը ինծի թշնամի եղողները թող իմ վրաս չխնդան · Պառանց պատճառի զիս ատողները ևաչքով նշան թող չտան ։

20 Ինչու որ խաղաղութիւն չեն խօսիր , հապա երկրի մէջ հանդարտներուն դէմ նենգութիւն կը խորհին ,

21 Ու տիրենց բերանը ինծի դէմ կը լայնցընեն՝ ըսելով , րՎաշ վա՛շ , մեր աչքերը տեսան ։

22 Ո՛վ Տէր՝ դուն ցտեսար , ւլուռ մի՛ կենար . ո՛վ Տէր՝ փինծմէ մի՛ հեռանար ։

23 քԱրթընցի՛ր՝ ո՛վ իմ Աստուածս ու Տէրս , ու իմ դատաստանիս ոգատիս ելիր ։

24 օՔու արդարութեանդ համեմատ ֆիրաւունք ըրէ ինծի՝ ո՛վ իմ Տէր Աստուածս , և աիմ վրաս թող չխնդա՛ն .

25 բԻրենց սրտին մէջը թող չըսե՛ն թէ Ահա՛ մեր կամքը եղաւ , ու թող չըսե՛ն թէ գԿլլեցինք անիկայ ։

26 դԹող ամչնան ու մէկտեղ խայտառակ ըլլան անոնք որ իմ չարիքիս վրայ կը խնդան . եիմ վրաս հպարտացողները զամօթ ու խայտառակութիւն հագնին ։

27 էԹող ցնծան և ուրախանա՛ն անոնք որ իմ արդարութիւնս կ'ուզեն , ու ըմիշտ թող ըսե՛ն թէ Աստուած մեծնայ , թոր իր ծառային խաղաղութիւնը կ'ուզէ ։

28 ժՈւ իմ լեզուս քու արդարութիւնդ պիտի խօսի , ու ամէն օր քու գովութիւնդ ։

ՍԱՂՄ · ԼԶ

1 Չարերուն դէշ վիճակը ։ 5 Աստուծոյ ողորմութեանը գերազանցութիւնը ։ 10 Դաւիթ Աստուծոյ որդւոցը համար շնորհք կը խնդրէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի՝ Տէրոջը ծառային ։

1 Ամբարշտին չարութեանը վրայով սրտիս մէջի խօսքը աս է . աԱստուծոյ վախը չկայ անոր աչքերուն առջին ։

2 Ինչու որ բինքզինքը կը շողոքորթէ իր աչքերուն առջին՝ իր անօրէնութեանը գտնուելուն ու ատելի ըլլալուն վրայով ։

3 Անոր բերնին խօսքերը անօրէնութիւն ու գնենգութիւն են . բարի ընելու համար դիմաստուն ըլլալը մէկդի ձգեց ։

4 եԻր անկողինին մէջը անօրէնութիւն կը մտածէ , ու կը կենայ զանանկ ճամբու մէջ որ աղէկ չէ , և չարէն չզզուիր ։

5 Ո՛վ Տէր՝ էքու ողորմութիւնդ մինչև երկինքը կը հասնի , ու քու ճշմարտութիւնդ մինչև ամպերը ։

6 Քու արդարութիւնդ հզօր լեռներու պէս է , քու ըիրաւունքդ մեծ անդունդ մըն է . թմարդիկը ու անասունները դուն կ'ապրեցընես , ո՛վ Տէր ։

7 Ո՛վ Աստուած՝ ժի՛նչ գերազանց է քու գթութիւնդ , որ մարդոց որդիքը իքու թևերուդ հովանաւորութեանը կ'ապաւինին ։

8 լԱնոնք քու տանդ պարարտութենէն պիտի կշտանան . ու խքու հաճութիւններուդ ծգետէն պիտի խմցընես անոնց ։

9 կԻնչու որ կենաց աղբիւրը քու քովդ է . հքու լուսովդ լոյս պիտի տեսնենք ։

10 Քու գթութիւնդ ձքեզ ճանչցողներուն շարունակէ , ու քու արդարութիւնդ ղուղղասիրտներուն ։

11 Ամբարտաւանութեան ոտքը թող իմ վրաս չգա՛յ , ու չարերուն ձեռքը զիս չշարժէ ։

12 Հոն ինկան անօրէնութիւն գործողները . գետինը զարնուեցան ու մչկրցան վեր ելլել ։

ՍԱՂՄ · ԼԷ

1-40 Դաւիթ բարեպաշտ ու չար մարդոց տարբեր վիճակները ստորագրելով՝ համբերելու ու Աստուծոյ ապաւինելու կը համոզէ մարդիկ ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 աՉարերուն համար մի՛ նեղանար , անօրէնութիւն գործողներուն մի՛ նախանձիր .

2 Վասն զի անոնք բխոտի պէս շուտով պիտի կտրուին , ու կանանչ խոտի պէս պիտի չորնան ։

3 Տէրոջը յուսա ու բարութիւն ըրէ . երկրին վրայ բնակէ ու ճշմարտութեան մէջ արածուէ ,

4 Ու գՏէրոջմով ուրախացիր . և անիկայ կու տայ քեզի քու սրտիդ խնդրուածքները ։

5 դՏէրոջը յանձնէ քու ճամբադ , ու անոր յուսայ , և անիկայ պիտի կատարէ .

6 եՈւ դուրս պիտի հանէ քու արդարութիւնդ լոյսի պէս , ու քու իրաւունքդ կէս օրուան պէս ։

7 զՏէրոջը համբերէ՝ էու անոր սպասէ . ըև մի՛ նեղանար իր ճամբան յաջողութեամբ գացողին համար , ու խաբէութիւն ընող մարդուն համար ։

8 Դադարէ՛ բարկութենէն , ու

ե Առակ · Դ · 16 · Միք · Բ · 1 ·
զ Եսա · Կե · 2 ·
է Սաղ · Ծէ · 10 · Ճբ · 4 ·
ը Յոբ · Ժա · 8 · Սաղ · Հէ · 19 · Հռով · Ժա · 33 ·
թ Յոբ · Է · 20 · Սաղ · Ճխե · 9 · ա Տիմ · Դ · 10 ·
ժ Սաղ · Լա · 19 ·
ի Հռութ · Բ · 12 · Սաղ · Ժէ · 8 · Ղա · 4 ·
լ Սաղ · Կե · 4 ·
խ Սաղ · Ժզ · 11 ·
ծ Յոբ · Ի · 17 · Յայտ · Իբ · 1 ·
կ Երեմ · Բ · 13 · Յով · Դ · 10 · 14 ·
հ Ա Պետ · Բ · 9 ·
ձ Երեմ · Իբ · 16 ·
ղ Սաղ · Է · 10 · ՂԴ · 15 · ՂԷ · 11 ·
մ Սաղ · Ա · 5 ·

ա Հմր 7 · Սաղ · Կե · 3 · Առակ · Իգ · 17 · Իդ · 1 · 19 ·
բ Սաղ · Ղ · 5 · 6 ·

գ Եռ · Իե · 14 ·
դ Սաղ · Կա · 22 · Առակ · Իզ · 3 · Մատ · Զ · 25 · Ղուկ · Ժբ · 22 · Ա Պետ · Ե · 7 ·
ե Յոբ · Ժա · 17 · Միք · Է · 9 ·
զ Սաղ · Կբ · 1 ·
է Եղ · Լ · 15 · Ողբ · Գ · 26 ·
ը Հմր 1 · 8 · Երեմ · Ժբ · 1 ·

սրդողիլը վերջ ըրէ . մի՛ նեղանար, որ չարութիւն ընես ։
9 Վասն զի չարագործները պիտի կորսուին , սակայն Տէրոջը համբերողները երկիրը պիտի ժառանգեն ։
10 Վասն զի քիչ ժամանակէ ետև ամբարիշտը պիտի չըլլայ , և անոր տեղը պիտի փնտռես , ու ինքը պիտի չգտնուի ։
11 Սակայն հեզերը պիտի ժառանգեն երկիրը , ու խաղաղութեան առատութիւնովը ուրախ պիտի ըլլան ։
12 Մեղաւորը արդարին դէմ չար կը խորհի , ու անոր վրայ ակռաները կը կրճտէ ։
13 Տէրը ծաղր պիտի ընէ զանիկայ , վասն զի անոր օրը հասնելու վրայ կը տեսնէ ։
14 Մեղաւորները թուր քաշեցին , ու աղեղնին լարեցին , աղքատը ու տնանկը վար ձգելու համար , *շիտակ ճամբու մէջ քալողները" բնաջնջելու համար ։
15 Անոնց թուրը իրենց սիրտը պիտի մտնէ , ու անոնց աղեղները պիտի կոտրտին ։
16 Արդարին քիչ բանը շատ ամբարիշտներու առատ ստացուածքէն աղէկ է ։
17 Ինչու որ ամբարիշտներուն բազուկները պիտի կոտրուին . բայց արդարներուն ապաւէնը Տէրն է ։
18 Արդարներուն օրերը գիտէ Տէրը . և անոնց ժառանգութիւնը յաւիտենական պիտի ըլլայ ․
19 Փորձանքի ժամանակ պիտի չամչնան , ու սովի օրերը պիտի կշտանան ։
20 Բայց ամբարիշտները պիտի կորսուին , ու Տէրոջը թշնամիները †գառնուկներու ճարպին" պէս պիտի սպառին , մուխի պէս պիտի սպառին ։
21 Ամբարիշտը փոխ կ'առնէ ու չվճարեր , սակայն արդարը կ'ողորմի ու կու տայ ։
22 Ինչու որ անոր օրհնածները պիտի ժառանգեն երկիրը . բայց անկէ անիծուածները պիտի կորսուին ։
23 Բարի մարդուն քայլերը Տէրոջմէ կը հաստատուին , ու Անիկայ անոր ճամբուն կը հաւնի ։
24 Թէև իյնայ , պիտի չկործանի . վասն զի Տէրը անոր ձեռքը կը բռնէ ։
25 Տղայ էի ու ծերացայ , բայց արդարը անտես եղած չտեսայ , կամ անոր զաւակը հաց մուրացող ։
26 Ամէն օր կ'ողորմի ու փոխ կու տայ . և անոր սերունդը օրհնուած է ։
27 Չարութենէ ետ կեցիր ու բարութիւն ըրէ , և յաւիտեան պիտի մնաս .
28 Ինչու որ Տէրը կը սիրէ իրաւունքը , և իր սուրբերը երբեք չձգեր . յաւիտեան կը պահուին անոնք . բայց ամբարիշտներուն սերունդը պիտի կորսուի ։
29 Արդարները պիտի ժառանգեն երկիրը , ու յաւիտեան անոր վրայ պիտի բնակին ։
30 Արդարին բերանը իմաստութիւն կը խօսի , ու անոր լեզուն իրաւունք կը զրուցէ ։
31 Իր Աստուծոյն օրէնքը իր սրտին մէջ է , անոր քայլերը պիտի չսահին ։
32 Մեղաւորը արդարը կը դիտէ , և զանիկայ մեռցնելու ետևէ կ'իյնայ ։
33 Տէրը անոր ձեռքը պիտի չձգէ զանիկայ , և անոր դատաստանը տեսնուած ատենը պիտի չդատապարտէ զանիկայ ։
34 Տէրոջը համբերէ՛ ու անոր ճամբան պահէ՛ , և անիկայ քեզ կը բարձրացընէ որ երկիրը ժառանգես . ամբարիշտներուն սատակումը պիտի տեսնես ։
35 Ամբարիշտը զօրացած տեսայ , ու իր տեղը կեցող կանանչ ծառի մը պէս տարածուած .
36 Բայց շան անցաւ , ու ահա չկար . և զանիկայ փնտռեցի , բայց չգտնուեցաւ ։
37 Արդարը նկատէ՛ և ուղիղին նայէ . վասն զի խաղաղարար մարդը բարի վախճան պիտի ունենայ ։
38 Իսկ անօրէնները մէկտեղ պիտի կորսուին . ամբարիշտներուն վախճանը կորուստ պիտի ըլլայ ։
39 Բայց արդարներուն փրկութիւնը Տէրոջմէն է , նեղութեան ժամանակ ինքը անոնց ապաւէնն է ։
40 Ու Տէրը պիտի օգնէ անոնց , և պիտի ազատէ զանոնք . ամբարիշտներէն պիտի ազատէ , ու պիտի փրկէ զանոնք , վասն զի անոր կը յուսան ։

ՍԱՂՄ . ԼԸ

1—22 Դաւիթ իր ողորմելի վիճակին համար գթութիւն կը խնդրէ Աստուծմէ ։

Սաղմոս Դաւիթի , յիշատակի համար ։

1 Ո՛վ Տէր՝ քու սրտմտութեամբդ զիս մի՛ յանդիմաներ , ու բարկութեամբդ զիս մի՛ խրատեր ։
2 Վասն զի քու նետերդ իմ ներսի դիս մխուեցան , և քու ձեռքդ իմ վրաս կ'իջնէ ։
3 Իմ մարմնոյս մէջ առողջութիւն չկայ քու բարկութեանդ համար , ոսկորներուս մէջ հանգստութիւն չկայ իմ մեղքիս համար ։

Սաղ. ՃԳ. 3. Եփե. Դ. 26. Յոբ. ԻԷ. 13, 14. Հմր 11, 22, 29. Ես. ԿԵ. 13. Եբր. Ժ. 36, 37. Յոբ. Է. 10. Ի. 9. Մատ. Ե. 5. Սաղ. ԼԵ. 16. Սաղ. Բ. 4. Ա Թագ. ԻԶ. 10. * Եբր. ճամբով շիտակ եղողները. Միք. Ե. 6. Առակ. ԺԵ. 16. ԺԶ. 8. Ա Տիմ. Զ. 6. Յոբ. ԼԸ. 15. Սաղ. Ժ. 15. Եզեկ. Լ. 21, 22. Սաղ. Ա. 6. Ես. Կ. 21. Յոբ. Ե. 20. Սաղ. ԼԳ. 19. † Կամ՝ պարարտ արօտի. Սաղ. ՃԲ. 3. Սաղ. ՃԺԲ. 5, 9. Առակ. Գ. 33. Հմր 9. Ա Թագ. Բ. 9. Առակ. ԺԶ. 9. Սաղ. ԼԴ. 19, 20. Խ. 2. ՂԱ. 12. Առակ. ԻԴ. 16. Միք. Է. 8. Բ Կոր. Դ. 9. Յոբ. ԺԵ. 23. Սաղ. ԾԹ. 15. ՃԹ. 10. Բ Օր. ԺԵ. 8, 10. Սաղ. ՃԺԲ. 5, 9. Սաղ. ԼԴ. 14. Ես. Ա. 16, 17.

Սաղ. ԺԱ. 7. Սաղ. ԽԱ. 10. Առակ. Բ. 22. Ես. ԺԴ. 20. Առակ. Բ. 21. Մատ. ԺԲ. 35. Բ Օր. Զ. 6. Սաղ. Խ. 8. ՃԺԹ. 98. Ես. ԾԱ. 7. Սաղ. Ժ. 8. Բ Պետ. Բ. 9. Սաղ. ՃԹ. 31. Հմր 9. Սաղ. ԻԷ. 14. Առակ. Ի. 22. Սաղ. ԾԲ. 5, 6. ՂԱ. 8. Յոբ. Ե. 3. Յոբ. Ի. 5. Ես. ԼԲ. 17. ԾԷ. 2. Սաղ. Ա. 4. ԾԲ. 5. Սաղ. Գ. 8. Սաղ. Թ. 9. Ես. ԼԱ. 5. Ա Մն. Ե. 20. Դան. Գ. 17, 28. Զ. 23. Սաղ. Զ. 1. Յոբ. Զ. 4. Սաղ. ԼԲ. 4. Սաղ. Զ. 2.

4 Ինչու որ Ի անօրէնութիւններս գլխէս վեր բարձրացան , ծանր բեռի պէս Ը՝ իմ վրաս՝ ծանրացած են ։

5 Վէրքերս հոտեցան ու փտեցան իմ յիմարութեանս պատճառովը ։

6 Նուաստացայ ու խիստ ցած-ցայ . ամէն օր տրտում կը պտըտիմ .

7 Վասն զի աղիքներս Ր ջերմութիւնով լեցուեցաւ , ու Ժ մարմնոյս մէջ առողջութիւն չկայ ։

8 Տկարացայ ու խիստ ձնշուեցայ , Ի սրտիս հեծութենէն մռնչեցի ։

9 Ո՛վ Տէր՝ իմ ամէն բաղձանքս քու առջիդ է , ու իմ հեծութիւնս քեզմէ չծածկուեցաւ ։

10 Սիրտս կը բաբախէ , ոյժս զիս թողու տուաւ , ու Լ իմ աչքերուս լոյսը՝ ան ալ իմ հետս չէ ։

11 Ի Սիրականներս ու ընկերներս Ժ իմ չարչարանքէս հեռու կը կենան , ազգականներս ալ Ի հեռու կը կենան .

12 Ու անձս փնտռողները Ի ինձի որոգայթ կը լարեն , ու ինծի չարիք ուզողները Ն անօրէնութիւն կը խօսին , և ամէն օր նենգութիւն կը մտածեն ։

13 Սակայն Ե ես խուլի պէս չեմ լսեր , Ֆ ու բերանը չբացող համրի մը պէս եմ ։

14 Եւ ես Ա-Ն մարդու մը պէս եմ՝ որ չլսեր , ու հակառակ խօսք չկայ իր բերանը ։

15 Վասն զի՛ ով Տէր՝ ես քեզի կը յուսամ , դուն պիտի պատասխանես՝ ով իմ Տէր Աստուածս ։

16 Ինչու որ ըսի , Ն թող չխնդան իմ վրաս . Ո ոտքիս սահած ժամանակը Ի ինծի դէմ վերհ կը մեծցընեն ։

17 Վասն զի ես կաղ ըլլալու պատրաստ եմ , ու իմ ցաւս ամէն ատեն առջիս է ։

18 Ինչու որ Լ անօրէնութիւնս պիտի պատմեմ , Ա մեղքիս համար հոգ պիտի ընեմ ։

19 Բայց թշնամիներս ողջ են , ու ժողվրդեան . Ը զիս զուր տեղը ատողները շատցան .

20 Ու Ո աղէկութեան փոխարէն դէշութիւն ընողները ինծի դէմ կը կենան , Ո վասն զի ես աղէկութեան ետևէ կ'երթամ ։

21 Իս մի՛ թողուր՝ ով Տէր , ով իմ Աստուածս՝ Լ ինծմէ մի՛ հեռանար ։

22 Ինծի օգնութիւն ընելու արտորցիր՝ ով Տէր՝ Ո իմ փրկութիւնս ։

ՍԱՂՄ · ԼԹ

1 Դաւիթին գգուշութիւնը իր խորհուրդներուն վրայով ։ 4 Կենաց կարճութեանը և ունայնութեանը վրայ եղած խորհրդածութիւնը ։ 7 Աստուծոյ դատաստաններուն երկիւղը ։ 10 ու աղօթքը անհամբերութեան առձեր են ։

Գլխաւոր երաժշտին Ո Իդիթունին . Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ըսի թէ Բ ճամրաներուս գգուշութիւն ընեմ , որ լեզուովս մեղք չգործեմ . Բ բերանս սանձով պահեմ՝ Ո ամբարիշտը իմ առջեւս եղած ատենը ։

2 Ի Մունճ եղայ լռութիւնով , աղեկութեան վրայով Լ լռեցի , ու ցաւս շարժեցաւ ։

3 Սիրտս բորբոքեցաւ ներսի դիս , Ր ջերմութեանս մէջ Հ կրակ վառեցաւ . Ն ես Ո բերնէս լեզուովս խօսեցայ ։

4 Ի ցուցուր ինծի՝ ով Տէր , իմ վերջս , և օրերուս չափը որչափ է , Ո գիտնամ թէ ինչպէս անցաւոր եմ ։

5 Ահա իմ օրերս թիղերու Ե չափ դրուիր , ու Ժիմ կեանքս ոչինչի պէս է քու առջիդ . Ի իրաւ ամէն մարդ Ր եթէ հաստատուած ըլայ , Բ այց բոլորովին ունայնութիւն է ։ (Սէլայ ։)

6 Ցիրաւի մարդը Ժ ստուերի մը պէս կը պտըտի . արդարև փուճ տեղը անհանդիստ կ'ըլլայ . Է կը դիզէ , բայց չգիտեր թէ ով պիտի առնէ զանոնք ։

7 Ու հիմա ի՞նչ բանի սպասեմ՝ ով Տէր . Լ իմ յոյսս քեզի է .

8 Փրկէ զիս իմ բոլոր յանցանքներէս , իս Ի յիմարներուն նախատինք ընլլլ՝ մի՛ դներ ։

9 Ի Մունճ եղայ ու բերանս չբացի , վասն զի Ն դուն ըրիր ։

10 Ձ քու հարուածդ հեռացուր ինձմէ . ձեռքիդ զարնելովը ես կորսուեցայ ։

11 Անօրէնութեան համար յանդիմանութիւններով կը խրատես մարդը , Ն ցեցի մը պէս կը հալեցընես անոր ցանկալի բաները . Ը իրաւ ամէն մարդ ունայնութիւն է , (Սէլայ ։)

12 Ո՛վ Տէր՝ լսէ իմ աղօթքս , ու ականջ դիր աղաղակիս . արցունքներուս մի՛ լռեր , Ֆ ինչու որ քու առջիդ պանդուխտ մըն եմ ես , հիւր մի՛ Ֆ իմ բոլոր նախնիքներուս պէս ։

13 Ֆ թողլտուութիւն ըրէ ինծի որ զուարթանամ քանի որ չեմ գացեր Ա-Ն տեղը՝ որ Ն ալ պիտի չդառնում ։

ՍԱՂՄ · Խ

1 Աստուծոյ ապաւինելուն օգուտը ։ 6 Հնազանդութիւնը խիստ ընդունելի գործ է ։ 11 Դաւիթ իր նեղութիւններուն գգացումովը աւելի ներմուծանդութեամբ կ'աղօթէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի ։

Ի եղբ · թ · 6 ։ Սաղ · խ · 12 ։ Ղ Մաա · ժա · 28 ։ Ա Եբր · ինծ · մէ Ի Սաղ · լե · 14 ։ Ը Ցոր · է · 28 ։ Սաղ · խր · 9 ։ խգ · 2 ։ Ր Ցոր · է · 5 ։ ժ Հմր 3 ։

Ի Ցոր · գ · 24 ։ Սաղ · իր · 1 ։ Ես · ծթ · 11 ։

Լ Սաղ · ղ · 7 ։ ՃԸ · 9 ։

Ի Սաղ · լա · 11 ։ Ծ Ղեւ · ժ · 31 , 32 ։ Ն Ղեւ · իգ · 49 ։ Հ Ր Թագ · ԺԷ · 1 , 2 , 3 ։ Ն Ր Թագ · ԺՂ · 7 , 8 ։ Ղ Սաղ · լե · 20 ։ Ճ Տես Բ Թագ · ԺՂ · 10 ։ Ֆ Սաղ · լԹ · 2 , 9 ։ Ա Ր Թագ · ԺՂ · 12 ։ Սաղ · լԹ · 7 ։ Ն Սաղ · ԺԳ · 4 ։ Ղ Ր Օր · ԼՐ · 35 ։ Ա Սաղ · լե · 26 ։

Լ Սաղ · լԲ · 5 ։ Առակ · իԸ · 13 ։ Ղ Ր Կոր · է · 9 , 10 ։ Է Սաղ · լե · 19 ։ Ա Սաղ · լե · 12 ։ Ա Տես ա Պետ · ղ · 13 ։ ա Ցոհ · գ · 12 ։ Վ Սաղ · լե · 22 ։ Ֆ Սաղ · իէ · 1 · կր · 2 , 6 ։ Եբ · ժբ · 2 ։

Ա Մն · ժգ · 41 ։ իե · 1 ։ Սաղ · կր , և Հե · ին վերնագիրները Ը գ Թագ · բ · 4 ։ գ Թագ · ժ · 31 ։ Ե Սաղ · ճԼաա · 3 ։ Ճակ · գ · 2 ։ Ֆ Կող · գ · 5 ։ Ի Սաղ · լԸ · 13 ։ Ժ Կ-Ո՛ Մբաատեաս Թեանս Ղ Երեմ · ի · 9 ։ Ի Սաղ · ղ · 12 ։ ճԺԲ · 84 ։ Ը Սաղ · գ · 4 ։ Ր Հմր 11 ։ Սաղ · կր · 9 ։ ճխգ · 4 ։ Ծ ա Կոր · է · 31 ։ Ճակ · գ · 14 ։ Ի Ցոր · իէ · 17 ։ Ժող · բ · 18 , 21 , 26 ։ ե · 14 ։ Ղեւ · ժբ · 20 , 21 ։ Լ Սաղ · ԼԸ · 15 ։ Ի Սաղ · խգ · 13 ։ Հ Ղէ · ժ · 3 ։ Ցոր · ի · 4 ։ 5 ։ Սաղ · լԸ · 13 ։ Ի Ր Թագ · ԺՂ · 10 ։ Ցոր · բ · 10 ։ Հ Ցոր · Բ · 34 ։ ԺԳ · 21 ։ Ն Ցոր · գ · 19 ։ ԺԳ · 28 ։ Ես · ե · 9 ։ Ովս · ե · 12 ։ Ղ Հմր 5 ։ Ճ Ղէ · իե · 23 ։ ա Մն · իԲ · 15 ։ Սաղ · ճԺԲ · 19 ։ Ր Կոր · ե · 6 ։ Երր · ԺԱ · 13 ։ ա Պետ · ե · 17 ։ բ · 11 ։ Ա Ցն · իե · 9 ։ Յ Ցոր · ժ · 20 , 21 ։ ԺԳ · 5 , 6 ։ Ն Ցոր · ԺԳ · 10 , 11 , 12 ։

1 [ա] Սպասելով սպասեցի Տէրոջը, ու ծռեցաւ ինծի ու լսեց իմ աղաղակս.
2 Եւ զիս կորստեան փոսէն՝ [բ] որդ- մալից կաւէն հանեց, ու [գ] ոտքերս վէմի վրայ ամուրցուց [դ] ու ընթացքս հաստատեց.
3 Ու բերանս դրաւ [ե] մէկ նոր երգ մը՝ մեր Աստուծոյն գովութիւնը. [զ] Շատերը պիտի տեսնեն ու պիտի վախնան, ու Տէրոջը պիտի յուսան.
4 [է] Երանի՜ այն մարդուն՝ որ իր յոյսը Տէրոջը վրայ կը դնէ, ու [ը] չնայիր հպարտներուն ու ստութեան դարձողներուն.
5 [թ] Շատ են սքանչելիքներդ [ժ] որ դուն ըրեր ես՝ ով իմ Տէր Աստուածս, [ծ] ու մեր վրայ ունեցած խորհուրդներդ մէկը չկրնար կարգաւ պատմել քու առջիդ. պիտի պատմէի ու խօսէի, [թ] այց համրանքէն աւելի շատ են.
6 [ի] Զոհի ու ընծայի չհաճեցար, [լ] հապա իմ ականջներս բացիր. ողջակէզ ու մեղքի պատարագ չպահանջեցիր.
7 Այն ժամանակը ըսի թէ Ահա կու գամ ես. գիրքի տոմսի մէջ [խ] ինծի համար գրուած է.
8 Ո՛վ իմ Աստուածս՝ [ծ] քու կամքդ կատարելու փափաքեցայ, ու քու օրէնքդ [կ] իմ ներսի դիս է.
9 [հ] Արդարութիւն քարոզեցի շատ- ւոր ժողովքի մէջ. ահա [ձ] շըր- թունքներս չարգիլեցի. ով Տէր՝ [ղ] դուն գիտես.
10 [ճ] Սրտիս մէջը գաղտուկ չպահեցի քու արդարութիւնդ. հաւատար- մութիւնդ ու փրկութիւնդ պատ- մեցի, քու ողորմութիւնդ ու ճըշ- մարտութիւնդ շատւոր ժողովքէն չծածկեցի.
11 Դուն՝ ով Տէր, քու գթու- թիւնդ ետ մի՛ պահեր ինծմէ. [մ] քու ողորմութիւնդ ու ճշմարտու- թիւնդ ամէն ժամանակ պաշտպա- նեն զիս.
12 Վասն զի անթիւ չարիքներ իս պատեցին. [յ] անօրէնութիւններս ինծի հասան, ու ես չեմ կրնար տեսնել, գլխուս մազէն շատ են. ու [ն] սիրտս իս թողուց.
13 Ո՛վ Տէր՝ [շ] իս փրկելու կամք ըրէ. ով Տէր՝ ինծի օգնելու արտորցի՛ր.
14 [ո] Թող ամչնան ու մէկտեղ խայ- տառակ ըլլան իմ անձս փնտռող- ները՝ անիկայ կորսընցընելու հա- մար. ետ դառնան ու ամօթով ըլլան ինծի չարութիւն ուզողնե- րը.
15 [չ] Թող [*] ամչնալով [պ] կործանին անոնք որ ինծի Վա՜շ վա՜շ կ'ըսեն.

16 [ջ] Ամէն քեզ փնտռողները քեզ- մով թող ցնծան և ուրախանան. քու փրկութիւնդ սիրողները [ռ] ա- մէն ժամանակ թող ըսեն, Տէրը մեծնայ.
17 [ս] Բայց ես աղքատ ու տնանկ եմ, [վ] սակայն [տ] Տէրը հոգ կը տանի ինծի. իմ օգնականս ու փրկիչս դուն ես, ով իմ Աստուածս՝ մի՛ ուշանար.

ՍԱՂՄ. ԽԱ

1 Աստուած աղքատին հոգ կը տանի. 4 Դաւիթ իր թշնամիներուն նենգութեանը համար կը գանգատի. 10 Օգնութեան համար Աստուծոյ կը դիմէ.

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւ- թի.

1 [ա] Երանի՜ անոր՝ որ աղքատին հոգ կը տանի. նեղութեան օրը Տէրը պիտի փրկէ զանիկայ.
2 Տէրը պիտի պահէ ու ապրեցընէ զանիկայ, երանելի պիտի ըլլայ երկրի վրայ. [բ] Ու թշնամիներուն կամացը պիտի չմատնես զանիկայ.
3 Տէրը անոր ոյժ պիտի տայ տը- կարութեան անկողինին մէջը. ա- նոր ամէն անկողինը պիտի դար- ձրնես անոր հիւանդութեան ա- տենը.
4 Ես ըսի, Ո՛վ Տէր՝ ողորմէ՛ ին- ծի, [գ] բժշկէ՛ իմ անձս, ինչու որ ես քեզի դէմ մեղանչեցի.
5 Թշնամիներս գէշ կը խօսին իմ վրայովս, ըսելով թէ Ե՞րբ պիտի մեռնի ու անունը կորսուի.
6 Թէ որ մէկը ինծի գալու ըլլայ տեսնելու համար, [դ] սնոտիութիւն կը խօսի. իր սիրտը անօրէնութիւն կը ժողվէ իրեն համար, ու դուրս ելլելով կը խօսի.
7 Ինծի դէմ մէկտեղ կը փսփսան ամէն իմ ատողները, իմ վրայովս չարութիւն կը խորհին.
8 Կ'ըսեն թէ Չարութեան բան մը անոր վրայ թափեցաւ. ու հիմա որ պառկած է, ալ պիտի չելլէ.
9 [ե] Մինչև անգամ իմ բարեկամս՝ որուն ապաւիններ էի, [զ] իմ հացս ուտողը ինծի դէմ կրունկ վեր- ցուց.
10 Սակայն՝ ով Տէր՝ դուն ողորմէ՛ ինծի ու կանգնեցո՛ւր զիս, ու ես փոխարէնը տամ անոնց.
11 Ասկէ գիտեմ որ ինծի կը հաւ- նիս, որ թշնամիս իմ վրաս չպար- ծենար.
12 Եւ զիս իմ անմեղութեանս մէջ կը պահես, ու յաւիտեան [է] իս քու առջիդ կը կայնեցընես.
13 [ը] Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Աստուածը յաւիտենիցս յաւիտե- նից. Ամէն ու ամէն.

ա Սաղ. ԻԵ. 14. ԼԵ. 7.
բ Սաղ. ԿԹ. 2, 14.
գ Սաղ. ԻԷ. 5.
դ Սաղ. ԼԷ. 23.
ե Սաղ. ԼԴ. 3.
զ Սաղ. ԾԲ. 6.
է Սաղ. ԼԴ. 8. Երեմ. ԺԷ. 7.
ը Սաղ. ՃԱ. 3, 7.
թ Եզ. ԺԵ. 11. Յոբ. Ե. 9. Թ. 10. Սաղ. Հա. 15. ՂԲ. 5. ՃԼԹ. 6, 17.
ժ Եա. ԾԵ. 8.
ի Ա Թագ. ԺԵ. 22. Սաղ. Ծ. 8. Ծա. 16. Եա. Ա. 11. ԿԶ. 3. Ովս. Զ. 6. Մատթ. Թ. 13. ԺԲ. 7. Եբր. Ժ. 5.
լ Ղուկ. ԻԴ. 44.
խ Սաղ. ՃԺԹ. 16, 24, 47, 92. Յոհ. Դ. 34. Հռովմ. Է. 22.
ծ Սաղ. ԼԵ. 31. Երեմ. ԼԱ. 33. Բ Կոր. Գ. 3.
կ Սաղ. ԻԲ. 22, 25. ԼԵ. 18.
հ Սաղ. ՃԺԹ. 13.
ձ Սաղ. ՃԼԹ. 2.
ղ Գործ. Ի. 20, 27.
ճ Սաղ. ԽԴ. 3. ԾԷ. 3. Կա. 7.
մ Սաղ. ԼԸ. 4.
յ Սաղ. ՀԴ. 26.
ն Սաղ. Հ. 1. Ճ.
շ Սաղ. ԼԵ. 4, 26. Հ. 2, 3. Հա. 13.
ո Սաղ. Հ. 3.
* Կամ՝ իրենց ամօթին պատճառաւ.
չ Սաղ. ՀԴ. 19.

պ Սաղ. Հ. 4.
ջ Սաղ. ԼԵ. 27.
ռ Սաղ. Հ. 5.
ս Ա Պետ. Ե. 7.

ա Առակ. ԺԴ. 21.
բ Սաղ. ԻԷ. 12.
գ Սաղ. Զ. 2. ՃԽԵ. 3.
դ Սաղ. ԺԲ. 2. Առակ. ԻԴ. 24, 25, 26.
ե Բ Թագ. ԺԵ. 12. Յոբ. ԺԹ. 19. Սաղ. ԾԵ. 12, 13, 20. Երեմ. Ի. 10.
զ Արգ. 7. Յոհ. ԺԳ. 18.
է Յոբ. ԼԴ. 7. Սաղ. ԼԴ. 15.
ը Սաղ. ՁԹ. 48.

ՍԱՂՄ. ԽԲ

1 Դաւիթ կը փափաքի Աստուծոյ ծառայելու խորանին մէջ ։ 5 Իր անձը կը քաջալերէ որ Աստուծոյ ապաւինի ։

Գլխաւոր երաժշտին . Կորխի որդւոցը երգը ։

1 Ինչպէս որ եղջերուն ջուրի վտակներուն կը փափաքի , անանկ ալ իմ անձս քեզի կը փափաքի՝ ով Աստուած ։

2 [ա]Հոգիս ծարաւի է Աստուծոյ՝ [բ]կենդանի Աստուծոյն . երբ պիտի գամ ու երեւնամ Աստուծոյ առջին ։

3 Ցորեկ ու գիշեր [գ]արցունքներս ինծի հաց եղան , որովհետեւ [դ]ամէն օր ինծի կ՚ըսեն թէ Ո՞ւր է քու Աստուածդ ։

4 Աս բաները միտքս կը բերեմ , ու [ե]հոգիս կը թափեմ իմ ներսի դիս , [զ]վասն զի որ բազմութեան հետ երթամ , կանոնց հետ հանդէսով Աստուծոյ տունը մտնեմ ուրախութեան ու օրհնութեան ձայնով , տօնախմբող բազմութեան հետ ։

5 [է]Ինչո՞ւ կը ցածնաս՝ ով իմ հոգիս , և ինչո՞ւ իմ ներսի դիս անհանգիստ ես . [ը]Աստուծոյ յուսա . ինչու որ անգամ մըն ալ զանիկայ պիտի գովեմ իր երեսին փրկութեանը համար ։

6 Ով իմ Աստուածս՝ հոգիս իմ ներսի դիս կը ցածնայ . անոր համար քեզ կը յիշեմ Յորդանանու երկրէն ու Հերմոններէն — Փոքր լեռնէն ։

7 [թ]Անդունդը անդունդին կը կանչէ քու յորձանքներուդ ձայնովը . [ժ]քու ամէն կոհակներդ ու ալիքներդ իմ վրայէս անցան ։

8 Ցորեկը Տէրը պիտի [ի]պատուիրէ իր ողորմութեանը , ու [լ]գիշերը իր երգը ինծի հետ պիտի ըլլայ , — աղօթքս իմ կենացս Աստուծոյն ըլլայ ։

9 Պիտի ըսեմ Աստուծոյ՝ իմ Վէմիս , Ինչո՞ւ զիս մոռցեր ես . [խ]ինչո՞ւ տրտում պտըտիմ թշնամիին հարստահարութենէն ։

10 Ոսկորներս կոտրտելու չափ թըշնամիներս զիս կը նախատեն [ծ]ամէն օր ինծի ըսելով թէ Ո՞ւր է քու Աստուածդ ։

11 [կ]Ինչո՞ւ կը ցածնաս՝ ով իմ հոգիս , և ինչո՞ւ իմ ներսի դիս անհանգիստ ես . Աստուծոյ յուսա . ինչու որ անգամ մըն ալ զանիկայ պիտի գովեմ , Ան է իմ երեսիս փրկութիւնը ու իմ Աստուածս ։

ա Սաղ. կգ. 1 ։ ձդ. 2 ։ Յոհ. է. 37 ։
բ ա Թես. ա. 9 ։
գ Սաղ. ձ. 5 ։ ճբ. 9 ։
դ Հմր 10 ։ Սաղ. հթ. 10 ։ ճժե. 2 ։
ե Յոբ. լ. 16 ։ Սաղ. կբ. 8 ։
զ Եսա. լ. 29 ։
է Հմր 11 ։ Սաղ. խգ. 5 ։
ը Ողբ. գ. 24 ։
թ Երեմ. դ. 20 ։ Եզեկ. է. 26 ։
ժ Սաղ. ձը. 7 ։ Յովն. բ. 3 ։
ի Ղև. իե. 21 ։ բ Օր. իը. 8 ։
լ Յոբ. լե. 10 ։ Սաղ. լը. 7 ։ կգ. 6 ։ Ճկմթ. 5 ։
խ Սաղ. լը. 6 ։ խգ. 2 ։
ծ Հմր 3 ։ Յովէլ. բ. 17 ։ Միք. է. 10 ։
կ Հմր 5 ։ Սաղ. խգ. 5 ։

ՍԱՂՄ. ԽԳ

1 Դաւիթ աղօթք կ՚ընէ Աստուծոյ որ զինքը խորանը դարձնէ , ու կը խոստանայ ուրախութեամբ անոր ծառայելու ։ 5 Իր անձը կը քաջալերէ որ Աստուծոյ ապաւինի ։

1 [ա]Ինծի դատաստան ըրէ՝ ով Աստուած , ու [բ]իրաւունքս պաշտպանէ սուրբ չեղող ազգէն . նենգաւոր ու անօրէն մարդէն զիս ազատէ ։

2 Քանզի դուն ես [գ]իմ ամրութեանս Աստուածը . ինչո՞ւ զիս կը մերժես , [դ]ինչո՞ւ տրտում պտըտիմ թշնամիին հարստահարութենէն ։

3 [ե]Քու լոյսդ ու ճշմարտութիւնդ ղրկէ . անոնք առաջնորդեն ինծի , ու զիս հանեն [զ]քու սուրբ լեռդ ու քու բնակարաններդ ։

4 Ու Աստուծոյ սեղանին քովը պիտի երթամ , իմ ուրախութեանս ու ցնծութեանս Աստուծոյն առջին . ու քեզ քնարով պիտի գովեմ , ով Աստուած՝ իմ Աստուածս ։

5 [է]Ինչո՞ւ կը ցածնաս՝ ով իմ հոգիս , և ինչո՞ւ իմ ներսի դիս անհանգիստ ես . Աստուծոյ յուսա . ինչու որ անգամ մըն ալ զանիկայ պիտի գովեմ , Ան է իմ երեսիս փրկութիւնը ու իմ Աստուածս ։

ա Սաղ. իզ. 1 ։ լե. 24 ։
բ Սաղ. լե. 1 ։
գ Սաղ. իը. 7 ։
դ Սաղ. խբ. 9 ։
ե Սաղ. խ. 11 ։ ձէ. 3 ։
զ Սաղ. գ. 4 ։
է Սաղ. խբ. 5, 11 ։

ՍԱՂՄ. ԽԴ

1 Եկեղեցին իր առջի ընդունած շնորհքները յիշելով՝ ներկայ ժամանակի չարիքներուն համար կը գանգատի ։ 17 Իր անկեղծութիւնը խոստովանելով՝ 24 ջերմեռանդութեամբ կ՚աղօթէ օգնութեան համար ։

Գլխաւոր երաժշտին . Կորխի որդւոցը երգը ։

1 Ով Աստուած՝ մեր ականջներովը լսեցինք , [ա]հայրերնիս մեզի պատմեցին այն գործը՝ որ անոնց օրերը գործեցիր առջի ժամանակը ։

2 [բ]Դուն քու ձեռքովդ հեթանոսները քշեցիր ու *զանոնք տնկեցիր . չարչարեցիր ժողովուրդները ու տարածեցիր զանոնք ։

3 Քանզի [գ]չէ թէ իրենց սրովը ժառանգեցին երկիրը , ու չէ թէ իրենց բազուկը զիրենք փրկեց . հապա քու աջ ձեռքդ ու քու բազուկդ և քու երեսիդ լոյսը , [դ]վասն զի անոնց հաճեցար ։

4 [ե]Դուն ինքդ ես իմ Թագաւորս՝ ով Աստուած . հրաման տուր Յակոբին փրկութիւններուն համար ։

5 Քեզմով [զ]թշնամիներնիս գետինը պիտի զարնենք , մեր վրայ ելլողները քու անունովդ ոտքի տակ պիտի առնենք ։

6 Վասն զի [է]աղեղիս չեմ յուսար , ու թուրս զիս չկրնար ազատել .

7 Հապա դուն մեզ կը փրկես մեր թշնամիներէն , ու [ը]մեզ ատողները ամօթով կ՚ընես ։

ա Ել. ժբ. 26, 27 ։ Սաղ. հը. 3 ։
բ Ել. ժե. 17 ։ բ Օր. է. 1 ։ Սաղ. հը. 55 ։ ձ. 8 ։ * Եբ՝ Հայրերնիս
գ բ Օր. ը. 17 ։ Յես. իդ. 12 ։
դ բ Օր. դ. 37 ։ է. 7, 8 ։
ե Սաղ. հդ. 12 ։
զ Դան. ը. 4 ։
է Սաղ. լդ. 16 ։ Ովս. ա. 7 ։
ը Սաղ. ի. 14 ։

8 Ամէն օր ա Աստուծով կը պարծենանք, ու յաւիտեան քու անունդ պիտի գովենք ։ (Սէլա՛յ ։)
9 Սակայն բ մեզ մերժեցիր ու խայտառակ ըրիր, ու մեր զօրքերուն հետը չելար ։
10 գ Թշնամիէն մեզ ետ դարձուցիր, ու մեզ ատողները մեր կողոպտեցին իրենց համար ։
11 դ Մեզ ոչխարի պէս ուտելու տուիր, ու ե հեթանոսներուն մէջը մեզ ցրուեցիր ։
12 զ Քու ժողովուրդդ ոչինչ գնով ծախեցիր, ու չաւելցուցիր քու հարստութիւնդ անոնց գիներովը ։
13 է Դրացիներնուս առջեւ մեզ խայտառակ ըրիր, մեր բոլորտիքը եղողներուն ծաղր ու կատակ ։
14 Մեզ ը հեթանոսներուն մէջը առակ ըրիր, ու ժողովուրդներուն մէջը թ գլուխնին երերցնելու պատճառ ։
15 Ամէն օր իմ նախատինքս առջիս է, ու երեսիս ամօթը զիս կը ծածկէ,
16 Նախատողին ու հայհոյողին ձայնէն, ժ թշնամիին ու վրէժխնդրին երեսէն ։
17 ի Աս ամէնը մեր վրայ եկաւ, սակայն մենք քեզ չմոռցանք և քու ուխտիդ սուտ չելանք ։
18 Սիրտերնիս ետ չդարձան, լ ու քալուածքնիս քու ճամբայէդ դուրս չելան ։
19 Թէպէտ խ չագալներուն եղած տեղը մեզ ճզմեցիր, ու ծ մահուան ստուերովը մեզ ծածկեցիր ։
20 Թէ որ մեր Աստուծոյն անունը մոռցեր ենք, կամ օտար աստուծոյ կ ձեռքերնիս երկընցուցեր ենք,
21 հ Միթէ Աստուած աս բանը պիտի չփնտռէ՞, որովհետեւ ինքը սրտին գաղտնիքները գիտէ ։
22 ձ Բայց ամէն օր քեզի համար կը սպաննուինք, մորթուելու ոչխարի պէս կը սեպուինք ։
23 ղ Արթընցիր, ով Տէր, ինչո՞ւ կը քնանաս, ելի՛ր, ճ մի մերժեր մեզ յաւիտեան ։
24 մ Ինչո՞ւ երեսդ կը ծածկես, մեր տրտմութիւնը ու տառապանքը կը մոռնաս ։
25 Ինչու որ յ մեր անձը մինչեւ հողը ծռեցաւ, մեր փորը գետինը փակաւ ։
26 Ելի՛ր մեր օգնութեանը, ու ազատէ՛ մեզ քու ողորմութեանդ համար ։

Սաղմոս ԼԴ. 2 ։ Երեմ. Թ 24 ։ Հռոմ. Բ. 17 ։
բ Սաղ. Կ. 1 ։ 10 ։ Ծդ. 1 ։ Ձր. 14 ։ ԶԹ. 38 ։ ԾԷ. 11 ։
գ Ղև. ԻԶ. 17 ։ Բ Օր. ԻԸ. 25 ։ Յես. Է. 8, 12 ։
դ Հռով. Ը. 36 ։
ե Բ Օր. Դ. 27 ։ ԻԸ. 64 ։ Սաղ. Կ. 1 ։
զ Ես. ԾԲ. 3, 4 ։ Երեմ. ԺԵ. 13 ։
է Բ Օր. ԻԸ. 37 ։ Սաղ. ՀԹ. 4 ։ Հ. 6 ։
ը Երեմ. ԻԴ. 9 ։
թ Գ Թագ. ԺԹ. 21 ։ Յոբ. ԺԶ. 4 ։ Սաղ. ԻԲ. 7 ։
ժ Սաղ. Ը. 2 ։
ի Դան. Թ. 13 ։
լ Յոբ. ԻԳ. 11 ։ Սաղ. ՃԺԹ. 51, 157 ։
խ Ես. ԼԴ. 13 ։ ԼԵ. 7 ։
ծ Սաղ. ԻԴ. 4 ։
կ Յոբ. ԺԱ. 13 ։ Սաղ. ԿԸ. 31 ։
հ Յոբ. ԼԱ. 14 ։ Սաղ. ՃԼԹ. 1 ։ Երեմ. ԺԷ. 10 ։
ձ Հռով. Ը. 36 ։
ղ Սաղ. Է. 6 ։ ԼԵ. 23 ։ ԿԹ. 4, 5 ։ ՀԸ. 65 ։
ճ Հմր 9 ։
մ Յոբ. ԺԳ. 24 ։ Սաղ. ԺԳ. 1 ։ ԶԲ. 14 ։
յ Սաղ. ՃԺԹ. 25 ։

ՍԱՂՄ. ԽԵ

1 Քրիստոսի թագաւորութեանը վեհափառութիւնը ու շնորհքը ։ 10 Եկեղեցիին պարտաւորութիւնները ու արտօնութիւնները ։

Գլխաւոր երաժշտին, Շօշանիմի վրայ. Կորխի որդւոցը քերթուածը, երգ սիրոյ ։

1 Իմ սրտէս բարի խօսք կը բղխի, շարադրածս թագաւորին համար կը խօսիմ. իմ լեզուս արագագիր դպիրին գրչին պէս է ։
2 Դուն մարդոց որդիներէն աւելի գեղեցիկ ես, քու ա շրթանցդ վրայ շնորհք թափուած է, անոր համար Աստուած քեզ օրհնեց յաւիտեան ։
3 բ Ով Հզօր, գ թուրդ մէջքդ կապէ քու փառքովդ ու վայելչութիւնովդ ։
4 Ու դ քու վայելչութիւնովդ յաջողուէ. ճշմարտութեան ու հեզութեան և արդարութեան համար հեծիր. ու քու աջ ձեռքդ քեզի ահաւոր բաներ պիտի սորվեցնէ ։
5 Քու նետերդ սրուած են, թագաւորին թշնամիներուն սրտին մէջը մխուած են. ժողովուրդները քու տակդ պիտի իյնան ։
6 Ով Աստուած՝ ե քու աթոռդ յաւիտեանս յաւիտենից է. քու թագաւորութեանդ գաւազանը ուղղութեան գաւազան է.
7 զ Արդարութիւնը կը սիրես ու անօրէնութիւնը կ'ատես. անոր համար ով է Աստուած՝ քու Աստուածդ ը ուրախութեան եղով թ քեզ օծեց քու ընկերներէդ աւելի ։
8 ժ Քու բոլոր հանդերձներդ զմուռս ու հալուէ և կասիայ են հոտին, փղոսկրէ պալատներէն * նուագարաններուն լարերը՝ քեզ ուրախացուցին ։
9 ի Թագաւորներուն աղջիկները քու պատուականներուդ մէջն են. թագուհին լ քու աջ կողմդ կը կանգնի Ոփիրի ոսկիով զարդարուած ։
10 Ով աղջիկ՝ լսէ՛ ու տե՛ս, և քու ականջդ ծռէ՛. խ մոռցիր քու ժողովուրդդ ու քու հօրդ տունը ։
11 Ան ատենը թագաւորը պիտի ցանկայ քու գեղեցկութեանդ, ծ ինչու որ ան է քու տէրդ, ու անոր երկրպագութիւն ըրէ ։
12 Եւ Տիւրոսին աղջիկը — կ ժողովուրդին հարուստները ընծայով պիտի խնդրեն քու երեսդ ։
13 հ Թագաւորին աղջիկը բոլորովին փառաւոր է ներսը, ոսկի թելով հիւսուած է իր հանդերձը ։
14 ձ Նկարակերպած հանդերձով պիտի բերուի թագաւորին. անոր ետեւէն եկող աղջիկ ընկերները քեզի պիտի բերուին ։
15 Ցնծութիւնով և ուրախութիւնով պիտի բերուին, թագաւորին պալատը պիտի մտնեն ։

Սաղ. ԿԹ. և Ձ. ի՛ն վերնագիրները ։
ա Ղու. Դ. 22 ։
բ Ես. Թ. 6 ։
գ Ես. ԽԹ. 2 ։ Եբր. Դ. 12 ։ Յայտ. Ա. 16 ։ ԺԹ. 15 ։
դ Յայտ. Զ. 2 ։
ե Սաղ. ՂԳ. 2 ։ Եբր. Ա. 8 ։
զ Սաղ. ԼԳ. 5 ։
է Ես. ԿԱ. 1 ։
ը Սաղ. ԽԱ. 6 ։
թ Գ Թագ. Ա. 39, 40 ։
ժ Եբր. Ա. 8 ։
* Կամ՝ ուսակից
ի Երգ. Զ. 8 ։
լ Տես Գ Թագ. Բ. 19 ։
խ Տես Բ Օր. ԻԱ. 13 ։
ծ Սաղ. ՂԵ. 6 ։ Ես. ԾԴ. 5 ։
կ Սաղ. ԻԲ. 29 ։ Ծր. 10 ։ Ես. ԽԹ. 23 ։ Կ. 3 ։
հ Յայտ. ԺԹ. 7, 8 ։
ձ Երգ. Ա. 4 ։

16 Քու հայրերուդ տեղը որդիքդ պիտի ըլլան, բոլոր երկրին մէջ իշխաններ պիտի ընես անոնք։
17 Քու անունդ հռչակել պիտի տամ ազգէ մինչեւ ազգ, անոր համար ժողովուրդները քեզ պիտի գովեն յաւիտեանս յաւիտենից։

ա Պետ. բ. 9. Յայտ. ա. 6. ե. 10. ի. 6.
բ Մաղ. ա. 11.

ՍԱՂՄ. ԽԶ

1 Եկեղեցիին Աստուծոյ վրայ ունեցած վստահութիւնը։ 8 Զանիկայ գիտելու համար յորդորանք մը։

Գլխաւոր երաժշտին. Կորխի որդւոցը երգը Ալամօթի վրայ։

1 Աստուած մեր ապաւէնը ու զօրութիւնն է. նեղութիւններուն մէջը խիստ օգնական կը գտնուի։
2 Անոր համար պիտի չվախնանք, թէեւ երկիրը փոխուի, ու լեռները ծովուն մէջտեղը ձգուին.
3 Թէեւ անոր ջուրերը գոռան ու պղտորին, լեռները դողան անոր ուռենալովը։ (Սէլայ։)
4 Գետի վտակները պիտի ուրախացնեն Աստուծոյ քաղաքը՝ Բարձրելոյն սուրբ բնակարանները։
5 Աստուած անոր մէջն է, անիկայ պիտի չսասանի. Աստուած անոր պիտի օգնէ առտուանց կանուխ։
6 Հեթանոսները կը խռովին, թագաւորութիւնները կը շարժին. Բարձրեալը իր ձայնը կու տայ, երկիրը կը հալի։
7 Զօրաց Տէրը մեզի հետ է. Յակոբին Աստուածը մեզի ապաւէն է։ (Սէլայ։)
8 Եկէ՛ք ու տեսէ՛ք Տէրոջը գործքերը, որ աւերումներ ըրաւ երկրի մէջ։
9 Պատերազմները կը դադարեցընէ մինչեւ երկրի ծայրը. աղեղը կը կոտրտէ ու նիզակը կը ջարդէ, կառքերը կրակով կ'այրէ։
10 Հանդարտ կեցէ՛ք ու ճանչցէ՛ք որ ես եմ Աստուած. հեթանոսներուն մէջը պիտի բարձրանամ, երկրի վրայ պիտի բարձրանամ։
11 Զօրաց Տէրը մեզի հետ է, Յակոբին Աստուածը մեզի ապաւէն է։ (Սէլայ։)

ա Մն. ժե. 20.
բ Սաղ. կր. 7, 8. ղա. 2. ճխբ. 5.
գ Օր. դ. 7. Սաղ. ճխե. 18.
դ Սաղ. ղգ. 3, 4. Երեմ. ե. 22. Մատ. է. 25.
ե Ես. ը. 7.
զ Սաղ. խը. 1, 8. Ես. կ. 14.
է Բ Օր. իգ. 14. Ես. ժը. 6. Եզեկ. խգ. 7, 9. Ովս. ժա. 9. Յովէլ. բ. 27. Սոփ. գ. 15. Զաք. բ. 5, 10, 11. ը. 3.
ը Սաղ. բ. 1.
թ Յես. բ. 9, 24.
ժ Հմր 11. Թու. ժգ. 9. Բ Մն. ժգ. 12.
ի Սաղ. կզ. 5.
լ Ես. բ. 4.
խ Սաղ. հզ. 3.
ծ Եզեկ. լթ. 9.
կ Ես. բ. 11, 17.
հ Հմր 7.

ՍԱՂՄ. ԽԷ

1—9 Ազգերուն յորդորանք մը՝ որ ուրախութեամբ Քրիստոսի թագաւորութիւնը ընդունին։

Գլխաւոր երաժշտին. Կորխի որդւոցը Սաղմոսը։

1 Ծափ զարկէ՛ք ամէն ժողովուրդներ, ցնծութեան ձայնով Աստուծոյ աղաղակեցէ՛ք։
2 Վասն զի Տէրը Բարձրեալ եւ ահարկու է, բոլոր երկրի վրայ մեծ Թագաւոր է։
3 Ժողովուրդները մեզի կը հնազանդեցընէ, ու ազգերը մեր ոտքերուն տակը։
4 Ընտրեց մեզի մեր ժառանգութիւնը, Յակոբին փառաւորութիւնը՝ որ ինքը սիրեց։ (Սէլայ։)
5 Աստուած ցնծութիւնով վեր ելաւ, Տէրը փողի ձայնով։
6 Սաղմոս երգեցէք Աստուծոյ, սաղմոս երգեցէք. սաղմոս երգեցէք մեր Թագաւորին, սաղմոս երգեցէք.
7 Վասն զի բոլոր երկրի վրայ Թագաւոր Աստուած է, երգ երգեցէք անոր։
8 Աստուած ազգերուն վրայ կը թագաւորէ, Աստուած կը նստի իր սուրբ աթոռին վրայ։
9 Ժողովրդոց իշխանները ժողվուեցան Աբրահամի Աստուծոյն ժողովուրդին հետ. վասն զի երկրի ասպարները Աստուծոյն են, ինքը խիստ բարձրացած է։

ա Ես. ծե. 12.
ա Բ Օր. է. 21. Նեեմ. ա. 5. Սաղ. հզ. 12.
բ Մաղ. ա. 14.
գ Սաղ. ժը. 47.
դ Ա Պետ. ա. 4.
ե Սաղ. կը. 24, 25.
զ Զաք. ժդ. 9.
է Ա Կոր. ժդ. 15, 16.
ը Ա Մն. ժզ. 31. Սաղ. ղգ. 1. ղէ. 1. ղթ. 1. Յայտ. ժթ. 6.
թ Հռով. դ. 11, 12.
ժ Սաղ. ձթ. 18.

ՍԱՂՄ. ԽԸ

1—14 Եկեղեցիին վայելչութիւնը ու արտօնութիւնները։

Կորխի որդւոցը երգը — Սաղմոսը։

1 Տէրը մեծ է ու խիստ օրհնեալ է մեր Աստուծոյն քաղաքին մէջ՝ իր սուրբ լեռանը վրայ։
2 Գեղեցիկ բարձրութիւնով՝ բոլոր երկրի ուրախութիւնը՝ հիւսիսային կողմերը եղող Սիօն լեռն է, մեծ Թագաւորին քաղաքը։
3 Աստուած անոր պալատներուն մէջ ապաւէն գիտցուած է։
4 Վասն զի ահա թագաւորները ժողվուեցան, ու մէկտեղ անցան։
5 Անոնք տեսածնուն պէս զարմացան. զարհուրեցան ու շուտով փախան։
6 Հոն դողումը բռնեց զանոնք, ցաւը՝ զաւակ ծնանողի ցաւի պէս։
7 Արեւելեան հովով Թարսիսի նաւերը կը խորտակես։
8 Ինչպէս որ լսեցինք, անանկ ալ տեսանք զօրութեանց Տէրոջը քաղաքին մէջ, մեր Աստուծոյն քաղաքին մէջը. Աստուած անիկայ պիտի հաստատէ յաւիտեան։ (Սէլայ։)
9 Ո՛վ Աստուած՝ քու ողորմութեանդ վրայ կը մտածենք քու տաճարիդ մէջ։
10 Քու գովութիւնդ՝ ո՛վ Աստուած, քու անուանդ պէս մինչեւ երկրին

ա Սաղ. խզ. 4. ձէ. 3.
բ Ես. բ. 2, 3. Միք. դ. 1. Զաք. ը. 3.
գ Սաղ. ծ. 2. Երեմ. գ. 19. Ողբ. բ. 15. Դան. թ. 9. ժա. 16.
դ Եզեկ. ի. 6.
ե Ես. ժդ. 13.
զ Մատ. ե. 35.
է Բ Թագ. ժ. 6, 14, 16, 18, 19.
ը Ել. ժե. 15.
թ Ովս. ժգ. 13.
ժ Երեմ. ժը. 17.
ի Եզեկ. իէ. 25, 26.
լ Հմր 1, 2.
խ Ես. բ. 2. Միք. դ. 1.
ծ Սաղ. խզ. 3. ի. 10.
կ Բ Օր. իէ. 58. Յես. է. 9. Սաղ. ճժգ. 3. Մաղ. ա. 11, 14.

ծայրերն է . արդարութիւնով լեցուն է քու աջ ձեռքդ ։
11 Սիօն լեռը թող ուրախանայ , — Ցուդայի աղջիկները թող ցնծան քու դատաստաններուդ համար ։
12 Սիոնին չորս կողմը պտըտեցէք , ու անոր բոլորտիքը շարուեցէք , — աշտարակները համրեցէք .
13 Ուշադրութեամբ դիտեցէք անոր պարիսպները . անոր պալատները զննեցէք , որ գալու աղդին պատմէք ։
14 Վասն զի ասիկա Աստուած մեր Աստուածն է յաւիտեանս յաւիտենից . անիկայ պիտի առաջնորդէ մեզ մինչև ի մահ ։

ՍԱՂՄ · ԽԹ

1 Ցորդորանք մը՝ որ մարդիկ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դնեն , և չեն թէ այլարշաւին մեծութեան վրայ ։ 16 Աչխարհային յաղողութիւններուն վրայ պարծանալ պէտք չէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Կորխի որդւոցը Սաղմոսը ։

1 Լսեցէք ասիկայ՝ ով բոլոր ազգեր , լականջ դրէք՝ աշխարհի բոլոր բնակիչները .
2 — Ժամիկներ ու ազնուականներ , հարուստներ ու աղքատներ միասին ։
3 Բերանս իմաստութիւն պիտի խօսի , ու սրտիս խորհուրդները հանճար ։
4 Իմ ականջս առակի պիտի ծռեմ . խրթնարանութիւնս քնարով պիտի բանամ ։
5 Ինչո՞ւ վախնամ չար օրերուն մէջը , երբոր դարանակալներուն անօրէնութիւնը չորս կողմս կը պատէ ։
6 Իրենց զօրութեանը յուսացողներուն ու իրենց հարստութեանը շատութիւնովը պարծողներուն
7 Մէկը բնաւ չկրնար փրկել իր եղբայրը , ոչ Աստոծոյ հատուցանել .
8 (Քանզի հոգի է անոնց անձին փրկութեան գինը . ու յաւիտեան պիտի դադարի .)
9 Որ ալ ապրի յաւիտեան , — ապականութիւն չտեսնէ ։
10 Ինչու որ կը տեսնէ թէ իմաստունները կը մեռնին , յիմարը ու անխելքը միասին կը կորսուին , ու իրենց ստացուածքները ուրիշներուն կը թողուն ։
11 Անոնց խորհուրդը — է , թէ իրենց տուները յաւիտեան պիտի մնան , — իրենց բնակարանները ազգէ մինչև ազգ . հերկիրները իրենց անուններովը կը կոչեն ։
12 Բայց իմարդը պատուոյ մէջ չմնար , անասուններուն նման է որ կը կորսուին ։
13 Անոնց այս ճամբան իրենց էլիմաութիւն է . սակայն անոնց ետևէն ևկողները անոնց խօսքին հաճութիւն պիտի տան ։ (Սելայ ։)
14 Անոնք ոչխարներու պէս գերեզմանը կը դրուին . մահը պիտի հովուէ զանոնք . և ուղիղները առտուանց իրենց վրայ պիտի տիրեն ու անոնց դէմքը գերեզմանը պիտի մաշեցնէ իրենց բնակարանէն ։
15 Սակայն Աստուած հերեզմանին ձեռքէն պիտի փրկէ իմ անձս , ինչու որ ինք պիտի ընդունի ։ (Սելայ ։)
16 Մի վախնար երբոր մարդ մը հարստանայ ու անոր տանը փառքը շատնայ ։
17 Վասն զի մեռնելուատենը ամենևին բան մը իր հետը պիտի չառնէ , — իր փառքը իր ետևէն պիտի չիջնէ ։
18 Թէպետև հոր անձը օրհնեց իր կենդանութեանատենը , (ու քեզ կը գովեն երբոր դուն քու անձիդ աղէկութիւն կ'ընես ։)
19 Ան — ՚ն իր նախնիքներուն ազգին պիտի երթայ . մինչև յաւիտեան Ընկյա պիտի չտեսնեն ։
20 Մարդը որ պատուոյ մէջ է ու իմաստութիւն չունի , անասուններուն կը նմանի որ կը կորսուին ։

ՍԱՂՄ · Ծ

1 Աստուծոյ վճռափաստութիւնը իր ժողովուրդին մէջը ։ 5 Անոր հրամանը սուրբերը ժողվելու համար ։ 7 Աստուած արարողութիւններուն չհամիր , 14 հապա անկեղծ շնորհակալութեան ։

Սաղմոս Ասափայ ։

1 Աստուածներուն Աստուածը՝ Տէրը խօսեցաւ , ու երկիրը կանչեց արևելքէն մինչև արևմուտք ։
2 Սիօնէն՝ գեղեցկութեան կատարելութենէն Աստուած փայլեցաւ ։
3 Մեր Աստուածը պիտի գայ ու պիտի չլռէ . հանոր առջևն մաշող կրակ , ու բոլորտիքը սաստիկ փոթորիկ պիտի ըլլայ ։
4 Երկինքը պիտի կանչէ վերէն , ու երկիրը՝ իր ժողովուրդը դատելու համար ։
5 Ինձի ժողվեցէք իմ սուրբերս , հինձի հետ զոհով ուխտ ընողները ։
6 Ու երկինքները անոր արդարութիւնը պիտի պատմեն , վասն զի Աստուած ինքը դատաւոր է ։ (Սելայ ։)
7 Լսէ , ով իմ ժողովուրդս , ու

հե · բը · 11 ։
— Սաղ · կը · 9 ։
Բ Սաղ · հը · 2 ։ Մատ · ժգ · 35 ։
Կ՚ · Իմ դարշապարներուս
Ե Ցոր · լա · 24, 25 ։ Սաղ · ծր · 7 ։ կը · 10 ։ Մար · ժ · 24 ։ ա · Տիմ · գ · 17 ։ Բ Մատ · ժգ 26 ։
Ի Ցոր · լգ · 18 ։ 19 ։
Ղ Սաղ · ԽԹ · 48 ։
Ի Ժող · բ 16 ։
Ընահ · ժա · 4 ։ Ժող · բ · 18 ։ 21 ։
Ի Ծն · գ · 17 ։ Ի Հմր 20 ։ Սաղ · լԹ · 5 ։ Բր · 7 ։
Ի Ղև · ժ · 2 · Թուա · ժգ · 35 ։ Սաղ · ղէ · 3 ։ Դատ · է · 10 ։
Բ Օր · դ · 26 ։ լա · 28 ։ լբ · 1 ։ եւ · ա · 2 ։ Միք · գ · 1 · 2 ։
Ի Բ Օր · լգ · 3 ։ Եսա · ԺԹ · 3 ։
Ղեբ · իգ · 7 ։
Ի Սաղ · դէ · 6 ։
Ը Սաղ · Ն · 7 ։
Ի Սաղ · ՃԱ · 8 ։

խօսիմ . ով Իսրայէլ , ու քեզի վկայութիւն ընեմ , որ Ե՛ս եմ Աստուած՝ քու Աստուածդ ։

8 Ես քեզ թէ Նքու զոհերուդ համար քեզ կը յանդիմանեմ , ու քու ողջակէզներուդ համար՝ որոնք միշտ իմ առջեւս են ։

9 Ես քու տունէդ զուարակ չեմ առներ , ու Նլ քու գոմերէդ նոխազներ ։

10 Ինչու որ իմն են անտառին բոլոր գազանները , հազարաւոր լեռներուն անասունները ։

11 Ես գիտեմ լեռներուն բոլոր թռչունները , ու դաշտի *գազանները իմ քովս են ։

12 Թէ որ անօթենամ՝ քեզի պիտի չըսեմ . Ե՛վասն զի աշխարհիքը ու անոր լիութիւնը իմն է ։

13 Միթէ ես ցուլերու միս կ'ուտեմ , կամ նոխազներու արիւն կը խմե՞մ ։

14 Նշնորհակալութիւն ղոհէ Աստուծոյ , ու Նքու ուխտերդ կատարէ Բարձրեալին .

15 Ու Ննեղութեան օրը ինծի կանչէ . ես քեզ պիտի ազատեմ , ու դուն Նիս պիտի փառաւորես ։

16 Սակայն Աստուած ամբարշտին կ'ըսէ ։ Քեզի ի՞նչ՝ որ դուն իմ օրէնքներս կը պատմես , ու իմ ուխտս բերանդ կ'առնես ։

17 Ցվասն զի դուն խրատը ատեցիր , ու չիմ խօսքերս ետիդ ձգեցիր .

18 Գողը տեսնելով՝ Նանոր հետ միաբանեցար , ու շնացողներուն հետ բաժին ունեցար .

19 Քու բերանդ չարութեան տուիր , ու Նքու լեզուդ նենգութիւն կը ձարէ .

20 Կը նստիս եղբօրդ դէմ կը խօսիս , մօրդ որդւոյն դէմ չարախօսութիւն կ'ընես ։

21 Աս բաները ըրիր՝ ու ես լռեցի , Նկարծեցիր թէ ես բոլորովին քեզի կը նմանիմ . Բայց Նքեզ պիտի յանդիմանեմ , ու աչքերուդ առջեւը պիտի շարեմ ։։։ ը։։֊ե֊ե֊ ։

22 Արդ իմացէք սա իկայ՝ Նով դուք Աստուած մոռցողներ , չըլլայ որ յիշ պատռեմ և ազատող մըն ալ չգտնուի ։

23 ՝Շնորհակալութիւն մատուցանողը իս կը փառաւորէ . ու ՝իր ճամբուն զգուշացողին պիտի ցուցնեմ Աստուծոյ փրկութիւնը ։

ՍԱՂՄ · Ծ Ա

1 Դաւիթ խոնարհութեամբ իր մեղքերը խոստովանելով անոնց համար թողութիւն կը խնդրէ · 6 սրբութեան համար աղօթք կ'ընէ ։ 16 Աստուած զոհերու չհաճիր · Հապա անկեծութեան ։ 18 Դաւիթ եկեղեցիին համար կ'աղօթէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի , անոր Բերսաբէին քովը մտնելէն ետքը , ՝Նաթան մարգարէին անոր եկած ժամանակը ։

1 Ողորմէ ինծի՝ ով Աստուած՝ քու ողորմութեանդ համեմատ , քու առատ գթութեանդ համեմատ ջնջէ իմ յանցանքներս ։

2 Ցիմ անօրէնութենէս բոլորովին լուա զիս , ու իմ մեղքէս իս սրբէ ։

3 Վասն զի ես կը ճանչնամ իմ յանցանքներս , ու իմ մեղքս միշտ իմ առջեւս է ։

4 Ցքեզի՝ միայն քեզի դէմ մեղանչեցի , և Նքու աչքերուդ առջեւը չարութիւն ըրի . Ցոր արդար ըլլաս խօսքերուդ մէջ , ու անարատ ըլլաս դատաստանիդ մէջ ։

5 Ահա ես անօրէնութիւնով ծրնայ , Ցու իմ մայրս մեղքով յղացաւ զիս ։

6 Ահա դուն ճշմարտութիւն կ'ուզես ներիկամուններու մէջ . ու ծածուկ տեղ իմաստութիւն պիտի դիտցընես ինծի ։

7 ՑՁոպայի մշտիկով մաքրէ զիս , ու մաքուր ըլլամ . զիս լուա , ու Նձիւնէն աւելի ճերմակ ըլլամ ։

8 Ցնծութիւն և ուրախութիւն լսել տուր ինծի , Ցիթող ցնծան ան ոսկորները որ կոտրեցիր ։

9 Ցիմ մեղքերէս երեսդ ծածկէ , ու Նբոլոր անօրէնութիւններս ջնջէ ։

10 Ցով Աստուած՝ իմ մէջս մաքուր սիրտ ստեղծէ , և իմ ներսիս դիս ուղիղ հոգի նորոգէ ։

11 Իս Ներեսէդ մի ձգեր , ու քու Նսուրբ հոգիդ ինծմէ մի հաներ ։

12 Քու փրկութեանդ ցնծութիւնը ինծի ետ դարձուր , ու ցկամաւոր հոգի մը թող հաստատէ զիս ։

13 Ամբարիշտներուն պիտի սորվեցընեմ քու ճամբաներդ , ու մեղաւորները քեզի պիտի դառնան ։

14 Ով Աստուած՝ իմ փրկութեանս Աստուածը , փրկէ զիս յարիւնհեղութենէն . յլեզուս ցնծութեամբ պիտի խօսի քու արդարութեանդ վրայով ։

15 Ով Տէր՝ իմ շրթունքներս բաց , ու բերանս պիտի պատմէ քու գովութիւնդ ։

16 Վասն զի Նզոհի չես հաճիր որ ՝ՒՒ-ի մատուցանէի . դուն ողջակէզի ՝Նիս չես հաւնիր ։

17 ՆԱստուծոյ զոհը կոտրած հոգին է . կոտրած ու խոնարհ սիրտը՝ ով Աստուած՝ դուն չես անարգեր ։

18 Քու բարեհաճութեամբդ Սիոնին բարիք ըրէ , Երուսաղէմին պարիսպները շինէ ։

* կամ՝ առաքինութիւնը ։ ։ ։ է ։
Ծ Եզ · ի · 2 ։
Է ես · ա · 11 ։ Երեմ · է · 22 ։
Ը Ով · գ · 6 ։
Ի Մի՛ք · գ · 6 ։ Գոր · ժէ · 25 ։
Ծ Եզ · ժԹ · 5 ։ ը Օր · ժ · 14 ։ Ճոր · խա 11 ։ Սաղ · իդ · 1 ։ ա Կոր · ժ · 26 ։
Ձ Ով · ժգ · 2 ։ Երր · ժգ · 15 ։
Հ ը Օր · իդ · 21 ։ Ճոր · իր · 27 ։ Սաղ · Ծղ · 11 ։ ժող · է · 4 , 5 ։
Յ Ճոր · իր · 27 ։ Սաղ · ղա · 15 ։ ճէ · 6 , 13 ։ 19 · 28 ։ Զաք · ժգ · 9 ։
Ղ Հմր 23 ։ Սաղ · իր · 23 ։
Ճ Հով · ը · 21 , 22 ։
Մ Նէհ · Թ · 26 ։
Ն Հով · ա · 32 ։
Շ ա Տիմ · ե · 22 ։
Չ Սաղ · ծր · 2 ։
Ո ժող · ը · 11 , 12 ։ Ես · իգ · 10 ։ Ծէ · 11 ։
Չ Տես Հով · ը · 4 ։
Ց Սաղ · գ · 8 ։
Ջ Ճոր · ը · 13 ։ Սաղ · Թ · 17 ։ Ես · ծա · 13 ։
Ռ Սաղ · իէ · 6 ։ Հով · ժը · 1 ։
Ս Գաղ · ջ · 16 ։

Ը Ղ · ա · 5 ։ ժը · 1 ։ ժա · 2 , 4 ։
Բ Հմր 9 ։ Ես · խդ · 25 ։ խդ · 22 ։ Կղ · ը · 14 ։
Է Երր · Թ · 14 ։ ա Ճոն · ա · 7 · 9 ։ Ճայր · ա · 5 ։
Ը Սաղ · լը · 5 , ԼԸ · 18 ։
Ի Ես · ի · 6 ։ լԹ · 9 ։ ղԼ · 6 · 19 ։ ջ · 2 ։ ը Թագ · ժը · 13 ։
Լ Ղը · ժե · 21 ։
Խ Հով · գ · 4 ։
Ծ Ճոր · ժդ · 4 ։ Սաղ · ծը · 3 ։ Ճոն · գ · 6 ։ Հով · ե · 12 ։ Եփ · ը · 3 ։
Կ Ճոր · ժդ · 4 ·
Հ Ճոր · լը · 36 ։
Ձ Ղև · ժդ · 4 , 6 · 49 ։ Թուա · ամ · 18 ։ Երր · Թ · 19 ։
Ղ Ես · ա · 18 ։
Ի Մաա · ե · 4 ։
Ն Երեմ · ժչ · 17 ։
Շ Հմր 1 ։
Չ Գոր · ժե · 9 ։ Եփե · 10 ։
Ո Ես · 14 ։ գԹ · ժգ · 23 ։
Ջ Հով · բ · 9 ։ Եփե · գ · 30 ։
Ռ ը Կոր · է · 17 ։
Ս Կա՛ · ոչ նիւ
Վ ը Թագ · ժա · 17 ։ ժը · 9 ։
Տ Սաղ · լ՛ · 28 ։
Ր Թուա · ժե · 27 · 30 ։ Սաղ · ի֊ · 6 · ե · 8 ։ Եա · ա · 11 ։ Բ բամ · է · 22 ։ Ովս · չ · 6 ։
Ց Սաղ · իգ · 18 ։ Ես · ծէ · 15 ։
Կղ · 2 ։

19 Ան ատենը պիտի հաճիս արդարութեան զոհերուն՝ ողջակէզներուն ու բոլորովին այրուած զոհերուն . ան ատենը քու սեղանիդ վրայ զուարակներ պիտի մատուցանեն ։

Սաղ. գ. 5 ։ Մաղ. գ. 3 ։

ՍԱՂՄ . ԾԲ

1 Դաւիթ Դովեկին չարութիւնը դատապարտելով՝ անոր կործանումը կը գուշակէ ։ 6 որուն վրայ արդարը պիտի ուրախանայ ։ 8 Դաւիթ Աստուծոյ վրայ ունեցած վստահութեամբը շնորհակալութիւն կը մատուցանէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Դաւիթին երգը , երբոր Դովէկ Եդովմայեցին եկաւ ու զրուցեց Սաւուղին , ու անոր ըսաւ թէ Դաւիթ Աքիմելէքին տունը մտեր է ։

Ա Թագ . իբ . 9 ։ Եզեկ . իբ . 9 ։

1 Ինչո՞ւ անօրէնութիւնով կը պարծիս՝ ո՛վ բռնաւոր . Աստուծոյ գթութիւնը ամէն օր կայ ։

2 Լեզուդ չարութիւններ կը հնարէ , սուր ածելիի պէս նենգութիւն կը գործէ .

Սաղ . ծ . 19 ։ Սաղ . ծէ . 4 ։ ծթ . 7 ։ կդ . 3 ։

3 Չարութիւնը բարութենէն աւելի կը սիրես , ստութիւնը արդարութիւն խօսելէն աւելի ։ (Սէլայ ։)

Երեմ . թ . 4 ։ 5 ։

4 Ամէն կործանման խօսքերը նենգաւոր լեզուն կը սիրես ։

5 Աստուած ալ յաւիտեան քեզ պիտի կործանէ , քեզ պիտի բռնէ ու քեզ հանէ բնակարանէդ , ու քեզ արմատէդ պիտի խլէ կենդանեաց երկրէն ։ (Սէլայ ։)

Առակ . բ . 22 ։

6 Արդարները պիտի տեսնեն ու վախնան , ու անոր վրայ պիտի ծիծաղին՝ ըսելով ,

Յոբ . իբ . 19 ։ Սաղ . լէ . 34 ։ խ . 3 ։ կդ . 9 ։ Մաղ . ա . 5 ։

7 Ահա ան մարդը՝ որ զԱստուած իրեն ամրութիւն չըրաւ , հապա իր շատ հարստութեանը վստահացաւ , իր անօրէնութիւնովը զօրացաւ ։

Սաղ . ծբ . 10 ։ Սաղ . խթ . 6 ։

8 Սակայն ես Աստուծոյ տանը մէջ կանանչ ձիթենիի պէս եմ . Աստուծոյ ողորմութեանը կը յուսամ յաւիտեանս յաւիտենից ։

Երեմ . ժա . 16 ։ Ովս . ժդ . 6 ։

9 Քեզ պիտի գովեմ յաւիտեան , որ դուն կատարեցիր . ու քու անուանդ պիտի յուսամ , վասն զի բարի է սուրբերուդ առջին ։

Սաղ . ծզ . 6 ։

ՍԱՂՄ . ԾԳ

1 Դաւիթ մարմնաւոր մարդուն ապականութիւնը կը ստորագրէ . 4 չարերը կը յանդիմանէ անոնց խղճմտանքին լուսովը . 6 Աստուծոյ փրկութեամբը կը պարծի ։

Գլխաւոր երաժշտին , Մահալաթին վրայ . Դաւիթին երգը ։

1 Անզգամը իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Աստուած չկայ . ապականեցան ու պիղծ անօրէնութիւն ըրին . մէկ մը չկայ որ աղէկութիւն ընէ ։

Սաղ . ժ . 4 ։ ժդ . 1 , Ե ։ Հռով . գ . 10 ։

2 Աստուած երկինքէն նայեցաւ մարդոց որդիներուն վրայ , որ տեսնէ թէ կա՞յ արդեօք իմաստուն մէկը որ զԱստուած փնտռէ ։

Սաղ . լգ . 13 ։ Բ Մն . ժե . 2 ։ ժթ . 3 ։

3 Ամէնքը խոտորեցան , մէկտեղ անպիտան եղան . աղէկութիւն ընող մը չկայ , մէկ մըն ալ չկայ ։

4 Միթէ չե՞ն ճանչնար անօրէնութիւն ընողները , որոնք հաց ուտելու պէս իմ ժողովուրդս կ՚ուտեն , Աստուծոյ չեն կանչեր ։

Երեմ . դ . 22 ։

5 Անոնք ան տեղը շատ վախցան՝ ուր որ վախ չկար . ինչու որ քեզ պաշարողներուն ոսկորները ցրուեց Աստուած . ամչցուցիր զանոնք , վասն զի Աստուած անարգեց զանոնք ։

Ղեւ . իզ . 17 . 36 ։ Առակ . իը . 1 ։ Եզեկ . զ . 5 ։

6 Երանի թէ Սիոնէն գար Իսրայէլին փրկութիւնը . Աստուած իր ժողովուրդը գերութենէն դարձուցած ատենը , Յակոբ պիտի ցնծայ Իսրայէլ ուրախ պիտի ըլլայ ։

Սաղ . ժդ . 7 ։

ՍԱՂՄ . ԾԴ

1 Դաւիթ Զիփացիներէն գանգատելով՝ իր փրկութեանը համար աղօթք կ՚ընէ ։ 4 Աստուծոյ օգնականութեանը վրայ վստահանալով՝ ողջակէզներ մատուցանել կը խոստանայ ։

Գլխաւոր երաժշտին , Նկինօթի վրայ . Դաւիթին երգը , ան ատենը որ Զիփացիք եկան ու ըսին Սաւուղին , Ահա Դաւիթ մեր քովը պահուած է ։

Ա Թագ . իգ . 19 ։ իզ . 1 ։

1 Ո՛վ Աստուած՝ քու անունովդ զիս ազատէ՝ , ու քու զօրութիւնովդ իրաւունք ըրէ ինծի ։

2 Ո՛վ Աստուած՝ լսէ՝ իմ աղօթքս , բերնիս խօսքերուն ականջ դիր .

3 Վասն զի օտարները իմ վրաս ելան , ու բռնաւորները կը փնտռեն իմ անձս . զԱստուած իրենց առջեւը չդրին ։ (Սէլայ ։)

Սաղ . ձզ . 14 ։

4 Ահա Աստուած ինծի օգնական է . Տէրը իմ հոգիիս պաշտպաններուն հետ է ։

Սաղ . ճժը . 7 ։

5 Չարութիւնը թշնամիներուս վրայ պիտի դարձնէ . քու ճշմարտութեամբդ կորսնցուր զանոնք ։

Սաղ . ձթ . 49 ։

6 Ես իմ կամքովս քեզի զոհ պիտի մատուցանեմ . ո՛վ Տէր՝ քու անունդ պիտի գովեմ , ինչու որ բարի է ։

Սաղ . ծբ . 9 ։

7 Վասն զի ամէն նեղութենէ զիս փրկեց , ու իմ աչքս թշնամիներուս վրայ տեսաւ ։

Սաղ . ծթ . 10 ։ ղբ . 11 ։

ՍԱՂՄ . ԾԵ

1 Դաւիթ իր աղօթքին մէջ իր երկիւղալի վիճակին համար կը գանգատի ։ 9 Իր թշնամիներուն դէմ կ՚աղօթէ , ու անոնց չարութեանը ու նենգութեանը համար կը գանգատի ։ 16 Ինքզինքը կը մխիթարէ՝ յուսալով որ Ա-

տուած զինքը պիտի պաշտպանէ, ու իր թշնամիները ամօթով պիտի ընէ։

Գլխաւոր երաժշտին, Նկինօթի վրայ. Դաւիթին երգը։

1 Ո՛վ Աստուած՝ ականջ դիր իմ աղօթքիս, ու իմ խնդրուածքէս քու երեսդ մի՛ ծածկեր։

2 Մտիկ ըրէ ու պատասխանէ՛ ինծի. ᵃիմ գանգատովս ᵇկը մոլորիմ ու կը խռովիմ,

ᵃ Եփ. լս. 14։
ᵇ Կամ՝ կը տրտմիմ

3 Թշնամիին ձայնէն — ամբարշտին նեղութենէն տալէն. ᶜինչու որ իմ վրաս անիրաւութիւն կը բերեն, ու բարկութիւնով զիս կը հալածեն։

ᶜ Բ Թագ. ժզ. 7, 8։

4 ᵈՍիրտս դողաց իմ ներսիդիս, ու մահուան արհաւիրքները իմ վրաս ինկան։

ᵈ Սաղ. ճժզ. 3։

5 Վախ ու դող եկաւ իմ վրաս, ու սոսկումը զիս ծածկեց։

6 Ու ըսի, Երանի թէ աղաւնիի նման թեւեր ունենայի, որ թռչէի ու հանգիստ ըլլայի։

7 Ահա հեռուն կը փախչէի, անապատին մէջ կը բնակէի։ (Սէլա։)

8 Սաստիկ հովէն — փոթորիկէն իմ փախչիլս կ՚արտորցընէի։

9 Ո՛վ Տէր, կորսընցուր, անոնց լեզուները բաժնէ. վասն զի քաղաքին մէջը ᵉբռնութիւն ու կռիւ տեսայ։

ᵉ Երեմ. զ. 7։

10 Ցորեկ ու գիշեր անոր չորս կողմը՝ անոր պարիսպներուն վրայ կը պըտըտին. անօրէնութիւն ու չարիք կայ անոր մէջը։

11 Անոր մէջը եղեռնագործութիւն կայ. և բռնութիւնը ու նենգութիւնը անոր հրապարակներէն չեն զատուիր։

12 ᶠԻնչու որ թշնամին չէր զիս նախատողը, որ համբերէի. ᵍո՛չ ատողը չէր ᵍիմ վրաս հպարտացողը, որ անկէ պահուէի.

ᶠ Սաղ. խա. 9։
ᵍ Սաղ. լե. 26։ լը. 16։

13 Հապա դուն ո՛վ մարդ՝ իմ հաւասարս, ʰիմ ընկերս ու ճանչւորս,

ʰ Բ Թագ. ժե. 12։ ժզ. 23։ Սաղ. խա. 9։ Երեմ. թ. 4։

14 Որ իրարու հետ անուշ խօսակցութիւն կ՚ընէինք, — ⁱբազմութեան հետ Աստուծոյ տունը կ՚երթայինք։

ⁱ Սաղ. խբ. 4։

15 Մահը յանկարծ անոնց վրայ պիտի հասնի, — ʲողջ ողջ գերեզմանը պիտի իջնեն. վասն զի իրենց բնակարաններուն — իրենց մէջը չարութիւն կայ։

ʲ Թուոց. ժզ. 30։

16 Իսկ ես Աստուծոյ պիտի կանչեմ, ու Տէրը զիս պիտի փրկէ։

17 ᵏԻրիկունը՝ առտուն ու կէս օրը պիտի բողոքեմ ու հառաչեմ, և անիկայ պիտի լսէ իմ ձայնս։

ᵏ Դան. զ. 10։ Ղուկ. ժը. 1։ Գործ. գ. 1։ ժ. 3, 9, 30։ ա Թես. ե. 17։

18 Խաղաղութիւնով կը փրկէ իմ անձս ինծի դէմ եղած պատերազմէն. ˡինչու որ շատերը կան իմ քովս։

ˡ Բ Մն. լբ. 7, 8։

19 Աստուած պիտի լսէ, ու ᵐյաւիտենականութեան մէջ բնակողը պիտի ցածցընէ զանոնք. (Սէլա.) որովհետև չեն փոխուիր անոնք, ու Աստուծմէ չեն վախնար։

ᵐ Բ Օր. լգ. 27։

20 ⁿՁեռքը ᵒիրեն հետ հաշտուածներուն վրայ երկընցուց. իր ուխտը աւրեց։

ⁿ Գոր. ժբ. 1։
ᵒ Սաղ. է. 4։

21 ᵖԱնոր բերնին խօսքերը կոզիէն կակուղ են, բայց անոր սրտին մէջը պատերազմ կայ. անոր խօսքերը ձէթէն կակուղ են, բայց մերկ սուրեր են։

ᵖ Սաղ. իը. 3։ ծէ. 4։ կը. 4։ կգ. 3։ Առակ. ե. 3, 4։ ժբ. 18։

22 ᵠՔու հոգդ Տէրոջը վրայ ձգէ, ու ան քեզ պիտի խնամէ. ʳանիկայ յաւիտեան սասանութիւն չտար արդարին։

ᵠ Սաղ. լէ. 5։ Մատ. զ. 25։ Ղուկ. ժբ. 22։ ա Պետ. ե. 7։
ʳ Սաղ. լէ. 24։

23 Բայց դուն ո՛վ Աստուած՝ անոնք ապականութեան գուբին մէջը պիտի իջեցընես. ˢարիւնահեղ ու նենգաւոր մարդիկ ᵗօրերնուն կէսին պիտի չհասնին, սակայն ես քեզի պիտի յուսամ։

ˢ Սաղ. ե. 6։
ᵗ Յոբ. ժե. 32։ Առակ. ժ. 27։ Ժող. է. 17։

ՍԱՂՄ. ԾԶ.

1 Դաւիթ Աստուծոյ խօսքին վրայ վստահանալով՝ իր աղօթքին մէջ իր թշնամիներուն համար կը գանգատի։ 9 Կը խոստովանի թէ իր յոյսը Աստուծոյ խօսքին վրայ է, ու կը խոստանայ որ զԱնիկայ գովէ։

Գլխաւոր երաժշտին, Եօնաթ էլէմ րէհօգիմին վրայ. Դաւիթին երգը, երբոր Փղշտացիք ᵃԳեթի մէջ բռնեցին զանիկայ։

ᵃ ա Թագ. իա. 11։

1 Ո՛վ Աստուած՝ ᵇողորմէ՛ ինծի, վասն զի մարդը կ՚ուզէ զիս կլլել. ամէն օր պատերազմ ընելով զիս կը նեղէ։

ᵇ Սաղ. ծե. 1։

2 Թշնամիներս ամէն օր ᶜկ՚ուզեն զիս կլլել. վասն զի շատ մարդիկ ᵈամբարտաւանութիւնով ինծի հետ կը մարտնչին։

ᶜ Սաղ. ծե. 3։
ᵈ Կամ՝ բարձրէն, կամ՝ ո՛վ Բարձրեալ

3 Վախցած օրս քեզի պիտի յուսամ։

4 ᵉԱստուծով պիտի գովեմ իր խօսքը. Աստուծոյ կը յուսամ, ᶠպիտի չվախնամ. մարմինը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել։

ᵉ Հռմ. 10, 11։
ᶠ Սաղ. ճժը. 6։ Եբ. ԺԳ. 6։ Երբ. ժգ. 6։

5 Ամէն օր իմ ᵍբաներուս վնաս կուտան. իմ վրայովս անոնց բոլոր խորհուրդները չարիքի համար են։

ᵍ Կամ՝ խօսքերս կը ծռեն.

6 ʰԿը ժողվուին ու կը պահուին, իմ շաւիղներս կը դիտեն, վասն զի ⁱիմ անձիս կը սպասեն։

ʰ Սաղ. ժթ. 3։ ծի. 2։
ⁱ Սաղ. կա. 10։

7 Միթէ անօրէնութիւնով անոնց փրկութիւն կ՚ըլլա՞յ. բարկութիւնով ժողովուրդները վա՛ր ձգէ, ո՛վ Աստուած։

8 Իմ թափառական պտըտիլս համբեցիր, արցունքներս քու տիկիդ մէ՛ջը դիր. ʲմիթէ անոնք քու գրքիդ մէջը գրուած չե՞ն։

ʲ Մաղ. գ. 16։

9 Քեզի կանչած օրս ետ պիտի

դառնան իմ թշնամիներս . ասիկայ գիտեմ , ինչու որ Ե Աստուած ինծի հետ է ։

10 Ը Աստուծով պիտի գովեմ էր խօսքը , Տէրոջմով պիտի գովեմ էր խօսքը ։

11 Աստուծոյ կը յուսամ , պիտի չվախնամ . մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել ։

12 Ո՛վ Աստուած՝ քու ուխտերդ իմ վրաս են . քեզի շնորհակալութիւններ պիտի հատուցանեմ ։

13 Որովհետև էիմ անձս մահուանէ ազատեցիր , ոտքերս ալ գայթակղելէն չե՞ս ազատեր , որ Աստուծոյ առջևը քալեմ Ի կենդանիներուն լոյսին մէջ ։

ՍԱՂՄ · ԾԻ

1 Դաւիթ ապօթքի մէջ Աստուծոյ դիմելով իր վտանգաւոր վիճակին համար կը գանգատի ։ 7 Ինքզինքը կը քաջալերէ որ զԱստուած գովէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . *Ալթաշխէթ , Դաւիթին երգը , ե Սաւուղին երեսէն դէպ ՚ի քարայրը փախած ատենը ։

1 Ողորմէ՛ ինծի՛ ով Աստուած , ողորմէ՛ ինծի , վասն զի իմ անձս քեզի կը յուսայ . ու էքու թևերուդ հովանաւորութեանը պիտի ապաւինիմ , մինչև որ թշուառութիւնները անցնին ։

2 Բարձրեալ Աստուծոյն պիտի աղաղակեմ , Էինծի համար գործող Աստուծոյն ։

3 Ե Երկինքէն պիտի խրկէ ու փրկէ զիս , Ընէ՛ Էիս կլլել ուզողը ինձ նախատէ . (Սէլայ .) Աստուած Ըպիտի խրկէ իր ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը ։

4 Իմ անձս առիւծներու մէջ է . բոց փչող մարդոց որդիներուն ձէջը կը պառկիմ , Ընորոնց ակռաները նիզակներ ու նետեր են , և Ը անոնց լեզուները սրած թուրեր են ։

5 Ո՛վ Աստուած՝ էերկինքց վրայ բարձրացիր . քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ ։

6 Ե Իմ քայլերուս որոգայթ պատրաստեցին ; անձս վար ծռեցաւ . փոս փորեցին առջևս , ա՛ իրենք ինկան անոր մէջը ։ (Սէլայ ։)

7 Ը Սիրտս պատրաստ է՝ ով Աստուած , սիրտս պատրաստ է . պիտի երգեմ ու սաղմոս պիտի ըսեմ ։

8 Ընթընցիր՝ Ը ով իմ փառքս . արթընցիր՝ ով տաւիղ ու քնար . ես կանուխ պիտի արթննամ ։

9 Ո՛վ Տէր՝ Ժողովրդոց մէջը քեզ պիտի գովեմ . Սաղմոս պիտի երգեմ քեզի ազգերուն մէջ .

10 Վասն զի մեծ է քու ողորմութիւնդ մինչև երկինքը , ու քու ճշմարտութիւնդ մինչև ամպերը ։

11 Երկինքց վրայ բարձրացիր՝ ով Աստուած , քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ ։

ՍԱՂՄ · Ծ Ը

1 Դաւիթ կը յանդիմանէ անիրաւ դատաւորները . 3 չարերուն բնութիւնը կը տարբերէ . 6 զանոնք Աստուծոյ դատաստանին կը յանձնէ , 10 որուն վրայ արդարը պիտի ուրախանայ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Ալ թաշհէթ , Դաւիթին երգը ։

1 Արդարութեան † անբարբառ արդարութիւն կը խօսիք . ուղղութեամբ դատաստան կը տեսնէք , ով մարդոց որդիներ ։

2 Ցիրաւի սրտով անօրէնութիւններ կը գործէք . երկրի վրայ Բ ձեռքերնուդ բռնութիւնը կը կշռէք ։

3 Ե Ամբարիշտները էբնէն մօրը արգանդէն խոտորեցան . որովայնէն կը մոլորին՝ սուտ խօսելով ։

4 Տ Անոնց թոյնը օձի թոյնի պէս է , Էխուլ խժի պէս՝ որ կը դոցէ իր ականջները ,

5 Որ չլսեր թովիչներուն ձայնը , թէև վարպետութեամբ կախարդութիւն կ՚ընեն ։

6 Ո՛վ Աստուած՝ Ը անոնց ակռաները իրենց բերաններուն մէջը փշրէ . ով Տէր՝ առիւծի կորիւններուն ժանիքները կոտրտէ ։

7 Էթող անոնք հալին ջուրերու պէս՝ որ կը վազեն . Էրբոր իրենց աղեղները կը լարեն , թող կոտրըտին .

8 Խխունջի պէս՝ որ քալած ատենը կը հալի . Ըկնկան մը վիժած զաւակին պէս արևը չտեսնեն ։

9 Ձեր կաթսաները փուշերուն էբուխը զգալէն առաջ , թէ թարմ և թէ այրուող Ը՝ էբրը Բ փոթորիկով պիտի ցրուէ ։

10 Ը Արդարը պիտի ուրախանայ , երբոր վրէժխնդրութիւնը տեսնէ . Էիր ոտքերը ամբարշտին արեանը մէջ պիտի լուայ ։

11 Ըու մարդը պիտի ըսէ թէ Իրաւցընէ արդարին համար վարձք կայ . իրաւցընէ Աստուած կայ , որ Էերկրի վրայ դատաւոր է ։

ՍԱՂՄ · Ծ Թ

1 Դաւիթ իր թշնամիներէն ազատ ըլլալու համար ապօթք կ՚ընէ . 6 անոնց անգթութեանը համար կը գանգատի . 8 Աստուծոյ կ՚ապաւինի . 11 անոնց դէմ կ՚ապօթէ . 16 զԱստուած կը գովաբանէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Ալ թաշհէթ , Դաւիթին երգը , ե՛ան ատենը որ Սաւուղ մարդիկ իրկեց , ու տունը պաշարեցին որ մեռցընեն զանիկայ ։

Բ Հռով · ը · 31 ։
Բ Հմր 4 ։
Ե Սադ · ճժգ · 8 ։
Ը Ցար · լդ · 30 ։

* Ցե՛ս կորնթացիներ ։
ե ա Թագ · իր · 1 ։ իգ · 3 ։ Սադ · ճխր · ին վերնագիրը ։
Բ Սադ · ծգ · 1 ։
Է Սադ · ժէ · 8 ։ կգ · 7 ։
Տ Ես · իգ · 20 ։
Ի Սադ · ճլը · 8 ։
Ղ Սադ · ճխգ · 5 · 7 ։
Ի Սադ · ծգ · 1 ։
Ը Սադ · խ · 11 ։ խգ · 3 ։ կա · 7 ։
Բ Առակ · լ · 14 ։
Ե Սադ · ծե · 21 ։ կգ · 3 ։
Է Հմր 11 ։ Սադ · ճը · 5 ։
Ղ Սադ · է · 15 ։ 16 ։ թ · 15 ։
Ի Սադ · ճը · 1 ։ ճ ։
Ե Սադ · ժգ · 9 ։ լ · 12 ։ ճը · 1 ։ 2 ։
Է Սադ · ճը · 3 ։
Ը Սադ · լգ · 5 ։ նա · 19 ։ ճգ · 11 ։ ճը · 4 ։

Ե Հմր 5 ։
— Սադ · ծե · ին վերնագիրը ։
† Կ՚ար · դնաք
Բ Սադ · դդ · 20 ։ Եա · ժ · 1 ։
Է Սադ · ծա · 5 ։ Եա · խը · 8 ։
Տ Սադ · ճխ · 3 ։ Ժող · ժ · 11 ։
Ի Երեմ · ը · 17 ։
Ղ Ցար · գ · 10 · Սադ · գ · 7 ։
Ի Ցես · է · 5 ։ Սադ · ճժր · 10 ։
Ը Ցար · գ · 16 ։ Ժող · գ · 3 ։
Բ Առակ · ժ · 25 ։
Ե Սադ · ծր · 6 · կդ · 10 ։ Ղէ · 42 ։
Է Սադ · կը · 23 ։
Ը Սադ · գր · 15 ։
Ի Սաղ · կէ · 4 ։ ղգ · 13 ։ ղը · 9 ։
— ա Թագ · ժթ · 11 ։

ա Սաղ. ժը. 48։

1 Թշնամիներէս զիս փրկէ՝ ով իմ Աստուածս . իմ վրաս ելլողներէն զիս վեր վերցուր ։
2 Անօրէնութիւն գործողներէն զիս ազատէ , ու արիւնահեղ մարդիկներէն զիս փրկէ .

բ Սաղ. ծզ. 6։
գ Առակ. իզ. 12։

3 Ինչու որ ահա իմ անձիս համար դարանը մտան . բզօրաւոր մարդիկ իմ վրաս ժողվուեցան , գոչ թէ մեղքիս ու յանցանքիս համար՝ ով Տէր ։

դ Սաղ. լե. 23։ Խզ. 23։

4 Մեղք չունեցած ատենս վազեցին ու պատրաստուեցան . դարթընցիր զիս դիմաւորելու ու նայէ ։
5 Ով Տէր Աստուած զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի , արթընցիր բոլոր հեթանոսները քննելու . չար անօրէններուն բնաւ մի ողորմիր ։ (Սէլայ ։)

ե Հմր 14։

6 եԱնոնք իրիկուան ետ կը դառնան , շան պէս կ'ոռնան , ու քաղաքին չորս կողմը կը պտըտին ։

զ Սաղ. ծէ. 4։ Առակ. ժը. 18։

7 Ահա իրենց բերնէն չարութիւն դուրս կը թափեն . զանոնց շրթունքներուն վրայ սուրեր կան . ինչու որ կ'ըսեն Թէ Ո՞վ պիտի լսէ ։

է Սաղ. ժ. 11. 13։ Կզ. 5։ Տզ. 11։ Ղզ. 7։

8 Բայց ըդուն՝ ով Տէր՝ անոնց վրայ պիտի ծիծաղիս . բոլոր հեթանոսները ծաղր պիտի ընես ։

ը Առակ. ժթ. 16։ Սաղ. բ. 4։
* Կամ՝ անոր զօրութիւնը

9 Ով *իմ զօրութիւնս՝ քեզի պիտի սպասեմ ։ թՎասն զի Աստուած է իմ ապաւէնս ։

թ Հմր 17։ Սաղ. կբ. 2։
ժ Սաղ. խա. 3։

10 Ողորմութեանս Աստուածը ժինծի պիտի հասնի . Աստուած իպիտի ցուցնէ ինծի թշնամիներուս կործանումը ։

ի Սաղ. ծզ. 7։ Ղր. 11։ Ճժը. 8։

11 լՄի մեռցըներ անոնք , որ ժողովուրդս չմոռնայ . զանոնք ցիրուցան ըրէ քու զօրութեամբդ , ու վար ձգէ զանոնք ։ ով Տէր՝ մեր վահանը ։

լ Ծն. դ. 12. 15։
խ Առակ. ժբ. 13։ ծը. 7։

12 Անոնք խիրենց բերաններուն մեղքին — շրթունքներուն խօսքին համար՝ իրենց ամբարտաւանութեանը մէջ թող բռնուին . նաև անէծքին ու սուտին համար որ կը խօսին ։

ծ Սաղ. է. 9։
կ Սաղ. ձզ. 18։

13 ծԿորսնցուր բարկութիւնով , կորսնցուր զանոնք՝ որ ոչնչանան , ու կգիտնան թէ Աստուած կը տիրէ Յակոբին վրայ մինչև երկրի ծայրերը ։ (Սէլայ ։)

հ Հմր 6։

14 հԱնոնք իրիկուան ետ պիտի դառնան , շան պէս պիտի ոռնան , ու քաղաքին չորս կողմը պտըտին .

ձ Յոբ. ժե. 23։ Սաղ. ճթ. 10։

15 ձՈւտելիքի համար պիտի թափառին . թէ որ չկշտանան՝ գիշերը անանկ անցընեն ։
16 Բայց ես քու զօրութիւնդ պիտի երգեմ , ու առտուանց քու ողորմութիւնդ պիտի գովեմ . վասն զի դուն ինծի պաշտպան եղար , ու ապաւէն՝ իմ նեղութեանս օրը ։

ա Սաղ. ժբ. 1։
բ Հմր 9. 10։

17 աՈվ իմ զօրութիւնս՝ քեզի սաղմոս պիտի երգեմ . բինչու որ իմ պաշտպանս Աստուած է՝ իմ ողորմութեանս Աստուածը ։

ՍԱՂՄ . Կ

1 Դաւիթ առջի պատիժները կը յիշատակէ . 4 Երբ բարի յուսով մը ազատութեան համար կ'աղօթէ . 6 Աստուծոյ խոստմունքներովը զինքը մխիթարելով անկէ օգնութիւն կը խնդրէ ։

— Տես Սաղ. Զ. ին վերնագիրը։
Բ Բ Թագ. ը. 3. 13։ Ա Մն. ժը. 3. 12։

Գլխաւոր երաժշտին . — Շուշան Էտութի վրայ . Դաւիթին երգը , սորվեցնելու համար . Բան ատենը որ պատերազմեցաւ Միջագետքի Ասորւոց ու Սուբայի Ասորւոց հետ ու Յովաբ ետ դառնալով՝ Եդովմայեցիներէն տասներկու հազար հոգի զարկաւ Աղի ձորին մէջ ։

գ Սաղ. խդ. 9։
դ Բ Մն. է. 14։
ե Սաղ. հա. 20։
զ Եսա. ծա. 17. 22։ Երեմ. իե. 15։
է Սաղ. ի. 5։
† Կամ՝ որ փախչին աղեղին երեսէն։

1 Ով Աստուած , գմեզ երես ձգեցիր , մեզ ցրուեցիր — բարկացար . մեզի դարձիր ։
2 Երկիրը դողացուցիր . անիկայ պատռեցիր . դանոր փլած տեղուանքը նորոգէ , ինչու որ կ'երերայ ։
3 եՔու ժողովուրդիդ խստութիւն ցուցուցիր , զմեզի թմրութեան գինի խմցուցիր ։
4 էՔեզմէ վախցողներուն դրօշակ տուիր , †ճշմարտութեան համար վերցնելու . (Սէլայ .)

ը Սաղ. ճը. 6 . ...
թ Սաղ. ձթ. 35։
‡ Կամ՝ իր սրբարանին մէջ

5 ըՈր քու սիրելիներդ փրկուին . աջ ձեռքովդ ապրեցուր , ու պատասխան տուր ինծի ։
6 Աստուած թ‡իր սրբութիւնովը խօսեցաւ . ես պիտի ցնծամ , ժՍիւքեմը պիտի բաժնեմ , ու իՍոկքոթի հովիտը պիտի չափեմ ։

ժ Ծն. ժբ. 6։
ի Յեսու. ժզ. 27։
լ Տես Բ Օր. լգ. 17։
խ Ծն. խթ. 10։

7 Իմս է Գաղաադը , ու իմս է Մանասէն . լԵփրեմը գլխուս զօրութիւնն է . խՅուդան իմ օրէնսդիրս է .

ծ Բ Թագ. ը. 2։
կ Սաղ. ճը. 9։ Բ Թագ. ը. 14։
հ Բ Թագ. ը. 1։

8 ծՄովաբը իմ լուացուելու ամանս է . կԵդովմի վրայ պիտի ձգեմ իմ մուճակս . հով Փղշտացիք՝ ինծի համար ձայնով ցնծացէք ։

ձ Հմր 1։ Սաղ. խդ. 9։ ճը. 11։
ղ Եսա. է. 12։

9 Ո՞վ պիտի տանի զիս պարսպաւոր քաղաքը . ո՞վ պիտի առաջնորդէ ինծի մինչև Եդովմ ։
10 Չէ՞ որ դուն՝ ով Աստուած , ձոր երեսէ ձգեցիր մեզ , ու ղմեր զօրքերուն հետը չելար՝ ով Աստուած ։

ճ Սաղ. ճժը. 8։
մ Թուոց իդ. 18։

11 Նեղութեան մէջէն մեզի օգնութիւն տուր , վասն զի ճփուճ է մարդուն փրկութիւնը ։
12 Աստուծով մքաջութիւն պիտի ընենք . ու ան յպիտի կոխէ մեր թշնամիները ։

յ Եսա. ... 3։

ՍԱՂՄ . ԿԱ

1 Դաւիթ իր փորձառութենէն քաջալերուելով՝ Աստուծոյ կը դիմէ . 4 յաւիտեան անոր ծա-

տայնելու ուխտ կ'ընէ՝ անոր խոստմունքներուն համար ։

Գլխաւոր երաժշտին, Նկինօթի վրայ. Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Աստուած՝ լսէ իմ աղաղակս, ու մտիկ ըրէ իմ աղօթքս ։

2 Երկրին ծայրէն քեզի պիտի կանչեմ, սրտիս մարելու ատենը. ինծմէ բարձր եղած վէմին առաջնորդէ զիս ։

3 Ինչու որ դուն ինծի ապաւէն մը եղար, ու ամուր աշտարակ մը՝ թշնամիին երեսէն ։

4 Քու խորանիդ մէջը պիտի բնակիմ ես յաւիտեան. քու թեւերուդ հովանաւորութեանը տակը պիտի ապաւինիմ ։ (Սէլա ։)

5 Ինչու որ դուն ո՛վ Աստուած՝ լսեցիր իմ ուխտերս. քու անունէդ վախցողներուն ժառանգութիւնը ինծի տուիր ։

6 Թագաւորին օրերուն վրայ օրեր պիտի աւելցրնես. անոր տարիները իբրեւ ազգէ մինչեւ ազգ պիտի ըլլան ։

7 Անիկայ յաւիտեան Աստուծոյ առջին պիտի նստի. ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն պատրաստէ որ զանիկայ պահպանեն ։

8 Այսպէս սաղմոս պիտի երգեմ քու անուանդ յաւիտեան, որ ամէն օր ուխտերս կատարեմ ։

ա Առակ. ժը. 10 ։
բ Սաղ. իէ. 4 ։
գ Սաղ. ժէ. 8 ։ ծէ. 1 ։ ղա. 4 ։
դ Սաղ. իա. 4 ։
ե Սաղ. խ. 11 ։ Առակ. ի. 28 ։

ՍԱՂՄ. ԿԲ

1 Դաւիթ իր յոյսը Աստուծոյ վրայ դնելով՝ իր թշնամիները յուսահատ կ'ընէ. 5 նոյն յուսով բարեպաշտները կը քաջալերէ. 9 կը հաստատէ թէ աշխարհի բաներուն վստահիլ պէտք չէ, 11 և թէ կարողութիւնը ու ողորմութիւնը Աստուծոյ կը վերաբերի ։

Գլխաւոր երաժշտին, Իդիթունին վրայ. Սաղմոս Դաւթի ։

1 Յիրաւի իմ անձս լուիկ կը սպասէ Աստուծոյ, անկէ է իմ փրկութիւնս.

2 Յիրաւի ան է իմ վէմս ու փրկութիւնս. իմ ապաւէնս է, շատ պիտի չսասանիմ ։

3 Մինչեւ ե՞րբ մարդու վրայ կը յարձակիք. դուք ամէնքդ պիտի կոտրտէք զանիկայ ինկած պատի ու խախտած ցանկի պէս ։

4 Արդարեւ իր պատիւէն ձգելու խորհուրդ կ'ընեն. ստութիւն կը սիրեն. իրենց բերնովը կ'օրհնեն, բայց իրենց սրտովը կ'անիծեն ։ (Սէլա ։)

5 Ո՛վ իմ անձս՝ միայն Աստուծոյ սպասէ, վասն զի անկէ է իմ յոյսս ։

6 Յիրաւի ան է իմ վէմս ու փրկութիւնս. իմ ապաւէնս է, պիտի չսասանիմ ։

7 Աստուծմէ է իմ փրկութիւնս ու փառքս. իմ զօրութեանս վէմը ու իմ ապաւէնս Աստուած է ։

8 Ամէն ժամանակ անոր յուսացէք՝ ո՛վ ժողովուրդ, անոր առջին սրտերնիդ թափեցէք. Աստուած ապաւէն է մեզի ։ (Սէլա ։)

9 Արդարեւ ռամիկ մարդիկը փուճ են, ազնուական մարդիկը սուտ են. թէ որ կշիռքի մէջ դրուելու ըլլան, ամէնքն ալ ունայնութենէն թեթեւ են ։

10 Հարստահարութեան մի՛ յուսաք, ու յափշտակութեան վրայ փուճ յոյս մի՛ դնէք. հարստութիւնը թէ որ շատնայ, անոր վրայ սիրտ մի՛ դնէք ։

11 Մէկ անգամ խօսեցաւ Աստուած. երկու անգամ լսեցի ասիկայ, թէ զօրութիւնը Աստուծոյ է ։

12 Ողորմութիւնն ալ քուկդ է՝ ո՛վ Տէր, ինչու որ ամէն մէկուն իր գործքին համեմատ հատուցում կ'ընես ։

ա Մն. իե. 1, 3 ։
բ Սաղ. լդ. 20 ։
գ Հռ. 6 ։
դ Սաղ. լէ. 24 ։
ե Եփ. Լ. 13 ։
զ Սաղ. իը. 3 ։
է Հռ. 1, 2 ։
ը Երեմ. գ. 23 ։
ա Թագ. ա. 15 ։ Սաղ. իր. 4 ։ Ովր. ր. 19 ։
բ Սաղ. ժբ. 2 ։
գ Սաղ. լթ. 5, 11 ։ Եսա. խ. 15, 17 ։ Հռով. դ. 4 ։
դ Յոր. լա. 25 ։ Սաղ. ծր. 7 ։ Ղուկ. ժբ. 15 ։ ա Տիմ. զ. 17 ։
ե Յոբ. լգ. 14 ։
զ Յայտ. ժթ. 1 ։
է Սաղ. ձգ. 15 ։ Ճգ. 8 ։ Դան. թ. 9 ։
ը Յոբ. լդ. 11 ։ Առակ. իդ. 12 ։ Երեմ. լբ. 19 ։ Եզեկ. է. 37 ։ լդ. 20 ։ Մատ. ժզ. 27 ։ Հռով. բ. 6 ։ ա Կոր. գ. 8 ։ բ Կոր. ե. 10 ։ Եփ. զ. 8 ։ Կող. գ. 25 ։ ա Պետ. ա. 17 ։ Յայտ. իբ. 12 ։

ՍԱՂՄ. ԿԳ

1 Դաւիթին փափաքը Աստուծոյ համար. 4 անոր Աստուած օրհնելուն կերպը. 9 իր թշնամիներուն կործանմանը, ու իր ապահովութեանը վրայով իր վստահութիւնը ։

Սաղմոս Դաւթի, երբոր ինքը Յուդայի անապատին մէջն էր ։

1 Ո՛վ Աստուած՝ դուն ես իմ Աստուածս, ես առտուանց քեզ կը փնտռեմ. հոգիս կը ծարաւի քեզի, ու մարմինս քեզի կը փափաքի չոր ու ծարաւ տեղը, ուր որ ջուր չկայ.

2 Քու զօրութիւնդ ու փառքդ տեսնելու համար, ինչպէս որ քեզ տեսած եմ սրբարանին մէջը ։

3 Որովհետեւ քու ողորմութիւնդ կեանքէն աղէկ է. իմ շրթունքներս քեզ պիտի գովեն ։

4 Ասանկ պիտի օրհնեմ քեզ իմ կենացս մէջ. քու անունովդ ձեռքերս վեր պիտի վերցնեմ ։

5 Իբր թէ ճարպով ու պարարտութիւնով պիտի կշտանայ իմ անձս, ու ցնծութեան շրթունքներով պիտի գովէ քեզ իմ բերանս.

6 Երբոր անկողինիս վրայ քեզ կը յիշեմ, գիշերուան պահերուն մէջ քու վրայովդ կը մտածեմ.

7 Վասն զի ինծի օգնական եղար, ու քու թեւերուդ հովանաւորութեանը տակը պիտի ցնծամ ։

8 Իմ անձս քեզի հետեւելով կը յարի, քու աջ ձեռքդ զիս կը պահէ ։

9 Բայց անոնք որ իմ անձս կը փնտռեն զանիկայ կորսնցնելու համար, գետնին խորունկ տեղերը պիտի մտնեն.

ա Թագ. իր. 5 ։ իդ. 14, 15, 16 ։
բ Սաղ. իր. 2 ։ Ճդ. 2 ։ Ճխզ. 6 ։
գ Տն. Թագ. գ. 21 ։ ա Մն. ժզ. 11 ։ Սաղ. իէ. 4 ։ Հը. 61 ։
դ Սաղ. Լ. 5 ։
ե Սաղ. Ճդ. 33 ։ Ճխզ. 2 ։
զ Սաղ. Լզ. 8 ։
է Սաղ. իր. 8 ։ Ճժթ. 55 ։ Ճխթ. 5 ։
ը Սաղ. կա. 4 ։

10 ᴾՍուրի պիտի մատնուին, ᵠաղուէսներուն բաժին պիտի ըլլան ։
11 Բայց Թագաւորը Աստուծով պիտի ուրախանայ, ᵟանով երդում ընողներուն բոլորը պիտի պարծին. իսկ ստախօսներուն բերանը պիտի պապանձի ։

ՍԱՂՄ · ԿԴ

1 Դաւիթ իր թշնամիներէն գանգատ ընելով՝ փրկութեան համար կ'աղօթէ. 7 կը մարգարէանայ թէ իր թշնամիներուն յայտնի կերպով կործանումը ինքը պիտի տեսնէ, անանկ որ արդարը անոր վրայ ուրախանայ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Աստուած՝ լսէ՛ իմ ձայնս իմ գանգատելու ատենս . թշնամիին վախէն իմ կեանքս պահպանէ ։
2 Ծածկէ՛ զիս չարերուն ժողովքէն, անօրէնութիւն գործողներուն բազմութենէն,
3 ᵃՈրոնք իրենց լեզուները թուրի պէս կը սրեն, ᵇիրենց նետերը կը քաշեն, ᵃդառն խօսքեր են,
4 Գաղտուկ տեղէն անմեղին նետելու համար . յանկարծակի անոր կը նետեն ու չեն վախնար ։
5 ᵈԻրենց մէջը չար խօսքեր կը հաստատեն . գաղտնի որոգայթներ դընելու համար կը խօսին, ᵉկ'ըսեն թէ Անոնք ո՞վ պիտի տեսնէ ։
6 Անօրէնութիւն կը փնտռեն, ᶠ"Ըսածնիս կատարեցինք մեր խորհած խորհուրդը". մարդուն ներսը և սիրտը խորունկ է ։
7 ᵍԲայց Աստուած անոնք պիտի զարնէ նետով, անոնք յարկարծ պիտի վիրաւորին ։
8 Ու ʰիրենց լեզուն իրենց վրայ պիտի հանդպցընեն . ⁱամէն անոնք տեսնողները պիտի փախչին ։
9 Ու բոլոր մարդիկ պիտի վախնան, ու ᵏԱստուծոյ գործքը պատմեն, ու անոր բրածին ուշադրութեամբ պիտի նային ։
10 ˡԱրդարը Տէրոջմով պիտի ուրախանայ, և անոր պիտի յուսայ . և ամէն ուղիղ սրտով եղողները պիտի պարծին ։

ՍԱՂՄ · ԿԵ

1 Դաւիթ զԱստուած կը գովաբանէ անոր շնորհացը համար ։ 4 Աստուծոյ ընտրեալներուն երջանկութիւնը ու անոնց վայելած բարիքները ։

Գլխաւոր երաժշտին . Դաւիթին Սաղմոսը ու երգը ։

1 ՔԵզի ᵐկը սպասէ օրհնութիւնը՝ ով Աստուած, Սիօնի մէջ, ու քեզի ուխտը պիտի կատարուի ։
2 Ո՛վ աղօթքի լսող՝ ⁿքեզի պիտի գայ ամէն մարմին ։

ᵃ Եզեկ . լե . 5 ։
ᵇ Կամ՝ չարաչալներուն
ᶜ բ Օր . գ . 13 ։ Եա . խե . 23 ։ կե . 16 ։ Սոփ . ա . 5 ։

ᵃ Սաղ . ժա . 2 ։ ծէ . 4 ։
ᵇ Սաղ . ծը . 7 ։ Երեմ . թ . 3 ։
ᵈ Տե Առակ . ա . 11 ։
ᵉ Սաղ . ժ . 11 ։ ծթ . 7 ։
ᶠ Կամ՝ Իրենց խորհած խորհուրդը կը ծածկեն .
ᵍ Սաղ . կ . 12 ։ 13 ։
ʰ Առակ . ժը . 13 ։ ժը . 7 ։
ⁱ Սաղ . լա . 11 ։ ծը . 6 ։
ᵏ Սաղ . խ . 3 ։
ˡ Երեմ . ծ . 28 ։ ծա . 10 ։
ᵟ Սաղ . լը . 11 ։ ծը . 10 ։ կը . 3 ։

ᵐ Կամ՝ լռիկ կը սպասէ . տես Սաղ . կբ . 1 ։
ⁿ Ես . կզ . 23 ։

3 ᵇԱնօրէնութիւնները իմ վրաս զօրացան . ᶜմեր մեղքերը դուն պիտի քաւես .
4 ᵈԵրանի անոր՝ որ ᵉկ'ընտրես, ու ᵒելլէ կը մօտեցընես, որ բնակի քու սրահներուդ մէջ . ʰպիտի լցուինք քու տանդ՝ քու սուրբ տաճարիդ բարութենէն ։
5 Սքանչելի բաներով՝ արդարութիւնով պիտի պատասխանես մեզի, ով մեր փրկութեան Աստուածը, որ ⁱերկրի ամէն ծայրերուն ու ծովուն մէջը հեռուն եղողներուն յոյսն ես .
6 Որ քու զօրութիւնովդ լեռները հաստատեցիր, ʲզօրութիւնով գօտի կապուեցար .
7 ᵏՈր կը ցածցընես ծովուն ձայնը, անոր ալիքներուն ձայնը ˡու ազգերուն խռովութիւնը ։
8 Ու Երկրի ծայրերը բնակողները պիտի վախնան քու նշաններէդ . առտուան ու իրիկուան ելքը դուն կ'ուրախացընես ։
9 ᵐԵրկրին այցելութիւն կ'ընես ու ⁿզանիկայ կը ջրես, շատ կը հարստացընես անիկայ . ᵒԱստուծոյ գետը ջրով լեցուն է . անոնց ցորենն կը պատրաստես, վասն զի ասանկ պատրաստեցիր անիկայ ։
10 Անոր ակօսները կը խմցընես, ու անոր փոսերը կը շիտկես . անձրևներով կը կակուղցընես անիկայ, կ'օրհնես անոր բոյսը ։
11 Կը պսակես տարին քու բարութիւնովդ, ու քու շաւիղներդ պարարտութիւն կը կաթեցընեն .
12 Անապատի արօտներուն վրայ կը կաթեցընեն . ու բլուրները ուրախութիւնով պատած են ։
13 Արօտները հօտերով հագուած են, ու ᵖհովիտները ցորենով ծածկուած են . ցնծութեամբ կ'աղաղակեն ու կ'երգեն ։

ՍԱՂՄ · ԿԶ

1 Դաւիթ կը յորդորէ մարդիկը որ զԱստուած գովեն . 5 անոր մեծ գործքերը զգուշութեամբ զննեն, 8 և զանիկայ օրհնեն իր բարութիւններուն համար . 12 իսկ ինքը ուխտ կ'ընէ՝ որ Աստուծոյ հոգևոր ծառայութիւն մատուցանէ . 16 և Աստուծոյ իրեն ըրած մասնաւոր բարութիւնները կը պատմէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս ու երգ ։

1 ՈՎ բոլոր երկիր՝ ցնծութիւնով ᵃԱստուծոյ աղաղակեցէք ։
2 Սաղմոս երգեցէք անոր անուանը փառքին . փառաւո՛ր ըրէք անոր օրհնութիւնը ։
3 Աստուծոյ ըսէ՛ք Թէ Ի՜նչպէս ᵇահաւոր են քու գործքերդ . ᶜքու մեծ զօրութեանդ համար թշնա-

ᵇ Սաղ . լը . 4 ։ խ . 12 ։
ᶜ Կամ՝ Անօրէնութեանց խօսքերը
ᵈ Սաղ . ծա . 2 ։ ծթ . 9 ։ Եա . գ . 7 ։ Եբր . թ . 14 ։ ա Յով . ա . 7 ։ 9 ։
ᵉ Սաղ . լգ . 12 ։ Ձգ . 4 ։
ᶠ Սաղ . դ . 3 ։
ʰ Սաղ . լգ . 8 ։
ⁱ Սաղ . իբ . 27 ։
ʲ Սաղ . ղգ . 1 ։
ᵏ Սաղ . ձթ . 9 ։ ձէ . 29 ։ Մատ . ը . 26 ։
ˡ Սաղ . հզ . 10 ։ Ես . ժէ . 12 ։ 13 ։
ᵐ բ Օր . ժա . 12 ։
ⁿ Սաղ . կը . 9 ։ 10 ։ ծղ . 13 ։ Երեմ . ե . 24 ։
ᵒ Սաղ . խզ . 4 ։
ᵖ Ես . ծե . 12 ։

ᵃ Սաղ . ճ . 1 ։
ᵇ Սաղ . կե . 5 ։
ᶜ Սաղ . ժը . 44 ։

մինեղդ քեզի՝ խոնարհութիւն պիտի ընեն" ։
4 Թոզոր երկիրը երկրպագութիւն պիտի ընեն քեզի , սաղմոս պիտի երգեն քեզի , սաղմոս պիտի երգեն քու անունդ ։ (Սելայ ։)
5 Ընկէք ու տեսէք Աստուծոյ գործերը , Անիկա էր գործքովը մարդոց որդիներուն վրայ" ահաւոր է ։
6 Ծովը ցամաքի դարձուց , գետէն ոտքով անցան . ան տեղը իրմով ուրախացանք ։
7 Իր ուժովը յաւիտեան կը տիրէ ։ Անոր աչքերը ազգերը կը դիտեն . ապստամբները Թող չբարձրանան ։ (Սելայ ։)
8 Ով ժողովուրդներ՝ օրհնեցէք մեր Աստուածը , ու լսել տուէք անոր գովութեան ձայնը ։
9 Անիկայ մեր հոգին կենդանի կը պահէ , ու ոտքերնուս սասանիլ չտար ։
10 Ինչու որ Դուն քննեցիր մեզ՝ ով Աստուած . Լփորձեցիր մեզ , ինչպէս որ արծաթը կը փորձուի ։
11 Ծուղակ որոդայթի մէջ մտցուցիր , ծանր բեռ դրիր մեր կռնակին վրայ ։
12 Մարդիկ գլուխներուն վրայ մարդիկ հեծցուցիր . Կրակի ու ջուրը մտանք , սակայն մեզ առատութեան տեղը հանեցիր ։
13 Ողջակէզներով պիտի մտնեմ քու տունդ , Քեզի պիտի հատուցանեմ իմ ուխտերս ,
14 Որ շրթունքներս խոստացան , ու Նեղութեանս մէջ բերանս խօսեցաւ ։
15 Պարարտ ողջակէզներ պիտի մատուցանեմ քեզի խոյերու խունկով ; զուարակներ պիտի զոհեմ նոխազներու հետ ։ (Սելայ ։)
16 Ընկէք լսեցէք դուք ամէնքդ որ Աստուծմէ կը վախնաք , ու պատմեմ ինչ որ բրաւ իմ անձիս ։
17 Բերնովս անոր աղաղակեցի ու լեզուովս անիկայ բարձրացուցի ։
18 Եթէ որ սրտիս մէջը անօրէնութիւն տեսնէի , Տէրը պիտի չլսէր ։
19 Սակայն Աստուած լսեց , իմ աղօթքիս ձայնը մտիկ բրաւ ։
20 Օրհնեալ բլլայ Աստուած , որ իմ աղօթքս չդարձուց , ու իր ողորմութիւնը ինծմէ ետ չդարձուց ։

ՍԱՂՄ · ԿԷ

1 Սաղմոսերգուն աղօթք կ'ընէ Աստուծոյ արքայութեանը ընդարձակութեանը համար , 3 որ ժողովուրդը ուրախանայ , 6 ու Աստուծոյ բարերարութիւնները տարածուին ։

Գլխաւոր երաժշտին Նկիհոթի վրայ . Սաղմոս ՚ի Երդ ։

1 Աստուած ողորմի մեզի ու օրհնէ մեզ , Երեսը փայլեցընէ մեր վրայ , (Սելայ ,)
2 Որ երկրի վրայ քու ճամբադ ճանչցուի , ՚ի ամէն ազգայ մէջ՝ քու փրկութիւնդ ։
3 Թող ժողովուրդները քեզ գովեն՝ ով Աստուած , բոլոր ժողովուրդները քեզ գովեն ։
4 Ազգերը թող ուրախանան ու ցնծան . վասն զի Ժողովուրդները ուղղութիւնով պիտի դատես , ու երկրի ազգերուն դուն պիտի առաջնորդես ։ (Սելայ ։)
5 Թող ժողովուրդները քեզ գովեն՝ ով Աստուած , բոլոր ժողովուրդները քեզ գովեն ։
6 Երկիրը իր պտուղը պիտի տայ . Աստուած՝ մեր Աստուածը մեզ պիտի օրհնէ ։
7 Աստուած մեզ պիտի օրհնէ , ու երկրի ամէն ծայրերը անկէ պիտի վախնան ։

ՍԱՂՄ · ԿԸ

1 Աստուծոյ ողորմութիւններուն համար , 7 իր ակնդեցին Նոգ տանելուն համար , 19 ու իր մեծ գործերուն համար զինքը գովաբանելու յորդորանք մը ։

Գլխաւոր երաժշտին . Դաւիթին Սաղմոսը Երգ ։

1 Թող ելլէ Աստուած , անոր թշնամիները թող ցրուին , ու զանիկայ ատողները իր երեսէն թող փախչին ։
2 Ինչպէս որ մոմը կրակին առջին կը հալի , այնպէս թող կորսուին ամբարիշտները Աստուծոյ երեսէն ։
3 Բայց արդարները թող ուրախանան , Աստուծոյ առջին թող ցնծան և ուրախութիւնով զուարճանան ։
4 Երգեցէք Աստուծոյ , սաղմոս երգեցէք անոր անունը . Ճամբայ պատրաստեցէք անապատներուն մէջէն հեծնողին , Էորուն անունը Եահ է , ու ցնծացէք անոր առջին ։
5 Որբերուն հայրը ու որբևարիներուն դատաւորը Աստուած իր սուրբ բնակարանին մէջ ։
6 Աստուած մինակ եղողները տան մէջ կը բնակեցընէ , Կապուածները յաջողութեան կը հանէ . բայց ապստամբները չոր տեղ կը բնակին ։
7 Ով Աստուած՝ երբ ժողովուրդիդ առջևէն գացած ատենդ , անապատէն անցած ատենդ , (Սելայ ,)
8 Երկիրը շարժեցաւ , երկինքն

---

* Եբր · պիտի տան · Սաղ · ԺԸ · 44 ։ Ձա · 15 ։
Թ Սաղ · Իբ · 27 ։ կէ · 3 ։ ՃԺԸ · 1 ։
Ի Սաղ · ղզ · 1 · 2 ։
Ղ Սաղ · Խգ · 8 ։
† Կամ՝ որդիներէն աւելի
Ի Եզ · Ժգ · 21 ։
Ը Ցեփ · գ · 14 · 16 ։
Ր Սաղ · Ժա · 4 ։
Ժ Սաղ · ՃԻա · 3 ։
Ի Սաղ · Ժէ · 3 ։ Եփ · Խը · 10 ։
Լ Զաք · Ժգ · 9 ։ ա Պետ · ա · 6 ։ 7 ։
Խ Ողբ · ա · 13 ։
‡ Եբր · երիկամունքներուն
Ծ Եփ · Ծա · 23 ։
Կ Եփ · Խգ · 2 ։
Հ Սաղ · Ճ · 4 ։ ՃԺգ · 14 · 17 · 18 · 19 ։
Յ Ժող · Ե · 4 ։
Ղ Սաղ · Լէ · 11 ։
Ա Եբր · բարեբարոգաւ ։
Ց Ծն · Իե · 9 ։ Ռոմ · Ժե · 29 ։ Իբ · 9 ։ Եփ · ա · 15 ։ Ցօհ · Թ · 31 ։ Ցակ · գ · 3 ։
Ֆ Սաղ · ՃԺգ · 1 · 2 ։

Գլ

Ա Սամ · Ա · 35 ։ Եփ · Լէ · 3 ։
Բ Եփ · Թ · 18 ։ Ովս · Ժգ · 3 ։
Գ Սաղ · պէ · 5 ։ Մաթ · ա · 4 ։
Դ Սաղ · լբ · 11 ։ Ծբ · 10 ։ կդ · 10 ։
Ե Սաղ · կզ · 4 ։
Զ Եզ · գ · 3 ։
Է Կամ՝ Եհովայ ։ Ի Որ Էն ։
Ը Սաղ · Ժ · 14 · 18 ։ ՃԽգ · 9 ։
Թ Ծաղգ · բ · 5 ։ Սաղ · ՃԺգ · 9 ։
Ժ Սաղ · ՃԷ · 10 · 14 ։ ՃԽգ · 7 ։ Գոր · Ժբ · 6 · ՃԸ ։
Ի Սաղ · ՃԷ · 34 · 40 ։
Լ Եզ · Ժգ · 21 ։ Դատ · գ · 14 ։ Ամբ · գ · 13 ։
Խ Եզ · Ժթ · 16 · 18 ։ Դատ · ե · 4 · Եփ · կդ · 1 · 3 ։

Ծ Թուա · գ · 25 ։ Սաղ · գ · 6 ։ լա · 16 ։ Ա · 3 · 7 · 19 ։ ՃԺթ · 135 ։
Կ Գոր · Ժբ · 25 ։
Հ Ղուա · բ · 30 ։ 31 ։ Տիտ · բ · 11 ։
Ձ Սաղ · կդ · 4 ։
Ղ Սաղ · ղզ · 10 · 13 ։ ղբ · 9 ։
Ճ Ղեւ · իգ · 4 ։ Սաղ · ձե · 12 ։ Եղկ · լգ · 27 ։
Մ Սաղ · Իբ · 27 ։
Յ Թուա · Ժ · 35 ։ Եփ · լգ · 3 ։
Ն Սաղ · պէ · 5 ։ Մաթ · ա · 4 ։
Շ Սաղ · լբ · 11 ։ Ծբ · 10 ։ կդ · 10 ։
Ո Սաղ · կզ · 4 ։
Չ Եզ · գ · 3 ։
Պ Կամ՝ Եհովայ ։ Ի Որ Էն ։
Ջ Սաղ · Ժ · 14 · 18 ։ ՃԽգ · 9 ։
Ռ Թագ · բ · 5 ։ Սաղ · ՃԺգ · 9 ։
Ս Սաղ · ՃԷ · 10 · 14 ։ ՃԽգ · 7 ։ Գոր · Ժբ · 6 · ՃԸ ։
Վ Սաղ · ՃԷ · 34 · 40 ։
Տ Եզ · Ժգ · 21 ։ Դատ · գ · 14 ։ Ամբ · գ · 13 ։
Ր Եզ · Ժթ · 16 · 18 ։ Դատ · ե · 4 · Եփ · կդ · 1 · 3 ։

ալ ըզ կաթեցուց Աստուծոյ երեսէն . Սինայ ըլ ըբխեց— Աստուծոյ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն առջևէն ։

9 Ո՛վ Աստուած՝ էքու ժառանգութեանդ առատօրէն անձրև տալով , երբոր յոգնած էր , դուն հաստատեցիր անիկայ ։

10 Քու ժողովուրդդ անոր մէջը բնակեցաւ . Ո՛քու քաղցրութեամբդ աղքատին համար պատրաստեցիր , ո՛վ Աստուած ։

11 Տէրը պատգամ տուաւ . աւետիս տուողները մեծ բազմութիւն են ։

12 Զօրքերուն թագաւորները կը փախչին . կը փախչին , ու տան մէջ բնակող կ՚ինը աւարը կը բաժնէ ։

13 Թէև դոմերուն մէջտեղը պառկած ըլլաք , հաղաւնիի թևերուն պէս ծիրանի ընտիր արծաթով պատած , ու անոր փետուրները դեղին ոսկիով ։

14 Ամենակարողը անդ էրկրին վրայ թագաւորները ցրուած ատենը՝ Էրկիրը Սեղմոնին մէջի ձիւնին պէս ճերմկկեցաւ ։

15 Աստուծոյ լեռը Բասան լեռն է , բազմագագաթ լեռը Բասան լեռն է ։

16 Ո՛վ բազմագագաթ լեռներ , ինչու նախանձով կը նայիք . Էն լեռն է որ Աստուած հաճեցաւ անոր մէջը բնակելու . յիրաւի Տէրը հոն պիտի բնակի յաւիտեան ։

17 Աստուծոյ կառքերը երկու անգամ տասը հազար են , հազար հազարաց . Տէրը անոնց մէջն է , էր սուրբ տեղն է Էբրե Սինայի մէջ ։

18 Բարձր տեղը ելար , գերութիւնը գերի ըրիր , պարգևներ առիր մարդոց համար , ու ապստամբներուն համար ալ , որ Տէր Աստուած անոնց մէջ բնակի ։

19 Տէրը օրչեալ ըլլայ օրե օր . թէ որ մէկ բեռ մը դնէ մեր վրայ , Աստուած է մեր փրկիչը ։ (Սէլայ ։)

20 Աստուած մեզի փրկութեան Աստուած է , ու մահուանէ ազատուիլը Տէր Եհովայէն է ։

21 Սակայն Աստուած պիտի փշրէ իր թշնամիներուն գլուխը , նաև իր անօրէնութիւններուն մէջը պտրտողին գիսաւոր գագաթը ։

22 Տէրը ըսաւ , Զհոն Բասանէն ետ դարձընեմ , Ծովուն անդունդներէն ետ դարձընեմ .

23 Որպէս որ ոտդ արեան մէջ թաթխուի , շուներուդ լեզուն թշնամիներէն իր բաժինը ունի ։

24 Քու քալուածքներդ տեսան՝ ով Աստուած , իմ Աստուծոյս իմ թագաւորիս քալուածքները սուրբ տեղին մէջը ։

25 Առջևէն երգեցողները գացին , ետևէն նուագածուները՝ թմբուկ զարնող կոյսերուն մէջտեղը ։

26 Ժողովուրդներուն մէջը օրհնեցէք զԱստուած , Տէրը՝ ով Իսրայէլի աղբիւրէն եղողներ ։

27 Ան տեղն է փոքր Բենիամինը անոնց տիրապետողը , Յուդայի իշխանները իրենց բազմութեամբը , Զաբուղոնի իշխանները , Նեփթաղիմի իշխանները ։

28 Քու Աստուածդ քու զօրութիւնդ հաստատեց . զօրացուր՝ ով Աստուած՝ ան բանը որ մեզի համար ըրիր ։

29 Երուսաղէմ եղող տաճարիդ համար թագաւորները քեզի ընծաներ պիտի բերեն ։

30 Եղէգներու մէջ բնակող գազանները , ուլերուն ժողովը ժողովրդոց զուարակներուն հետ սաստէ , որ խոնարհին արծաթի կտորուանք բերելով . պատերազմ սիրող ժողովուրդները ցրուէ ։

31 Եգիպտոսէն ազնուականներ պիտի գան , Եթովպիա իր ձեռքերը շուտով Աստուծոյ պիտի երկրնցընէ ։

32 Ո՛վ երկրի թագաւորութիւններ՝ երգեցէք Աստուծոյ , սաղմոս ըսէք Տէրոջը , (Սէլայ .)

33 Անոր՝ որ ի յաւիտենից երկինքներուն երկինքին վրայ կը նստի . ահա անիկայ իր ձայնովը զօրաւոր ձայն կու տայ ։

34 Զօրութիւն տուէք Աստուծոյ . անոր մեծավայելչութիւնը Իսրայէլին վրայ է , ու անոր զօրութիւնը ամպերուն մէջն է ։

35 Ահաւոր Եհ , ով Աստուած , քու սուրբ տեղերուդ մէջ . Իսրայէլին Աստուածը ինքը կու տայ իր ժողովուրդին ոյժ ու կարողութիւն . Աստուած օրհնեալ ըլլայ ։

ՍԱՂՄ . ԿԲ

1 Դաւիթ իր նեղութեանը համար կը գանգատի . 13 աղօթք կ՚ընէ իր ապաստութեանը համար . 22 ու իր թշնամիներուն կործանմանը համար . 30 զԱստուած կը փառաւորէ շնորհակալութիւնով ։

Գլխաւոր երաժշտին , Ըօշանիմի վրայ . Սաղմոս Դաւթի ։

1 Պարեցուր դիս՝ ով Աստուած , վասն զի ջուրերը հոգիս հասան ։

2 Խորունկ ցեխի մէջ կ՚ընկղմիմ , ուր որ կայնելու տեղ չկայ . ջուրերուն խորունկ տեղերը մտայ , ու յորձանքները իս ընկղմեցին ։

3 Ցոգնեցայ ես կանչելէս , կոկորդս ցամքեցաւ , Աչքերս նուաղեցան իմ Աստուծոյս սպասելէն ։

ՅԱՄՆ . ԺԴ . Տ . ԺԵ . 16 ։ Սաղ . ԽԱ . 5 ։

— ԲՕր . ԼԴ . 28 . Նե . Խը . 1 ։

‡ ՍԱՓԱԳ . Բ . 21 ։

‡ ԲՏԹԱԳ . Ժ . 10 . 24 . 25 ։ Բ ՄՆ . Լը . 23 ։ Սաղ . Հբ . 10 ։ Նե . 11 . Նա կ . 16 , 17 ։

• Սաղ . Իբ . 12 ։

‡ ԲՏԹԱԳ . Բ . 2 . 6 ։

— Ես . ԺԹ . 19 . 21 ։

Բ Սաղ . Որ . 9 . Նա . Խե . 14 ։ Սոփ . Գ . 10 ։ Դան . Բ . 27 ։

‡ Սաղ . Խդ . 20 ։

Բ Սաղ . Ժբ . 10 ։ Ծդ . 3 ։

‡ Եբր. կը հանձնէ ։

Ի Սաղ . ԻԲ . 3 . ՃԼ ։

Ղ Սաղ . ԻԲ . 1 ։

Ի Սաղ . Խե . 4 . կե . 5 ։ կգ . 5 . Ղգ . 12 ։

---

4 Ես կը խրիմ տիղմոյ խորութեանը մէջ , ուր հաստատութիւն չկայ . ջուրերուն խորութեանը մտայ , ուր հեղեղները զիս կը ծածկեն ։

5 Աղաղակելովս յոգնեցայ , կոկորդս չորցաւ , աչքերս նուաղեցան իմ Աստուծոյս սպասելէն ։

6 Որոնք առանց պատճառի կ՚ատեն զիս , գլխուս մազերէն աւելի են , զիս կորսնցընելու զօրաւոր են իմ թշնամիներս , որոնք սուտ կերպով ինծի թշնամի են , ինչ որ չառի՝ պիտի հատուցանեմ ։

7 Դուն , Աստուած , գիտես իմ յիմարութիւնս , ու իմ յանցանքներս քեզմէ չեն ծածկուած ։

8 Զօրաց Տէր Եհովա , քեզի համար ամօթահար չըլլան քեզ հուսացողները , Իսրայէլի Աստուած , քեզ փնտռողները ինծի համար չնկրկին ։

9 Վասն զի քու տանդ նախանձը զիս կերաւ , ու քեզ նախատողներուն նախատինքները վրաս ինկան ։

10 Ես լալով ու պահոմով հոգիս խոնարհեցուցի , ու անոնք նախատինք եղան ինծի ։

11 Ես քուրայ հագուստ ալ ըրի ինծի համար , ու անոնց առակ եղայ ։

12 Դարպասին մէջ նստողները կը խօսին իմ դէմս , ու գինեմոլներուն երգ եմ ։

13 Բայց ես , Տէր , ընդունելի ժամանակին քեզի կ՚աղօթեմ , Աստուած , ողորմութեանդ բազմութեամբդ , փրկութեանդ ճշմարտութեամբ լսէ զիս ։

14 Փրկէ զիս տիղմէն , որ չխրիմ , ազատուիմ անոնցմէ որ կ՚ատեն զիս , ու խոր ջուրերէն ։

15 Ջուրերուն հեղեղը զիս չծածկէ , ու խորութիւնը զիս չկլլէ , ու հորը իր բերանը վրաս չգոցէ ։

16 Լուր ինծի , Եհովա , վասն զի քու ողորմութիւնդ բարի է , քու գթութեանդ բազմութեամբդ դարձիր ինծի ։

17 Ու քու երեսդ քու ծառայէդ մի՛ ծածկեր , վասն զի նեղութեան մէջ եմ , շուտով լուր ինծի ։

18 Մօտեցիր հոգիիս , ազատէ զայն , թշնամիներուս պատճառաւ փրկէ զիս ։

19 Դուն գիտես իմ նախատինքս , ամօթս ու ամչնալիքս , քու առջևդ են բոլոր հակառակորդներս ։

20 Նախատինքը սիրտս կոտրեց , ու հիւանդացայ , ու մէկը սպասեցի թէ գթութիւն ընէ , բայց չեղաւ , ու մխիթարողներ , բայց չգտայ ։

21 Ու իմ կերակուրիս համար դառնութիւն տուին , ու ծարաւիս համար քացախ խմցուցին ։

22 Անոնց սեղանը անոնց առջև թակարդ եղիր , ու անոնց խաղաղութիւնները՝ որոգայթ ։

23 Անոնց աչքերը խաւարին , որ չտեսնեն , ու մէջքերնին միշտ դողդողացուր ։

24 Վրանոնց քու բարկութիւնդ թափէ , ու քու բորբոքած բարկութիւնդ զանոնք գտնէ ։

25 Անոնց բնակարանը աւերակ ըլլայ , անոնց վրաններուն մէջ մէկը չբնակի ։

26 Վասն զի զոր դուն զարկիր՝ անոնք կը հալածեն , ու քու վիրաւորածներուդ ցաւը կը պատմեն ։

27 Անոնց անօրէնութեան վրայ անօրէնութիւն աւելցուր , ու քու արդարութենէդ մի՛ մասնակցին ։

28 Կենդանեաց գրքէն ջնջուին , ու արդարներուն հետ չգրուին ։

29 Ես տառապեալ ու ցաւագար եմ , փրկութիւնդ , Աստուած , զիս բարձր պահէ ։

30 Աստուծոյ անունը երգով պիտի գովեմ , ու գոհութեամբ պիտի մեծցընեմ զայն ։

31 Ու Տէրոջ հաճելի պիտի ըլլայ եզ մը , որ եղջիւր ու սմբակ ունի ։

32 Հեզերը տեսան ու պիտի ուրախանան , դուք որ Աստուած կ՚որոնէք , ձեր սիրտերը պիտի կենդանանան ։

33 Վասն զի Տէրը աղքատներուն կը լսէ , ու իր կապեալները չարհամարհեր ։

34 Երկինք ու երկիր պիտի գովեն զայն , ծովերն ու անոնց մէջ եղող ամէն շարժուն ։

35 Վասն զի Աստուած Սիոնը պիտի փրկէ , ու Յուդայի քաղաքները պիտի շինէ , որ հոն բնակին ու տիրանան անոր ։

36 Ու անոր ծառաներուն սերունդը պիտի ժառանգէ զայն , ու անոր անունը սիրողները հոն պիտի բնակին ։

ՍԱՂՄ . ԿԳ

1 Դաւիթ Աստուծոյ ողորմութիւնը կը գովէ . 3 ուրիշներ կը հրաւիրէ գովելու զայն . 7 Աստուծոյ ողորմութիւնը կը պատմէ ։

Գլխաւոր երաժշտին , Դաւթի ։

1 Ես պիտի գովեմ զքեզ , Տէր , բոլոր սրտովս , քու հրաշալի գործերդ բոլորին պիտի պատմեմ ։

2 Ուրախ պիտի ըլլամ ու պիտի ցնծամ քեզմով , քու անունդ պիտի երգեմ , Բարձրեալ ։

3 Երբ թշնամիներս ետ դարձան , քու առջևդ սայթաքեցան ու կորսուեցան ։

4 Վասն զի իմ իրաւունքս ու դատաստանս ըրիր , աթոռիդ վրայ նստեցար արդարութեամբ ։

5 Հեթանոսները սաստեցիր , ամբարիշտը կորսնցուցիր , անոնց անունը յաւիտեան ջնջեցիր ։

6 Թշնամին աւերակներ եղաւ յաւիտեան , ու քաղաքներ քակեցիր , անոնց յիշատակն անգամ կորսուեցաւ ։

7 Բայց Տէրը յաւիտեան կը բազմի , դատաստանի համար իր աթոռը պատրաստեց ։

8 Ու աշխարհը արդարութեամբ պիտի դատէ , ազգերուն ուղիղ դատաստան պիտի տեսնէ ։

9 Ու Տէրը հալածեալներուն ապաստան պիտի ըլլայ , նեղութեան ժամանակներուն ապաստան ։

10 Ու քու անունդ գիտցողները քեզի պիտի յուսան , վասն զի դուն , Տէր , չլքեցիր զանոնք որ քեզ կը փնտռեն ։

11 Երգեցէք Տէրոջ որ Սիոնի մէջ կը բնակի , ազգերուն մէջ անոր գործերը պատմեցէք ։

12 Վասն զի արիւնը պահանջողը զանոնք յիշեց , աղքատներուն աղաղակը չմոռցաւ ։

13 Ողորմէ ինծի , Տէր , տես իմ նեղութիւնս՝ որ ինծի կը պատճառեն իմ թշնամիներս , դուն որ զիս մահուան դռներէն կը բարձրացնես ։

14 Որպէսզի քու բոլոր գովեստներդ պատմեմ Սիոն աղջկան դռներուն մէջ , քու փրկութեանդ համար պիտի ուրախանամ ։

15 Հեթանոսները փորած փոսին մէջ ինկան , իրենց թակարդած ոտքը իրենց որոգայթին մէջ բռնուեցաւ ։

16 Տէրը ինքզինքը ճանչցուց , դատաստան ըրաւ , ամբարիշտը իր ձեռքերուն գործին մէջ թակարդեց ։ Բարձրեալ ։ (Սէլայ ։)

17 Ամբարիշտները դժոխք պիտի դառնան , հեթանոսները՝ որ Աստուած կը մոռնան ։

18 Վասն զի աղքատը միշտ չպիտի մոռցուի , տառապեալներուն յոյսը յաւիտեան չկորսուի ։

19 Ելիր , Տէր , մարդը չզօրանայ , հեթանոսները քու առջևդ դատուին ։

20 Սարսափ ազդէ անոնց , Տէր , որ հեթանոսները գիտնան թէ մարդիկ են ։ Սէլայ ։

ՍԱՂՄ . ԿԴ

1 Դաւիթ կը գանգատի որ Աստուած կը մոռնայ զինքը . 5 կը յուսայ որ Աստուած պիտի օգնէ իրեն ։

Գլխաւոր երաժշտին , Ալամոթի վրայ . Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ինչո՞ւ համար , Տէր , հեռու կեցար , զիս նեղութեան ժամանակ կը թաքցնես ։

2 Ամբարիշտը խոնարհ հոգիին վրայ կը հալածէ , անոնք իրենց խորհրդածած չարութեանը մէջ թող բռնուին ։

3 Վասն զի ամբարիշտը իր սրտին ցանկութեանը վրայ կը պարծենայ , ու ագահը կ՚անիծէ ու Տէրոջ կը նախատէ ։

4 Ամբարիշտը իր հպարտ երեսով չի փնտռեր , Աստուած չկայ , իր բոլոր խորհուրդներուն մէջ կ՚ըսէ ։

5 Իր ճամբաները միշտ կը յաջողին , քու դատաստաններդ բարձր են անոր առջևէն , իր բոլոր հակառակորդներուն վրայ կը փչէ ։

6 Իր սրտին մէջ կ՚ըսէ , Չեմ սասանիր , ազգէ ազգ չարիքի մէջ չեմ իյնար ։

7 Անոր բերանը անէծքով , նենգութեամբ ու խաբէութեամբ լեցուն է , անոր լեզուին տակ չարութիւն ու ունայնութիւն կայ ։

8 Գիւղերուն դարանին մէջ կը նստի , գաղտուկ տեղերը անմեղը կը սպաննէ , անոր աչքերը անպաշտպան մարդուն կը դիտեն ։

9 Ծածուկ տեղ կը դարանակալի իր առիւծի պէս որ իր որջին մէջ կը դարանակալի , կը դարանակալի որ աղքատը բռնէ , աղքատը քաշելով իր ուռկանին մէջ կը բռնէ ։

10 Կը կքի , կը խոնարհի , ու անոր զօրաւոր մարդոցմէն անպաշտպան մարդիկ կ՚իյնան ։

11 Իր սրտին մէջ կ՚ըսէ , Աստուած մոռցաւ , երեսը ծածկեց , երբեք չի տեսնար ։

12 Ելիր , Տէր Եհովա , Աստուած , ձեռքդ վերցուր , աղքատները մի՛ մոռնար ։

13 Ինչո՞ւ համար ամբարիշտը Աստուած կը նախատէ , իր սրտին մէջ կ՚ըսէ , Չես հարցըներ ։

14 Դուն տեսար , վասն զի նեղութիւնն ու տրտմութիւնը դիտես , որպէսզի ձեռքդ առնես զանոնք , անպաշտպանը քեզի կը թողու , որբին դուն օգնական եղար ։

15 Ամբարիշտին ու չարագործին բազուկը կոտրէ , անոր չարութիւնը որոնէ մինչև որ չգտնուի ։

16 Տէրը յաւիտեան ու յաւիտեանս կը թագաւորէ , հեթանոսները իր երկրէն կորսուեցան ։

17 Տէր , խոնարհներուն ցանկութիւնը լսեցիր , անոնց սիրտը հաստատեցիր , ականջդ դրիր ։

18 Որ որբին ու նեղեալին դատաստան ընես , որպէսզի երկրի մարդը այլևս չսարսափեցնէ ։

ՍԱՂՄ . ԿԵ

1 Դաւիթ կը յուսայ որ Աստուած պիտի ազատէ զինքը ։

Դաւթի ։

1 Տէրոջ կը յուսամ , ինչպէ՞ս կ՚ըսէք հոգիիս , Թռչունի պէս լերինդ կորսուէ ։

2 Վասն զի ահա ամբարիշտները աղեղ կը լարեն , նետերնին թելին վրայ կը դնեն , որ սրտով ուղիղները խոցոտեն ։

3 Եթէ հիմերը կործանին , արդարը ի՞նչ պիտի ընէ ։

4 Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջ է , Տէրոջ աթոռը երկինքի մէջ է , իր աչքերը կը դիտեն , իր կոպերը մարդոց կը քննեն ։

5 Տէրը արդարը կը քննէ , բայց ամբարիշտը ու բռնութիւն սիրողը հոգին կ՚ատէ ։

6 Ամբարիշտներուն վրայ թակարդներ պիտի տեղացընէ , կրակ ու ծծումբ ու սոսկալի հողմ անոնց բաժակին բաժինը պիտի ըլլայ ։

7 Վասն զի Տէրը արդար է , արդարութիւն կը սիրէ , ուղիղները անոր երեսը պիտի տեսնեն ։

ՍԱՂՄ . ԿԶ

1 Դաւիթ կը յուսայ որ Աստուած պիտի ազատէ զինքը ։

Դաւթի ։

1 Ես անբիծ գացի , Տէր , դուն ինծի դատաստան ըրէ , վասն զի ես յուսացի Տէրոջ , չպիտի սասանիմ ։

2 Քննէ զիս , Տէր , ու փորձէ զիս , երիկամունքս ու սիրտս քննէ ։

3 Վասն զի քու ողորմութիւնդ աչքիս առջև է , ու քու ճշմարտութեանդ մէջ կը գնամ ։

4 Ունայնութեան մարդոց հետ չնստայ , ու կեղծաւորներուն հետ չերթայ ։

5 Չարագործներուն ժողովը կ՚ատեմ , ու ամբարիշտներուն հետ չնստիմ ։

6 Ձեռքերս անմեղութեամբ պիտի լուանամ , ու քու սեղանիդ պիտի պտրտիմ , Տէր ,

ՍԱՂՄ . ԿԵ

7 Որ գոհութեան ձայնը լսելի ընեմ , ու պատմեմ քու բոլոր հրաշալի գործերդ ։

8 Տէր , քու տանդ բնակարանը սիրեցի , ու քու փառքիդ բնակած տեղը ։

9 Մեղաւորներուն հետ հոգիս մի՛ ժողվեր , ու արիւնարբուներուն հետ կեանքս մի՛ ,

10 Որոնց ձեռքերուն մէջ չարութիւն կայ , ու աջ կողմերնին կաշառքով լեցուն է ։

11 Բայց ես անբիծ գացի , զիս ազատէ ու ողորմէ ինծի ։

12 Ոտքս հաստատ տեղ կեցաւ , ժողովներուն մէջ Տէրը պիտի օրհնեմ ։

ՍԱՂՄ . ԿԷ

1 Դաւիթ կը յուսայ որ Աստուած պիտի ազատէ զինքը ։

Դաւթի ։

1 Տէրը իմ լոյսս ու իմ փրկութիւնս է , ո՞ւմմէ պիտի վախնամ , Տէրը իմ կեանքիս զօրութիւնն է , ո՞ւմմէ պիտի սարսափիմ ։

2 Երբ չարագործները , իմ հակառակորդներս ու թշնամիներս , ինծի մօտեցան որ իմ մարմինս ուտեն , անոնք սայթաքեցան ու ինկան ։

3 Թէև բանակ մը ինծի դէմ դնէ , սիրտս չի վախնար , թէև պատերազմ ինծի դէմ ելլէ , դարձեալ ես կը յուսամ ։

4 Տէրոջմէ մէկ բան խնդրեցի , զայն պիտի փնտռեմ , որ կեանքիս բոլոր օրերը Տէրոջ տանը մէջ բնակիմ , Տէրոջ գեղեցկութիւնը տեսնեմ , ու անոր տաճարին մէջ խորհրդածեմ ։

5 Վասն զի նեղութեան օրը իր վրանին մէջ զիս պիտի պահէ , իր խորանին ծածուկ տեղը զիս պիտի պահէ , վէմի վրայ զիս պիտի բարձրացնէ ։

6 Ու հիմա գլուխս իմ շուրջս եղող թշնամիներուս վրայէն պիտի բարձրանայ , ու անոր խորանին մէջ գոհութեան զոհեր պիտի մատուցանեմ , երգ պիտի երգեմ ու նուագ պիտի հնչեցնեմ Տէրոջ ։

7 Լսէ , Տէր , ձայնս որ աղաղակեմ , ողորմէ ինծի ու պատասխանէ զիս ։

8 Իմ սիրտս քեզի ըսաւ , Երեսս փնտռեցէք , Տէր , երեսդ կը փնտռեմ ։

9 Երեսդ ինծմէ մի՛ ծածկեր , ծառադ բարկութեամբ մի՛ հեռացուցաներ , դուն եղար իմ օգնականս , զիս մի՛ թողուր ու մի՛ լքեր , իմ փրկութեան Աստուածս ։

10 Վասն զի հայրս ու մայրս զիս լքեցին , բայց Տէրը զիս պիտի առնու ։

11 Տէր , ճամբադ ինծի սորվեցուր , ու հարթ ճամբայով զիս առաջնորդէ , թշնամիներուս պատճառաւ ։

12 Զիս մի՛ տար հակառակորդներուս կամքին , վասն զի սուտ վկաներ ու անոնք որ անիրաւութիւն կը շնչեն ինծի դէմ ելան ։

13 Ես կը հաւատամ որ Տէրոջ բարութիւնը պիտի տեսնեմ կենդանեաց երկրին մէջ ։

14 Սպասէ Տէրոջ , քաջ եղիր ու սիրտդ հաստատ ըլլայ , ու Տէրոջ սպասէ ։

ՍԱՂՄ . ԿԸ

1 Դաւիթ կը յուսայ որ Աստուած պիտի լսէ զինքը ։

Դաւթի ։

1 Քեզի , Տէր , կը կանչեմ , իմ վէմս , ինծմէ մի՛ խլուիր , որ դուն ինծմէ չլսես , որպէսզի ես ալ չնմանիմ անոնց որ փոսը կ՚իջնան ։

2 Լսէ ձայնս իմ աղաչանքներուս , երբ քեզի կ՚աղաղակեմ , երբ ձեռքերս կը վերցընեմ դէպի քու սուրբ խորանդ ։

3 Ինծի մի՛ քաշեր ամբարիշտներուն ու չարագործներուն հետ , որոնք իրենց ընկերոջ հետ խաղաղութեան խօսքեր կը խօսին , բայց չարութիւն կայ իրենց սրտին մէջ ։

4 Անոնց գործերուն ու չար ընթացքներուն համեմատ տուր անոնց , անոնց ձեռքերուն գործերուն համեմատ տուր անոնց , անոնց հատուցումը անոնց գլխուն դարձուր ։

5 Վասն զի Տէրոջ գործերուն ու անոր ձեռքերուն գործերուն չեն նայիր , կործանէ զանոնք ու չշինէ ։

6 Օրհնեալ Տէրը , վասն զի աղաչանքիս ձայնը լսեց ։

7 Տէրը իմ զօրութիւնս ու վահանս է , սիրտս անոր յուսացաւ ու օգնութիւն գտաւ , ուստի սիրտս կ՚ուրախանայ ու երգովս գոհութիւն պիտի մատուցանեմ անոր ։

8 Տէրը անոնց զօրութիւնն է , ու իր օծեալին փրկութեան ամրոցն է ։

9 Փրկէ ժողովուրդդ , օրհնէ ժառանգութիւնդ , հովուէ զանոնք ու յաւիտեան բարձրացուր ։

ՍԱՂՄ . ԿԹ

1 Դաւիթ Աստուծոյ զօրութիւնը կը գովէ ։

Դաւթի սաղմոս ։

1 Տուէք Տէրոջ , դուք զօրաւոր որդիներ , տուէք Տէրոջ փառք ու զօրութիւն ։

2 Տուէք Տէրոջ անոր անունին համար վայելուչ փառք , երկիր պագէք Տէրոջ սուրբ զարդարանքով ։

3 Տէրոջ ձայնը ջուրերուն վրայ է , փառաց Աստուածը որոտաց , Տէրը՝ շատ ջուրերուն վրայ ։

4 Տէրոջ ձայնը զօրաւոր է , Տէրոջ ձայնը փառաւոր է ։

5 Տէրոջ ձայնը մայրիները կը կոտրէ , Տէրը Լիբանանի մայրիները կը կոտրէ ։

6 Ու զանոնք Լիբանանի պէս հորթի պէս կը ցատկցընէ , Սիրիոնը վայրի եզան պէս ։

7 Տէրոջ ձայնը կրակի բոցեր կը ցրուէ ։

8 Տէրոջ ձայնը անապատը կը սասանեցընէ , Տէրը Կադէսի անապատը կը սասանեցընէ ։

9 Տէրոջ ձայնը եղջերուները կը ծնցընէ , ու անտառները կը մերկացընէ , ու անոր տաճարին մէջ ամէն մարդ անոր փառքը կը պատմէ ։

10 Տէրը ջրհեղեղին վրայ բազմած էր , Տէրը յաւիտեան թագաւոր կը բազմի ։

11 Տէրը իր ժողովուրդին զօրութիւն կու տայ , Տէրը իր ժողովուրդը խաղաղութեամբ պիտի օրհնէ ։

ՍԱՂՄ . Ձ

1 Դաւիթ կը գոհանայ որ Աստուած զինքը ազատեց ։

Սաղմոս , երգ Դաւթի տան նուիրուելուն ։

1 Քեզ պիտի բարձրացընեմ , Տէր , վասն զի զիս վերցուցիր ու թշնամիներս ինծմէ չուրախացուցիր ։

2 Տէր Եհովա , քեզի աղաղակեցի ու զիս բժշկեցիր ։

3 Տէր , հոգիս գերեզմանէն հանեցիր , զիս կեցուցիր որ գերեզման չիջնամ ։

4 Տէրոջ սուրբերը , երգեցէք անոր ու անոր սրբութեան յիշատակը գոհութեամբ պատմեցէք ։

5 Վասն զի անոր բարկութիւնը վայրկեան մը կը տեւէ , անոր կամքը կեանք կը պարգեւէ , գիշերը լալ կ՚ըլլայ , բայց առաւօտուն ուրախութիւն կ՚ըլլայ ։

6 Ես իմ յաջողութեանս մէջ ըսի , Երբեք չեմ սասանիր ։

7 Տէր , քու կամքովդ լերինս զօրաւոր կեցուցիր , երբ երեսդ ծածկեցիր , խռովեցայ ։

8 Քեզի , Տէր , աղաղակեցի , ու Տէրոջ ողորմութիւն խնդրեցի ։

9 Ի՞նչ օգուտ իմ արիւնիս մէջ , երբ իջնամ փոսը , հողը քեզ պիտի գոհանա՞յ , ճշմարտութիւնդ պիտի պատմէ՞ ։

10 Լուր , Տէր , ողորմէ ինծի , Տէր , ինծի օգնական եղիր ։

11 Դուն սգաւորութիւնս ինծի համար պարի վերածեցիր , քուրայ հագուստս քակեցիր ու ուրախութեամբ զիս զգեցուցիր ։

12 Որպէսզի փառքս քեզի երգէ ու չլռէ , Տէր Եհովա , յաւիտեան պիտի գոհանամ քեզմէ ։

ՍԱՂՄ . ՁԱ

1 Դաւիթ կը յուսայ որ Աստուած պիտի ազատէ զինքը ։

Գլխաւոր երաժշտին , սաղմոս Դաւթի ։

1 Քեզի , Տէր , կը յուսամ , ինծմէ մի՛ ամչնար , քու արդարութեանդ մէջ զիս ազատէ ։

2 Ականջդ ինծի դարձուր , զիս շուտով ազատէ , ինծի համար ապաստանի վէմ եղիր , զիս ազատելու ամրոց եղիր ։

3 Վասն զի դուն իմ վէմս ու իմ ամրոցս ես , ուստի անունիդ համար զիս առաջնորդէ ու ինծի ուղղէ ։

4 Զիս որոգայթի մէջ պահած են , զիս ազատէ , վասն զի դուն իմ զօրութիւնս ես ։

5 Հոգիս քու ձեռքդ կը յանձնեմ , դուն զիս փրկեցիր , Տէր , ճշմարիտ Աստուած ։

6 Ես կ՚ատեմ ունայնութեան պաշտամունքները , ես Տէրոջ կը յուսամ ։

7 Քու ողորմութեանդ պիտի ուրախանամ ու պիտի ցնծամ , վասն զի տառապանքիս տեսար , նեղութեան մէջ հոգիիս ծանօթ եղար ։

8 Ու թշնամիին ձեռքը զիս չփակեցուցիր , ոտքերս լայն տեղ կեցուցիր ։

9 Ողորմէ ինծի , Տէր , վասն զի նեղութեան մէջ եմ , աչքս սգալով , հոգիս ու փորս տրտմութենէ հալեցաւ ։

10 Վասն զի կեանքս տրտմութեամբ , ու տարիներս հեծեծանքով անցան , զօրութիւնս իմ անօրէնութեանս պատճառաւ տկարացաւ , ու ոսկորներս հալեցան ։

11 Իմ բոլոր հակառակորդներուս համար նախատինք եղայ , մանաւանդ ինծի մերձաւորներուս , ու ծանօթներուս համար սարսափ եղայ , զիս փողոցը տեսնողները ինծմէ փախան ։

12 Մեռելի պէս սրտէ մոռցուեցայ , կորսուած ամանի պէս եղայ ։

13 Վասն զի շատերուն չարախօսութիւնը լսեցի , ամէն կողմէ սարսափ կար , երբ միասին ինծի դէմ խորհուրդ կ՚ընէին , հոգիս առնելու կը խորհէին ։

14 Բայց ես , Տէր , քեզի յուսացի , Դուն ես իմ Աստուածս ըսի ։

15 Իմ ժամանակներս քու ձեռքդ են , զիս հալածողներուս ձեռքէն ազատէ ։

16 Քու երեսդ քու ծառայիդ վրայ լուսաւորէ , քու ողորմութեանդ համեմատ զիս ազատէ ։

17 Տէր , ամչցած չըլլամ , վասն զի քեզի կանչեցի , ամչցած թող ըլլան ամբարիշտները , թող լռեն գերեզմանին մէջ ։

18 Նենգաւոր շրթունքները թող համր ըլլան , որոնք արդարին դէմ հպարտութեամբ ու արհամարհանքով չար բաներ կը խօսին ։

19 Որքա՜ն մեծ է քու բարութիւնդ , զոր պահեցիր քեզմէ վախցողներուն համար , զոր գործեցիր քեզի յուսացողներուն համար մարդոց որդիներուն առջև ։

20 Դուն զանոնք քու երեսիդ ծածկոյթին մէջ կը պահես մարդոց դաւերէն , զանոնք վրանիդ մէջ կը պահես լեզուներու վէճերէն ։

21 Օրհնեալ Տէրը , վասն զի ինծի համար իր ողորմութեան սքանչելիքը ցուցուց ամրոցաշէն քաղաքի մէջ ։

22 Ես իմ շտապողութեանս մէջ ըսի , Զատուեցայ քու աչքերուդ առջևէն , բայց դուն լսեցիր աղաչանքիս ձայնը , երբ քեզի աղաղակեցի ։

23 Սիրեցէք Տէրը , դուք անոր սուրբերը , Տէրը հաւատարիմները կը պահէ , ու ամբարտաւանութեամբ գործ ընողին առատապէս կը հատուցանէ ։

24 Զօրացէ՛ք ու սրտերնիդ հաստատ ըլլայ , դուք որ Տէրոջ կը յուսաք ։

ՍԱՂՄ . ՁԲ

1 Դաւիթ կը գոհանայ որ Աստուած ներեց իր մեղքերը ։

Դաւթի խրատ ։

1 Երանի անոր որ անօրէնութիւնը ներուած է , որուն մեղքը ծածկուած է ։

2 Երանի անոր որ Տէրը անիրաւութիւն չի համարիր , ու որուն հոգիին մէջ նենգութիւն չկայ ։

3 Երբ լռեցի , ոսկորներս հալեցան , ամբողջ օրը կ՚աղաղակէի ։

4 Վասն զի ցորեկ ու գիշեր ձեռքդ ինծի վրայ ծանրացաւ , ամառուան չորութեան պէս ուժս չորցաւ ։ Սէլայ ։

5 Մեղքս քեզի ծանուցի , անիրաւութիւնս չծածկեցի , ըսի , Յանցանքներս Տէրոջ պիտի խոստովանիմ , ու դուն մեղքիս անօրէնութիւնը ներեցիր ։ Սէլայ ։

6 Ասոր համար ամէն սուրբ քեզի պիտի աղաչէ ժամանակին մէջ որ կրնաս գտնուիլ , ջուրերուն մեծ հեղեղը անոր չի հասնիր ։

7 Դուն ինծի ապաստան ես , նեղութենէ զիս պիտի պահես , ազատութեան երգերով զիս պիտի շրջապատես ։ Սէլայ ։

8 Ես քեզի պիտի սորվեցընեմ ու ճամբան որ պիտի երթաս պիտի ցուցընեմ քեզի , քեզի խորհուրդ պիտի տամ , աչքս քեզի վրայ պիտի ըլլայ ։

9 Ձի կամ ջորի մի՛ ըլլաք որ հասկը չունին , որոնց բերանը սանձով ու սանկով պէտք է զսպել , որպէսզի քեզի չմօտենան ։

10 Ամբարիշտին շատ ցաւեր կ՚ըլլան , բայց Տէրոջ յուսացողը ողորմութիւնը պիտի պատէ զանիկա ։

11 Արդարներ , Տէրոջմով ուրախացէք ու ցնծացէք , ու սրտով ուղիղներ , բոլորդ ալ գոչեցէք ։

ՍԱՂՄ . ՁԳ

1 Դաւիթ կը գոհանայ որ Աստուած զինքը ազատեց ։

Գլխաւոր երաժշտին , Աբիմելէքի առջև , որ զինքը վռնտեց ու գնաց ։

1 Ես Տէրոջ միշտ պիտի օրհնեմ , անոր գովեստը միշտ բերանս պիտի ըլլայ ։

2 Հոգիս Տէրոջմով պիտի պարծենայ , խոնարհները պիտի լսեն ու պիտի ուրախանան ։

3 Ինծի հետ Տէրոջ մեծցուցէք , ու միասին անոր անունը բարձրացընենք ։

4 Տէրոջ փնտռեցի ու ինծի պատասխանեց , ու զիս իմ բոլոր վախերէս ազատեց ։

5 Անոր նայեցան ու պայծառացան , ու երեսնին ամչցած չեղաւ ։

6 Այս աղքատը կանչեց ու Տէրը լսեց , ու զինքը իր բոլոր նեղութիւններէն ազատեց ։

7 Տէրոջ հրեշտակը անոր վախցողներուն շուրջ կը բանակի , ու զանոնք կ՚ազատէ ։

8 Համտեսեցէք ու տեսէք որ Տէրը բարի է , երանի անոր որ անոր կը յուսայ ։

9 Տէրոջ սուրբերը , անոր վախցէք , վասն զի անոր վախ

4 Առանց պատճառի իմ ատողներս գլխուս մազերէն շատ են, իս փուճ տեղը կորսնցընող թշնամիներս զօրացան. ան բանը որ չէի յափշտակեր, ան ատենը վճարեցի։

5 Ով Աստուած՝ իմ յիմարութիւնս դուն գիտես, ու յանցանքներս քեզմէ ծածկուած չեն։

6 Քեզի համբերողները իմ պատճառովս չամչնան, ով Տէր՝ զօրաց Տէրը. քեզ փնտռողները իմ պատճառովս ամօթով չըլլան, ով Իսրայէլին Աստուածը։

7 Վասն զի քեզի համար նախատինքի համբերեցի, ամօթը ծածկեց իմ երեսս.

8 Եղբայրներուս օտար՝ ու մօրս որդւոցը անծանօթ եղայ։

9 Ինչու որ քու տանդ նախանձը զիս կերաւ, ու քեզ նախատողներուն նախատինքները իմ վրաս ինկան։

10 Իմ անձիս ծոմ պահելովը լացի, ու ան ինծի նախատինք սեպուեցաւ։

11 Եւ իմ հանդերձս քուրձ ըրի, ու անոնց առակ եղայ։

12 Դուռը նստողները իմ վրայովս կը խօսին, ու արբեցողներուն խաղը եղայ։

13 Բայց ես իմ աղօթքս կ՚ընեմ քեզի՝ ով Տէր՝ ընդունելի ժամանակին. ով Աստուած՝ քու մեծ ողորմութիւնովդ, քու փրկութեանդ ճշմարտութիւնովը ինծի պատասխան տուր.

14 Հանէ զիս ցեխէն, ու չընկղմիմ. զիս ատողներէն, ու խորունկ ջուրերէն ազատուիմ։

15 Ջուրերուն յորձանքը թող զիս չընկղմէ, ու անդունդը զիս չկլլէ, ու ջրհորը իր բերանը վրաս չգոցէ։

16 Պատասխան տուր ինծի՝ ով Տէր, վասն զի քու ողորմութիւնդ քաղցր է. քու առատ գթութեանդ համեմատ նայէ ինծի.

17 Ու երեսդ մի ծածկեր քու ծառայէդ, վասն զի ես նեղութեան մէջ եմ, շուտով պատասխան տուր ինծի։

18 Իմ անձիս մօտեցիր ու զանիկայ փրկէ. իմ թշնամիներուս համար զիս ազատէ։

19 Դուն գիտես իմ նախատինքս և իմ ամօթս ու իմ խայտառակութիւնս. քու առջիդ են բոլոր զիս նեղողները։

20 Նախատինքը սիրտս կոտրեց ու հիւանդ եղայ. վշտակից եղող մը նայեցայ, բայց չկար, ու մխիթարութիւն տուողներուն՝ բայց չըգտայ։

21 Հապա կերակուրի տեղ թոյն տուին ինծի. ու ծարաւած ատենս քացախ խմցուցին ինծի։

22 Անոնց սեղանը իրենց առջին որոգայթ, ու յաջողութեան տեղ վարմ ըլլայ։

23 Անոնց աչքերը մթանան որ չտեսնեն. ու անոնց մէջքերը միշտ դողացուր։

24 Քու սրտմտութիւնդ անոնց վրայ թափէ, ու սաստիկ բարկութիւնդ անոնց վրայ հասնի։

25 Անոնց բնակարանը աւերակ ըլլայ, անոնց վրաններուն մէջը բնակող չգտնուի։

26 Վասն զի Զան որ դուն զարկիր, անոնք կը հալածեն, և քու վիրաւորածիդ ցաւին վրայով կը խօսին։

27 Անոնց անօրէնութեանը վրայ անօրէնութիւն դիր, և քու արդարութեանդ չհասնին։

28 Կենաց դրքէն թող ջնջուին, ու արդարներուն հետ չգրուին։

29 Բայց ես աղքատ ու վշտացած եմ. ով Աստուած՝ քու փրկութիւնդ թող զիս պաշտպանէ։

30 Աստուծոյ անունը պիտի գովեմ երգով, ու պիտի բարձրացընեմ անիկայ գոհութիւնով։

31 Ու ան եզ կամ երինջէ աւելի, որ եղջերաւոր ու կճղակաւոր ըլլայ, Տէրոջը ընդունելի պիտի ըլլայ։

32 Հեզերը պիտի տեսնեն ու ուրախանան. ով Աստուած փնտռողներ՝ ձեր սիրտն ալ պիտի ապրի։

33 Վասն զի Տէրը տնանկներուն կը լսէ, ու իր կապուածները չանարգեր։

34 Թող գովեն զանիկայ երկինքը ու երկիրը, ծովը ու բոլոր անոր մէջը շարժողները։

35 Ինչու որ Աստուած Սիօնը պիտի փրկէ, ու Յուդայի քաղաքները պիտի շինէ. և հոն պիտի բնակին ու ժառանգեն անիկայ։

36 Եւ իր ծառաներուն սերունդը պիտի ժառանգէ անիկայ. ու իր անունը սիրողները անոր մէջը պիտի բնակին։

ՍԱՂՄ. Հ

1—5 Դաւիթ կը խնդրէ Աստուծմէ որ շուտով չարերը կործանէ, ու բարեպաշտները պահպանէ։

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի, յիշատակի համար։

1 Ով Աստուած՝ զիս փրկելու համար, ով Տէր՝ ինծի օգնելու արտորցէր։

2 Թող ամչնան ու խայտառակ ըլլան իմ անձս փնտռողները. ետ դառնան ու ամօթով ըլլան ինծի չարիք ուզողները։

3 Թ Թող *ամչնալով ես դառնան անոնք որ ինծի վաշ վաշ կ'ըսեն ։
4 Ամէն քեզ փնտռողները քեզմով թող ցնծան և ուրախանան . և քու փրկութիւնդ սիրողները ամէն ժամանակ թող ըսեն ՝ Աստուած մեծանայ ։
5 Ի Բայց ես աղքատ ու տնանկ եմ , ով Աստուած՝ Ղշուտով հասիր ինծի . իմ օգնականս ու փրկիչս դուն ես ; ով Տէր՝ մի՛ ուշանար ։

ՍԱՂՄ · ՀԱ

1 Դաւիթ հաւատքի վառահութիւնով ու Աստուծոյ շնորհքին փոքառութեամբը աղօթք կ'ընէ իրեն համար , և իր անձին թշնամիներուն դէմ . 14 հաւատարմութիւն կը խոստանայ . 19 զԱստուած կը փառաւորէ ու կը խոստանայ յաժար սրտիւ անանկ ընել ։

1 Ով Տէր՝ Ըքեզի յուսացայ , չամչնամ յաւիտեան ։
2 Ի Քու արդարութեամբդ ղիս ապրեցուր ու ազատէ՛ զիս . Ի կանչդ ծռէ ինծի ու փրկէ զիս ։
3 Ի Ինծի ապաւինութեան վէմ եղիր , որ միշտ հոն երթամ . դուն Ի հրաման տուիր իս փրկելու , ինչու որ իմ վէմս ու բերդս դուն ես ։
4 Ղ Ով իմ Աստուածս՝ ամբարիշտին ձեռքէն , անօրէնին ու բռնաւորին ձեռքէն իս փրկէ՛ .
5 Վասն զի Ի իմ ակնկալութիւնս դուն ես՝ ով Տէր Եհովայ . մանկութենէս ի վեր իմ յոյսս դո՜ն Ի՜ .
6 Ը Ես քեզի հաստատուեցայ արգանդէն , մօրս որովայնէն իմ պաշտպանս դուն ես . իմ գովութիւնս միշտ քու վրադ է ։
7 Ի Զարմանալի բանի մը պէս եղայ շատերուն , բայց իմ զօրաւոր ապաւէնս դուն ես ։
8 Ի Բերանս քու գովաբանութիւնովդ լցուի , ամէն օր քու փառաբանութիւնովդ ։
9 Ի Ծերութեանատենս իս մի՛ ձգեր . ոյժս պակսած ատենը իս մի՛ թողուր ։
10 Ինչու որ թշնամիներս ինծի համար կը խօսին , ու իմ անձս պահարողները Ա միկտեղ խորհուրդ կ'ընեն ,
11 Ըսելով , Աստուած թողուց անիկայ , հալածեցէ՛ք ու բռնեցէ՛ք անիկայ , վասն զի ազատող մը չկայ ։
12 Ի Ով Աստուած՝ ինծմէ մի՛ հեռանար . ով իմ Աստուածս՝ ի ինծի օգնելու արագորդիր ։
13 Թող ամչնան ու կորսուին իմ անձիս հակառակորդները , նախատինքով ու ամօթով թող ծածկուին ինծի չարութիւն ուզողները ։
14 Բայց ես ամէն ատեն պիտի յուսամ , և քու ամէն գովաբանութիւններուդ վրայ պիտի աւելցնեմ ։
15 Հ Բերանս պիտի պատմէ քու արդարութիւնդ , ամէն օր քու փրկութիւնդ . ինչու որ ես Ն՜ունիմ համրանքը չեմ գիտեր ։
16 Պիտի քալեմ Տէր Եհովային զօրութիւնովը . քու արդարութիւնդ՝ միայն քուկինդ պիտի յիշեմ ։
17 Ո Ով Աստուած՝ մանկութենէս ի վեր սորվեցուցիր ինծի , ու մինչև հիմա քու հրաշալի գործքերդ պատմեցի ։
18 Ղ Ու հիմա մինչև ծերութեան ու ալեւորութեան ատենս իս մի՛ ձգեր՝ ով Աստուած , մինչև որ պատմեմ քու կարողութիւնդ գ՜ալ ազգին , և քու զօրութիւնդ ան ամենուն՝ որ պիտի գան ։
19 Ճ Քու արդարութիւնդ ալ շատ բարձր է՝ ով Աստուած , որ դուն մեծամեծ բաներ ըրիր . ժ՜քեզի պէս ով կայ՝ ով Աստուած ։
20 Յ Դուն որ շատ ու ծանր նեղութիւններ ցուցուցիր ինծի , Նորէն իս պիտի կենդանացընես , ու երկրին անդունդներէն Նորէն իս պիտի հանես ։
21 Իմ մեծութիւնս պիտի շատցընես , ու դառնալով իս պիտի մխիթարես ։
22 Ուսահի ես ալ պիտի գովեմ քեզ Ւտաւիղով քու ճշմարտութեանդ համար՝ ով իմ Աստուածս . սաղմոս պիտի երգեմ քեզի քնարով , ով Իսրայէլին Սուրբը ։
23 Քեզի սաղմոս երգած ատենս՝ իմ շրթունքներս պիտի ցնծան , ու Իմ հոգիս՝ որ դուն փրկեցիր ։
24 Ղ Իմ լեզուս ալ ամէն օր քու արդարութիւնդ պիտի խօսի . ինչու որ ինծի չարիք ուզողները ձամչցան ու խայտառակ եղան ։

ՍԱՂՄ · ՀԲ

1 Սաղմոսերգուն աղօթք ընելով Սողոմոնին համար , անոր թագաւորութեանը օրինակովը Քրիստոսի թագաւորութեանը բարութիւնը ու փառքը կը յայտնէ , 18 ու զԱստուած կ'օրհնէ ։

— † Սողոմոնին համար՝ ։

1 Ով Աստուած՝ քու դատաստանները թագաւորին տուր , ու արդարութիւնդ թագաւորին որդւոյն ։
2 Ի Ընդ՜ արդարութիւնով պիտի դատէ քու ժողովուրդդ , ու աղքատներդ իրաւունքով ։
3 Ի Լեռները խաղաղութիւն պիտի բուսցընեն ժողովուրդին , ու բլուրները՝ արդարութիւնով ։

Բ Սաղ · խ · 15 ։
*Կ՜ի՛ իրենց ամօթին պատճառուբը

Ի Սաղ · խ · 17 ։
Ղ Սաղ · ճխա · 1 ։

— Սաղ · իե · 2 , 3 ։ Լա · 1 ։
Ի Սաղ · լ · 1 ։
Ի Սաղ · ժէ · 6 ։
Բ Սաղ · լ · 2 , 3 ։
Ի Սաղ · խդ · 4 ։
Ղ Սաղ · ոխ · 1 , 4 ։
Ի Երեմ · ժէ · 7 , 17 ։
Ը Սաղ · իբ · 9 , 10 ։ Ես · խգ · 3 ։
Ի Ես · ը · 18։ Զաք · գ · 8 ։ ա Կոր · գ · 9 ։
Ի Սաղ · լե · 28 ։
Ի Հմր 18 ։
Լ Բ Թագ · ժէ · 1 ։ Մատ · իէ · 1 ։
Ի Սաղ · իբ · 11 , 19 ։ լե · 22 ։ լը · 21 , 22 ։
Ի Սաղ · հ · 1 ։
Ի Հմր 24 ։ Սաղ · լե · 4 , 26 ։ խ · 14 ։ ն · 2 ։

Ի Սաղ · ձ · 10 ։ Ես · լը · 17 , ծբ · 7 ։
Ի Սաղ · լե · 10 ։ Ես · 4 · 8 ։ ձթ · 6 , 8 ։
Ի Սաղ · կ · 8 ։
Ղ Ովս · գ · 1 , 2 ։
Ղ Սաղ · ոբ · 1 , 2 , 3 ։ ճծ · 3 ։
— Գ Թագ · ժթ · 22 ։ Ես · կ · 9 ։
Ղ Սաղ · ձգ · 4 ։
Ղ Հմր 8 , 15 ։
Լ Հմր 13 ։
— Սաղ · ճիե · ին վերնագիրը ։
† Կ՜ի՛ Սողոմոնին Ս՜ը մասը ։
Բ Ես · ժա · 2 , 3 , 4 · լը · 1 ։
Ի Սաղ · ձե · 10 ։ Ես · լը · 17 , ծբ · 7 ։

4 Դժողովուրդին աղքատներուն իրաւունք պիտի ընէ, տնանկին զաւակները պիտի ազատէ, ու բռնաւորը պիտի ջարդէ։
5 Քեզմէ պիտի վախնան քանի որ արեգակը ու լուսինը կը մնան, ազգէ մինչև ազգ։
6 Ղհնձուած խոտի վրայ իջնող անձրևի պէս պիտի իջնէ, տարափներու պէս՝ որ երկիրը կը թրջեն։
7 Անոր օրերուն մէջ արդարը պիտի ծաղկի. ու շատ խաղաղութիւն պիտի ըլլայ, մինչև որ ալ լուսին չըլլայ։
8 Ու ծովէն մինչև ծովը պիտի տիրէ, ու գետէն մինչև երկրի ծայրերը։
9 Անոր առջին անապատին բնակիչները ծունկ պիտի կրկնեն, ու անոր թշնամիները փոշի պիտի լզեն։
10 Թարսիսի ու կղզիներուն թագաւորները ընծայ պիտի մատուցանեն, Շաբայի ու Սաբայի թագաւորները պարգև պիտի բերեն։
11 Ու բոլոր թագաւորները անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն, բոլոր ազգերը անոր պիտի ծառայեն։
12 Վասն զի աղքատը պիտի փրկէ աղաղակելու ատենը, խեղճն ալ, ու զանիկա ալ որ օգնութիւն չունի։
13 Պիտի խղճայ աղքատին ու տնանկին, և տնանկներուն անձերը պիտի ազատէ։
14 Հարստահարութենէ ու բռնութենէ պիտի փրկէ անոնց անձը, և անոնց արիւնը պատուական պիտի ըլլայ անոր առջին։
15 Ու պիտի ապրի, և Շաբայի ոսկիէն անոր պիտի տրուի. ու ամէն ատեն աղօթք պիտի մատուցուի անոր համար. ամէն օր պիտի օրհնեն զանիկայ։
16 Ցորենի առատութիւն պիտի ըլլայ երկրին մէջ լեռներուն գլուխը, անոր պտուղը Լիբանանին պէս պիտի շարժի. ու գետնի խոտին պէս պիտի ծաղկին քաղաքացիները։
17 Անոր անունը յաւիտեան պիտի մնայ. քանի որ արեգակը կը մնայ, անոր անունն ալ պիտի մնայ. ու անով պիտի օրհնուին, ամէն ազգերը երանութիւն պիտի տան անոր։
18 Օրհնեալ ըլլայ Տէր Աստուած՝ Իսրայէլին Աստուածը, մինակ ինքն է հրաշքներ ընողը։
19 Ու օրհնեալ ըլլայ յաւիտեան անոր փառաւոր անունը, ու բոլոր երկիրը թող լցուի անոր փառքովը։ Ամէն ու ամէն։

ր Եա . ժա . 4 .
կ Հռ . 7 . 17 . Սաղ . ձթ . 36 . 37 .
ղ Թագ . Եզ . 4 . Ովս . զ . 3 .
ե Եսա . ը . 4 . Դան . ը . 44 . Ղուկ . ա . 33 .
ը Տես Ել . իգ . 31 . Գ Թագ . դ . 21 . 24 . Սաղ . բ . 8 . Զ . 11 . Ժթ . 25 . Զաք . թ . 10 .
թ Սաղ . հգ . 14 .
ժ Ես . խթ . 23 . Միք . է . 17 .
ի Գ Մն . թ . 21 . Սաղ . խե . 12 . կբ . 29 . Ես . խթ . 7 . կ . 6 . 9 .
լ Ես . խթ . 22 . 23 .
խ Յոբ . իթ . 12 .
ծ Սաղ . ճժզ . 15 .
կ Տես Գ Թագ . դ . 20 .
* Եբր . քաղաքէն .
հ Սաղ . ձթ . 36 .
ձ Ծն . ժբ . 3 . Եր . 18 . Երեմ . դ . 2 .
ղ Ղուկ . ա . 48 .
ճ Ա Մն . իթ . 10 . Սաղ . խա . 13 . ճզ . 48 .
մ Ել . ժե . 11 . Սաղ . հէ . 14 . ճլզ . 4 .
յ Նեեմ . թ . 5 .
ն Թուոց . ժդ . 21 . Զաք . ժդ . 9 .

20 Յեսսէի որդւոյն Դաւիթին աղօթքները լմնցան։

ՍԱՂՄ . ՀԳ

1 Մարգարէն փորձութեան մը մէջ յաղթող գտնուելէն ետև՝ 2 կը ցուցնէ անոր փորձութեանը պատճառը՝ այսինքն չարերուն յաջողութիւնը, 13 անոր տուած վնասը՝ այսինքն թերահաւատութիւնը, 15 ու անոր վրայ յաղթող ըլլալուն կերպը՝ այսինքն իմանալով Աստուծոյ խորհուրդը՝ թէ անիկայ չարը պիտի կործանէ ու արդարը պիտի պաշտպանէ։

Սաղմոս Ասափայ։

1 Յիրաւի Աստուած բարի է Իսրայէլին, այսինքն սրտով մաքուր եղողներուն։
2 Բայց քիչ մնաց որ իմ ոտքերս պիտի ծռէին, ու մաս մնաց որ իմ քայլերս գայթակղէին։
3 Վասն զի նախանձեցայ հպարտներուն, երբոր ամբարիշտներուն յաջողութիւնը տեսայ։
4 Ինչու որ իրենց մահուան ժամանակն ալ ցաւեր չունին, մարմիննին ալ պարարտ է։
5 Անոնք մարդոց նեղութեանը մէջ չեն, և ուրիշ մարդոց հետ չեն տանջուիր։
6 Անոր համար վզնոցի պէս ամբարտաւանութիւնը անոնք կը շրջապատէ, բռնութիւնը հանդերձի պէս անոնք կը ծածկէ։
7 Անոնց աչքերը պարարտութենէն դուրս կ'ելլեն, անոնք սրտի խորհուրդներէն անդին կ'անցնին։
8 Ծաղր կ'ընեն ու չարութիւնով կը խօսին բռնութեան համար, հպարտութիւնով կը խօսին։
9 Բերաննին երկինքին դէմ կը դնեն, ու իրենց լեզուն երկրին մէջը կը պտըտի։
10 (Անոր համար իր ժողովուրդը հոս պիտի դառնայ, ու առատութիւնով ջուր պիտի քամուի անոնց։)
11 Ու կ'ըսեն, Աստուած ինչպէ՞ս գիտէ, ու Բարձրելոյն քովը գիտութիւն կա՞յ։
12 Ահա ասոնք են ամբարիշտները որ միշտ յաջողութիւն ունին, հարստութիւն կ'աւելցընեն։
13 Յիրաւի զուր տեղը իմ սիրտս մաքրեցի, ու իմ ձեռքերս անմեղութիւնով լուացի.
14 Որովհետև ամէն օր կը տանջուիմ, ու ամէն առտու կը խրատուիմ։
15 Թէ որ ըսէի թէ ես ասանկ խօսիմ, ահա քու որդւոցդ ազգին ներգութիւն ըրած պիտի ըլլայի։
16 Երբոր խորհեցայ ասիկայ իմանալու, դժուար եկաւ իմ աչքերուս.

— Սաղ . ծ . ին վերնագիրը .
Յոբ . իա . 7 . Սաղ . լէ . 1 . Երեմ . ժբ . 1 .
Յոբ . իա . 6 .
Սաղ . ձթ . 18 .
Յոբ . ժե . 27 . Սաղ . ժէ . 10 . ձժթ . 70 . Երեմ . ե . 28 .
Ովս . է . 16 .
Երգ . բ . 18 . Յուդ . 16 .
Յայտ . ժգ . 6 .
Սաղ . հե . 8 .
Յոբ . իբ . 13 . Սաղ . ժ . 11 . Ղբ . 7 .
Հմր 8 .
Յոբ . խա . 15 . Լբ . 9 . Լե . 3 . Մաղ . գ . 14 .
Սաղ . իզ . 6 .
Ժող . ը . 17 .

17 Մինչև որ Աստուծոյ սրբարանը մտայ , ու Ի անոնց վերջը իմացայ ։

18 Իրաւ որ հդուն անոնք սահելու տեղերը դրեր ես , կործանման մէջ իջեցուցիր անոնք ։

19 Ի՜նչպէս յանկարծակի աւերմունքի մէջ ինկան , հատան ու վախերով կորսուեցան ։

20 Ինչպէս երազ մը մարդուն արթննալէն ետքը , ով Տէր՝ *քաղաքին մէջը՝ անոնց պատկերը –ոչնչութիւն անարգես ։

21 Բայց իմ սիրտս ներաւեցաւ , ու իմ երիկամունքներէս խոցուեցայ ։

22 Ես ալ յիմար էի ու չէի իմանար , քու առջիդ անասուններու պէս էի ։

23 Սակայն ես միշտ քեզի հետ եմ . դուն իմ աջ ձեռքս կը բռնես ։

24 Դուն պիտի առաջնորդես ինծի քու խորհրդովդ , ու վերջը փառքով իս պիտի ընդունիս ։

25 Ո՞վ ունիմ ես երկինքի մէջ . երկրի վրայ ալ քեզմէ ուրիշը չեմ ուզեր ։

26 Իմ մարմինս ու սիրտս կը մաշին , Բայց Աստուած իմ սրտիս զօրութիւնը ու Իմ բաժինս է յաւիտեան ։

27 Վասն զի ահա անոնք որ քեզմէ կը հեռանան՝ կը կորսուին . դուն կը սատկեցընես ամէնը որ Ընութիւն կ'ընեն՝ քեզմէ հեռանալով ։

28 Բայց Աստուծոյ մօտենալս բարի է ինծի . յոյս դրեր եմ Տէր Եհովային վրայ , որ Ձքու բոլոր գործքերդ պատմեմ ։

ՍԱՂՄ · ՀԴ

1 Սրբարանին աւերակ դառնալուն համար մարգարէն կը գանգատի · 10 զԱստուած օգնութեան կը կանչէ՝ յիշելով անոր կարողութիւնը , 18 զանիկայ նախատող թշնամիները , ապագայ Ժողովուրդը ուրբած ուխտը ։

Երդ Ասափայ ։

1 Ով Աստուած՝ ինչո՞ւ –Ձզ բոլորովին մերժեցիր , ո՞ր բարկութիւնդ կը մխայ Ձքու արօտիդ ոչխարներուն վրայ ։

2 Ցիշէ քու ժողովուրդդ Ք՝ը սկիզբէն ստացեր ես , Ձքու ժառանգութիւնդ վիճակը ը՝ փրկեր ես , ո՞ր Սիօն լեռը ուր որ բնակեր ես ։

3 Բարձրացուր քու քայլերդ դէպ 'ի բոլորովին աւերուածներուն , ո՞ր սուրբը տեղին մէջը թշնամիին ըրած բոլոր գէշ գործքերուն ։

4 Ձքու թշնամիներդ կը պոռան քու ժողովքիդ մէջը , Ի իրենց նշանները նշանի տեղ կը դնեն ։

5 Անիկայ անտառի ծառերուն վրայ կացիններ վերցընողի մը պէս դիտցուեցաւ .

6 Ու հիմա Ձանոր քանդակագործ գործերը , ամէնը մկկէն կացիններով ու մուրճերով կը կոտրտեն ։

7 Ի՛կրակով այրեցին քու սրբարանդ , Ը մինչև գետինը կործանեցին քու անուանդ բնակարանը ։

8 Ի իրենց սրտերուն մէջ ըսին թէ կորսընցընենք ամէնը մէկտեղ . երկրին մէջ Աստուծոյ բոլոր ժողովարանները այրեցին ։

9 Մեր նշանները չենք տեսներ . Ձալ մարգարէ չկայ , ու քովերնիս մէկն ալ չկայ , որ դիտնայ թէ –ո՞ւր՝ մինչև ե՞րբ պիտի –Ձնայ ։

10 Ով Աստուած՝ մինչև ե՞րբ նախատինք պիտի ընէ նեղիչը . Թշնամին մինչև յաւիտեան քու անունդ պիտի անարգէ՞ ։

11 Ի՞նչո՞ւ ետ կը քաշես քու ձեռքդ ու աջ ձեռքդ , Ձ՞նչ՝ ծոցէդ հանէ՞ ո՞ր կորսընցուր –Ձնէ ։

12 Բայց սկիզբէն Ի իմ թագաւորս Աստուած է , որ փրկութիւններ կ'ընէ երկրին մէջ ։

13 Ի դուն քու զօրութեամբդ ծովը պատառեցիր , Հվիշապներուն գլուխները ջուրերուն մէջ փշրեցիր ։

14 Դուն ջարդեցիր Լևիաթանին գլուխները . անիկայ Ց կերակուր ըլլալու տուիր Ձանապատին մէջի ժողովուրդին ։

15 Դուն ճեղքեցիր աղբիւրը ու վտակը , Դ դուն չորցուցիր մշտնջենաւոր գետերը ։

16 Քուկդ է ցորեկը և քուկդ է գիշերը , Լյոյսը ու արևը դուն պատրաստեցիր ։

17 Դուն հաստատեցիր երկրին ամէն սահմանները , Ձամառը ու ձմեռը դուն ստեղծեցիր ։

18 Ցիշէ ասիկայ՝ որ թշնամին նախատինք տուաւ Ցերոջը , ու Ձիմար ժողովուրդը քու անունդ անարգեց ։

19 Մի մատներ գազանին Ձքու տատրակիդ անձը , Ձմի՛ մոռնար յաւիտեան քու աղքատներուդ †կեանքը ։

20 Նայէ՛ ո՞ւխտիդ , ինչու որ երկրին խաւար տեղուանքը բռնութեան բնակարաններով լցուած են ։

21 Թող խեղճը ետ չդառնայ ամօթով , Թող աղքատը ու տնանկը օրհնեն քու անունդ ։

22 Ելի՛ ով Աստուած , քու դատդ պաշտպանէ . Ցիշէ ան նախատինքը՝ որ անզգամը ամէն օր քեզի կ'ընէ ։

23 Մի մոռնար քու թշնամիներուդ ձայնը . քեզի դէմ ոտք ելլողներուն խռովութիւնը ամէն ժամանակ կը բարձրանայ ։

Ես Սաղ · լէ · 38 ։
Հ Սաղ · լե · 6 ։

Յ Ցոր · ի · 8 ։ Սաղ · դ · 5 ։ Ես · ի՛թ · 7 , 8 ։
* Կ՛ար թրննալով · Սաղ · Հը · 65 ։
Ղ Հմր 3 ։
Ֆ Սաղ · դր · 6 ։ Առակ · է · 2 ։

Ա Սաղ · լը · 8 ։ Ես · ծը · 8 ։

Փ Փիլ · գ · 8 ։

Ն Սաղ · ձդ · 2 · ճ՛ժթ · 81 , 82 ։
Ղ Սաղ · ժգ · 5 · ճ՛ժթ · 57 ։
– Սաղ · ճ՛ժթ · 155 ։
Ղ Եզ · ւգ · 15 ։ Թուա · ժե · 39 ։ Ցակ · գ · 4 ։
Ղ Երր · ժ · 22 ։
Ղ Սաղ · ձՀ · 22 ։ ճ՛ժը · 17 ։

– Սաղ · խգ · 9 , 23 ։ կ · 1 , 10 ։ Նէ · 7 ։ Երեմ · լա · 37 ։ էգ · 24 ։
Բ ր Օր · ԻԹ · 20 ։
Է Սաղ · դն · 7 ։ ճ · 3 ։
Ժ Եզ · ժե · 16 ։ Բ Օր · Թ · 29 ։
Ի ր Օր · լը · 9 ։ Երեմ · ժ · 16 ։
Ղ Ոզ · բ · 7 ։
Ի Դան · Ջ · 27 ։

Ե Թագ · գ · 18 , 29 , 32 , 35 ։
Ը գ Թագ · ԻԵ · 9 ։
Ժ Սաղ · ԼԹ · 39 ։
Ի Սաղ · Ձգ · 4 ։
Լ աԹագ · գ · 1 ։ Ըմով · ը · 11 ։

Ի Ոզ · բ · 3 ։

Ֆ Սաղ · խգ · 4 ։

Ն Եզ · ժգ · 21 ։
Հ Ես · ծա · 9 , 10 ։ Եզեկ · ԻԹ · 3 ։ լը · 2 ։
Յ Թուա · ժգ · 9 ։
Ղ Սաղ · Հր · 9 ։
Ֆ Եզ · ժե · 5 , 6 ։ Թուա · ի · 11 ։ Մգ · ԿՌ · 41 ։ Ես · խը · 21 ։
Ա Ցես · գ · 13 ։ Ճ ։
Յ Ծն · ա · 14 ։ Ճ ։
Ն Գոր · ժէ · 26 ։
Ղ Ծն · ը · 22 ։
– Հմր 22 ։ Ցայտ · ժգ · 19 ։
Ղ Սաղ · լը · 8 ։
Ֆ Երգ · բ · 14 ։
Ղ Սաղ · Ձր · 10 ։
† Կ՛ար ժողո ։
– Ծն · ԺԷ · 7 , 8 ։ Ղև · իգ · 44 , 45 ։ Սաղ · ճգ · 45 ։ Ես · լեմ · լէ · 21 ։

– Հմր 18 ։ Սաղ · ձԹ · 51 ։

ՍԱՂՄ. ՀԵ

1 Մարգարէն զԱստուած կը գովաբանէ. 2 կը խոստանայ արդարութեամբ դատաստան տեսնել. 4 հպարտը կը յանդիմանէ՝ Աստուծոյ նախախնամութիւնը յիշեցնելով. 9 զԱստուած կը գովէ, ու կը խոստանայ որ արդարութիւն 'ի գործ դնէ ։

Գլխաւոր երաժշտին. –Ալ Թաշհէթ, Ասափին Սաղմոսը ու երգը ։

– Սաղ. ծէ. ին վերնագիրը ։

1 Կը գովենք քեզ՝ ով Աստուած, կը գովենք, և քու անունդ մօտ է. քու հրաշքներդ կը պատմուին ։

2 Երբոր որոշեալ ժամանակ ունենամ, ուղիղ դատաստան պիտի տեսնեմ ։

3 Երկիրը ու անոր բոլոր բնակիչները մաշեցան. անոր սիւները ես կը հաստատեմ ։ (Սէլայ ։)

4 Ըսի հպարտներուն թէ Հպարտութիւն մի՛ ընէք. ու ամբարիշտներուն թէ ‡Եղջիւր մի՛ վերցընէք ։

‡ Զաք. ա. 21 ։

5 Ձեր եղջիւրները վեր մի՛ վերցընէք, ամբարտաւան պարանոցով մի՛ խօսիք ։

6 Ինչու որ բարձրանալը ոչ արևելքէն է, և ոչ արևմուտքէն՝ ոչ ալ անապատէն,

7 Հապա †դատաւորը Աստուած է. †մէկը կը ցածցընէ, ու միւսը կը բարձրացընէ ։

† Սաղ. ծ. 6 ։ ծբ. 11 ։ † աթագ. բ. 7 ։ Դան. բ. 21 ։

8 Ինչու որ ‡Տէրոջը ձեռքը բաժակ կայ, ու գինին կարմիր է. անիկայ ‡խառնուածքով լեցուն է, ու անկէ կը թափէ. և իրաւ երկրին բոլոր ամբարիշտները ‡անոր մրուրները քամելով պիտի խմեն ։

‡ Յոբ. իա. 20 ։ Սաղ. կ. 3 ։ Երեմ. իե. 15 ։ Յայտ. ժդ. 10 ։ ժզ. 19 ։ ‡Առակ. իգ. 30 ։ ‡ Սաղ. հդ. 10 ։

9 Բայց ես յաւիտեան պիտի պատմեմ, Յակոբին Աստուծոյն սաղմոս պիտի երգեմ ։

10 Ու ‡ամբարիշտներուն բոլոր եղջիւրները պիտի փշրեմ, ‡Արդարին եղջիւրները պիտի բարձրանան ։

‡ Սաղ. ճա. 8 ։ Երեմ. խբ. 25 ։ ‡ Սաղ. ձթ. 17 ։ ճխբ. 14 ։

ՍԱՂՄ. ՀԶ

1 Աստուծոյ վեհափառութիւնը եկեղեցւոյ մէջ ։ 11 Անոր յորդանոք ծառայելու համար յորդորանք մը ։

Գլխաւոր երաժշտին, Նկինօթի վրայ. Ասափին Սաղմոսը ու երգը ։

– Սաղ. խբ. 1 ։ ճ ։

1 –Աստուած Յուդայի մէջ ճանչցուած է, անոր անունը Իսրայէլի մէջ մեծ է ։

2 Ու անոր խորանը Սաղեմի մէջ է, և անոր բնակարանը Սիօնի մէջ է ։

3 ‡Հն տեղը ջարդեց աղեղին նետերը, վահանը, սուրը ու պատերազմը ։ (Սէլայ ։)

‡ Սաղ. խզ. 9 ։ Եզեկ. լթ. 9 ։

4 Դուն լուսափայլ ես, ‡յափշտակութեան լեռներէն աւելի գերազանց ես ։

‡ Եզեկ. լը. 12 ։ 13 ։ լթ. 4 ։

5 Սրտով զօրաւորները յափշտակուեցան, †քուններնին քնացան. ու բոլոր զօրեղ մարդիկները ձեռքերնին չգտան ։

† Սաղ. ժգ. 3 ։ Երեմ. ծա. 39 ։

6 Ո՛վ Յակոբին Աստուածը՝ ‡քու յանդիմանելէդ կառքը ու ձին անզգայ պառկեցան ։

‡ Ել. ժե. 1 ։ 21 ։ Եզեկ. լթ. 20 ։ Նաւ. բ. 13 ։ Զաք. ժբ. 4 ։

7 Դուն՝ ով Տէր, դուն ահաւոր ես, և ‡ո՞վ կրնայ կայնիլ քու առջևդ՝ քու բարկութեանդ ատենը ։

‡ Նաւ. ա. 6 ։

8 ‡Դուն երկինքէն լսել տուիր դատաստանը. ‡երկիրը վախցաւ ու լռեց,

‡ Եզեկ. լը. 20 ։ ‡ բ Մն. ի. 29 ։ 30 ։

9 Երբոր Աստուած ‡դատաստան ընելու ելաւ՝ որ երկրին բոլոր *հեզերը փրկէ ։ (Սէլայ ։)

‡ Սաղ. թ. 7 ։ 8 ։ 9 ։ Հր. 4 ։ * Կամ՝ խեղճերը

10 ‡Իրաւցընէ մարդուն բարկութիւնը քեզ պիտի գովէ, — մնացած բարկութիւնը դուն պիտի զսպես ։

‡ Տես Ել. թ. 16 ։ ժբ. 11 ։ Սաղ. կե. 7 ։

11 ‡Ո՛ւխտ ըրէք ու կատարեցէք ձեր Տէր Աստուծոյն. ‡անոր բոլորտիքը եղողներուն ամէնը թող ընծաներ բերեն Ահաւորին ։

‡ Ժող. ե. 4 ։ 5 ։ 6 ։ ‡ բ Մն. լբ. 22 ։ 23 ։ Սաղ. կը. 29 ։ ձթ. 7 ։

12 Ինքը իշխաններուն հոգին պիտի կտրէ. ‡ահաւոր է երկրի թագաւորներուն ։

‡ Սաղ. կը. 35 ։

ՍԱՂՄ. ՀԷ

1 Սաղմոսերգուն կը յայտնէ թէ ո՛րչափ սաստիկ պատերազմ ունեցաւ թերահաւատութեան դէմ, 10 և թէ Աստուծոյ մեծ ու շնորհալի գործքերուն վրայ մտածելով՝ ինչպէս յաղթող գտնուեցաւ ։

Գլխաւոր երաժշտին, –Իդիթունին վրայ. Ասափին Սաղմոսը ։

– Սաղ. լթ. և կբ. ին վերնագիրները ։

1 ‡Իմ ձայնս Աստուծոյ է, ու ես կ'աղաղակեմ. իմ ձայնս Աստուծոյ է, ու ան ինծի պիտի լսէ ։

‡ Սաղ. գ. 4 ։

2 ‡Իմ նեղութեանս օրը †Տէրը փնտռեցի, գիշերը տարածուած էր իմ ձեռքս ու չէր թուլնար. իմ անձս մխիթարուիլ չէր ուզեր ։

‡ Սաղ. ծ. 15 ։ † Ես. իզ. 9 ։ 16 ։

3 Աստուած յիշեցի ու անհանգիստ եղայ. խորհեցայ ու ‡իմ հոգիս մարեցաւ ։ (Սէլայ ։)

‡ Սաղ. ճխբ. 3 ։ ճխգ. 4 ։

4 Իմ աչքերս արթուն պահեցիր. խռովեցայ ու չկրցայ խօսիլ ։

5 ‡Միտքս բերի առջի օրերդ, հին ժամանակներուն տարիները ։

‡ բ Օր. լբ. 7 ։ Սաղ. ճխգ. 5 ։ Ես. ծա. 9 ։

6 Գիշերուան մէջ կը յիշեմ ‡իմ երգս, ‡իմ սրտիս հետ կը խօսիմ, ու իմ հոգիս քննութիւն կ'ընէ ։

‡ Սաղ. խբ. 8 ։ ‡ Սաղ. դ. 4 ։

7 ‡Արդեօք Տէրը յաւիտեան պիտի մերժէ՞, ու ալ ‡բնաւ պիտի չհաճի՞ ։

‡ Սաղ. հգ. 1 ։ ‡ Սաղ. ձե. 1 ։

8 Միթէ անոր ողորմութիւնը բոլորովին պակսեցա՞ւ, — ‡իր խոստմունքը վերջացա՞ւ ազգէ մինչև ազգ ։

‡ Հռով. թ. 6 ։

9 Միթէ Աստուած ‡ողորմութիւն ընելը մոռցա՞ւ, միթէ բարկութիւնով արգիլե՞ց իր ողորմութիւնը ։ (Սէլայ ։)

‡ Ես. խթ. 15 ։

10 Ուստի ըսի , Ա՛ս է Ինձ տկա-
րութիւնս , *Բարձրելոյն աջ ձեռ-
քին փոփոխութիւնը՝ ։
11 Յիշեցի զՏէրոջը դործքերը պիտի յի-
շեմ , յիրաւի քու առջի հրաշք-
ներդ պիտի յիշեմ ։
12 Բոլոր դործքերուդ վրայ պիտի
խորհիմ , ու քու ըրածներուդ վրայ
պիտի մտածեմ ։
13 Ո՛վ Աստուած՝ քու ճամբադ
սրբութեան մէջ է . Աստուծոյ
պէս մեծ Աստուած ո՞վ կայ ։
14 Հրաշքներ ընող Աստուածը դուն
ես . քու զօրութիւնդ ժողովուրդ-
ներուն մէջը յայտնեցիր ։
15 Զօ՛ր բազուկովդ փրկեցիր քու
ժողովուրդդ՝ Յակոբին ու Յովսե-
փին որդիները ։ (Սելայ ։)
16 Ջուրերը քեզ տեսան՝ ով Աս-
տուած , Ջուրերը քեզ տեսան ա-
դողացին , անդունդներն ալ սար-
սափեցան ։
17 Ամպերը ջուր թափեցին , եր-
կինքները ձայն հանեցին , Նետերդ
ալ գացին ։
18 Քու որոտմունքիդ ձայնը Երկ-
կինքն էր . Փայլակները լոյս տուին
աշխարհքին . Երկիրը սասանեցաւ
ու դողաց ։
19 Քու ճանապարհդ ծովուն մէջն
է , և քու ճամբադ մեծ ջուրերուն
մէջն է . Ու քու շաւիղներդ չեն
գիտցուիր ։
20 Հօտի պէս քու ժողովուրդիդ
առաջնորդեցիր Մովսէսին ու Ա-
հարոնին ձեռքովը ։

ՍԱՂՄ · ՀԲ

1 Աստուծոյ օրհնելու ու բարոդելու յորդորանք մը ։ 9 Աստուծոյ բարկութիւնը անհաւատներուն ու անհնազանդներուն դէմ ։ 67 Աստուած Իսրայէլացիները մերժելով կ'ընտրէ Յուդան , Սիոնը ու Դաւիթը ։

— Երդ Ասափայ ։

1 Ո՛վ իմ ժողովուրդս՝ Մտիկ ըրէք
իմ †օրէնքս , խոնարհեցուցէք
ձեր ականջը իմ բերնիս խօսքերուն ։
2 Առակով պիտի բանամ իմ
բերանս , — հին ժամանակի
խրթնաբանութիւնները պիտի խօ-
սիմ ,
3 Որոնք լսեցինք ու գիտցանք , և
մեր Հայրերը մեզի պատմեցին ։
4 Մենք պիտի չպահենք անոնց
որդիներէն . Ետքի ևկող ազդին
պիտի պատմենք Տէրոջը դովու-
թիւնները ու անոր զօրութիւնը
և անոր ըրած հրաշքները ։
5 Վասն զի Վկայութիւն հաստա-
տեց Յակոբին մէջ , ու օրէնք դրաւ
Իսրայէլին մէջ , որոնք պատուիրեց
մեր Հայրերուն , Որ սորվեցընեն
իրենց որդւոցը ։
6 Որպէս զի դալու ազդը՝ ծնելու
տղաքը — Որ իմանան , — ելլեն ի-
րենց որդւոցը պատմեն .
7 Անոնք ալ իրենց յոյսը Աստու-
ծոյ վրայ դնելով՝ չմոռնան Աստու-
ծոյ դործքերը , հապա անոր պա-
տուիրանքները պահեն .
8 Ու Իրենց Հայրերուն պէս Կա-
մակոր ու ապստամբ ազդ մը չըլ-
լան , Անհաւ ազդ մը՝ Որ իրենց
սիրտը չէն շիտակած , ու իրենց հո-
դին հաւատարիմ չէ Աստուա-
ծոյ ։
9 Եփրեմի որդիքը՝ Որ սպառազէ-
նեալ աղեղնաւորներ էին , պատե-
րազմին օրը ետ դարձան .
10 Ի Աստուծոյ ուխտը չպահեցին ,
ու անոր օրէնքին համեմատ չուզե-
ցին քալել .
11 Ու Մոռցան անոր դործքերը , և
անոր հրաշքները որ իրենց յուշ-
ցեր էր ։
12 Անոնց Հայրերուն առջին հրաշք-
ներ ըրաւ , Եգիպտոսի երկրին՝
Տայանիսի դաշտին մէջ ։
13 Ծովը պատռեց ու անոնք ան-
ցուց , և Ջուրերն ալ դէզի պէս
կանդնեցուց ։
14 Ու ցօրևկը ամպով առաջնոր-
դեց անոնց , և բոլոր դիշերը կրակի
լուսով ։
15 Վէմերը պատռեց անապատին
մէջ , ու խմցուց անոնց իբր թէ մեծ
անդունդէ մը ։
16 Եւ առուներ հանեց վէմէն , ու
ջուրերը դետերու պէս բղխեցուց ։
17 Բայց անոնք նորէն մեղքերնին
աւելցուցին անոր դէմ , — Բար-
կացուցին Բարձրեալը անապատին
մէջ .
18 Եւ Իրենց սրտերուն մէջ Աս-
տուած փորձեցին , կերակուր ու-
զելով իրենց անձերուն համար .
19 Ու Եւ Աստուծոյ դէմ խօսեցան —
ըսին , Միթէ կարո՞ղ է Աստուած
անապատին մէջ սեղան պատրաս-
տել .
20 Ահա վէմին զարկաւ , ու ջուրե-
րը դուրս բղխեցին ու առուները
վազեցին . արդեօք հաց ալ կրնա՞յ
տալ . արդեօք միս կը պատրաստէ
իր ժողովուրդին համար ։
21 Ուստի Տէրը լսեց ու Բարկա-
ցաւ . և կրակ բորբոքեցաւ Յակո-
բին մէջ , ու նաև բարկութիւն ե-
լաւ Իսրայէլին վրայ .
22 Վասն զի Աստուծոյ չհաւա-
տացին , ու յոյսերնին անոր փրկու-
թեանը վրայ չդրին .
23 Թէպէտ ինքը վերէն հրաման ը-
րեր էր ամպերուն , — ու երկինքին
դռները բացեր էր ,
24 Եւ կերակուրի համար անոնց

Ի Սաղ · լա · 22 ։
* Կ՛ըսուի նաև՝ Բարձրելոյն աջ ձեռքին տարիները ։
† Սաղ · ճխգ · 5 ։
Եր · ժե · 11 ։
Ղ · ը · 6 ։ Ը Օր · թ · 29 ։
Եր · ժգ · 21 ։ Յես · գ · 15 ։ 16 ։ Սաղ · ճժգ · 3 ։ Ամ · գ · 8 ։ ՃԼ ։
Ղ · ը · թագ · իր · 15 ։ Ամ · գ · 11 ։
† Կ՛ըսուի մրրիկի մէջ
Սաղ · ղէ · 4 ։
Ը · ը · թագ · իր · 8 ։
Ամ · գ · 15 ։
Եր · ժգ · 28 ։
Եր · ժգ · 21 ։ ժգ · 19 ։ Սաղ · նը · 52 ։ Ա · 1 ։ Ես · կգ · 11 ։ 12 ։ Ովս · ժը · 14 ։

— Սաղ · հգ · ին վերնագիրը ։
Բ Ես · ծա · 4 ։
‡ Կ՛ըսուի վարժութիւնս ,
§ Սաղ · խթ · 4 ։ Մատ · ժգ · 35 ։
Սաղ · խգ · 1 ։
Ի Ը Օր · գ · 9 ։ ը · 7 ։ Յովել · ա · 3 ։
Եր · ժը · 26 · 27 · ժգ · 8 · 14 · Յես · գ · 6 · 7 ։
Ի Սաղ · ճխէ · 19 ։
Ը Ը Օր · գ · 9 · ը · 7 · ժա · 19 ։

Ի Սաղ · ոը · 18 ։
Ժ · 14 · Ե · գկէ · ի · 18 ։
Եր · ւը · 9 ։ ւգ · 3 · ւդ · 9 · Ը Օր · Բ · 6 · 13 · ւ · 27 · Սաղ · կը · 6 ։
Ղ · Հճը 37 · Ը Մ · ի · 33 ։
Ի գ թագ · ժէ · 15 ։
Ժ Սաղ · ոդ · 13 ։
Ե · է · ը · Թ · ժ · ժա · և ժը ։
Հ Ա · ւը · 3 · թագ · ժգ · 28 · Հճգ 43 · Ես · ժԲ · 11 · 13 · Ե · գկէ · ւ · 14 ։
Եր · ժգ · 21 ։
Եր · ժե · 8 · Սաղ · ւգ · 7 ։
Եր · ժգ · 21 · ժգ · 24 · Սաղ · ճՆ · 39 ։
Եր · ժէ · 6 · թագ · ի · 11 · Սաղ · ճՆ · 41 · ա Կոր · ժ · 4 ։
Ը Օր · Բ · 21 · Սաղ · ճՆ · 41 ։
Ն Օր · Բ · 22 · Սաղ · ղե · 8 · Երր · գ · 16 ։
Եր · ժգ · 2 · — թագ · ժա · 4 ։
Եր · ժէ · 6 · թագ · ի · 11 ։
Թագ · ժա · 1 · 10 ։
Երր · գ · 18 · Յուդ · 5 · — Ծն · է · 11 · Սաղ · գ · 10 · — Եր · ժգ · 4 · 14 · Սաղ · ճԽ · 40 · Ցես · գ · 31 · — Կոր · ժ · 3 ·

վրայ մանանայ տեղացեր էր, ու երկինքի ցորենը տուեր էր անոնց,
25 Մարդիկ հրեշտակներուն հացը կերան. կշտանալու չափ պաշար խրկեց անոնց։
26 Երկինքի մէջ արեւելեան հովը հանեց, և իր զօրութեամբը հարաւային հովը բերաւ.
27 Եւ անոնց վրայ փոշիի պէս միս տեղաց, ու ծովու աւազին չափ թեւաւոր թռչուններ,
28 Եւ անոնց բանակին մէջը՝ անոնց վրաններուն չորս կողմը իջեցուց։
29 Ու կերան և աղէկ կշտացան. ու իրենց ցանկութիւնը իրենց տուաւ.
30 Իրենց ցանկութենէն զուրկ չըմնացին. և դեռ որ իրենց կերակուրը իրենց բերանն էր,
31 Աստուծոյ բարկութիւնը անոնց վրայ բորբոքեցաւ, ու սպաննեց անոնց պարարտներէն, ու գետինը զարկաւ Իսրայէլին ընտիրները։
32 Աս բոլոր բաներուն վրայ նորէն մեղանչեցին, ու չհաւատացին անոր հրաշքներուն։
33 Եւ ունայնութեան մէջ սպառեց անոնց օրերը, և ահի մէջ՝ անոնց տարիները։
34 Երբոր կը սպաննէր անոնք, զինքը կը խնդրէին. ու ետ կը դառնային և զԱստուած կանուխ կը փնտռէին,
35 Ու կը յիշէին որ Աստուած իրենց վէմն էր, և Բարձրեալ Աստուածն իրենց Փրկիչն էր։
36 Սակայն իրենց բերնովը կեղծաւորութիւն կ'ընէին անոր, ու իրենց լեզուովը սուտ կը խօսէին անոր.
37 Եւ իրենց սիրտը ուղիղ չէր անոր առջեւը, ու հաւատարիմ չէին անոր ուխտին մէջ։
38 Բայց ինքը ողորմած ըլլալով՝ անոնց անօրէնութիւնը կը քաւէր, ու չէր կորսնցըներ զանոնք. և շատ անգամ կը դարձըներ իր բարկութիւնը, ու չէր բորբոքեցըներ իր բոլոր սրտմտութիւնը։
39 Ինչու որ կը յիշէր թէ անոնք մարմին են, հովի մը պէս՝ որ կ'երթայ ու ետ չդառնար։
40 Քանի անգամ անիկայ սրդողցուցին անապատին մէջ, ու բարկացուցին անիկայ անջուր տեղին մէջ,
41 Եւ դարձան Աստուած փորձեցին, ու Իսրայէլին Սուրբը նեղացուցին։
42 Չյիշեցին անոր ձեռքը, ու ան օրը՝ որ զիրենք թշնամիէն փրկեց.
43 Ու թէ ինչպէս իր նշանները ըրաւ Եգիպտոսին մէջ, ու իր հրաշքները Տայանիսի դաշտին մէջ.
44 Ու արիւն դարձուց անոնց գետերը, և անոնց առուները, որ չըկրցան խմել.
45 Շանաճանճներ խրկեց անոնց վրայ, որ կերան զանոնք, ու գորտեր՝ որ ապականեցին զանոնք.
46 Ու անոնց բերքը գրուիճին տուաւ, և անոնց վաստակը մարախին.
47 Անոնց որթերը փճացուց կարկուտով, ու անոնց ժանտաթզենիները խոշոր կարկուտով.
48 Եւ անոնց անասունները կարկուտին մատնեց, ու անոնց հօտերը կայծակին.
49 Իր սաստիկ բարկութիւնը խրկեց անոնց վրայ, սրտմտութիւն ու բարկութիւն ու նեղութիւն, չար հրեշտակները խրկելով.
50 Իր բարկութեանը ճամբայ բացաւ. անոնց անձը մահուանէ չըխնայեց, հապա անոնց կեանքը ժանտախտի մատնեց.
51 Ու ամէն անդրանիկը սպաննեց Եգիպտոսի մէջ, և առջինեկները Քամի վրաններուն մէջ.
52 Ու իր ժողովուրդը ոչխարներու պէս հանեց, ու զանոնք հօտի պէս վարեց անապատին մէջը.
53 Եւ անոնց ապահովութեամբ առաջնորդեց, ու չվախցան. իսկ անոնց թշնամիները ծովը ծածկեց.
54 Ու զանոնք տարաւ իր սրբութեան սահմանը, ան լեռը որն որ իր աջ ձեռքը ստացեր էր.
55 Ու անոնց առջեւէն ազգեր վռնտեց, և չափով ժառանգութիւն բաժնեց անոնց, ու Իսրայէլին ցեղերը անոնց վրաններուն մէջը բնակեցուց։
56 Բայց անոնք փորձեցին ու սրդողցուցին Բարձրեալ Աստուածը, ու չպահեցին անոր վկայութիւնները.
57 Եւ իրենց հայրերուն պէս ետ դարձան ու նենգութիւն ըրին. խաբեբայ աղեղի պէս խոտորեցան։
58 Ինչու որ զանիկայ սրդողցուցին իրենց բարձր տեղերովը, ու նախանձի շարժեցին զանիկայ իրենց կուռքերովը։
59 Աստուած լսեց ու բարկացաւ, և շատ անարգեց Իսրայէլը.
60 Ու Սելովի խորանը մերժեց, ան վրանը որ մարդոց մէջը կանգներ էր.
61 Եւ իր զօրութիւնը գերութեան մատնեց, ու իր փառքը թշնամիներուն ձեռքը.

Կ—Մ՝ Անոնց ամէն մէկը ազնուականներուն հացը կերան. Թու. ԺԱ. 31. Թու. ԺԱ. 20. Թու. ԺԱ. 33. Թու. ԺԴ. ԺԶ. Հմր 22. Թու. ԺԴ. 29, 35, Իդ. 64, 65. Տես Ովս. Ե. 15. Բ Օր. ԼԲ. 4, 15, 31. Ել. ԺԵ. 13. Բ Օր. Է. 8. Ես. Խա. 14. Խզ. 6. Կդ. 9. Եզեկ. ԼԴ. 31. Հմր 8. Թու. ԺԴ. 18, 20. Ես. Խը. 9. Գ Թագ. Խա. 29. Սաղ. ՃԴ. 14, 16. Յոբ. Զ. 8. Յոհ. Գ. 6. Յոբ. Է. 7, 16. Յակ. Դ. 14. Հմր 17. Սաղ. ՂԵ. 9, 10. Եբ. Է. 13. Կդ. 10. Եփե. Դ. 30. Եբր. Գ. 16, 17. Թու. ԺԴ. 22. Բ Օր. Զ. 16. Հմր 20. Հմր 12. Սաղ. ՃԵ. 27.

Ել. Է. 20. Սաղ. ՃԵ. 29. Ել. Ը. 24. Սաղ. ՃԵ. 31. Ել. Ը. 6. Սաղ. ՃԵ. 30. Ել. Ժ. 13, 15. Սաղ. ՃԵ. 34, 35. Ել. Թ. 23, 25. Սաղ. ՃԵ. 33. Ել. Թ. 23, 24, 25. Սաղ. ՃԵ. 32. Կ—Մ՝ չարիքներու. Կ—Մ՝ անասունները. Ել. Թ. 3, 6. Ել. ԺԲ. 29. Սաղ. ՃԵ. 36. ՃԼԶ. 10. Սաղ. ՃԴ. 22. Սաղ. ՀԷ. 20. Ել. ԺԴ. 19, 20. Ել. ԺԴ. 27, 28. ԺԵ. 10. Ել. ԺԵ. 17. Սաղ. Խը. 3. Սաղ. Խը. 2. Յես. ԺԳ. 7. ԺԹ. 51. Սաղ. ՃԼԵ. 21, 22. Դատ. Բ. 11, 12. Հմր 41. Եզեկ. Ի. 27, 28. Ովս. Է. 16. Բ Օր. ԼԲ. 16, 21. Դատ. Բ. 12, 20. Եզեկ. Ի. 28. Բ Օր. ԺԲ. 2, 4. Գ Թագ. ԺԱ. 7. ԺԲ. 31. Ա Թագ. Դ. 11. Երեմ. Է. 12, 14. Իզ. 6, 9. Դատ. ԺԲ. 30. Կ—Մ՝ անոր

62 Եւ †իր ժողովուրդը սուրի մատնեց, ու իր ժառանգութեանը վրայ բարկացաւ։
63 Անոր երիտասարդները կրակը կերաւ. ու անոր *աղջիկները սուգ չըրին*։
64 †Անոր քահանաները սրով ինկան, ու *անոր որբևարիները չլացին։
65 Բայց Տէրը †արթընցաւ որպէս թէ քունէն, –գինիէն սթափած զօրաւոր մարդու մը պէս,
66 Ու Բ իր թշնամիները ետևնուն զարկաւ. յաւիտենական նախատինք տուաւ անոնց։
67 Եւ Ցովսեփին վրանը մերժեց, ու Եփրեմին ցեղը չընտրեց.
68 Հապա Ցուդային ցեղը ընտրեց, –– Սիօն լեռը՝ †որն որ սիրեց.
69 Եւ Ր իր սրբարանը շինեց բարձր Բ––բներ–– պէս, երկրին պէս՝ որ յաւիտեան հաստատեց։
70 Ու իր Դաւիթ ծառան ընտրեց, և զանիկայ ոչխարի փարախներէն առաւ.
71 Ընթիծ տուող ¤խոնարհ ետևէն բերաւ զանիկայ, Ե որ իր Ցակոբ ժողովուրդը ու իր Իսրայէլ ժառանգութիւնը հովուէ։
72 Անիկայ ալ հովուեց զանոնք Ը իր սրտին անմեղութեամբը, ու իր ձեռքերուն յաջողակութեամբը առաջնորդեց անոնց։

ՍԱՂՄ· ՀԹ

1 Սաղմոսերգուն Երուսաղէմին աւերմանը վրայով կը դանգատի. 8 պատուէրնան համար աղօթք կ'ընէ, 13 ու կը խոստանայ գոհութիւն մատուցանել։

Սաղմոս Ասափայ։

1 Ով Աստուած՝ հեթանոսները –քու ժառանգութեանդ մէջը մտան, Բ քու սուրբ տաճարդ պղծեցին, †Երուսաղէմը աւերակներու դարձուցին։
2 Ր քու ծառաներուդ դիւերը երկինքի թռչուններուն կերակուր տուին, քու սուրբերուդ մարմինը երկրի գազաններուն։
3 Անոնց արիւնը ջուրի պէս թափեցին Երուսաղէմին բոլորտիքը, Ե ու մէկը չկար որ ղանդ թաղէր։
4 Մեր դրացիներուն Ընդիմութիւնք եղանք, ծաղր ու կատակ՝ մեր բոլորտիքը եղողներուն։
5 Ե Մինչև ե՞րբ՝ ով Տէր, միշտ պիտի բարկանա՞ս. Էքու նախանձդ կրակի պէս պիտի բորբոքի՞։
6 Ը Թափէ քու բարկութիւնդ ան ազգերուն վրայ՝ որ զքեզ չեն ճանչնար, ու ան թագաւորութիւններուն վրայ՝ որ էքու անունդ չեն կանչեր։
7 Ինչու որ Ցակոբը կերան, ու անոր բնակութիւնը աւերակ դարձուցին։
8 Ը Մի յիշեր մեզի դէմ առջի անօրէնութիւնները. թող շուտով հասնի մեզի քու ողորմութիւնդ. ինչու որ Է խիստ թշուառացանք։
9 Քու անուանդ փառքին համար Թ օգնէ մեզի՝ ով մեր փրկութեան Աստուածը. և էքու անուանդ համար փրկէ մեզ, ու մեր մեղքերը քաւէ։
10 Ի Ինչո՞ւ ըսեն հեթանոսները թէ Ո՞ւր է անոնց Աստուածը. թող յայտնուի հեթանոսաց մէջ մեր աչքերուն առջևը քու ծառանեցուդ թափուած արիւնին վրէժը։
11 Ժ Կապուածին հառաչանքը քու առջիդ թող ելլէ. քու զօրութեանդ մեծութիւնովը մահուան մատնուածները ապրեցուր.
12 Ու Լ եօթնապատիկ հատուցումը ըրէ մեր դրացիներուն իրենց ծոցին մէջը՝ ան †իրենց նախատինքին †–Տ––բէնը, որով քեզ անարգեցին՝ ով Տէր։
13 Բայց Մ մենք քու ժողովուրդդ ու քու արօտիդ ոչխարները՝ յաւիտեան քեզ պիտի գովենք, –– Ն քու փառդ պիտի պատմենք ազգէ մինչև ազգ։

ՍԱՂՄ· Հ

1 Սաղմոսերգուն իր ազօթքին մէջը՝ եկեղեցիին դժբաղդութիւններուն վրայով, 8 և Աստուծոյ առջի շնորհքները դառնասանձներու փոխուելուն վրայով կը դանգատի. 14 պատուէրնան համար աղօթք կ'ընէ։

Գլխաւոր երաժշտին, –Ջօշանիմ Էտութէթին վրայ. Ասափին Սաղմոսը։

1 Լսկանջ դիր՝ ով Իսրայէլին Հովիւը, որ Ցովսեփին՝ Բ հօտի պէս կ'առաջնորդես. †դուն որ քերովբէից վրայ կը նստիս, Տ պայծառացիր։
2 Է Եփրեմին ու Բենիամինին և Մանասէին առջին արթընցուր քու զօրութիւնդ, ու եկուր մեզ փրկելու։
3 Ո՛վ Աստուած՝ Հմեզ դարձուր, և էքու երեսդ փայլեցուր, ու պիտի փրկուինք։
4 Ո՛վ Տէր՝ զօրաց Աստուած, մինչև ե՞րբ կը բարկանաս քու ժողովուրդիդ աղօթքին դէմ։
5 Ը Արտասուքի հաց կը կերցընես անոնց, ու մեծ չափով արտասուք կը խմցընես անոնց։
6 Ր Մեզ կռիւի պատճառ կ'ընես մեր դրացիներուն, ու մեր թշնամիները ծիծաղ կ'ընեն իրենց մէջը։
7 Ո՛վ զօրաց Աստուած, †մեզ

† ա Թագ· դ· 10։

* Կ՚ո՞ւ աղջիկներուն համար սուգ ընող չկար։
† ա Թագ· դ· 11։ իբ· 18։
* Ցոր· իէ· 15։ եղկ· իդ· 23։
† Սաղ· խգ· 23։
– Եռ· խր· 13։
Բ ա Թագ· ե· 6։ 12։ ղ· 4։
† Սաղ· ձէ· 2։
Տ գ Թագ· ղ։
Է ա Թագ· ժգ· 11։ 12։ բ Թագ· է· 8։
Ղ Նհ· լգ· 13։ եռ· խ· 11։
Է բ Թագ· է· 2։ ա Մն· ժա· 2։
Ը գ Թագ· Թ· 4։
– Եզ· ժե· 17։ Սաղ· հդ· 2։
Բ Սաղ· հդ· 7։
† դ Թագ· իե· 9։ 10։ բ Մն· լգ· 19։ Միք· է· 12։
Տ Երեմ· է· 33։ ժգ· 4։ լգ· 20։
Է Սաղ· ճխա· 7։ Երեմ· ժգ· 16։ ժգ· 4։ Ցայտ· ժա· 9։
Ղ Սաղ· խգ· 13։ ձ· 6։
Է Սաղ· հդ· 1։ 9։ 10։ ձէ· 5։ ձԹ· 46։
Ը Սոփ· ա· 18։ է· 8։
Ր Երեմ· ժ· 25։ Ցայտ· ժգ· 1։
Ք եռ· խե· 4։ 5։ բ Թես· ա· 8։
Է Սաղ· ծգ· 4։

7 Ինչու որ Ցակոբը կերան, ու անոր բնակութիւնը աւերակ դարձուցին։
8 Ը Մի յիշեր մեզի դէմ առջի անօրէնութիւնները. թող շուտով հասնի մեզի քու ողորմութիւնդ. ինչու որ Է խիստ թշուառացանք։
9 Քու անուանդ փառքին համար Թ օգնէ մեզի՝ ով մեր փրկութեան Աստուածը. և էքու անուանդ համար փրկէ մեզ, ու մեր մեղքերը քաւէ։
10 Ի Ինչո՞ւ ըսեն հեթանոսները թէ Ո՞ւր է անոնց Աստուածը. թող յայտնուի հեթանոսաց մէջ մեր աչքերուն առջևը քու ծառանեցուդ թափուած արիւնին վրէժը։
11 Ժ Կապուածին հառաչանքը քու առջիդ թող ելլէ. քու զօրութեանդ մեծութիւնովը մահուան մատնուածները ապրեցուր.
12 Ու Լ եօթնապատիկ հատուցումը ըրէ մեր դրացիներուն իրենց ծոցին մէջը՝ ան †իրենց նախատինքին †–Տ––բէնը, որով քեզ անարգեցին՝ ով Տէր։
13 Բայց Մ մենք քու ժողովուրդդ ու քու արօտիդ ոչխարները՝ յաւիտեան քեզ պիտի գովենք, –– Ն քու փառդ պիտի պատմենք ազգէ մինչև ազգ։

Լեռ· կդ· 9։
Բ Օր· իբ· 43։ Սաղ· ճԹ· 6։
Բ Մն· ժգ· 11։
Երեմ· ժգ· 7։ 21։
Սաղ· խբ· 10։ ճժ· 2։
Ն Սաղ· ճբ· 20։
Ղ Նհ· գ· 15։ եռ· կե· 6։ 7։ Երեմ· լբ· 18։ Ղև· ղ· 38։
† Սաղ· հդ· 18։ 22։
Մ Սաղ· հդ· 1։ ղ· 7։ ճ· 3։
Ն եռ· խգ· 21։

ՍԱՂՄ· Հ

1 Սաղմոսերգուն իր ազօթքին մէջը՝ եկեղեցիին դժբաղդութիւններուն վրայով, 8 և Աստուծոյ առջի շնորհքները դառնասանձներու փոխուելուն վրայով կը դանգատի. 14 պատուէրնան համար աղօթք կ'ընէ։

Գլխաւոր երաժշտին, –Ջօշանիմ Էտութէթին վրայ. Ասափին Սաղմոսը։

1 Լսկանջ դիր՝ ով Իսրայէլին Հովիւը, որ Ցովսեփին՝ Բ հօտի պէս կ'առաջնորդես. †դուն որ քերովբէից վրայ կը նստիս, Տ պայծառացիր։
2 Է Եփրեմին ու Բենիամինին և Մանասէին առջին արթընցուր քու զօրութիւնդ, ու եկուր մեզ փրկելու։
3 Ո՛վ Աստուած՝ Հմեզ դարձուր, և էքու երեսդ փայլեցուր, ու պիտի փրկուինք։
4 Ո՛վ Տէր՝ զօրաց Աստուած, մինչև ե՞րբ կը բարկանաս քու ժողովուրդիդ աղօթքին դէմ։
5 Ը Արտասուքի հաց կը կերցընես անոնց, ու մեծ չափով արտասուք կը խմցընես անոնց։
6 Ր Մեզ կռիւի պատճառ կ'ընես մեր դրացիներուն, ու մեր թշնամիները ծիծաղ կ'ընեն իրենց մէջը։
7 Ո՛վ զօրաց Աստուած, †մեզ

– Սաղ· խե, և կթ· ի վերնագիրները։
Բ Սաղ· հէ· 20։
† Եզ· ի· 20։ 22։ ¤ թագ· գ· 4։ բ Թագ· գ· 2։ Սաղ· ղԹ· 1։
Տ բ Օր· լէ· 2։ Սաղ· ծ· 2։ ղէ· 1։
Է Թես· բ· 18–23։
Ը Հմր 7։ 19։ Ողբ· ե· 21։
Ր Թես· գ· 25։ Սաղ· գ· 6։ կէ· 1։
Ք Սաղ· խբ· 3։ ճբ· 9։ եռ· լ· 20։
Է Սաղ· հբ· 13։ հԲ· 4։
† Հմր 8։ 19։

դարձուր , և քու երեսդ փայլեցուր , ու պիտի փրկուինք ։

8 Եգիպտոսէն Իմկ որթ մը փոխադրեցիր , Հեթանոսները վռնտեցիր , ու զանիկայ տնկեցիր ։

9 Ետնոր առջևէն փէղ պատրաստեցիր , ու անոր արմատները հաստատեցիր . և անիկայ երկիրը լեցուց ։

10 Լեռները ծածկուեցան անոր հովանիովը , ու անոր ճիւղերը Աստուծոյ եղևիններուն պէս եղան ։

11 Իր ճիւղերը երկընցուց մինչև ծովը , ու իր բողբոջները Մինչև գետը ։

12 Ինչու Իփլցուցիր անոր ցանկերը , որ ճամրայէն բոլոր անցնողները անիկայ փրցընեն ։

13 Անտառին խոզը ապականեց անիկայ , ու դաշտի գազանները կերան անիկայ ։

14 Ով զօրաց Աստուած , կ'աղաչեմ դարձիր . հնայէ երկինքէն ու տես , ու այցելէ՛ եղիր աս որթին ,

15 Եւ աս տունկին՝ որ քու աջ ձեռքովդ տնկեցիր , ու որդիին՝ որ Նքեզի համար հաստատեցիր ։

16 Կրակով այրուած ու կտրուած է . Ձքու երեսիդ սաստելէն կը կորընչին ։

17 ՖԹող քու ձեռքդ քու աջ ձեռքիդ մարդուն վրայ րլլայ , ու մարդու որդիին վրայ՝ որն որ քեզի համար հաստատեցիր ։

18 Մենք ալ ետ պիտի չդառնանք քեզմէ . կենդանացուր մեզ , ու քու անունդ պիտի կանչենք ։

19 Ով Տէր՝ զօրաց Աստուած , Ամեզ դարձուր , Ե քու երեսդ փայլեցուր , ու պիտի փրկուինք ։

ՍԱՂՄ · Հ Ա

1 Հանդիսաւոր կերպով գԱստուած գովաբանելու յորդորանք մը ։ 4 Աստուած կը պահանջէ աս պարտաւորութիւնը իր ըրած բարիքներուն համար ։ 8 Աստուած Հնազանդութեան յորդորելով ժողովուրդը , կը գանգատի անոնց անհնազանդութենէն՝ որ իրենց վնասին պատճառ կ'ըլլայ ։

Գլխաւոր երաժշտին , —Կիթթիթի վրայ · Ասափին Սաղմոս ։

1 Ցնծացէ՛ք Աստուծոյ առջևին , որ մեր զօրութիւնն է , ուրախութեամբ աղաղակեցէ՛ք Յակոբին Աստուծոյն ։

2 Սաղմոս առէ՛ք , ու թմբուկը բերէ՛ք , Նաև անոյշ քնարը տաւիղին հետ ։

3 Փող հնչեցուցէ՛ք ամսու դլխուն , *Նաև լուսնի լրման ատենը՝ մեր տօնին օրը .

4 Վասն զի Ետսկայ Իսրայէլին կանոն մըն է , Յակոբին Աստուծոյն հրամանն է ։

5 Ինքը վկայութիւն դրաւ ասկայ Յովսեփին մէջ , Եգիպտոսի երկրին վրայ ելած ատենը . Ես՝ որ չէի լեզու մը լսեցի որ չէի գիտեր ։

6 Ետնոր թիկունքը հեռացուցի բեռէն , անոր ձեռքերը հանդիստացան Ի կողովէն ։

7 Ընդդուքեան մէջ կանչեցիր , ու քեզ փրկեցի . Ես պատասխան տուի քեզի որոտման ծածկոցին մէջէն . Ըփորձեցի քեզ Մերիպպայի ջուրին քովը ։ (Սէլայ ։)

8 Իլսէ՛ ով իմ ժողովուրդս , ու վկայեմ քեզի . ով Իսրայէլ՝ թէ որ ինծի մտիկ ընես .

9 Ժ Օտար Աստուած չըլլայ քու մէջդ , ու օտար Աստուծոյ երկրպագութիւն չընես ։

10 Ես եմ քու Տէր Աստուածդ , որ հանեցի քեզ Եգիպտոսի երկրէն . Լլայն բաց քու բերանդ , ու զանիկայ ես պիտի լեցընեմ ։

11 Բայց իմ ժողովուրդս մտիկ չըրաւ իմ ձայնս , ու Իսրայէլ Ինս չուզեց ։

12 Ժ Ուստի զանոնք իրենց սրտին կամակորութեանը թողուցի , որ իրենց խորհուրդներուն համեմատ քալեն ։

13 Իերանի թէ իմ ժողովուրդս ինծի մտիկ ընէր , ու Իսրայէլ իմ ճամբաներուս մէջը քալէր .

14 Շուտով պիտի խոնարհեցընէի անոնց թշնամիները , ու ձեռքս պիտի դարձընէի անոնց նեղիչներուն վրայ ։

15 Հ Տէրը ատոդները †խոնարհութիւն պիտի ընէին՝ իրեն , ու անոնց ժամանակը յաւիտեան պիտի րլլար ։

16 Ան Նպիտի կերակրէր զանոնք պարարտ ցորենով . ու Ղվէմէն վեչ մեղրով քեզ պիտի կշտացընէի ։

ՍԱՂՄ · Հ Բ

1 Աստուածներուն դատաւորները յորդորելէն , 5 ու անոնց անհոգութիւնը յանդիմանելէն ետև , 8 Աստուածմէ կը խնդրէ որ ինքը դատաստան ընէ ։

Սաղմոս Ասափայ ։

1 ‡Աստուած —կայնած է Աստուծոյ ժողովքին մէջը , ‡աստուածներուն մէջը դատաստան կը տեսնէ ։

2 Մինչև ե՞րբ անիրաւութեամբ պիտի դատէք , ու ամբարիշտներուն Իպաշտպանութիւն պիտի ընէք ։ (Սէլայ ։)

3 Դատաստան րրէք աղքատին ու որբին . Իխեղճին ու չքաւորին իրաւունք րրէք ։

4 Փրկեցէ՛ք աղքատը ու տնանկը , ամբարիշտներուն ձեռքէն ազատեցէ՛ք ղՆա՛ ։

5 Ի Չեն իմանար ու միտք չեն առ-

ֆ Սաղ · Հ Ժդ · 1 ·

† Եբ · Թ · 4 · Ժ · 27 ·

Ի Եւ · ա · 14 ·

ղ Եւ · բ · 23 · Ժդ · 10 · Սաղ · ծ · 15 ·

Ի Եւ · ԺԹ · 19 ·

Ը Եւ · Ժէ · 6 · 7 · Թ ու · ի · 13 ·

Ր Սաղ · ծ · 7 ·

Ժ Եւ · ի · 3 · 5 · բՕր · լբ · 12 · Ես · Խգ · 12 ·

Ի Եւ · ի · 2 ·

է Սաղ · լէ · 3 · 4 · Ցես · Ժե · 7 · Եփս · գ · 20 ·

Ի Եւ · լբ · 1 · բՕր · լբ · 15 · 18 ·

Ժ Գոր · է · 42 · Ժդ · 15 · Հեռվ · ա · 24 · 26 ·

‡ բ Օր · և · 29 · Ժ · 12 · 13 · լբ · 29 · Ես · Խբ · 18 ·

հ Սաղ · Ժբ · 45 · Հեռվ · ա · 30 ·

† Եբր · պահ սահին

Ն բ Օր · լբ · 13·14 · Սաղ · ճԽէ · 14 ·

ղ Ցոբ · ԻԹ · 6 ·

— բՄն · ԺԹ · 6 · Ժղ · ե · 8 ·

‡ կ՚ · դատաւորներուն · Եւ · իա · 6 · Իբ · 28 ·

Ի բ Օր · ա · 17 · բՄն · ԺԹ · 7 · Նահակ · Ժբ · 5 ·

‡ Երեմ · Իբ · 3 ·

† Ցոբ · ԻԹ · 12 · Նահակ · Իգ · 11 ·

Ի ՄԻբ · գ · 1 ·

ներ. խաւարի մէջ կը պտըտին. երկրին բոլոր սիւները շարժեցան։
6 Ես ըսի թէ Դուք աստուածներ էք, ու դուք ամէնքդ Բարձրեալին որդիներն էք.
7 Բայց մարդոց պէս պիտի մեռնիք, ու իշխաններէն մէկուն պէս պիտի իյնաք։
8 Ելի՛ր, ո՛վ Աստուած՝ դատէ՛ երկիրը. Ինչու որ բոլոր ազգերը դուն պիտի ժառանգես։

ՍԱՂՄ. ՁԳ

1 Թշնամիներուն դաւաճանութեանը համար գանգատ մը. 9 ու եկեղեցիին նեղութիւն տուողներուն դէմ աղօթք մը։

Ասափին երգը — Սաղմոսը։

1 Ո՛վ Աստուած՝ լուռ մի՛ կենար. անձայն մի՛ ըլլար, ու հանդարտ մի՛ կենար ո՛վ Աստուած։
2 Ինչու որ ահա քու թշնամիներդ կը գոռան, ու քեզ ատողները գլուխ կը վերցնեն.
3 Խորամանկութեան չարք կը դնեն քու ժողովուրդիդ դէմ, ու խորհուրդ կ'ընեն քու պահպանածներուդ դէմ։
4 Կ'ըսեն թէ Եկէ՛ք, կորսնցնենք անոնք որ ազգ չըլլան, ու ալ չյիշուի Իսրայէլին անունը։
5 Ինչու որ միաբան սրտով խորհուրդ ըրին, — քեզի դէմ դաշնակցութիւն ըրին
6 Եդովմի վրաններըը ու Իսմայէլացիք, Մովաբ ու Հագարացիք,
7 Գեբաղ ու Ամմոն և Ամաղէկ, Փղշտացիք՝ Տիւրոսի բնակիչացը հետ։
8 Նաև Ասուր անոնց հետ միաբանեցաւ, Ղովտին որդւոցը ձեռնտու եղան։ (Սէլա՛յ։)
9 Ըրէ՛ անոնց ինչպէս Մադիամին՝ ինչպէս Սիսարային ու Յաբինին Կիսոն հեղեղատին քովը.
10 Անոնք Ենդովրի մէջ սատկեցան, Աղբի պէս եղան երկրի վրայ։
11 Անոնց իշխանները Օրեբին ու Զեբին պէս, ու անոնց բոլոր երևելիները Զեբէէին ու Սաղմանային պէս ըրէ.
12 Որոնք ըսին թէ Աստուծոյ բնակարանները մենք ժառանգենք մեզի համար։
13 Ո՛վ իմ Աստուածս՝ անոնք մղեղի պէս, հովի առջև եղող շիւղի պէս ըրէ։
14 Ինչպէս որ կրակը անտառը կ'այրէ, ու բոցը լեռները կը բռնկցնէ,
15 Անանկ ալ հալածէ՛ զանոնք քու մրրիկովդ, ու խռովութեան մէջ ձգէ՛ զանոնք քու փոթորիկովդ։
16 Լեցուր անոնց երեսները անարգանքով, որ քու անունդ խնդրեն՝ ո՛վ Տէր։
17 Թող ամչնան ու խռովին յաւիտեան, և ամօթալից ըլլան ու կորսուին.
18 Որ գիտնան թէ միայն դուն՝ որ քու անունդ Եհովայ է, Բարձրեալ ես բոլոր երկրի վրայ։

Սաղ. ժա. 3։ Հե. 3։
Հմր 1։ Յոհ. ժ. 34։
Յոր. խա. 32։ Սաղ. խթ. 12։ Եզեկ. լա. 14։
Սաղ. բ. 8։ Յայտ. ժա. 15։
Սաղ. իը. 1։ լե. 22։ ձթ. 1։
Սաղ. բ. 1։ Գործ. դ. 25։
Սաղ. ձա. 15։
Սաղ. իէ. 5։ լա. 20։
Տես Եսթ. գ. 6, 9։ Երեմ. ժա. 19։ լա. 36։
Տես Բ Մն. ի. 1, 10, 11։
Թուոց. լա. 7։ Դատ. է. 22։
Դատ. դ. 15, 24։ ե. 21։
Դ Թագ. թ. 37։ Սոփ. ա. 17։
Դատ. է. 25։
Դատ. ը. 12, 21։
Ես. ժէ. 13, 14։
Կամ՝ անիւի
Սաղ. լե. 5։
Օր. լբ. 22։
Յոբ. թ. 17։
Սաղ. լե. 4, 26։

ՍԱՂՄ. ՁԴ

1 Մարգարէն սրբարանին հաղորդակցութեանը փափաքելով՝ 4 կը ցուցնէ թէ որչափ երանելի են անոր մէջը բնակողները. 8 իր հոն գտնուելուն համար աղօթք կ'ընէ։

Գլխաւոր երաժշտին, Գիթթիթի վրայ. Կորխի որդւոցը Սաղմոսը։

1 Ի՜նչպէս սիրելի են քու բնակարաններդ, ո՛վ զօրաց Տէր։
2 Իմ անձս կը փափաքի ու նաև կը մարի Տէրոջը սրահներուն համար. իմ սիրտս ու մարմինս ցնծութեամբ կ'աղաղակեն կենդանի Աստուծոյն։
3 Ճնճղուկն ալ տուն գտաւ, ու ծիծեռնիկը իրեն բոյն՝ իր ձագերը դնելու համար, քու սեղաններուդ քովը՝ ո՛վ զօրաց Տէր, իմ Թագաւորս ու Աստուածս։
4 Երանի անոնց որ քու տանդ մէջ կը բնակին. անոնք անդադար քեզ պիտի օրհնեն։ (Սէլա՛յ։)
5 Երանի ան մարդոցը որոնց զօրութիւնը քեզմէ է. ու իրենց սրտին մէջ ... ճամբաները կան։
6 Արտասուաց հովիտէն անցնելով աղբիւրի պէս կ'ընեն ամէնայ. առջի անձրեւն ալ օրհնութիւնով պիտի ծածկէ ...։
7 Անոնք զօրութենէ զօրութիւն կ'երթան, ... Սիոնի մէջ Աստուծոյ առջին երեւնան։
8 Ո՛վ Տէր՝ զօրաց Աստուած, լսէ՛ իմ աղօթքս. ականջ դի՛ր ո՛վ Յակոբին Աստուածը։ (Սէլա՛յ։)
9 Ո՛վ մեր վահանը Աստուած՝ տե՛ս, ու քու օծեալիդ երեսը նայէ՛։
10 Ինչու որ քու սրահներուդ մէջը մէկ օրը հազարէն աղէկ է. աւելի ընտրեցի իմ Աստուծոյս տանը շեմին վրայ կենալ, քան թէ ամբարշտաց վրաններուն մէջը բնակիլ։
11 Քանզի Տէր Աստուած Արև ու վահան է. Տէրը շնորհք ու փառք պիտի տայ. բարութիւն մը պիտի չպակսեցնէ ուղղութեամբ քալողներէն։
12 Ո՛վ զօրաց Տէր, երանելի է քեզի յուսացող մարդը։

ՍԱՂՄ. ՁԵ

1 Սաղմոսերգուն Աստուծոյ առջի շնորհքները յիշելով՝ կը խնդրէ որ ան շնորհքները շարու-

Սաղ. ժթ. 13։
Ել. զ. 3։
Սաղ. ղբ. 8։
Սաղ. ը. ին վերնագիրը։
Սաղ. իէ. 4։
Սաղ. խբ. 1, 2։ կը. 1։ հզ. 26։ ձժթ. 20։
Սաղ. կե. 4։
Բ Թագ. ե. 22, 23։
Կամ՝ աւազաններըը կը լեցնէ։
Աոակ. դ. 18։ Բ Կոր. գ. 18։
Բ Օր. ժզ. 16։ Զաք. ժդ. 16։
Ծն. ժե. 1։ Հմր 11։
Ես. կ. 19։
Ծն. ժե. 1։ Հմր 9։ Սաղ. ձժե. 9, 10, 11։ ձժթ. 114։
Առակ. բ. 7։
Սաղ. լդ. 9, 10։
Սաղ. բ. 12։

ա Սաղ. խբ. ին վերնագիրը ։
բ Եզր. ա. 11 ։ բ. 1 ։ Սաղ. ժգ. 7 ։ Երեմ. լ. 18 ։ լա. 23 ։ Եզեկ. լթ. 25 ։ Յովէլ. գ. 1 ։
գ Սաղ. լբ. 1 ։
դ Օր. ժգ. 17 ։
* Կամ՝ Մեզի դարձիր ։ Սաղ. ձ. 7 ։
ե Սաղ. հզ. 1 ։ հթ. 5 ։ ձ. 4 ։
զ Ամբ. բ. 1 ։
է Զաք. թ. 10 ։
ը Անգէ. բ. 20, 21 ։
թ Եսա. խզ. 13 ։
ժ Զաք. բ. 5 ։ Յով. ա. 14 ։
ի Սաղ. հբ. 3 ։ Եսա. լբ. 17 ։ Ղուկ. բ. 14 ։
լ Եսա. խե. 8 ։
խ Սաղ. ձգ. 11 ։ Յակ. ա. 17 ։
ծ Սաղ. կէ. 6 ։
կ Սաղ. ձթ. 14 ։
† Կամ՝ Դնէ իր քայլերուն ճամբուն մէջ

նակութիւն ․ 8 կը խոստանայ անոնց ազատելու՝ Աստուծոյ բարութեանը յուսալով ։

Գլխաւոր երաժշտին ․ ա Կորխի որդւոցը Սաղմոսը ։

1 Ո՜վ Տէր՝ դուն հաճեցար քու երկրիդ ․ բ Յակոբին գերութիւնը դարձուցիր ․

2 գ Քու ժողովուրդիդ անօրէնութիւնը ներեցիր , անոնց բոլոր մեղքերը ծածկեցիր ։ (Սէլա՛ ։)

3 Հեռացուցիր քու բոլոր սրտմըտութիւնդ , դ Ետ դարձար քու սաստիկ բարկութենէդ ։

4 *Մեզ դարձուր", ո՛վ մեր փրկութեան Աստուածը , և քու բարկութիւնդ որ մեր վրայ է՝ դադրեցո՛ւր ։

5 ե Միթէ յաւիտեան պիտի բարկանա՞ս մեզի ․ քու բարկութիւնդ ազգէ մինչև ազգ պիտի երկընցընե՞ս ։

6 Միթէ ետ պիտի չդառնա՞ս , ու մեզ կենդանացընես , որ քու ժողովուրդդ քեզմով ուրախ ըլլայ ։

7 Ցուցո՛ւր մեզի՝ ո՛վ Տէր , քու ողորմութիւնդ , և քու փրկութիւնդ մեզի տո՛ւր ։

8 զ Պիտի լսեմ ինչ որ կը խօսի Տէր Աստուած ․ ինչու որ է խաղաղութիւն պիտի խօսի իր ժողովուրդին ու իր սուրբերուն ․ ու ը Յիմարութեան չդառնան անոնք ։

9 Արդարև թ իր փրկութիւնը մօտ է իրմէն վախցողներուն , ժ որ մեր երկրին մէջը փառք բնակի ։

10 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը իրարու պատահեցան , ի արդարութիւնը ու խաղաղութիւնը իրար համբուրեցին ։

11 լ Ճշմարտութիւնը երկրէն պիտի բուսնի , ու արդարութիւնը երկինքէն վար պիտի նայի ։

12 Նաև խ Տէրը բարութիւն պիտի տայ , ու ծ մեր երկիրը իր պտուղը պիտի տայ ։

13 կ Արդարութիւնը անոր առջևէն պիտի երթայ , ու † իր գնացքները ճամբու" պիտի դնէ ։

ՍԱՂՄ ․ ՁԶ

1 Դաւիթ իր հաւատքին փորձութիւններ ․ 5 և Աստուծոյ բարութիւնը ու կարողութիւնը յիշելով՝ իր աղօթքը կը զօրացընէ ․ 11 առջի շնորհքին շարունակութեանը կը ցանկայ ․ 14 հպարտներուն համար գանգատ ընելով՝ Աստուծոյ բարութեանը մէկ նշանը կը խնդրէ ։

Աղօթք Դաւթի ։

1 Ո՜վ Տէր՝ խոնարհեցո՛ւր քու ականջդ ․ պատասխան տուր ինծի , ինչու որ աղքատ ու տնանկ եմ ։

2 Պահէ՛ իմ անձս , ինչու որ ես սուրբ եմ ․ ո՛վ իմ Աստուածս՝ ա քեզի յուսացող ծառադ դուն փրկէ՛ ։

3 բ Ողորմէ՛ ինծի՛ ո՛վ Տէր , ինչու որ քեզի կը կանչեմ ամէն օր ։

4 Ուրախացո՛ւր քու ծառայիդ անձը , գ ինչու որ դէպ 'ի քեզի կը վերցընեմ իմ անձս՝ ո՛վ Տէր ։

5 դ Վասն զի դուն՝ ո՛վ Տէր , բարի ու ներող ես , և խիստ ողորմած ան ամենուն՝ որ քեզի կը կանչեն ։

6 Ականջ դիր իմ աղօթքիս՝ ո՛վ Տէր , ու մտիկ ըրէ իմ աղաչանքներուս ձայնը ։

7 ե Նեղութեանս օրը քեզի կ'աղաղակեմ , ինչու որ դուն ինծի կը պատասխանես ։

8 զ Աստուածներուն մէջը քեզի նըման մէկը չկայ՝ ո՛վ Տէր , և է քու գործքերուդ պէս չկայ ։

9 ը Բոլոր ազգերը որ դուն ստեղծեցիր , պիտի գան ու երկրպագութիւն ընեն քու առջիդ՝ ո՛վ Տէր , և քու անունդ փառք պիտի տան ։

10 Վասն զի դուն մեծ ու թ հրաշքներ գործող ես , ժ Աստուած մինակ դուն ես ։

11 ի Ո՛վ Տէր՝ սորվեցո՛ւր ինծի քու ճամբադ , որ քու ճշմարտութեանդ մէջ քալեմ ․ ‡ միացո՛ւր իմ սիրտս", որ քու անունէդ վախնայ ։

12 Իմ բոլոր սրտովս քեզ պիտի գովեմ , ո՛վ Տէր՝ իմ Աստուածս , ու յաւիտեան պիտի փառաւորեմ քու անունդ ։

13 Ինչու որ քու ողորմութիւնդ մեծ եղաւ իմ վրաս ․ ու դուն լ փրկեցիր իմ անձս խորունկ դժոխքէն ։

14 Ո՛վ Աստուած՝ խ ամբարտաւանները ինծի դէմ ելան , ու բռնաւորներուն ժողովքը իմ անձս փնտռեցին , և քեզ իրենց առջևը չդրին ։

15 ծ Բայց դուն՝ ո՛վ Տէր՝ գթած ու ողորմած Աստուած ես , երկայնամիտ ու ողորմութիւնով և ճշմարտութիւնով առատ ես ։

16 կ Նայէ՛ ինծի ու ողորմէ՛ ինծի ․ քու զօրութիւնդ տո՛ւր քու ծառայիդ , ու հ քու աղախինիդ որդին փրկէ՛ ։

17 Բարութեան նշան մը ըրէ ինծի , որ իս ատողները տեսնեն ու ամըչնան ․ ինչու որ դուն՝ ո՛վ Տէր , ինծի օգնեցիր ու զիս մխիթարեցիր ։

ՍԱՂՄ ․ ՁԷ

1 Եկեղեցիին բնութիւնը ու փառքը ․ 4 անոր անդամներուն աւելնալը , պատիւը ու մխիթարութիւնը ։

Կորխի որդւոցը Սաղմոսը — երգը ։

1 ա Անոր հիմերը՝ սուրբ լեռներուն վրայ են ։

2 բ Տէրը Սիոնին դռները Յակոբին

ա Եսա. իզ. 3 ։
բ Սաղ. ծզ. 1 ։ ծէ. 1 ։
գ Սաղ. իե. 1 ։ ճիզ. 8 ։
դ Հմր 15 ։ Սաղ. ճլ. 7 ։ ճիե. 9 ։ Յովէլ. բ. 13 ։
ե Սաղ. ծ. 15 ։
զ Ել. ժե. 11 ։ Սաղ. ձթ. 6 ։
է Օր. գ. 24 ։
ը Սաղ. իբ. 31 ։ ճբ. 18 ։ Եսա. խզ. 7 ։ Յայտ. ժե. 4 ։
թ Ել. ժե. 11 ։ Սաղ. հբ. 18 ։ հէ. 14 ։
ժ Օր. զ. 3 ։ լբ. 39 ։ Եսա. լէ. 16 ։ խզ. 6 ։ Մար. ժբ. 29 ։ Ա Կոր. ը. 4 ։ Եփես. դ. 6 ։
ի Սաղ. իե. 4 ։ իէ. 11 ։ ճժթ. 33 ։ ճիզ. 8 ։
‡ Կամ՝ իմ սիրտս պիտի ուրախանայ ։
լ Սաղ. ծզ. 13 ։ ճժզ. 8 ։
խ Սաղ. ծգ. 3 ։
ծ Ել. լդ. 6 ։ Թուոց. ժդ. 18 ։ Նեեմ. թ. 17 ։ Հմր 5 ։ Սաղ. ճգ. 8 ։ ճժա. 4 ։ ճլ. 4, 7 ։ ճիե. 8 ։ Յովէլ. բ. 13 ։
կ Սաղ. իզ. 16 ։ կթ. 16 ։
հ Սաղ. ճժզ. 16 ։
ա Սաղ. իբ. 1 ։
բ Սաղ. հբ. 67, 68 ։

բոլոր բնակարաններէն աւելի կը սիրէ ։

3 † Փառաւոր բաներ կը պատմուին քեզի համար, ով Աստուծոյ քաղաքը ։ (Սէլայ ։)

4 ‡ Ռահաբը ու Բաբելոնը պիտի յիշեմ իմ †ճանչցողներուն մէջ. ահա՛ Փղշտացւոց երկիրը ու Տիւրոսը Քուշին հետ. ասոնք հոն ծընան ։

5 Ու Սիոնին համար պիտի ըսուի թէ Աս մարդը ու ան մարդը հոն ծնաւ. և Բարձրեալը ինքը պիտի հաստատէ զանիկայ ։

6 Տէրը ազգերը ‡գրած ժամանակը պիտի ըսէ թէ ասիկայ հոն ծնաւ ։ (Սէլայ ։)

7 Ու երգեցողները, նոյնպէս ալ ‡նուագահարները պիտի ըսեն, Իմ բոլոր աղբիւրներս քեզմէ են ։

‡ Տես Եսա. կ. 9 ։
‡ Սաղ. ԽԹ. 10 ։ Եսա. ծա. 9 ։
* Եգիպտոսը ։
† Կամ՝ ճանչցողներուս պէս ։
‡ Եզեկ. Ժգ. 9 ։
‡ Կամ՝ պարողներ

ՍԱՂՄ. ՁԸ

1-8 Ծանր գանգատ պարունակող աղօթք մը ։

Կորխի որդւոցը երգը — Սաղմոսը. Գլխաւոր երաժշտին, Մահալաթ լէաննոթի վրայ. — Եման Եզրահացիին երգը ։

1 Ո՛վ Տէր՝ ‡ իմ փրկութեանս Աստուածը, ‡ ցորեկը կ՚աղաղակեմ — գիշերը քու առջիդ եմ ։

2 Իմ աղօթքս քու առջի՛դ թող ելլէ. խոնարհեցուր քու ականջդ իմ աղաղակիս ։

3 Ինչու որ իմ անձս չարիքներով լեցուեցաւ, ու իմ կեանքս ‡գերեզմանին մօտեցաւ ։

4 ‡ Գուբը իջնողներուն հետ սեպուեցայ, ‡ոյժ չունեցող մարդու մը պէս եղայ ։

5 Մեռելներուն մէջը ինկած եմ՝ գերեզմանի մէջ պառկող մեռցուածներուն պէս, որոնք ալ չես յիշեր, ու քու ձեռքէդ ‡մերժուած են ։

6 Դուն զիս ամենէն խորունկ գուբին մէջը դրիր, խաւարային անդունդներուն մէջ ։

7 Քու սրտմտութիւնդ ծանրացաւ իմ վրաս, և ‡քու բոլոր ալիքներովդ զիս չարչարեցիր ։ (Սէլայ ։)

8 ‡ Իմ ճանչւորներս ինծմէ հեռացուցիր, զիս զարշելի ըրիր անոնց առջին. ‡ գոցուեցայ ու դուրս չեմ ելլեր ։

9 ‡ Ցաւապանքէն աչքերս վատեցան. ‡ամէն օր քեզի աղաղակեցի՝ ով Տէր, ‡ձեռքերս քեզի երկընցուցի ։

10 ‡ Միթէ մեռելներո՞ւն հրաշք պիտի ընես. միթէ մեռածնե՞րը պիտի ելլեն ու քեզ գովեն ։ (Սէլայ ։)

‡ Թագ. Գ. 31 ։ Մն. Բ. 6 ։
‡ Սաղ. ԻԵ. 9 ։ Ծն. 14 ։
‡ Ղու. Ժը. 7 ։
‡ Սաղ. ԾԷ. 18 ։
‡ Սաղ. ԻԸ. 1 ։
‡ Սաղ. Լ. 12 ։
‡ Ես. ԾԳ. 8 ։
‡ Սաղ. ԽԲ. 7 ։
‡ Յոբ. ԺԹ. 13, 19 ։ Սաղ. Լ. 11 ։ Ճխր. 4 ։
‡ Ողբ. Գ. 7 ։
‡ Սաղ. ԼԸ. 10 ։
‡ Սաղ. ԽԴ. 8 ։
‡ Յոբ. ԺԱ. 13 ։ Սաղ. ՃԽԳ. 6 ։
‡ Սաղ. Զ. 5 ։ Լ. 9 ։ ՃԺԵ. 17 ։ ՃԺԸ. 17 ։ Ես. ԼԸ. 18 ։

11 Միթէ կը պատմուի՞ քու ողորմութիւնդ գերեզմանին մէջ, — քու ճշմարտութիւնդ՝ կորստեան մէջ ։

12 ‡ Միթէ կը ճանչցուի՞ն քու հըրաշքներդ խաւարին մէջ, ‡— քու արդարութիւնդ՝ մոռացման երկրին մէջ ։

13 Բայց ես՝ ով Տէր, քեզի աղաղակեցի, ու ‡իմ աղօթքս առտուանց քու առջիդ պիտի ելլէ ։

14 Ո՛վ Տէր՝ ‡ինչո՞ւ իմ անձս կը մերժես, — ‡քու երեսդ կը ծածկես ինծմէ ։

15 Ես խեղճ եմ ու մանկութենէս ՚ի վեր մեռնելու վրայ եմ. ‡քու ահերդ քաշեցի — խռովեցայ ։

16 Քու սրտմտութիւնդ իմ վրաս իջաւ, և քու զարհուրանքներդ զիս կորսընցուցին ։

17 Ամէն օր ջուրի պէս զիս պատեցին, ‡մէկտեղ չորս կողմս առին ։

18 ‡ Հեռացուցիր ինծմէ սիրելին ու բարեկամը, իմ ճանչւորներս խաւարի մէջ են ։

‡ Յոբ. Ժ. 21 ։ Սաղ. ՃԽԳ. 3 ։
‡ Սաղ. Լ. 12 ։ Հմր 5 ։ Ժող. Ը. 10 ։ Թ. 5 ։
‡ Սաղ. Ե. 3 ։ ՃԽԸ. 147 ։
‡ Սաղ. ԽԳ. 2 ։
‡ Յոբ. ԺԳ. 24 ։ Սաղ. ԺԳ. 1 ։
‡ Յոբ. Զ. 4 ։
‡ Սաղ. ԻԲ. 16 ։
‡ Յոբ. ԺԹ. 13 ։ Սաղ. Լ. 11 ։ ԼԸ. 11 ։

ՍԱՂՄ. ՁԹ

1 Սաղմոսերգուն զԱստուած կը գովէ իր ուխտին համար, 5 իր հրաշալի կարողութեանը համար, 15 իր եկեղեցիին հոգ տանելուն համար, 19 ու Դաւիթին Թագաւորութեանը ըրած շնորհքին համար ։ 38 Նորբը ձախող դիպուածներու վրայով կը գանգատի, 46 կը բողոքէ, կ՚աղօթէ ու զԱստուած կ՚օրհնէ ։

— Եթան Եզրահացիին երգը ։

1 ‡ Տէրոջը ողորմութիւնները յաւիտեան պիտի երգեմ. քու հաւատարմութիւնդ իմ բերնովս ‡ազգէ ազգ պիտի պատմեմ ։

2 Վասն զի ըսի թէ Ողորմութիւնը յաւիտեան պիտի շինուի. ‡երկինքի մէջ պիտի հաստատես քու հաւատարմութիւնդ ։

3 ‡ Ես իմ ընտրեալիս հետ ուխտ ըրի, ‡իմ Դաւիթ ծառայիս երդում ըրի, ըսելով ։

4 ‡ Քու սերունդդ յաւիտեան պիտի հաստատեմ, և ‡ազգէ ազգ պիտի շինեմ քու աթոռդ ։ (Սէլայ ։)

5 ‡ Երկինքն ալ կը փառաւորէ քու հրաշքներդ՝ ով Տէր, և քու հաւատարմութիւնդ ‡սուրբերուն ժողովքին մէջ ։

6 Վասն զի ‡ո՞վ կայ երկինքի մէջ Տէրոջը հաւասար. — §հզօրաց որդիներուն մէջ ո՞վ կը նմանի Տէրոջը ։

7 ‡ Աստուած խիստ զարհուրելի է սուրբերուն ժողովքին մէջ, և ահաւոր է ամէն իր բոլորտիքը եղողներուն ։

8 Ո՛վ Տէր՝ զօրաց Աստուած, ո՞վ է ‡քեզի պէս հզօր Տէր. որ

‡ Թագ. Գ. 31 ։ Մն. Բ. 6 ։
‡ Սաղ. ԾԱ. 1 ։
‡ Հմր 4 ։ Սաղ. ՃԺԹ. 90 ։
‡ Սաղ. ՃԺԹ. 89 ։
‡ Թագ. Ը. 16 ։ Եզ. ԽԲ. 1 ։
‡ Թագ. Է. 11 ։ Ա. Մն. ԺԷ. 10 ։ Տես Երեմ. Լ. 9 ։ Եզեկ. ԼԴ. 23 ։ Ովս. Գ. 5 ։
‡ Հմր 29 ։ 36 ։
‡ Տես Հմր 1 ։ Ղու. Ա. 32 ։ 33 ։
‡ Սաղ. ԺԹ. 1 ։ ՂԷ. 6 ։ Յայտ. Է. 10 ։ 11 ։ 12 ։
‡ Հմր 7 ։
‡ Սաղ. Խ. 5 ։ Հս. 19 ։ ԾԴ. 8 ։ ՃԺԳ. 5 ։
§ Կամ՝ աստուածոց
‡ Սաղ. ՀԶ. 7 ։ 11 ։
‡ Ել. ԺԵ. 11 ։ Բ. Թագ. Բ. 2 ։ Սաղ. Լ. 10 ։ Հս. 19 ։

քու հաւատարմութիւնդ քու բոլորտիքդ է ։

9 Դուն կը տիրես ծովուն հպարտութեանը վրայ . երբոր անոր ալիքները կը բարձրանան , դուն կը հանդարտեցընես անոնք ։

10 Դուն ճնշեցիր Ռահաբը խոցուածի պէս . քու զօրութեանդ բազուկովը ցրուեցիր քու թշնամիներդ ։

11 Քուկդ է երկինքը ու քուկդ է երկիրը . դուն հիմնեցիր աշխարհքը ու անոր լիութիւնը ։

12 Հիւսիսը ու Հարաւը դուն ստեղծեցիր . Թաբօր ու Հերմոն քու անուանովդ կը ցնծան ։

13 Դուն զօրաւոր բազուկ ունիս . քու ձեռքդ ուժով է , քու աջ ձեռքդ բարձրացած է ։

14 Արդարութիւնը ու իրաւունքը քու աթոռիդ հիմն է , ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քու երեսիդ առջեւէն կ'երթան ։

15 Երանի այն ժողովուրդին որ գիտեն *ազդարարութեան փողերուն* ձայնը . ով Տէր՝ անոնք քու երեսիդ լուսովը պիտի քալեն ։

16 Քու անուանովդ ամէն օր պիտի ցնծան , ու քու արդարութիւնովդ պիտի բարձրանան ։

17 Վասն զի դուն ես անոնց զօրութեանը փառքը , ու քու հաճութեամբդ պիտի բարձրանայ մեր եղջիւրը ։

18 Ինչու որ մեր վահանը Տէրոջն է , ու մեր թագաւորը Իսրայէլին Սուրբինն է ։

19 Այն ժամանակը տեսիլքով խօսեցար քու սուրբիդ հետ , ու ըսիր , Օգնութիւն դրի զօրաւորին վրայ , ժողովուրդէն ընտրուածը բարձրացուցի ։

20 Իմ ծառաս Դաւիթը գտայ , իմ սուրբ եղովս օծեցի զանիկայ ։

21 Որուն հետ իմ ձեռքս պիտի հաստատուի , ու իմ բազուկս պիտի զօրացընէ զանիկայ ։

22 Թշնամին պիտի չհարստահարէ զանիկայ , ու անօրէնութեան որդին պիտի չչարչարէ զանիկայ ։

23 Ու անոր թշնամիները իր առջեւէն պիտի կոտրեմ , ու զանիկայ ատողները պիտի զարնեմ ։

24 Ու իմ հաւատարմութիւնս ու ողորմութիւնս անոր հետ պիտի ըլլայ . ու անոր եղջիւրը իմ անուանովս պիտի բարձրանայ ։

25 Անոր ձեռքը ծովուն մէջ պիտի դնեմ , ու անոր աջ ձեռքը գետերուն մէջ ։

26 Անիկայ ինծի պիտի կանչէ թէ Դուն ես իմ Հայրս , իմ Աստուածս ու իմ փրկութեանս Վէմը .

27 Ու ես զանիկայ անդրանիկ պիտի ընեմ , երկրի թագաւորներէն աւելի բարձր ։

28 Իմ ողորմութիւնս յաւիտեան պիտի պահեմ անոր համար , ու իմ ուխտս անոր հետ հաստատ պիտի ըլլայ ։

29 Ու անոր սերունդը յաւիտեան , ու անոր աթոռը երկինքի օրերուն չափ պիտի ընեմ ։

30 Թէ որ անոր որդիքը իմ օրէնքս թողուն , ու իմ իրաւունքներովս չքալեն ,

31 Թէ որ իմ կանոններս անարգեն , ու իմ պատուիրանքներս չպահեն ,

32 Ես ալ գաւազանով պիտի պատժեմ անոնց յանցանքը , ու հարուածներով՝ անոնց անօրէնութիւնը ։

33 Բայց իմ ողորմութիւնս պիտի չկտրեմ անկէ , ու իմ հաւատարմութիւնս սուտ պիտի չհանեմ ։

34 Իմ ուխտս պիտի չանարգեմ , ու շրթունքներէս ելածը պիտի չփոխեմ ։

35 Անգամ մը երդում ըրի իմ սրբութիւնովս , որ սուտ պիտի չըսեմ Դաւիթին .

36 Անոր սերունդը յաւիտեան պիտի մնայ , ու անոր աթոռը իմ առջեւս արեգակին չափ .

37 Լուսնին պէս յաւիտեան պիտի հաստատուի , ու երկինքին մէջ հաւատարիմ վկայի պէս ։ (Սէլա ։)

38 Բայց դուն երեսէ ձգեցիր ու անարգեցիր , քու օծեալիդ բարկացար .

39 Քու ծառայիդ ուխտը մերժեցիր , անոր թագը գետնին հաւասար պղծեցիր .

40 Անոր բոլոր պարիսպները փլցուցիր , անոր բերդերը աւերակ ըրիր ։

41 Բոլոր ճամբայէն անցնողները կողոպտեցին զանիկայ . նախատինք եղաւ իր դրացիներուն ։

42 Անոր նեղիչներուն աջ ձեռքը բարձրացուցիր , անոր բոլոր թշնամիները ուրախացուցիր ։

43 Անոր սուրին բերանն ալ դարձուցիր , ու զինքը պատերազմին մէջ չկայնեցուցիր ։

44 Անոր փառքը դադրեցուցիր , ու անոր աթոռը գետինը զարկիր ։

45 Անոր երիտասարդութեան օրերը կարճեցուցիր , զանիկայ ամօթով ծածկեցիր ։ (Սէլա ։)

46 Մինչեւ ե՞րբ ով Տէր , քու անձդ միշտ պիտի պահե՞ս . քու սրտմտութիւնդ կրակի պէս պիտի բորբոքի՞ ։

47 Յիշէ՛ իմ կեանքիս ինչ ըլլալը . ինչ ունայնութեան համար ստեղծեցիր մարդոց բոլոր որդիները ։

ծ Սաղ. կե. 7 ։ ղզ. 3 ։ ճէ. 29 ։
ն Եշ. ծա. 26 ։ 27 ։ 28 ։ Սաղ. ձէ. 4 ։ Եա. լ. 7 ։ ծա. 9 ։
հ Ծն. ա. 1 ։ Մն. իթ. 11 ։ Սաղ. իգ. 1 ։ 2 ։ ծ. 12 ։
յ Յոբ. իզ. 7 ։
ղ Յես. ժթ. 22 ։
ճ Յես. ժբ. 1 ։
մ Սաղ. ղէ. 2 ։
յ Սաղ. ձե. 13 ։
ն Թւ. ժ. 10 ։ Սաղ. ղբ. 6 ։
* Կամ՝ ցնծութեան . Թւ. իգ. 21 ։
շ Սաղ. դ. 6 ։ խդ. 3 ։
ո Հմր 24 ։ Սաղ. հե. 10 ։ ղբ. 10 ։ ճլ. 17 ։
չ Հմր 3 ։ Ա Թագ. ժա. 34 ։
պ Ա Թագ. ժզ. 1 ։ 12 ։
ջ Սաղ. ձ. 17 ։
ռ Բ Թագ. է. 13 ։
ս Բ Թագ. է. 9 ։
վ Սաղ. կա. 7 ։
տ Հմր 17 ։
ր Սաղ. հբ. 8 ։ ձ. 11 ։
ց Բ Թագ. է. 14 ։ Ա Մն. իբ. 10 ։
ւ Բ Թագ. իբ. 47 ։

ա Սաղ. բ. 7 ։ Կող. ա. 15 ։ 18 ։
բ Թւ. իդ. 7 ։
գ Եա. ծե. 3 ։
դ Հմր 34 ։
ե Հմր 4 ։ 36 ։
զ Հմր 4 ։ Եա. թ. 7 ։ Երեմ. լգ. 17 ։
է Բ Օր. ժա. 21 ։
ը Բ Թագ. է. 14 ։
թ Սաղ. ճժթ. 53 ։ Երեմ. թ. 13 ։
ժ Բ Թագ. է. 14 ։ Գ Թագ. ժա. 31 ։
ի Բ Թագ. է. 13 ։
լ Ամով. դ. 2 ։
խ Բ Թագ. է. 16 ։ Ղուկ. ա. 33 ։ Յով. ժբ. 34 ։ Հմր 4 ։ 29 ։
ծ Սաղ. հբ. 5 ։ 17 ։ Երեմ. լգ. 20 ։
կ Ա Մն. իը. 9 ։ Սաղ. խդ. 9 ։ կ. 1 ։ 10 ։
հ Բ Օր. լբ. 19 ։ Սաղ. հբ. 59 ։
ձ Սաղ. հդ. 7 ։ Ողբ. ե. 16 ։
ղ Սաղ. ձ. 12 ։
ճ Սաղ. խդ. 13 ։ հթ. 4 ։
մ Հմր 39 ։
յ Սաղ. հթ. 5 ։
ն Սաղ. հբ. 63 ։
շ Յոբ. է. 7 ։ ժ. 9 ։ ժդ. 1 ։ Սաղ. լթ. 5 ։ ճժթ. 84 ։

48 Ո՛վ է այն մարդը որ ապրի ու մահ չտեսնէ, և իր անձը դժոխքին ձեռքէն փրկէ։ (Սելայ։)
49 Ո՛վ Տէր՝ ուր են քու առջի ողորմութիւններդ, որ երդում ըրիր Դաւիթին՝ քու ճշմարտութիւնովդ։
50 Ո՛վ Տէր՝ յիշէ՛ քու ծառաներուդ նախատինքը, որ իմ ծոցիս մէջը կը կրեմ բոլոր մեծ ազգերէն.
51 Որ անով քու թշնամիներդ անարգեցին՝ ով Տէր, որ անով քու օծեալիդ քայլերը անարգեցին։
52 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը յաւիտեան։ Ամէն ու ամէն։

ՍԱՂՄ. Ղ

1 Մովսէս Աստուծոյ նախախնամութիւնը խոստովանելով՝ 3 մարդոց տկարութեանը համար, 7 Աստուծոյ պատիժներուն, 10 և մարդկային կենաց կարճութեանը համար կը գանգատի։ 12 Անիկայ Աստուծոյ բարի նախախնամութեան գիտութեանը ու յայտնի երեւալուն համար կ'աղօթէ։

Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին աղօթքը։

1 Ո՛վ Տէր՝ դուն մեզի ապաւէն եղար ազգէ մինչև ազգ։
2 Լեռներուն ծնանելէն առաջ, ու երկրի և աշխարհի ստեղծուելէն առաջ, յաւիտենից մինչև յաւիտեանս դուն ես Աստուած։
3 Դուն մարդը փոշի կը դարձընես, ու կ'ըսես. Ե՛տ դարձէք՝ մարդոց որդիներ։
4 Վասն զի հազար տարին քու առջիդ երէկուան օրին պէս է՝ որ անցաւ, կամ գիշերուան պահու մը պէս։
5 Կ'ընկղմես անոնք, երազի պէս կ'ըլլան. առտուանց կանանչցած խոտի պէս կ'ըլլան.
6 Առտուանց կը ծաղկի ու կը կանանչանայ, իրիկունը կը կտրուի ու կը չորնայ։
7 Ինչու որ քու բարկութենէդ կը մաշինք, և քու սրտմտութենէդ կը խռովինք։
8 Մեր անօրէնութիւնները քու առջիդ, — մեր ծածուկ մեղքերը քու երեսիդ լուսին մէջը դրիր։
9 Ինչու որ մեր բոլոր օրերը քու բարկութիւնովդ կ'անցնին. մեր տարիները ցնորքի մը պէս կ'անցընենք։
10 Մեր տարիներուն օրերը եօթանասուն տարի են. ու թէ որ զօրութիւնով ութսուն տարի ըլլան, տակաւին անոնց փառքը աշխատանք ու ցաւ է. ինչու որ անոնք շուտով կ'անցնին, ու մենք կը թռչինք։
11 Ո՞վ գիտէ քու բարկութեանդ զօրութիւնը, և քու սրտմտութիւնդ քու վախիդ համեմատ։
12 Անանկ սորվեցուր մեզի մեր օրերը համրել, որ սրտի իմաստութիւն ստանանք։
13 Դարձի՛ր՝ ով Տէր, մինչև ե՞րբ. ու եղթութիւն ըրէ քու ծառաներուդ։
14 Կշտացո՛ւր մեզ կանուխ քու ողորմութիւնովդ, որ ցնծանք և ուրախ ըլլանք մեր բոլոր օրերուն մէջ։
15 Ուրախացո՛ւր մեզ այն օրերուն չափովը որ տրտմեցուցիր. այն տարիներուն չափովը որ չարիք տեսանք։
16 Թող երեւնայ քու գործքդ քու ծառաներուդ, և քու փառքդ անոնց որդիներուն։
17 Ու մեր Տէր Աստուծոյն վայելչութիւնը մեր վրայ ըլլայ. և ձեռքերնուս գործքը հաստատէ մեր վրայ. մեր ձեռքերուն գործքը հաստատէ։

ՍԱՂՄ. ՂԱ

1 Բարեպաշտ մարդոց վիճակը. 3 անոնց ապահովութիւնը. 9 անոնց ապաստանարանը։

1 Բարձրելոյն ծածկոցին տակը բնակողը Ամենակարողին հովանաւորութեանը տակը պիտի հանգչի։
2 Տէրոջը համար պիտի ըսեմ թէ իմ ապաւէնս ու իմ ամրոցս է. իմ Աստուածս՝ որուն կը յուսամ։
3 Արդարև ան պիտի փրկէ քեզ որսորդին որոգայթէն, ապականիչ ժանտամահէն։
4 Քեզ իր փետուրներովը պիտի ծածկէ, ու իր թեւերուն տակը պիտի ապաստանիս. անոր ճշմարտութիւնը վահան մը ու ասպար մը պիտի ըլլայ քեզի։
5 Պիտի չվախնաս գիշերուան զարհուրանքէն, — ցորեկը թռչող նետէն,
6 Ու — մութ տեղը պտըտող ժանտամահէն, — կէս օրուան ատենը ստատակողընող հարուածէն։
7 Հազար հոգի քու քովէդ, ու տասը հազար քու աջ կողմէդ պիտի իյնան. բայց քեզի հարուած մը պիտի չմօտենայ։
8 Միայն քու աչքերովդ պիտի նայիս, ու ամբարիշտներուն հատուցումը պիտի տեսնես։
9 Որովհետև դուն Տէրը՝ իմ Ապաւէնս՝ Բարձրեալը քեզի ապաստանարան ըրիր,
10 Քեզի չարիք պիտի չհասնի, և քու բնակարանիդ հարուած մը պիտի չմօտենայ։
11 Ինչու որ իր հրեշտակներուն

Սաղ. խթ. 9։
Երր. ժա. 5։
Բ Թագ. է. 15։ Եա. ծե. 3։
Սաղ. ծդ. 5։
Սաղ. կթ. 9, 19։
Սաղ. հդ. 22։
Սաղ. խա. 13։
Բ Օր. լգ. 1։
Բ Օր. լգ. 27։ Եզեկ. ժա. 16։
Առակ. ը. 25, 26։
Ծն. գ. 19։ Ժող. ժբ. 7։
Բ Պետ. գ. 8։
Սաղ. հգ. 20։
Սաղ. ճգ. 15։ Եա. խ. 6։
Սաղ. ղբ. 7։ Յոբ. ժդ. 2։
Սաղ. ծ. 21։ Երեմ. ժզ. 17։
Սաղ. ժթ. 12։

Սաղ. լթ. 4։
Բ Օր. լբ. 36։ Սաղ. ճլե. 14։
Սաղ. ձե. 6։ Ճխթ. 2։
Ամբ. գ. 2։
Սաղ. իէ. 4։
Եա. իզ. 12։
Սաղ. իէ. 5։ լա. 20։ լբ. 7։
Սաղ. ժէ. 8։
Սաղ. ճիր. 5։
Սաղ. ճիգ. 7։
Սաղ. ժէ. 8։ ձէ. 1։ կա. 4։
Յոբ. ե. 19։ Սաղ. ճժբ. 7։ ճիա. 6։ Առակ. գ. 23, 24։ Եա. խգ. 2։
Սաղ. լէ. 34։ Մաղ. ա. 5։
Հմր 21
Սաղ. հա. 3։ գ. 1։
Առակ. ժբ. 21։
Սաղ. լդ. 7։ հա. 8։ Մատ. դ. 6։ Ղու. դ. 10, 11։ Եբր. ա. 14։

պիտի ապսպրէ քեզի համար, որ քու բոլոր ճամբաներուդ մէջը քեզ պահեն ։

Յոր. Ե. 23. Սաղ. ԼԷ. 24.

12 Անոնք ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցընեն քեզ, որ չըլլայ թէ ոտքդ քարի զարնես ։

13 Առիւծի ու իժի վրայ պիտի քալես. առիւծի կորիւնը ու վիշապը պիտի կոխկրտես ։

Սաղ. Թ. 10.

14 Որովհետեւ ինծի կը ցանկայ, անոր համար ես պիտի փրկեմ անիկայ. անոր ամրութիւն պիտի ըլլամ, ինչու որ անիկայ իմ անունս գիտցաւ ։

Սաղ. Ծ. 15. Ես. ԽԳ. 2. Ա Թագ. Բ. 30.

15 Ինծի պիտի կանչէ, ու ես անոր պատասխան պիտի տամ. Նեղութեան մէջ անոր հետ պիտի ըլլամ. պիտի ազատեմ ու փառաւորեմ անիկայ.

Առակ. Գ. 2.

16 Երկայն օրերով պիտի կշտացընեմ անիկայ, ու իմ փրկութիւնս անոր պիտի ցուցընեմ ։

ՍԱՂՄ. ՂԲ

1 Մարգարէն կը յորդորէ մարդիկը որ զԱստուած գովեն, 4 անոր մեծ գործքերուն համար, 6 նաեւ անոր դատաստանին համար որ չարերուն կ'ընէ, 10 ու անոր բարութեանը համար որ բարեպաշտներուն կ'ընէ ։

Շաբաթ օրուան համար Սաղմոս — երգ ։

Սաղ. ՃԽԷ. 1.

1 Բարի է գոհանալ Տէրոջմէն, ու սաղմոս ըսել քու անունիդ՝ ով Բարձրեալ,

Սաղ. ՁԹ. 1.

2 Առտուանց քու ողորմութիւնդ, ու գիշերները քու հաւատարմութիւնդ պատմել,

Ա Մն. ԻԳ. 5. Սաղ. ԼԳ. 2.

3 Տասը լար ունեցող նուագարանով ու տաւիղով ու քնարի ձայնով ։

4 Վասն զի դուն՝ ով Տէր, քու գործքովդ զիս ուրախացուցիր. քու ձեռքերուդ գործքերովը պիտի ցնծամ ։

Սաղ. Խ. 5. ՃԼԹ. 17. Ես. ԻԸ. 29. Հռով. ԺԱ. 33, 34.

5 Ո՛վ Տէր՝ ինչ մեծ են քու գործքերդ. շատ խորունկ են քու խորհուրդներդ ։

Սաղ. ՀԳ. 22. ՂԴ. 8.

6 Անմիտ մարդը ասիկայ չիմանար, ու յիմարը չհասկընար ։

Յոբ. ԺԲ. 6. ԻԱ. 7. Սաղ. ԼԷ. 1, 2, 35, 38. Երեմ. ԺԲ. 1, 2. Մաղ. Գ. 15.

7 Ամբարիշտներուն խոտի պէս բուսնիլը, ու բոլոր անօրէնութիւն գործողներուն ծաղկիլը իրենց յաւիտենական կորստեանը կը տանի ։

Սաղ. ՁԳ. 18.

8 Բայց դուն՝ ով Տէր, յաւիտեան բարձր ես ։

9 Վասն զի ահա քու թշնամիներդ՝ ով Տէր, վասն զի ահա քու թշնամիներդ պիտի կորսուին. բոլոր անօրէնութիւն գործողները պիտի ցրուին ։

Սաղ. ԿԸ. 1. ՁԹ. 10. Սաղ. ՁԹ. 17, 24. Սաղ. ԻԳ. 5.

10 Բայց իմ եղջիւրս միեղջերուինին պէս պիտի բարձրացընես. ես նոր իւղով օծուեցայ.

Սաղ. ԾԴ. 7. ԾԹ. 10. ՃԺԲ. 8.

11 Ու իմ աչքերս թշնամիներուս [illegible] պիտի տեսնեն. իմ ականջներս ինծի դէմ ելլող չարագործներուն [illegible] պիտի լսեն ։

Սաղ. ԾԲ. 8. Ես. ԿԵ. 22. Ովս. ԺԴ. 5, 6.

12 Արդարը արմաւենիի պէս պիտի ծաղկի, Լիբանանի եղեւնի պէս պիտի մեծնայ ։

Սաղ. Ճ. 4. ՃԼԵ. 2.

13 Տէրոջը տանը մէջ տնկուածները մեր Աստուծոյն սրահներուն մէջը պիտի ծաղկին.

14 Ծերութեան ատենն ալ պտուղ պիտի տան, պարարտ ու կանանչ պիտի մնան,

Բ Օր. ԼԲ. 4. Հռով. Թ. 14.

15 Որ պատմեն թէ Տէրը ուղիղ է. Անիկայ իմ վէմս է, ու անիրաւութիւն չկայ անոր քովը ։

ՍԱՂՄ. ՂԳ

1-5 Քրիստոսի թագաւորութեանը վեհափառութիւնը, զօրութիւնը ու սրբութիւնը ։

Սաղ. ՂԴ. 10. ՂԷ. 1. ՂԹ. 1. Ես. ԾԲ. 7. Յայտ. ԺԹ. 6.

1 Տէրը կը թագաւորէ, մեծափառութիւն հագած է. Տէրը զօրութիւն հագած — գօտեւորած է. Աշխարհքն ալ հաստատուած է որ չսասանի ։

Սաղ. ՃԴ. 1. Սաղ. ԿԵ. 6.

2 Քու աթոռդ հին ժամանակէն հաստատ է. 'ի յաւիտենից ես դուն ։

Սաղ. ՂԴ. 10. Սաղ. ԽԶ. 6. Առակ. Ը. 22, [illegible]

3 Ո՛վ Տէր՝ գետերը բարձրացուցին, գետերը բարձրացուցին իրենց ձայնը. գետերը կը բարձրացընեն իրենց շառաչիւնը ։

Սաղ. ԿԵ. 7. ՁԹ. 9.

4 Շատ ջուրերուն ձայնէն — ծովուն զօրաւոր ալիքներէն աւելի զօրաւոր է Տէրը բարձրութեան մէջ ։

5 Քու վկայութիւններդ շատ հաւատարիմ են. ով Տէր՝ սրբութիւնը քու տանդ կը վայլէ *յաւիտեան ։

*Եբր. Երկար օրեր ։

ՍԱՂՄ. ՂԴ

1 Մարգարէն արդարութիւն խնդրելով բռնաւորութեան ու ամբարշտութեան համար կը գանգատի. 8 Աստուծոյ նախախնամութիւնը կ'իմացընէ. 12 վշտացած մարդուն երջանկութիւնը կը ցուցընէ. 16 կը հաստատէ թէ Աստուած նեղեալը կը պաշտպանէ ։

Բ Օր. ԼԲ. 35. Նաւ. Ա. 2.

1 Ո՛վ Տէր՝ վրէժխնդրութեանց Աստուած, ով վրէժխնդրութեանց Աստուած, յայտնուէ ։

Սաղ. Է. 6. Ծն. ԺԸ. 25.

2 Ելի՛ր՝ ով երկրին Դատաւորը, ամբարտաւաններուն հատուցում ըրէ ։

Յոբ. Ի. 5.

3 Ո՛վ Տէր՝ մինչեւ ե՞րբ ամբարիշտները, մինչեւ ե՞րբ ամբարիշտները պարծենան.

Սաղ. ԼԱ. 18. Յուդ. 15.

4 Գոռոզութեամբ բարբառելով խօսին, — բոլոր անօրէնութիւն գործողները պարծենան ։

5 Ո՛վ Տէր՝ անոնք քու ժողովուրդդ կը հարստահարեն, ու քու ժառանգութիւնդ կը չարչարեն.

6 Որբևարին ու պանդուխտը կը սպաննեն , և որբերը կը մեռցընեն .
7 Ու կ'ըսեն . Տէրը չտեսներ , և Յակոբին Աստուածը չիմանար :
8 Խմացէք՝ ով ժողովուրդին անմիտները , ու դուք՝ ով յիմարներ՝ ե՞րբ միտք պիտի առնէք :
9 Միթէ ականջը տնկողը չը՞լսեր , կամ թէ աչքը ստեղծողը չը՞տեսներ :
10 Միթէ ազգերը խրատողը չը՞յանդիմաներ . միթէ Մարդու գիտութիւն սորվեցընողը ե՞ւ Էէ՞ր :
11 Տէրը մարդոց խորհուրդները գիտէ որ ունայնութիւն են :
12 Երանի՛ ան մարդուն՝ որն որ դուն կը խրատես՝ ով Տէր , և քու օրէնքէդ անոր կը սորվեցընես ,
13 Որ չարութեան օրերուն մէջը անհոգ հանդչեցընես , մինչև որ ամբարշտին համար հոր փորուի :
14 Ու՛ւ ան զի Տէրը իր ժողովուրդը երեսէ պիտի չձգէ , ու իր ժառանգութիւնը պիտի չմերժէ .
15 Հապա դատաստանը իրաւունքի պիտի դառնայ , ու ամէն սրտով ուղիղները անոր ետևէն պիտի երթան :
16 Ո՞վ ինձի համար չարերուն դէմ պիտի ելլէ , ով ինձի համար անօրէնութիւն գործողներուն դէմ պիտի կայնի :
17 Թէ որ Տէրը ինձի օգնական չըլլար , քիչ պիտի մնար որ իմ անձս լռութեան տեղը բնակէր :
18 Երբոր կ'ըսէի Թէ իմ ոտքս կը սասանի , ով Տէր՝ քու ողորմութիւնդ իս կը հաստատէր :
19 Իմ ներսի դիս հոգերս շատցած ատենը՝ քու մխիթարութիւններդ իմ անձս կ'ուրախացընէին :
20 Միթէ քեզի հետ հաղորդակցութիւն ունի՞ անօրէնութեան աթոռը , որ հ* օրէնքին դէմ" չարիք կը պատրաստէ :
21 Արդարին անձին դէմ կը ժողվուին , ու ղանմեղ արիւնը կը դատապարտեն :
22 Բայց Տէրը ֆ իմ ամրութիւնս է , ու իմ Աստուածս՝ իմ ապաւինութեանս վէմը .
23 Եւ ան անոնց անօրէնութիւնը իրենց վրայ պիտի դարձընէ , ու զանոնք իրենց չարութիւնովը պիտի ջնջէ . մեր Տէր Աստուածը պիտի ջնջէ զանոնք :

ՍԱՂՄ · Ղ Ե

1 Աստուած գովաբանելու յորդորանք մը , 3 իր մեծութեանը , 6 ու իր բարութեանը համար : 8 Աստուած չփոթելու յորդորանք մը :

1 Եկէք ցնծութիւն ընենք Տէրոջը առջեւը , աղաղակենք Ֆ մեր փրկութեան վէմին :
2 Գոհութիւնով անոր երեսին առջեւը դանք , սաղմոսներով աղաղակենք անոր :
3 Ինչու որ Տէրը մեծ Աստուած է , ու բոլոր աստուածներուն վրայ մեծ թագաւոր է :
4 Անոր ձեռքին մէջն է երկրի խորունկ տեղերը , ու լեռներուն †բարձրութիւնները անոն են :
5 Ասիկա է Ծովը , ու ինքը շինեց ա-նիկա . և իր ձեռքերը ստեղծեցին ցամաքը :
6 Եկէք երկրպագութիւն ընենք ու ծռինք . Ծունկ կրկնենք մեզ ստեղծող Տէրոջը առջեւն .
7 Ինչու որ ան է մեր Աստուածը . ու Ժմենք անոր արօտին ժողովուրդը և անոր ձեռքին ոչխարներն ենք . Այսօր Թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք ,
8 Ձեր սիրտերը մի՛ խստացընէք Ինչպէս Մերիպային մէջ , անապատին մէջ փորձութեան օրուանը պէս ,
9 Ուր որ Ֆ ձեր հայրերը զիս փորձեցին . քննեցին զիս ու Ֆ իմ գործքերս տեսան :
10 Քառասուն տարի զզուեցայ ազգէն , ու ըսի , Անոնք սրտով մոլորած ժողովուրդ մըն են , իմ ճամբաներս չճանչցան :
11 Ուստի իմ բարկութեանս մէջ Երդուայ Թէ անոնք իմ հանգիստս պիտի չմտնեն :

ՍԱՂՄ · Ղ Զ

1 Աստուած գովելու յորդորանք մը , 4 իր մեծութեանը , 8 իր թագաւորութեանը , 11 և իր տիեզերական դատաստանին համար :

1 Նոր երգ երգեցէք Տէրոջը . ով բոլոր երկիր՝ երգեցէք Տէրոջը :
2 Երգեցէք Տէրոջը , օրհնեցէք անոր անունը . օրէ օր անոր փրկութիւնը քարոզեցէք :
3 Անոր փառքը ազգերուն մէջ պատմեցէք , ա անոր հրաշքները՝ բոլոր ժողովուրդներուն մէջ .
4 Քանզի Ֆ Տէրը մեծ է ու ֆ խիստ գովելի . Ֆ անիկայ բոլոր աստուածներուն վրայ ահաւոր է :
5 Ինչու որ Ֆ ազգերուն բոլոր աստուածները ‡ կուռքեր են . Ըրայց Եհովան երկինքը ստեղծեց :
6 Փառք ու վայելչութիւն կայ անոր առջեւն , զօրութիւն ու գեղեցկութիւն անոր սրբարանին մէջ :
7 Ֆ Տէրոջը տուէք ով ժողովրդոց տոհմերը , Տէրոջը տուէք փառք ու զօրութիւն :
8 Տէրոջը տուէք իր անունին փառքը . ընծայ առէք ու անոր սրաշներուն մէջը մտէք .
9 Սուրբ հանդէսով" Տէրոջը եր-

ՂՍաղ · ժ · 11 · 13 · ՅԹ · 7 :
Ֆ Սաղ · հգ · 22 · դբ · 6 :
ընե · դ · 11 · Առակ · ի · 12 :
Ըճոր · լե · 11 · Ես · իբ · 26 :
Ֆ ա Կոր · գ · 20 :
Ֆ Ճոր · և · 17 · Առակ · գ · 11 · ա Կոր · ժա · 32 · Երր · ժբ · 5 · ՃՀ :
Ես Թագ · ժբ · 22 · Հռով · ժա · 1 , 2 :
Ֆ Սաղ · ճիդ · 1 , 2 :
Ֆ Սաղ · լթ · 16 :
Ֆ Ամով · գ · 3 :
Հ Սաղ · Ֆբ · 2 · Ես · ժ · 1 :
* Կ՛ըլլայ Ես հնձանի օրէնքովը
Յ Մատ · իէ · 1 :
Ղնե · իգ · 7 · Առակ · ժէ · 15 :
ֆ Սաղ · ՅԹ · 9 · կբ · 2 · 6 :
Ֆ Սաղ · է · 16 · Առակ · բ · 22 · և · 22 :

— Սաղ · Ճ · 1 :
Բբ Օր · լբ · 15 · բԹագ · իբ · 47 :

2 Let us come before his presence with thanksgiving, and make a joyful noise unto him with psalms.
3 For the LORD is a great God, and a great King above all gods.
4 In his hand are the deep places of the earth: the strength of the hills is his also.
5 The sea is his, and he made it: and his hands formed the dry land.
6 O come, let us worship and bow down: let us kneel before the LORD our maker.
7 For he is our God; and we are the people of his pasture, and the sheep of his hand. To day if ye will hear his voice,
8 Harden not your heart, as in the provocation, and as in the day of temptation in the wilderness:
9 When your fathers tempted me, proved me, and saw my work.
10 Forty years long was I grieved with this generation, and said, It is a people that do err in their heart, and they have not known my ways:
11 Unto whom I sware in my wrath that they should not enter into my rest.

PSALM 96

1 O sing unto the LORD a new song: sing unto the LORD, all the earth.
2 Sing unto the LORD, bless his name; show forth his salvation from day to day.
3 Declare his glory among the heathen, his wonders among all people.
4 For the LORD is great, and greatly to be praised: he is to be feared above all gods.
5 For all the gods of the nations are idols: but the LORD made the heavens.
6 Honour and majesty are before him: strength and beauty are in his sanctuary.
7 Give unto the LORD, O ye kindreds of the people, give unto the LORD glory and strength.
8 Give unto the LORD the glory due unto his name: bring an offering, and come into his courts.
9 O worship the LORD in the beauty of holiness: fear before him, all the earth.

ՂՍաղ · դդ · 4 · գէ · 9 · ՃԼԵ · 5 :
† Կ՛ըլլայ դըրութիւնները
Բ Ծն · ա · 9 · 10 :
Ես Կոր · ղ · 20 :
ՂՍաղ · ՀԹ · 13 · ՀՀ · 1 · ՃՀ · 3 :
Ֆ Երր · գ · 7 · 15 · գ · 7 :
ընե · ԺԷ · 2 · 7 · Թու · ի · 13 · Բ Օր · գ · 16 :
Բ Սաղ · Ղբ · 18 · 40 · 56 · ա Կոր · ժ · 9 :
Ֆ Թու · ԺԳ · 22 :
Ֆ Երր · գ · 10 · 17 :
Ես Թու · ԺԳ · 23 · 28 · 30 · Երր · գ · 11 · 18 · գ · 3 · 5 ·

— ա Մն · ԺԶ · 23—33 · Սաղ · ԼԳ · 3 ·
Բ Սաղ · ՃԼԹ · 3 :
ֆ Սաղ · ԺԲ · 3 ·
Բ Սաղ · գԹ · 3 ·
Ֆ Տես Երեմ · ժ · 11 · 12 ·
‡ Կ՛ըլլայ ուռնդութիւններ
ՂՍաղ · ՃԺԱ · 15 · Ես · իբ · 5 :
Ֆ Սաղ · ԻԹ · 1 · 2 :
ընե Սաղ · ԻԹ · 2 · ՃԺ · 3 ·
‖ Կ՛ըլլայ Սբերութեան զարդարանքով

կըրպագութիւն ըրէ՛ք . վախցէ՛ք անոր երեսէն՝ ո՛վ բոլոր երկիր ։

10 Հեթանոսներուն մէջ ըսէ՛ք թէ [բ]Տէրը կը թագաւորէ . աշխարհքն ալ հաստատուած է որ չսասանի . [գ]անիկայ պիտի դատէ ժողովուրդները ուղղութիւնով ։

11 [դ]Երկինքը թող ուրախանա՛յ ու երկիրը ցնծայ . [ե]ծովը իր լիութեամբը թող գոռա՛յ .

12 Դաշտը ու բոլոր անոր մէջը եղողները թող ուրախանան . ան ատենը անտառին բոլոր ծառերը թող ցնծան

13 Տէրոջը առջեւ, ինչու որ կու գայ, ինչու որ կու գայ երկիրը դատելու . [զ]պիտի դատէ աշխարհքը արդարութիւնով, ու ժողովուրդները իր ճշմարտութիւնովը ։

[բ] Սաղ. ՂԳ. 1. ՂԷ. 1. Յայտ. ԺԱ. 15. ԺԹ. 6.
[գ] Հմր. 13. Սաղ. ԿԷ. 4. ՂԸ. 9.
[դ] Սաղ. ԿԹ. 34.
[ե] Սաղ. ՂԸ. 7. Ճ.
[զ] Սաղ. ԿԷ. 4. Յայտ. ԺԹ. 11.

ՍԱՂՄ. ՂԷ

1 Աստուծոյ թագաւորութեանը մեծափառութիւնը ։ 7 Եկեղեցին կռապաշտներուն վրայ Աստուծոյ ըրած դատաստաններովը կ'ուրախանայ ։ 10 Բարեպաշտութեան և ուրախութեան յորդորանք մը ։

1 [ա]Տէրը կը թագաւորէ, երկիրը թող ցնծա՛յ . շատ [բ]կղզիներ թող ուրախանան ։

2 [գ]Անոր բոլորտիքը ամպ ու մառախուղ կայ, [դ]արդարութիւնը ու իրաւունքը անոր աթոռին հիմերն են ։

3 [ե]Անոր առջեւէն կրակ կ'երթայ, ու անոր բոլորտիքը եղած թշնամիները կ'այրէ ։

4 [զ]Անոր փայլակները աշխարհքը կը լուսաւորեն . երկիրը կը տեսնէ ու կը դողայ ։

5 [է]Լեռները մոմի պէս կը հալին Եհովային երեսէն, բոլոր երկրին Տէրոջը երեսէն ։

6 [ը]Երկինքը կը պատմէ անոր արդարութիւնը, ու բոլոր ժողովուրդները կը տեսնեն անոր փառքը ։

7 [թ]Թող ամչնան ան ամէնը որ կուռքերուն կը ծառայեն, որ ունայնութիւններով կը պարծենան . ո՛վ բոլոր աստուածներ՝ [ժ]անոր երկրպագութիւն ըրէ՛ք ։

8 Սիոնը լսեց և ուրախացաւ, և Յուդայի աղջիկները ցնծացին քու իրաւունքներուդ համար՝ ո՛վ Տէր ։

9 Վասն զի դուն՝ ո՛վ Տէր, [ի]բարձրեալ ես բոլոր երկրի վրայ . [լ]շատ բարձրացար բոլոր աստուածներուն վրայ ։

10 Ո՛վ Տէրը սիրողներ՝ [խ]չարութիւնը ատեցէ՛ք . [ծ]անիկայ իր սուրբերուն անձերը կը պահէ, [կ]ամբարիշտներուն ձեռքէն կը փրկէ զանոնք ։

11 [հ]Արդարին համար լոյս ցանուեցաւ, ու սրտով ուղիղներուն համար ուրախութիւն ։

12 [ձ]Տէրոջմով ուրախացէ՛ք՝ ո՛վ արդարներ, [ղ]ու անոր սրբութիւնը յիշելով շնորհակա՛լ եղէք ։

[ա] Սաղ. ՂԶ. 10.
[բ] Եսա. Կ. 9.
[գ] Թագ. Ը. 12. Սաղ. ԺԸ. 11.
[դ] Սաղ. ԿԹ. 14.
[ե] Սաղ. ԺԸ. 8. Ծ. 3. Դան. Է. 10. Ամբ. Գ. 5.
[զ] Ել. ԺԹ. 18. Սաղ. ՀԷ. 18. ճգ. 32.
[է] Դատ. Ե. 5. Միք. Ա. 4. Նաւ. Ա. 5.
[ը] Սաղ. ԺԹ. 1. Ծ. 6.
[թ] Ել. Ի. 4. Ղև. ԻԴ. 1. Օր. Ե. 8. Իէ. 15.
[ժ] Եբր. Ա. 6.
[ի] Սաղ. ՁԳ. 18.
[լ] Ել. ԺԸ. 11. Սաղ. ՂԵ. 4. ԻԴ. 4.
[խ] Սաղ. ԼԴ. 14. ԼԷ. 27. Ամ. Ե. 15. Հռով. ԺԲ. 9.
[ծ] Սաղ. ԼԱ. 23. ԼԷ. 28. Առակ. Բ. 8.
[կ] Սաղ. ԼԷ. 39. 40. Դան. Գ. 28. Զ. 22. 27.
[հ] Յոբ. ԻԲ. 28. Սաղ. ՃԺԲ. 4. Առակ. Դ. 18.
[ձ] Սաղ. ԼԳ. 1.
[ղ] Սաղ. Լ. 4.

ՍԱՂՄ. ՂԸ

1 Սաղմոսերգուն կը յորդորէ Հրէաները, 4 հեթանոսները, 7 ու բոլոր ստեղծուածները՝ որ զԱստուած գովեն ։

Սաղմոս ։

1 [ա]Նոր երգ երգեցէ՛ք Տէրոջը, ինչու որ [բ]հրաշքներ ըրաւ . [գ]իր աջ ձեռքը ու իր սուրբ բազուկը իրեն *փրկութիւն տուաւ ։

2 [դ]Տէրը ցուցուց իր փրկութիւնը, ազգերուն առջեւ [ե]յայտնեց իր արդարութիւնը ։

3 [զ]Յիշեց իր ողորմութիւնը ու իր հաւատարմութիւնը Իսրայէլին տանը համար . [է]երկրին ամէն ծայրերը մեր Աստուծոյն փրկութիւնը տեսան ։

4 [ը]Ցնծացէ՛ք Տէրոջը առջեւ՝ ո՛վ բոլոր երկիր . ուրախութեան ձայնով աղաղակեցէ՛ք ու սաղմոս ըսէ՛ք ։

5 Սաղմոս երգեցէ՛ք Տէրոջը քնարով, քնարով ու սաղմոսի ձայնով .

6 [թ]Փողերով ու շեփորի ձայնով աղաղակեցէ՛ք Տէր Թագաւորին առջեւ ։

7 [ժ]Թող գոռայ ծովը ու անոր լիութիւնը, աշխարհքը ու անոր բնակիչները ։

8 Գետերը [ի]թող ծափ զարնեն, լեռները մէկտեղ թող ցնծան

9 Տէրոջը առջեւ, [լ]ինչու որ կու գայ երկիրը դատելու . անիկայ պիտի դատէ աշխարհքը արդարութիւնով, ու ժողովուրդները ուղղութիւնով ։

[ա] Սաղ. ԼԳ. 3. ՂԶ. 1. Եսա. ԽԲ. 10.
[բ] Ել. ԺԵ. 11. Սաղ. ՀԷ. 14. Ձգ. 10. ՃԵ. 5. ՃԻԶ. 4. ՃԼԹ. 14.
[գ] Ել. ԺԵ. 6. Եսա. ԾԹ. 16. ԿԳ. 5.
* Կամ՝ յաղթութիւն
[դ] Եսա. ԾԲ. 10. Ղուկ. Բ. 30. 31.
[ե] Եսա. ԿԲ. 2. Հռով. Գ. 25. 26.
[զ] Ղուկ. Ա. 54. 55. 72.
[է] Եսա. ԽԹ. 6. ԾԲ. 10. Ղուկ. Բ. 30. 31. Գ. 6. Գործ. ԺԳ. 47. ԻԸ. 28.
[ը] Սաղ. ՂԶ. 1. Ճ. 1.
[թ] Թուոց. Ժ. 10. ա Մն. ԺԵ. 28. բ Մն. ԻԹ. 27.
[ժ] Սաղ. ՂԶ. 11. Ճ.
[ի] Եսա. ԾԵ. 12.
[լ] Սաղ. ՂԶ. 10. 13.

ՍԱՂՄ. ՂԹ

1 Մարգարէն Սիոնի մէջ եղող Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը ստորագրէ . 5 ու նախահայրերուն օրինակովը կը յորդորէ ամէնքն ալ որ Աստուծոյ երկրպագութիւն ընեն իր սուրբ լեռանը վրայ ։

1 [ա]Տէրը կը թագաւորէ, ժողովուրդները թող սարսափին . [բ]ինքը քերովբէից վրայ կը նստի, երկիրը թող շարժի ։

2 Տէրը մեծ է Սիոնի մէջ, ու [գ]բարձրացած է բոլոր ժողովուրդներուն վրայ ։

3 Թող գովեն [դ]քու մեծ ու ահաւոր անունդ . անիկայ սուրբ է ։

4 [ե]Եւ †թագաւորին զօրութիւնը իրաւունք կը սիրէ" . ուղղութիւն հաստատեցիր, իրաւունք ու արդարութիւն ըրիր Յակոբին մէջ ։

[ա] Սաղ. ՂԳ. 1.
[բ] Ել. ԻԵ. 22. Սաղ. ԺԸ. 10. Ձ. 1.
[գ] Սաղ. ՂԷ. 9.
[դ] Բ Օր. ԻԸ. 58. Յայտ. ԺԵ. 4.
[ե] Յոբ. ԼԶ. 5—7.
† Կամ՝ գուն ո՛վ իրաւասէր զօրաւոր թագաւոր ։

5 ղԲարձրացուցէ՛ք Տէրը՝ մեր Աստուածը, ու երկրպագութիւն ըրէք եանոր ոտքերուն պատուանդանին. ըանիկայ սուրբ է։
6 թՄովսէս ու Ահարոն անոր քահանաներուն մէջ, և Սամուէլ անոր անունը կանչողներուն մէջ, ժՏէրոջը կ՚աղաղակէին, ու անիկայ պատասխան կու տար անոնց.
7 իԱմպի սիւնին մէջէն կը խօսէր անոնց հետ. անոնք կը պահէին անոր վկայութիւնները, ու ան հրամանը որ իրենց տուաւ։
8 Ո՛վ Տէր՝ մեր Աստուածը, դուն կը լսէիր անոնց. Դուն անոնց ներող Աստուած էիր, թէպէտ եվրէժխնդիր եղար անոնց գործքերուն։
9 ծԲարձրացուցէ՛ք Տէրը՝ մեր Աստուածը, ու երկրպագութիւն ըրէք անոր սուրբ լեռանը վրայ. ինչու որ Տէրը՝ մեր Աստուածը սուրբ է։

ղ Հմր 9։
ե Ամն · ԻԲ · 2։ Սաղ · ՃԼԲ · 7։
ը Ղև · ԺԹ · 2։
թ Երեմ · ԺԵ · 1։
ժ Ել · ԺԴ · 15։ ԺԵ · 25։ Աթագ · Է · 9։ ԺԲ · 18։
ի Ել · ԼԳ · 9։
լ Թուոց · ԺԴ · 20։ Երեմ · ԽԶ · 28։ Սոփ · Գ · 7։
խ Տես Ել · ԼԲ · 2, 27։ Թուոց · Ի · 12, 24։ Բ Օր · Թ · 20։
ծ Հմր 5։ Ել · ԺԵ · 2։ Սաղ · ԼԳ · 3։ ՃԺԸ · 28։

ՍԱՂՄ · Ճ

1 Ուրախութեամբ զԱստուած գովելու յորդորանք մը՝ 3 անոր մեծութեանը 4 ու կարողութեանը համար։

Գոհութեան սաղմոս։

1 աԱղաղակեցէ՛ք Տէրոջը՝ ո՛վ բոլոր երկիր,
2 Ծառայեցէ՛ք Տէրոջը ուրախութեամբ. անոր առջի՛ն եկէք ցնծութեամբ։
3 Ճանչցէ՛ք որ Եհովան է Աստուած. բանիկայ ստեղծեց մեզ, ու *չէ՛ թէ մենք". գմենք անոր ժողովուրդը ու անոր արօտին ոչխարներն ենք։
4 դՄտէ՛ք անոր դռները գոհութեամբ, — անոր սրահները օրհնութեամբ. գոհացէ՛ք անկէ — օրհնեցէ՛ք անոր անունը։
5 Վասն զի Տէրը բարի է. եանոր ողորմութիւնը յաւիտեան է, ու անոր հաւատարմութիւնը ազգէ մինչև ազգ։

ա Սաղ · ՂԸ · 1։ ՂԵ · 4։
բ Սաղ · ՃԺԹ · 73։ ՃԼԹ · 13, 14։ ՃԽԹ · 2։ Եփես · Բ · 10։
* Կամ՝ մենք անորն ենք։
գ Սաղ · ՂԶ · 7։ Եզեկ · ԼԴ · 30, 31։
դ Սաղ · ԿԶ · 13։ ՃԺԳ · 17, 18, 19։
ե Սաղ · ՃԼԶ · 1, 2։

ՍԱՂՄ · ՃԱ

1—8 Դաւիթ բարեպաշտութեան ուխտ ու խոստմունք կ՚ընէ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 աՈղորմութիւն ու իրաւունք պիտի երգեմ. ո՛վ Տէր՝ քեզի սաղմոս պիտի ըսեմ։
2 բԻմաստութիւնով պիտի քալեմ կատարելութեան ճամբուն մէջ. ե՞րբ ինծի պիտի գաս. գիմ տանս մէջ սրտիս կատարելութիւնովը պիտի վարուիմ։
3 Աչքերուս առջին չար բան մը պիտի չդնեմ. դմոլորածներուն գործը եկ՚ատեմ, թող անիկայ ինծի չփակչի՛։

ա Սաղ · ՁԹ · 1։
բ Ա Թագ · ԺԸ · 14։
գ Գ Թագ · Թ · 4։ Ժա · 4։
դ Յես · ԻԴ · 6։ Աթագ · ԺԲ · 20, 21։ Սաղ · Խ · 4։ ՃԻԵ · 5։
ե Սաղ · ՂԷ · 10։

4 Ծուռ սիրտը թող զատուի ինծմէ. ղչարը պիտի չճանչնամ։
5 Ան որ ծածուկ կը խօսի իր ընկերին դէմ, պիտի ջնջեմ. եան որ աչքերով բարձր է ու սրտով ամբարտաւան, անոր պիտի չհամբերեմ։
6 Իմ աչքերս երկրի հաւատարիմներուն վրայ պէտք ըլլան, որ ինծի հետ բնակին. ըկատարելութեան ճամբուն մէջ քալողը ինծի ծառայութիւն պիտի ընէ։
7 Նենգաւորը պիտի չբնակի իմ տանս մէջ. սուտ խօսողը աչքերուս առջին պիտի չհաստատուի։
8 Առտուանց թկանուխ պիտի ջնջեմ երկրին բոլոր ամբարիշտները, որ ժՏէրոջը քաղաքէն բոլոր անօրէնութիւն գործողները կորսընցընեմ։

ղ Մատ · Է · 23։ բՏիմ · Բ · 19։
ե Սաղ · ԺԲ · 27։ Առակ · Զ · 17։
ը Սաղ · ՃԺԹ · 1։
թ Սաղ · ՀԵ · 10։ Երեմ · Խա · 12։
ժ Սաղ · ԽԸ · 2, 8։

ՍԱՂՄ · ՃԲ

1 Մարգարէն իր աղօթքին մէջ ծանր գանգատ մը կ՚ընէ. 12 բայց Աստուծոյ յաւիտենականութիւնը ու ողորմութիւնը յիշելով կը մխիթարուի. 18 կ՚հաճի որ Աստուծոյ ողորմութիւնները անյիշատակ մնան. 23 իր տկարութիւնը կը զօրացընէ Աստուծոյ անփոփոխ ըլլալը միտք բերելով։

Վշտալիին աղօթքը՝ աերբոր նեղը կը մարի ու իր գանգատը Տէրոջը առջին կը թափէ։

1 Ո՛վ Տէր՝ լսէ՛ իմ աղօթքս. բու իմ աղաղակս թող քեզի հասնի։
2 գՔու երեսդ մի՛ ծածկեր ինծմէ իմ նեղութեանս օրը. դխոնարհեցուր ինծի քու ականջդ. շուտով պատասխան տուր ինծի ան օրը որ եքեզի կանչեմ։
3 զԻնչու որ իմ օրերս մուխի պէս փճացան, և էիմ ոսկորներս խըռիւի պէս այրեցան։
4 Սիրտս զարնուեցաւ ու ըխոտի պէս չորցաւ, անանկ որ իմ հացս ուտելու մոռցայ։
5 Հառաչանքիս ձայնէն թոսկորներս մարմինիս փական։
6 Անապատին մէջի ժհաւալուսին ինմանեցայ, աւերակներուն բուին պէս եղայ։
7 իԱնքուն մնացի, ու նման եղայ տանիքին վրայ լմինակ եղող ճընճղուկին։
8 Ամէն օր իմ թշնամիներս ինձ կընախատեն, խիմ վրաս սաստիկ բարկացողները ծինծի դէմ երդում կ՚ընեն։
9 Ինչու որ մոխիրը հացի պէս կերայ, ու կխմելիքս արցունքով խառնեցի
10 Քու բարկութեանդ ու սրտմտութեանդ համար, ինչու որ զիս վերցուցիր ու նետեցիր։
11 հԻմ օրերս երկընցած ստուերի պէս եղան, ու ձես խոտի պէս չորցայ։

ա Սաղ · ԿԱ · 2։ ՃԽԲ · 2։
բ Ել · Բ · 23։ Աթագ · Թ · 16։ Սաղ · ԺԸ · 6։
գ Սաղ · ԽԵ · 9։ ԿԹ · 17։
դ Սաղ · ՀԱ · 2։ ԽԸ · 2։
ե Սաղ · ՃԺԹ · 83։ Յակ · Դ · 15։
զ Յոբ · Լ · 30։ Սաղ · ԼԱ · 10։ Ողբ · Ա · 13։
է Սաղ · ԼԷ · 2։ Հմր 11։
ը Յոբ · ԺԹ · 20։ Ողբ · Դ · 8։
թ Եսայ · ԼԴ · 11։ Սոփ · Բ · 14։
ժ Յոբ · Լ · 29։
ի Սաղ · ՃԵ · 4։
լ Սաղ · ԺԹ · 11։
խ Գոր · ԻԲ · 11։
ծ Գոր · ԻԳ · 12։
կ Սաղ · ԽԲ · 3, 4, 5։
հ Յոբ · ԺԴ · 2։ Սաղ · ՃԹ · 23։ ՃԽԴ · 4։ Ժող · Զ · 12։
ձ Հմր 4։ Եսա · Խ · 6, 7, 8։ Յակ · Ա · 10։

12 Բայց դուն ով Տէր՝ յաւիտեան կը կենաս, և քու յիշատակդ ազգէ մինչև ազգ։
13 Դուն պիտի ելլես — Սիոնին ողորմիս. ինչու որ ժամանակ է անոր ողորմելու, ինչու որ որոշուած ժամանակը հասաւ։
14 Վասն զի քու ծառաներդ անոր քարերուն կը հաւնին ու անոր հողին կը գթան։
15 Եւ հեթանոսները պիտի վախնան Տէրոջը անունէն, ու երկրի բոլոր թագաւորները քու փառքէդ։
16 Ինչու որ Տէրը պիտի շինէ Սիոնը. իր փառքովը պիտի երեւնայ։
17 Տնանկներուն աղօթքը մտիկ պիտի ընէ, ու անոնց աղօթքը պիտի չանարգէ։
18 Աս պիտի գրուի գալու ազգին համար. ու ստեղծուելու ժողովուրդը Տէրոջը գոհութիւն պիտի տայ։
19 Վասն զի իր սրբութեանը բարձրութենէն հայեցաւ, Տէրը երկինքէն երկրին վրայ նայեցաւ.
20 Որ կապուածին հառաչանքը լսէ, ու մահու որդիները արձակէ,
21 Որ Սիոնի մէջ Տէրոջը անունը պատմեն, ու անոր գովութիւնը Երուսաղեմի մէջ,
22 Երբոր ժողովուրդները մէկտեղ ժողվուին, ու թագաւորութիւնները՝ Տէրոջը ծառայելու համար։
23 Անիկայ զօրութիւնս տկարացուց ճամբուն մէջ, — իմ օրերս կարճեցուց։
24 Ես ըսի, Ո՛վ իմ Աստուածս՝ իմ օրերուս կէսին մէջը զիս մի՛ վերցըներ. քու տարիներդ ազգէ մինչև ազգ են։
25 Սկիզբէն երկրին հիմերը դրիր, ու երկինքը քու ձեռքերուդ գործքն է։
26 Անոնք պիտի կորսուին՝ բայց դուն պիտի կենաս. ու անոնց ամէնը լաթի պէս պիտի մաշին. հանդերձի պէս պիտի փոխես անոնք, ու պիտի փոխուին։
27 Բայց դուն նոյն ինքն ես, և քու տարիներդ պիտի չվերջանան։
28 Քու ծառաներուդ որդիքը պիտի բնակին, ու անոնց սերունդը հաստատ պիտի մնայ քու առջիդ։

Հմր 26։ Սաղ. Թ. 7։ Ողբ. Ե. 19։ Սաղ. ՃԼԵ. 13։ Ես. Կ. 10։ Զաք. Ա. 12։ Ես. Խ. 2։ Տես Սաղ. ՀԹ. 1։ Գ Թագ. Ը. 43։ Սաղ. ՃԼԸ. 4։ Ես. Կ. 3։ Ես. Կ. 1, 2։ Նեեմ. Ա. 6, 11։ Բ. 8։ Հռով. ԺԵ. 4։ Ա Կոր. Ժ. 11։ Սաղ. ԽԲ. 31։ Ես. ԽԴ. 21։ Բ Օր. ԽԴ. 15։ Սաղ. ՁԴ. 2։ ԼԴ. 13, 14։ Սաղ. ՀԹ. 11։ Սաղ. ԽԲ. 22։ Յոբ. ԽԱ. 21։ Ես. ԼԸ. 10։ Սաղ. Գ. 2։ Ամբ. Ա. 12։ Ծն. Ա. 1։ Բ. 1։ Եբր. Ա. 10։ Ես. ԼԴ. 4։ ԾԱ. 6։ ԿԵ. 17։ ԿԴ. 22։ Հռով. Ը. 20։ Բ Պետ. Գ. 7, 10, 11, 12։ Հմր 12։ Մաղ. Գ. 6։ Եբր. ԺԳ. 8։ Յակ. Ա. 17։ Սաղ. ԿԹ. 36։

ՍԱՂՄ. ՃԳ

1 Աստուած օրհնելու յորդորանք մը՝ անոր ողորմութեանը համար, 15 ու անոր գթութեանը տևողական ըլլալուն համար։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ո՛վ իմ անձս՝ օրհնէ Տէրը, ու ամէնը որ իմ ներսի դիս է՝ անոր սուրբ անունը։
2 Ո՛վ իմ անձս՝ օրհնէ Տէրը, և անոր բոլոր բարերարութիւնները մի՛ մոռնար.
3 Որ կը քաւէ բոլոր անօրէնութիւններդ, — կը բժշկէ քու բոլոր հիւանդութիւններդ.
4 Որ կը փրկէ քու կեանքդ ապականութենէն, և կը պսակէ քեզ ողորմութիւնով ու գթութիւնով.
5 Որ կը լեցընէ քու ծերութիւնդ բարութիւնով, — քու մանկութիւնդ արծիւին պէս կը նորոգուի։
6 Տէրը արդարութիւններ ու իրաւունքներ կ'ընէ բոլոր զրկուածներուն։
7 Անիկայ իր ճամբաները Մովսէսին ճանչցուց, — իր գործքերը՝ Իսրայէլի որդիներուն։
8 Բարեգութ ու ողորմած է Տէրը, երկայնամիտ ու առատ՝ ողորմութիւնով։
9 Անիկայ մինչև վերջը չհակառակիր, և յաւիտեան ոխ չպահեր։
10 Անիկայ մեր մեղքերուն համեմատ չըրաւ մեզի, ու մեր անօրէնութիւններուն համեմատ հատուցում չըրաւ մեզի։
11 Հապա որչափ որ երկինքը երկրէս բարձր է, այնչափ իր ողորմութիւնը իրմէն վախցողներուն վրայ զօրաւոր է։
12 Որչափ որ արեւելքը արեւմուտքէն հեռու է, այնչափ հեռացուց մեզմէ մեր յանցանքները։
13 Ինչպէս որ հայր մը կը գթայ իր որդւոցը վրայ, այնպէս ալ Տէրը կը գթայ իրմէն վախցողներուն վրայ։
14 Վասն զի ան գիտէ մեր կազմուածքը, կը յիշէ որ մենք հող ենք։
15 Մարդուն օրերը խոտի պէս են. ինչպէս դաշտի ծաղիկը, անանկ կը ծաղկի։
16 Վասն զի հովը անոր վրայէն կ'անցնի ու ան կ'ոչնչանայ, և ալ անոր տեղը չճանչնար զանիկայ։
17 Բայց Տէրոջը ողորմութիւնը յաւիտենէ յաւիտենից իրմէն վախցողներուն վրայ է, ու անոր արդարութիւնը որդւոց որդիներուն վրայ.
18 Անոնց վրայ է՝ որ կը պահեն անոր ուխտը, և կը յիշեն անոր պատուիրանքները ու կը կատարեն։
19 Տէրը իր աթոռը երկինքի մէջ հաստատեց. ու անոր թագաւորութիւնը ամենուն վրայ կը տիրէ։
20 Օրհնեցէք Տէրը՝ ով անոր հրեշտակները, որ ուժով զօրաւոր էք, որ անոր խօսքին ձայնը լսելով՝ իր հրամանը կը կատարէք։
21 Օրհնեցէք Տէրը՝ ով անոր բոլոր

Հմր 22։ Սաղ. ՃԳ. 1։ ՃԽԵ. 1։ Սաղ. ՃԼ. 8։ Ես. ԼԳ. 24։ Մատ. Թ. 2, 6։ Մար. Բ. 5, 10, 11։ Ղուկ. Է. 47։ Եզ. ԺԸ. 26։ Սաղ. ՃԽԵ. 3։ Երեմ. ԺԷ. 14։ Սաղ. ԼԴ. 22։ ԾԴ. 13։ Սաղ. Ե. 12։ Ես. Խ. 31։ Սաղ. ՃԽԶ. 7։ Սաղ. ՃԽԷ. 19։ Ել. ԼԴ. 6, 7։ Թուոց ԺԴ. 18։ Բ Օր. Ե. 10։ Նեեմ. Թ. 17։ Սաղ. ՁԶ. 15։ Երեմ. ԼԲ. 18։ Սաղ. Լ. 5։ Ես. ԾԷ. 16։ Երեմ. Գ. 5։ Միք. Է. 18։ Եզր. Թ. 13։ Սաղ. ԾԷ. 10։ Եփե. Գ. 18։ Ես. ԽԳ. 25։ Միք. Է. 18։ Մաղ. Գ. 17։ Սաղ. ՀԸ. 39։ Ծն. Գ. 19։ Ժող. ԺԲ. 7։ Սաղ. Գ. 5, 6։ Ա Պետ. Ա. 24։ Յոբ. ԺԴ. 1, 2։ Յակ. Ա. 10, 11։ Յոբ. Է. 10։ Ի. 9։ Ել. Ի. 6։ Բ Օր. Է. 9։ Սաղ. ԺԱ. 4։ Սաղ. ԽԵ. 2։ Դան. Դ. 25, 34, 35։ Սաղ. ՃԽԸ. 2։ Սաղ. Գ. 10։ Եբր. Ա. 14։ Ծն. ԼԲ. 2։ Յես. Ե. 14։ Սաղ. ԿԸ. 17։

զօրքերը , Նանոր կամքը կատարող պաշտօնեաները ։

22 — Օրինեցէք Տէրը՝ ով անոր բոլոր գործքերը անոր տէրութեանը ամէն տեղերուն մէջ . — օրհնէ՛ Տէրը՝ ով իմ անձս ։

ՍԱՂՄ · ՃԴ

1 Աստուծոյ մեծ զօրութեանը , 7 և սքանչելի նախախնամութեանը վրայով խորհրդածութիւն մը ։ 31 Աստուածային փառաց յաւիտենականութիւնը ։ 38 Մարդարէն ուխտ կ'ընէ որ միշտ զԱստուած գովէ ։

1 — Օրինէ՛ Տէրը՝ ով իմ անձս . ով Տէր՝ իմ Աստուածս , դուն խիստ մեծ ես . Բ փառք ու վայելչութիւն հագած ես .

2 Լոյսը հանդերձի պէս կը հագնիս , Երկինքը վարագուրի պէս կը տարածես ։

3 Անիկայ ՚իր վերնաստունները ջուրերուն վրայ կը շինէ , Ամպերը իրեն կառք կ'ընէ , Հովին թևերուն վրայ կը պտրտի ։

4 Իր հրեշտակները հոգիներ կ'ընէ , — Իր պաշտօնեաները կրակի բոց ։

5 Անիկայ հաստատեց երկիրը իր հիմերուն վրայ , որ յաւիտեանս յաւիտենից չխախտի ։

6 Զանիկայ անդունդով ծածկեցիր իբր թէ հանդերձով . Ջուրերը լեռներուն վրայ կայնեցան .

7 Ա՛ռու սաստելդ փախան , դու որոտմունքիդ ձայնէն արտորալով փախան .

8 Լեռներուն վրայ ելան — հովիտներուն մէջ իջան , Դան տեղը որ դուն հաստատեցիր անոնց համար ։

9 Սահման դրիր որ չանցնին , Ու նորէն երկիրը չծածկեն ։

10 Ձորերուն մէջը աղբիւրներ կը խրկէ , Լեռներուն մէջէն կ'երթան ։

11 Անոնք բոլոր դաշտի գազաններուն կը խմցընեն . — վայրի էշերը իրենց ծարաւութիւնը կ'անցընեն ։

12 Անոնց քովը երկինքի թռչուները կը բնակին , ոստերուն մէջէն ձայն կու տան ։

13 Անիկայ իր վերնաստուններէն լեռները կը ջրէ . քու Ղործքերուդ պտուղէն երկիրը կը կշտանայ ։

14 Անիկայ անասուններուն համար խոտ կը բուսցընէ , ու մարդուն ծառայութեան համար բոյս , որ հկերակուր հանէ երկրէն ,

15 Ու Դինի՝ որ կ'ուրախացընէ մարդուն սիրտը , Ե *իւղ՝ որ՚՚ աւնոր երեսը կը փայլեցընէ , ու հաց՝ որ կը հաստատէ մարդուն սիրտը ։

16 Տէրոջը ծառերը կուշտ են , Լիբանանի եղևինները՝ Ե որ ինքը տընկեց ։

17 Հոն թռչունները բոյներնին կը շինեն , — արագիլին բնակարանը մայրերուն վրայ է ։

18 Բարձր լեռները այծեամներուն ապաւէն են , — վէմերը ՚ճադարներուն ։

19 Ժամանակներու համար լուսինը ստեղծեց . արեգակը Ի՛ր մայրը մտնելը կը ճանչնայ ։

20 Խաւարը կը դնես , ու գիշեր կ'ըլլայ , որուն մէջ անտառին բոլոր գազանները կը պտրտին ։

21 ՚Առիւծներուն կորիւնները կը մռնչեն յափշտակութեան համար , ու Աստուծմէ իրենց կերակուրը կը խնդրեն .

22 Արեգակը ծագելուն պէս կը ժողվուին , և իրենց որջերուն մէջը կը պառկին ։

23 Մարդը մինչև իրիկուն ՚իր գործքին ու իր ծառայութեանը կ'երթայ ։

24 Ո՛վ Տէր՝ որչափ շատ են քու գործքերդ . անոնց բոլորը իմաստութիւնով ըրիր . Երկիրը լցուած է քու †ստեղծածներովդ ։

25 Ա՛ս ծովը մեծ ու խիստ լայն է , Հոն անթիւ սողացողներ , պզտիկ ու մեծ կենդանիներ կան ։

26 Հոն նաւերը կը քալեն , — Լեւիաթանը՝ որ անոր մէջը խաղալու համար ստեղծեցիր ։

27 Ասոնց ամէնը քեզի կը սպասեն , որ իրենց կերակուրը ժամանակին տաս ։

28 Դուն անոնց կու տաս , — անոնք կը ժողվեն . ձեռքդ կը բանաս , — բարութիւնով կը կշտանան ։

29 Երբոր քու երեսդ կը ծածկես , կը խռովին . Երբոր անոնց հոգին կ'առնես , կը մեռնին և իրենց հողը կը դառնան ։

30 — Հոգիդ կը խրկես — անոնք կը ստեղծուին , ու երկրիս երեսը կը նորոգես ։

31 Տէրոջը փառքը յաւիտեան ըլլայ . Տէրը †իր գործքերուն վրայ ուրախանայ .

32 Երկրիս վրայ կը նայի , ու ան *կը դողայ . °լեռներուն կը դպչի , և անոնք կը մխան ։

33 Տէրոջը պիտի երգեմ իմ կեանցս մէջ . սաղմոս պիտի բսեմ իմ Աստուծոյս՝ քանի որ ՚՚ կամ եմ ։

34 Անոր վրայով իմ մտածութիւնս քաղցր պիտի ըլլայ . ես Տէրոջմով պիտի ուրախանամ ։

35 — Մեղաւորները աշխարհէն թող պակսին , ու ամբարիշտները ոչնչանան ։ Բ Օրինէ՛ Տէրը՝ ով իմ անձս ։ ‡ Ալէլուիա ։

Ղ Դան. է · 9 , 10 ։ Երր · ա · 14 ։ — Սաղ · ճխե. 10 ։ - Հմր 1 ։

— Սաղ · ճգ · 1 ։ Հմր 35 ։

Բ Սաղ · ղգ · 1 ։

† Դան. է · 9 ։

Ր Ես · խ · 22 ։ խե · 12 ։

Ի Ամով. Թ · 6 ։

Ղ Ես · ժթ · 1 ։

Ի Սաղ · ժը · 10 ։

Ը Երր · ա · 7 ։

Ր գ Թագ · բ · 11 ։ ղ · 17 ։

Ֆ Ցոր · իզ · 7 ։ լը · 4 ։ 6 ։ Սաղ · իդ · 2 ։ ճղգ · 6 ։ ժող · ա · 4 ։

Ի Ծն · է · 19 ։

Ւ Ծն · ը · 1 ։

Ի Ծն · ը · 5 ։

Ֆ Ցոր · լը · 10 , 11 ։

Ւ Ցոր · իզ · 10 ։ Սաղ · լգ · 7 ։ Երեմ. ե · 22 ։ Հ Ծն. Թ · 11 , 15 ։

Ն Սաղ · ճխե · 8 ։

Ղ Երեմ. ժ · 13 ։ ժգ · 22 ։

Ճ Սաղ · կե · 9 , 10 ։

Մ Ծն. ա · 29 , 30 ։ գ · 18 ։ Թ · 3 ։ Սաղ · ճխե · 8 ։

յ Սաղ · ճղգ · 25 ։ ճխե · 9 ։ Ցոր · իը · 5 ։

Ն Դատ. Թ · 13 ։ Սաղ · իդ · 5 ։ Առակ · լ · 6 , 7 ։

* Երբ · իւղէն , Ե՛ւ՛ իւղէն — Ե՛ւ

Լ Թես · իդ · 6 ։

- Առակ · լ · 26 ։

Լ Ծն. ա · 14 ։

Դ Ցոր · լը · 12 ։

Լ Ես · խե · 7 ։

— Ցոր · լը · 39 ։ Ցովել · ա · 20 ։

— Ծն. գ · 19 ։

Վ Առակ · գ · 19 ։

† Ո՛՛ — ստացուածնեբովդ ։

Բ Սաղ · ճկդ · 25 ։ ճխե · 15 ։ ճխե · 9 ։

Բ Սաղ · ճկդ · 14 , 15 ։ Սաղ · ճխե · 4 ։ ժող · ժբ · 7 ։

— Եզ · լը · 15 ։ Եզկ · է · 9 ։

‡ Ծն. ա · 31 ։

† Ամբ · գ · 10 ։ Սաղ · ճխդ · 5 ։

‡ Սաղ · կդ · 4 ։ ճխդ · 2 ։

— Սաղ · լե · 38 ։ Առակ · բ · 22 ։ Բ Հմր 1 ։ ‡ ՚՚ · Տէրը օրհնեցէ՛ք ։

ՍԱՂՄ. ՃԴ

1 Աստուած գովաբանելու ու անոր գործքերը քննելու յորդորանք մը ։ 7 Աստուծոյ նախախնամական գութը որ ցուցուցեր էր Աբրահամին, 16 Յովսեփին, 23 Եգիպտոսի մէջ Յակոբին, 26 Իսրայէլացիները ազատող Մովսէսին, 37 ու Իսրայէլացիներուն՝ որոնք Եգիպտոսէն դուրս հանեց, անապատին մէջ կերակրեց ու Քանանու մէջ բնակեցուց ։

1 [ա]Գոհացէ՛ք Տէրոջմէն, անոր անունը կանչեցէ՛ք, [բ]անոր գործքերը ժողովուրդներուն մէջը պատմեցէ՛ք ։

2 Երգեցէ՛ք անոր, սաղմոս ըսէ՛ք անոր, [գ]պատմեցէ՛ք անոր բոլոր հրաշքները ։

3 Անոր սուրբ անունովը պարծեցէ՛ք. Տէրը խնդրողներուն սիրտը թող ուրախ ըլլայ ։

4 Տէրը ու անոր զօրութիւնը խնդրեցէ՛ք, ամէն ժամանակ [դ]անոր երեսը փնտռեցէ՛ք ։

5 [ե]Յիշեցէ՛ք անոր ըրած հրաշքները, անոր նշանները ու բերնին դատաստանները,

6 Ո՛վ անոր ծառային Աբրահամին սերունդը, ով Յակոբին որդիքը՝ անոր ընտրեալները.

7 Եհովան ինքն է մեր Աստուածը. [զ]անոր դատաստանները բոլոր երկրիս մէջ են ։

8 Անիկայ [է]իր ուխտը յաւիտեան կը յիշէ, — իր պատուիրած խօսքը մինչեւ հազար ազգ.

9 [ը]Այն [թ]ուխտը՝ որ Աբրահամին հետ ըրաւ, ու իր երդումը՝ որ Իսահակին ըրաւ.

10 Յակոբին ալ հաստատեց զանիկայ՝ օրէնք մը ըլլալու, — Իսրայէլին՝ [ժ]յաւիտենական ուխտ մը,

11 Ըսելով, [ի]Քեզի պիտի տամ Քանանու երկիրը՝ ձեր ժառանգութեան վիճակը.

12 [լ]Երբոր անոնք սակաւաթիւ էին, քիչ մը ու պանդուխտ անոր մէջը,

13 Ու մէկ ազգէ ուրիշ ազգի դացին, մէկ թագաւորութենէ ուրիշ ժողովուրդի.

14 [խ]Անիկայ մէկու մը թող չտուաւ որ զանոնք նեղէ. [ծ]թագաւորներ ալ յանդիմանեց անոնց համար,

15 [կ]Ըսելով, Իմ օծեալներուս մի՛ դպչիք, ու իմ մարգարէներուս չարութիւն մի՛ ընէք ։

16 Ու [հ]սով կանչեց երկրին վրայ. [ձ]հացին բոլոր զօրութիւնը կոտրեց ։

17 [ղ]Անոնց առջեւէն մարդ խրկեց, Յովսէփը՝ որ ծառայութեան ծախուեցաւ ։

18 [ճ]Անոր ոտքերը կապանքով նեղեցին. անոր անձը երկաթի մէջ դրուեցաւ.

19 Մինչեւ այն ժամանակը որ անոր խօսքը եկաւ, [մ]Տէրոջը խօսքը փորձեց անիկայ ։

20 [յ]Թագաւորը խրկեց ու արձըկեց անիկայ, ժողովուրդներուն իշխանը ազատեց անիկայ ։

21 [ն]Իր տանը վրայ տէր կեցուց զանիկայ, և իր բոլոր ունեցածին վրայ իշխող.

22 Որ անոր իշխանները իր ուզածին պէս կապէ, ու անոր ծերերը իմաստուն ընէ ։

23 [շ]Եւ Իսրայէլ Եգիպտոս եկաւ, ու Յակոբ պանդուխտ եղաւ [ո]Քամի երկրին մէջ ։

24 Եւ [չ]Տէրը իր ժողովուրդը խիստ շատցուց, ու զանոնք իրենց թշնամիներէն աւելի զօրաւոր ըրաւ ։

25 [պ]Անոնց սիրտը *դարձուց որ իր ժողովուրդը ատեն, ու իր ծառաներուն նենգութիւն ընեն ։

26 [ջ]Իր ծառան Մովսէսը խրկեց, և [ռ]իր ընտրած Ահարոնը,

27 [ս]Որոնք անոնց մէջը իր նշանները ըրին, [տ]ու հրաշքներ՝ Քամի երկրին մէջ.

28 [ր]Խաւար խրկեց ու խաւարեցուց. և [ց]անոր խօսքին դէմ չկեցան ։

29 [ւ]Անոնց ջուրերը արիւնի դարձուց, ու անոնց ձուկերը սպաննեց ։

30 [փ]Անոնց երկիրը առատօրէն գորտեր դուրս բերաւ, մինչեւ անոնց թագաւորներուն ներքին սենեակներուն մէջը ։

31 [ք]Ըսաւ, ու շանաճանճը և մուները անոնց բոլոր սահմաններուն մէջը եկան ։

32 [օ]Անձրեւի տեղ կարկուտ տուաւ անոնց, — կրակի բոցեր՝ անոնց երկրին մէջ ։

33 [ֆ]Անոնց որթերը ու թզենիները զարկաւ, և անոնց սահմաններուն ծառերը կոտրտեց ։

34 [ա]Ըսաւ, ու եկաւ մարախը, և ջորեակը՝ առանց համրանքի.

35 Ու անոնց երկրին մէջի բոլոր խոտը կերան, և անոնց արտերուն պտուղը կերան ։

36 [բ]Ու անոնց երկրին մէջի բոլոր անդրանիկները, — [գ]անոնց բոլոր զօրութեանը սկիզբը զարկաւ ։

37 Եւ [դ]զանոնք արծաթով ու ոսկիով հանեց. ու անոնց ցեղերուն մէջ տկար մարդ չկար ։

38 [ե]Եգիպտոս ուրախացաւ անոնց դուրս ելլելուն, քանզի որ անոնց ահը իրենց վրայ ինկած էր ։

39 [զ]Յորդեց հովանի ըլլալու համար ամպը, ու գիշերը լոյս տալու համար կրակը տարածեց ։

40 [է]Խնդրեցին, ու լորամարգիներ բերաւ, ու [ը]երկինքի հացով կշտացուց զանոնք ։

41 [թ]Վէմը պատռեց, ու ջուրերը

ա Սղմ. ժզ. 8-22 ։ Ես. ժբ. 4 ։
բ Սաղ. ճխե. 4. 5. 11 ։
գ Սաղ. ճժթ. 27 ։
դ Սաղ. իէ. 8 ։
ե Սաղ. հե. 11 ։
զ Ես. իզ. 9 ։
է Ղու. ա. 72 ։
ը Ծն. ժէ. 2 ։ իբ. 16 ։ Եբ. իզ. 3 ։ իբ. 13 ։ լե. 11 ։ Ղու. ա. 73 ։ Եբր. զ. 17 ։
ի Ծն. ժգ. 15 ։ ժե. 18 ։
լ Ծն. լդ. 30 ։ Բ Օր. է. 7 ։ իզ. 5 ։
խ Եբր. ժա. 9 ։
ծ Ծն. լե. 5 ։
կ Ծն. ժբ. 17 ։ ի. 3, 7 ։
հ Ծն. խա. 54 ։
ձ Ղե. իզ. 26 ։ Ես. գ. 1 ։ Եզեկ. դ. 16 ։
ղ Ծն. խե. 5 ։ ծ. 20 ։
ճ Ծն. լէ. 28, 36 ։
մ Ծն. լթ. 20 ։ խ. 15 ։
յ Ծն. խա. 25 ։
ն Ծն. խա. 14 ։
շ Ծն. խա. 40 ։
ո Ծն. խզ. 6 ։
չ Սաղ. հը. 51 ։ ճզ. 22 ։
պ Ել. ա. 7 ։
ջ Ել. ա. 8, 10 ։
* Կամ՝ դարձաւ
ռ Ել. գ. 10 ։ դ. 12, 14 ։
ս Թուա. ժզ. 5 ։ ժէ. 5 ։
տ Ել. է. ը. թ. ժ. ժբ ։ Սաղ. հը. 43, ճէ ։
ր Սաղ. ճզ. 22 ։
ց Ել. ժ. 22 ։
ւ Սաղ. ղթ. 7 ։
փ Ել. է. 20 ։ Սաղ. հը. 44 ։
ք Ել. ը. 6 ։ Սաղ. հը. 45 ։
օ Ել. ը. 17, 24 ։ Սաղ. հը. 45 ։
ֆ Ել. թ. 23, 25 ։ Սաղ. հը. 48 ։
ա Սաղ. հը. 47 ։
բ Ել. ժ. 4, 13, 14 ։ Սաղ. հը. 46 ։
գ Ել. ժբ. 29 ։ Սաղ. հը. 51 ։
դ Ծն. խթ. 3 ։
ե Ել. ժբ. 35 ։
զ Ել. ժբ. 33 ։
է Ել. ժգ. 21 ։ Նեեմ. թ. 12 ։
ը Ել. ժզ. 12, 13 ։ Սաղ. հը. 18, 27 ։
թ Սաղ. հը. 24, 25 ։
Ել. ժէ. 6 ։ Թուե. ի. 11 ։ Սաղ. հը. 15, 16 ։ Ա Կոր. ժ. 4 ։

վազեցին . գետի պէս քալեցին չոր տեղերուն մէջ ։

42 Ինչու որ իր սուրբ խօսքը յիշեց, զոր իր Աբրահամ ծառային հետ ըրեր էր ։

43 Ու իր ժողովուրդը ցնծութիւնով հանեց, և իր ընտրածները ուրախութիւնով ։

44 Ու հեթանոսաց երկիրները անոնց տուաւ . և ժողովրդոց վաստակները ժառանգեցին անոնք .

45 Որպէս զի անոր պատուիրանքները պահեն, ու անոր օրէնքները կատարեն ։ Ալէլուիա ։

ՍԱՂՄ · ՃԶ

1 Սաղմոսերգուն կը յորդորէ մարդիկ զԱստուած գովաբանելու ։ 4 Մեղքի թողութեան համար աղօթք կ'ընէ, յիշելով թէ ինչպէս Աստուած իրենց հայրերուն մեղքերը ներեց ։ 7 Ժողովուրդին ապստամբութիւնը ու Աստուծոյ ողորմութիւնը կը պատմէ ։ 47 Աղօթքով ու գովութիւնով կը վերջացընէ սաղմոսը ։

1 Ալէլուիա ։ Գոհացէ՛ք Տէրոջմէն, ինչու որ բարի է, ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

2 Ո՞վ պիտի պատմէ Տէրոջը մեծ գործքերը . ո՞վ պիտի իմացընէ անոր ամէն գովութիւնը ։

3 Երանի անոնց որ իրաւունքը կը պահեն, ու ամէն ժամանակ արդարութիւն կ'ընեն ։

4 Յիշէ՛ զիս ով Տէր, քու ժողովուրդիդ վրայ ունեցած հաճութեանդ համեմատ, ինծի այցելութիւն ըրէ քու փրկութիւնովդ .

5 Որ քու ընտրեալներուդ բարութիւնը տեսնեմ, քու ազգիդ ուրախութիւնովը ուրախանամ . քու ժառանգութիւնովդ պարծենամ ։

6 Մենք մեր հայրերուն հետ մեղանչեցինք . անօրէնութիւն ըրինք, ամբարշտութիւն գործեցինք ։

7 Մեր հայրերը Եգիպտոսի մէջ չիմացան քու հրաշքներդ, չյիշեցին քու ողորմութեանդ շատութիւնը . հապա ապստամբեցան ծովուն քովը, Կարմիր ծովուն քովը ։

8 Բայց զանոնք իր անուանը համար փրկեց, որ իր մեծ զօրութիւնը ճանչցընէ ։

9 Ու Կարմիր ծովուն սաստեց, ու ցամքեցաւ . ու անդունդներուն մէջէն քալել տուաւ անոնց իբր թէ անապատին մէջէն ։

10 Ու զանոնք փրկեց ատողին ձեռքէն, ու ազատեց զանոնք թշնամիին ձեռքէն ։

11 Ու ջուրերը անոնց թշնամիները ծածկեցին . անոնցմէ մէկը չմնաց ։

12 Ան ատենը հաւատացին անոր խօսքին, և անոր օրհնութիւն երգեցին ։

13 Շուտով մոռցան անոր գործքերը, անոր խրատին չսպասեցին ։

14 Ու անապատին մէջ խիստ ցանկացան . ու զԱստուած փորձեցին անջուր տեղին մէջ ։

15 Ու անոնց տուաւ իրենց ուզածը, թէպէտև վատուժութիւն խրկեց անոնց անձերուն վրայ ։

16 Ու Մովսէսին նախանձեցան բանակին մէջ, Տէրոջը սուրբին Ահարոնին ։

17 Երկիրը բացուեցաւ ու կլլեց Դաթանը, ու Աբիրոնին ժողովքը ծածկեց ։

18 Ու կրակ բորբոքեցաւ անոնց ժողովքին մէջ, բոցը այրեց ամբարիշտները ։

19 Որթ շինեցին Քորեբի մէջ, ու երկրպագութիւն ըրին ձուլածոյ պատկերին ։

20 Ու իրենց Փառքը խոտակեր արջառի նմանութեանը փոխեցին ։

21 Մոռցան իրենց փրկիչ Աստուածը՝ որ մեծամեծ գործքեր ըրաւ Եգիպտոսի մէջ,

22 Հրաշքներ՝ Քամի երկրին մէջ, և ահաւոր բաներ՝ Կարմիր ծովուն մէջ ։

23 Ուստի ըսաւ որ զանոնք կորսընցընէ, թէ որ անոր ընտրեալը Մովսէս "մէջտեղը" անոր առջին կայնած չըլլար, անոր բարկութիւնը ետ դարձընելու համար՝ որ չսատկեցընէ ։

24 Նաև ցանկալի երկիրը անարգեցին, ու անոր խօսքին չհաւատացին ։

25 Ու իրենց վրաններուն մէջ տրտնջեցին, Տէրոջը ձայնը չլսեցին ։

26 Ուստի անոնց համար երդում ըրաւ", որ զանոնք անապատին մէջ ձգէ,

27 Ու անոնց սերունդը ազգերու մէջ ձգէ, ու զանոնք երկիրներու մէջ ցրուէ ։

28 Ու անոնք Բեէլփեգովրին յարեցան, ու մեռածներուն զոհերը կերան .

29 Ու իրենց գործքերովը Տէրը բարկացուցին . ու անոնց վրայ ժանտամահ հասաւ ։

30 Ետքը Փենեհէս ելաւ ու դատաստան ըրաւ, և ժանտամահը դադարեցաւ ։

31 Ու աս բանը անոր արդարութիւն սեպուեցաւ ազգէ մինչև ազգ յաւիտեան ։

32 Նաև բարկացուցին զԱնիկա Մերիպայի ջուրերուն վրայ, ու անոնց համար Մովսէսին դէշ եղաւ .

33 Ինչու որ դառնացուցին անոր հոգին, ան ալ անխորհրդաբար խօսեցաւ իր շրթունքներովը ։

34 ֍ Ձկորսընցուցին ան աղջերը ,
— որ Տէրը ըսեր էր անոնց .
35 Բ Հապա հեթանոսներուն հետ
խառնուեցան , ու անոնց գործքերը
սորվեցան .
36 Եւ ֎ անոնց կուռքերուն ծառա-
յեցին , ու ֏ անոնք իրենց որոգայթ
եղան ։
37 Եւ ֐ իրենց տղաքները ու աղջիկ-
ները դեւերուն զոհեցին .
38 Ու անմեղ արիւն թափեցին , ի-
րենց տղաքներուն ու աղջիկներուն
արիւնը , որոնք որ զոհեցին քանա-
նու կուռքերուն . ու ֐ երկիրը
պղծուեցաւ արիւնով ։
39 Եւ իրենց գործքերովը ը պղծ-
ծուեցան , ու իրենց բրածներովը
ֆ պոռնկութիւն բրին ։
40 Ուստի ֍ Տէրոջը բարկութիւնը
բորբոքեցաւ իր ժողովուրդին վը-
րայ , ու զզուեցաւ ֐ իր ժառան-
գութենէն .
41 Եւ ֑ զանոնք հեթանոսներուն
ձեռքը մատնեց . ու զանոնք ա-
տողները տիրեցին անոնց վրայ ։
42 Եւ անոնց թշնամիները նեղեցին
զանոնք . ու անոնց ձեռքին տակը
խոնարհեցան ։
43 ֐ Շատ անգամ փրկեց զանոնք .
բայց անոնք իրենց խորհուրդներովը
դառնացուցին Ա֗ի֗ , ու նուաս-
տացան իրենց անօրէնութիւննե-
րուն համար ։
44 Սակայն անիկայ նայեցաւ անոնց
նեղութեանը , երբոր ֍ անոնց ա-
ղաղակը լսեց .
45 ֏ Ու անոնց համար իր ուխտը յի-
շեց , և ֐ իր մեծ ողորմութեանը
համեմատ ֎ ղջջացաւ .
46 Ու զանոնց բոլոր գերեվարնե-
րուն առջին դթութիւն գտնել
տուաւ անոնց ։
47 ֑ Փրկէ մեզ , ով Տէր՝ մեր Ա-
տուածը , ու ժողվէ մեզ հեթա-
նոսներուն մէջէն , որ քու սուրբ
անուանդ դոհութիւն մատուցա-
նենք , ու քու օրհնութեամբդ
պարծենանք ։
48 ֒ Օրհնեալ ըլլայ Տէրը՝ Իսրայէլին
Աստուածը յաւիտեանս յաւիտե-
նից . ու բոլոր ժողովուրդը թող
ըսէ՝ Ամէն ։ Ալէլուիա ։

ՍԱՂՄ · ՃԷ

1 Աղաչներգուն կը յորդորէ փրկուածները որ գԱստուած գովելու մէջ գութը նեղութեամբ զբաղին անոր բազմաթեւակ խնամքները , 4 որ կ'ընէ ճամբորդներուն , 10 գերիներուն , 17 հիւանդներուն , 23 նաւորդներուն 33 ու ամէն աստիճանի մարդոց ։

1 — Խոստովանեցէք Տէրոջմէն , ինչու որ
֓ բարի է , ինչու որ անոր ո-
ղորմութիւնը յաւիտեան է ։
2 Թող ասոնք ըսեն Տէրոջը փրկա-
ծները , ֔ որոնք փրկեց թշնամի-
ին ձեռքէն ,
3 Ու ֕ ժողվեց անոնք երկիրներէն ,
արեւելքէն ու արեւմուտքէն , հիւսի-
սէն ու * ծովէն ։
4 Անոնք ֖ մոլորեցան ։ անապա-
տին մէջ՝ անջուր ճամբու մէջ ,
բնակելու քաղաք չգտան ։
5 Անօթի ու ծարաւ ըլլալով , հո-
գին ի իրենց ներսի դին կը մարէր ։
6 ֖ Ու Տէրոջը աղաղակեցին իրենց
նեղութեանը մէջ , ֗ անիկայ փրը-
կեց զանոնք իրենց տառապանքնե-
րէն .
7 Ու անոնց ուղիղ ճամբու մէջ
առաջնորդեց , որ բնակելու քա-
ղաք երթան ։
8 ֘ Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ո-
ղորմութեանը համար , ու մարդոց
որդիներուն իր բրած հրաշքներուն
համար .
9 Ինչու որ ֙ անիկայ ծարաւած հո-
գին կը յագեցընէ ու անօթեցածը
բարութիւնով կը լեցընէ ։
10 Անոնք ֚ խաւարի ու մահուան
շուքի մէջ կը նստէին , ֛ տառա-
պանքով ու երկաթով կապուած
էին .
11 Ինչու որ ֜ Աստուծոյ խօսքերուն
հակառակ կեցան , ու ֝ Բարձրելոյն
խորհուրդը անարգեցին ։
12 Ուստի անիկայ — ֞ նեղութիւնով
խոնարհեցուց անոնց սիրտը . ին-
կան ու ֟ օգնական մը չկար ։
13 Եւ ֠ Տէրոջը աղաղակեցին իրենց
նեղութեանը մէջ , ֡ զանոնք փրը-
կեց իրենց տառապանքներէն ։
14 ֢ Զանոնք խաւարէն ու մահուան
շուքէն հանեց , ու անոնց կապանք-
ները կոտրտեց ։
15 Ը թող գոհանան Տէրոջմէն իր ո-
ղորմութեանը համար , ու մարդոց
որդիներուն իր բրած հրաշքներուն
համար .
16 Ինչու որ ֣ պղնձէ դռները փշրեց ,
ու երկաթէ նիգերը կոտրեց ։
17 Ցիմարները ֤ իրենց չար ճամբուն
համար ու իրենց անօրէնութիւն-
ներուն համար նեղութիւն կը կրեն .
18 ֥ Անոնց անձր ամէն կերակուրէ կը
զզուի , ու մինչև ֦ մահուան դռնե-
րուն կը մտենան ։
19 Եւ Տէրոջը կ'աղաղակեն իրենց
նեղութեանը մէջ , — կը փրկէ
զանոնք իրենց տառապանքներէն ։
20 — Իր խօսքը կը խրկէ ու կը բժշկէ
զանոնք , ու կ'ազատէ զանոնք
իրենց կործանումէն ։
21 Ը թող գոհանան Տէրոջմէն իր ո-
ղորմութեանը համար , ու մարդոց
որդիներուն իր բրած հրաշքներուն
համար .
22 Եւ — գոհութեան պատարագներ

֍ Ձկոր · ա · 21 , 27 , 28 , 29 , եր ։
— ր Օր · ի · 2 , 16 ։ Դատ · ր · 2 ։
֎ Դատ · ր · 2 · դ · 5 · 6 ։ Ես · ր · 6 ։ ա Կոր · ե · 6 ։
֏ Դատ · ր · 12 · 13 · 17 , 19 ։ դ · 6 · 7 ։ Ե՛ս իդ · 33 ։ ր Օր · ի · 16 ։ Դատ · ր · 3 , 14 · 15 ։
֐ գ Թագ · ժգ · 3 ։ Ես · ձէ · 5 ։ Եզկ · ի · 20 ։ ֑ Ղե · ժե · 7 ։ ր Օր · ւր · 17 ։ ր Սա՛ · ժա · 15 ։ ա Կոր · ժ · 20 ։
֒ Թոս · լե · 33 ։
֓ Եզկ · ի · 18 · 30 · 31 ։
֔ Ղե · ժե · 7 ։ Թոս · ժե · 39 ։ Եզկ · ի · 30 ։
֕ Դատ · ր · 14 ։ եր ։ Սաղ · նը · 59 · 62 ։
֖ ր Օր · թ · 29 ։
֗ Դատ · ր · 14 ։ Նէեմ · թ · 27 , եր ։
֘ Դատ · ր · 16 ։ Նէեմ · թ · 27 , եր ։
֙ Դատ · գ · 9 ։ դ · 3 ։ գ · 7 ։ ժ · 10 ։ Նէեմ · թ · 27 , եր ։
֚ Ղե · իգ · 41 , 42 ։
֛ Սաղ · ծա · 1 ։ կճ · 16 ։ Ես · կդ · 7 ։ Ողբ · գ · 32 ։
֜ Դատ · ր · 18 ։
֝ Եզկ · թ · 9 ։ Երեմ · իր · 12 ։
֞ Սա՛ · ժգ · 35 , 36 ։
֟ Սաղ · խա · 13 ։

— Սաղ · ճղ · 1 ։ ճժր · 1 ։ ճկղ · 1 ։
֠ Սաղ · ճժթ · 68 ։ Սաա · ժթ · 17 ։
֡ Սաղ · ճղ · 10 ։
֢ Սաղ · ճդ · 47 ։ Ես · խգ · 5 , 6 ։ Երեմ · իթ · 14 ։ լա · 8 · 10 · Եզկ · լթ · 27 , 28 ։
֣ կ — ՛ հատուկ ։
֤ Ձկոր · ե · 40 ։
֥ Ղ Օր · ւր · 10 ։
֦ Ձկոր · ե · 21 ։
֧ Ձկոր · ի · 15 , 21 , 31 ։
֨ Սաղ · ւդ · 10 ։ Դատ · ա · 53 ։
֩ Ղե · ա · 79 ։
֪ Ցոր · ւդ · 8 ։
֫ Ողբ · գ · 42 ։
֬ Սաղ · հդ · 24 ։ ճժթ · 24 ։ Դատ · ը · 30 ։ Գոր · ի · 27 ։
֭ Սաղ · իր · 11 ։ Ես · կդ · 5 ։
֮ Ձկոր · ի · 28 ։
֯ Սաղ · կը · 6 ։ ճխդ · 7 ։ Գոր · ժր · 7 , եր ։ ժգ · 26 · եր ։
ְ Ձկոր · ի · 31 ։
ֱ Ես · խե · 2 ։
ֲ Ողբ · գ · 39 ։
ֳ Ցոր · ւդ · 20 ։
ִ Ցոր · ւդ · 22 ։ Սաղ · թ · 13 ։ Ժր · 3 ։
ֵ Ձկր · 6 · 13 · 28 ։
ֶ գ Թագ · ի · 4 · 5 ։ Սաղ · ճխե · 15 , 18 ։ Սաա · ը · 8 ։
ַ Սաղ · ւ · 2 ։ ճդ · 3 ։
ָ Ցոր · ւդ · 28 , 30 ։ Սաղ · ւ · 3 ։ խթ · 15 ։ ժգ · 18 ։ ճդ · 4 ։
ֹ Ձկր · 8 · 15 · 31 ։
ֺ — Ղե · ե · 12 ։ Սաղ · ծ · 14 ։ ճժգ · 17 ։ Երբ · ժգ · 15 ։

Սաղ. Թ. 11 . Հգ. 28 . ՃԺԸ. 17 .

մատուցանեն , ու անոր գործքերը ցնծութեամբ պատմեն ։

23 Նաւերով ծովը իջնողները — մեծ ջուրերու մէջ գործ գործողները ,

24 Անոնք Տէրոջը գործքերը ու անոր հրաշքները կը տեսնեն անդունդին մէջ ։

Հ Յովն. Ա. 4 .

25 Վասն զի ան կ'ըսէ , ու նմրրկալից հովը կը հանէ , որ անոր ալիքները կը բարձրացընէ ։

Սաղ. ԽԲ. 14 . ՃԺԹ. 28 . Նաւ. Բ. 10 .

26 Երկինքը կ'ելլեն — անդունդը կ'իջնեն . անոնց անձերը նեղութենէ կը հալին .

27 Գինով մարդու պէս կը դողդըղան ու կ'երերան , և անոնց բոլոր իմաստութիւնը կը հատնի ։

Հմր 6 . 13 . 19 .

28 Ան ատենը Տէրոջը կ'աղաղակեն իրենց նեղութեանը մէջ , ու կը փրկէ զանոնք իրենց տառապանքներէն ։

Սաղ. ԼԹ. 9 . Մատ. Ը. 26 .

29 Մըրրիկը հանդարտութեան կը դարձընէ , ու ալիքները կը դադրին ։

30 Իրենք ալ կ'ուրախանան որ դադրեցան . և կ'առաջնորդէ անոնց՝ իրենց ուզած նաւահանգիստը ։

Հմր 8 . 15 . 21 .

31 Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութեանը համար , ու մարդոց որդիներուն իր ըրած հրաշքներուն համար .

Սաղ. ԻԲ. 22 . 25 . ՃԺԱ. 1 .

32 Ու թող բարձրացընեն զանիկայ ժողովուրդին ժողովքին մէջը , ու ծերոց ատեանին մէջը գովեն զանիկայ ։

Գ Թագ. ԺԷ. 1 . 7 .

33 Գետերը անապատի կը դարձընէ , ու ջուրերուն գնացքները չոր երկրի ,

Ծն. ԺԳ. 10 . ԺԴ. 3 . ԺԹ. 25 .

34 Ու պտղաբեր երկիրը աղի երկրի , անոր բնակիչներուն չարութեանը համար ։

Սաղ. ՃԺԴ. 8 . Ես. ԽԱ. 18 .

35 Անապատը ջուրերու լճի կը փոխէ , ու չոր երկիրը ջուրերու գնացքի .

36 Եւ անօթիները հոն կը բնակեցընէ , որ բնակելու քաղաք հաստատեն ,

37 Ու արտեր ցանեն և այգիներ տնկեն , որ արմտիքի պտուղ բերեն ։

Ծն. ԺԲ. 2 . ԺԷ. 16 . 20 .

Ել. Ա. 7 .

38 Զանոնք կ'օրհնէ , և անոնք խիստ կը բազմանան , ու անոնց անասունները չպակսեցըներ ։

Դ Թագ. Ժ. 32 .

39 Նորէն կը պակսին ու կը ցածնան բռնութենէ , նեղութենէ ու տրտմութենէ ։

Յոբ. ԺԲ. 21 . 24 .

40 Անարգանք կը թափէ իշխաններուն վրայ , ու զանոնք ճամբայ չունեցող անապատի մէջ կը մոլորցընէ ։

Ա Թագ. Բ. 8 . Սաղ. ՃԺԳ. 7 . 8 .

Սաղ. ՀԸ. 52 .

41 Բայց աղքատը խեղճութենէն կը բարձրացընէ , և անոր տոհմերը ոչխարներու հօտի պէս կ'ընէ ։

Յոբ. ԻԲ. 19 . Սաղ. ԾԲ. 6 . ԾԸ. 10 .

42 Ուղիղները պիտի տեսնեն և ուրախանան . ու ամէն անօրէնութիւն իր բերանը պիտի գոցէ ։

Երեմ. Թ. 12 . Ովս. ԺԴ. 9 .

43 Ո՞վ է իմաստուն , որ աս բաները պահէ . անիկայ Տէրոջը ողորմութիւնները պիտի հասկընայ ։

ՍԱՂՄ. ՃԸ

1 Դաւիթ Աստուծոյ կը քաջալերէ որ զԱստուած գովէ . 5 աղօթքով օգնութիւն կը խնդրէ Աստուծմէ՝ անոր խոստմանը համեմատ ։ 11 Իր վստահութիւնը Աստուծոյ օգնականութեանը վրայ ։

Դաւիթին երգը — Սաղմոսը ։

Սաղ. ԾԷ. 7 .

1 Իմ սիրտս պատրաստ է՝ ով Աստուած . պիտի երգեմ ու սաղմոս պիտի ըսեմ իմ փառքովս ալ ։

Սաղ. ԾԷ. 8—11 .

2 Արթնցիր՝ ով տաւիղ ու քնար . ես կանուխ պիտի արթըննամ ։

3 Ո՛վ Տէր՝ ժողովրդոց մէջը քեզ պիտի գովեմ , ու սաղմոս պիտի երգեմ քեզի ազգերուն մէջը .

4 Վասն զի քու ողորմութիւնդ մեծ է — երկինքէն վեր , և քու ճշմարտութիւնդ մինչև ամպերը ։

Սաղ. ԾԷ. 5 . 11 .

5 Երկինքի վրայ բարձրացիր՝ ով Աստուած , ու քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ ։

Սաղ. Կ. 5 . Ճ .

6 Որ քու սիրելիներդ փրկուին . աջ ձեռքովդ ազատէ ու պատասխան տուր ինծի ։

Կամ՝ իր սրբարանին մէջ

7 Աստուած իր սրբութիւնովը խօսեցաւ . Ես պիտի ցնծամ , Սիքէմը պիտի բաժնեմ , ու Սոկքովթի հովիտը պիտի չափեմ ։

Ծն. ԽԹ. 10 .

8 Իմս է Գաղաադը , — իմս է Մանասէն . և Եփրեմը գլխուս զօրութիւնն է . Յուդան իմ օրէնսդիրս է .

9 Մովաբը իմ լուացուելու աւազանս է . Եդովմի վրայ պիտի ձգեմ իմ մուճակս . Փղշտացիներուն վրայ ձայնով պիտի ցնծամ ։

Սաղ. Կ. 9 .

10 Ո՞վ պիտի տանի զիս պարսպաւոր քաղաքը . ո՛վ պիտի առաջնորդէ ինծի մինչև Եդովմ ։

11 Չէ՞ որ դուն՝ ով Աստուած , որ երեսէ ձգեցիր մեզ , ու մեր զօրքերուն հետը չելար՝ ով Աստուած ։

12 Նեղութեան մէջէն մեզի օգնութիւն տուր , վասն զի փուճ է մարդուն փրկութիւնը ։

Սաղ. Կ. 12 .

13 Աստուծով քաջութիւն պիտի ընենք . ու ան պիտի կոխէ մեր թշնամիները ։

ՍԱՂՄ. ՃԹ

1 Դաւիթ իր չարախօս թշնամիներուն համար գանգատելով՝ զանոնք կ'անիծէ . 16 անոնց յանցանքը կը պատմէ . 21 իր թշուառութեանը համար գանգատելով՝ օգնութիւն կը խնդրէ , 29 և Աստուծոյ շնորհակալութիւն կը խոստանայ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ով իմ օրհնութեանս Աստուածը, [ա]լուռ մի կենար.
2 Ինչու որ ամբարշտին բերանը ու նենգաւորին բերանը բացուեցաւ իմ վրաս. ինծի դէմ սուտ լեզուով խօսեցան։
3 Ատելութեան խօսքերով ալ պատեցին, և ինծի հետ [բ]անիրաւ տեղը կռուեցան։
4 Իմ սիրոյս փոխարէն հակառակութիւն ըրին ինծի, բայց ես աղօթք կ'ընէի։
5 Նաև [գ]բարիին տեղը չար հատուցին, ու իմ սիրոյս տեղը՝ ատելութիւն։
6 Անոր վրայ ամբարիշտ մը վերակացու դիր, և [դ]*Սատանան թող կայնի անոր աջ կողմը.
7 Երբոր դատուի, յանցաւոր ելլէ, ու [ե]անոր աղօթքը մեղք ըլլայ։
8 Անոր օրերը պակսին, և [զ]անոր պաշտօնը ուրիշը առնէ.
9 [է]Անոր որդիները որբ ըլլան, ու անոր կնիկը որբևարի։
10 Եւ անոր որդիները թափառական ըլլան ու մուրան, և իրենց աւերակներէն հաց փնտռեն։
11 [ը]Փոխ տուողը առնէ անոր բոլոր ունեցածը, ու օտարները յափշտակեն անոր վաստըկածը։
12 Բնաւ մէկը գթութիւն չընէ անոր, ու մէկը չողորմի անոր որբերուն։
13 [թ]Անոր զաւակները կորստեան մատնուին, անոնց [ժ]անունը գալու ազգին մէջ ջնջուի։
14 [ի]Անոր հայրերուն անօրէնութիւնը Տէրոջը առջին յիշուի, և անոր մօրը մեղքը [լ]չջնջուի։
15 Անոնք ամէն ժամանակ Տէրոջը առջին ըլլան, որ [խ]անոնց յիշատակը երկրէն վերցընէ։
16 Ինչու որ անիկայ ողորմութիւն ընելը չյիշեց, հապա խեղճը ու աղքատը հալածեց, որ [ծ]սիրտը կոտրածը սպաննէ։
17 Նաև [կ]անէծքը սիրեց, ու թող անոր վրայ գայ, և օրհնութիւնը չուզեց, ու թող անկէ հեռու ըլլայ։
18 Անէծքը իր հանդերձին պէս հագաւ, և անիկայ [հ]ջուրի պէս անոր փորին մէջը մտնէ, ու ձէթի պէս՝ անոր ոսկորներուն մէջ։
19 Հագնելու հանդերձի պէս ու միշտ մէջքը կապելու գօտիի պէս ըլլայ անոր։
20 Ինծի հակառակ կեցողներուն ու իմ անձիս համար չար խօսողներուն վարձքը աս ըլլայ Տէրոջմէն։
21 Բայց դուն՝ ով Տէր Եհովայ, օգնէ ինծի քու անուանդ համար. փրկէ զիս քու ողորմութեանդ բարի ըլլալուն համար։

ա Սաղ. ՁԳ. 1։
բ Սաղ. ԼԵ. 7։ ԿԹ. 4։ Յովհ. ԺԵ. 25։
գ Սաղ. ԼԵ. 12։ ԼԸ. 20։
դ Զաք. Գ. 1։
* Կամ՝ Հակառակորդ
ե Առակ. ԻԸ. 9։
զ Գործ. Ա. 20։
է Ել. ԻԲ. 24։
ը Յոբ. Ե. 5։ ԺԸ. 9։
թ Յոբ. ԺԸ. 19։ Սաղ. ԼԷ. 28։
ժ Առակ. Ժ. 7։
ի Ել. Ի. 5։
լ Նեեմ. Դ. 5։ Երեմ. ԺԸ. 23։
խ Յոբ. ԺԸ. 17։ Սաղ. ԼԴ. 16։
ծ Սաղ. ԼԴ. 18։
կ Առակ. ԺԴ. 14։ Եզեկ. ԼԵ. 6։
հ Թիւ. Ե. 22։

22 Ինչու որ ես խեղճ ու աղքատ եմ, ու իմ սիրտս ներսի դիս խոցուած է։
23 Ես [ձ]երկընցող ստուերի պէս անցայ, մարախի պէս թօթվուեցայ։
24 [ղ]Ծունկերս ծոմապահութենէն տկարացան, ու մարմինս իր պարարտութենէն մաշեցաւ։
25 Ու ես [ճ]անոնց նախատինք եղայ. երբոր զիս կը տեսնեն, [մ]գլուխնին կը շարժեն։
26 Օգնէ ինծի ով Տէր՝ իմ Աստուածս. փրկէ զիս քու ողորմութեանդ համեմատ.
27 Ու գիտնան թէ քու ձեռքդ աս է, և դուն ըրիր ասիկայ՝ ով Տէր։
28 [յ]Թող անոնք անիծեն՝ բայց դուն օրհնէ. երբոր ելլեն՝ թող ամչնան, բայց [ն]քու ծառադ թող ուրախ ըլլայ։
29 [շ]Իմ թշնամիներս թող նախատինք հագնին, ու իրենց ամօթը պատմուճանի պէս վրանին առնեն։
30 Շատ պիտի գոհանամ Տէրոջմէն իմ բերնովս, ու [ո]շատերուն մէջը պիտի օրհնեմ անիկայ։
31 Ինչու որ [չ]Ինքը աղքատին աջ կողմը կը կայնի, որ անոր անձը դատապարտողներէն փրկէ։

ՍԱՂՄ. ՃԺ

1 Քրիստոսի թագաւորութիւնը, 4 քահանայութիւնը 5 ու յաղթութիւնը։

Սաղմոս Դաւթի։

1 [ա]Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ։
2 Տէրը քու զօրութեանդ գաւազանը Սիօնէն պիտի խրկէ. քու թշնամիներուդ մէջտեղը դուն տիրէ։
3 [բ]Ժողովուրդդ քու զօրութեանդ օրը յօժարակամ պիտի ըլլայ [գ]սրբութեան զարդարանքներով. քու [†]երիտասարդներդ արշալոյսին արգանդի ցօղէն՝ [illegible] պիտի ըլլան քեզի։
4 Տէրը երդում ըրաւ ու [դ]պիտի չզղջայ, [ե]դուն յաւիտեան Մելքիսեդեկի կարգին պէս քահանայ ես։
5 Տէրը [զ]քու աջ կողմդ է. անիկայ [է]իր բարկութեան օրը թագաւորներ պիտի ջարդէ։
6 Անիկայ հեթանոսներուն մէջ դատաստան պիտի ընէ, մեռելներով պիտի լեցընէ, շատ երկիրներու վրայ [ը]գլուխ [illegible] պիտի ջարդէ։
7 [թ]Ճամբուն մէջ գետէն պիտի

ձ Սաղ. ՃԲ. 11։ ՃԽԴ. 4։
ղ Եբր. ԺԲ. 12։
ճ Սաղ. ԻԲ. 6, 7։
մ Մատ. ԻԷ. 39։
յ Բ Թագ. ԺԶ. 11, 12։
ն Եսա. ԿԵ. 14։
շ Սաղ. ԼԵ. 26։ ՃԼԲ. 18։
ո Սաղ. ԼԵ. 18։ ՃԺԱ. 1։
չ Սաղ. ԺԶ. 8։ ՀԳ. 23։ ՃԺ. 5։ ՃԻԱ. 5։

ա Մատ. ԻԲ. 44։ Մար. ԺԲ. 36։ Ղուկ. Ի. 42։ Գործ. Բ. 34։ Ա Կոր. ԺԵ. 25։ Եբր. Ա. 13։ Ա Պետ. Գ. 22։ Տես Սաղ. ԽԵ. 6, 7։
բ Դատ. Ե. 2։
գ Սաղ. ՂԶ. 9։
† Եբր. Երիտասարդութեանդ ցօղը՝ արշալոյսին արգանդէն
դ Թիւ. ԻԳ. 19։
ե Եբր. Ե. 6։ Զ. 20։ Է. 17, 21։ Տես Զաք. Զ. 13։
զ Սաղ. ԺԶ. 8։
է Սաղ. Բ. 5, 12։ Հռոմ. Բ. 5։ Յայտն. ԺԱ. 18։
ը Սաղ. ԿԸ. 21։ Ամբ. Գ. 13։
թ Դատ. Է. 5, 6։

խմէ ։ [խ] անոր համար դլուխ պիտի վերցընէ ։

ժեւ. ծգ. 12 ։

ՍԱՂՄ · ՃԺԱ

1 Սաղմոսերգուն իր օրինակովը ուրիշները կը յորդորէ զԱստուած գովելու անոր փառաւոր գործքերուն 5 ու շնորհքին համար ։ 10 Աստուծոյ երկիւղը ճշմարիտ իմաստութիւն կը պատճառէ ։

1 Ալէլուիա ։ [ա] Բոլոր սրտով Տէրը պիտի գովեմ ուղիղներուն ժողովքին ու ժողովուրդին մէջը ։
2 [բ] Տէրոջը գործքերը մեծ են , անոնք սիրողներուն բոլորէն [գ] կը քննուին ։
3 Անոր գործքը [դ] փառաւոր ու վայելուչ է , և անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ ։
4 Յիշել տուաւ իր հրաշքները . [ե] Տէրը ողորմած ու գթած է ։
5 [զ] Կերակուր տուաւ իրմէն վախցողներուն . իր ուխտը յաւիտեան կը յիշէ ։
6 Իր գործքերուն զօրութիւնը ցուցուց իր ժողովուրդին , անոնց տալով ազգերուն ժառանգութիւնը ։
7 Անոր ձեռքերուն գործքերը [է] ճշմարտութիւն ու իրաւունք են . [ը] անոր բոլոր պատուիրանքները հաւատարիմ են .
8 [թ] Յաւիտեանս յաւիտենից հաստատուած են . [ժ] ճշմարտութեամբ և ուղղութեամբ եղած են ։
9 [ի] Փրկութիւն խրկեց իր ժողովուրդին , իր ուխտը յաւիտեան պատուիրեց , [լ] սուրբ ու ահաւոր է անոր անունը ։
10 [խ] Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է . բարի խոհեմութիւն ունին անոնք ամէնը որ անոնք կ՚ընեն . անոր օրհնութիւնը յաւիտեան կը մնայ ։

ա Սաղ. լե. 18 ։ կթ. 5 ։ ճէ. 32 ։ ճլթ. 30 ։ ճխթ. 1 ։
բ Յոբ. լը. լթ. խ. խա ։ Սաղ. դ. 5 ։ ճլթ. 14 ։ Յայտ. ժե. 3 ։
գ Սաղ. ճխգ. 5 ։
դ Սաղ. ճխե. 4 ։ 5 ։ 10 ։
ե Սաղ. կզ. 5 ։ ճզ. 8 ։
զ Մատ. զ. 25 ։ 33 ։
է Յայտ. ժե. 3 ։
ը Սաղ. ժթ. 7 ։
թ Եւ. խ. 8 ։ Մատ. ե. 18 ։
ժ Սաղ. ժթ. 9 ։ Յայտ. ժե. 3 ։
ի Մատ. ա. 21 ։ Ղու. ա. 68 ։
լ Ղու. ա. 49 ։
խ Օր. դ. 6 ։ Յոբ. իը. 28 ։ Առակ. ա. 7 ։ թ. 10 ։ Ժող. ժբ. 13 ։

ՍԱՂՄ · ՃԺԲ

1 Աստուածպաշտութիւնը թէ՛ աս կեանքիս 4 և թէ հանդերձեալին խոստմունքները ունի ։ 10 Բարեպաշտ մարդուն յաջողութիւնը չարերուն տրտմութիւն պիտի պատճառէ ։

1 Ալէլուիա ։ [ա] Երանի ան մարդուն՝ որ Տէրոջմէն կը վախնայ , — [բ] անոր պատուիրանքներուն շատ կը հաւնի ։
2 [գ] Անոր սերունդը զօրաւոր պիտի ըլլայ երկրի վրայ . [դ] ուղիղներուն ցեղը պիտի օրհնուի ։
3 Առատութիւն ու հարստութիւն պիտի ըլլայ անոր տանը մէջ , ու անոր արդարութիւնը յաւիտեան պիտի մնայ ։
4 [ե] Խաւարի մէջ լոյս կը ծագի ուղիղներուն . ողորմած ու գթած և արդար է ։
5 [զ] Բարի մարդը կ՚ողորմի ու փոխ կու տայ , իր բաները [է] իրաւունքով կը կատարէ ։
6 Յիրաւի [ը] անիկայ յաւիտեան պիտի չսասանի . [թ] արդարին յիշատակը յաւիտեան պիտի մնայ .
7 [ժ] Անիկայ դէշ լուրէն չվախնար . անոր սիրտը հաստատ է , — [ի] Տէրոջը կը յուսայ ։
8 Անոր սիրտը հաստատուած է , [լ] չվախնար , մինչև որ [խ] իր թշնամիներուն [illegible] տեսնէ ։
9 [ծ] Տարածեց՝ աղքատներուն տուաւ . [կ] անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ . [հ] անոր եղջիւրը փառքով պիտի բարձրանայ ։
10 [ձ] Ամբարիշտը պիտի տեսնէ ու բարկանայ , [ղ] իր ակռաները պիտի կրճտէ ու [ճ] պիտի հալի . [մ] ամբարիշտներուն ցանկութիւնը պիտի կորսուի ։

ա Սաղ. ճիը. 1 ։
բ Սաղ. ճժթ. 16 ։ 35 ։ 47 ։ 70 ։ 143 ։
գ Սաղ. իե. 13 ։ լէ. 26 ։ ճը. 28 ։
դ Մատ. զ. 33 ։
ե Յոբ. ժա. 17 ։ Սաղ. զէ. 11 ։
զ Սաղ. լէ. 26 ։ Ղու. զ. 35 ։
է Եփե. ե. 15 ։ Կող. դ. 5 ։
ը Սաղ. ժե. 5 ։
թ Առակ. ժ. 7 ։
ժ Առակ. ա. 33 ։
ի Սաղ. կգ. 10 ։
լ Առակ. գ. 25 ։
խ Սաղ. ծթ. 10 ։ ճժը. 7 ։
ծ Բ Կոր. թ. 9 ։
կ Օր. իգ. 13 ։ Հմր. 3 ։
հ Սաղ. ծե. 10 ։
ձ Տես Ղու. ժգ. 28 ։
ղ Սաղ. լէ. 12 ։
ճ Սաղ. ծբ. 7 ։ 8 ։
մ Առակ. ժ. 28 ։ ժա. 7 ։

ՍԱՂՄ · ՃԺԳ

1 Աստուած գովելու յորդորանք մը իր գերազանցութեանը 6 ու իր ողորմութեանը համար ։

1 Ալէլուիա ։ [ա] Օրհնեցէ՛ք՝ ո՛վ Տէրոջը ծառաները , օրհնեցէք Տէրոջը անունը ։
2 [բ] Օրհնեալ ըլլայ Տէրոջը անունը ասկէ ետև մինչև յաւիտեան ։
3 [գ] Արևելքէն մինչև արևմուտք օրհնեալ ըլլայ Տէրոջը անունը ։
4 Տէրը [դ] բարձր է բոլոր ազգերուն վրայ . [ե] անոր փառքը երկինքէն վեր է ։
5 [զ] Մեր Տէր Աստուծոյն պէս ո՛վ կայ , որ բարձրութեան մէջ կը բնակի .
6 [է] Որ երկինքի ու երկրի մէջ եղած բաները տեսնելու համար կը խոնարհի .
7 [ը] Որ աղքատը փոշիէն վեր կը վերցընէ , — տնանկը աղբանոցէն կը բարձրացընէ ,
8 Որ [թ] իշխաններուն նստեցընէ իշխաններուն հետ՝ իր ժողովուրդին իշխաններուն հետը .
9 Որ [ժ] ամուլ կնիկը տունը կը բնակեցընէ , — որդիներու ուրախ մայր կ՚ընէ ։ Ալէլուիա ։

ա Սաղ. ճլե. 1 ։
բ Դան. բ. 20 ։
գ Եսա. ծթ. 19 ։ Մաղ. ա. 11 ։
դ Սաղ. զէ. 9 ։ ղթ. 2 ։
ե Սաղ. ը. 1 ։
զ Սաղ. ձթ. 6 ։
է Սաղ. ժա. 4 ։ ճլը. 6 ։ Եսա. կէ. 15 ։
ը Ա Թագ. բ. 8 ։ Սաղ. ճէ. 41 ։
թ Յոբ. լզ. 7 ։
ժ Ա Թագ. բ. 5 ։ Սաղ. կը. 6 ։ Եսա. ծդ. 1 ։ Գաղ. դ. 27 ։

ՍԱՂՄ · ՃԺԴ

1—8 Անխօս էակներուն օրինակովը Աստուծմէ վախնալու յորդորանք մը ։

1 [ա] Երբոր Իսրայէլ Եգիպտոսէն դուրս ելաւ , — Յակոբին տունը [բ] օտարալեզու ժողովուրդին մէջէն ,
2 [գ] Յուդա անոր սրբարանը՝ — Իսրայէլ անոր իշխանութիւնը եղաւ ։
3 [դ] Ծովը տեսաւ ու փախաւ . [ե] Յորդանան ետ դարձաւ ։
4 [զ] Լեռները խոյերու պէս ցատկը-

ա Ել. ժգ. 3 ։
բ Սաղ. ձա. 5 ։
գ Ել. զ. 7 ։ ժթ. 6 ։ իթ. 45 ։ 46 ։ Բ Օր. իէ. 9 ։
դ Ել. ժդ. 21 ։ Սաղ. հէ. 16 ։
ե Յես. գ. 13 ։ 16 ։
զ Սաղ. իթ. 6 ։ Ամբ. գ. 6 ։

տեցին, ու բլուրները գառնուկներու պէս։
5 Քեզի ի՞նչ եղաւ, ո՛վ ծով՝ որ փախար, և դուն, Յորդանան՝ որ ետ դարձար։ Ամբ. Գ. 8։
6 Ո՛վ լեռներ՝ խոյերու պէս ցաթկռտեցիք, ու դուք բլուրներ՝ գառնուկներու պէս։
7 Սարսափէ՛ ո՛վ երկիր. Տէրոջը երեսէն՝ Յակոբին Աստուծոյն երեսէն,
8 Ան որ վէմը ջուրերու լիճի դարձուց, ու ապառաժը ջուրերու աղբիւրի։ Ել. ԺԷ. 6։ Թուոց. Ի. 11։ Սաղ. ՃԷ. 35։

ՍԱՂՄ. ՃԺԵ

1 Սաղմոսերգուն Աստուծոյ ճշմարիտ փառքը, 4 ու կուռքերուն ունայնութիւնը ցուցնելով, 9 կը յորդորէ Աստուծոյ վստահելու, 12 և անոր գոհութիւն մատուցանելու իր բարերարութիւններուն համար։

1 Ո՛չ թէ մեզի՛ ո՛վ Տէր՝ չէ՛ թէ մեզի, հապա քու անուանդ փառք տուր, քու ողորմութեանդ ու ճշմարտութեանդ համար։ Տես Ես. ԽԸ. 11։ Եզեկ. ԼԲ. 32։
2 Ինչո՞ւ համար հեթանոսները ըսեն թէ Ո՞ւր է հիմա անոնց Աստուածը։ Սաղ. ԽԲ. 3, 10։ ՀԹ. 10։ Յովէլ. Բ. 17։
3 Բայց մեր Աստուածը երկինքն է. անիկայ իր բոլոր ուզածը ըրաւ։ Մն. ԺԳ. 26։ Սաղ. ՃԼԵ. 6։ Դան. Դ. 35։
4 Անոնց կուռքերը արծաթ ու ոսկի են. մարդու ձեռքի գործքեր են. Օր. Դ. 28։ Սաղ. ՃԼԵ. 15, 16, 17։ Երեմ. Ժ. 3։
5 Բերան ունին՝ բայց չեն խօսիր. աչքեր ունին՝ բայց չեն տեսներ.
6 Ականջներ ունին՝ բայց չեն լսեր, քիթ ունին՝ բայց հոտ չեն առներ.
7 Ձեռքեր ունին՝ բայց չեն շօշափեր. ոտքեր ունին՝ բայց չեն քալեր, ու իրենց կոկորդովը ձայն չեն հաներ։ Սաղ. ՃԼԵ. 18։ Ես. ԽԴ. 9, 10, 11։ Յովն. Բ. 8։ Ամբ. Բ. 18, 19։
8 Անոնց նման *կ'ըլլան անոնք շինողները ու բոլոր անոնց յուսացողները։ *Կամ՝ պիտի ըլլան. Տես Սաղ. ՃԺԸ. 2, 3, 4։ ՃԼԵ. 19, 20։
9 Ո՛վ Իսրայէլ՝ Տէրոջը յուսա՛. ան է անոնց օգնութիւնը ու ասպարը։ Կամ՝ Իսրայէլը Տէրոջը կը յուսայ.
10 Ո՛վ Ահարոնի տունը՝ Տէրոջը յուսացէ՛ք. ան է անոնց օգնութիւնը ու ասպարը։ Սաղ. ԼԳ. 20։ Առակ. Լ. 5։ Կամ՝ Ահարոնի տունը Տէրոջը կը յուսան.
11 Ո՛վ Տէրոջմէ վախցողներ՝ Տէրոջը յուսացէ՛ք. ան է անոնց օգնութիւնը ու ասպարը։ Կամ՝ Տէրոջմէ վախցողները Տէրոջը կը յուսան.
12 Տէրը մեզ կը յիշէ, ու պիտի օրհնէ, Իսրայէլի տունը պիտի օրհնէ, Ահարոնի տունը պիտի օրհնէ.
13 Տէրոջմէ վախցողները պիտի օրհնէ, պզտիկները մեծերուն հետ։ Սաղ. ՃԻԸ. 1, 4։
14 Տէրը ձեզի բարիք պիտի աւելցնէ, ձեզի ու ձեր որդիներուն։ Ծն. ԺԴ. 19։
15 Օրհնեա՛լ էք դուք Տէրոջմէն, ան որ երկինքը ու երկիրը ստեղծեց։ Ծն. Ա. 1։ Սաղ. ՂԶ. 5։
16 Երկնից երկինքը Տէրոջն է, բայց երկիրը մարդոց որդիներուն տուաւ։
17 Մեռելները Տէրը չեն օրհներ. ո՛չ ալ ան ամէնը, որ գերեզմանը կ'իջնեն։ Սաղ. Զ. 5։ ՁԸ. 10, 11, 12։ Ես. ԼԸ. 18։ Եբր. լռութիւնը
18 Բայց մենք Տէրը պիտի օրհնենք, ասկէ ետև մինչև յաւիտեան։ Ալէլուիա։ Սաղ. ՃԽԵ. 2։ Դան. Բ. 20։

ՍԱՂՄ. ՃԺԶ

1 Սաղմոսերգուն կը խոստովանի իր սէրը ու իր պարտաւորութիւնը առ Աստուած՝ անոր փրկութեանը համար։ 12 Ուխտ կ'ընէ որ շնորհակալութիւն մատուցանէ Աստուծոյ։

1 Սիրահար եմ ես, ինչու որ Տէրը իմ ձայնս ու աղաչանքս լսեց. Կամ՝ Տէրը կը սիրեմ. Սաղ. ԺԸ. 1։
2 Ինչու որ անիկայ իր ականջը ինծի խոնարհեցուց, ու իմ օրերուս մէջ անոր պիտի կանչեմ։
3 Մահուան լարերը զիս պատեցին, ու գերեզմանին վիշտերը զիս գտան. նեղութիւն ու տրտմութիւն գտայ։ Սաղ. ԺԸ. 4, 5, 6։
4 Բայց ես Տէրոջը անունը կանչեցի, կ'աղաչեմ՝ ո՛վ Տէր, փրկէ իմ անձս։
5 Ողորմած ու արդար է Տէրը, և մեր Աստուածը գթած է։ Սաղ. ՃԳ. 8։
6 Տէրը միամիտները կը պահէ. ես խեղճ եղայ, ու անիկայ զիս ազատեց։ Եզր. Թ. 15։ Նեեմ. Թ. 8։ Սաղ. ՃԺԹ. 137։ ՃԽԵ. 17։
7 Ո՛վ իմ անձս, դարձիր քու հանգստութեանդ, ինչու որ Տէրը քեզի բարիք ըրաւ։ Երեմ. Զ. 16։ Մատ. ԺԱ. 29։
8 Վասն զի դուն իմ անձս մահուանէ փրկեցիր, իմ աչքերս արցունքէն, ու իմ ոտքերս գայթակղելէն։ Սաղ. ԺԳ. 6։ ՃԺԹ. 17։
9 Տէրոջը առջեւ պիտի քալեմ կենդանիներուն երկրին մէջը։ Սաղ. ԾԶ. 13։ Սաղ. ԻԷ. 13։
10 Հաւատացի՝ անոր համար խօսեցայ. ես խիստ թշուառացայ։ Բ Կոր. Դ. 13։
11 Իմ շփոթութեանս մէջ ըսի թէ Ամէն մարդ սուտ է։ Սաղ. ԼԱ. 22։ Հռոմ. Գ. 4։
12 Ի՞նչ հատուցանեմ Տէրոջը՝ անոր բոլոր ինծի ըրած բարութեանը փոխարէն։
13 Փրկութեան բաժակը պիտի առնեմ, ու Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ։
14 Իմ ուխտերս Տէրոջը պիտի հատուցանեմ իր բոլոր ժողովուրդին առջին։ Հմր. 18։ Սաղ. ԽԸ. 25։ Յովն. Բ. 9։
15 Պատուական է Տէրոջը առջին իր սուրբերուն մահը։ Սաղ. ՀԲ. 14։
16 Կ'աղաչեմ, ո՛վ Տէր, ինչու որ ես քու ծառադ եմ, ես քու ծառադ եմ, ու քու աղախինիդ որդին. դուն իմ կապերս արձըկեցիր։ Սաղ. ՃԺԹ. 125։ ՃԽԳ. 12։ Սաղ. ԾԶ. 16։
17 Գոհութեան պատարագ պիտի մատուցանեմ քեզի, ու Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ։ Ղև. Է. 12։ Սաղ. Ծ. 14։ ՃԷ. 22։

ճ Հմր 14 ։

18 ճԻմ ուխտերս Տէրոջը պիտի հատուցանեմ իր բոլոր ժողովուրդին առջին ,

յ Սաղ. ՂԶ. 8 ։ Ճ. 4 ։ ՃԼԵ. 2 ։

19 յՏէրոջը տանը սրահներուն մէջը , քու մէջդ՝ ով Երուսաղէմ ։ Ալէլուիա ։

ՍԱՂՄ. ՃԺԷ

1, 2 Աստուած փառաւորելու յորդորանք մը իր ողորմութեանը ու ճշմարտութեանը համար ։

ա Հռով. ԺԵ. 11 ։

1 աՕրհնեցէք Տէրը՝ ով բոլոր ազգեր , գովեցէք անիկայ՝ ով բոլոր ժողովուրդներ .

բ Սաղ. Ճ. 5 ։

2 Վասն զի անոր ողորմութիւնը մեր վրայ մեծ է , ու բՏէրոջը ճշմարտութիւնը յաւիտեան է ։ Ալէլուիա ։

ՍԱՂՄ. ՃԺԸ

1 Աստուծոյ ողորմութեանը համար զինքը փառաւորելու յորդորանք մը ։ 5 Սաղմոսերգուն իր փորձառութեամբը կը ցուցընէ թէ ո՛րչափ աղէկ բան է Աստուծոյ ապաւինիլը ։ 19 Սաղմոսերգուին օրհնակոչը՝ Քրիստոսի իր թագաւորութեամբը գալը կը ցուցնէ ։

ա ՄՆ. ԺԶ. 8, 34 ։ Սաղ. ՃԶ. 1 ։ ՃԷ. 1 ։ ՃԼԶ. 1 ։

1 աԳոհացէք Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

բ Տես Սաղ. ՃԺԵ. 9, 10 ։

2 բԻսրայէլը թող ըսէ թէ Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

3 Ահարոնին տունը թող ըսէ՝ թէ Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

4 Տէրոջմէ վախցողները թող ըսեն թէ Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

գ Սաղ. ՃԻ. 1 ։

դ Սաղ. ԺԸ. 19 ։

5 գՆեղութեան մէջ Տէրոջը կանչեցի , և Տէրը պատասխան տուաւ ինծի , դլայնարձակ տեղ մը հանելով ։

ե Սաղ. ԻԷ. 1 ։ ԾԶ. 4, 11 ։ ՃԽԶ. 5 ։ Եբ. ԺԳ. 6 ։

6 եՏէրը իմ հետս է , չեմ վախնար . մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել ։

զ Սաղ. ԾԴ. 4 ։

է Սաղ. ԾԹ. 10 ։

7 զՏէրը իմ օգնականներուս հետ միասին իմ հետս է , ու ես էիմ թշնամիներուս վրայ վրէժ պիտի տեսնեմ ։

ը Սաղ. Խ. 4 ։ ԿԲ. 8, 9 ։ Երեմ. ԺԷ. 5, 7 ։

8 ըԼաւ է Տէրոջը յուսալ , քան թէ մարդոց ապաւինիլ ։

9 թԼաւ է Տէրոջը յուսալ , քան թէ իշխաններուն ապաւինիլ ։

թ Սաղ. ՃԽԶ. 3 ։

10 Բոլոր ազգերը զիս պաշարեցին . բայց Տէրոջը անունովը պիտի ջարդեմ անոնք ։

ժ Սաղ. ԿԸ. 17 ։

11 ժԻմ բոլորտիքս առին , և զիս պաշարեցին . բայց Տէրոջը անունովը պիտի ջարդեմ անոնք ։

ի Բ Օր. Ա. 44 ։ լ Ժող. Է. 6 ։ Նաւ. Ա. 10 ։

12 իՄեղուներու պէս իմ բոլորտիքս առին , լփուշերու կրակի պէս մարեցան . բայց Տէրոջը անունովը պիտի ջարդեմ անոնք ։

13 Սաստիկ հրեցիր զիս , որ վար իյնամ . բայց Տէրը օգնեց ինծի ։

խ Ել. ԺԵ. 2 ։ Ես. ԺԲ. 2 ։

14 խՏէրը իմ զօրութիւնս ու սաղմոսս է , ու իմ փրկութիւնս եղաւ ։

15 Արդարներուն բնակարաններուն մէջը ցնծութեան ու փրկութեան ձայն կայ . Տէրոջը աջ ձեռքը զօրութիւն կը գործէ ։

ծ Ել. ԺԵ. 6 ։

16 ծՏէրոջը աջ ձեռքը բարձր է . Տէրոջը աջ ձեռքը զօրութիւն կը գործէ ։

կ Սաղ. Զ. 5 ։ Ամբ. Ա. 12 ։ հ Սաղ. ՀԳ. 28 ։

17 կՊիտի չմեռնիմ , հապա պիտի ապրիմ , ու հՏէրոջը գործքերը պատմեմ ։

ձ Բ Կոր. Զ. 9 ։

18 Տէրը ձզիս շատ խրատեց , բայց մահուան չմատնեց զիս ։

ղ Ես. ԻԶ. 2 ։

19 ղԲացէք ինծի արդարութեան դռները . անոնց մէջը պիտի մտնեմ , ու Տէրոջը գոհութիւն մատուցանեմ ։

ճ Սաղ. ԻԴ. 7 ։

մ Ես. ԼԵ. 8 ։ Յայտ. ԻԱ. 27 ։ ԻԲ. 14, 15 ։

20 ճԱս է Տէրոջը դուռը , մարդարները ասկէ պիտի մտնեն ։

21 Կը գոհանամ քեզմէ որ ինծի պատասխան տուիր , ու յինծի փրկութիւն եղար ։

յ Հմր 14 ։

ն Մատ. ԻԱ. 42 ։ Մար. ԺԲ. 10 ։ Ղուկ. Ի. 17 ։ Գործ. Դ. 11 ։ Եփե. Բ. 20 ։ Ա Պետ. Բ. 4, 7 ։

22 նԱն քարը որ շինողները անարգեցին , անկիւնին գլուխը եղաւ ։

23 Ասիկայ Տէրոջմէն եղաւ . զարմանալի է ասիկայ մեր աչքերուն ։

24 Աս ան օրն է , որ Տէրը ստեղծեց . ցնծանք և ուրախ ըլլանք անոր մէջը ։

25 Հիմա կ՚աղաչեմ, ով Տէր՝ փրկէ , հիմա կ՚աղաչեմ, ով Տէր՝ յաջողէ ։

շ Մատ. ԻԱ. 9 ։ ԻԳ. 39 ։ Մար. ԺԱ. 9, 10 ։ Ղուկ. ԺԹ. 38 ։

26 շՕրհնեալ ըլլայ ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ . օրհնեցինք ձեզ Տէրոջը տունէն ։

ո Տես Զաք. Դ. 7 ։

չ Եսթ. Ը. 16 ։ Ա Պետ. Բ. 9 ։

27 Տէրը Աստուած է , և ոլոյս կը ցուցընէ մեզի . զոհի անասունները չուաններով կապեցէք , մինչև սեղանին եղջիւրներուն մօտերը ։

պ Ել. ԺԵ. 2 ։ Ես. ԻԵ. 1 ։

28 Դուն ես իմ Աստուածս , ու քեզի գոհութիւն պիտի մատուցանեմ . պով իմ Աստուածս՝ քեզ պիտի բարձրացընեմ ։

ջ Հմր 1 ։

29 ջԳոհացէք Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

ՍԱՂՄ. ՃԺԹ

1—176 Զանազան աղօթքներ , գովաբանութիւններ , ու հնազանդութեան խոստմունքներ ։

ԱԼԵՓ

ա Սաղ. ՃԻԸ. 1 ։

1 Երանի ճամբով ամբիծներուն՝ աոր Տէրոջը օրէնքին մէջ կը քալեն ։

2 Երանի անոնց՝ որ անոր վկայութիւնները կը պահեն , բոր բոլոր սրտով զինքը կը խնդրեն ,

բ Ա Յով. Գ. 9 ։ Ե. 18 ։

3 Եւ բանօրէնութիւն չեն ըներ , հապա անոր ճամբաներուն մէջը կը քալեն ։

4 Դուն պատուիրեցիր որ շատ ըզգուշութեամբ քու հրամաններդ պահենք ։

5 Երանի թէ իմ ճամբաներս յաջողին , որ քու կանոններդ պահեմ ,

6 Ես ան առենը պիտի չամչնամ, երբոր քու բոլոր պատուիրանքներուդ զգուշութիւն ընեմ։
7 Պիտի գովեմ քեզ ուղիղ սրտով, երբոր քու արդար դատաստաններդ սորվիմ։
8 Քու կանոններդ պիտի պահեմ. ինս բոլորովին մի՛ թողուր։

ՊԷ

9 Երիտասարդը ինչով մաքրէ իր ճամբան. քու խօսքիդ համեմատ անոր զգուշութիւն ընելով։
10 Իմ բոլոր սրտովս փնդրեցի քեզ, մի՛ թողուր զիս որ Էքու պատուիրանքներէդ մոլորիմ։
11 Ես իմ սրտիս մէջը պահեցի քու խօսքերդ, որ չմեղանչեմ քեզի դէմ։
12 Օրհնեալ ես դուն՝ ով Տէր, Էսորվեցուր ինծի քու կանոններդ։
13 Իմ շրթունքներովս ես պատմեցի քու բերնիդ բոլոր դատաստաննե-րը։
14 Քու վկայութիւններուդ ճամբովը ուրախացայ, որպէս թէ ամէն կերպ հարստութիւնով։
15 Ես քու հրամաններուդ վրայով պիտի մտածեմ, և քու ճամբաներդ պիտի դիտեմ։
16 Ես քու կանոններովդ պիտի ուրախանամ, ոչ քու խօսքդ պիտի չմոռնամ։

ԿԻՄԷԼ

17 Էրարութիւն ըրէ քու ծառայիդ, որ ապրիմ ու քու խօսքդ պահեմ։
18 Բայց իմ աչքերս, որ քու օրէնքէդ հրաշքներ տեսնեմ։
19 Ես պանդուխտ եմ ես երկրի վրայ. մի՛ ծածկեր ինծմէ քու պատուիրանքներդ։
20 Էիմ անձս կը նեղուի ամէն ժամանակ քու դատաստաններուդ ցանկանալէն։
21 Դուն սաստեցիր անիծած ամբարտաւանները, որ քու պատուիրանքներէդ մոլորողները։
22 Էնախատինքը ու անարգանքը վերցուր ինծմէ, ինչու որ քու վկայութիւններդ պահեցի։
23 Իշխաններ ալ կը նստէին ու ինծի դէմ կը խօսէին, բայց քու ծառադ հրու կանոններուդ վրայով կը մտածէր։
24 Ես քու վկայութիւններդ ալ իմ ուրախութիւնս ու իմ խորհրդա-կաններս են։

ՏԱԼԷԹ

25 Էիմ անձս հողին կը փակչի. կենդանացուր զիս քու խօսքիդ համեմատ։
26 Իմ ճամբաներս պատմեցի, ու դուն ինծի պատասխան տուիր. սորվեցուր ինծի քու կանոններդ։
27 Քու հրամաններուդ ճամբան ինծի իմացուր, և քու սքանչելիքներուդ վրայով պիտի *մտածեմ։
28 Իմ անձս տրտմութենէն կը հալի. հաստատէ զիս քու խօսքիդ համեմատ։
29 Սուտութեան ճամբան հեռացուր ինծմէ, ու քու օրէնքդ շնորհէ ինծի։
30 Ճշմարտութեան ճամբան ընտրեցի, և քու դատաստաններդ իմ առջեւս դրի։
31 Քու վկայութիւններուդ յարեցայ, ով Տէր՝ իս մի՛ ամչցներ։
32 Քու պատուիրանքներուդ ճամբան մէջ պիտի վազեմ, ինչու որ դուն իմ սիրտս պիտի լայնցընես։

Հ Է

33 Ով Տէր՝ Էսորվեցուր ինծի քու կանոններուդ ճամբան. ու մինչև վերջը պիտի պահեմ անիկայ։
34 Էիմաստուն ըրէ զիս, որ քու օրէնքդ պահեմ, ու բոլորը սրտով անիկայ՝ի գործ դնեմ։
35 Առաջնորդէ ինծի քու պատուիրանքներուդ շաւիղին մէջ, ինչու որ անոր հաւնեցայ։
36 Իմ սիրտս քու վկայութիւններուդ յօժարեցուր, ու չէ թէ դահեկանի։
37 Եւ՛ դարձուր իմ աչքերս, որ ունայն բան չտեսնեն. և զիս քու ճամբուդ մէջ կենդանացուր։
38 Հաստատէ քու խօսքդ քեզմէ վախցող ծառայիդ վրայ։
39 Եւ՛ դարձուր ինծմէ իմ նախատինքս, ուսկից որ կը վախնամ, ինչու որ քու դատաստաններդ բարի են։
40 Ահա ցանկացայ քու հրամաններուդ. քու արդարութենդ մէջ կենդանացուր զիս։

ՎԱՎ

41 Ով Տէր՝ Էթող իմ վրաս գայ քու ողորմութիւնդ, և քու փրկութիւնդ քու խօսքիդ համեմատ։
42 Ու ես խօսքով պատասխան պիտի տամ իս նախատողին, վասն զի քու խօսքիդ յուսացած եմ։
43 Եւ ճշմարտութեան խօսքը բնաւ մի՛ հեռացներ իմ բերնէս, ինչու որ քու դատաստաններուդ յուսացած եմ։
44 Ու քու օրէնքդ միշտ պիտի պահեմ յաւիտեանս յաւիտենից.
45 Եւ լայնարձակ տեղ մէջ պիտի քալեմ, քանզի քու հրամաններդ խնդրեցի։

† Ծոր. իբ. 26, ա Ցօհ. բ. 28։
Բ Մն. ժե. 15։
Է Հռ 21, 118։
Ղ Սաղ. լե. 31, Ղե. բ. 19, 51։
Է Հռ 26, 33, 64, 68, 108, 124, 135, Սաղ. իե. 4։
Ը Սաղ. լդ. 11։
Ի Սաղ. ա. 2, Հռ 23, 48, 78։
Լ Սաղ. ա. 2, Հռ 47, 70, 77։
Խ Սաղ. ճժգ. 7։
Ծ Ծն. խէ. 9, ա Մն. իթ. 15, Սաղ. լթ. 12, բ Կոր. և. 6, Ներ. ժա. 13։
Կ Սաղ. խր. 1, 2, կդ. 1, Ժ. 2, Հռ 40, 131։
Հ Հռ 10, 110, 118։
Ձ Սաղ. լթ. 8։
Ղ Հռ 15։
Ճ Հռ 77, 92։
Մ Սաղ. խգ. 25։
Յ Հռ 40, Սաղ. ճխգ. 11։

* Հռ 12, Սաղ. իե. 4, իէ. 11, Ժզ. 11։
* Կ՛ես. խա. սիմ. Սաղ. ճխե. 5, 6։
Սաղ. ճէ. 26։
Ն Թագ. գ. 29, Ե. կ. 5, Ր Կոր. է. 11։
Շ Հռ 12։
Ո Հռ 112, Մատ. ժ. 22, Ցայտ. բ. 26։
Չ Հռ 73, Առակ. բ. 6, Ցակ. ա. 5։
Պ Եզեկ. լգ. 31, Մար. է. 21, 22, Ղու. ժբ. 15, ա Տիմ. գ. 10, Երե. ժգ. 5։
Ջ Ես. լգ. 15, Առակ. իգ. 5։
Ռ Հռ 40։
Ս Երես. իգ. 25։
Վ Հռ 20։
Տ Հռ 25, 37, 88, 107, 149, 156, 159։
Ր Սաղ. ճգ. 4, Հռ 77։

Սաղ. ճլ. 1 ։ Մատ. ժ. 18, 19 ։ Գործ. իզ. 1, 2 ։
46 Ու քու վկայութիւններդ թագաւորներուն առջին պիտի խօսիմ, և պիտի չամչնամ ։
Հմր 16 ։
47 Ու պիտի ուրախանամ քու պատուիրանքներովդ, որոնք սիրեցի ։
48 Եւ ձեռքերս դէպ 'ի քու պատուիրանքներուդ պիտի վերցընեմ, որոնք սիրեցի, ու քու կանոններուդ վրայով պիտի մտածեմ ։
Հմր 15 ։

ԶԱՅԻՆ

49 Յիշէ քու ծառայիդ եղած խօսքը, որուն վրայ ինծի յուսալ տուիր ։
Հմր 74, 81, 147 ։
50 Իմ նեղութեանս մէջ մխիթարութիւնս աս է, վասն զի քու խօսքդ զիս կենդանացուց ։
Հռովմ. ժե. 4 ։
51 Ամբարտաւանները խիստ շատ ծաղր ըրին զիս, բայց ես քու օրէնքէդ չխոտորեցայ ։
Երեմ. ի. 7 ։
52 Ո՛վ Տէր՝ քու առջի դատաստաններդ յիշեցի, ու մխիթարուեցայ ։
Յոբ. իգ. 11 ։ Սաղ. իգ. 18 ։ Հմր 157 ։
53 Սոսկումը իս բռնեց ան ամբարիշտներուն համար, որ քու օրէնքդ կը թողուն ։
Եզր. թ. 3 ։
54 Քու կանոններդ ինծի երգեր եղան իմ պանդխտութեանս տանը մէջ ։
55 Ո՛վ Տէր՝ գիշերը քու անունդ յիշեցի, ու քու օրէնքդ պահեցի ։
Սաղ. կզ. 6 ։
56 Աս եղաւ ինծի, ինչու որ քու հրամաններդ կը պահեմ ։

ԽԵԹ

57 Դուն իմ բաժինս ես՝ ո՛վ Տէր. ըսի որ քու խօսքերդ պահեմ ։
Սաղ. ժզ. 5 ։ Երեմ. ժ. 16 ։ Ողբ. գ. 24 ։
58 Բոլոր սրտով քու երեսդ խընդրեցի. ողորմէ՛ ինծի քու խօսքիդ համեմատ ։
Հմր 41 ։
59 Իմ ճամբաներուս վրայով մտածեցի, և իմ ոտքերս քու վկայութիւններուդ դարձուցի ։
Ղու. ժե. 17, 18 ։
60 Քու պատուիրանքներդ պահելու արտորացի ու չուշացայ ։
61 Ամբարիշտներուն * խումբերը իս պատեցին, բայց ես քու օրէնքդ չմոռցայ ։
* Կամ՝ լարերը
62 Կէս գիշերին կ'ելլեմ քեզի գոհութիւն մատուցանելու քու արդար դատաստաններուդ համար ։
Գործ. ժզ. 25 ։
63 Ես ընկեր եղայ ան ամենուն որ քեզմէ կը վախնան, ու քու հրամաններդ կը պահեն ։
64 Ո՛վ Տէր՝ երկիրը լեցուն է քու ողորմութեամբդ, սորվեցուր ինծի քու կանոններդ ։
Սաղ. լգ. 5 ։ Հմր 12, 26 ։

ՏԵԹ

65 Բարութիւն ըրիր քու ծառայիդ՝ ո՛վ Տէր, քու խօսքիդ համեմատ ։
66 Բարի իմաստութիւն ու գիտութիւն սորվեցուր ինծի, ինչու որ քու պատուիրանքներուդ հաւատացի ։
67 Քանի որ վշտացած չէի, կը սըխալէի. բայց հիմա քու խօսքդ կը պահեմ ։
Հմր 71 ։ Երեմ. լա. 18, 19 ։ Եբր. ժբ. 11 ։
68 Բարի ես դուն ու բարերար. սորվեցուր ինծի քու կանոններդ ։
Սաղ. ճզ. 1 ։ ճէ. 1 ։ Մատ. ժթ. 19 ։
69 Ամբարտաւանները ստութիւն հնարեցին ինծի դէմ, բայց ես բոլոր սրտով քու հրամաններդ պիտի պահեմ ։
Հմր 12, 26 ։ Յոբ. ժգ. 4 ։ Սաղ. ճթ. 2 ։
70 Անոնց սիրտը ճարպի պէս պարարտացաւ, բայց ես քու օրէնքովդ ուրախացայ ։
Սաղ. ժէ. 10 ։ Ես. զ. 10 ։ Իր. 27 ։
71 Աղէկ եղաւ ինծի որ վշտացայ, որպէս զի քու կանոններդ սորվիմ ։
Հմր 35 ։ Հմր 67 ։ Եբր. ժբ. 10, 11 ։
72 Ինծի հազարաւոր ոսկիէ ու արծաթէ աւելի աղէկ է քու բերնիդ օրէնքը ։
Հմր 127 ։ Սաղ. ժթ. 10 ։ Առակ. ը. 10, 11, 19 ։

ՅՕՏ

73 Զիս քու ձեռքերդ ըրին ու ըստեղծեցին. իմաստուն ըրէ զիս, որ քու պատուիրանքներդ սորվիմ ։
Յոբ. ժ. 8 ։ Սաղ. ճ. 3 ։ ճլ. 8 ։ ճլթ. 14 ։
74 Քեզմէ վախցողները իս պիտի տեսնեն և ուրախանան, ինչու որ քու խօսքիդ յուսացայ ։
Հմր 34 ։ 144 ։ Սաղ. լը. 2 ։
75 Գիտեմ, ո՛վ Տէր, որ քու դատաստաններդ արդարութիւնով են. ու իրաւունքով զիս վշտացուցիր ։
Հմր 49 ։ 147 ։ Եբր. ժբ. 10 ։
76 Հիմա թող քու ողորմութիւնդ ինծի մխիթարութիւն ըլլայ, քու ծառայիդ տուած խօսքիդ համեմատ ։
77 Թող քու գթութիւններդ իմ վրաս գան որ ապրիմ, վասն զի քու օրէնքդ իմ ուրախութիւնս է ։
Հմր 41 ։ Հմր 24, 47, 174 ։
78 Ամբարտաւանները պիտի ամըչնան, ինչու որ առանց պատճառի անիրաւութիւն ըրին ինծի դէմ. բայց ես քու հրամաններուդ վրայ պիտի մտածեմ ։
Սաղ. իե. 3 ։ Հմր 86 ։ Հմր 23 ։
79 Թող ինծի դառնան քեզմէ վախցողները և քու վկայութիւններդ ճանչցողները ։
80 Թող իմ սիրտս կատարեալ ըլլայ քու կանոններուդ մէջը, անանկ որ չամչնամ ։

ՔԱՓ

81 Իմ անձս քու փրկութեանդ կը կարօտի, ես քու խօսքիդ կը յուսամ ։
Սաղ. կգ. 26 ։ Աղ. 2 ։ Եբր. կը մաշի ։
82 Իմ աչքերս քու խօսքիդ համար կը նուաղին, ըսելով թէ Ե՞րբ պիտի մխիթարես զիս ։
Հմր 74 ։ 114 ։ Հմր 123 ։ Սաղ. կթ. 3 ։
83 Ինչու որ ես ծուխի մէջ դրուած տիկի պէս եղայ, բայց քու կանոններդ չմոռցայ ։
Յոբ. լ. 30 ։
84 Ո՞րչափ են քու ծառայիդ օրերը. իս հալածողներուն ե՞րբ դատաստան պիտի ընես ։
Սաղ. լթ. 4 ։ Յայտ. զ. 10 ։

85 †Ամբարտաւանները փոսեր փո-
† Սաղ. լե. 7, Առակ. ժզ. 27,
րեցին ինձի համար, որ քու օրէնքիդ պէս չեն։
86 Քու բոլոր պատուիրանքներդ
† Սաղ. լե. 19, լը. 19,
ճշմարիտ են. †զուր տեղը *զիս կը
* Հեր 78,
հալածեն, օգնէ՛ ինձի։
87 Քիչ մնաց որ զիս կորսընցընէին
երկրին մէջ, բայց ես քու հրա-
† Հեր 40,
մաններդ չթողուցի։
88 †Քու ողորմութեանդ համեմատ
կենդանացուր զիս, և քու բերնիդ
վկայութիւնը պիտի պահեմ։

ԼԱՄԷՑ

89 Ո՛վ Տէր՝ քու խօսքդ յաւի-
– Սաղ. ՃԹ. 2, Մատ. իդ. 34, 35, ա Պետ. ա. 25,
տեան հաստատ է երկինքի մէջ։
90 Քու հաւատարմութիւնդ ազգէ
մինչև ազգ կը մնայ. դուն հաս-
տատեցիր երկիրը ու կը կենայ։
91 †Քու հրամաններուդ պէս կը
† Երեմ. լէ. 25,
կենան մինչև այս օր, ինչու որ բո-
լորը քու ծառաներդ են։
92 †Թէ որ †քու օրէնքդ իմ ուրա-
† Հեր 24,
խութիւնս չըլլար, ան ատենը կոր-
սուած պիտի ըլլայի իմ տրտմու-
թեանս մէջ։
93 Յաւիտեան պիտի չմոռնամ քու
հրամաններդ, քանզի անոնցմով
կենդանացուցիր զիս։
94 Ես քուկդ եմ, փրկէ՛ զիս. ին-
չու որ քու հրամաններդ փնտռեցի։
95 Ամբարիշտները ինձի սպասե-
ցին, որ իս կորսընցընեն. բայց ես
քու վկայութիւններդ միտքս պիտի
բերեմ։
96 †Ամէն կատարելութեան վերջը
† Մատ. է. 18, իդ. 35,
տեսայ. քու պատուիրանքդ շատ
ընդարձակ է։

Մ Է Մ

97 Որչափ կը սիրեմ քու օրէնքդ.
† Սաղ. ա. 2,
†ան է ամէն օր իմ մտածու-
թիւնս։
98 Քու պատուիրաններովդ զիս
Ղիմ թշնամիներէս իմաստուն ըրիր.
քանզի անոնք միշտ իմ քովս են։
99 Իմ բոլոր ուսուցիչներէս աւելի
հանճարեղ եղայ, †ինչու որ քու
† Տիմ. գ. 15,
վկայութիւններդ իմ մտածու-
թիւնս են,
100 †Ծերերէն աւելի իմաստուն ե-
† Ծար. լը. 7, 8, 9,
ղայ, վասն զի քու հրամաններդ
պահեցի։
101 †Ամէն գէշ ճամբայէն իմ ոտ-
† Առակ. ա. 15,
քերս ետ քաշեցի, որ քու խօսքդ
պահեմ։
102 Քու դատաստաններէդ չխոտո-
րեցայ, ինչու որ դուն սորվեցու-
ցիր ինձի։
103 †Որչափ քաղցր է քու խօսքդ
† Սաղ. ԺԹ. 10, Առակ. ը. 11,
իմ քմացս. մեղրէն աւելի †անոյշ
† Եզեկ. գ. 3,
է իմ բերնիս։
104 Քու հրամաններովդ իմաստուն
եղայ, անոր համար †ատելի
† Հեր 128,
ամէն ճամբանատեցի։

Ն Ո Ւ Ն

105 Լքու խօսքդ իմ ոտքերուս
Լ Առակ. գ. 23,
ճրագ է, ու իմ շաւիղներուս
լոյս։
106 †Երդում ըրի, ու պիտի կա-
† Նէեմ. ժ. 29,
տարեմ, որ քու արդար դատաս-
տաններդ պահեմ։
107 Շատ նեղացայ. ովՏէր՝ †կեն-
† Հեր 88,
դանացուր զիս քու խօսքիդ համե-
մատ։
108 Հիմա Իմ բերնիս կամաւոր
Ի Ովս. ժգ. 2, Եբր. ժգ. 15,
զոհերը ընդունէ՛ ովՏէր, ու †քու
† Հեր 12, 26,
դատաստաններդ սորվեցուր ինձի։
109 Յիմ հոգիս ամէն ժամանակ ա-
Յ Ցար. ժգ. 14,
փիս մէջն է, բայց քու օրէնքդ
չեմ մոռնար։
110 Նամբարիշտները որոգայթ լա-
Ն Սաղ. ՃԽ. 5, ՃԽԱ. 9,
բեցին ինձի համար, բայց ես
† Հեր 10, 21,
†քու հրամաններէդ չմոլորեցայ։
111 Ֆքու վկայութիւններդ յաւի-
Ֆ Ր Օր. լԷ. 4,
տեան ինձի ժառանգութիւն ա-
ռի, ինչու որ Ֆանոնք իմ սրտիս
Ֆ Հեր 77, 92, 174,
ցնծութիւնն են։
112 Խոնարհեցուցի իմ սիրտս, որ
քու կանոններդ կատարեմ յաւի-
տեան †մինչև վերջը։
† Հեր 33,

Ս Ա Մ Է Խ

113 Երկմիտ Ֆբդէլլները ատեցի,
բայց քու օրէնքդ սիրեցի։
114 Նիմ ապաւէնս ու վահանս
Ն Սաղ. լը. 7, ղա. 1, – Հեր 81,
դուն ես, *քու խօսքիդ յուսա-
ցայ։
115 Նեՙտ քաշուեցեք ինձմէ՝ ով
Ն Սաղ. գ. 8, ՃԼԹ. 19, Մատ. է. 23,
չարագործներ, ինչու որ ես իմ
Աստուծոյս պատուիրանքները պի-
տի պահեմ։
116 Պահպանէ՛ զիս քու խօսքիդ
համեմատ, որ ապրիմ. և զիս
Ղ Սաղ. իե. 2, Հաբ. ա. 5, թ. 33, Ժ. 11,
Ղիմ յոյսէս մի՛ ամչցըներ։
117 Զօրացուր զիս որ ապրիմ, ու
միշտ քու կանոններուդ ուշադ-
րութիւն ընեմ։
118 Ընարդեցիր ան ամէնը որ Ն քու
Ն Հեր 21,
կանոններէդ խոտորեցան, քանզի
անոնց նենգութիւնը սուտ է։
119 Դուն *Ֆրոնդներո* *կղկղանք
– Եզեկ. իբ. 18, * Կ՚ըսէ՝ կղկղանքի պէս մերժեցիր
կը համարիս՝ երկրի բոլոր ամբա-
րիշտները. անոր համար ես քու
– Ամր. է. 16,
վկայութիւններդ կը սիրեմ։
120 †Իմ մարմինս քու ահէդ դո-
† Եզեկ. իբ. 18,
ղաց, ու ես քու դատաստաննե-
րէդ վախցայ։

Ց Ե Ւ Ն

121 Իրաւունք ու արդարութիւն
ըրի. զիս իմ նեղիչներուս մի՛
մատներ։
122 Էքու ծառայիդ բարութեան Է Եբր. է. 22,
համար երաշխաւոր եղիր, որ ամ-

բարտաւանները չհարուստահարին զիս ։

123 Թ Իմ աչքերս նուաղեցան քու փրկութեանդ համար ու քու արդարութեանդ խօսքին համար ։

124 Ընէ՛ քու ծառային քու ողորմութեանդ համեմատ , և զքու կանոններդ սորվեցուր ինծի ։

125 Յ Ես քու ծառադ եմ , իմաստուն ըրէ զիս , որ քու վկայութիւններդ ճանչնամ ։

126 Ցերեկը բան տեսնելու ժամանակն է . ԺԱ՛ր քու օրէնքդ խափանեցին ։

127 Ք Անոր համար քու պատուիրանքներդ ոսկիէն ու ազնիւ ոսկիէն աւելի սիրեցի ։

128 Ուստի ամէն բանի վրայով զամէնքդ ուղիղ կը համարիմ , և ատելութեան ամէն ճամբան կ՚ատեմ ։

Փ Ի

129 Քու վկայութիւններդ զարմանալի են , անոր համար իմ անձս անոնք կը պահէ ։

130 Քու խօսքերուդ յայտնութիւը լոյս կու տայ , և միամիտները իմաստուն կ՚ընէ ։

131 Իմ բերանս բացի ու հևացի , վասն զի ձքու պատուիրանքներուդ ցանկացայ ։

132 Ֆ Ինծի նայէ ու ողորմէ՛ ինծի , ինչպէս որ սովորաբար կ՚ընես քու անունդ սիրողներուն ։

133 Բ Իմ դնացքներս հաստատէ քու խօսքիդ մէջ , ու ոչ մէն անօրէնութիւն մը չտիրէ ինծի ։

134 Թ Փրկէ զիս մարդոց բռնութենէն , և քու հրամաններդ պիտի պահեմ ։

135 Ի Երեսդ փայլեցուր քու ծառայիդ վրայ , ու ուսորվեցուր ինծի քու կանոններդ ։

136 Ի Քուրերու առուներ կ՚իջնեն իմ աչքերէս , ինչու որ չեն պահեր քու օրէնքդ չպահեցին ։

Ց Ա Ց Ի

137 Ը Արդար ես դուն՝ ով Տէր , և քու դատաստաններդ ուղիղ են ։

138 Ժ Քու պատուիրած վկայութիւններդ արդար ու խիստ ճշմարիտ են ։

139 Ի Իմ նախանձս իս մաշեց , ինչու որ իմ թշնամիներս քու խօսքերդ մոռցան ։

140 Ի Քու խօսքդ խիստ մաքուր է , անոր համար քու ծառադ անիկայ կը սիրէ ։

141 Ես ցած ու անարդուած եմ , բայց քու հրամաններդ չմոռցայ ։

142 Քու արդարութիւնդ յաւիտենական արդարութիւն է , ու քու օրէնքդ Ճշմարտութիւն է ։

143 Նեղութիւնը ու ցաւը իս զբտան , բայց քու պատուիրանքներդ Իմ ուրախութիւնս են ։

144 Քու վկայութիւններուդ արդարութիւնը յաւիտեան է . իմաստուն ըրէ զիս , ու պիտի ապրիմ ։

Գ Օ Փ

145 Բոլոր սրտով աղաղակեցի , ով Տէր՝ պատասխան տուր ինծի , և քու կանոններդ պիտի պահեմ ։

146 Քեզի աղաղակեցի , փրկէ զիս , և քու վկայութիւններդ պիտի պահեմ ։

147 Կանուխ ելայ արշալուսին ու աղաղակեցի . քու խօսքիդ յուսացայ ։

148 Գ Իշեր-ցերեկ պահերէն առաջ բացուեցան իմ աչքերս քու խօսքերուդ վրայ մտածելու համար ։

149 Իմ ձայնս լսէ՛ քու ողորմութեանդ համեմատ . ով Տէր՝ քու դատաստաններուդ համեմատ կենդանացուր զիս ։

150 Անօրէնութեան հետևողները մօտեցան . անոնք քու օրէնքէդ հեռացան ։

151 Ո՛վ Տէր՝ դուն մօտ ես , ու քու բոլոր պատուիրանքներդ ճշմարտութիւն են ։

152 Առաջուց իմացած եմ քու վկայութիւններէդ , որ անոնք յաւիտեան հաստատեցիր ։

Ր Ե Շ

153 Ն Ցէս իմ խղճութիւնս ու խլափրկէ , ինչու որ քու օրէնքդ չմոռցայ ։

154 Ե Իմ իրաւունքս պաշտպանէ՛ ու փրկէ զիս . քու խօսքիդ համեմատ կենդանացուր զիս ։

155 Ն Փրկութիւնը հեռու է ամբարիշտներէն , վասն զի քու կանոններդ չխնդրեցին ։

156 Ո՛վ Տէր՝ քու գթութիւններդ շատ են . քու դատաստաններուդ համեմատ կենդանացուր զիս ։

157 Շատ են իմ հալածիչներս ու թշնամիներս , բայց ես քու վկայութիւններէդ չխոտորեցայ ։

158 Անօրէնները տեսայ ու զզուեցայ , ինչու որ անոնք քու խօսքդ չէին պահեր ։

159 Նայէ՛ որ քու հրամաններդ կը սիրեմ . ով Տէր՝ քու ողորմութեանդ համեմատ կենդանացուր զիս ։

160 Քու խօսքիդ *սկիզբը ճշմարտութիւն է , ու քու բոլոր արդար դատաստաններդ յաւիտեան են ։

Ա Հմր 81 , 82 ։
Բ Հմր 12 ։
Գ Սաղ . ԿԺԹ . 16 ։
Դ Հմր 72 ։ Սաղ . ԺԹ . 10 ։ Առակ . Ը . 11 ։
Ե Հմր 104 ։
Զ Սաղ . ԺԹ . 7 ։ Առակ . Ա . 4 ։
Է Հմր 20 ։
Ը Սաղ . ՃՂ . 4 ։ Բ Թես . Ա . 6 , 7 ։
Թ Սաղ . ԺԵ . 5 ։
Ժ Սաղ . ԺԹ . 13 ։ Հով . Ղ . 12 ։
ԺԱ Ղև . Ա . 74 ։
ԺԲ Սաղ . Գ . 6 ։ Ղ Հմր 12 , 26 ։
ԺԳ Եբռ . Թ . 1 ։ ԺԳ . 17 ։ Տես Եզեկ . Թ . 4 ։
ԺԴ Եզր . Թ . 15 ։ Նէեմ . Թ . 33 ։ Եբռ . ԺԲ . 1 ։ Դան . Թ . 7 ։
ԺԵ Սաղ . ԺԹ . 7 , 8 , 9 ։
ԺԶ Սաղ . ԿԹ . 9 ։ Ցօհ . Բ . 17 ։
ԺԷ Սաղ . ԺԲ . 6 ։ ԺԲ . 30 ։ ԺԹ . 8 ։ Առակ . Լ . 5 ։
ԺԸ Սաղ . ԺԹ . 1 , 2 ։
ԺԹ Սաղ . ԿԹ . 1 ։ Մաղ . Դ . 1 ։ Ա Պետ . Ա . 25 ։
Ի Սաղ . ԺԹ . 3 ։ ԺԲ . 13 ։ Ա Պ . 6 ։
Ի Ա Հմր 74 ։
Ի Ա Սաղ . կգ . 1 , 6 ։
Ի Ա Հմր 40 ։ 154 ։
Ի Բ Սաղ . ՃԱԹ . 18 ։ Բ Հմր 142 ։
Ի Գ Ղև . Ի . 33 ։
Ի Դ Ողբ . Ե . 1 ։
Ի Ե Թագ . Ի . 16 ։ Սաղ . Լ . 1 ։ Մաթ . Ե . 9 ։ Հմր 40 ։
Ի Զ Ծած . Ե . 4 ։ Հմր 149 ։
Ի Է Սաղ . ԽԴ . 18 ։ Հմր 51 ։ Հմր 136 ։ Եզեկ . Թ . 4 ։
Ի Ը Հմր 88 ։
Ի Թ * Կ՚երևի թվանշանական թիւնը

ՇԻՆ

161 Իշխանները զուր տեղը իս հալածեցին, բայց իմ սիրտս քու խօսքէդ վախցաւ։

162 Ես կը ցնծամ քու խօսքերովդ շատ աւար գտնողի պէս։

163 Ստութիւնը ատեցի ու անարգեցի, բայց քու օրէնքդ սիրեցի։

164 Օրը եօթը անգամ կ'օրհնեմ քեզ քու արդար դատաստաններուդ համար։

165 Քու օրէնքդ սիրողներուն շատ խաղաղութիւն կայ, ու անոնց գայթակղութիւն չըլլար։

166 Ո՛վ Տէր, քու փրկութեանդ սպասեցի, և քու պատուիրանքներդ կատարեցի։

167 Իմ անձս քու վկայութիւններդ պահեց, ու ես անոնք շատ կը սիրեմ։

168 Քու հրամաններդ և քու վկայութիւններդ պահեցի, ինչու որ իմ բոլոր ճամբաներս քու առջեւդ են։

ԹԱՎ

169 Ո՛վ Տէր, թող իմ աղաղակս քու առջեւդ մօտենայ. քու խօսքիդ համեմատ իմաստութիւն բեր ինծի։

170 Թող իմ աղաչանքս քու առջեւդ ելլէ. քու խօսքիդ համեմատ փրկէ՛ զիս։

171 Իմ շրթունքներս օրհնութիւն պիտի բղխեն, վասն զի քու կանոններդ սորվեցուցիր ինծի։

172 Իմ լեզուս քու խօսքդ պիտի պատմէ, ինչու որ քու բոլոր պատուիրանքներդ արդար են։

173 Թող քու ձեռքդ ինծի օգնական ըլլայ, ինչու որ քու հրամաններդ ընտրեցի։

174 Ո՛վ Տէր, քու փրկութեանդ ցանկացայ, ու քու օրէնքդ իմ ուրախութիւնս է։

175 Թող իմ անձս ապրի ու քեզ օրհնէ՛, և քու դատաստաններդ օգնեն ինծի։

176 Կորսուած ոչխարի պէս մոլորեցայ. փնտռէ՛ քու ծառադ, ինչու որ քու պատուիրանքներդ չմոռցայ։

ՍԱՂՄ. ՃԻ

1 Դաւիթ աղօթք կ'ընէ նենգութեան դէմ. 5 Իրեն չարերուն հետ կենակցութիւն ընելու տխրութեան համար գանգատ կ'ընէ։

Աստիճաններուն երգը։

1 Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը աղաղակեցի, ու անիկայ ինծի պատասխան տուաւ։

2 Ո՛վ Տէր, փրկէ՛ իմ անձս սուտ շրթունքներէն ու նենգաւոր լեզուէն։

3 Ո՛վ նենգաւոր լեզու, քեզի ի՞նչ տրուի, և քեզի ի՞նչ աւելցուի։

4 Զօրաւոր մարդուն սուր նետերը ու գիհիին կայծերը։

5 Վա՜յ ինծի՝ որ Մոսոքի մէջ պանդուխտ եղայ, և Կեդարի վրաններուն քովերը բնակեցայ։

6 Շատ ժամանակ իմ անձս բնակեցաւ խաղաղութիւնը ատողներուն հետ։

7 Ես խաղաղասէր էի. բայց երբոր կը խօսէի, անոնք կռիւ կ'ընէին։

ՍԱՂՄ. ՃԻԱ

1—8 Բարեպաշտ մարդոց ապահովութիւնը՝ որոնք Աստուծոյ պաշտպանութեանը վրայ կը դնեն իրենց յոյսը։

Աստիճաններուն երգը։

1 Աչքերս դէպ ՚ի լեռները պիտի վերցընեմ, ուսկից որ իմ օգնութիւնս պիտի գայ։

2 Իմ օգնութիւնս Տէրոջմէն է, ան որ երկինքը ու երկիրը ստեղծեց։

3 Անիկայ քու ոտքդ չզօղացընէ, քու Պահապանդ չքնանայ։

4 Ահա Իսրայէլի Պահապանը պիտի չմրափէ ու պիտի չքնանայ։

5 Տէրը քու պահապանդ է. Տէրը քու աջ ձեռքիդ քովը քու հովանիդ է։

6 Ցորեկը արեգակը քեզ պիտի չզարնէ, ո՛չ ալ գիշերը լուսինը։

7 Տէրը քեզ ամէն չարէն պիտի պահպանէ, քու անձդ պիտի պահպանէ։

8 Տէրը քու ելլելդ ու մտնելդ պիտի պահպանէ, ասկէ ետեւ մինչեւ յաւիտեան։

ՍԱՂՄ. ՃԻԲ

1 Դաւիթ եկեղեցիին համար իր ունեցած ուրախութիւնը կը յայտնէ. 6 անոր խաղաղութեանը համար կ'աղօթէ։

Դաւիթի աստիճաններուն երգը։

1 Կ'ուրախանայի երբոր ինծի կ'ըսէին, Տէրոջը տունը երթանք։

2 Մեր ոտքերը քու դռներուդ մէջը կայնեցան, ո՛վ Երուսաղէմ։

3 Երուսաղէմ՝ միասնական քաղաքի մը պէս շինուած է, որ ինքնիրեն միաւորուած է.

4 Որ ցեղերը՝ Տէրոջը ցեղերը հոն կ'ելլեն՝ Իսրայէլին պատուիրածին դէմ, Տէրոջը անուանը գոհութիւն մատուցանելու համար։

5 Ինչու որ հոն դրուած են դատաստանի աթոռները, Դաւիթին տանը աթոռները։

6 Երուսաղեմի խաղաղութիւնը խնդրեցէք. թող յաջողին անոնք որ քեզ կը սիրեն։

7 Խաղաղութիւն թող ըլլայ քու

Margin references (left):
Հ ա Թագ. ի. 12. 15. Իդ. 18. Հմր 23.
Ե Եա. Լ. 17.
Ծն. Խթ. 18. Հմր 174.
Առակ. Ե. 21.
Հմր 144.
Եսա. Իդ. 22. Առակ. ա. 29. Ղուկ. Ժ. 42.
Հմր 166.
Հմր 16. 24. 47. 77. 111.
Եա. Ծդ. 6. Ղուկ. ԺԵ. 4. Եւ ա Պետ. Բ. 25.
Սաղ. ՃԺԵ. 5. Ցոփ. Բ. 2.

Margin references (right):
Կամ՝ Նենգաւոր լեզուն քեզի ի՞նչ կուտայ և քեզի ի՞նչ կ'աւելցունէ։
Ծն. Ժ. 2. Եզեկ. ԻԷ. 13.
Ծն. ԻԵ. 13. ա Թագ. ԻԵ. 1. Երեմ. ԽԹ. 28. 29.
Սաղ. ՃԻԴ. 8.
ա Թագ. Բ. 9. Առակ. Գ. 23. 26.
Սաղ. ՃԻԷ. 1. Եա. ԻԷ. 3.
Սաղ. ԺԶ. 8. ՃԹ. 31.
Եա. ԻԵ. 4.
Սաղ. ՂԱ. 5. Եա. ԽԹ. 10. Յայտ. Է. 16.
Սաղ. ԽԱ. 2. ՂԷ. 10. ՃԽԵ. 20.
Բ Օր. ԻԸ. 6. Առակ. Բ. 8. Գ. 6.
Եա. Բ. 3. Զաք. Ը. 21.
Տես Բ Թագ. Է. 9.
Ել. Իգ. 17. Բ Օր. ԺԶ. 16.
Ել. ԺԶ. 34.
Բ Օր. ԺԷ. 8. Բ Մն. ԺԹ. 8.
Սաղ. ԾԱ. 18.

պարիսպներուդ մէջը, ու յաջողութիւն՝ քու պալատներուդ մէջը ։
8 Իմ եղբայրներուս ու ընկերներուս համար հիմա պիտի ըսեմ, Խաղաղութիւն ըլլայ քու մէջդ ։
Ի Նեեմ. ը. 10. 9 Մեր Տէր Աստուծոյն տանը համար՝ Ի քեզի բարութիւն պիտի ուզեմ ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԳ

1 Բարեպաշտները իրենց վստահութիւնը Աստուծոյ վրայ կը դնեն, 3 ու կ'աղօթեն որ մարդոց նախատինքներէն ազատ մնան ։

Աստիճաններուն երգը ։

— Սաղ. ճիա. 1. ճխա. 8. 1 Քեզի — կը բարձրացընեմ իմ աչքերս, Ի ով երկինքի մէջ բնակող ։
Ի Սաղ. ը. 4. ժա. 4. ճժե. 3. 2 Ահա ինչպէս որ ծառաներուն աչքերը իրենց տիրոջը ձեռքին կը նային, — ինչպէս որ աղախինին աչքերը իր տիկնոջը ձեռքին, անանկ ալ մեր աչքերը Տէրոջը մեր Աստուծոյն դէպի նային, մինչեւ որ մեզի ողորմի ։
3 Ողորմէ՛ մեզի ո՛վ Տէր, ողորմէ՛ մեզի, ինչու որ խիստ լեցուեցանք անարգանքով ։
4 Խիստ լեցուած է մեր անձը գոռոզներուն նախատինքովը, — ամբարտաւաններուն անարգանքովը ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԴ

1—8 Եկեղեցին զԱստուած կ'օրհնէ հրաշալի ազատութեան մը համար ։

Դաւիթի աստիճաններուն երգը ։

— Սաղ. ճիթ. 1. 1 Թէ որ Տէրը մեր հետը չըլլար, — հիմա Իսրայէլ թող ըսէ՛,
2 Թէ որ Տէրը մեր հետը չըլլար, երբոր մարդիկ մեր վրայ ելան ․
Ի Սաղ. ծզ. 1. 2. ծե. 3. Առակ. ա. 12. 3 Ան ատենը Ի ողջ ողջ պիտի կլլէին մեզ, երբոր անոնց բարկութիւնը մեր վրայ բորբոքած էր ․
4 Ան ատենը ջուրերը մեզ պիտի ընկղմէին, հեղեղը մեր անձերուն վրայէն պիտի անցնէր ․
5 Ան ատենը հպարտացած ջուրերը մեր անձերուն վրայէն պիտի անցնէին ։
6 Օրհնեա՜լ ըլլայ Տէրը, որ մեզ անոնց ակռաներուն որս չտուաւ ։
‡ Սաղ. ղա. 3. Առակ. զ. 5. 7 Մեր անձը ‡ ձնճղուկի պէս որսորդներուն որոգայթէն ազատեցաւ ․ որոգայթը կոտրտեցաւ ու մենք ազատեցանք ։
† Սաղ. ճխա. 2. Ի Ծն. ա. 1. Սաղ. ճլդ. 3. 8 † Մեր օգնութիւնը Տէրոջը անունովն է, Ի ան որ երկինքն ու երկիրը ստեղծեց ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԵ

1 Իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դնողներուն ապահովութիւնը ։ 4 Բարեպաշտ մարդոց համար՝ ու չարերուն դէմ աղօթք ։

Աստիճաններուն երգը ։

1 Տէրոջը յուսացողները Սիոն լեռանը պէս են, որ չսասանիր, հապա յաւիտեան կը մնայ ։
2 Ինչպէս որ Երուսաղէմ լեռներով պատած է, անանկ ալ Տէրը իր ժողովուրդին չորս կողմն է, ասկէ ետեւ մինչեւ յաւիտեան ։
3 Ինչու որ — ամբարշտին գաւազանը արդարներուն վիճակին վրայ պիտի չմնայ, որ արդարները ձեռքերնին անօրէնութեան չերկընցընեն ։ — Առակ. իբ. 8. Եսա. ժդ. 5.
4 Ո՛վ Տէր՝ բարիք ըրէ բարիներուն ու սրտով ուղիղներուն ։
5 Սակայն անոնք որ իրենց Ի ծուռ ճամբաներուն մէջը կը մոլորին, Տէրը պիտի * կորսընցընէ անօրէնութիւն գործողներուն հետ ։ ‡ Խաղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ ։ Ի Առակ. ը. 15. * Եբր. տանի ‡ Սաղ. ծբ. 6. Գաղ. զ. 16.

ՍԱՂՄ · ՃԻԶ

1 Եկեղեցին իր անակնունելի դերեդարձութիւնը հրատարակելով՝ 4 աղօթք կ'ընէ, ու անոր բարի յաջողութեանը վրայ կը մարգարէանայ ։

Աստիճաններուն երգը ։

1 Երբոր Տէրը Սիոնին գերութիւնը դարձուց, — † երազ տեսնողներու՝՝ պէս եղանք ։ — Գոր. ժբ. 9. † Կամ՝ առաջնորդներու
2 Ան ժամանակը Ի մեր բերանը խնդութիւնով լեցուեցաւ, ու մեր լեզուն ցնծութիւնով ․ ան ժամանակը հեթանոսաց մէջ ըսին թէ Տէրը ասոնց համար մեծ բաներ ըրաւ ։ Ի Յոբ. ը. 21.
3 Տէրը մեզի համար մեծ բաներ ըրաւ, — մենք ուրախացանք ։
4 Ո՛վ Տէր՝ դարձուր մեր գերութիւնը հարաւին առուներուն պէս ։
5 ‡ Անոնք որ արցունքով կը ցանեն, ցնծութիւնով կը հնձեն ։ ‡ Տես Երեմ. լա. 9, 11.
6 Ան որ լալով կ'երթայ ցանելու սերմը տանելով, անշուշտ ցնծութեամբ ետ պիտի դառնայ իր ցորենի խուրձերը բերելով ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԷ

1 Աստուծոյ օրհնութեանը զօրութիւնը ։ 3 Բարի զաւակը անոր պարգեւն են ։

Սողոմոնի աստիճաններուն երգը ։

1 Թէ որ Տէրը չշինէ տունը, զուր տեղը կ'աշխատին անոր շինողները ․ — Թէ որ Տէրը չպահպանէ քաղաքը, զուր տեղը կը հսկեն պահապանները ։ — Սաղ. ճիա. 3, 4, 5.
2 Պարապ բան է ձեզի համար կանուխ ելլելը եւ ուշ հանգչիլը — Ի ցաւով հաց ուտելը ․ յիրաւի Անիկա իր սիրելիին քուն կու տայ ։ Ի Ծն. գ. 17, 19.
3 Ահա ‡ տղաքը Տէրոջը ժառանգութիւնն են ․ † որովայնի պտուղը անոր ‡ պարգեւն է ։ ‡ Ծն. լգ. 5. Իբ. 4. Յես. իդ. 3, 4. † Օր. իը. 4. ‡ Կամ՝ վարձքըն
4 Ինչպէս են նետերը զօրաւորին

ձեռքին մէջը , այնպէս են երիտասարդներուն տղաքը ։
5 Երանի՛ ան մարդուն՝ որ իր կապարճը անոնցմով լեցուց . երբոր դրանը մէջ թշնամեաց հետ խօսելու ըլլան , ի պիտի չամչնան ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԸ

1-6 Զանազան օրհնութիւններ՝ որոնք աստուածավախներուն կը տրուին ։

Աստիճաններուն երգը ։

1 Երանի՛ ան ամենուն որ Տէրոջմէն կը վախնան , ու՛ անոր ճամբաներուն մէջը կը քալեն ։
2 Վասն զի քու ձեռքիդ աշխատութիւնը պիտի ուտես . երանի՛ է քեզի , ու քեզի բարի պիտի ըլլայ ։
3 Քու կնիկդ պտղաբեր որթի մը պէս պիտի ըլլայ քու տանդ ներսի դիները , ու՛ քու որդիներդ ձիթենիի տունկերու պէս՝ քու սեղանիդ չորս կողմը ։
4 Ահա Տէրոջմէն վախցող մարդը ասանկ պիտի օրհնուի ։
5 Տէրը քեզ Սիօնէն օրհնէ , ու երուսաղէմին բարութիւնը տեսնես քու կեանցդ բոլոր օրերուն մէջը ։
6 Ու՛ Հրէ որդւոցդ որդիները տեսնես ։ Խաղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԹ

1 Աստուած գովելու յորդորանք մը՝ Իսրայէլը իր մեծ նեղութիւններէն փրկելուն համար ։ 5 Եկեղեցին աստղներուն վրայ գալու չարիքները ։

Աստիճաններուն երգը ։

1 Իմա՛ Իսրայէլ թող ըսէ՝ , Իմ մանկութենէս՝ ի վեր շատ անգամ իս նեղեցին .
2 Իմ մանկութենէս՝ ի վեր շատ անգամ իս նեղեցին , բայց ինձի չյաղթեցին ։
3 Հերկողները իմ կռնակիս վրայ հերկեցին , ու՛ իրենց ակօսները երկընցուցին ։
4 Տէրը արդար է . անիկայ ամբարիշտներուն չուանները կտրտեց ։
5 Սիօնը ատելներուն ամէնը պիտի ամչնան ուետ դառնան .
6 Ցանիքի վրայի խոտին պէս պիտի ըլլան , որ դեռ չերցուած կը չորնայ .
7 Որ ինձողը չկրնար անով իր ձեռքը լեցընել , ոչ ալ խուրձ կապողը իր գոգը .
8 Ու՛ անցնողները չեն ըսեր Թէ՝ Տէրոջը օրհնութիւնը ձեր վրայ ըլլայ . ու՛ ձեզ Տէրոջը անունովը կ՚օրհնենք ։

ՍԱՂՄ · ՃԼ

1 Աղաղակերգուն աղօթքի մէջ իր ունեցած յոյսը 5 և իր յուսոյն յարատեւութիւնը կը ցուցընէ · 7 կը յորդորէ Իսրայէլացիները որ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դնեն ։

Աստիճաններուն երգը ։

1 Տէ՛ր , ես որուն սիրտս չհպարտցաւ , և իմ աչքերս չբարձրացան . ու՛ ես մեծամեծ բաներու մէջ և ինծմէ բարձր բաներու մէջ չքալեցի ։
2 Ճիրաւի իմ անձս հանդարտեցուցի ու հանդստացուցի՝ իր մօրը կաթէն կտրուած տղու մը պէս . իմ անձս կաթէն կտրուած տղու մը պէս է ։
3 Իսրայէլ թող Տէրոջը յուսայ ասկէ ետև մինչև յաւիտեան ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԲ

1 Դաւիթ իր խոնարհութիւնը ցուցընելով՝ 3 կը յորդորէ Իսրայէլը որ Աստուծոյ յուսայ ։

Դաւիթի աստիճաններուն երգը ։

1 Վա՛յ Տէր՝ իմ սիրտս չգոռոզացաւ , և իմ աչքերս չբարձրացան . ու՛ ես մեծամեծ բաներու մէջ և ինծմէ բարձր բաներու մէջ չքալեցի ։
2 Ճիրաւի իմ անձս հանդարտեցուցի ու հանդստացուցի՝ իր մօրը կաթէն կտրուած տղու մը պէս . իմ անձս կաթէն կտրուած տղու մը պէս է ։
3 Իսրայէլ թող Տէրոջը յուսայ ասկէ ետև մինչև յաւիտեան ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԲ

1 Դաւիթ իր աղօթքին մէջ՝ տապանակին համար իր ունեցած հոգը կը յիշէ Աստուծոյ առջևը ։ 8 Իր աղօթքը տապանակը վերցուցած աատեն ։ 11 Աստուծոյ խոստումներուն յիշատակութիւնը ։

Աստիճաններուն երգը ։

1 Դաւիթին համար յիշէ՛ Տէր , անոր բոլոր նեղութիւնը .
2 Որ ան երդում ըրաւ Տէրոջը , և ուխտ դրաւ Յակոբին Զօրաւորին ,
3 Ըսելով Թէ իմ տանս բնակարանը չմտնեմ , ու իմ փռած անկողնիս վրայ չելլեմ ,
4 Թէ իմ աչքերուս քուն՝ և ար-

Ելս. Ցոր. ե. 4 ։ Առակ. իէ. 11 ։
Սաղ. ճժր. 1։ ճժե. 13 ։ ճժթ. 1 ։
Եսա. դ. 10։
Եզեկ. ժթ. 10 ։
Սաղ. ծր. 8։ ճխգ. 12։
Սաղ. ճկդ. 3 ։
Ընծ. ծ. 23։ Ցոր. խր. 16 ։
Սաղ. ճին. 5 ։
Սաղ. ճիդ. 1 ։
Ելս. Եզեկ. իգ. 3։ Ովս. ր. 15։ ժա. 1 ։
Սաղ. լէ. 2։
Հռութ. բ. 4 ։ Սաղ. ճժը. 26 ։
Սաղ. ճժ. 1 ։ Ես. ծ. 15 ։ Երեմ. իէ. 8 ։ 9 ։
Սաղ. իէ. 14 ։ լգ. 20 ։ խ. 1 ։ Եսա. ր. 17 ։ իգ. 8 ։ լ. 18 ։
Սաղ. ճժթ. 81 ։
Սաղ. կգ. 6 ։ ճժթ. 147 ։
Սաղ. ճլա. 3 ։
Սաղ. ձգ. 5 ։ 15 ։ Եսա. ծե. 7 ։
Սաղ. ճգ. 3 ։ 4 ։ Մատ. ա. 21 ։
Ովս. գ. 55 ։ Ցոլ. բ. 2 ։
Սաղ. ճխգ. 2։ Հռով. գ. 20 ։ 23 ։ 24 ։
Ել. լդ. 7 ։
Գործ. բ. 40 ։ Սաղ. բ. 11 ։ Երեմ. լգ. 8 ։ 9 ։
Սաղ. իէ. 14 ։ լգ. 20 ։ խ. 1 ։ Եսա. բ. 17 ։ իգ. 8 ։ լ. 18 ։
Սաղ. ճժթ. 81 ։
Սաղ. կգ. 6 ։ ճժթ. 147 ։
Սաղ. ճլա. 3 ։
Սաղ. ձգ. 5 ։ 15 ։ Եսա. ծե. 7 ։
Մատ. ժբ. 3 ։ ա Կոր. ժգ. 20 ։
Սաղ. ճլ. 7 ։
Առակ. գ. 4 ։

տեւանունքներուս նիրհում չըտամ,
5 Մինչև որ ա Տէրոջը համար տեղ մը գտնեմ, — Յակոբին Զօրաւորին համար բնակարան։
6 Ահա անոր վրայով լսեցինք բ Եփրաթայի մէջ, և գ զանիկայ գտանք դ անտառի դաշտերուն մէջը։
7 Մտնենք անոր բնակարանները, — ե երկրպագութիւն ընենք անոր պատուանդանին քովը։
8 զ Քու հանգստութեանդ տե՛ղը ելիր՝ ով Տէր, դուն ու է քու զօրութեանդ տապանակը։
9 Քահանաներդ ը թող արդարութիւն հագնին, և քու սուրբերդ ցնծան։
10 Քու Դաւիթ ծառայիդ համար անդին մի՛ դարձըներ քու օծեալիդ երեսը։
11 թ Տէրը երդում ըրաւ Դաւիթին ճշմարտութեամբ, — ետ չդառնար անկէ թէ ժ Քու որովայնիդ պտուղէն քու աթոռիդ վրայ պիտի նստեցընեմ։
12 Թէ որ քու որդիներդ պահեն իմ ուխտս ու վկայութիւններս որ անոնց պիտի սորվեցընեմ, — անոնց որդիներն ալ քու աթոռիդ վրայ պիտի նստին յաւիտեան։
13 ի Ինչու որ Տէրը Սիոնը ընտրեց, և լ զանիկայ իրեն բնակութեան համար ուզեց,
14 Ըսաւ. խ Աս է յաւիտեան իմ հանգիստս. հոս մէջը պիտի բնակիմ, ինչու որ ասիկայ ուզեցի։
15 ծ Անոր պաշարը առատաբար պիտի օրհնեմ, — անոր աղքատները հացով պիտի կշտացընեմ։
16 կ Եւ անոր քահանաներուն փրկութիւն պիտի հագցընեմ. Ու անոր սուրբերը ուրախութեամբ պիտի ցնծան։
17 հ Ան տեղը Դաւիթին եղջիւր պիտի բուսցընեմ, — ձ ճրագ պիտի պատրաստեմ իմ օծեալիս համար։
18 ղ Անոր թշնամիները ամօթ պիտի հագցընեմ, բայց անոր վրայ իր թագը պիտի ծաղկի։

ա Գործ. Է. 46.
բ Ա Թագ. ԺԷ. 12.
գ Ա Թագ. Է. 1.
դ Ա Մն. ԺԳ. 5.
ե Սաղ. Ե. 7, ՂԹ. 5.
զ Թուոց. Ժ. 35, Բ Մն. Զ. 41, 42.
է Սաղ. ՀԸ. 61.
ը Յոբ. ԻԹ. 14, Հմր 16, Եսա. ԿԱ. 10.
թ Սաղ. ՁԹ. 3, 4, 33, ՃԺ. 4.
ժ Բ Թագ. Է. 12, Գ Թագ. Ը. 25, Բ Մն. Զ. 16, Ղուկ. Ա. 69, Գործ. Բ. 30.
ի Սաղ. ԽԸ. 1, 2.
լ Սաղ. ԿԸ. 16.
խ Սաղ. ՃԽԵ. 14.
ծ Բ Մն. Զ. 41, Հմր 9, Սաղ. ՃԽԹ. 4.
կ Ովս. ԺԲ. 1.
հ Եզեկ. ԻԹ. 21, Ղուկ. Ա. 69.
ձ Տես Գ Թագ. ԺԱ. 36, ԺԵ. 4, Բ Մն. ԻԱ. 7.
ղ Սաղ. ԼԵ. 26, ՃԹ. 29.

ՍԱՂՄ. ՃԼԳ

1—3 Սուրբերուն միաբանութեանը օգուտը։

Դաւիթի աստիճաններուն երգը։

1 Ահա որչափ բարի ու որչափ վայելուչ է որ ա եղբայրները իրարու հետ միաբանութեամբ բնակին։
2 Ան բ ազնիւ իւղին պէս է, որ գլխուն վրայէն մօրուքին վրայ՝ Ահարոնին մօրուքին վրայ վազեց, — մինչև անոր զգեստներուն ծայրը իջաւ։
3 Սիոնի լեռներուն վրայ իջած գ Հերմոնին շաղին պէս է. ինչու որ Տէրը հոն հաստատեց օրհնութիւնը — կեանքը մինչև յաւիտեան։

ա Ծն. ԺԳ. 8, Եբր. ԺԳ. 1.
բ Ել. Լ. 25, 30.
գ Բ Օր. Դ. 48.

ՍԱՂՄ. ՃԼԴ

1—3 Աստուած օրհնելու յորդորանք մը։

Աստիճաններուն երգը։

1 Ահա օրհնեցէ՛ք Տէրը՝ ա ով Տէրոջը բոլոր ծառաները, բ որ Տէրոջը տունը կը կենաք գիշերները։
2 գ Սուրբ տեղը ձեռքերնիդ վերցուցէ՛ք, ու օրհնեցէ՛ք Տէրը։
3 դ Երկինքը ու երկիրը ստեղծող Տէրը ե թող օրհնէ՛ քեզ Սիոնէն։

ա Սաղ. ՃԼԵ. 1, 2.
բ Ա Մն. Թ. 33.
գ Ա Տիմ. Բ. 8.
դ Սաղ. ՃԻԴ. 8.
ե Սաղ. ՃԻԸ. 5, ՃԼԵ. 21.

ՍԱՂՄ. ՃԼԵ

1 Աստուած գովելու յորդորանք մը իր ողորմութեանը համար. 5 իր կարողութեանը համար. 8 իր դատաստաններուն համար. 15 Կուռքերուն ունայնութիւնը. 19 Աստուած օրհնելու յորդորանք մը։

1 Ալէլուիա։ Օրհնեցէ՛ք Տէրոջը անունը, ա օրհնեցէ՛ք՝ ով Տէրոջը ծառաները,
2 բ Որ Տէրոջը տունը կը կենաք, գ մեր Աստուծոյն տանը սրահներուն մէջ։
3 Օրհնեցէ՛ք Տէրը, ինչու որ դ Տէրը բարի է. սաղմոս ըսէ՛ք անոր անուանը, ե ինչու որ քաղցր է։
4 Վասն զի զ Տէրը իրեն համար ընտրեց Յակոբը, — Իսրայէլը իրեն սեպհական ժողովուրդ ըլլալու։
5 Վասն զի ես իմացայ, որ է Եհովան մեծ է, ու մեր Տէրը բոլոր աստուածներէն։
6 ը Տէրը ամէն ինչ որ ուզեց՝ ըրաւ, երկինքի ու երկրի մէջ, ծովերուն ու բոլոր անդունդներուն մէջ։
7 թ Երկրի ծայրերէն շոգիներ կը հանէ, ժ անձրևի համար փայլակներ կը շինէ, — հով կը հանէ իր ի շտեմարաններէն։
8 լ Անիկայ Եգիպտոսին առջինեկները զարկաւ մարդէ մինչև անասուն.
9 խ Նշաններ ու հրաշքներ ղրկեց քու մէջդ՝ ով Եգիպտոս, ծ Փարաւոնին ու անոր բոլոր ծառաներուն վրայ.
10 կ Շատ ազգեր զարկաւ, ու զօրեղ թագաւորներ սպաննեց,
11 Ամօրհացւոց Սեհոն թագաւորը, Բասանի Ովգ թագաւորը, և հ Քանանու բոլոր թագաւորութիւնները.
12 ձ Ու անոնց երկիրը ժառանգութիւն տուաւ, իր Իսրայէլ ժողովուրդին ժառանգութիւն։
13 Ո՛վ Տէր՝ ղ քու անունդ մինչև յաւիտեան կը մնայ. ով Տէր՝ քու յիշատակդ ազգէ մինչև ազգ։
14 ճ Ինչու որ Տէրը իր ժողովուրդը

ա Սաղ. ՃԺԳ. 1, ՃԼԴ. 1.
բ Ղուկ. Բ. 37.
գ Սաղ. ՂԲ. 13, ՂԶ. 8, ՃԺԶ. 19.
դ Սաղ. ՃԺԹ. 68.
ե Սաղ. ՃԽԷ. 1.
զ Ել. ԺԹ. 5, Բ Օր. Է. 6, 7, Ժ. 15.
է Սաղ. ՂԵ. 3, ՂԷ. 9.
ը Սաղ. ՃԺԵ. 3.
թ Երեմ. Ժ. 13, ԾԱ. 16.
ժ Յոբ. ԻԸ. 25, 26, ԼԸ. 25, Ձ, Զաք. Ժ. 1.
ի Յոբ. ԼԸ. 22.
լ Ել. ԺԲ. 12, 29, Սաղ. ՀԸ. 51, ՃԼԶ. 10.
խ Ել. Է, Ը, Թ, Ժ, ԺԴ.
ծ Սաղ. ՃԼԶ. 15.
կ Թուոց. ԻԱ. 24, 25, 26, 34, 35, Սաղ. ՃԼԶ. 17, Ձ.
հ Յես. ԺԲ. 7.
ձ Սաղ. ՀԸ. 55, ՃԼԶ. 21, 22.
ղ Ել. Գ. 15, Սաղ. ՃԲ. 12.
ճ Բ Օր. ԼԲ. 36.

կը դատէ , և իր ծառաներուն կ'ողորմի ։

15 ՛Հեթանոսաց կուռքերը արծաթ ու ոսկի են , մարդու ձեռքի գործքեր են ։

16 Բերան ունին՝ բայց չեն խօսիր · աչքեր ունին՝ բայց չեն տեսներ ։

17 Ականջներ ունին՝ բայց չեն լսեր , ու շունչ չկայ անոնց բերնին մէջ ։

18 Անոնց նման կ'ըլլան անոնք շինողները — բոլոր անոնց յուսացողները ։

19 ՛Ով Իսրայէլի տունը՝ օրհնեցէք Տէրը · ով Ահարոնի տունը՝ օրհնեցէք Տէրը ·

20 Ով Ղեւիի տունը՝ օրհնեցէք Տէրը · ով Տէրոջմէն վախցողներ՝ օրհնեցէք Տէրը ։

21 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը Սիօնէն , ան որ Երուսաղեմի մէջ կը բնակի ։ Ալէլուիա ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԶ

1—26 Աստուծոյ մանաւանդ ողորմութիւններուն համար՝ իրեն շնորհակալութիւն մատուցանելու յորդորանք մը ։

1 — Գոհացէք Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է · ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

2 Գոհացէք Աստուածներուն Աստուածէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

3 Գոհացէք տէրերուն Տէրոջմէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

4 Մինակ մեծ հրաշքներ ընողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

5 Երկինքը իմաստութեամբ ստեղծողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

6 Երկիրը ջուրերուն վրայ տարածողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

7 Մեծամեծ լուսաւորներ ստեղծողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

8 Արեգակը՝ որ ցորեկին իշխէ , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

9 Լուսինն ու աստղերը՝ որ գիշերին իշխեն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

10 Եգիպտացւոց անդրանիկները՝ զարնողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

11 Ու Իսրայէլը անոնց մէջէն հանողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

12 Հզօր ձեռքով ու տարածուած բազուկով , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

13 Կարմիր ծովը երկուքի բաժնողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

14 Ու Իսրայէլը անոր մէջէն անցնողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

15 Ու Փարաւոնը ու անոր զօրքը կարմիր ծովուն մէջը թօթվողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

16 Իր ժողովուրդը անապատին մէջը պտըտցնողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

17 Մեծ թագաւորներ զարնողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

18 Ու զօրեղ թագաւորներ սպանողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

19 Ամմորհացւոց Սեհոն թագաւորը , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

20 Ու Բասանի Ովգ թագաւորը , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

21 Ու անոնց երկիրը ժառանգութիւն տուողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

22 Իր Իսրայէլ ծառային ժառանգութիւն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

23 ՛Մեր խոնարհութեանը մէջ մեզ յիշողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

24 Ու մեր թշնամիներէն մեզ փրկողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

25 ՛Բոլոր մարմինի հաց տուողէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

26 Գոհացէք երկինքի Աստուածէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԸ

1 Կրօնքի կողմէ Հրէից անդրդուելի բնութիւնը գերութեան մէջ ։ 7 Մարգարէն կ'անիծէ Եդոմը ու Բաբիլոնը ։

1 Բաբիլոնի գետերուն քովը՝ հոն կը նստէինք , ու Սիօնը միտքերնիս բերելով կու լայինք ։

2 Անոր մէջը ուռիներուն վրայ կախեցինք մեր քնարները ։

3 Ինչու որ մեզ գերի ընողները հոն մեզմէ երգ մը խնդրեցին , ու մեր — կողոպտիչները ուրախութիւն , ըսելով , Երգեցէք մեզի Սիօնին երգերէն ։

4 Տէրոջը երգը ինչպէս երգենք օտար երկրի մէջ ։

5 Ով Երուսաղէմ՝ թէ որ քեզ մոռնամ , թող իմ աջ ձեռքս իր դալծը մոռնայ ։

6 Թող իմ լեզուս իմ քմացս

՛Սաղ · ճժե · 4 , 5 , 6 , 7 , 8 ։
՛Սաղ · ճժե · 9 , ճ ։
՛Սաղ · ճժե · 8 ։
— Սաղ · ճղ · 1 ։ ճէ · 1 ։ ճժբ · 1 ։
Բ — Մն · ժգ · 34 · 41 ։ Բ Մն · ի · 21 ։
է Բ Օր · ժ · 17 ։
Ը Սաղ · հր · 18 ։
Ի Յն · ա · 1 ։ Առակ · գ · 19 ։ Երեմ · ծա · 15 ։
Լ Յն · ա · 9 ։ Սաղ · իգ · 2 ։ Երեմ · ժ · 12 ։
Ի Յն · ա · 14 ։
Ը Յն · ա · 16 ։
Ի Եզ · ժբ · 29 ։ Սաղ · ճլե · 8 ։
† Եբբ · Եգիպտացիները իրենց անդրանիկներուն մէջը
Ժ Եզ · ժբ · 51 ։ ժգ · 3 · 17 ։
Է Եզ · գ · 6 ։ Լեզ · ժգ · 21 , 22 ։ Սաղ · հբ · 13 ։
Ղ Սաղ · հ · 1 ։
‡ Կ՛ — ՛ գեբեվարները
Բ Եզեկ · գ · 26 ։

փակչի , Թէ որ քեզ չսիրեմ , Թէ որ Երուսաղէմը իմ գլխաւոր ուրախութենէս աւելի մեծ չհամարիմ ։

7 Ցիշէ՝ ով Տէր՝ †Եդովմի որդիներըը Երուսաղէմի օրուանը մէջ , որ կ՚ըսէին ։ Փլցուցէք փլցուցէք մինչեւ անոր հիմը ։

8 Ով Բաբիլոնի *աւերող աղջիկ ։ երանի անոր , որ քեզի կը հատուցանէ †մեզի ըրած գործքերուդ փոխարէնը .

9 Երանի՛ անոր՝ որ էքու զաւակներդ կը բռնէ ու քարի կը զարնէ ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԸ

1 Դաւիթ կը գովաբանէ գԱստուած անոր խօսքին ճշմարտութեանը համար · 4 կը մարգարէանայ Թէ երկրի թագաւորները գԱստուած պիտի գովաբանեն · 7 իր վստահութիւնը Աստուծոյ վրայ բլալ կը ցուցնէ ։

Ս֊ղմոս Դաւթի ։

1 Վ Հեզի գոհութիւն պիտի մատուցանեմ իմ բոլոր սրտովս . –†աստուածներուն առջեւն քեզի սաղմոս պիտի երգեմ ։

2 Բ Երկրպագութիւն պիտի ընեմ †դէպ՚ի քու սուրբ տաճարդ , և քու անուանդ գոհութիւն պիտի մատուցանեմ քու ողորմութեանդ ու ճշմարտութեանդ համար . ինչու որ քու բոլոր անունէդ վեր †մեծցուցիր քու խօսքդ ։

3 Կանչած օրս պատասխան տուիր ինծի , իմ անձիս մէջ զօրութիւնով զիս ուժովցուցիր ։

4 Ով Տէր՝ Երկրին բոլոր թագաւորները քեզի գոհութիւն պիտի մատուցանեն , երբոր քու բերնիդ խօսքերը լսեն .

5 Ու Տէրոջը ճամբաներուն մէջը պիտի երգեն , ինչու որ Տէրոջը փառքը մեծ է ։

6 Ըթէպէտ Տէրը բարձր է , բայց Էացածը եղողը կը տեսնէ , ու բարձրամիտը հեռուէն կը ճանչնայ ։

7 Ըթէ որ նեղութեան մէջ ալ քալեմ , դուն զիս պիտի կենդանացընես . իմ թշնամիներուս բարկութեանը դէմ քու ձեռքդ պիտի երկընցընես , և քու աջ ձեռքդ իս պիտի փրկէ ։

8 Բ Տէրը պիտի գործէ ինծի համար . ով Տէր՝ քու ողորմութիւնդ յաւիտեան է . Ձքու ձեռացդ գործքերը երեսէ մի՛ ձգեր ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԹ

1 Դաւիթ կը գովաբանէ գԱստուած իր ամենատես նախախնամութեանը , 17 ու իր անհուն ողորմութիւններուն համար · 19 չարերը կը նախատէ · 23 իր հաւատարիմ ըլլալուն համար կ՚աղօթէ ։

Գլխաւոր երաժշտին · Սաղմոս Դաւթի ։

1 ||Ով Տէր՝ –իս քննեցիր ու ճանչցար ։

2 Բ Դուն դիտես իմ նստիլս ու ելլելս , †իմ խորհուրդս հեռուանց կ՚իմանաս ։

3 Թ Իմ շաւիղս ու պառկիլս կը քննես , ու իմ բոլոր ճամբաներս դիտես ։

4 Ինչու որ բնաւ խօսք չկայ իմ լեզուիս վրայ , ահա ով Տէր՝ Ժդուն ամէնը գիտես ։

5 Իմ ետեւէս ու առջեւէս դիս պաշարեցիր , և քու ձեռքդ իմ վրաս դրիր ։

6 Ղնս գիտութիւնը ինծի խիստ զարմանալի է , բարձր է –– չեմ կրնար հասկրնալ անիկայ ։

7 Էո՞ւր երթամ քու Հոգիէդ , և քու երեսէդ ո՞ւր փախչիմ ։

8 Ըթէ որ երկինքը ելլեմ , դուն հոն ես . Բթէ որ դժոխքը անկողինս ընեմ , ահա դուն հոն ես ։

9 Թէ որ արշալոյսին թեւերը առնեմ՝ Լ ծովուն վերջի ծայրերը բնակիմ ,

10 Հոն ալ քու ձեռքդ ինծի պիտի առաջնորդէ , ու քու աջ ձեռքդ զիս պիտի բռնէ ։

11 Թէ որ ըսեմ , Խաւարընէ խաւարը զիս պիտի ծածկէ , ան –իս դիշերն ալ լոյս կ՚ըլլայ իմ բոլորտիքս ։

12 Ժ Մութն ալ քեզի խաւար չէ . հապա դիշերը ցորեկի պէս լուսաւոր կ՚ըլլայ . խաւարը և լոյսը մի և նոյն բան է ––– –ՔԸ ։

13 Ինչու որ դուն ‡ստեղծեցիր իմ երիկամունքներս , –– իմ մօրս որովայնին մէջը դուն իս ծածկեցիր ։

14 Կը գոհանամ քեզմէ , որ ահաւոր –– զարմանալի կերպով ստեղծուեցայ . քու գործքերդ զարմանալի են , ու իմ անձս աղէկ գիտէ ։

15 Է Իմ դոյութիւնս չծածկուեցաւ քեզմէ , երբոր գաղտուկ տեղը շինուեցայ , երկրի խորութեանցը մէջ ||ճարտարութեամբ կազմուեցայ՝ ։

16 Քու աչքերդ իմ անկատար կազմուածքս տեսան . ու –ՆԲ–ՏԲ բոլորը քու դրքիդ մէջը գրուած էին , որ ժամանակին պիտի կազմուէին , երբոր դեռ անոնցմէ մէկը չկար ։

17 Ո՜րչափ պատուական են ինծի քու խորհուրդներդ՝ ով Աստուած . ո՜րչափ մեծ է անոնց թիւը ։

18 Թէ որ համրեմ անոնք , աւազէն շատ են . երբոր արթընամ , դեռ քեզի հետ եմ .

19 Իրաւցընէ Ժ ամբարիշտը պիտի

–Սաղ . ժէ . 3 ։ Երեմ . ժր · 3 ։

Բ գ Թագ . ժթ . 27 ։

‡ Մատ . Բ . 4 ։ Ճօհ . բ . 24 · 25 ։

Թ Ճոր · լ · 4 ։

Ի Երր · դ · 13 ։

ՂՃոր · խր · 3 ։ Սաղ · ի · 5 ։ Ես · 1 ։

Ի Երեմ . իդ · 24 ։ Ճէն · ա · 3 ։

ԸԱմվ . Բ . 2 , 3 , 4 ։

Ր Ճոր · իդ · 6 ։ Ածկ · ժե · 11 ։

–Սաղ . ՃԺԹ . 46 ։

†Կ՚ըսէ՝ հրեշտակներուն , կ՚ըսէ՝ գաւառներուն , կ՚ըսէ՝ Աստուծոյ

Բ Սաղ · իը · 2 ։

‡ գԹագ · ը · 29 , 30 ։ Սաղ · ե · 7 ։

Թ Ես · իր · 21 ։

Ի Սաղ · ճր · 15 , 22 ։

ՂՍաղ · ՃԺգ · 5 , 6 ։ Ես · ֆէ · 15 ։

Ի Առակ · գ · 34 ։ Ճակ · գ · 6 ։ ա Պետ . ե . 5 ։

ԸՍաղ · իգ · 3 , 4 ։

Ր Սաղ . ֆէ . 2 ։ Փիլ . ա . 6 ։

ՃՏես Ճոր . ժ . 3 , 8 ։ ԺԳ · 15 ։

ՂՍաղ · ի . 5 ։

Ի Առակ . Ա . 9 ։ ՃԺ . 5 ։

ԼՍաղ · ի . 5 ։

Ի Ես . ժ . 4 ։

սպաննես՝ ով Աստուած . Թուրեմն ով արիւնահեղ մարդիկ՝ հեռացէք ինձմէ ։

20 Անոնք խելագի դէմ նենգութեամբ կը խօսին . և քու *թշնամիներդ ի՞ւր անունդ պարապ տեղը կ'առնեն" ։

21 Հգեղ ատողները չէմ ատեր՝ ով Տէր , ու քեզի դէմ եղողներէն չէմ զզուիր ։

22 Զանոնք կատարեալ ատելութեամբ կ'ատեմ , և ինծի թշնամի կը համարիմ ։

23 Փորձէ՛ զիս՝ ով Աստուած , ու գիտցիր իմ սիրտս . իս քննէ ու գիտցիր իմ մտածմունքներս ,

24 Եւ նայէ' թէ արդեօք չար ճամբու մէջ եմ , և ղիս դէպ 'ի յաւիտենական ճամբան առաջնորդէ ։

ՍԱՂՄ · ՃԽ

1 Դաւիթ իր թշնամիներուն ձեռքէն ազատութիւն կը խնդրէ . 8 անոնց դէմ կ'աղօթէ . 12 Աստուծոյ վրայ իր ունեցած վստահութեամբը զինքը կը քաջալերէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ով Տէր՝ չար մարդէն իս փրկէ՛ , ու բռնաւոր մարդէն իս պահէ՛ ,

2 Որ անոնք սրտերնուն մէջ չար բաներ կը մտածեն , ու ամէն օր կռիւներու համար կը ժողվուին ։

3 Իրենց լեզուները օձի պէս սրեցին . էժի թոյն կայ անոնց շրթունքներուն տակը ։ (Սէլայ ։)

4 Ով Տէր՝ զիս ամբարշտին ձեռքէն պահէ՛ . զիս բռնաւոր մարդէն պահպանէ՛ , որոնք իմ դնացքներս խափանելու խորհուրդ ըրին ։

5 Ամբարտաւանները ինծի համար գաղտնի որոգայթ ու չուաններ լարեցին , ուռկան մը փռեցին իմ ճամբուս վրայ , վարմներ դրին ինծի համար ։ (Սէլայ ։)

6 Ըսի Տէրոջը ։ Դուն ես իմ Աստուածս . ով Տէր՝ լսէ՛ իմ աղաչանքիս ձայնը ։

7 Ով Տէր Եհովայ՝ իմ փրկութեանս զօրութիւնը , դուն իմ գլխուս հովանի եղար պատերազմին օրը ։

8 Ով Տէր՝ ամբարշտին ցանկութիւնները մի՛ տար . անոր չար խորհուրդը մի՛ յաջողեր , որ չըլլայ ինքզինքը բարձրանան ։ (Սէլայ ։)

9 Իս պաշարողներուն գլուխը ընթննց շրթունքներուն աշխատութիւնը պիտի ծածկէ ։

10 Վառած ածուխներ պիտի իյնան անոնց վրայ . կրակի մէջ պիտի ձգէ զանոնք , ու խորունկ ջուրերու մէջ , որ բնաւ վեր չելլեն ։

11 Զարախօս մարդը երկրի վրայ պիտի չհաստատուի . թշուառութիւնը պիտի որսայ բռնաւոր մարդը , որ չնչին կործանէ ։

12 Գիտեմ որ Տէրը դատաստան պիտի ընէ խեղճին , ու իրաւունք աղքատներուն ։

13 Ցիրաւի արդարները քու անունդ պիտի դովեն . ուղիղները քու առջիդ պիտի բնակին ։

ՍԱՂՄ · ՃԽԱ

1 Դաւիթ կ'աղաչէ որ իր աղօթքը ընդունելի ըլլայ ։ 3 իր խղճմտանքը մաքուր ։ 7 ու իր կանչը որոգայթներէն ազատ ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ով Տէր՝ քեզի կը կանչեմ , շուտով հասիր ինծի . ականջ դիր իմ ձայնիս՝ երբոր քեզի կը կանչեմ։

2 Թող իմ աղօթքս խունկի պէս քեզի շիտկուի , և իմ ձեռքերուս վեր վերցուիլը իրիկուան պատարագին պէս ։

3 Ով Տէր՝ պահապան դիր իմ բերնիս , ու իմ շրթունքներուս դուռը պահպանէ՛ ։

4 Իմ սիրտս չար բանի ետևէ խոտորելու մի՛ թողուր , որ անօրէնութիւն գործող մարդոց հետ գէշ գործքեր չընեմ , ու անոնց համադամ կերակուրներէն չուտեմ ։

5 Ուրդարը թող զիս զարնէ , ան ողորմութիւն է . և զիս յանդիմանէ , ան գլխուս իւղ է , իմ գլուխս չմերժէ չնչին . ինչու որ անոնց նեղութիւններուն մէջն ալ պիտի աղօթեմ ։

6 Երբ անոնց դատաւորները ապառաժներու մէջ ձգուին , ան ատենը իմ խօսքերս պիտի լսեն , ինչու որ քաղցր են ։

7 Ինչպէս որ հերկողը ու ճեղքողը կը շրջի երկրի վրայ , անանկ մեր ոսկորները Հադեսի բերանը ցիրուցան եղան ։

8 Սակայն՝ ով Տէր Եհովայ , իմ աչքերս դէպ 'ի քեզի են . քեզի յուսացայ , իմ հոգիս մի՛ մերկացներ ։

9 Ինծի համար լարուած որոգայթէն , ու անօրէնութիւն գործողներուն վարմերէն իս պահէ՛ ։

10 Ամբարիշտները իրենց ցանցերուն մէջը պիտի իյնան , երբոր ես բոլորովին անցնիմ ։

ՍԱՂՄ · ՃԽԲ

1—7 Դաւիթ կը ցուցնէ թէ իր նեղութեանը մէջ իր բոլոր միխթարութիւնը Աստուծոյ աղօթելն է ։

Դաւիթին երգը , աղօթքը՝ երբոր ինքը այրին մէջն էր ։

1 Իմ ձայնովս Տէրոջը կ'աղաղակեմ . իմ ձայնովս Տէրոջը կ'աղաչեմ ։

Ծ Սաղ. ճժթ. 115 ։

Ես Ուռ · 15 ։
* Կ՛ար՝ քաղաքներդ անիրաւութեամբ կ'առնեն ։
Հրմն . ժթ . 2 ։ Սաղ . ճժթ . 158։

Ես Ծար . լա . 6։ Սաղ . իգ . 2 ։

Ը Սաղ . ե . 8։ ճղգ . 10 ։

— Հմր 4 ։

Բ Սաղ . ծգ . 6 ։

Ե Սաղ . ծը . 4 ։ Հաւ . գ . 13 ։
Ը Սաղ . հա . 4 ։
Ի Հմր 1 ։

Ղ Սաղ . լե . 7 ։ ձէ . 6 ։ ճժթ . 110 ։ Հխա . 9 ։ Երեմ . ժը . 22 ։

Իբ Օր . լը . 27 ։
Ըմաղ . է . 16 ։ ղդ . 23 ։ Առակ . ժը . 13 ։ ժը . 7 ։
Ի Սաղ . ժա . 6 ։

Ա Ծար . ե . 8 ։ Սաղ . ե . 5 ։

Բ Ծայտ . ե . 8 ։ ը . 3 ։ 4 ։
Ե Սաղ . ճկդ . 2 ։ ա Տիմ . բ . 8 ։
Ը Եզ . ւթ . 39 ։

Ի Առակ . իդ . 6 ։

Ղ Ծն Առակ . թ . 8 ։ ժթ . 25 ։ իե . 12 ։ Գաղ . դ . 1 ։

Ե Կ՛ար Եսայ Կորնթ
Իբ Կոր . ա . 9 ։
Ըբ Մն . ւ . 12 ։ Սաղ . իե . 15 ։ ճխգ . 1 . 2 ։
Ի Սաղ . ճժթ . 110 ։ ճե . 5 ։ ճխբ . 3 ։
Ժ Սաղ . լե . 8 ։

— Թագ . Իբ . 1 ։ իդ . 3 ։

2 [բ] Իմ գանգատս անոր առջին կը թափեմ. իմ նեղութիւնս անոր առջին կը պատմեմ։

3 [գ] Երբոր հոգիս իմ մէջս կը մարէր, դուն իմ շաւիղս գիտցար. իմ [դ] քալած ճամբուս մէջ ինծի համար գաղտուկ որոգայթ լարեցին։

4 Նայէ՛ աջ կողմը ու տես որ [ե] ընաւ ինծ ճանչցող մը չկայ. ապաւէնը ինծմէ կորսուեցաւ, ընաւ մէկը չկայ որ իմ անձիս համար հոգ ընէ։

5 Ո՛վ Տէր՝ քեզի աղաղակեցի, ու ըսի, [զ] Դուն ես իմ ապաւէնս, և [է] իմ վիճակս ըկենդանեաց երկրին մէջ։

6 Ականջ դիր իմ աղաղակիս, ինչու որ [ը] շատ նուաստացայ. ազատէ՛ զիս իմ հալածիչներէս, ինչու որ ինծմէ զօրաւոր են։

7 Իմ անձս բանտէն հանէ՛, որ քու անուանդ գոհութիւն մատուցանեմ. [թ] արդարները իմ չորս կողմս պիտի պատեն, [ժ] երբոր ինծի բարութիւն ընես։

բ Սաղ. ճբ. ին վերնագիրը։
գ Սաղ. ճխզ. 4։
դ Սաղ. ճի. 5։
ե Սաղ. լա. 11։ Յբ. 8. 18։
զ Սաղ. խզ. 1։ լա. 2։
է Սաղ. ժզ. 5։ ձզ. 26։ ճժթ. 57։ Ողբ. գ. 24։
ը Սաղ. իե. 13։
թ Սաղ. ճժզ. 6։
ժ Սաղ. ԼԴ. 2։
ի Սաղ. ժզ. 6։ ճժթ. 17։

ՍԱՂՄ. ՃԽԳ

1 Դաւիթ աղօթք կ'ընէ դատաստանի մէջ շնորհք գտնելու համար. 3 իր սրտնեղութեանը համար կը գանգատի. 5 իր հաւատքը կը զօրացընէ մտածութիւնով ու աղօթքով. 7 շնորհքի համար, 9 ազատութեան համար, 10 սրբութեան համար, 12 ու իր թշնամիներուն կործանմանը համար կ'աղօթէ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ո՛վ Տէր՝ լսէ՛ իմ աղօթքս, ականջ դիր իմ աղաչանքիս. [ա] պատասխան տուր ինծի քու ճշմարտութիւնովդ ու քու արդարութիւնովդ։

2 Եւ [բ] քու ծառայիդ հետ դատաստանի մի՛ մտներ, ինչու որ [գ] ընաւ կենդանի մը պիտի չարդարանայ քու առջիդ։

3 Վասն զի թշնամին իմ անձս հալածեց, իմ կեանքս գետինը զարկաւ, զիս շատոնցուրնէ մեռածներուն պէս մութը նստեցուց։

4 [դ] Եւ իմ հոգիս ներսիս զիս մարեցաւ, իմ սիրտս ներսիս զիս խռովեցաւ։

5 [ե] Առջի օրերը կը յիշեմ, քու բոլոր գործքերուդ վրայ կը մտածեմ, քու ձեռացդ ըրածներուն վրայ կը խորհիմ։

6 [զ] Ձեռքերս դէպ 'ի քեզի կ'երկընցընեմ. [է] իմ անձս չոր երկրի պէս քեզի կը ծարաւի։ (Սէլայ։)

7 Շուտով պատասխան տուր ինծի՝ ո՛վ Տէր, իմ հոգիս մարեցաւ. քու երեսդ մի՛ ծածկեր ինծմէ, [ը] որ գուբը իջնողներուն պէս չըլլամ։

8 [թ] Առտուանց քու ողորմութիւնդ ինծի լսել տուր, ինչու որ քեզի յուսացայ. [ժ] իմ երթալու ճամբաս ինծի ցուցուր, վասն զի [ի] իմ անձս դէպ 'ի քեզի վերցուցի։

9 Ո՛վ Տէր՝ փրկէ՛ զիս իմ թշնամիներէս, ինչու որ քեզ իմ ապաւէնս ըրի։

10 [լ] Սորվեցուր ինծի որ քու կամքդ ընեմ, քանզի դուն ես իմ Աստուածս. թող [խ] քու բարի Հոգիդ զիս [ծ] ուղիղ երկիրը առաջնորդէ։

11 Ո՛վ Տէր, քու անուանդ համար [կ] կենդանացուր զիս. քու արդարութեանդ համար իմ անձս նեղութենէ հանէ՛։

12 Եւ քու ողորմութեամբդ [հ] սատկեցուր իմ թշնամիներս, ու կորսընցուր բոլոր իմ անձս վշտացընողները, ինչու որ [ձ] ես քու ծառադ եմ։

ա Սաղ. լա. 1։
բ Յոբ. ժդ. 3։
գ Եւ. ԼԴ. 7։ Յոբ. դ. 17։ թ. 2։ ժե. 14։ իե. 4։ Սաղ. ճլ. 3։ Ժող. է. 20։ Հռով. գ. 20։ Գաղ. բ. 16։
դ Սաղ. ձէ. 3։ ճխբ. 3։
ե Սաղ. ձէ. 5, 11։
զ Սաղ. ձբ. 9։
է Սաղ. կգ. 1։
ը Սաղ. իը. 1։
թ Տես Սաղ. խզ. 5։
ժ Սաղ. կ. 8։
ի Սաղ. իե. 1։
լ Սաղ. իե. 4, 5։ ճլթ. 24։
խ Նեեմ. թ. 20։
ծ Ես. իզ. 10։
կ Սաղ. ճժթ. 25, 37, 40, ճ։
հ Սաղ. ծդ. 5։
ձ Սաղ. ճժզ. 16։

ՍԱՂՄ. ՃԽԴ

1 Դաւիթ թէ՛ իրեն և թէ մարդոց եղած ողորմութեանը համար զԱստուած կ'օրհնէ. 5 կը խնդրէ Աստուծմէ որ նշանաւոր կերպով ազատէ զինքը իր թշնամիներէն. 9 կը խոստանայ զԱստուած գովել. 11 իր թագաւորութեանը երջանիկ վիճակին համար կ'աղօթէ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Օրհնեա՜լ ըլլայ Տէրը՝ [ա] իմ Վէմս, [բ] որ իմ ձեռքերս մարտնչելու կը վարժէ, իմ մատերս պատերազմելու։

2 [գ] Անիկայ է իմ ողորմութիւնս ու պարիսպս, իմ ապաւէնս ու իմ փրկիչս, իմ վահանս, և ես անոր կը յուսամ, որ իմ ժողովուրդս ինծի կը հնազանդեցընէ։

3 [դ] Ո՛վ Տէր՝ մարդը ի՞նչ է որ զանիկայ կը ճանչնաս, մարդու որդին՝ որ զանիկայ կը յարգես։

4 [ե] Մարդը ունայնութեան պէս է, անոր օրերը անցնող շուքի պէս են։

5 [զ] Ո՛վ Տէր՝ խոնարհեցուր քու երկինքդ, ու վա՛ր իջիր. [է] լեռներուն դպչէ՛ ու պիտի մխան։

6 [ը] Փայլակը նետէ՛ ու ցրուէ՛ զանոնք. քու նետերդ խրկէ՛ ու զանոնք խռովեցուր։

7 [թ] Քու ձեռքդ վերէն խրկէ՛ և [ժ] ազատէ՛ զիս. փրկէ՛ զիս մեծ ջուրերէն, օտարներուն ձեռքէն,

8 [ի] Որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի, և անոնց աջ ձեռքը ստութեան աջ ձեռք է։

9 Ո՛վ Աստուած՝ [լ] քեզի նոր երգ պիտի երգեմ, տասը լար ունեցող տաւիղով սաղմոս պիտի ըսեմ քեզի։

10 [խ] Թագաւորներուն փրկութիւն տուողը, իր Դաւիթ ծառան չար սուրէն ազատողը ան է։

11 [ծ] Իս ազատէ՛ ու օտարներուն ձեռ-

ա Սաղ. ժը. 2, 31։
բ Բ Թագ. իբ. 35։ Սաղ. ժը. 34։
գ Բ Թագ. իբ. 2, 3, 40, 48։
դ Յոբ. է. 17։ Սաղ. ը. 4։ Եբր. բ. 6։
ե Յոբ. դ. 19։ ժդ. 2։ Սաղ. լթ. 5։ կբ. 9։
զ Սաղ. ճբ. 11։
է Սաղ. ժը. 9։ Ես. կդ. 1։
ը Սաղ. ճգ. 32։
թ Սաղ. ժը. 13, 14։
ժ Սաղ. ժզ. 16։
ի Հմր 11։ Սաղ. կթ. 1, 2, 14։
լ Սաղ. լգ. 3։ Սաղ. բ. 11։
խ Սաղ. ժբ. 2։
ծ Սաղ. լգ. 2, 3։ խ. 3։
կ Սաղ. ժը. 50։
հ Հմր 7, 8։

քէն փրկէ, որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի, և անոնց աջ ձեռքը սուտութեան աջ ձեռք է .

12 Որ մեր որդիքը իրենց երիտասարդութեանը մէջ յտունկերու պէս մեծնան, — մեր աղջիկները պալատի շէնքին համար փորագրուած անկիւնի քարերու պէս ըլլան .

յ Սաղ. ՃԺԸ. 3.

13 Որ մեր ամբարները լեցուին, և ամէն տեսակ կեր—կու—րներ բղխեն . — մեր ոչխարները հազարաւոր և բիւրաւոր ծնանին մեր արտերուն մէջը .

14 Որ մեր արջառները *բազմածին ըլլան, ու ամենևին բռնութեամբ մտնել ու ելլել չըլլայ, ոչ ալ աղաղակ՝ մեր հրապարակներուն մէջը ։

* Կամ՝ պարարտ

15 ւՆերանի անանկ վիճակի մէջ եղող ժողովուրդին . երանի այն ժողովուրդին՝ որուն Աստուածը Եհովան է ։

ւ Բ Օր. ԼԳ. 29. Սաղ. ԼԳ. 12. Կե. 4. ՃԽԶ. 5.

ՍԱՂՄ . ՃԽԵ

1 Դաւիթ զԱստուած կը գովաբանէ՝ յիշելով անոր համբաւը, 8 անոր բարութիւնը, 11 անոր թագաւորութիւնը, 14 անոր նախախնամութիւնը 17 ու փրկարար ողորմութիւնը ։

Օրհնութիւն Դաւթի ։

1 Քեզ պիտի բարձրացընեմ՝ ո՛վ իմ Աստուածս, որ Թագաւոր ես, ու քու անունդ յաւիտենանս յաւիտենից պիտի օրհնեմ ։

2 Ամէն օր քեզ պիտի օրհնեմ, և քու անունդ յաւիտենանս յաւիտենից պիտի գովեմ ։

3 աՄեծ ու խիստ գովելի է Տէրը, ու բանոր մեծութիւնը անքննելի է ։

4 գԱզգ ազգի պիտի գովէ քու գործքերդ, և քու զօրութիւններդ պիտի պատմէ ։

ա Սաղ. ՂԴ. 4. ՃԽԷ. 5.
բ Յոբ. Ե. 9. Թ. 10. Հռով. ԺԱ. 33.
գ Ես. ԼԸ. 19.

5 Քու փառացդ մեծութեանը վայելչութիւնը ու քու հրաշալի գործքերդ պիտի զրուցեմ ։

6 Ու քու ահաւոր գործքերդ պիտի խօսին, ու ես քու մեծութիւնդ պիտի պատմեմ ։

7 Քու մեծ բարերարութեանդ յիշատակը պիտի հրատարակեն, և քու արդարութեամբդ պիտի ցընծան ։

8 դՈղորմած ու գթած է Տէրը, երկայնամիտ և բազումողորմ է ։

9 եՏէրը ամենուն բարի է, ու անոր ողորմութիւնները իր բոլոր գործքերուն վրայ է ։

10 Ո՛վ Տէր՝ զքու բոլոր գործքերդ քեզ պիտի գովեն, և քու սուրբերդ քեզ պիտի օրհնեն ։

11 Քու թագաւորութեանդ փառքը պիտի խօսին, ու քու զօրութիւնդ պիտի պատմեն .

12 Որ անոր զօրաւոր գործքերը ու-

դ Ել. ԼԴ. 6, 7. Թուոց ԺԴ. 18. Սաղ. ՁԶ. 5, 15. ՃԳ. 8.
ե Սաղ. Ճ. 5. Նաւ. Ա. 7.
զ Սաղ. ԺԹ. 1.

անոր թագաւորութեանը փառաւոր մեծութիւնը մարդոց որդիներուն գիտցընեն ։

13 էՔու թագաւորութիւնդ յաւիտենական թագաւորութիւն է, ու քու տէրութիւնդ ազգէ մինչև ազգ ։

14 Տէրը կը հաստատէ բոլոր իյնալու վրայ եղողները, և ըբոլոր վար ծռածները կը կանգնեցընէ ։

15 թԱմենուն աչքերը քեզի կը սպասեն, ու ժամանակին ժանոնց կերակուրը դուն անոնց կու տաս ։

16 Քու ձեռքդ կը բանաս, իու ամէն կենդանիին փափաքը կը լեցընես ։

է Սաղ. ՃԽԶ. 10. Ա Տիմ. Ա. 17.
ը Սաղ. ՃԽԶ. 8.
թ Սաղ. ՃԴ. 27.
ժ Սաղ. ՃԼԶ. 25.
ի Սաղ. ՃԴ. 21. ՃԽԷ. 9.

17 Տէրը արդար է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ, ու ողորմած է իր բոլոր գործքերուն մէջ ։

18 լՏէրը մօտ էան ամենուն՝ որ զինքը կը կանչեն, ան ամենուն՝ որ խՃշմարտութեամբ զինքը կը կանչեն ։

լ Բ Օր. Դ. 7.
խ Յովհ. Դ. 24.

19 Անիկայ իրմէն վախցողներուն փափաքը կը լեցընէ, և անոնց աղաղակը կը լսէ ու կը փրկէ զանոնք ։

20 ծՏէրը բոլոր զինքը սիրողները կը պահէ, սակայն բոլոր ամբարիշտները կը կորսընցընէ ։

ծ Սաղ. ԼԱ. 23. ՂԷ. 10.

21 Իմ բերանս Տէրոջը գովութիւնը պիտի խօսի, ու ամէն մարմին անոր սուրբ անունը օրհնէ յաւիտենանս յաւիտենից ։

ՍԱՂՄ . ՃԽԶ

1 Սաղմոսերգուն Աստուծոյ մշտնջենաւոր գովութիւններ մատուցանելու ուխտ կ'ընէ . 3 մարդոց յուսալը կ'արգիլէ . 5 ու Աստուծոյ կարողութիւնը, արդարութիւնը, ողորմութիւնը ու թագաւորութիւնը յիշելով՝ միայն անոր ապաւինիլը արժանաւոր ըլլալ կը հաստատէ ։

1 Ալէլուիա ։ աՕրհնէ Տէրը, ո՛վ իմ անձս ։

2 բՏէրը պիտի օրհնեմ իմ կենացս մէջ, քանի որ ողջ եմ՝ իմ Աստուծոյս սաղմոս պիտի ըսեմ ։

3 գՄի յուսաք իշխաններուն, մարդու որդիին՝ որուն քովը փրկութիւն չկայ ։

4 դԱնոր հոգին կ'ելլէ, անիկայ իր հողը կը դառնայ . նոյն օրը եանոր խորհուրդները կը կորսուին ։

5 զՆերանի անոր՝ որուն օգնականը Յակոբին Աստուածն է, — անոր յոյսը իր Տէր Աստուծոյն վրայ է,

6 էԱն որ երկինքը ու երկիրը՝ ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածը ստեղծեց, ճշմարտութիւն կը պահէ յաւիտեան,

7 ըԻրաւունք կ'ընէ զրկուածներուն, — թՀաց կու տայ անօթիներուն . ժՏէրը կ'արձըկէ կապուածները ։

ա Սաղ. ՃԳ. 1.
բ Սաղ. ՃԴ. 33.
գ Սաղ. ՃԺԸ. 8, 9. Ես. Բ. 22.
դ Սաղ. ՃԴ. 29. Ժողով. ԺԲ. 7. Ես. Բ. 22.
ե Տես Ա Կոր. Բ. 6.
զ Սաղ. ՃԻԴ. 15. Երեմ. ԺԷ. 7.
է Ծն. Ա. 1. Յայտ. ԺԴ. 7.
ը Սաղ. ՃԳ. 6.
թ Սաղ. ՃԷ. 9.
ժ Սաղ. ԿԸ. 6. ՃԷ. 10, 14.

8 Տէրը կը բանայ կոյրերուն աչքերը. Տէրը կը կանգնեցընէ վար ծռածները. Տէրը կը սիրէ արդարները.

9 Տէրը կը պահէ պանդուխտները, կը հաստատէ որբը ու այրեւարին, բայց ամբարիշտներուն ճամբան կը ծռէ.

10 Տէրը պիտի թագաւորէ յաւիտեան, քու Աստուածդ՝ ով Սիօն, ազգէ մինչեւ ազգ. Ալէլուիա.

ՍԱՂՄ · ՃԽԷ

1 Մարգարէն կը յորդորէ մարդիկ գԱստուած գովելու՝ իր խնամքին համար որ ունի եկեղեցիին վրայ, 4 իր կարողութեանը համար, 6 իր ողորմութեանը համար, 7 իր նախախնամութեանը համար, 12 Իսրայէլի թագաւորութեանը համար, 15 մեռօրայից վրայ իր ունեցած իշխանութեանը համար, 19 ու եկեղեցւոյ մէջ իր գրած կարգադրութիւններուն համար.

1 Գովեցէ՛ք Տէրը, ինչու որ բարի է մեր Աստուածն սաղմոս ըսելը. քաղցր ու վայելուչ է օրհնութիւնը.

2 Տէրը կը շինէ Երուսաղէմը, Իսրայէլին ցրուածները կը ժողվէ.

3 Սրտով կոտրածները կը բժշկէ, ու անոնց խոցերը կը փաթթէ.

4 Աստղերուն թիւը կը համրէ, անոնց ամէնն ալ իրենց անուններովը կը կանչէ.

5 Մեծ է մեր Տէրը, ու իր զօրութիւնը շատ է. անոր իմաստութիւնը անհուն է.

6 Տէրը կը հաստատէ խեղճերը, ամբարիշտները մինչեւ հողը կը խոնարհեցընէ.

7 Երգեցէ՛ք Տէրոջը գոհութիւնով. մեր Աստուածն սաղմոս ըսէք քնարով.

8 Ան որ երկինքը ամպերով կը ծածկէ, անձրեւ կը պատրաստէ երկրիս համար, խոտ կը բուսցընէ լեռներուն վրայ.

9 Ան որ անասուններուն իրենց կերակուրը կու տայ, ագռաւին ձագերուն՝ որ կ'աղաղակեն.

10 Անիկայ ձիուն զօրութեանը չը հաճիր, մարդուն սրունքներուն չհաւնիր.

11 Տէրը կը հաւնի իրմէն վախցողներուն, իր ողորմութեանը յուսացողներուն.

12 Ով Երուսաղէմ՝ գովէ Տէրը. օրհնէ քու Աստուածդ՝ ով Սիօն.

13 Ինչու որ անիկայ քու դռներուդ նիգերը ամրցուց, ու քու որդիներդ քու մէջդ օրհնեց.

14 Անիկայ քու սահմաններուդ խաղաղութիւն կու տայ, ու պատրաստ ցորենով քեզ կը կշտացընէ.

15 Անիկայ իր խօսքը երկրին մէջ կը խրկէ. իր խօսքը շուտով կը վազէ.

16 Անիկայ բուրդի պէս ձիւն կու տայ, եղեամը մոխիրի պէս կը ցանէ.

17 Իր սառը պատառներու պէս կը նետէ. անոր ցուրտին դէմ ով կրնայ կենալ.

18 Անիկայ իր խօսքը կը խրկէ ու կը հալեցընէ զանոնք. իր հովը փչել կու տայ, ջուրեր կը վազեն.

19 Անիկայ իր խօսքը կը պատմէ Յակոբին, ու իր կանոնները ու դատաստանները՝ Իսրայէլին.

20 Բնաւ մէկ ազգի մը ասանկ չըրաւ. ու անոնք անոր դատաստանները չճանչցան. Ալէլուիա.

ՍԱՂՄ · ՃԽԸ

1 Սաղմոսերգուն գԱստուած գովելու կը յորդորէ երկնաւորները, 7 երկրաւորները, 11 ու բանական ստեղծուածները.

1 Ալէլուիա. Օրհնեցէ՛ք Տէրը երկինքէն. օրհնեցէ՛ք անիկայ բարձր տեղերուն մէջ.

2 Օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով անոր բոլոր հրեշտակները. օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով անոր բոլոր զօրքերը.

3 Օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով արեգակ ու լուսին. օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով բոլոր փայլուն աստղեր.

4 Օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով երկնից երկինքը, ու երկինքէն վեր եղող ջուրեր.

5 Թող Տէրոջը անունը օրհնեն, ինչու որ ինքը հրամայեց, ու անոնք ստեղծուեցան.

6 Եւ զանոնք յաւիտեանս յաւիտենից հաստատեց. կանոն դրաւ, որ չխափանուի.

7 Օրհնեցէ՛ք Տէրը երկրէն, ով վիշապներ ու բոլոր անդունդներ,

8 Կրակ և կարկուտ, ձիւն ու շոգի, ու անոր խօսքը կատարող մրրկալից հով,

9 Լեռներ ու բոլոր բլուրներ, պտղատու ծառեր ու եղևիններ,

10 Գազաններ ու բոլոր անասուններ, սողացողներ ու թեւաւոր թռչուններ,

11 Երկրի թագաւորներ և բոլոր ազգեր, իշխաններ ու երկրի բոլոր դատաւորներ,

12 Երիտասարդներ և կոյս աղջիկներ, ծերեր ու տղաքներ.

13 Թող Տէրոջը անունը օրհնեն, ինչու որ Ի՛նքնակ անոր անունը բարձր է, անոր փառքը երկրէն ու երկինքէն վեր է.

14 Անիկայ բարձրացուց իր ժողովուրդին եղջիւրը, ու իր բոլոր սուրբ

Է Մատ. թ. 30։ Ցաւ. թ. 7—32։
Ա Սաղ. ճխե. 14։ ճխէ. 6։ Դնտ. ժգ. 13։
Ի Ր Օր. ժ. 18։ Սաղ. կը. 5։
Ի Սաղ. ճխե. 6։
Ել. ժե. 18։ Սաղ. ժ. 16։ ճխե. 13։ Ցայտ. ժա. 15։

Ա Սաղ. ղբ. 1։
Բ Սաղ. ճլե. 3։
Գ Սաղ. լգ. 1։
Դ Սաղ. ճբ. 16։
Ե Ր Օր. լ. 3։
Զ Սաղ. ծա. 17։ Ես. ծէ. 15։ կա. 1։ Ղտ. գ. 18։
Է Ցես Ծն. ժե. 5։ Ես. խ. 26։
Ը Ա Մն. ժզ. 25։ Սաղ. խը. 1։ ղզ. 4։ ճխե. 3։
Ը Նա. ա. 3։
Ժ Ես. խ. 28։
Ի Սաղ. ճխզ. 8, 9։
Ա Ցօր. լբ. 26, 27։ Սաղ. ճդ. 13, 14։
Ի Ցօր. լը. 41։ Սաղ. ճդ. 27, 28։ ճլզ. 25։ ճխե. 15։
Ի Ցօր. լբ. 41։ Մատ. գ. 26։
Ա Սաղ. լդ. 16, 17, 18։ Ովս. ա. 7։
*Եօթնաւոր Նէյ և Հայոց գրաբառ թարգմանութիւն Ամբակումայ մարգարէի

---

8 Տէրը կը բանայ կոյրերուն աչքերը. Տէրը կը կանգնեցընէ վար ծռածները. Տէրը կը սիրէ արդարները.

9 Տէրը կը պահէ պանդուխտները, կը հաստատէ որբը ու այրեւարին, բայց ամբարիշտներուն ճամբան կը ծռէ.

10 Տէրը պիտի թագաւորէ յաւիտեան, քու Աստուածդ՝ ով Սիօն, ազգէ մինչեւ ազգ. Ալէլուիա.

ՍԱՂՄ · ՃԽԷ

1 Մարգարէն կը յորդորէ մարդիկ գԱստուած գովելու՝ իր խնամքին համար որ ունի եկեղեցիին վրայ, 4 իր կարողութեանը համար, 6 իր ողորմութեանը համար, 7 իր նախախնամութեանը համար, 12 Իսրայէլի թագաւորութեանը համար, 15 մեռօրայից վրայ իր ունեցած իշխանութեանը համար, 19 ու եկեղեցւոյ մէջ իր գրած կարգադրութիւններուն համար.

1 Գովեցէ՛ք Տէրը, ինչու որ բարի է մեր Աստուածն սաղմոս ըսելը. քաղցր ու վայելուչ է օրհնութիւնը.

2 Տէրը կը շինէ Երուսաղէմը, Իսրայէլին ցրուածները կը ժողվէ.

3 Սրտով կոտրածները կը բժշկէ, ու անոնց խոցերը կը փաթթէ.

4 Աստղերուն թիւը կը համրէ, անոնց ամէնն ալ իրենց անուններովը կը կանչէ.

5 Մեծ է մեր Տէրը, ու իր զօրութիւնը շատ է. անոր իմաստութիւնը անհուն է.

6 Տէրը կը հաստատէ խեղճերը, ամբարիշտները մինչեւ հողը կը խոնարհեցընէ.

7 Երգեցէ՛ք Տէրոջը գոհութիւնով. մեր Աստուածն սաղմոս ըսէք քնարով.

8 Ան որ երկինքը ամպերով կը ծածկէ, անձրեւ կը պատրաստէ երկրիս համար, խոտ կը բուսցընէ լեռներուն վրայ.

9 Ան որ անասուններուն իրենց կերակուրը կու տայ, ագռաւին ձագերուն՝ որ կ'աղաղակեն.

10 Անիկայ ձիուն զօրութեանը չը հաճիր, մարդուն սրունքներուն չհաւնիր.

11 Տէրը կը հաւնի իրմէն վախցողներուն, իր ողորմութեանը յուսացողներուն.

12 Ով Երուսաղէմ՝ գովէ Տէրը. օրհնէ քու Աստուածդ՝ ով Սիօն.

13 Ինչու որ անիկայ քու դռներուդ նիգերը ամրցուց, ու քու որդիներդ քու մէջդ օրհնեց.

14 Անիկայ քու սահմաններուդ խաղաղութիւն կու տայ, ու պատրաստ ցորենով քեզ կը կշտացընէ.

15 Անիկայ իր խօսքը երկրին մէջ կը խրկէ. իր խօսքը շուտով կը վազէ.

16 Անիկայ բուրդի պէս ձիւն կու տայ, եղեամը մոխիրի պէս կը ցանէ.

17 Իր սառը պատառներու պէս կը նետէ. անոր ցուրտին դէմ ով կրնայ կենալ.

18 Անիկայ իր խօսքը կը խրկէ ու կը հալեցընէ զանոնք. իր հովը փչել կու տայ, ջուրեր կը վազեն.

19 Անիկայ իր խօսքը կը պատմէ Յակոբին, ու իր կանոնները ու դատաստանները՝ Իսրայէլին.

20 Բնաւ մէկ ազգի մը ասանկ չըրաւ. ու անոնք անոր դատաստանները չճանչցան. Ալէլուիա.

ՍԱՂՄ · ՃԽԸ

1 Սաղմոսերգուն գԱստուած գովելու կը յորդորէ երկնաւորները, 7 երկրաւորները, 11 ու բանական ստեղծուածները.

1 Ալէլուիա. Օրհնեցէ՛ք Տէրը երկինքէն. օրհնեցէ՛ք անիկայ բարձր տեղերուն մէջ.

2 Օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով անոր բոլոր հրեշտակները. օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով անոր բոլոր զօրքերը.

3 Օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով արեգակ ու լուսին. օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով բոլոր փայլուն աստղեր.

4 Օրհնեցէ՛ք անիկայ՝ ով երկնից երկինքը, ու երկինքէն վեր եղող ջուրեր.

5 Թող Տէրոջը անունը օրհնեն, ինչու որ ինքը հրամայեց, ու անոնք ստեղծուեցան.

6 Եւ զանոնք յաւիտեանս յաւիտենից հաստատեց. կանոն դրաւ, որ չխափանուի.

7 Օրհնեցէ՛ք Տէրը երկրէն, ով վիշապներ ու բոլոր անդունդներ,

8 Կրակ և կարկուտ, ձիւն ու շոգի, ու անոր խօսքը կատարող մրրկալից հով,

9 Լեռներ ու բոլոր բլուրներ, պտղատու ծառեր ու եղևիններ,

10 Գազաններ ու բոլոր անասուններ, սողացողներ ու թեւաւոր թռչուններ,

11 Երկրի թագաւորներ և բոլոր ազգեր, իշխաններ ու երկրի բոլոր դատաւորներ,

12 Երիտասարդներ և կոյս աղջիկներ, ծերեր ու տղաքներ.

13 Թող Տէրոջը անունը օրհնեն, ինչու որ Ի՛նքնակ անոր անունը բարձր է, անոր փառքը երկրէն ու երկինքէն վեր է.

14 Անիկայ բարձրացուց իր ժողովուրդին եղջիւրը, ու իր բոլոր սուր-

---

Ա Սաղ. ճէ. 20։ Ցես Ծօր. լե. 12։
Ցօր. լե. 6։
Ջ Հմր 15։ Ցես Ծօր. լե. 10։
Յ Ր Օր. լդ. 2, 3, 4։ Սաղ. կե. 1։ Նը. 5։ ճգ. 7։
Ա Մաղ. գ. 4։
Ա Ցես Ր Օր. գ. 32, 33, 34։ Հով. գ. 1, 2։

Ա Սաղ. ճէ. 20։
Գ Թագ. ը. 27։ Ր Կար. ժը. 2։
Ե Նե. ա. 7։ Ա Նե. ա. 1։ 6, 7։ Սաղ. լդ. 6, 9։
Ի Սաղ. ձբ. 37։ ճժբ. 90, 91։ Ե Բամ. լա. 35։ 36։ լդ. 25։
Ղ Ես. խգ. 20։
Ի Սաղ. ճխե. 15, 18։
Ը Ես. խգ. 23։ Ամթ. 13։ ծե. 12։
Ա Սաղ. ը. 1։ Ես. ժը. 4։
Ժ Սաղ. ճժգ. 4։
Ի Սաղ. հե. 10։
Լ Սաղ. ճխթ. 9։

ի Եփե. բ. 17.

բերուն, ի իրեն մօտ եղող ժողովուրդին, Իսրայէլի որդւոցը օրհնութիւնը։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ. ՃԽԹ

1 Մարգարէն կը յորդորէ մարդիկ որ զԱստուած գովեն՝ եկեղեցիին վրայ իր ունեցած սիրոյն համար, 5 և ան իշխանութեանը համար՝ որն որ ինքը եկեղեցիին տուաւ։

– Սաղ. լգ. 3. Ես. խբ. 10. ի Տես. Յոբ. լե. 10. Սաղ. ճ. 3. Ես. ծգ. 5. ‡ Զաք. թ. 9. Մատ. իա. 5. ‡ Սաղ. ձա. 2. ճծ. 4.

1 Ալէլուիա։ – Տէրոջը նոր երգ երգեցէք, ու անոր օրհնութիւնը սուրբերուն ժողովքին մէջը։

2 Իսրայէլ թող ուրախանայ ի իր Ստեղծողին վրայ. Սիոնի որդիքը թող ցնծան իրենց ‡ թագաւորին վրայ։

3 ‡ Թող անոր անունը պարով օրհնեն, թմբուկով ու քնարով սաղմոս թող ըսեն անոր։

ի Սաղ. լե. 27. ‡ Սաղ. ճլբ. 16.

4 Ինչու որ ի Տէրը իր ժողովուրդին կը հաճի, ‡ խոնարհները փրկութիւնով պիտի փառաւորէ։

ի Յոբ. լե. 10.

5 Թող սուրբերը ուրախանան փառքով, ու ի իրենց անկողիններուն մէջը ցնծան։

6 Աստուծոյ գովութիւնները անոնց բերնին մէջը թող ըլլայ, ու ‡ երկու բերնով սուր՝ անոնց ձեռքին մէջը,

‡ Եբր. դ. 12. Յայտ. ա. 16.

7 Որ հեթանոսներէն վրէժ առնեն, ու ժողովուրդները պատժեն,

8 Որ անոնց թագաւորները շղթաներով կապեն, ու անոնց ազնուականները երկաթէ կապանքներով,

9 ի Որ գրուած դատաստանը անոնց վրայ կատարեն. ‡ աս անոր բոլոր սուրբերուն փառքն է։ Ալէլուիա։

ի բ Օր. է. 1. 2. ‡ Սաղ. ճխը. 14.

ՍԱՂՄ. ՃԾ

1 Յորդորակ զԱստուած գովելու 3 ամէն տեսակ նուագարաններով։

1 Ալէլուիա։ Օրհնեցէք զԱստուած իր սրբարանին մէջ. օրհնեցէք անիկայ իր զօրութեանը հաստատութեանը մէջ։

2 – Օրհնեցէք անիկայ իր զօրաւոր գործքերուն համար. օրհնեցէք անիկայ իր ի մեծափառութեանը համեմատ։

– Սաղ. ճխե. 5. 6. ի բ Օր. գ. 24.

3 Օրհնեցէք անիկայ փողի ձայնով. ‡ օրհնեցէք անիկայ տաւիղով ու քնարով։

4 Օրհնեցէք անիկայ ‡ թմբուկով ու պարով. օրհնեցէք անիկայ ի լար ունեցող նուագարաններով ու սրինգով։

‡ Սաղ. ձա. 2. ճխթ. 3. ‡ Ել. ժե. 20. ի Սաղ. լգ. 2. ղբ. 3. ճխգ. 9. Ես. լը. 20.

5 Օրհնեցէք անիկայ ‡ մեծաձայն ծնծղաներով. օրհնեցէք անիկայ ցնծութեան ծնծղաներով։

‡ ա Մն. ժե. 16. 19. 28. ժգ. 5. իե. 1. 6.

6 Ամէն շունչ ունեցողը թող Տէրը օրհնէ։ Ալէլուիա։

ԳԻՐՔ ԱՌԱԿԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

Ն. Ք. ԴՃ. իրր 1000

1 Առակաց օգուտը։ 7 Աստուծմէ վախնալու, ու իր խօսքին հաւատալու համար յորդորանք մը։ 10 Մեղաւորներուն հրապուրանքներէն փախչելու պատուէր։ 20 Իմաստութիւնը իր քամահրուելուն համար կը գանգատի. 24 զինքը քամահրողներուն սպառնալիքներ կ'ընէ։

– գ Թագ. դ. 32. Գլ. ժ. 1. իե. 1. ժող. ժբ. 9.

1 Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթի որդւոյն – Սողոմոնին առակները։

2 Իմաստութիւնը ու խրատը գիտնալու համար, հանճարին խօսքերը հասկընալու համար.

ի Գլ. բ. 1. 9.

3 ի Իմաստութեան կրթութիւնը ընդունելու համար, արդարութիւնը, դատաստանը և ուղղութիւնը.

‡ Գլ. թ. 4.

4 ‡ Միամիտներուն սրամտութիւն տալու համար, ու երիտասարդներուն գիտութիւն և հանճար։

‡ Գլ. թ. 9.

5 ‡ Իմաստունը թող լսէ, ու իր իմաստութիւնը աւելցնէ, ու հանճարեղ մարդը խոհեմութիւն ստանայ,

Ն. Ք. ԴՃ. իրր 1000

6 Առակը ու * նմանութիւնը հասկընալու համար, նաև իմաստուններուն խօսքերը, ու անոնց ի խրթնաբանութիւնները։

* կամ՝ մեկնութիւնը
ի Սաղ. հը. 2.

7 ‡ Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է, բայց յիմարները իմաստութիւնը ու կրթութիւնը կ'անարգեն։

‡ Յոբ. իը. 28. Սաղ. ճժա. 10. Գլ. թ. 10. Ժող. ժբ. 13.

8 Որդեակ իմ՝ ի քու հօրդ խրատը մտիկ ըրէ, ու քու մօրդ † օրէնքը մի՛ մերժեր.

ի Գլ. դ. 1. զ. 20.
† Եբ՝ վարժութիւնը

9 Քանզի ‡ անոնք քու գլուխդ՝ շնորհաց պսակ, և քու պարանոցդ՝ մանեակներ պիտի ըլլան։

‡ Գլ. գ. 22.

10 Որդեակ իմ՝ թէ որ մեղաւորները քեզ գլխէ հանել ուզեն, դուն ի անոնց հաւանութիւն մի՛ տար։

ի Ծն. լթ. 7. Ժ. Սաղ. ա. 1. Եփե. ե. 11.

11 Թէ որ ըսեն, Մեզի հետ եկուր, ‡ արեան համար դարանամուտ ըլլանք, անմեղ մարդուն համար ա–

‡ Երեմ. ե. 26.

Ն · ք · զ · Ք · Ը՞ր 1000

ռանց պատճառի ծածուկ տեղ ըս-
պասենք .
12 Զանոնք դերեզմանի պէս ողջ
ողջ՝ և Է գուբը իջնողներուն պէս
ամրողջ կլլենք .
13 Ամէն տեսակ պատուական ստա-
ցուածք գտնենք , ու մեր տուները
աւարով լեցընենք .
14 Քու վիճակդ մեր մէջը ձգէ , ա-
մէնքս մէկ քսակ ունենանք .
15 Ո՛րդեակ իմ՝ Լ անոնց հետ ճամ-
բայ մի՛ երթար , Է անոնց շաւիղէն
քու ոտքերդ ե՛տ պահէ .
16 Ժ քանզի անոնց ոտքերը չարու-
թեան կը վազեն , և արիւն թափե-
լու կ'արտորան ։
17 Ցիրաւի ամէն թռչունին աչքե-
րուն առջեւը պարապ տեղը վարմեր
կը լարուի .
18 Բայց անոնք իրենց արեանը հա-
մար դարան կը գործեն , — իրենց
կենացը համար ծածուկ տեղ կը
սպասեն ։
19 Ի Ամէն ագահին ճամբաները ա-
սանկ են . — Փ — Ո — Ր Է Ն Ը իրեն անձ-
նատուր եղողները կը մեռցընէ ։
20 Հ Իմաստութիւնը դուրսը Բ — Ր
Յ — Յ — Ն կ'աղաղակէ , — հրապա-
րակներու մէջ իր ձայնը կու տայ ։
21 Անիկայ բազմութիւն եղած տե-
ղերուն գլուխը՝ Ե դրանց մուտքե-
րուն մէջ կ'աղաղակէ , — քաղա-
քին մէջ իր խօսքերը կը խօսի , —
Ի՛նչ-ե՞ր ։
22 Ո՛վ անմիտներ՝ մինչև ե՞րբ ան-
մտութիւնը պիտի սիրէք . Փ՞նչ
Է՞րբ ծաղր ընողները ծաղր ընելով
պիտի գուարճանան , ու յիմարները
գիտութիւնը ատեն ։
23 Իմ յանդիմանութեանս դար-
ձէք . ահա Յ իմ հոգիս ձեր վրայ
պիտի թափեմ . իմ խօսքերս ձեզի
պիտի հասկըցընեմ ։
24 Ը Որովհետև ես կանչեցի , ու
դուք չուզեցիք Ըե . ձեռքս եր-
կընցուցի , ու մարդ ընող չեղաւ .
25 Հապա Է իմ բոլոր խրատներս
մերժեցիք , և իմ յանդիմանու-
թիւնս չուզեցիք .
26 Ի Ես ալ ձեր թշուառութեանը
վրայ պիտի ծիծաղիմ , ու ձեր վա-
խը հասնելուն , ծաղր պիտի ընեմ .
27 Ի Երբոր ձեր վախը հեղեղի պէս
հասնի , ձեր թշուառութիւնը մըր-
րիկի պէս պատահի , Ե ձեր վրայ
նեղութիւն ու տառապանք գայ ,
28 Ը Ան ատենը ինծի պիտի աղաղա-
կեն , ու պատասխան պիտի չտամ .
զիս պիտի փնտռեն , ու պիտի չը-
կրնան գտնել .
29 Որովհետև Ը գիտութիւնը ատե-
ցին , ու — Ցերոջը վախը չընտրեցին .
30 Ը Իմ խրատներս չուզեցին . — ա-
Ն · ք · զ · Ք · Ը՞ր 1000

Ղ Ցոր · գ · 8 ։ Գլ · ժդ · 14 ։ Իր · 8 ։ Ես · գ · 11 ։ Երեմ · զ · 19 ։

* Կ — Ի՛ յամե-
ղութիւնը

Լ Սաղ · խ · 12 ։ 13 ։

— Սաղ · ճժբ · 7 ։

բոլոր յանդիմանութիւնս անար-
գեցին .
31 Ղ Ուրեմն անոնք իրենց ճամբուն
պտուղէն պիտի ուտեն , ու իրենց
խորհուրդներէն պիտի կշտանան ։
32 Վասն զի անմիտներուն խոտորի-
լը զիրենք պիտի մեռցընէ , և յի-
մարներուն * անհոգութիւնը զիրենք
պիտի կորսընցընէ ։
33 Ե Բայց ինծի մտիկ ընողը ապահո-
վութեամբ պիտի բնակի , ու — չա-
րիքներու վախէն հանդարտ պիտի
ըլլայ ։

ԳԼ · Բ

1 Իմաստութիւնը կը խոստանայ իր որդուոյը՝ բարեպաշտութիւն , 10 և գէշ ընկերներէ ա-
պահովութիւն , 20 ու շիտակ ճամբաներու
մէջ առաջնորդութիւն ։

1 Ո՛րդեակ իմ՝ Թէ որ իմ խօսքերս
ընդունիս , ու — իմ պատուի-
րանքներս քովդ պահես ,
2 Ա Ականջդ իմաստու-
թեան տաս , — սիրտդ հանճարին
բանաս ,
3 Թ Եթէ որ դուն իմաստութիւնը Է-
ւ կանչես , և քու ձայնդ հանճարին
ուղղես ,
4 Բ Եթէ որ զանիկայ արծաթի պէս
փնտռես , ու ծածուկ դանձերու
պէս խնդրես ,
5 Ան ատենը Ցէրոջը վախը պիտի
հասկընաս , և Աստուծոյ գիտու-
թիւնը պիտի գտնես .
6 Է Վասն զի իմաստութիւնը Ցէրը
կու տայ . գիտութիւնը ու հանճա-
րը անոր բերնէն է ։
7 Անիկայ ուղղներուն համար Է փրկութիւն կը պահէ . Ե անիկայ
ուղղութեամբ քալողներուն վա-
հանն է ,
8 Որ արդարութեան ճամբաները
պաշտպանէ , ու Է իր սուրբերուն
ճամբան պահէ ։
9 Ան ատենը արդարութիւնը , դա-
տաստանը և ուղղութիւնը , ամէն
աղէկ ճամբան պիտի հասկընաս ։
10 Երբոր իմաստութիւնը քու սրբ-
տիդ մէջը մտնէ , և գիտութիւնը
քու հոգւոյդ ախորժելի ըլլայ ,
11 Խ Հեմութիւնը քեզ պիտի պա-
հէ , — Հ անճարը քեզ պիտի
պաշտպանէ ,
12 Որ քեզ չար Ռ բդոյէն ճամբայէն ,
նենգութիւններ խօսող մարդէն ա-
զատէ .
13 Ան անոնք՝ որ ուղիղ ճամբան թո-
ղուցեր են , որ Է խաւար ճամբանե-
րու մէջ քալեն .
14 Ը Ձարութիւն ընելով կ'ուրախա-
նան , և Ե չարին նենգութիւններու-
վը կը ցնծան .
15 Ժ Որոնց ճամբաները ծուռ են , ու
անոնց ընթացքը խոտորնակ է ։

Ղ Ցոր · գ · 8 ։ Գլ · ժդ · 14 ։ Իր · 8 ։ Ես · գ · 11 ։ Երեմ · զ · 19 ։

* Կ — Ի՛ յամե-
ղութիւնը

Լ Սաղ · խ · 12 ։ 13 ։

— Սաղ · ճժբ · 7 ։

Ի Սաղ · իը · 1 ։ ճԽգ · 7 ։

Լ Սաղ · ա · 1 ։ Գլ · գ · 14 ։

Խ Սաղ · ճժթ · 101 ։

Ժ Ես · ծթ · 7 ։ Հռով · գ · 15 ։

Ի Գլ · ժե · 27 ։ ա Տիմ · զ · 10 ։

Հ Գլ · բ · 1 ։ ճ ։ թ · 3 ։ Ցօհ · է · 37 ։

Յ Ցովել · բ · 28 ։

Ես · կե · 12 ։ կզ · 4 ։ Երեմ · է · 13 ։ Ջաք · է · 11 ։

Ի Սաղ · ճէ · 11 ։ Հմր 30 ։ Ղե · է · 30 ։

Ի Սաղ · բ · 4 ։

Գլ · ժ · 24 ։

Ն Ցոր · իէ · 9 ։ լե · 12 ։ Ես · ա · 15 ։ Երեմ · ժա · 11 ։ ժգ · 12 ։ Եզեկ · ը · 18 ։ Միք · գ · 4 ։ Ջաք · է · 13 ։ Ցակ · գ · 3 ։

Ղ Ցոր · խա · 14 ։ Հմր 22 ։

— Սաղ · ճժթ · 173 ։

Ղ Հմր 25 ։ Սաղ · ձա · 11 ։

Ն · ք · զ · Ք · Ը՞ր 1000

Ղ Ցոր · գ · 8 ։ Գլ · ժդ · 14 ։ Իր · 8 ։ Ես · գ · 11 ։ Երեմ · զ · 19 ։

* Կ — Ի՛ յամե-
ղութիւնը

Լ Սաղ · խ · 12 ։ 13 ։

— Սաղ · ճժբ · 7 ։

— Գլ · գ · 21 ։ է · 1 ։

Բ Գլ · գ · 14 ։ Մաա · ժդ · 44 ։

Դ Գթագ · գ · 9 ։ 12 ։ Ցակ · ա · 5 ։

Կ — Ի՛ յմաս-
տութիւն

Ը Սաղ · ձզ · 11 ։ Գլ · լ · 5 ։

Ի աթագ · բ · 9 ։ Սաղ · կզ · 9 ։

Ղ Գլ · ը · 22 ։

Ի Ցօհ · գ · 19 ։ 20 ։

Ը Գլ · ժ · 28 ։ Երեմ · ժա · 15 ։

Ի Հռով · ա · 32 ։

Ժ Սաղ · ճԽ · 5 ։

16 Որ նաև քեզ ազատէ Աստուած կենդանի, Նշողդրոմիթիթիւլ խօսող օտար կնիկէն.

17 Ահա՛ որ իր երիտասարդութեան բարեկամը կը թողու, և իր Աստուծոյն ուխտը կը մոռնայ.

18 Քանզի անոր տունը մահուան կը տանի, ու անոր շաւիղները մեռելներուն։

19 Անոր գացողները բնաւ չեն դառնար, և կենաց ճամբաներուն չեն հասնիր։

20 Որպէս զի բարի մարդոց ճամբան երթաս, ու արդարներուն շաւիղները պահես։

21 Քանզի ուղիղները երկրի վրայ պիտի բնակին, և կատարեալները անոր մէջը պիտի մնան։

22 Բայց ամբարիշտները երկրէն պիտի կորսուին, ու անօրէնները անկէ պիտի փրցուին։

ԳԼ. Գ

1 Հնազանդութեան, 5 հաւատքի, 7 խոնարհութեան, 9 բարեպաշտութեան, 11 և համբերութեան յորդորանք մը։ 13 Իմաստութեան երջանիկ օգուտը։ 19 Իմաստութեան գործքերը 21 ու չարը։ 27 Ողորմած, 30 խաղաղարար, 31 և գոհ ըլլալու յորդորանք մը։ 33 Ջարերուն անիծնալ վիճակը։

1 Որդեակ իմ՝ մի՛ մոռնար իմ օրէնքս, ՚հապա քու սիրտդ թող իմ պատուիրանքներս պահէ.

2 Ինչու որ քեզի երկայն օրեր ու կենդանութեան տարիներ և խաղաղութիւն պիտի աւելցընեն։

3 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քեզ չթողուն. Հզանոնք քու պարանոցիդ վրայ կապէ, Ադրու սրտիդ տախտակին վրայ գրէ զանոնք։

4 Եւ այսպէս Աստուծոյ և մարդոց առջևը շնորհք ու բարի համարում պիտի գտնես։

5 Քու Տիրոջը սրտովդ Տէրոջը ապաւինէ, Հև քու իմաստութեանդ մի՛ վստահիր։

6 Ըքու ամէն ճամբաներուդ մէջ զանիկայ ճանչցիր, ու անիկայ Ընքու շաւիղներդ պիտի ուղղէ։

7 Դուն քու աչքիդ առջևը իմաստուն մի՛ ըլլար. Տէրոջմէ վախցիր ու չարութենէ ետ քաշուէ։

8 Ասիկայ քու Ջիղերուդ առողջութիւն, և քու Լոսկորներուդ պարարտութիւն կ՚ըլլայ։

9 Տէրոջը պատիւ ըրէ քու ստացուածքէդ և քու բոլոր բերքերուդ երախայրիներէն.

10 Եւ քու շտեմարաններդ առատութեամբ պիտի լեցուին, ու հընձաններդ նոր գինին դուրս պիտի թափի։

11 Որդեակ իմ՝ Տէրոջը խրատը մի՛ անարգեր, ու անոր յանդիմանութենէն մի՛ թուլնար։

12 Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ, հինչպէս որ հայր մը իր սիրական զաւակին Ընէ։

13՝ Երանի՝ ան մարդուն որ իմաստութիւն կը գտնէ, ու ան մարդուն՝ որ հանճար կը ստանայ.

14 Վասն զի անոր շահը արծաթի շահէն աղէկ է, ու անոր արդիւնքը մաքուր ոսկիէն։

15 Անիկայ †գոհարներէն պատուական է. և ձրու բոլոր ցանկալի բաներդ չեն կրնար անոր հաւասարիլ։

16 Անոր աջ ձեռքին մէջ՝ օրերու երկայնութիւն, և ձախ ձեռքին մէջ հարստութիւն ու փառք կայ։

17 Անոր ճամբաները հաճոյական ճամբաներ են, և անոր բոլոր շաւիղները խաղաղութիւն են։

18 Անիկայ իրեն յարողներուն Կենաց ծառ է. ու զինքը բռնողները երջանիկ կ՚ըլլան։

19 Տէրը իմաստութեամբ հիմնեց երկիրը, և հանճարով հաստատեց երկինքը։

20 Անոր գիտութեամբը անդունդները կը պատուին, ու ամպերը ցօղ կը կաթեցընեն։

21 Որդեակ իմ՝ ահա՛ քու աչքերուդ առջևէն չերթան. իմաստութիւնը ու խոհեմութիւնը տո՛ւր պահէ.

22 Եւ քու հոգւոյդ կեանք՝ ու Ընքու պարանոցիդ ‡զարդ ըլլան։

23 Դուն առնէր ճամբադ ապահովութեամբ պիտի քալես, և քու ոտքդ պիտի չսահի։

24 Երբ որ պառկիս՝ պիտի չվախնաս, ու թէ որ քնանաս՝ քունդ անոյշ պիտի ըլլայ։

25 Պիտի չվախնաս յանկարծահաս վախէն, ոչ ալ ամբարիշտներուն ‖կորուստէն՝ երբոր գայ.

26 Վասն զի քու յոյսդ Տէրը պիտի ըլլայ, և քու ոտքդ պիտի պահէ, որ չբռնուի։

27 Երբոր ձեռքէդ աղէկութիւն բնել կու գայ, §կարօտ եղողէն՝ մի՛ արգիլեր զանիկայ։

28 Քու դրացիդ բնաւ մի՛ ըսեր, Գնա ու դարձեալ եկուր, կամ վաղը կու տամ, երբոր քու քովդ կայ։

29 Քու դրացիդդ դէմ չարութիւն մի՛ մտածեր, քանի որ անիկայ վստահութեամբ քեզի հետ կը բնակի։

30 Առանց պատճառի մարդու հետ մի՛ վիճիր, երբոր անիկայ քեզի չարութիւն մը ըրած չէ։

31 Բռնաւոր մարդուն մի՛ նախանձիր, ու անոր ճամբաները բնաւ մի՛ ընտրեր.

Ն. Ք. Գ. Ք. ԻՐՐ 1000

ր Սաղ. իե. 14 ։ − Ղև. իդ. 14 , Ա ։ Սաղ. լէ. 22 ։ Զաք. ե. 4 ։ Մաղ. բ. 2 ։ ÷ Սաղ. ա. 3 ։ + Յակ. դ. 6 ։ ա Պետ. ե. 5 ։

32 Վասն զի ծուռ մարդը Տէրոջը առջևը պիղծ է . բայց Անոր ընտանութիւնը արդարոց հետ է ։

33 Ամբարիշտ մարդուն տանը մէջ Տէրոջը անէծքը կայ . բայց արդարներուն բնակարանը Անիկայ կ'օրհնէ ։

34 Ցիրաւի Անիկայ ծաղր ընողները ծաղր կ'ընէ , բայց խոնարհներուն շնորհք կու տայ ։

35 Իմաստունները փառք պիտի ժառանգեն , բայց յիմարներուն բարձրանալը անարգանք պիտի ըլլայ ։

ԳԼ. Դ

1 Սողոմոն մարդիկ հնազանդութեան հրամցնելու համար , 3 կը ցուցընէ թէ ինչ կրթութիւն առեր է ինքը իր ծնողքէն , 5 իմաստութիւն սորվելու համար , 14 ու չարերուն ճամբայէն փախչելու համար ։ 20 Հաւատքի , 23 և սրբութեան յորդորանք մը ։

− Սաղ. լդ. 11 ։ Գլ. ա. 8 ։

1 Որդիք՝ Ձեր հօրը խրատը լսեցէք , ու մտիկ ըրէք որ իմաստութիւնը ճանչնաք ։

2 Վասն զի ձեզի աղէկ կրթութիւն կու տամ . իմ օրէնքս մի' թողուք ։

3 Քանզի ես իմ հօրս տղան էի , փափուկ ու սիրելի՝ իմ մօրս առջևը ։

ք ամՄն. իթ. 1 ։ ֆ ամՄն. իը. 9 ։ Եփե. զ. 4 ։ ր Գլ. է. 2 ։ ի Գլ. բ. 2, 3 ։

4 Անիկայ ինծի կը սորվեցընէր ու կ'ըսէր . Քու սիրտդ իմ խօսքերս թող բռնէ . իմ պատուիրանքներս պահէ ու ապրէ ։

5 Իմաստութիւն ստացիր , խոհեմութիւն ստացիր . մի' մոռնար , ու իմ բերնիս խօսքերէն մի' խոտորիր .

6 Զանիկայ մի' թողուր , ու անիկայ քեզ պիտի պահէ . զանիկայ սիրէ , ու անիկայ քեզ պիտի պաշտպանէ ։

ղ բ Թագ. բ. 10 ։ ե Մատ. ժգ. 44 ։ Ղուկ. ժ. 42 ։ ը ա Թագ. բ. 30 ։ թ Գլ. ա. 9 ։ գ. 22 ։ ժ Գլ. գ. 2 ։ ի Սաղ. ժը. 36 ։ լ Սաղ. ղա. 11, 12 ։

7 Ամէն բանէն գլուխը իմաստութիւնն է , իմաստութիւն ստացիր . ու ամէն ստացած բաներուդ հետ խոհեմութիւն ստացիր ։

8 Զանիկայ մեծարէ , ու անիկայ քեզ պիտի բարձրացընէ . թէ որ զանիկայ գրկես , քեզ պիտի պատուէ ։

9 Անիկայ քու գլխուդ շնորհաց զարդ պիտի տայ . քեզի փառաց պսակ պիտի պարգևէ ։

10 Մտիկ ըրէ՛ որդեակ իմ , ու իմ խօսքերս ընդունէ՛ . և քու կենացդ տարիները պիտի շատնան ։

11 Քեզի իմաստութեան ճամբուն մէջ սորվեցուցի . քեզ ուղղութեան շաւիղներուն մէջ պտըտցուցի .

12 Որ քալելու ատենդ քայլերը չնեղնան , և ու վազելու ատենդ չսահիս ։

13 Ամուր բռնէ խրատը ու ձգել մի' թողուր . զանիկայ պահէ՛ , վասն զի քու կեանքդ անիկայ է ։

14 Ամբարիշտներուն ճամբան մի' երթար , ու չարերուն ճամբուն մէջ մի' քալեր ։

15 Անկէ զգուշացիր , անոր քովէն մի' անցնիր , անկէ խոտորէ՛ ու անցիր ։

16 Վասն զի անոնք մինչև որ չարութիւն չընեն , չեն քնանար . ու թէ որ մէկը չկործանեն , քուներնին կը փախչի ։

17 Քանզի անոնք ամբարշտութեան հացը կ'ուտեն , ու անիրաւութեան գինին կը խմեն ։

18 Բայց արդարներուն ճամբան ծագող լոյսին պէս է , որ երթալով կը լուսաւորուի , մինչև որ կատարեալ օր ըլլայ ։

19 Ամբարիշտներուն ճամբան խաւարի պէս է , ու չեն գիտեր թէ ինչ բանով իրենց ոտքը պիտի սահի ։

20 Որդեակ իմ՝ մտիկ ըրէ իմ խօսքերս , քու ականջներդ իմ խօսքերուս տուր ։

21 Անոնք քու աչքերուդ առջևէն չերթան , զանոնք քու սրտիդ մէ՛ջը պահէ .

22 Վասն զի զանոնք գտնողներուն՝ անոնք կեանք են , և անոնց բոլոր մարմնոյն՝ բժշկութիւն ։

23 Ամէն զգուշութիւնով քու սիրտդ պահէ՛ , քանզի կենաց *աղբիւրները անկէ են ։

24 Ծուռ բերանը քեզմէ մէկդի ըրէ , ու անիրաւ շրթունքները քեզմէ հեռացուր ։

25 Քու աչքերդ ուղիղ նային , ու արտևանունքներդ շիտակ դէպ 'ի առջևդ ըլլան ։

26 Ոտքերուդ շաւիղները շիտկէ՛ , և քու բոլոր ճամբաներդ հաստատուին ։

27 Աջ կամ ձախ կողմը մի' խոտորիր . ոտքդ չարութենէ դարձուր ։

ԳԼ. Ե

1 Սողոմոն կը յորդորէ մարդիկ իմաստութիւն սորվելու . 3 պոռնկութեան ու անառակութեան վնասը կը ցուցընէ . 15 կը պատուիրէ գոհ , առատաձեռն ու պարկեշտ ըլլալ . 22 կ'իմացընէ թէ չարը իր մեղքերովը պիտի բռնուի ։

1 Որդեակ իմ՝ մտիկ ըրէ իմ իմաստութեանս , և քու ականջդ իմ հանճարիս տուր ,

2 Որ խոհեմութիւն պահես , ու քու շրթունքներդ գիտութիւն պահեն ։

3 Վասն զի օտար կնկան շրթունքներէն խորիսխի մեղր կը կա-

Ն. Ք. Գ. Ք. ԻՐՐ 1000

ի Սաղ. ա. 1 ։ Գլ. ա. 10, 15 ։

ծ Սաղ. լզ. 4 ։ Եա. ծէ. 20 ։

կ Մատ. ե. 14, 45 ։ Փիլ. բ. 15 ։ հ բ Թագ. իգ. 4 ։ ձ ա Թագ. բ. 9 ։ Յոբ. ժը. 5, 6 ։ Եա. ծթ. 9, 10 ։ Երեմ. իգ. 12 ։ Յով. ժբ. 35 ։

ղ Գլ. գ. 3, 21 ։ ճ Գլ. բ. 1 ։

մ Գլ. գ. 8 ։ ժբ. 18 ։

* Եբր. ելք

յ բ Օր. ե. 32 ։ իը. 14 ։ Յես. ա. 7 ։ ն Եա. ա. 16 ։ Հռով. ժբ. 9 ։

− Մաղ. բ. 7 ։

ք Գլ. բ. 16 ։ զ. 24 ։

Ն. Ք. Դ. Ք. Իրր 1000

թի , և անոր քիմքը ձէթէն կակուղ է .
4 Բայց անոր վախճանը օշինդրի պէս դառն , երկսայրի սուրի պէս սրած է ։
5 Անոր ոտքերը մահուան կ'իջնեն , ու անոր քայլերը դժոխքը կը հասնին ։
6 Անոր ճամբաները փոփոխական են , ու չես կրնար զանոնք գիտնալ , որ չըլլայ թէ կենաց ճամբան մտածես ։
7 Ու հիմա' ով որդիք' ինծի մտիկ ըրէք , ու իմ բերնիս խօսքերէն մի' խոտորիք ։
8 Ան կնիկէն ճամբադ հեռացուր , ու անոր տանը դրանը մի' մօտենար .
9 Չըլլայ որ քու փառքդ ուրիշներու , և տարիներդ անողորմ մարդու տաս .
10 Չըլլայ որ օտարները քու զօրութենէդ կշտանան , ու քու վաստակդ օտարներուն տունը մնայ .
11 Ու քու վերջին ատենդ չհառաչես , երբոր քու մարմինդ ու անդամներդ մաշին ,
12 Ու ըսես , Ես ինչպէս խրատը ատեցի , ու իմ սիրտս յանդիմանութիւնը անարգեց .
13 Ու իմ ուսուցիչներուս խօսքը մտիկ չըրի , ու իմ ականջս զիս վարժողներուն չտուի .
14 Ժողովքի ու ժողովուրդի մէջ գրեթէ ամէն տեսակ թշուառութեան հանդիպեցայ ։
15 Դուն քու ջրակոյտէդ ջուր խմէ , և քու ջրհորիդ մէջը վազող ջուրէն ։
16 Քու աղբիւրներդ դուրսը տարածուին , ինչպէս ջուրերու վտակները հրապարակներուն մէջ ։
17 Անոնք մինակ քուկդ ըլլան , ու չէ' թէ քուկդ և օտարներունը ։
18 Քու աղբիւրդ օրհնեալ ըլլայ . և քու երիտասարդութեանդ կընկանը հետ ուրախ եղիր ։
19 Անիկայ քեզի սիրելի եղնիկի պէս , և շնորհալի այծեման պէս ըլլայ . ամէն ատեն անոր ստինքները քեզ կշտացընեն , ու միշտ անոր սիրովը զմայլիս ։
20 Ու ինչո՞ւ' որդեակ իմ' դուն օտար կնկան մը սիրովը զմայլիս , ու օտար կնկան ծոցը գրկես ։
21 Վասն զի մարդուն ճամբաները Տէրոջը աչքերուն առջեւն են . ու անոր ամէն քայլերը նա կը կշռէ ։
22 Զարագործը իր անօրէնութիւնները պիտի բռնեն . ու անիկայ իր մեղքին չուաններովը պիտի բըռնուի ։
23 Անիկայ առանց խրատի պիտի մեռնի , ու իր մեծ յիմարութեամբը պիտի մոլորի ։

ԳԼ. Զ.

1 Երաշխաւորութեան , 6 ծուլութեան , 12 և անզգամութեան դէմ պատուէրներ ։ 16 Աստուծոյ ատելի եղած եօթը բաներ ։ 20 Հնազանդութեան օրհնութիւնները ։ 25 Շնութեան վնասները ։

1 Որդեակ իմ' եթէ որ քու բարեկամիդ համար երաշխաւոր եղար , եւ օտար մարդու համար քու ձեռքդ տուիր ,
2 Քու բերնիդ խօսքերովը որոգայթը ինկար , բերնիդ խօսքերովը բռնուեցար ։
3 Որդեակ իմ' շուտով աստնկ ըրէ որ ազատիս . որովհետեւ դուն քու բարեկամիդ ձեռքը մտար , գնա' քու բարեկամիդ խոնարհէ' , ու զանիկայ թախանձէ' ։
4 Աչքերուդ քուն' ու արտեւանունքներուդ նիրհում մի' տար .
5 Քեզ ազատէ' ինչպէս որ այծեամը որսորդին ձեռքէն , կամ թռչունը հաւորսին ձեռքէն կ'ազատի ։
6 Ո'վ ծոյլ' մրջիւնին գնա . անոր ճամբաները տես ու իմաստուն եղիր .
7 Վասն զի անիկայ ոչ իշխան , ոստիկան , կամ տիրող չունի ,
8 Իր կերակուրը ամառուընէ կը պատրաստէ , իր ուտելիքը հունձքի ատեն կը ժողվէ ։
9 Ո'վ ծոյլ' մինչեւ ե՞րբ կը պառկիս . քունէդ ե՞րբ պիտի արթըննաս ։
10 Քիչ մը քնանաս , քիչ մը նիրհես , ու քիչ մը ձեռք ձեռքի վրայ դնես ննջելու համար .
11 Ան ատենը քու աղքատութիւնդ ճամբորդի պէս պիտի գայ , ու կարօտութիւնդ' սպառազինեալ մարդու պէս ։
12 Անօրէն ու չար մարդը ծուռ բերնով կը շարժի .
13 Անիկայ իր աչքերովը 'ակնարկութիւն կ'ընէ , ոտքերովը կը խօսի , ու մատներովը բան կը սորվեցընէ .
14 Անոր սրտին մէջը ծռութիւն կայ , միշտ չարութիւն կը հնարէ , ու կռիւներ կը հանէ ։
15 Ասոր համար անոր կորուստը յանկարծ պիտի գայ . անիկայ յանկարծ պիտի կոտրուի , ու անոր դարման պիտի չգտնուի ։
16 Տէրը աս վեց բանէն կը զզուի , ու անոր հոգւոյն առջեւ եօթը բան պիղծ է .
17 Ամբարտաւան աչքեր , ստախօս լեզու , և անմեղ արիւն թափող ձեռքեր ,

Ն. Ք. Դ. Ք. Իրր 1000

Սաղ. ծե. 21 ։ Ժող. է. 26 ։ Եբր. դ. 12 ։ Գլ. է. 27 ։ Գլ. ա. 29 ։ Գլ. ա. 25 ։ Ժբ. 1 ։ Մաղ. բ. 14 ։ Տեռ. Երգ. բ. 9 ։ դ. 5 ։ է. 3 ։ Գլ. բ. 16 ։ է. 5 ։ Մն. Ժդ. 9 ։ Յոբ. լա. 4 ։ Լդ. 21 ։ Գլ. Ժե. 3 ։ Երեմ. Ժզ. 17 ։ Լբ. 19 ։ Ովս. է. 2 ։ Եբր. դ. 13 ։ Սաղ. Թ. 15 ։ Յոբ. դ. 21 ։ Լզ. 12 ։

Գլ. Ժա. 15 ։ Ժէ. 18 ։ Ի. 16 ։ Իբ. 26 ։ Իէ. 13 ։ Սաղ. ճլբ. 4 ։ Յոբ. Ժբ. 7 ։ Գլ. Իգ. 33 ։ 34 ։ Գլ. Ժ. 4 ։ Ժգ. 4 ։ Ի. 4 ։ Յոբ. Ժե. 12 ։ Սաղ. Լե. 19 ։ Գլ. Ժ. 10 ։ Միք. բ. 1 ։ Հմր 19 ։ Երեմ. Ժթ. 11 ։ Մն. Լգ. 16 ։ Սաղ. Ժբ. 27 ։ Ճա. 5 ։ Սաղ. Ճի. 2 ։ 3 ։ Եսա. ա. 15 ։

18 Զգար խորհուրդները՝ պարող սիրտ, իմաստութիւն ընելու համար շուտ վազող ոտքեր,
19 Ստութիւն խօսող անիրաւ վկայ, ու եղբարց մէջ կռիւներ ցանող մարդ։
20 Ո՛րդեակ իմ՝ քու հօրդ պատուիրանքը պահէ՛, և քու մօրդ օրէնքը մի՛ մերժեր։
21 Զանոնք միշտ քու սրտիդ վրայ կապէ՛ ու զանոնք քու պարանոցդ կախէ։
22 Քալած ատենդ անոնք քեզի առաջնորդութիւն ընեն, քնացած ատենդ քեզ պահպանեն, ու արթընցած ատենդ քեզի հետ խօսակցին։
23 Քանզի պատուիրանքը ճրագ, ու օրէնքը լոյս է, և խրատին յանդիմանութիւնները կենաց ճամբայ է.
24 Որ քեզ դէշ կնիկէն՝ օտար կընկան շողոքորդող լեզուէն պահէ։
25 Սրտիդ մէջ անոր գեղեցկութիւնը մի՛ ցանկար. և քեզ իր արտևանունքներովը չբռնէ։
26 Վասն զի պոռնիկ կնկան պատճառաւ մարդ մինչև պատառ մը հացի կ'իջնայ. և ընծողաւնա կինը նպատուական հոգին կ'որսայ։
27 Հնար է որ մէկը իր ծոցը կրակ դնէ, ու հանդերձները չայրին։
28 Հնար է որ մէկը կրակի կայծերու վրայ քալէ, ու անոր ոտքերը չայրին։
29 Ասոր պէս է իր դրացիին կնկանը քով գացողն ալ. ով որ անոր դպչի, անմեղ չըլլար։
30 Գողը թէ որ անօթութեան համար ու իր փորը կշտացընելու համար գողութիւն ընէ, չեն քամահրեր զանիկայ։
31 Սակայն թէ որ գտնուի, եօթնապատիկ կը հատուցանէ. իր տանը բոլոր ինչքը կու տայ։
32 Կնկան հետ շնութիւն ընողին խելքը պակաս է. աս բանը ընողը իր հոգին կը կորսընցընէ։
33 Անիկայ վէրք ու անարգանք կը գտնէ, և անոր նախատինքը անջնջելի է։
34 Քանզի նախանձը էրկանը կատաղութիւնն է, ու անիկայ վրէժխնդրութեան օրը չխնայեր.
35 Անիկայ բնաւ մէկ փրկանքի մը չնայիր, կաշառք ալ շատցընելու ըլլաս, անիկայ չհաճիր։

ԳԼ. Է

1 Սողոմն կը յորդորէ մարդիկ որ իմաստութեան հետ հաւատարիմ ու քաղցր բնաւորութիւն ունենան. 6 օրինակով մը կը ցուցընէ 10 պոռնիկին խորամանկութիւնը, 22 և անպարկեշտ երիտասարդին անմտութիւնը։ 24 Ան տեսակ չարութիւններէն կը զգուշացընէ մարդիկ։

1 Ո՛րդեակ իմ՝ պահէ՛ իմ խօսքերս, ու իմ պատուիրանքներս քու քովդ ծածկէ՛։
2 Իմ պատուիրանքներս պահէ՛ որ ապրիս, ու իմ օրէնքիս քու աչքերուդ բիբին պէս նայէ։
3 Զանոնք մատերուդ վրայ կապէ, զանոնք սրտիդ տախտակին վրայ գրէ։
4 Իմաստութեան ըսէ՛, Դուն իմ քոյրս ես. ու խոհեմութեան՝ Ծանօթ կանչէ,
5 Որ քեզ օտար կնիկէն՝ շողոքորթութեամբ խօսող օտար կնիկէն պահեն։
6 Վասն զի իմ տանս պատուհանէն՝ իմ վանդակէս նայեցայ.
7 Եւ անմիտներուն մէջը տեսայ, երիտասարդներուն մէջը պակասամիտ պատանի մը գտայ,
8 Որ փողոցին մէջ ան կնոջը դռնէ անկիւնին քովէն կ'անցնէր, ու անոր տանը ճամբան բռնեց,
9 Երբոր իրիկուն եղաւ, օրը տաքաժամեցաւ, ու գիշերուան մութը տիրեց.
10 Եւ ահա անոր առջևը կնիկ մը ելաւ, անիկայ պոռնիկի կերպարանք ու նենգաւոր սիրտ մը ուներ.
11 Անիկայ աղաղակող ու անզգամ էր, ու անոր ոտքերը իր տանը մէջ չէր կենար.
12 Երբեմն դուրսը, երբեմն հրապարակները, և ամէն անկիւնի քով դարանամուտ կ'ըլլար.
13 Զանիկայ բռնեց համբուրեց, ու լերը երեսով անոր ըսաւ,
14 Իմ քովս խաղաղութեան զոհեր կան, ես այսօր իմ ուխտերս կատարեցի.
15 Անոր համար ելայ քեզ դիմաւորելու, քու երեսդ փնտռելու, ու քեզ գտայ։
16 Իմ անկողինս ծածկոցներով զարդարեր եմ՝ Եգիպտոսի ծաղկանկար բեհեզով.
17 Անկողինիս վրայ զմուռս, հալուէ ու կինամոն ցաներ եմ.
18 Եկո՛ւր մինչև առտու սիրով զուարճանանք, ու ցանկութիւններով զբօսնունք.
19 Վասն զի էրիկս տունը չէ, անիկայ հեռու ճամբայ գնաց.
20 Ստակին քսակը իր հետը առաւ, և *լուսնի լրման՝՝ օրը իր տունը պիտի դառնայ։
21 Այո՛ւ Իր շատ խօսքերովը զանիկայ հրապուրեց, ու Իր շրթունքներուն շողոքորթութիւնովը զանիկայ ստիպեց։
22 Ան՝ Ը շիտակ կնկանը ետևէն՝

ՆՈՒՄԵՐ ԱՐԱԲԱԿԱՆ

Ն. Ք. ՂՔ. Իբր 1000

– Գլ. բ. 1։
Բղմ. ժբ. 5։ Գլ. գ. 4։ Ես. ծե. 3։
Բ Օր. լբ. 10։
Բ Օր. ղ. 8։ Ժա. 18։ Գլ. գ. 3։ ղ. 21։
Ա Գլ. բ. 16։ ե. 3։ ղ. 24։
Գլ. թ. 13։
Ա Տիմ. ե. 13։ Տիտ. բ. 5։
* Կ՚ըսէ՝ տօնախմբութեան օրը։
Ա Գլ. ե. 3։ Ա Սող. ժբ. 2։
Ն. Ք. ՂՔ. Իբր 1000
Գլ. բ. 1։
Բղմ. ժբ. 5։ Գլ. գ. 4։ Ես. ծե. 3։
Բ Օր. լբ. 10։
Բ Օր. ղ. 8։ Ժա. 18։ Գլ. գ. 3։ ղ. 21։
Ա Գլ. բ. 16։ ե. 3։ ղ. 24։
Ղգ. ղ. 32։ Թ. 4. 16։
Ա Ցոր. իդ. 15։
Գլ. թ. 13։
Ա Տիմ. ե. 13։ Տես Տիտ. բ. 5։
Ժե. ժբ. 9։
Ա Գլ. ե. 3։ Ա Սող. ժբ. 2։

ապանդանողը գայդղ արջառի պէս, պատժուելու ֆոյդղ կապուած յիմարի մը պէս կ'երթայ.

23 Մինչև որ նետը անոր լնարդը ծակէ. ինչպէս որ թռչուն մը արտորալով դէպ ի ծուղակը կ'երթայ, ու չգիտեր որ անիկայ իր հոգւոյն համար լարուած է։

24 Եւ հիմա՝ ով որդիք՝ լսեցէք ինծի մտիկ ըրէք, ու իմ բերնիս խօսքերուն ականջ դրէք։

25 Քու սիրտդ անոր ճամբաներուն չխոտորի, և անոր շաւիղներուն մէջը չմոլորիս.

26 Վասն զի անիկայ շատերը խոցոտեց ու կործանեց. ու ան անոր բոլոր մեծցուցած մարդիկները զօրաւոր էին։

27 Անոր տունը դժոխքին ճամբաներն է, անոնք մահուան շտեմարանները կ'իջնեն։

ՓԻԼ. Ը

1 Իմաստութեան հատուածը, 6 բացայայտութիւնը, 10 դերազանցութիւնը, 12 բնութիւնը, 15 զօրութիւնը, 18 ճոխութիւնը, 22 ու յատկութիւնականութիւնը։ 32 Իմաստութիւնը փափաքելի բան մըն է, քանզի անոր հետեւանքը երջանկութիւն է։

1 Ա՞հա իմաստութիւնը կը կանչէ, ու խոհեմութիւնը իր ձայնը կու տայ։

2 Անիկայ բարձր տեղերու գլուխ, ճամբու վրայ և շաւիղներու մէջ կը կայնի։

3 Անիկայ դռներուն քովը՝ քաղաքներուն բերանը՝ դռներուն մուտքը աղաղակելով կ'ըսէ,

4 Ո՛վ մարդիկ՝ ձեզի կը կանչեմ. և իմ ձայնս մարդոց որդիներուն է։

5 Ո՛վ տղէտներ՝ իմաստութիւն սորվեցէք. ով անմիտներ՝ իմացող սիրտ ունեցէք։

6 Լսեցէք, վասն զի բաներ պիտի խօսիմ, ու իմ շրթունքներս պիտի բանամ ուղիղ բաներ խօսելոմար։

7 Քանզի իմ բերանս ճշմարտութիւն պիտի խօսի, բայց իմ շրթունքս ամբարշտութենէ կը զզուի։

8 Բերնիս բոլոր խօսքերը արդարութեամբ են, և անոնց մէջը խոտորնակ ու ծուռ բան չկայ։

9 Անոնք ալ հասկրցողին ուղիղ են, ու գիտութիւն գտնողներուն շիտակ են։

10 Իմ խրատս առէք, և ոչ թէ արծաթ. ու ընտիր ոսկիէն աւելի գիտութիւնը ընտրեցէք։

11 Վասն զի իմաստութիւնը դոհարներէն աղեկ է. և բոլոր ցանկալի բաները չեն կրնար անոր հաւասարիլ։

12 Ես իմաստութիւնս սրամտութեան հետ կը բնակիմ, և ճարտարութեանց գիտութիւնը կը գտնեմ։

13 Տէրոջը վախը չարութիւնը ատելն է. ես ինքարտութիւնը, ամբարտաւանութիւնը, չար ճամբան ու ղնեղաւոր բերանը կ'ատեմ.

14 Խորհուրդը և իսկականութիւնը իմս է. ես եմ հանճարը, ու ինծի զօրութիւնը իմս է։

15 Թագաւորները ինծմով կը թագաւորեն. ու նախարարները ինծմով արդարութեան կանոններ կը դնեն։

16 Ինծմով կ'իշխեն իշխանները, աղնուականները՝ երկրիս բոլոր դատաւորները։

17 Ես կը սիրեմ զիս սիրողները, և զիս կանուխ փնտռողները զիս կը գտնեն։

18 Իմ քովս հարստութիւն ու փառք, ընտիր ստացուածք, և արդարութիւն կայ։

19 Իմ պտուղս ոսկիէն ու մաքուր ոսկիէն, և իմ արդիւնքս ընտիր արծաթէն աղեկ է։

20 Ես արդարութեան ճամբուն մէջ, իրաւանց շաւիղներուն մէջ կը քալեմ,

21 Որ զիս սիրողներուն ստացուածք ժառանգեցնեմ՝. ու անոնց գանձերը պիտի լեցնեմ։

22 Տէրը իր ճամբուն սկիզբը՝ իր վաղեմի գործքերէն առաջ զիս ստացեր էր։

23 Ես յաւաջմանէ՝ երկրիս սկիզբէն առաջ հօծուեցայ։

24 Անդունդները չեղած՝ առատ ջուրերուն աղբիւրները չեղած ես ծնած էի։

25 Լեռները չտեղաւորուած՝ բլուրներէն առաջ ես ծնած էի։

26 Տակաւին երկիրը ու բաց տեղուանքը և աշխարհիս հողերուն առջինը չստեղծած,

27 Երբոր երկինքները կը պատրաստէր, ու անդնդոց երեսին վրայ կամար կը ձգէր, ես հոն էի։

28 Երբոր վերի ամպերը կ'ուժովցնէր, և անդնդոց աղբիւրները կը հաստատէր,

29 Երբոր ծովուն կանոն կը դնէր, որ ջուրերը իր հրամանէն դուրս չելլեն, — երբոր երկրիս հիմերը կը ձգէր,

30 Ես անոր քովը ճարտարապետ էի, և ամէն օր անոր զուարճութիւնն էի, — միշտ անոր առջեւը կ'ուրախանայի։

Ն·Ք·ԴԲ· իբր 1000

Ի ՅՈՎ·Թ·12։

ՅԵՂ·Ժ·26։

Ի ԳԼ·Բ·18։ Ե·5։ Թ·18։

ՍԱՂ·Ը·1։ ՅՈՎ·Ժ·28։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·22։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·30։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·31։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·32։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·33։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·34։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·35։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·36։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·37։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·38։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·39։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·40։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·41։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·42։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·43։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·44։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·45։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·46։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·47։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·48։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·49։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·50։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·51։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·52։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·53։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·54։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·55։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·56։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·57։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·58։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·59։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·60։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·61։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·62։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·63։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·64։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·65։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·66։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·67։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·68։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·69։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·70։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·71։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·72։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·73։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·74։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·75։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·76։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·77։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·78։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·79։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·80։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·81։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·82։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·83։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·84։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·85։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·86։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·87։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·88։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·89։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·90։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·91։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·92։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·93։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·94։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·95։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·96։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·97։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·98։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·99։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

ՍԱՂ·Ը·100։ ՅՈՎ·ԺԸ·7։ ՍԻՐ·Ի·1։

Ն · Ք · Գ.Ք · Իրր 1000

31 Եւ աշխարհիս մէջ , ա— անոր երկրին վրայ կ'ուրախանայի , ու. ʃիմ զուարճութիւնս մարդոց որդիներուն հետ էր ։
32 Եւ հիմա ով որդիք՝ ինծի մտիկ ըրէք · վասն զի ɔիմ ճամբաներս պահողները երջանիկ կ'ըլլան ։
33 Խրատ մտիկ ըրէք , ու իմաստուն եղէք , ու զանիկայ մի մերժէք ։
34 ɴԵրանի այն մարդուն՝ որ ինծի մտիկ կ'ընէ , ամէն օր իմ դռներուս քովը կը հսկէ , և իմ դրանդիքներս կը դիտէ ։
35 Ինչու որ զիս գտնողը կեանք կը գտնէ , ու ɿՏէրոջմէ շնորհք կը ստանայ ։
36 Բայց ինծի դէմ մեղանչողը ᵖիր հոգւոյն անիրաւութիւն կ'ընէ , ա— բոլոր զիս ատողները մահը կը սիրեն ։

ʃՍաղ · ժզ · 8 ։
ɔՍաղ · ճժթ · 1 · 2 ։ Ճիր · 1 · 2 ։ Ղու · ժա · 28 ։
ɴԳլ · գ · 13 · 18 ։
ɿԳլ · ժր · 2 ։
ᵖԳլ · ի · 2 ։

ԳԼ · Թ

1 Իմաստութեան դատափարակութիւնը 4 ու վարդապետութիւնը ։ 13 Յիմարութեան որպիսութիւնը 16 ու մոլորութիւնը ։

1 Իմաստութիւնը –իր տունը շինեց , ա— իր եօթը սիւները *կանգնեց .
2 ᵇԻր անասունները մորթեց , ᶜիր գինին †խառնեց ու իր սեղանը պատրաստեց ։
3 Անիկայ ᵀիր աղախինները խրկեց , ա— ᵉքաղաքին բարձր տեղերուն վրայ ɿկը կանչէ .
4 ᵉՈ՛վ որ պարզամիտ է , թող հոս գայ · ու պակասամիտ եղողին կ'ըսէ ,
5 ᵍԵկէ՛ք իմ հացէս կերէ՛ք , ու ‡խառնած գինիէս խմեցէ՛ք .
6 Յիմարութիւնը թողուցէ՛ք՝ որ ապրիք , ու խոհեմութեան ճամբուն մէ՛ջը քալեցէ՛ք ։
7 Ծաղր ընողը յանդիմանողը իրեն անարգանք՝ ու ամբարիշտը խրատողը իրեն արատ կը վաստըկի ։
8 ᵃԾաղր ընողը մի՛ յանդիմաներ , որ չըլլայ թէ քեզի թշնամի ըլլայ · ᵇիմաստունը յանդիմանէ , ու քեզ պիտի սիրէ ։
9 Իմաստունին խրատ տուր , և աւելի իմաստուն պիտի ըլլայ · արդար մարդուն սորվեցուր , ᶜու ան իմաստութիւնը պիտի աւելցնէ ։
10 ˡԻմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է , ու ‖Ամենասուրբին գիտութիւնը հանճար է ։
11 ᵏՎասն զի քու օրերդ ինծմով պիտի շատնան , և քեզի կենաց տարիներ պիտի աւելնան ։
12 ᶩԹէ որ իմաստուն ես , քեզի իմաստուն ես , ու թէ որ ծաղր ընող ես , առանց ուրիշի մինակ դուն պիտի կրես ։
13 ᶦԱնզգամ կինիկը աղաղակող կ'ըլլայ · անիկայ անմիտ է , ու բան մը չգիտեր ։
14 Եւ ᶜքաղաքին բարձր տեղուանքը՝ իր տանը դուռը աթոռի վրայ կը նստի ,
15 Որ իրենց ճամբան շիտակ գացող անցուորները կանչէ .
16 ᶾՈ՛վ որ պարզամիտ է , թող հոս գայ · ու պակասամիտ եղողին կ'ըսէ .
17 ɿԳողցուած ջուրերը անոյշ են , և գաղտուկ հացը համով կ'ըլլայ ։
18 Բայց անիկայ չգիտեր որ ժան տեղը մեռելներ կան , ա— անոր հրաւիրած մարդիկները դժոխքին անդունդներուն մէջն են ։

–Մատ · ժզ · 18 ։ Եփե · բ · 20 · 21 · 22 ։ ա Պետ · բ · 5 ։
* Եբր · տաշեց ·
ᵇՄատ · իբ · 4 ։
ᶜՀմր 5 ։ Գլ · իգ · 30 ։
† Կամ՝ ըն-գուեց ։
ᵀՀռովմ · ժ · 15 ։
ᵉՀմր 14 ։
ɿԳլ · ը · 1 · 2 ։
ᵉՀմր 16 ։ Տես գլ · զ · 32 ։ Մատ · ժա · 25 ։
ᵍՀմր 2 ։ Երգ · ե · 1 ։ Ես · ծե · 1 ։ Յօհ · զ · 27 ։
‡ Կամ՝ ըն-ցուցած
ᵃՄատ · է · 6 ։
ᵇՍաղ · ճխա · 5 ։
ᶜՄատ · ժգ · 12 ։
ˡՅոբ · իը · 28 ։ Սաղ · ճժա · 10 ։ Գլ · ա · 7 ։
‖ Կամ՝ սըր-բոց ։
ᵏԳլ · գ · 2 · 16 ։ ժ · 27 ։
ᶩՅոբ · լե · 6 · 7 ։
ᶦԳլ · է · 11 ։
ᶜՀմր 3 ։
ᶾՀմր 4 ։
ɿԳլ · ի · 17 ։
ᶝԳլ · բ · 18 ։ է · 27 ։

ԳԼ · Ժ

Աս գլխէս մինչև քսանուհինգերորդ գլուխը կը պարունակուին զանազան առածնութիւններու , ու անոնց հակառակ եղող մոլութիւններուն վրայով ծանօթութիւններ ։

Սողոմոնին առակները ։

1 –Իմաստուն տղան իր հայրը կ'ուրախացընէ · բայց անմիտ տղան իր մօրը տրտմութիւն է ։
2 ᵇԱնօրէնութեան գանձերը օգուտ չեն ըներ · ᶜբայց արդարութիւնը մահուանէ կ'ազատէ ։
3 ᵀՏէրը արդարին հոգին անօթի չթողուր , բայց ամբարիշտներուն ցանկութիւնը կը խափանէ ։
4 ᵉԾոյլ ձեռքով բանողը աղքատ կ'ըլլայ · բայց ɿժիր մարդոց ձեռքը հարստութիւն կը բերէ ։
5 Ան որ ամառը կը ժողվէ՝ խոհեմ տղայ է · հունձքի ատեն քնացողը ᵉամօթոյ պատճառ եղող տղայ է ։
6 Արդարին գլխուն վրայ օրհնութիւններ կան · բայց ᵍբռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը կը գոցէ ։
7 ᵃԱրդարներուն յիշատակը օրհնեալ կ'ըլլայ · բայց ամբարիշտներուն անունը կը փտի ։
8 Իմաստուն սիրտ ունեցողը պատուիրանքները կը ռնէ · ᵇբայց յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի ։
9 ᶜԿատարելութեամբ քալողը ապահովութեամբ կը քալէ · բայց իր ճամբաները ծռողը պիտի ճանչցուի ։
10 ˡԱչքով ակնարկութիւն ընողը նեղութիւն կու տայ · ᵏու յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի ։
11 ᶩԱրդարին բերանը կենաց աղբիւր է · բայց ᶦբռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը կը գոցէ ։
12 Ատելութիւնը կռիւներ կը հանէ · բայց ᶜսէրը ամէն յանցանքները կը ծածկէ ․
13 Իմաստունին շրթանցը վրայ ի-

–Գլ · ժե · 20 ։ ժէ · 21 · 25 ։ ժթ · 13 ։ իթ · 3 · 15 ։
ᵇՍաղ · խթ · 6 · 7 ։ Գլ · ժա · 4 ։ Ղու · ժբ · 19 · 20 ։
ᶜԴան · դ · 27 ։
ᵀՍաղ · ժ · 14 ։ լգ · 9 · 10 ։ լէ · 25 ։
ᵉԳլ · ժբ · 24 ։ ժթ · 15 ։
ɿԳլ · ժգ · 4 ։ իա · 5 ։
ᵉԳլ · ժէ · 2 ։ ժթ · 26 ։
ᵍՀմր 11 ։ Եսթ · է · 8 ։
ᵃՍաղ · թ · 5 · 6 ։ ճժբ · 6 ։ Ժող · ը · 10 ։
ᵇՀմր 10 ։
ᶜՍաղ · իգ · 4 ։ Գլ · իը · 18 ։ Ես · լգ · 15 · 16 ։
ˡԳլ · զ · 13 ։
ᵏՀմր 8 ։
ᶩՍաղ · լէ · 30 ։ Գլ · ժգ · 14 ։ ժը · 4 ։
ᶦՍաղ · ճէ · 42 ։ Հմր 6 ։
ᶜԳլ · ժէ · 9 ։ ա Կոր · ժգ · 4 ։ ա Պետ · դ · 8 ։

մաստութիւն կը դտնուի . բայց ՝ պակասամիտ եղողին կռնակին համար գաւազան պէտք է ։

14 Իմաստուններուն գիտութիւն կը դանձնեն . բայց ՝ յիմարին բերանը կործանման մօտ է ։

15 ՝ Հարուստին ճոխութիւնը իր ամուր քաղաքն է . ԲՈՂՔ տնանկներուն աղքատութիւնը իրենց կործանումն է ։

16 Արդարին գործը կենաց համար է . ՝ չար ամբարշտին արդիւնքը մեղաց համար է ։

17 Խրատ պահողը կենաց ճամբուն մէջ է . բայց յանդիմանութիւնը մերժողը կը մոլորի ։

18 Ատելութիւնը ծածկողը ստախօս շրթունք ՝ ունի , ու ՝ բամբասանք հանողը անմիտ է ։

19 ՝ Շատ խօսքերու մէջ յանցանք պակաս չէ . բայց ՝ իր շրթունքները զսպողը խելացի է ։

20 Արդարին լեզուն ընտիր արծաթ է . ամբարիշտներուն սիրտը քիչ արժէք ունի ։

21 Արդարին շրթունքները շատերուն առաջնորդութիւն կ'ընեն . բայց յիմարները խելքի պակասութենէն կը մեռնին ։

22 ՝ Տէրոջը օրհնութիւնն է որ հարստութիւն կու տայ , ու անոր հետ տրտմութիւն չխառներ ։

23 ՝ Զարութիւն ընելը յիմարին ըզբօսանքն է . բայց խոհեմ մարդուն՝ իմաստութիւնը ։

24 ՝ Չար մարդուն վախցած բանը իր վրայ կու գայ . բայց ՝ արդարներուն փափաքը կը լեցուի ։

25 Մրրիկը անցնելուն պէս՝ Չամբարիշտը բնաջինջ կ'ըլլայ . բայց ՝ արդարը յաւիտենական հիմ ՝ է ։

26 Ինչպէս է քացախը ակռաներուն , և ծուխը աչքերուն , ծոյլն ալ ՝ ղինքը խրկողներուն այնպէս է ։

27 ՝ Տէրոջը վախը օրեր կ'աւելցնէ . բայց Չամբարիշտներուն տարիները պիտի կարձենան ։

28 Արդարներուն յոյսը ուրախութիւն է . բայց ՝ ամբարիշտներուն ակնկալութիւնը պիտի կորսուի ։

29 Տէրոջը ճամբան արդարին զօրութիւն է . ԲՈՂՔ անօրէնութիւն դործողներուն կործանումն է ։

30 ՝ Արդարը պիտի չսասանի յաւիտեան . բայց ամբարիշտները երկրի վրայ պիտի չբնակին ։

31 ՝ Արդարին բերանը իմաստութիւն կը բղխէ . բայց նենդաւոր լեզուն պիտի կտրուի ։

32 Արդարին շրթունքները հաճոյ բանը դիտեն . բայց ամբարիշտներուն բերանը դէշ նենդութիւն ։

ԳԼ . ԺԱ

1 ՝ Նենգութեան կշեռքը Տէրոջը առջևը պիղծ է . բայց ուղիղ կշռոյն քարը անոր հաճոյ է ։

2 ՝ Երբոր հպարտութիւնը դայ , անարդութիւնն ալ կու դայ . բայց իմաստութիւնը խոնարհներուն հետ է ։

3 ՝ Ուղիղներուն չիտակութիւնը անոնց առաջնորդութիւն կ'ընէ . բայց անօրէններուն ծռութիւնը զանոնք բնաջինջ կ'ընէ ։

4 ՝ Բարկութեան օրը հարստութիւնը օգուտ մը չընէր . բայց ՝ արդարութիւնը մահուանէ կ'ազատէ ։

5 Կատարեալներուն արդարութիւնը անոնց ճամբան կը շիտկէ . բայց անիրաւը իր անիրաւութեամբը կ'ինկնայ ։

6 Ուղիղներուն արդարութիւնը զանոնք կ'ազատէ . բայց ՝ անօրէններուն իրենց ՝ չարութեանը մէջ կը բռնուին ։

7 ՝ Երբոր չար մարդը մեռնի , ՝ անոր ակնկալութիւնը կը կորսուի . և անօրէններուն յոյսը կը կորսուի ։

8 ՝ Արդարը նեղութենէ կ'ազատի , ու անոր տեղը ամբարիշտը կ'երթայ ։

9 ՝ Կեղծաւորը բերնովը իր դրացին կը կորսընցնէ . բայց արդարները դիտութեամբ կ'ազատին ։

10 ՝ Արդարներուն յաջողութեանը վրայ քաղաքը կ'ուրախանայ . ու երբոր չարերը կորսուին , ցնծութեան ձայն կ'ըլլայ ։

11 ՝ Ուղիղներուն օրհնութիւնովը քաղաքը կը բարձրանայ . բայց ամբարիշտներուն բերնովը կը կործանի ։

12 Պակասամիտ եղողը իր դրացին կ'արհամարհէ . բայց խոհեմ մարդը կը լռէ ։

13 Բանսարկութեան պտրտողը դաղտնիքը կը յայտնէ . բայց հաւատարիմ հոգի ունեցողը բանը կը ծածկէ ։

14 Ժողովուրդը ՝ առանց ՝ խոհականութեան կը կործանի . բայց խորհրդականներու բազմութեամբ փրկութիւն կ'ըլլայ ։

15 ՝ Օտարականին երաշխաւոր եղողը անշուշտ չարիքի կը հանդիպի . բայց երաշխաւորութենէն խոյս տուողը ապահով է ։

16 ՝ Ընօրհալի կնիկը պատիւ կ'բռնանայ . և ՝ զօրաւոր մարդիկները հարստութիւն կը ստանան ։

17 Ողորմած մարդը իր անձին բարիք կ'ընէ . բայց անողորմ մարդը իր մարմնոյն նեղութիւն կու տայ ։

Ն . Բ . Գ . Բ . Ի Ր 1000

Յ Գ Լ . Իգ . 3 ։

Ը Գ Լ . Ժը . 7 ։ Իս . 23 ։

Ե Ցօր . լա . 24 ։ Ա Ա Ղ . Ա Ր . 7 ։ Գ Լ . Ժը . 11 ։ ա Տիմ . գ . 17 ։

Ա Ա Ղ . Ժե . 8 ։

Ա Ժող . է . 3 ։

Ն Ցակ . գ . 2 ։

Ը Ա Ղ . Ա Ր . 35 ։ Իգ . 12 ։ Ա Ա Ղ . լէ . 22 ։

Գ Լ . Ժգ . 9 ։ Ժե . 21 ։

Ը Ցօր . Ժե . 21 ։

Գ Ա Ղ . Ճխե . 19 ։ Մ ա ա . ե . 6 ։ ա Ցօհ . ե . 14 ։ 15 ։

Է Ա Ղ . լէ . 9 ։ 10 ։

Հ Ժր 30 ։ Ա Ղ . Ժե . 5 ։ Մ ա ա . է . 24 ։ 25 ։ Ժգ . 18 ։

Գ Լ . Թ . 11 ։

Ը Ցօր . Ժե . 32 ։ 33 ։ Իր . 16 ։ Ա Ղ . Ժե . 23 ։ Ժող . է . 17 ։

Ց Ցօր . բ . 13 ։ Ժա . 20 ։ Ա Ղ . ՃՀր . 10 ։ Գ Լ . Ժա . 7 ։

Բ Ա Ղ . ա . 6 ։ լէ . 20 ։

Ց Ա Ղ . լէ . 22 ։ 29 ։ Ճխե . 1 ։ Հժր 25 ։

Ց Ա Ղ . լէ . 30 ։

Ն . Բ . Գ . Բ . Ի Ր 1000

Ց Ղ Ե . Ժթ . 35 ։ 36 ։ Ր Օր . Իե . 13-16 ։ Գ Լ . Ժգ . 11 ։ Ի . 10 ։ 23 ։

Բ Գ Լ . Ժե . 33 ։ Ժգ . 18 ։ Ժր . 12 ։ Դան . գ . 30 ։ 31 ։

Է Գ Լ . Ժգ . 6 ։

Բ Գ Լ . Ժ . 2 ։ Եզկ . է . 19 ։ Սոփ . ա . 18 ։

Ի Ց Ե . է . 1 ։

Ը Գ Լ . է . 22 ։ Ժող . Ժ . 8 ։

* Կ՛ ցանկութեանը

Ի Գ Լ . Ժ . 28 ։

Ը՛ Գ Լ . Իա . 18 ։

Ր Ցօր . ը . 13 ։

Ժ Ն թ . ը . 15 ։ Գ Լ . Իը . 12 ։ 28 ։

Յ Գ Լ Իթ . 8 ։

Ը Գ Ղ Ե . Ժթ . 16 ։ Գ Լ . Ի . 19 ։

Ի Գ Թագ՛ . Ժր . 1 ։ ՃՀ ։ Գ Լ . Ժե . 22 ։ Իգ . 6 ։

* Կ՛ ա ամէնօրդութեան

Ժ Գ Լ . Չ . 1 ։

Ն Գ Լ . լ . 30 ։

† Կ՛ բըռնաւոր

Հ Մ ա ա . է . 7 ։ Իե . 34 ։ ՃՀ ։

Ն. Ք. Ա. Գ. Ք. Իրր 1000

Յովս. Ժ. 12։ Գաղ. Զ. 8։ 9։ Յակ. Գ. 18։ Եզ. ԺԳ. 5։ Կամ՝ ապգէ ազգ։ Սաղ. ճԺբ. 2։ Ժողով. Բ. 8։ 9։ Սաղ. ճԺբ. 9։ Բ Կոր. Թ. 6–10։ Մատ. Ե. 7։ Ամով. Ը. 5. 6։ Յոբ. ԻԹ. 13։ Եսթ. Է. 10։ Սաղ. Է. 15. 16։ Թ. 15. 16։ Ժ. 2։ ԽԷ. 6։ Յոբ. Լա. 24։ Սաղ. ԽԹ. 7։ Մար. Ժ. 24։ Ղուկ. ԺԲ. 21։ Ա Տիմ. Զ. 17։ Սաղ. Ա. 3։ Եր. Ժ. 8։ ԺԲ. 12։ Եբր. ԺԷ. 8։ Ժող. Ե. 16։ Դան. ԺԲ. 3։ Ա Կոր. Թ. 19։ Յակ. Ե. 20։ Երեմ. ԻԵ. 29։ Ա Պետ. Դ. 17. 18։ Գլ. Ը. 35։ Գլ. Ժ. 25։ Գլ. Լա. 23։ Ա Կոր. Ժա. 7։

18 Չար մարդը սնոտի գործ կը գործէ. բայց արդարութիւն ցանողը ապահով վարձք կ'ունենայ։
19 Ինչպէս որ արդարութիւնը կենաց կ'առաջնորդէ, նոյնպէս ալ չարութեան հետեւողը իր մահուանը կ'երթայ։
20 Ծուռ սիրտ ունեցողները Տէրոջը առջեւ պիղծ են. բայց ուղիղ ճամբայ քալողները անոր հաճոյ են։
21 Անօրէնները «թէեւ ձեռք ձեռքի տուած ըլլան», անպատիժ պիտի չմնան. բայց արդարներուն սերունդը պիտի ազատի։
22 Գեղեցիկ կինը՝ որ խոհեմութիւն չունի, խոզին քիթը դրուած ոսկի օղակին կը նմանի։
23 Արդարներուն ցանկութիւնը միայն բարութիւն է. բայց անօրէններուն ակնկալութիւնը բարկութիւն պիտի ըլլայ։
24 Մարդ կայ որ իր ստացուածքը ցրուելով կ'աւելցընէ, ու մարդ կայ որ չափէ դուրս կը խնայէ, բայց կարօտութեան կը հասնի։
25 Բարերար անձը պիտի գիրնայ. և ան որ կ'ոռոգէ՝ ինքն ալ պիտի ոռոգուի։
26 Ցորենը պահողին՝ ժողովուրդը անէծք կու տայ. բայց զանիկայ ծախողին գլխուն վրայ օրհնութիւն կ'ըլլայ։
27 Աղէկութեան համար փոյթ ունեցողը շնորհք կը ստանայ. բայց ան որ գէշութիւն կը փնտռէ, անիկայ իրեն պիտի հանդիպի։
28 Իր հարստութեանը վրայ յոյսը դնողը պիտի իյնայ. բայց արդարները կանանչ տերեւի պէս պիտի ծաղկին։
29 Իր տանը նեղութիւն տուողը հով պիտի ժառանգէ. ու յիմարը իմաստուն սիրտ ունեցողին ծառայ պիտի ըլլայ։
30 Արդարին պտուղը կենաց ծառ է. և հոգիներ վաստըկողը իմաստուն է։
31 Ահա արդարը երկրի վրայ պատիժ կը կրէ. ո՛ւր մնաց ամբարիշտը ու մեղաւորը։

ԳԼ. ԺԲ

1 Խրատը սիրողը գիտութիւնը կը սիրէ, ու յանդիմանութիւնը ատողը անմիտ է։
2 Բարի մարդը Տէրոջմէ շնորհք կը ստանայ. բայց Աստուած նենգաւոր մարդը պիտի դատապարտէ։
3 Մարդը անիրաւութեամբ հաստատութիւն չունենար. բայց արդարներուն արմատը չշարժիր։
4 Առաքինի կինը իր էրկանը պսակ է. բայց նախատինք բերողը անոր ոսկորներուն մէջի փտութեանը պէս է։
5 Արդարներուն մտածութիւնները իրաւունք են. բայց ամբարիշտներուն խորհուրդները նենգութիւն են։
6 Ամբարիշտներուն խօսքերը արիւնի համար դարան են. բայց ուղիղներուն բերանը զիրենք կ'ազատէ։
7 Ամբարիշտները կը կործանին ու բնաջինջ կ'ըլլան. բայց արդարներուն տունը կը հաստատուի։
8 Մարդը իր խոհեմութեանը չափ կը գովուի. բայց ծուռ սիրտ ունեցողը կ'անարգուի։
9 Աննշան մարդը որ ծառայ ունի, զինքը մեծցընող ու հացի կարօտ եղողէն աղէկ է։
10 Արդարը իր անասուններուն կենացը համար հոգ կը տանի. բայց ամբարիշտներուն աղիքները անողորմ են։
11 Իր երկիրը գործողը հացով կը կշտանայ. բայց դատարկ մարդիկներուն հետեւողը պակասամիտ է։
12 Ամբարիշտը չարերուն աւարին կը փափաքի. բայց արդարներուն արմատը պտուղ կու տայ։
13 Չարը իր շրթունքներուն յանցանքովը որոգայթը կ'իյնայ. բայց արդարը նեղութենէն կ'ելլէ։
14 Մարդը իր բերնին պտուղէն բարիքներով կը լեցուի. ու մարդուն ձեռաց հատուցումը իրեն պիտի դառնայ։
15 Յիմարին ճամբան իր աչքերուն շիտակ է. բայց խրատ մտիկ ընողը իմաստուն է։
16 Յիմարը նոյն օրը կը յայտնէ իր բարկութիւնը. բայց անարգանքը ծածկողը խելացի է։
17 Ճշմարտութիւն խօսողը արդարութիւն կը յայտնէ. իսկ սուտ վկան՝ նենգութիւն։
18 Մարդիկ կան որ իրենց շատախօսութեամբը սուրի պէս կը խոցոտեն. բայց իմաստուններուն լեզուն բժշկութիւն է։
19 Ճշմարտախօս շրթունքը միշտ հաստատ կը մնայ. բայց ստախօս լեզուն վայրկենական է։
20 Չարութիւն մտածողին սրտին մէջը նենգութիւն կ'ըլլայ. բայց խաղաղութեան համար խորհուրդ ընողները ուրախութիւն կ'ունենան։
21 Արդարին բնաւ չարիք չհանդիպիր. բայց ամբարիշտները թշուառութիւններով կը լեցուին։
22 Սուտ շրթունքը Տէրոջը զզուելի է. բայց հաւատարմութիւն ընողները անոր հաճոյ են։

Ն. Ք. Ա. Գ. Ք. Իրր 1000

Գլ. ԺԴ. 30։ Գլ. Ա. 11. 18։ Գլ. ԺԴ. 3։ Սաղ. ԼԷ. 36. 37։ Գլ. ԺԱ. 21։ Մատ. Է. 24–27։ Ա Թագ. ԻԵ. 17։ Գլ. ԺԴ. 7։ Օր. ԻԵ. 4։ Ծն. Գ. 19։ Գլ. ԻԸ. 19։ Գլ. Զ. 32։ Գլ. ԺԸ. 7։ Պետ. Բ. 9։ Գլ. ԺԴ. 2։ ԺԸ. 20։ Ես. Գ. 10. 11։ Գլ. Գ. 7։ Ղուկ. ԺԸ. 11։ Գլ. ԻԹ. 11։ Գլ. ԺԴ. 5։ Սաղ. ԽԷ. 4։ ԿԹ. 7։ ԿԴ. 3։ Սաղ. ԽԲ. 5։ Գլ. ԻԹ. 9։ Գլ. Զ. 17։ ԺԱ. 20։ Յայտ. ԻԲ. 15։

23 Ա Խոհեմ մարդը էր դիտացածը կը ծածկէ . բայց յիմարներուն սիրտը յիմարութիւն կը հրատարակէ ։
24 Ե Ձիր մարդոց ձեռքը կ'իշխէ , ու ծոյլը հարկատու կ'ըլլայ ։
25 Ա Մարդուն սրտին մէջ եղող վիշտը զանիկայ կը ճնշէ . բայց ‡ ադէկ խօսքը կ'ուրախացընէ զանիկայ ։
26 Արդարը * իր ընկերին ճամբայ կը ցուցընէ" . բայց ամբարիշտներուն ճամբան զիրենք կը մոլորցընէ ։
27 Ծոյլը իր որսը չեփեր . բայց ժիր մարդուն ստացուածքը պատուական է ։
28 Արդարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ . † և անոր շաւիղներուն ճամբուն մէջ մահ չկայ"։

ԴԼ · ԺԴ

1 Ի Իմաստուն տղան իր հօրը խրատը հպիւ կ'ընէ . = բայց ծաղր բնողը յանդիմանութիւնը մտիկ չընէր ։
2 Բ Մարդը իր բերնին պտուղէն բարութիւն կ'ուտէ . բայց անօրէններուն հոգին՝ բռնութիւն ։
3 Ե Իր բերանը զգուշացը իր անձը կը պահէ . Բ=յց շրթունքները լայն բացողը պիտի կորսուի ։
4 Ծ Ծոյլին հոգին կը ցանկայ ու բան մը չունի . բայց ժրաջան մարդոց հոգին կը դիրնայ ։
5 Սուտ խօսքը արդարին ատելի է . բայց ամբարիշտը ամօթալից ու խայտառակ վարք ունի ։
6 Ե Արդարութիւնը կատարելութեամբ քալողները կը պաշտպանէ . բայց չարութիւնը մեղաւորները կը կործանէ ։
7 Ձ Կան որ զիրենք հարուստ կը ցուցընեն ու բան մը չունին , Ե ի=ն որ զիրենք ազքատ կը ցուցընեն ու շատ հարստութիւն ունին ։
8 Մարդուն կենացը փրկանքը իր հարստութիւնն է . բայց աղքատը յանդիմանութիւն չլսեր ։
9 Ը Արդարներուն լոյսը զուարթ պիտի ըլլայ . Ե բայց ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի ։
10 Ճիրաւի հպարտութենէ կռիւ կը ծագի . բայց իրատ մտիկ բնողներուն քովը իմաստութիւն կայ ։
11 Ը † Անիրաւութեամբ ձ=ղվ=ած հարստութիւնը պիտի պակսի . բայց իր աշխատութեամբը ժողվողը պիտի շատցընէ ։
12 Ուշացած յոյսը սիրտը կը հիւանդացընէ . բայց Բ փափաքին հասնիլը կենաց ծառ մըն է ։
13 Ե Խօսքը արհամարհողը պիտի կորսուի . բայց պատուիրանքէն վախցողը վարձք պիտի առնէ ։
14 Է Իմաստունին օրէնքը կենաց աղբիւր է , Լմահուան որոգայթներէն ազատ մնալու համար ։
15 Բարի խոհեմութիւնը շնորհք կուտայ . բայց անօրէններուն ճամբան դժուարին է ։
16 Է Ամէն խելացի իմաստութեամբ կը գործէ . բայց անմիտը յիմարութիւն կը տարածէ ։
17 Ձար պատգամաւորը թշուառութեան մէջ կ'իյնայ . բայց Ե հաւատարիմ դեսպանը բժշկութիւն է ։
18 Խրատ անարգողը աղքատութիւն ու անարգութիւն կը հրէ . բայց Կ յանդիմանութիւն մտիկ ընողը պատիւ կը գտնէ ։
19 Հ Փափաքին կատարուիլը հոգիին անոյշ է . ու չարագործութենէ ետ կենալը յիմարներուն զզուելի է ։
20 Իմաստուններուն հետ քալողը իմաստուն կ'ըլլայ . բայց անմիտներուն հետ ընկերացողը ‡ չար կ'ըլլայ" ։
21 Ն Մեղաւորներուն եւեւէն ձախորդութիւն կ'երթայ . բայց արդարներուն բարիք կը հատուցուի ։
22 Բարի մարդը իր որդւոցը որդիներուն ժառանգութիւն կը թողու . բայց Ա մեղաւորին ստացուածքը արդարին համար կը պահուի ։
23 Հ Աղքատներուն մշակած երկրին մէջը շատ ուտելիք կայ . բայց Ռ կայ որ անիրաւութենէ կը կորսուի ։
24 Ռ Գաւազանին խնայողը իր որդին կ'ատէ . բայց զանիկայ սիրողը կանուխկէ կը խրատէ ։
25 Ռ Արդարը մինչև իր անձին կշտանալը կ'ուտէ . բայց ամբարիշտներուն փորը կարօտութիւն պիտի քաշէ ։

ԴԼ · ԺԴ

1 = Իմաստուն կիներն Բիրենց տունը կը շինեն . բայց յիմար կինը զանիկայ իր ձեռքովը կը փլցընէ ։
2 Ի Ր ուղղութեանը մէջ քալողը Տէրոջմէ կը վախնայ . Բ բայց ծուռ ճամբայ ունեցողը զանիկայ կ'անարդէ ։
3 Ճիմարին բերանը հպարտութեան գաւազան կայ . Բ բայց իմաստուններուն շրթունքները զիրենք կը պահեն ։
4 Ուր որ արջառ չկայ , մսուրը մաքուր կը մնայ . իսկ արդիւնքին առատութիւնը եղին զօրութենէն յառաջ կու գայ ։
5 Ե Ճշմարտութեան վկան սուտ չը խօսիր . բայց անիրաւ վկան սուտութիւններ կը թափէ Բերնէն ։

Ն · Բ · ՂԲ · Իրէ 1000
Ե Գլ · ԺԳ · 16 ։ ԺԸ · 2 ։
- Գլ · ԺԴ · 4 ։
Ե Գլ · ԺԸ · 13 ։
ղԵ · Ժ · 4 ։
* Կ=ՀՈ՝ Իր ընկերին դրացին է ։
† Կ=ՀՈ՝ բայց շրթունքն կոխած ճամբան մատնան կը տա=նի ։
= ա Թագ · Բ · 25 ։
Բ Գլ · ԺԲ · 14 ։
Է Սաղ · ԼԹ · 1 ։ Գլ · իա · 23 ։ Ցակ · գ · 2 ։
Ր Գլ · ԺԴ · 4 ։
Ի Գլ · ԺԱ · 3 ։ 5 ։ 6 ։
Ձ Գլ · ԺԲ · 9 ։
Ի Ցօր · ԺԲ · 5 ։ 6 ։ իա · 17 ։ Գլ · իգ · 20 ։
Ձ Գլ · Ժ · 2 ։ ի · 21 ։
† ԵՀԲ · Ու=նութե=նէ
Ը Հմր 19 ։
Ժ Բ ՄՆ · ԼԳ · 16 ։
Ե Գլ · ԺԱ · 11 ։ ԺԳ · 27 ։ ԺԶ · 22 ։
Լ Բ Թագ · իր · 6 ։
Ի Գլ · ԺԲ · 23 ։ ԺԷ · 2 ։
Ի Գլ · ԺԷ · 13 ։
Հ Հմր 12 ։
‡ Կ=ՀՈ՝ չարիքի կը հանդիպի ։
Յ Սաղ · Լբ · 10 ։
Ղ Ցօր · իե · 16 ։ 17 ։ Գլ · իր · 8 ։ ՃՈՂ · Բ · 26 ։
Ճ Գլ · ԺԲ · 11 ։
Ռ Գլ · ԺԹ · 18 ։ իր · 15 ։ իգ · 13 ։ իԹ · 15 ։ 17 ։
Յ Սաղ · ԼԶ · 10 ։ Լե · 3 ։
- Գլ · իգ · 3 ։
Բ Հռութ · գ · 11 ։
Է Ցօր · ԺԲ · 4 ։
Բ Գլ · ԺԲ · 6 ։
Ի Եզ · ի · 16 ։ իգ · 1 ։ Գլ · գ · 19 ։ ԺԲ · 17 ։ Հմր 25 ։

Ն. Ք. ԴԲ. Իրր 1000

6 Ծաղր ընողը իմաստութիւն կը փնտռէ ու *չգտներ. բայց Հիմաստուններուն համար գիտութիւնը դիւրին է։

7 Ցիմար մարդէն հեռացիր, երբոր կ'իմանաս որ իմաստուն շրթունքներ չունի։

8 Խելացի մարդուն իմաստութիւնը իր ճամբան հասկընալն է. բայց յիմարներուն անմտութիւնը նենգութիւն է։

9 Իյիմարները յանցանքը ծաղր կ'ընեն. բայց ուղիղներուն մէջը ներողամտութիւն կայ։

10 Մարդուն սիրտը իր հոգիին ցաւը կը ճանչնայ. ու անոր ուրախութեանը ուրիշը մասնակից չըլլար։

11 Էամբարիշտներուն տունը պիտի կործանի. բայց ուղիղներուն վրանը պիտի ծաղկի։

12 Ըճամբայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երեւնայ, բայց Ժանոր վախճանը մահուան ճամբաներն է։

13 Ծիծաղելու ատենն ալ մարդուն սիրտը տրտմութիւն կը զգայ, և Իուրախութեան վախճանը սուգ կ'ըլլայ։

14 Ապականած սիրտը Լիր ճամբաներէն՝ ու բարի մարդը ինքիրմէն պիտի կշտանայ։

15 Միամիտ մարդը ամէն խօսքի կը հաւատայ. բայց խելացին իր քայլերը կը քննէ։

16 Իիմաստունը կը վախնայ ու չարութենէ կը փախչի. բայց անմիտը կը հպարտանայ ու յանձնապաստան կ'ըլլայ։

17 Շուտ բարկացողը յիմարութիւն կ'ընէ. ու նենգամիտ մարդը ատելի է։

18 Անխոհեմները անմտութիւն կը ժառանգեն. բայց խելացիները գիտութեամբ կը պսակուին։

19 Չարերը բարիներուն առջևը կը խոնարհին, և ամբարիշտները արդարներուն դրանը քովը։

20 ԾԱղքատը մինչև անգամ իր ընկերին ատելի է. բայց հարուստին բարեկամները շատ են։

21 Իր ընկերը անարգողը մեղք կը գործէ. Լբայց աղքատին ողորմութիւն ընողը երանելի կ'ըլլայ։

22 Ահա չարութիւն մտածողները կը մոլորին. բայց բարութիւն մտածողներուն ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն կ'ըլլայ։

23 Ամէն աշխատանքի մէջ օգուտ մը կայ. բայց †դատարկաբանութիւնը՝ միայն կարօտութեան կը տանի մարդը։

24 Իմաստուններուն հարստութիւնը իրենց պսակն է. բայց անմիտներուն ‡ բարձրութիւնը յիմարութիւն է։

25 ՀՃշմարտախօս վկան հոգիներ կ'ազատէ. բայց խարդախը ստութիւններ դուրս կու տայ։

26 Տէրոջը վախին մէջը հաստատ վստահութիւն կայ. ու անոր որդիքը ապաւէն պիտի ունենան։

27 ՅՏէրոջը վախը կենաց աղբիւր է, մահուան որոգայթներէն ազատելու համար։

28 Ժողովուրդին բազմութիւնը թագաւորին պատիւն է. բայց ժողովուրդին նուազութիւնը իշխանին կործանումն է։

29 ՀԵրկայնամիտ մարդը շատ խոհեմ է. իսկ կարճամիտը շատ յիմարութիւն կ'ընէ։

30 ‖Հանդարտ սիրտը մարմնոյն կեանք է. բայց Քնախանձը ոսկորներուն փտութիւն է։

31 ԼԱղքատին զրկանք ընողը Ձանոր Ստեղծիչը կ'անարգէ. բայց տնանկին ողորմութիւն ընողը զԱնիկայ կը պատուէ։

32 Ամբարիշտը իր չարութեանը համար կը վռնտուի. բայց Նարդարը իր մահուան ատենը ապաւէն կ'ունենայ։

33 Խելացի մարդուն սրտին մէջ իմաստութիւն կը հանգչի. իսկ Ըյիմարներուն ներսը եղածը կը ճանչցուի։

34 Արդարութիւնը ազգը կը բարձրացնէ. բայց մեղքը ժողովուրդներուն անարգանք է։

35 ՀԽոհեմ ծառային՝ թագաւորը կը հաճի. բայց նախատինք բերող ծառային կը բարկանայ։

Ն. Ք. ԴԲ. Իրր 1000

‡ Կամ՝ յիմարութիւնը
Հ Հմր 5.
Յ Գլ. ԺԳ. 14.
Հ Գլ. ԺԴ. 32. Յակ. Ա. 19.
‖ Կամ՝ Ողջ
Ք Սաղ. ՃԺԲ. 10.
Լ Գլ. ԺԷ. 5. Մատ. ԻԵ. 40. 45. 46.
Ն Տես Յոբ. ԼԱ. 15. 16. Գլ. ԻԲ. 2.
Հ Յոբ. ԺԳ. 15. ԺԹ. 26. Սաղ. ԻԳ. 4. ԼԷ. 37. Բ Կոր. Ա. 9. Ե. 8. Բ Տիմ. Դ. 18.
Ը Գլ. ԺԲ. 16. ԻԹ. 11.
Հ Մատ. ԻԴ. 45. 47.

ԳԼ. ԺԵ

1 Մեղմ պատասխանը սրտմտութիւնը կ'իջեցնէ. բայց Ըխիստ խօսքը բարկութիւնը կը գրգռէ։

2 Իմաստուններուն լեզուն գիտութիւնը հաճոյ կ'երեւցնէ. Ժբայց անմիտներուն բերանը յիմարութիւն կը բղխէ։

3 ՏՏէրոջը աչքերը ամէն տեղ չարերը ու բարիները կը դիտեն։

4 §Խաղաղարար լեզուն կենաց ծառ է. բայց խռովարար լեզուն սիրտ կը կոտրէ։

5 ԻՑիմարը իր հօրը խրատը կ'անարգէ. Հբայց յանդիմանութեան հնազանդողը խելացի կ'ըլլայ։

6 Արդարին տունը մեծ գանձ կայ. բայց ամբարշտին եկամուտներուն մէջը խռովութիւն կայ։

7 Իմաստուններուն շրթունքները գիտութիւն կը տարածեն. բայց յիմարներուն սիրտը ‡այնպէս չէ։

Ն. Ք. ԴԲ. Իրր 1000
* Եբր. չկայ.
Հ Գլ. Ը. 9. ԺԵ. 24.
Ի Գլ. Ժ. 23.
Է Յոբ. Ը. 15.
Ը Գլ. ԺԴ. 25.
Ժ Հռով. Զ. 21.
Ի Գլ. Ե. 4. Ժող. Բ. 2.
Լ Գլ. Ա. 31. ԺԲ. 14.
Ի Գլ. ԻԲ. 3.
Ծ Գլ. ԺԹ. 7.
Լ Սաղ. ԽԱ. 1. ՃԺԲ. 9.
† Եբր. շրթունքներուն խօսքը՝

Ս Դատ. Ը. 1. 2. 3. Գլ. ԻԵ. 15.
Ը Ա Թագ. ԻԵ. 10. Բ Թագ. ԺԹ. 13. 14. 16.
Ժ Հմր 28. Գլ. ԺԲ. 23. ԺԳ. 16.
Տ Յոբ. ԼԴ. 21. Գլ. Ե. 21. Երեմ. ԺԶ. 17. ԼԲ. 19. Եբր. Դ. 13.
§ Կամ՝ Բժշկութիւն լեզուն
Ի Գլ. Ժ. 1.
Հ Գլ. ԺԳ. 18. Հմր 31. 32.
‡ Կամ՝ հաստատ

8 Ի Ամբարիշտներուն զոհը Տէրոջը
առջևը պիղծ է . բայց ուղիղներուն
աղօթքը անոր ընդունելի է ։
9 Տէրը ամբարշտին ճամբայէն կը
զզուի , բայց Ը արդարութեան հե-
տևողը կը սիրէ ։
10 Ր Ո՚ՎՆ Ճամբանմերժողին *դէշ
պատիժ կ՚ըլլայ" . ու Ի յանդիմանու-
թիւնը առողը պիտի մեռնի ։
11 Ի Դժոխքը ու կորուստը Տէրոջը
առջևն է . որչափ աւելի Ե մարդոց
որդիներուն սիրտերը ։
12 Ի Ծաղր ընողը իր յանդիմանիչը
չսիրեր , Ե իմաստուններուն քովը
չերթար ։
13 Ի Ուրախ սիրտը երեսը կը զուար-
թացընէ . բայց Ի սրտին տրտմու-
թենէն հոգին կը ձնշուի ։
14 Հանճարեղ սիրտը գիտութիւն
կը փնտռէ . բայց անմիտներուն
բերանը յիմարութեամբ կը սնա-
նի ։
15 Վշտալից մարդուն ամէն օրերը
դէշ են . Ի բայց ուրախ սիրտը մշ-
տընջենաւոր կոչունքի մէջ է ։
16 Ի Աւելի աղէկ է քիչ բանը Տէրո-
ջը վախովը , քան թէ մեծ գանձը
խռովութիւնով ։
17 Ը Աւելի աղէկ է սէր եղած տեղը
խոտեղէն կերակուր , քան թէ դէր
զուարակը առելութիւնով ։
18 Ի Բարկասիրտ մարդը վէճ կը հա-
նէ . բայց երկայնամիտը կռիւը կը
դադրեցընէ ։
19 Ի Ծոյլին ճամբան փշեղէն ցանկի
պէս է . բայց ուղիղներուն ճամբան
բանուկ է ։
20 Ի Իմաստուն տղան իր հայրը կ՚ու-
րախացընէ . բայց անմիտ մարդը իր
մայրը կ՚անարդէ ։
21 Ն Պակասամիտ մարդուն՝ յիմա-
րութիւնը գոսհանք է . Ը բայց ի-
մաստուն մարդը կ՚ուղղէ իր ըն-
թացքը ։
22 Ը Առանց խորհուրդի դիտաւո-
րութիւնները կը ցրուին . բայց
խորհրդականներուն շատութիւնո-
վը կը հաստատուին ։
23 Մարդ իր բերնին պատասխա-
նովը կ՚ուրախանայ . ու Ե ատենովը
ըսուած խօսքը որչափ գեղեցիկ է ։
24 Ը Կեանց ճամբան խոհեմ մարդը
դէպ՚ի վեր կ՚երթէ , որ վարի դը-
ժոխքէն հեռանայ ։
25 Ե Տէրը հպարտներուն տունը կը
կործանէ . բայց Ը որբևարիւին սահ-
մանը կը հաստատէ ։
26 Ի Չար մարդուն խորհուրդները
Տէրոջը առջևը պիղծ են . Ի բայց
պարկեշտներուն խօսքերը հաճելի
են ։
27 Ը Ագահութեան անձնատուր ե-
ղողը իր տունը խռովութեան մէջ
կը ձգէ . բայց կաշառքներէ զզուո-
ղը պիտի ապրի ։
28 Արդարին սիրտը Ը տալու պա-
տասխանը կը մտածէ . բայց ամ-
բարիշտներուն բերանը չարիք կը
բղխէ ։
29 Ի Տէրը ամբարիշտներէն հեռու
է . բայց Ը արդարներուն աղօթքը
կը լսէ ։
30 Աչաց լոյսը սիրտը կ՚ուրախացը-
նէ . բարի լուրը ոսկորները կը գիր-
ցընէ ։
31 Ի Կենաց յանդիմանութիւնը լը-
սող ականջը իմաստուններուն մէ-
ջը կը բնակի ։
32 Խրատ մերժողը իր հոգին կ՚ա-
նարգէ . բայց յանդիմանութիւն
մտիկ ընողը խելք կը վաստկի ։
33 Ի Տէրոջը վախը իմաստութեան
խրատն է , ու Ի փառաց առջևէն
խոնարհութիւնը Ի՚երթայ ։

ԳԼ . ԺԶ

1 – Սրտին տրամադրութիւնները
մարդուն Ը վերբերին . Բ բայց
լեզուին պատասխանը Տէրոջմէն է ։
2 Ի Մարդուն ամէն ճամբաները ի-
րեն մաքուր կ՚երևնան . բայց Ը Տէ-
րը հոգիները կը կշռէ ։
3 Ի Քու գործերդ Տէրոջը յանձ-
նէ , և քու խորհուրդներդ պիտի
հաստատուին ։
4 Ը Տէրը ամէն բան Ի իր նպատակին"
համար ստեղծեց , Ի ու ամբարիշտն
ալ՝ ձախորդ օրուան համար ։
5 Ը Ամէն սրտով հպարտները Տէ-
րոջը առջևը պիղծ են , ու Ի Ր Ե
ձեռք ձեռքի տալով Դ-Բ-Ն" , ան-
պատիժ պիտի չմնան ։
6 Ի Ողորմութեամբ և ճշմար-
տութեամբ անօրէնութիւնը կը
քաւուի , ու Ի Տէրոջը վախովը
մարդ չարութենէ կը հեռանայ ։
7 Երբոր Տէրը մարդուն ճամբա-
ներուն կը հաճի , մինչև անդամ
անոր թշնամիները կը հաշտեցընէ
անոր հետ ։
8 Ե Աղէկ է քիչ բան արդարու-
թեամբ , քան թէ մեծ եկամուտ-
ներ անիրաւութեամբ ։
9 Ի Մարդուն սիրտը իր ճամբան կը
շարէ . Ի բայց անոր բայլերը Տէրը
կ՚ուղղէ ։
10 Թագաւորին շրթունքներուն վը-
րայ աստուածային ազնցութիւն
կայ . անոր բերանը դատաստանի
մէջ չսխալիր ։
11 Ի Ուղիղ կշռորդը և կշիռը Տէ-
րոջն է . մանաղին ամէն Ի՚քարե-
րը անոր գործքն են ։
12 Չարագործութիւնը թագաւոր-
ներուն զզուելի է . վասն զի Ա-

ն · բ · դ · Ի՚ր 1000

բ ա գաւ . գ . 15 ։

ց Սագ . ժ . 1 ։ ւդ . 16 ։ – Սագ . ճխ . 18 ։ 19 ։

ֆ Հմր 5 ։

* Գլ . ա . 7 ։ * Գլ . ժբ . 12 ։

– Հմր 9 ։ Գլ . ժթ . 21 ։ ի . 24 ։ Երեմ . ժ . 23 ։

Բ Մաս . ժ . 19 ։ 20 ։

Ֆ Գլ . խ . 2 ։

Ի Ա Սագ . լէ . 5 ։ ճև . 22 ։ Մաս . գ . 25 ։ Ղև . ժբ . 22 ։ Փիլ . գ . 6 ։ ա գաւ . և . 7 ։

Ը Ա Սագ . լէ . 16 ։ Գլ . ժ . 8 ։ ա Տիմ . գ . 6 ։

Ը Գլ . ժէ . 1 ։

Ի Գլ . իգ . 21 ։ ի թ . 22 ։

Ի Գլ . իր . 5 ։

Ի Գլ . ժ . 1 ։ ի թ . 3 ։

Ն Գլ . ժ . 23 ։

Ե Եփ . և . 15 ։

* Գլ . ժա . 14 ։ ի . 18 ։

Ե Գլ . իե . 11 ։

Ի Փիլ . գ . 20 ։ Կող . գ . 1 ։ 2 ։

Ե Գլ . ժբ . 7 ։ ժդ . 11 ։

– Սագ . կը . 5 ։ 6 ։ ճկզ . 9 ։

* Գլ . գ . 16 ։ 18 ։

Է Սագ . լէ . 30 ։

Ի Գլ . ժա . 19 ։ Եփ . և . 8 ։ Երեմ . ժէ . 11 ։

Ն. Ք. ԴՔ. իրր 1000

թոռը արդարութեամբ կը հաստատուի ։

յ Գլ. ԺԴ. 35. Իբ. 11.

13 յ Արդար շրթունքները թագաւորներուն հաճելի են . ու շիտակ խօսողը կը սիրեն ։

ղ Գլ. ԺԹ. 12. Ի. 2.

14 ղ Թագաւորին բարկութիւնը մահուան դեսպաններու պէս է . բայց իմաստուն մարդը զանիկայ կ'իջեցընէ ։

ճ Գլ. ԺԹ. 12. մ Յոբ. ԻԹ. 23. Զաք. Ժ. 1.

15 Թագաւորին երեսին լոյսը կեանք է , ու ճանոր հաճութիւնը մ վերջի անձրեւին ամպին պէս է ։

յ Գլ. Ը. 11. 19.

16 յ Իմաստութիւն ստանալը ոսկիէն որչափ աղէկ է . և հանճար վաստըկիլը արծաթէն աւելի ընտիր է ։

17 Ուղիղներուն մեծ ճամբան չարութենէ հրաժարիլն է . իր ճամբուն զգուշութիւն ընողը իր հոգին կը պահէ ։

ն Գլ. ԺԱ. 2. ԺԷ. 19. ԺԸ. 12.

18 ն Կործանումին առջեւէն հպարտութիւն , ու կործանման առջեւէն՝ ամբարտաւանութեան ոգին կ'երթայ ։

19 Խոնարհներուն հետ խոնարհ ըլլալը հպարտներուն հետ աւար բաժնելէն աղէկ է ։

շ Սաղ. Բ. 12. ԼԴ. 8. ՃԻԵ. 1. Եա. Լ. 18. Երեմ. ԺԷ. 7.

20 Գործքի մէջ խելացութեամբ վարուողը բարիք կը գտնէ . ու շ Տէրոջը ապաւինողը երանելի է ։

21 Իմաստուն սիրտ ունեցողը խոհեմ կ'ըսուի . և շրթանց քաղցրութիւնը գիտութիւն կ'աւելցընէ ։

ո Գլ. ԺԳ. 14. ԺԴ. 27.

22 ո Խոհեմութիւնը՝ ունեցողին կենաց աղբիւր է . բայց յիմարներուն խրատը յիմարութիւն է ։

չ Սաղ. ԼԷ. 30. Տես Մատ. ԺԲ. 34.

23 չ Իմաստունին սիրտը իր բերնին իմաստութիւն կու տայ , ու իր շրթունքներուն գիտութիւն կ'աւելցընէ ։

24 Վայելուչ խօսքերը մեղրի խորիսխին պէս է . հոգիին քաղցր ու ոսկորներուն բժշկութիւն է ։

պ Գլ. ԺԴ. 12.

25 պ Ճամբայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երեւնայ , բայց անոր վախճանը մահուան ճամբաներն է ։

ջ Տես Գլ. Թ. 12. Ժող. Զ. 7.

26 ջ Աշխատող անձը իրեն համար կ'աշխատի . քանզի իր բերանը կը պահանջէ իրմէ ։

27 Անօրէն մարդը չարութիւն կը փորէ , ու անոր շրթունքներուն վրայ իբր թէ այրող կրակ մը կայ ։

ռ Գլ. Զ. 14. 19. ԺԵ. 18. ԻԲ. 21. ԻԹ. 22.

28 ռ Ծուռ մարդը կռիւ կը հանէ , և ս քսուն մտերիմ բարեկամները կը զատէ ։

ս Գլ. ԺԷ. 9.

29 Անօրէն մարդը վ իր ընկերը կը խաբէ , ու զանիկայ գէշ ճամբաներ կը տանի .

վ Գլ. Ա. 10. ևն.

30 Նենգութիւններ մտածելու համար աչքերը կը գոցէ , և շրթունքները խածնելով չարութիւնը կը կատարէ ։

Ն. Ք. ԴՔ. իրր 1000

տ Գլ. Ի. 29. ր Գլ. ԺԹ. 11.

31 տ Մազի ճերմկութիւնը փառաց պսակ է , եթէ որ անիկայ արդարութեան ճամբուն մէջ գտնուի ։

32 ր Երկայնամիտ մարդը հզօր մարդէն աղէկ է , ու իր ոգին զսպողը՝ քաղաք առնողէն ։

33 Վիճակը ծոցը կը ձգուի , բայց անոր ամէն կարգադրութիւնը Տէրոջմէ է ։

ԳԼ. ԺԷ

ա Գլ. ԺԵ. 17.

1 Աղէկ է ա պատառ մը չոր հացով խաղաղութիւնով , քան թէ տուն մը լեցուն զոհեր՝ կռիւով ։

բ Գլ. Ժ. 5. ԺԹ. 26.

2 Խոհեմ ծառան բ նախատինք բերող որդիին կ'իշխէ , ու եղբարց մէջ ժառանգութեան բաժին կ'առնէ ։

գ Սաղ. ԻԶ. 2. Գլ. ԻԷ. 21. Երեմ. ԺԷ. 10. Մաղ. Գ. 3.

3 գ Արծաթի համար հալոց , և ոսկիի համար քուրայ կայ . բայց սիրտերը փորձողը Տէրն է ։

4 Չար մարդը անիրաւին շրթանցը մտիկ կ'ընէ , ու ստախօսը վնասակար լեզուին ականջ կը դնէ ։

դ Գլ. ԺԴ. 31. ե Յոբ. Լա. 29. Աբդ. 12.

5 դ Աղքատը ծաղր ընողը անոր Ստեղծիչը կ'անարգէ , և ե ձախորդութեան վրայ ուրախացողը անպատիժ պիտի չմնայ ։

զ Սաղ. ՃԻԷ. 3. ՃԻԸ. 3.

6 զ Որդւոց որդիները ծերերուն պսակն է , և որդւոց պարծանքը իրենց հայրերն են ։

7 Ընտիր խօսքը անզգամին չվայլեր . որչափ աւելի ստախօս շրթունքը՝ ազնուականին ։

է Գլ. ԺԸ. 16. ԺԹ. 6.

8 է Պարգեւը՝ * գործածողին առջեւ պատուական գոհարի պէս է , ուր որ դառնայ՝ յաջողութիւն կը գտնէ ։

* Կամ՝ ընծայողին Եբր. իր տիրոջը

ը Գլ. Ժ. 12. թ Գլ. ԺԶ. 28.

9 ը Յանցանքը ծածկողը բարեկամութիւն կը փնտռէ . բայց թ զանիկայ պատմողը մտերիմ բարեկամները կը զատէ ։

10 Խոհեմ մարդուն աւելի կ'ազդէ մէկ յանդիմանութիւնը , քան թէ հարիւր հարուած՝ յիմարին ։

11 Չար մարդը միշտ ապստամբութիւն կը փնտռէ , ու անոր խիստ պատգամաւոր կը խրկուի ։

ժ Ովս. ԺԳ. 8.

12 Աւ ժ աղէկ է ձագերը գողցուած արջուն առջեւ ելլել , քան թէ յիմարի մը՝ անոր յիմարութեան ատենը ։

ի Սաղ. ՃԹ. 4, 5. Երեմ. ԺԸ. 20. Տես Հռով. ԺԲ. 17. Ա Թեսս. Ե. 15. Ա Պետ. Գ. 9.

13 Ով որ ի աղէկութեան փոխարէն չարիք կը հատուցանէ , չարիքը անոր տունէն պակաս պիտի չըլլայ ։

լ Գլ. Ի. 3. Ա Թես. Դ. 11.

14 Կռիւին սկզբնաւորութիւնը ջուրին արձակմանը կը նմանի . ուրեմն լ վէճը չբռնկած՝ ետ քաշուէ ։

խ Ել. ԻԳ. 7. Գլ. ԻԴ. 24. Եսա. Ե. 23.

15 խ Ամբարիշտը արդարացընողը և արդարը ամբարիշտ հանողը՝ երկուքն ալ Տէրոջը առջեւ պիղծ են ։

ՆՈՐ 1000

16 Իմաստութիւնը ծախու առնելու գինը ի՞նչ օգուտ ունի յիմարին ձեռքը, որովհետև * խելք չունի։
17 Բարեկամը ամէն ատեն կը սիրէ, ու եղբայրը նեղութեան †համար ծնած է։
18 ‡Պակասամիտ մարդը ձեռքը կու տայ, ու իր բարեկամին †համար երաշխաւոր կ'ըլլայ։
19 Կռիւ սիրողը յանցանք կը սիրէ. §իր դուռը բարձրացընողը էր կործանումը կը փնտռէ։
20 Ծուռ սիրտ ունեցողը աղէկութիւն չգտներ, ու ¶նենգաւոր լեզուով մարդը չարիքի մէջ կ'իյնայ։
21 Ըզիմարը ծնանողը տրտմութիւն կը կրէ, և անզգամին հայրը չուրախանար։
22 ‖Ուրախ սիրտը դեղի պէս օգտակար է. *բայց կոտրած սիրտը ոսկորները կը չորցընէ։
23 Անօրէն մարդը **ընդունի ծոցէն կաշառք կ'առնէ, *որ արդարութեան ճամբաները ծռէ։
24 Իմաստութիւնը խոհեմ մարդուն առջևն է. բայց յիմարին աչքերը երկրին ծայրերն են։
25 Ըզիմար տղան իր հօրը տրտմութիւն, ու զինքը ծնանողին դառնութիւն կ'ըլլայ։
26 Ընդկ չէ արդարէն տուգանք առնելը, ‡‡ու իշխանները ճեղծելը՝ իրաւունք ընէ՜ն համար"։
27 Ւ Իր խօսքերը զսպողը իմաստուն է, ու երկայնամիտ մարդը հանճարեղ կը սեպուի։
28 ¬Ըզիմարը անգամ թէ որ լուռ կենայ, իմաստուն՝ ** իր շրթունքները գոցողը հանճարեղ կը սեպուի։

ԳԼ. ԺԸ

1 ||Ինքնահաճոյ մարդը էր ցանկութիւնը կը փնտռէ և §ամէն խորհուրդի դէմ կը կենայ"։
2 Ըզիմարը խոհեմութենէ չխորժեր. հապա իր սրտին մէջը էղածը յայտնել կ'ո՜ւզէ։
3 Երբոր ամբարիշտը գայ, անարգութիւն ալ կու գայ, ու նախատինքի հետ խայտառակութիւն։
4 ¬Մարդուն բերնին խօսքերը խորունկ ջուրեր են. էիմաստութեան աղբիւրը առատաբուղխ գետ է։
5 †Դատաստանի մէջ արդարը սուտ հանելու համար՝ ամբարշտին աչառութիւն ընելը աղէկ չէ։
6 Ընդիմիտ մարդուն շրթունքները կռիւի մէջ կը մտնեն, ու անոր բերանը ծեծը կը կանչէ։
7 †Ընդիմիտ մարդուն բերանը իրեն կործանումը է, և անոր շրթունքները իր անձին որոգայթ է։
8 †Քսուս մարդուն խօսքերը քաղցր պատառներու պէս են, ու անոնք մինչև փորին շտեմարանները կ'իջնեն։
9 Ան որ իր գործքին մէջը թոյլ է, ¿շռայլ մարդուն եղբայրն է։
10 †Ցերօջը անունը ամուր աշտարակ է. արդարը անոր կը դիմէ, ու ապահով ապաստանարան կ'ունենայ։
11 ըՀարուստին ստացուածքը իր ամուր քաղաքն է, ու անոր երևակայութեանը մէջ բարձր բերդի պէս է։
12 ÞԿոտորածէն առաջ մարդուն սիրտը կը հպարտանայ. բայց փառաց առջևէն խոնարհութիւնը կ'երթայ։
13 Ո՛վ որ †բան մը չլսած պատասխան կու տայ, յիմարութիւն ու նախատինք է անոր։
14 Մարդուն հոգին իր հիւանդութեանը կը համբերէ. բայց վիրաւորուած հոգին ո՞վ կրնայ ‡‡վերթարել։
15 Խոհեմին սիրտը դիտութիւն կը վաստկի. և իմաստուններուն ականջը դիտութիւն կը փնտռէ։
16 †Մարդուն ընծան անոր ճամբայ կը բանայ, ու զանիկայ մեծերուն առջևը կը տանի։
17 Իր դատը առաջ սկսողը իրաւունք ունեցող կ'երևնի. բայց երբոր իր †† ոսոխը գայ, զանիկայ կը քննէ։
18 Վիճակը վէճերը կը դադրեցընէ, ու զօրաւորներուն միջտեղը որոշում կ'ընէ։
19 Վշտացած եղբայր մը ամուր քաղաքէն **ներկ է, և **նոր վէճերը բերդի մը նիգելուն կը նմանին։
20 Մարդը իր բերնին պտուղէն իր փորը կը կշտացընէ, ու իր շրթունքներուն արդիւնքէն կը կշտանայ։
21 †Մահը ու կեանքը լեզուին ձեռքն է, և զանիկայ սիրողները անոր պտուղը կ'ուտեն։
22 †Ընդունի կնիկ գտնողը բարիք կը գտնէ, ու §Ցերօջմէ շնորհք մը կը ստանայ։
23 Աղքատը աղաչելով կը խօսի, բայց հարուստը †խիստ պատասխան կու տայ։
24 Բարեկամներ ունեցող մարդը բարեկամութիւն ընելու է. ¿ու եղբօրմէ աւելի հաստատ բարեկամ կայ։

ԳԼ. ԺԹ

1 —Իր կատարելութեանը մէջ քալող աղքատը նենգաւոր շրթունք ունեցող յիմարէն աղէկ է։

ՆՈՐ 1000

†ԳԼ. ԺԸ. 18, ԻԶ. 22։
ՂԳԼ. ԻԸ. 24։
†ԲԹԱԳ. ԻՐ. 3, 51։ ՍԱՂ. ԺԸ. 2, ԻԿ. 1։ ԿԱ. 3, 4։ ԴԱ. 2։ ՃԽԳ. 2։
ըԳԼ. Ժ. 15։
ÞԳԼ. ԺԱ. 2, Ժճ. 33։ ԺԶ. 18։
ÞԳՕ. Է. 51։
‡‡ԿՐ. ՏԱՒՆԻԼ. ԵՔԲ. վերցընել։
†ՅՕՆ. ԼՐ. 20։ ԱԹԱԳ. ԻԵ. 27։ ԳԼ. ԺԷ. 8։ ԻԱ. 14։
††ԵՔԲ. ընկերը
†ԳԼ. ԺԸ. 14։ ԺԳ. 2։
†ՑԵՕ ՄԱՍ. ԺԸ. 37։
†ԳԼ. ԺԹ. 14։ Լ. 10։
‖ԳԱԼ. Ը. 3։
†ԳԼ. ԺԷ. 17։
—ԳԼ. ԻԵ. 6։

‖ԵՔԲ. ՋԱՏԱԿ
§ԿՐ՝ ամէն բանի կը խառնուի։
—ԳԼ. Ժ. 11։ Ի. 5։ ԲՍԱՂ. ՀԸ. 2։
†ՂՒ. ԺԹ. 15։ ԲՕՐ. Ա. 17։ ԺԶ. 19։ ԳԼ. Իգ. 23։ ԻԸ. 21։
†ԳԼ. Ժ. 14։ ԺԲ. 13։ ԺԳ. 3։ ՅՈՎ. Ժ. 12։

Ն · ք · ՂՔ · Իբր 1000

Բ Սաղ · լէ · 7 ։
Ի Գլ · ժգ · 20 ։
Ք Հմր 9 ։ Եզ · իգ · 1 ։ Բ Օր · ժթ · 16 · 19 ։ Գլ · գ · 19 ։ իա · 28 ։
Ի Գլ · իթ · 26 ։
* Կ—՛՝ Իշխանին
Ղ Գլ · ժէ · 8 ։ ժբ · 16 ։ իա · 14 ։
Ի Գլ · ժգ · 20 ։
Ը Սաղ · լբ · 11 ։
† Կ—՛ —ՆՆ ց եւեէն կ՛իյնայ խօքերով , Բ—յց անոնք չեն գրուիր ։
Ր Գլ · ժգ · 20 ։
Ֆ Հմր 5 ։
Ի Գլ · լ · 22 ։ ժող · ժ · 6 · 7 ։
Լ Գլ · ժգ · 29 ։ Ցակ · ա · 19 ։
Ի Գլ · ժգ · 32 ։
Ֆ Գլ · ժգ · 14 · 15 ։ ի · 2 ։ իբ · 15 ։
Ն Ովս · ժգ · 5 ։
Հ Գլ · ժ · 1 ։ ժե · 20 ։ ժէ · 21 · 25 ։
Յ Գլ · իա · 9 · 19 ։ իէ · 15 ։
Ղ Ր Կոր · ժբ · 14 ։
Ճ Գլ · ժբ · 22 ։
Ձ Գլ · գ · 9 ։
Յ Գլ · ժ · 4 ։ ի · 13 ։ իգ · 21 ։
Ն Ղող · ժ · 28 ։ ժա · 28 ։
Լ Գլ · իբ · 27 ։ ժող · ժա · 1 ։ Մատ · ժ · 42 ։ իե · 40 ։ Բ Կոր · թ · 6 · 7 · 8 ։ Եբր · գ · 10 ։
Գլ · ժգ · 24 ։ իգ · 13 ։ իթ · 17 ։
Ն Սաղ · լէ · 37 ։
Ղ Ցոր · իգ · 13 ։ Սաղ · լգ · 10 · 11 ։ Գլ · ժգ · 1 · 9 ։ Ես · ժգ · 26 · 27 ։ Խգ · 10 ։ Գոր · ե · 39 ։ Եբր · գ · 17 ։

2 Հոգիին տգիտութիւնը աղէկ չէ , ու ոտքերովը արտորացողը կը սայհի ։
3 Մարդուն յիմարութիւնը անոր ճամբան կ՛աւրէ , Բ և անոր սիրտը Տէրոջը դէմ տրտունջ կ՛ընէ ։
4 Ի Հարստութիւնը շատ բարեկամներ կ՛աւելցընէ . բայց աղքատը իր բարեկամէն կը զատուի ։
5 Տ Սուտ վկան անպարտ պիտի չմնայ , ու ստութիւններ խօսողը պիտի չազատի ։
6 Ի Շատերը * առատաձեռն մարդուն՝ հաճութիւնը կը փնտռեն , ու շամէն մէկը պարգեւատու մարդուն բարեկամ կ՛ըլլայ ։
7 Ի Աղքատին բոլոր եղբայրները անկէ կը զզուին . անոր բարեկամները ալ աւելի շանկէ կը հեռանան . անիկայ †ոչինչ խօսքերու ետեւէ կ՛իյնայ՝ ։
8 Խելք վաստկողը իր հոգին կը սիրէ . իմաստութիւն պահողը Բ բարիք պիտի գտնէ ։
9 Ֆ Սուտ վկան անպարտ պիտի չմնայ , ու ստութիւններ խօսողը պիտի կորսուի ։
10 Ցիմարին փափկութիւն չվայլեր . որչափ աւելի Ի ծառայի մը իշխաններու վրայ իշխել ։
11 Լ Մարդուն խոհեմութիւնը անոր բարկութիւնը կը զսպէ , Բ և յանցանք ներելը անոր պարծանք է ։
12 Ֆ Թագաւորին բարկութիւնը առոյգ առիւծի մռնչիւնին կը նմանի , իսկ անոր հաճութիւնը խոտի վրայի ի ցօղին պէս է ։
13 Հ Անմիտ տղան իր հօրը թշուառութիւնն է , Յ ու կնկան կռիւնը շարունակ կաթիլներու պէս են ։
14 Ղ Տունը ու ստացուածքը հայրերէն ժառանգութիւն է . բայց Բ խոհեմ կնիկը Տէրոջմէ է ։
15 Ֆ Ծուլութիւնը խորունկ քուն կը բերէ , և թոյլ մարդը Ֆ անօթի կը մնայ ։
16 Ն Պատուիրանքը պահողը իր հոգին կը պահէ . իր ճամբաները արհամարհողը պիտի մեռնի ։
17 Ղ Աղքատին ողորմութիւն ընողը Տէրոջը փոխ կու տայ . ու Ան իկայ անոր հատուցում պիտի ընէ ։
18 Ֆ Քանի որ յոյս կայ՝ տղադ խրատէ , և անոր մահուանը կամակից մի ըլլար ։
19 Խիստ բարկացող մարդը վնաս կը կրէ . վասն զի թէ որ —Ն—՛ Ս ազատես՝ նորէն ընելու ես ։
20 Խրատը լսէ և կրթութիւնը ընդունէ , որ Ք քու ետքի առնդ իմաստուն ըլլաս ։
21 Դ Մարդուն սրտին մէջը շատ դիտաւորութիւններ կան . բայց Տէրոջը խորհուրդը հաստատուն պիտի մնայ ։
22 Մարդուն ողորմածութիւնը իր փառքն է . ու աղքատը ստախօսէն աղէկ է ։
23 Ի Տէրոջը երկիւղը կենաց պ—փ—է , և ը—ՆՒ—յ —Նէ—ղջ կուշտ կը պառկի , —ա— ձախորդութեան չհանդիպիր ։
24 Ֆ Ծոյլը իր ձեռքը ամանին մէջը կը խոթէ , —ա— զանիկայ իր բերանը անգամ չդարձըներ ։
25 Ֆ Ծաղր ընողը ծեծէ , ու միամիտը Ի խելացի կ՛ըլլայ , և թէ որ Ի—մաստունը յանդիմանես , հանճարը կը հասկընայ ։
26 Իր հայրը կործանողը , —ա— Ի մայրը վռնտողը Ր ամօթ ու նախատինք բերող տղայ մըն է ։
27 Ո՛րդեակ իմ՝ ետ կեցիր ան խրատը մոռիկ ընելէն , որ †Ի իմաստութեան խօսքերէն կը խոտորցընէ ։
28 Ձար վկան արդարութիւնը ծաղրը կ՛ընէ , ու Ց ամբարիշտներուն բերանը անիրաւութիւն կը կլլէ ։
29 Ծաղր ընողներուն համար դատաստաններ , և —անմիտներուն կռնակին համար ծեծեր պատրաստուած են ։

Գլ · Ի

1 Գինին —ծաղր ընող է , —ը գինին կռիւ հանող , և ով որ ասոնց անձնատուր կ՛ըլլայ , իմաստուն չըլլար ։
2 Բ Թագաւորին ահը առոյգ առիւծի մռնչիւնին պէս է , ու զանիկայ բարկացընողը Ի իր անձին վնաս կ՛ընէ ։
3 Տ Կռիւէն ետ կենալը մարդուն փառք է . բայց ամէն յիմար կռուասէր է ։
4 Ի Ծոյլը՝ Ձմեռ ը—ԼՎ , Ի—Ի—Ը չհերկեր . Ղուստի հունձքի ատենը պիտի մուրայ , ու բան մը պիտի չունենայ ։
5 Ի Մարդու մը սրտին մէջի խորհուրդը խորունկ ջուրերու պէս է . բայց խելացի մարդը զանիկայ կը հանէ ։
6 Ը Մարդոցմէ շատերը իրենց բարերարութիւնը կը հրատարակեն . բայց Բ հաւատարիմ մարդ մը ո՞վ կրնայ գտնել ։
7 Ֆ Իր անարատութեանը մէջ քալողը արդար է . Ի անոր որդիները իր ետեւէն երջանիկ պիտի ըլլան ։
8 Լ Դատաստանի աթոռը նստող թագաւորը իր աչքերովը ամէն չարիք կը ցրուէ ։
9 Ի Ո՞վ կրնայ ըսել թէ Իմ սիրտս սրբեցի , իմ մեղքէս մաքրուեցայ ։

Ն · ք · ՂՔ · Իբր 1000

Լ Տիմ · գ · 18 ։
— Գլ · ժե · 19 · Իգ · 13 · 15 ։
— Գլ · խ · 11 ։ Ել Օր · ժգ · 11 ։
Գ Գլ · թ · 8 ։
Բ Գլ · ժէ · 2 ։
Ց Ցոր · ժե · 16 · ի · 12 · 13 · Լղ · 7 ։
— Գլ · ժ · 13 · Իգ · 3 ։

Ֆ Գլ · ժգ · 14 · ժթ · 12 ։
Ֆ Գլ · ը · 36 ։
Տ Գլ · ժէ · 14 ։
Ի Գլ · ժ · 4 · ժթ · 24 ։
Ղ Գլ · ժթ · 15 ։
Ի Գլ · ժը · 4 ։
Ը Գլ · Իե · 14 · Մատ · գ · 2 · Ղու · ժբ · 11 ։
Բ Սաղ · ժբ · 1 ։
Ժ Կոր · ա · 12 ։
Ի Սաղ · լէ · 26 · ճժբ · 2 ։
Լ Հմր 26 ։
Ի Ղեւտ · ը · 46 · Բ Մն · գ · 36 · Ցոր · ժգ · 4 · Սաղ · ճա · 5 · ժազ · է · 20 · Ա Կոր · գ · 4 · Ա Ցօհ · ա · 8 ։

10 ᵇԵրկու տեսակ կշռի քար, եր-
կու տեսակ *չափ հաւասարապէս
Տէրոջը առջևը պիղծ են։
11 Մինչև անգամ տղու մը վարքին
մաքրութիւնը և ուղղութիւնը
ի անոր գործերէն կը հասկըցուի։
12 ʰԼսող ականջը ու տեսնող աչքը՝
երկուքն ալ Տէրը ստեղծեր է։
13 ʲՔունը մի՛ սիրեր, որ չըլլայ թէ
աղքատանաս. աչքերդ բաց, որ
հացով կշտանաս։
14 Ծախու առնողը՝ Գէշ է, գէշ
է, կ'ըսէ. բայց երբոր երթայ, ան
առեւնը կը պարծեննայ։
15 Ոսկի ու շատ գոհար կը գտնուի.
բայց Գիտութեան շրթունքները
մեծագին զարդեր են։
16 ᵏՕտարականի մը երաշխաւոր ե-
ղողին զգեստը առ, և օտար կնկան
համար էրաշխաւոր էղողէն գրաւ
առ։
17 ˡՍտութեան հացը մարդուն ա-
խորժելի է. բայց ետքը անոր բե-
բանը խիճով պիտի լեցուի։
18 ᵐԴիտաւորութիւնը խորհրդով
կը հաստատուի. Ներսէն խոհե-
մութեամբ պատերազմ ըրէ։
19 ⁿԲանսարկութեան պտրտողը
գաղտնիքը կը յայտնէ. ուրիմն
ᵒշրթունքներովը շողոքորթուիւն
ընողին հետ հաղորդակցութիւն մի՛
ըներ։
20 Ն՛ վ որ իր հայրը ու մայրը կ'ա-
նիծէ, ᵖանոր ճրագը մութ խաւա-
րի մէջ պիտի մարի։
21 ᵠԿայ ժառանգութիւն որ սկիզ-
բը արտորնօք կ'առնուի, ʳբայց
անոր վերջը պիտի չօրհնուի։
22 ˢՉարութեան փոխարէնը հա-
տուցանեմ՝ մի՛ ըսեր. Ս Տէրոջը
սպասէ, ու անիկայ քեզ պիտի ա-
զատէ։
23 ᵗԵրկու տեսակ կշռի քարը Տէ-
րոջը առջևը պիղծ է, ու նենգաւոր
կշիռը աղէկ չէ։
24 ᵘՄարդուն քայլերը Տէրոջմէն է.
ուստի մարդը իր ճամբան ի՞նչպէս
հասկընայ։
25 ᵛԸնխորհրդարար բան մը նուիրե-
լը՞, և ʷուխտ ընելէն ետքը քննու-
թիւն ընելը մարդուն որոգայթ
մըն է։
26 ˣԽմաստուն թագաւորը ամբա-
րիշտները կը ցրուէ, ու անիւը ա-
նոնց վրայ կը դարձընէ։
27 ʸՄարդուն հոգին Տէրոջը լոյսն
է, որուն բոլոր շտեմարանները կը
քննէ։
28 ᶻՈղորմութիւնը ու ճշմարտու-
թիւնը թագաւորը կը պահեն. ան-
իկայ ալ իր աթոռը ողորմու-
թեամբ կը հաստատէ։
29 Երիտասարդներուն զարդը ա-
նոնց ոյժն է, և ᵃծերոց փառքը
ալեւորութիւնն է։
30 Վէրքի նշանները ու փորի շտե-
մարանները հասնող հարուածները
ᵇչար մարդուն՝ մաքրողական դեղ
են։

ԳԼ · ԻԸ

1 ᶜԹագաւորին սիրտը Ջուրի վտակ-
ներու պէս է Տէրոջը ձեռքին
մէջ, զանիկայ որ կողմը ուզէ՝ կը
դարձընէ։
2 ᵈՄարդուն ամէն ճամբան իրեն
ուղիղ կ'երևնայ, ᵉբայց Տէրը սիր-
տերը կը կշռէ։
3 ᶠԱրդարութիւն և իրաւունք
գործելը զոհէն աւելի ընդունելի է
Տէրոջը։
4 ᵍԱչեայ ամբարտաւանութիւնը և
սրտի հպարտութիւնը՝ ամբարիշ-
տաց ‖լոյսը մեղք է։
5 ʰԸնխոհատասեր մարդուն խոր-
հուրդները միայն առատութիւն կը
բերէն. բայց ամէն արտորացող
միայն կարօտութիւն կը բերէ։
6 ⁱՍուտ լեզուով գանձեր վաստը-
կիլը մահը փնտռողներուն հալա-
ծած ունայնութիւնն է։
7 Ամբարիշտներուն բռնութիւնը
զանոնք պիտի կորսընցնէ. վասն
զի իրաւունք ընել չեն ուզեր։
8 Եբբոր մարդուն ճամբան ծուռ է,
կը խոտորի. բայց մաքուր եղողին
գործքը ուղիղ է։
9 ʲԸղկկ է տանիքի մը անկիւնը
բնակիլ, քան թէ կռուասէր կընի-
կան հետ մեծ տան մէջ։
10 ᵏԱմբարիշտ մարդուն հոգին չա-
րութեան կը ցանկայ, ˡանոր
ընկերը անոր առջևը շնորհք չը-
գտներ։
11 ᵐԹէ որ ծաղր ընողը տուգանքի
հանդիպի, միամիտը իմաստուն
կ'ըլլայ, և թէ որ իմաստունը խը-
րատուի, գիտութիւն կը ստանայ։
12 Արդարը խոհեմութեամբ ամ-
բարշտին տունը կը դիտէ, Էբբոր
ամբարիշտները չարութեան համար
կը կործանին։
13 ⁿՈ՛վ որ աղքատին աղաղակը չը-
լսելու համար իր ականջը կը դոցէ,
ինքն ալ պիտի աղաղակէ, ու իրեն
լսող պիտի չըլլայ։
14 ᵒԳաղտնի պարգևը բարկութիւ-
նը կ'իջեցընէ, և ծոցը բռնած ընծան սաստիկ կատաղութիւնը կը
դադրեցընէ։
15 Իրաւունք ընելը արդարին ուրա-
խութիւն է. Բայց անիրաւու-
թիւն ընողներուն տանջանք է։
16 Խոհեմութեան ճամբայէն մոլո-
րող մարդը մեռելներուն ժողով-
քին մէջը կ'իջնէ։

ՆՔԳԲ
Իբր 1000

ᵇ Ր Օր · իե · 13, ԸՃ, Հմր 23 · Գլ · ժա · 1 · ժգ · 11 · Մխ · գ · 10, 11 ·
ᵉ ԵՔՔ · արգու՝
ᶠ Մաա · ե · 16 ·
Հել · գ · 11 · Սաղ · ղդ · 9 ·
ᵍ Գլ · գ · 9 · ժբ · 11 · ժթ · 15 · Հռով · ժբ · 11 ·
ʰ Ցոր · իբ · 12, 16, 17, 18, 19 · Գլ · գ · 15 · ը · 11 ·
ˡ Գլ · իբ · 26, 27 · իե · 13 ·
ᵐ Գլ · Թ · 17 ·
ⁿ Գլ · ժե · 22 · իգ · 6 ·
ᵒ Ղղ · ժգ · 31 ·
ᵖ Գլ · ժա · 13 ·
ᵠ Հռով · ժգ · 18 ·
ʳ Հել · իա · 17 · Ղե · ի · 9 · Մաա · ժե · 4 ·
ˢ Ցոր · ժբ · 5 · 6 · Գլ · իդ · 20 ·
ᵗ Գլ · իբ · 20 ·
ᵘ Առ · բ · 6 ·
ᵛ Ր Օր · լբ · 35 · Գլ · ժե · 13 · իդ · 29 · Հռով · ժբ · 17, 19 · աթես · ի · 15 · ա Պետ · գ · 9 ·
ʷ Ր Թագ · ժգ · 12 ·
ˣ Հմր 10 ·
ʸ Սաղ · լե · 23 · Գլ · ժգ · 9 · Եբեր · ժ · 23 ·
ᶻ Կ՛ Ուրբան մը կըլլայ ·
ᵃ Ծամ · ե · 4, 5 ·
ᵇ Սաղ · ճա · 5, ԸՃ, Հմր 8 ·
ᶜ ԱԿոր · բ · 11 ·
ᵈ Սաղ · ճա · 1 · Գլ · իթ · 14 ·

10 ᵇA false balance and a true weight are both an abomination to the LORD.
11 Even a child is known by his doings, whether his work be pure, and whether it be right.
12 The hearing ear, and the seeing eye, the LORD hath made even both of them.
13 Love not sleep, lest thou come to poverty; open thine eyes, and thou shalt be satisfied with bread.
14 It is naught, it is naught, saith the buyer: but when he is gone his way, then he boasteth.
15 There is gold, and a multitude of rubies: but the lips of knowledge are a precious jewel.
16 ᵏTake his garment that is surety for a stranger, and take a pledge of him for a pledge for strangers.
17 ˡBread of deceit is sweet to a man; but afterwards his mouth shall be filled with gravel.
18 ᵐEvery purpose is established by counsel: and with good advice make war.
19 ⁿHe that goeth about as a tale bearer revealeth secrets: therefore meddle not with him that flattereth with his lips.
20 ᵒWhoso curseth his father or his mother, his lamp shall be put out in obscure darkness.
21 ᵖAn inheritance may be gotten hastily at the beginning; but the end thereof shall not be blessed.
22 ᵠSay not thou, I will recompense evil; but wait on the LORD, and he shall save thee.
23 ʳDivers weights are an abomination unto the LORD; and a false balance is not good.
24 ˢMan's goings are of the LORD; how can a man then understand his own way?
25 ᵗIt is a snare to the man who devoureth that which is holy, and after vows to make inquiry.
26 ᵘA wise king scattereth the wicked, and bringeth the wheel over them.
27 ᵛThe spirit of man is the candle of the LORD, searching all the inner parts of the belly.
28 ʷMercy and truth preserve the king: and his throne is upholden by mercy.
29 The glory of young men is their strength: and the beauty of old men is the gray head.
30 ˣThe blueness of a wound cleanseth away evil: so do stripes the inward parts of the belly.

ՆՔԳԲ
Իբր 1000

ᵉ Գլ · ժգ · 31 ·
ᶠ Կ՛ Ըլլայ բուրեան դեմ

ᵍ Գլ · ժգ · 2 ·
ʰ Գլ · իդ · 12 · Ղղ · ժգ · 15 ·
ⁱ Թագ · ժե · 22 · Սաղ · ծ · 8 · Գլ · ժե · 8 · Ես · ա · 11 · Ըճ · Ովս · գ · 6 · Մխ · գ · 7, 8 ·
ʲ Գլ · գ · 17 · Կ՛ Ըլլայ մշակութիւնը
ᵏ Գլ · ժ · 4 · իգ · 4 ·
ˡ Գլ · ժ · 2 · իգ · 11 · ի · 21 · բՊետ · բ · 3 ·
ᵐ Հմր 19 · Գլ · ժթ · 13 · իե · 24 · իէ · 15 ·
ⁿ Տես Ցակ · գ · 5 ·
ᵒ Գլ · ժթ · 25 ·
ᵖ Մաա · է · 2 · ժբ · 30 · Ըճ · Ցակ · բ · 13 ·
ᵠ Գլ · ժէ · 8, 23 · ժբ · 16 ·
ʳ Գլ · ժգ · 29 ·

Ն. Ք. Գ. Բ. Իրր 1000

[ի] Գլ. ԺԱ. 8։ Եսայ. ԽԳ. 3, 4։
[ծ] Հմր 9։
[կ] Սաղ. ՃԺԲ. 3։ Մատ. ԻԵ. 3, 4։
[*] Եբր. զանիկայ
[հ] Գլ. ԺԵ. 9։ Մատ. Ե. 6։
[ձ] Ժող. Թ. 14, ԺԶ։
[ղ] Գլ. ԺԲ. 13։ ԺԳ. 3։ ԺԸ. 21։ Յակ. Գ. 2։
[ճ] Գլ. ԺԳ. 4։
[մ] Սաղ. ԼԷ. 26։ ՃԺԲ. 9։
[յ] Սաղ. Ծ. 9։ Գլ. ԺԵ. 8։ Ես. ԿԶ. 3։ Երեմ. Զ. 20։ Ամով. Ե. 22։
[ն] Գլ. ԺԹ. 5, 9։
[†] Կամ՝ յաւիտեան
[շ] Ես. Ը. 9, 10։ Երեմ. Թ. 23։ Գործ. Ե. 39։
[ո] Սաղ. Ի. 7։ ԼԳ. 17։ Եսա. ԼԱ. 1։
[չ] Սաղ. Գ. 8։

17 Ուրախութիւն սիրողը կարօտութեան մէջ կ'իյնայ . գինին ու եղը սիրողը չհարստանար ։
18 [ի] Ամբարիշտը արդարին համար, ու անօրէնը ուղիղներուն համար փրկանք կ'ըլլայ ։
19 [ծ] Աղէկ է անապատ տեղ մը բնակիլ՝ քան թէ կռուասէր ու բարկացող կնկան հետ ։
20 [կ] Իմաստունին բնակարանին մէջ ցանկալի գանձ ու եղ կը գտնուի . բայց անմիտ մարդը [*] իր ունեցածը" կը կլլէ ։
21 [հ] Արդարութեան ու ողորմածութեան հետեւողը կեանք, արդարութիւն և փառք պիտի գտնէ ։
22 [ձ] Իմաստունը զօրաւորներուն քաղաքը կ'ելլէ, և անոնց ապաւինած ամրութիւնը կը փլցնէ ։
23 [ղ] Իր բերանը ու լեզուն պահողը իր հոգին նեղութիւններէն կը պահէ ։
24 Հպարտութեամբ և բարկութեամբ վարուող մարդուն անունը հպարտ և յանդուգն ծաղր ընող [illegible] ։
25 [ճ] Ծոյլին ցանկութիւնը զանիկայ կը մեռցնէ, վասն զի անոր ձեռքերը աշխատիլ չեն ուզեր ։
26 Անիկա ամէն օր սաստիկ կը ցանկայ . իսկ [մ] արդարը կու տայ ու չխնայեր ։
27 [յ] Ամբարիշտներուն զոհը պիղծ է, մանաւանդ երբոր զանիկայ չար դիտաւորութեամբ կը մատուցանեն ։
28 [ն] Սուտ վկան պիտի կորսուի . բայց լսող մարդը [†] հաւատարմութեամբ պիտի խօսի ։
29 Ամբարիշտ մարդը իր երեսը կը պնդացնէ . բայց ուղիղը իր ճամբաները կը շտկէ ։
30 [շ] Իմաստութիւն, հանճար կամ խորհուրդ մը չկայ, որ Տէրոջը դէմ [illegible] ։
31 [ո] Պատերազմի օրուան համար ձին կը պատրաստուի . բայց [չ] փրկութիւնը Տէրոջմէ է ։

ԳԼ. ԻԲ

[պ] Ժող. Է. 1։
[ջ] Գլ. ԻԹ. 13։ Տես ա Կոր. ԺԲ. 21։
[ռ] Յոբ. ԼԱ. 15։ Գլ. ԺԴ. 31։
[ս] Գլ. ԺԴ. 16։ ԻԷ. 12։
[վ] Սաղ. ՃԺԲ. 3։ Մատ. Զ. 33։

1 [պ] Բարի անունը շատ հարստութենէն աւելի ընտիր է . ու շնորհքը արծաթէն ու ոսկիէն աղէկ է ։
2 [ջ] Հարուստը ու աղքատը իրարու կը հանդիպին . [ռ] անոնց ամէնը ստեղծողը Տէրն է ։
3 [ս] Խորագէտը չարիքը կը տեսնէ ու կը զգուշանայ . բայց միամիտները յառաջ կ'անցնին ու վնաս կը կրեն ։
4 [վ] Խոնարհութեան և Տէրոջը երկիւղին վարձանքը հարստութիւն, փառք ու կեանք է ։

Ն. Ք. Գ. Բ. Իրր 1000

[տ] Գլ. ԺԵ. 19։
[ր] Ա Յովհ. Ե. 18։
[ց] Եփես. Զ. 4։ Բ Տիմ. Գ. 15։
[‡] Կամ՝ իր ճամբուն համեմատ,
[ւ] Յակ. Բ. 6։
[փ] Յոբ. Դ. 8։ Ովսէ. Ժ. 13։
[ք] Բ Կոր. Թ. 6։
[օ] Ծն. ԻԱ. 9, 10։ Սաղ. ՃԱ. 5։
[ֆ] Սաղ. ՃԱ. 6։ Գլ. ԺԶ. 13։
[ա] Գլ. ԻԶ. 13։
[բ] Գլ. Բ. 16։ Ե. 3։ Է. 5։ ԻԳ. 27։
[գ] Ժող. Է. 26։
[դ] Գլ. ԺԳ. 24։ ԺԹ. 18։ ԻԳ. 13, 14։ ԻԹ. 15, 17։
[‖] Կամ՝ ազնիւ բաներ. Գլ. Ը. 6։
[ե] Ղուկ. Ա. 3, 4։
[զ] Տես Ա Պետ. Գ. 15։
[§] Եբր. Խրրկողներուդ
[է] Ել. ԻԳ. 6։ Յոբ. ԼԱ. 16, 21։
[ը] Զաք. Է. 10։ Մաղ. Գ. 5։
[*] Եբր. դրան
[թ] Ա Թագ. ԻԴ. 13։ ԻԵ. 39։ Սաղ. ԺԲ. 5։ ԼԵ. 1, 10։ ԿԸ. 5։ ՃԽ. 12։ Գլ. ԻԳ. 11։ Երեմ. ԾԱ. 36։

5 [տ] Ծուռ մարդուն ճամբուն մէջ փուշեր ու որոգայթներ կան . [ր] իր հոգին պահողը անոնցմէ հեռու կ'ըլլայ ։
6 [ց] Կրթէ՛ մանուկը [‡] իր ճամբան սկսած ատենը", որ իր ծերութեան ատենն ալ անկէ չխոտորի ։
7 [ւ] Հարուստը աղքատներուն վրայ կը տիրէ, ու փոխ առնողը փոխ տուողին ծառայ կ'ըլլայ ։
8 [փ] Զրկութիւն ցանողը ունայնութիւն կը հնձէ . և անոր բարկութեանը գաւազանը պիտի կորսուի ։
9 [ք] Աղէկ աչք ունեցողը օրհնած կ'ըլլայ . վասն զի իր հացէն աղքատին կու տայ ։
10 [օ] Ծաղր ընողը թէ որ վռնտես, կռիւը կ'անցնի, ու վէճը և անարգանքը կը դադարի ։
11 [ֆ] Սրտի մաքրութիւն սիրողին շրթունքներուն վրայ շնորհք կայ, ու թագաւորը անոր բարեկամ կ'ըլլայ ։
12 Տէրոջը աչքերը գիտութիւնը կը պահպանեն, և [illegible] անօրէնին խօսքերը կ'աւրէ ։
13 [ա] Ծոյլը կ'ըսէ, Դուրսը առիւծ կայ, հրապարակին մէջը պիտի մեռցուիմ ։
14 [բ] Օտար կիներուն բերանը խորունկ փոս է . [գ] Տէրոջը ատելի եղողը հոն կ'իյնայ ։
15 Մանուկին սրտին մէջ յիմարութիւնը կապուած է . [դ] զանիկայ խրատի գաւազանը կը հեռացնէ անկէ ։
16 Իր [illegible] շատցնելու համար աղքատին զրկանք ընողը ու հարուստին տուողը անշուշտ կարօտութեան կը հասնի ։
17 Ականջդ ծռէ՛ ու իմաստուններուն խօսքերը մտիկ ըրէ, և քու սիրտդ իմ գիտութեանս տուր ․
18 Վասն զի թէ որ անոնք քու սրտիդ մէջը պահես, հաճելի բան է . անոնք քու շրթունքներուդ վրայ ալ պիտի հաստատուին ։
19 Ահա՛ քեզի ալ [illegible] այսօր իմացուցի, որպէս զի քու ապաւինութիւնդ Տէրոջը վրայ ըլլայ ։
20 Միթէ ես քեզի [‖] շատ անգամ" խրատներով ու գիտութեամբ չգրեցի°,
21 [ե] Որ քեզի ճշմարիտ խօսքերուն ստուգութիւնը սորվեցնեմ, [զ] որ քեզի [§] հարցընողներուն ճշմարիտ խօսքերով պատասխան տաս ։
22 [է] Աղքատը մի՛ կողոպտեր իր աղքատութեանը համար, [ը] ու տնանկը [*] դատաստանի մէջ մի՛ կոխեր ․
23 [թ] Վասն զի Տէրը անոնց իրաւունքը պիտի պաշտպանէ, և զանոնք

կողոպտողներուն հոգին պիտի կողոպտէ ։
24 Բարկացող մարդուն հետ ընկերութիւն մի՛ ըներ , ու ցասկոտ մարդուն հետ մի՛ երթար .
25 Որ չըլլայ թէ անոր ճամբաները սորվիս , և քու հոգւոյդ որոգայթ վաստրկիս ։
26 Ա Ձեռք տուողներէն մի՛ ըլլար , Ա Ը պարտքի համար երաշխաւոր եղողներէն .
27 Թէ որ վճարելու կարողութիւն չունիս , ինչո՞ւ համար տակէդ քու անկողինդ առնեն ։
28 Ա Զրլլայ որ տեղէն վերցընես ան վաղեմի սահմանին նշանը , որ քու հայրերդ դրեր են ։
29 Իր գործքին մէջ ժիր մարդ մը կը տեսնե՞ս . անիկայ թագաւորներուն առջեւը պիտի կայնի , աննշան մարդոց առջեւը պիտի չկայնի ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Երբոր իշխանի հետ սեղան նստիս , առջեդ դրուածը աղէկ նայէ .
2 Ու թէ որ դուն ախորժակի տէր մարդ ես , կոկորդիդ վրայ դանակ դիր ։
3 Անոր աղնիւ կերակուրներուն մի՛ ցանկար . վասն զի անոնք խաբէութեան հաց են ։
4 Հարուստ ըլլալու մի՛ աշխատիր . Բ քու խորհուրդդ ետ կեցիր ։
5 Աչք պիտի տնկե՞ս ան բանին որ ոչինչ է . անիկայ անշուշտ իրեն թեւեր կը շինէ , ու արծիւի պէս օդը կը թռչի ։
6 Ձար աչք ունեցողին հացը մի՛ ուտեր , և անոր աղնիւ կերակուրներուն մի՛ ցանկար ։
7 Վասն զի անիկայ իր սրտին մէջը ինչպէս որ կը մտածէ , այնպէս է . կեր ու խմէ՛ Է կ՛ըսէ քեզի , բայց անոր սիրտը քեզի հետ չէ ։
8 Կերած պատառդ պիտի փսխես , ու հաճելի խօսքերդ պիտի կորսընցընես ։
9 Ա Ցիմարին ականջներուն մի՛ խօսիր , քանզի քու խօսքերուդ իմաստութիւնը կ՛անարգէ ։
10 Է Վաղեմի սահմանին նշանը տեղէն մի՛ վերցներ , ու որբերուն արտերը մի՛ մտներ .
11 Ը Քանզի անոնց Վրէժխնդիրը զօրաւոր է , և քեզի դէմ անոնց իրաւունքը անիկայ պիտի պաշտպանէ ։
12 Ի Քու սիրտդ խրատի տուր , ու ականջներդ գիտութեան խօսքերուն ։
13 Ցղայէն խրատը մի՛ կտրեր , վասն զի թէ որ զանիկայ գաւազանով ծեծես , չմեռնիր ։
14 Դուն անիկայ գաւազանով կը ծեծես , բայց Ժ անոր հոգին դժոխքէն կ՛ազատես ։
15 Ո՛րդեակ իմ՝ Է թէ որ քու սիրտդ իմաստուն ըլլայ , իմ սիրտս ալ պիտի ուրախանայ ։
16 Ու երբոր քու շրթունքներդ ուղիղ բաներ խօսին , իմ երիկամունքներս պիտի ցնծան ։
17 Ա Քու սիրտդ մեղաւորներուն չնախանձի , հապա Էամէն օր Տէրոջը վախին մէջ եղիր ։
18 Ժ Վասն զի իրաւցընէ վախճան մը կայ , ու քու յոյսդ պիտի չկտրի ։
19 Ո՛րդեակ իմ՝ լսէ ու իմաստուն եղիր , և Է քու սիրտդ ուղիղ ճամբուն մէջ շիտակէ ։
20 Մի՛ ընկերանար դինեմոլներուն հետ , ու Ի իրենց մարմինը մսակողներուն՝ հետ .
21 Վասն զի գինեմոլը ու շռայլը աղքատ կ՛ըլլան . և Ն քունը պատռտած հանդերձներ կը հագցընէ ։
22 Ա Հնազանդութիւն ըրէ հօրդ որ քեզ ծներ է , ու մի՛ անարգեր քու մայրդ՝ երբոր կը պառաւի ։
23 Ճշմարտութիւնը ծախու առ ու ՚ՆՒՅ մի՛ ծախեր . Ն Ո Ե իմաստութիւնը , խրատը ու հանճարը ։
24 Ո Արդարին հայրը շատ պիտի ցնծայ , և իմաստուն զաւակ ծնողը անոր վրայ պիտի ուրախանայ ։
25 Թող քու հայրդ ու մայրդ ուրախանան , ու քեզ ծնողը թող ցնծայ ։
26 Ո՛րդեակ իմ՝ քու սիրտդ ինծի տուր , և քու աչքերդ թող իմ ճամբաներս դիտեն .
27 Ո Վասն զի պոռնիկը խորունկ փոս է , ու օտար կնիկը նեղ ջրհոր է .
28 Ե Եւ անիկայ դողի պէս դարանը կը մտնէ , ու մարդոց մէջ անհաւատարիմները կ՛աւելցընէ ։
29 Ա Որո՞ւն է վայը . որո՞ւն է ոհը . որո՞ւն են կռիւները . որո՞ւն են տրտունջները . որո՞ւն են առանց պատճառի վէրքերը . որո՞ւն է աչաց կարմրութիւնը ։
30 Ա Գինիին քովը ման եցողներուն , Ղ խառնած գինին փնտռելու գացողներուն ։
31 Մի՛ նայիր գինիին կարմրութեանը՝ գաւաթին մէջ իր գոյնը ցուցընելուն — շիտակ վազելուն .
32 Անիկայ ետքը օձի պէս կը խածնէ , ու քարբի պէս կը խայթէ ։
33 Աչի Եփ քու աչքերդ օտար կնիկներու պիտի նային , և քու սիրտդ ծուռ բաներ պիտի խօսի .

Ն · Ք · ՂԲ · Իսր 1000

* ԵԲր · սիրաը
Լ Երեմ. ե. 3 ; Տես գԼ· իէ · 22 ;
= Եփես · գ · 19 ;
- Տես բ Օր· իթ · 19 ;
Ես· ծՂ· 12·

= Սաղ · լէ · 1 ; ՃԼ ; Հգ՝· 3 ; ԳԼ · գ · 31 ; իգ · 17 ; Հ՚ր 19 ;
Բ Ածակ · ա · 15 ·
† Սաղ · ժ · 7 ·

Ր ԳԼ · իա · 22 ; ծաղ · Թ · 16 ·

Ս ԳԼ · ժա · 14 ; ժե · 22 · ի · 18 ; Ղեւ· ժգ · 31 ·
† Կ՚՝ յաղթութիւնը՝
ՂՍաղ · ժ · 5 ; ԳԼ· ժգ · 6 ·
Ս Հռով. ա · 30 ·

Ը Սաղ · ձբ · 4 ; Ես · ծբ · 6 , 7 ; ա Ցօհ · գ · 16 ·

Ր ԳԼ · իա · 2 ·

Ժ Ցոր · ԼԴ · 11 ; Սաղ · կր · 12 ; Երեմ · լբ · 19 ; Հռով · բ · 6 ; Ցայս· բ · 23 ; իբ · 12 ·
Ի ԵրԳ · ե · 1 ·
Լ Սաղ · ժԹ · 10 ; ճԺԹ · 103 ·
Ն ԳԼ · իգ · 18 ·
Շ Սաղ · ժ · 9, 10 ·
‡ Կ՚՝ հանգրուանք տեղը

34 Եւ ծովուն * մէջը պառկողի պէս , ու կայմի վրայ պառկողի պէս պիտի ըլլաս ։
35 Ե՝ ըսէ՛ ըս՝ , Զիս ծեծեցին , ու ես ցաւ մը չզգացի , ինծի զարկին , ու = ես բան մը չիմացայ . - Ե՞րբ պիտի արթննամ , որ զանիկայ նորէն փնտռեմ ։

ԳԼ · Ի Դ

1 - Ո՞ւր մարդոց մի՛ նախանձիր , Ի ու անոնց հետ կենալու մի՛ ցանկար ։
2 Է վասն զի անոնց սիրտը բռնութիւն կը խորհի , և անոնց շրթունքները վնասներու վրայով կը խօսին ։
3 Տունը իմաստութեամբ կը շինուի , ու հանճարով կը հաստատուի ։
4 Եւ շտեմարանները գիտութեամբ՝ ամէն թէ՝՝ պատուական ու վայելուչ գանձերով կը լեցուին ։
5 Ր Իմաստուն մարդը զօրաւոր կ՚ըլլայ , ու գիտութիւն ունեցողը ոյժը կ՚աւելցընէ ։
6 Է վասն զի պատերազմդ խոհեմութեամբ կ՚ընես . և † ազատութիւնը խորհրդականներու շատութիւնով կ՚ըլլայ ։
7 Ը Իմաստութիւնը յիմարին համար շատ բարձր է . անիկայ դրանը մէջ իր բերանը չբանար ։
8 Ո՛վ որ Ե չարութիւն ընել կը մտածէ , անիկայ նենգամիտ պիտի ըսուի ։
9 Ճիմարութեան խորհուրդը մեղք է , և ծաղր ընողը մարդոց զզուելի է ։
10 Թէ որ նեղութեան օրը թուլանաս , ոյժդ քիչ է ։
11 Ը Ազատէ՛ զանոնք որ մեռցուելու կը տարուին , ու սպանուելու վրայ եղողները =ը՚՚Ե՚՚՚ետ մի՛ կենար ։
12 Թէ որ ըսես Թէ Մենք ասիկայ չգիտցանք , ահա Բ սիրտերը կշռողը ինքը կը հասկընայ . ու քու հոգիդ պաշտպանողը ինքը գիտէ , և =ին մարդուն Ժ իր գործքին չափովը պիտի հատուցանէ ։
13 Ո՛րդեակ իմ՝ Է մե՛ղր կեր , որ աղէկ է , և մեղրախորիսխ Ի՚՚ր , որ քմայդ քաղցր է ։
14 Ւ Իմաստութեան ճանապհումն ալ քու հոգիդ այնպէս Ժողտ պիտի ըլլայ , Թէ որ գանիկայ գտնես . և Է վախճան մը կայ , ու քու յոյսդ պիտի չկտրի ։
15 Ո՛վ չար՝ Ժ արդարին տանը դարանակալ մի՛ ըլլար , անոր Ի՚ընակարանը մի՛ աւրեր ։
16 Ի վասն զի արդարը Թէև եօթը անգամ ալ իյնայ , պիտի կանգնի . Հրայց չարերը ձախորդութեան մէջ պիտի իյնան ։
17 Ն Երբոր քու թշնամիդ իյնայ՝ մի՛ ուրախանար , ու երբոր անոր ոտքը սահի՝ քու սիրտդ Թող չցընծայ ։
18 Զրլլայ որ Տէրը տեսնէ ու իրեն անհաճոյ երևնայ , և իր բարկութիւնը անոր վրայէն դարձընէ ։
19 Ղ Չարագործներուն համար մի՛ սրտմտիր , =- ամբարիշտներուն մի՛ նախանձիր .
20 Վասն զի Ց չար մարդը Բ՚՚րէ վախճան չունենար . Ֆ ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի ։
21 Ո՛րդեակ իմ՝ Ֆ Տէրոջմէ ու թագաւորէն վախցիր , և ‖ խռովարար մարդոց հետ մի՛ խառնուիր ։
22 Քանզի անոնց կործանումը յանկարծ կ՚ըլլայ , ու երկուքին ալ պատուհասը ո՞վ գիտէ ։
23 Ա՚ս բաներն ալ իմաստուններուն յ=՚՚՚ի է . Ղ դատաստանի մէջ աչառութիւն ընելը աղէկ չէ ։
24 Ղ Ո՛վ որ ամբարշտին կ՚ըսէ Թէ Դուն արդար ես , ազգերը անոր անէծք պիտի տան , =- ժողովուրդները զանիկայ պիտի անարգեն ։
25 Բայց յանդիմանութիւն տուողներուն չնորհք կ՚ըլլայ , և անոնց վրայ բարի օրհնութիւն կու գայ ։
26 Շիտակ պատասխան տուողը շրթունքներ կը համբուրէ ։
27 = Դուրսի գործդ կանոնաւորէ՛ , և զանիկայ քու արտիդ մէջ կարգի դիր , ու տունդ ետքը շինէ ։
28 Ղ Քու դրացիիդ դէմ զուր տեղը վկայութիւն մի՛ ըներ , և քու շրթունքներովդ մի՛ խաբեր ։
29 Ղ Մի՛ ըսեր Թէ Ընիկայ ինծի ինչպէս որ ըրաւ , ես ալ անոր այնպէս պիտի ընեմ , ան մարդուն իր գործքին համեմատ հատուցում պիտի ընեմ ։
30 Ծոյլ մարդուն արտին քովէն ու պակասամիտ մարդուն այգիին քովէն անցայ .
31 Եւ ահա Համինուն մէջը փուշեր բուսեր էին , ու անոնց երեսը եղինճներ ծածկեր էին , և անոր քարէ պատը փլած էր .
32 Ու երբոր ը՚՚՚ի՚՚՚ տեսայ , մտքիս մէջը պահեցի , =՚՚՚ր նայեցայ =- =՚՚՚ի խրատ առի ։
33 = Թէ որ քիչ մը քնանաս , քիչ մը նիրհես , ու քիչ մը ձեռք ձեռքի վրայ դնես ննջելու համար ,
34 Քու աղքատութիւնդ ճամբորդի պէս պիտի գայ , և քու կարօտութիւնդ՝ սպառազինեալ մարդու պէս ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իսր 1000

Ի Ցոր · ե · 19 ; Սաղ · ԼԴ · 19 ; լէ · 24 ; Մխ · է · 8 ;
Հ Եսթ · է · 10 ; Ամվ · ե · 2 ; ը · 14 ; Ցայս · ժը · 21 ·
Ց Ցոր · լ · 29 ; Սաղ · լե · 15 , 19 ; ԳԼ · ժէ · 5 ; Ընդ · 12 ·
Ղ Սաղ · լէ · 1 ; Հգ · 3 ; ԳԼ · իգ · 17 ; Հ՚ր 1 ·
Ճ Սաղ · ժա · 6 ·
Ֆ Ցոր · ժը · 5 , 6 ; իա · 17 ; ԳԼ · ժգ · 9 ; ի · 20 ·
Չ Հռով · ժգ · 7 ; ա Պետ · ը · 17 ·
‖ Եբր · փոփոխական
Ղ Ղե · ժԹ · 15 ; ը Օր · ա · 17 ; ժգ · 19 ; ԳԼ · ժը · 5 ; իը · 21 ; Ցօհ · է · 24 ;
Ղ ԳԼ · ժէ · 15 ; Ես · ե · 23 ·

= գԹագ · ե · 17 , 18 ; Ղեւ· ժգ · 28 ·
Ղ Եփես · գ · 25 ·

Գ ԳԼ · ի · 22 ; Մաա · ե · 39 , 44 ; Հռով · ժբ · 17 , 19 ·

Ղ Ծն · գ · 18 ·

= ԳԼ · զ · 9 ; ՃԼ ·

ԳԼ · ԻԵ

1 Թագաւորներու վրայով ։ 8 Վէճերին , ու ա-նոնց դանազան պատճառներին գործանալու վրայով ։

1 – Լ՚սոնք ալ Սողոմոնին առակներն են , որ Ցուդայի Եզեկիա Թա-գաւորին մարդիկները օրինակեցին ։

2 Ք Բանը ծածկելը Աստուծոյ փառքն է . բայց թագաւորներուն փառքը Ք բանը –ՂԻ քննելն է ։

3 Երկնից բարձրութիւնը ու երկ-րիս խորութիւնը և թագաւորնե-րուն սիրտը չքննուիր ։

4 Ք Վերցուր արծաթէն կղկղանքը , ու ոսկերիչին համար Ճոխ–ը անօթ կ՚ելլէ .

5 Ք Վերցուր Թագաւորին առջևէն ամբարիշտը , ու Ջանոր աթոռը արդարութեամբ կը հաստատուի ։

6 Թագաւորին առջևը մի՛ պար-ծիր , և մեծերուն տեղը մի՛ կենար .

7 Ք Վասն զի աղէկ է որ քեզի ըսեն Թէ Հոս ելլիր , քան Թէ քու աչ-քերուդ տեսած իշխանին առջևը վար իջեցընեն քեզ ։

8 Ը* Կռիւի համար շուտով դուրս մի՛ ելլեր . չըլլայ Թէ երբոր ընկերդ քեզ ամչցընէ , դուն վերջը ինչ ընելիքդ չգիտնաս ։

9 Ր Ընկերիդ հետ քու դատդ վա-րէ , բայց գաղտնիքը ուրիշին մի՛ յայտներ .

10 Զրլլայ որ լսողը քեզ անարգէ , ու գէշ անունդ անջնջելի մնայ ։

11 Ծ Ցարմարութեամբ բսուած խօս-քը արծաթէ զարդերու մէջ ԹԸ-բո–ի ոսկիէ խնձորներու կը նմանի ։

12 Իմաստունին յանդիմանութիւ-նը՝ մտիկ ընդող ականջին ոսկիէ օղ ու մաքուր ոսկիէ մանեակ է ։

13 Ի Հաւատարիմ դեսպանը զինքը իրկողներուն հունձքի ատենի ձիւ-նին զովութեանը պէս է , և իր տի-րոջը հոգին կը զուարճացընէ ։

14 Ն Սուտ † առատաձեռնութեան վրայ պարծեցողը Ք անանձրև ամ-պերու ու հովի պէս է ։

15 Ժ Համբերութեամբ իշխանին սիրտը կըշնաւի , և անոշ լեզուն ոսկորները կը կոտրէ ։

16 Ի Թէ որ մեղր գտնես , քեզի բա-ւական եղածին չափ կեր , չըլլայ որ անով կշտանաս ու զանիկայ փսխես ։

17 Փու ոտդ դրացիդ տունը յա-ճախ չկոխէ , չըլլայ որ քեզմէ ձանձ-րանայ ու քեզ ատէ ։

18 Հ Իր դրացիին համար սուտ վկա-յութիւն ընողը ուռի , սուրի և սրած նետի պէս է ։

19 Նեղութեան օրը անհաւատարիմ մարդու ապաւինիլը փչրուող ակ-ռայի և դիւրազլոր ոտքի ժպ–ի-նէլը պէս է ։

20 Յ Տրտում մարդուն առջևը եր-գեր երգողը ցուրտ օրը էր զգեստը հանողին , և–ՈՂ բորակի վրայ ըմ-պ–ի քացախին կը նմանի ։

21 Ղ Թէ որ թշնամիդ անօթի է , ա-նոր հաց կերցուր , ու Թէ որ ծա-րաւ է , անոր ջուր խմցուր .

22 Քանզի –ՆԻ ընելով անոր գլու-խուն վրայ կրակի կայծեր կը դի-զես , և Տէրը քեզի հատուցում պիտի ընէ ։

23 Ֆ Հիւսիսային հովը անձրևը ‡ կը ցրուէ , ու խոժոռ դէմքը՝ Ֆ չարա-խօս լեզուն ։

24 Ն Աղէկ է տանիքի մը անկիւնը բնակիլ , քան Թէ կռուասէր կընի-կան հետ մեծ տան մէջ ։

25 Ինչպէս է պաղ ջուրը ծարաւած մարդուն՝ ասանկ ալ է հեռու երկ-րէ Լ–ի բարի լուրը ։

26 Ձար մարդուն առջևը իյնող արդարը պղտորուած աղբիւրի , ու աւրուած ակի կը նմանի ։

27 Ւ Շատ մեղր ուտելը աղէկ չէ , և Ռ–ը–ն –իր փառքը փնտռելը փառք չէ ։

28 Ւ Իր ոգին չզսպող մարդը փլած ու անպարիսպ քաղաքի պէս է ։

ԳԼ · Ի Զ

1 Ցիմարներու , 13 Ծոյլերու , 17 ու Հակառա-կասէր բանասրկուներու վրայով ։

1 Կ՚ինչպէս որ ամառուան մէջ ձիւն , – և հունձքի ատեն անձրև , այն-պէս ալ չիմարին պատիւ չվայ-լեր ։

2 Ինչպէս որ ճնճղուկը կը պտրտի , ու ծիծեռնիկը կը թռչի , այնպէս ալ Ք առանց պատճառի անէծքը չգար ։

3 Է Ձիուն խարազան՝ ու իշուն սանձ՝ և չիմարներուն կռնակին գաւազան պէտք է ։

4 Ցիմարին իր չիմարութեանը համեմատ պատասխան մի՛ տար , չըլլայ որ դուն ալ անոր նման ըլ-լաս ։

5 Ք Ցիմարին իր չիմարութեանը համեմատ պատասխան տուր , չըլ-լայ որ անիկայ գինքը իմաստուն կարծէ ։

6 Ցիմարին ձեռքովը խօսք իրկողը էր ոտքերը կը կտրէ – վնաս ‖ կը քաշէ ։

7 Ինչպէս որ կաղին ոտքերը կ՚երե-բան , այնպէս ալ չիմարին բերնին մէջ առակը ։

8 Ցիմարին պատիւ տուողը §քա-րակոյտի մը մէջ պարսպ–ան քա-րերու ծրար դնողին կը նմանի ։

9 Առակը չիմարին բերնին մէջ՝

Ն · Ք · ՂԲ · Իրը 700

Ղ Ման · գ · 18 ։ Հռով · ժր · 15 ։

– գ Թագ · դ · 32 ։

ՂԵԼ · Իգ · 4 , 5 ։ Մատ · ե · 44 ։ Հռով · ժր · 20 ։

Ք Բօր · ԻԹ · 29 ։ Հռով · ժ · 33 ։

ՂԵԼ · Իգ · 4 ։ Մատ · ե · 44 ։ Հռով · ժր · 20 ։

ֆ Ցար · ԻԹ · 16 ։

ֆ Բ Թագ · ժգ · 12 ։

Ք Բ ՏԻՄ · Բ · 21 ։

Ֆ Ցար · լե · 22 ։

‡ Կ–Ո՛ կը յարուցանէ ։

Ի Տ՚ես գԼ · ի · 8 ։

Ֆ Սաղ · ՀՃ · 5 ։

ՂԳԼ · ժգ · 12 ։ ԻԹ · 14 ։

Ն ԳԼ · ԺԲ · 13 ։ ի · 9 , 19 ։

Ի Ղռ · ժգ · 8 , 9 , 10 ։

Ի Ղռ · ժգ · 8 , 9 , 10 ։

Ը ԳԼ · ԺԵ · 14 ։ Մատ · ե · 25 ։

* Կ–Ո՛՝ Դասի

Ր Մատ · ե · 25 ։ ԺԲ · 15 ։

Ր Ընկերիդ հետ քու դատդ վա-րէ , բայց գաղտնիքը ուրիշին մի՛ յայտներ .

10 Զրլլայ որ լսողը քեզ անարգէ , ու գէշ անունդ անջնջելի մնայ ։

11 Ծ Ցարմարութեամբ բսուած խօս-քը արծաթէ զարդերու մէջ ԹԸ-բո–ի ոսկիէ խնձորներու կը նմանի ։

12 Իմաստունին յանդիմանութիւ-նը՝ մտիկ ընդող ականջին ոսկիէ օղ ու մաքուր ոսկիէ մանեակ է ։

13 Ի Հաւատարիմ դեսպանը զինքը իրկողներուն հունձքի ատենի ձիւ-նին զովութեանը պէս է , և իր տի-րոջը հոգին կը զուարճացընէ ։

14 Ն Սուտ † առատաձեռնութեան վրայ պարծեցողը Ք անանձրև ամ-պերու ու հովի պէս է ։

15 Ժ Համբերութեամբ իշխանին սիրտը կըշնաւի , և անոշ լեզուն ոսկորները կը կոտրէ ։

16 Ի Թէ որ մեղր գտնես , քեզի բա-ւական եղածին չափ կեր , չըլլայ որ անով կշտանաս ու զանիկայ փսխես ։

17 Փու ոտդ դրացիդ տունը յա-ճախ չկոխէ , չըլլայ որ քեզմէ ձանձ-րանայ ու քեզ ատէ ։

18 Հ Իր դրացիին համար սուտ վկա-յութիւն ընողը ուռի , սուրի և սրած նետի պէս է ։

19 Նեղութեան օրը անհաւատարիմ մարդու ապաւինիլը փչրուող ակ-ռայի և դիւրազլոր ոտքի ժպ–ի-նէլը պէս է ։

20 Յ Տրտում մարդուն առջևը եր-գեր երգողը ցուրտ օրը էր զգեստը հանողին , և–ՈՂ բորակի վրայ ըմ-պ–ի քացախին կը նմանի ։

21 Ղ Թէ որ թշնամիդ անօթի է , ա-նոր հաց կերցուր , ու Թէ որ ծա-րաւ է , անոր ջուր խմցուր .

22 Քանզի –ՆԻ ընելով անոր գլու-խուն վրայ կրակի կայծեր կը դի-զես , և Տէրը քեզի հատուցում պիտի ընէ ։

23 Ֆ Հիւսիսային հովը անձրևը ‡ կը ցրուէ , ու խոժոռ դէմքը՝ Ֆ չարա-խօս լեզուն ։

24 Ն Աղէկ է տանիքի մը անկիւնը բնակիլ , քան Թէ կռուասէր կընի-կան հետ մեծ տան մէջ ։

25 Ինչպէս է պաղ ջուրը ծարաւած մարդուն՝ ասանկ ալ է հեռու երկ-րէ Լ–ի բարի լուրը ։

26 Ձար մարդուն առջևը իյնող արդարը պղտորուած աղբիւրի , ու աւրուած ակի կը նմանի ։

27 Ւ Շատ մեղր ուտելը աղէկ չէ , և Ռ–ը–ն –իր փառքը փնտռելը փառք չէ ։

28 Ւ Իր ոգին չզսպող մարդը փլած ու անպարիսպ քաղաքի պէս է ։

Ղ Ման · գ · 18 ։ Հռով · ժր · 15 ։

Ղ Ել · Իգ · 4 , 5 ։ Մատ · ե · 44 ։ Հռով · ժր · 20 ։

ֆ Բ Թագ · ժգ · 12 ։

Ֆ Ցար · լե · 22 ։

‡ Կ–Ո՛ կը յարուցանէ ։

Ի Սաղ · ՀՃ · 5 ։

Ն ԳԼ · ԺԲ · 13 ։ ի · 9 , 19 ։

Ղ Հռ 16 ։

– ԳԼ · Իե · 2 ։

Ղ ԳԼ · ժգ · 32 ։

– ա Թագ · ԺՐ · 17 ։

Բ Թս · Իգ · 8 ։ Բօր · Իգ · 5 ։

ֆ Սաղ · ԼՐ · 9 ։ ԳԼ · Ժ · 13 ։

Ք Մատ · ժգ · 1—4 ։ ի · 24–27 ։

‖ Եբր · կԸ խմ ։

§ Կ–Ո՛ պարսատիկի մէջ քար կապողին

Ն · Ք · ԳԲ · Իբր 700

գինովին ձեռքը մտնող փուշին պես է ։
10 Սեծ է ամէն բան Ստեղծողը , որ յիմարին վարձք կու տայ , և յանցաւորներուն վարձք կու տայ ։
11 Ի ինչպէս որ շունը իր փսխածին կը դառնայ , Ը-Ն-ԴԵ- Ա յիմարը իր յիմարութեանը կը դառնայ ։
12 Ի Զինքը իմաստուն կարծող մարդ մը տեսար . աւելի յոյս կայ յիմարէն քան թէ անկէ ։
13 Ը Ծոյլը կ'ըսէ թէ ճամբուն մէջ առիւծ կայ , հրապարակներուն մէջ առիւծ ։
14 Ինչպէս որ դուռը իր ծղխնիներուն վրայ կը դառնայ , այնպէս ալ ծոյլը իր անկողինին վրայ ։
15 Ի Ծոյլը իր ձեռքը ամանին մէջը կը խոթէ , ՚ի բերանը ԱՆ-Ի տանելու դժուարութիւն կը զգայ ։
16 Ծոյլը իր աչքերուն՝ խելացի պատասխան տուող եօթը մարդէն աւելի իմաստուն կ'երեւնայ ։
17 Իրենը չեղած դատին համար բարկացող անցաւորը շունը ականջներէն բռնողին պէս է ։
18 Ինչպէս կատղած մարդը՝ որ կրակի կայծեր , նետեր ու մահ կը ցանէ ,
19 Այնպէս է ան մարդը՝ որ իր բարեկամին նենգութիւն կ'ընէ , ու Ի-ԻԸ կ'ըսէ ՝ Ի Ա՛հա կատակ ըրի ։
20 Առանց փայտի կրակը կը մարի , և Ի թէ որ քսու չըլլայ , կռիւը կը դադարի ։
21 Ա Ինչպէս ածուխը կայծերուն , ու փայտը կրակին , այնպէս է կռուասէր մարդը վէճ բորբնկցընելու ։
22 Ի Քսու մարդուն խօսքերը քաղցր պատառներու պէս են , ու անոնք մինչև փորին ջուխմարանները կ'իջնեն։
23 Եռանդուն շրթունքները և չար սիրտը արծաթի կղկղանքով ապակած հողէ ամանի կը նմանին ։
24 Ատեցողը իր շրթունքներովը կը կեղծէ , ու սրտին մէջը նենգութիւն կը պահէ .
25 Ի Անոր գեղեցիկ խօսուածքին չհաւատաս . վասն զի անոր սրտին մէջը եօթը գզուելի բան կայ ։
26 Ան որ իր ատելութիւնը նենգութեամբ կը ծածկէ , անոր չարութիւնը ժողովքի մէջ պիտի յայտնուի ։
27 Ի Փոս փորողը ինքը մէջը պիտի ի՛յնայ , և ան որ քար կը գլորէ , իրեն պիտի դառնայ ։
28 Ստախօս լեզուն * իր ծեծածները՞ կ'ատէ , ու շողոքորթող բերանը կորուստ կ'ընէ ։

* Կ՚ըսէ՝ զինքը ծեծողները

ԳԼ · ԻԷ

1 Ընծեռութեան , 5 Ճշմարիտ սիրոյ , 11 զգուշանալու , 23 և ընտանեկան խնամքի վրայով խրատներ ։

1 — Ի՝ աղուան համար մի՛ պարծիր , վասն զի չես գիտեր թէ օրը ինչ պիտի ծնանի ։
2 Ի Քեզ ուրիշը գովէ և չէ թէ քու բերանդ , օտարը՝ և չէ թէ քու շրթունքներդ ։
3 Քարը ծանրութիւն , ու աւազը բեռ ՚ԱՆ է . բայց յիմարին բարկութիւնը երկուքէն ալ ծանր է ։
4 Բարկութիւնը անողորմ է , ու սրտմտութիւնը խիստ է . բայց Ի նախանձին առջեւը ո՛վ կրնայ կենալ ։
5 Ծ Ցայտնի յանդիմանութիւնը ծածուկ սէրէն աղէկ է ։
6 Ի Բարեկամին Ի-Ի-Ի վէրքերը հաւատարիմ են . բայց թշնամիին համբոյրները առատ են ։
7 Կուշտ մարդը խորիսխը կ'արհամարհէ . բայց Ը անօթի մարդուն ամէն լեղի բան անոյշ կու գայ ։
8 Իր տեղէն թափառական եղող մարդը իր բոյնէն թափառական եղող թռչունին պէս է ։
9 Եղը ու խունկը սիրտը կը զուարճացընեն . նմանապէս բարեկամին քաղցրութիւնը՝ մտերիմ խորհրդով ։
10 Քու բարեկամդ ու քու հօրդ բարեկամը մի՛ թողուր , և քու նեղութեանդ ատենը քու եղբօրդ տունը մի՛ երթար . Ի մօտ դրացին հեռու եղող եղբօրմէ աղէկ է ։
11 Ը Որդեակ իմ՝ իմաստուն եղիր ու սիրտս ուրախացո՛ւր , Ի որ զիս անարդողին պատասխան տամ ։
12 Ի Խորագէտը չարիքը կը տեսնէ ՚ԱՆ կը զգուշանայ . Ի-յց միամիտները առաջ կ'անցնին ՚ԱՆ վնաս կը կրեն ։
13 Ի Օտարականի մը երաշխաւորեղողին զգեստը առ , և օտար կնկան համար Ի-Ա-Ի-Ի-Ր Իշդէն գրաւ առ ։
14 Թէ որ մէկը առաւօտուն կանուխ ելլէ , ու իր դրացին բարձր ձայնով օրհնէ , ասիկայ անոր անէծք կը սեպուի ։
15 Ա Անձրևոտ օրուան շարունակ կաթիլը ու կռուասէր կնիկը իրարու կը նմանին .
16 Զանիկայ ծածուկ պահողը հովը կը պահէ , և ա՛ձեռքին դէմ պ-հ-Ի-Ի Եղը ընթը կը յայտնէ ։
17 Երկաթը երկաթով կը սրուի , ու մարդը իր բարեկամին երեսը կը սրէ ։
18 Ի Թզենիին հոգ տանողը անոր պտուղը կ'ուտէ , և իր տէրը պահպանողը պատիւ կը գտնէ ։
19 Ինչպէս ջուրը՝ երեսը երեսին , նոյնպէս ալ սիրտը մարդը մարդուն կը ցու-ցընէ ։
20 Ի Դժոխքը ու կորուստը չեն կըշ-

Ն · Ք · ԳԲ · Իբր 700
— Ղու · Ժր · 19։20։ Ցակ · դ · 13 · ՀԱ ։ Ի Գը · Իե · 27։
Ի ա Ցօ · գ · 12 ։
Ի Գը · Իբ · 23։ Գաղ · բ · 14։
Ի Սաղ · ՃԽա · 5 ։
Ղ Ցբ · ղ · 7 ։
Ի Գլ · Ժէ · 17։ Ժբ · 24 · Տե՛ս գլ · Ժթ · 7 ։
Ը Գլ · ժ · 1 · Իգ · 15 · 24 ։
Ր Սաղ · ՃԻԷ · 5 ։
Ի Գլ · Իբ · 3 ։
Ի Տե՛ս Ել · Իբ · 26։ Գլ · Ի · 16 ։
Ի Ա՛կոբ · Թ · 7 · 18 ։
Ի Գլ · Լ · 16 ։ Ամ · բ · 5 ։

տանար . և մարդուն աչքերն ալ չեն կշտանար ։

21 Ինչեր- հալոցը արծաթը՝ և քուրան ոսկին կը ֆորձե , այնպէս ալ մարդը զինքը դովող բերանը ըն- ֆորձե ։

22 Չիմարը ցորենի հետ անկանի մէջ սանդիտոռով ծեծես ալ , անոր յիմարութիւնը անկէ չերթար ։

23 Քու ոչխարներուդ վրճակը աղէկ գիտցիր , և ֆո- հօտերուդ աղէկ նայէ .

24 Վասն զի հարստութիւնը միշտ չմնար , ու թագը դարէ ի դար չտևեր ։

25 Ւկանանչը կը բուսնի , խոտը կ'երևնայ , և լեռներուն խոտերը կը ժողվուին ։

26 Գառները քու հագուստիդ համար են , ու նոխազները դաշտերուն գինն են ։

27 Քու կերակուրիդ համար և քու տանդ կերակուրին համար , ու քու աղախիններուդ ապրուստին համար բաւական այծի կաթ պիտի ուենիս ։

ԳԼ . Ի Ը

1—28 Ամբարշտութեան և հոգևոր անկեղծութեան վրայով ընդհանուր ծանօթութիւններ ։

1 Ամբարիշտը առանց մէկու մը հալածելուն կը փախչի . բայց արդարները առոյգ առիւծի պէս քաջասիրտ կ'ըլլան ։

2 Երկրին յանցանքովը անոր իշխանները շատ կ'ըլլան . բայց անոր վիճակը իմաստուն ու գիտուն մարդուն ձեռքովը շատ երկար կը դիմանայ ։

3 Աղքատները զրկող չքաւոր մարդը հացի կարօտութիւն բերող յորդահոս անձրևի պէս է ։

4 Օրէնքը մերժողները ամբարիշտները կը գովեն . բայց օրէնքը պահողները անոնց դէմ կը կենան ։

5 Չար մարդիկները իրաւունքը չեն հասկընար . բայց Տէրը փնտռողները ամէն բան կը հասկընան ։

6 Իր կատարելութեանը մէջ քալող աղքատը ծուռ ճամբաներու մէջ քալող հարուստ մարդէն աղէկ է ։

7 Օրէնքը պահողը իմաստուն որդի է . բայց շռայլներուն բարեկամ եղողը իր հայրը կ'ամչցնէ ։

8 Իր ստացուածքը տոկոսիքով և վաշխով աւելցնողը զանիկայ աղքատին ողորմութիւն ընդունող համար կը ժողվէ ։

9 Ան որ օրէնքը մտիկ ընելէն ետ կը դարձընէ իր ականջը , անոր աղօթքը անգամ պիղծ է ։

10 Ուղիղները չար ճամբու մէջ մոլորցնողը իր փոսին մէջը պիտի իյնայ . խաղային արդարները բարիք պիտի ժառանգեն ։

11 Հարուստ մարդը իր աչքերուն իմաստուն կ'երևնայ . բայց հանճարեղ աղքատը զանիկայ կը քննէ ։

12 Երբոր արդարները ուրախանան , մեծ փառք կ'ըլլայ . բայց երբոր ամբարիշտները բարձրանան , մարդ *կը փնտռուի ։

13 Իր յանցանքները ծածկողը յաջողութիւն չգտներ . բայց ընդունէ խոստովանողը ու մեկդի ձգողը ողորմութիւն կը գտնէ ։

14 Միշտ վախցող մարդը երանելի է . բայց իր սիրտը խստացընողը չարիքի մէջ պիտի իյնայ ։

15 Աղքատ ժողովուրդի վրայ իշխող ամբարիշտը գոռնղող առիւծի ու անյագ արջու կը նմանի ։

16 Խոհեմութիւն չունեցող իշխանը շատ զրկողութիւններ ընէ . բայց ագահութենէ զզուողը իր կեանքը կ'աւելցընէ ։

17 †Արիւնապարտ մարդը մինչև գուբը կը փախչի . թող մեկը չպաշտպանէ զանիկայ ։

18 Կատարելութեամբ քալողը փրկութիւն կը գտնէ . բայց ծուռ մարդը ու երկու ճամբով կ'երթայ , անոնց մեկուն մէջը կ'իյնայ ։

19 Իր երկիրը գործողը հացով պիտի կշտանայ , ու դատարկ մարդոց հետևողը աղքատութեամբ պիտի լեցուի ։

20 Հաւատարիմ մարդը շատ օրհնութիւններ կ'ունենայ . *բայց հարստանալու արտորացողը պիտի չարդարանայ ։

21 Անչառութիւն ընելը աղէկ չէ . վասն զի պատառ մը հացի համար մարդ յանցանք կը գործէ ։

22 Չար աչք ունեցող մարդը հարստանալու կ'արտորայ , ու չգիտեր որ իր վրան աղքատութիւն պիտի գայ ։

23 *Մարդ յանդիմանողը վերջապէս շնորհք կը գտնէ՝ լեզուով շողոքորթութիւն ընողէն աւելի ։

24 Ան որ իր հայրը կամ իր մայրը կը կողոպտէ , ըսելով թէ ցանցանք չէ , անիկայ *ապականարար մարդուն ընկերն է ։

25 Հպարտ սիրտ ունեցող մարդը կռիւ կը հանէ . *բայց Տէրոջըապաւինողը պիտի գիրնայ ։

26 Իր սրտին ապաւինողը անմիտ է . բայց իմաստութեամբ քալողը պիտի ազատի ։

27 Աղքատին տուողը կարօտ չըլլար . բայց անկէ երես դարձընողը շատ անէծքներ կ'ունենայ ։

10 Ուղիղները չար ճամբու մէջ մոլորցնողը իր փոսին մէջը պիտի իյնայ . խաղային արդարները բարիք պիտի ժառանգեն ։

11 Հարուստ մարդը իր աչքերուն իմաստուն կ'երևնայ . բայց հանճարեղ աղքատը զանիկայ կը քննէ ։

12 Երբոր արդարները ուրախանան , մեծ փառք կ'ըլլայ . բայց երբոր ամբարիշտները բարձրանան , մարդ *կը փնտռուի ։

13 Իր յանցանքները ծածկողը յաջողութիւն չգտներ . բայց ընդունէ խոստովանողը ու մեկդի ձգողը ողորմութիւն կը գտնէ ։

14 Միշտ վախցող մարդը երանելի է . բայց իր սիրտը խստացընողը չարիքի մէջ պիտի իյնայ ։

15 Աղքատ ժողովուրդի վրայ իշխող ամբարիշտը գոռնղող առիւծի ու անյագ արջու կը նմանի ։

16 Խոհեմութիւն չունեցող իշխանը շատ զրկողութիւններ ընէ . բայց ագահութենէ զզուողը իր կեանքը կ'աւելցընէ ։

17 †Արիւնապարտ մարդը մինչև գուբը կը փախչի . թող մեկը չպաշտպանէ զանիկայ ։

18 Կատարելութեամբ քալողը փրկութիւն կը գտնէ . բայց ծուռ մարդը ու երկու ճամբով կ'երթայ , անոնց մեկուն մէջը կ'իյնայ ։

19 Իր երկիրը գործողը հացով պիտի կշտանայ , ու դատարկ մարդոց հետևողը աղքատութեամբ պիտի լեցուի ։

20 Հաւատարիմ մարդը շատ օրհնութիւններ կ'ունենայ . *բայց հարստանալու արտորացողը պիտի չարդարանայ ։

21 Անչառութիւն ընելը աղէկ չէ . վասն զի պատառ մը հացի համար մարդ յանցանք կը գործէ ։

22 Չար աչք ունեցող մարդը հարստանալու կ'արտորայ , ու չգիտեր որ իր վրան աղքատութիւն պիտի գայ ։

23 *Մարդ յանդիմանողը վերջապէս շնորհք կը գտնէ՝ լեզուով շողոքորթութիւն ընողէն աւելի ։

24 Ան որ իր հայրը կամ իր մայրը կը կողոպտէ , ըսելով թէ ցանցանք չէ , անիկայ *ապականարար մարդուն ընկերն է ։

25 Հպարտ սիրտ ունեցող մարդը կռիւ կը հանէ . *բայց Տէրոջը ապաւինողը պիտի գիրնայ ։

26 Իր սրտին ապաւինողը անմիտ է . բայց իմաստութեամբ քալողը պիտի ազատի ։

27 Աղքատին տուողը կարօտ չըլլար . բայց անկէ երես դարձընողը շատ անէծքներ կ'ունենայ ։

Ն . ք . գՔ . Իբր 700

ՅՀաղ . ա . 8։ գ . 7 ։
ՀԳԼ . ժէ . 3։

ՅԲս . ա . 5 ։ ԵրԵմ . ե . 3։ Գ Ը . Իգ . 35։

ՂՍաղ . ճգ . 14։

ԲՄատ . ժը . 28 ։
ՓՍաղ . ժ . 3 ։ Խթ . 18 ։ Հառվ . ա . 32 ։
ՏԳ Թագ . ժը . 18 , 21 ։ Մատ . գ . 7 ։ ժգ . 4 ։ Եփես . ե . 11 ։
ԻՍաղ . զը . 6 ։
ՂՑօհ . է . 17 ։ ա Կոր . բ . 15 ։ ա Ցօհ . բ . 20 , 27 ։
ԻԳԼ . ժԹ . 1 ։ Հմր 18 ։
ԸԳԼ . ԻԹ . 3 ։
ԲՑոր . ԻԷ . 16 , 17 ։ Գ Ը . ժգ . 22 ։ Ծաղ . բ . 26 ։
ԺՋաք . է . 11 ։
ԻՍաղ . կգ . 18 ։ ՃԹ . 7 ։ ԳԼ . ժե . 8 ։

ՂԱԼ . ԻԶ . 17:36 ։ Սաղ . ծգ . 5 ։

ՅՆ . ք . գՔ . Իբր 700

ԼԳԼ . Իշ . 27 ։
ԻՄատ . Չ . 33 ։

ԺՀմր 28 ։ Գ Ը . ժա . 10 ։ ԻԹ . 2 ։ ՏԵ- ծաղ . ժ . 6 ։
*Կ- ՝ կը պահուըտի ։
ՅՍաղ . լբ . 3 , 5 ։ ա Ցօհ . ա . 8 , 9 , 10 ։
ՀՍաղ . ժշ . 8 ։ ԳԼ . ԻԿ . 17 ։
ՅՀառվ . բ . 5 ։ ժա . 20 ։
ՂԵԼ . ա . 14 ։ 16 , 22 ։ Մատ . բ . 16 ։
ՃՍաղ . ե . 8 ։

ՓՉԹ . Թ . 6 ։ ԵԼ . Իա . 14 ։
†ԵՔԲ . Անմի մը արիւնուվ ըՆչուած
ՃԳԼ . ժ . 9 , 25 ։
ՆՀմր 6 ։

ՂԳԼ . ժբ . 11 ։

ՓԳԼ . ժգ . 11 ։ Ի . 21 ։ Իգ . 4 ։ Հմր 22 ։ աՏԻմ . գ . 9 ։
ՂԳԼ . ժբ . 5 ։ Իդ . 23 ։
ՃԵզեկ . ժգ . 19 ։
ՂՀմր 20 ։

ՓԳԼ . Իէ . 5 . 6 ։

ՓԳԼ . ժբ . 9 ։
ՀԳԼ . ժգ . 10 ։
ՓԱՏԻմ . գ . 6 ։

ԲԲՕր . ժե . Ղ . ՁԱ ։ Գ Ը . ժԲ . 17 ։ Իր . 9 ։

Ն · ք · գ · Ք · Իբր 700

Ե Հմր 12 ։ ԳԼ · ԻԹ · 2 ։ Ճոբ · Իդ · 4 ։

28 Ե Թէ որ ամբարիշտները բարձրանան , մարդիկները կը պահուին . բայց թէ որ անոնք կորսուին , արդարները կը շատնան ։

ԳԼ · Ի Թ

1 Ընդհանուր 15 և մասնաւոր կառավարութեան վրայով խրատներ ։ 22 Բարկութեան , ամբարտաւանութեան , գողութեան , երկչոտութեան և երեսպաշտութեան վրայով ։

Ա Թագ · Բ · 25 ։ Բ Մն · ԼԶ · 16 ։ ԳԼ · ա · 24—27 ։

1 * Հ Ա տ անգամ յանդիմանուած" մարդը՝ որ իր պարանոցը կը խստացընէ , յանկարծ պիտի կոտրուի , ու բժշկութիւն պիտի չգտնէ ։

Բ Ես · Բ · 15 ։ ԳԼ · ժա · 10 ։ Իբ · 12 , 28 ։

2 Բ Թէ որ արդարները զօրանան , ժողովուրդը կ'ուրախանայ . բայց երբոր ամբարիշտը իշխանութիւն կ'ունենայ , ‡ ժողովուրդը կը հեծէ ։

Ե Ես · գ · 15 ։

3 Տ Իմաստութիւն սիրող մարդը իր հայրը կ'ուրախացընէ . Ի բայց պոռնիկներուն ընկեր եղողը ստացուածքը կը ցրուէ ։

ԳԼ · ժ · 1 ։ ժե · 20 ։ Իե · 11 ։

4 Թագաւորը արդարութեամբ կը հաստատէ էրկիրը . բայց կաշառք առնողը զանիկայ կը կործանէ ։

Ի ԳԼ · ե · 9 , 10 ։ ղ · 26 ։ Իբ · 7 ։ Ղբ · ժե · 13 , 30 ։

5 Իր ընկերին շողոքորթութիւն բնող մարդը անոր քայլերուն որոգայթ կը լարէ ։

6 Չար մարդուն ամբարշտութեան մէջ որոգայթ կայ . բայց արդարը ցնծութեան և ուրախութեան մէջ պիտի ըլլայ ։

ՂՃոբ · ԻԹ · 16 ։ Լա · 13 ։ Սաղ · խա · 1 ։

7 Ն Արդարը աղքատներուն դատը գիտէ . Բայց չար մարդը տեղեակ չըլլար ։

Ի ԳԼ · ժա · 11 ։

8 Ի Ծաղր ընող մարդիկները քաղաքը կը բռնկեցընեն . բայց իմաստունները Ը բարկութիւնը կը դադրեցընեն ։

ԸԵզեկ · Իբ · 30 ։

9 Իմաստուն մարդը երբոր յիմարին հետ վիճաբանութիւն կ'ընէ , Բ Թէ՛ սրդողի և Թէ ծիծաղի , հանգիստ չըլլար ։

Բ Մաա · ժա · 17 ։

10 Ժ Արիւնահեղ մարդիկները արդարը կ'ատեն . բայց ուղղները անոր որպիսութիւնը կը հարցընեն ։

Ժ Ծն · գ · 5 , 8 ։ ա Ցօ՚ · գ · 12 ։

11 Ի Ցիմարը իր միտքը բոլորովին կը յայտնէ . բայց իմաստունը զանիկայ ուրիշ առենի կը պահէ ։

Ի Դաա · ժզ · 17 ։ ԳԼ · ժբ · 16 ։ ժգ · 33 ։

12 Սուտ խօսքերու ականջ դնող իշխանին բոլոր ծառաները չար կ'ըլլան ։

ԼԳԼ · Իբ · 2 ։ Ի Մաա · ե · 45 ։

13 Աղքատը ու բռնաւորը Ն իրարու հանդիպեցան , Ի երկուքին ալ աչքերուն լոյս տուողը Ցէրն է ։

Ժ Սաղ · Կբ · 2 , 4 , 13 , 14 ։ ԳԼ · Ի · 28 ։ Իե · 5 ։

14 Ժ Աղքատները ճշմարտութեամբ դատող թագաւորին աթոռը յաւիտեան հաստատ կ'ըլլայ ։

Ղ Հմր 17 ։ Ա Թագ · բ · 25 ։ Բ Մն · ԼԶ · 16 ։ ԳԼ · ա · 24—27 ։

15 Ի Գաւազանը ու յանդիմանութիւնը իմաստութիւն կու տայ , բայց Ի էր Ի՞նչը ձգուած տղան իր մայրը կ'ամչցընէ ։

Ն · ք · գ · Իբր 700

Ե ԳԼ · ժ · 1 ։ ժե · 21 , 25 ։

16 Երբոր ամբարիշտները շատնան , յանցանքը կը շատնայ . Ն բայց արդարները անոնց իյնալը պիտի տեսնեն ։

Ն Սաղ · լէ · 36 ։ ծբ · 10 ։ ղա · 8 ։ ղբ · 11 ։

17 Ընթրատէ քու որդիդ , որ քեզ հանգստացընէ , և քու հոգիդ զուարճացընէ ։

Ը ԳԼ · ժգ · 24 ։ ժԹ · 18 ։ Իբ · 15 ։ Իդ · 13 , 14 ։ Հմր 15 ։

18 § Առանց մարգարէութեան ժողովուրդը կը խոտորի , բայց ‡ օրէնքը պահողը երջանիկ կ'ըլլայ ։

Ա Թագ · գ · 1 ։ Ամվ · ը · 11 , 12 ։

19 Հասկրցող ու պատասխան չըտուող ծառան խօսքերով չվարտուիր ։

Ժ Ցօ՚ · ժգ · 17 ։ Ցակ · ա · 25 ։

20 Իր խօսքերուն մէջ արտորացող մարդ մը տեսար . Ա աւելի յոյս կայ յիմարէն քան Թէ անկէ ։

Ա ԳԼ · Իզ · 12 ։

21 Թէ որ մէկը իր ծառան տղայութենէն փափկութեամբ կը մեծցընէ , վերջապէս անիկայ իր տղան կ'ըլլայ ։

22 Ն Բարկասիրտ մարդը կռիւ կը հանէ , և ցասկոտ մարդը շատ յանցանքներ Ը գործէ ։

Ն ԳԼ · ժե · 18 ։ Իզ · 21 ։

23 Ը Մարդուն հպարտութիւնը գլնքը կը կործանէ . բայց հեզասիրտի մարդը փառք կը վաստկի ։

Ը Ցօ՚ · Իբ · 29 ։ ԳԼ · ժե · 33 ։ ժբ · 12 ։ Ես · կզ · 2 ։ Դան · գ · 30 , 31 , ԸԱ ։ Մաա · Իգ · 12 ։ Ղբ · ժգ · 11 ։ ժբ · 14 ։ Գոր · ժբ · 23 ։ Ցակ · գ · 6 , 10 ։ ա Պետ · ե · 5 ։

24 Գողին ընկեր եղողը իր հոգին կ'ատէ . Ժ անիկայ երդումը կը լսէ , ու էր Ի Ժ Ժ Ը չյայտներ ։

Ժ Ղբ · ե · 1 ։

25 Ն Մարդու վախը որոգայթի մէջ կը ձգէ . բայց Ցէրոջը ապաւինողը ամուր ապաստանարան կ'ունենայ ։

Ն Ծն · ժբ · 12 ։ Իւ · 2 , 11 ։

26 Դ Շատերը իշխանին երեսը կը փնտռեն . բայց մարդուն իրաւունքը Ցէրոջմէն է ։

Դ ԳԼ · ժԹ · 6 ։

27 Ընօրէն մարդը արդարներուն զզուելի է , և ուղղութեամբ քալողը ամբարշտին զզուելի է ։

ԳԼ · Լ

1 Ագուրին հաւատով խոստովանութիւնը . 7 անոր երկու խնդիրքը ։ 10 Ծառայի մը անիրաւութիւն չընելու վրայով ։ 11 Չորս չար ցեղեր ։ 15 Չորս տեսակ չկշտացող բաներ ։ 17 Ծնողքը չանարգելու վրայով ։ 18 Չորս բան՝ գիտնալու դժուար ։ 21 Չորս անտանելի բան ։ 24 Չորս տեսակ խելացի կենդանիներ ։ 29 Չորս կարգ գեղեցիկ քալուածք ունեցողներ ։ 32 Բարկութիւնը պէտք է արգիլել ։

1 Յակէեան Ագուրին խօսքերը , յՅիթիէլին՝ պատգամը՝ որ անիկայ Իթիէլին խօսեցաւ , Իթիէլին և Ուքալին ։

Ա ԳԼ · լա · 1 ։

2 Բ Ցիրաւի ես մարդէ Թանձրամիտ եմ , ու ես մարդկային խոհեմութիւն չունիմ .

Բ Սաղ · հդ · 22 ։ † Կ՚ սբբոց

3 Եւ իմաստութիւն չսորվեցայ , ու †Ամենասուրբին գիտութիւնը չեմ գիտեր ։

4 Ե Երկինքը ով ելաւ ու իջաւ . Ֆ Հովը իր ձեռքերուն մէջը ով

Ն · ք · գ · Իբր 700

Ե ԳԼ · ժ · 1 ։ ժե · 21 , 25 ։

Ն Սաղ · լէ · 36 ։ ծբ · 10 ։ ղա · 8 ։ ղբ · 11 ։

Ը ԳԼ · ժգ · 24 ։ ժԹ · 18 ։ Իբ · 15 ։ Իդ · 13 , 14 ։ Հմր 15 ։

§ Առած · գ · 1 ։ Ամվ · ը · 11 , 12 ։

‡ Ցօ՚ · ժգ · 17 ։ Ցակ · ա · 25 ։

Ա ԳԼ · Իզ · 12 ։

Ը Ես · ժե · 18 ։ Իզ · 21 ։

Ը Ցօ՚ · Իբ · 29 ։ ԳԼ · ժե · 33 ։ ժբ · 12 ։ Ես · կզ · 2 ։ Դան · գ · 30 , 31 , ԸԱ ։ Մաա · Իգ · 12 ։ Ղբ · ժգ · 11 ։ ժբ · 14 ։ Գոր · ժբ · 23 ։ Ցակ · գ · 6 , 10 ։ ա Պետ · ե · 5 ։

Ղ Ես · ե · 1 ։

Ն Ծն · ժբ · 12 ։ Իւ · 2 , 11 ։

Դ ԳԼ · ժԹ · 6 ։

ժողվեց . ջուրերը էր հանդերձին մէջ ով ամփոփեց . երկրիս բոլոր ծայրերը ով հաստատեց . անոր անունը ի՞նչ է , ու անոր որդւոյն անունը ի՞նչ է . թէ որ գիտես , ըսէ ։

5 Ամէն աստուածոյ խօսքերը մաքուր են . ան իկայ իրեն ապաւինողներուն ասպար է ։

6 Դուն անոր խօսքերուն վրայ բան մի՛ աւելցներ , որ չըլլայ թէ քեզ յանդիմանէ , ու դուն սուտ խօս երևնաս ։

7 Քեզմէ երկու բան կը խնդրեմ . մեռնելէս առաջ չզրկես ինծմէ մի՛ արգիլեր .

8 Ունայնութիւնը և սուտ խօսքը ինծմէ հեռացուր . ինծի աղքատութիւն կամ հարստութիւն մի՛ տար . ըիմ սովորական հացովս զիս կերակրէ .

9 Զըլլայ որ կշտանամ և ուրանամ , ու ըսեմ . Ո՞վ է , ըսեմ . և չըլլայ որ աղքատանամ ու գողնութիւն ընեմ , և իմ Աստուծոյս անունը պարապ տեղը բերնես առնեմ ։

10 Ծառայի մը համար իր տիրոջը ամբաստանութիւն մի՛ ըներ , չըլլայ որ քեզի անէծք տայ , ու դուն յանցաւոր գտնուիս ։

11 Ցեղ կայ որ իր հայրը կ'անիծէ , և իր մայրը չօրհներ ։

12 Ցեղ կայ որ իր աչքին առջևը մաքուր է , սակայն իր աղտեղութենէն լուացուած չէ ։

13 Ցեղ կայ որ անոր աչքերը խիստ ամբարտաւան են , ու անոր արտևանունքները բարձրացած են ։

14 Ցեղ կայ որ անոր ակռաները սուրերու պէս են , և անոր ժանիքները դանակներու պէս են , մարդոց մէջէն ուտելու համար ։

15 Տզրուկը երկու աղջիկ ունի . Տո՛ւր , տո՛ւր , կ'ըսէն ։ Ասոնք իրենք չեն կշտանար , ո՛ չորս բան կայ՝ որ չերիք է՝ չեն ըսեր .

16 Գերեզմանը , ամուլ արգանդը , երկիրը որ ջրով չկշտանար , ու կրակը որ չերիք է՝ չըսեր ։

17 Ան աչքը որ իր հայրը ծաղր կ'ընէ , և իր մօրը ծերանդիլը կ'անարգէ , ձորերուն ագռաւները պիտի փորեն , ու զանիկայ արծիւնները պիտի ուտեն ։

18 Ասոնք իրենք բոնը ինծի զարմանալի կ'երևնայ , և չորս բան կայ որ չեմ գիտեր .

19 Օդին մէջը արծիւին ճամբան , ապառաժի վրայ օձին ճամբան , ծովուն մէջը նաւուն ճամբան , ու աղջկան քով երիկ մարդուն ճամբան ։

20 Շնացող կնկան ճամբան այնպէս է . կ'ուտէ ու բերանը կը սրբէ , և Զարութիւն չըրի՛ կ'ըսէ ։

21 Երեք բան համար երկիրը կը դողայ , ու չորս բան կայ , որոնք չկրնար տանիլ .

22 Ծառան երբոր թագաւորէ , յիմարը երբոր հացով կշտանայ ,

23 Ատելի կնիկը երբոր կարգուի , և աղախինը երբոր իր տիկնոջը ժառանգ ըլլայ ։

24 Երկրիս վրայ չորս բան կայ որ պզտիկ են , բայց անոնք շատ խելացի են .

25 Մրջիւնները զօրաւոր ժողովուրդ մըն են , բայց իրենց տուները վէմերու մէջ կը շինեն .

26 Ճագարները տկար ժողովուրդ մըն են , բայց իրենց տուները վէմերու մէջ կը շինեն .

27 Մարախները թագաւոր չունին , սակայն ամէնը գունդ գունդ դուրս կ'ելլեն .

28 Մողէսը էր ձեռքերովը պարբոյտ կը փակչի , ու թագաւորաց պալատներուն մէջ կը գտնուի ։

29 Ազէկ քալող իրեք բան կայ . և չորս բան կայ որ գեղեցիկ քալուածք ունի .

30 Առիւծը՝ որ ամէն անասուններէն զօրաւոր է , ու բնաւ մէկուն երեսէն ետ չդառնար .

31 Մրջյքը կապած այ՞ն ու նոխազը , և թագաւորը՝ որուն ժողովուրդը իր հետն է ։

32 Թէ որ բարձրանալով յիմարութիւն ըրիր , կամ մէկ չարութիւն մը մտածեցիր , ձեռքդ բերնիդ վրայ դիր .

33 Վասն զի թէ որ կաթը ծեծես , կոգի կ'ելլէ , թէ որ քիթը ճմլես , արիւն կ'ելլէ . նոյնպէս թէ որ բարկութիւնը գրգռես , կռիւ կ'ելլէ ։

ԳԼ · ԼԱ

1 Պարկեշտութեան ու բարեխառնութեան վրայով Լեմուելին խրատները ։ 6 Աչառացած մարդը մխիթարելու ու պաշտպանելու վրայով ։ 10 Առաքինի կնկան գովութիւնը ու որպիսութիւնները ։

1 Լեմուէլ թագաւորին խօսքերը՝ այ՛նպէս պատգամը՝ որ անոր մայրը անոր սորվեցուց ։

2 Ի՞նչ ըսե՛մ որդեակ իմ , ի՞նչ ըսե՛մ , ո՛վ իմ որովայնիս որդին . ի՞նչ ըսե՛մ ուխտերուս որդին ։

3 Քու զօրութիւնդ կնիկներուն մի՛ տար , ոչ ալ քու ճամբաներդ թագաւորները բնաջինջ ընողներուն ։

Ն · ք · գՓ · Իսր 700

Ի Սաղ · ժր · 6 ։ ժբ · 30 ։ ժթ · 8 ։ ճժթ · 140 ։

Ղ Սաղ · ժբ · 30 ։ Ձղ · 11 ։ ճժե · 9 ։ 10 ։ 11 ։

Ի բ Օր · գ · 2 ։ ժբ · 32 ։ Յայտ · իբ · 18 ։ 19 ։

Ը Մատ · զ · 11 ։

Ի բ Օր · ը · 12 ։ 14 ։ 17 ։ Ղա · 20 ։ Ըբ · 15 ։ Նէեմ · թ · 25 ։ 26 ։ Ցոր · Ղա · 24 ։ 25 ։ 28 ։ Ովս · ժգ · 6 ։

Ժ Ղուկ · ժը · 11 ։

Ի Սաղ · ճԼա · 1 ։ ԳԼ · զ · 17 ։

Ե Ցոր · խթ · 17 ։ Սաղ · ծբ · 2 ։ ծէ · 4 ։ ԳԼ · ժբ · 18 ։

Ի Սաղ · ժգ · 4 ։ Ամով · ը · 4 ։

Ժ ԳԼ · իէ · 20 ։ Ամր · բ · 5 ։

Ի Նա · թ · 22 ։ Ղե · ի · 9 ։ ԳԼ · ի · 20 ։ իգ · 22 ։

Ն · ք · գՓ · Իսր 700

Ո ԳԼ · ժթ · 10 ։ Ժող · ժ · 7 ։

Ն ԳԼ · զ · 6 ։ ՃԼ ։

Ղ Սաղ · ճգ · 18 ։

Ա Կ՛Սարգ · ԵԲր · ՍԷՄՄԻԹ , ըսվ Կ՛Ադոնէ մղիւ Ֆէրր Ներբաբէլի տեսնէ մը ։

Բ Կ՛Ոսկան չուներ ։

Գ Ցոր · իա · 5 ։ խ · 4 ։ Ժող · ը · 3 ։ Միք · է · 16 ։

Իսր 1015 — ԳԼ · Լ · 1 ։

Բ Նե · խթ · 15 ։

Դ ԳԼ · ե · 9 ։

Ե բ Օր · ժէ · 17 ։ Նէեմ · ժգ · 26 ։ ԳԼ · է · 26 ։ Ովս · զ · 11 ։

Ն·Ք·ԶՓ· Իրբ 1015

Ի ՃՈՂ·Ժ· 17։
ՂՈՎ·Գ· 11։
Ի ՍՈՂ·ՃԳ· 15։
ԸՏԱՀ ՑՈՐ· ԻԹ·15, 16։
Ր ա ԹԱԳ· ԺԹ · 4 ։
ԵՍԹ·Գ· 16։
Ի ՂՒ·ԺԹ· 15։ Բ Օր· ա·16։
Ի ՑՈՐ·ԻԹ· 12։ Եա·ա· 17։ ԵրեմՐ· Իբ·16։
Ա ՊՒ·Ժբ·4։ Ժբ·22։ ԺԹ· 14։
*Կա՛յօժարութեամբ
Ի ՀՈՎ·Ժբ· 11։
Ի ՂՈ·Ժբ· 42։

4 Ո՛վ Լեմուէլ՝ Թագաւորներուն չվայլեր, գինի խմելը թագաւորներուն չվայլեր, և օղի խմելը իշխաններուն չվայլեր.
5 Զի երբոր խմեն ու օրէնքը մոռնան, և տառապեալներէն մէկուն դատաստանը ծռեն։
6 Օղին կորսուելու վրայ եղողին, ու գինին դառնահոգիներուն տուէք,
7 Որ անոնք խմեն ու իրենց աղքատութիւնը մոռնան, և իրենց նեղութիւնը մէյմըն ալ չյիշեն։
8 Բայց քու բերանդ համր մարդուն համար, ա՛ա բոլոր անխնամ մնացածներուն դատին համար։
9 Բայց քու բերանդ, Ի արդարութեամբ դատէ, և Հաղքատին ու տնանկին դատաստանը տես։
10 Առաքինի կնիկը ո՞վ կրնայ գտնել. անոր գինը գոհարներէն շատ աւելի է։
11 Անոր էրկանը սիրտը անոր վրայ վստահ է, ու աւարի կարօտ չըլլար.
12 Անիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ անոր բարիք կը բերէ, և ոչ թէ չարիք.
13 Բուրդ ու քթան կը փնտռէ, և *ուզածը ձեռքովը կը գործէ։
14 Անիկայ վաճառականի նաւերուն կը նմանի. իր հացը հեռու տեղէն կը բերէ։
15 Ու Ի անիկայ դիշերով կ'ելլէ, ու Ի տանը մարդիկներուն կերակուր, և իր աղախիններուն բաժին կու տայ։
16 Արտի մը վրայ կը խորհի ու զանիկայ ծախու կ'առնէ, և իր ձեռքերուն պտուղէն այդի կը տնկէ։
17 Իր մէջքը զօրութեամբ կը պընդէ, ու իր բազուկները կը զօրացընէ։
18 Իր վաստակին աղէկ ըլլալը կը հասկընայ. անոր ճրագը գիշերը չմարիր։
19 Իր ձեռքերը լուկին կ'երկընցընէ, ու ափովը բոքը կը բռնէ։
20 Ձեռքը աղքատին կը բանայ, ու ձեռքերը կարօտներուն կ'երկընցընէ։
21 Իր տանը մարդոցը համար ձիւնէն չվախնար. քանզի բոլոր ընտանիքը կրկին հանդերձ հագած են։
22 Իրեն ծածկոցներ կը շինէ. իր հանդերձը բեհեզ ու ծիրանի է։
23 Անոր էրիկը կը ճանչցուի դռներուն մէջ՝ երբոր երկրին ծերերուն հետ կը նստի։
24 Կտաւ կը գործէ ու կը ծախէ, և վաճառականներուն գօտիներ կու տայ։
25 Զօրութիւն ու փառք կը հագնի. ու ետքի օրերը պիտի ուրախանայ։
26 Իր բերանը իմաստութեամբ կը բանայ, և իր լեզուին վրայ †քաղցրութեան օրէնք կայ։
27 Իր տանը ճամբաները կը քննէ, և ծուլութեան հացը չուտեր։
28 Անոր տղաքը կ'ելլեն, ու զանիկայ երանելի կ'անուանեն. անոր էրիկն ալ զանիկայ կը դովէ, ըսելով,
29 Շատ աղջիկներ առաքինի եղան. բայց դուն ամենէն գերազանց եղար։
30 Վայելչութիւնը սուտ է, ու գեղեցկութիւնը ունայն է. այլ Տէրոջմէ վախցող կնիկը պիտի գովուի։
31 Տուէք անոր իր ձեռքին պտուղէն. ու անոր գործքերը դռներու մէջ գովեն զանիկայ։

Ն·Ք·ԶՓ· Իրբ 1015

{Եփես. գ·28։ Երբ·ԺԳ·16։
Հ Գա·Ժբ·4։
†Կա՛ ողորմութեան

ԳԻՐՔ ԺՈՂՈՎՈՂԻ

Ն․ Ք․ ՂՔ․ Իrr 977

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ժողովողը կը ցուցընէ թէ բոլոր մարդկային բաները ունայնութիւն են ․ 4 որովհետև ամէն տարրամները անդադար կ'աշխատին ․ 9 բայց նոր բան մը յառաջ չեն բերեր , ու ամէն հին բաներն ալ կը մոռցուին ․ 12 և թէ ինքը այնպէս գտած է իմաստութեան քննութիւններով ․

1 Երուսաղէմի մէջ թագաւորող Դաւիթի որդւոյն ⁻ Ժողովողին խօսքերը ․

2 ᵇ Ունայնութիւն ունայնութեանց , ըսաւ Ժողովողը , ունայնութիւն ունայնութեանց , ᶜ ամէն բան ունայնութիւն է ․

3 ᵈ Ի՞նչ օգուտ կ'ունենայ մարդ արևուն տակը քաշած բոլոր աշխատանքէն ․

4 Ազգ կ'երթայ , և ազգ կուգայ ․ ᵉ բայց երկիրը միշտ կը կենայ ․

5 ᶠ Նաև արևը կը ծագի ու արևը կը մտնէ , և իր ծագած տեղը արտորալով կը դառնայ ․

6 ᵍ Հովը դէպ 'ի հարաւ կ'երթայ , ու դէպ 'ի հիւսիս կը պտըտի ․ և հովը աս դին ան դին պտըտելով՝ կ'երթայ իր շրջաններուն համեմատ կը դառնայ ․

7 ʰ Ամէն գետերը ծովը կ'երթան , բայց ծովը չլեցուիր ․ ան տեղը որ գետերը կ'երթային , նորէն հոն կ'երթան ․

8 Ամէն *խօսքերը կը հատնին" , մարդս խօսելու կարող չէ ․ ⁱ աչքը տեսնելով չկշտանար , ու ականջը լսելով չլեցուիր ․

9 ʲ Ինչ որ եղած է , նոյնը պիտի ըլլայ , ու ինչ որ գործուած է , նոյնը պիտի գործուի ․ և արևուն տակը բնաւ նոր բան մը չկայ ․

10 Կա՞յ արդեօք անանկ բան մը՝ որուն համար կրնայ ըսուիլ Ահա ասիկայ նոր է ․ ⁻հո՛ մեզմէ առաջ եղած դարերուն մէջ անիկայ արդէն եղած էր ․

11 Առջի բաներուն յիշատակը չկայ , ու ետքը ըլլալու բաներուն ալ՝ ետքը եկողներուն մէջ յիշատակը պիտի չըլլայ ․

12 ᵏ Ես Ժողովողս Երուսաղէմի մէջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղայ ,

13 Եւ իմ սիրտս երկինքին տակը բոլոր եղածները իմաստութեամբ փնտռելու ու քննելու տուի ․ ˡ Այս տուած աս չար զբաղմունքը մարդոց որդիներուն տուաւ , որ անով զբաղին ․

14 Արևուն տակը բոլոր գործուած գործքերը տեսայ ․ և ահա ամէնն ալ ունայնութիւն ու †հոգիի տանջանք" է ․

15 ᵐ Ան որ ծուռ է՝ չկրնար շիտկուիլ , ու ան որ պակաս է՝ չկրնար համրուիլ ․

16 Ես իմ սրտիս մէջ խօսեցայ ու ըսի , Ահա ես մեծցայ , ու իմաստութիւն ստացայ ⁿ Երուսաղէմի մէջ ինծմէ առաջ եղողներուն ամէնէն աւելի ․ և իմ սիրտս շատ իմաստութիւն ու գիտութիւն տեսաւ ․

17 ᵒ Եւ իմ սիրտս՝ իմաստութիւնը ճանչնալու , ու խենթութիւնը և յիմարութիւնը գիտնալու տուի ․ հասկըցայ որ ասիկայ ալ հոգիի տանջանք է ․

18 Վասն զի ᵖ շատ իմաստութեան մէջ շատ տրտմութիւն կայ ․ ու ի՛ր գիտութիւնը աւելցընողը ի՛ր վիշտը կ'աւելցընէ ․

ԳԼ․ Բ

1 Մարդկային կենաց ունայնութիւնը զբօսանաց մէջ ․ 12 թէև իմաստունը յիմարէն աղէկ է , սակայն երկուքին վերջը մէկ է ․ 18 Մարդկային աշխատութիւններուն ունայնութիւնը , որ ուրիշը կը թողուն , չեն գիտեր թէ որո՛ւն համար է ․ 24 Մեր աշխատանքին պտուղը վայելելուն պէս աղէկ բան չկայ ․ բայց ան ալ Աստուծոյ մէկ պարգևն է ․

1 Ես ⁻իմ սրտիս մէջը ըսի , Եկո՛ւր հիմա ուրախութեան միջոցով քեզ փորձեմ ․ ուստի բարիքներ վայելէ ․ և ահա ᵇ ասիկայ ալ ունայնութիւն է ․

2 ᶜ Ծիծաղին համար ըսի թէ Յիմար է , և ուրախութեան համար թէ Աս որ ըրածը ի՞նչ է ․

3 ᵈ Սրտիս մէջ խորհեցայ որ մարմինս գինիով զուարթացընեմ , և իմաստութեան առաջնորդութեամբը անմտութիւնը ճանչնամ , որ տեսնեմ թէ ինչ է մարդոց որդիներուն բարին՝ որ կրնան ընել եր-

---

Ն․ Ք․ ՂՔ․ Իrr 977

⁻ Հմր 12 ․ Գլ․ է․ 27 ․ Ժբ․ 8 ․ 9 ․ 10 ․
ᵇ Սաղ․ ԼԹ․ 5 ․ 6 ․ Կբ․ 9 ․ Ճխդ․ 4 ․ Գլ․ Ժբ․ 8 ․
ᶜ Հռովմ․ Ը․ 20 ․
ᵈ Գլ․ Բ․ 22 ․ Գ․ 9 ․
ᵉ Սաղ․ ՃԴ․ 5 ․ ՃԺԹ․ 90 ․
ᶠ Սաղ․ ԺԹ․ 5 ․ 6 ․
ᵍ Յոհ․ Գ․ 8 ․
ʰ Յոբ․ ԼԸ․ 10 ․ Սաղ․ ՃԴ․ 8 ․ 9 ․
* Կամ՝ բաները կը յոգնին ․
ⁱ Առակ․ Իէ․ 20 ․
ʲ Գլ․ Գ․ 15 ․
ᵏ Հմր 1 ․

Ն․ Ք․ ՂՔ․ Իrr 977

ˡ Ծն․ Գ․ 19 ․ Գլ․ Գ․ 10 ․
† Կամ՝ հովի համար աշխատութիւն
ᵐ Գլ․ Է․ 13 ․
ⁿ Գ Թագ․ Գ․ 12 ․ 13 ․ Դ․ 30 ․ Ժ․ 7 ․ 23 ․ Գլ․ Բ․ 9 ․
ᵒ Գլ․ Բ․ 3 ․ 12 ․ Է․ 23 ․ 25 ․ Ա Թես․ Ե․ 21 ․
ᵖ Գլ․ Ժբ․ 12 ․

⁻ Ղուկ․ Ժբ․ 19 ․
ᵇ Տես Եա․ Ծ․ 11 ․
ᶜ Առակ․ Ժդ․ 13 ․ Գլ․ Է․ 6 ․
ᵈ Գլ․ Ա․ 17 ․

Ն. Ք. գՔ. իրր 977

կենքին տակը իրենց կենացը բոլոր օրերուն մէջ ։

4 Մեծ գործքեր ըրի, ինծի տուներ շինեցի, ու ինծի այգիներ տնկեցի.

5 Ինծի պարտէզներ և դրախտներ շինեցի, ու անոնց մէջը ամէն տեսակ պտուղ բերող ծառեր տնկեցի.

6 Ինծի ջուրի աւազաններ շինեցի, որ անոնցմէ ծառ բուսցընող անտառը ոռոգուի.

7 Ծառաներ ու աղախիններ ստացայ, և իմ տանս մէջ ծնած ծառաներ ունեցայ. ու շատ արջառներ և հօտեր ունեցայ ինծմէ առաջ Երուսաղէմի մէջ եղողներուն ամէնէն աւելի ։

Ի Գ Թագ. Թ. 28 ։ Ժ. 10 ։ 14 ։ 21 ։ Ճ ։

8 Ի՛նաև ինծի արծաթ ու ոսկի, և թագաւորներու ու գաւառներու գանձեր դիզեցի. ինծի այր և կին երգեցողներ ստացայ, ու մարդոց որդիներուն զուարճութիւնները *և ամէն տեսակ շքեղութիւն ։

* Կամ՝ մեծ առատութիւնով ։

Ղ Գլ. Ա. 16 ։

9 Եւ Ղինծմէ առաջ Երուսաղէմի մէջ եղողներուն ամէնէն մեծ եղայ ու բարգաւաճեցայ. իմաստութիւնս ալ իմ քովս կը կենար ։

10 Եւ իմ աչքերուս ամէն ցանկութիւնը անոնցմէ չարգիլեցի, ու իմ սիրտս ամէն տեսակ ուրախութենէ զուրկ չթողուցի. հապա իմ սիրտս իմ բոլոր աշխատութիւններէս ուրախացաւ. և Եիմ բոլոր աշխատութիւններէս բաժինս ասիկայ էր ։

Ե Գլ. Գ. 22 ։ Ե. 18 ։ Թ. 9 ։

11 Ու ես՝ իմ ձեռքերուս ըրած ամէն գործքերուն, ու ընելու համար իմ քաշած ամէն աշխատանքիս նայեցայ, և ահա ամէնը Զունայնութիւն ու հոգիի տանջանք էր, ու արեւուն տակը օգուտ չկար ։

Զ Գլ. Ա. 8, 14 ։

12 Եւ ես դարձայ իմաստութիւնը տեսնելու, Էնաև յիմարութիւնը ու անմտութիւնը. վասն զի թագաւորին ետեւէն եկող մարդը ի՞նչ կրնայ ընել. ինչ որ արդէն ըրած են ։

Է Գլ. Ա. 17 ։ Է. 25 ։

13 Ուստի տեսայ որ իմաստութիւնը անմտութենէն օգտակար է, ինչպէս որ լոյսը խաւարէն օգտակար է ։

Ը Առակ. ԺԷ. 24 ։ Գլ. Ը. 1 ։

14 Ը Իմաստունին աչքերը իր գլխուն վրայ է, իսկ անմիտը խաւարի մէջ կը քալէ. բայց ես հասկցայ որ Թանոնց ամենուն պատահած դիպուածը մէկ է ։

Թ Սաղ. ԽԹ. 10 ։ Գլ. Թ. 2 ։ 3 ։ 11 ։

15 Ան ատենը իմ սրտիս մէջ ըսի, Որովհետեւ անմիտին պատահածը ինծի ալ պիտի պատահի, ուրեմն ես ինչո՞ւ համար աւելի իմաստուն եղայ. աս պատճառաւ իմ սրտիս մէջ ըսի որ աս ալ ունայնութիւն է ։

16 Վասն զի ինչպէս անմիտին՝ նմանապէս իմաստունին ալ յաւիտեան յիշատակը չկայ. ինչու որ հիմա եղած բաներուն ամէնը ապագայ ժամանակին մէջ պիտի մոռցուի. ու իմաստունը ի՞նչպէս կը մեռնի. անմիտին պէս ։

17 Անոր համար կեանքէս զզուեցայ, վասն զի արեւուն տակը եղած գործքերը ինծի գէշ երեւցան. քանզի ամէնը ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է ։

Ժ Սաղ. ԽԹ. 10 ։

18 Եւ ես արեւուն տակը քաշած բոլոր աշխատութենէս զզուեցայ. քանզի Ժինծմէ ետքը գալու մարդուն պիտի թողում զանիկայ.

19 Եւ ո՞վ գիտէ թէ անիկայ իմաստուն պիտի ըլլայ թէ անմիտ. բայց պիտի տիրէ իմ բոլոր աշխատութիւններուս վրայ, որ արեւուն տակը աշխատեցայ, ու անոնց մէջը իմաստութիւն ցուցուցի. ասիկայ ալ ունայնութիւն է ։

20 Եւ ես դարձայ, որ արեւուն տակը քաշած բոլոր աշխատանքիս վրայով իմ սրտէս յոյսս կտրեմ ։

21 Վասն զի մարդ կայ՝ որուն աշխատութիւնը իմաստութեամբ, գիտութեամբ և յաջողութեամբ կ'ըլլայ, բայց անոր մէջը չաշխատող մարդուն իբրեւ բաժին կու տայ. ասիկայ ալ ունայնութիւն ու մեծ չարիք մըն է.

Ի Գլ. Ա. 3 ։ Գ. 9 ։

22 ԻՎասն զի մարդը՝ արեւուն տակը քաշած իր բոլոր աշխատանքէն ու սրտին տանջանքէն ի՞նչ օգուտ կ'ունենայ.

ԻԱ Յոբ. Ե. 7 ։ ԺԴ. 1 ։

23 Քանզի անոր բոլոր օրերը ԻԱվիշտերով՝ ու գործքը տրտմութեամբ լեցուն են. անոր սիրտը գիշերը անգամ հանգստութիւն չգտներ. ասիկայ ալ ունայնութիւն է ։

ԻԲ Գլ. Գ. 12 ։ 13 ։ 22 ։ Ե. 18 ։ Ը. 15 ։

24 ԻԲՄարդս ուտելէն ու խմելէն և իր աշխատանքովը իր հոգին զուարճացընելէն 'ի զատ աղէկութիւն մը չունի. ես ասիկայ ալ տեսայ որ Աստուծոյ ձեռքովը կ'ըլլայ ։

ԻԳ Կամ՝ առանց Անոր

25 Վասն զի ԻԳինծմէ զատ՝ ո՞վ կրնայ ուտել, և ո՞վ կրնայ զուարճանալ ։

ԻԴ Յոբ. ԻԷ. 16 ։ 17 ։ Առակ. ԻԸ. 8 ։

26 Քանզի Աստուած իր առջեւ հաճելի եղող մարդուն իմաստութիւն, գիտութիւն և ուրախութիւն կու տայ. բայց մեղաւորին զբաղմունք կու տայ, որ անիկայ [illegible] ժողվէ ու դիզէ, որ ԻԴԱստուծոյ առջեւ հաճելի եղողին տայ. ասիկայ ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է ։

ԳԼ. Գ

1 Ժամանակին փոփոխութիւններովը մարդոց աշխատութեանցը վրայ ունայնութիւն կ'առնենայ ։ 11 Աստուծոյ գործքերուն մէջ գե-

Ն․ Ք․ ԴԲ․ Իրր 977

բաղձանցութիւն մը կայ ․ 16 սակայն վերջին օրը Աստուած պիտի դատէ մարդոց գործքերը ․ թէև հիմա անոնք անտարբեր պէս են ։

1 Ամէն բանին ատենը կայ , ու ^աերկինքին տակը եղող ամէն ^*գործին ժամանակը ․

ա Հմր 17 ․ Գլ․ Ը․ 6 ․ * Կամ՝ դիտաւորութեան

2 Ծնանելու ժամանակ , և ^բմեռնելու ժամանակ ․ տնկելու ժամանակ , ու տնկուածը խլելու ժամանակ ․

բ Եբր․ Թ․ 27 ․

3 Մեռցնելու ժամանակ , և բժշկելու ժամանակ ․ փլցնելու ժամանակ , ու շինելու ժամանակ ․

4 Լալու ժամանակ , և ծիծաղելու ժամանակ ․ սուգ ընելու ժամանակ , ու կաքաւելու ժամանակ ․

5 Քարեր դուրս նետելու ժամանակ , և քարեր ժողվելու ժամանակ ․ գրկելու ժամանակ , ու ^գգրկելէն հեռանալու ժամանակ ․

գ Յովէլ․ Բ․ 16 ․ ա Կոր․ Է․ 5 ․

6 Փնտռելու ժամանակ , և կորսնցընելու ժամանակ ․ պահելու ժամանակ , ու դուրս ձգելու ժամանակ ․

7 Պատռելու ժամանակ , և կարելու ժամանակ ․ ^դլռելու ժամանակ , ու խօսելու ժամանակ ․

դ Ամով․ Ե․ 13 ․

8 Սիրելու ժամանակ , և ^եատելու ժամանակ ․ պատերազմի ժամանակ , ու խաղաղութեան ժամանակ ։

ե Ղու․ ԺԴ․ 26 ․

9 ^զԱշխատողին իր քաշած աշխատանքէն ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ ։

զ Գլ․ Ա․ 3 ․

10 ^էՏեսայ այն զբաղմունքը որ Աստուած մարդոց որդիներուն տուաւ , որ անով զբաղին ։

է Գլ․ Ա․ 13 ․

11 Անիկայ ամէն բան իր ժամանակին վայելուչ ըրաւ ․ և աշխարհս ալ անոնց սրտին մէջը դրաւ ․ բայց ^ըԱստուծոյ ըրած գործքը մարդ չըկրնար սկիզբէն մինչև վերջը գտնել ։

ը Գլ․ Ը․ 17 ․ Հռով․ ԺԱ․ 33 ․

12 Ա^թ գիտեմ որ ուրախ ըլլալէն ու կենդանութեան ատենը աղէկութիւն ընելէն 'ի զատ՝ ուրիշ աղէկ բան մը չկայ անոնց մէջ ։

թ Հմր 22 ․

13 Ու նաև ^ժամէն մարդուն ուտելը ու խմելը , և իր բոլոր աշխատութենէն բարիք վայելելը Աստուծոյ պարգեւն է ։

ժ Գլ․ Բ․ 24 ․

14 Գիտեմ որ Աստուծոյ ամէն ըրածը յաւիտեան պիտի մնայ ․ ^իանոր վրայ բան մը աւելցընել , կամ անկէ պակսեցընել կարելի չէ ․ և Աստուած զանիկայ ըրաւ , որ իր երեսէն վախնան ։

ի Յակ․ Ա․ 17 ․

15 ^լԻ՛նչ որ եղած է , հիմա ալ կայ ․ ու ինչ որ պիտի ըլլայ , արդէն եղած է ․ և Աստուած անցածը կը փնտռէ ։

լ Գլ․ Ա․ 9 ․

16 Ու նաև արևուն տակը տեսայ որ ^խդատաստանի տեղ ամբարշտութիւն^ , և արդարութեան տեղ անօրէնութիւն կար ։

խ Գլ․ Ե․ 8 ․

17 Ես իմ սրտիս մէջ ըսի թէ ^ծԱստուած պիտի դատէ արդարը ու ամբարիշտը ․ վասն զի ^կամէն դիտաւորութիւն ու ամէն գործ ժամանակ ունի հոն ։

ծ Հռով․ Բ․ 6, 7, 8, 9 ։ Բ Կոր․ Ե․ 10 ։ Բ Թես․ Ա․ 6, 7 ․ կ Հմր 1 ․

18 Ես իմ սրտիս մէջ ըսի մարդոց որդիներուն վիճակին վրայով , թէ Աստուած զանոնք պիտի փորձէ ․ ու պիտի տեսնեն որ իրենք անասուններ են ։

19 ^հՎասն զի մարդոց որդիներուն պատահածը և անասուններուն պատահածը մէկ է ․ մէկը ինչպէս կը մեռնի , միւսն ալ այնպէս կը մեռնի ․ ու ամենուն շունչը մէկ է ․ և մարդը անասունէն աւելի բան մը չունի ․ վասն զի ամէնը ունայնութիւն է ։

հ Սաղ․ ԽԹ․ 12, 20 ։ Հզ․ 22 ։ Գլ․ Բ․ 16 ․

20 Ամէնը մէկտեղ կ'երթայ ․ ^ձամէնը հողէն եղաւ , ու ամէնը հող կը դառնայ ։

ձ Ծն․ Գ․ 19 ․

21 ^ղՈ՞վ գիտէ թէ մարդոց որդիներուն հոգիները վեր կ'ելլեն , և անասնոց ոգիները վար գետինը կ'իջնեն ։

ղ Գլ․ ԺԲ․ 7 ․

22 ^ճՈւ տեսայ որ մարդս իր գործքերովը ուրախ ըլլալէն 'ի զատ ուրիշ աղէկութիւն մը չունի , ^մքանզի անոր բաժինը ան է ․ ^յվասն զի ո՞վ պիտի տանի զանիկայ որ տեսնէ թէ իրմէ ետքը ինչ պիտի ըլլայ ։

ճ Հմր 12 ։ Գլ․ Բ․ 24 ։ Ե․ 18 ։ Ժա․ 9 ․ մ Գլ․ Բ․ 10 ․ յ Գլ․ Զ․ 12 ։ Ը․ 7 ։ Ժ․ 14 ․

ԳԼ․ Դ

1 Մարդուն ունայնութիւնը կ'ուելնայ հարստահարութեամբ , 4 Նախանձով , 5 Ծուլութեամբ , 7 ագահութեամբ , 9 առանձնակեցութեամբ , 13 կամակորութեամբ ։

1 Ու ես դարձայ ու տեսայ արևուն տակը եղած բոլոր ^ազրկանքները ․ և ահա զրկուածներուն ^արցունքը կար , բայց անոնք մխիթարող չունէին ․ ու անոնց զրկանք ընողներուն ձեռքը ոյժ կար , բայց անոնց մխիթարութիւն տուող չկար ։

ա Գլ․ Գ․ 16 ․ Ե․ 8 ․

2 ^բԵս ես մեռածները՝ արդէն մեռածները մինչև հիմա ապրող կենդանիներէն աւելի գովեցի ։

բ Յոբ․ Գ․ 17, 18 ։

3 ^գԲայց ան որ մինչև հիմա եղած չէ՝ երկուքէն ալ աղէկ է , վասն զի անիկայ արևուն տակը եղած չարութիւնը չտեսաւ ։

գ Յոբ․ Գ․ 11, 16, 21 ։ Գլ․ Զ․ 3 ․

4 Ու ես ամէն աշխատութիւնը և ամէն յաջող գործքը տեսայ , որ անոնց համար մարդ իր ընկերին կը նախանձի ․ ասիկայ ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է ։

5 ^դԱնմիտը իր ձեռքերը կը ծալլէ , ու իր միսը կ'ուտէ ։

դ Առակ․ Զ․ 10 ։ ԻԴ․ 33 ․

6 ^եԱւելի աղէկ է մէկ լեցուն ձեռքը հանգստութեամբ , քան թէ երկու լեցուն ձեռքը՝ որ աշխատանքով ու հոգիի տանջանքով է ։

ե Առակ․ ԺԵ․ 16, 17 ։ ԺԶ․ 8 ․

Ն. Ք. Դ. Ք. Իրր 977

7 Եւ ես դարձայ ու արեւուն տակը ունայնութիւն տեսայ ։

8 Մէկ մարդ մը կայ որ երկրորդ չունի , ոչ տղայ ունի և ոչ եղբայր . բայց անոր ամէն աշխատութիւնը վախճան չունի , ու անոր ղաչքերը հարստութեամբ չեն կըշտանար , ᵉև չըսեր թէ Ես որո՞ւն համար կ'աշխատիմ , ու իմ հոգիս բարիքէ կը զրկեմ . ասիկայ ալ ունայնութիւն ու չար զբաղմունք է ։

9 Երկուքը մէկէն աղէկ է . վասն զի անոնց աշխատանքը աղէկ վարձք ունի .

10 Քանզի թէ որ իյնան , մէկզմէկ կը վերցնեն . բայց վա՜յ իյնող մէկուն՝ որ զինքը վերցնող երկրորդ մը չունի ։

11 Ու երկու մարդ միասին պառկելով կը տաքնան . բայց մինակը ի՞նչպէս կրնայ տաքնալ ։

12 Եւ թէ որ մէկը անոնց բռնութիւն ընէ , երկուքը կրնան անոր դէմ դնել . ու եռեքպատիկ դերձանը դիւրաւ չկտրուիր ։

13 Աղէկ է աղքատ ու իմաստուն տղան , քան թէ ծեր ու անմիտ թագաւորը՝ որ ալ չգիտեր խրատուիլ ։

14 Քանզի մէկը բանտէն կ'ելլէ՝ որ թագաւորէ , բայց միւսը որ *թագաւոր ծնած է , աղքատ կ'ըլլայ ։

15 Տեսայ արեւուն տակը քալող ամէն կենդանիները ան տղուն հետ՝ որ թագաւորին երկրորդն էր , ու անոր տեղը պիտի անցնէր .

16 †Անոնց առջեր կեցող՝ բոլոր ժողովուրդը անթիւ էր . սակայն ետքը եկողները անկէ պիտի չուրախանան . ասիկայ ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է ։

ղ Առակ. իէ. 20 ։ ա Յոհ. բ. 16 ։
ե Սաղ. լթ. 6 ։

* Կամ՝ իր թագաւորութեանը մէջ

† Կամ՝ Անոնցմէ առաջ եղող

ԳԼ. Ե

1 Աստուածային պաշտօնը կատարելու մէջ , 8 հարստահարութեան դէմ տրտնջելու մէջ , 9 և հարստութեան մէջ ունայնութիւններ ։ 18 Հարստութեան մէջ երջանկութիւնը Աստուծոյ պարգեւն է ։

1 Երբոր Աստուծոյ տունը կ'երթաս , ᵃոտքիդ զգուշութիւն ըրէ . և աւելի մտիկ ընելու մօտեցիր , ᵇքան թէ անմիտներու պէս մատուցանելու . վասն զի անոնք չեն գիտեր թէ չարութիւն կ'ընեն ։

2 Բերնովդ մի՛ աճապարեր , և քու սիրտդ Աստուծոյ առջեւ խօսք հանելու չարտորայ . քանզի Աստուած երկինքն է , ու դուն երկրի վրայ ես . անոր համար ᶜքու խօսքերդ քիչ ըլլան ։

3 Վասն զի երազը շատ զբաղմունքէն յառաջ կու գայ , ու ᵈյիմարին ձայնը՝ շատ խօսքերէն ։

4 ᵉԵրբոր Աստուծոյ ուխտ կ'ընես , զանիկայ կատարելը մի՛ ուշացըներ . քանզի Աստուած անմիտներուն չըհաճիր . ᶠըրած ուխտդ կատարէ ։

5 ᵍԱղէկ է որ ուխտ չընես , քան թէ ուխտ ընես ու չկատարես ։

6 Թող մի՛ տար որ քու բերանդ մարմնոյդ մեղք գործել տայ , ու հրեշտակին առջեր մի՛ ըսեր թէ Սխալանք եղաւ . ինչո՞ւ Աստուած քու խօսքիդ համար բարկանայ , ու ձեռքերուդ գործքը աւրէ ։

7 Վասն զի երազներուն շատութեանը մէջ և խօսքերուն շատութեանը մէջ ունայնութիւններ ալ կայ . բայց ⁱդուն Աստուծմէ վախցիր ։

8 Թէ որ գաւառի մէջ ʲաղքատին եղած զրկանքը ու իրաւանց և արդարութեան ծռուիլը տեսնես , ասոր վրայ մի՛ զարմանար . վասն զի ᵏբարձրերուն վրայ Բարձր եղողը կը դիտէ , և ասոնցմէ Բարձրը կայ ։

9 Երկիրը ամէնուն ալ օգտակար է . թագաւորին անգամ արտէն ծառայութիւն կ'ըլլայ ։

10 Արծաթ սիրողը արծաթէն չկշտանար , ոչ ալ հարստութիւն սիրողը իրեն բերքէն . ասիկայ ալ ունայնութիւն է ։

11 Երբոր բարիքը կը շատնայ , ուտողներն ալ կը շատնան . ուրեմն զանիկայ ունեցողներուն՝ աչքով տեսնելէն 'ի զատ ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ ։

12 Քաղցր է աշխատող մարդուն քունը՝ թէ՛ շատ և թէ քիչ ուտէ . բայց հարուստին ‡կուշտ ըլլալը՝ չթողուր որ անիկայ հանգիստ քնանայ ։

13 ˡԱրեւուն տակը տեսայ որ մէկ գէշ ցաւ մը կայ , այսինքն ան հարստութիւնը որ իր տիրոջը ձախորդութեանը համար պահուած է .

14 Եւ ան հարստութիւնը մէկ ձախորդ ‖դիպուածով մը կը կորսուի . ու ինքը տղայ կը ծնանի , և անոր ձեռքը բան մը չկայ ։

15 ᵐԻնչպէս որ իր մօրը որովայնէն ելաւ , այնպէս մերկ կը դառնայ . ինչպէս որ եկաւ , այնպէս կ'երթայ , ու իր աշխատութենէն բան մը չառներ որ իր հետը տանի ։

16 Աս ալ գէշ ցաւ մըն է , որ ինչպէս եկաւ , ճիշդ այնպէս կ'երթայ . և ⁿի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ անոր՝ ᵒոր հովի համար կ'աշխատի ։

17 Անիկայ իր բոլոր օրերը ᵖխաւարի մէջ կ'ուտէ մեծ տրտմութեամբ , հիւանդութեամբ և սրտմտութեամբ ։

ա Ծն. իը. 17 ։ Ել. գ. 5 ։ Ել. ա. 12 , ա
բ Ա Թագ. ժե. 22 ։ Սաղ. ծ. 8 ։ Առակ. ժե. 8 ։ Իս. ա. 27 ։ Ովս. զ. 6 ։
գ Առակ. ժ. 19 ։ Մատ. զ. 7 ։

Ն. Ք. Դ. Ք. Իրր 977

դ Առակ. ժ. 19 ։
ե Թուոց. լ. 2 ։ Բ Օր. իգ. 21 , 22 , 23 ։ Սաղ. ծ. 14 ։ Հզ. 11 ։
զ Սաղ. կզ. 13 , 14 ։
է Առակ. ի. 25 ։ Գործ. ե. 4 ։
ը Ա Կոր. ժա. 10 ։
ի Գլ. ժբ. 13 ։
ժ Գլ. գ. 16 ։
ժա Սաղ. ժբ. 5 ։ ժբ. 11 ։ ձբ. 1 ։

‡ Կամ՝ առատութիւնը

լ Գլ. զ. 1 ։

‖ Կամ՝ գործով

մ Յոբ. ա. 21 ։ Սաղ. խթ. 17 ։ Ա Տիմ. զ. 7 ։
ն Գլ. ա. 3 ։
ո Առակ. ժա. 29 ։
պ Սաղ. ճիէ. 2 ։

Ն·Ք·ԳՁ· Իրր 977

18 Ահա ասոր աղէկութիւնը տեսայ, Յոր վայելուչ է ուտել ու խմել, և Աստուծոյ մէկու մը տուած կենացը բոլոր օրերուն մէջ՝ արեւուն տակը իր քրտնած բոլոր աշխատանքին բարիքը վայելել. Վասն զի անոր բաժինը ասիկայ է։

19 Եւ ո՛ր մարդուն որ Աստուած հարստութիւն ու ստացուածք կու տայ, ու անկէ ուտելու և բաժինը առնելու ու իր աշխատանքէն ուրախանալու իշխանութիւն կու տայ, ասիկայ Աստուծոյ պարգեւն է։

20 Քանզի անիկայ իր կենացը օրերը շատ չյիշեր. վասն զի Աստուած անոր սրտին ուրախութիւնովը՝ նոր պատասխան կու տայ։

ԳԼ·Զ

1 Զգործածուած հարստութեան, 3 առանց հարստութեան զաւակներ ունենալու, 6 և հարստութենէ զրկուած ծերութեան ունայնութիւնը, 9 փոփոխական բաղձանքներուն ունայնութիւնը։

1 Արեւուն տակը տեսայ որ չարիք մը կայ, ու անիկայ մարդոց մէջը շատ կը գործուի։

2 Մարդ մը՝ որուն Աստուած հարստութիւն ու ստացուածք և փառք կու տայ, այնպէս որ իր հոգիին ցանկացած բաներէն պակսութիւն մը չունենար. բայց Աստուած անոր իշխանութիւն չտար անկէ ուտելու, հապա զանիկայ օտար մարդ կ'ուտէ. ասոր ունայնութիւն ու գէշ ցաւ մըն է։

3 Թէ որ մարդ հարիւր զաւակ ծնանի, ու շատ տարիներ ապրի, և անոր տարիներուն օրերը շատ ըլլայ, ու անոր հոգին բարութենէ չկշտանայ, և անիկայ թաղում ալ չունենայ, կ'ըսեմ որ վիժածը անկէ աղէկ է.

4 վասն զի ունայնութեամբ կու գայ, ու խաւարով կ'երթայ, և անունը խաւարի մէջ կը ծածկուի.

5 արեւն ալ չտեսաւ ու բան մը չգիտցաւ. ասիկայ միւսէն աւելի հանգիստ է։

6 Իսկ անիկայ թէև երկու հազար տարի ապրի, ու աղէկութիւն չըտեսնէ, միթէ ամէնքը մէկ տեղ չե՞ն երթար։

7 Մարդուն բոլոր աշխատութիւնը իր բերնին համար է, սակայն անոր հոգին չկշտանար։

8 Քանզի իմաստունը անմիտէն աւելի ի՞նչ բան ունի. կենդանիներուն մէջը քալել գիտցող աղքատը ի՞նչ օգուտ կ'ունենայ։

9 Աչքերով տեսնելը հոգիով փափաքելէն աղէկ է. ասիկայ ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է։

10 Ինչ որ եղաւ, արդէն անոր անունն դրուած է, և յայտնի է թէ մարդն է. ու անիկայ իրմէ զօրաւորին հետ վիճելու կարող չէ։

11 Որովհետև ունայնութիւն շատցրնող շատ բաներ կան, մարդուն ինչ կը մնայ։

12 Քանզի ո՞վ գիտէ թէ որ բանը աղէկ է կենդանի մարդուն՝ ընթացուերի պէս անցուցած իր ունայն կենացը բոլոր օրերուն մէջ. վասն զի մարդուն ո՞վ պիտի յայտնէ, թէ իրմէ ետքը արեւուն տակը ինչ պիտի ըլլայ։

ԳԼ·Է

1 Անոնք են որ ունայնութեան դէմ կը դնեն. բարի համբաւ, 2 սուգ, 7 համբերութիւն, 11 իմաստութիւն, 23 իմաստութեան սահմանուն դժուարութիւնը։

1 Անունը՝ հոտաւէտ եղէնի, ու մահուան օրը ծննդեան օրէն աղէկ է։

2 Սուգի տունը երթալը կոչունքի տունը երթալէն աղէկ է. վասն զի ամէն մարդուն վախճանը ան է, ու կենդանի եղողը անոր իր սրտին մէջ կը դնէ։

3 Տրտմութիւնը ծիծաղելէն աղէկ է. վասն զի երեսին տրտմութեամբը սիրտը կը զուարճանայ։

4 Իմաստուններուն սիրտը՝ սուգի տունը, իսկ յիմարներուն սիրտը ուրախութեան տունը կ'ըլլայ։

5 Իմաստունին յանդիմանութիւնը լսելը յիմարներուն երգը լսելէն աղէկ է։

6 Վասն զի ինչպէս է փուշերուն ձայնը կաթսային տակը, յիմարներուն ծիծաղն ալ այնպէս է. ասիկայ ալ ունայնութիւն է։

7 Իրաւ որ բռնութիւնը իմաստունը յիմար կ'ընէ, ու պարգևը սիրտը կ'ապականէ։

8 Մէկ բանին վախճանը սկիզբէն աղէկ է. երկայնամիտ ոգին հպարտ ոգիէն աղէկ է։

9 Մի՛ արտորար հոգիովդ բարկանալու. քանզի բարկութիւնը յիմարներուն ծոցին մէջ կը հանգչի։

10 Մի ըսեր թէ Ինչո՞ւ համար առջի օրերը աս օրերէն աղէկ էին. վասն զի աս բանիս համար ըրած հարցմունքդ իմաստութեամբ չէ։

11 Իմաստութիւնը ժառանգութեան պէս աղէկ է, ու ընարը տեսնողներուն օգտակար է։

12 Վասն զի իմաստութիւնը հովանաւորութիւն կ'ընէ, և արծաթը հովանաւորութիւն կ'ընէ. բայց գիտութեան օգուտը՝ է որ իր

Ն·Ք·ԳՁ· Իրր 977

Ե Ծր·Թ· 32· Ես·խե· 9· Երեմ· խԹ·19·

Ը Սաղ·ՃՐ· 11·ՃԹ·23· Ճիգ·4· Ճակ·դ·14· 15·

Ի Սաղ·լԹ· 6·Գը Ը·7·

Ա Ճակ·իր· 1·

Գ Ծր·իա· 10·Սաղ· ԺԷ·14·Նգ· Ճ·

Բ Ծր·խ· 10· Սաղ· ԺԷ·14·Նգ· Ճ·

Դ Ղու·Ժր· 20·

Է Ծր·գ·16· Սաղ·ՃԸ·8· Գև·դ·3·

Զ Ղ Ճակ·Ժգ· 26·

Ը Ելք·քալելն

Թ Ճակ·Ժգ· 29·

Ժ Ճակ·Ժգ· 17·Ժղ·32· Ճակ·ա· 19·

ԺԱ Ղ Գև·Ժա· 7·

Ն·ՔՐԵ· ԽՐ 977

մաստութիւնը զինքը ստացողները կ'ապրեցընէ ։

13 Աստուածոյ գործքին նայէ , վասն զի ոք Աստոր ծռածը ո՛վ կրնայ շիտկել ։

14 Աղէկ օրը ագէկութեամբ անցուր , ու գէշ օրը զգուշութիւն ըրէ . և Աստուած իրարու դիմացը դրաւ ասոնք , որ մարդ իրմէ ետքը բան մը չգտնէ ։

15 Իմ ունայնութեան օրերուս մէջ ամէնը տեսայ . էարդար կայ որ իր արդարութեանը մէջ կը կորսուի , և ամբարիշտ կայ որ իր ամբարիշտութեանը մէջ էր երկնցընէ ։

16 Խիստ շատ արդար մի՛ ըլլար , ու ինքզինքդ չափէ դուրս իմաստուն մի՛ կարծեր . ինչո՞ւ համար քեզ կորսընցընես ։

17 Խիստ ամբարիշտ մի՛ ըլլար , ու յիմար մի՛ ըլլար . ինչո՞ւ համար առանդ չեկած մեռնիս ։

18 Աղէկ է որ մէկը բռնես , ու միւսէն ալ ձեռքդ չքաշես . վասն զի Աստուծմէ վախցողը ամենէն ողջոյով կ'ելլէ ։

19 Իմաստութիւնը աւելի ոյժ կու տայ իմաստունին , քան թէ քաղաքի մը մէջ եղող տասը իշխանը ։

20 Իրաւ որ երկրի վրայ արդար մարդ չկայ որ աղէկութիւն ընէ , ու մեղք չգործէ ։

21 Ուրդ քու սիրտդ ամէն խօսուած խօսքերուն մի՛ տար , որ քու ծառայիդ քեզի անէծք տալը չլսես .

22 Վասն զի քու սիրտդ գիտէ որ դուն ալ շատ անգամ ուրիշներուն անէծք տուած ես ։

23 Ասոնց ամէնը իմաստութեամբ փորձեցի . ըսի թէ Ես իմաստուն ըլլամ . բայց անիկայ ինծմէ հեռու էր ։

24 Ինչ հեռուն ինչ ըլլալը , ու խիստ խորունկ եղածը ո՛վ կը գտնէ ։

25 Ես իմ սրտովս պտրտեցայ որ գիտնամ և քննեմ ու փնտռեմ իմաստութիւնը ու հանճարը . և յիմարութեան չարութիւնը , ու անմտութիւնը և խենթութիւնը գիտնամ .

26 Ու ես մահուանէ դառն գտայ ան կնիկը՝ որուն սրտին մէջ ցանցեր և ուռկաններ , ու ձեռքերուն մէջ կապանքներ կան . Աստուծոյ առջևը հաճելի եղողը անկէ կ'ազատի , բայց մեղաւորը անկէ կը բռնուի ։

27 Ահա ասիկայ գտայ , կ'ըսէ Ժողովողը , մէկիկ մէկիկ հմտելով՝ հաշիւը գտնելու համար .

28 (Որ հոգիս տակաւին կը փնտռէ, բայց չեմ կրնար գտնել .) Էրիկ մարդ հազարէն մէկ գտայ , բայց բոլոր ասոնց մէջը մէկ կնիկ մը չգտայ ։

29 Ահա միայն ասիկայ գտայ , որ Աստուած մարդը ուղիղ ստեղծեց , բայց Անոնք շատ չարքներ փընտռեցին ։

Ն·ՔՐԵ· ԽՐ 977

ԷՑՐ· ԼԲ· 23 ։ ՍԱՂ· ԺԲ· 1 ։ ՅՈՆ· Ա· 27 ։ ԼՈՒՍ· Գ· 6, 7 ։

ԳԼ· Ը

1 Թագաւորները մեծապէս պատուելու է ։ 6 Պէտք է գիտել Աստուծոյ նախախնամութիւնը ։ 12 Աւելի ազէկ է բարեպաշտ մարդոց հետ չբաւորութեան մէջ ըլլալ , քան թէ չարերուն հետ՝ յաջողութեան մէջ ։ 16 Աստուծոյ գործը անքննելի է ։

1 Իմաստունին պէս ո՛վ կայ . ու խօսքի մեկնութիւնը ո՛վ գիտէ . — մարդուն իմաստութիւնը անոր երեսը կը փայլեցընէ , ու Երեսին պնդութիւնը կը փոխուի ։

2 Ես ըսի՛ Թագաւորին հրամանը պահէ՛ , Աստանդ Աստուծոյ երդումին պատճառովը ։

3 Անոր առջևէն ելլելու մի՛ արտորար . չար գործքի մէջ մի՛ կենար , վասն զի անիկայ ինչ որ ուզէ՝ կ'ընէ ։

4 Ուր որ թագաւորին խօսքը կայ , հոն իշխանութիւն կայ , ու ո՛վ կրնայ անոր ըսել Թէ Ի՞նչ կ'ընես ։

5 Պատուիրանքը պահողը չարիքի չ'հանդիպիր . և իմաստունին սիրտը ժամանակը ու յարմարութիւնը կը ճանչնայ ։

6 Վասն զի Ամէն գիտաւորութիւն էր ժամանակը ու յարմարութիւնը ունի , քանզի մարդուն վրայ շատ նեղութիւն կու գայ ։

7 Վասն զի անիկայ ըլլալու բանը չգիտեր . և ո՛վ պիտի յայտնէ անոր Թէ ինչպէս պիտի ըլլայ ։

8 Հոգիին վրայ իշխող մարդ չկայ , որ Հոգին արգիլէ , ու մահուան օրուանը վրայ տիրող չկայ . և ան պատերազմին մէջ արձակում չկայ . ու ամբարշտութիւնը իրեն հետևողները չազատեր ։

9 Ասոնց ամէնը տեսայ , ու արևուն տակը եղող ամէն գործքին իմ սիրտս տուի ։ Ատեն կայ որ մէկ մարդ մը ուրիշ մարդու վրայ կ'իշխէ իրեն թշուառութեանը համար ։

10 Եւ ասոր հետ տեսայ ամբարիշտները որ թաղուեցան գացին ու սուրբ տեղէն ելան , և մոռցուեցան ան քաղաքին մէջը՝ ուր որ ասանկ ըրին . ասալ ունայնութիւն է ։

11 Որովհետև գէշ գործքին վրայ վճիռը շուտով չկատարուիր , ասպատճառաւ մարդոց որդիներուն

ՈՒԱՌԱԿ· Դ· 8, 9 ։ ԺԷ· 24 ։ ՏԵՍ ԳՐՐ· Ը· 15 ։ ԵՐՕՐ· ԻԲ· 50 ։ ԵՂԿ· ԺԷ· 18 ։ ՏԵՍ ԱՄՆ· ԻԹ· 24 ։ ՀԱՄՈՎ· ԺԳ· 5 ։ Ը ԳԼ· Ժ· 4 ։ Ե ԾՐ· ԼԴ· 18 ։

ՀԳԹԱԳ· Բ· 46 ։ ԲՄՆ· Ը· 36 ։ ՈՒԱՌԱԿ· Ի· 9 ։ ՀԱՄՈՎ· Գ· 23 ։ ԱԾՕՏ· Ա· 8 ։

ՅՀԱՄՈՎ· Ա· 22 ։

ԷԾՐ· ԻԲ· 12, 20 ։ Ա ՏԻՄ· Ը· 16 ։ ՁՀԱՄՈՎ· ԺԱ· 33 ։ ՃԳԼ· Ա· 17 ։ Բ· 12 ։

ՅՈՒԱՌԱԿ· Ե· 3, 4 ։ ԻԲ· 14 ։

ՆԳԼ· Ա· 1, 2 ։

ՔՈՂՈՎՀԵՏև գէշ գործքին վրայ վճիռը շուտով չկատարուիր , ասպատճառաւ մարդոց որդիներուն

ԲՍԱՂ· Ժ· 6 ։ Ծ· 21 ։ ԵՍ· ԻԳ· 10 ։

սիրտը չարութիւն ընելու ֆոֆո-
խով լեցուած է ։
12 Թէև մեղաւորը հարիւր անգամ
չարութիւն ընէ , ու անոր կեանքը
երկրընայ ալ , այսու ամենայնիւ
ստոյգ գիտեմ որ Էրարութիւնը՝
Աստուծմէ վախցողներուն , անոր
երեսէն վախցողներուն պիտի ըլլայ ։
13 Բայց ամբարշտին բարութիւն
պիտի չըլլայ . ու անիկայ էր օրերը
պիտի չերկրընցընէ , հապա ստուերի
պէս պիտի ըլլայ . վասն զի Աստու-
ծոյ երեսէն չվախնար ։
14 Ունայնութիւն մը կայ , որ աշ-
խարհիս վրայ կ'ըլլայ . այսինքն ար-
դարներ կան , որոնց Համբարիշտ-
ներուն գործքին պէս կը պատահի .
ու ամբարիշտներ ալ կան , որոնց
արդարներուն գործքին պէս կը
պատահի . Էրսի որ Ես ալ ունայ-
նութիւն է ։
15 Ու ես ուրախութիւնը գովեցի ,
վասն զի մարդը արևուն տակը՝ ու-
տելէն , խմելէն և ուրախութիւն
ընելէն ի զատ աղէկ բան մը չունի .
վասն զի արևուն տակը Աստուծոյ
անոր տուած կենացը օրերուն մէջ
իր աշխատանքէն ասիկայ կը ճնայ
անոր ։
16 Երբոր ես իմ սիրտս տուի ի-
մաստութիւնը գիտնալու , ու երկ-
րի վրայ եղած զբաղմունքը տեսնե-
լու , (վասն զի թէ ցորեկ և թէ
գիշեր իր աչքը քուն չտեսնող մարդ
կայ ,)
17 Ան առենը Աստուծոյ բոլոր
գործքերէն հասկըցայ , որ Համարդ
չկրնար գտնել ան գործը որ արե-
ւուն տակը կ'ըլլայ . վասն զի մար-
դը կ'աշխատի փնտռելու , բայց
չգտներ , ու թէև իմաստունն ալ
գիտնամ ըսէ , չգտնելու կարող
չըլլար ։

Գ Լ . Թ

1 Մի և նոյն բաները կը պատահին բարիներուն
ու չարերուն ։ 4 Մարդս անպատճառ պիտի
մեռնի ։ 7 անոր բաժինը աս կեանքիս մէջ
հանգիստ ապրիլն է ։ 11 Աստուծոյ նախա-
խնամութիւնը ամէն բան կը կատարէ ։ 13
Իմաստութիւնը ուժէն աղէկ է ։

1 Վասն զի աս ամէնը իմ սրտիս
մէջ դրի , որ աս ամէնը քըն-
նեմ , — որ արդարները և իմաս-
տունները ու անոնց գործքերը
Աստուծոյ ձեռքին մէջ են . մարդ
չգիտեր թէ սէրը և թէ ատե-
լութիւնը , ամէն բան անոնց առ-
ջևն է ։
2 Համէն բան ամենուն հաւասա-
րապէս կը պատահի . արդարին ու
ամբարշտին , բարի մարդուն , մա-
քուրին ու անմաքուրին , զոհ ընո-
ղին ու զոհ չընողին պատահած դի-
պուածը մէկ է . ինչպէս է բարի
մարդը , մեղաւորն ալ այնպէս է .
երդումէ բնողը երդումէն վախցո-
ղին պէս է ։
3 Արևուն տակը եղած բոլոր գործ-
քերուն մէջ գէշ բանը աս է , որ
ամենուն պատահած դիպուածը մէկ
է . ու նաև մարդոց որդիներուն
սիրտը չարութեամբ լեցուած ըլ-
լալով՝ իրենց կենդանութեան ա-
տենը իրենց սրտին մէջ խենթու-
թիւն կայ , ու ետքը մեռելներուն
Ի'ՒՂԵՒՆ ։
4 Քանզի բոլոր կենդանիներուն
ընկերացած մարդին յոյս կայ .
վասն զի ողջ շունը մեռած առիւ-
ծէն աղէկ է ։
5 Որովհետև կենդանիները գիտեն
որ պիտի մեռնին . բայց Համեռնե-
լը բան մը չեն գիտեր , ու ալ
Համբակ մը չեն առներ . վասն զի
Համանոնց յիշատակը մոռցուեցաւ ։
6 Թէ անոնց սէրը , թէ ատելու-
թիւնը և թէ նախանձը արդէն
կորսուեցաւ . ու անոնք արևուն
տակը եղող բաներուն մէջ ալ յա-
ւիտեան բաժին մը չունին ։
7 Գնա Էհացդ ուրախութեամբ
կեր , ու գինիդ ուրախ սրտով խմէ ,
վասն զի արդէն Աստուած քու
գործքերուդ հաւնեցաւ ։
8 Հանդերձներդ ամէն ատեն ճեր-
մակ ըլլան , ու գլխուդ վրայէն եղը
պակաս չըլլայ ։
9 Քու սիրած կնկանդ հետ կեանք
վայելէ քու ունայնութեան կենացդ
բոլոր օրերուն մէջ , որ Համ-
քեզի տուաւ արևուն տակ քու
ունայնութեանդ բոլոր օրերուն
մէջ . Էվասն զի աս կեանքիս մէջ
քու բաժինդ անիկայ է՝ արևուն
տակը քաշած աշխատանքէդ ։
10 Ձեռքդ ինչ որ գտնէ ընելու ,
բոլոր ուժովդ ըրէ . քանզի ան քու
երթալու գերեզմանիդ մէջ
գործք , խորհուրդ , գիտութիւն ու
իմաստութիւն չկայ ։
11 Դարձայ Էու արևուն տակը տե-
սայ , որ ճամբան վազողներուն չէ ,
ու պատերազմը զօրաւորներուն չէ ,
ու նաև հացը իմաստուններուն չէ ,
և հարստութիւնն ալ հանճարեղնե-
րուն չէ , ու նաև չնորհքը գիտուն-
ներուն չէ . հապա ժամանակ ու
դիպուած կը պատահի ամենուն ։
12 Վասն զի Համարդ իր ատենը ան-
գամ չգիտեր . ինչպէս որ ձուկերը
չար ուռկանով կը բռնուին , և
թռչունները ծուղակի մէջ կը բռը-
նուին , նոյնպէս մարդոց որդիներն
ալ Համոգայթի մէջ կ'իյնան , երբ-
որ չար ժամանակը յանկարծ ա-
նոնց վրայ կու գայ ։

ՆՈՐ ՈՒՂԻՂ
ԻՐԵ 977

Ելս. կե. 20 ։ Ղեւ. բ. 5 ։
Ես. Սաղ. լէ. 11, 18, 19 ։ Առակ. ա. 32, 33 ։ Ես. գ. 10, 11 ։ Մատ. իե. 34, 41 ։
Սաղ. հգ. 14 ։ Գաղ. բ. 14 ։ Ե. 15 ։ Թ. 1, 2, 3 ։
Գաղ. բ. 24 ։ գ. 12, 22 ։ ե. 18 ։ Թ. 7 ։
Ծննդ. ե. 9 ։ Գաղ. գ. 11 ։ Հռով. ժա. 33 ։
Սաղ. հգ. 16 ։
Գաղ. ը. 14 ։
Ծննդ. իա. 7, ԺԸ ։ Սաղ. հգ. 3, 12, 13 ։ Մատ. գ. 15 ։

ՆՈՐ ՈՒՂԻՂ
ԻՐԵ 977

Ելս. ժգ. 21 ։
Ես. Ե՜ՀՈՎ ՀԱՅ
Ծննդ. ե. 8, 9, 10 ։ Ես. իզ. 14 ։
Գաղ. ը. 15 ։
Գաղ. բ. 10 ։ 24 ։ գ. 13 ։ 22 ։ ե. 18 ։
Ա Մնաց. բ. 14, 15 ։ Եբեմ. թ. 23 ։
Գաղ. ը. 7 ։
Ա Առակ. իթ. 6 ։ Ղև. ժբ. 20, 39 ։ ժէ. 26, ԺԸ ։ ա Թես. ե. 3 ։

Ն․ Վ․ ԴՔ․ Իրր 977

13 Արեւուն տակը աս իմաստութիւնն ալ տեսայ, ու անիկայ ինծի մեծ երեւցաւ.

14 Մէկ պզտիկ քաղաք մը՝ ու մէջն ալ քիչ մարդ կար. և անոր վրայ մէկ մեծ թագաւոր մը եկաւ, ու զանիկայ պաշարեց, և անոր դէմ մեծ պատնէշներ շինեց.

15 Ու անոր մէջը մէկ աղքատ իմաստուն մը գտնուեցաւ, և անիկայ իր իմաստութեամբը քաղաքը ազատեց. բայց աս աղքատ մարդը բնաւ յիշող մը չեղաւ.

16 Ըսն առենը ըսի թէ իմաստութիւնը ուժէն աղէկ է, թէև աղքատին իմաստութիւնը կ'անարգեն, ու անոր խօսքերը մտիկ չեն ըներ.

17 Իմաստուններուն մեղմ խօսքերը յիմարներուն մէջ իշխան եղողին աղաղակէն աղէկ կը լսուին.

18 Իմաստութիւնը պատերազմական զէնքերէն աղէկ է. բայց մէկ մեղաւորը շատ բարութիւններու կորստեանը պատճառ կ'ըլլայ.

Ժ Տես ի Թագ. Ի. 16—22.

Ի Առակ. ԻԱ. 22. ԻԴ. 5. ԳԼ. Է. 19. Հմր 18. Լ Մար. Զ. 2. 3.

Ի Հմր 16. Յես. Է. 1. 11. 12.

ԳԼ. Ժ

1 Իմաստութեան և յիմարութեան վրայով. 16 զեղխութեան, 18 ծուլութեան, 19 ու ստակի վրայով. 20 և թագաւորներուն վայելուչ պատուոյն վրայով խօսքեր.

1 Սատկած ճանճերը իւղագործին եղը գարշահոտ կ'ընեն. քիչ մը անմտութիւնն [illegible] իմաստութեամբ և պատուով երեւելի [illegible].

2 Իմաստունին սիրտը իր աջ կողմն է, ու անմիտին սիրտը իր ձախ կողմն է.

3 Եւ անմիտ մարդը ճամբան քալելու ատենն ալ, խելքը պակաս ըլլալուն համար, իր յիմար ըլլալը ամենուն կը յայտնէ.

4 Թէ որ իշխանին բարկութիւնը քեզի դէմ ելլէ, քու տեղդ մի՛ ձգեր. վասն զի քաղցրութիւնը մեծ յանցանքները կը դադրեցնէ.

5 Արեւուն տակը մէկ չարութիւն մըն [illegible] տեսայ, որ իշխանին երեսէն ելած անխոհեմութիւն մը [illegible] կ'երեւնայ.

6 Անմտութիւնը խիստ բարձր տեղերու վրայ կը դրուի. ու հարուստները ցած տեղ մը կը նստին.

7 Տեսայ ծառաներ՝ [illegible] ձիերու վրայ [illegible], և իշխաններ՝ որ երկրի վրայ ծառաներու պէս կը քալէին.

8 Փոս փորողը ինքը մէջը կ'իյնայ, ու ցանկ քակողը օձը կը խածնէ.

9 Քարեր կտրողը անոնցմէ կը վնասուի, և փայտ ճեղքողը անկէ վտանգի մէջ կ'ըլլայ.

Կամ՝ իմաստութենէն ու պատիւէն աւելի երեւան կ'ելլէ.

Առակ. ԺԴ. 16. ԺԸ. 2.

Գլ. Ը. 3. Թագ. ԻԵ. 24. Առակ. ԻԵ. 15.

Եսթ. Գ. 1.

Առակ. ԺԹ. 10. Լ. 22.

Սաղ. Է. 15. Առակ. ԻԶ. 27.

10 Թէ որ երկաթը բթացած է, ու [illegible] բերանը չսրէ, ան ատենը [illegible] ուժը կրկնապատկելու է. բայց իմաստութիւնը յաջողելու օգուտը [illegible].

11 Թէ որ օձը թովելէն առաջ խածնէ, ան ատենը թովիչին օգուտ մը չմնար.

12 Իմաստունին բերնին խօսքերը շնորհք է. բայց անմիտին շրթունքները զինքը կը կլլեն.

13 Անոր բերնին խօսքերուն սկզբնաւորութիւնը անմտութիւն է. ու անոր խօսքին վերջը գէշ խենթութիւն է.

14 Եւ յիմարը [illegible] խօսքերը կը շատցընէ. մարդս ինչ ըլլալիքը չգիտեր, ու անոր ով պիտի յայտնէ թէ անկէ ետքը ինչ պիտի ըլլայ.

15 Յիմարներուն աշխատանքը զինքը կը ձանձրացընէ. քաղաքը երթալը չգիտցողին [illegible].

16 Վա՜յ քեզի երկիր՝ երբոր քու թագաւորդ տղայ է, ու իշխաններդ առաւօտանց [illegible] կ'ուտեն.

17 Երանի քեզի երկիր՝ երբոր քու թագաւորդ ազնուազարմ է. և քու իշխաններդ ատենով կ'ուտեն, ուժի համար և ոչ թէ գինովութեան համար.

18 Շատ ծուլութիւնով շէնքը կը փլչի, և ձեռաց թուլութիւնով տունը կը կաթի.

19 Կոչունքը ծիծաղելու համար կ'ընեն, ու գինին կեանքը կ'ուրախացընէ. իսկ արծաթը ամէն [illegible] բաւական կ'ըլլայ.

20 Միտքիդ մէջ անգամ թագաւորին անէծք մի տար, և քու պառկելու սենեակներուդ մէջ մեծերուն անէծք մի՛ տար. վասն զի երկինքի թռչունը ան ձայնը կը տանի, ու թեւաւորը խօսքը կը պատմէ.

ԳԼ. ԺԱ

1 Ողորմած ըլլալու պատուէրներ. 7 կենաց մէջ մահը, 9 ու մանկութեան ատենը դատաստանի օրը միտք բերելու է.

1 Քու հացդ [illegible] ջուրերու երեսին վրայ ձգէ, վասն զի շատ օրերէն ետքը զանիկայ պիտի գտնես.

2 Եօթնին և ութին ալ բաժին տուր, վասն զի չես գիտեր թէ երկրիս վրայ ինչ պատուհաս պիտի ըլլայ.

3 Թէ որ ամպերը լեցուն ըլլան, երկրիս վրայ անձրեւ կը թափեն. ու երբոր ծառ մը դէպ 'ի հարաւ կամ դէպ 'ի հիւսիս իյնայ, ան ծառը ինկած տեղը կը մնայ.

4 Հովը դիտողը չկրնար ցանել, և ամպերուն նայողը չկրնար հնձել.

5 Ինչպէս որ Հոգւոյն հովին ճամ-

Ն․ Վ․ ԴՔ․ Իրր 977

Կամ՝ Օձ մը որ առանց ձայնհանելու կը խածնէ, բանսարկու մարդը [illegible] թիւն մը չունի.

Սաղ. ԽԸ. 4. 5. Երեմ. Ը. 17.

Առակ. Ժ. 32. ԺԸ. 13.

Առակ. Ժ. 14. ԺԸ. 7.

Առակ. ԺԵ. 2.

Գլ. Գ. 22. Զ. 12. Ը. 7.

Ես. Գ. 4. 5. 12. Ե. 11.

Առակ. Լա. 4.

Սաղ. ՃԴ. 15.

Ել. ԻԲ. 28. Գործ. ԻԳ. 5.

Տես Եւ. ԼԲ. 20. Բ Օր. ԺԵ. 10. Առակ. ԺԹ. 17. Մատ. Ժ. 42. Բ Կոր. Թ. 8. Գաղ. Զ. 9. 10. Եբր. Զ. 10.

Միք. Ե. 5. Սաղ. ՃԺԲ. 9. Ղուկ. Զ. 30. Ա Տիմ. Զ. 18. 19.

Եփես. Ե. 16. Յով. Գ. 8.

Կամ՝ Հոգին

Ն·Ք·ԳԲ· Իբր 977

Ի Սադ·ձլթ· 14, 15։

ԷԳԼ·Է·11։

Բ Թես·Ժե· 39։

Ժ Գլ·Ժր·14։ Հռով·ր·6 -11։

Իբ Կոր·է· 1։ ր Տիմ· բ·22։ Լ Սադ·լթ· 5։

բան որը ըլլալը, ու Իլդին որովայնին մէջ ոսկորներուն ինչպէս ի՞նչ-ը չես գիտեր, այնպէս ալ ամենաստեղծ Աստուծոյն գործը չես գիտեր։

6 Առտուանդ քու սերմդ ցանէ, և իրիկունը քու ձեռքդ պարապ մի՛ թողուր· վասն զի չես գիտեր թէ որը օգտակար պիտի ըլլայ, ասա թէ ան, կամ թէ երկուքը հաւասարապէս աղէկ պիտի ըլլան։

7 Իրաւ որ լոյսը քաղցր է, ու ընթրիքը տեսնելը աչքերու ախորժելի է·

8 Բայց թէև մարդ մը շատ տարի ապրի, ու անոնց ամենուն մէջ ուրախանայ, խաւարի օրերն ալ յիշելու է, վասն զի անոնք շատ պիտի ըլլան· բոլորը գալիքը ունայնութիւն է։

9 Ով երիտասարդ, քու մանկութեանդ մէջ ուրախ եղիր· ու երիտասարդութեանդ օրերուն մէջ սիրտդ քեզ զուարճացընէ, ու քու սրտիդ ճամբաներովը ու աչքերուդ նայուածքովը քալէ· բայց գիտցիր որ ասոնց ամենուն համար Աստուած քեզ դատաստանի պիտի բերէ։

10 Ու քու սրտէդ տրտմութիւնը վերցուր, ու մարմինէդ չարութիւնը հեռացուր· վասն զի մանկութիւնը ու երիտասարդութիւնը ունայնութիւն է։

ԳԼ·ԺԲ

1 Ստեղծիչը կանուխկէ յիշելու վրայով պատուէր։ 8 Ժողովողին հոգը՝ սորվեցընելու համար։ 13 Աստուծոյ երկիւղը ունայնութեան դէմ՝ ազգու գեղեցիկ մըն է։

1 Ու քու Ստեղծիչդ երիտասարդութեանդ օրերուն մէջ յիշէ դեռ թշուառութեան օրերը չեկած, ու ան տարիները չհասած, որոնց մէջ պիտի ըսես թէ Անոնց չեմ հաւնիր·

2 Արեւը, լոյսը, լուսինը ու աստղերը չխաւարած, ու անձրեւին ետեւէն ամպերը չդարձած·

3 Ան օրը որ տանը պահապանները պիտի դողան, ու զօրաւոր մարդիկները պիտի ծռին, և աղացողները փիչ մնալնուն համար

պիտի դադարին, ու պատուհաններէն նայողները պիտի մթննան·

4 Ու երբոր աղօրիքին ձայնը տկարանայ, փողոցներուն մէջ դռները պիտի գոցուին· և թռչունի ձայնով պիտի ելլեն, ու բոլոր երգեցող աղջիկները նկուն պիտի ըլլան·

5 Ու բարձրէն պիտի վախնան, ու ճամբուն մէջ վախկոտ պիտի ըլլան· և նշենին պիտի ծաղկի, ու մարախը ծանրութիւն պիտի սեպուի, և *ախորժակը պիտի դադարի· վասն զի մարդ Իր յաւիտենական տունը կ'երթայ, ու Իլացողները փողոցներուն մէջ պիտի շրջին·

6 Դեռ արծաթէ թելը չփրթած, ու ոսկիէ բաժակը չկոտրած, և սափորը աղբիւրին քովը չփշրած, ու ջրհորին վրայի անիւը չկոտրած։

7 Ու հողը երկիրը պիտի դառնայ՝ ինչ եղածին պէս, Ի ու հոգին Աստուծոյ պիտի դառնայ, որ զանիկայ տուաւ։

8 Ունայնութիւն ունայնութեանց, ըսաւ Ժողովողը, ամէն բան ունայնութիւն է։

9 Ու որչափ որ Ժողովողը իմաստուն էր, ինչ-ը ալ ժողովուրդին դիտութիւն սորվեցուց· և խորհելով ու քննելով շատ առակներ շարադրեց։

10 Ժողովողը փնտռեց որ ախորժելի խօսքեր գտնէ· ու զրուածը ուղիղ ու ճշմարիտ խօսքեր են։

11 Իմաստուններուն խօսքերը խթաններու պէս են, ու ժողովներու տէրերէն գամուած բեւեռներու պէս՝ մէկ հովիւէ տրուած։

12 Ու երջապէս, օրդեակ իմ՝ անոնցմէ խրատ առ· շատ գիրք շինելը ծայր չունի, ու չատ կարդալը մարմինը կը յոգնեցընէ։

13 Ա՛ն բոլոր խօսքին վախճանը լսենք· Աստուծմէ վախցիր ու անոր պատուիրանները պահէ, վասն զի մարդուս բոլորը պարտաւորութիւնը ասիկայ է։

14 Քանզի Աստուած ամէն գործքը՝ ամէն ծածուկ բաներու հետ՝ թէ բարին և թէ չարը դատաստանի պիտի բերէ։

Ն·Ք·ԳԲ· Իբր 977

Բ Թագ· ԺԹ·35։

Ի Կ՛կապարը Խոյ-ի՛նչ էբէ՞-Իլէն

Գ Ցոր·Ժէ· 13։

Ի Երեմ·Թ· 17։

ՂԶՀ·գ·19։ Ցոր·ւէ· 15։ Սադ· ղ·3։

Ի Գլ·գ·21։

Ը Թես·Ժզ· 22։ Իէ·16։ Ցոր· ւէ· 14։ Եա·ձէ· 16։ Զաք· Ժր·1։

Ր Սադ·կր· 9։ Գլ·ա· 2։

Ի Կ՛կշռելով

Ժ Գ Թագ·գ· 32։

Ի Գլ·ա·18։

Լ Բ Օր·ղ· 2։ Ժ·12։

Ի Գլ·Ժա·9։ Մատ·Ժբ· 36։ Գոր· Ժէ·30, 31։ Հռով·բ· 16։ Ժգ·10, 12։ ա Կոր· գ·5։ բ Կոր· ե·10։

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ

Ն · Ք · ԳՔ · Իրր 1014

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եկեղեցին Քրիստոսի վրայ իր ունեցած սէրը կը ցուցնէ · 5 կը խոստովանի իր տգեղութիւնը, 7 ու կ'աղաչէ որ անոր հօտին առաջնորդուի · 8 Քրիստոս հովիւներուն վրաններբը կը խրկէ զանիկայ · 9 ու իր սէրը անոր ցուցընելով՝ 11 հաճոյական խոստմունքներ կ'ընէ անոր · 12 Եկեղեցին ու Քրիստոս իրարու կը յայտնեն իրենց խնդակցութիւնը ·

1 ⁻ Երգ երգոց Սողոմոնի ·

2 Իր բերանին համբոյրներովը թող համբուրէ զիս · ᶠվասն զի քու սէրդ գինիէն աղէկ է ·

3 Քու եղերուդ հոտը ախորժելի է, քու անունդ թափուած եղի դէս է, անոր համար օրիորդները քեզ կը սիրեն ·

4 ᵍՔաշէ զիս, ʰքու ետեւէդ պիտի վազենք · Թագաւորը ⁱիր ներքին սենեակները տարաւ զիս · քեզի հետ ցնծանք և ուրախանանք, քու սէրդ գինիէն աւելի յիշենք · քեզ *ուղղութեամբ կը սիրեն ·

5 Ո՛վ Երուսաղեմի աղջիկներ, ես սև եմ՝ բայց գեղեցիկ, Կեդարու վրաններուն պէս, Սողոմոնին վարագոյրներուն պէս ·

6 Իմ սեւցած ըլլալուս մի՛ նայիք, վասն զի արևը զիս տեսաւ, իմ մօրս որդիքը ինծի սրդողեցան, զիս այգիներու պահապան ըրին · բայց իմ այգիիս պահպանութիւն չըրի ·

7 Պատմէ՛ ինծի, ո՛վ հոգիիս սիրածը, ուր հօտդ կ'արածես · կէս օրին ո՞ւր կը պառկեցընես · քանզի քու ընկերներուդ հօտերուն քովը ինչո՞ւ †թափառականի պէս ըլլամ ·

8 Թէ որ դուն չես գիտեր՝ ᶦո՛վ կիներուն գեղեցիկը, հօտերուն շաւիղներէն գնա՛, ու հովիւներուն վրաններուն քովը քու ուլերդ արածէ՛ ·

9 ᵏՓարաւոնի կառքերուն ձիերուս նմանցուցի քեզ՝ ˡո՛վ իմ սիրուհիս ·

10 ᵐՔու այտերդ զարդերով գեղեցիկ է, և քու պարանոցդ քառամանեակներով ·

11 Քեզի ոսկեղէն զարդեր պիտի շինենք արծաթէ կիտուածներով ·

12 Երբոր թագաւորը սեղանն էր, իմ նարդոսս իր հոտը բուրեց ·

13 Իմ սիրականս ինծի ստաշխի ծրարին պէս է, գիշերը իմ ստինքներուս մէջը պիտի հանգչի ·

14 Իմ սիրականս ⁿհինայի ողկոյզին պէս է ինծի Ենգադդիի այգիներուն մէջ ·

15 ᵒԱհա՛ գեղեցիկ ես՝ ո՛վ իմ սիրուհիս, ահա՛ գեղեցիկ ես · քու աչքերդ աղաւնիներու աչքերուն կը նմանին ·

16 Ո՛վ իմ սիրականս՝ ահա՛ գեղեցիկ ես ու վայելուչ · և մեր անկողինը կանանչ է ·

17 Մեր տուներուն գերանները եղեւնափայտ են, ու մեր առիքները մայր փայտէ են ·

Margin notes (left): ⁻ Գ Թագ · դ · 32 · ᶠ Գլ · դ · 10 · ᵍ Ովս · ժա · 4 · Յով · զ · 44 · Ժբ · 32 · ʰ Փիլ · գ · 12, 13, 14 · ⁱ Սաղ · խե · 14, 15 · Յով · ժդ · 2 · Եփե · բ · 6 · * Կամ՝ ուղիղները · † Կամ՝ Նուաղածի · ᶦ Գլ · ե · 9 · զ · 1 · ᵏ Բ Մն · ա · 16, 17 · ˡ Գլ · բ · 2, 10, 13 · դ · 1, 7 · ե · 2 · զ · 4 · Յով · ժե · 14, 15 · ᵐ Եզեկ · ժզ · 11, 12, 13 ·

Margin notes (right): Ն · Ք · ԳՔ · Իրր 1014 · ⁿ Գլ · դ · 13 · ᵒ Գլ · դ · 1 · ե · 12 ·

ԳԼ · Բ

1 Քրիստոսի ու իր եկեղեցիին փոխադարձ սէրը · 8 Եկեղեցիին յոյսը 10 ու կոչումը · 14 Քրիստոսին խնամքը իր եկեղեցիին վրայ · 16 Եկեղեցիին խոստովանութիւնը, անոր հաւատքը ու յոյսը ·

1 Ես Սարոնին ծաղիկն եմ, ու հովիտներուն շուշանը ·

2 Ինչպէս շուշանը փուշերուն մէջ՝ անանկ է իմ սիրուհիս աղջիկներուն մէջ ·

3 Ինչպէս խնձորենին անտառի ծառերուն մէջ՝ անանկ է իմ սիրականս երիտասարդաց մէջ · անոր հովանիին տակը ախորժելով նստայ, ⁻ու անոր պտուղը իմ քմացս քաղցր է ·

4 Զիս ‡խնճոյքին տունը բերաւ, և անոր դրօշը իմ վրաս սէր էր ·

5 Զիս կարկանդակներով զօրացուցէ՛ք, զիս խնձորներով ուժովցուցէ՛ք · վասն զի ես սիրով կը նուաղիմ ·

6 ᶠԱնոր ձախ ձեռքը իմ գլխուս տակը ըլլայ, ու աջ ձեռքը զիս գրկէ ·

7 ᵍՈ՛վ Երուսաղեմի աղջիկներ, ձեզ այծեամներով կամ դաշտի եղնիկներով կ'երդմնցընեմ, որ սիրուհին չվերցընէք ու չարթընցընէք, մինչև որ ինքը չուզէ ·

8 Իմ սիրականիս ձայնն է · ահա՛ անիկայ լեռներուն վրայէն ցաթկե-

Margin notes (right): ⁻ Յայտ · իբ · 1, 2 · ‡ Եբր · գինիին · ᶠ Գլ · ը · 3 · ᵍ Գլ · դ · 5 · ը · 4 ·

Ն · Ք · ԳՔ · Իբր 1014

լով՝ ու բլուրներուն վրայէն ցատկելով կու գայ ։

ո Հմր 17 ։
9 ո Իմ սիրականս այծեման կամ եղնիկի ձագի կը նմանի . ահա հիմա մեր պատին ետեւը կայներ է , պատուհաններէն կը նայի , վանդակներէն կ'երեւնայ ։

10 Իմ սիրականս պատասխան տալով ինծի ըսաւ , ի Ելի՛ր ով սիրուհիս , ով գեղեցիկս , ու եկուր .

ի Հմր 13 ։
11 Քանզի ահա ձմեռը անցաւ , անձրեւները անցան գացին .

12 Գետնի վրայ ծաղիկներ կ'երեւնան , յոտելու ժամանակը հասաւ , ու մեր երկրին վրայ տատրակին ձայնը կը լսուի ։

13 Ահա թզենին իր թուզերը կը հասցնէ , ու որթերը ծաղկեցան և իրենց հոտը կու տան . Ելի՛ր՝ ով սիրուհիս , ով գեղեցիկս , ու եկուր ։

լ Հմր 10 ։
14 Ո՛վ իմ աղաւնիս՝ վէմին խոռոչներուն մէջը , ապառաժին հովանիին տակը եղող . ինծի երեսդ ցուցուր , ի ձայնդ ինծի լսել տուր . քանզի ձայնդ քաղցր , ու դէմքդ գեղեցիկ է ։

ի Գլ · Ը · 13 ։
15 Բռնեցէ՛ք մեզի աղուէսները , այգիները աւրող պզտիկ աղուէսները . վասն զի մեր այգիները ծաղկեր են ։

ըՍաղ · Ձ · 13 ։ Եզեկ · Ժգ · 4 ։ Ղու · Ժգ · 32 ։
16 Իմ սիրականս իմս է , ու ես անորն եմ . անիկայ իր հօտը շուշաններուն մէջ կ'արածէ ։

Ի Գլ · Զ · 3 ։ Է · 10 ։
17 Օրուան հովը չփչած , ու բստուերները չհեռացած՝ դարձիր ․ ով իմ սիրականս . — Բեթերի լեռներուն վրայի այծեման կամ եղնիկներու ձագին պէս եղիր ։

Ժ Գլ · Դ · 6 ։

Ի Հմր 9 ։ Գլ · Ը · 14 ։

ԳԼ · Գ

1 Եկեղեցիին պատերազմը ու յաղթութիւնը փորձութեան մէջ ։ 6 Եկեղեցին Քրիստոսով կը պարծի ։

– Ես · Իզ · 9 ։
1 – Իմ հոգւոյս սիրածը գիշերը անկողնիս մէջ փնտռեցի . զանիկայ փնտռեցի , բայց չգտայ ։

2 Ելլեմ հիմա պտըտիմ քաղաքին մէջը , փողոցներուն ու հրապարակներուն մէջ . իմ հոգիիս սիրածը փնտռեմ ։ Զանիկայ փընտռեցի , բայց չգտայ ։

Բ Գլ · Ե · 7 ։
3 Բ Քաղաքին մէջ պտըտող պահապանները զիս գտան . Արդեօք իմ հոգիիս սիրածը տեսա՞ք՝ ըսի ։

4 Անոնցմէ քիչ մը առաջ անցնելով՝ իմ հոգիիս սիրածը գտայ . զանիկայ բռնեցի ու չթողուցի , մինչև որ իմ մօրս տունը՝ ու զիս ծնանողին սենեակը տարի ։

Գ Գլ · Բ · 7 ։ Ը · 4 ։
5 Գ Ո՛վ Երուսաղեմի աղջիկներ , ձեզ այծեամներով կամ դաշտին եղնիկներովը կ'երդմնցընեմ , որ սիրուհին չվերցընէք ու չարթընցընէք , մինչև որ ինքը չուզէ ։

Դ Գլ · Ը · 5 ։
6 Դ Ո՛վ է ասիկայ՝ որ զմուռսով և կնդրուկով — փերեզակներուն ամէն տեսակ փոշիովը խնկուած՝ անապատէն կ'ելլէ ծուխի սիւներու պէս ։

* Կամ՝ անկողինը ։
7 Ահա Սողոմոնին * դահոյքը , որուն բոլորտիքը Իսրայէլի զօրաւորներէն վաթսուն զօրաւոր կայ .

8 Ամէնքն ալ սուսերաւոր են , — պատերազմի վարժուած են . գիշերուան վախին համար՝ ամէն մէկուն սուրը իր ազդրին վրայ է ։

9 Սողոմոն թագաւորը Լիբանանի ծառերէն մէկ դահաւորակ մը շինեց իրեն համար .

Ե Եբր · սիրով
10 Սիւները արծաթէ , յենարաններ ոսկիէ , բազմոցը ծիրանիէ շինեց . ու մէջը Երուսաղեմի աղջիկներէն Ե խիստ գեղեցիկ՝ նկարագործուած էր ։

11 Ո՛վ Սիոնի աղջիկներ , ելէ՛ք , և Սողոմոն թագաւորը տեսէ՛ք ան թագովը , որով իր մայրը անոր փեսայութեան օրը ու սրտին ուրախութեան օրը պսակեց զանիկայ ։

ԳԼ · Դ

1 Քրիստոս կը հրատարակէ եկեղեցիին շնորհքները ։ 8 անոր վրայ իր ունեցած սէրը կը յայտնէ ։ 16 Եկեղեցին կը խնդրէ որ անոր ներկայութեանը համար պատրաստութիւն ունենայ ։

– Գլ · Ա · 15 ։ Ե · 12 ։
1 Ահա – դուն գեղեցիկ ես՝ ով իմ սիրուհիս , ահա դուն գեղեցիկ ես . լաչակիդ մէջէն քու աչքերդ աղաւնիներու աչքերուն կը նմանին . քու մազերդ Գաղաադ ‡լեռը պառկող՝ Է այծերուն հօտին պէս են ։

‡ Կամ՝ լեռնէն երեւցած
Է Գլ · Զ · 5 ։
Ը Գլ · Զ · 6 ։
2 Ը Ակռաներդ լուացարանէն ելլող խուզած հօտի պէս են , որոնց ամէնը երկուորեակ կը ծնանին , ու անոնց մէջը ամուլ չկայ ։

Թ Գլ · Զ · 7 ։
3 Քու շրթունքներդ կարմիր դերձանի պէս են , ու խօսուածքդ գեղեցիկ է . Թ այտերդ լաչակիդ մէջէն նուռի կտորներու կը նմանին .

Ժ Գլ · Է · 4 ։ Նեեմ · Գ · 19 ։
4 Ժ Քու պարանոցդ զինարանի համար շինուած Դաւիթի աշտարակին պէս է , որ հոն հազար ասպար կախուած են . ամէնն ալ զօրաւորներուն վահաններն են ։

Ի Գլ · Է · 3 ։ Տես Առակ · Ե · 19 ։
5 Ի Քու երկու ստինքդ նման է երկու ուլերու , որ այծեամի մը երկուորեակ ծնած են , և շուշաններու մէջ կ'արածուին ։

Լ Գլ · Բ · 17 ։
6 Լ Օրուան հովը չփչած , ու ըստուերները չհեռացած , ես զմուռսի լեռը ու կնդրուկի բլուրը պիտի երթամ ։

[Ն · Ք · Գ · Բ · իրր 1014]

7 ա Բոլորովին գեղեցիկ ես՝ ով իմ սիրուհիս, և քու վրադ արատ չըկայ ։ [ա Եփե · ե · 27 ։]

8 Ո՛վ հարսն՝ ինծի հետ Լիբանանէն եկո՛ւր, ինծի հետ Լիբանանէն եկուր․ Ամանային գագաթէն՝ Սանիրին ու բ Հերմոնին գագաթէն, առիւծներուն մորիներէն — ինձերուն լեռներէն նայէ ։ [բ Օր · գ · 9 ։]

9 Սիրտս առիր, ով իմ հարս քոյրս․ սիրտս առիր քու մէկ աչքովդ և պարանոցիդ մէկ քառամանեակովը ։

10 Քու սէրդ ինչ գեղեցիկ է, ով հարս քոյրս․ է քու սէրդ գինիէն աղէկ է, ու քու եղերուդ անուշահոտութիւնը՝ ամէն խունկերէն ։ [է Գլ · ա · 2 ։]

11 Շրթունքներէդ խորիսխի մեղր կը կաթի՝ ով հարսն․ ւ լեզուիդ տակը մեղր ու կաթ կայ․ և քու զգեստներուդ անուշահոտութիւնը ե Լիբանանի հոտին պէս է ։ [ւ Առակ · Ե · 13 · 14 ։ Գլ · ե · 1 ։] [ե Ծն · իէ · 27 ։ Ովս · ժդ · 6 · 7 ։]

12 Իմ հարս քոյրս փակեալ պարտէզ մըն է, փակեալ աղբիւր — կնքուած աղբերակ մըն է ։

13 Քու տունկերդ քաղցրահամ պըտուղներով՝ ժ հինաներով ու նարդոսներով՝ նռնենեաց դրախտ է․ [ժ Գլ · ա · 14 ։]

14 Նարդոս և քրքում, եղէգն և կինամոն, ամէն կնդրուկի ծառով, զմուռսով ու հալուէով և բոլոր գլխաւոր խունկերով․

15 Պարտէզներու աղբիւր, ի կենդանի ջուրի ջրհոր ու Լիբանանէն — հեղեղներ ։ [ի Յով · դ · 10 ։ է · 38 ։]

16 Արթընցիր՝ ով հիւսիս, եկո՛ւր՝ ով հարաւ․ իմ պարտէզիս մէջը փչէ, որ անոր խունկերը բուրեն․ ձ իմ սիրականս թող իր պարտէզը գայ, ու իրեն ախորժելի — պըտուղները ուտէ ։ [ձ Գլ · ե · 1 ։]

ԳԼ․ Ե

1 Քրիստոս իր կանչելովը եկեղեցին կ'արթընցընէ ։ 2 Եկեղեցին Քրիստոսի սիրոյն համը առնելով կը նուաղի ։ 9 Քրիստոսի շնորհքներուն ստորագրութիւնը ։

1 ա Իմ պարտէզս եկայ՝ ով հարս քոյրս․ իմ զմուռսս խունկերուս հետ ժողվեցի, բ իմ խորիսխս մեղրիս հետ կերայ, իմ գինիս կաթովս խմեցի․ կերէ՛ք գ ով բարեկամներ, խմեցէ՛ք ու գինովցէ՛ք ով սիրելիներ ։ [ա Գլ · դ · 16 ։] [բ Գլ · դ · 11 ։] [գ Ղուկ · ժե · 7 · 10 ։ Յով · գ · 29 ։ ժե · 14 ։]

2 Ես կը քնանամ, բայց իմ սիրտս արթուն է․ աՀա իմ սիրականիս ձայնն է, դ դուռը կը զարնէ, — Բա՛ց ։ Ո՛վ իմ քոյրս, իմ սիրուհիս, իմ աղաւնիս, իմ կատարեալս, բաց ինծի․ քանզի իմ գլուխս ցօղով լեցուեցաւ, — վարսքերս գիշերուան շաղերով ։ [դ Յայտ · գ · 20 ։]

3 Իմ պատմուճանս հաներ եմ, զանիկայ ինչպէս հագնիմ․ ոտքերս լուացեր եմ, զանոնք ինչպէս աղտեղեմ ։ [Ն · Ք · Գ · Բ · իրր 1014]

4 Իմ սիրականս իր ձեռքը ծակէն երկընցուց, ու անոր համար իմ աղիքս գալարեցաւ ։

5 Ես ելայ որ իմ սիրականիս բանամ, ու ձեռքերէս զմուռս՝ ու իմ մատներէս ընտիր զմուռս կաթեց փականակին բռնելու տեղին վըրայ ։

6 Ես իմ սիրականիս բացի, բայց իմ սիրականս քաշուեր գացեր էր․ երբոր անիկայ կը խօսէր, իմ հոգիս նուաղեցաւ․ ե զանիկայ փնտռեցի, բայց չգտայ․ զանիկայ կանչեցի, բայց ինծի պատասխան չտուաւ ։ [ե Գլ · գ · 1 ։]

7 զ Քաղաքին մէջ պտըտող պահապանները զիս գտան, զարկին վիրաւորեցին զիս․ պարսպին պահապանները քօղս վրայէս վերցուցին ։ [զ Գլ · գ · 3 ։]

8 Ո՛վ Երուսաղէմի աղջիկներ՝ ձեզ կ'երդմնցընեմ, թէ որ իմ սիրականս գտնէք, անոր պատմէք որ ես սիրով կը նուաղիմ ։

9 է Ո՛վ կիներուն գեղեցիկը՝ քու սիրականդ ուրիշ սիրականէ ի՞նչ տարբերութիւն ունի․ քու սիրականդ ուրիշ սիրականէ ի՞նչ տարբերութիւն ունի, որ մեզ այդպէս կ'երդմնցընես ։ [է Գլ · ա · 8 ։]

10 Իմ սիրականս սպիտակ ու կարմիր է, տասը հազարի մէջ երևելի է ։

11 Անոր գլուխը զուտ ոսկի է․ վարսքերը ցրուած՝ — ագռաւի պէս սև են․

12 ը Աչքերը վազող ջուրերուն քովը կաթով լուացուած աղաւնիներու — կը նմանին, զամուած գոհարներու պէս են ։ [ը Գլ · ա · 15 ։ գ · 1 ։]

13 Անոր այտերը՝ խնկալից տունկերու ածուին — անուշահոտ ծաղիկներու թաղարներուն պէս են․ շրթունքները ընտիր զմուռս կաթող շուշաններ են․

14 Ձեռքերը ոսկի մատնիներ են, Թարսիսի քարերով լեցուած․ որովայնը բանուած փղոսկր է, շափիւղաներով ծածկուած ։

15 Սրունքները մարմարիոն սիւներ են, ընտիր ոսկի խարիսխներու վըրայ հաստատուած․ կերպարանքը Լիբանանին պէս՝ եղևիններուն պէս ընտիր է․

16 Անոր քիմքը քաղցր, ու ինքը բոլորովին ցանկալի է․ ահա այսպէս է իմ սիրականս, այսպէս է իմ բարեկամս, ո՛վ Երուսաղէմի աղջիկներ ։

ԳԼ. Զ

1 Եկեղեցին իր հաւատքը Քրիստոսի վրայ ըւլալ կը խոստովանի։ 4 Քրիստոս կը ցուցընէ եկեղեցիին շնորհքները։ 10 ու իր սէրը՝ որ ունի անոր վրայ։

1 Ո՛ւր սիրականդ ո՛ւր գնաց, — ով կնիկներուն գեղեցիկը. քու սիրականդ ո՛ւր դարձաւ, որ զանիկայ քեզի հետ փնտռենք։

2 Իմ սիրականս իր պարտէզը՝ խնկալից տունկերուն ածուները իջաւ, որ պարտէզներու մէջ արածէ, ու շուշաններ ժողվէ։

3 Ես իմ սիրականիսն եմ, և իմ սիրականս իմս է. անիկայ շուշաններու մէջ կ'արածէ։

4 Թերսայի պէս գեղեցիկ ես, ով իմ սիրուհիս. Երուսաղէմի պէս հաճելի ես, — *դրօշակիր զօրութեան— պէս ահարկու ես։

5 Աչքերդ ինծմէ դարձուր, վասն զի անոնք ինծի յաղթեցին. մազերդ *գաղաադը պառկող՝ հայծերուն հօտին պէս են։

6 Ի՛ւ կռանդերդ լուացարանէն ելած մանչիներուն հօտին կը նմանին, որոնց ամէնը երկուորեակ կը ծնանին, ու անոնց մէջը ամուլ չըկայ։

7 Ընչյտերդ լայակիդ մէջէն նուռի կտորներու կը նմանին։

8 Թագուհիները վաթսուն՝ ու հարճերը ութսուն, և օրիորդները անթիւ են։

9 Իմ աղաւնիս, իմ կատարեալս մէկ է. իր մօրը մէկ հատիկը զինքը ծնանողին ընտրեալն է. զանիկայ աղջիկները տեսան, ու անոր՝ երանի՛ ըսին. թագուհիները ու հարճերն ալ, և զանիկայ գովեցին։

10 Ո՞վ է ասիկայ՝ որ արշալոյսի պէս կը նայի, որ լուսինի պէս գեղեցիկ, արեւու պէս մաքուր, — †դրօշակիր զօրութեան— պէս ահարկու է։

11 Ընկոյզներու պարտէզը իջայ, որ ձորին †կանանչութիւնը տեսնեմ, և ընայիմ թէ արդեօք որթը ծլեցաւ, ու նռնենիները ծաղկեցա՞ն։

12 Ես չգիտցած՝ իմ հոգիս Ամինադաբին կառքերուն պէս բրաւ զիս։

13 Դարձիր՝ դարձիր, ով Սողոմացիդ, դարձիր՝ դարձիր, որ քեզ տեսնենք։

Ի՞նչ պիտի տեսնէք Սողոմացիին վրայ։ Իբրև երկու բանակներու դունդը։

ԳԼ. Է

1 Եկեղեցին շնորհքներուն վրայով ուրիշ սոսբագրութիւն մը։ 10 Եկեղեցին կը խոստովանի իր հաւատքը ու բաղձանքը։

1 Ո՜նչ գեղեցիկ են քու քայլերդ կօշիկներով՝ — ով իշխանի աղջիկ. քու բարձերուդ կազմուածքը եւ րևելի արուեստաւորի մը ձեռքով շինուած մանեակներու կը նմանի։

2 Քու պորտդ ըմպելիքով լեցուն բոլորակ թասի մը կը նմանի. քու փորդ շուշանով պատած ցորենի շեղջին պէս է։

3 Քու երկու ստինքդ նման է երկու ուլերու, որ այծեամի մը երկուորեակ ձնոց են։

4 Պարանոցդ փղոսկրէ աշտարակի պէս է, աչքերդ Եսերոն՝ Բաթ-բարբիմի դրանը քովը եղող աւազաններուն կը նմանին. ունիդ դէպ՝ի Դամասկոս նայող Լիբանանին աշտարակին պէս է։

5 Գլուխդ քու վրադ կարմեղոսի պէս, և գլխուդ հիւսուածը ծիրանիի պէս է. թագաւորը †— խոպոպիքներուդ կապուած է։

6 Ո՜րչափ գեղեցիկ և որչափ քաղցր ես, ո՛վ փափկալից սիրուհիս։

7 Քու հասակդ արմաւենիի՝ ու ստինքներդ ողկոյզներուն կը նմանին։

8 Ըսի, Արմաւենիին վրայ ելլեմ, անոր ոստերուն փակչիմ. և քու ստինքներդ՝ խաղողի ողկոյզներու պէս, ու ռնդացդ հոտը խնձորներու հոտի պէս ըլլայ։

9 Եւ քու քիմդ ազնիւ գինիի պէս է, որ շիտակ կը վազէ իմ սիրականիս, ու քնացողներուն ‡շրթունքները կը խօսեցընէ՞։

10 Ես իմ սիրականիսն եմ, և ինծո՛ր բաղձանքը ինծի է։

11 Եկուր՝ իմ սիրականս, դաշտը ելլենք, գիշերը գեղերու մէջ անցընենք.

12 Առտուանց կանուխ այգիները երթանք, ու տեսնենք թէ որթը ծլե՞ր է, ծաղիկը բացուե՞ր է, և նռնենիները ծաղկե՞ր են. հոն իմ սէրս քեզի տամ։

13 Ի՛մանդրագորները իրենց հոտը կուտան. ու մեր դուռներուն մէջը՝ ամէն ընտիր պտուղներէն՝ թէ նոր և թէ հին, քեզի համար պահեր եմ, ով իմ սիրականս։

ԳԼ. Ը

1 Եկեղեցին սէրը Քրիստոսի վրայ։ 6 Սիրոյ ուժգնութիւնը։ 8 Հեթանոսներուն կոչումը։ 14 Եկեղեցին Քրիստոսի գալուն համար կ'աղօթէ։

1 Երանի՛ թէ իմ մօրս ստինքը ծծած եղբօրս պէս ըլլայիր. երբոր քեզ դուրսը գտնէի, պիտի համբուրէի, և ալ պիտի չանարգէին։

2 Քեզ առաջնորդելով իմ մօրս տունը կը տանէի, որ ինծի ‖ սորվեցընես. քեզի — հոտաւէտ գինիէն՝ իմ նռնենիիս օշարակէն կը խմցընէի։

ն·ք·գբ· իբր 1014

—Գլ·ա·8։

բ Գլ·բ·16։ է·10։

է Հմր 10։

*կ—՛ գաղաադէն եւ բևացած

†Գլ·դ·1։ է Գլ·դ·2։

ը Գլ·դ·3։

Ը Հմր 4։

†կ—՛ պըտուղները

ը Գլ·է·12։

—Սաղ·խե·13։

ն·ք·գբ· իբր 1014

բ Գլ·դ·5։

է Գլ·դ·4։

‡կ—՛ շրթունքներուն վրայ կը կաթի։

†Գլ·բ·16։ գ·3։

Ի Սաղ·խե·11։

ը Գլ·գ·11։

Ի Ծն·լ·14։ ը Մատ·ժգ·52։

‖կ—՛ սորվեցընէր։ —Առակ·թ·2։

Ն. Ք. Գ. Թ. Իւր 1014

3 ᵃ Ձախ ձեռքը գլխուս տակը, ու աջ ձեռքը զիս կը գրկէր.
4 ᵇ Ո՛վ Երուսաղէմի աղջիկներ, ձեզ կ'երդմնցընեմ, որ իմ սիրուհիս չարթնցընէք ու չվերցընէք, մինչև որ ինքը չուզէ։
5 ᶜ Ո՞վ է ասիկայ՝ որ իր սիրականին կռթնած՝ անապատէն կ'ելլէ։ Քեզ խնձորենիին տակը արթնցուցի. քու մայրդ քեզ հոն ծնաւ, քու ծնողդ քեզ հոն ծնաւ։
6 ᵈ Զիս քու սրտիդ վրայ կնիքի պէս՝ քու բազուկիդ վրայ կնիքի պէս դիր. վասն զի սէրը մահուան պէս զօրաւոր՝ ու նախանձը գերեզմանի պէս խիստ է. անոր կայծերը սաստիկ բոցավառ կրակի կայծեր են։
7 Շատ ջուրերը չեն կրնար սէրը մարել, ու գետերը զանիկայ չեն կրնար ընկղմել. ᵉ Թէ որ մէկ մարդ մը սիրոյ փոխարէն իր տանը բոլոր ստացուածքը տայ, զանիկայ բոլորովին կ'անարգեն։
8 Մէկ պզտիկ քոյր մը ունինք, ու անիկայ ստինք չունի. մեր քրոջը ինչ ընենք անոր համար խօսուած օրը։
9 Թէ որ անիկայ պարիսպ է, վրան մէկ արծաթէ աշտարակ մը շինենք. և թէ որ դուռ է, զանիկայ եղևնափայտէ տախտակներով պատենք։
10 Ես պարիսպ եմ, ու իմ ստինքներս աշտարակներու պէս են. աս պատճառով անոր առջևը խաղաղութիւն գտածի պէս եղայ։
11 Սողոմոն Բաաղամոնի մէջ այգի ունէր, ᶠ անիկայ այգին պահապաններու տուաւ, ամէն մէկը անոր պտուղին համար հազար կտոր արծաթ կը բերէր։
12 Իմ այգիս իմ առջևս է. ո՛վ Սողոմոն՝ հազարը քուկդ ըլլայ, ու երկու հարիւրը՝ անոր պտուղը պահպանողներուն։
13 Ո՛վ պարտէզներու մէջ նստող՝ ընկերները քու ձայնդ կը լսեն. ᵍ ինծի ալ լսել տուր։
14 ʰ Շո՛ւտ ըրէ՝ ո՛վ իմ սիրականս, ու խնկաբեր լեռներուն վրայ ⁱ այծեման կամ եղնիկներու ձագի նման եղիր։

ᵃ Գլ. Բ. 6։ ᵇ Գլ. Բ. 7։ Գ. 5։ ᶜ Գլ. Գ. 6։ ᵈ Եզ. ԽԹ. 16։ Երեմ. ԻԲ. 24։ Անգ. Բ. 23։ ᵉ Տն. Առակ. Զ. 35։ ᶠ Մատ. ԻԱ. 33։ ᵍ Գլ. Բ. 14։ ʰ Տն. Յայտ. ԻԲ. 17, 20։ ⁱ Գլ. Բ. 17։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ

Ն. Ք. Գ. Թ. Իւր 760

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եսայի կը դատապարտէ Յուդայի որդւոցը ապերախտութեանը համար. 5 անոնց վրայ գալու դատաստաններուն համար կ'ողբայ. 10 անոնց բոլոր երկրպագութեան պաշտօնները կը մերժէ. 16 խոստումներով ու սպառնալիքներով ապաշխարութեան կը յորդորէ զանոնք. 21 անոնց չարութեանը վրայ ողբալով՝ Աստուծոյ դատաստանները կը ծանուցանէ. 25 շնորհք կը խոստանայ Սիոնին, 28 ու չարերուն կործանումը կը գուշակէ։

1 Ամովսի որդւոյն Եսայիին ᵃ տեսիլքը՝ որ Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ տեսաւ, Յուդայի թագաւորներուն՝ Ոզիային, Յովաթամին, Աքազին ու Եզեկիային օրերը։
2 ᵇ Լսէ՛ ո՛վ երկինք, և ականջ դիր՝ ո՛վ երկիր, վասն զի Տէրը կը խօսի. ᶜ Զաւակներ մեծցուցի ու բարձրացուցի, և անոնք ինծի դէմ
3 ապստամբեցան։ ᵈ Եզը իր Տէրը կը ճանչնայ, ու էշը իր տիրոջը մսուրը, ᵉ բայց Իսրայէլ ինծի չըճանչնար, իմ ժողովուրդս չիմանար։
4 Վա՜յ մեղաւոր ազգին, անօրէնութիւնով ծանրացած ժողովուրդ, ᶠ չարագործներու սերունդ, ապականիչ զաւակներ. անոնք Տէրը թողուցին, Իսրայէլին Սուրբը անարգեցին ու ետ քաշուեցան։
5 ᵍ Ո՞ր մասերնուդ վրայ կրնաք զարնուիլ. երբոր ալ աւելի ապստամբիք։ Բոլոր գլուխը հիւանդ՝ և
6 բոլոր սիրտը մարած է։ Ոտքին թաթէն մինչև գլուխը բնաւ անոր վրայ ողջ տեղ չմնաց. հարուածներ, վէրքեր ու շարաւալից խոցեր կան. ʰ անոնք չգոցուեցան, չկապուեցան ու եղով ալ չկակղա-
7 ցան։ ⁱ Ձեր երկիրը աւերակ դարձեր է, ու ձեր քաղաքները կրակով այրուած են. ձեր արտերը աչքերնուդ առջևը օտարները կ'ուտեն, ու անոնք օտարներուն ըրած աւերակներուն պէս խոպանացած են։
8 Եւ Սիոնին աղջիկը այգիի մէջ ʲ եղած խրճիթի պէս, վարունգի արտի մէջ եղած հիւղի պէս, պաշարուած քաղաքի պէս թողուած
9 է։ ᵏ Եթէ որ զօրաց Տէրը մեզի քիչ մը մնացորդ թողուցած

ᵃ Թուոց. ԺԲ. 6։ ᵇ Բ. Օր. ԼԲ. 1։ Երեմ. Բ. 12։ Զ. 19։ ԻԲ. 29։ Եզեկ. ԼԶ. 4։ Միք. Ա. 2։ Զ. 1, 2։ ᶜ Գլ. Ե. 1, 2։ ᵈ Երեմ. Ը. 7։ ᵉ Երեմ. Թ. 3, 6։ ᶠ Գլ. Ե. 12։ ᵍ Գլ. ԾԷ. 3, 4։ Մատ. Գ. 7։ ʰ Գլ. Թ. 13։ Երեմ. Ե. 30։ Ե. 3։ ʰ Երեմ. Ը. 22։ ⁱ Բ. Օր. ԻԸ. 51, 52։ ʲ Յոբ. ԻԷ. 18։ Ողբ. Բ. 6։ ᵏ Երեմ. Գ. 17։ Ողբ. Գ. 22։ Հռով. Թ. 29։

Ն. Ք. Դ. Ե. Իր 760

Ծն. ԺԹ. 24. Բ Օր. ԼԲ. 32. Եզեկ. ԺԶ. 46. Ա Թագ. ԺԵ. 22. Սաղ. Ծ. 8, 9. Ծա. 16. Առակ. ԺԵ. 8. ԻԱ. 27. Գլ. ԿԶ. 3. Երեմ. Զ. 20. Է. 21. Ամով. Ե. 21, 22. Միք. Զ. 7. Ել. ԻԳ. 17. ԼԴ. 23. Մատ. ԺԵ. 9. Յովել. Ա. 14. Բ. 15. Թուոց. ԻԸ. 11. Ղև. ԻԳ. 2. Ողբ. Բ. 6. Գլ. ԻԳ. 24. Յոբ. ԻԷ. 9. Սաղ. ԾԶ. 2. Առակ. Ա. 28. Գլ. ԾԹ. 2. Երեմ. ԺԴ. 12. Միք. Գ. 4. Սաղ. ԿԶ. 18. Տիմ. Բ. 8. Գլ. ԾԹ. 3. Երեմ. Դ. 14. Սաղ. ԼԴ. 14. ԼԷ. 27. Ամով. Ե. 15. Հռով. ԺԲ. 9. Ա Պետ. Գ. 11. Երեմ. ԻԲ. 3, 16. Միք. Զ. 8. Զաք. Է. 9. Ը. 16. Գլ. ԽԳ. 26. Միք. Զ. 2. Սաղ. ԾԱ. 7. Յայտ. Է. 14. Թուոց. ԻԳ. 19. Տիտ. Ա. 2. Երեմ. Բ. 20, 21. Երեմ. Զ. 28, 30. Եզեկ. ԻԲ. 18, 19. Ովսէ. Թ. 15. Առակ. ԻԹ. 24. Երեմ. ԻԲ. 17. Եզեկ. ԻԲ. 12. Ովս. Դ. 18. Միք. Գ. 11. Է. 3.

չըլլար, մենք Սոդոմին պէս պիտի ըլլայինք, ու Գոմորին պիտի նմանէինք։
10 Լսեցէ՛ք Տէրոջը խօսքը, ո՛վ Սոդոմի իշխաններ, ականջ դրէք մեր Աստուծոյն օրէնքին, ո՛վ Գոմորի
11 ժողովուրդ։ Ի՞նչ պէտք է ինծի ձեր զոհերուն շատութիւնը, կ'ըսէ Տէրը, Յագեցայ խոյերուն ողջակէզներէն ու պարարտ անասուններուն ճարպէն կշտացած եմ, և զուարակներուն ու գառներուն և նոխազներուն արիւնները չեմ ա-
12 խորժեր։ Երբոր կու գաք իմ առջևս երևնալու՝ ո՞վ պահանջեց ձեզմէ, որ սանկ իմ սրահներս
13 կոխէք։ Ալ ասկէ ետքը ունայն ընծաներ մի՛ բերէք. Իր խունկը ինծի պիղծ է. ամսագլուխներուն ու շաբաթներուն և ժողովներու գումարուելուն չեմ կրնար տանիլ, Իր տօնախմբութիւնը ան-
14 զգամ անօրէնութիւն է։ Ձեր ամսագլուխներէն ու տօներէն կը զզուի իմ հոգիս. անոնք իմ վրաս ծանր բեռ եղան, վերցնելէն յոգ-
15 նեցայ։ Ուստի երբոր ձեռքերնիդ կը տարածէք, աչքերս ձեզմէ պիտի ծածկեմ. Նաև երբոր աղօթքնիդ կը շատցնէք, պիտի չլսեմ. Ինչու որ ձեռքերնիդ արիւնով լեցուն են։
16 Լուացուեցէ՛ք, մաքրուեցէ՛ք, իմ աչքերուս առջևէն ձեր չար գործքերը մէկդի ըրէք, Չարութիւն գործելէն դադարեցէ՛ք
17 Բարութիւն ընել սորվեցէք, իրաւունքը փնտռեցէ՛ք, զրկուածին ուղղութիւն ըրէք, որբին դատաստանը տեսէ՛ք ու որբևայրին դատը պաշտպանեցէ՛ք։
18 Հիմա եկէ՛ք վիճաբանինք, կ'ըսէ Տէրը. Թէ որ ձեր մեղքերը կրկնակի կարմիրի պէս են, ձիւնի պէս պիտի ճերմըկնան. և թէ որ որդան կարմիրի նման են, ասրի
19 պէս ճերմակ պիտի ըլլան։ Թէ որ դուք յօժարիք ու հնազանդիք, երկրին բարիքը պիտի ուտէք.
20 Բայց թէ որ չէք մերժելով ապստամբիք, սուրը պիտի ուտէ ձեզ, ինչու որ Տէրոջը բերանը խօսեցաւ ասիկա։
21 Ի՜նչպէս պոռնկեցաւ այն հաւատարիմ քաղաքը. անիկայ իրաւունքով լեցուն էր; ու անոր մէջը արդարութիւն կը բնակէր. բայց հիմա մարդասպաններու բնակարան
22 է։ Քու արծաթդ կղկղանք դարձաւ, գինիիդ մէջը ջուր խառ-
23 նուած է։ Քու իշխաններդ ապստամբ ու գողերու ընկեր եղան. ամէնքն ալ կաշառք սի-
րելով՝ պարգևներ կը փնտռեն. անոնք որբին դատաստանը չեն տեսներ, և որբևայրիին դատը անոնց առջևը չգար։
24 Անոր համար զօրաց Եհովայ Տէրը, Իսրայէլին Հզօրը այսպէս կ'ըսէ. Ա՜հ, իմ հակառակորդներուս հատուցում պիտի ընեմ, ու թշնամիներէս վրէժ պիտի առ-
25 նեմ։ Եւ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի դարձնեմ, և քու կղկղանքդ իբր թէ բորակով պիտի մաքրեմ, ու բոլոր անագդ մէկդի
26 պիտի զատեմ։ Եւ քու դատաւորներդ առջինին պէս, ու խորհրդականներդ սկիզբէն եղածին պէս նորէն պիտի հաստատեմ. անկէ ետքը դուն պիտի կոչուիս արդարութեան քաղաք և հաւատարիմ աւան։
27 Սիօնը դատաստանով պիտի փրկուի, և հոն դարձողները՝ արդա-
28 րութեամբ։ Բայց անօրէնները ու մեղաւորները մէկտեղ պիտի ջարդուին, և անոնք որ Տէրը կը թողուն, բնաջինջ պիտի ըլլան։
29 Քանզի ձեր ցանկացած բևեկնիներէն պիտի ամչնան, և դուն ձեր ընտրած պարտէզներուն համար ա-
30 մօթով պիտի մնաք։ Վասն զի տերևները թառամած բևեկնիի պէս, և ջուր չունեցող պարտէզի պէս
31 պիտի ըլլաք։ Ու զօրութիւն ունեցողը՝ խծուծի պէս, և անոր գործը կայծի նման պիտի ըլլայ, ու երկուքն ալ մէկէն՝ պիտի այրին, և մարող պիտի չգտնուի։

ԳԼ. Բ

1 Մարգարէն Քրիստոսի թագաւորութեանը հաստատուիլը կը գուշակէ. 6 կը ցուցնէ թէ ժողովուրդին չարութիւնն է պատճառը՝ որ Աստուած զանիկայ կը մերժէ. 10 Աստուծոյ վեհափառութեանը զօրաւոր գործքերը յիշելով՝ կը յորդորէ մարդիկ որ անկէ վախնան։

1 Ամովսի որդւոյն Եսայիին՝ Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ տեսած տեսիլքին խօսքը։
2 Ետքի օրերը պիտի ըլլայ որ Տէրոջը տանը լեռը լեռներուն գլխուն վրայ պիտի հաստատուի, և բլուրներէն վեր պիտի բարձրանայ, ու բոլոր հեթանոսները հեղեղի
3 պէս պիտի դիմեն անոր։ Եւ շատ ժողովուրդներ պիտի երթան ու ըսեն, Եկէ՛ք՝ Եհովային լեռը՝ Յակոբին Աստուծոյն տունը ելլենք, որ մեզի իր ճամբաները սորվեցընէ, ու անոր շաւիղներուն մէջը քալենք. ինչու որ օրէնքը՝ Սիօնէն, ու Տէրոջը խօսքը Երուսաղէմէն
4 պիտի ելլէ. Եւ ինք հեթանոսներուն մէջ դատաստան պիտի տեսնէ, և շատ ժողովուրդներ պիտի յան-

Ն. Ք. Դ. Ե. Իր 760

Երեմ. Ե. 28. Զաք. Է. 10. Բ Օր. ԻԸ. 63. Եզեկ. Ե. 13. Երեմ. Զ. 29. Թ. 7. Մաղ. Գ. 3. Կամ՝ մաքրութիւնով. Երեմ. ԼԳ. 7. Զաք. Ը. 3. Յոբ. ԼԱ. 3. Սաղ. Ա. 3. Ե. 6. Հգ. 27. Դր. 9. Ճգ. 35. Գլ. ԾԵ. 5. Գլ. ԿԵ. 3. ԿԶ. 17.

Միք. Դ. 1. ԵԱ. Սաղ. ԿԸ. 15, 16. Սաղ. ՀԲ. 8. Գլ. ԺԵ. 13. Երեմ. Լ. 6. Ե. 5. Զաք. Ը. 21, 23. Ղուկ. ԻԴ. 47.

Ն · Ք · Ը · Ի · Ե · 977

ՂՍաղ · խզ · 9 · Ովս · ը · 18 · Ջաք · Թ · 10 ·
Ի Սաղ · Ղը · 3 · 7 ·
ԸԵփես · ե · 8 ·
Ը Թես · իդ · 7 ·
Ժ Ը Օր · ժը · 14 ·
Ի Սաղ · ճղ · 35 · Երեմ · ժ · 2 ·
ԼԸ Օր · ժե · 16 · 17 ·
Ի Երեմ · ը · 28 ·
Ժ ՀԺր 19 · 21 · Ցայս · ղ · 15 ·
Ն ՀԺր 17 · ԳԼ · ե · 15 · 16 · ժգ · 11 ·
Հ ԳԼ · գ · 1 · ժա · 10 · 11 · ժը · 1 · 4 · իդ · 21 · իե · 9 · իչ · 1 · իե · 1 · 2 · 12 · 13 · իը · 5 · իթ · 18 · Լ · 23 · ծը · 6 · Երեմ · լ · 7 · 8 · Եզեկ · լը · 14 · 19 · լԹ · 11 · 22 · Ովս · ը · 16 · 18 · 21 ·
ԷՑովել · գ · 18 · Ամով · Թ · 11 · Աբդ · 8 · ՄԻե · գ · 6 · ե · 10 · է · 11 · 12 · Սոփ · գ · 11 · 16 · Զաք · Թ · 16 ·
Յ ԳԼ · ժգ · 8 · լը · 24 · Եզեկ · լա · 3 · Զաք · ժա · 1 · 2 ·
Ն ԳԼ · Լ · 25 ·
Ն գ Թագ · ժ · 22 ·
Ո ՀԺր 11 ·
Յ ՀԺր 10 · Ովս · ժ · 8 · Ղե · իդ · 30 · Ցայս · ղ · 16 · Թ · 6 ·
Ն ը Թես · ա · 9 ·
Ն ԳԼ · Լ · 32 · ԱՁ · ը · 6 · 21 · Երը · ժը · 26 ·
Ո ԳԼ · Լ · 22 · լա · 7 ·

դիմանէ . ու Ղանոնք իրենց սուրերը խոփեր՝ և իրենց նիզակները յօտացներ պիտի չընեն . ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չվերցնէ , և ա՛լ պատերազմ պիտի չսորվին ։

5 Ո՛վ Յակոբին տունը՝ եկէք ընտ-
6 րողը լուսովը քալենք ։ Ինչու որ դուն քու ժողովուրդդ Յակոբին տունը թողուցիր , վասն զի Ա-րևելքին Ի-ր-դ-ե-վ լեցուեցան , և Փղշտացւոց պէս հմայութիւն կ'ընեն , ու Է օտարներու որդւոց
7 հետ դաշնադիր եղան ։ Եւ Ղանոնց երկիրը արծաթով ու ոսկիով լեցուեցաւ , ու անոնց գանձերը անթիւ եղան . անոնց երկիրը ձիերով լեցուեցաւ , և անոնց կառքերը ան-
8 թիւ են ։ Է կուռքերով ալ լեցուն է անոնց երկիրը . իրենց ձեռացը գործքերուն երկրպագութիւն կ'ընեն , անոնց՝ որ իրենց մատերը շի-
9 նեցին ։ Եւ ռամիկ մարդը ծռեցաւ , ու ազնուականը խոնարհեցաւ , և անոնց պիտի չներես ։
10 Ը Տէրոջը վախին երեսէն և անոր վեհափառութեանը մեծութենէն վէմին մէջը մտիր , ու հողին մէջը
11 պահուէ ։ Ի Մարդուն ամբարտաւան աչքերը պիտի խոնարհին , և մարդոց հպարտութիւնը պիտի ցածնայ , ու Ղան օրը մինակ Տէրը
12 պիտի բարձրանայ ։ Ինչու որ զօրաց Տէրոջը օրը ամէն ամբարտաւաններուն ու բարձրամիտներուն վրայ և ամէն հպարտացածներուն
13 վրայ պիտի ըլլայ , ու անոնք պիտի խոնարհին ։ Եւ Ի Լիբանանու ամէն բարձրացած ու վերացած եղևիններուն վրայ , ու Բասանի ամէն
14 կաղնիներուն վրայ , Եւ Ղամէն բարձր լեռներուն վրայ , ու ամէն
15 բարձրացած բլուրներուն վրայ , Եւ ամէն բարձր աշտարակներուն վրայ , ու ամէն ամուր պարիսպներուն վր-
16 բայ , Եւ Ը Թարսիսի ամէն նաւերուն վրայ , ու ամէն հաճելի երևոյթ բաներուն վրայ ։ Դէ՛ե ըսյ ·
17 Եւ Ա մարդուն ամբարտաւանութիւնը պիտի ցածնայ , ու մարդոց հպարտութիւնը պիտի խոնարհի , և ան օրը մինակ Տէրը պիտի բարձ-
18 րանայ ։ Ու կուռքերը բնաջինջ
19 պիտի ըլլան ։ Եւ Ա քարայրներու մէջ ու երկրին խոռոչները պիտի մտնեն Ն Տէրոջը վախին երեսէն և անոր վեհափառութեանը մեծութենէն , Ն երբոր ինքը երկիրը սար-
20 սելու ելլէ ։ Ա Ն օրը մարդ իլուրդներուն ու Ջ ղջիկներուն պիտի նետէ իր արծաթեղէն կուռքերը ու իր ոսկեղէն կուռքերը , որոնք իրեն շիներ են երկրպագութիւն ընելու համար .
21 Ա Որ Տէրոջը վախին երեսէն ու անոր վեհափառութեանը մեծութենէն՝ ապառաժներուն ծակերը ու վէմերուն ծերպերը մտնէ , երբոր Ա-
22 նիկայ երկիրը սարսելու ելլէ ։ Դ Ե՛տ կեցէք մարդէն՝ Ո որուն շունչը իր ռնգանցը մէջն է . վասն զի ի՞նչ բանի մէջ հաշուած կը համարուի ան ։

ԳԼ · Գ

1 Մեղքէ յառաջ եկած չփոթութիւնը ։ 9 Ժողովուրդին անզգամութիւնը ։ 12 Իշխանները բռնաւորութիւնը ու արծաթախնդրութիւնը ։ 16 Կիներուն ամբարտաւանութեան պատճառով գալու դառնութիւնները ։

1 Ա Վասն զի ահա զօրաց Եհովայ Տէրը Երուսաղէմէն ու Յուդայէն պիտի վերցնէ գաւազանը և Բ ցուպը , հացին բոլոր զօրութիւնը ու ջուրին բոլոր զօրութիւնը .
2 Դ կտրիճը ու պատերազմող մարդը , դատաւորը ու մարգարէն , դուշա-
3 կութիւն ընողը ու ծերը , Ցիսնապետը ու պատուաւոր մարդը , խորհրդականը ու իմաստուն ձարտարապետը և հանճարեղ կախար-
4 դը ։ Եւ Ո անոնց վրայ մանուկները իշխաններ պիտի կարգեմ , ու անոնց վրայ տղաքը պիտի իշխեն ։
5 Եւ ժողովուրդը իրարմէ՝ ու ընկերը իր ընկերէն հարստահարութիւն պիտի կրեն . մանուկները ծերերուն դառնութիւն պիտի ընեն , և անարգները՝ պատուականներուն ։
6 Ա Ն առեւն պիտի բռնէ մարդ իր հօրը տունէն եղող իր եղբայրը , Ե-ը-ե , Դուն հանգերձ ունիս , մեր վրայ իշխան եղիր , ու աս աւերակը
7 քու ձեռքիդ տակը ըլլայ ։ Ա Ն օրը անիկայ * պատասխան պիտի տայ՝ ու ըսէ , Ես Ի առաջնորդ չեմ ըլլար , ինչու որ իմ տանս մէջ ոչ հաց կայ և ոչ հանգերձ . դիս ժողովուրդին վրայ իշխան մի՛ կար-
8 դէք ։ Ինչու որ Ե Երուսաղէմ սասանեցաւ և Յուդա ինկաւ . վասն զի անոնց լեզուները ու գործքերը Տէրոջը դէմ են , որ բարկացընեն անոր փառաւոր աչքերը ։
9 Ա Անոնց երեսներուն տեսքը իրենց դէմ կը վկայէ , և իրենց մեղքերը Ն Սոդոմի պէս կը յայտնեն , չեն ծածկեր . վա՛յ անոնց անձին , ինչու-
10 որ իրենց վրայ չարիք բերին ։ Արդարին ըսէ՛ Ը որ Է բարի աղէկ պիտի ըսյ . ինչու որ անոնք Ը իրենց գործքերուն պտուղը պիտի ու-
11 տեն ։ Վա՛յ անօրէնին՝ Բ դէշ պիտի ըսյ ան ը , ինչու որ անոր ձեռացը Ֆ ործ Ե ր ուն փոխարէնը իրեն պիտի
12 տրուի ։ Ի Ժ ո ղ ո վ ո ւ ր դ ի ս վրայ Ժ տղայք բռնաւորութիւն կ'ընեն , ու անոր վրայ կիներ կը տի-

Ն · Ք · ղԲ · Իրը 760

ՂՀմր 10 · 19 ·
ՂՍաղ · ճղ · 3 · Երեմ · ժե · 5 ·
ԼՑար · իե · 3 ·
— Երեմ · լե · 21 · լը · 9 ·
Բ Ղե · իշ · 26 ·
Ֆ գ Թագ · իդ · 14 ·
Դ Ժաղ · ժ · 16 ·
* կ՛ · երդում պիտի ընե , եթէ պիտի վերցընէ ,
† կ՛ · բժիշկ
Ի ՄԻե · գ · 12 ·
Ղ Ծն · ժգ · 13 · ժը · 20 · 21 · ժթ · 5 ·
Ի Ժաղ · ը · 12 ·
ԸՍաղ · ճԻը · 2 ·
Բ Սաղ · ժա · 6 · Ժաղ · ը · 13 ·
Ժ ՀԺր 4 ·

Ն · Ք · Գ · Բ · Իր 760

րեն . ո՜վ իմ ժողովուրդս՝ քու ա-
ռաջնորդներդ քեզ գլխէ կը հանեն ,
և քու շաւիղներուդ ճամբան կը
խանգարեն ։
13 Տէրը դատաստան տեսնելու ե-
լեր է , ու ժողովուրդները դատելու
14 կայներ է ։ Տէրը ինքը դատաս-
տան ընելու պիտի գայ՝ իր ժողո-
վուրդին ծերերուն ու իշխաննե-
րուն հետ . ինչու որ դուք այգին
այրեցիք , աղքատէն յափշտա-
15 կուածը ձեր տունն է ։ Ձեզի ի՞նչ
եղաւ՝ որ իմ ժողովուրդս կը
զրկէք , ու աղքատներուն երեսը
կը ճնշէք , կ'ըսէ Եհովայ՝ զօրաց
Տէրը ։
16 Եւ Տէրը այսպէս ըսաւ . Որով-
հետև Սիօնի աղջիկները հպարտա-
ցան , և բարձրապարանոց կը քա-
լեն , անհամեստ ակնարկութիւններ
կ'ընեն , մանրաքայլ կ'երթան ու
17 ոտքերով շաչիւն կը հանեն . Տէրն
ալ Սիօնի աղջիկներուն գագաթը
պիտի կնտացրնէ , և Տէրը անոնց
18 ամօթոյքը պիտի մերկացրնէ ։ Եւ
ան օրը Տէրը պիտի վերցրնէ անոնց
ոտքի մեհեանդներուն փառքը , ու
ցանցակերպ ծամակալները և մա-
19 հիկները , Գինտերը , ապարանջան-
20 ները ու շղաշատեւները , Ապարօշ-
ները , ոտքի շղթաները ու գօտի-
ները , անուշահոտ օղիներուն տու-
21 փերը , հմայեակները , Մատանինե-
22 րը և քիթերնուն օղերը , Պատմու-
ճանները , վերարկուները , ծած-
23 կոցները ու քսակները . Հայելիները
ու բեհեզները , խոյրերը ու քօղե-
24 րը ։ Եւ պիտի ըլլայ որ անուշա-
հոտութեան տեղ՝ փտութիւն , ու
գօտիի տեղ՝ չուան , և գանգուր
մազերու տեղ՝ կնտութիւն , և
լանջազեղ կամարի տեղ՝ խորգեղէն
գօտի , — գեղեցկութեան տեղ
25 խարան պիտի ըլլայ ։ Քու մար-
դիկներդ սրով պիտի իյնան , ու
կտրիճներդ ալ պատերազմի մէջ ։
26 Եւ անոր դռները պիտի ողբան
ու սուգ բռնեն , և անիկայ ամայի
ըլլալով՝ գետինը պիտի նստի ։

Գլ · Թ · 16 · Միք · Գ · 2 · Գլ · Ի · 7 · Մատ · Իա · 33 · Գլ · Ծը · 4 · Միք · Գ · 2 , 3 · Գլ · Խէ · 2 , 3 · Երեմ · Ժգ · 22 · Նաւ · Գ · 5 · Հրատ · Ը · 21 · Գլ · Իբ · 12 · Միք · Ա · 16 · Երեմ · Ժդ · 2 · Ողբ · Ա · 4 · Ողբ · Բ · 10 ·

ԳԼ . Դ

1—6 Երբոր չարիքները խիստ շատնան , Քրիստոսի Թագաւորութիւնը ապաստանարան մը պիտի ըլլայ ։

1 Եւ ան օրը եօթը կնիկ մէկ էրիկ
մարդը պիտի բռնեն ու ըսեն ,
Մեր հացը ուտենք ու մեր հան-
դերձը հագնինք , բայց միայն քու
անունդ կանչուի մեր վրայ , մեր
նախատինքը վերցրնելու համար ։
2 Ան օրը Տէրոջը շառաւիղը փա-
ռաւոր ու պատուական պիտի ըլ-
լայ , և Իսրայէլի փրկուածներուն՝
երկրին պտուղը պարծանաց և պա-
3 տուոյ համար պիտի ըլլայ ։ Եւ պի-
տի ըլլայ որ Սիօնի մէջ մնացածը
ու Երուսաղեմի մնացորդը , այսինքն
Երուսաղեմի մէջ բոլոր ողջ *կեցող-
4 ները սուրբ պիտի ըսուին , Երբ-
որ Տէրը Սիօնի աղջիկներուն աղտը
լուայ , ու դատաստանի հոգիով
և այրող հոգիով Երուսաղեմի ա-
5 րիւնները անոր մէջէն սրբէ ։ Եւ
Տէրը Սիօն լեռանը ամէն տեղերուն
վրայ ու անոր ժողովքներուն վրայ՝
ցորեկը ամպ և մէգ , ու գիշերը
փայլուն կրակի բոց պիտի ստեղ-
ծէ , ինչու որ բոլոր փառքին վրայ
6 հովանի պիտի ըլլայ ։ Եւ ցորեկը
վրան պիտի ըլլայ տաքութեան հա-
մար հովանի՝ և մրրիկի ու անձրևի
համար ապաստանարան և ծած-
կոց ըլլալու ։

Գլ · Բ · 11 , 17 · Բ Թես · Գ · 12 · Ղու · Ա · 25 · Երեմ · Իգ · 5 · Զաք · Գ · 8 · Զ · 12 ·

Ն · Ք · Գ · Բ · Իր 760

* Եբր · Գըրուածները · տես Փիլ · Դ · 3 · Յայտ · Գ · 5 · Գլ · Կ · 21 · Մաղ · Գ · 2 , 3 · Ել · Ժգ · 21 · Զաք · Բ · 5 · Գլ · Ը · 14 · Գլ · Իե · 4 ·

ԳԼ . Ե

1 Մէկ այգիի մը առակով Աստուած իր անաչառ դատաստանը կ'արդարացրնէ ։ 8 Ագահութեան , 11 անառակութեան , 18 ամբարշտութեան , 20 և անիրաւութեան վրայով Աստուծոյ ըրած դատաստանները ։ 26 Անոր դատաստանները 'ի գործ դնողները ։

1 Հիմա իմ սիրականիս երգը իմ
սիրելիիս երգեմ իր այգիին
վրայով . իմ սիրելիս այգի մը ու-
նէր խիստ պտղաբեր բլուրի մը վը-
2 րայ . Զանիկայ ցանկով պատեց ,
քարերը հանեց մէջէն , և ընտիր որ-
թեր տնկեց , ու անոր մէջտեղը
աշտարակ շինեց , և հոն հնձան մըն
ալ փորեց . ու կը սպասէր որ խա-
ղող տար , բայց անիկայ ազօխ
տուաւ ։
3 Ուստի հիմա դուք՝ ո՜վ Երուսա-
ղեմի բնակիչներ ու Յուդայի մար-
դիկ՝ իմ ու այգիիս մէջ տեղը
4 դատաստան ըրէք ։ Իմ այգիիս
ալ ի՞նչ պէտք էր ընել , որ ես
անոր չըրի . ինչո՞ւ համար՝ երբոր
ես խաղող տալուն կը սպասէի , ա-
5 նիկայ ազօխ տուաւ ։ Եւ հիմա ես
ձեզի պատմեմ թէ ինչ պիտի ընեմ
իմ այգիիս . անոր ցանկը պիտի
քակեմ , որ անանկ ճարակ ըլլայ ,
անոր պատերը պիտի փլցրնեմ , որ
6 ոտնակոխ ըլլայ . Խոպանացած պի-
տի թողում . անիկայ պիտի չյօ-
տուի ու չբրուի , հապա ցախ ու
փուշ պիտի բուսցրնէ . և ամպե-
րուն պիտի պատուիրեմ որ անոր
7 վրայ անձրև չտեղան ։ Ինչու որ
զօրաց Տէրոջը այգին Իսրայէլի
տունն է , ու Յուդայի մարդիկը՝
անոր ախորժելի տունկը . և անի-
կայ իրաւունքի կը սպասէր , և ահա
արիւնհեղութիւն , արդարութեան՝
և ահա աղաղակ ։
8 Վա՜յ անոնց՝ որոնք տուները տան

Սաղ · Ձ · 8 · Երգ · Ը · 12 · Գլ · Իէ · 2 · Երեմ · Բ · 21 · Մատ · Իա · 33 · Մար · Ժբ · 1 · Ղու · Ի · 9 · Բ Օր · Լբ · 6 · Գլ · Ա · 2 , 3 · Հռով · Գ · 4 · Սաղ · Ձ · 12 · Միք · Բ · 2 ·

Ն. Ք. ՂԲ. ԻՐ 760

կը յարեն , ագարակը ագարակի վրայ կ'աւելցընեն , մինչև որ տեղ մը չմնայ , ու դուք մինակ բնակիք
9 երկրին մէջ : Զօրաց Տէրը Հիմ ականջիս խօսեցաւ՝ ըսելով ՝ Ցիրա- ւի շատ տուներ աւերակ պիտի ըլ- լան , մեծ ու գեղեցիկ պատնէր , ու անոնց մէջը բնակող պիտի չգտ-
10 նուի : Վասն զի տասը լծավար այ- դին մէկ Ե մար պիտի տայ , ու մէկ քոռ սերմի մէկ արդու պիտի տայ :
11 Հավ այն անոնց՝ որ առաւօտուն կա- նուխ կ'ելլեն , ու ցքի Խմե- ետևէ կ'ըլլան , և իրիկունն ալ կ'ուշա- նան , գինի՛ որ գինին իրենց ջե-Խը
12 տաքցընէ : Եւ Բանոնց խնճոյքնե- րուն մէջ քնար ու տաւիղ , թըմ- բուկ ու սրինգ և գինի կը գտնուի . բայց Ֆ Տէրոջը ըրածներուն ուշադ- րութիւն չեն ըներ , և անոր ձեռա-
13 ցը գործքերուն չեն նայիր : Ի Անոր համար իմ ժողովուրդս Լ Տէրը չճանչնալով՝ գերի կ'իյնայ , ու ա- նոր մեծամեծ մարդիկը սով կը կը- բեն , և բազմութիւնը ծարաւէն կը ցամքին :
14 Անոր համար դժոխքը ինքզինքը կը լայնցընէ , ու բերանը չափ- դուրս կը բանայ . և անոր պար- ծանքը ու բազմութիւնը և աղա- ղակը ու զուարճութիւնը ՚նոր ներս
15 պիտի իջնէ : Եւ Խոամիկ մարդը պիտի խոնարհի , ամբարտաւաններուն
16 աչքերն ալ պիտի խոնարհին : Եւ զօրաց Տէրը իրաւունքով պիտի բարձրանայ , ու Սուրբն Աստուած արդարութիւնով պիտի * փառա-
17 ւորի : Եւ գառնուկները իրենց սո- վորութեանը պէս պիտի արածին , ու հարուստներուն աւերակները օտարները պիտի ուտեն :
18 Վայ անոնց՝ որ անօրէնութիւնը ունայնութեան չուաններով կը քաշեն , ու մեղքը՝ սայլի փոկերով
19 Ֆ Գլ. կդ. 5 ; Երեմ. ԺԷ. 15 ; Ամով. Ե. 18 ; բ Պետ. գ. 3, 4 ;
քաշեն , ու մեղքը՝ սայլի փոկերով
19 Ֆ Որոնք կ'ըսեն , թող արտորայ , իր գործը շու- տով կատարէ , որ ը Ն Ի Յ տես- նենք . և Իսրայէլի Սուրբին խոր- հուրդը թող մօտենայ՝ գայ , որ
20 ը Ն Ի Յ գիտնանք : Վայ անոնց՝ որ չարին բարի կ'ըսեն , ու բարիին չար , որ խաւարը լոյսի տեղ՝ ու լոյսը խաւարի տեղ կը դնեն , որ դառնը քաղցրի տեղ՝ ու քաղցրը
21 դառնի տեղ կը դնեն : Վայ ա- նոնց՝ որ Ն իրենց աչքին իմաստուն՝ և իրենց առջին խոհական են .
22 Վայ անոնց՝ որ գինի խմելու զօ- րաւոր՝ ու ցքի խառնելու կտրիճ
23 են . Ֆ որոնք կաշառքի համար ամ- բարիշտը կ'արդարացընեն , և ար- դարը իր իրաւունքէն կը զրկեն ,
24 Անոր համար ինչպէս որ կրակին բոցը յարդը կ'ուտէ , ու չոր խոտը բոցին մէջը կը հատնի , Ն ան- անոնց արմատը փտութեան պէս պիտի ըլլայ , ու անոնց ծաղիկը փոշիի պէս վեր պիտի ելլէ . ինչու որ զօրաց Տէրոջը օրէնքը մերժե- ցին , և Իսրայէլի Սուրբին խօսքը
25 անարգեցին : Ց Անոր համար Տէ- րոջը բարկութիւնը իր ժողովուր- դին դէմ բորբոքեցաւ , ու անոնց վրայ ձեռքը երկընցուց ու զարկաւ անոնք , անանկ որ Ժ լեռները դողա- ցին , ու անոնց դիերը ճամբանե- րուն վրայ աղբի պէս մնացին . Ն այսու ամենայնիւ անոր բարկու- թիւնը չդինջաւ , հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է :
26 Եւ հեռաւոր ազգաց Ղ դրօշակ պիտի վերցընէ , ու զանոնք Ֆ երկ- րիս ծայրէն Ս սուլելով պիտի կան- չէ , և ահա անոնք Շ արտորալով ա-
27 րագութեամբ պիտի գան : Անոնց մէջը մէկը յոգնած պիտի չըլլայ , ու մէկը պիտի չսահի . մէկը պիտի չմրափէ ու չքնանայ . մէկուն մէջ- քին գօտին պիտի չբակուի , ոչ ալ կօշիկին կապը պիտի կտրուի :
28 Անոնց Ն նետերը սուր են , ու բոլոր աղեղները լարուած . անոնց ձիե- րուն սմբակները դայլախազի կը նմանին , և Ֆ երեքերն անիւները
29 մրրիկի պէս են : Անոնց մռնչիւնը առիւծին պէս է . կորիւններու պէս կը մռնչեն , կը գոչեն ու կողո- պուտը կը յափշտակեն , և ը Ն Ի Յ կը փախցընեն , ու ազատող մը
30 չկայ : Եւ ան օրը անոնց վրայ պիտի գոչեն ծովուն գոչելուն պէս . ու երբոր Ֆ երկրին նայի , ահա խաւար և տագնապ պիտի ըլլայ . և լոյսը անոր Ֆ ամպերուն մէջ պի- տի խաւարի :

Գ Լ . Զ

1 Եսայի տեսիլքի մը մէջ Տէրը իր փառքովը տեսնելով՝ 5 կը զարհուրի . բայց Աստուած իր պատգամները տանելու կը խրկէ զանիկայ ; 9 Կը ցուցընէ ժողովուրդին կամակորութիւնը՝ որուն պատճառովը իրենց երկիրը ամայի պի- տի մնայ ; 13 ու կը մարգարէանայ թէ միայն մէկ մնացորդ մը պիտի ազատի :

1 – Ա Զի Թագաւորին մեռած տա- րին Ֆ Տէրը տեսայ որ բարձր ու վերացած աթոռի վրայ նստեր էր , ու անոր քղանցքը տաճարը
2 կը լեցընէր : Վերի կողմը սերով- բէները կը կայնէին անոր առջևը , որոնց ամէն մէկը վեց վեց թեւեր ունէին . երկուքով երեսնին կը ծածկէին , Ֆ երկուքով ոտքերնին կը ծածկէին , ու երկուքով կը
3 թռչէին : Եւ փոխոխակի կ'աղա- ղակէին ու կ'ըսէին , Ֆ Սուրբ՝

Ն. Ք. ՂԲ. ԻՐ 760

Ղեւ. ԺԸ. 7 ; ֆ Ցոր. ԺԸ. 16 ; Ովս. Թ. 16 ; Ամով. Բ. 9 ;

ֆ գ Թագ. Իր. 13, 17 ;

յ Երեմ. գ. 24 ;

ն Ղկ. Իզ. 14, ՃԱ ; Գլ. Թ. 12, 17 ; 21 ; ժ. 4 ;

Ղ Գլ. ԺԱ. 12 ; – ր Օր. Իբ. 49 ; Սաղ. ՀՐ. 8 ; Մաղ. ա. 11 ;

Ղ Գլ. է. 18 ; շ Ցավել. բ. 7 ;

Ղ Երեմ. ե. 16 ;

– Գլ. ը. 22 ; Երեմ. գ. 23 ; Ովս. գ. 2 ; Ե- զեկ. ԼԲ. 7, 8 ;

† Կ՚ար. կրկնբին

——

Իր 758

– գ Թագ. ԺԸ. 7 ;

Բ գ Թագ. Իր. 19 ; Ես. ԺԲ. 41 ; Ցաղ. գ. 2 ;

ֆ Եզեկ. ա. 11 ;

Ֆ Ցաղ. գ. 8 ;

Ն · Բ · ՂԲ · Իրէ 758

Ի Սաղ · ՀՐ · 19 ։

Ղեւ · Խ · 34 ։ Դ Թագ · Ը · 10 ։

Ի Եւ · Դ · 10 ։ Ղ · 30 ։ Դատ · Ղ · 22 ։ Ժգ · 22 ։ Երեմ · ա · 6 ։

Ը Ցայտ · Ը · 3 ։

Ի Տես Երեմ. ա · 9 ։ Դան. Ժ · 16 ։

Ժ Ա. ա. 26 ։ գ · 22 ։ Ժա · 7 ։

Ի Գէ · Խդ · Տ ։ Մատ · Ժգ · 14 ։ Մար · գ · 12 ։ Ղու · Ը · 10 ։ Ճ՟Հ · Ժբ · 40 ։ Գոր · Իբ · 26 ։ Հռով · Ժա · 8 ։

Լ Սաղ·ՃԺԹ· 70 ։ Գէ · Կդ · 17 ։

Ի Երեմ. և · 21 ։

Ի Միք · գ · 12 ։

Ա Դ Թագ · Իե · 21 ։

Հ Եզր · Թ · 2 ։ Մագ · բ · 15 ։ Հռով · Ժա · 5 ։

Իրէ 742

Ա Դ Թագ · Ժգ · 5 ։ Բ Մն · Իբ · 5, 6 ։

Սուրբ՝ Սուրբ է զօրաց Տէրը, Ի բոլոր երկիրը անոր փառքովը լի։
4 ցուն է։ Եւ աղաղակողին ձայնէն սեմերուն հիմերը շարժեցան, ու
5 Հտունը ծխով լեցուեցաւ։ Ես ըսի, Վայ ինծի, ահա կը կորսուիմ. վասն զի ես պիղծ շրթունք ունեցող մարդ մըն եմ, ու պղծաշրթին ժողովուրդի մէջ կը բնակիմ, և իմ աչքերս զօրաց Տէրը՝
6 թագաւորը տեսան։ Բայց սերովբէներուն մէկը դէպ՝ ի ինծի թռաւ, ու ձեռքը կրակի կայծ մը կար՝ որ սեղանէն առնելիքով ա-
7 ռած էր, Ի Եւ բերնիս դպցնելով՝ ըսաւ, Ահա ասիկայ քու շրթունքներուդ դպաւ, ու քու անօրէնութիւնդ վերցաւ, և մեղքիդ քաւութիւն եղաւ։
8 Ետքը լսեցի Տէրոջը ձայնը, որ ըսաւ, Ո՞վ խրկեմ, և ի՞մեզի համար ո՞վ պիտի երթայ. ու ես ըսի,
9 Ահաւասիկ ես, զիս խրկէ։ Ան ատենը ըսաւ, Գնա, ըսէ այս ժողովուրդին, Լսելով պիտի լսէք, բայց պիտի չհասկնաք, ու տեսնելով պիտի տեսնէք, բայց պիտի
10 չգիտնաք։ Աս ժողովուրդին սիրտը թանձրացուր, և ականջները ծանրացուր, ու անոր աչքերը դոցէ, որ ի՛չ տեսնայ թէ աչքերովը տեսնէ, ու ականջներովը լսէ, և սրտովը իմանայ, և դարձի գայ ու
11 բժշկուի։ Եւ ես ըսի, Մինչև ե՞րբ, ով Տէր իմ. ու բաւ, Ի՞մինչև որ քաղաքները բնակիչ չունենալով, և տուները մարդ չգտնուելով ա-
12 մայի մնան, ու երկիրը բոլորովին աւերակ ըլլայ. Ու մինչև որ Տէրը հեռացընէ մարդիկը, ու երկրին մէջտեղը մեծ ամայութիւն ըլլայ։
13 Բայց անոր մէջը դեռ տասներորդ մասը պիտի գտնուի, և ան ալ դարձեալ պիտի սպառի. ինչպէս բեւեկնին ու կաղնին կտրուելով՝ անոնց բունը կը մնայ, Ահա՛ ու հսուրբ սերունդը ան հողը-րդին բունը պիտի ըլլայ։

ԳԼ · Ի

1 Աքազ՝ Ռասինն ու Փակեհէն վախնալով կը զարհուրի, սակայն Եսայի կը մխիթարէ զանիկայ։ 10 Աքազին Տրաման կը տուի նշան մը ընտրելու. բայց երբոր կը մերժէ աս Տրամանը, իրեն նշան կը տրուի խաւսացուած Մեսիան։ 17 Մարգարէն կը գուշակէ թէ ասոր գաւառսանը Ասորեստանին միջոցով պիտի կատարուի։

1 Եւ եղաւ որ՝ Ահազ Յուդայի թագաւորին՝ Ոզիայի որդւոյն Յովաթամի որդւոյն Ազարէին օրերը, Ասորւոց Ռասին թագաւորը ու Իսրայէլի թագաւորը Ռոմմելայի որդին Փակեհ Երուսաղէմի վրայ պատերազմելու ելան, բայց չկրցան
2 անոր հետ պատերազմ ընել։ Ուստի երբոր Դաւիթին տանը լուր տրուեցաւ՝ թէ Ասորիք *Եփրեմին հետ միաբանեցան", անոր սիրտը և անոր ժողովուրդին սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը
3 հովէն կը շարժին։ Բայց Տէրը Եսայիին ըսաւ, Հիմա դուն ու քու որդիդ †Սէարյասուբ Ի թափփիչ ագարակին ճամրուն վրայ՝ վերի աւազանին ջրմուղին եղերքը
4 ելլեր Աքազը դիմաւորելու։ Եւ ըսէ անոր, Զգոյշ եղիր որ հանդարտ ըլլաս. մի վախնար ու սիրտդ չմատրի աս ծուխ հանող երկու կիսայրեաց փայտի ծայրերէն, այսինքն Ռասինի ու Ասորւոց և Ռոմմելայի որդւոյն սաստիկ բարկութենէն։
5 Որովհետև Ասորիք, Եփրեմը ու Ռոմմելայի որդին քու վրայովդ չար
6 խորհուրդ ըրին ու ըսին, Ցուդայի վրայ երթանք, ու զանիկայ բռնագատենք, և մեզի շաղանդրընենք. Ետքը անոր մէջ Տաբէէլ
7 լի որդին թագաւոր դնենք. Եհովայ Տէրը ասանկ կ՚ըսէ. Ի՞ս Խորհուրդը պիտի չհաստատուի ու չկա-
8 տարուի. Վասն զի Ասորւոց Երիւրէն գլուխը Դամասկոս, և Դամասկոսի գլուխը Ռասին է. ու վեթսունհինգ տարուան մէջ Եփրեմ ժողովուրդ րլլալէն պիտի
9 ջնջուի։ Ու Եփրեմի գլուխը՝ Սամարիա, և Սամարիայի գլուխը Ռոմմելայի որդին է. Ի թէ որ չհաւատաք՝ հաստատուն պիտի չըլլաք։
10 Դարձեալ Տէրը խօսեցաւ Աքա-
11 զին ու ըսաւ, Քու Տէր Աստուածդ քեզի համար նշան խնդրէ, խորութեան մէջ կամ բարձրու-
12 թեան մէջ խնդրէ։ Բայց Աքազ ըսաւ, Չեմ խնդրեր, և Տէրը
13 չեմ փորձեր։ Ան ատենը անիկայ ըսաւ, Լսեցէք հիմա՝ ով Դաւիթի տունը. պզտիկ բան կ՚երևնայ ձեզի մարդիկները աչսատցընելնիդ՝ որ իմ Աստուածս ալ պիտի
14 աչսատցընէք։ Անոր համար Տէրը ինքը նշան պիտի տայ ձեզի. Ահա կոյսը պիտի յղանայ ու Որդի պիտի ծնանի, և Ի՞նոր անունը Էմմանուէլ պիտի կոչէ։
15 Անիկայ կոգի ու մեղր պիտի ուտէ, մինչև որ գիտնայ չարը մերժել
16 ու բարին ընտրել։ Վասն զի տղան Ի՞չարը մերժելը ու բարին ընտրելը գիտնալէն առաջ, ‡պիտի թողուի ան երկիրը՝ որուն երկու թագաւորներէն դուն կը
17 վախնաս։ Տէրը քու վրադ, ու քու ժողովուրդիդ վրայ, և քու

Ն · Բ · ՂԲ · Իրէ 742

* Կամ՝ Եփրեմի Էլիէն վրայ բանակեցան,

† Այ՝ Մնացորդը պիտի դառնայ։ Տես ՂԼ · Ժ · 21 ։

Ի Դ Թագ · Ժը · 17 · Գէ · ԼՂ · 2 ։

Ի Ընակ. Իսա. 30 · Գէ · Ը · 10 ։

Տ Տես Բ Թագ · Ը · 6 ։

Ի Բ Մն · Ի · 20 ։

Ղ Դատ · Գ · 36 ։ ԵՀ ։ Մատ · Ժբ · 38 ։

Ի Մատ · ա · 23 ։ Ղու · ա · 31 · 34 ։

Ը Գէ · Թ · 6 ։

Ի Տես Ծն · գ · 1 , 25 ։ Ժգ · 11 ։ Իթ · 32 ։ Է · 6 , 8 ։ ա Թագ · գ · 21 ։

Ժ Գէ · Ը · 8 ։

Ի Տես գէ · Ը · 4 ։

‡ Կամ՝ Քու գլուած երկրդ՝ իր երկու թագաւորներէն պիտի թողուի ։ Տես գ Թագ · Ժե · 30 ։ Ժգ · 9 ։ Բ Մն · Իբ · 19 ։

Ն · ք · ղԴ · Իսր 742

Ի գ Թագ · ԺԸ · 16 ։

Ի ԳԼ · Ե · 26 ։

Ի ԳԼ · Բ · 19 ։ Երեմ. Ժզ · 16 ։

Հ գ Թագ · Ժզ · 7 · 8 ։ Բ Մն · Իբ · 20, 21 ։ Տես Եզեկ · Ե · 1 ։

Յ ԳԼ · Ե · 6 ։

Հօրդ տանը վրայ անդէն օրեր պիտի բերէ , որ Եփրեմ Ցուդայէն զատուած օրէն ի վեր չեկան , այլ Ասորեստանի թագաւորը ։

18 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ Տէրը պիտի սուլէ Եգիպտոսի գետերուն ծայրը եղած ճանճերուն , ու Ասորեստանի երկրին մէջ եղած մեղուներուն .

19 Եւ ամէնը պիտի գան ու պիտի հանգչին ամայի ձորերուն մէջ , ու վէմերուն խոռոչներուն մէջ , և ամէն թուփերուն ու ամէն

20 արօտներուն մէջ ։ Ան օրը Տէրը՝ հովթքով առնուած ածելիով՝ այսինքն Գետին անդիի կողմը եղող Ասորեստանի թագաւորով գլուխը ու ոտքերուն մազը պիտի ածիլէ , և մօրուքն ալ բոլորովին պիտի

21 սափրէ . Ու պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ մարդ մը մէկ երինջ ու երկու ոչ-

22 խար պահելով , Անոնց տուած կաթին առատութենէն կոգի պիտի ուտէ . վասն զի երկրին մէջ բոլոր մնացողները կոգի ու մեղր պիտի

23 ուտեն ։ Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ ուր որ հազար որթ հազար արծաթի դրամով՝ այդ խերով ու փուշերով պիտի լեցուի ,

24 Նետերով ու աղեղներով հոն պիտի գան , ինչու որ բոլոր երկիրը գայլերով ու փուշերով պիտի լեցուի .

25 Ցուի ։ Եւ ան ամէն լեռները՝ որ բրիչով կը փորուէին , ցախի ու փուշի երկիւղին պատճառաւ հոն պիտի չերթաք . արջառներուն արօտ ու խաշինքներուն կոխան պիտի ըլլան ։

ԳԼ · Ը

1 Մահեր չալալ հաշ պազ անունին նշանակութեանը համեմատ՝ Եսայիէ կը մարգարէանայ թէ Ասորեստանեայք պիտի տիրեն Ասորւոց և Իսրայէլի վրայ , 5 Նոյնպէս ալ Ցուդայանց վրայ՝ իրենց անհաւատութեանը համար . 9 կը ցուցնէ թէ անկարելի է Աստուծոյ դատաստաններուն դէմ կենալ . 11 և թէ Աստուծմէ վախցողները պիտի մխիթարուին , 19 ու կապաչները մեծ նեղութիւն պիտի կրեն ։

Ի ԳԼ · Ե · 8 ։ Ամբ · Բ · 2 ։

Բ գ Թագ · Ժզ · 10 ։

* Ոմանք արտաբերով ասպասակէ ու չուտով կողոպտուած Ժողովէ ։

Ե Տես գԼ · Ե · 16 ։

Ա գ Թագ · Ժե · 29 ։ Ժզ · 9 ։ ԳԼ · Ժե · 3 ։

1 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Դուն քեզի մեծ տոմս մը առ , և անոր վրայ մարդու գրիչով դրէ Մահէր

2 շալալ հաշ պազին վրայով ։ Եւ ինծի հաւատարիմ վկաներ բռնեցի՝ Ուրիա քահանան ու Բարաքիայի

3 որդին Զաքարիան ։ Եւ մերձեցայ մարգարէուհիին , ու անիկայ յղացաւ ու որդի մը ծնաւ . և Տէրը ինծի ըսաւ , Անոր անունը * Մա-

4 հեր շալալ հաշ պազ դիր . Ինչու որ դեռ տղան Հայրս և Մայրս կանչելը չսորված՝ Դամասկոսին հարստութիւնները ու Սամարիայի աւարը Ասորեստանի թագաւորին առջևը պիտի տարուի ։

5 Եւ դարձեալ Տէրը ինծի խօսեցաւ ու ըսաւ ,

6 Որովհետև այս ժողովուրդը Սիլովայի հանդարտ վազող ջուրերը կ'արհամարհէ , և Ռասինին ու Ռոմելիայի որդւոյն

7 կը հաւնի , Անոր համար ահա Տէրը անոնց վրայ գետին զօրաւոր ու առատ ջուրերը՝ այսինքն Ասորեստանի թագաւորը ու անոր բոլոր զօրութիւնը պիտի հանէ . և անիկայ իր ամէն յատակներէն վեր պիտի ելլէ , ու իր բոլոր եզերքներուն

8 վրայէն պիտի քալէ ։ Եւ Ցուդայի մէջ յորդելով՝ պիտի անցնի երթայ , ու մինչև վզերուն պարանոցը պիտի հասնի , և անոր թևերուն տարածութիւնը քու երկրիդ լայնութիւնը պիտի լեցնէ , ով Էմմանուէլ ։

9 Ո՛վ ժողովուրդներ՝ դաշնակից եղէք՝ , բայց պիտի խորտակուիք . ով երկրին հեռաւոր տեղերը՝ ականջ դրէք . պատրաստուեցէք , բայց պիտի խորտակուիք . պատրաստուեցէք , բայց պիտի խորտակուիք .

10 կուիք . Խորհուրդ ըրէք , բայց պիտի խափանուի . խօսք խօսեցէք , բայց Աստուած մեզի հետ է ։

11 Քանզի Տէրը հզօր ձեռքով այսպէս խօսեցաւ ինծի , ու խրատեց զիս՝ թէ պէտք չէ այս ժողովուրդին ճամբուն մէջը քալել , ըսելով ,

12 Դաշնակցութիւն մի՛ ըսէք , ինչ բանի որ այս ժողովուրդը դաշնակցութիւն կ'ըսէ . և անոր վախովը մի՛ վախնաք ու մի՛ զարհուրիք .

13 Միայն զօրաց Տէրը հփառաւորեցէք , և անիկայ ըլլայ ձեր վախը և

14 ձեր զարհուրանքը . Եւ Անիկայ Ինչ սրբարան պիտի ըլլայ , բայց Իսրայէլի երկու տուներուն՝ գայթակղութեան քար և ղլորելու վէմ , — Երուսաղէմի բնակիչներուն թակարդ ու որոգայթ պիտի

15 ըլլայ ։ Եւ անոնցմէ շատերը պիտի գլորին , ու խլնալով պիտի խորտակուին , ու որոգայթի մէջ իյնալով պիտի բռնուին ։

16 Նալով պիտի բռնուին ։ Վկայութիւնը կապէ , աշակերտներուս մէջ օրէնքը կնքէ ։

17 Ուրեմն ես պիտի սպասեմ Տէրոջը՝ որ Յակոբին տունէն իր երեսը ծածկեր է , ու անոր պիտի հոսը ծածկեր է , ու անոր պիտի

18 յուսամ ։ Ահաւասիկ ես ու այն զաւակները՝ որ Տէրը ինծի տուաւ , նշաններ ու աքանչելիքներ ըլլալու Իսրայէլի մէջ , Սիոն լեռը բնակող զօրաց Տէրոջը կողմանէ ։

19 Ու երբոր ձեզի ըսեն թէ ընչնչող ու քրթմնջող գուշակներուն և նշանագէտներուն հարցուցէք , ազգ ազգինը իր Ժողովուրդը իր

Ն · ք · ղԴ · Իսր 741

Ի Նեեմ. գ · 15 ։ Ցօհ · թ · 7 ։

Ը ԳԼ · Ե · 1 ։ 2, 6 ։

Ի ԳԼ · Ժ · 12 ։

Ը ԳԼ · Լ · 28 ։

Ի ԳԼ · Ե · 14 ։

Ժ Ցովել · գ · 9 ։ 11 ։

† Կամ՝ ցընծութիւն բերէք ։

‡ Եբր · Գոտի՛ կապնցէք ։

Ի Ցօր · Ե · 12 ։

Լ ԳԼ · Է · 7 ։

Ի ԳԼ · Է · 14 ։ Գոր · Ե · 38, 39 ։ Հբռով · Բ · 31 ։

Ժ ԳԼ · Է · 2 ։

Յ ա Պետ · գ · 14, 15 ։

Հ Թես · Ի · 12 ։

‖ Եբր · արբնցէք ։

Յ Սաղ · Կղ · 7 ։ Ղուկ · Ժբ · 5 ։

Ղեղկ · Ժա · 16 ։

Ֆ ԳԼ · Իբ · 16 ։ Ղուկ · Բ · 34 ։ Հբռով · Թ · 33 ։ Պետ · Բ · 8 ։

Ֆ Մատ · իա · 44 ։ Ղուկ · Ի · 18 ։ Հբռով · Թ · 32 ։ Ժ · 25 ։

Յ ԳԼ · Ժգ · 8 ։ Ն Ամբ · Բ · 3 ։ Ղուկ · Բ · 25, 38 ։

Ղ Եբր · Բ · 13 ։

- Սաղ · Հա · 7 ։ Ջաք · գ · 8 ։

Ղ ԳԼ · Իթ · 4 ։

Իսր 741

Ղ ա Թագ · Իբ · 8 ։ ԳԼ · Ժթ · 3 ։

Ն·Ք·ԳԲ· իբր 741

Աստուծոյն պիտի չհարցընէ՞, կեն-
դանիներուն համար Մեռածնե-
20 րուն պէտք հարցնէ։ Օրէնքին
ու վկայութեանը խոզ հարցնէն.
թէ որ աս խօսքիս համեմատ
չզրուցեն, անոնք ամենևին լոյս
21 չունին։ Եւ խոշո-րագը վեղտ ու
սով կրելով պիտի անցնի անկէ.
ու երբոր անօթենայ՝ պիտի բար-
կանայ, ու իր թագաւորին և իր
Աստուծոյն վրայ պիտի հայհոյէ, ու
22 վեր նայի, եւ դէպ՝ի երկիրը պի-
տի նայի, և ահա վեղտ ու խաւ-
ար, նեղութեան մէգ. ու դէպ՝ի
մառախուղ պիտի քշուին։

Ղ Սաղ·ՃՂ· 28։
Ղ Նա·Ժղ· 29։
ՄԼ·Գ· 6։
Վ Ցայտ·Ժղ· 11։
Գղ·Ե·30։
Գղ·Թ·1։

ԳԼ·Թ

1 Նեղութեան առնները ինչ ուրախութիւն պիտի պատճառէ Էբիսաոսի թագաւորու-
թիւնը ու ծնունդը։ 8 Խորայէլացւոց վրայ գալու դատաստանները՝ իրենց ամբարտաւա-
նութեանը համար, 13 իրենց կեղծաւորու-
թեանը համար, 18 ու իրենց անգիտ ըլլալուն համար։

իբր 740

1 Հայց ան-ուրախ պիտի չըլ-
լայ, ինչպէս նեղութեան ժա-
մանակը, երբոր Հառջի առնը ա-
նարգեց Զաբուղոնի երկիրը ու
Նեփթաղիմի երկիրը. հապա վեր-
ջին առնը պիտի պատուէ ծովուն
ճամբան, Յորդանանու անդիի
կողմը՝ Հեթանոսաց Գալիլեան։

իբր 771

Բ Բ Թագ· ԺԸ·29։ Բ Մն·Ժղ·4։

իբր 740

2 Խաւարի մէջ պտրտող ժողովուր-
դը մեծ լոյս տեսաւ, մահուան
աստուերին երկիրը բնակողներուն
3 լոյս ծագեցաւ։ Ազգը շատցու-
ցիր, անոր ուրախութիւնը մեծ-
ցուցիր. անոնք քու առջեդ կ'ու-
րախանան հունձքի առնի ուրա-
խութեան պէս, ինչպէս կը ցնծան
4 անոնք որ աւար կը բաժնեն։ Ին-
չու որ Մադիամին օրուանը պէս՝
անոր ծանր լուծը ու կռնակին
ղգաւազանը, և անոր վրայ բըռ-
նութիւն ընողին ցուպը կոտ-
5 րեցիր։ Քանզի շառաչիւնով պա-
տերազմողներուն ամէն զէնքերը
և արիւնաթաթախ հանդերձները
պիտի այրին և հրոյ ճարակ ըլլան։
6 Վասն զի Մեզի մանուկ մը
ծնաւ, Մեզի Որդի մը տրուեցաւ,
և Իշխանութիւնը անոր ուսին
վրայ պիտի ըլլայ, ու անոր անունը
պիտի կոչուի Հրաշալեկ, Խորհրդա-
կից, Հզօր Աստուած, Յաւի-
տենականութեան Հայր, Խաղա-
7 ղութեան Իշխան։ Դաւիթին ա-
թոռին վրայ ու անոր թագաւո-
րութեանը վրայ, անոր իշխանու-
թեանը մեծնալուն ու խաղաղու-
թեանը Հասման չկայ, որ հիմա-
կուընէ մինչև յաւիտեան իրաւուն-
քով ու արդարութիւնով հաստա-
տէ և զօրացընէ զանիկայ։ Զօ-
րաց Տէրոջը նախանձը պիտի ընէ
սիկայ։

Ն·Ք·ԳԲ· իբր 741

Բ Դ Թագ· ԺԹ·31։ Գղ·Լ·32։ իբր 738

8 Տէրը Յակոբին պատգամ խըր-
կեց, ու անիկայ Խորայէլին վրայ
9 իջաւ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը պի-
տի իմանայ, Եփրեմ ու
Սամարիայի բնակիչները, որոնք
ամբարտաւանութեամբ և սրտի
10 հպարտութեամբ կ'ըսեն, Թէև
աղիւսները ինկան, բայց մենք տա-
շուած քարերով պիտի շինենք.
մոլաթզենիները կտրուեցան, բայց
մենք անոնց տեղը եղևնափայտեր
11 պիտի դնենք։ Սակայն Տէրը անոր
վրայ Ռասինին հակառակորդները
պիտի յարուցանէ, ու անոր թըշ-
12 նամիները պիտի †դրդռէ։ Ասո-
րիները ‡արևելքէն, Փղշտացիները
‖արևմուտքէն. ու անոնք լեցուն
բերանով Խորայէլը պիտի ուտեն։
Ա յսու ամենայնիւ անոր բարկու-
թիւնը չդիջաւ, հապա անոր ձեռքը
տակաւին երկընցած է։

† Կ՛ապառազմէ։
‡ Եբր. առ Լևէն,
‖ Եբր. ա-ռաէն.
Գղ·Ե·25։ Ժ·4։ Երեմ. գ·8։
Երեմ. Ե·8։ Ովս·է·10։

13 Քանզի ժողովուրդը զինքը պար-
նողին չդարձաւ, ու զօրաց Տէրը
14 չփնտռեր։ Եւ Տէրը Խորայէլէն
գլուխ ու պոչը՝ արմաւենիին ոստը
ու կնիւնը մէկ օրուան մէջ պիտի
15 կտրէ։ (Ծերը ու պատուաւոր
մարդը գլուխն է. և ստութիւն
սորվեցընող մարգարէն պոչն է։) Ու-
ա՛ս ժողովուրդին ղառաջնորդները
կը մոլորեցընեն զանոնք, և անոնցմէ
առաջնորդուածները պիտի կըլ-
17 լուին։ Ա՛ս պատճառաւ Տէրը անոր
երիտասարդներուն պիտի չհաճի, և
անոր որբերուն ու որբևարիներուն
պիտի չողորմի. վասն զի ամէնքն
ալ կեղծաւոր ու չարագործ եղան,
և ամէն բերան անզգամութիւն կը
խօսի։ Ա՛յսու ամենայնիւ անոր
բարկութիւնը չդիջաւ, հապա անոր
ձեռքը տակաւին երկընցած է։

Ն Ես·Թ·14։ Ղ·Ժ·11։ Ը Ցօհ·գ·16։ Ի Մատ·իբ·18։ ա Կոր·ժե·25։ Ժ Գատ·ԺԳ·18։ Ի Տիտ·Բ·13։ Լ Եփես·Բ·14։ Խ Գատ·Բ·44։ Ղ·Ա·32, 33։

Ն·Ք·ԳԲ· իբր 741

Ա Սաղ·ՃԽԵ·10, 11։ ՄԽբ·Ե·2։ Ա Մատ·Ե·22։ Սաղ·ԺԹ·9։ Գղ·Ժ·26։ Ղ Գղ·Ժ·5։ ԺԳ·5։ Կ՛ապառազմողները։ Ի Գղ·Ե·14։ Ղ·Ա·11։ Ը Ցօհ·գ·16։ Ի Մատ·Իբ·18։ ա Կոր·ժե·25։ Ժ Գատ·ԺԳ·18։ Ի Տիտ·Բ·13։ Լ Եփես·Բ·14։ Խ Գատ·Բ·44։ Ղ·Ա·32, 33։

Ղ Գղ·Ժ·17։ Մաղ·գ·1։ Ղ Գղ·Ժ·17։ Մաղ·գ·1։ Ա Սաղ·ՃԽԵ·10, 11։ ՄԽբ·Ե·2։ Ա Մատ·Ե·22։ Սաղ·ԺԹ·9։ Գղ·Ժ·26։ Ղ Գղ·Ժ·5։ ԺԳ·5։ Կ՛ապառազմողները։ Ի Գղ·Ե·14։ Ղ·Ա·11։ Ը Ցօհ·գ·16։ Ի Մատ·Իբ·18։ ա Կոր·ժե·25։ Ժ Գատ·ԺԳ·18։ Ի Տիտ·Բ·13։ Լ Եփես·Բ·14։ Խ Գատ·Բ·44։ Ղ·Ա·32, 33։

Ղ Գղ·Ժ·17։ Մաղ·գ·1։ Ղ Գղ·Ժ·17։ Մաղ·գ·1։ Ա Սաղ·ՃԽԵ·10, 11։ ՄԽբ·Ե·2։ Ա Մատ·Ե·22։ Սաղ·ԺԹ·9։ Գղ·Ժ·26։ Ղ Գղ·Ժ·5։ ԺԳ·5։ Կ՛ապառազմողները։ Ի Գղ·Ե·14։ Ղ·Ա·11։ Ը Ցօհ·գ·16։ Ի Մատ·Իբ·18։ ա Կոր·ժե·25։ Ժ Գատ·ԺԳ·18։ Ի Տիտ·Բ·13։ Լ Եփես·Բ·14։ Խ Գատ·Բ·44։ Ղ·Ա·32, 33։

Ն․ Ք․ ՂՔ․ Իրր 738

անոր ձեռքը տակաւին երկընցած
է ։

ԳԼ․ Ժ

1 Մարգարէն բռնաւորներուն համար վա՜յ կը կարդայ ։ 5 Ասորեստան կեղծաւորներուն գաւազանը ըլլալով, իր ամբարտաւանութեանը համար պիտի կոտրուի ։ 20 Իսրայէլին մէկ մնացորդը պիտի ազատուի ։ 24 Իսրայէլ կը մխիթարուի՝ Ասորեստանէն ազատուելու խոստմունքով ։

Իրր 713
ա Սաղ․ ծը․ 2 ։ ՂԴ․ 20 ։

1 Վա՜յ անոնց՝ որ ա անօրէնութեան
կանոններ կը սահմանեն, և ան
դպիրներուն՝ որ անիրաւութիւն կը
2 գրեն, Որ աղքատներուն դատաս-
տանը խոտորեն, ու իմ ժողովուր-
դիս տնանկներուն իրաւունքը յա-
փշտակեն․ որ որբևայրիները իրենց
աւար ըլլան, ու որբերը կողոպտեն ։
բ Յոբ․ լա․ 14 ։
գ Ովս․ Թ․ 7 ։ Ղուկ․ ԺԹ․ 44 ։
3 Ուրեմն բ ի՞նչ պիտի ընէք գ այցե-
լութեան օրը, և հեռուանց գալու
կործանման ատենը․ օգնութեան
համար որու՞ն պիտի դիմէք, ու ձեր
4 փառքը ո՞ւր պիտի թողուք ։ Ա-
ռանց ինծի գերիներուն * մէջ պիտի
* Եբր․ տակ
դ Գլ․ Ե․ 25 ։ Թ․ 12, 17, 21 ։
ծռին, ու սպաննուածներուն * մէջ
պիտի իյնան ։ դ Ասոր ամենայնիւ
անոր բարկութիւնը չիջաւ, հապա
անոր ձեռքը տակաւին երկընցած
է ։
ե Երեմ․ ծա․ 20 ։
5 Վա՜յ Ասորեստանի Բռնաւորէն՝ որ
ե իմ բարկութեանս գաւազանը ե-
ղաւ․ որուն ձեռքի ցուպը իմ
6 սրտմտութիւնս է ։ Զանիկայ
զ Գլ․ Թ․ 17 ։
զ կեղծաւոր ազգի մը վրայ պիտի
խրկեմ, ու իմ սրդողած ժողովուր-
դիս դէմ է հրաման պիտի տամ ա-
է Երեմ․ ԼԴ․ 22 ։
նոր, որ աւար ժողվէ ու յափշտա-
կութիւն ընէ, և զանոնք փողոց-
ներուն ցեխին պէս կոխկրտէ ։
ը Ծն․ Ի․ 20 ։ Միք․ Դ․ 12 ։
7 Բայց ը անիկայ այնպէս չմտածեր,
ու սրտովը այնպէս չխորհիր․ հա-
պա իր միտքը դրեր է որ կորսընցը-
նէ, և շատ ազգեր բնաջինջ ընէ ։
թ Դ Թագ․ ԺԸ․ 24, 33, [illegible], ԺԹ․ 10, [illegible]
8 թ Վասն զի կ'ըսէ, Միթէ իմ իշ-
խաններս ամէնքն ալ թագաւորներ
9 չե՞ն․ ժ Քաղանէ ի Քարքամիսի
ժ Ամով․ Զ․ 2 ։
պէս չէ՞․ Եմաթ Արփաթին պէս
չէ՞․ Սամարիա Դամասկոսի
ի Բ Մն․ Լ․ 20 ։
10 պէս չէ՞ ։ Ինչպէս որ իմ ձեռքս
տիրեց կռապաշտ թագաւորու-
լ Դ Թագ․ ԺԶ․ 9 ։
թիւններուն, որոնց կուռքերը Ե-
րուսաղէմի ու Սամարիայի կուռքե-
11 րէն շատ էին ։ Միթէ Սամարիային
ու անոր կուռքերուն ըրածիս պէս,
Երուսաղէմին ու անոր կուռքերուն
12 ալ այնպէս պիտի չընե՞մ ։ Ու երբ-
որ Տէրը խ Սիօն լեռանը վրայ ու
խ Դ Թագ․ ԺԹ․ 31 ։
Երուսաղէմի մէջ իր ամէն գործքը
կատարէ, ծ Ասորեստանի թագա-
ծ Երեմ․ Ծ․ 18 ։
ւորին հպարտացած սրտին պտուղը
և անոր ամբարտաւան աչքերուն
կ Գլ․ ԼԷ․ 24 ։ Եզեկ․ ԻԸ․ 4, 5 ։ Դան․ Դ․ 30 ։
13 փառքը պիտի քննեմ ։ կ Քանզի կ'ա-
նիկայ կ'ըսէ, Ես իմ ձեռքիս ուժո-

Ն․ Ք․ ՂՔ․ Իրր 713

վը ու իմ իմաստութեամբս ըրի
զանիկայ, որովհետեւ ես խելացի եմ․
և ազգերուն սահմանները վերցու-
ցի, ու անոնց գանձերը յափշտա-
կեցի, և զօրաւորի պէս բնակիչ-
14 ները նուաճեցի ։ Ու հ իմ ձեռքս
հ Յոբ․ լա․ 25 ։
ժողովրդոց ստացուածքը բոյնի
պէս գտաւ․ և բոլոր երկիրը ժող-
վեցի, ինչպէս որ մէկը կը ժողվէ
թողուած հաւկիթները․ ու թև
շարժող կամ բերան բացող
15 կամ ճիկ հանող մը չեղաւ ։ Մի-
ձ Երեմ․ ծա․ 20 ։
թէ ձ տապարը իրմով կտրող մար-
դուն դէմ կը գոռոզանա՞յ․ կամ
սղոցը զինքը գործածողին դէմ կը
հպարտանա՞յ․ զանիկայ այնպէս է՝
որպէս թէ գաւազանը զինքը վեր-
ցընողը շարժէր, և ցուպը բարձ-
16 րացընէր զայն որ փայտ չէ ։ Անոր
համար Տէրը՝ զօրաց Տէրը ա-
նոր գէր մարդիկներուն նիհարու-
թիւն պիտի խրկէ, ու անոր փառ-
քին տակը հրդեհ մը պիտի վառէ
17 բոցավառ հրդեհի պէս ։ Եւ Իսրա-
յէլին Լոյսը կրակ՝ ու անոր Սուր-
բը բոց պիտի ըլլայ․ և մէկ օրուան
ղ Գլ․ Թ․ 18 ։ ԻԷ․ 4 ։
մէջ ղ անոր փուշերը ու ցախերը այ-
18 րելով պիտի սպառէ․ Եւ անոր
ճ Դ Թագ․ ԺԹ․ 23 ։
անտառին ու ճ բարեբեր ագարակին
փառքը՝ հոգին ու մարմինը պիտի
† Կամ՝ դրօշակիրի մարելուն
հատցընէ․ և † մարող հիւանդի պէս
19 պիտի ըլլայ ։ Ու անոր անտառին
մնացած ծառերը քիչ պիտի ըլլան,
այնպէս որ մէկ տղայ մը կարենայ
զանոնք գրել ։
20 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ Իս-
րայէլին մնացորդը ու Յակոբին
տանը ազատուածները մէյմըն ալ
մ Տես Դ Թագ․ ԺԶ․ 7 ։ Բ Մն․ ԻԸ․ 20 ։
պիտի մ չապաւինին զիրենք զարնո-
ղին․ հապա ճշմարտութեամբ Տէ-
րոջը՝ Իսրայէլի Սուրբին պիտի ա-
յ Տես Գլ․ Է․ 3 ։
21 պաւինին ։ յ Մնացորդը՝ Յակոբին
մնացորդը Հզօր Աստուծոյն պիտի
ն Հռով․ Թ․ 27 ։
22 դառնայ ։ Վասն զի ն քու ժողո-
վուրդդ՝ ո՜վ Իսրայէլ, թէև ծովու
շ Գլ․ Զ․ 13 ։
աւազին չափ ըլլայ, անոնցմէ շ մնա-
ցորդ մը միայն պիտի դառնայ․
ո Գլ․ ԻԸ․ 22 ։
ո Նախասահմանեալ աւերումը ար-
դարութեամբ պիտի յարձակի ։
չ Գլ․ ԻԸ․ 22 ։ Դան․ Թ․ 27 ։ Հռով․ Թ․ 28 ։
23 չ Քանզի զօրաց Եհովայ Տէրը բոլոր
երկրին մէջ նախասահմանեալ աւե-
24 րումը 'ի գործ պիտի դնէ ։ Անոր
համար զօրաց Եհովայ Տէրը այսպէս
կ'ըսէ․ Ո՛վ Սիօնի մէջ բնակող
պ Գլ․ ԼԷ․ 6 ։
ժողովուրդս՝ պ Ասորեստանցիէն մի
վախնար․ անիկայ քեզ գաւազա-
նով պիտի զարնէ, և իր ցուպը
ջ Ել․ ԺԴ․ ։
քու վրադ պիտի վերցընէ ջ ‡ Ե-
‡ Կամ՝ Եգիպտոսի ճամբուն մէջ
25 գիպտացւոց կերպովը ։ Բայց շատ
ռ Գլ․ ԺԴ․ 7 ։ Դան․ ԺԱ․ 36 ։
ռ քիչ ժամանակի մէջ իմ ռ բարկու-
թիւնս պիտի դադարի, ու իմ
սրտմտութիւնս անոնց կորստեանը
26 դէմ դառնայ ։ Եւ զօրաց Տէրը

Ն · Բ · ՂԲ · Իսր 713

Վանոր վրայ մէկ խարազան մը պիտի վերցընէ , 27 Օրերի վէմին քովը Մադիամու հարուածին պէս . ու իր գաւազանը ծովուն վրայ պիտի վերցընէ , ինչպէս որ ԵԳԻՊ-
28 տոսի մէջ : Եւ պիտի րլլայ ան օրը՝ որ Վանոր բեռը քու կռնակէդ , ու անոր լուծը քու պարանոցէդ պիտի վերնայ . և լուծը *դիրուԹեան պատճառով պիտի կոտրի :
29 Անգէ Հոդէ եկաւ , Մադրոն անցաւ , Իր կահ կարասիքը Մաքմասի մէջ տեղաւորեց : Անցքէն անցան . Գաբայի մէջ իջևան ըրին . Ռամա վախցաւ , Սաուղի
30 Գարաան փախաւ : Ո՛վ Գաղղիմի աղջիկը՝ ձայնդ վերցո՛ւր , Լայիսին լսե՛լ տուր՝ ով խեղճ Անա-
31 Թովթ՝ : Մադմենա հեռացաւ , Գեբիմի բնակիչները փախան . Ցա-
32 կաւին այսօր Նոբի մէջ պիտի կենայ , դէպ ի Սիոնի աղջկան լեռը , Երուսաղեմի բլուրը ձեռքը պիտի
33 շարժէ : Ահա զօրաց Տէր Եհովան ահաւոր զօրութեամբ դեղեցիկ ոստերը պիտի կտրէ . և բարձրահասակները պիտի կտրուին , ու բարձրերը պի-
34 տի ցածնան : Եւ Անիկայ անտառին խիտ ծառերը երկաթով պիտի կտրէ . ու Լիբանան Հզօրին ձեռքովը պիտի իյնայ :

Ն · Բ · ՂԲ · Իսր 713

ԳԼ · ԺԱ

1 Յեսսէի արմատէն ելած բնձիղին խոսող թագաւորութիւնը : 10 Ցաղթանակով Իսրայէլին դարձը , ու Նեմանոսց կոչումը :

1 Եւ Յեսսէին բունէն շառաւիղ պիտի ելլէ , և անոր արմատէն
2 բնձիւղ պիտի բուսնի . Ու անոր վրայ պիտի հանգչի Տէրոջը Հոգին , իմաստութեան ու հանճարի Հոգին , խորհուրդի ու զօրութեան Հոգին , գիտութեան և Աստուծոյ
3 վախին Հոգին : Ու անիկայ Տէրոջը վախովը պիտի լեցուի . և իր աչքերուն տեսածին համեմատ պիտի չդատէ , ու իր ականջներուն լսածին համեմատ պիտի չդանդի-
4 մանէ . Հապա աղքատին դատը արդարութեամբ պիտի տեսնէ , ու երկրին զրկուածներուն համար իրաւամբ պիտի յանդիմանէ . և իր բերնին գաւազանովը երկիրը պիտի զարնէ , ու իր շրթունքներուն հոգիովը ամբարիշտը պիտի
5 մեռցնէ : Եւ իր ՚ջիջքի գօտին՝ արդարութիւն , ու իր երիկամունքներուն գօտին հաւատարմութիւն պիտի րլլայ :
6 Գայլը գառին հետ պիտի բնակի , ու ինձը ուլին հետ պիտի պառկի , և որթը ու առոյգ առիւծը և պարարտ

ը Ծոր · ե · 23 ; Գ · բ · 4 ; ԼԵ · 9 ; Բ Մոր · բ · 14 ;

ը Գ · ԺԹ · 11 ; ե Հոր 1 : Հռոով · ԺԱ · 12 ; Լ Հռով · ԺԵ · 10 ;

Ի Երր · գ · 1 ; ԺԱ ;

Ի Զաք · ժ · 10 ;

Ձ Ես · Ե · 35 ; Ցակ · ա · 1 ;

Հ Երեմ · գ · 18 ; Եզեկ · ԼԵ · 16 , 17 , 22 ; Ովս · ա · 11 ;

Ղ Կ՛ սահմաններուն

Յ Դան · ժա · 41 ;

Ղ Գ · կ · 14 ;

Ճ Զաք · ժ · 11 ;

§ Կ՛ լորցընէ .

Ճ Ցայտ · ԺԳ · 12 ;

Յ Գ · ԺԹ · 23 ;

Ն Եզ · ԺԳ · 29 ; Գ · ծա · 10 ; կդ · 12 , 13 ;

Ն · Բ · ՂԲ · Իսր 713

Ը Ցոր · ե · 23 ; Գ · բ · 4 ; ԼԵ · 9 ;

Բ Մոր · բ · 14 ;

Ժ Գ · բ · 11 ;

Ի Հոր 1 : Հռոով · ԺԱ · 12 ;

Լ Հռով · ԺԵ · 10 ;

Ի Երր · գ · 1 ; ԼԵ ;

Ի Զաք · ժ · 10 ;

Ձ Ես · Ե · 35 ; Ցակ · ա · 1 ;

Հ Երեմ · գ · 18 ; Եզեկ · ԼԵ · 16 , 17 , 22 ; Ովս · ա · 11 ;

Ղ Կ՛ սահմաններուն

Յ Դան · ժա · 41 ;

Ղ Գ · կ · 14 ;

Ճ Զաք · ժ · 11 ;

§ Կ՛ լորցընէ .

Ճ Ցայտ · ԺԳ · 12 ;

Յ Գ · ԺԹ · 23 ;

Ն Եզ · ԺԳ · 29 ; Գ · ծա · 10 ; կդ · 12 , 13 ;

Ն · Բ · ՂԲ · Իսր 713

Վ Գ Թագ · ԺԹ · 35 ;

Դ Դաս · է · 25 ; Գ · Թ · 4 ;

Ր Եզ · ԺԳ · 26 , 27 ;

Ց Գ · ԺԳ · 25 ;

* Կ՛ ածման

– ա Թագ · ԺԳ · 23 ;

Ֆ ա Թագ · ժա · 4 ;

Ա ա Թագ · իե · 44 ;

Դաս · ԺԸ · 7 ;

Ի Կ՛ պատասխան տուր՝ ով Ընաթովթ ;

Ֆ Ցես · իա · 18 ;

– ա Թագ · իա · 1 ; Իր · 19 ; Նէեմ · ժա · 32 ;

Բ Գ · Լ · 22 ;

Ֆ Գ · ԺԳ · 2 ;

Տ Ես Ամով · բ · 9 ;

– Հմր 10 ; Դտ · ԺԳ · 23 ;

Բ Գ · դ · 2 ; ԺԳ · 2 ; Ե · բամ · իգ · 5 ; Զաք · ղ · 12 ; Ցայտ · ե · 5 ;

Ֆ Գ · կա · 1 ; Մատ · դ · 16 ; Ցոհ · ա · 32 , 33 ; գ · 34 ;

Ֆ Կ՛ ուրախանայ .

Տ Սաղ · հր · 2 , 4 ; Ցայտ · ԺԹ · 11 ;

Ի Ցոր · դ · 9 ; Մատ · դ · 6 ; բ Թես · բ · 8 ; Ցայտ · ա · 16 ; բ · 16 ; ԺԹ · 15 ;

Ղ Ես Եփես · գ · 14 ;

Ի Գ · կ · 25 ; Եզեկ · լդ · 25 ; Ովս · բ · 18 ;

ԳԼ · ԺԲ

1—6 Հաւատացեալներուն ուրախալից չնորհակալութիւնը Աստուծոյ ողորմութիւններուն համար :

1 Եւ անօր օրը պիտի ըսես , Ո՛վ Տէր՝ քեզ պիտի օրհնեմ , որ բեւ ինծի բարկացած էիր , սակայն

– Գ · բ · 11 ;

Ն. Ք. ԴՔ.
Իրր 713

բարկութիւնդ ետ դարձաւ , և
2 զիս մխիթարեցիր ։ Ահա իմ փըր-
կութիւնս Աստուած է , ես պիտի
յուսամ ու պիտի չվախնամ . քան-
զի իմ զօրութիւնս ու օրհնու-
թիւնս Տէր Եհովան է , ու անի-
3 կայ իմ փրկութիւնս եղաւ ։ Ու-
րախութեամբ ջուր պիտի քա-
շէք փրկութեան աղբիւրներէն ։
4 Ու ան օրը պիտի ըսէք , Գոհացէք
Տէրոջմէ , անոր անունը կանչեցէք .
Անոր գործքերը ազգերուն մէջ
պատմեցէք . յիշեցէք՝ որ անոր
5 անունը բարձր է ։ Տէրոջը սաղ-
մոս ըսէք , վասն զի անիկայ մե-
ծամեծ բաներ ըրաւ . ասիկայ բո-
6 լոր երկրի մէջ գիտցուած է ։ Ո՛վ
Սիօնի բնակիչներ , աղաղակեցէք
ու ցնծացէք . քանզի ձեր մէջը
Իսրայէլին Սուրբը մեծ է ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Աստուած իր բարկութիւնը 'ի գործ դնող բանակները կը ժողվէ . 6 Մարաց ձեռքովը Բաբիլոնը կործանելու կը սպառնայ ։ 19 Բաբիլոնի ամայութիւնը ։

Իրր 712

1 Բաբիլոնի պատգամը՝ որ Ամովսի
որդւոյն Եսայիին յայտնուե-
ցաւ ։
2 Մերկ լեռանը վրայ դրօշակ
տնկեցէք , անոնց ձայն վերցուցէք ,
ձեռքով նշան ըրէք , որ իշխաննե-
3 րուն դռները գան ։ Իմ որոշած-
ներուս հրաման ըրի . իմ զօրա-
ւորներս՝ իմ փառքիս համար
ուրախացողները իմ բարկութիւնս
4 'ի գործ դնելու կանչեցի ։ Լեռնե-
րուն վրայ բազմութեան մը ձայն
կայ մեծ ժողովուրդի մը ձայնին
պէս , միկտեղ ժողվուած ազգե-
րուն թագաւորութեանցը աղմու-
կին ձայնը կայ . զօրաց Տէրը պա-
տերազմի համար իր զօրքերը աչքէ
5 կ'անցընէ ։ Հեռաւոր երկրէ՝ երկ-
նից ծայրէն Տէրը ու անոր բարկու-
թեանը գործիքները բոլոր երկիրը
աւրելու կու գան ։
6 Ողբացէք , վասն զի Տէրոջը օրը
մօտ է , անիկայ Ամենակարողէն
7 կործանումին պէս կու գայ ։ Անոր
համար ամէն ձեռքերը պիտի թուլ-
նան , ու ամէն մարդուն սիրտը պի-
8 տի հալի ։ Եւ անոնք պիտի սոս-
կան . նեղութիւն ու անձկութիւն
պիտի տիրէ անոնց , ծննդական կը-
նոջ պէս ցաւ պիտի քաշեն . ամէն
մարդ իր ընկերին վրայ պիտի նայի
զարմացած , անոնց երեսները բոցա-
գոյն պիտի ըլլան ։
9 Ահա Տէրոջը օրը կու գայ ան-
գթութեամբ , սրտմտութեամբ և
սաստիկ բարկութեամբ , որ երկիրը
աւերակ դարձընէ , ու անոր մե-
ղաւորները անկէ բնաջինջ ընէ ։
10 Վասն զի երկնից աստղերը ու ա-
նոնց համաստեղութիւնները ի-
րենց լոյսը պիտի չտան . Արեւը իր
ելած ատենը պիտի խաւարի , և
11 լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ ։ Ու
ես պիտի պատժեմ աշխարհը իր
չարութեանը համար , և ամբա-
րիշտները՝ իրենց անօրէնութեանը
համար . ու հպարտներուն ամ-
բարտաւանութիւնը պիտի դադրե-
ցընեմ , և բռնաւորներուն դոռո-
12 զութիւնը պիտի ցածցընեմ ։ Մար-
դը զուտ ոսկիէն ու Ոփիրի ոսկիէն
13 պատուական պիտի ընեմ ։ Ուս-
տի պիտի սարսեմ երկինքը , ու եր-
կիրը իր տեղէն պիտի սասանի զօ-
րաց Տէրոջը սրտմտութեամբը՝ ա-
նոր սաստիկ բարկութեանը օրը ։
14 Եւ [illegible] հալածուած
այծեման պէս պիտի ըլլան , ու
[illegible] ոչխարներու պէս՝ որ [illegible]
ժողվող մը չկայ . անոնց ամէն
մէկը իր ժողովուրդին պիտի դառ-
նայ , և ամէն մարդ իր երկիրը պի-
15 տի փախչի ։ Ո՛վ որ գտնուի՝ պի-
տի խոցուի , ու ո՛վ որ բռնուի՝
16 սրով պիտի իյնայ ։ Եւ անոնց
տղաքը աչքերնուն առջին գետինը
պիտի զարնուին , անոնց տուները
պիտի կողոպտուին , և անոնց կը-
17 նիկները պիտի պղծուին ։ Ահա
անոնց վրայ Մարաց [illegible] պիտի
յարուցանեմ , որ անոնք արծաթը
բանի տեղ չեն դներ , ու ոսկիէն չեն
18 ախորժիր ։ Անոնց աղեղները երի-
տասարդները պիտի խոցեն , ու ա-
նոնք որովայնի պտուղին գթու-
թիւն պիտի չընեն , և անոնց աչքը
19 պիտի չխնայէ տղաքներուն ։ Ու
թագաւորութիւններուն փառքը՝
և Քաղդէացւոց փառաւորութեանը
պարծանքը եղող Բաբիլոն [illegible]
[illegible] պիտի ըլլայ , ինչպէս որ
Աստուած Սոդոմը ու Գոմորը
20 կործանեց ։ Հոն յաւիտեան
բնակութիւն պիտի չըլլայ , և ազ-
գէ ազգ մարդ պիտի չբնակի . ու
հոն Արաբացիք վրան պիտի չը-
կանգնեն , և հովիւները իրենց հօ-
տը հոն պիտի չպառկեցընեն .
21 Հապա հոն վայրենի կատու-
ներ" պիտի պառկին , ու անոնց
տուները ոռնացող անասուններով
պիտի լեցուին . և հոն ջայլամներ
պիտի բնակին , ու հոն այծամարդ-
22 ներ պիտի կաքաւեն ։ Եւ անոր
պալատներուն մէջ բորենիներ , ու
զբօսանաց տուներուն մէջ ճագար-
ներ պիտի կանչուըռտեն . և անոր
ժամանակը հասնելու վրայ է , ու
անոր օրերը ալ պիտի չերկըն-
նան ։

Ն. Ք. ԴՔ.
Իրր 712

Ելք. ԺԵ. 2. Սաղ. ՃԺԸ. 14. — Սաղ. ՁԴ. 18. — Յովհ. Դ. 10. 14. Է. 37. 38. — Ա Մն. ԺԶ. 8. Սաղ. ՃԵ. 1. — Սաղ. ՃԽԵ. 4. 5. 6. — Սաղ. ԼԴ. 3. — Ելք. ԺԵ. 1. 21. Սաղ. ԿԸ. 32. ՂԸ. 1. — Գլ. ԾԴ. 1. Սոփ. Գ. 14. — Սաղ. ՀԱ. 22. ՁԹ. 18. Գլ. ԽԱ. 14. 16.

Գլ. ԽԱ. 1. ԽԷ. 1. Երեմ. Ծ. ԾԱ. — Երեմ. ԾԱ. 25. — Գլ. Ե. 26. ԺԸ. 3. Երեմ. Ծ. 2. — Գլ. Ժ. 32. — Եբր. որբուածներուս — Յովէլ. Գ. 11. — Սաղ. ՃԽԹ. 2. 5. 6. — Սոփ. Ա. 7. Յայտ. Զ. 17. — Յոբ. Լա. 23. Յովէլ. Ա. 15. — Սաղ. ԽԸ. 6. Գլ. ԽԱ. 3. — Մաղ. Դ. 1. — Սաղ. ՃԴ. 35. Առակ. Բ. 22.

Գլ. ԻԴ. 21. 23. Եզեկ. Լբ. 7. Յովել. Բ. 31. Գ. 15. Մատ. ԻԴ. 29. Մար. ԺԴ. 24. Ղուկ. ԻԱ. 25. — Գլ. Բ. 17. — Անգ. Բ. 6. — Սաղ. ՃԺ. 5. Ողբ. Ա. 12. — Երեմ. Ծ. 16. ԾԱ. 9. — Սաղ. ՃԼԷ. 9. Նաւ. Գ. 10. Զաք. ԺԴ. 2. — Գլ. ԻԱ. 2. Երեմ. ԾԱ. 11. 28. Դան. Ե. 28. 31. — Գլ. ԺԴ. 4. 22. — Ծն. ԺԹ. 24. 25. Օր. ԻԹ. 23. Երեմ. ԽԹ. 18. Ծ. 40. — Երեմ. Ծ. 3. 39. ԾԱ. 29. 62. — Գլ. ԼԴ. 11–15. Յայտ. ԺԸ. 2. — Կամ՝ անապատի գազաններ — Երեմ. ԾԱ. 33.

ՆԿՂ. ՀԲ. ԽՐ 712

ԳԼ. ԺԴ

1 Աստուածային ողորմութեամբ Իսրայելին դէ-
րեգարձութիւնը. 4 անոնց Բաբիլոնի վրայ
երգելու յաղթութեան երգը. 24 Աստուծոյ
խորհուրդը Սորեստացիի դէմ. 29 և անոր
սպառնալիքը Փղշտացւոց դէմ.

1 Վ ասն զի Տէրը ողորմի Յակոբին, և Իսրայէլը նորէն
ընտրէ Իպիտի ընտրէ, ու զանոնք իրենց
երկրին վրայ պիտի հանգստացընէ. և
Հօտարազգիներ պիտի միանան
անոնց, ու Յակոբին տանը պիտի
2 յարին։ Եւ ժողովուրդները զա-
նոնք պիտի առնեն ու Իրենց տե-
ղը պիտի տանին. ու Իսրայէլի
տունը պիտի ժառանգէ զանոնք
Տէրոջը երկրին վրայ իբրև ծառա-
ներ ու աղախիններ. և անոնք ի-
րենց գերեվարները գերի պիտի
առնեն, Ի ու իրենց բռնութիւն ը-
նողներուն վրայ պիտի տիրեն։
3 Եւ պիտի ըլլայ որ երբոր Տէրը
քեզ հանգստացընէ քու աշխա-
տանքէդ, տանջանքէդ ու քու
վրադ դրուած ծանր ծառայութե-
4 նէն, Բաբիլոնի թագաւորին հա-
մար առակը զրուցես ու ըսես,
Ա՛ինչպէս դադրեցաւ բռնութիւն
ընողը. Ի՞նչպէս դադրեցաւ հար-
5 կապահանջ Հաղթը։ Տէրը Համ-
բարիշներուն գաւազանը ու Իշ-
6 խողներուն ցուպը կոտրեց։ Սրբա-
մտութեամբ և անդադար հարուա-
ծով ազգերը զարնողը և բարկու-
թեամբ ժողովուրդներուն վրայ Իշ-
խողը հէմ կը հալածուի, ու ար-
7 գիլող մը չկայ։ Բոլոր երկիրը
հանգստացաւ ու հանդարտեցաւ,
և ցնծութեան ձայներ կը հանեն։
8 Նաև Եմայրերը ու Լիբանանի եղե-
ւիները քեզի համար կ'ուրախա-
նան ու Ը՛ինէն, քանի որ դուն
պառկեր ես, մեր վրայ Հայ կտրող
9 չելաւ։ Ի Դժոխքը վարէն քեզի հա-
մար դղրդեցաւ, որ քու գալուստդ
դիմաւորէ. քեզի համար արթըն-
ցուց մեռելները՝ երկրիս բոլոր Իշ-
խանները, բոլոր ազգերուն թա-
գաւորները իրենց աթոռներէն վեր-
10 ցուց։ Անոնք ամէնը պատասխան
կու տան, ու քեզի կ'ըսեն։ Միթէ
դուն ալ մեզի պէս տկարացար,
11 ու մեզի նմանեցար։ Քու փառքդ
և տաւիղներուդ ձայնը դերեզմանը
իջան. քու տակդ զեռուններ տա-
րածուեցան, ու որդերը քեզ կը
12 ծածկեն։ Ո՛վ առտուանց ծագող
Արուսեակ՝ Ի՞նչպէս երկինքէն ին-
կար ու մինչև գետինը կործանե-
ցար, դուն որ ազգերը նկուն կ'ը-
13 նէիր։ Դուն սրտիդ մէջ բսած
էիր, Երկինքը ելլեմ և ու իմ ա-
թոռս Աստուծոյ աստղերէն վեր

ՆԿՂ. ՀԲ. ԽՐ 712

Ի Սաղ. խը. 2։
Ի Գլ. խէ. 8։ ր թես. ր. 4։
Ի Մատ. ժա. 23։

բարձրացընեմ. և ժողովքի լեռը
14 Ի հիւսիսի քովերը բնակիմ. Ամ-
պերու բարձրութիւններուն վրայ
ելլեմ, Ի Բարձրելոյն նմանիմ։
15 Բայց ահա Ի դժոխքը կ'իջնես՝ դու-
16 րին խորունկ տեղուանքը։ Քեզ
տեսնողները քու վրադ պիտի զար-
մանան, ու քեզի նայելով պիտի ը-
սեն, Ա՞ս ան մարդն է՝ որ երկիրը
կը սարսռէր, թագաւորութիւնները
17 կը դողդողցնէր. Աշխարհս անապատ
կը դարձընէր, և անոր քաղաքները
աւերակ կ'ընէր, ու իր գերիները
18 տուներնին չէր խրկեր։ Ազգերուն
բոլոր թագաւորները՝ ամէն մէկը
պատուով իր տանը մէջ կը պառ-
19 կի։ Բայց դուն գարշելի ընձիւղի
մը պէս, գերի քարերուն մէջը իջ-
նող սրով խոցուած մեռելներուն
հանդերձին պէս, ոտքի տակ կո-
խուած դիակի պէս քու գերեզմա-
20 նէդ դուրս նետուեցար։ Դուն
թագումով անոնց հետ չես միա-
նար, քանզի քու երկիրդ աւերեցիր,
ու ժողովուրդդ սպաննեցիր. Ո՛չա-
րերուն սերունդը յաւիտեան պիտի
21 չյիշուի։ Սպանութիւն պատրաս-
տեցէք անոր տղոցը՝ Ի իրենց հայրե-
րուն անօրէնութեանը համար, որ
չելլեն ու երկիրը չժառանգեն, և
աշխարհիս երեսը Ա թշնամիներով
չլեցընեն։
22 Քանզի զօրաց Տէրը կ'ըսէ որ
Անոնց վրայ պիտի ելլեմ, և Բա-
բիլոնի Անունը ու Մնացորդը
և Զաւակը ու սերունդը պիտի
23 կտրեմ՝ կ'ըսէ Տէրը. Եւ Զանիկայ
ողնիներուն ժառանգութիւն, ու
ջուրի լճակներ պիտի ընեմ. և
կորստեան աւելով պիտի աւլեմ
զանիկայ՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
24 Զօրաց Տէրը երդում ըրաւ ու
ըսաւ, Ինչպէս որ խորհեցայ, ան-
շուշտ անանկ պիտի ըլլայ, ու ինչ
որ որոշեցի՝ ան պիտի կատար-
25 ուի. Որ Ասորեստանցին իմ երկ-
րիս մէջ պիտի կոտրեմ, ու զա-
նիկայ լեռներուս վրայ պիտի
կոխկրտեմ. Ն և անոր լուծը ա-
նոնց վրայէն պիտի վերնայ, ու ա-
նոր բեռը անոնց ուսէն պիտի վեր-
26 նայ։ Բոլոր երկրիս համար որո-
շուած նախասահմանութիւնը ա-
յսիկայ է. ու ամէն ազգերուն վրայ
երկրնցած ձեռքը ասիկայ է.
27 Ո՛վ զօրաց Տէրը նախասահ-
մանեց, և ո՛վ կրնայ ջնջել. Ի-
փանել. ու անոր ձեռքը երկրնցած
է, և ո՛վ կրնայ զանիկայ ետ դար-
ձընել։
28 Ա՛քսաղ թագաւորին մեռած
տարին ասս պատգամը եղաւ.
29 Ո՛վ բոլոր Փղշտացւոց երկիր,

ՆԿՂ. ՀԲ. ԽՐ 712

Ի Սաղ. խը. 2։
Ի Գլ. խէ. 8։ ր թես. ր. 4։
Ի Մատ. ժա. 23։

Ի Ա՛ր. ժը. 13։
Ի Զաբ. ա. 17։ ր. 12։
Ի Գլ. կ. 4։ 5։10։ Եփես. ր. 12։ 13։ Ճ։
Ի Գլ. խթ. 22։ կ. 9։ կգ. 20։
Ի Գլ. կ. 14։
Ի Գլ. ժգ. 19։ Ամ. ր. 6։ Ցայտ. ժը. 16։
Ի Սաղ. ճիե. 3։
Ի Գլ. ծե. 12։ Եզեկ. լ. 16։
Ի Եզեկ. լը. 21։
Ի Գլ. լէ. 4։
Ի Մատ. ժա. 23։
Լ Դան. ը. 10։

Ի Ծագ. ժը. 19։ Սաղ. իա. 10։ լէ. 28։ ՃԹ. 13։
Ի Եւ. ի. 5։ Մատ. իդ. 35։
Ա Կամ՝ քաղաքներով
Ի Առակ. ժ. 7։ Երեմ. ծա. 62։
Ի գ Թագ. ժգ. 10։
Ի Ծագ. ժը. 19։
Ի Գլ. լէ. 11։ Սոփ. ր. 14։
Ն Գլ. ժ. 27։
Ը Մ՛ի. ի. 6։ Ծագ. ԺԲ. 12։ իգ. 13։ Սաղ. լէ. 11։ Առակ. ժԹ. 21։ իա. 30։ Գլ. իգ. 13։ Դան. գ. 31։ 35։
Ա գԹագ. ժգ. 20։

Ն · Ք · ՂԲ · 726

ՆՐ ՄՆ · ԻՀ · 6 ։

Դ Թագ · ԺԸ · 8 ։

Ն · Ք · ԳՔ · ԻԲ · 726

Ի Դ Թագ · ԺԸ · 25 ։

Ա Սադ · ԼԵ · 1 · 5 · ՃՐ · 16 ։

— Սոփ · Գ · 12 ։ Զաք · ԺԱ · 11 ։

Իբր 726

— Երեմ. Խը · 1 ։ ՃԱ ։ Եզկ · ԻԵ · 8—11 ։ Ամո. Բ · 1 ։

Բ Թագ. Ի · 28 ։

Ե Գէ · ԺԶ · 12 ։

Ը Տէս. Ղէ · Ի · 5 ։ Գէ · Գ · 24 ։ Իր · 12 ։ Երեմ. ԽԷ · 5 ։ Խը · 1 ։ 37 ։ 38 ։ Եզկ · Է · 18 ։

Ի Երեմ. Խը · 38 ։

* Եբր · լացի մէջ իշնեն ։

Ղ Գէ · ԺԶ · 9 ։

Ի Գէ · ԺԶ · 11 ։ Երեմ. Խը · 31 ։

Ը Գէ · ԺԶ · 14 ։ Երեմ. Խը · 34 ։

Ի Երեմ. Խը · 5 ։

Ժ Թագ. ԼԲ · 36 ։ Ի՛ք — Նամբա ։

Ք · զի · զբ · զոր զարնողին գաւազանը կոտրե-
լուն համար մի՛ ուրախանար. քան-
զի օձին արմատէն քարր պիտի ելլէ,
Դ ու անոր պտուղը կիզող թևաւոր
30 օձ պիտի ըլլայ ։ Եւ աղքատներուն
անդրանիկները պիտի կերակրին,
ու չքաւորները ապահովութեամբ
պիտի պառկին. և քու արմատդ
սովով պիտի կորսընցընեմ, ու ա-
նոր որ քեզմէ պիտի ծնանի։
31 ցընէ ։ Ողբա՛ ով դուն, աղա-
ղակէ՛ ով քաղաք. դուն՝ ով բոլոր
Փղշտացւոց երկիր, տակնուվրայ
դէպ ընդ — . քանզի հիւսիսէն մէկ
ծուխ մը կու գայ, ու անոր զօր-
քերէն աստանդական մը պիտի
32 չըլլայ ։ Եւ ազգաց դեսպաններուն
ի՞նչ պատասխան պիտի տրուի,
թէ Ցիոնին հիմունքը հաս-
տատեց, ու անոր ժողովուրդին
աղքատները հոն պիտի ապաստա-
նին ։

ԳԼ · ԺԵ

1—9 Մովաբին ողբալի վիճակը ։

1 — Մովաբի պատգամը ։
Ցիրաւի Մովաբին Ար ի —
ղէտէ գիշերով կոխուեցաւ — կոր-
ծանեցաւ. յիրաւի Մովաբին Կիր
ի — ղէտէ գիշերով կոխուեցաւ —
2 կործանեցաւ ։ Ընիկայ տաճարը
ու Դիբոն՝ բարձր տեղերը ելլե-
լելու համար. Նաբաւի ու Մեդա-
բայի վրայ Մովաբ պիտի ողբայ.
Ո անոր ամէն գլուխները կնտակ
պիտի ըլլայ, ամէն մօրուք պիտի
3 կտրուի ։ Անոր փողոցներուն մէջ
քուրձ պիտի հագնին. Ո անոր տա-
նիքներուն վրայ ու հրապարակ-
ներուն մէջ ամէնքը պիտի ողբան
4 ու լան ։ Ու Եսբոն ու Եղէա-
ղէ պիտի աղաղակեն, անոնց ձայ-
նը մինչև Յասսա պիտի լսուի.
անոր համար Մովաբին սպառա-
զինները պիտի կանչուրտուեն, ի-
րենց հոգիէն պիտի ձանձրանան ։
5 Ի՛մ սիրտս Մովաբի համար պիտի
աղաղակէ, անոր փախստականնե-
րը Ըիբեք տարեկան երինջի պէս
մինչև Սեգովր դէպ ի — ի. քանզի
Ի Ղուխիթի ղառ՝ի վերը լալով պի-
տի ելլեն, վասն զի Որոնայիմի
ճամբան կոտորածի աղաղակ պիտի
6 հանեն ։ Քանզի Նեմերիմի ջու-
րերը կ՛աւրուին. քանզի խոտը կը
չորնայ, կանանչ խոտը կը հատնի,
7 — կանանչեղէն չմնար ։ Անոր հա-
մար իրենց ստացած հարստութիւ-
նը ու բոլոր պահածնին ուռի-
8 ներուն ձորը պիտի տանին ։ Քան-
զի Մովաբին սահմանը աղաղակ
շրջապատեց. անոր ողբը մինչև
Եգլայիմ, անոր ողբը մինչև Բերե-
9 լիմ հասաւ ։ Քանզի Դեմոնի ջու-
րերը արիւնով պիտի լեցուի.
քանզի Դեմոնի վրայ աւելի ըրէ՝
— Մովաբէն ազատուածներուն
վրայ ու երկրին մնացորդին վրայ
առիւծներ պիտի խրկեմ ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Մարգարէն կը յորդորէ Մովաբացիները որ Սիոնի թագաւորութեանը հնազանդին. 6 անոնց պարծանքէն կ՛ընէ իրենց ամբարտաւանութեանը համար. 9 անոնց վրայ կ՛ողբայ. 12 անոնց վրայ հասնելու դառնութիւնը կ՛իմացընէ ։

1 — Խրկեցէք գառը երկրի տիրողին,
Բ Էմէն անապատի ճամբա-
2 յով Սիոնի աղջկան լեռը ։ Ու
Մովաբին աղջիկները Առնոնի
անցքերուն քովը՝ բոյնէն վռըն-
տուած թափառական թռչունի
3 պէս պիտի ըլլան ։ Խորհուրդ
տուր, դատաստան ըրէ, քու հո-
վանիդ կէս օրուան ատենը գիշե-
րի պէս դիր, աքսորուածները
պահէ — փախստականները ձեռք
4 մի տար ։ Իմ աքսորուածներս
թող քու քովդ պանդուխտի պէս
բնակին՝ ով Մովաբ, դուն անոնց
ծածկոյթ եղիր կործանողին երե-
սէն. քանզի բռնաւոր չմնաց,
աւրողը պակսեցաւ Ե կոխողները
5 երկրին վրայէն վերցան ։ Ու Թա-
խոռը ողորմութեամբ պիտի հաս-
տատուի. և անոր վրայ՝ Դաւիթի
խորանին մէջ — Ե-Ե դատաւոր մը
պիտի նստի Ի ճշմարտութեամբ,
որ իրաւունքը պիտի փնտռէ, ու
արդարութիւնը շուտով՝ ի գործ
պիտի դնէ ։
6 Ը Մովաբին ամբարտաւանու-
թիւնը լսեցինք, անիկայ խիստ
ամբարտաւան է. անոր գոռոզու-
թիւնը, ամբարտաւանութիւնը ու
սրտմտութիւնը լուտանի. Ի անոր
անպարծ խօսքերը պարապ են ։
7 Ես պատճառով Մովաբ Մովաբին
համար ըպիտի ողբայ, ամէն մէկը
պիտի ողբայ. Ի կիրհարեսեթին
հիմանցը համար պիտի հնծէք.
անոնք յիրաւի կործանուած են ։
8 Քանզի Եսբոնին դաշտերը նուա-
ղեցան. ազգաց իշխանները Ի մե-
բամայի որթին պինտ պատուա-
կան ճիւղերը կոտրեցին, որոնք
մինչև Յազեր հասեր էին, ա-
նապատը շրջապատեր էին. ա-
նոր շառաւիղները երկննալով՝
9 ծովէն անցեր էին ։ Անոր հա-
մար Սերամայի որթին վրայ Յա-
զերի լացովը պիտի լամ. քեզ այ-
բիս արցունքովը պիտի ոռոգեմ,
Ի ով Եսբոն ու Եղէալէ, վասն զի
ամառնային պտուղիդ և հունձքիդ
համար եղած աղաղակը դադարե-

Ն · Ք · ԳՔ · Իբր 726

Ի Դ Թագ · ԺԸ · 25 ։

— Դ Թագ · Գ · 4 ։

Բ Դ Թագ · ԺԳ · 7 ։

Ե Թես · Ի · 13 ։

Դ Դան · Է · 14 ։ 27 ։ Միք · Դ · 7 ։ Ղկ · Ա · 33 ։

Ի Ա Սադ · Հր · 2 ։ ՂԶ · 13 ։ ՂԸ · 9 ։

Ը Երեմ. Խը · 29 ։ Սոփ · Բ · 10 ։

Ի Գէ · Խը · 15 ։

Ը Երեմ. Խը · 20 ։

Ի Դ Թագ · Գ · 25 ։

Ի Ա — ՛ ՛ վըզ-ացած

Ժ Գէ · ԻԶ · 7 ։

Ի Հմր 9 ։

Ը Երեմ. Խը · 32 ։

Ի Գէ · ԺԶ · 4 ։

10 յաւ ։ Եւ պղտարեր արտերէն
ծուրախութիւնը ու ցնծութիւնը
պիտի վերնայ , ու այդիներու մէջ
երգով ե ցնծութեան ձայն պիտի
չլսուի . Ջձանի մէջ՝ ալ գինի պի-
տի չկոխեն . ոեռդ աղաղակը վեր-
11 ջացուցի ։ Ա՛ս պատճառաւ ի՛մ
ազիքս Մովաբի համար , ու փորս
Կիրհարեսեթի համար քնարի պէս
12 ձայն պիտի տայ ։ Ան ատենը պի-
տի երևնայ թէ ինչպէս Մովաբ իր
հրարձր տեղը երթալով պիտի յոգ-
նի , ու իր սրբարանը պիտի մտնէ
աղօթք ընելու համար , բայց օգուտ
մը պիտի չըլլայ ։
13 Ա՛ս է ան խօսքը որ Տէրը շա-
տոնցմէ Մովաբին համար խօսեր է .
14 Բայց հիմա Տէրը խօսեցաւ ու ը-
սաւ , Իրեք տարուան մէջ՝ ինվարձ-
կանի տարիներուն պէս Մովաբին
փառքը պիտի անարգուի ան բոլոր
մեծ բազմութիւնովը , և մնացորդը
խիստ քիչ ու տկար պիտի ըլլայ ։

ԳԼ . ԺԷ

1 Ասորւոց և Իսրայէլին սպառնալիք կ'ըլլայ ։ 6 Միայն մէկ մնացորդը կապաշաւութիւնը պիտի ձգէ . 9 իսկ միւսները պիտի հարստահարին իրենց ամբարշտութեանը համար ։ 12 Իսրայէլի թշնամիներուն թշուառութիւնը ։

1 Դամասկոսի պատգամը ։
Ահա Դամասկոս քաղաք ըլ-
լալէն պիտի վերնայ , ու աւերակ
2 շեղջ մը պիտի ըլլայ ։ Ароերի
քաղաքները պիտի թողուին , հօ-
տերու ֆրխնէր պիտի ըլլան , որ
անոնք պառկին , ու ք վախցընող
3 չըլլայ ։ Ե՛ւ Եփրեմէն պարիսպը
պիտի վերնայ , և Դամասկոսէն ու
Ասորւոց մնացորդէն՝ թագաւորու-
թիւնը . Անոնք Իսրայէլի որդւոցը
փառքին պէս պիտի ըլլան , կ'ըսէ
4 զօրաց Տէրը ։ Եւ ան օրը Յակո-
բին փառքը պիտի պակսի , ու ա-
նոր մարմնոյն ծգիրութիւնը պիտի
5 նիհարանայ ։ Ե՛ւ այնպէս պիտի
ըլլայ , ինչպէս որ ջնդողը երբոր
ցորեն կը ջնդէ , թևին վրայ հաս-
կերը կը ժողվէ . ու Ռափայնոց
հովիտը հասկեր քաղողին պէս պի-
6 տի ըլլայ ։ Ը՛ւ ինչպէս որ ձիթե-
նին կը թօթվեն , ոե բարձր ոստին
ծայրը երկու իրեք հատ՝ և խիստ
պտղաբեր ոստին վրայ չորս հինգ
հատ կը մնայ , անոր վրայ ալ պտղ
ճիւղեր պիտի մնան , կ'ըսէ Իսրայէ-
լին Տէր Աստուածը ։
7 Ան օրը մարդ ի՛ր Ստեղծողին
պիտի նայի , ու իր աչքերը Իսրա-
8 լէլի Սուրբը պիտի դիտեն ։ Եւ
ի՛ր ձեռքերուն գործը եղող սեղան-
ներուն պիտի չնայի , ու իր մատե-
րուն շինածը , թէ՛ Աստարովթի
կուռքերը և թէ արեգական կուռ-
9 քերը պիտի չդիտէ ։ Ան օրը անոր
ամուր քաղաքները՝ Իսրայէլի որ-
դւոցը երեսէն ձգուած անպիտան
թուփերու և բարձր ոստերու պիտի
նմանին , ու աւերակ պիտի ըլլան ։
10 Որովհետև դուն քու Հփրկութեանդ
Աստուածը մոռցար , և քու զօրու-
թեանդ վէմը չյիշեցիր . անոր հա-
մար հաճելի տունկեր պիտի տնկես ,
և օտար էրէրե բերքոտ տունկեր
11 պիտի տնկես ։ Ցնկածդ ցորեկը
պիտի աճեցընես , ու ցանածդ ա-
ռաւօտուն պիտի բուսցընես . Բայց
բերքին օրը հունձքը պիտի պակ-
սի , և սաստիկ տրտմութիւն պիտի
ըլլայ ։
12 Վա՛յ շատ ժողովրդոց բազմու-
թեանը՝ որ ծովու ձայնին պէս կը
գոռան , ու ժողովուրդներուն աղ-
մուկին՝ որ սաստիկ ջուրերու ձայ-
13 նին պէս կը գոչեն ։ Ժողովուրդնե-
րը շատ ջուրերու ձայնին պէս կը
գոչեն . Բայց Աստուած զանոնք
պիտի յանդիմանէ , և հեռու պիտի
փախչին . Եու լեռներուն վրայի մը-
ղեղին պէս հովին երեսէն՝ և մրրի-
կին առջևէն գլորուած խոչին պէս
14 պիտի հալածուին ։ Ու իրիկուան
ատեն ահա խռովութիւն պիտի ըլ-
լայ . և առաւօտ չեղած՝ բնաջինջ պիտի
ըլլան . Մեր յափշտակիչներուն բա-
ժինը ու մեր կողոպտիչներուն վի-
ճակը ասիկայ է ։

ԳԼ . ԺԸ

1 Մարգարէն կը ցուցընէ թէ Աստուած իր ժո-
ղովուրդին խնամք տանելով՝ Եթէովպացիները
պիտի կործանցընէ , 7 և թէ ան պատճառով
Հզեղցին պիտի աճի ։

1 Վա՛յ Եթէովպացւոց գետերուն
անդիի կողմը եղող թևերով
2 հովանաւոր երկիր . Որ ծովէն
պատուհաններով ջուրի ե-
րեսին վրայէն գեսպաններ կը խրկէ ,
Ո՛վ արագընթաց դեսպաններ , գա-
ղեկը Բ՚երկայնահասակ ու լերկ՚ աղ-
գին , սկիզբէն մինչև հիմա ահեղ
ժողովուրդին , խիստ զօրաւոր ու
ոչնչը կոխկրտտող ազգին , որուն
3 երկիրը գետերը կը կտրեն ։ Ո՛վ
աշխարհիս բոլոր բնակիչները , ու
երկրի վրայ բնակողներ , երբոր
լեռները դրօշակ կանգնուի՝ նայե-
ցէք , ու երբոր փող ջչուի՝ լսե-
4 ցէք ։ Քանզի Տէրը ինծի այսպէս
ըսաւ . Ես հանդիստ պիտի ըլլամ ,
ու իմ բնակարանէս պիտի նայիմ՝
Խոտի վրայի՚ պայծառ տաքու-
թեանը պէս , ու ջձոց տաքու-
թեանը մէջ ցօղագին ամպի պէս ։
5 Քանզի հունձքի ժամանակէն ա-
ռաջ երբոր ընձիւղը կը մեծնայ ,

ՆԱ . Ք . ՂԲ . Իբր 726
ԺԳԼ . ԽԶ . 8 ։ ԵՐԵՄ . ԽԸ . 33 ։
ԻԳԼ . ԺԶ . 5 ։ ԿԶ . 15 ։ ԵՐԵՄ . ԽԸ . 36 ։
ՀԳԼ . ԺԶ . 2 ։
* ԵԲՐ . ԱՆ ԱՍՏՂԷՆ
Յ ԳԼ . ԽԱ . 16 ։

Իբր 741 — ԵՐԵՄ . ԽԹ . 23 ։ ԱՄՎ . Ա . 3 ։ ԶԱՔ . Թ . 1 ։ ՏԵՍ ԳԹԱԳ . ԺԶ . 9 ։ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՅԱՒ 740
Բ ԵՐԵՄ . Ե . 33 ։
Է ԳԼ . Ե . 16 ։ Ը . 4 ։
Ր ԳԼ . Ժ . 16 ։
Ի ԵՐԵՄ . ՅԱ . 33 ։
Իբր 741 — Ղ ԳԼ . ԽԳ . 13 ։
Ի ՄԻՔ . Է . 7 ։

ՆԱ . Ք . ՂԲ . Իբր 741
Ը ՍԱՂ . ԿԸ . 20 ։
ՖԵՐԵՄ . Ղ . 23 ։
ՃՍԱՂ . Թ . 5 ։
Ի ՍԱՂ . ԺԳ . 13 ։ ՈՎԴ . Ժ . 3 ։

Իբր 714 — ԳԼ . Ի . 4 . 5 ։ ԵԶԿ . Լ . 4 . 5 . 9 ։ ՍՓ . Բ . 12 ։ Գ . 10 ։
Ի ԿԱՐ՚ ՀԱՌԱՉԻՆ ՀԱՆՈՂ
Բ ՀՄՐ 7 ։
Ի ԿԱՐ՚ ՏԱՐԱԾԱՒԱԾ ՈՒ ԽԻՍ
Ի ԳԼ . Ե . 26 ։
Ի ԿԱՐ՚ ԿԷՍ ՕՐԱՆ

Ն. Ք. Դ. Ք. Իրր 714

ու ծաղիկը աղոխ ըլլալով հասնելու վրայ է, անիկայ ճիւղերը յօտոցով պիտի կտրէ, և ուռերը պիտի
6 փրցնէ՝ նետէ ։ Անոնք մէկտեղ լերանց թռչուններուն ու երկրի գազաններուն պիտի թողուին . և թռչունները ամառը անոնց վրայ պիտի անցընեն, ու երկրի ամէն գազանները ձմեռը անոնց վրայ պի-
7 տի անցընեն ։ Այն ժամանակը զօրաց Տէրոջը, երկայնահասակ ու լերկ ժողովուրդէն՝ և սկիզբէն մինչև հիմա ահեղ ժողովուրդէն, խիստ զօրաւոր ու ոտքի կոխկրտող ազգէն՝ որուն երկիրը գետերը կը կտրեն, զօրաց Տէրոջը անուանը տեղը՝ Սիօն լեռը ընծայ պիտի բերուի ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եգիպտոսին խռովութիւնը . 11 անոր իշխաններուն յիմարութիւնը ։ 18 Եգիպտոս կը կանչուի եկեղեցիին յարելու ։ 23 Եգիպտոսի, Ասորեստանի և Իսրայէլի միաւորութիւնը ։

1 Եգիպտոսի պատգամը ։
Ահա Տէրը թեթևընթաց ամպի վրայ հեծեր է, ու Եգիպտոս պիտի մտնէ . և անոր երեսէն Եգիպտոսի կուռքերը պիտի շարժին, ու Եգիպտոսի սիրտը իր ներ-
2 սի դին պիտի հալի ։ Ու Եգիպտացիները պիտի գրգռեմ Եգիպտացիներուն վրայ, ու ամէն մէկը իր եղբօրը հետ, և ամէն մէկը իր ընկերին հետ, քաղաք քաղաքի հետ, թագաւորութիւն թագաւորութեան հետ պատերազմ
3 պիտի ընէ ։ Ու Եգիպտոսի ոգին իր ներսի դին պիտի պակսի, և անոր խորհուրդը պիտի ցրուեմ . ու անոնք կուռքերուն, կախարդներուն, վհուկներուն ու նշանագէտներուն պիտի հարցը-
4 նեն ։ Ու Եգիպտացիները խստասիրտ տիրոջ մը ձեռքը պիտի մատնեմ, և անոնց վրայ մէկ անգութ թագաւոր մը պիտի տիրէ՝ կ՚ըսէ
5 զօրաց Եհովայ Տէրը ։ Ու ջուրերը ծովէն պիտի պակսին, ու գետը պիտի ցամքի ու չորնայ ։
6 Ու գետերուն ջուրերը պիտի քաշուին, ու պարսպաւոր տեղերուն գետերը պիտի պարպուին ու չորնան . եղէգը ու պրտուն պի-
7 տի թառամի ։ Գետին քովը ու գետին եզերքին վրայ եղող մարգագետինները, և գետին բոլոր վարուցանը պիտի չորնայ, ցիրուցան
8 ըլլայ ու կորսուի ։ Ձկնորսներն ալ պիտի հեծեն, ու գետին բոլոր կարթընկեցները պիտի ողբան, և ջուրին վրայ ցանց նետողները պի-
9 տի տրտմին ։ Ու բարակ քթան գործողները, ու ճերմակ կտաւ
10 հիւսողները պիտի ամչնան ։ Անոր սիւները պիտի կոտրտին, ու ամէն վարձքը առնողներուն հոգին
11 պիտի տրտմի ։ Իրաւ որ Տայանիսի իշխանները յիմարներ են . Փարաւոնի իմաստուն խորհրդականներուն խորհուրդը անասնական է . ի՞նչպէս Փարաւոնին կրնաք ըսել թէ Ես իմաստուններու որդի եմ . Ես հին թագա-
12 ւորներու որդի եմ ։ Արդ ո՞ւր են քու իմաստուններդ, որ հիմա քեզի պատմեն, ու իմացընեն թէ զօրաց Տէրը ինչ վճռեր է Եգիպտոսի
13 համար ։ Տայանիսի իշխանները յիմարեցան . Մեմփիսի իշխանները խաբուեցան . ու Եգիպտոսը իր ցեղերուն գլխաւորները մոլոր-
14 ցուցին ։ Տէրը անոր մէջը մոլորութեան ոգի խառնեց . ու անոնք Եգիպտոսը իր ամէն գործքին մէջը մոլորցուցին, ինչպէս որ
15 փսխող գինովը կը մոլորի ։ Ու Եգիպտոսի մէջ գործք պիտի չըլլայ, որ գլուխ կամ պոչ, արմաւենիի ոստ կամ կնիւն գործէ ։
16 Այն օրը Եգիպտոս կնիկներու պէս պիտի ըլլայ, ու պիտի դողայ և զարհուրի զօրաց Տէրոջը ձեռքին շարժմունքէն, որ պիտի շարժէ
17 անոր վրայ ։ Ու Յուդայի երկիրը Եգիպտացւոց արհաւիրք պիտի ըլլայ . ով որ զանիկայ յիշէ, պիտի վախնայ զօրաց Տէրոջը խորհուրդին պատճառովը՝ որ անոր դէմ սահմա-
18 ներ է ։ Այն օրը Եգիպտոսի երկրին մէջ Քանանու լեզուն խօսող՝ և զօրաց Տէրոջը անուամբը երդում ընող հինգ քաղաք պիտի ըլլայ . մէկը Արեգ քաղաք պիտի րսուի ։
19 Այն օրը Եգիպտոսի երկրին մէջ Տէրոջը համար սեղան, ու անոր սահմանին քովը Տէրոջը համար
20 կոթող մը պիտի ըլլայ . Ու անիկայ Եգիպտացւոց երկրին մէջ՝ զօրաց Տէրոջը համար նշան ու վկայութիւն պիտի ըլլայ . վասն զի բռնաւորներուն պատճառաւը Տէրոջը պիտի աղաղակեն, ու անիկայ մէկ ազատիչ ու մեծ մը պիտի խրկելով անոնց՝ պիտի ազատէ զա-
21 նոնք ։ Ու Տէրը Եգիպտոսի մէջ պիտի յայտնուի, ու այն օրը Եգիպտացիք Տէրը պիտի ճանչնան, և զոհեր ու պատարագներ պիտի մատուցանեն, և Տէրոջը ուխտ
22 պիտի ընեն ու կատարեն ։ Ու Տէրը Եգիպտացիները պիտի զարնէ . պիտի զարնէ ու պիտի բժշկէ . և անոնք Տէրոջը պիտի դառնան, ու անիկայ պիտի ընդունի զանոնք
23 ու պիտի բժշկէ ։ Այն օրը Եգիպտո-

Ա Սաղ. կը. 31 ։ Հր. 10 ։ Գլ. Ժզ. 1 ։ Սոփ. Գ. 10 ։ Մաղ. Ա. 11 ։
Ա Երեմ. խզ. 13 ։ Եզեկ. իթ. Լ ։
Բ Սաղ. Ժը. 10 ։ Ճզ. 3 ։
Գ Ել. Ժբ. 12 ։ Երեմ. խգ. 12 ։
Դ Դատ. Է. 22 ։ Ա Թագ. Ժդ. 16 ։ 20 ։ Բ Մն. Ի. 23 ։
* Կամ՝ սպառազինեմ
Ե Գլ. Ը. 19 ։ Խէ. 12 ։
Զ Գլ. Ի. 4 ։ Երեմ. խզ. 26 ։ Եզեկ. իթ. 19 ։
Է Երեմ. Ծա. 36 ։ Եզեկ. Լ. 12 ։
† Կամ՝ գետերը պիտի հոտին .
Ը Դ Թագ. ԺԹ. 24 ։
‡ Կամ՝ Եգիպտոսի
Թ Առակ. Է. 16 ։

Ն. Ք. Դ. Ք. Իրր 714
‖ Կամ՝ վարպետները
Ժ Թուոց. Ժգ. 23 ։
ԺԱ Կոր. Ա. 20 ։
§ Կամ՝ գիտնան
ԺԲ Երեմ. Բ. 16 ։
ԺԳ Դ Թագ. Իր. 22 ։ Գլ. ԻԹ. 10 ։
ԺԴ Գլ. Թ. 14 ։
ԺԵ Երեմ. Ծա. 30 ։ Նաւ. Գ. 13 ։
ԺԶ Գլ. Ժա. 15 ։
ԺԷ Տես Սոփ. Գ. 9 ։
‡ Կամ՝ Կործանման
ԺԸ Ծն. Իր. 18 ։ Ել. Իդ. 4 ։ Յես. Իր. 10 ։ 26 ։ 27 ։
ԺԹ Տես Յես. Դ. 20 ։ Իր. 27 ։
Ի Մաղ. Ա. 11 ։

ն · ք · գբ · Իրր 714

սէն դէպ 'ի Ասորեստան յ բանուկ ճամբայ պիտի ըլլայ , ու Ասորեստանցիք եգիպտոս՝ ու Եգիպտացիք Ասորեստան պիտի երթան . ու Եգիպտացիք * Ասորեստանցւոց հետ 24 Աստուածոյ պիտի ծառայեն" : Ան օրը Իսրայէլ երրորդ պիտի ըլլայ Եգիպտոսի ու Ասորեստանի հետ . — երկրին մէջ օրհնութիւն պիտի 25 ըլլայ : Քանզի զօրաց Տէրը զանիկայ պիտի օրհնէ , ու պիտի ըսէ , Օրհնեալ ըլլայ իմ ժողովուրդս՝ Եգիպտոս , ու † իմ ձեռքերուս գործը՝ Ասորեստան , և իմ ժառանգութիւնս՝ Իսրայէլ :

յ ԳԼ · ժա · 16 ։

* կ՚ Ասորեստանցւոց պիտի ծառայեն ։

Ն Սաղ · ճ · 3 ։ Գլ · իթ · 23 ։ Ովս · բ · 23 ։ Եփես · բ · 10 ։

ԳԼ · Ի

1—6 Եգիպտոսի ու Եթէովպիայի ամօթալից գերութիւնը նշանակող օրինակ մը ։

1 Յն տարին որ † Տարթան Ասրեստանի Սարգոն թագաւորէն խրկուելով՝ Ազովտոս գնաց , ու Ազովտոսի հետ պատերազմ ըրաւ , 2 ու զանիկայ առաւ , Ան ժամանակը Տէրը Ամովսի որդւոյն Եսայիին ձեռքովը խօսեցաւ , ըսելով , Գնա * մէջէդ քուրձդ հանէ , ու ոտքէդ կօշիկներդ հանէ . ու անիկայ այնպէս ըրաւ , և † մերկ ու բոկոտն կը 3 շրջէր : Եւ Տէրը ըսաւ , Ինչպէս որ իմ ծառաս Եսայի իրեք տարի մերկ ու բոկոտն շրջեցաւ , ըր Եգիպտոսի համար ու Եթէովպիայի 4 համար † նշան ու ցոյց մըն է , Այնպէս ալ Ասորեստանի թագաւորը եգիպտացիները գերի՝ ու Եթէովպացիները աքսոր պիտի տանի , երիտասարդները ու ծերերը մերկ , բոկոտն և իրենց ամօթոյքը բաց , Եգիպտոսի նախատինք ըլլալո հաւ 5 Ար : Ու անոնք պիտի սոսկան ու ամչնան Եթէովպիայէն՝ որ իրենց ապաւէնն էր , ու Եգիպտոսէն՝ որ 6 իրենց փառքն էր : Եւ ան օրը աս ծովեզերեայ երկրին բնակիչները պիտի ըսեն , Ահա այսպէս եղաւ մեր ապաստանարանը՝ որ մենք Ասորեստանի թագաւորին երեսէն ազատելու համար ու օգնութիւն գտնելու համար հոն փախանք . ուրեմն մենք ի՞նչպէս պիտի ազատինք :

Ն · ք · գբ · Իրր 714

† Գլ · լդ · 1 ։

‡ Գլ · ժգ · 17 ։ Երեմ · Խթ · 34 ։

† կ՚ լսենկ կնուած եմ . տեսնելն խոտաւած եմ ։

Ղ Օր ; իբ · 67 ։

Ի Դան · ե · 5 ։

— † Թագ · ժբ · 17 ։

Բ Ջաբ · ժգ · 4 ։

‡ ա Թագ · ժթ · 24 ։ Միք · ա · 8 , 11 ։

† Գլ · բ · 18 ։

Ի բ Թագ · ժ · 4 ։ Գլ · գ · 17 ։ Երեմ · ժգ · 22 , 26 ։ Միք · ա · 11 ։

Ղ դ Թագ · ժբ · 21 , Գլ · լ · 3 , 5 , 7 ։ լշ · 6 ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Մարգարէին տեսիլքով կը յայտնուի թէ Բաբիլոն Մարաց և Պարսից ձեռքովը պիտի իյնայ ։ 11 Եդոմի վրայ պատգամ մը ։ 13 Արաբացւոց թշնամութեանը որոշուած ժամանակը ։

1 Ծովու անապատին պատգամը ։ — Հարաւէն յարձակող մրրիկներուն պէս անիկայ անապատէն՝ 2 սոսկալի երկրէն կու գայ ։ Ինձի մէկ վշտալի տեսիլք մը յայտնուեցաւ . Էյափշտակողը կը յափշտակէ , ու կործանողը կը կործանէ . Էով Եղամացիք՝ վեր ելէք . ովվ Մարք՝ պաշարեցէք . անոր պատճառած բո 3 լոր հառաչանքը դադրեցուցի ։ Ասոր համար † ներկամունքս ցաւով լեցուեցաւ , ու ծննդական կնոջ ցաւերուն պէս † ցաւեր բռնեց զիս . †անանկ կծկուած եմ որ չեմ կրնար լսել , անանկ խուոված եմ որ չեմ 4 կրնար տեսնել" ։ Սիրտս շփոթեցաւ , արհաւիրքը զիս դողացուց . Ինծի ուրախութեանս գիշերը ինծի սրտադողի էէվէր ըրաւ ։

5 Էսեղանը կը պատրաստեն , գետերը կը դնեն , կ՚ուտեն կը խմեն ։ Ելէք՝ ովվ իշխաններ , վահաններ 6 օծեցէք ։ Քանզի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ , Գնա մէկ դէտ մը դիր , 7 որ տեսածը զրուցէ ։ Եւ անիկայ հեծեալներ տեսաւ , երկու ձիաւոր , — էշերու վրայ հեծածներ , և ուղտերու վրայ հեծածներ , և ուշադրութեամբ՝ մեծ ուշադրու 8 թեամբ մտիկ ըրաւ , Ու աղաղակեց առիւծի պէս , Ովվ տէր՝ ես † ցորեկը միշտ իմ դիտանոցիս մէջը կը կայնիմ , ու բոլոր գիշերը իմ պահպանութեանս տեղը կը կե 9 նամ . Եւ ահա հեծնող մարդիկներ , երկու ձիաւոր կու գան . Նաև պատասխան տուաւ ու ըսաւ , † Ինկաւ Բաբիլոն , ինկաւ . ու Էանոր աստուածներուն բոլոր արձանները կոտրտեցան — գետինը 10 Նէոօէյ : Ովվ իմ կոխուածներս ու իմ կալիս ցորենը , ես ձեզի պատմեցի ինչ որ լսած եմ զօրաց Տէրոջմէն՝ Իսրայէլի Աստուածմէն ։

11 Էեդովմի պատգամը ։

Սէիրէն ձայն մը կու գայ ինծի , Ովվ պահապան՝ գիշերուան համար ի՞նչ , ովվ պահապան՝ գիշերուան 12 համար ի՞նչ լուր կայ ։ Պահապանը կ՚ըսէ , Առաւօտը կու գայ ու նաև գիշերը . թէ որ կ՚ուզէք հարցընել , հարցուցէք . դարձէք ու եկէք ։

13 †Արաբիայի պատգամը ։

Արաբիայի անտառին մէջ գիշերը պիտի անցընէք , ովվ Դեդաս 14 նացւոց կարաւանները ։ Ովվ թեմայի երկրին բնակիչները՝ ծարաւին առջեւը ջուրով ելէք , փախըստականին առջեւը հացով եկէք ։ 15 Վասն զի անոնք կը փախչին սուրեբուն առջեւէն , քաշուած սուրին առջեւէն , ու լարուած աղեղին առջեւէն , և սաստիկ պատերազմին 16 առջեւէն ։ Քանզի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ . Մէկ տարուան մէջ՝ վարձկանի տարիներուն պէս † կեդ

ն · ք · գբ · Իրր 714

Բ Գլ · լդ · 1 ։

‡ Գլ · ժգ · 17 ։ Երեմ · Խթ · 34 ։

† Գլ · ժե · 5 ։ ժգ · 11 ։

Ի Գլ · ժգ · 8 ։

† կ՚ լսենկ կնուած եմ . տեսնելն խոտաւած եմ ։

Ղ Օր ; իբ · 67 ։

Ի Դան · ե · 5 ։

Ը Հռ 9 ։

Բ Ամբ · բ · 1 ։

† Երեմ · ծա · 8 ։ Ցայտ · ժգ · 8 ։ ժբ · 2 ։

Ի Գլ · խգ · 1 ։ Երեմ · ծ · 2 ։ ծա · 44 ։ Ղերեմ · ծա · 33 ։

Ի Երեմ · Խթ · 7 , 8 ։ Եզեկ · լե · 2 ։ Աբդ · 1 ։

‡ Եբր · Գուամայի · ա Մն · ա · 30 ։

† Երեմ · Խթ · 28 ։

Կ ա Մն · ա · 9 , 32 ։

Հ Գլ · ժգ · 14 ։

Յ Սաղ · ՃԶ · 5 ։ Գլ · կ · 7 ։

դարի բոլոր փառքը պիտի վերջա-
17 նայ. Ու աղեղնաւորներուն մնա-
ցած թիւը՝ կեդարի որդւոց զօ-
րաւորները պիտի քիչնան. քանզի
Իսրայէլի Տէր Աստուածը խօսե-
ցաւ։

ԳԼ՝. ԻԲ

1 Պարսից Հրեաստանի վրայ յարձակելուն հա-
մար՝ մարգարէն կ'ողբայ. 8 իր հայրենակից-
ներուն մարդկային իմաստութիւնը և աշխար-
հային ուրախութիւնը կը յանդիմանէ. 15
կը մարգարէանայ թէ Սերնա իր պաշտօնէն
պիտի զրկուի, 20 ու Եղիակիմ՝ որ Քրիստոսի
թագաւորութեանը օրինակ մըն էր, անոր
տեղը պիտի անցնի։

Իսր՝ 712

1 Տեսիլքի ձորին պատգամը։
Հիմա քեզի ի՞նչ եղաւ, որ
ամէնքդ տանիքներու վրայ ելար։
2 Ո՛վ խռովութեամբ լեցուած աղ-
մուկի քաղաք՝ զբօսասէր քաղաք,
քու սպաննուածներդ սրով սպան-
նուած չեն, ու պատերազմի մէջ
3 չմեռան։ Բոլոր իշխաններդ մի-
կէն փախան, աղեղնաւորներէն
կապուեցան. քու Խոշո՛ր-ոտէտ
հեռու փախչողներէն բոլոր գըտ-
նուածները մէկտեղ կապուեցան։
4 Անոր համար ըսի, Թող տուէք զիս,
որ դառնապէս լամ. իմ ժողո-
վուրդիս աղջկանը կործանումին
համար զիս մխիթարելու մի՛ աշ-
5 խատիք։ Քանզի տեսիլքի ձորին
մէջ՝ էզօրաց Եհովայ Տէրոջմէն
Խռովութեան, կոխման ու շփո-
թութեան օր է. պարիսպը կը
փլցընեն, և աղաղակը մինչև լեռը
6 կը հասնի։ Ու Եղամ էր ձիաւոր
մարդիկներովը կապարճը վերցուց,
7 և Կիր վահանը բացաւ. Եւ քու
ընտիր հովիտներդ կառքերով լեց-
ցուեցան, ու ձիաւորները դուռդ
8 կազմեցին դռներուն քովը. Եւ
Յուդային ծածկոցը բացուեցաւ,
ու ան օրը Անտառի տանը զէնքե-
9 րուն նայեցաք. Եւ Դաւիթի քա-
ղաքին փլած տեղերուն շատ ըլլա-
լը տեսաք, ու վարի աւազանին
10 ջուրերը ժողվեցիք. Ու Երուսա-
ղեմի տուները համրեցիք, և պա-
րիսպը ամրացընելու համար տու-
11 ները փլցուցիք. Ու հին աւազա-
նին ջուրերուն համար երկու պա-
րսպին մէջտեղը ջրակոյտ մը շի-
նեցիք, բայց Զանիկայ շինողին
չնայեցաք, ու շատոնցմէ զանի-
կայ կազմողին ուշադրութիւն չը-
12 րիք։ Եւ ան օրը զօրաց Եհովայ
Տէրը Լացի կանչեց լալու ու սգա-
լու, Ղլօխ կնտացրնելու և քուրձ
13 հագնելու. Եւ ահա ցնծութիւն
և ուրախութիւն ըրիւ, արջառներ
կը սպաննէիք և ոչխարներ կը մոր-
թէիք, միս կ'ուտէիք, ու գինի
կը խմէիք, ըսելով, Ուտենք ու
խմենք, քանզի վաղը պիտի մեռ-
14 նինք։ Բայց զօրաց Տէրոջը կողմանէ իմ ականջներուս յայտնուեցաւ. որ անշուշտ ասանկ անօրէնութիւնը Ձեզի պիտի չթողուի, մինչև որ դուք մեռնիք, կ'ըսէ զօրաց Եհովայ Տէրը։
15 Զօրաց Եհովայ Տէրը այսպէս ըսաւ. Գնա, ու Պալատին հրամանատարին՝ Սերնա դանձապետին
16 քովը մտիր, ու ըսէ, Դուն հոս ի՞նչ ունիս, և հոս ո՞վ ունիս, որ հոս քեզի գերեզման փորեցիր, ով դուն՝ Ձոր քու գերեզմանդ բարձր տեղ կը փորես, ու քեզի վէմի մէջ
17 բնակարան կը շինես։ Ահա Տէրը քեզ պիտի նետէ մէկ զօրաւոր նետուածքով մը, և քեզ բոլորովին
18 պիտի ծածկէ։ Անշուշտ գնտակի պէս մէկ լայնատարած երկիր մը պիտի գլորէ քեզ. դուն հոն պիտի մեռնիս, և քու փառաւոր կառքերը հոն պիտի մնան, տո՛վ քու
19 տիրոջդ տանը անարգանքը. Ու քու պաշտօնէդ քեզ պիտի վռնտեմ, և քու աստիճանէդ քեզ պի-
20 տի զրկեմ։ Ու ան օրը պիտի կանչեմ իմ ծառաս՝ Քեղկիայի որդին
21 Եղիակիմը, Եւ քու պատմուճանդ անոր ուսին վրայ պիտի հագցընեմ, ու քու գօտիովդ անիկայ պիտի զօրացընեմ, և քու իշխանութիւնդ անոր ձեռքը պիտի տամ. ու անիկայ Երուսաղեմի բնակիչներուն ու Յուդայի տանը հօր պէս պիտի ըլ-
22 լայ։ Եւ Դաւիթի տանը բանալին անոր ուսին վրայ պիտի դնեմ, որ անիկայ բանայ, և ոգող չըլլայ,
23 ու գոցէ, և բացող չըլլայ։ Ու զանիկայ մէկ հաստատ տեղ մը Երեւելի պէս պիտի դամեմ. և ա-
24 նիկայ իր հօրը տանը փառաւոր ա-
թոռի պէս պիտի ըլլայ։ Ու անոր հօրը տանը բոլոր փառքը անոր վրայ պիտի կախուի, անոր սերունդն ելող պատուականները ու անարգները, ամէն պզտիկ ամաններէ՝ տեսակ տեսակ թասերէն մինչև ա-
25 մէն տեսակ տիկերը։ Ան օրը՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը, ո՛ Հաստատ տեղը գամուած բևեռը պիտի վերցուի, և պիտի կորչի ու իյնայ, ու վրան կախած բևեռը պիտի կորըսի, քանզի Տէրը խօսեցաւ։

ԳԼ. ԻԳ

1 Տիւրոսին ողբալի կործանումը. 17 անոր բըն-
նակչացը գերիդարձութիւնը։

1 Տիւրոսի պատգամը։
Ողբացէ՛ք՝ ով Թարսիսի նա-
ւեր, քանզի անիկայ բնաջինջ ե-
ղաւ, հոն տուն կամ դուռ չը-

Ի Գ. Թ. 12։ ա՛Կոր. Ժ ե. 32։ Ի Գ. Ե. 9։ Ա Թագ. Գ. 14։ Եզեկ. Իգ. 13։

Հ Գ Թագ. Գ. 6։

Ի Գ Թագ. Ժը. 37։ Գ. Լէ. 3։ *Կ՛առաջին պաշտօնատարին

Ը Տե՛ր Բ Թագ. Ժը. 18։ Մատ. Իե. 60։ ¶ Եսթ. է. 8։

† Կ՛երթայ Էրբ՝

Ի Գ Թագ. Ժը. 18։

Յ Ծագ. Ժը. 14։ Ցայտ. Գ. 7։

Ն Եզր. Բ. 8։

‡ Կ՛ապրները։ Կ՛առնուագարանները։

Իսր 715

— Երեմ. Իե. 22։ Իե. 4։ Եզեկ. Իզ. Իե. Իը։ Ամո. Ա. 9։ Զաք. Բ. 2, 4։ ¶ Երբ. մուտք

մնաց . — Ի՛սկ Բկիտացւոց երկրէն
2 յայտնուեցաւ անոնց ։ Ո՛վ կղզիի
բնակիչներ՝ լռեցէ՛ք . ծովէ անցնող
Սիդոնացւոց վաճառականները լե-
3 ցուցեր էին քեզ ։ Եւ շատ ջուրե-
րու մէջ ֆ՚ոյոյղ Սիովրի հունտե-
րը՝ գետին հունձքը անոր եկա-
մուտն էր . ու Բանիկայ ազգերուն
4 վաճառանոցն էր ։ Ո՛վ Սիդո՛ն՝
ամչցիր , քանզի ծովը կը խօսի .
ծովուն զօրութիւնը կ՚ըսէ ՝ Ես ծննդականի ցաւ չեմ քա-
շեր ու չեմ ծնանիր . երիտա-
սարդներ չեմ սնուցաներ և կոյս
5 աղջիկներ չեմ մեծցներ ։ Երբոր
— բ՚ն Եգիպտացւոց ականջը
հասնի , Ցիւրոսի լուրին համար
6 պիտի տագնապին ։ Թարսիս ան-
ցէ՛ք , ով Բծովեզերքի բնակիչնե՛ր՝
7 ողբացէ՛ք ։ Ձեր Բուրախութեան
քա՚ղ՚ք ասիկա՞յ է , որուն Հնութիւ-
նը շատոնգմէ է . անոր ոտքերը
հեռու տեղ պանդուխտ ըլլալու
8 պիտի տանին զանիկայ ։ Ո՞վ աս
խորհուրդը ըրաւ Ցիւրոսի դէմ ,
Նոր Իր բ՚ն՚իչ՚ներէ կը պսակէր . անոր
վաճառականները իշխաններ էին ,
— առուտուր ընողները՝ երկրիս
9 պատուաւոր մ՚րդ՚իներէ ։ Զօրաց
Տէրը աս խորհուրդը ըրաւ , որ ա-
մէն փառքին ամբարտաւանութիւ-
նը խայտառակէ , — երկրիս բոլոր
պատուաւորները անարգէ ։
10 Ո՛վ Թարսիսի աղջիկ , քու տե-
ղէդ գետի պէս անցիր , ասկէ ետքը
11 ‡ գօտի չկայ ։ Իր ձեռքը ծովուն
վրայ երկընցուց , թագաւորու-
թիւնները սարսեց . Տէրը քանա-
նացւոց համար հրամայեց , որ ա-
12 նոր բերդերը աւերեն . Ու ըսաւ ,
Բ՚դուն մէ՚յմէն ալ պիտի չուրախա-
նաս , ով Սիդոնի անարգուած կոյս
աղջիկը . ելի՛ր , Բկիտիմ անցիր ,
բ՚այց հոն ալ հանգստութիւն պի-
13 տի չունենաս ։ Ահա քաղդէացւոց
երկիրը՝ որ — բ՚ն՚օ՛ժողովուրդ չէր ,
զանիկայ Ասորեստանցիք հիմնեցին
Բանապատի բնակիչներուն համար .
անոր աշտարակները կանգնեցին ,
անոր պալատները շինեցին , բ՚այց
անիկայ հ՚ր՚մ աւերակ ըրաւ ասի-
14 կայ ։ Բ՚ողբացէ՛ք՝ ով Թարսիսի նա-
ւեր , վասն զի ձեր զօրութիւնը
կորսուեցաւ ։
15 Եւ ան օրը Ցիւրոս մոռցուած
պիտի մնայ եօթանասուն տարի՝
մէկ թագաւորի օրերուն չափ . Ի-
նչ եօթանասուն տարիէն ետքը Իր-
պիտի ըլլայ Ցիւրոսին՝ պոռնիկին
16 երգին պէս . Ո՛վ մոռցուած պոռ-
նիկ՝ քնարը առ ու քաղաքին մէջը
պտըտէ . աղէ՛կ զարկ , շատ խաղ
17 կանչէ , որ քեզ յիշեն ։ Ու եօ-

թանասուն տարիէն ետքը Տէրը այցելութիւն պիտի ընէ Ցիւրոսին , և անիկայ իր շահին պիտի դառնայ , ու աշխարհիս երեսը եղող բոլոր երկրիս թագաւորութիւններուն հետ էպառնկութիւն պիտի ընէ ։
18 Եւ անոր ‖ վաճառականութեան շահը՝ Տէրոջը պիտի նուիրուի . անիկայ գանձատունը պիտի չդրուի , կամ շտեմարանի մէջ պիտի չպահուի , հապա անոր վաճառականութեան շահը Տէրոջը առջևը բնակողներուն պիտի ըլլայ , որ մինչև կշտանալնին ուտեն , ու պատուական զգեստներ հագնին ։

ԳԼ . Ի Դ

1 Երկրին վրայ Աստուծոյ բերած ցաւագին դատաստանները ։ 13 Իսրայէլին մէկ մնացորդը ուրախութեամբ պիտի գովէ զԱնիկայ ։ 16 Աստուած իր դատաստաններովը պիտի բարձրացնէ իր թագաւորութիւնը ։

1 Ա՛հա Տէրը երկիրը կը պարպէ ու զանիկայ կը դատարկացընէ , և տակնուվրայ ընելով՝ անոր բնակիչ-
2 ները կը ցրուէ ։ Ու ինչպէս է ժողովուրդը՝ քահանան ալ այն-պէս , ինչպէս է ծառան՝ իր տէրն ալ այնպէս , ինչպէս է աղախինը՝ իր տիկինն ալ այնպէս , Բ՚ինչպէս է ծախուս առնողը՝ ծախողն ալ այն-պէս , ինչպէս է փոխ տուողը՝ փոխ առնողն ալ այնպէս , ինչպէս է տո-կոսիք առնողը՝ տոկոսիք տուողն
3 ալ այնպէս պիտի ըլլայ ։ Երկիրը բոլորովին պիտի պարպուի ու բո-լորովին պիտի կողոպտուի . քանզի
4 աս խօսքը Տէրը խօսեցաւ ։ Երկիրը սուգ կը բռնէ ու կը մարի , աշ-խարհս կը նուաղի ու կը մարի , երկրիս ժողովուրդին մեծերը կը
5 նուաղին ։ Ու Բերկիրը իր բնակիչ-ներուն տակը պղծուեցաւ , քանզի անոնք օրէնքները զանց ըրին , պա-տուիրանքը փոխեցին , յաւիտե-
6 նական ուխտը խափանեցին ։ Ա՛ս պատճառաւ Բ՚նդովքը կերաւ եր-կիրը , ու անոր մէջը բնակողները իրենց յանցանքին պատիժը կրե-ցին . ասս պատճառաւ երկրին բնա-կիչները այրեցան , ու քիչ մարդիկ
7 մնացին ։ Բ՚նոր գինին սուգ կը բռնէ , որթը կը նուաղի , և ամէն ուրախասիրտ եղողները կը հառա-
8 չեն ։ Ղթմրուկներուն ցնծութիւնը կը դադարի , ուրախութիւն ընող-ներուն աղաղակը կը կտրի , քնարին
9 ցնծութիւնը կը դադարի ։ Երգով գինի պիտի չխմեն . ցքին՝ խմողնե-
10 րուն դառն պիտի ըլլայ ։ Դատարկ քաղաքը կործանեցաւ , ամէն տուն գոցուեցաւ , որ մ՚ր՚դ չմտնէ ։
11 Փողոցներուն մէջ գինիի համար ա-

Ն . ք . գբ . Իր 715

Բ Հմր 12 ։

* կ՚ Նե-ղոսի

† Եզեկ . իէ . 3 ։

Բ Գլ . ժթ . 16 ։

† կ՚ կղզիի Ի Գլ . Իր . 2 ։

‡ Ցօ՛ն Եզեկ . իբ . 2 , 12 ։

‡ կ՚ ար-գելք

Ի Ցայս . ժբ . 22 ։

Ը Հմր 1 ։

Ի Սաղ . հր . 9 ։

ժ Հմր 1 ։ Եզեկ . իէ . 25 , 30 ։

Ն . ք . գբ . Իր 715

Բ Ցայս . ժէ . 2 ։

‖ Եբր . վաճառականութիւնը ու շահը

Լ Ջաք . ժգ . 20 , 21 ։

Իր 712

— Ովս . դ . 9 ։

Բ Եզեկ . է . 12 , 13 ։

Ի Ծն . գ . 17 ։ Թուա . լե . 33 ։

Բ Մաղ . գ . 6 ։

Ի Գլ . ժգ . 8 , 9 ։ Ցովել . ա . 10 , 12 ։

Ղ Երեմ . է . 34 ։ ժգ . 9 ։ իէ . 10 ։ Եզեկ . իգ . 13 ։ Ովս . բ . 11 ։ Ցայս . ժբ . 22 ։

ն · ք · գՀ · Իրբ 712

զաղաւակ կայ · ամէն ուրախութիւն մեծնայու , երկրին ցնծութիւնը
12 վերցայ ։ քաղաքին մէջը ամայութիւն մնայ , ու դուռը զարնուի
13 ցաւ ։ — աւերակ Է — ։ քանզի երկրին մէջ՝ ժողովրդոց մէջը Է թօթվուած ձիթենիի պէս , ու այգեկութէն ետքը ճռաքաղին
14 պէս պիտի ըլլայ ։ Անոնք ձայներնին վերցնելով ցնծութեամբ պիտի երգեն , ծովու կողմէն Տէրոջը փառքին համար բարձրաձայն
15 պիտի աղաղակեն ։ Անոր համար *արևելեան կողմը՝ փառաւորեցէք Տէրը , ծովու կղզիներուն մէջ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունը
16 Ն ։ Երկրի ծայրերէն օրհնութիւններ լսեցինք , արդարին փառք ։ — բայց ես ըսի , Նիհար եմ , նիհար եմ , վա՛յ ինձ . յափշտակողները կը յափշտակեն , յափշտակողները բռնի կը յափշտակեն
17 ։ Ով երկրին բնակիչը՝ Իվախ , գուբ և որոգայթ պիտի ըլլայ քու վրադ ։
18 Ու վախին ձայնէն փախչողը գուբը պիտի իյնայ , և գուբին մէջէն ելլողը որոգայթին մէջ պիտի բռնուի . քանզի Իբարձրէն † պատուհանները բացւ են , ու
19 Երկրին հիմերը կը շարժին ։ Երկիրը բոլորովին կը ձեղուի , երկիրը բոլորովին կը պատռի , երկիրը բո-
20 լորովին կը սասռի . Երկիրը Իդինովի պէս անդադար պիտի երերայ ու հիւղի պէս պիտի շարժի . և անոր մեղքը պիտի ծանրանայ անոր վրայ , ու անիկայ պիտի իյնայ ու
21 մէյմըն ալ պիտի չելլէ ։ Եւ ան օրը Տէրը բարձրէն այցելութիւն պիտի ընէ հպարտներուն զօրքին , Իու երկրիս վրայ՝ երկրիս թագաւորներուն ։ Եւ անոնք պիտի ժողվուին , ինչպէս որ բանտարկեալները գուբին մէջ կը ժողվուին ու բանտի մէջ պիտի դոցուին , և շատ աւուրէն ետքը անոնց այցելութիւն
23 պիտի ըլլայ ։ Եւ Լուսինը պիտի ամչնայ , ու արևը պիտի պատկառի , երբոր զօրաց Տէրը Սիոն լեռանը վրայ ու Երուսաղէմի մէջ Թագաւորէ , ու իր ծերերուն առջևը փառաւորուի ։

ԳԼ · Իհ

1 Մարգարէն զԱստուած կը գովարանէ իր դատաստաններուն համար , 6 իր փրկարար շնորհացը համար , 9 և յաղթող փրկութեանը համար ։

1 Ա՛վ Տէր՝ իմ Աստուածս դուն ես , — քեզ պիտի բարձրացընեմ , քու անուանդ փառք պիտի տամ . Իքանզի սքանչելի բաներ ըրիր , հին վաղեմի խորհուրդներդ հաւատա-
2 րիմ և ճշմարիտ են ։ Քանզի Տքաղաքը՝ հողակոյտ , ու պարսպաւոր քաղաքը աւերակ դարձուցիր , որ — հեղ քաղաք չըլլալով՝ օտարականներուն պալատը յաւիտեան
3 չշինուի ։ Անոր համար զօրաւոր ժողովուրդը Իքեզ պիտի պատուէ , և ահարկու ազգաց քաղաքը քեզմէ
4 պիտի վախնայ ։ Վասն զի դուն ապաւէն եղար աղքատին , ապաւէն չքաւորին՝ իր նեղութեան առնը , հազաստանարան՝ փոթորիկէն , հովանի՝ տաքութենէն , երբոր անօրէն մարդոց կատաղութիւնը պատ հէնչիւղ փոթորիկի պէս Ի— է՝ ։
5 Օտարականներուն աղաղակը չոր տեղւոյն տաքութեանը պէս պիտի խոնարհեցընես . ինչպէս որ տաքութիւնը ամպի հովանիով Իչքնի , — Ն՝ — ը բռնաւորներուն ցնծութեան ձայնը պիտի ցածնայ ։
6 Եւ Իզօրաց Տէրը ըսաս լեռանս վրայ Իբոլոր ազգերուն կուլունք մը պիտի ընէ , պարարտ բաներու և հին դինիներու , ծուծով լեցուած պարարտ բաներու — զտուած հին
7 դինիներու կուլունք ։ Եւ սա լեռանս վրայ ամէն ժողովուրդներուն վրայ տարածուած ծածկոցը , ու Իամէն ազգերուն վրայ փռուած վարագոյրը բնաջինջ պիտի ընէ ։
8 Իմահը Իյաւիտեան բնաջինջ պիտի ընէ , ու Տէր Եհովան Եամէն ‖ աչքէ արցունքը պիտի սրբէ , և բոլոր երկրիս երեսէն իր ժողովուրդին նախատինքը պիտի վերցընէ . վասն զի Տէրը խօսեցաւ ։
9 Ու ան օրը պիտի բսէն , Ահա մեր Աստուածը ասիկայ է . Իանոր յուսացանք , ու անիկայ մեզ ազատեց . Տէրը ասիկայ է . անոր յուսացանք , Իանոր փրկութիւնովը պիտի ցընծանք և ուրախանանք ։ Քանզի
10 Տէրոջը ձեռքը սա լեռանս վրայ պիտի հանգչի , ու Մովաբը անոր տակը պիտի կոխուի , ինչպէս որ յարդը կը կոխուի աղբանոցին մէ-
11 ջը ։ Եւ իր ձեռքերը պիտի տարածէ անոր մէջը , ինչպէս որ լողացողը կը տարածէ լողալու համար . ու անոր հպարտութիւնը անոր ձեռացը հնարքներուն հետ պիտի
12 կործանէ ։ Եւ Իքու բարձր պարիսպներուդ ամրութիւնը պիտի խոնարհեցընէ , — գետնի հետ հաւասարելով՝ փոշիի մէջ պիտի ձգէ ։

ԳԼ · Իզ

1 Աստուծոյ փառհնելու յորդորող երգ մը , 5 իր դատաստաններուն համար , 12 և իր ժողովուրդին իր բոած շնորհքին համար , 20 Աստուծոյ ապահովելու յորդորանք մը ։

1 — Ա՛ն օրը Ցուդայի երկրին մէջ աս երգը պիտի երգեն .

ն · ք · գՀ · Իրբ 712

Բ ԳԼ · իա · 9 ։ Իդ · 13 ։ Երեմ · ծա · 37 ։

Է Ցայս · ժա · 13 ։

Ը ԳԼ · դ · 6 ։

Ի Առակ · թ · 2 ։ Մատ · իբ · 4 ։
Ը ԳԼ · բ · 2 , 3 ։ Բ Դան · է · 14 ։ Մատ · ը · 11 ։

ժբ Կոր · դ · 15 ։ Եփես · դ · 18 ։
Ի Ովս · ժգ · 14 ։ ա Կոր · ժե · 54 ։ Ցայս · ի · 14 ։ իա · 4 ։ ‡ Կա՛մ՝ յաղթութեան մէջ
Լ Ցայս · է · 17 ։ իա · 4 ։ ‖ Եբէր · երեսէ
Խ Ծն · խթ · 18 ։ Տիտ · բ · 13 ։
Ի Սաղ · ի · 5 ։

Ի ԳԼ · իգ · 5 ։

— ԳԼ · բ · 11 ։

Մենք զօրաւոր քաղաք ունինք .
ա փրկութիւնը պարիսպներու ու
պատնէշներու տեղ կը դրուի ։
2 բ Դռները բացէք , որ ճշմարտու-
թիւն պահող արդար ազգը ներս
3 մտնէ ։ Հաստատ միտքը կատա-
րեալ խաղաղութեան մէջ կը պա-
հես , ինչու որ քեզի կը յուսայ ։
4 Յաւիտեան Տէրոջը յուսացէք ,
գ քանզի Տէր Եհովան յաւիտենա-
5 կան վէմ է ։ Քանզի անիկայ բար-
ձրը տեղուանք բնակողները կը խո-
նարհեցընէ , դ բարձր քաղաքը կը
ցածցընէ , մինչեւ գետինը կը ցած-
ցընէ , զանիկայ հողի հետ հաւա-
6 սար կ'ընէ ։ Ոտքը զանիկայ պիտի
կոխէ , աղքատին ոտքը ու չքաւոր-
7 ներուն գարշապարը ։ Արդարին
ճամբան շիտակ է . ե ո՛վ Ուղիղդ՝
արդարին ճամբան դուն կ'ուղղես ։
8 Եւ զ քու դատաստաններուդ ճամ-
բուն մէջը քեզի կը սպասենք՝ ո՛վ
Տէր . մեր հոգիին փափաքը քու
անուանդ եւ քու յիշատակիդ վրայ
9 է ։ է Գիշերը փափաքեցայ քեզի
հոգւովս , ու առաւօտուն քեզ կը
փնտռեմ * բոլոր սրտովս . քանզի
երբոր քու դատաստաններդ երկ-
րիս վրայ ըլլան , աշխարհի բնա-
կիչները արդարութիւն պիտի սոր-
10 վին ։ ը Ամբարշտին ողորմութիւն
ալ ըլլայ՝ արդարութիւն չսորվիր .
անիկայ թ ուղղութեան երկրին մէջ
անօրէնութիւն կը գործէ , ու Տէ-
րոջը մեծափառութիւնը չտեսներ ։
11 Ո՛վ Տէր՝ ձեռքդ քու ձեռքիդ բարձ-
րանալը ժչեն տեսներ , բայց ժողո-
վուրդին վրայ քու ունեցած նա-
խանձդ պիտի տեսնեն ու ամչնան .
եւ քու թշնամիներդ կրակը պիտի
12 սպառէ ։ Ո՛վ Տէր՝ մեզի խաղաղու-
թիւն պիտի տաս . վասն զի մեր
ամէն գործքերն ալ դուն մեզի հա-
13 մար գործեցիր ։ Ո՛վ Տէր Աստուած
մեր՝ ի քեզմէ ուրիշ տէրեր մեր վրայ
տիրեցին , բայց քու անունդ՝ մի-
14 նակ քուկդ կը յիշենք ։ Անոնք
մեռած են , պիտի չողջընան .
ուրուականներ են , չեն կրնար ել-
լել . վասն զի դուն այցելութիւն
ընելով՝ զանոնք բնաջինջ ըրիր , ու
անոնց բոլոր յիշատակը կորսըն-
15 ցուցիր ։ Դուն աս ազգը աւելցու-
ցիր՝ ո՛վ Տէր , աս ազգը աւելցընե-
լով՝ փառաւորեցար . երկրին ամէն
16 ծայրերը ընդարձակեցիր ։ Ո՛վ Տէր՝
լ նեղութեան մէջ քեզ փնտռեցին ,
քու պատիժդ անոնց վրայ եղած
17 ատենը խ աղաչանք ըրին ։ Ինչպէս
որ ծ ծնանելու մօտ եղող յղի կնիկը
իր երկանցը մէջ տանջուելով կ'ա-
ղաղակէ , մենք ալ քու առջեւդ այն-
18 պէս եղանք՝ ո՛վ Տէր . Յղացանք ,

Ն. Փ. Գ.Բ. Իր 712
ա Գլ. Կ. 18.
բ Սաղ. ՃԺԸ. 19, 20.
գ Գլ. ԽԵ. 17.
դ Գլ. ԻԵ. 12. ԼԲ. 19.
ե Սաղ. ԼԷ. 23.
զ Գլ. ԿԴ. 5.
է Սաղ. ԿԴ. 6. Երգ. Գ. 1.
* Եբր. իմ ներսիդիս եղած հոգիովս.
ը Ժող. Ը. 12. Հռովմ. Բ. 4.
թ Սաղ. ՃԼԳ. 10.
ժ Յոբ. ԼԴ. 27. Սաղ. ԻԸ. 5. Գլ. Ե. 12.
ի Բ Մն. ԺԲ. 8.
լ Ովս. Ե. 15.
խ Կամ՝ հառաչանք թափեցին.
ծ Գլ. ԺԳ. 8. Յովհ. ԺԶ. 21.

ցաւեր քաշեցինք , հով ծնանողի
պէս եղանք , ու երկիրը չկրցանք
ազատել , եւ կ աշխարհիս բնակիչ-
19 ները չինկան ։ հ Քու մեռելներդ
պիտի ողջընան , իմ մեռելներուս
մարմինները յարութիւն պիտի առ-
նեն . ձ Արթընցէք ու ցնծութեամբ
երգեցէք՝ ո՛վ հողի մէջ բնակող-
ներ . քանզի քու ցօղդ խոտերու
ցօղ է , ու երկիրը իր մեռելները
դուրս պիտի նետէ ։
20 Գնա՛ ո՛վ իմ ժողովուրդս , ղ քու
սենեակներուդ մէջը մտիր ու քու
վրադ դռներդ գոցէ . պահուէ
ճ քիչ մը՝ մէկ վայրկեան մը , մինչեւ
21 որ բարկութիւնը անցնի ։ Քանզի
ահա Տէրը մ իր տեղէն կ'ելլէ , որ
երկրի բնակիչներուն այցելութիւն
ընէ իրենց անօրէնութեանը հա-
մար . ու երկիրը իր արիւնները պի-
տի յայտնէ , եւ սպաննուածները
ալ պիտի չծածկէ ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Աստուծոյ ունեցած խնամքը իր այգիին վրայ ։ 7 Անոր խրատները կը տարբերին դատաստաններէն ։ 12 Հրէաներէն ու Հեթանոսներէն բաղկացեալ եկեղեցին ։

1 Այն օրը Տէրը իր ամրակուռ , մեծ
ու զօրաւոր սրովը պիտի պատժէ
փախչող Լեւիաթան օձը , ն այսինքն
ան ծամածուռ Լեւիաթան օձը , ու
շ ծովուն մէջը եղող վիշապը պիտի
2 մեռցընէ ։ Ան օրը ո գինիի չ այգիին
3 վրայ պ երգեցէք . ջ Ես Տէրս կը
պահեմ զանիկայ , ամէն վայրկեանի
մէջ պիտի ոռոգեմ զանիկայ . գի-
շեր ու ցորեկ անոր պահպանութիւն
պիտի ընեմ , որ չըլլայ թէ անոր
4 վրայ մէկը վնասէ ։ Ես բար-
կութիւն չունիմ . երանի թէ ռ փու-
շերը — փուշերը ինծի դէմ պա-
տերազմէին . ես անոնց վրայ պիտի
քալէի , — զանոնք մէկէն պիտի
5 այրէի ։ Եթէ ոչ՝ թող ս իմ զօրու-
թեանս ապաւինին , թող վ ինծի
հետ խաղաղութիւն ընեն . ինծի
հետ խաղաղութիւն ընեն ։
6 Ապագայ ժամանակին մէջ Յա-
կոբ տ պիտի արմատանայ . Իսրա-
յէլ պիտի ծաղկի ու պիտի ըն-
ձիւղի , եւ պտղով աշխարհիս երեսը
7 պիտի լեցընեն ։ Միթէ զանիկայ
զարնողին հարուածի՞ն պէս զար-
կաւ զանիկայ . կամ անկէ սպան-
նուածներուն սպանմա՞նը պէս ըս-
8 պաննուեցաւ ։ ր Չափաւորու-
թեամբ վիճեցար անոր հետ , երբոր
զանիկայ խրկեցիր . Իր սաստիկ
հովին օրը սաստիկ հովով տարիր ։
9 Ուստի Յակոբին անօրէնութեանը
ասով քաւութիւն պիտի ըլլայ ,
եւ բոլոր ւ դիտաւորութիւնը աս է

Ն. Փ. Գ.Բ. Իր 712
կ Սաղ. ԺԷ. 14.
հ Եզեկ. ԼԷ. 1, ...
ձ Դան. ԺԲ. 2.
ղ Ելք. ԺԲ. 22, 23.
ճ Սաղ. Լ. 5. Գլ. ԾԴ. 7, 8. Բ Կոր. Դ. 17.
մ Միք. Ա. 3. Յուդ. 14.
ն Սաղ. ՀԴ. 13, 14.
շ Գլ. ԾԱ. 9. Եզեկ. ԻԹ. 3. ԼԲ. 2.
ո Կամ՝ ցանկալի
չ Սաղ. Ձ. 8. Երեմ. Բ. 21.
պ Գլ. Ե. 1.
ջ Սաղ. ՃԻԱ. 4, 5.
ռ Բ Թագ. ԻԳ. 6. Գլ. Թ. 18.
ս Գլ. ԽԵ. 4.
վ Յոբ. ԻԲ. 21.
տ Գլ. ԼԷ. 31. Ովս. ԺԴ. 5, 6.
ր Յոբ. ԻԳ. 6. Սաղ. Զ. 1. Երեմ. Ժ. 24. Լ. 11. ԽԶ. 28. Ա Կոր. Ժ. 13.
ց Սաղ. ՀԸ. 38.
ւ Եբր. պտուղը

Ն · ք · ՂՖ · Իրր 712

որ անոր մեղքը վերցընէ . երբոր զոհարաններուն բոլոր քարերը կըղ փշրուած քարերու պէս ընէ , Աստարովթի կուռքերը ու արեգական արձանները ել պիտի չկանգ-
10 նին : Քանզի պարսպաւոր քաղաքը՝ ամայի , — շէն տեղը անապատի պէս թողուած ու մերժուած պիտի ըլլայ . Հոն զուարակ պիտի Ե Տես գԼ · ժէ · 2 ; լբ · 14 ։ արածի և հոն պիտի պառկի , ու անոր ճիւղերը պիտի հատցընէ ։
11 Անոր ոստերը չորնալով պիտի կոտրին . կնիկները պիտի գան ու զանոնք պիտի բռընկըրնեն , քանզի Իր Օր · լբ · 28 ; ԳԼ · ա · 3 ; Երեմ · ը · 7 ։ Ի ր Օր · լբ · 18 ; ԳԼ · Խգ · 1 , 7 ; Խգ · 2 , 21 , 24 ։ անիկայ իմաստուն ժողովուրդ չէ . ուստի զանիկայ ստեղծողը անոր վրայ պիտի չգթայ , ու Ի զանիկայ
12 կազմողը անոր պիտի չողորմի ։ Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ Տէրը Գետին յորձանքէն մինչև Եգիպտոսի հեղեղատը պիտի թօթվէ . և դուք ով Իսրայէլի որդիք՝ մէկիկ մէկիկ
13 պիտի ժողովուիք ։ Ու ան օրը հմեծ փողը պիտի հնչուի , և Ասորեստանի երկրին մէջ թափառական եղողները ու Եգիպտոսի երկրին մէջ ա-
ԼՄատ · իդ · 31 ; Ցայտ · ժա · 15 ։ ռտորուածները պիտի գան , ու երուսաղէմ սուրբ լեռանը վրայ Տէրոջը երկրպագութիւն պիտի ընեն ։

ԳԼ · ԻՐ

1 Մարգարէն սպառնալիքներ կ'ընէ Եփրեմի մարդոցը՝ իրենց ամբարտաւանութեանը ու դիմեմալութեանը համար · 5 կը ցուցընէ թէ Յացորդը պիտի զարգանայ , երբոր Քրիստոսի թագաւորութիւնը գայ · 7 կը յանդիմանէ անոնց մոլորութիւնները , 9 անոնց րբթամտութիւնը , 14 և անոնց անհոգութիւնը ։ 16 Քրիստոս կը խոստացուի իրրև հաստատուն հիմ ։ 18 Անոնց անհոգութիւնը պիտի փորձուի ։ 23 Մարգարէն կը յորդորէ զանոնք , որ Աստուծոյ նախախնամութեանը վրայով մտածեն ։

Իրր 725 — Հմր 3 ։ Բ Հմր 4 ։

1 Վա՛յ Եփրեմի գինովներուն հըպարտութեան պսակին՝ որուն Բ փառաց զարդը թառամեալ ծաղիկ մըն է , որ գինիով թմրածներուն պարարտ հովիտին գլուխը կը
2 ներ ։ Ահա Տէրոջը կողմանէ մէկ քաջ ու զօրաւոր ունի մը՝ Է կարկուտի փոթորիկի պէս , աւերիչ մրրիկի պէս , ու սաստիկ ջուրերուն յորդահոս հեղեղին պէս՝ ձեռքովը գետինը պիտի զարնէ զեռ-
Է ԳԼ · լ · 30 ; Եզեկ · ժգ · 11 ։ Թ Հմր 1 ։
3 Թ Եփրեմի գինովներուն հպարտութեան պսակը ոտքերով պիտի կո-
4 խուի ։ Եւ պարարտ հովիտին գլուխը եղող անոր Բ փառաց զարդը՝ որ թառամեալ ծաղիկ մըն է , հունձքէն առաջ վաղահասուկ թուզի պէս պիտի ըլլայ , որ զանիկայ տեսնողը ձեռքը առածին պէս
5 կը կլլէ ։ Ան օրը զօրաց Տէրը իր ժողովրդեանը մնացորդին փառաց պսակ ու շքեղ թագ պիտի ըլլայ ·
6 Եւ դատաստանի նստողին՝ դատաստանի ոգի , ու պատերազմը դէպ ի դուռը դարձընողին զօրութիւն
7 ։ Դէտ ըլլայ ։ Բայց սոսկալ ՀՂինիով կը մոլորին , ու ցքիով կը դանդաչին . Քահանան ու մարգարէն ցքիով կը մոլորին . անոնք գինիէն կ'ընկղմին , ցքիէն կը դանդաչին , տեսիլքի մէջ կը մոլորին , — դատաստանի մէջ կը սխալին ։
8 Վասն զի ամէն սեղանները փսխունքի պղծութիւնով լեցուած են , այնպէս որ մատուռ տեղ մը չըկայ ։
9 Ո՞րո՞ւն գիտութիւն սորվեցընէ , որո՞ւն կրթութիւն հասկըցընէ . կաթէն կտրուածներո՞ւն , ստինքէն
10 զատուածներո՞ւն ։ Քանզի խրատ խրատի վրայ , խրատ խրատի վրայ , հրաման հրամանի վրայ , հրաման հրամանի վրայ , քիչ մը հոս , քիչ
11 մը հոն ։ Ցիրաւի աս ժողովուրդին հետ՝ Ը չհասկըցուելու շրթունքով և օտար լեզուով պիտի խօսի ։
12 Քանզի անոնց բսաւ ։ Ցոդնածը հանգստացընելու հանդիստնիդ ասիկայ է , ու մխիթարութիւնը ասիկայ է . բայց անոնք մտիկ ընել
13 չուզեցին ։ Ուստի Տէրոջը խօսքը պիտի ըլլայ անոնց՝ խրատ խրատի վրայ , խրատ խրատի վրայ , հրաման հրամանի վրայ , հրաման հրամանի վրայ , քիչ մը հոս , քիչ մը հոն . որպէս զի երթան՝ կռնակի վրայ իյնան ու կոտրուին , և որոգայթի մէջ իյնալով բռնուին ։
14 Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք՝ ով ծաղր ընող մարդիկ , որ Երուսաղէմի մէջ Բնակող աս ժո-
15 ղովուրդին վրայ կը տիրէք ։ Որովհետև ըսիք , Մենք մահուան հետ ուխտ րրինք , ու գերեզմանին հետ դաշնակից եղանք , որ եթէ յորդահոս Հեղեղը ել անցնի , մեր վրայ պիտի չգայ . Քվասն զի ստութիւնը մեղի պատսպարան րրինք , և ունայնութեան մէջ պահուեցանք .
16 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես Սիոնի մէջ Էվէմ մը կը դնեմ իրրև հիմ , ընտիր վէմ , պատուական անկիւն , հաստատուն հիմ . ով որ հաւատայ ել , պիտի չարտորայ փախչելու ։
17 Եւ դատաստանը լարին ու արդարութիւնը կշռին համեմատ պիտի դնեմ . և Նստութեան պատսպարանը կարկուտը պիտի տանի . ու պահուելու տեղը ջուրերը պիտի
18 կոխեն ։ Եւ մահուան հետ բրած ուխտերնիդ պիտի աւրուի , ու դերեզմանի հետ բրած դաշնակցութիւննիդ պիտի չհաստատուի . երբոր յորդահոս հեղեղը ել անց-

Ն · ք · ՂՖ · Իրր 725

ՂԱռակ · ի · 1 ; Ովս · դ · 11 ։ Ի ԳԼ · Ժգ · 10 , 12 ։

Ը Երեմ · ը · 10 ։

Բ Սակր · ժդ · 21 ։ * Եբր · Թոթովախօս

† Եբր · խաբրաղները

Բ Սմուէ · բ · 4 ։

Է Ծն · խթ · 24 ; Սաղ · ճԺը · 22 ; Մատ · իա · 42 ; Գոր · գ · 11 ; Հռոմ · թ · 33 ; Ժ · 11 ; Եփես · բ · 20 ; ա Պետ · բ · 6 , 7 , 8 ։ Լ Հմր 15 ։

նի , դուք անկէ պիտի կոխուիք ։
19 Անցնելու առնը ձեզ պիտի առնէ , քանզի ամէն առուտուր , ցորեկ ու դիշեր պիտի անցնի . ու Ահոր լուրը առնելը անդամ սոսկալի պիտի ըլ-
20 լայ ։ Քանզի անկողինը երկրիս նա-լու համար կարճ է , ու ծածկոցը
21 ծածկուելու համար նեղ է ։ Քանզի Տէրը պիտի ելլէ՝ ինչպէս որ Փարասիմին լեռնանը վրայ եղաւ , ու պիտի բարկանայ՝ ինչպէս որ Գաբաւնի ձորին մէջ բարկացաւ , որ իր դործը՝ իր օտար դործը դործէ , ու իր պաշտօնը՝ իր օտար պաշտօնը
22 կատարէ ։ Եւ հիմա ծաղր ընողներ մի՛ ըլլաք , որ չըլլայ թէ ձեր կապանքները աւելի ուժգնանան . քանզի զօրաց Տէր Եհովային կողմանէ՝ բոլոր երկրին վրայ կնախասահմանեալ աւերումմը լսեցի ։
23 Ականջ տուէք ու իմ ձայնս լսեցէք . մտիկ ըրէք ու իմ խօսքս
24 լսեցէք . Մինթէ հերկողը ցանելու համար միշտ կը հերկէ՞ . Գէշ իր երկիրը կը բանայ , ու անոր կոշ-
25 տերը կը տափանէ՞ . Անոր երեսը շիտկելէն ետքը միթէ արջնդեղը ու չամանը չը՞ցաներ , և ցորենը կարդով , ու դարին որոշուած տեղը , և հաճարը իր սահմանին մէջը չը՞դը-
26 ներ . Վասն զի իր Աստուածը կըրթուխիւն կու տայ անոր , ու կը սորվեցընէ թէ ինչ պէտք է ընել ։
27 Քանզի արջնդեղը կամնասայլով չծեծուիր , ու չամանին վրայ սայլին անիւը չդառնար . հապա արջնդեղը դաւազանով , ու չամանը ցուպով
28 կը թօթվուի ։ Հացին ցորենը կը կոխուի . բայց զանիկայ միշտ չծեծեր , ու սայլին անիւը զանիկայ չկոտրտեր , և ձիերը զանիկայ չեն
29 փշրեր ։ Ասիկայ ալ զօրաց Տէրոջմէն կ'ելլէ , որուն խորհուրդը սքանչելի է , ու անոր իմաստութիւնը դերազանց է ։

ԳԼ . Ի Թ

1 Աստուծոյ ծանր դատաստանները Իրուսաղէմի վրայ . 7 անոր թշնամիներուն անյաղթութիւնը ։ 9 Հրէից պակասամոռութիւնը 13 և խորին կեղծաւորութիւնը ։ 18 Բարեպաշտ մարդոց օրհնութեան խոստումնք մը ։

1 Վա՛յ * Արիելին՝ † Դաւիթին բնակած Արիել քաղաքին . տարի տարիի վրայ աւելցուցէք . թող
2 դարնիան տօները դառնան ։ Բայց ես Արիելը նեղը պիտի ձգեմ , ու անիկայ տրտում ու տխուր պիտի ըլլայ . և ինծի † Արիելի պէս պիտի
3 ըլլայ ։ Ու քեզի դէմ շուրջանակի բանակ պիտի դնեմ , և քեզ պատնէշներով պիտի պաշարեմ , ու քեզի դէմ հողաբլուրներ պիտի կանգ-
4 նեմ ։ Եւ պիտի ցածնաս , դետնէն խօսիս , և քու խօսքերդ հողին տակէն պիտի ելլեն , ու քու ձայնդ ‡ վհուկի ոգիին պէս դետնէն պիտի ըլլայ , և քու խօսքդ հողէն պիտի փսփսայ ։
5 Ու քու † օտարականներուդ բազմութիւնը՝ մանր փոշիի պէս , և քու բռնաւորներուդ բազմութիւնը † անցնող մղեղի պէս պիտի ըլլայ . ու ասիկայ Ը յանկարծ մէկ վայրկեանի մէջ պիտի ըլ-
6 լայ ։ Ը Զօրաց Տէրոջը կողմանէ՝ որոտումով , դետնաշարժով , մեծ ձայնով , մրրիկով , փոթորիկով ու մաշող կրակի բոցով
7 այցելութիւն պիտի ըլլայ ։ Ը Ու Արիելի վրայ պատերազմի եկող բոլոր ազգերուն բազմութիւնը , և ասոնց ամրոցներուն վրայ ու անոր պաշիսպներուն վրայ բոլոր յարձակողները , ու զանիկայ պաշարողները † դիշերը տեսնուած երազի պէս պի-
8 տի ըլլան ։ † Եւ ինչպէս որ անօթի եղողը երազին մէջ կը տեսնէ թէ կերակուր կ'ուտէ , ու արթննալէն ետքը փորը անօթի կը մնայ , և ինչպէս որ ծարաւ մարդը երազին մէջ կը տեսնէ թէ ըմբ կը խմէ , ու արթննալէն ետքը կը մարի ու հոգին կը պապակի , այնպէս պիտի ըլլայ բոլոր ազգերուն բազմութիւնը՝ որ Սիօն լեռանը դէմ պատե-
9 րազմի կու դան ։ Ապշեցէք ու զարմացէք , շլացէք ու թմրեցէք . ‡ անոնք արբած են , բայց դինիէն չէ . անոնք կը դանդաչեն , բայց
10 ոգիէն չէ ։ Քանզի † Տէրը ձեր վրայ թմրութեան ոգի թափեց , ու † ձեր աչքերը գոցեց . մարգարէները ու ձեր գլխաւորները՝ որոնք տե-
11 սիլք կը տեսնէին , կուրցուց ։ Եւ ամենուն տեսիլքները ‡ կնքուած դիրքի մը խօսքերուն պէս պիտի ըլլան ձեզի , որ կարդալ դիտցողին կու տան ու կ'ըսեն , Կ'աղաչենք , ասիկայ կարդա . հ ու անիկայ կ'ըսէ , Չեմ կրնար , վասն զի կնքուած
12 է ։ Եւ ան դիրքը կարդալ չդիտցողին կու տան ու կ'ըսեն , Կ'աղաչենք , ասիկայ կարդա . ու անիկայ կ'ըսէ , Կարդալ չեմ դիտեր ։
13 Անոր համար Տէրը կ'ըսէ , Ֆ Որովհետև աս ժողովուրդը իրեն բերնովը կը մօտենայ , և զիս շրթունքներովը կը պատուէ , բայց անոնց սիրտը ինծմէ հեռու է , ու ինծմէ ահեղիդ վախերնին Ը մարդոց սորվեցուցած
14 պատուիրանք մըն է . ‡ Անոր համար ահա ես աս ժողովուրդին մէջը այսուհետև զարմանալի գործքեր ու հրաշքներ պիտի ընեմ . ‡ և անոնց իմաստուններուն իմաստութիւնը

Ն · ԹԲ · Իսր 725

Իր թագ . Ե · 20 ։ ԱՄՆ · ԺԳ · 11 ։ Ժ Ցխս . Ժ . 10 , 12 ։ Բ Թագ . Ե . 25 ։ ա ՄՆ · ԺԳ · 16 ։ Ն ՈՂՐ · Դ · 33 ։

Հ ԳԼ · Ժ · 22 , 23 ։ Դան · Թ · 27 ։

Յ Սաղ · ղր · 5 ։ Երեմ · Լր · 19 ։

Իսր 712 — Տ՛ս Եղեկ · Իգ · 15 , 16 ։

* Յր՝ Աստուծոյ կրակուրանին , կամ՝ զոհանոցին

Բ Իր Թագ . Ե . 9 ։

† Կամ՝ զոհանոցի

Ն · Թ · ՂԲ · Իսր 712

† ԳԼ · Բ · 19 ։

Ժ ԳԼ · ԽԹ · 5 ։

Ի Ցոր · Խ · 18 ։ ԳԼ · Ժ · 13 ։

Ղ ԳԼ · Լ · 13 ։

Ի ԳԼ · Իբ · 2 ։ Լ · 30 ։

Ը ԳԼ · Լէ · 36 ։

Բ Ցոր · Ի · 8 ։

Ի Սաղ · Կգ · 20 ։

Ի Տ՛ս ԳԼ · Իբ · 7 , 8 ։

Լ ԳԼ · Ծ · 21 ։

Ի Հռով · Ժ · 8 ։

Ժ Սաղ · ԿԹ · 23 ։ ԳԼ · Ղ · 10 ։

Ն ԳԼ · Բ · 16 ։

Հ Դան . Ժբ · 4 , 9 ։ Ցայս · Ե . 1–5 , 9 ։ Ղ . 1 ։

Յ Եղեկ · Լէ · 31 ։ Մատ · Ժե . 8 , 9 ։ Մր . Է . 6 , 7 ։

Ղ Կող . Բ . 22 ։

Ֆ Մր . ա . 5 ։

Մ Երեմ · Խթ . 7 ։ Ուրդ · 8 ։ ա Կր · ա · 19 ։

պիտի կորսուի, ու հանճարեղնե-
րուն հանճարը բնաջինջ պիտի ըլ-
15 լայ ։ Վա՜յ անոնց որ խորունկ
տեղ կը փնտռեն իրենց խորհուրդը
Տէրոջմէ պահելու համար. ու իրենց
գործքը մութին մէջ կ'ընեն, ու
կ'ըսեն, Մեզ ո՞վ կը տեսնէ ու
16 մեզ ո՞վ գիտէ ։ Վա՜յ ձեր կամա-
կորութեանը. միթէ բրուտը կա-
ւին տեղը կը դրուի. քանզի կա-
րելի՞ է որ գործը զինքը գործողին
համար ըսէ թէ Անիկայ զիս չգոր-
ծեց. ու ստեղծուածը զինքը ըս-
տեղծողին համար՝ թէ Անիկայ չը-
17 հասկընար ։ Ահա՛ շատ քիչ ժա-
մանակէն ետքը Լիբանան պտղա-
բեր արտի պիտի դառնայ, ու պըտ-
ղաբեր արտը անտառ պիտի սե-
18 պուի ։ Ու ան օրը խուլերը գիր-
քին խօսքերը պիտի լսեն, և կու-
րաց աչքերը մէգէն ու խաւարէն
19 ազատելով պիտի տեսնեն ։ Եւ
խեղճերը Տէրոջմով իրենց ուրա-
խութիւնը պիտի աւելցնեն, ու
աղքատ մարդիկները Իսրայէլին
20 Սուրբովը պիտի ցնծան ։ Վասն
զի բռնաւորը պիտի վերնայ, և
ծաղր ընողը պիտի չմնայ. ու ա-
մէն անոնք որ անօրէնութեան
համար կը հսկեն, պիտի կորսուին.
21 Անոնք որ մարդը դատաստանի մէջ
յանցաւոր կը հանեն, ու [illegible]
դրանը մէջ ջատագովութիւն ը-
նողին համար որոգայթ կը լարեն,
և արդարին իրաւունքը կը խափա-
22 նեն ։ Անոր համար Աբրահամը
փրկող Տէրը Յակոբին տանը հա-
մար այսպէս կ'ըսէ. Յակոբ մէյ-
մըն ալ պիտի չամչնայ, ու անոր
երեսը մէյմըն ալ պիտի չդեղնի.
23 Վասն զի երբոր տեսնէ իր տղաքը
իմ ձեռացս գործը իր մէջը, ան
ատենը իմ անունս պիտի փառա-
ւորեն. Յակոբին Սուրբը պիտի
փառաւորեն, ու Իսրայէլի Աս-
24 տուծմէն պիտի վախնան ։ Եւ հո-
գիով մոլորածները խոհեմութիւնը
պիտի ճանչնան, ու տրտնջողները
իմաստութիւն պիտի սորվին ։

Ն. Փ. ԳՓ. Իրր 712 · Գլ. Լ. 1 · Սաղ. ՂԴ. 7 · Գլ. ԽԵ. 9, Հռովմ. Թ. 20 · Գլ. ԼԲ. 15 · Գլ. ԼԵ. 5 · Գլ. ԿԱ. 1 · Յակ. Բ. 5 · Գլ. ԻԸ. 14, 22 · Միք. Բ. 1 · Ամով. Ե. 10, 12 · Եբր. յանդիմանութիւն · Յես. ԻԴ. 3 · Կամ՝ տեսնեն · Գլ. ԺԹ. 25, ԽԵ. 11, Կ. 21, Եփես. Բ. 10 · Եբր. սրբեն · Գլ. ԻԸ. 7

ԳԼ. Լ

1 Մարգարէն սպառնալիքներ կ'ընէ ժողովուր-
դին՝ իրենց յոյսը Եգիպտոսի վրայ դնելնուն
համար, 8 ու Աստուծոյ խօսքը անարգելնուն
համար. 18 կը նախաձայնէ Աստուծոյ ողոր-
մութիւնները որ իր եկեղեցիին պիտի ընէ. 27
նաև անոր բարկութիւնը ու ժողովուրդին
ուրախութիւնը՝ Ասորեստանին կործանման
ատենը ։

Իրր 713 · Բ Օր. ԻԹ. 19 · Գլ. ԻԹ. 15

1 Վա՜յ ապստամբ տղաքներուն՝ կ'ըսէ
Տէրը, որ մեղք մեղքի վրայ
աւելցնելու համար խորհուրդ կ'ը-
նեն, բայց ինծմով չէ. ու դաշ-
նադրութիւն կ'ընեն, բայց իմ հո-
2 գիովս չէ. Որ առանց իմ բերնիս
հարցընելու կ'երթան Եգիպտոս
կ'իջնեն, Փարաւոնի պաշտպանու-
թեանը տակը ամրանալու ու Ե-
գիպտոսի հովանիին ապաւինելու
3 համար ։ Բայց Փարաւոնին
պաշտպանութիւնը ձեզի ամօթ,
ու Եգիպտոսի հովանիին ապաւի-
նիլը ձեզի նախատինք պիտի ըլլայ ։
4 Քանզի անոր իշխանները Տայանիս
գացին, ու դեսպանները Հանէս
5 հասան ։ Ամէնքը ամչցան ան ժո-
ղովուրդին պատճառովը՝ որ իրենց
օգուտ մը ընելու կարողութիւն
չունի. անիկայ չկրնար օգնութիւն
մը կամ օգուտ մը ընել, հապա
իրենց ամօթ ու նախատինք պիտի
6 ըլլայ ։ Ահա ‖բեռ կրող անասուննե-
րը՝ դէպ 'ի հարաւ՝ նեղութեան ու
վշտաց, մատակ առիւծի և առոյգ
առիւծի, իժի ու կիզող թեւա-
ւոր օձի երկիրը Եգիպտոս. իրենց
ստացուածքը էշերու կռնակին վը-
րայ, ու իրենց գանձերը ուղտի
սապատին վրայ կը տանին անանկ
ժողովուրդի մը՝ որ իրենց օգուտ
7 չունի ։ Վասն զի Եգիպտա-
ցիք պարապ ու զուր տեղը օգ-
նութիւն կ'ընեն. անոր համար
անոր Ռահաբ Նստող պարծենկոտ
8 կանչեցի ։ Ուրեմն գնա՛, անոնց
առջևը ասիկայ տախտակի վը-
րայ գրէ, և գիրքի մէջ գրոշմէ՛,
որ գալու ժամանակին մնայ յա-
ւիտենական վկայութեան համար ։
9 Քանզի անիկայ ապստամբ ժողո-
վուրդ մըն է, ստախօս տղաքներ
են, ու անանկ տղաքներ են որ Տէրո-
10 ջը օրէնքը լսել չեն ուզեր. Որոնք
տեսանողներուն կ'ըսեն, Մի տես-
նէք, ու մարգարէներուն՝ Մեզի
համար ուղիղ բաներ մի՛ մարգա-
րէանաք. մեզի շողոքորթութիւն-
ներ խօսեցէք, խաբէութիւններ
11 մարգարէացէք. Ճամբայէն ետ
քաշուեցէք, շաւիղէն խոտորեցէք,
Իսրայէլին Սուրբը մեր առջևէն
12 վերցուցէ՛ք ։ Ուստի Իսրայէլին
Սուրբը այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև
դուք այս խօսքը անարգեցիք, և
բռնութեան ու ծռութեան ա-
պաւինեցաք, ու անոնց վրայ կըռ-
13 թընեցաք. Անոր համար այս անօ-
րէնութիւնը՝ բարձր պարիսպի մը
իյնալու վրայ եղող ուռեցած
ճեղքուածքին պէս պիտի ըլլայ ձե-
զի, որուն կործանումը յանկար-
ծակի մէկ վայրկեանի մէջ կու գայ ։
14 Եւ զանիկայ բրուտներու սափորին
կոտրուածքին պէս պիտի կոտրէ,
պիտի փշրէ ու պիտի չխնայէ. և
անոր կտորուանքներուն մէջը՝ կրա-
կարանէն կրակ առնելու կամ փո-

Ն. Փ. ԳՓ. Իրր 713 · Թուոց ԻԷ. 21, Յես. Թ. 14, Գ Թագ. ԻԲ. 7, Երեմ. ԻԱ. 2, ԽԲ. 2, 20 · Գլ. ԼԱ. 1 · Գլ. Ի. 5, Երեմ. ԼԷ. 5, 7 · Գլ. ԺԹ. 11 · Երեմ. Բ. 36 · ‖ Եբր. անասուններու բեռը · Բ Օր. Ը. 15 · Երեմ. ԼԷ. 7 · Ամբ. Բ. 2 · Բ Օր. ԼԱ. 20, Գլ. Ա. 4, Հմր 1 · Երեմ. ԺԱ. 21, Ամով. Բ. 12, Է. 13, Միք. Բ. 6 · Գ Թագ. ԻԲ. 13, Միք. Բ. 11 · Սաղ. ԿԲ. 3 · Գլ. ԻԹ. 5 · Սաղ. Բ. 9, Երեմ. ԺԹ. 11

Ն · Ք · ՉԲ · իրր 713

սէն ջուր հանելու կտոր մը պիտի
15 չգտնուի ։ Վասն զի Եհովայ Տէրը՝
Իսրայէլին Սուրբը այսպէս կ՚ըսէ .
Դուք դառնալով ու հանգստա-
նալով փրկութիւն կը գտնէք , ձեր
զօրութիւնը հանդարտութեամբ ու
ապաւինութեամբ կ՚ըլլայ . Բայց
16 դուք չուզեցիք , Հապա ըսիք ,
Ոչ , ձի հեծնենք փախչինք . անոր
համար պիտի փախչիք . Արագըն-
թաց ձիերու վրայ հեծնենք՝ ըսիք ,
անոր համար ձեզ հալածողներն ալ
17 արագընթաց պիտի ըլլան ։ Մէ-
կուն սպառնալիքովը հազարնիդ՝
հինգին սպառնալիքովը ամէնքդ պի-
տի փախչիք . մինչև որ լեռան գը-
լուխը սեան պէս , ու բլուրի վրայ
18 դրօշակի պէս թողուիք ։ Բայց
Տէրը կը սպասէ որ ձեզի գթու-
թիւն ընէ , ու պիտի բարձրանայ
որ ձեզի ողորմի . քանզի Տէրը ար-
դար Աստուած մըն է . Երանի ան
ամենուն՝ որ անոր կը սպասեն ։
19 Քանզի ժողովուրդը Սիոնի վը-
րայ , Երուսաղէմի մէջ պիտի բնա-
կի . ալ բնաւ պիտի չլաս . քու ա-
ղաղակիդ ձայնը ելլելուն պէս՝ շնոր-
հով քեզի պիտի ողորմի , զանիկայ
լսածին պէս՝ քեզի պատասխան պի-
20 տի տայ ։ Թէև Տէրը ձեզի նեղու-
թեան հաց և տառապանաց ջուր
տայ , քու ուսուցիչներդ մէյմըն
ալ պիտի չհեռանան , հապա քու
աչքերդ քու ուսուցիչներդ պիտի
21 տեսնեն ։ Ու երբոր աջ կողմը
կամ ձախ կողմը խոտորելու ըլլաս ,
քու ականջներդ ետևէդ մէկ խօսք
մը պիտի լսեն , որ կ՚ըսէ , Ասիկայ
է ճամբան , ասոր մէջէն քալեցէք ։
22 Ան ատենը քու քանդակած ար-
ծաթ կուռքերուդ ծածկոցները ու
ձուլածոյ ոսկի կուռքերուդ զարդերը
պիտի պղծես . զանոնք դաշտանի լա-
թի պէս պիտի նետես , անոնց ամէն
մէկուն պիտի ըսես , Դուրս ելիր ։
23 Եւ Տէրը քու սերմանած երկրիդ
հունտերուն վրայ անձրև , ու
երկրի արդիւնքէն հաց պիտի տայ ,
և առատ ու պարարտ պիտի ըլ-
լայ . ան օրը քու խաշինքդ ընդար-
ձակ արօտի մէջ պիտի ճարակին ։
24 Ու երկիրը գործող եզները ու է-
շերը թիով ու հեծանոցով հոսած
մաքուր *կերակուր պիտի ուտեն ։
25 Եւ մեծ կոտորածին օրը աշ-
տարակներուն կործանման ատենը ,
ամէն բարձր լեռան վրայ և ամէն
բարձրացած բլուրի վրայ գետեր
ջուրի առուներ պիտի ըլլան ։
26 Եւ ան օրը որ Տէրը իր ժողովուր-
դին վէրքը պիտի պատէ , ու ա-
նոնց հարուածքին խոցը պիտի բը-
ժշկէ , լուսնին լոյսը արևին լոյ-
սին պէս , ու արևին լոյսը եօթնա-
պատիկ աւելի , ու եօթը օրուան
լոյսին չափ պիտի ըլլայ ։
27 Ահա Տէրոջը անունը հեռուէն
կու գայ , անոր բարկութիւնը կը
վառի ու բոցը սաստիկ է . շըր-
թունքները սրտմտութեամբ լե-
ցուած է , ու լեզուն մաշող կրակի
28 պէս է . Եւ անոր հոգին յոր-
դահոս գետի պէս մինչև պա-
րանոցը պիտի հասնի , որ ազգերը
ունայնութեան մաղով մաղէ , և
ժողովուրդներուն կզակը սանձ
29 դնելով զանոնք խոտորցընէ ։ Դուք
սուրբ տօնի մը գիշերուան պէս
երգ պիտի ունենաք , ու Իսրայէլի
Վէմին՝ Տէրոջը լեռը երթալու
համար՝ սրինգով գացողի պէս
սրտի ուրախութիւն պիտի ունե-
30 նաք ։ Եւ Տէրը իր փառաւոր
ձայնը լսել պիտի տայ , ու իր սաս-
տիկ բարկութեամբը և մաշող
կրակին բոցովը , հեղեղով , փո-
թորիկով ու †կարկուտի քարե-
րով իր ‡երկընցած բազուկը պիտի
31 ցուցընէ ։ Վասն զի գաւազա-
նով զարնող Ասորեստանցին Տէ-
32 րոջը ձայնէն պիտի ճնշուի ։ Ու
որոշուած գաւազանին ամէն ‡հա-
րուածը՝ որ Տէրը անոր վրայ պի-
տի դնէ , թմբուկներով ու քնար-
ներով պիտի ըլլայ . և անոր հետ
աղմկալից պատերազմներով պիտի
33 պատերազմի ։ Քանզի Տօփեթ
շատոնցմէ պատրաստուած է , անի-
կայ ալ թագաւորին համար պատ-
րաստուեցաւ , զանիկայ խորունկ-
ցուց ու լայնցուց . անոր դէզը
կրակ ու շատ փայտ է , զանիկայ
Տէրոջը շունչը ծծումբի հեղեղի
պէս պիտի բորբոքէ ։

ԳԼ · ԼԱ

1 Մարգարէն կ՚անիծէ ան յիմարութիւնը՝ ո-
րով Եգիպտոսին կ՚ապաւինէին , և զԱստուած
կը մերժէին . 6 կը յորդորէ ժողովուրդը որ
դարձի գան . 8 կը ցուցընէ Ասորեստանի կոր-
ծանումը ։

1 Վա՜յ անոնց՝ որ օգնութեան հա-
մար Եգիպտոս կ՚իջնեն , ու
ձիերու կը վստահին և կառքե-
րու կ՚ապաւինին , որովհետև շատ
են , ու ձիաւորներուն , որովհետև
խիստ ‖զօրաւոր են . և Իսրայէլին
Սուրբին չեն նայիր ու Տէրը չեն
2 փնտռեր ։ Բայց անիկայ ալ իմաս-
տուն է , ու չարիք կը բերէ , և իր
խօսքերը ետ չդարձըներ . ու չարե-
րուն տանը դէմ , և անօրէնու-
թիւն գործողներուն օգնութեանը
3 դէմ կ՚ելլէ ։ Արդ Եգիպտացիք
մարդ են և ոչ թէ Աստուած .
ու անոնց ձիերը մարմին են և

Գլ · Է · 4 ·
Մատ · ԻԳ · 37 ·
Ղև · ԻԶ · 8 · Բ Օր · ԻԲ · 25 · ԼԲ · 30 · Յես · ԻԳ · 10 ·
Սաղ · Բ · 12 · ԼԴ · 8 · Առակ · ԺԶ · 20 · Երեմ · ԺԷ · 7 ·
Գլ · ԿԵ · 9 ·
Գ Թագ · ԻԲ · 27 · Սաղ · ՃԻԷ · 2 ·
Սաղ · ՀԴ · 9 · Տես Ամով · Ը · 11 ·
Յես · Ա · 7 ·
Բ Մն · ԼԱ · 1 · Գլ · Բ · 20 · ԼԱ · 7 ·
Ովս · ԺԴ · 8 ·
Մատ · Զ · 33 · Ա Տիմ · Դ · 8 ·
* Կամ՝ շաղուածք
Գլ · Բ · 14 · 15 · Խգ · 3 ·
Գլ · Կ · 19 · 20 ·

Ն · Ք · ՉԲ · իրր 713
Գլ · ԺԱ · 4 · Բ Թագ · Բ · 8 ·
Գլ · Ը · 8 ·
Գլ · ԼԷ · 29 ·
Սաղ · ԽԲ · 4 ·
Գլ · Բ · 3 ·
Գլ · ԽԹ · 6 ·
Գլ · ԽԲ · 2 · ԼԲ · 19 ·
† Եբր · բազուկին իջնելը
Գլ · Ժ · 5 · 24 ·
Գլ · ԼԷ · 36 ·
‡ Եբր · անցքը
Գլ · ԺԱ · 15 · ԺԹ · 16 ·
Երեմ · Է · 31 · ԺԹ · 6 ·
Գլ · Լ · 2 · ԼԶ · 6 · Եզեկ · ԺԷ · 15 ·
Սաղ · Ի · 7 · Գլ · ԼԶ · 9 ·
‖ Կամ՝ բազմաթիւ
Դան · Թ · 13 · Ովս · Է · 7 ·
Թուէ · ԻԳ · 19 ·
Սաղ · ՃԽԶ · 3 · 5 ·

չէ թէ հոգի . ու երբոր Տէրը իր ձեռքը երկընցընէ , թէ օգնութիւն ընողը պիտի սահի , և թէ օգնութիւն գտնողը պիտի իյնայ . ու ամէնը միասին պիտի կորսուին : Քանզի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ . Ըստ օրինակ առիւծը կամ կորիւնը իր որսին համար կը գոչէ , ու երբոր հովիւներուն գունդը անոր վրայ կը ժողովուին , անոնց ձայնէն չվախնար , ու անոնց աղաղակէն չվհատիր , Եայնպէս ալ զօրաց Տէրը Սիօն լեռանը համար ու անոր բլուրին համար պատերազմելու պիտի իջնէ : Ինչպէս որ թռչունները իրենց յարձրէը կը ծածկեն , այնպէս ալ զօրաց Տէրը Երուսաղեմին պաշտպանութիւն պիտի բնէ . Ե պիտի պաշտպանէ ու փրկէ զանիկայ , պիտի անցնի , ու պիտի ազատէ :

Դուք ան ԱՓՈՓԻՒՆ դարձէք , ուսկից որ Իսրայէլի որդիքը չարաձեռնութեամբ հեռացան : Քանզի այդ օրը ամէն մարդ իր մկդի պիտի նետէ իր արծաթէ կուռքերը ու ոսկիէ կուռքերը , որոնք ձեռքերնիդ ձեղ մեղքի համար : Եւ Ասորեստանցին իսրով պիտի իյնայ , բայց չէ թէ մարդու սրով . հապա զանիկայ ԱՆԱՆՁ մէկ սուր մը պիտի ուտէ , որ մարդու սուր չէ . ու անիկայ սուրին երեսէն պիտի փախչի , և անոր երիտասարդները հարկատու պիտի բլլան : Ու անիկայ իր վախին պատճառաւ իր բերդը պիտի անցնի . և անոր իշխանները դրօշակէն պիտի զարհուրին , կ'ըսէ Տէրը , որուն կրակը Սիօնի մէջ է , ու փուռը Երուսաղեմի մէջ :

ԳԼ . ԼԲ

1 Քրիստոսի թագաւորութեանը բարիքները : 9 Մարգարէն երկրին ամայութիւնը կը նախատեսէ . 15 ու կը խոստանայ ժողովուրդին դարձը ու բարերաղդութիւնը :

1 Ո՛վ Հոգի թագաւոր մը արդարութեամբ պիտի թագաւորէ . ու իշխանները իրաւունքով պիտի իշխեն : 2 Եւ մարդը հովի պէս պիտի ըլլայ , ու փոթորիկի պէս պիտի ծածկոցի պէս , չոր տեղը գետի ջուրի վտակներու պէս , և ծարաւուտ երկրի մէջ մեծ ապառաժի մը հովանիին պէս պիտի ըլլայ : 3 Ու տեսնողներուն աչքը պիտի չշլանան , և լսողներուն ականջները մտիկ պիտի ընեն : 4 Ու արտորացողներուն սիրտը դիտութիւն պիտի հասկընայ , և թոթովախօսներուն լեզուն յստակ խօսք

5 լու պատրաստ պիտի բլլայ : Անզգամին մէկմէն ալ ազնուաբարոյ պիտի չըսուի , ու ագահին մէկմէն ալ առատաձեռն պիտի չըսուի . վասն զի անզգամը անզգամութիւն կը խօսի , ու անոր սիրտը անօրէնութիւն կը գործէ . կեղծաւորութիւն կ'ընէ ու Տէրոջը վրայով սխալմունք կը խօսի . անօթիին հոգին դատարկ կը ձգէ , ու ծարաւածին ալ կը խափանէ : 7 Ծին խորհուրդը կը չարչարէ . Եւ ագահին չարքերը չար են . անիկայ սուտ խօսքերով աղքատները կորսընցընելու համար նենգութիւններ կը խորհի , թէև տնանկը արդարութեամբ խօսի : 8 Բայց ազնուաբարոյ մարդը ազնիւ բաներ կը խորհի , ու ազնիւ բաներու վրայ հաստատ կը մնայ :

9 Ո՛վ հանգիստ կնիկներ՝ ելէք , իմ ձայնս մտիկ ըրէք . ով անհոգ աղջիկներ՝ իմ խօսքիս ականջ 10 տուէք : Օրերով ու տարիներով խռովութեան մէջ պիտի ըլլաք , ով անհոգ կնիկներ . քանզի այգեկութը կորսուեցաւ , հունձքի ժամանակ պիտի չգայ : 11 Ո՛վ հանգիստ կնիկներ՝ դողացէք . ով անհոգ կնիկներ՝ խռովութեան մէջ ինկէք . հանուեցէք ու մերկ եղէք , ու մէջքերնիդ գոտի կապեցէք : 12 Ցանկալի արտերուն ու պտղաբեր որթին համար կուրծքերնին պիտի ծեծեն : 13 Իմ ժողովուրդիս երկրին վրայ փուշ և ցախ պիտի բուսնի , նաև ամէն ուրախութեան տուներուն վրայ ՝բերկրալի քաղաքին մէջ : 14 Քանզի պալատները երեսէ պիտի ձգուին , աղմկայոյզ քաղաքը պիտի թողուի , բերդերը ու պարիսպները յաւիտեան քարայրներ պիտի բլլան , ցիւրերու զուարճութեան համար ու խաշինքներու արօտ բլլալու համար , 15 Մինչև որ Ը վերէն մեր վրայ Հոգի թափուի , ու Ի անապատը պտղաբեր արտի դառնայ , և պտղաբեր արտը անտառ համարուի : 16 Ան ատենը անապատին մէջը իրաւունք պիտի բնակի , ու պտղաբեր արտին մէջը արդարութիւն պիտի հանգչի : 17 Եւ արդարութեան գործը խաղաղութիւն , ու արդարութեան արդիւնքը հանգիստ ու ապահովութիւն պիտի ըլլայ յաւիտեան : 18 Եւ իմ ժողովուրդս խաղաղաւէտ բնակութեան մէջ , ու ապահով վրաններու մէջ , և հանդարտ հանգստութեան մէջ պիտի բնակի : 19 Բայց կարկուտ պիտի իջնէ անտառին վրայ , ու քաղաքը բոլորտին ցածրանայ : 20 Վա՛յ պիտի խոնարհի : Երանի ձեղի որ ամէն ջուրերու քով կը ցանէք ,

Ն . ՔՐ . ԳԻՐ . ԽԸ 713
ՂՈՎ . ԺԱ . 10 ՒՄՎ . Գ . 8
Ի ԳԼ . ԽԸ . 13
ԸՐ ՕՐ . ԼՐ . 11 ՍԱՂ . ՂԱ . 4
Բ ՍԱՂ . ԼԵ . 40 * Կ՚ԽՆԱՅԵ
ՃՈՎ . Թ . 9
Ի ԳԼ . Բ . 20 Լ . 22
Լ Գ ԹԱԳ . ԺԲ . 30
Ի ՏԵՍ Գ ԹԱԳ . ԺԲ . 35 . 36 ԳԼ . ԼԵ . 36
Ժ ԳԼ ԼԵ . 37
† Կ՚ԲԵՐԴԷՆ
— ՏԵՍ ՍԱՂ . ԽԵ . 1 , ՃԲ ԵՐԵՄ . ԽԳ . 5 ՈՎ . Գ . 5 ԶԱՔ . Թ . 9
‡ Կ՚ԱՄԷՆ ՄԿԸ
Ի ԳԼ . Գ . 6 ԽԵ . 4
Ի ԳԼ . ԽԹ . 18 ԼԵ . 5 , 6
Ն . ՔՐ . ԳԻՐ . ԽԸ 713
‖ ԵՔԲ . ԳՐԱԽՔԵՐԸ
Ե ՄՄՎ . Գ . 1
§ ԵՔԲ . ԲՆԱԻՆՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ՊԻՏԻ ՈՂՋԱՆ
Ի ԳԼ . ԼԳ . 13 ՈՎ . Թ . 6
ՂԳԼ . ԻՐ . 2 Ի ԳԼ . ԽԷ . 10
Ը ՍԱՂ . ՃԴ . 80 ՑՈՎԿ . Բ . 28
Ի ԳԼ . ԽԹ . 17 Լ . 2
Ժ ՑԱԿ . Ե . 18
Ի ԳԼ . Լ . 30 ԼԶԱՔ . ԺԱ . 2

ու Էեզան և իշուն ոտքը հոն * կոխել կու տաք" ։

ԳԼ · ԼԳ

1 Եկեղեցիին թշնամիներուն դեմ Աստուծոյ կատարելու դատաստանները ։ 13 Բարեպաշտներուն պատուհասները ։

1 Ա՛յ քեզի՝ – ով կործանող՝ որ դուն չկործանուեցար . ու վա՛յ քեզ՝ ով չափշտակող՝ որ քեզ չյափշտակեցին . Էերբոր դուն կործանելը լմընցրնես , քեզ պիտի կործանեն . երբոր չափշտակելէն դադարիս , քեզ պիտի չափշտակեն ։

2 Ո՛վ Տէր՝ մեզի ողորմէ , Էքեզի կը յուսանք . ամէն առաւոտ անոնց զօրութիւն եղիր , ու նեղութեան ժամանակը մեզի փրկութիւն Էղէր ։

3 Աղմուկին ձայնէն ժողովուրդները կը փախչին , քու բարձրանալէդ ազգերը կը ցրուին ։

4 Եւ ձեր աւարը թրթուրին ժողվելուն պէս պիտի ժողվեն . անոր վրայ՝ մարախներուն ցաթկելուն

5 պէս պիտի ցաթկեն ։ Տէրը բարձրացած է , վասն զի բարձրերը կը բնակի . Սիօնը իրաւունքով ու

6 արդարութիւնով լեցուց ։ Եւ քու ժամանակներուդ հաստատութիւնը – փրկութեանդ զօրութիւնը իմաստութիւն ու գիտութիւն պիտի ըլլայ . Տէրոջը վախը անոր գանձն է ։

7 Ահա անոնց զօրաւորները դուրսը կ'աղաղակեն . Խաղաղութեան դեսպանները դառնապէս կու լան ։

8 Բանուկ ճամբաները ամայի եղան , ճամբայէն անցնող չմնաց . Բանիկայ ուխտը աւրեց , քաղաքները կ'անարգէ , մարդը բանի տեղ չես-

9 պեր ։ Երկիրը սուգ կը բռնէ ու կը նուաղի , Լիբանան ամչցաւ – թառամեցաւ , Սարօն անապատի պէս եղաւ , և Բասան ու

10 Կարմեղոս կը թօթվուին ։ Հիմա պիտի ելլեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , հիմա պիտի փառաւորուիմ , հիմա պիտի

11 բարձրանամ ։ Դուք յարդով պիտի յղանաք և մեղ պիտի ծնանիք . ու ձեր շունչը կրակի

12 պէս ձեզ պիտի ուտէ ։ Եւ ժողովուրդները կիրի այրուելուն պէս պիտի ըլլան . անոնք կրակի մէջ՝ կտրուած փուշերու պէս պիտի

13 այրին ։ Ո՛վ հեռու եղողներ՝ իմ ըրածս լսեցէք . ու՛ մօտ եղողներ՝ իմ զօրութիւնս գիտցէ՛ք ։

14 Սիօնի մէջ մեղաւորները կը վախնան , կեղծաւորները դող կը բռնէ ։ Մեզմէ ո՞վ պիտի բնակի մաշող կրակին մէջ . մեզմէ ո՞վ պիտի բնակի յաւիտենական բոցերուն

15 մէջ ։ Արդարութեամբ քալողը և ուղղութիւն խօսողը , անիրաւութեան շահը մերժողը , կաշառք առնելէն ձեռքերը թօթվողը , արիւնահեղութեան խօսքէն չլսելու համար ականջները դոցողը , ու չարութիւնը չտեսնելու

16 համար աչքերը դոցողը , Անիկայ բարձրերը պիտի բնակի , անոր բերդը ամուր վէմերու վրայ պիտի ըլլայ . անոր հաց պիտի տրուի , անոր ջուրը անպակաս պիտի

17 ըլլայ ։ Քու աչքերդ թագաւորը իր վայելչութեամբը պիտի տեսնեն , անոնք հեռաւոր երկիր պիտի

18 նային ։ Քու սիրտդ վախերը պիտի մտածէ . Ո՞ւր է դպիրը , ո՞ւր է կշռողը , ո՞ւր է աշտարակները գը-

19 րողը ։ Դուն պիտի չտեսնես ան խիստ ժողովուրդը , Դժուարիմաց ու անծանօթ լեզու ունեցող ժողովուրդը , թոթովախօս ու անի-

20 մանալի լեզուով խօսուածքէդ ։ Մեր տօնախմբութեանց քաղաքին՝ Սիօնին նայէ . քու աչքերդ Երուսաղէմը պիտի տեսնեն , Էբնակ հանգիստ բնակարան մը – չխախտուելու վրան մը , որուն ցիցերը յաւիտեան պիտի չհարժին , ու չուանները բնաւ պիտի չկտրին ։

21 Հապա հոն փառաւորեալ Տէրը պիտի ըլլայ մեզի լայնատարած գետերու – վտակներու տեղ , ուր որ թիաքարշ նաւ պիտի չմտնէ , և անկէ մեծ նաւ պիտի չանցնի ։

22 Քանզի մեր դատաւորը Տէրն է , մեր օրէնսդիրը Տէրն է , Մեր թագաւորը Տէրն է ։ անիկայ մեզ պիտի ազատէ ։

23 Քու չուաններդ թուլցան , Իրենց կայմին խարիսխը չկրցան հաստատ բռնել , առագաստը չկրցան բանալ . ան ատենը մեծ աւար բաժնուեցաւ , մինչև անգամ կա-

24 ղերը աւար առին ։ Ու հոն բնակողը պիտի չըսէ Թէ Հիւանդ եմ . Հոն բնակող ժողովուրդին անօրէնութիւնը պիտի թողուի ։

ԳԼ · ԼԴ

1 Ան դատաստանները՝ որոնցմով Աստուած իր եկեղեցիին համար վրէժխնդրութիւն պիտի ընէր ։ 11 Եկեղեցւոյն թշնամացը կործանումը ։ 16 Աս մարգարէութիւններուն ստուգութիւնը ։

1 Ո՛վ ազգեր՝ – մօտեցէ՛ք որ լսէք , ով ժողովուրդներ՝ ականջ տուէ՛ք . Էրկիրը ու անոր լիութիւնը , աշխարհքը ու անոր բոլոր Էբնակիչները թող մտիկ ընեն ։

2 Վասն զի Տէրոջը բարկութիւնը ամէն ազգերուն վրայ , ու սրտմտութիւնը անոնց բոլոր զօրքերուն վրայ է . անիկայ զանոնք նզովեց ,

---

Ն · Բ · ՂԲ · Իսա 713

Ի ԳԼ · Լ · 24 ։ * ԵՀԲ · կը խրկէ ։

– Գլ · Խ · 2 ։ Ամ · Բ · 8 ։

Բ Ցայս · Ժգ · 10 ։

Է ԳԼ · ԻԸ · 9 ։

Բ Սաղ · ՂԷ · 9 ։

Ի Գ Թագ · Ժը · 18 · 37 ։

ՂԴատ · Ե · 6 ։

Ի Գ Թագ · Ժը · 14–17 ։

ԸԳԼ · ԽԴ · 4 ։

Բ Սաղ · Ժբ · 5 ։

Ժ Սաղ · Է · 14 ։ ԳԼ · ՃԹ · 4 ։

† Կ՚ – Բ – Լ՚ – ՐԻ՚ – Ն ոգին

Ի ԳԼ · Թ · 18 ։

ԼԳԼ · ԽԹ · 1 ։

Ի Սաղ · Ժե · 2 ։ Իդ · 4 ։

Ն · Բ · ՂԲ · Իսա 713

Ի Սաղ · ՃԺԹ · 37 ։

Ես · Ծ · 4 ։ Ա Կոր · Ա · 20 ։

Հ Գ Թագ · ԺԹ · 32 ։

Ե Բ Օր · Իբ · 49 , 50 ։ Ե · բեմ · Ե · 15 ։

Ը Սաղ · Խբ · 12 ։

Ժ Սաղ · Խզ · 5 ։ ՃԻԵ · 1 , 2 ։

Ա ԳԼ · ԼԷ · 33 ։ Ծգ · 2 ։

Ա Ցակ · Գ · 12 ։

Ե Սաղ · ՀԹ · 18 ։

Լ Երեմ · Ծ · 20 ։

– Սաղ · ԽՀ · 1 ։

Բ Բ Օր · ԼՐ · 1 ։

‡ ԵՀԲ · սեբրաներգը

Ն · Բ · ՂԲ · Իբր 713

ՃՑովել · Բ · 20 ։

Ժ Սաղ · ՃՐ · 26 ։ Եզեկ · Լ · 7 ։ 8 ։ Ցովել · Բ · 31 ։ Գ · 15 ։ Մատ · ԻԳ · 29 ։ Բ Պետ · Գ · 10 ։

Ի Ցայտ · Ղ · 14 ։

Ղ ԳԼ · ԺԳ · 12 ։

Ի Ցայտ · Ղ · 13 ։

Ը Երեմ · Խզ · 10 ։

Ի Երեմ · ԽԹ · 7, ՃԱ ։ Մաղ · ա · 4 ։

Ի ԳԼ · կգ · 1 ։ Երեմ · ԽԹ · 13 ։ Սոփ · ա · 7 ։

* Կ՚ վայրենի ցուլերը ։

Ի ԳԼ · կգ · 4 ։

Լ Ցեփ · Բ Օր · ԻԹ · 23 ։

Ի Ցայտ · ԺԳ · 11 ։ ԺԸ · 18 ։ ԺԹ · 3 ։

Ի Մաղ · ա · 4 ։

Ն ԳԼ · ԺԳ · 23 ։ Սոփ · Բ · 14 ։ Ցայտ · ԺԸ · 2 ։

Հ Գ Թագ · ԻԱ · 13 ։ Ոզ · Բ · 8 ։

Ն ԳԼ · Լ · 13 ։ Ովս · Թ · 6 ։

Ղ ԳԼ · ԺԳ · 21 ։ ՃԱ ։

3 զանոնք սպանման մատնից ։ Եւ անոնց սպանուածները պիտի նետուին , ու Ի անոնց դիակներէն գէշ հոտ պիտի ելլէ , և անոնց արիւնէն
4 լեռները պիտի հալին ։ Ու Ժ երկինքին բոլոր զօրքերը պիտի հալին , ու երկինքը Ի մագաղաթի պէս պիտի գալարի . Ղև անոր բոլոր զօրքերը վար պիտի թափին , ինչպէս որ տերեւը որթէն կը թափի , ու ինչպէս որ Ի թուզէ թզենիէն կը թափի ։
5 Քանզի Ըիմ սուրս երկինքի մէջ արբեցած է . ահա Ն՚իյ Ի Եդովմին վրայ ու իմ նզոված ժողովուրդիս վրայ դատաստան ընելու պիտի իջնէ ։ Ցերոջը սուրը արիւնով լեցուած է — Ճարպով եղոտած է , գառներուն և նոխազներուն արիւնովը — խոյերուն երիկամանց Ճարպովը . քանզի Ի Ցերը Բոսրայի մէջ զոհ ունի , ու Եդովմի երկրին
7 մէջ մեծ սպանդ ։ Եւ անոնց հետ պիտի իյնան * միեղջերուները , ու զուարակները ցուլերուն հետ . և անոնց երկիրը արիւնով պիտի գինովնայ , ու անոնց հողը Ճարպով
8 պիտի պարարտանայ ։ Քանզի Ցերոջը Է վրէժխնդրութեան օրը՝ — Սիօնի վէճին համար հատուցման
9 տարին է ։ ԵՒեւ անոր գետերը՝ ձիւթի , ու հողը ծծումբի պիտի դառնայ . և անոր երկիրը վառած
10 ձիւթ պիտի ըլլայ . գիշեր ու ցորեկ պիտի չմարի . Ի անոր ծուխը յաւիտեան պիտի ելլէ , և Ի դարէ Ի դար աւերակ պիտի մնայ . յաւիտեանս յաւիտենից անկէ անցնող
11 պիտի չըլլայ ։ Է հապա զանիկայ հաւալուսնները ու ոզնիները պիտի ժառանգեն . և հոն բաջահաւը ու ագռաւը պիտի բնակի , ու Ո անոր վրայ դատարկութեան լարը և ուղղութեան կշիռը պիտի քաշուի ։
12 Անոր ազնուականները թագաւորութեան պիտի կանչեն , բայց հոն Ֆելը պիտի չգտնուի . ու անոր բոլոր իշխանները պիտի ոչնչանան ։
13 Եւ Ց անոր պալատներուն մէջը փուշեր , — անոր պարիսպներուն վրայ եղինճ ու եկեղ պիտի բուսանի . և Ղ չագալներու բնակարան — ջայլամներու գաւիթ պիտի ըլլայ ։
14 Եւ վայրենի կատուները բորենիներուն պիտի հանդիպին , ու այծամարդները իրարու ձայն պիտի տան , և յուշկապարիկները հոն պիտի հանգչին , ու հանգիստ իրենց հան-
15 դիստ տեղ պիտի գտնեն ։ Հոն նետ օձը իր բոյնը պիտի շինէ , ու հաւկիթ պիտի ածէ , և իր ձագերը պիտի հանէ , ու իր հովանիին տակը — Ն՚իւով՚ պիտի իննամէ . և ուրուրները հոն պիտի ժողովուին՝ ամէն
16 մէկը իր ընկերին հետ ։ Ցերոջը դիրքին մէջը փնտռեցէք ու կարդացէք . ասոնց մէկը պիտի չպակսի . մէկուն ընկերը պակաս պիտի չըլլայ . վասն զի իր բերանը հրամայեր է , ու իր Հոգին պիտի ժողովէ
17 վէ զանոնք ։ Եւ ինքը անոնց համար վիճակ ձգեր է , ու իր ձեռքը զանիկայ լարով բաժներ է անոնց . զանիկայ յաւիտեան պիտի ժառանգեն , գարէ 'ի գար անոր մէջը պիտի բնակին ։

ԳԼ · ԼԵ

1 Քրիստոսի թագաւորութեանը ուրախալի կերպով ծագկիլը ։ 3 Ցկարները կը քաջալերուին աւետարանին արտօնութիւններով ։

1 — Նապատիը ու չոր երկիրը † պիտի ուրախանայ . և անբնակ երկիրը պիտի ցնծայ ու շուշանի պէս
2 պիտի ծագկի ։ Ի Անիկայ բոլորովին պիտի ծագկի , և ցնծութեամբ ու երգերով պիտի ուրախանայ . անոր պիտի տրուի Լիբանանին փառքը , Կարմեղոսին ու Սարօնին վայելչութիւնը . անոնք Ցերոջը փառքը՝ մեր Աստուծոյն վայելչութիւնը պիտի տեսնեն ։
3 Ժ Թուլցած ձեռքերը ուժովցուցէք , ու դողդոջուն ծունկերը զօ-
4 բացուցէք . Թուլասիրտներուն ըսէք , Ուժովցէք , մի վախնաք . ահա ձեր Աստուածը վրէժխնդրութիւնով — Աստուծոյ հատուցումովը կու գայ . անիկայ պիտի գայ
5 ու ձեզ ազատէ ։ Ան ատեն Ֆ կոյրերուն աչքերը պիտի բացուին , ու Ի խուլերուն ականջները պիտի բա-
6 ցուին ։ Ան ատեն Ղկաղը եղջերուի պէս պիտի յառիկրտէ , ու Ի համրին լեզուն օրհնութիւն պիտի երգէ . քանզի անապատի մէջ Ըջուրեր , ու անբնակ երկրի մէջ հե-
7 ղեղներ պիտի բղխին ։ Եւ խորշակահար երկիրը լիճի պիտի դառնայ , ու ծարաւուտ երկիրը ջուրի աղբիւրներ պիտի բղխէ . Ե Ի շագալներուն պառկած բնակարանը եղէգի ու կնիւնի գաւիթ պիտի
8 ըլլայ ։ Եւ հոն պողոտայ ու ճամբայ պիտի ըլլայ , որ անիկայ սուրբ ճամբայ պիտի բսուի . Ի անկէ պիղծ մէկը պիտի չանցնի , հապա անիկայ անոնց համար պիտի ըլլայ . ան ճամբուն մէջ քալողը , ու յիմարները մոլորութեան մէջ չիյնար ։
9 Ցերը Ն՚իւ՚ պիտի չմոլորին ։ Է հոն առիւծ պիտի չըլլայ , ու անոր վրայ պատառող գազան պիտի չելլէ , Ե հոն պիտի չգտնուի , հապա փրկ-
10 կուածները հոն պիտի քալեն ։ Ու Ղ Ցերոջը փրկածները պիտի դառնան , ու երգերով Սիօն պիտի գան , և անոնց գլխուն վրայ յաւիտենա-

Ն · Բ · ՂԲ · Իբր 713

ՃՄաղ · Գ · 16 ։

— ԳԼ · ՅԵ · 12 ։

† Կ՚ ա-նոնց համար պիտի

Բ ԳԼ · Լ · 15 ։

Ժ Ցոր · Գ · 3, 4 ։ Երր · Ժր · 12 ։

Ի ԳԼ · ԽԹ · 18 ։ Լ · 3 ։ 4 ։ Խր · 7 ։ Մատ · Թ · 27, ՃԱ ։ Ժա · 5 ։ Ժր · 22 ։ Ի · 30 ։ ՃԱ ։ Իա · 14 ։ Ցօհ · Թ · 6, 7 ։

Ի Մատ · Ժա · 5 ։ Մար · Ե · 32, ՃԱ ։

Ղ Մատ · Ժա · 5 ։ ԺՀ · 30 ։ Իա · 14 ։ Ցօհ · Ե · 8, 9 ։ Գոր · Գ · 2, ՃԱ ։ Ը · 7 ։ ԺԳ · 8, ՃԱ ։

Ի ԳԼ · Լ · 4 ։ Մատ · Թ · 32, 33 ։ Ժր · 22 ։ ԺՀ · 30 ։

Ը ԳԼ · Խա · 18 ։ Խգ · 19 ։ Ցօհ · Ե · 38, 39 ։

Ր ԳԼ · ԼԴ · 13 ։

Ի ԳԼ · ԽԲ · 1 ։ Ցովել · Գ · 17 ։ Ցայտ · Իա · 27 ։

Ի Ղե · Իգ · 6 ։ ԳԼ · ԺԱ · 9 ։ Եզեկ · ԼԴ · 25 ։

Լ ԳԼ · Ցա · 11 ։

կան ուրախութիւն պիտի ըլլայ · անոնք ցնծութիւն ու ուրախութիւն պիտի ստանան , և Էտոմութիւնը ու հեծութիւնը անոնցմէ պիտի հեռանայ ։

ԳԼ · ԼԶ

1 Սենեքերիմ թագաւորը Յուդայի վրայ կը յարձակի ։ 4 Ռափսակ Սենեքերիմին խրրկուած , Հայհոյալից յորդորանքներով Ժողովուրդը ապստամբութեան կը գրգռէ ։ 22 Անոր խօսքերը Եզեկիային կը պատմուին ։

713 — դ Թագ · ԺԸ · 13 , 17 ։ բ Մն · ԼԸ · 1 ։

1 Ու եղաւ որ Եզեկիա թագաւորին չորեքտասաներորդ տարին Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը Յուդայի բոլոր պարսպաւոր քաղաքներուն վրայ եկաւ , ու զանոնք առաւ ։

710

2 Նոնք առաւ ։ Եւ Ասորեստանի թագաւորը Ռափսակը շատ զօրքով Լաքիսէն Երուսաղէմ խրկեց Եզեկիա թագաւորին . ու անիկայ Թափիչի ագարակին Ճամբան եղող վերի աւազանին ջրմուղին վրայ կայնեցաւ ։ 3 Եւ Քեղկիայի որդին Եղիակիմ՝ պալատին հազարապետը ու Սերնա առենադպիրը ու յիշատակաց դպիր Ասափի որդին Յովաք անոր ելան ։

Է դ Թագ · ԺԸ · 19 , ԼԷ ։

4 Է Եւ Ռափսակ անոնց ըսաւ , Եզեկիային ըսէք , Մեծ թագաւորը՝ Ասորեստանի թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Ի՞նչ է աս յոյսը՝ որուն 5 դուն կ'ապաւինիս . Դուն ըսիր , Պատերազմի համար խորհուրդ ու զօրութիւն ունիմ ։ բայց շրթունքի խօսքեր են . հիմա որո՞ւն ապաւինելով՝ ինծմէ ապստամբեցար ։

Է Եզեկ · ԻԹ · 6 , 7 ։

6 Ահա դուն Էան ջախջախած եղեգէ ցուպին՝ Եգիպտոսին ապաւինեցար , որ եթէ անոր մէկ մարդ մը կռթնի , ձեռքը պիտի մտնէ ու զանիկայ պիտի ծակէ . Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորը բոլոր իրեն ապաւինողներուն այնպէս է ։ 7 Բայց թէ որ ինծի ըսես թէ Մենք մեր Եհովայ Աստուծոյն կ'ապաւինինք , ասիկա՞յ ան չէ՞ , որուն բարձր տեղուանքը ու սեղանները Եզեկիա վերցուց , և Յուդային ու Երուսաղէմին ըսաւ ։ Ասկէ՞ն աս սեղանիս 8 առջևը երկրպագութիւն ըրէք ։ Ու հիմա իմ տիրոջս Ասորեստանի թագաւորին * հետ հաշտուէ՞ , ու քեզի երկու հազար ձի տամ , թէ որ դուն քու կողմանէդ անոնց վրայ հեծնողներ դնելու կարող ես ։ 9 Եւ իմ տիրոջս պինտ պզտիկ ծառաներէն մէկ կուսակալին ի՞նչպէս կրնաս դէմ դնել , որ դուն կառքերու ու ձիերու համար Եգիպտոսին կ'ապաւինիս ։ 10 Հիմա աս երկրին վրայ արդեօք առանց Եհովայի հրամանի՞ ելեր եմ՝ զանիկայ աւերելու համար . ինծի Եհովան ըսաւ , Ան երկրին վրայ ելիր ու զանիկայ աւերէ ։

* Կամ՝ պատանդատուր ։

11 Ու Եղիակիմ , և Սերնա , ու Յովաք Ռափսակին ըսին , Ըսնորհք ըրէ , քու ծառաներուդ հետ † Ասորերէն խօսէ , քանզի մենք կը հասկընանք , ու մեզի հետ Եբրայերէն մի՛ խօսիր որ պարսպին վրայ 12 եղող ժողովուրդը լսէ ։ Բայց Ռափսակ ըսաւ , Միթէ աս խօսքերը խօսելու համար իմ տէրս զիս քու տիրոջդ ու քեզի՞ դէպ խրկեց . չէ՞ որ աս մարդիկներուն՝ որոնք պարսպին վրայ կը նստին ձեզի հետ իրենց աղբը ուտելու , ու իրենց մզը խմելու ։

† Կամ՝ քազդէացերէն

13 Եւ Ռափսակ ոտք եկաւ , ու մեծ ձայնով Եբրայեցերէն աղաղակեց ու ըսաւ , Մեծ թագաւորին՝ Ասորեստանի թագաւորին խօսքերը 14 մտիկ ըրէք . Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Եզեկիա ձեզ չխաբէ , քանզի անիկայ չկրնար ձեզ ազատել ։ 15 Ու Եզեկիա ձեզ Եհովային չյուսացընէ՝ ըսելով , Եհովան մեզ անշուշտ պիտի ազատէ , և աս քաղաքը Ասորեստանի թագաւորին ձեռքը պիտի չտրուի ։ 16 Եզեկիային մտիկ մի՛ ընէք , քանզի Ասորեստանի թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Ինծի հետ հաշտութիւն ըրէք ու ինծի՛ եկէք . Եւ ամէն մարդ իր որթէն՝ ու ամէն մարդ իր թզենիէն ուտէ , և ամէն մարդ իր 17 ջրհորին ջուրէն խմէ , Մինչև որ ես գամ , ու ձեզ ձեր երկրին պէս մէկ երկիր մը՝ ցորենի ու գինիի երկիր մը՝ հացի ու այգիներու երկիր մը 18 տանիմ ։ Զգուշացիր որ Եզեկիա ձեզ գլխէ հանէ՝ ըսելով , Եհովան մեզ պիտի ազատէ ։ Միթէ ազգաց աստուածները Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն ամէն մէկը իր երկիրը ազատե՞ց ։ 19 Եմաթի ու Արփադի աստուածները ո՞ւր են . Սեփարուիմի աստուածները ո՞ւր են . միթէ անոնք Սամարիան իմ ձեռքէս ազատեցի՞ն . 20 Այս երկիրներուն ամէն աստուածներէն ո՞րը իր երկիրը իմ ձեռքէս ազատեց , որ Եհովան Երուսաղէմը իմ ձեռքէս ազատէ ։ 21 Ու անոնք լուռ կեցան , և անոր մէկ խօսքին պատասխան մը չտուին . քանզի թագաւորը հրամայեր էր՝ ըսելով , Անոր պատասխան մի՛ տաք ։

22 Ու Քեղկիայի որդին Եղիակիմ՝ պալատին հազարապետը և Սերնա առենադպիրը ու յիշատակաց դպիր Ասափի որդին Յովաք հանդերձներ պատռած՝ Եզեկիային գացին , ու Ռափսակին խօսքերը անոր պատմեցին ։

Ն · ք · ԶԲ · 710

Ն · ք · ԶԲ · 713

Բ Մն · ԺԹ · 8 ։ կն · 19 ։ Ցայտ · ե · 17 ։ իս · 4 ։

Ե Ծննդ · ԺԵ · 18 ։ Ես · ԻԵ · 10 ։ Ղկ · ԺԹ · 42 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 710

ԳԼ · ԼԲ

1 Եզեկիա սուգ ընելով՝ Եսայիին մարդ կը խրկէ որ իրենց համար աղօթք ընէ։ 6 Եսայի զանոնք կը մխիթարէ։ 8 Սենեքերիմ Թաբակա Թագաւորին դէմ պատերազմելու գացած առենը՝ նախատալից նամակ մը կը խրկէ Եզեկիային։ 14 Եզեկիային աղօթքը։ 21 Եսային մարգարէութիւնը՝ Սենեքերիմին հպարտութեանը ու կործանմանը և Սիոնին ըլլալու բարիքին վրայով։ 36 Հրեշտակ մը Ասորեստանի զօրքերը կը ջարդէ։ 37 Սենեքերիմ իր որդւոցմէն կը սպանուի Նինուէի մէջ։

1 Ու Եզեկիա Թագաւորը լսեց, իր հանդերձները պատռեց ու քուրձ հագաւ, և Տէրոջը
2 տունը մտաւ. Ու Եղիակիմ՝ պալատին հազարապետը և Սերնաատենադպիրը ու քահանաներուն ծերերը քուրձեր հագած՝ Ամովսի որդւոյն Եսայի մարգարէին խրկեց,
3 Եւ անոր ըսին, Եզեկիա այսպէս կ'ըսէ. Այսօր նեղութեան, կշտամբանաց ու նախատանաց օր է. քանզի տղաքը մինչև ծննելու վայրկեանը հասան, բայց ծննելու ոյժ
4 չկայ։ Գուցէ որ քու Տէր Աստուածդ Ռափսակին խօսքերը լսէ, որն որ իր տէրը Ասորեստանի Թագաւորը խրկեց՝ կենդանի Աստուածը նախատելու համար, ու քու Տէր Աստուածդ ան իր լսած խօսքերուն համար յանդիմանութիւն տայ. ուրեմն դուն դանուող Մնացորդին համար աղօթք ըրէ։
5 Ու Եզեկիա Թագաւորին ծառաները
6 Եսայիին գացին։ Ու Եսայի անոնց ըսաւ, Ձեր տիրոջը ասանկ ըսէք. Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Մի՛ վախնար ան լսած խօսքերէդ, որոնցմով Ասորեստանի Թագաւորին
7 ծառաները զիս հայհոյեցին։ Ահա ես անոր վրայ մէկ ոգի մը կը խրկեմ, ու մէկ լուր մը լսելով՝ իր երկիրը պիտի դառնայ, ու զանիկայ իր երկրին մէջ սրով պիտի կործանեմ։
8 Եւ Ռափսակ դարձաւ ու Ասորեստանի Թագաւորը գտաւ, որ Լեբնայի հետ կը պատերազմէր. վասն զի լսած էր որ Լաքիսէն
9 չուեր է։ Ու Սենեքերիմ Եթովպացւոց Թարակա Թագաւորին համար լսեց, որ կ'ըսէին, Ահա անիկայ քեզի հետ պատերազմելու ելեր է. ու երբոր լսեց, Եզեկիային դեսպաններ խրկեց՝ ըսելով,
10 Ցուդայի Եզեկիա Թագաւորին այսպէս խօսիք ու ըսէք. Ան քու Աստուածդ՝ որուն դուն ապաւիներ ես, թող քեզ չխաբէ՝ ըսելով, Երուսաղէմ Ասորեստանի Թագաւորին ձեռքը պիտի չտրուի։
11 Ահա դուն լսեցիր ի՛նչ որ Ասորեստանի Թագաւորները բոլոր երկիրներուն ըրին, ու ի՛նչպէս զանոնք բոլորովին կործանեցին, ու
12 հո՞ դուն պիտի ազատիս։ Միթէ իմ հայրերուս կործանած ազգերուն, Գոզանի, Խառանի, Ռեսեփի, ու Թելասարի մէջ եղող Եդէմի որդւոցը աստուածները
13 ներըը զանոնք ազատեցի՞ն։ Ո՞ւր է Եմաթի Թագաւորը, ու Արփադի Թագաւորը, ու Սեփարուիմ քաղաքին՝ Անայի և Աւայիին Թագաւորը։
14 Ու Եզեկիա նամակը դեսպաններուն ձեռքէն առաւ ու զանիկայ կարդաց, և Տէրոջը տունը ելաւ. ու Եզեկիա Տէրոջը առջեւը * բացաւ
15 անիկայ։ Ու Եզեկիա Տէրոջը առ-
16 ջեւը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ, Ով Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի, որ քերովբէներուն վրայ կը նստիս, երկրիս ամէն թագաւորութիւններուն վրայ Աստուած միայն դուն ես. երկինքը ու երկիրը դուն
17 ստեղծեցիր։ † Ով Տէր՝ ականջդ խոնարհեցուր ու լսէ. ով Տէր՝ աչքերդ բաց ու նայէ, և լսէ Սենեքերիմին բոլոր խօսքերը, որ խրկեց կենդանի Աստուածը նախատելու
18 համար։ Ով Տէր՝ իրաւցընէ Ասորեստանի Թագաւորները բոլոր † ազգերը ու անոնց երկիրը աւերեցին, Եւ անոնց աստուածները կրակի տուին. վասն զի անոնք Աստուած չէին, հապա մարդու ձեռագործ՝ փայտ ու քար էին, անոր
20 համար զանոնք կորսընցուցին։ Եւ հիմա դուն՝ ով Տէր Աստուած մեր՝ ազատէ մեզ անոր ձեռքէն, որպէս զի երկրիս բոլոր Թագաւորութիւնները գիտնան, որ Տէրը միայն դուն ես։
21 Ու Ամովսի որդին Եսայի Եզեկիային խրկեց՝ ըսելով, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև Ասորեստանի Սենեքերիմ Թագաւորին համար
22 աղօթք ըրիր ինձի, Անոր վրայով Տէրոջը ըսած խօսքը աս է. Սիոնի կոյս աղջիկը քեզ անարգեց, քեզ ծաղր ըրաւ, Երուսաղէմի աղջիկը
23 քու ետեւդ գլուխ շարժեց։ Դուն ո՞վ նախատեցիր ու հայհոյեցիր, ու որո՞ւն վրայ ձայնդ վերցուցիր, և աչքերդ Իսրայէլի Սուրբին դէմ
24 վեր վերցուցիր։ Քու ծառաներուդ ձեռքովը Տէրը նախատելով՝ ըսիր, Իմ կառքերուս շատութիւնովը լեռներուն բարձրութիւնը՝ Լիբանանու քովերը ելայ, ու անոր բարձր եղևիններըը և ընտիր մայրերը ‡ պիտի կտրեմ"։ ու անոր խիստ բարձր ծայրը՝ անոր կարմելոսին
25 անտառը ‖ պիտի մտնեմ", Ես

Ն · Ք · ՂԲ · 710

Բ Երեմ. Թ. 23։

* Կ՚ար. տաբածեց

† Դան. Թ. 18։

† Եբր. երկիրները

‡ Կ՚ար. կըտրեցի։ ‖ Կ՚ար. մըտայ։

Ն. Ք. ԴՃ. 710

փորեցի ու ջուր խմեցի, ու պաշա-
րուած տեղերուն բոլոր գետերը
ոտքերուս թաթովը ցամքեցուցի։
Տ Դ Թագ. ԺԹ. 25.
26 † Միթէ լսած չե՞ս որ ասիկայ
շատոնցմէ ես չինեցի, ու առջի
օրերէն 'ի վեր ձեւակերպեցի. Հիմա
հասուցի, որ դուն պարսպաւոր
քաղաքները աւերակի հողակոյտ-
27 ներու դարձընես։ Ուստի անոնց
բնակիչներուն ձեռքը կարճ ըլլա-
լուն համար զարհուրեցան ու ա-
մըչցան. անոնք դաշտի խոտի և
կանանչ բանջարի պէս — տանի-
քի խոտի պէս, և դեռ չհասած ու
խորշակէն զարնուած հունձքի պէս
28 եղան։ Բայց ես քու բնակու-
թիւնդ, ելլելդ ու մտնելդ և ինծի
ունեցած սրտմտութիւնդ գիտեմ։
29 Որովհետև ինծի ունեցած սրըտ-
մտութիւնդ ու քու ամբարտա-
ւանութիւնդ իմ ականջներուս
Ի Դ Թագ. Ի. 28. Եզեկ. ԼԹ. 4.
ելաւ, Ի ես ալ իմ կարթս քու
քիթդ՝ և իմ սանձս քու բերանդ
պիտի դնեմ, ու քու եկած ճամ-
բայէդ քեզ ետ պիտի դարձընեմ։
30 Ու ասիկայ քեզի նշան ըլլայ.
աս տարի ինքիրմէ բուսածը, ու
երկրորդ տարին՝ ինկած հատերէն
բուսածը պիտի ուտէք. ու երրորդ
տարին ցանեցէք ու հնձեցէք և
այգիներ տնկեցէք ու անոնց պը-
31 տուղը կերէք։ Ու Յուդայի տա-
նը ազատուած մնացորդը վարէն
արմատ պիտի արձակէ, ու վերէն
32 պտուղ պիտի տայ։ Քանզի Ե-
րուսաղեմէն մնացորդ, ու Սիոն
լեռնէն ազատուած պիտի ելլէ.
Ղ Դ Թագ. ԺԹ. 31. Գլ. Թ. 7.
ասիկայ Ղզօրաց Տէրոջը նախանձը
պիտի ընէ։
33 Աոր համար Ասորեստանի թա-
գաւորին վրայով Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Անիկայ աս քաղաքը պիտի
չմտնէ, ու անոր նետ պիտի չնետէ,
և անոր առջևը վահանով պիտի
չգայ, ու անոր դէմ պատնէշ պիտի
34 չկանգնէ. Իր եկած ճամբայէն ետ
պիտի դառնայ, ու աս քաղաքը
35 պիտի չմտնէ, կ'ըսէ Տէրը։ Ու
Ի Դ Թագ. Ի. 6. Գլ. ԼԸ. 6.
Ի աս քաղաքը պիտի պաշտպանեմ,
ու զանիկայ ազատեմ ինծի հա-
մար ու իմ ծառայիս Դաւիթին
համար։
Ը Դ Թագ. ԺԹ. 35.
36 Ու ԸՏէրոջը հրեշտակը ելաւ, և
Ասորեստանի բանակին մէջը հա-
րիւր ութսունըհինգ հազար մարդ
զարկաւ. ու երբոր առաւօտուն
կանուխ ելան, ահա անոնց ամէնը
37 մեռած մարմիններ էին։ Ու Ա-
սորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը
չուեց գնաց, ու դարձաւ Նինուէի
38 մէջ նստաւ։ Ու երբոր անիկայ
իր աստուծոյն Նեսրաքին տանը
մէջ երկրպագութիւն կ'ընէր, ա-
նոր որդիքը Ադրամելէք ու Սարա-
սար զանիկայ սրով զարկին, ու
Արարատի երկիրը փախան. և անոր
տեղը անոր որդին Ասորդան թա-
գաւոր եղաւ։

ԳԼ. ԼԸ.

1 Եզեկիա երբոր կը լսէ թէ պիտի մեռնի, ա-
ղօթք կ'ընէ ու իր կեանքը կ'երկընցնայ։ 8 Ա-
խոստմունքին նշան մը ըլլալու համար արեգ
տասը աստիճան ետ կ'երթայ։ 9 Իր շնորհա-
կալութեան երգը։

713
Ա Դ Թագ. Ի. 1. Բ. Մն. ԼԲ. 24.
1 Ա՛ն օրերը Եզեկիա մահուան աս-
տիճանը հիւանդացաւ։ Ու
Ամովսի որդին Եսայի մարգարէն
անոր եկաւ ու անոր ըսաւ, Տէրը
Բ Բ Թագ. ԺԷ. 23.
այսպէս կ'ըսէ. Բ Տանդ համար
պատուէր տուր, քանզի դուն
մեռնելու ես ու պիտի չապրիս։
2 Ու Եզեկիա իր երեսը պատին դար-
3 ձուց ու Տէրոջը աղօթք ըրաւ, Ու
Գ Նեեմ. ԺԳ. 14.
ըսաւ, Գ Ո՛վ Տէր՝ կ'աղաչեմ, քու
առջևդ ճշմարտութեամբ ու կա-
տարեալ սրտով քալելս՝ և քու
աչքիդ առջևը բարի եղածը ընելս
յիշէ. ու Եզեկիա մեծ լացով մը
լացաւ։
4 Ու Տէրոջը խօսքը եղաւ Եսա-
5 յիին, ըսելով, Գնա՛ Եզեկիային
ըսէ, Քու հօրդ Դաւիթին Տէր
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Քու
աղօթքդ լսեցի, քու Դարտա ար-
ցունքը տեսայ. ահա՛ ես քու օ-
րերուդ վրայ տասնըհինգ տարի
6 պիտի աւելցընեմ. Ու քեզ ու աս
քաղաքը Ասորեստանի թագաւորին
Դ Գլ. ԼԷ. 35.
ձեռքէն պիտի ազատեմ, և Դ աս
քաղաքին պաշտպանութիւն պիտի
7 ընեմ։ Ու Ե ասիկայ քեզի Տէրոջ-
Ե Դ Թագ. Ի. 8. Բ. Գլ. Է. 11.
մէն նշան ըլլայ, թէ Տէրը աս իր
8 ըսած խօսքը պիտի կատարէ. Ահա՛
ստուերը Աքազին արևու ժամա-
ցոյցին վրայ իջած աստիճաններէն
տասը աստիճան ետ պիտի դարձը-
նեմ. ու արևը իջած աստիճան-
ներէն տասը աստիճան ետ դար-
ձաւ։
9 Ա- Ե Յուդայի Եզեկիա թագա-
ւորին գրածը, որ իր հիւանդանա-
լուն ու հիւանդութենէ ելլելուն
ատենը գրեց։
* Կամ՝ կէ-սին
10 Ես ըսի, Իմ օրերուս * հանգիստ
ժամանակին՝ մէջ՝ գերեզմանին
դռները պիտի երթամ. մնացած
11 տարիներէս զրկուեցայ։ Ըսի թէ
Տէրը պիտի չտեսնեմ, Տէրը Դէ-
Զ Սաղ. ԻԷ. 13. ՃԺԴ. 9.
Զ Կենդանեաց երկրին մէջ.
և մեւս աշխարհին բնակչացը հետ
Է Յոբ. Է. 6.
ըլլալով, ալ մարդու պիտի չնա-
12 յիմ։ Է Իմ † շրջանս կը չուէ, ու
† Կամ՝ բնա-կարանս
հովիւներուն տաղաւարին պէս ինծ-
մէ կը փոխադրուի. իմ կեանքս
կտրեցի ոստայնանկի պէս. առէջէն
զիս կը կտրէ. ցորեկուընէ մինչև

Ն · ք · ՂԲ · 713

13 գիշեր զիս պիտի լմընցընես ։ Մին-
չև առաւօտ ապասեցի . առիւծի
պէս բոլոր ոսկորներս կը կոտրէ .
յորեկուընէ մինչև գիշեր զիս պիտի
14 լմընցընես ։ կռունկի պէս կ՚ծի-
ծեռնիկի պէս կը ճչէի . հաղաւնիի
պէս կը մնչէի . վեր նայէին աչքերս
տկարացան . ով Տէր՝ տագնապի
մէջ եմ, ինծի ձեռնտու եղիր ։
15 Ի՞նչ ըսեմ . ինքը ինծի խօսե-
ցաւ ու ինքը կատարեց . իմ բո-
լոր տարիներուս մէջ Ի՛հոգւոյս ա-
ցուին համար կամաց պիտի քա-
16 լեմ ։ Ո՛վ Տէր՝ սրտիվ ասոնցմով
կապրին . ու իմ հոգւոյս կեանքը
ասոնց ամենէն է . և զիս բժշկե-
17 ցիր ու ապրեցուցիր ։ Ահա խա-
ղաղութեան տեղ մեծ դառնու-
թիւն էր— ինծի . բայց դուն
իմ հոգիս սիրեցիր , ո՛— ապակա-
նութեան գուբէն ջրհեղեղէ . վասն
զի բոլոր մեղքերս կռնակիդ ետևը
18 նետեցիր ։ Քանզի ի գերեզմանը
քեզ չկրնար օրհնել , մահը քեզի
փառք չկրնար տալ . գուբը իջնող-
ները քու ճշմարտութեանդ չեն
19 կրնար յուսալ ։ Ապրողը՝ ապրողը
քեզ պիտի օրհնէ , ինչպէս որ ես
այսօր կ՚ընեմ . հայր մը ճշմարտու-
թիւնդ հայրը էր որդւոցը պիտի
20 գիտցընէ ։ Տէրը իմ փրկութիւնս
եղաւ . անոր համար մեր կենացը
բոլոր օրերուն մէջ՝ իմ օրհնու-
թիւններս Տէրոջը տանը մէջ լար
ունեցող նուագարաններով պիտի
երգենք ։
21 Վասն զի Եսայի ըսեր էր ։ Զոր
թուզեր առնեն , մանրեն ու վէր-
քին վրայ դնեն , և պիտի առող-
22 ջանայ ։ Ի՛ու Եզեկիա ըսեր էր ,
Տէրոջը տունը ելլելուս նշանը ի՞նչ
ըլլայ ։

Ի Ր · ԼԹ ·

1 Մարովդաք բաղադան՝ եղած հրաշքին համար Եզեկիային պատգամաւորներ խրկելով , անոր հարստութեանը վրայով տեղեկութիւն կը ստանայ ։ 3 Ա՛ս լսելով Եսայի կը նախա-
ձայնէ Բաբիլոնեան գերութիւնը ։

Իբր 712 — գ Թագ · ի · 12 , ՃԻ ։

1 — Ի՛ն ատենը Բաբիլոնի թագաւո-
րը՝ Բաղադանի որդին Մարով-
դաք բաղադան նամակներ ու ընծաներ խրկեց Եզեկիային . քանզի
անոր հիւանդանալը և առողջանա-
2 լը լսեր էր ։ Ի՛ու Եզեկիա անոնց
վրայ ուրախացաւ , և իր թանկա-
գին բաներուն տունը , արծաթը ,
ու ոսկին , ու խունկերը , և պա-
տուական եղը , ու իր զէնքերուն
բոլոր տունը , և իր գանձերուն
մէջ բոլոր գտնուածը ցուցուց . ու
իր տանը մէջ և իր բոլոր տէրու-
թեանը մէջ բան մը չմնաց , որ Ե-
զեկիա անոնց չցուցընէ ։

Ե Բ Մ · ԼԲ · 31 ։

3 Ու Եսայի մարգարէն Եզեկիա
թագաւորին եկաւ ու անոր ը-
սաւ , Ա՛տ մարդիկները ի՞նչ ըսին ,
և ո՞ւսկից եկան քեզի . ու Եզեկիա
ըսաւ ։ Ինծի հեռու տեղէ՝ Բաբի-
4 լոնէն եկան ։ Եւ անիկայ ըսաւ ,
Քու տանդ մէջ ի՞նչ տեսան . ու
Եզեկիա ըսաւ ։ Ցանս մէջ ինչ որ
կայ՝ տեսան , ու գանձերուս մէջ
անոնց չցուցուցած բանս չմնաց ։
5 Ան ատենը Եսայի Եզեկիային ը-
սաւ , Զօրաց Տէրոջը խօսքը մտիկ
6 ըրէ . Ահա օրեր կու գան՝ որ քու
տանդ մէջ ինչ որ կայ , ու քու
հայրերդ մինչև աս օրս ինչ որ
ժողվեցին , Բաբիլոն պիտի տա-
րուի . մէկ բան մը պիտի չմնայ՝
7 կ՚ըսէ Տէրը . Ու քեզմէ ելլելու՝ քու
ծնանելու որդիներէդ պիտի առ-
նեն , և Դանոնք Բաբիլոնի թա-
գաւորին պալատին մէջը ներքինի-
8 ներ պիտի ըլլան ։ Ու Եզեկիա
Եսայիին ըսաւ , Տէրոջը խօսքը
որ դուն ըսիր , բարի է . նաև ը-
սաւ , Որովհետև իմ օրերուս մէջ
խաղաղութիւն ու ապահովութիւն
պիտի ըլլայ ։

Ն · ք · ՂԲ · 712

Ե Բրեմ . ի · 5 ։

Դ Դան . ա · 2 , 3 , 7 ։

Ե ա Թագ · գ · 18 ։

Գ Լ · Խ

1 Ա՛ստուածային հրաշագործութիւն վրայով , 3 և Յովհաննէս Մկրտչին 9 ու առաքելոց քարոզութեանը վրայով մարգարէութիւն մը , 12 Մարգարէն Աստուծոյ ամենակարողութեամբը 18 ու անզգայականութեամբը 26 Ժողովուրդը կը մխիթարէ ։

Իբր 712

1 Մ՚Խիթարեցէք , մխիթարեցէք
իմ ժողովուրդս , կ՚ըսէ ձեր
2 Աստուածը . Երուսաղէմին քաղց-
րութեամբ խօսեցէք . ու անոր
կանչեցէք՝ որ անոր պատերազմելու
ժամանակը լրացաւ , և անոր ան-
օրէնութիւնը թողուեցաւ . — քան-
զի իր բոլոր մեղքերուն համար Տէ-
րոջը ձեռքէն կրկին հարուածներ ա-
ռաւ ։

— Տես Ծն · խր · 10 ։ Գլ · կա · 7 ։

3 Բ*Անապատի մէջ կանչողին ձայ-
նը . †Տէրոջը՝ ճամբան պատրաս-
տեցէք , ու Համայութեան մէջ
մեր Աստուծոյն համար շաւիղ շիտ-
4 կեցէք ։ Ամէն ձոր պիտի բարձ-
րանայ , և ամէն լեռ ու բլուր պի-
տի ցածնայ , Ի՛ու ծուռը պիտի
շիտկուի , և խորտուբորտ տեղերը
5 հաւասար պիտի ըլլան . Ու Տէ-
րոջը փառքը պիտի յայտնուի , և
ամէն մարմին միասին պիտի տեսնէ . քանզի Տէրոջը բերանը
խօսեցաւ ։
6 Մէկ ձայն մը ըսաւ , կանչէ .
ու Ես՚ըսի՝ ի՞նչ կանչեմ .
Ամէն մարմին խոտ է , ու անոր
բոլոր վայելչութիւնը դաշտի ծա-
7 ղիկի կը թառամի , երբոր անոր

Բ Մատ · գ · 3 ։ Մար · ա · 3 ։ Ղու · գ · 4 ։ Ցօհ · ա · 23 ։

* Կ՚ըսէ Հայն մը կը կանչէ . Անապատին մէջ Տէրոջը

† Մաղ · գ · 1 ։

Դ Սաղ · կը · 4 ։ Գլ · խթ · 11 ։

Ե Գլ · խե · 2 ։

† Կ՚ըսի Ես ըսի ։

Ղ Ցոր · ժգ · 2 ։ Սաղ · ղ · 5 ։ ճր · 11 ։ ճգ · 15 ։ Ցակ · ա · 10 ։ ա Պես · ա · 24 ։

Ն. Ք. ԾՆ. Իբր 712

ե Սաղ. ճգ. 16։ ը Ա Պետ. ա. 25։
թ Գլ. ծթ. 16։
ժ Գլ. կբ. 11։ Յայտ. իբ. 12։
ժա Գլ. խթ. 10։ Եզեկ. լդ. 23։ լէ. 24։ Յովհ. ժ. 11։ Եբր. ժգ. 20։ Ա Պետ. բ. 25։ ե. 4։ Յայտ. է. 17։
ժբ Առակ. լ. 4։
ժգ Յոբ. խա. 22։ լզ. 22, 23։ Հռով. ժա. 34։ Ա Կոր. բ. 16։
* Կամ՝ կը վերցընէ փոշիի պէս։
ժդ Դան. դ. 35։
ժե Սաղ. կբ. 9։
ժզ Հմր 25։ Գլ. խզ. 5։ Գործ. ժէ. 29։
ժէ Գլ. խա. 6, 7։ խդ. 12, եւ։ Երեմ. ժ. 3, եւ։
ժը Գլ. խա. 7։ Երեմ. ժ. 4։
ժթ Սաղ. ժթ. 1։ Գործ. ժդ. 16։ Հռով. ա. 19, 20։
ի Յոբ թ. 8։ Սաղ. ճդ. 2։ Գլ. խբ. 5։ խդ. 24։ ծա. 13։ Երեմ. ժ. 12։

վրայ ե Տէրոջը հովը կը փչէ. իրաւ-
8 ցընէ ժողովուրդը խոտ է։ Խոտը
կը չորնայ, ծաղիկը կը թառամի.
բայց ը մեր Աստուծոյն խօսքը յա-
ւիտեան պիտի մնայ։
9 Ելի՛ր բարձր լեռան վրայ, ո՛վ
դուն՝ որ Սիօնին աւետիս կը բերես.
քու ձայնդ ուժո՛վ բարձրացուր,
ո՛վ դուն՝ որ Երուսաղէմին աւետիս
կը բերես. բարձրացո՛ւր, մի՛ վախ-
նար. Յուդայի քաղաքներուն ը-
10 սէ՛, Ահա՛ ձեր Աստուածը։ Ահա՛
Տէր Եհովան զօրութեամբ պիտի
գայ, ու թ անոր բազուկը իրեն հա-
մար պիտի իշխէ. ահա՛ ժ իր վարձքը
իր հետն է, ու գործոց հատուցումը
11 իր առջեւն է։ ժա Անիկայ հովուի պէս
իր հօտը պիտի հովուէ. գառնուկ-
ները իր բազուկովը պիտի ժողվէ,
ու գառնուկները իր գրկացը մէջ պիտի
կրէ, ու ծիծ տուողները կամաց պի-
տի քշէ։
12 ժբ Ո՞վ իր ափովը ջուրերը չափեց,
ու թիզով երկինքը ծրագրեց, ու
երկրիս հողը չափի մէջ ամփոփեց,
և լեռները կշռորդով, ու բլուր-
13 ները կշիռքով կշռեց։ ժգ Ո՞վ քըն-
նեց Տէրոջը Հոգին. ու անոր խոր-
հրդակից ըլլալով, խելամուտ ըրաւ
14 զանիկայ։ Անիկայ որո՞ւն խոր-
հուրդ հարցուց. ու ո՞վ անոր ի-
մաստութիւն տուաւ, և դատաս-
տանի ճամբան սորվեցուց. ո՞վ ա-
նոր գիտութիւն սորվեցուց, ու
իմաստութեան ճամբան գիտցուց։
15 Ահա ազգերը դոյլէն կաթի-
լի պէս են, ու կշիռքի մէջի մանր
փոշիին պէս կը սեպուին. ահա
կղզիները *ցրուած փոշիի պէս են"։
16 Եւ Լիբանան կրակի համար բա-
ւական չէ, ու անոր անասունները
ողջակէզի համար բաւական չեն։
17 Ամէն ազգերը անոր առջեւ ժդ ոչինչի
պէս՝ ու ժե ոչինչէն պակաս և ու-
նայնութիւն կը սեպուին։
18 Ուստի դուք ժզ զԱստուած որո՞ւ
կը նմանցընէք, ու զանիկայ ի՞նչ
նմանութեան հետ կը հաւասար-
19 ցընէք։ ժէ Արուեստաւորը կը ձուլէ
կուռքը, ու ոսկերիչը զանիկայ
ոսկիով կը պատէ, և անոր արծա-
20 թէ շղթաներ կը շինէ։ Ան աղ-
քատը որ չկրնար այնպիսի նուէր-
ներ ընել, անփուտ փայտ կ՚ընտրէ,
իրեն վարպետ արուեստաւոր մը կը
փնտռէ, ժը որ անշարժ կուռք մը շի-
21 նէ։ ժթ Միթէ չգիտցա՞ք, չլսեցի՞ք,
ձեզի առաջուց չըրուցուեցա՞ւ.
երկրիս հիմնադրութենէն չհասկը-
22 ցա՞ք։ Ինքն է երկրիս շրջանին վրայ
նստողը, ու անոր բնակիչները
մարախներու պէս են. Ինքն է ի երկ-
կինքը վարագուրի պէս տարածողը,

ու նստելու համար զանիկայ վրանի
23 պէս կանգնողը։ Ինքն է ի իշխան-
ները բնաջինջ ընողը, ու երկրիս
24 դատաւորները ոչնչացընողը։ Ա-
նոնք դեռ չտնկուած, չցանուած,
և անոնց բունը հողի մէջ չարմա-
տացած, անիկայ անոնց վրայ կը
փչէ, ու անոնք կը չորնան. և փո-
թորիկը զանոնք մղեղի պէս կը տա-
25 նի։ լ Արդ որո՞ւն կը նմանցընէք
զիս, որ ես անոր հաւասար ըլլամ՝
26 կ՚ըսէ Սուրբը։ Աչքերնիդ վեր
վերցուցէ՛ք ու նայեցէ՛ք, ասոնք
ո՞վ ստեղծեց. անիկայ անոնց զօր-
քը համրանքով կը հանէ, լ անոնց
ամէնը իրենց անուանովը կը կանչէ.
իր մեծ իշխանութեամբը ու սաս-
տիկ զօրութեամբը անոնցմէ բնաւ
մէկը հետ չմնար։
27 Ո՛վ Յակոբ՝ ինչո՞ւ կ՚ըսես, ու
ո՛վ Իսրայէլ՝ ինչո՞ւ կը զրուցես թէ
իմ ճամբաս Տէրոջմէ ծածկուեցաւ,
և իմ իրաւունքս իմ Աստուծմէս
28 զանց եղաւ։ Միթէ չգիտցա՞ր,
կամ չլսեցի՞ր որ յաւիտենական Աս-
տուածը Եհովան՝ երկրիս ծայրե-
րուն Ստեղծիչը չյոգնիր ու չթուլ-
նար. մ անոր իմաստութիւնը չը-
29 քննուիր։ Անիկայ է յոգնածին ոյժ
տուողը, ու կարողութիւն չունե-
ցողին շատ զօրութիւն հասցընողը։
30 Երիտասարդները անգամ պիտի
յոգնին ու թուլնան, և ընտիր
կտրիճները բոլորովին պիտի իյնան։
31 Բայց Տէրոջը սպասողներուն
ոյժը ն պիտի նորոգուի. ու անոնք
արծիւներու պէս †թեւերով վեր
պիտի ելլեն", պիտի վազեն ու
չթուլնան, պիտի քալեն ու չյոգ-
նին։

ԳԼ. ԽԱ

1 Աստուած իր ժողովուրդին հետ կը վիճի՝ յառաջ բերելով իր ողորմութիւնները որ եկեղեցիին ըրեր է, 10 իր խոստումնքները, 21 ու կուռքերուն ունայնութիւնը։

1 Ո՛վ կղզիներ՝ ա իմ առջեւս լուռ կե-
ցէք, ու ժողովուրդները իրենց
ոյժը նորոգեն. մօտենան ու ան
ատենը խօսին. մէկտեղ դատաս-
2 տանի մօտենանք։ Ո՞վ ոտք հանեց
արդարը բ արեւելքէն, ու զանիկայ
իր շաւիղներուն կանչեց, գ ազ-
գերը անոր առջեւը դրաւ, ու թա-
գաւորներու վրայ անոր տիրել
տուաւ, ու զանոնք փոշիի պէս դրաւ
անոր սուրին առջեւ, ու հողմավար
մղեղի պէս՝ անոր աղեղին առջեւ։
3 Զանոնք հալածեց, ու խաղաղու-
թեամբ անցաւ անանկ ճամբայէ
մը, ուր որ բնաւ իր ոտքը կոխած
4 չէր։ դ Ո՞վ է ասիկայ գործողը ու
ընողը, ու շրջանները սկիզբէն

Ն. Ք. ԾՆ. Իբր 712

ի Յոբ. ժբ. 21։ Սաղ. ճէ. 40։
լ Հմր 18։ Բ Օր. դ. 15, եւ։
լ Սաղ. ճխէ. 4։
մ Սաղ. ճխէ. 5։ Հռով. ժա. 33։
ն Սաղ. ճգ. 5։
† Կամ՝ նորափետուր պիտի զարդարուին։
ա Զաք. բ. 13։
բ Գլ. խզ. 11։
գ Ծնն. ժդ. 14, եւ։ Հմր 25։ Գլ. խե. 1։
դ Հմր 26։ Գլ. խդ. 7։ խզ. 10։

Ն·Ք·ՂԲ· Իսր 712

կանչողը. ես Տէրս ՝ր Հառաջինն Իմ, ու ետքիններուն հետ եմ։

5 Կղզիները տեսան ու վախցան, երկրիս ծայրերը դողացին, անոնք մօտեցան ու եկան. 6 Ընտոնց ամէն մէկը իր ընկերին օգնութիւն ըրաւ, ու ՝ասիկ Հ՚ըդ իր եղբօրը Զօրացիր՝ 7 ըսաւ։ Ե՛ւ արուեստաւորը՝ ոսկերիչին, ուռով ծեծողը սալէ վրայ զարնողին սիրտ կու տայ, ու կ՚ըսէ, Ասիկայ կպցընելու համար աղէկ է, ու զանիկայ գամերով կը գամէ, Հոր չշարժի։

8 Բայց դուն, ով իմ ծառաս Իսրայէլ, իմ Ընտրեալս Յակոբ՝ Իմ սիրելոյս Աբրահամին սերունդը՝ Ո՛ր քեզ երկրիս ծայրերէն առի, ու քեզ անոր եղերքներէն կանչեցի, և քեզի ըսի, Դուն իմ ծառաս ես, քեզ ընտրեցի ու 10 քեզ չմերժեցի. Ի՛մ վախնար, Ես քեզի հետ եմ. մի՛ զարհուրիր, վասն զի ես քու Աստուածդ եմ. քեզ պիտի զօրացընեմ և քեզի օգնութիւն պիտի ընեմ, ու իմ արդարութեանս ա-11 ջովը քեզ պիտի բռնեմ։ Ահա քեզի դէմ ամէն բարկացողները Իպիտի ամչնան ու պիտի պատկառին. ու քեզի հետ վիճող մարդիկները չեղածի պէս պիտի ըլլան 12 ու պիտի կորսուին։ Քեզի հետ կռուող մարդիկները պիտի փնտռես ու պիտի չգտնես. քեզի հետ պատերազմ ընող մարդիկները չեղածի պէս ու ոչինչի պէս պիտի 13 ըլլան։ Քանզի ես քու Տէր Աստուածդ եմ, որ քու աջ ձեռքէդ կը բռնեմ, ՝՝ քեզի կ՚ըսեմ, Ի՛մ վախնար, ես քեզի օգնու-14 թիւն կ՚ընեմ։ Ով Յակոբին որդի՝ մի՛ վախնար, ով Իսրայէլին մահկանացուները, քեզի պիտի օգնեմ, կ՚ըսէ Տէրը ու Իսրայէլին 15 Սուրբը՝ քու Փրկիչդ։ Ահա ես քեզ նոր՝ սուր և առատաւոր կամնասայլի ձև պիտի ընեմ. լեռները պիտի մանրես ու փշրես, և բլուրները մղեղի պիտի դարձը-16 նես. Հ Զանոնք պիտի հոսես, ու հովը զանոնք պիտի տանի, և փոթորիկը զանոնք պիտի ցրուէ. ու դուն Տէրոջմով պիտի ցնծաս, Իսրայէլին Սուրբովը պիտի պարծենաս։

17 Աղքատները ու տնանկները ջուր կը փնտռեն, բայց չկայ, անոնց լեզուն ծարաւէն չորցեր է. ես Տէրս անոնց խնդրուածքը պիտի լսեմ, ես Իսրայէլին Աստուածը զանոնք երեսէ պիտի չձդեմ։

18 Ընբարձր տեղերու վրայ գետեր, ու հովիտներու մէջ աղբիւրներ պիտի բանամ. ֆանապատը ջուրի լիճի, ու չոր երկիրը ջուրի աղբիւրներու 19 պիտի դարձընեմ։ Անապատին մէջ՝ եղևին, սատիմ, մրտենի ու իւղի ծառ պիտի տնկեմ. անջուր երկրին մէջ մայր, սօսի ու տօսախ 20 մէկտեղ պիտի դնեմ. Որպէս զի տեսնեն ու գիտնան, ու մէկտեղ մտածեն ու հասկընան, որ ասիկայ Տէրոջը ձեռքը ըրաւ, ու Իսրայէլին Սուրբը ստեղծեց։

21 Ձեր դատը յառաջ բերէք, կ՚ըսէ Տէրը. ձեր զօրաւոր փաստերը մօտեցուցէք, կ՚ըսէ Յակոբին թա-22 գաւորը։ Թող մօտեցընեն, ու ինչ ըլլալիքը մեզի պատմեն. առջինները մեզի յայտնեն թէ անոնք ինչ էին, որպէս զի միտքերնիս պահենք ու անոնց վախճանը գիտնանք. կամ ապագայ բաները 23 մեզի գիտցընեն։ Ե՛ւ ասկէ ետքը ըլլալիքները պատմեցէք, որ ձեր աստուած ըլլալը գիտնանք. Ե՛ւ կամ աղէկ կամ գէշ բան մը ըրէք, որ զարմանանք ու մէկտեղ տեսնենք։ 24 Ահա դուք ոչինչ էք, ու ձեր գործքն ալ ոչինչ է. ձեզ ընտրողը 25 պղծութիւն է։ Հիւսիսի կողմէն հրէ արթընցուցի, և պիտի գայ, ՝՝ արևելքէն Ես իմ անունս պիտի կանչէ. Ու իշխանները տիղմի պէս պիտի կոխէ, ինչպէս որ բրուտը 26 կաւը կը կոխէ։ Ո՞վ պատմեց սկիզբէն՝ որ գիտնանք. ու առջի դարերէն՝ որ ճշմարիտ է՝ ըսենք. ոչ յայտնող մը կայ, ոչ գիտցընող մը, և ոչ ձեր խօսքերը մտիկ ընող 27 մը։ ՝Առաջ Ես Սիօնին, Ահա՝ ահա անոնք. ու Երուսաղէմին 28 աւետիս բերող տուի։ Ես նայեցայ ու մարդ մը չկար, և աստղաբաշխ մը բնաւ մէկ խորհրդական մը չկար, որուն հարցընեմ ու պատասխան 29 տայ։ ՝Ահա ամէնքը սնոտի են, գործքերնին ոչինչ է. անոնց ձուլածոյ կուռքերը հով և ունայնութիւն են։

ԳԼ·ԽԲ

1 Քրիստոսի պաշտօնը, հեզութիւնը և հաստատութիւնը։ 5 Աստուծոյ անոր ըրած խոստումները։ 10 Աստուած գովելու յորդորանք մը՝ իր աւետարանին համար։ 17 Ծաղովուրդը կը յանդիմանուի իր անհաւատութեանը համար։

1 Ահա՝ իմ ծառաս՝ որուն ձեռնտու պիտի ըլլամ, ՝՝ իմ ընտրածս՝ որուն իմ սիրտս Հաւնեցաւ. Ես իմ Հոգիս անոր վրայ դրի. անիկայ ազգերուն իրաւունք պիտի հանէ։ 2 Անիկայ պիտի չպոռայ ու պիտի չաղաղակէ, և իր ձայնը դուրսը 3 լսել պիտի չտայ։ Ջախջախած եղեգը պիտի չփշրէ, ու պլպլցած

Ն·Ք·ՂԲ· Իսր 712

ՖՍաղ·ՃԷ·35։

ՃԾոբ·ԺԲ·9։

ՅԳԼ·ԽԱ·21։

ՆԳԼ·ԽՐ·9։ ԽԳ·7։ 8։ ԽՀ·3։ ԳՕՆ·ԺԳ·19։ ԷՐԵՄ·Ժ·5։ ՝Մաղ·ՃԺԲ. 8։ ԳԼ·ԽԳ·9։ ՝ԱԿՈՐ·Բ·4։ ԷՂԶ·՝·2։ ՂՀՄՐ 2։

ԼԳԼ·ԽԳ·9։

՝ՀՄՐ 4։ ՝ԳԼ·Խ·9։ ԼԳԼ·ԿԳ·5։

՝ՀՄՐ 24։

՝ԳԼ·ԽԳ·10։ ԽԲ·3։ 6։ ԺԲ·13։ ԺԳ·11։ ՄԱՒ·ԺԲ·18։ 19։ 20։ ՓԼՊ·Բ·7։ ԲՄԱՒ·Գ·17։ ԺԷ·5։ ԵՓԷ·՝·6։ ՖԳԼ·ԺՈ·2։ ԳՕՆ·Գ·34։

Ն. Ք. ԴԺ. Իրր 712

պատրոյգը պիտի չմարէ. իրաւուն-
քը ճշմարտութեան պիտի հանէ.
4 Անիկայ պիտի չտկարանայ ու պի-
տի չթուլնայ, մինչեւ որ իրաւունքը
երկրի վրայ հաստատէ. ᵀեւ կղզի-
ները անոր օրէնքին պիտի սպասեն։
5 ᵁԵրկինքը ստեղծող ու զանիկայ
կազմող, ᵛերկիրը ու անոր մէջ
բուսածը տարածող, անոր վրայ
եղող ժողովրդեան շունչ՝ եւ ᵂանոր
մէջը քալողներուն ոգի տուող Տէր
6 Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. ˣԵս
Տէրս քեզ արդարութեամբ կանչե-
ցի, եւ ձեռքէդ պիտի բռնեմ ու
քեզ պիտի պահպանեմ, ʸեւ քեզ
ժողովուրդին ուխտ, — ᶻազգերուն
7 լոյս պիտի տամ. ᵃՈր կոյրերուն
աչքերը բանաս, ᵇբանտարկեալնե-
րը բանտէն հանես, — ᶜխաւարի
մէջ նստողները կապանքի տունէն։
8 Ես Եհովայ եմ, իմ անունս աս է.
ու ᵈիմ փառքս ուրիշի մը չեմ
տար, ոչ ալ իմ պատիւս կուռ-
9 քերուն։ Առջի բաները աչա ե-
ղան, ու նորերը ես կը յայտնեմ.
անոնք դեռ չեղած ձեզի կ'իմացը-
նեմ։
10 ᵉՆոր երգ երգեցէք Տէրոջը, —
անոր գովութիւնը երկրիս ծայրե-
րէն, ᶠով ծովը իջնողներ ու զա-
նիկայ լեցնողներ, կղզիներ եւ ա-
11 նոնց բնակիչները։ Անապատը ու
անոր քաղաքները կեդարու բնա-
կած գեղերը ձայն վերցնեն. *Վէմի
բնակիչները յաղթանակի երգով
12 լեռներուն գլխէն ձայն տան. Տէ-
րոջը փառք տան, եւ անոր գովու-
թիւնը կղզիներուն մէջ պատմեն։
13 Տէրը հզօրի պէս պիտի ելլէ, պա-
տերազմող մարդու պէս իր նախան-
ձը պիտի արթնցընէ. պիտի ա-
ղաղակէ ու ʰբարձրաձայն պիտի
գոչէ, եւ իր թշնամիներուն վրայ
†յաղթող պիտի ըլլայ"։
14 Ես շատոնցմէ լուռ կեցայ, ձայնս
կտրեցի ու զիս զսպեցի. ⁱծնե-
ծնանող կնկան պէս պիտի պոռամ,
‡պիտի աւրեմ ու մէկէն պիտի
15 կլլեմ". Լեռները ու բլուրները ա-
նապատ պիտի ընեմ, եւ անոնց բո-
լոր խոտը պիտի չորցընեմ, ու գե-
տերը ||ցամաքի պիտի դարձընեմ,
եւ լիճերը պիտի ցամքեցընեմ։
16 Ու կոյրերը իրենց չգիտցած ճամ-
բուն մէջ պիտի պտըտցընեմ, զա-
նոնք իրենց չգիտցած շաւիղներուն
մէջ պիտի քալեցընեմ. անոնց առ-
ջեւ խաւարը լոյս, ու խորտուբորտ
տեղերը հաւասար պիտի ընեմ.
անոնց աս բաները պիտի ընեմ,
ու զանոնք երբեք պիտի չձգեմ։
17 Քանդակած կուռքերու ապաւի-
նողները, եւ ձուլածոյ կուռքերուն

ᵀԴՕր. ԽԹ. 10. ᵁԻ Գլ. ԽԴ. 24. Զաք. ԺԲ. 1. ᵛՍաղ. ՃԼԶ. 6. ᵂԻ Գոր. ԺԷ. 25. ˣԸ Գլ. ԽԴ. 1. ʸԲ Գլ. ԽԹ. 8. ᶻԺ Գլ. ԽԹ. 6. Ղուկ. Բ. 32. Գոր. ԺԴ. 47. ᵃԻ Գլ. Լ. 5. ᵇԼ Գլ. ԿԱ. 1. Ղուկ. Դ. 18. Բ Տիմ. Բ. 26. Եբր. Բ. 14. 15. ᶜԻ Գլ. Թ. 2. ᵈԺ Գլ. ԽԲ. 11. ᵉՍաղ. ԼԴ. 3. Խ. 3. ՂԸ. 1. ᶠՍաղ. ՃԷ. 23. *Կամ՝ Վէմերու. ʰԺ Գլ. ԼԱ. 4. †Կամ՝ պիտի զօրանայ. ‡Կամ՝ շունչ առնելով պիտի փչեմ. ||Կամ՝ կղզիներու.

Դուք մեր աստուածներն էք՝ բսող-
ները ետ պիտի դառնան ու ա-
մօթալից ըլլան։
18 Ո՛վ խուլեր՝ լսեցէք, ու ո՛վ
19 կոյրեր՝ նայեցէք որ տեսնէք։ ᵏՈ՞վ
է կոյր՝ բաց 'ի իմ ծառայէս, կամ
խուլ՝ իմ խրկած դեսպանիս պէս.
ո՞վ է կոյր՝ Աստուծոյ նուիրեալին
պէս, եւ կոյր՝ Տէրոջը ծառային
20 պէս։ Շատ բաներ կը տեսնես,
ˡբայց զգուշութիւն չես ըներ. ա-
կանջներդ բաց են, բայց չես լսեր։
21 Տէրը իր արդարութեանը համար
անոր հաճեցաւ, իր օրէնքը մեծ-
22 ցուց ու փառաւորեց։ Բայց անի-
կայ յափշտակուած եւ կողոպտուած
ժողովուրդ է, ամէնքը քարայրնե-
րու մէջ որոգայթի բռնուեցան, ու
բանտերու մէջ պահուեցան. ա-
նոնք յափշտակութեան մատնուե-
ցան, եւ ազատող մը չկայ. կողո-
պուտ եղան, ու մէկը չըսնուիր որ
23 Ե՛տ տուր՝ ըսէ։ Ձեր մէջը ո՞վ կայ,
որ ասոր ականջ դնէ, եւ մտիկ ընէ
ու լսէ գալու ժամանակին համար։
24 Ո՞վ մատնեց Յակոբը յափշտա-
կութեան, ու Իսրայէլը՝ կողոպ-
տիչներուն. չէ՞ որ Տէրը՝ որուն
դէմ մեղք գործեցինք. վասն զի
անոր ճամբաներուն մէջը քալել
չուզեցին, եւ անոր օրէնքին հնա-
25 զանդութիւն չըրին։ Ուստի իր
սաստիկ բարկութիւնը ու պատե-
րազմի ուժգնութիւնը անոր վրայ
թափեց, ᵐեւ ամէն կողմէն զանիկայ
բորբոքեցուց, ⁿբայց անիկայ չգիտ-
ցաւ. զանիկայ այրեց, բայց անի-
կայ իր սրտին մէջ չդրաւ։

Ն. Ք. ԴԺ. Իրր 712

ᵏՍաղ. ԴԵ. 7. Գլ. Ա. 29. ԽԴ. 11. ԽԵ. 16. ᵏԳլ. ԽԴ. 8. Եզեկ. ԺԲ. 2. Տեր Յով. Թ. 39. 41. ˡՏեր Հռովմ. Բ. 21. ᵐՏեր Թագ. ԽԵ. 9. ⁿՈվս. Է. 9.

ԳԼ. ԽԳ

1 Տէրը իր խոստումներովը եկեղեցին կը մխի-
թարէ. 8 ժողովուրդը կը կանչէ որ իր ամենա-
կարողութեանը վկայութիւն տան. 14 կը նա-
խաձայնէ անոնց Բաբելոնի կործանումը. 18 եւ
իր ժողովուրդին հրաշալի կերպով փրկուիլը. 22
ժողովուրդը կը յանդիմանէ՝ ցուցընելով թէ
կարող չեն ինքզինքնին արդարացընելու։

1 Ու հիմա ո՛վ Յակոբ՝ ᵒքեզ ստեղ-
ծողը, ու ᵖո՛վ Իսրայէլ՝ ᵠքեզ
ձեւակերպող Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Մի՛ վախնար, ʳվասն զի ես քեզ
փրկեցի, ˢքեզ քու անունովդ կան-
2 չեցի. դուն իմս ես։ ᵗԵրբոր ջու-
րերէն անցնիս, ᵘես քեզի հետ պիտի
ըլլամ, ու երբոր գետերէն անցնիս,
քեզ պիտի չխեղդեն. ᵛերբոր կրակի
մէջէն քալես, պիտի չայրիս, եւ
բոցը քեզ պիտի չբռնկցընէ։
3 Քանզի ես քու Տէր Աստուածդ՝
Իսրայէլին Սուրբը՝ քու Փրկիչդ
եմ. ʷԵգիպտոսը քեզի համար
փրկանք՝ Եթէովպիան ու Սաբան
4 քեզի համար փոխարէն տուի։ Ո-
րովհետեւ իմ առջեւս պատուական

ᵒՀմր 7. ᵖՀմր 21. Գլ. ԽԴ. 2. 21. 24. ᵠԳլ. ԽԴ. 6. ʳԳլ. ԽԲ. 6. ԽԵ. 4. ˢՍաղ. ԿԶ. 12. Զա. 3. Ճ. ᵗՕր. Լա. 6. 8. ᵘԴան. Գ. 25. 27. ʷԱռակ. ԺԱ. 8. Ի. 18.

եղար , պատիւ դուար , ու ես քեզ սիրեցի . անոր համար քու -ՆՅԻՐ փոխարէն մարդ , ու քու հոգւոյդ փոխարէն ժողովուրդներ պիտի
5 տամ : ԲՄի վախնար , քանզի ես քեզի հետ եմ . քու սերունդդ ա- բևելքէն պիտի բերեմ , և քեզ ա-
6 րևմուտքէն պիտի ժողվեմ : Հիւ- սիսին պիտի ըսեմ թէ Տուր , ու հարաւին թէ Մի արգիլեր . իմ տղաքներս հեռուէն ու աղջիկներս
7 երկրի ծայրէն բեր , Ա-ՅՒՆ- ԲՈԼՈՐ ԻՄ ԱՆՈՒՆՈՒՄ ԿՈՉՈՒԱԾՆԵՐԸ . վասն զի ԻՆՈՒՆՔ ԻՄ ՓԱՌԱՑՍ ՀԱՄԱՐ ստեղծեցի , Ի զանոնք ձևակերպեցի ու կազմեցի :
8 ԲՈՒՆԵՑՈՂ ԿՈՒՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ , ու ականջ ունեցող խուլերը հանե-
9 ցէք : Բոլոր ազգերը միկտեղ ժողովուին , և ժողովուրդները հա-ւաքուին . ԻՆՈՆՑՄԷ ՈՎ ԿՐՆԱՅ ասիկայ պատմել ու առջի բաները մեզի գիտցընել . իրենց վկաները թող բերեն , որ արդարանան , և Բ-ՐԴԻ լսեն ու ըսեն թէ Ա-ՒՒ-
10 Ճշմարիտ է : ԻՄ ՎԿԱՆԵՐՍ ԴՈՒՔ ԷՔ Կ'ԸՍԿ Տէրը , Հնաև իմ ընտրած ծառաս . որպէս զի գիտնաք ու ինծի հաւատաք , և հասկընաք որ ես եմ . ՅԻՆԾԻՄ ԱՌԱՋ ԱՍՏուած * չեղաւ , ու ԻՆԾԻՄ ԵՏՔՈՒՆ ալ պիտի
11 չըլլայ : ՏՏէրը ես եմ՝ ես եմ , և
12 ԻՆԾԻՄ ՈՒՐԻՇ ՓՐԿԻՉ ՉԿայ : Ես զրուցեցի ու փրկեցի և դիտցու- ցի , երբոր ձեր մէջը Ձօտար -Ո- -----Ի չկար . Ձ ու իմ վկաներս դուք էք , Կ'ԸՍԿ Տէրը , որ ես եմ
13 Աստուած : ՅԻԱկիզբէն Ի վեր ես նոյն եմ , ու չկայ ՄԿը որ իմ ձեռ- քէս ազատէ . երբոր ես բան մը Կ'ընեմ , ով կրնայ զանիկայ Ա- գրելէ ,
14 Ա՛յսպէս Կ'ԸՍԿ Տէրը՝ ձեր ՓՐԿԻՉԸ՝ Իսրայէլին Սուրբը . Ձեր -ԻՐ-Ի Հա- մար Բաբիլոն կը իրկեմ , Ի և անոնց ամէն փախստականները ու նաւե-
15 րուն մէջ աղաղակող Քաղդէացի- ները կ'իջեցընեմ՝ : ես եմ ԵՀովայ՝ ձեր Սուրբը , Իսրայէլին Ստեղծիչը՝
16 ձեր Թագաւորը : Ա՛յսպէս Կ'ԸՍԿ Տէրը՝ որ ԼՃովու մէջ ճամբայ , ու -զօրաւոր ջուրերու մէջ շաւիղ կը
17 դնէ , ՈՐ Կառքը ու ձին , զօրքը և զօրութիւնը կը հանէ . անոնք ՄԿ- տեղ կը պառկին ու չեն կրնար . անոնք պատրոյդի պէս կը մարին և
18 Կ'անցնին . Ո Առջիններուն ՄԻ ՅԻՇԵՔ , ու հին բաներուն ՄԻԱԲԵՐՆԻՔ ՄԻ' ԲԼ-
19 ՐԵՔ : ԱՀԱ ԵՍ ՆՈՐ ԲԱՆ ՊԻՏԻ ընեմ , ու հիմա պիտի յայտնուի . միթէ զանիկայ պիտի չգիտնաք . -ես անապատի ՄԷՋ ալ ՃԱՄՐԱՅ՝ ԱՆՋՐԴԻՒ ԵՐԿՐԻ ՄԷՋ գետեր պիտի
20 դնեմ : Ձիս դաշտի գազանները , չագալները ու ջայլամները պիտի փառաւորեն . վասն զի իմ ժողո- վուրդիս՝ իմ ընտրեալներուս խըմ- ցընելու համար -անապատի ՄԷՋ ջուրեր , Ե անջրդի երկրի ՄԷՋ գե-
21 տեր պիտի տամ : ԱՀԱ ԺՈՂՈՎՈՒՐ- ԴԸ ԵՍ ԻՆԾԻ ՀԱՄԱՐ ստեղծեցի , ա- նոնք իմ գովութիւնս պիտի պատ- մեն :
22 Բայց դուն ինծի չկանչեցիր՝ ով Ցակոբ . Հապա -ԻՆԾԻՄ ձանձրա-
23 ցար՝ ով Իսրայէլ : ՐՓու ողջա- կէզներուդ ոչխարները ինծի չբե- րիր , և քու զոհերովդ զիս չփառա- ւորեցիր . ընծայի համար քեզ չաշ- խատցուցի , ու կնդրուկի համար
24 քեզ չյոգնեցուցի : ԻՆԾԻ ՀԱՄԱՐ ստակով խունկդ ինծի չառի , և քու զոհերուդ ճարպովը զիս չկշտացուցիր . Հապա քու մեղքերովդ զիս աշխատցուցիր , -- քու անօրէնութիւններովդ զիս
25 չյոգնեցուցիր : Ես եմ՝ ես եմ , որ -քու յանցանքներդ Ի ԻՆԾԻ ՀԱ- ՄԱՐ կը ՋՆՋԵմ , Ի ու քու ՄեղքերդՄ՝
26 -Ը պիտի չյիշեմ : Միտքս ձգէ . ՄԿտեղ դատի ելլենք , դուն զրու-
27 ցէ , որպէս զի արդարանաս : Քու նախահայրդ մեղք գործեց , և քու ուսուցիչներդ ԻՆԾԻՄ ապստամբե-
28 ցան : Ուստի Ի-Ե -Ը սրբարանին իշխանները պիղծ սեպեցի , Ի և Ցակոբը նզովքի մատնեցի :

ԳԼ · ԽԴ

1 Աստուած իր խոստմունքներովը կը մխիթարէ Եկեղեցին · 7 կը ցուցընէ կուռքերուն ունայ- նութիւնը , 9 և կուռք չնոզներուն յիմարու- թիւնը : 21 Աստուած դովելու յորդորանք մը՝ իր փրկագործութեանը ու ամենակար- զութեանը համար :

1 Ա՛ Հիմա մտիկ ըրէ՝ -ով ԻՄ ԾԱ- ռաս Ցակոբ , ու դուն՝ ով ԻՄ
2 ընտրած Իսրայէլս : ՔԶԵՔ ստեղ- ծող և ԲարգանդԻ ՄԷՋ ձևակեր- պող , -- ԲԵԶԻ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԸՆՈՂ Տէրը այսպէս Կ'ԸՍԿ . Ո՛վ ԻՄ ԾԱ- ռաս Ցակոբ , և դուն՝ ով ԻՄ ԸՆՏ- րած Ի Իսրայէլս՝ մի՛ վախնար .
3 Քանզի Ի ծարաւին վրայ ջուր պի- տի թափեմ , ու անջուր երկրին վրայ՝ հեղեղներ . քու սերունդիդ վրայ իմ Հոգիս պիտի թափեմ , և քու որդւոցդ վրայ՝ իմ օրհնու-
4 թիւնս : Ու անոնք ԻԲՐ ԸՆ խոտե- րու ՄԷՋ , ջուրի վտակներու քով եղող ուռիներու պէս պիտի բուս-
5 նին : ՄԵԿը պիտի ըսէ թէ ես Տէրոջն եմ . ՄԿն ալ Ցակոբին անունովը պիտի կանչուի , և միւսն ալ իր ձեռքովը պիտի գրէ ԻՐ , և-

Ն·Ք·ՂԲ· Իոբ 712

- Գլ·Խը· 21 ·
Ա Սաղ·ճը· 18 · Հմր 1, 7 · Ղևտ· ա·74, 75 · Եփես·ա·5, 6 ·
- Մաղ·ա· 13 ·
Բ Անմվ·ե· 25 ·
Ց Գլ·ա·14 · Մաղ·բ· 17 ·
- Գլ·Խդ· 22 · Խը·9 · Երեմ·ծ· 20 · Գոր· դ·19 ·
Ե Եզեկ·ԼԲ· 22, ՀԵ ·
Գլ·ա·18 · Երեմ·լ· 34 ·
Գլ·Խե·6 · Ողբ·բ·2 · 6, 7 ·
Ֆ Սաղ·ՀԹ· 4 · Երեմ· իդ·9 · Դան· Թ·11 · Զաք·ը· 13 ·

- Հմր 21 · Գլ·Խա·8 · Խդ·1 · Երեմ·լ·10 · Խդ·27, 28 ·
Բ Գլ·Խդ· 1, 7 ·
Ե Բ Օր·ւբ· 15 ·
Ի ԵՒ·Ցնսրանս՝ ·
- Գլ·լե·7 · Ծովել·ը· 28 · Ցոչ· ե·38 · Գոր· բ·18 ·

Ն·Ա·ԴԲ· ԽԲԲ 712

Ե ՀՇ· 24 ։ ԹԼ·ԽԳ·1· 14 ։
Ը ԳԼ·Խ· 4 ։ ԽԲ·12 ։ Ցայս·ա· 8 ։ 17 ։ ԻԲ· 13 ։
Ե ԳԼ·Խ· 4 ։ 22 ։ Խե· 21 ։
Ը ԳԼ·Խ· 22 ։
Բ ԳԼ·ԽԳ· 10 ։ 12 ։
Ժ Բ Օր·Գ· 35 ։ 39 ։ ԼԲ· 39 ։ աթագ· Բ·2 ։ Բ թագ·ԻԲ· 32 ։ ԳԼ·Խե· 5 ։
Ի ԳԼ·Խ· 24 ։ 29 ։
Լ Սաղ·ճԺե· 4 ։ Ճ ։
Ի Երեմ.Ժ· 5 ։ Ամ·Բ· 18 ։
Ժ Սաղ·ղէ· 7 ։ ԳԼ·ա· 29 ։ ԽԲ· 17 ։ Խե·16 ։
Լ ԳԼ·Խ·19 ։ Խ·6 ։ Երեմ.Ժ·3, Ճ ։

Տէրոջն Իսրայէլին անունը վը պիտի մականուանի ։
6 Տէրը՝ Իսրայէլին թագաւորը և Ազատիչը Տէրը՝ անոր Փրկիչը այսպէս կ'ըսէ. Ես եմ առաջինը ու ես եմ վերջինը, ու ինձմէ ուրիշ
7 Աստուած չկայ ։ Ես հին ժողովուրդը հաստատելէս ի վեր ո՞վ կրցաւ ինձի պէս ձայն տալ ու պատմել, և ասիկայ ինձի համար կարգի դնել. Թող զրուցեն դա-
8 լու ու բլլալու բաները ։ Մի վախնաք ու մի զարհուրիք. ես միթէ ես ձեզի ան առենէն չդիտցուցի՛ ու չզրուցեցի՛ ։ Իմ վկաներս դուք էք. ինձմէ ուրիշ Աստուած կայ. Ժայռ մըն ալ չեմ գիտեր ։
9 Կուռք շինողներուն ամէնն ալ ունայնութիւն են, և անոնց ընտիր գործերը օգուտ մը չեն բերեր, ու իրենք իրենց վկաներ են. Չեն տեսներ ու չեն իմանար, որ
10 ամչնան ։ Ո՞վ է անիկայ, որ աստուած կը շինէ, և կուռք կը
11 ձուլէ, Որ օգուտ մը չբերէ ։ Անա անոր բոլոր ընկերները ձպիտի ամչնան, վասն զի արուեստաւորնե-րը անգամ մարդ են. Թող անոնք ամէնը ժողովուին ու կայնին, պիտի վախնան ու միկտեղ պիտի ամչ-
12 նան ։ Երկաթագործը ածուխով կը շինէ տապարը, և կոաններով անոր ձև կու տայ, ու զանիկայ իր զօրաւոր բազուկովը կը շինէ. երբոր անօթենայ, ուժէ կը կտրի.
13 երբոր ջուր չխմէ, կը մարի ։ Չիւսը լար կը քաշէ և մատիտով ձևը կը դծագրէ, զանիկայ քանդակագործի գրիչով կը բանի, ու անոր վրայ կարկինով կը դծէ. զանիկայ մարդու կերպարանքով և մարդկային գեղեցկութիւնով կը
14 շինէ, որ տան մէջ դրուի ։ Անիկայ իրեն եղևիններ կը կտրէ, և թեղօշ ու կաղնի կ'առնէ, որոնք իրեն՝ անտառի ծառերէն կ'ընտրէ. սոճի կը տնկէ, և ջրելով անձ-
15 րևը կը մեծցընէ ։ Ու անոնք մարդուն վառելիք կ'ըլլան. և անոնցմէ կ'առնէ, որ իրեն վառե՜ ու տաքնայ. անոնց մէկ մասը կ'այրէ ու հաց կ'եփէ, նաև աստուած մը կը շինէ և անոր երկրպագութիւն կ'ընէ. զանիկայ կուռք կը ձևացընէ
16 ու կը պաշտէ ։ Անոր կէսովը կրակ կը վառէ, կէսովը միս կ'ուտէ, խորոված կ'եփէ ու կը կշտանայ, և կը տաքնայ ու կ'ըսէ, Ահա
17 տաքցայ, կրակը տեսայ ։ Եւ անոր մնացածը աստուած՝ այսինքն կուռք կը շինէ իրեն, զանիկայ կը պաշտէ ու անոր երկրպագութիւն կ'ընէ և անոր աղօթք կ'ընէ ու կ'ըսէ, Ազատէ, քանզի իմ
18 աստուածս դուն ես ։ Չգիտեր ու չեն հասկընար. քանզի Յանոնց աչքերը՝ տեսնելէն, և անոնց սիրտերը հասկընալէն ծեփուեցաւ ։
19 Ու մէկը ղմիտքը չբերեր, և գիտութիւն ու հանճար չունի որ ըսէ, Անոր կէսովը կրակ վառեցի, և անոր կայծերուն վրայ հաց ալ եփեցի, միս խորովեցի ու կերայ, և մնացածը պղծութիւն շինեմ, Ծառի կտ֊
20 ձուկ պաշտեմ ։ Անիկայ մխիրով կը անանի. Խաբուած սիրտը զինքը կը մոլորցընէ, և իր հոգին չկրնար փրկել, ու չըսեր թէ Իմ աջ ձեռքիս մէջը
21 ստութիւն չկայ ։ Անոնք մի՛տքդ բեր՝ ով Յակոբ, և դուն ով Իսրայէլ, քանզի իմ ծառաս ես. ես ստեղծեցի քեզ, դուն իմ ծառաս ես. ով Իսրայէլ, ինձմէ պիտի չը-
22 մոռցուիս՝ Ջնջու յանցանքներդ մէգի պէս, ու քու մեղքերդ ամպի պէս ջնջեցի. ինձի դարձիր, քանզի Քեզ փրկեցի ։
23 Ուրախ եղէք՝ ով երկինք, քանզի Տէրը ըրաւ ։ ով երկրիս վարի կողմերը՝ ցնծութեամբ աղաղակեցէք. լեռներ, անտառ ու անոր մէջը եղող բոլոր ծառեր՝ ուրախութեան ձայներ հանեցէք. քանզի Տէրը փրկեց Յակոբը, և Իսրայէլի մէջ փառաւորուեցաւ ։
24 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը՝ քու Փրկիդ, ու Քեզ արգանդի մէջ Ստեղծողը. Ես եմ Տէրը, որ ամէն բանը ըրի. Երկինքը մինակ ես տարածեցի, երկիրը իմ կա-
25 րողութեամբս հաստատեցի. Ես տախտակներուն նշանները պարապը կը հանեմ, և գուշակողները կը յիմարեցընեմ. իմաստունները ետ կը դարձընեմ, ու անոնց գիտութիւնը յիմարութեան կը հանեմ.
26 Իմ ծառայիս խօսքը կը հաստատեմ, և իմ դեսպաններուս խորհուրդը կը կատարեմ ։ Ես Իմ որ Երուսաղէմին համար կ'ըսեմ թէ Պիտի բնակուի, ու Յուդայի քաղաքներուն համար՝ թէ Պիտի շինուին, ու անոր աւերակները պի-
27 տի կանգնեմ ։ Եւ անդունդին կ'ըսեմ թէ Չորցիր, ու քու գե-
28 տերդ պիտի ցամքեցընեմ ։ Եւ Կիւրոսին համար կ'ըսեմ, Իմ հովիւս է, ու իմ ամէն կամքս պիտի կատարէ. ու Երուսաղէմին կ'ըսեմ թէ Պիտի շինուիս, և տաճարին թէ Քու հիմերդ պիտի ձգուին ։

ԳԼ· ԽԵ

1 Աստուած իր ընտրեցիին սիրոյն համար Կիւրոսը կը կանչէ· 5 իր ամենակարողութեանը

Ն·Ա·ԴԲ· ԽԲԲ 712

Հ ԳԼ·Խե· 20 ։
Ն Բ Թես·Բ· 10 ։
Ը ԳԼ·Խէ· 8 ։
Ճ Ո՛վս·Դ·12 ։ Հով·ա· 21 ։ Բ Թես·Բ·11 ։
Ժ ՀՇ· 1, 2 ։
Ի «Ես՛ գիս մի՛ մոռնար»։
Յ ԳԼ·Խգ· 25 ։
Ն ԳԼ·Խգ· 1 ։ Խբ·20 ։ ա Կոր·ղ· 20 ։ ա Պետ·ա·18, 19 ։
Լ Սաղ·կԹ· 34 ։ ղՂ·11, 12 ։ ԳԼ· Խբ·10 ։ Խե·13 ։ Երեմ.Ծա· 48 ։ Ցայս· Ժբ·20 ։
Ա ԳԼ·Խգ· 14 ։ ՀՇ· 6 ։
Բ ԳԼ·Խգ· 1 ։
Գ Ծն·Թ· 8 ։ Սաղ· Ճգ·2 ։ ԳԼ· Խ·22 ։ Խբ· 5 ։ Խե·12 ։ Ծա·13 ։
Ե Երեմ.Ծ· 36 ։
Զ ԳԼ·Խէ· 13 ։
Է Կոր·ա· 20 ։
Ը Ձաք·ա· 6 ։
Թ Տես Երեմ. Ծ·38 ։ Ծա· 32, 36 ։
Ժ Բ Մն·ԼՂ· 22, 23 ։ Եզր·ա·1, Ճ ։ ԳԼ·Խե· 13 ։

Ն․ Ք․ Գ․ Ք․ իրր 712

իրաւունքով հնազանդութիւն կը պահանջէ ժողովուրդէն · 20 իր փրկարար զօրութիւնը յիշելով՝ կը յանդիմանէ կուռքերուն ունայնութիւնը ։

1 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը իր օծեալ
Կիւրոսին, որուն աջ ձեռքը
բռնեցի, որ ազգերը անոր առջեւ
հնազանդեցընեմ, ու թագաւորներ-
րուն մէջքը թուլցընեմ, և անոր
առջեւ դռներուն փեղկերը բա-
ցուին ու դռները չգոցուին ·
2 Ես քու առջեւէդ պիտի երթամ,
և խորտուբորտ տեղուանքը պիտի
շիտկեմ · պղնձէ դռները պիտի
փշրեմ, ու երկաթէ նիգերը պիտի
3 կոտրտեմ · Ու քեզի խաւարի մէջ
թաքուցուած գանձերը, ու պահուած
հարստութիւնները պիտի տամ,
որպէս զի գիտնաս թէ ես եմ
Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը, որ
քու անուանովդ կը կան-
4 չեմ ։ Իմ Յակոբ ծառայիս հա-
մար և իմ ընտրած Իսրայէլիս
համար քեզ քու անուանովդ կան-
չեցի — քեզի մականուն դրի,
5 թէև զիս չէիր ճանչնար ։ Ես
եմ Տէրը, և ուրիշ մը չկայ,
ինձմէ զատ Աստուած չկայ · ես
քեզի գօտի կապեցի, թէև զիս
6 չէիր ճանչնար · Որպէս զի արեւել-
քէն ու արեւմուտքէն գիտնան որ
ինձմէ զատ մէկը չկայ · ես եմ Տէ-
7 րը, և ուրիշ մը չկայ ։ Լոյսը
հաստատողը և խաւարը ստեղ-
ծողը, խաղաղութիւնը ընողը ու
չարիքը ստեղծողը, ատ ամէն բա-
ները ընողը ես Տէրս եմ ։
8 Ո՛վ երկինքներ՝ վերէն ցօղ կա-
թեցուցէք, և ամպերը արդարու-
թիւն տեղան · երկիրը բացուի
ու փրկութեան պտուղ տայ, ու
մէկտեղ արդարութիւն բուսնի ·
զանոնք ստեղծողը ես Տէրս եմ ։
9 Վա՜յ անոր որ իր Արարչին հետ
կը վիճի, որ երկրիս խեցիներ-
րուն պէս խեցի մըն է՝ · Միթէ
կաւը զինքը ձեւացընողին կրնա՞յ ը-
սել թէ Ի՞նչ կը շինես, կամ քու
գործդ կրնա՞յ քեզի ըսել թէ Ձեռք
10 չունիս ։ Վա՜յ անոր որ իր հօրը
կ'ըսէ, Ի՞նչ կը ծնանիս, ու իր
մօրը՝ Ի՞նչ ցաւով կը բերես ։
11 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը՝ Իսրայէլին
Սուրբը ու անոր Արարիչը · Գալու
բաներուն վրայով ինծի հարցու-
ցէք, իմ որդւոցս համար ու իմ
ձեռացս գործքերուն համար ինծի
12 պատուէր տուէք ։ Երկիրը ես
շինեցի, ու անոր վրայ մարդը
ստեղծեցի · երկինքը իմ ձեռքերս
տարածեցին, և անոր բոլոր զօր-
13 քին ես պատուէր տուի ։ Ես
զանիկայ արդարութեամբ արթըն-
ցուցի, ու անոր ամէն ճամբաները
պիտի շիտկեմ · անիկայ իմ քա-
ղաքս պիտի շինէ, և իմ աքսո-
րուածներս ետ պիտի դարձընէ
առանց գնոյ ու առանց կաշառ-
քի՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը ։
14 Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Եգիպտո-
սին վաստակը ու Եթէովպացւոց
և երկայնահասակ Սաբայեցւոց վա-
ճառականութիւնը քեզի պիտի
անցնին, ու քուկդ պիտի ըլլայ ·
անոնք քու ետեւէդ պիտի քալեն,
և շղթաներով պիտի պտըտին,
ու քեզի երկրպագութիւն ընելով՝
քեզի պիտի աղաչեն ըսելով,
Միայն քու մէջդ Աստուած կայ,
ու անկէ 'ի զատ ուրիշ Աստուած
մը չկայ ։
15 Յիրաւի դուն քեզ ծածկող Աս-
տուած մըն ես, ո՛վ Իսրայէլին
16 փրկիչ Աստուածը ։ Անոնք ամէ-
նը պիտի ամչնան ու պատկառին ·
կուռք շինողները մէկտեղ ամօ-
17 թով պիտի երթան ։ Իսրայէլ
յաւիտենական փրկութիւնով Տէ-
րոջմէ պիտի փրկուի · դուք յաւի-
տեանս յաւիտենից պիտի չամըչ-
նաք ու չպատկառիք ։
18 Քանզի այսպէս կ'ըսէ երկինքը
ստեղծող Տէրը, ան Աստուածը որ
երկիրը կազմեց, զանիկայ շինեց
և հաստատեց · զանիկայ պարապ
տեղը չստեղծեց, հապա բնակու-
թեան համար կազմեց · Տէրը ես
19 եմ, ու ինծմէ ուրիշը չկայ ։ Ես
ծածկաբար երկրիս մութ տեղը
չխօսեցայ · Յակոբին սերունդին
չըսի թէ Զուր տեղը զիս փնտռե-
ցէք · ես Տէրս արդարութիւն
կը խօսիմ, և ճշմարիտ բաներ կը
20 յայտնեմ ։ Ժողվուեցէք ու ե-
կէք · մէկտեղ մօտեցէք դուք՝ ո՛վ
ազգերէն ազատուածներ · Անոնք
գիտութիւն չունին, որ իրենց
կուռքին փայտը կը կանգնեն, ու
փրկելու կարողութիւն չունեցող
21 աստուծոյ աղօթք կ'ընեն ։ Քա-
րոզեցէք ու զանոնք մօտեցուցէք,
և անոնք մէկտեղ խորհուրդ ընեն ·
ասիկայ 'ի սկզբանէ ո՞վ գիտցուց,
ան ժամանակէն 'ի վեր ո՞վ պատ-
մեց · չէ՞ որ ես Տէրս, որ ինծմէ
զատ ուրիշ Աստուած չկայ, ու
ինծմէ ուրիշ ճշմարիտ Աստուած
22 ու Փրկիչ չկայ ։ Ո՛վ երկրիս բո-
լոր ծայրերը՝ ինծի նայեցէք որ
փրկուիք · քանզի ես եմ Աս-
տուած, և ինծմէ ուրիշը չկայ ։
23 Իմ անձիս վրայ երդում ըրի ·
իմ բերնէս արդարութեան խօսք
ելաւ ու ետ չդառնար, որ ա-
մէն ծունկ ինծի պիտի կրկնուի,
և ամէն լեզու երդում պիտի

Margin references (left column): Գւ․ խա․ 13 ։ Գւ․ խա․ 2 ։ Դան․ ե․ 30 ։ Գւ․ խ․ 4 ։ Սաղ․ ճէ․ 16 ։ Գւ․ խա․ 23 ։ Եւ․ լդ․ 12 ։ 17 ։ Գւ․ խգ․ 1 ։ խթ․ 1 ։ Գւ․ խգ․ 1 ։ Բ Օր․ դ․ 35, 39 ։ լբ․ 39 ։ Գւ․ խդ․ 8 ։ խզ․ 9 ։ Հմր 14, 18, 21, 22 ։ Սաղ․ ժը․ 32, 39 ։ Սաղ․ ձբ․ 15 ։ Գւ․ լէ․ 20 ։ Սաղ․ ա․ 11 ։ Ամով․ գ․ 6 ։ Սաղ․ հբ․ 8 ։ ձե․ 11 ։ Եբր․ տան․ Գւ․ կդ․ 8 ։ Կամ՝ խե-ցին՝ երկրիս խեցիներուն հետ Բող կէցի ։ Գւ․ իթ․ 16 ։ Երեմ․ ժը․ 6 ։ Հռով․ թ․ 20 ։ Երեմ․ լա․ 9 ։ Եւ․ իթ․ 23 ։ Գւ․ խբ․ 5 ։ Երեմ․ իէ․ 5 ։ Ծն․ ա․ 26, 27 ։ Ծն․ բ․ 1 ։ Գւ․ խա․ 2 ։

Margin references (right column): Ն․ Ք․ Գ․ Ք․ իրր 712 · Բ Մն․ լզ․ 22, 23 ։ Եզր․ ա․ 1, 2 ։ Գւ․ խդ․ 28 ։ Գւ․ ծբ․ 3 ։ Տես Հռով․ գ․ 24 ։ Սաղ․ կը․ 31 ։ Հր․ 10, 11 ։ Գւ․ խթ․ 23 ։ կ․ 9, 10, 14, 16 ։ Զաք․ ը․ 22, 23 ։ Սաղ․ ճխթ․ 8 ։ Ա Կոր․ ժդ․ 25 ։ Հմր 5 ։ Սաղ․ խդ․ 24 ։ Գւ․ ը․ 17 ։ ծէ․ 17 ։ Գւ․ խդ․ 11 ։ Գւ․ խզ․ 4 ։ Հմր 25 ։ Հռով․ ժա․ 26 ։ Գւ․ խբ․ 5 ։ Հմր 5 ։ Բ Օր․ լ․ 11 ։ Գւ․ խը․ 16 ։ Սաղ․ ժթ․ 8 ։ ճժթ․ 137, 138 ։ Գւ․ խդ․ 17, 18, 19 ։ խզ․ 7 ։ խը․ 7 ։ Հռով․ ա․ 22, 23 ։ Գւ․ խա․ 22 ։ խդ․ 9 ։ խդ․ 7 ։ խզ․ 10 ։ խը․ 14 ։ Հմր 5, 14, 18 ։ Գւ․ խդ․ 8 ։ խզ․ 9 ։ խը․ 3, 5 ։ Սաղ․ իբ․ 27 ։ կե․ 5 ։ Ծն․ իբ․ 16 ։ Եբր․ զ․ 13, 14 ։ Հռով․ ժդ․ 11 ։ Փիլ․ բ․ 10 ։ Ծն․ լա․ 53 ։ Բ Օր․ զ․ 13 ։ Սաղ․ կդ․ 11 ։ Գւ․ կե․ 16 ։

Ն·Ք·ԳՓ· Խբբ 712

Ե ԵրեմՀ·իգ· 5 ։ ա ԿՈր· ա·30 ։ ՂԳԼ·խա· 11 ։ Ե ՀՄր 17 ։ ԸԱԿՈր·ա· 31 ։

24 ընե ։ Մեկը պիտի ըսէ , Միայն Յերոբաամով Իսրայէլին ու զօրութիւն ունիմ . ՈՎՆ ՓԵԼԸ անոր պիտի գայ , և Ղբոլոր անոր դէմ բարկացողները պիտի ամչնան ։
25 Իսրայէլին բոլոր սերունդը Յերոբաամով պիտի արդարանայ , ու Էպիտի պարծենայ ։

ԳԼ · ԽԶ

1 Բաբիլոնի կուռքերը չեն կրնար ղերկնք ազատել ։ 3 Աստուած մինչև վերջը կը փրկէ իր ժողովուրդը ։ 5 Պէտք չէ զԱստուած կուռքերու հետ բաղդատել իր կարողութեանը 12 ու փրկութեանը կողմանէ ։

1 Ի՛նչ – խոնարհեցաւ , Նաբաւ Յուեցաւ , անոնց կուռքերը կենդանիներու ու անասուններու վրայ էին . ձեր բեռցուած բեռները էյոգնած ՆՈՒՆԷՆ Յանրու–
2 թիւն եղան ։ Անոնք Յուեցան ու միկտեղ խոնարհեցան , բեռը ազատելու կարող չեղան , Է և իրենք ալ գերութեան գացին ։
3 Ինծի մոիկ ըրէք՝ ով Ցակոբին տունը , ու Իսրայէլի տանը բոլոր մնացորդը , Որ ձեզ որովայնէ կը կրեմ և արդանդէ կը վերցընեմ ,
4 Մինչև Յէր Յերութիւնը անգամ Ես նոյն եմ , ու մինչև Յէր ալևորութիւնը Ես Յէդ պիտի կրեմ . Ես ստեղծեցի ու Ես պիտի վերցընեմ , Ես պիտի կրեմ ու պիտի ազատեմ ։
5 Է Ձիս որո՞ւ կը նմանցընէք , և ո՞ր– Հաւասար կը սեպէք , ինծի Է՞նչ նմանութիւն կը շինէք , որ
6 նման ըլլանք ։ Ըքսակէն ոսկի կը թափեն ու կշռադրով արծաթ կը կշռեն , վարձքով ոսկերիչ կը բրնեն , որ անով աստուած կը շինէ . ղՆիկայ կը պաշտեն և ՈՒՐ երկրը–
7 պագութիւն կ՚ընեն ։ Է Զանիկայ ուսերու վրայ կը վերցընեն կը տանեն , իր տեղը կը հաստատեն ու կը կայնի , անիկայ իր տեղէն չշարժիր . և Է թէ որ մէկը անոր աղաղակէ , պատասխան չտար , զանիկայ իր նեղութենէն չազատեր ։
8 Ասիկայ յիշեցէ՛ք ու մարդ եղէք , Էմիտքերնիդ բերէ՛ք՝ ով յանցաւորներ ։ Ե Է յաւիտենից Էղած առջի բաները յիշեցէ՛ք . քանզի Ես եմ Աստուած , և Է Ինձմէ ուրիշը չկայ . Է– Է՛ Աստուած , և ինծի
10 պէս մէկը չկայ , Որ Է վերջինը՝ սկիզբէն , ու դէ– չեղածը առաջուընէ պատմեցի . ու կ՚ըսեմ Թէ Իմ խորհուրդս պիտի հաստատուի , և իմ ամէն կամքս պիտի կատարեմ ։
11 Ես Է՛ որ հարևելքէն գիշատիչ Թռչունը կը կանչեմ , ու Հեռու երկրէ՝ Իմ խորհուրդս Էնշդրէ Ես– Լ– մարդը . Ես խօսեցայ ու Ես պիտի կատարեմ , Ես խորհեցայ
12 ու Ես Էի գործ պիտի դնեմ ։ Ով Ցարդարութենէ հեռացած խստա–
13 սիրտներ՝ Ինծի մոիկ ըրէք . Իմ արդարութիւնս մօտեցուցի , անիկայ պիտի չհեռանայ , և իմ փրկութիւնս Էպիտի չուշանայ . ու Իմ փառքս Իսրայէլին համար Սիօնի մէջ փրկութիւն պիտի դնեմ ։

ԳԼ · ԽԷ

1 Աստուծոյ դատաստանը Բաբիլոնի ու Քաղդեացւոց վրայ՝ 6 իրենց անգթութեանը , 7 ամբարտաւանութեանը , 10 և յանդգնութեանը համար 11 անխրաժեշտ պիտի ըլլայ ։

1 Իվ Բաբիլոնի կոյս աղջիկ , Իջի՛ր ու Էհողի վրայ նստէ . ով Քաղդէացւոց աղջիկ , գետնի վրայ առանց աթոռի՛ նստէ . քանզի մէյմըն ալ քնքուշ ու փափուկ պի–
2 տի չկոչուիս ։ Էաղօրիքին քարերը առ , ալի՛ր աղա . լաչակդ հանէ՛ , քղանցքդ վերցո՛ւր , սրունքդ բաց ,
3 գետերէն անցիր ։ Թող քու մերկութիւնդ բացուի՛ և նախատինքդ ալ երևնայ . Էվրէժ պիտի առնեմ , ու մարդու մը միջնորդութիւնը պիտի չընդունիմ ։
4 (ՂՄեր Փրկչին անունը "ԵՀովայ Սաբաւովթ" է , անիկայ Իսրայէլին
5 Սուրբն է ։) Լո՛ւռ նստէ , խաւարի մէ՛ջ մտիր՝ ով Քաղդէացւոց աղջիկ , Էքանզի մէյմըն ալ Թագաւորութեանց տիկին պիտի չկո–
6 չուիս ։ Ըես իմ ժողովուրդիս բարկացայ , Ե Էիմ ժառանգութիւնս պղծեցի , ու զանոնք քու ձեռքդ տուի . դուն անոնց գթութիւն չցուցուցիր , Է ծերին վրայ քու լուծդ խիստ ծանրացուցիր .
7 Եւ ըսիր , Ես Էյաւիտեան տիկին պիտի ըլլամ . այնպէս որ Ասիկայ մտքիդ մէջը չդրիր , Էասոր վախ–
8 ճանը չյիշեցիր ։ Ու հիմա մոիկ ըրէ՝ ով անհոգութեամբ նստող հեշտասէր , որ սրտիդ մէջը կ՚ըսես , Է Ես եմ , ու ինծմէ ուրիշը չկայ . Ես որբևարի պիտի չնստիմ , ու անզաւակութիւն պիտի չգիտ–
9 նամ ։ Հիմա հասնոց երկուքն ալ՝ Թէ անզաւակութիւնը և Թէ որբևարութիւնը Էյանկարծ մէկ օրուան մէջ քու վրադ պիտի գան . Ըքու դիւթութիւններուդ շատութեանը մէջ և քու անթիւ կախարդութիւններուդ մէջ ա–
10 նոնք ամբողջ քու վրադ պիտի գան ։ Ու դուն Էքու չարութեանդ ապաւինեցար . Էու ըսիր , Ջիս տեսնող չկայ , Քեզ դլխէ հանողը քու իմաստութիւնդ ու դիտութիւնդ է . Էև սրտիդ մէջը ըսիր , Ես եմ ,

Ն·Ք·ԳՓ· Խբբ 712

ՂԹաւ·իգ· 19 ։ Է Հռով·ժ· 3 ։ ԷգԼ·ծա· 5 ։ Հռով· ա·17 ։ գ· 21 ։ ՅՄր·բ·3 ։ ՆԳԼ·կր·11 ։

– ԵրեմՀ·խբ· 18 ։
Բ ԳԼ·գ·26 ։

Է ԵԼ·ԺԱ·5 ։ Դան·ժգ· 21 ։ Մաա· իդ·41 ։

Թ ԳԼ·գ·17 ։ ի·4 ։ ԵրեմՀ· ժգ·22·26 ։ Նաե·գ·5 ։ Է Հռով·ԺԲ· 19 ։

ՂԳԼ·իգ·3 ։ 14 ։ ԵրեմՀ· ծ·34 ։

*ՅՀ՝ Տէր գօրութեանց

Է Հր 7 ։ ԳԼ· ժգ·19 ։ Դան·բ· 37 ։

Ը Տե՛ս Բ Թագ·իդ· 14 ։ Բ Մն· իբ·9 ։ Զաք· ա·15 ։

Ի ԳԼ·խգ· 28 ։

Ա Բ ՕԲ·իբ· 50 ։

Ե Հր 5 ։ Ցայս·ԺԲ· 7 ։

Լ ԳԼ·խգ·8 ։

Ի Բ ՕԲ·լբ· 29 ։

Ծ Հր 10 ։ Սոփ·բ·15 ։

Կ Ցայս·ԺԲ· 7 ։

Հ ԳԼ·ծա· 19 ։

Յ ա Թես·ե· 3 ։

Ղ Նաե·գ· 4 ։

Ճ Սաղ·ծբ· 7 ։

Ժ ԳԼ·իԹ· 15 ։ Եզկ· բ·12 ։ Թ· 9 ։

Ա Հր 8 ։

Ն · Ք · ԶԲ · Խրբ. 712

11 ու ինծմէ ուրիշը չկայ ։ Անոր համար քու վրադ մէկ ձախորդութիւն մը պիտի գայ , ու անոր ուսկից ծագիլը պիտի չգիտնաս . և քու վրադ թշուառութիւն մը պիտի իյնայ , ու զանիկայ ետ դարձնելու կարող պիտի չըլլաս . ու քու վրադ յանկարծ աւերում մը պիտի գայ , ու դուն չգիտնաս պիտի չգիտ-
12 նաս ։ Հիմա քու կախարդութիւններուդ և շատ դիւթութիւններուդ մէջը կեցիր , որոնցմով քու մանկութենէդ 'ի վեր աշխատեր ես . գուցէ օգուտ մը դտնելու կարող ըլլաս , գուցէ կարենաս յաղթել ։
13 Ի խորհուրդներուդ շատութենէն ձանձրացար . հիմա երկինքը զննողները , աստեղագէտները , նոր ամիսներով գուշակութիւն ընողները թող ելլեն , և քու վրադ
14 գալու չբէնէն զեզ ազատեն ։ Ահա անոնք ի մղեղի պէս պիտի ըլլան , որ զանոնք կրակը պիտի այրէ . իրենց հոգին բոցին զօրութենէն պիտի չկրնան ազատել . տաքնալու համար կայծ մը՝ կամ դիմացը նըստելու համար կրակ մը պիտի չմը-
15 նայ ։ Ա յսպէս պիտի ըլլան քեզի անոնք՝ որոնց հետ աշխատեցար , ու մանկութենէդ 'ի վեր առուտուր ըրիր . ամէն մէկը իր ճամբան էրթալով՝ ցիրուցան պիտի ըլլան , ու քեզ ազատող մը պիտի չըլլայ ։

ՆԱԹԱՆ · Ա · 3 ։

ԻԳԼ · ՅԷ · 10։
ՅԳԼ · ԽԴ · 25 ։ ԴԱՆ · Բ · 2 ։

Ի ՆԱՒ · Ա · 10 ։ ՄԱԶ · Դ · 1 ։

ԳԼ · ԽՀ

1 Աստուած իր մարգարէութիւնները կը յայտնէ , որ ժողովուրդը յանդիմանէ իրենց կամակորութեանը համար . 9 իր փառացը համար զանոնք կը փրկէ . 12 իր կարողութիւնը ու նախախնամութիւնը յառաջ բերելով՝ զանոնք հնազանդութեան կը յորդորէ . 16 անոնց բթամտութեանը վրայ կ'ողբայ . 20 իր ժողովուրդը մեծ զօրութեամբ կը փրկէ Բաբիլոնէն ։

1 Ականջ կեցէք ասիկայ՝ ովք ՅԱԿՈԲԻ տունը , որ Իսրայէլին անունովը կանչուած էք , ու ՅՈՒդայեն * աղբիւրէն ելեր էք , և ԲՏԷՐՈՋը անունովը երդում կ'ընէք , ու Իսրայէլին Աստուածը կը յիշէք , ե ԲՅՍՅ ճշմարտութեամբ չէ , ու
2 արդարութեամբ չէ ։ (Քանզի ասնոնք ԹՍուրբ քաղաքին անունովը կը կոչուին , և Իսրայէլի Աստուածոյն կը կռթնին , որուն անունը ԵՀովայ Սաբաւովթ է ։)
3 Ես Առջի բաները հին ժամանակէն 'ի վեր պատմեցի , ու անոնք իմ բերնէս ելան , և զանոնք իմացուցի . յանկարծ ըրի , ու ե-
4 ղան ։ Որովհետև գիտէի որ դուն խիստ ես , և ընդու պարանոցդ երկաթէ ջլեզեր ունի , ու պղնձէ ճա-
5 կատ մը ունիս ։ Ես Առաջուց քեզի հին ժամանակէն 'ի վեր պատմեցի , ու

Ն · Ք · ԶԲ · Խրբ. 712

դեռ չեղած՝ քեզի իմացուցի , որ չըլլայ թէ ըսես , Զանոնք իմ արձանս ըրաւ , և իմ քանդակած ու
6 ձուլածոյ կուռքս հրամայեց ։ Դուն անոնց լսեցիր , նայէ անոնց ամէնը ԱՒՐՈՒԵՑԱՆ , ու դուք ընդի-յ պիտի չհրատարակէք . ես քեզի ասկէ ետքը նոր ու ծածուկ բաներ պիտի գիտցընեմ , որ դուն անոնք
7 չգիտցար ։ Անոնք հիմա ստեղծուեցան , և չէ թէ առաջուց . ու ան օրէս առաջ զանոնք չլսեցիր , որ չըլլայ թէ ըսես , Ահա զանոնք
8 գիտցայ ։ Դուն ոչ լսեցիր , ոչ ալ գիտցար , և սկիզբէն քու ականջդ չբացուեցաւ . վասն զի գիտցայ որ դուն խիստ նենգաւոր ես , ու դուն ԲՈՐՈՎԱՅՆԵ ապստամբ կոչուեցար ։
9 Ես իմ անուանս համար Երկայնամտութիւնս պիտի ուշացընեմ , և իմ փառացս համար համբերող պիտի ըլլամ քեզի , որ քեզ չկոր-
10 սընցնեմ ։ Ես Ահա քեզ մաքրեցի , բայց չէ թէ ԲՐԱՐԾԱԹԻ պէս" . ես քեզ նեղութեան հալոցին մէջը
11 փորձեցի ։ Ան-ի-յ Ինծի համար՝ Ինծի համար պիտի ընեմ . Հբանզի ի՞նչ անարգուի . ու չեմ իմ փառքս ուրիշին չեմ տար ։
12 Ով Յակոբ ու իմ կանչած Իսրայէլս՝ Ինծի մտիկ ըրէ . Ես նոյն եմ , ես առաջինը ես եմ , վերջինն
13 ալ ես եմ ։ Նաև երկիրը իմ ձեռքս հիմնեց , ու երկինքը իմ աջ ձեռքս տարածեց . երբոր ես անոնք կանչեմ , անոնք միասին կ'
14 ելլան կը կայնին ։ Ամէնքդ ժողովուեցէք ու մտիկ ըրէք . անոնցմէ ո՞վ պատմեց այս բաները . Ցերոջը սիրածը Բաբիլոնի մէջ անոր կամքը 'ի գործ պիտի դնէ , և իր բազուկը Քաղդեացւոց վրայ պիտի էր-
15 կընէ ։ Ես՝ Ես խօսեցայ , ու զանիկայ կանչեցի , անիկայ բերի , և անոր ճամբան յաջողցուց պիտի ըլ-
16 լայ ։ Ինծի մօտեցէք , ասիկայ լսեցէք . Սկսելուց ծածուկ չխօսեցայ , այս ԲՆԷրը եղած ժամանակէն 'ի վեր ես հոն եմ . ու հիմա զիս ՏԷր ԵՀովան ու անոր Հոգին խրր-
17 կեց ։ Ա յսպէս կ'ըսէ ՏԷրը Քու Փրկիչդ՝ Իսրայէլին Սուրբը . Ես եմ քու Տէր Աստուածդ , որ քեզի օգտակար եղածը կը սորվեցընեմ , ու քալելու ճամբուդ մէջ քեզ
18 կ'առաջնորդեմ ։ Երանի թէ իմ պատուիրանքս մտիկ ընէիր . Քան առնը քու խաղաղութիւնդ գետի պէս , ու արդարութիւնդ ծովուն
19 ալիքներուն պէս պիտի ըլլար . Ե՛ւ քու սերունդդ աւազի չափ՝ ու որովայնիդ ծնունդը անոր խիճին չափ պիտի ըլլար , անոր անունը

ՅՍԱՂ · ԽԸ · 3 ։
ՅՍԱՂ · ՀԹ · 9 ։ ԿՂ · 8 ։ ԳԼ · ԽԴ · 25 ։ ՀՄՐ 11 ։ ԵԶԿ · Ի · 9, 14, 22 · 44 ։
ԼՍԱՂ · ՀԸ · 38 ։
Ի ՍԱՂ · ԿԶ · 10 ։
ԺՏՈ ԵԶԿ · ԻՐ · 20, 21, 22 ։
ԿԱՐ՝ ԱՐԱԹՈՎ ·
Ա ՀՄՐ 9 ։
Հ ՏՈ Բ Օր · ԼՐ · 26, 27 ։ ԵԶԿ · Ի · 9։
Ց ԳԼ · ԽՐ · 8 ։
ՆՐ Օր · ԼՐ · 39 ։
Ճ ԳԼ · ԽԱ · 4 ։ ԽԴ · 6 ։ ԾԱՍ · Ա · 17 ։ ԻՐ · 13 ։
Ո ՍԱՂ · ՃՐ · 25 ։
Յ ԳԼ · Խ · 26 ։
Ն ԳԼ · ԽԱ · 22 ։ ԽԴ · 9 ։ ԽԴ · 7 ։ ԽՆ · 20, 21 ։
Ղ ԳԼ · ԽՆ · 1 ։
- ԴԵ · ԽԴ · 28։
Շ ԳԼ · ԽՆ ՆԻ · 2, ՃԱ ։
Ո ԳԼ · ԽՆ · 19 ։
Չ ԳԼ · ԿԱ · 1 ։ ԶԱՔ · Բ · 8, 9, 11 ։
- ԳԼ · ԽԴ · 14 ։ ԽԴ · 6 ։ 24 ։ ՀՄՐ 20 ։
- ՍԱՂ · ԼՐ · 8։
Վ Բ Օր · ԼԲ · 29 ։ ՍԱՂ · ԱԼ · 13 ։
Ո ՍԱՂ · ՃԺԹ · 165 ։
Բ ՅՈՒՆ · ԻԲ · 17 ։ ՈՎՍ · Ա · 10 ։
Ձ ԿԱՐ՝ ՈՐՔՎԱՅՆԻՔ ԾՆ· ՆԱՆԵՐԷՆ

ն · ք · ղՔ · Իբր 712

ց Գլ. Ծրկ. 11, Երեմ. ծ. 8, ծա. 6, 45, Ջաք. բ. 6, 7, Ցայտ. ժը. 4,
- Եզ. ԺԹ. 4, 5, 6, Գլ. խդ. 22, 23,
ՙ Տես գլ. խա. 17, 18,
+ Եզ. ժէ. 6, Թուղ. ի. 11, Սաղ. ճն. 41,
• Գլ. ժէ. 21,

- Գլ. խա. 1,

ՙ Հմր 5, Երեմ. ա. 5, Մատ. ա. 20, 21, Ղուա. 15, 31, Ճ○Հ. ժ. 36, Գաղ. ա. 15,
ՙ Գլ. ժա. 4, ծա. 16, Ովս. գ. 5, Իբր. գ. 12, Ցայտ. ա. 16,
ՙ Գլ. ծա. 16,
ՙ Սաղ. խե. 5,
ՙ Գլ. խբ. 1, Ջաք. գ. 8,
ՙ Գլ. խդ. 23, Ճ○Հ. ժգ. 31, ժե. 8, Եփես. ա. 6,
ՙ Եզեկ. գ. 19,
ՙ Հմր 1,
ՙ Մատ. իգ. 37,

ՙ Գլ. խբ. 6, կ. 3, Ղուա. բ. 32, Գործ. ժգ. 47, իզ. 18,
ՙ Գլ. ծգ. 8, Մատ. իշ. 67,
ՙ Սաղ. հբ. 10, 11, Հմր 23,

ՙ Տես Սաղ. կթ. 13, Բ Կոր. գ. 2,

իմ առջևս պիտի չկորուիր, ու չկորսուիր։
20 ՙ Բաբիլոնէն ելէք, քաղդէացիներէն փախէք. ասիկայ յաղթութեան երգով պատմեցէք — հրատարակեցէք, ասիկայ մինչև երկրիս ծայրը տարածեցէք, ըսելով, Տէրը
21 — իր ծառան փրկեց։ Ու երթոր զանոնք անապատներու մէջ պտըտցուց, ՙ չծարաւեցան. + անոնց համար վէմէն ջուրեր վազցուց, վէմը պատռեց ու անկէ
22 ջուրեր բղխեցան։ • Ամբարիշտները խաղաղութիւն պիտի չունենան, կ'ըսէ Տէրը։

ԳԼ. ԽԹ

1 Քրիստոս Հրեաներուն խրկուած ըլլալով, ա նոնցմէ կը դադաթի. 5 Հեթանոսներուն կը խրկուի իր շնորհացը խոստմունքներով։ 13 Աստուծոյ մշտնջենաւոր սէրը իր եկեղեցիին վրայ։ 18 Եկեղեցիին գերդաստանութիւնը և զարգանալը։

1 — Ա վ կղզիներ՝ ինծի մտիկ ըրէք, ու՝ ով ժողովուրդներ՝ հեռուէն ականջ տուէք. ՙ Տէրը զիս արդանդէն կանչեց, իմ անունս մօրս
2 որովայնէն յիշեց. Եւ + իմ բերանս սրած թուրի պէս ըրաւ, + զիս իր ձեռքին հովանիին տակը ծածկեց, և զիս + փայլուն նետի պէս ըրաւ. իր կապարճին մէջը պահեց զիս.
3 Եւ ինծի ըսաւ, Ղուն իմ ծառաս ես, ով Իսրայէլ՝ + որ քեզմով պի-
4 տի փառաւորուիմ։ Ու ես ըսի, Պարապ տեղը աշխատեցայ, և իմ զօրութիւնս ոչինչ ու դատարկ տեղը գործածեցի. բայց իմ իրաւունքս Տէրոջը առջևն է, և իմ գործքս իմ Աստուծոյս քովն է։
5 Ու հիմա այսպէս կ'ըսէ Տէրը՝ ՙ որ զիս որովայնէ իրեն ծառայ ըլլալու համար ստեղծեց, որ Յակոբը անոր դարձընեմ, և + Իսրայէլ անոր ժողվուի, որ Տէրոջը առջևը փառաւորուիմ, և իմ Աստուածս
6 ինծի զօրութիւն ըլլայ. Այսպէս կ'ըսէ. Յակոբին ցեղերը նորէն հաստատելու համար ու Իսրայէլին աղատուածները դարձընելու համար իմ ծառաս ըլլալդ քեզի քիչ է. ահա քեզ + ազգերուն լոյս պիտի դնեմ, որ մինչև երկրին ծայրը իմ փրկութիւնս ըլլաս։
7 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը՝ Իսրայէլին Փրկիչը՝ անոր Սուրբը Անարգուած անձին՝ ազգայ ատելի եղողին՝ իշխանաց ծառային. + Թագաւորները պիտի տեսնեն ու ոտք պիտի ելլեն. իշխաններն ալ երկրպագութիւն պիտի ընեն, Տէրոջը համար՝ որ հաւատարիմ է, Իսրայէլի Սուրբին համար՝ որ քեզ ընտրեր է։
8 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. + Ընդունելի ժամանակի մը մէջ քեզի լսեցի, և փրկութեան օրը քեզի օգնութիւն ըրի ու քեզ պահեցի, և ժողովուրդին ուխտ ըլլալու տուի, որ երկիրը հաստատես, ու աւրուած ժառանգութիւնները ժառանգեցը-
9 նես. Եւ + կապուածներուն ըսես, Ելէք, — խաւարի մէջ եղողներուն՝ Ցայտնուեցէք։ Անոնք ճամբաներու վրայ պիտի արածին, և անոնց արօտը ամէն բլուրներու
10 վրայ պիտի ըլլայ։ Անոնք + պիտի չանօթենան ու չծարաւին, և ղանոնք խորշակը կամ արևը պիտի չզարնէ. քանզի անոնց ողորմութիւն ընողը + պիտի առաջնորդէ անոնց, ու ջուրի աղբերակներուն
11 քովը պիտի տանի զանոնք։ • Եւ ամէն լեռներս ճամբաները պիտի ընեմ, ու իմ պողոտաներս պիտի
12 բարձրանան։ Ահա + ոմանք հեռուէն, և ահա ոմանք հիւսիսէն ու արևմուտքէն, և ոմանք Սինէա-
13 ցւոց երկրէն պիտի գան։ Ով երկինք՝ ուրախ եղիր, ու՝ ով երկիր՝ ցնծութիւն ըրէ, և՝ ով լեռներ՝ ուրախութեան ձայնով աղաղակեցէք. քանզի Տէրը իր ժողովուրդին մխիթարութիւն տուաւ, ու իր տնանկներուն ողորմեցաւ։
14 Բայց Սիօն ըսաւ, Եհովան զիս թողուց, ու Տէրը զիս մոռցաւ։
15 Մի՞թէ կնիկը իր կաթնկեր մանուկը կրնայ մոռնալ, անանկ որ իր որովայնին ծննդեանը վրայ չգթայ. թէև անոնք մոռնան, Բայց ես
16 քեզ պիտի չմոռնամ։ Ահա ես քեզ իմ ձեռացս մէջ նկարագրեցի, քու պարիսպներդ միշտ իմ առջևս
17 են։ Քու տղաքներդ պիտի արտերնիս, — Քեզ փլցնողները և ա-
18 ւերողները քեզմէ պիտի ելլեն։ Աչքերդ վերցուր ու բոլորտիքդ նայէ. ամէնքը կը ժողովուին — քեզի կու գան. Տէրը կ'ըսէ որ Ես կենդանի եմ, անշուշտ անոնց ամէնը զարդերու պէս պիտի հագնիս, և անոնցմով հարսի պէս պի-
19 տի զարդարուիս։ Քանզի քու աւերակներդ, ամայի տեղուանքդ ու քու կործանմանդ երկիրը Հիմա էր բնակիչներուն նեղ պիտի գայ, և քեզ կլլողները պիտի հեռանան։
20 Քու անզաւակութենէդ ետև ծնանելու որդիքդ քու ականջնեբուդ պիտի ըսեն, Ես տեղը ինծի նեղ է, տեղ տուր ինծի որ բնա-
21 կիմ։ Ու դուն քու սրտիդ մէջը պիտի ըսես, Ասոնք ինծի ով ծնաւ, ես անզաւակ ու ամուլ էի. ես գերի ու աքսորուած էի, ասոնք ո՞վ մեծցուց. ահա ես մինակ մնացեր էի, ասոնք ո՞ւր էին։

ն · ք · ղՔ · Իբր 712

ՙ Գլ. խբ. 6,

Հ Գլ. խբ. 7, Ջաք. թ. 12,

ՙ Ցայտ. է. 16,

Ղ Սաղ. ճիա. 6,

Ճ Սաղ. իգ. 2,

՛ Գլ. խ. 4,

՚ Գլ. խգ. 5, 6,

Ն Գլ. խգ. 23,

Ղ Տես Գլ. խ. 27,

- Տես Սաղ. ճգ. 13, Մաղ. գ. 17, Մատ. է. 11,

Ղ Հռով. ժա. 29,

Ղ Տես Եզ. ժգ. 9, Երգ. ը. 6,

Ղ Հմր 19,

- Գլ. կ. 4,

- Առակ. ժէ. 6,

Վ Տես գլ. ժգ. 1, 2, Ջաք. բ. 4, ժ. 10,

- Մատ. գ. 9, Հռով. ժա. 11, 12, ըէ,

՚ Գլ. կ. 4,

Ն · Ք · ՂԶ ·
Իրր 712

ᵃ Գէ · Կ · 4 · ԿԴ · 20 ·
ᵇ Սաղ · ՀԲ · 11 · Հռ 7 · Գէ · ԾԲ · 15 · Կ · 16 ·
ᶜ Սաղ · ՀԲ · 9 · Միք · Է · 17 ·
ᵈ Սաղ · ԼԴ · 22 · Հռով · Ե · 5 · Թ · 33 · Ժ · 11 ·
ᵉ Մատ · ԺԲ · 29 · Ղու · ԺԱ · 21, 22 ·
ᶠ Կամ՝ իրաւունք ունեցող
ᵍ Գէ · Թ · 20 ·
ʰ Յայտ · ԺԴ · 20 · ԺԷ · 6 ·
ⁱ Սաղ · Թ · 16 · Գէ · Կ · 16 ·

ᵃ Օր · ԻԴ · 1 · Երեմ · Գ · 8 · Ովս · Բ · 2 ·
ᵇ Տես Դ Թագ · Դ · 1 · Մատ · ԺԸ · 25 ·
ᶜ Գէ · ԾԲ · 3 ·
ᵈ Առակ · Ա · 24 · Գէ · ԿԵ · 12 · ԿԶ · 4 · Երեմ · Է · 13 · ԼԵ · 15 ·
ᵉ Թուէ · ԺԱ · 23 · Գէ · ԾԹ · 1 ·
ᶠ Սաղ · ՃԶ · 9 · Նաւ · Ա · 4 ·
ᵍ Եզ · ԺԶ · 21 ·
ʰ Յես · Գ · 16 ·
ⁱ Եզ · Է · 18, 31 ·
ʲ Եզ · Ժ · 21 ·
ᵏ Յայտ · Զ · 12 ·
ˡ Եզ · Գ · 11 ·

22 ᵃ Այսպէս կ'ըսէ Տէր Եհովան ·
Ահա իմ ձեռքս ազգերու վրայ պի-
տի վերցընեմ , ու իմ դրօշակս ժո-
ղովուրդներու մէջ պիտի կանգնեմ ·
և անոնք քու տղաքներդ իրենց ծո-
ցին մէջը պիտի բերեն , ու քու
աղջիկներդ անոնց ուսերուն վրայ
23 պիտի վերցուին ։ ᵇ Ու թագաւոր-
ները քու սնուցիչներդ պիտի ըլ-
լան , ու անոնց թագուհիները քու
դայեակներդ · երեսնին գետինը
ծռելով՝ քեզի երկրպագութիւն պի-
տի ընեն , ու ᶜ ոտքերուդ փոշին
պիտի լզեն , և պիտի գիտնաս որ
ես եմ Տէրը · վասն զի ᵈ ինծի ա-
պաւինողները պիտի չամչնան ։
24 ᵉ Միթէ հզօրէն աւարը կ'առնուի՞ ,
կամ ᶠ աշարկու մարդուն գերի ա-
25 ռածը կ'ազատի՞ ։ Բայց Տէրը այս-
պէս կ'ըսէ · Հզօրին գերի առածը
անգամ պիտի առնուի , ու բռնա-
ւոր մարդուն աւարը պիտի ազա-
տուի · ու քեզի հետ վիճողներուն
դէմ ես պիտի վիճիմ , և քու տը-
26 ղաքներդ ես պիտի ազատեմ ։ Ու
ᵍ քեզ հարստահարողներուն իրենց
մարմինները պիտի կերցընեմ , և
իրենց ʰ արիւնը նոր գինիի պէս
խմելով՝ պիտի գինովնան · և ամէն
մարմին ⁱ պիտի գիտնայ թէ ես եմ
Տէրը՝ որ քեզ ազատեցի , ու քու
Փրկիչդ՝ Յակոբին Հզօրը ։

ԳԼ · Ծ

1 Քրիստոս կը ցուցընէ թէ Հրէից մերժուիլը իրեն պիտի չհամարուի , որովհետև ինքը փրկելու կարող է , 5 և ան գործը կատարելու յանձնառու եղեր է , 7 և Աստուծոյ օգնականութեանը ապաւիներ է ։ 10 Աստուծոյ՝ և չէ թէ մեր անձերուն ապաւինելու յորդորանք մը ։

1 Տէրը այսպէս կ'ըսէ · ᵃ Ո՞ւր է ձեր
մօրը ապահարզանի թուղթը ,
որով ես զանիկայ արձակեցի · կամ
ո՞վ է ան ᵇ պարտատէրս՝ որուն ես
ձեզ ծախեցի · ահա դուք ձեր ան-
օրէնութեանցը համար ᶜ ծախուե-
ցաք , ու ձեր մայրը ձեր յանցանա-
2 ցը համար արձակուեցաւ ։ Ինչո՞ւ
համար իմ եկած ատենս մարդ մը
չկար , ᵈ կանչած ատենս պա-
տասխան տուող մը չկար · ᵉ միթէ
իմ ձեռքս բնաւ կարճցա՞ւ՝ որ
փրկելու կարող չըլլամ , կամ թէ
ազատելու զօրութիւն չունի՞մ ·
ահա ᶠ իմ սաստելովս ᵍ ծովը կը
ցամքեցընեմ , ʰ գետերը անապա-
տի կը դարձընեմ , ⁱ անոնց ձուկե-
րը ջուր չըլլալուն համար կը հո-
տին ու ծարաւէն կը մեռնին ,
3 ʲ Երկինքներուն խաւար կը հագ-
ցընեմ , ᵏ ու ծածկոցի համար ա-
նոնց վրայ քուրձ կը դնեմ ։
4 ˡ Տէր Եհովան ինծի իմաստուննե-
րու լեզու տուաւ , որ ᵃ յոգնածին
խօսքով օգնել գիտնամ · ամէն
առտու ᵇ զիս կ'արթընցընէ , անի-
կայ իմ ականջս կ'արթընցընէ , որ
5 աշակերտներու պէս լսեմ ։ Տէր
Եհովան ᶜ իմ ականջս բացաւ , ու
ես ᵈ անհնազանդ չեղայ , ետ չդար-
6 ձայ ։ ᵉ Իմ կռնակս՝ զարնողնե-
րուն , և ᶠ ծնօտներս փետտողներուն
տուի · իմ երեսս նախատինքէն ու
7 թուքէն չծածկեցի ։ Բայց Տէր
Եհովան ինծի կ'օգնէ , անոր հա-
մար ամօթապարտ պիտի չըլլամ ·
անոր համար ᵍ իմ երեսս գայլա-
խազի պէս ըրի , ու գիտեմ որ պի-
8 տի չամչնամ ։ ʰ Զիս արդարացը-
նողը մօտ է , ո՞վ ինծի հետ պիտի
վիճի · մէկտեղ ⁱ դատաստանի կայ-
նինք · իմ դատախազս ո՞վ է ,
9 թող ինծի մօտենայ ։ Ահա Տէր
Եհովան ինծի պիտի օգնէ , ո՞վ է
անիկայ որ զիս յանցաւոր պիտի
հանէ · ահա ʲ ամէնքը հանդերձի
պէս պիտի մաշին , ᵏ ցեցը պիտի
ուտէ զանոնք ։
10 Ձեր մէջը Տէրոջմէ վախցող ,
անոր ծառային ձայնը մտիկ ընող
ո՞վ կայ , որ ˡ մութին մէջ կը քալէ
ու բնաւ լոյս չունի · ᵐ թող անի-
կայ Տէրոջը անուանը ապաւինի
ու իր Աստուծոյն կռթնի ։
11 Ահա դուք ամէնքդ որ կրակ կը
վառէք ու կայծերով կը շրջապա-
տիք , ձեր կրակին լուսովը ու ձեր
վառած կայծերուն մէջը քալե-
ցէք · ⁿ ասիկայ ձեզի իմ ձեռքէս
պիտի ըլլայ , դուք ᵒ տրտմու-
թեամբ պիտի պառկիք ։

ԳԼ · ԾԱ

1 Աստուծոյ ապաւինելու յորդորանք մը՝ 3 իր մխիթարական խոստումներուն , 4 և իր արդարութեանը ու փրկութեանը , 7 և մարդոց մահկանացութեանը համար ։ 9 Քրիստոս իր սրբազան բազուկովը իրենները կը պաշտպանէ մարդոց երկիւղէն · 17 Երուսաղեմի թշուառութեանը վրայ կ'ողբայ , 21 ու փրկութիւն կը խոստանայ ։

1 Ո՛վ դուք՝ ᵃ արդարութեան հե-
տևողներ ու Տէրը փնտռող-
ներ՝ ᵇ ինծի մտիկ ըրէք · դուք ան
վէմին նայեցէք , ուսկից որ կտրուե-
ցաք , և ան գուբին փոսին , ուսկից
2 որ փորուեցաք ։ ᶜ Ձեր հօրը Աբ-
րահամին ու ձեզ ծնանող Սառրա-
յին նայեցէք · ᵈ քանզի անիկայ
կանչեցի՝ երբ մէկ հատ մըն էր , և
ᵉ զանիկայ օրհնեցի ու բազմացու-
3 ցի ։ Վասն զի Տէրը ᶠ Սիօնը պիտի
մխիթարէ , անոր բոլոր աւերակ-
ները պիտի մխիթարէ · և անոր ա-
նապատը Եդեմի պէս , ու անոր ա-
մայութիւնը ᵍ Տէրոջը դրախտին
պէս պիտի ընէ · անոր մէջը ցնծու-

Ն · Ք · ՂԶ ·
Իրր 712

ᵃ Մատ · ԺԱ · 28 ·
ᵇ Սաղ · Խ · 6, 7, 8 ·
ᶜ Մատ · ԻԶ · 39 · Յօհ · ԺԴ · 31 · Փիլ · Բ · 8 · Եբր · Ժ · 5, Զ ·
ᵈ Մատ · ԻԶ · 67 · ԻԷ · 26 · Յօհ · ԺԹ · 22 ·
ᵉ Ողբ · Գ · 30 ·
ᶠ Եզեկ · Գ · 8, 9 ·
ᵍ Հռով · Ը · 22, 33, 34 ·
ʰ Յոբ · ԺԳ · 28 · Սաղ · ՃԲ · 26 · Գէ · ԾԱ · 6 ·
ⁱ Գէ · ԾԱ · 8 ·
ʲ Սաղ ԻԳ · 4 ·
ᵏ Բ Մն · Ի · 20 · Սաղ · Ի · 7 ·

ˡ Յօհ · Թ · 39 ·
ᵐ Սաղ · ԺԶ · 4 ·

ᵃ Հռով · Թ · 30–32 ·
ᵇ ԶՇր 7 ·
ᶜ Հռով · Դ · 1, 16 · Եբր · ԺԱ · 11, 12 ·
ᵈ Ծն · ԺԲ · 1, 2 ·
ᵉ Ծն · ԻԴ · 1, 35 ·
ᶠ Սաղ · ՃԲ · 13 · Գէ · Ի · 1 · ԺԲ · 9 · ԶՇր 12 ·
ᵍ Ծն · ԺԳ · 10 · Եօէլ · Բ · 3 ·

Ն·Ք·ԳՔ· Իբր 712

թիւն և ուրախութիւն , գովու-
թիւն և օրհնութեան ձայն պիտի
4 գտնուի : Ով իմ ժողովուրդս՝
ինծի մտիկ ըրէ , ով իմ ազգս՝
ինծի ականջ տուր . Հ.քանզի ինծմէ
օրէնք պիտի ելլէ , և իմ իրա-
ւունքս Ր ժողովուրդներուն լոյս
ըլլալու համար պիտի հաստատեմ։
5 ՛ Իմ արդարութիւնս մօտ է , իմ
փրկութիւնս ելած է , ։ու իմ բա-
զուկներս ժողովուրդները պիտի
դատեն . Լկղզիները ինծի պիտի
յուսան Է և իմ բազուկիս պիտի
6 ապաւինին : ՛ Աչքերնիդ վեր
վերցուցէք դէպ 'ի երկինքը , ու
վար նայեցէք դէպ 'ի երկիրը . քան-
զի Լերկինքը ծուխի պէս պիտի
անցնի , ։ու երկիրը հանդերձի պէս
պիտի մաշի , *նմանապէս անոր
բնակիչներն ալ պիտի մեռնին .
բայց իմ փրկութիւնս յաւիտենա-
կան պիտի ըլլայ , ու իմ արդարու-
թիւնս պիտի չպակսի ։
7 Ինծի մտիկ ըրէք՝ ով արդարու-
թիւն ճանչցողներ , և Հիմ օրէնքս
ձեր սրտին մէջը պահող ժողովուրդ .
Ֆմարդոց նախատինքէն մի՛ վախ-
նաք , ու անոնց բամբասանքէն մի՛
8 զարհուրիք : Վասն զի ։ ցեցը պի-
տի ուտէ զանոնք հանդերձի պէս ,
և մկը պիտի ուտէ զանոնք բուրդի
պէս . բայց իմ արդարութիւնս
յաւիտեան , ու իմ փրկութիւնս
ամէն դարերու մէջ պիտի ըլլայ ։
9 ՛ Արթընցիր , արթընցիր , Ն ով
Տէրոջը բազուկը՝ զօրութիւն հա-
գիր . արթընցիր Հառջի օրերուն
պէս , շատոնցմէ անցած դարերուն
պէս . *դուն անիկայ չէ՞ս որ Ռա-
հաբը ջարդեցիր ու Վիշապը վի-
10 րաւորեցիր : Դուն անիկայ չէ՞ս
որ Հծովը՝ մեծ անդունդին ջուրերը
ցամքեցուցիր , և ծովուն խորունկ
տեղը ճամբայ ըրիր , որ փրր-
11 կուածները Անիկ անցնին : Ու
*Տէրոջը փրկածները պիտի դար-
նան , ու երգերով Սիոն պիտի գան ,
և անոնց գլխուն վրայ յաւիտենա-
կան ուրախութիւն պիտի ըլլայ .
անոնք ցնծութիւն և ուրախու-
թիւն պիտի ստանան , տրտմու-
թիւնը ու հեծութիւնը Ննջեցի
պիտի հեռանայ ։
12 Ես եմ , ես եմ *որ ձեզ կը մխի-
թարեմ . դուն ով ես՝ որ Համահկա-
նացու մարդէն ու *խոտի նմանե-
լու մարդու զաւակէն կը վախնաս .
13 Եւ քեզ ստեղծող՝ Բերկինքները
տարածող ու երկրին հիմերը դնող
Տէրը կը մոռնաս , ու բռնաւորին
սրտմտութենէն միշտ ամէն օր կը
վախնաս , իբր թէ Հէն կորսընդնե-
լու պատրաստուած է . Հբայց հէր-
ՆՔ·ԳՔ· Իբր 712

ՀՊԼ·Բ·3· Խր·4·
ԲՊԼ·Խր·6·
ՃՊԼ·Խգ·13·1· Հռով·ա·16,17·
ՒՍԱՂ·կէ·4·,դը·9·
ԼՊԼ·կ·9·
ԽՀռով·ա·16·
ՃՊԼ·Խ·26·
ՀՍԱՂ·ճը·26·Մատ·իդ·35·
ԲՊետ·գ·10,12·
ՀՊԼ·ծ·9·
*Կ՚ՄԻԵ·ԽՒ պէս
ՑՀԻՄ 1·
ՀՍԱՂ·լէ·31·
ՖՄատ·ժ·28·Գոր·ե·41·
ՀՊԼ·ծ·9·

ՃՍԱՂ·խգ·23·ԳԼ·ծր·1·
ՆՍԱՂ·ղգ·1·Ցայտ·ժա·17·
ԼՍԱՂ·խգ·1·
·Ցոր իզ·12·
ԼՍԱՂ·ձէ·4·ձԹ·10·
ՂՍԱՂ·հդ·13·14·
ԳԼ·իէ·1·Եղկ·իԹ·3·
ԷԵԼ·ժգ·21·ԳԼ·խգ·16·
·ԳԼ·լէ·10·

·ՀՄՐ 3·Բ Կոր·ա·3·
ՀՍԱՂ·ճԺբ·6·
·ԳԼ·խ·6·ՃՊետ·ա·24·
ՐՑոր·Թ·8·Սաղ·ճգ·2·ԳԼ·խ·22·Խր·5·Խգ·24·
ՃՑոր·ի·7·

թիւն և ուրախութիւն , գովու-
թիւն և օրհնութեան ձայն պիտի
4 գտնուի : Ով իմ ժողովուրդս՝
ինծի մտիկ ըրէ , ով իմ ազգս՝
ինծի ականջ տուր . Հ.քանզի ինծմէ
օրէնք պիտի ելլէ , և իմ իրա-
ւունքս Ր ժողովուրդներուն լոյս
ըլլալու համար պիտի հաստատեմ։
5 ՛ Իմ արդարութիւնս մօտ է , իմ
փրկութիւնս ելած է , ։ու իմ բա-
զուկներս ժողովուրդները պիտի
դատեն . Լկղզիները ինծի պիտի
յուսան Է և իմ բազուկիս պիտի
6 ապաւինին : ՛ Աչքերնիդ վեր
վերցուցէք դէպ 'ի երկինքը , ու
վար նայեցէք դէպ 'ի երկիրը . քան-
զի Լերկինքը ծուխի պէս պիտի
անցնի , ։ու երկիրը հանդերձի պէս
պիտի մաշի , *նմանապէս անոր
բնակիչներն ալ պիտի մեռնին .
բայց իմ փրկութիւնս յաւիտենա-
կան պիտի ըլլայ , ու իմ արդարու-
թիւնս պիտի չպակսի ։
7 Ինծի մտիկ ըրէք՝ ով արդարու-
թիւն ճանչցողներ , և Հիմ օրէնքս
ձեր սրտին մէջը պահող ժողովուրդ .
Ֆմարդոց նախատինքէն մի՛ վախ-
նաք , ու անոնց բամբասանքէն մի՛
8 զարհուրիք : Վասն զի ։ ցեցը պի-
տի ուտէ զանոնք հանդերձի պէս ,
և մկը պիտի ուտէ զանոնք բուրդի
պէս . բայց իմ արդարութիւնս
յաւիտեան , ու իմ փրկութիւնս
ամէն դարերու մէջ պիտի ըլլայ ։
9 ՛ Արթընցիր , արթընցիր , Ն ով
Տէրոջը բազուկը՝ զօրութիւն հա-
գիր . արթընցիր Հառջի օրերուն
պէս , շատոնցմէ անցած դարերուն
պէս . *դուն անիկայ չէ՞ս որ Ռա-
հաբը ջարդեցիր ու Վիշապը վի-
10 րաւորեցիր : Դուն անիկայ չէ՞ս
որ Հծովը՝ մեծ անդունդին ջուրերը
ցամքեցուցիր , և ծովուն խորունկ
տեղը ճամբայ ըրիր , որ փրր-
11 կուածները Անիկ անցնին : Ու
*Տէրոջը փրկածները պիտի դար-
նան , ու երգերով Սիոն պիտի գան ,
և անոնց գլխուն վրայ յաւիտենա-
կան ուրախութիւն պիտի ըլլայ .
անոնք ցնծութիւն և ուրախու-
թիւն պիտի ստանան , տրտմու-
թիւնը ու հեծութիւնը Ննջեցի
պիտի հեռանայ ։
12 Ես եմ , ես եմ *որ ձեզ կը մխի-
թարեմ . դուն ով ես՝ որ Համահկա-
նացու մարդէն ու *խոտի նմանե-
լու մարդու զաւակէն կը վախնաս .
13 Եւ քեզ ստեղծող՝ Բերկինքները
տարածող ու երկրին հիմերը դնող
Տէրը կը մոռնաս , ու բռնաւորին
սրտմտութենէն միշտ ամէն օր կը
վախնաս , իբր թէ Հէն կորսընդնե-
լու պատրաստուած է . Հբայց հէր-
ՆՔ·ԳՔ· Իբր 712

–Ջաբ·Թ·11·
ՀՑոր·իզ·12·Սաղ·հգ·13·Եբեմ·լ·35·
+ՐՕր·ժը·18·ԳԼ·ԽԹ·21·Ճոհ·գ·34·
·ԳԼ·ԽԹ·2·
ՀԳԼ·կե·17·կգ·22·
–ԳԼ·ԽՐ·1·
ԲՑոր·իա·20·Երեմ·իե·15·16·
ՀՏԵ·ՐՕր·Իբ·28·34·Սաղ·կ·3·
Կե·8·Եզեկ·իդ·32,33·34·Ջաբ·ԺՐ·2·Ճայտ·ԺԴ·10·
ՐԳԼ·խե·9·
ԻՍՄՎ·է·2·
ՂՈՂՐ·Բ·11·12·

ԻՏԵ ՀՄՐ 17·ՈՂԳ·15·
ԸԵրեմ·Ծ·34·

ԲԵրեմ·իե·17,26,28·Ջաբ·ԺՐ·2·
ԺՍԱՂ·կէ·11,12·

–ԳԼ·ԾԱ·9·17·
ԲՆէեմ·ԺԱ·1·ԳԼ·խը·2·ՄատԳ·5·Ճայտ·իա·2·
ՀԳԼ·լե·8·կ·21·Նաե·ա·15·Ճայտ·իա·27·
ՐՏԵ գԼ·գ·26·ԾԱ·23·
ԻՋաբ·Բ·7·

ՆՔ·ԳՔ· Իբր 712

–Ջաբ·Թ·11·
ՀՑոր·իզ·12·Սաղ·հգ·13·Եբեմ·լ·35·
+ՐՕր·ժը·18·ԳԼ·ԽԹ·21·Ճոհ·գ·34·
·ԳԼ·ԽԹ·2·
ՀԳԼ·կե·17·կգ·22·
–ԳԼ·ԽՐ·1·
ԲՑոր·իա·20·Երեմ·իե·15·16·
ՀՏԵ·ՐՕր·Իբ·28·34·Սաղ·կ·3·
Կե·8·Եզեկ·իդ·32,33·34·Ջաբ·ԺՐ·2·Ճայտ·ԺԴ·10·
ՐԳԼ·խե·9·
ԻՍՄՎ·է·2·
ՂՈՂՐ·Բ·11·12·

ԻՏԵ ՀՄՐ 17·ՈՂԳ·15·
ԸԵրեմ·Ծ·34·

ԲԵրեմ·իե·17,26,28·Ջաբ·ԺՐ·2·
ԺՍԱՂ·կէ·11,12·

–ԳԼ·ԾԱ·9·17·
ԲՆէեմ·ԺԱ·1·ԳԼ·խը·2·ՄատԳ·5·Ճայտ·իա·2·
ՀԳԼ·լե·8·կ·21·Նաե·ա·15·Ճայտ·իա·27·
ՐՏԵ գԼ·գ·26·ԾԱ·23·
ԻՋաբ·Բ·7·

ԳԼՈՒԽ ԾԲ

1 Տէրը կը յորդորէ եկեղեցին՝ որ իր Հրի փրկութենը Հաւատայ , 7 և անոր պատգամաւորները ընդունի , 9 անոր մեծութեամբը ուրախանայ , 11 և Հրգիները ծառայութենէ ազատէ : 13 Քրիստոսի թագաւորութեանը փառքը ։

1 – Արթընցիր , արթընցիր , քու
զօրութիւնդ հագիր՝ ով Սիոն .
քու փառաւոր հանդերձներդ հա-
գիր՝ ով Երուսաղէմ Հսուրբ քա-
ղաք . քանզի Հմէկ մը ալ անթլե-
փատ ու պիղծ մէկը քու մէջդ պիտի
2 չմտնէ : Փոշին քեզմէ թօթվէ ,
ել նստէ՝ ով Երուսաղէմ . Հքու
պարանոցիդ կապերը քակէ՝ ով
3 Սիօնի գերի աղջիկը : Վասն զի

Ն · Ք · ՊԲ · Իրր 712

ՂՍԱՂ · ԽԴ · 12 · ԳԼ · ԽԵ · 13 · ԵրԵՄ · ԺԸ · 13 ·
Ի ՅՈՒ · ԽՂ · 6 · ԴԱՐ · Է · 14 ·

ԸԵԶԿ · ԼԳ · 20 · 23 · ՀԸ-ՈՎԻ · Բ · 24 ·

Ի ՆԱԽ · Ա · 15 · ՀՈՎԻ · Ժ · 15 ·

ԺՍԱՂ · ՂԴ · 1 · ՂԴ · 10 · ՂԷ · 1 ·

* Կ՚ԵՐԹԱՅ ԳԵՄ ՅԱՆԴԻՄԱՆ ԻՐՈՑ ԵՒԻՐ · ԱՒՔ ԱՒՔԻ
Ի ԳԼ · ԺԱ · 3 ·
Լ ՏԵ՛Ս ԳԼ · ԽԲ · 20 ·
Ի ՏԵ՛Ս ՍԱՂ · ՂԲ · 2 · 3 ·
Ժ ՂՈ · Գ · 6 ·
Ի ԳԼ · ԽԲ · 20 · ԵրԵՄ · Ծ · 8 · ԺԱ · 6 · 45 · ՋԱՔ · Բ · 6 · 7 · ԲԿՈՐ · Ղ · 17 · ԹՅԱՒ · ԺԸ · 4 ·
ՀՂԼ · ԻՐ · 2 · ՃՃ ·
Ն ՏԵ՛Ս ԵԼ · ԺՌ · 33 · 39 ·
ՂՄԻՔ · Բ · 13 ·
Ֆ ԳԼ · ՃՐ · 8 · ՏԵ՛Ս ԵԼ · ԺԳ · 19 · ԹՈՒ · Ժ · 25 ·
Ր ԳԼ · ԽՐ · 1 ·
Ր ՓԼ · Բ · 9 ·
† ԵՔՐ · ՔՈՒ ՎՐԱԳ
Ն ՍԱՂ · ԻՐ · 6 · 7 · ԳԼ · ՃԳ · 2 · 3 ·
‡ Կ՚ԵՐԹԱՑԲԵՍ ԿԵ ·
Լ ԳԼ · ԽԹ · 7 · 23 ·
- ԳԼ · ԺԱ · 5 · ՀՈՎ · ԺՌ · 21 · ԺԳ · 25 · 26 · ԵԶԿ · Գ · 5 · 9 ·

ՏԵՐԸ ՅՍՊԷՍ Կ՚ԸՍԿ · Ղ ԶՐԻ ԾԱ-ԽՈՒԵՑԱԸ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՍՏԱԿԻ ՊԻՏԻ
4 ՓՐԿՈՒԻՔ · ՔԱՆԶԻ ՏԵՐ ԵՀՈՎԱՆ ՅՍՊԷՍ Կ՚ԸՍԿ · ԻՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՍ ԱՌԱՋ Ի ԵԳԻՊՏՈՍ ԻՋԱԼ , ՈՐ ՀՈՌ ՊԱՆԴԻՏՈՒԹԻՒՆ ԸՆԷ · ՈՒ ԱՍՈՐԵՍ-ՏԱՆԳԻՔ ԱՌԱՆՑ ՊԱՏՃԱՌԻ ԱՆՈՐ
5 ԸՌՆՈՒԹԻՒՆ ԸՐԻՆ · ԵՒ ՀԻՄԱ ՀՈՍ Ի՞ՆՉ ՈՒՆԻՄ՝ Կ՚ԸՍԷ ՏԵՐԸ , ՈՐ ԻՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՍ ՊԱՐԱՊ ՏԵՂԸ ՔՇՈՒԵՑԱԸ · ԱՆՈՐ ՎՐԱՅ ԻՀԱՂՆԵՐԸ ՀԱՒԻ-ՅՈՒ ԿԸ ՊՈՌԱՑՐՆԵՆ , Կ՚ԸՍԷ ՏԵՐԸ , ՈՒ ՄԻՇՏ ԱՄԷՆ ՕՐ ԻՄ ԱՆՈՒՆՆ ԸԿԸ ՀԱՅ-
6 ՀՈՅՈՒԻ · ԱՍՈՐ ՀԱՄԱՐ ԻՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՍ ՊԻՏԻ ԳԻՏՆԱՅ ԻՄ ԱՆՈՒՆՆ · ԱՍՈՐ ՀԱՄԱՐ ԱՆ ՕՐՈՒԱՆ ՄԷՋ ԳԻՒՂ ՓԻՓԱՒՅ , ԹԷ ԵՍ ԱՆ ԵՄ՝ ՈՐ ԿԸ ԽՕՍԷԻ · ԱՀԱ ԵՍ ԵՄ ։
7 Ի՞ՆՉ ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՆ ԼԵՌՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ԱՆՈՐ ՈՏՔԵՐԸ , ՈՐ ԱՒԵՏԻՍ ԿԸ ԲԵՐԷ , ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՔԱՐՈԳԷ · ԲԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՏԻՍ ԿԸ ԲԵՐԷ , ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՔԱՐՈԳԷ , — ՍԻՕՆԻՆ Կ՚ԸՍԷ ՝ Ի ՔՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԴ ԿԸ
8 ԹԱԳԱՒՈՐԷ ՝ ՔՈՒ ՊԱՀԱՊԱՆՆԵՐԴ ՃԱՅՆ ՊԻՏԻ ՎԷՐՑՐՆԵՆ , ՅՐՆԾՈՒԹԵԱՆ ՃԱՅՆՈՎ ՄԻԱԲԵՐԱՆ ՊԻՏԻ ԵՐԴԵՒՆ · ՔԱՆԶԻ ԵՐԲՈՐ ՏԵՐԸ ՍԻՕՆԸ ԵՏ ԴԱՐՁՆԷ , ԱՆՈՒՔ Ի ՅԱՅՏՆԱՊԷՍ
9 ՊԻՏԻ ՏԵՍՆԵՆ ։ Ո՛Վ ԵՐՈՒԱՍԱՂԵՄԻ ԱՒԵՐԱԿՆԵՐ՝ ՅՈՒԾՈՒԹԵԱՆ ՃԱՅՆՈՎ ՄԿՆՈՒԷ ԱՂԱՂԱԿԵՑԷՔ · ԷՔԱՆԶԻ ՏԵՐԸ ԻՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ՄԽԻԹԱՐԵՑ ,
10 — ԼԵՐՈՒԱՍԱՂԷՄ ՓՐԿԵՑ ։ Ի ՏԵՐԸ ԻՐ ՍՈՒՐԲ ԲԱԶՈՒԿԸ ՄԵՐԿԱՑՈՒՑ ԲՈԼՈՐ ԱԶԳԱՑ ԱՉՔԵՐՈՒՆ ԱՌՋԿԸ , ՈՒ Ի ԵՐԿՐԻՍ ԱՄԷՆ ԾԱՅՐԵՐԸ ՄԵՐ ԱՍՏՈՒԾՈՅՆ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՏԵՍՆԵՆ ։
11 ՝ՔԱՂԱՒԵՑԷՔ , ՔԱՂԱՒԵՑԷՔ , ԱՆԿԷ ԵԼԷՔ , ՊԻՂԾ ԲԱՆԻ ՄԻ ԴՊՉԻՔ , ԱՆՈՐ ՄԷՋԷՆ ԵԼԷՔ · ՀՄԱՔՈՒՐ ԵՂԻՔ՝ ՈՎ ՏԵՐՈՑԸ ՍպԱՍՆԵՐԸ ՎԵՐՑՐՆՈՂ-
12 ՆԵՐ ։ ՔԱՆԶԻ ՉԷ ԹԷ ԱՐՏՈՐԱԼՈՎ ՊԻՏԻ ԵԼԼԷՔ , ԵՒ ՉԷ ԹԷ ՓԱԽՉԵԼՈՎ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՔ · ՂՀԱՊԱ ՏԵՐԸ ՁԵՐ ԱՌՋԵՒԷՆ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՅ , ՈՒ ԻՍՐԱՅԷԼԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾԸ ՁԵԶԻ ԹԻԿՆԱՊԱՀ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ։
13 ԱՀԱ ՝ ԻՄ ԾԱՌԱՅ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ԳՈՒՆԷ ԵՒ ՝ ՊԻՏԻ ՄԵԾՆԱՅ , ՈՒ ՊԻՏԻ ԲԱՐՁՐԱՆԱՅ ՈՒ ԽԻՍՏ
14 ՊԻՏԻ ՓԱՌԱՒՈՐԻ ։ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ՇԱՏԵՐԸ †ԱՆՈՐ ՎՐԱՅ" ԱՊՂԷՑԱՆ , (ԱՆՈՐ Ն ԵՐԵՍԸ՝ ՄԱՐԴՈՒ ԷՒԷՆ , ՈՒ ԿԵՐՊԱՐԱՆՔԸ ՄԱՐԴՈՒ ՈՐԴՈՑՄԷՆ ԱՒԷԼԻ ԱՒԱԾ ԸՐԼԱԼՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ,)
15 ԱՅՆՊԷՍ — Լ ՇԱՏ ԱԶԳԵՐ ՊԻՏԻ ‡ԶԱՐՄԱՑՐՆԷ , Լ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐԸ ԱՆՈՐ ԱՌՋԸՆ ԻՐԵՆՑ ԲԵՐԱՆԸ ՊԻՏԻ ԴՈՂԷՆ · ՎԱՆ ԶԻ - ԻՐԵՆՑ ՉՏԱՏՄՈՒԱԾԸ ՊԻՏԻ ՏԵՍՆԷՆ , ԵՒ ԻՐԵՆՑ ՉԼՍԱԾԸ ՊԻՏԻ ԻՄԱՆԱՆ ։

ԳԼ · ԾԳ

1 Մարգարէն անհաւատութեան համար դառնալով՝ խլին գայթակղութիւնը կ՚արգասրացընէ ։ 4 յիշելով Քրիստոսի չարչարանքին պտուղը 10 և բարի յաջողութիւնը ։

1 — ՈՎ Հաւատաց մեր պատգ լուրին , ու Ի ՏԵՐՈՋը բազուկը
2 որո՞ւ յայտնուեցաւ ։ Քանզի Ի ա-նիկայ անոր առջևը մատաղատունկի պէս՝ և ծարաւուտ երկրէ Իւղ արմատի պէս բուսաւ · Ի ա-նիկայ կերպարանք կամ վայելչութիւն չունէր՝ որ անոր նայէինք , ոչ ալ անանկ երևոյթ մը՝ որ անկէ
3 ախորժէինք ։ Ի Անիկայ մարդոյմէ անարգուեցաւ ու երեսէ ձգուեցաւ · վշտաց տէր ու ՀՕՐԱՒՈՅ տեղեակ եղաւ · և անկէ երես դարձընելու մարդու պէս եղաւ , անարգուեցաւ , ու Ի ՉԱՆԻԿԱՅ
4 չյարգեցինք ։ Իրաւցընէ Ը-նիկայ մեր ցաւերը վերցուց , ու մեր վիշտերը իր վրան առաւ · և մենք զանիկայ վիրաւորուած , Աստուծմէ զարնուած ու չարիքի հանդիպած սեպեցինք ։
5 Բայց անիկայ Ի մեր մեղքերուն համար վիրաւորուեցաւ , Լ մեր անօրէնութիւններուն համար ծեծուեցաւ · մեր խաղաղութեան պատիժը անոր վրայ եղաւ , և անոր Ի վէրքերովը մենք բժշկուեցանք ։
6 Ի Ամէնքս ոչխարներու պէս մոլորեցանք , ամէն մէկերնիս իր ճամբուն դարձաւ , և ՏԵՐը մեր ամենուն անօրէնութիւնը անոր վրայ
7 դրաւ ։ Անիկայ անիրաւութիւն կրեց ու չարչարուեցաւ , բայց Լ իր բերանը չբացաւ · Ի մորթուելու տարուող ոչխարի պէս , ու իր խուզողներուն առջևը մունճ կեցող մաքիի պէս՝ անանկ իր բերա-
8 նը չբացաւ ։ ‖Նեղութեամբ և դատապարտութեամբ" վերցաւ · ու անոր ազգատոհմը ո՞վ կրնայ պատմել · քանզի Ի անիկայ կենդանեաց երկրէն կտրուեցաւ · անիկայ իմ ժողովուրդիս յանցանքին համար
9 զարնուեցաւ ։ Լ Եւ անոր գերեզմանը ամբարիշտներու հետ դրուեցաւ · բայց երբոր մեռաւ , հարուստին հետ եղաւ · § քանզի անիկայ անօրէնութիւն մը չգործեց , ու անոր բերնին մէջ հնէնդութիւն
10 մը չգտնուեցաւ ։ Բայց ՏԵՐը հաճեցաւ որ զանիկայ ծեծելով ցաւերու մատնէ · անոր անձը Ն մեղաց համար զոհ ‡ընելէդ ետքը անիկայ սերունդ պիտի տեսնէ , Ո՛Ր օրերը պիտի երկրնցընէ , ու §ՏԵՐՈՋը կամքը անոր ձեռքովը
11 պիտի յաջողի ։ Իր անձին աշխատութենէն պտուղը տեսնելով՝

Ն · Ք · ՊԲ · Իրր 712

— ԳՕՀ · ԺՔ · 38 · ՀՈՎ · Ժ · 16 ·
Բ ԳԼ · ԾԱ · 9 · ՀՈՎ · Ա · 16 · Ա ԿՈՐ · Ա · 18 ·
‡ ԳԼ · ԺԱ · 1 ·
Ր ԳԼ · ՃԲ · 14 · ՄԱՐ · Թ · 11 ·
Ի ՍԱՂ · ԻՐ · 6 · ԳԼ · ԽԹ · 7 ·
Ղ ԵՐՐ · Դ · 15 ·
Ե ԳՕՀ · Ա · 10 · 11 ·
Ը ՄԱՏ · Ը · 17 · ԵՐՐ · Թ · 28 · Ա ՊԵՏ · Բ · 24 ·
Ր ՀՈՎ · Գ · 23 · Ա ԿՈՐ · ԺԱ · 3 · Ա ՊԵՏ · Գ · 18 ·
ԺԱ ՊԵՏ · Բ · 24 ·
Ի ՍԱՂ · ՃՃԹ · 176 · ԱՊԵՏ · Բ · 25 ·
Լ ՄԱՏ · ԻԶ · 63 · ԽԵ · 12 · 14 · ՄԱՐ · ԺԴ · 61 · ԺԱ · 5 · Ա ՊԵՏ · Բ · 23 ·
Ի ԳՈՐ · Ը · 32 ·
‖ Կ՚ԵՐԹՆԷ ԵՒ ԳԱՏԱՍԱՆԷ
Ի ԴԱՆ · Թ · 26 ·
Լ ՄԱՏ · ԻԵ · 57 · 58 · 60 ·
§ Կ՚ԵՐԹ ԵՒ Հ Ա ՊԵՏ · Բ · 22 · Ա ԳՕՀ · Գ · 5 ·
Ն Բ ԿՈՐ · Ե · 21 · Ա ՊԵՏ · Բ · 24 ·
‡ Կ՚ԵՐԹ ԸԼԼԱԼԻՆ
Ղ ՀՈՎ · Ջ · 9 ·
Ֆ ԵՓԷ · Ա · 5 · 9 · Բ ԹԻՄ · Ա · 11 ·

պիտի կշտանայ . ՛իմ արդար ՛ծառաս ՝իր գիտութեամբը Ն շատերը պիտի արդարացնէ , ՞քանզի անոնց անօրէնութիւնները ինքը
12 պիտի կրէ : Ն Անոր համար մեծերուն հետ բաժին պիտի տամ անոր , Ն եւ հզօրներուն հետ աւարէն բաժին պիտի առնէ . քանզի իր անձը մահուան *մատնեց , ու Ն յանցաւորներու հետ սեպուեցաւ , և շատերուն մեղքը վերցուց , ու ՞յանցաւորներուն համար միջնորդութիւն ըրաւ :

ԳԼ · ԾԴ

1 Մարգարէն՝ հնեմանոսներուն մխիթարութիւն ըլլալու համար , կը նախասացնէ անոնց եկեղեցիին բնդարձակութիւնը , 4 անոնց ապահովութիւնը , 6 նեղութենէն ազատութիւն , 11 յաւաջադիմութիւնը , 15 և անոնց ապահովութեամբ պահպանուիլը :

1 —Ա վ չծնանող ամուլ՝ ցնծա . ով ծննդական ցաւ չքաշող՝ ցնծութեամբ դոչէ և աղաղակէ . Ք քանզի երեսէ ձգուածին տղաքները երիկ ունեցողին տղաքներէն շատ
2 պիտի ըլլան , կ՛ըսէ Տէրը : Ք Ընդարձակէ տեղը լայնցուր , ու քու բնակարանիդ վարագուրները տարածուին . մի՛ խնայեր , չուանները երկրնցուր ու ցիցերդ ամրցուր :
3 Քանզի աջ ու ձախ կողմ պիտի տարածուիս . Ե և քու սերունդդ ազգեր պիտի ժառանգէ , ու աւերած քաղաքները բնակիչներով պիտի
4 լեցընէ : Մի՛ վախնար , վասն զի պիտի չամչնաս . ու մի՛ պատկառիր , վասն զի պիտի չնախատուիս . քանզի քու մանկութեանդ ամօթը պիտի մոռնաս , և քու այրեւարութեանդ նախատինքը մէլմէն ալ
5 պիտի չյիշես : Քանզի քու երիկդ քու Ստեղծիչդ է , անոր անունը Եհովայ Սաբաւովթ է . ու քու Փրկիչդ Իսրայէլին Սուրբն է , Ի անիկայ բոլոր երկրին Աստուածը
6 պիտի կոչուի : Քանզի Տէրը քեզ՝ Ղերեսէ ձգուած և հոգւով վրշտացած կնկան պէս ու մերժուած նորահասակ հարսի պէս կանչեց ,
7 կ՛ըսէ քու Աստուածդ : Ի Փոքր վայրկեան մը քեզ թողուցի , բայց մեծ ողորմութիւններով քեզ պիտի
8 ժողվեմ : †Ի բիչ մը սրտմտութեամբ մէկ վայրկեան մը երեսս քեզմէ ծածկեցի , Ը բայց յաւիտենական ողորմութիւնով քեզի պիտի ողորմիմ՝ կ՛ըսէ քու Փրկիչդ
9 Եհովան : Քանզի ասիկայ ինծի Ի Նոյի ջուրերուն պէս է . ինչպէս որ երդուայ բրի թէ Նոյի ջուրերը մէլմէն ալ երկրի վրայ չանցնին , այնպէս ալ երդուայ բրի որ քեզի չբարկանամ ու քեզ չյանդիմա-
10 նեմ : Քանզի Ե լեռները պիտի վերնան և բլուրները պիտի սասանին . Ի բայց իմ ողորմութիւնս քեզմէ պիտի չվերնայ ու իմ խաղաղութեանս ուխտը պիտի չսասանի , կ՛ըսէ Տէրը՝ որ քեզի կ՛ո-
11 ղորմի : Ո վ փոթորիկէ զարնուած անմխիթար ողորմելի , ահա ես քու քարերդ Է դոյնզոյն պիտի դնեմ , ու քեզ շափիւզաններով պիտի
12 հիմնեմ . Եւ քու մարտկոցներդ ‖կարմիր յակինթներով՝ , ու դռներդ կարկհաններով , ու բոլոր §պարիսպներդ թանկագին քարերով
13 պիտի շինեմ : Եւ քու բոլոր որդիքդ Ի Տէրոջմէ սորված պիտի ըլլան , ու Ի քու որդւոդդ խաղաղու-
14 թիւնը շատ պիտի ըլլայ : Դուն արդարութեամբ պիտի հաստատուիս . բռնութենէ հեռու պիտի ըլլաս որ չվախնաս , ու արհաւիրք-
15 քէն՝ որ քեզի չմօտենայ : Ահա անշուշտ ‡ժողով պիտի բնեն , Ի—այլ ինծմէ չէ . ով որ քու վրադ ժողվուի՝ , քու կողմդ պիտի դառ-
16 նայ : Ահա կրակի մէջ ածուխները փչող՝ և իր գործքին համար գործիք շինող դարբինը ես ստեղծեցի , ու աւերելու համար կործա-
17 նողը ես ստեղծեցի : Քեզի դէմ շինուած զործիքը ամենևին պիտի չյաջողի , և քու վրադ դատաստանի ելլող ամէն լեզուն պիտի դատապարտուի . Տէրոջը ծառաներուն ժառանգութիւնը ասիկայ է , ¦ու անոնց արդարութիւնը ինծմէ է , կ՛ըսէ Տէրը :

ԳԼ · ԾԵ

1 Մարգարէն Քրիստոսի խոստմունքներովը հաւատարի 6 և ապաշխարութեան կը յորդորէ , 8 Հաւատացեալներուն բարի յաջողութիւնը :

1 —Ա վ ՞բոլոր ծարաւածներ՝ ջուրերուն եկէք . և ստակ չունեցողներ՝ Ի եկէք , ծախու առէք ու կերէք . եկէք առանց ստակի և առանց դնոյ
2 գինի ու կաթ ծախու առէք : Ինչո՞ւ ձեր ստակը կը վատնէք՝ չէ թէ հացի համար , և ձեր վաստակը անանկ բանի համար՝ որ չկշտացընէ . ուշադրութեամբ ինծի մտիկ ըրէք , որ բարիքներ ուտէք , ու ձեր հոգին պարարտութեամբ զուարճանայ :
3 Ա ռձանայ : Ձեր ականջը խոնարհեցուցէք ու Ի ինծի եկէք . մտիկ ըրէք , ու ձեր հոգին պիտի ապրի , Ե և ձեզի հետ յաւիտենական ուխտ մը պիտի բնեմ , Ի Դաւթին մնայուն ողորմութիւնները չէ՞ք զո-
4 նել : Ա՛նա զանիկայ Հժողովուրդներուն վկայ՝ Ի ազգերուն առաջնորդ
5 ու հրամանատար դրի : Ը Ահա չը-

Ն · Ք · ԳՃ ·
Իրր 712

բ Գւ · կ · 5 ·
գ Գւ · կ · 9 ·
Գոր · գ · 13 ·
դ Սաղ · լբ · 6 · Մատ · ե · 25 · Իե · 11 · Յոհ · է · 34 · Ը · 21 · բ Կոր · զ · 1 · 2 · Եբր · գ · 13 ·
ե Գւ · ա · 16 ·
զ Զաք · ը · 17 ·
է Սաղ · ձլ · 7 · Երեմ · գ · 12 ·
ը բ Թագ · է · 19 ·
թ Սաղ · ճգ · 11 ·
ժ բ Օր · լբ · 2 ·
ի Գւ · ծգ · 9 ·
լ Գւ · լե · 10 · կե · 13 · 14 ·
խ Սաղ · ղզ · 12 · ղը · 8 · Գւ · ժգ · 8 · լե · 1 · 2 · խբ · 11 ·
ծ Մն · ժգ · 33 ·
կ Գւ · խա · 19 ·
հ Երեմ · ժգ · 11 ·

գիտցած ազգդ պիտի կանչես , բ և
քեզ չճանչցող ազգերը քեզի պի-
տի դիմեն քու Տէր Աստուծոյդ
համար ու Իսրայէլի Սուրբին հա-
մար , գ քանզի անիկայ քեզ փառա-
ւորեց ։
6 դ Տէրը փնտռեցէ՛ք , քանի որ ա-
նիկայ կը գտնուի . զանիկայ կան-
չեցէ՛ք , քանի որ անիկայ մօտ է ։
7 Թող ամբարիշտը իր ճամբայէն՝ ու
անօրէն մարդը ե իր խորհուրդնե-
րէն հրաժարի և Տէրոջը դառնայ ,
զ ու անիկայ պիտի ողորմի անոր .
ու մեր Աստուծոյն , ինչու որ անի-
8 կայ առատապէս կը ներէ ։ է Քանզի
իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդ-
ները չեն , ու ձեր ճամբաները իմ
ճամբաներս չեն , կ՚ըսէ Տէրը ․
9 թ Հապա որչափ որ երկինքը երկրէս
բարձր է , այնչափ ալ իմ ճամբա-
ներս ձեր ճամբաներէն բարձր են ,
և իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդ-
10 ներէն ։ Վասն զի ժ ինչպէս որ անձ-
րեւ ու ձիւնը երկինքէն կ՚իջնէ և
հոն չդառնար , հապա երկիրը կ՚ո-
ռոգէ ու զանիկայ պտղաբեր և
արդասաւոր կ՚ընէ , ու ցանողին
հունտ և ուտողին հաց կու տայ ,
11 ի իմ բերնէս ելած խօսքն ալ այն-
պէս պիտի ըլլայ . ինծի պարապ
պիտի չդառնայ , հապա իմ կամքս
պիտի կատարէ ու յաջողութեամբ
՚ի գործ դնէ զայն բանը՝ որուն համար
12 զանիկայ խրկեցի ։ լ Քանզի ուրա-
խութեամբ պիտի ելլէք , ու խա-
ղաղութեամբ պիտի առաջնոր-
դուիք . լեռները ու բլուրները խ ձեր
առջեւէն ցնծութեամբ պիտի աղա-
ղակեն , և ծ դաշտերուն բոլոր ծա-
13 ռերը ծափ պիտի զարնեն ։ Փուշին
կ տեղը մայր , ու դժնիկին տեղը
մրտենի պիտի բուսնի . և ասիկայ
Տէրոջը հ անուանը յիշատակ համար
անջինջ ու յաւիտենական նշան մը
պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · ԾԶ

1 Մարգարէն կը յորդորէ ժողովուրդը արդա-
րութիւն գործելու . 3 կը խոստանայ թէ Աս-
տուծոյ շնորհքը հաւասարապէս ամենուն պի-
տի տրուի առանց աչառութեան . 9 կոյր պա-
հապանները կը յանդիմանէ ։

ա Գւ · խզ · 13 · Մատ · գ · 2 · դ · 17 · Հռով · ժգ · 11 · 12 ·
բ Գւ · ծը · 13 ·

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Իրաւունքը
պահեցէ՛ք ու արդարութիւն
ըրէք . ա քանզի իմ փրկութիւնս
գալու , ու արդարութիւնս յայտ-
2 նուելու մօտ է ։ Երանի՛ այն մար-
դուն որ ասիկայ կ՚ընէ , ու մարդու
որդիին՝ որ ասիկայ ամուր կը բռնէ ,
այսինքն բ շաբաթը կը պահէ ու
զանիկայ չպղծեր , և ամէն անի-
րաւութիւն ընելէն իր ձեռքը ետ
կը պահէ ։

Ն · Ք · ԳՃ ·
Իրր 712

գ Տես · բ Օր · իգ · 1 · 2 · 3 · Գոր · ը · 27 · ժ · 1 · 2 · 34 · ժե · 4 · ժը · 7 · ա Պետ · ա · 1 ·
դ ա Տիմ · գ · 15 ·
ե Յոհ · ա · 12 · ա Յոհ · գ · 1 ·

3 Ու գ Տէրոջը յարող օտարականի
որդին թող չըսէ՝ ըսելով , Տէ-
րը զիս իր ժողովուրդէն բոլորովին
զատեց . ու ներքինին ալ թող
չըսէ՝ , Ահա՛ ես չոր ծառ մըն եմ ,
4 Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ այն
ներքինիներուն , որոնք իմ շա-
բաթներս կը պահեն , և ինծի հա-
ճոյ եղածը կ՚ընտրեն , ու իմ ուխ-
5 տիս մէջ հաստատ կը կենան , Ա-
նոնց՝ դ իմ տանս մէջ և պարիսպ-
ներուս մէջ տղաքներէ ու աղջիկ-
ներէ աւելի աղէկ տեղ ու ե անուն
պիտի տամ . անոնց յաւիտենական
անուն պիտի տամ , որ պիտի չը-
6 ջնջուի ։ Եւ այն օտարականի որ-
դիքը որ Տէրոջը յարեր են՝ անոր
ծառայութիւն ընելու , Տէրոջը ա-
նունը սիրելու ու անոր ծառաներ
ըլլալու համար , այսինքն ամէն ա-
նոնք որ շաբաթը կը պահեն ու չեն
պղծեր , և իմ ուխտիս մէջ հաստատ
7 կը կենան , Զանոնք ալ զ իմ սուրբ
լեռս պիտի բերեմ , և իմ աղօթքի
տանս մէջ զանոնք պիտի ուրախա-
ցնեմ . է անոնց ողջակէզները ու
զոհերը իմ սեղանիս վրայ ընդու-
նելի պիտի ըլլան , քանզի ը իմ
տունս թ բոլոր ազգերուն համար
աղօթքի տուն պիտի կոչուի ։
8 Այսպէս կ՚ըսէ Տէր Եհովան , ժ որ
Իսրայէլին աքսորուածները կը ժող-
վէ . անոր ժողվուածներուն վրայ
ի ուրիշներ ալ պիտի ժողվեմ անոր ։
9 լ Ո՛վ դաշտի բոլոր գազաններ ,
ո՛վ անտառի բոլոր գազաններ՝ ու-
10 տելու եկէք ։ Անոր բոլոր պահա-
պանները խ կոյր են , բան մը չեն
գիտեր . ծ ամէնքն ալ համր շու-
ներ են , հաջելու կարող չեն . ա-
նոնք * կը ցնորին , կը պառկին ,
11 քունը կը սիրեն . Այո՛ կ շատա-
կեր ու հ անյագ շուներ են , ու ա-
նոնք իմացողութենէ զուրկ հովիւ-
ներ են . ամէնքը իրենց ճամբանե-
րուն դարձան՝ ամէն մէկը իր կողմէն
իր անիրաւ վաստակը փնտռելով .
12 ձ Եկէ՛ք , ըսին , գինի բերեմ ,
ու ցքիով արբենանք , և վաղն ալ
աս օրուան պէս և ալ աւելի ա-
ռատ պիտի ըլլայ ։

զ Գւ · բ · 2 · է Հռով · ժբ · 1 · Եբր · ժգ · 15 · ա Պետ · բ · 5 ·
ը Մատ · իա · 13 · Մար · ժա · 17 · Ղու · ժթ · 46 ·
թ Մաղ · ա · 11 ·
ժ Սաղ · ճխէ · 2 · Գւ · ժա · 12 ·
ի Յոհ · ժ · 16 · Եփե · ա · 10 · բ · 14 · 15 · 16 ·
լ Երեմ · ժբ · 9 ·
խ Մատ · ժե · 14 · իգ · 15 ·
ծ Փիլ · գ · 2 ·
* կամ՝ կը նիրհեն ,
կ Միք · գ · 11 ·
հ Եզեկ · լգ · 2 · 3 ·
ձ Սաղ · ժ · 6 · Առակ · իգ · 35 · Գւ · իբ · 13 · Ղու · ժբ · 19 · ա Կոր · ժե · 32 ·

ԳԼ · ԾԷ

1 Արդարին բարի մահը ։ 3 Աստուած կը յան-
դիմանէ հրեաները իրենց կռապաշտական
պոռնկութեանը համար . 13 ապաշխարողին
աւետարանական խոստմունքներ կու տայ ։

Իրր 698

ա Սաղ · ժբ · 1 · Միք · է · 2 ·
բ գ Թագ · ժգ · 13 · Տես · դ Թագ · իբ · 20 ·

1 Արդարը կը կորսուի , և ուշա-
դրութիւն ընող մարդ չկայ .
ու ա բարի մարդիկը մէջտեղէն կը
վերցուին , բ առանց մէկու մը իմա-
նալուն թէ արդարը չարիքէն երե-

Ն · Ք · ՊՖ · Իրր 698

ԽՐ ՄՆ · Ժզ · 14 ։
Ը Մաա · Ժզ · 4 ։

Ի դ Թագ · Ժզ · 4 ։ Ժէ · 10 ։ Երեմ · ը · 20 ։
*Կ՛ՐԱՒԿՆՆԵՐուն ՄԷ · ԳԼ ա · 29 ։
Ղղ · Ժը · 21 ։ Ի · 2 ։ դ Թագ · Ժզ · 3 ։ Իգ · 10 ։ Երեմ · է · 31 ։ Եզեկ · Ժզ · 20 ։ Ի · 26 ։
Ի Եզեկ · Իգ · 41 ։
ը Եզեկ · Ժզ · 16 , 25 ։

Ր Եզեկ · Ժզ · 26 , 28 ։ Իգ · 2–20 ։
Ք ԳԼ · Լ · 6 ։ Եզեկ · Ժզ · 33 ։ Իգ · 16 ։ Ամո · է · 11 ։ Ժը · 1 ։

Ի Երեմ · բ · 25 ։

Լ ԳԼ · Ծա · 12 , 13 ։
Ի Սաղ · ծ · 21 ։

Ծ ԳԼ · Խ · 3 ։ կը · 10 ։

Ն Ցոր · ղ · 10 ։ Ղկ · ա · 49 ։

2 սէն կը վերցուի ։ Ընկեր խաղաղութեան մէջ կը մտնէ · ուղղութեամբ քալողները է իրենց անկողիններուն վրայ հանգստութիւն կը
3 գտնեն ։ Բայց դուք՝ ով Տէրոջ որդիք , չնայցուղի ու պոռնիկի ա-
4 րուեստ՝ հոս մօտեցէք · Դուք ո՞վ ծաղր կ՛ընէք · ձեր բերանը որո՞ վրայ կը լայնցընէք , — լեզուներդ կ՛երկրնցընէք · չէ՞ որ դուք անօրէնութեան զաւակներ — ստու-
5 թեան սերունդ էք ։ Դուք է ամէն կանանչ ծառերու տակ *դէպ՝ի կուռքերուն" ցանկութամբ կը տաքնաք · Աղջաձները ձորերու մէջ՝ վէմերու խոռոչներուն մէջը կը
6 մորթէք ։ Քու բաժինդ ձորին տափակ մասերուն մէջն է , քու վիճակդ անոնք են անոնք · անոնց անգամ նուէր թափելիր , ընծայ մատուցիր · միթէ ես ասոնց կրնամ
7 համբերել ։ Դուն էքու անկողինդ բարձր ու վերացած լեռան վրայ դրիր · հոն ալ գոհ ընելու ելար ։
8 Եւ դռներուն ու դրանդիներուն ետեւ քու յիշատակդ դրիր · քանզի ինծմէ — բէրնէ քու անձդ մերկացուցիր , ու վեր ելլելով անկողինդ լայնցուցիր · և անոնց հետ դաշնադրութիւն բրիր , է անոնց անկողինը սիրեցիր , — ո՜ր համբ տեղ
9 պատրաստեցիր ։ Եւ է թագաւորին քովը հոգ — էք եղով գացիր , ու անուշահոտութիւններդ շատցուցիր , և դեսպաններդ հեռաւոր տեղուանք խրկեցիր , ու ինքզինքդ մինչև գժոխքը իջեցուցիր ։
10 Քու ճամբուդ երկայնութենէն յոգնեցար , է բայց ՅՈյս չկայ՝ չըսիր · քու ձեռքիդ կեանքը գտար ,
11 անոր համար չթուլցար ։ Եւ դուն Ւորմ՞ զարհուրեցար ու վախցար որ ստախօս ելար , և դէս չյիշեցիր ու սիրտդ չդրիր · է չէ՞ որ իմ շատոնցմէ լուռ կենալուս համար
12 է որ ինծմէ չես վախնար ։ Ես քու արդարութիւնդ ու գործերդ պիտի հրատարակեմ , որ անոնք քեզի օգուտ պիտի չը-
13 նեն ։ Երբոր դուն աղաղակես , թող քու ժողվածներդ քեզ փրկեն · բայց ամէնը հովը պիտի տանի , մէկ շունչ մը զանոնք պիտի առնէ · սակայն ինծի յուսացողները երկիրը իրբև կալուածք պիտի ստանան , ու իմ սուրբ լեռս պիտի ժա-
14 ռանգեն · Եւ պիտի ըսեն , ծ Բարձրացուցէք , բարձրացուցէք , ճամբայ պատրաստեցէք , խոչը իմ ժողովուրդիս ճամբայէն վերցուցէք ։
15 Քանզի այսպէս կ՛ըսէ Բարձրը ու Բարձրեալը՝ որ յաւիտենականութեան մէջ կը բնակի , և ու անոր

անունը Սուրբ է · հ Ես բարձր ու սուրբ տեղը կը բնակիմ , ն բայց կոտրած ու խոնարհ հոգի ունեցողին հետ եմ , Ը որ խոնարհներուն հոգին կենդանացընեմ և կոտրած
16 սիրտերը ապրեցընեմ ։ ֆ Քանզի յաւիտեան պիտի չվիճիմ ու միշտ պիտի չբարկանամ · վասն զի իմ առջեւս հոգիները պիտի մաշէին , և ան կեանքերը՝ ՛ որ ես ստեղծեցի ։
17 ՛ Անոր ագահութեանը անօրէնութեանը համար բարկացայ ու զանիկայ զարկի , Ը՛ էբէ — ծածկեցի ու սրդողեցայ · և ապստամբը իր
18 կամայը ճամբուն հետեւեցաւ ։ Անոր ճամբաները տեսայ ու — զանիկայ պիտի բժշկեմ , և անոր առաջնորդութիւն պիտի ընեմ , ու զանիկայ ու Ը անոր սգաւորները
19 պիտի մխիթարեմ ։ Ղ Շրթունքներուն պտուղը ես կը ստեղծեմ · խաղաղութիւն՝ խաղաղութիւն ըլլայ է հեռուն եղողին և մօտը ըլլայ է հեռուն եղողին և կ՛ըսէ Տէրը՝ , ու ես զանի-
20 կայ պիտի բժշկեմ ։ — Բայց ամբարիշտները ալէծուփ ծովու պէս են , որ չկրնար հանդարտիլ , որ անոր ջուրերը տիղմ ու ցեխ դուրս
21 կը նետեն ։ — Ամբարիշտները խաղաղութիւն պիտի չունենան , կ՛ըսէ իմ Աստուածս ։

ԳԼ · ԾԸ

1 Մարգարէն կեղծաւորութիւնը յանդիմանելու խրկուած ըլլալով , 3 կեղծեալ ու ճշմարիտ ծոմապահութիւն մը կը նկարագրէ · 8 կը ցուցընէ թէ ինչ խոստումներ կը տրուին աստուածապաշտներուն 13 և շաբաթը պահողներուն ։

1 † Կարձրաձայն կանչէ — մի՛ խնայեր , ձայնդ փողի պէս բարձրացուր և իմ ժողովուրդիս՝ իրենց յանցանքը , ու Ցակոբին տանը
2 իրենց մեղքերը պատմէ ։ Բայց անոնք ամէն օր զիս կը փնտռեն , և իմ ճամբաներս գիտնալու կը փափաքին , անանկ ազգի մը պէս՝ որ արդարութիւն կ՛ընէ , ու իր Աստուծոյն իրաւունքը զանց չընէր · ինծի արդարութեան կանոնները կը հարցընեն ՝ Աստուծոյ մօտենալու
3 կը փափաքին · Ո՞ — ի՛նչու ծոմ պահեցինք , և դուն չտեսար , է մեր անձերը չարչարեցինք , ու դուն չգիտցար · ահա ձեր ծոմապահութեան օրը ձեր բաղձանքը կը գտնարէք , և ձեր ամէն ‡ պահանջմունքները խստութեամբ
4 կը պահանջէք" ։ է Ահա կռիւի ու վէճի համար և չարութեան բռունցով զարնելու համար ծոմ կը պահէք · աս օրուան պէս ծոմ մի՛ պահէք , որ ձեր ձայնը բարձրերը լսել

Ն · Ք · ՊՖ · Իրր 698

Հ Ջաք · բ · 13 ։
Ն Սաղ · լդ · 18 ։ Ծա · 17 ։ Ճղ · 6 ։ Կը կղ · 2 ։
Ը Սաղ · ՃԽԷ · 3 ։ ԳԼ · կա · 1 ։
ֆ Սաղ · ԼԵ · 5 ։ Ճգ · 9 ։ Միք · է · 18 ։
՛ Թուս · Ժզ · 22 ։ Ցոր · Լդ · 14 ։ Երր · Ժը · 9 ։
Ը Երեմ · ջ · 13 ։
Ն ԳԼ · ը · 17 ։ Խե · 15 ։
Ղ ԳԼ · Թ · 13 ։ — Երեմ · գ · 22 ։
Ղ ԳԼ · կա · 2 ։ Դ Երր · Ժգ · 15 ։
Ֆ Գոր · բ · 39 ։ Եփե · ը · 17 ։ — Ցոր · Ժէ · 20 ։ ՃՃ ։ Ամակ · դ · 16 ։
— ԳԼ · Խը · 22 ։

† ԵՔը · Կոկոր՛վ

— Մաղ · գ · 14 ։
Ի Ղկ · Ժզ · 29 , 31 ։ Իգ · 27 ։

‡ Կ՛ո՛ւ · ծա · ռաները կը հարստահարէք ։
* դ Թագ · իա · 9 , 12 , 13 ։

ԳԼ · ՆԹ

1 Մեղքը դատապարտութեան պատճառ կ'ըլլայ ։ 3 Հրէից մեղքերը ։ 9 Թլփատութիւնը մեղքին հետեւանքն է ։ 16 Փրկութիւնը միայն Աստուծմէ է ։ 20 Փրկչին ուխտը ։

1 Ահա Տէրոջը ձեռքը փրկելէն չըկարճցաւ, ու անոր ականջը — Թուա. ԺԱ. 23 ։ Գլ. Ն · 2 ։
2 լսելէն չծանրացաւ։ Հապա ձեր ու ձեր Աստուծոյն մէջտեղը բաժանում ձգողը ձեր անօրէնութիւնները եղան, և ձեր մեղքերը անոր երեսը ձեզմէ ծածկեցին, որ չլսէ ։
3 Քանզի ձեր ձեռքերը արիւնով՝ ու ձեր մատները անօրէնութիւնով պղծուեցան. ձեր շրթունքը սուտ խօսեցան, և ձեր լեզուները անիրաւութիւն արտաբերեցին ։ Ոչայ մէկը որ արդարութեան համար բողոքէ, ու չկայ մէկը որ ճշմարտութեամբ դատ վարէ. անոնք սնոտի բաներու կը յուսան և ունայնութիւն կը խօսին. հղացուածէն իժ կ'ելլէ ։ Գլ. ՈՒ · 15 ։
5 Նուիթիւն կը ծնանին. քարերի հաւկիթներ կը տարբընեն, ու սարդի ոստայն կը գործեն. անոնց հաւկիթները ուտողը կը մեռնի,
6 ու բացուածէն իժ կ'ելլէ ։ Անոնց ոստայններէն հանդերձ չըլլար, և իրենց գործքերովը չեն կրնար զիրենք ծածկել. անոնց գործքերը անօրէնութեան գործքեր են, ու անոնց ձեռացը մէջ բռնութեան
7 գործ կայ ։ Անոնց ոտքերը չարութեան կը վազեն, ու անմեղ արիւն թափելու կ'արտորան. անոնց խորհուրդները անօրէնութեան խորհուրդներ են, անոնց ճամբաներուն մէջը կործանում ու կոտորած կայ ։
8 Խաղաղութեան ճամբան չեն գիտեր, և անոնց ընթացքին մէջ արդարութիւն չկայ. Ընդհանրացան իրենց շաւիղները խոտորցուցին, անոնց մէջը քալողներուն ամէնը խաղաղութիւն չեն գիտեր ։ Անոր համար իրաւունքը մեզմէ հեռացաւ, ու արդարութիւնը մեզի չհասնիր. Ելոյսի կը սպասենք, և ահա խաւար կայ. պայծառութեան կը — Ամ. Ե · 18 ։ Եսայ. Ե · 20 ։ Ա Կոր. Ժ · 14 ։ Ա Կոր. Ժ · 15 ։ Ա Կոր. Ժ · 16 ։ Հռով. Գ · 15 ։
9 սպասենք, և ահա մառախուղի մէջ կը շրջինք ։ Կոյրերուն պէս պատերը կը շօշափենք, ու աչք չունեցողներուն պէս կը խարխափենք. կէս օրին գիշերուան պէս կը գլորինք, պղտորներ երեսո մէջ
10 մեռելներու պէս ենք ։ Ամէնքս արջերու պէս կը մռնչենք, ու աղաւնիներու պէս անդադար կը ծլնենք. դատաստանի կը սպասենք, բայց չկայ. փրկութեան համար կը հեռացեր, բայց անիկայ մեզմէ հեռացած է ։
12 Քանզի մեր յանցանքները ու մեր

5 տաք ։ Իմ ընտրած ծոմապահութիւնս, — Ի մարդու մը իր անձը խոնարհեցընելու օրը այսպէս կ'ըլլայ. իր գլուխը կնիւնի պէս ծռելով, և ղէր տ-ին քուրձ ու մոխիր տարածելով վրան. ասիկայ ծոմապահութիւն ու Տէրոջը ընդունելի օր պիտի անուանես ։ Ահա ես իմ ընտրած ծոմապահութիւնս, որ անիրաւութեան կապերը քակես, և լուծին կապերը թուլցընես, ու հարստահարութիւն կրողները ազատ թողուս, և ամէն լուծը կոտրես ։ Քու հացդ անօթիին բաժնես, և թափառական տնանկները տունդ ընդունիս, երբոր մերկ մը տեսնես՝ զանիկայ հագուեցընես, ու երբու մարմինդ քեզ
8 չպահես ։ Ան ատեն քու լոյսդ առաւօտի պէս պիտի ծագի, ու բժշկութիւնդ շուտով պիտի յայտնուի, և քու արդարութիւնդ քու առջևդ պիտի երթայ, — Տէրոջը փառքը քու ետևդ քեզ պիտի պաշտպանէ ։ Ան ատեն պիտի կանչես, և Տէրը պատասխան պիտի տայ. պիտի աղաղակես, ու անիկայ պիտի ըսէ՝ Ահա ես ։ Եթէ որ քու մէջդէդ լուծը, մատով ցուցընելը ու չար խօսքերը վերցընես.
10 Նես. Թէ որ անօթին յօժարութեամբ կերակրես", և կարօտին հոգին կշտացընես. ան ատեն քու լոյսդ խաւարի մէջ պիտի ծագի, ու քու խաւարդ կէս օրուան պէս
11 պիտի ըլլայ. Եւ Տէրը միշտ քեզի առաջնորդութիւն պիտի ընէ, ու քու հոգիդ երաշտութեան ատենը" պիտի կշտացընէ, և ոսկորներդ պիտի զօրացընէ. ու դուն ջրարբի պարտէզի պէս և ջուրը չպակսող աղբերակի պէս պիտի ըլ-
12 լաս ։ Ու քեզմէ ծնեալները հին աւերակները պիտի շինեն. — Ք դարերուն հիմերը պիտի վերականգնես, և դուն փլածներ նորոգող, — բնակութեան համար ճամբաներ շինող պիտի կոչուիս ։
13 Եթէ որ շաբաթը՝ իմ սուրբ օրս քու ցանկութիւնդ կատարելէն ոտքդ դարձընես, ու շաբաթը՝ զուարճութիւնդ, և Տէրոջը նուիրուած օրը պատուական անուանես ու զանիկայ պատուես, քու ճամբաներուդ չհետեւելով, քու ցանկութիւնդ չկատարելով, ու
14 դատդ խօսք չխօսելով, Ան ատենը Տէրոջմով պիտի ուրախանաս, և քեզ երկրիս բարձր տեղուանքը պիտի հանեմ, ու քու հօրդ Յակոբին ժառանգութիւնը քեզի պիտի կերցընեմ. քանզի Տէրոջը բերանը խօսեցաւ ։

Գ · Ե · Ա · Ե · Ա · Ե · Ա

մեղքերը մեզի դէմ վկայութիւն
կու տան . ինչու որ մեր յանցանք-
ները մեր քովն են , ու մեր ան-
13 օրէնութիւնները գիտենք ։ Ցան-
ցանք ըրինք , Տէրը ուրացանք և
մեր Աստուծոյն հետեւելէն խոտորե-
ցանք , անիրաւութիւն ու ապըս-
տամբութիւն խօսեցանք , Սը-
րտին մէջը սուտ խօսքեր մտածե-
14 ցինք ու զրուցեցինք ։ Ու դատաս-
տանը ետ դարձաւ ու արդարու-
թիւնը հեռուն կայնեցաւ . քանզի
ճշմարտութիւնը հրապարակին մէ-
ջը ինկաւ , և ուղղութիւնը չկրնար
15 ներս մտնել ։ Ու ճշմարտութիւնը
կը պակսի , և չարութենէ զգուշա-
ցողը կը կողոպտուի . ու Տէրը տե-
սաւ և ասիկայ անոր առջեւ գէշ
երեւցաւ , քանզի իրաւունք չմնաց ։
16 Ու տեսաւ որ մարդ մը չկար , և
զարմացաւ որ միջնորդ մը չէր
գտնուեր . Ուստի իր բազուկը
իրեն օգնեց , ու իր արդարութիւնը
17 իրեն ձեռնտու եղաւ ։ Ու ար-
դարութիւնը զրահի պէս՝ ու փըր-
կութիւնը իր գլուխը սաղաւարտի
պէս հագաւ , և վրէժխնդրութեան
զգեստը պատմուճանի պէս հա-
գաւ , ու նախանձը վերարկուի պէս
18 իր վրան առաւ ։ Իրենց վարմուն-
քին համեմատ հատուցում պիտի
ընէ , բարկութիւն՝ իր հակառա-
կորդներուն , հատուցում՝ իր թըշ-
նամիներուն . *կղզիներուն հատու-
19 ցում պիտի ընէ ։ Ու արեւմուտ-
քը՝ Տէրոջը անունէն , և արեւելքը
անոր փառքէն պիտի վախնան ,
երբոր թշնամին գետի պէս գայ ,
Տէրոջը Հոգին †անոր դէմ դրօշակ
20 պիտի կանգնէ" ։ Ու Փրկիչ պիտի
գայ Սիոնին , ու Յակոբի մէջ չա-
րութենէ դարձողներուն , կ'ըսէ
21 Տէրը ։ Ու անոնց հետ ըրած
ուխտս ասիկայ է՝ կ'ըսէ Տէրը . Իմ
Հոգիս որ քու վրադ է , ու իմ
խօսքերս որ քու բերանդ դրած
եմ , քու բերնէդ ու քու զա-
ւակներուդ բերնէն և քու զա-
ւակացդ զաւակներուն բերնէն
հիմակուընէ մինչեւ յաւիտեան պի-
տի չպակսին , կ'ըսէ Տէրը ։

ԳԼ . Կ

1 Եկեղեցիին փառքը՝ հեթանոսներուն դարձի գալովը . 15 և մեծ օրհնութիւնները՝ սակաւատեւ նեղութենէ մը ետքը ։

1 Ելի՛ր՝ լուսաւորուէ՛ , քանզի քու
լոյսդ եկաւ ու Տէրոջը փառքը
2 քու վրադ ծագեցաւ ։ Վասն զի
ահա երկիրը՝ խաւար , ու ազգերը
մառախուղ պիտի ծածկէ . բայց
քու վրադ Տէրը պիտի ծագի , և
անոր փառքը քու վրադ պիտի ե-
3 րեւնայ ։ Ու քու լոյսիդ ազգեր
պիտի գան , և քու վրադ ծագած
պայծառութեանդ՝ թագաւորներ ։
4 Աչքերդ վերցուր ու բոլորտիքդ
նայէ . ամէնքը կը ժողվուին ու
քեզի կու գան . քու տղաքներդ
հեռուէն պիտի գան , և քու աղ-
ջիկներդ գիրկի մէջ պիտի վեր-
5 ցուին ։ Ան ատենը պիտի տեսնես
և ուրախանաս , ու սիրտդ պիտի
շարժի ու բացուի . քանզի ծովուն
առատութիւնը քեզի պիտի դառ-
նայ , ազգաց հարստութիւնը քեզի
6 պիտի գայ ։ Քեզ ուղտերուն ե-
րամակը՝ Մադիամու ու Գեփայի
տաճիկ ուղտերը պիտի ծածկեն .
ամէնը Սաբայէն պիտի գան , ոս-
կի ու կնդրուկ պիտի բերեն , և
Տէրոջը գովութիւնները պիտի ա-
7 ւետեն ։ Կեդարին բոլոր հօտերը
քու քովդ պիտի ժողվուին , ու
Նաբէօթին խոյերը քեզի պիտի
ծառայեն . անոնք իմ սեղանիս
վրայ պիտի ելլեն ընդունելի ըլ-
լալով , և իմ փառացս տունը
պիտի փառաւորեմ ։
8 Ո՞վ են ասոնք , որ կը թռչին
ամպի պէս ու դէպ 'ի իրենց վան-
դակը թռչող աղաւնիներու պէս ։
9 Քանզի կղզիները ու նախ Թար-
սիսի նաւերը ինծի համար պատ-
րաստ պիտի ըլլան , որ հեռուէն
քու տղաքներդ , ու անոնց հետ
անոնց արծաթը ու ոսկին բերեն ,
քու Տէր Աստուծոյդ անուանը
համար ու Իսրայէլի Սուրբին
համար , քանզի անիկայ քեզ կը
10 փառաւորէ ։ Ու օտարաց որ-
դիքը քու պարիսպներդ պիտի շի-
նեն , ու անոնց թագաւորները
քեզի ծառայութիւն պիտի ընեն .
քանզի իմ բարկութեամբս քեզ
զարկի , բայց բարեհաճութեամբս
11 քեզի պիտի ողորմիմ ։ Ու քու
դռներդ միշտ բաց պիտի ըլլան ,
ցորեկ ու գիշեր պիտի չգոցուին ,
որ քեզի ազգերուն ստացուածքը
կրեն , և անոնց թագաւորները
12 ‡բերուին ։ Քանզի քեզի ծառա-
յութիւն չընող ազգը ու թա-
գաւորութիւնը պիտի կորսուի , ու
ազգերը բոլորովին պիտի կործա-
13 նին ։ Լիբանանին փառքը քեզի
պիտի գայ , մայրը , սօսին ու տօ-
սախը մէկտեղ , իմ սրբարանիս
տեղը զարդարելու համար , և իմ
ոտքերուս տեղը պիտի փառաւո-
14 րեմ ։ Ու քեզի նեղութիւն
տուողներուն տղաքները ծռելով
քեզի պիտի գան , և քեզ անար-
գողներուն ամէնը քու ոտքերուդ
գարշապարներուն երկրպագու-
թիւն պիտի ընեն . ու քեզ՝ Տէրո-

Ն. Ք. Ղ. Ք. Իբր 698

Մատ. ժբ. 34 ։
Եզեկ. իբ. 30 ։
Մար. զ. 6 ։
Սաղ. ղը. 1 ։ Գլ. կե. 5 ։
Եփե. զ. 14 , 17 ։ Ա Թես. ե. 8 ։
* Կամ՝ Հեռաւոր երկիրներուն
Սաղ. ճժգ. 3 ։ Մաղ. ա. 11 ։
Յայտ. ժբ. 15 ։
† Կամ՝ զանիկայ պիտի հալածէ ։
Հռով. ժա. 26 ։
Եբր. ը. 10 ։ ժ. 16 ։
Եփե. ե. 14 ։
Մաղ. դ. 2 ։

Ն. Ք. Ղ. Ք. Իբր 698

Գլ. խթ. 6 , 23 ։ Յայտ. իա. 24 ։
Գլ. խթ. 18 ։
Գլ. խթ. 20 , 21 , 22 ։ Կզ. 12 ։
Ծն. իե. 4 ։
Սաղ. հբ. 10 ։
Գլ. կա. 6 ։ Մատ. բ. 11 ։
Ծն. իե. 13 ։
Ընդ. բ. 7 , 9 ։
Սաղ. հբ. 10 ։ Գլ. խբ. 4 ։ ծա. 5 ։
Գաղ. դ. 26 ։
Սաղ. կը. 30 ։ Զաք. ժդ. 14 ։
Երեմ. գ. 17 ։
Գլ. ծե. 5 ։
Զաք. ղ. 15 ։
Գլ. խթ. 23 ։ Յայտ. իա. 24 ։
Գլ. ծէ. 17 ։
Գլ. ծզ. 7 , 8 ։
Յայտ. իա. 25 ։
‡ Կամ՝ Հանդէսով գան ։
Զաք. ժդ. 17 , 19 ։ Մատ. իա. 44 ։
Գլ. լե. 2 ։ իա. 19 ։
Տես Ա Մն. իբ. 2 ։ Սաղ. ճլբ. 7 ։
Գլ. խթ. 23 ։ Յայտ. գ. 9 ։

Ն. Փ. ԳՔ. Իրր 698
ՆԵրր. ԺԲ. 22 ։ Յայտ. Ժգ. 1 ։
Դ Գլ. ԽԹ. 23 ։ Կա. 6 ։ Կգ. 11, 12 ։ Է Գլ. Խդ. 3 ։
Գլ. Իզ. 1 ։
Յայտ. Իա. 23 ։ Իբ. 5 ։ Հ Զաք. Բ. 5 ։ Տես Ամով. Ը. 9 ։ Գլ. Իբ. 1 ։ Յայտ. Իա. 27 ։ Սաղ. ԼԷ. 11, 22 ։ Մատ. Ե. 5 ։ Գլ. Կա. 3 ։ Մատ. ԺԵ. 13 ։ Յով. ԺԵ. 2 ։ Գլ. ԻԹ. 23 ։ Եփե. Բ. 10 ։ Մատ. ԺԳ. 31, 32 ։
Գլ. Ժա. 2 ։ Ղու. Դ. 18 ։ Յով. Ա. 32 ։ Գ. 34 ։ Սաղ. Խե. 7 ։ Սաղ. ՃԽԷ. 3 ։ Գլ. ԾԷ. 15 ։ Գլ. Խբ. 7 ։ Տես Երեմ. ԼԴ. 8 ։ Տես Ղև. ԻԵ. 9 ։ Գլ. ԼԴ. 8 ։ Կդ. 4 ։ Կգ. 14 ։ Մաղ. Դ. 1, 3 ։ Բ Թես. Ա. 7, 8, 9 ։ Գլ. ԾԷ. 18 ։ Մատ. Ե. 4 ։ Սաղ. Լ. 11 ։

ջը քաղաքը , Իսրայէլի Սուրբին
15 Սիօնը պիտի անուանեն ։ Դուն
որ երեսէ ձգուած ու ատելի եղար ,
և մէջէդ անցնող չեղաւ , քեզ յա-
ւիտենական փառք՝ ու ազգէ ազգ
ուրախութիւն պիտի ընեմ ,
16 Եւ ազգերուն կաթը պիտի ծծես ,
ու թագաւորներուն ստինքը պի-
տի ծծես . և պիտի գիտնաս որ
Ես Տէրս եմ քու Ազատիչդ , ու
քու Փրկիչդ՝ Յակոբին Հզօրը ։
17 Պղինձի տեղ ոսկի պիտի բերեմ ,
ու երկաթի տեղ՝ արծաթ , և փայ-
տերու տեղ՝ պղինձ , ու քարերու
տեղ երկաթ պիտի բերեմ . և քու
վերակացուներդ խաղաղութիւն
[illegible] , ու քու իշխաններդ արդա-
րութիւն [illegible] պիտի ընեմ ,
18 Մէյմըն ալ քու երկրիդ մէջը բռ-
նութիւն , և քու սահմաններուդ
մէջը յափշտակութիւն ու կոտո-
րած պիտի չլսուի . հապա քու
պարիսպներդ՝ Փրկութիւն , ու
դռներդ Գովութիւն պիտի ա-
19 նուանես ։ Մէյմըն ալ ցորեկը
քու լոյսդ արեւը պիտի չըլլայ , ու
[illegible] լուսինը իր պայծառու-
թեամբը քեզի լոյս պիտի չտայ .
հապա Եհովան քեզի յաւիտենա-
կան լոյս՝ և քու Աստուածդ
20 քու փառքդ պիտի ըլլայ ։ Քու
արեւդ մէյմըն ալ պիտի չմտնէ , ու
քու լուսինդ պիտի չնուազի . հա-
պա Եհովան քեզի յաւիտենական
լոյս պիտի ըլլայ , և սուգի օրերդ
21 պիտի վերջանայ ։ Ու քու ժողո-
վուրդիդ ամէնը արդար պիտի ըլ-
լան , — երկիրը յաւիտեան պիտի
ժառանգեն . իմ տնկած տունկս՝
իմ ձեռքերուս գործքը իմ փառ-
22 քիս համար պիտի ըլլայ ։ Պզտիկը
հազարաւոր , ու քիչուորը մեծ ազգ
պիտի ըլլայ . Ես Տէրս շուտով պի-
տի կատարեմ ասիկայ իր ժամա-
նակին ։

ԳԼ. ԿԱ.

1 Քրիստոսի պաշտօնը ։ 4 Հաւատացեալներուն յաջողութիւնը 7 ու օրհնութիւնները ։

1 Տէր Եհովային Հոգին իմ վրաս
է . վասն զի Տէրը զիս օծեց ,
— զիս խրկեց աղքատներուն աւե-
տիս տալու , կոտրած սիրտ ունե-
ցողները բժշկելու , գերիներուն
ազատութիւն՝ և բանտարկելոց՝
բանտին բացուիլը հրատարակելու .
2 Տէրոջը ընդունելի տարին , ու
մեր Աստուծոյն վրէժխնդրու-
թեան օրը հրատարակելու , ամէն
3 սգաւորները մխիթարելու , Սիօնի
սգաւորներուն որոշելու , — Հա-
նոնց մոխիրի տեղ՝ փառք , սուգի
տեղ՝ ուրախութեան իւղ , կոտրած

Ն. Փ. ԳՔ. Իրր 698
Գլ. Կ. 21 ։ Յով. ԺԵ. 8 ։ Գլ. ԽԹ. 8 ։ Ծր. 12 ։ Եզեկ. ԼԶ. 33—36 ։ Եփե. Բ. 12 ։
Ել. ԺԹ. 6 ։ Գլ. Կզ. 21 ։ Ա Պետ. Բ. 5, 9 ։ Յայտ. Ա. 6 ։ Ե. 10 ։ Գլ. Կ. 5, 11, 16 ։ Գլ. Խ. 2 ։ Զաք. Թ. 12 ։
Սաղ. Ժա. 7 ։ Գլ. Ա. 11, 13 ։ Գլ. ԾԵ. 3 ։ Գլ. Կե. 23 ։ Ամբ. Գ. 18 ։ Սաղ. ՃԼԲ. 9, 16 ։ Գլ. ԽԹ. 18 ։ Յայտ. Իա. 2 ։ Սաղ. Հբ. 3 ։ ԶԵ. 11 ։ Գլ. Կ. 18 ։ Կբ. 7 ։

հոգիի տեղ գովութեան պատմու-
ճան տալու . և պիտի անուանեն
զանոնք Արդարութեան բեւեկնի-
ներ , որ Տէրը տնկեր է իր փառ-
4 քին համար ։ Եւ հին աւերակները
պիտի շինեն , — առջի կործա-
նուածները պիտի կանգնեն , և ա-
րուած քաղաքները ու շատ դա-
րերէն 'ի վեր աւերակ մնացածները
5 պիտի նորոգեն ։ Եւ օտարական-
ները պիտի ելլեն ու ձեր հօտերը
պիտի հովուեն , ու օտարաց որ-
դիքը ձեր երկրագործները և այ-
6 գեգործները պիտի ըլլան ։ Բայց
դուք Տէրոջը քահանաները պիտի
կոչուիք , մեր Աստուծոյն պաշտօ-
նեաները պիտի ըսուիք , ազգաց
հարստութիւնը պիտի ուտէք , ու
անոնց փառքովը պիտի փառաւո-
7 րուիք ։ Ձեր ամօթին տեղը՝ կըր-
կին [illegible] , և անարգանաց
[illegible] իրենց ժառանգութեանը մէջ
պիտի ցնծան . ուստի իրենց երկրին
մէջը կրկին ժառանգութիւն պիտի
առնեն . անոնք յաւիտենական ու-
8 րախութիւն պիտի ունենան ։ Քան-
զի Ես Տէրս արդարութիւնը կը
սիրեմ , անիրաւութիւնը ու յա-
փշտակութիւնը կ'ատեմ . իրաւ-
ցընէ անոնց գործքերուն վարձքը
պիտի տամ , ու անոնց հետ յա-
9 ւիտենական ուխտ պիտի ընեմ ։ Եւ
անոնց սերունդը ազգերուն մէջ՝ ու
անոնց տղաքները ժողովուրդնե-
րուն մէջ պիտի գիտցուին . զանոնք
ամէն տեսնողները պիտի ճանչնան
թէ անոնք Տէրոջը օրհնած սե-
րունդն են ։
10 Ես Տէրոջմով մեծապէս պիտի
ցնծամ , — իմ հոգիս իմ Աստու-
ծովս պիտի ուրախանայ . քանզի ին-
ծի փրկութեան հանդերձներ հագ-
ցուց , զիս արդարութեան պատմու-
ճանով ծածկեց , փեսայի պէս՝ որ
իրեն փառաւոր խոյր կը դնէ , ու
հարսի պէս՝ որ իր զարդերովը կը
11 զարդարուի ։ Քանզի ինչպէս որ եր-
կիրը իր տունկը կ'աճեցընէ , ու
պարտէզը իր մէջը ցանուածները կը
բուսցընէ , այնպէս ալ Տէր Եհո-
վան բոլոր ազգերուն առջեւ ար-
դարութիւն ու գովութիւն պի-
տի բուսցընէ ։

ԳԼ. ԿԲ.

1 Մարգարէին եռանդուն փափաքը՝ եկեղեցին Աստուծոյ խոստմունքներուն մէջ հաստատելու համար ։ 5 Պաշտօնեաներուն գործքը աւետարանի քարոզութեանը համար ։ 10 ու ժողովուրդը անոր պատրաստելու համար ։

1 Սիօնի սիրոյն համար պիտի չլռեմ ,
ու Երուսաղեմի սիրոյն համար
պիտի չհանդարտիմ , մինչև որ
անոր արդարութիւնը լուսոյ պէս , և

Ն. Ք. ԴՔ. իրր 698

անոր փրկութիւնը բոցավառ ջա-
2 հի պէս ճառագայթէ ։ ա Ու ազգերը
քու արդարութիւնդ՝ և բոլոր թա-
գաւորները քու փառքդ պիտի
տեսնեն ․ բ Ու դուն նոր անունով
պիտի կոչուիս, որն որ Տէրոջը բե-
3 րանը պիտի անուանէ ։ Եւ Տէրո-
ջը ձեռքին մէջ գ վայելչութեան
պսակ ու քու Աստուծոյդ ձեռքին
մէջ արքայական թագ պիտի ըլ-
4 լաս ։ դ Դուն մէյմըն ալ ե Թողուած
պիտի չկոչուիս, ու քու երկիրդ
մէյմըն ալ զ Աւերակ պիտի չըսուի ․
հապա դուն՝ "Իմ հաճոյքս"*, ու
քու երկիրդ Ամուսնացեալ պիտի
ըսուի ․ քանզի Տէրը քեզի պիտի
հաճի ու քու երկիրդ պիտի ա-
5 մուսնանայ ։ Վասն զի ինչպէս որ
երիտասարդ մը կոյսի մը հետ կ՚ա-
մուսնանայ, այնպէս ալ քու տղաք-
ներդ քեզի հետ պիտի ամուսնա-
նան ․ և ինչպէս որ փեսան հարսին
վրայ կ՚ուրախանայ, այնպէս ալ
է քու Աստուածդ քու վրադ պիտի
ուրախանայ ։

6 ը Քու պարիսպներուդ վրայ, ո՛վ
Երուսաղէմ, պահապաններ դրի ․
անոնք բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը
բնաւ պիտի չլռեն ․ դուք՝ ո՛վ Տէրը
7 յիշողներ՝ լուռ մի՛ կենաք, Ու ա-
նոր հանգստութիւն մի՛ տաք, մին-
չև որ անիկայ հաստատէ, ու մին-
չև որ երկրի վրայ Երուսաղէմը թ գո-
8 վելի ընէ ։ Տէրը իր աջ ձեռքին
վրայ ու իր զօրաւոր բազուկին վրայ
այսպէս երդում ըրաւ, թէ ժ քու
ցորենդ մէյմըն ալ քու թշնամի-
ներուդ կերակուր պիտի չտամ ․ և
օտարաց որդիքը պիտի չխմեն քու
գինիդ, որուն համար դուն աշխա-
9 տեցար ․ Հապա զանիկայ ժողվողները
պիտի ուտեն, ու Տէրոջը փառք
պիտի տան ․ և զանիկայ քաղողնե-
րը ի իմ սուրբ սրահներուս մէջը պի-
տի խմեն ։

10 Անցէ՛ք, անցէ՛ք դռներէն ․ լ Ժո-
ղովուրդին ճամբայ պատրաստեցէք ․
շինեցէ՛ք, շինեցէ՛ք ճամբաները,
քարերը անկէ ժողվեցէ՛ք ․ խ Ժողո-
վուրդներուն դրօշակ վերցուցէք ։
11 Ահա Տէրը մինչև երկրիս ծայրը
լսել տուաւ ․ ծ Սիոնի աղջկանը ը-
սէ՛ք ․ Ահա քու Փրկիչդ կու գայ ․
ահա կ անոր վարձքը իր հետն է, ու
գործոց հատուցումը իր առջևն է ։
12 Եւ անոնք Սուրբ ժողովուրդ՝ Տէ-
րոջը փրկածները պիտի ըսուին ․ ու
դուն Փնտռուած — հ Չթողուած
քաղաք պիտի կոչուիս ։

ԳԼ. ԿԳ

1 Քրիստոս կը ցուցընէ թէ ինքը ո՛վ է, 2 թէ ինչ է իր յաղթութիւնը իր թշնամիներուն վրայ, 7 և թէ ինչ է իր ողորմութիւնը որ պիտի ընէ իր եկեղեցիին ․ 10 իր արդար բարկութեանը մէջ իր ձրի ողորմութիւնը կը յիշէ ։ 15 Եկեղեցին իր աղօթքին 17 ու իր դանգատելուն մէջ իր հաւատքը կը խոստովանի ։

1 Ո՞վ է սա, որ կու գայ Եդովմէն, կարմրագոյն զգեստով Բոսրայէն, որ փառաւոր հանդերձով զարդարուած է, և իր շատ զօրութեամբը պանծալով կը քալէ ։
Ես եմ, որ արդարութիւն կը խօսիմ — փրկելու կարողութիւն ունիմ ։
2 Ինչո՞ւ համար ա քու հանդերձդ կարմիր է, ու քու զգեստներդ հնձանի մէջ կոխողին պէս է ։
3 բ Հնձանին մէջ մինակ ես կոխեցի, և ժողովուրդներէն ինծի հետ մարդ մը չկար ․ ու զանոնք իմ բարկութեամբս կոխեցի, և իմ սրտմտութեամբս զանոնք ճմլեցի ․ ու անոնց արիւնը իմ զգեստներուս վրայ ցաթկեց, և բոլոր հանդերձ-
4 ներս ներկեցի ․ Քանզի գ իմ սրտիս մէջը վրէժխնդրութեան օր կար, ու իմ փրկածներուս տարին հասած
5 էր ․ դ Եւ նայեցայ, բայց ե օգնող չկար, և զարմացայ որ ձեռնտու եղող մը չկար ․ ուստի իմ զ բազուկս ինծի համար փրկութիւն ըրաւ, ու իմ բարկութիւնս ինծի ձեռնտու
6 եղաւ ։ Եւ իմ բարկութեամբս ժողովուրդներ կոխեցի, ու է զանոնք իմ սրտմտութեամբս ը գինովցուցի, և անոնց արիւնը գետինը իջեցուցի ։
7 Տէրոջը ողորմութիւնները, Տէրոջը գովութիւնները պիտի յիշեմ, Տէրոջը բոլոր մեզի ըրածներուն համեմատ և ան շատ բարիքներուն համեմատ, որ իր գթութեամբը և առատ ողորմութեամբը
8 Իսրայէլի տանը ըրած է ։ Քանզի ըսաւ, Իրաւցընէ անոնք իմ ժողովուրդս են, սուտ չըլլալու որդիներ են ․ ու անիկայ անոնց փրկիչ ե-
9 ղաւ ․ ը Անոնց ամէն նեղութիւններուն ատենը նեղութիւն քաշեց, թ և իր երեսին հրեշտակը զանոնք ազատեց ․ ժ իր սիրովը ու գթութիւնովը զանոնք փրկեց, և ի զանոնք վերցուց, ու հին ժամանակին բոլոր օրերուն մէջ զանոնք
10 կրեց ։ Բայց անոնք ապստամբեցան, ու խ անոր Սուրբ Հոգին բարկացուցին ․ ծ անիկայ ալ դարձաւ անոնց թշնամի եղաւ, ու ինքը անոնց հետ պատերազմ ըրաւ ։
11 Ան ատենը առջի օրերը — Մովսէսը և անոր ժողովուրդը կ յիշեցին ․ Ո՞ւր է անիկայ, որ լ իր հօտին հովիւովը զանոնք ծովէն հանեց ․ հ Ո՞ւր է անիկայ, որ անոնց

ա Գլ. Կ. 3 ։
բ Տես հմր 4. 12 ։ Գլ. ԿԵ. 15 ։
գ Զաք. Թ. 16 ։
դ Ովս. Ա. 10 ։ Ա Պետ. Բ. 10 ։
ե Գլ. ԽԹ. 14 ։ ԾԴ. 6. 7 ։
զ Գլ. ԾԴ. 1 ։
* Եբր. Եփսիբա. իմ հաճութիւնս անոր մէջ ։
է Գլ. ԿԵ. 19 ։
ը Եզեկ. Գ. 17 ։ ԼԳ. 7 ։
թ Գլ. ԿԱ. 11 ։ Սոփ. Գ. 20 ։
ժ Օր. ԻԸ. 31 ։ 33 ։ Երեմ. Ե. 17 ։
ի Տես Օր. ԺԲ. 12 ։ ԺԴ. 23 ։ 26 ։ ԺԶ. 11 ։ 14 ։
լ Գլ. Ի. 3 ։ ԾԷ. 14 ։
խ Գլ. Ժա. 12 ։
ծ Զաք. Թ. 9 ։ Մատթ. ԻԱ. 5 ։ Յովհ. ԺԲ. 15 ։
կ Գլ. Խ԰. 10 ։ Յայտ. ԻԲ. 12 ։
հ Գլ. 4 ։

ա Յայտ. ԺԹ. 13 ։
բ Ողբ. Ա. 15 ։ Յայտ. ԺԴ. 19. 20 ։ ԺԹ. 15 ։
գ Գլ. ԼԴ. 8 ։ ԿԱ. 2 ։
դ Գլ. ԽԱ. 28 ։ ԾԹ. 16 ։
ե Յօհ. ԺԴ. 32 ։
զ Սաղ. ՂԸ. 1 ։ Գլ. ԾԹ. 16 ։
է Յայտ. ԺԴ. 6 ։
ը Կամ՝ ջախջախեցի ։
ը Դատ. Ժ. 16 ։ Զաք. Բ. 8 ։ Գործ. Թ. 4 ։
թ Ել. ԺԴ. 19 ։ ԻԴ. 20. 21 ։ ԼԳ. 14 ։ Մատ. Գ. 1 ։ Գործ. ԺԲ. 11 ։
ժ Օր. Է. 7. 8 ։
ի Ել. ԺԹ. 4 ։ Օր. Ա. 31 ։ ԼԲ. 11. 12 ։ Գլ. ԽԶ. 3. 4 ։
լ Ել. ԺԵ. 24 ։ Թուոց. ԺԴ. 11 ։ Սաղ. ՀԸ. 56 ։ ՂԵ. 9 ։
խ Սաղ. ՀԸ. 40 ։ Գործ. Է. 51 ։ Եփես. Դ. 30 ։
ծ Ել. ԻԴ. 21 ։
կ Կամ՝ յիշեց ։
հ Ել. ԺԴ. 30 ։ ԼԲ. 11. 12 ։ Թուոց. ԺԴ. 13. 14 ։ 22 ։ Երեմ. Բ. 6 ։
ձ Թուոց. ԺԱ. 17. 25 ։ Նեեմ. Թ. 20 ։ Դան. Դ. 8 ։ Անգ. Բ. 5 ։

Ն · ք · ՂՔ · Իսր 698

12 մէջը իր Սուրբ Հոգին դրաւ . 13 Իր փառաւոր բազուկը Մովսէսին աջ ձեռքին հետ պտրտցուց . իրեն յաւիտենական անուն ‡ վաստրկելու համար Ջանոնց առջեւէն ջուրը պատռեց . 14 ետեւ կ՚անդնէ : Տէրոջը Հոգին զանոնք հանդստացուց հովիտի մէջ իջնող անասուններու պէս . դուն քու ժողովուրդիդ այնպէս առաջնորդեցիր , ՙ որ քեզի փառաւոր անուն վաստրկես :

15 ՙԵրկինքէն նայէ , և Ընէ սուրբ ու փառաւոր բնակութենէդ տես . ո՞ր է քու նախանձդ ու զօրութիւնդ . Ընէ աղիքներուդ գալարիլը և ինծի ըն՚ողորմութիւն 16 ներդ արգիլուեցան : ՙՔանզի մեր Հայրը դուն ես , թէև Աբրահամ Ընձ չգիտեր , ու Իսրայէլ մեզ չճանչնար . դուն ով Տէր՝ մեր Հայրն ես , — քու անունդ ՚ի 17 սկզբանէ մեր Փրկիչն է : Ով Տէր՝ ինչու համար Ընձ քու ճամբաներէդ կը մոլորցնես . ինչո՞ւ Ընձ սիրտը կը խստացընես , որ քեզմէ չվախնանք . — քու ծառաներուդ համար՝ քու ժառանգութեանդ ցեղերուն համար դարձիր : 18 ՙՔու սուրբ ժողովուրդդ իրենց ժառանգութիւնը քիչ առեն վայելեցին . Ընձր թշնամիները քու 19 սրբարանդ ոտնակոխ ըրին : †Մենք ՚ի սկզբանէ †—Ի՛ ենք . դուն անոնց վրայ չտիրեցիր , — քու անունդ անոնց վրայ չկանչուեցաւ՚ :

Գ Լ · ԿԴ

1 Եկեղեցին աղօթք կ՚ընէ Ընտուծոյ կարողութեանը յայտնուելուն համար . 5 Ընտուծոյ ողորմութիւնը հրաւառակելով՝ իր բնական ապականութիւնը կը խոստովանի . 9 իր նզութեանը համար կը դանգատի :

1 Ելրանի թէ — երկինքը ճեղքելով վար իջնէիր . Ընքու ներկայութենէդ լեռները ‡ հալէին խուխնելը բռընկկընող կրակի պէս , ջուրերը եռացընող կրակի պէս , որ քու անունդ թշնամիներուդ յայտնէիր , — ազգերը քու երեսէդ դողային , 3 երբոր ‖ ան սոսկալի բաները ըրիր , որոնց չէինք յուսար , իջար , քու երեսէդ լեռները ‖ հալեցան : 4 Քանզի ՚ սկիզբէն ՚ի վեր չլսուեցաւ ու ականջ չկտց և աչք չտեսաւ քեզմէ ուրիշ Ընտուած մը , որ իրեն յուսացողներուն —Ի՛ բաներ 5 ընէ : Ուրախ եղողին Ընու արդարութիւն գործողին և Ընքու ճամբաներուդ մէջը քեզ յիշողներուն հասար . ահա բարկացար , վասն զի մեղք գործեցինք . Ընանոնց մէջ տևողութիւն կայ , ու պիտի փըր- 6 կուինք : Բայց ամէնքս պիղծ բանի պէս եղանք , ու Ըմեր բոլոր արդարութիւնները դաշտանի լաթին պէս է . և ամէնքս Ընտերևի պէս կը թառամինք , ու մեր անօրէնութիւնները հովի պէս մեզ կը 7 վերցընեն : Եւ Ընքու անունդ կանչող չկայ , որ արթննայ ու քեզմով ոյժ գտնէ . քանզի քու երեսդ մեզմէ ծածկեցիր , ու մեր անօրէնութիւններուն պատճառովը 8 մեզ մաշեցիր : Բայց հիմա՝ ով Տէր՝ դուն մեր Հայրն ես . մենք կաւ ենք , Ընու դուն մեր Բրուտն ես , և ամէնքս Ընքու ձեռացդ գործքն 9 ենք : Շատ մի բարկանար՝ ով Տէր , ու հո անօրէնութիւնը յաւիտեան մի յիշեր . ահա նայէ , կ՚աղաչենք , ամէնքս քու ժողո- 10 վուրդդ ենք : Սուրբ քաղաքներդ անապատ եղան . Սիօն անապատ եղաւ . Երուսաղէմ աւերակ և- 11 ղաւ : Մեր սուրբ ու փառաւոր տունը՝ որուն մէջ մեր հայրերը քեզ կ՚օրհնէին , հրոյ ճարակ եղաւ , և Ըմեր ամէն ցանկալի բեռ—ներէ ա- 12 մայի եղան : Ընոնց վրայ ինքզինքդ պիտի զսպե՞ս՝ ով Տէր . —ի՛ պիտի լռե՞ս , ու մեզ խիստ շատ պիտի նեղե՞ս :

Գ Լ · ԿԵ

1 Հեթանոսաց կոչումը : 2 Հրեայք կը մերժուին իրենց անհաւատութեանը , կառապաշտութեանը ու կեղծաւորութեանը համար : 8 Մէկ մնացորդ մը պիտի փրկուի : 11 Զարբուն վրայ հասնելու դատաստանները , ու աստուածապաշտներուն որուելու բարիքները : 17 Նոր Երուսաղէմին երջանիկ վիճակը :

1 Ո՛չ— չհարցընողներէն փնտռուեցայ , գիս չխնդրողներէն գտնուեցայ . իմ §անունս չկանչող՚ ազգին Ահա ես , ահա ես՝ ըսի : 2 Ամէն օր իմ ձեռքերս երկրպագութի ապստամբ ժողովուրդի մը՝ որոնք անանկ ճամբու մէջ կը քալեն որ աղէկ չէ , Ը իրենց խորհուրդներուն կը հետեւին . 3 Ենանկ ժողովուրդի մը՝ ‡ որ միշտ երեսիս դէմ դիս կը սրդողցընեն . †պարտէզներու մէջ կը զոհեն , ու աղիւսներու վրայ խունկ կը ծխեն . 4 Ի գերեզմաններու մէջ կը նստին , և գիշերը առանձին տեղուանք կ՚անցընեն . Ընոզի միս կ՚ուտեն , ու իրենց ամաններուն մէջը գարշելի բաներու արգանակ կ՚ը- 5 նեն : Որոնք կ՚ըսեն , Ի Մէկդի կեցիր , ինծի մի դպչիր , քանզի ես քեզմէ սուրբ եմ : Ընոնք իմ ռնգացս մէջ ծուխ են , ու ամէն օր բորբո- 6 քած կրակ են : Ահա ‡իմ առջեւս

Ն · ք · ՂՔ · Իսր 698

Ի Մաղ. դ · 6 ;
Ը Փիլ. դ · 9 ;
Ի Սաղ. ղ · 5 ; 6 ;
Ի Ովս. է · 7 ;
Ի Գլ. կդ · 16 ;
Լ Գլ. խթ · 16 ; Խս · 9 · Ի- բեմ. ԺԸ · 6 ; Հռով. Թ · 20 , 21 ;
Ի Եփես . բ · 10 ;
Ի Սաղ. Հդ · 1 , 2 ; ՀԹ · 8 ;
Ի Սաղ. ՀԹ · 13 ;
Հ Սաղ. ՀԹ · 1 ;
Ի Դ Թագ. Իե · 9 ; բ Մն. Լ Ը · 19 ; Սաղ. Հդ · 7 ;
Ը Եզեկ. Իդ · 21 , 25 ;
Ի Գլ. Խր. 14 ;
Ի Սաղ. Ժդ · 1 ;

— Հռով. Թ · 24 , 25 , 26 ; 30 ; Ժ · 20 ;
Եփես. բ · 12 ; 13 ;
§ Կ՚անուանուվս չկանչուած. Գլ. կդ · 19 ;
Ի Հռով. Ժ · 21 ;
Ի բ Օր · Լ Ը · 21 ;
Ի Գլ. ա · 29 ; կդ · 17 ; Տես Ղև · Ժէ · 5 ;
Ի բ Օր · Ժբ · 11 ;
Ը Գլ. կդ · 17 ; Տես Ղև · Ժ · 7 ;
Ի Տես Մատ. Թ · 11 ; Ղու. ե · 30 ; Ժբ · 11 ; Ցուզ · 19 ;
Ը բ Օր · Լ · 34 ; Մաղ. գ · 16 ;

Ն · ք · ՂՔ · Իսր 698

Ի Եզ. Ժե · 6 ;
Ի Եր. լ · 20 ; Ովս. Ժ · 8 ;
Ի բ Օր · ԼԸ · 6 ; ա Մն. ԻԹ · 10 ; Գլ. կդ · 8 ;
Ի Ցոր. Ժդ · 21 ; Ժաղ. Թ · 5 ;
Ի Սաղ. ՃԺԹ. 10 ;
Ի Տես գլ. դ · 10 ; Ցոն. Ժբ · 40 ; Հռով. Թ. 18 ;
— Թուա . Ժ · 36 ; Սաղ. ղ · 13 ;
— բ Օր. է · 6 ; Իզ · 19 ; Գլ. կբ · 12 ; Դան. ը · 24 ;
Հ Սաղ. Հդ · 7 ;
† Կ՚ՄԸնք —ՅԱՂԵ՛ ՆՂԱՆՔ , ՈՂՂԵ՛ՔԻ դուն մեր վրայ բնաւ չէիր սիրեր , և քու անունդ մեր վրայէր կանչուեր :

— Սաղ. ՃԺԴ · 5 ;
Ի Դատ. Ե · 5 ; Միք. ա · 4 ;
‡ Կա՛մ՝ առանձին՚

Ի Եզ. Լ Դ · 10 ; Դատ. Ե · 4 , 5 ; Սաղ. կը · 8 ; Ընմր · դ · 3 , 6 ;
‖ Կա՛մ՝ առանձնացան ;
Ի Սաղ. լա · 19 ; ա Կոր. բ · 9 ;
Ի Գոր. Ժ · 35 ;
Ը Գլ. Իդ · 8 ;

Ն. Փ. ԴՔ. ԽԲ 698

ա Սաղ. Ծ. 3։ բ Սաղ. ՀԹ. 12։ Երեմ. ԺԶ. 18։ Եզեկ. ԺԱ. 21։ գ Եզ. Ի. 5։ դ Եզեկ. ԺԸ. 6։ ե Եզեկ. Ի. 27, 28։

զ Յովել. Բ. 14։

է Հմր 15, 22։ Մատ. ԻԴ. 22։ Հռով. ԺԱ. 5, 7։ ը Գլ. ԼԴ. 9։ ԼԹ. 2։ թ Յես. Է. 24, 26։ Ովս. Բ. 15։ ժ Գլ. ԾԴ. 7։ ԾԷ. 13։ Հմր 25։ * Կամ՝ Բաղդին † Կամ՝ Ճակատագրին ‡ Եբր. խառնածք ‖ Եբր. Ճակատագրեմ. ի Բ Մն. ԼԶ. 15, 16։ Առակ. Ա. 24, ԾԱ։ Գլ. ԿԶ. 4։ Երեմ. Է. 13։ Զաք. Է. 7։ Մատ. ԻԱ. 34-43։ լ Մատ. Ը. 12։ Ղու. ԺԴ. 28։ խ Հմր 9, 22։ ծ Տես Երեմ. ԻԹ. 22։ Զաք. Ը. 13։ կ Գլ. ԿԲ. 2։ Գոր. ԺԱ. 26։ հ Սաղ. ՀԲ. 17։ Երեմ. Դ. 2։ ձ Բ Օր. Գ. 18։ Սաղ. ԿԴ. 11։ Գլ. ԺԹ. 18։ ԽԵ. 23։ Սոփ. Ա. 5։ ղ Գլ. Ծա. 16։ ԿԳ. 22։ Բ Պետ. Գ. 13։ Յայտ. ԻԱ. 1։

գրուած է . Ես պիտի չլռեմ, հապա
պիտի հատուցանեմ. այո՛, անոնց
ծոցին մէջը պիտի հատուցանեմ
7 Ձեր անօրէնութիւնները ձեր հայ-
րերուն անօրէնութեանցը հետ մէկ-
տեղ, Որոնք լեռներուն վրայ
խունկ ծխեցին, Եու բլուրներուն
վրայ զիս անարգեցին, կ'ըսէ Տէրը.
ուստի անոնց առջի գործքերը ի-
րենց ծոցերուն մէջ պիտի լեցը-
նեմ։
8 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ջոր օրի-
նակ երբոր ողկոյզի մը վրայ քաղ-
ցու գտնուի, կ'ըսեն թէ Անիկայ
մի՛ կորսնցըներ, քանզի անոր վը-
րայ օրհնութիւն կայ. ես ալ իմ
ծառաներուս համար այնպէս պիտի
ընեմ, որպէս զի ամէնը չկորսնցը-
9 նեմ։ Ու Յակոբէն սերունդ, և
Յուդայէն իմ լեռներուս ժառան-
գորդ մը պիտի հանեմ. ու իմ
ընտրեալներս անիկա պիտի
ժառանգեն, և իմ ծառաներս հոն
10 պիտի բնակին։ Ու զիս փնտռող
ժողովուրդիս համար Սարոն՝ հօ-
տերու փարախ, և Աքորի ձորը
արջառներու մակաղատեղ պիտի
11 ըլլայ։ Բայց դուք Տէրը թողու-
ցիք ու իմ սուրբ լեռս մոռցաք.
*Գադ (ճակատագրին)" սեղան պատրաս-
տեցիք, ու †Մենիին ‡թափելու
12 նուէր" լեցուցիք։ Ես ալ ձեզ
սուրի պիտի ‖մատնեմ, և ամէնդ
պիտի ծռիք մորթուելու համար.
քանզի կանչեցի ու պատասխան
չտուիք, խօսեցայ ու մտիկ չը-
րիք. հապա իմ առջևս չարութիւն
ըրիք, և ինծի հաճելի չեղածը ընտ-
13 րեցիք։ Անոր համար Տէր Եհովան
այսպէս կ'ըսէ. Ահա՛ իմ ծառաներս
պիտի ուտեն, բայց դուք անօթի
պիտի մնաք. ահա՛ իմ ծառաներս
պիտի խմեն, բայց դուք ծարաւ
պիտի մնաք. ահա՛ իմ ծառաներս
պիտի ուրախանան, բայց դուք
14 ամօթալից պիտի ըլլաք. Ահա՛ իմ
ծառաներս սրտի ուրախութեամբ
պիտի ցնծան, բայց դուք սրտի
ցաւէն պիտի աղաղակէք, և հո-
15 գիի ճնշումէն պիտի ոռնաք։ Ու
ձեր անունը իմ ընտրածներուս
անէծքի համար պիտի թողուք.
և Տէր Եհովան քեզ պիտի մեռցը-
նէ, ու իր ծառաները ուրիշ ա-
16 նունով պիտի կանչէ, Որ երկրի
վրայ օրհնուողը ճշմարիտ Աստու-
ծով օրհնուի, ու երկրի վրայ եր-
դում ընողը ճշմարիտ Աստուծով
երդում ընէ. քանզի առջի նեղու-
թիւնները մոռցուեցան ու անոնք
17 իմ աչքերէս ծածկուեցան։ Քան-
զի ահա՛ ես Նոր երկինք ու նոր եր-
կիր կը ստեղծեմ. և առջինները
պիտի չյիշուին, ու մարդոց միտքը
18 պիտի չգան։ Բայց դուք իմ ստեղ-
ծագործութիւնովս յաւիտեանս
յաւիտենից ուրախացէք և ցնծա-
ցէք. վասն զի ահա՛ ես Երուսա-
ղէմը ցնծութեան համար, ու անոր
ժողովուրդը ուրախութեան համար
19 կը ստեղծեմ։ Ու Երուսաղէմի
վրայ պիտի ցնծամ, և իմ ժողո-
վուրդիս վրայ պիտի ուրախանամ.
ու հոն մէյմըն ալ լացի ձայն ու
20 ողբի ձայն պիտի չլսուի։ Հոն
մէյմըն ալ քիչ օր ապրող տղայ,
կամ օրերը չլեցուցած ծեր պիտի
չըլլայ. քանզի երիտասարդը հա-
րիւր տարեկան պիտի մեռնի, և
հարիւր տարեկան մեղաւորը ա-
21 նէծքի պիտի հանդիպի։ Ու տու-
ներ պիտի շինեն ու պիտի բնակին,
և այգիներ պիտի տնկեն ու անոնց
22 պտուղը պիտի ուտեն։ Անոնք
պիտի չշինեն որ ուրիշները բնա-
կին, անոնք պիտի չտնկեն որ ու-
րիշները ուտեն. վասն զի իմ ժո-
ղովուրդիս օրերը ծառի օրերու
չափ պիտի ըլլան, և իմ ընտրած-
ներս իրենց ձեռացը գործքերը պի-
23 տի հինցընեն։ Անոնք պարապ տե-
ղը պիտի չաշխատին, ու դժբաղ-
դութեան համար զաւակներ պիտի
չծնանին. քանզի անոնք Տէրոջը
օրհնածներուն սերունդն են, ու ա-
նոնց հետ անոնց զաւակներն ալ։
24 Ու պիտի ըլլայ որ անոնք դեռ
չկանչած՝ պատասխան պիտի տամ,
ու քանի որ դեռ կը խօսին՝ պիտի
25 լսեմ։ Գայլը ու գառը մէկտեղ
պիտի արածին, և առիւծը արջա-
ռի պէս յարդ պիտի ուտէ, ու
օձին կերակուրը հող պիտի ըլլայ.
անոնք իմ բոլոր սուրբ լեռանս մէջ
վնաս պիտի չտան ու պիտի չա-
պականեն, կ'ըսէ Տէրը։

ԳԼ. ԿԶ

1 Փառաւոր Աստուծոյ ծառայութիւնը պէտք է որ ըլլայ խոնարհութեամբ և անկեղծութեամբ։ 5 Աստուած կը մխիթարէ խոնարհները՝ յիշելով եկեղեցիին զարմանալի զարգացումը, 10 ու անոր վայելելու բարիքները։ 15 Աստուծոյ անաչառ դատաստանները չարերուն դէմ։ 19 Հեթանոսները սուրբ եկեղեցի մը պիտի ունենան, 24 ու չարերուն դատապարտութիւնը պիտի տեսնեն։

1 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Երկինքը իմ
աթոռս է, ու երկիրը իմ ոտ-
քերուս պատուանդանն է. աս
ինչ տուն է որ ինծի համար կը
շինէք, և աս ինչ տեղ է իմ
2 հանգստութեանս համար. Քանզի
ասոնց ամէնը իմ ձեռքս շինեց, ու
ասոնց ամէնը եղան, կ'ըսէ Տէրը.
բայց ես անոր պիտի նայիմ,
խոնարհին և կոտրած

Ն. Փ. ԴՔ. ԽԲ 698

մ Գլ. ԿԲ. 5։ ն Գլ. ԼԵ. 10։ Յայտ. Է. 17։ ԻԱ. 4։ շ Ժող. Ը. 12։ ո Տես Ղև. ԻԶ. 16։ Բ Օր. ԻԸ. 30։ Գլ. ԿԲ. 8։ Ամով. Թ. 14։ չ Սաղ. ՂԲ. 12։ պ Հմր 9, 15։ ջ Տես Բ Օր. ԻԸ. 41։ Ովս. Թ. 12։ ռ Գլ. ԿԱ. 9։ ս Սաղ. ԼԲ. 5։ Դան. Թ. 21։ վ Գլ. ԺԱ. 6, 7, 9։ տ Ծն. Գ. 14։

ա Գ Թագ. Ը. 27։ Բ Մն. Զ. 18։ Մատ. Ե. 34, 35։ Գործ. Է. 48, 49։ ԺԷ. 24։ բ Գլ. ԾԷ. 15։ ԿԱ. 1։ գ Սաղ. ԼԴ. 18։ ԾԱ. 17։

Ը Եզր · Թ · 4 ։ ժ · 3 ։ Ա՚ակ · Խբ · 14 ։ Հ՚ր 5 ։ Ի Գլ · ա · 11 ։

* ԵՔբ · ու նայնութիւն օրհնողի

Ղ Ա՚ակ · ա · 24 ։ Գլ · կե · 12 ։ Երեմ · է · 13 ։

Ի Հ՚ր 2 ։

Ը Գլ · ե · 19 ։ Ի՚բ Թես · ա · 10 ։ Տիտ · բ · 13 ։

Ժ Գլ · Խբ · 18 ։ կ · 5 ։

Ի Գլ · կ · 16 ։ Լ Գլ · Խթ · 22 ։ կ · 4 ։

† ԵՔբ · ՃԿԸ

հոգի ունեցողին ու Ք իմ խօսքս դողացողին ։

3 Ի Արջառ մորթողը մարդ մեռցընողի պէս է , գառնուկ զոհողը շուն մորթողի պէս , նուէր մատուցանողը խոզի արիւն մատուցանողի պէս , կնդրուկ ծխողը * կուռք պաշտողի պէս · իրաւցընէ անոնք իրենց ճամբաները ընտրեցին , ու անոնց հոգիները իրենց

4 գարշելիներէն կ՚ախորժեն ։ Ես ալ անոնց թշուառութիւնները պիտի ընտրեմ , և իրենց վախցած բաները իրենց վրայ պիտի բերեմ · Վասն զի կանչեցի ու պատասխան տուող չեղաւ , խօսեցայ ու մտիկ չրրին · Հապա իմ առջեւս չարութիւն ըրին , և իմ չհաւնածս ընտրեցին ։

5 Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք՝ Ո՛վ անոր խօսքէն դողացողներ · իմ անուանս համար ձեզ ատող , ու ձեզ անարգող ձեր եղբայրները ըսին , Թող Տէրը փառաւորուի , Ո՛ւ ձեր ուրախութիւնը տեսնենք · բայց անոնք պիտի ամչնան ։

6 Քաղաքէն աղաղակի ձայն՝ տաճարէն մէկ ձայն մը ։— ։—։ Տէրոջը ձայնը՝ որ իր թշնամիներուն պա-

7 տիժ կը հատուցանէ ։ Ցաւ չքաշած ծնաւ , ցաւը չհասած արու

8 զաւակ ծնաւ ։ Ասանկ բան մը ո՛վ լսեց , ասանկ բաներ ո՛վ տեսաւ · միթէ երկիրը մէկ օրուան մէջ կը ծնանի , կամ մէկ ազգ մը մէկ անգամի՞ն ծնաւ · քանզի Սիօն ցաւ քաշածին պէս իր տղաքները ծնաւ ։

9 Ես որ ծնանելու վայրկեանը կը բերեմ , ծնանիլ պիտի չտա՞մ , կ՚ըսէ Տէրը · ես որ ծնանիլ կու տամ , ։։։։։։ պիտի գոցե՞մ , կ՚ըսէ քու-

10 Աստուածդ ։ Երուսաղէմին հետ ուրախացէք , ու անոր հետ ցընծացէք դուք ամէնդ որ զանիկայ կը սիրէք · մեծապէս ուրախացէք անոր հետ դուք ամէնդ որ անոր համար սուգ կը բռնէք ·

11 Վասն զի անոր մխիթարութեան ստինքներէն պիտի ծծէք , ու կշտանաք · վասն զի դուք պիտի դիէք , և անոր փառքին առատութիւնովը զուարճանաք ։

12 Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ · Ահա ես Ք անոր վրայ խաղաղութիւնը գետի պէս , ու ազգերուն փառքը յորդահոս հեղեղի պէս պիտի տարածեմ · և Ք պիտի դիէք ։ Ադիրկի վրայ պիտի վերցուիք , ու ծունկե-

13 րու վրայ պիտի դդուիք ։ Ինչպէս որ մէկ մայր մը † իր տղան՝ կը մխիթարէ , այնպէս ալ ես ձեզ պիտի մխիթարեմ · ու Երուսաղէմին մը-

խիթարութիւն պիտի գտնէք ։

14 Եւ պիտի տեսնէք ու սրտերնիդ պիտի ուրախանայ , և Ք ձեր ոսկորները կանանչ խոտի պէս պիտի ծաղկին · ու Տէրոջը ձեռքը իր ծառաներուն վրայ՝ և անոր բարկութիւնը իր թշնամիներուն վրայ

15 պիտի յայտնուի ։ Ք Քանզի ահա Տէրը կրակով կու գայ , ու անոր կառքերը մրրիկի պէս են , որ իր բարկութիւնը սրտմտութիւնով , և իր սպառնալիքը կրակի բոցով Ք՚ի

16 գործ դնէ ։ Քանզի Տէրը կրակով ու Ք իր սրովը պիտի դատէ ամէն մարմինը · ու Տէրոջմէ սպաննուածները շատ պիտի ըլլան ։

17 Ո՛ր Ք իրենք սրբողները , և պարտէզներու մէջտեղը իրարմէ ետև մաքրուողները , Ե խոզի միս ու պիղծ բաներ և մուկ ուտողները մէկտեղ բնաջինջ պիտի ըլլան ,

18 կ՚ըսէ Տէրը ։ Բայց ես անոնց գործքերը ու խորհուրդները գիտեմ · Ե պիտի ըլլայ որ բոլոր ազգերը ու լեզուները պիտի ժողվեմ , և անոնք պիտի գան ու իմ փառքս տեսնեն ։

19 Եւ անոնց մէջը նշան պիտի դնեմ , ու անոնցմէ ազատուածները ազգերուն պիտի խրկեմ , ։։։։։։

ՄԸՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՄԻԱՅԻ

ՀԱՏ. ԳԲ. ԻՐՔ 629

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Երեմիային ժամանակը, 3 ու կոչումը. 11 իր մարգարէական տեսիլքները՝ որոնց մէջ նշենիի գաւազան մը ու եռացող կաթսայ մը կը տեսնէ. 15 իր դէմ Յուդայի դէմ, 17 Աստուած կը քաջալերէ զանիկայ՝ խոստանալով որ անոր օգնական պիտի ըլլայ։

1 Հեռնիամինի երկիրը՝ Անաթովթի
մէջ եղող քահանաներէն Քեղ-
կիայի որդւոյն Երեմիային խօսքե-
2 րը. Որ անոր՝ Տէրոջը խօսքը ե-
ղաւ, Յուդայի թագաւորին Ա-
մոնի որդւոյն Յովսիային օրերը՝
3 անոր թագաւորութեանը տա-
սուհինգերորդ տարին. Նաև Յու-
դայի թագաւորին Յովսիային որ-
դւոյն Յովակիմին օրերը՝ մինչև
Յուդայի թագաւորին Յովսիայի
որդւոյն Սեդեկիայի մեհասանե-
րորդ տարւոյն վերջը՝ մինչև Ե-
րուսաղէմի գերութիւնը՝ հ՚ու հին-
գերորդ ամսուն մէջ եղաւ։
4 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ,
5 ըսելով, Քեզ որովայնի մէջ չըս-
տեղծած՝ գիտցայ, ու դուն
ծնար արգանդէն չելած՝ քեզ
սրբեցի. քեզ ազգերուն մարգարէ
6 ըրի։ Ան ատենը ես ըսի, Ո՛հ,
Տէր Եհովայ, ահա ես խօսիլ չեմ
գիտեր, վասն զի ես մանուկ եմ.
7 Բայց Տէրը ինծի ըսաւ, Մի ը-
սեր թէ ես մանուկ եմ. վասն զի
ուր որ քեզ խրկեմ, պիտի եր-
թաս, ու ինչ որ քեզի պատուի-
8 րեմ, պիտի խօսիս։ Անոնց ե-
րեսէն մի՛ վախնար. Քանզի ես
քեզի հետ եմ քեզ ազատելու հա-
մար, կ՚ըսէ Տէրը։
9 Եւ Տէրը իր ձեռքը երկննցուց
ու իմ բերնիս դպաւ. և Տէրը ին-
ծի ըսաւ, Ահա իմ խօսքերս քու
10 բերանդ դրի։ Նայէ, ես այսօր
քեզ ազգերուն վրայ և թագաւո-
րութիւններուն վրայ կայնեցուցի,
որ հնձես ու փլցընես և կորսըն-
ցընես ու աւրես, դառ շինես ու
տնկես։
11 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
ըսելով, Ո՛վ Երեմիա, ի՞նչ կը
տեսնես։ Ու ես ըսի, Նշենիի գա-
12 ւազան մը կը տեսնեմ։ Ան ատե-
նը Տէրը ինծի ըսաւ, Աղէկ տե-
սար. վասն զի ես իմ խօսքիս հա-
մար զանիկայ կատարելու պիտի
արտորամ։
13 Եւ երկրորդ անգամ Տէրոջը խօս-
քը ինծի եղաւ՝ ըսելով, Ի՞նչ կը
տեսնես։ Ու ես ըսի, Եռացող
կաթսայ մը կը տեսնեմ՝ որ անոր
երեսը դէպ ի հիւսիս է։
14 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Չարիքը
հիւսիսէն պիտի բորբոքի երկրին
15 բոլոր բնակչացը վրայ։ Քանզի ա-
հա ես հիւսիսի թագաւորութիւն-
ներուն բոլոր ազգատոհմները պիտի
կանչեմ, կ՚ըսէ Տէրը, ու պիտի
գան, և ամէն մէկը իր աթոռը Ե-
րուսաղէմի դռներուն առջևը՝ և ա-
նոր շրջակայ պարիսպներուն վրայ
ու Յուդայի բոլոր քաղաքներուն
16 վրայ պիտի դնեն։ Եւ պիտի խօ-
սիմ անոնց իմ դատաստաններս,
անոնց բոլոր չարութիւններուն հա-
մար. Վասն զի անոնք զիս թողու-
ցին, և ուրիշ աստուածներու խունկ
ծխեցին, ու իրենց ձեռացը գործ-
քերուն երկրպագութիւն ըրին։
17 Ուրեմն դուն հրու մէջդ պնդէ
ու ելի՛ր, և քեզի բոլոր հրամայածս
անոնց ըսէ. Հանոնց երեսէն մի՛
վախնար, չըլլայ որ քեզ անոնց
18 առջևը ամօթով ընեմ։ Եւ ես ա-
հա այսօր քեզ բոլոր երկրին դէմ՝
Յուդայի թագաւորներուն, անոր իշխաններուն, անոր քահա-
նաներուն և երկրին ժողովուրդին՝
համուր քաղաքի պէս ու երկաթէ
սիւնի պէս ու պղնձէ պարիսպնե-
19 րու պէս դրի. Եւ անոնք քեզի
հետ պիտի պատերազմին, բայց պի-
տի չկրնան քեզ յաղթել. Վասն
զի ես քեզի հետ եմ քեզ ազատե-
լու համար, կ՚ըսէ Տէրը։

ՀԱՏ. ԳԲ. ԻՐՔ 629

* ԵՔԷ. կը հակեմ։

ՅԵԳԿ. ԺԱ. 3, 7։ ԻԳ. 3։

ՂԳԼ. Գ. 6։ Ղ. 1։

ՖԳԼ. Ե. 15։ Ղ. 22։ Ժ. 22։ ԽԵ. 9։

ՃԳԼ. ԼԹ. 3։ ԽԳ. 10։

ՅԲ ՕՐ. ԻԲ. 20։ ԳԼ. Ժ. 13։

Ն Գ ԹԱԳ. ԺԲ. 46։ Գ ԹԱԳ. Գ. 29։ Թ. 1։ ՃՈՐ. ԼԶ. 3։ ՂՐԱ. Ժբ. 35։ ԱԳԱԹ. Ա. 13։

ՂԵԼ. Գ. 12։ ՀԺԲ 8։ ԵՂԿ. Բ. 6։

ՀԵ. Ծ. 7։ ԳԼ. Ղ. 27։ Ժե. 20։

ՂՀԺԲ 8։

ԳԼ. Բ

1 Աստուած իր առջի բարերարութիւնները յի-
շելով՝ կը վհատի Հրեից հետ իրենց անառակ
ապստամբութեանը համար, 9 որուն նմանը
չկայ. 14 կը ցուցընէ թէ իրենք են իրենց
թշուառութիւններուն պատճառը. 20 Ցու-
դայի մեղքերը. 31 Անոր յոյսը պարապ
կ՚ելլէ։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ, ը-
2 սելով, Գնա՛, ու Երուսաղէմին
ականջներուն կանչէ ու ըսէ, Տէրը

ՀԱՏ. ԳԲ. ԻՐՔ 629

այսպէս կ'ըսէ . «Անապատին մէջ
ան չգանուած երկիրը իմ եւաէս
եկած աւենդ՝ քու Իսմանկութեանդ
քաղցրութիւնը , քու հարսնու-
թեանդ սէրը քեզի համար յիշեցի ։
3 Իսրայէլ Տէրոջը սուրբ էր , Ա-
նոր արմտեացը երախայրին էր .
Համն անոնք որ զանիկայ կ'ուտէին,
յանցաւոր կ'ըլլային . անոնց վրայ
չարիք կը հասնէր , կ'ըսէ Տէրը ։
4 Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք՝ ով ցա-
կոբի տունը , ու Իսրայէլի տանը
5 բոլոր ազգատոհմները . Տէրը այս-
պէս կ'ըսէ . Ո՞ՀԷր հայրերը ի՞նչ
անիրաւութիւն գտան իմ վրաս ,
որ ինծմէ հեռացան , և ունայնու-
թեան ետեւէ երթալով՝ ունայն ե-
6 ղան . Ու չըսին թէ Ո՞ւր է Տէրը՝
որ Եմեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց .
որ մեզ Իանապատէն պտրտցուց ,
ամայութեան և փոսերու երկրէն ,
չորութեան և մահուան ստուերի
երկրէն , անանկ երկրէ մը՝ ուսկից
որ մարդ չէր անցներ , ու հոն մարդ
7 չէր բնակեր ։ Եւ ձեզ Իբարեբեր
երկիր մը բերի , որ անոր պտուղը
ու բարիքը ուտէք . և դուք մը-
տաք ու Էիմ երկիրս անմաքուր
ըրիք , և իմ ժառանգութիւնս
8 պղծեցիք ։ Քահանաները չըսին
թէ Տէրը ո՞ւր է , ու Եօրինաց վար-
դապետները զիս չճանչցան , և
հովիւները ինծմէապստամբեցան ,
Իու մարգարէները Բահաղով մար-
գարէութիւն ըրին , և Ժանօգուտ
9 բաներու ետեւէ գացին ։ Ասոր հա-
մար Ձեզի հետ տակաւին պիտի
վիճիմ՝ կ'ըսէ Տէրը , ու հձեր որ-
դւոցը որդիներուն հետ պիտի վի-
10 ճիմ ։ Վասն զի Կիտացւոց կղզի-
ները անցէք ու նայեցէք . և
Կեդար Մարդ խրկեցէք ու աղէկ
հասկըցէք , և տեսէք թէ այսպէս
11 բան մը եղե՞ր է . Միթէ ազգ
մը իր աստուածները փոխե՞ց ,
ըթէև անոնք Աստուած չեն . Իբայց
իմ ժողովուրդս իր Փառքը Ժան-
12 օգուտ բանի հետ փոխեց ։ Ո՛վ
երկինք՝ ասոր վրայ զարմացէք .
ապշեցէք ու խիստ սոսկայէք ,
13 կ'ըսէ Տէրը . Վասն զի իմ ժողո-
վուրդս երկու չարութիւն գոր-
ծեց , զիս՝ Նկենաց ջուրին աղ-
բիւրը թողուցին , և իրենց գու-
բեր փորեցին , ծակոտ գուբեր՝ որ
14 չեն կրնար ջուր պահել ։ Միթէ
Իսրայէլ Ընժառանգ է , կամ Ժա-
ռայի զաւակ՞ է . անիկայ ինչու
համար յափշտակութեան մատ-
15 նուեցաւ . Անոր վրայ առիւծի
կորիւնները գոչեցին ու ձայներնին
հանեցին , և անոր երկիրը աւերակ
ըրին . անոր քաղաքները այրեցան ,
16 անբնակ եղան ։ Մեմփացւոց ու
Ցափնացւոց տղաքները անդամ
քու գլխուդ գագաթը կոտրեցին ։
17 Չէ՞ որ ասիկայ դուն քու վրադ
բերիր քու Տէր Աստուածդ ձգե-
լով , երբոր Ճանիկայ ճամբուն մէջ
քեզի առաջնորդութիւն կ'ընէր ։
18 Եւ հիմա դուն Եգիպտացւոց
ճամբան ի՞նչ բան ունիս , որ Սի-
ովրի ջուրը խմելու Իէրն . կամ
Ասորեստանի ճամբան ի՞նչ բան
ունիս , որ Գետին ջուրը խմե-
19 լու Իէրն ։ Քու Ընչարութիւ-
նդ քեզ պիտի խրատէ , ու քու
անհաւատարմութիւններդ քեզ
պիտի յանդիմանեն . արդ դիտ-
ցիր ու տես թէ դէշ ու դառն բան
մըն է , որ քու Տէր Աստուածդ կը
թողուս , և քու վրադ իմ վախս
չկայ , կ'ըսէ զօրաց Եհովայ Տէրը ։
20 Վասն զի քու լուծդ շատոնցմէ
Իկոտրեցի , քու կապանքներդ փըր-
ցուցի , ու դուն ըսիր , Օրինա-
զանց չեմ ըլլար . սակայն Ամէն
բարձր բլուրի վրայ , և ամէն կանանչ
ծառի տակ ծռեցար՝ Իպոռնկու-
21 թիւն ըրիր ։ Ու ես Ձքեզ ընտիր
որթ , Բոլորովին հարազատ
սերմ տնկեր էի . և դուն ի՞նչպէս
Վայրենի որթի անպիտան ճիւղե-
22 րու պէս եղար ինծի ։ Թէ որ Իբո-
րակով լուացուիս ու շատ օճառ
ալ գործածես , Իքու անօրէնու-
թիւնդ առջևս րիծի պէս կը մնայ ,
23 կ'ըսէ Տէր Եհովան ։ Ի՞նչպէս կրը-
նաս ըսել , Ես չպղծուեցայ , Բահա-
ղին ետեւէն չգացի . Հովիտին մէջ
քու ճամբադ նայէ , ի՛նչ րրածդ
գիտցիր , ով խոտորնակ ճամբաներ
պտրտող արագընթաց տաճիկ
24 ուղտ ։ Անապատը սովորած Վայ-
րենի էշը՝ որ իր հոգւոյն ցանկու-
թեամբը օդը կը ծծէ , իր ցանկու-
թենէն ով կրնայ ետ դարձնել .
զանիկայ ամէն փնտռողները չեն
յոգնիր , զանիկայ իր ամսուն մէջ
25 կը դտնեն ։ Ոտդ մերկութենէ՝
ու կոկորդդ ծարաւէն ետ պահէ .
բայց Իդուն ըսիր , Անկարելի է՛ ,
չըլլար . վասն զի Իօտարները սիրեր
եմ , ու անոնց ետեւէն պիտի եր-
թամ ։
26 Ինչպէս որ գողը բռնուած ա-
տենը կ'ամչնայ , անանկ ալ պիտի
ամչնան Իսրայէլի տունը՝ իրենք ,
իրենց թագաւորները Իշխանները
և քահանաները ու մարգարէները .
27 Որոնք փայտին կ'ըսեն , Դուն իմ
հայրս ես , ու քարին՝ Դուն զիս
ծնար . քանզի ինծի կռնակ դար-
ձուցին և չէ թէ երես . բայց Ի-
րենց ձախորդութեան ժամանակը
կ'ըսեն , Ելի՛ր ու մեզ ազատէ ,

ն · ք · գէ · իբր 629

Ը Գլ · խգ · 7 , 8 , 9 ։
Ղ Գլ · գ · 18 ։
Ճ բ Օր · լբ · 10 ։
Ե Ես · լ · 1 , 2 ։
Ե Ցես · ժգ · 3 ։
Ա Ես · գ · 9 ։
Ովս · ե · 5 ։
Ի = ՛ կոտրիցիր , քու կապերդ փըրցուցիր , ու ըսիր , Ծառայութիւն չեմ ըներ , այնպէս որ
Բ Օր · ժբ · 2 ։ Ես · ծէ · 5 , 7 ։ Գլ · գ · 6 ։
Բ Եզ · լգ · 15 , 16 ։
Յ Եզ · ժե · 17 ։ Սաղ · խգ · 2 ։ Ա · 8 ։ Իս · ե · 1 ։ Ճ · կ · 21 ։ Մատ · իա · 33 ։ Մար · ժբ · 1 ։ Ղու · ի · 9 ։
Ը Օր · լբ · 32 ։ Ես · ա · 21 ։ ե · 4 ։
Ի Ցոր · թ · 30 ։
Ի Բ Օր · լբ · 34 ։ Ցոր · ժգ · 17 ։ Ովս · ժգ · 12 ։
Ի Ամոս · լ · 12 ։
Ֆ Գլ · է · 31 ։ Ցոր · լթ · 5 , Ճ · Գլ · ժգ · 6 ։
Բ Գլ · ժբ · 12 ։
Ի Եբբ · չկայ ։
Ի Բ Օր · լբ · 16 ։ Գլ · գ · 13 ։
Ի Գատ · ժ · 10 ։ Սաղ · հբ · 34 ։ Ես · իգ · 16 ։

ն · ք · գէ · իբր 629

Բ Օր · բ · 7 ։
Բ Եզեկ · ժգ · 8 , 22 , 60 ։ իդ · 3 , 8 , 19 ։ Ովս · բ · 15 ։
Ի Եզ · ժթ · 5 , 6 ։
Ի Ցակ · ա · 18 ։ Ցայս · ժգ · 4 ։
Ի Գլ · ժբ · 14 ։ Ծ · 7 ։
Ղ Ես · ե · 4 ։ Միք · գ · 3 ։
Ի Ի Թագ · ժէ · 15 ։ Ցովէլ · բ · 8 ։
Ը Ես · կգ · 9 , 11 , 13 ։ Ովս · ժգ · 4 ։
Ր Բ Օր · բ · 15 ։ լբ · 10 ։
Ի Թես · ժգ · 28 ։ ժգ · 7 , 8 ։ բ Օր · բ · 7 , 8 , 9 ։
Ի Ղէ · ժբ · 25 , 27 , 28 ։ Թես · լե · 33 , 34 ։ Սաղ · Ն · 58 , 59 ։ ճգ · 38 ։ Գլ · գ · 1 ։ ժգ · 18 ։
Լ Մաղ · բ · 6 , 7 ։ Հառ · բ · 20 ։
Ի Գլ · իգ · 13 ։
Ի Հմր 11 ։ Ամ · բ · 18 ։
Ե Եզեկ · ի · 35 , 36 ։ Միք · գ · 2 ։
Հ Ել · ի · 5 ։ Ղէ · ի · 5 ։
Ն Մէ · գ · 5 ։
Ղ Սաղ · ճժե · 4 ։ Ես · լէ · 19 ։ Գլ · ժգ · 20 ։
Ճ Սաղ · ճգ · 20 ։ Հառ · ա · 23 ։
Ժ Հմր 8 ։
Ա Ես · ա · 2 ։ Գլ · ղ · 19 ։
Ն Սաղ · լղ · 9 ։ Գլ · ժէ · 13 ։ ժբ · 14 ։ Ցօն · գ · 14 ։
Ղ Տն Ել · գ · 22 ։
Ժ Եբբ · ընդ-դէմ՝
Ես · ա · 7 ։ Գլ · գ · 7 ։

28 Եւ Էրիւք են քու աստուածներդ՝ որոնք քեզի չինեցիր. թէ որ քու ձախորդութեանդ ժամանակը Ընդ կրնան ազատել, թող ելլեն. վասն զի Էքու աստուածներդ՝ ով Ցուդա՝ քու քաղաքներուդ թուոյն չափ եղան։ 29 Ընչո՞ւ համար ինծի հետ կը վիճիք, դուք ամէնքդ ինծմէ ապստամբեցաք, կ'ըսէ Տէրը։ 30 Պարապ տեղը ձեր տղաքը ծեծեցի. անոնք խրատ չառին. Էձեր սուրը ապականարար առիւծի պէս ձեր մարգարէները կերաւ։ 31 Ով ազգ՝ Տէրոջը խօսքին նայեցէք. Էմիթէ ես անապատ եղայ Իսրայէլին, կամ մութ երկիր մը. իմ ժողովուրդս ինչո՞ւ կ'ըսեն, Ըմենք ինքնագլուխ կը պտըտինք։ 32 Էմէյմընն ալ քեզի չենք դար։ Միթէ կոյսը իր զարդերը, կամ հարսը իր գօտին կը մոռնայ. բայց իմ ժողովուրդս Էանթիւ օրեր իս մոռացաւ։ 33 Սէր փնտռելու համար՝ ինչո՞ւ քու ճամբադ աղէկ կը ցուցընես, անանկ որ քու ճամբաներդ չար կնիկներուն ալ սորվեցուցիր։ 34 Նաև քու քղանցքներուդ վրայ Էանմեղ աղքատաց հոգիներուն արիւնները գտնուեցաւ. զանոնք դաղտուկ տեղուանք չտեսայ, հապա աս ամէն բաներուն վրայ։ 35 Բայց դուն կ'ըսես թէ Անմեղ ըլլալուս համար անոր բարկութիւնը անշուշտ ինծմէ պիտի դառնայ։ Ահա Ես քեզի հետ դատ պիտի վարեմ՝ Ըսս մեղք չըրած գործեցի ըսելուդ համար։ 36 Ինչո՞ւ ճամբադ փոխելով այսչափ կը թափառիս. դուն Եգիպտոսէն ալ պիտի ամչնաս, Ինչպէս որ Ասորեստանէն ամչցար։ 37 Դուն ասկէ ալ պիտի ելլես՝ Ձեռքերդ գլխուդ վրայ դրած. քանզի Տէրը քու յոյսերդ մերժեց, ու անոնցմով յաջողութիւն պիտի չունենաս։

ԳԼ. Գ

1 Աստուծոյ մեծ ողորմութիւնը Ցուդային գարշելի պոռնկութիւններու եւեւէ եղած ատենը։ 6 Ցուդան Իսրայէլէն աւելի չար կ'ըլլայ։ 12 Աստուածանին խոստմունքները դէպ Ի ապաշխարողներուն։ 20 Իսրայէլ յանդիմանուելով, ու Աստուծմէ կանչուելով՝ իր մեղքերը կը խոստովանի։

1 Կ'ըսեն թէ Մէկ մարդ մը թէ որ իր կնիկը արձակէ, և անիկայ անոր քովէն երթայ ու մէկ ուրիշ էրիկ մը առնէ, — անիկայ մէյմըն ալ ան կնկանը կը դառնայ. Էան երկիրը բոլորովին չը՞պղծուիր. Բայց դուն Էնկեր շատ հոմանիներու հետ չնուութիւն ըրիր, Տնորէն ինծի 2 դարձիր՝ կ'ըսէ Տէրը։ Աչքերդ Էլեւրներուն վերցուր ու նայէ՛, ո՞ր պոռնկութիւն չըրիր. Ղուն անոնց համար ճամբաներուն վրայ նստար անապատի Արաբացիին պէս, և քու պոռնկութիւններով ու չարութիւնով երկիրը պղծեցիր։ 3 Ուստի Ջանձրևները խափանեցան, ու վերջի անձրևը չեղաւ. սակայն Էքու ճակատդ պոռնիկի ճակատին պէս եղաւ, ամօթը մէկդի 4 ձգեցիր։ Միթէ ասկէ ետքը ինծի պիտի չաղաղակե՞ս Ըհըվ, Ով Հայր իմ՝ դուն ես Էիմ մանկուս 5 թեանս առաջնորդը։ Էմիթէ յաւիտեան պիտի բարկանայ, կամ Էր Ըրմտ՝ Ըխ միշտ պիտի պահէ՞. ահա դուն Ըսկսիր խօսելս, և քու կարողութեանդ չափ չարութիւն գործեցիր։

6 Ու Ցովսիա թագաւորին օրերը Տէրը ինծի ըսաւ, Ապստամբ Իսրայէլին ըրածը տեսա՞ր. անիկայ Էամէն բարձր լեռան վրայ ու ամէն կանանչ ծառի տակ դնաց, և հոն 7 շնութիւն ըրաւ։ Էու անիկայ աս ամէն բաները ընելէն ետքը՝ ըսի, Ինծի դարձիր, բայց անիկայ չդարձաւ. և անոր ուխտադրուժ քոյրը Ցուդա չվախցաւ, հապա դնաց ինքն ալ 9 շնութիւն ըրաւ։ Ու եղաւ որ անիկայ իր շնութեան լրբութիւնովը Էերկիրը պղծեց, քանզի Քարի ու 10 փայտի հետ շնութիւն ըրաւ։ Այսու ամենայնիւ անոր ուխտադրուժ քոյրը Ցուդան ալ Բոլոր սրտովը ինծի չդարձաւ, հապա ստութեամբ 11 Տէրը՝ կ'ըսէ Տէրը։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Ապստամբ Իսրայէլը ուխտադրուժ Ցուդայէն աւելի զինք 12 քը արդարացուց։ Գնա աս խօսքերը Ադեպ Ի հիւսիս կանչելով ըսէ, Դարձիր՝ ով ապստամբ Իսրայէլ՝ կ'ըսէ Տէրը, իմ բարկութիւնս ձեր վրայ չեմ թափեր. քանզի ես Ողորմած եմ, կ'ըսէ Տէրը, յաւիտեան սիս չեմ պահեր։ 13 Ըմիայն թէ քու անօրէնութիւնդ ճանչցիր, որ քու Տէր Աստուածդմէ ապստամբեցար, և Դամէն կանանչ ծառի տակ Ըքու ճամբաներդ Ցտարներուն տարածեցիր. ու իմ խօսքիս չնազանդեցար, 14 կ'ըսէ Տէրը։ Դարձէք ով ապստամբ որդիք, կ'ըսէ Տէրը. քանզի Ըձեզ ձեզ պիտի մերժեցի, բայց ձեզ պիտի առնեմ՝ Մէկ քաղաքէ մէկ հոգի, ու մէկ ազգատոհմէ երկու հոգի, ու 15 ձեզ Սիօն պիտի բերեմ. Եւ ձեզի

Ն · Ք · Գ։ · Իբր 629

Ե Ր Օր · Լ · 37 ։ Դատ · ժ · 14 ։ Ղ Ես · խե · 20 ։ Ե Գլ · ժա · 13 ։ Ջ Հմր 23 · 35 ։ Ր Ես · ա · 5 ։ Թ · 13 ։ Գլ · ե · 3 ։ Ժ Ր Մ · լդ · 16 ։ Նէեմ · Թ · 26 ։ Ա Ռատ · իգ · 29 · Ճ ։ Գործ · ե · 52 ։ ա Թես · ր · 15 ։ Ի Հմր 5 ։ Ղ Սաղ · ժր · 4 ։ Ե Ր Օր · Լ · 15 ։ Ժ Սաղ · ճղ · 21 ։ Գլ · ժգ · 25 ։ Ով · ր · 14 ։

Ն Սաղ · ճղ · 38 ։ Գլ · ժԹ · 4 ։

Հ Հմր 23 · 29 ։

Ֆ Հմր 9 ։

Ղ Ընակ · իր · 13 ։ ա Ցօհ · ա · 8 · 10 ։ Ֆ Հմր 18 ։ Գլ · լա · 22 ։ Ով · ե · 13 ։ ժր · 1 · 2 ։ Ֆ Ես · լ · 3 ։ Գլ · լէ · 7 ։ Ր Ր Մ · իր · 16 · 20 · 21 ։ Ն Ր Թագ · ժգ · 19 ։

Ր Ր Օր · իգ · 4 ։ Բ Գլ · ր · 7 ։ Ֆ Գլ · ր · 20 ։ Եզեկ · ժգ · 26 · 28 · 29 ։ Ք Գլ · գ · 1 ։ Զաք · ա · 3 ։ Ի Տես ր Օր · ժր · 2 ։ Գլ · ր · 20 ։

Ն · Ք · Գ։ · Իբր 629

Ղ Ծն · լը · 14 ։ Ընակ · իգ · 28 ։ Եզեկ · ժգ · 24 · 25 ։ Ի Գլ · ր · 7 ։ Հմր 9 ։ Ը Ղե · իգ · 19 ։ Ր Օր · իբ · 23 · 24 ։ Գլ · Թ · 12 ։ ժգ · 4 ։ Բ Գլ · ե · 3 ։ Ղ · 15 ։ Ը · 12 ։ Եզեկ · գ · 7 ։ Սոփ · գ · 5 ։ Ֆ Գլ · ր · 2 ։ Ով · ր · 15 ։

Իբր 612

Ի Սաղ · Հե · 7 ։ Ճ ։ Ճգ · 9 ։ Ես · ձէ · 16 ։ Հմր 12 ։ Ե Հմր 11 · 14 ։ Գլ · է · 24 ։ Ի Գլ · ր · 20 ։ Ֆ Գ Թագ · ժե · 13 ։

Ի Եզեկ · ժգ · 46 ։ իգ · 2 · 4 ։ Հ Եզեկ · իգ · 9 ։ Ն Գ Թագ · ժե · 6 · 18 ։ Ղ Եզեկ · իգ · 11 · Ճ ։ Ֆ Գլ · ր · 7 ։ Հմր 2 ։ Ֆ Գլ · ր · 27 ։ Ր Ր Մ · լդ · 33 ։ Ով · է · 14 ։ Ն Եզեկ · ժգ · 51 · իգ · 11 ։ Ղ Գ Թագ · ժե · 6 ։ Ա Սաղ · ձգ · 15 ։ ճգ · 8 · 9 ։ Հմր 5 ։ Ղ Ղե · իգ · 40 · Ճ ։ ր Օր · Լ · 1 · 2 · Ճ ։ Ընակ · իբ · 13 ։ Գ Ր Օր · ժր · 2 ։ Ե Հմր 2 ։ Ե Եզեկ · ժգ · 15 · 24 · 25 ։ Ա Գլ · ր · 25 ։ Ֆ Կ՚ Ձեր վրայ սիրողը ես եմ, և Հ Հոով · ժա · 5 ։

իմ սրտիս յարմար Հովիւներ պի-
տի տամ , ու ձեզ գիտութեամբ և
16 հանճարով պիտի հովուեն : Ու
երբոր դուք ան օրերը երկրի վրայ
շատնաք ու ածիք , կ'ըսէ Տէրը ,
Ա՛յլևս ալ Տէրոջը ուխտին տապա-
նակը պիտի չըսեն . և անիկայ Ա՛յ-
րը միտքը պիտի չգայ , ու զանիկայ
պիտի չյիշեն , և անոր այցելութիւն
պիտի չընեն . ու ան ա՛նդր ալ չի-
17 ալ պիտի չըլլայ : Ան ատենը Ե-
րուսաղէմը Տէրոջը աթոռը պիտի
անուանեն , և ամէն ազգերը Հան-
դ Տէրոջը անունը համար Երուսա-
ղէմ պիտի ժողվուին . և Ա՛յլևս
չեն երթար իրենց չար սրտին կամակորու-
թեանը ետևէն պիտի չերթան :
18 Ան օրերը Իւդայի տունը Իսրա-
յէլի տանը հետ պիտի երթայ , ու
երկուքը միասին Հիւսիսի երկրէն
անոնց հայրերուն ժառանգութիւն
19 տուած երկիրս պիտի գան : Բայց
ես ըսի , Քեզ ի՛նչպէս որդւոց
մէջ դնեմ , և քեզի ե՛ն ցանկալի
երկիրը՝ ազգաց խիստ գեղեցիկ ժա-
ռանգութիւնը տամ . ու ըսի , Ին-
ձի Հայր իմ՝ պիտի աղաղակես ,
և ինձմէ հետևելէն ետ պիտի չդա-
20 նաս : Իրաւ որպէս՝ ոտ Իսրայէլի
տունը՝ ինչպէս որ մէկ կնիկ մը իր
երկանը անհաւատարիմ կ'ըլլայ ,
այնպէս ալ դուք ինձի անհաւա-
տարիմ եղաք , կ'ըսէ Տէրը :
21 Բլուրներուն վրայ ձայն մը
լսուեցաւ , Իսրայէլի որդւոցը աղա-
չանքի ա՛լ լայի ձայնը . վասն զի ա-
նոնք իրենց ճամբան խոտորցուցին ,
իրենց Տէր Աստուածը մոռցան :
22 Ո՛վ ապստամբ որդիք՝ դարձէ՛ք ,
ես ձեր ապստամբութիւնները կը
բժշկեմ :
Ահա մենք քեզի կու գանք , քան-
զի դուն մեր Տէր Աստուածն ես :
23 Ձգիրաւի բլուրներուն և լերանց
բազմութեանը յո՛ւսալը պարապ
բան է , Իսրայէլի փրկու-
թիւնը մեր Տէր Աստուծմէն է :
24 Վասն զի մեր մանկութենէն ի վեր
մեր հայրերուն վաստակը՝ անոնց
հօտերը և արջառները , անոնց
տղաքները ու աղջիկները ձամթը
25 կերաւ : Մեր ամօթովը կը պառ-
կինք , ու մեր անարգանքը մեզ կը
ծածկէ . Վասն զի մեր մանկութե-
նէն մինչև ա՛ս օրս թէ մենք և թէ
մեր հայրերը մեր Տէր Աստուծոյն
դէմ մեղք գործեցինք , ու մեր
Տէր Աստուծոյն ձայնին չհլաւան-
դութիւն չըրինք :

ԳԼ · Դ

1 Աստուած իր խոստումներովը կը կանչէ Իսրա-
յէլը · 3 կը յորդորէ Ցուդան որ ապաշխարէ՝

յիշելով իր երկիւղալի դատաստանները : 19
Ցուդայի թշուառութիւններուն վրայ ցաւալի
ողբ մը :

1 Թէ որ դառնաս՝ ով Իսրայէլ ,
կ'ըսէ Տէրը , ինծի պիտի դառ-
նաս . ու թէ որ քու պղծութիւն-
ներդ իմ առջևէս վերցընես , ալ
2 թափառական պիտի չըլլաս : Եւ
ճշմարտութեամբ , իրաւամբ ու
արդարութեամբ երդում պիտի
ընես թէ Տէրը կենդանի է . և
ազգերը անով պիտի օրհնուին ու
3 անով պիտի պարծին : Վասն զի
Տէրը Ցուդայի ու Երուսաղէմի
մարդիկներուն այսպէս կ'ըսէ .
Ղամնակուած երկիրներ հերկեցէք
ձեզի , ու փուշերու մէջ մի՛ ցա-
4 նէք : Ո՛վ Ցուդայի մարդիկներ ու
Երուսաղէմի բնակիչներ , Տէրոջը
թլփատուեցէք , և ձեր սրտին
անթլփատութիւնը վերցուցէք , որ
չըլլայ թէ իմ բարկութիւնս ձեր
չար գործերուն համար կրակի
պէս բորբոքի ու այրէ , և մարող
մը չըլլայ :
5 Ցուդայի մէջ պատմեցէ՛ք , ու
Երուսաղէմի մէջ քարոզեցէ՛ք ու
ըսէ՛ք , Երկրի վրայ փող ՚ի՛ւթցու-
ցէ՛ք . բարձրաձայն աղաղակեցէ՛ք
ու ըսէ՛ք , Ժողովուեցէ՛ք ու պա-
րսպապատ քաղաքները մտնենք :
6 Դէպ ՚ի Սիօն դրօշ վերցուցէ՛ք ,
քաշուեցէ՛ք , մի՛ կայնիք . վասն զի
ես չարիք ու մեծ կոտորած պիտի
7 բերեմ Հիւսիսէն : Առիւծը իր
որջէն ելաւ , և ազգերը ջարդողը
իր տեղէն ելաւ՝ ճամբայ ինկաւ ,
որ քու երկիրդ աւերակ ընէ . քա-
ղաքներդ պիտի փլչին , ու անոնց
8 Ղեղ բնակիչ պիտի չգտնուի : Ասոր
համար գրուբեր հագէ՛ք և սուգ
ընելով ողորացէ՛ք , վասն զի Տէրոջը
սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ չդար-
9 ձաւ : Ու պիտի ըլլայ ան օրը՝ կ'ըսէ
Տէրը , որ թագաւորին սիրտը ու
իշխաններուն սիրտը պիտի հատնի .
և քահանաները պիտի ապշին , ու
մարգարէները պիտի հիանան :
10 Ան ատենը ըսի , Աւա՛ղ , ով
Տէր Եհովայ , Երուսաղէմը խա-
բելով խաբեցիր , ըսելով , Ձեզի
խաղաղութիւն պիտի ըլլայ . և ա՛-
հա սուրը մինչև անոնց հոգին հասաւ :
11 Ան ատենը ա՛ս ժողովուրդին ու
Երուսաղէմին պիտի ըսուի , Անա-
պատ հով մը անապատին բլուրներէն
ես ղէպ իմ ժողովուրդիս աղջկանը
ճամբուն մէջ , չէ՛ թէ հոսելու հա-
մար , ոչ ալ մաքրելու համար :
12 Աւելի սաստիկ հով մը պիտի դայ
ինծի . հիմա ես ալ անոնց հետ
դատաստաններով պիտի խօսիմ :

Ա ԳԼ · Ի՛Գ · 4 ·
Եզեկ · Լ՚Դ · 23 · Ծփ · Գ · 11 ·
Բ Գոր · Ի · 28 ·
Բ Ե՛ս · կե · 17 ·
Բ Ե՛ս · կ · 9 ·
ԳԼ · Ժ՚ս · 8 ·
Է Տե՛ս Ես · Ժ՚ս · 13 · Եզեկ · Լե · 16 · 22 · Ովս · ա · 11 ·
Հ Ամր 12 · ԳԼ · Ս · 8 ·
Ա Ամվ · Թ · 15 ·
Ֆ Սաղ · ՃՂ · 24 · Եզեկ · Ի · 6 · Դան · Բ · 9 · Ժ՚ս · 16 · 41 · 45 ·
Ե Ե՛ս · կԳ · 16 ·
Բ Ես · Խբ · 8 · ԳԼ · Ե · 11 ·
Է Ես · Ժե · 2 ·
Բ Ամր 14 · Ովս · Ժգ · 1 ·
Ի Ովս · Գ · 1 · Ժգ · 4 ·
Ղ Սաղ · ՃՒա · 1 , 2 ·
Ի Սաղ · Գ · 8 ·
Ը ԳԼ · Ժա · 13 · Ովս · Թ · 10 ·
Բ Եզբ · Թ · 7 ·
Ծ ԳԼ · Իբ · 21 ·

1 Աստուած իր խոստումներովը կը կանչէ Իսրա-
յէլը · 3 կը յորդորէ Ցուդան որ ապաշխարէ՝

1 Թէ որ դառնաս՝ ով Իսրայէլ ,
կ'ըսէ Տէրը , ինծի պիտի դառ-
նաս . ու թէ որ քու պղծութիւն-
ներդ իմ առջևէս վերցընես , ալ
2 թափառական պիտի չըլլաս : Եւ
ճշմարտութեամբ , իրաւամբ ու
արդարութեամբ երդում պիտի
ընես թէ Տէրը կենդանի է . և
ազգերը անով պիտի օրհնուին ու
3 անով պիտի պարծին : Վասն զի
Տէրը Ցուդայի ու Երուսաղէմի
մարդիկներուն այսպէս կ'ըսէ .
Ղամնակուած երկիրներ հերկեցէք
ձեզի , ու փուշերու մէջ մի՛ ցա-
4 նէք : Ո՛վ Ցուդայի մարդիկներ ու
Երուսաղէմի բնակիչներ , Տէրոջը
թլփատուեցէք , և ձեր սրտին
անթլփատութիւնը վերցուցէք , որ
չըլլայ թէ իմ բարկութիւնս ձեր
չար գործերուն համար կրակի
պէս բորբոքի ու այրէ , և մարող
մը չըլլայ :
5 Ցուդայի մէջ պատմեցէ՛ք , ու
Երուսաղէմի մէջ քարոզեցէ՛ք ու
ըսէ՛ք , Երկրի վրայ փող ՚ի՛ւթցու-
ցէ՛ք . բարձրաձայն աղաղակեցէ՛ք
ու ըսէ՛ք , Ժողովուեցէ՛ք ու պա-
րսպապատ քաղաքները մտնենք :
6 Դէպ ՚ի Սիօն դրօշ վերցուցէ՛ք ,
քաշուեցէ՛ք , մի՛ կայնիք . վասն զի
ես չարիք ու մեծ կոտորած պիտի
7 բերեմ Հիւսիսէն : Առիւծը իր
որջէն ելաւ , և ազգերը ջարդողը
իր տեղէն ելաւ՝ ճամբայ ինկաւ ,
որ քու երկիրդ աւերակ ընէ . քա-
ղաքներդ պիտի փլչին , ու անոնց
8 Ղեղ բնակիչ պիտի չգտնուի : Ասոր
համար գրուբեր հագէ՛ք և սուգ
ընելով ողորացէ՛ք , վասն զի Տէրոջը
սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ չդար-
9 ձաւ : Ու պիտի ըլլայ ան օրը՝ կ'ըսէ
Տէրը , որ թագաւորին սիրտը ու
իշխաններուն սիրտը պիտի հատնի .
և քահանաները պիտի ապշին , ու
մարգարէները պիտի հիանան :
10 Ան ատենը ըսի , Աւա՛ղ , ով
Տէր Եհովայ , Երուսաղէմը խա-
բելով խաբեցիր , ըսելով , Ձեզի
խաղաղութիւն պիտի ըլլայ . և ա՛-
հա սուրը մինչև անոնց հոգին հասաւ :
11 Ան ատենը ա՛ս ժողովուրդին ու
Երուսաղէմին պիտի ըսուի , Անա-
պատ հով մը անապատին բլուրներէն
ես ղէպ իմ ժողովուրդիս աղջկանը
ճամբուն մէջ , չէ՛ թէ հոսելու հա-
մար , ոչ ալ մաքրելու համար :
12 Աւելի սաստիկ հով մը պիտի դայ
ինծի . հիմա ես ալ անոնց հետ
դատաստաններով պիտի խօսիմ :

Ա ԳԼ · Ժա · 1 ·
Եզեկ · Ժէ · 10 · Ովս · Ժգ · 15 ·
Ը ԳԼ · ա · 16 ·

Ն · ք · ղԲ · Իսր 612

13 Ահա անիկայ ամպերու պէս պիտի ելլէ , և ‡անոր կառքերը մրրիկի պէս . ‡անոր ձիերը արծիւներէն արագընթաց են . վայ մեզի՝
14 որ կ'աւերուինք ։ Ո՛վ Երուսաղէմ , ‡սիրտդ չարութենէ լուա , որպէս զի փրկութիւն գտնես . քու չար խորհուրդներդ մինչև ե՞րբ
15 սրտիդ մէջը պիտի մնան ։ Վասն զի ձայն մը Դանէն լուր կը բերէ , ու Եփրեմի լեռնէն թշուառութիւն կը քարոզէ .
16 Թիւն լսել կու տայ ։ Ա-հ!-յ ազգերուն յիշեցէք . ահա Երուսաղէմի վրայով պատմեցէք , որ հեռաւոր երկրէ պաշարողներ կու գան , և Յուդայի քաղաքներուն վրայ իրենց ձայնը կ'արձակեն ։
17 "Անոր չորս կողմը ագարակի պահապաններու պէս պիտի պաշարեն , վասն զի անիկայ ինծմէ ապստամբեցաւ , կ'ըսէ Տէրը ։
18 Ա՛ս բաները քու ճամբաներդ ու գործքերդ բերին քու վրադ . ասիկայ քու չարութիւնդ է , վասն զի դառն է , որովհետև մինչև քու սիրտդ հասաւ ։
19 "Փո՛րս , փո՛րս . մինչև սրտիս *չտեմարանները ցաւ կը զգամ . սիրտս իմ ներսի դիս կը խռովէ , չեմ կրնար լռել , քանզի դուն՝ ով իմ անձս , փողին ձայնը , պատերազմին աղաղակը լսեցիր ։
20 Կոտորած կոտորածի վրայ կը կանչուի , վասն զի բոլոր երկիրը կործանեցաւ . "վրաններս յանկարծակի՝ ու խորաններս մէկէն կործանեցան . Մինչև ե՞րբ դրօշը պիտի տեսնեմ , և փողին ձայնը պիտի լսեմ ։
22 Քանզի իմ ժողովուրդս յիմար է , զիս չճանչցան . անոնք անմիտ զաւակներ են , ու անոնց խելք հանճար չկայ . "անոնք չարութիւն ընելու իմաստուն են , բայց աղէկութիւն ընել չեն գիտեր ։
23 Երկրի վրայ նայեցայ , և ահա "անձև ու պարապ էր . երկինքը
24 Նայեցայ , ու լոյս չունէր ։ Լեռներուն նայեցայ , և ահա կը դողային , ու ամէն բլուրները կը
25 սարսէին ։ Նայեցայ , և ահա մարդ մը չկար , ու ‡երկինքի բոլոր թռչուն-
26 ները փախած էին ։ Նայեցայ , և ահա պտղաբեր երկիրը անապատ եղած էր , ու ամէն քաղաքները Տէրոջը երեսէն՝ անոր սաստիկ բարկութեանը երեսէն փլած էին ։
27 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Բոլոր երկիրը պիտի աւրուի , "բայց բոլորովին ==էրե պիտի չընեմ ։
28 Անոր վրայ ‡երկիրը սուգ պիտի բռնէ , ու վերէն †երկինքը պիտի

խաւարի . վասն զի խօսեցայ , որոշեցի , և *պիտի չղղջամ ու անկէ
29 ետ պիտի չդառնամ ։ Ձիաւորներուն և աղեղնաւորներուն ձայնէն բոլոր քաղաքը պիտի փախչի . անոնք թանձրախիտ անտառներու մէջ պիտի մտնեն , ու ապառաժներու վրայ պիտի ելլեն . ամէն քաղաքները պիտի թողուին , և անոնց մէջ մարդ պիտի չբնակի ։
30 Ու դուն՝ ով աւրուած , ի՞նչ պիտի ընես . թէև կարմիրներ հագնիս , քեզ ոսկի զարդերով զարդարես , ու ‡†աչքերուդ վրայ շատ ծարոյր ալ դնես" , պարապ տեղը կը զարդարուիս . "†== հոմանիներդ քեզ մերժեցին , և քու հոգիդ
31 կը փնտռեն ։ Քանզի ձայն մը լսեցի ծննդական կնոջ ‡չ-չ-ի պէս , == իր անդրանիկը ծնանողին երկանցը պէս , Սիօնի աղջկանը ձայնը՝ որ կը հառաչէ , ու Բ ձեռքերը բանալով՝ Ի՛ը-ե , Հիմա վայ ինծի , քանզի սպաննողներուն պատճառաւը հոգիս մարեցաւ ։

ԳԼ · Ե

1 Աստուծոյ դատաստաններ՝ որ Հրէից վրայ պիտի գար իրենց կամակորութեանը համար , 7 իրենց չնութենանը համար , 10 իրենց ամբարշտութեանը համար , 19 գԱստուած անարգելնուն համար , 25 և իրենց սպականութեանը համար՝ թէ քրաքսական բաներու մէջ 30 և թէ եկեղեցական ։

1 Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ պըտտեցէք , ու հիմա նայեցէք և գիտցէք , ու անոր հրապարակներուն մէջ փնտռեցէք . Թէ որ մարդ մը կրնաք գտնել , Թէ որ իրաւունք ընող , ճշմարտութիւն փնտռող մը կայ , Էնա ան †==էն
2 թողութիւն ընեմ ։ Ու թէև Տէրը կենդանի է՝ կ'ըսեն , բայց ստութեամբ երդում կ'ընեն ։
3 Ո՛վ Տէր՝ միթէ Քու աչքերդ ճշմարտութեան չե՞ն նայիր . Զանոնք ծեծեցիր , բայց ցաւ մը չզգացին . զանոնք հատցուցիր , Բայց Խրատ ընդունիլ չուզեցին . իրենց երեսը ապառաժէն աւելի կարծրացուցին , և դառնալ չուզեցին ։
4 Ու ես րսի ։ Իրաւ զրնէ անոնք աղքատ են , անոնք անմիտ են , Քանզի Տէրոջը ճամբան՝ իրենց Աստուծոյ
5 ծոյն դատաստանը չեն գիտեր ։ Ես մեծերուն երթամ և անոնց հետ խօսիմ , վասն զի Էանոնք Տէրոջը ճամբան՝ իրենց Աստուծոյն դատաստանը գիտեն . բայց ==նոնք ալ Լուծը կոտրեցին , կապերը փրցուցին ։
6 Անոր համար Է զանոնք անտառին առիւծը պիտի մեռցընէ , զանոնք ‡անապատնեուն գայլը" պիտի սատկեցընէ ,

Ն · ք · ղԲ · Իսր 612

• Թու · իգ · 19 ։ ԳԼ · է · 16 ։

Ֆ դ Թագ · Թ · 30 ։ Եզեկ · իգ · 40 ։
†Եբր · ալ · քերդ ծարոյրով պատնեա ,
— ԳԼ · իր · 20 · 22 ։ Ողբ · ա · 2 · 19 ։
Բ Ես · ա · 15 ։ Ողբ · ա · 17 ։

— Եզեկ · իբ · 30 ։
Բ Ջն · Ժբ · 23 , ՃԱ Սաղ · Ժբ · 1 ։
է Ջն · Ժբ · 26 ։
Տ Տիտ · ա · 16 ։
Է ԳԼ · գ · 2 ։
Ղ ԳԼ · է · 9 ։
Է բ Մն · Ժչ · 9 ։
Ը Ես · ա · 5 ։ Թ · 13 ։ ԳԼ · բ · 30 ։
Ի ԳԼ · է · 28 ։ Սոփ · գ · 2 ։
ժ ԳԼ · ը · 7 ։

Է Մխ · գ · 1 ։

Լ Սաղ · բ · 3 ։ Է ԳԼ · գ · 7 ։
‡ Կ—՛ երեկայան գայլը · Սաղ · ՃԳ · 20 ։ Ամր · ա · 8 ։ Սոփ · գ · 3 ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իսր 612

Բ ՈՎ · Ժգ · 7 ։

Ա Բ Օր · Լը · 21 ։ Գաղ · գ · 8 ։

Հ Ցես · Իգ · 7 ։ Սոփ · ա · 5 ։

Ց Բ Օր · Լը · 15 ։

Ը Եզեկ · Իր · 11 ։

Թ Գլ · Ժգ · 27 ։

Ժ · Հմր 29 ։ Գլ · Թ · 9 ։

Ի Գլ · Խգ · 22 ։

Ն Գլ · Լթ · 8 ։

Ձ Գլ · գ · 27 ։ Հմր 18 ։

Ղ Գլ · գ · 20 ։

Ճ Մն · ւգ · 16 ։ Գլ · գ · 10 ։

Ղ Եփ · Իբ · 15 ։

Ջ Գլ · Ժգ · 13 ։

Ռ Գլ · ա · 9 ։

Վ Եփ · Լթ · 3 ։ Գլ · գ · 16 ։

Տ Բ Օր · Իբ · 49 ։ Եփ · ե · 26 ։ Գլ · ա · 15 ։ Ղ · 22 ։

Ր Ղա · Իշ · 16 ։ Բ Օր · Իբ · 31, 33 ։

Ս Գլ · գ · 27 ։

Տ Բ Օր · Լթ · 24 ։ Ես ։ գ Թագ · Թ · 8, 9 ։ Գլ · Ժգ · 22 ։ Ժղ · 10 ։

Վ Գլ · բ · 13 ։

Ե անունդ քաղաքներուն վրայ ինձը պիտի հսկէ , անունդմէ ամէն դուրս կելլողը պիտի գիշատուի . վասն զի անունդ յանցանքները շատցան , ու անունդ ապստամբութիւնները բազմացան ։

7 Ան բանիս համար քեզի ի՞նչպէս ներեմ . քու որդիներդ իս թողուցին , և ի չաստուածներով երդում ըրին . ու յերբոր զանոնք կշտացուցի , անոնք շնութիւն ըրին , և բազմութեամբ բողանոցը գացին ։

8 Ը Առտուանց գիրցած ձիերու պէս են , ամէն մարդ ի իր դրացիին կընձ-

9 կանը կը վրնջէ ։ Ս Մի թէ աս բաներուն համար պյցելութիւն պիտի չընե՞մ , կ'ըսէ Տէրը , ա կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի չառնէ՞ ։

10 Ն Անոր պարիսպներուն վրայ ելէք ու կործանեցէք , բայց չէ թէ բոլորովին . անոր մասրկոցները վերցուցէք , վասն զի անունք Տէրոջը

11 չեն ։ Քանզի Իսրայէլի տունը և Ցուդայի տունը ինձի խիստ անհաւատարիմ եղան , կ'ըսէ Տէրը .

12 Ը Անոնք Տէրը ուրացան ու ըսին , Ո Անիկայ չէ , ու մեր վրայ չարիք պիտի չգայ , և սուր ու սով պիտի

13 չտեսնենք . Եւ մարգարէները հովի պէս են , ու անոնց բերան Տէրոջը խօսքը չկայ . անոնց այնպէս ըլլայ ։

14 Անոր համար զօրաց Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Դուք աս խօսքը խօսեցնուդ համար , Ահա ես իմ խօսքերս քու բերնիդ մէջը կրակ , և աս ժողովուրդը փայտ պիտի ընեմ , ու զանոնք պիտի սպա-

15 ռէ ։ Ահա ես ձեր վրայ հեռուէն մէկ հազգ մը կը բերեմ՝ ով Իսրայէլի տունը , կ'ըսէ Տէրը . անիկայ զօրաւոր ազգ է , անիկայ հին ազգ է , և անանկ ազգ մըն է , որ դուն անոր լեզուն չես գիտեր ու խօսա-

16 ծը չես հասկընար . Անոնց կապարճները բաց գերեզմանի պէս են . ա մէնքն ալ զօրաւոր մարդիկ են ։

17 Եւ անիկայ պիտի ուտէ քու հունձքդ , ու քու տղաքներուդ ու աղջիկներուդ ուտելու հացը . քու հօտերդ և արջառներդ պիտի ուտէ , քու այգիներդ ու թզենիներդ պիտի ուտէ , քու ապահինած պարսպաւոր քաղաքներդ սրով պիտի աւ-

18 րէ ։ Բայց ան օրերն ալ՝ կ'ըսէ Տէրը , ե ձեզ պիտի չկատարցնեմ ։

19 Եւ թէ որ ըսէք , ա Ի՞նչ պատճառով մեր Տէր Աստուածը աս ամէնը մեզի ըրաւ . դուն անոնց ըսես , Ինչպէս որ դուք հ ինձ թողուցիք , ու ձեր երկրին մէջ օտար աստուածներու ծառայութիւն ըրիք , այնպէս ալ դուք ձերը չեղած երկրին

մէջ ի օտարներու ծառայութիւն պիտի ընէք ։

20 Ասիկայ Յակոբին տանը մէջ պատմեցէք , ու Ցուդայի մէջ հրա-

21 տարակելով ըսէք ։ Հիմա մոռիկ ըրէք ասիկայ՝ ով ի յիմար ու անմիտ ժողովուրդ , որ աչքեր ունիք , բայց չէք տեսներ . ականջներ ունիք ,

22 բայց չէք լսեր ։ ե Ինծմէ պիտի չվախնա՞ք , կ'ըսէ Տէրը , իմ երեսէս պիտի չդողա՞ք , որ յաւիտենական հրամանով մը աւազը ծովուն ի սահման դրի , և անկէ չանցնիր . թէև անոր ալիքները կը ծփին , բայց չեն կրնար յաղթել , թէև անոնք կը գոչեն , բայց անկէ չեն կրնար անց-

23 նել ։ Սակայն աս ժողովուրդը անհնազանդ ու ապստամբ սիրտ մը ունի . անոնք երթալով իրենց ճամ-

24 բան ծռեցին , Եւ իրենց սրտին մէջ չըսին , Մեր Տէր Աստուածմէն վախնանք , որ անձրեւ՝ ի առջի ու վերջի անձրեւը իր աւետնին կու տայ , և ի հունձքի համար որոշուած

25 շաբաթները մեզի կը պահէ ։ Ը Ձեր անօրէնութիւնները ասոնք հեռացուցին . ձեր մեղքերը բարիքը

26 ձեզմէ արգիլեցին ։ Վասն զի իմ ժողովուրդիս մէջը ամբարիշտներ գտնուեցան . անոնք Ւորսորդներուն կծկտելուն պէս դարանամուտ կ'ըլլան , որոգայթ կը լարեն , մար-

27 դիկներ կը բռնեն ։ Ինչպէս որ վանդակը թռչուններով լեցուն է , այնպէս ալ անոնց տուները նենգութեամբ լեցուն են . անոր համար անոնք մեծցան ու հարստացան .

28 Ը Գիրցան , ժ պարարտացան , և չարերուն գործքերէն ալ գերազանցեցին . անոնք Ի չիտակ դատաստան չեն ըներ , որբին իրաւունքը չե՛ն դատեր ։ (Ըստու ամենայնիւ յաջողութիւն կը գտնեն ։) և աղ-

29 քատին դատը չեն տեսներ ։ Ի Մի՞թէ աս բաներուն համար այցելութիւն պիտի չընե՞մ , կ'ըսէ Տէրը , կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի չառնէ՞ ։

30 Երկրի վրայ զարմանալի ու ի սոս-

31 կալի գործ կ'ըլլայ . Մարգարէները ի նենգութեամբ մարգարէութիւն կ'ընեն , և քահանաները անոնց ձեռքովը կ'իշխեն , ու իմ ժողովուրդս Նայպէս կ'ախորժի . բայց ի՞նչ պիտի ընէք , երբոր ասոնց վախճանը հասնի ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իսր 612

Ի Բ Օր · Իբ · 48 ։

Ե Ես · գ · 9 ։ Եզեկ · Ժբ · 2 ։ Մաս · Ժգ · 14 ։ Ցօհ · Ժբ · 40 ։ Գոր · Իբ · 26 · Հռով · Ժա · 8 ։

Ժ Ցայտ · Ժե · 4 ։

Ֆ Ցոր · Իդ · 10 ։ Լը · 10 ։ 11 ։ Սաղ · ճդ · 9 ։ Առակ · ը · 29 ։

Ա Սաղ · ճկե · 8 ։ Գլ · Ժգ · 22 ։ Մաս · ե · 45 ։ Գոր · Ժգ · 16 ։

Բ Բ Օր · Ժա · 14 ։ Ցովել · բ · 23 ։

Ի Ծն · ը · 22 ։

Ք Գլ · գ · 3 ։

Ի Առակ · ա · 11 ։ 17 ։ 18 ։ Ամր · ա · 15 ։

Ղ Բ Օր · Լը · 15 ։

Ա Եբր · փայլուն լեզան ։

Ի Ես · ա · 23 ։ Զաք · է · 10 ։

Ը Ցոր · Ժբ · 6 ։ Սաղ · հգ · 12 ։ Գլ · Ժբ · 1 ։

Բ Հմր 9 ։ Մաղ · գ · 5 ։

Ֆ Գլ · Իգ · 14 ։ Ովս · գ · 10 ։

Ի Գլ · Ժգ · 14 ։ Իգ · 25 ։ 26 ։ Եզեկ · Ժգ · 6 ։

Լ Մխ · բ · 11 ։

ԳԼ · Զ

1 Ցուդայի վրայ խրկուած թշնամիները 4 մէկ-մէկ կը քաջալերեն ։ 9 Մարգարէն անոնց մեղքին պատճառովը Աստուծոյ բերկրելը դատաստաններուն համար կ'ողբայ · 18 Աստուծոյ բարկութիւնը կը ծանուցանէ · 26 Ժո-

ղոլորտը կը յորդորէ որ իրենց մեղքերուն
դատաստանին համար սուգ ընեն ։

1 Ո՛վ Բենիամինի որդիք՝ Երուսա-
ղէմի մէջէն փախուցէք , ու
Թեկուէի մէջ փող հնչեցուցէք , և
Բեթաքարեմայի վրայ նշան վեր-
ցուցէք . վասն զի հիւսիսէն չա-
րիք ու մեծ կոտորած կ՚երեւնայ ։
2 Սիօնի աղջիկը գեղեցիկ ու փափուկ
3 կնկան մը նմանցուցի ։ Հովիւնե-
րը և անոնց հօտերը անոր պիտի
երթան , անոր դէմ չուրջանակի
վրաններ պիտի կանգնեն , ամէն
մէկը իր սահմանին մէջը պիտի հո-
4 վուէ ։ Անոր վրայ պատերազմ
պատրաստեցէք . ելէ՛ք , ու կէս
օրին ելլենք . վա՜յ մեզի , վասն զի
օրը կանցնի , և իրիկուան ստուեր-
5 ները կ՚երկըննան ։ Ելէ՛ք , ու գիշե-
րով ելլենք և անոր *բերդերը
6 կործանենք ։ Վասն զի զօրաց Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ . Ծառերը կտրեցէք
ու Երուսաղէմի դէմ պատնէշ
կանգնեցէք . անիկայ այցելութիւն
ընելու քաղաք մըն է , բոլորովին
հարստահարութեամբ լեցուած է ։
7 Ինչպէս որ ջրհորը իր ջուրերը կը
բղխէ , անիկայ ալ իր չարութիւնը
այնպէս կը բղխէ . անոր մէջը
զրկանք ու յափշտակութիւն կը
լսուի , իմ առջեւս միշտ ցաւեր ու
8 հարուածներ կան ։ Ո՛վ Երուսա-
ղէմ՝ խրատուէ , չըլլայ որ իմ
հոգիս քեզմէ զատուի , չըլլայ որ
քեզ աւերակ և անբնակ երկիր մը
դարձընեմ ։
9 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Իսրայէլի մնացորդները այգիի պէս
բոլորովին ճռաքաղ պիտի ընեն .
քու ձեռքդ կթողի պէս կողովնե-
րուն դարձուր ։
10 Որո՞ւն խօսիմ ու վկայութիւն
ընեմ , որ լսեն . ահա՛ անոնց ա-
կանջները անթլփատ են , և չեն
կրնար մտիկ ընել . ահա՛ Տէրոջը
խօսքը անոնց առջեւ անարգանք
11 եղաւ , անկէ չեն ախորժեր ։ Սա-
կայն ես Տէրոջը բարկութեամբը
լեցուած եմ , ինքզինքս զսպելէն
յոգնեցայ . զանիկայ դուրսը պիտի
թափեմ տղաքներուն վրայ , ու
նաեւ երիտասարդաց ժողովին վրայ ,
քանզի էրիկ ու կնիկ մարդը , ծերը
ու տարիքը առածը պիտի բռնուին ։
12 Եւ անոնց տուները , ագարակները
ու կնիկները մէկտեղ օտարաց
ձեռքը պիտի անցնին . վասն զի
երկրին բնակչացը վրայ իմ ձեռքս
պիտի երկընցընեմ , կ՚ըսէ Տէրը ։
13 Ինչու որ անոնց պզտիկէն մինչեւ
մեծը ամէնքը ագահութեան ե-
տեւէ եղան , ու մարգարէէն մինչեւ
քահանան ամէնքը ստութեամբ կը
14 վարուին ։ Եւ իմ ժողովուրդիս
աղջկանը վէրքը հարեւանցի բժշկե-
լով՝ Խաղաղութիւն , խաղաղու-
թիւն է՝ կ՚ըսեն , երբոր խաղաղու-
15 թիւն չկայ ։ Միթէ պղծութիւն
ըրած ատեննին կ՚ամչնա՞ն . բնաւ
չեն ամչնար ու պատկառիլ չեն
գիտեր . անոր համար իյնողներուն
մէջը պիտի իյնան , անոնց այցե-
լութիւն ըրած ատենս պիտի գլո-
րին , կ՚ըսէ Տէրը ։
16 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ճամբանե-
րու վրայ կայնեցէ՛ք ու նայեցէ՛ք ,
և հին շաւիղներուն համար հար-
ցուցէ՛ք , թէ որն է բարի ճամբան ,
ու անոր մէ՛ջը քալեցէ՛ք , որ ձեր
հոգիներուն հանգիստ գտնէք . բայց
անոնք ըսին , Անոր մէջը չենք քա-
17 լեր ։ Եւ ձեր վրայ դէտեր դրի ,
ըսելով , Փողին ձայնը մտիկ ըրէք .
բայց անոնք ըսին , Մտիկ չենք ը-
18 ներ ։ Ուրեմն ո՛վ ազգեր՝ լսեցէք .
ո՛վ ժողովք՝ անոնց մէջը եղած բանը
19 գիտցի՛ր . Լսէ՛ ո՛վ երկիր , ահա՛
ես աս ժողովուրդին վրայ չարիք՝
անոնց խորհուրդներուն պտուղը
պիտի բերեմ . վասն զի իմ խօսքերս
մտիկ չըրին , և իմ օրէնքս ալ մեր-
20 ժեցին ։ Ինչո՞ւ ինծի այսպէս
Սաբայէն կնդրուկ գայ , ու հեռա-
ւոր երկրէ անուշահոտ խունկե-
ղէգն . ձեր ողջակէզները ընդու-
նելի չեն , և ձեր զոհերը ինծի հա-
21 ճելի չեն ։ Անոր համար Տէրը այս-
պէս կ՚ըսէ . Ահա՛ ես աս ժողովուր-
դին առջեւ խոչեր կը դնեմ , ու հայ-
րերը որդւոցը հետ մէկտեղ անոնց
զարնուելով պիտի գլորին . դրա-
ցին ու բարեկամը պիտի կորսուին ։
22 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ահա՛ հիւ-
սիսի երկրէն ժողովուրդ մը կու
գայ , ու երկրիս ծայրերէն մեծ ազգ
23 մը կ՚ելլէ . Անոնք աղեղ և նիզակ
կը կրեն , անոնք անգութ ու անո-
ղորմ են . անոնց ձայնը ծովու
պէս կը գոռայ , և անոնք ձիերու
վրայ կը հեծնեն , ու պատերազմող
մարդու պէս քեզի դէմ կը շարուին՝
ո՛վ դուստր Սիօնի ։
24 Անոր լուրը լսեցինք . ձեռքերնիս
թուլցան , և ցաւերը մեզ պաշա-
րեցին՝ ծննդական կնոջ երկանցը
25 պէս ։ Արտերը մի՛ ելլէք ու
ճամբաները մի՛ պտըտիք . վասն
զի չորս կողմը թշնամիին սուրը
26 վախ կայ ։ Ո՛վ իմ ժողովուր-
դիս աղջիկը՝ քուրձ հագիր ու
մոխիրի մէջ թաւալէ՛ , ու խիստ
դառն ողբով լա՛ց , ինչպէս որ մէկ
հատիկ տղու վրայ կու լան . վասն
զի կործանողը յանկարծ մեր վրայ
պիտի գայ ։
27 Քեզ իմ ժողովրդեանս մէջ փոր-

Նէեմ. գ. 14։
Գլ. ա. 14. դ. 6։
Դ Թագ. ժե. 1, 4։ Գլ. դ. 17։
Գլ. ծա. 27։ Յովէլ. գ. 9։
Գլ. ժե. 8։
* Կամ՝ պալատները
Եզ. ծէ. 20։
Սաղ. ծե. 9, 10, 11։ Գլ. ի. 8։ Եզեկ. է. 11, 23։
Եզեկ. իգ. 18։ Ովս. թ. 12։
Գլ. է. 26։ Գոր. է. 51։ Տեսել. զ. 12։
Գլ. ի. 8։
Գլ. ի. 9։
Գլ. թ. 21։
Բ Օր. իը. 30։ Գլ. ը. 10։
Եզ. ծզ. 11։ Գլ. ը. 10։ ժդ. 18։ իդ. 11։ Միք. գ. 5, 11։

Գլ. ը. 11։ Եզեկ. ժգ. 10։
Գլ. դ. 10։ ժգ. 13։ իգ. 17։
Գլ. գ. 3։ ը. 12։
Եզ. ը. 20։ Գլ. ժը. 15։ Մաղ. դ. 4։ Ղուկ. ժզ. 29։
Մատ. ժա. 29։
Եզ. իա. 11։ ծը. 1։ Գլ. իե. 4։ Եզեկ. գ. 17։ Ամբ. ը. 1։
Եզ. ա. 2։
Առակ. ա. 31։
Սաղ. խ. 6։ ծ. 7, 8, 9։ Եզ. ա. 11։ Կզ. 8։ Ամով. ե. 21։ Միք. զ. 6, 7։
Եզ. կ. 6։
Գլ. է. 21։
Գլ. ա. 15։ ե. 15։ ժ. 22։ ծ. 41, 42, 43։
Եզ. ե. 30։
Գլ. դ. 31։ ժգ. 21։ խթ. 24։ ծ. 43։
Գլ. դ. 8։ Գլ. իե. 34։ Միք. ա. 10։ Զաք. ժբ. 10։

Ն · Ք · ՂԴ · Իրր 612

ր ԳԼ · ա · 18 ։ Ժե · 20 ։
ց ԳԼ · Կ · 23 ։
– ԳԼ · Թ · 4 ։
է Եզեկ · Իբ · 18 ։

ը Եռ · ա · 22 ։

ձին՝ — ր երթայ դրի՛, որ անոնց ձամբան
28 բան դիտնաս և փորձես ։ ց Ամէնքը կամակոր ապստամբներ են, ~ բանսարկութեան կը պտրտին, է պղինձ ու երկաթ են. ամէնքը ապականեալ
29 նագործ են ։ Փուքը այրեցաւ, կապարը կրակէն հատաւ. արծաթագործը պարապ տեղը կ'աշխատի, վասն զի չարերը չորոշուեցան
30 ։ է Անոնց Անպիտան արծաթ պիտի կանչեն, վասն զի Տէրը զանոնք մերժեց ։

ԳԼ · Է

1 Երեմիա կը խրկուի ճշմարիտ ապաշխարութիւն քարոզելու, ու Հրէից դերութեանը առիթն առնելու. 8 անոնց պարապ յոյսը կը մերժէ՝ 12 Սելովին օրինակովը. 17 անոնց սպառնալիքներ կ'ընէ՝ իրենց կռապաշտութեանը համար. 21 կը ցուցնէ թէ անհնազանդ մարդոց զոհերը Աստուծոյ ընդունելի չեն. 29 կը յորդորէ Ժողովուրդը որ Տօփեթի մէջ եղած գարշելի գործերուն, 32 ու անոնց պատճառովը իրենց վրայ եկած դատաստաններուն համար սուգ ընեն ։

Իրր 600 – ԳԼ · Իգ · 2 ։

1 Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած
2 խօսքն է, որ ըսաւ, ~ Տէրոջը տանը դուռը կայնէ՛, ու հոն ան խօսքը կանչէ՛ ու ըսէ՛, Տէրոջը խօսքը մնիկ ըրէք՝ ով բոլոր Ցուդա, որ ան դուռերէն կը մտնէք՝ Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու
3 համար։ Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. է Ձեր ճամբաները ու գործքերը ուղեղեցէ՛ք, և ձեզ պիտի թողում որ
4 ան տեղը բնակիք ։ է Դուք մի՛ ապաւինիք սուտ խօսքերուն՝ որ կ'ըսեն, Տէրոջը տաճարը, Տէրոջը տաճարը, Տէրոջը տաճարը ասոնք
5 են։ Քանզի թէ որ ձեր ճամբաները ու գործքերը բոլորովին ուղղէք, և թէ որ մարդուն ու անոր ընկերին մէջտեղը է իրաւունքը զգուշութեամբ 'ի գործ դնէք,
6 պանդուխտին, որբին ու որբևարիին զրկանք չընէք, ու ան տեղս անմեղ արիւն չթափէք, և է օտար աստուածներու ետևէ չերթաք, որ
7 ձեզի չարիքի պատճառ ի՛ըլլայ, ՚Ես ան տեղը ան տեղս՝ է ձեր հայրերուն տուած երկրիս մէջը պիտի բնակեցընեմ ձեզ յաւիտեանս յաւիտենից։
8 Ահա դուք ըսուտ խօսքերու ըհ՛ապաւինիք, որոնք չեն կրնար օգուտ
9 մը ընել ։ է Արդեօք դողութիւն, մարդասպանութիւն և շնութիւն ընելով, ու սուտ երդում ընելով, և բահաղին խունկ ծխելով, ու ձեր չգիտցած է օտար աստուածներուն
10 ետևէն երթալով, և կրնաք դալ, ու իմ առջևս կայնիլ ան տանս մէջ՝ է որուն վրայ իմ անունս կոչուած է, և ըսել թէ Ազատեցանք որ ան

Ն · Ք · ՂԴ · Իրր 600

է Եռ · ԺԷ · 7 ։ ։ Մատ · իա · 13 ։ Մար · Ժա · 17 ։ Ղու · ԺԹ · 46 ։
ը Ցես · Ժը · 1 ։ Դատ · Ժը · 31 ։
ի Ր Օր · Ժր · 11 ։

ձ Թագ · դ · 10, 11 ։ Սաղ · Կը · 60 ։ ԳԼ · Իշ · 6 ։
ղ Ր Մն · ւդ · 15 ։ Հմր 25 ։ ԳԼ · Ժա · 7 ։
ճ Ընակ · ա · 24 ։ Եռ · կն · 12 ։ կգ · 4 ։

յ Թագ · դ · 10, 11 ։ Սաղ · Կը · 60 ։ ԳԼ · Իշ · 6 ։
ն Թագ · Ժե · 23 ։
շ Սաղ · Կը · 67, 68 ։ ։
– Եզ · Ր · 10 ։ ԳԼ · Ժա · 14 ։ Ժդ · 11 ։
չ ԳԼ · Ժե · յ ։

ղ ԳԼ · Խդ · 17, 19 ։

ջ ԳԼ · Ժք · 13 ։
– ր Ր Օր · Ր · 16, 21 ։

– Եռ · ա · 11 ։ ԳԼ · դ · 20 ։ Ամմ · Ե · 21 ։ Ցես · Ովս · ը · 13 ։
վ Թագ · Ժե · 22 ։ Սաղ · Ծա · 16, 17 ։ Ովս · ը · 6 ։
ք Եզ · Ժե · 26 ։ ր Ր Օր · ը · 3 ։ ԳԼ · Ժա · 4, 7 ։
ր Եզ · Ժր · 5 ։ Ղ · Իգ · 12 ։

մանէ անոնց յիմարական և ամբարձակից անդգուխթիւնը · 13 կը ցուցընէ անոնց վրայ հատնելու ծանր դատաստանը , 18 ու անոնց յուսահատական վիճակին վրայ կ'ողբայ ։

1 Ի ժամանակը՝ կ'ըսէ Տէրը , Ցուդայի թագաւորներուն ոսկորները , ու անոր իշխաններուն ոսկորները , և քահանաներուն ոսկորները , ու մարգարէներուն ոսկորները ու Երուսաղէմի բնակչացը ոսկորները իրենց գերեզմաններէն պի-
2 տի հանեն , Եւ պիտի տարածեն զանոնք արեւուն առջեւը ու լուսնին առջեւը , և երկինքի բոլոր զօրքին առջեւը , որ զանոնք սիրեցին , ու անոնց ծառայեցին և անոնց ետեւէն գացին ու զանոնք փնտռեցին , և անոնց երկրպագութիւն բրին . անոնք պիտի չժողվուին ու պիտի չթաղուին , երկրի երեսին վրայ գոմրի պէս պիտի ըլ-
3 լան ։ Եւ մահը կանգքէն աւելի ցանկալի պիտի ըլլայ ասոնց չար ազգին բոլոր մնացորդներուն՝ որոնք մնացեր են ան ամէն տեղուանքը , ուր որ զանոնք վռնտեցի , կ'ըսէ զօրաց Տէրը ։
4 Ու անոնց ըսես ։ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Մի՞թէ անոնք պիտի իյնան ու պիտի չելլե՞ն . կամ դեղէ՞ն կը խոտորի ու ետ չը-
5 դառնար . Ինչո՞ւ ասոնք Երուսաղէմի ժողովուրդը հմտատեւ խոտորումով մը խոտորեցան . Ըանոնք նենգութեան յարեցան , Ի դառ-
6 նալ չուզեցին ։ Ես կանգնէ դրի ու մտիկ բրի , անոնք չիտակ չեն խօսիր . մարդ մը չկայ որ իր չարութենէն զղջայ , ու ըսէ թէ Ա՛ս ինչ դործեցի . ամէնքը իրենց ընթացքին դարձան պատերազմի վա-
7 զող ձիու պէս ։ Ըարդիլը անգամ օդին մէջ իր որոշ ժամանակը դիտէ , ու Ծտատրակը և կռունկը ու ծիծեռնիկը իրենց դալստեան ժամանակը կը դիտեն , բայց Ի իմ ժողովուրդս Տէրոջը դատաստանը
8 չդիտեր ։ Ինչ՞պէս կ'ըսէք թէ Մենք իմաստուն ենք , Ու Տէրոջը օրէնքը մեր քովն է . իրաւցընէ ահա Ի դպիրներուն սուտ գրիչը
9 ստութիւն կը գործէ ։ Ի մաստունները ամչցան , անոնք զարհուրեցան ու բռնուեցան , ահա Տէրոջը խօսքը անարգեցին , ալ ա-
10 նոնց քովը ի՞նչ իմաստութիւն կը մնայ ։ Ուստի Ի անոնց կիները օտարներուն , անոնց ագարակները ՚անոնց տիրողներուն պիտի տամ , ինչու որ պզտիկէն մինչև մեծր ա-մէնքը հադահութեան ետեւէ եզան . մարգարէէն մինչև քահանան ամէնքը ստութեամբ կը վա-

ձեզի Ա ստուած ըլլամ , ու դուք ինձի ժողովուրդ ըլլաք . և ձեզի ամէն հրամայած ճամբաներուս մէջը քալեցէք , որ ձեզի ա-
24 ղէկ ըլլայ ։ Բայց անոնք մը-տիկ չդրին ուականջնին չձռռեցին , հապա ՚իրենց չար սրտին կամակորութեամբը իրենց խոր-հուրդներուն հետևեցան , ու Ի ետ
25 գացին և չէ թէ յառաջ ։ Ձեր հայրերը Եգիպտոսի երկրէն ելած օրէն մինչև ասօր ՚իմ բոլոր ծառաներս մարգարէները ձեզի իրկեցի . ՚ամէն օր կանուխ ելլելով կը
26 իրկէի . Ի Ու ինձի մտիկ չդրին և ականջնին չձռռեցին , հապա ՚իրենց պարանոցը խստացուցին , Ի իրենց հայրերէն աւելի չա՛ ընդան ։
27 Եւ դուն Ի ասա բոլոր խօսքերը ասոնց պիտի զրուցես , բայց քեզի մտիկ պիտի չդնեն . զանոնք պիտի կանչես , բայց քեզի պատասխան
28 պիտի չտան ։ Ըն ատենը անոնց ըսես ։ Իր Տէր Աստուածոյն ձայնը մտիկ չդնող ՚ու խրատ չընդունող ազգը ասիկայ է . Ի ճշմարտութիւնը կորսուեցաւ ու անոնց բերնէն կտրեցաւ ։
29 Ըմազերդ կտրէ ու նետէ , ՚Վ Երուսաղէմ , և բլուրներուն վրայ ողբա . քանզի Տէրը մերժեց ու երեսէ ձգեց ան ազգը՝ որուն դէմ
30 շատ սրդողեր էր ։ Վասն զի Ցուդայի որդիները իմ առջևս չարութիւն գործեցին , կ'ըսէ Տէրը , Ի իրենց դարշելի բաները իմ անունովս կոչուած տանը մէջ դրին , որ
31 զանիկայ պղծեն ։ Ու Ենովմի որդւոյն ձորին մէջը եղող ըՕփելթի բարձր տեղերը շինեցին , Ի իրենց տղաքը ու աղջիկները կրակով այրելու համար . Ի որ ՚անոնց չհրամայեցի ու միտքս ալ անցած չէր ։
32 Ուստի ահա Ի օրեր կու գան , կ'ըսէ Տէրը , որ ալ Տօփելթ , կամ Ենովմի որդւոյն ձորը պիտի չրսուի , հապա Սպանութեան ձոր . և Տօփելթի մէջ Ի՛՛ պիտի թաղեն
33 *մինչև որ ալ տեղ չմնայ՚՚ ։ Ու Ի աս ժողովուրդին դիերը երկինքի թռչուններուն ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի ըլլան , և ՚՚ոնոնք վռնտող մը պիտի չըլլայ ։
34 Ու Ցուդայի քաղաքներէն ու Երուսաղէմի փողոցներէն Ի ցնծութեան ձայնը և ուրախութեան ձայնը , փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը պիտի դադրեցընեմ , վասն զի Ի երկիրը ամայի պիտի ըլ-
լայ ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Թէ՛ մեռած և թէ ողջ մնացած Հրէաներուն թշուառութիւնը ։ 4 Մարգարէն կը յանդի-

Ն · Ք · դԲ · Իր 600

ց Ծաղ · ձա · 11 ։ Գլ · ժա · 8 ։
– ր Օր · իԲ · 19 ։ Սաղ · ձա · 12 ։
ֈ Գլ · ր · 27 ։ լը · 33 ։
ֈ ր Մն · լղ · 15 ։ Գլ · իե · 4 ։ իԲ · 19 ։ · Հմր 13 ։
ֆ Հմր 24 ։ Գլ · ժա · 8 ։ ժէ · 23 ։ իե · 3 ։ 4 ։
– Նէեմ · թ · 17 ։ 29 ։ Գլ · ժԲ · 15 ։
Ի Գլ · ժզ · 12 ։
ֈ Եզկ · ր · 7 ։
ֆ Գլ · ե · 3 ։ լը · 33 ։
Ի Գլ · թ · 3 ։
Ղ Ցոր · ա · 20 ։ Ես · ժե · 2 ։ Գլ · ժզ · 6 ։ Խը · 37 ։ ՄԻք · ա · 16 ։
Ի դ Թագ · իա · 4 ։ 7 ։ ր Մն · լդ · 4 ։ 5 ։ 7 ։ Գլ · իդ · 11 ։ լը · 34 ։ Եզկ · է · 20 ։ ը · 5 ։ 6 ։ ըէ ։ Դան · թ · 27 ։
ըդ Թագ · իգ · 10 ։ Գլ · ժԲ · 5 ։ լը · 35 ։
Ր Սաղ · ճղ · 38 ։
ֈ Տես ր Օր · ժէ · 3 ։
Ի Գլ · ժԲ · 6 ։
Լդ Թագ · իգ · 10 ։ Գլ · ժԲ · 11 ։ Եզկ · ղ · 5 ։
* Կ՛ ՚՚՚ ըէՀ ՚տեղ չըլլալուն Նամար ։
Իր Օր · իը · 26 ։ Սաղ · ՀԲ · 2 ։ Գլ · ժր · 9 ։ ժգ · 4 ։ լդ · 20 ։
ֈ Ես · իգ · 7 ։ 8 ։ Գլ · ժգ · 9 ։ իե · 10 ։ լդ · 11 ։ Եզկ · իղ · 13 ։ Ովս · ր · 11 ։ Ցոյ · ժը · 28 ։
Ի Ղէ · իղ · 33 ։ Ես · ա · 7 ։ գ · 26 ։

Ն · Ք · դԲ · Իր 600

– դ Թագ · իգ · 5 ։ Եզկ · ը · 16 ։
Ի Գլ · իր · 19 ։
ֈ դ Թագ · Ք · 37 ։ Սաղ · ՀԳ · 10 ։ Գլ · Ք · 22 ։ ժգ · 4 ։
ֈ Ցոր · գ · 21 ։ 22 ։ ե · 15 ։ 16 ։ Ցայ · Ք · 6 ։
Ի Գլ · է · 24 ։
Ղ Գլ · Ք · 6 ։
Ի Գլ · է · 3 ։
ը ր Գես · ֆ · 9 ։
Ր Ես · ա · 8 ։
ֈ Երգ · ը · 12 ։
Ի Գլ · է · 4 · 5 ։
լ Հով · ը · 17 ։
Ի Ես · ժ · 1 ։
ֈ Գլ · գ · 15 ։
լ Ր Օր · Իը · 30 ։ Գլ · ղ · 12 ։ Ամվ · է · 11 ։ Սոփ · ա · 13 ։
հ Ես · ծզ · 11 ։ Գլ · գ · 13 ։

11 բուին ։ Եւ յիմ ժողովուրդիս աղջկանը վէրքը հարևանցի բժշկելով՝ ըսելով , Խաղաղութիւն , խաղաղութիւն է՝ կ'ըսեն , երբոր խաղաղութիւն չկայ ։ 12 Թիւն չկայ ։ Մինչեւ ամչնան , թաց ատենին կ'ամչնան . բնաւ չեն ամչնար ու պատկառիլ չեն գիտեր . անոր համար իյնողներուն մէջը պիտի իյնան ։ անոնց այցելութիւնն եղած ատենը պիտի 13 գլորին , կ'ըսէ Տէրը ։ Զանոնք բոլորովին բնաջինջ պիտի ընեմ , կ'ըսէ Տէրը . չորթին վրայ խաղող պիտի չըլլայ , և չթզենիին վրայ թուզ պիտի չըլլայ . տերև ալ պիտի թառամի , ու անոնց տուածս անոնցմէ պիտի անցնի ։

14 Մենք ինչո՞ւ կը նստինք . ժողովուեցէք , ու պարսպապատ քաղաքներու մէջ մտնենք և հոն լուռ կենանք . վասն զի մեր Տէր Աստուածը մեզ լռեցուց , ու մեզի եղառնութեան ջուր խմցուց , քանզի Տէրոջը դէմ մեղք գործեցինք ։ 15 Խաղաղութեան սպասեցինք , բայց բարութիւն չկար . բժշկութեան ժամանակին ահ ու շփոթութիւն , բայց ահա խռովութիւն է ։ 16 Անոր ձիերուն փռնչիւնը Դանէն լսուեցաւ . անոր հերիվարներուն խինձմանը ձայնէն բոլոր երկիրը շարժեցաւ . վասն զի պիտի գան , ու երկիրը և անոր լիութիւնը , քաղաքը ու անոր բնակիչները պիտի ուտեն ։ 17 Քանզի ահա ես ձեր մէջը օձեր՝ քարբեր կը խրկեմ , որ Լանոնց թովչութիւն չազդեր , և ձեզ պիտի խածնեն , կ'ըսէ Տէրը ։

18 Իմ գուարթութիւնս տրտմութեան փոխուեցաւ , իմ սիրտս ներսիդիս կը մարի ։ 19 Ահա հեռաւոր երկրէ եկողներուն պատճառաւ իմ ժողովուրդիս աղջկանը ողջոյ ձայնը . Միթէ Տէրը Սիօնի մէջ չէ՞ . անոր թագաւորը հոն չէ՞ ։

Ինչո՞ւ իրենց քանդակած կուռքերովը ու օտարաց ունայնութիւններովը զիս բարկացուցին ։

20 Հունձքի ատենը անցաւ , ամառը վերջացաւ , բայց մենք չփրկուեցանք ։

21 Իմ ժողովուրդիս աղջկանը վէրքին համար վիրաւորեցայ , խաւարեցայ ու ապշութիւնը իս պատեց ։ 22 Չարեց ։ Միթէ Գաղաադու մէջ բալասան չկայ , հոն բժիշկ չկայ . հապա ինչո՞ւ համար իմ ժողովուրդեանս աղջկը բժշկութիւն չըստաւ ։

ԳԼ . Թ

1 Երեմիա կ'ողբայ Հրէից վրայ իրենց զանազան մեղքերուն համար , 9 ու անոնց պատիժին համար . 12 անհնազանդութիւնը պատճառ կը դնէ իրենց անասանելի թշուառութեանը . 17 կը յորդորէ ժողովուրդը որ իրենց կործանմանը համար սուգ բնեն , 23 և իրենց անձերուն չյուսահատին , հապա միայն Տէրոջը . 25 Հրէաներուն և միանգամայն հեթանոսներուն սպառնալիքներ կ'ընէ ։

1 Երանի թէ գլուխս ջուր , ու աչքերս արցունքի աղբիւր ըլլային , որ ցորեկ ու գիշեր լայի իմ ժողովուրդիս աղջկանը սպանեալներուն համար ։ 2 Երանի թէ անապատի մէջ ճամբորդներու իջևան մը ունենայի , որ իմ ժողովուրդս թողուի ու անոնցմէ երթայի . վասն զի ամէնքը շնացողներ են , ժողովուրդ նենգաւորներու ։ 3 Ժողով են . Եւ իրենց լեզուները իրենց աղեղներուն պէս կը լարեն սուտութեան համար , բայց ճշմարտութեան համար երկրի վրայ քաջութիւն չունին . վասն զի չարութենէ ի չարութիւն կ'երթան , ու զիս չեն ճանչնար , կ'ըսէ Տէրը ։ 4 Ամէն մարդ թող իր ընկերէն զգուշանայ , ու բնաւ մէկ եղբօր մը մի՛ ապաւինիք . վասն զի ամէն եղբայր խաբէութիւն կը ձարէ , և ամէն ընկեր Լբանասարկութեան կը պտըտի . Ու ամէն մարդ իր ընկերը կը խաբէ , և ճշմարտութիւն չեն խօսիր . անոնք իրենց լեզուները սուտ խօսելու սովրեցուցած են , անօրէնութիւն ընելով կը յոգնին ։ 6 Քու բնակարանդ նենգութեան մէջ է . նենգութեան պատճառաւ զիս ճանչնալ չեն ուզեր , կ'ըսէ Տէրը ։ 7 Անոր համար զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես զանոնք պիտի հալեցընեմ ու պիտի փորձեմ Լվասն զի իմ ժողովուրդիս աղջկանը համար ինչպէս ընեմ ։ 8 Անոնց լեզուն մահաբեր նետ է , նենգութիւն կը խօսի . բերնովը իր ընկերին հետ խաղաղութիւն կը խօսի , բայց սրտովը անոր դարան կը պատրաստէ ։ 9 Միթէ ասոնց համար անոնց այցելութիւն պիտի չընեմ , կ'ըսէ Տէրը , կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի չառնէ՞ ։

10 Լեռներուն համար լաց ու ողբ , և Նահապատի արօտներուն համար կոծ պիտի ընեմ . վասն զի այրեցան , անկէ մարդ չանցնիր , ու խաշինքներու ձայն չլսուիր . Հօդին թռչուններէն մինչև անասունները փախան՝ գացին ։ 11 Ու Երուսաղէմը Յոյակոյեց գէզեր , և Լ չագալներու բնակարան պիտի ընեմ , ու Յուդայի քաղաքները անբնակ ամայութեան պիտի դարձնեմ ։ 12 Ո՞վ է ան իմաստուն մարդը , որ

Ն . Ք . ԶԲ
Ըրբ 600
յԳԼ . Ղ . 14 ։
Ղեղկ . Ժգ . 10 ։
ՖԳԼ . Գ . 3 ։
Ղ . 15 ։
ՖԵ . Ե . 1 ։
Ճ ։ Ցավել . ա . 7 ։
յՄաա . խա . 19 ։ Ղռ . Ժգ . 6 , Ճ ։
ՆԳԼ . Գ . 5 ։
ԼԳԼ . Թ . 15 ։
Խգ . 15 ։
ՖԳԼ . Ժգ . 19 ։
ԼԳԼ . Դ . 15 ։
ՂԳԼ . Խէ . 3 ։
ԼՄաղ . Ծը . 4 , 5 ։ Ձաղ . Ժ . 11 ։
ՖԵ . ԼԹ . 3 ։
ՖԲ Օր . ԼԸ . 21 ։ Եռ . ա . 4 ։
ԼԳԼ . Դ . 19 ։ Թ . 1 ։ Ժգ . 17 ։
ՊԾՒ . ԼԵ . 25 ։ Խգ . 11 ։ ԳԼ . Խգ . 11 ։ Ծա . 8 ։
Ն . Ք . ԶԲ
Ըրբ 600
ՖԵ . Իը . 4 ։
ԳԼ . Դ . 19 ։
Ժգ . 17 ։
Ժգ . 17 ։
Ողջ . բ . 11 ։ Ֆ . 48 ։
Բ ԳԼ . Ե . 7 , 8 ։
Ֆ Մաղ . կդ . 3 ։ Եռ . ՃԹ . 4 , 13 , 15 ։
Ք ա Թագ . բ . 12 ։ Ովս . Դ . 1 ։
Ի ԳԼ . Ժր . 6 ։ Մխ . Է . 5 , 6 ։
ՂԳԼ . Ղ . 28 ։
Ի Եռ . ա . 25 ։ Մաղ . Գ . 3 ։
Ը Ովս . Ժա . 8 ։
Ր Մաղ . Ժր . 2 ։ ՃՒ . 3 ։ Հժր 3 ։
Ք Մաղ . Իր . 3 ։ Եե . 21 ։
Ի ԳԼ . Ե . 9 , 29 ։
ԼԳԼ . Ժր . 4 ։ Իգ . 10 ։ Ովս . Գ . 3 ։
Ի ԳԼ . Դ . 25 ։ Ք Եռ . Իե . 2 ։
Ձ Եռ . Ժգ . 22 ։ Լզ . 13 ։ ԳԼ . Ժ . 22 ։
Հ Մաղ . ՃԷ . 43 ։ Ովս . Ժգ 9 ։

ասիկայ հասկընայ . և անոր՝ Աստուծոյ բերանը խօսած ըլլայ , որ ասիկայ պատմէ , թէ երկիրը ինչո՛ւ համար աւրուեցաւ , ու այրած անապատի պէս եղաւ , ուսկից որ
13 մարդ չանցնիր : Եւ Տէրը ըսաւ , Ա՛սան դի անոնք իմ օրէնքս ձգեցին , որն որ իրենց առջևը դրեր էի , ու իմ ձայնիս մտիկ չընելով՝ անոր հա-
14 մեմատ չբալեցին , Հապա Բհրենց սրտին կամակորութեանը՝ և Ղհայրերնուն իրենց սորվեցուցած Բահադինին ետևէն գացին :
15 Անոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես աս ժողովուրդին Ճօշինդր Ս պիտի կերցընեմ , ու անոնց դառնութեան ջուր պիտի խմցընեմ ,
16 Եւ Ձանոնք պիտի ցրուեմ ան ազգերուն մէջը , որոնք ոչ իրենք գիտցան , ոչ ալ իրենց հայրերը , ու անոնց վրայ սուր պիտի խրկեմ , մինչև որ զանոնք հատցընեմ :
17 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Մտածեցէք , ու Ղլալկան կնիկներ կանչեցէք , որ գան , և հանճարեղ կնիկներուն լո՛ւր խրկեցէք , որ
18 գան , Ու մեզի համար շուտով ողբի Յայն վերցընեն , որ Ժեր աչքերը արցունքներ իջեցընեն , և մեր արտևանունքը ջուրեր վազցընեն .
19 Քանզի Սիոնէն ողբի ձայն լսուեցաւ , Ի՛նչպէս կործանեցանք , խիստ ամչցանք , վասն զի երկիրը թողուցինք , վասն զի Ընակութիւնը հիմնայատակ րրին մեր բնակարան-
20 ները : Ուրեմն՝ ով կնիկներ՝ Տէրոջը խօսքը մտիկ րրէք , և ձեր ականջները անոր բերնին խօսքը թող ընդունին . ու ձեր աղջիկներուն ողբ սորվեցուցէք , և ամէն կնիկ իր դրացիին եղերերգութիւն
21 ՚՚՚րվեշՂԵ : Վասն զի մահը մինչև մեր պատուհանները եկաւ , մեր պալատները մտաւ , որ Ղփողոցներէն տղաքները՝ ՚՚ հրապարակներէն և-
22 րիտասարդները բնաջինջ ընէ : Ըսէ որ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Մարդոց դիակունքը պիտի իյնան Ղաբտեղրու երեսին վրայ եղող աղբին պէս , կամ Ֆձողներուն ետևը Ֆաց-Ֆ խուրձի պէս . և պիտի չըլլայ մէկը որ ղՆանէ ժողվէ :
23 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Իմաստունը իր իմաստութեամբը չպարծի , ու զօրաւորը իր զօրութեամբ չըպարծի , Հարուստը իր հարստու-
24 թեամբը չպարծի . Հապա ՚՚ան որ կը պարծի՝ թող ասով պարծի , որ կը հասկընայ ու զիս կը ճանչնայ , Ե՝ թէ թէ ես եմ Տէրը , որ երկրի վրայ ողորմութիւն , իրաւունք ու արդարութիւն կ՚ընեմ . ՚քանզի ես
ասոնց կը հաճիմ , կ՚ըսէ Տէրը :
25 Ահա օրեր պիտի գան՝ կ՚ըսէ Տէրը , որ Համն թլփատուածներուն ու
26 անթլփատներուն , Եգիպտոսին և Ցուդային ու Եդովմին և Ամմոնի որդւոցը ու Մովաբին ու ՚՚ էրէնց մօրուքին ծայրերը կտրող՚՚ անապատի բոլոր բնակիչներուն այդ ցեղութիւն պիտի բնեմ . վասն զի ամէն ազգերը անթլփատ են , ու բոլոր Իսրայէլի տունը Ըսրտով անթլփատ է :

ԳԼ . Ժ

1 Աստուծոյ և կուռքերուն աննմանութիւնը : 17 Մարգարէն գալու բարկութենէն փախչելու կը յորդորէ ժողովուրդը . 19 անմիա հովիւներուն չար գործքերուն համար կ՚ողբայ , 23 ու խնայարհ ազատանք մը կ՚ընէ :

1 Ի՚վ Իսրայէլի տունը՝ Տէրոջը ձեզի համար ըսած խօսքը մտիկ ը-
2 րէք : Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . ՚՚Ազգերուն ճամբաները մի՛ սորվիք , ու երկինքին նշաններէն մի՛ զարհուրիք , վասն զի անոնցմէ հեթանոս-
3 ները կը զարհուրին : Ինչու որ ժողովրդոց սովորութիւնները ունայնութիւն են . Էքանզի անտառէն փայտ կը կտրեն , անիկայ արուեստագէտին ձեռացը գործն է՝
4 տապարով ֆՐբՆաաֆ : Ձանիկայ արծաթով և ոսկիով կը զարդարեն , ՚՚ Ֆ ձամերով և ուռերով կը ձամեն
5 զանիկայ , ու չշարժիր : Անոնք արմաւենիի պէս շիտակ են , Ըբայց չեն խօսիր . անոնք Ի պիտի վերցուին , վասն զի չեն կրնար քալել . անոնցմէ մի՛ վախնաք ; վասն զի Ղչարիք մը չեն կրնար հասցընել , ոչ ալ բարիք ընելու կարող են :
6 Ո՛վ Տէր՝ Էքեզի նման մէկը չկայ . դուն մեծ ես , ու քու անունդ զօրու-
7 թեամբ մեծ է : Ըվ քեզմէ ով պիտի չվախնայ՝ ով ազգաց թագաւոր , քանզի քեզի կը վայլէ . վասն զի Ի ազգաց բոլոր իմաստուններուն մէջը և անոնց բոլոր թագաւորութիւններուն մէջը քեզի նման մէկը
8 չկայ : Բայց անոնք բոլորովին Ֆ անբան ու անմիտ են . անոնց ԼրՓՒը ունայնութեանց վարդապետու-
9 թիւն է , փայտ է : Թարսիսէն ծեծուած արծաթ , և Ո՚փազէն ոսկի կը բերուի , ՚՚ան՝ վարպետի ու ոսկերիչի ձեռացը գործքն են . անոնց զգեստը կապուտակ ու ծիրանի է . ամէնը Ղհանճարեղներու
10 գործքեր են : Սակայն Եհովան է ճշմարիտ Աստուածը , անիկայ է Ի կենդանի Աստուած և Ֆյաւիտենական թագաւոր . անոր բարկութենէն երկիրը կը դողայ , ու ազգերը անոր սրտմտութեանը չեն

Ն . ք . ՂԲ . Իրր 600

Ա Հառվ . բ . 8 , 9 :
՚՚ Գլ . Իե . 23 , Խթ . 32 :
* կ՚ըսէ՝ Իրէնց մօրուքին ծայրերը կտրող՚՚
Ղ Ղե . Իզ . 41 : Եզեկ . Խգ . 7 : Հերով . բ . 28 , 29 :

Իրր 600

՚՚ Ղե . ԺԸ . 2 , Ի . 23 :

Ք Ես . Խ . 19 , 20 , Խգ . 9 , 10 , ՃԼ . Խե . 20 :

Ի Ես . Խա . 7 , Խզ . 7 :

Ր Սաղ . ՃԺե . 5 , ՃԼե . 16 , Ամ . բ . 19 , ԱԿոր . Ժբ . 2 :

Ի Սաղ . ՃԺե . 7 , Ես . Խզ . 1 , 7 :

Ղ Ես . Խա . 23 :

Ի Եզ . Ժե . 11 : Սաղ . ՃՂ . 8 , 10 :

Ը Ցայս . Ժե . 4 :

Ի Սաղ . ՃԹ . 6 :

Ժ Սաղ . ՃԺե . 8 , Ես . Խա . 29 , Ամ . բ . 18 , Ջաք . Ժ . 2 , Հերով . ա . 21 , 22 :

Ի Դան . Ժ . 5 :

Լ Սաղ . ՃԺե . 4 :

Ի ՚՚ Տիմ . Ղ . 17 :

Ժ Սաղ . Ժ . 16 :

Ն . ք . ՂԲ . Իրր 600

Ա Գլ . Ե . 8 , Ես . Խ . 23 , Ամ . Ժ . 2 , Ես . Խգ . 6 , Ես . Խգ . 11 , Ես . Խգ . 17 :

Ա Գլ . Ե . 14 , Իգ . 15 , Ողբ . դ . 15 , 19 :

Ա Սաղ . Ե . 5 :

Ղ Ղե . Իզ . 33 , Ես . Խգ . 6 . 2 , 12 :

Ը Մն . Լե . 25 , Ցոր . դ . 8 , Ֆող . Ժբ . 5 , Ամվ . Ե . 16 , Մաա . Թ . 23 :

՚՚ Գլ . Ժգ . 17 :

Ղ Գլ . Ղ . 11 :

Գ Գլ . ը . 2 , Ժզ . 4 :

Է Ֆող . Թ . 11 :

՚՚ ԱԿոր . ա . 31 , ԲԿոր . Ժ . 17 :

՚՚ ՄԽբ . Ղ . 8 , Ե . 18 :

Ն·Ք·Դ·
Իրր 600

* Ա- հ-ր- -Ք-ղէ-
ր-ն լ-ղ-ով
է-ո-ի է ։
ՙ Տ-ո Սպ·
ղ·ղ· 5 ։
հ Հ-ր 15։ Ե-
ր· 18։ Ջ-ք·
ժ·գ· 2 ։
ՙ Ծ-ն· ա· 1·
6 ։ 9 ։ Սպ·
ՃՂ· 5 ։ 6 ։
Գլ· ծ-· 15·
Ճ ։
Ղ Սպ· ղ·դ·
1 ։
ՙ Ճ-ր· Բ· 8 ։
Սպ· Ճդ· 2 ։
Ե-· խ· 22 ։
՛ Ճ-ր· լԸ·
34 ։
ՙ Սպ· ՃԼ·
7 ։
Ն Գլ· ծ-· 17·
18 ։
Ղ Ա-ակ· լ· 2 ։
- Ե-· Խր·
17 ։ Խդ· 11 ։
Խե· 16 ։
Ղ Ա-ր· ր· 18։
Դ Հ-ր 11 ։
Ի Սպ· ժ·
5 ։ Հդ· 26 ։
Ճ-Բ· 57 ։
Գլ· ծ-· 19։
Ողբ· գ· 24 ։
- ր Օր· լբ·
9 ։ Սպ· Հդ·
2 ։
- Ե-· Խե· 4 ։
ծ-· 15 ։ ծդ·
5 ։ Գլ· լ-·
35 ։ լբ· 18։
ծ· 34 ։
Ղ Տ-ո գլ· ղ·
1 ։ Եզկ·
ժբ· 3, Ճ ։
Գ Գլ· ժ·
13 ։
† Եէբ· պար-
սա-իկով-ա
Թագ· իե·
29 ։
ր Եզկ· ղ·
10 ։
ՙ Գլ· գ· 19 ։
ը· 21 ։ Թ· 1 ։
- Սպ· Հէ·
10 ։
Ֆ Մ-ք· է· 9 ։
+ Գլ· գ· 20 ։
• Գլ· ա· 15 ։
գ· 6 ։ ե· 15 ։
ղ· 22 ։
Ֆ Գլ· Թ· 11 ։
- Ա-ակ· ժ·
1 ։ ի· 24 ։
Բ Սպ· գ· 1 ։
լբ· 1 ։ Գլ·
լ· 11 ։
Ֆ Սպ· հԹ·
6 ։
Գ Ճ-ր· ժը·
21 ։ ա Թես·
գ· 5 ։ բ Թես·
ա· 8 ։
Ի Գլ· ը· 16 ։

11 դիմանար ։ [*Անոնց այսպէս բսէք·
Ան աստուածները՝ որոնք երկինքը
ու երկիրը չշինեցին , հերկրէ ու աս
երկինքներուն տակէն պիտի կոր-
12 սուին ։] Երկիրը իր զօրութեամբը
շինեց , Հաշխարհէքը իր իմաստու-
թեամբը հաստատեց , ու հերկինքը
13 իր խորհրդովը տարածեց ։ Երբոր
իր ձայնը կու տայ , երկինքի մէջ
ջուրերու բազմութիւն կ'ըլլայ . և
հերկրի ծայրերէն շոգիներ կը հանէ ,
անձրևի համար փայլակներ կը շինէ ,
ու հովը կը հանէ իր շտեմարաննե-
14 րէն ։ Անմէն մարդ հգիտութենէ
ջո-ո՛ անասուն դարձաւ . *ամէն
ոսկերիչ իր քանդակած կուռքին
պատճառաւ ամօթով եղաւ .
Հ վասն զի ձուլած կուռքը ստու-
թիւն է , ու անոնք հոգի չունին ։
15 Անոնք ունայնութեան և խաբէու-
թեան գործքեր են , անոնց այցե-
լութիւն եղած ատենը Հանոնք պի-
16 տի կորսուին ։ Հեակոբին բաժինը
ասոնց պէս չէ՛ , վասն զի անիկայ
ամէն բանը Ստեղծողն է , ու Իս-
րայէլ անոր ժառանգութեանը վի-
ճակն է . և անոր անունը Եհո-
վայ Սաբաւովթ է ։
17 Ո՛վ բերդի մէջ բնակող՝ Հբու-
18 վաճառներդ երկրէն ժողվէ ։ Քան-
զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես
աս անգամ Երկրին բնակիչները
† դուրս պիտի նետեմ , ու զանոնք
նեղութեան մէջ պիտի ձգեմ , որ
իրենց ըրածը գտնեն ։
19 Վա՛յ ինծի իմ հարուածքիս
համար ։ իմ վէրքս անդարմանելի
է . բայց ես ըսի ։ Իրաւցընէ ասի-
կայ ցաւ է , ու †զանիկայ կրելու
20 եմ ։ †Իմ վրանս կործանեցաւ և
ամէն չուաններս փրթան . տղաք-
ներս ինծմէ ելան ու չկան . ասկէ
ետև վրանս կանգնող ու վարա-
21 գոյրներս դնող չկայ ։ Վասն զի
հովիւները անասուն դարձան , և
Տէրը չխնդրեցին . անոր համար
յաջողութիւն չգտան , ու անոնց
22 բոլոր հօտը ցրուեցաւ ։ Ահա
•հիւսիսի երկրէն գուժի ձայն , և
մեծ խռովութիւն կու գայ , որ
Ճուդայի քաղաքները աւերակ ու
Ֆ չագալներու բնակարան ընէ ։
23 Գիտեմ՝ ով Տէր , որ Մարդուն
ճամբան իր ձեռքը չէ . քալող
մարդը իր քալուածքը չիտկելու
24 կարող չէ ։ Ո՛վ Տէր՝ Ի զիս խրատէ ,
բայց չափաւորութեամբ , և ոչ թէ
քու բարկութեամբդ , չըլլայ որ
25 զիս սպառես ։ †Քու սրտմտու-
թիւնդ Ա-քիդ չճանչցող ազգերուն
վրայ և քու անունդ չկանչող ազ-
գաստհիներուն վրայ թափէ . վասն
զի Ճակոբը կերան , †զանիկայ կե-

րան ու հատցուցին , և անոր բնա-
կութիւնը աւերակ դարձուցին ։

Ն·Ք·Դ·
Իրր 600

ԳԼ · ԺԱ

1 Երեմիա կը հրաւարակէ Ուխտին խախտ , 8
ու անոր անհնազանդութիւն ընող Հրէանները
կը յանդիմանէ · 11 կը մարգարէանայ թէ չա-
րիք պիտի գայ անոնց վրայ ։ 18 և Անաթո-
թի մարդոցը վրայ ։ գինչը սպանելու խոր-
հուրդ ընելնուն համար ։

1 Այն խօսքը որ Տէրոջը կողմանէ Ե- Իրր 608
2 րեմիային եղաւ՝ բսելով ։ Աս
ուխտիս խօսքերը մտիկ ըրէք , և
Ճուդայի մարդոցը ու Երուսաղէմի
3 բնակչացը խօսեցէք ։ Եւ դուն
անոնց ըսէս ։ Իսրայէլի Տէր Աս-
տուածը այսպէս կ'ըսէ . Անիծեալ
ըլլայ ան մարդը՝ որ մտիկ չընար աս
4 ուխտին խօսքերը , Որն որ ես ձեր
հայրերուն պատուիրեցի Եգիպ-
տոսի երկրէն՝ Ի ան երկաթի նոցէն
գանոնք հանած օրս՝ ու բսի , Հիմ
ձայնս մտիկ ըրէք , ու ձեզի բոլոր
հրամայածիս համեմատ՝ ի գործ
դրէք , որ դուք իմ ժողովուրդս ըլ-
լաք , ու ես ձեր Աստուածը ըլլամ .
5 Որպէս զի հաստատեմ ան Երդու-
մը որ ձեր հայրերուն ըրի , անանկ
երկիր մը տալու անոնց՝ որ կաթ ու
մեղր կը բղխէ , ինչպէս որ այսօր
է՛ՒրՀՒ՛ , Եւ ես պատասխան
տուի ու բսի , Ամէն՝ ով Տէր ։
6 Եւ Տէրը ինծի բսաւ , Աս բոլոր
խօսքերը Ճուդայի քաղաքներուն
մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն
մէջ կանչելով բսէ , Աս ուխտին
խօսքերը մտիկ ըրէք ու †զանոնք
7 †ի գործ դրէք · Վասն զի ձեր հայ-
րերը փութով խրատելի , զանոնք
եգիպտոսի երկրէն հանած օրէս
մինչև աս օրս , Հկանուխ կելլելով
ու խրատելով բսի , Իմ ձայնս
8 մտիկ ըրէք ։ Բայց անոնք մտիկ
չրրին ու իրենց ականջը չխոնար-
հեցուցին , Հհապա ամէն մարդ իր
չար սրտին կամակորութեանը հա-
մեմատ քալեց , ուստի ես անոնց
վրայ կը բերեմ աս ուխտիս բոլոր
խօսքերը , որն որ ես անոնց պա-
տուիրեցի որ բնեն , ու անոնք չը-
9 րին ։ Եւ Տէրը ինծի բսաւ ,
Ֆ Ճուդայի մարդոցը մէջ ու Երու-
սաղէմի բնակչացը մէջ դաւաճա-
10 նութիւն գտնուեցաւ . Անոնք իմ
խօսքերս մտիկ ընել չուզող †իրենց
նախահարցը անօրէնութիւններուն
դարձան , և օտար աստուածներու
ետևէ գացին , որ անոնց ծառա-
յութիւն բնեն ։ Իսրայէլի տունը
ու Ճուդայի տունը իրենց հայրե-
րուն հետ րրած ուխտս աւրեցին ։
11 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ . Ահա ես անանկ չարիք կը
բերեմ անոնց վրայ , որ անկէ ելլե-

Ն·Ք·Դ·
Իրր 600

- ր Օր· իէ·
26 ։ Գաղ·
գ· 10 ։
Բ ր Օր· գ·
20 ։ գԹագ·
ը· 51 ։
է Ղէ· իգ· 3,
12 ։ Գլ· է·
23 ։
Դ ր Օր· է·
12, 13 ։ Սպ·
ՃՆ· 9, 10 ։
Ի Հ-վ· ր·
13 ։ Ճակ·
ա· 22 ։
ՂԳլ· է· 13·
25 ։ լէ· 15 ։
Ի Գլ· է· 26 ։
ը Գլ· գ· 17 ։
է· 24 ։ Թ·
14 ։
Ք Եզկ· իր·
25 ։ Ովբ·
ղ· 9 ։
ՙ Եզկ· իր·
18 ։

լու կարող պիտի չըլլան . և ինծի պիտի աղաղակեն , ու անոնց մեղիկ
12 պիտի չընեմ : Եւ Յուդայի քաղաքները ու Երուսաղէմի բնակիչները պիտի երթան , ու նպիտի աղաղակեն ան աստուածներուն՝ որոնց խունկ ծխեր էին . բայց անոնց ձախորդութեան ժամանակը բնաւ
13 պիտի չազատեն զանոնք : Քանզի քու աստուածներդ՝ ով Յուդա՝ քու էքաղաքներուդ թուոյն չափ եղան . ու Երուսաղէմի փողոցներուն թուոյն չափ՝ ամօթալից իրողութեան համար սեղաններ , խահաղին խունկ ծխելու համար
14 անզաններ կանդնեցիք : Ուստի Դուն ասիս մի ըներ , ու անոնց համար աղօթք մի ըներ , ու անոնց համար խնդրուածքով ու պաղատանքով մի աղաչեր . քանզի երբոր իրենց վրայ հոգ չարիքին համար ինծի աղաղակեն , անոնց մեղիկ պիտի չընեմ :
15 Ի՞մ սիրելիս ինչ իրաւունք ունի իմ տանս մէջ , որովհետև հ*շանտերուն հետ անօրէնութիւն" դործեր է . Նաւրբ միսն ալ քեզմէ անցաւ , քանզի բուն քու չարու-
16 թիւնովդ չկ'ուրախանաս : Ձիթը քու անունդ ցկանանչ , գեղեցիկ ա բարեպտուղ ձիթենի կոչեց . բայց անոր վրայ մեծ աղմուկի ձայնով կրակ բռնկեցուց , և անոր
17 ոստերը կոտրեցան : Ու Հ.քեզ տընկող զօրաց Ցերը քու վրայովդ չարիք խօսեցաւ , Իսրայէլի տանը ու Յուդայի տանը չարութեանը համար՝ որ անոնք գործեցին , և բարհաղին խունկ ծխելով՝ զիս բարկացուցին :
18 Եւ Ցերը ինծի գիտցուց , ու ըսկ.յ գիտեմ . ան ատենը ինծի ա-
19 նոնց գործերը ցուցուցիր : Բայց ես մորթուելու տարուղ ընտանեցած գառի մը պէս էի , ու չէի գիտեր որ Հանոնք ինծի համար նենգութիւններ կը ձարէին , ըսելով , Ծառը իր պտուղովը կործանենք , և զանիկայ չկենդանեաց երկրէն բնաջինջ ընենք , որ անոր անունը
20 մէյմըն ալ չյիշուի : Սակայն՝ ով Ցեր զօրութեանց՝ արդար Դատաւոր , *որ երիկամունքը ու սիրտը կը քննես , անոնցմէ ա-ծվիժդ տեսնեմ . քանզի իմ դատս քեզի յայտնեցի :
21 Ուստի Ցերը այսպէս կ'ըսէ Անաթովթի մարդոցը համար՝ Հորոնք քու հոգիդ կը փնտռեն , ու կ'ըսեն , Ցերոջը անունովը մարգարէութիւն մի՛ ըներ , որ մեր ձեռ-
22 քերովը չմեռնիս : Անոր համար զօրաց Ցերը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես անոնց այցելութիւն պիտի ընեմ . կտրիճները սրով պիտի մեռնին , անոնց տղաքները ու աղջիկ-
23 ները սովամահ պիտի ըլլան . Եւ անոնք մնացորդ պիտի չունենան . վասն զի ես Անաթովթի մարդոցը վրայ՝ Հանոնց այցելութեան տարին չարիք պիտի բերեմ :

ԳԼ . ԺԸ

1 Երեմիա կը դանդատի չարերուն յաջողութեանը համար , բայց հաւատքով անոնց կործանումը կը տեսնէ . 5 Ցերոջմէ կը յայտնուի իրեն՝ իր եղբայրներուն նենգութիւնը որ իրեն դէմ կը հնարեն : 7 Աստուած իր ժառանգութեանը վրայ կ'ողբայ . 14 ապաշխարողներուն գերդաստութիւն կը խոստանայ :

1 Ա՛վ Ցէր՝ երբոր քեզի հետ վիճիմ , դուն արդար դիտէ ինծի . սակայն քեզի † իրաւունքի վրայով պիտի խօսիմ . Ինչո՞ւ ամբարիշտներուն ճամբան յաջող է , ու բոլոր նենգութիւն ընողները հանգըս-
2 տութիւն կը վայելեն : Դուն զանոնք տնկեցիր , և անոնք արմատացան : Անոնք կ'աճին ու պտուղ կու տան . Դուն անոնց բերնին մօտ ես , բայց անոնց երիկա-
3 մունքէն հեռու ես : Եւ դուն ով Ցէր՝ զիս գիտես , զիս տեսար ու Իմ սիրտս քու առջեւդ քննեցիր . զատէ անոնք մորթուելու ոչխարներու պէս , և Հսպանման օրուան
4 համար ‡ պատրաստէ : Մինչև ե՞րբ երկիրը սուգ պիտի բռնէ ընդ բոլոր դաշտին խոտը պիտի չորնայ . Անասուններն ու թռչուները կորսուեցան , վասն զի ըսին , Անիկայ մեր վախճանը պիտի չտեսնէ :
5 Թէ որ դուն հետեւակներուն հետ վազեցիր , ու քեզ յոգնեցուցին , հապա ձիաւորներու հետ ինչպէս մրցարշաւ պիտի մտնես . և դուն որ խաղաղութեան երկրին մէջ ապահով ես , ինչ պիտի ընես՝ Հերբոր Յորդանան ելեզ բարձրանայ :
6 Քանզի Հքու եղբայրներդ ու քու հօրդ տունն ալ՝ անոնք անդամ քեզի դէմ նենգութիւն ըրին , և քու ետևէդ բարձրաձայն աղաղակեցին . Թէև անոնք քեզի աղէկ բաներ ալ խօսին , Հդուն անոնց մի՛ հաւատար :
7 Իմ տունս թողուցի , իմ ժառանգութիւնս ձգեցի , Հոգիիս սիրածը իր թշնամիներուն ձեռքը
8 տուի : Իմ ժառանգութիւնս անտառի առիւծին պէս եղաւ ինծի , անիկայ իր ձայնովը իմ վրաս պոռաց . ասոր պատճառով զանի-
9 կայ ատեցի : Իմ ժառանգութիւնս ‖դոյնդոյն թռչունի մը պէս եղաւ ինծի , թռչունները ա-

Ն . Ք . ՉԸ . 603

Յաղ . ԺԸ . 21 : Նահակ . ա . 23 : Նա . ա . 15 : ԳԼ . ԺԹ . 12 : Նչնկ . Բ . 18 : Միք . գ . 4 : Զաք . է . 13 :

Ը Օր . լբ . 37 , 38 :

Ի ԳԼ . Բ . 28 :

Ծ Ել . լ . 10 : ԳԼ . է . 16 : ԺԹ . 11 : ա Յոհ . ե . 16 :

Ա Սաղ . ծ . 16 : Նա . ա . 11 : Ճ : Հ Եղնկ . ԺՂ . 25 : Ճ :

* Կ՛ասի՛ չասա անօրէնութիւններ

Ն Նէղ . Բ . 12 , 13 , 14 : Տիտ . ա . 15 :

Ը Նահակ . Բ . 14 :

Ձ Սաղ . ԾՐ . 8 : Հռոմ . ժա . 17 :

Ղ Նա . ե . 2 : ԳԼ . Բ . 21 :

Ղ ԳԼ . ԺԲ . 18 :

Ն Սաղ . ՃԳ . 4 :

Շ Սաղ . ԻԷ . 13 . ՃԺԶ . 9 : ՃԽԲ . 5 : ա Թագ . ԺԶ . 7 : ա Մն . ԻԲ . 9 : Սաղ . է . 9 : ԳԼ . ԺԷ . 10 : Ի . 12 : Յայտ . Բ . 23 :

Չ ԳԼ : ԺԲ . 5 , 6 :

Ց Եսա . լ . 10 : Նմով . Բ . 12 : է . 13 , 16 : Միք . Բ . 6 :

Ն . Ք . ԳԸ . Իրբ 608

Է ԳԼ . ԻԳ . 12 : ԽՂ . 21 : ԽԲ . 44 : Ծ . 27 : Ղու . ԺԲ . 44 :

— Սաղ . Ծա . 4 :

† Կ՛ասի՛ դատաստանին ըստ

Բ Յոբ . ԺԲ . 6 : Իա . 7 : Սաղ . Լէ . 1 , 35 : ԾԳ . 3 : Ճ : ԳԼ . Ե . 28 : Նմր . ա . 4 : Մաղ . գ . 15 :

‡ Եա . ԽԹ . 13 : Մաս . ԺԵ . 8 : Մաբ . է . 6 :

Ա Սաղ . ԺԷ . 3 : ՃԼԹ . 1 :

Ի ԳԼ . ՃԱ . 20 :

Ղ Յակ . Ե . 5 :

‡ Եբր . սրբէ՛ , կամ նուիրէ :

Ի ԳԼ . ԻԳ . 10 : Ովս . գ . 8 :

Ը Սաղ . ՃԷ . 34 :

Ի ԳԼ . գ . 25 : է . 20 : Բ . 10 : Ովս . գ . 8 :

Ա Յես . գ . 15 : ա Մն . ԺԲ . 15 : ԳԼ . ԽԹ . 19 : Ե . 44 :

Ի ԳԼ . Բ . 4 : ԺԱ . 19 . 21 : Նահակ . ԻՂ . 25 :

! Կ՛ասի՛ գիշատիչ

Ն · Ջ · ՂԲ · Խրբ 608

Ի Ես · Ժդ · 9, Գլ · է · 33 ։ Ժ Գլ · ղ · 3 ։ Ի Ես · ե · 1, 5 ։ Հ Ես · կդ · 18 ։ Յ Հբ 4 ։

Ղ Եմ · Խբ · 25 ։

Ե ՂԼ · Խգ · 16 ։ Բ Օր · Խբ · 88 ։ Մխբ · ղ · 15 ։ Ընդ · ա · 6 ։

Ժ Զաք · բ · 8 ։ Ց Եմ · բ Օր · Լ · 8 ։ Գլ · ըբ · 37 ։ Ն Եզեկ · Խբ · 25 ։ Ղ Ամվ · Թ · 14 ։

Ա Գլ · ղ · 2 ։

Ղ Եփս · բ · 20, 21 ։ ա Պետ · բ · 5 ։ * Եբր · չնորին ։ Ի Ես · կ · 12 ։

Խրբ 602

1 Տերը ինձի այսպէս ըսաւ . Գնա, քեզի մէկ քթանէ գօտի մը ձեռք առ , և զանիկայ մէջդ կապէ, ու զանիկայ ջուրը մի՛ խոթեր ։
2 Ուստի Տէրոջը խօսքին համեմատ գօտին ձեռք առի ու մէջս
3 կապեցի ։ Եւ երկրորդ անգամ Տէրոջը խօսքը ինձի եղաւ՝ ըսե-
4 լով ՝ Ըն ձեռք առած գօտիդ՝ որ քու մէջքիդ վրայ է , ատ ու ելիր՝ Եփրատ գնա , և հոն վէմին
5 ծակին մէջը պահէ զանիկայ ։ Ու ես գացի , և զանիկայ Եփրատի Էվրէտ պահեցի , ինչպէս որ Տէրը
6 ինծի պատուիրեց ։ Եւ շատ օրե-րէն ետքը Տէրը ինծի ըսաւ , Ելիր՝ Եփրատ գնա , ու անկէ ատ-ան գօտին , որ քեզի հրամայեցի որ
7 հոն պահես ։ Ես ալ Եփրատ գա-ցի , ու փորելով՝ գօտին ան պա-հած տեղէս առի , և ահա գօտին փտեր էր , ու բնաւ մէկ բանի մը
8 չէր գար ։ Եւ Տէրոջը խօսքը ին-ծի եղաւ՝ ըսելով ,
9 Այսպէս կ'ըսէ . Յուդային հպարտու-թիւնը ու Երուսաղէմին մեծ հպարտութիւնը այդպէս պիտի
10 աւրեմ ։ Ատ չար ժողովուրդը՝ որ իմ խօսքերս լսել չեն ուզեր , ու իրենց սրտին կամակորութեամբը կը քալեն , և օտար աստուածներու երթալ կ'երթան անոնց ծա-ռայութիւն ընելու և անոնց եր-կրպագութիւն ընելու համար , ատ անպիտան գօտիին պէս պիտի
11 ըլլան ։ Վասն զի ինչպէս որ գո-տին մարդուն մէջքը կը փակչի , ըսաւ Տէրը , այնպէս ես Իսրայէլի տունը ու բոլոր Յուդայի տունը ինծի փակցուցեր էի՝ կ'ըսէ Տէրը , ո՛ր ինծի ժողովուրդ ըլլան , գնահա-նուն և փառք ու պարծանք , բայց անոնք մտիկ չըրին ։
12 Նաև ատ խօսքը ըսես անոնց , Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ամէն տիկ գինիով պիտի լեցուի . բայց անոնք քեզի պիտի ըսեն , Մեզի մենք չե՞նք գիտեր որ ամէն տիկ գինիով պիտի լե-
13 ցուի ։ Ուստի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես ատ երկրին բոլոր բնակիչները , ու Դաւիթի աթոռին վրայ նստող թագաւորները , և քահանաները ու մարգարէները , ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները խարբեցութեամբ
14 պիտի լեցընեմ . Եւ զանոնք իրարու ջարդել պիտի կուտրտեմ , հայրերը տղոցը հետ միասին՝ կ'ըսէ Տէրը , և անոնց պիտի չխնայեմ , և ատանց ողոր-միլու զանոնք բնաջինջ պիտի ը-նեմ ։
15 Մտիկ ըրէք , ականջ տուէք , մի՛ հպարտանաք , վասն զի Տէրը
16 խօսեցաւ ։ Ձեր Տէր Աստուծոյն փառք տուէք , գուցէ խաւարը վը-նդ չհասած , ու ձեր ոտքերը մութ լեռներու վրայ չսահած , և ձեր ի լոյսի սպասած ատ-ոտ զանիկայ ի մահուան ստուե-

Ն · Ջ · ՂԲ · Խրբ 602

– ՂԼ · Խգ · 19 ։

Բ Գլ · Թ · 14 ։ Ժա · 8 ։ Ժզ · 12 ։

Ե Եզ · ԺԹ · 5 ։ Ծ Գլ · Լ · 9 ։

Ի Ես · Ժա · 17, 21 ։ կդ · 6 ։ Գլ · Խե · 27 ։ Ժա · 7 ։ Ղ Պտ · Բ · 9 ։

Ի Ձե · Լ · 19 ։ Ը Ես · Լ · 30 · Բ · 22 ։ Ա Տվ · Բ · 9 ։ Ք Ես · ԺԲ · 9 ։ Ի Պտ · Խգ · 19 ։

Ն · Ք · ԴՖ · ԽԲԲ 602

Ի ԳԼ · Թ · 1 ։ ԺԳ · 17 ։ ՈՂԲ · ա · 2 ։ 16 ։ Բ · 18 ։

Լ Տ֊ն Գ Թագ · իդ · 12։ ԳԼ · ԽԲ · 26 ։

Ի ԳԼ · Գ · 22 ։

Ծ ԳԼ · Գ · 24 ։

Ի ԳԼ · Ե · 19 ։ ԺԳ · 10 ։

Հ Ես · գ · 17 ։ Խէ · 2 , 3 ։ Հմր 26 ։ Ե֊զկ · ԺԳ · 37 , 38 , 39 ։ Նաա · գ · 5 ։

Յ Սաղ · ա · 4 ։ Ովս · ԺԳ · 3 ։ Ղ Ցար · Ի · 29 ։ Սաղ · ԺԱ · 6 ։ Ֆ ԳԼ · Ժ · 14 ։ Ա Հմր 22 ։ ՈՂՐ · ա · 8 ։ Եզկ · ԺԳ · 37 ։ Խ · 29 ։ Ովս · Բ · 10 ։ Յ ԳԼ · Ե · 8 ։ Ն Ես · կՀ · 7 ։ ԳԼ · Բ · 20 ։ Գ · 2 , 6 ։ Ե֊զկ · Գ · 13 ։

ԽԲԲ 601

— Ես · Գ · 26 ։

ր կ֊փոխած , ու զանիկայ Թանձր
17 մկի չդարձուցած ։ Բայց Թէ որ մտիկ չընէք , Յիւ հպարտութեանը համար իմ հոգիս ծածուկ տեղուանք պիտի լայ , և էիմ աչքս խիստ շատ լալով արցունք պիտի Թափէ ։ վասն զի Տէրոջը հօտը գերի առնուեցաւ ։
18 Նթագաւորին ու Թագուհիին ըսէ ։ Ձեր անձը խոնարհեցուցէք , — բնդունէ վրաս նստեցէք . վասն զի ձեր գլխէն ձեր փառաց Թագը ինչ-
19 կաւ ։ Հարաւային քաղաքները դոցուեցան ու բացող մը չկայ . բոլոր Ցուդա գերուեցան գնաց .
20 ամէնքը գերութեան դացին ։ Աչքերնիդ վերցուցէք և էհլեափի կողմէն եկողներուն նայեցէք . քեզի տրուած հօտը , քու փառացդ
21 խաչինքը ո՞ւր են ։ Ի՞նչ պիտի ըսես՝ երբոր քեզի այցելութիւն բնէ . վասն զի դուն անոնց սորվեցուցիր որ քու վրադ իշխան և գլուխ բլլան . միթէ քեզ ծննդական կնոջ պէս ծցաւեր պիտի
22 չբռնե՞ն ։ Ու Թէ որ սրտիդ մէջը ըսես ։ Ասս բաները ինչու՞ հանդիպեցան ինծի . քու անօրէնութեանդ շատութենէն էքու քղանցքներդ բացուեցան , և գարշապարներդ բռնութեամբ մերկացան ։
23 Միթէ կարելի՞ է որ Եթէովպացին իր մորթը , կամ ինձը իր խայտուցները փոխէ , որ դուք ալ չարութիւն ընելու սորված բլլալով , կարնանք աղէկութիւն ը-
24 նել ։ Ուստի անապատի հովէն վերցուած յմղեղի պէս պիտի ցրուեմ
25 զանոնք ։ Ասա է քու վիճակդ Ե քու բաժինդ՝ որն որ ես քեզի որոշեցի , կ'ըսէ Տէրը , քանզի իս մոռցար ու ստութեան ապաւինեց-
26 ար ։ Ուստի էես ալ քու քղանցքներդ քու երեսիդ վրայ վերցուցի , ու քու անարգանքդ երևցաւ ։
27 Քու շնութիւններդ , ու յռնչիւններդ , Ե քու լիրը պոռնկութիւնդ , — բլուրներու վրայ Ե դաշտի վրայ քու ըզձպղծութիւններդ տեսայ . վայ քեզի , ով Երուսաղէմ . պիտի չմաքրուի՞ս , ալ մինչև ե՞րբ ։

ԳԼ · Ժ Դ

1 Մխե սովին համար 7 Երեմիա կ'աղօթէ ։ 10 Տէրը չուզեր մտիկ ընել ասս աղօթքը ժողովուրդին չարութեանը համար ։ 13 կը ցուցնէ Թէ իրենց մէջը սուտ մարգարէներ բլլալովը իրենք չեն կրնար արգարանալ ։ 17 Երեմիա անոնց վրայ կ'ողբայ ։

ԽԲԲ 601

1 Տէրոջը խօսքը որ Երեմիային եղաւ
2 երաշտութեան վրայով ։ Ցուդա սուգ կը բռնէ , և — անոր դրները կը նուաղին , անոնք գետնի
վրայ տրտում կը նստին , ու Եբուսաղէմի աղաղակը վեր ելաւ ։
3 Եւ անոնց աղնուականները իրենց երիտասարդները ջուրի կը խրկեն . աւազանները դացին , ջուր չգտան , Ե դարձան՝ իրենց ամանները պարապ Եէէ֊ԼՀ ։ Համչցան ու պատկառեցան Ե գլուխնին ծածկեցին ։
4 Երկրին վրայ անձրև չբլլալուն պատճառովը գետինը ճաթելուն համար , երկրագործները ամչցան
5 և գլուխնին ծածկեցին ։ Քանզի նաև եղնիկը դաշտի մէջ ծնաւ , ու խոտ չբլլալուն համար էր յ֊Եէ Թո-
6 ղուց ։ Ու էվայրենի էշերը բլուրներու վրայ կայնեցան , և շագլներու պէս օդը ծծեցին , ու աչքերնին տկարացաւ , վասն զի խոտ չբկար ։
7 Թէև մեր անօրէնութիւնները մեզի դէմ *ելեր են , — յ֊ով Տէր՝ Ընդու անուանդ համար բրէ . քանզի մեր յետնդարձները շատ են , ես քեզի դէմ մեղք գործեցինք ։
8 Ով Իսրայէլին Ցոյսը՝ նեղութեան ատենը անոր Փրկիչը , ինչու՞ համար երկրի վրայ հիւրի պէս , ու դիշերը իջևան ընելու դարձող ճամբորդի
9 պէս բլլաս ։ Ինչու՞ համար ապշած մարդու պէս , յօ՛ չազատելու կարողութիւն չունեցող հզօրի մը պէս բլլաս . և դուն՝ ով Տէր՝ Ի մեր մէջն ես , ու Էքու անունդ մեր վրայ կոչուած է . մեզ մի թողուր ։
10 Ա յսպէս կ'ըսէ Տէրը ասս ժողովուրդին համար . Էանոնք աստանդական չրջելը այսպէս սիրեցին , և իրենց ոտքերը չզսպեցին , ուստի Տէրը անոնց չկաւնեցաւ . Ես հիմա անոնց անօրէնութիւնը պիտի յիշէ , ու անոնց մեղքերուն այցելու-
11 թիւն պիտի ընէ ։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Էնա ժողովուրդին բարիք բլլալու համար աղօթք մի՛ ըներ ։
12 Թէ որ անոնք ծոմ պահեն , անոնց աղաղակը մտիկ պիտի չընեմ . ու թէ որ ողջակէզ կամ զոհ մատուցանեն , զանոնք պիտի չընդունիմ . հապա Հսրով , սովով և ժանտախ-
13 տով պիտի սպառեմ զանոնք ։ Ու ես ըսի , Ա՜ւաղ՝ ով Տէր Եհովայ , ահա մարգարէները անոնց կ'ըսեն , Սուր պիտի չտեսնէք ու ձեր մէջը սով պիտի չբլլայ ։ Հապա ձեզի ասս տեղս ճշմարիտ խաղաղութիւն պի-
14 տի տամ ։ Ան ատենը Տէրը ինծի ըսաւ , Նմարգարէները իմ անունովս սուտ մարգարէութիւն կ'ընեն . ես զանոնք ես չխրկեցի և անոնց չհրամայեցի ու անոնց չխօսեցայ . անոնք ձեզի սուտ տեսիլք-ներ , անոտի գուշակութիւններ և իրենց սրտին խաբէութիւնները կը

Ն · Ք · ԴՖ · ԽԲԲ 601

Բ Տ֊ն ա Թագ · Ե · 12 ։

Ֆ Սաղ · Խ · 14 ։ Բ Ր Թագ · ԺԵ · 30 ։

Ի ԳԼ · Բ · 24 ։

* Եբ · պատասխան տուեր

Ղ Սաղ · իե · 11 ։ Ի ԳԼ · ԺԵ · 13 ։

Ը Ես · ԽԹ · 1 ։ Բ Եզ · ԽԲ · 45 , 46 ։ Ղէ · իդ · 11 , 12 ։ Ֆ Դան · Թ · 18 , 19 ։ Ի Տ֊ն գԼ · Բ · 23 , 24 , 25 ։

Լ Ովս · Ը · 13 ։ Թ · 9 ։

Ի Եզ · ԼՐ · 10 ։ ԳԼ · Է · 16 ։ Ժ · 14 ։ Ծ Ամոս · ա · 28 ։ Ես · ա · 15 ։ Ե֊զկ · Գ · 11 ։ Եզկ · Ը · 18 ։ Մէք · գ · 4 ։ Ջաք · Է · 13 ։

Ի ԳԼ · ղ · 20 ։ Է · 21 , 22 ։ Հ ԳԼ · Թ · 16 ։ Յ ԳԼ · ղ · 10 ։

Ղ ԳԼ · Իէ · 10 ։

Ֆ ԳԼ · Իդ · 21 ։ Իէ · 15 ։ ԽԹ · 8 , 9 ։

Ն · Ք · ԳԴ · Իրր 601

՛Գլ · ե · 12 · 13 ·

՛Սաղ · ՀԹ · 3 ·

ՆԳԼ · Թ · 1 · Ժգ · 17 · Ողբ · ա · 16 · ը · 18 ·

ՆԳԼ · ը · 21 ·

Եզեկ · է · 15 ·

Ն Ողբ · ե · 22 ·

Գլ · ժե · 18 · ԷԳԼ · ը · 15 ·

Սաղ · ՃԺ · 6 · Դան · Թ · 8 ·

Սաղ · ՀԳ · 2 · 20 · ՃԺ · 45 ·

Հ Բ Օր · լը · 21 ·

Ջաք · ժ · 1 · 2 ·

Բ Սաղ · ՃԼԹ · 7 · ՃԽԷ · 8 · Ես · է · 23 · Գլ · ե · 24 · ժ · 13 ·

Իրր 601

Եզեկ · ժգ · 14 · ՃԼ ·

Բ Եզ · լը · 11 · 12 · Սաղ · ղԹ · 6 ·

Ա Թագ · է · 9 ·

15 մարգարէանան ։ Ուստի Տէրը այսպէս կ՛ըսէ . Ան մարգարէներուն համար , որոնք իմ անունովս մարգարէութիւն կ՛ընեն , (թէպէտև զանոնք ես չխրկեցի ,) ՛ու կ՛ըսեն Թէ Ա՛ս երկրիս մէջը սուր ու սով պիտի չըլլայ , ան մարգարէները սրով ու սովով պիտի կորսուին .
16 Եւ ան ժողովուրդը՝ որոնց անոնք մարգարէութիւն կ՛ընեն , սուրին ու սովին պատճառովը Երուսաղէմի փողոցները պիտի ձգուին . և զանոնք , անոնց կիներուն , տղաքներուն ու աղջիկներուն ՛թաղող պիտի չգտնուի . ու անոնց վրայ իրենց չարութիւնը պիտի թափեմ ։
17 Ուստի անոնց ասա խօսքը զրուցես . Դիշեր ու ցորեկ աչքերս արցունք պիտի թափեն ու բնաւ պիտի չդադարին ։ Վասն զի իմ ժողովուրդիս կոյս աղջիկը մեծ կոտորածով , խիստ սաստիկ հարուածով կոտրեցաւ ։ Թէ որ դաշտը ելլեմ՝ ահա սրով մեռցուածները , և թէ որ քաղաքը մտնեմ՝ ահա սովով տկարացածներ կան . վասն զի թէ՛ մարգարէն և թէ քահանան իրենց չգիտցած երկիրը կը պտտին ։
19 Մի՞թէ Ցուդան բոլորովին մերժեցի՞ր . քու հոգիդ Սիօնէն զզուեցա՞ւ . մեզի ինչո՞ւ այնպէս զարկիր՝ որ մեզի բժշկութիւն չկայ . Խնդք խաղաղութեան սպասեցինք , բայց բարութիւն չկար . բժշկութեան ժամանակին ահ-եղէտ , բայց ահա
20 խռովութիւն է՛ . Մենք՝ ով Տէր՝ մեր ամբարշտութիւնը և մեր հայրերուն անօրէնութիւնը դիտենք . վասն զի քեզի դէմ մեղք
21 գործեցինք ։ Քու անունդ հասմար հեղձ մի՛ գըներ , քու փառաւոր աթոռը մի՛ անարգեր . մեզի հետ ըրած ուխտդ յիշէ և անիկայ
22 մի՛ աներ ։ Միթէ հեթանոսաց ունայնութիւններուն մէջ անձրև տուող մը կայ , կամ թէ անձրևը երկինքնե՞րը կու տան . չէ՞ որ քե՛զ Եհովա Աստուած , ով մեր Տէր Աստուածը . ուստի քեզի կը յուսանք , վասն զի ասոնց ամէնը դուն ըրիր ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Հրեաներուն բոլորովին մերժուիլը , ու անոնց վրայ գալու զանազան դառնասոտանները ։ 10 Երեմիա անոնց առելութեանը համար գանգատ ընելով՝ իրեն համար խոստումնալի մը կ՛ընդունի , 12 ու անոնց համար սպառնալիք մը ։ 15 Ինքը աղօթք կ՛ընէ , 19 ու բարի խոստումնալի մը ձեռք կը բերէ ։

1 Ետ Տէրը ինծի ըսաւ , Թէև Մովսէս ու Սամուէլ իմ առջևս կայնելու ըլլային , աս ժողովուրդին վրայ հաճութիւն պիտի չունենայի . զանոնք առջևէս վռնտէ , ու թող ելլեն ։ Եւ թէ որ քեզի՝ Ո՞ր ելլենք ըսեն , ան անոնց ըսես , Տէրը այսպէս կ՛ըսէ . Մահուան համար՝ մահուան , ու սուրի համար՝ սուրի , և սովի համար՝ սովի , ու գերութեան համար՝ գերութեան ։
3 Եւ անոնց վրայ չորս տեսակ պատիժ պիտի իրկեմ՝ կ՛ըսէ Տէրը . մեղրնելու համար սուրը , ու պատռելու համար շուները , և ուտելու ու ապականելու համար ՚երկինքի թռչունները ու երկրի գազանները ։
4 Եւ Եզանոնք նեղութիւն կրելու համար երկրիս բոլոր թագաւորութիւններուն ձեռքը պիտի մատնեմ , Ցուդայի թագաւորին Եզեկիայի որդւոյն Մանասէին պատճառաւ՝ անոր Երուսաղէմի մէջ
5 ըրած բաներուն համար ։ Վասն զի Ո՞վ քեզի պիտի խնայէ՝ ով Երուսաղէմ , ու ո՞վ քեզի ցաւակից պիտի ըլլայ , և քու որպիսութիւնդ հարցընելու համար ո՞վ պիտի
6 դառնայ ։ Դուն իս Տէրը՝ կ՛ըսէ Տէրը , Դուն իս թողուցիր՝ կ՛ըսէ Տէրը , ետ դարձիր . ես ալ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկրնցընեմ և քեզ պիտի կորսընցընեմ . Ես զղջութիւն ընելէն յոգնեցայ .
7 բայց ու զանոնք երկրին դռներուն մէջը պիտի հոսեմ Էբր Ըն հնծանոցով . իմ ժողովուրդս անզաւակ պիտի թողում և պիտի կորսընցընեմ , վասն զի Եանոնք իրենց
8 ընթացքէն չդարձան ։ Անոնց որբևարիները ծովուն աւազէն աւելի շատցան իմ առջևս . անոնց վրայ Երիտասարդին՝ մօրը վրայ կէս ցորեան առնէր աւարառուբերի . անոր վրայ յանկարծ արհաւիրք ու սոսկում ձգեցի ։
9 Երբք ու սոսկում ձգեցի , Եօթը ծնանողը նուաղեցաւ , իր հոգին աւանդեց , Եյորկուան առնէր անոր արևը մնաւ . անիկայ ամչցաւ ու պատկառեցաւ , և անոնց մնացորդը իրենց թշնամիացը առջևը սուրի պիտի մատնեմ , կ՛ըսէ Տէրը ։
10 Վայ ինծի՝ ով մայրս , որ զիս բոլոր երկրին համար կռիւի մարդ ու վէճի մարդ ծնար . ոչ ես շահով ատակ տուի , ոչ ալ ինծի շահով ատակ տուին , Եայց ամէնը ինծի
11 անէծք կու տան ։ Տէրը կ՛ըսէ որ Անշուշտ քեզ պիտի ազատեմ , ու երջանիկ պիտի ըլլաս . և անշուշտ նեղութեան ու տառապանաց ժամանակը Եթշնամիդ քեզի աղաչել
12 պիտի տամ ։ Միթէ երկաթը

Ն · Ք · ԳԴ · Իրր 601

Գլ · ԽԴ · 11 · Եզեկ · ե · 2 · 12 · Զաք · ժա · 9 ·

Ա Տես ղԼ · Իշ · 16 · ՃԼ ·

Ղ Բ Օր · իբ · 26 · Գլ · է · 33 ·

Ե Բ Օր · իբ · 25 · Գլ · Իդ · 9 · Եզեկ · Իդ · 46 ·

Ը դ Թագ · իա · 11 · ՃԼ · Իդ · 26 · Իդ · 3 · 4 · Բ Ես · ծա · 19 ·

Ժգ · ը · 13 · Գլ · է · 24 ·

Ես Ովս · ժդ · 14 ·

Ի Ես · Թ · 13 · Գլ · է · 3 · Ամով · դ · 10 · 11 ·
* Կ՛ա՛ · անոնց Երիտասարդներուն

Ա Թագ · ը · 5 ·

Ամով · ը · 9 ·

Ը Ծոր · գ · 1 · ՃԼ · Գլ · ի · 14 ·

Գլ · լԹ · 11 · 12 · Ի · 4 · 5 ·

Ն. Ք. Դ. Բ.
Իր 601

ա Սաղ. խդ. 12. Գլ. ժէ. 3.
բ Կամ՝ քու թշնամիներդ քու չգիտցած երկրէդ պիտի քերեմ.
գ Գլ. ժզ. 13. ժէ. 4.
դ Բ Օր. լբ. 22.
ե Գլ. ժբ. 3.
զ Գլ. ժա. 20. ի. 12.
է Սաղ. կթ. 7.
ը Եզեկ. գ. 1. 3. Յայտ. ժ. 9. 10.
թ Եր. իգ. 12. Սաղ. ՃԺԹ. 72. 111.
ժ Սաղ. ա. 1. իզ. 4. 5.
ի Գլ. ը. 15.
լ Եր. ա. 15.
խ Զաք. դ. 7.
ծ Հմր 1.
կ Եզեկ. իբ. 26. խդ. 23.
հ Գլ. ա. 18. ա. 27.
ձ Գլ. ի. 11.

հիւսիսի երկաթը ու պղինձը կը
13 կոտրէ՞ ։ Քու բոլոր մեղքերուդ
համար՝ բոլոր սահմաններուդ մէջ
քու ստացուածքդ ու գանձերդ
ա ձրիապէս յափշտակութեան պի-
14 տի մատնեմ ։ Եւ բ քու
թշնամիներուդ հետ գ քու չգիտցած
երկիրդ պիտի փոխադրեմ" . վասն
զի դ իմ բարկութենէս կրակ վա-
ռեցաւ , որ ձեր վրայ պիտի բոր-
բոքի ։
15 Ո՛վ Տէր՝ դուն էն գիտես ․ զի-
տես ։ զիս յիշէ և ինծի այցելու-
թիւն ըրէ , ու ե իմ հալածիչներէս
իմ վրէժս առ ։ քու երկայնմտու-
թեանդ համար զիս մի՛ վերցըներ .
գիտցիր որ Քեզի համար նախա-
16 տինք կրեցի ։ Եւ քու խօսքերդ
գտածիս պէս՝ զ զանոնք կերայ , և
Քու խօսքդ իմ սրտիս ցնծու-
թիւն և ուրախութիւն եղաւ .
վասն զի քու անունդ իմ վրաս
կոչուած է՝ ո՛վ զօրաց Տէր Աս-
17 տուած ։ է Ծաղր ընողներուն
ժողովքին մէջ չնստայ ու չզուար-
ճացայ ։ քու ձեռքիդ պատճառո-
վը առանձին նստայ ։ վասն զի ը
բարկութիւնովդ զիս լեցուցիր ։
18 Ինչո՞ւ թ իմ ցաւս մշտնջենաւոր , և
իմ վէրքս անդարմանելի է . անի-
կայ բժշկուիլ չուզեր ։ դուն ինծի
բոլորովին սուտ —— ժ անհաւատա-
րիմ ջուրերու պէս պիտի ըլլաս ։
19 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ ։ ի Թէ որ դառնաս , ես քեզ ետ
պիտի բերեմ , —— լ իմ առջեւս պի-
տի կայնիս . և թէ որ խ պատուա-
կանը անարգէն որոշես , իմ բերնիս
պէս պիտի ըլլաս ․ անոնք քեզի
դառնան , բայց դուն անոնց մի՛
20 դառնար ։ Ու քեզ աս ժողովուր-
դին պղնձէ ամուր կ պարիսպի պէս
պիտի ընեմ . և քեզի հետ պիտի
պատերազմին , բայց ձ պիտի չկրնան
քեզ յաղթել . վասն զի ես քեզի
հետ եմ քեզ փրկելու ու ազա-
21 տելու համար , կ'ըսէ Տէրը ։ Եւ
քեզ չարերուն ձեռքէն պիտի ա-
զատեմ , ու բռնաւորներուն ձեռ-
քէն պիտի փրկեմ ։

ԳԼ. ԺԶ.

1 Մարգարէն իր ամուսնութենէ հրաժարելովն, և սուգի ու կոչունքի տուներ չերթալովն օրինակովը Հրէից կործանումը կը նախաձայնէ, 10 իրենց հայրերէն աւելի չարութիւն ընելնուն համար ։ 14 Անոնց գերեդարձութիւնը իրենց Եգիպտոսէն ազատուելէն աւելի զարմանալի գործ մը պիտի ըլլար ։ 16 Աստուած կրկին հատուցում պիտի ընէր իրենց կռապաշտութեանը համար ։

1 Նու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ , ը-
2 սելով ։ Քեզի կնիկ մի՛ առներ ,
ու աս տեղս տղաքներ ու աղջիկ-
3 ներ չունենաս . Քանզի աս տեղս
ծնած տղաքներուն ու աղջիկնե-
րուն համար , և աս երկրիս մէջ
զանոնք ծնանող մայրերուն հա-
մար , ու զանոնք ծնանող հայրե-
րուն համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
4 Անոնք ա մահաբեր հիւանդու-
թիւններով պիտի մեռնին . անոնց
համար բ սուգ պիտի չընուի , ու
անոնք պիտի չթաղուին . գ երկրի
երեսին վրայ աղբի պէս պիտի ըլ-
լան , և սրով ու սովով պիտի
հատնին . և անոնց դ դիերը երկին-
քի թռչուններուն ու երկրի գա-
զաններուն կերակուր պիտի ըլլան ։
5 Քանզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . ե Սու-
գի տուն մի՛ մտներ ու լալու մի՛
երթար , և անոնց համար մի՛ ող-
բար , վասն զի իմ խաղաղութիւնս
աս ժողովուրդէն վերցուցի՝ կ'ըսէ
Տէրը , ողորմութիւնը ու գթու-
6 թիւնը ։ Ու աս երկրիս
մէջ մեծերը ու պզտիկները պիտի
մեռնին ու պիտի չթաղուին . ու
զ անոնց համար սուգ պիտի չընեն ,
և է իրենց մարմիններուն վրայ կըտ-
րածներ պիտի չընեն , ու անոնց
համար ը իրենց մազերը պիտի չը-
7 փետտեն ։ Եւ մեռելի մը վրայով
մխիթարութիւն տալու համար
թ սուգի հաց պիտի չբաժնեն , ու
անոնց հայրերուն ու մայրերուն
համար ժ մխիթարութեան բաժա-
8 կը անոնց պիտի չխմցընեն ։ Նաև
կոչունքի տուն մի՛ մտներ , որ ա-
նոնց հետը նստիս ուտելու ու խմե-
9 լու համար . Վասն զի զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ . Ահա ի ես աս տեղէն՝ ձեր աչ-
քին առջեւէն ու ձեր օրերուն մէջը
ցնծութեան ձայնը և ուրախու-
թեան ձայնը , փեսային ձայնը
ու հարսին ձայնը պիտի դադրեց-
10 նեմ ։ Ու երբոր աս բոլոր խօսքերը
աս ժողովուրդին զրուցես , և ա-
նոնք քեզի ըսեն , լ Ինչու համար
Տէրը բոլոր աս մեծ չարիքը մեր
վրայ խօսեցաւ , ու ի՞նչ է մեր ան-
օրէնութիւնը ու մեր մեղքը որ մեր
Տէր Աստուծոյն դէմ գործեր ենք ,
11 Ան ատենը անոնց ըսես , խ Վասն զի
ձեր հայրերը զիս թողուցին , կ'ըսէ
Տէրը , և ուրիշ աստուածներու
ետեւէ գացին , ու անոնց ծառայու-
թիւն ըրին և անոնց երկրպագու-
թիւն ըրին . զիս թողուցին ու իմ
12 օրէնքս չպահեցին ։ Եւ դուք ծ ձեր
հայրերէն աւելի չարութիւն ըրիք .
և ահա ինծի մտիկ չընելով , կ ձեզ-
մէ ամէն մէկը իր չար սրտին կամա-
13 կորութեանը ետեւէն գնաց . հ Ես
ալ աս երկրիս երեսէն ձեզ պիտի
նետեմ ձ անանկ երկիր մը՝ որ չէք

Ա Գլ. ժե. 2.
Բ Գլ. իբ. 18. 19. իե. 33.
Գ Սաղ. ձգ. 10. Գլ. ը. 2. թ. 22.
Դ Սաղ. հթ. 2. Գլ. է. 33. լդ. 20.
Ե Եզեկ. իդ. 17. 22. 23.
Զ Գլ. իբ. 18.
Է Ղև. ժթ. 28. Բ Օր. ժդ. 1. Գլ. խա. 5. խէ. 5.
Ը Ես. իբ. 12. Գլ. է. 29.
Թ Ովս. թ. 4. Տես Բ Օր. իզ. 14. Եր. իբ. 11.
Ժ Առակ. լա. 6. 7.
Ի Ես. իդ. 7. 8. Գլ. է. 34. իե. 10. Եզեկ. իզ. 13. Ովս. բ. 11. Յայտ. ժը. 23.
Լ Բ Օր. իթ. 24. Գլ. ե. 19. ժբ. 22. իբ. 8.
Խ Բ Օր. իթ. 25. Գլ. իբ. 9.
Ծ Գլ. ե. 26.
Կ Գլ. ժգ. 10.
Հ Բ Օր. դ. 26. 27. 28. իը. 36. 63. 64. 65.
Ձ Գլ. ժե. 14.

Ն · ՔՐ · ԳԲ · Իսր 601

ճանչնար՝ Է դուք՝ ոչ ալ ձեր հայրերը . ու հոն ցորեկ ու գիշեր օտար աստուածներու ծառայութիւն պիտի ընէք , ինչու որ ձեզի ողորմութիւն պիտի չընեմ ։

ՂԵ · ԽԴ · 18 ։ ԳԼ ԽԴ · 7 , 8 ։

14 Ասոր համար ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ ալ պիտի չըսուի թէ կենդանի է Տէրը որ Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսի երկրէն

15 հանեց . Հապա՝ կենդանի է Տէրը որ Իսրայէլի որդիքը հանեց հիւսիսի երկրէն , և ան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ զանոնք քշեր էր ։ ու Է զանոնք պիտի դարձընեմ իրենց երկիրը՝ որն որ իրենց հայրերուն տուի ։

Ծ Ե՛ս ԱՄՎ · Դ · 2 ։ ԱՄՐ · Ա · 15 ։

16 Ահա ես շատ ՛ ձկնորսներ բերել պիտի տամ՝ կ'ըսէ Տէրը , ու զանոնք պիտի որսան . և անկէ ետքը շատ որսորդներ բերել պիտի տամ , ու զանոնք ամէն լեռան վրայէն և ամէն բլուրի վրայէն ու վէմերուն

17 ծակերէն պիտի որսան ։ Վասն զի իմ ՛ աչքերս անոնց ամէն ճամբաներուն վրայ են . իմ երեսէս ծածկուած չեն , ու անոնց անօրէնութիւնը իմ աչքերուս առջեւէն պա-

18 հուած չէ ։ Եւ նախ անոնց անօրէնութեանը ու մեղքին Ն կրկնապատիկ հատուցում պիտի բնեմ , ո՛ր ովհետեւ Ը իմ երկիրս պղծեցին , և իրենց գարշութիւններուն ու պղծութիւններուն դիւերովը իմ ժառանգութիւնս լեցուցին ։

Ծ Յեր · ԼԴ · 21 ։ ԱՌԱԿ · Ե · 21 ։ ԺԵ · 3 ։ ԳԼ · ԼԸ · 19 ։

19 Ո՛վ Տէր , ՞իմ զօրութիւնս և իմ բերդս ու իմ ապաստանարանս չնեղութեան օրը , երկրին ծայրերէն ազգերը քեզի պիտի դան ու պիտի ըսեն , Իրաւցընէ մեր հայրերը սբտութիւն , ունայնութիւն ու դանոզուտ բաներ ժառանգեցին ։

Ծ Ե՛ս · ԽԴ · 10 ։ ԳԼ · Ը · 11 ։ Ա · 5 ։ Ը Ե՛ս · ԼԵ · 19 ։ ԳԼ · Ը · 11 ։ ԳԱՂ · Դ · 8 ։

20 Մի՞թէ մարդ իրեն աստուածներ պիտի ընէ . ու նանոնք աստուածներ չեն ։

Ծ ԵԶ · ԼԴ · 17 ։

21 Ներ չեն ։ Անոր համար ահա ես անոնց աս անգամ պիտի դիտցընեմ , իմ ձեռքս ու իմ զօրութիւնս պիտի դիտցընեմ անոնց . և պիտի գիտնան որ ՞իմ անունս Ն Տ ովվայ է ։

ԳԼ · ԺԷ

Ծ ՍԱՂ · ԺԲ · 2 ։ Ը ԳԼ · ԺԷ · 17 ։

1 Յուդային գերութիւնը իր մեղքին համար ։ 5 Մարդու ապաւինիլը կ'անիծուի ։ 7 Իսկ Աստուծոյ ապաւինիլը կ'օրհնուի ։ 9 Խարերայ սիրտը չկրնար դ Աստուած խաբել ։ 12 Աստուծոյ փրկութիւնը ։ 15 Մարգարէն դանդատ կ'ընէ իր մարգարէութիւնը ծաղր բնդներուն համար ։ 19 ու կը խրկուի որ շաբաթը սուրբ պահելուն ուխտը նորոգէ ։

Ծ ՅՈՎ · ԺԹ · 24 ։

1 Յուդային մեղքը երկաթի գրիչով ու անդամանդի ծայրով գրուած է . Բ անոնց սրտին տախտակին վրայ և անոնց սեղաններուն եղջիւրներուն վրայ փորուած

Բ Ա Ռակ · գ · 3 ։ Բ Կոր · գ · 3 ։

2 է . Որպէս զի անոնց տղաքը միտքերնին բերեն անոնց սեղանները ու անոնց Ե Աստարովթի կուռքերը , ո-

Ն · ՔՐ · ԳԲ · Իսր 601

Ե Դատ. գ. 7 ։ Բ Մն · իդ · 18 ։ ԼԴ · 8 ։ 19 ։ Ես · ա · 29 ։ ԺԵ · 8 ։ Գլ · բ · 20 ։

* Կ՛ ըսէ Նաբնակ

Բ Գլ · ԺԵ · 13 ։

Ե Գլ · Ժղ · 13 ։

Ղ Գլ · ԺԵ · 14 ։

Ե Ես · լ · 1 ։ 2 ։ լա · 1 ։

Ը Տ՛ես Ես · լա · 8 ։

Ի Գլ · Խը · 6 ։

Ժ Ծոր · ի · 17 ։

Ի Ր Օր · ԻԲ · 23 ։

Լ Սաղ · բ · 12 ։ ԼԴ · 8 ։ ՃԻՆ · 1 ։ ՃԽՂ · 3 ։ Առակ · ԺՂ · 20 ։ Ես · լ · 18 ։

Ի Սաղ · ա · 3 ։

ՃԱ ԹԱԳ · ԺՂ · 7 ։ Ա Մն · իբ · 9 ։ Սաղ · է · 9 ։ ՃԼԹ · 23 , 24 ։ Առակ · ԺԵ · 3 ։ Գլ · ԺԱ · 20 ։ Ի · 12 ։ Հաղ · բ · 27 ։ Ծպտ · բ · 23 ։

Ն Սաղ · կը · 12 ։ Գլ · լը · 19 ։ Հաղ · բ · 6 ։

Հ Սաղ · ԽԵ · 23 ։

Ն Ղա · ԺԲ · 20 ։

Ղ Գլ · Ժղ · 8 ։

Ժ Սաղ · Ղդ · 27 ։ Ես · ա · 28 ։

Ի Կ՛ ինծ · Ջ ՃՃ · 20 ։

Ծ Գլ · բ · 13 ։

Ն Բ Օր · Ժ · 21 ։ Սաղ · ՃԲ · 1 ։ ՃԽԲ · 14 ։

Ղ Ես · Ե · 19 ։ Եզեկ · ԺԲ · 22 ։ ԱՄՎ · Ե · 18 ։ Բ Պետ · գ · 4 ։

16 Թող գայ՝ Բայց ես *քու եւեէդ
հովիւ ըլլալէն չփախայ, ու չարիքի
օրուան չցանկայայ, ինչո՞ւ որ դուն
դիտես. իմ շրթունքներէս ելածը
17 քու առջեւդ էր։ Ինծի արհաւիրք
մի՛ ըլլար. Նեղութեան օրը իմ ա-
18 պաւէնս դուն ես։ Ղչիս հալա-
ծողները թող ամչնան, ու ես
չամչնամ. թող անոնք զարհու-
րին, ու ես չզարհուրիմ. անոնց
վրայ թշուառութեան օրը բեր, և
*զանոնք կրկին կոտորածով կոտ-
րէ։
19 Տէրը այսպէս ըսաւ ինծի. Գնա՝
ու ժողովուրդին որդւոցը դուռը՝
ուսկից որ Յուդայի թագաւորները
կը մտնեն ու կ'ելլեն, ու Երուսա-
20 ղէմին ամէն դռները կայնէ. Եւ
անոնց ըսէ՝ *Ո՛վ Յուդայի թա-
գաւորներ, ու բոլոր Յուդա, ու
Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներ որ
աս դռներէն կը մտնէք, Տէրոջը
21 խօսքը մտիկ ըրէք. Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Ձեր անձերուն զգուշու-
թիւն ըրէք, և շաբաթ օրը բեռ
մի՛ վերցընէք, ու Երուսաղէմի
22 դռներէն ներս մի՛ բերէք. Եւ շա-
բաթ օրը ձեր տուներէն դուրս բեռ
մի՛ հանէք, ու բնաւ գործ մը չը-
նէք, հապա շաբաթ օրը սուրբ
պահեցէք, ինչպէս որ *ձեր հայրե-
23 րուն պատուիրեցի. Բայց անոնք
մտիկ չըրին ու ականջնին չծռե-
ցին, հապա իրենց պարանոցը խըս-
տացուցին որ մտիկ չընեն ու խրատ
24 չընդունին։ Իսկ թէ որ ուշադրու-
թեամբ ինծի մտիկ ընէք, կ'ըսէ
Տէրը, որ շաբաթ օրը աս քաղաքին
դռներէն ներս բեռ չբերէք, ու
շաբաթ օրը սուրբ պահէք, բնաւ
25 անոր մէջ գործ մը չընելով, *Ան
ատենը Դաւիթի աթոռին վրայ
նստող թագաւորներ ու իշխաններ՝
կառքերու ու ձիերու վրայ հեծած՝
աս քաղաքին դռներէն պիտի մըտ-
նեն, իրենք և իրենց իշխանները՝
Յուդայի մարդիկները ու Երուսա-
ղէմի բնակիչները. ու աս քաղաքը
26 յաւիտեան պիտի մնայ։ Եւ Յու-
դայի քաղաքներէն ու *Երուսաղէ-
մի շրջակայ տեղերէն, ու Բենիա-
մինի երկրէն և †դաշտերէն ու
լեռներէն ու հարաւէն պիտի գան,
և ողջակէզ ու զոհ և հացի ընծայ
ու կնդրուկ պիտի բերեն, և
Տէրոջը տունը *գնորհակալութեան
27 ընծաները պիտի բերեն։ Բայց թէ
որ ինծի մտիկ չընէք, որ շաբաթ
օրը սուրբ պահէք ու շաբաթ օրը
բեռ չվերցրնէք ու Երուսաղէմի
դռներէն ներս չմտնէք, *ես ալ ա-
նոր դռներուն մէջ կրակ պիտի
բռնկցընեմ. ‡ու Երուսաղէմին

պալատները պիտի ուտէ, ու պիտի
չմարի։

ԳԼ. ԺԸ

1 Բրուտի մը օրինակով մարգարէն կը ցուցընէ Աստուծոյ բացարձակ իշխանութիւնը ազգերը կառավարելու մէջ։ 11 Յուդային դատաստաններու ապառնալիք կ'ըլլայ իր տարօրինակ ապստամբութեանը համար։ 18 Երեմիա իրեն դաւաճանութիւն ընողներուն դէմ կ'աղօթէ։

1 Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած
2 խօսքն է, որ ըսաւ, Ելիր ու
բրուտին տունը իջիր, և հոն քե-
3 զի իմ խօսքերս լսել տամ։ Ու ես
բրուտին տունը իջայ, և ահա անի-
4 կայ ճախարակով կը գործէր։ Ու-
կաւէ շինած ամանը բրուտին ձեռ-
քին մէջը աւրուեցաւ. և դանիկայ
նորէն ուրիշ աման մը շինեց՝ ինչ-
պէս որ բրուտին հաճոյ եղաւ որ ը-
5նէ։ Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
6 ըսելով, Միթէ ձեզի՝ *աս բրուտին
ը*ն*ծին պէս ընելու կարող չե՞մ,
ով Իսրայէլի տունը, կ'ըսէ Տէրը.
ահա ինչպէս է կաւը բրուտին
ձեռքին մէջ՝ դուք իմ ձեռքիս
մէջը այնպէս էք, ով Իսրայէլի
7 տունը։ Երբոր մէկ ազգի մը կամ
թագաւորութեան մը համար ըսե-
լու ըլլամ, թէ *պիտի քակեմ,
8 պիտի փլցընեմ ու պիտի կորընչ-
ցընեմ, †թէ որ ան ազգը՝ որուն
վրայով խօսեցայ, իր չարութենէն
դառնայ, *ես ալ պիտի զղջամ ան
չարիքին համար՝ որ անոր ընելու
9 մտածեր էի։ Իսկ երբոր մէկ ազգի
մը կամ թագաւորութեան մը
համար ըսելու ըլլամ, թէ պիտի
10 շինեմ ու պիտի տնկեմ, թէ որ
անիկայ իմ խօսքս մտիկ չընելով՝
իմ առջեւս չարութիւն ընէ, ես ալ
պիտի զղջամ ան բարիքին համար՝
որ ըսեր էի թէ անոր պիտի ընեմ։
11 Եւ հիմա Յուդայի մարդիկնե-
րուն ու Երուսաղէմի բնակիչնե-
րուն խօսք ու ըսէ՝ Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Ահա ես ձեզի համար չարիք
կը պատրաստեմ, ու ձեզի համար
խորհուրդ մը կը խորհիմ. Ուրիմա
ամէն մէկերնիդ ձեր չար ճամբանե-
րէն դարձէք, և ձեր ճամբաները
12 ու ձեր գործքերը ուղղեցէք։ Բայց
անոնք կ'ըսեն, †Գոյս չկայ. վասն
զի մենք մեր խորհուրդներուն ետե-
ւէն պիտի երթանք, ու ամէն մէ-
կերնիս մեր չար սրտին կամակո-
րութեանը պէս պիտի ընենք։
13 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ. Ուրիմա ազգերուն մէջ հարցու-
ցէք, ասանկ բան մը ո՛վ լսեր է։
Իսրայէլին կոյսը *խիստ սոսկալի
14 բան ըրաւ։ Միթէ Լիբանանի ձիւ-
նը *արտին վէմէն՝ կը պակսի՞,

ՆԿՂԲ
Իրբ 601

ՆԿՂԲ
Իրբ 601

Իրբ 605

- Գլ. ա. 4, ԸԱ։
Ղ Գլ. ԺԶ. 19։
Ա Սադ. լԹ. 4։ Ա. 14։ Ն. 2։
Ղ Սադ. ԻՆ. 2։
- Գլ. ԺԱ. 20։
- Գլ. ԺԲ. 3։ Իր. 2։
Ղ Թես. Ժէ. 32, ԸԱ։ Նէ-
եմ. Ժգ. 19։
- Եզ. Ի. 8։ Իգ. 12։ լա. 13։ Եզկ. Ի. 12։
Բ Գլ. է. 24, 25։ Ժա. 10։
Գլ. Իբ. 4։
- Գլ. լբ. 44։ լէ. 13։
Ե Ձաբ. է. 7։
Սադ. ՃԵ. 22։ ՃԺզ. 17։
Գլ. Իա. 14։ ԻԹ. 27։ Ոգր. գ. 11։ Ամվ. ա. 4, 7. 10. 12։ Բ. 2. 5։
Ֆ Դ Թագ. ԻՆ. 9։ Գլ. ՃԲ. 13։

կամ հետուէն վազող ցուրտ ջուրը կը ցամքի՝ 15 բերը կը ցամքին ։ Բայց իմ ժողովուրդս զիս մոռցաւ , խունկ ծխեցին անզօրութիւններու . ու զանոնք իրենց քալած ուղիին ճամբաներուն մէջը սահեցուցին , որ չիմանալու շաւիղներու մէջ՝ չքիսկուած 16 ճամբայի մէջ քալեն , Որ իրենց երկիրը ի աւերակ , ու յաւիտեան սուլելու իրենց ընէ . անկէ ամէն անցնողը պիտի հիանայ , ու 17 գլուխը պիտի շարժէ ։ Զանոնք թշնամիին առջեւը պիտի ցրուեմ իբր թէ արեւելեան հովով , անոնց թշուառութեան օրը անոնց կրնակ պիտի ցուցընեմ , և ոչ թէ երես ։

18 Ու ըսին , Եկէք՝ երեմիային դէմ ընարքներ խորհինք . վասն զի քահանայէն՝ օրէնք , ու իմաստունէն՝ խորհուրդ , և մարգարէն խօսք պիտի չկորսուի . եկէք՝ զանիկայ լեզուով զարնենք , ու անոր ամէն խօսքերուն ականջ չտանք ։

19 Ով՝ Տէր՝ ինծի ականջ տուր , ու ինծի հետ վէճ ընողներուն ձայնը 20 լսէ ։ Մի՞թէ աղէկութեան փոխարէն չարիք կը հատուցուի ։ Վասն զի անոնք իմ անձիս համար փոս փորեցին . յիշէ՝ որ քու առջեւդ կայնեցայ , որ անոնց համար բարեխօսութիւն ընեմ , ու քու բարկութիւնդ անոնցմէ դարձընեմ։

21 Անոր համար անոնց տղաքները սովի մատնէ , ու զանոնք սուրին ձեռքը յանձնէ . անոնց կիները անզաւակ ու որբևարի ըլլան , և երիկները մահուամբ կոտրուին , երիտասարդները պատերազմի մէջ 22 սրով զարնուին ։ Երբոր անոնց վրայ յանկարծակի գունդեր բերես , անոնց տուներէն աղաղակ լսուի . ինչու որ Ղիս բռնելու համար փոս փորեցին , և իմ ոտքերուս համար ծածուկ որոգայթներ լարեցին ։ Ու դուն, Տէր՝ դիտես անոնց բոլոր խորհուրդը ինծի դէմ՝ ի մեռցընելու համար . անոնց անօրէնութիւնը մի՛ քաւեր , և անոնց մեղքը քու առջեւդ մի՛ ջնջեր ։ Հապա անոնք քու առջեւդ կործանին . քու բարկութեանդ առնեն անոնց ընէ ։

ԳԼ . ԺԹ

1—15 Բրուտի ամանի մը կոտրուելուն օրինակով կը ցուցուի Երեմիա կործանումը իրենց մեղքերուն համար ։

1 Տէրը այսպէս ըսաւ . Գնա , բրուտի լինաճ հողէ կուժ մը ծախուառ , ու ժողովուրդին ծերերէն և քահանաներուն ծերերէն հետ 2 ելլէ դողղ Ենովմի որդւոյն ձորը ելլէր , ու հոն քարոզէ ան խօսքերը 3 որ քեզի պիտի զրուցեմ . Ու ըսէ , Ով Յուդայի թագաւորներ ու Երուսաղէմի բնակիչներ՝ Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք . Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես տեղւոյս վրայ աղէտ չարիք պիտի բերեմ , որ զանիկայ ամէն լսողին ականջները 4 պիտի խօսին . Վասն զի անոնք զիս թողուցին , ու աս տեղս ինծի օտարացուցին , և հոս խունկ ծխեցին ուրիշ աստուածներու՝ որ ոչ իրենք և ոչ իրենց հայրերը , ոչ ալ Յուդայի թագաւորները ճանչցեր էին . ու աս տեղս անմեղ արիւնով լեցուցին . 5 Եւ Բահաղին բարձր տեղւոյնքը շինեցին , որ իրենց տղաքները կրակով այրեն՝ Բահաղին ողջակէզ ընեն , ինչ որ ես չհրամայեցի , չխօսեցայ ու 6 միտքս ալ չանցաւ ։ Ուստի ահա օրեր կու գան՝ կ՚ըսէ Տէրը , որ ան մէկմէն ալ աս տեղս Տոփեթ ու Ենովմի որդւոյն ձորը պիտի չըսուի , հապա Սպանութեան ձոր ։ 7 Եւ աս տեղս Յուդային ու Երուսաղէմին խորհուրդը պիտի խափանեմ . Ու զանոնք իրենց թշնամիներուն առջեւը սրով , և իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռքովը պիտի կործանեմ . ու անոնց դիակները երկինքի թռչուններուն ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի 8 տամ . Եւ աս քաղաքը աւերակ ու նախատինք պիտի ընեմ . անկէ ամէն անցնողը անոր բոլոր հարուածներուն պատճառաւ պիտի 9 հիանայ ու պիտի սուլէ ։ Եւ պաշարման ատենը ան նեղութեանը մէջ՝ որով անոնց թշնամիները և անոնց հոգին փնտռողները զանոնք պիտի նեղեն , Իրենց տղոցը միսը ու իրենց աղջիկներուն միսը պիտի կերցընեմ անոնց . ու իրարու միսը պիտի ուտեն ։

10 Ետքը ան կուժը քեզի հետ եկող մարդիկներուն աչքին առջեւը 11 կոտրէ . Ու անոնց ըսէ , Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ես ժողովուրդը ու աս քաղաքը այնպէս պիտի կոտրեմ , ինչպէս որ մէկ կը բրուտի ամանը կը կոտրէ , որ ալ չկրնար նորոգուիլ . ու Տոփեթի՝ *մինչև որ ալ պիտի թաղեն՝ 12 թաղելու տեղ չմնայ՝ Ես տեղս ու անոր բնակիչները այսպէս պիտի ընեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը , և աս քաղաքը Տոփեթի պէս պիտի ընեմ . Ու Երուսաղէմի տուները և 13 Յուդայի թագաւորներուն տուները

* Կամ՝ որպէս թաղելու տեղ չգտնուելուն համար ։

Ն · Ք · Գ·Ճ · Իրր 605

ը Գ Թագ · իդ · 10 ։
* Կ—Ժ՝ այսինքն բոլոր տուներըՀ՝
ե Գ Թագ · իգ · 12։ ԳԼ · լը · 29։ Սոփ · ա · 5 ։
զ ԳԼ · կ · 18 ։
է Տես բՄՆ · ի · 5 ։

ժ ԳԼ · կ · 26 ։ ԺԿ · 23 ։

Գ Լ · Ի

1 Փաստուր Երեմիային կը զարնէ և նոր անուն մը կ'ընդունի , ու սոսկալի դառապարտութիւն մը ։ 7 Երեմիա կը գանգատի իր անարգուելուն համար , 10 իրեն դէմ եղած նենգութեանը համար 14 և իր ծննդեանը համար ։

1 Այս Տէրոջը տանը գլխաւոր վերակացուն — Եմմերի որդին Փաստուր քահանան լսեց աս խօսքերը՝ որ
2 Երեմիա կը մարգարէանար ։ Ու Փաստուր Երեմիա մարգարէին զարկաւ , և զանիկայ Տէրոջը տանը մէջ եղող Բենիամինի վերի դրանը
3 կոճղը դրաւ ։ Ու հետեւեալ օրը Փաստուր Երեմիան կոճղէն հանեց . ու Երեմիա անոր ըսաւ ։ Տէրը քու անունդ Փաստուր չկոչեց ,
4 հապա ‡ Մակոր միսսապիխ . վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քեզ արհաւիրք պիտի ընեմ քու անձիդ ու քու բոլոր բարեկամներուդ . և անոնք իրենց թշնամիներուն սրովը պիտի իյնան , ու քու աչքերդ պիտի տեսնեն . և բոլոր Յուդան Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը պիտի մատնեմ . ու զանոնք Բաբիլոն գերի պիտի տանի , ու
5 զանոնք սրով պիտի զարնէ ։ Եւ ես քաղաքին բոլոր հարստութիւնը ու անոր բոլոր վաստակը ու անոր բոլոր պատուական բաները պիտի տամ . և Յուդայի թագաւորներուն բոլոր գանձերը իրենց թշնամիներուն ձեռքը պիտի տամ . և զանոնք պիտի յափշտակեն ու առնեն և Բաբիլոն տա-
6 նին ։ Եւ դուն՝ ով Փաստուր՝ ու քու տանդ բոլոր բնակիչները գերութեան պիտի երթաք . և Բաբիլոն պիտի երթաս ու հոն պիտի մռնիս , և հոն պիտի թաղուիս դուն և թէ քու բոլոր բարեկամներդ , որոնց ես սուտ մարգարէութիւն ըրիր ։
7 Զիս համոզեցիր՝ ով Տէր , ու ես համոզուեցայ . դուն ինծմէ զօրաւոր ես ու յաղթեցիր . ես ամէն օր խաղի եղայ , ամէնը զիս
8 ծաղր կ'ընեն . քանզի որ կը խօսիմ՝ կ'աղաղակեմ և ընդունելութեան ու զրկանաց համար կը բողոքիմ . վասն զի Տէրոջը խօսքը ամէն օր նախատինք ու անարգանք
9 եղաւ ինծի ։ Ու ես ըսի , Զանիկայ չյիշեմ , և էլ անոր անունովը չխօսիմ . բայց սրտիս մէջը եռացած կրակի պէս եղաւ ոսկորներուս մէջը զոցուած . և յոգնեցայ ընդունելէ կրելէն ու ես
10 չեմ կրնար ։ Վասն զի շատերէն չարախօսութիւն լսեցի , ամէն կողմանէ վախ էր ։ Բամբասեցէք , ու բամբասենք՝ ըսին . իմ բոլոր բարեկամներս իմ սխալելս կը դիտէին , ըսելով՝ Գուցէ անիկայ խաբուի , ու անոր յաղթենք
11 և անկէ մեր վրէժը առնենք ։ Բայց Տէրը ինծի հետ է զօրաւոր ահեղի պէս . անոր համար զիս հալածողները պիտի ղլորին ու չյաղթեն . անոնք խիստ պիտի ամչնան , քանզի անխելքութեամբ կը վարուին . անոնց երկարհանարգանքը յաւիտեան պիտի
12 չմոռցուի ։ Բայց դուն , ով զօրաց Տէր , որ արդարը կը փորձես , երիկամունքը ու սիրտը կը տեսնես . անոնց վրայ քու վրէժխնդրութիւնդ տեսնեմ , քանզի
13 իմ դատս քեզի յայտնեցի ։ Տէրոջը երգեցէք , Տէրը գովեցէք . քանզի հոգւոյն չարադործներուն ձեռքէն ազատեց ։
14 Անիծեալ ըլլայ ան օրը որ ես ծնայ . իմ մօրս զիս ծնած օրը
15 օրհնեալ չըլլայ ։ Անիծեալ ըլլայ ան մարդը որ իմ հօրս աւետիս բերաւ , ու զանիկայ խիստ շատ ուրախացուց՝ ըսելով ։ Քեզի արու-
16 զաւակ մը ծնաւ ։ Եւ ան մարդը ան քաղաքներուն պէս ըլլայ՝ որոնք Տէրը հկործանեց ու չխնայեց . անիկայ առաւօտուն ժողը լսէ , ու կէսօրուան աւունը աղա-
17 ղակ ։ Վասն զի ինծի արգանդէն զիս չմեռցուց , որ մայրս ինծի գերեզման ըլլար , և անոր արգան-
18 դը յաւիտեան յղի մնար ։ Ինչու՞ այսպէս ինծի արգանդէն ելայ , որ աշխատանք ու ցաւ տեսնեմ , և իմ օրերս ամօթով սպառին ։

Գ Լ · Իև

1 Սեդեկիա մարդ կը խրկէ որ Երեմիային հարցընեն թէ Նաբուգոդոնոսորին պատերազմը ինձ վախճան պիտի տունենայ ։ 3 Երեմիա կը

Ն · Ք · Գ·Ճ · Իրր 605

ի ԳԼ · ԺԳ · 13, 14 ։ Իր · 15 ։ ԽԹ · 21 ։
ր ԳԼ · ա · 6, 7 ։
ի Ողբ · գ · 14 ։
ղ ԳԼ · ղ · 7 ։

ի Ցոր · ԼՐ · 18, 19 ։ Սաղ · ԼԹ · 3 ։
ը Ցոր · ԼՐ · 18 ։ Գոր · ԺԸ · 5 ։
Ի Սաղ · լ · 13 ։
ի Ցոր · ԺԹ · 19 ։ Սաղ · խա · 9 ։ ՃԼ · 13, 14 ։ Ղ·· ԺԱ · 53, 54 ։
Կ—Ժ՝ ինձի յարոզները լ'ըսէն ։
ի ԳԼ · ա · 8 · 19 ։ ·
Լ ԳԼ · ԺԼ · 20 ։ ԺԼ · 18 ։
ի ԳԼ · իդ · 40 ։
ի ԳԼ · ԺԱ · 20 ։ ԺԼ · 10 ։
ի Սաղ · Ծգ · 7 ։ ՃԹ · 10 ։

հ Սաղ · լե · 9, 10 ։ ՃԹ · 30, 31 ։
յ Ցոր · գ · 3 ։ Տես գԼ · ԺԼ · 10 ։

ղ Յով · ԺԹ · 25 ։
ճ ԳԼ · ԺԸ · 22 ։
յ Ցոր · գ · 10, 11 ։

ի Ցոր · գ · 20 ։
ն Ողբ · գ · 1 ։

Ն·Ք·Ղ·
ԻՐՐ 589

Նախամայրէ մէկ սաստիկ պաշարում մը ու վտանգ կերուիթիւն մը. 8 կը խրատէ ժողովուրդը որ քաղդէացւոց իյնան, 11 ու թագաւորին տունը կը մեղադրէ։

1 Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած խօսքն է, երբոր Սեդեկիա թագաւորը Մելքիայի որդին – Փաշուրը ու Մաասիայի որդին Սոփոնիա քահանան անոր խրկեց,
2 ըսելով, «Ընորհք ըրէ՝ մեզի համար Տէրոջը հարցուր, վասն զի Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը մեզի հետ պատերազմ կ'ընէ. գուցէ Տէրը մեզի համար իր բոլոր սքանչելիքներուն համեմատ ընէ, և անիկայ մեզմէ դառնայ»։
3 Ու Երեմիա անոնց ըսաւ, Սեդեկիային այսպէս ըսէք.
4 Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես ձեր ձեռքերուն մէջ եղող պատերազմական զէնքերը պիտի դարձնեմ, որոնցմով դուք պատրսպին դուրսէն ձեզ պաշարող Բաբիլոնի թագաւորին ու քաղդէացիներուն հետ կը պատերազմիք. և զանոնք ասք քաղաքիս մէջ
5 ես պիտի ժողվեմ։ Ու ես ալ Երկընցած ձեռքով և զօրաւոր բազուկով, սրտմտութեամբ, բարկութեամբ ու մեծ ցասումով ձեզի
6 հետ պիտի պատերազմիմ։ Եւ ասք քաղաքիս բնակիչները՝ թէ՛ մարդ և թէ անասուն պիտի զարնեմ. անոնք մեծ ժանտախտով պիտի մեռնին։
7 Ետքը՝ ըսէ Տէրը՝ Ես Սեդեկիան Իսրայէլի թագաւորը, և անոր ծառաները ու ժողովուրդը, և ասք քաղաքիս մէջ ժանտախտէն, սուրէն ու սովէն մնացածները՝ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը, և անոնց թշնամիներուն ձեռքը, ու անոնց հոգիները փնտռողներուն ձեռքը պիտի մատնեմ. և զանոնք սուրի բերնէ պիտի անցընէ, և անոնց պիտի չխնայէ, պիտի չդթայ ու ողորմութիւն պիտի չընէ։
8 Եւ ասք ժողովուրդին ըսէս, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես ձեր առջևը կեանքի ճամբան և մահուան ճամբան դնեմ։
9 Ան որ քաղաքիս մէջ կեցողը սրով, սովով ու ժանտախտով պիտի մեռնի. իսկ ելլողը ու ձեզ պաշարող քաղդէացիներուն իյնողը ողջ պիտի մնայ, ու անոր կեանքը իրեն աւարի մը պէս պիտի ըլլայ։
10 Քանզի իմ երեսս ասք քաղաքիս վրայ հաստատեցի չարիք ընելու համար և ոչ թէ բարիք՝ կ'ըսէ Տէրը. և անիկայ Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը պիտի տրուի, ու զանիկայ կրակով պիտի այրէ։
11 Եւ Ցուդայի թագաւորին տանը
12 ըսէ, Տէրոջը խօսքը լսեցէք՝ Ով Դաւիթի տունը, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Առտուանց իրաւունքով դատաստան տեսէք, ու զրկուածը հարստահարողին ձեռքէն ազատեցէք. չըլլայ որ ձեր չար գործքերուն համար իմ բարկութիւնս կրակի պէս ելլելով բռնկի, ու
13 մարող մը չըլլայ։ Ահա հես ձեզի դէմ եմ, ով հովիտին՝ դաշտական վէմին բնակիչները, որ կ'ըսէք թէ Մեզի դէմ ով պիտի իջնէ, կամ մեր բնակարաններուն մէջ ով պիտի մտնէ.
14 Բայց ես ձեզի ձեր գործքերուն պտուղին համեմատ այցելութիւն պիտի ընեմ, կ'ըսէ Տէրը, ու անոր անտառին մէջ կրակ պիտի բռնկցընեմ, որ զանոր ամէն բոլորտիքը եղածը պիտի ուտէ։

ԳԼ·ԻԲ

1 Երեմիա խոսմունքներով ու սպառնալիքներով կը յորդորէ ժողովուրդը որ ապաշխարեն։ 10 Սեդեկիան։ 13 Ցովակիմին 24 ու Ջեքոնիային վրայ հառնելու դառաստանը։

1 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ցուդայի թագաւորին տունը իջիր, ու
2 հոն ասոր խօսքը խօսէ. Ու ըսէ, Ով Դաւիթի աթոռին վրայ նստող Ցուդայի թագաւոր՝ Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ, թէ դուն և քու ծառաներդ ու ժողովուրդդ որ
3 ասոր դռներէն կը մտնէք, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Իրաւունք ու արդարութիւն ըրէք, ու զրկուածը հարստահարողին ձեռքէն ազատեցէք, և օտարականին, որբին ու որբևայրիին հանրաւութիւն մի՛ ընէք, և ասոր տեղը
4 անմեղ արիւն մի՛ թափէք։ Վասն զի թէ որ ամէն կերպով ասոր խօսքը՝ի գործ դնէք, ապա ասոր Դաւիթի աթոռին վրայ նստող թագաւորներ կառքերու ու ձիերու վրայ հեծած՝ ասոր տանը դռներէն պիտի մտնեն, իրենք և իրենց ծառաները ու ժողովուրդը։
5 Բայց թէ որ ասոր խօսքերը մտիկ չընէք, իմ անձիս վրայ երդում կ'ընեմ, կ'ըսէ Տէրը, որ ասոր տունը աւերակ
6 պիտի ըլլայ։ Քանզի Ցուդայի թագաւորին տանը վրայով Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Դուն Գաղաադու պէս ու Լիբանանու գագաթին պէս ես, սակայն անշուշտ քեզ անապատի պէս ասոր անբնակ քաղաքներուն պէս պիտի ընեմ.
7 Եւ քու վրադ կործանողներ պիտի հանեմ. ամէն մէկը իր զէնքովը պէտք է, ու ընտիր եղևինները պիտի կտրեն և կրակը ձգեն։
8 Ազն։ Ու ասոր քաղաքէն շատ ազ-

Ն·Ք·Ղ·
ԻՐՐ 609

Թ Սադ. ԽԱ. 8։
Ի Դե. ԻՐ. 3։ Զաք. Է. 9։
Հեզեկ. Ժգ. 8։
Ն Գե. ԽԹ. 4։
Ղ Առակ. Ա. 31։ Եր. Գ. 10, 11։
ԻԲՄՆ. ԼԲ. 19։ ԳԼ. ՅԲ. 13։
ԳԼ. ՅԵ. 20։
Բ ԳԼ. ԻՈ. 12։
Է Տես ՀԲ. 17։
Ե ԳԼ. ՅԵ. 25։
Ի ԵՐՐ. Ղ. 13, 14, 17։
Ե Եբր. Ժ. 25։
Ժ ԳԼ. ԼԹ. 18։ ԽԵ. 5։ Ի ՂԱ. ԺԵ. 10։ ԳԼ. ԽԳ. 11։ Ամվ. Թ. 4։
Լ ԳԼ. ԼԶ. 3։ Ի ԳԼ. ԼԴ. 2, 22։ ԼԵ. 10։ ԼՉ. 18, 23։ ՅԲ. 13։

Ն·Ք·ԶԲ· Իրր 609

ը ր Օր·իթ· 24, 25; գ թագ·թ· 8, 9;
ր դ թագ· իր·17; բ Մն·լդ· 25;
ք դ թագ·իր· 20;
ֆ Հմր 11;
լ Տե՛ս ամՆ· գ·15·և բագդատե՛ դ թագ·իգ· 30 ի՛ն հետ;
ֆ Տե՛ս գ թագ·իգ· 34;
ֆ դ թագ· իգ·35, Հմր 18;
ֆ Ղև·ժթ· 13; բ Օր· իգ·14, 15; Միք·գ·10; Ամր·բ·9; Ճակ·ե·4;
* Եբր·եղեւ նայիպայտին նախանձելով
Հ դ թագ· իգ·25;
ֆ Սաղ·ճիբ· 2; Եփ·գ· 10;
Ղեղկ·ժթ· 6;
Կատարուեցաւ 599
ֆ Գլ·ժգ·4, 6;
՛ Տե՛ս գ թագ·ժգ· 30;
յբ Մն·լդ· 6; Գլ·լդ· 30;
599

դեր պիտի անցնին, և իրարու պիտի ըսեն, Ընչո՞ւ համար Տէրը այս 9 մեծ քաղաքին այսպէս ըրաւ։ Եւ պիտի ըսեն, Վասն զի իրենց Տէր Աստուծոյն ուխտը թողուցին, և ուրիշ աստուածներու երկրպագութիւն ըրին ու անոնց ծառայեցին։

10 Մեռնողին համար մի՛ լար, ու անոր համար մի՛ ողբար. հոգացողին համար դառնապէս լացէք, որովհետև ան այլևս պիտի չդառնայ, ու իր հայրենիքը պիտի 11 չտեսնէ։ Վասն զի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Սեդեղոմին համար, որ իր հօրը Յովսիային տեղը թագաւոր նստաւ, Ու ան տեղէն ելաւ. Անիկա այլևս պիտի 12 չդառնայ. Հապա անիկա իր գերի քշուած տեղը պիտի մեռնի, ու այլևս երկիրը պիտի չտեսնէ։

13 Վա՛յ անոր՝ որ իր տունը զրկանքով, ու իր վերնաստունները անիրաւութեամբ կը շինէ. Իր դրացին ձրի կը բանեցընէ, և անոր աշխա- 14 տութեանը վարձքը չվճարեր. Ինծի ընդարձակ տուն ու հովասուն վերնաստուններ շինեմ՝ ըսելով, Իրեն պատուհաններ կը բանայ, ու ղեղէայ եղևնափայտով կը պատէ, 15 ու նօթով կը ներկէ։ Միթէ դուն *շատ եղևնափայտեր ժողվելով՝ թագաւո՛ր պիտի ըլլաս. Հաչէ՞ որ քու հայրդ կերաւ ու խմեց, նաև իրաւունք ու արդարութիւն ըրաւ, ան ատենը Յանոր աղէկ եղաւ. 16 Աղքատին ու տնանկին դատը տեսաւ, ան ատենը Ինոր աղէկ եղաւ. միթէ զիս գիտնալը ասիկայ չէ՞, 17 կ՚ըսէ Տէրը։ Ձսակայն քու աչքերդ ու սիրտդ ուրիշ բանի վրայ չէ՛, բայց միայն քու ագահութեանդ և անմեղ արիւն թափելու և անիրաւութեան ու բռնաւորութեան վրայ է, որ Ինոր ընես։

18 Անոր համար Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին վրայով Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. ֆՈՒանոր վրայ պիտի չողբան՝ ըսելով, ՛Վա՛յ՝ եղբայրս, կամ վա՛յ՝ քոյրս. անոր վրայ պիտի չողբան՝ ըսելով, Վա՛յ՝ տէր իմ, կամ վա՛յ Ինոր փա- 19 ռացը։ ՛Անիկա իշու թաղումով պիտի թաղուի, և քաշելով պիտի տարուի, ու Երուսաղէմի դռնէրէն դուրս պիտի նետուի։

20 Լիբանա՛ն ելլէր ու աղաղակէ՛, և Բասանի վրայ ձայնդ ձգէ՛ ու Աբարիմէն աղաղակէ՛. վասն զի քու բոլոր համանիներդ կոտրուե- 21 ցան։ Երբոր դուն յաջողութեան մէջ էիր՝ քեզի զգուշացայ, Դուն ըսիր, Մտիկ չեմ ըներ. Քու մանկութենէդ ի վեր ճամբադ աս է, 22 որ իմ խօսքս մտիկ չընես։ Քու բոլոր հովիւներդ հովը պիտի կործանէ, ու Հոմանիներդ գերութեան պիտի երթան. յիրաւի ան ատենը բոլոր չարութեանդ համար պիտի ամչնաս ու պիտի պատկառիս։ 23 Ով Լիբանանի մէջ բնակող, ու եղևիններու մէջ բոյն ունեցող, երբոր քեզի ծննդական կնոջ երկանցը պէս ցաւեր գան, որչափ 24 ողորմելի պիտի ըլլաս։ Ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէրը, թէ Յուդայի թագաւոր Յովակիմի որդին Ե Ծեքոնիա, Լթէև իմ աջ ձեռքիս վրայ կնիք ալ ըլլաս, անկէ 25 ալ քեզ պիտի փրցընեմ. Ու քեզ՝ քու հոգիդ փնտռողներուն ձեռքը ու ան մարդիկներուն ձեռքը՝ որոնց երեսէն դուն կը վախնաս, և Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը ու Քաղդէացւոց ձեռքը պիտի մատնեմ. 26 Ու քեզ ու քու մայրդ որ քեզ ծնաւ, օտար երկիրը պիտի նետեմ, ուր որ ծնած չէք, և հոն պիտի 27 մեռնիք։ Ու պիտի չդառնան անոնք երկիրը, ուր որ դառնալու ‡ կը 28 յուսան։ Միթէ աս Ծեքոնիա ը---՞ մարդը անարդուած ու կոտրած սափո՞ր մըն է, կամ թէ Հանո՞նկ ամա՞ն մըն է՝ որուն մէկը չըհաճիր. ինչո՞ւ համար ինքը ու իր սերունդը նետուեցան, ու իրենց 29 չգիտցած երկիրը քշուեցան։ Ով երկիր, երկիր, երկիր, Տէրոջը 30 խօսքը մտիկ ըրէ. Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Աս մարդը Ընզաւակ գրէ՛ք, աս մարդը իր օրերուն մէջը յաջողութիւն պիտի չգտնէ. քանզի անոր սերունդէն ըլլալ մէկը յաջողութիւն պիտի չգտնէ, Որ Դաւիթի աթոռին վրայ նստի, և այսուհետև Յուդայի վրայ թագաւորութիւն ընէ։

Ն·Ք·ԶԲ· Իրր 599

Գլ·գ·25; է·33, ՃՃ;
Գլ·իգ·1;
Հմր 20;
Գլ·գ·24;
Տե՛ս գ թագ·իգ·6, 8; ա Մն·գ·16; Գլ·լէ·1;
† Եբր·Քոնիա,
Երգ·ը·6; Ան·բ·23;
Գլ·լդ·20;
դ թագ· իգ·15; բ Մն·լգ·10;
‡ Եբր·իրենց անձը կը վերցընեն։
Վ Սաղ·լա·12; Գլ·խբ·38; Ովս·ը·8;
ր Օր·լբ·1; Եփ·ա·2; լդ·1; Միք·ա·2;
ր Տե՛ս ամՆ· գ·16, 17; Մաա·ա·12;
Գլ·լգ·30;

ԳԼ·ԻԳ

1 Մարգարէն կը նախատեսէ թէ ցրուած հօտը նորէն պիտի ժողովուի։ 5 Քրիստոս զանոնք պիտի կառավարէ ու փրկէ։ 9 Սուտ մարգարէներուն դէմ։ 33 ու ճշմարիտ մարգարէութիւնները ծաղր ընողներուն դէմ խօսք։

1 Վա՛յ՝ անոնց հովիւներուն՝ որ իմ արօտիս ոչխարները կը կորսընդցընեն ու կը ցրուեն, կ՚ըսէ Տէրը։ 2 Անոր համար այսպէս կ՚ըսէ Իսրայէլին Տէր Աստուածը ան հովիւներուն վրայով, որ իմ ժողովուրդս կը հովուեն. Դուք իմ ոչխարներս ցրուեցիք, ու զանոնք վռնտեցիք, և անոնց այցելութիւն

Գլ·ժ·21; իր·22; ե·զկ·լդ·2;

ՆՀԳ ԽԲԲ 599

չբրիք . Բ ահա ես ձեր դործոցը չարութեանը համար ձեզի այցելութիւն պիտի ընեմ , կ'ըսէ Տէրը . 3 Ու Ե ես իմ ոչխարներուս մնացորդը պիտի ժողվեմ ան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ զանոնք քշեր եմ , և զանոնք իրենց * փարախները պիտի դարձընեմ , և պիտի աճին ու շատանան : 4 Ու անոնց վրայ Ը հովիւներ պիտի դնեմ , որ զանոնք հովուեն . և անոնք ալ պիտի չվախնան ու պիտի չզարհուրին ու պիտի չպակսին , կ'ըսէ Տէրը : 5 Ահա Ի օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Դաւիթին արդարութեան Ճառաւիղ մը պիտի հանեմ , որ թագաւորի ՊԵ թագաւորութիւն պիտի ընէ , իմաստութեամբ պիտի վարուի , ու Ը երկրի վրայ իրաւունք ու արդարութիւն պիտի ընէ : 6 Ի Անոր օրերը Ցուդա պիտի ազատի , և Իսրայէլ Ը ապահովութեամբ պիտի բնակի . ու Բ աս է անոր անունը՝ որով պիտի կոչուի , ՏԷՐՔ 7 ՄԵՐ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ : Անոր համար ահա Ի օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը , որ ալ պիտի չըսուի Թէ կենդանի է Տէրը՝ որ Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսի երկրէն հանեց . Հապա 8 կենդանի է Տէրը՝ որ Իսրայէլի տանը սերունդը հանեց ու բերաւ հիւսիսի երկրէն , և էան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ զանոնք քշեր էի . ու անոնք իրենց երկրին մէջ պիտի բնակին :

9 Մարգարէներուն համար սիրտս ներսիդիս կը կոտրի , Ը բոլոր ոսկորներս կը դողան . Տէրոջը երեսէն ու անոր սուրբ խօսքերուն երեսէն գինով մարդու պէս , և գինին գբլուխը զարկած մարդու պէս եղայ : 10 Քանզի Ի երկիրը շնացողներով լեցուած է . քանզի Ժ անէծքի պատճառով երկիրը սուգ կը բռնէ . Լ անապատին արօտները չորցան , որովհետև անոնց ճամբան չար եղաւ , և անոնց ոյժը ուղղութեան 11 համար չէ : Վասն զի ՀԹ մարգարէն և Թ քահանան պղծուեցան , Ն անոնց չարութիւնը իմ տանս մէջն ալ գտայ , կ'ըսէ Տէրը : 12 Ճ Անոր համար անոնց ճամբաները խաւարի մէջ սահեցընող տեղերու պէս պիտի ըլլան անոնց , անոնք պիտի մղուին ու հոն պիտի իյնան . վասն զի ես անոնց այցելութեան տարին Ճ անոնց վրայ չարիք պիտի բերեմ , կ'ըսէ Տէրը :

13 Եւ Սամարիայի մարգարէներուն մէջը անդգամութիւն տեսայ . Ֆ Բաալ հաղին անառակ մարգարէութիւն կ'ընեն , և Ֆ իմ ժողովուրդս Իսրա-

14 յէլը կը մոլորցընեն : Ու Երուսաղեմի մարգարէներուն մէջը սոսկալի բան տեսայ . Ն անոնք շնութիւն կ'ընեն , ու Ո ստութեան մէջ կը քալեն , և Ո չարագործներուն ձեռքերը կ'ուժովցընեն , որ չդառնան ամէն մէկը իր չարութենէն . անոնց ամէնը ինծի Ո Սոդոմի պէս , ու անոր բնակիչները Գոմորի պէս 15 եղան : Անոր համար զօրաց Տէրը մարգարէներուն վրայով այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես անոնց Ղ օշինդր պիտի կերցընեմ , և անոնց դառնութեան ջուր պիտի խմցընեմ . վասն զի Երուսաղեմի մարգարէներէն ամբարշտութիւն ելաւ , ՈՒ բոլոր երկրին մէջ ՊՐՈՖԷՏԷՍ : 16 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ձեզի մարգարէութիւն ընդ մարգարէից խօսքերուն մի՛ ընէք . անոնք ունայնութեան կը տանին ձեզ , Ի իրենց սրտին տեսիլքը կը խօսին , ՈՒ չէ Թէ Տէրոջը բերնէն : 17 Անոնք իս անարգողներուն կը խօսին ու կ'ըսեն , Տէրը ըսաւ , Ձեզի խաղաղութիւն պիտի ըլլայ . և իրենց սրտին կամակորութեանը մէջ բոլոր քալողներուն կ'ըսեն , Ձեր 18 վրայ չարիք պիտի չգայ : Վասն զի Ո Տէրոջը խորհուրդին մէջ ով կայնեցաւ . Ձ տեսաւ ու անոր խօսքը լսեց . անոր խօսքին ով ականջ տուաւ ու մտիկ ըրաւ : 19 Ահա Տէրոջը մրրիկը սրտմտութեամբ ելաւ . անիկայ սաստիկ մրրիկ է , ամբարիշտներուն գլխուն 20 վրայ պիտի յարձակի : Տէրոջը բարկութիւնը ետ պիտի չդառնայ , մինչև որ իր սրտին խորհուրդները չկատարէ ու չհաստատէ . Ետքի օրերը անկից աղէկ պիտի հասկնաք : 21 Ես մարգարէները ես չխրկեցի , բայց անոնք կը վազեն . ես անոնց չխօսեցայ , բայց անոնք կը մարգարէանան : 22 Իսկ Ֆ թէ որ անոնք իմ խորհուրդիս մէջ կեցած ըլլային , ան ատենը իմ խօսքս իմ ժողովուրդիս լսել պիտի տային . և զանոնք Ֆ իրենց չար ճամբաներէն ու իրենց չար գործքերէն պիտի դարձնէին :

23 Մի՞թէ ես մօտաւոր Աստուած եմ , ու հեռուանց Աստուած չե՞մ՝ կ'ըսէ Տէրը : 24 Կամ թէ մէկը ծածուկ տեղուանք կրնայ պահուիլ , որ ես զանիկայ չտեսնեմ , կ'ըսէ Տէրը . Ֆ Մի՞թէ երկինքը ու երկիրը լեցընողը ես չե՞մ՝ կ'ըսէ Տէրը : 25 Իմ անունովս սուտ մարգարէութիւն ընդ մարգարէներուն բսած՝ երազները լսեցի , որ կ'ըսեն , Երազ տեսայ , երազ տեսայ : 26 Մինչև ե՞րբ ասիկայ սուտ մարգարէութիւն ընդ մարգարէներուն սրտին մէջ

ՆՀԳ ԽԲԲ 599

Ն ԳԼ ԽԹ 23 ; Ղ ՀՄՐ 26 ; Եզեկ ԺԳ 22 ; Ղ Բ ՕՐ 32 ; ԵՍ 9 , 10 ;

ՂԳԼ Բ 14 ; Թ 15 ;

Ղ ԳԼ ԺԳ 14 ; ՀՄՐ 21 ;

ՂԳԼ Գ 14 ; Բ 11 ; Եզեկ ԺԳ 10 ; Ջաք Ժ 2 ;

ՂՄԽ Գ 11 ; Վ ՃՈՐ Ժ 8 ; Ա ԿՈՐ Բ 16 ;

ՂԳԼ ԽՆ 32 , Լ 23 ;

ՂԳԼ Լ 24 ;

ՂՅՕ ԽԹ 1 ;

ՂԳԼ ԺԳ 14 , ԽՆ 15 , ԽԹ 9 ;

Ղ ՀՄՐ 18 ;

ՂԳԼ ԽՆ 5 ;

ՂՍԱՂ ՃԼԹ 7 , ՃՃ ; ԱՄՈՍ Թ 2 , 3 ;

Ղ ԳԹԱԳ Բ 27 ; ՍԱՂ ՃԼԹ 7 ;

ՆՀԳ ԽԲԲ 599

Ե ԵԼ ԼՐ 34 ; Բ ԳԼ ԼՐ 37 ; Եզեկ ԼԴ 13 , ՃՃ ;

* Կ՚ԱՐՔՈՒՄ ԱԲՈՆՆԵՐԸ

Գ ԳԼ Գ 15 ; Եզեկ ԼԴ 23 , ՃՃ ;

Ի ԵՍ Գ 2 ; ԺԱ 1 ; ԽՈ 10 , 11 ; ԳԼ ԼԴ 14 , 15 , 16 ; ԴԱՆ Թ 24 ; ԶԱՔ Գ 8 ; Զ 12 ; ՑՕՀ Ա 45 ;

ՂՍԱՂ ՀՐ 2 ; ԵՍ Թ 7 ; ԼՐ 1 , 18 ;

Ի ԲՕՐ ԼԴ 28 ; ԶԱՔ ԺԳ 11 ;

ԸԳԼ ԼՐ 37 ;

Ի ԳԼ ԼԴ 16 ; Ա ԿՈՐ Ա 30 ;

Ժ ԳԼ ԺԳ 14 , 15 ;

Ի ԵՍ ԽԳ 5 , 6 , ՀՄՐ 3 ;

ԼՏԵՍ ԱՄՐ Գ 16 ;

Ի ԳԼ Ե 7 , 8 , Թ 2 ;

Ժ ՈՎՍ Գ 2 , 3 ;

Լ ԳԼ Թ 10 ; ԺՐ 4 ;

Հ ԳԼ Զ 13 ; Ը 10 ; ՍՈՓ Գ 4 ;

Ն ԳԼ Է 30 ; ԺԱ 15 ; ԼՐ 34 ; Եզեկ Ը 11 ; ԻԳ 39 ;

Ղ ՍԱՂ ԼԵ 6 ; ԱԲԱԿ Գ 19 ; ԳԼ ԺԳ 16 ;

Ճ ԳԼ ԺԱ 23 ;

Ֆ ԳԼ Բ 8 ;

Ֆ ԵՍ Թ 13 ;

Ն. Ք. ԳՃ.
Իրր 599

պիտի ըլլայ , որ իրենց սրտին նեն֊
գութիւնները կը մարգարէանան ։
27 Անոնք իրենց երազներովը՝ որ իրա֊
րու կը պատմեն , իմ անունս իմ
ժողովուրդիս մոռցրնել կը խոր֊
հին , ⁻ինչպէս որ անոնց հայրերը

⁻Դատ. Գ. 7 ։ Ը. 33, 34 ։

Բահաղին պատճառովը իմ անունս
28 մոռցան ։ Երազ ունեցող մար֊
գարէն թող երազ պատմէ , իսկ
իմ խօսքս ունեցողը ճշմարտու֊
թեամբ թող իմ խօսքս խօսի .
յարդը ցորենին քովը ի՞նչ է՝ կ՚ը֊
29 սէ Տէրը ։ Միթէ իմ խօսքս կրա֊
կի պէս չէ՞ , կ՚ըսէ Տէրը , ու ա֊
պառաժը կոտրող մուրճի պէս
30 չէ՞ ։ Անոր համար ահա ᵇես ան

ᵇԲր Օր. ԺԸ. 20 ։ Գլ. ԺԴ. 14, 15 ։

մարգարէներուն դէմ եմ , կ՚ըսէ
Տէրը , որոնք ամէն մէկը իր ըն֊
կերէն իմ խօսքերս կը գողնան ։
31 Ահա ես ⁻ⁿ մարգարէներուն դէմ
եմ , կ՚ըսէ Տէրը , որ իրենց լե֊
զուները կը գործածեն ու կ՚ըսեն ,
32 Անիկայ բսաւ ։ Ահա ես ան սուտ
երազներ մարգարէացողներուն դէմ
եմ , կ՚ըսէ Տէրը , որ զանոնք պատ֊
մելով իմ ժողովուրդս կը մոլորցը֊
նեն իրենց ստութիւններովը ᶜու

ᶜՍոփ. Գ. 4 ։

անապարծութիւնովը . ու ես զա֊
նոնք չխրկեցի և անոնց չպատուի֊
րեցի . ու անոնք աս ժողովուրդին
ամենեւին օգուտ մը պիտի չընեն ,
կ՚ըսէ Տէրը ։
33 Ու սոր երբոր աս ժողովուրդը ,
կամ մարգարէ մը , կամ քահանայ
մը քեզի հարցրնէ ու ըսէ թէ Տէ֊
րոջը *բեռը ի՞նչ է . ան ատենը

* Եբ՝ պատ֊գամը

անոնց ըսես , Ի՞նչպէս բեռ . ᵗԵս

ᵗՀմր 39 ։

ձեզ անշուշտ պիտի թողում , կ՚ը֊
34 սէ Տէրը ։ Եւ ան մարգարէն
կամ քահանան կամ ժողովուրդը
որ Տէրոջը բեռը կ՚ըսէ , ան մար֊
դուն ու անոր տանը այցելութիւն
35 պիտի ընեմ ։ Ամէն մարդ իր ըն֊
կերին ու ամէն մարդ իր եղբօրը
այսպէս ըսէք . Տէրը ի՞նչ պա֊
տասխան տուաւ և Տէրը ի՞նչ
36 խօսեցաւ ։ Ու մէյմըն ալ Տէրոջը
բեռը չյիշէք , վասն զի անոր բե֊
ռը ամէն մարդուն խօսքը պիտի
ըլլայ . բայց դուք կենդանի Ա֊
ստուծոյն՝ զօրաց Տէրոջը՝ մեր Ա֊
37 ստուծոյն խօսքը փոխեցիք ։ Մար֊
գարէին այսպէս ըսես . Տէրը քեզի
ի՞նչ պատասխան տուաւ և Տէրը
38 ի՞նչ խօսեցաւ ։ Բայց որովհետև
Տէրոջը բեռը կ՚ըսէք , անոր համար
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Որովհետև աս
խօսքը՝ ⁻ᵘ⁻ⁿ⁺ⁿ Տէրոջը բեռը կ՚ը֊
սէք , թէև ես ձեզի ⁻⁻ᵗ խրկեցի ,
ու Տէրոջը բեռը մի՛ ըսէք՝ ըսի ,
39 Անոր համար ահա ես ᵇձեզ բոլորո֊

ᵇՈվս. Դ. 6 ։ ⁻ᵗՀմր 33 ։

վին պիտի մոռնամ , ու ⁻ᵗերեսէս
պիտի ձգեմ ձեզ և ան քաղաքը
որ ձեզի ու ձեր հայրերուն տուի .
40 Եւ ձեր վրայ ᵇյաւիտենական նա֊

ᵇԳլ. Ի. 11 ։

խատինք ու յաւիտենական ա֊
նարգանք պիտի դնեմ , որ պիտի
չմոռցուի ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Աղէկ ու գէշ թուզերուն օրինակովը 4 մար֊
գարէն կը ծանուցանէ գերութեան մէջ եղող֊
ներուն դառնալը ։ 8 և Սեդեկիայէն և ուրիշ֊
ներուն կործանումը ։

Իրր 598

1 ⁻Նաբուգոդոնոսոր Բաբելոնի
թագաւորը՝ Յուդայի թա֊
գաւորը ᵇՅովակիմի որդին Յեքո֊
նիան և Յուդայի իշխանները և
հիւսները ու դարբինները Երուսա֊
ղեմէն գերի առնելէն ու Բաբիլոն
տանելէն ետքը , ᶜՏէրը ինծի ⁻ᵗ⁻ᵘ⁻ᵗ
ցուցուց , որ ահա Տէրոջը տաճա֊
րին առջեւ դրուած երկու կողով

⁻Դ Թագ. ԻԴ. 12 , ԶՄ. ԻԲ. 10 ։ ᵇՏնօգ. Իբ. 24 , Հ. ԻԹ. 2 ։ ᶜԱմով. Է. 1 , 4 ։ Ը. 1 ։

2 թուզ կար ։ Մէկ կողովին մէջ
խիստ աղէկ թուզեր կային կան֊
խահաս թուզերու պէս , ու միւս
կողովին մէջ խիստ գէշ թուզեր
կային , այնպէս որ գէշութենէն
3 անոնց ուտուիլը անկարելի էր ։ Եւ
Տէրը ինծի ըսաւ , Ո՛վ Երեմիա՝ ի՞նչ
կը տեսնես . ու ես ըսի , Թուզեր .
աղէկ թուզերը խիստ աղէկ են , ու
գէշերը շատ գէշ են , այնպէս որ
գէշութենէն անոնց ուտուիլը ան֊
կարելի է ։
4 Ան ատենը Տէրոջը խօսքը ինծի
5 եղաւ , ըսելով , Իսրայէլին Տէր
Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ . Աս ա֊
ղէկ թուզերուն պէս պիտի ճանչնամ
Յուդայէն գերի քշուածները՝ որոնք
աս տեղէն Քաղդէացւոց երկիրը
խրկեցի ⁻ⁿ⁻ⁿ⁻ⁿ աղէկ ըլլալու հա֊
6 մար . Եւ իմ աչքերս անոնց վրայ
պիտի հաստատեմ բարութեան
համար , ու ᵗզանոնք աս երկիրը
պիտի դարձրնեմ , և ᵇզանոնք պի֊
տի շինեմ ու պիտի չփլցրնեմ , և
զանոնք պիտի տնկեմ ու պիտի

ᵗԳլ. ԺԲ. 15 ։ ԻԹ. 10 ։ ᵇԳլ. ԼԲ. 41 ։ ԼԳ. 7 ։ ԽԲ. 10 ։

7 չխլեմ ։ Եւ անոնց ⁻ⁿ⁻ⁿ⁻ⁿ սիրտ
մը պիտի տամ , որ զիս ճանչնան
թէ ես եմ Տէրը . ու անոնք ᵇիմ
ժողովուրդս պիտի ըլլան , ու ես
անոնց Աստուածը պիտի ըլլամ .
վասն զի ᶜիրենց բոլոր սրտովը ինծի

⁻Բր Օր. Լ. 6 ։ Գլ. ԼԲ. 39 ։ Եզեկ. ԺԱ. 19 ։ ԼԶ. 26 , 27 ։ ᵇԳլ. Լ. 22 ։ ԼԱ. 33 ։ ԼԲ. 38 ։ ᶜԳլ. ԻԹ. 13 ։

8 պիտի դառնան ։ Եւ ինչպէս են
⁻ⁿ ᵗգէշ թուզերը որ գէշութենէն
չեն ուտուիր , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Յուդայի թագաւորը Սեդեկիան ,

ᵗԳլ. ԻԹ. 17 ։

ու անոր իշխանները ու Երուսա֊
ղեմի մնացորդը որ աս երկրիս մէջ
մնացեր են , նաև ᵈԵգիպտոսի երկ֊

ᵈԳլ. ԽԳ. 44 ։

րին մէջ բնակողները այնպէս պիտի
9 ընեմ . Եւ զանոնք ᵇերկրիս բոլոր
թագաւորութիւններուն մէջ նե֊
ղութեան ու թշուառութեան պի֊
տի մատնեմ , որպէս զի անոնք

ᵇԲր Օր. ԻԸ. 25 , 37 ։ Գ Թագ. Թ. 7 ։ Բ Մն. Է. 20 ։ Գլ. ԺԵ. 4 ։ ԻԹ. 18 ։ ԼԴ. 17 ։

Ն · Ք · ՂԴ · Իսր 599

ԼՍՂ · ԽԳ · 13, 14 ։
Ի ԳԼ · ԻԹ · 18, 22 ։

Ենախատինք, առակ, անարգանք ու Իանէծք ըլլան ան բոլոր տեղուանքը՝ ուր որ զանոնք պիտի
10 ֆշեմ. Եւ անոնց վրայ սուրը, սովը ու ժանտախտը պիտի խրկեմ, մինչեւ որ Հատնին ան երկրին վրայէն՝ որն որ իրենց ու իրենց Հայրերուն տուի ։

ԳԼ · ԻԵ

1 Երեմիա կը յանդիմանէ Հրեաները մարգարէներուն չՆազանդելնուն Համար ։ 8 ու կը նախայայտնէ եօթանասուն տարուան գերութիւնը, 12 և այնուհետեւ Բաբիլոնի կործանումը · 15 գինիի գաւաթի մը օրինակով շատ ազգերու կործանումը կը ցուցընէ ։ 34 Հովիւներուն ազաղակը ։

Ն · Ք · ՂԴ · 607 վերջնալով՝ 606 կը սկսի
Ը ԳԼ · ԼԷ · 1 ։

1 – {}ուդայի Թագաւորին Ցովսիայի որդւոյն Ցովակիմին չորրորդ տարին՝ որ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին առաջին տարին էր, բոլոր Ցուդայի ժողովուրդին վրայով Երեմիային եղած խօսքն է,
2 Որն որ Երեմիա մարգարէն բոլոր Ցուդայի ժողովուրդին ու բոլոր Երուսաղէմի բնակիչներուն խօսեցաւ ու ըսաւ,

629 էն մինչեւ 606
Բ ԳԼ · ա · 2 ։

3 Ը Ցուդայի Թագաւորին Ամոնի որդւոյն Ցովսիային տասներեքերորդ տարիէն մինչեւ աս օրս՝ որ քսանուերեք տարի է, Ցերոմը խօսքը ինծի եղաւ, ու ես ձեզի խօսեցայ կանուխ ելլելով ու խօսելով,
4 Բայց մտիկ չըրիք։ Եւ Տէրը ձեզի խրկեց իր բոլոր ծառաները՝ մարգարէները, Ր կանուխ ելլելով ու խրկելով, բայց մտիկ չըրիք, ու մտիկ ընելու համար ականջնիդ չբացիք։
5 Ծառեցիք, Որոնք կ'ըսէին, Ի Ամէն մէկերնիդ ձեր չար ճամբայէն ու ձեր չար գործերէն դարձէք, որ բնակիք յաւիտեանս յաւիտենից ան երկրին մէջ՝ որ Տէրը ձեզի ու
6 ձեր Հայրերուն տուաւ։ Եւ օտար աստուածներուն ետեւէն մի՛ երթաք՝ անոնց ծառայելու ու երկրպագութիւն ընելու Համար. և զիս ձեր ձեռացը գործերովը մի՛ բարկացընէք, որ ձեզի չարիք չընեմ.
7 Բայց դուք ինծի մտիկ չըրիք՝ կ'ըսէ Տէրը, որ Ղ զիս ձեր ձեռացը գործերովը բարկացընէք, ու ձեզի դէշ ըլլայ։
8 Ասոր Համար զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Որովհետեւ իմ խօսքերս մը-
9 տիկ չըրիք, Ահա ես պիտի խրկեմ, Ե ու բոլոր հիւսիսի ազգատոհմերը, և ինծի ծառաս Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը պիտի առնեմ, կ'ըսէ Տէրը, ու զանոնք աս երկրիս վրայ և անոր բնակիչներուն վրայ պիտի բերեմ, ու զանոնք նզովածի պէս բնաջինջ

Ն · Ք · ՂԴ · Իսր 606

Բ ԳԼ · Ժը · 16 ։
Ժ Եռ · իգ · 7 ։ ԳԼ · է · 34, Ժզ · 9 ։ Եզեկ · իշ · 13 ։ Ովս · ը · 11 ։ Ցօել · Ժը · 23 ։
Է Ձաղ · Ժը · 4 ։

Կը սկսի՝ Իսր 606 · ԴԹագ · իգ · 1 ։ Եւ կը վերջնայ Իսր 536 · Եզր · ա · 1 ։
ԼՐ Մ · ԼԶ · 21, 22 ։ Եզր · ա · 1 ։ ԳԼ · ԻԹ · 10 ։ Դան · Թ · 2 ։
Է Եռ · Ժգ · 19 ։ Ժգ · 23 ։ իա · 1 ։ ՃՃ ։ խէ · 1 ։ ԳԼ · Ժ · 3 ։ 13, 23, 39, 40, 45 ։ Ժա · 25, 26 ։
Ժ ԳԼ · Ժ · 9 ։ Ժա · 27, 28 ։
Ի ԳԼ · Ժ · 41 ։ Ժա · 27 ։
Հ ԳԼ · իէ · 7 ։
Ղ ԳԼ · Ժ · 29 ։ Ժա · 6, 24 ։
Ղ Ցոր · իա · 20 ։ Սաղ · Հե · 8 ։ Եռ · Ժա · 17 ։ Ցօել · Ժգ · 10 ։
Ճ ԳԼ · Ժա · 7 ։ Եզեկ · իգ · 34 ։ Նաե · գ · 11 ։

Յ Հաբ 9, 11 ։

Յ ԳԼ · իգ · 9 ։
Ն ԳԼ · խգ · 2, 25 ։

Շ Հաբ 24 ։
– Ցոր · ա · 1 ։
Շ ԳԼ · իէ · 1 · 5, 7 ։
Չ Ցեփ Եռ · ի · 1 ։
Ջ ԳԼ · ԻԲ · 7, ՃՃ ։
– ԳԼ · խգ · 1 ։
– ԳԼ · ԻԲ · 1 ։
Ձ ԳԼ · իէ · 4 ։

Ենախատինք, առակ, անարգանք ու Իանէծք ըլլան ան բոլոր տեղուանքը՝ ուր որ զանոնք պիտի
10 ֆշեմ. Եւ անոնց վրայ սուրը, սովը ու ժանտախտը պիտի խրկեմ, մինչեւ որ Հատնին ան երկրին վրայէն՝ որն որ իրենց ու իրենց Հայրերուն տուի ։

ԳԼ · ԻԵ

1 Երեմիա կը յանդիմանէ Հրեաները մարգարէներուն չՆազանդելնուն Համար ։ 8 ու կը նախայայտնէ եօթանասուն տարուան գերութիւնը, 12 և այնուհետեւ Բաբիլոնի կործանումը · 15 գինիի գաւաթի մը օրինակով շատ ազգերու կործանումը կը ցուցընէ ։ 34 Հովիւներուն ազաղակը ։

1 – {}ուդայի Թագաւորին Ցովսիայի որդւոյն Ցովակիմին չորրորդ տարին՝ որ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին առաջին տարին էր, բոլոր Ցուդայի ժողովուրդին վրայով Երեմիային եղած խօսքն է,
2 Որն որ Երեմիա մարգարէն բոլոր Ցուդայի ժողովուրդին ու բոլոր Երուսաղէմի բնակիչներուն խօսեցաւ ու ըսաւ,
3 Ը Ցուդայի Թագաւորին Ամոնի որդւոյն Ցովսիային տասներեքերորդ տարիէն մինչեւ աս օրս՝ որ քսանուերեք տարի է, Ցերոմը խօսքը ինծի եղաւ, ու ես ձեզի խօսեցայ կանուխ ելլելով ու խօսելով, բայց մտիկ չըրիք։
4 Բայց մտիկ չըրիք։ Եւ Տէրը ձեզի խրկեց իր բոլոր ծառաները՝ մարգարէները, Ր կանուխ ելլելով ու խրկելով, բայց մտիկ չըրիք, ու մտիկ ընելու համար ականջնիդ չբացիք։
5 Ծառեցիք, Որոնք կ'ըսէին, Ի Ամէն մէկերնիդ ձեր չար ճամբայէն ու ձեր չար գործերէն դարձէք, որ բնակիք յաւիտեանս յաւիտենից ան երկրին մէջ՝ որ Տէրը ձեզի ու
6 ձեր Հայրերուն տուաւ։ Եւ օտար աստուածներուն ետեւէն մի՛ երթաք՝ անոնց ծառայելու ու երկրպագութիւն ընելու Համար. և զիս ձեր ձեռացը գործերովը մի՛ բարկացընէք, որ ձեզի չարիք չընեմ.
7 Բայց դուք ինծի մտիկ չըրիք՝ կ'ըսէ Տէրը, որ Ղ զիս ձեր ձեռացը գործերովը բարկացընէք, ու ձեզի դէշ ըլլայ։
8 Ասոր Համար զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Որովհետեւ իմ խօսքերս մը-
9 տիկ չըրիք, Ահա ես պիտի խրկեմ, Ե ու բոլոր հիւսիսի ազգատոհմերը, և ինծի ծառաս Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը պիտի առնեմ, կ'ըսէ Տէրը, ու զանոնք աս երկրիս վրայ և անոր բնակիչներուն վրայ պիտի բերեմ, ու զանոնք նզովածի պէս բնաջինջ
10 դարձընեմ։ Եւ անոնցմէ ժ ձնծուղեան ձայնը և ուրախութեան ձայնը, փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը, Ի աղօրիքին ձայնը ու ճրագին լոյսը պիտի կորսընցընեմ. Եւ
11 աս բոլոր երկիրը անապատ ու ամայութիւն պիտի ըլլայ. և աս ազգերը եօթանասուն տարի Բաբիլոնի Թագաւորին պիտի ծառայեն։
12 Ու Եւ եօթանասուն տարին լմընալէնետքը Բաբիլոնի Թագաւորին ու ան ազգին պյցելութիւն պիտի ընեմ իրենց անօրէնութեանը Համար. նաև քաղդէացւոց երկրին ՚յշէլ-ՐՒ-ն պիտի ընեմ, կ'ըսէ Տէրը, Ի և զանիկայ յաւիտենական ամայութեան պիտի դարձընեմ։
13 Ձրնեմ. Ու ան երկրին վրայ պիտի բերեմ ան բոլոր խօսքերը որ ես անոր դէմ խօսեցայ, ՚յ-ՒՒ-ն Երեմիային բոլոր ազգերուն վրայով բրած մարգարէութեանը աս գրքին մէջ գրուած բոլորը բաները։
14 Ի քանզի զանոնք ալ՝ շատ ազգեր ու մեծ Թագաւորներ Հիրենց ծառայ պիտի ընեն. Ն ու ես անոնց Հատուցում պիտի ընեմ իրենց բրածներուն ու իրենց ձեռացը գործերուն Համեմատ։
15 Քանզի Խորայէլին Տէր Աստուածը ինծի այսպէս ըսաւ. Աս Ղբարկութեան գինիին գաւաթը ձեռքէս առ, ու զանիկայ խմցուր ան բոլոր ազգերուն՝ որոնց որ ես քեզ
16 կը խրկեմ. Եւ ֆխմեն ու խռովին, ու անոնց մէջը խրկած սուրիս
17 երեսէն չյմարին։ Ուստի Տէրոջը ձեռքէն գաւաթը առի ու խմցուցի ան բոլոր ազգերուն, որոնց որ
18 Տէրը զիս խրկեց. Երուսաղէմին ու Ցուդայի քաղաքներուն և անոր Թագաւորներուն ու անոր իշխաններուն՝ որ զանոնք ՚անապատ, ամայութիւն, անարգանք ու ՚անէծք ընէ, ինչպէս որ այսօր
19 ՚ԷրՒՒ-ն. Ն Եգիպտոսի Փարաւոն Թագաւորին, և անոր ծառաներուն ու իշխաններուն, ու անոր
20 բոլոր ժողովուրդին. Եւ բոլոր Ւխառնիճաղանճ ժողովուրդներուն, ու – Հուս երկրին բոլոր Թագաւորներուն, Շ ու Փղշտացւոց երկրին բոլոր Թագաւորներուն, այսինքն Ակաղոնի, Գազայի, ու Ակկարոնի, և Ազովտոսի մնացորդին.
21 Ձ Եդոմին, ու – Մովաբին, ու – Ամմոնի որդւոցը. Եւ
22 Ց Իւրոսի բոլոր Թագաւորներուն, Ջ Սիդոնի բոլոր Թագաւորներուն,

և †ծովուն անդիի կողմը եղող *կղզիներու թագաւորներուն .
23 ‡Դեդանին , ու Թեմային , և Բու-
զին , ու ամէն էրէնց մօրուքին ծայ-
24 րերը կտրողներուն . Եւ ◊Արաբա-
ցւոց բոլոր թագաւորներուն , ու
=անապատը բնակող խառնիճա-
ղանճ ժողովուրդին բոլոր թա-
25 գաւորներուն . Եւ †Զամբրիի բո-
լոր թագաւորներուն , ու ‡Եղամի
բոլոր թագաւորներուն , ու Մա-
26 րաց բոլոր թագաւորներուն . Եւ
իրարու մօտ կամ հեռու եղող
հիւսիսի †բոլոր թագաւորներուն ,
ու երկրի երեսին վրայ եղող երկրիս
բոլոր թագաւորութիւններուն
իմց—ոյն . •և անոնցմէ ետքը Սիսա-
27 կի թագաւորը պիտի խմէ ։ Ու
անոնց ըսես , Զօրաց Տէրը՝ Իսրա-
յէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ .
‡խմեցէք , ու =գինովցէք , ու
փսխեցէք , և ձեր մէջը խրկելու
սուրիս երեսէն ինկէք ու մի՛ ել-
28 լէք ։ Ու թէ որ գաւաթը քու
ձեռքէդ առնել չուզեն խմելու
համար , ան ատենը անոնց ըսես ,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ան-
29 շուշտ պիտի խմէք . քանզի ահա
ես †իմ անունովս կոչուած քաղա-
քին վրայ †չարիք բերելու սկսայ ,
միթէ դուք անպատի՞ժ պիտի
մնաք . անպատիժ պիտի չմնաք ,
քանզի †երկրիս բոլոր բնակիչնե-
րուն վրայ սուր պիտի կանչեմ ,
կ'ըսէ զօրաց Տէրը ։
30 Ուստի դուն ասոնց բոլոր խօսքերը
անոնց մարգարէանալով՝ անոնց ը-
սես , Տէրը †բարձրէն պիտի գո-
ռայ , ու Ղիր սուրբ բնակութենէն
իր ձայնը պիտի տայ . †իր բնակա-
րանին վրայ ◊ահարկու ձայնով պի-
տի գոռայ , խաղող կոխողներուն
պէս՝ երկրիս բոլոր բնա-
կիչներուն պատասխան պիտի տայ ։
31 Անոր բարձր ձայնը մինչև երկրիս
ծայրերը պիտի հասնի , վասն զի
Տէրը †ազգերուն հետ դատաստան
ունի . †անիկայ ամէն մարմնոյ հետ
դատ պիտի վարէ , =ամբարիշտ-
ները սուրի պիտի տայ , կ'ըսէ Տէ-
րը ։
32 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ահա չարիք պիտի ելլէ , ազգէ
=ազգ պիտի երթայ . ու երկ-
րիս ծայրերէն †մեծ մրրիկ պիտի
33 ելլէ ։ Եւ ան օրը Տէրոջմէ սպան-
նուածները երկրիս մէկ ծայրէն
մինչև երկրիս միւս ծայրը պիտի
ըլլան . †անոնց համար սուգ պիտի
չըռնուի , †անոնք պիտի չժող-
վուին ու պիտի չթաղուին , երկ-
րի երեսին վրայ աղբի պէս պիտի
ըլլան ։
34 ‡Ողբացէք՝ ով հովիւներ՝ ու ա-
ղաղակեցէք , և †խէրի դէզ թաւա-
լեցէք՝ ով հօտին ընտիրները . վասն
զի ձեր մորթուելու և ցիրուցան
ըլլալու օրերը լրացած է , ու պա-
տուական ամանի պէս պիտի խ-
35 նաք ։ Եւ հովիւներուն փախչելու
ճամբան՝ ու հօտին ընտիրներուն
ազատուելու միջոցը պիտի կոր-
36 սուի ։ Հովիւներուն աղաղակին
ձայնը և հօտին ընտիրներուն ող-
նալուն ձայնը կայ , վասն զի Տէրը
37 անոնց արօտները կործանեցաւ . Ու
Տէրոջը սաստիկ բարկութեանը ե-
րեսէն խաղաղութեան բնակարան-
38 ները ամայութեան դարձան ։ Ա-
ռիւդ առիւծի պէս հիր բնակարանը
թողուց , քանզի *բռնաւորին բար-
կութեանը երեսէն ու անոր սաս-
տիկ սրտմտութեանը երեսէն անոնց
երկիրը ամայի եղաւ ։

ԳԼ · Ի Զ

1 Երեմիա խոստմունքներով ու սպառնալիքնե-
րով ապաշխարութեան կը յորդորէ ժողովուր-
դը · 8 ասոնց պատճառով կը բռնուի , 10 ու կ'ամ-
բաստանուի ։ 12 Իր անձին յանագովութիւնը ։
16 Դատաստանին մէջ կ'արդարանայ , Մի-
քիային 20 և Ուրիային օրինակները յիշուելով
24 և Աբիկամին խնամքովը ։

1 Յուդայի թագաւորին՝ Յովսիայի
որդւոյն Յովակիմին թագաւո-
րութեանը սկիզբը Տէրոջը կողմա-
նէ ասոնք խօսքը եղաւ՝ ըսելով ,
2 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . =Տէրոջը
տանը դաւիթին մէջը կայնէ , ու
Տէրոջը տունը երկրպագութիւն ը-
նելու եկող Յուդայի բոլոր քաղաք-
ներուն խօսէ †ան ամէն խօսքերը՝
որ քեզի պատուիրեցի անոնց խօսե-
լու համար . †մէկ խօսք մը ետ մի՛
3 ձգեր . †Գուցէ մտիկ ընեն ու ա-
մէն մարդ իր չար ճամբայէն դառ-
նայ . ես ալ †ղջմամ ան չարիքին
համար՝ որ անոնց չար գործքերուն
պատճառովը իրենց վրայ բերելու
4 կը խորհիմ ։ Եւ անոնց ըսես , Տէ-
րը այսպէս կ'ըսէ . Եթէ որ ինծի
մտիկ չընելով՝ ձեր առջևը դրած
5 օրէնքիս մէջ չգալէք , Ու ձեզի
խրկած ծառաներուս մարգարէնե-
րուն խօսքերը մտիկ չընէք , որ
†կանուխ ելլելով =ղրկած կը խրկեի ,
6 ու դուք մտիկ չըրիք · Ան ատենը
ասս տունը ◊Սելովի պէս պիտի ընեմ ,
և աս քաղաքը երկրիս բոլոր ազգե-
րուն †անէծք պիտի ընեմ ։
7 Ու քահանաները և մարգարէ-
ները ու բոլոր ժողովուրդը լսե-
ցին , երբոր Երեմիա Տէրոջը տա-
նը մէջ ասս խօսքերը կը խօսէր ։
8 Ու երբոր Երեմիա լմընցուց ան բո-
լոր խօսքերը զրուցելը՝ որ Տէրը հրա-
մայեր էր բոլոր ժողովուրդին խօ-

Ն · ք · ղբ · Իրր 606

‡ ԳԼ · դ · 8 ։ ղ · 26 ։

Ն · ք · ղբ · Իրր 606

ՀՊաղ · հղ · 2 ։
* կ—ի՛ բրռնաւոր —ոյն

Ն · ք · ղբ · 610 վերջա-նալով՝ 609 կը սկսի

— ԳԼ · ԺԹ · 14 ։

Բ Եզեկ · գ · 10 ։ Մատ · խբ · 20 ։
† Գոր · ի · 27 ։
‡ ԳԼ · ԼՂ · 3 ։
ի ԳԼ · Ժբ · 8 ։ Ցօվ · գ · 8 ։ 9 ։

ՂԱմ · իզ · 14 , ☐ · բ Օր · իբ 15 ։

ի ԳԼ · է · 13 ։ 25 ։ Ժա · 7 ։ իե · 3 ։ 4 ։
ը ա Թագ · գ · 10 ։ 11 ։ Սաղ · հբ · 60 ։ ԳԼ · է · 12 ։ 14 ։
ր Ես · կե · 15 ։ ԳԼ · իդ · 9 ։

ն·ք·գԴ· Իրբ 609

սելու , քահանաները ու մարգարէները ու բոլոր ժողովուրդը զանիկայ բռնեցին ու ըսին , Դուն անպատ-
9 ճառ պիտի մեռնիս ։ Ինչո՞ւ համար Տէրոջը անունովը մարգարէութիւն ըրիր՝ ըսելով , Այս տունը Սելովի պէս պիտի ըլլայ , ու աս քաղաքը աւերակ պիտի ըլլայ , և հոն բնակիչ պիտի չըլլայ · ու բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը տանը մէջ Երեմիային վրայ ժողովեցաւ ։
10 Ու երբոր Յուդայի իշխանները աս բանները լսեցին , թագաւորին տունէն Տէրոջը տունը ելան , և Տէրոջը դռնէն նոր դրանը մուտքը
11 նստան ։ Ու քահանաները և մարգարէները իշխաններուն ու բոլոր ժողովուրդին խօսեցան ու ըսին , Այս մարդը մեռնելու արժանի է , քանզի՛ աս քաղաքիս դէմ մարգարէութիւն ըրաւ , ինչպէս որ դուք ձեր ականջներովը լսեցիք ։ ՛ԳԼ·լբ·4 ՛
12 Ու Երեմիա բոլոր իշխաններուն ու բոլոր ժողովուրդին խօսեցաւ , ու ըսաւ , Տէրը զիս խրկեց որ աս տանը ու աս քաղաքիս վրայով ձեր լսած բոլոր խօսքերը ը--ք-ը-վ՝
13 մարգարէութիւն ընեմ ։ Եւ հիմա՝ ձեր ճամբաները ու գործքերը ուղղեցէ՛ք , ու ձեր Տէր Աստուծոյն ձայնը մտիկ ըրէք , և Տէրը ձեր վրայով ըսած չարիքին համար պի-
14 տի զղջայ ։ Բայց ես՝ ահա ձեր ձեռքն եմ · ձեր աչքին աղէկ ու
15 շիտակ երևցածը ըրէ՛ք ինծի · Սակայն աղէ՛կ գիտցէք որ եթէ դուք զիս մեռցընէք , ձեր վրայ ու աս քաղաքիս վրայ և անոր բնակչացը վրայ անշուշտ անմեղ արեան ը--ի-ը պիտի բերէք · վասն զի ճշմարտապէս Տէրը զիս ձեզի խրկեց , որ աս բոլոր խօսքերը ձեր ականջներուն զրուցեմ ։
16 Անատեն իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը քահանաներուն ու մարգարէներուն ըսին , Աս մարդը մեռնելու արժանի չէ · վասն զի մեր Տէր Աստուծոյն անունովը մեզի
17 խօսեր է ։ ՛Ու երկրին ծերերէն քանի մը մարդիկ ելան , և ժողովուրդին բոլոր ժողովին խօսեցան՝ ՛Միք·ա·34· ՀԱ ՛
18 ըսելով , Յուդայի Եզեկիա թագաւորին օրերը ՛Մօրաստացի Միքիա մարգարէութիւն ըրաւ · և բոլոր Յուդայի ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ , Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ · ՀՍիօն ագարակի պէս պիտի հերկուի , ու Երուսաղէմ աւերակներու դէզեր , ու Տէրը-ը տանը լեռը անտառի բարձր տե-
19 ղերու պէս պիտի ըլլայ ։ Միթէ Յուդայի Եզեկիա թագաւորը , ու բոլոր Յուդա զանիկայ մեռցու-

ն·ք·գԴ· Իրբ 609

՛Ր Մն·լբ· 26 ՛
Հր·լբ·14· բ Թագ·իգ· 16 ՛
՛ Գոր·ե· 39 ՛

ցի՞ն · չէ՞ որ անիկայ Տէրոջմէ վախնալով՝ Տէրոջը առջևը աղօթք ըրաւ , և Տէրը անոնց վրայով ըսած չարիքին համար զղջաց · ուրեմն մենք մեծ չարիք մը ըրած կ՚ըլլանք մեր անձերուն ։
20 Ու նաև կարիաթարիմէն Սեմայիայի որդի Ուրիա անունով մարդ մը կար , որ Տէրոջը անունովը մարգարէութիւն կ՚ընէր · և անիկայ աս քաղաքիս վրայ ու աս երկրին վրայ Երեմիային բոլոր խօսքերուն
21 պէս մարգարէացաւ ։ Ու երբոր Յովակիմ թագաւորը ու անոր բոլոր զօրաւոր մարդիկը ու բոլոր իշխանները անոր խօսքերը լսեցին , թագաւորը ուզեց որ զանիկայ մեռցընէ · բայց Ուրիա -- բ-նը լսելով վախցաւ , ու փախաւ և-
22 գիպտոս գնաց ։ Եւ Յովակիմ թագաւորը մարդիկներ խրկեց Եգիպտոս · Ակբորայի որդին Եղնաթանը ու անոր հետ քանի մը
23 մարդիկ Եգիպտոս · և անոնք Ուրիան Եգիպտոսէն հանեցին , ու զանիկայ Յովակիմ թագաւորին բերին · ան ալ զանիկայ սրով զարկաւ , ու անոր մարմինը ժողովուրդին որդւոցը գերեզմանները նետեց ։ ՛ դ Թագ· իր·12·14· Գլ · լթ· 14 ՛
24 Բայց ՛Սափանի որդւոյն Ակիկամի ձեռքը Երեմիային հետ էր , որ չըլլայ թէ անիկայ ժողովուրդին ձեռքը մատնուելով՝ մեռցուի ։

ԳԼ · Իէ

1 Երեմիա կապերու և լուծերու օրինակով կը մարգարէանայ թէ միրձակայ թագաւորները Նաբուգոդոնոսորէն պիտի յաղթուին · 8 կը յորդորէ զանոնք որ անոր հնազանդին և սուտ մարգարէներուն չհաւատան · 12 նոյնպէս ալ Սեդեկիան կը յորդորէ · 19 կը նախատձիտէ թէ մնացած անօթները Բաբիլոն պիտի տարուին , ու հոն պիտի մնան մինչև այցելութեան օրը ։

Իրբ 598

1 Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն ՛Սեդեկիային թագաւորութեանը սկիզբը Տէրոջը կողմանէ Երեմիային աս խօսքը եղաւ , ըսելով ,
2 Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ · Քեզի կապեր ու լուծեր շինէ , ու զա-
3 նոնք պարանոցիդ վրայ դիր · Եւ զանոնք Երուսաղէմ Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին եկող դեսպաններուն ձեռքովը Եդոմի թագաւորին , ու Մովաբի թագաւորին , ու Ամմոնի որդւոցը թագաւորին և Տիւրոսի թագաւորին ու Սիդոնի թագաւորին խրկէ ·
4 Նի թագաւորին խրկէ · Եւ անոնց պատուէր տուս իրենց տէրերուն համար ու ըսես , Զօրաց Տէրը Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ · Ձեր տէրերուն ասանկ ըսէք ,

՛Ելբ·ա·1· Իրբ 710

՛ Մխ·ե·12 ՛

՛ Գոր·ե·34· ՀԱ ՛

Իրբ 598

՛ Եբրայական օրինակին համաձայն դէպի հարաւ ։ ՛ Յեր Յոզ· 3 , 12 , 19 , 20 ։ Գլ· իբ·1 · Գլ · իբ · 10 , 12 ։ Տես Եզեկ · գ · 1 ։ Ժր · 3 ։ Իդ · 3 , ՀԱ ՛

5 Ես իմ մեծ զօրութեամբս ու երկընցած բազուկովս երկիրը, մարդը ու երկրի երեսին վրայ եղող անասունները ստեղծեցի, և ում որ հաճոյ կ'երևնայ՝ անոր կու տամ։
6 Եւ հիմա ես բոլոր երկիրները ես իմ ծառայիս՝ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը կու տամ, ու դաշտի գազանները ալ անոր կու տամ, որ անոր ծառայութիւն ընեն։
7 Եւ բոլոր ազգերը ծառայութիւն պիտի ընեն անոր ու անոր որդւոյն ու անոր որդիին որդւոյն, մինչև որ անոր երկրին ժամանակն ալ հասնի, ու զանիկայ ալ շատ ազգեր ու մեծ թագաւորներ իրենց ծառայ ընեն։
8 Եւ ան ազգը կամ թագաւորութիւնը որ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծառայութիւն չընեն, ու իր պարանոցը Բաբիլոնի թագաւորին լուծին տակը չդնեն, ան ազգին սրով, սովով ու ժանտախտով այցելութիւն պիտի ընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը, մինչև որ զանոնք անոր ձեռքովը հատցընեմ։
9 Եւ դուք մի՛ ընկեր ձեր մարգարէներուն, բաղդ նայողներուն, երազատեսներուն, դուշակողներուն ու կախարդներուն, որոնք ձեզի կը խօսին՝ ըսելով՝ Բաբիլոնի թագաւորին ծառայ պիտի չըլլաք։
10 Քանզի անոնք ձեզի սուտ մարգարէութիւն կ'ընեն, որպէս զի ձեր երկրին վրայէն ձեզ հեռացընեն, ու ես ձեզ վռնտեմ ու կորսուիք։
11 Բայց իր պարանոցը Բաբիլոնի թագաւորին լուծին տակը դնող և անոր ծառայութիւն ընող ազգը անշուշտ իր երկրին վրայ հանգիստ պիտի թողում, կ'ըսէ Տէրը, ու պիտի մշակէ զանիկայ, ու անոր մէջը պիտի բնակի։
12 Ցուդայի Սեդեկիա թագաւորին ալ ասոր բոլոր խօսքերուն համեմատ ըսի, ու ըսի, Ձեր պարանոցը Բաբիլոնի թագաւորին լուծին տակը դրէք՝ և անոր ու անոր ժողովուրդին ծառայութիւն ընդրէք, ու կեցէք։
13 Ինչո՞ւ համար դուն ու քու ժողովուրդդ սրով, սովով ու ժանտախտով մեռնիք, ինչպէս որ Տէրը Բաբիլոնի թագաւորին ծառայութիւն չընող ազգին համար խօսեցաւ։
14 Եւ դուք մի՛ ընկեր ան մարգարէներուն խօսքերը, որոնք ձեզի կը խօսին՝ ըսելով՝ Բաբիլոնի թագաւորին ծառայ պիտի չըլլաք. վասն զի անոնք ձեզի ստութիւն կ'ընեն։
15 Քանզի ես զանոնք չխրկեցի՝ կ'ըսէ Տէրը, հապա անոնք իմ անունովս սուտ մարգարէութիւն կ'ընեն, որպէս զի ես ձեզ վռնտեմ, և դուք ու ձեզի մարգարէութիւն ընող մարգարէները կորսուիք։
16 Ու ես քահանաներուն և ասոր բոլոր ժողովուրդին զրուցեցի ու ըսի, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ձեր մարգարէներուն խօսքերը մտիկ մի՛ ընէք՝ որոնք ձեզի մարգարէութիւն կ'ընեն՝ ըսելով, Ահա Տէրոջը տանը անօթները մօտերս Բաբիլոնէն ետ պիտի բերուին. քանզի անոնք սուտ մարգարէութիւն կ'ընեն ձեզի։
17 Զի՛ Անոնց մտիկ մի՛ ընէք, Բաբիլոնի թագաւորին ծառայեցէք որ ապրիք. ինչո՞ւ ասոր քաղաքը աւերակ
18 րակ ըլլայ։ Բայց թէ որ անոնք մարգարէներ են, ու թէ որ անոնց քովը Տէրոջը խօսքը կայ, թող հիմա զօրաց Տէրոջը աղօթք ընեն, որ Տէրոջը տանը մէջ և Ցուդայի թագաւորին տանը մէջ ու Երուսաղէմի մէջ մնացած անօթները
19 Բաբիլոն չերթան։ Վասն զի զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ Սիւնեղբուն ու ծովին և մեքենովթենեբուն ու ասոր քաղաքին մէջ մնացած
20 անօթներուն վրայով, Որոնք Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը չառաւ, երբոր Ցուդայի թագաւորը Յովակիմի որդին Եքոնիան, և Ցուդայի ու Երուսաղէմի բոլոր ազնուականները Երուսաղէմէն Բաբիլոն գերի տարաւ.
21 Զիրաւի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ Տէրոջը տանը մէջ և Ցուդայի թագաւորին տանը մէջ ու Երուսաղէմի մէջ մնացած անօթներուն համար.
22 Անոնք Բաբիլոն պիտի տարուին, և հոն պիտի մնան մինչև այն օրը՝ որ անոնց այցելութիւն ընեմ, կ'ըսէ Տէրը, ետքը զանոնք պիտի հանեմ ու ասոր տեղը պիտի դարձընեմ։

ԳԼ. ԻՐ

1 Անանիա սուտ մարգարէութեամբ կ'իմացընէ թէ տաճարին անօթները ու Եքոնիա պիտի դառնան։ 5 Երեմիա բաղձալով որ ան մարգարէութիւնը ճշմարիտ ըլլայ, կը ցուցընէ թէ դիպուածը պիտի յայտնէ թէ ճշմարիտ մարգարէները որոնք են։ 10 Անանիա կը կոտրէ Երեմիային լուծը։ 12 Երեմիա երկաթէ լուծի վրայով կը խօսի։ 15 ու կը նախասացնէ Անանիային մահը։

1 Եւ եղաւ որ նոյն տարին՝ Ցուդայի թագաւորին Սեդեկիային թագաւորութեանը սկիզբը չորրորդ տարւոյն հինգերորդ ամսոյ Գաբաւոնէն եղող Ազուրի որդին Անանիա մարգարէն Տէրոջը տանը մէջ քահանաներուն ու բոլոր ժողո-

Ն · ք · ՂԼ · Իր 698
Բ Սադ · ճԻԹ · 15 ։ ՃԿՂ · 6 ։ Նա · խն · 12 ։
Ա Սադ · ճԻԹ · 16 ։ Դան · գ · 17 ։ 25 ։ 32 ։
Տ ԳԼ · Իր · 14 ։
Ի ԳԼ · ԻԸ · 9 ։ Ես · 10 ։ Երզնկ · ԻԹ · 18 ։ 20 ։
Ղ ԳԼ · Իր · 14 ։ Դան · բ · 38 ։
Ի բ Մն · ԼՂ · 20 ։
Ը ԳԼ · ԻԸ · 12 · ծ · 27 ։ Դան · ե · 26 ։
Բ ԳԼ · ԻԸ · 14 ։
Ժ Հմր 14 ։
598
Ի ԳԼ · Իր · 1 ։ Լը · 17 ։
Լ Եզեկ · ԺԸ · 31 ։
Ի ԳԼ · ԺԴ · 14 ։ ԻԴ · 21 ։ ԻԹ · 8 ։ 9 ։
Ն · ք · ՂԼ · Իր 598
Ա ԳԼ · Իր · 1 ։ Ես · 13 ։ բ Մն · ԼՂ · 18 ։ ՂԲ Մն · ԼՂ · 21 ։ ԳԼ · ԻԹ · 10 ։ Լբ · 5 ։ Ա Եզր · ա · 7 ։ է · 19 ։
Բ Մն · ԼՂ · 7 ։ 10 ։ ԳԼ · Իր · 3 ։ Դան · ա · 2 ։
Է Թագ · Իե · 13 ։ ՃԼ ։ ԳԼ · ԽԸ · 17 ։ 20 ։ 21 ։
Հ Դ Թագ · Իբ · 14 ։ 15 ։ ԳԼ · ԻԴ · 1 ։
Ե Դ Թագ · Իե · 13 · բ Մն · ԼՂ · 18 ։ ՂԲ Մն · ԼՂ · 21 ։ ԳԼ · ԻԹ · 10 ։ Լբ · 5 ։ Ա Եզր · ա · 7 ։ է · 19 ։
Իբ 596 — ԳԼ · ԻԵ · 1 ։

Ն. Ք. ԳՃ. Իրր 596

վուրդին առջեւ ինծի խօսեցաւ ու
2 ըսաւ , Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին
Աստուածը այսպէս կը խօսի ու
կ'ըսէ , Բաբիլոնի թագաւորին
Բ Գլ. ԻԷ. 12. Գ Գլ. ԻԷ. 16.
3 ᵇլուծը կոտրեցի . ᶜՄինչեւ երկու
տարի՝ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորին աս տեղէն առած ու
Բաբիլոն տարած Տէրոջը տանը
բոլոր անօթները աս տեղս պիտի
4 դարձրնեմ . Եւ Յուդայի թագա-
ւորը Յովակիմի որդին Յեքո-
նիան , ու Բաբիլոն գացած Յու-
դայի բոլոր գերիները աս տեղս պի-
տի դարձրնեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , վասն
զի Բաբիլոնի թագաւորին լուծը
պիտի կոտրեմ ։
5 Ու Երեմիա մարգարէն Տէրոջը
տանը մէջ կայնող քահանաներուն
ու բոլոր ժողովուրդին աչքին առ-
ջեւ Անանիա մարգարէին խօսե-
6 ցաւ . Ու Երեմիա մարգարէն ըսաւ ,
Դ Գ Թագ. Ա. 36.
ᵈԱմէն . Տէրը այնպէս ընէ . Տէրը
քու մարգարէացած խօսքերդ հաս-
տատէ , ու Տէրոջը տանը անօթները
ու բոլոր գերիները Բաբիլոնէն աս
7 տեղս դարձնէ ։ Բայց հիմա քու
ականջներուդ ու բոլոր ժողովուր-
դին ականջներուն աս իմ ըսելու
8 խօսքս մտիկ ըրէ . Ինծմէ առաջ ու
քեզմէ առաջ՝ սկիզբէն 'ի վեր եղող
մարգարէները շատ երկիրներու
դէմ ու մեծ թագաւորութեանց
դէմ պատերազմի , չարիքի ու
ժանտախտի վրայով մարգարէա-
Ե Բ Օր. ԺԸ. 22.
9 ցան ։ ᵉԵրբոր մէկ մարգարէ մը
խաղաղութիւն կը մարգարէանայ ,
ու ան մարգարէին խօսքը կը կա-
տարուի , ան ատենը կը հասկցուի
որ անիկայ ճշմարտապէս Տէրոջմէ
խրկուած մարգարէ մըն է ։
10 Ան ատենը Անանիա մարգարէն
Երեմիա մարգարէին պարանոցէն
Զ Գլ. ԻԷ. 2.
ᶻլուծը առաւ ու զանիկայ կոտ-
11 րեց ։ Եւ Անանիա բոլոր ժողովուր-
դին աչքին առջեւ խօսեցաւ ու ը-
սաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Մինչեւ
երկու տարի Բաբիլոնի Նաբուգո-
Է Գլ. ԻԷ. 7.
դոնոսոր թագաւորին լուծը ᵉբո-
լոր ազգերուն պարանոցին վրայէն
այսպէս պիտի կոտրեմ , ու Երեմիա
մարգարէն իր ճամբան գնաց ։
12 Եւ Անանիա մարգարէն Երեմիա
մարգարէին պարանոցին վրայէն
լուծը կոտրելէն ետքը՝ Տէրոջը խօս-
13 քը Երեմիային եղաւ՝ ըսելով , Գնա՛
Անանիային խօսէ ու ըսէ՛ , Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Դուն փայտէ լու-
ծերը կոտրեցիր , սակայն անոնց
տեղը երկաթէ լուծեր պիտի շի-
14 նես ։ Քանզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէ-
լին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Աս
Ը Բ Օր. ԻԸ. 48. Գլ. ԻԷ. 4. 7.
ᵉբոլոր ազգերուն պարանոցին վրայ
երկաթէ լուծ դրի , որ Բաբիլոնի

Ն. Ք. ԳՃ. Իրր 596

Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծա-
ռայութիւն ընեն , ու անոր պիտի
Թ Գլ. ԻԷ. 6.
ծառայեն . ᶿդաշտի գազաններն
ալ անոր տուի ։
15 Ու Երեմիա մարգարէն Անանիա
մարգարէին ըսաւ , Հիմա լսէ՛ ով
Անանիա , Տէրը քեզ խրկած չէ , ու
Ժ Գլ. ԻԹ. 31. Եզեկ. ԺԳ. 22.
դուն աս ժողովուրդը ᶨսուտի վրայ
16 յուսացուցիր ։ Անոր համար Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քեզ երկրի
երեսին վրայէն պիտի վռնտեմ .
դուն աս տարի պիտի մեռնիս ,
ԺԱ Բ Օր. ԺԳ. 5. Գլ. ԻԹ. 32.
վասն զի Տէրոջը դէմ ᶨապստամ-
17 բութիւն խօսեցար ։ Եւ Անանիա
մարգարէն ան տարուայն եօթներորդ
ամսուն մէջ մեռաւ ։

ԳԼ. ԻԹ

1 Երեմիա Բաբիլոնի մէջ եղող գերիներուն նա-
մակ կը խրկէ՝ յորդորելով զանոնք որ համ-
բերութեամբ ըլլան , 8 ու իրենց մարգարէներուն ե-
րազներուն չհաւատան , 10 ու կ'իմացընէ թէ
եօթանասուն տարիէն ետեւ Աստուծոյ խնամ-
քովը պիտի դառնան . 15 կը նախատէ մնա-
ցորդին կործանումը իրենց անհնազանդու-
թեանը համար , 20 կը ցուցընէ երկու սուտ
մարգարէներուն Աքաաբին ու Սեդեկիային
երկիւղալի վախճանը ։ 24 Սեմէյիա նամակ
մը կը գրէ Երեմիային դէմ ։ 30 Երեմիա ա-
նոր աղէտալի վախճանը կը ստորագրէ ։

Իրր 599

1 Ասոնք են ան նամակին խօսքերը ,
որ Երեմիա մարգարէն Երուսա-
ղէմէն խրկեց գերիներուն մնացած
ծերերուն , քահանաներուն ու մար-
գարէներուն ու բոլոր ժողովուր-
դին , որոնք Նաբուգոդոնոսոր Ե-
րուսաղէմէն Բաբիլոն քշեր էր ,
Ա Դ Թագ. ԻԴ. 12, 15. Գլ. ԻԶ. 26. ԻԸ. 4.
2 ᵃՅեքոնիա թագաւորը ու թագու-
հին ու պալատականները , Յու-
դայի ու Երուսաղէմի իշխանները
ու հիւսերը ու դարբինները Ե-
3 րուսաղէմէն ելլելէն ետքը , Սափա-
նի որդւոյն Եղեասային ու Քեղ-
կիայի որդւոյն Գամարիային ձեռ-
քովը , (որ զանոնք Յուդայի թա-
գաւորը Սեդեկիա Բաբիլոնի Նա-
բուգոդոնոսոր թագաւորին Բաբի-
լոն խրկեր էր ,) ըսելով ,
4 Այսպէս կ'ըսէ զօրաց Տէրը՝ Իս-
րայէլին Աստուածը բոլոր գերինե-
րուդ՝ որոնք Երուսաղէմէն Բաբի-
Բ Հմր 28.
5 լոն քշել տուեր եմ . ᵇՏուներ շի-
նեցէք ու բնակեցէք , պարտէզ-
ներ տնկեցէք ու անոնց պտուղը
6 կերէք , կնիկներ առէք ու տղաք-
ներ ու աղջիկներ ունեցէք ու ձեր
տղոցը կնիկներ առէք , ու ձեր աղ-
ջիկները էրիկներու տուէք , որ տը-
ղաքներ ու աղջիկներ ծնանին , ու
հոդ բազմացէք ու չպակսիք ,
7 Ու ան քաղաքին խաղաղութիւնը
փնտռեցէք , ուր որ ձեզ քշել
Գ Եզր . Զ. 10. Ա Տիմ. Բ. 2.
տուեր եմ , ու ᶜանոր համար Տէ-
րոջը աղօթք ըրէք , վասն զի անոր
խաղաղութիւնովը ձեզի խաղա-

Ն·Ք·ԳԲ· ԻՐԲ 599

8 դուքիւն կ'ըլլայ , քանզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ձեր մէջը եղող ձեր մարգարէները ու ձեր բաղդ նայողները ՝ձեզ չխաբեն , և ձեր տեսնել տուած երազներուն մտիկ
9 մի՛ ընէք ; Վասն զի անոնք իմ անունովս սուտ մարգարէութիւն ներ կ'ընեն ձեզի . զանոնք ես
10 չխրկեցի՝ կ'ըսէ Տէրը ։ Քանզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Երբոր Բաբիլոնին Հնգեթանասուն տարին լմընայ , ձեզի այցելութիւն պիտի ընեմ , և ձեզ աս տեղս դարձընելով իմ բարի խոստմունքս ձեր
11 վրայ պիտի կատարեմ ։ Քանզի ես ձեր վրայով խորհած խորհուրդներս դիտեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , *ԱՆՀԻ յուսացած վախճանը" ձեզի տալու համար՝ խաղաղութեան խորհուրդներ է և ոչ թէ
12 չարիքի ։ Ու դուք Ինծի պիտի կանչէք , և պիտի երթաք ու Ինծի աղօթք պիտի ընէք , և
13 ձեզի պիտի լսեմ ։ Ու Ինձ պիտի փնտռէք և պիտի գտնէք , վասն զի Ձեր բոլոր սրտովը պի-
14 տի խնդրէք զիս . Ու Ինձ ձեզի պիտի գտնուիմ՝ կ'ըսէ Տէրը , և ձեր գերութիւնը ետ պիտի դարձընեմ . ու Ձեզ պիտի ժողվեմ բոլոր ազգերէն ու ան բոլոր տեղերէն՝ ուր որ ձեզ քշեր էի , կ'ըսէ Տէրը , և ձեզ պիտի դարձընեմ ան տեղը՝ ուսկից որ ձեզ գերու-
15 թեան քշել տուի ։ (Վասն զի դուք ըսիք թէ Տէրը մեզի Բաբիլոնի մէջ մարգարէներ հանեց ։)
16 Քանզի Դաւիթի աթոռին վրայ նստող թագաւորին համար , ու աս քաղաքիս մէջը բնակող բոլոր ժողովուրդին համար՝ ձեզի հետ գերութեան չգացող եղբայրներնուդ համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
17 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես անոնց մէջ պիտի խրկեմ Նետը , սովը ու ժանտախտը , և զանոնք Ինխիստ գէշ թուզերուն պէս պիտի ընեմ , որոնք գէշութենէն
18 չեն ուտուիր . Ու զանոնք սրով , սովով ու ժանտախտով պիտի հալածեմ , և Ձանոնք նեղութիւն կրելու պիտի մատնեմ երկրիս բոլոր թագաւորութիւններուն մէջ . ԱՆԵՐԿՈՒԹԻՒՆ անէծքի , զարմանքի , սուլելու ու նախատինքի Ինչ-ոյ ազգերուն ընդմէջ ան բոլոր ազգերուն մէջ՝
19 ուր որ զանոնք պիտի քշեմ . Ուրովհետև իմ խօսքերս մտիկ չըրին՝ կ'ըսէ Տէրը , երբոր Հիմ ծառաներս մարգարէները անոնց խրկեցի , կանուխ ելլելով ու խրկելով . ու դուք մտիկ չըրիք՝ կ'ըսէ Տէրը ։

Ն·Ք·ԳԲ· ԻՐԲ 606

20 Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք՝ ով դուք բոլոր գերիներդ՝ որ Յէհ Երուսաղէմէն Բաբիլոն խրկեցի ։
21 Իմ անունովս ձեզի սուտ մարգարէութիւն ընող Կովղիայի որդւոյն Աքաաբին վրայով ու Մասեիայի որդւոյն Սեդեկիային վրայով զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես զանոնք Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին ձեռքը պիտի տամ , ու զանոնք ձեր աչքերուն առջեւը պի-
22 տի զարնէ . Եւ Բաբիլոն եղող Ցուդայի բոլոր գերիներուն մէջ Յանոնց Գ---Հ---ԷՆ անէծք պիտի առնուի՝ ըսելով , Տէրը քեզ ՀԲաբիլոնի թագաւորին կրակի մէջ խորոված Սեդեկիային ու Ա-
23 քաաբին պես ընէ ։ Վասն զի Իսրայէլի մէջ Ճանգամութիւն գործեցին , և իրենց ընկերներուն կանանցը հետ շնութիւն ըրին , ու իմ անունովս սուտ խօսքեր խօսեցան , որ ես անոնց չհրամայեցի . բայց ես գիտեմ ու վկայ եմ՝ կ'ըսէ Տէրը ։
24 Ու Նեհեղամացի Սեմայիային խօ-
25 սիս ու ըսես , Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կը խօսի ու կ'ըսէ , Որովհետև դուն Երուսաղէմ եղող բոլոր ժողովուրդին , և Մասեիայի որդւոյն Սոփոնիա քահանային , ու բոլոր քահանաներուն քու անունովդ թուղ-
26 թեր խրկեցիր , ըսելով , Տէրը քեզ Յովհիադա քահանային տեղը քահանայ դրաւ , որ Յ Տէրոջը տանը վերակացու ըլլաս , ու ամէն Խելացնոր մարդը՝ որ զինքը մարգարէ կը ձևացընէ , Ը կոճղը ու երկաթը
27 դնես ։ Եւ հիմա ինչո՞ւ համար ձեզի †մարգարէութիւն ընող" Անաթովթացի Երեմիան չյանդիմա-
28 նեցիր . Վասն զի անիկայ մեզի այսպէս Նո՛ւ խրկեց Բաբիլոն , ու ըսաւ , Աս ՏԵՐՈՒԹԻՒՆԸ պիտի երկննայ . Տուներ շինեցէք ու բնակեցէք , պարտէզներ տնկեցէք
29 և անոնց պտուղը կերէք ։ Ու Սոփոնիա քահանան աս թուղթը Երեմիա մարգարէին ականջներուն
30 կարդաց ։ Եւ Տէրոջը խօսքը ե-
31 րեմիային եղաւ՝ ըսելով , Բոլոր գերիներուն լո՛ւր խրկէ ու ըսէ , Նեհեղամացի Սեմայիային համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ ։ Որովհետև Սեմայիա ձեզի մարգարէութիւն ըրաւ , Ես թէպետև զանիկայ ես չըխրկեցի , ու ձեզ սուտեն յու-
32 սացուց , Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես Նեհեղամացի Սեմայիային ու անոր սերունդին պիտի ընեմ . աս ժողովուրդին մէջը բնակող անոր

598

ՅԳԼ·Ի·1 ՆԳԹԱԳ· Թ·11 ԳՈՐ·ԻԶ· 24 ԼԳԼ·Ի·2 †Կ՛ԶՆԴԸ ՄԱՐԳԱՐԷ ՁԵԱՑԸՆՈՂ

ՀՀՐ 5

ԼԳԼ·ԻԲ· 15

Ն · · · գԲ · Իր 606

Ղ Գւ · Իը · 16 ։

մէկ մարդը պիտի չգնայ , և իմ ժողովուրդիս ընելու բարիքս անիկայ պիտի չտեսնէ , կ'ըսէ Տէրը , Ղ վասն զի Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն խօսեցաւ ։

ԳԼ · Լ

1 Աստուած կը ցուցընէ Երեմիային թէ Հրեայք պիտի դառնան , 4 և թէ իրենց թշնամութենէն ետև պիտի ազատին · 10 Ցակորը կը մխիթարէ ։ 18 Անոնց ուրախալի դերեդարձութիւնը ։ 23 Զարերուն վրայ հասնելու բարկութիւնը ։

1 Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած
2 խօսքն է՝ որ ըսաւ ։ Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կը խօսի ու կ'ըսէ , Բոլոր քեզի ըսած խօս-
3 քերս գիրքի մը մէջ գրէ · Քանզի ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ – իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին և Ցուդային դերութիւնը պիտի դարձընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , ու Ի զանոնք իրենց հայրերուն տուած երկիրս պիտի դարձընեմ , ու զանիկայ պիտի ժառանգեն ։
4 Եւ Իսրայէլին համար ու Ցուդային համար Տէրոջը ըսած խօս-
5 քերըասոնք են · Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Սոսկալի ձայն լսեցինք , վախ կայ ու խաղաղութիւն չը-
6 կայ ։ Հիմա հարցուցէք ու տեսէք , Թէ արդեօք էրիկ մարդը զաւակ կը ծնանի՞ · ինչու համար ամէն կտրիճը՝ Ի ծննդական կնոջ պէս ձեռքերը մէջքը դրած , ու բոլոր երեսները դեղնած կը
7 տեսնեմ ։ Վայ , քանզի անիկայ մեծ օր է , Ի անոր պէս չկայ · ու անիկայ Ցակոբին նեղութեան ժամանակ պիտի ըլլայ ։ բայց անկէ
8 պիտի ազատի · Վասն զի ան օրը՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը , անոր լուծը քու պարանոցէդ պիտի կոտրեմ , և քու կապերդ պիտի փրցընեմ , ու զանիկայ մէյմէն ալ օտարները պի-
9 տի չծառայեցընեն · Հապա անոնք իրենց Տէր Աստուծոյն ու իրենց Դաւիթ թագաւորին ծառայութիւն պիտի ընեն , որն որ ես Ի պի-
10 տի հանեմ անոնց ։ Բայց դուն՝ ով իմ ծառաս Ցակոբ՝ Էմի՛ վախնար՝ կ'ըսէ Տէրը , ու՛ ով Իսրայէլ՝ մի՛ զարհուրիր · քանզի ահա ես քեզ հեռուէն՝ և քու սերունդդ Ի իրենց դերութեանը երկրէն պիտի ազատեմ · ու Ցակոբ պիտի դառնայ , և հանդարտ ու հանգիստ պիտի ըլլայ · և Ղ՚ոնէ՚ վախցընող
11 պիտի չըլլայ · Վասն զի ես քեզ ազատելու համար քեզի հետ եմ , կ'ըսէ Տէրը · Ի քանզի պիտի ապատեմ ան բոլոր ազգերը՝ որոնց մէջը քեզ ցրուեցի , Իբայց քեզ պիտի չապատեմ · Հապա քեզ Լ չափաւորու-
12 թեամբ պիտի խրատեմ , ու քեզ բոլորովին անմեղ պիտի չհանեմ ։
12 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Ի քու հարուածդ անբժշկելի է ու
13 վէրքդ անդարմանելի է · Ձ՚ոնէ՚ պատելու համար քու դատաստանդ տեսնող մը չկայ · Ի քեզի համար
14 դեղ ո՚ ապեղանի չկայ ։ Ի քու բոլոր հոմանիներդ քեզ մոռցան , քեզ չեն փնտռեր · վասն զի քեզ Ի թշնամիի հարուածքով՝ Ի անդութ մէկու մը պատիժովը զարկի քու անօրէնութիւններուդ շատութեանը համար , Ի՚ոնէ՚ քու մեղ-
15 քերդ շատցան ։ Ի քու բեկմանդ համար ինչու կ'աղաղակես · քու ցաւդ ամբժշկելի է · ասանկ բաները քու անօրէնութիւններուդ շատութեանը համար քեզի ըրի , Ի՚ոնէ՚
16 քու մեղքերդ շատցան ։ Ընոր համար ամէն անոնք որ քեզ կը կլլեն՝ Ի պիտի կլլուին , և քու բոլոր Թշնամիներդ դերութեան պիտի երթան , ու քեզ յափշտակողները պիտի յափշտակուին · ու քեզ կողոպտողներուն ամէնը կողոպտուե-
17 լու պիտի մատնեմ · Ի վասն զի քու Էր՚ի՚ պիտի պատեմ , և քեզ քու վէրքերէդ պիտի բժշկեմ , կ'ըսէ Տէրը , քանզի քեզի Ա՚քսորուած կանչեցին , Ա՛ն ան Սիօնն է որ զանիկայ փնտռող չկայ՝ ը՚ոնէ ։
18 Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Ահա ես Ցակոբին վրաններուն դերութիւնը պիտի դարձընեմ , և Ի անոր բնակարաններուն ողորմութիւն պիտի ընեմ · ու քաղաքը իր աւերակներուն վրայ պիտի շինուի , և պալատը ՚ առջինին պէս՚՚ պիտի կանգ-
19 նուի ։ Ու ՚՚անոնցմէ պիտի ելլէ գովութիւն՝ և ուրախութիւն բղնղներու ձայն · Ի ու զանոնք պիտի շատցընեմ ու պիտի չպիչնան , և զանոնք պիտի փառաւորեմ ու
20 պզտիկ պիտի չկ՚նան ։ Եւ անոնց տղաքները ՚առջինին պէս պիտի ըլլան , անոնց ժողովը իմ առջեւս պիտի հաստատուի , ու բոլոր ա-
21 նոնց նեղութիւն տուողներուն այ-
22 նպէս պիտի ընեմ ։ Եւ անոնց իշխանը իրենցմէ պիտի ըլլայ , Ի ու անոնց վրայ տիրողը իրենց մէջէն պիտի ելլէ , և ՚՚զանիկայ պիտի մօտեցընեմ , ու ինծի մօտ պիտի մտնէ վասն զի ով է անիկայ՝ որ իր սիրտը պատրաստէ ինծի
23 մտնելու , կ'ըսէ Տէրը · Եւ դուք ՚ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլաք , ես ալ Ի քեզի Աստուած պիտի ըլլամ ։
23 Ահա Ի Տէրոջը մրրիկը սրտմտութեամբ ելաւ · անիկայ աւլող մրրիկ է , ամբարիշտներուն գլխուն
24 վրայ պիտի յարձակի ։ Տէրոջը

Ն · ք · գԲ · Իր 606

Իր՚՚ · Լգ · 16 ։ Գւ · ԺԸ · 18 ։

Ի Գւ · ը · 22 ։

Ի Ողբ · ա · 2 ։

Հ Ցր · ԺՀ · 24 ։ ԺՀ · 9 ։ ԺԹ · 11 ։

Ց Ցր · Լ · 21 ։ Ղ Գւ · Ե · 6 ։

Ծ Գւ · ԺԵ · 18 ։

– Հ՚՚ր 18 ։ Գւ · Լը 44 ։ Եզկ · Լ՚՚ 25 · Ա՚՚վ · Թ · 14 · 15 ։

Ի Գւ · Ժշ · 15 ։

Ի Գւ · դ · 31 ։ ղ · 24 ։

Ր Ցովել · բ · 11 ։ 31 ։ Ա՚՚վ · Ե · 18 ։ Սոփ · ա · 14 ։ ՃՃ ։

Ի Դան · Ժբ · 1 ։

Ղ Ես · ՃԼ · 3 ։ 4 ։ Եզկ · Լդ · 23 ։ Լ՚՚ · 24 ։ Ովս · դ · 5 ։

Ի Ղւս · ա · 69 ։ Գոր · բ · 30 ։ Ժգ · 23 ։

Ը Ես · խա · 13 ։ խգ · 5 ։ խղ · 2 ։ Գւ · խղ · 27 ։ 28 ։

Ի Գւ · գ · 18 ։ Ի Ա՚՚վ · Թ · 8 ։

Ի Գւ · դ · 27 ։ Լ Ա՚՚ղ · ղ · 1 ։ Ես · Իէ · 8 ։ Գւ · Ի · 24 ։ խղ · 28 ։

ն · ք · զՓ · Խբր 606

սաստիկ բարկութիւնը եւ պիտի չդառնայ , մինչեւ որ իր սրտին խորհուրդները չկատարէ ու՛ի գործ չընդնէ . ՚ետքի օրերը ասիկայ պիտի հասկընաք ։

ԳԼ · ԼԱ

1 Խորայէլին դերեզմանութիւնը · 10 անոր հրամարակութը ։ 15 Ռաքէլ որ սուգ կ՚ընէր , կը մխիթարուի ։ 18 Եփրեմ ապաշխարելով՝ Աստուծոյ կը դառնայ ։ 22 Քրիստոսի վրայով խոստումնք մը ։ 27 Իր ինամքը եկեղեցիին վրայ · 31 իր նոր ուխտը ։ 35 Եկեղեցիին հաստատութիւնը , 38 և ընդարձակութիւնը ։

– ԳԼ · Լ · 24 ։
Բ ԳԼ · Լ · 22 ։
*Կ՚ըթայի Խորայէլէն հանգստութիւն տալու ։
ֆ Թագ · Ժ · 33 ։ ԲՕր · ա · 33 ։ Սաղ · գն · 11 ։ Ես · կդ · 14 ։
ր Հռով · Ժա · 28 , 29 ։
Է Մաղ · ա · 2 ։
ի Կ՚ըթայի ողորմութիւն կըկընայ ։
Ղ Ովս · Ժա · 4 ։
Է Գէ · լդ · 7 ։
ը Եզ · Ժ · 20 ։ Դատ · ժա · 34 ։ Սաղ · ճխթ · 3 ։
Բ Ես · կն · 21 ։ Առվ · Թ · 14 ։
ֆ Եռ · բ · 3 ։ Մխ · դ · 2 ։
Է Ես · Ժբ · 5 , 6 ։
ֆ Կ՚ըթայի Ամէն

Ը Գէ · գ · 12 , 18 ։ իգ · 8 ։
Ի Եզեկ · ի · 34 , 41 ։ ԼԳ · 13 ։

ֆ Սաղ · ճԻգ · 5 , 6 ։ Գէ · Ֆ · 4 ։
Կ Եռ · լե · 8 ։ Խգ · 19 ։ Խթ · 10 , 11 ։

Հ Եզ · գ · 22 ։

Ֆ Եռ · Խ · 11 ։ Եզեկ · Լդ · 12 , 13 , 14 ։

1 – Լ՚ըն աստնը՝ կ՚ըսէ Տէրը , Բ Խորայէլէին բոլոր ազգատոհմներուն Աստուած պիտի ըլլամ , ու անոնք
2 ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան ։ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ · Սուրէն փախած ժողովուրդը անապատին մէջ շնորհք գտաւ , երբոր Է՚կ՚երթար Խորայէլ հանգստութիւն գտնելու՚՚ ։
3 Տէրը շատոնցմէ ինծի երեւցաւ , ըսելվ , Քեզ Ր՚յաւիտենական սիրով Է՚սիրեցի , անոր համար Ի՚ողորմ-
4 ութեամբ Ը՚քեզ քաշեցի՝ ։ Է՚քեզ նորէն պիտի շինեմ , ու պիտի շինուիս , ով Խորայէլի կոյսը . նորէն Ը՚քու թմբուկներովդ պիտի զարդարուիս , և ցնծութեամբ պար բռնողներուն խումբին հետ պիտի ել-
5 լես ։ Ը՚նորէն Սամարիայի լեռներուն վրայ այգիներ պիտի տնկես . տնկողները պիտի տնկեն ու անոնց
6 պտուղը պիտի ուտեն ։ Վասն զի օր պիտի գայ որ Եփրեմի լեռները վրայ պահապանները պիտի կանչեն , Թ՚ելէք , ու մեր Տէր Աստուծոյն՝ դէպ՚ի Սիօն ելլենք ։
7 Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Է՚Յակոբին համար ուրախութեամբ երգեցէք , և ազգաց գլուխին Ֆ՚համար ցնծացէք . ձայն տուէք , օրհնեցէք , ու ըսէք ՝ Ո՛վ Տէր՝ քու ժողովուրդդ՝ Խորայէլին մնացորդը
8 փրկէ ։ Ահա ես Հ՚զանոնք հիւսիսի երկրէն պիտի բերեմ . և Ի՚զանոնք երկրի ծայրերէն՝ ո՛ր անոնց հետ կոյրը ու կաղը , յղին ու ծնած կընիկը միասին պիտի ժողվեմ . մեծ ժողովը մը հոս պիտի դառնայ ։
9 Ի՚լալով պիտի գան , ու աղաչանքներով զանոնք պիտի բերեմ . Լ՚զանոնք ջուրերու վտակներուն քովէն պիտի պտըտցընեմ , շիտակ ճամբայէն՝ որ անոր մէջը չպրթռակղին . վասն զի Խորայէլին Հայր եղայ , ու Եփրեմ Հիմ անդրանիկս է ։
10 Ո՛վ ազգեր՝ Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք , ու հեռաւոր կղզիներուն պատմեցէք ու ըսէք , Խորայէլը ցրուողը՝ զանիկայ պիտի ժողվէ , և Ն՚զանիկայ պիտի պահպանէ , ինչպէս որ հովիւը իր հօտը Լ՚ը հ՚ս-
11 Ն՚է ։ Քանզի Տէրը փրկեց Յակոբը , ու զանիկայ Ֆ՚անկէ զօրաւորին
12 ձեռքէն ազատեց ։ Եւ պիտի գան , ու Ս՚իօնին բարձրութեանը վրայ ուրախութեան ձայն պիտի վերցընեն , և պիտի դիմեն Ց՚երոջը բարիքներուն՝ ցորենին ու գինիին ու ձէթին և հօտերուն ու արջառներուն . և անոնց անձերը Ն՚ջուած պարտէզի պէս պիտի ըլլան , Ու Ա՚յլեւս ալ
13 պիտի չնուաղին ։ Ան ատենը կոյսը պար բռնելով պիտի ուրախանայ , նաև երիտասարդները և ծերերը Մ՚կտեղ . վասն զի անոնց սուգը ուրախութեան պիտի դարձընեմ , և անոնց տրտմութենէն զանոնք մխիթարելով պիտի ուրախացը-
14 նեմ ։ Ու քահանաներուն հոգիները պարարտութեամբ պիտի լեցընեմ , և իմ ժողովուրդս իմ բարիքներովս պիտի կշտանայ , կ՚ըսէ Տէրը ։
15 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ռամայի Մ՚ջ Լ՚ձայն մը լսուեցաւ , ողբ ու դառնագին լացի ձայն . Ռաքէլ իր տղոցը համար կու լար , և իր տղոցը համար մխիթարուիլ չէր ուզեր , վասն զի Ն՚անոնք չկային ։
16 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Քու ձայնդ լալէն և աչքերդ արցունքէն դադրեցուր . վասն զի քու գործիդ համար վարձք կայ , կ՚ըսէ Տէրը , ու Լ՚թշնամիին երկրէն պիտի դառ-
17 նան ։ Եւ քու ապագայ ժամանակիդ համար յոյս կայ , կ՚ըսէ Տէրը , որ Ո՚ր տղաքներդ իրենց սահմանը դառնան ։
18 Ցիրաւի Եփրեմին Ո՚ր ողբալը լսեցի . Զիս խրատեցիր , ու խրատուեցայ Ը՚ն չսորված զուարակի պէս . Ո՚զիս դարձուր որ դառնամ , վասն զի իմ Տէր Աստուածս
19 դուն ես ։ Իրաւցընէ Ո՚դառնալէս ետքը ղղջացի . ու կրթուելէս ետքը իմ ազդրիս զարկի . ամչցայ ու պատկառեցայ , վասն զի իմ մանկութեանս անարգանքը կրեցի ։
20 Մխիթ Եփրեմ իմ պատուական որդի՞ս է , կամ սիրական զաւակ մըն է . վասն զի քանի որ ես անոր վրայով կը խօսիմ , շարունակ զանիկայ կը յիշեմ . Հոս պատճառով իմ աղիքս կը գալարի անոր համար , Ո՚անշուշտ անոր ողորմութիւն պիտի ընեմ , կ՚ըսէ Տէրը ։
21 Քեզի կոթողներ կանգնէ , քեզի սիւներ տնկէ , Ը՚սիրտդ մեծ ճամբուն՝ քու գացած շաւիղդ դիր . դարձիր՝ ով Խորայէլի կոյսը՝ աս
22 քու քաղաքներդ դարձիր ։ Ո՛վ Ց՚ապստամբ աղջիկ՝ մինչեւ Ե՚րբ Ո՚աս-

ն · ք · զՓ · Խբր 606

Ղ Եռ · Խդ · 23 ։ Խբ · 20 ։
Ֆ Եռ · Խթ · 24 , 25 ։
Յ Եզեկ · Ժէ · 23 ։ Ի · 40 ։
Յ Ովս · դ · 5 ։

Ն Եռ · Ծբ · 11 ։
Ղ Եռ · լե · 10 ։ կն · 19 ։ Ցայտ · իա · 4 ։

Ո Ծն · Խբ · 13 ։

Ղ Հռ 4 · 5 ։ Եզր · ա · 5 ։ Ովս · ա · 11 ։

– Ողբ · ե · 21 ։

Ո ԲՕր · լ · 2 ։

Ղ Բ Օր · լբ · 36 ։ Եռ · կդ · 15 ։ Ովս · Ժա · 8 ։
Ո Եռ · Ծէ · 18 ։ Ովս · Ժգ · 4 ։
Բ Գէ · Ֆ · 5 ։
Ց Գէ · գ · 6 ։ 8 , 11 , 12 , 14 , 22 ։
– Գէ · բ · 18 ։ 23 , 36 ։

Ն·Ք·ԳՌ· Իրր 606

տանդական պիտի շրջիս . քանզի Տէրը երկրի վրայ նոր բան ստեղծեց , կինիկ մարդը պիտի շրջապատէ
23 երիկ մարդը : Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ա՛յսու հետև Ցուդայի երկրին մէջ ու անոր քաղաքներուն մէջ ասխօսքը պիտի ըսեն , երբոր անոնց դերութիւնը դարձընեմ , †Տէրը քեզ օրհնէ՝ ով արդարութեան բը-
24 նակարան՝ *սուրբ լեռ : Եւ հոն՝ Ցուդայի մէջ ու *միանդամայն ա-
նոր բոլոր քաղաքներուն մէջ երկրագործներ ու հօտերու հետ
25 շուռղներ պիտի բնակին : Քանզի յոգնած հոգին պիտի զովացընեմ , ու ամէն մաշած հոգին պիտի կըշ-
26 տացընեմ : Ասոր վրայ արթընցայ ու նայեցայ , և իմ քունս ինծի անոյշ էր :
27 Ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ ‡Իսրայէլի տունը և Ցուդայի տունը մարդու սերմ ու անասունի
28 սերմ պիտի ցանեմ : Ինչպէս որ -խլելու , փլցընելու ու աւրելու , և կորսընցընելու ու չարիք հասցընելու համար Բանոնց վրայ հսկեցի , նոյնպէս -և շինելու ու տնկելու համար անոնց վրայ պիտի հըս-
29 կեմ՝ կ'ըսէ Տէրը : Ան Tօրերը մէյմըն ալ պիտի չըսեն , Հայրերը ազոխ կերան ու որդւոցը ակռանե-
30 րը առին . Հապա ամէն մարդ իր անօրէնութեանը համար պիտի մեռնի . ամէն մարդ որ ազոխ կ'ուտէ , անոր ակռաները պիտի առնեն :
31 Ահա Հօրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Իսրայէլի տանը հետ ու Ցուդայի տանը հետ նոր ուխտ պի-
32 տի ընեմ , Ըստ Թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց Հայրերուն հետ ըրի ան օրը որ Հանոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար . ինչու որ անոնք իմ ուխտս զանց ըրին , *ես ալ անոնք մերժե-
33 ցի՞" , կ'ըսէ Տէրը . Հապա ան օրերէն ետքը Հսրայէլի տանը հետ բնելու ուխտս ասիկայ է , կ'ըսէ Տէրը , Իմ օրէնքս անոնց ներսի դին պիտի դնեմ , ու զանիկայ անոնց սրտին վրայ պիտի գրեմ , Հու ես ա-
նոնց Աստուած պիտի ըլլամ , և ա-
նոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան :
34 Ու անկէ ետքը մէկ մարդ մը իր ընկերին , ու մէկ մարդ մը իր եղբօրը պիտի չսորվեցընէ՝ ըսելով Թէ Տէ-
րը ճանչցիր . Հապա անոնց պզտիկէն մինչև մեծը Համէնը զիս պիտի ճանչնան , կ'ըսէ Տէրը . վասն զի Հանոնց անօրէնութիւնը պիտի նե-
րեմ , ու անոնց մեղքը մէյմըն ալ
35 պիտի չյիշեմ : Այսպէս կ'ըսէ Տէ-
րը Հոր արևը հաստատեց օրուան լոյսին համար , և դիշերուան լոյսին համար լուսինին ու աստղերուն կանոններ դրե- , որ Հծովը կը յանդիմանէ երբոր անոր ալիքները կը գոռան . Հանոր անունը ԵՀովայ
36 Սաբաւովթ է . Հթէ որ աս կանոնները իմ առջևէս դադարին , կ'ըսէ Տէրը , Իսրայէլին սերունդն ալ իմ առջևս միշտ ազգ ըլլալէն պիտի
37 դադարի : Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Նթէ որ երկինքները կրնան վերէն չափուիլ , ու երկրին հիմերը վարէն քննուիլ , ևս ալ բոլոր Իսրայէլին սերունդը իրենց բոլոր բրածներուն համար պիտի մերժեմ , կ'ըսէ Տէրը :
38 Ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ ՂԱնանայէլի աշտարակէն մինչև Անկեան դուռը քաղաքը Տէրոջը
39 համար պիտի շինուի . Եւ անոր դիմացէն ¶չափին լարը մինչև Գաբեթի բլուրը պիտի ելլէ , ու դէպ 'ի
40 Գոաթ պիտի դառնայ : Եւ դիւրուն ու մխրոց բոլոր ձորը ու բոլոր արտերը մինչև կեդրոն հեղեղատը , մինչև Ձիերուն դրանը անկիւնը դէպ 'ի արևելք Հսուրբ պիտի ըլլայ Տէրոջը . մէյմըն ալ պիտի չքակուի ու չփլչի յաւիտեան :

ԳԼ·ԼՐ

1 Երեմիա իր մարգարէութեանը համար Անգելկայէլն բանտարկուած՝ 6 Անամայելի արտը ծախու կ'առնէ . 13 ու անոր մուրհակները բարուքին յանձնելով՝ կը պատուիրէ որ զանոնք պահէ իրեն նման ժողովուրդին դառնալուն : 16 Երեմիա իր աղօթքին մէջ Աստուծոյ գանգատ կ'ընէ : 26 Աստուած դերութեան սպառնալիքը կը նորոգէ ժողովուրդին մեղքերուն համար , 36 և կը խոստանայ բերկրալի դերեզմանութիւն մը :

Իրր 590

1 Ցուդայի -Սեդեկիա թագաւորին տասներորդ տարին՝ այսինքն Նաբուգոդոնոսորին տասնուութերորդ տարին Տէրոջը կողմանէ Ե-
2 րեմիային եղած խօսքն է : Եւ ան առենը Բաբիլոնի թագաւորին զօրքը Երուսաղէմը կը պաշարէր , ու Երեմիա մարգարէն Ցուդայի թագաւորին տունը եղող Բանտին դաւիթին մէջը արդիլուած էր ,
3 Վասն զի Ցուդայի Սեդեկիա թագաւորը զանիկայ արդիլեց՝ ըսելով , Դուն ինչու համար մարգարէութիւն ըրիր ու ըսիր Թէ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ևս աս քաղաքը Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը պիտի տամ , ու զանիկայ պիտի
4 առնէ . Եւ Ցուդայի Սեդեկիա թագաւորը Tքաղդէացւոց ձեռքէն պիտի չազատի , հապա անշուշտ Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը պիտի տրուի , ու անոր հետ բերան

Ն·Ք·ԳՌ· Իրր 606

Ի Յն·ա·16 ; Սաղ·հր·5, 17 ; ԽԹ·2, 36 , 37 ; ՃԺԹ·89 ;
Ֆ Ել·ա·15 ;
Ա Գլ·Ժ·16 ;
Հ Սաղ·ՃՆը· 6 ; Ես·ծգ· 9 , 10 ; Գլ· ԼԳ·20 , ՀԱ ;
Ն Գլ·ԼԳ·22 ;

Ղ Ծն·ա·28 ; Ես·ծգ·20 ;

Ճ Ելկ·ա·1 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Մ Ելկ·ա·8 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Յ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ն Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Շ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Չ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Պ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ջ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ռ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ս Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Վ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Տ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ր Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ց Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ւ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Փ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ք Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Օ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ֆ Ելկ·ա·15 ; Ա·Մնց·ա·1 ;

Ն · ք · ԳԲ · Իբր 590

աւ. բերան պիտի խօսի, և անոր հետ աչք աչքի պիտի տեսնուի.
5 Ու անիկայ Սեդեկիան Բաբիլոն պիտի տանի. ու անիկայ հոն պիտի մնայ, Իմինչև որ ես անոր այցելութիւն ընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը. Եթէ որ քաղդէացւոց հետ պատերազմ բնեք, յաջողութիւն պիտի չընծնեք։

Ի Գբ. ԽԱ. 22։ Ղ Գ. Խ. 4։ ԼԴ. 5։

6 Ան առնը Երեմիա ըսաւ, Տէրոջը խօսքը ինձի եղաւ՝ ըսելով,
7 Ահա քու հօրեղբօրդ Սեղդումին որդին Անամայել քեզի պիտի գայ, ու պիտի ըսէ, Ընաթովթի մէջ եղող ագարակս քեզի ծախուաւ. վասն զի Իազգականութեան իրաւունքով քեզի կ'իյնայ որ ծախուաւ առնես։

Ի Ղև. Խ. 24, 25, 32։ Հռութ. Դ. 4։

8 Ես առնես։ Եւ Տէրոջը խօսքին համեմատ իմ հօրեղբօրս որդին Անամայել ինձի բանտին գաւիթը եկաւ, ու ինձի ըսաւ, Ընդունէ զբե, Բենիամինի երկիրը Ընաթովթի մէջ ունեցած ագարակս ծախուաւ առ, վասն զի ժառանգութեան իրաւունքը քուկդ է, ու քեզի կ'իյնայ որ փրկես, քեզի ծախուաւ առ. ան առնը դիտցայ որ
9 ասիկայ Տէրոջը խօսքն էր։ Եւ հօրեղբօրս որդիէն Անամայելէն Ընաթովթի մէջ եղող ագարակը ծախուաւ առի, ու Իստակը տասնուեօթը սիկղ արծաթ կշռեցի անոր։

Ը Ծն. Իդ. 16։ Ջաք. Ժա. 12։

10 Եւ մուրհակ մը գրեցի ու կնքեցի, ու վկաներ բռնեցի, և արծաթը
11 կշռով կշռեցի։ Ու ստացուածքի մուրհակը՝ թէ՛ հրամանին ու կանոններուն համեմատ կնքուածը,
12 և թէ բաց եղածը առի։ Ու բաստացուածքի մուրհակը հօրեղբօրս Անամայելին աչքերուն առջևը ու ստացուածքի մուրհակին մէջը գրուող Իվկայից աչքերուն առջևը՝ բանտի գաւիթին մէջը նստող բոլոր Հրէից աչքերուն առջևը՝ Մասսիայի որդւոյն Ներիայի

Ի Ծն. Ը. 2։

Ի Գբ. ԼԳ. 4։

13 որդւոյն Իբարուքին տուի։ Եւ անոնց աչքերուն առջևը Բարուքին
14 պատուիրեցի ու ըսի, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Առ մուրհակները՝ աս կնքուած ստացուածքի մուրհակը ու աս բաց մուրհակը առ, և զանոնք հողէ ամանի մը մէջ դիր, որ
15 շատ օրեր մնան։ Քանզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Առ երկրիս մէջ նորէն տուներ ու ագարակներ և այգիներ Իծախուաւ պիտի առնուին։

Ի Հր 37, 43։

16 Ու ստացուածքի մուրհակը Նէրիայի որդւոյն Բարուքին տալէն ետքը՝ Տէրոջը ազօթք ըրի ու ըսի,
17 Ո՛հ, Տէր Եհովայ՝ ահա դուն քու մեծ զօրութեամբդ ու երկընցած բազուկովդ Երկինքը ու երկիրը ստեղծեցիր, Իքեզի դժուարին չէ. Դուն Ի հազարներուն ողորմութիւն կ'ընես, ու հայրերուն անօրէնութեանը պատիժը անոնցմէ ետքը անոնց որդիներուն ծոցը կու տաս. դուն մեծ ու Իհզօր Աստուած ես, Ե հրու
19 անուն Զօրաց Տէր է։ Դուն Ի խորհրդով մեծ, ու գործքով զօրաւոր ես, այնպէս որ Ամէն մէկուն իր ճամբաներուն համեմատ, ու անոր գործքերուն պտուղին համեմատ հատուցում ընելու համար՝ քու Իաչքերդ մարդոց որդիներուն բոլոր ճամբաներուն վրայ բաց է,
20 Դուն որ մինչև աս օրս Եգիպտոսի երկրին մէջ ու Իսրայէլի մէջ և Ը-ԼԸ մարդոց մէջ նշաններ ու հրաշքներ ընելով՝ քեզի Ի անուն վաստրկեցար, ինչպէս որ այսօր
21 Ի Ե ԼՒ Ե Ի. Եւ Ի քու ժողովուրդդ Իսրայէլը նշաններով ու հրաշքներով և զօրաւոր ձեռքով ու երկընցած բազուկով և մեծ ահարկութեամբ Եգիպտոսի երկրէն
22 հանեցիր, Ու անոնց տուիր աս երկիրը որն որ իրենց հայրերուն երդում ըրեր էիր իրենց տալու, Ե ԼԵ Ե Ի երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը
23 բղխէ. Ու մտան զանիկայ ժառանգեցին, բայց Ձքու ձայնիդ ականջ չտուին, և քու օրէնքիդ համեմատ չգալեցին. անոնք չըրին ինչ որ անոնց պատուիրեցիր որ ընեն. ուստի աս բոլոր չարիքը անոնց
24 վրայ բերիր։ Ահա քաղաքին դէմ Ի պատնէշներ կանգնուեցան որ զանիկայ առնեն. և քաղաքը՝ Ես սրին, սովին ու ժանտախտին պատճառաւ՝ անոր դէմ պատերազմ ընող Ի քաղդէացւոց ձեռքը տրուեցաւ. և քու ըսածդ կատարուեր
25 ցաւ, ու ահա կը տեսնես։ Բայց դուն՝ ով Տէր Եհովայ, ինձի ըսիր որ Ագարակը ստակով քեզի ծախուաւ առ ու վկաներ բռնէ. և Ահա Քաղաքը Քաղդէացւոց ձեռքը կը
մատնուի։
26 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիային
27 եղաւ՝ ըսելով, Ահա ես եմ Եհովայ Ամէն մարմնոյ Աստուածը. Իմիթէ ինձի դժուարին բան մը
28 կայ։ Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա Ես աս քաղաքը Քաղդէացւոց ձեռքը ու Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին ձեռքը պիտի տամ, ու զանիկայ
29 պիտի առնէ. Եւ աս քաղաքիս դէմ պատերազմ ընող Քաղդէացիները պիտի գան, ու Աս քաղաքը կրակի պիտի տան ու այրեն. Նաև պիտի այրեն ան տուները՝ ո-

Ն · ք · ԳԲ · Իբր 590

Լ Դ Թագ. Ժթ. 15։ Ի Ծն. Ժբ. 14։ Հբր 27։ Ղս. Ա. 37։ Ի Ել. Ի. 6։ ԼԴ. 7։ Բ Օր. Ե. 9, 10։ Ի Ե. Թ. 6։ Հ Գ Լ. Ժ. 16։ Ի Ե. Իբ. 29։ Ղ Գ Լ. Ժէ. 10։ Ի Ցբ. ԼԴ. 21։ Սաղ. ԼԴ. 13։ Ա. ոակ. Ե. 21։ Գ Լ. Ժգ. 17։ Ի Ել. Թ. 16։ Ա Մն. Ժէ. 21։ Ե. Կդ. 12։ Դան. Թ. 15։ Ի Ել. Գ. 8։ Բ Թագ. Է. 23։ Ա Մն. Ժէ. 21։ Սաղ. ՃԼԲ. 11, 12։ Ն Ել. Գ. 8, 17։ Գ Լ. Ժա. 5։ Ղ Ներմ. Թ. 26։ Գ Լ. Ժա. 8։ Դան. Թ. 10—14։ Ա Գ Լ. ԼԴ. 4։ Ղ Գ Լ. Ժգ. 12։ Ա Հբր 25, 36։ Ի Հբր 24։ Ա Թու. Ժգ. 22։ Հբր 17։ Ի Հբր 8։ Ա Գ Լ. Խ. 10։ Լէ. 8։ 10։ Ծր. 13։ Բ Գ Լ. Ժբ. 13։

Ն. ք. գ. Բ. Իրր 590

Գլ. ը. 7 ։ գ. 25 ։ է. 22—26 ։ Իր. 21 ։ Եզեկ. ի. 28 ։
Դ Թագ. իգ. 27 ։ իդ. 3 ։ Եսա. ա. 4, 6 ։ Դան. թ. 8 ։
Գլ. ը. 27 ։ է. 24 ։
Գլ. է. 13 ։
Գլ. է. 30, 31 ։ իգ. 11 ։ Եզեկ. ը. 5, 6 ։
Գլ. է. 31 ։ ժթ. 5 ։
Ղև. ժը. 21 ։ Գ Թագ. ժա. 33 ։
Գլ. է. 31 ։
Հմր 24 ։
Բ Օր. լ. 3 ։ Գլ. իգ. 3 ։ իթ. 14 ։ լա. 10 ։ Եզեկ. լէ. 21 ։
Գլ. իդ. 6 ։ լդ. 16 ։
Գլ. իդ. 7 ։ լ. 22 ։ լա. 33 ։
Գլ. իդ. 7 ։ Եզեկ. ժա. 19, 20 ։
Եսա. ծե. 3 ։ Գլ. լա. 31 ։
Գլ. լա. 33 ։

րոնց տանիքներուն վրայ Բահա-
ղին խունկ կը ծխէին, և օտար աս-
տուածներուն թափելու նուէրներ
կը մատուցանէին՝ զիս բարկացը-
30 նելու համար ։ Քանզի Իսրայէլի
որդիքը ու Յուդայի որդիքը ի-
րենց մանկութենէն 'ի վեր իմ առ-
ջևս միայն չարութիւն կը գործեն.
որովհետև Իսրայէլի որդիքը իրենց
ձեռացը գործքերովը անդադար զիս
կը բարկացընեն՝ կ'ըսէ Տէրը ։
31 Քանզի աս քաղաքը իր շինուած
օրէն մինչև աս օրս իմ բարկու-
թեանս ու սրտմտութեանս համար
եղաւ, որ զանիկայ երեսիս առջե-
32 էն վերցընեմ՝ Իսրայէլի որդւոցը
ու Յուդայի որդւոցը՝ թէ իրենց
և թէ իրենց թագաւորներուն, իշ-
խաններուն, քահանաներուն ու
մարգարէներուն և Յուդայի մար-
դիկներուն ու Երուսաղէմի բնակ-
չացը բոլոր չարութեանը պատճա-
ռաւ՝ որ ըրին զիս բարկացընելու
33 համար ։ Ու ինծի կռնակ դար-
ձուցին և չէ թէ երես, ու թէև
անոնց սորվեցուցի՝ կանուխ ել-
լելով ու սորվեցընելով, բայց ա-
նոնք մտիկ չըրին, որ խրատ ըն-
34 դունին ։ Հապա իմ անունովս
կոչուած տանը մէջ իրենց պղծու-
թիւնները դրին՝ զանիկայ պղծե-
35 լու համար ։ Ու Ենովմի որդւոյն
ձորին մէջ եղող Բահաղին բարձր
տեղերը շինեցին՝ իրենց տղաք-
ները ու աղջիկները Մողոքին հա-
մար կրակէ անցընելու, որն որ ես
անոնց հրամայած չէի ու միտքէս
ալ անցած չէր, որ անոնք աս
պղծութիւնը ընեն՝ Յուդային մե-
ղանչել տալու համար ։
36 Ուստի հիմա Իսրայէլին Տէր Ա-
տուածը այսպէս կ'ըսէ աս քաղա-
քիս համար՝ որ դուք կ'ըսէք թէ
սրով, սովով ու ժանտախտով
Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը կը
37 մատնուի. Ահա ես զանոնք պի-
տի ժողվեմ ան բոլոր երկիրներէն,
ուր որ զանոնք իմ բարկու-
թեամբս, սրտմտութեամբս ու մեծ
ցասումովս վռնտեցի, և զանոնք
աս տեղս պիտի դարձընեմ, ու
ապահովութեամբ պիտի բնակե-
38 ցընեմ ։ Ու անոնք ինծի ժո-
ղովուրդ պիտի ըլլան, ես ալ ա-
39 նոնց Աստուած պիտի ըլլամ. Ու
անոնց մէկ սիրտ ու մէկ ճամբայ
պիտի տամ, որ միշտ ինծմէ վախ-
նան, և իրենց ու իրենցմէ ետքը
իրենց զաւակներուն աղէկ ըլլայ ։
40 Ու անոնց հետ յաւիտենական
ուխտ մը պիտի ընեմ, որ անոնց
բարիք ընելէն անոնցմէ ետ չքա-
շուիմ. ու իմ վախս անոնց

Ն. ք. գ. Բ. Իրր 590

Բ Օր. լ. 9 ։ Սոփ. գ. 17 ։
Գլ. իդ. 6 ։ լա. 28 ։ Ամով. թ. 15 ։
Գլ. լա. 28 ։
Հմր 15 ։
Գլ. լդ. 10 ։
Գլ. ժէ. 26 ։
Գլ. լդ. 7, 11, 26 ։

սրտին մէջը պիտի դնեմ, որ ինծմէ
41 չխոտորին ։ Ու անոնց բարիք ը-
նելով՝ անոնց վրայ պիտի ուրա-
խանամ, ու զանոնք բոլոր
սրտովս ու բոլոր հոգիովս՝ ճշմար-
տութեամբ աս երկրիս մէջը պիտի
42 տնկեմ ։ Քանզի Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Ինչպէս որ աս ժողովուր-
դին վրայ աս բոլոր մեծ չարիքը
բերի, այնպէս ալ անոնց վրայ պի-
տի բերեմ ան բոլոր բարիքը՝ որ ա-
43 նոնց համար խօսեցայ ։ Ու Նորէն
ագարակներ ծախու պիտի առնուի
աս երկրին մէջ, որուն համար
դուք կ'ըսէք թէ Ամայացած է,
ու մարդէ և անասունէ զուրկ է,
— Քաղդէացւոց ձեռքը տրուած
44 է ։ Բենիամինի երկրին մէջ, ու
Երուսաղէմին շրջակայ տեղուանքը,
և Յուդայի քաղաքներուն մէջ, ու
լեռնային քաղաքներուն մէջ, և
դաշտային քաղաքներուն մէջ, ու
հարաւային քաղաքներուն մէջ բա-
տակով ագարակներ ծախու պիտի
առնեն, և մուրհակներ պիտի գը-
րեն ու պիտի կնքեն, ու վկաներ
պիտի բռնեն. վասն զի անոնց
գերութիւնը ետ պիտի դարձընեմ,
կ'ըսէ Տէրը ։

ԳԼ. ԼԳ

1 Աստուած կը խոստանայ գերեդարձութիւն մը, 9 ուրախալի վիճակ մը, 12 և հաստատուն կառավարութիւն մը, 15 Քրիստոս՝ արդարութեան Շառաւիղը, 17 թագաւորութեան և քահանայութեան տևողութիւնը, 20 և հաստատուն սուրբ ուխտ մը ։

Գլ. լբ. 2, 3 ։
Եսա. լէ. 26 ։
Եսա. ժե. 3 ։ Ամով. ե. 8 ։ թ. 6 ։
Սաղ. ղա. 15 ։ Գլ. իթ. 12 ։
Գլ. լբ. 24 ։
Գլ. լբ. 5 ։ Կամ՝ Քաղդէացիք
Գլ. լ. 17 ։

1 Ու Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ
Երեմիային եղաւ, երբոր անի-
կայ տակաւին բանտին գաւիթին
մէջը արգիլուած էր, ըսելով,
2 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը որ աս բանը
շինեց, Տէրը որ զանիկայ հաստա-
տելու համար զանիկայ ստեղծեց,
3 որուն անունը Եհովայ է. Ինծի
կանչէ ու քեզի պատասխան տամ,
և քեզի մեծ ու խորին բաներ պատ-
4 մեմ, որ դուն չես գիտեր ։ Վասն
զի աս քաղաքին տուներուն համար,
ու Յուդայի թագաւորներուն տու-
ներուն համար՝ որոնք պատնէշնե-
րէն ու սուրէն փլած են, Իսրայէլին
Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ.
5 Քաղդէացւոց դէմ պատերազմ
ընելու կու գան. և ան տուները
մեռած մարդոց դիերովը պիտի լե-
ցուին, որոնք իմ բարկութեամբս
ու սրտմտութեամբս պիտի զար-
նեմ. վասն զի ես աս քաղաքէն իմ
երեսս ծածկեցի անոնց բոլոր չա-
6 րութեանը համար ։ Ահա անոր
առողջութիւն ու բժշկութիւն պի-
տի բերեմ ու զանոնք պիտի բժըշ-
կեմ, և խաղաղութեան ու ճշմար-

տութեան առատութիւնը անոնց
7 պիտի յայտնեմ։ Եւ ԸԳուդային
դերութիւնը ու Խորայէլին դերու-
թիւնը պիտի դարձընեմ, ու զա-
նոնք Ըառջինին պէս պիտի *հաստա-
8 տեմ։ Եւ անոնց ինծի դէմ գոր-
ծած բոլոր անօրէնութենէն Ը զա-
նոնք պիտի սրբեմ, ու անոնց ինծի
դէմ բրած Էբոլոր անօրէնութիւն-
ները ու յանցանքները պիտի ներեմ։
9 Ե Եւ ասիկայ ինծի ուրախութեան
անուն, փառք ու պարծանք պիտի
ըլլայ երկրիս բոլոր ազգերուն մէջը՝
որոնք պիտի լսեն ան ամէն բարիքը՝
որ ես անոնց պիտի ընեմ. և Ը պի-
տի վախնան ու դողան ան ամէն
բարիքին ու ամէն յաջողութեանը
համար՝ որ ես աս +ՀՂ+ն պիտի ը-
նեմ։
10 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ըս տեղ-ոյս
մէջ՝ Ը որուն համար դուք կ'ըսէք
թէ Մարդէ ու անասունէ զուրկ
ըլլալով՝ անապատ դարձած է, և
Ցուդայի քաղաքներուն մէջ, ու
Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ՝ ո-
րոնք անմարդ ու անբնակ ու ան-
ասունէ զուրկ ըլլալով՝ ամայացած
11 են, նորէն պիտի լսուի Ձնծու-
թեան ձայն, և ուրախութեան
ձայն, փեսայի ձայն, ու հարսի
ձայն, նաև անոնց ձայնը՝ որոնք
Տէրոջը տունը Հ գոհութեան ընծա-
ներ բերելով՝ կ'ըսեն՝ Ն Գոհացէք
զօրաց Տէրոջմէն, ինչու որ Տէրը
բարի է, ինչու որ անոր ողորմու-
թիւնը յաւիտեան է. Ը բերողները
երկրիս գերիները կրնան առջև վե-
ճակին պիտի դարձընեմ՝ կ'ըսէ Տէ-
12 րը։ Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
ՑՈս տեղ-ոյս մէջ՝ որ մարդէ ու
անասունէ զուրկ ըլլալով՝ անա-
պատ դարձած է, և անոր ամէն
քաղաքներուն մէջ նորէն հօտեր
պառկեցնող հովիւներու բնակա-
13 րաններ պիտի ըլլան։ Ա Լեռնային
քաղաքներուն մէջ՝ դաշտային քա-
ղաքներուն մէջ ու հարաւային քա-
ղաքներուն մէջ և Բենիամինի երկ-
րին մէջ ու Երուսաղէմի շրջակայ
տեղւոյն մէջ և Ցուդայի քաղաքնե-
րուն մէջ հօտերը Ե դարձեալ ձեռքէ
համրողին ձեռքէն պիտի անցնին,
կ'ըսէ Տէրը։
14 Ը Ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը,
որ Խորայէլի տանը համար և Ցու-
դայի տանը համար բարի
15 խօսքս պիտի կատարեմ։ Ան օրե-
րը ու ան ժամանակը Դաւիթին
*արդարութեան շառաւիղ մը պի-
տի բուսցընեմ, և անիկայ երկրի
վրայ իրաւունք ու արդարութիւն
16 պիտի ընէ։ Ան օրերը Ցուդա
պիտի ազատի, ու Երուսաղէմ
ապահովութեամբ պիտի բնակի. և
աս է անոր անունը որով պիտի կո-
չուի՝ Տէրը մեր արդարութիւնն
17 է։ Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Դաւիթէն Խորայէլի տանը ամո-
ւին վրայ նստող մարդ պակաս պի-
18 տի չըլլայ. Ու Ղեւտացի քահանա-
ներէն Ը ողջակէզ, հացի ընծայ ու
զոհ մատուցանող մարդ յաւի-
տեան պակաս պիտի չըլլայ իմ առ-
ջեւս։
19 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիային
եղաւ՝ ըսելով, Տէրը այսպէս կ'ը-
20 սէ. Ը Թէ որ ցորեկուան ուխտս
ու գիշերուան ուխտս կրնաք ա-
րել, որ ցորեկը ու գիշերը իրենց
21 ժամանակովը չըլլան, Ը իմ ծառա-
յիս Դաւիթին հետ ունեցած ուխ-
տս ալ պիտի աւրուի, որ իր ա-
թոռին վրայ թագաւորութիւն
ընելու որդի չունենայ, անանկ ալ
ինծի ծառայութիւն ընող Ղևւա-
տացի քահանաներուն հետ Ը Ն-
22 Ը։ Ինչպէս որ Ը երկինքը
զօրքերը չեն համրուիր ու ծովուն
աւազը չչափուիր, իմ ծառայիս
Դաւիթին սերունդը և ինծի ծա-
ռայութիւն ընող Ղևւատացիները
այնպէս պիտի շատցընեմ։
23 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիային
24 եղաւ՝ ըսելով, Չե՞ս տեսներ որ աս
ժողովուրդը ինչ կը խօսի ու կ'ը-
սէ, Տէրը իր ընտրած Ը երկու ազ-
գատոհմները երեսէ ձգեց. ու ա-
նոնք իմ ժողովուրդս կ'անարգեն,
մինչև զանիկայ իրենց առջեւը ազգ
25 չեսպէսով Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ը Թէ որ Ը ցորեկուան ու գիշերուան
համար ուխտ բրած չեմ, և Ը եր-
կինքներուն ու երկրիս կանոնները
26 դրած չեմ, Ը Յակոբին ու իմ ծա-
ռայիս Դաւիթին սերունդն ալ ե-
րեսէ պիտի ձգեմ, որ Ա իշխողն ալ
անոր սերունդէն Աբրահամին, Ի-
սահակին ու Յակոբին սերունդին
վրայ իշխաններ չդնեմ. վասն զի
Ե անոնց գերութիւնը պիտի դար-
ձընեմ ու անոնց պիտի ողորմիմ։

ԳԼ. Լ Դ

1 Երեմիա կը նախատեսէ Սեդեկիային ու Երու-
սաղէմին գերութիւնը։ 8 Իշխանները ու ժո-
ղովուրդը իրենց ծառաները ազատելէն ետև՝
Ետեւնէն դարձեալ կը ծառայեցընեն։ 12 Երեմիա Հրէից անշնա-
դանդութեանը համար կը մարգարէանայ թէ
անոնք ու Սեդեկիա իրենց թշնամիներուն
ձեռքը պիտի մատնուին։

1 Ա Բրոր Ը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնո-
սոր թագաւորը իր բոլոր զօր-
քովը, ու իր իշխանութեան տակը
եղող Է երկրին բոլոր թագաւորու-
թիւններովը, և բոլոր ժողովուրդ-
ներով Երուսաղէմի վրայ ու անոր

ՆՀ. ԽԲ. ԽԲ 590

ՀԳԼ. Լ. 3, Լ. 44։ ՀՀՐ 11։
ԲԽ. Ա. 26։ ԳԼ. ԽԴ. 6։ Լ. 20։ Լ. 4, 28։ ԽԲ. 10։
*ԵԲԲ. ՀԲՆԹ։
ԽԵԶԿ. ԼՁ. 25։ ՋԱԲ. ԺԳ. 1։ ԵՐԲ. Թ. 13, 14։
ՒԳԼ. Լ. 34։ ՄԻՔ. Է. 18։ ԼԽ. ԿԲ. 7։ ԳԼ. ԺԳ. 11։
Ի ՏՒՆ ԵՆ. Կ. 5։

ՒԳԼ. Լ. 43։

ՒԳԼ. Է. 34։ ԺԳ. 9։ ԻՒ. 10։ ՑՈՅՆ. ԺԲ. 23։

ՀԳՀ. Է. 12։ ՍԱԳ. ՃՀ. 22։ ՃԺԳ. 17։ ՅԱՄՆ. ԺԳ. 8, 34։ ԲՄՆ. Ա. 13։ Է. 3։ ԵԶՐ. Գ. 11։ ՍԱԳ. ՃԼԳ. 1։ ԵՆ. ԺԲ. 4։
ՂՀՐ 7։
ՑԵՆ. ԿՀ. 10։ ԳԼ. Լ. 24։ Ե. 19։

ՒԳԼ. ԺԷ. 26։ Լ. 44։

ՀՂՀ. ԽԷ. 32։

ՆԳԼ. ԻԳ. 5։ Լ. 27, 31։

ԷԳԼ. ԽԹ. 10։

*ԵՆ. Գ. 2։ ԺԱ. 1։ ԳԼ. ԻԳ. 5։

ԷԳԼ. ԻԳ. 6։

ՆՀ. ԽԲ. ԽԲ 590

ՁՐ ԹԱԳ. Է. 16։ Դ ԹԱԳ. Բ. 4։ ՍԱՂ. ԱՊ. 29. 36։ ՂԵՒ. Ա. 32. 33։
Ղ ՀԱՒՈՎ. ԺԲ. 1։ ԺՆ. 16։ ԱԳԱԾ. Բ. 5, 9։ ՑԱՅՍ. Ա. 6։
– ՍԱՂ. ԱՊ. 37։ ԵՒ. ԺԳ. 9։ ԳԼ. Լ. 36։ ՀՐ 25։
– ՍԱՂ. ԱՊ. 34։

Ի ՅՈՒՆ. ԺԳ. 16։ ԺԵ. 5։ ԻԲ. 17։ ԳԼ. Լ. 37։

– ՀՐ 21, 22։

Բ ՀՐ 20։ ՅՈՒ. Բ. 22։
Ց ՍԱՂ. ԿԳ. 16, 17։ ՃԳ. 19։ ԳԼ. Լ. 35, 36։
– ԳԼ. Լ. 37։

Ե ՀՐ 7, 11։ ԵԶՐ. Բ. 1։

ԽԲԲ 591

– Դ ԹԱԳ. ԻԵ. 1, ԼԸ։ ԳԼ. ԼԹ. 1։ ՅՐ. 4։
Ե ԳԼ. Ա. 15։

բոլոր քաղաքներուն վրայ պատերազմ կ'ընէր, Տէրոջը կողմանէ Երեմիային ասկէ խօսքը եղաւ, ըսելով,

2 Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Գնա, Ցուդայի Սեդեկիա Թագաւորին խօսէ ու անոր ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա քաղաքը Բաբիլոնի Թագաւորին ձեռքը պիտի տամ, ու զայն անոր ձեռքէն պիտի չազատիս, հապա անշուշտ պիտի բռնուիս, ու անոր ձեռքը պիտի տրուիս. և քու աչքերդ Բաբիլոնի Թագաւորին աչքերը պիտի տեսնեն, ու անոր բերանը քու բերնիդ հետ պիտի խօսակցի, ու Բաբիլոն պիտի երթաս։ Բայց Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ, ով Սեդեկիա Ցուդայի Թագաւոր, Տէրը քեզի համար այսպէս կ'ըսէ. Դուն սրով պիտի չմեռնիս. Դուն խաղաղութեամբ պիտի մեռնիս, և ինչպէս որ Ջբեզմէ առաջ եղող քու հայրերուդ՝ առջի Թագաւորներուն համար խունկ ծխեցին, հոգւոյնպէս ալ քեզի համար պիտի ծխեն, ու Վա՛յ տէր իմ՝ ըսելով, Քու վրադ պիտի ողբան. վասն զի ես խօսքը ես խօսեցայ, կ'ըսէ Տէրը։

6 Ու Երեմիա մարգարէն ասոնց բոլոր խօսքերը Ցուդայի Սեդեկիա Թագաւորին խօսեցաւ Երուսաղէմի 7 մէջ։ Եւ Բաբիլոնի Թագաւորին զօրքը Երուսաղէմի դէմ ու Ցուդայի մնացած բոլոր քաղաքներուն դէմ Լաբիսին ու Ազեկային հետ պատերազմ կ'ընէր. վասն զի Ցուդայի քաղաքներէն պարսպաւոր քաղաքներ ասոնք մնացեր էին։

8 Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած խօսքն է՝ երբոր Սեդեկիա Թագաւորը Երուսաղէմի մէջ եղող բոլոր ժողովուրդին հետ ուխտ բրաւ 9 որ ազատութիւն քարոզեն, Որ ամէն մարդ իր ծառան ու ամէն մարդ իր աղախինը, Եբրայեցի մարդը ու Եբրայեցի կնիկը ազատ արձակէ, Ու մէյմէն ալ մէկ մարդ մը իր Հրեայ եղբայրը չծառայեցընէ։ 10 Ընդունեցին։ Ու շաղանդեցան բոլոր իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը որոնք ան ուխտին մէջ մտան, որ ամէն մարդ իր ծառան ու ամէն մարդ իր աղախինը ազատ արձակէ, և ալ զանոնք չծառայեցընէ. Շաղանդեցան և զանոնք արձակեցին։ 11 Բայց ետքը դարձան ու իրենց ազատ թողուած ծառաները ու աղախինները ետ դարձուցին, և զանոնք բռնադատեցին որ ծառաներ ու աղախիններ ըլլան։

12 Ու Տէրոջը խօսքը Երեմիային 13 եղաւ Տէրոջմէն, ըսելով, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ես ձեր հայրերուն հետ ուխտ բրի՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն ծառայութեան տունէն հանած 14 օրս, ու ըսի, Եօթը տարին ետքը ձեզմէ ամէն մէկը ազատ պիտի արձակէք իր Եբրայեցի եղբայրը, որ քեզի ծախուած է ու վեց տարի քեզի ծառայեր է. զանիկայ քովէդ ազատ արձակես. բայց ձեր հայրերը ինծի մտիկ չըրին ու ականջնին 15 չծռեցին։ Եւ դուք այսօր դարձաք, ու ամէն մարդ իր ընկերին ազատութիւն քարոզելով իմ առջեւս ուղիղ եղածը ըրիք, և իմ անունս ուխտ ըրիք հան տանը մէջ որուն վրայ իմ անունս կոչուած է. 16 Բայց ետ դառնալով՝ իմ անունս պղծեցիք, ու ամէնդ ալ ձեր ազատ արձակած — իրենց կամացը — ետ դարձուցիք ծառաները ու աղախինները ետ դարձուցիք, ու զանոնք բռնադատեցիք որ ձեզի ծառաներ ու աղախիններ ըլլան։

17 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Դուք ինծի մտիկ չըրիք, որ ամէն մէկը իր եղբօրը համար, ու ամէն մէկը իր ընկերին համար ազատութիւն քարոզէ. ահա ես ձեզի համար՝ կ'ըսէ Տէրը, սուրին, ժանտախտին ու սովին ազատութիւն կը քարոզեմ. ու ձեզ երկրիս բոլոր թագաւորութիւններուն մէջ 18 նեղութեան պիտի մատնեմ։ Եւ զուարակը երկուքի կտրելով, ու անոր կտորներուն մէջտեղէն անցնելով իմ առջեւս բրած ուխտերուն խօսքերը չկատարող, Ե՛ իմ ուխտս զանց ընող մարդիկները 19 պիտի մատնեմ, Այսինքն Ցուդային իշխանները ու Երուսաղէմին իշխանները, պալատականները և քահանաները, ու երկրին բոլոր ժողովուրդը որոնք զուարակին կտորներուն մէջտեղէն անցան, 20 Ներուն մէջտեղէն անցան, Զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը ու իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռքը պիտի մատնեմ. և անոնց դիերը երկինքի թռչուններուն ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի ըլլան։ 21 Եւ Ցուդայի Սեդեկիա թագաւորը ու անոր իշխանները իրենց թշնամիներուն ձեռքը, ու իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռքը, և Ձեզմէ դարձող Բաբիլոնի թագաւորին զօրքերուն ձեռքը 22 պիտի մատնեմ, Ահա ես հրամայելով կ'ըսէ Տէրը, ու զանոնք ասքաղաքը ետ պիտի բերեմ, և անոր դէմ պատերազմ պիտի ընեն, ու զանիկայ պիտի առնեն ու կրակով

Ն. ք. ՋԲ. Իր 591

Բ Թագ. ԻԵ. 13, ԻԹ. 8, Բ Մն. Ժա. 5, 9։

Ե Տես Դան. Բ. 46։

Ը Տես ԳԼ. Իր. 18։

Ժ Եզ. Իա. 2, Ղե. Իե. 10, Հմր 14, Ի Նեեմ. Ե. 11։

Լ Ղե. Իե. 39—46։

Իր 590

Ի Տես Հմր 21, Գս. Լ. 5։

Ն. ք. ՋԲ. Իր 590

Ձ Եզ. Իա. 2, Իգ. 10, Բ Օր. Ժե. 12։

Ի Թագ. Իգ. 3, Նեեմ. Ժ. 29։

Հ Գս. Է. 10։

Յ Եզ. Ի. 7, Ղե. ԺԹ. 12։

Ղ Գս. ԼԲ. 24, 36։

Կ Բ Օր. Իբ. 25, 64, Գս. ԻԹ. 18։

Ճ Տես Ծն. Ժե. 10, 17։

Ն Տես ԳԼ. Լ. 5, 11։

Շ Գս. Լ. 8, 10։

Ո Գս. Լ. 3, ԼԹ. 1, 2, 8, Ծր. 7, 13։

Ն․ Ք․ Դ․Ք․ Իրր 590
⁊Գլ․ Թ․ 11․ Իզ․ 2, 6

այրէն․ և ⁊Յուդայի քաղաքները անբնակ ամայութեան պիտի դարձնեմ։

ԳԼ․ ԼԵ

1 Երեմիա Ռեքաբեանց հնազանդութիւնը յիշելով․ 12 կը դատապարտէ Հրէից անհնազանդութիւնը։ 18 Աստուած կ՚օրհնէ Ռեքաբեանները իրենց հնազանդութեանը համար։

Իրր 607

1 Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին օրերը Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած
2 խօսքն է, որ ըսաւ, ―Ռեքաբեանց տունը գնա ու անոնց հետ խօսէ՛, և զանոնք Տէրոջը տունը մէկ ⁋սենեակ մը տար, ու անոնց գինի խմց-
3 ուր։ Եւ Քաբասինիայի որդւոյն Երեմիայի որդին Յեզոնիան, ու անոր եղբայրները և բոլոր որդիները, ու Ռեքաբեանց բոլոր տունը
4 առի․ Եւ զանոնք Տէրոջը տունը տարի Սեղղումի որդւոյն Մաասիա ⁂դռնապանին սենեակին վրայ եղող իշխաններուն սենեակին քով՝ Աստուծոյ մարդուն Յեգդողիայի որդւոյն Անանի որդւոցը սենեակը․
5 Ու Ռեքաբեանց տանը որդւոցը առջեւ գինիով լեցուն ամաններ ու գաւաթներ դրի, և անոնց ըսի,
6 Գինի խմեցէ՛ք։ Ու անոնք ըսին, Գինի չենք խմեր․ քանզի մեր հայրը՝ ⁑Ռեքաբի որդին Յովնադաբ մեզի պատուիրեց ու ըսաւ, Դուք ու ձեր որդիքը յաւիտեան գինի
7 չխմէ՛ք․ Եւ տուն չշինէ՛ք ու սերմ չցանէ՛ք և այգի չտնկէ՛ք ու չստանաք, հապա ձեր բոլոր օրերը վրաններու մէջ բնակիք․ ⁎որպէս զի ձեր պանդուխտ եղած երկրին վրայ շատ
8 օրեր ապրիք։ Ու մեր հօրը Ռեքաբի որդւոյն Յովնադաբին բոլոր մեզի հրամայածին պէս անոր խօսքը մտիկ ընելով՝ մեր բոլոր օրերուն մէջ մենք, մեր կնիկները, մեր տղաքները ու մեր աղջիկները գինի
9 չենք խմեր․ Եւ բնակելու համար տուներ չենք շիներ, ու այգի և ագարակ ու սերմ չենք ստանար․
10 Հապա վրաններու մէջ կը բնակինք, ու հնազանդութիւն ընելով՝ մեր հօրը Յովնադաբին բոլոր հրամայածը ՚ի գործ կը դնենք․
11 Բայց երբոր Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը — երկիրը ելաւ, ըսինք, Եկէ՛ք, Քաղդէացւոց զօրքին երեսէն ու Ասորւոց զօրքին երեսէն Երուսաղէմ երթանք․ այսպէս Երուսաղէմի մէջ կը բնակինք։
12 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիային
13 եղաւ՝ ըսելով, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ․ Գնա՛, Յուդայի մարդիկներուն ու Երուսաղէմի բնակիչներուն ըսէ՛,

―Դ Թագ․ Ժ․ 15․ ա Մն․ Բ․ 55․
⁋Դ Թագ․ Դ․ 5․
⁂Դ Թագ․ Ժբ․ 9․ Իե․ 18․ ա Մն․ Թ․ 18, 19․
⁑Դ Թագ․ Ժ․ 15․
⁎Ել․ Ի․ 12․ Եփե․ Զ․ 2, 3․

Իմ խօսքերս մտիկ ընելու համար ⁊խրատ չէ՞ք ընդունիր, կ՚ըսէ Տէրը։
14 Ռեքաբի որդւոյն Յովնադաբին իր որդւոցը գինի չխմելու համար պատուիրած խօսքերը հաստատ պահուեցան․ վասն զի իրենց հօրը հրամանին հնազանդութիւն ընելով, մինչեւ աս օրս չեն խմեր․ ⁎բայց թէև ես ձեզի խօսեցայ՝ կանուխ ելլելով ու խօսելով, սակայն ինծի մտիկ
15 չըրիք։ ⁂Եւ իմ բոլոր ծառաներս մարգարէները ձեզի խրկեցի՝ կանուխ ելլելով ու խրկելով, ու ըսի, ⁋Ամէն մարդ իր չար ճամբայէն դառնայ, և բարի գործքեր ըրէք, ու օտար աստուածներու ետեւէ մի՛ երթաք որ անոնց ծառայութիւն ընէք, որպէս զի ձեզի ու ձեր հայրերուն տուած երկրիս մէջը բնակիք․ բայց ձեր ականջը չծռեցիք,
16 ու ինծի մտիկ չըրիք։ Եւ Ռեքաբի որդւոյն Յովնադաբին որդիքը իրենց հօրը պատուիրած հրամանը հաստատ պահեցին, բայց աս ժո-
17 ղովուրդը ինծի մտիկ չըրաւ։ Անոր համար զօրաց Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ․ Ահա՛ ես Յուդային ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն վրայ պիտի բերեմ ան բոլոր չարիքը՝ որ անոնց համար խօսեր էի․ ⁑վասն զի անոնց խօսեցայ, բայց մտիկ չըրին, ու անոնց կանչեցի, բայց պատասխան չտուին։
18 Ու Երեմիա Ռեքաբեանց տանը ըսաւ, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ․ Որովհետեւ ձեր հօրը Յովնադաբին պատուէրը մտիկ ըրիք, ու անոր բոլոր հրամանները պահեցիք, և ձեզի ամէն պատուիրածին պէս ըրիք․
19 Անոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ․ Ռեքաբեան Յովնադաբէն միշտ ⁎իմ առջեւս կայնող մարդ պակաս պիտի չըլլայ։

ԳԼ․ ԼԶ

1 Երեմիա իր մարգարէութիւնը գրել կու տայ Բարուքին․ 5 և հրապարակաւ կարդալ կու տայ։ 11 Իշխանները Միքիային միջնորդով կ՚իմանան աս բանը, և Յուդին կը խրկեն որ բերէ ան գրուածը, ու զանիկայ կը կարդան։ 19 Կ՚ուզեն որ Բարուք ու Երեմիա պահուին։ 20 Յովակիմ թագաւորը աս մարգարէութեանը մէկ մասը մտիկ կ՚ընէ, ու տոմսը այրել կու տայ։ 27 Երեմիա անոր դատաստանը կը ծանուցանէ։ 32 Բարուք մէկ նոր օրինակ մը կը գրէ։

1 Ու եղաւ որ Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին չորրորդ տարին Տէրոջը կողմանէ աս խօսքը եղաւ Երեմիային, ըսե-
2 լով, Քեզի ―մէկ գիրքի տոմս մը առ, ու ⁂անոր վրայ գրէ ան բոլոր

Ն․ Ք․ Դ․Ք․ Իրր 607
⁊Գլ․ Լբ․ 33․
⁎Բ Մն․ Լզ․ 15․ Գլ․ Է․ 13․ Իե․ 3․
⁂Գլ․ Է․ 25․ Իե․ 4․
⁋Գլ․ Ժը․ 11․ Իե․ 5, 6․
⁑Առակ․ Ա․ 24․ Եսա․ Կե․ 12․ Կզ․ 4․ Գլ․ Է․ 13․
⁎Գլ․ Ժե․ 19․
―Եսա․ Ը․ 1․ Եզեկ․ Բ․ 9․ Զաք․ Ե․ 1․
⁂Գլ․ Լ․ 2․

Ն․ ք․ զ․ Ք․
Իբր 607

÷ Գլ․ իե․ 3 ։
⊤ Գլ․ իե․ 15 ։
⊢ Հմր 7 ։ Գլ․ իգ․ 3 ։
Ղ Գլ․ ժը․ 8 ։ Յովն․ գ․ 8 ։
Ի Գլ․ լբ․ 12 ։
Ը Տե․ Գլ․ խե․ 1 ։

խօսքերը՝ որ քեզի հետ խօսելու
–կ––ծ օրէս՝ †Յովսիայի օրերէն
մինչև աս օրս Իսրայէլի վրայով ու
Յուդայի վրայով և ⊤բոլոր ազգե–
3 րուն վրայով խօսեցայ ։ ⊢Կարելի է
որ Յուդայի տունը լսէ ան բոլոր
չարիքը որ ես կը մտածեմ անոնց
ընելու, որպէս զի Ղամէն մարդ իր
չար ճամբայէն դառնայ, և ես ա–
նոնց անօրէնութիւնը ու մեղքը նե–
րեմ ։
4 Ու Երեմիա Իներիայի որդին
Բարուքը կանչեց․ և ԸԲարուք Ե–
րեմիային բերնէն Տէրոջը անոր
ըսած բոլոր խօսքերը ան գիր–
5 քի տոմսին վրայ գրեց ։ Ու
Երեմիա Բարուքին պատուի–
րեց ու ըսաւ, Ես — ––– ար–
գիլուած եմ․ Տէրոջը տունը
6 երթալու կարող չեմ․ Ուստի
դուն երթաս, ու Բծոմապահու–
թեան օրը Տէրոջը տանը մէջ ժո–
ղովուրդին ականջներուն իմ բեր–
նէս գրած տոմսէդ Տէրոջը խօսքե–
րը կարդաս, ու նաև իրենց քա–
ղաքներէն եկող բոլոր Յուդային
ականջներուն զանոնք կարդաս ։
7 ⊹Գուցէ "Տէրոջը առջևը իյնալով
աղօթք ընեն", և ամէն մարդ իր
չար ճամբայէն դառնայ․ քանզի
մեծ է ան բարկութիւնը ու սրտմը–
տութիւնը որ Տէրը աս ժողովուր–
8 դին համար խօսեցաւ ։ Ու Նե–
րիայի որդին Բարուք Երեմիա
մարգարէին բոլոր իրեն հրամայա–
ծին պէս ըրաւ, և ան գիրքէն Տէ–
րոջը խօսքերը կարդաց Տէրոջը
տանը մէջ ։

Բ Ղև․ ժգ․ 29 ։ իգ․ 27 —32 ։ Գործ․ իէ․ 9 ։
⊹ Հմր 3 ։
* Եբր․ ա–նոնց աղօթ–քը Տէրոջը առջևը իյ–նայ ։

Իբր 606

9 Ու եղաւ որ Յուդայի թագաւո–
րին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին
հինգերորդ տարին՝ իններորդ ամի–
սը բոլոր Երուսաղեմի ժողովուր–
դին, ու Յուդայի քաղաքներէն
Երուսաղէմ եկող բոլոր ժողո–
վուրդին՝ Տէրոջը առջևը ծոմապա–
10 հութիւն քարոզեցին ։ Եւ Բա–
րուք Սափան դպիրին որդւոյն
Գամարիային սենեակը՝ Տէրոջը
տանը ⊢նոր դրանը մուտքը՝ վերի
գաւիթին մէջ բոլոր ժողովուրդին
ականջներուն ան գիրքէն Երեմիա–
յին խօսքերը կարդաց ։
11 Եւ Սափանի որդւոյն Գամարիա–
յի որդին Միքիա երբոր գիր–
քէն Տէրոջը բոլոր խօսքերը լսեց,
12 Թագաւորին տունը դպիրին սե–
նեակը իջաւ․ և ահա բոլոր իշխան–
ները՝ Եղիսամա դպիրը, ու Սեմա–
յիայի որդին Դաղայիա, ու Ա–
քոբորի որդին Եղնաթան, և Սա–
փանի որդին Գամարիա, ու Ա–
նանիայի որդին Սեդեկիա, և բո–
լոր իշխանները հոն նստեր էին ։

⊢ Գլ․ իզ․ 10 ։

Ն․ ք․ զ․ Ք․
Իբր 606

13 Ու Միքիա անոնց պատմեց ան բո–
լոր խօսքերը որ լսեր էր, երբոր
Բարուք ժողովուրդին ականջնե–
14 րուն ան գիրքէն կը կարդար ։ Եւ
բոլոր իշխանները Քուսիի որդւոյն
Սելեմիայի որդւոյն Նաթանիային
որդին Յուդին Բարուքին խրկե–
ցին՝ ըսելով, Ժողովուրդին ա–
կանջներուն կարդացած տոմսդ
ձեռքդ առ ու հո՛ս եկուր․ ուստի
Ներիայի որդին Բարուք տոմսը
ձեռքը առաւ ու անոնց գնաց ։
15 Եւ անոնք ըսին անոր, Կ՚աղաչենք
նստէ, ու մեր ականջներուն ալ
կարդա զանիկայ ։ Եւ Բարուք ա–
16 նոնց ականջներուն կարդաց ։ Ու
երբոր ան բոլոր խօսքերը լսեցին,
վախով իրարու կը նայէին․ ու
Բարուքին ըսին, Անշուշտ աս
բոլոր խօսքերը թագաւորին պիտի
17 պատմենք ։ Եւ Բարուքին հար–
ցուցին ու ըսին, Շնորհք ըրէ՝
պատմէ՝ մեզի թէ ինչպէս գրեցիր
18 աս խօսքերը անոր բերնէն ։ Եւ
Բարուք անոնց ըսաւ․ Աս խօսքե–
րուն ամէնը անիկայ ինծի բերնով
արտասանեց, ու ես զանոնք մելա–
19 նով — գրքիս մէջ գրեցի ։ Ան
ատենը իշխանները Բարուքին ը–
սին, Գնա պահուըտէ թէ դուն և
թէ Երեմիան, և ուր ըլլալնիդ
մարդ չգիտնայ ։
20 Ու անոնք սրահը թագաւորին
մօտան, բայց տոմսը Եղիսամա դը–
պիրին սենեակին մէջ պահեր էին,
և — բոլոր խօսքերը թագաւորին
21 ականջներուն պատմեցին ։ Եւ
թագաւորը խրկեց Յուդին որ ան
տոմսը առնէ, ու զանիկայ Եղիսա–
մա դպիրին սենեակէն առաւ․ և
Յուդի զանիկայ թագաւորին ա–
կանջներուն ու թագաւորին քովը
կայնող բոլոր իշխաններուն ա–
22 կանջներուն կարդաց ։ Եւ իննե–
րորդ ամիսը ըլլալով՝ թագաւորը
Լձմերատանը մէջ նստած էր, ու
առջևը վառած կրակարան կար ։
23 Ու երբոր Յուդի իրեք կամ չորս
երես կարդաց, զանիկայ գմելինով
կտրեց ու կրակարանի կրակին
մէջ նետեց, մինչև որ բոլոր տոմսը
կրակարանի կրակին մէջ հատաւ ։
24 Եւ թագաւորը ու անոր բոլոր
ծառաները՝ որոնք աս բոլոր խօս–
քերը կը լսէին, չվախցան, ոչ ալ
25 ⊢հանդերձնին պատռեցին ․ Թէ–
պէտև Եղնաթան, Դաղայիա ու
Գամարիա թագաւորին աղաչեցին
որ տոմսը չայրէ, բայց անոնց մտիկ
26 չըրաւ ։ Եւ թագաւորը թագա–
ւորի որդւոյն Յերամիէլին ու Եզ–
րիէլի որդւոյն Սարայիային ու Ար–
դիէլի որդւոյն Սելեմիային հրամա–

Լ Տես Ամով․ գ․ 15 ։
⊢ Գ Թագ․ իբ․ 11 ։ Ես․ լզ․ 22 ։ լէ․ 1 ։

Ն. Ք. Ծ. Իր 606 յեց որ Բարուք դպիրը ու Երեմիա
մարգարէն բռնեն , բայց Տէրը զա-
նոնք պահեց ։
Իր 605 27 Եւ թագաւորը ան տոմարը , ու
Երեմիայի բերնէն Բարուքին գրած
խօսքերը այրելէն ետքը , Տէրոջը
խօսքը եղաւ Երեմիային՝ ըսելով ,
28 Նորէն գնա , քեզի մէկ ուրիշ տոմս
մը առ , ու անոր վրայ գրէ՝ ան բո-
լոր առջի խօսքերը՝ որ Յուդայի
Յովակիմ թագաւորին այրած առ-
29 ջի տոմսին մէջը կային ։ Եւ Յու-
դայի Յովակիմ թագաւորին ըսէ ,
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Դուն ատ
տոմարը այրեցիր , ըսելով թէ ին-
չո՞ւ համար անոր վրայ գրեցիր թէ
Բաբելոնի թագաւորը անպատճառ
պիտի գայ , ու աս երկիրը պիտի
աւրէ , և անկէ մարդը ու անասու-
նը պիտի վերցընէ ։
30 Անոր համար Տէրը Յուդայի Յո-
վակիմ թագաւորին վրայով այս-
*Գւ. Իբ. 30. պէս կ'ըսէ . *Անիկայ Դաւիթի
աթոռին վրայ նստող մարդ պիտի
չունենայ . և անոր մեռելը ցորեկը
տաքի մէջ ու գիշերը ցուրտի մէջ
†Գւ. Իբ. 19. 31 †պիտի ձգուի ։ Ու անոր և անոր
սերունդին ու անոր ծառաներուն
‡Գւ. Իգ. 34. ‡այցելութիւն պիտի ընեմ իրենց
անօրէնութեանը համար . և անոնց
վրայ ու Երուսաղէմի բնակչացը
վրայ ու Յուդայի մարդոցը վրայ
պիտի բերեմ ան ամէն չարիքը որ
*Կամ՝ անոնց համար *անոնց խօսեցայ , և անոնք մտիկ
չըրին ։
32 Ու Երեմիա մէկ ուրիշ տոմս մը
առաւ , ու զանիկայ Ներիայի որ-
դւոյն Բարուք դպիրին տուաւ . և
անիկայ անոր վրայ Երեմիային բեր-
նէն՝ Յուդայի Յովակիմ թագա-
ւորին կրակով այրած գիրքին բոլոր
խօսքերը գրեց . ու անոնց վրայ
անոնց պէս ուրիշ շատ խօսքեր ա-
ւելցաւ ։

ԳԼ. ԼԷ

1 Երբոր Քաղդէացիք Եգիպտացւոց պատճառովը Երուսաղէմը պաշարելէն ետ կը քաշուին , Սեդեկիա թագաւորը լուր կը ղրկէ Երեմիային՝ որ ժողովուրդին համար աղօթք ընէ ։ 6 Երեմիա կը մարգարէանայ թէ Քաղդէացիք անշուշտ պիտի դառնան և յաղթութիւն ընեն . 11 ինքը իրբև փախստական կը բռնուի , կը ծեծուի ու բանտը կը դրուի . 16 կը հաստատէ թէ Սեդեկիա գերի պիտի տարուի . 18 իր ազատութեանը համար աղաչանք կ'ընէ , ու քիչ մը հանգստութիւն կը շնորհուի իրեն ։

Իր 599 1 Եւ Յովսիայի որդին *Սեդեկիա
*Դ Թագ. Իդ. 17. Բ Մն. ԼԶ. 10. Գւ. Իբ. 24. ԾԲ. թագաւորը Յովակիմի որդւոյն
Յեքոնիային տեղը թագաւորեց ,
որն որ Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը Յուդայի վրայ թա-
†Բ Մն. ԼԶ. 12, 14. 2 գաւոր դրաւ ։ †Բայց անիկայ ու
անոր ծառաները ու երկրին ժողո-
վուրդը Տէրոջը Երեմիա մարգա-
րէին ձեռքովը խօսած խօսքերը Ն. Ք. Ծ. Իր 599
մտիկ չըրին ։
3 Ու Սեդեկիա թագաւորը Սե- 590
ղեմիայի որդին Յուքաղը ու Մա-
սաիայի որդին ‡Սոփոնիա քահա- ‡Գւ. Իա. 1. 2. Իթ. 25. Ծբ. 24.
նան Երեմիա մարգարէին ղրկեց ,
ըսելով , Շնորհք ըրէ՝ մեզի համար
մեր Տէր Աստուծոյն աղօթք ըրէ ։
4 Ան ժամանակը Երեմիա ժողովուր-
դին մէջ կը մտնէր կ'ելլէր . ու զա-
նիկայ ——— բանտը դրած չէին ։
5 Ու Եգիպտոսէն *Փարաւոնին զօր- *Տե՛ս Դ Թագ. Իդ. 7. Եզեկ. ԺԷ. 15.
քը ելաւ . †ու Երուսաղէմը պա-
շարող Քաղդէացիները երբոր ա-
նոնց լուրը լսեցին , Երուսաղէմին † Հմր 11. Գւ. ԼԴ. 21.
վրայէն քաշուեցան ։
6 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիա մար-
7 գարէին եղաւ , ըսելով , Իսրայէ-
լին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ .
Ինծի հարցընելու համար ‡ձեզ ‡Գւ. Իա. 2.
ինծի ղրկող Յուդայի թագաւորին
այսպէս ըսէք . Ահա ձեզի օգնու-
թեան համար ելլող Փարաւոնի
զօրքը իր երկիրը Եգիպտոս պիտի
8 դառնայ . †Ու Քաղդէացիք պիտի †Գւ. ԼԴ. 22.
դառնան , և աս քաղաքիս դէմ
պատերազմ պիտի ընեն , ու զա-
նիկայ պիտի առնեն և զանիկայ
9 կրակով այրեն ։ Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ . Մի՛ խաբէք ձեր անձերը , ը-
սելով թէ Քաղդէացիք անշուշտ
մեզմէ պիտի երթան , վասն զի
10 պիտի չերթան . ‡Քանզի թէև ձե- ‡Գւ. Իա. 4. 5.
զի հետ պատերազմ ընող Քաղդէ-
ացւոց բոլոր զօրքը զարնէք , ու
անոնցմէ ——— մէկ քանի վիրաւո-
րուած մարդիկ մնան , անոնց ամէն
մէկը իր վրանէն ելլելով՝ աս քաղա-
քը կրակով պիտի այրեն ։
11 *Ու երբոր Քաղդէացւոց զօրքը *Հմր 5.
Փարաւոնի զօրքին պատճառաւը
Երուսաղէմի վրայէն քաշուեցան ,
12 Երեմիա Երուսաղէմէն ելաւ որ
Բենիամինի երկիրը երթայ , ու
անկէ ժողովրդեան մէջը իր բաժինը
13 առնէ ։ Ու երբոր անիկայ Բե-
նիամինի դուռն էր , հոն Անանիայի
որդւոյն Սեղեմիայի որդին Յերիա
անունով ոստիկան մը կար . և ա-
նիկայ Երեմիա մարգարէն բռնեց ու
ըսաւ , Դուն Քաղդէացւոց կողմը
14 կ'անցնիս ։ Ու Երեմիա ըսաւ ,
Սուտ է , ես Քաղդէացւոց կողմը
չեմ անցնիր . բայց անիկայ անոր
մտիկ չըրաւ . ու Յերիա բռնեց
Երեմիան , ու զանիկայ իշխաննե-
15 րուն տարաւ ։ Եւ իշխանները Ե-
րեմիային սրդողեցան ու զանիկայ
ծեծեցին , *և բանտարկեցին Յով- *Գւ. Լ. 26.
նաթան դպիրին տանը մէջ , վասն
զի ան ——— բանտ ըրեր էին ։
16 Երբոր Երեմիա †բանտը ու խու- †Գւ. ԼԸ. 6.
ցերուն մէջը մտաւ , ու հոն շատ

Ն · Բ · Դ · 589

17 ատեն նստաւ , Սեդեկիա Թագաւորը Տ–ԻՐ խրկեց՝ զանիկայ առաւ , և Թագաւորը իր տանը մէջ գաղտուկ անոր հարցուց , ու ըսաւ ։ Արդեօք Տէրոջմէ մէկ խօսք մը կայ ։ Ու Երեմիա ըսաւ , Կայ . Նաև ըսաւ , Դուն Բաբիլոնի Թագաւորին ձեռքը պիտի տրուիս ։ Ու Երեմիա ըսաւ Սեդեկիա Թագաւորին , Քեզի կամ ծառաներուդ կամ աս ժողովուրդին դէմ ինչ մեղք գործեցի որ զիս բանտը դրիք ։ Եւ ո՞ւր են ձեր մարգարէները , որ ձեզի մարգարէութիւն ըրին ու ըսին , Բաբիլոնի Թագաւորը ձեր վրայ ու աս երկրիս վրայ պիտի չգայ ։ Եւ հիմա կ՚աղաչեմ՝ ով տէր իմ Թագաւոր , մտիկ ըրէ , Թող իմ աղաչանքս քու առջեւդ ընդունելի՛ ըլլայ . ու զիս Յովնաթան դպիրին տունը ետ մի՛ խրկեր , որ հոն չմեռնիմ ։ Եւ Սեդեկիա Թագաւորը հրամայեց , ու Երեմիան Բանտին դաւիթը դրբին , ու ամէն օր հացագործներուն փողոցէն մէյմէկ նկանակ հաց կուտային անոր , Է մինչև որ քաղաքին հացը բոլորովին հատաւ . ու Երեմիա բանտին դաւիթին մէջ կը նստէր ։

Ա Գ Լ · Լ Ը · 2 ։
Լ Ը · 13 , 28 ։
Է Գ Լ · Լ Ը · 9 ։
Ծբ · 6 ։

Գ Լ · Լ Ը

1 Երեմիա մէկ սուտ բարեբանութեամբ Մեղքիային գուբը կը ձգուի · 7 Աբդեմելէք աղատութեամբ մը ազատութիւն կը ստանայ անոր համար ։ 14 Երեմիա գաղտնի խօսակցութիւն ընելով Թագաւորին հետ , կը յորդորէ զանիկայ որ հնազանդի Քաղդէացւոց ու իր կեանքը ազատէ · 24 Թագաւորին պատուէրին համեմատ իշխաններէն կը պահէ իրենց ըրած գաղտնի խօսակցութիւնը ։

1 Եւ Մատթանի որդին Սափատիա ու Փաշհուրի որդին Գոդոդիա և Սեղեմիայի որդին – Ցուքալ ու Մեղքիայի որդին Է Փաշհուր ։ Երեմիային բոլոր ժողովրդեան հետ խօսած խօսքերը
2 լսեցին , որ ըսաւ , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ը Ան քաղաքիս մէջ կեցողը սրով , սովով ու ժանտախտով պիտի մեռնի . իսկ քաղդէացւոց ելլողը ողջ պիտի մնայ , և անոր կեանքը իրեն աւարի մը պէս պիտի
3 ըլլայ , ու պիտի ապրի ։ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Թ Ան քաղաքը անպատճառ Բաբիլոնի Թագաւորին ղօրքին ձեռքը պիտի տրուի , ու
4 զանիկայ պիտի առնէ ։ Եւ իշխանները Թագաւորին ըսին , Կ՚աղաչենք , Ժ Թող ան մարդը մեռցուի . ինչու որ ան քաղաքիս մէջ մնացած պատերազմական մարդոց ձեռքերը ու բոլոր ժողովուրդին ձեռքերը կը թուլցընէ՝ անոնց ասանկ խօսքեր խօսելով . վասն զի ան մարդը ան ժողովուրդին խաղաղութիւնը չ՚ուզեր , հապա ա-
5 նոր չարիքը ։ Եւ Սեդեկիա Թագաւորը ըսաւ , Ահա անիկայ ձեր ձեռքն է . որովհետև Թագաւորը ձեր քովը կարողութիւն մը չունի ։
6 Ի Ու Երեմիան առին , և զանիկայ Թագաւորի որդւոյն Մեղքիային գուբը նետեցին , որ բանտին դաւիթին մէջ էր . ու Երեմիան չուաններով իջեցուցին . և ան գուբին մէջը ջուր չկար , հապա մինակ տիղմ . ու Երեմիա տիղմին մէջը կ՚ընկղմէր ։
7 Ըև Թագաւորին տունը եղող Եթէովպացի Ներբինին Աբդեմելէք լսեց որ Երեմիան գուբը ձգեցին . ու Թագաւորը Բենիամինի դուռը
8 կը նստէր ։ Եւ Աբդեմելէք Թագաւորին տունէն ելաւ , ու Թագաւորին խօսեցաւ ու ըսաւ , Ո՛վ
9 տէր իմ Թագաւոր՝ աս մարդիկները դէշ բրին՝ ամէն ինչ որ Երեմիա մարգարէին բրին՝ զանիկայ գուբը նետելով . քանզի քաղաքիս մէջ՝ ալ հաց չգտնուելուն համար անիկայ իր տեղը անօթութենէն *պիտի
10 մեռնի՛՝ ։ Եւ Թագաւորը Եթէովպացի Աբդեմելէքին հրամայեց ու ըսաւ , Ասկէ քեզի հետ երեսուն մարդ առ , ու Երեմիա մարգարէն գուբէն հանէ , քանի որ մեռած
11 չէ ։ Եւ Աբդեմելէք իր հետը առաւ մարդիկները , ու Թագաւորին տունը՝ շտեմարանին տակը գնաց , և անկէ պատռած լաթեր ու հին լաթեր առաւ , և զանոնք չուաններով գուբը Երեմիային իջեցուց ։
12 Ու Եթէովպացի Աբդեմելէք Երեմիային ըսաւ , Աս պատռած ու հին լաթերը թևերուդ տակը չուաններուն տակէն դիր . ու Երե-
13 միա այնպէս ըրաւ ։ Ի Ու Երեմիան չուաններով քաշեցին , և զանիկայ գուբէն դուրս հանեցին . ու Երեմիա Խբանտին դաւիթին մէջը նըստաւ ։
14 Եւ Սեդեկիա Թագաւորը Տ–ԻՐ խրկեց ու Երեմիա մարգարէն իր քովը առաւ Տէրոջը տունը եղող երրորդ մուտքը . և Թագաւորը Երեմիային ըսաւ , Քեզի մէկ բան մը պիտի հարցընեմ , ինծմէ բան
15 մի՛ պահեր ։ Ու Երեմիա ըսաւ Սեդեկիային , Թէ որ քեզի պատմեմ , չէ՞ որ զիս անշուշտ պիտի մեռցընես . և Թէ որ քեզի խրատ տամ , ինծի մտիկ պիտի չընես ։
16 Ի այլ Սեդեկիա Թագաւորը Երեմիային դաղտուկ երդում ըրաւ ու ըսաւ , Ի Մեղի աս հոգին ստեղծող Տէրը կենդանի է որ քեզ պիտի չմեռցընեմ , և քեզ պիտի չմատ-

Ն · Բ · Դ · Իբր 589

Ե Գ Լ · 16 ։

* Կ–Ի՛ ԸՐ-ԴԻՆԿը ՄեռՆի ։

Ա Տ–ԻՐ 6 ։

Ե Գ Լ · 21 ։

Ե Գ Լ · 21 ։

Ծ Ե՛ · ՅԷ · 16 ։

Ն . Ք . Դ Բ . 589

նեմ աս մարդիկներուն ձեռքը՝ ո–
17 րոնք քու հոգիդ կը փնտռեն ։ Ան
ատենը Երեմիա Սեդեկիային ըսաւ ,
Զօրաց Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլին
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Թէ որ
Բաբելոնի թագաւորին իշխաննե–
րուն ելլես , քու հոգիդ ողջ պիտի
մնայ . և աս քաղաքը կրակով պիտի
չայրի , հապա դուն ու քու տունդ
18 ողջ պիտի մնաք . Բայց թէ որ
Բաբելոնի թագաւորին իշխաննե–
րուն չելլես , ան ատենը աս քաղաքը
Քաղդէացւոց ձեռքը պիտի տրուի ,
ու զանիկայ կրակով պիտի այրեն .
և դուն անոնց ձեռքէն պիտի չա–
19 զատիս ։ Ու Սեդեկիա թագաւորը
Երեմիային ըսաւ , Քաղդէացւոց
կողմը անցած Հրէաներէն կը վախ–
նամ . չըլլայ որ զիս անոնց ձեռքը
տան , ու ինծի հետ անարգանօք
20 վարուին ։ Ու Երեմիա ըսաւ , Պի–
տի չտան . կ'աղաչեմ՝ Տէրոջը խօս–
քը մտիկ ըրէ որ քեզի պիտի ըսեմ ,
որպէս զի քեզի աղէկ ըլլայ ու քու
21 անձդ ապրի ։ Բայց թէ որ ելլել
չուզես , Տէրոջը ինծի ցուցուցած
22 բանը աս է . Ահա Յուդայի թագա–
ւորին տունը մնացած բոլոր կնիկ–
ները Բաբելոնի թագաւորին իշ–
խաններուն պիտի տարուին . ու ան
կնիկները պիտի ըսեն , Քու բարե–
կամներդ քեզ հրապուրեցին , ու
քեզ յաղթեցին . ոտքերդ տիղմի
մէջ ընկղմելուն պէս անոնք ետ
23 քաշուեցան ։ Եւ քու բոլոր կնիկ–
ներդ ու տղաքներդ Քաղդէացինե–
րուն պիտի հանեն . դուն ալ ա–
նոնց ձեռքէն պիտի չազատիս ,
հապա Բաբելոնի թագաւորին ձեռ–
քովը պիտի բռնուիս . և դուն
*պատճառ պիտի ըլլաս որ աս քա–
24 ղաքը կրակով այրի" ։ Ու Սեդեկիա
ըսաւ Երեմիային , Աս խօսքերը
մարդ մը չիմանայ , ու դուն պիտի
25 չմեռնիս ։ Եւ թէ որ իշխանները
քեզի հետ խօսիլս լսեն ու քե–
զի գան , ու քեզի ըսեն , Հիմա
թագաւորին հետ ի՞նչ խօսեցար՝
մեզի պատմէ . մեզմէ մի՛ պահեր ,
ու քեզ չենք մեռցըներ . և թա–
գաւորը քեզի հետ ի՞նչ խօսեցաւ .
26 Ան ատենը անոնց ըսես , Ես թա–
գաւորին առջեւ աղաչանք ըրի , որ
զիս Յովնաթանին տունը ետ
27 չղրկէ , որ հոն մեռնիմ ։ Եւ բոլոր
իշխանները Երեմիային եկան , ու
անոր հարցուցին . և անոնց պատ–
մեց աս ամէն խօսքերուն համեմատ՝
որ թագաւորը պատուիրեր էր . ու
անոր խօսելէն դադրեցան , վասն
28 զի բանը չյայտնուեցաւ ։ Ու Ե–
րեմիա բանտին գաւիթին մէջ կը
նստէր մինչև Երուսաղէմին առ–

Գլ . լթ . 3 ։ Դ Թագ . իդ . 12 ։

Գլ . լբ . 4 ։ լդ . 3 ։ Հմր 23 ։

Ա Թագ . լ . 4 ։

Գլ . լթ . 6 ։ Խա . 10 ։ Հմր 18 ։

* Եբր . աս քաղաքը կրակով պիտի այրես ։

Գլ . լէ . 20 ։

Գլ . լէ . 15 ։

Գլ . լէ . 21 ։ լթ . 14 ։

նուած օրը . ու երբոր Երուսաղէմ
առնուեցաւ , անիկայ հոն էր ։

ԳԼ . ԼԹ

1 Երուսաղէմ կ'առնուի ։ 4 Սեդեկիային աչ–
քերը կը կուրցընեն ու Բաբիլոն կը տանին ,
8 Քաղաքը կը կործանի ։ 9 Ժողովուրդը գերի
կը տարուի ։ 11 Նաբուգոդոնոսոր պատուէր
կու տայ որ Երեմիային աղէկ խնամք ընեն ։
15 Աստուծոյ խոստմունքը Աբդեմելէքին ։

1 — Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին
իններորդ տարին տասներորդ
ամիսը Բաբելոնի Նաբուգոդոնո–
սոր թագաւորը իր բոլոր զօրքովը
Երուսաղէմ եկաւ , ու զանիկայ
2 պաշարեցին ։ Սեդեկիային մետա–
սաներորդ տարին չորրորդ ամիսը՝
ամսուն իններին քաղաքին պարիսպը
3 ճեղքուեցաւ ։ Եւ Բաբելոնի թա–
գաւորին բոլոր իշխանները՝ Ներ–
գեղսարասար , Սամեգար–
նաբու , †Սարսեքիմ ներքինապե–
տը , Ներգեղսարասար մոգպետը" ,
ու Բաբելոնի թագաւորին բոլոր
մնացած իշխանները եկան միջին
դուռը նստան ։
4 Ու երբոր Յուդայի Սեդեկիա
թագաւորը ու բոլոր պատերազ–
մական մարդիկները զանոնք տե–
սան , փախան , ու քաղաքէն գի–
շերով թագաւորի պարտէզին
ճամբայովը երկու պարսպին մէջի
դռնէն ելան . ու դաշտի ճամ–
5 բան ելաւ ։ Եւ Քաղդէացւոց զօր–
քը անոնց ետեւէն ինկան , ու Երի–
քովի դաշտերուն մէջ Սեդեկիա–
յին հասան և զանիկայ բռնեցին ,
ու Եմաթի երկիրը Ռեբղայի մէջ
Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թա–
գաւորին առջեւ հանեցին , որ ա–
6 նոր դատաստանը տեսաւ ։ Եւ
Բաբելոնի թագաւորը Ռեբղայի
մէջ Սեդեկիային տղաքը անոր աչ–
քերուն առջեւ մորթեց . ու Բա–
բելոնի թագաւորը Յուդայի բոլոր
7 ազնուականները մորթեց ։ Եւ
Սեդեկիային աչքերը կուրցուց ,
ու զանիկայ շղթաներով կապեց ,
8 որ Բաբելոն տանի ։ Եւ Քաղ–
դէացիք կրակով այրեցին թա–
գաւորին տունը ու ժողովուրդին
տուները , ու Երուսաղէմին պա–
9 րիսպները փլցուցին ։ Եւ Նաբու–
զարդան դահճապետը քաղաքին
մէջ մնացած ժողովուրդին մնա–
ցորդը , ու իրեն ինկած փախստա–
կանները , և ժողովուրդին ուրիշ
մնացորդները Բաբելոն գերի տա–
10 րաւ ։ Ու Նաբուզարդան դահճա–
պետը Յուդայի երկրին մէջ թո–
ղուց ժողովուրդին աղքատներէն՝
որոնք բան մը չունէին , և նոյն օրը
անոնց այգիներ ու արտեր տուաւ ։
11 Ու Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր

Ն . Ք . Դ Բ . 589

590 Դ Թագ . իե . 1—4 ։ Գլ . ծբ . 4–7 ։

588

Գլ . լը . 17 ։

† Կամ՝ Սարսեքիմ , Ռաբսարիս , Ներգեղսարասար , Ռաբմագ ։

Դ Թագ . իե . 4 , Ճ ։ Գլ . ծբ . 7 , Ճ ։

Գլ . լբ . 4 ։ լթ . 18 , 23 ։

Դ Թագ . իգ . 33 ։

Եզեկ . ժբ . 13 ։ Գլ . լբ . 4 ։

Դ Թագ . իե . 9 ։ Գլ . լբ . 18 ։ ծբ . 13 ։

Դ Թագ . իե . 11 , Ճ ։ Գլ . ծբ . 15 , Ճ ։

Հմր 10 , 11 , Ճ ։ Տես Ծն . լէ . 36 ։

Ն·Ք·ԴԲ· 588

թագաւորը Երեմիային համար Նաբուզարդան դահճապետին պա-
12 տուիրեց ու ըսաւ , Զանիկայ առ , և աչքդ անոր վրայ ըլլայ , ու անոր ամենևին չարիք մի՛ հասցըներ . հապա ինչ որ քեզի ըսէ , անոր
13 այնպէս ըրէ : Եւ Նաբուզարդան դահճապետը ու Նաբուսազբան ներքինապետը ու Ներգեղսարասար մոգպետը և Բաբիլոնի թագաւորին բոլոր նախարարները դ—ը
ՃԳԼ·ԼԸ·28· 14 խրկեցին , Ու Երեմիան Ճբանտին գաւիթէն առին , ու զանիկայ Սափանի որդւոյն Ա֊քիկամի որդւոյն Գոդոդղիային տունն , որ զանիկայ տունը տանի . ու անիկայ ժողովուրդին մէջը բնակեցաւ :
ՃԳԼ·ԽԴ·24· ԼԳԼ·Խ·5·
15 Եւ Տէրոջը խօսքը եղաւ Երեմիային , երբոր անիկայ բանտին գաւիթին մէջը արգիլուած էր ,
ՃԳԼ·ԼԸ·7· 32· 16 ըսելով , Գնա՛ Ա֊թէվմելէքին Խուսէ ու ըսէ , Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես զբաղաքիս վրայով Ճ֊ի՛ խօսքերս ՚ի գործ պիտի դնեմ , չարիքի և չէ թէ բարիքի համար . ու ան օրը քու ա֊չքերդ՛ առջևը պիտի կա-
17 տարուին : Եւ ան օրը քեզ պիտի ազատեմ , կ'ըսէ Տէրը , ու պիտի չտրուիս ան մարդիկներուն ձեռքը՝ որոնց երեսէն դուն կը վախնաս ,
18 Վասն զի քեզ անշուշտ պիտի ազատեմ , ու սրով պիտի չկրնաս . և կեանքդ քեզի աւարի մը պէս պիտի ըլլայ , քանզի հինդի ապաւինեցար՝ կ'ըսէ Տէրը :

ԳԼ · Խ

1 Երեմիա Նաբուզարդանէն ազատ թող տրուելով՝ Գոդոդղիային քովը կ'երթայ ։ 7 Ցրուած Հրէաներն ալ անոր քովը կը ժողվուին ։ 13 Ցօհանան Իսմայէլին դաւաճանութիւնը կը յայտնէ , բայց Գոդոդղիա անոր չհաւատար ։

1 Այն խօսքը որ Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղաւ , Նաբուզարդան դահճապետը զանիկայ Ռամայէն ֊արձակելէն ետքը , (երբոր Բաբիլոն տարուող Երուսաղէմի ու Ցուդայի բոլոր դերիներուն մէջ զանիկայ ֊Ը շղթաներով կապած առեր էր ։)
ՃԳԼ·ԼԹ· 14·
2 Եւ դահճապետը Երեմիան առնելով , Ճ անոր ըսաւ , Քու Տէր Աստուածդ աս տեղւոյս վրայ աս չա-
ՃԳԼ·Ծ·7· 3 րիքը խօսած է . Ու Տէրը ը֊ՒՒ֊ոյ բերաւ ու իր ըսածին պէս ըրաւ , Ճքանզի Տէրոջը դէմ մեղք գործեցիք , և անոր ձայնին մտիկ չըրիք ,
ՃԲՕր·ԽԹ· 24 , 25 · Դան·Թ· 11· 4 ու աս բանը ձեզի եղաւ ։ Եւ հիմա ահա այսօր քու ձեռքերուդ շղթաները քակեցի . Թ թէ որ ինծի հետ Բաբիլոն երթալը քու աչքիդ առ-

Ն·Ք·ԴԲ· 588

ՃԵՒ·Ի·15·
ջևը աղէկ է՝ ակնարկ , ու իմ աչքս քու վրադ պիտի ըլլայ · բայց թէ որ ինծի հետ Բաբիլոն երթալը քու աչքիդ դէշ կ'երևնայ , զանոնք ըրէ . ահա Ճրոլոր երկիրը քու առջևդ է , ուր որ քեզի աղէկ ու հաճոյ կ'երևնայ երթալու , հոն գնա ։
ՂԴԹԳ· Իե·22, ՃԵ·
5 Նայ երթալու , հոն գնա ։ Ասոր Ա֊՛ ՂԲաբիլոնի թագաւորին՝ Գոդոդղիայի քաղաքներուն վրայ դրած Սափանի որդւոյն Ա֊քիկամին որդին Գոդոդղիան դեռ ետ չդարձած՝ անոր գնա , ու անոր հետ ժողովուրդին մէջը բնակէ՛ , և կամ ուր որ քեզի աղէկ կ'երևնայ երթալու , հոն գնա . ու դահճապետը անոր պաշարներ ու պարգև տուաւ , և զա-
ԻԳԼ·ԼԹ·14· ԸԴաս·Ի·1· 6 նիկայ արձակեց ։ Ու Ի Երեմիա ՃՄասփա գնաց Ա֊քիկամի որդւոյն Գոդոդղիային , և անոր հետ երկրին մէջ մնացած ժողովուրդին մէջտեղը բնակեցաւ ։
ՂԴԹԳ· Իե·23, ՃԵ· 7 Ռու դաշտը եղող բոլոր զօրավարները իրենք ու իրենց մարդիկները երբոր լսեցին թէ Բաբիլոնի թագաւորը Ա֊քիկամի որդին Գոդոդղիան երկրին վրայ դրաւ , և Բաբիլոն չչշուած մարդիկները ու կիներն ու տղաքները ու Ի երկրին աղքատները անոր յանձնեց ,
ՃԳԼ·ԼԹ·10· 8 Մասփա եկան Գոդոդղիային . այսինքն Ի Նաթանիայի որդին Իսմայէլ , ու Կարէի որդիքը՝ Ցօհանան ու Ցոնաթան , և Թանհումեթի որդին Սարայիա , ու Ն֊տոփաթացի Եփայիի որդիքը , ու Մաքաթիի որդին Եզոնիա , թէ՛ իրենք և թէ իրենց մարդիկները ։
ԻԳԼ · Խա · 1· 9 Եւ Սափանի որդւոյն Ա֊քիկամին որդին Գոդոդղիա անոնց ու անոնց մարդիկներուն երդում ըրաւ ու ըսաւ , Քաղդէացւոց ծառայութիւն ընելէն մի՛ վախնաք . ֊ երկրիս մէջ բնակեցէք , և Բաբիլոնի թագաւորին ծառայութիւն ըրէք , ու ձեզի աղէկ պիտի ըլլայ ։ Եւ ես
10 ահա Մասփայի մէջ կը բնակիմ , որ մեզի եկող քաղդէացիներուն առջևը կենամ . ու դուք դինի և ամառնային պտուղ ու ձէթ ժողվեցէք , ու ձեր ամաններուն մէջ դրէք , և ձեռքերնուդ տակը եղած
11 քաղաքներուն մէջ բնակեցէք ։ Ու Մովաբի մէջ և Ամմոնի որդւոցը մէջ ու Եդովմի մէջ և ամէն երկիրներու մէջ եղող բոլոր Հրէաներն ալ երբոր լսեցին որ Բաբիլոնի թագաւորը Հրէաստանի մէջ մնացորդ թողուցեր է , ու անոնց վրայ Սափանի որդւոյն Ա֊քիկամի որդին
12 Գոդոդղիան դրեր է , Բոլոր Հրէաները ամէն իրենց գրուած տեղերէն դարձան , ու Ցուդայի երկիրը Մասփա Գոդոդղիային եկան , և խիստ

Ն · Ք · ԶԲ · 588

շատ գինի ու ամառնային պտուղներ ժողվեցին ։
13 Եւ Կարէի որդին Յօհանան , ու զաշտը եղող բոլոր զօրավարները
14 Մասփա եկան Գոդոդղիային , Ուանոր ըսին ։ Գիտե՞ս որ Ելիմնին որդուոյը Թագաւորը Բաալիս Նաթանիայի որդին Իսմայելը խրկեց քեզ մեռցնելու համար . բայց Աքիկամի որդին Գոդոդղիա անոնց
15 չհաւատաց ։ Եւ Կարէի որդին Յօհանան Մասփայի մէջ Գոդոդղիային հետ գաղտուկ խօսեցաւ ու ըսաւ , Հիմա երթամ ու Նաթանիայի որդին Իսմայելը զարնեմ , ու մարդ չիմանայ . ինչո՞ւ անիկայ քեզ մեռցընէ , ու քովդ ժողովուած բոլոր Հրէաները ցրուին , և Յուդայի
16 մնացորդը կորսուի ։ Ու Աքիկամի որդին Գոդոդղիա Կարէի որդուոյն Յօհանանին ըսաւ , Ատ բանը մի՛ ըներ ։ վասն զի դուն Իսմայելին վրայով սուտ կը խօսիս ։

ՆԱԽ · ԽԱ

ՆԱԽ · ԽԱ

1 Իսմայել Նէթոմեամբ Գոդոդղիան և ուրիշները սպաննելով , կը խորհի մնացորդին հետ Ելիմնացւոց երկիրը երթալ ։ 11 Յօհանան դերիները կ'ազատէ , ու միտքը կը դնէ որ Եգիպտոս փախչի ։

1 Ու եղաւ որ եօթներորդ ամսուն մէջ թագաւորական սերունդէն եղող՝ Եղիսամայի որդուոյն Նաթանիային որդին Իսմայել թագաւորին նախարարներովը ու իր հետը տասը մարդով Մասփա եկաւ Աքիկամի որդուոյն Գոդոդղիային , ու հոն Մկկտեղ հաց կերան Մասփայի
2 մէջ ։ Եւ Նաթանիայի որդին Իսմայել ու իր հետը եղող տասը մարդը ելան՝ և Սափանի որդուոյն Աքիկամին որդին Գոդոդղիան սրբով զարկին ու մեռցուցին զանիկայ՝ որն որ Բաբիլոնի թագաւորը
3 երկրին վրայ դրեր էր ։ Նաև Գոդոդղիային հետ Մասփայի մէջ եղող բոլոր Հրէաները , և հոն գրտնուած քաղդէացի պատերազմականները Իսմայէլ կոտրեց ։
4 Ու եղաւ որ Գոդոդղիան մեռցընելէնետքը հետեւեալ օրը դեռ
5 մարդ չիմացած , Սիւքեմէն , Սիլոյէն ու Սամարիայէն՝ ութսուն մօրուքնին ածիլած և հանդերձնին պատռած ու իրենց մարմինները վրայ կըտրածներ բրած ութսուն մարդ եկան , և անոնց ձեռքը ընծաներ ու կնդրուկ կար Տէրոջը տունը տա-
6 նելու համար ։ Եւ Նաթանիայի որդին Իսմայէլ Մասփայէն ելաւ զանոնք դիմաւորելու . անիկայ գացած ատենը լալով կ'երթար . ու երբոր անոնց հասաւ , անոնց ըսաւ ,

Ա-քիկամի որդուոյն Գոդոդղիային և-
7 կէս ։ Ու եղաւ որ երբ անոնք քաղաքին մէջտեղը եկան , Նաթանիայի որդին Իսմայէլ՝ ինքը իր հետը եղող մարդիկներովը զանոնք մեռցուց — փոսին մէջը ձգեցէք ։
8 Եւ անոնց մէջը տասը մարդ գըտնուեցաւ՝ որ Իսմայէլին ըսին , Մեզ մի՛ մեռցըներ , վասն զի մենք դաշտը ցորենի , գարիի , ձէթի ու մեղրի ծածուկ շտեմարաններ ունինք . ուստի անիկայ զանոնք բրաւ , և զանոնք իրենց եղբարցը մէջ չմեռցուց ։
9 Ու ան փոսը՝ որուն մէջ Իսմայէլ Գոդոդղիային * պատճառաւ բոլոր մեռցուցած մարդիկներուն դիերը նետեց , նոյնն էր ՝ որ Ասա թագաւորը շիներ էր՝ Իսրայէլի Բաասա թագաւորին երեսէն վախնալուն համար . Նաթանիայի որդին Իսմայէլ զանիկայ մեռելներով լեցուց ։
10 Եւ Իսմայէլ Մասփայի մէջ եղող ժողովուրդին բոլոր մնացորդը գերի բրաւ , Թագաւորին աղջիկները ու Մասփայի մէջ մնացած բոլոր ժողովուրդը , որոնց վրայ Նաբուզարդան դահճապետը Աքիկամի որդին Գոդոդղիան վերակացու դրեր էր . և Նաթանիայի որդին Իսմայէլ զանոնք գերի առնելով՝ գընաց Ամմոնի որդուոյը անցնելու ։
11 Եւ կարէի որդին Յօհանան ու անոր հետ եղող բոլոր զօրավարները երբոր Նաթանիայի որդուոյն Իսմայէլին բրած բոլոր չա-
12 րութիւնը լսեցին , Իրենց բոլոր մարդիկները առին , ու Նաթանիայի որդուոյն Իսմայէլին հետ պատերազմելու գացին , և զանիկայ Գաբաւոնի շատ ջուրերուն քովը
13 գտան ։ Ու Իսմայէլին հետը եղող բոլոր ժողովուրդը երբոր Կարէի որդին Յօհանանը ու անոր հետը եղող բոլոր զօրավարները տեսան ,
14 ուրախացան ։ Եւ Իսմայէլին Մասփայէն գերի բրած բոլոր ժողովուրդը երեսին դարձուցին , ու ետ դառնալով՝ Կարէի որդուոյն Յօհա-
15 նանին գացին ։ Բայց Նաթանիայի որդին Իսմայէլ ութը մարդով Յօհանանին երեսէն փախաւ , ու Ամմոնի որդուոյը դնաց ։
16 Եւ Կարէի որդին Յօհանան ու անոր հետ եղող բոլոր զօրավարները Նաթանիայի որդին Իսմայէլէն ետ բերած ժողովուրդին բոլոր մնացորդը Մասփայէն առին՝ Աքիկամի որդուոյն Գոդոդղիային մեռցուելէն ետքը , այսինքն գաբաւոնէն ետ բերած պատերազմող կոտիճները ու կիներն ու տը-

---

ա Ղև · ԻԹ · 27 ։ 28 ։ բ Օր · ԺԳ · 1 ։ Եա · ԻԵ · 2 ։

բ Թագ · ԻԵ · 25 ։

գ Թագ · ԻԵ · 25 ։ Գէ · Ի · 8 ։

դ Թագ · ա · 7 ։ Ցէն դ Թագ · ԻԵ · 9 ։

ե Գէ · Ի · 14 ։

զ Գէ · Իգ · 6 ։

է Գէ · Ի · 7 ։

ը Գէ · Ի · 7 ։ 8 · 13 ։

թ Թագ · բ · 13 ։

* Կ՛ս՛հաբ

ժ Թագ · ԺԵ · 22 ։ բ Մն · Ժգ · 6 ։

Ն. Ք. ՇՓԲ. 588

17 ղաքները ու ներքինիները , Ու-
գացին Բեթլէհէմին քովը եղող
Է Քամաամի պանդոկին մէջ նըս-
տան , որ երթան Եգիպտոս մտնեն
18 Քաղդէացւոց երեսէն , վասն զի ա-
նոնցմէ վախցան . քանզի Նաթա-
նիայի որդին Իսմայէլ Լ Բաբելոնի
թագաւորին՝ երկրին վրայ դրած
Աքիկամի որդին Գոդողիան մեռ-
ցուցեր էր ։

Է Բ Թագ. ԺԹ. 37, 38։ Լ Գլ. Խ. 5։

ԳԼ. ԽԲ

1 Յօհանան կը խնդրէ Երեմիայէն որ Տէրոջը հարցընէ , ու կը խոստանայ թէ պիտի հնազանդի անոր կամացը ։ 7 Երեմիա կ'իմացընէ անոր որ եթէ Հրէաստանի մէջ մնան , ապահով պիտի ըլլան . 13 իսկ թէ որ Եգիպտոս երթան , պիտի կորսուին . 19 կը յանդիմանէ անոնց կեղծաւորութիւնը , որ Տէրոջը բան կը հարցընեն ու միտք չունին կատարելու ։

1 Ու բոլոր զօրավարները — ու Կա-
րէի որդին Յօհանան և Ովշ-
աէիայի որդին Յեզոնիա ու բոլոր
ժողովուրդը պզտիկէն մինչև մեծը
2 մօտեցան , Ու Երեմիա մարգարէին
ըսին , Մեր խնդիրքը քու առջևդ
ընդունելի ըլլայ , ու ‡ մեզի համար՝
այսինքն՝ աս բոլոր մնացորդներուն
համար քու Տէր Աստուծոյդ ա-
ղօթք ըրէ . վասն զի ÷ շատէն քիչ
մնացինք , ինչպէս որ աչքերդ մեզ
3 կը տեսնեն . Ու քու Տէր Աստուածդ
Ŧ մեր երթալու ճամբան ու մեր ընե-
4 լու բանը մեզի իմացընէ ։ Ու Ե-
րեմիա մարգարէն անոնց ըսաւ ,
Լսեցի . ահա ձեր Տէր Աստուծոյն
աղօթք կ'ընեմ ձեր խօսքերուն հա-
մեմատ , և Է Տէրը ձեզի համար ինչ
պատասխան որ տալու ըլլայ , ձեզի
կ'իմացընեմ . Ղ ձեզմէ բան մը չեմ
5 պահեր ։ Ու անոնք Երեմիային ը-
սին , Է Տէրը մեր մէջը ճշմարիտ ու
հաւատարիմ վկայ ըլլայ՝ թէ որ
չընենք ան ամէն բաներուն համե-
մատ՝ որոնց համար քու Տէր Աս-
տուածդ քեզ մեզի պիտի ղրկէ ։
6 Թէ՛ բարի և թէ չար մեր Տէր Աս-
տուծոյն ձայնին պիտի հնազան-
դինք , որուն որ քեզ կը ղրկենք ,
որպէս զի մեր Տէր Աստուծոյն ձայ-
նին հնազանդելով՝ ÷ մեզի աղէկ ըլ-
լայ ։
7 Ու տասը օրէն ետքը Տէրոջը
8 խօսքը եղաւ Երեմիային . Ու Կա-
րէի որդին Յօհանան և անոր հետ
եղող բոլոր զօրավարները ու պզ-
տիկէն մինչև մեծը բոլոր ժողովուր-
9 դը կանչեց , Ու անոնց ըսաւ , Իս-
րայէլին Տէր Աստուածը՝ որուն որ
դուք զիս ղրկեցիք ձեր աղաչանքը
մատուցանելու համար , այսպէս
10 կ'ըսէ . Թէ որ շարունակէք աս
երկրիս մէջ բնակելու , Բ ես ալ ձեզ
պիտի շինեմ ու պիտի չփլցընեմ , և

— Գլ. Խ. 8, 13, ԽԱ. 11։ ‡ Ա Թագ. Է. 8, ԺԲ. 19, Եսա. ԼԷ. 4, Յակ. Ե. 16։ ÷ Ղև. ԻԶ. 22։ Ŧ Եզր. Ը. 21։ Է Գ Թագ. ԻԲ. 14։ Ղ Ա Թագ. Գ. 18, Գործ. Ի. 20։ Է Ծն. ԼԱ. 50։ ÷ Բ Օր. Դ. 3, Գլ. Է. 23։ Բ Գլ. ԻԴ. 6, ԼԱ. 28, ԼԳ. 7։

ձեզ պիտի տնկեմ ու պիտի չխըլ-
լեմ . վասն զի ÷ ձեզի ըրած չարի-
11 քիս վրայով զղջացի ։ Մի վախ-
նաք Բաբելոնի թագաւորին երեսէն՝
ուսկից որ կը վախնաք . անկէ մի՛
վախնաք՝ կ'ըսէ Տէրը , Է վասն զի
ձեզ անոր ձեռքէն ազատելու հա-
մար ու ձեզ ապրեցընելու հա-
12 մար ես ձեզի հետ եմ . Ու Լ ձե-
զի ողորմութիւններ գտնել պիտի
տամ , և անիկայ ձեզի պիտի ողոր-
մի , ու ձեզ ձեր երկիրը դարձընէ ։
13 Բայց թէ որ Է ըսէք , Աս երկրիս
մէջ չենք բնակիր . ու ձեր Տէր
Աստուծոյն խօսքը մտիկ չընելով՝
14 ըսէք , Չէ՛ , հապա Եգիպտոսի
երկիրը մտնենք , որ հոն պատե-
րազմ պիտի չտեսնենք ու փողի
ձայն պիտի չլսենք , և հացի համար
անօթի պիտի չմնանք , ու հոն պի-
15 տի բնակինք . Ուրեմն հիմա Տէրո-
ջը խօսքը մտիկ ըրէք՝ ով Յուդայի
մնացորդը ։ Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէ-
լին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . ÷ Թէ
որ դուք ! ձեր երեսները շիտկէք
Եգիպտոս մտնելու , ու հոն պան-
16 դխտանալու երթաք , Ան ատենը
ան սուրը՝ Հ ուսկից որ կը վախնաք ,
հոն Եգիպտացւոց երկրին մէջ ձեր
վրայ պիտի գայ , և ան սովը՝ ուս-
կից որ դուք կը զարհուրիք , հոն
Եգիպտացւոց երկրին մէջ ձեր ե-
տևէն պիտի պաշարէ , ու հոն պի-
17 տի մեռնիք ։ Ու ան ամէն մարդի-
կը՝ որոնք իրենց երեսները կը շիտ-
կեն Եգիպտոս երթալու՝ հոն պան-
դխտանալու համար , Յ սրով , սո-
վով ու ժանտախտով պիտի մեռ-
նին . ու Ղ իմ անոնց վրայ բերելու
չարիքիս երեսէն անոնցմէ մնացորդ
ու ազատուած պիտի չմնայ ։
18 Վասն զի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէ-
լին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ինչ-
պէս որ իմ բարկութիւնս ու սրտմը-
տութիւնս Զ Երուսաղէմի բնակչացը
վրայ թափեցաւ , այնպէս ձեր վրայ
պիտի թափի իմ սրտմտութիւնս ,
երբոր Եգիպտոս մտնէք . և Ր անէծ-
քի , զարմանքի , նզովքի ու նա-
խատինքի [illegible] պիտի ըլլաք , ու
մէյմըն ալ աս տեղս պիտի չտես-
19 նէք ։ Ո՛վ Յուդայի մնացորդներ
Տէրը ձեզի համար՝ Ս Եգիպտոս
մի՛ մտնէք՝ ըսաւ . [illegible] աղէ՛կ
գիտցէք որ այսօր ձեզի վկայութիւն
20 կ'ընեմ ։ Վասն զի դուք ձեր հո-
գւոյն դէմ նենգութիւն ըրիք ,
երբոր զիս ձեր Տէր Աստուծոյն ղրր-
կեցիք՝ ըսելով , Ւ Մեզի համար մեր
Տէր Աստուծոյն աղօթք ըրէ , ու
մեր Տէր Աստուծոյն ամէն ըսած
խօսքը մեզի պատմէ՛ , ու պիտի ը-
21 նենք ։ Ու ես այսօր ձեզի պատ-

Ն. Ք. ՇՓԲ. 588 ÷ Բ Օր. ԼԲ. 36, Գլ. ԺԸ. 8։ Է Եսա. ԽԳ. 5, Հռով. Ը. 31։ Լ Սաղ. ՃԶ. 45, 46։ Է Գլ. ԽԴ. 16։ ÷ Բ Օր. ԺԷ. 16, Գլ. ԽԴ. 12, 13, 14։ ! Ղու. Թ. 51։ Հ Եզեկ. ԺԱ. 8։ Յ Գլ. ԽԴ. 10, Հմր 22։ Ղ Տես Գլ. ԽԴ. 14, 28։ Զ Գլ. Է. 20։ Ր Գլ. ԺԸ. 16, ԽԴ. 9, ԽԴ. 6, ԻԹ. 18, 22, ԽԴ. 12, Զաք. Ը. 13։ Ս Բ Օր. ԺԷ. 16։ Ւ Հմր 2։

Ն · Ք · Դ · Իրէ 588

մեցի , ու դուք մոխիկ չըրիք ձեր Տէր Աստուածոյն ձայնը , ու ան ամէն Խօսքերը՝ որոնց համար զիս ձեզի
22 խրկեց ։ Ես հիմա ազէկ գիտցէք՝ որ Նզուք սրով , սովով ու ժանտախտով պիտի մեռնիք ան տեղը՝ ուր որ կ'ուզէք երթալ հոն պանդխտանալու համար ։

ՂԳԼ · ԺՇ · 17 ։ ԵՓԿ · Զ · 11 ։

ԳԼ · ԽԴ

1 Ցօհանան նախատեսով Երեմիային մարգարէութիւնը , Եգիպտոս կը տանի զանիկայ և ուրիշները · 8 Երեմիա մէկ օրինակով մը կը նախաձայնէ Եգիպտոսի Նաւաճիլը Բաբելացւոց ձեռքով ։

1 Այրբոր Երեմիա բոլոր ժողովուրդին անոնց Տէր Աստուծոյն բոլոր խօսքերը խօսիլը լմընցուց , որոնց համար անոնց Տէր Աստուածը զանիկայ անոնց խրկեր էր , այսինքն
2 ան բոլոր խօսքերը , Ան առներ Ովսէիայի որդին Ազարիա ու Կարէի որդին Ցօհանան և բոլոր ամբարտաւան մարդիկները Երեմիային խօսելան ու բսին , Դուն սուտ կը խօսիս , մեր Տէր Աստուածը քեզ չխրկեց որ ՆՂ ըսես Թէ Եգիպտոս մի՛ մտնէք հոն
3 պանդխտանալու համար . Հապա Ներիայի որդին Բարուք քեզ մեզի դէմ ոտք կը հանէ , որպէս զի մեզ ՔԱղդէացւոց ձեռքը տայ , որ մեզ մեռցընեն ու մեզ Բա-
4 բելոն գերի տանին ։ Եւ Կարէի որդին Ցօհանան ու բոլոր զօրավարները և բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը ձայնը մոխիկ չըրին , որ Ցու-
5 դայի երկրին մէջ բնակին . Հապա Կարէի որդին Ցօհանան ու բոլոր զօրավարները ԲՑուդայի բոլոր մնացորդները առին , որոնք Ցուդայի երկրին մէջ բնակելու համար ետ դարձեր էին ան բոլոր ազգերէն՝
6 ուր որ ցրուած էին . Այսինքն երիկ մարդիկները ու կիներն ու , և տղաքները , Ֆու թագաւորին աղջիկները , Տև Նաբուզարդան գահակալեցուցած բոլոր մարդիկները , ու Երեմիա մարգարէն , և Ներիայի որ-
7 դին Բարուք , Ու Եգիպտոսի երկիրը դային . վասն զի Տէրոջը ձայնը մոխիկ չըրին , ու մինչև ԻՏափնաս եկան ։
8 Եւ Տափնասի մէջ Տէրոջը խօսքը
9 եղաւ Երեմիային՝ ըսելով , Ձեռքդ մեծ քարեր առ , ու զանոնք Ցուդայի մարդոցը աչքերուն առջեւ՝ Տափնաս եղող՝ Փարաւոնի տանը դրանը առջեւի աղիւսաստուածը կա-
10 րին մէջը թաղէ , Եւ անոնց ըսէ , Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես պիտի

Ն · Ք · Դ · Իրէ 588

ՂԳԼ · ԻԵ · 9 ։ ԻԷ · 6 ։ ՏԵՒ Եզեկ · ԻԹ · 18 , 20 ։

ԻԳԼ · ԽԲ · 13 ։ ԽՂ · 13 ։
ԸԳԼ · ԺՆ · 2 · Զաք · Ժա · 9 ։

ԲԳԼ · ԽՂ · 25 ։

587

ԳԼ · Իր · 1 ։

ԲԳԼ · Խ · 11 , 12 ։

ԻԳԼ · Խա · 10 ։
ՏԳԼ · ԼԹ · 10 · Խ · 7 ։

ԻԳԼ · Ր · 16 ։ ԽԳ · 1 · Ի-ն Ե՞ · Լ · 4 Յ՚ԵՐԵՄ Հատ. ԽԶ ։

588 կը վերջանայ

խրկեմ , ու Հիմ ծառաս Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը պիտի առնեմ , և անոր աթոռը աս իմ Թաղած քարերուս վրայ պիտի դնեմ . ու անիկայ իր արքայական խորանը անոնց վրայ պիտի տարա-
11 ծէ . Եւ պիտի գայ՝ Եգիպտոսի երկիրը պիտի զարնէ . Ըմահուան համար եղողները՝ մահուան , գերութեան համար եղողները՝ գերութեան , և սուրի համար եղող-
12 ները սուրի պիտի մատնեմ ։ Ու Եգիպտոսի աստուածներուն տուներուն մէջը կրակ պիտի բռնկցընեմ . և անիկայ զանոնք պիտի այրէ , ու զանոնք գերի պիտի տանի . և անիկայ Եգիպտոսի երկիրը պիտի հագնի , ինչպէս որ հովիւը իր հանդերձը կը հագնի . ու անկէ խաղա-
13 ղութեամբ պիտի ելլէ ։ Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ եղող արեւու տանը արձանները պիտի կոտրտէ , ու Եգիպտոսի աստուածներուն տուները կրակով պիտի այրէ ։

ԳԼ · ԽԴ

1 Երեմիա կը նկարագրէ Ցուդայի աւերումը իրենց կռապաշտութեանը համար · 11 Եգիպտոսի մէջ կռապաշտութեան մեղքը գործողներուն կործանումը կը նախաձայնէ · 15 Հրէից կամակորութիւնը , 20 որուն համար Երեմիա սպառնալիք կ'ընէ անոնց , 29 և ան սպառնալիքին կատարուելուն նշան Եգիպտոսի կործանումը կը դնէ ։

1 Եգիպտոսի երկրին մէջ բնակող բոլոր Հրէաներուն համար , այսինքն ՔՄագդող , ԲՏափնաս , ԷՄեմփիս ու Պաթրոսի երկրին մէջ բնակողներուն համար Երեմիային եղած խօսքն է , որ բսաւ ,
2 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Դուք տեսաք ան ամէն չարիքը որ Երուսաղէմի վրայ , ու բոլոր Ցուդայի քաղաքներուն վրայ բերի . և ահա անոնք այսօր Տաւերակ են , ու անոնց
3 մէջը բնակող չկայ , Ի բարկացընելու համար ըրած չարութիւններուն պատճառաւ , որ գացին Խունկ ծխելին ու Ծառայութիւն ընելին ուրիշ աստուածներու , որոնք ոչ իրենք ճանչցեր էին , ՚Ն դուք ,
4 ՚Ն ալ ձեր Հայրերը ։ Եւ Ես ձեզի խրկեցի իմ բոլոր ծառաներս մարգարէները՝ կանուխ ելլելով ու խրկելով , և ըսի , Ահ պիղծ գործը մի՛ ընէք , որն որ Ես կ'ատեմ ,
5 Բայց մոխիկ չընելին ու ականջնին չդնելին որ իրենց չարութիւններէն դառնան , և ուրիշ աստուած-
6 ներու խունկ չծխեն ։ Ուստի Իմ սրտմտութիւնս ու բարկութիւնս թափեցաւ , և Ցուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փո-

ԲԳԼ · Խ · 18 ։

Ն · ք · գ·Բ · 587

ղոցներուն մէջ բորբոքեցաւ . ու
անոնք աս օրուան ԵՂԱԾԻՆ պէս ան-
7 ապատ ու աւերակ եղան ։ Եւ հիմա
զօրաց Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլին
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ինչու
Բ Թագ · ժղ · 38 · Գւ · Է · 19 · համար դուք ‡ ձեր հոգւոյն դէմ —
մեծ չարութիւնը կը գործէք , որ
Յուդայի մէջէն էրիկ մարդը ու
կնիկը , տղան ու կաթնկեր մանուկը
կորսընցընէք , այնպէս որ ձեզի մնա-
‡ Գւ · ԻԵ · 6 · 7 · 8 ցորդ մը չմնայ . ‡ Ձեր ձեռացը
գործքերովը զիս սրդողցընելով , և
ուրիշ աստուածներու խունկ ծխե-
լով Եգիպտոսի երկրին մէջ , ուր որ
դուք մտաք հոն պանդխտանալու
համար , որպէս զի ձեր անձը կոր-
սընցընէք , ու երկրիս բոլոր ազգե-
‡ Գւ · ԽԲ · 18 · Հմր 12 · րուն մէջը ‡ անէծք ու նախատինք
9 ըլլաք ։ Միթէ Յուդայի երկրին
մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն
մէջ՝ ձեր հայրերուն ըրած չարու-
թիւնները , և Յուդայի թագաւոր-
ներուն չարութիւնները , ու անոնց
կնիկներուն չարութիւնները , և
ձեր չարութիւնները ու ձեր կը-
նիկներուն չարութիւնները մոռ-
10 ցա՞ք ։ Անոնք մինչև աս օրս իրենց
Լ Առակ · ԻԸ · 14 · անձերնին չխոնարհեցուցին ու Լչը-
վախցան , և ձեր առջևը ու ձեր
հայրերուն առջևը դրած օրէնքիս
ու պատուիրանքներուս մէջ չքալե-
11 ցին ։ Անոր համար զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ը-
Ի Ղև · ԺԷ · 10 · Ի · 5 · 6 · Գւ · Իա · 10 · Ամով · Թ · 4 · սէ . Ահա ես ‡ ձեր վրայ կը հաստա-
տեմ իմ երեսս չարիքի համար , ու
բոլոր Յուդան կորսընցընելու հա-
12 մար . Եւ պիտի առնեմ Յուդայի
մնացորդը՝ որոնք երեսնին հաստա-
տեցին Եգիպտոսի երկիրը մտնելու՝
հոն պանդխտանալու համար . ու
‡ Գւ · ԽԲ · 15 · 16 · 17 · 22 · ‡ ամէնքը Եգիպտոսի երկրին մէջ
պիտի հատնին . սրով , սովով
պիտի իյնան — հատնին . պզտ-
տիկէն մինչև մեծը սրով ու սո-
‡ Գւ · ԽԲ · 18 · վով պիտի մեռնին , և ‡ անէծքի ,
զարմանքի , նզովքի ու նախատինքի
‡ Գւ · ԽԳ · 11 · 13 [illegible] պիտի ըլլան ։ ‡ Ու Եգիպ-
տոսի երկիրը բնակողներուն այցե-
լութիւն պիտի ընեմ , ինչպէս որ
Երուսաղէմին սրով , սովով ու
ժանտախտով այցելութիւն ըրի ։
14 Եւ Յուդայի մնացորդէն՝ ԱՅՆՈՆՔ
Եգիպտոսի երկիրը պանդխտանա-
լու գացողներէն մնացորդ ու ազա-
տուած պիտի չմնայ , որ Յուդայի
երկիրը դառնան , ուր որ անոնք կը
յուսան դառնալու և հոն բնակե-
Յ Հմր 28 · լու . վասն զի Յ [illegible] փախ-
չողները միայն պիտի դառնան ։
15 Եւ ան բոլոր մարդիկները՝ որ
գիտէին թէ իրենց կնիկները օտար
աստուածներու խունկ կը ծխէին ,
և բոլոր ներկայ եղող կնիկները՝
մեծ ժողով մը , ու Եգիպտոսի
երկիրը՝ Պաթուրեսի մէջ բնակող
բոլոր ժողովուրդը Երեմիային պա-
16 տասխան տուին , ըսելով , Տէրոջը
անունովը մեզի խօսած խօսքիդ վը-
րայով Ն մենք քեզի մտիկ չենք ըներ . Ն Գւ · Գ · 16 ·
17 Հապա անշուշտ ‡ մեր բերնէն ելած Բ Թու · Լ · 12 · Բ Օր · Իգ · 23 · Դատ · Ժա · 36 · Տես Հմր 25 ·
ամէն խօսքը պիտի ընենք , ‡ երկնից
թագուհիին խունկ ծխելով և ա-
նոր թափելու նուէրներ մատուցա-
նելով . ինչպէս որ ըրինք մենք ու ‡ Գւ · Է · 18 ·
մեր հայրերը , մեր թագաւորները
ու մեր իշխանները Յուդայի քա-
ղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի
փողոցներուն մէջ , ուր որ հացով
կշտացանք և հանգիստ էինք ու
18 չարիք մը չտեսանք ։ Սակայն ան
ատենէն 'ի վեր որ երկնից թագու-
հիին խունկ ծխելէն ու անոր թա-
փելու նուէրներ մատուցանելէն ետ
կեցանք , ամէն բանի կարօտ ե-
ղանք , և սրով ու սովով հատանք ։
19 ‡ Ու երբոր երկնից թագուհիին ‡ Գւ · Է · 18 ·
խունկ կը ծխէինք և անոր թա-
փելու նուէրներ կը մատուցանէ-
ինք . միթէ առանց մեր էրիկներուն
ՀՐԱՄԱՆԻ՞Ն զանիկայ պաշտելու հա-
մար բլիթներ շինեցինք , ու անոր
թափելու նուէրներ մատուցինք ։
20 Ու Երեմիա բոլոր ժողովուրդին ,
էրիկներուն և կնիկներուն , ու ի-
րեն — պատասխանը տուող բոլոր
ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ ,
21 Միթէ ան խունկը որ Յուդայի
քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի
փողոցներուն մէջ կը ծխէիք դուք
ու ձեր հայրերը , ձեր թագաւոր-
ները ու ձեր իշխանները ու երկ-
րին ժողովուրդը , Տէրը չյիշե՞ց
22 ու անոր միտքը չինկա՞ւ ։ Եւ Տէ-
րը ձեր չար գործքերուն — ձեր
ըրած գարշութիւններուն՝ ալ չկըր-
ցաւ համբերել . ուստի ձեր երկի-
րը Ն անապատ , ամայի ու նզո- Ն Գւ · ԻԵ · 11 · 18 · 38 · Լ Հմր 6 ·
ված — անբնակ եղաւ , Լ ինչպէս
23 որ այսօր կ'ԵՐԵՒՆԱՅ ։ Որովհետև
դուք խունկ ծխեցիք , ու Տէրոջը
դէմ մեղք գործեցիք , և Տէրոջը
ձայնին հնազանդութիւն չըրիք , ու
անոր օրէնքին , պատուիրանքներուն
ու վկայութիւններուն մէջ չքալե-
ցիք , ‡ անոր համար աս չարիքը ‡ Դան · Թ · 11 · 12 ·
ձեզի եկաւ , ինչպէս որ այսօր կ'Ե-
ՐԵՒՆԱՅ ։
24 Ու Երեմիա բոլոր ժողովուրդին
ու բոլոր կնիկներուն ըսաւ , Տէրոջը
խօսքը մտիկ ըրէք՝ Լ ով Եգիպտոսի Լ Գւ · ԽԳ · 7 · Հմր 15 ·
երկրին մէջ եղող բոլոր Յուդա ,
25 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուա-
ծը այսպէս կը խօսի ու կ'ըսէ .
‡ Դուք ու ձեր կնիկները ձեր բեր- ‡ Հմր 15 · ‡ ·
նովը խօսեցաք , ու ձեր ձեռքովը
'ի գործ դրիք , ու ըսիք , Անշուշտ

ը մեծ ազգեր ու զօրաւոր թագաւորներ պիտի ծառայեցնեն զանիկա իրենց, ես ալ պիտի հատուցանեմ անոնց իրենց գործերուն համեմատ ու իրենց ձեռքերուն գործոց համեմատ։

15 Որովհետեւ Տէրը Իսրայէլի Աստուածը ինծի այսպէս ըսաւ. Ահա բաժակ մը առ իմ ձեռքէս այս սաստկութեան գինիին, եւ տուր զայն ամէն ազգերուն որոնց քեզ պիտի ղրկեմ։ 16 Անոնք պիտի խմեն ու պիտի տատանին ու խելագարին իմ առջեւս այն սուրին պատճառով որ պիտի ղրկեմ անոնց մէջ։ 17 Ես առի բաժակը Տէրոջ ձեռքէն ու տուի խմցուցի բոլոր ազգերուն որոնց Տէրը զիս ղրկեց։ 18 Երուսաղէմ ու Յուդայի քաղաքները եւ անոր թագաւորները ու անոր իշխանները, որպէսզի զանոնք աւերակ, սոսկալի, ծաղրանք ու անէծք ընէ, ինչպէս որ այսօր կ'երեւայ։ 19 Եգիպտոսի թագաւոր Փարաւոնը ու անոր ծառաները ու անոր իշխանները եւ անոր ամբողջ ժողովուրդը 20 ու ամբոխ ազգերը։ Ուսայ երկրին բոլոր թագաւորները եւ Փղշտացիներուն երկրին բոլոր թագաւորները, Ասկաղոնը, Գազան, Եկրոնը եւ Ազովտի մնացորդը։ 21 Եդովմը, Մովաբը եւ Ամմոնի որդիները։ 22 Եւ Տիրոսի բոլոր թագաւորները, Սիդոնի բոլոր թագաւորները եւ կղզիներուն անդիի ծովեզերքի թագաւորները։ 23 Դեդանը, Թեմա, Բուզ եւ անոնք բոլոր որ մազերնին կը կտրեն ականջներուն քովէն։ 24 Արաբիոյ բոլոր թագաւորները եւ ամբոխ ազգերուն բոլոր թագաւորները որ անապատին մէջ կը բնակին։ 25 Զիմրիի բոլոր թագաւորները, Ելամի բոլոր թագաւորները եւ Մարաց բոլոր թագաւորները։ 26 Հիւսիսի հեռաւոր եւ մօտիկ թագաւորները, երկրի վրայ գտնուող բոլոր թագաւորները մէկ մէկու քով, եւ Շեշաքի թագաւորը պիտի խմէ անոնցմէ ետքը։

27 Դուն ալ անոնց ըսէ. Այսպէս կ'ըսէ զօրաց Տէրը, Իսրայէլի Աստուածը. Խմեցէք ու գինովցէք ու փսխեցէք ու ինկէք եւ ուրիշ չելլէք երեսիս առջեւէն այն սուրին պատճառով որ ես պիտի ղրկեմ ձեր մէջ։ 28 Ու եթէ չուզեն առնել բաժակը քու ձեռքէդ որ խմեն, ըսէ անոնց. Այսպէս կ'ըսէ զօրաց Տէրը. Անպատճառ պիտի խմէք։ 29 Վասն զի ահա ես կը սկսիմ չարիք պատահեցնել այն քաղաքին որ իմ անունս կը կրէ, եւ դուք անպատիժ պիտի մնա՞ք։ Անպատիժ պիտի չմնաք, որովհետեւ սուր պիտի կանչեմ երկրի բոլոր բնակիչներուն վրայ, զօրաց Տէրը կ'ըսէ։

30 Դուն ալ անոնց դէմ այս բոլոր խօսքերը մարգարէացիր ու ըսէ անոնց. Տէրը բարձրէն պիտի գոռայ ու իր սուրբ բնակարանէն պիտի իր ձայնը հանէ. պիտի գոռայ իր հօտին դէմ, ու պիտի գոչէ ինչպէս հնձողները, բոլոր երկրի բնակիչներուն դէմ։ 31 Աղմուկը մինչեւ ծայրերը պիտի հասնի, որովհետեւ Տէրը ազգերուն հետ դատ ունի, ամբողջ մարդկութեան հետ կը դատի. ամբարիշտները սուրի պիտի մատնէ, կ'ըսէ Տէրը։ 32 Ահա չարիք պիտի ելլէ ազգէ մը մինչեւ ազգ մը, եւ մեծ փոթորիկ մը պիտի յուզուի երկրի ծայրերէն։ 33 Եւ Տէրոջմէ սպանդ եղողները պիտի ըլլան այն օրը մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը երկրի վրայ. չեն պիտի ողբացուին, չեն պիտի հաւաքուին եւ չեն պիտի թաղուին, գոմէշի պէս գետինը պիտի մնան։

34 Հովիւներ, ողբացէք ու գոռացէք, եւ ձեզ հօտին տէրերը, մոխիրի մէջ գլորուեցէք, որովհետեւ ձեր սպանդի եւ ձեր ցրուելու օրերը լրացան, եւ ինկած անօթի պիտի իյնաք։ 35 Հովիւներուն ապաստան պիտի չմնայ, հօտին տէրերուն ալ պիտի չազատի։ 36 Ձայն հովիւներուն գոռալուն ու հօտին տէրերուն ողբալուն, որովհետեւ Տէրը անոնց արօտավայրը կ'աւերէ։ 37 Խաղաղ արօտավայրերը պիտի կտրատուին Տէրոջ սաստիկ բարկութեան պատճառով։ 38 Առիւծի պէս իր ծածկոցէն ելաւ, որովհետեւ անոնց երկիրը աւերակ դարձաւ ճնշողին սրին եւ անոր սաստիկ բարկութեան պատճառով։

ԳԼ. ԽԶ

1 Երեմիա կը մարգարէանայ թէ Փարաւոնի զօրքը Եփրատին քովը պիտի կորսուի, 13 եւ թէ Նաբուգոդոնոսոր Եգիպտոսին պիտի տիրէ. 27 Իսրայէլացիները կը մխիթարէ իրենց վրայ հասնելու պատուհասին վրայով։

1 Տէրոջը խօսքը որ եղաւ Երեմիա մարգարէին՝ ազգերուն վրայով։

2 Եգիպտոսի համար, Եգիպտացւոց թագաւորին՝ Փարաւոն Նեքաովին քարքամիսի մէջ Եփրատ գետին քովը եղող զօրքին վրայ՝ որն որ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը զարկաւ, Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին չորրորդ տարին։

3 Հնապար ու վահան պատրաստեցէք, ու պատերազմի մտեցէք։

4 Ձիերը լծեցէք, ու դուք՝ ով ձիաւորներ, հեծէք. սաղաւարտներով կայնեցէք, նիզակները փայլեցուցէք, զրահները հագէք։

5 Զանոնք ինչո՞ւ համար զարհուրած ուետ դարձած կը տեսնեմ. անոնց զօրաւորները անդամ զարնուեցան, ու արտօրնօք փախչելով ետեւնին չնայեցան. ամէն կողմէն վախ կայ, կ'ըսէ Տէրը։ Շուտ վազողը թող չփախչի, ու զօրաւորը չազատի. անոնք հիւսիսային կողմը՝ Եփրատ գետին քովը գլորելով

7 պիտի իյնան։ Ո՞վ է ասիկայ որ ելած պէս վեր կ'ելլէ, որուն ջուրերը գետերուն պէս կը ծփին։

8 Եգիպտոս գետի պէս վեր կ'ելլէ, ու անոր ջուրերը գետերուն պէս կը ծփին. ու կ'ըսէ, Վեր ելլեմ, երկիրը ծածկեմ, քաղաքը ու անոր

9 բնակիչները բնաջինջ ընեմ։ Ով ձիեր՝ ելէք, ու՝ ով կառքեր՝ կատղեցէք. ու զօրաւորները թող ելլեն, վահան բռնող Եթէովպացիք ու Փուտացիք, ու հաղեղ բռնող

10 Լուդացիք. Վասն զի Էայոօր զօրաց Տէր Եհովային վրէժխնդրութեան օրն է, որ իր թշնամիներէն վրէժ առնէ. Ու սուրը պիտի ուտէ ու կշտանայ, ու անոնց արիւնովը պիտի գինովնայ. վասն զի հիւսիսի երկրին մէջ Եփրատ գետին քովը զօրաց Տէր Եհո-

11 վան ատոհ ունի։ Գաղաադ ելիր ու բալասան առ՝ Ով եդիպտոսի

ը մեծ ազգեր ու զօրաւոր թագաւորներ պիտի ծառայեցնեն զանիկա իրենց, ես ալ պիտի հատուցանեմ անոնց իրենց գործերուն համեմատ ու իրենց ձեռքերուն գործոց համեմատ։

15 Որովհետեւ Տէրը Իսրայէլի Աստուածը ինծի այսպէս ըսաւ. Ահա բաժակ մը առ իմ ձեռքէս այս սաստկութեան գինիին, եւ տուր զայն ամէն ազգերուն որոնց քեզ պիտի ղրկեմ։ 16 Անոնք պիտի խմեն ու պիտի տատանին ու խելագարին իմ առջեւս այն սուրին պատճառով որ պիտի ղրկեմ անոնց մէջ։ 17 Ես առի բաժակը Տէրոջ ձեռքէն ու տուի խմցուցի բոլոր ազգերուն որոնց Տէրը զիս ղրկեց։ 18 Երուսաղէմ ու Յուդայի քաղաքները եւ անոր թագաւորները ու անոր իշխանները, որպէսզի զանոնք աւերակ, սոսկալի, ծաղրանք ու անէծք ընէ, ինչպէս որ այսօր կ'երեւայ։ 19 Եգիպտոսի թագաւոր Փարաւոնը ու անոր ծառաները ու անոր իշխանները եւ անոր ամբողջ ժողովուրդը 20 ու ամբոխ ազգերը։ Ուսայ երկրին բոլոր թագաւորները եւ Փղշտացիներուն երկրին բոլոր թագաւորները, Ասկաղոնը, Գազան, Եկրոնը եւ Ազովտի մնացորդը։ 21 Եդովմը, Մովաբը եւ Ամմոնի որդիները։ 22 Եւ Տիրոսի բոլոր թագաւորները, Սիդոնի բոլոր թագաւորները եւ կղզիներուն անդիի ծովեզերքի թագաւորները։ 23 Դեդանը, Թեմա, Բուզ եւ անոնք բոլոր որ մազերնին կը կտրեն ականջներուն քովէն։ 24 Արաբիոյ բոլոր թագաւորները եւ ամբոխ ազգերուն բոլոր թագաւորները որ անապատին մէջ կը բնակին։ 25 Զիմրիի բոլոր թագաւորները, Ելամի բոլոր թագաւորները եւ Մարաց բոլոր թագաւորները։ 26 Հիւսիսի հեռաւոր եւ մօտիկ թագաւորները, երկրի վրայ գտնուող բոլոր թագաւորները մէկ մէկու քով, եւ Շեշաքի թագաւորը պիտի խմէ անոնցմէ ետքը։

27 Դուն ալ անոնց ըսէ. Այսպէս կ'ըսէ զօրաց Տէրը, Իսրայէլի Աստուածը. Խմեցէք ու գինովցէք ու փսխեցէք ու ինկէք եւ ուրիշ չելլէք երեսիս առջեւէն այն սուրին պատճառով որ ես պիտի ղրկեմ ձեր մէջ։ 28 Ու եթէ չուզեն առնել բաժակը քու ձեռքէդ որ խմեն, ըսէ անոնց. Այսպէս կ'ըսէ զօրաց Տէրը. Անպատճառ պիտի խմէք։ 29 Վասն զի ահա ես կը սկսիմ չարիք պատահեցնել այն քաղաքին որ իմ անունս կը կրէ, եւ դուք անպատիժ պիտի մնա՞ք։ Անպատիժ պիտի չմնաք, որովհետեւ սուր պիտի կանչեմ երկրի բոլոր բնակիչներուն վրայ, զօրաց Տէրը կ'ըսէ։

30 Դուն ալ անոնց դէմ այս բոլոր խօսքերը մարգարէացիր ու ըսէ անոնց. Տէրը բարձրէն պիտի գոռայ ու իր սուրբ բնակարանէն պիտի իր ձայնը հանէ. պիտի գոռայ իր հօտին դէմ, ու պիտի գոչէ ինչպէս հնձողները, բոլոր երկրի բնակիչներուն դէմ։ 31 Աղմուկը մինչեւ ծայրերը պիտի հասնի, որովհետեւ Տէրը ազգերուն հետ դատ ունի, ամբողջ մարդկութեան հետ կը դատի. ամբարիշտները սուրի պիտի մատնէ, կ'ըսէ Տէրը։ 32 Ահա չարիք պիտի ելլէ ազգէ մը մինչեւ ազգ մը, եւ մեծ փոթորիկ մը պիտի յուզուի երկրի ծայրերէն։ 33 Եւ Տէրոջմէ սպանդ եղողները պիտի ըլլան այն օրը մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը երկրի վրայ. չեն պիտի ողբացուին, չեն պիտի հաւաքուին եւ չեն պիտի թաղուին, գոմէշի պէս գետինը պիտի մնան։

34 Հովիւներ, ողբացէք ու գոռացէք, եւ ձեզ հօտին տէրերը, մոխիրի մէջ գլորուեցէք, որովհետեւ ձեր սպանդի եւ ձեր ցրուելու օրերը լրացան, եւ ինկած անօթի պիտի իյնաք։ 35 Հովիւներուն ապաստան պիտի չմնայ, հօտին տէրերուն ալ պիտի չազատի։ 36 Ձայն հովիւներուն գոռալուն ու հօտին տէրերուն ողբալուն, որովհետեւ Տէրը անոնց արօտավայրը կ'աւերէ։ 37 Խաղաղ արօտավայրերը պիտի կտրատուին Տէրոջ սաստիկ բարկութեան պատճառով։ 38 Առիւծի պէս իր ծածկոցէն ելաւ, որովհետեւ անոնց երկիրը աւերակ դարձաւ ճնշողին սրին եւ անոր սաստիկ բարկութեան պատճառով։

ԳԼ. ԽԶ

1 Երեմիա կը մարգարէանայ թէ Փարաւոնի զօրքը Եփրատին քովը պիտի կորսուի, 13 եւ թէ Նաբուգոդոնոսոր Եգիպտոսին պիտի տիրէ. 27 Իսրայէլացիները կը մխիթարէ իրենց վրայ հասնելու պատուհասին վրայով։

1 Տէրոջը խօսքը որ եղաւ Երեմիա մարգարէին՝ ազգերուն վրայ։

2 Եգիպտոսի համար, Եգիպտացւոց թագաւորին՝ Փարաւոն Նեքաովին քարքամիսի մէջ Եփրատ գետին քովը եղող զօրքին վրայ՝ որն որ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը զարկաւ, Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին չորրորդ տարին։

3 Հնապար ու վահան պատրաստեցէք, ու պատերազմի մտեցէք։

4 Ձիերը լծեցէք, ու դուք՝ ով ձիաւորներ, հեծէք. սաղաւարտներով կայնեցէք, նիզակները փայլեցուցէք, զրահները հագէք։

5 Զանոնք ինչո՞ւ համար զարհուրած ու ետ դարձած կը տեսնեմ. անոնց զօրաւորները անդամ զարնուեցան, ու արտօրնօք փախչելով ետեւնին չնայեցան. ամէն կողմէն վախ կայ, կ'ըսէ Տէրը։ Շուտ վազողը թող չփախչի, ու զօրաւորը չազատի. անոնք հիւսիսային կողմը՝ Եփրատ գետին քովը գլորելով

7 պիտի իյնան։ Ո՞վ է ասիկայ որ ելած պէս վեր կ'ելլէ, որուն ջուրերը գետերուն պէս կը ծփին։

8 Եգիպտոս գետի պէս վեր կ'ելլէ, ու անոր ջուրերը գետերուն պէս կը ծփին. ու կ'ըսէ, Վեր ելլեմ, երկիրը ծածկեմ, քաղաքը ու անոր

9 բնակիչները բնաջինջ ընեմ։ Ով ձիեր՝ ելէք, ու՝ ով կառքեր՝ կատղեցէք. ու զօրաւորները թող ելլեն, վահան բռնող Եթէովպացիք ու Փուտացիք, ու հաղեղ բռնող

10 Լուդացիք. Վասն զի Էայոօր զօրաց Տէր Եհովային վրէժխնդրութեան օրն է, որ իր թշնամիներէն վրէժ առնէ. Ու սուրը պիտի ուտէ ու կշտանայ, ու անոնց արիւնովը պիտի գինովնայ. վասն զի հիւսիսի երկրին մէջ Եփրատ գետին քովը զօրաց Տէր Եհո-

11 վան ատոհ ունի։ Գաղաադ ելիր ու բալասան առ՝ Ով եդիպտոսի

կոյս աղջիկը . դեղերը պարապ տե-
ղը կը շատցընես , քեզի բժշկու-
12 թիւն չկայ ։ Ազգերը քու անար-
գանքդ լսեցին , ու քու աղաղակդ
երկիրը լեցուց . վասն զի զօրաւորը
զօրաւորին վրայ գլորեցաւ , եր-
կուքը մէկտեղ ինկան ։
13 Ասիկայ է այն խօսքը՝ որ Տէրը Ե-
րեմիա մարգարէին խօսեցաւ Բա-
բելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագա-
ւորին գալուն ու Եգիպտոսի եր-
14 կիրը զարնելուն վրայով ։ Եգիպ-
տոսի մէջ պատմեցէք , Մագդողի
մէջ հրատարակեցէք , և Մեմփիսի
ու Տափնէսի մէջ հրատարակեցէք ,
ըսէք , Կայնէ՛ ու պատրաստ
եղիր , վասն զի քու բոլորտիքդ
15 սուրը պիտի ուտէ ։ Քու զօրա-
ւորներդ ինչո՞ւ կործանեցան . ա-
նոնք չկրցան կենալ , վասն զի Տէ-
16 րը զանոնք վար ձգեց ։ Գլորուած-
ները շատցուց , ու իրարու վրայ
ինկան . ու ըսին , Ելէ՛ք , ու բռ-
նաւոր սուրին երեսէն մեր ժողո-
վուրդին ու մեր ծնած երկիրը
17 դառնանք ։ Հոն կը կանչէին , Ե-
գիպտոսի Փարաւոն թագաւորը
դղորդ աղաղակ է . անիկայ իր ո-
18 րոշուած ժամանակը անցուց ։ Ես
կենդանի եմ , կ՚ըսէ այն Թագաւո-
րը՝ որուն անունը Զօրաց Տէր է ,
ինչպէս որ Թաբորը լեռներու մէջ
է , ու ինչպէս որ Կարմեղոսը մինչև
ծովը կը հասնի , այնպէս ալ անիկայ
19 պիտի գայ ։ Ո՛վ Եգիպտոս բը-
նակող աղջիկ՝ գերութեան կա-
րասիներ պատրաստէ քեզի . վասն
զի Մեմփիս ամայի պիտի ըլլայ ,
ու աւերակ՝ առանց բնակիչի ։
20 Եգիպտոս խիստ գեղեցիկ երի-
նջ մըն է , բայց կոտորած կու
21 գայ . հիւսիսէն կու գայ ։ Եւ ա-
նոր մէջը վարձքով բռնուած զօրքե-
րը գիրցած զուարակներու պէս են .
քանզի անոնք ալ դարձան , մէկ-
տեղ փախան , չկայնեցան . վասն զի
անոնց վրայ անոնց կորստեան օրը
ու անոնց այցելութեան ժամանա-
22 կը հասաւ ։ Անոր ձայնը օձի խշ-
շիւն պէս պիտի ըլլայ , վասն զի
զօրքով պիտի հասնին , և անոր
վրայ փայտահարներու պէս տա-
23 պարներով պիտի գան . Անոր
անտառը պիտի կտրեն , կ՚ըսէ Տէ-
րը , թէպէտև անոր ծառերը անթիւ
են . քանզի անոնք մարախէն շատ
են , այնպէս որ չեն համրուիր ։
24 Եգիպտոսի աղջիկը ամօթով պիտի
ըլլայ , հիւսիսային ժողովուրդին
25 ձեռքը պիտի մատնուի ։ Զօրաց
Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը կ՚ըսէ ,
Ահա ես *Նովացի Ամոնին" և
Փարաւոնին ու Եգիպտոսին և
անոր աստուածներուն ու թա-
գաւորներուն , այսինքն Փարաւո-
նին ու անոր ապաւինողներուն
26 այցելութիւն պիտի ընեմ . Եւ
զանոնք անոնց հոգին փնտռողնե-
րուն ձեռքը , ու Բաբելոնի Նա-
բուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռ-
քը , ու անոր ծառաներուն ձեռ-
քը պիտի մատնեմ . և անկէ ետ-
քը առջի օրերուն պէս պիտի բնա-
կուի՝ կ՚ըսէ Տէրը ։
27 Բայց դուն՝ ո՛վ իմ ծառաս Յա-
կոբ՝ մի՛ վախնար , և՝ ո՛վ Իսրայէլ՝
մի՛ զարհուրիր . քանզի ահա ես
քեզ հեռուէն՝ և քու սերունդդ
իրենց գերութեանը երկրէն պիտի
ազատեմ . ու Յակոբ պիտի դառ-
նայ , և հանդարտ ու հանգիստ պի-
տի ըլլայ , և մէկը վախցընող
28 պիտի չըլլայ ։ Դուն մի՛ վախնար ,
ո՛վ իմ ծառաս Յակոբ՝ կ՚ըսէ Տէ-
րը , վասն զի ես քեզի հետ եմ .
քանզի պիտի սպառեմ այն բոլոր
ազգերը՝ որոնց մէջը քեզ ցրուեցի .
բայց քեզ պիտի չսպառեմ , հա-
պա քեզ չափաւորութեամբ պիտի
խրատեմ , ու քեզ բոլորովին ան-
մեղ պիտի չհանեմ ։

ԳԼ. ԽԷ

1—7 Փղշտացւոց կործանումը ։

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ Երեմիա մար-
գարէին եղաւ Փղշտացւոց
վրայով՝ դեռ Փարաւոն Գազան
2 չզարկած ։ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Ահա հիւսիսէն ջուրեր կ՚ելլեն ,
որ յորդած հեղեղի պէս պիտի ըլ-
լան , ու երկիրը և անոր լիութիւ-
նը , քաղաքը ու անոր բնակիչները
պիտի ողողեն . և մարդիկները պիտի
աղաղակեն , ու երկրին բոլոր բնա-
3 կիչները պիտի ոռնան ։ Անոր ե-
րիվարներուն սմբակներուն ձայ-
նէն , անոր կառքերուն շաչիւնէն
ու անիւներուն շառաչիւնէն , հայ-
րերը իրենց տղոցը պիտի չնային՝ ի-
րենց ձեռքերը թուլնալուն համար ,
4 Բոլոր Փղշտացիները կորսնցընե-
լու , և Տիւրոսին ու Սիդոնին բո-
լոր մնացած օգնականները կոտ-
րելու եկող օրուանը պատճառաւ .
քանզի Տէրը Փղշտացիները՝ Կափ-
թոր կղզիին մնացորդները պիտի
5 կորսնցընէ ։ Գազայի վրայ
կնտութիւն եկաւ , Ասկաղոն իր
հովիտին մնացորդովը աւերակ ե-
ղաւ . մինչև ե՞րբ քու մարմնոյդ
վրայ կտրածներ պիտի ընես ։
6 Ո՛վ Տէրոջը սուրը՝ մինչև ե՞րբ
հանդարտ չես կենար . քու պա-
տեանդ դարձիր , հանգչէ ու լռէ ։
7 Ինչպէս կրնայ հանդարտ կե-

Ն. Ք. Դ. Բ. Իրր 607
ի Եզեկ. Լ. 21
ժ Եր. ԺԹ. 1. Գլ. ԽԴ. 10, 11. Եզեկ. ԻԹ. Լ. Լ.
կ Հմր 3, 4
հ Հմր 10
յ Ղև. ԻԶ. 37
ղ Ես. ԽԷ. 4. ԽԸ. 2. Գլ. ԽԸ. 15
ճ Տես Գլ. ԽԸ. 18. Ես. Ի. 4
մ Ովս. Ժ. 11
յ Գլ. Ա. 14. ԽԵ. 2. Հմր 6, 10
ն Սաղ. ԼԵ. 13. Գլ. Ծ. 27
շ Տես Ես. ԻԹ. 4
ո Ես. Ժ. 34
չ Դատ. Զ. 5
պ Գլ. Ա. 15
* Կամ Նովէն [illegible] բազմութեանը
ջ Տես Եզեկ. Լ. 14, 15, 16. Նաւ. Գ. 8
ռ Գլ. ԽԳ. 12, 13. Եզեկ. Լ. 13

Ն. Ք. Դ. Բ. Իրր 607
ս Գլ. ԽԴ. 30. Եզեկ. Լ. 11
տ Եզեկ. ԻԹ. 11, 13, 14
ր Ես. ԽԱ. 13, 14. ԽԳ. 5. ԽԴ. 2. Գլ. Լ. 10, 11
ց Գլ. Ժ. 24. Լ. 11

Իրր 600
ա Գլ. ԻԵ. 20. Եզեկ. ԻԵ. 15, 16. Սոփ. Բ. 4, 5
բ Ամով. Ա. 6, 7, 8
գ Գլ. Ա. 14. ԽԶ. 20
դ Ես. Ը. 7. Գլ. ԽԶ. 7, 8
ե Գլ. Ը. 16. Նաւ. Գ. 2
զ Գլ. ԻԵ. 22
է Ծն. Ժ. 14. Ամով. Թ. 7
ը Եզեկ. ԻԵ. 16. Ամով. Ա. 8
թ Ամով. Ա. 7. Միք. Ա. 16. Սոփ. Բ. 4, 7. Զաք. Թ. 5
ժ Գլ. ԻԵ. 20
ի Գլ. ԺԶ. 6. ԽԱ. 5. ԽԸ. 37
լ Օր. ԼԲ. 41. Եզեկ. ԻԱ. 3, 4, 5

Ն. Ք. ՂԲ. ԽԲ 600

նալ . վասն զի Տէրը Ի անոր հրաման տուեր է Ա ակազոնի ու ծովեզերքի դէմ , հան խրկեր է զանիկայ ։

Ի ԵԶԿ. ԺԳ. 17։

ԳԼ. ԽԶ

1 Մովաբին դատաստանը Ղ իր հպարտութեանը համար ։ 11 իր անդգութեանը համար ։ 14 իր մարթնաւոր վստահութեանը համար ։ 26 և Ա ստուած ու անոր ժողովուրդը արհամարհելուն համար ։ 47 Մովաբին դերեզմանութիւնը ։

1 — Ա՛ովաբի վրայով զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Վա՛յ Բ Նաբաւին , վասն զի աւերուեցաւ . Ե Կարիաթեմ ամբեցաւ — առնուեցաւ . Մասգաբ ամչցաւ ու զարհուրեցաւ ։

— Ես . ԺԸ . ԺԶ . Գլ . ԻՒ . 21 . ԻԷ . 3 ։ Ե Ղկ . ԻՒ . 9 ։ Ա մով . բ . 1 ։ 2 ։

Բ Թուա . լբ . 38 ։ ԼԳ . 47 ։ Ես . ԺԸ . 2 ։

2 Մովաբ մէյմէն ալ պիտի չպարծի Ե Եսբոնի մէջ . անոր վրայ չարիք խորհեցան , — ԻԼՎ , Եկէք , ու զանիկայ ազգ ըլլալէն կտրենք ։ Դուն ալ՝ ով Մադմէն՝ պիտի կտրուիս . քու եւեէդ սուր կու

Ե Թուա . լբ . 37 ։

3 դայ ։ Հորոնայիմէն աղաղակի ձայն կու գայ . աւերում ու մեծ

Ե Ես . ԺԴ . 14 ։

4 կոտորած կայ ։ Մովաբ կոտրեցաւ . անոր պզտիկ տղաքները ա-

Ե Ես . ԺԵ . 4 ։

Հ Ամով . ա . 1 ։

5 դաղակ վերցուցին ։ Ե Ղուհիթի զառ՝ի վերին վրայ մեծ լացով պիտի երթան . քանզի Հորոնայիմի զառ՝ի վայրին վրայ Թշնամիները կոտորածի աղաղակ լսեցին ։

Ե Ես . ԺԵ . 5 ։

6 Ը Փախէ՛ք , ձեր անձր ազատեցէք , և Ի անապատի մէջի մոշայրին

Ը Գլ . ԺԵ . 6 ։

7 պէս եղէք ։ Քանզի քու գործքերուդ ու գանձերուդ ապաւինելուդ համար դուն ալ պիտի առնուիս . և Ե քամովս դերութեան պիտի երթայ իր Է բուրմերովը ու իր իշխան-

Ե Թուա . իա . 29 ։ Դատ . ԺԱ . 24 ։ Ես Եր . խգ . 1 ։ 2 ։ Գլ . խգ . 12 ։

Է Գլ . խԹ . 3 ։

8 ներովը միկտեղ ։ Եւ Ա մէն քաղաքի վրայ կործանողը պիտի դայ . ու քաղաք մը պիտի չազատի , հովիտը պիտի կորսուի ու դաշտը պիտի աւրուի , ինչպէս որ Տէրը

Ը Ամով . ԺԵ . 6 ։ Հմր 28 ։

9 ըսաւ ։ Ի Մովաբին թեւեր տուէք որ Թռչելով փախչի . ու անոր քաղաքները ամայի պիտի ըլլան՝

Թ Ես Դատ . ե . 23 ։ ա Թագ . ԺԵ . 39 ։ Թագ . ԺԹ . 42 ։

10 բնակիչ չունենալով ։ Թ Տէրոջը գործը * նենդութեամբ կատարողը անիծեալ ըլլայ , ու իր սուրը աբրունէն ինայողը անիծեալ ըլլայ ։

* կամ՝ Թուլութեամբ

11 Մովաբ իր տղայութենէն՝ի վեր հանգստութեան մէջ էր , ու Լ ինչպէս գինի իր մրուրին վրայ կը նստէր , և ամանէ աման չէ թափուեցաւ , ու գերութեան չգնաց . անոր համար իր համը իր մէջը մնաց , ու հոտը

Լ Սոփ . ա . 12 ։

12 չփոխուեցաւ ։ Ուստի ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ անոր փոխադրողներ պիտի խրկեմ , ու զանիկայ պիտի փոխադրեն . և անոր ամանները պիտի պարպեն , ու տիկերը կտոր կտոր պիտի ընեն ։

13 Եւ Մովաբը Ո քամովսէն պիտի ամչնայ , ինչպէս որ Իսրայէլի տունը իր ապաւինած Յ Բեթէլէն ամչցաւ ։

Ո Դատ . ժա . 24 ։ գ Թագ . ժա . 7 ։

14 դայ ։ Ի՞նչպէս կ'ըսէք թէ Ց Մենք կտրիճներ ենք , ու պատերազմի համար զօրաւոր մարդիկներ ենք ։

Յ գ Թագ . ժբ . 29 ։

15 Մովաբ աւրուեցաւ և անոր քաղաքները Ի այրեցան , ու անոր ընտիր երիտասարդները Ա մորթուելու իջան՝ կ'ըսէ Ն ան թագաւորը՝ որուն

Ղ Ամո . ժ . 6 ։

Ճ Ես . ԺԶ . 6 ։

16 անունը Զօրաց Տէր է ։ Մովաբին կորուստը գալու մօտ է , և անոր պատուհասը խիստ կ'արտորայ ։

Մ Հմր 8 . 9 . 18 ։

Ի Եբր . վերևլան .

Ա Գլ . Ե . 27 ։

Ն Գլ . խգ . 18 ։ Ե ժ . 57 ։

17 Ո՛վ անոր բոլորտիքը եղողներ՝ ամէնքդ զանիկայ ողբացէ՛ք , ու բսէ՛ք դուք ամէնքդ որ անոր անունը գիտէք ։ Ղ Զօրութեան գաւազանը՝ պարծանաց ցուպը ինչպէս կոտրե-

Ղ Ես Եր . Թ . 4 ։ ԺԶ . 4 ։ 5 ։

18 ցաւ ։ — Ո՛վ Դիբոնի մէջ բնակող աղջիկ , փառքէն իջի՛ր ու ծարաւութեան մէջ նստէ . վասն զի Ն Մովաբը կործանողը քու վրադ պիտի ելլէ , Ծ քու պարիսպներդ

— Թուա . խ . 30 ։ Ես . ԺԵ . 2 ։ Ես Եր . խէ . 1 ։ Գլ . խգ . 19 ։

Ն Հմր 8 ։

19 պիտի աւրէ ։ Շ Ճամրու վրայ կայնէ՛ ու դիտէ՛ , ով Ն Ա րոերի բնակիչ , փախչողին ու ազատողին հարցուր — բսէ՛ թէ Ի՞նչ եղաւ ։

Շ ա Թագ . գ . 13 ։

Ե Բ Օր . բ . 36 ։

20 Մովաբ ամչցաւ , վասն զի կոտրեցաւ . Շ հեծէծ ու աղաղակէ՛ . Մովաբին աւրուիլը Ա Առնոնի մէջ

— Ես . ԺԳ . 7 ։ Ես Թուա . իա . 13 ։ Ե Հմր 8 ։

21 պատմեցէ՛ք ։ Եւ Հ դաշտային երկրին վրայ Փ ղօղնի , Յ ասսայի ու Մեփայաթի վրայ դատաստան Ե-

22 կաւ . Նաև Դիբոնի վրայ , Նաբաւի վրայ , Բեթդիբլաթեմի վը-

23 րայ , Ու Կարիաթեմի վրայ , ու Բեթգամուղի վրայ , ու Բեթմա-

24 ոնի վրայ , Եւ Շ Կարիօթի վրայ , ու Բոսրայի վրայ , ու Մովաբի երկրին բոլոր քաղաքներուն վրայ թէ՛ հեռաւոր և թէ մօտաւոր ։

Շ Ամով . բ . 2 ։

25 Մովաբին եղջիւրը կտրուեցաւ , ու Ց բազուկը կոտրեցաւ՝ կ'ըսէ Տէրը ։

Բ Սաղ . հե . 10 ։ Ց Ես Եզեկ . Լ . 21 ։

26 — Զանիկայ գինովցուցէ՛ք Յ վասն զի Տէրոջը դէմ հպարտացաւ . ու Մովաբ թող իր փսխուքին մէջը թաւալի , և ինքն ալ ծաղր ըլլայ ։

— Գլ . խե . 15 ։ 27 ։

27 Ֆ Մի՞թէ Իսրայէլ քեզի ծաղր չեղաւ . Ո՞ անիկայ գողերու՞ մէջ գտնուեցաւ , որ դուն քանի որ անոր վրայով կը խօսէիր՝ գլուխ կը շար-

Ֆ Սոփ . բ . 8 ։ Ո Ես Գլ . բ . 26 ։

28 Ժէէր ։ Ո՛վ Մովաբի բնակիչներ՝ քաղաքները թողուցէ՛ք Ո վէմերու մէջ բնակեցէ՛ք , ու փոսի բերնին քովերը իր բոյնը շինող աղաւնիին պէս եղէք ։

Ո Սաղ . Ծե . 6 ։ 7 ։ Հմր 9 ։

29 Ֆ Մովաբին ամբարտաւանութիւնը լսեցինք . անիկայ խիստ ամբարտաւան է . անոր հպարտութիւնը , ամբարտաւանութիւնը , դոռոզութիւնը ու սրտին բարձրու-

Ֆ Ես . ԺԶ . 6 ։ Եր ։

30 թիւնը ըԷՀ+ ։ Ես անոր սրտմտութիւնը գիտեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , բայց

Ն · Ք · Դ · Խրբ 600

պարապ է . — անոր անապարձ խօս-
31 քերը պարապ պիտի ելլեն : Ուստի
ե Մովաբին համար պիտի ողբամ ,
ու բոլոր Մովաբին համար պիտի
աղաղակեմ . Կիրհարեսի մարդիկ-
ներուն համար սուգ պիտի բռնուի ,
32 զ Ո՛վ Սեբամայի որթը , քու վրադ
Ցաղերի լացովը պիտի լամ . քու
շառաւիղներդ Ծովէն անցնելով՝
մինչև Ցաղերի Ծովը հասեր էին .
քու ամառնային պտուղիդ վրայ ,
և այգեկութիդ վրայ աւարառու
33 ինկաւ : Ու է պտղաբեր արտերէն
և Մովաբի երկրէն ուրախութիւնը
ու ցնծութիւնը պիտի վերնայ . ու
ինձանները դինին դադրեցուցի .
ցնծութեամբ ը–ը՛ղ պիտի չկո-
խուի , — ցնծութեան ձայն պիտի
34 չլսուի : թ Եսեբոնին աղաղակէն
մինչև Եղէազէ , մինչև Ցասսա
իրենց ձայնը տուին , իրենք տարե-
կան երինջի պէս՝ Ղեդովրէն մինչև
Որոնայիմ . քանզի Նեմերիմի ջու-
35 րերը անդամ կ'աւրուին : Եւ
Մովաբէն ի բարձր տեղը ողջակէզ
մատուցանողը , ու իր աստուած-
ներուն խունկ ծխողը պիտի վերցը-
նեմ՝ կ'ըսէ Տէրը :
36 Ես պատճառաւ իմ սիրտս Մո-
վաբի համար սրինգներու պէս պի-
տի ինչէ , ու Կիրհարեսի մարդոցը
համար իմ սիրտս սրինգներու պէս
պիտի ինչէ , վասն զի լ անոնց ստա-
ցած հարստութիւնը կորսուեցաւ :
37 Քանզի ի ամէն գլուխ կնտակ պիտի
ըլլայ , և ամէն մօրուք պիտի կըտ-
րուի . ու ամէն ձեռքերու վրայ
կտրածներ պիտի ըլլայ , և ի–ին
մէջքերու վրայ քուրձ պիտի ըլլայ :
38 Մովաբին բոլոր տանիքներուն վր-
բայ , ու անոր փողոցներուն մէջը
բոլորովին կոծ պիտի ըլլայ . վասն
զի Մովաբը կոտրեցի Հանանկ ամա-
նի մը պէս , որուն մէկը չՀաճիր՝
39 կ'ըսէ Տէրը : Ի՜նչպէս կոտրեցաւ
Մովաբ , ու ի՜նչպէս ամօթով
կռնակ դարձուց ընկճվ , պիտի ող-
բան . ու Մովաբ ամէն իր բոլոր-
տիքը եղողներուն՝ խայտառակու-
թեան ու սոսկումի պատճառ պիտի
40 ըլլայ : Վասն զի Տէրը այսպէս
կ'ըսէ . Ահա ի ընձուղն արծիւի պէս
պիտի թռչի , ու թ իր թևերը Մո-
41 վաբի վրայ պիտի տարածէ : * Քա-
ղաքները կ'առնուին՝՝ և բերդերը
կը նուաճին , ու ան օրը ։ Մովաբի
զօրաւորներուն սիրտը իր երկանցը
մէջ եղող կնկան սրտին պէս պիտի
42 ըլլայ : Եւ Մովաբ ՀԺողովուրդ
ըլլալէն պիտի կորսուի , վասն զի
43 Տէրոջը դէմ հպարտացաւ : Յ Ո՛վ
Մովաբի բնակիչ՝ քու վրադ վախ ,
գուբ ու որոգայթ պիտի ըլլայ՝ կ'ը-

44 սէ Տէրը : Վախէն փախչողը գուբը
պիտի իյնայ . և գուբէն ելլողը
որոգայթի մէջ պիտի բռնուի .
քանզի Հանոր վրայ՝ Մովաբին վրայ
անոնց այցելութեան տարին պիտի
45 բերեմ՝ կ'ըսէ Տէրը : †Ուժէն
փախչողները՝՝ Եսեբոնի հովանիին
տակը կայնեցան . բայց ցԵսեբոնէն
կրակ , ու Սեհոնին մէջէն բոց ել-
լաւ , և ՃՄովաբին ծայրը ու ա-
ղաղակողներուն գագաթը կերաւ :
46 ՃՎա՜յ քեզ՝ Մովաբ : Քամոսի ժո-
ղովուրդը կորսուեցաւ . քանզի
քու տղաքներդ գերի առնուեցան ,
ու աղջիկներդ գերութեան ֆ–ին :
47 Բայց Հետքի օրերը Մովաբին գե-
րութիւնը պիտի դարձընեմ , կ'ըսէ
Տէրը :
Մովաբին դատաստանը մինչև
հոս է :

ԳԼ · ԽԹ

1 Ամմոնացւոց դատաստանը . 6 անոնց գերե-
դարձութիւնը : 7 Եդովմի , 23 Դամասկոսի ,
28 Կեդարի , 30 Հասորի 34 ու Եղամի դա-
տաստանները : 39 Եղամի գերեդարձութիւ-
նը :

1 — Ամմոնի որդւոցը վրայով Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Միթէ Իսրա-
յէլ տղաքներ չունի՞ . միթէ անի-
կայ ժառանգ չունի՞ . ինչո՞ւ Մել-
քոմ ի Գադին ժառանգ եղաւ , ու
իր ժողովուրդը անոր քաղաքնե-
2 րուն մէջ բնակեցաւ : Ասոր համար
ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ
Ամմոնի որդւոցը ։Ռաբբային մէջ
պատերազմի աղաղակ լսել պիտի
տամ . ու անիկայ աւերակներու
դէզ պիտի ըլլայ , և անոր ‡գե-
ղերը կրակով պիտի այրին . ու Իս-
րայէլ իրեն տիրողներուն վրայ պի-
տի տիրէ՝ կ'ըսէ Տէրը :
3 Ողբա՛ով Եսեբոն , վասն զի Գա-
յի կորսուեցաւ . աղաղակեցէ՛ք՝ ով
Ռաբբային աղջիկներ , Ը.բուրձեր
հագէք , լացէ՛ք ու ցանգ ցանգ
վազեցէ՛ք . վասն զի ։Մելքոմ գե-
րութեան կ'երթայ իր Ը.քուրմե-
րովը ու իշխաններովը միասին :
4 Ինչո՞ւ ‡ով հովիտներովդ կը պար-
ծիս . քու հովիտդ աւրեցաւ՝ ով
Ի ապստամբ աղջիկ , որ քու գանձե-
րուդ ապաւիներ էիր , ըստ ։ը–էր
5 Ին իմ վրաս ով կրնայ գալ : Ա-
հա ես՝ կ'ըսէ զօրաց Տէր Եհովան՝
քու վրադ վախ պիտի բերեմ քու
բոլորտիքդ եղողներէն , և ամէն
մէկը իր առջևի ցՀ–ը–ն էրթ–ը–ւ
պիտի ցրուի , ու փախստական-
6 ներ ժողվող պիտի չըլլայ : Եւ
Ի անկէ ետքը Ամմոնի որդւոցը գե-
րութիւնը պիտի դարձընեմ՝՝ կ'ըսէ
Տէրը :
7 ‡Եդովմի վրայով զօրաց Տէրը

Ն · Ք · Դ · Խրբ 600

Ը Տես գլ · ժա · 23 :

†Կ–ՃՓախ-
չողները ու-
ժէ ինկած՝

ե Թուա · իա · 28 :

Ճ Տես Թուա · իդ · 17 :

ը Թուա · իա · 29 :

Ն Գլ · խթ · 6 · 39 :

— Եզեկ · իա · 28 ։ իե · 2 ։ Ամով · ա · 13 ։ Սոփ · բ · 8 · 9 ։

ե Ամով · ա · 13 ։

‡ Եզեկ · իե · 5 ։ Ամով · ա · 14 ։

‡ Եբբ · ազ-
ջիկները

ժ Ես · լ · 11 ։ Գլ · գ · 8 ։ գ · 26 ։

Ի գ Թագ · ժա · 5 · 33 ։

Ը Գլ · խբ · 7 ։ Ամով · ա · 15 ։

Ի Գլ · գ · 14 ։

Ը Գլ · իա · 13 ։

ե Ճր 39 ։ Գլ · խբ · 47 ։

Եզեկ · իե · 12 ։ Ամով · ա · 11 ։

ն·ք·գՖ· իբր 600

պատկէս կ'ըսէ . Էերդեզք թէմանի մէջ՝ ալ իմաստութիւն չկայ . — Հանճարեղներէն խորհուրդը կորսուեցաւ . անոնց իմաստութիւնը

8 Հատաւ ։ Ի փախէք , դարձէք , խորունկ տեղուանք բնակեցէք՝ ովՀ Դեդանի բնակիչներ . վասն զի Եսաւին կորուստը անոր պյցելութիւն բրած ժամանակս անոր վրայ

9 կը բերեմ ։ Թէ որ Հրեղի կթողներ գայինՀ , միթէ ճիւռեր պիտի չթողուի՞ն . Թէ որ գիշերով գողեր գային , իրենց բաւական եղածին

10 չափ պիտի յափշտակէին ։ Բայց ես Եսաւը մերկացուցի , անոր ծածուկ տեղերը բացի , ու անկարելի պահուըտելու կարող չէ . անոր զաւակները , անոր եղբայրները ու անոր դրացիները կորսուեցան , և

11 ինքը չկայ ։ Որբերդ Թող տուր , ես զանոնք ողջ կը պահեմ . ու քու որբևայրիներդ Թող ինծի ապաւի-

12 նին ։ Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա Հանոնք որ բաժակը խմելու պարտաւոր չէին , անշուշտ պիտի խմեն . իսկ դուն բոլորովին անպատի՞ժ պիտի մնաս . անպատիժ պիտի չմնաս , հապա անպատճառ

13 պիտի խմես ։ Վասն զի Հիմ անձիս վրայ երդում կ'ընեմ , կ'ըսէ Տէրը , որ Բոսորա ամայութիւն , նախատինք , աւերակ ու անէծք պիտի ըլլայ , և անոր ամէն քաղաքները յաւիտենական աւերակներ պիտի ըլլան ։

14 Տէրոջը կողմանէ լուր լսեցի , ու ազգերուն դեսպան խրկուած է՝ որ ՚ըսէ ։ Ժողվուեցէք և անոր վրայ գացէք ու պատերազմի ելէք ,

15 Քանզի ահա քեզ ազգերու մէջ պզտիկ , — մարդոց մէջ անարգ

16 ըրի ։ Քու ահաւորութիւնդ՝ քու սրտիդ հպարտութիւնը քեզ խաբեցին , ովՀ վէմին խոռոչներուն մէջը բնակող ու բարձր բլուրները փակչող . Թէև քու Հրդինդ արծիւի պէս բարձրերը շինես , Հեզ անկէ պիտի իջեցնեմ , կ'ըսէ Տէ-

17 րը ։ Ու Եդոմ ամայի պիտի ըլլայ . Հանկէ ամէն անցնողը պիտի հիանայ , և անոր բոլոր հարուածնե-

18 ներուն համար պիտի սուլէ ։ Սոդոմի ու Գոմորի և անոր շրջակայ քաղաքներուն կործանմանը պէս՝ կ'ըսէ Տէրը , Հոն Հէ մարդ մը պիտի չնստի , ու անոր մէջ մարդու զա-

19 ւակ պիտի չբնակի ։ Հանկա անիկայ առիւծի պէս ամուր բնակարանին վրայ պիտի ելլէ Հորդանանու ըսբերուՀ յորգլէն . բայց անոր վրայէն շուտով պիտի փախցնեմ զանիկայ . և ովՀ է ան ընտրեալը՝ որ անոր վրայ դնեմ . վասն զի Հինծի նման ովՀ կայ . ու ինծի հետ ովՀ պիտի վիճաբանի՞ . և ՀովՀ է ան հովիւը՝ որ իմ առջեւս պիտի կե-

20 նայ ։ Հնոր համար Եդոմի վրայով Տէրոջը խորհած խորհուրդը , ու Թեմանի բնակչացը վրայով մըտածած մտածմունքը մտիկ ըրէք . Հօտին պիտի պզտիկը անպատճառ պիտի քշէ զանոնք , անշուշտ անոնց բնակարանները անոնց հետ

21 պիտի աւրէ ։ Հանոնց իյնալուն ձայնէն երկիրը կը շարժի , Հանոնց աղաղակին ձայնը մինչև Կարմիր

22 ծովը կը լսուի ։ Ահա Իւ՞ն արծիւի պէս բարձրանալով պիտի թռչի , ու իր թեւերը Բոսորայի վրայ պիտի տարածէ . և ան օրը Եդոմի զօրաւորներուն սիրտը իր երկանցը մէջ եղող կնկան սրտին պէս պիտի

23 ըլլայ ։ — Դամասկոսի վրայով ։ Եմաթ ու Արփադ ամչցան , քանզի դէշ լուր լսեցին — մարեցան . Ծովուն մէջը տառապանք կայ , — անիկայ չկրնար հանդար-

24 տիլ . Դամասկոս տկարացաւ , փախչելու դարձաւ , արհաւիրքը անոր վրայ հասաւ . զանիկայ ծնընդական կնոջ պէս Նեղութիւն ու

25 ցաւեր բռնեցին ։ Ինչպէս չթողուեցաւ երեւելի քաղաքը , իմ ու-

26 րախութեանս քաղաքը ։ Ուստի անոր կտրիճները իր հրապարակներուն մէջ պիտի իյնան , և բոլոր պատերազմական մարդիկները ան օրը բնաջինջ պիտի ըլլան , կ'ըսէ

27 զօրաց Տէրը . Ու Դամասկոսի պարսպին մէջ Հրակ պիտի բըռնկցընեմ , ու Բէնհադադին պալատները պիտի ուտէ ։

28 Բկեդարու վրայով ու Հասորի թագաւորութեանցը վրայով , որոնք Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը զարկաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ելէք , կեդարու վրայ գացէք , և Հարևելքի բնակիչները

29 յարդեցէք ։ Անոնց Հվրաններն ու հօտերը պիտի առնեն , անոնց վրաձուրները ու բոլոր կարասիներըն և ուղտերը իրենց համար պիտի տանին , ու անոնց ձայն պիտի տրուի Թէ Համէն կողմանէ վախ կայ ։

30 Փախէք , շուտով հեռացէք , խորունկ տեղուանք բնակեցէք՝ ովՀ Հասորի բնակիչներ , կ'ըսէ Տէրը . վասն զի Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ձեզի դէմ խորհուրդ մը խորհեցաւ , ու ձեզի դէմ դիտաւորութիւն մը մտածեց ։

31 Ելէք , ու Հանդստութեան և ապահովութեան մէջ բնակող ազգին գացէք՝ կ'ըսէ Տէրը , որ անի-

ն·ք·գՖ· իբր 600

* կ—ՀՀ՝ ովՀ ինծի ժամանակ պիտի որոշէ ։

ՀՊր·ի·8 ։
Հ Տես Եռ·ի·11 ։
Ի Երմ 30 ։
Հ ԳԼ·ԽԹ·23 ։
Հ Ամգ·ա·3 ։
Ի Ամգ·ա·5 ։
Հ Մաղ·ա·3 ։
Ն Եռ·ԺԷ·14 ։
Ա ԳԼ·Խ·28 ։ 29 ։ Ամգ·ա·16 ։
Հ Ծն·իր·16 ։ Եռ·Խն·23 ։ Ամվ·ը·8 ։
Հ Եռ·ԼԲ·6 ։ կԲ·1 ։
Ա Ամգ·ա·1 ։ 2 ։ 3 ։
Ն Ամգ·ա·4 ։
Ա Ցոր·ԼԹ·27 ։
Ա Ամվ·թ·2 ։
Ա ԳԼ·ԺԲ·16 ։ Ծ·13 ։
Ղ Ծն·ԺԹ·25 ։ Բ Օր·ԼՀ·22 ։ ԳԼ·Ծ·40 ։ Ամվ·գ·11 ։
Ա ԳԼ·Ծ·44 ։ 45 ։
Ա ԳԼ·ԺԲ·5 ։
Ա ԵԼ·ԺՀ·11 ։

ծի նման ովՀ կայ . ու ինծի հետ ովՀ պիտի վիճաբանի՞ . և ՀովՀ է ան հովիւը՝ որ իմ առջեւս պիտի կե-

20 նայ ։ Հնոր համար Եդոմի վրայով Տէրոջը խորհած խորհուրդը , ու Թեմանի բնակչացը վրայով մըտածած մտածմունքը մտիկ ըրէք . Հօտին պիտի պզտիկը անպատճառ պիտի քշէ զանոնք , անշուշտ անոնց բնակարանները անոնց հետ

21 պիտի աւրէ ։ Հանոնց իյնալուն ձայնէն երկիրը կը շարժի , Հանոնց աղաղակին ձայնը մինչև Կարմիր

22 ծովը կը լսուի ։ Ահա Իւ՞ն արծիւի պէս բարձրանալով պիտի թռչի , ու իր թեւերը Բոսորայի վրայ պիտի տարածէ . և ան օրը Եդոմի զօրաւորներուն սիրտը իր երկանցը մէջ եղող կնկան սրտին պէս պիտի

23 ըլլայ ։ — Դամասկոսի վրայով ։ Եմաթ ու Արփադ ամչցան , քանզի դէշ լուր լսեցին — մարեցան . Ծովուն մէջը տառապանք կայ , — անիկայ չկրնար հանդար-

24 տիլ . Դամասկոս տկարացաւ , փախչելու դարձաւ , արհաւիրքը անոր վրայ հասաւ . զանիկայ ծնընդական կնոջ պէս Նեղութիւն ու

25 ցաւեր բռնեցին ։ Ինչպէս չթողուեցաւ երեւելի քաղաքը , իմ ու-

26 րախութեանս քաղաքը ։ Ուստի անոր կտրիճները իր հրապարակներուն մէջ պիտի իյնան , և բոլոր պատերազմական մարդիկները ան օրը բնաջինջ պիտի ըլլան , կ'ըսէ

27 զօրաց Տէրը . Ու Դամասկոսի պարսպին մէջ Հրակ պիտի բըռնկցընեմ , ու Բէնհադադին պալատները պիտի ուտէ ։

28 Բկեդարու վրայով ու Հասորի թագաւորութեանցը վրայով , որոնք Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը զարկաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ելէք , կեդարու վրայ գացէք , և Հարևելքի բնակիչները

29 յարդեցէք ։ Անոնց Հվրաններն ու հօտերը պիտի առնեն , անոնց վրաձուրները ու բոլոր կարասիներըն և ուղտերը իրենց համար պիտի տանին , ու անոնց ձայն պիտի տրուի Թէ Համէն կողմանէ վախ կայ ։

30 Փախէք , շուտով հեռացէք , խորունկ տեղուանք բնակեցէք՝ ովՀ Հասորի բնակիչներ , կ'ըսէ Տէրը . վասն զի Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ձեզի դէմ խորհուրդ մը խորհեցաւ , ու ձեզի դէմ դիտաւորութիւն մը մտածեց ։

31 Ելէք , ու Հանդստութեան և ապահովութեան մէջ բնակող ազգին գացէք՝ կ'ըսէ Տէրը , որ անի-

ն·ք·գՖ· իբր 600

* կ—ՀՀ՝ ովՀ ինծի ժամանակ պիտի որոշէ ։

Ղ Ցոր·խա·10 ։
Հ ԳԼ·Ծ·45 ։
Բ ԳԼ·Ծ·46 ։
Ա ԳԼ·գ·13 ։ Խը·40·41 ։
— Եռ·ԺԷ·1 ։ Լէ·13 ։ Ամվ·ա·3 ։ Զաք·թ·1·2 ։
Հ Եռ·ԺԷ·20 ։
Հ Եռ·ԺԲ·8 ։ ԳԼ·գ·31 ։ գ·24 ։ Լ·6 ։ Խը·41 ։ Հմր 22 ։
Ա ԳԼ·ԼԳ·9 ։ Ծա·41 ։
Ֆ ԳԼ·Ծ·30 ։ Ծա·4 ։
— Ամվ·ա·4 ։
Բ Եռ·ԻԱ·13 ։
Հ Դաս·գ·3 ։ Ցոր·ա·3 ։
Ա Սաղ·ՃԻ·5 ։
Ի ԳԼ·գ·25 ։ Խգ·5 ։
Ղ Հմր 8 ։
Ի Եզկ·լը·11 ։

ն · ք · ա · 595

կայ դռները ու նիգերը չունի , ու
32 ըառանձին կը բնակի ։ Եւ անոնց
ուղտերը աւար պիտի ըլլայ , ու
անոնց խաշիններուն բազմութիւ-
նը պիտի յափշտակուի . և ի՛նչ-
ինչ մնրուքին ծայրը կտրողները ա-
մէն հովի պիտի ցրուեմ , ու անոնց կոր-
ծանումը ամէն կողմէն պիտի բե-
33 րեմ՝ կ'ըսէ Տէրը . Եւ Հասոր
է չագալներու բնակարան՝ յաւի-
տենական ամայութիւն պիտի ըլ-
լայ . Երէն մարդ պիտի չնստի , ու
Երէն մարդու զաւակ պիտի չբնակի ։
34 Ցուդայի թագաւորին Սեդե-
կիայի թագաւորութեանը սկիզ-
բը Եղեմի վրայով Երեմիա մար-
գարէին եղած Տէրոջը խօսքն է , որ
բսաւ ,
35 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ա-
հա ես Եղեմի աղեղը՝ անոնց զօրե-
խաւոր զօրութիւնը պիտի կոտ-
36 րեմ ։ Ու Եղեմի վրայ երկինքին
չորս կողմէն չորս հովերը պիտի
բերեմ , և զանոնք ասի բոլոր հո-
վերուն պիտի ցրուեմ . ու պիտի
չըլլայ մէկ ազգ մը , որուն Եղեմի
37 փախստականները չերթան ։ Ու
Եղեմացիք իրենց թշնամիներուն
առջեւը և իրենց հոգին փնտռող-
ներուն առջեւը պիտի վախցընեմ ,
ու անոնց վրայ պատուհաս պիտի
բերեմ , ս-ՏԷՐՆ իմ սաստիկ բար-
կութիւնս՝ կ'ըսէ Տէրը . Հև անոնց
ետեւէն սուր պիտի խրկեմ , մինչև
38 որ զանոնք հատցընեմ ։ Ու Եիմ
աթոռս Եղեմի մէջ պիտի դնեմ .
և անկէ թագաւոր ու իշխանները
պիտի կորսընցընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը ։
39 Բայց Վերջի օրերը Եղեմի գերու-
թիւնը պիտի դարձընեմ՝ կ'ըսէ
Տէրը ։

ԳԼ · Ծ

1 , 9 , 21 , 35 Բաբիլոնի դաշտաւանը · 4 , 17 , 33 Իսրայէլի փրկութիւը ։

1 — Բաբիլոնի վրայով՝ քաղդէացւոց
երկրին վրայով Երեմիա մար-
գարէին ձեռքովը Տէրոջը խօսած
խօսքը ։
2 Ազգերուն մէջ պատմեցէք , հր-
բատարակեցէք ու դրօշ վերցու-
ցէք . հրատարակեցէք — մի՛ ծած-
կէք , — ըսէք , Բաբիլոն առ-
նուեցաւ , Բէլ ամչցաւ , Մա-
րոդաք կոտրեցաւ , Նանոր ար-
ձանները ամչցան , անոր կուռքերը
3 կոտրտեցան . Որովհետև ի՛ւր զի անոր վրայ
հիւսիսէն Նազդ մը ելաւ , անիկայ
անոր երկիրը աւերակ պիտի ընէ ,
ու հոն բնակիչ պիտի չմնայ . մար-
դէ մինչև անասուն պիտի փախչին
երթան ։
4 Ան օրերը ու ան ժամանակը՝

ն · ք · ա · 595

կ'ըսէ Տէրը՝ Իսրայէլի որդիքը՝ Նի-
րունք , ու Ցուդայի որդիքը միասին
պիտի գան , Նքալելով ու լալով
պիտի երթան , Նև իրենց Տէր Աս-
5 տուածը պիտի փնտռեն ։ Սիօ-
նի համար պիտի հարցընեն՝ իրենց
երեսը դէպ ի հոն դարձընելով .
Եկէք , ու Տէրոջը յարինք Նյաւի-
տենական — անմոռաց ուխտով
մը ։
6 Իմ ժողովուրդս Նկորսուած ոչ-
խարներու պէս եղաւ , զանոնք ի-
րենց հովիւները մոլորցուցին , զա-
նոնք Նլեռներու վրայ պտրտցու-
ցին . —Նշէ՛ Նլեռնէ Նլ՛ — Նէ՛ — իրե-
րու բլուր գացին , — իրենց մակադատե-
7 ղը մոռցան ։ Ամէն գտնողները
Նզանոնք կերան . ու Նանոնց թըշ-
նամիները ըսին ՝ Մենք յանցանք
չունինք , վասն զի անոնք Նարդա-
րութեան բնակարան եղող Տէրոջը
դէմ , ու Նիրենց հայրերուն յոյսը
եղող Տէրոջը դէմ մեղք գործեցին ։
8 Բաբիլոնի միջէն փախէք , ու
քաղդէացւոց երկրէն ելէք , և հօ-
տերուն առջեւէն Նյառջ նոխազնե-
9 րուն պէս եղէք ։ Որովհետև ահա
ես Բաբիլոնի վրայ հիւսիսի երկրէն
մեծ ազգերու ժողովը պիտի ար-
թընցընեմ ու հանեմ . և անոր
առջեւը գունդերով պիտի շարուին ,
անկէ պիտի առնուի . անոնց նե-
տերը յաջողակ պատերազմողի նե-
տերուն պէս Նպարապ պիտի չդառ-
10 նան ։ Եւ քաղդէացւոց երկիրը
աւար պիտի ըլլայ , — Նզանիկայ
բոլոր թալողները պիտի կշտանան՝
կ'ըսէ Տէրը ։
11 Որովհետև դուք ուրախացաք ու
խնդացիք՝ ով իմ ժառանգու-
թեանս կողոպտիչները . * կանանչ
խոտերու մէջ արածուող" Ներինջի
պէս ցանկկեցիք , ու երիվարներու
12 պէս վրնջեցիք . Ձեր մայրը խիստ
ամչցաւ , ձեզ ծնանողը ամօթով
եղաւ . ահա անիկայ ազգերուն յե-
տինը , անապատ , անջուր ու ա-
13 մայի պիտի ըլլայ ։ Տէրոջը բար-
կութեանը պատճառաւ հոն մարդ
պիտի չբնակի , Նհապա բոլորովին
ամայի պիտի ըլլայ . Նբաբիլոնէն
ամէն անցնողը անոր բոլոր հա-
րուածներուն վրայ պիտի հիանայ
14 ու պիտի սուլէ ։ Նբաբիլոնին դէմ
շուրջանակի շարուեցէք՝ ով բոլոր
Նաղեղ յարդողներ , անոր նետեցէք ,
նետին մի՛ խնայէք , քանզի անիկայ
15 Տէրոջը դէմ մեղք գործեց ։ Ընոր
դէմ շուրջանակի աղաղակ վերցու-
ցէք . անիկայ — իր ձեռքը տուաւ .
անոր հիմները կործանեցան , Նանոր
պարիսպները աւերեցան , վասն զի
Նասիկայ Տէրոջը վրէժխնդրու-

ը Թագ · իգ · 9 ։ բ Օր · իգ · 28 ։ Միք · է ։ 14 ։
Ր Գլ · Թ · 26 · իե · 23 ։
Ե Եզեկ · ե · 10 ։ Հեր 36 ։
է Գլ · Թ · 11 · Ա · 22 ։
Լ Հեր 18 ։

598

Է Գլ · իե · 25 ։

Ե Տես Ես · իբ · 6 ։

Ի Հեր 32 ։

Հ Գլ · Թ · 16 · Խբ · 2 ։

Յ Տես գլ · խգ · 10 ։

Ղ Գլ · խբ · 47 ։ Հեր 6 ։

595

— Ես · Ժգ · 1 ։ իա · 1 ։ Խէ · 1 ։

Բ Ես · խղ · 1 ։ Գլ · Ծա · 44 ։
Է Տես գլ · խգ · 12 , 13 ։
Ո Գլ · Ծա · 48 ։
Ե Ես · Ժգ · 17 , 18 , 20 ։ Հեր 39 , 40 ։

Ն·Բ·ՂԲ· 595

թիւնն է. անկէ վրէժ առէք, զա-
նոր իր գործին համեմատ բրէք։
16 Բաբիլոնէն սերմանողը ու ցնդող
ժամանակը մանդաղ բռնողը կոտ-
րեցէք. բռնաւոր սուրին երեսէն
ամէն մարդ իր ժողովուրդին պի-
տի դառնայ, ու ամէն մարդ իր եր-
կիրը պիտի փախչի։
17 Իսրայէլ ցմոլորեալ ոչխար մըն
է, առիւծները զանիկայ հալածե-
ցին. զանիկայ նախ Ասորեստա-
նի թագաւորը կերաւ, ու ետքը
աս Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը անոր ոսկորները կրծեց։
18 Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէ-
լին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ահա
ես Բաբիլոնի թագաւորին ու անոր
երկրին այցելութիւն պիտի բնեմ,
ինչպէս որ Ասորեստանի թագաւո-
րին այցելութիւն բրի։ 19 Եւ Իս-
րայէլը իր բնակարանը պիտի դար-
ձընեմ, ու Կարմէղոսի և Բասանի
վրայ պիտի արածի, ու անոր հոգին
Եփրեմի լեռանը վրայ ու Գաղաա-
դու վրայ պիտի կշտանայ։ 20 Ան
օրերը ու ան ժամանակը՝ կ'ըսէ
Տէրը՝ Իսրայէլին անօրէնութիւնը
պիտի փնտռուի, բայց անիկայ
ոչ-որ-ութիւն պիտի չունենայ. և
Յուդային մեղքերը դէպի ես-
բ-ին, բայց պիտի չգտնուին.
վասն զի ես իմ պահած մնացորդնե-
րուս ներէմ պիտի։
21 Մերաթայիմի երկրին վրայ և
Փակուդի բնակիչներուն վրայ ե-
լիր. անոնց հետևէն սուր՝ ու նզովա-
ծի պէս բնաջինջ բրէ՝ կ'ըսէ Տէրը,
և ըրեղի ամէն պատուիրածիս պէս
22 բրէ։ Երկրին մէջ պատերազմի
ձայն ու մեծ կոտորած կայ։
23 Բոլոր երկրին մուրճը ինչպէս
կոտրեցաւ ու մանրեցաւ. Բաբիլոն
ազգերուն մէջ ինչպէս աւերակ
24 եղաւ։ Քեզի որոգայթ լարեցի
ու բռնուեցար, ով Բաբիլոն,
և բայց դուն չգիտցար. գտնուեցար
ու ձեռք անցար, վասն զի Տէրոջը
25 դէմ հակառակեցար։ Տէրը իր զի-
նարանը բացաւ, ու իր բարկու-
թեան զէնքերը հանեց, քանզի
Քաղդէացւոց երկրին մէջ գործ
26 Տէր Եհովան դործ ունի։ Եբէր-
ծայրէն անոր վրայ եկէք, անոր
շտեմարանները բացէք, զանիկայ
ղեղերու պէս դիզեցէք, ու նզո-
վածի պէս զանիկայ բնաջինջ ը-
րէք. անոր մնացորդ մը չմնայ։
27 Անոր բոլոր զօրաւարները կոտրըն-
ցուցէք, թող անոնք սպանդա-
նոցը իջնեն. վայ անոնց, քանզի
անոնց օրը՝ անոնց պյցելութեան
28 ժամանակը հասած է։ Բաբիլոնի
երկրէն փախչողներուն ու ազա-

տուածներուն ձայնը՝ ես, որ
մեր Տէր Աստուծոյն վրէժխնդրու-
թիւնը՝ անոր տաճարին վրէժխնդ-
րութիւնը՝ Սիոնի մէջ պատմէ։
29 Բաբիլոնի վրայ՝ աղեղնաւորները
կանչեցէք. էով բոլոր աղեղ ձգ-
ողներ՝ անոր բոլորտիքը անոր դէմ
բանակեցէք, չըլլայ որ մարդ մը
ազատի. Անոր իր գործոյը համե-
մատ հատուցէք՝ անոր իր
ամէն ըրածին համեմատ բրէք.
Ի վասն զի անիկայ Տէրոջը դէմ՝ Իս-
րայէլի Սուրբին դէմ հպարտուե-
30 թիւն բրաւ։ Անոր կտր-
իճները իր հրապարակներուն մէջ
պիտի իյնան, և անոր բոլոր պա-
տերազմական մարդիկները ան օրը
բնաջինջ պիտի ըլլան, կ'ըսէ Տէրը։
31 Ահա ես քեզի դէմ եմ, ով հը-
պարտ, կ'ըսէ զօրաց Տէր Եհովան.
քանզի Իմ օրդ՝ քեզի այցելու-
թիւն բնելու ժամանակս հասած
32 է։ Եւ հպարտը գլորելով պիտի իյ-
նայ, ու մէկը պիտի չըլլայ որ զա-
նիկայ վերցընէ. և անոր քաղաք-
ներուն մէջը կրակ պիտի բռնկ-
ցընեմ, որ անոր բոլոր շրջակայ
տեղուանքը պիտի ուտէ։
33 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Իսրայէլի որդիքը ու Յուդայի
որդիքը միասին զրկանք կրեցին,
ու անոնց բոլոր գերեվարները զա-
նոնք բռնեցին, ոչ չեն ուզեր զա-
34 նոնք արձակել։ Անոնց Փրկիչը
զօրաւոր է, Անոր անունը Զօրաց
Տէր է. անիկայ անշուշտ անոնց
դատին ջատագով պիտի ըլլայ,
որպէս զի երկրին հանդստութիւն
տայ, ու Բաբիլոնի բնակիչները
35 խռովէցընէ։ Տէրը կ'ըսէ որ Քաղ-
դէացւոց վրայ ու Բաբիլոնի բը-
նակիչներուն վրայ և անոր իշ-
խաններուն ու իմաստուններուն
36 վրայ սուր՝ ես։ Ստախօսնե-
րուն վրայ սուր՝ ես, ու պիտի
խենթենան. անոր կտրիճներուն
վրայ սուր՝ ես, ու պիտի զար-
37 հուրին. Անոր ձիերուն ու կառ-
քերուն վրայ և անոր մէջը եղող
բոլոր խառնիճաղանճ բազմու-
թեանը վրայ սուր՝ ես, ու
կնիկներու պէս պիտի ըլլան. ա-
նոր դանձերուն վրայ սուր՝ ես,
38 ու պիտի յափշտակուին. Անոր
ջուրերուն վրայ չորութիւն՝ ես,
ու պիտի ցամքին. քանզի ա-
նիկայ դրօշակներու երկիր է, ու
էրինդ կուռքերովը կը յիմարին։
39 Անոր համար հոն վայրենի կա-
տուներ ու բորենիներ պիտի բնա-
կին, ու հոն ջայլամներ պիտի բնա-
կին. և անիկայ ժիմին ալ մար-
դարնակ պիտի չըլլայ, ու ազգե-

Ն·Բ·ՂԲ· 595

Ա Սամ·ՃՀ·8, Հմր·29, Յոան·ԺԲ·6,
Բ Նա·Ժգ·14, Գլ·Ծա·9,
Յ Հմր 6,
Գլ·Բ·15,
Է Թագ·Ա Ժէ·6,
Է Թագ·Իգ·10, 14,
Ես·կե·10, Գլ·Լդ·12, Եզէկ·Լդ·13, 14,
Գլ·լա·34,
Ես·ա·9,
* Ար ապրա-ամերու թեան,
† Ար այցելութեան,
Բ Եզէկ·Իգ·23,
Տես Բ Թագ·Ժգ·11, Գ Թագ·ԺԲ·25, Բ Մն·Լգ·23, Ես·Ժ·6, Յզ·28, Ամբ·14, Գլ·Լդ·22,
Գլ·Ծա·54,
Ի Ես·Ժգ·6, Գլ·Ծա·20,
Ը Գլ·Ծա·8, 31, 39, 57, Դան·Ե·30, 31,
Ի Ես·Ժգ·5,
Ը Սապ·Իր·12, Ես·Լդ·7, Գլ·Խզ·21,
Ր Գլ·Խբ·44, Հմր 31,

տուածներուն ձայնը՝ ես, որ
մեր Տէր Աստուծոյն վրէժխնդրու-
թիւնը՝ անոր տաճարին վրէժխնդ-
րութիւնը՝ Սիոնի մէջ պատմէ։
29 Բաբիլոնի վրայ՝ աղեղնաւորները
կանչեցէք. էով բոլոր աղեղ ձգ-
ողներ՝ անոր բոլորտիքը անոր դէմ
բանակեցէք, չըլլայ որ մարդ մը
ազատի. Անոր իր գործոյը համե-
մատ հատուցէք՝ անոր իր
ամէն ըրածին համեմատ բրէք.
Ի վասն զի անիկայ Տէրոջը դէմ՝ Իս-
րայէլի Սուրբին դէմ հպարտուե-
30 թիւն բրաւ։ Անոր կտր-
իճները իր հրապարակներուն մէջ
պիտի իյնան, և անոր բոլոր պա-
տերազմական մարդիկները ան օրը
բնաջինջ պիտի ըլլան, կ'ըսէ Տէրը։
31 Ահա ես քեզի դէմ եմ, ով հը-
պարտ, կ'ըսէ զօրաց Տէր Եհովան.
քանզի Իմ օրդ՝ քեզի այցելու-
թիւն բնելու ժամանակս հասած
32 է։ Եւ հպարտը գլորելով պիտի իյ-
նայ, ու մէկը պիտի չըլլայ որ զա-
նիկայ վերցընէ. և անոր քաղաք-
ներուն մէջը կրակ պիտի բռնկ-
ցընեմ, որ անոր բոլոր շրջակայ
տեղուանքը պիտի ուտէ։
33 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Իսրայէլի որդիքը ու Յուդայի
որդիքը միասին զրկանք կրեցին,
ու անոնց բոլոր գերեվարները զա-
նոնք բռնեցին, ոչ չեն ուզեր զա-
34 նոնք արձակել։ Անոնց Փրկիչը
զօրաւոր է, Անոր անունը Զօրաց
Տէր է. անիկայ անշուշտ անոնց
դատին ջատագով պիտի ըլլայ,
որպէս զի երկրին հանդստութիւն
տայ, ու Բաբիլոնի բնակիչները
35 խռովէցընէ։ Տէրը կ'ըսէ որ Քաղ-
դէացւոց վրայ ու Բաբիլոնի բը-
նակիչներուն վրայ և անոր իշ-
խաններուն ու իմաստուններուն
36 վրայ սուր՝ ես։ Ստախօսնե-
րուն վրայ սուր՝ ես, ու պիտի
խենթենան. անոր կտրիճներուն
վրայ սուր՝ ես, ու պիտի զար-
37 հուրին. Անոր ձիերուն ու կառ-
քերուն վրայ և անոր մէջը եղող
բոլոր խառնիճաղանճ բազմու-
թեանը վրայ սուր՝ ես, ու
կնիկներու պէս պիտի ըլլան. ա-
նոր դանձերուն վրայ սուր՝ ես,
38 ու պիտի յափշտակուին. Անոր
ջուրերուն վրայ չորութիւն՝ ես,
ու պիտի ցամքին. քանզի ա-
նիկայ դրօշակներու երկիր է, ու
էրինդ կուռքերովը կը յիմարին։
39 Անոր համար հոն վայրենի կա-
տուներ ու բորենիներ պիտի բնա-
կին, ու հոն ջայլամներ պիտի բնա-
կին. և անիկայ ժիմին ալ մար-
դարնակ պիտի չըլլայ, ու ազգե-

Ա Դան·Ե·30,
Յ Ես·Խէ·13,
Յ Ես·Խգ·25, Գլ·Խբ·30,
Ն Գլ·Խե·20, 24, Եզէկ·Լ·5,
Ղ Գլ Ծա·30, Նա·գ·13,
Ես·Խգ·27, Գլ·Ծա·32, 36, Ցաքա·Ժգ·12,
Ղ Հմր 2, Գլ·Ծա·44-47, 52,
Ճ Ես·Ժգ·21, 22, Լդ·14, Գլ·Ծա·37, Ցաքա·Ժբ·2,
Ճ Ես·Ժգ·20, Գլ·Ին·12,

ազգ հոն բնակիչ պիտի չըլլայ ։
40 — Աստուածոյ կործանած Սոդոմին ու
Գոմորին և անոր շրջակայ ըն-
ներուն պէս՝ կ՚ըսէ Տէրը , հոն ոչ
մարդ մը պիտի չնստի , և անոր մէ-
ջը մարդու զաւակ պիտի չբնակի ։
41 — Ահա հիւսիսէն ժողովուրդ կու-
գայ , ու մեծ ազգ և շատ թագա-
ւորներ երկրիս ծայրերէն պիտի
42 արթննան ։ Աղեղ ու
նիզակ կը կրեն , — անոնք անգու-
ու անողորմ են . ձանոնց ձայնը
ծովու պէս կը գոռայ , և անոնք
ձիերու վրայ կը հեծնեն , ու պա-
տերազմող մարդու պէս քեզի
դէմ կը շարուին՝ ով Բաբիլոնի ազ-
43 ջիկ ։ Երբոր Բաբիլոնի թագաւո-
րը անոնց լուրը լսեց , անոր ձեռ-
քերը թուլցան . ձնեղութիւ-
նը շրջապատեց զանիկայ ծնընդ-
եան կնոջ երկանցը պէս ։
44 — Ահա անիկայ առիւծի պէս ա-
մուր բնակարանին վրայ պիտի ելլէ
Յորդանանու ե—րէբ—ն յորդե-
լէն . բայց անոր վրայէն շուտով
պիտի փախցնեմ զանոնք . և ով
է ան ընտրեալը որ անոր վրայ դր-
նեմ . վասն զի ինծի նման ով կայ ,
ու ինծի հետ ով պիտի վիճաբա-
նի . և ով է ան հովիւը որ իմ
45 առջեւս պիտի կենայ ։ Ընոր համար
Բաբիլոնի վրայով Տէրոջը խոր-
հած խորհուրդը , ու քաղդէացւոց
երկրին վրայ մտածած մտածմունք
քը մտիկ ըրէք . հօտին պիտի պըղ-
տիկը անպատճառ պիտի քշէ զա-
նոնք . անշուշտ ն—ն բնակարան-
ները անոնց հետ պիտի աւրէ ։
46 Բաբիլոնին առնուելուն ձայնէն
երկիրը կը շարժի , ու ազգերու մէջ
աղաղակ կը լսուի ։

ԳԼ · Ծ Ա

1 Աստուծոյ անաչառ դատաստանը Բաբիլոնի դէմ ։ 59 Երեմիա ան մարգարէութեանը համար Սարայիային կու տայ որ Եփրատ գետը երթալէ ետքը Բաբիլոնի յաւիտենական կորստեանը կարդայ ։

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես Բա-
բիլոնի վրայ ու իմ Թշնամի-
ներուս մէջտեղը բնակողներուն
վրայ — ապականիչ հով մը պիտի
2 հանեմ ։ Ես Բաբիլոնի վրայ հո-
սողներ պիտի խրկեմ , ու զանիկայ
պիտի հոսեն , և անոր երկիրը պիտի
պարպեն . վասն զի պատուհասին
օրը անոր վրայ ամէն կողմէն պիտի
3 գան ։ Աղեղնաւորը պիտի լարէ
իր աղեղը աղեղնաւորին դէմ , ու
իր զրահովը հպարտացողին դէմ .
և անոր երիտասարդներուն մի խը-
նայէք , ձանոր բոլոր զօրքը նզո-
4 վածի պէս բնաջինջ ըրէք ։ Ու-
քաղդէացւոց երկրին մէջ սպան-
նուածներ , և ձանոր հրապարակ-
ներուն մէջը խոցոտուածներ պիտի
5 իյնան ։ Քանզի Իսրայէլ ու Ցու-
դա իր Աստուածմէն՝ զօրաց Տէրոջ-
մէն չմերժուեցաւ , թէպէտև անոնց
երկիրը Իսրայէլի Սրբոյն դէմ յան-
6 ցանքով լեցուեցաւ ։ Բաբիլոնի
մէջէն փախէք , ու ամէն մարդ
թող իր անձը ազատէ , որ անոր
անօրէնութեամբը չկործանիք .
քանզի ձասիկայ Տէրոջը վրէժ-
խնդրութեան ժամանակն է ,
Ինքը անոր հատուցում պիտի ը-
7 նէ ։ Բաբիլոն Տէրոջը ձեռքին
մէջ բոլոր երկիրը գինովցնող ոս-
կի գաւաթ եղաւ . ձանոր գինիէն
ազգերը խմեցին , անոր համար
8 ազգերը ձլիմարեցան ։ Բաբիլոն
յանկարծ Ինկաւ կոտրեցաւ , Ձա-
նոր վրայ ողբացէք . ձանոր վէրքին
համար բալասան առէք , գուցէ
բժշկութիւն գտնէ ։
9 Բաբիլոնին դեղ ըրինք , բայց
բժշկութիւն չգտաւ . զանիկայ
թողէք , ու ձամէն մէկզմէնիս իր
երկիրը երթայ . Ցվասն զի անոր
դատաստանը մինչև երկինքը հա-
սաւ , ու մինչև ամպերը ելաւ ։
10 Տէրը ձմեր արդարութիւնը երե-
—ն հանեց . եկէք , ու Սիոնի մէջ
ձմեր Տէր Աստուծոյն գործը պատ-
մենք ։
11 Նետերը փայլեցուցէք , վահան-
ները առէք . Տէրը Մարաց թա-
գաւորներուն հոգին արթնցուց ,
քանզի Բաբիլոնի վրայով խորհե-
ցաւ որ զանիկայ բնաջինջ ընէ .
վասն զի ասիկայ Տէրոջը վրէժ-
խնդրութիւնը՝ իր տաճարին վը-
12 րէժխնդրութիւնն է ։ — Բաբիլոնի
պարիսպներուն դէմ դրօշ վեր-
ցուցէք , պահապան զօրքը ուժովց-
ուցէք , դէտեր կարգեցէք , դա-
րանններ պատրաստեցէք . քանզի
Տէրը որոշեց , և Բաբիլոնի բնակ-
չացը վրայով բան խօսքը՝ ի գործ
13 դրաւ ։ Ով շատ ջուրերու քով
բնակող — շատ գանձեր ունե-
ցող , քու վախճանդ — քու ա-
14 դահութեանդ չափը եկաւ ։ Զօ-
րաց Տէրը իր անձին վրայ երդում
բրաւ՝ ըսելով , Անշուշտ քեզ Ձմա-
րախի ե—մ—ր—ն չափ մարդկ-
ներով պիտի լեցընեմ , ու — քու
վրադ բարձր ձայնով պիտի պո-
ռան ։
15 — Երկիրը իր զօրութեամբը շի-
նեց , աշխարհքը իր իմաստու-
թեամբը հաստատեց , ու Երկին-
քը իր խորհուրդովը տարածեց ։
16 — Երբոր իր ձայնը կու տայ , ևր-
կինքի մէջ ջուրերու բազմութիւն

ն · ք · գէ · 595

— Ծն · ժթ · 25 ։ Ես · ժգ · 19 ։ Գլ · Խթ · 18 ։ ծա · 26 ։
— Հռ 9 ։ Գլ · գ · 22 ։ Ի · 14 ։ ծա · 27 ։
Վ Գլ · գ · 23 ։
— Ես · ժգ · 18 ։
ը Ես · ե · 30 ։
ց Գլ · Խթ · 24 ։
— Գլ · Խթ · 19 ։ ըէ ։
÷ Ցոր · խա · 10 ։ Գլ · Խթ · 19 ։
÷ Ես · ժգ · 24 · ըէ ։ Գլ · ծա · 11 ։
• Ցայտ · ժը · 9 ։

— Գլ · գ · 11 ։
ք Գլ · ժե · 7 ։
ֆ Գլ · ե · 14 ։
Ֆ Գլ · ե · 14 ։
Ի Գլ · ե · 21 ։

ն · ք · գէ · 595

Ղ Գլ · Խթ · 26 ։ ե · 30 · 37 ։
Ի Գլ · ե · 8 ։ Ցայտ · ժը · 4 ։
ը Գլ · ե · 15 · 28 ։
Ր Գլ · Խե · 14 ։ Ի Ցայտ · ժէ · 4 ։
Ի Ցայտ · ժգ · 8 ։
Ղ Գլ · Խե · 16 ։ Ի Ես · խա · 9 ։ Ցայտ · ժգ · 8 ։ ժը · 2 ։
Ի Գլ · Խը · 20 ։ Ցայտ · ժը · 9 · 11 · 19 ։
Ձ Գլ · Խգ · 11 ։
Հ Ես · ժգ · 14 ։ Գլ · ե · 16 ։
Յ Ցայտ · ժը · 5 ։
Ղ Սաղ · լ · 6 ։
Ֆ Գլ · ե · 28 ։
Ք Գլ · Խգ · 4 ։
Յ Ես · ժգ · 17 ։ Հռ 28 ։
Ն Գլ · ե · 45 ։
Ղ Գլ · ե · 28 ։
— Նա · ը · 1 · գ · 14 ։
Ղ Ցայտ · ժէ · 1 · 15 ։
Գ Գլ · Խթ · 13 ։ Ամո · գ · 8 ։
Ձ Նա · գ · 15 ։
— Գլ · ե · 15 ։
— Ծն · ա · 1 · 6 · Գլ · ժ · 12 · ըէ ։
Վ Ցոր · թ · 8 ։ Սաղ · ճգ · 2 ։ Ես · խ · 22 ։
— Գլ · ժ · 13 ։

Ն·Բ·ՂԲ· 595

Ը Ա Ղ· Ա Ի· 7։
Ե Գ Լ· Ժ· 14։

կ'ըլլայ , և Երկրի ծայրերէն շո-
դիներ կը հանէ · անձրեւի համար
փայլակներ կը շինէ , ու հով կը
17 հանէ իր շտեմարաններէն ։ Ա-
մէն մարդ պիտի թենէ գի՝ ոս-
կերիչ էր քանդակած կուռքին
պատճառաւ ամօթով եղաւ ·
Ե Գ Լ· Ա· 2· — վասն զի իր ձուլածոյ կուռքը սը-
տութիւն է , ու անոնք հոգի չու-
Ե Գ Լ· Ժ· 15· 18 նին ։ Ա Անոնք ունայնութեան և
խարէութեան գործքեր են · անոնց
այցելութիւն եղած ատենը անոնք
Ե Գ Լ· Ժ· 16· 19 պիտի կորսուին ։ Ե Յակոբին բա-
ժինը ասոնց պէս չէ , վասն զի ա-
նիկայ ամէն բանը Ստեղծողն է ,
ու Իսրայէլ անոր ժառանգութեա-
նը վիճակն է · Ե անոր անունը Ե-
հովայ Սաբաւովթ է ։
Ե Ա· Ժ· 5· 15· Գ Լ· Ա· 23· 20 Դուն իմ կռանա՝ պատերազմա-
կան գործիքս ես · և քեզմով ազգեր
պիտի կոտրեմ , ու քեզմով թա-
գաւորութիւններ պիտի աւրեմ ,
21 Եւ ձին ու անոր հեծեալը քեզմով
պիտի կոտրեմ , ու կառքը և անոր
վրայ հեծնողը քեզմով պիտի կոտ-
22 րեմ , Ու քեզմով մարդը ու կնիկը
Բ Մ Ն· Լ Գ· 17· պիտի կոտրեմ , և քեզմով Ճ ձերը
ու երիտասարդը պիտի կոտրեմ ,
ու կարիճը և կոյսը քեզմով պիտի
23 կոտրեմ , Ու հովիւը և անոր հօտը
քեզմով պիտի կոտրեմ , երկրա-
գործը ու անոր Է Ը Ր Ո Ն զոյգը
քեզմով պիտի կոտրեմ , և կուսա-
Գ Լ· Ա· 15· 29· կաներն ու նախարարները քեզմով
24 պիտի կոտրեմ ։ Ե Եւ Բաբիլոնին ,
ու Քաղդեացւոց երկրին բոլոր բը-
նակիչներուն պիտի հատուցանեմ
իրենց բոլոր չարութիւնը , որ Ձեր
աչքերուն առջեւը Սիօնին բրին՝
25 կ'ըսէ Տէրը ։ Ո վ բոլոր երկիրը
Բ Ե· Ժգ· 2· Ձ ա ր· գ· 7· աւրող Բ ապականիչ լեռ՝ ահա ես
քեզի դէմ եմ՝ կ'ըսէ Տէրը , և իմ
Ճ Ե Ա Յ· ը· 8· ձեռքս քու վրադ պիտի երկընցը-
նեմ , ու քեզ վէմերէն վար պիտի
դլսորցընեմ , Ճ և քեզ այրած լեռ
26 պիտի ընեմ · Ու քեզմէ անկեան
Բ Գ Լ· Ա· 40· քար և հիման քար պիտի չառ-
նեն , Բ բանզի յաւիտենական ա-
ւերակ պիտի ըլլաս՝ կ'ըսէ Տէրը ։
Ի Ե· Ժգ· 2· 27 Ի Երկրին մէջ դրօշ վերցուցէք ,
ազգերուն մէջ փող Շչեցուցէք ,
Ջ Գ Լ· Ի Ե· 14· Ջ անոր դէմ ազգեր պատրաստեցէք ,
Ի Գ Լ· Ա· 41· անոր վրայ Ի Արարատի , Միննիի ,
ու Աշքանազի թագաւորութիւն-
ները կանչեցէք · անոր վրայ զօրա-
պետներ դրէք , մաղտա մարախնե-
28 րու պէս ձիեր հանեցէք · Անոր վր-
Ը Հ Գ Ր 11· րայ ազգեր՝ Ը Մարաց թագաւորնե-
րը , անոնց կուսակալները ու բո-
լոր նախարարները և անոնց իշխա-
նութեանը բոլոր երկիրը պատրաս-
29 տեցէք ։ Ու երկիրը պիտի դողայ

ու նեղութիւն կրէ , վասն զի Բա-
բիլոնի վրայով Տէրոջը ունեցած
խորհուրդները պիտի հաստատուին ,
Ի Բաբիլոնի երկիրը անբնակ ամա-
Բ Գ Լ· Ա· 13· 30 յութիւն ընելու համար · Բաբի-
39· 40· Հ Գ Ր 43· լոնի զօրաւոր մարդիկները պատե-
րազմելէն դադրեցան , բերդերու-
մէջ բնակեցան · ուժերնին կորե-
ցաւ , Ի կնիկներու պէս եղան · անոր
Ա Ե· Ժբ· 16· Գ Լ· Խր· 41· Ա· 37· բնակարանները այրեցին , Ի անոր
Ի Ե Ր· Բ· 9· 31 նիգերը կոտրեցան · Ե Սուրհանդա-
Ա մ Ո· ա· 5· Ն ա ե· գ· 13· կը սուրհանդակի հանդիպելու , ու
Ե Գ Լ· Ա· 24· լուրերը լուրերի հանդիպելու պի-
տի վազէ , Բաբիլոնի թագաւորին
32 պատմելու համար թէ անոր քա-
Ի Գ Լ· Ա· 38· ղաքը մէկ ծայրէն առնուեցաւ , Ե-
թէ Ի անցքերը բռնուեցան , ու Ե-
ղէգները կրակով այրեցան , և պա-
տերազմական մարդիկները զարհու-
33 րեցան · Քանզի զօրաց Տէրը՝ Ի-
սրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ ·
Ի Ե Ա· Ի Ա· 10· Ա մ Ո· ա· 3· Մ Ի Ք· գ· 13· Բաբիլոնի աղջիկը Ի կալի պէս է ,
Ի Ե Ա· Ի Ա· 15· Ա մ Ո· գ· 12· Ա նոր ծեծուելու ատենն է · քիչ
Հ Ե Ա· Ժ Հ· 5· Ե Ա· Ո մ Ո· գ· 11· Ց ո փ ո· գ· 13· Ց ա ս· Ժգ· 15· 18· ատենէն ետքը Ա նոր հունձքին
Ե Գ Լ· Ա· 17· ժամանակը պիտի գայ ։
34 Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թա-
գաւորը Ն զիս կերաւ , զիս ընաջինջ
ըրաւ , զիս պարապ ամանի պէս
ըրաւ , վիշապի պէս զիս կլլեց ,
իմ փափկութիւններէս իր փորը
կշտացուց , զիս դուրս նետեց ։
35 Սիօնի բնակիչը պիտի ըսէ , Ինձի
ու իմ մարմնոյս եղած զրկանքը
Բաբիլոնին վրայ ըլլայ · ու Երու-
սաղէմ պիտի ըսէ , Իմ արիւնս
Քաղդեացւոց երկրին բնակչացը
36 վրայ ըլլայ ։ Անոր համար Տէրը
Ե Գ Լ· Ա· 34· այսպէս կ'ըսէ , Ահա ես քու դա-
տիդ պաշտպան պիտի կայնիմ , ու
քեզի համար վրէժխնդիր պիտի ըլ-
Ճ Գ Լ· Ա· 38· լամ , Ճ և անոր ծովը ցամաք պիտի
ընեմ , ու անոր աղբիւրը պիտի
37 չորցընեմ ։ Եւ Բաբիլոն Ա Ի-
Հ Ե· Ժգ· 22· Գ Լ· Ա· 39· Ց ա ս· Ժբ· 2· Ի Ե Ր· Ա· 9· 18· Ի Ե Ր· Ա· 9· Ի Ե Ր· Ա· 9· Ի Ե Ր· Ա· 9

Ն․ Ք․ ՇՌ․
595

ղ Գլ․ Ծ․ 39․ 40․ Հմր 29․
ձ Եա․ խգ․ 1․ Գլ․ Ծ․ 2․
ռ Հմր 58․
ս Հմր 6․ Գլ․ Ծ․ 8․ Յայտ․ Ժը․ 4․
վ Դ Թագ․ ԺԹ․ 7․
տ Գլ․ Ծ․ 2․ Հմր 52․
ր Եա․ խդ․ 23․ խԹ․ 13․ Յայտ․ Ժը․ 20․
ց Գլ․ Ծ․ 3․ 41․
ւ Գլ․ խդ․ 28․
փ Սաղ․ խզ․ 15․ 16․ ՀԹ․ 4․
ք Հմր 47․
օ Գլ․ խԹ․ 16․ Ամով․ Թ․ 2․ Աբդ․ 4․
* Եբր․ զօրութեանը բարձրութիւնը ամրացնէ․
ֆ Գլ․ Ծ․ 22․

մը Բաբիլոնին վրայ եկաւ, անոր ալիքներուն շատութենէն ծածկուե-
43 ցաւ։ ղԱնոր քաղաքները աւերակ, անջուր երկիր ու անապատ եղաւ, ու անանկ երկիր մը եղաւ որ հոն մարդ մը չբնակիր, ու անկէ
44 մարդու զաւակ չանցնիր։ ձԵւ Բաբիլոնի մէջ Բելին այցելութիւն պիտի ընեմ, ու անոր բերնէն անոր կլլածը պիտի հանեմ. ու մէյմըն ալ ազգերը անոր պիտի չդիմեն. ռԲաբիլոնի պարիսպն ալ պի-
45 տի փլչի։ սԱնոր մէջէն ելէք, ով իմ ժողովուրդս, և ամէն մարդ թող իր անձը ազատէ Տէրոջը սաս-
46 տիկ բարկութենէն։ Ու չըլլայ որ վերկրին մէջ լսուելու լուրէն ձեր սիրտը թուլնայ ու վախնաք, երբոր մէկ տարուոյն մէջ մէկ լուր մը, և հետևեալ տարուոյն մէջ մէկ ուրիշ լուր մը գայ, ու երկրին մէջ բռնութիւն ըլլայ, և իշխան իշխանի դէմ ելլէ։
47 Անոր համար ահա օրեր կու գան որ տԲաբիլոնի կուռքերուն այցելութիւն պիտի ընեմ. ու անոր բոլոր երկիրը ամօթով պիտի ըլլայ, և անոր բոլոր սպաննուածները ա-
48 նոր մէջը պիտի իյնան։ Ու րերկինքը ու երկիրը և բոլոր անոնց մէջը եղածը Բաբիլոնին վրայ պիտի ցնծան, ցվասն զի աւերողները հիւսիսէն պիտի գան անոր՝ կ'ըսէ Տէ-
49 րը։ Ինչպէս որ Բաբիլոն Իսրայէլին սպաննուածները վար ձգեց, այնպէս ալ Բաբիլոնի մէջ բոլոր երկրին սպաննուածները պիտի իյ-
50 նան։ ւՈվ սուրէ ազատուածներ՝ գացէք, մի՛ կայնիք. հեռուէն Տէրը յիշեցէք, ու Երուսաղէմ ձեր միտքը թող գայ։
51 փՆախատինք լսելնուս համար ամչցանք. ամօթը մեր երեսը ծածկեց, քանզի Տէրոջը տանը սրբարաններուն մէջ օտարազգիներ մը-
52 տան։ Անոր համար ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը, քոր անոր կուռքերուն այցելութիւն պիտի ընեմ, և անոր բոլոր երկրին մէջ վիրաւորներ պիտի հեծեն.
53 օԹէև Բաբիլոն մինչև երկինքը ելլէ, ու իր *զօրութիւնը բարձրութեան մէջ հաստատէ", իմ կողմանէս աւերողներ պիտի գան անոր՝ կ'ըսէ Տէրը։
54 ֆԲաբիլոնէն աղաղակի ձայն, ու Քաղդէացւոց երկրէն մեծ կոտորա-
55 ծի ձայն կու գայ։ Քանզի Տէրը Բաբիլոնը կ'աւրէ, ու անոր մէջէն մեծ ձայնը կը խափանէ. որովհետև անոնց ալիքները շատ ջուրերու պէս կը գոչեն, և անոնց
56 ձայնը աղմկալից կ'ելլէ։ Քանզի անոր վրայ՝ Բաբիլոնին վրայ աւերող մը եկաւ, ու անոր զօրաւորները առնուեցան, անոնց աղեղները կոտրեցան. ղքանզի Տէրը հատուցիչ Աստուած է, անշուշտ
57 հատուցում պիտի ընէ։ բԵւ անոր իշխանները ու իմաստունները, կուսակալները ու նախարարները, և զօրաւոր մարդիկները պիտի գինովցընեմ. ու անոնք յաւիտենական քունով պիտի քնանան, ու պիտի չարթըննան՝ կ'ըսէ գան Թագաւորը՝ որուն անունը Զօրաց Տէր
58 է։ Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. տԲաբիլոնին լայն պարիսպները բոլորովին պիտի փլչին, ու անոր բարձր դռները կրակով պիտի այրին. և ԻժողովուրդՆերը պարապ տեղը, ու ազգերը կրակի համար պիտի աշխատին ու յոգնին։
59 Աս խօսքն է որ Երեմիա մարգարէն պատուիրեց Մաասիայի որդւոյն Ներիայի որդւոյն Սարայիային, երբոր անիկայ Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին †կողմանէ անոր թագաւորութեանը չորրորդ տարին Բաբիլոն գնաց. ու Սարայիա
60 գլխաւոր սենեկապան էր։ Վասն զի Երեմիա Բաբիլոնին վրայ գալու ամէն չարիքները մէկ գրքի մը մէջ գրեց, այսինքն աս բոլոր խօսքերը որ Բաբիլոնի դէմ գրուած են։
61 Ու Երեմիա Սարայիային ըսաւ, Երբոր Բաբիլոն երթաս, ‡նայէ որ
62 կարդաս" աս բոլոր խօսքերը, Ու ըսես, Ո՛վ Տէր՝ դուն աս տեղւոյս համար ըսիր որ զանիկայ պիտի աւրես, ու ղմարդէ մինչև անասուն անոր մէջ բնակիչ պիտի չըլլայ, հապա յաւիտենական ամայութիւն
63 պիտի ըլլայ։ Ու երբոր աս գիրքը կարդալը լմնցընես, Իանոր վրայ քար մը կապես ու զանիկայ Եփ-
64 րատի մէջ նետես, Ու ըսես, Այսպէս պիտի ընկղմի Բաբիլոն, ու ճշմէն ալ պիտի չկանգնի, իմ անոր վրայ բերելու չարիքներուս պատճառաւը. ըև անոնք պիտի յոգնին։

Երեմիային խօսքերը մինչև հոս են։

Ն․ Ք․ ՇՌ․
595

ղ Սաղ․ ԴԴ․ 1․ Գլ․ Ծ․ 29․ Հմր 24․
բ Հմր 39․
գ Գլ․ խզ․ 18․ խը․ 15․
տ Հմր 44․
Ի Ամբ․ բ․ 13․
† Կամ՝ հետը՝
‡ Կամ՝ տես և կարդա՛
ղ Գլ․ Ծ․ 3․ 39․ Հմր 29․
Ի Տես Յայտ․ Ժը․ 21․
ը Հմր 58․

ԳԼ․ ԾԲ

1 Սեդեկիային ապստամբութիւնը։ 4 Երուսաղէմ կը պաշարուի ու կ'առնուի։ 8 Սեդեկիային տղաքը կը մեռցուին, և իր աչքերը կը փորուին։ 12 Նաբուզարդան քաղաքը կ'այրէ ու աւարը կ'առնէ. 24 գերիները հետը կ'առնէ կը տանի։ 32 Եւիլմերովդաք կը բարձրացընէ Յովակիմը։

1 Սեդեկիա ղքսանըմէկ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնըմէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Ամիտաղ էր Լեբ-
2 նացի Երեմիային աղջիկն էր։ Եւ

599
ղ Դ Թագ․ խդ․ 18․

Ն. Թ. ԴԲ. 595

անիկայ Յովակիմին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջեւ չարութիւն
3 ըրաւ ։ Քանզի Տէրոջը բարկութիւնը Երուսաղէմի ու Յուդայի վրայ էր, մինչեւ որ զանոնք իր երեսէն ձգէ. անոր համար Սեդեկիա Բաբելոնի թագաւորէն ապստամբեցաւ ։

590
4 Ու եղաւ որ [e] անոր թագաւորութեանը իններորդ տարին [f] տասներորդ ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը իր բոլոր զօրքովը Երուսաղէմի վրայ եկաւ, ու անոր դիմացը բանակեցաւ, և անոր դէմ շուրջանակի պատնէշներ շինեցին.

588
5 Ու մինչեւ Սեդեկիա թագաւորին մետասաներորդ տարին քաղաքը
6 պաշարման մէջ էր ։ Եւ չորրորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն իններին քաղաքին մէջ սաստիկ սով կար, ու երկրին ժողովուրդը հաց չունէր.
7 Եւ քաղաքին պարիսպը ճեղքուեցաւ, ու բոլոր պատերազմողները փախան, և գիշերով թագաւորի պարտէզին քովը եղող երկու պարսպին մէջէն դրանը ճամբայով քաղաքէն ելան. ու Քաղդէացիք քաղաքին բոլորտիքը կեցեր էին. ու անոնք դաշտի ճամբայէն գացին ։
8 Եւ Քաղդէացւոց զօրքը թագաւորին ետեւէն ինկան, ու Երիքովի դաշտերուն մէջը Սեդեկիային հասան. և անոր բոլոր զօրքը անոր
9 քովէն ցրուեցաւ. [g] Ու թագաւորը բռնեցին, ու զանիկայ Բաբելոնի թագաւորին Ռեբղա տարին Եմաթի երկրին մէջ, և անոր դատաս-
10 տանը տեսաւ ։ [h] Ու Բաբելոնի թագաւորը Սեդեկիային տղաքները անոր աչքերուն առջեւ մորթեց. Յուդայի բոլոր իշխաններն ալ
11 Ռեբղայի մէջ մորթեց. Եւ Սեդեկիային աչքերը կուրացուց, ու զանիկայ շղթաներով կապեց, և Բաբելոնի թագաւորը զանիկայ Բաբելոն տարաւ, ու զանիկայ մինչեւ իր մահուան օրը բանտի մէջ պահեց ։
12 Եւ Բաբելոնի թագաւոր Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին տասնուիններորդ տարին [i] հինգերորդ ամիսը՝ ամսուն տասնին Բաբելոնի թագաւորին առջեւ կայնող Նաբուզարդան դահճապետը Երուսա-
13 ղէմի մէջ մտաւ. Ու Տէրոջը տունը և թագաւորին տունը այրեց. ու Երուսաղէմին բոլոր տուները, ու ամէն մեծ տուները կրակով
14 այրեց ։ Եւ դահճապետին հետը եղող Քաղդէացւոց բոլոր զօրքերը Երուսաղէմին բոլոր շրջակայ պա-
15 րիսպները փլցուցին ։ Ու ժողովուրդին աղքատներէն, և քաղաքին մէջը մնացած ժողովուրդին մնացորդը, ու Բաբելոնի թագաւորին իյնող փախստականները, ու մնացած բազմութիւնը՝ [k] Նաբուզարդան
16 դահճապետը գերի տարաւ ։ Եւ Նաբուզարդան դահճապետը երկրին աղքատներէն թողուց այգեգործներ ու երկրագործներ ըլլալու համար ։
17 [l] Եւ Քաղդէացիք Տէրոջը տանը մէջ եղող [m] պղնձէ սիւները ու մեքենայթները, ու Տէրոջը տանը մէջ եղող պղնձէ ծովը կտոր կտոր ըրին, ու անոնց բոլոր պղինձը Բա-
18 բելոն տարին ։ Եւ [n] կաթսաները ու թիակները և բազմակալները ու կոնքերը և խնկամանները ու պաշտօնի համար գործածուած բո-
19 լոր պղնձէ անօթները առին ։ Եւ դաւաթները ու բուրվառները և կոնքերը ու կաթսաները ու աշտանակները և խնկամանները ու բաժակները առաւ դահճապետը, ինչ որ ոսկիէ էր՝ ոսկին, ու ինչ որ արծաթէ էր՝ արծաթը ։
20 Իսկ Սողոմոն թագաւորին Տէրոջը տանը համար շինած երկու սիւները, մէկ ծովը, ու [*] մեքենայթներուն տեղ եղած տասներկու պղնձէ եզները. [o] բոլոր աս գործիքներուն պղինձը կշիռքի չէր
21 գար ։ Եւ [p] սիւներուն մէկուն բարձրութիւնը տասնըութը կանգուն էր, ու անոր շրջապատը տասներկու կանգուն էր, և անոր թանձրութիւնը չորս մատնաչափ էր, ու
22 մէջը պարապ էր ։ Եւ անոր վրայ պղնձէ խոյակ կար. ու մէկ խոյակին բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր, և խոյակին վրայ շուրջանակի ցանցակերպ զարդ ու նռներ կային, ամէնն ալ պղնձէ էին. միւս սիւնն ալ նռներով այնպէս
23 էր ։ Ու նռները ամէն կողմէն իննսունըվեց էին, ու [q] ցանցակերպ զարդին վրայ շուրջանակի բոլոր նռները հարիւր էին ։
24 Եւ [r] դահճապետը առաջին քահանան Սարայիան [s] ու երկրորդ քահանան Սոփոնիան ու դրան ի-
25 րեք պահապանները առաւ. Եւ քաղաքէն մէկ ներքինի մը առաւ, որ անիկայ պատերազմող մարդիկներուն զօրագլուխն էր. ու քաղաքին մէջը գտնուած՝ թագաւորին [†] առջեւ կայնողներէն" եօթը մարդ, ու երկրին ժողովուրդը զինուորութեան գրող՝ զօրքին մեծ դպիրը, և քաղաքին մէջը գտնուած երկրին ժողովուրդէն վաթ-
26 սուն մարդ առաւ ։ Ու Նաբուզարդան դահճապետը զանոնք ա-

Ն. Թ. ԴԲ. 588

Բ Դպ. Թ. 9.
Բ Դպ. ԻԵ. 19, 21.
Եզկ. Ժբ. 13.
Դ Թագ. ԻԵ. 1—27.
Դ Թագ. ԻԵ. 4.
Դ Թագ. ԻԵ. 8. Ես. Գ. 15. Ժգ. 19.
Դ Թագ. ԻԵ. 13. Եր. ԻԷ. 19.
Գ Թագ. Է. 15, 23, 27, 50.
Ղեւ. ԻԵ. 3. Դ Թագ. ԻԵ. 14, 15, 16.
* Կամ՝ անոր եղած տասներկու մեքենայթներ.
Գ Թագ. Է. 47.
Գ Թագ. Է. 15. Դ Թագ. ԻԵ. 17. Բ Մն. Գ. 15.
Ելք. Ե. 20.
Դ Թագ. ԻԵ. 18. Ա Մն. Զ. 14. Եզր. Է. 1.
† Եբր. երեսը տեսնողներէն.

Ն․ Ք․ ԳՌ․ 588

ռաւ ու Բաբելոնի թագաւորին՝
27 Ռեբղա տարաւ ։ Եւ Բաբելոնի
թագաւորը զանոնք զարկաւ, ու
Եմաթի երկրին Ռեբղային մէջ
զանոնք մեռցուց ։ Այսպէս Յու-
դա իր երկրէն գերի տարուեցաւ ։
28 Նաբուգոդոնոսորին գերի քշած
ժողովուրդը ասիկայ է . եօթնե-
րորդ տարին երեք հազար քսան-
29 ուերեք Հրէայ . Նաբուգոդոնո-
սորին տասնըութերորդ տարին
Երուսաղէմէն ութը հարիւր ե-
30 սունըերկու հոգի . Նաբուգոդո-
նոսորին քսանըերեքերորդ տարին
Նաբուզարդան դահճապետը Հրէ-
աներէն եօթը հարիւր քառասունը-
հինգ հոգի գերի քշեց . ամէնը չորս
հազար վեց հարիւր հոգի էր ։
31 Ու եղաւ որ Յուդայի Յովակին
թագաւորին գերութեանը երեսուն-
եօթներորդ տարին երկոտասա-
ներորդ ամսոյն՝ ամսուն քսանու-
հինգերորդ օրը, Բաբելոնի Եղմա-
րովդաք թագաւորը իր թագաւոր
եղած տարին, Յուդայի Յովակին
թագաւորին գլուխը բարձրացուց,
32 ու զանիկայ բանտէն հանեց . Եւ
անոր հետ քաղցրութեամբ խօսե-
ցաւ, ու անոր աթոռը Բաբելոնի
մէջ իր հետը եղող թագաւորնե-
33 րուն աթոռէն վեր դրաւ . Եւ ա-
նոր բանտի լաթերը փոխեց . ու
անիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն
մէջ միշտ անոր առջեւ հաց կ'ու-
34 տէր . Եւ անոր ռոճիկը մշտատե
ռոճիկ ըլլալով, անոր կենացը բո-
լոր օրերուն մէջ մինչեւ անոր մա-
հուան օրը Բաբելոնի թագաւո-
րին կողմէն օրէ օր անոր կը
տրուէր ։

600 — ա Տես Դ Թագ․ ԻԴ․ 12 — 590 — բ Տես Դ Թագ․ ԻԴ․ 14 — 585 — գ Տես Հմր 12․ Գւ․ ԼԹ․ 9 — դ Դ Թագ․ ԻԵ․ 27, 28, 29, 30 — 562

Ն․ Ք․ ԳՌ․ 562 — ե Տես Ծն․ Խ․ 13, 20 — զ Բ Թագ․ Թ․ 13

ՈՂԲՔ ԵՐԵՄԻԱՅԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

Ն․ Ք․ ԳՌ․ իրր 588

1 Երուսաղէմի թշուառ վիճակը իր մեղքին պատճառովն է ։ 12 Անիկայ իր տառապանացը համար կը գանգատի, 18 ու կը խոստովանի թէ Աստուծոյ դատաստանը արդար է ։

1 Ի՜նչպէս առանձին կը նստի բազմամարդ քաղաքը . ազգերուն մէջ մեծ եղողը որբեւայրիի պէս եղաւ, գաւառներուն մէջ իշխանուհի եղողը հարկատու եղաւ ։

2 Գիշերը անդադար կու լայ, ու իր արցունքները իր այտերուն վրայ են . անոր բոլոր սիրելիներէն անոր մխիթարութիւն տուող չկայ . անոր բոլոր բարեկամները անոր նենգութիւն ըրին, անոր թշնամի եղան ։

3 Յուդա տառապանաց և խիստ ծառայութեան համար գերի քշուեցաւ . հեթանոսներուն մէջ կը բնակի, հանգստութիւն չգտներ . անոր բոլոր հալածիչները անոր նեղութեանցը մէջ անոր վրայ հասան ։

4 Սիոնին ճամբաները սուգ կը բռնեն, հանդիսաւոր տօներուն եկողներ չըլլալուն համար . անոր բոլոր դռները ամայացած են, անոր քահանաները կը հեծեն . անոր կոյսերը կը տրտմին, ու ինքը դառնութեան մէջ է ։

5 Անոր նեղիչները իշխան եղան, անոր թշնամիները յաջողութիւն գտան, վասն զի Տէրը զանիկայ տրտմութեան մատնեց՝ անոր շատ յանցանքներուն համար . անոր պզտիկ տղաքը թշնամիին առջեւէն գերի գացին ։

6 Եւ Սիոնի աղջիկէն իր բոլոր վայելչութիւնը գնաց . անոր իշխանները ճարակ չգտնող եղջերուներու պէս եղան, ու հալածողին առջեւէն առանց ուժի կ'երթան ։

7 Երուսաղէմ իր տառապանաց ու թշուառութեան օրերը՝ իր առաջուց ունեցած բոլոր ցանկալի բաները յիշեց, երբոր իր ժողովուրդը թշնամիին ձեռքը ինկաւ, ու իրեն օգնութիւն ընող չեղաւ . թշնամիները զանիկայ տեսան ու անոր կործանմանը վրայ խնդացին ։

8 Երուսաղէմ ծանր մեղք գործեց, անոր համար "պիղծ սեպուեցաւ" . զանիկայ ամէն պատուողները զանիկայ անարգեցին, վասն զի անոր մերկութիւնը տեսան . անիկայ ալ հառաչեց ու ետ դարձաւ ։

9 Անոր պղծութիւնը իր քղանցքներուն վրայ է, անիկայ իր վախճանը չյիշեց, ու զարմանալի կերպով մը նուաստացաւ . անիկայ մխիթարիչ չունի ։ Ո՛վ Տէր՝ իմ տառապանքիս նայէ, վասն զի թշնամին հպարտացաւ ։

10 Անոր բոլոր ցանկալի բաներուն՝

ա Ես․ ԽԷ․ 7, 8 — բ Եզր․ Դ․ 20 — գ Յոր․ Է․ 3 — Սղ․ Զ․ 6 — դ Երեմ․ ԺԳ․ 17 — ե Հմր 19 — զ Հմր 9, 16, 17, 21 — է Երեմ․ ԾԲ․ 27 — ը Բ Օր․ ԻԸ․ 64, 65 — Գւ․ Բ․ 9 — թ Բ Օր․ ԻԸ․ 43, 44

Ն․ Ք․ ԳՌ․ 588 — ժ Երեմ․ Լ․ 14, 15 — Դան․ Թ․ 7, 16 — ի Հմր 10 — լ Դ Թագ․ Ը․ 46 — * Կամ՝ թափառական եղաւ — խ Երեմ․ ԺԳ․ 22, 26 — Եզեկ․ ԺԶ․ 37 — ԻԳ․ 29 — Ովս․ Բ․ 10 — ծ Բ Օր․ ԼԲ․ 29 — Ես․ ԽԷ․ 7 — կ Հմր 2, 17, 21 — հ Հմր 7

Ն·Ք·ՂԲ· Իբր 588

Ես 51։

Ը Օր·Իդ· 3։ Նէհ· Ժգ·1։

Բ Եսդ· ը 9։ Նք·6։ Գլ·ր·12։ գ·4։

Դան·թ· 12։

Եզեկ·ժր· 13։ Ժէ· 20։

Ը Օր·Իը· 48։

Եսր· հիւսուածան։

Եսր· ոտք եղել։

Ես·կգ·3։ Ցայտ·Ժգ· 19, 20։ Ժթ· 15։

Երեմ·ժգ· 17։ Ժգ·17։ Գլ·ր·18։

Եսր· ընծայ Ա Հմր 2, 9։

Երեմ·գ· 31։ Ա Հմր 2, 9։

Նէհ·թ· 33։ Դան· Թ·7, 14։

Ա Թագ· ժր·14, 15։

Ա Հմր 2։ Երեմ·ը· 14։

Ա Հմր 11։

Ծագ·ը·27։ Ես·Ժգ·11։ Երեմ·գ· 19։ Խր·36։ Գլ·ր·11։ Ովս·ժա·8։

թշնամին ձեռք երկընցուց. քանզի ՚ի հնէ թանուններ տեսաւ որ իր սրբարանին մէջը մտան, որոնց համար դուն պատուիրեր էիր որ անոնք քու ժողովքիդ մէջը չմտնեն։

11 Անոր բոլոր ժողովուրդը ՚հայց փնտռելէն հառաչեց. իրենց ուժովցնելու համար՝ իրենց ցանկալի բանները՝ կերակուրի փոխարէն տուին. տես՝ ով Տէր ու նայէ, վասն զի անարգուեցայ։

12 Ուրդեօք հոգ չէք ըներ, ով բոլոր ճամբայէ անցնողներ. նայեցէք ու տեսէք, թէ արդեօք ՚իմ ցաւիս պէս ցաւ կայ, որ իմ վրաս եկաւ. վասն զի Տէրը իս նեղեց իր սաստիկ բարկութեան օրը.

13 Բարձրէն իմ ոսկորներուս կրակ խրկեց, որ անոնց տիրեց. ոտքերուս ՚ցանց տարածեց Ա զիս ետ դարձուց. զիս ամայի ըրաւ, ամբողջ օրը վշտացած։

Եզեկ·ժբ· 13, ժէ· 20։

Ովր Օր·իը· 48։

14 Իմ յանցանքներուս Ա լուծը ամուր ձեռքովը կապուեցաւ. անոնք միացան ու իմ պարանոցիս վրայ եկան. իմ ոյժս կտրեց, Տէրը զիս անանկ ձեռքերու մատնեց, որ անոնց չեմ կրնար ՚ազատիլ։

Եսր· հիւսուածան։

Եսր· ոտք եղել։

15 Տէրը իմ մէջս իմ բոլոր զօրաւորներս անարգեց. իմ երիտասարդներս կոտրելու համար իմ վրաս ժողով կանչեց. Տէրը Ցուդայի կոյս աղջիկը Ա ՚ճմանի մէջ կոխեց։

Ես·կգ·3։ Ցայտ·Ժգ· 19, 20։ Ժթ· 15։

16 Ասոնց համար կու լամ, աչքերս՝ աչքերս ՚արցունք կ՚իջեցընեն, վասն զի ինծմէ հեռացաւ Ա մխիթարիչը, որ իմ հոգիս պիտի նորոգէր. իմ տղաքս նուաղեցան, վասն զի թշնամին զօրացաւ։

Երեմ·ժգ· 17։ Ժգ·17։ Գլ·ր·18։

17 Սիօն իր ձեռքերը տարածեց, Ա անոր մխիթարութիւն տուող չկայ. Տէրը Ցակոբին համար հրամայեց, որ անոր թշնամիները զանիկայ շրջապատեն. Երուսաղէմ անոնց մէջ դաշտանաւոր կնկան պէս եղաւ։

Եսր· ընծայ Ա Հմր 2, 9։

18 Տէրը արդար է, վասն զի անոր հրամանին ապստամբ եղայ. հիմա՝ ով բոլոր ժողովուրդներ՝ մտիկ ըրէք, ու իմ ցաւս տեսէք. իմ կոյսերս ու երիտասարդներս գերութեան գացին։

Նէհ·թ· 33։ Դան· Թ·7, 14։ Ա Թագ· ժր·14, 15։

19 Իմ սիրականներս կանչեցի, Ասոնք զիս խաբեցին. իմ քահանաներս ու ծերերս քաղաքին մէջ հոգիներնին ատանդեցին, երբոր իրենց համար կերակուր կը փնտռէին, ՚իրենց հոգին ուժովցնելու համար։

Ա Հմր 2։ Եր·Ա·14։

20 Ով Տէր՝ նայէ, վասն զի նեղեցայ, ՚աղիքներս խռովեցան, սիրտս ներսի դիս տակնուվրայ է, վասն զի խիստ շատ ապստամբեցայ. ՚դուրսէն սուրը մեռցուց, ՚ներսը մահ կայ։

Եր Օր·Ա·25։ Եզեկ·է·15։ Զմր 2։

Ես·ժգ·ը։ Երեմ·խգ·ը։

Սաղ·ճթ· 15։

21 Իմ հառաչանքս լսեցին, ՚ոչ ինծի ՚մխիթարութիւն տուող չկայ. իմ բոլոր թշնամիներս իմ թշուառութիւնս լսելով ուրախացան, վասն զի դուն ըրիր ՚ինծի. ՚կանչած օրդ պիտի բերես, ու անոնք ինծի պէս պիտի ըլլան։

Գլ·ե·17։

22 Անոնց բոլոր չարութիւնը ՚քու առջեդ հասնի. և անոնց այնպէս ըրէ, ինչպէս որ ինծի ըրիր իմ բոլոր յանցանքներուս համար. վասն զի իմ հեծութիւններս շատ են ու իմ ՚սիրտս նուաղած է։

Սաղ·ճթ· 15։

Գլ·ե·17։

ԳԼ·Բ

1 Երեմիա կ՚ողբայ Երուսաղէմի թշուառութեանը վրայ, 20 ու Աստուծոյ դանգատ կ՚ընէ անոր համար։

1 Ո՜նչպէս Տէրը իր բարկութեամբը խաւարով ծածկեց Սիօնին աղջիկը. Իսրայէլին փառքը ՚երկինքէն վար նետեց, ու իր բարկութեան օրը իր ՚ոտքերուն պատուանդանը չյիշեց։

Ա Մատ·ժա· 23։

Ա Մն·իբ· 2։ Սաղ·ղթ· 5։ ԾԼր·7։

2 Տէրը ՚առանց խնայելու Ցակոբին բոլոր բնակարանները կլլեց, Ցուդայի աղջկանը ամրոցները իր բարկութեամբը փլցուց Ա հիմնայատակ ըրաւ, Ա թագաւորութիւնը ու անոր իշխանները պղծեց։

Զմր 17։21։ Գլ·գ·43։ Ա Սաղ·ձթ· 39։

3 Սաստիկ բարկութեամբ Իսրայէլին բոլոր եղջիւրը փշրեց. Ա անոր աջ ձեռքը թշնամիին երեսէն ետ դարձուց, և Ցակոբին մէջ Ա կրակի բոցի պէս բռնկեցաւ, որ անոր բոլորտիքը կերաւ։

Ա Սաղ·Ծդ· 11։ Ա Սաղ·ձթ· 46։

4 Ա՚Իր աղեղը թշնամիի պէս լարեց, իր աջ ձեռքովը հակառակորդի պէս կեցաւ, և բոլոր ՚աչքի հաճոյ եղողները մեռցուց, իր բարկութիւնը կրակի պէս թափեց Սիօնի աղջկանը խորանին մէջ։

Ես·կգ·10։ Զմր 5։

Եզեկ·իդ· 25։

5 Տէրը ՚թշնամիի պէս եղաւ, Իսրայէլը կլլեց, անոր բոլոր ՚պալատները կլլեց. անոր ամրոցները կործանեց, և Ցուդայի աղջկանը մէջ ողբը ու կոծը շատցուց։

Զմր 4։ Երեմ·Լ·14։ Դ Թագ·իե· 9։ Երեմ· ծր·13։

6 Ա՚Անոր ‖հիւղը պարտէզի հիւղէ պէս՝՝ բռնութեամբ կործանեց, անոր ժողովատեղին աւրեց. Տէրը Սիօնի մէջ Ի հանդիսաւոր տօնը ու շաբաթը մոռցուց, և իր սաստիկ բարկութեամբը թագաւորը ու քահանան անարգեց։

Ա Սաղ·Ծ·5։ ‖ Կ՚ցանգը՝ պարտէզի ցանկի պէս

Ի Գլ·ա·4։ Սփ·գ·18։

7 Տէրը իր սեղանը մերժեց Ա իր սրբարանէն զզուեցաւ, անոր պալատներուն պարիսպները թշնամիին ձեռքը մատնեց. Ա՚անոնք ՚Տէրոջը տանը մէջ հանդիսաւոր տօնի օրուան պէս ձայն տուին։

Ա Սաղ·Հգ· 4։

8 Տէրը խորհեցաւ Սիօնի աղջկանը

պարիսպը աւրել. Լարը քաշեց, իր ձեռքը կործանելէն ետ չդարձուց. պատնէշին ու պարսպին սուգ բռնել տուաւ, անոնք մէկտեղ տրտմութեան մէջ են։

9 Անոր դռները գետինը անցան, անոր նիգերը աւրեց ու կոտրեց. անոր թագաւորը ու իշխանները ազգաց մէջ են. Օրէնք չկայ, անոր մարգարէներն ալ Տէրոջմէ տեսիլք չեն գտներ։

10 Սիօնի աղջկանը ծերերը գետնի վրայ նստած՝ լուռ կը կենան. իրենց գլխուն վրայ հող դրին, քուրձեր հագան, Երուսաղէմի կոյսերը գլուխնին գետինը իջեցուցին։

11 Իմ ժողովուրդիս աղջկանը բեկմանը համար աչքերս արցունք թափելէն աւրեցան, աղիքներս խռովեցան, լեարդս գետինը թափեցաւ, վասն զի տղաքները ու կաթնկերները քաղաքին հրապարակներուն մէջ կը մարին։

12 Անոնք իրենց մայրերուն կ'ըսեն, Ո՞ւր է ցորեն ու գինի, երբոր վիրաւորուածներու պէս կը մարին քաղաքին հրապարակներուն մէջ, — երբոր իրենց հոգին կ'աւանդեն իրենց մայրերուն գրկացը մէջ։

13 Քեզի ի՞նչ բան վկայութիւն բերեմ. քեզի ի՞նչ օրինակ բերեմ, ով Երուսաղէմի աղջիկ. քեզ մխիթարելու համար քեզի ի՞նչ նմանութիւն բերեմ, ով Սիօնի կոյս աղջիկ. քանզի քու խորտակութիւնդ ծովու չափ մեծ է. ո՞վ կրնայ քեզ բժշկել։

14 Քու մարգարէներդ քեզի համար սնոտի ու յիմարական տեսիլքներ տեսան, և քու անօրէնութիւնդ չյայտնեցին, որ քու գերութիւնդ ետ դարձընեն. հապա քեզի համար սնոտի տեսիլքներ ու մոլորութիւններ տեսան։

15 Բոլոր ճամբայէ անցնողները քեզի համար ծափ զարկին, և սուլելով գլուխնին շարժեցին Երուսաղէմին աղջկանը համար, — ըսին, Ա՞ս է այն քաղաքը որ գեղեցկութեան կատարելութիւն, — բոլոր երկրին ուրախութիւնը կ'ըսուէր։

16 Քու բոլոր թշնամիներդ իրենց բերանը քու վրադ բացին. և սուլելով ակռայ կրճտեցին, ու ըսին, Զանիկա կլլեցինք. ահա աս է մեր սպասած օրը, գտանք, տեսանք զանիկա։

17 Տէրը իր խորհածը կատարեց, առջի օրերէն պատուիրած խօսքը ՚ի գործ դրաւ. փլցուց ու չխնայեց. և թշնամին քու վրադ ուրախացուց, քու թշնամիներուդ եղջիւրը բարձրացուց։

18 Անոնց սիրտը Տէրոջը աղաղակեց. ով Սիօնի աղջկանը պարիսպը՝ ցորեկ ու գիշեր հեղեղի պէս արցունք թափէ. քեզի հանգիստ մի՛ տար, աչքիդ բիբը չդադարի։

19 Ելի՛ր, գիշերով աղաղակէ գիշերուան պահերուն սկիզբը. քու սիրտդ ջուրի պէս թափէ Տէրոջը երեսին առջեւ. ձեռքերդ դէպ 'ի անոր վերցուր քու տղոցդ հոգիներուն համար, որոնք ամէն փողոցներուն գլուխը անօթութենէ կը մարին։

20 Տե՛ս ով Տէր, ու նայէ, որո՞ւն այսպէս ըրիր. միթէ կնիկները իրենց պտուղը՝ իրենց գրկած տղաքները ուտե՞ն. քահանան ու մարգարէն Տէրոջը սրբարանին մէջը սպաննուի՞ն։

21 Տղան ու ծերը փողոցներու մէջ գետնի վրայ պառկեցան. իմ կոյսերս ու երիտասարդներս սուրէն ինկան, քու բարկութեանդ օրը զանոնք մեռցուցիր, մորթեցիր ու չխնայեցիր։

22 Ամէն կողմէն իմ վախերս հաւաքեցիր տօնի օրուան պէս կանչեցիր, ու Տէրոջը բարկութեան օրը ճողոպրող կամ ազատուած չմնաց. իմ գրկածներս ու մեծցուցածներս իմ թշնամիս հատցուց։

ԳԼ. Գ

1 Արդարոց ողբը իրենց թշուառութիւններուն համար. 22 անոնց յոյսը Աստուծոյ ողորմութիւններուն կ'անճի. 37 անոնք Աստուծոյ արդարութիւնը կը ճանչնան. 55 ազատութեան համար 64 ու իրենց թշնամիներուն հատուցում ընելու համար կ'աղօթեն։

1 Ես այն մարդն եմ, որ տառապանք տեսայ անոր բարկութեանը գաւազանովը։

2 Զիս տարաւ խաւարի մէջ պըտըտցուց, և ոչ թէ լոյսի մէջ։

3 Այո՛ ինծի դէմ դարձաւ, ամէն օր իր ձեռքը ինծի դարձուց։

4 Իմ մարմինս ու մորթս մաշեց, ոսկորներս կոտրտեց։

5 Ինծի դէմ պատնէշներ շինեց, և զիս դառնութեամբ ու նեղութեամբ շրջապատեց։

6 Զիս մութ տեղուանք նստեցուց շատոնցմէ մեռածներուն պէս։

7 Իմ բոլորտիքս ցանկ քաշեց, ու չեմ կրնար դուրս ելլել. իմ շղթաներս ծանրացուց։

8 Մինչև անգամ աղաղակած ու կանչած ատենս, անիկայ իմ աղօթքս մերժեց։

9 Իմ ճամբաներս տաշուած քարե-

Ն. Ք. Քր. Իրր 588

Դ Թագ. իա. 13. Եսա. լդ. 11.
Երեմ. ծա. 30.
Բ Օր. իը. 36. Դ Թագ. իդ. 15. իե. 7. Գլ. ա. 3. դ. 20.
Բ Մն. ժե. 3.
Սաղ. հդ. 9. Եզեկ. է. 26.
Յոբ. բ. 13. Եա. գ. 26. Գլ. գ. 28.
Յոբ. բ. 12.
Եա. ժե. 3. Եզեկ. է. 18. իէ. 31.
Սաղ. ղ. 7. Գլ. դ. 48, &c.
Գլ. ա. 20.
Յոբ. ժզ. 13. Սաղ. իբ. 14.
Հմր 19. Գլ. դ. 4.
Գլ. ա. 12. Դան. թ. 12.
Երեմ. բ. 8. և. 31. ժդ. 14. իդ. 16. իէ. 14. իթ. 8, 9. Եզեկ. ժգ. 2.
Եա. ծը. 1.
Եբր. պատգամներ.
Դ Թագ. թ. 8. Երեմ. ժը. 16.
Եզեկ. իե. 6. Նաւ. գ. 19.
Գ Թագ. ժթ. 21. Սաղ. խդ. 14.
Սաղ. ծ. 2.
Սաղ. խը. 2.
Յոբ. ժզ. 9, 10. Սաղ. իբ. 13. Գլ. գ. 46.
Սաղ. ծզ. 2.
Սաղ. լե. 21.
Ղև. իզ. 16, &c. Բ Օր. իը. 15, &c.
Հմր 2.
Սաղ. լթ. 16. ձթ. 42.

Ն. Ք. Քր. Իրր 588

Հմր 8.
Երեմ. ժդ. 17. Գլ. ա. 16.
Սաղ. ճժթ. 147.
Սաղ. կբ. 8.
Եա. ծա. 20. Գլ. դ. 1. Նաւ. գ. 10.
Հմր 11.
Ղև. իզ. 29. Բ Օր. իը. 53. Երեմ. ժթ. 9. Գլ. դ. 10. Եզեկ. ե. 10.
Գլ. դ. 13, 16.
Բ Մն. լզ. 17.
Գլ. գ. 43.
Սաղ. լա. 13. Երեմ. զ. 25. խզ. 5.
Ովս. թ. 12, 13.

Յոբ. ժզ. 8.
Սաղ. ծա. 8. Եա. լը. 13. Երեմ. ծ. 17.
Սաղ. ձը. 5, 6. 8.
Յոբ. գ. 23. ժթ. 8. Ովս. բ. 6.

Ն·Ք·ԴԲ· իրր 588

Ը Ամր·ա· 13·

– Սաղ·լԲ· 9·

– Ցոր·բ·10· Եփ·խե·7· Ամով·դ·6· Հռոմ.ժԲ· 3·

– Մխ·է·9·

† Կ–ՙ· իր մեղքերուն վրայ ի–ՙ ՏԷՏՒ·

բ Սաղ·ձղ· 4·

ց Դան·թ· 5·

– ԳԼ·բ·2· 17·21·

ֆ Հմր 8·

ֆ ա Կոր·դ· 13·

ֆ ԳԼ·բ·16·

ֆ Եփ·իդ· 17· Երեմ. խը·43·

– Եփ·ծա· 19·

Բ Երեմ·դ· 19· Թ·1· Ժդ·17· ԳԼ·բ·11·

ֆ Սաղ·հէ· 2· ԳԼ·ա· 16·

Ր Եփ·կդ· 15·

Ի Սաղ·լծ· 7·19· կԹ· 4· ՃԹ·3· ՃԺԹ·161·

Ը Երեմ.լէ· 16· լը·6· 9·10·

Ի Դան·ջ· 17·

Ը Սաղ·կԹ· 2· ՃԻգ·4· 5·

Ր Սաղ·լ· 22· Եփ·լբ· 10·11· Հմր 18·

Ք Սաղ·ճլ· 1· Ճ՚ղ·բ· 2·

Ի Սաղ·դ·4· ղ·8· ԺԸ· 6· կղ·19· ՃԺ·1·

Ը Ճակ·դ·8·

Ի Սաղ·լծ· 1· Երեմ· ծա·36·

Բ Սաղ·հա· 23·

Ֆ Սաղ·թ· 4· լէ·23·

Ն·Ք·ԴԲ· իրր 588

Ը Ցոր·ւ· 16· Եփ·լբ· 13· Ռվ·ե· 14· ԺԸ·7· 8·

Ի Ռվ·ղ·1·

Ը Ցոր·է· 20· Ժղ·12· Սաղ·լբ·2·

Ր Ցոր·ղ·4·

* ԵՔԷ· կապարձին որ–դինները

Ք Երեմ·ի· 7·

Ի Ցոր·լ·9· Սաղ·կԹ· 12· Հմր 63·

Ը Երեմ.թ· 15·

Ի Ամոհ·ի· 17·

Բ Սաղ·լա· 22·

Ֆ Երեմ.թ· 15·

Հ Պաղ·գ·6·

Ն Եփ·լԻ·2·

Ը Սաղ·ԺՂ· 5·ՀԺ·26· ՃԺԹ·57· Երեմ.Ժ· 16·

Ֆ Սաղ·ճԼ·6· Եփ·լ·18· Մխ·է·7·

Ի Սաղ·լէ·7·

Ի Սաղ·ղ·12· ՃԺԹ·71·

Ն Երեմ.ԺԱ· 17· ԳԼ·բ· 10·

Ը Ցոր·խր· 6·

* Եփ·ծ·6· Մաա·և· 39·

Ը Սաղ·ղԴ· 14·

Դ Եղկ·լԴ· 11· Երր·Ժբ·10·

բով շրջապատեց ։ իմ շաւիղներս ծռեց ։

10 ՀԱնիկայ ինծի դարանակալ արջու պէս , ու ծածուկ տեղւանքի առիւծի պէս եղաւ ։

11 Իմ ճամբաներս խոտորցուց , և զիս է պատառեց ։ զիս ամայի բրաւ ։

12 Իր աղեղը լարեց ։ ու զիս Հնետի նպատակի պէս կայնեցուց ։

13 Ի Իր *նետերը երիկամունքներուս մէջը խոթեց ։

14 Իմ բոլոր ժողովուրդիս ծաղր եղայ , ու բոլոր օրը Հանոնց երգը ։

15 Զիս Դառնութիւններով կըշտացուց ։ զիս օշինդրով գինովցուց ։

16 Նաև ակռաններս Խիճերով կոտրտեց ։ զիս մոխիրով ծածկեց ։

17 Ա յապէս իմ հոգիս խաղաղութենէ հեռացուցիր ։ բարիքը մոռցայ ։

18 Ի Ու բսի ։ Կորսուեցաւ իմ զօրութիւնս և իմ ակնկալութիւնս Տէրոջմէ ։

19 Ցիշէ՛ իմ տառապանքս ու թշուառութիւնս , Հօշինդրը ու դառնութիւնը ։

20 Իմ հոգիս միշտ կը յիշէ ԶՆոյ , ու իմ ներսի դիս կը նուաստանայ ։

21 Ասիկայ միտքս կը բերեմ , անոր համար յոյս կ՚ունենամ .

22 Հ Տէրոջը ողորմութիւններէն է , որ չհատանք ։ վասն զի անոր գըթութիւնը չպակսեցաւ .

23 Ն Անոնք ամէն առտու կը նորոգուին . քու ճշմարտութիւնդ մեծ է ։

24 Իմ հոգիս ըսաւ ։ Տէրը իմ Ընտրեալս է , ասոր պատճառով անոր պիտի յուսամ ։

25 Տէրը բարի է Ֆ իրեն ապաւինողներուն ― զինքը փնտռող հոգիին ։

26 Տէրոջը փրկութեանը Ց սպասելը ու լռութեամբ յուսալը ադեկ է ։

27 Ղ Ադեկ է մարդուս որ իր երիտասարդութեան առենը լուծ կրէ։

28 Շ Առանձին կը նստի ու լուռ կը կենայ , քանզի ըՆՀ վրան դրուեցաւ ։

29 Ւ Իր բերանը Հողին կու տայ , ըՆԻՒ Ըն Գուցէ յոյս կայ ։

30 Ո Իր ծնօտը զանիկայ զարնողին կու տայ ։ ― նախատինքով կը կշտանայ ։

31 Ռայց Ն Տէրը յաւիտեան չմերժեր.

32 Վասն զի թէև ցաւ կու տայ , իր ողորմութեանը չափովը գթութիւն ալ կ՚ընէ ։

33 Քանզի Ո իր կամքովը նեղութիւն չտար , ու մարդու որդիները չըտրտմեցուներ ։

34 Երկրիս բոլոր բանտարկեալները ոտից տակ ճզմելը ,

35 Բարձրելոյն առջևը մարդու մը իրաւունքը ծռելը ,

36 Մարդու մը իր դատին մէջ անիրաւութիւն ընելը Ն Տէրոջը հաճելի չէ ։

37 Ո՞վ է անիկայ որ ը՞կը խօսի ու ՚նոր Խօ՚ը կը կատարուի , ե՞նէ ը Տէրը հրամայած չէ ։

38 Մ Էրէ ՚բարիքը ու չարիքը Բարձրելոյն բերնէն չէ՞լլեր ։

39 Ա պրող մարդը ինչո՞ Հառաչէ՚նք , ՚մարդը † իր մեղքերուն ը՚ՏՒՏՒՆ Համար՚՚ ։

40 Մեր ճամբաները քննենք ու փորձենք և Տէրոջը դառնանք ։

41 Ր Մեր սիրտերը Ձեռքերուն հետ երկինքը ԷՂ Աստուծոյն վերըցնենք ։

42 Ց Մենք յանցանք ըրինք ու ապրստամբեցանք ։ դուն Թողութիւն չտուիր ։

43 Բարկութեամբ ծածկեցիր ե՚՚ Էրե՚՚ ու մեզ հալածեցիր ։ ՚՚մեռցուցիր ։՚՚ չխնայեցիր ։

44 Քեզ ամպով ծածկեցիր , Ֆ որ Ձեր աղօթքը չանցնի ։

45 * Մեզ ժողովուրդներուն Մէջտեղը խոտան ու անարդ ըրիր ։

46 Մեր բոլոր թշնամիները մեզի դէմ * բերանները բացին են ։

47 Մեր վրայ Ֆ վախ ու դուք , ՚աւերում՚ ու կոտորած եկաւ ։

48 Իմ ժողովուրդիս աղջկանը բեկմանը համար Բ աչքէս ջուրի հեղեղներ կ՚իջնեն ։

49 Ֆ Իմ աչքս անդադար ը՚՚՚՚ կը թափէ ։ ու բնաւ Հանգստութիւն պիտի չունենայ ,

50 Մինչև որ Տէրը Ե երկինքէն նայի ու տեսնէ ։

51 Իմ քաղաքիս բոլոր աղջիկներուն համար աչքս Հոգւոյս Նեղութիւն կու տայ ։

52 Իմ թշնամիներս Ի զուր տեղը՝ անդադար զիս ձնճղուկի պէս կ՚որսան ։

53 Իմ կեանքս Ղգուբի մէջ կտրեցին ։ Ի վրաս քար նետեցին ։

54 Ը Ջուրերը գլխէս վեր բարձրացան . Ը բսի թէ Ես կտրեցայ ։

55 Ի Խորունկ գուբէն քու անունդ կանչեցի՝ ով Տէր ։

56 Ի Իմ ձայնս լսեցիր . իմ Հառաչանքիս ― աղաղակիս քու ականջդ մի՛ դոցեր ։

57 Քեզի կանչած օրս Ն մօտեցար . ըսիր թէ Մի վախնար ։

58 Ի Իմ հոգւոյս դատը վարեցիր , ով Տէր , Ի իմ կեանքս ազատեցիր ։

59 Ո՞վ Տէր՝ ինծի եղած զրկանքը տեսար . Ի իմ իրաւունքս պաշտպանէ ։

60 Ա նոնց բոլոր վրէժխնդրութիւնը՝

Ն · ք · ՂԲ · Իբր 588

Հանուն ինձի դէմ ՚ՆԷց՚ բոլոր դիտաւորութիւնները տեսար ։

61 Անոնց նախատինքը լսեցիր՝ ով Տէր , անոնց ինձի դէմ ՚ՆԷց՚ բոլոր դիտաւորութիւնները ,

62 Իմ վրաս ելլողներուն շրթունքները ու ամէն օր ինձի դէմ անոնց խրհուրդները ։

63 Անոնց նստելուն ու ելլելուն նայէ . ես անոնց երգն եմ ։

64 Ով Տէր՝ անոնց հատուցում պիտի ընես իրենց ձեռացը գործերուն համեմատ ։

65 Անոնց սրտի * թմրութիւն պիտի տաս , քու անէծքդ ՚Նէ՚ անոնց ։

66 Բարկութեամբ պիտի հալածես զանոնք , ու Տէրոջը երկինքներուն տակէն բնաջինջ պիտի ընես ։

Յ Սաղ · ՃԼԹ · 2 ։

Ղ Հմ. 14 ։

Ֆ Սաղ · իբ · 4 ։ Տես Ընդհ. ժա · 20 ։ ը Տիմ. գ · 14 ։

* Կ՚ ածանգոց ·

Մ Սաղ · ը · 3 ։

Յ ը Օր · իե · 19 ։ Երեմ. ժ · 11 ։

Գ Լ · Դ

1 Սիօն իր ողբալի վիճակին վրայ կ՚ողբայ · 18 Իր մեղքերը կը խոստովանի ։ 21 Եզովմին սպառնալիք կ՚ըլլայ ։ 22 Սիօն կը մխիթարուի ։

1 Ոսկին ինչպէս իր գոյնը կորսնցուց , — մաքուր ոսկին փոխուեցաւ . սրբարանին քարերը — ամէն փողոցներուն գլուխը թափուեցան ։

— ԳԼ · ը · 19 ։

2 Սիօնի պատուական տղաքները՝ որոնք ընտիր ոսկիի հաւասար էին , ինչպէս բրուտի ձեռքով շինուած խեցեղէն ամաններու պէս սեպուեցան ։

Բ Ես · լ · 14 ։ Երեմ. ժԹ. 11 ։ ը Կոր · գ · 7 ։

3 Վիշապները անգամ ծիծերնին կը հանեն — իրենց լակոտներուն կաթ կու տան . իմ ժողովուրդիս աղջիկը անապատի ջայլամնց պէս անգութ եղաւ ։

+ Կ՚ ՃառգարՆերը

Ֆ Ցոր · լԹ · 14 , 16 ։

4 Կաթնկերին լեզուն ծարաւութենէն իր բմացը փակաւ . Ի տղաքները հաց ուզեցին , Բ՚յ անոնց ջարդող չկար ։

Ծ Սաղ · իբ · 15 ։

Ի ԳԼ · ը · 11 , 12 ։

5 Ազնիւ կերակուրներ ուտողները փողոցներուն մէջը յուսահատ մնացին . կարմիր հագուածներով մեծցողները աղբանոցներ ընդրկեցին ։

Ղ Ցոր · իդ · 8 ։

6 Ու իմ ժողովուրդիս աղջկան անօրէնութիւնը Սոդոմին մեղքէն մեծ եղաւ . Ի որ ան մէկ վայրկեանի մէջ տակնուվրայ եղաւ , առանց ձեռքը անոր դպչելու ։

Ի Ծն · ԺԹ · 25 ։

7 Անոր աղնուականները ձիւնէն մաքուր՝ կաթէն ճերմակ էին . — Նոյն մարմինը ‡ յակինթներէն կարմիր էր , անոնց կերպարանքը շափիւզայի նմանէր ։

‡ Կ՚ բուսատեսակ

Ը ԳԼ · ե · 10 ։ Ցովել · բ · 6 ։ Նաւ · բ · 10 ։

8 Անոնց դէմքը ածուխէն աւելի սև եղաւ , ու փողոցներուն մէջը չեն ճանչցուիր . Ի անոնց մորթը ի-

Բ Սաղ · ՃԲ · 5 ։

րենց ոսկորներուն փակաւ , չորցաւ — փայտի պէս եղաւ ։

9 Սուրէ մեռածները անօթութենէ մեռածներէն երջանիկ էին , վասն զի ասոնք ագարակի արդեանցը պակասութենէն մաշեցան ու մեռան ։

10 Ողորմած կիներուն ձեռքերը իրենց տղաքը եփեցին , իմ ժողովուրդիս աղջկանը կոտորածին ատենը Անոնց կերակուր եղան ։

Բ Ես · խԹ · 15 ։

Ի ԳԼ · ը · 20 ։

Լր Օր · իբ · 57 ։ գ Թագ. ը · 29 ։

Ի Երեմ. է · 20 ։

Ե ը Օր · լբ · 22 ։ Երեմ. իա · 14 ։

11 Տէրը իր սրտմտութիւնը կատարեց , Ի իր սաստիկ բարկութիւնը թափեց . և Սիօնի մէջ Ե կրակ բորբոքեցուց , որ անոր հիմերը կերաւ ։

12 Երկրի թագաւորները ու աշխարհի բոլոր բնակիչները չհաւատացին թէ հակառակորդը ու թշնամին Երուսաղէմի դուռներէն պիտի մտնէ ։

13 Անոր մարգարէներուն մեղքերէն , անոր քահանաներուն անօրէնութիւններէն՝ որոնք անոր մէջտեղը արդարներուն արիւնը թափեցին ,

Կ Երեմ. ե · 31 · ը · 13 · ժգ · 14 · իգ · 11 · 21 · եզեկ. իբ · 26 , 28 · Սոփ. գ · 4 ։

Հ Սաս. իգ · 31 , 37 ։

Յ Երեմ. բ · 34 ։

Ղ Թես. ժԹ. 16 ։

Կ՚ Անոնց համար կը կանչէին . Եւ քաշուեցէք , պիղծ են ։

Ձ ղԼ. ժգ · 45 ։

14 Փողոցներուն մէջը կոյրերու պէս անանձնական պտրտեցան , Նարիւնով պղծուեցան . Հայնպէս որ մարդ մը կարող չէր անոնց զգեստներուն դպչելու ։

15 Անոնց կը կանչէին , Եւ քաշուեցէք՝ ով պիղծեր՚՚ , Եւ քաշուեցէք , Եւ քաշուեցէք , մի դպչիք . անոնք փախան ու ասդին անդին պտրտեցան . ազգերուն մէջ բսուեցաւ , Անոնք Ա՛յմէն ալ հեռացնակին ։

16 Տէրոջը բարկութիւնը ցրուեց զանոնք , անոնց Ա՛յմէն ալ չնայիր , քահանայից երեսին պատիւ չբրին , Ծերերուն դէմ ողորմութիւն չբրին ։

Ա ԳԼ · ե · 12 ։

Յ գ Թագ. իգ · 7 ։ Ես · ի · 5 · լ · 6 , 7 ։ Երեմ. լե · 7 · եզեկ. իԹ · 16 ։

17 Մեզի ըսելու օգնութեան համար պարապ տեղը մինչև հիմա աչքերնիս մաշեցան . դիտելով բսպասելնիս ՚ՆՈՒ ազգի մը՝ որ չէր կրնար ձեզ ազատել ։

Ն գ Թագ. իե · 4 , 5 ։

18 Մեր քայլերը կ՚որսան , որ մեր փողոցներուն մէջը չպտրտինք . Մեր վախճանը մօտեցաւ , մեր օրերը լեցուեցան , յիրաւի մեր վախճանը հասաւ ։

Ղ Եզեկ. է · 2 , 3 , 6 ։ Ամով. ը · 2 ։

19 Մեզ հալածողները — երկինքի արծիւներէն արագընթաց եղան , մեզ լեռներու վրայ սաստիկ հալածեցին , անապատի մէջ մեզի համար դարանամուտ եղան ։

— Բ Օր · իբ · 49 ։ Երեմ. գ · 13 ։

20 Մեր Նոնդացը շունչը՝ Տէրոջը օծեալը՝ Հանոնց որոգայթներուն մէջը բռնուեցաւ , որուն համար մենք կ՚բսեինք , Ազգերուն մէջ անոր հովանիին տակը պիտի ապրինք ։

Ն Ծն · ը · 7 ։ Գ ԳԼ · ը · 9 ։ Ղ Երեմ. ծը · 9 ։ Եզեկ. ժը · 13 · ժԹ. 4 , 8 ։

21 — Ցնծա և ուրախ եղիր՝ ով Եդովմի աղջիկ , որ Հուս երկրին մէջ

— Տես Ֆող · ժա · 9 ։

Ն · Բ · Գ · Իբր 588

ա Երեմ. իե. 15, 16, 21, Աբդ. 10, Հես. խ. 2, ա Սաղ. շլե. 7,

կը բնակիս . ՝քեզէ ալ պիտի անցնի բաժակը . պիտի գինովնաս ու ինքզինքդ պիտի մերկացընես ։

22 Հ֊Ը֊ու անօրէնութիւնդ վերջացաւ՝ ով Սիոնի աղջիկ . քեզ ուրիշն ալ դերի պիտի չբշէ . Ը֊ու անօրէնութեանդ այցելութիւն պիտի բնէ՝ ով Եդովմի աղջիկ . Ը֊ու մեղքերդ պիտի յայտնէ ։

Գ Լ · Ե

1-22 Ազօթքի մէջ Սիոնին ցաւալի դանդաղը առ Աստուած ։

Ե Ա՞ղէ եղածը ՝յիշէ՛ ով Տէր , նայէ՛ ու Բ մեր նախատինքը տես ։

Բ Մեր ժառանգութիւնը օտարներուն անցաւ , մեր տուները՝ օտարազգիներուն ։

Գ Հայր չունեցող որբեր եղանք , մեր մայրերը որբևարիներու պէս եղան ։

Դ Մեր ջուրը ստակով խմեցինք , մեր փայտը դնով կու գայ ։

Ե Ծ֊ԸՆ մեր պարանոցին վրայ ընկաւ հալածուեցանք , կ՛աշխատինք ու հանգստութիւն չունինք ։

Զ Հացով կշտանալու համար Ը֊Ե֊Կ Բ Եգիպտոս ու Ասորեստան ձեռք * երկընցուցինք ։

Է Մեր հայրերը մեղք գործեցին և Բ չկան , ու անոնց անօրէնութիւնները մենք կը կրենք ։

Ը Ծառաներ տիրեցին մեր վրայ , անոնց ձեռքէն Ազատող չկայ ։

Թ Անապատի սուրին երեսէն՝ մեր հացը մեր կեանքին վտանգովը ձեռք բերինք ։

Ժ Սովին սաստկութեանը պատճառաւ Բ մեր մորթը փուռի պէս սեւցաւ ։

ԺԱ Ե֊Կնիկները Սիոնի մէջ խայտառակեցին , ու կոյսերը Ցուդայի քաղաքներուն մէջ ։

ԺԲ Իշխանները †անոնց ձեռքովը՝ կախուեցան . Բ ծերոց երեսին պատիւ չրբին ։

ԺԳ Երիտասարդները երկանաքարեր վերցուցին , ու տղաքը փայտի տակ ինկան ։

ԺԴ Ծերերը դադրեցան դուռը նստէլէն , ու երիտասարդները իրենց երաժշտութենէն ։

ԺԵ Մեր սրտին ուրախութիւնը դադրեցաւ , մեր կաբասելը սուգի փոխուեցաւ ։

ԺԶ Մեր գլխուն Բ թագը ինկաւ . հիմա վայ մեզի , վասն զի մեղք գործեցինք ։

ԺԷ Ասոր համար Բ մեր սիրտը նուաղած է , աստղ պատճառաւ աչքերնիս խաւարեցան

ԺԸ Սիոն լեռանը պատճառաւ՝ որ ամայի եղաւ . անոր վրայ աղուէսներ կը պտրտին ։

ԺԹ Հ֊Դուն՝ ով Տէր՝ յաւիտեան կը մնաս . Ն֊քու աթոռդ դարէ՛ի դար կը Բ֊Ի ։

Ի Ինչո՞ւ համար յաւիտեան մեզ կը մոռնաս , ու երկար ժամանակ մեզ կը թողուս ։

ԻԱ Ե֊ՔԷ՛ դարձուր մեզ՝ ով Տէր , ու դառնանք . մեր օրերը առջինին պէս նորոգէ ։

ԻԲ Սակայն դուն բոլորովին մեզ մերժեցիր , մեր վրայ խիստ շատ բարկացար ։

Ն · Բ · Գ · Իբր 588

Բ Ծար · Լ · 30, Սաղ · ճժթ · 83, ԳԼ · գ · 8,

Գ Եռ · ժգ · 16, Զ֊Բ · ժգ · 2,

Դ Կ֊՛ իրենց ձեռքէն

Է Եռ · խէ · 6, ԳԼ · գ · 16,

Լ Դատ · ժգ · 21,

Ը Ծր · ժԹ · 9, Սաղ · ճԹ · 39,

Թ ԳԼ · ա · 22,

Ժ Սաղ · գ · 7, ԳԼ · բ · 11,

ԺԱ Սաղ · Թ · 7, ժ · 16, խԹ · 10, ղ · 2, ճբ · 12, 26, 27, ճխե · 13, Ամր · ա · 12,

ԺԲ Սաղ · խե · 6,

ԺԳ Սաղ · ժգ · 1,

ԺԴ Սաղ · ճ · 3, 7, 19, Եբեմ · լ · 18,

ՄԵՐԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՍԵԿԻԵԼԻ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ ԽՍԲ 595

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եզեկիէլին մարգարէութեան ժամանակը՝ քուրայ գետին քովը. 4 անոր տեսիլքը՝ որուն մէջ չորս քերովբէները, 15 չորս անիւները, 26 ու Աստուծոյ փառքը տեսաւ։

1 Ու եղաւ որ երեսներորդ տարին՝ չորրորդ ամսուն հինգին՝ երբոր ես գերիներուն մէջը քուրայ գետին քովը էի, երկինքը բացուեցաւ, ու Աստուծոյ տե-
2 սիլքները տեսայ։ Ամսուն հինգերորդ օրը՝ այսինքն Յովակիմ թագաւորին գերութեանը հինգ-
3 երորդ տարին, Քաղդէացւոց երկրին մէջ՝ քուրայ գետին քովը Բուզիի որդւոյն Եզեկիէլ քահանային յայտնապէս Տէրոջը խօսքը եղաւ, և հոն անոր վրայ Տէրոջը ձեռքը եղաւ։

4 Ու տեսայ որ ահա հիւսիսային կողմէն մրրկալից հով՝ մեծ ամպ ու բռընկած կրակ կու գար, որուն բոլորտիքը պայծառութիւն կար, ու մէջտեղէն՝ կրակին մէջէն ոսկեպղինձի նմանութիւն մը կ'երե-
5 ւար։ Եւ անոր մէջը չորս կենդանիի կերպարանք կար, ու ասոնց երեւոյթը այս էր. մանուկ
6 մարդու կերպարանք ունէին։ Եւ իւրաքանչիւրը չորս երես ունէր, ու անոնց իւրաքանչիւր մէկը չորս թեւ ունէր։
7 Եւ անոնց ոտքերը շիտակ ոտքեր էին, ու անոնց ոտքերուն թաթը դուարակի ոտքին թաթին պէս էր, ու փայլուն պղինձի պէս կը
8 փայլէին։ Եւ իրենց չորս կողմերը անոնց թեւերուն տակը մարդու ձեռքեր կար, ու չորսն ալ
9 երեսներ ու թեւեր ունէին։ Իրենց թեւերը իրարու կցուած էին. կանգնելու ատեննին չէին դառնար, ամէն մէկը շիտակ յառաջ
10 կ'երթար։ Եւ անոնց երեսներուն ձեւը առիւծի երես էր. չորսն ալ մարդու երես ունէին, ու աջ կողմէն առիւծի երես. նաև չորսն ալ ձախ կողմէն եզի երես, ու չորսն ալ
11 արծիւի երես ունէին։ Ու անոնց երեսները այսպէս էին. և անոնց թեւերը վերէն կը տարածուէին, երկուքը իրարու կցուած էին, ու երկուքը անոնց մարմինը կը ծած-
12 կէին, և ամէն մէկը ուղիտակ յառաջ կ'երթար. ո՛ղին ուր որ երթալու ըլլար, անոնք հոն կ'երթային, դառնալու պէտք չէին։
13 Էին դառնար։ Եւ կենդանիներուն կերպարանքը՝ անոնց երեւոյթը՝ կրակի վառած կայծերու պէս՝ յաջերու երեւոյթին պէս էր, որ կենդանիներուն մէջտեղը կը պտըտէր. ու ան կրակը լուսափայլ էր, ու կրակէն փայլակներ կ'ելլէր։
14 Եւ կենդանիները փայլակի երեւոյթին պէս վազէին, ու կը դառնային։
15 Ու կենդանիներուն նայեցայ և ահա գետնի վրայ՝ կենդանիներուն քովը չորս երեսով
16 անիւ մը կար։ Անիւներուն երեւոյթը ու անոնց շինուածքը տոսկեբարի կը նմանէր, և չորսին ձեւը մէկ էր. ու անոնց երեւոյթը ու շինուածքը այնպէս էր, որպէս թէ անիւ անիւի մէջ ե-
17 ղած ըլլար։ Գացած ատեննին իրենց չորս կողմերուն վրայ կ'երթային. կանգնած ատեննին չէին դառնար։
18 Եւ անոնց շրջանակները բարձր ու ահեղ էին, և չորսին ալ շրջանակները ամէն կողմէն աչքերով
19 լեցուն էին։ Ու երբոր կենդանիները կ'երթային, անիւներն ալ անոնց քովէն կ'երթային. ու երբոր կենդանիները երկրի երեսէն կը վերանային, անիւներն ալ կը վերա-
20 նային։ Ո՛ղին ուր որ երթալու ըլլար, անոնք հոն՝ ո՛ղին գացած տեղը կ'երթային. անիւներն ալ անոնց հետ մէկտեղ կը վերանային. քանզի անիւներուն մէջը կենդանիներուն ո՛ղին կար։
21 Երբոր ասոնք կ'երթային, ասոնք ալ կ'երթային, ու երբոր անոնք կը կայնէին, ասոնք ալ կը կայնէին. ու երբոր անոնք երկրի երեսէն կը վերանային, անիւները անոնց հետ կը վերանային. քանզի անիւներուն մէջը կենդանիներուն ո՛ղին կար։
22 Եւ կենդանիներուն գլխուն վրայ՝ երկնէից հաստատութեանը նմանութիւնը վերէն անոնց գլուխներուն վրայ տարածուած էր լուսափայլ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ ԽՍԲ 595

ԵՂԵՍ 9։ ԳԼ. Ժ. 22։
Ե ՀՄՐ 20։
Զ ՀՄՐ 9։ 17։
Ը ՅԱՅ. Գ. 5։
Ժ ՄԱԱ. ԻԳ. 27։
ԺԱ ՅՈՎՀ. 10։
ԺԲ ԳԼ. Ժ. 9։
ԺԳ ԳԼ. Ժ. 9։ 10։
ԺԴ ԴԱՆ. Ժ. 6։
ԺԵ ՀՄՐ 12։
ԺԶ ԳԼ. Ժ. 12։ ՅԱՒ. Գ. 10։
ԺԷ ԳԼ. Ժ. 16։ 17։
ԺԸ ՀՄՐ 12։
ԺԹ ՀՄՐ 19։ 20։ ԳԼ. Ժ. 17։
ԻԱ ԳԼ. Ժ. 1։

Ն. Ք. ԳԷ. Իր 595

23 ակնվանիի նման ։ Եւ անոր հաստա-
տութեանը տակը անոնց թեւե-
րը իրարու կը շիտկուէին . ամէն
մէկը մէկ կողմէն իր մարմինը ծածկող
երկու թեւ ունէր , և ամէն մէկը
միւս կողմէն իր մարմինը ծածկող
24 երկու թեւ ունէր ։ Ու երբոր կ'եր-
թային , անոնց թեւերուն ձայնը
լսեցի , շատ ջուրերու ձայնին պէս՝
Ամենակարողին ձայնին պէս , աղ-
մուկի ձայնի ու բանակի ձայնի
պէս . երբոր կը կայնէին , իրենց
25 թեւերը կ'իջեցնէին ։ Ու երբոր
անոնք կը կայնէին ու թեւերնին
կ'իջեցնէին , անոնց գլխուն վրայ
եղող հաստատութենէն ձայն մը
կ'ելլէր ։
26 Եւ անոնց գլխուն վրայ եղող
հաստատութենէն վեր՝ շափիւղայ
քարի երեւութով աթոռի նմանու-
թիւն մը կար , ու այն աթոռի
նմանութեանը վրայ մարդու կեր-
պարանքով նմանութիւն մը կար
27 վերէն ։ Եւ անոր երիկամանցը ե-
րեւութէն վեր ոսկեպղինձի նման՝
բոլորտիքը ու ներսը կրակի նմա-
նութեան պէս տեսայ . ու երիկա-
մանցը երեւութէն վար կրակի նմա-
նութեան պէս տեսայ . ու պայծա-
28 ռութեամբ շրջապատած էր . Ինչ-
պէս է անձրեւի օրը ամպի մէջ ե-
ղող ծիածանին երեւոյթը , այնպէս
էր այն շրջապատած պայծառու-
թեանը երեւոյթը ։ Ասիկայ Տէրո-
ջը փառացը նմանութեանը երե-
ւոյթն էր . ու երբոր տեսայ , ե-
րեսիս վրայ ինկայ ։ ու մէկ խօսողի
մը ձայնը լսեցի ։

Գլ. Ժ. 5. — Գլ. ԽԳ. 2. Դան. Ժ. 6. Յայտ. Ա. 15. — Յոբ. ԼԷ. 4. 5. Սաղ. ԻԹ. 3. 4. ԿԸ. 33. — Գլ. Ժ. 1. — Ել. ԻԴ. 10. — Գլ. Ը. 2. — Յայտ. Դ. 3. Ժ. 1. — Գլ. Գ. 23. Ը. 4. — Գլ. Գ. 23. Դան. Ը. 17. Գործ. Թ. 4. Յայտ. Ա. 17.

ԳԼ. Բ

1 Եզեկիէլին յանձնուած պաշտօնը . 6 իրեն տրուած պատուէրը . 9 իր ծանր մարգարէութեանը տոմսը ։

1 Եւ ինծի ըսաւ , Որդի՛ մարդոյ ,
ոտքերուդ վրայ կայնէ , ու
2 քեզի հետ խօսիմ ։ Ու ինծի հետ
խօսածին պէս Հոգին իմ վրաս
եկաւ , և զիս ոտքերուս վրայ վեր-
ցուց . ու ինծի հետ խօսողին ձայնը
3 լսեցի . Եւ ինծի ըսաւ , Որդի մար-
դոյ՝ ես քեզ Իսրայէլի որդւոցը՝
ինծի դէմ ապստամբող ապըս-
տամբներու ազգին կը ղրկեմ , որ
թէ իրենք և թէ իրենց հայրերը
մինչև աս օրս ինծի դէմ յանցաւոր
4 գտնուեցան . Ու անոնք պինդե-
րես և խստասիրտ որդիներ են . ես
քեզ անոնց կը ղրկեմ , ու անոնց
ըսես , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ ։
5 Եւ անոնք թէ լսեն և թէ զանց
ընեն , (քանզի անոնք ապստամբ-
ներու տուն են ,) սակայն պիտի

Դան. Ժ. 11. — Գլ. Գ. 24. — Երեմ. Գ. 25. Գլ. Ի. 18. 21. 30. — Գլ. Գ. 7. — Գլ. Գ. 11. 26. 27. — Գլ. ԼԳ. 33.

գիտնան թէ մէջերնին մարգարէ
կայ ։
6 Ու դուն՝ որդի մարդոյ՝ անոնցմէ
մի՛ վախնար , և անոնց խօսքերէն
մի՛ վախնար . թէեւ քու քովդ
"կամակոր ու ծուռ մարդիկ" կան ,
և կարիճներու քով կը բնակիս .
անոնց խօսքերէն մի՛ վախնար և
անոնց երեսէն մի՛ զարհուրիր ,
թէեւ անոնք ապստամբներու տուն
7 են ։ Ու անոնց իմ խօսքերս խօ-
սիս , թէ՛ լսեն և թէ՛ զանց ընեն .
քանզի անոնք ապստամբ են ։
8 Ու դուն՝ որդի մարդոյ՝ քեզի ը-
սածս մտիկ ըրէ , այն ապստամբ
տանը պէս ապստամբ մի՛ ըլլար .
բերանդ բաց ու քեզի տուածս
9 կեր ։ Ու նայեցայ , և ահա ինծի
երկնցած ձեռք մը , և ահա անոր
10 մէջը գիրքի տոմս մը կար . Ու
զանիկայ իմ առջևս բացաւ , և ա-
նիկայ ներսէն ու դուրսէն գրուած
էր . ու անոր վրայ ողբեր , հառա-
չանք ու վայ գրուած կար ։

Ն. Ք. ԳԷ. Իր 595

Երեմ. Ա. 8. 17. Ղուկ. ԺԲ. 4. — Երեմ. Գ. 28. Տիտ. Ա. 16. Միք. Ե. 4. — Կամ՝ փուշեր ու տատասկներ — Գլ. Գ. 9. Ա Պետ. Գ. 14. — Գլ. Գ. 9. 26. 27. — Երեմ. Ա. 7. 17. — Հմր 5. — Յայտ. Ժ. 9. — Գլ. Ը. 3. Երեմ. Ա. 9. — Գլ. Գ. 1.

ԳԼ. Գ

1 Եզեկիէլ այն տոմսը կ'ուտէ ։ 4 Աստուած կը քաջալերէ զանիկայ . 15 կը սորվեցնէ անոր մարգարէութեան կանոնը . 22 կը յայտնէ թէ ինքը կը գոցէ ու կը բանայ մարգարէին բերանը ։

1 Եւ ինծի ըսաւ , Որդի՛ մարդոյ՝
ինչ որ գտածդ կեր . այս տոմսը
կեր ու գնա Իսրայէլի տանը խօ-
2 սէ ։ Եւ իմ բերանս բացի , ու այն
3 տոմսը ինծի կերցուց . Եւ ինծի
ըսաւ , Որդի՛ մարդոյ՝ աս իմ քեզի
տուած տոմսս փորիդ կերցուր ու
աղիքներդ լեցուր . ու ես զանիկայ
կերայ , ու բերնիս մէջը մեղրի պէս
4 անոյշ եղաւ ։ Ան ատենը ինծի
ըսաւ , Որդի մարդոյ՝ աղէ Իսրա-
յէլի տանը գնա ու իմ խօսքերովս
5 անոնց խօսէ ։ Վասն զի դուն
դժուարիմաց խօսք և ծանր լեզու
ունեցող ազգի մը չխրկուեցար ,
6 հապա Իսրայէլի տանը . Դժուա-
րիմաց խօսք ու ծանր լեզու ունե-
ցող շատ ազգերուն չէ՛ , որոնց խօս-
քերը դուն չես հասկնար . յիրաւի
թէ որ քեզ անոնց խրկէի , անոնք
7 քեզի մտիկ պիտի ընէին ։ Բայց
Իսրայէլի տունը քեզի մտիկ ընել
պիտի չուզեն , վասն զի չեն ուզեր
ինծի մտիկ ընել , որովհետև բոլոր
Իսրայէլի տունը պնդերես ու խըս-
8 տասիրտ է ։ Ահա անոնց երեսին
դէմ քու երեսդ պինդ , ու անոնց
ճակատին դէմ քու ճակատդ պինդ
9 ըրի ։ Քու ճակատդ վէմէն ամուր՝
ադամանդի պէս ըրի . անոնցմէ
չվախնաս ու անոնց երեսէն չզար-
հուրիս , թէեւ անոնք ապստամբնե-
րու տուն են ։

Գլ. Բ. 8. 9. — Յայտ. Ժ. 9. Տես Երեմ. ԺԵ. 16. — Սաղ. ԺԹ. 10. ՃԺԹ. 103. — Մատ. ԺԱ. 21. 23. — Յովհ. ԺԵ. 20. — Գլ. Բ. 4. — Եսա. Ծ. 7. Երեմ. Ա. 18. ԺԵ. 20. Տես Միք. Գ. 8. — Երեմ. Ա. 8. 17. Գլ. Բ. 6.

Ն · Ք · ԳՃ · 595

10 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Որդի՛
մարդոյ, իմ բոլոր խօսքերս որ քե-
զի պիտի խօսիմ, սրտիդ մէջը ըն-
11 դունէ՛ ու ականջներովդ լսէ՛։ Եւ
գնա՛ գերիներուն մէջը մտիր՝ քու
ժողովուրդիդ որդւոցը մէջ, ու ա-
նոնց խօսէ՛ և անոնց ըսէ՛, ա Տէր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ. թէ՛ մտիկ
ընեն և թէ՛ զանց ընեն։

ա Գլ · բ · 5 · 7 · Հմր 27 ·

12 Ան ատենը բ Հոգին զիս վերցուց,
ու ետևէս մեծ շարժումի ձայն մը
լսեցի, «Օրհնեալ Տէրոջը փառքը
13 օրհնեալ ըլլայ իր տեղէն»։ Եւ կեն-
դանիներուն թևերը իրարու զար-
նելուն ձայնը, ու անոնց քովի ա-
նիւներուն ձայնը, ու մեծ շարժումի
14 ձայն լսեցի։ Եւ գ Հոգին զիս վեր-
ցուց՝ տարաւ, ու ես իմ հոգիիս
տաքութենէն դառնութեամբ գա-
ցի. ու դ Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս
15 եղաւ զօրութեամբ։ Եւ Քոբար
գետին քովը բնակող Թելաբիբի
գերիներուն եկայ, ու ե անոնց նըս-
տած տեղը նստայ, և հոն եօթը օր
անոնց մէջը ապշած նստայ։

բ Հմր 14 · Գլ · ը · 3 · Տես Գ Թագ · ժը · 12 · Դ Թագ · բ · 16 · Գործ · ը · 39 ·
գ Հմր 12 · Գլ · ը · 3 ·
դ Դ Թագ · գ · 15 · Գլ · ա · 3 · ը · 1 · լէ · 1 ·
ե Յոբ · բ · 13 · Սաղ · ճլէ · 1 ·

16 Ու եօթը օրէն ետքը Տէրոջը
17 խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, զ Որդի
մարդոյ՝ քեզ Իսրայէլի տանը դէտ
դրի. ու իմ բերնէս խօսք լսես,
ու իմ կողմանէս զանոնք զգուշա-
18 ցընես։ Երբոր ամբարշտին ըսեմ
թէ Անշուշտ պիտի մեռնիս, ու
դուն զանիկայ չզգուշացընես, ու
չըսես որ ամբարիշտը ապրեցը-
նելու համար՝ իր չար ճամբայէն ըզ-
գուշացընես. ան ամբարիշտը ը իր
անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռ-
նի. բայց անոր արիւնը քու ձեռ-
19 քէդ պիտի փնտռեմ։ Իսկ թէ որ
դուն ամբարիշտը զգուշացընես, ու
անիկայ իր ամբարշտութենէն ու
չար ճամբայէն չդառնայ, անիկայ
իր անօրէնութեանը մէջ պիտի
մեռնի, թ բայց դուն քու հոգիդ ա-
20 զատած կ'ըլլաս։ Ու երբոր ժ Ար-
դարը իր արդարութենէն դառնայ
ու չարութիւն ընէ, ու ես անոր
առջևը գայթակղութիւն դնեմ որ
անիկայ մեռնի. զանիկայ չզգու-
շացընելուդ համար՝ անիկայ իր մեղ-
քին մէջը պիտի մեռնի, և անոր
ըրած արդարութիւնը պիտի չյի-
շուի. բայց անոր արիւնը քու
21 ձեռքէդ պիտի փնտռեմ։ Իսկ թէ
որ դուն ան արդարը զգուշացընես՝
որ արդարը մեղք չգործէ, ու թէ
որ անիկայ մեղք չգործէ, անիկայ
անշուշտ պիտի ապրի խրատ մտիկ
ընելուն համար, ու դուն քու հո-
գիդ ազատած պիտի ըլլաս։

զ Գլ · լգ · 7 · 8 · 9 ·
է Ես · ծբ · 8 · ծգ · 10 · Կր · 6 · Երեմ · զ · 17 ·
ը Գլ · լգ · 6 · Յովհ · ը · 21 · 24 ·
թ Ես · խթ · 4 · 5 · Գործ · ի · 26 ·
ժ Գլ · ժը · 24 · լգ · 12 · 13 ·

22 ժա Եւ հոն Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս
եղաւ, ու ինծի ըսաւ, Ել, ժբ դաշ-
տը գնա, ու հոն քեզի հետ պիտի
23 խօսիմ։ Եւ ես ելայ՝ դաշտը գա-
ցի. և ահա հոն կայներ էր ժգ Տէրոջը
փառքը, ժդ Քոբար գետին քովը տե-
սած փառքիս պէս. ժե ու երեսիս
24 վրայ ինկայ։ Եւ ժզ Հոգին իմ վրաս
եկաւ, ու զիս ոտքի վրայ կայնե-
ցուց. և ինծի հետ խօսեցաւ ու
ինծի ըսաւ, Գնա տանդ մէջ պա-
25 հուըտէ՛։ Ու դուն՝ որդի մարդոյ՝
ահա ժէ քու վրադ կապանքներ պիտի
դնեն, և անոնցմով քեզ պիտի կա-
պեն, ու անոնց մէջը պիտի չելլես։
26 Եւ ժը քու լեզուդ քու քիմքիդ պի-
տի փակցընեմ, ու համր պիտի ըլ-
լաս. և անոնց մէջը յանդիմանող
մարդու պէս պիտի չըլլաս. ժթ վասն
զի անոնք ապստամբներու տուն
27 են։ ի Բայց երբոր ես քեզի հետ
խօսիմ, քու բերանդ պիտի բա-
նամ. ու անոնց պիտի ըսես, իա Տէր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Լսողը
թող լսէ՛, ու զանց ընողը թող
զանց ընէ. իբ վասն զի անոնք ապըս-
տամբներու տուն են։

ժա Հմր 14 · Գլ · ա · 3 ·
ժբ Գլ · ը · 4 ·
Ն · Ք · ԳՃ · 695
ժգ Գլ · ա · 28 ·
ժդ Գլ · ա · 1 ·
ժե Գլ · ա · 28 ·
ժզ Գլ · բ · 2 ·
ժէ Գլ · դ · 8 ·
ժը Գլ · իգ · 27 · Ղուկ · ա · 20 · 22 ·
ժթ Գլ · բ · 5 · 6 · 7 ·
ի Գլ · իգ · 27 · լգ · 22 ·
իա Հմր 11 ·
իբ Հմր 9 · 26 · Գլ · ժբ · 2 · 3 ·

ԳԼ · Դ

1 Պաշարման օրինակով մը կը ցուցուի Երու-
սաղէմին կռապաշտութիւն հաստատուելէն մին-
չև գերութեան ժամանակին միջոցը։ 9 Պա-
շարման ատենի պաշարին միջոցովը սովին
սաստկութիւնը կը ցուցուի։

1 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ քեզի մէկ
աղիւս մը առ ու զանիկայ
առջևդ դիր, և անոր վրան քաղաք
մը՝ այսինքն Երուսաղէմը գծագրէ՛։
2 Ու անոր բոլորտիքը պաշարում
դիր, և անոր դէմ մարտկոց շինէ,
ու անոր դէմ պատնէշ կանգնէ,
և անոր դէմ բանակ կազմէ, ու
անոր բոլորտիքը ա * պատերազմա-
3 կան մեքենաներ դիր։ Եւ դուն
քեզի երկաթէ տապակ մը առ, ու
զանիկայ քու և քաղաքին
մէջտեղը երկաթէ պարիսպ դը-
դիր, ու քու երեսդ անոր դէմ
շիտկէ՛, որ անիկայ պաշարուի, ու
զանիկայ պաշարէ՛. բ անիկայ Իս-
րայէլի տանը նշան ըլլայ։

ա Գլ · խա · 22 ·
* Եբր · խոյեր

4 Եւ դուն քու ձախ կողմիդ վրայ
պառկէ՛, ու անոր վրայ դիր Իս-
րայէլի տանը անօրէնութիւնը. ա-
նոր վրայ պառկած օրերուդ թուո-
վը անոնց անօրէնութիւնը կրես։
5 Քանզի ես անոնց անօրէնութեանը
տարիները օրերու թուով քու վը-
րադ դրի՝ իրեք հարիւր իննսուն օր,
որ գ Իսրայէլի տանը անօրէնու-
6 թիւնը կրես։ Ու երբոր ան օրերը
լմընցընես, նորէն պառկիս քու աջ
կողմիդ վրայ, ու քառսուն օր
Յուդայի տանը անօրէնութիւնը
կրես. քեզի ամէն մէկ տարիին տե-
ղը մէյմէկ օր տուի։

բ Գլ · ժբ · 6 · 11 · իդ · 24 · 27 ·
Որ կը սկսի իրր 975 ա Թագ · ժբ · 23 և կը վերջանայ իրր 585
գ Թու · ժդ · 34 ·

Ն · Ք · ԴԲ · 595

7 Եւ քու երեսդ դէպ ի՛ երուսաղէմի պաշարումը շիտկես , ու քու բազուկդ մերկացընես , ու անոր վրայ մարգարէութիւն ընես ։

ՃԳԼ · Գ · 25 ·

8 Եւ ես ահա քու վրադ կապանքներ պիտի դնեմ , որ մէկ կողմդ միւս կողմդ չդառնաս , մինչև որ քու պաշարման օրերդ լմնցընես ։

9 Ու դուն քեզի ցորեն , գարի , բակլայ , ոսպ , կորեակ ու հաճար առ , և զանոնք ամանի մը մէջ դիր , ու անոնցմէ քեզի հաց շինէ . զանիկայ՝ քու յ–ի կողմիդ վրայ պառկած օրերուդ համրանքովը՝ իրեք հարիւր իննսուն օր ուտես ։

10 Եւ ուտելու կերակուրդ կշռովը ըլլայ , օրը քսան սիկղ . զանիկայ

11 ժամանակէ ժամանակ ուտես ։ Եւ ջուրը չափով՝ հինէնի մը վեցերորդ մասը խմես . զանիկայ ժամանակէ

12 ժամանակ խմես ։ Եւ ան ⁘–ի ի–ր–ի–ր–դ գարեղէն շօթերու պէս ընէլով ուտես . ու զանիկայ անոնց աչքին առջևը մարդու աղբի վրայ

ՒՈՎ · Թ · 3 ·

13 եփես ։ Եւ Տէրը ըսաւ , Ի՛ սրա յէլի որդիքը այսպէս պղծութեամբ պիտի ուտեն իրենց հացը ան ազգերուն մէջ , ուր որ զանոնք պիտի

ԵԶԳՈՐ · Ժ · 14 ·

14 քշեմ ։ Ու ես բսի , Ա՛Ո՛Հ , Տէր Եհովայ՝ ահա իմ անձս չպղծուեցաւ , և իմ տղայութենէս մինչև հիմա Ի մեռելոտի կամ գազանաբեկ չկերայ , ու իմ բերանս ԷպիղԾ միս

ՃՐ Օր · Ժդ · 3 ։ Եա · կե · 4 ·

15 չմտաւ ։ Եւ ինծի բսաւ , Նայէ՛ , քեզի մարդու աղբին տեղը կովի քակոր տուի , ու քու հացդ անոր վրայ եփես ։

ՆՂԼ · Իզ · 26 ։ Սաղ · ճե · 16 ։ Եա · գ · 1 ։ Գլ · և · 16 ։ Ժգ · 13 ։ Ի ՀՊր 10 ։ ԳԼ · Ժր · 19 ։ Ի ՀՊր 11 ։ ՆՂԼ · Իզ · 39 ։ Գլ · Իգ · 23 ։

16 Նաև ինծի բսաւ , Որդի մարդոյ՝ ահա ես Երուսաղէմի մէջ Ի հացին ցուպը պիտի կոտրեմ , ու Ի հացը կշռովը և անձկութեամբ պիտի ուտեն , ու Ի ջուրը չափով և

17 ապշութեամբ պիտի խմեն ։ Վասն զի հացի ու ջուրի կարօտութիւն պիտի քաշեն , ու իրարու Ն–ՅԼ–վ պիտի ապշին , և իրենց անօրէնութիւնովը պիտի հալին ։

ԳԼ · Ե

1 Մազ կտրելու օրինակով 5 կը ցուցուի Երուսաղէմի դատաստանը իր ապստամբութեանը համար , 12 սովով , սուրով ու ցիրուցան ըլլալով ։

1 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ քեզի սուր դանակ մը առ , քեզի սափրիչի ածելի մը առ – և ը–ՆԻ–ս գլխուդ վրայէն ու մօրուքիդ վրայէն անցուր . և քեզի կշիռ մը առ , ու

2 բ–ԵՐԸ բաժին բաժին րէ ։ Ի Երրորդ մասը Ի քաղաքին մէջ կրակով այրես , երբոր Ի պաշարման օրերը լմննան . ու երրորդ մասը առնես , և դանակով զարնես անոր բոլոր

Ն · Ք · ԴԲ · 594

Ի ԵՐԵՄ · Խ · 6 · ՃՐ · 16 ·

ՂԵՐԵՄ · Խա · 1 , 2 , ԿԵ , Խգ · 14 ·

* Կ՚ԱՐ ԴԱՍՏԱՍՏԱՆՆԵՐՈՒՍ՝ ԱՂԳԵՐԷՆ , ու ԻՄ ԿԱՆՈՆՆԵՐՈՒՍ՝ ԻՐ ԲՈԼՈՐՏԻՔԸ ԵՂՈՂ ԵՐԿԻՐՆԵՐԷՆ ԱՒԵԼԻ ԱՄՐԱՐՇՏՈՒԹԵԱՆ ԿԵՑԱՒ ։

† Կ՚ԱՐ՝ ԽԸՌՈՎՅՂԼ

Ի ԵՐԵՄ · Բ · 10 , 11 ։ ԳԼ · Ժզ · 47

ԷՈՂ · Դ · 6 ։ Դան · Թ · 12 ։ Ա՚ՄՎ · Գ · 2 ։

ՆՂԼ · Իզ · 29 ։ Բ Օր · Իբ · 53 ։ Դ Թագ · Գ · 29 ։ ԵՐԵՄ · ԺԹ · 9 ։ ՈՂԸ · Բ · 20 ։ Գ · 10 ։

Ի ՀՊր 12 ։ ՆՂ · Իզ · 33 ։ Բ Օր · Իբ · 64 ։ ԳԼ · Ժբ · 14 ։ Զաք · Բ · 6 ։

Ի ԳԼ · Ժա · 21 ։

Է Ր Մ Ե · ԼԶ · 14 ։ Գլ · Ը · 5 , ԾԲ ։ Իգ · 38 ։

Ի ԳԼ · Է · 4 , 9 ։ Բ · 18 ։ Թ · 10 ։

Ի ՏՁՆ ՀՊր 2 ։ ԵՐԵՄ · Ժե · 2 ։ Իա · 9 ։ ԳԼ · Ջ · 12 ։

Ն ԵՐԵՄ · Թ · 16 ։ ՀՊր 2 , 10 ։ ԳԼ · Ջ · 8 ։

ՀՆՂԼ · Իզ · 33 ։ ՀՊր 2 ։ ԳԼ · Ժբ · 14 ։

Յ ՈՂԸ · Գ · 11 ։ ԳԼ · Ջ · 12 ։ Է · 8 ։

ՂԳԼ · Իա · 17 ։

Ֆ ԵՁ · Ա · 24 ։

Ֆ ԳԼ · ԼԶ · 6 ։ Լբ · 19 ։

բոլորտիքդ եղող ազգերուն մէջը
յաւերման ու անարգութեան պի-
15 տի մնան։ եմ քեզ ։ Ու երբոր բար-
կութեամբ և սրտմտութեամբ
ու նոսրմտութեան պատիժներով
քու վրադ դատաստաններ՝ի դործ
դնեմ , — Ես Տէրս քու բոլորտիքդ
եղող ազգերուն մէջը Հանարդանք,
նախատինք , առակ ու զարմացում
պիտի ըլլայ . ես Տէրս խօսեցայ ։
16 Երբոր անոնց վրայ սովուն չար ու
ապականիչ նետերը խրկեմ, որոնք
ձեզ ապականելու համար պիտի
խրկեմ, սովը ձեր վրայ պիտի աւել-
ցընեմ, ու ձեղի համար Հացին յու-
17 պը պիտի կոտրեմ։ Ես յոպես ձեր վրայ
սով ու չար գազաններ պիտի
խրկեմ , ու քեզ անզաւակ պիտի
Թողուն . և քու մէջդ Հիանտախտ
ու արիւն պիտի անցնի ։ ու քու
վրադ սուր պիտի բերեմ . ես Տէրս
խօսեցայ ։

ԳԼ · Զ

1 Իսրայէլի դատաստանը իրենց կռապաշտու-
թեանը համար ։ 8 Մէկ Մնացոդ մը պիտի
պահուի ։ 11 Արդարները յորդորուած են ա-
նոնց Թշուառութիւններուն վրայ ողբալու ։

1 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
2 սելով ՝ Որդի մարդոյ՝ երեսդ
Իսրայէլի լեռներուն դարձուր , ու
3 անոնց մարգարէութիւն ըրէ , Ու
ըսէ ՝ Ո՛վ Իսրայէլի լեռներ՝ Տէր
Եհովային խօսքը մտիկ ըրէք . այս-
պէս կ՚ըսէ Եհովայ Տէրը լեռնե-
րուն , բլուրներուն , ձորերուն ու
հովիտներուն . Ահա ես ձեր վրայ
սուր պիտի բերեմ , ու ձեր բարձր
4 տեղուանքը պիտի կործանեմ . Ես
ձեր սեղանները աւերակ պիտի մը-
նան , ու ձեր արեգական կուռքերը
պիտի կոտրտին. և ձեր մէջէն սպան-
նուածները ձեր կուռքերուն առջևը
5 ինկած պիտի ձգեմ ։ Ու Իսրայէլի
որդւոցը դիակունքը իրենց կուռ-
քերուն առջևը պիտի դնեմ, և ձեր
ոսկորները ձեր սեղաններուն բո-
6 լորտիքը պիտի ցրուեմ ։ Ձեր ամէն
բնակած տեղերուն մէջ քաղաքնե-
րը աւերակ պիտի ըլլան , ու բարձր
տեղուանքը ամայի պիտի ըլլան .
որպէս զի ձեր սեղանները աւերակ
ու ամայի ըլլան , և ձեր կուռքերը
կոտրտին ու խափանուին , և ձեր
արեգական կուռքերը կործանին ,
7 ու ձեր դործքերը ջնջուին ։ Ու ձեր
մէջը սպաննուածներ պիտի իյ-
նան ։ և Տպիտի դիտնաք թէ ես եմ
Տէրը ։
8 Բայց երբոր դուք երկիրներու
մէջ ցրուիք , Ձեզմէ սուրէն ա-
զատուածները ազգերուն մէջ մը-
9 նացորդ պիտի Թողում ։ Ես ձեր
ազատուածները ղես պիտի յիշեն

ան ազգերուն մէջը , ուր որ գերի
պիտի քշուին . Վասն զի Ես իրենց
շնացող ու ինծմէ խոտորած սրտ-
տովը , ու Տիրենց կուռքերուն ե-
տևէն պոռնկութիւն ընդղ աչքե-
րովը տանջուեցայ՝ . և Ես անոնք ի-
րենց բոլոր պղծութիւններուն Հա-
մեմատ ըրած չարութիւններուն
պատճառովը իրենց անձերէն պիտի
10 զզուին ։ Ու պիտի գիտնան Թէ ես
Տէրս պարապ տեղը չխօսեցայ՝ Թէ
ասս չարիքը անոնց պիտի բնեմ ։
11 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ծ Ձեռ-
քերդ իրարու զարկ ու ոտքդ դո-
տինը զարկ , ու ըսէ , Ափսո՛ս Իս-
րայէլի տանը բոլոր չար պղծու-
թիւններուն . Վասն զի սրով , սո-
վով ու ժանտախտով պիտի իյ-
12 նան ։ Հեռուն եղողը ժանտախ-
տով պիտի մեռնի , ու մօտ եղողը
սրով պիտի իյնայ , և մնացածը ու
Տպաշարման մէջ եղողը՝ սովով
պիտի մեռնի . Հայսպէս իմ սրտմ-
տութիւնս անոնց վրայ պիտի
13 կատարեմ ։ Ու երբոր անոնց ըս-
պաննուածները՝ իրենց կուռքերուն
մէջտեղը՝ իրենց սեղաններուն բո-
լորտիքը , Տամէն բարձր բլուրի վը-
րայ , Տամէն լեռներու գլուխ , ու
Տամէն կանանչ ծառի տակ , և ա-
մէն տերեւախիտ բեւեկնի տակ Ը-
— — — Ը բլլան , ուր որ անոնք իրենց
բոլոր կուռքերուն անոյշ հոտ կը
մատուցանէին , Տպիտի դիտնաք
14 Թէ ես եմ Տէրը ։ Ձ յոպես Տիմ
ձեռքս անոնց վրայ պիտի երկըն-
ցընեմ . ու երկիրը՝ այսինքն անոնց
բոլոր բնակած տեղուանքը Ը Դեր-
զայի կողմը եղող անապատէն ա-
ւելի ամայի ու աւերակ պիտի ը-
նեմ . ու պիտի դիտնան Թէ ես
եմ Տէրը ։

ԳԼ · Է

1 Իսրայէլի վերջին ամայութիւնը ։ 16 Նզո-
տուածներուն սուգը ։ 20 Թշնամիները պիտի
պղծեն սրբարանը Իսրայէլացւոց գարշու-
թիւններուն համար ։ 23 Ընդհայի մը օրի-
նակով կը ցուցուի անոնց ողբմելի գերու-
թիւնը ։

1 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
2 սելով ՝ Ու դուն՝ որդի մարդոյ՝
Տրէ՛ ըսէ . Տէր Եհովան Իսրայէլի
երկրին այսպէս կ՚ըսէ . — Վախճան՝
երկրին չորս կողմին վրայ վախճանը
3 հասեր է ։ Հիմա քու վրադ վախճա-
նը է՛— է՛ այ , ու իմ բարկութիւնս
քու վրադ պիտի խրկեմ . և Տքու
ճամբաներուդ համեմատ քեզի դա-
տաստան պիտի ընեմ , և քու բոլոր
պղծութիւններդ քու վրադ պիտի
4 բերեմ ։ Ես Տիմ աչքս քեզի պիտի
չխնայէ , ու պիտի չողորմիմ . հա-
պա քու ճամբաներդ քու վրադ

ա Գ · ի · 46 ։ իա · 2 ։ իե · 2 ։
բ Գ · լգ · 1 ։
է ՂԱ · իզ · 30 ։
ը ՂԱ · իզ · 30 ։
ե ՀՇ 13 ։ Գ · է · 4 ։ 9 ։ ժա · 10 ։ 12 · ժբ · 15 ։
զ Երեմ · իգ · 28 ։ Գ · ե · 2 ։ 12 ։ ժբ · 16 · ժդ · 22 ։

ա — ՀՇ 3 · 6 ։ Ամո · բ · 2 ։ Միա · իդ · 6 · 13 ։ 14 ։
բ ՀՇ 8 · 9 ։
է ՀՇ 9 ։ Գ · ե · 11 ։ բ · 18 ։ Թ · 10 ։

Ն. Ք. ԴՃ. 594

պիտի դնեմ, և քու պղծութիւն-
ներդ քու մէջդ պիտի ըլլան, ու
պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
5 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Չարիք մը՝ ահա մէկ չարիք մը կու
6 գայ։ Վախճանը կու գայ, վախ-
ճանը կու գայ. քու վրադ արթըն-
7 ցաւ, ահա կու գայ։ Ո՛վ երկ-
րին բնակիչ, կարգը քեզի կու
գայ, ժամանակը կու գայ, խռո-
վութեան օրը մօտեցաւ, և ոչ թէ
8 լերանց ցնծութիւնը։ Հիմա մօ-
տերս իմ սրտմտութիւնս քու
վրադ պիտի թափեմ, և իմ բար-
կութիւնս քու վրադ պիտի կատա-
րեմ, ու քու ճամբաներուդ հա-
մեմատ քեզի դատաստան պիտի ը-
նեմ, և քու բոլոր պղծութիւններդ
9 քու վրադ պիտի բերեմ։ Ու իմ
աչքս պիտի չխնայէ, ու պիտի չո-
ղորմիմ. քու ճամբաներուդ համե-
մատ քեզի հատուցում պիտի ընեմ,
և քու պղծութիւններդ քու մէջդ
պիտի ըլլան, ու պիտի գիտնաք
թէ ես եմ Տէրը՝ որ կը զարնեմ։
10 Ահա օրը՝ ահա կու գայ. կարգը
ելած հասաւ, գաւազանը ծաղկե-
ցաւ, ամբարտաւանութիւնը բո-
11 ճիւղեցաւ։ Բռնաւորութիւնը ե-
լաւ, ամբարշտութեան գաւազան
եղաւ. անոնցմէ մարդ պիտի չմնայ.
ու անոնց բազմութենէն ու ստա-
ցուածքէն բան մը պիտի չմնայ, և
անոնց մէջը *վայելչութիւն պիտի
12 չըլլայ։ Ժամանակը եկաւ, օրը
մօտեցաւ. գնողը չուրախանայ ու
ծախողը չողբայ, քանզի անոր բո-
լոր բազմութեանը վրայ բարկու-
13 թիւն կայ։ Ինչու որ ծախողը
ծախուածին պիտի չդառնայ, թէև
ողջ ըլլան. վասն զի անոր բոլոր
բազմութեանը համար եղած տե-
սիլքը ետ պիտի չդառնայ. ու
մարդ մը իր կենացը անօրէնու-
թեամբը պիտի չզօրանայ։
14 Փողը հնչեցուցին, ամէն բան
պատրաստեցին, բայց պատերազ-
մի գացող չկայ. վասն զի իմ բար-
կութիւնս անոր բոլոր բազմու-
15 թեանը վրայ է։ Դուրսէն սուր,
ու ներսէն ժանտախտ ու սով պիտի
ըլլայ. դաշտը եղողը սրով պիտի
մեռնի, ու քաղաքին մէջ եղողը
սովը ու ժանտախտը պիտի ուտէ։
16 Եւ անոնց ազատուածները որ
պիտի ազատին, լեռներուն վրայ
ձորերու աղաւնիներուն պէս պիտի
ըլլան. ամէնքը պիտի հեծեն, ամէն
մէկը իր անօրէնութեանը համար։
17 Ամէն ձեռքերը պիտի թուլնան,
ու ամէն ծունկերը ջուրի պէս պիտի
18 հալին։ Եւ անոնք քուրձեր պիտի
հագնին, ու զարհուրանք սոսկումը
պիտի ծածկէ. ու ամէն երեսի վրայ
ամօթ, և անոնց ամէն գլխուն վրայ
19 կնտութիւն պիտի ըլլայ։ Իրենց
արծաթը փողոցներուն մէջ պիտի
նետեն, ու անոնց ոսկին անարգ
բան մը պիտի սեպուի. անոնց արծա-
թը ու ոսկին Տէրոջը բարկու-
թեան օրը կարող պիտի չըլլայ
զանոնք ազատելու. անով պիտի
չկրնան իրենց անձը կշտացընել,
ոչ ալ իրենց փորը լեցընել, վասն
զի անիկայ իրենց անօրէնութեա-
20 նը գայթակղութիւնը եղաւ։ Ի-
րենց զարդերուն փառքը հպարտու-
թեան դարձուցին. և անով իրենց
գարշութիւնները՝ իրենց պղծու-
թիւններուն պատկերները շինեցին.
աս պատճառաւ անոնց առջեւ ա-
նարգ բան մը կ'ընեմ զանիկայ.
21 Եւ զանիկայ օտարներուն ձեռքը
պիտի տամ՝ որ յափշտակեն, ու
երկրի ամբարիշտներուն՝ որ զանի-
կայ կողոպտեն, ու զանիկայ պիտի
22 պղծեն։ Եւ իմ երեսս անոնցմէ
պիտի դարձընեմ, ու իմ գաղտնի
տեղս պիտի պղծեն. և հոն բռնա-
ւորներ պիտի մտնեն, ու զանիկայ
պիտի պղծեն։
23 Մէկ շղթայ մը շինէ, վասն զի
երկիրը արեան դատաստանով լե-
ցուեցաւ, ու քաղաքը բռնու-
24 թիւնով լեցուեցաւ։ Եւ ազգե-
րուն խիստ չարերը պիտի բերեմ,
ու անոնց տուները պիտի ժառան-
գեն. և բռնաւորներուն ամբար-
տաւանութիւնը պիտի դադրեցը-
նեմ, ու անոնց սուրբ տեղերը պի-
25 տի պղծուին։ Կործանումը կու
գայ. ու խաղաղութիւն պիտի
փնտռեն, բայց պիտի չգտնուի։
26 Պատուհասի վրայ պատուհաս պի-
տի գայ, և զուժի վրայ զոյժ պիտի
ըլլայ. ու մարգարէէն տեսիլք պի-
տի ուզեն, և քահանայէն օրէնքը՝
ու ծերերէն խորհուրդը պիտի կոր-
27 սուի։ Թագաւորը սուգ պիտի
բռնէ, ու իշխանը սոսկում պիտի
հագնի, ու երկրին ժողովուրդին
ձեռքերը վախով պիտի թուլնան.
անոնց ճամբաներուն համեմատ ա-
նոնց հատուցում պիտի ընեմ, և
անոնց դատաստաններուն համե-
մատ զանոնք պիտի դատեմ, ու
պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ. Ը

1 Երուսաղեմի մէջ տատուածոյին տեսիլքով կը ցուցուի Եզեկիէլին՝ 5 Նախանձու կուռքը, 7 պատկերներու տունը, 13 Թամուզին համար սուգ ընողները, 15 արեգակին երկրպագու-թիւն ընողները, 18 Աստուծոյ բարկութիւնը անոնց կռապաշտութեանը համար։

1 Ու եղաւ որ վեցերորդ տարին վե-
ցերորդ ամսուն հինգերորդ օրը

Ն․ Ք․ ԴՔ․
594

ա Գլ․ ԺԴ․ 1։ Ի․ 1։ ԼԴ․ 31։
բ Գլ․ Ա․ 3։ Գ․ 22։
գ Գլ․ Ա․ 26, 27։
դ Գլ․ Ա․ 4։
ե Դան․ Ե․ 5։
զ Գլ․ Գ․ 14։
է Գլ․ ԺԱ․ 1, 24։ Խ․ 2։
ը Երեմ․ Է․ 30։ ԼԲ․ 34։ Գլ․ Ե․ 11։
թ Բ Օր․ ԼԲ․ 16, 21։
ժ Գլ․ Ա․ 28։ Գ․ 22, 23։
ի Գլ․ Թ․ 9։

ես իմ տանս մէջ կը նստէի, և
[ա]Յուդայի ծերերը իմ առջևս կը
նստէին, ու հոն [բ]Տէր Եհովային
2 ձեռքը իմ վրաս ինկաւ. Եւ նա-
յեցայ, ու ահա [գ]մարդու կերպարանք
մը կար կրակի երևոյթով. անոր
երիկամներէն վար կրակ
էր, ու անոր երիկամունքներէն
վեր [դ]ոսկեպղինձի նման փայլուն
3 երևոյթ մը կար։ Եւ անիկայ [ե]ձեռ-
քի նմանութիւն մը երկնցուց,
ու իմ գլխուս վարսքէն բռնեց. ու
[զ]Հոգին զիս երկրի ու երկինքի մէջ-
տեղը վերցուց, և [է]զիս Աստուծոյ
տեսիլքով Երուսաղէմ՝ դէպ 'ի հիւ-
սիս նայող ներքին դրանը մուտքը
բերաւ, [ը]ուր որ [թ]նախանձ գրգռող
4 նախանձու կուռքը կը կենար։ Եւ
ահա հոն՝ դաշտի մէջ [ժ]տեսած տե-
սիլքիս պէս Իսրայէլի Աստուծոյն
փառքը կար։
5 Ու ինծի ըսաւ, Որդի՛ մարդոյ՝
հիմա քու աչքերդ դէպ 'ի հիւսիս
վերցուր. ու երբոր աչքերս դէպ 'ի
հիւսիս վերցուցի, ահա սեղանին
դրանը մուտքին հիւսիսային կողմը
6 աս նախանձու կուռքը կար։ Ան
ատենը ինծի ըսաւ, Որդի՛ մարդոյ՝
կը տեսնե՞ս ասոնց ըրածը՝ ան մեծ
պղծութիւնները որ Իսրայէլի տու-
նը հոս կ'ընէ, որպէս զի ես իմ
սրբարանէս հեռանամ. բայց նո-
րէն դարձիր, ու աւելի մեծ պղծու-
թիւններ պիտի տեսնես։
7 Եւ զիս գաւիթին դուռը տա-
րաւ. ու տեսայ, և ահա պատին
8 վրայ մէկ ծակ մը կար։ Ու ինծի
ըսաւ, Որդի՛ մարդոյ՝ հիմա աս
պատը փորէ՛. ու երբոր պատը
փորեցի, ահա մէկ դուռ մը կար։
9 Եւ ինծի ըսաւ, Մտիր ու տե՛ս
ան չար պղծութիւնները որ անոնք
10 հոս կ'ընեն։ Ու ես մտայ ու
տեսայ, և ահա ամէն տեսակ սո-
ղուններու ու գարշելի անասուննե-
րու պատկերներ՝ և Իսրայէլի տանը
բոլոր կուռքերը պատին վրայ չուր-
11 ջանակի փորուած էր։ Ու անոնց
առջևը կայնած էին Իսրայէլի տա-
նը ծերերէն եօթանասուն մարդ,
և Սափանի որդին Յեզոնիա ալ
անոնց մէջը կայնած էր, ամէն մէկը
ձեռքը բուրվառ ունէր, ու խուն-
կին ծուխը ամպի պէս վեր կ'ելլէր։
12 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Որդի՛ մար-
դոյ՝ կը տեսնե՞ս թէ ինչեր կ'ընեն
Իսրայէլի տանը ծերերը մութ տեղը՝
ամէն մարդ իր ծածուկ պատկերա-
տանը մէջ. վասն զի անոնք կ'ըսեն
թէ [ի]Տէրը մեզ չտեսներ, Տէրը եր-
13 կիրը թողուց։ Ու ինծի ըսաւ, Նո-
րէն դարձիր, և անոնց ըրած աւելի
մեծ պղծութիւնները պիտի տեսնես։

14 Ու զիս Տէրոջը տանը դէպ 'ի
հիւսիս եղող դրանը մուտքը բե-
րաւ. և ահա հոն Թամուզին համար
15 լացող կնիկները կը նստէին։ Ու
ինծի ըսաւ, Որդի՛ մարդոյ՝ կը
տեսնե՞ս. նորէն դարձիր, ու ա-
սոնցմէ աւելի մեծ պղծութիւններ
պիտի տեսնես։
16 Եւ զիս Տէրոջը տանը ներքին
գաւիթը բերաւ. և ահա Տէրոջը
տաճարին դուռը՝ [լ]սրահին ու սե-
ղանին մէջտեղը [խ]քսանըհինգ մար-
դու չափ կային. անոնք [ծ]կռնակ-
նին Տէրոջը տաճարին դարձուցեր
էին, ու երեսնին արևելքին, ու
դէպ 'ի արևելք [կ]արևուն երկրպա-
17 գութիւն կ'ընէին։ Եւ ինծի ըսաւ,
Որդի՛ մարդոյ՝ տեսա՞ր. միթէ Յու-
դայի տանը պզտի՞կ բան կ'երևնայ
իրենց հոս ըրած պղծութիւնները
ընելը, որ [հ]երկիրն ալ բռնութիւ-
նով լեցուցին, ու զիս բարկացընե-
լու դարձան. և ահա ճիւղը իրենց
18 քիթին կ'երկընցընեն։ [ձ]Ու ես ալ
սրտմտութեամբ պիտի վարուիմ
անոնց հետ. [ղ]աչքս պիտի չխնայէ,
ու պիտի չողորմիմ. և անոնք [ճ]իմ
ականջներուս մեծ ձայնով պիտի
կանչեն, սակայն անոնց մտիկ պի-
տի չընեմ։

ԳԼ․ Թ

1 Մէկ տեսիլքի մը միջոցով կը ցուցուի թէ ո-
մանք պիտի փրկուէին, 5 և միւսները պի-
տի կորսուէին. 8 և թէ Աստուած անոնց հա-
մար աղաչանք պիտի չընդունէր։

1 Եւ մեծ ձայնով կանչեց իմ ա-
կանջներուս, ու ըսաւ, Քա-
ղաքին վրայ որոշուածները մօտե-
ցուցէ՛ք, ու ամէն մէկը իր ապա-
կանիչ գործիքը իր ձեռքը առնե-
2 լու։ Եւ ահա դէպ 'ի հիւսիս նա-
յող վերի դրանը ճամբայէն վեց
մարդ կու գար, ու ամէն մէկուն
կոտորիչ գործիքը իր ձեռքն էր.
[ա]և անոնց մէջը կտաւէ զգեստ հա-
գած մարդ մը կար, ու մէջքը դրա-
գիրի կաղամար ունէր. և անոնք
գացին պղնձէ սեղանին քովը կայ-
3 նեցան։ Ու [բ]Իսրայէլի Աստու-
ծոյն փառքը՝ որ քերովբէներուն
վրան էր, անոնց վրայէն տանը սե-
մը ելաւ։
Եւ ան կտաւէ զգեստ հագած,
ու մէջքը դրագիրի կաղամար ու-
4 նեցող մարդը կանչեց. Եւ Տէրը
անոր ըսաւ, Քաղաքին մէջէն՝ Ե-
րուսաղէմին մէջէն անցիր, ու անոր
մէջը եղած [գ]բոլոր պղծութիւննե-
րուն համար հառաչող ու ողբա-
ցող մարդոցը ճակատներուն վրայ
5 [դ]նշան դիր։ Ու քանի որ ես կը
լսէի միւսներուն ըսաւ, Անոր ե-

Ն․ Ք․ ԴՔ․
594

լ Յովել․ Բ․ 17։
խ Գլ․ ԺԱ․ 1։
ծ Երեմ․ Բ․ 27։ ԼԲ․ 33։
կ Բ Օր․ Դ․ 19։ Դ Թագ․ ԻԳ․ 5, 11։ Յոբ․ ԼԱ․ 26։ Երեմ․ ԽԴ․ 17։
հ Գլ․ Թ․ 9։
ձ Գլ․ Ե․ 13։ ԺԶ․ 42։ ԻԴ․ 13։
ղ Գլ․ Ե․ 11։ Է․ 4, 9։ Թ․ 5, 10։
ճ Առակ․ Ա․ 28։ Ես․ Ա․ 15։ Երեմ․ ԺԱ․ 11։ ԺԴ․ 12։ Միք․ Գ․ 4։ Զաք․ Է․ 13։

իբր 594

ա Ղև․ ԺԴ․ 4։ Գլ․ Ժ․ 2, 6, 7։ Յայտ․ ԺԵ․ 6։
բ Տես Գլ․ Գ․ 23։ Ը․ 4։ Ժ․ 4, 18։ ԺԱ․ 22, 23։
գ Սաղ․ ՃԺԹ․ 53, 136։ Երեմ․ ԺԳ․ 17։ Բ Կոր․ ԺԲ․ 21։ Բ Պետ․ Բ․ 8։
դ Ել․ ԺԲ․ 7։ Յայտ․ Է․ 3։ Թ․ 4։ Տես Յայտ․ ԺԳ․ 16, 17։ Ի․ 4։

տևէն քաղաքէն անցէք ու զարկէք . Խ աչքերնիդ չխնայէ ու մի՛
6 ողորմիք . Ղ Ծերը , երիտասարդը ու կոյսը , պզտիկ տղաքը ու կիները սպաննեցէք ու կոտորեցուցէք . բայց Խ վրան նշան ունեցող մարդու մը ամենևին մի՛ մօտենաք . ու ը իմ սրբարանէս սկսեցէք : Ի Ուստի տանը առջևը եղող ծեր
7 մարդիկներէն սկսան : Եւ անոնց ըսաւ , Ցուներ պղծեցէք , ու դաւիթները մեռելներով լեցուցէք — ելէք : Եւ անոնք ելան ու քաղաքին մէջը զարկին :
8 Ու երբոր զանոնք զարկին , ու ես մնացի , ան ատենը Խ երեսիս վրայ ինկայ և աղաղակելով ըսի , Ո՜Հ Տէր Եհովայ՝ դուն Երուսաղէմի վրայ քու բարկութիւնդ թափելով՝ Իսրայէլի բոլոր մնացորդը բնա-
9 ջի՞նդ պիտի ընես : Ու ինծի ըսաւ , Իսրայէլի և Ցուդայի տանը անօրէնութիւնը խիստ շատ մեծ է , ու Երկիրը արիւնով լեցուեցաւ և քաղաքը անիրաւութեամբ լեցուեցաւ . վասն զի ըսին , Տէրը երկիրը թողուց , ու Խ Տէրը
10 չտեսնէր : Եւ հիմա իմ աչքս ալ պիտի չխնայէ ու պիտի չողորմիմ . Հիրենց ճամբաները իրենց գլուխը պիտի բերեմ :
11 Եւ ահա կտաւէ զգեստ հագած ու մէջքը կաղամար ունեցող մարդը լուր բերաւ ու ըսաւ , Ինծի հրամայածիդ պէս ըրի :

Գ Լ · Ժ

1 Մարգարէն տեսիլքի մէջ կը տեսնէ քաղաքին վրայ ցանուելու կրակի կայծերը : 8 Քերովբէներուն տեսիլքը :

1 Ես տեսայ որ ահա քերովբէներուն գլխուն վրայի — հաստատուած Թեանը մէջ՝ շափիւղայ քարի պէս աթոռի ձեւով նմանութիւն մը
2 կ'երևնար անոնց վրայ : Ի Ու կտաւէ զգեստ հագած մարդուն խօսեցաւ ու ըսաւ , քերովբէներուն տակը եղող անիւներուն մէջտեղը մտիր , և ձեռքերդ քերովբէներուն մէջտեղը եղող Խ կրակի կայծերէն լեցուր , ու Ք քաղաքին վրայ ցանէ . և անիկայ իմ աչքերուս առ-
3 ջևը մտաւ : Ու երբոր ան մարդը մտաւ , քերովբէները տանը աջ կողմը կայներ էին , և ամպը ներքին
4 գաւիթը լեցուցեր էր : Ի Ու Տէրոջը փառքը քերովբէներուն վրայէն տանը սեմը վերացաւ , և ը տունը ամպով լեցուեցաւ , ու գաւիթը Տէրոջը փառքին պայծա-
5 ռութեամբ լեցուեցաւ : Եւ Խ քերովբէից թևերուն ձայնը մինչև արտաքին գաւիթը կը լսուէր ը ԱԼ-

մնակարող Աստուծոյն ձայնին
6 պէս , երբոր կը խօսի : Ու երբոր կտաւէ զգեստ հագած մարդուն հրամայեց , ու ըսաւ թէ քերովբէներուն մէջտեղը եղող անիւներուն մէջէն կրակ առ , անիկայ գնաց անիւներուն քովը կայնե-
7 ցաւ : Ու քերովբէներուն մէջէն քերովբէին մէկը իր ձեռքը քերովբէներուն մէջտեղը եղող կրակին Երկրնցուց ու առաւ , և կտաւէ զգեստ հագնողին ձեռքը տուաւ .
8 անիկայ ալ առաւ ու ելաւ : (Ի Ու քերովբէից թևերուն տակը մարդու ձեռքի նմանութիւն կ'երևնար :)
9 Ե Եւ տեսայ որ ահա քերովբէներուն քովը չորս անիւ կար , ամէն մէկ քերովբէին քովը մէկական անիւ . ու անիւներուն երևոյթը Խոսկեքա-
10 րի կը նմանէր : Եւ անոնց երևոյթը չորսին ալ ձևը մէկ էր , որպէս թէ անիւ անիւի մէջ եղած ըլլար :
11 Լ Գացած ատեննին իրենց չորս կողմերուն վրայ կ'երթային . գացած ատեննին չէ՛ ետ չէ՛ դառնար , վասն զի որ կողմը որ գլուխը կը նայէր , անոր ետևէն կ'երթային , գացած ատեննին չէ՛ին
12 դառնար : Եւ անոնց բոլոր մարմինը , կռնակները ու ձեռքերը ու թևերը , և Խ անիւները՝ ան չորսին անիւները ամէն կողմէն աչ-
13 քերով լեցուն էին : Ընդ անոնց անուն դըրեց՝ Մրրիկ : Ե Ու մէկը չորս երես ունէր . առջի երեսը քերովբէի երես էր , երկրորդ երեսը մարդու երես էր , ու երրորդը առիւծի երես էր , և չորրորդը ար-
15 ծիւի երես էր : Ու քերովբէները վերացան : Քովար գետին քովը կտաւած կենդանիներս ատոնք էին :
16 Ը Ու երբոր քերովբէները կ'երթային , անիւներն ալ անոնց քովէն կ'երթային , ու երբոր քերովբէները երկրէն բարձրանալու համար թևերնին կը վերցընէին , աս անիւներն ալ անոնց քովէն չէ՛ին զա-
17 տուեր : Երբոր անոնք կայնէ՛ին , ասոնք ալ կը կայնէ՛ին . երբոր անոնք վերանայէ՛ին , ասոնք ալ կը վերանայէ՛ին անոնց հետ . վասն զի անոնց մէջը կենդանիներուն ոգին կար :
18 Եւ Ը Տէրոջը փառքը տանը սեմին վրայէն ելաւ , ու քերովբէներուն
19 վրայ կայնեցաւ : Եւ իմ աչքերուս առջևը Ֆ քերովբէները երևլով թևերնին վերցուցին , ու երկրէն բարձրացան . անիւներն ալ անոնց հետևէն էի՛ն , ու Տէրոջը տանը արևելեան դրանը մուտքը կայնեցան ,

Ն · Ք · Գ Ք · Իրր 594
Ի Հմր 10 ։ Գլ · ե · 11 ։ Ը Ր Մն · ւգ · 17 ։ Ի Ցայտ · Թ · 4 ։ Ը Երեմ · իե · 29 ։ Պայտ · գ · 17 ։ Ի Գլ · Ը · 11 ։ 12 · 16 ։
Ի Թագ · Ժգ · 5 ։ Ժգ · 4 ։ 22 ։ 45 ։ Ցես · է · 6 ։ Ի Գլ · ժ · 13 ։
Լգ Թագ · ի · 16 ։ Գլ · Ը · 17 ։ Ի Գլ · Ը · 12 ։ Ի Պադ · ժ · 11 ։ Եռ · իԹ · 15 ։ Ի Գլ · ե · 11 ։ է · 4 ։ Ը · 18 ։ Հ Գլ · ժ · 21 ։
— Գլ · ա · 22 ։ 26 ։
Ի Գլ · Թ · 2 ։ 3 ։
Ի Գլ · ա · 13 ։ Ի Տես Ցայտ · Ը · 5 ։
Ի Տես Հմր 18 ։ Գլ · ա · 28 ։ Թ · 3 ։
Լգ Թագ · Ը · 10 · 11 ։ Գլ · Խգ · 5 ։
Ի Գլ · ա · 24 ։ Ը Պադ · իԹ · 3 · Ճ ։
Ն · Ք · Գ Ք · Իրր 594
Ի Գլ · ե · 15 ։
Ի Գլ · ա · 16 ։
Լ Գլ · ա · 17 ։
Ի Գլ · ա · 18 ։
Ա — Կ՚ Դիւրաթաւալ ։ Եբր · Գաղգազ ։
Ի Գլ · ա · 6 · 10 ։
Ի Գլ · ա · 5 ։
Հ Գլ · ա · 19 ։
Ի Գլ · ա · 12 · 20 · 21 ։
Ը Հմր 4 ։
Ֆ Գլ · ժա · 22 ։

Ն·Ք·ՂԲ· 594

Ա ԳԼ· ա· 1·
Յ ԳԼ· ա· 22·
Հմր 15·
Ն ԳԼ· ա· 6·
Հմր 14·
Ե ԳԼ· ա· 8·
Հմր 8·
Ա ԳԼ· ա· 10·
Ե ԳԼ· ա· 12·

ու Իսրայէլի Աստուածոյն փառքը
20 վերէն անոնց վրայ էր ։ Ա Քոռաք
դետին քովը Իսրայէլի Աստուածոյն
տակը Ա տեսած կենդանիներս ատոնք
էին , ու գիտցայ որ անոնք քերով-
21 բէներ են ։ Ն Ամէն մէկը չորս երես՝
ու Ա-ն մէկը չորս թեւ ունէր , և
անոնց թեւերուն տակը մարդու
22 ձեռքերու նմանութիւն կար ։ Ու
Ա-անոնց երեսներուն երեւոյթը նոյն
երեսներուն Ը Ն Ա-ն էր , որ Քոռաք
դետին քովը տեսայ , թէ՛ անոնց
կերպարանքը և թէ իրենք . Ե ամէն
մէկը շիտակ յառաջ կերթար ։

ԳԼ · ԾԱ

1 Իշխաններուն մեղաւորութիւնը . 4 անոնց մեղքը ու դատաստանը ։ 13 Երբոր Եզեկիէլ կը դանգատի , Աստուած անոր կը յայտնէ իր դիտաւորութիւնը՝ թէ պիտի ազատէ մէկ մնացորդ մը , 21 և պիտի պատժէ չարերը ։ 22 Աստուծոյ փառքը քաղաքէն կը վերնայ ։ 24 Եզեկիէլ գերիներուն կը դառնայ ։

ԳԼ· ԺԲ· 12· 14· ը· 3· Հմր 24·
Բ ԳԼ· ժ· 19·
Ֆ Տես ԳԼ ը· 16·

1 Ու Ա-Հոգին զիս վերցուց , ու Տէ-
րոջը տանը դէպ՝ի Բ արեւելք նա-
յող արեւելեան դուռը բերաւ . և
ահա Ֆ դրանը մուտքը քսանհինգ
մարդ կար , ու անոնց մէջը ժողո-
վուրդին իշխանները՝ Ազուրի որդին
Յեզոնիան ու Բանեայի որդին
2 Փաղատիան տեսայ ։ Եւ անիկայ
ինծի ըսաւ ։ Որդի մարդոյ՝ ատոնք
են ան մարդիկները որ անօրէնու-
թիւն կը մտածեն , ու չար խոր-
հուրդներ կու տան այս քաղաքիս
Գ ԳԼ· ժբ· 3 մէջ , Ու կ'ըսեն , Ա Պատ չէ շի-
22, 27 ։ ը Պետ· գ· 4 ։ Ի Տես Երեմ· ա· 13 ։ ԳԼ· իգ· 3 ։ ճ ։
Ե ԳԼ· բ· 2 ։ գ· 24 ։ նաձէլը , տուներ շինենք . Ի այս
Ֆ-ղաղը կաթսայ է , ու մենք միս
4 ենք ։ Ուստի մարգարէացիր անոնց
վրայ , մարգարէացիր՝ որդի մարդոյ ։
5 Ան ատենը Ե Տէրոջը Հոգին իմ
վրաս իջնաւ ու ինծի ըսաւ ,
ըսէ՛ որ Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Դուք այսպէս ըսիք՝ ով Իսրայէլի
տուներ , բայց ես ձեր միտքէն ան-
Ը գածը գիտեմ ։ Ը Դուք այս քա-
ԳԼ· է· 23 ։ իբ· 3, 4 ։ ղաքիս մէջ ձեր սպաննուածները
շատցուցիք , ու անոր փողոցները
7 սպաննուածներով լեցուցիք ։ Ա-
նոր համար Տէր Եհովան այսպէս
Ը ԳԼ· իգ· 3, 6, 10, 11 ։ Միք· գ· 3 ։ Ր Հմր 9 ։ կ'ըսէ . Ը Ձեր սպաննուածները որ
անոր մէջը դրիք , անոնք միսն են ,
ու անիկայ կաթսան է . Ի բայց
ձեզ անոր մէջէն պիտի հանեմ ։
8 Դուք սուրէն վախցաք , ու ես
սուրը ձեր վրայ պիտի բերեմ՝
Ժ ԳԼ· ե· 8 ։ Ի Գթ Ագ· իե· 19, 20, 21 ։ Երեմ· լթ· 6 ։ ծբ· 10 ։ Ե Գթ Ագ· բ· 65 ։ Գթ Ագ· ժգ· 25 ։ Ի Սադ· թ· 16 ։ ԳԼ· գ· 7 ։ ժգ· 9, 14, 21, 23 ։ կ'ըսէ Տէր Եհովան ։ Ու ձեզ ա-
նոր մէջէն պիտի հանեմ , և ձեզ
օտարներուն ձեռքը պիտի մատ-
նեմ , ու Ժ ձեր մէջը դատաստան-
10 ներ Ի գործ պիտի դնեմ ։ Ի Դուք
սրով պիտի իյնաք . Ե Իսրայէլի
սահմանին վրայ ձեզ պիտի դա-
տեմ , Ի ու պիտի գիտնաք թէ ես

11 եմ Տէրը ։ Ի Ան Ֆ-ղաղը ձեզի հա-
մար կաթսայ պիտի չըլլայ , որ դուք
անոր մէջը միս ըլլաք . Իսրայէլի
սահմանին վրայ ձեզ պիտի դա-
12 տեմ , Ու Ի պիտի գիտնաք թէ ես
եմ Տէրը . վասն զի իմ օրէնքնե-
րովս չգացիք , ու իմ իրաւունք-
ներս Ի գործ չդրիք , հապա Հ ձեր
բոլորտիքը եղող ազգերուն սովո-
րութիւնացը համեմատ վարուեցաք ։
13 Ու եղաւ որ իմ մարգարէութիւն
ըրած ատենս Յ Բանեայի որդին
Փաղատիա մեռաւ . Ես ատենը
երեսիս վրայ ինկայ , բարձր ձայնով
աղաղակեցի , ու ըսի , Ո Հ , Տէր
Եհովայ՝ միթէ Իսրայէլի մնացորդը
14 բոլորովին պիտի սպառէ՞ս ։ Ան
ատենը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
15 ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ քու եղ-
բայրներդ , քու եղբայրներդ , քու
ազգականներդ ու բոլոր Իսրայէլի
տունը՝ ամէնը ան մարդիկներն են՝
որոնց Երուսաղէմի բնակիչները ը-
սին , Տէրոջը քովէն հեռացէք . աս
երկիրը մեզի ժառանգութիւն տը-
րուած է ։
16 Անոր համար ըսէ , Տէր Եհովան
այսպէս կ'ըսէ . Թէպէտև զանոնք
ազգերուն մէջը հեռացուցի , ու զա-
նոնք երկիրներուն մէջը ցրուեցի ,
Ֆ բայց անոնց մնած երկիրներուն Ֆ Սադ· գ· 1 ։ ղա· 9 ։ Ն·· ը· 14 ։
մէջը քիչ մը Ա-էն անոնց սրբարան
17 պիտի ըլլամ ։ Անոր համար ըսէ ,
Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ֆ Ձեզ
ժողովուրդներէն պիտի հաւաքեմ՝ Ֆ Երեմ· իգ· 5 ։ ԳԼ· իբ· 23 ։ լդ· 13 ։ լդ· 24 ։
և ձեզ պիտի ժողվեմ ան երկիրնե-
րէն՝ ուր որ դուք ցրուած էք , ու
ձեզի պիտի տամ Իսրայէլի երկիրը ։
18 Եւ հոն պիտի մտնեն , ու Յ անոր Յ ԳԼ· լէ· 28 ։
բոլոր գարշութիւնները ու բոլոր
պղծութիւնները անկէ պիտի վեր-
19 ցընեն ։ Եւ Ն անոնց մէկ սիրտ պի-
տի տամ , ու Ա անոնց ներսի դին
նոր հոգի պիտի դնեմ . և անոնց
մարմինէն Ա-քարեղէն սիրտը պիտի
հանեմ , ու անոնց մարմինեղէն սիրտ Ն Երեմ· լբ· 39 ։ ԳԼ· լդ· 26, 27 ։ Տես Սոփ· գ· 9 ։ Ա Սադ· ծա· 10 ։ Երեմ· լա· 33 ։ լբ· 39 ։ ԳԼ· ժբ· 31 ։
20 պիտի տամ . Ա Որպէս զի իմ օրէնք-
ներուս մէջը քալեն , ու իմ իրա-
ւունքներս պահեն , ու զանոնք Ի
գործ դնեն , Ե և անոնք ինծի ժողո-
վուրդ ըլլան , ես ալ անոնց Աս-
21 տուած ըլլամ ։ Ի բայց Անոնց՝ որոնց Ա-Երեմ· իգ· 7 ։ ԳԼ· ժգ· 11 ։ լդ· 28 ։ լէ· 27 ։
սիրտը իրենց կամացը գարշութիւն-
ներուն ու պղծութիւններուն Ե-
տևէն կ'երթայ , Ա անոնց ճամբան
իրենց գլուխը պիտի բերեմ , կ'ը-
սէ Տէր Եհովան ։
22 Ու քերովբէները Ա-իրենց թեւերը Ի ԳԼ· իբ· 31 ։
վերցուցին , ու անիւները անոնց
քովն էին , և Իսրայէլի Աստուծոյն
փառքը վերէն անոնց վրան էր ։
23 Ու Ա-Տէրոջը փառքը քաղաքին մէջ- Ա ԳԼ· ժ· 19 ։ ժ· 19 ։
տեղէն վրայէն ելաւ , և քաղաքին

Ն·Ք·ՂԲ· 594

Բ Տես Հմր 3 ։
Ե Հմր 10 ։
Հ Ղև· ժբ· 3, 24 ։ ճ ։ Բ Օր· ժբ· 30, 31 ։ ԳԼ· ը· 10, 14, 16 ։
Յ Հմր 1 ։ Տես Գոր· ե· 5 ։
Ը ԳԼ· Թ· 8 ։
Ֆ Սադ· գ· 1 ։ ղա· 9 ։ Ն·· ը· 14 ։
Յ Երեմ· իգ· 5 ։ ԳԼ· իբ· 25 ։ լդ· 13 ։ լդ· 24 ։
Յ ԳԼ· լէ· 28 ։
Ն Երեմ· լբ· 39 ։ ԳԼ· լդ· 26, 27 ։ Տես Սոփ· գ· 9 ։ Ա Սադ· ծա· 10 ։ Երեմ· լա· 33 ։ լբ· 39 ։ ԳԼ· ժբ· 31 ։
Ա Զաք· է· 12 ։
Ն Սադ· ճե· 45 ։
Ա Երեմ· իգ· 7 ։ ԳԼ· ժգ· 11 ։ լդ· 28 ։ լէ· 27 ։
Ի ԳԼ· Թ· 10 ։ իբ· 31 ։
Ա ԳԼ· ա· 19 ։ ժ· 19 ։
Ա ԳԼ· բ· 4 ։ Թ· 3 ։ ժ· 4 ։ 18 ։ խգ· 4 ։

Ն·Ք·ՂԲ· 594

Ա Թագ· ԽԲ· 2։
Ա Ցած· Ջաբ· ԺԳ· 4։
Ա Պետ· Ը· 3։

Եարևելեան կողմը եղող Ա լեռանը վրայ կայնեցաւ։
24 Ու Ը Հոգին ղես վերցուց, ու քաղդէացւոց երկիրը եղող գերիներուն քովը բերաւ, Ե ՚ի՛՚ Էլ՚՚ Աստուծոյ Հոգւովը տեսիլքի մէջ. ու ան տեսած տեսիլքս իմ
25 վրայէս ելաւ։ Ու ես գերիներուն խօսեցայ Տէրոջը բոլոր խօսքերը որ ինծի յայտներ էր։

ԳԼ· ԺԲ

1 Եզեկիելին չուելուն օրինակովը Տ Անդեկիային գերութիւնը կը ցուցուի։ 17 Եզեկիելին դողալը Հրէից ամայութիւնը կը նշանակէր։ 21 Հրէից անապարհ առակը կը յանդիմանուի։ 26 Տեսիլքին չուառով կատարուիլը։

1 Ե՚ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
2 սելով՝ Որդի՛ մարդոյ՝ դուն Ա-ապստամբներու տանը մէջ բնակած ես, որ անոնք Բ տեսնելու աչքեր ունին, ու չեն տեսներ, Ե լսելու ականջներ ունին, ու չեն լսեր. Գ վասն զի անոնք ապստամբ-
3 ներու տուն են։ Ու դուն որդի՛ մարդոյ՝ քեզի չուելու կարասիներ պատրաստէ, ու անոնց աչքերուն առջևը ցորեկով չուէ՛, և անոնց աչքերուն առջևը քու Է՚՚Ե տեղէդ ուրիշ տեղ մը չուէ, գուցէ Ը ու-
շադրութիւն ընեն, թէև անոնք Թ
4 ապստամբներու տուն են։ Եւ առջևը քու կարասիներդ ցորեկով հանես՝ չուելու կարասիներու պէս. բայց դուն անոնց աչքերուն առջևը իրիկունը ելլես՝ գերութեան դացողներուն
5 պէս։ Անոնց աչքերուն առջևը պատը ծակես ու անկէ հանես.
6 Անոնց աչքերուն առջևը ը-Ն-՚ի՛ ու-սիդ վրայ վերցնես, Ե մթընցած առնես. երեսդ ծածկէ՛ որ երկիրը չտեսնես. Գ վասն զի քեզ Իսրայէլի տանը նշան տուի։
7 Եւ այնպէս ըրի, ինչպէս որ ինծի հրամայուեցաւ. իմ կարասիներս չուելու կարասիներու պէս ցորեկով հանեցի, ու իրիկունը ձեռքովս պատը ծակեցի, Ե մթընցած առնես հանեցի. անոնց
8 աչքերուն առջևը ուսիս վրայ վերցուցի։ Եւ առտուանց Տէրոջը
9 խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով՝ Որդի՛ մարդոյ՝ Իսրայէլի տունը՝ Է ան ապստամբներու տունը քեզի չըսի՞ն
10 թէ Ը Ա՚՚ի՛ կ՚ընես։ Անոնց ըսէ՝ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ա՛ս Է պատգամը՝ Երուսաղէմի մէջ եղող իշխանին, ու հոն Բ Ե՚՚ոլ Իսրայէլի բոլոր տանը համար է։
11 Ըսէ՝ Ը Ես ձեզի համար նշան եմ. ես ինչպէս որ ըրի, անոնց այնպէս պիտի ըլլայ. Բ անոնք պիտի չուեն
12 Ե՚՚ դերութեան երթան։ Եւ ա-նոնց մէջը եղող Ե իշխանը էր ուսին վրայ Բ՚՚ պիտի վերցնէ, ու մը-թընցած առնը պիտի ելլէ. պատը պիտի ծակեն՝ որ անկէ հանեն. անիկայ իր երեսը պիտի ծածկէ,
13 որ երկիրը աչքով չտեսնէ։ Եւ Է անոր վրայ իմ ցանցս պիտի տա-րածեմ, ու անիկայ իմ որոգայ-թիս մէջ պիտի բռնուի. և Ը զանի-կայ Բաբիլոն՝ քաղդէացւոց երկիրը պիտի տանիմ, ու անիկայ ան Թ-ը պիտի չտեսնէ, թէև հոն պիտի
14 մեռնի։ Եւ Է անոր բոլորտիքը ե-ղող բոլոր օգնականները ու անոր բոլոր գունդերը՝ ամէն հովերու պիտի ցրուեմ, և Ժ անոնց եւսէն
15 սուր պիտի քաշեմ։ Ու երբոր զանոնք ազգերու մէջ ցրուեմ, ու զանոնք երկիրներու մէջ ցանեմ, Ի պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
16 Ա՚՚ Եւ անոնցմէ՝ սուրէն, սովէն ու ժանտախտէն՝ քիչ մարդ մնացորդ պիտի թողում, որպէս զի իրենց բոլոր պղծութիւնները պատմեն ան ազգերուն մէջը ուր որ պիտի մտնեն. ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
17 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
18 սելով՝ Որդի՛ մարդոյ՝ Ի քու հացդ դողալով ուտես, ու ջուրդ տագ-նապով և անձկութեամբ խմես։
19 Ու երկրին ժողովրդեանը ըսես, Իսրայէլի երկրին մէջ եղող Երու-սաղէմի բնակիչներուն վրայով՝ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Անոնք ի-րենց հացը անձկութեամբ պիտի ուտեն, ու իրենց ջուրը ապշու-թեամբ պիտի խմեն. որպէս զի ի-րենց երկիրը Ժ բոլորովին Ը ամայի մնայ՝ Ի իր բոլոր բնակչացը անիրա-
20 ւութեանը պատճառաւ։ Եւ մարդաբնակ քաղաքները պիտի աւերուին, ու երկիրը ամայի պիտի ըլլայ. ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
21 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
22 ըսելով՝ Որդի՛ մարդոյ՝ Ի՚՚նչ պիտի ըլլայ ձեզի ան առակը որ Ժ-ը Իս-րայէլի երկրին մէջ Լ Ժ-ը-Ե-ը, ու կ՚ըսէք՝ Ա Օրերը կ՚երկրննան, ու
23 ամէն տեսիլք պարապ կ՚ելլէ։ Անոր համար անոնց ըսէ՝ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ա՛ս առակը պիտի խափանեմ, և ա՛ս առակը Ա՚՚ի՛ր-ն ալ Իսրայէլի մէջ պիտի չգրու-ցեն. բայց անոնց ըսէ՝ Ա Օրերը մօտեցան, նաև ամէն տեսիլքին
24 կատարումը։ Վասն զի Իսրայէլի տանը մէջ Ն-Ա՚՚ի՛ր-ն ալ Ը ունայն տեսիլք, և շողոքորթութեան դու-
25 շակութիւն պիտի չըլլայ։ Քանզի Է ես Տէրս կը խօսիմ՚՚, ու Ժ խօսած

Ն·Ք·ՂԲ· 594

Ա Երեմ· Լ· 4։

Ե Ցոր· ԺԲ· 6։ Երեմ· Ծր· 9։ Ողբ· ա· 13։ ԳԼ· ԺԷ· 20։

Է Թագ· Խ· 7։ Երեմ· Ծր· 11։ ԳԼ· ԺԷ· 16։

Ը Թագ· Խ· 4, 5։ ԳԼ· Ե· 10։

Թ ԳԼ· Ե· 2, 12։

Ժ Սադ· Թ· 16։ ԳԼ· Ը· 7, 14։ Ժա· 10։ Հմր 16, 20։

Ի ԳԼ· Է· 8, 9, 10։

Լ ԳԼ· Ժ· 16։

Ա՚՚ Ես Եզ· ԺԴ· 21։

Ա՚՚ Ես Եզ· Ե· 17։

Ա՚՚ Ես Եզ· Է· 26։

Ա՚՚ Ես Եզ· Ժ· 6։

Ա՚՚ Ես Եզ· ԺԲ· 19։

Ա՚՚ Ես Եզ· ԺԳ· 9։

Ա՚՚ Ես Եզ· ԺԲ· 25։

խօսքս ՚ի գործ պիտի դրուի , ալ պիտի չուշանայ . վասն զի ձեր օրերուն մէջը , ով ապստամբներու տուն , խօսք պիտի խօսիմ , ու պիտի կատարեմ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։

26 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 27 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ ահա Իսրայէլի տունը կ՚ըսէն Թէ Ատոր տեսած տեսիլքը շատ օրերու համար է , ու ատիկայ հեռաւոր ժամանակներու համար մարգարէու-
28 թիւն կ՚ընէ ։ Ասոր համար անոնց ըսէ , Այսպէս կ՚ըսէ Տէր Եհովան . Այսուհետեւ բնաւ մէկ խօսքս պիտի չուշանայ , հապա իմ խօսած խօսքս պիտի կատարուի՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։

ԳԼ . Ժ Գ

1 Սուտ մարգարէներուն յանդիմանութիւն , 10 և անոնց պատ ծեփելը . 17 մարգարէուհիներուն ու անոնց բարձերուն վրայով ։

1 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
2 սելով , Որդի մարդոյ՝ մարգարէութիւն բնող Իսրայէլի մարգարէներուն դէմ մարգարէացիր , ու իրենց սրտէն մարգարէութիւն բնողներուն ըսէ՝ Տէրոջը խօսքը
3 լսեցէք . Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Վա՛յ անզգամ մարգարէներուն՝ որոնք իրենց հոգիին ետեւէն կ՚երթան , ու բան մը տեսած չեն ։
4 Քու մարգարէներդ՝ ով Իսրայէլ , աւերակներու մէջ եղող աղուէսներու
5 նման եղան ։ Խորամուտութեան տեղ չելաք , ու Տէրոջը օրը պատերազմի մէջ հաստատ կայնելու համար Իսրայէլի տունը
6 պարսպով չպատեցիք ։ Անոնք ունայն տեսիլք և սուտ դուշակութիւն կը տեսնեն , և կ՚ըսեն Թէ Տէրը ըսաւ , թէև Տէրը զանոնք խրկած չէ . և յոյս կու տան Թէ իրենց խօսքը պիտի կատարուի ։
7 Միթէ դուք ունայն տեսիլքներ չտեսա՞ք , և սուտ դուշակութիւններ չխօսեցա՞ք , ու չըսի՞ք Թէ Տէրը խօսեցաւ , երբոր ես խօսած չէի ։
8 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ձեր խօսքը ունայն , ու ձեր տեսիլքը սուտ ըլլալուն համար , ահա ես ձեզի դէմ եմ՝ կ՚ըսէ Տէր
9 Եհովան . Ես իմ ձեռքս՝ ունայն տեսիլք տեսնող և սուտ դուշակութիւն ընող մարգարէներուն դէմ պիտի ըլլայ . անոնք իմ ժողովրդեանս խորհուրդին մէջ պիտի չըլլան , Ու Իսրայէլի տանը դրքին մէջ պիտի չգրուին , Ես Իսրայէլի երկիրը պիտի չմտնեն . Ու պիտի գիտնաք Թէ ես եմ Տէր Եհովան ։
10 Որովհետեւ անոնք իմ ժողովուրդս

կը մոլորցընեն , և Խաղաղութիւն է՝ կ՚ըսեն , երբոր խաղաղութիւն չկայ . ու անիկայ պատ կը շինէ , և անոնք ծեփովը կը ծեփեն զանիկայ .
11 Ան կիրովը ծեփողներուն ըսէ՝ որ Անիկայ պիտի փլի . Յորդահոս անձրեւ պիտի ըլլայ , և դուք՝ ով կարկուտի քարեր՝ պիտի իյնաք . ու ՚ՀՈՎ մրրկալից հովը պիտի
12 ճեղքէ ։ Ես ահա երբոր պատը փլի , ձեզի պիտի չըսեն Թէ Ո՞ւր է ան
13 ծեփը , որ դուք ծեփեցիք ։ Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Իմ սրտմտութեամբս մրրկալից հով պիտի հանեմ , և իմ բարկութեամբս յորդահոս անձրեւ , ու սրտմտութեամբս կարկուտի քարեր պիտի ըլլան , որ ՚ՀՈՎ-ս բնա-
14 ջինջ ընեն , Ու կիրով ծեփած պատերնիդ պիտի փլցընեմ , և զանիկայ դետնին հետ հաւասար պիտի ընեմ . ու անոր հիմը պիտի երեւնայ , և անիկայ պիտի իյնայ ։ ու դուք անոր մէջը բնաջինջ պիտի
15 ըլլաք . Ու պիտի գիտնաք Թէ ես եմ Տէրը ։ Եւ ես իմ սրտմտութիւնս պատին վրայ , ու զանիկայ կիրով ծեփողներուն վրայ պիտի կատարեմ , ու ձեզի պիտի ըսեմ ։ Պատը ու զանիկայ ծեփողները
16 ոչինչ եղան , Այսինքն Իսրայէլի մարգարէները՝ որոնք Երուսաղէմի վրայ մարգարէութիւն կ՚ընեն , և անոր վրայով Խաղաղութեան տեսիլքներ կը տեսնեն , քանի որ խաղաղութիւն չկայ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։
17 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ ձերոդ ժողովուրդիդ աղջիկներուն դէմ՝ որոնք իրենց սրտէն մարգարէութիւն կ՚ընեն , ու անոնց
18 վրայ մարգարէացիր , Ու ըսէ ։ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Վա՛յ ան կնիկներուն՝ որ ամէն թեւերու տակ բարձ կը կարեն , և ամէն հասակի մարդոց գլուխներուն լաչակներ կը շինեն , որ հոգիներ որսան . միթէ դուք իմ ժողովուրդիս հոգիները որսալով ձեր հոգիները պիտի ապ-
19 րեցնէք ։ Եւ ինծի համար ձեր ցորենէն և հացի պատառներու համար իմ ժողովուրդիս առջեւ զիս պիտի անարդէք , որպէս զի ստութեան ականջ դնող ժողովուրդիս ստութիւն դրուցելով՝ չմեռնելու հոգիները մեռցընէք , ու չապրելու հոգիները ապրեցընէք ։
20 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես ձեր բարձերուն դէմ եմ՝ որոնցմով դուք հոգիները կ՚որսաք թռչուններու պէս , և զանոնք ձեր թեւերէն պիտի պատռեմ , ու ան հոգիները պիտի արձակեմ ,

Ն . Ք . ԳԲ . 594

Ե Երեմ . գ . 14 ։ ը . 11 ։ Ե Գլ . իբ . 28 ։ Է Գլ . լը . 22 ։

Ղ Հմր 22 ։

Ղբ Պետ . գ . 4 ։

Ղ Հմր 23 , 25 ։

Ն . Ք . ԳԲ . 594

Ը Երեմ . գ . 14 ։ ը . 11 ։ Ե Գլ . իբ . 28 ։ Է Գլ . լը . 22 ։

— Հմր 17 ։

Բ Երեմ . ժգ . 14 ։ իգ . 16 , 26 ։

Ղ Հմր 9 . 21 , 23 ։ Գլ . ժգ . 8 ։

Թ Երեմ . գ . 14 ։ իբ . 9 ։

Ժ Գլ . ի . 46 ։ իա . 2 ։ Ի Հմր 2 ։

* Ս՚ երեսի բարձեր

Ճ Պետ . բ . 14 ։ Յ Ա՛ս Առակ . իբ . 21 ։ Մէք . գ . 5 ։

Ի Եզր . բ . 59 , 62 ։ Նէեմ . է . 5 ։ Սաղ . կթ . 28 ։ Ի Գլ . ի . 38 ։ Ը Գլ . ժա . 10 . 12 ։

Ն·Ք·ԶԲ· 594

ա Կ՚որ թուին,

ղՀՊր 9։

ե Երեմ. իգ· 14։

զ ՀՊր 6, ըէ։ Ել·ԺԲ·24։ Միք·գ·6։

է ՀՊր 9։ Ել· Ժգ·8։ Ժե· 7։

Իբբ 594

ը Ել·բ·1։ Ի·1։ Լդ·31։

թ Ել·է·19։ ՀՊր 4, 7։

ժ Դ Թագ·գ· 13։

ի Եզր· ա· Նեեմ. պիտի հարցուփս,

ա ընդունիմ զայն հոգիները որոնք դուք 21 կ՚որսաք * թռչուններու պէս՝։ Եւ ձեր լայկները պիտի պատռեմ, ու իմ ժողովուրդս ձեր ձեռքէն պիտի ազատեմ, ու ալ ձեր ձեռքին մէջը որս պիտի չըլլան. Ու- 22 պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։ Ա՚ման զի դուք արդարին սիրտը Ն՚ստութիւններովը տրտմեցուցիք, որ ես զանիկայ չէի տրտմեցուցած. ու ե ամբարշտին ձեռքը ուժովցուցիք, որպէս զի իր չար ճամբայէն 23 չդառնայ ու ապրի։ Ա՚նոր համար զ մէյմըն ալ ունայն տեսիլք պիտի չտեսնէք, և գուշակութիւն պիտի չընէք. ու իմ ժողովուրդս ձեր ձեռքէն պիտի ազատեմ. է և պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ· ԺԴ

1 Աստուած կը պատասխանէ կռապաշտներուն՝ իրենց սրտին համեմատ. 6 զանոնք կը յորդորէ որ ապաշխարեն, յառաջ բերելով մոլորեալ մարգարէներուն պատճառով գալու դատաստանները։ 12 Աստուծոյ անդառնալի վճիռը սովի վրայով, 15 ապականիչ գազաններու, 17 սուրի, 19 և ժանտախտի վրայով։ 22 Մէկ ճշմարիտ մը պիտի ազատուէր ուրիշներուն օրինակ ըլլալու համար։

Իբբ 594

1 Ա՚ստուծոյ ծերերէն քանի մը մարդիկ ինծի եկան, ու իմ 2 առջեւս նստան։ Եւ Տէրոջը խօսքը 3 ինծի եղաւ՝ ըսելով, Որդի մարդոյ՝ ատ մարդիկը իրենց կուռքերը իրենց սրտերուն մէջը կանգնեցին, ու բ իրենց անօրէնութեանը գայթակղութիւնը իրենց երեսներուն առջեւը դրին. գ միթէ բնաւ դ անոնց 4 պատասխան պիտի տամ՞։ Ուստի անոնց հետ խօսէ՝ ու անոնց ըսէ՝ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Իսրայէլի տունէն ով որ իր կուռքերը իր սրտին մէջը կանգնէ, ու իր անօրէնութեանը գայթակղութիւնը իր երեսին առջեւը դնէ, ու մարգարէին գայ, ան եկողին՝ ես Տէրս ա- 5 նոր կուռքերուն շատութեանը համեմատ պատասխան պիտի տամ. Որպէս զի Իսրայէլի տունը իրենց սիրտերէն բռնեմ, վասն զի անոնց ամէնը իրենց կուռքերովը ինծմէ օտարացան։

6 Անոր համար Իսրայէլի տանը ըսէ՝ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Դարձէ՛ք, ու ձեր կուռքերէն չեղ դարձուցէ՛ք, և ձեր ամէն պղծութիւններէն երեսնիդ դարձուցէ՛ք։ 7 Քանզի Իսրայէլի տունէն կամ Իսրայէլի մէջ պանդխտ եղող օտարականներէն ով որ ինծմէ դատուի, և իր կուռքերը իր սրտին մէջը կանգնէ, ու իր անօրէնութեանը գայթակղութիւնը իր երեսին առջեւը դնէ, և մարգարէին գայ՝ անոր միջոցովը ինծի հարցընելու համար, ես Տէրս ինծմէ պատասխան պիտի 8 տամ անոր. Ու իմ երեսս ը ան մարդուն վրայ պիտի հաստատեմ, և զանիկայ է նշան ու առակ պիտի ընեմ, ու զանիկայ իմ ժողովուրդիս մէջէն բնաջինջ պիտի ընեմ. Ու- պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։

9 Եւ թէ որ մէկ մարգարէ մը սխալելով բան մը խօսի, ե ան մարգարէն ես տէրս սխալեցուցի. ու իմ ձեռքս անոր վրայ պիտի երկնցընեմ, և իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մէջէն զանիկայ պիտի կոր- 10 սընցընեմ։ Ու անոնք իրենց պատիժը պիտի կրեն. ը Հարցընողին պատիժը ու մարգարէին պատիժը 11 մէկ պիտի ըլլայ. Որպէս զի Իսրայէլի տունը ետ մէյմըն ալ ինծմէ չխոտորի, ու մէյմըն ալ իրենց բոլոր յանցանքներովը չպղծուին, Ր հապա անոնք ինծի ժողովուրդ ըլլան, ես ալ անոնց Աստուած ըլլամ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։

12 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 13 ըսելով, Որդի մարդոյ՝ թէ որ մէկ երկիր մը անհաւատարմութիւն ընելով ինծի դէմ մեղանչէ, ու ես անոր վրայ իմ ձեռքս երկնցընեմ, ու թ անոր հացին ցուպը կոտրեմ, և անոր վրայ սով խրկեմ, ու մարդ- 14 դը և անասունը անկէ կտրեմ. ժ Ու թէ որ ան իրեք մարդը՝ Նոյ, Դանիէլ ու Ցոր անոր մէջը ըլլան, ա- նոնք ի իրենց արդարութեամբը ինքն իրենց հոգին պիտի ազատեն՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։

15 Թէ որ երկրին վրայ չար գազաններ բերեմ, որ զանիկայ անզաւակ թողուն, ու ամայի ըլլայ. այնպէս որ գազաններուն պատճա- 16 ռաւ անկէ անցնող չըլլայ. ժ Թէ որ ան իրեք մարդիկը անոր մէջը ըլլան, ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան, որ իրենց տղաքները ու աղջիկները պիտի չկարենան ազատել. միայն իրենք պիտի ազատին, ու երկիրը ամայի պիտի ըլլայ։

17 Կամ ի թէ որ ան երկրին վրայ սուր բերեմ, և ըսեմ Թէ Ո՛վ սուր՝ երկրին մէջէն անցիր. ու 18 հանկէ մարդը ու անասունը կըտ- րեմ. ժ Եւ թէ որ ան իրեք մարդիկը անոր մէջը ըլլան, ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան, որ իրենց տղաքները ու աղջիկները պիտի չկարենան ազատել, բայց միայն իրենք պիտի ազատին։

19 Կամ թէ որ ան երկրին վրայ ղ ժանտախտ խրկեմ, ու արիւնով ե իմ բարկութիւնս անոր վրայ թափեմ, այնպէս որ մարդը ու ա- 20 նասունը անկէ կտրեմ. ժ Եւ Նոյ,

Ն·Ք·ԶԲ· Իբբ 594

ը ՂԼ. ԺԷ· 10։ Ի·3, 5, 6։ Երեմ. խդ·11։ Ել ԺԷ. 7։

թ Թագ. իգ· 10։ բ Օր Ի· իբ·37։ Ել· ե· 15։

ժ Ել· է· 7։ Եզեկ. իբ· 23։ Ցոր. Ժբ· 16։ Երեմ. դ· 10։ բ Թագ. բ·10։

ի ՂԼ. իբ·26։ Եզ· գ· 1։ Ել· է· 16։ ե· 16։

ա Երեմ. ԺԵ· 1։ Հպր 16, 18, 20։ Ցեզ Երեմ. է· 16։ Ժա. 14։ Ժէ· 11։

բ Ընակ. Ժա. 4։

գ ՂԼ. իբ· 22։ Ել· ե· 17։

դ Հպր 14, 18, 20։

ե ՂԼ. իբ· 25։ Ել· ե· 12։ իա· 3, 4։ ԽԹ· 8։ ԼԸ· 21։

զ Ել· իե· 13։ Սոփ· ա· 3։

է Հպր 14։

Ն · ՔԲ · ՔԲ · Իրբ 594

Դանիէլ ու Ցոբ անոր մէջը ըլլան , ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ էրէց մէկ տղան կամ աղջիկը պիտի չկարենան ազատել . անոնք իրենց արդարութեամբը փրկեն իրենց անձը պիտի ազատեն ։

21 Սակայն Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ո՛րչափ աւելի , երբոր յես իմ չորս սաստիկ պատիժներս՝ սուրը , սովը , չար գազանները ու ժանտախտը Երուսաղէմի վրայ խրկեմ , մարդը ու անասունը անկէ

22 կտրելու համար ։ Բայց ահա հոն ազատուած մնացորդ մը պիտի ըլլայ , որ էրէց տղաքներու ու աղջիկներու՝ որոնք պիտի ելլեն . ահա անոնք ձեզի պիտի ելլեն , և ձեր անոնց ճամբան ու անոնց գործքերը պիտի տեսնէք . ու Երուսաղէմի վրայ բերած չարիքին վրայով՝ անոր վրայ բերած բոլոր էրէց վրայով պիտի

23 մխիթարուիք ։ Ու երբոր անոնց ճամբան ու գործքերը տեսնէք , անոնք ձեզ պիտի մխիթարեն . և պիտի դիտնաք թէ ինչ որ բրի անոր մէջը , առանց պատճառի չըրի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ։

ԳԼ · Ի Ե

1 Որթին ճիւղ բանի մը օգտակար չըլլալուն օրինակովը՝ 6 Երուսաղէմի մեծ ուխտը կը ցուցուի ։

1 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բ-
2 սելով , Որդի մարդոյ՝ որթին փայտը ի՞նչ ըՆէ ըչՀե ունի ա-մէն սրիչ փայտերէն , չյՀե ա-նանկ շառաւիղ մը՝ որ անտառի
3 ծառերուն մէջն է ։ Մի՛թէ անկէ փայտ կ'առնուի՞ բանի մը գործածելու համար . կամ թէ անկէ ոեց մը կ'առնուի՞ անկէ աման մը
4 կախելու համար ։ Ահա կրակի մէջ կը նետուի , անոր կերակուր ըլլալու համար . կրակը անոր երկու ծայրերը կ'ուտէ , ու մէջը կ'այրի . միթէ անիկայ բանի մը օգտակար է ։
5 Ահա անիկայ ամբողջ եղած ատենը բանի մը չգար . որ ուրեմն երբ անիկայ բանի մը օգտակար ըլլայ՝ կրակը զանիկայ ու-
6 տելէն ու այրելէն ետքը ։ Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Անտառի փայտերուն մէջը ինչպէս է որթին փայտը՝ որն որ կրակին տուի կերակուր համար , այնպէս ալ Երուսաղէմի բնակիչ-
7 ները տուի ։ Ես իմ երեսս անոնց վրայ պիտի հաստատեմ . անոնք մէկ կրակէ պիտի ելլեն , և ուրիշ կրակ մը զանոնք պիտի ուտէ . ու երբոր իմ երեսս անոնց վրայ հաստատեմ , պիտի գիտնաք թէ ես
8 եմ Տէրը ։ Ես իրենց անհաւատարմութիւն ընելուն համար , երկիրը ամայի պիտի ընեմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ։

Ն · ՔԲ · ՔԲ · Իրբ 594

ԳԼ · Ի Զ

1 Մարդարէն թշուառ երախայի մը նմանութիւնով Երուսաղէմի բնական վիճակը կը սաստրագրէ ։ 6 Ասուրէ չափազանց սէրը անոր վրայ ։ 15 Երուսաղէմի պղծեղակ պոռնկութիւնը ։ 35 անոր ծանր դատաստանները ։ 44 Անոր մեղքը՝ իր մօրը մեղքին հետ հաւասար , և իր քոյրերուն՝ Սոդոմին ու Սամարիոյին մեղքերէն աւելի բլլալով՝ սաստիկ պատիժներու կ'արժանանայ ։ 60 Ակբէը խոստացուելիւն կը խոսացուի անոր ։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ Երուսաղէմին իր պղծութիւնները
3 րը գիտցուր ։ Ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ Երուսաղէմին . Քու սկիզբդ ու ծնունդդ Քանանացւոց երկրէն էր , Էրու Հայրդ Ամորհացի , ու մայրդ Քետացի էր ։
4 Եւ քու ծնունդդ այնպէս էր . Էրբ ծնած օրդ պորտդ չկտրուեցաւ , ու մաքրուելու համար ջրով չլուացուեցար և աղով չաղուեցար ու խանձարուրով չփաթթուեցար ։
5 Աչք մը քեզի չխնայեց , որ քեզի ոդորմի , ու ասոնցմէ մէկը քեզի ընէ . բայց ծնած օրդ քու անձիդ դարշութեամբը դաշտի ե-
6 բեսին վրայ նետուեցար . Ու ես քու քովէդ անցայ , և քեզ արեանդ մէջ կոխուած տեսայ . ու էրբոր արեանդ մէջն էիր , քեզի Ապրէ՛ ըսի . այո էրբոր արեանդ մէջն էիր ,
7 քեզի Ապրէ՛ ըսի . Ես քեզ դաշտի բոյսերուն պէս բիւրաւոր րրի , և շատցար ու մեծցար , և կատարեալ դեղեցկութեան հասար . ատինքներդ դոյացան ու մազերդ աճեցան , բայց դուն մերկ ու անծածկոյթ էիր ։
8 Եւ քու քովէդ անցայ ու քեզի նայեցայ , և ահա քու ժամանակդ սիրոյ ժամանակ էր , Ու ես իմ քղանցքս քու վրադ տարածեցի , և քու մերկութիւնդ ծածկեցի . ու քեզի երդում րնելով՝ քեզի հետ ուխտ րրի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , ու
9 Էդուն իմս եղար ։ Եւ քեզ ջրով լուացի , ու քու վրայէդ քու արիւնդ աղէկ մաքրեցի , ու քեզ և-
10 դով օծեցի . Եւ քեզի նկարադործ հանդերձ հադցուցի , ու քեզի թխհաշի Էրբէ չեռաք մուճակներ հադցուցի , և քու ձիդդ բէհեզ դոտի կապեցի , ու քեզ մետաքս-
11 ներով ծածկեցի . Եւ քեզ զարդերով զարդարեցի , ու ըձեռքերուդ վրայ ապարանջաններ դրի , Բ ու
12 պարանոցիդ վրայ մանեակ դրի . Եւ քու ծքեթդ օղակ , ու ականջներդ դինաւեր , ու դլուխդ պարծանալի

ՀԱՏՈՒԱԾՈՑ ԳԻՐՔ

	Դանիէլ ու Ցոբ անոր մէջը ըլլան , ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ էրէց մէկ տղան կամ աղջիկը պիտի չկարենան ազատել . անոնք իրենց արդարութեամբը փրկեն իրենց անձը պիտի ազատեն ։	Ն · ՔԲ · ՔԲ · Իրբ 594
; ԳԼ · Ե · 17 ; ԼԳ · 27 ;	21 Սակայն Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ո՛րչափ աւելի , երբոր յես իմ չորս սաստիկ պատիժներս՝ սուրը , սովը , չար գազանները ու ժանտախտը Երուսաղէմի վրայ խրկեմ , մարդը ու անասունը անկէ	
Ե ԳԼ · Զ · 8 ;	22 կտրելու համար ։ Բայց ահա հոն ազատուած մնացորդ մը պիտի ըլլայ , որ էրէց տղաքներու ու աղջիկներու՝ որոնք պիտի ելլեն . ահա անոնք ձեզի պիտի ելլեն , և ձեր անոնց ճամբան ու անոնց գործքերը պիտի տեսնէք . ու Երուսաղէմի վրայ բերած չարիքին վրայով՝ անոր վրայ բերած բոլոր էրէց վրայով պիտի	594
ՀԳԼ · Ի · 43 ;	23 մխիթարուիք ։ Ու երբոր անոնց ճամբան ու գործքերը տեսնէք , անոնք ձեզ պիտի մխիթարեն . և պիտի դիտնաք թէ ինչ որ բրի անոր մէջը , առանց պատճառի չըրի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ։	— ԳԼ · Ի · 4 ; Իբ · 2 ; 12 · 7 , 8 , 9 ;
— Երեմ · Իբ · 8 , 9 ;		Բ ԳԼ · Իա · 30 ; ‡ Հմր 45 ; Բ Ովս · Բ · 3 ;
	ԳԼ · Ի Ե	
	1 Որթին ճիւղ բանի մը օգտակար չըլլալուն օրինակովը՝ 6 Երուսաղէմի մեծ ուխտը կը ցուցուի ։	
	1 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բ-	
	2 սելով , Որդի մարդոյ՝ որթին փայտը ի՞նչ ըՆէ ըչՀե ունի ամէն սրիչ փայտերէն , չյՀե ա-նանկ շառաւիղ մը՝ որ անտառի	
	3 ծառերուն մէջն է ։ Մի՛թէ անկէ փայտ կ'առնուի՞ բանի մը գործածելու համար . կամ թէ անկէ ոեց մը կ'առնուի՞ անկէ աման մը	
— Ցօհ · Ժե · 6 ;	4 կախելու համար ։ Ահա կրակի մէջ կը նետուի , անոր կերակուր ըլլալու համար . կրակը անոր երկու ծայրերը կ'ուտէ , ու մէջը կ'այրի . միթէ անիկայ բանի մը	
	5 օգտակար է ։ Ահա անիկայ ամբողջ եղած ատենը բանի մը չգար . որ ուրեմն երբ անիկայ բանի մը օգտակար ըլլայ՝ կրակը զանիկայ ու-	
	6 տելէն ու այրելէն ետքը ։ Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Անտառի փայտերուն մէջը ինչպէս է որթին փայտը՝ որն որ կրակին տուի կերակուր համար , այնպէս ալ Երուսաղէմի բնակիչ-	
Բ ՂԼ · Ժէ · 10 ; ԳԼ · Ժդ · 8 ; ‡ Ես · Իդ · 18 ;	7 ները տուի ։ Եւ Բ իմ երեսս անոնց վրայ պիտի հաստատեմ . Էանոնք մէկ կրակէ պիտի ելլեն , և ուրիշ կրակ մը զանոնք պիտի ուտէ . ու երբոր իմ երեսս անոնց վրայ հաստատեմ , Բպիտի գիտնաք թէ ես	
Ը ԳԼ · Զ · 7 ; Է · 4 ; Ժա · 10 ; Ի · 38 ; 42 , 44 ·	8 եմ Տէրը ։ Եւ իրենց անհաւա-	

Ն·Ք·ՂԲ· 594

ԷՐՄՆ·ԻԲ· 18·19·ՀԺ 57·

Ղ Թագ· Ժգ·7·10· ԲՄՆ·ԻԲ· 23· ԵրեմՐ·18·36· ԳԼ·Իգ· 12·ԷՀ·

ԼԳԼ·Իգ· 14·ԷՀ·

– ՀԺ 24· 39·

– Ե՝·Լ·3· Ովս·Ը·9·

Ի ՀԺ 20· ԵրեմՐ·Ը· 34·

Ֆ ԵրեմՐ.Ժգ· 22·26· Ողբ·ա·8· ԳԼ·Իգ·9· 10·22·29· Ովս·Ը·10· Ը·10·Նաա· գ·5·

ՀՂՀ·Ի· 10·Բ Օր· ԻԲ·22·ԳԼ· Իգ·45·

ՅՇՆ·Թ·6· ԵԶ·Խ· 12·ՏԵՄ ՀԺ 20·36·

– ՀԺ 24· 31·

Ֆ ԳԼ·Իգ· 26·Ովս·Ը· 3·

Ն·Ք·ՂԲ· 594

ԻԲ Օր·ԼԸ· 18·14·

ԼՄՁ·ԽԸ· 2·

ՒՈՂ·Բ·15·

Ֆ ՏԵՄ Բ Օր· ԼԸ·15· ԵրեմՐ.Է·4· ՄԻԽ·գ· 11·

ՀԵՄ·ա·21· ՅՀ·8· ԵրեմՐ.Բ·20· գ·2·6·20· ԳԼ·Իգ·3· 8·11·12· Ովս·ա·2· Հ գ Թագ· Իգ·7· ԳԼ· Է·20· Ովս· Ը·8·

ՅՈվս·Ը·8·

Ղ Թագ· Ժգ·3· ԱպՀ· Ոգ·37·38· Ե՝·ՅՀ·5· ԵրեմՀ·31· ԼԸ·35· ԳԼ· Ի·26· Իգ· 37·

Ֆ ԵրեմՐ.Բ·2· ՀԺ 43·60· Ովս·ժա· 1·

Ֆ ՀԺ 4·5·6·

Ֆ ՀԺ 31· Ն ԵՀ·ՅՀ·5· 7· ԵրեմՐ· Ը·20· գ·2· ԼՈահակ·Թ· 14·

Ֆ ԳԼ·Ը·10· 14·Ի·7·8· Իգ·19·20· 21·

13 պահակ դրի· Եւ դուն ոսկիով ու արծաթով զարդարուեցար, ու քու հանդերձներդ բևեղ, մետաքս ու նկարագործ եղան. Ընաշիհ ու մեղր ու եղ կերար, և խիստ շատ գեղեցկացար, ու թագաւորու-
14 թեան հասար· Եւ քու գեղեցկութեանդ համար Էքու անունդ ազգերուն մէջը տարածուեցաւ. վասն զի անիկայ կատարեալ եղաւ ան վայելչութեանդ պատճառաւ, որն որ քու վրադ դրի՝ կ'ըսէ ՏԷր ԵՀովան·
15 Բայց դուն քու անուանդ պատճառաւ՝ Էքու գեղեցկութեանդ ապաւինելով Ցնութիւն ըրիր, և քու պոռնկութիւնդ ամէն անցնողին առջևը թափեցիր. անոր կ'ըլ-
16 լար· Ճու քու հանդերձներէդ առիր, և քեզի դղնդղոյն զարդերով բարձր տեղեր շինեցիր, ու անոնց վրայ ցնութիւն ըրիր. ՚՚՚ՆՆ ՆՀ՚՚՚Ը
17 չեղաւ, ոչ ալ պիտի ըլլայ· Եւ իմ քեզի տուած ոսկիէս ու արծաթէս քու պարծանացդ զարդերը առիր, ու քեզի արուական պատկերներ շինեցիր և անոնցմով պոռ-
18 նկեցար· Ու քու նկարագործ հանդերձներդ առնելով՝ զանոնք ծածկեցիր, ու իմ ևղս ու խունկս
19 անոնց առջևն դրիր. Ու քեզի տուած հացս, քեզի կերցուցած նաշիհս, եղս ու մեղրս ալ անոնց առջևն դրիր անոյշ հոտի համար. ու ՚՚՚Իյ եղաւ՝ կ'ըսէ ՏԷր ԵՀովան·
20 Ես ինծի համար ծնած տղաքներդ ու աղջիկներդ առիր, ու զանոնք կերակուրի համար զոհ ըրիր անոնց. աս քու պոռնկութիւնդ քիչ բան
21 է, Որ իմ տղաքներս մորթեցիր, ու զանոնք անոնց տուիր՝ Ցրկէ ան-
22 ցնելով· Եւ քու բոլոր պղծութիւններուդ ու պոռնկութիւններուդ մէջ քու ծմանկութեանդ օրերը չյիշեցիր, Ցերբոր մերկ ու անծածկոյթ, և քու արեանդ մէջ
23 կոխուած էիր· Ու եղաւ որ բոլոր չարութիւններէդ ետքը՝ (Վայ՜ վայ՜
24 քեզի՝ կ'ըսէ ՏԷր ԵՀովան,) Դուն Ցքեզի բոզանոց ալ շինեցիր, ու Ըքեզի ամէն հրապարակի մէջ բարձր
25 տեղ ըրիր· Ես Ամէն ճամբու գլուխ՝ քու բարձր տեղերդ շինեցիր, ու քու գեղեցկութիւնդ գզուելի ըրիր, և ամէն անցնողին քու ոտքերդ բացիր, ու քու պոռնկութիւններդ
26 շատցուցիր· Եւ քու մեծանդամ սահմանակիցներուդ՝ ՚՚Եգիպտոսի որդւոցը հետ պոռնկութիւն ըրիր, ու զիս սրդողցնելու համար քու պոռնկութիւններդ շատցուցիր·
27 Եւ ահա իմ ձեռքս քու վրադ երկընցուցի, ու քու ունձիկդ պակսեցուցի, ու քեզ քու թշնամիներուդ՝ Ցփղշտացւոց աղջիկներուն կամացը յանձնեցի, որոնք քու անհամեստ վարմունքէդ կ'ամչնան·
28 Եւ չկշտանալով՝ Ցասորեստանի որդւոցը հետ պոռնկութիւն ըրիր, և թէպէտ անոնց հետ պոռնկութիւն ըրիր, սակայն չկշտացար·
29 Ու քանանացւոց երկրէն Ցմինչև քաղդէացւոց երկիրը քու պոռնկութիւններդ շատցուցիր, բայց
30 ասով ալ չկշտացար· Քու սիրտդ որչափ տկար է՝ կ'ըսէ ՏԷր ԵՀովան, որ աս ամէն բաները ըրիր, անամօթ պոռնիկ կնկան մը գործ-
31 քը· Ես Ամէն ճամբու գլուխ՝ քու բոզանոցներդ շինեցիր, և քեզի ամէն հրապարակի մէջ բարձր տեղ ըրիր, ու վարձքը անարգելով՝
32 պոռնիկ կնկան պէս չեղար, Ը՚՚՚ան ընութիւն ընդ կնկանը ՚՚Է՚՚Ը, որ իր էրկանը տեղը օտար-
33 ներ կ'առնէ· Ամէն բոզերուն վարձք կու տան, բայց ՚՚դուն ամէն հոմանիներուդ քու վարձքերդ կու տաս. այո կաշառք կու տաս անոնց՝ որ ամէն կողմէն քեզի գան, քեզի հետ պոռնկութիւն ընելու-
34 համար· Եւ քու պոռնկութեանդդ մէջ կնիկներուն եղածին ներհակը կ'ըլլայ քեզի, վասն զի պոռնկութեան համար քու ետևէդ եկող մարդ չկայ. և քու վարձք տալովդ և ուրիշէն վարձք չառնելովդ, դուն ՚՚՚ՐՆԵՐ՚՚՚Ն ներհակը եղար·
35 Ասոր համար՝ ով պոռնիկ՝ ՏԷր
36 բոջը իօսքը մտիկ ըրէ· ՏԷր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև քու պղինձդ տարածուեցաւ, և քու պոռնկութիւններովդ մերկութիւնդ քու հոմանիներուդ ու ամէն գարշելի կուռքերուդ յայտնուեցաւ, և անոնց նուիրած Ցար-
37 դոցդ արիւնը Ր՚՚՚Ի՚՚՚Ը՚՚՚՚, Ընոր համար ահա Ես պիտի ժողվեմ քու բոլոր հոմանիներդ՝ որոնց դուն հաճոյ եղար, և ամէն անոնք որ սիրեցիր, ու ամէն անոնք որ ատեցիր. և զանոնք ամէն կողմէն քու վրադ պիտի ժողվեմ, ու քու մերկութիւնդ անոնց պիտի բանամ, և անոնք քու բոլոր մերկու-
38 թիւնդ պիտի տեսնեն· Ու քեզ պիտի դատեմ Ցնութիւն ընող և Ցարիւն թափող կնիկներուն դատաստանովը, ու քեզի բարկութեամբ ու նախանձով արեան Ցէ՚՚՚-
39 պիտի տամ· Եւ քեզ անոնց ձեռքը պիտի տամ, ու ՚՚քու բոզանոցդ պիտի փլցընեն. ու քու բարձր տեղերդ պիտի աւերեն, և Ֆքու հանդերձներէդ քեզ պիտի մերկա-

ՆՀ 594

ցրնեն , ու քու պարծանացդ զարդերը պիտի առնեն , և քեզ մերկ ու
40 անծածկոյթ պիտի թողուն . 40 Ու քու վրադ ժողովք մը ոտք պիտի հանեն , 40 և քեզ քարերով պիտի քարկոծեն , ու իրենց սուրերովը
41 քեզ պիտի խոցոտեն . Եւ 41 քու տուներդ կրակով պիտի այրեն , ու շատ կնիկներու առջեւն քու վրադ դատաստաններ 41 ի գործ պիտի դրնեն . և քեզ 41 պոռնկութիւն ընելէն պիտի դադրեցընեմ , ու մէյմըն
42 ալ պարգև պիտի չտաս : Ա՛յսպէս 42 պիտի դադրեցընեմ իմ բարկութիւնս որ քեզի դէմ է . ու իմ նախանձս քեզմէ պիտի վերնայ , ու պիտի հանդարտիմ ու ալ պիտի
43 չբարկանամ : Որովհետև 43 դուն քու մանկութեանդ օրերը չյիշեցիր , հապա աս ամէն բաներովդ զիս սրդողցուցիր , անոր համար ահա 43 ես ալ քու ճամբադ 43 գլուխդ պիտի բերեմ , կ՛ըսէ Տէր Եհովան , ու դուն քու բոլոր պղծութիւններուդ վրայ աս եղեռնագործութիւնը պիտի չընես :
44 Ահա ամէն առակ խօսողը քու վրադ առակ պիտի խօսի՝ ըսելով , Ինչպէս է մայրը , աղջիկն ալ նէ-
45 դէ՛ է : Դուն քու մօրդ աղջիկն ես , որ իր երիկէն ու տղաքներէն զզուեցաւ , և քու քոյրերուդ քոյրն ես , որ անոնք իրենց երիկներէն ու տղաքներէն զզուեցան . Հէթ մայրը քետացի ու ձեր հայրը Ամո-
46 հացի է : Ու քու մեծ քոյրդ Սամարիան է , որ իր աղջիկներովը քու ձախ կողմդ կը բնակի , և էքեզմէ պզտիկ քոյրդ Սոդոմն է , որ իր աղջիկներովը քու աջ կողմդ
47 կը բնակի : Ու դուն անոնց ճամբաներուն մէջը չգացիր , և անոնց պղծութիւններուն պէս չըրիր . հա՛ որպէս թէ նէ՛նց ը՛նէը պըզտիկ նէ՛ չնչին էր , դուն քու բոլոր ճամբաներուդ մէջ նէ՛անոնցմէ աւե-
48 լի ապականեցար : Ես կենդանի եմ՝ կ՛ըսէ Տէր Եհովան , Թէ որ քու քոյրդ Սոդոմ՝ ինքը ու իր աղջիկները նէ՛նէ՛ չըրին , ինչպէս որ դուն ու քու աղջիկներդ ըրիք :
49 Ահա քու քրոջդ Սոդոմին անօրէնութիւնը աս էր . անիկայ իր աղջիկներովը հպարտութիւն , Հացի կուշտութիւն ու անհոգ հանգստութիւն ունեցաւ , և աղքատին ու անանկին ձեռքը չուժովը
50 ցուց : Ու հպարտացան և էիմ առջեւս պղծութիւն ըրին . ու Հանոնք տեսածիս պէս վերցուցի :
51 Եւ Սամարիան քու մեղքերուդ կէսին չափ մեղք չգործեց . ու դուն քու պղծութիւններդ անոնցմէ աւելի չատցուցիր , և քու ըրած Հ ըրածդ պզծութիւններովդ քու քոյրերդ դատապարտեցիր , քու անարգանքդ կրէ՛ քու մեղքերուդ համար , որ դուն անոնցմէ աւելի պզծութիւն ըրիր . անոնք քեզմէ արդար են . իսկ դուն քոյրերդ արդարացընելուդ համար ամչցիր ու
53 քու անարգանքդ կրէ՛ : Ու ես պիտի դարձընեմ անոնց գերութիւնը , Սոդոմին ու անոր աղջիկներուն գերութիւնը , և Սամարիային ու անոր աղջիկներուն գերութիւնը , անոնց մէջը քու գերութիւնդ ալ Ես դէպի ետ դարձընեմ .
54 Որպէս զի քու անարգանքդ կրես , ու ամէն ըրածէդ ամչնաս , Հանոնց մխիթարութիւն ըլլալուդ համար :
55 Եւ քու քոյրերդ՝ Սոդոմ ու անոր աղջիկները իրենց առջի վիճակին պիտի դառնան , և Սամարիա ու անոր աղջիկներն ալ իրենց առջի վիճակին պիտի դառնան , ու դուն և քու աղջիկներդ ալ ձեր առջի
56 վիճակին պիտի դառնաք : Վասն զի քու հպարտութեանդ օրը քու քոյրդ Սոդոմ քու բերնէդ չլսուե-
57 ցաւ , քանի որ դեռ քու չարութիւնդ յայտնուած չէր , ինչպէս որ հէ՛ յ՛ժ՛՛էը՛՛ , երբոր Ասորուոց աղջիկներուն առջեւը , ու անոնց բոլորտիքը եղող բոլոր Փղշտացւոց աղջիկներուն առջեւը ամօթով եղար , որ անոնք ամէն կողմէն
58 քեզ նախատեցին : Քու եղեռնագործութիւնդ և քու պղծութիւններդ դուն կրեցիր՝ կ՛ըսէ Տէրը :
59 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ՛ըսէ . Քու ըրածիդ համեմատ պիտի ընեմ քեզի , որ երդումը յանարգեցիր և ուխտը աւրեցիր :
60 Բայց ես քու մանկութեանդ օրերը քեզի հետ ըրած ուխտս պիտի յիշեմ , ու քեզի հետ յաւիտենական
61 ուխտ պիտի հաստատեմ . Եւ դուն քու ճամբաներդ պիտի յիշես , ու պիտի ամչնաս երբոր ընդունիս քեզմէ մեծ և քեզմէ պզտիկ քոյրերդ , ու էքեզ զանոնք քեզի աղջիկներու տեղ տամ , Բայց չէ
62 թէ քու ուխտովդ . Հապա ես քեզի հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ , և պիտի գիտնաս թէ ես
63 եմ Տէրը . Որպէս զի յիշես ու ամչնաս , և ամչնալուդ պատճառովը մէյմըն ալ բերանդ չբանաս , երբոր քու ըրած բոլոր գործքերուդ համար քեզի քաւութիւն ընեմ՝ կ՛ըսէ Տէր Եհովան :

ԳԼ . ԺԷ

1 Երկու արծիւներու ու մէկ օրթի օրինակով
11 կը ցուցուի Եսայեայ դատաստանը երու-

ՆՀ 594

...տղեկի վրայ, որովհետև Բաբելոնին ապստամբելով Եգիպտոսին ապաւինեցան ։ 22 Աստուած կը խոստանայ աւետարանին եկեղեցին տնկել ։

1 Նաև Տէրոջը խօսքը ինծի եկաւ՝ ը-
2 սելով , Որդի մարդոյ՝ խորա-
յէլի տանը հանելուկ պատմէ , ու
3 առակ խօսէ , Ու ըսէ՝ , Տէր Եհո-
վան այսպէս կ'ըսէ . Մէկ մեծ
արծիւ մը՝ մեծ թևերով , երկայն
փետուրներով ու գոյնզգոյն բարակ
փետուրներով լեցուն՝ Լիբանան ե-
կաւ , ու եղևինին ամենաբարձր
4 ծիւղը առաւ . Անոր ընձիւղներուն
ծայրը փրցուց , և զանիկայ վա-
ճառականի երկիրը տարաւ , ու
զանիկայ վաճառականաց քաղաքը
5 դրաւ ։ Նաև այն երկրին հունտէն
առաւ , ու զանիկայ բարեբեր ար-
տի մէջ դրաւ . ուռենիի պէս շատ ջուրե-
րու քով տարաւ , տունկի պէս
6 դրաւ . (Եւ անիկայ բուսաւ , ու
տարածուած կարճահասակ որթ
մը եղաւ .) անանկ որ անոր ոս-
տերը դէպ իրեն նային , ու ար-
մատները իր տակը ըլլան . և այսպէս
որթ ըլլալով՝ ոստեր բուսցուց ու
ընձիւղներ արձակեց ։
7 Եւ մէկ ուրիշ մեծաթև ու բազ-
մափետուր մեծ արծիւ մըն ալ կար .
և ահա այս որթը իր արմատները
դէպ 'ի անոր ծռեց , ու իր ոստերը
դէպ 'ի անոր երկընցուց , որպէս զի
իր տնկուած ածուներովը զինքը
8 ոռոգէ ։ Անիկայ բարեբեր արտի
մէջ շատ ջուրերու քով տնկուե-
ցաւ , որ ոստեր արձակէ և պը-
տուղ բերէ ու ազնիւ որթ ըլլայ ։
9 Ըսէ՝ որ Տէր Եհովան այսպէս կ'ը-
սէ . Արդեօք անիկայ պիտի յաջո-
ղի՞ . միթէ անոր արմատները անոր
արմատները պիտի չխլէ՞ , ու անոր
պտուղը պիտի չփրցընէ՞ , որ չոր-
նայ ։ Անոր ամէն բուսած տերե-
ները պիտի չորնան . և առանց մեծ
բազուկի ու շատ ժողովուրդի զա-
10 նիկայ արմատէն պիտի խլէ ։ Եւ
ահա տնկուեցաւ , միթէ պիտի յա-
ջողի՞ . չէ՞ որ արևելեան հովը ա-
նոր դպածին պէս բոլորովին պիտի
չորնայ , անիկայ իր բուսած ածու-
ներուն վրայ պիտի չորնայ ։
11 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի
12 եկաւ՝ ըսելով , Հիմա ապստամբ-
ներու տանը ըսէ՝ , Ասոնց ի՞նչ
ըլլալը չէ՞ք գիտեր . ըսէ որ Ահա
Բաբելոնի թագաւորը Երուսաղէմ
եկաւ , և անոր թագաւորը ու իշ-
խանները առաւ , ու զանոնք իր
13 քովը Բաբելոն տարաւ ։ Եւ թա-
գաւորին սերունդէն մէկը առնելով ,
անոր հետ ուխտ ըրաւ , և անոր
երդում ընել տուաւ . նաև երկրին
14 զօրաւորները առաւ . Որպէս զի
թագաւորութիւնը ցած ըլլայ ,
ու չկրնայ զինքը բարձրացընել , և
իր ուխտը պահելով անոր վրայ
15 հաստատ կենայ ։ Բայց անիկայ
անկէ ապստամբեցաւ , ու Եգիպ-
տոս դեսպաններ խրկեց , որ իրեն
ձիեր ու շատ զօրքեր տան . միթէ
անիկայ յաջողութիւն պիտի գըտ-
նէ՞ . աս բաները ընողը պիտի ազա-
տի՞ , կամ թէ ուխտը աւրելով
16 պիտի ազատի՞ ։ Ես կենդանի եմ՝
կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ անիկայ ան-
շուշտ այն թագաւորին բնակած տե-
ղը որ զինքը թագաւոր ըրեր էր ,
որուն երդումը անարգեր էր , ու
անոր ուխտը աւրեր էր , անոր քովը
17 Բաբելոնի մէջ պիտի մեռնի ։ Եւ
Փարաւոնը մեծ զօրքով ու շատ
բազմութիւնով պատերազմի մէջ
անոր համար բան մը պիտի չընէ ,
երբոր պատնէշներ կանգնուի , ու
մարտկոցներ շինուի շատ հոգիներ
18 կոտրելու համար ։ Վասն զի ա-
նիկայ երդումը անարգեց և ուխտը
աւրեց . և ահա անիկայ իր ձեռքը
տալէն ետքը , աս ամէն բաները ը-
նելուն համար պիտի չազատի ։
19 Անոր համար Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ . Ես կենդանի եմ՝ որ
անշուշտ անոր գլուխը պիտի դար-
ձընեմ իմ երդումս որ անիկայ ա-
նարգեց , ու իմ ուխտս որ աւրեց .
20 Եւ անոր վրայ իմ ցանցս պիտի
տարածեմ , ու անիկայ իմ որոգայ-
թիս մէջ պիտի բռնուի , և զանի-
կայ Բաբելոն պիտի տանիմ , ու
հոն անոր հետ դատ պիտի վարեմ ,
անոր ինծի դէմ ըրած յանցանքին
21 համար ։ Ու անոր բոլոր փախըս-
տականները և անոր բոլոր զօրքերը
սրով պիտի իյնան , ու մնա-
ցորդները ամէն հովերու պիտի ցը-
րուին , ու պիտի գիտնաք թէ ես
Տէրս խօսեցայ ։
22 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ես
ալ բարձր եղևինին ամենաբարձր
ծիւղէն պիտի առնեմ ու պիտի
տնկեմ . ես անոր ընձիւղներուն
ծայրէն մատղաշը պիտի փրցընեմ ,
ու մէկ բարձր ու վերացած լեռան
23 մը վրայ պիտի տնկեմ . Զանիկայ
Իսրայէլի բարձր լեռանը վրայ պի-
տի տնկեմ . և անիկայ ոստեր պի-
տի արձակէ , ու պտուղ պիտի
տայ , ու ազնիւ եղևին պիտի ըլ-
լայ . և անոր տակը ամէն տեսակ
թև ունեցող բոլոր թռչունները
պիտի նստին , անոր ոստերուն հո-
24 վանիին տակը պիտի բնակին ։ Եւ
դաշտի բոլոր ծառերը պիտի գիտ-
նան՝ թէ ես Տէրս բարձր ծառը
ցածցուցի , ցած ծառը բարձ-

բացուցի , կանանչ ծառը չորցուցի ու չոր ծառը կանանչցուցի . Ես Տէրս խօսեցայ ու պիտի կատարեմ ։

ԳԼ · ՃԸ

1 Աստուած կը յանդիմանէ ազգին անիրաւ ուսակը · 5 կը ցուցընէ թէ ինչը ինա՛ր կը վրուի արդար հոր մը հետ , 10 արդար հոր մը չար զաւակին հետ , 14 չար հոր մը արդար զաւակին հետ , 19 չար մարդու մը հետ որ կ՛ապաշխարէ , 24 բարի մարդու մը հետ որ կ՛ապստամբի · 25 իր արդարութիւնը կը պաշտպանէ , 31 և մարդին ապաշխարութեան կը յորդորէ ։

594

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եւ
2 ըսաւ՝ ըսելով , Ի՞նչ պիտի ըլլայ ձեզի ան առակը որ դուք Իսրայէլի երկրին մէջ կը խօսիք՝ ըսելով , Հայրերը ՝ազոխ կերան , ու
3 որդուցը ակռաները առին : Ես կենդանի եմ՝ կ՛ըսէ Տէր Եհովան , որ Իսրայէլի մէջ աս առակը մէյ-
4 մըն ալ պիտի չզրուցեք ։ Ահա բոլոր հոգիները իմ են . ինչպէս հօրը հոգին՝ նոյնպէս ալ որդուցն հոգին իմ է . Հան անձը որ մեղք կը գործէ՝ անիկայ պիտի մեռնի ։
5 Իսկ թէ որ մէկ մարդ մը արդար ըլլայ , և իրաւունք ու արդարու-
6 թիւն ընէ , ՚ի Լեռներու վրայ չուտէ , ու աչքերը դէպ՚ի Իսրայէլի տանը կուռքերուն չվերցընէ , ու ՚ի իր դրացիին կնիկը չպղծէ , և ՚ի իր դաշտանին մէջ եղող կնկան մը
7 չմօտենայ , ու Հմարդու մը զրկանք չընէ , — պարտականին՝ Ի գրաւը ետ տայ , բռնութեամբ բան մը չյափշտակէ , Ե ՚ի իր հացը քաղցածին տայ , ու մերկը հանդերձով
8 ծածկէ , Ը — ՚ի վաշխով չտայ , ու տոկոսիք չառնէ , իր ձեռքը անօրէնութենէ ետ պահէ , ՚ի երկու մարդու մէջ ուղիղ դատաստան
9 տեսնէ , Ճշմարտութիւն ընելով՝ իմ օրէնքներուս մէջը քալէ , ու իմ իրաւունքներս պահէ . անիկայ արդար է ; անշուշտ Ի պիտի ապրի՝ կ՛ըսէ Տէր Եհովան ։
10 Բայց թէ որ անիկայ անիրաւ — Ա արիւնահեղ որդի մը ծնանի , որ
11 ասոնց պէս բան մը ընէ . Ա յսինքն՝ թէ որ անիկայ ան ամէն ըրածները չընէ , հապա միայն լեռներու վրայ ուտէ , ու իր դրացիին կնիկը
12 պղծէ , Աղքատին ու անանկին զրկանք ընէ , բռնութեամբ բան մը յափշտակէ , գրաւը ետ չտայ , ու իր աչքերը կուռքերուն վերցընէ ,
13 լով՝ Ի պղծութիւն գործէ , Վաշխով — ՚ի տայ , ու տոկոսիք առնէ . անիկայ պիտի ապրի՞ , պիտի չապրի . անիկայ ասոր բոլոր գարշելութիւնները ընելուն համար , անչուշտ պիտի մեռնի , Ֆանոր արիւնը իր վրան պիտի ըլլայ ։
14 Եւ թէ որ անիկայ որդի ծնանի , ու անիկայ իր հօրը ըրած բոլոր մեղքերը տեսնելով՝ վախնայ ու ա-
15 նոնց համեմատ չընէ . Լ Լեռներու վրայ չուտէ , ու իր աչքերը դէպ ՚ի Իսրայէլի տանը կուռքերուն չվերցընէ , իր դրացիին կնիկը չպղծէ ,
16 Ե մարդու մը զրկանք չընէ , գրաւը չպահէ , ու բռնութեամբ բան մը չյափշտակէ , իր հացը քաղցածին տայ , ու մերկը հանդերձով
17 ծածկէ , Ղ — Ն Բ Ի Ա Ն Ը Ի Ն Ձ Ե Ր Ը իր ձեռքը ետ քաշէ , վաշխ ու տոկոսիք չառնէ , իմ դատաստաններս ՚ի գործ դնէ , — իմ օրէնքներուս մէջը քալէ . անիկայ իր հօրը անօրէնութեանը համար պիտի չմեռնի , անիկայ անշուշտ
18 պիտի ապրի ։ Ե — անոր հայրը որովհետև զրկանք ըրաւ , — իր եղբօրմէն բռնութեամբ բան յափշտակեց , և ազգակից իր ժողովուրդին մէջ , ահա անիկայ իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի ։
19 Եւ դուք կ՛ըսէք թէ Ինչո՞ւ համար Ն որդին չ՚ը հօրը անօրէնութիւնը չկրեր ։ Որովհետև որդին իրաւունք ու արդարութիւն ըրաւ , և իմ բոլոր օրէնքներս պահեց ու զանոնք ՚ի գործ դրաւ , անշուշտ պի-
20 տի ապրի ։ Ը Ն անձը որ մեղք կը գործէ՝ անիկայ պիտի մեռնի . Ո որդին հօրը անօրէնութիւնը պիտի չկրէ , ու հայրը որդուն անօրէնութիւնը պիտի չկրէ . Շ արդարին արդարութիւնը իր վրայ պիտի ըլլայ , Ո ու ամբարշտին ամբարշտութիւնը
21 իր վրայ պիտի ըլլայ ։ Եւ թէ որ Ա մբարիշտը իր գործած բոլոր մեղքերէն դառնայ , ու իմ բոլոր օրէնքներս պահէ , և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ , անիկայ անշուշտ պիտի ապրի , պիտի չմեռնի ։
22 Ո Ո՛նոր ըրած բոլոր յանցանքները իրեն դէմ պիտի չյիշուին ։ Հապա անիկայ իր ըրած արդարութեամ-
23 րը պիտի ապրի ։ Մ Ի թէ ես բնաւ ամբարշտին մեռնիլը կ՛ուզե՞մ՝ կ՛ըսէ Տէր Եհովան . չէ՞ որ Ե՛ս կ՚ուզեմ որ անիկայ իր ճամբայէն դառնայ
24 ու ապրի ։ Բայց Ո թէ որ արդարը իր արդարութենէն դառնայ , ու ամբարշտին ըրած բոլոր գարշելութիւններուն պէս անօրէնութիւն ընէ , պիտի ապրի՞ . Ո անոր ըրած բոլոր արդարութիւնը պիտի չյիշուի . անիկայ իր ըրած յանցանքովը ու գործած մեղքովը՝ անոնցմով պիտի մեռնի ։
25 Եւ դուք կ՛ըսէք թէ Ն Տէրոջը

Ն · Ք · ԳՓ · 594
Ի Ր Ե · ԼԲ · 14 · Ի Դ · 14 ·
Ա Գ Լ · Ի Ր · 14 · Ի Դ · 14 ·
Ն · Ք · ԳՓ · 594
Բ Ղ Ա · Ի · 9 , 11 , 12 , 13 , 16 , 27 · Գ Լ · Դ · 18 · Լ Դ · 4 , Դ Ո Ր · Ժ Բ · 6 ·
Ա Հ Ր 6 , Ը ·
— Ե Ր Ե Մ · Լ Ա · 29 , Ո Ղ Ա · Ե · 7 ·
Բ Հ Ր 20 , Հ Ռ Ո Վ · Գ · 23 ·
Ե Գ Լ · Ի Ր · 9 ·
Զ Ղ Ա · Ժ Բ · 20 , Ի · 10 ·
Է Ղ Ա · Ժ Բ · 19 , Ի · 18 ·
Ը Ե Լ · Ի Ր · 21 , Ղ Ա · Ժ Թ · 15 , Ի Ե · 14 ·
Թ Ե Լ · Ի Ր · 26 , Բ Օ Ր · Ի Դ · 12 , 13 ·
Ժ Ե Ս · Ծ Բ · 7 , Մ Ա Ա · Ի Ե · 35 , 36 , Տ Ե Ս Բ Օ Ր · Ժ Ե · 7 , 8 ·
Ի Ե Լ · Ի Ր · 25 , Ղ Ա · Ի Ե · 36 , 37 , Բ Օ Ր · Ի Դ · 19 , Ն Ե Հ Մ · Ե · 7 , Մ Ա Ղ · Ժ Ե · 5 ·
Ի Բ Օ Ր · Ա · 16 , Ջ Ա Բ · Ը · 16 ·
Ի Գ Լ · Ի · 11 , Ա Մ Ո Վ · Ե · 4 , Ե Զ Ե Կ · Թ · 6 , Ե Լ · Ի Ա · 12 , Թ Ու · Լ Ե · 31 ·
Ի Գ Լ · Ը · 6 , 17 ·
Ն · Ք · ԳՓ · 594
Բ Ղ Ա · Ի · 9 , 11 , 12 , 13 , 16 , 27 , Գ Լ · Դ · 18 , Լ Դ · 4 , Դ Ո Ր · Ժ Բ · 6 ·
Ա Հ Ր 6 , Ը ·
Հ Գ Լ · Դ · 18 ·
Ն Տ Ե Ս Ե Լ · Ի 5 , Բ Օ Ր · Ե · 9 , Դ Թ Ա Գ · Ի Դ · 26 , Ի Դ · 3 , 4 ·
Ղ Հ Ր 4 ·
Ճ Բ Օ Ր · Ի Դ · 16 , Դ Թ Ա Գ · Ժ Դ · 6 , Բ Մ Ն · Ի Ե · 4 , Ե Ր Ե Մ · Լ Ա · 29 , 30 ·
Ո Ե Ս · Գ · 10 , 11 ·
Յ Հ Ռ Ո Վ · Բ · 9 ·
Ն Հ Ր 27 , Գ Լ · Լ Դ · 12 , 19 ·
Ը Գ Լ · Լ Դ · 16 ·
— Հ Ր 32 , Գ Լ · Լ Դ · 11 , Ա Տ Ի Մ · Բ · 4 , Բ Պ Ե Տ · Գ · 9 ·
Ը Գ Լ · Գ · 20 , Լ Դ · 12 , 13 , 18 ·
Գ Բ Պ Ե Տ · Բ · 20 ·
Ղ Հ Ր 29 , Գ Լ · Լ Դ · 17 , 20 ·

ՆՈՐ ԿԱՏԱՐ 594

- ՀԻՐ 24 ։

- ՀԻՐ 21 ։

ՀՀՐ 14 ։

- ՀԻՐ 25 ։

ՐԳԼ · Է · 3 ։ ԼԳ · 20 ։ ՅՄԱՌ · Գ · 2 ։ ՅԱՅՍ · Բ · 5 ։

ՆԵՂ · ՀԵՂԻ ԽՈՍՔԴՈՄԱՆ

- ԵՓԹ · Գ · 22 ։ 23 ։

ՏԲՐՄ. ԼԲ · 39 ։ ԳԼ · ԺԱ · 19 ։ ԼԳ · 26 ։

† ՆԵՂ · ԲՐՔ ·

* ՈՂՈ · Գ · 33 ։ ՀԻՐ 23 ։ ԳԼ · ԼԳ · 11 ։ Բ ՊՁՈ · Գ · 9 ։

ձամբան ուղիղ չէ . հիմա մտիկ ըրէք՝ ով Իսրայէլի տունը , միթէ ի՛մ ճամբաս ուղիղ չէ . չէ՞ որ ձեր
26 ճամբան ուղիղ չէ ։ Երբոր արդարը իր արդարութենէն դառնայ ու անօրէնութիւն ընէ , և անոր մէջը մեռնի , անիկայ իր բրած անօրէնութեանը համար կը
27 մեռնի ։ Ու երբոր ամբարիշտը իր բրած ամբարշտութենէն դառնայ , և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ , անիկայ իր անձը պիտի
28 ապրեցընէ ։ Որովհետև Հանիկայ ուշադրութիւն բրաւ , ու իր բրած բոլոր յանցանքներէն ետ դարձաւ , անշուշտ պիտի ապրի , պիտի չմեռնի ։
29 Բայց Իսրայէլի տունը կ'ըսէ Տէրոջը ճամբան ուղիղ չէ . ով Իսրայէլի տունը՝ միթէ ի՛մ ճամբաներս ուղիղ չեն . չէ՞ որ ձեր
30 ճամբաները ուղիղ չեն ։ Ընոր համար՝ ով Իսրայէլի տունը՝ ձեզմէ ամէն մէկը իր ճամբաներուն համեմատ պիտի դատեմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան . դարձի եկէք , ու ձեր բոլոր յանցանքներէն ետ դարձէք , որպէս զի անօրէնութիւնը ձեր կորստեանը պատճառ
31 չըլլայ ։ Ձեր բրած բոլոր յանցանքները ձեր վրայէն նետեցէք , և ձեզի Նոր սիրտ ու նոր հոգի †ստացէք . քանզի ինչո՞ւ մեռնիք՝
32 ով Իսրայէլի տունը ։ Վասն զի մեռնողին մեռնիլը չեմ ուզեր՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , ուստի դարձէք ու ապրեցէք ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Մարգարէն Իսրայէլի իշխաններուն վրայ կ'ողբայ՝ նմանցընելով զանոնք փոսի մէջ բռնուած առիւծի կորիւններու . 10 նաև Երուսաղէմի վրայ կ'ողբայ՝ նմանցընելով զանիկայ փճացած որթի մը ։

1 Ու դուն՝ Իսրայէլի իշխաններուն
2 վրայ ողբ ‡ըրէ , Ու ըսէ ։ Քու մայրդ ի՞նչ է . մատակ առիւծ մըն է , որ առիւծներու մէջ կը պառկի , ու իր կորիւնները առյդ առիւծ-
3 ներու մէջ կը մեծցընէ ։ Եւ անիկայ իր կորիւններուն մէկը մեծցուց . — Բ անիկայ առյդ առիւծ եղաւ , և յափշտակութիւն ընել
4 սորվեցաւ — մարդ կ'ուտէր ։ Եւ անոր վրայով ազգերը լսեցին . անիկայ անոնց փոսին մէջը բռնուեցաւ ։ ու զանիկայ կարթերով †Ե-
5 գիպտոսի երկիրը տարին ։ Ու երբոր անիկայ տեսաւ որ դ—ը—ղ փեշը կը սպասէ , յոյսը կտրեցաւ , և Ր իր կորիւններէն մէկ ուրիշը առաւ , ու զանիկայ առյդ առիւծ
6 ըրաւ ։ Ինք անիկայ առիւծներու

ՆՈՐ ԿԱՏԱՐ 594

ՂՀՐ 3 ։ ‖ Կ—Ր՝ ՈՐԲԱԲԻՆԵՐԸ

Ի Գ ԹԱԳ · ԻԳ · 2 ։

Ը ՀՀՐ 4 ։

Ր Բ ՄՆ · ԼԳ · 6 ։ ԵՐԵՄ · ԻԲ · 18 ։

Ա ԵԶԿ · Ձ · 2 ։

§ Կ—Ր՝ ԱԲԵՆԱՂ ՄԷՋ

Ի ԳԼ · ԺԷ · 6 ։

Լ Բ ՕՐ · Բ · 7—9 ։

Ի ԳԼ · Լ · 3 ։ ԴԱՆ · Գ · 11 ։

Ի ԳԼ · ԺԷ · 10 ։ ՈՎՍ · ԺԳ · 15 ։

ՀԳԱՍ · Թ · 15 ։ ՏԵՍ Գ ԹԱԳ · ԻԳ · 20 ։ ԳԼ · ԺԷ · 18 ։

Հ ՈՂՈ · Գ · 20 ։

մէջ պտըտող Հառյդ առիւծ եղաւ , ու յափշտակութիւն ընել
7 սորվեցաւ — մարդ կ'ուտէր . Եւ անոնց ‖պալատները դիտցաւ , ու անոնց քաղաքները կործանեց . և անոր մռնչելուն ձայնէն երկիրը իր լիութեամբը սարսափեցաւ ։
8 Ի Ու չրջակայ գաւառներէն անոր վրայ ազգեր ելան , և անոր դէմ իրենց ցանցը տարածեցին , — Ե-
նոնց փոսին մէջը բռնուեցաւ ։
9 Ր Եւ զանիկայ կարթերով վանդակի մէջ դրին , ու զանիկայ Բաբելոնի թագաւորին տարին , — զանիկայ բերդը դրին , որպէս զի անոր ձայնը Ա Իսրայէլի լեռներուն վրայ չլսուի ։
10 Քու մայրդ քու §նմանութիւնով ջուրերու քով տնկուած Էորթի պէս է , որ շատ ջուրերուն պատճառաւ Հպտղատու ոստերով
11 լեցուն եղաւ ։ Եւ անիկայ զօրաւոր շառաւիղներ ունեցաւ իշխանաց գաւազաններու համար , ու իր Ի հասակը խիտ ճիւղերուն մէջէն բարձրացաւ , և իր բարձրութեամբը ու բազուկներուն շա-
12 տութեամբը երեցաւ ։ Բայց անիկայ բարկութեամբ խլուեցաւ ու գետինը ձգուեցաւ , և Ժ արևելեան հովը անոր պտուղը չորցուց . անոր զօրաւոր շառաւիղները կոտրեցան ու չորցան , Լ զանոնք
13 կրակը կերաւ ։ Ու հիմա անապատի մը մէջ , չոր ու անջուր տեղ մը
14 տնկուեցաւ ։ ‖Եւ անոր ոստերուն մէկ շառաւիղէն կրակ ելաւ — անոր պտուղը կերաւ , և անոր վրայ իշխանի գաւազանի համար զօրաւոր շառաւիղ մը չմնաց ։ Ընդհանրապէս ողբ է , ու ողբի տեղ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · Ի

1 Ընտուած չուզեր պատասխան տալ Իսրայէլի ծերերուն . 5 կը սորացընէ անոնց ապստամբութիւնը որ բրեր էին Եգիպտոսի մէջ ։ 10 անապատին մէջ 27 ու իրենց երկրին մէջ ։ 33 կը խոստանայ զանոնք մէկտեղ ժողվել աւետարանին միջոցով ։ 45 կը ցուցընէ Երուսաղէմի կործանումը՝ զանիկայ անտառ անուանելով ։

1 Ու եղաւ որ եօթներորդ տարին՝ հինգերորդ ամսուն տասներորդ օրը Տէրոջը հարցընելու համար — Իսրայէլի ծերերէն մարդիկներ եկան , և իմ առջեւս նստան ։
2 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
3 սելով , Որդի մարդոյ՝ Իսրայէլի ծերերուն հետ խօսէ՝ ու անոնց ըսէ՝ Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Միթէ դուք ինծի հարցընելո՞ւ եկաք . Ես կենդանի եմ՝ որ Բ ձեզի պատասխան պիտի չտամ՝ , կ'ըսէ
4 Տէր Եհովան ։ Միթէ †անոնց դա-

ԽԲԸ 593

- ԳԼ · Բ · 1 ։ ԺԳ · 1 ։

Բ ՀՀՐ 31 ։ ԳԼ ԺԳ · 3 ։

* ՆԵՂ · ՁԵԶՄԷ ՊԻՏԻ ՉՀԱՐ-ՑՈՒՄ ։

Ֆ ԳԼ · ԻՐ · 2 ։ ԼԳ · 36 ։

տաստան պիտի բնակ՚ի , գատաստան պիտի բնակ՚ի որդի մարդոյ . 5 անոնց հայրերուն պղծութիւնները անոնց գլուխնուր , Ու անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ան օրը որ Իսրայէլը ընտրեցի , և Յակոբին տանը սերունդին " իմ ձեռքս վերցուցի՚՚ , ու Եգիպտոսի երկրին մէջ ինանոնց յայտնուեցայ , և իմ ձեռքս անոնց վերցնելով , ըսի Թէ Ես Ձեր 6 Տէր Աստուածը ես եմ . Ան օրը իմ ձեռքս անոնց վերցուցի , Որ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն՝ ան կաթ ու մեղր բղխող ու Համն երկիրներուն պարծանքը եղող երկիրը հանեմ , որն որ անոնց համար 7 †պատրաստեր էի . Ու անոնց ըսի , Ամէն մարդ իր աչքերուն Իգարշելի Թիւնները Իմաղ մի՚գի ձգէ , ու Եգիպտոսի կուռքերովը մի՚ պղծուիք . Ես եմ Ձեր Տէր Աստուածը ։

8 Բայց անոնք ինծմէ ապստամբեցան , և չուզեցին ինծի մտիկ ընել , — մէկզի չձգեցին ամէն մէկը իր աչքերուն գարշելիութիւնները , ու Եգիպտոսի կուռքերը չթողուցին . ան ատենը ըսի որ Իմ սրտմտութիւնս անոնց վրայ թափեմ , ու Եգիպտոսի երկրին մէջ իմ բարկութիւնս անոնց վրայ կատարեմ ։ 9 Բայց ես ըսի իմ անուանս համար , որ չըլլայ Թէ պղծուի ան ազգերուն առջեւ՝ որոնց մէջը անոնք կը գտնուէին , և որոնց առջեւը ես անոնց յայտնուեցայ , երբոր անոնք Եգիպտոսի երկրէն հանեցի ։

10 Եւ Հանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանեցի , ու զանոնք անապատը 11 բերի . Հես իմ օրէնքներս անոնց տուի , ու իմ դատաստաններս ա նոնց գիտցուցի , Որ մարդ անոնցմով կ՚ապրի , Թէ որ զանոնք կա- 12 տարէ ։ Ես իմ Շաբաթներս ալ անոնց տուի , որ իմ ու անոնց մէջ տեղը նշան ըլլայ , որպէս զի գիտնան Թէ ես եմ Տէրը՝ որ զանոնք կը սրբեմ ։

13 Բայց Իսրայէլի տունը անապատին մէջ Հինծմէ ապստամբեցաւ . իմ օրէնքներովս չգնացին , ու Հիմ դատաստաններս մերժեցին , որ մարդ անոնցմով կ՚ապրի , Թէ որ զանոնք կատարէ , և իմ շաբաթներս մեծապէս Հպղծեցին . անոր համար ըսի որ իմ սրտմտութիւնս անոնց վրայ Թափեմ Հանապատին մէջ , ու զա- 14 նոնք սպառեմ ։ Բայց ես ըսի իմ անուանս համար , որ չըլլայ Թէ պղծուի ան ազգերուն առջեւ՝ որոնց 15 առջեւը զանոնք հանեցի ։ Նաև Հանապատին մէջ իմ ձեռքս ա նոնց վերցուցի , որ զանոնք չտանիմ ան կաթ ու մեղր բղխող , ու Համն երկիրներուն պարծանքը եղող եր- 16 կիրը , որ Հոնց տուեր էի ։ Դիանզի իմ դատաստաններս մերժեցին , ու իմ օրէնքներովս չգնացին , և իմ շաբաթներս պղծեցին . վասն զի Հանոնց սիրտը իրենց կուռքե- 17 րուն ետևէն կ՚երթար ։ Բայց իմ աչքս անոնց խնայեց , որ զանոնք չկորսընդնեմ , ուստի անապատին մէջ զանոնք չսպառեցի ։

18 Եւ անապատին մէջ անոնց որդիներուն ըսի , Ձեր հարցը կանոններովը մի՚ քալէք , ու անոնց սովորութիւնները մի՚ պահէք , և անոնց կուռքերովը մի՚ պղծուիք . 19 Ես եմ Տէրը Ձեր Աստուածը . Իմ օրէնքներովս քալեցէք , ու իմ դատաստաններս պահեցէք , ու 20 զանոնք Հի գործ դրէք . Եւ իմ շաբաթներս սուրբ պահեցէք . ու անոնք իմ ու Ձեր միջտեղը նշան ըլլան , որպէս զի գիտնաք Թէ ես եմ Տէրը Ձեր Աստուածը ։

21 Բայց Հոնց որդիներն Հինծմէ ապստամբեցան . իմ օրէնքներովս չքալեցին , ու իմ դատաստաններս կատարելու ուշադրութիւն չդրին , Որ մարդ անոնցմով կ՚ապրի , Թէ որ զանոնք կատարէ . Հիմ շաբաթներս պղծեցին ։ Ուստի ըսի որ Հիմ սրտմտութիւնս անոնց վրայ թափեմ , ու անապատին մէջ իմ բարկութիւնս անոնց վրայ կատարեմ ։

22 Հսկայն իմ ձեռքս քաշեցի , ու Հըրի իմ անուանս համար , որ չըլլայ Թէ պղծուի ան ազգերուն առջեւ՝ որոնց առջեւը զանոնք հանեցի ։

23 Նաև անապատին մէջ իմ ձեռքս անոնց վերցուցի , որ Հզանոնք ազգերու մէջ ցրուեմ , ու զանոնք երկիրներու մէջ ցիրուցան ընեմ ։ 24 Վասն զի իմ դատաստաններս Հի գործ չդրին , ու իմ օրէնքներս մերժեցին , և իմ շաբաթներս պղծեցին . ու Հանոնց աչքերը իրենց հարցը կուռքերուն ետևէն եղաւ ։ 25 Ուստի Հես ալ անանկ օրէնքներ տուի անոնց՝ որ բարի չէին , ու անանկ դատաստաններ , որ անոնց- 26 մով չէին կրնար ապրիլ ։ Եւ զանոնք իրենց ընծաներովը պղծեցի , Հնոնց Հրով Հանցը որ Համէն արգանդ բացողը կրակի անցընեն , որպէս զի զանոնք կորսընդնեմ , որ Հգիտնան Թէ ես եմ Տէրը ։

27 Անոր համար՝ որդի մարդոյ , Իսրայէլի տանը խօսէ , ու անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ձեր հայրերը ասով ալ ինծի դէմ յանցանք ընելով , զիս նախատեցին ։ 28 Վասն զի երբոր զանոնք տարի ան երկիրը , որն որ անոնց տալու համար ձեռքս վերցուցեր էի ,

Հ Գէ · Ժգ · 2 ։

Ի Եզ · գ · 7 ։ Բ Օր · է · 6 ։ Հ՚ի՚ երգուամբի · անս Եզ · գ · 8 ։ Ղ Եզ · դ · 8 ։ դ · 31 ։ Բ Օր · գ · 34 ։

Ի Եզ · ի · 2 ։

Ը Եզ · գ · 8 ։ 17 ։ Բ Օր · ը · 7–9 ։ Երեմ. ԼԲ · 22 ։

Ի Սաղ · խը · 2 ։ Հէր 15 ։ Դան · բ · 9 ։ Ժա · 16 · 41 ։ Ջաք · է · 11 ։

† կ՚ասի՚ հոգեպէս էր ։ Ա Բ Մն · Ժե · 8 ։

Ի Գէ · Ժը · 31 ։ Ղ Ղա · Ժէ · 7 ։ Ժը · 3 ։ Բ Օր · իԲ · 16 · 17 , 18 ։ Յես · իգ · 14 ։

Ի Գէ · է · 8 ։ Հէր 13 · 21 ։

Ֆ Յես Նաւ · ը · 12 ։ Թագ. Ժգ · 13 · 23 ։ Բ Օր · Թ · 28 ։ Հէր 14 · 22 ։ Գէ Ղէ · 21 · 22 ։

Ի Եր Ժգ · 18 ։

Հր Օր · գ · 8 ։ Նէեմ. Թ · 13 · 14 ։ Սաղ. ՃՂե · 19 · 20 ։

Ղ Ղա. Ժը · 5 ։ Հէր 13 · 21 ։ Հոով. Ժ · 5 ։ Գաղ. գ · 12 ։

Ղ Նէի · 8 · ա. 13 , 23 ։ ի · 2 ։ Բ Օր · և · 12 ։ Նէեմ. Թ · 14 ։

ֆ Թագ. Ժգ · 22 ։ Սաղ · Ղը · 40 ։ պե · 8 , 9 , 10 ։

Ֆ Հէր 16 · 24 ։ Ածող · ա · 25 ։

Ֆ Նէ Ժգ · 27 ։

Ն Թագ. Ժգ · 29 ։ իգ · 65 ։ Սաղ · ՃԷ · 23 ։

Ղ Հէր 9 · 22 ։

Թագ. Ժգ · 23 ։ Սաղ · դե · 11 ։ ՃԷ · 25 ։

Ղ Հէր 6 ։

Գ Հէր 13 · 24 ։

Ի Թագ. Ժե · 39 ։ Սաղ · Ղը · 87 ։ Ամով. և · 25 , 26 ։ Գար · է · 42 , 43 ։

Սաղ · Ղը · 38 ։

Բ Օր · ե · 32 · 33 ։ Ղ · ը · Ժ · Ժա · Ժը ։

Հ Հէր 12 · ե · Երեմ Ժէ · 22 ։

Բ Թագ. իե · 1 · 2 ։ Բ Օր · Թ · 23 , 24 ։ Լա · 27 ։

Բ Հէր 11 · 13 ։

Բ Հէր 8 · 13 ։

Սաղ · Ղը · 38 ։ Հէր 17 ։

Հ Հէր 9 · 14 ։

Ղ Ղե · իգ · 33 ։ Բ Օր · իը · 64 ։ Սաղ · ՃՂ · 27 ։ Երեմ · Ժե · 4 ։

Հէր 13 · 16 ։

Ֆ Տես գէ · Ղ · 9 ։

Տես Սաղ · Ժա · 12 ։ Հէր 39 ։ Հոով · ա · 24 ։ Բ Թես · Բ · 11 ։

Ի Գ Թագ · Ժէ · 17 ։ իա · 6 ։ Բ Մն · իը · 3 ։ ԼԳ · 6 ։ Երեմ · Լ · 35 ։ Գէ · Ժգ · 20 , 21 ։

Ֆ Գէ · Ղ · 7 ։

Ն · Ք · ՂՓ · 593

Ա Եսա · ՅԷ · 5, ՁԼ · ԳԼ · 9 · 13 ·
Ի ԳԼ · Ժգ · 19 ·

Ա ամէն բարձր բլուրը ու ամէն տերեւախիտ ծառը տեսնելով , հոն իրենց զոհերը մատուցին , և իրենց բարկութիւն դրգռող ընծաները հոն տարին , ու իրենց Հանուշահոտ խունկերը հոն ծխեցին , և իրենց թափելու նուէրները հոն մատու-
29 ցին : Ու անոնց ըսի , Ի՞նչ է ատ բարձր տեղը որ դուք հոն կ'երթաք . և անոր անունը մինչև այս օրս Բարձր տեղ կ'ըսուի :
30 Անոր համար Իսրայէլի տանը ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Դուք որ ձեր հայրերուն ճամբուն մէջ կը պղծուիք , և անոնց գարշութիւններուն հետևելով պոռնը-
Ա Ելհ 26 · 31 կութիւն կ'ընէք , Եւ Ձեր ընծաները մատուցանելով ու ձեր տղաքը կրակէ անցընելով , ձեր բոլոր կուռքերովը կը պղծուիք մինչև այս օրս . Ի միթէ ես ձեզի պատասխան պիտի տամ , ով Իսրայէլի տունը . Ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ ձեզի պատասխան
Ե ԳԼ · Ժա · 5 · 32 պիտի չտամ : Եւ Ձեր սրտին խորհուրդը ամենևին պիտի չկատարուի , որ կ'ըսէք թէ Մենք փայտ ու քար պաշտելով , հեթանոսներուն պէս՝ երկիրներուն ազգատոհմներուն պէս պիտի ըլլանք :
33 Ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ անշուշտ ձեր վրայ զօրաւոր ձեռքով Ի Ու երկրնցած բազուկով ու թափուած բարկութիւնով թագաւորութիւն պիտի
34 ընեմ : Եւ զօրաւոր ձեռքով ու երկրնցած բազուկով և թափուած բարկութիւնով ձեզ ժողովուրդներէն պիտի հաներեմ , ու ձեզ պիտի ժողվեմ ան երկիրներէն՝ ուր որ
35 դուք ցրուեցաք : Եւ ձեզ ժողովրդոց անապատը պիտի տանիմ , ու հոն Ե ձեզի հետ երես երեսի դատ պի-
Ե Երեմ · բ · 9 · 35 · ԳԼ · ԺԷ · 20 ·
Ի Ցես Թուս · Ժգ · 21 , 22 , 23 · 28 , 29 ·
Ն Ղե · ԻԷ · 32 · Երեմ · ԼԴ · 13 ·
36 տի վարեմ : Ի նչպէս որ Եգիպտոսի երկրին անապատին մէջ ձեր հայրերուն հետը դատ վարեցի , այնպէս Ը ձեզի հետ դատ պիտի վարեմ՝
37 կ'ըսէ Տէր Եհովան : Եւ ձեզ Լգաւազանին տակէն պիտի անցընեմ , ու ձեզ ուխտին կապին տակը պի-
Ի ԳԼ · Լ · 17 , 20 · Մատ · ԻԵ · 32 , 33 ·
Ե Երեմ · Խգ · 14 ·
Ի ԳԼ · Զ · 7 , ԺԵ · 7 · Իգ · 49 ·
Հ Գատ · Ժ · 14 · Ասղ · Ա · 12 · Ամղ · գ · 4 ·
Ն Եսա · ա · 13 · ԳԼ · Իգ · 38 , 39 ·
38 տի մտցընեմ : Եւ Ի ապստամբները ու ինձի դէմ յանցաւոր եղողները ձեզմէ պիտի զատեմ , զանոնք իրենց պանդխտութեան երկրէն պիտի հանեմ , ու Ե անոնք Իսրայէլի երկիրը պիտի չմտնեն . Ի ու պիտի գիտնաք թէ Ես եմ Տէրը :
39 Եւ դուք՝ ով Իսրայէլի տունը՝ Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Հգացէք , այսուհետև ալ ամէն մէկերնիդ ձեր կուռքերուն ծառայութիւն ըրէք , քանի որ դուք ինձի մտիկ չէք ըներ . Ս բայց իմ սուրբ անունս ձեր ընծաներովը ու ձեր կուռքերովը
40 մի պղծէք : Վասն զի Ղիմ սուրբ լեռանս վրայ , Իսրայէլին բարձր լեռանը վրայ , կ'ըսէ Տէր Եհովան , բոլոր Իսրայէլի տունը ամէնը Էրէց երկրին մէջ ընդհ՝ հոն ինձի ծառայութիւն պիտի ընեն . հոն ես անոնց պիտի հաճիմ , և ձեր պատարագները ու ձեր ընծաներուն և բախայրիները ձեր բոլոր սուրբ բաներովը հոն պիտի փնտռեմ :
41 Երբոր ձեզ ազգերէն հանեմ ու ձեզ ժողվեմ ան երկիրներէն , ուր որ դուք ցրուած էք , Ո անուշահոտ Ը-ՀԻ-Վ ձեզի պիտի հաճիմ , և ձեր մէջը ազգաց աչքերուն առջևը սուրբ
42 պիտի ըլլամ : Ու Ա երբոր ձեզ Իսրայէլի երկիրը տանիմ , ՅԻՒՐ ան երկիրը՝ որուն որ ձեր հայրերուն տալու համար ձեռս վերցուցի , Ա լի-
43 տի գիտնաք թէ Ես եմ Տէրը : Եւ Հոն պիտի յիշէք ձեր ճամբաները ու ձեր բոլոր գործքերը՝ որոնցմով պղծուեցաք . և ձեր ըրած բոլոր չարութիւններուն համար
44 դուք ձեզմէ պիտի զզուիք : Ու պիտի գիտնաք թէ Ես եմ Տէրը , երբոր ձեզի ՅԻՒՐ բնեմ Ղիմ անուանս համար , Ե չ՝ թէ ձեր չար ճամբաներուն ու ձեր ապականած վարմունքին համեմատ , ով Իսրայէլի տունը , կ'ըսէ Տէր Եհովան :
45 Եւ Տէրոջը խօսքը ինձի եղաւ՝
46 ըսելով : Ընդդէմ մարդոյ՝ երեսդ դէպ ի հարաւ շիտակ , ու դէպ ի հարաւ խօսէ՝ ու հարաւային դաշտին անտառին վրայ մարգարէու-
47 թիւն ըրէ . Եւ հարաւային անտառին ըսէ , Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ . Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ահա Ես քու մէջդ կրակ պիտի բըռնկցընեմ , և քու մէջդ Էն Ա մէն կանանչ ծառը ու ամէն չոր ծառ պիտի ուտէ . բռնկած բոցը պիտի չմարի , ու անով Հարաւէն մինչև հիւսիս ամէն Ո դէմքերը պիտի
48 այրին : Եւ ամէն մարմին պիտի տեսնէ , թէ Ես Տէրս զանիկայ բըռնկցուցի . Ա անիկայ պիտի չը-
49 մարի : Ան ատենը Ես ըսի , Ո՜Հ , Տէր Եհովայ , անոնք ինձի համար կ'ըսեն , Չէ՞ որ ասիկայ առակներ կը խօսի :

Ն · Ք · ՂՓ · 593

Ա Եսթ · բ · 2 , 3 · ԳԼ · ԺԸ · 23 · Մխ · գ · 1 ·
Ե Ես · Ծգ · 7 , կ · 7 , Ջաք · բ · 20 , Ձ · Մագ · գ · 4 · Հաւ · Ժբ · 1 ·
Ի Եփ · ե · 2 · ՓԼ · գ · 18 ·
Ա ԳԼ · Ժա · 17 · ԼԴ · 13 · ԼՉ · 24 ·
Ն Հմր 38 , 44 · ԳԼ · ԼՉ · 23 · Լբ · 23 ·
Ն ԳԼ · Ժգ · 61 ·
Ղ Ղե · Իգ · 39 · ԳԼ · գ · 9 · Ովս · ե · 15 ·
Ն Հմր 38 · ԳԼ · Իգ · 24 · Ղ ԳԼ · ԼՉ · 22 ·
Է ԳԼ · գ · 2 · Ես · 2 ·

Ա Երեմ · Խ · 14 ·
Ղ Ղս · Իգ · 31 ·
Ե ԳԼ · Ես · 4 ·
Ա Եբր · ե · բնեակը

ԳԼ · ԻԸ

1 Եզեկիել Հառաչանքի օրինակով Երուսաղէմի դէմ մարգարէութիւն կ'ընէ · 8 կը նախաձայնէ ան սրած ու փայլուն սուրը՝ 18 որ Երուսաղէմի դէմ , 25 Իսրայէլի թագաւորութեանը դէմ 28 և Ամմինացւոց դէմ պատրաստուած էր :

1 Ու Տէրոջը խօսքը ինձի եղաւ՝ ը-
2 սելով , Որդի մարդոյ՝ երեսդ դէպ ի Երուսաղէմ շիտակէ , ու
ԳԼ · Ի · 46 ·

Ն·Ք·ՂԲ· 593

սուրբ տեղերուն խօսէ՝ , ու Իսրա-
յէլի երկրին մարգարէութիւն ըրէ ,
3 Եւ Իսրայէլի երկրին ըսէ՝ , Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քեզի դէմ
եմ , ու իմ սուրս իր պատեանէն
Բ Ցար·Թ· 22՝ պիտի հանեմ , և Բ արդարը ու ամ-
4 բարիշտը քեզմէ պիտի կտրեմ՝ : Ո-
րովհետև արդարը ու ամբարիշտը
քեզմէ պիտի կտրեմ , անոր համար
Է Գէ·Ի·47՝ Է հարաւէն մինչև հիւսիս ամէն մարմ
նոյ դէմ իմ սուրս իր պատեա-
5 նէն պիտի քաշուի՝ : Եւ ամէն մար-
մին պիտի գիտնայ Թէ ես Տէրս իմ
սուրս իր պատեանէն հաներ եմ .
Ը Ես·խե· 23՝ Ծե·11՝ անիկայ Ը մէյմըն ալ ետ պիտի չը-
Ի Ես·իր·4՝ 6 դառնայ՝ : Ի Ու դուն՝ որդի մարդոյ՝
հնձէ . մէջքը կոտրածի պէս դառ-
նութեամբ անոնց աչքերուն առ-
7 ջեւ հնձէ՝ , Ու երբոր քեզի ըսեն՝
Թէ Ինչո՞ւ կը հնձես , ան ատոնր
ըսես , Գուժին համար , վասն զի
կու գայ . և ամէն սիրտ պիտի հա-
Ղ Գէ·է·17՝ լի , և Ղամէն ձեռք պիտի Թուլ-
նայ , ու ամէն հոգի պիտի մարի , և
ամէն ծունկ ջուրի պէս պիտի բլ-
լայ . ահա կու գայ ու պիտի կա-
տարուի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան՝ :
8 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի
9 եղաւ՝ ըսելով՝ , Որդի՛ մարդոյ՝
մարգարէացիր , ու ըսէ՝ , Տէրը
Ի Բ Օր·Լ· 41՝ Հմր 15՝ 28՝ այսպէս կ'ըսէ . Ըսէ՝ որ Ի Սուրը ,
սուրը սրուեցաւ ու նաև սրբուե-
10 ցաւ՝ : Մէծ կոտորած ընելու հա-
մար սրուեցաւ՝ , փայլելու համար
սրբուեցաւ՝ , Հիմա մենք ուրախա-
նա՞նք . իմ որդւոյս գաւազանը
11 ամէն փայտը կ'անարդէ՝ : Բայց
Ինքը սրբուելու տուաւ զանիկայ ,
որ ձեռքով բռնուի . ասոր սուրը
սրուած է ու սրբուած է , որ զա-
նիկայ սպաննողին ձեռքը տայ՝ :
12 Ողաղակէ՛ ու ողբա՛ որդի մարդոյ ,
քանզի անիկայ իմ ժողովուրդիս
վրայ՝ Իսրայէլի բոլոր իշխաններուն
վրայ պիտի բլլայ . իմ ժողովուր-
դիս վրայ սուրի պատառաւ վախեր
պիտի բլլայ . անոր համար Ը ե-
Ը Երեմ·լա· 19՝ 13 ազգերիդ զարկ՝ : Վասն զի Ի փորձ
Ի Ցար·Թ· 23՝ ր Կոր· ը·2՝ եղաւ . ու ի՞նչ դէտ ընայ , Թէ
որ ան անարդող գաւազանը Ժ ալ
Ժ Հմր 27՝ 14 չբլլայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան՝ : Եւ
դուն՝ որդի մարդոյ՝ մարգարէու-
Ի Թու·իդ· 10՝ Հմր 17՝ Գէ·ղ·11՝ թիւն ըրէ՝ , ու Ի ձեռքերդ իրարու
զարկ . և սուրը՝ սպանուածներուն
սուրը իրեք անգամ պիտի կրկ-
նուի . մեծամեծաց վերաւորնե-
* Կ՚ զա- նուն սուրը ասիկայ է՝ , որ *անոնց
նակը խո- ցից՝ : 15 բոլորտիքը պաշարեց՝ , Սիրտերը
նուազելու համար՝ , ու խոչերը
շատնալու համար՝ անոնց բոլոր
դռներուն վրայ սուրին վախը դրի .
Լ Հմր 10·28՝ աւաղ , Լանիկայ փայլելու համար
շինուեցաւ . մորթելու համար
16 սրուեցաւ՝ , Ի Ինքզինքդ ժողվէ՛
քու աջ կամ ձախ կողմդ՝ ուր որ
17 երեսդ դարձած է , զարկ՝ : Ու ես
ալ Ի ձեռքերս իրարու պիտի զար-
նեմ , և Ի իմ սրտմտութիւնս պիտի
հացընեմ . ես Տէրս խօսեցայ՝ :
18 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
19 ըսելով՝ , Որդի՛ մարդոյ՝ դուն քեզի
երկու ճամբայ պատրաստէ՝ , որ
Բաբիլոնի թագաւորին սուրը դայ .
անոնց երկուքն ալ մէկ երկրէ պի-
տի ելլեն . ու մէկ տեղ մը ընտրէ ,
քաղաքին ճամբուն գլուխը ընտրէ՝ :
20 Ճամբայ պատրաստէ՝ , որ Ղ Ամմոնի
Հերեմ.խթ. 2՝ Գէ·իե· 5՝ Ամով· ա·14՝ որդւոցը Բաբբային վրայ և Ցու-
դայի մէջ եղող պարսպաւոր ե-
րուսաղէմին վրայ սուր դայ՝ :
21 Վասն զի Բաբիլոնի թագաւորը
ճամբուն բաժանմանը վրայ երկու
ճամբուն գլուխը կայնեցաւ , որ
հմայութիւն ընէ . անիկայ իր նե-
տերը երերցուց , Թերափիմներուն
22 հարցուց , լերդին նայեցաւ՝ : Անոր
աջ ձեռքին մէջ հմայութիւն կար
Երուսաղէմի համար , որ Ն մէքենա-
Ն Գէ·դ·2՝ ներ դնեն , պատերազմի մէջ բե-
րանները բանան ու Ղաղաղակով
Ղ Երեմ.ծա· 14՝ ձայն վերցընեն , դռներու դէմ
Ճ մէքենաներ դնեն , հողաբլուր
Ճ Գէ·դ·2՝ կանգնեն , — մարտկոց շինեն՝ :
23 Բայց ասիկայ անոնց աչքերուն
առջեւ անոտի հմայութեան մը պէս
պիտի բլլայ՝ , Ֆանէ անոնց Երդում-
Յ Գէ·իէ·13՝ 15·16·18՝ ներ բրեր էին . բայց անիկայ Էբնդ
անօրէնութիւնը պիտի յիշեցնէ՝ ,
որպէս զի բռնուին՝ :
24 Անոր համար Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ . Որովհետև դուք ձեր
անօրէնութիւնը յիշեցուցիք , երբ-
որ ձեր յանցանքները յայտնուե-
ցան , ու բոլոր գործքերնուդ մէջ
ձեր մեղքերը երեցան , Ֆանէ յի-
շեցընելնուդ համար ձեռքով պի-
Ա Բ Մն·լդ· 25 տի բռնուիք՝ : Եւ դուն՝ Ա ով պիղծ
13՝ Երեմ. ծբ·2՝ Գէ· իէ·19՝ — ամբարիշտ իշխան Իսրայէլի ,
Ն որ քու օրդ հասեր է , Ֆան-
օրէնութեանդ ժամանակին վախ-
Ն Հմր 29՝ Գէ·լե·5՝ 26 ճանը , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .
Խոյրը վերցուր ու Թաղը հանէ .
ասիկայ այսպէս չըլլար . Ը ցածը
Ը Գէ·իէ·24՝ Ղռ·ա·52՝ բարձրացուր ու բարձրը ցածցուր՝ :
27 Զանիկայ տակնուվրայ , տակնու-
Ա Ծն·խթ· 10՝ Հմր 13՝ Ղռ·ա·32՝ 33՝ Ցօշ· ա·49՝ վրայ , տակնուվրայ պիտի ընեմ .
Ա ու ալ պիտի չըլլայ , մինչև որ դայ
Ը Երեմ.խթ. 1՝ Գէ·իե· 2՝ 3՝ 6՝ Սոփ·բ·8՝ 9՝ 10՝ անիկայ՝ որուն իրաւունքն է , ու
Ղ Հմր 9·10՝ անոր պիտի տամ՝ :
Ի Կ՚ խիստ շատ ըբ- բասաՔ Ի՚որ փայլի՝ 28 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ մարգա-
րէացիր ու ըսէ՝ , Ղ Ամմոնի որ-
դւոցը համար ու անոնց նախա-
տանացը համար Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ . ու ըսես՝ , Ա Սուրը՝ սու-
րը քաշուած է , Ֆան մորթելու հա-
մար սրբուած է , Ի որ իր փայլմամբ

Ն·Ք·ՂԲ· 533

ԼԳԼ·ԺԸ· 24·ԻՐ·28· – ՀՇՐ 25· ՃՈՐ·ԺԸ· 20· ՍԱՂ· ԼԲ·13· ·ԵՐԵՄ·ԽԿ· 6·7· ՀԳԼ·ԺԳ·3·

Ր ՅՖ·ԺԵ· 14· ԳԼ· ԺԳ·38·

Ր ԳԼ·Կ·8· ԺԳ·19· ԻՐ·22·

Ր ԳԼ·ԻԲ· 20·21·

– ԳԼ·ԽՆ·10·

---

29 ըը հատցընէ՞» , Երբոր Հբելի համար ունայն տեսիլքներ կը տեսնեն և սուտ հմայութիւններ կ'ըսեն , որ քեզ սպաննուելու ամբարիշտներուն պարանոցին վրայ բերեն , որոնց օրը հասեր է , –ՆԱՅ անօրէնութեանը ժամանակին վախճանը ։

30 "Ձ–ՆԻ՛Ս իր պատեանը դարձընե՛մ . քեզ քու ստեղծուած տեղդ ու Ը քու ծննդեանդ երկրին մէջ պիտի դատե՛մ . Եւ Ը քու վրադ իմ բարկութիւնս պիտի թափե՛մ . Ը քու վրադ իմ սրտմտութեանս կրակովը պիտի փչե՛մ , ու քեզ բարբարոս մարդիկներուն՝ ապականելու վարպետ ղողղներուն

32 ձեռքը պիտի տա՛մ ։ Հրոյ ճարակ պիտի ըլլաս , քու արիւնդ երկրին մէջտեղը պիտի ըլլայ , "դուն պիտի չյիշուիս . վասն զի ես Տէրս խօսեցայ ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Երուսաղէմի բնակչացը գործած մեղքերուն ցուցակը ։ 18 Ընտուած կ'ուզէ զանոնք այրել իբրև կրկղանք իր հալոցին մէջ ։ 23 Մարգարէներուն , քահանաներուն , իշխաններուն ու ժողովուրդին միօրինակ ապականութիւնը ։

1 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
2 սելով , Ո՛ւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ "ես արիւնահեղ քաղաքին Ը դատաստան պիտի ընե՞ս , դատաստան պիտի ընե՞ս . ուրեմն անոր բոլոր Ը պղծութիւնները իրեն դիտցո՛ւր ,
3 Ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ո՛վ քաղաք՝ որ քու մէջդ արիւն կը թափես , որպէս զի քու ժամանակդ գայ , և քու անձդ պղծելու համար քեզի դէմ կուռ-
4 քեր կը շինես , Դուն քու Ը թափած արիւնովդ յանցաւոր եղար , ու շինած կուռքերովդ պղծուեցար , և քու օրերդ մօտեցուցիր , ու քու տարիներուդ հասար . Ետնոր համար քեզ ազգերուն՝ նախատինք , ու ամէն երկիրներուն
5 ծաղր ըլլա՛ս տուի ։ Քեզմէ մօտ եղողները ու քեզմէ հեռու եղողները քեզ ծաղր պիտի ընեն , "վ վատահամբաւ ու աղմկալից ը-
6 ղո՛ւ ։ Ահա քու մէջդ Ի սրայէլի իշխանները ամէն մէկը իր բազուկովը արիւն թափելու համար կայ-
7 ներ են ։ Քու մէջդ Ե հայրը ու մայրը անարդեցին , քու մէջդ Ը օտարականին բռնութիւն ըրին , քու մէջդ որբին ու որեւարիին
8 զրկանք ըրին ։ Ի՛մ սուրբ բաներս արհամարհեցիր , և Ը իմ շա-
9 բաթներս պղծեցիր ։ Քու մէջդ Ի րանսարկու մարդիկներ եղան արիւն թափելու համար , Ու քու մէջդ լեռներու վրայ կերան , և քու մէջդ եղեռնագործութիւն ըրին ։

10 Քու մէջդ Ի՛ՆՁՆ Իր հօրը մերկութիւնը յայտնեց . քու մէջդ Ը դաշտանի պատճառով անմաքուր ե-
11 ղող կնիկը բռնադատեցին ։ Նաև մէկը Ի՛ր դրացիին կնկանը հետ պղծութիւն ըրաւ , ու մէկը հեղեղնագործութիւն ըրաւ Իր հարսը պղծելով , և քու մէջդ ուրիշ մէն ալ Ի՛ր քոյրը՝ Իր հօրը աղջիկը
12 բռնադատեց ։ Քու մէջդ շարիւն թափելու համար կաշառք առին , Ը վաշխ ու տոկոսիք առիր , և բռնութիւն ընելով քու դրացիներէդ բան վաստրկեցար ազահութեամբ , ու Ց զիս մոռցար՝ կ'ըսէ Տէր Եհո-
13 վան ։ Ուստի ահա քու ըրած ագահութեանդ , ու քու մէջդ եղած արիւնահեղութեանդ համար
14 Ց ձեռքերս իրարու զարկի ։ "Մի-թէ քու սիրտդ կրնայ դիմանալ , կամ թէ ձեռքերդ կրնա՞ն ուժովնալ ան օրերը որ ես քեզի հ–ԳՈ–Ց–Ո՛Ւ պիտի ընե՛մ . շ ես Տէրս խօսե-
15 ցայ ու պիտի կատարե՛մ ։ Եւ "քեզ ազգերու մէջ պիտի ցրուե՛մ , ու քեզ երկիրներու մէջ ցիրուցան պիտի ընե՛մ , և Ը քու պղծութիւնդ քեզմէ պիտի հատցընե՛մ ։
16 Ու դուն քեզմէ պիտի պղծուիս ազգայ աչքերուն առջեւը , ու "պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը ։
17 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
18 ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ Ի սրայէլի տունը ինծի կղկղանքի պէս եղաւ . ամէնը հալոցի մէջ պղինձի , անագի , երկաթի ու կապարի պէս արծաթի կղկղանք եղան ։ Անոր
19 համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Որովհետեւ ամէնդ կղկղանքի պէս եղաք , անոր համար ահա ես ձեզ Երուսաղէմի մէջ պիտի ժո-
20 ղովե՛մ ։ Ինչպէս որ արծաթը ու պղինձը ու երկաթը և կապարը ու անագը հալոցի մէջ կը ժողվեն , ու անոր վրայ կրակը կը փչեն՝ "ՆԻՒՀ հալեցընելու համար , այնպէս ալ ձեզ իմ բարկութեամբս ու սրտմտութեամբս պիտի ժողվե՛մ , և պիտի թողու՛մ ու պիտի
21 հալեցընե՛մ ։ Եւ ձեզ մէկտեղ բերելով՝ "ձեր վրայ իմ բարկութեանս կրակովը պիտի փչե՛մ , և դուք անոր մէջը պիտի հալի՛ք ։
22 Ինչպէս որ արծաթը հալոցին մէջը կը հալի , դուք "Ը անոր մէջը այնպէս պիտի հալի՛ք , ու պիտի գիտնաք որ ես Տէրս "իմ սրտմտութիւնս թափեցի ձեր վրայ ։
23 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
24 ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ անոր ըսէ , Դուն անանկ երկիր մըն ես ,

Ն·Ք·ՂԲ· 593

Ի ՂԼ·ԺԸ· 7·8·Ի·11· ա ԿՈՐ·Ե· 1·

Ը ՂԼ·ԺԸ· 19·Ի·18· ԳԼ·ԺԸ·6·

Ն ՂԼ·ԺԸ· 20·Ի·10· Բ ՕՐ·ԻՐ· 22·ԵՐԵՄ· Ե·8·ԳԼ· ԺԸ·11·

Հ ՂԼ·ԺԸ· 15·Ի·12·

Ն ՂԼ·ԺԸ· 9·Ի·17·

Ղ ԵԶ·ԻԳ·8· Բ ՕՐ·ԺԳ· 19·ԻԵ·25·

Ե ԵԶ·ԻԲ· 25·ՂԼ· ԻԵ·36·Բ ՕՐ·ԻԳ· 19·ԳԼ· ԺԸ·13·

Ր ՕՐ·ԼՐ· 18·ԵՐԵՄ· Գ·21·ԳԼ· ԻԳ·35·

Ր ԳԼ·ԻՆ· 17·

Ն Տ֊ԳԼ· ԻՆ·7·

Ղ ԳԼ·ԺԵ· 24·

– Բ ՕՐ·Գ· 27·ԻԸ·25· 64·ԳԼ·ԺԸ· 14·15·

Ղ ԳԼ·ԻԳ· 27·48·

Դ ՍԱՂ·Թ· 16·ԳԼ·Գ· 7·

Ղ Ե֊Ա·22· ԵՐԵՄ·Ղ· 28·ԸԶ·Տ֊ ՍԱՂ·ՃԺԹ· 119·

– ԳԼ·ԻՆ· 31·

– ԳԼ·Ի·8· 33·ՀՇՐ 31·

որ ոչ մաքրուած է , ոչ ալ բարկութեան օրը անձրեւով թըր-
25 ջուած : Վանոր մէջը իր մարգարէներուն դաւաճանութիւնը կայ , որոնք աւար յափշտակող ու մռնչող առիւծի պէս հոգիներ կ'ուտեն . անոնք գանձ ու պատուական բաներ առին , ու անոր մէջը անոր որբևարիները շատ-
26 ցուցին : Անոր քահանաները իմ օրէնքս աւրեցին , ու իմ սուրբ բաներս պղծեցին . սուրբը պիղծէն չորոշեցին , և անմաքուրին ու մաքուրին տարբերութիւնը չգիտցուցին , և իրենց աչքերը իմ շաբաթներէս ծածկեցին , ու ես անոնց մէ-
27 ջը պիղծ սեպուեցայ : Անոր իշխանները անոր մէջը յափշտակող գայլերու պէս արիւն թափելու , հոգի կորսընցընելու եւեռ եղան , որպէս զի ագահութեամբ բան
28 վաստկին : Եւ անոր մարգարէները անոնց սուտ գուշակութիւն ընելով՝ զանոնք կիրով ծեփեցին , ու բսին , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ ,
29 թէև Տէրը խօսած չէր : Երկրին ժողովուրդը մեծ զրկանք ըրին , ու մեծ յափշտակութիւն ըրին , և աղքատը ու տնանկը բռնադատեցին , ու օտարականին անիրաւու-
30 թեամբ զրկանք ըրին : Եւ ասոնցմէ մարդ մը փնտռեցի , որ պարիսպ շինէ , ու խրամատին մէջ իմ առջեւս կայնի երկրին համար , որ զանիկայ չաւրեմ . բայց
31 չգտայ : Ուստի Իմ բարկութիւնս անոնց վրայ թափեցի , զանոնք իմ սրտմտութեանս կրակովը սպառեցի . անոնց ճամբաները իրենց գլուխը տուի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան :

ԳԼ · ԻԳ

1 Ողայի ու Ողիբայի պոռնկութիւնը : 22 Ողիբային կրելու նեղութիւնը իր հոմանիներէն : 36 Մարգարէն կը յանդիմանէ անոնց երկուքին ընութիւնն ալ , և կը ցուցընէ անոնց դատաստանները :

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ երկու կնիկներ կային մէկ մօր աղ-
3 ջիկներ . Ու անոնք եգիպտոսի մէջ պոռնկութիւն ըրին ; իրենց մանկութեան առներն պոռնկութիւն ըրին . անոնց ծիծերը հոն ճնշուեցաւ , ու անոնց կուսութեանը ստինքները հոն շոշա-
4 փուեցաւ : Եւ անոնց անուններէն՝ մեծինը Ողայ , ու անոր քրոջը՝ Ողիբայ էր . ու անոնք իմս եղան , և տղաքներ ու աղջիկներ ծնան . (ու անոնց անունները՝ Ողայ Սամարիան է , ու Ողիբայ Երուսաղէմն է ։)

5 Եւ Ողայ քանի որ իմս էր , պոռնկութիւն ըրաւ , ու իր հոմանիներուն սիրահարեցաւ , Ասորեստանցի դրացիներուն ,
6 Ասորեստանցի դրացիներուն , կապուտակ հագնող կուսակալներուն ու նախարարներուն , ձի հեծնող ձիաւորներուն՝ որոնք ամէնը շնորհալի երիտասարդներ էին :
7 Հալի երիտասարդներ էին : Եւ անիկայ պոռնկութիւն ըրաւ անոնց հետ՝ Ասորեստանի ամէն ընտիր որդւոցը հետ , նաև ան ամէնուն հետ՝ որոնց սիրահարեցաւ . անոնց ամէն կուռքերովը պղծ-
8 ծուեցաւ : Ու Եգիպտոսէն բերած պոռնկութիւնները չթողուց . վասն զի անոր մանկութեան առներն անոր հետ պառկեր էին , և անոր կուսութեանը ստինքները շոշափեր էին , ու իրենց պոռնկութիւնը անոր
9 համար զանիկայ իր հոմանիներուն ձեռքը տուի , Ասորեստանի որդւոցը ձեռքը՝ որոնց սիրահարած
10 էր : Անոնք անոր մերկութիւնը յայտնեցին . անոր տղաքներն ու աղջիկները առին , ու զանիկայ սրով մեռցուցին . այսպէս անիկայ կնիկներուն մէջը անուանի եղաւ , և անոր վրայ դատաստաններ ի գործ դրին :
11 Ու երբոր անոր քոյրը Ողիբան տեսաւ , իր սիրահարելովը անկէ աւելի ապականեցաւ . և իր պոռնկութիւնները իր քրոջը պոռնկու-
12 թիւններէն աւելի շռայլեց . Ո՛ր դրացիներուն սիրահարեցաւ , Ասորեստանի Ողիբան , շքեղութեամբ հագուած կուսակալներուն ու նախարարներուն , ձի հեծնող ձիաւորներուն՝ որոնք ամէնը շնորհալի երիտասարդներ էին ;
13 Եւ տեսայ որ պղծեցաւ , երկու-
14 քին ալ ճամբան մէկ եղաւ : Եւ իր պոռնկութիւնները աւելցուց , քանզի երբոր պատի վրայ նկարուած մարդիկներ՝ նօթով նկարուած քաղդէացւոց պատկերները
15 տեսաւ , Որոնք մէջքերնին գօտի կապած էին , և իրենց գլուխներուն վրայ *ներկուած խոյրեր՝ ունէին , ու ամէնքը իշխաններու կերպարանքով էին , իրենց ծննդեան երկրին՝ Բաբիլոնի որդւոցը՝ քաղդէացւոց
16 նմանութեանը պէս , Ողիբան իր աչքերովը տեսածին պէս անոնց սիրահարեցաւ , և անոնց՝ քաղդէացւոց երկիրը դեսպաններ խրր-
17 կեց : Ու Բաբիլոնի որդիքը անոր հետ սիրոյ անկողինը մտան , և զանիկայ իրենց պոռնկութիւններովը պղծեցին , ու անիկայ անոնց հետ պղծուեցաւ , ու Ողիբէ անոր հոգին
18 անոնցմէ զատուեցաւ : Եւ իր

* Կ՛ըսէ մեծ ապարօշներ

պռոնկութիւնները յայտնեց , ու իր մերկութիւնը բացաւ . ուստի ես իմ հոգիս անկէ զատուեցաւ , ինչպէս որ անոր քրոջմէն զատուեր
19 էր : Ան յապէս անիկայ իր պոռնկութիւնները շատցուց , յիշելով իր մանկութեան օրերը , երբ եգիպտոսի երկրին մէջ շնութիւն ը-
20 րած ժամանակը . Ու սիրահարեցաւ անոնց տարփածուներուն , որոնց մարմինը էշերու մարմին է , ու անոնց զօրութիւնը ձիերու զօրու-
21 թիւն է : Եւ դուն նորէն քու մանկութեանդ պղծագործութիւնը ձեռք առիր , որ քու մանկութեանդ ծիծերուն ձնե՛լէվ՝ ստինքները եգիպտացիներէն շո-
շափուեցաւ :
22 Անոր համար՝ ով Ոզոլիբայ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քու վրադ պիտի արթընցընեմ քու հոմանիներդ , որոնցմէ քու հոգիդ զատուեցաւ , ու զանոնք ամէն կողմէն քու վրադ պիտի բերեմ ,
23 Բաբիլոնի որդիքը , ու բոլոր քաղդեացիները , Փ՛ Փակուդը , Սուէն , ու Կուէ՛ն , Լ՛ անոնց հետ Ասորեստանի բոլոր որդիքը , ՛ ամէնը շնորհալի երիտասարդներ , կուսակալներ ու նախարարներ , ամէնը ձի հեծնող զօրագլուխներ ու անուանի
24 մարդիկներ . Եւ անոնք զէնքերով , կառքերով ու անիւներով ու ժողովուրդներու բազմութիւնով քու վրադ պիտի գան , և ամէն կողմէն քեզի դէմ վահան ,ասպար ու սաղաւարտ պիտի դնեն . և դատաստանը անոնց ձեռքը պիտի տամ , ու քեզ իրենց դատաստան-
25 ներովը պիտի դատեն : Եւ իմ նախանձս քեզի դէմ պիտի դնեմ . ու քեզի հետ բարկութեամբ պիտի վարուին . քու քիթդ ու ականջներդ պիտի կտրեն , և քու մնացորդդ սրով պիտի իյնայ . անոնք քու տղաքներդ ու աղջիկներդ պիտի առնեն , ու քու մնացորդդ
26 կրակով պիտի այրի : Եւ քու հանդերձներէդ քեզ պիտի մերկացընեն ու քու պարծանացդ զար-
27 դերը պիտի առնեն : Ու քեզմէ պիտի դադրեցընեմ քու պղծագործութիւնդ ու Էքու պոռնկութիւններդ՝ Ը՛ Եգիպտոսի երկրէն Բէբէր . ու աչքերդ անոնց պիտի չվերցընես , ու մէլմէն ալ Եգիպտոսը պիտի չյիշես :
28 Քանզի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քեզ պիտի մատնեմ անոնց ձեռքը՝ որոնք Ը՛դուն ատեցիր , և անոնց ձեռքը՝ Ո որոնց-
29 մէ քու հոգիդ զատուեցաւ , Եւ անոնք քեզի հետ ատելութեամբ պիտի վարուին , ու քու բոլոր վաստակդ պիտի առնեն , և Ճքեզ մերկ ու անծածկոյթ պիտի թողուն . ու քու պոռնկութիւններուդ մերկութիւնը , քու պղծագործութիւնդ ու պոռնկութիւնդ
30 պիտի յայտնուի : Ես Ա զգերուն հետևելով պոռնկութիւն ընելուդ համար և անոնց կուռքերովը պղծուելուդ համար ասոնք բանները
31 քեզի պիտի ընեմ : Դուն քու քրոջդ ճամբան գացիր , ես ալ անոր Ը՛ բաժակը քու ձեռքդ պիտի
32 տամ : Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Դուն քու քրոջդ խորունկ ու լայն բաժակը պիտի խմես . Ը՛ խաղալ ու խայտառակ պիտի ըլլաս , ան
33 բ՛ չատ բան կ'առնէ . Դուն արբեցութեամբ ու տրտմութեամբ պիտի լցուիս , ապշութեան ու զարմացման բաժակ մըն է քու
34 քրոջդ Սամարիայի բաժակը . Ու դուն Ձանիկայ պիտի խմես ու պիտի քամես , և անոր կտորները պիտի Ճլզես , ու ստինքներդ պիտի պատրտտես , քանզի ես խօսեցայ՝
35 կ'ըսէ Տէր Եհովան : Ընոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ը՛ Ձիս մոռնալուդ ու Ըկռնակիդ ետևը նետելուդ համար , դուն ալ քու պղծագործութիւնդ ու պոռնկութիւններդ կրէ :
36 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝ Ոզոլային ու Ոզոլիբային Ձդատաստանը պիտի տեսնե՞ս . ուրեմն Ը՛ անոնց պղծութիւնները իրենց
37 պատմէ : Վասն զի շնութիւն ըրին , ու Ճ ձեռքերնուն մէջը արիւն կայ . և իրենց կուռքերովը շնութիւն ըրին , ու Ըիրենց ինծի ծնած տղաքն ալ Ճբ՛ անցուցին , որ ա-
38 նոնց կերակուր ըլլան : Ան ալ ըրին ինծի . Նոյն օրը իմ սրբարանս անմաքուր ըրին ու Ըիմ շաբաթ-
39 ներս պղծեցին : Վասն զի երբոր իրենց տղաքը իրենց կուռքերուն զոհեցին , նոյն օրը իմ սրբարանս մտան որ զանիկայ պղծեն . և ահա
40 Ճիմ տանս մէջ այսպէս ըրին : Ու նաև հեռուէն գալու մարդիկներուն Ը՛ Ը՛ խրկեցիք , Ը՛ որ անոնց պատգամաւորներ խրկուելուն պէս՝ ահա անոնք եկան . և դուն անոնց համար Բ լուացուեցար ու Ճաչքերուդ վրայ ծարոյր դրիր ու զարդերով
41 զարդարուեցար . Եւ պատուական Ը՛ բազմոցի վրայ նստար , որուն առջևը պատրաստուած սեղան կար , և Ըիմ խունկս ու եղս անոր
42 վրայ դրիր : Ու հոն ուրախութիւն ընող բազմութեան ձայն Ըը՛՛՛

դիւնեմք մարդիկները բերուեցան , որոնք անոնց ձեռքերը՝ ապարանջաններ , ու անոնց դուխները պարծանաց թագեր կը դնէին ։
43 Եւ շնութեան մէջ պառուածին վրայով ըսի ։ Հիմա ալ ասոր հետ
44 պոռնկութիւն պիտի ընեն ։ Ու անոր քովը կը մնային . ինչպէս որ պոռնիկ կնկան քովը կը մնանն , անանկ ալ Յողային ու Յողիբային՝ ան պղծագործ կնիկներուն քովը
45 կը մնային ։ Բայց արդար մարդիկները Հնացող կնիկներուն դատաստանովը ու արիւն թափող կնիկներուն դատաստանովը պիտի դատեն զանոնք . վասն զի անոնք շնացող կնիկներ են , ու Էանոնց ձեռքերուն մէջը արիւն կայ ։
46 Քանզի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Հանոնց դէմ ժողովք պիտի հանեմ , և զանոնք նեղութեան ու յափշտակութեան պիտի մատնեմ ։
47 Ու ժողովքը զանոնք քարերով պիտի քարկոծեն , և զանոնք իրենց սուրերովը պիտի կտրեն . Էանոնց տղաքները ու աղջիկները պիտի մեռցընեն , ու անոնց տուները կրակով պիտի այրեն ։ Ու Էերկրէն պղծագործութիւնը պիտի վերջընեմ , Էոր ամէն կնիկները իրատուին ու ձեր պղծագործութեան
49 նը պէս չընեն ։ Եւ ձեր պղծագործութիւնը ձեր վրայ պիտի դնեն , ու դուք Հձեր կուռքերուն մեղքերը պիտի կրէք . Էու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէր Եհովան ։

ԳԼ · ԻԴ

1 Եռացող կաթսայի մը օրինակով 6 կը ցուցուի Երուսաղեմի անհրաժեշտ կործանումը ։ 15 Եզեկիէլին՝ իր կնկանը մահուանը համար սուգ չառնելուն օրինակովը 19 կը ցուցուի թէ Հրէից թշուառութիւնը չափազանց սոսկալի պիտի ըլլայ ։

1 Նաև իններորդ տարին տասներորդ ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Որդի մարդոյ՝ դուն քեզի աս օրուան անունը՝ բուն աս օրը գրէ . Բաբիլոնի թագաւորը Երուսաղեմին մօտեցաւ ։
3 օրս երուսաղեմին մատնեցաւ ։ Եւ ան ապստամբներուն տանը առակ խօսիս , ու անոնց ըսես , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Էկաթսան դիր , դիր ու ջուր ալ
4 ձուր լեցուր ։ Անոր կտորները , ամէն ազնիւ կտորները , ազդրը և ուսը անոր ընտիր ոսկորներով լեցուր ։
5 ընտիր ոսկորներով լեցուր ։ Ոչխարներուն ընտիրները առ , ու ոսկորներն ալ տակը դիզէ . զանիկայ խիստ շատ եռացուր , այնպէս որ ոսկորներն ալ եփին ։
6 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Վա՛յ Էարիւնահեղ քաղաքին , ան կաթսային՝ որուն ժանգը իր մէջն է , ու ժանգը ջրէն ելած չէ . զանիկայ իր մասերովը հանէ . Էանոր վրայ վիճակ չձգուի . վասն զի անոր արիւնը իր մէջն է . զանիկայ ջուր ապառաժի վրայ դրաւ , Հզանիկայ գետնի վրայ չթափեց որ զանիկայ
8 հողով ծածկէ ։ Իմ սրտմտութիւնս հանելու՝ վրէժ առնելու համար , Էանոր արիւնը ջուր ապառաժի վրայ դրի որ չծածկուի ։
9 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Վա՛յ Էարիւնահեղ քաղաքին , ես ալ կրակին դէզը պիտի մեծցընեմ ։
10 Փայտերը շատցուր , կրակը բորբոքեցուր որ միսը հալի , համեմներ ալ
11 դիր , ու ոսկորները այրին ։ Ետքը պարապ Հ-Ր-ՈՒ-Ն կայծերուն վրայ դիր , որպէս զի պղինձը տաքնայ ու այրի , ու Ր ՄԷՋի պղծութիւնը հալի ։
12 Հ-ՈՒ-Ն ժանգը հատնի ։ Անիկայ աշխատութիւնով Հ-Ո-ՂՆԵՑՈՒՑ , ու անոր շատ ժանգը իրմէն չելաւ ,
13 անոր ժանգը կրակով Հ-Ը-Ռ ։ Քու անմաքրութեանդ մէջ պղծագործութիւն կայ . որովհետև քեզ *մաքրելու աշխատեցայ՝ , ու դուն չմաքրուեցար , այսուհետև քու անմաքրութենէդ պիտի չմաքրուիս , Էմինչև որ իմ բարկութիւնս քու
14 վրադ չհնչեցընեմ ։ Էես Տէրս խօսեցայ . Ի՛ Ե-Ո-Ն-Ի պիտի գայ , ու Ը-Ն-Ի-Ր պիտի կատարեմ , †պիտի չներեմ՝ Հու պիտի չխնայեմ և պիտի չզղջամ . քու ճամբաներուդ ու քու գործքերուդ համեմատ պիտի դատուիս՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ։
15 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
16 ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ ահա ես հարուածով մը քու աչքերուդ ցանկութիւնը քեզմէ պիտի առնեմ . ու դուն չողբաս ու չլաս և քու
17 Հ-Ա-Ր-Ց-Ո-Ւ-Ք արցունքը չգայ ։ Լռութեամբ բլլայ քու հեծութիւնդ , Էմեռելի սուգ մի՛ բռներ . Էքու ապարօշդ գլուխդ փաթթէ , Հկօշիկներդ ոտքերդ հագիր ու Հշրթունքդ մի՛ ծածկեր և մարդոց հացը մի՛ ուտեր ։
18 Եւ առաւօտուն ժողովուրդին խօսեցայ , ու իրիկունը կնիկս մեռաւ , ու հետևեալ առաւօտուն
19 ինծի հրամայուածը ըրի ։ Եւ ժողովուրդը ինծի ըսաւ ։ Մեզի չե՞ս պատմեր թէ աս քու րածներդ ի՞նչ դէպք Հմեզ մինք ։
20 Ու ես անոնց ըսի ։ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
21 Իսրայէլի տանը ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . ՀԱՀա ես իմ սրբարանս՝ ձեր

590

– Դ Թագ · իե · 1 ։ Ե-րեմ · լԹ · 1 ։ Ծր · 4 ։
Բ ԳԼ · ԺԷ · 12 ։
Գ Տես Երեմ. ա · 13 ։ ԳԼ · ԺԱ · 3 ։

Ն · Ք · ՂՓ · 593

Ը ԳԼ · ԺՂ · 38 ։
Ե Հմր 37 ։
Ը ԳԼ · ԺՂ · 40 ։
Ի Ր Մ · ԼՂ · 17 · 19 ։ ԳԼ · իգ · 21 ։
Ժ ԳԼ · իր · 15 · Հմր 27 ։
Ի Ր Օր · Ժգ · 11 ։ Ր Պետ · ր · 6 ։
Լ Հմր 35 ։
Ի ԳԼ · ի · 38 ։ 42 · 44 ։ իե · 5 ։

590

1 Նաև իններորդ տարին տասներորդ ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Որդի՛ մարդոյ՝ դուն քեզի աս օրուան անունը՝ բուն աս օրը գրէ . Բաբիլոնի թագաւորը Երուսաղեմին մօտեցաւ ։
3 օրս երուսաղեմին մատնեցաւ ։ Եւ ան ապստամբներուն տանը առակ խօսիս , ու անոնց ըսես , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Էկաթսան դիր , դիր ու ջուր ալ
4 ձուր լեցուր ։ Անոր կտորները , ամէն ազնիւ կտորները , ազդրը և ուսը անոր ընտիր ոսկորներով լեցուր ։
5 ընտիր ոսկորներով լեցուր ։ Ոչխարներուն ընտիրները առ , ու ոսկորներն ալ տակը դիզէ . զանիկայ խիստ շատ եռացուր , այնպէս որ ոսկորներն ալ եփին ։
6 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Վա՛յ Էարիւնահեղ քաղաքին , ան կաթսային՝ որուն ժանգը իր մէջն է , ու ժանգը ջրէն ելած չէ . զանիկայ իր մասերովը հանէ . Էանոր վրայ վիճակ չձգուի . վասն զի անոր արիւնը իր մէջն է . զանիկայ ջուր ապառաժի վրայ դրաւ , Հզանիկայ գետնի վրայ չթափեց որ զանիկայ
8 հողով ծածկէ ։ Իմ սրտմտութիւնս հանելու՝ վրէժ առնելու համար , Էանոր արիւնը ջուր ապառաժի վրայ դրի որ չծածկուի ։
9 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Վա՛յ Էարիւնահեղ քաղաքին , ես ալ կրակին դէզը պիտի մեծցընեմ ։
10 Փայտերը շատցուր , կրակը բորբոքեցուր որ միսը հալի , համեմներ ալ
11 դիր , ու ոսկորները այրին ։ Ետքը պարապ Հ-Ր-ՈՒ-Ն կայծերուն վրայ դիր , որպէս զի պղինձը տաքնայ ու այրի , ու Ր ՄԷՋի պղծութիւնը հալի ։
12 Հ-ՈՒ-Ն ժանգը հատնի ։ Անիկայ աշխատութիւնով Հ-Ո-ՂՆԵՑՈՒՑ , ու անոր շատ ժանգը իրմէն չելաւ ,
13 անոր ժանգը կրակով Հ-Ը-Ռ ։ Քու անմաքրութեանդ մէջ պղծագործութիւն կայ . որովհետև քեզ *մաքրելու աշխատեցայ՝ , ու դուն չմաքրուեցար , այսուհետև քու անմաքրութենէդ պիտի չմաքրուիս , Էմինչև որ իմ բարկութիւնս քու
14 վրադ չհնչեցընեմ ։ Էես Տէրս խօսեցայ . Ի՛ Ե-Ո-Ն-Ի պիտի գայ , ու Ը-Ն-Ի-Ր պիտի կատարեմ , †պիտի չներեմ՝ Հու պիտի չխնայեմ և պիտի չզղջամ . քու ճամբաներուդ ու քու գործքերուդ համեմատ պիտի դատուիս՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ։
15 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
16 ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ ահա ես հարուածով մը քու աչքերուդ ցանկութիւնը քեզմէ պիտի առնեմ . ու դուն չողբաս ու չլաս և քու
17 Հ-Ա-Ր-Ց-Ո-Ւ-Ք արցունքը չգայ ։ Լռութեամբ բլլայ քու հեծութիւնդ , Էմեռելի սուգ մի՛ բռներ . Էքու ապարօշդ գլուխդ փաթթէ , Հկօշիկներդ ոտքերդ հագիր ու Հշրթունքդ մի՛ ծածկեր և մարդոց հացը մի՛ ուտեր ։
18 Եւ առաւօտուն ժողովուրդին խօսեցայ , ու իրիկունը կնիկս մեռաւ , ու հետևեալ առաւօտուն
19 ինծի հրամայուածը ըրի ։ Եւ ժողովուրդը ինծի ըսաւ ։ Մեզի չե՞ս պատմեր թէ աս քու րածներդ ի՞նչ դէպք Հմեզ մինք ։
20 Ու ես անոնց ըսի ։ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
21 Իսրայէլի տանը ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . ՀԱՀա ես իմ սրբարանս՝ ձեր

Ն · Ք · ՂՓ · 590

Գ ԳԼ · իր · 3 · իգ · 37 · Հմր 9 ։
Ե Տես Բ Թագ · ր · 2 · Ցովել · գ · 3 ։ Ընդ · 11 ։ Նաև · գ · 10 ։
Ը Ղև · ԺԷ · 13 · Ր Օր · Ժր · 16 · 24 ։
Ի Մատ · է · 2 ։
Ը Հմր 6 ։ Նաև · գ · 1 ։ Ա Մր · ր · 12 ։
Ի ԳԼ · իր · 15 ։
* Եբր · մաքրեցի ։
Ժ ԳԼ · և · 13 · ր · 18 · Ժգ · 42 ։
Ի Ա Թագ · Ժե · 29 ։
† Կ՛ըսէ՝ պիտի չձգեմ Ի՛ ԳԵՐԾԵԼ ԲՐԻՒՆԸ ։
Լ ԳԼ · և · 11 ։

Ի Երեմ. Ժգ · 5 · 6 · 7 ։
Բ Տես Ղև · Ժ · 6 · իա · 10 ։
Ե Ր Թագ · Ժե · 30 ։
Հ Հմր 22 ։ Ղև · Ժգ · 45 ։ Միք · գ · 7 ։
Յ ԳԼ · Ժր · 9 · լե · 18 ։
Ղ Երեմ · է · 14 ։ ԳԼ · է · 20 · 21 · 22 ։

զօրութեանը պարծանքը, և ձեր աչացը ցանկութիւնը ու ձեր հոգւոյն խնայածը պիտի պղծեմ. ՛և ձեր թողուցած տղաքներնիդ ու աղջիկներնիդ սրով պիտի իյնան։
22 Եւ դուք իմ ըրածիս պես պիտի ընէք. ՛այէր շրթունքները պիտի չծածկէք, ու մարդոց հացը պիտի
23 չուտէք. Ու ձեր ապարօշները գլխներնիդ, և ձեր կօշիկները ոտքերնիդ պիտի ըլլայ. ՝պիտի չողբաք ու պիտի չլալ, հապա ՚ձեր անօրէնութիւններովը պիտի մաշիք, և իրարու հետ պիտի հեծէք։
24 Ու ՝Եզեկիէլ ձեզի նշան մըն է. դուք անոր բոլոր ըրածին պես պիտի ընէք. ՚ու երբոր ասիկայ ըլլայ, ՝պիտի դիտնաք թէ ես եմ Տէր Եհովան։
25 Եւ դուն՝ որդի՛ մարդոյ՝ երբոր ես անոնցմէ առնեմ Ւանոնց զօրութիւնը, անոնց պարծանաց ցնծութիւնը, անոնց աչացը ցանկութիւնը ու անոնց հոգւոյն սիրած
26 տղաքները ու աղջիկները, Ահա ՝ան օրը ազատուածը քեզի պիտի գայ, և ՛՚ականջներուդ պիտի պատմէ։
27 ՝Ան օրը քու բերանդ պիտի բացուի ազատուածին, ու պիտի խօսիս և ալ համր չըլլաս. ու Եդուն անոնց նշան պիտի ըլլաս։ ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ. ԻԵ

1 Աստուծոյ վրէժխնդրութիւնը Ամմոնացւոց դէմ, 8 նաև Մովաբին ու Սէիրին դէմ, 12 Եդոմին 15 ու Փղշտացւոց դէմ. որովհետև Հրէից հետ արհամարհանօք վարուեցան։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով՝ Որդի մարդոյ՝ ՝երեսդ Ամմոնի որդիներուն դարձուր, ու անոնց վրայ մարգարէու-
3 թիւն ըրէ. Եւ Ամմոնի որդւոցը ըսէ՝ Տէր Եհովային խօսքը մտիկ ըրէք. Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. ՝Որովհետև դուն՝ վա՛շ ըսիր իմ սրբարանիս վրայով, երբոր պղծուեցաւ, ու Իսրայէլի երկրին վրայով, երբոր աւերակ եղաւ, և Ցուդայի տանը վրայով, երբոր
4 գերութեան գնաց. Անոր համար ահա ես քեզ արեւելքի բնակիչներուն ժառանգութիւն կու տամ. ու քու մէջդ իրենց գեղերը պիտի հաստատեն, ու քու մէջդ իրենց վրաններնը պիտի դնեն. քու պտուղներդ պիտի ուտեն և քու
5 կաթդ պիտի խմեն։ Ու ՝Րաբբան Ուղտերու փարախ՝ և Ամմոնի որդւոց Երկիրը Հօտերու մսկաղատեղ պիտի ընեմ ։ Ու պիտի գիտնաք
6 թէ ես եմ Տէրը։ Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև դուն Ծափ զարկիր, ու ոտքդ գետինը զարկիր, ու Իսրայէլի երկրին վրայ Ըբու Հոգւոյդ բոլոր արհա-
7 մարհանօքը ուրախացար, Անոր համար ահա ես ՚իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկընցընեմ, ու քեզ ազգերուն յափշտակութիւն ըլլալու պիտի տամ, և քեզ ժողովուրդներէն պիտի կտրեմ, ու քեզ երկիրներուն մէջէն պիտի կորընչցնեմ. քեզ բնաջինջ պիտի ընեմ, ու պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը։
8 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ո-րովհետև ՝Մովաբ ու ՚Սէիր ըսին, Թէ Ահա Ցուդայի տունը ա-
9 մէն ազգերուն պէս է. Անոր համար ահա ես Մովաբի սահմանը էր քաղաքներէն՝ իր ծայրը եղող քաղաքներէն, երկրին պարծանքը եղող Բեթեսիմոթի, Բէէլմէոնի ու Կարիաթեմի կողմէն պիտի բանամ
10 Ւ Արեւելքի բնակիչներուն, ըր Ամմոնի որդւոցը վրայ ՝՚ն. ու ան էր ՚՚ոնց ժառանգութիւն պիտի տամ, որպէս զի Ամմոնի որդիքը
11 ՚ազգերուն մէջ չյիշուին։ Մովաբի մէջ ալ դատաստանները ՚ի գործ պիտի դնեմ, ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
12 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. ՝Որովհետև Եդոմ Ցուդայի տանը դէմ դնելով՝ վրէժ առաւ, և անկէ վրէժ առնելով մեծ յանցանք
13 ըրաւ, Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Եդոմի վրայ անշուշտ ձեռքս պիտի երկընցընեմ, և մարդը ու անասունը անկէ պիտի կտրեմ, և զանիկայ անապատ պիտի ընեմ Թեմանէն, ու մինչև
14 Դեդան սրով պիտի իյնան։ Եւ ՚իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին ձեռքովը իմ վրէժխնդրութիւնս Եդոմի վրայ պիտի կատարեմ. ու անոնք իմ սրտմտութեանս ու բարկութեանս համեմատ պիտի ընեն Եդոմի մէջ, և իմ վրէժխնդրութիւնս՝ պիտի գիտնան՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։
15 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. ՀՈրովհետև ՝Փղշտացիք վրէժխնդրութեամբ վարուեցան, ու հոգիի արհամարհանօք վրէժ առին՝ հինաւուրցատելութեամբ աւերելով,
16 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. ՚Ահա ես իմ ձեռքս Փղշտացւոց վրայ պիտի երկընցընեմ, և ՚՚քերեթիները պիտի կոտրեմ, ՛ու ծովեզերքը եղողներուն մնացորդը
17 բնաջինջ պիտի ընեմ. Եւ անոնց վրայ ՚իմ ՛սրտմտութեանս յանդիմանութիւններովը մեծ վրէժխնդրութիւններ պիտի կատարեմ. ՝ու

Ն. Ք. ԴԲ. 590

՚Ել. ԻԳ. 4։ ՛Գլ. ԻԳ. 47։

՚Երեմ. ԺԶ. 6, 7։ Հմր 17։

՚Ցոր. ԻԸ. 15։ Սաղ. ՀԲ. 64։ ՚Ղե. ԻՀ. 39։ Գլ. ԼԲ. 10։

՚Ես. Ի. 3։ Գլ. Զ. 3։ Ժր. 6, 11։ ՚Երեմ. ԺԷ. 15։ Ցոհ. Ժգ. 19։ ԺԳ. 29։ ՚Գլ. Գ. 7։ ԻԷ. 5։ Ո Հմր 21։

՚Գլ. ԼԴ. 21, 22։

՚Գլ. Գ. 26, 27։ ԻԹ. 21։ ԼԴ. 22։ Ո Հմր 24։

՚Գլ. Գ. 2։ Ը. 2։ ՚Երեմ. Խ. 1, ՃԼ։ Գլ. Իա. 28։ Ամով. ա. 13։ Սոփ. բ. 9։ ՚Ընակ. Ժէ. 5։ Գլ. Իշ. 2։

՚Գլ. Իա. 20։ ՚Ես. ԺԷ. 2։ Լ. 14։ Սոփ. բ. 14, 15։ ՚Գլ. Իդ. 24։ Իշ. 6։ Ը. 9։

ՆՔ. ԳԲ. 590

՚Ցոր. ԻԷ. 23։ Ող. բ. 15։ Սոփ. բ. 15։

՚Գլ. ԼՀ. 5։ Սոփ. բ. 8, 10։

՚Գլ. Ը. 3։

՚Ես. ԺԷ. ԺՀ։ Երեմ. Խը. 1, ՃԼ։ Ամով. բ. 1։

՚Գլ. Ը. 2, 5, 12։

Ո Հմր 4։

՚Գլ Իա. 32։

՚Ցոր Մ. Իը. 17։ Սաղ. ՃՀԷ. 7։ Երեմ. Խթ. 7, 8, ՃԼ։ Գլ Ը. 2, Ճ։ Ամով. ա. 11։ Աբդ. 10, Ճ։

՚Տես Ես. Ժա. 14։ Երեմ. Խթ. 2։

՚Երեմ. ԻԷ. 20։ Խէ. 1, Ճ։ Ցովել. գ. 4, Ճ։ Ամով. ա. 6։

՚Ր Մ. Իը. 18։

՚Սոփ. բ. 4, Ճ։

՚Ա Թագ. Ը. 14։

՚Երեմ. Խէ. 4։

՚Գլ. Ե. 15։

Ն Սաղ. Թ. 16։

ն · ք · գբ · 590

երբոր իմ վրէժս անոնցմէ առնեմ, պիտի գիտնան Թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ. Ի Զ

1 Տիրոջմէն սպառնալիք կ'ըլլայ, երուսաղէմի դէմ խրոխտալուն համար։ 17 Նաբուգոդոնոսորին յարձակումը անոր վրայ։ 15 Ցոյս մուգ կը բռնէ ու կը զարմանայ անոր կործանմանը վրայ։

588

1 Ու եղաւ որ մեռածներորդ տարին՝ ամսուն առաջին օրը Տէրոջը
2 խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, Որդի մարդոյ՝ – որովհետև Տիրոջ երուսաղէմի վրայով ըսաւ, Վա՛յ՝ ժողովրդոց դռները կոտրեցաւ, անոր դէն բացը ինծի փոխադրուեցաւ, անոր անապատ դառնալովը ես պի-
3 տի լեցուիմ. Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես քեզի դէմ եմ՝ ով Տիրոջ, ու քու վրադ շատ ազգեր պիտի յարուցանեմ, ինչպէս որ ծովը իր ա-
4 լիքները կը յարուցանէ. Եւ անոնք Տիրոջին պարիսպները պիտի աւրեն, ու անոր աշտարակները պիտի փլցընեն. ու ես անոր հողը անկէ պիտի աւլեմ, և զանիկայ չոր ա-
5 պառաժի պիտի դարձընեմ։ Անիկայ ծովուն մէջը ուռկանները փռելու տեղ պիտի ըլլայ, վասն զի ես խօսեցայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան, ու անիկայ ազգերուն աւար պիտի
6 ըլլայ. Եւ անոր աղջիկները որ դաշտի մէջ են, սրով պիտի սպանուին, ու անոնք պիտի գիտնան Թէ ես եմ Տէրը։
7 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես Հիւսիսէն Տիրոջի վրայ պիտի բերեմ Ղթագաւորաց Թագաւորը՝ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը ձիերով, կառքերով, ձիաւորներով, բազմութիւնով ու շատ ժողովուրդով։
8 Անիկայ քու աղջիկներդ դաշտի մէջ սրով պիտի մեռցընէ, և քեզի դէմ մարտկոց պիտի շինէ, ու քեզի դէմ հողաբլուր պիտի կանգնէ, ու քեզի դէմ վահան պի-
9 տի վերցընէ. Ու քու պարիսպներուդ դէմ իր պատերազմական մեքենաները պիտի դնէ, ու իր տապարներովը քու աշտարակ-
10 ներդ պիտի փլցընէ։ Անոր ձիերուն բազմութենէն անոնց փոշին քեզ պիտի ծածկէ. ձիաւորներուն ու անիւներուն և կառքերուն ձայնէն քու պարիսպներդ պիտի սասանին, երբոր ինքը քու դռներդ մտնէ՝ պարիսպը փլած քաղաքի մէջ մտնողներուն պէս։
11 Քու ամէն փողոցներդ իր ձիերուն ամբակներովը պիտի կոխէ, քու ժողովուրդդ սրով պիտի սպաննէ, և քու ամուր բերդերդ գետնի հետ
12 հաւասար պիտի ըլլայ։ Ու քու հարստութիւնդ պիտի թալլեն, ու ապրանքներդ աւար պիտի առնեն, և քու պարիսպներդ պիտի փլցընեն, ու գեղեցիկ տուներդ պիտի քակեն, և քու քարերդ, փայտերդ ու հողդ ջուրերուն մէջը
13 պիտի ձգեն։ Եւ Էքու երգերուդ աղաղակը Ի պիտի դադրեցընեմ, ու քու քնարներուդ ձայնը Մէյմըն
14 ալ պիտի չլսուի։ Եւ Ֆքեզ չոր ապառաժի պիտի դարձընեմ. ուռկաններ փռելու տեղ պիտի ըլլաս, Մէյմըն ալ պիտի չշինուիս. վասն զի ես Տէրս խօսեցայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան։
15 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ Տիրոսին. Միթէ Էքու կործանմանդ ձայնէն կղզիները պիտի չսասանի՞ն, երբոր քու մէջդ կոտորած
16 ըլլալով՝ վիրաւորները հեծծեն, Ան առեներ Ծովուն բոլոր իշխանները Իրենց աթոռներուն վրայէն պիտի իջնեն, և իրենց պատմուճանները պիտի հանեն, ու իրենց նըկարագործ հանդերձները պիտի մերկանան, սոսկում պիտի հագնին, Ժգետնի վրայ պիտի նստին, և Ամէն վայրկեան պիտի սարսափին, ու Էքու վրայովդ պիտի
17 ապշին. Եւ Նքու վրայովդ ողբ Ընելով՝ քեզի պիտի ըսեն, Ի՜նչպէս կործանեցար՝ ով Ծովաբնակ անուանի քաղաք, որ Ծովուն մէջը զօրաւոր էիր դուն ու քու բնակիչներդ՝ որ ահարկու էիք Ամէն բոլոր բնակիչներուն։
18 Հիմա քու կործանմանդ օրը Ցկղզիները պիտի դողան, ու Ծովու մէջ եղող կղզիները քու բնաջինջ ըլլալուդ վրայով պիտի ապշին։
19 Քանզի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Երբոր քեզ աւերակ քաղաք մը ընեմ ան քաղաքներուն պէս՝ որոնք բնակիչ չունին, և քու վրադ անդունդը հանեմ, ու շատ
20 ջուրերը քեզ ծածկեն, Եւ քեզ Ճդուրը իջնողներուն հետ հին ժողովուրդին իջեցընեմ, ու քեզ դուրը իջնողներուն հետ գետնին տակերը յաւիտենական աւերակներուն մէջը նստեցընեմ, այնպէս որ Ֆոյմէ՜ն Ել չբնակուիս. ան ատենը ես Ժկենդանեաց երկրին մէջ
21 փառք պիտի դնեմ։ Ֆքեզ – Ֆնո՜ւն սոսկում պիտի ընեմ, ու պիտի ոչնչանաս. Ու երբոր փնտրուիս, ալ յաւիտեան պիտի չգտնուիս, կ'ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ. Ի Է

1 Տիրոսին առաջ ճոխութիւնը. 26 անոր մեծ ու անվերականգնելի կործանումը։

ն · ք · գբ · 588

ը Ես. իգ. 16։ Գլ. իբ. 13։ Ցոյս. ժբ. 22։
Ի Ես. ժգ. 11։ իդ. 8։ Երեմ. է. 34։ ժգ. 9։ իե. 10։
Ժ Հմր 4. 5։
Ի Երեմ. իթ. 21։ Հմր 18։ Գլ. իէ. 28։ Ղ. 16։
Ը Ես. իգ. 8։
Ի Ծն. գ. 6։
Ի Ծն. բ. 13։
Ի Գլ. ԼԲ. 10։
Հ Գլ. իէ. 35։
Ն Գլ. իէ. 32։ Ցոյս. ժբ. 9։
Ո Եզր. վերցնելով՝ Ը Ես. իգ. 4։
Ճ Հմր 15։
Ղ Գլ. ԼԲ. 18, 24։
Ձ Գլ. ԼԲ. 23, 26, 27, 32։
Ն Գլ. իէ. 36։ իբ. 19։ Ը Սաղ. Լ. 36։

Ն · Ը · ՂԲ · 588

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինձի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , Դուն՝ որդի
մարդոյ՝ Տիւրոսի վրայ՝ ողբ ըրէ ։
3 Եւ Տիւրոսին ըսէ , Ո՛վ ծովուն
մուտքերը բնակող , շատ կղզինե-
րու մէջ ժողովուրդներուն հետ
վաճառականութիւն ընող , Տէր
Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ո՛վ Տիւ-
րոս՝ դուն ըսիր Թէ Ես գեղեց-
կութեան մէջ կատարեալ եմ ։
4 Քու սահմաններդ *ծովուն մէջ-
տեղն՚ են . քեզ շինողները քու
գեղեցկութիւնդ կատարեալ ըրին ։
5 Անոնք քու ամէն նաւա-
տակներդ Սանիրի մայրէն շինե-
ցին . Լիբանանէն եղևիններ առին ,
6 որ քեզի կայմեր շինեն ։ Քու թիերդ
Բասանի կաղնիներէն շինեցին , քու
†նստարաններդ՝ Կիտացւոց կըղ-
զիներէն Հաճ տօսախէ շինեցին
7 փղոսկրով պատ , քու բացած
առագաստդ Եգիպտոսի նկարա-
գործ բեհեզն էր . քու ծածկոյդ
Եղիսայի կղզիներուն կապուտակ ու
8 ծիրանեգոյն Էրպատ էր ։ Սիդոնի
ու Արուադի բնակիչները քու թի-
ավարներդ էին . քու մէջդ եղող
իմաստուններդ՝ ով Տիւրոս , անոնք
9 քու նաւավարներդ էին ։ Գեբա-
ղին ծերերը ու անոր իմաստուն-
ները քու մէջդ էին , քու ծա-
կուած նաւերդ նորոգելու համար .
ծովուն բոլոր նաւերը ու անոնց
նաւաստիները քու առուտուրդ
10 ընելու համար քու մէջդ էին ։ Քու
զօրքերուդ մէջ պատերազմական
մարդիկներդ Պարսք , Ղուդացիք
ու Փուդացիք էին . քու մէջդ
վահան ու սաղաւարտ կախողը ա-
նոնք էին , ու անոնք քեզ փառա-
11 ւորեցին ։ Արուադացիք քու զօր-
քիդ հետ շուրջանակի քու պա-
րիսպներուդ վրայ , ու ‡Գամադա-
ցիք քու աշտարակներուդ մէջն
էին . անոնք իրենց վահանները
շուրջանակի քու պարիսպներուդ
վրայ կը կախէին , անոնք Էքու գե-
ղեցկութիւնդ կատարեալ ըրին ։
12 Ամէն տէրութիւն ապրանքը շատ ըլլա-
լուն համար Թարսիսի Բէրիչէրը
քու վաճառականներդ էին . անոնք
քու վաճառանոցներուդ մէջ ար-
ծաթի , երկաթի , անագի ու կա-
13 պարի առուտուր կ՚ընէին ։ Իճա-
ւան , Թորբէլ ու Մոսոք քու վա-
ճառականներդ էին . անոնք քեզի
հետ Լմարդոյ հոգիներու ու պղնձէ
ամաններու առուտուր կ՚ընէին ։
14 Թորդոմայի տունէն քու վաճա-
ռանոցներդ կը բերէին ձիեր ու ձի-
15 աւորներ և ջորիներ ։ Դեդանի
որդիքը քու վաճառականներդ է-
ին . շատ կղզիներու վաճառակա-
նութիւնը քու ձեռքդ էր . անոնք
քեզի հետ փղոսկրի ժանիքներով
ու ոպնիազով փոխանակութիւն
16 կ՚ընէին ։ Ձեռագործներուդ շա-
տութեանը համար Ասորիք քու
վաճառականներդ էին . Է քու
վաճառանոցներուդ մէջ կարկե-
հանի , ծիրանեգոյնի , նկարագործ
կերպասի , բեհեզի , բուստերու ու
կարմիր յակինթի առուտուր կ՚ը-
17 նէին ։ Ցուդա ու Իսրայէլի եր-
կիրը քու վաճառականներդ էին .
անոնք քեզի հետ ‖Մէննիթի հցո-
րենի , խմորեղէնի , մեղրի , եղի ու
¶բալասանի առուտուր կ՚ընէին ։
18 Ձեռագործներուդ շատութենէն՝
ամէն տէրութիւն ապրանք շատ ըլլալուն
համար՝ Դամասկոս քու վաճա-
ռականդ էր՝ քեզբոնի գինիով ու
19 ճերմակ բուրդով ։ ‖Վէդան ու
Ցաւան քու վաճառանոցներդ
մանած կը բերէին . քու վաճառ-
ներուդ մէջը՝ բանուած երկաթ ,
կասիա ու խունկեղէդն կար ։
20 Կառքերու համար պաստառակալ-
ներ բերող վաճառականդ Ղեդ-
21 դան էր ։ Արաբացիք ու †Կե-
դարի բոլոր իշխանները քու պատ-
րաստ վաճառականներդ էին . ա-
նոնք քեզի հետ գառնուկներու ,
խոյերու ու նոխազներու առու-
22 տուր կ՚ընէին ։ ՛Սաբայի ու Ռեգ-
մայի վաճառականները քու վա-
ճառականներդ էին . անոնք քու
վաճառանոցներուդ մէջ ամէն տե-
սակի ընտիր խունկերու , և ամէն
տեսակ պատուական քարերու ու
23 ոսկիի առուտուր կ՚ընէին ։ ›Խա-
ռան , §Քաննէ ու Եդեմ , Սա-
բայի վաճառականները , Ասորես-
տան ու Քաղմադ քու վաճառա-
24 կաններդ էին ։ Անոնք քու վա-
ճառանոցներուդ մէջ քեզի հետ
շքեղ հանդերձներով , կապուտակ
ու նկարագործ վերարկուներով ,
ու երփնագեղ գեհտներով լցուած՝
ու չուաններով կապուած՝ եղևնա-
փայտէ սնտուկներու առուտուր
25 կ՚ընէին ։ Թարսիսի նաւերը քու
առուտուրիդ համար կը պտրտէին .
ու դուն լեցուեցար , ու խիստ փա-
ռաւոր եղար Ծովուն մէջտեղը ։
26 Քու թիավարներդ քեզ շատ
ջուրերուն բերին . արևելեան հովը
քեզ Ծովուն մէջտեղը կոտրեց ։
27 Քու †ապրանքներդ ու վաճառա-
նոցներդ՝ առուտուրդ , քու նա-
ւաստիներդ ու նաւավարներդ , քու
նաւերդ նորոգողները ու քեզի հետ
առուտուր ընողները , և քու մէջդ
եղող բոլոր պատերազմական մար-
դիկներդ , ու քու մէջդ եղող բոլոր
բազմութիւնդ քու կործանմանդ

Ն · Ը · ՂԲ · 588

¦ Դատ. ժա. 33 ։ Հգթագ. ե. 9, 11։ Եզր. գ. 7։ Գոր. ժբ. 20 ։
› Երեմ. ը. 22 ։
§ Կ՚ես. Քաղմանէ ։
՛ Ծն. ժ. 7 ։ Գթագ. ժ. 1, 2։ Սաղ. ՟ր. 10, 15 ։ Ես. կ. 6 ։
› Ծն. ժա. 31։ Գթագ. ժթ. 12 ։
§ Կ՚ես. Քաղմանէ ։
Ծն. իե. 3։ Ծն. իե. 13։ Ես. կ. 7 ։
Ես. ԼԸ. 3։ Սաղ. ԽԸ. 7։ Եզր. ԻԷ. 14։
Հմր 4 ։
Սաղ. ԽԸ. 7 ։
Ականց. 4։ Հմր 34։ Ցաւ. ժբ. 9, ԼԱ ։

օրը ծովուն մէջտեղը պիտի իյնան ։
28 Քու նաւավարներուդ աղաղակին ձայնէն Լարուարձանները պիտի
29 սարսին ։ Եւ [-]ամէն թի քաշող նաւաստիները, ամէն ծովու նաւավարները իրենց նաւերէն պիտի իջնեն, ու ցամաքը պիտի կայնին ։
30 Եւ իրենց ձայնը քու վրայովդ լսել պիտի տան, ու դառնապէս պիտի աղաղակեն, և [-]իրենց գլուխնե-
31 րուն վրայ հող պիտի դնեն, ու Ճմխիրի մէջ պիտի թաւալին ։ Ու [-]քեզի համար մազերնին պիտի
32 փետեն, և քուրձ պիտի հագնին ։ ու քեզի համար սրտի ցաւով ու դառն ողբով պիտի լան ։ Եւ իրենց
33 սուգին մէջը [-]քեզի համար ողբալու [illegible] պիտի վերցընեն, ու քու վրադ ողբան [illegible] կար Տիւրոսի նման, որ ծովուն
34 մէջը բնաջինջ եղաւ ։ [-]Քանի որ քու վաճառներդ ծովէն կ'ելլէր, շատ ազգեր կը կշտացընէիր, շատ ապրանքներովդ ու առուտուրնե-
35 րովդ երկրի թագաւորները կը հարստացընէիր ։ Ջուրերուն խորութեանը մէջ ծովերէն կոտրուած առենդ՝ [-]քու վաճառականութիւնդ ու բոլոր բազմութիւնդ
36 քու մէջդ ինկան ։ [-]Կղզիներուն բոլոր բնակիչները քու վրայովդ ապշեցան, ու անոնց թագաւորները խիստ զարհուրեցան, երեսնե-
37 րը դեղնեցան ։ Ազգերուն մէջ վաճառականները [-]քու վրադ սուլեցին, [-]դուն սոսկումի [illegible] եղար և յաւիտեան ոչնչացար ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Աստուծոյ դատաստանը Տիւրոսի իշխանին վրայ, անոր ամբարիշտ հպարտութեանը համար։ 11 Մարդաբէն կ'ողբայ անոր մեծ փառաւորութեանը վրայ՝ որ մեղքով ապականեր էր։ 20 Սիդոնին դատաստանը ։ 24 Իսրայէլին գերեզմանութիւնը ։

1 Նաև Տէրոջը խօսքը ինձի եղաւ՝ ը-
2 սելով, Որդի մարդոյ՝ Տիւրոսի իշխանին ըսէ՝ Թէ Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ ։ Որովհետև քու սիրտդ հպարտացաւ, ու [-]ըսիր Թէ Ես աստուած մըն եմ՝ ես [-]ծովուն մէջտեղը Աստուծոյ ա-
3 թոռը կը նստիմ ։ [-]Սակայն դուն մարդ ես ու չէ՛ Թէ Աստուած՝ Թէև քու սիրտդ Աստուծոյ սրտին
4 տեղը դրիր ։ Ահա [-]դուն Դանիէլէն իմաստուն ես՝ քնաւ մէկ գաղտնիք մը քեզմէ չպահուեցաւ ։ Քու ի-
5 մաստութեամբդ ու հանճարովդ քեզի հարստութիւն ստացար, և գանձերուդ մէջը ոսկի ու արծաթ
6 ժողվեցիր ։ [-]Շատ իմաստութեամդ [illegible] վաճառականութեամդ քու հարստութիւնդ շատցուցիր, և քու հարստութեանդ պատճառովը սիրտդ հպարտացաւ ։
7 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ ։ Որովհետև դուն քու սիրտդ
8 Աստուծոյ սրտին տեղը դրիր, Անոր համար ահա ես քու վրադ օտարներ՝ ազգացդ բռնաւորները պիտի բերեմ ։ և անոնք քու իմաստութեանդ գեղեցկութեանը վրայ սուրերնին պիտի քաշեն, ու քու վայելչութիւնդ պիտի ապականեն ։
9 Քեզ գուբը պիտի իջեցընեն, ու ծովուն մէջտեղը վիրաւորներուն մահուամբը պիտի մեռնիս ։ Մի՞թէ քեզ սպաննողներուն առջեւը [-]պիտի կրնաս ըսել Թէ Ես Աստուած եմ ։ դուն քեզ մեռցրնողներուն
10 ձեռացը մէջ մարդ պիտի ըլլաս ու չէ՛ Թէ Աստուած ։ Օտարաց ձեռքովը անթլփատներուն մահուամբը պիտի մեռնիս, քանզի ես խօսեցայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ։
11 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
12 ըսելով, Որդի մարդոյ՝ [-]Տիւրոսի թագաւորին վրայով ողբ ըրէ, ու անոր ըսէ՝ Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ ։ [-]Դուն որ կատարելութեան կնիքն ես, իմաստութեամբ լեցուած, ու գեղեցկու-
13 թեան մէջ կատարեալ ես, Դուն Աստուծոյ դրախտին՝ Եդեմի մէջ էիր, քու ծածկոցդ ամէն պատուական քարերն էին, սարդիոն, տպազիոն ու անդամանդ, ոսկեքար, եղնգնաքար և յասպիս, շափիւղայ, կարկինան և զմրուխտ ու ոսկի ։ քու [-]թմբուկներուդ ու սրինգներուդ գործը քու
14 ստեղծուած օրդ քեզի պատրաստուելու, դուն [-]տարածուած [-]ծածկող քերովբէ մըն էիր, ու ես քեզ դրի ։ և դուն [-]Աստուծոյ սուրբ լեռանը վրայ էիր, դուն
15 հրեղէն քարերուն մէջ տեղուանքը կը շրջէիր ։ Դուն քու ճամբաներուդ մէջը կատարեալ էիր, քու ստեղծուած օրէդ մինչև [-]ձը՝ որ քու վրադ անօրէնութիւն դըտ-
16 նուեցաւ ։ քու առուտուրիդ շատութեանդ համար քու մէջդ զրկանքով լեցուցին, ու մեղք գործեցիր ։ ես ալ քեզ Աստուծոյ լեռնէն իբրև պիղծ վար նետեցի, և քեզ՝ ով [-]ծածկող քերովբէ, հրեղէն քարերուն մէջէն բնաջինջ
17 ըրի, քու գեղեցկութեանդ համար հպարտացար, քու վայելչութեանդ պատճառաւ քու իմաստութիւնդ աւերեցիր ։ ես [-]քեզ գետինը նետեցի, քեզ թագաւորներուն առջեւը դրի տես-

Ե Գ · Ի · 15 · 18 ։ — Ցայս · ԺԸ · 17 · ՃԸ ։ — Ցօր · Բ · 12 ։ Ցայս · ԺԸ · 19 ։ Հ Եսթ · Գ · 1 · 3 ։ Երեմ. Ղ · 26 ։ — Երեմ. ԺՂ · 6 ։ Խ · 5 ։ Միք · Ա · 16 ։ Բ Գ Ի · Իզ · 17 ։ Հմր 2 ։ Ցայս · ԺԸ · 18 ։ — Ցայս · ԺԸ · 19 ։ ÷ Գ Ի · Իզ · 19 ։ + Հմր 27 ։ • Գ Ի · Իզ · 15 · 16 ։ ֆ Երեմ. ԺԸ · 16 ։ — Գ Ի · Իզ · 21 ։

— Հմր 9 ։ Բ Գ Ի · Իե · 3 · 4 ։ ‡ Եզ · Լ · 3 ։ Զ Ամբ · Բ · 2 ։ Ի Ա Պտ · Կը · 10 ։ Ջաք · Թ · 3 ։

Ե Գ Ի · Ի · 11 · Լ · 12 · Լ · 12 ։ Ի Հմր 2 ։ Ե Գ Ի · Լ · 18 · Լ · 19 · 21 · 25 · 27 ։ Բ Գ Ի · Իե · 2 ։ Բ Գ Ի · Իե · 3 ։ Հմր 3 ։ Ի Գ Ի · Լ · 8 · 9 ։ Լ Գ Ի · Իգ · 13 ։ * Կ—՛ · Ծ · 3 · 14 ։ Ի Տ՛ս Եւ · Իե · 20 ։ Հմր 16 ։ Ծ Գ Ի · Ի · 40 ։ Կ Հմր 14 ։ Ձ Հմր 2 · 5 ։

Ն. Փ. Գ. Ք. 588

18 րան ըլլալու համար ։ Քու խար-
դախ վաճառականութեամբդ ու
շատ անօրէնութիւններովդ քու
սրբութիւններդ պղծեցիր . ես ալ
քու մէջէդ կրակ հանեցի , անիկայ
քեզ կերաւ , ու ամէն քեզ տես-
նողներուն աչքին առջեւ քեզ
19 գետնի վրայ մոխիր բրի ։ Ազգե-
րուն մէջ ամէն քեզ ճանչցողները
քու վրայովդ ապշեցան . դուն
սոսկումի եղար ու յա-
ւիտեան ոչնչացար ։
20 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
21 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ երեսդ
Սիդոնին դարձուր , ու անոր
վրայով մարգարէութիւն ըրէ ,
22 Ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս
կ'ըսէ . Ահա ես քեզի դէմ եմ՝
ով Սիդոն , և քու մէջդ պիտի փա-
ռաւորուիմ . ու երբոր անոր մէջը
դատաստաններ ընեմ , ու անոր
մէջը սուրբ սեպուիմ , պիտի
23 գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։ Վասն
զի անոր մէջը ժանտախտ , ու
անոր փողոցներուն մէջը արիւն
պիտի խրկեմ . և չուրջանակի ա-
նոր վրայ եղող սրովը անոր մէջը
վիրաւորներ պիտի իյնան . ու
պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։
24 Եւ Իսրայէլի տանը մէյմըն ալ
խայթող տատասկ ու ցաւցընող
փուշ պիտի չըլլայ՝ իրենց բոլոր-
տիքը եղող զիրենք ամէն նախա-
տողներէն . ու պիտի գիտնան թէ
ես եմ Տէր Եհովան ։
25 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .
Երբոր Իսրայէլի տունը ժողվեմ
ան ժողովուրդներէն՝ որոնց մէջը
որ ցրուած են , ան ատենը անոնց
մէջը ազգաց աչքերուն առջեւ
սուրբ պիտի սեպուիմ . ու ա-
նոնք պիտի բնակին իրենց երկրին
մէջ , որն որ ես իմ Յակոբ ծառա-
26 յիս տուի ։ Եւ անոր մէջը ապա-
հովութեամբ պիտի բնակին ,
ու տուներ պիտի շինեն և այ-
գիներ պիտի տնկեն . ու երբոր
դատաստաններ 'ի գործ դնեմ ա-
մէն անոնց բոլորտիքը եղողներուն
վրայ՝ որ զանոնք նախատեցին ,
անոնք ապահովութեամբ պիտի
բնակին , ու պիտի գիտնան թէ ես
եմ իրենց Տէր Աստուածը ։

Գլ. ԻԴ. 21. ԻԵ. 36.
Գլ. Զ. 2. ԻԵ. 2. ԻԹ. 2.
Ես. ԻԳ. 4. 12. Երեմ. ԻԵ. 22. ԻԷ. 3. Գլ. ԼԸ. 30.
Եւ. ԺԴ. 4. 17. Գլ. ԼԹ. 13.
Գլ. Ի. 41. ԻԶ. 23. Հմր 25.
Սաղ. Թ. 16.
Գլ. ԼԸ. 22.
Թուոց ԼԳ. 55. Յես. ԻԳ. 13.
Ես. ԺԱ. 12. Գլ. ԺԱ. 17. Ի. 41. ԼԶ. 13. ԼԷ. 21. Հմր 22.
Երեմ. ԻԳ. 6. Գլ. ԼԲ. 28.
Ես. ԿԵ. 21. Ամով. Թ. 14.
Երեմ. ԼԱ. 5.

589

ԳԼ. ԻԹ

1 Փարաւոնին վրայ հանելու դատաստանը՝ Իսրայէլին դէմ ըրած անհաւատարմութեանը համար ։ 8 Եգիպտոսի ամայութիւնը . 13 քառասուն տարիէն ետքը անոր վերականգնումը ։ 17 Եգիպտոս իբրև վարձք կը տրուի Նաբուգոդոնոսորին ։ 21 Իսրայէլին խոստացուած երջանիկ վիճակը ։

1 Տասներորդ տարին՝ տասներորդ
ամսուն երկոտասաներորդ օրը
Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
2 լով , Որդի մարդոյ՝ երեսդ Ե-
գիպտոսի Փարաւոն թագաւորին
դարձուր , ու անոր դէմ ու բո-
լոր Եգիպտոսին դէմ մարգարէու-
3 թիւն ըրէ , Խօսէ ու ըսէ , Տէր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ահա
ես քեզի դէմ եմ՝ ով Եգիպտոսի
Փարաւոն թագաւոր՝ քու գետե-
րուդ մէջը պառկող մեծ վիշապ ,
որ կ'ըսես թէ իմ գետս իմս է ,
ու զանիկա ես ինծի համար շինեցի ։
4 Բայց ես քու կզակներուդ կար-
թեր պիտի անցընեմ , և քու
գետերուդ ձուկերը քու թեփե-
րուդ պիտի փակցընեմ , ու քեզ
գետերուդ մէջէն պիտի հանեմ ,
ու գետերուդ բոլոր ձուկերը քու
5 թեփերուդ պիտի փակչին ։ Եւ
քեզ ու գետերուդ բոլոր ձուկերը
անապատը պիտի նետեմ . դուն
դաշտի երեսին վրայ պիտի իյնաս ,
ու պիտի չժողվուիս և չամփո-
փուիս . քեզ երկրի գազաններուն
ու երկինքի թռչուններուն կերա-
6 կուր տուի ։ Ու Եգիպտոսի բոլոր
բնակիչները պիտի գիտնան թէ ես
եմ Տէրը , վասն զի Իսրայէլի տա-
7 նը եղէգէ ցուպ եղան ։ Երբոր
անոնք քեզ ձեռքով բռնեցին ,
դուն կոտրեցար ու անոնց բոլոր
*բազուկը ճեղքեցիր . ու երբոր
քեզի կռթնեցան , փշրուեցար ու
անոնց բոլոր մէջքը դողացուցիր ։
8 Ասոր համար Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ . Ահա ես քու վրադ
սուր պիտի բերեմ , և մարդը ու
անասունը քեզմէ պիտի կոտրեմ ։
9 Ու Եգիպտոսի երկիրը աւերակ ու
անապատ պիտի ըլլայ , ու պիտի
գիտնան թէ ես եմ Տէրը . որով-
հետև անիկայ ըսաւ , Գետը իմս
10 է , ու զանիկա ես շինեցի ։ Անոր
համար ահա ես քեզի և քու գետե-
րուդ դէմ եմ , ու Եգիպտոսի եր-
կիրը Մագդողէն մինչև Սուհէն
ու մինչև Եթէովպացւոց սահմանը՝
աւերակ — անշէն անապատ պիտի
11 ընեմ . Անկէ մարդու ոտք պիտի
չանցնի , ոչ ալ անասունի ոտք
անկէ պիտի անցնի , և քառասուն
12 տարի անբնակ պիտի մնայ ։ Ու
Եգիպտոսի երկիրը ամայացած եր-
կիրներու մէջ ամայի պիտի ընեմ ,
և անոր քաղաքները աւրուած քա-
ղաքներու մէջ քառասուն տարի ա-
մայի պիտի մնան , ու Եգիպտացի-
ները ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ ,
ու զանոնք երկիրներուն մէջ ցի-
րուցան պիտի ընեմ ։
13 Սակայն Տէր Եհովան այսպէս
կ'ըսէ . Քառասուն տարիէն ետքը
Եգիպտացիները պիտի ժողվեմ ան

Ն. Փ. Գ. Ք. 589
Գլ. ԻԸ. 21.
Ես. ԺԹ. 1. Երեմ. ԻԵ. 19. ԽԶ. 2. 25.
Երեմ. ԽԴ. 30. Գլ. ԻԸ. 22. Հմր 10.
Սաղ. ՀԴ. 13. 14. Ես. ԻԷ. 1. Ծա. 9. Գլ. ԼԲ. 2.
Տես Գլ. ԻԸ. 2.
Ես. ԼԷ. 29. Գլ. ԼԸ. 4.
Երեմ. Ը. 2. ԺԶ. 4. ԻԵ. 33.
Երեմ. Է. 33. ԼԴ. 20.
Բ Թագ. ԺԸ. 21. Ես. ԼԶ. 6.
Երեմ. ԼԷ. 5. 7. 11. Գլ. ԺԷ. 17.
* Եբր. ուսը
Գլ. ԺԴ. 17. ԼԲ. 11. 12. 13.
Գլ. ԺԴ. 2. Երեմ. ԽԴ. 1. Գլ. Լ. 6.
Գլ. Լ. 12.
Գլ. ԼԲ. 13.
Գլ. Լ. 7. 26.
Ես. ԺԹ. 23. Երեմ. ԽԶ. 26.

ազգերէն՝ որոնց մէջը որ ցրուեցան .
14 Ու Եգիպտացւոց գերութիւնը ետ
պիտի դարձնեմ , և զանոնք Պա-
թուրեսի երկիրը՝ իրենց հայրենի
երկիրը պիտի դարձնեմ , ու հոն
նշաձ թագաւորութիւն մը պիտի
15 ըլլան : Թագաւորութիւններուն
խիստ ցածը պիտի ըլլայ , ու մէյմըն
ալ ազգերուն վրայ պիտի չբարձ-
րանայ . վասն զի զանոնք պիտի
պզտիկցընեմ , որ ազգերուն վրայ
16 չտիրեն : Եւ անոնք մէյմըն ալ
Իսրայէլի տանը ապաւինութիւն
պիտի չըլլան , որ իրենց ետևէն եր-
թալնուն անօրէնութիւնը յիշուի .
ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէր
Եհովան :

572 17 Ու եղաւ որ քսանուեօթներորդ
տարին՝ առաջին ամսուն առաջին
օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
18 լով , Որդի մարդոյ՝ Բաբիլոնի
Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը իր
զօրքը մեծ ծառայութեան դործա-
ծեց Տիւրոսի դէմ . ամէն գլուխ
կնտացաւ ու ամէն ուսին մորթը
ելաւ . սակայն իրեն ու իր զօրքին
մէկ հատուցում մը չեղաւ Տիւրո-
սէն՝ ան ծառայութեանը համար
19 որ անոր դէմ ըրաւ : Ընոր համար
Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ահա
ես Եգիպտոսի երկիրը Բաբիլոնի
Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին պի-
տի տամ . ու անոր բազմութիւնը
պիտի առնէ , և անոր կողոպուտը
պիտի կողոպտէ , ու անոր աւարը
պիտի յափշտակէ , և անոր
զօրքին վարձք մը պիտի ըլլայ :
20 Հոն ըրած գործին համար Ե-
գիպտոսի երկիրը անոր տուի , վասն
զի ինծի համար աշխատեցան՝ կ'ը-
21 սէ Տէր Եհովան : Ընն օրը Իսրա-
յէլի տանը եղջիւրը պիտի բուսցը-
նեմ , ու անոնց մէջը բերան
բացութիւն պիտի տամ , ու պիտի
գիտնան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼ . Լ

1 Եգիպտոսին ու անոր օգնականներուն կործա-
նումը : 20 Բաբիլոնին բազուկը պիտի զօրա-
նայ՝ որ Եգիպտոսին բազուկը կոտրէ :

572 1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի և-
2 ղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝
մարգարէութիւն ըրէ , ու ըսէ ,
Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ողբացէք , ով ըն-
3 օր . վասն զի է օրը մօտ է , Տէրոջը
օրը մօտ է , անիկայ ամպոտ օր է .
ազգերուն ժամանակը պիտի ըլլայ :
4 Ու Եգիպտոսի վրայ սուր պիտի
գայ , ու Եթէովպիայի մէջ սաստիկ
խռովութիւն պիտի ըլլայ , երբոր
Եգիպտոսին մէջը վիրաւորներ իյ-
նան . և անոր բազմութիւնը պի-
տի առնեն ու անոր հիմերը պիտի
5 կործանին : Եթէովպացիք , Փու-
դացիք և Ղուդացիք ու Ըրոլոր
խառնիճաղանճ ժողովուրդը և
Քուբացիք և ուխտի երկրին որ-
դիքը անոնց հետ մկկտեղ սրով
6 պիտի իյնան : Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ . Եգիպտոսի օգնականներն ալ
պիտի իյնան , ու անոր զօրութեան-
ը հպարտութիւնը պիտի խոնար-
հի . Իմ աղդոցէն մինչև Սուհէն
սրով պիտի իյնան անոր մէջ՝ կ'ը-
7 սէ Տէր Եհովան . Ու ամայացած
երկիրներու մէջ ամայի պիտի ըլ-
լան , և անոր քաղաքները կործա-
նուած քաղաքներու մէջ պիտի ըլ-
8 լան : Ու երբոր Եգիպտոսի մէջ
կրակ ձգեմ , ու անոր բոլոր օգնա-
կանները կոտրին , պիտի գիտնան
9 թէ ես եմ Տէրը : Ընն օրը Իմ
առջևէս նաւերով դեսպաններ պի-
տի ելլեն , որ ապահովութեան մէջ
եղող Եթէովպացիները վախցընեն ,
և անոնց վրայ սաստիկ խռովու-
թիւն պիտի ըլլայ Եգիպտոսի օ-
րուանը պէս . վասն զի ահա կու
գայ :
10 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ե-
գիպտոսի բազմութիւնն ալ Բա-
բիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագա-
ւորին ձեռքովը բնաջինջ պիտի ը-
11 նեմ : Ընիկայ ու անոր հետ իր
ժողովուրդը՝ ազգերուն բռնաւոր-
ները երկիրը աւերելու պիտի բե-
րուին . անոնք իրենց սուրերը Ե-
գիպտոսի վրայ պիտի քաշեն , ու
երկիրը սպաննուածներով պիտի
12 լեցընեն : Եւ Նես գետերը պիտի
չամքեցընեմ , ու երկիրը չարե-
րուն ձեռքը պիտի մատնեմ . ու
երկիրը և բոլոր անոր մէջը եղածը
օտարներուն ձեռքովը պիտի կոր-
սընցընեմ . Ես Տէրս խօսեցայ :
13 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .
Կուռքերն ալ բնաջինջ պիտի ը-
նեմ , ու Մեմփիսէն չաստուածները
պիտի ոչնչացընեմ , ու մէյմըն ալ
Եգիպտոսի երկրէն իշխան պիտի
չըլլայ . Ու Եգիպտոսի երկրին մէ-
14 ջը վախ պիտի դնեմ , Եւ Պա-
թուրեսը աւերակ պիտի ընեմ , ու
Ցայանիսը կրակի պիտի տամ ,
ու Նովի մէջ դատաստաններ ի-
15 դործ պիտի դնեմ : Եւ Եգիպտոսին
ամրութիւնը եղող Սինի վրայ իմ
սրտմտութիւնս պիտի թափեմ , ու
Նովին բազմութիւնը պիտի կոտ-
16 րեմ : Ու Եգիպտոսի մէջ կրակ
պիտի ձգեմ . Սին սաստիկ պիտի
տագնապի , ու Նովի պարսպէն ներ-
քամատութիւն պիտի ըլլայ , և
Մեմփիսին յորկով թշնամիները
17 ընդհանրապէս

ն · ք · գբ · 589

յ Գլ · ժէ · 6 , 14 ։

ղ , ե · լ · 2 , 3 , լէ · 4 , 6 ։

572

ե Երեմ · իէ · 6 ։ Գլ · իչ · 7 , 8 ։

ժ Տես Երեմ · իէ · 9 ։

ի Սաղ · ճլը · 17 ։

ն Գլ · իգ · 27 ։

572

— Ես · ժգ · 6 ։

է Գլ · է · 7 , 12 ։ Ցովել · բ · 1 ։ Սոփ · ա · 7 ։

է Գլ · իթ · 19 ։

ք · ք · գբ · 572

ր Երեմ · ծ · 15 ։

ի Գլ · իէ · 10 ։

ղ Երեմ · իէ · 20 , 24 ։

* Կ՛նայ նաև բիացիք ։

է Գլ · իթ · 10 ։

ը Գլ · իթ · 12 ։

ի Ես · ժը · 1 , 2 ։

ի Գլ · իթ · 19 ։

է Գլ · իբ · 7 ։

լ Ես · ժթ · 5 , 6 ։

է Ես · ժթ · 4 ։

է Ես · ժթ · 1 ։ Երեմ · իգ · 12 ։ իգ · 25 ։ Զաք · ժգ · 2 ։

ի Զաք · ժ · 11 ։

ձ Ես · ժթ · 16 ։

ն Գլ · իթ · 14 ։

ղ Սաղ · հը · 12 , 43 ։

ժ Դան · գ · 8 , 9 , 10 ։

ի Երեմ · իգ · 25 ։

յ Հմր 8 ։

ու Բուբաստին կործէները սրով պիտի իյնան . ու անոնց քա-կէ-էրը
18 դերուելեան պիտի երթան : Նաև Ցափնասի մէջ ցորեկը խաւար պիտի ըլլայ , երբոր հոն Եգիպտոսի լուծերը կոտրեմ . ու հոն անոր զօրութեանը հպարտութիւնը պիտի ոչնչանայ . զանիկայ ամպ պիտի ծածկէ , և անոր աղջիկները դերուելեան
19 պիտի երթան : Այսպէս Եգիպտոսի մէջ դատաստաններ 'ի գործ պիտի դնեմ . ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :

588
20 Ու եղաւ որ մետասաներորդ տարին՝ առաջին ամսուն եօթնին Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
21 Որդի մարդոյ՝ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին բազուկը կոտրեցի . և ահա անիկայ պիտի չփաթթուի , ոչ ալ անոր վրայ դեղեր ու կապեր դնելով՝ զանիկայ պիտի պատեն , որ զօրանայ սուր
22 բռնելու : Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին դէմ եմ , ու անոր բազուկները պիտի կոտրեմ , թէ զօրաւորը և թէ կոտրածը , և սուրը անոր ձեռքէն
23 քշել վար ձգել պիտի տամ : Ու Եգիպտացիները ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ , և զանոնք երկիրներուն մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ :
24 Ու Բաբիլոնի թագաւորին բազուկները պիտի զօրացընեմ , և իմ սուրս անոր ձեռքը պիտի տամ . իսկ Փարաւոնի բազուկները պիտի կոտրեմ , ու անիկայ անոր առջևը 'ի մահ վիրաւորուածին հեծութեամբը պիտի հեծէ :
25 Ու Բաբիլոնի թագաւորին բազուկները պիտի զօրացընեմ , ու Փարաւոնին բազուկները պիտի իյնան . և ու երբոր իմ սուրս Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը տամ , և ան ալ զանիկայ Եգիպտոսի երկրին վրայ երկընցընէ , պիտի
26 գիտնան թէ ես եմ Տէրը , Ու Եգիպտացիները ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ , և զանոնք երկիրներուն մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼ . ԼԱ

1 Մարգարէն իր խօսքը Փարաւոնին ուղղելով՝ 3 կը ստորագրէ անոր՝ Ասորեստանի փառքը , 10 և անոր կործանումը իր հպարտութեանը համար . 18 և նոյն կործանումը կը սպառնայ Եգիպտոսին ալ :

1 Ու եղաւ որ մետասաներորդ տարին երրորդ ամսուն առաջին օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Որդի մարդոյ՝ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին ու անոր բազմութեանը ըսէ՝ Որուն քու մեծութեամբդ որու կը նմանիս ,
3 Ահա Ասորեստանցին Լիբանանի մէջ եղող եղևինի մը գեղ էր , անոր ոստերը գեղեցիկ , ու տերևախիտ շառաւիղները հովանաւոր էին , ու հասակը բարձր էր , և անոր գլուխը խիտ ճիւղերու մէջ էր ,
4 Ջուրերը զանիկայ մեծցուցին , անդունդները զանիկայ բարձրացուցին , իրենց գետերը անոր տունկուած տեղին բոլորտիքը կը պտրտէին , ու իրենց վտակները դաշտին
5 բոլոր ծառերուն կը խրկէին : Ան պատճառով անոր հասակը դաշտին բոլոր ծառերէն բարձր եղաւ , ու տարածուելով՝ ջուրերուն շատութենէն անոր ոստերը շատցան ,
6 և շառաւիղները երկընցան : Անոր ոստերուն վրայ երկինքի բոլոր թռչունները բոյն կը շինէին , ու շառաւիղներուն տակը դաշտի բոլոր գազանները կը ծնանէին , և անոր հովանիին տակը բոլոր մեծ ազգերը կը բնակէին :
7 Ու իր մեծութեամբը ու իր ոստերուն երկայնութեամբը գեղեցիկ էր , վասն զի անոր արմատը շատ ջուրերու քով
8 էր : Աստուծոյ դրախտին եղևինները զանիկայ չէին ծածկեր . մայր ծառերը անոր ոստերուն չէին նմաներ , ու սօսիները անոր շառաւիղներուն պէս չէին . Աստուծոյ դրախտին մէջ բնաւ մէկ ծառ մը գեղեցկութեան կողմանէ անոր նման չէր :
9 Զանիկայ իր ոստերուն շատութիւնովը գեղեցիկ շիներ էի , ու Աստուծոյ դրախտին մէջ եղող Եդեմի բոլոր ծառերը անոր կը նախանձէին :
10 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Որովհետև հասակով բարձրացար , ու գլուխը խիտ ճիւղերուն մէջը վերցուց , և է իր սիրտը իր բարձրութեամբը հպարտացար ,
11 ես ալ զանիկայ ազգերուն զօրաւորին ձեռքը տուի , որ անշուշտ անոր հաշուոյն պիտի ընէ . զանիկայ իր չարութեանը համար քշեցի :
12 Ու օտարները՝ ազգերուն բռնաւորները զանիկայ կտրեցին և զանիկայ թողուցին . անոր ոստերը լեռներու վրայ ու ամէն հովիտներու մէջ իյնան , և անոր շառաւիղները երկրին ամէն ձորերուն մէջ կոտրեցան ; ու երկրիս ամէն ժողովուրդները անոր հովանիէն իջան ու զանիկայ թողուցին :
13 Անոր ինկած ատենը վրայ երկինքի բոլոր թռչունները պիտի բնակին , և անոր շառաւիղներուն վրայ դաշտի բոլոր գազանները պիտի ըլլան ;
14 Որպէս զի ջրասուն ծառերը բնաւ

ն . ք . գբ . 572

ե երեմ . բ . 16 ,

588

ի — Հմր 18 ,
բ Դան . գ . 10 ,

* կ՚ամ պերու

‡ Տես երեմ . ծա . 36 ,

դ Դան . գ . 11 ,

ե երեմ . խբ . 25 ,
զ երեմ . խզ . 11 ,

է Գէ . ժէ . 23 , Դան . գ . 12 ,

ը Սաղ . լէ . 17 ,

թ Հմր 26 , Գէ . իթ . 12 ,

ժ Սաղ . ճ . 16 ,

ժա Հմր 23 , Գէ . իթ . 12 ,

ն . ք . գբ . 588

— Հմր 18 ,
բ Դան . գ . 10 ,

* կ՚ամ պերու

‡ Տես երեմ . ծա . 36 ,

դ Դան . գ . 11 ,

է Գէ . ժէ . 23 , Դան . գ . 12 ,

ը Եզ . բ . 8 , ժգ . 10 , Գէ . իբ . 13 ,

թ Եբբ . բարձրացար ,
ի Դան . ե . 20 ,

ժա Գէ . իբ . 7 ,

ժբ Գէ . լբ . 5 , լե . 8 ,

ժգ Ես . ժբ . 6 , Գէ . լբ . 4 ,

Ն · Ք · ՂԲ · 588

* Կ՚ոռոգուած ա-նոնց կաղ-նիները իրենց տպար-ուեանը մէջ հաս-տատ չկե-նան .

Է ԳԼ · Լ · 18 ։
Ա Սալ · Ձբ · 7 ։

Է Ես · Ժգ · 15 ։
Ձ ԳԼ · Իզ · 15 ։
Ա Ես · Ժգ · 8 ։

Հ ԳԼ · Լ · 31 ։

Յ Ողբ · Դ · 20 ։

Ղ Հմր 2 ։ ԳԼ · Լ · 19 ։

Ժ ԳԼ · Իբ · 10 ։ Լ · 19 ։ 21 ։ 24 ։ ՃԼ ։

587

— ԳԼ · Իե · 2 ։ Հմր 16 ։
Բ ԳԼ · Ժբ · 3 ։ 6 ։ Լ · 13 ։
Ֆ ԳԼ · Իթ · 3 ։
Ծ ԳԼ · Լդ · 18 ։
Է ԳԼ · Ժբ · 13 ։ Ժե · 20 ։ Ով · Է · 12 ։
Ղ ԳԼ · Իթ · 5 ։

իրենց հասակին վրայ չէպարտանան, և իրենց գլուխը խիտ ճիւղերուն մէջը չվերցընեն , ու բոլոր ջրով *ոռոգուածները անոնց հպարտուԹեանը համար անոնց չյարին" . վասն զի ամէն էգետնի տակերը Համահաւան ձեռքը տրուած են դուրը իջնող մարդոց որդիներուն մէջ ։
15 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Գերեզմանը իջած օրը սուգ բռնել տուի . անոր համար անդունդը ծածկեցի ու անոր գետերը արգիլեցի , և շատ ջուրեր արգիլուեցան . ու անոր համար Լիբանանին սուգ հագցուցի , և անոր համար դաշտի
16 բոլոր ծառերը թառամեցան ։ Երբոր էզանիկայ գուրը իջնողներուն հետ գերեզմանը իջեցուցի , Ձանոր կործանմանը ձայնէն ազգերը դողացուցի . ու Եդեմին բոլոր ծառերը՝ Լիբանանին ընտիր ու գեղեցիկ Ձ—Էրը՝ ամէն ջրով ոռոգուածները էգետնին տակերը մխիթարուեցան ։
17 Անոնք ալ անոր հետ՝ սրով սպաննուածներուն քովը գերեզմանը իջան , ու նաև անոր բազուկը Էղ-ընէրը , որ Ձանոր հովանիին տակը ազգերուն մէջ կը նստէին ։
18 Ո՞ւն ասանկ փառքով ու մեծուԹեամբ որո՛ւ կը նմանիս Եդեմի ծառերուն մէջը . դուն Եդեմի ծառերուն հետ գետնին տակը պիտի նետուիս , ո— էսրով սպաննուածներուն հետ անթլփատներուն մէջը պիտի պառկիս ։ Փարաւոնը ու անոր բոլոր բազմուԹիւնը այսպէս պիտի ըլլայ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։

ԳԼ · ԼԲ

1 Մարգարէն կ՚ողբայ Եգիպտոսի սոկալի կործանմանը վրայ · 11 կը նախագայնէ Իէ Բարիլոնի սուրը պիտի կորընչացնէ զանիկայ , 17 որ բոլոր անՀլփատ ազգերուն մէջ եղած դժոխքը պիտի իջնէ ։

1 Եղաւ որ երկուտասաներորդ տարին՝ երկուտասաներորդ ամիսը՝ ամսուն առաջին օրը Տէրոջը խօսքը
2 ինծի եղաւ՝ ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ Եգիպտոսի Փարաւոն Թագաւորին վրայ *ողբ ըրէ , ու անոր ըսէ , Էդուն ազգաց մէջ առյդ առիւծի կը նմանիս , էև ծովերու մէջ վիշապի պէս ես . դուն գետերուդ վրայ կը յարձակիս , ու ոտքերովդ ջուրերը կը խառնես , և
3 Թանոնց գետերը կը պղտորես ։ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ես շատ ազգերու ժողովուրդով Իմ դանդս քու վրադ պիտի տարածեմ , և քեզ իմ ուռկանովս պիտի հանեն ։
4 Ես՝ քեզ գետինը պիտի նետեմ , և քեզ դաշտի երեսին վրայ պիտի ձգեմ , ու Էքու վրադ երկինքին բոլոր Թռչունները պիտի իջեցընեմ , ու բոլոր երկրին գազանները քեզմէ
5 պիտի կշտացընեմ . Եւ քու մարմինդ էլեռներուն վրայ պիտի դնեմ , ու քու դէզերովդ ձորերը պիտի
6 լեցընեմ ։ Եւ քու լողացած երկիրդ մինչև լեռները քու արիւնովդ պիտի ոռոգեմ , ու հեղեղատները
7 քեզմէ պիտի լեցուին ։ Ու երբոր քեզ մարեմ , Ընկինքը պիտի ծածկեմ , ու անոր աստղերը պիտի խաւարեցընեմ . արեւը ամպով պիտի ծածկեմ , ու լուսինը իր լոյսը
8 պիտի չտայ ։ Քու վրադ երկինքին բոլոր լուսաւորները պիտի խաւարեցընեմ , և քու երկրիդ վրայ մԹութիւն պիտի բերեմ , կ՚ըսէ
9 Տէր Եհովան ։ Ու երբոր քու կործանմանդ լուրը ազգերուն ու քու չգիտցած երկիրներուդ հասցընեմ , շատ ժողովուրդներուն սիրտը պի-
10 տի խռովեցընեմ ։ Եւ Էքու պատճառաւդ շատ ժողովուրդներ պիտի ապշեցընեմ , ու քու պատճառաւդ անոնց Թագաւորները խիստ պիտի զարհուրին , երբոր իմ սուրս անոնց երեսին առջեւը երերցնեմ . ու քու կործանմանդ օրը ամէն մարդ իր հոգիին համար Էամէն վայրկեան պիտի սարսափի ։
11 Էհանդէ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Բաբիլոնի Թագաւորին
12 սուրը քու վրադ պիտի դայ ։ Քու բազմուԹիւնդ զօրաւորներուն սուրերովը վար պիտի ձգեմ , անոնց ամէնը Էազգաց բռնաւորներն են . ու Ձանոնք Եգիպտոսի փառքը պիտի կողոպտեն , ու անոր բոլոր
13 բազմուԹիւնը պիտի կորսուի ։ Եւ անոր բոլոր անասուններն ալ շատ ջուրերուն քովէն պիտի կորսընցընեմ . ու Իմ՚յմէն ալ մարդու ոտքը զանոնք պիտի չպղտորէ , անասունի կճղակներն ալ զանոնք պիտի չը-
14 պղտորեն ։ Ան ատեն անոնց ջուրերը ականակիտ պիտի ընեմ , և անոնց գետերը եղի պէս պիտի քա-
15 լեցընեմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան , երբոր Եգիպտոսի երկիրը աւերակ դարձընեմ , ու երկիրը †բոլորովին ամայի մնայ , ո— երբոր անոր բոլոր բնակիչները ջարդեմ , Էև պիտի դիտեան Թէ ես եմ Տէրը ։
16 Ա Ողբն է , որ պիտի ըզուչեն . զանիկայ ազգաց աղջիկները պիտի ըզուչեն , Եգիպտոսի վրայ ու անոր բոլոր բազմուԹեանը վրայ զանիկայ պիտի ըզուչեն , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։
17 Ու եղաւ որ երկուտասաներորդ տարին՝ ամսուն տասնուհինգին Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,

Ն · Ք · ՂԲ · Իբր 587

Է ԳԼ · Լ · 13 ։
Ը ԳԼ · Լ · 12 ։

Ը Ես · Ժգ · 10 ։ Ցօել · Բ · 31 ։ Գ · 15 ։ Ամվ · Ը · 9 ։ Ցաբ · Գ · 12 · 13 ։ Մատ · Իգ · 29 ։

Ժ ԳԼ · Իէ · 35 ։

Է ԳԼ · Իզ · 16 ։
Լ Երեմ · Խգ · 26 ։ ԳԼ · Լ · 4 ։

Է ԳԼ · Իբ · 7 ։
Ձ ԳԼ · Իթ · 19 ։

Ֆ ԳԼ · Իթ · 11 ։

† Եբր · Իր լուԹեանէն

Հ Ել · Է · 5 ։ Ժգ · 4 · 18 ։ Սաղ · Թ · 16 ։ ԳԼ · Ղ · 7 ։
Յ Հմր 2 ։ Ցեր Թագ · ա · 17 ։ Բ Մն · Լե · 25 ։ ԳԼ · Իգ · 17 ։

587

Ն·Ք·ՁԾ· 587

18 Որդի մարդոյ՝ Եդիպտոսի բազմու-
թեանը վրայ ողբա , և զանիկայ
ու երևելի ազգերուն աղջիկները
Ադուրը իջնողներուն հետ գետնի
19 տակերը իջեցուր ։ Դուն որմէ՞ գե-
ղեցիկ ես . իջի՛ր ու անթլփատ-
20 ներուն հետ պառկէ՛ ։ Անոնք սրով
սպաննուածներուն մէջը պիտի իյ-
նան . անիկայ սուրի տրուեցաւ .
զանիկայ ու անոր բոլոր բազմու-
21 թիւնը քաշկրտուեցէ՛ք ։ Զերեզ-
մանին մէջէն զօրաւոր կտրիճները՝
անոր օգնութիւն ընդներուն հետ՝
անոր պիտի ըսուին . Անոնց սը-
րով սպաննուած անթլփատները
հոն իջած կը պառկին ։

22 Ասուր ու իր բոլոր ժողովքը
հոն են . անոր գերեզմանները իր
բոլորտիքն է . ամէնքը սպաննուած՝
23 սրով ինկած են . Որուն գերեզ-
մանները գուբին խորունկ տե-
ղուանքը տեղաւորուած են , ու
անոր ժողովքը իր գերեզմանին բո-
լորտիքն է . ամէնքը սպաննուած՝
սրով ինկած են , անոնք որ Կենդ-
դանեաց երկրին մէջ վախ կու տա-
յին ։

24 Եղամ ու իր բոլոր բազմու-
թիւնը հոն անոր գերեզմանին բո-
լորտիքն են . ամէնքը սպաննուած՝
սրով ինկած են , ու Գետնին տա-
կերը անթլփատ իջան , անոնք որ
կենդանեաց երկրին մէջ իրենց վա-
խը կու տային , սակայն գուբը
իջնողներուն հետ իրենց ամօթը կը
25 կրեն ։ Սպաննուածներուն մէջը
անկողին դրին անոր ու իր բոլոր
բազմութեանը . անոր գերեզման-
ները իր բոլորտիքն է . ամէնքը սրով
սպաննուած անթլփատներ են .
Թէպէտև անոնք կենդանեաց երկ-
րին մէջ իրենց վախը կու տային ,
սակայն գուբը իջնողներուն հետ
իրենց ամօթը կը կրեն . անիկայ
սպաննուածներուն մէջը դրուած
է ։

26 Մոսոք ու Թոբէլ և անոր
բոլոր բազմութիւնը հոն է . անոր
գերեզմանները իր բոլորտիքն է .
ամէնը Նորով սպաննուած անթլ-
փատներ են , Թէպէտև անոնք
կենդանեաց երկրին մէջ իրենց վա-
27 խը կու տային ։ Եւ անոնք ան-
թլփատներէն իյնող զօրաւորնե-
րուն հետ պիտի չպառկին , որոնք
իրենց պատերազմական զէնքերովը
գերեզմանը իջան , ու իրենց սու-
րերը իրենց գլուխներուն տակը դը-
րին . սակայն անոնց անօրէնու-
թիւնները իրենց ոսկորներուն վրայ
պիտի ըլլայ , Թէև անոնք կենդա-
նեաց երկրին մէջ զօրաւորներուն
28 ահարկութիւն էին ։ Եւ դուն ան-
թլփատներուն մէջը պիտի կոտ-
րուիս , ու սրով սպաննուածնե-
րուն հետ պիտի պառկիս ։

29 Եդովմ , անոր թագաւորները
ու բոլոր իշխանները հոն են , որոնք
իրենց զօրութեամբը սրով սպան-
նուածներուն հետ դրուած են .
անոնք անթլփատներուն հետ ու
գուբը իջնողներուն հետ կը պառ-
կին ։

30 Հիւսիսի բոլոր իշխանները և
բոլոր Սիդոնացիք հոն են , որոնք
սպաննուածներուն հետ իջան . ա-
նոնք իրենց ահարկութեամբը իրենց
զօրութենէն կ՚ամչնան , և անոնք
սրով սպաննուածներուն հետ ան-
թլփատ կը պառկին , ու գուբը
իջնողներուն հետ իրենց ամօթը կը
կրեն ։

31 Փարաւոն զանոնք պիտի տես-
նէ , և իր բոլոր բազմութեանը հա-
մար Պիտի մխիթարուի , Փարա-
ւոն ու իր բոլոր զօրքը որ սրով
սպաննուեցան , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։

32 Քանզի կենդանեաց երկրին մէջ
իմ վախս դրի , և անիկայ ան-
թլփատներուն մէջ սրով սպան-
նուածներուն հետ պիտի պառկի ,
Փարաւոն ու անոր բոլոր
բազմութիւնը , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։

ԳԼ · Լ՚Ի

1 Դէպի մը՝ ժողովուրդը զգուշացընելու պար-
տաւորութեանը համեմատ՝ Եզեկիէլ կը խը-
րատուի որ իր պարտքը կատարէ ։ 10 Ի-
սրաէլ կ՚արդարացընէ իր ըրածները Թէ ա-
պաչխարողներուն և Թէ պատժածներուն .
17 իր արդարութիւնը կը պաշպանէ ։ 21
Եզեկիէլ Երուսաղէմին առնուելուն լուրը ի-
մանալով , կը նախատեսէ երկրին ամայու-
թիւնը ։ 30 Մարգարէները ծաղր ընդներուն
վրայ գալու Աստուծոյ դատաստանը ։

1 Գարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝
քու ժողովրդեանդ որդւոցը խօ-
սէ , ու անոնց ըսէ , Թէ որ երկրի
մը վրայ սուր բերեմ , ու ան երկրին
ժողովուրդը իրենց մէջէն մէկ մարդ
մը ընտրեն , ու զանիկայ իրենց հա-
3 մար Պահապան դնեն . Ու անիկայ ան
երկրին վրայ սուրին դալը տեսնէ ,
և փողը Ջնչեցընէ ու ժողովուրդը
4 զգուշացընէ . Ան ատենը Թէ որ
փողին ձայնը լսողը չզգուշանայ , և
սուրը գայ՝ զանիկայ վերցընէ , Ա-
նոր արիւնը իր գլուխը պիտի ըլլայ ։
5 Անիկայ փողին ձայնը լսեց ու չը-
զգուշացաւ , անոր արիւնը իր վրայ
պիտի ըլլայ . բայց զգուշացողը իր
6 հոգին կ՚ազատէ ։ Իսկ Թէ որ
Պահապանը սուրին դալը տեսնէ և փողը
չՋնչեցընէ , ու ժողովուրդը չզգու-
շանայ , և սուրը գայ ու անոնցմէ
մէկ հոգի մը վերցընէ , Անիկայ իր
անօրէնութեանը համար վերցուե-

Ն·Ք·ՁԾ· Իրր 587

Գ Գլ · Իհ · 12 , ՃՃ ։

Ե Գլ · Լ · 6 · 15 · Լ՚Ի · 2 ։
Գլ · Իբ · 21 ։

Գ Գլ · Ի · 16 ։

Կ՚Ի՛ Թե և կենդանեաց երկրին մէջ ա-նոր վախը դրի , բայց

587

Գլ · Գ · 11 ։
Բ Գլ · Ժգ · 17 ։

Բ Բ Թագ · Ժբ · 24 · 25 · Դ Թագ · Թ · 17 · Հմր 7 ։

Գ Գլ · Ժբ · 13 ։

Ի Հմր 8 ։

ցաւ . բայց անոր արիւնը դէտին
ձեռքէն պիտի պահանջեմ ։
7 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ քեզ
Իսրայէլի տանը դէտ դրի . ու իմ
բերնէս խօսք լսես , և իմ կողմանէս
8 զանոնք զգուշացընես ։ Երբոր
ամբարշտին ըսեմ թէ Ո՛վ ամ-
բարիշտ՝ անշուշտ պիտի մեռնիս ,
ու դուն ամբարիշտը իր ճամբայէն
զգուշացընելու համար չխօսիս , ան
ամբարիշտը իր անօրէնութեանը
մէջ պիտի մեռնի , բայց անոր ա-
րիւնը քու ձեռքէդ պիտի փըն-
9 տրեմ ։ Իսկ թէ որ դուն ամբա-
րիշտը իր ճամբայէն զգուշացընես՝
որ անկէ դառնայ , ու անիկայ իր
ճամբայէն չդառնայ , անիկայ իր
անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռ-
նի , բայց դուն քու հոգիդ ազա-
տած կ՚ըլլաս ։
10 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ Իսրա-
յէլի տանը ըսէ՝ , Դուք այսպէս
կը խօսիք ու կ՚ըսէք , Մեր յան-
ցանքները ու մեղքերը մեր վրայ
են , ու մենք անոնց մէջը կը մա-
շինք . ուրեմն ինչպէս պիտի ապ-
11 րինք ։ Ընծոց ըսէ , Ես կենդանի
եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան , որ ամ-
բարշտին մեռնիլը չեմ ուզեր , հա-
պա որ ամբարիշտը իր ճամբայէն
դառնայ ու ապրի . դարձէ՛ք դար-
ձէ՛ք ձեր չար ճամբաներէն , վասն
զի ինչո՞ւ մեռնի՛ք՝ ով Իսրայէլի
տունը ։
12 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ քու ժո-
ղովուրդիդ որդւոցը ըսէ , Արդա-
րին արդարութիւնը՝ անոր յան-
ցանք բրած օրը զանիկայ պիտի
չազատէ . ու ամբարշտին ամ-
բարշտութիւնը՝ ի՛ր ամբարշտու-
թենէն դարձած օրը իրեն գլորման
պատճառ պիտի չըլլայ . ոչ ալ ար-
դարը՝ մեղք գործած օրը իր ար-
դարութիւնը պիտի կրնայ ապրիլ ։
13 Երբոր ես արդարին ըսեմ թէ Ան-
շուշտ պիտի ապրի . ու անիկայ
իր արդարութեանը ապաւինելով
անօրէնութիւն ընէ , անոր բոլոր
արդարութիւնը պիտի չյիշուի ,
հապա անիկայ իր բրած անօրէնու-
14 թեանը մէջ պիտի մեռնի ։ Ու երբոր
ամբարշտին ըսեմ թէ Դուն
անշուշտ պիտի մեռնիս , ու անիկայ
իր մեղքէն դառնայ և իրաւունք
15 ու արդարութիւն ընէ . Ան ամբա-
րիշտը գրաւը ետ տայ , յափըշ-
տակածը հատուցանէ , անօրէ-
նութիւն չընելով՝ կենաց կանոն-
ներուն համեմատ քալէ , անիկայ
անշուշտ պիտի ապրի , պիտի չը-
16 մեռնի . Ընոր գործած բոլոր մեղ-
քերը իրեն դէմ պիտի չյիշուին .
անիկայ իրաւունք ու արդարու-

Ն . ք . ԶՓ . Իրր 587

ՂԼ . գ . 17 , ՃՃ ,

Ե Գլ . իդ . 23 ։
ՃԵս . խթ . 14 ։ Գլ . լէ . 11 ։
Ի Բ Թագ . ժդ . 14 ։ Գլ . ժբ . 23 , 32 ։ Բ Պետ . գ . 9 ։
Ի Գլ . ժբ . 31 ։

Ի Գլ . գ . 20 ։ ժբ . 24 , 26 , 27 ։

Ա Բ Մն . է . 14 ։

Ի Գլ . գ . 20 ։ ժբ . 24 ։

Ի Գլ . գ . 18 , 19 ։ ժբ . 27 ։

Ի Գլ . ժբ . 7 ։ Հ Եզ . իր . 1 , 4 ։ ՂԱ . գ . 2 , 4 , 5 ։ Թուա . ե . 6 , 7 ։ Ղւ . ժթ . 8 ։
Յ ՂԱ . ժբ . 5 ։ Գլ . ի . 11 , 13 , 21 ։
Ղ Գլ . ժբ . 22 ։

թիւն ըրաւ , անշուշտ պիտի ապ-
րի ։
17 Եւ քու ժողովուրդիդ որդիքը
կ՚ըսեն Թէ Տէրոջը ճամբան ուղիղ
չէ . սակայն իրենց ճամբան է որ
18 ուղիղ չէ ։ Երբոր արդարը իր
արդարութենէն դառնայ ու ան-
օրէնութիւն ընէ , անիկայ անոր մէ-
19 ջը պիտի մեռնի ։ Ու երբոր ամբա-
րիշտը իր ամբարշտութենէն դառ-
նայ , և իրաւունք ու արդարու-
թիւն ընէ , անիկայ անոնցմով պի-
20 տի ապրի ։ Բայց դուք կ՚ըսէք Թէ
Տէրոջը ճամբան ուղիղ չէ . ես
ձեր ամէն մէկուն դատաստանը իր
ճամբաներուն համեմատ պիտի
տեսնեմ՝ ով Իսրայէլի տունը ։
21 Ու եղաւ որ մեր գերութեանը
երկոտասաներորդ տարին՝ տասն-
երորդ ամսուն հինգերորդ օրը Երու-
սաղէմէն ազատուածին մէկը ին-
ծի եկաւ ու ըսաւ , Քաղաքը
զարնուեցաւ ։
22 Եւ ան ազատուածը չէկած՝ իրի-
կունը Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս ե-
ղաւ , ու իմ բերանս բացաւ մինչև
որ առաւօտուն անիկայ ինծի ե-
կաւ , ու երբոր բերանս բացուե-
ցաւ , ալ համր չեղի ։
23 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
24 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ աս Իսրա-
յէլի երկրին աւերակներուն բնա-
կիչները կը խօսին ու կ՚ըսեն , Ընդ-
բահամ մէկ մարդ մըն էր , ու եր-
կիրը ժառանգեց . մենք որ շատուր
ենք , երկիրը մեզի ժառանգութիւն
25 տրուեցաւ ։ Ընոր համար ըսէ
անոնց , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ը-
սէ . Դուք գ-ը արիւնով կ՚ու-
տէք , ու աչքերնիդ ձեր կուռքե-
րուն կը վերցընէք , և արիւն կը
թափէք . ու երկիրը պիտի ժա-
26 ռանգէք ։ Դուք ձեր սուրերուն
կ՚ապաւինիք , պղծութիւն կ՚ը-
նէք , ու ամէն մէկերնիդ իր ըն-
կերին կնիկը կը պղծէ . ու երկիրը
27 պիտի ժառանգէ՞ք ։ Ընոնց այս-
պէս ըսես . Տէր Եհովան այսպէս
կ՚ըսէ . Ես կենդանի եմ՝ որ աւե-
րակներուն մէջ եղողները սրով պի-
տի իյնան , ու դաշտին երեսը և-
ղողները գազաններուն կերակուր
ըլլալու պիտի տամ , և բերդերուն
ու քարայրներուն մէջ եղողները
28 ժանտախտով պիտի մեռնին ։ Ու
երկիրը բոլորովին ամայի պիտի ը-
նեմ , և անոր զօրութեանը հպար-
տութիւնը պիտի կորսուի . Իս-
րայէլի լեռներն ալ ամայի պիտի
ըլլան , և անոնց վրէն անցնող պի-
29 տի չըլլայ ։ Ու երբոր երկիրը բո-
լորովին ամայի ընեմ իրենց բրած
բոլոր գարշութիւններուն հա-

Ն . ք . ԶՓ . Իրր 587

Ֆ ՀՇր 20 , Գլ . ժբ . 25 , 29 ։

Ա Գլ . ժբ . 26 , 27 ։

Ա ՀՇր 17 , Գլ . ժբ . 25 , 29 ։

Ե Գլ . ա . 2 ։

ԼՂ . իդ . 26 ։
Ա Թագ . իե . 4 ։

Ե Գլ . ա . 3 ։

Գ Գլ . իդ . 27 ։

Լ ՀՇր 27 , Գլ . ԼՂ . 4 ։
Ա Ես . ծա . 2 ։ Գոր . է . 5 ։
Ա Տես Միք . գ . 11 , Մատ . գ . 9 , Յով . ը . 39 ։

ՀՅՆ . Թ . 4 ։ ՂԱ . գ . 17 ։ է . 26 , ԺԷ . 10 , ԺԹ . 26 , Բ Օր . ժբ . 16 ։
Գ Գլ . ժբ . 6 ։
Բ Գլ . իր . 6 , 9 ։
Յ Գլ . ժբ . 6 , իբ . 11 ։
Ա ՀՇր 24 ։

Ֆ Գլ . լթ . 4 ։
Ա Դատ . Ղ . 2 , աթագ . ժգ . 6 ։
Ա Երեմ . խգ . 2 , 6 , 22 , Գլ . ԼՂ . 34 , 35 ։
Ֆ Գլ . է . 24 , իգ . 21 , Լ . 6 , 7 ։
Ա Գլ . Ղ . 2 , 3 , 6 ։

մար , պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։
30 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ քու ժողովուրդիդ որդիքը պատերուն քով ու տուներուն դռները քու վրայովդ խօսակցութիւն կ'ընեն , և իրարու՝ Բ այն մարդ իր եղբօրը կը զրուցէ ու կ'ըսէ , Հիմա եկէք ու լսեցէք թէ ինչ է Տէրոջմէ ելած խօսքը ։ 31 Անոնք ժողովուրդին գալուն պէս քեզի կու գան , ու Բ քու առջեւդ իմ ժողովուրդիս պէս կը նստին , և քու խօսքերդ կը լսեն , բայց զանոնք չեն ըներ . Բ վասն զի անոնք իրենց բերնովը հաճութիւն կը ձեւացընեն , Բ այց Հ սրտերնին իրենց ագահութեանը 32 ետեւէն կ'երթայ ։ Եւ ահա դուն անոնց՝ քաղցրաձայն ու հմուտ նուագածուի մը ախորժելի երգին պէս ես , որ քու խօսքերդ կը լսեն , բայց զանոնք Ի գործ չեն դներ ։ 33 Բ Սակայն երբոր ասիկայ ըլլայ , (ահա պիտի ըլլայ ,) ան ատենը Հ պիտի գիտնան թէ իրենց մէջը մարգարէ կար ։

ԳԼ · ԼԴ

1 Հովիւներուն յանդիմանութիւն մը ։ 7 Աստուծոյ դատաստանը անոնց դէմ · 11 իր հօտին վրայ ունեցած խնամքը ։ 20 Քրիստոսի Թագաւորութիւնը ։

587

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ Իսրայէլի հովիւներուն դէմ մարգարէութիւն ըրէ , մարգարէութիւն ըրէ ու անոնց ըսէ ։ Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ հովիւներուն . — Վա՛յ Իսրայէլի հովիւներուն՝ որոնք ինքզինքնին կ'արածեն . հովիւները հօտը արածելու
3 չէ՞ն ։ Բ Դուք * ճարպը կ'ուտէք , ու բուրդը կը հագնիք , Ե Հ գէրը կը մորթէք , Բ այց հօտը չէք արա-
4 ծեր ։ Ր Ցկարները չուժովցուցիք , ու հիւանդները չբժշկեցիք , և կոտրածը չփաթթեցիք , ու մոլորածը չդարձուցիք , և Ի կորսուածը չփնտռեցիք , հապա Ը բռնութեամբ ու խստութեամբ անոնց
5 վրայ տիրեցիք ։ Ի Եւ անոնք հովիւ չունենալնուն համար ըցրուեցան , ու ըրլալով Ի դաշտի բոլոր գա-
6 զաններուն կերակուր եղան ։ Իմ ոչխարներս ամէն լեռներու վրայ , ու ամէն բարձր բլուրներու վրայ մոլորեցան , և իմ ոչխարներս բոլոր երկրի երեսին վրայ ցրուեցան , ու խնդրող չկայ ու փնտռող չկայ ։
7 Անոր համար՝ ով հովիւներ՝ Տէ-
8 րոջը խօսքը մտիկ ըրէք · Ես կեն-դանի եմ ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան . որովհետեւ հովիւ չըլլալուն համար իմ հօտս յափշտակուեցաւ , ու իմ
9 ոչխարներս դաշտի Բ բոլոր գազաններուն կերակուր եղան . և իմ հովիւներս իմ ոչխարներս չփնտռեցին , Ե ու հովիւները ինքզինքնին արածեցին ու իմ հօտս չարածե-
10 ցին · Անոր համար՝ ով հովիւներ՝ Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք · Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ · Ահա ես հովիւներուն դէմ եմ , ու Ի իմ ոչխարներս անոնց ձեռքէն պիտի պահանջեմ , և զանոնք ոչխար արածելէն պիտի արգիլեմ . ու հովիւները Ի Ա՛լ զիրենք պիտի չարածեն . ու իմ ոչխարներս անոնց բերնէն պիտի հանեմ , որպէս զի Ա՛լ անոնց կերակուր չըլլան ։
11 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ · Ահա ես ինքնին իմ ոչխարներս պիտի խնդրեմ ու պիտի փնտռեմ ։
12 Ինչպէս որ հովիւը երբոր իր ցրուած ոչխարներուն մէջը կը գտնուի , իր հօտը կը փնտռէ , այնպէս ալ ես իմ ոչխարներս պիտի փնտռեմ , ու պիտի ազատեմ զանոնք ամէն տեղերէն , ուր որ Ի ամպի
13 ու մառախուղի օրը ցրուեցան · Եւ Ի զանոնք ժողովուրդներէն պիտի հանեմ , ու զանոնք երկիրներէն պիտի ժողվեմ , ու զանոնք իրենց երկիրը պիտի բերեմ , և զանոնք Իսրայէլի լեռներուն վրայ՝ ձորերու մէջ ու երկրին ամէն բնակուելու
14 տեղուանքը պիտի արածեմ . Հ Զանոնք աղէկ արօտի մէջ պիտի արածեմ , ու անոնց փարախը Իսրայէլի բարձր լեռներուն վրայ պիտի ըլլայ · Ե՛նոն աղէկ փարախի մէջ պիտի պառկին , ու Իսրայէլի լեռներուն վրայ պարարտ արօտի մէջ
15 պիտի արածին ։ Իմ ոչխարներս ես պիտի արածեմ , ու զանոնք ես պիտի պառկեցընեմ՝ կ'ըսէ Տէր Ե-
16 հովան ։ Ը Կորսուածը պիտի փնտռեմ ու մոլորածը պիտի դարձընեմ , և կոտրածը պիտի փաթթեմ ու հիւանդը պիտի ուժովցընեմ ։ Բայց Ֆ պարարտը ու զօրաւորը պիտի կորսընցընեմ . զանոնք իրաւունքով պիտի արածեմ ։
17 Եւ դուք՝ ով իմ ոչխարներս՝ Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ֆ Ահա ես ոչխարին ու ոչխարին , խոյերուն ու նոխազներուն միջտեղը դատաս-
18 տան պիտի ընեմ ։ Միթէ աղէկ արօտի մէջ արածուիլը քի՞չ բան է ձեզի , որ ձեր արօտներուն մնացորդը ձեր ոտքերովը կը կոխէք . ու մաքուր ջուրերն Ա՛լ խմելը , որ մնացածները ձեր ոտքերովը կը պղտո-
19 րէք ։ Եւ իմ ոչխարներս ձեր ոտքերուն կոխածը կը ճարակեն , ու ձեր ոտքերէն պղտորածը կը խմեն ։
20 Անոր համար Տէր Եհովան այս-

ՆԴԳ · 587

ՀՀԳ 5 · 6 ։
Ի ՀԳ 2 · 10 ։

ԷԳԼ · Գ · 18 ։
ԵՐԵ · ԺԳ · 17 ։

Ի ՀԳ 2 · 8 ։

ԺԳԼ · Լ · 3 ։
ՑՈՎԵԼ · Բ · 2 ։

Ես · ԿԱ · 9 , 10 ։ ԵՐԵՄ · ԻԳ · 3 ։ ԳԼ · ԻԲ · 25 ։ ԼԳ · 24 ։ ԼԵ · 21 , 22 ։

Հ ՍԱՂ · ԻԳ · 2 ։

ՅԵՐԵՄ · ԼԳ · 12 ։

ԸՏԱ ՀՁ 4 ։ Ես · Խ · 11 ։ ՄԻՔ · Գ · 6 ։ Մ ՍԱՄ · ԺԲ · 11 ։ Մ ԱՐ · Բ · 17 ։ ՂՈՒ · Ե · 32 ։

Ֆ Ես · Ժ · 16 ։ ԱՄՈՎ · Գ · 1 ։

Ֆ ԳԼ · Ի · 37 , 38 ։ ՀՁ 20 , 22 ։ ՋԱՔ · Ժ · 3 ։ Մ ՍԱՄ · ԻՆ · 32 , 33 ։

ԲԵ · ԻԹ · 13 ։

ՖԳԼ · ԺԳ · 1 , Ի · 1 , Ջ ։

ԲԳԼ · Բ · 1 ։

Ի ՍԱՂ · ՀԲ · 36 , 37 ։ Ես · ԻԹ · 13 ։

ՂՄԱՄ · ԺԳ · 22 ։

Ի Ա ԹԱԳ · Գ · 20 ։

ԷԳԼ · Բ · 5 ։

— ԵՐԵՄ · ԻԳ · 1 ։ ՋԱՔ · Ժ · 17 ։

Բ Ես Ծգ · 11 ։ ՋԱՔ · Ժ · 16 ։

* Կ— ՛ ԿԱԹ

ՖԳԼ · ԼԳ · 25 , 26 ։ ՄԻՔ · Գ · 1 , 2 , 3 ։ ՋԱՔ · Ժ · 5 ։

Բ ՀՁ 16 ։ ՋԱՔ · Ժ · 16 ։

Ի ՂՈՒ · Ժ · 4 ։

ՂՍԱՄ · Ե · 3 ։

Ի Գ ԹԱԳ · ԻԲ · 17 ։ Մ ՍԱ · Թ · 36 ։

ԷԳԼ · ԼԳ · 21 , 28 ։

Ֆ Ես · Ծգ · 9 ։ ԵՐԵՄ · Ժ · 9 · ՀՁ 8 ։

Ն · Ք · ՂԲ ·
587

ա Հմր 17 ·

պէս կ'ըսէ անոնց · ²Ահա ես ինքնին
դատաստան պիտի ընեմ պարարտ
ոչխարին ու նիհար ոչխարին մէջ-
21 տեղը ։ Որովհետեւ դուք յէտ կողիւը
և ուսովը հրեցիք , ու ձեր եղջիւր-
ներովը բոլոր տկարները զարկիք ,
մինչև որ դուրսը ցրուեցիք զանոնք ,
22 Ես ալ իմ ոչխարներս պիտի ազա-
տեմ , ու մէյմըն ալ պիտի չյափըշ-
տակուին , և ʰ ոչխարին ու ոչխարին
մէջտեղը դատաստան պիտի ընեմ ։
23 Ու անոնց վրայ ՙմէկ Հովիւ մը՝
ᵃայսինքն իմ ծառաս Դաւիթը պի-
տի կեցընեմ , որ զանոնք հովուէ ·
անիկայ պիտի հովուէ զանոնք , և
անիկայ պիտի ըլլայ անոնց հովիւը ։
24 Ու ՙԵս Տէրս անոնց Աստուած պի-
տի ըլլամ , և իմ ծառաս Դաւիթ
ՙանոնց մէջը իշխան պիտի ըլլայ ·
25 ես Տէրս խօսեցայ ։ Ու Հանոնց հետ
խաղաղութեան ուխտ մը պիտի ը-
նեմ , ու ᵃ–ն երկրէն չար գազան-
ները բնաջինջ պիտի ընեմ · և ա-
նապատին մէջ ᵃապահովութեամբ
պիտի բնակին , ու անտառներուն
26 մէջ պիտի քնանան ։ Եւ զանոնք
ու Հիմ լեռանս շրջակայ տեղուան-
քը ᵃօրհնութեամբ պիտի լեցընեմ ,
ու ՙանձրեւները իրենց ժամանակին
պիտի իջեցընեմ · անոնք ᵃօրհնու-
27 թեան անձրեւներ պիտի ըլլան ։ Եւ
ᵃդաշտի ծառերը իրենց պտուղը
պիտի տան , ու երկիրը իր բերքը
պիտի տայ , և անոնք իրենց երկրին
վրայ ապահովութեամբ պիտի բը-
նակին · ու երբոր ՙանոնց լուծին
կապերը կոտրեմ , ու ⁺զանոնք ի-
րենց ծառայեցընողներուն ձեռքէն
ազատեմ , պիտի գիտնան թէ ես
28 եմ Տէրը ։ Եւ անոնք մէյմըն ալ
ᵃազգերէն պիտի չյափշտակուին ,
ու երկրին գազանները զանոնք պի-
տի չուտեն · այլ ⁺ապահովութեամբ
պիտի բնակին , ու վախցընող մը
29 պիտի չըլլայ ։ Եւ անոնց ᵃմէկ ա-
նուանի տունկ մը պիտի բուսցընեմ ,
ու մէյմըն ալ երկրին վրայ սովով
պիտի չսպառին , ⁺ու մէյմըն ալ
ազգերէն նախատինք պիտի չկրեն ։
30 Եւ պիտի գիտնան թէ ⁺ես անոնց
Տէր Աստուածը անոնց հետն եմ , ու
անոնք Իսրայէլի տունը իմ ժողո-
վուրդս են , կ'ըսէ Տէր Եհովան ։
31 Եւ դուք իմ ⁺ոչխարներս՝ իմ
արօտիս ոչխարները՝ մարդիկ էք ,
ᵃ– ես ձեր Աստուածն եմ՝ կ'ըսէ
Տէր Եհովան ։

Ն Հմր 17 ·

Հ Եա · Խ · 11 · Երեմ · ԻԳ · 4 · 5 · Յով · Ժ · 11 · Եբր · ԺԳ · 20 · ա Պետ · Բ · 25 · Ե · 4 ·
– Երեմ · Լ · 9 · Գլ · ԼԷ · 24 · 25 · Ովս · Գ · 5 ·
Հ Հմր 30 · Եւ · ԻԹ · 45 · Գլ · ԼԷ · 27 ·
ՙ Գլ · ԼԷ · 22 · Ղու · Ա · 32 · 33 ·
Է Գլ · ԼԷ · 26 ·
– Ղև · ԻԳ · 6 · Եա · ԺԱ · 6– 9 · ԼԵ · 9 · Ովս · Բ · 18 ·
– Հմր 28 · Երեմ · ԻԳ · 6 ·
Հ Եա · ԾԳ · 7 · Գլ · Ի · 40 ·
– Ծն · ԺԲ · 2 · Եա · ԺԹ · 24 · Զաք · Ը · 13 ·
Է Ղև · ԻԶ · 4 ·
Յ Սաղ · ԿԸ · 9 · Մաղ · Գ · 10 ·
– Ղև · ԻԶ · 4 · Սաղ · ՁԵ · 12 · Եա · Դ · 2 ·
‡ Ղև · ԻԶ · 13 · Երեմ · Բ · 20 ·
⁺ Երեմ · ԻԵ · 14 ·
ᵃ Տես Հմր 8 · Գլ · ԼԹ · 4 ·
‡ Հմր 25 · Երեմ · Լ · 10 · ԽԳ · 27 ·
– Եա · ԺԱ · 1 · Երեմ · ԻԳ · 5 ·
Բ Գլ · ԼԹ · 3 · 6 · 15 ·
‡ Հմր 24 · Գլ · ԼԷ · 27 ·
‡ Սաղ · Ճ · 3 · Յով · Ժ · 11 ·

ԳԼ · ԼԵ

1—15 Սէիր լեռանը բնակիչներուն դատաստա-
նը՝ Իսրայէլը ատելնուն համար ։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝
ᵃերեսդ ⁵Սէիր լեռանը վրայ դար-
ձուր , ու ⁺անոր դէմ մարգարէու-
3 թիւն ըրէ , Եւ անոր ըսէ , Տէր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ · Ահա ես
քեզի դէմ եմ՝ ով Սէիր լեռ ,
ու ⁺իմ ձեռքս քու վրադ պիտի
երկընցընեմ , ու քեզ բոլորովին
4 ամայի պիտի ընեմ · ⁺Քու քա-
ղաքներդ աւերակ պիտի ընեմ , և
դուն ամայի պիտի ըլլաս , ու
պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը ։
5 ՙՈրովհետեւ դուն ⁺հինաւուրց
ատելութիւն ունեցար , ու Իսրա-
յէլի որդիքը՝ անոնց պատուհասին
ժամանակը , ՙանօրէնութեան ժա-
մանակը լրանալուն՝ սուրին ձեռ-
6 քը մատնեցիր · Անոր համար ես
կենդանի եմ , կ'ըսէ Տէր Եհովան ,
որ քեզ արեան մէջ պիտի դնեմ ,
և արիւնը քեզ պիտի հալածէ ·
Բդուն արիւնը չատելուդ համար ,
7 արիւնը քեզ պիտի հալածէ ։ Ու
Սէիր լեռը բոլորովին ամայի պիտի
ընեմ , և ⁺անկէ անցնողը ու
8 դարձողը պիտի կտրեմ · ⁺Ու անոր
լեռները իր սպաննուածներովը
պիտի լեցընեմ · քու բլուրներուդ
վրայ , քու հովիտներուդ մէջ ու
բոլոր ձորերուդ մէջ սրով սպան-
9 նուածներ պիտի իյնան ։ Լքեզ
մշտնջենաւոր ամայութիւն պիտի
ընեմ , և քու քաղաքներդ ᵃմէյմըն
ալ պիտի *չբնակուին · ⁺ու պիտի
գիտնաք թէ ես եմ Տէրը ։
10 Որովհետեւ դուն ըսիր թէ Ա-
երկու ազգը ու ᵃ– երկու երկիրը
իմս պիտի ըլլան , ու ⁺անոնց պի-
տի տիրենք · (ու ⁺Տէրը հոն էր ·)
11 Անոր համար ես կենդանի եմ ,
կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ քու թըշ-
նամութեամբդ անոնց դէմ 'ի
գործ դրած ⁵բարկութեանդ ու նա-
խանձիդ չափովը հᵃ–տ–ւ–ց–մ պիտի
ընեմ , և քու դատաստանդ տեսած
ատենս անոնց մէջը պիտի ճանչ-
12 ցուիմ ։ Ու պիտի գիտնաս որ
ես Տէրս լսեցի քու բոլոր հայհո-
յութիւններդ՝ որ Իսրայէլի լեռ-
ներուն դէմ խօսեցար , ըսելով ,
Անոնք աւերակ եղան , անոնք
13 մեզի կերակուր տրուեցան · Եւ
⁵ձեր բերնովը ինծի դէմ հպար-
տացաք , ու խօսքերնիդ ինծի
դէմ շատցուցիք , ᵃ– ես ՙ–ն–ն⁺
լսեցի ։
14 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ ·
ՙԲոլոր երկրին ուրախութեան ա-
տենը քեզ ամայի պիտի ընեմ ։
15 ⁴Ինչպէս որ դուն Իսրայէլի տանը
ժառանգութեանը վրայ ուրա-
խացար , որ ամայի եղաւ , քեզի
ալ այնպէս պիտի ընեմ · դուն ով
Սէիր լեռ ու բոլոր Եդովմ՝ ՙբո-

Ն · Ք · ՂԲ ·
587

– Գլ · Ղ · 2 ·
Բ ՐՕր · Բ · 5 ·
‡ Երեմ · ԽԹ · 7 · 8 · Գլ · ԽԵ · 12 · Ամով · Ա · 11 · Արդ · 10 ·
Է Գլ · Ղ · 14 ·
Է Հմր 9 ·
Ղ Գլ · ԽԵ · 12 · Արդ · 10 ·
Է Գլ · ԽԵ · 15 ·
Ը Սաղ · ԿԷ · 7 · Գլ · ԽԱ · 25 · 29 · Տես Դան · Թ · 24 · Արդ · 11 ·
Բ Սաղ · ԿԹ · 17 ·
Ժ Դատ · Ե · 6 · Գլ · ԽԹ · 11 ·
Է Գլ · ԼԱ · 12 · Ար · 5 ·
Լ Երեմ · ԽԹ · 17 · 18 · Հմր 4 · Գլ · ԽԵ · 13 · Մաղ · Ա · 3 · 4 ·
* կամ՝ յօ-նորդութիւն ·
Է Գլ · Ղ · 7 · Է · 4 · 9 · ԼԷ · 11 ·
Ծ Սաղ · ՀԸ · 4 · 12 · Գլ · ԼԷ · 5 · Արդ · 13 ·
Ն Սաղ · ԽԸ · 1 · 3 · Եր · 13 · 14 · Տես · ԻԽ · ԽԸ · 35 ·
Է Մատ · Է · 2 · Բօվ · Բ · 13 ·
Ղ Յայտ · Բ · 3 · Յոբ · ԽԳ · 6 ·
Ն Եւ · ԽԵ · 13 · 14 ·
Կ Արդ · 12 · 15 ·
Ս Հմր 3 · 4 ·

Ն·Ք·ԶԲ· 587

լորովին ամայի պիտի բլլաս . ու պիտի դիտան Թէ ես եմ Տէրը ։

ԳԼ·ԼԶ

1 Իսրայէլի երկիրը կը մխիթարուի լսելով հեթանոսաց կործանումը , որոնք ոխակալութեամբ կը վարուէին իրեն հետ , 8 և Աստուծոյ օրհնութիւնները՝ որ իրեն խոստացաւ էին ։ 16 Իսրայէլ մերժուած էր իր մեղքերուն համար . 21 և Տէրն իր առջի վիճակին պիտի դառնար առանց իր արժանաւորութեանը ։ 25 Քրիստոսի թագաւորութեանը բարիքները ։

1 Նաև դուն՝ որդի մարդոյ , Իսրա-
յէլի լեռներուն մարգարէու-
թիւն ըրէ ու ըսէ ։ Ո՛վ Իսրայէլի
լեռներ՝ Տէրոջը խօսքը մտիկ ը-
րէք . Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ .
2 Որովհետև Թշնամին ձեզի համար
ըսաւ ։ Վա՛խ՝ յաւիտենական բլուր-
ներն ալ Մեզի ժառանգութիւն
3 եղան , Անոր համար մարգարէու-
թիւն ըրէ ու ըսէ ։ Տէր Եհովան
այսպէս կ՚ըսէ . Որովհետև ձեզ
աւրեցին , ու ամէն կողմէն կլե-
ցին , այնպէս որ մնացած ազգե-
րուն ժառանգութիւն բլլաք ,
Ու դուք լեզուաւոր մարդկներուն
խօսքը , ու ժողովուրդին նախա-
4 տինքը եղաք . Անոր համար՝ ով
Իսրայէլի լեռներ՝ Տէր Եհովային
խօսքը մտիկ ըրէք . Տէր Եհովան
այսպէս կ՚ըսէ լեռներուն ու բլուր-
ներուն , ձորերուն ու հովիտնե-
րուն , և ամայի եղած աւերակնե-
րուն ու ԱՐՁԱԳ Թողուած քա-
ղաքներուն՝ որոնք շրջակայ ազ-
գերուն մնացորդին Ցափշտակու-
թիւն ու Նախատինք եղած են ։
5 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս
կ՚ըսէ . Մնացած ազգերուն հա-
մար ու բոլոր Եդովմին համար
Հանշուշտ իմ նախանձիս կրակովը
խօսեր եմ , վասն զի անոնք բոլոր
սրտի ուրախութեամբ ու հոգիի
հպարտութեամբ Իմ երկիրս իրենց
ժառանգութիւն բլլալու որոշեցին ,
որ զանիկայ աւարի պէս յափշտա-
կեն ։
6 Անոր համար Իսրայէլի երկրին
վրայ մարգարէութիւն ըրէ , և
լեռներուն ու բլուրներուն , ձո-
րերուն ու հովիտներուն ըսէ ։ Տէր
Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Դուք Ազ-
գերէն նախատինք կրելնուդ հա-
մար ահա ես իմ նախանձովս ու
7 իմ բարկութեամբս խօսեցայ ։ Ա-
նոր համար Տէր Եհովան այսպէս
կ՚ըսէ . Ես Իմ ձեռքս վերցուցի՝
որ ձեր բոլորտիքը եղող ազգերը
իրենց անարգանքը իրենք պիտի կր-
8 բեն ։ Բայց դուք՝ ով Իսրայէլի
լեռներ՝ ձեր ոստերը պիտի երկընգը-
նէք , ու իմ ժողովուրդիս Իսրա-
յէլին համար ձեր պտուղները պի-
տի բերէք , վասն զի անոնք մօտե-
9 ցան պիտի գան ։ Քանզի ահա ես
ձեր կողմն եմ ու ձեզի պիտի
դառնամ , և դուք պիտի մշա-
կուիք ու պիտի սերմանուիք .
10 Ու ձեր վրայ մարդիկներ՝ բոլոր Ի-
սրայէլի տունը՝ ամէնը պիտի շատ-
ցընեմ . ու քաղաքները պիտի բը-
նակուին , և Աւերակները պիտի
11 շինուին ։ Ու Ձեր վրայ մարդը ու
անասունը պիտի շատցընեմ , և ա-
նոնք պիտի շատնան ու պտղաբեր
պիտի ըլլան . և ձեր առջի կացու-
թեանը պէս ձեզ պիտի բնակեցը-
նեմ , ու ձեր առջի վիճակէն աւելի
աղէկ պիտի ընեմ Յետ . Ու պիտի
12 գիտնաք Թէ ես եմ Տէրը ։ Եւ ձեր
վրայ մարդիկներ՝ իմ ժողովուրդս
Իսրայէլը պիտի պտրտցընեմ , Ու
անոնք քեզ պիտի ժառանգեն , և
դուն անոնց ժառանգութիւնը պի-
տի ըլլաս , ու ալ զանոնք
*պիտի չսպառես ։
13 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ո-
րովհետև ձեզի համար կ՚ըսեն Թէ
Դուն մարդակեր էղէր մըն ես , քու
14 ազգերդ սպառեցիր . Անոր համար
ալ մարդ պիտի չուտես ,
ու ալ քու ազգերդ պիտի
չսպառես՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։
15 Եւ քու մէջդ ալ ազգերուն
նախատինքը լսել պիտի չտամ ։
ու ալ ժողովուրդներուն
անարգանքը պիտի չկրես , և քու
ազգերդ ալ պիտի չսպա-
ռես՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։
16 Եւ Տէրոջը խօսքը ինձի եղաւ՝
17 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ Իսրայէլի
տունը իրենց երկրին մէջ բնակե-
ցան , և Ցանիկայ իրենց ճամբա-
յովը ու գործքերովը պղծեցին .
անոնց ճամբան իմ առջեւս Ղա-
տանաւոր կնկան անմաքրութեանը
18 պէս եղաւ ։ Ուստի իմ բարկու-
թիւնս անոնց վրայ թափեցի Ցան
արիւնին համար՝ որ իրենք թափե-
ցին երկրին վրայ , ու զանիկայ ի-
19 րենց կուռքերովը պղծեցին . Եւ
Զանոնք ազգերուն մէջ ցրուեցի ,
ու երկիրներուն մէջ ցիրուցան ե-
ղան . Զանոնք իրենց ճամբուն
ու գործքերուն համեմատ դատեցի ։
20 Եւ իրենց գացած ազգերուն մէջ
երթալնուն պէս՝ Իմ սուրբ ա-
նունս պղծեցին , երբոր իրենց հա-
մար բսուեցաւ Թէ Ասոնք Եհովա-
յին ժողովուրդն են , ու անոր երկ-
21 րէն եղան ։ Սակայն ես խնայեցի
Իմ սուրբ անուանս համար , որն
որ Իսրայէլի տունը իրենց մտած
ազգերուն մէջ պղծեցին ։
22 Անոր համար Իսրայէլի տանը ըսէ

Ն·Ք·ԶԲ· 587

Ե·Մոս·ե·6 ։

Ե·Մոս·ե·6 ։

Ե·Մոս·ե·6 ։

որ Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Չէ թէ ձեզի համար կ'ընեմ —էյ— ով Իսրայէլի տունը , հապա իմ սուրբ անունս համար , որն որ դուք ձեր մտած ազգերուն մէջ
23 պղծեցիք : Եւ սուրբ պիտի ընեմ իմ մեծ անունս , որ ազգերուն մէջ պղծուեցաւ , որն որ դուք անոնց մէջը պղծեցիք . ու ազգերը պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը , կ'ըսէ Տէր Եհովան , երբոր անոնց աչքերուն առջեւը ձեր մէջը սրբուիմ :
24 Եւ ձեզ ազգերէն պիտի առնեմ ու ամէն երկիրներէն ձեզ պիտի ժողվեմ , ու ձեզ ձեր երկիրը պի-
25 տի բերեմ : Ես ձեր վրայ մաքուր ջուր պիտի սրսկեմ , ու պիտի մաքրուիք . ձեր բոլոր պղծութիւններէն ու ձեր բոլոր կուռքերէն ձեզ
26 պիտի մաքրեմ . Եւ ձեզի նոր սիրտ պիտի տամ , ու ձեր ներսի դին նոր հոգի պիտի դնեմ , և ձեր մարմինէն քարեղէն սիրտը պիտի հանեմ , ու ձեզի մարմնեղէն սիրտ
27 պիտի տամ . Եւ իմ Հոգիս ձեր ներսի դին պիտի դնեմ , ու ձեզի իմ օրէնքներուս մէջ քալել պիտի տամ , ու իմ իրաւունքներս պիտի
28 պահէք ու ի գործ դնէք . Եւ ձեր հայրերուն տուած երկրիս մէջ պիտի բնակիք , ու դուք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլաք , ես ալ ձեզի
29 Աստուած պիտի ըլլամ : Եւ ձեր բոլոր պղծութիւններէն ձեզ պիտի ազատեմ , ու ցորներ պիտի կանչեմ և զանիկայ պիտի շատցընեմ , ու ձեր վրայ սով պիտի չբերեմ ,
30 Եւ ծառերուն պտուղը ու արտերուն բերքը պիտի շատցընեմ , որպէս զի ձեզմէն ալ ազգերուն մէջ
31 սովի նախատինք չկրէք : Ու ձեր գէշ ճամբաներէն և անբարի գործքերը պիտի յիշէք , ու ձեր անօրէնութեանցը համար և ձեր պղծութեանցը համար դուք ձեր ան-
32 ձերէն պիտի զզուիք : Չէ՛ թէ ձեզի համար կ'ընեմ —էյ— կ'ըսէ Տէր Եհովան , ձեզի յայտնի ըլլայ . ձեր ճամբաներէն ամչցէք ու պատկառեցէք՝ ով Իսրայէլի տունը :
33 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ան օրը որ ձեր բոլոր անօրէնութիւններէն ձեզ մաքրեմ , քաղաքները մարդաբնակ պիտի ընեմ , ու աւե-
34 րակները պիտի շինուին : Եւ ան ամայացած երկիրը՝ ամէն անցնողին աչքերուն առջեւը ամայի ըլլալուն
35 տեղ՝ պիտի մշակուի : Ու պիտի ըսեն , Ան ամայացած երկիրը Եդեմի դրախտին պէս եղաւ . և աւերակ , ամայի ու փլած քաղաքները պարսպաւոր ու մարդաբնակ ե-
36 ղան : Ու ձեր բոլորտիքը մնացած ազգերը պիտի գիտնան թէ ես Տէրս փլածները կը շինեմ , — ամայացած երէներէ կը տնկեմ . ես Տէրս խօսեցայ ու պիտի կատարեմ :
37 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Իսրայէլի տանը խնդրուածքը ալ պիտի ընդունիմ՝ , որ անոնց ասիկայ ընեմ . անոնց մարդիկները Հօ-
38 տի պէս պիտի շատցընեմ : Սուրբ Հօտին պէս՝ Երուսաղէմի հանդէսներուն հօտին պէս՝ աւերած քաղաքները մարդոց հօտերով այնպէս լեցուն պիտի ըլլան . ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼ . ԼԷ

1 Հարցած ոսկորներուն յարութիւն առնելովը 11 Իսրայէլի մեռած յոյսը կը կենդանանայ : 15 Երկու փայտերուն միանալովը՝ 18 կը ցուցուի Իսրայէլին միաբանութիւնը Քրիստոսին տեսլ : 20 Քրիստոսի թագաւորութեանը վերայով խոստմունքները :

1 — Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ , և Հ†Տէրը զիս Հոգիով՝ հանեց ու զիս դաշտին մէջը դրաւ , և անիկայ
2 ոսկորներով լեցուն էր . Ու զիս անոնց քովերէն պտըտցուց շուրջանակի . և ահա անոնք դաշտին երեսին վրայ խիստ շատ էին , և ահա անոնք խիստ չորցած էին :
3 Ու ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝ ասոսկորները կրնա՞ն կենդանանալ . ու ըսի , Ո վ Տէր Եհովայ ,
4 դուն գիտես : Եւ ինծի ըսաւ , Ասոսկորներուն վրայ մարգարէութիւն ըրէ ու անոնց ըսէ , Ո վ չորցած ոսկորներ՝ Տէրոջը խօսքը
5 մտիկ ըրէք . Այսպէս կ'ըսէ Տէր Եհովան ասոսկորներուն . Ահա ես ձեր մէջը հոգի պիտի դնեմ , ու
6 պիտի կենդանանաք . Եւ ձեր վրայ ջիղեր պիտի դնեմ , ու ձեզ միսով պիտի պատեմ , ու ձեզ մաշկով պիտի ծածկեմ , և ձեր մէջը շունչ պիտի դնեմ , ու պիտի կենդանանաք . և պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը :
7 Ու ես մարգարէութիւն ըրի ինչպէս որ ինծի հրամայուեցաւ . ու մինչ մարգարէութիւն ըրածիս պէս ձայն մը եղաւ , և ահա շարժում մը եղաւ , ու ոսկորները իրարմէ մօտե-
8 ցան՝ ոսկորը իր ոսկորին : Եւ տեսայ որ ահա անոնք ջիղերով ու միսով պատեցան , ու վրայէն մաշկով ծածկուեցան , բայց անոնց
9 մէջը շունչ չկար : Անատեն ինծի ըսաւ , Շունչին մարգարէութիւն ըրէ , մարգարէութիւն ըրէ՝ որդի մարդոյ , ու շունչին ըսէ , Ես Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ո՛վ շունչ՝ չորս հովերէն եկուր , ու ասոնց սպանուածներուն վրայ փչէ որ կենդա-
10 նանան : Եւ ես մարգարէութիւն

ն . ք . գէ . 587

– Սաղ . ճգ . 8 :

ՂԼ . ի . 41 ; Իբ . 22 :
Գ ԳԼ . ԼԴ . 13 ; ԼԷ . 21 :
Ղ Երբ . ժ . 22 :
– Երեմ . ԼԴ . 8 :
– Երեմ . լբ . 39 ; ԳԼ . ժա . 19 :
Հ ԳԼ . ժա . 19 ; ԼԷ . 14 :
Գ ԳԼ . Իբ . 25 ; ԼԷ . 25 :
Բ Երեմ . լ . 22 ; ԳԼ . ժա . 20 ; ԼԷ . 27 :
Բ Մատ . ա . 21 ; Հռով . ժա . 26 :
– Տես Սաղ . ճե . 16 :
Ֆ ԳԼ . ԼԴ . 29 :
Ֆ ԳԼ . ԼԴ . 27 :
Ֆ ԳԼ . ժգ . 61 , 63 :
Ֆ Ղե . իզ . 39 ; ԳԼ . գ . 9 ; Ի . 43 :
– Բ Օր . Թ . 5 ; Հմր 22 :

Բ Հմր 10 :

Ֆ Ես . ծա . 3 ; ԳԼ . Իբ . 13 ; Ըովել բ . 8 :

ն . ք . գէ . Իբր 587

Գ ԳԼ . ժե . 24 ; Իբ . 14 . լե . 14 :

Ես Բէր . ուսուցչին՝ պիտի փնտրուիմ . Տես գԼ . ժգ . 3 :
Ի Հմր 10 :

Իբր 587

– ԳԼ . ա . 3 :
Ի ԳԼ . գ . 14 ; բ . 3 ; ժա . 24 ; Ղուկ . գ . 1 :
† Կ՛ըսէ Տէրոջը Հոգիով պիս

Բ Օր . ւբ . 39 ; աԹագ . բ . 6 ; Ցօն . և . 21 ; Հռով . գ . 17 ; Բ Կոր . ա . 9 :

Գ Սաղ . ճգ . 30 ; Հմր 9 :

Ի ԳԼ . գ . 7 ; լե . 12 ; Ցովել . բ . 27 ; գ . 17 :

Ղ Սաղ . ճգ . 30 ; Հմր 5 :

ծ · ք · գԲ · Իսր 587

ի Ցեպ. ժա. 11 ։

ը Սագ. Ճխա. 7 ։ Տե՛ս Ես. խԲ · 14 ։

բ Եռ · իշ · 19 ։ Ովս · ժգ · 14 ։

գ ԳԼ · լշ · 24 ։ Հմր 25 ։

դ ԳԼ · լշ · 27 ։

ե Կ՚ասի՛ Թէ ես եմ Տէրը · ես խօսեցայ ։ ու պիտի կատարեմ ։

զ Տե՛ս Թուա. ժէ · 2 ։

է Բ Մն. ժա. 12 · 13 · 16 ։ ժե · 9 ։ Լ · 11 · 18 ։

ը Տե՛ս Հմր 22 · 24 ։

թ ԳԼ · ժբ · 9 · իդ · 19 ։

ժ Ջաբ · ժ · 6 ։

ի Հմր 16 · 17 ։

ծԼ · ժբ · 8 ։

կ ԳԼ · լշ · 24 ։

հ Եռ · ժա · 13 ։ Երեմ. գ · 18 ։ ե · 4 ։ Ովս. ա. 11 ։

րըն , ինչպէս որ ինծի հրամայեց , է ու չուէնչը անոնց մէջը մնաւ , ու կենդանացան և իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան , — խիստ մեծ զօրք մը է — ։

11 Եւ ինծի րսաւ , Որդի մարդոյ՝ աս ոսկորները բոլոր Իսրայէլի տունն է . ահա անոնք կ՚ըսեն , Մեր ոսկորները չորցան ու մեր յոյսը կորնցաւ . մենք կորսուած

12 ենք ։ Անոր համար մարգարէու- թիւն ըրէ ու անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես ձեր գերեզմանները պիտի բա- նամ , ու ձեր գերեզմաններէն ձեզ պիտի հանեմ՝ ով իմ ժողովուրդս , և ձեզ Իսրայէլի երկիրը

13 պիտի բերեմ ։ Ու երբոր ձեր գերեզմանները բանամ , ու ձեզ ձեր գերեզմաններէն հանեմ՝ ով իմ ժողովուրդս , պիտի գիտնաք

14 թէ ես եմ Տէրը ։ Եւ իմ հոգիս ձեր ներսի դին պիտի դնեմ , ու պիտի կենդանանաք . ու ձեր երկ- րին մէջ ձեզ պիտի հանգստաց- ընեմ , ու պիտի գիտնաք որ ես Տէրս խօսեցայ ու ըրի՝ կ՚ըսէ Տէրը ։

15 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝

16 ըսելով , Ու դուն որդի մարդոյ՝ Ը- րէղի մէկ փայտ մը առ ու անոր վրայ գրէ , Յուդային համար ու Ը անոր ընկերներուն Իսրայէլի որ- դւոցը համար . ետքը մէկ — — ի՛ւ փայտ մը առ ու անոր վրայ գրէ , Յովսեփի համար , Եփրեմին ու անոր ընկերներուն բոլոր Իս-

17 րայէլի տանը փայտը . Եւ ձ զա- նոնք իրարու մօտեցուր որ մէկ փայտ ըլլան , ու քու ձեռքիդ

18 մէջը միանան ։ Ու երբոր քու ժո- ղովուրդիդ որդիները քեզի խօսին ու ըսեն , Ի՞նչ պիտի ըլլայ քեզի աս բաները . մեզի չե՞ս պատմեր .

19 Անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այս- պէս կ՚ըսէ . Ահա ես պիտի առ- նեմ Յովսեփին փայտը որ Եփ- րեմին ձեռքն է , ու անոր ընկեր- ները՝ Իսրայէլի ցեղերը , և զա- նոնք անոր հետ Յուդայի փայտին հետը պիտի դնեմ , ու զանոնք մէկ փայտ պիտի ընեմ . ու իմ ձեռքիս մէջը մէկ պիտի ըլլան ։

20 Եւ ան փայտերը՝ որոնց վրայ դուն պիտի գրես , Նանոնց աչքերուն առջեւը քու ձեռքիդ մէջը ըլլան ։

21 Ու անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այս- պէս կ՚ըսէ . Ահա ես Իսրայէլի որդիները պիտի առնեմ ան աղգե- րուն մէջէն՝ ուր որ գացին , ու զանոնք ամէն կողմէն պիտի ժողո- վեմ , ու զանոնք իրենց երկիրը

22 պիտի բերեմ . Եւ զանոնք երկ-

րին մէջը Իսրայէլի լեռներուն վրայ մէկ ազգ պիտի ընեմ , ու Նանոնց ամէնուն վրայ մէկ թա- գաւոր մը պիտի թագաւորէ . ու մէկմէն ալ երկու ազգ պիտի չըլ- լան , ու մէկմէն ալ երկու թա- գաւորութեան պիտի չբաժնուին .

23 Եւ մէկմէն ալ իրենց կուռքե- րովը ու գարշելութիւններովը ու իրենց բոլոր յանցանքներովը պիտի չպղծուին . ու Նես անոնք պիտի ազատեմ իրենց բոլոր բնա- կութիւններէն , որոնց մէջը որ իրենք մեղք գործեցին , և զա- նոնք պիտի սրբեմ . ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան , ես ալ անոնց Նստուած պիտի

24 ըլլամ ։ Եւ անոնց վրայ իմ ծառաս Դաւիթ թագաւոր պի- տի ըլլայ , ու Նամէնքը մէկ հո- վիւ պիտի ունենան . Նև իմ իր- աւունքներուս մէջ պիտի քալեն , ու իմ օրէնքներս պիտի պահեն ու զանոնք պիտի կատարեն .

25 ՆԵւ պիտի բնակին ան երկրին վրայ՝ որն որ իմ ծառա- յիս տուի , որուն մէջ ձեր հայ- րերը բնակեցան . ու անոր վրայ՝ իրենք ու իրենց որդիքը և իրենց որդւոցը որդիքը —յաւի- տեան պիտի բնակին . ու իմ ծա- ռաս Դաւիթ յաւիտեան անոնց

26 իշխան պիտի ըլլայ ։ Եւ անոնց հետ Խաղաղութեան ուխտ պի- տի ընեմ , անիկայ անոնց յաւի- տենական ուխտ պիտի ըլլայ . և զանոնք պիտի տեղաւորեմ ու —պիտի շատցրնեմ , և իմ րսրբա- րանս անոնց մէջը պիտի դնեմ յա-

27 ւիտեան ։ Ու իմ խորանս անոնց քովը պիտի ըլլայ . և ես —անոնց Նստուած պիտի ըլլամ , ու ա- նոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլ-

28 լան ։ Եւ իմ սրբարանս յաւի- տեան անոնց մէջը ըլլալով , ձազ- գերը պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը որ Իսրայէլը կը սրբեմ ։

ԳԼ · ԼՀ

1 Գոգին բանակը , 8 ու անոր չար դիտաւորու- թիւնը ։ 14 Նստուծոյ գտաւտանը անոր դէմ ։

1 Գարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , —Որդի մարդոյ՝ Բ երեսդ Մագոգի երկիրը Նշդ՝ Ռոշ- սի , Մոսոքի ու Թորելի իշխանին՝ — Գոգին դարձուր , և անոր վրայով-
3 մարգարէութիւն ըրէ , Ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ընէ ահա ես քեզի դէմ եմ՝ ով Գոգ , Ռոշ- սի , Մոսոքի ու Թորելի իշխան .
4 Ու Խքեզ պիտի դարձրնեմ , և քու կզակներուդ կարթեր պիտի անցը-

ծ · ք · գԲ · Իսր 587

ի ԳԼ · լշ · 23 , 24 ։ Ցօհ . ժ · 16 ։

ն ԳԼ · լշ · 25 ։

շ ԳԼ · լշ · 28 , 29 ։

— Եռ · խ · 11 ։ Երեմ . իգ · 5 ։ լ · 9 ։ ԳԼ · լշ · 23 · 24 ։ Ովս · գ · 5 ։ Դն . ա · 32 ։

չ Հմր 22 ։ Ցօհ . ժ · 16 ։

ո ԳԼ · լշ · 27 ։

պ ԳԼ · լշ · 28 ։

— Եռ · կ · 21 ։ Ցովել . գ · 20 ։ Ամով . թ · 15 ։

— Հմր 24 ։ Ցօհ . ժբ · 34 ։

ռ Սաղ . ձԲ · 3 ։ Եռ . ծե · 3 ։ Երեմ . լբ · 40 ։ ԳԼ · լշ · 25 ։

ս ԳԼ · լշ · 10 · 37 ։

տ Բ Կոր · չ · 16 ։

ց Ղկ . իգ · 11 · 12 ։ ԳԼ · իգ · 7 ։ Ցօհ . ա · 14 ։

— ԳԼ · ժա · 20 ։ ժգ · 11 ։ լշ · 28 ։

փ ԳԼ · լշ · 23 ։

ք ԳԼ · ի · 12 ։

— ԳԼ · լԲ · 1 ։

Բ ԳԼ · լե · 2 , 3 ։

գ ԳԼ · լբ · 26 ։

դ Ցայտ . ի · 8 ։

ե Դ Թագ . ժԲ . 28 ։ ԳԼ . ի Բ . 4 · լԲ · 2 ։

Ն · Ք · ՂԲ · Իբր 587

Ղ ԳԼ · ԽԴ · 12 ։

Ի ԳԼ · ԻԷ · 10 ։ Լ · 5 ։

Ը Ծն · Ժ · 2 ։

Ը ԳԼ · ԻԷ · 14 ։

Ժ Ես · Ը · 9 , 10 ։ Երեմ · Խղ · 3 , 4 , 14 ։ Ծա · 12 ։

Ի Ծն · ԽԹ · 1 ։ Բ Օր · դ · 30 ։ Հմր 16 ։

* Եբր · պիտի համբուխ ·

Լ Հմր 12 ։ ԳԼ · ԼԴ · 13 ։

Ի ԳԼ · ԼՂ · 1 ։ 4 , 8 ։

Ժ Երեմ · ԽԴ · 6 ։ ԳԼ · ԻԸ · 26 ։ ԼԴ · 25 , 28 ։ Հմր 11 ։

Ի Ես · ԻԸ · 2 ։

Հ Երեմ · դ · 13 ։ Հմր 16 ։

Ն Երեմ · ԽԹ · 31 ։

Ղ Հմր 8 ։

Ճ ԳԼ · ԼՂ · 34 , 35 ։

Մ Հմր 8 ։

Յ Դատ · Թ · 37 ։

Ն ԳԼ · ԻԷ · 22 , 23 ։

Շ ԳԼ · ԻԷ · 15 , 20 ։

Ռ ԳԼ · ԻԷ · 12 ։

Ս Ցես գԼ · ԺԹ · 3 , 5 ։

Ո Ես · դ · 1 ։

Վ Հմր 8 ։

նեմ , ու քեզ ու քու բոլոր զօրքդ պիտի հանեմ , ձիերը ու ձիաւորները՝ Համինն ալ կատարելապէս հագուած · Ե վանաւորներուն ու ասպարաւորներուն մեծ ժողովը՝ 5 ամինն ալ սուր բռնող · Անոնց հետ Պարսիկները , Եթէովպացիները ու Փուդացիները , ամինն ալ ասպարաւոր ու սաղաւարտաւոր · 6 Ն–Ե Գոմեր , ու անոր բոլոր գունդերը , Թորդոմայի տունը հիւսիսի ծայրերէն , ու անոր բոլոր գունդերը , շատ ժողովուրդներ քեզի հետ ՚ի՛ հ–ն՛ · 7 Պատրաստ եղիր , և քեզ ու քու քովդ ժողոված բոլոր ժողովներդ պատրաստէ՛ , ու դուն անոնց 8 պահապան եղիր ։ Հետ օրերէն ետքը՝ քու զօրքերդ պիտի համբես՝ · ետքի տարիները պիտի գաս ան երկրին վրայ՝ որ սուրէն ազատուած է , Ե –ն ՚ժողովրդին վ–յ՝ որ Հշատ ազգերէն ժողոված է Ի Իսրայէլի լեռներուն վրայ՝ որոնք մշտնջենաւոր աւերակ էին · բայց անիկայ ազգերէն ելած ըլլալով , Ժ ամինքը ապահովութեամբ պիտի 9 բնակին ։ Իսկ դուն Ի մրրիկի պէս պիտի ելլես գաս , –– երկիրը ծածկելու համար Ի ամպի պէս պիտի ըլլաս , դուն և քու բոլոր գունդերդ ու շատ ժողովուրդներ քեզի հետ ։

10 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ · Ան օրը պիտի ըլլայ որ քու միտքդ բաներ պիտի գան , ու չար խորհուրդ մը պիտի մտածես · 11 Ու պիտի ըսես , Անպարիսպ գեղերուն երկիրը ելեմ , Ի հանգստութեան մէջ եղողներուն , Հապահովութեամբ բնակողներուն վրայ երթամ · ա– նոնց ամինը անպարիսպ Ի–ն–Ն կը բնակին , և նիգեր ու դռներ չու– 12 նին · Որ աւար յափշտակես և կողոպուտ կողոպտես , Ե քու ձեռքդ՝ Ի բնակուած աւերակներուն վրայ Ի ու ազգերէն ժողոված Ե խաշինք ու ապրանք ստացած –– երկրին Ի բարձր տեղուանքը բնակած ժողովուրդին վրայ դարձընես ։ 13 Ն Սաբա ու Ի Դեդան և Թարսիսի վաճառականները ու անոր բոլոր Հառյդ առիւծները քեզի պիտի ըսեն , Մի՞թէ աւար յափշտակելու եկար · կողոպտելու կողոպտելու համար քու ժողովդ ժողվեցիր , որ արծաթ ու ոսկի վերցընես , խաշինք ու ապրանք առնես , մեծ աւար յափշտակես ։

14 Անոր համար մարգարէութիւն բրէ՝ որդի մարդոյ , ու Գոգին ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ · Ն Ան օրը որ իմ ժողովուրդս Իսրայէլը Հապահովութեամբ բնակի՝ ա– 15 Հա դուն պիտի դիտնաս , Ե ու քու տեղէդ՝ հիւսիսի ծայրերէն պիտի գաս , դուն ու Ի քեզի հետ շատ ժողովուրդներ՝ ամինը ձիեր հեծած , մեծ բազմութեամբ ու շատ զօր– 16 քով · Եւ Հիմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ ամպի պէս երկիրը ծածկելու պիտի ելլես · Ի ––ին՝ ետքի օրերը պիտի ըլլայ , ու քեզ իմ երկրիս վրայ պիտի բերեմ , Ի որպէս զի ազգերը զիս ճանչնան երբոր ես անոնց աչքերուն առջեւ՝ քու վրադ Ի փառաւորուիմ՝ ով Գոգ ։

17 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ · Դուն անիկա՞յ ես , որ քեզի համար առջի օրերը՝ ան օրերը –– տարիներ մարգարէութիւն ընող Իսրայէլի մարգարէներուն՝ իմ ծառաներուս միջոցով բսի թէ քեզ անոնց վրայ 18 պիտի բերեմ ։ Եւ ան օրը՝ Գոգը Իսրայէլի երկրին վրայ եկած օրը՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան , իմ սրտմտու– 19 թիւնս Ի երեսս պիտի ելլէ ։ Եւ Ց իմ նախանձովս՝ Ի իմ բարկութեանս կրակովը խօսեցայ , որ Ի ան ատեն անշուշտ Իսրայէլի երկրին վրայ մեծ 20 խռովութիւն պիտի ըլլայ · Եւ Ի ծովու ձուկերը ու երկինքի թռչուններն ու դաշտի գազանները ու գետնի վրայ սողացող բոլոր սողուններն ու երկրի երեսին վրայ եղող բոլոր մարդիկները իմ երեսէս պիտի խռովին ։ Ի և լեռները պիտի փլչին , ու գահավէժ ժայռերը պիտի իյնան , ու բոլոր պարիսպ– 21 ները գետինը պիտի իյնան ։ Եւ անոր դէմ՝ իմ բոլոր լեռներուս վրայ Ի սուր –– պիտի կանչեմ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան · Ի մարդուն սուրը իր 22 եղբօրը վրայ պիտի ըլլայ ։ Եւ անոր հետ Ի ժանտախտով ու արիւնով Ի պիտի վիճիմ , և անոր վրայ ու անոր ջո––ջը դունգերուն վրայ ու անոր հետ եղող շատ ժողովուրդներուն վրայ՝ յորդահոս անձրեւ ու Ի կարկուտի քարեր , կրակ 23 ու ծծումբ Հպիտի տեղամ ։ Եւ շատ ազգերու առջեւ պիտի փառաւորուիմ ու Ի սրբուիմ Ը և ճանչցուիմ ։ ու պիտի դիտնան Թէ ես եմ Տէրը ։

ԳԼ · ԼԹ

1 Առաւօտուն դառապանները Գոգին դէմ ։ 8 Իսրայէլի յաղթութիւնը ։ 11 Գոգին թաղումը Գոգի բազմութեան ձորին մէջ ։ 17 Թռչուններուն խնճոյքը ։ 23 Իսրայէլ՝ իր մեղաց համար տանջուելէն ետքը , յաւիտենական շնորհքով մը նորէն մէկտեղ պիտի ժողվուի ։

1 Հե –դուն՝ որդի մարդոյ՝ Գոգին վրայով մարգարէութիւն բրէ ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ · Ահա ես քեզի դէմ եմ՝ ով

Ն · Ք · ՂԲ · Իբր 587

– ԳԼ · ԼԹ · 2 ։

– Հմր 6 ։

Է Հմր 9 ։

Ր Հմր 8 ։

Բ Եզ · Ժդ · 4 ։ ԳԼ · ԼՂ · 23 ։ ԼԹ · 21 ։

† Եբր · սբրուիմ՝

‡ Կ՚՝ բարկութեամբս

Ց ԳԼ · ԼՂ · 5 , 6 ։ ԼԹ · 25 ։

– Սաղ · ՃԹ · 46 ։

Ի Ընդ · Բ · 6 , 7 ։ Ցայտ · Ժղ · 18 ։

+ Ովս · դ · 3 ։

։ Երեմ · դ · 24 ։ Նաւ · ա · 5 , 6 ։

Ֆ ԳԼ · Ժդ · 17 ։

– Սաղ · ՃՃ · 16 ։

Ք Դատ · Է · 22 ։ Թագ · Ժդ · 20 ։ Բ Մն · Ի · 23 ։

Ի ԳԼ · Ե · 17 ։

Ր Ես · ԿՂ · 16 ։ Երեմ · ԽԵ · 31 ։

Ի ԳԼ · Ժդ · 11 ։ Ցայտ · Ժղ · 21 ։

Ղ Սաղ · Ժ · 6 ։ Ցես Ես · ԽԹ · 6 ։ Լ · 30 ։

Ի ԳԼ · ԼՂ · 23 ։

Ը Սաղ · Թ · 16 ։ ԳԼ · ԼԵ · 28 ։ ԼԹ · 7 ։ Հմր 16 ։

– ԳԼ · ԼԲ · 2 , 3 ։

Ն·Ք·ԶԲ· Իրբ 587

Գոդ , Ռուվեի , Մասորի ու Թորգլի
2 իշխան . Ու ես քեզ պիտի դարձընեմ , քեզ պիտի տանիմ Բ և հիւսիսի ծայրերէն քեզ պիտի հանեմ , ու քեզ Իսրայէլի լեռներուն
3 վրայ պիտի բերեմ ։ Եւ քու աղեղդ քու ձախ ձեռքէդ վար պիտի ձգեմ , ու քու նետերդ աջ ձեռքէդ
4 վար պիտի ներտեմ ։ Դ Դուն քու բոլոր գունդերովդ , ու քու հետդ եղող ժողովուրդներով Իսրայէլի լեռներուն վրայ պիտի իյնաս . Զ քեզ ամէն տեսակ թռչունին ու դաշտի գազաններուն կերակուր պիտի
5 տամ . Դաշտի երեսին վրայ պիտի իյնաս ։ վասն զի ես խօսեցայ՝ կ՚ըսէ
6 Տէր Եհովան ։ Եւ Մագոգի վրայ ու ՚ղկղզիներուն մէջ ապահովութեամբ բնակողներուն վրայ կրակ պիտի խրկեմ , ու պիտի գիտնան
7 թէ ես եմ Տէրը ։ Եւ իմ սուրբ անունս իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մէջը պիտի ճանչցընեմ . ու պիտի չթողում որ ՚մէյմէն ալ իմ սուրբ անունս պղծուի . Ը ու ազգերը պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը՝
8 Իսրայէլի մէջ եղող Սուրբը ։ Ահա կու գայ , ու պիտի կատարուի՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան . Է իմ ըսած օրս
9 ասիկայ է ։ Եւ Իսրայէլի քաղաքներուն բնակիչները պիտի ելլեն , ու կրակ պիտի վառեն , ու զէնքերը պիտի այրեն . և ասպարներով , վահաններով , աղեղներով , նետերով , բիրերով ու նիզակներով եօթը տարի կրակ պիտի վառեն ։
10 Եւ դաշտէն փայտ պիտի չբերեն , ոչ ալ անտառներէն պիտի կտրեն . հապա զէնքերով կրակ պիտի վառեն . Ւ ու զերեներ թալլողները պիտի թալլեն , ու զերեներ կողոպտողները պիտի կողոպտեն՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։
11 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը Հոն Իսրայէլի մէջ Գոգին գերեզմանի տեղ պիտի տամ անցաւորաց ձորը՝ Ծովուն արեւելեան կողմէն . և անիկայ անցաւորները պիտի արգիլէ , ու Հոն Գոգը ու անոր բոլոր բազմութիւնը պիտի թաղեն , և զանէ Գոգի բազմութեան ձորը պիտի կոչեն ։ Ու Իսրայէլի որդիքը
12 եօթը երկիրը մաքրելու համար եօթը
13 ամիս զանոնք պիտի թաղեն ։ Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը զանոնք պիտի թաղեն . և ասիկայ անոնց անուն մը պիտի բլլայ այն օրը՝ որ ես փառաւորուիմ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։ Ու մարդիկներ պիտի
14 որոշեն՝ որ շարունակ երկրին մէջը պտրտին , ու անդնողներուն հետ՝ երկրի երեսին վրայ մնացածները թաղեն , որպէս զի զանիկայ մաքրեն . անոնք եօթը ամիսէն ետքը
15 պիտի փնտռեն ։ Ու երկրին մէջէն անցնողները անցած ատենին երբոր մարդու ոսկոր տեսնեն , քովը նշան մը պիտի կանգնեն մինչև որ թաղողները զանիկայ Գոգի բազմութեան ձորը թաղեն ։
16 Ու քաղաքին անունն ալ Համոնա պիտի բլլայ . այսպէս երկիրը պիտի մաքրեն ։
17 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ամէն տեսակ թեւաւոր թռչունին ու դաշտի բոլոր գազաններուն ըսէ , Ժողովուեցէք ու եկէք . իմ ձեզի համար զոհած զոհիս՝ Իսրայէլի լեռներուն վրայ Ե֊ր֊ս֊ա֊ե֊լ֊ մեծ զոհին ամէն կողմէն մօտեցէք , որ միս ուտէք ու արիւն խմէք .
18 Զօրաւորներուն միսը ուտէք , ու երկրի իշխաններուն արիւնը խմէք , խոյերու , գառներու , նոխազներու , զուարակներու՝ որոնց ամէնը Բասանի գեր անասուններ
19 են ։ Եւ ձեզի համար զոհած զոհէս՝ մինչև կշտանալնիդ ճարպ ուտէք , ու մինչև գինովնալնիդ արիւն խմէք .
20 մէք ։ Եւ իմ սեղանիս վրայ ձիերէն ու Կառքի ա֊ն֊ա֊ս֊ն֊ե֊ր֊է֊ն " , Զօրաւորներէն ու ամէն պատերազմող մարդէն կշտանաք՝ կ՚ըսէ
21 Տէր Եհովան ։ Եւ ազգերուն մէջ իմ փառքս պիտի դնեմ , ու ամէն ազգերը իմ բրած դատաստաններս ու ձանձոց վրայ դրած ձեռքս պիտի
22 տեսնեն ։ Ո Ու Իսրայէլի տունը անօրէն եղած՝ ալ պիտի գիտնան թէ
23 իրենց Տէր Աստուածը ես եմ ։ Եւ ազգերը պիտի գիտնան թէ Իսրայէլի տունը իրենց անօրէնութեանը համար՝ ինծի ապստամբ ըլլալնուն համար գերի եղան , ու ես իմ երեսս անոնցմէ ծածկեցի , և զանոնք իրենց թշնամեացը ձեռքը տուի , ու ամէնքը սրով իյնան ։
24 Իրենց պղծութեանը համեմատ ու իրենց յանցանացը համեմատ իրենց հ֊ո֊ց֊ո֊ւ֊ր֊ը֊ր֊ի , ու իմ երեսս իրենցմէ ծածկեցի ։
25 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ո Հիմա Յակոբին գերութիւնը պիտի դարձընեմ , ու բոլոր Իսրայէլի տանը պիտի ողորմիմ , և իմ սուրբ անուանս համար
26 նախանձաւոր Պիտի բլլամ ։ Ու երբոր անոնք իրենց երկրին մէջ ապահովութեամբ բնակին , ու վախցընող մը չբլլայ , ան ատենը իրենց անարգանքը ու իրենց ինծի դէմ բրած բոլոր յանցանքները
27 պիտի կրեն " ։ Երբոր զանոնք ժողովուրդներէն դարձընեմ , ու զանոնք իրենց երկրին մէջ ապահովութեամբ բնակեցընեմ , ու վախցընող մը չբլլայ ,

Ն·Ք·ԶԲ· Իրբ 587

Ա Հմր 12 ։

* Ը՚ Բազմութիւն ։
Հ Հմր 12 ։
Ց Ծայս. ԺԹ. 17 ։
Ձ Եզ. Ժբ. 6 ։ Ա֊ր֊ք֊ 6 ։ Եբրմ . Ժբ . 9 ։ Սոփ . ա . 7 ։
Ե Հմր 4 ։
Ժ Ծայս. ԺԹ. 18 ։
Ի Բ Օր . ւբ . 14 ։ Սաղ . իբ . 12 ։
Ն Սաղ . հզ . 6 ։ ԳԼ . լբ . 4 ։
Կ՚ Կ՚ կոտք հեղնելիք ։
Ծ Ծայս. ԺԹ. 18 ։
ԳԼ . լբ 16 , 23 ։
Ձ Եզ . Ե . 4 ։
Հմր 7 , 28 ։
Ղ ԳԼ . ւզ . 18 , 19 , 20 , 23 ։
Բ Օր . լ . 17 ։ Ես . ԽԹ . 2 ։
Ղ֊ Ղէ . իզ . 25 ։
Է ԳԼ . ւզ . 19 ։
Ր Երեմ . լ . 3 , 18 ։ ԳԼ . ւդ . 13 ։ ւզ . 21 , ՃՃ ։
Բ ԳԼ . ի . 40 ։ Ովս . ա . 11 ։
Ը Կ՚ պիտի բլլամ , Երբոր կրեն իրենց անարգանքը ու իրենց բոլոր յանցանքները՝ որ ինծի դէմ ըրին , քանի որ իրենց երկրին մէջ ապահովութեամբ կը բնակէին , ու վախցընող մը չբլլար ։
Ց Ղէ . իզ . 5 , 6 ։
Ր Դան . Թ . 16 ։
Ը ԳԼ . իբ . 25 , 26 ։

Ն·Ք·ՌՓ· Խրբ 587

Նոնք իրենց թշնամեացը երկիրնեւրէն ժողվեմ, ան տաճնը անոնց մէջը՝ †շատ ազգայ աչքերուն առ-
28 ջեր պիտի արբուիմ։ Եւ պիտի դիտնան թէ ես եմ անոնց Տէր Աստուածը. որովհետեւ զանոնք ազգերու մէջ գերի քշեցի, ու զանոնք նորէն իրենց երկիրը ժողվեցի, և ալ անոնցմէ հոն մէկը չթո-
29 ղուցի։ Եւ ես. մէյմըն ալ իմ երեսս անոնցմէ պիտի չդարձկեմ. քանզի †իմ Հոգիս Իսրայելի տանը վրայ թափեցի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ·Խ

1 Մարգարէին տեսիլքին ժամանակը, եղանակը ու նպատակը։ 6 Ընծեղեան դրանը, 20 հիւսիսային դրանը, 24 հարաւային դրանը, 32 ներսի դահլիճին արեւելեան դրանը, 35 և հիւսիսային դրանը առաջնորդութիւնը։ 39 Ողջակէզները։ 44 Սրճակները։ 48 Տաճարը սրահը։

574

*ԵԶր·տասրորդ գլուխ

—ԳԼ·ԼԴ· 21։

Բ ԳԼ·ա·3։

Գ ԳԼ·բ·8։

Դ Յայտ·խա· 10։

1 Ի՛ր դերութեանը քսանուհինգերորդ տարին՝ *առջի ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը՝ †քաղաքին գարնուելուն չորեքտասաներորդ տարին՝ նոյն օրը ‖Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ, ու զիս հոն տա-
2 րաւ. †Ջիս Աստուծոյ տեսիլքներով Իսրայելի երկիրը տարաւ, ու զիս խիստ բարձր լեռան մը վրայ դրաւ. ու անոր վրայ հարաւային կողմը քաղաքի մը շինուածքի պէս
3 երեւոյթ մը կար։ Ու երբոր զիս հոն տարաւ, ահա մէկ մարդ մը՝ որուն երեւոյթը †պղնձի երեւոյթի պէս էր, և շանուր ձեռքը քթանէ լար ու չափի եղէգ կար, ու անիկայ
4 դուռը կայներ էր։ Եւ ան մարդը ինծի ըսաւ, ԸՈրդի մարդոյ՝ աչքերովդ տես ու ականջներովդ լսէ, ու քեզի ամէն ցուցուցածներուս ուշադրութիւն երէ. վասն զի դուն հոս բերուեցար, որ ես ‖անոնք քեզի ցուցընեմ. †ամէն տեսածդ Իսրայէլի տանը պատմէ՝։
5 Եւ ահա տանը դուրսէն շուրջանակի †պարիսպ կար, ու ան մարդուն ձեռքը՝ վեց կանգունի երկայնաչափ եղէգ մը կար, ‖ամէն մէկ կանգուն ու չորս մատնաչափ ըլլով. ու †պարսպին լայնութիւնը եղէգ մը՝ ու բարձրութիւնը եղէգ մը չափեց։
6 Եւ անիկայ դէպ 'ի արեւելք նայող դուռը եկաւ, ու անոր աստիճաններուն վրայ ելաւ, ու դրանը մէկ սեմը եղէգ մը լայն, ու միւս սեմն եղէգ մը լայն չափեց։
7 Եւ ‖ան խուցը եղէգ մը երկայն ու եղէգ մը լայն էր։ ու խուցերուն միջեւը հինգ կանգուն էր. և դրանը սրահին քովը եղող դրանը սեմն ներսէն մէկ կանգուն էր։
8 Ու անիկայ դրանը սրահը ներսէն
9 մէկ եղէգ չափեց։ Եւ դրանը սրահը ութը կանգուն չափեց. ու անոր դրանդիքը երկու կանգուն էր։ ու դրանը սրահը ներսի կող-
10 մէն էր։ Ու դէպ 'ի արեւելք եղող դրանը խուցերը մէկ կողմէն իրեք ու միւս կողմէն իրեք էին, ու իրեքին չափը մէկ էր. և դրանդեացը չափը մէկ կողմէն ու միւս
11 կողմէն մէկ էր։ Ու դրանը մուտքին լայնութիւնը տասը կանգուն չափեց, — դրանը երկայնութիւնը
12 տասուիրեք կանգուն։ Եւ խուցերուն առջեւը ‖էն ‖ոչին մէկ կանգունի սահման՝ ու միւս կողմէն մէկ կանգունի սահման մը կար. ու խուցերը մէկ կողմէն վեց կանգուն՝ ու միւս կողմէն վեց կան-
13 գուն էին։ Եւ դուռը չափեց մէկ խուցին տանիքէն մինչեւ միւսին տանիքը. — նոր լայնութիւնը քսանուհինգ կանգուն էր։ — մուտ-
14 քերը դիմացէ դիմաց էին։ Եւ դրանդեացը ըՂԲԻԲ վաթսուն կանգուն բրաւ, մինչեւ դրանը բոլորտիքը եղող դահլիճին դրանդի-
15 քը։ Եւ դուրսի դրանը երեսէն մինչեւ ներսի դրանը սրահին երեսը
16 չիսուն կանգուն էր։ Ու խուցերուն և անոնց դրանդեացը բովը՝ դրանը ներսի կողմէն շուրջանակի †‖վանդակապատ պատուհաններ կային, սրահներն ալ այսպէս էին. ու ներսի կողմէն շուրջանակի պատուհաններ կային. և դրանդեացը վրայ արմաւենիներ կային։
17 Ու զիս Եդուրսի դահլիճը բերաւ, և ահա հոն Եաւնեակներ՝ ու դահլիճին համար շինուած շուրջանակի քարայատակ կար. ու քարայատակին վրայ Երեսուն աւնեակ կար։
18 Եւ դռներուն բովի քարայատակը դռներուն երկայնութեանը դիմացը
19 եղող վարի քարայատակն էր։ Ու անիկայ վարի դրանը առջեւէն մինչեւ ներքին սրահին առջեւը դուրսէն՝ դէպ 'ի արեւելք ու հիւսիս լայնութիւնը հարիւր կանգուն չափեց։
20 Եւ դուրսի դահլիճին դէպ 'ի հիւսիս նայող դրանը երկայնութիւնը ու լայնութիւնը չափեց։
21 Ու անոր խուցերը իրեք մէկ կողմէն էր, ու իրեք միւս կողմէն, և անոր դրանդիքը ու սրաՀները առջի դրանը չափովը էին. անոր երկայնութիւնը հիսուն կանգուն ու լայնութիւնը քսանուհինգ կան-
22 գուն էր։ Եւ պատուհանները ու սրաՀները ու արմաւենիները դէպ 'ի արեւելք նայող դրանը չափովը էին, ու եօթը աստիճանով ան դուռը կ'ելլէին. և սրաՀները

Ն·Ք·ՌՓ· 574

Դ ԹագԱ·գ· 4։

‡ Կ—՛· Ներսէն լայն դուրսէն նեղ

Ե Յայտ·ժա· 2։

Զ ԹագԱ·գ· 5։

Է ԳԼ·խե· 5։

Ն·Ք·ԶԾ· 574

23 անոնց առջևն էին ։ Ու ներսի գաւիթը դուռ մը ունէր՝ հիւսիսային դրանը ու արևելեան դրանը դիմացը , ու մէկ դռնէն մինչև միւս դուռը հարիւր կանգուն չափեց ։
24 Եւ զիս հարաւային կողմը տարաւ , և ահա հարաւային կողմը դուռ մը կար . ու անոր դրանդիքը ու սրաձները չափեց , ըստ նոյն
25 չափերուն համեմատ էին ։ Եւ անոր սրաձները նոյն պատուհաններուն պէս պատուհաններ ունէին շուրջանակի . — երկայնութիւնը յիսուն կանգուն , ու լայնութիւնը քսանուհինգ կան-
26 գուն էր ։ Եւ ան տ— ելլելու համար եօթը աստիճան կար , ու անոր սրաձները անոնց առջևն էին . ու անոր դրանդեակը վրայ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն արմաւենիներ կային ։
27 Ու ներսի գաւիթը դուռ մը ունէր դէպ ՚ի հարաւ , ու մէկ դռնէն մինչև միւս դուռը դէպ ՚ի հարաւ
28 հարիւր կանգուն չափեց ։ Եւ զիս հարաւային դռնէն ներսի գաւիթը բերաւ , ու հարաւային դուռը չափեց , ըստ նոյն չափերուն համեմատ
29 էր ։ Եւ անոր խուցերը ու դրանդիքը ու սրաձները նոյն չափերուն համեմատ էին . և անիկայ ու անոր սրաձները շուրջանակի պատուհաններ ունէին . — երկայնութիւնը յիսուն կանգուն , ու լայնութիւնը քսանուհինգ կանգուն
30 էր ։ Եւ սրաձները շուրջանակի ‖ քսանուհինգ կանգուն երկայն ,
31 ու հինգ կանգուն լայն էին ։ Եւ սրաձները դէպ ՚ի դուրսի գաւիթն էին , ու դրանդեակը վրայ արմաւենիներ կային . և ան տ— ելլելու համար ութը աստիճան կար ։
32 Եւ զիս ներսի գաւիթը տարաւ դէպ ՚ի արևելք , ու դուռը չափեց , — նոյն չափերուն համեմատ
33 էր ։ Եւ անոր խուցերը ու դրանդիքը ու սրաձները նոյն չափերուն համեմատ էին . և անիկայ ու անոր սրաձները շուրջանակի պատուհաններ ունէին . — երկայնութիւնը յիսուն կանգուն , ու լայնութիւնը քսանուհինգ կանգուն էր ։
34 Եւ անոր սրաձները դէպ ՚ի դուրսի գաւիթն էին , ու անոր դրանդիքը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն արմաւենիներ ունէին . և ան տ— ելլելու համար ութը աստիճան կար ։
35 Ու զիս հիւսիսային դուռը բերաւ , ու նոյն չափերուն համեմատ
36 չափեց խուցերը , դրանդիքը ու սրաձները , և շուրջանակի պատուհաններ ունէր . — երկայնութիւնը յիսուն կանգուն ու լայնութիւնը քսանուհինգ կանգուն
37 էր , և անոր դրանդիքը դէպ ՚ի դուրսի գաւիթն էր , ու դրանդիքը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն արմաւենիներ ունէին . և ան տ— ելլելու համար ութը աստիճան կար ։
38 Ու մէկ սենեակ մը կար որ անոր մուտքը դռներուն քովն էր . անոնք մաս էր . ողջակէզը հոն կը
39 լուային ։ Եւ դրանը սրահին մէջ մէկ կողմէն երկու սեղան՝ ու միւս կողմէն երկու սեղան կար , որ անոնց վրայ ողջակէզը ու մեղքի պատարագը ու յանցանքի պատարագը մորթէին ։
40 Եւ հիւսիսային դրանը մուտքը ելլելուն դուրսի կողմը երկու սեղան ու միւս կողմը եղող դրանը սրահին մէջ երկու
41 սեղան կար ։ Դրանը քովը մէկ կողմէն չորս սեղան ու միւս կողմէն չորս սեղան կար , ութը սեղան էր , — անոնց վրայ կը մորթէին ։
42 Եւ չորս սեղանները որոնք ողջակէզի համար էին , տաշուած քարէ մէկ ու կէս կանգուն երկայն , ու մէկ ու կէս կանգուն լայն , ու մէկ կանգուն բարձր էին . և ողջակէզը ու զոհը մորթելու գործիքները ա-
43 նոնց վրայ կը դնէին ։ Ու ներսէն շուրջանակի չորս մատնաչափ * եզերք մը՝ շինուած էր . ու սեղաններուն վրայ զոհին միսը ‖ ը— էր ։
44 Եւ ներսի դրանը դուրսի կողմը՝ հիւսիսային դրանը քովը եղող ներսի գաւիթին մէջ երգեցողներուն սենեակները կար , ու անոնց երեսը դէպ ՚ի հարաւ էր . մէկը արևելեան դրանը քովը էր , — երեսը դէպ ՚ի
45 հիւսիս էր ։ Եւ ինծի ըսաւ , Ա՛ս սենեակը որ դէպ ՚ի հարաւ կը նայի , տանը պահպանութիւնը ը-
46 նող քահանաներուն համար է . Ու ան սենեակը որ դէպ ՚ի հիւսիս կը նայի , սեղանին պահպանութիւնը ընող քահանաներուն համար է . անոնք Սադովկի որդիքն են , որոնք Ղևիի որդւոցմէ Տէրոջը կը մօտենան՝ անոր ծառայութիւն ընելու համար ։
47 Եւ գաւիթը չափեց , որ— երկայնութիւնը հարիւր կանգուն , ու լայնութիւնը հարիւր կանգուն էր , անիկայ քառակուսի էր . ու սեղանը տանը առջևն էր ։
48 Եւ զիս տանը սրահը տարաւ , ու սրահին դրանդիքը չափեց՝ հինգ կանգուն մէկ կողմէն , ու հինգ կանգուն միւս կողմէն . և դրանը լայնութիւնը մէկ կողմէն իրեք կանգուն ու միւս կողմէն իրեք կան-
49 գուն էր ։ Սրահին երկայնութիւ— նը քսան կանգուն , ու լայնութիւ—

Ն·Ք·ԶԾ· 574

ՂՂԱ·Գ·2, 3 ։
ՅՂԱ·Ե·6, Զ·6, Ի՛·1 ։

Ե՛ կամ՝ կոթեր

ՂՄՄ·Ջ· 31 ։

ՖՂԱ·Բ·35, Թուա·Գ·27, 28·32·38, Ժբ·5 ։ ա ՄՆ·Թ·23 ։ ր ՄՆ·Ժգ· 11 ։ Սաղ· ՃԼԴ·1 ։ ՀԹուա·Ժբ· 5 ։ Գ Ե·Խգ· 15 ։ ՃԳ Թագ·Բ· 35 ։ Գ Ե·Խգ· 19 ։ Խգ·15, 16 ։

Ն·Գ Թագ·Ջ· 3 ։

Ն · Ք · ԳԲ · 574

* կ՚ըլլէր՝ ան ատոմճաններովը մէկտեղ՝ որով Հոն կ՚ելլէին .

ՂԳ Թագ · Ե · 21 ։

ՆԸ տաճարումէկ կանգուն *էր, և Հոն [տոհը] ատոմճաններով կ՚ելլէին". ու Ղդրանդեացը քովը սիւներ կային, մէկը մէկ կողմէն՝ միւսն ալ միւս կողմէն։

ԳԼ · ԽԱ

1—26 Տաճարին չափերը, բաժանումը, սենեակները ու զարդերը։

1 Լ՚ու Հին տաճարը տարաւ, ու Սողոմոնի դրանդիքը չափեց, մէկ կողմէն վեց կանգուն լայն ու միւս կողմէն վեց կանգուն լայն էր խորա-
2 նին լայնութենանը համեմատ։ Եւ դրանը լայնութիւնը տասը կանգուն էր, ու դրանը քովերը մէկ կողմէն հինգ կանգուն, ու միւս կողմէն հինգ կանգուն էին. և անոր երկայնութիւնը քառասուն կանգուն, ու լայնութիւնը քսան կանգուն չափեց։
3 Ու ներս մտաւ, և դրանը դրանդիքը երկու կանգուն, ու դուռը վեց կանգուն չափեց. ու դրանը լայնութիւնը եօթը կանգուն էր։
— գ Թագ · Ղ · 20 ։ բ Մն · գ · 8 ։
4 Եւ անոր երկայնութիւնը չափեց քսան կանգուն, ու լայնութիւնը քսան կանգուն՝ տաճարին լայնութենանը համեմատ. ու ինծի ըսաւ. Ասիկայ է սրբութիւն սրբութեանց։
5 Եւ տանը պատը վեց կանգուն, ու տանը բոլորտիքը եղող սենեակներուն լայնութիւնը չորս կանգուն չափեց։
Բ գ Թագ · Ղ · 5, 6 ։
6 Բ՚ու սենեակները իրարու վրայ էին իրեք քով-քով, ու թումով երեսուն. և անոնց ելուածները կը մնային տաճարին ան պատին մէջ՝ որ սենեակներուն համար ելուած էր շուրջանակի, որ անոր կոթնին, բայց տանը պատին մէջը չէին կրո-
7 թըներ։ Ու սենեակները ելլելու համար՝ ելայնցող ու շրջանակաւոր անդունդ մը կար, որ տանը բոլորտիքը՝ վեր ելլելու համար տունը կը պտրտեր. անոր համար ելլելով տունը կը լայննար, և այսպէս վարի դատիկոնէն վերի դատիկոնը միջին
Է գ Թագ · Ղ · 8 ։
8 դատիկոնէն կ՚ելլէին։ Ու շուրջանակի տանը բարձրութիւնը տեսայ. սենեակներուն հիմերը ամբողջ մէկ եղէգ՝ վեց մեծ կանգուն
Թ ԳԼ · Խ · 5 ։
9 էր։ Սենեակներուն պատին լայնութիւնը դուրսէն հինգ կանգուն էր, ու մնացածը սենեակներուն ներսի
10 միջոցն էր։ Եւ փոխ սենեակներուն մէջտեղը՝ տանը բոլորտիքը քսան կանգուն լայն միջոց մը կար։
11 Ու սենեակներուն մուտքերը մնացած տեղին կը նայէին, մուտքին մէկը դէպ ՚ի Հիւսիս, և մուտքին մէկը դէպ ՚ի հարաւ կը նայէր. ու մնացած տեղին լայնութիւնը շուրջանակի հինգ կանգուն էր։
Ն · Ք · ԳԲ · 574
12 Եւ զատուած տեղին առջևը՝ դէպ ՚ի արեմտեան ծայրը եղող շէնքին լայնութիւնը եօթանասուն կանգուն էր. ու շէնքին պատը շուրջանակի հինգ կանգուն լայն, ու երկայնութիւնը իննսուն կանգուն
13 էր։ Եւ տանը երկայնութիւնը հարիւր կանգուն չափեց. ու զատուած տեղը ու շէնքը իր պատերովը՝
14 հարիւր կանգուն երկայն էր։ Եւ տանը ու զատուած տեղին երեսը դէպ ՚ի արևելք հարիւր կանգուն լայն էր։
15 Ու անոր եւեի կողմն՝ զատուած տեղին դիմացը եղող շէնքին երկայնութիւնը և անոր սիւնազարդ սրաՀները մէկ կողմէն ու միւս կողմէն ներքին տաճարին ու դուրթին սրաՀներուն հետ հարիւր կան-
16 գուն չափեց։ Դրունը սեմերը ու ծանդակապատ պատուհանները, և շուրջանակի ան իրենք ընդդէմ սեմերը դիմացը եղող սիւնազարդ սրաՀները՝ ամէն կողմէն տախտակամած ընդդէմ էին դետնէն մինչև պատուհանները, ու պատուհան-
17 ները ծածկուած էին. ներս դրանը վրան ու մինչև ներքին տունը, և դուրսէն ու բոլոր պատը շուրջանակի ներսէն ու դուրսէն չափերովը։
Ի ԳԼ · Խ · 16 ։ Հմր 26 ։
18 Ու քերովբէներ ու արմաւենիներ քանդակուած էին, ու երկու քերովբէներուն մէջը արմաւենի մը, ու ամէն մէկ քերովբէն երկու երես ունէր,
19 Ի՚ր յարմարն մէկ կողմն դէպ ՚ի արմաւենին մարդու երես՝ ու միւս կողմն դէպ ՚ի արմաւենին առոյդ առիւծի երես. բոլոր տանը քանդակը շուրջանակի այդպէս էր։
Ի Տես գԼ · ամ · 10 ։
20 Ճատակէն մինչև դրանը վրան քերովբէներ ու արմաւենիներ քանդակուած էին, նոյնպէս ալ տաճարին
21 պատին վրայ։ Տաճարին դրանդիքը քառակուսի էին, ու սրբարանին երեսը դէմառ երեսոյթը գրեթէ եր-
22 բեւութին պէս էր։
Ը Եբ · Ը · 1 ։
Փայտէ սեղանը իրեք կանգուն բարձր էր, ու երկայնութիւնը երկու կանգուն էր, և անոր անկիւնները իրմէ էին, ու անոր երկայնութիւնը ու քովերը փայտէ էին. ու անիկայ ինծի ըսաւ, Ասիկայ է Ի՚ՏԵրոջը առջևը եղող Թսեղա-
Ի Եբ · Ը · 8 ։ Ժ ԳԼ · Խդ · 16 ։ Մտգ · ա · 7 · 12 ։
23 նը։ Եւ տաճարը ու սրբարանը
24 երկու դուռ ունէին. Ու դռնիը երկերկու փեղկ ունէին, ու փեղկերը երկուքի կը ծալլուէին, երկու փեղկ մէկը ունէր, ու երկու-
Ի գ Թագ · Ղ · 31—35 ։
25 փեղկ միւսը։ Եւ անոնց վրայ՝

Ն·Ք·ԶԲ· 574

տաճարին դռներուն վրայ պա-
տերուն վրայի քանդակին պէս
քերովբէներ ու արմաւենիներ քան-
դակուած էին . ու դուրսէն սրա-
հին երեսը փայտէ սանդուխ մը
26 կար ։ Եւ սրահին քովերը ու
տանր աննեակներուն մէջ , և սան-
դուխներուն վրայ՝ մէկ կողմէն ու
միւս կողմէն Ա վանդակապատ
պատուհաններ ու արմաւենիներ
կային ։

ԳԼ·ԽԲ

1 Քահանայից սենեակները · 13 անոնց գործա-
ծութիւնը · 19 Ներսէին դաւիթին չափե-
րը ։

1 Ա՛նկէ ետքը զիս դէպ՝ ի հիւսիս ե-
ղող ճամբովը արտաքին դաւի-
թը հանեց , և զիս ՚ի զատուած
տեղին դիմացը եղող՝ ու դէպ ՚ի
հիւսիս նայող շէնքին դիմացի սե-
2 նեակները բերաւ ։ Ա- ՒՒՒ-ՒՒՒ-
ՐՒՒ հիւսիսային մուտքին ա-
ջևի երկայնութիւնը հարիւր կան-
գուն , ու լայնութիւնը յիսուն
3 կանգուն էր ։ Ներսի դաւիթին
քսան ՒՒՒ-ՒՒՒ դէմ՝ ու դուրսի
դաւիթին քարայատակին դէմ՝
իրարու դիմացը Բ իրեք դասիկո-
նով սիւնազարդ սրահներ կային ։
4 Ու սենեակներուն առջևը՝ ներսէն
տասը կանգուն լայն ճեմելիք մը
ՒՒ մէկ կանգուն ճամբայ մը կար ,
և անոնց դռները դէպ ՚ի հիւսիս
5 էր ։ Ու վերի սենեակները կարճ
էին , վասն զի սիւնազարդ սրահ-
ները անոնցմէ՝ ՒՒՒ շէնքին վա-
րի ու միջին սենեակներէն կը նեղնա-
7 յին ։ Ու սենեակներուն դիմացը՝
դուրսի դաւիթին կողմը սենեակ-
ներուն առջևի դուրսի պատին եր-
կայնութիւնը յիսուն կանգուն էր ։
8 Վասն զի դուրսի դաւիթը ՒՒՒՂ
սենեակներուն երկայնութիւնը յի-
սուն կանգուն էր . և ահա տա-
ճարին դիմացը հարիւր կանգուն
9 էր ։ Ու ասոնք սենեակներուն տա-
կէն՝ դուրսի դաւիթէն անոնց եր-
թալու համար՝ արևելեան կողմէն
10 մուտք մը կար ։ Եւ դաւիթին
պարսպին լայնութեանը մէջ դէպ
՚ի արևելք՝ զատուած տեղին դիմա-
ցը ու շէնքին դիմացը սենեակ-
11 ներ կային ։ Եւ Ի անոնց առջևը
ճամբայ մը կար դէպ ՚ի հիւսիս
եղող սենեակներուն երեսութին
պէս , թէ անոնց երկայնութեանը՝
թէ անոնց լայնութեանը և թէ
անոնց բոլոր ելքերուն՝ և անոնց
ձևերուն ու դռներուն կողմանէ ։
12 Նոյնպէս ալ էին դէպ ՚ի հարաւ
եղող սենեակներուն մուտքերը ·
ճամբուն գլուխը մուտք մը կար ,
ՒՒ- ՒՒՒ արևելեան ճամբուն բերա-
նը՝ պատին առջևի շիտակ ճամ-
բան ։
13 Եւ ինծի ըսաւ ։ Զատուած
տեղին առջևը եղող հիւսիսային
կողմի սենեակները ՒՒ հարաւա-
յին կողմի սենեակները սուրբ սե-
նեակներն են ուր որ Տէրոջը մո-
տեցող քահանաները Ա ամենա-
սուրբ բաները պիտի ուտեն . հոն
պիտի դնեն ամենասուրբ բանե-
րը ու Ի հացի ընծան ու մեղքի
պատարագը և յանցանքի պա-
տարագը , քանզի ան տեղը սուրբ
14 է ։ Ներբոր քահանաները հոն
մտնեն , սուրբ տեղէն դուրսի
դաւիթը պիտի չելլեն , հապա
իրենց պաշտօնի զգեստները հոն
պիտի թողուն , վասն զի անոնք
սուրբ են . և ուրիշ հանդերձ-
ներ հագնելով՝ ժողովուրդին վե-
րաբերեալ բաներուն պիտի մո-
տենան ։
15 Ու երբոր անիկայ ներքին տունը
չափեց լմընցուց , զիս դէպ ՚ի ա-
րևելք նայող դուռը հանեց , ու
16 զանիկայ ամէն կողմէն չափեց ։ Ա-
րևելեան կողմը չափի եղէգով՝ շուր-
ջանակի հինգ հարիւր եղէգ չափեց
17 չափի եղէգով ։ Հիւսիսային կող-
մը շուրջանակի չափի եղէգով հինգ
18 հարիւր եղէգ չափեց ։ Հարաւա-
յին կողմը չափի եղէգով հինգ
19 հարիւր եղէգ չափեց ։ Արևմտեան
կողմը դարձաւ , ՒՒ չափի եղէգով
20 հինգ հարիւր եղէգ չափեց ։ Զա-
նիկայ չորս կողմէն չափեց . անիկայ
Ի հինգ հարիւր Իւթ երկայն , ու
հինգ հարիւր Իւթ լայն էր , ՒՒ
Ը պարիսպ ունէր , սուրբ ու անսուրբ
ՒՒՒ մէջը զատելու համար ։

ԳԼ·ԽԳ

1 Ասուածոյ փառքը նորէն տաճարին մէջը կը
դառնայ ։ 7 Ասուածոյ ներկայութեանը հե-
ռանալուն պատճառը Իսրայէլի մեղքն էր ։
10 Մարդարէն ժողովուրդը կը յորդորէ որ ա-
պաշխարեն , ու տանը օրէնքը պահեն ։ 13
Սեղանին չափերը ։ 18 և կանոնները ։

1 Ե՛ւ զիս դուռը՝ ՒՒՒ դէպ ՚ի արևելք
2 նայող դուռը տարաւ ։ Բ Եւ
ահա արևելեան ճամբայէն Իսրայէլի
Ասուածոյն փառքը կու գար . ու
Ի անոր ձայնը շատ ջուրերու ձայնին
պէս էր , Ա ու երկիրը անոր փառ-
3 քին լուսաւորուեցաւ ։ Եւ տեսած
տեսիլքս Ինման էր ան տեսիլքին ,
որն որ տեսայ , երբոր Ը քաղաքը
աւերելու եկայ . ու տեսիլքները
Ի Քոբար գետին քովը տեսած տե-

Ն·Ք·ԶԲ· 574

ՒՒՒ կ՚ երթ· վեր-
բագոյթի

ԼԳԼ·Խ·16 ։
ՀՄր 16 ։

ՒՒՒ·ԼԳԼ·
12 ։ 15 ։

Բ ԳԼ·Խա·
16 ։

Ի ՀՄր 4 ։

ՂԼՒ·Ղ·16 ։
26 ։ ԽԳ·9 ։

Ի ՂԼՒ·Ր·3 ։
10 ։ Ղ·14 ։
17 ։ 25 ։ 29 ։
Ե·1 ։ Ժ·
13 ։ 14 ։
Թուա·ԺԸ·
9 ։ 10 ։
ՂԳԼ·ԽԳ·
19 ։

Ի ԳԼ·ԽՒ·2 ։

Ը ԳԼ·Խ·5 ։

ՒՒՒ·Ժ·19 ։
ԽԳ·1 ։ ԽՂ·
1 ։
Բ ԳԼ·ԺՒ·
23 ։
Ֆ ԳԼ·Ա·24 ։
Ցայս·Ա·
15 ։ ԺԳ·2 ։
ԺԹ·1·6 ։
Ք ԳԼ·Ժ·4 ։
Ցայս·ԺԸ·
1 ։
Ի ԳԼ·Ա·4 ։
28 ։ Ը·4 ։
Ղ Երեմ·Ա·
10 ։
Ի ԳԼ·Ա·3 ։
Դ·28 ։

սիլբիս պէս էին , ու երեսիս վրայ
ինկայ ։
4 Եւ Տէրոջը փառքը դէպ ՚ի
արեւելք նայող դրանը ճամբայէն
5 տունը մտաւ ։ Ու Հոգին ինծ
վերցուց , և ինծ ներքին գաւիթը
տարաւ ։ և ահա Տէրոջը փառքը
6 տունը լեցուցեր էր ։ Եւ յա՛ն ինծ
լսեցի որ տաճարէն ինծի կը խօսէր .
(ու Էմ քովս մարդ մը կայներ
7 էր .) Ու ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ
Ն Իսրայէլէն որդւոցը մէջ յաւիտեան
բնակելու Իմ թոռնիս տեղը , և Իմ
ոտքերուս գարշապարներուն տեղը
— ՚ի՛ս է , ու Իսրայէլի տունը՝ ի-
րենք ու իրենց թագաւորները ի-
րենց պոռնկութիւններովը ու ի-
րենց թագաւորներուն դիւերովը
իրենց բարձր տեղերուն մէջ՝ հալ
իմ սուրբ անունս պիտի չպղծեն ։
8 Անոնք ալ իրենց սեմերը իմ սե-
մերս ու իրենց դռնդիքը իմ
դռնդեւացս մօտ դրին , այնպէս որ
իմ ու անոնց մէջտեղը միայն մկ
պատ մը կար ։ և իրենց բրած գար-
շելութիւններովը իմ սուրբ անունս
պղծեցին . ես ալ իմ բարկու-
9 թեամբս սպառնացի զանոնք ։ Հի-
մա թող իրենց պոռնկութիւնը
ու իրենց թագաւորներուն դիւերը
ինծմէ հեռացընեն , ու յաւի-
տեան անոնց մէջը պիտի բնակիմ ։
10 Դուն՝ որդի մարդոյ՝ Իսրայէլի
տանը առ տունը գիտցուր , որ
իրենց անօրէնութիւններէն ամչ-
նան , ու թող —ը դաղափարը
11 չափեն ։ Եւ թէ որ իրենց բոլոր
բրածներէն ամչնան , տանը ձեւը ու
կարգաւորութիւնը , և անոր ել-
քը ու մուտքը , ու բոլոր ձեւերը
և բոլոր կանոնները , ու [բոլոր ձեւ-
րը] և բոլոր օրէնքները անոնց գիտ-
ցուր . ու անոնց աչքերուն առջեւը
գրէ , և անոր բոլոր ձեւերը ու բո-
լոր կանոնները պահին ու զանոնք
12 կատարեն ։ Ա՛յս է տաճարին օրէնքը ։
Անոր բոլոր սահմանը շուրջանակի
վրէնաւը գլուխն վրայ ամենասուրբ
պիտի ըլլայ . ահա տաճարին օրէն-
քը ասիկայ է ։
13 Եւ ասոնք են սեղանին չափերը՝
կանգուններով . (Կանգունը մկ կան-
դուն ու չորս մատնաչափ է .) ու
խոր տեղը մկ կանգուն , ու —ը
լայնութիւնը մկ կանգուն , և անոր
սահմանը անոր եղերքին վրայ շուր-
ջանակի մկ թիզ մը պիտի ըլլայ .
ու աս պիտի ըլլայ սեղանին հիմը ։
14 Ու դետնին խոր տեղէն մինչև վարի
շրջանակը երկու կանդուն , և —ը
լայնութիւնը մկ կանդուն պիտի
ըլլայ . ու պզտիկ շրջանակէն մինչև
մեծ շրջանակը չորս կանդուն , ու
լայնութիւնը մկ կանդուն պիտի
15 ըլլայ ։ Եւ կրակարանը չորս կան-
դուն բարձր պիտի ըլլայ . ու կրա-
կարանէն վեր չորս եղջիւր պիտի
16 ըլլայ ։ Եւ կրակարանը տասներ-
կու [—ն—ն երկայն ու տասներ-
կու [—ն—ն լայն , չորս կողմն ալ
հաւասար քառակուսի պի-
17 տի ըլլայ ։ Եւ անոր բոլորտիքը
եղող շրջանակը տասնչորս [—ն-
—ն երկայն ու տասնչորս [—ն-
—ն լայն պիտի ըլլայ , և բոլոր-
տիքը եղող սահմանը կէս կան-
դուն , ու խոր տեղը շուրջանակի
մկ կանդուն պիտի ըլլայ . ու ել-
անոր աստիճանները դէպ ՚ի արեւելք
պիտի ըլլան ։
18 Եւ ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝
Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ասոնք
պիտի ըլլան սեղանին կանոնները՝
ան օրը որ զանիկայ շինեն , անոր
վրայ ողջակէզներ մատուցանելու ,
ու անոր վրայ արիւն սրսկելու
համար ։
19 Ասադովկի սերունդէն եղող ել-
տոյի քահանաներուն (որոնք ին-
ծի ծառայութիւն ընելու համար
ինծի պիտի մօտենան , կ՚ըսէ Տէր
Եհովան ,) մեղքի պատարագի հա-
մար դարջառներէն զուարակ մը
20 պիտի տաս . Եւ անոր արիւնէն պի-
տի առնես , ու —ը—ն չորս եղջիւր-
ներուն վրայ , ու շրջանակին չորս
անկիւններուն վրայ , և շուրջանակի
անոր սահմանին վրայ դնես , ու
զանիկայ պիտի սրբես և անոր
21 համար քաւութիւն ընես ։ Ու
մեղքի պատարագին զուարակը պի-
տի առնես , և Ասրբարանէն դուրս՝
տաճարին որոշուած տեղը —պիտի
22 այրուի ։ Ու երկրորդ օրը մեղքի
պատարագի համար այծերէն ա-
նարատ նոխազ մը մատուցանես ,
ու սեղանը պիտի սրբեն , ինչպէս
23 որ զուարակով սրբեցին ։ Երբոր
սրբելը լմընցընես , արջառներէն ա-
նարատ զուարակ մը , ու ոչխարնե-
րէն անարատ խոյ մը պիտի մա-
24 տուցանես . Եւ զանոնք Տէրոջը
առջեւը պիտի մատուցընես , ու
քահանաները անոնց վրայ ադ պի-
տի ցանեն , ու զանոնք Տէրոջը ող-
25 ջակէզ պիտի մատուցանեն ։ Եօ-
թը օր մեղքի պատարագի համար՝
օրը մկ-մկ նոխազ պիտի մատու-
ցանես . նաև արջառներէն զուա-
րակ մը , ու ոչխարներէն խոյ մը
պիտի մատուցանեն , որ անարատ
26 ըլլան ։ Եօթը օր սեղանին
քաւութիւն պիտի բնեն , և զանի-
կայ պիտի սրբեն ու զանիկայ նուի-
27 րեն ։ Ու երբոր ան օրերը լմնա-
նան , ութերորդ օրը ու անկէ ետ-

Եբր. Ժ. 11 ։ — Եւ. ԽԹ. 14 ։

Ել. ԽԹ. 26 ։

Ղեւ. Ժ. 15 ։

Ել. ԽԹ. 10 ։ 12 ։ Ղեւ. Ը. 14 ։ 15 ։ Գէ. Խե. 18 ։ 19 ։

Եբր. Ժ. 11 ։ — Եւ. ԽԹ. 14 ։

Ղեւ. Ը. 15 ։

Ել. ԽԹ. 35 ։ 36 ։ Ղեւ. Ը. 33 ։

— Ած Ղեւ. Թ. 1 ։

Ն·Ը·ՀԵ· 574

Ը Ցար·Խր· 8։ ԳԼ·Ի· 40։41։ Հր· ամ·Ժը· 1։ ա Պնա· ը·5։

Ը ԳԼ·Խգ·1։

Ը ԳԼ·Խգ·4։

Ի Ա՛Ն·լա· 51։ ա Կոր· ժ·18։

Ր ԳԼ·Խգ· 2·8։

Ի ԳԼ·գ·23։ Խգ·5։

ՀԳԼ·ա·28։

Ի ԳԼ·Խ·4։

Ը ԳԼ·ը·5։ Ի ԳԼ·Խե·9։ ա Պնա·գ· 3։

Ի ՂՀ·Իգ· 41։ ը Օր· ժ·16։ Գոր· կ·51։

Ի ՂՀ·Իր· 25։

ԼԳԼ·Խգ·8։ ՀՀ՛ր 9։ Գոր· Խա·28։

Ի ՂՀ·Խ· 6։ 8։ 17։ 21։

Ի ՂՀ·գ·16։ ժԿ·11։

Ի ՂՀ·Իր· 2։ Ես։

ՀՀ՛ր 1։ 13։ ԳԼ·Ի·15։

Ի ՀՀ՛ր 7։

Ղ Տ՚ա Գ Թագ·Խգ· 8։ Ես։ ը Ա՛ն· Խ՛Ի· 4·5։ ԳԼ· Խը·11։

վը քահանաները սեղանին վրայ ձեր ողջակէզները ու ձեր խաղաղութեան զոհերը պիտի մատուցանէն, և նա ը ձեզ պիտի ընդունի՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ·ԽԴ

1 Ընծեղեան դուռը միայն իշխանին համար կ՚ըրծուի։ 4 Քահանաները կը յանդիմանուին սրբարար պղծելուն համար։ 9 Կառապետներուն արգիլուած է քահանայից պաշտօնը կատարելը։ 15 Սադովկին որդիքը կ՚ընդունուին սա գործիս համար։ 17 Քահանայից վրայով պատուէրներ։

1 Նա ըսա սրբարանին՝ դէպ՚ի արեւելք նայող դուրսի դրանը ճամբան դարձուց, ու անիկայ դոց

2 էր։ Եւ Տէրը ինծի բաւ, Ա՛ս դուռը դոց պիտի մնայ, պիտի չբացուի, ու անկէ մարդ պիտի չմտնէ. Իսրայէլին Տէր Աստուածը մտաւ, անոր համար դոց պիտի մնայ։

3 Ան՝ի՛ս իշխանին համար. անիկա իշխանին համար պիտի նստի ը Տէրոջը առջեւը հաց ուտելու համար. տանկնկայ դրանը սրահին ճամբայէն պիտի մտնէ, ու նոյն ճամբայէն պիտի ելլէ։

4 Եւ զիս հիւսիսայլին դրանը ճամբայէն տանը առջեւը բերաւ. ու տեսայ որ Եահովի Տէրոջը փառքը Տէրոջը տունը լեցուցեր էր. ու

5 երեսիս վրայ ինկայ։ Եւ Տէրը ինծի բաւ, Ո՛րդի մարդոյ, Տէրոջը տանը բոլոր կանոններուն ու անոր բոլոր օրէնքներուն վրայով քեզի ամէն բաներս սրտիդ մէջը դիր, ու աչքերովդ նայէ և ականջներովդ լսէ, ու տանը մուտքերը ու սրբարանին բոլոր ելքերը աղէկ դիտէ.

6 Եւ ըսապատմէ՛ներուն՝ Իսրայէլի տանը ըսա՝ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Բաւ հերիք ը ձեզի ձեր բոլոր պղծութիւնները՝ օվ Իսրայէլի

7 տուներ, Որ դուք ը սրտով անթլփատ ու մարմնով անթլփատ ը օտարազգիներ ւմոշուցիք, որ իմ սրբարանիս մէջը ըլլան ու իմ տունս պղծեն, երբոր դուք ը իմ հացս՝ ը ճարպը ու արիւնը կը մատուցանէիք. ու ձեր բոլոր պղծութիւններուն վ՚ի զատ անոնք իմ ուխ

8 տրս խափանեցին։ Եւ վ՚իմ սուրբ բաներուս պահպանութիւնը չպահեցիք, հապա իմ սրբարանիս մէջ ձեր ո՛ւղ՚ղին պէս իմ համար պահապաններ դրիք։

9 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Իսրայէլի որդւոցը մէջ եղող բոլոր օտարազգիներէն՝ ը սրտով անթլփատ ու մարմնով անթլփատ բնաւ մէկ օտարազգի մը իմ սրբարանս պիտի

10 չմտնէ։ Ա՛մանաւանդ Ղեւտացիները՝ որ ինծմէ հեռացան, երբոր Իսրայէլը ը ր ե ւ ը ինծմէ մոլորեցան ու իրենց կռոցը ետեւէն գացին, իրենց անօրէնութիւնը պիտի կը-

11 րնեն. Եւ իմ սրբարանիս մէջ ը տաճառներ դռներուն որուշած սպասաւորներ, ու տաճարին սպասաւորները պիտի ըլլան. ժողովուրդին համար ողջակէզները ու զոհերը ը անոնք պիտի մորթեն, ու անոնց ծառայութիւն ընելու համար ը անոնց

12 առջեւը անոնք պիտի կայնին։ Ո՛րովհետեւ անոնց համար անոնց կուռքերուն առջեւը ծառայութիւն ըրին, ու Իսրայէլի տանը՝ գայթակղութիւն — անօրէնութեան ը ը ե — եղան, անոր համար անոնց վրայով վ՚իմ ձեռքս վերցուցի՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան, որ իրենց անօրէ-

13 նութիւնը պիտի կրեն. Եւ ինծի պիտի չմատենան ինծի քահանայութիւն ընելու, ու իմ բոլոր սուրբ բաներուս և ամենասուրբ բաներուս մատենալու, հապա վ՚իրենց անարգանքը ու իրենց բրած

14 պղծութիւնները պիտի կրեն։ Սակայն զանոնք ը տանը պահպանութեանը վրայ պահապան պիտի դրնեմ, անոր ամէն ծառայութեանը համար, ու անոր մէջը ըլլալու ամէն գործին համար։

15 Բայց Ղեւտացի քահանաները՝ Սադովկի որդիքը, որոնք իմ սրբարանիս պահպանութիւնը պահելու ատեն, երբոր Իսրայէլի որդիքը ինծմէ մոլորեցան, անոնք ինծի ծառայութիւն ընելու համար ինծի պիտի մատենան, և ճարպը ու արիւնը ինծի մատուցանելու համար անոնք ը իմ առջեւս պիտի կայնին՝

16 կ՚ըսէ Տէր Եհովան։ Անոնք իմ սրբարանս պիտի մտնեն, ու ինծի ծառայութիւն ընելու համար ա նոնք պիտի մատենան ը իմ սեղանիս, և իմ պահպանութիւնս պիտի պա-

17 հեն։ Ու երբոր ներսի գաւիթին դռներէն մտնեն, ը կտաւէ զգեստներ պիտի հագնին, ու ներսի գաւիթին դռները, ու ներսը ծառայութիւն բրած ատենին վրանին

18 բուրդ պիտի ը չհագնին. Իրենց գլուխներուն վրայ կտաւէ ապարօշներ ըլլայ, ու մէջքերնին կտաւէ վարտիկներ ըլլայ, — քրտընցընող

19 բան պիտի չհագնին։ Ու երբոր դուրսի գաւիթը ժողովուրդին ելլէն, ը իրենց պաշտօնի զգեստները պիտի հանեն, ու զանոնք սուրբ սենեակներուն մէջը դնեն, և ուրիշ զգեստներ պիտի հագնին, որպէս զի իրենց զգեստներովը ը ժողովուրդը

20 դը չսրբեն։ Եւ ը գլուխնին պիտի չածիլեն, ոչ ալ վարսերնին եր-

Ն·Ը·ՀԵ· 574

Ը Ա՛Ն·Խգ· 1։

Ը Ա՛Ն·ԻԹ· 34։

Ը Թուա·ժգ· 9։

Ն Ես·Թ·16։ ԳԼ·ժգ·3։ 4։ Մ՚ատ·բ· 8։

Լ Ա՛ատ·ճգ· 26։

Ը գ Թագ· Իգ·9։ Թուա· ժը·3։

Լ ԳԼ·լը·30։ ԼԳ·7։

Գ Թուա·ժը· 4։ ա Ա՛Ն· Իգ·28։32։

Լ ԳԼ·Խ·46։ Խգ·19։

Ը ա Թագ· բ·35։

Ը ՀՀ՛ր 10։

Հ ՀՀ՛ր 7։

Ը ը Օր·ժ·8։

Ը ԳԼ· խա· 22։

Ը Նէ·Իբ·39։ 40։43։ լԹ· 27։28։

Ա ԵՒը·լՆԼե· Ը Նէ·Իբ·40։ 42։լԹ·28։

Ֆ ԳԼ· Խբ· 14։

Ֆ ԳԼ·Խգ· 20։ Տ՚ես ԵԼ· ԻԹ·37։Լ· 20։ Ղև·գ· 27։ Մ՚ատ· Իգ·17։19։ Ղև·խա·5։

Ն·Ք·ԳՔ· 574

կընցընեն , հապա միայն գլուխնուն
21 մազերը փոքրեն : Ու ֆբնաւ մէկ
քահանայ մը դինի չխմէ՝ երբոր նո-
22 քին գաւիթը կը մտնէ : Ու – որ-
բևարին կամ արձակուածը իրենց կնիկ
չառնեն . հապա Իսրայէլի տանը
սերունդէն եղող կոյսը , կամ քա-
հանայէ մը որբևարի մնացած կնիկը
23 առնեն : Ու իմ Ժողովուրդիս՝
Ք սուրբ ու անսուրբ բաներուն տար-
բերութիւնը պիտի սորվեցընեն ,
և անմաքուրին ու մաքուրին տար-
24 բերութիւնը անոնց գիտցընեն : Ու
ֆդատերու վրայ անոնք պիտի կե-
նան դատաստան ընելու համար ,
ու իմ իրաւունքներուս համեմատ
զանոնք դատեն , և իմ բոլոր տօնե-
րուս մէջը իմ օրէնքներս ու կանոն-
ներս պիտի պահեն , ու իմ շա-
25 բաթներս սրբեն : Եւ Ի մարդու
մեռելի քով չերթայ՝ որ պղծուին .
հապա միայն հօր համար , կամ մօր
համար , կամ տղու համար , կամ
աղջկան համար , եղբօր համար ,
կամ չամուսնացած քրոջ համար
26 պղծուին : Ու ետկը սրբուելէն
ետքը եօթը օր պիտի համրեն անոր :
27 Եւ անիկայ սրբարանին մէջ ծառա-
յութիւն ընելու համար Ի ներսի
գաւիթը սրբարանը մտած օրը՝
Ը անիկայ իր մեղքի պատարագը պի-
տի մատուցանէ , կ'ըսէ Տէր Եհո-
վան :
28 Եւ անիկայ անոնց ժառանգու-
թիւն ըլլայ , Ի անոնց ժառանգու-
թիւնը ես եմ . ու Իսրայէլի մէջ
անոնց կալուածք չտաք , անոնց կա-
29 լուածքը ես եմ : Ի Հացի ընծան
ու մեղքի պատարագը և յանցան-
քի պատարագը անոնք պիտի ու-
տեն . ու Իսրայէլի մէջ Ի ամէն նուէր
30 անոնց պիտի ըլլայ : Եւ ամէն պէ-
ֆրանին Ի բոլոր երախայրիներուն
առջինը , ու ձեր բոլոր ընծաներէն
ամէն բանի ընծային բոլորը քահա-
նային պիտի ըլլայ . ու Ի ձեր համո-
ղներուն երախայրին քահանային
պիտի տաք , Ի որ քու տանդ վրայ
31 օրհնութիւն * բերես : Քահանա-
ները բնաւ Ի մեռած կամ դազանա-
բեկ – ֆֆֆֆֆ մը չուտ պիտի չու-
տեն , թէ թռչուն ըլլայ ան և թէ
չորքոտանի :

ԳԼ · Խ Ե

1 Սրբարանին համար , 6 քաղաքին համար , 7 և իշխանին համար երկրէն օրհնութեան բաժինը , 9 իշխանին համար պատուէրները :

1 Ու երբոր – երկիրը վիճակով ժա-
ռանգութիւն բաժնէք , երկրէն
քահանայիդ համար Եղիպ երկայ-
նութեամբ ու տասը հազար լայ-
նութեամբ Ի սուրբ ընծայ մատու-

Ն·Ք·ԳՔ· 574

ցանէք Տէրոջը . ասիկայ շուրջա-
նակի իր բոլոր սահմաններուն մէջը
2 սուրբ ըլլայ : Ասկէ քառակուսի
չափուած Ի հինգ հարիւրով հինգ
հարիւրը սրբարանին համար ըլլայ ,
ու անիկայ շուրջանակի յիսուն
կանգուն արուարձան ունենայ :
3 Եւ աս † չափով՝ երկայնութիւնը
քսանուհինգ հազար ու լայնու-
թիւնը տասը հազար չափես , Ի ու
անոր մէջը պիտի ըլլայ սրբարանը՝
4 ամենասուրբ տեղը : Ասիկայ Տէ-
րոջը ծառայութիւն ընելու մտե-
ցող սրբարանի պաշտօնեաներուն՝
քահանաներուն համար Ի սուրբ ըլ-
լայ երկրէն , որ անոնց՝ տուներու
համար տեղ մը , ու սրբարանին
համար սուրբ տեղ մը ըլլայ :
5 Եւ տանը ծառայութիւնը ընող
Ղեւտացիները Ը քսանուհինգ հա-
զար երկայնութեամբ ու տասը հա-
զար լայնութեամբ կալուածք պի-
տի ունենան , Նահ Ի քսան սենեակ :
6 Ը Եւ հինգ հազար լայնութեամբ
ու քսանուհինգ հազար երկայնու-
թեամբ՝ քաղաքին կալուածքը պի-
տի տաք՝ սրբարանին ընծային քո-
վը . ասիկայ բոլոր Իսրայէլի տանը
ըլլայ :
7 Ի Եւ իշխանին Ի ֆֆֆֆ՝ սուրբ
ընծային , ու քաղաքին կալուած-
քին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն ,
սուրբ ընծային և քաղաքին կա-
լուածքին դիմացը արևմտեան ծայ-
րէն դէպ 'ի արևմուտք՝ ու արևե-
լեան ծայրէն դէպ 'ի արևելք ըլլայ .
ու երկայնութիւնը արևմտեան
սահմանէն մինչև արևելեան սահ-
մանը գ-ի բաժիններուն մէկուն
8 հետ հաւասար ըլլայ : Իսրայէլի մէջ
երկրէն ասիկա անոր կալուածք ըլ-
լայ , ու Ի իմ իշխաններս մէյմէն ալ
իմ Ժողովուրդս չհարստահարեն .
ու ֆֆ-ի երկիրը Իսրայէլի տանը
տուի իրենց ցեղերուն համեմատ :
9 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ի Ալ
հերիք է ձեզի՝ ով Իսրայէլի իշ-
խաններ . Ղրկանքը ու յափշտա-
կութիւնը վերցուցէք , և իրաւունք
ու արդարութիւն ըրէք . իմ Ժողո-
վուրդիս ձեր բռնի պահանջմունք-
ները վերցուցէք՝ կ'ըսէ Տէր Եհո-
10 վան : Ձեր Ի կշռոքները արդար՝
ձեր արդուն արդար ու ձեր մարը
11 արդար ըլլայ : Արդուն ու մարը
մէկ չափ ըլլան , որ մարը քոռին
տասներորդը պարունակէ ու ար-
դուն ալ քոռին տասներորդը .
քոռին նայելով պիտի ըլլայ անոնց
12 չափը : Եւ Ի սիկղը քսան կերաս
պիտի ըլլայ . ձեր մնասը քսան
սիկղ , քսանուհինգ սիկղ , տաս-
նուհինգ սիկղ պիտի ըլլայ :

ֆ ՂԼ · Ժ · 9 ·
– ՂԼ · Իա · 7 , 13 , 14 ·

Ք ՂԼ · Ժ · 10 , 11 · ԳԼ · Իր · 26 · Մ ՄՂ · Բ · 7 ·

ֆ Բ Օր · Ժէ · 8 , ՃԼ · ԲՄՆ · Ժթ · 8 , 10 ·

Տ Տճ ՌԼ · Իր · 26 ·
Ի ՂԼ · Իա · 1 , ՃԼ ·

ՂԹՈՒ · Զ · 10 · Ժթ · 11 , ՃԼ ·

Ի ՀՇ 17 ·

Ը ՂԼ · Գ · 3 ·

Ր ԹՈՒ · Ժը · 20 · Բ Օր · Ժ · 9 · Ժը · 1 , 2 · Ճնս · Ժգ · 14 , 33 ·

ՃՂԼ · Զ · 18 , 29 · է · 6 ·
Ի ՂԼ · ԻԷ · 21 , 28 · բազ-դատ՝ ԹՈՒ · Ժը · 14 ին հետ ·

Լ ԵԼ · Ժգ · 2 · Իր · 29 , 30 · Իգ · 19 · ԹՈՒ · Գ · 13 · Ժը · 12 , 13 ·
Ի ԹՈՒ · Ժէ · 20 · Նէեմ · Ժ · 37 ·

Ֆ Առակ · Գ · 9 , 10 · Մ ՂՒ · Գ · 10 ·
* կ–ի՞ պրերէ ·
Ի ԵԼ · Իր · 31 · ՂԼ · Իր · 8 ·

– Գ Լ · Խէ · 22 ·

Ք Գ Լ · Խը · 8 ·

ՂԹՈՒ · Զ · 10 ·
ֆ Գ Լ · Խ · 20 ·

Ի ՂԼ · Ժ · 10 · Գ Լ · Իր · 26 · Ա ՄՂ · Բ · 7 ·

† Կ–ի՞ լ–փէն՝

Ի ՀՇ 1 · ԳԼ · Խը · 10 , ՃԼ ·

Ղ Գ Լ · Խը · 18 ·

Ի Տէս ՌԼ · Ի · 17 ·
Ը Գ Լ · Խը · 15 ·

Ր Գ Լ · Խը · 21 ·

Ֆ Գ Լ · Իգ · 18 · Տճ Երէմ · Իր · 17 · ԳԼ · Իր · 27 ·

Ի Գ Լ · Իգ · 6 ·

Լ Երէմ · Իր · 3 ·

Ի ՂԼ · Ժթ · 35 , 36 · Ա ռակ · Ժա · 1 ·

Ֆ ԵԼ · Լ · 13 · ՂԼ · Իէ · 25 · ԹՈՒ · Գ · 47 ·

ՆԵ. ԳՁ. 574

13 Ձեր մատուցանելու ընծան ասի-
կայ ըլլայ. ցորենի քոռէն արդուին
վեցերորդ մասը, ու գարիի քոռէն
14 արդուին վեցերորդ մասը. Ու եղին
կանոնը ՚ի յայ ըլլայ. եղին մարէն՝
մարին տասներորդը ՚ին քոռէն,
այ ՚ին խամբէն, որ տասը
մար կ՚ընեն իրար. վասն զի տասը
15 մարը մէկ խամբ մըն է. Եւ խո-
յայէլին ջրարբի արօտներուն հօտե-
րէն՝ երկու հարիւրէն մէկ ոչխար,
Ա՛ծ ՚ի Հա՛ծ՚ին իբրև հացի
ընծայ ու ողջակէզ և խաղաղու-
թեան զոհ, որ Իրենց համար քա-
ւութիւն ըլլայ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։
16 Երկրին բոլոր ժողովուրդը աս ըն-
ծան Իսրայէլի մէջ իշխան եղո-
ղին տալու պարտաւոր պիտի ըլ-
լան։
17 Եւ տօներու ու ամսագլուխներու
ու շաբաթներու մէջ՝ Իսրայէլի տա-
նը ամէն հանդիսաւոր օրերուն մէջ՝
ողջակէզները ու հացի ընծան
և թափելու նուէրը իշխանին վրայ
պիտի ըլլայ. մեղքի պատարագը
ու հացի ընծան ու ողջակէզը և
խաղաղութեան զոհը անիկայ պի-
տի մատուցանէ՝ Իսրայէլի տանը
քաւութիւն ընելու համար։
18 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ.
Առջի ամսուն առջի օրը արջառնե-
րէն մէկ անարատ զուարակ մը առ-
19 նես, ու սրբարանը մաքրես։ Եւ
քահանան մեղքի պատարագին ա-
րիւնէն պիտի առնէ, և տանը գը-
րանդեացը վրայ ու սեղանին շրջա-
նակին չորս անկիւններուն վրայ և
ներքին դաւիթին դռանը դրանդեա-
20 ցը վրայ դնէ։ Ամսուն եօթներորդ
օրն ալ ՚ի սխալած կամ անմիտ մար-
դու համար այնպէս ընես, և տանը
համար քաւութիւն պիտի ընէք։
21 Առջի ամսուն չորեքտասաներ-
որդ օրը ձեզի զատիկ ըլլայ. եօթը
օր ոտն ի բո՛ւ, անխմոր բաղարջ
22 ուտուի. Եւ ան օրը իշխանը ի-
րեն համար ու երկրին բոլոր ժո-
ղովուրդներուն համար ՚ի մէկ զուարակ
մը պիտի մատուցանէ ՚ի մեղքի
23 պատարագ. Ու ՚ի տօնին եօթը օրը
Տէրոջը ողջակէզ պիտի մատուցա-
նէ, ան եօթը օրուան մէջ՝ օրը
եօթը զուարակ ու եօթը անարատ
խոյ, և ամէն օր այծերէն ՚ի մէկ նո-
խատ մը իբր մեղքի պատարագ.
24 Ու ամէն մէկ զուարակին համար՝
մէկ արդու մը, և ամէն մէկ խոյին
համար՝ մէկ արդու մը հացի ընծայ,
ու ամէն մէկ արդուին համար
25 մէկ հիմէն եղ մատուցանէ։ Նոյն-
պէս ՚ի եօթներորդ ամսուն տնգե-
տասաներորդ օրը՝ ՚ի տօնին ատենը
եօթը օր աս մեղքի պատարագին,
ողջակէզին, հացի ընծային ու ե-
ղին պէս պիտի մատուցանէ։

ՆԵ. ԳՁ. 574

ԳԼ. ԽԶ

1 Իշխանին, ՚ի և ժողովուրդին երկրպագութեան-
նը վերաբերեալ պատուէրներ։ 16 Իշխանին
ժառանգութեանը վրայով կանոն մը։ 19 Զո-
հերը եռացընելու ու եփելու դասիքները։

1 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ներ-
քին դաւիթին դէպ ՚ի արեւելք
նայող դուռը դործի վեց օրերը գոց
ըլլայ, ու շաբաթ օրը բացուի, ու
2 ամսագլուխն օր բացուի։ Եւ — ԳԼ. ԽԶ. 3, ՀՄՐ 8,
իշխանը ան դրանը սրահին ճամ-
բայէն դուրսէն պիտի մտնէ, ու
դրանը դրանդեացը քովը կայնի. և
քահանաները անոր ողջակէզը ու
խաղաղութեան զոհերը պիտի մա-
տուցանեն, ու անիկայ դրանը ա-
մին վրայ երկրպագութիւն պիտի
բնէ ու ելլէ. և ան դուռը մինչև
3 իրիկուն պիտի չգոցուի։ Ու երկ-
րին ժողովուրդը շաբաթ օրերը ու
ամսագլուխները Տէրոջը առջևը
աս դրանը մուտքին մէջ երկրպա-
գութիւն պիտի բնեն։
4 Եւ ՚ի իշխանին շաբաթ օրը Տէ- ՚ի ԳԼ. ԽԵ. 17,
րոջը մատուցանելու ողջակէզը վեց
անարատ գառն ու մէկ անարատ
5 խոյ ըլլայ։ Եւ խոյին համար հացի ՚ի ԳԼ. ԽԵ. 21, ՀՄՐ 7, 11,
ընծայ մէկ արդու մը՝ ու գառանց
համար հացի ընծայ ՚ի ձեռքէն եկա- ՚ի ՐՕՐ. ԺԶ. 17,
ծը՝ և ամէն մէկ արդուի համար
6 մէկ հիմէն եղ ա՛ծ՚ին։ Ու ամ-
սագլուխն օրը՝ արջառներէն մէկ
անարատ զուարակ մը ու վեց
գառն ու մէկ խոյ մը, որոնք ան-
7 արատ պիտի ըլլան։ Եւ զուա-
րակին համար մէկ արդու մը, ու
խոյին համար մէկ արդու մը հացի
ընծայ մատուցանէ, ու գառանց
համար՝ ինչ որ ձեռքէն կու գայ,
և ամէն մէկ արդուի համար մէկ
հիմէն եղ ըլլայ։
8 Ու երբոր իշխանը դայ դրանը ՚ի ՀՄՐ 2,
սրահին ճամբայէն մտնէ, և նոյն
9 ճամբայէն ելլէ։ Ու երկրին ժողո-
վուրդը Տ՚ի հանդիսաւոր օրերուն մէջ Տ ԵԼ. ԽԳ. 14—17, ՐՕՐ. ԺԶ. 16,
երկրպագութիւն ընելու համար
Տէրոջը առջևը եկած ատենին
հիւսիսային դրանը ճամբայէն մըտ-
նողը հարաւային դրանը ճամբա-
յէն ելլէ, ու հարաւային դրանը
ճամբայէն մտնողը հիւսիսային
դրանը ճամբայէն ելլէ. մտած
դրանը ճամբայէն չդառնայ, հապա
10 անոր դիմացինէն ելլէ։ Եւ իշխա-
նը անոնց մտած ատենը անոնց
հետը մտնէ, ու անոնց ելած ատե-
նը անոնց հետը ելլէ։
11 Եւ տօներու մէջ ու հանդիսա- ՚ի ՀՄՐ 5,
ւոր օրերու մէջ ՚ի հացի ընծան՝ ամէն
զուարակին համար մէկ արդու մը,

ՆԵ. ԳՁ. 574
ՂԵ. Ա. 4,
ՂԵ. ԺԶ. 16,
ՅԹԼ. ԽԳ. 20,
ՀՂԵ. Դ. 27,
ՀԵԼ. ԺՐ. 18, ՂԵ. ԽԳ. 5, 6, ԹՈՒ. Թ. 2, 3, ԻՐ. 16, 17, ՐՕՐ. ԺԶ. 1, ՃՀՂԵ. Դ. 14,
ՅՂԵ. ԽԳ. 8,
ՆՏ՚Ս ԹՈՒ. ԻՐ. 15, 22, 30, ԻԹ. 5, 11, 16, 19, ՃՀՂԵ. Դ. 14,
ՆԹԼ. ԽԶ. 5, 7,
ՊՂԵ. ԽԳ. 33, ՃՀՂԵ. ԻԹ. 12, ՐՕՐ. ԺԶ. 13,

Ն · Ջ · ՂԲ · 574

և ամէն խոյի համար մէկ արդու մը ըլլայ , ու գառանց համար՝ ձեռքին
նկածը , ու ամէն մէկ արդուի հա-
12 մար մէկ հիմէն նղ ըլլայ : Եւ թէ
որ իշխանը մէկ կամաւոր ողջակէզ
մը , կամ մէկ կամաւոր խաղաղու-
թեան զոհ մը Տէրոջը մատուցա-
Ը ԳԼ · Խդ · 3 ։ Հմր 2 ։ նելու ըլլայ , ղեկ ի արևելք
նայող դուռը անոր բանան . ու
անիկայ իր ողջակէզը ու խաղա-
ղութեան զոհը մատուցանէ՝ ինչ-
պէս որ շաբթի օրը կը մատու-
ցանէ , ու ելլէ . և անոր ելլելէն
ետքը դուռը գոցեն ։
Բ Եզ · ԽԹ · 38 ։ Թուա · Խը · 3 ։ 13 Բ՚Ու ամէն օր մէկ տարեկան ան-
արատ գառնուկ մը Տէրոջը ող-
ջակէզ մատուցանես , զանիկայ
14 ամէն առտու մատուցանես . Եւ
անոր հետ ամէն առտու արդուին
վեցերորդ մասը հացի ընծայ մա-
տուցանես , ու հիմնին երրորդ
մասը եղ՝ նաշիհին հետ խառնելու
համար . --ԿՅ յաւիտենական
կանոնով Տէրոջը մշտնջենաւոր
15 հացի ընծայ ըլ-Յ ։ Եւ գառնու-
կը ու հացի ընծան ու եղը
ամէն առտու մատուցանեն . --
-ԿՅ մշտնջենաւոր ողջակէզ-ըլ-Յ ։
16 Տէր ԵՀովան այսպէս կ՚ըսէ . Երբոր իշխանը իր որդւոյը մէկուն պարգև տայ , անոր ժառանգու-
թիւնը անոր որդւոյը ըլլայ . ա-
նիկայ ժառանգութեան կալուածք
17 մը ըլլայ անոնց . Իսկ երբոր իր
ժառանգութենէն իր ծառանե-
րուն մէկուն պարգև տայ , ան
Ժ ՂԼ · ԽԱ · 10 ։ ատենը անիկայ մինչև Յոբելու-
թեան տարին անորը պիտի ըլլայ ,
ետքը իշխանին պիտի դառնայ .
վասն զի անոր ժառանգութիւնը
միայն իր որդւոյը պիտի ըլլայ ։
Ի ԳԼ · Խա · 8 ։ 18 Եւ Իշխանը ժողովուրդին ժա-
ռանգութենէն չառնէ՝ զանոնք
իրենց կալուածքէն զրկելով . իր
որդւոյը իր կալուածքէն ժառան-
գութիւն տայ , որպէս զի իմ ժո-
ղովուրդս՝ ամէն մէկը իր կալուած-
քէն չցրուի ։
19 Եւ զիս դրանը քովը եղող մուտ-
քէն քահանաներուն դէպ՚ի հիւ-
սիս նայող սուրբ սենեակները տա-
րաւ , և ահա հոն ետևի կողմերը
դէպ՚ի արևմուտք մէկ տեղ մը
20 կար . Ու ինծի ըսաւ , Ասիկայ
ան տեղն է՝ ուր որ քահանաները
յանցանքի պատարագին ու մեղ-
քի պատարագին փուռ Ա պիտի խա-
Ա Ղև · Ը · 13 ։ Ա Ղև · Ը · 4 · 5 , 7 ։ Ա ԳԼ · Խդ · 19 ։ շեն , -- հոն հացի ընծան Ա պիտի
եփեն , որ չհլայ թէ դուրսի գա-
ւիթը հանեն ու Ա ժողովուրդը
21 սրբեն ։ Եւ զիս դուրսի գաւիթը
հանեց , ու զիս գաւիթին չորս
անկիւններէն անցուց , և ահա
գաւիթին ամէն մէկ անկիւնը մէյ-
22 մէկ գաւիթ կար ։ Գաւիթին
չորս անկիւններուն մէջ քառասուն
Ե-Ն-Ե-Ն երկայնութեամբ , ու եր-
սուն լայնութեամբ՝ *չուրջանա-
կի գոցուած" գաւիթներ կային .
չորսին չափը մէկ էր անկիւննե-
23 րուն մէջ ։ Եւ անոնց բոլորտիքը՝
չորսին ալ բոլորտիքը Ը-Ե-Ը-Ե-
կարգ մը կար , ու ան կարգերուն
տակը շուրջանակի եփարաններ
24 շինուած էին ։ Ու ինծի ըսաւ ,
Ասոնք եփողներուն տեղերն են ,
ուր որ տանը պաշտօնեաները ժո-
ղովրդեան զոհը Ի պիտի եփեն ։
* Կ-Ր՝ պըզ-ուկ
Ի Տես Հմր 20 ։

ԳԼ · ԽԸ

1 Ա Ուրը Յուրեղուն տեսիլքը . 6 անոնց գործ-
Թիւնը ։ 13 Երկրին սահմանները . 22 անոր
վճռակով բաժնուիլը ։

1 Ա Ու զիս նորէն տանը դրանը առ-
ջևը բերաւ , և ահա արևելեան
կողմէն տանը սեմին տակէն -Ջու-
րեր կ՚ելլէին , քանզի տանը երևոր
դէպ՚ի արևելք էր . ու Ջուրերը
տանը աջ կողմին տակէն՝ սեղանին
– Ծսվկ · գ · 18 ։ Զաք · Ժգ · 1 ։ Ժգ · 8 ։ Ծայս · Իր · 1 ։
2 Հարաւային կողմէն կ՚իջնէին ։ Եւ
զիս հիւսիսային դրանը ճամբայէն
հանեց , ու զիս դուրսի ճամբան՝
դուրսի դրանը արևելք նայող ճամ-
բան պտրտցուց . և ահա աջ կող-
մէն ջուրեր կը վազէին ։
3 Ի Ան մարդը որ իր ձեռքը լար ու-
նէր , դէպ՚ի արևելք ելաւ , ու
հազար կանգուն չափեց , և զիս
ջուրերէն անցուց , -- ջուրերը մին-
4 չև գարշապարներս Ի՚ԵԼԼԻՆ . Հա-
զար ևս չափեց , ու զիս ջուրերէն
անցուց , -- ջուրերը մինչև ծուն-
կերս Ի՚ԵԼԼԻՆ . Հազար ևս չափեց ,
ու զիս Ը--րերէն անցուց , Ե ջու-
5 րերը մինչև մէջքս Ի՚ԵԼԼԻՆ . Նորէն
հազար -Ե չափեց , -- անանկ գետ
մը Ե-Ն-Ե էր , որ չէի կրնար անց-
նիլ . վասն զի ջուրերը յորդեր
էին , Ի-- -Ն-Ն գետ մը Ե-Ն-Ե էր ,
ուակից որ մարդ չէր կրնար անցնիլ՝
բայց միայն լողալով" ։
Ի ԵԲԲ · Լ-ղլոյս Լու-բեր , անան-ցանելի գետ Ե-Ն-Ե էր ։
6 Ան ատենը ինծի ըսաւ , Տեսար՝
որդի մարդոյ . և զիս տարաւ ու
7 գետին եղերքը պտրտցուց ։ Եւ
քանի որ հոն կը պտրտէի , տեսայ
որ գետին եղերքը մէկ կողմէն ու
միւս կողմէն խիստ շատ Ֆ ծառեր
Ֆ Հմր 12 ։ Ծայս · Իր · 2 ։
8 կային ։ Եւ ինծի ըսաւ , Ան ջու-
րերը արևելեան կողմը կ՚ելլեն ու
անապատը կ՚իջնեն ու ծովը կ՚եր-
թան . և ծովը ելլելով՝ -Ո-ր ջուրե-
9 րը բժշկութիւն կը գտնեն ։ Եւ
Ֆ գետին ամէն դացած տեղը ամէն
շարժուն կենդանիները պիտի ապ-
րին , ու ձուկերը խիստ շատ պիտի
ըլլան , քանզի ան ջուրերը հոն
Ֆ Կ-Ր՝ Եր-կու գետե-րուն

Ն · ք · գԴ · 574

պիտի երթան , ու գետին ամէն գացած տեղը բժշկութիւն պիտի
10 ըլլայ , ու պիտի ապրին : Եւ անոր վրայ Ենգադդիէն մինչև Ենէգլայիմ ձկնորսներ պիտի կայնին , հաւաքականներ փռելու տեղ պիտի ըլլայ . ձուկերը տեսակ տեսակ պիտի
Բ Մնաց · ԼԴ · 6 ։ Ցես · խդ · 4 ։ Գլ · խը · 28 ։
ըլլան , Բ մեծ ծովուն ձուկերուն
11 պէս խիստ շատ պիտի ըլլան : Բայց անոր տղմալից տեղուանքը ու ճահիճները բժշկութիւն պիտի չգտնեն , անոնք աղի համար պիտի ո-
Ի Հմր 7 ։
12 րոշուին : Ու Ի գետին եղերքը՝ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն ամէն
Ե Մաշ · ա · 3 ։ Երեմ · իէ · 8 ։
պտղաբեր ծառեր պիտի բուսնին , Ղորոնց տերևը պիտի չթառամի , ու պտուղը չվատնի . ամէն ամիս նորէն պտուղ պիտի
Ի Յեսս · իբ · 2 ։
տան , վասն զի անոր ջուրերը սրբարանէն կ'ելլեն . և անոնց պտուղը՝ կերակուրի համար , ու տերևները Ի բժշկութեան համար պիտի ըլլան ։
13 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ես Ե երկրին սահմանը՝ որ դուք պիտի
Ե Ծննդ · խը · 5 ։ ա Մն · ե · 1 ։ Գլ · խը · 4 · 5 ։
ժառանգէք Իսրայէլի տասուերկու ցեղերուն համեմատ . (ԸՅովսէփ
14 Երկու բաժին պիտի ունենաս .) Ու զանիկայ ամէն մարդ իր եղբօրը պէս պիտի ժառանգէ , վասն զի
Ի Ծննդ · ժը · 7 ։ ժգ · 15 ։ ժե · 7 ։ ժէ · 8 ։ իդ · 3 ։ իը · 13 ։ Գլ · ե · 5 · 6 ։ 28 ։ 42 ։
Ի Տէր Եհովան խոստացաւ ձեր հայրերուն տալ . և աս երկիրը ձեզի ժառանգութիւն պիտի ի-
15 նայ : Ու երկրին սահմանը աս է . Հիւսիսային կողմը՝ մեծ ծովէն Ի Եթլոնի ճամբան մինչև Ի Սեդադ ,
16 Ի Եմաթ , Ի Բերոթա , Սիբրայիմ՝ որ Դամասկոսի սահմանին ու Եմաթի սահմանին մէջտեղն է , ու Ի Խազեր Ենան՝ որ Ենան սահմանը եղող Ասեր աթ-
17 թիքոնը : Ու երկին սահմանը ծովէն մինչև Ի Ենան՝ որ Դամասկոսի սահմանն է դէպ 'ի հիւսիս , նաև Եմաթի սահմանը պիտի ըլլայ . և հիւսիսային կողմը Ի Ի-
18 ըայ : Ու արևելեան կողմը՝ Ենանի մէջէն ու Գաղաադի մէջէն ու Ցորդանանու երկրին մէջէն՝ սահմանէն մինչև արևելեան ծովը չափէք . ու արևելեան
19 կողմը Ի Ի-ըայ ըլայ : Եւ դէպ 'ի հարաւ հարաւային կողմը՝ Թամարէն մինչև Ջ Վիճարանութեան ջուրերը Կադեսի մէջ Ի մինչև մեծ
Ջ Թագ · ի · 18 ։ Բ Օր · ը · 51 ։ Սաղ · ձա · 7 ։ Գլ · խը · 28 ։
ծովը ինքը հնդեզատը պիտի ըլլայ . և դէպ 'ի հարաւ հարաւային կող-
20 մը ասիկայ ըլլայ : Ու արևմտեան կողմը մեծ ծովը պիտի ըլլայ , սահմանէն մինչև Եմաթի դիմացը . արևմտեան կողմն ասիկայ ըլլայ ։
21 Եւ աս երկիրը ձեզի բաժնէք
22 Իսրայէլի ցեղերուն համեմատ , Ու զանիկայ ժառանգութեան համար
վիճակով բաժնէք՝ թէ ձեզի , և թէ ձեր մէջը բնակող ու ձեր մէջը զաւակներ ծնանող օտարականներուն . Ու անոնք ձեզի բնականերու պէս պիտի ըլլան Իսրայէլի որդւոցը մէջ , Ի անոնք ձեզի հետ ժառանգութիւն պիտի առնեն Իսրա-
23 յէլի ցեղերուն մէջ : Եւ որ ցեղին մէջ որ օտարականը պանդխտացած է , հոն անոր ժառանգութիւնը պիտի տաք՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ։

ԳԼ · ԽԸ

1 ։ 23 Տասուերկու ցեղերուն , 8 սրբարանին , 15 քաղաքին ու արուարձաններուն , 21 ու իշխանին բաժինները ։ 30 Քաղաքին չափերը ու դռները ։

Ն · ք · գԴ · 574

Ց Տես Եփես · գ · 6 · Յոյս · է · 9 · 10 ։ Ջ Տես Հռով · ժ · 12 ։ Գաղ · գ · 28 ։ Կող · գ · 11 ։

1 Ջու ցեղերուն անունները ասոնք են ։ Հիւսիսի ծայրէն՝ Եթլոնի ճամրուն քովը դէպ 'ի Եմաթ երթալով՝ մինչև Ենան որ Դամասկոսի սահմանն է դէպ 'ի հիւսիս մինչև Եմաթին քովը , ու արևելեան կողմն մինչև արևմուտք
2 Դանին մէկ բաժին ըլլայ . Եւ Դանի սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը՝
3 Ասերին մէկ բաժին ըլայ . Ու Ասերի սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը՝ Նեփթաղիմին մէկ բաժին ըլայ .
4 Ու Նեփթաղիմի սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը՝ Մանասէի մէկ բաժին ըլայ .
5 Եւ Մանասէին սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը՝ Եփրեմին մէկ բաժին ըլայ .
6 Ու Եփրեմի սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը՝ Ռուբինին մէկ բաժին ըլայ .
7 Եւ Ռուբինի սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը՝ Գուդային մէկ բաժին ըլայ ։
8 Եւ Գուդայի սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը պիտի ըլլայ Բ ան ընծան՝ որ
Բ Գլ · խե · 1—6 ։
պիտի նուիրէք , Ի Ի-ըայ քառասունհինգ հազար Իվէթ լայնութիւն , և միւս բաժիններուն մէկուն չափ երկայնութիւն պէտ Ի Ի-ըայ , արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը . և սրբարանը անոր մէջտեղ
9 ը պիտի ըլլայ ։ Ձերօջ նուիրելու ընծանիդ քառասունհինգ հազար երկայնութիւն , ու տասը հազար
10 լայնութիւն ունենայ ։ Եւ սուրբ ընծան ասոնց ըլլայ՝ քահանաներուն . հիւսիսէն Երկայնութիւնը քառասունհինգ հազար , ու արևմուտքէն՝ լայնութիւնը տասը հազար , և արևելքէն՝ լայնութիւնը տասը հազար , ու հարաւէն՝ երկայնութիւնը քառասունհինգ հազար

Ն. Ք. ԳՔ. 574

մէջը . ու Տէրոջը սրբարանը անոր
11 մէջտեղը ըլլայ ։ ‡ Այս բաժինը Սա-
‡ Գլ. խդ. 15.
դովկի որդւոցմէ սրբուած քահա-
նաներուն ըլլայ , որ անոնք իմ
պահպանութիւնս պահեցին , ու
երբոր Իսրայէլի որդիքը մոլորեցան ,
† Գլ. խդ. 10.
անոնք չմոլորեցան , † ինչպէս որ
12 Ղևտացիները մոլորեցան ։ Ու երկ-
րին ընծայէն՝ աս ընծան անոնց
համար ամենասուրբ պիտի ըլլայ
Ղևտացւոց սահմանին քովը ։
13 Եւ քահանայից սահմանին քովը
Ղևտացւոց բաժինը ըլլայ քսանու-
հինգ հազար երկայնութեամբ ու
տասը հազար լայնութեամբ . բոլոր
երկայնութիւնը քսանուհինգ հա-
զար , ու լայնութիւնը տասը հա-
‡ Եւ. իբ. 29. Ղև. իէ. 10. 28. 33.
14 զար ըլլայ ։ ‡ Եւ անկէ պիտի չծա-
խեն ու չփոխեն , ու երկրին երա-
խայրին ուրիշին չպարգևեն ,
վասն զի անիկայ Տէրոջը նուի-
րուած է ։
15 Եւ քսանուհինգ հազարին քովը
‡ Գլ. խե. 6.
լայնութենէն մնացած հինգ հա-
‡ Գլ. խբ. 20.
զարը ‡ անսուրբ պիտի ըլլայ՝ քա-
ղաքին համար , բնակութեան հա-
մար ու արուարձաններուն համար ,
և քաղաքը անոր մէջտեղը ըլլայ .
16 Ու անոր չափերը ասոնք ըլլան .
Հիւսիսային կողմը՝ չորս հազար
հինգ հարիւր , և հարաւային կող-
մը՝ չորս հազար հինգ հարիւր , և
արևելեան կողմը՝ չորս հազար հինգ
հարիւր , ու արևմտեան կողմը՝ չորս
17 հազար հինգ հարիւր ։ Եւ քա-
ղաքին արուարձանը դէպ 'ի հիւ-
սիս երկու հարիւր յիսուն՝ ու
դէպ 'ի հարաւ երկու հարիւր յի-
սուն՝ և դէպ 'ի արևելք երկու
հարիւր յիսուն՝ ու դէպ 'ի արև-
մուտք երկու հարիւր յիսուն ըլ-
18 լայ ։ Եւ սուրբ ընծային քովը
երկայնութենէն մնացած դէպ 'ի
արևելք տասը հազարը , ու դէպ 'ի
արևմուտք տասը հազարը՝ (որ
սուրբ ընծային քովն է ,) անոր
բերքը քաղաքին ծառայութիւնը
‡ Գլ. խե. 6.
19 ընողներուն կերակուր ըլլայ ։ ‡ Եւ
քաղաքին ծառայութիւնը ընող-
ները Իսրայէլին ամէն ցեղերէն պի-
տի ըլլան ։
20 Բոլոր ընծան քսանուհինգ հա-
զարով քսանուհինգ հազար ըլլայ ,
ու սուրբ ընծան քաղաքին կա-
լուածքին հետ մէկտեղ քառա-
կուսի մատուցանէք ։
21 Եւ սուրբ ընծային ու քաղաքին
կալուածքին մէկ կողմէն ու միւս
‡ Գլ. խե. 7.
կողմէն ‡ մնացածը իշխանին համար
ըլլայ . նուիրուած քսանուհինգ հա-
զարին դիմացը մինչև արևելեան
սահմանը՝ ու դէպ 'ի արևմուտք
քսանուհինգ հազարին դիմացը մին-
չև արևմտեան սահմանը ցեղերուն
բաժիններուն քովը իշխանին հա-
մար ըլլայ ։ Անիկայ պիտի ըլլայ
‡ Սղմ. Տ. 10.
սուրբ ընծան . ‡ ու տաճարին սըր-
բարանը անոր մէջտեղը պիտի ըլ-
22 լայ ։ Իշխանին բաժինին մէջտեղը
եղող Ղևտացւոց կալուածքէն ու
քաղաքին կալուածքէն զատ ,
Յուդայի սահմանին ու Բենիամի-
նի սահմանին մէջտեղը իշխանին
պիտի ըլլայ ։
23 Եւ մնացած ցեղերուն՝ արևելեան
կողմէն մինչև արևմտեան կողմը
24 Բենիամինին մէկ բաժին ըլլայ . Ու
Բենիամինի սահմանին քովը՝ ա-
րևելեան կողմէն մինչև արևմտեան
կողմը Շմաւոնին մէկ բաժին ըլլայ .
25 Եւ Շմաւոնի սահմանին քովը՝ ա-
րևելեան կողմէն մինչև արևմտեան
կողմը Իսաքարին մէկ բաժին ըլլայ .
26 Ու Իսաքարի սահմանին քովը՝ ա-
րևելեան կողմէն մինչև արևմտեան
կողմը Զաբուղոնին մէկ բաժին ըլ-
27 լայ . Եւ Զաբուղոնի սահմանին
քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև ա-
րևմտեան կողմը Գադին մէկ բաժին
28 ըլլայ . Ու Գադի սահմանին քովը՝
հարաւային կողմը դէպ 'ի հարաւ
ըլլալով սահմանը՝ Թամարէն մինչև
‡ Գլ. խէ. 19.
Վիճաբանութեան ջուրերը Կադէ-
սի մէջ , ու մինչև մեծ ծովը Եգիպտոսի
‡ Գլ. խէ. 14. 21. 22.
29 հեղեղատը պիտի ըլլայ ։ ‡ Աս է ան
երկիրը՝ որ Իսրայէլի ցեղերուն վի-
ճակով պիտի բաժնէք ժառանգու-
թեան համար , ու անոնց բաժին-
ները ասոնք են , կ'ըսէ Տէր Եհովան ։
30 Եւ քաղաքին ելքերը ասոնք են .
հիւսիսային կողմէն չորս հազար
‡ Յայտ. իա. 12. ...
31 հինգ հարիւր չափ ըլլալով , (‡ Ու
քաղաքին դռները Իսրայէլի ցե-
ղերուն անուններուն համեմատ պի-
տի ըլլայ .) իրեք դուռ դէպ 'ի
հիւսիս . մէկ դուռ մը Ռուբէնին ,
մէկ դուռ մը Յուդային ու մէկ
32 դուռ մը Ղևիին . Եւ արևելեան
կողմէն չորս հազար հինգ հարիւր
չափ ըլլալով , իրեք դուռ պիտի ըլ-
լայ . մէկ դուռ մը Յովսէփին , մէկ
դուռ մը Բենիամինին ու մէկ դուռ
33 մը Դանին . Եւ հարաւային կողմէն
չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլ-
լալով իրեք դուռ պիտի ըլլայ . մէկ
‡ Երեմ. լգ. 16.
դուռ մը Շմաւոնին , մէկ դուռ մը
| Տես Եւ. ժէ. 15. Դատ. զ. 24.
Իսաքարին ու մէկ դուռ մը Զա-
34 բուղոնին . Արևմտեան կողմէն ալ
* Եբր. Տէրը հոն է. Երեմ. գ. 17. Յովել. գ. 21. Զաք. բ. 10. Յայտ. իա. 3. իբ. 3.
չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլ-
լալով , իրեք դուռ պիտի ըլլայ . մէկ
դուռ մը Գադին , մէկ դուռ մը
Ասերին ու մէկ դուռ մը Նեփթա-
35 ղիմին ։ Բոլոր շրջապատը տասնու-
ութը հազար չափ պիտի ըլլայ . ու
ան օրէն ‡ քաղաքին անունը | * Ե-
հովաշամա պիտի ըլլայ ։

816

X

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆԻԷԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յովակիմին գերութիւնը ։ 3 Ասփանեզ ներքինին կ'առնէ Դանիէլը, Անանիան, Միսայէլը ու Ազարիան ։ 8 Ասոնք թագաւորէն խրկուած կերակուրը մերժելով՝ ընդեղէնով ու ջրով քաջառողջ և գեղեցկադէմ կ'ըլլան ։ 17 Անոնց գերազանց իմաստութիւնը ։

Ն. Ք. Դ. Ք. Իրր 607

1 Յուդայի թագաւորին՝ Յովակիմին
թագաւորութեանը երրորդ տա-
րին [ա]Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը Երուսաղէմ եկաւ, ու
2 զանիկայ պաշարեց ։ Եւ Տէրը ա-
նոր ձեռքը տուաւ Յուդայի Յո-
վակիմ թագաւորը, ու Աստուծոյ
տանը [բ]անօթներուն մէկ մասը. և
անիկայ զանոնք [գ]Սենաար երկիրը՝
իր աստուծոյն տունը տարաւ, [դ]ու
անօթները իր աստուծոյն գանձա-
տունը դրաւ ։
3 Եւ թագաւորը իր ներքինապե-
տին Ասփանեզին ըսաւ որ [ե]Իսրա-
յէլի որդիներէն ու թագաւորա-
կան սերունդէն և իշխաններէն՝
4 Բնաւ արատ չունեցող, գեղե-
ցիկ դէմքով, ու ամէն իմաստու-
թեան հմուտ, ու գիտութեան
տեղեակ՝ հանճարեղ, և թագա-
ւորին պալատին մէջ կայնելու
կարողութիւն ունեցող տղաքներ
բերէ, և [զ]անոնց՝ Քաղդէացւոց
5 գիրը ու լեզուն սորվեցնէ ։ Ու
թագաւորը անոնց օրական ռոճիկ
սահմանեց՝ թագաւորին ազնիւ կե-
րակուրէն ու իր խմած գինիէն,
որ զանոնք իրեք տարի դայեկե-
սնուցանէ, ու ետքը [է]թագաւորին
6 առջեւ կայնին ։ Եւ անոնց մէջն
էին Յուդայի որդիներէն Դանիէլ,
Անանիա, Միսայէլ ու Ազա-
7 րիա ։ [ը]Ու ներքինապետը անոնց
անուններ դրաւ. [թ]Դանիէլին՝ Բաղ-
տասասար, Անանիային՝ Սեդրաք,
Միսայէլին՝ Միսաք, ու Ազարիա-
յին Աբեդնագով դրաւ ։
8 Եւ Դանիէլ միտքը դրաւ որ
[ժ]թագաւորին ազնիւ կերակուրովը
ու անոր խմած գինիովը չպղծուի.
և ներքինապետէն թոյլտուութիւն
խնդրեց որ անոնցմով ինքզինքը
9 չպղծէ ։ Ու [ժա]Աստուած ներքինա-
պետին առջեւ շնորհք ու գթու-
թիւն գտնել տուաւ Դանիէլին ։

ա Դ Թագ. իդ. 1. Բ Մն. լզ. 6.
Իրր 606
բ Երեմ. իէ. 19. 20.
գ Ծն. ժ. 10. ժա. 2. Եզ. ժա. 11. Զաք. ե. 11.
դ Բ Մն. լզ. 7.
ե Տես Դ Թագ. ի. 17. 18. Ես. լթ. 7.
զ Տես Գոր. է. 22.
է Հմր 19. Ծն. խա. 46. Գ Թագ. ժ. 8.
ը Տես Ծն. խա. 45. Դ Թագ. իդ. 17.
թ Դւ. դ. 8. ե. 12.
ժ Տես Բ Օր. լբ. 38. Եզկ. դ. 13. Ովս. թ. 3.
ժա Տես Ծն. լթ. 21. Սաղ. ճզ. 46. Առակ. ժզ. 7.

10 Եւ ներքինապետը Դանիէլին ը-
սաւ. Ես կը վախնամ իմ թագա-
ւոր տիրոջմէս որ ձեր ուտելիքը ու
խմելիքը սահմանեց. վասն զի ին-
չու համար անիկայ ձեր երեսները
ձեզի հասակակից եղող տղոցը երես-
ներէն աւրած տեսնէ, ու գլխս թա-
գաւորին առջեւ գլխապարտ ընէք ։
11 Եւ Դանիէլ ըսաւ [*]տնտեսին՝ որն
որ ներքինապետը Դանիէլին, Անա-
նիային, Միսայէլին ու Ազարիային
12 վրայ դրեր էր, Շնորհք ըրէ, քու
ծառաներդ տասը օր փորձէ՝, ու
մեզի ուտելու համար ընդեղէն, ու
13 խմելու համար ջուր տրուի ։ Եւ
քու առջեւդ մեր դէմքը, ու թա-
գաւորին ազնիւ կերակուրը ուտող
տղոցը դէմքը երեւնան, և ինչպէս
որ տեսնես, անոր համեմատ ըրէ
14 քու ծառաներուդ ։ Ու անիկայ
աս բանիս համար անոնց մտիկ ը-
րաւ, ու զանոնք տասը օր փորձեց ։
15 Եւ տասը օրէն ետքը անոնց դէմքը՝
թագաւորին ազնիւ կերակուրը ու-
տող ամէն տղոցը դէմքէն աւելի
16 աղէկ ու գէր երեւցաւ ։ Ուստի
տնտեսը անոնց ազնիւ կերակուրը
ու խմելու գինին կը վերցընէր, ու
անոնց ընդեղէն կու տար ։
17 Եւ [ժբ]Աստուած աս չորս տղոցը՝
ամէն գպրութեան ու իմաստու-
թեան մէջ [ժգ]գիտութիւն ու հան-
ճար տուաւ. ու Դանիէլ [ժդ]ամէն
տեսիլքը ու երազը կը հասկընար ։
18 Եւ ան օրերը լմննալէն ետքը՝ որ
թագաւորը հրաման ըրեր էր որ
զանոնք բերեն, ներքինապետը զա-
նոնք Նաբուգոդոնոսորին առջեւը
19 տարաւ ։ Ու թագաւորը անոնց
հետ խօսեցաւ, և անոնց ամէնուն
մէջը Դանիէլին, Անանիային, Մի-
սայէլին ու Ազարիային պէս չգտ-
նուեցաւ. ու [ժե]անոնք թագաւորին
20 առջեւը կը կայնէին ։ Եւ թագա-
ւորը անոնց հարցուցած [ժզ]ամէն ի-
մաստութեան ու գիտութեան վե-
րաբերեալ բաներուն մէջը՝ զանոնք
իր բոլոր թագաւորութեանը մէջ
եղող բոլոր մոգերէն ու հմայող-
ներէն տասնապատիկ գերազանց
21 գտաւ ։ [ժէ]Եւ Դանիէլ մինչեւ Կիւրոս
թագաւորին առաջին տարին մնաց ։

Ն. Ք. Դ. Ք. Իրր 606

* Կամ՝ Մելսարին՝

ժբ Գ Թագ. գ. 12. Յակ. ա. 5. 17.
ժգ Տես Գոր. է. 22.
ժդ Թու. ժբ. 6. Բ Մն. իզ. 5. Դւ. ե. 11. 12. 14. ժ. 1.
603
ժե Ծն. խա. 46. Հմր 5.
ժզ Գ Թագ. ժ. 1.
ժէ Դւ. զ. 28. Տես Դւ. ժ. 1.

Ն . Ք . ՉՔ .
603

ԳԼ . Բ

1 Նաբուգոդոնոսոր իր տեսած երազը մոռնալով՝ խոստմունքներով ու սպառնալիքներով կը պահանջէ Քաղդէացիներէն՝ որ զանիկայ իրեն պատմեն . 10 որոնք իրենց անյաջողակութիւնը խոստովանելով՝ մեռնելու կը դատապարտուին ։ 14 Դանիէլ քիչ մը պայմանաժամ ձեռք բերելով՝ երազը կը գտնէ . 19 զԱստուած կ'օրհնէ . 24 Թագաւորին առջեւը կը տարուի ։ 31 Երազը , 36 ու անոր մեկնութիւնը ։ 46 Դանիէլին յառաջանալը ։

1 Ու Նաբուգոդոնոսորին թագաւո-
րութեանը երկրորդ տարին
Նաբուգոդոնոսոր երազներ տեսաւ ,
ա և անոր ոգին խռովեցաւ ու
2 բքունը փախաւ ։ գԵւ թագաւորը
հրամայեց որ մոգերը , հմայողները ,
կախարդները ու Քաղդէաները կան-
չեն , որպէս զի թագաւորին իր
երազները պատմեն . և անոնք ե-
կան ու թագաւորին առջեւը կայ-
նեցան ։
3 Եւ թագաւորը անոնց ըսաւ , Ե-
րազ տեսայ , ու իմ ոգիս կը խռովի
4 որ ան երազը գիտնամ ։ Ու Քաղ-
դէաները թագաւորին *Ասորերէն
ըսին , դՈվ թագաւոր՝ յաւիտեան
ողջ կեցիր . ըսէ՛ երազը քու ծա-
ռաներուդ , ու մենք անոր մեկնու-
5 թիւնը իմացընենք ։ Թագաւորը
պատասխան տուաւ ու Քաղդէա-
ներուն ըսաւ , †Բանը ինծմէ ելաւ .
թէ որ երազը ու անոր մեկնու-
թիւնը ինծի չյայտնէք , դուք
ե կտոր կտոր պիտի ըլլաք , ու ձեր
տուները աղբանոց պիտի ըլլան ։
6 զԲայց թէ որ երազը ու անոր մեկ-
նութիւնը ինծի իմացընէք , ինծմէ
պարգեւներ , էտուրքեր ու շատ
պատիւ պիտի առնէք . ուրեմն
երազը ու անոր մեկնութիւնը ին-
7 ծի իմացուցէք ։ Անոնք նորէն
պատասխան տուին ու ըսին ,
Թագաւորը թող ըսէ երազը իր
ծառաներուն , ու անոր մեկնու-
8 թիւնը իմացընենք ։ Թագաւորը
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Աղէկ գիտեմ որ դուք ըժամանակը
ծախու կ'առնէք , վասն զի կը
տեսնէք որ ‡բանը ինծմէ ելած է ։
9 Բայց թէ որ դուք երազը ինծի
չյայտնէք , թձեզի համար մէկ
վճիռ կայ . վասն զի դուք մէջեր-
նիդ որոշեցիք որ իմ առջեւս սուտ
ու ապականեալ խօսք մը զրուցէք՝
մինչեւ որ ժամանակը փոխուի .
ուստի ըսէք ինծի երազը , որ
գիտնամ թէ պիտի կարենաք ա-
նոր մեկնութիւնը իմացընել ։
10 Քաղդէաները թագաւորին առ-
ջեւը պատասխան տուին ու ըսին ,
Երկրի վրայ անանկ մարդ մը չկայ ,
որ կարող ըլլայ թագաւորին պա-
հանջած բանը իմացընելու . անոր
համար բնաւ մէկ թագաւոր մը ,
նախարար մը կամ իշխան մը
ասանկ բան պահանջած չէ մէկ
մոգէ մը կամ հմայողէ մը կամ
11 Քաղդէայէ մը . Ու թագաւորին
պահանջած բանը դժուար է , և
ուրիշ մէկը չկայ որ զանիկայ
թագաւորին առջեւը իմացընէ ,
ժբայց եթէ աստուածները որ
մսեղեաց մէջ չեն բնակիր ։
12 Ասոր վրայ թագաւորը սրդողե-
ցաւ ու խիստ բարկացաւ , և հրա-
մայեց որ Բաբելոնի բոլոր իմաս-
13 տունները կոտրեն ։ Ու հրամա-
նը ելաւ , և իմաստունները կը
կոտրուէին . ու փնտռեցին Դա-
նիէլը ու անոր ընկերները որ մեռ-
14 ցընեն ։ Ան ատենը Դանիէլ
իմաստութեամբ ու խոհեմու-
թեամբ խօսեցաւ թագաւորին
իդահճապետին Արիովքին հետ՝ որ
Բաբելոնի իմաստունները կոտրե-
15 լու ելեր էր . Ու թագաւորին
իշխանին Արիովքին խօսեցաւ ու
ըսաւ , Ինչո՞ւ համար աս հրամա-
նը թագաւորին երեսէն արտոր-
նօք ելաւ . ան ատենը Արիովք
16 բանը Դանիէլին յայտնեց ։ Եւ
Դանիէլ մտաւ ու թագաւորէն
խնդրեց որ իրեն ժամանակ տայ ,
որ մեկնութիւնը թագաւորին ի-
17 մացընէ ։ Ու Դանիէլ իր տունը
գնաց , և աս բանը իր ընկերնե-
րուն՝ Անանիային , Միսայէլին ու
18 Ազարիային յայտնեց , լՈր աս
գաղտնիքին համար երկնից Աս-
տուծմէն գթութիւն խնդրեն ,
որպէս զի Դանիէլը ու անոր ըն-
կերները Բաբելոնի միւս իմաս-
տուններուն հետ չկորսնցընեն ։
19 Եւ գաղտնիքը խգիշերուան տե-
սիլքի մէջ Դանիէլին յայտնուե-
ցաւ . ան ատենը Դանիէլ երկնից
20 Աստուածը օրհնեց ։ Դանիէլ խօ-
սեցաւ ու ըսաւ , ծԱստուծոյ
անունը յաւիտեանս յաւիտենից
օրհնեալ ըլլայ , կվասն զի իմաս-
տութիւնը ու զօրութիւնը անորն
21 է . Եւ հատենները ու ժամա-
նակները փոխողը , ձթագաւոր-
ներ վերցընողը ու թագաւորներ
դնողը անիկայ է . ղանիկայ ի-
մաստուններուն իմաստութիւն կու
տայ , ու հանճարեղներուն՝ գիտու-
22 թիւն . ճխորունկ ու ծածկուած
բաները ինքը կը յայտնէ , մմութի
մէջ եղածը գիտէ , ու յլոյսը անոր
23 քովը կը բնակի ։ Ես քեզի գո-
հութիւն ու փառք կը մատուցա-
նեմ , ո՛վ իմ հայրերուս Աստուա-
ծը , որ ինծի իմաստութիւն ու
զօրութիւն տուիր . ու հիմա ինծի
գիտցուցիր ինչ որ քեզմէ նխնդրե-

ա Ծն . խա . 8 ։ Գլ . դ . 5 ։
բ Եսթ . զ . 1 ։ Գլ . զ . 18 ։
գ Ծն . խա . 8 ։ Ել . է . 11 ։ Գլ . ե . 7 ։
* Կամ՝ Քաղդէարէն
դ Գ Թագ . ա . 31 ։ Գլ . գ . 9 ։ ե . 10 ։ զ . 6 , 21 ։
† Կամ՝ Հրամանը
ե Դ Թագ . ժ . 27 ։ Եզր . զ . 11 ։ Գլ . գ . 29 ։
զ Գլ . ե . 16 ։
է Գլ . ե . 17 ։ Հմր 48 ։
ը Եփե . ե . 16 ։
‡ Կամ՝ Հրամանը
թ Եսթ . դ . 11 ։

Ն . Ք . ՉՔ .
603

ժ Հմր 28 ։ Գլ . ե . 11 ։
ի Ծն . լէ . 36 ։
լ Մատ . ժը . 19 ։
խ Թուոց . ժբ . 6 ։ Յոբ . լգ . 15 , 16 ։
ծ Սաղ . ճժգ . 2 ։ ճժե . 18 ։
կ Երեմ . լբ . 19 ։
հ Գլ . է . 25 ։
ձ Յոբ . ժբ . 18 ։ Սաղ . հե . 6 , 7 ։ Երեմ . իէ . 5 ։ Գլ . դ . 17 ։
ղ Յակ . ա . 5 ։
ճ Յոբ . ժբ . 22 ։ Սաղ . ժե . 14 ։ Հմր 28 , 29 ։
մ Սաղ . ճլթ . 11 , 12 ։ Եբր . դ . 13 ։
յ Գլ . ե . 11 , 14 ։ Յակ . ա . 17 ։
ն Հմր 18 ։

Ն. Ք. Գ. 603

ցինք , քանզի թագաւորին բանը
մեզի գիտցուցիր ։
24 Ուստի Դանիէլ Արիովքին առ-
ջևը եկաւ , որն որ թագաւորը զը-
րեր էր Բաբիլոնի իմաստունները
կորսընցընելու . գնաց ու անոր այս-
պէս ըսաւ . Բաբիլոնի իմաստուն-
ները մի՛ կորսընցըներ , զիս թա-
գաւորին առջևը տար , ու մեկնու-
թիւնը թագաւորին իմացընեմ ։
25 Ան ատենը Արիովք արտորնօք Դա-
նիէլը թագաւորին առջևը հանեց ,
ու անոր այսպէս ըսաւ . Հրէաս-
տանի գերիներէն մարդ մը գտայ ,
որ մեկնութիւնը պիտի գիտցընէ
26 թագաւորին ։ Պատասխան տուաւ
թագաւորը ու ըսաւ Դանիէլին ,
որուն անունը Բաղտասասար Ը-
ր——ծ էր , Կարո՞ղ ես դուն իմ
տեսած երազս ու անոր մեկնու-
թիւնը ինծի գիտցընելու ։
27 Դանիէլ թագաւորին առջևը
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Թագաւորին հարցուցած գաղտնի-
քը իմաստունները , հմայողները ,
մոգերը — բախտ նայողները թա-
գաւորին յայտնելու կարող չեն .
28 Բայց երկինքի մէջ գաղտնիքները
յայտնող Աստուած կայ , ու Նա-
բուգոդոնոսոր թագաւորին կը
յայտնէ ինչ որ ետքի օրերը պիտի
ըլլայ ։ Երազդ ու անկողինիդ
մէջ գլխուդ տեսիլքը ասիկայ է .
29 Դուն ով թագաւոր՝ քու անկողի-
նիդ մէջը կը մտածէիր թէ ասկէ
ետքը ինչ պիտի ըլլայ . Ու գաղտ-
նիքները յայտնողը ըլլալու բանը
30 քեզի գիտցուց ։ Ես աս գաղտ-
նիքը՝ չէ թէ ամէն ապրողներէն
աւելի իմաստութիւն ունենալուս
համար ինծի յայտնուեցաւ , հապա
մեկնութիւնը թագաւորին գիտցը-
նելու համար , և որ դուն քու
սրտիդ խորհուրդները գիտնաս ։
31 Դուն ով թագաւոր՝ կը տեսնէիր
որ ահա մէկ մեծ արձան մը կար .
աս մեծ ու խիստ պայծառ արձանը
քու դիմացդ կայներ էր , և անոր
32 երեւոյթը ահաւոր էր ։ Աս ար-
ձանին գլուխը զուտ ոսկիէ , անոր
կուրծքը ու թևերը՝ արծաթէ ,
33 մէջքը ու ազդրերը պղնձէ , Սրունք-
ները երկաթէ , — ոտքերուն մէկ
մասը՝ երկաթէ , ու մէկ մասը կաւէ
34 էր ։ Դուն կը տեսնէիր , մինչև որ
մէկ քար մը կտրուեցաւ առանց
ձեռքի , ու ան արձանին երկաթէ
ու կաւէ ոտքերուն զարկաւ , ու
35 զանոնք փշրեց ։ Ան ատենը եր-
կաթը , կաւը , պղինձը , արծաթը
ու ոսկին մէկտեղ փշրուեցան , և
ամառուան կալերուն Նմշեղին պէս
եղան . ու հովը զանոնք տարաւ ,

Ծն. խ. 8. Խա. 16. Հմր 18. 47. Ամովս. գ. 13. Ծն. խթ. 1. Հմր 22. 28. Տն. Ծն. խա. 16. Գոր. գ. 12. Հմր 47. Տես Հմր 38. Հմր 45. Գւ. բ. 25. Զաք. դ. 6. Կոր. ե. 1. Եբր. թ. 24. Սաղ. ա. 4. Ովս. ժգ. 3.

ու ամենևին անոնց տեղ մը չը-
գտնուեցաւ . բայց արձանը զար-
նող քարը մեծ լեռ մը եղաւ , ու
36 բոլոր երկիրը լեցուց ։ Երազը աս
է ; ու թագաւորին առջևը անոր
մեկնութիւնը ըսենք ։
37 Ո՛վ թագաւոր՝ դուն թագա-
ւորաց թագաւոր ես , վասն զի
երկնից Աստուածը քեզի թագա-
ւորութիւն , կարողութիւն , զօ-
38 րութիւն ու պատիւ տուեր է . Ու
մարդոց որդիներուն բոլոր բնակած
տեղերուն մէջ՝ դաշտի գազանները
ու երկինքի թռչունները քու ձեռ-
քըդ տուեր է , և անոնց ամենուն
վրայ քեզ իշխան դրեր է . Ան ոսկի
39 գլուխը դուն ես ։ Ու քեզմէ ետքը
մէկ ուրիշ թագաւորութիւն մը
պիտի ելլէ քեզմէ ցած , ու պղնձէ
մէկ ուրիշ երրորդ թագաւորու-
թիւն մը՝ որ բոլոր երկրին պիտի
40 տիրէ ։ Ու չորրորդ թագաւորու-
թիւնը երկաթի պէս ամուր պիտի
ըլլայ . — ինչպէս որ երկաթը ա-
մէն բանը կը փշրէ ու կը մանրէ ,
ասիկայ ալ աս ամէն բաները կոտ-
րող երկաթին պէս փշրելով պի-
41 տի կոտրէ ։ Ու որովհետև ոտքերը
ու մատները՝ մէկ մասը բրուտի կա-
ւէ ու մէկ մասը երկաթէ տեսար ,
ան թագաւորութիւնը պիտի բաժ-
նուի , բայց երկաթի պնդութենէ
բաժին պիտի ունենայ , քանզի եր-
կաթը տղմուտ կաւի հետ խառնած
42 տեսար ։ Ու ոտքերուն մատները՝
մէկ մասը երկաթէ ու մէկ մասը
կաւէ ըլլալը — է որ ան թագա-
ւորութեանը մէկ մասը ամուր , ու
մէկ մասը դիւրաբեկ պիտի ըլլայ ։
43 Ու տղմուտ կաւին հետ երկաթը
խառնած տեսնելդ — է որ անոնք
մարդոց սերունդին հետ պիտի
խառնուին , բայց անոնք իրարու
պիտի չփակչին , ինչպէս որ երկա-
թը կաւին հետ չխառնուիր ։
44 Ու ան թագաւորներուն օրերը
երկնից Աստուածը մէկ թագաւո-
րութիւն մը պիտի հանէ , որ անի-
կայ յաւիտեան պիտի չաւրի , և աս
թագաւորութիւնը ուրիշ ժողո-
վուրդի պիտի չթողուի . Անիկայ
աս բոլոր թագաւորութիւնները
պիտի փշրէ ու պիտի հատցընէ , ու
45 ինքը յաւիտեան պիտի մնայ ։ Ո-
րովհետև դուն առանց ձեռքի լեռ-
նէն կտրած քար մը տեսար , և ա-
նիկայ երկաթը , պղինձը , կաւը ,
արծաթը ու ոսկին փշրեց , մեծ
Աստուածը ասկէ ետքը ինչ ըլ-
լալիքը թագաւորին գիտցուց . ու
երազը ճշմարիտ է , և անոր մեկ-
նութիւնը հաւատարիմ ։
46 Ան ատենը Նաբուգոդոնոսոր

Ն. Ք. Գ. 603

Սաղ. լէ. 10. 36. Եզ. բ. 2. 3. Սաղ. Ձ. 9. Եզր. է. 12. Տես Եզ. խէ. 5. Երեմ. իէ. 6. 7. Եզեկ. իդ. 7. Ովս. ը. 10. Եզր. ա. 2. Դւ. գ. 21. 22. Երեմ. իէ. 6. Հմր 32. Դւ. ե. 28. 31. Հմր 32. Դւ. է. 7. 23. Հմր 33. Հմր 28. Դւ. դ. 3. 34. զ. 26. է. 14. 27. Միք. դ. 7. Ղու. ա. 32. 33. Սաղ. ր. 9. Եա. կ. 12. Կոր. ժե. 24. Հմր 34. Եա. իը. 16. Տես Գոր. ժ. 25. ժգ. 12. իը. 6.

թագաւորը իր երեսին վրայ ինկաւ, ու Դանիէլին երկրպագութիւն ըրաւ, և հրամայեց որ ընծայ ու նոյն Հոտեր մատուցանեն անոր։
47 Ե՛ թագաւորը Դանիէլին պատասխան տուաւ ու ըսաւ. Ի՛ բաւ է որ ձեր Աստուածը՝ ինքն է աստուածներուն Աստուածը, և թագաւորաց Տէրը, ու գաղտնիքները յայտնողը, քանզի դուն կարող եղար աս գաղտնիքը յայտնելու։
48 Ան ատենը թագաւորը մեծցուց Դանիէլը, ու անոր շատ մեծ պարգևներ տուաւ, և զանիկայ Բաբիլոնի բոլոր գաւառին վրայ կառավարիչ, ու Բաբիլոնի բոլոր իմաստնոց գլխաւորներուն վրայ իշխան դրաւ։
49 Եւ Դանիէլ թագաւորէն խնդրեց, ու Բաբիլոնի գաւառին գործոցը վրայ Սեդրաքը, Միսաքը ու Աբեդնագովը դրաւ. ու Դանիէլ թագաւորին դուռն էր։

ԳԼ. Գ

1 Նաբուգոդոնոսոր Դուրայի մէջ ոսկիէ արձան մը կանգնելով՝ անոր նաւակատիքը կ'ընէ։ 8 Սեդրաքին, Միսաքին ու Աբեդնագովին վրայով ամբաստանութիւն կ'ըլլայ թագաւորին, ըսելով թէ արձանին երկրպագութիւն չեն ըներ։ 13 Երբոր անոնց սպառնալիքներ կ'ըլլայ, անոնք համարձակութեամբ կը դատնին ճշմարտութիւնը։ 19 Աստուած կը փրկէ զանոնք հնոցին մէջէն։ 26 Նաբուգոդոնոսոր եղած հրաշքը տեսնելով՝ զԱստուած կ'օրհնէ։

1 Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ոսկիէ արձան մը շինեց, անոր բարձրութիւնը վաթսուն կանգուն, լայնութիւնը վեց կանգուն. զանիկայ Բաբիլոնի դաւառը՝
2 Դուրա դաշտին մէջ կանգնեց։ Եւ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը հրամայեց՝ կուսակալները, նախարարները, կառավարիչները, դատաւորները, գանձապետները, խորհրդականները, օրէնսգէտները ու դաւառներուն բոլոր իշխանները ժողվելու, որ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին կանգնած արձանին
3 նաւակատիքին գան։ Ան ատենը կուսակալները, նախարարները, կառավարիչները, դատաւորները, գանձապետները, խորհրդականները, օրէնսգէտները ու դաւառներուն բոլոր իշխանները Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին կանգնած արձանին նաւակատիքին ժողվուեցան, ու Նաբուգոդոնոսորին կանգնած արձանին առջևը կայնեցան։
4 Եւ մունետիկը ուժով կը կանչէր. Ո՛վ ժողովուրդներ, ազգեր ու լեզուներ՝ ձեզի կը զրուցուի.
5 երբոր փողին, սրինգին, քնարին, Ջութակին, տաւիղին, տիկին ու ամէն տեսակ նուագարաններուն ձայնը լսէք, Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին կանգնած ոսկի արձանին առջևը իյնաք, ու երկրպագութիւն ընէք.
6 եւ ով որ չիյնայ ու երկրպագութիւն չընէ, նոյն ժամուն բորբոքած կրակի
7 հնոցին մէջը պիտի նետուի։ Ուստի երբոր բոլոր ժողովուրդները փողին, սրինգին, քնարին, Ջութակին, տաւիղին ու ամէն տեսակ նուագարաններուն ձայնը լսեցին, բոլոր ժողովուրդները, ազգերը ու լեզուները կ'իյնային, և Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին կանգնած ոսկի արձանին երկրպագութիւն կ'ընէին։
8 Ուստի ան ատենը քանի մը քաղդէացի մարդիկ մօտեցան, ու Հրէաներուն վրայով ամբաստանութիւն ըրին.
9 Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին խօսեցան ու ըսին, Ո՛վ թագաւոր՝ յաւիտեան
10 ողջ կեցիր. Դուն՝ ով թագաւոր՝ հրաման ըրիր որ ամէն մարդ որ փողին, սրինգին, քնարին, Ջութակին, տաւիղին, տիկին և ամէն տեսակ նուագարաններուն ձայնը լսէ, իյնայ ու ոսկի արձանին
11 երկրպագութիւն ընէ. Եւ ով որ չիյնայ ու երկրպագութիւն չընէ, բորբոքած կրակի հնոցին մէջը նետուի։
12 Քանի մը Հրէայ մարդիկ կան, որոնք դուն Բաբիլոնի գաւառին գործոցը վրայ դրիր, Սեդրաք, Միսաք և Աբեդնագով, ան մարդիկը քեզ բանի տեղ չեն սեպեր՝ ով թագաւոր. քու աստուածներդ չեն պաշտեր, և քու կանգնած ոսկի արձանիդ երկրպագութիւն չեն ըներ։
13 Ան ատենը Նաբուգոդոնոսոր սրտմտութեամբ և բարկութեամբ հրամայեց որ Սեդրաքը, Միսաքը ու Աբեդնագովը բերեն. ուստի ան մարդիկը թագաւորին առջևը
14 բերին։ Պատասխան տուաւ Նաբուգոդոնոսոր ու անոնց ըսաւ, Ո՛վ Սեդրաք, Միսաք ու Աբեդնագով, խորհրդով է որ իմ աստուածներս չէք պաշտեր, և իմ կանգնած ոսկի արձանիս երկրպագութիւն
15 չէք ըներ։ Հիմա թէ որ պատրաստ էք՝ փողին, սրինգին, քնարին, Ջութակին, տաւիղին, տիկին ու ամէն տեսակ նուագարաններուն ձայնը լսած ատենիդ՝ իյնալու ու իմ շինած արձանիս երկրպագութիւն ընելու, աղէ՛կ. բայց թէ որ երկրպագութիւն չընէք, նոյն ժամուն՝ բորբոքած կրակի հնոցին մէջը պիտի նետուիք.

Ն·Ք·ԶԲ· 603
Բ Եզր· ը·10։
Ա Հմր 28։
Ի Հմր 6։
Լ Գէ·ը·9։ ե·11։
Ի Գէ·դ·12։
Ա Եսթ·բ·19, 21։ դ·2։
Իրբ 580
Ա Գէ·դ·1։ ը·25։

Ն·Ք·ԶԲ· Իրբ 603
Բ Եսթ·ե·22։ Ցայս·ժգ·15։
Ի Գէ·ը·12։
Ա Գէ·բ·4։ ե·10։ է·6, 21։
Ի Գէ·բ·49։

Ն·ՔՐ·ԴԷ· ԽԲԲ 580

ՂԵՒ·Ե·2· ՅԹԱԳ·ԺԸ· 35·

Ի 8Ե· Մատ· Ժ·19·

Ղև ո՛վ է ան Աստուածը որ ձեզ իմ ձեռքէս պիտի ազատէ ։

16 Պատասխան տուին Սեդրաք , Միսաք ու Աբեդնագով , ու թագաւորին ըսին ։ Ո՛վ Նաբուգոդոնոսոր՝ Ե՜ս բանիս վրայով քեզի պատասխան տալու հարկաւորու-

17 թիւն մը չունինք ։ Ահա մեր պաշտած Աստուածը մեզ բորբոքած կրակի ջոցէն ազատելու կարող է . քու ձեռքդ ալ Ֆէ պիտի ազա-

18 տէ , ո՛վ թագաւոր ։ Ապա թէ ոչ՝ քեզի յայտնի ըլլայ՝ ո՛վ թագաւոր , որ մենք քու աստուածներդ չենք պաշտեր , և քու կանգնած ոսկի արձանիդ երկրպագութիւն չենք ըներ ։

19 Ան ատենը Նաբուգոդոնոսոր բարկութեամբ լեցուեցաւ , ու անոր երեսին երևոյթը փոխուեցաւ Սեդրաքին , Միսաքին ու Աբեդնագովին վրայ , և պատասխան տալով հրամայեց որ ջոցը վառելու սովորութենէն եօթնապատիկ աւելի

20 վառեն . Ու իր զօրքին մէջը եղող զօրաւոր մարդոցը հրամայեց որ Սեդրաքը , Միսաքը ու Աբեդնագովը կապեն , ու բորբոքած կրակի

21 ջոցին մէջը նետեն ։ Ան ատենը ան մարդիկը իրենց անդրավարտիքներովը , բաճկոններովը , վերարկուներովը ու ՚ին հանդերձներովը կապեցին , ու բորբոքած կրակի հը-

22 ջոցին մէջը նետեցին ։ Եւ թագաւորին հրամանը ստիպողական ըլլալուն ու ջոցը շատ տաքցած ըլլալուն համար , Սեդրաքը , Միսաքը ու Աբեդնագովը վերցընող մարդիկները կրակին բոցը սպաննեց ։

23 Եւ ան իրեք մարդիկը՝ Սեդրաք , Միսաք ու Աբեդնագով կապուած իննկան բորբոքած կրակի ջոցին մէջը ։

24 Ան ատենը Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ապշած՝ արտորնոց ոտք ելլաւ , իր խորհրդականներուն խօսեցաւ ու բաւ , Մենք կրակին մէջ իրեք կապուած մարդ չնետեցի՞նք . անոնք պատասխան տուին ու թագաւորին ըսին , Ա՛յո , ո՛վ

25 թագաւոր ։ Անիկայ պատասխան տուաւ ու բաւ , Ահա ես չորս արձկուած մարդ կը տեսնեմ որ կը քալեն , անոնք ամենևին վնաս մը չեն քաշեր . ու չորրորդին դէմքը Աստուածներու

26 որդիի մը կը նմանի ։ Ան ատենը Նաբուգոդոնոսոր բորբոքած կրակի ջոցին դրանը մօտենալով խօսեցաւ ու բաւ ։ Ո՛վ Բարձրեալ Աստուծոյն ծառաները՝ Սեդրաք , Միսաք և Աբեդնագով՝ դուրս ելէք ու հո՛ս եկէք ։ Ան ատենը Սեդրաք , Միսաք ու Աբեդնագով կրա-

27 կին մէջէն ելան ։ Եւ կուսակալները , նախարարները ու կառավարիչները ու թագաւորին խորհրդականները ժողվուելնան , և տեսան աս մարդիկները , ՚ որ անոնց մարմիններուն վրայ կրակը ամենևին չտիրեց , ու անոնց գլխուն մէկ մազը չխանձեցաւ , ու անոնց անդրավարտիքները դոյներնին չնետեցին . անոնց վրայ կրակին հոտը անգամ չկար ։

28 Պատասխան տուաւ Նաբուգոդոնոսոր ու բսաւ , Օրհնեալ ըլլայ Սեդրաքին , Միսաքին ու Աբեդնագովին Աստուածը , որ իր հրեշտակը խրկեց , ու իր ծառաները ազատեց . վասն զի ՚անոր ապաւինելով՝ թագաւորին խօսքը անարգեցին , ու իրենց մարմինները ի՛ւ տուին , որպէս զի իրենց Աստուածմէն զատ՝ ուրիշ աստուծոյ մը ծառայութիւն

29 ու երկրպագութիւն չընեն ։ Ուրեմն հրաման կու տամ որ ամէն ժողովուրդ , ազգ ու լեզու , որ Սեդրաքին , Միսաքին ու Աբեդնագովին Աստուծոյն դէմ սխալ բան մը ըսէ , ՚ կտոր կտոր ըլլայ , ու անոր տունը աղբանոց ըլլայ . ՚ վասն զի ուրիշ աստուած չկայ , որ կա-

30 րող ըլլայ այսպէս ազատելու ։ Ան ատենը թագաւորը աւելի մեծցուց Սեդրաքը , Միսաքը ու Աբեդնագովը Բաբիլոնի գաւառին մէջ ։

Ն·ՔՐ·ԴԷ· ԽԲԲ 580

ՅԲԲ·ԺԱ· 34·

Ի Սաղ·ԼԴ· 7, 8 ։ Երեմ· ԺԷ·7 ։ Ե՛ս ԳԼ·Ջ·22, 23 ։

Լ ԳԼ·Ջ·26 ։

Ի ԳԼ·Բ·5 ։ Ի ԳԼ·Ջ·27 ։

ԳԼ · Դ

1 Նաբուգոդոնոսոր կը խոստովանի Աստուծոյ թագաւորութիւնը · 4 կը խօսի իր երազին վրայով , որ մոգերը չէին կրցեր մեկնել ։ 8 Դանիէլ երազը կը լսէ · 19 գանիկայ կը մեկնէ ։ 28 Երազին կատարուելուն պատմութիւնը ։

1 Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր՝ բոլոր երկրի վրայ բնակող ՚բոլոր ժողովուրդներուն , ազգերուն ու լեզուներուն . ձեր խաղաղութիւնը

2 շատնայ ։ Իմ առջևս հաճոյ երևցաւ որ ՚ Բարձրեալ Աստուծոյն ինծի ըրած նշանները ու հրաշքնե-

3 րը յայտնեմ ։ ՚ Անոր նշանները ի՛նչ մեծ , ու հրաշքները ի՛նչ զօրաւոր են . անոր թագաւորութիւնը ՚ յաւիտենական թագաւորութիւն է ։ ու անոր իշխանութիւնը դարէ ՚ի դար կը մնայ ։

4 Ես Նաբուգոդոնոսորս երբոր իմ տանս մէջ հանգիստ էի , ու պալա-

5 տիս մէջ կը զուարճանայի , Երազ տեսայ , որ զիս վախցուց . Ե՛ւ անկողնիս վրայ իմ խորհուրդներս ու իմ գլխուս տեսիլքները զիս

6 Հռովեղուին ։ Ուստի Բաբիլոնին բոլոր իմաստուններն իմ առջևս բերելու հրաման ըրի , որ ա-

ՅԲԲ 570 – ԳԼ·Դ·4 ։ Ջ·25 ։

Ի ԳԼ·Դ·26 ։

Ի ԳԼ·Ջ·27 ։

Ի ՀԸ 34 ։ ԳԼ·Բ·44 ։ Ջ·26 ։

Ի ԳԼ·Բ·28 , 29 ։

Ջ ԳԼ·Բ·1 ։

ԸԵ·ԽԳ·2·

Ի 8ՈՐ·Ա·6 ։ ԼՐ·7 ։ Սաղ· ԼԴ·7 ։ ՀՈՐ 28 ։

Ն·Ք·ԳԲ· Իբր 570

Ի ԳԼ·Բ·2։

Նոյնք ինձի երազին մեկնութիւնը
7 դիտցընեն։ Ես Ան տեսիլները մոգերը,
հմայողները, քաղդեացիները ու բաղդ
նայողները եկան, ու ես երազը ա-
նոնց առջեւը ըսի, բայց անոնք
չկրցան մեկնութիւնը ինձի դիտ-
8 ցընել։ Ու վերջապէս Դանիէլ
ԸԳԼ·ա·7։ առջեւս եկաւ, (որուն անունը իմ
աստուծոյս անունանը համեմատ
Բաղտասասար է) ու որուն
Ե՟ը·ի՟գ· 11։ՀՇԴ 18։ ներսի դին սուրբ աստուածներուն
ԳԼ·Բ·11։ Ա·11, 14։ հոգին կայ, ու անոր առջեւը երա-
Ք ԳԼ·Բ·48։ 9 զ՟ը դ՟ե՟ն՟ը՟ — ըսի, (որ Ք մոգերուն
Ա·11։ իշխանը Բաղտասասար, որովհետեւ
գիտեմ որ քու ներսի դիդ սուրբ
աստուածներուն հոգին կայ, ու
քեզի բնաւ մէկ գաղտնիք մը նե-
ղութիւն չտար, — տեսած երա-
զիս տեսիլքները, ու դուն անոնց
մեկնութիւնը ըսէ։
10 Իմ անկողինիս մէջ գլխուս տե-
սիլքները ասոնք էին. Ես կ՟ը տես-
Ի Եզեկ·լ· նէի որ ահա երկրին մէջ Ի ծառ մը
3, Ե, ՀՇԴ կար, ու անոր բարձրութիւնը մեծ
20։ 11 էր։ Ան ծառը մեծցաւ և ու-
ժովցաւ, ու անոր բարձրութիւնը մեծ
ցաւ մինչեւ երկինքը հասաւ, ու անիկայ
բոլոր երկրի ծայրերէն կը տես-
12 նուէր։ Անոր տերեւները գեղեցիկ,
ու պտուղը առատ էր, և անոր
վրայ ամենուն համար կերակուր
Լ Եզեկ·ժէ· կար. և դաշտի անասունները անոր
23։ լ·6։ Ցե՟ռ Ոզ՟· ը·20։ շուքին տակը կը նստէին, ու եր-
կինքի թռչունները անոր ոստերուն
վրայ կը բնակէին, և ամէն մարմին
13 անկէ կը կերակրուէր։ Անկողինիս
վրայ գլխուս տեսիլքներուն մէջ կը
տեսնէի որ ահա երկինքէն Ի՟ սուրբ
Ի՟ր Օր·լԴ· 2։ Սաղ· ՃԴ·20։ ՀՇԴ 17, 23։ ԳԼ·Բ·13։ Ջ՟ա՟ք·Ժդ· 5։ Ճ՟ուդ· 14։
14 պահապան մը իջաւ. Անիկայ ու-
ժով կանչեց ու ասանկ ըսաւ.
Ծառը կտրեցէք, ու ոստերը մէկ-
դի հանեցէք. տերեւները թօթա-
փեցէք ու պտուղները ցրուեցէք.
Նոր տակէն անասունները՝ ու
ոստերէն թռչունները փախչին.
15 Բայց արմատներուն բունը երկրի
մէջ թողուցէք, ու երկաթէ և
պղնձէ կապանքով դաշտի խոտե-
րուն մէջը ըլլայ, ու երկինքին
ցօղովը թրջուի, և անոր բաժինը
անասուններու հետ երկրի խոտին
16 մէջ ըլլայ. Անոր սիրտը մարդու
սրտէն փոխուի, ու անոր անասու-
նի սիրտ տրուի, և անոր վրայէն
Հ ԳԼ·Ժբ·7։ 17 եօթը ժամանակ անցնի։ Այս
բանը պահապաններուն վճիռովն է,
ու այս խնդիրը սուրբերուն խօս-
քովն է. Որպէս զի ապրողները
Ի՟տնան Ը՟թէ Բարձրեալը կը տիրէ
Մարդոց թագաւորութեանը վրայ,
ու զանիկայ իր ուզածին կու տայ,
ու անոր վրայ մարդոց անարդը կը
18 դնէ։ Ես Նաբուզոդոնոսոր Թա-

Ն·Ք·ԳԲ· Իբր 570

Ա Ջ՟ա՟·ի՟·8, 15։ ԳԼ·Ե·8, 15։

Ա ՀՇԴ 8։

19 գաւորս այս երազը տեսայ, ու դուն՝ ով Բաղտասասար՝ անոր
մեկնութիւնը ըսէ. Վասն զի իմ
թագաւորութեանս բոլոր իմաս-
տուններն կարող չէղան անոր մեկ-
նութիւնը ինձի դիւրացընել. Բայց
դուն կարող ես, քանզի քու ներ-
սի դիդ սուրբ աստուածներուն հո-
գին կայ։
20 Ան ատեն Դանիէլ՝ որուն ա-
նունը Բաղտասասար էր, Մկ ժա-
մու չափ" հիացած մնաց. ու անոր
խորհուրդները զանիկայ խռովեցու-
ցին։ Պատասխան տուաւ թա-
գաւորը ու ըսաւ, Ով Բաղտա-
սասար երազը կամ անոր մեկնու-
թիւնը քեզ չխռովեցրնէ. պատաս-
խան տուաւ Բաղտասասար ու ը-
սաւ, Ով տէր իմ, երազը՝ քեզ
ատողներուն ու անոր մեկնու-
թիւնը քու թշնամիներուդ ըլլայ։
21 Ան տեսած ծառդ որ մեծցաւ և
ուժովցաւ, ու անոր բարձրութիւ-
նը մինչեւ երկինքը հասաւ, ու անի-
կայ բոլոր երկրի մէջ կը տեսնուէր,
22 Եւ անոր տերեւները գեղեցիկ, ու
պտուղը առատ էր, ու անոր վրայ
ամենուն համար կերակուր կար,
անոր տակը դաշտի անասունները
կը բնակէին, ու անոր ոստերուն
վրայ երկինքի թռչունները կը կե-
22 նային, Անիկայ դուն ես՝ ով - ԳԼ·Բ·38։
թագաւոր, որ մեծցար և ուժով-
ցար. և քու մեծութիւնդ բարձ-
րացաւ, ու մինչեւ երկինքը հասաւ,
Ե՟ր՟ե՟մ՟. իե· 6, 7, 8։ Ե ՀՇԴ 13։ ու քու իշխանութիւնդ մինչեւ
23 երկինքս ծայրերը հ՟ա՟ս՟ա՟ւ՟։ Եւ որով-
հետեւ թագաւորը մէկ սուրբ պա-
հապան մը տեսաւ որ երկինքէն ի-
ջաւ, ու ըսաւ, Ծառը կտրեցէք
ու զանիկայ աւերեցէք, բայց անոր
արմատներուն բունը երկրի մէջ
Թողուցէք, ու երկաթէ և պղնձէ
կապանքով դաշտի խոտերուն մէջ
ըլլայ, ու երկինքին ցօղովը թրը-
ջուի, Ե՟ւ անոր բաժինը դաշտի ան- Ը ԳԼ·Ե·21։
ասուններուն հետ ըլլայ, մինչեւ որ
անոր վրայէն եօթը ժամանակ անց-
24 նի. Ա՟յ՟ս է մեկնութիւնը՝ ով թա-
գաւոր, և սա է բարձրելոյն վճիռը՝
որ իմ թագաւոր տիրոջս վրայ
25 հասած է. Քեզ մարդոց մէջէն - ՀՇԴ 32։
պիտի վռնտեն, և քու բնակու- ԳԼ·Ե·21։
թիւնդ դաշտի անասուններուն Ճ։
հետ պիտի ըլլայ. ու քեզ պիտի
թողուն որ արջառներու պէս խոտ
ուտես, ու երկինքին ցօղովը թրը-
ջուիս. և քու վրայէդ եօթը ժա-
մանակ պիտի անցնի, մինչեւ որ - ՀՇԴ 17, 32։
գիտնաս թէ մարդոց թագաւորու- Սաղ·ԽԳ· 18։
թեանը վրայ բարձրեալը կը տիրէ,
ու Ե՟ղ՟ա՟նիկայ իր ուզածին կու Ե Ե՟ր՟ե՟մ՟. իե· 5։
26 տայ։ Եւ որ ըսուեցաւ թէ ան

ծառին արմատներուն բունը թո-
ղուի , — եւ ոչ դուն երկնաւոր իշ-
խանութիւնը ճանչնալէդ ետքը ,
քու թագաւորութիւնդ քեզի պի-
27 տի հաստատուի ։ Անոր համար՝
ո՛վ թագաւոր , թող իմ խրատս
քեզի հաճոյ երեւնայ · քու մեղք-
երդ արդարութեամբ , ու քու ան-
օրէնութիւններդ ողորմելով մուր-
կդի ձգէ · գուցէ հանգստութիւնդ
երկարնայ ։
28 Ա՛ս ամէնը Նաբուգոդոնոսոր
29 թագաւորին վրայ եկաւ ։ Տաս-
ուերկու ամիսէն ետքը երբոր Բա-
բիլոնի թագաւորութեանը պալա-
30 տին վրայ կը ճեմէր , թագաւորը
խօսեցաւ ու ըսաւ , Ա՛ս չէ՞ ան
մեծ Բաբիլոնը՝ որ ես իմ զօրու-
թեամբս ու կարողութեամբս իմ
մեծութեանս փառքին համար
թագաւորութեան տուն շինեցի ։
31 Երբոր խօսքը դեռ թագաւորին
բերանն էր , երկինքէն ձայն մը
իջաւ , քեզի կ՛ըսուի , ով Նաբու-
գոդոնոսոր թագաւոր , թագաւո-
32 րութիւնը քեզմէ գնաց · Ու քեզ
մարդոց մէջէն պիտի վռնտեն , և
քու բնակութիւնդ դաշտի անա-
սուններուն հետ պիտի ըլլայ , քեզ
պիտի թողուն որ արջառներու պէս
խոտ ուտես ։ ու քու վրայէդ եօթը
ժամանակ պիտի անցնի , մինչև որ
գիտնաս թէ մարդոց թագաւորու-
թեանը վրայ Բարձրեալը կը տիրէ ,
ու զանիկայ իր ուզածին կու տայ ։
33 Նոյն ժամուն մէջ ասս խօսքը Նա-
բուգոդոնոսորին վրայ կատարուե-
ցաւ , ու մարդոց մէջէն վռնտուե-
ցաւ , ու արջառներու պէս խոտ
կ՛ուտէր , և անոր մարմինը երկինքին
ցօղովը կը թրջուէր , մինչև որ
մազերը արծիւներու էէթուընէ-
րուն պէս՝ ու րդունդները թռչուններու
մոլիըներուն պէս եր-
կընցան ։
34 Եւ օրն օրերուն վերջը ես Նա-
բուգոդոնոսոր աչքերս երկինքը
վերցուցի , ու խելքս ինծի դար-
ձաւ , և Բարձրեալը օրհնեցի , ու
գովեցի ու փառաւորեցի զանիկայ
որ յաւիտեան կենդանի է , ու
անոր իշխանութիւնը յաւիտե-
նական իշխանութիւն է , և անոր
թագաւորութիւնը գարէ ի գար
35 կը մնայ ։ Ու երկրիս բոլոր բնա-
կիչները ոչինչի պէս կը սեպուին ·
և անիկայ երկնից զօրքերուն մէջ
ու երկրի բնակիչներուն մէջ իր
ուզածը կը գործէ · ու ոանոր
ձեռքին դէմ դնող , կամ անոր
36 Ի՞նչ կ՛ընես ըսող չկայ ։ Ան
ատենը խելքս ինծի դարձաւ , Ու
իմ թագաւորութեանս պատուոյն
հետ իմ փառքս ու մեծվայել-
չութիւնս ինծի դարձաւ , և իմ
խորհրդականներս ու մեծամեծ-
ներս զիս փնտռեցին , ու իմ թա-
գաւորութեանս մէջ հաստատուե-
ցայ · և ինծի աւելի մեծ վեհա-
փառութիւն տրուեցաւ ։
37 Հիմա ես Նաբուգոդոնոսոր
երկնից թագաւորը կը գովեմ , կը
բարձրացնեմ ու կը փառաւորեմ ,
ինչու որ ամէնը բոլոր գործքերը
ճշմարտութիւն , ու ճամբաները
իրաւունք են , ու անիկայ կա-
րող է ամբարտաւանութեամբ քա-
լողները ցածցընելու ։

ԳԼ · Ե

1 Բաղտասարին ամբարիշտ խնճոյքը ։ 5 Ձեռ-
քի մը գրուածը՝ որ կախարդները չեն կրնար
կարդալ , թագաւորին սրտին խռովութիւն
կը պատճառէ ։ 10 թագուհին խրատովը
Դանիէլ կը բերուի · 17 որ թագաւորին
ամբարտաւանութիւնը ու կռապաշտութիւնը
յանդիմանելով , 25 կը կարդա ու կը մեկնէ
ան գրուածը ։ 30 թագաւորութիւնը Մա-
րաց ձեռքը կ՛անցնի ։

1 Բաղտասար թագաւորը իր մեծա-
մեծներէն հազար հոգիի մեծ
կոչունք բրաւ , ու հազարին առ-
2 ջեւը գինի խմեց ։ Ու երբոր Բաղ-
տասար գինիէն զուարթացաւ ,
հրամայեց որ իր հօրը Նաբու-
գոդոնոսորին երուսաղէմի տաճա-
րէն հանած ոսկիէ ու արծաթէ
անօթները բերեն , որպէս զի թա-
գաւորը ու իր մեծամեծները , իր
կնիկները ու հարճերը անոնցմով
3 խմեն ։ Ուստի երուսաղէմ եղող
Աստուծոյ տանը տաճարէն հա-
նուած ոսկի անօթները բերին ,
և թագաւորը ու իր մեծամեծնե-
րը , իր կնիկները ու հարճերը
4 անոնցմով խմեցին ։ Անոնք գինի
խմեցին , ու ոսկիէ , արծաթէ ,
պղնձէ , երկաթէ , փայտէ ու քարէ
աստուածները գովեցին ։
5 Նոյն ժամուն մէջ մարդու
ձեռքի մատեր ելան , ու աշտանա-
կին դիմացը՝ թագաւորական պա-
լատին պատին ծեփին վրայ գրե-
ցին · և թագաւորը ան գրող ձեռ-
6 քին թաթը տեսաւ ։ Ան ատե-
նը թագաւորին գոյնը փոխուե-
ցաւ , ու անոր խորհուրդները զա-
նիկայ խռովեցուցին , այնպէս որ
մէջքին յօդուածները կը քա-
կուէին , ու ծունկերը իրարու
7 կը զարնէին ։ Թագաւորը բարձ-
րաձայն աղաղակեց որ հմայող-
ները , քաղդեացիները ու բաղդ նա-
յողները բերեն · թագաւորը Բա-
բիլոնի իմաստուններուն խօսեցաւ
ու ըսաւ , Ո՛վ որ այս գիրը կար-
դայ ու մեկնութիւնը ինծի ի-

Ն · ք · գԹ · Իր 570

Սաղ · խա · 1 , ճԱ ։
Կամ՝ քաւէ
գ Թագ · խ · 29 ։
Ա՛ակ · ժգ · 18 ։ Գլ · ե · 20 ։
Գլ · ե · 5 ։ Տես Ղու · ժր · 20 ։
Հմր 24 ։
Իր 569
Հմր 25 ։
Հմր 26 ։
Իր 563
Գլ · ժր · 7 ։ Ցայս · դ · 10 ։
Սաղ · ժ · 16 ։ Գլ · բ · 44 ։ ե · 14 ։ Մխ · դ · 7 ։ Ղու · ա · 33 ։
Ես · խ · 15 · 17 ։
Սաղ · ճժե · 3 ։ ճլե · 6 ։
Ցոր · լԹ · 29 ։
Ցոր · թ · 12 ։ Ես · խե · 9 ։ Հբ-
ռով · թ · 20 ։
Հմր 26 ։

Ն · ք · գԹ · Իր 563
Տես Ցոր · Իր · 12 ։
Սաղ · լԹ · 4 ։ Ցայս · ժե · 3 ։ ժգ · 7 ։
Ել · ժը · 11 ։ Գլ · ե · 20 ։
Թէ · ա · 3 ։
Գլ · ա · 2 ։ Տես Երեմ · ժր · 19 ։
Նախա-
հօրը · Հմր 11 · 13 ։ բ Թագ · թ · 7 ։ բ Մն · ժե · 16 ։ Երեմ · իէ · 7 ։
Ցայս · թ · 20 ։
Գլ · դ · 31 ։
Նաե · բ · 10 ։
Գլ · բ · 2 ։ դ · 6 ։
Ես · խէ · 13 ։

Իր 538
Թէ · ա · 3 ։
Գլ · ա · 2 ։ Տես Երեմ · ժր · 19 ։
Նախա-
հօրը · Հմր 11 · 13 ։ բ Թագ · թ · 7 ։ բ Մն · ժե · 16 ։ Երեմ · իէ · 7 ։
Ցայս · թ · 20 ։
Գլ · դ · 31 ։
Նաե · բ · 10 ։
Գլ · բ · 2 ։ դ · 6 ։
Ես · խէ · 13 ։

Ն · Ք · ՊԲ · Իսր 538

Ը Տ՚՚ ԳԼ · Գ · 2 ·

Ի ԳԼ · Բ · 27 · Դ · 7 ·

Ժ ԳԼ · Բ · 1 ·

Ի ԳԼ · Բ · 4 · Դ · 9 ·

Լ ԳԼ · Բ · 48 · Դ · 8, 9, 18 ·

Ի ԳԼ · Դ · 9 ·

Ժ ԳԼ · Գ · 3 ·

Ի ԳԼ · Ա · 7 ·

Հ Հմր 11, 12 ·

Յ Հմր 7, 8 ·

Ղ Հմր 7 ·

մացընէ , ծիրանի պիտի հագնի ու անոր պարանոցը ոսկի մանեակ դնեն քրե՚ , և թագաւորութեանը մէջ երրորդ իշխան պիտի ըլլայ ։

8 Ուստի թագաւորին բոլոր իմաստունները կան , Բայց գիրը կարդալու ու անոր մեկնութիւնը թագաւորին գիտցընելու կարող չեղան ։ Ան ատեն Բաղտասար թագաւորը սաստիկ խռովեցաւ ու երեսին գոյնը փոխուեցաւ . անոր մեծամեծներն ալ սարսափեցան ։

10 Եւ թագուհին թագաւորին ու անոր մեծամեծացը խօսքերուն պատճառաւ կոչունքին տունը եկաւ , — Թագուհին խօսեցաւ ու ըսաւ , Ո՛վ թագաւոր՝ յաւիտեան ողջ կեցիր . քու խորհուրդներդ քեզ չխռովեցընեն , ու երեսիդ գոյնը չփոխուի . Քու թագաւորութեանդ մէջ մարդ մը կայ , ու անոր ներսի դին սուրբ աստուածներուն հոգին կայ , և քու հօրդ օրերը անոր վրայ լոյս , հանճար , ու աստուծոյ իմաստութեանը պէս իմաստութիւն գտնուեցաւ , և քու հայրդ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը զանիկայ Իմոդերուն , հմայողներուն , քաղդեացիներուն — բաղդ նայողներուն վրայ իշխան դրաւ ։ Քանզի աս բրե՚ բոլը յԱնիէլ Դանիէլին՝ որուն անունը թագաւորը Բաղտասասար դրաւ , գերազանց հոգի , գիտութիւն ու հանճար կայ՝ երազները մեկնելու , առեղծուածները յայտնելու ու դժուարին խնդիրները լուծելու . հիմա Դանիէլ թող կանչուի , ու անիկայ մեկնութիւնը պիտի իմացընէ ։

13 Ան ատեն Դանիէլ թագաւորին առջեւը տարուեցաւ . թագաւորը խօսեցաւ ու Դանիէլին ըսաւ , Իմ թագաւոր հօրս Հրէաստանէն բերած Հրէաստանի գերիներէն եղող Դանիէլը դուն ես . 14 Ես ալ քեզի համար լսեցի որ Քու ներսիդ դիդ աստուածներուն հոգին կայ , և քու քովդ լոյս , հանճար ու գերազանց իմաստութիւն կը գտնուի ։ 15 Հիմա իմ առջեւս իմաստունները — հմայողները բերուեցան , որ աս գրուածը կարդան ու անոր մեկնութիւնը ինծի գիտցընեն . բայց անոնք չկրցան աս խօսքին մեկնութիւնը իմացընել . 16 Ու ես քեզի համար լսեցի որ մեկնութիւններ տալու , ու դժուարին խնդիրներ լուծելու կարող ես . Հիմա թէ որ դուն ան գրուածը կարդալու , և անոր մեկնութիւնը ինծի գիտցնելու կարող

ընլաս , ծիրանի պիտի հագնիս , և քու պարանոցդ ոսկի մանեակ դնեն քրե՚ , ու թագաւորութեանը մէջ երրորդ իշխան պիտի ըլլաս ։

17 Ան ատեն Դանիէլ պատասխան տուաւ ու թագաւորին առջեւը ըսաւ , Քու պարգեւներդ քեզի ըլլան , ու տուրքերդ ուրիշին տուր . բայց ես ան գրուածը թագաւորին պիտի կարդամ , ու մեկնութիւնը 18 անոր գիտցնեմ ։ Ո՛վ թագաւոր՝ Բարձրեալ Աստուածը քու հօրդ Նաբուգոդոնոսորին թագաւորութիւն ու մեծութիւն և պատիւ ու 19 փառք տուաւ . Եւ անոր տուած մեծութենէն՝ բոլոր ժողովուրդները , ազգերը ու լեզուները անոր երեսէն կը դողային ու կը վախնային . անիկայ ուզածը կը մեռցնէր և ուզածը ողջ կը թողուր . անիկայ ուզածը կը բարձրացընէր 20 և ուզածը կը ցածցընէր ։ Բայց երբոր անոր սիրտը բարձրացաւ , ու անոր հոգին ամբարտաւանութեամբ կարծրացաւ , իր թագաւորութեանը աթոռէն ինկաւ , ու 21 պատիւը անկէ առնուեցաւ . Եւ անիկայ մարդոց որդիներուն միջէն վռնտուեցաւ , ու անոր սիրտը անասնոց պէս եղաւ , և անոր բնակութիւնը վայրենի էշերուն հետ եղաւ . արջառներու պէս խոտ կը կերցընէին անոր , ու անոր մարմինը երկինքին ցօղովը կը թրջուէր , մինչև որ գիտցաւ թէ մարդոց թագաւորութեանը վրայ Բարձրեալ Աստուածը կը տիրէ , ու իր ուզած մարդը անոր վրայ կը դնէ ։

22 Ու դուն՝ ով Բաղտասար անոր որդին՝ Քու սիրտդ չխոնարհեցուցիր , 23 Թէև աս ամէնը գիտցար . Հապա երկինքի Տէրոջը դէմ քեզ բարձրացուցիր , ու անոր տանը անօթները քու առջեւդ բերին . և դուն ու քու մեծամեծներդ , քու կնիկներդ ու հարճերդ անոնցմով գինի խմեցիք . և դուն արծաթէ , ոսկիէ , պղնձէ , երկաթէ , փայտէ ու քարէ չկռած աստուածները դովեցիր , Որոնք ոչ կը տեսնեն , ոչ կը լսեն , ոչ ալ բան մը գիտեն . և ան Աստուածը՝ որուն ձեռքն է քու շունչդ , և որուն են քու ամէն 24 ճամբաներդ , չփառաւորեցիր . Անոր համար ան ձեռքի թաթը անոր երեսէն խրկուեցաւ , ու աս գրուա- 25 ծը գրուեցաւ ։ Եւ գրուած գիրը ասիկայ է . * ՄԱՆԷ , ՄԱՆԷ , ԹԵ- 26 ԿԷՂ ՈՒ ՓԱՐՍԻՆ " ։ Ա՚ խօսքին մեկնութիւնը աս է . Մանէ , Աստուած քու թագաւորութիւնդ համրեց ու դանիկայ վերջացուց ։ 27 Թեկէղ , կշռուեցար

Ն · Ք · ՊԲ · Իսր 538

Ֆ ԳԼ · Բ · 6 ·

Ֆ ԳԼ · Բ · 37, 38 ; Դ · 17, 22, 25 ·

Յ Երեմ. Խ · 7 ; ԳԼ · Դ · 4 ·

Ն ԳԼ · Դ · 30, 33 ·

Ը ԳԼ · Դ · 32, ՃԼ ·

Ա ԳԼ · Դ · 17, 25 ·

Ը Ր Մն · ԻԲ · 23 ; ԼԲ · 12 ; Հ Հմր 3 · 4 ·

Լ Սաղ · ՃԺԹ · 5 · 6 ·

— Երեմ. Ժ · 23 ·

* ՚ի՚ · Համ. բրուած, Համ. բրուած , կըռուած ու բաժնուած ·

— Ցոր · Լա · 6 ; Սաղ · Կբ · 9 ·

Ն·Բ·ՂԲ· Իրր 538

ՀԽ·Իա·2, Հմր 31, ԳԼ·Բ·1,

ՙԳԼ·Զ·28,

ր Հմր 7,

ց Ներմ. ա· 31, 39, 57,

–ԳԼ·Թ·1,

– Տես ԵՍԹ· ա·1,

Իրր 537

ֆ Ժողգ·4,

Ր Նեհմ. բ· 3, Հմր 21, ԳԼ·բ·4,

28 ու պակաս դառնուցար։ Փարէս, քու թագաւորութիւնդ բաժնուեցաւ և Մարաց ու Պարսից տըրուեցաւ։

29 Ան առեն Բաղտասար հրամայեց, ու Դանիէլին ծիրանի հագցուցին ու պարանոցը ոսկի մանեակ դրին, և անոր համար մունետիկ կանչել տուին՝ որ թագաւորութեանը մէջ երրորդ իշխան ըլլայ։

30 Նոյն գիշերը Քաղդէացւոց Բաղտասար թագաւորը սպանուեւ

31 ցաւ։ Ու Թագաւորութիւնը Մարաց Դարեհ Ք–––րը առաւ, երրոր վաթսունհնգու տարեկանի չափ էր։

ԳԼ · Զ

1 Դանիէլ թագաւորութեանը երեւելի հրամանատար կ'ըլլայ · 4 միւս հրամանատարները և կուսակալները Դանիէլին դէմ դաւաճանութեան խորհուրդ ընելով՝ մէկ կապաշտական վճիռ մը ձեռք կը բերեն · 10 Դանիէլ կ'մատնանուի պատուիրանազանցութեան յանցանքով, ու առիւծներուն գուբը կը ձգուի · 18 Դանիէլ կ'ազատի · 24 իսկ անոր թշնամիները առիւծներէն կը պատառուին · 25 Թագաւորը հրովարտակով մը կը փառաւորէ զԱստուած։

1 Դարեհին առջեւը հաճոյ երեւցաւ որ Թագաւորութեանը վրայ հարիւր քսան կուսակալներ դնէ, որոնք բոլոր թագաւորութեանը
2 մէջ բլլան · Եւ անոնց վրայ իրեք հրամանատար՝ որոնց մէկը Դանիէլ էր · որպէսզի ան կուսակալները ասոնց հաշիւ տան, որ թագաւորին
3 վնաս չըլլայ։ Ու ասիկա Դ––– հրամանատարներէն և կուսակալներէն նախապատիւ էր, Ֆ վասն զի անոր վրայ դերազանց հոգի կար, ու թագաւորը միտք ունէր որ զանիկայ բոլոր թագաւորութեանը վրայ դնէ։

Իրր 537

4 Եւ հրամանատարները ու կուսակալները թագաւորութեանը Ֆ––––ր––– կողմէ Դանիէլին դէմ պատճառ մը գտնելու կը ջանային, բայց անոնք բնաւ մէկ պատճառ մը կամ չարութիւն մը գտնելու կարող չեղան · վասն զի անիկայ հաւատարիմ էր, ու անոր վրայ բնաւ մէկ յանցանք մը կամ չարութիւն
5 մը չգտնուեցաւ։ Ուստի ասոնք մարդիկը ըսին, Մենք ասոր Դանիէլին դէմ ամենևին մէկ պատճառ մը պիտի չգտնենք, բայց եթէ անոր դէմ անոր Աստուծոյն օրէնքին կողմանէ գտնենք։

6 Ան առեները հրամանատարները ու կուսակալները թագաւորին քովը ժողվուեցան, ու անոր այսպէս ըսին · Ո՛վ Դարեհ թագաւոր՝ յաւիտեան ողջ կեցիր։ 7 Թագաւորութեանը բոլոր հրամանատարները, նախարարները, կուսակալները, խորհրդականները ու կառավարիչները խորհուրդ ըրին, որ թագաւորական հրաման մը որոշուի, և արգելիչ օրէնք մը հաստատուի, թէ ով որ մինչև երեսուն օր ինդրուած մը ինդրէ մէկ աստուածմէ մը կամ մարդէ մը, բայց՝ ի քեզմէ՝ ով թագաւոր, առիւծներուն գուբը
8 նետուի։ Հիմա, ով թագաւոր՝ աս արգելիչ օրէնքը հաստատէ՝, ու հրովարտակը ստորագրէ՝, որ Ֆ Մարաց ու Պարսից անխափանելի օ–
9 րէնքին համեմատ չփոխուի։ Ասոր համար Դարեհ թագաւորը հրովարտակը ու արգելիչ օրէնքը ստորագրեց։

Ն·Բ·ՂԲ· Իրր 537

Ֆ Եսթ· ա· 19, ր·8, Հմր 12, 15,

10 Ու երբոր Դանիէլ իմացաւ թէ հրովարտակը ստորագրուեցաւ, իր տունը դնաց, ու իր սենեակին մէջը պատուհանները Երուսաղէմ բաց էին, և Ֆ օրը իրեք անգամ ծունկի վրայ գալով աղօթք կ'ընէր, ու իր Աստուծոյն դոհութիւն կը մատուցանէր իր առջի սովորու–
11 թեանը պէս։ Ուստի աս մարդիկները ժողվուեցան, ու Դանիէլը գտան՝ որ իր Աստուծոյն առջեւը
12 աղօթք ու աղաչանք կ'ընէր։ Ըն– առեները մօտեցան, ու թագաւորին առջեւը թագաւորին արգելիչ օրէնքին վրայով ըսին, Դուն մէկ արգելիչ օրէնք մը չստորագրեցիր՝, թէ ով որ մինչև երեսուն օր Ֆ–– մը խնդրէ մէկ աստուածմէ մը կամ մարդէ մը բայց՝ ի քեզմէ՝ ով թագաւոր, առիւծներուն գուբը նետուի · Թագաւորը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Աս խօսքը ճշմարիտ է՝ Ֆ Մարաց ու Պարսից անխա–
13 փանելի օրէնքին համեմատ։ Ըն– առեները անոնք պատասխան տուին ու թագաւորին առջեւը ըսին, Իր–
ր 537 ֆ Ժողգ·ա·6, ւ·13,

ֆ ԳԼ·ա·12,

ֆ Հմր 8,

ֆ Մար·ա· 26,

ֆ Հմր 8,

ֆ Ժողգ·դ·4,

ր Նեհմ. բ· 3, Հմր 21, ԳԼ·բ·4,

Ֆ Ես·Ե·8,

Ֆ ԳԼ·ե·12,

Ր Հմր 8,

Ֆ ԳԼ·դ·8,

Ֆ ԳԼ·դ·12,

Ֆ Ես·Ե·8,

Ֆ ԳԼ·դ·8,

Ֆ ԳԼ·դ·12,

Ֆ ԳԼ·դ·12,

Ֆ ԳԼ·դ·12

զանիկայ առիւծներուն դուրը նետեցին։ Թագաւորը Դանիէլին խօսեցաւ ու ըսաւ Քու Աստուածդ՝ որ դուն անդադար կը պաշտես,
17 անիկայ քեզ պիտի ազատէ։ Ու մէկ քար մը բերին, ու դուրին բերանը դրին, և Թագաւորը զանիկայ իր կնիքովը ու իր մեծամեծներուն կնիքովը կնքեց, որ Դանիէլին
18 վրայով բան մը չփոխուի։ Ետքը Թագաւորը իր տունը գնաց, ու գիշերը անօթի անցուց, և իր առջևը նուագարաններ բերել չտուաւ. ու քունը իրմէ փախաւ։
19 Եւ Թագաւորը արշալոյսին կանուխ ելաւ, ու արտորդեաւ
20 ներուն դուրը գնաց։ Ու երբոր դուրին մօտեցաւ, տրտում ձայնով մը Դանիէլին պոռաց, և Թագաւորը խօսեցաւ ու Դանիէլին ըսաւ. Ով Դանիէլ՝ կենդանի Աստուծոյ ծառան, Քու Աստուածդ՝ որն որ դուն անդադար կը պաշտես, կարող եղաւ քեզ ա-
21 ռիւծներէն ազատելու։ Ան ատեն Դանիէլ Թագաւորին ըսաւ. Ով Թագաւոր՝ յաւիտեան ողջ կեցիր.
22 Իմ Աստուածս իր հրեշտակը խրկեց, ու առիւծներուն բերանը գոցեց, ու ինծի վնաս չտուին. վասն զի անոր առջևը իմ վրաս անմեղութիւն գտնուեցաւ, և քու առջևդ ալ՝ ով Թագաւոր, մէկ
23 յանցանք մը ըրած չեմ։ Ընատեն Թագաւորը շատ ուրախացաւ, ու հրամայեց որ Դանիէլը դուրէն հանեն. և Դանիէլը դուրէն հանեցին, ու անոր վրան ամենևին մէկ վնաս մը չգտնուեցաւ, վասն զի իր Ա-
24 ստուծոյն հաւատաց։ Եւ Թագաւորը հրամայեց, ու Դանիէլին վրայով չարախօսութիւն ընող մարդիկները բերին, և զանոնք ու անոնց տղաքներն ու կիներնին առիւծներուն դուրը նետեցին. ու անոնք դեռ դուրին յատակը չհասած՝ առիւծները անոնց վրայ տիրեցին, ու անոնց բոլոր ոսկորները փշրեցին։
25 Ան ատեն Դարեհ Թագաւորը բոլոր երկրի վրայ բնակող ժողովուրդներուն, ազգերուն ու լեզուներուն գրեց. Ձեր խաղա-
26 ղութիւնը չատնայ. Ինծմէ հրաման ելաւ որ իմ Թագաւորութեանս բոլոր իշխանութեանը մէջ՝ Դանիէլին Աստուծոյն երեսէն դողան ու վախնան, վասն զի անիկայ կենդանի Աստուած է ու յաւիտեան կը կենայ, և անոր Թագաւորութիւնը չյաւերժիր, ու անոր իշխանութիւնը մինչև վերջը
27 կ՚ըլլայ։ Անիկայ կ՚ազատէ ու կը փրկէ, և երկինքի մէջ ու երկրի վրայ նշաններ ու հրաշքներ կ՚ընէ, որ Դանիէլը առիւծներուն բերնէն ազատեց։
28 Եւ ասով Դանիէլը Դարեհին Թագաւորութեանը ու Պարսիկ Կիւրոսին Թագաւորութեանը ատենը յաջողութիւն գտաւ։

Գլ. Է

1 Դանիէլին տեսած տեսիլքը չորս կենդանիներու վրայով։ 9 Աստուծոյ Թագաւորութեանը վրայով։ 15 Անոնց մեկնութիւնը։

1 Բաբելոնի Բաղտասար Թագաւորին առաջի տարին Դանիէլ երազ տեսաւ, ու իր անկողինին մէջ իր գլխուն տեսիլքները. և անիկայ երազը գրեց սկսաւ բաներուն
2 համառօտութիւնը ըսաւ։ Դանիէլ խօսեցաւ ու ըսաւ. Գիշերը տեսիլքիս մէջ տեսայ որ ահա երկինքին չորս հովերը մեծ ծովուն
3 վրայ կը յարձակէին։ Ու ծովէն չորս մեծ գազաններ ելան, որոնք իրարմէ տարբեր էին։
4 Առաջինը առիւծի պէս էր, ու արծիւի թևեր ունէր. ու կը տեսնէի մինչև որ անոր թևերը փրցուեցան, ու երկրէն վերացաւ և մարդու պէս ոտքերուն վրայ կայնեցաւ. ու անոր մարդու սիրտ տրուեցաւ։
5 Եւ ահա մէկ ուրիշ երկրորդ գազան մը արջու նման՝ որ մէկ քովին վրայ կայնեցաւ, ու բերանը՝ ակռաներուն մէջը իրեք կողի ոսկոր կար. և անոր այսպէս ըսին. Ելի՛ր, շատ մի՛ս կեր։
6 Ասկէ ետքը կը տեսնէի, և ահա բնաւ նման մէկ ուրիշ մը՝ որուն կռնակին վրայ չորս թռչունի թևեր կային. և աս գազանը չորս գլուխ ունէր, ու անոր իշխանութիւն տրուեցաւ։
7 Ասկէ ետքը գիշերուան տեսիլքներու մէջ կը տեսնէի, և ահա մէկ չորրորդ գազան մը. անիկայ ահեղ՝ սոսկալի ու խիստ զօրաւոր էր, և անիկայ մեծ երկաթէ ակռաներ ունէր, անիկայ կ՚ուտէր ու կը փշրէր ու մնացածը ոտքերովը կը կոխէր, ու իրմէ առաջ եղող ամէն գազաններէն տարբեր էր, և
8 տասը եղջիւր ունէր։ Երբոր ես ան եղջիւրները կը դիտէի, ահա ուրիշ պզտիկ եղջիւր մը ելաւ, որ անոր առջևէն առջի եղջիւրներուն իրեքը խլուեցաւ. և ահա աս եղջիւրին վրայ մարդու աչքերու պէս աչքեր, ու մեծ բաներ խօսող բերան կար։
9 Ես կը տեսնէի մինչև որ աթոռներ դրուեցան, ու Հինաւուրցը

ն. ք. գբ. Իրր 537
– Դն. գ. 3։
† Ք՚ղբ. Հեռքէն
– Եզր. ա. 1. 2։
Հգ. ա. 21։
Իրր 555
– Թու. ժբ. 6։ Տես Ընմվ. գ. 7։
Բ Գն. բ. 28։
† Ցայս. ժգ. 1։
Բ Օր. իբ. 49։ բԹագ. ա. 23։ Եբմ. գ. 7։ 13։ Իր. 40։ Եզեկ. ժէ. 3։ Ամր. ա. 8։
Ե Գն. բ. 39։
Զ Գն. բ. 8։ 22։
Է Գն. բ. 40։ Հմր 19. 23։
ը Ցայս. ժգ. 1։ Տես գն. բ. 41։
Ր Հմր 20. 21. 24։ Գն. ը. 9։
բ Ցայս. թ. 7։
ի Սաղ. ժբ. 3։ Հմր 25։ Ցայս. ժգ. 5։
լ Ցայս. ի. 4։
Ի Սաղ. գ. 2։ Հմր 13. 22։

ն. ք. գբ. Իրր 537
Ե Ողբ. գ. 53։
ի Մտթ. իէ. 66։
* Կամ՝ հաւատամք կերակուրներ
Հ Գն. բ. 1։
յ Տես գն. գ. 15։
Ղ Գն. բ. 4։
ճ Գն. գ. 28։
Ա Երր. ժա. 33։
Ա Երր. ժա. 33։
Ն Եսթ. թ. 10։ Տես բ Օր. իդ. 16։ դ Թագ. ժգ. 6։
Ղ Գն. գ. 1։
– Գն. գ. 29։
Ղ Սաղ. ղթ. 1։
Ղ Գն. գ. 34։
Ղ Գն. բ. 44։ գ. 3. 34։ է. 14. 27։ Ղու. ա. 33։

նատաւ . Ձանոր գլխատը ձիւնի պէս ճերմակ՝ ու գլխուն մազը մաքուր բուրդի պէս էր . անոր աթոռը կրակի բոցի պէս , եւ անիւները
10 վառած կրակի պէս էր . Ընոր առջեւէն կրակի գետ կ՚ելլէր ու կը վազէր . Ձհազարը հազարաց ծառայութիւն կ՚ընէին անոր , և բիւրք բիւրուց անոր առջեւը կը կայնէին . Ընատեանը բազմեցաւ , ու գիրքերը
11 բացուեցան : Ըն առնէն կը նայէի ան եղջիւրին խօսած մեծ խօսքերուն ձայնին համար , ու նայեցայ մինչև որ ան գազանը սպանուեցաւ , և անոր մարմինը կորսուեցաւ ու կրակի բոցերու տրւ-
12 բուեցաւ : Եւ միւս գազաններուն իշխանութիւնը վերցուեցաւ , բայց մինչև ժամանակ մը ու առնն մը կենաց երկարութիւն տրուեցաւ ա-
13 նոնց : Գիշերուան տեսիլքներու մէջ կը տեսնէի , և ահա երկինքի ամպերով մարդոյ Որդւոյն նման մէկը կու գար , ու մինչև Հինաւուրցը եկաւ , և զանիկայ անոր
14 առջեւը մօտեցուցին : Ընա անոր իշխանութիւն , պատիւ ու թագաւորութիւն տրուեցաւ , որ ամէն ժողովուրդները , ազգերը ու լեզուները անոր ծառայութիւն ընեն . անոր իշխանութիւնը յաւիտենական իշխանութիւն է որ չանցնիր , ու թագաւորութիւնը չաւրուիր :
15 Ես Դանիէլս Հոգւով վշտացայ իմ ներսի դիս , և իմ գլխուս տե-
16 սիլքները զիս խռովեցուցին : Հանկայնողներէն մէկուն մօտեցայ , ու ասոնց ամէնը բացատրութիւնը անոր հարցուցի . և անիկայ ինծի խօսեցաւ , ու ասոնց բաներուն մեկ-
17 նութիւնը ինծի գիտցուց : Ընա չորս մեծ գազանները չորս թագաւորներ են , որոնք երկրէն պիտի
18 ելլեն : Եւ թագաւորութիւնը Ընարձրելոյն սուրբերը պիտի առնեն , ու անոնք պիտի յաւիտեան թագաւորութիւնը յաւիտեան և յաւիտենից յաւիտենից :
19 Ետքը ընչորրորդ գազանին վրայով ճշմարիտը գիտնալ ուզեցի , որ անկայ բոլոր միւսներէն տարբեր էր , սա խիստ ահեղ էր . անոր ակռաները երկաթէ , և ըղունգները պղնձէ էին , անիկայ կ՚ուտէր , կը փշրէր ու մնացածը ոտքերովը
20 կը կոխէր . Եւ անոր գլուխը եղող տասը եղջիւրներուն վրայով , ու միւս ելածին վրայով՝ որ անոր առջեւէն իրերը ինկան , այսինքն ան եղջիւրին վրայով՝ որ աչքեր ու մեծ բաներ խօսող բերան ուներ , և անոր դէմքը միւսներէն մեծ էր ,
21 Ես կը տեսնէի որ ան եղջիւրը սուրբերուն հետ պատերազմ կ՚ընէր,
22 ու անոնց յաղթեց , Մինչև որ Հինաւուրցը եկաւ , և Ընարձրելոյն սուրբերուն իրաւունք տրուեցաւ , ու ժամանակը հասաւ որ սուրբերը թագաւորութիւնը առին:
23 Ընիկայ այսպէս ըսաւ . Չորրորդ գազանը երկրի վրայ չորրորդ թագաւորութիւն պիտի ըլլայ , որ ամէն թագաւորութիւններէն տարբեր պիտի ըլլայ , ու բոլոր երկիրը պիտի ուտէ , ու զանիկայ պիտի
24 կոխէ ու փշրէ : Եւ ան տասը եղջիւրները ան թագաւորութենէն ելլելու տասը թագաւորներ են , ու անոնցմէ ետքը մէկ ուրիշը պիտի ելլէ , ու անիկայ առջիններէն տարբեր պիտի ըլլայ , և անիկայ իրեք թագաւոր պիտի կոր-
25 ծանէ . Ընու Բարձրելոյն դէմ խօսքեր պիտի ըսէ , ու Բարձրելոյն սուրբերը պիտի մաշէ , և պիտի մտածէ ժամանակներ ու օրէնքներ փոխելու . ու անոնք մինչև ժամանակ մը , ժամանակներ ու կէս ժամանակ անոր ձեռքը պի-
26 տի տրուին : Բայց առեանը պիտի բազմի , ու անոր իշխանութիւնը պիտի վերցնեն , ընջնջի մինչև վերջը բնաջինջ պիտի ընեն
27 ու կորսընցընեն : Եւ թագաւորութիւնը ու իշխանութիւնը , ու բոլոր երկինքին տակը եղող թագաւորութեանց մեծութիւնը Բարձրելոյն սուրբերուն ժողովուրդին պիտի տրուի . անոր թագաւորութիւնը յաւիտենական թագաւորութիւն է , ու բոլոր իշխանները անոր պիտի ծառայեն ու պիտի հնազանդին :
28 Խօսքին վերջը մինչև հոս է : Ձիս Դանիէլս իմ խորհուրդներս խիստ խռովեցուցին , ու երեսիս գոյնը փոխուեցաւ . և Հաս խօսքը սրտիս մէջը պահեցի :

ԳԼ . Ը

1 Դանիէլին տեսիլքը խոյի ու քոչի վրայով : 15 Գաբրիէլ կը քաջալերէ Դանիէլը , ու տեսիլքը կը մեկնէ :

1 Հաղտասար թագաւորին թագաւորութեանը երրորդ տարին ինծի Դանիէլիս տեսիլք երեւցաւ ,
2 ան առջի տեսածէս ետքը : Եւ տեսիլքի մէջ տեսայ . ու եղաւ որ տեսած ատենս , ես Եղամի գաւառին մէջը եղող Շուշան մայրաքաղաքն էի , ու տեսիլքի մէջ տեսայ որ Ուլայ գետին քովն էի :
3 Եւ իմ աչքերս վերցուցի ու տեսայ , և ահա գետին քովը խոյ մը կայնած էր , ու անիկայ երկու եղ-

---

Ն . Ք . ՊԲ . Իբր 555

Ծ Ա ա դ . ճդ . 2 : Ց ա յ . ա . 14 :
Ե ղ բ կ . ա . 15 : 16 :
Ա ա դ . ծ . 3 : Ե . 3 : Ն ա . Ե . 33 : կդ . 15 :
Ն ե ի ա դ . իր . 19 : Ա ա դ . կը . 17 : Եբր . Ժր . 22 : Ց ա յ . Ե . 11 :
Ը Ց ա յ . ի . 4 : 12 :
Ժ Ց ա յ . Ժթ . 20 :

Ի Ե զ ե կ . ա . 26 : Մ ա ա . իգ . 30 : իգ . 64 : Ց ա յ . ա . 7 : 13 : Ժգ . 14 :
Յ Հ ա ր 9 :
Ն Ա ա դ . բ . 6 : 7 : 8 : բ . 6 : ճժ . 1 : 2 : Մ ա ա . Ժ ա . 27 : իբ . 18 : Ց ա ն . գ . 35 : ա ա ր . Ժ ե . 27 : Եփ . ա . 22 :
Ը Գ լ . գ . 4 :
Ա ա դ . ճխե . 13 : Գ լ . բ . 44 : Հ ա ր 27 : Մ Ի ք . գ . 7 : Ղ ու . ա . 33 : Ց ա ն . Ժ ր . 34 : Եբր . Ժ ր . 28 :
Ե Հ ա ր 28 :
Ղ Հ ա ր 3 :

Ը Ես . կ . 12 : 13 . 14 : Հ ա ր 22 . 27 : Բ Տ ի մ . բ . 11 : 12 : Ց ա յ . բ . 26 : 27 : գ . 21 : ի . 4 :
Ա Հ ա ր 7 :

Ն . Ք . ՊԲ . Իբր 555

Ա Գ լ . բ . 12 : 24 : Ժ ա . 31 : Ց ա յ . Ժ ա . 7 : Ժ գ . 7 : Ժէ . 14 : Ժթ . 19 :
Ը Հ ա ր 9 :
Ա Հ ա ր 18 : Ա կո ր . գ . 2 : Ց ա յ . ա . 6 : Ե . 10 : ի . 4 :
Բ Գ լ . բ . 40 :
Ց Հ ա ր 7 : 8 : 20 : Ց ա յ . Ժէ . 12 :

Ա Ես . լէ . 23 : Գ լ . բ . 24 : 25 : Ժ ա . 28 . 30 . 31 : 36 : Ց ա յ . Ժ գ . 5 . 6 :
Ֆ Ց ա յ . Ժէ . 6 : Ժ ր . 24 :
Ի Գ լ . բ . 21 :
Ա Գ լ . Ժ ր . 7 : Ց ա յ . Ժ ր . 14 :
Ֆ Ց ա յ . Ժ գ . 7 :
Ա Հ ա ր 10 : 22 :
Բ Հ ա ր 14 . 18 : 22 :
Ֆ Գ լ . բ . 44 : Ղ ու . ա . 33 : Ե ո Հ . Ժ ր . 34 : Ց ա յ . Ժ ա . 15 :
Ա Տ ե ս Ես . կ . 12 :
Ի Հ ա ր 15 : Գ լ . բ . 27 : Ժ . 8 . 16 :
Ը Ղ ու . բ . 19 . 51 :

1 Հաղտասար թագաւորին թագաւորութենէն երրորդ տարին ինծի Դանիէլիս տեսիլք երեւցաւ ,
Իբր 553
Ա Գ լ . է . 1 :
2 ան առջի տեսածէս ետքը : Եւ տեսիլքի մէջ տեսայ . ու եղաւ որ տեսած ատենս , ես Եղամի գաւառին մէջը եղող Շուշան մայրաքաղաքն էի , ու տեսիլքի մէջ տեսայ որ Ուլայ գետին քովն էի :
Բ Ես թ . ա . 2 :
3 Եւ իմ աչքերս վերցուցի ու տեսայ , և ահա գետին Ֆքովը խոյ մը կայնած էր , ու անիկայ երկու եղ-
Ֆ Եբր . առջեր

Ն·Ք·ՂՔ· Խբ 553

ջիւր ունէր , և ան եղջիւրները բարձր էին , ու մէկը միւսէն բարձր էր , ու ան բարձրը ետքէն
4 ելաւ : Եւ տեսայ զ՚խոյը՝ որ էր Էղ՚ը-Էբ՚էզ դէպ՚ի արեւմուտք , դէպ՚ի հիւսիս ու դէպ՚ի հարաւ կը զարնէր , ու բնաւ մէկ գազան մը անոր առջեւը չէր կրնար կայնիլ , և անոր ձեռքէն ազատող չկար . ե՚հապա անիկայ իր ուզածին պէս ըրաւ ու մեծցաւ :
5 Ու երբոր ես կը մտածէի , ահա արեւմուտքէն բոլոր երկրի երեսին վրայ այծերու քոշ մը եկաւ , ու գետնին չէր դպչեր . ու քոշը իր աչքերուն մէջտեղը Ր մէկ նշանաւոր
6 եղջիւր մը ունէր . Եւ անիկայ հասաւ մինչեւ երկու եղջիւր ունեցող խոյը , որն որ տեսայ որ գետին քովը կայնած էր , ու իր կատաղի զօրութեամբը անոր վրայ
7 յարձակեցաւ : Եւ տեսայ որ խոյին մօտեցաւ , ու անոր վրայ կատաղելով՝ խոյը զարկաւ , և անոր երկու եղջիւրը կոտրեց . ու խոյը ոյժ չունէր որ անոր առջեւը կայնի , ու զանիկայ գետինը զարկաւ ու զանիկայ կոխկռտեց . և մէկը չկար որ խոյը անոր ձեռքէն ազատէ :
8 Ու այծերու քոշը խիստ մեծցաւ . ու անիկայ ուժովցածին պէս՝ ան մեծ եղջիւրը կոտրեցաւ , և անոր տեղը դէպ՚ի երկինքին չորս հովը֊ րը Ի չորս նշանաւոր Էղ՚ը-Էբ՚էր ելան :
9 Ու անոնց մէկէն պզտիկ եղջիւր մը ելաւ , և անիկայ Ի դէպ՚ի հարաւ , դէպ՚ի արեւելք ու դէպ՚ի Ըփա֊
10 ռաւոր Էրէ՚էրը խիստ մեծցաւ . Ու Ի մինչեւ երկինքը զօրքը Ի մեծցաւ , և Ի զօրքէն ու աստղերէն գետինը ձգեց ու զանոնք կոխկռտեց .
11 Ու մինչեւ Ն զօրաց Իշխանը Ի զինքը բարձրացուց . Ի ու անկէ Ի մշտնջենաւոր ընծան վերցուեցաւ , և անոր սրբարանին բնակարանը կործանե֊
12 ցաւ : Ու Ո՚ զօրք մը ամբարշտութեամբ մշտնջենաւոր ընծան դէմ Ի ըրէ՚ն զօրք տրուեցաւ . Ի մաշ. ճմթ. 43 , 142 ։ Ես . ծթ . 14 ։ Ղ Հմր 4 ։ Գլ· ժա. 28 , 36 ։ Ճ Գլ. դ · 13 ։ ժբ · 6 ։ ա Պետ . ա . 12 ։ † Եբ. Իրի֊ կան առա֊ քաց . Ր Ցնծ գլ · ժբ · 8 ։ ա Պետ . ա . 10 , 11 ։ Ց Եզեկ . ա . 26 ։

16 կը կայներ ։ Եւ Ն Ուլայ ֆէռ֊ջէն մէջ մարդու ձայն լսեցի , որ կը կանչէր ու կ՚ըսէր , Ն ԱՎ Գաբրիէլ՝
17 տեսիլքը ատոր հասկըցուր ։ Ու անիկայ իմ կեցած տեղս մօտ եկաւ . ու երբոր եկաւ՝ վախցայ , ու Ֆերեսիս վրայ ինկայ . և անիկայ ինծի ըսաւ , Հասկըցիր՝ որդի մարդոյ , որ աս տեսիլքը վերջին ժա֊
18 մանակին համար է ։ Ն Ու երբոր անիկայ ինծի հետ կը խօսէր , ես թմրած՝ երեսիս վրայ գետինը ինկած էի . Ղ և անիկայ ինծի դպաւ , ու զիս իմ կեցած տեղս կայնե֊
19 ցուց . Ու ըսաւ , Ահա քեզի կ՚իմացընեմ բարկութեան վերջը ինչ ըլլալիքը . Հ վասն զի — Թ֊Էբ֊ վերջի ժամանակին համար է ։
20 Ը Ըն քու տեսած խոյդ՝ որ երկու եղջիւր ունէր , Մարաց ու Պարսից
21 թագաւորներն է ։ Ը Եւ Ի այծերու քոշը Ցունաց թագաւորն է . ու անոր աչքերուն մէջտեղի մեծ եղջիւրը Հառաջին թագաւորն է ։
22 Ը Եւ ան որ կոտրեցաւ , ու անոր տեղը չորսը ելաւ , — Ե Ը Ն ազգէն չորս թագաւորութիւն պիտի ելլէ , բայց չէ թէ անոր զո֊
23 րութեամբը ։ Ու անոնց թագաւորութեանը վերջը՝ երբոր ամբարիշտները Էրէ՚ն Ա՚Ր֊ը֊Ն֊Ի֊Ն֊Ը չ֊Ի֊Ը լեցնեն , մէկ Ր պինտերես ու խորագէտ թագաւոր մը Ց պիտի
24 ելլէ . Եւ անոր իշխանութիւնը պիտի զօրանայ , Ը բայց չէ թէ իր զօրութեամբը ։ ու անիկայ սքանչելի կերպով պիտի աւրէ , Ի և պիտի յաջողի ու բան պիտի տեսնէ , Ր ու զօրաւորները և սրբոց ժողո֊
25 վուրդը պիտի աւրէ . Ու Ր իր խելքին միջոցով՝ իր ձեռքին մէջ նենգութիւնը պիտի յաջողի , Ֆ և իր սրտին մէջ պիտի հպարտանայ , ու խաղաղութեան մէջ շատերը պիտի կորսնցնէ , և — իշխանաց Իշխանին դէմ պիտի դնէ , բայց Ի ա֊
26 ռանց ձեռքի պիտի կոտրի ։ Ֆ Եւ իրիկուան ու առտուան տեսիլքը որ ըսուեցաւ , ճշմարիտ է . Ր ու դուն տեսիլքը գոցէ , քանզի շատ օրերու համար է ։
27 Ի Ու ես Դանիէլս մաշեցայ և քանի մը օր հիւանդացայ . ետքը ելայ Ղ թագաւորին գործը տեսայ . ու տեսիլքին համար զարմացման մէջ էի , Ի ու մէկը չկար որ ‖ Ի֊ն֊ի֊ հասկրըներ" ։

Գլ· Թ

1 Դանիէլ գերութեան ժամանակին վրայ խորհելով , 3 մեղաց խոստովանութիւն մը կ՚ընէ , 16 ու աղօթքով կը խնդրէ որ ներուսաղէմ նորոգուի ։ 20 Գաբրիէլ կ՚իմացընէ անոր՝ եօթանասուն շաբաթներուն վրայով ։

Ն·Ք·ՂՔ· Խբ 553

Ղ Գլ · ժբ · 6 , 7 ։ Ղ Գլ·թ·21 ։ Ղղ · ա · 19 , 26 ։ Եզեկ · ա · 28 ։ Ցայտ · ա · 17 ։ Ղ Գլ · ժ · 9 , 10 ։ Ղղ · թ · 32 ։ Ղ Եզեկ · բ · 2 ։ Ղ Գլ·թ·27 ։ ժա · 27 , 35 , 36 ։ ժբ · 7 ։ Ամ · բ · 3 ։ — Հմր 3 ։ — Հմր 5 ։ ‡ Կ՚ մա֊ղաս Ղ Գլ·ժա·3 ։ Ր Հմր 8 ։ Գլ· ժա · 4 ։ Ր Ր Օր · Խբ · 50 ։ Ր Հմր 6 ։ — Ցայտ · ժէ · 13 , 17 ։ Ֆ Հմր 12 ։ Գլ · ժա · 36 ։ Ֆ Հմր 10 ։ Գլ · է · 25 ։ Ֆ Գլ · ժա · 21 , 23 , 24 ։ Ֆ Հմր 11 · Գլ · ժա · 36 ։ — Հմր 11 ։ Գլ · ժա · 36 ։ Բ Ցոր · ԼԲ · 20 ։ Ոզ · դ · 6 ։ Գլ · բ · 34 , 45 ։ Ֆ Գլ · ժ · 1 ։ Ր Եզեկ · ժբ · 27 ։ Գլ · ժ · 14 ։ ժբ · 4 , 9 ։ Տես Ցայտ · Խբ · 10 ։ Ի Գլ · է · 28 ։ ժ · 8 , 16 ։ Ղ Գլ · ղ · 2 , 3 ։ Ի Տես Հմր 16 ։ ‖ Կ՚ — Բ֊ն֊ը Իմա֊նար ։

1 Աստուածն որդւոյն – Դարեհին առջի տարին՝ որ անիկայ Մարացոց թագաւորութեանը վրայ թագաւորեցաւ ,
2 դաւոր դրուեցաւ , Անոր թագաւորութեանը առջի տարին ես Դանիէլս գիրքերէն իմացայ այն տարիներուն թիւը՝ որոնց համար Տէրոջը խօսքը եղեր էր Երեմիա մարգարէին , թէ Երուսաղէմի աւերութիւնը
3 Ու ես իմ երեսս Տէր Աստուծոյ դարձուցի , որ ծոմապահութեամբ , քուրձով ու մոխիրով աղօթք ու աղաչանք մատուցանեմ .
4 Եւ իմ Տէր Աստուծոյս աղօթք ըրի , խոստովանեցայ ու ըսի , Ո՛հ Տէր՝ մեծ և ահաւոր Աստուած , որ քեզ սիրողներուն և քու պատուիրանքներդ պահողներուն ուխտ ու ողորմութիւն կը պահես ,
5 Մենք մեղք գործեցինք , անօրէնութիւն ըրինք , ու ամբարշտութիւն ըրինք , և ապստամբ եղանք , ու քու պատուիրանքներէդ ու իրաւունքներէդ խոտորեցանք .
6 Եւ քու ծառաներուդ՝ մարգարէներուն մտիկ չըրինք , որոնք մեր թագաւորներուն , մեր իշխաններուն ու մեր հայրերուն ու երկրին բոլոր ժողովրդեանը քու անունովդ խօսեցան ։
7 Ո՛վ Տէր , քեզի կը վայլէ արդարութիւն , ու մեզի՝ երեսի ամօթ , (ինչպէս որ այսօր է՝) Յուդայի մարդիկներուն , Երուսաղէմի բնակիչներուն ու ամէն մերձաւոր ու հեռաւոր Իսրայէլացիներուն՝ ան բոլոր երկիրներուն մէջ ուր որ դուն զանոնք քշեցիր՝ անոնց քեզի դէմ ըրած յանցանքին համար ։
8 Ո՛վ Տէր՝ երեսի ամօթ կը վայլէ մեզի , մեր թագաւորներուն , մեր իշխաններուն ու մեր հայրերուն , ինչու որ քեզի դէմ մեղք գործեցինք .
9 Իսկ ողորմութիւն ու ներողութիւն մեր Տէր Աստուծոյն կը վայլէ , վասն զի մենք անկէ ապստամբեցանք ,
10 եւ մեր Տէր Աստուծոյն ձայնին մտիկ չըրինք որ անոր օրէնքներովը քալենք , որոնք իր ծառաներուն՝ մարգարէներուն ձեռքովը քովը մեր առջեւը դրաւ ։
11 Ու Իսրայէլ քու օրէնքդ զանց ըրին , և քու ձայնիդ մտիկ չընելով խոտորեցան . ուստի Աստուծոյ ծառային Մովսէսին օրինացը մէջ գրուած անէծքը ու երդումը մեր վրայ թափեցաւ . քանզի Անոր դէմ մեղք գործեցինք .
12 Ու մեր վրայ մեծ չարիք բերելով՝ Հաստատեց իր խօսքերը՝ որ մեր վրայով ու մեր դատաւորներուն վրայով խօսեր էր . անանկ որ Երուսաղէմի մէջ եղածին պէս բոլոր երկինքին տակը չեղաւ ։
13 Մովսէսին օրինացը մէջ գրուածին պէս այս բոլոր չարիքը մեր վրայ եկաւ . սակայն մենք մեր անօրէնութիւններէն դառնալու և քու ճշմարտութիւնդ խելամուտ ըլլալու համար՝ մեր Տէր Աստուծոյն երեսը
14 չաղաչեցինք ։ Եւ Տէրը չարիքին համար հսկելով՝ զանիկայ մեր վրայ բերաւ , քանզի Մեր Տէր Աստուածը իր բոլոր գործքերուն մէջ արդար է . Բայց մենք
15 անոր ձայնին մտիկ չըրինք ։ Եւ արդ՝ ով Տէր Աստուած մեր՝ որ քու ժողովուրդդ զօրաւոր ձեռքով Եգիպտոսի երկրէն հանեցիր , ու քեզի անուն վաստրկեցար՝ ինչպէս որ այսօր է՝ մենք մեղք գործեցինք , ամբարշտութիւն ըրինք ։
16 Ո՛վ Տէր՝ քու բոլոր արդարութեանդ համեմատ չնորհք ըրէ , քու սուրբ լեռնէդ՝ Երուսաղէմ քաղաքէն քու սրտմտութիւնդ ու բարկութիւնդ դառնայ . վասն զի մեր մեղքերուն համար ու մեր հարցը անօրէնութիւններուն համար՝ Երուսաղէմ ու քու ժողովուրդդ ամէն մեր բոլորտիքը կ՚անարգուին ։
17 Հոգներուն նախատինք եղան ։ Եւ հիմա՝ ով Աստուած մեր՝ քու ծառայիդ աղօթքը ու աղաչանքը լսէ , ու Տէրոջը համար՝ քու ամայացած սրբարանիդ վրայ երեսդ փայլեցո՛ ։
18 Ականջդ խոնարհեցո՛ր՝ ով Աստուած իմ , ու լսէ , աչքերդ բաց ու տես մեր աւերութիւնները և ան քաղաքը՝ որուն վրայ քու անունդ կոչուած է . վասն զի մեր աղաչանքը չէ թէ մեր արդարութիւններուն համար քու առջեւդ կը մատուցանենք , հապա քու մեծ
19 ողորմութեանդ համար ։ Ո՛վ Տէր՝ լսէ , ով Տէր՝ ներէ , ով Տէր՝ մտիկ ըրէ ու կատարէ . մի՛ ուշանար՝ քեզի համար՝ ով Աստուած իմ , քանզի քու քաղաքիդ վրայ ու քու ժողովրդեանդ վրայ քու անունդ կոչուած է ։
20 Ու երբոր ես տակաւին կը խօսէի , կ՚աղօթէի , և իմ մեղքս ու իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մեղքը կը խոստովանէի , և իմ Աստուծոյս սուրբ լեռանը համար իմ աղաչանքս իմ Տէր Աստուծոյս առջեւը
21 կը մատուցանէի . Երբոր ես տակաւին աղօթքի մէջ կը խօսէի , ահա այն առջի տեսիլքին մէջը տեսած մարդս Գաբրիէլ շուտ մը թռչելով՝ ինծի դպաւ իրիկուան
22 զոհին ատենը , Ու ինձի հասկըցը-

Ն · Ք · ՂԹ · Իբր 538

– Գլ · ա · 21 · ե · 31 · ղ · 28 ։

Բր Մն · լզ · 21 ։ Երեմ · իե · 11 · 12 ։ իթ · 10 ։

Նէեմ · ա · 4 ։ Գլ · ղ · 10 ։ Երեմ · իթ · 12 · 13 · Ցակ · դ · 8 · 9 · 10 ։

Եզ · ի · 6 ։ ը Օր · է · 9 ։ Նէեմ · ա · 5 ։ թ · 32 ։

Ղթագ · ը · 47 ։ 48 ։ Նէեմ · ա · 6 · 7 ։ թ · 33 ։ 34 ։ Սաղ · ճղ · 6 ։ Ես · կդ · 5 · 6 · 7 ։ Երեմ · ժդ · 7 ։ Հմր 15 ։

Ղբ Մն · լդ · 15 ։ 16 ։ Հմր 10 ։

Ի Նէեմ · թ · 33 ։

ը Հմր 7 ։

Ի Նէեմ · թ · 17 ։ Սաղ · ճլ · 4 · 7 ։

ժ Հմր 6 ։

Ի Ես · ա · 4 · 5 · 6 · Երեմ · ը · 5 · 10 ։

Լ Ղե · իդ · 14 ։ ՃՃ ։ ը Օր · իե · 15 · ՃՃ ։ իը · 15 · ՃՃ ։ իթ · 20 · ՃՃ ։ լ · 17 · 18 ։ լա · 17 · ՃՃ ։ լբ · 19 · ՃՃ ։ Ոգր · բ · 17 ։

Ի Ջաբ · ա · 6 ։

Ն · Ք · ՂԹ · Իբր 538

Ի Ոգր · ա · 12 · բ · 13 · Եզկ · ե · 9 · Ամով · գ · 2 ։

Ի Ղե · իդ · 14 · ՃՃ · ը Օր · իբ · 15 · Ոգր · բ · 17 ։

Հ Ես · թ · 13 · Երեմ · ը · 30 · ե · 3 · Ովս · է · 7 · 10 ։

Ի Երեմ · լա · 28 · խդ · 27 ։ Նէեմ · թ · 33 · Հմր 7 ։

Ի Հմր 10 ։

Ի Եզ · գ · 1 · 6 · լբ · 11 · դ Թագ · բ · 51 · Նէեմ · ա · 10 · Երեմ · լբ · 21 ։

Ի Եզ · ժդ · 18 · Նէեմ · թ · 10 · Երեմ · լբ · 20 ։

Ն Հմր 5 ։

* Եբր · արդարութիւնեբրդ

Ն Հմր 20 ։ Ջաբ · ը · 3 ։

– Եզ · ի · 5 ։

Ն Ոգր · բ · 15 · 16 ։

Ի Սաղ · խդ · 13 · 14 · Տթ · 4 ։

Ի Հմր 19 ։

– Ոգր · ե · 18 ։

– Թագ · գ · 25 ։ Սաղ · կե · 1 ։ Ա · 3 · 7 · 19 ։

Ի Ես · լե · 17 ։

– Սաղ · ա · 14 · ՃՃ ։ Տես Եզ · գ · 7 ։

Բ Երեմ · իե · 29 ։

Ի Սաղ · Հթ · 9 · 10 ։ ճբ · 15 · 16 ։

– Սաղ · լբ · 5 ։ Ես · կե · 24 ։

ժ Գլ · ը · 16 ։

+ Գլ · բ · 18 ։ ժ · 10 · 16 ։

։ դ Թագ · ժբ · 36 ։

Ն · Բ · ԳՔ · Խբր 538

‡ Գլ · ժ · 12 ։ — Գլ · ժ · 11 · 19 ։ Բ Մաա · իգ · 15 ։ ‡ Նա · ծգ · 10 ։ Ր Նա · ծգ · 11 ։ Երեմ · իգ · 5 · 6 ։ Եբր · Բ · 12 ։ Ցայս · ժգ · 6 ։ Ի Սաղ · խե · 7 ։ Դա · ա · 35 ։ Ցօհ · ա · 41 ։ Եբր · Բ · 11 ։ Ը Տես Թուա · ժգ · 34 ։ Եզեկ · գ · 6 ։ Ե Հմր 23 ։ Մաա · իգ · 15 ։ Ը Եզր · գ · 24 ։ գ · 1 · 15 ։ է · 1 · Նեհեմ · բ · 1 · 3 · 5 · 6 · 8 ։ Ր Ցօհ · ա · 41 ։ գ · 25 ։ * Եբր · Մեսիա Ե Նա · ծե · 4 ։ Ի Նեհեմ · գ · 8 · 16 · 17 · 18 ։ Լ Նա · ծգ · 8 ։ Մար · Բ · 11 ։ Դա · իգ · 26 · 46 ։ Ի Պետ · բ · 21 ։ գ · 18 ։ Ե Մաա · իբ · 7 ։ Ի Դա · ժԲ · 44 ։ Հ Մաա · իգ · 2 ։ Յ Մաա · իգ · 6 · 14 ։

Խբր 534

Ը Նա · բ · 7 · 8 ։ Գլ · ժա · 10 · 22 · Նաա · ա · 8 ։ Ֆ Նա · ծգ · 11 ։ Մաա · իգ · 28 ։ Հառ · ե · 15 · 19 ։ Եբր · Բ · 23 ։ Ր Նա · իբ · 6 ։ ծե · 3 · Երեմ · լա · 31 ։ Եզեկ · ժգ · 60 · 61 · 62 ։

Նելով՝ ինձի հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Ո վ Դանիէլ՝ հիմա ելայ , որ քեզի իմաստութիւն սորվեցը- 23 նեմ ։ Քու աղաչանքիդ սկիզբը պատգամ ելաւ , ու Ես ելայ որ պատմեմ , — վասն զի դուն Ա- — ծ — ի սիրելի ես . ուրեմն Ը պատգամը միտք առ ու տեսիլքը հաս- 24 կըցիր ։ Ցանցանքը վերջացընելու , ու մեղքը հատցընելու , Ե ան- օրէնութիւնը քաւելու , Զ յաւի- տեանական արդարութիւնը բերելու , և տեսիլքը ու մարգարէութիւ- նը կնքելու , ու Խորհրդոց Սուրբը օծելու համար՝ քու ժողովուրդիդ վրայ ու սուրբ քաղաքիդ վրայ Է ևօթանասուն եօթնեակ որո- 25 շուած է ։ Եւ Է գիտցիր ու հասկը- ցիր , որ Ը երուսաղէմը նորէն շինե- լու հրամանը ելլելէն մինչև Ք Օ- ծեալ Թ իշխանը եօթը եօթնեակ ու վաթսունուերկու եօթնեակ կայ . Լ նորէն հրապարակը ու Խարիս- պը պիտի շինուի նեղութեան ժա- 26 մանակներու մէջ ։ Եւ վաթսուն- ուերկու եօթնեակէն ետքը Օ- ծեալը պիտի կտրուի , Բայց չ Թ իրեն համար . ու Գալու իշ- խանին ժողովուրդը Քաղաքը ու սրբարանը պիտի աւրէ , Ն և վերջը Հեղեղով պիտի ըլլայ . ու մինչև պատերազմին վերջը աւերումներ 27 սահմանուած են ։ Ու մէկ եօթ- նեակ մը Շաւուերուն հետ Ո ւխտ պիտի հաստատէ , և եօթնեկին Ա ջեղը զոհը ու պատարագը պի- տի դադրեցընէ . ու Թ աւրողը Պղծութեանց աշտարակին վրայ Ղ Ե Ի ԸԼԼ՚ , մինչև որ աւրուածին վրայ Նախասահմանեալ կորուս- տը թափուի ։

Գ Լ · ԺԱ

1 Դանիէլ իր անձը խոնարհեցընելէն ետև տե- սիլք մը կը տեսնէ · 10 երրոր կը զարնուի , հրեշտակը զանիկայ կը մխիթարէ ։

1 Պարսից Կիւրոս թագաւորին եր- րորդ տարին խօսք մը յայտ- նուեցաւ Դանիելին , — որուն անու- նը բաղտասասար կոչուած էր . Բու ան խօսքը ճշմարիտ էր , ու Ա մեծ տառապանաց վրայով էր՚ . ու Ես նիկայ խօսքը հասկըցաւ ու տեսիլ- 2 քին տեղեակ եղաւ ։ Ան օրերը ես Դանիէլս լման երեք շաբաթ ուս- 3 ղի մէջ էի . Ընտրեալ կերակուր չկերայ ու բերանս միս կամ գինի չմտաւ , Ե ու ամենևին Իւղ չօ- ծուեցայ , մինչև որ երեք շաբաթը լմընցաւ ։

4 Եւ առաջին ամսուն քսանուչորս- երորդ օրը ես Տիգրիս Լ — ի 5 մեծ գետին եզերքն էի . Ու Ւաչ- քերս վերցուցի ու նայեցայ , և Ա- հա կտաւ հագած , ու մէջքը Ը պ- փազի ոսկիէ Գօտի կապած մարդ 6 մը կար . Եւ անոր մարմինը Բ ոսկե- քարի պէս , ու երեսը Է փայլակի ե- րեւոյթի պէս , ԵՒ աչքերը կրակի բոցերու պէս , ու թևերը Ե ու ոտ- քերը փայլուն պղնձի գոյնին պէս , Ե և իր խօսքերուն ձայնը բազմու- 7 թեան ձայնին պէս էր ։ Ու ես տեսիլքը Մինակ ես Դանիէլս տե- սայ , ու ինձի հետ եղող մարդիկ- ները տեսիլքը չտեսան , հապա ա- նոնց վրայ մեծ վախ ինկաւ , ու 8 փախան որ պահուըտին ։ Եւ ես մինակ մնացի , ու ես մեծ տեսիլքը տեսայ , Հու իմ վրաս ոյժ չմնաց , և իմ Յ վայելչութիւնս ապակա- նուելու դարձաւ , ու ալ ոյժ 9 չունեցայ ։ Եւ անոր խօսքերուն ձայնը լսեցի , Հու անոր խօսքերուն ձայնը լսածիս պէս , Թ մրած՝ երեսիս վրայ գետինը ինկայ ։

10 Ֆ Եւ ահա ինձի մէկ ձեռք մը դ- պաւ , ու զիս Ծունկերուս ու ձեռ- քերուս թաթերուն վրայ վերցուց · 11 Եւ ինձի ըսաւ , Ո վ Դանիէլ՝ Ո սի- րելի մարդ , քեզի ըսելու խօսքերս հասկըցիր , ու եղած տեղդ կայնէ , քանզի հիմա քեզի խրկուեցայ . ու երբոր անիկայ ասխօսքը ինձի ը- 12 սաւ , դողալով կայնեցայ ։ Եւ ինձի ըսաւ , Մի վախնար , ով Դանիէլ , քանզի ան առջի օրէն՝ի վեր որ քու սիրտդ տուիր հասկը- նալու , և քու Աստուծոյդ առջևը քու անձդ խոնարհեցընելու , Ը քու խօսքերդ լսուեցան , ու ես քու 13 խօսքերուդ համար եկայ ։ Բայց Պարսից Թագաւորութեանը իշ- խանը քսանումէկ օր իմ երեսիս դէմ կեցաւ . սակայն ահա Մի- քայէլ՝ առաջին իշխաններէն մէկը ինձի օգնութեան եկաւ , ու ես հոն Պարսից Թագաւորներուն քո- 14 վը մնացի . Ու հիմա եկայ որ Ձեռ- քի օրերը քու ժողովուրդիդ ինչ բլլալիքը քեզի հասկըրնեմ , Վ վասն զի տեսիլքը գալու օրերուն համար 15 է ։ Եւ անիկայ ինձի ասանկ խօս- քեր բսածին պէս , Երեսս դէպ՝ի գետինը ծռեցի ու համր մնացի ։

16 Եւ ահա Մարդու որդւոյ կեր- պարանքով մէկը Շրթունքներուս դպաւ , ու բերանս բացի ու խօսե- ցայ , ու դիմացս կայնողին ըսի , Ո վ տէր իմ՝ — տեսիլքով Ձգաւերս

Ն · Բ · ԳՔ · Խբր 534

Ր Տես Մաա · գ · 17 ։ Է Ծն · բ · 14 ։ Ձ Տես Ցես · ե · 13 ։ Է Գլ · ժբ · 6 · 7 ։ Ը Երեմ · ժ · 9 ։ Ի Ցայս · ա · 13 · 14 · 15 ։ Ժե · 6 ։ Ժ Եզեկ · ա · 16 ։ Ի Եզեկ · ա · 14 ։ Լ Ցայս · ա · 14 · Ժբ · 12 · Խ Եզեկ · ա · 7 · Ցայս · ա · 15 ։ Ծ Եզեկ · ա · 24 · Ցայս · ա · 15 ։ Կ Տես գ Թագ · գ · 17 · Գոր · Բ · 7 ։ Հ Գլ · բ · 27 ։ Յ Գլ · է · 28 ։ Ձ Գլ · բ · 18 ։

Ճ Երեմ · ա · 9 · Գլ · Բ · 21 · Ցայս · ա · 17 ։ Ժ Գլ · Բ · 23 ։

Ի Ցայս · ա · 17 ։

Ն Գլ · Բ · 3 · 4 · 22 · 23 · Գոր · ժ · 4 · Ձ Հմր 20 ։

— Հմր 21 · Գլ · ժբ · 1 · Ցուդ · 9 · Ցայս · ժբ · 7 · Ն Ծն · խԲ · 1 · Գլ · բ · 28 · — Գլ · բ · 26 · — Հմր · բ · 3 · Ա Հմր 9 · Գլ · բ · 18 ։

— Գլ · բ · 15 · — Հմր 10 · Երեմ · ա · 9 ։

Ձ Հմր 8 ։

+ Կ — Ո՚ աւրող պղծութեանն աշտարակին վրայ ՆԽՒՐ ԸԼԼՏ՚ · Ե — Ի՚ պղծութեանդ Թ ԱՆ վրայ աւրողը ՆԽՒՐ Ձ — Ի՚ · Ի Մաա · իգ · 15 · Մար · ժգ · 11 · Դա · իա · 29 · Ն Տես Նա · ժ · 22 · 23 · իգ · 22 · Գլ · ժա · 33 · Դա · իա · 21 · — Գլ · ա · 7 · Բ Գլ · բ · 31 · Ցայս · ժԶ · 9 · ‡ Նշ · զորքը մեծ էր · Ի — Ո՚ պատերազմը մեծ էր · Ֆ Գլ · ա · 17 · բ · 16 ։

ն · ք · գՁ · Իրբ 534

վրաս դարձան, և ալ ոյժ չունեցայ։
17 Ու ասս իմ տիրոջս ծառան՝ ասս իմ տիրոջս հետ ի՞նչպէս խօսելու կարող ըլլայ, վասն զի հիմակուընէ վրաս ոյժ չկայ, ու վրաս շունչ չմնաց։ 18 Եւ ան մարդու կերպարանք ունեցողը նորէն ինծի դպաւ
ա Հմր 11։ բ Դան · ը · 23։ 19 և ըսս ուժովցուց. ա Ու ըսաւ, բ Մի վախնար՝ ով սիրելի մարդ, խաղաղութիւն ըլլայ քեզի, ու ժողովիր և քաջ եղիր. ու երբոր անիկայ ինծի հետ խօսեցաւ, ուժովցայ ու ըսի, Թող խօսի իմ տէրս, վասն զի ուժովցուցիր զիս։
20 Եւ անիկայ ըսաւ, Գիտե՞ս թէ ինչու համար քեզի եկայ, ու հիմա գ Պարսից իշխանին դէմ պատերազմելու պիտի դառնամ, ու ելլելուս պէս, ահա Ցունաց իշխանը պիտի
դ Կ՚երթայ դէմ Հմր 13։ Ցուդ · 9։ Ցայտ · ժբ · 7։ 21 գայ։ Բայց ես Ճշմարտութեան դիրքին մէջը գրուածը քեզի պիտի պատմեմ. ու ասոնց դ մէջ մէկը չկայ որ ինծի օգնէ, բայց միայն ձեր իշխանը Միքայէլ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Պարսից կործանումը Ցունաց թագաւորին ձեռքովը։ 5 Հարաւի և հիւսիսի թագաւորներուն մէջտեղը եղած դաշնակցութիւնները ու պատերազմները։ 30 Հռովմայեցւոց յարձակումը ու բռնաւորութիւնը։

ա Գլ · ը · 31։ բ Գլ · Թ · 1։ 1 Ու ա Մարաց Դարեհ Քաջ-ը-ին
բ առջի տարին ես կայնեցայ որ զանիկայ ուժովցնեմ ու զօրացնեմ։
2 Նէմ։ Եւ հիմա քեզի ճշմարտութիւն պիտի պատմեմ. Ահա Պարսից երէքն մէջ իրեք թագաւոր ալ պիտի ելլէ. ու չորրորդը մեծ հարստութիւնով՝ ամենէն հարուստ պիտի ըլլայ, ու երբոր իր հարստութիւնովը ուժովնայ, ամէնը ոտք պիտի հանէ Ցունաց թագաւորութեանը դէմ։
ե Գլ · է · 6։ զ · 5։ 3 Եւ զօր է մէկ զօրաւոր թագաւոր մը պիտի ելլէ, ու մեծ իշխանութիւնով պիտի տիրէ, և ը իր կամքին պէս պիտի ընէ. Ու երբոր ան բազմութիւնը առնէ, իր սիրտը պիտի բարձրանայ, ու բիւրաւորներ պիտի կործանէ, բայց
թ Գլ · ը · 4։ Հմր 16 · 36։ 4 պիտի չուժովնայ. Քանզի հիւսիսի թագաւորը պիտի դառնայ, ու առջինէն աւելի բազմութիւն ոտք պիտի հանէ, ու մէկ քանի տարիէն ետքը՝ մեծ զօրքով, ու մեծ պատրաստութեամբ անշուշտ պիտի գայ։
ի Գլ · ը · 8։ 5 Եւ հարաւի թագաւորը պիտի ուժովնայ, ու անոր իշխաններէն մէկը անոր վրայ պիտի ուժովնայ ու պիտի տիրէ. անոր իշխանութիւնը մեծ իշխանութիւն պիտի
6 ըլլայ։ Եւ մէկ քանի տարիէն ետքը իրարու հետ դաշնակցութիւն պիտի ընեն, վասն զի հարաւի թագաւորին աղջիկը հիւսիսի թագաւորին պիտի երթայ հաշտութիւն ընելու համար, բայց բազուկի ոյժ պիտի չունենայ. և ան ը-ը-ը-ը ու անոր բազուկը պիտի չկարենայ դիմանալ, հապա ան աղջիկը՝ ու զանիկայ բերողները ու զանիկայ ծնանողը և զանիկայ ժամանակներուն համեմատ ուժովցնողը ձեռք պիտի տրուին։
7 Բայց անոր արմատներուն ընձիւղներէն մէկը պիտի ելլէ անոր տեղը, ու անիկայ զօրքով պիտի գայ, և հիւսիսի թագաւորին ամրոցները պիտի մտնէ, ու անոնց մէջը բան պիտի տեսնէ ու յաղ-
8 թող պիտի ըլլայ. Եւ անոնց աստուածներն ալ՝ ձուլածոյ կուռքերուն ու ոսկեղէն ու արծաթեղէն ընտիր ամանեղուն հետ Եղիպտոս գերութեան պիտի տանի. ու անիկայ † հիւսիսի թագաւորէն աւելի
† Կ՚երթայ մէկ քանի տարի հիւսիսի թագաւորէն աւելի պիտի ուժովնայ։ 9 շատ տարիներ պիտի կայնի՚՚. Ը՛ր հարաւի թագաւորին թագաւորութեանը մէջ պիտի մտնէ, ու նորէն իր երկիրը պիտի դառնայ։
10 Եւ անոր որդիքը պատերազմի պիտի ելլեն, ու շատ զօրքերու բազմութիւն պիտի ժողվեն. ինքն ալ անպատճառ պիտի գայ, ե ու հեղեղի պէս պիտի անցնի, և դարձեալ ը մինչև անոր ամրոցը պիտի
ե Ես · ը · 8։ Գլ · Թ · 26։ ը Հմր 7։ 11 պատերազմի։ Իսկ հարաւի թագաւորը պիտի կատղի ու պիտի ելլէ, և անոր հետ՝ ը-ին-ը հիւսիսի թագաւորին հետ պատերազմ պիտի ընէ. ան ալ շատ բազմութիւն ոտք պիտի հանէ, բայց բազմութիւնը անոր ձեռքը պիտի տրուի։
12 Ու երբոր ան բազմութիւնը առնէ, իր սիրտը պիտի բարձրանայ, ու բիւրաւորներ պիտի կործանէ, բայց
13 պիտի չուժովնայ. Քանզի հիւսիսի թագաւորը պիտի դառնայ, ու առջինէն աւելի բազմութիւն ոտք պիտի հանէ, ու մէկ քանի տարիէն ետքը՝ մեծ զօրքով, ու մեծ պատրաստութեամբ անշուշտ պիտի գայ։
14 Եւ ան ժամանակները հարաւի թագաւորին վրայ շատերը պիտի ելլեն. ու քու ժողովուրդիդ բռնաւորներուն որդիքը ոտք պիտի ելլեն՝ տեսիլքը կատարելու համար, բայց
15 պիտի ղլորին։ Եւ հիւսիսի թագաւորը պիտի գայ, ու հողաթումբներ պիտի կանգնէ, ու պարսպաւոր քաղաքներ պիտի առնէ. և հարաւի ը-ը-ին բազուկները ու անոր ընտրեալները պիտի չդիմանան, ոչ ալ դիմանալու ոյժ պիտի ունենան։
16 Եւ անոր վրայ եկողը † իր ուզածին պէս պիտի ընէ, ու ը անոր երեսին դէմ դնող պիտի չըլլայ, և է փա-

ն · ք · գՁ · Իրբ 534

թ Գլ · ը · 4 · 7։ Հմր 3 · 36։ ժ Ընս · ա · 5։ ի Գլ · բ · 9։ Հմր 41 · 45։

Ն·Ք·ԳՔ· Իրբ 534

ռաւոր երկրին մէջը պիտի կենայ,
17 որ անոր ձեռքովը պիտի աւրի՝ Ու երեսը պիտի շիտկէ իր բոլոր թագաւորութեանը ուժովը գալու, և իր հետը ուղիղներ պիտի ըլլան, ու բան պիտի տեսնէ. և կանանց աղջիկը անոր պիտի տայ, որ անոր [illegible] աւրէ, բայց անիկայ անոր հետ պիտի չկայնի ու
18 անոր պիտի չըլլայ՝Ետքը իր երեսը դէպ ի կղզիները պիտի դարձնէ, ու շատերը պիտի առնէ. և մէկ իշխան մը անոր նախատինքը պիտի դադրեցընէ, ու ասկէ ի զատ անոր նախատինքը վրան պիտի
19 դարձնէ՝ Եւ իր երեսը դէպ ի իր երկրին ամրոցները պիտի դարձընէ, բայց պիտի գլորի, պիտի իյնայ ու պիտի չգտնուի՝

Ղ՚Ցոր·Խ·8՝ Սադ·ւ·35՝ Եշն՝ Խ·21՝

20 Եւ անոր տեղը մէկը պիտի ելլէ, որ հարկապահանջը պիտի իրկէ իր թագաւորութեանը "փառքին հասնար" . բայց անիկայ քիչ օրերու մէջ պիտի կոտրի, սակայն ոչ բարկութեամբ և ոչ պատերազմով՝

* Կ՚ըսէ փառաւոր մարդ.

Ի ԳԼ·է·8՝ ը·9,23,25՝

21 Ու անոր տեղը Ի մէկ անարդ մը պիտի ելլէ, որ անոր թագաւորական պատիւ պիտի չտան. բայց անիկայ հանդարտութեամբ պիտի գայ, ու շողոքորթութիւններով թագաւորութիւնը պիտի առնէ՝

Ի Հմր 10՝

22 Եւ անոր առջևէն Ի հեղեղին բազուկներովը պիտի ընկղմին, ու պիտի կոտրին, նաև ուխտին իշխանը՝

Ի ԳԼ·ը·10՝ 11·25՝

23 Քանզի անոր հետ դաշնակցութիւն ընելէն ետքը Հանիկայ նենգութիւն պիտի ընէ, և պիտի ելլէ ու
24 պզտիկ ազգով պիտի յաղթէ՝ Անիկայ հանդարտութեամբ խիստ պարարտ գաւառին մէջը պիտի մտնէ, ու իր հայրերուն ու հարրը հայրերուն չըրածը ինքը պիտի ընէ. անոնց մէջը աւար և կողոպուտ ու ստացուածք պիտի բաշխէ, ու մինչև մէկ ժամանակ մը պարիսպներուն դէմ իր խորհուրդները պիտի խորհուրդ
25 Հի՝ Ու մեծ զօրքով իր զօրութիւնը ու սիրտը պիտի դրդռէ հարաւի թագաւորին դէմ. հարաւի թագաւորն ալ խիստ մեծ ու զօրաւոր զօրքով պատերազմի պիտի ելլէ, բայց պիտի չկարենայ դիմանալ. վասն զի անոր դէմ խորհուրդներ պիտի խորհին՝
26 Հուրդներ պիտի խորհին՝ Անոր ազնիւ կերակուրները ուտողները անդամ զանիկայ պիտի կոտրեն. և անոր զօրքը պիտի ցրուի՝ ու շատերը սպաննուած պիտի իյնան՝
27 Եւ ասիկա թագաւորներուն երկուքին ալ սիրտը չարութիւն ընելու հաստատած պիտի ըլլայ, ու մէկ սեղանի վրայ սուտ պիտի խօսին՝

Կատարուած՝ Իրբ 170

† Կ՚ըսէ կոխե, Եշ՚ յորդի՝

բայց պիտի չյաջողի. վասն զի վախճանը որոշուած ժամանակի
28 մէջ պիտի ըլլայ՝ Ու անիկայ շատ հարստութիւնով իր երկիրը պիտի դառնայ. և Ի իր սիրտը սուրբ ուխտին դէմ պիտի ըլլայ, ու բան պիտի տեսնէ, ու իր երկիրը պիտի դառնայ՝
29 Որոշուած ժամանակի մէջ պիտի դառնայ, ու հարաւի վրայ պիտի երթայ. բայց վերջինը տառջինին
30 պէս պիտի չըլլայ՝ Քանզի Կիտացւոց նաւերը անոր վրայ պիտի երթան, և անիկայ պիտի թուլնայ, ու դառնալով սուրբ ուխտին դէմ պիտի բարկանայ, ու բան պիտի տեսնէ. և պիտի դառնայ, ու սուրբ ուխտը թողողներուն ու-
31 շադրութիւն պիտի ընէ՝ Ու անոր կողմէն բազուկներ պիտի կայնին, և սրբարանը — ամրոցը պիտի պղծեն, ու մշտնջենաւոր ընծան պիտի վերցընեն, ու աւրող պղծութիւնը պիտի կանգնեն՝
32 Թիւնը պիտի դնեն՝ Եւ ուխտին դէմ ամբարշտութիւն ընողները շողոքորթութիւններով դիւրին պիտի հանէ. բայց իրենց Աստուածը ճանչցողներուն ժողովուրդը այժ պիտի գտնեն, ու բան պիտի
33 տեսնեն՝ Եւ ժողովուրդին խելացիները շատերուն պիտի սորվեցընեն, ՚ու սուրի, կրակի, գերութեան և յափշտա-
34 կութեան պիտի հանդիպին՝ Ու երբոր — [illegible] հանդիպին, քիչ մը օգնութիւն պիտի գտնեն, ու շատերը շողոքորթութիւններ-
35 րով անոնց պիտի յարին՝ Եւ խելացիներէն ոմանք — [illegible] պիտի հանդիպին, որպէս զի մինչև վերջին ժամանակը ՚ զանոնք փորձէ, մաքրէ ու ճերմկցընէ. Քանզի [illegible] տակաւին որոշ
36 ժամանակ մը դէռ է՝ Եւ անթագաւորը ՚իր ուզածը պիտի ընէ, ու ՚զինքը բոլոր աստուածներէն վեր պիտի բարձրացընէ ու պիտի մեծցնէ, և Աստուածոց Աստուածին դէմ սոսկալի բաներ պիտի խօսի, ու յաջողութիւն պիտի գտնէ՝ ՚մինչև որ բարկութիւնը կատարուի. քանզի նախասահմանուածը ՚ի գործ պիտի
37 գրուի՝ Եւ անիկայ իր հարրը աստուածները բանի տեղ պիտի չսեպէ, և կանանց ցանկութիւնը, ու բնաւ մէկ աստուած մը պիտի չսեպէ. վասն զի զինքը ամենուն
38 վրայ պիտի մեծցնէ. Հապա բերդերուն աստուածը իր եղած տեղը պիտի պատուէ, ու իր հայրերուն չճանչցած աստուածը ոսկիով, արծաթով, պատուական

Ն·Ք·ԳՔ· Իրբ 534

Յ Հմր 29,35, 40՝ ԳԼ·ը·19՝

Ե Հմր 22՝

Կատարուած՝ Իրբ 169

Ե Հմր 25՝

Կատարուած՝ Իրբ 168 Ի Թես·Խ·24՝ Երեմ. ը·10՝

Ի Հմր 28՝

Ն ԳԼ·ը·11՝ Ժը·11՝

Ես՚Մաղ·ը·7՝

* Երբ·Ժա·35՝ ՃՁ՝

Ե ԳԼ·ը·17՝ 19՝ Հմր 40՝

Դ ԳԼ·Ժը·10՝ Ապես·ա·7՝

Է Հմր 29՝

— Հմր 16՝

* ԳԼ·է·8՝ 25՝ ը·25՝ ը Թես·ը·4՝ Ցաղ·Ժդ·5·6՝

Է ԳԼ·ը·11՝ 24՝ 25՝

— ԳԼ·Թ·27՝

ը Ա Տիմ·գ·3՝

Ց Ես·Ժդ·13՝ ը Թես·ը·4՝

ն · բ · գԲ · Իբր 534

քարերով ու ցանկալի բաներով
39 պիտի պատուէ ։ Եւ ան օտար աստուածդին հետ զօրաւոր բերդերուն մէջ բան պիտի տեսնէ , — ըն-
նէ՛ ճանչցողներուն փառքը պիտի շատցնէ , և շատերուն վրայ տիրել պիտի տայ անոնց , ու երկիրը *[1] [2]իրեն վարձք" պիտի բաժնէ ։
40 — Եւ վերջին ժամանակը հարաւի թագաւորը անոր հետ պիտի ծեծկուի . ու հիւսիսի թագաւորը կառքերով , †ձիաւորներով ու շատ նաւերով †մրրիկի պէս անոր դէմ պիտի երթայ , ու երկիրները պիտի մտնէ †ու կոխելով պիտի
41 անցնի . Եւ փառաւոր երկիրը պիտի մտնէ , ու շատ էրէիրներ տակնուվրայ պիտի ըլլան . բայց անոր ձեռքէն ասոնք պիտի ազատին՝ †Եդովմ , Մովաբ ու Ամմոնի որդւոց գլխաւոր †—ը ։
42 Եւ իր ձեռքը երկիրներուն վրայ պիտի երկընցնէ , ու Եգիպտոսի երկիրը պիտի չկարենայ ազատիլ ։
43 Եւ ոսկիի ու արծաթի գանձերուն ու Եգիպտոսի բոլոր պատուական բաներուն պիտի տիրէ , և Լիբեացիք ու Եթէովպացիք ա-
44 նոր †հետեւող պիտի ըլլան ։ Բայց արեւելքէն ու հիւսիսէն լուրեր ‡ի-նի , և զանիկայ պիտի խռովեցընեն . ու մեծ բարկութեամբ պիտի ելլէ որ շատերը կորսնցընէ
45 ու բնաջինջ ընէ ։ Եւ պալատներու պէս վրաններըՙ ‡ծովերուն մէջտեղը — փառաւոր ու սուրբ լեռան վրայ" պիտի կանգնէ . Բայց անիկայ մինչև իր վախճանը պիտի հասնի , ու անոր օգնութիւն ընող պիտի չըլլայ ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Միքայէլ պիտի ազատէ Իսրայէլը իրենց նեղութենէն ։ 5 Դանիէլ ժամանակներուն վրայ տեղեկութիւն կը ստանայ ։

1 Ու ան ժամանակը քու ժողովուրդիդ որդւոցը վրայ կայնող — Միքայէլ մեծ իշխանը պիտի ելլէ , Բ ու անոնց նեղութեան ժամանակ պիտի ըլլայ , որ ազգ ըլլալէն մինչև ան առնը անանկը եղած չէ . և ան ժամանակը քու ժողովուրդդ †պիտի ազատի , — ո՛ր-
2 ինչ՝ ով որ †գրքին մէջը գրուած գտնուի ։ Ու երկրիս հողին մէջը

քնացողներուն շատերը պիտի արթննան , Իմանք յաւիտենական կեանքի համար , և ոմանք ալ նախատանքի — յաւիտենական ան-
3 արգանքի համար ։ Եւ իմաստունները էրէիէ հաստատութեանը լոյսին պէս , ու անոնք որ շատերը արդարութեան կ՚առաջնորդեն՝ Բաստղերուն պէս †պիտի փայլին յաւիտեան յաւիտենից ։
4 Իսկ դուն՝ ով Դանիէլ՝ — խօսքերը գոցէ , ու գիրքը կնքէ մինչև Վերջին ժամանակը . շատերը ‖ուշադրութեամբ պիտի կարդան՚ , ու գիտութիւնը պիտի շատնայ ։
5 Ու ես Դանիէլս տեսայ որ ահա ուրիշ երկու մարդիկ կայներ էին , մէկը գետին մէկ եզերքը ու մի-
6 սը Իգետին միւս եզերքը ։ Ու ճերմակ բսաւ՝ ան կտաւ հագած մարդուն՝ որ գետին ջուրերուն վրայ Իյո՞ւմ էր . Ի՞նչ-պ ան վերջը մինչև ե՞րբ պիտի ըլլայ ։
7 Եւ լսեցի որ ան կտաւ հագած մարդը որ գետին ջուրերուն վրայ Իյո՞ւմ էր , Ձիր աջ ու ձախ ձեռքը երկինքը վերցընելով՝ Ինայաւիտեան կենդանի եղողին վրայ երդում ըրաւ , Նոր ժամանակ մը , ժամանակներ , ու կէս ժ-մ-ն-ի պիտի ըլլայ . Ժ ու երբոր Ձսուրբ ժողովուրդին զօրութիւնը բոլորովին ցրուի , ասոնց ամէնը պիտի կատարուի ։
8 Ու ես լսեցի , բայց չհասկըցայ . ու ըսի ՝ Ով տէր իմ , ասոնց վեր-
9 ջը ի՞նչ պիտի ըլլայ ։ Եւ անիկայ բսաւ՝ Գնա՝ ով Դանիէլ , քանզի — խօսքերը Ամինչև վերջին ժամանակը գոցուած ու կնքուած են ։
10 Շատերը պիտի մաքրուին ու պիտի ճերմկնան ու պիտի փորձուին , Իբայց ամբարիշտները ամբարշտութիւն պիտի ընեն . ու բոնաւ մէկ ամբարիշտ մը պիտի չհասկընայ , հապա — իմաստունները պի-
11 տի հասկընան ։ Ու Ի՞ն ջնջենալուր ըլլալին § վերցուելուն և աւրող պղծութեանը դրուելուն ժամանակէն՝ հազար երկու հարիւր իննսուն
12 օր պիտի ըլլայ ։ Երանի՛ անոր որ պիտի սպասէ , ու հազար իրնք հարիւր երեսունհինգ օրուան պիտի
13 հասնի ։ Բայց դուն գնա մինչև վախճանը , Վհան դի պիտի հանգչիս , ու օրերուն վերջը — քու վիճակիդ մէջը պիտի կայնիս ։

ն · բ · գԲ · Իբր 534

Ի Մաս · իե · 47 ։ Ցօհ · ե · 28 , 29 ։ Գոր · իդ · 15 ։
Ղ Ես · կղ · 24 ։
Ի Գլ · ժա · 33 , 35 ։
Ը Ցակ · ե · 20 ։
Թ Ակոր · ժե · 41 , 42 ։
Ժ Ամակ · գ · 18 ։ Մաս · ժգ · 43 ։
Ի Գլ · ը · 26 ։ Հմր 9 ։ Ցայտ · ժ · 4 ։ Տն · Ցայտ · իր · 10 ։
Լ Հմր 9 ։
‖ Կ՚ · հաս հան պիտի պատմին ։
Ի Գլ · ժ · 4 ։
Ծ Գլ · ժ · 5 ։
Ձ Գլ · ը · 13 ։
Հ Բ Օր · լը · 40 ։ Ցայտ · ժ · 5 , 6 ։
Յ Գլ · գ · 34 ։
Ղ Գլ · է · 25 ։ ժա · 13 ։ Ցայտ · ժը · 14 ։
Ճ Ղու · իա · 24 ։ Ցայտ · ժ · 7 ։
Ո Գլ · ը · 24 ։
Յ Հմր 4 ։
Ն Գլ · ժա · 35 ։ Ջաք · ժգ · 9 ։
Շ Ովս · ժգ · 9 ։ Ցայտ · Թ · 20 ։ իբ · 11 ։
Ո Գլ · ժա · 33 , 35 ։ Ցօհ · է · 17 ։ ը · 47 ։ ժը · 37 ։
Չ Գլ · ը · 11 ։ ժա · 31 ։
§ Կ՚ՙ վերցուած ժամանակէն՝ մինչև աւրող պղծութեանը դրուելը՚
Ո Հմր 9 ։
Ջ Ես · ծէ · 2 ։ Ցայտ · ժգ · 18 ։
— Սապ · ա · 5 ։

ՄԸՐԳԸՐԻՒԹԻՒՆ ՈՎԱՆԷՑ

ՆՀ. ՀԱՐ. ՀԱՐ. 785

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ովսէէ հոգեւոր պոռնկութեան դէմ Աստուծոյ դատաստանը յուզբնելու համար, իրեն կնիկ կ'առնէ Գոմերը, 4 որ կը ծնանի Յեզրայէլը, 6 Լօրուհաման 8 ու Լօամմին, 10 Յուդայի ու Իսրայէլի դերնդարձութիւնը։

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ Բէէրիի որդւոյն Ովսէէին եղաւ, Ցուդայի թագաւորներուն՝ Ոզիայէն, Յովաթամին, Ահազէն — Եզեկիայէն օրերը և Իսրայէլի թագաւորին Յովասի որդւոյն Երոբովամին օրերը։

ՀԲՕր. Լ. 16։ Սաղ. Կդ. 27։ Երեմ. բ. 13։ Եզեկ. իգ. 3, ՃԺ։

2 Ովսէէին սիջոցովը Էր՝ Տէրոջը խօսքին սկիզբը։ Եւ Տէրը ըսաւ Ովսէէին, — Գնա, քեզի պոռնկութեան կնիկ մը, ու պոռնկութեան տղաքներ առ, քանզի Երկիրը Տէրոջմէ խոտորելով, խիստ շատ պոռնկեցաւ։

— ԳԼ. գ. 1։

3 Եւ անիկայ գնաց ու Դաբելայիմի աղջիկը Գոմերը առաւ, և անիկայ յղացաւ ու անոր որդի մը

4 ծնաւ։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, Անոր անունը Յեզրայէլ դիր, քանզի քիչ ատենէն եղբը Յեզրայէլի վրէ Ցէհուի արիւնները Յեհուին տունէն պիտի պահանջեմ, ու Իսրայէլի տանը թագաւորութիւնը պիտի

5 տի դադրեցնեմ։ Էւ պիտի ըլլայ որ ան օրը Յեզրայէլի հովիտին մէջ Իսրայէլին աղեղը պիտի կոտրեմ։

† դ Թագ. ժ. 11։

† Տես դ Թագ. ժե. 10, 12։

Է Տես դ Թագ. ժե. 29։

6 Եւ Գոմեր դարձեալ յղացաւ ու աղջիկ մը ծնաւ։ Եւ Տէրը ըսաւ Ովսէէին, Անոր անունը *Լօրուհամա դիր, Ցքանզի ալ պիտի չողորմիմ Իսրայէլի տանը, †հապա զանիկայ բոլորովին պիտի վերցը-

* ՅԻ՛ չողորմեալ։

† Կամ՝ որ ատոնց մէկ կերպով մը Ներեմ։

7 նեմ՚։ Էբայց Ցուդայի տանը ողորմութիւն պիտի ընեմ, ու զանոնք իրենց Տէր Աստուծովը պիտի փրկեմ, և Ցզանոնք աղեղով կամ սրով կամ պատերազմով, ձիերով կամ ձիաւորներով պիտի չփրկեմ։

Է դ Թագ. ժԹ. 35։

Ը Տես Ջաք. դ. 6։ Թ. 10։

8 Ու երբոր Լօրուհաման կաթէն կտրեց, նորէն յղացաւ ու որդի մը

9 ծնաւ։ Անատենը Տէրը ըսաւ, Անոր անունը ‡Լօամմի՝ դիր, քանզի դուք իմ ժողովուրդս չէք, ու ես ձեզի Աստուած պիտի չըլլամ։

‡ ՅԻ՛ իմ ժողովուրդս չէ։

10 Բայց Ի Իսրայէլի որդւոցը Թիւը ծովու աւազին պէս պիտի ըլլայ, որ անչափ ու անթիւ է. Ժու ան տեղը որ անոնց ըսուեցաւ Թէ Էդուք իմ ժողովուրդս չէք, հոն անոնք Լկենդանի Աստուծոյն որ-

ՆՀ. ՀԱՐ. ՀԱՐ. 785

Ի Հով. Թ. 25, 26։ ա Պետ. բ. 10։

Ի Գլ. բ. 23։

Լ Ցօհ. ա. 12։ ա Ցօհ. գ. 1։

Ի Ես. Ժա. 12, 13։ Երեմ. գ. 18։ Եզեկ. լդ. 23։ Լէ. 16–24։

11 դիքը պիտի ըսուին։ Ի Եւ Ցուդայի որդիքը ու Իսրայէլի որդիքը մէկտեղ պիտի Ժողովուին, ու իրենց վրայ իշխան մը պիտի դնեն, ու երկրէն պիտի ելլեն, քանզի Յեզրայելին օրը մեծ պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Բ

1 Ժողովուրդին կատպաշտութիւնը։ 6 Անոնց դէմ Աստուծոյ դատաստանները։ 14 Անոնց հետ հաշտուելուն խոստմունքները։

1 Ձեր եղբայրներուն ‖Ամմի՝ ու ձեր քոյրերուն §Րուհամա ըսէք.

‖ ՅԻ՛ իմ ժողովուրդս։

§ ՅԻ՛ ողորմեալ։

2 Վիճեցէք ձեր մօրը հետ, վիճեցէք, քանզի — անիկայ իմ կնիկս չէ, ու ես անոր Էրիկը չեմ. և ա-նիկայ իր երեսէն իր Ի պոռնկութիւնները, ու իր ծիծերուն մէջէն իր շնութիւնները թող վերցնէ.

— Ես. Ծ. 1։

Ի Եզեկ. ժգ. 25։

3 Որ չըլլայ թէ Ցզանիկայ մերկացընեմ, ու զանիկայ իր Ծնած օրուանը պէս թողում, և զանիկայ Ի անապատի դարձընեմ, ու զանիկայ անջուր Էրկրի պէս ընեմ, ու զանիկայ Ծարաւով մեռցընեմ։

Ի Երեմ. ժգ. 22, 26։ Եզեկ. ժգ. 37, 39։

Ծ Եզեկ. ժգ. 4։

Ի Եզեկ. ժբ. 13։

4 Եւ անոր որդւոցը ողորմութիւն պիտի չընեմ, քանզի անոնք Ի պոռնկութեան որդիք են։

Ղ Ամմ. բ. 11, 13։

5 Ընկերութեան որդիք են։ Ըքանզի անոնց մայրը պոռնկութիւն ըրաւ, զանոնք յղացողը խայտառակութիւն գործեց. վասն զի ըսաւ, Իմ հոմանիներուս ետեւէն Էրթամ, Ի որոնք իմ հացս ու ջուրս, բուրդս ու քթանս, Ղաղ ու խմիլիքներս

Ի Ցօհ. բ. 41։ Ը Ես. ա. 21։ Երեմ. գ. 1, 6, 8, 9։ Եզեկ. ժգ. 15, 16, ՃԺ։

6 Ընդ կու տան։ Անոր համար ահա ես Ժ փուշերով ցանդ պիտի քաշեմ §անոր ճամբուն՝, ու անոր Ի պատուարէը պատ պիտի շինեմ, որ իր ճամբաները չգտնայ զանիկայ։

Ի Ջմր. ե. 8։ Ժե. 12։ Երեմ. Խգ. 17։

§ Եբր. քոռ ճամբուդ։

7 Եւ անիկայ իր հոմանիներուն ետեւէն պիտի Էրթայ, բայց անոնց պիտի չհասնի, ու զանոնք պիտի փնտռէ, բայց պիտի չգտնայ. ան ատենը պիտի ըսէ, Էրթամ իմ Ա առջի Էրկանս դառնամ, քանզի ան ատենը հիմակուընէ ադեկ վիճակ

Ի Գլ. ե. 15։ Գլ. ժե. 18։

Լ Եզեկ. ժգ. 8։

8 Ի Ես. ա. 3։

Ն · Ք · ՊԲ · Իբր 785

ՀՅոբ · 17 · 18 · 19 ·

Ի Հմր 3 ·

Հ Եզեկ · Ժգ · 37 · Իգ · 29 ·

Յ Ամով · Ը · 10 ·

Ղ Գ Թագ · Ժբ · 32 · Ամով · Ը · 5 ·

Ճ Հմր 5 ·

Մ Պատ · Ա · 12 · 13 · Ես · Ե · 5 ·

Յ Եզեկ · Իգ · 40 · 42 ·

Ն Եզեկ · Ի · 35 ·

Շ Ծն · Է · 26 · Ես · Կե · 10 ·

Ռ Երեմ · Բ · 2 · Եզեկ · Ժգ · 8 · 22 · 60 ·

Շ Եզ · Ժե · 1 ·

Ա՝ Տէրս՝

Դ Նե · Իգ · 13 · Ծն · Իգ · 7 · Պատ · Ժգ · 4 · Զաք · Ժգ · 2 ·

Լ Ծար · Ե · 23 · Ես · Ժա · 6–9 · Եզեկ · Լգ · 25 ·

Ա Պատ · Խգ · 9 · Ես · Բ · 4 · Եզեկ · Լթ · 9 · 10 · Զաք · Թ · 10 ·

Ռ Ղե · Իգ · 5 · Երեմ · Իգ · 6 · Վերեմ · Լա · 33 · 34 · Ցօհ · Ժէ · 3 ·

Ո Զաք · Բ · 12 ·

ձ յորւոնը ու դլնին ու եղը ես անոր կու տայի , և անոր արծաթը ու ոսկին ես կը շատցնեի , Ա՝Տ՝ անոնք Բահաղի կռռռէր շինելին ։
9 Անոր համար պիտի դառնամ , ու իմ յորւոնս իր եզանակին մէջ , ու իմ դլնիս իր որոշ ժամանակին մէջ պիտի առնեմ , և անոր մերկութիւնը ծածկող բուրդս ու քթանս
10 ես պիտի առնեմ ։ Ու հիմա անոր հոմանիներուն առջևը Հ անոր անզգամութիւնը պիտի յայտնեմ , ու մարդ մը պիտի չըլլայ որ զանի-
11 կայ իմ ձեռքես ազատէ ։ Ես ա- նոր բոլոր ուրախութիւնը , անոր Ղտօնները , ամսագլուխները ու շա- բաթները և բոլոր հանդիսաւոր
12 օրերը պիտի խափանեմ ։ Ու պի- տի աւրեմ անոր որթերը ու թը- զենիները , Ճ որոնց համար կ'ըսէր Թէ Աստղը իմ հոմանիներուս ինծի տուած պարգևներն են , և Մ զանոնք անտառի պիտի դարձնեմ . ու զանոնք դաշտի գազանները պի-
13 տի ուտեն ։ Ես զանիկայ պիտի պատժեմ ան օրերուն համար , ո- րոնց մէջ անիկայ Բահաղիմներուն խունկ կը ծխէր , Յ իր օղերովը ու մանեակներովը կը զարդարուէր , և իր հոմանիներուն ետևէն կ'երթար , ու զիս մոռցեր էր , կ'ըսէ Տէրը ։
14 Անոր համար ահա ես զանիկայ պիտի հմայեմ , և Ն զանիկայ անա- պատը պիտի տանիմ , ու անոր
15 սրտին պէս պիտի խօսիմ ։ Ես անկէ անոր այգիները ու Ա Աքորի ձորը յոյսի դրան համար անոր պիտի տամ . և հոն Ռ իր մանկու- թեան օրերուն պէս ու Շ Եգիպ- տոսի երկրէն ելած օրուանը պէս
16 երգեր պիտի երգէ ։ Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , դիս Իմ Է- րիկս պիտի կոչես , ու ինծի այլ- եւս Ա՝ Բահաղս պիտի չկոչես ։
17 Ու Ղ անոր բերնէն Բահաղիմին ա- նունները պիտի վերցնեմ , ու ա- նոնք ալ իրենց անունները-
18 րովը պիտի չյիշուին ։ Ես անոնց համար ան օրը Ն գազանե- րուն հետ ու երկինքի թռչուննե- րուն հետ ու երկրի սողուններուն հետ ուխտ պիտի ընեմ , ու երկրէն Ռ աղեղը , սուրը ու պատերազմը պիտի կոտրեմ , և զանոնք Ռ ապա- հովութեամբ պիտի պառկեցընեմ ։
19 Ու քեզ յաւիտեան ինծի պիտի նշանեմ և քեզ արդարութիւ- նով , իրաւունքով , ողորմութիւ- նով ու գթութիւնով ինծի պիտի
20 նշանեմ . Ա յո քեզ ճշմարտու- թիւնով ինծի պիտի նշանեմ , ու
21 Ն Տէրը պիտի ճանչնաս ։ Ես պիտի ըլլայ որ ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , Ո պա-

տասխան պիտի տամ . ես երկինք- ներուն պատասխան պիտի տամ , ու անոնք երկրին պատասխան պի-
22 տի տան , Ու երկիրը ցորենին , գի- նիին ու եղին պատասխան պիտի տայ , և անոնք † Ցեզրայէլին պա-
23 տասխան պիտի տան ։ Ու Ր զանի- կայ ինծի համար երկրի վրայ պիտի սերմանեմ , ու Ց ողորմեալին պիտի ողորմիմ , և Ռ իմ ժողովուրդս չե- ղողին՝ Դուն իմ ժողովուրդս ես՝ պիտի ըսեմ . ան ալ Ինձի՝ Իմ Աս- տուածս ես՝ պիտի ըսէ ։

Ն · Ք · ՊԲ · Իբր 785

† Ա՝ Աստու- ծոյ սերմա- նածին ։

Բ Երեմ · Լա · 27 ·

Ց Գէ · ա · 6 ·

Ռ Գէ · ա · 10 · Զաք · Ժգ · 9 · Հոով · Թ · 26 · ա պես · բ · 10 ·

ԳԼ · Գ

1 Շնացող կնկան մը օրինակովը 4 կը ցուցուի Իսրայէլին ամսագլուխը իրենց դարձի գալէն առաջ ։

1 Ա՝Նկէ Տէրը ինծի՝ ըսաւ , Ռ՝Նորէն դնա , Իր Բ բարեկամէն սիրուած շնացող կնիկ մը սիրէ , ինչպէս որ Տէրը Իսրայէլի որդիքը կը սիրէ , թէև անոնք օտար աս- տուածներու կը դառնան , ու չամ- չեղէն կարկանդակներ կը սիրեն ։
2 Ուստի զանիկայ տասնուհինգ Ֆ՝Ի՝Ղ արծաթով ու մէկ ու կէս քոռ-
3 գարիով ինծի առի . Ես անոր ը- սի , Ֆ ինծի համար շատ օրեր նըս- տիս , չնութիւն չընես և Ռ՝Րէ՛ մարդու մը չմօտենաս ; ու ես ալ քեզի համար Ա՝Ռ՝Է՛ պիտի ըլլամ ։
4 Քանզի Իսրայէլի որդիքը շատ օրեր Տ առանց թագաւորի , առանց իշխանի , առանց զոհի , առանց կուռքի , առանց Է ճիպուտի ու
5 Ղ թերափիմի պիտի նստին ։ Ետքը Իսրայէլի որդիքը պիտի դառնան , Ռ ու իրենց Տէր Աստուածը և ի- րենց Ը Դաւիթ թագաւորը պիտի փնտռեն , ու Ի ետքի օրերը Տէրոջը ու անոր բարութեանը պիտի ա- պաւինին ։

Ն · Ք · ՊԲ · Իբր 785

— Գէ · ա · 2 ·

Բ Երեմ · գ · 20 ·

Ֆ Տ՝Ե՝ր Օր · ես · 13 ·

Տ Գէ · Ժ · 3 ·

Ռ Եզ · իբ · 6 ·

Ղ Դատ · Ժէ · 5 ·

Է Երեմ · Ա · 4 · 5 · Տ՝Ե՝ր Գէ · ե · 6 ·

Ը Երեմ · Լ · 9 · Եզեկ · Լդ · 23 · 24 · Լէ · 22 · 24 ·

Ի Ես · բ · 2 · Երեմ · Լ · 24 · Եզեկ · լ՝ · 8 · 16 · Դան · բ · 28 · Միք · գ · 1 ·

ԳԼ · Դ

1 Աստուծոյ դատաստանները՝ ժողովուրդին 6 ու քահանաներուն մեղացը համար , 12 և ա- նոնց կռապաշտութեանը համար : 15 Ցուդան կը յորդորուի որ Իսրայէլի վայ եկած չարիք- ներէն խրատ առնէ ։

Իբր 780

1 Տ՝Ե՝րոջը խօսքը մտիկ ըրէք , ով Իսրայէլի որդիք , քանզի Տէրը երկրի բնակիչներուն հետ — վէճ ու- նի , քանզի երկրի վրայ ճշմարտու- թիւն չկայ ու ողորմութիւն չկայ ու Բ Աստուծոյ գիտութիւնը չկայ ։
2 Երդումը , ստախօսութիւնը , մար- դասպանութիւնը , գողութիւնը ու շնութիւնը շատցեր են , ու ա- րիւնները արիւններու կը հասնին ։
3 Անոր համար Ֆ երկիրը սուգ պիտի բռնէ , ու Տ անոր բոլոր բնակիչնե- րը դաշտի գազաններուն ու եր- կինքի թռչուններուն հետ պիտի

— Ես · ա · 18 · գ · 13 · 14 · Երեմ · իե · 31 · Գէ · Ժբ · 3 · Միք · գ · 2 ·

Բ Երեմ · գ · 22 · ե · 4 ·

Ֆ Երեմ · գ · 28 · Ժբ · 4 · Ամով · ե · 16 · բ · 8 ·

Տ Սոփ · ա · 3 ·

Ն · ՔՔ · Իսր 780

Ի Օր · ԺԷ · 12 ։
Ղ Տե՛ Երեմ. ՚ · 4 · 5 ։ ԺԸ · 8 ։

Ի Ես · Ա · 13 ։

Ը ԳԼ · Ժ · 6 ։

Ր ՚ Թագ · Բ · 30 ։ Մաղ · Բ · 9 ։ Փիլ · Դ · 19 ։
*Կ՚՛ անոնց սրտերը Ի-րենց անօրէ-նութեանը կը համոզեն ։
Ի Ես · Իգ · 2 ։ Երեմ · Ե · 31 ։

Ի ՂԱ · Իգ · 26 ։ ՄԻք · Ը · 14 ։ Ընդ · Ա · 6 ։

Ղ Ես · Իը · 7 ։ Տե՛ Ժող · Է · 7 ։
Ի Երեմ · Բ · 27 ։ Ամբ · Բ · 19 ։
Ժ Ես · Խդ 20 ։ ԳԼ · Ե 4 ։
Կ Ես · Ա · 29 ։ Ժէ · 5 · 7 ։ Եզեկ · Ը · 13 ։ Ի · 28 ։
Հ Ամով · Է · 17 ։ Հով · Ա · 28 ։

Յ Հմր 1 · 6 ։
Ղ ԳԼ · Թ · 15 ։ Ժր · 12 ։ Ա-մով · Դ · 4 ։ Ե · 5 ։
Ճ Գ Թագ · Ժր · 29 ։ ԳԼ · Ժ · 5 ։

նուագին , ու ծովու ձուկերն ալ
4 պիտի սպառին ։ Ոակայն մարդ մը թող չվիճի , ու մարդ մը թող չը յանդիմանէ , քանզի քու ժողովուրդդ Է քահանային հետ վիճող-
5 ներու պէս է ։ Ուստի դուն Ը-ղբեկով պիտի գլորիս , ու մարգա-րէն ալ քեզի հետ գիշերով պիտի գլորի . և քու մայրդ բնաջինջ պիտի ընեմ ։
6 Ի՛մ ժողովուրդս գիտութիւն չունենալուն համար բնաջինջ ե-ղաւ . որովհետև դուն գիտութիւ-նը մերժեցիր , ես ալ քեզ պիտի մերժեմ , որ ինծի քա-հանայ չըլլաս . և որովհետև քու Աստուծոյդ օրէնքը մոռցար , ես ալ քու որդիներդ պիտի մոռնամ ։
7 Ը Անոնք որչափ որ բազմացան , այն-չափ ալ ինծի դէմ մեղք գործե-ցին . Ր ՚՚՚

բեմ ՚հարստահարուած, ու դատաստանով կոտրուած է, քանզի յօժար կամաք ¦հրամանին ետևէն
12 քալեց։ Ուստի ես Եփրեմին ըսելի պէս՝ և Յուդային տանը փայտի որ-
13 դի պէս պիտի ըլլամ։ Երբոր Եփրեմ իր ախտը, և Յուդա իր հիվանդը տեսաւ, Եփրեմ ՝Ասորեստան գնաց, ղու *Յարէբ թագաւորին դեսպաններ խրկեց. բայց անիկայ ձեզ բժշկելու ու ձեր վէրքը ա-
14 ռողջացընելու կարող չէ։ Քանզի ¦ես Եփրեմին առիւծի պէս՝ և Յուդային տանը առոյգ առիւծի պէս պիտի ըլլամ. ՚ես՝ ես պիտի պատառեմ ու պիտի երթամ. պիտի տանիմ, ու ազատող մը
15 պիտի չըլլայ։ Ես պիտի երթամ ու իմ տեղս դառնամ, մինչև որ անոնք ՚իրենց յանցաւոր ըլլալը խոստովանին, ու իմ երեսս փընտրեն. Ներբոր նեղութեան մէջ մնանեն, զիս կանուխ պիտի փընտրեն։

ԳԼ. Զ

1 Ապաշխարելու յորդորանք մը։ 4 Իսրայէլի կամակորութեանը և անօրէնութեանը վրայով գանգատ մը։

1 Գնկէք, ու Տէրոջը դառնանք՝ քանզի անիկայ պատառեց, ու ¦անիկայ մեզ պիտի բժշկէ. անիկայ զարկաւ, ու անիկայ մեզ
2 պիտի պատէ. երկու օրէն ետքը մեզ պիտի կենդանացընէ. երրորդ օրը մեզ պիտի կանգնեցընէ, ու
3 անոր առջևը պիտի ապրինք։ ¦Եւ Տէրը պիտի ճանչնանք, — ընդհայ ճանչնալու ետևէ պիտի ըլլանք. անոր ելքը †արշալոյսի պէս պատրաստուած է, ու ‡անիկայ մեզի պիտի գայ՝ Ղանձրևի պէս, երկիրը
4 Թրջող վերջի անձրևին պէս։ ¦Քեզի ի՛նչ ընեմ՝ ով Եփրեմ, քեզի ի՛նչ ընեմ՝ ով Յուդա, վասն զի ձեր բարութիւնը Ցառաւօտեան ամպին պէս, ու կանուխ իջած ցօղին պէս է, որ
5 կ՚անցնի։ Ասոր համար ¦մարգարէներուն ձեռքովը ընդ †կոտրեցի, ¦բերնիս խօսքերովը զանոնք մեռցուցի, ու ‡քու դատաստանդ՝ լուսոյ պէս պիտի ելլէ։
6 Քանզի ես ¦ողորմութիւն կ՚ուզեմ և ՚էն թէ զոհ, ու ողջակէզներէն աւելի՝ ¦Աստուծոյ գիտութիւն
7 Թիւնը։ Իսկ անոնք ¦||Ադամին պէս ¦ուխտազանց եղան. հոն ¦հինձի անհաւատարմութիւն ը-
8 րին։ ՝Գաղաադ անօրէնութիւն ընդներու քաղաք է, արեան շա-
9 փիղներով լեցուն է։ Ու ինչպէս որ աւազակաց գունդերը մարդու

համար դարանամուտ կ՚ըլլան, —ընդ՝ — Ը Ղբահանաններուն խումբը Սիւքեմի ճամբուն մէջ սպանութիւն կ՚ընեն, քանզի անոնք
10 եղեռնագործութիւն կ՚ընեն։ Իսրայէլի տանը մէջ ¦սոսկալի բան տեսայ. ՚Եփրեմին պոռնկութիւնները հոն է, Իսրայէլ պղծուած
11 ցաւ։ ՚Քեզի ալ հունձք մը պատրաստուած է՝ ով Յուդա, Ներբոր իմ ժողովուրդիս դերութիւնը դարձընեմ։

ԳԼ. Ի

1 Ժողովուրդին դանազան մեղքերուն համար յանդիմանութիւն մը։ 11 Անոնց կեդծաւորութեանը համար Աստուծոյ բարկութիւնը անոնց դէմ կը բորբոքի։

1 Երբոր Իսրայէլը պիտի բժշկէի, Եփրեմին անօրէնութիւնը ու Սամարիայի չարութիւնները յայտնուեցան. քանզի —անոնք ստութիւն կը գործեն. ու գողը ներս կը մտնէ, — դուրսը աւազակներուն գունդը կը մերկացընէ։
2 Եւ իրենց սրտին մէջը չեն մտածեր, թէ ես ¦անոնց բոլոր չարութիւնը կը յիշեմ. հիմա ¦անոնց գործքերը զիրենք պաշարեցին, անոնք ՚իմ երեսիս առջևն են։
3 Իրենց չարութիւնովը թագաւորը՝ ու իրենց ստութիւններովը իշ-
4 խանները կ՚ուրախացընեն։ Ը Անոնց ամէնը շնացողներ են՝ հոց եփողէն վառուած թոնիրի պէս, որ անիկայ զանգուածը շաղելէն ետքը՝ մինչև անոր խմորիլը վա-
5 ռելէն կը դադարի։ Մեր թագաւորին օրը, իշխանները դինիին տաքութենէն §հիւանդացան. ա-նիկայ իր ձեռքը ծաղր ընողնե-
6 րուն երկընցուց։ Քանզի անոնք դարանամուտ ըլլալով, իրենց սիրտը թոնիրի պէս պատրաստեցին. անոնց եփողը բոլոր գիշերը կը քնանայ, առտուանց անիկայ բոցավառ կրակի պէս կը վառի։
7 Ամէնքը թոնիրի պէս տաքցան, ու իրենց դատաւորները կերան. Ղանոնց բոլոր թագաւորները †ինկան. Ըանոնց մէջը ինծի կանչող մը չկայ։
8 Եփրեմ ¦ժողովուրդներուն հետ խառնուեցաւ. Եփրեմ չորմուած
9 շօթի պէս է։ ՚Անոր զօրութիւնը օտարները կերան, ու ինքը չգիտեր. մազերուն մէջը անգամ ճերմակ ինկաւ, ու ինքը չգիտեր։
10 Եւ ¦Իսրայէլին հպարտութիւնը իր երեսին առջևը խոնարհած է. այսու ամենայնիւ Ղանոնք իրենց Տէր Աստուծոյն չեն դառնար, ու զանի-
11 կայ չեն փնտռեր։ Ը Ու Եփրեմ

Ն. Կ. ԳՔ. իբր 780

Երբ Օր. իբ. 33։
¦ գ Թագ. ժր. 28։
Մխ. Ը. 16։
Երեմ. Լ. 12։
¦ գ Թագ. ժե. 19։
Գլ. է. 11։ ժր. 1։
ՂԳլ. ժ. 6։
*Կամ՝ Թըլ-Նամրիմին բնող
¦ Ողր. գ. 10։
Գլ. ժգ. 7։ 8։
՚ Սաղ. ծ. 22։
ՃՂՒ. իզ. 40։ 41։ Երեմ. իթ. 12։ 13։ Եզեկ. գ. 9։ ի. 43։ ԼՂ. 31։
Ն Սաղ. Ճբ. 34։

— Ր Օր. ԼՐ. 39։ աթագ. բ. 6։ Ցար. ե. 18։ Գլ. ե. 14։
Բ Երեմ. Լ. 17։
¦ Ես. ծգ. 13։
† Ր Թագ. իգ. 4։
Ի Սաղ. Ղբ. 6։
Ղ Ցար. իթ. 23։
Ե Գլ. ժա. 8։
Ը Գլ. ժգ. 3։
Ի Երեմ. ա. 10։ ե. 14։
† Եբր. տասչեցի.
Ի Երեմ. իգ. 29։ Երբ. գ. 12։
‡ Կամ՝ Իմ դատաստանները
¦ ա Թագ. ժե. 22։ Ճող. ե. 1։ Մխ. Ը. 8։ Մատ. Թ. 13։ Ժր. 7։
Ը Սաղ. ծ. 8։ 9։ Առակ. իա. 3։ Ես. ա. 11։
Ի Երեմ. իբ. 16։ Ցոհ. ժե. 3։
Բ Ցար. լա. 33։
¦ Կամ՝ մըբդու
¦ Գլ. Բ. 1։
Հ Գլ. ե. 7։
Ղ Գլ. ժր. 11։

Ն. Կ. ԳՔ. իբր 780

Ղերեմ. ժա. 9։ Եզեկ. իբ. 25։ Գլ. ե. 1։ 2։
ՃԵրեմ. ե. 30։
՚ Գլ. գ. 12։ 13։ 17։
Ղ Երեմ. ծա. 33։ Ցվիլ. գ. 13։ Ցայտ. ժգ. 15։
Ն Սաղ. ՃԺ. 1։

— Գլ. ե. 1։ Ղ. 10։

Բ Երեմ. ժե. 1։
¦ Սաղ. Թ. 16։ Առակ. ե. 22։
† Սաղ. Ղ. 8։
Ի Երեմ. Թ. 2։

§ Կամ՝ Ղանդացան.

Կատարեալ՝ իբր 773
Ղ Գլ. Բ. 4։
Ի Գ Թագ. ժե. 10։ 14։ 25։ 30։
Ը Ես. կդ. 7։
Ր Սաղ. ՃԷ. 85։
ժ Գլ. Բ. 7։
Ի Գլ. ե. 5։
Ղ Ես. Թ. 13։
Ի Տես գլ. ժա. 11։

միամիտ — անխելք աղաւնիի պէս եղաւ . Եգիպտացիները կը կանչեն , Ասորեստան կ՚երթան : 12 Երբոր անոնք երթան , անոնց վրայ իմ վարմս պիտի տարածեմ , որ զանոնք երկինքի թռչունի պէս իջեցնեմ , ու զանոնք պատժեմ , ինչպէս որ անոնց ժողովքը լսեր է :

13 Վա՛յ անոնց , քանզի ինծմէ փախան . կորուստը անոնց դէպ հասնի , քանզի ինծի դէմ յանցաւոր եղան . ու թէև ես զանոնք ես փրկեցի , բայց անոնք ինծի դէմ ստուեր 14 թիւններ կը խօսին : Ու երբոր անոնք իրենց անկողիններուն վրայ կ՚ողբային , հիրենց սրտովը ինծի չաղաղակեցին . անոնք ցորենի ու գինիի համար կը ժողովուին — 15 ինծմէ կ՚ապստամբին : Ես թէպէտ զանոնք խրատեցի , — անոնց բազուկները զօրացուցի , սակայն * — 16 ինծի չարութիւն սկսեցին՝ : Անոնք կը դառնան , բայց Բարձրեալին չէ . անոնք խաբեբայ աղեղի պէս են , անոնց իշխանները իրենց լեզուին կատաղութեանը համար սրով պիտի իյնան . ասիկայ պիտի ըլլայ անոնց նախատինքը Եգիպտոսի երկրին մէջ :

ԳԼ . Ը

1 Մարգարէն կործանում կը սպառնայ Իսրայէլացւոց՝ իրենց ամբարշտութեանը 5 ու կապուտութեանը համար :

1 Փողը բերանդ դիր . ինչպէս արծիւի պէս տէրէ գայ , քանզի իմ ուխտս զանց ըրին , ու իմ օրէնքիս դէմ յանցան : 2 Ինծի կ՚աղաղակէ — Իսրայէլ , Ո՛վ իմ Աստուածս՝ մենք քեզ կը ճանչնանք : 3 Իսրայէլ բարին մերժեց , զանիկայ թշնամին պիտի հալածէ : 4 Անոնք թագաւորներ դրին , բայց ինծմով չէ . իշխաններ ընտրեցին , բայց ես չգիտցայ . իրենց արծաթովը ու ոսկիովը իրենց կուռքեր շինեցին , որպէս զի բնաջինջ ըլլան : 5 Քու որթդ , ով Սամարիա , մերժուեցաւ . իմ բարկութիւնս անոնց վրայ բորբոքեցաւ . մինչև ե՞րբ անմեղութիւնը ձեռք պիտի չբերեն : 6 Քանզի ասիկայ ալ Իսրայէլէն է . զանիկայ արուեստաւորը շինեց . ուրմէն Աստուած չէ . Հապա կտոր կտոր պիտի ըլլայ Սամարիայի հորթը : 7 Քանզի ինծի հով ցանեցին ու մրրիկ պիտի հնձեն . անիկայ հասուն ցորեն պիտի չբերէ , — անոր արդիւնքէն ալիւր պիտի չըլլայ . և թէ որ ըլլայ ալ , օտարները պիտի կլլեն զանիկայ : 8 Իսրայէլ կլլուեցաւ , հիմա ազգերուն մէջ Հանպիտան ամանի պէս 9 պիտի ըլլան : Քանզի անոնք Հասանձնակեաց վայրենի իշու պէս Ասորեստան գացին . Եփրեմ վարձքով սիրականներ բռնեց : 10 Թէև ազգերէն ետ-ետ վարձքով բռնեն ալ , հիմա հանոնք պիտի ժողվեմ . ու իշխանաց թագաւորին բեռէն քիչ մը նեղութիւն 11 պիտի կրեն՝ : Քանզի Եփրեմ շատ սեղաններ շինեց մեղքի համար , — սեղանները իրեն մեղքի համար եղան : 12 Իմ օրէնքիս մեծ բաները անոր գրեցի , սակայն օտար բանի 13 պէս սեպուեցան : Իմ ընծաներուս զոհերուն համար անոնք միս կը զոհեն ու կ՚ուտեն , բայց Տէրը անոնց չհաւնիր . Հիմա անոնց անօրէնութիւնը պիտի յիշէ , և անոնց մեղքերուն այցելութիւն պիտի ընէ . Հանոնք Եգիպտոս պիտի 14 դառնան : Քանզի Իսրայէլ իր Ստեղծողը մոռցաւ , ու Հմեհեանները շինեց , և Յուդա պարսպաւոր քաղաքներ շատցուց . բայց հես անոր քաղաքները կրակ պիտի խրկեմ , ու անոր պալատները պիտի ուտէ :

ԳԼ . Թ

1-17 Իսրայէլի թշուառութիւնը ու դերութիւնը իրենց զանազան մեղքերուն ու կապալութեանը համար :

1 Ուրախութեամբ մի՛ ուրախանար , ով Իսրայէլ . քանզի դուն Աստուծմէդ հեռացար պոռնկութիւն ըրիր , ամէն ցորենի կալերուն վրայ պոռնիկ- 2 ներու վարձք սիրեցիր : Կալը ու ձմանը զանոնք պիտի չկերակրէ , և քաղցուն հոն պիտի հաւատայ : 3 Անոնք Տէրոջը երկրին մէջ պիտի չբնակին . Հայիա Եփրեմ եգիպտոս պիտի դառնայ , ու Հասորեստանի մէջ պիղծ բաներ պիտի ուտեն : 4 Անոնք Տէրոջը գինիի նուէր պիտի չմատուցանեն , և անոր ընդունելի պիտի չըլլան . Հանոնց զոհերը սգաւորաց հացին պէս պիտի ըլլան իրենց , զանիկայ ամէն ուտողները պիտի պղծուին . քանզի անոնց հացը իրենց անձերուն համար է , 5 Տէրոջը տունը պիտի չմտնէ : Ի՞նչ պիտի ընէք հոնսի օրը ու Տէրոջը 6 տօնախմբութեան օրը : Քանզի ահա կործանումէն Հեղիպտոս զանոնք պիտի ժողվէ , Մեմֆիս զանոնք պիտի թաղէ . անոնց արծաթին փոխանակ հանկանչի տեղուանքը Հեղինճը պիտի ժառանգէ . անոնց վրաններուն

Ն . Ա . Գ . Իբր 780

Ե Տես Դ Թագ . Ժե . 19 , Ժէ . 4 , ԳԼ . Ե . 13 , Ի . 3 , Ամբ . 1 ,
Ի Եզեկ . Ժը . 13 ,
Հ Ղև . Ի . 14 , ԸԱ , Բ Օր . Իր . 15 , ԸԱ Դ Թագ . Ժէ . 13 , 18 ,
Յ Մխ . Գ . 4 ,

Ը Ցոր . Լե . 9 , 10 , Սաղ . Ծ . 36 , Եր . Գ . 10 , Ջաք . է . 5 ,
* Կ՚ինծի դէմ չարութիւն խորհեցան ,
Ճ ԳԼ . Ժա . 7 ,
Ղ Սաղ . Ծ . 57 ,
Յ Սաղ . Ծդ . 9 ,
Ն ԳԼ . Թ . 3 , 6 ,

Իբր 760

— ԳԼ . Ե . 8 ,
Բ Ը Օր . Իր . 49 , Երեմ . Գ . 13 , Ամբ . Ա . 8 ,
Ի ԳԼ . Զ . 7 ,
Ր Սպ . Ծ . 34 , ԳԼ . Ե . 15 ,
Ւ Տես . Ա . 16 ,
Ը Դ Թագ . Ժե . 13 , 17 , 25 ,
Ւ ԳԼ . Բ . 8 , Ժգ . 2 ,

Ը Երեմ . Ժգ . 27 ,

Ի Ընակ . Իր . 8 , ԳԼ . Ժ . 12 , 13 ,

Ժ ԳԼ . է . 9 ,
Է Դ Թագ . Ժէ . 6 ,

Ն . Ք . Գ . Իբր 760

Իբր 771

Լ Երեմ . Իր . 28 , Իր . 38 ,
Ի Երեմ . Բ . 24 ,
Ձ Դ Թագ . Ժե . 19 ,
Ի Ես . Լ . 6 , Եզեկ . Ժգ . 33 , 34 ,
Հ Եզեկ . Ժգ . 37 , ԳԼ . Ժ . 10 ,
† Կ՚երթար Թագաւորին — իշխանաց բնեն քիչ մը պիտի Հանգստանան ,
Յ Ես . Ժ . 8 , Եզեկ . Իզ . 7 , Դան . Բ . 37 ,
Ղ ԳԼ . Ժբ . 11 ,
Ճ Բ Օր . Դ . 6 , 8 , Սպ . ՃԺԲ . 18 , Հխ . 19 , 20 ,
Ն Երեմ . Է . 21 , Ջաք . է . 6 ,
Յ Երեմ . Ժգ . 10 , 12 , ԳԼ . Ե . 6 , Բ . 4 , Ամվ . Ե . 22 ,
Շ ԳԼ . Թ . 9 , Ամվ . Ը . 7 ,
Ո Բ Օր . Իբ . 68 , ԳԼ . Բ . 3 , 6 , Ժ . 5 ,
— Բ Օր . Լ . 18 ,
Ջ Դ Թագ . Ժբ . 31 ,
Ձ Կ՚ապստամբեր Երեմ . Ժե . 27 , Ամվ . Բ . 5 ,

— ԳԼ . Դ . 12 , Ե . 4 , 7 ,
Բ ԳԼ . Բ . 12 ,
Ի ԳԼ . Բ . 9 , 12 ,
Ւ Եբր . Ասակ ,
Ր Ղև . Իե . 23 , Երեմ . Բ . 7 , Ժ . 18 ,
Ւ ԳԼ . Ը . 13 , Տես Գ . Ժ . 5 ,
Ը Դ Թագ . Ժէ . 6 , Տես Գ . Ժ . 11 ,
Ի Եզեկ . Գ . 13 , Դան . Ա . 8 ,
Ը ԳԼ . Գ . 4 ,
Ի Երեմ . Կ . 20 , ԳԼ . Բ . 13 , Ժբ . 4 , Ի Ես . Ե . 6 , Լբ . 13 , Լձ . 13 , ԳԼ . Ժ . 8 ,
Ժ Օր . Իզ . 14 , Ի ԳԼ . Բ . 11 , Լ ԳԼ . Է . 16 , Հմր 3 ,

Ն. Ք. Դ.Բ. Իւր 760

7 մէջը փուշեր պիտի բուսնին։ Այց-
ելութեան օրերը հասան, հատուց-
ման օրերը հասան, Իսրայէլ պի-
տի գիտնայ. քու անօրէնութեա-
նըդ շատութեանը համար և քու
մեծ հակառակութեանդ համար,
մարգարէն անմիտ, ու հոգևոր
8 մարդը խենթ եղաւ։ Եփրեմ իմ
Աստուծոյս կը դիտէ, մարգարէն
իր ամէն ճամբաներուն մէջը որո-
գայթ կը լարէ, ու իր Աստուծոյն
տանը մէջ հակառակութեան պատ-
9 ճառ է։ Գաբաայի օրերուն պէս
խիստ շատ ապականեցան. անոնց
անօրէնութիւնը պիտի յի-
շէ, ու անոնց մեղքերուն այցելու-
թիւն պիտի ընէ։
10 Իսրայէլը անապատի մէջ եղող
խաղողի պէս գտայ, ձեր հայրերը
թզենիին առջի կանխահաս պտու-
ղին պէս տեսայ. բայց անոնք
Բէելփեգովր մտան, ու իրենց ան-
ձը ամօթալից բանի մը համար
զատեցին, և իրենց սիրած բանին
11 պէս իրենք ալ պիղծ եղան։ Եփ-
րեմին փառքը ծնունդէն և ար-
գանդէն ու յղութենէն թռչունի
12 պէս պիտի թռչի։ Թէև իրենց
տղաքները մեծցընեն, զանոնք
մարդէ զուրկ պիտի թողում. նաև
վայ անոնց՝ երբոր անոնցմէ քա-
13 շուիմ։ Եփրեմ ալ՝ ինչպէս որ
Տիւրոսը տեսայ, զուարճալի տեղ
մը տնկուած էր. բայց Եփրեմ իր
տղաքները մեռցընողին պիտի հա-
14 նէ։ Տուր անոնց ով Տէր. ի՞նչ
պիտի տաս. անոնց վիժող արգանդ,
15 ու չոր ստինքներ տուր։ Անոնց
բոլոր չարութիւնը Գաղգաղայի
մէջ է, քանզի հոն անոնցմէ զզուե-
ցայ. անոնց չար գործքերուն
պատճառաւը՝ զանոնք իմ տունէս
պիտի վռնտեմ, զանոնք մէյմըն ալ
պիտի չսիրեմ. անոնց բոլոր իշ-
16 խանները ապստամբներ են։ Եփ-
րեմ զարնուեցաւ, անոնց արմատը
չորցաւ, պտուղ պիտի չտան.
թէ որ անոնք ծնանին ալ, անոնց
արգանդին ցանկալի պտուղներն ալ
պիտի մեռցընեմ։
17 Իմ Աստուածս զանոնք պիտի
մերժէ, քանզի անոր մտիկ չըրին.
ու ազգերու մէջ թափառական
պիտի ըլլան։

[Margin: Ն. Ք. Դ.Բ. Իւր 760 — Եզեկ. ԺԴ. 3. Միք. Բ. 11. Սոփ. Գ. 4. — Դատ. ԺԹ. 22. — Եսա. Լա. 6. Գլ. Ժ. 9. — Գլ. Ը. 13. — Եսա. Իը. 4. Միք. Է. 1. — Թուոց. Իե. 3. Սաղ. Ճզ. 28. — Գլ. Դ. 14. — Երեմ. Ժա. 13. — Սաղ. Հա. 12. Եզեկ. Ի. 8. Ամով. Դ. 5. — Յոբ. Իէ. 14. — Բ Օր. Իը. 41. 62. — Ա Օր. Լա. 17. Դ Թագ. ԺԷ. 18. Գլ. Ե. 6. — Տես Դ Թագ. Իը. 15. 16. — Տես Եզեկ. Իզ. Իէ. Իը. — Հմր 16. Գլ. ԺԴ. 16. — Գլ. Դ. 15. ԺԲ. 12. — Գլ. Ա. 6. — Եսա. Ա. 23. — Հմր 13. — Բ Օր. Իը. 64. 65.]

ԳԼ. Ժ.

1 Իսրայէլին յանդիմանութիւն ու սպառնալիք
կ'ըլլայ՝ իր ամբարշտութեանը ու կռապաշտու-
թեանը համար։

Իւր 740

1 Իսրայէլ լայնատարած որթ մըն
է, իրեն համար պտուղ կը բերէ.
իր պտուղին շատութեանը չափ
սեղաններ շատցուց, իր երկրին
գեղեցկութեանը պէս գեղեցիկ
2 կուռքեր շինեցին։ Անոնց սիրտը
փոփոխական է, հիմա յանցաւոր
պիտի ըլլան. անիկայ անոնց սե-
ղանները պիտի փլցընէ, անոնց
3 կուռքերը պիտի աւրէ։ Վասն զի
հիմա անոնք պիտի ըսեն, Մենք
թագաւոր չունինք, քանզի Տէրոջ-
մէ չվախցանք. ու թագաւորը մե-
4 զի ի՞նչ պիտի ընէ։ Ուխտ ըրած
ատեննին՝ սուտ երդում ընելով
խօսքեր խօսեցան. ու դատաստա-
նը արտին ակօսներուն մէջ թու-
նաւոր խոտերու պէս պիտի բուսնի։
5 Սամարիայի բնակիչները Բեթա-
ւանի որթերուն պատճառաւը
պիտի վախնան, քանզի անոր վրայ
անոր ժողովուրդը սուգ պիտի ընէ,
ու անոր քուրմերը անոր փառա-
ցը համար պիտի դողան, քանզի
անիկայ իրմէ գերութեան կ'երթայ։
6 Անիկայ ալ Ասորեստան պիտի տա-
րուի Յարեբ թագաւորին պար-
գև ըլլալու. Եփրեմ ամօթ պիտի
կրէ, ու Իսրայէլ իր խորհուրդէն
7 պիտի ամչնայ։ Սամարիայի
թագաւորը բնաջինջ պիտի ըլլայ,
ջուրի երեսին վրայ եղող փրփուրին
8 պէս։ Եւ Աւենի բարձր տեղուան-
քը՝ Իսրայէլին մեղքը աւերակ պի-
տի ըլլան. անոնց սեղաններուն վը-
րայ փուշ ու տատասկ պիտի բուսա-
նի. և լեռներուն պիտի ըսեն, Մեզ
ծածկեցէք. ու բլուրներուն՝ Մեր
վրայ ինկէք։
9 Գաբաայի օրերէն 'ի վեր մեղք
գործեցիր՝ ով Իսրայէլ. հոն կայ-
նեցան պատերազմէն. Գաբաայի
մէջ չարութեան որդւոցը դէմ
եղած պատերազմը անոնց չհասաւ։
10 Զանոնք խրատելու կը ցանկամ.
ու անոնց վրայ ժողովուրդներ
պիտի ժողվուին, երբոր իրենց եր-
կու անօրէնութեանցը համար
11 կապուին։ Ու Եփրեմ երինջ մըն
է, որ սորված է ու կը սիրէ ցորեն
ծեծել, բայց ես անոր պարանոցին
գեղեցկութեանը վրայ լուծ մը ան-
ցուցի. Եփրեմը կառքի պիտի լը-
ծեմ, Յուդա պիտի հերկէ, Յա-
կոբ անոր կոշտերը պիտի տափանէ։
12 Ձեզի արդարութիւնով ցանե-
ցէք, ու ողորմութիւնով հնձե-
ցէք, և չմշակուած երկիրը հեր-
կեցէք. քանզի Տէրը փնտռելու
ատեն է, մինչև որ ինքը գայ ու
ձեր վրայ արդարութիւն տեղայ։
13 Ամբարշտութեամբ հերկեցիք
ու անօրէնութիւն հնձեցիք. ստու-
թեան պտուղը կերաք. քանզի
դուն քու ճամբուդ, և քու զօ-
րաւորներուդ բազմութեանը ա-
14 պաւինեցար։ Ուստի քու ժո-

[Margin: Ն. Ք. Դ.Բ. Իւր 740 — Գլ. Ը. 4. — Դ Թագ. ԺԲ. 21. Տես Մատթ. 24. — Գլ. Դ. 4. ԺԱ. 5. Միք. Դ. 9. Հմր 7. — Տես Բ Օր. ԻԹ. 18. Ամով. Ե. 7. Զ. 12. Գործ. Ը. 23. Եբր. ԺԲ. 15. — Գլ. Դ. 15. — Դ Թագ. ԻԳ. 28. 29. Գլ. Ը. 5. 6. — Դ Թագ. Իզ. 5. Սոփ. Ա. 4. — Գ Թագ. Գ. 21. 22. Գլ. Թ. 11. — Գլ. Ե. 13. — Գլ. ԺԱ. 6. — Հմր 3. 15. — Կամ՝ Սամարիան իր թագաւորո-վը — Գլ. Դ. 15. — Բ Օր. Թ. 21. Գ Թագ. ԺԲ. 30. — Գլ. Թ. 6. — Եսա. Բ. 19. Ղուկ. ԻԳ. 30. Յայտ. Զ. 16. Թ. 6. — Գլ. Թ. 9. — Տես Դատ. Ի. — Բ Օր. Իը. 63. — Երեմ. ԺԶ. 16. Եզեկ. ԻԳ. 46. 47. Գլ. Ը. 10. — Կամ՝ ակօսներուն մէջ — Երեմ. Ե. 11. Միք. Դ. 13. — Երեմ. Դ. 3. — Յոբ. Դ. 8. Առակ. Իբ. 8. Գղ. Զ. 7. 8. Գաղ. Զ. 8. — Գլ. ԺԴ. 16.]

ղովուրդներուդ մէջը խառնուելիւն պիտի ելլէ . և քու բոլոր բնդդերդ պիտի կործանին , ինչպէս որ Սաղմանի՝ պատերազմին օրը Հրէիթարբէլը կործանեց , ո՛ր ոչ մայրը իր տղոցը վրայ պետինը զարնուեցաւ ։

15 Բէթէլ ձեզի ասոր պէս պիտի ընէ , ձեր չափազանց չարութեանը համար . արշալոյսին առենը Իսրայէլի թագաւորը բոլորովին բնաջինջ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Ասուածոյ բարութիւններուն փոխարէն Իսրայէլին ապերախտութիւնը ։ 5 Ասուածոյ դատաստանը ։ 8 և ժողովուրդին վրայ ուծեցած գոռթը ։

1 Երբոր Իսրայէլ մանուկ էր , զանիկայ կը սիրէի , ու Իմ որդիս Եգիպտոսէն կանչեցի ։

2 Որքա՛ն որ զանոնք կանչեցին , այնչափ անոնց երեսէն դացին . Բաալհաղիմներուն զոհ մատուցին , ու

3 կուռքերուն խունկ ծխեցին ։ Ես Եփրեմը ես քալեցուցի . զանոնք *իրենց թևերէն կը բռնէի ։ սակայն չգիտցան թէ զիրենք բժշկողը ես

4 եմ ։ Զանոնք մարդու շուաններով , սիրոյ կապերով քաշեցի , ու Ես անոնց †պարանոցէն լուծը հանողներու պէս եղայ իրենց , և ես նոցա հանգստութեամբ կերցուցի ։

5 Ան Անիկայ Եգիպտոսի երկիրը պիտի չդառնայ ։ հապա Ասորեստանցին պիտի ըլլայ անոր թագաւորը .

6 *բանդի դառնալ չուզեցին ։ Եւ անոր քաղաքներուն վրայ սուրը պիտի յարձակի , ու անոր ‡իշխանները պիտի ուտէ հատցնէ , Ես անոնց խորհուրդներուն համար ։

7 Եւ իմ ժողովուրդս Ինծի դէմ ապստամբելու հակամիտեալ է . ու Թէև անոնք բարձրելոյն կը հրաւիրուին , սա՛յն բնաւ մէկը ընդ՛ունայ չբարձրացրներ ։

8 Քեզ ի՞նչպէս տամ՝ ով Եփրեմ , քեզ ի՞նչպես յանձնեմ՝ ով Իսրայէլ . քեզ ինծո՞ր Ես Ադմայի պէս ընեմ , քեզ Սեբոյիմի պէս դնեմ . Իմ սիրտս ներսի դիս կը խռովի , կարեկցութիւններս

9 ալ միանգամայն կը բորբոքին ։ Իմ սաստիկ բարկութիւնս ի՛ գործ պիտի չընեմ , Եփրեմը աւրելու պիտի չդառնամ ։ Քանզի ես Աստուած եմ , և չէ թէ մարդ . քու մէջդ եղող Սուրբը Ես եմ , ու բարկութեամբ պիտի չգամ՝ ։ Տէրոջը

10 ետևէն պիտի երթան . Առիւծի պէս պիտի գոչէ . երբոր անիկայ գոչէ , Ես արևմուտքի կողմէն տղաքները արտորնօք պիտի գան ։

11 Անոնք Եգիպտոսէն թռչունի պէս՝ ու Ասորեստանի երկրէն Հաղաւնիի պէս արտորնօք պիտի գան . Ես ու զանոնք իրենց տուներուն մէջը պիտի բնակեցընեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը ։

ԳԼ · ԺՐ

1 Եփրեմն , Յուդային ու բոլոր Իսրայէլին յանդիմանութիւն մը ։ 4 Մարդարէն առջի ընդհ՚քները յիշելով՝ ապաշխարելու կը յորդորէ զանոնք ։ 8 Եփրեմի մեղքերը բարկութեան կը դրգռեն զԱստուած ։

1 Եփրեմ զիս կը պաշարէ ստութեամբը , ու Իսրայէլի տունը՝ նենգութեամբ . բայց Յուդա տակաւին Աստուծով կը տիրէ , ու սուրբերուն մէջը հաւատարիմ է ։

2 Եփրեմ Հով կը ճարակէ , ու արևելեան հովին ետևէն կը վազէ . ամէն օր ստութիւնը ու յափշտակութիւնը կը շատցընէ . Ասորեստանի հետ դաշնակցութիւն կ՚ընեն , ու Եգիպտոս եղ կը տանին ։

3 Տէրը Յուդային հետ ալ վէճ ունի , ու Յակոբին՝ անոր ճամբաներուն համեմատ այցելութիւն պիտի ընէ , ու անոր գործոցը համեմատ հա-

4 տուցում պիտի ընէ անոր ։ Անիկայ արգանդի մէջ ղիր եղբօրը գարշապարէն բռնեց , և իր ուժովը Աստուծոյ հետ բմբշամարտեցաւ ։

5 Ու հրեշտակին հետ բմբշամարտեցաւ և յաղթ հասաւ , լացաւ և անկէ շնորհք խնդրեց . զանիկայ Բէթէլի մէջ գտաւ , ու հոն մեզի

6 հետ խօսեցաւ Ան՝ Ա՛յսինքն զօրաց Տէր Աստուածը , որուն Յիշատակը Այսպէս է ։

7 Դուն քու Աստուծոյդ դարձիր , ողորմութիւն ու իրաւունք պահէ , ու միշտ քու Աստուծոյդ յուսա ։

8 Եփրեմ վաճառական է , անոր ձեռքը նենգութեան կշիռ կայ , անիկայ հարստահարելը կը սիրէ ։

9 Ու Եփրեմ ըսաւ , Իրաւցընէ հարբստացայ , ինծի ոտացուածք գրտայ . իմ ամէն վաստակներուս կողմէ՝ անօրէնութիւն պիտի չգտնեն՝ որ մեղք ըլլայ ։

10 Բայց իմ վրաս , որ մեղք ըլլայ , Իսկ ես Եգիպտոսի երկրէն ի վեր Տէրու Տէր Աստուածդ եմ . Կրնդ տակաւին վրաններու մէջ պիտի բնակեցընեմ՝ հանդիսաւոր տօնի օրերուն

11 պէս ։ Ես մարգարէներուն միջոցովը խօսեցայ , ու տեսիլքները շատցուցի , ու մարգարէներուն ձեռքովը նմանութիւններ դործա-

12 ծեցի ։ Յ Գիլաադ անօրէն է . յիրաւի ունայնութիւն եղան . Ղդաղզաղայի մէջ արջառներ մորթեցին , Ես անոնց սեղանները անգամ արտի ակօսներուն վրայ եղող քարակոյտներու պէս են ։

13 Եւ Յակոբ Ասորւոց դաշտը փախաւ , ու Իսրայէլ կնկան համար

Ն · ը · գԲ · իբր 740
Ը դ թագ · ժբ · 34 · ժթ · 13 ։
Ղ ԳԼ · ժգ · 16 ։
Է Հմր 7 ։
— ԳԼ · բ · 15 ։
Բ Եզ · դ · 22, 23 ։
Է Մաա · բ · 15 ։
Ը դ թագ · ժե · 16 ։ ԳԼ · բ · 13 ։ ժգ · 2 ։
Ի ը Օր · ա · 31 ։ լը · 10, 11, 12 ։ Եսա · խզ · 3 ։
Կ՚ Թվ · ժե · 26 ։
ՀԵԼ · ժե · 26 ։
Ի ՂԼ · իզ · 13 ։
† ԵԲը · ծբ · Նաամներէն
Ը Սաղ · հը · 25 ։ ԳԼ · բ · 8 ։
Ր Տես գԼ · բ · 13 ։ Թ · 3 ։
Ք դ թագ · ժե · 13, 14 ։
իբր 728
‡ ԵԲը · Նիգերը
Ի ԳԼ · ժ · 6 ։
Լ Երեմ · դ · 6, 26 ։ ը · 5 ։ ԳԼ · դ · 16 ։
Ի ԳԼ · է · 16 ։
Ֆ Երեմ · Թ · 7 ։ ԳԼ · ղ · 4 ։
Ն Ծն · ժգ · 8 ։ ժԹ · 24, 25 ։ ը Օր · իԹ · 23 ։ Ամվ · դ · 11 ։
Հ ը Օր · լը · 36 ։ Ես · կդ · 15 ։ Երեմ · լ · 20 ։
Յ Թուս · իգ · 19 ։ Ես · ծե · 8 ։ 9 ։ Մաղ · դ · 6 ։
‖ Կ՚ քաղաք չեմ մնար ։
Ղ Ես · լ · 4 ։ Ովսէ · դ · 16 ։ Ամվ · ա · 2 ։
Ճ Ջաբ · բ · 7 ։
Ն · ը · գԲ · իբր 740
Ը Ես · կ · 8 ։ Գլ · է · 11 ։ Յեզկ · իը · 25 · 26 ։ լե · 21 · 25 ։
իբր 725 — Հմր 2 ։
Բ ԳԼ · բ · 7 ։
Է դ թագ · ժէ · 4 ։ ԳԼ · է · 13 ։ է · 11 ։
Ի Ես · լ · 6 ։ ժէ · 9 ։
Ի ԳԼ · դ · 1 ։ Միք · գ · 2 ։
Ղ Ծն · իե · 26 ։
Ի Ծն · լը · 24, ՃՃ ։
Ը Ծն · իը · 12, 19 ։ լե · 9, 10, 15 ։
Ր Ել · գ · 15 ։
Ֆ ԳԼ · ժդ · 1 ։ Միք · գ · 8 ։
Ն Սաղ · լե · 7 ։
Լ Ածախ · ժա · 1 ։ Ամվ · բ · 5 ։
Ի Ջաբ · ժա · 5 ։ Ճայ · գ · 17 ։
Ֆ ԳԼ · ժգ · 4 ։
Է ՂԼ · իդ · 42, 43 ։ Նեեմ · բ · 17 ։ Ջաբ · ժգ · 16 ։
Հ դ թագ · ժե · 13 ։
Յ ԳԼ · է · 1 ։ գ · 8 ։
Ղ ԳԼ · դ · 15 ։ Թ · 15 ։ Ամվ · դ · 4 ։ է · 5 ։
Ճ ԳԼ · բ · 11 ։ ժ · 1 ։
Ո Ծն · իբ · 5 ։ ը Օր · իէ · 5 ։
Յ Ծն · իԹ · 20 ։ 28 ։

ծառայութիւն բրաւ , ու կնկան
14 համար հովիւ եղաւ : Ու Տէրը մէկ մարգարէով եգիպտոսէն հա-
նեց Իսրայէլը , ու անիկայ մէկ մար-
15 գարէով պահպանուեցաւ : Եփ-
րեմ դառնապէս բարկացուց Ա-
ՏՈՒՆ . անոր համար անոր արիւն-
ները անոր վրայ պիտի ձգէ , ու
անոր Տէրը անոր Նախատինքը ա-
նոր պիտի հատուցանէ :

ԳԼ · ԺԴ

1 Եփրեմին փառքը կապաշտութեան պատ-
ճառով կ'ոչնչանայ : 5 Անոնց անգգամու-
թեանը համար Աստուած կը բարկանայ : 9
Աստուծոյ ողորմութեանը խոստումնալը : 15
Ապաստամբութեան պատիժը :

1 Եփրեմ երբոր դողալով կը խօ-
սէր , Իսրայէլի մէջ բարձրա-
ցաւ . բայց երբոր Բահաղով յան-
2 ցաւոր եղաւ , մեռաւ : Ու հիմա
նորէն մեղք կը գործեն , ու իրենց
համար իրենց արծաթէն՝ իրենց
խելքովը ձուլածոյ կուռքեր
արձաններ կը շինեն , որոնց ամէնը
արուեստաւորի գործքեր են . իրենք
անոնց համար կ'ըսեն , Զոհ ընող
մարդիկը էթող որթերը համբու-
3 րեն : Անոր համար անոնք Առա-
ւօտեան ամպին պէս , ու կանուխ
իջած վաղանցիկ ցօղին պէս , կա-
լէն փոթորիկով վերցուած Խմղոցին
պէս , ու ծխնելոյզէն Ելած ծուխին
4 պէս պիտի ըլլան : Սակայն ես
Եգիպտոսի երկրէն՝ի վեր Ձեր Աստուածդ եմ . ու ինծմէ ուրիշ
Աստուած չգիտնաս , քանզի Ինծմէ
5 ուրիշ Փրկիչ մը չկայ : Ես քեզ
անապատի մէջ՝ Խիստ անջուր
6 երկրի մէջ ճանչցայ : Անոնք ի-
րենց արօտին համեմատ կշտացան ,
կշտացան ու անոնց սիրտը բարձ-
րացաւ , անոր համար Ինծ մոռցան :
7 Ուստի Առիւծի պէս պիտի
ըլլամ . Ինձամբուն քովը ընձու պէս
8 դարանամուտ պիտի ըլլամ : Իր
ձագերը կորսընցուցած արջու պէս
անոնց պիտի հանդիպիմ , ու ա-
նոնց սրտին վարագուրը պիտի պա-
տառեմ , և զանոնք հոն առիւծի
պէս պիտի ուտեմ . զանոնք դաշ-
տի գազանը պիտի պատառէ :
9 Դուն Քեզ կորսընցուցիր՝ ով Իս-
րայէլ , Բայց քու օգնութիւնդ
10 ինծմէ է : Հիմա Ո՞ւր է քու Թա-
գաւորդ , Որ քու բոլոր քաղաք-
ներուդ մէջ քեզ ազատէ . և Ո՞ր
Են անոր դատաւորները , որոնց
համար Ըսիր թէ Ինծի թա-
11 գաւոր ու իշխաններ տուր : Իմ
բարկութեամբս քեզի թագաւոր
տուի , ու իմ սրտմտութեամբս
12 առի : Եփրեմին անօրէնութիւնը
կապուած , անոր մեղքը պահուած
13 է : Անոր վրայ ծննդական կնոջ
ցաւերը պիտի հասնին . անիկայ
Իմաստուն տղայ չէ . ապա թէ
ոչ՝ արդանդին բերանը Չբա-
14 նայ : Զանոնք գերեզմանին ձեռքէն պիտի փրկեմ ,
զանոնք մահուանէ պիտի ազատեմ .
Ո՛ր մահ , քու աւերումդ ո՛ւր է , ով
գերեզման . Իմ աչքերէս ողջոյնը
պիտի ծածկուի :
15 Թէև անիկայ եղբայրներուն մէջը
պտղաբեր ըլլայ , արևելեան հովը
պիտի գայ , անապատէն Ելլէ . և անոր
աղբիւրը պիտի ցամքի , ու անոր
աղբերակը պիտի չորնայ . անիկայ
բոլոր Ըզանկալի անմանները դան-
16 ձը պիտի կողոպտէ : Սամարիա
աւերակ պիտի ըլլայ , Քանզի իր
Աստուծմէն ապստամբեցաւ . Ա-
նոնք սրով պիտի իյնան . անոնց
պզտիկ տղաքը գետինը պիտի զար-
նուին , ու յղի կնիկները պիտի
ճեղքուին :

ԳԼ · ԺԴ

1 Ապաշխարելու յորդորանք մը : 4 Աստուծոյ
շնորհացը խոստումնալը :

1 Ով Իսրայէլ՝ դարձիր Աստու-
ծոյդ Տէրոջ , Քանզի քու ան-
օրէնութեանդ պատճառաւ գլո-
2 րեցար : Ձեր հետ խօսքեր ա-
ռէք ու Տէրոջը դարձէք . անոր
ըսէք , Ամէն անօրէնութիւնը վեր-
ցուր և Ջէ բարութեամբ ընդու-
նէ , ու Մեր շրթունքներուն զո-
3 հերը պիտի մատուցանենք : Ա-
ռորեստանցին մեզ պիտի չփրկէ .
Ձիերու վրայ պիտի չհեծնենք ,
Ու մէյմըն ալ մեր ձեռացը գործ-
քին՝ Մեր Աստուածն ես՝ պիտի
չըսենք . Քանզի որբը քեզմէ ողոր-
մութիւն կը գտնէ :
4 Անոնց ապստամբութիւնը պիտի
բժշկեմ , զանոնք ձրիապէս պիտի
սիրեմ , քանզի իմ բարկութիւնս
5 անոնցմէ դարձաւ : Իսրայէլին
Ցօղի պէս պիտի ըլլամ . անիկայ
շուշանի պէս պիտի ծաղկի , և իր
արմատները Լիբանանի Ելևէնիներուն
6 պէս պիտի տարածուին , ու Անոր
ոստերը պիտի տարածուին , ու Անոր
վայելչութիւնը Ձիթենիի պէս պի-
տի ըլլայ , և Անոր անուշահոտու-
թիւնը Լիբանանի պէս պիտի ըլ-
7 լայ : Ելնոր հովանիին տակը նոր-
տողները պիտի դառնան , ցորենի
պէս պիտի կենդանանան , ու որթի
պէս պիտի ծաղկին . անոր յիշա-
տակը Լիբանանի գինիին պէս պի-
8 տի ըլլայ : Եփրեմ ուրէ՞ ըն ,

Ն · Ք · ՂԲ · 725
Ն Ե · Ժ Դ · 8 · ԵՐԵՄ · Լ · 6 ·
Ն Ա Հ Ա Կ · ԻՐ · 3 ·
- Տ Ն Ա Դ Ա Ր Ա Կ · ԺԹ · 3 ·
Ն Ե Ս · ԻՆ · 8 · ԵԶԿ · ԼԵ · 12 ·
Դ Ա Կ Ա Ր · Ժ Ե · 54 · 55 ·
Ի Ե Ր Ե Մ · Ժ Ե · 6 · ՏԵՍ ՀՈՎԵ · Ժ Ա · 29 ·
- Տ Ե Ս Ծ Ն · ԽԱ · 52 · ԽԸ · 19 ·
Կատարուեցաւ՝ ԻՐԸ
721
- Ե Ր Ե Մ · Դ · 11 · ԵԶԿ · Ժ Հ · 10 · ԺԹ · 12 · ԳԼ · Դ · 19 ·
Հ Ն Ա Ե · Ր · 9 ·
- Դ Թ Ա Գ · Ժ Հ · 6 ·
Ը Դ Թ Ա Գ · Ժ Ը · 12 ·
Ը Դ Թ Ա Գ · Ր · 12 · Ժ Ե · 16 · Ե Ս · Ժ Դ · 16 · ԳԼ · Ժ · 14 · 15 · ԱՄՈՍ · Ա · 13 · ՆԱԵ · Գ · 10 ·
- ԳԼ · Ժ Ր · 7 · ՑՈՒԼԻ · Ր · 13 ·
Բ ԳԼ · Ժ Գ · 9 ·
Է ԵՐՐ · Ժ Գ · 15 ·
ԵԲԻՐ · ԶՈՒԱ · ԲԱՆՆԵՐԸ
Ը Տ Ե Ս Ե · ԵՐԵՄ · ԼԱ · 18 · ՃԸ · ԳԼ · Ե · 13 · Ժ Ր · 2 ·
Ի Տ Ե Ս Բ Օ Ր · Ժ Հ · 16 · ԱՄՈՍ · ԼԳ · 17 · Ե Ս · Լ · 2 · 16 · ԼԱ · 1 ·
Հ ԳԼ · Ր · 17 · ՀՄՐ 8 ·
Ի ԱՄՈՍ · Ժ · 14 · ԿԸ · 5 ·
Ը ՑՈՐ · ԽԹ · 19 · ԱՌԱԿ · Ժ Բ · 12 ·
Ի ԱՄՈՍ · ՅՐ · 8 · ՃՐԸ · 3 ·
Ժ ԾՆ · ԻԵ · 27 · ԵՐԳ · Գ · 11 ·
Ի ԱՄՈՍ · ՂԱ · 1 ·

Ն · Ք · Գ·Ք · Իրր 725

ւ Հմր 3 · ։ Երեմ · լա · 18 · Յակ · ա · 17 · Սաղ · ծէ · 43 · Երեմ · Թ · 12 · Դան · ժբ · 10 · Յով · բ · 47 · ժբ · 37 ·

ւկռուքներու հետ՝ ալ ի՞նչ բան ունիմ ։ Ես անոր խնդրուածքը լսեցի ու անոր խնամք տարի . ես կանանչ մայր ծառի պէս եմ , քու պտուղդ ինծմէ է ։

9 Ո՞վ է իմաստուն , որ ասոնք հասկընայ , խոհեմ , որ ասոնք գիտնայ . քանզի Տէրոջը ճամբաները շիտակ են , ու արդարները անոնց մէջը պիտի քալեն . բայց յանցաւորները անոնց մէջը պիտի գլորին ։

Ն · Ք · Գ·Ք · Իրր 725

Առակ · ժ · 29 · Ղու · բ · 34 · բ Կոր · բ · 16 · ա Պետ · բ · 7 · 8 ·

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎԵԼԵԱՅ

Ն · Ք · Գ·Ք · Իրր 800

ա Գլ · բ · 2 ·
բ Սաղ · հը · 4 ·
գ Օր · իը · 38 · Գլ · բ · 25 ·
դ Ես · ձ · 10 ·
ե Առակ · լ · 25 · 26 · 27 · Գլ · բ · 2 · 11 · 25 ·
զ Յայտ · Թ · 8 ·
է Ես · ե · 6 ·
ը Ես · իբ · 12 ·
թ Առակ · բ · 17 ·
ժ Հմր 13 · Գլ · բ · 14 ·
ի Երեմ · ժբ · 11 · ժդ · 2 ·
լ Ես · իդ · 7 · Հմր 12 ·
խ Երեմ · ժդ · 3 · 4 ·

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յովէլ Աստուծոյ զանազան դատաստանները յայտնելով՝ կը յորդորէ ժողովուրդը որ զղջութիւն ընեն անոնց , 8 սուգ ընեն , 14 և ծոմապահութեան ու աղօթելու օր մը սահմանեն ։

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ եղաւ Փա-
2 թուելի որդւոյն Յովէլին ։ Լսեցէ՛ք ասիկայ՝ ո՛վ ծերեր , ու ականջ տուէ՛ք՝ ո՛վ երկրիս բոլոր բնակիչները . միթէ ասանկ բան մը եղա՞ւ ձեր օրերուն մէջ , կամ
3 ձեր հարցը օրերուն մէջ ։ Ասիկայ ձեր որդւոցը պատմեցէ՛ք , ու ձեր որդիքը իրենց որդւոցը , ու անոնց որդիքը յետագայ ազգին
4 պատմեն ։ Խառնիճին թողածը մարախը կերաւ , ու մարախին թողածը ջորեակը կերաւ , ու ջորեակին թողածը գրուիճը կերաւ ։
5 Արթընցէ՛ք՝ ո՛վ գինովներ , ու լացէ՛ք , և դուք ամէնքդ՝ ո՛վ գինի խմողներ , սուգ բռնեցէ՛ք քաղցուին համար , քանզի ձեր բերնէն
6 կտրեցաւ ։ Վասն զի իմ երկրիս վրայ մէկ զօրաւոր ու անթիւ ազգ մը ելաւ . անոր ակռաները առիւծի ակռաներ են , ու անիկայ մատակ առիւծի ժանիքներ ունի ։
7 Անիկայ իմ որթս աւրեց , և իմ թզենիս կոտրտեց . զանիկայ բոլորովին մերկացուց ու վար ձգեց , անոր ուռերը ճերմըկցան ։
8 Ո՛ղբ ըրէ՛ կոյսի մը պէս , որ իր մանկութեան էրկանը համար քուրձ
9 հագած ըլլայ ։ Հացի ընծան ու թափելու նուէրը Տէրոջը տունէն կտրեցաւ . Տէրոջը պաշտօնը կատարող քահանաները սուգ կը
10 բռնեն ։ Արտերը աւրեցան , երկիրը սուգ կը բռնէ , քանզի ցորենը աւրեցաւ , նոր գինին չորցաւ , եղը պակսեցաւ ։
11 Ամչցէ՛ք՝ ո՛վ երկրագործներ , ողբացէ՛ք՝ ո՛վ այգեգործներ , թէ ցորենին համար և թէ գարիին համար . քանզի արտերուն բերքը
12 կորսուեցաւ ։ Որթը չորցաւ ու թզենին նուաղեցաւ . նռնենին , արմաւենին , խնձորենին , արտին բոլոր ծառերը չորցան . այսպէս մարդոց որդիներէն ուրախութիւնը վերցաւ ։
13 Քո՛ղ հագէ՛ք ու ողբացէ՛ք , ո՛վ քահանաներ . հառաչեցէ՛ք , ո՛վ սեղանին պաշտօնեաները . եկէ՛ք՝ ո՛վ իմ Աստուծոյս ծառաները , գիշերը քուրձերու մէջ անցուցէ՛ք , քանզի հացի ընծան ու թափելու նուէրը ձեր Աստուծոյն
14 տունէն վերցան ։ Ծոմապահութեան օր որոշեցէ՛ք , հանդիսաւոր ժողո՛վ քարոզեցէ՛ք . ծերերը ու երկրին բոլոր բնակիչները ձեր Տէր Աստուծոյն տունը ժողվեցէ՛ք , ու Տէրոջը աղաղակեցէ՛ք ։
15 Վա՜յ այն օրուան համար , քանզի Տէրոջը օրը մօտ է , ու Ամենակարողէն աւերման պէս պիտի
16 գայ ։ Ահա մեր աչքին առջևէն՝ կերակուրը , մեր Աստուծոյն տունէն ուրախութիւնը ու ցնծու-
17 թիւնը կտրեցաւ ։ Հողին չոր կոշտերուն տակը սերմերը փտեցան , շտեմարանները ամայի մնացին , ամբարները աւրեցան . քանզի ցո-
18 րենը խորշակահար եղաւ ։ Ի՜նչպէս կը հեծեն անասունները . արջառներուն անդեաները տատանգական կը պտըտին , քանզի անոնց համար արօտ չկայ , ոչխարներուն
19 հօտերն ալ կորսուեցան ։ Քեզի պիտի աղաղակեմ , ո՛վ Տէր , քանզի անապատին արօտները կրակը կերաւ , ու դաշտին բոլոր
20 ծառերը բոցը այրեց ։ Դաշտին անասունները անգամ քեզի կը նային , քանզի ջուրերուն վտակները ցամքեր են , ու անապատին արօտները կրակը կերեր է ։

Ն · Ք · Գ·Ք · Իրր 800

ծ Հմր 10 ·
կ Ես · իդ · 11 · Երեմ · խը · 33 · Տես Սաղ · դ · 7 · Ես · Թ · 3 ·
հ Հմր 8 · Երեմ · դ · 8 ·
ձ Հմր 9 ·
ղ բ Մն · ի · 3 · 4 · Գլ · բ · 15 · 16 ·
ճ Ղև · իգ · 36 ·
մ բ Մն · ի · 13 ·
յ Երեմ · ւ · 7 ·
ն Ես · ժգ · 6 · 9 · Գլ · բ · 1 ·
շ Տես բ Օր · ժբ · 6 · 7 · ժգ · 11 · 14 · 15 ·
ո Ովս · դ · 3 ·
չ Սաղ · ծ · 15 ·
պ Երեմ · Թ · 10 · Գլ · բ · 3 ·
ջ Յոբ · լթ · 41 · Սաղ · ճդ · 21 · ճխե · 15 ·
ռ գ Թագ · ժէ · 7 · ժբ · 5 ·

ԳԼ · Բ

1 Մարգարէն կը ցուցնէ Սիօնին՝ Աստուծոյ դատաստանին ահաւորութիւնը . 12 կը յոր-

Ն · ՔՐ · ԳԲ · ԻՐՔ 800

– ԵՐԵՄ · Գ · 5 · ՀՈՒ 15 ·
Բ ԹՈՒ · Ժ · 5 · 9 ·
Ֆ ԳԼ · Ա · 15 · ԱՐԴ · 15 · ՍՓ · Ա · 14 · 15 ·
Ր ԱՄՄ · Ե · 18 · 20 ·
Ի ՀՈՒ 5 · 11 · 25 · ԳԼ · Ա · 6 ·
Ղ ԵԶ · Ժ · 14 ·
Ի ԳԼ · Ա · 19 · 20 ·
Ը ՅՇ · Ր · 8 · ԺԳ · 10 · ԵՍ · Ա · 3 ·
Ր ՋԱՔ · Է · 14 ·
Ք ՃՑԱ · ԹԲ · 7 ·
Ի ՃՑԱ · ԹԲ · 9 ·
Լ ՀՈՒ 2 ·
Ի ԵՐԵՄ · Ը · 21 · ՈՂՐ · Գ · 8 · ՆԱՀ · Բ · 10 ·
Ֆ ԵՐԵՄ · ԹԲ · 21 ·
Ճ ՍԱՂ · ԺԲ · 7 ·
Հ ԵՍ · ԺԳ · 10 · ԵԶԿ · ԼԲ · 7 · ՀՈՒ 31 · ԳԼ · Գ · 15 · ՄԱՍ · ԻԳ · 29 ·
Ն ԵՐԵՄ · ԻՆ · 30 · ԳԼ · Գ · 16 · ԱՄՄ · Ա · 2 ·
Ղ ՀՈՒ 25 ·
Ֆ ԵՐԵՄ · Լ · 7 · ԱՄՄ · Ե · 18 · ՍՓ · Ա · 15 ·
Ք ԹՈՒ · ԻԳ · 23 · ՄԱՂ · Գ · 2 ·
Ֆ ԵՐԵՄ · Գ · 1 · ՈՎԱ · ԺՐ · 7 · ԺԳ · 1 ·

Դարձ ժողովուրդը որ ապաշխարեն , 15 ու ձամ պահեն . 18 և անոնց օրհնութիւն մը կը խոստանայ . 21 Սիոնը կը միխիթարէ [ի՛] հիմնուած , 28 և թէ գալու օրհնութիւնն ե-
րով ։

1 Սիօնի մէջ փող ՚ի՛ հնչեցուցէք , և
իմ սուրբ լեռանս վրայ ՚ի աղ-
աղաւորութեան ձայն վերցուցէք .
երկրին բոլոր բնակիչները դողան ,
քանզի ՚ի Տէրոջը օրը կու գայ ,
2 վասն զի մօտ է , ՚ի խաւարի ու մէ-
գի օրը՝ ամպի ու մառախուղի օրը .
ինչպէս որ արշալոյսը լեռներուն
վրայ կը տարածուի , այնպէս մե-
ծ ու հզօր ժողովուրդ մը պէտք չէ ,
ոչ ՚ի յաւիտենից անոր նմանը չէ եղած , ու
անկէ ետքը մէյմին ալ պիտի չըլլայ
մինչեւ ազգ ազգ ժամանակին մէջ՝ գարէ
3 ՚ի գար : Անոր առջևէն կրակը
պիտի սպառէ , ու ետևէն բոցը պի-
տի այրէ . երկիրը անոր առջևը
Եդեմի դրախտին պէս , ու անոր
ետևը ամայի անապատ պիտի ըլ-
լայ . ու անկէ բան մըն ալ պիտի
չազատի ։
4 Անոնց կերպարանքը ձիերու
կերպարանքին պէս է , ու անոնք
ձիաւորներու պէս պիտի վազեն ։
5 Լերանց գլուխներուն վրայ կառ-
քերու ձայնին պէս , յարդը ու-
տող կրակի բոցին ձայնին պէս ,
պատերազմի չարուած և զօրա-
ւոր ժողովուրդի պէս պիտի յաթ-
6 կեն ։ Անոնց երեսէն ժողովուրդ-
ները պիտի տագնապին , Ե՛ա-
մէն երեսները դոյներնին պիտի նե-
7 տեն ։ Անոնք զօրաւորներու պէս
պիտի վազեն , պատերազմական
մարդոց պէս պարիսպներու վրայ
պիտի ելլեն . և ամէն մէկերնին
իրենց ճամբուն մէջ պիտի քալեն ,
ու իրենց շաւիղները պիտի չփո-
8 խեն , Ու մէկզմէկ պիտի չհրեն ,
ամէն մէկը իր ճամբուն մէջ պի-
տի քալէ . ու թէ որ սուրի վրայ
ալ իյնան , պիտի չվիրաւորին ։
9 Քաղաքին մէջ պիտի պատրին ,
ու պարսպին վրայ պիտի վազեն .
տուները պիտի ելլեն , գողի պէս
Ե պատուհաններէն պիտի մտնեն ։
10 Անոնց երեսէն երկիրը պիտի դո-
ղայ , երկինքը պիտի սասի , Հա-
րևը ու լուսինը պիտի խաւարի ,
ու աստղերը իրենց պայծառու-
11 թիւնը պիտի բանան ։ Եւ Տէրը
Ղիր զօրացը առջևը իր ձայնը պիտի
տայ , քանզի անոր բանակը խիստ
մեծ է , քանզի անոր խօսքը ՚ի գործ
դնողը զօրաւոր է . քանզի Տէրոջը
օրը մեծ ու խիստ ահեղ է , ու
Ո՛վ կրնայ անոր դիմանալ ։
12 Սակայն հիմա ալ Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ . Ինծի դարձէք ձեր բոլոր
սրտովը ծոմապահութեամբ , լա-
13 լով ու ողալով , Ու Ձեր սիրտերը
պատռեցէք , և չէ թէ Ձեր հան-
դերձները , և ձեր Տէր Աստուծոյն
դարձէք . քանզի անիկայ ողոր-
մած ու գթած , երկայնամիտ ու
բազումողորմ է , ու չարիքի հա-
14 մար կը զղջայ ։ Ո՞վ գիտէ , դու-
ք անիկայ դառնայ ու զղջայ , ու
իր հետևէն օրհնութիւն թողու , որ
ձեզի ընծայ ու թափելու նուէր
մատուցանելը ։
15 Սիօնի մէջ փող ՚ի՛ հնչեցուցէք ,
ծոմապահութեան օր որոշեցէք ,
հանդիսաւոր ժողով քարոզեցէք .
16 ժողովուրդը ժողվեցէք , Ժողովը
սրբեցէք , ծերերը հաւաքեցէք .
տղաքները ու կաթնակեր մանուկ-
ները ժողվեցէք . փեսան իր սենեա-
կէն թող ելլէ , ու հարսը իր առա-
17 գաստէն ։ Տէրոջը պաշտօնը կա-
տարող քահանաները սրահին ու
սեղանին մէջտեղը թող լան , ու
բսեն , Ո՛վ Տէր՝ քու ժողովուր-
դիդ խնայէ , և քու ժառանգու-
թիւնդ նախատինքի մի տար , որ
ազգերը անոնց վրայ տիրեն . Ին-
չու համար ժողովուրդներուն մէջը
բսեն թէ Ո՞ւր է անոնց Աստուածը ։
18 Ան ատենը Տէրը ՚իր երկրին
համար պիտի նախանձի , ու իր
19 ժողովուրդին պիտի ողորմի ։ Եւ
Տէրը պատասխան պիտի տայ , ու
իր ժողովուրդին ըսէ , Ահա ես
ձեզի ղրկեմ ցորեն , գինի ու եղ պիտի
խրկեմ , ու անոնցմով պիտի կըշ-
տանաք , և ձեզ ժխտին ալ ազգայ
20 մէջ նախատինք պիտի չընեմ ։ Ու
հիւսիսային զօրքը ձեր վրայէն
պիտի հեռացընեմ , ու անոր երեսը
դէպ ՚ի արևելեան ծովը , ու ետքը
դէպ ՚ի արևմտեան ծովը ըս-
ւի , գանիկայ չոր ու ամայի եր-
կիր մը պիտի քշեմ . ու անոր գէշ
հոտը պիտի ելլէ , և անոր գարշա-
հոտութիւնը պիտի բարձրանայ ,
21 քանզի մեծ բաներ ըրաւ ։ Մի՛
վախնար՝ ով երկիր , ցնծա և ու-
րախացիր , քանզի Տէրը մեծ բաներ
22 պիտի ընէ ։ Ո՛վ դաշտի անասուն-
ներ՝ մի՛ վախնաք . քանզի Ճանա-
պատին արօտները կը կանանչին ,
քանզի ծառը իր պտուղը կու տայ ,
թզենին ու որթը իրենց զօրու-
23 թիւնը կու տան ։ Եւ դուք՝ ով
Սիօնի որդիք , Ձեր Տէր Աստու-
ծով ցնծացէք և ուրախ եղէք .
քանզի անիկայ *չափաւորապէս
առջի անձրևը ձեզի կու տայ , Ճձե-
ղի անձրև կ՚իջեցընէ՝ Ի առջի անձ-
րևը ու վերջի անձրևը առջի ամ-
24 ԱՆ մէջ ։ Եւ կալերը ցորենով

Ն · ՔՐ · ԳԲ · ԻՐՔ 800

Ն ՍԱՂ · ԼԲ · 18 · ԺԱ · 17 ·
Ը ՅՕ · ԼԲ · 34 · Բ ԹԱԳ · Ա · 11 · ԳՕՐ · Ա · 20 ·
– ԵԼ · ԼԲ · 6 · ՍԱՂ · ՀԳ · 5 · 15 · ՅՈՒԼ · Գ · 2 ·
Ղ ՅՆ · ԿՆ · 8 · ԱՆԴ · Բ · 19 ·
Լ ԳԼ · Ա · 9 · 18 ·
– ԹՈՒ · Ժ · 3 · ՀՈՒ 1 ·
– ԳԼ · Ա · 14 ·
Հ ԵԶ · ԺԹ · 10 · 22 ·
– ԳԼ · Ա · 14 ·
Բ Բ ՄՆ · Ի · 18 ·
Յ ԵԳԿ · Ը · 16 · ՄԱՍ · ԻԳ · 35 ·
– ԵԼ · ԼԲ · 11 · 12 · Բ ՕՐ · Թ · 26–29 ·
Ֆ ՍԱՂ · ԻԲ · 10 · ՀԹ · 10 · ՀԺ · 2 · ՄԿՔ · Կ · 10 ·
Ի ՋԱՔ · Ա · 14 · Ը · 2 ·
Բ ՕՐ · ԼԲ · 36 · Ե · Կ · 10 ·
Ֆ ՏՆ ԳԼ · Ա · 10 · ՄԱՂ · Գ · 10 · 11 · 12 ·
– ՏՆ ԵՐԵՄ · Ա · 14 ·
Բ ՏՆ ԵԼ · Ժ · 19 ·
Ֆ ԵԳԿ · ԽԷ · 18 · ՋԱՔ · ԺԳ · 8 ·
Ր Բ ՕՐ · ՃԱ · 24 ·
Ի ԳԼ · Ա · 18 · 20 ·
Ղ ՋԱՔ · Բ · 12 · ՏՆ ԳԸ · Ա · 19 ·
Ի Ե՛Ա · ԽԱ · 16 · ԿԱ · 10 · ԱՄՐ · Գ · 18 · ՋԱՔ · ԺՀ · 7 ·
Ջ ԵՔԲ · ԱՐ · ԳԱՐԱՆ ԹԱՄՐ
Ը ՂԱ · ԻԳ · 4 · Բ ՕՐ · ԺԱ · 14 · ԻԲ · 12 ·
Ք ՃԱԿ · Ա · 7 ·

պիտի լեցուին , ու ջնջանները պի-
25 նիով ու եղով պիտի յորդին ։ Ու
ձեզի ետ պիտի տամ ան տարինե-
րուն պատճէնը , ո՛ր մաթախը ,
ջորեակը , գրուիճը ու խառնիճը ,
ձեր մէջը խրկած է իմ մեծ զօրքս
26 կերաւ . Եւ առատօրէն պիտի ու-
տէք ու կշտանաք , ու ձեր Տէր
Աստուծոյն անունը պիտի օրհնէք ,
որ ձեզի համար հրաշքներ ըրաւ .
և իմ ժողովուրդս յաւիտեան պիտի
27 չամչնայ ։ Ու պիտի գիտնաք թէ
ես ի Իսրայէլին մէջն եմ , և թէ ես ձեր
Տէր Աստուածը ես եմ , ու ուրիշ
մը չկայ . և իմ ժողովուրդս յաւի-
տեան պիտի չամչնայ ։
28 Ու պիտի ըլլայ որ ասկէ ետև
իմ Հոգիս ամէն մարմնոյ վրայ
պիտի թափեմ , ու ձեր տղաքը
և ձեր աղջիկները պիտի մարգա-
բէանան . ձեր ծերերը երազներ
պիտի տեսնեն , ու ձեր երիտա-
սարդները տեսիլքներ պիտի տես-
29 նեն ։ Եւ ծառաներուն վրայ ու
աղախիններուն վրայ ալ ան օրերը
30 իմ Հոգիս պիտի թափեմ ։ Ու
երկինքի մէջ ու երկրի վրայ
նշաններ պիտի դնեմ , արիւն ու
31 կրակ և ծուխի սիւներ ։ Երկրը
խաւարի պիտի դառնայ , ու լու-
սինը արիւնի , Դեռ Տէրոջը մեծ
32 ու ահեղ օրը չկած ։ Եւ պիտի
ըլլայ որ ամէն ով որ Տէրոջը ա-
նունը կանչէ , պիտի ազատի .
քանզի Տէրոջը լսածին պէս Սիօն
լեռանը վրայ ու Երուսաղէմի մէջ
փրկութիւն պիտի ըլլայ , ու Հա-
նան մնացորդներուն մէջը՝ որոնք
Տէրը պիտի կանչէ ։

Գ Լ · Գ

1 Աստուծոյ դատաստանները իր ժողովուրդին թշնամացը դէմ ։ 9 Աստուած իր դատաստաններովը պիտի ճանչցուի ։ 18 Աստուծոյ օրհնութիւնները իր եկեղեցիին վրայ ։

1 Քանզի ահա՛ ան օրերը ու ան
ժամանակը , որ ես Յուդայի
ու Երուսաղէմի դերութիւնը ետ
2 պիտի դարձընեմ , ի Ան ատեն բո-
լոր ազգերը պիտի ժողվեմ , ու զա-
նոնք ։ * Յովսափատու հովիտը պի-
տի իջեցնեմ , և ։ հոն անոնց հետ
դատ պիտի վարեմ , իմ ժողովուր-
դիս ու իմ ժառանգութեանս
Իսրայէլին համար , որն որ ազգերու
մէջ ցրուեցին , ու իմ երկիրս բաժ-
3 նեցին . Եւ ի իմ ժողովուրդիս
համար վիճակ ձգեցին , ու տղան
պոռնիկի վճարի տուին , և
աղջիկը գինիի համար ծախեցին ,
4 որ խմեն ։ Ու նաև դուք ինծի
հետ ի՞նչ բան ունիք , Ով Տիւ-
րոս ու Սիդոն , և Փղշտացւոց
բոլոր սահմանները , ի միթէ դուք
ինծի հատուցում պիտի ընէք .
թէ որ դուք ինծի հատուցում ը-
նէք , շուտով — անյապաղ ձեր
հատուցումը ձեր գլուխը պիտի
5 դարձընեմ ։ Քանզի իմ արծաթս
ու ոսկիս առիք , ու իմ ազնիւ
ու ընտանեկան բաներս ձեր մէ-
6 հեանները տարիք . Եւ Յուդայի
որդիքը ու Երուսաղէմի որդիքը
Յունաց որդւոցը ծախեցիք , որ-
պէս զի զանոնք իրենց սահմանէն
7 հեռացընէք ։ Ահա ի ես զանոնք
պիտի արթընցնեմ ան տեղէն՝ ուր
որ դուք զանոնք ծախեցիք , և
ձեր հատուցումը ձեր գլխուն վրայ
8 պիտի դարձընեմ . Ու ձեր տղաք-
ները ու աղջիկները Յուդայի
որդւոց ձեռքը պիտի ծախեմ . և
անոնք ի հեռաւոր ազգի՝ Սաբա-
յեցւոց պիտի ծախեն զանոնք ,
քանզի Տէրը խօսեցաւ ։
9 Ազգերու մէջ հրատա-
րակեցէք , պատերազմ քարոզե-
ցէք , զօրաւորները արթընցու-
ցէք , բոլոր պատերազմական մար-
10 դիկները մօտենան — ելլեն ։ Ձեր
խոփերը սուրեր ի շինեցէք , ու ձեր
յօտոցները՝ նիզակներ . Ի տկար
եղողը ես զօրաւոր եմ՝ թող ը-
11 սէ ։ Ժողովով եկէք՝ ով բոլոր
շրջակայ ազգեր , ու ժողվուեցէք .
Հոն զօրաւորներդ՝ ով Տէր՝ հոն
12 իջեցուր ։ Ազգերը թող արթըն-
նան ու Յովսափատու հովիտը
ելլեն . քանզի բոլոր շրջակայ ազ-
գերը դատելու համար հոն պիտի
նստին ։
13 Մանգաղը երկընցուցէք , քան-
զի հունձքը հասած է . եկէք ,
իջէք , քանզի ճնձանը լեցուե-
ցաւ , աւազանները կը յորդին .
քանզի անոնց չարութիւնը մեծ է ։
14 Բազմութիւններ՝ բազմութիւններ
ի ձորը որոշման հովիտին մէջ .
քանզի Տէրոջը օրը մօտ է ձորոյ
15 հովիտին մէջ ։ Արեւը ու լուսինը
պիտի խաւարի , և աստղերը իրենց
պայծառութիւնը ետ պիտի քա-
16 շեն . Տէրը Սիօնէն պիտի գոչէ ,
ու Երուսաղէմէն իր ձայնը պիտի
տայ , և երկինքը ու երկիրը պիտի
սարսին . Բայց Տէրը իր ժողո-
վուրդին ապաւէն՝ ու Իսրայէլի որ-
դւոցը ամրութիւն պիտի ըլլայ ։
17 Եւ Պիտի գիտնաք թէ ես եմ ձեր
Տէր Աստուածը , որ իմ սուրբ լե-
ռանս Սիօնին մէջ կը բնակիմ . ու
Երուսաղէմ սուրբ պիտի ըլլայ , և
անկէ մէյմըն ալ օտարներ պիտի
չանցնին ։
18 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը լեռ-
ները Քաղցու պիտի կաթեցընեն ,

Ի Եղեկ · Ի · 15 · 16 · 17

Ը Դան · ժա · 38 ։

Բ Ես · Ոգ · 5 · 6 · Ի · 12 · Երեմ · Ի · 8 ։

Ի Երեմ · գ · 20 ։

Ի Ես · Ես · 9 · 10 · Ե · Երեմ · Խգ · 3 · 4 · Եզեկ · ԼԸ · 7 ։

Լ Ես · Ե · Ր · 4 · Միք · գ · 3 ։

Ի Եբր · Ես · Ես · 4 · 5 ։

Ի Ջաք · ժբ · 8 ։

Ի Հմր 2 ։

Ի Սող · ճգ · 20 · Ե · ժգ · 3 ։

Հ Հմր 2 ։

Ն Սող · ղգ · 13 · դբ · 9 · ՀԺ · 6 · Ես · Բ · 4 · գ · 13 · Միք · գ · 3 ։

Ը Մատ · ժգ · 39 · Ցայս · ժգ · 15 · 18 ։

Ճ Երեմ · Ծա · 33 · Ովս · գ · 11 ։

Ո Ես · կգ · 3 · Ոբդ · ա · 15 · Ցայս · ժգ · 19 · 20 ։

Յ Հմր 2 ։

Ն Գէ · Բ · 1 ։

Ը Գէ · Բ · 10 · 31 ։

Ա Երեմ · Իե · 30 · Գէ · Բ · 11 · Ամով · ա · 2 ։

Ը Ածգ · Բ · 6 ։

Ղ Ես · Ծա · 5 · 6 ։

Ը Գէ · Բ · 27 ։

Ա Դան · ժա · 45 · Ոբդ · 16 · Ջաք · Բ · 3 ։

Ա Ես · Լե · 8 · Ծբ · 1 · Նաու · ա · 15 · Ջաք · ժգ · 21 · Ցայս · Իա · 27 ։

Հ Ամով · Թ · 13 ։

Ա Ես · ժգ · 5 · 6 · Իթ · 12 · Երեմ · Իգ · 8 ։

Ի Ես · Ոգ · 3 · Եզեկ · ԼԹ · 29 · Գար · Բ · 17 ։

Յ Ջաք · ժբ · 10 · Ցօհ · Ե · 39 ։

Ը Ես · Ծգ · 13 · Ճ Գար · Իա · 9 ։

Ի Ամար · ժբ · 13 · Գաղ · դ · 28 · Կղ · գ · 11 ։

Յ Մատ · Իգ · 29 · Մար · ժգ · 24 · Ղս · Իա · 11 · 25 ։

Ն Հմր 10 · Ես · ժգ · 9 · 10 · Գէ · գ · 1 · 15 · Մատ · Իգ · 29 · Մար · ժգ · 24 · Ղս · Իա · 25 · Ցայս · գ · 12 ։

Ը Մաղ · գ · 5 · Հաով · ժ · 13 ։

Ը Ես · Իգ · 13 · ՃԹ · 20 · Ոբգ · 17 · Հաով · ժա · 26 ։

Ղ Ես · ժա · 11 · 16 · Ե · Երեմ · Լա · 7 · Միք · գ · 7 · Ե · 3 · 7 · 8 · Հաով · Թ · 27 · ժա · 5 · 7 ։

— Երեմ · Լ · 3 · Եզեկ · ԼԲ · 14 ։

Բ Ջաք · ժգ · 2 · 3 · 4 ։

Ի Հմր 12 ։

* Յո՛ Տէրոջը դատաստանին

Ր Ես · Կղ · 16 · Եզեկ · ԼԲ · 22 ։

Ի Ոբդ · 11 · Նաու · գ · 10 ։

Ը Ամով · ա · 6 · 9 ։

Ն·Ք·ԳԲ· Իրր 800

ա Ես·Լ·25· բ Աագ·Խգ·4· Եզեկ·Ծէ·1· Զաք·ժգ·8· Ցայս·Իր·1· գ Թես·Ին·1· ծ Ես·ԺԹ·1,ԸԱ· դ Երեմ.Խթ.17· Եզեկ·Իէ·12,13· Ամով.ա·11· ԸԲդ·10·

ու բլուրները կաթ պիտի վազեն, և Ցուդայի ծ բոլոր ձորերը ջուրեր պիտի քալեցընեն. ու ե Տիրոջը տունէն աղբիւր պիտի ելլէ, և զ Սատիմի ձորը պիտի ոռոգէ։
19 Ցուդայի որդւոցը Եղբ անիրաւութեանը համար ը Եգիպտոս ամայութիւն պիտի ըլլայ, ու թ Եդովմ ամայի անապատ պիտի ըլլայ· քանզի անոնց երկրին մէջ անմեղ արիւն թափեցին։ Բայց Ցուդա մարդաբնակ պիտի ըլլայ ժ յաւիտեան, և Երուսաղէմ դարէ ՚ի դար։ 21 Եւ ի պիտի մաքրեմ անոնց արիւնը ր մաքրած չէի՛". և Տէրը Սիօնի մէջ պիտի բնակի։

Ն·Ք·ԳԲ· Իրր 800

ի Ամով·թ·15· ժ Ես·գ·4· կ Կ՚անոնց արեանը վրէժխնդիր պիտի ըլլամ, ու անպարտ պիտի չձգեմ զայն. լ Եզեկ·խը·35· Հաբ 17· Ցայս·իա·3·

ՄԸՐԳԸՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ԸՄՈՎՄԱՆ

Ն·Ք·ԳԲ· 787

ա Թագ·ժգ·2· բ Մն·ի·20· գ Գլ.Ե·14· դ Ովս·ա·1· ե Գլ.Ե·10· զ Զաք·ժգ·5· է Երեմ.իե·30· Ցովել·գ·16· ը ա Թագ·իե·2· թ Ես·ւգ·9· ժ Ես·ը·4· ժէ·1· Երեմ.ԽԹ.23· Զաք·թ·1· ժա Հաբ 6, ԸԱ· ժբ Թագ·ժ·33· ժգ·7· ժգ Երեմ.ժէ·27· ԽԹ.27· Հաբ 7· 10·12· Գլ.ը·2·5· ժդ Երեմ.Ծ…·30· Ովս·ը·9· ժե Թագ·ժգ·9· ժզ Գլ.Թ.7· ժէ Մն·իը·18· Ես·ժգ·29· Երեմ.իե·4·5· Եզեկ·իե·15· Սոփ·ը·4· ժը Հաբ·9· ի Երեմ.իե·1· իա Սոփ·ը·4· Զաք·Թ·5·6· իբ Սագ·Ձա·14· իգ Երեմ.իե·4· Եզեկ·իե·16·

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ամովս կը նախադասէ Աստուծոյ գործառնութիւնները Աստուծոյ վրայ· 6 Փղշտացւոց· 9 Տիւրոսի· 11 Եդովմայեցւոց 13 ու Ամմնացւոց վրայ·

1 Թեկուէի բհովիւներուն մէջէն եղող Ամովսի խօսքերն են, որ Ցուդայի թագաւորին գ Ոզիային օրերը ու Իսրայէլի թագաւորին Ցովասի որդւոյն դ Երոբովամին օրերը ե գետնաշարժէն երկու տարի առաջ տեսիլքով անոր յայտնուեր։
2 Յաւ Իսրայէլի վրայով ։ Ու ըսաւ, Տէրը զ Սիօնէն պիտի դոչէ, ու է Երուսաղէմէն իր ձայնը պիտի տայ. և հովիւներուն արօտները սուգ պիտի բռնեն, ու թ Կարմէղոսի գլուխը պիտի չորնայ։
3 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. ը Դամասկոսի իրեք յանցանքին համար, ու չորսին համար ժ անոր դ-ին չդարձընեմ, քանզի անոնք Գաղաադը երկաթէ կամնասայլերով ձեծեցին.
4 Սակայն Ազայելի տանը վրայ կրակ պիտի խրկեմ, ու Բենհադադի պալատները պիտի ուտէ։
5 Եւ Դամասկոսի նիգերը պիտի կոտրտեմ, ու Աւենի դաշտէն՝ բնակիչը, ու Եդէմի տունէն գաւազան բռնողը պիտի կոտրեմ. և ժ Ասորւոց ժողովուրդը ի Կիր գերի պիտի քշուի, կ՚ըսէ Տէրը։
6 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. ժ Գազայի իրեք յանցանքին համար, ու չորսին համար անոր դ-ին չդարձընեմ. քանզի անոնք գերիները բոլորովին գերի քշեցին, ը որ
7 Եդովմի ձեռքը մատնեն. թ Սակայն Գազայի պարսպին վրայ կրակ պիտի խրկեմ, ու անոր պալատները
8 պիտի ուտէ։ Եւ ԺԱզովտոսէն՝ բնակիչը ու Ասկաղոնէն գաւազան բռնողը պիտի կոտրեմ, և ձիմ ձեռքս Ակկարոնի վրայ պիտի դարձընեմ. ու ժ Փղշտացւոց մնացորդը պիտի կորսուի, կ՚ըսէ Տէր Եհովան։
9 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. ժ Տիւրոսի իրեք յանցանքին համար, ու չորսին համար անոր դ-ին չդարձընեմ. քանզի դերիները բոլորովին Եդովմին ձեռքը մատնեցին, ու Եղբայրական ուխտը չյիշեցին։ ժ Սակայն Տիւրոսի պարսպին վրայ կրակ պիտի խրկեմ, ու անոր պալատները պիտի ուտէ։
11 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Եդովմի իրեք յանցանքին համար, ու չորսին համար անոր դ-ին չդարձընեմ. քանզի Ղիր եղբայրը Նսրով հալածեց, ու իր ողորմութիւնը կտրեց. ե իր բարկութիւնը միշտ պատառեց, ու իր կատաղութիւնը յաւիտեան պահեց։ Սակայն ժ Թեմանի վրայ կրակ պիտի խրկեմ, ու Բոսրայի պալատները պիտի ուտէ։
13 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ամմոնի որդւոցը իրեք յանցանքին համար, ու չորսին համար անոնց դ-ին չդարձընեմ. քանզի Գաղաադի ժ յղի կիները ձեղքեցին, ը որպէս զի իրենց սահմանները լայնցընեն.
14 Բաբան. Սակայն ժ Ռաբբայի պարսպին վրայ կրակ պիտի բռնկցընեմ, ու անոր պալատները պիտի ուտէ. ՚ի պատերազմի օրը ՚ի աղաղակով ՚ի փոթորկի օրը
15 խռովութեամբ. Ղիր ԸՀ՚ ։ Եւ թ անոնց թագաւորը՝ գերութեան պիտի երթայ, ինքը ու իր իշխանները միասին, կ՚ըսէ Տէրը։

ԳԼ·Բ

1 Աստուծոյ բարկութիւնը Մովաբի դէմ· 4 Ցուդայի 6 ու Իսրայէլի դէմ· 9 Աստուած կը գանգատի անոնց ապերախտութեանը համար։

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. ՚Մովաբի իրեք յանցանքին համար, ու չորսին համար անոր դ-ին չդարձընեմ. քանզի

պիտի չդարձընեմ . քանզի Եգիպտի թագաւորին ոսկորները մինչև կիր
2 դառնալը այրեց . Սակայն Մովաբի վրայ կրակ պիտի խրկեմ , ու Կարիօթի պալատները պիտի ուտէ . ու Մովաբ խռովութեամբ , աղաղակով — փողի ձայնով
3 պիտի մեռնի . Ու անոր մէջէն դատաւորը բնաջինջ պիտի ընեմ , ու անոր հետ անոր բոլոր իշխանները պիտի մեռցնեմ , կ'ըսէ Տէրը :
4 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ցուդայի իրեք յանցանքին համար , ու չորսին համար անոր դարձը ետ պիտի չդարձընեմ . քանզի Տէրոջը օրէնքը անարդեցին , ու անոր պատուիրանքները չպահեցին . հապա Ներենց առութիւնները զիրենք մոլորցուցին , որոնց հետևող եղեր
5 էին իրենց հայրերը . Սակայն Ցուդայի վրայ կրակ պիտի խրկեմ , ու Երուսաղէմի պալատները պիտի ուտէ :
6 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Իսրայէլի իրեք յանցանքին համար , ու չորսին համար անոր դարձը ետ պիտի չդարձընեմ . քանզի Հանոնք արդարը՝ ստակով , ու տնանկը
7 զոյգ մը կօշիկով ծախեցին . Անոնք ՙաղքատներուն գլուխը երկրի հողին կը ցանկան՚՝ , ու ճչբաւորներուն ճամբան կը ծռեն . և Իմ սուրբ անունս պղծելու համար Լուզան ու հայրը գՀ Նոյն
8 աղջկան կը մտնեն . Ու Համին սեզանի քով հդրաւ առնուած հանդերձներու վրայ կը պառկին , և իրենց աստուածներուն տանը մէջ գրկուածներուն գինին կը խմեն :
9 Բայց ես անոնց առջևէն Ամորհացին բնաջինջ ըրի , որուն բարձրութիւնը եղևիններու բարձրութեանը պէս էր , և անիկայ կաղնիներու պէս ամուր էր . ու վերէն անոր պտուղը , և վարէն անոր
10 արմատները բնաջինջ ըրի : Ու ձես ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի , և ձեզ քառասուն տարի անապատին մէջը պտրտցուցի , որ Ամորհացիին երկիրը ժառանգէք :
11 Ու ձեր տղաքներէն մարգարէներ , և ձեր երիտասարդներէն Նազիրներ հանեցի . Հիմա ասանկ չէ՞ , ով Իսրայէլի որդիքը՝ կ'ըսէ Տէրը :
12 Բայց դուք Նազիրները գինի խմցուցիք , ու մարգարէներուն պատուիրեցիք՝ ՚Մի՛ մարգարէնար
13 րէութիւն մի՛ ընէք : Ահա ես ձեր եղած տեղը չեղ պիտի կոխեմ , ինչպէս որ սրանովի լեցուն սայլը կը ճզնի :
14 Եր ոնցէ փեղք կը կոխէ՚՝ : Ես արագընթացը պիտի չկրնայ փախչիլ , և ուժով մարդը պիտի չկրնայ իր ոյժը գործածել , և զօրաւորը պիտի չկրնայ իր անձը ազատել , ու ձի հեծնողը պիտի չկրնայ իր անձը
15 16 ազատել . Եւ զօրաւորներուն մէջ քաջասիրտ եղողը ան օրը մերկ պիտի փախչի՝ կ'ըսէ Տէրը :

Գ Լ · Գ

1 Աստուծոյ դատաստանին հարկաւորութիւնը , 9 ու անոր հրաժարակութիւնը :

1 Լսեցէք այս խօսքը՝ ով Իսրայէլի որդիք , որ Տէրը ձեր վրայ կը խօսի , ան բոլոր ազգատոհմին վրայ՝ որ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի ,
2 ըսելով , — Երկրիս բոլոր ազգատոհմներէն միայն ձեզ ճանչցայ , Հայս պատճառով ձեր բոլոր անօրէնութիւններուն համար ձեզ պիտի
3 պատժեմ : Կարելի՞ է որ երկու հոգ միկտեղ քալեն , թէ որ միա-
4 բանութիւն չունենան : Միթէ առիւծը անտառին մէջ կը մռնչէ՞ , թէ որս մը չունենայ . առյդ առիւծը իր մորիկէն իր ձայնը կուտայ , թէ որ բան մը առած չըլլայ :
5 Միթէ թռչունը երկրի վրայ վարմի մէջ կ'իյնայ , թէ որ անոր համար որոգայթ լարուած չըլլայ . — վարմը երկրէն կը վերցուի՞ , երբոր
6 բան մը բռնած չէ : Թէ որ քաղաքին մէջ փող հնչուի , ժողովուրդը չը՞վախնար . Միթէ քաղաքին մէջ չարիք մը կ'ըլլայ , թէ որ
7 Տէրը գանիկայ բրած չէ : Ճիրաւի Տէր Եհովան բան մը չընէր , մինչև որ Իր գաղտնիքը իր ծառաներուն
8 մարգարէներուն չյայտնէ : Առիւծը մռնչեց , ով պիտի չվախենայ . Տէր Եհովան խօսեցաւ , ով պիտի չմարգարէանայ :
9 Ազովտոսի մէջ պալատներու վրայ , ու Եգիպտոսի երկրին մէջ պալատներու վրայ կանչեցէք ու ըսէք . Սամարիայի լեռներուն վրայ ժողովուեցէք , և անոր մէջը շատ խռովութիւններ , ու անոր մէջը
10 բռնութիւններ տեսէք : Քանզի Հ ուղղութիւն ընել չեն գիտեր , կ'ըսէ Տէրը , իրենց պալատներուն մէջը գրկանք ու յափշտակութիւն
11 կը դիզեն : Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ը թշնամին երկրին բոլորտիքը պիտի բլլայ , ու քեզմէ քու ոյժդ պիտի իջեցընէ . և քու պալատներդ պիտի կողոպտուին :
12 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ինչպէս որ հովիւը առիւծին բերնէն երկու ազդր կամ մէկ ականջի կտոր կ'ազատէ , այնպէս ալ պիտի ազատուին

Ն. Ք. Գ.Թ. 787

Իսրայէլի որդիքը, որոնք Սամա-
րիայի մէջ բազմոցի անկիւնը, ու
"Դամասկոսի մէջ" անկողինի վրայ
կը նստին։
13 Լսեցէք, ու Յակոբին տանը
վկայութիւն ըրէք, կ'ըսէ զօրաց
14 Աստուածը՝ Տէր Եհովան, Որ ան
օրը որ Իսրայէլին յանցանքներուն
պատիժը անոր վրայ բերեմ, Բե-
թէլի սեղաններն ալ պիտի պատ-
ժեմ. ու սեղանին եղջիւրները պի-
տի կոտրին ու գետինը պիտի
15 իյնան։ Եւ ձմեռնային տունը,
ու ամառնային տունը պիտի զար-
նեմ, և փղոսկրեայ տուները պիտի
կորսուին, ու մեծ տուները բնա-
ջինջ պիտի ըլլան, կ'ըսէ Տէրը։

Կամ՝ Դամասկոսի կերպասով զարդարուած
Երեմ. ԼԶ. 22։ Դատ. Գ. 20։ Գ Թագ. ԻԲ. 39։

ԳԼ. Դ

1 Աստուած կը յանդիմանէ Իսրայէլը հարստահարութեան համար, 4 կռապաշտութեան համար, 6 և իրենց խրատ չընդունելուն համար։

1 Լսեցէք աս խօսքը, ով Սամա-
րիայի լեռանը վրայ եղող Բա-
սանի կովեր, որ աղքատներուն
զրկանք կ'ընէք, ու տնանկները
ոտքի տակ կ'առնէք, և ձեր տէրե-
րուն՝ Բեր որ խմենք՝ կ'ըսէք։
2 Տէր Եհովան իր սրբութեամբը
երդում ըրաւ, թէ ահա ձեր վրայ
օրեր կու գան, որ ձեզ կարթերով
պիտի վերցընէ, ու ձեր սերունդը
3 ձուկի կարթերով։ Եւ փլած
տեղերէն պիտի ելլէք ամէն մէկեր-
նիդ իր երեսին դարձած կողմէն, ու
բերդը պիտի նետուիք, կ'ըսէ Տէրը։
4 Բեթէլ եկէք ու յանցանք
գործեցէք. Գաղգաղայի մէջ
յանցանք ընելը շատցուցէք. և
ամէն առտու ձեր զոհերը, ամէն
իրեք օրը ձեր տասանորդները
5 բերէք։ Եւ շնորհակալութեան
զոհը խմորեայ մատուցէք, ու
կամաւոր ընծաներ քարոզեցէք
ու հրատարակեցէք. քանզի այս-
պէս սիրեցիք՝ ով Իսրայէլի որդիք,
6 կ'ըսէ Տէր Եհովան։ Եւ ես ալ
ձեզի՝ ձեր ամէն քաղաքներուն մէջ՝
ակռայի մաքրութիւն, ու ձեր ամէն
տեղուանքը հացի կարօտութիւն
տուի. սակայն ինծի չդարձաք,
7 կ'ըսէ Տէրը։ Ու նաև հունձքէն
իրեք ամիս առաջ անձրևը ձեզմէ
արգիլեցի. ու մէկ քաղաքին վը-
րայ անձրև իջեցուցի, և միւս քա-
ղաքին վրայ անձրև չիջեցուցի. մէկ
վիճակին վրայ անձրև եկաւ, ու մէ-
կալ վիճակը՝ որուն վրայ անձրև չե-
8 կաւ, չորցաւ։ Ու երկու իրեք
քաղաք ջուր խմելու համար մէկ
քաղաքի մէջ ժողվուեցան, բայց
բաւական չգտան. սակայն ինծի
9 չդարձաք, կ'ըսէ Տէրը։ Ձեզ
խորշակահարութեամբ ու դալու-
կով զարկի. խառնիճը կերաւ ձեր
բազմաթիւ պարտէզները ու այ-
գիները և թզենիները ու ձիթե-
նիները, սակայն ինծի չդարձաք,
10 կ'ըսէ Տէրը։ Եգիպտոսի ճամբուն
մէջ՝ ձեր վրայ ժանտախտ խրկեցի.
ձեր երիտասարդները սրով մեռցու-
ցի, ու ձեր ձիերը գերի ըրի, և
ձեր բանակներուն գարշահոտու-
թիւնը մինչև ձեր քիթը հանեցի.
սակայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ
11 Տէրը։ Աստուծոյ կործանած
Սոդոմին ու Գոմորին պէս ձեզ
ալ կործանեցի. ու կրակէ հա-
նուած խանձողի պէս եղաք, սա-
կայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ Տէրը։
12 Անոր համար քեզի այսպէս պիտի
ընեմ, ով Իսրայէլ. և որովհետև
քեզի աս բանը պիտի ընեմ, քու
Աստուծդ դիմաւորելու պատ-
13 րաստուէ, ով Իսրայէլ։ Քանզի
ահա ան որ լեռները հաստատեց
ու հովը ստեղծեց, և կը յայտնէ
մարդուն՝ թէ ինչ է անոր խոր-
հուրդը, առաւօտը խաւար կ'ը-
նէ, ու երկրիս բարձր տեղերուն
վրայ կը քալէ, անոր անունը
Եհովայ՝ զօրաց Աստուած է։

Սաղ. ԻԲ. 12։ Եզեկ. ԼԹ. 18։
Սաղ. ՁԹ. 35։
Երեմ. ԺԶ. 16։ Ամբ. Ա. 15։
Եզեկ. ԺԲ. 5, 12։
Եզեկ. Ի. 39։
Ովս. Դ. 15։ ԺԲ. 12։ Գլ. Ե. 5։
Թուոց. ԻԸ. 3, 4։
Բ Օր. ԺԴ. 28։
Ղևտ. Է. 13։ ԻԴ. 17։
Ղևտ. ԻԲ. 18, 21։ Բ Օր. ԺԲ. 6։
Սաղ. ՁԱ. 12։
Ես. Թ. 11։ Երեմ. Ե. 3։ Անգ. Բ. 17։ Հմր 8, 9։
Հմր 6, 10, 11։ Բ Օր. ԻԸ. 22։ Անգ. Բ. 17։

Ն. Ք. Գ.Թ. 787

Յովել. Ա. 4։ Բ. 25։
Ել. Թ. 3, 6։ ԺԲ. 29։ Բ Օր. ԻԸ. 27, 60։ Սաղ. ՃԵ. 50։
Կամ՝ կերպով։
Հմր 6։
Ծն. ԺԹ. 24, 25։ Ես. ԺԳ. 19։ Երեմ. ԽԹ. 18։
Զաք. Գ. 2։ Յուդ. 23։
Հմր 6։
Տես Եզեկ. ԺԳ. 5։ ԻԲ. 30։ Ղուկ. ԺԴ. 31, 32։
Սաղ. ՃԼԹ. 2։ Դան. Բ. 28։
Գլ. Ե. 8։ Ը. 9։
Բ Օր. ԼԲ. 13։ ԼԴ. 29։ Միք. Ա. 3։
Ես. ԽԷ. 4։ Երեմ. Ժ. 16։ Գլ. Ե. 8։ Թ. 6։

ԳԼ. Ե

1 Իսրայէլի վրայով ողբ մը։ 4 Ապաշխարելու յորդորանք մը։ 21 Աստուած կը մերժէ անոնց կեղծաւորութեամբ ըրած ծառայութիւնը։

1 Լսեցէք աս խօսքը՝ ձեր վրայ ը-
րած ողբս, ով Իսրայէլի տու-
2 նը։ Իսրայէլի կոյսը ինկած է,
մէյմըն ալ պիտի չելլէ. իր երկրին
վրայ ձգուած է, զանիկայ վերցը-
3 նող չկայ։ Քանզի Տէր Եհովան
այսպէս կ'ըսէ. Ան քաղաքին մէ-
ջը՝ ուսկից որ հազար կ'ելլէր, հա-
րիւր պիտի մնայ, և ուսկից որ հա-
րիւր կ'ելլէր, տասը պիտի մնայ
4 Իսրայէլի տանը։ Քանզի Տէրը
Իսրայէլի տանը այսպէս կ'ըսէ.
Զիս փնտռեցէք, որ ապրիք.
5 Բայց Բեթէլը մի փնտռէք, ու
Գաղգաղա մի մտնէք, ու Բեեր-
սաբէէ մի անցնիք. քանզի Գաղ-
գաղա անշուշտ գերութեան պի-
տի քշուի, ու Բեթէլ պիտի
6 ոչնչանայ։ Տէրը փնտռեցէք, որ
ապրիք. չըլլայ որ Յովսէփին տանը
մէջ կրակի պէս իյնայ, և զանիկայ
ուտէ, ու Բեթէլի մէջ մարող չըլ-
7 լայ։ Դուք որ իրաւունքը օ-
շինդրի կը դարձնէք, ու ար-
դարութիւնը գետինը կը ձգէք,
8 Փնտռեցէք զանիկայ, որ Բազ-
մաստեղը ու Հայկը շինեց, ու
մահուան ստուերը առաւօտեան

Երեմ. Է. 29։ Եզեկ. ԺԹ. 1։ ԻԷ. 2։
Բ Մն. ԺԵ. 2։ Երեմ. ԻԹ. 13։ Հմր 6։
Ես. ԾԵ. 3։
Գլ. Դ. 4։
Գլ. Ը. 14։
Ովս. Դ. 15։ Ժ. 8։
Հմր 4։
Գլ. Զ. 12։
Յոբ. Թ. 9։ ԼԸ. 31։

Ն · ք · գՁ · 787

Ընչ եղեն զոհքն Աբելի եղբաւրէ Կայենի, զի մատուցին զոհս ընդունելի Աստուծոյ, եւ ինքն ոչ մատոյց։ Եւ ասէ Պօղոս առաքեալ, թէ հաւատովն մատոյց Աբէլ զոհս ընդունելի Աստուծոյ։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ ձայն արեանց եղբաւր քո կարկտեն առ իս ի գետնոյ։ Եւ ասէ Պօղոս առաքեալ, թէ արիւնն Աբելի խօսի ընդ արեանն Քրիստոսի։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ անիծեալ լիցես դու ի գետնոյ, որ բացեալ ես զբերան քո ընդունել զարիւն եղբաւր քո ի ձեռաց քոց։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ զի՞ տրտմեցար, եւ զի՞ երեսք քո անկան։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ եթէ բարի մատուցանես, ոչ ընդունիս։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ ընդ դրանս մեղք կան, եւ առ քեզ դարձ նոցա, եւ դու տիրեսցես նոցա։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ ելցուք յանապատ։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ ո՞ւր է Աբէլ եղբայր քո։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ ոչ գիտեմ, զի ոչ եմ պահապան եղբաւր իմոյ։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ զի՞ արարեր զայդ։ Եւ ասէ Տէր Կայենի, թէ ձայն արեանց եղբաւր քո կարկտեն առ իս ի գետնոյ

Ն · Ք · ԳՔ · 787

համար , ու տանը մէջ եղողին պի-
տի ըսէ ՝ Ալ ուրիշ մէկը կա՞յ քովդ ·
և անիկայ պիտի ըսէ ՝ Ոչ · ու
ձ—ը պիտի ըսէ ՝ ՚Լռէ կեցիր ·
ʿքանզի Տէրոջը անունը յիշելու
11 —րէ— չէ ՝ Վասն զի ահա ʿՏէրը կը
հրամայէ ՝ ʾու մեծ տունը կործա-
նումով , ու պզտիկ տունը պատա-
ռումով պիտի զարնէ ՝

ʾԳլ. Ե · 13 · ʿԳլ. Ը · 3 · ʿԵս · ԽԵ · 11 · ʾԳլ. Գ · 15 ·

12 Միթէ ձիերը ապառաժի վրայ
կը վազե՞ն · կամ անիկայ եզներով
կը հերկուի՞ · քանզի Դուք իրա-
ւունքը դառնութեան՝ և արդա-
րութեան պտուղը օշինդրի դար-
13 ձուցիք ՝ Ով ոչինչ բանով ուրա-
խացողներ , որ ըսիք թէ Չէ՞ որ
մեր ուժովը մեզի եղջիւրներ առինք ՝

ԼՈվս · Ժ · 4 · Գլ. Ե · 7 ·

14 Անոր համար ահա ես՝ ով Իսրա-
յէլի տունը՝ ʿձեր վրայ մէկ ազգ մը
ոտք պիտի հանեմ , կ՚ըսէ զօրաց
Տէր Աստուածը , ու ձեզ ʾԵմաթի
մուտքէն մինչև անապատի ձորը
պիտի նեղեն ՝

ʿԵրեմ · Ե · 15 · ʾԹու · ԼԴ · 8 · Գ Թագ · Ը · 65 ·

ԳԼ · Է

1 Մարախներու 4 և կրակի դատաստանները Ամովսին աղօթքովը կ՚արգիլուին ՝ 7 Գնտակի լարով շինուած պատ մը օրինակովը կը ցուցուի Իսրայէլին մերժուիլը ՝ 10 Ամասիա ամբաստանութիւն կ՚ընէ Ամովսին վրայով ՝ 14 Ամովս կը յայտնէ իր կոչումը ՝ 16 և Ամասիային վրայ գալու պատիժը ՝

1 Տէր Եհովան ինծի այսպէս ցու-
ցուց , որ ահա վերջին խոտին
բուսնելուն սկիզբը մարախներ բա-
ներ ձեց · և ահա վերջին խոտը
թագաւորին հունձքէն ետքն էր ՝
2 Ու եղաւ որ անոնք երկրին խոտը
բոլորովին ուտելէն ետքը , ես ըսի ,
Ով Տէր Եհովայ՝ կ՚աղաչեմ , նե-
րէ · ⁻Յակոբ ինչպէս պիտի կանգ-
3 նի , քանզի պզտիկ է ՝ ʿՏէրը ա-
սոր համար զղջաց , Ասիկայ չըլլայ ,
ըսաւ Տէրը ՝

⁻Եզ · ԾԱ · 19 · Հմր 5 · ʿԲՕր · Ի · 36 · Հմր 6 · Յովն · Գ · 10 · Յակ · Ե · 16 ·

4 Տէր Եհովան ինծի այսպէս ցու-
ցուց , որ ահա Տէր Եհովան կրակը
կը կանչէր որ անով դատաստան
ընէ · և անիկայ մեծ անդունդը կե-
5 րաւ , ու արտերը սպառեց ՝ Ու
ես ըսի , Ով Տէր Եհովայ՝ կ՚աղա-
չեմ , դադարէ · ʿՅակոբ ինչպէս
պիտի կանգնի , քանզի պզտիկ է ՝
6 Տէրը ասոր համար զղջաց , Ասիկայ
ալ չըլլայ , ըսաւ Տէր Եհովան ՝

ʿՀմր 2 · 3 ·

7 Ինծի այսպէս ցուցուց , որ ահա
Տէրը գնտակի լարով շինուած պա-
րըսպի մը վրայ կայներ էր , ու ձեռ-
8 քը գնտակ մը կար ՝ Ու Տէրը
ինծի ըսաւ , Ի՞նչ կը տեսնես՝ ով
Ամովս · ու ես ըսի , Գնտակ մը ·
և Տէրը ըսաւ ՝ Ահա ես իմ ժողո-
վուրդիս Իսրայէլին մէջը ⁺գնտակ
մը կը դնեմ · Ալ անոնց —նօրէն—
9 Ի—ը անտես պիտի չընեմ ՝ Ու
խաւհակին Նրարձր տեղերը աւերակ
պիտի ըլլան , ու Իսրայէլին սրբա-
րանները պիտի աւրին , ու ʾՅերո-
բովամին տանը վրայ սրով պիտի
ելլեմ ՝

⁺Տես Դ Թագ · ԻԱ · 13 · Եսա · ԻԴ · 11 · Ողբ · Բ · 8 · ʾԳլ. Ը · 2 · Միք · Է · 18 ·

10 Ու ʿԲեթելին քուրմը Ամասիա
Իսրայէլի ʾՅերոբովամ թագաւորին
լ—ր խրկեց՝ ըսելով ՝ Իսրայէլի
տանը մէջ Ամովս քեզի դէմ դա-
ւաճանութիւն կ՚ընէ · երկիրը չը-
կրնար անոր բոլոր խօսքերը տա-
11 նիլ · Քանզի Ամովս այսպէս կ՚ըսէ ·
Յերոբովամ սրով պիտի մեռնի ,
ու Իսրայէլ իր երկրին վրայէն ան-
շուշտ գերութեան պիտի երթայ ՝
12 Ու Ամասիա ըսաւ Ամովսին ,
Ով տեսանող՝ դնա Յուդայի եր-
կիրը փախիր , ու հոն հաց կեր , և
13 հոն մարգարէութիւն ըրէ , Ու
ʾմէյմըն ալ Բեթելի մէջ մարգա-
րէութիւն մի ըներ , ʿքանզի անի-
կայ թագաւորին սրբարանն է , ու
թագաւորութեանը տունն է ՝
14 Ու Ամովս պատասխան տուաւ
ու Ամասիային ըսաւ , Ես ոչ մար-
գարէ էի , ոչ ալ Նմարգարէի որ-
դի · ʾհապա ես արջառներու հովիւ ,
15 ու մոլաթուզ քաղող էի · Ու Տէրը
զիս հօտին ետևէն առաւ , և Տէրը
ինծի ըսաւ ՝ Գնա , իմ ժողովուր-
դիս Իսրայէլին մարգարէութիւն
16 ըրէ ՝ Ու հիմա Տէրոջը խօսքը մը-
տիկ ըրէ · դուն կ՚ըսես որ Իսրայէլի
համար մարգարէութիւն մի ըներ ,
ու ʾԻսահակի տանը վրայով խօսք
17 մի խօսիր ՝ ʿԱնոր համար Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ · ʿՔու կնիկդ քաղա-
քին մէջը պոռնկութիւն պիտի ընէ ,
և քու տղաքներդ ու աղջիկներդ
սրով պիտի իյնան , ու քու երկիրդ
լարով պիտի բաժնուի , և դուն
պիղծ երկրի վրայ պիտի մեռնիս ·
ու Իսրայէլ իր երկրին վրայէն ան-
շուշտ գերութեան պիտի երթայ ՝

Ն · Ք · ԳՔ · 787

ԼՏես Գն · ԻԳ · 23 · ԻԴ · 1 · Գլ. Ե · 5 · Ը · 14 · ʾՏես Դ Թագ · ԺԵ · 10 · Ը Գ Թագ · ԺԲ · 32 · Բ Գ Թագ · ԺԴ · 23 · ʾԳլ. Բ · 12 · Է Գ Թագ · ԺԲ · 32 · ԺԳ · 1 · Լ Գ Թագ · Ի · 35 · Դ Թագ · Բ · 5 · Դ · 38 · Զ · 1 · ʾԳլ. Ա · 1 · Զաք · ԺԳ · 5 · ʾՄիք · Բ · 6 · ʿՏես Երեմ · ԻԲ · ԻԹ · 21 · 25 · 31 · 32 · ʿԵս · ԺԴ · 16 · Ողբ · Ե · 11 · Ովս · Դ · 13 · Զաք · ԺԴ · 2 ·

ԳԼ · Ը

1 Կողով մը լեցուն ամառնային պտուղներու օրինակով կը ցուցուի թէ Իսրայէլին պատուհասը մօտեցած է ՝ 4 Մարգարէն կը յանդիմանէ անիրաւները , 11 ու կը սպառնայ Աստուծոյ խօսքին սովը ՝

1 Տէր Եհովան ինծի այսպէս ցու-
ցուց · և ահա մէկ կողով մը
2 ամառնային պտուղ ՝ Ու ըսաւ ,
Ի՞նչ կը տեսնես՝ ով Ամովս · ու ես
ըսի ՝ Կողով մը ամառնային պը-
տուղ · Ու Տէրը ինծի ըսաւ ,
⁻Իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ
վախճան հասած է · ʿԱլ անոնց
—նօրէն—Ի—ը անտես պիտի չընեմ ՝
3 Ու այն օրը *տաճարին ʿերգերը հա-
ռաչանքներ պիտի ըլլան , կ՚ըսէ
Տէր Եհովան · շատ մեռելներ պիտի

⁻Եզեկ · Է · 2 · ʿԳլ. Է · 8 · *Կ—մ՝ պալատի ʿԳլ. Ե · 23 ·

Ն · Ք · ՂԲ · 787

Բ ԳԼ · Չ · 9 · 10 ·
Ի Սաղ · ԺԳ · 4 · Ա Սամ · Լ · 14 ·
Ղ Նէեմ. ԺԳ · 15 · 16 ·
Ի Մաղ · Չ · 10 · 11 ·

Ը ԳԼ · Բ · 6 ·

Ի Ով · Ը · 13 · Թ · 9 ·
Ի Ով · Դ · 3 ·

Ի ԳԼ · Թ · 5 ·

791

Լ Ճոր · Ե · 14 · Ես · ԺԳ · 10 · ՅԹ · 9 · 10 · Երեմ. ԺԸ · 9 · Մաղ · Գ · 6 ·
Ի Ես · ԺԸ · 2 · 3 · Երեմ · Խը · 37 · Եզեկ · Է · 18 · Իե · 31 ·
Ի Երեմ · Չ · 26 · Ջաք · ԺԲ · 10 ·

Ի Աթաղ · Գ · 1 · Սաղ · Ղդ · 9 · Եզեկ · Է · 26 ·

Հ Օր · Թ · 21 ·
Ի Ով · Դ · 15 ·
Ղ ԳԼ · Ե · 5 ·

ըլլան , Բ ու շէնուն ամէն տեղ լուռութեամբ պիտի նետուն ։

4 Ասիկայ մտիկ ըրէք , դուք որ Տանտիրոջը կլլելու , ու երկրին աղքատները կորսընցընելու կը ցանկաք , Ու կ'ըսէք , Ամսագլուխը ե՞րբ պիտի անցնի , որ ընդհէն ծախենք , և շաբաթը՝ որ ցորենը բա՛ց հանենք , ու Էպհոյն պզտիկցընենք ու սիկղը մեծցընենք , և նենգութեամբ խարդախ կշիռք-
6 ներ գործածենք . Որ աղքատները ստակով , ու տնանկները զոյգ մը կօշիկով ծախու առնենք , ու ցո-
7 րենին խոտանը ծախենք ։ Տէրը Յակոբին մեծվայելչութեանը վրայ երդում ըրաւ , Ը-ի՛ն , Ի նոյնց բոլոր գործքերը յաւիտեան պիտի չը-
8 մոռնամ ։ Չէ՞ որ աս բանիս համար երկիրը պիտի դողայ , ու ամէն անոր մէջ բնակողը սուգ պիտի բռնէ , և բոլոր Էրէ՛ր գետի պէս վեր պիտի ելլէ , ու պիտի քշուի ու պիտի ընկղմի Էորպէս թէ Եգիպ-
9 տոսի գետով ։ Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , Արևը կէս օրուան ատենը մարը պիտի մտցընեմ , ու ցորեկուան լոյսին ատենը երկիրը պիտի խա-
10 ւարեցընեմ ։ Եւ ձեր տօները սուգի , ու ձեր բոլոր երգերը ողբի պիտի դարձընեմ . Ի ու ամէն մէջքերու վրայ քուրձ՝ և ամէն գլխու վրայ կնատութիւն պիտի բերեմ . Չ ու Էրէ՛ր վրայ ---է պիտի բերեմ՝ մէկ հատիկ զաւակի համար եղած սուգին պէս , և անոր վախճանը՝ դառնութեան օրուան պէս ։

11 Ահա օրեր կու գան , կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ երկրին վրայ սով մը պիտի խրկեմ , չէ թէ հացի սով , և չէ թէ ջուրի ծարաւ , հապա Տէրոջը խօսքերը լսելուն --վը ։
12 Ու մէկ ծովէն միւս ծովը , և հիւսիսէն մինչև արևելք պիտի թափառին . Տէրոջը խօսքը փնտռելու համար հոս հոն պիտի պտըտին ,
13 բայց պիտի չգտնեն ։ Ան օրը գեղեցիկ կոյսերը ու երիտասարդնե-
14 րը ծարաւով պիտի մարին , Որոնք Սամարիայի յանցանքովը Ներկայ կ'ընեն ու կ'ըսեն , Կենդանի է քու աստուածդ , ով Դան , ու կենդանի է Բերսաբէէին ճամբան . անոնք պիտի իյնան ու մէյմըն ալ պիտի չելլեն ։

ԳԼ · Թ

1 Գալու կործանման ատուգութիւնը ։ 11 Դաւիթին խորանին վերականգնումը ։

1 Տէրը տեսայ որ սեղանին վրայ կայներ էր ու ըսաւ , Խոյակին

զարկ որ սեմերը դողան , և զանոնք կտոր կտոր ըրէ անոնց ամենուն գլխուն վրայ , ու անոնց մնացորդը սրով պիտի մեռցընեմ . Ա-
անոնց փախստականը պիտի չկարենայ փախչիլ , ու անոնց ազատուածը պիտի չկարենայ ազատիլ ։
2 Թէև անոնք մինչև դժոխքը փորըն , իմ ձեռքս անկէ պիտի առնէ զանոնք . Ու թէև երկինքը ելլեն , զանոնք անկէ պիտի իջեցը-
3 նեմ . Ու թէև Կարմէղոսի գլուխը պահուըտին , զանոնք պիտի փընտռեմ , անկէ պիտի առնեմ . ու թէև իմ աչքերուս առջևէն ծովուն խորութեանը մէջ ծածկուին , հոն օձին պիտի հրամայեմ , ու զանոնք
4 պիտի խայթէ . Ու թէև անոնք իրենց թշնամիներուն առջևէն գերութեան երթան , Բհոն սուրին պիտի հրամայեմ , ու զանոնք պիտի մեռցընէ . և Ի իմ աչքս անոնց վրայ պիտի դնեմ չարիքի համար , և ոչ թէ բարիքի համար ։
5 Քանզի զօրաց Տէր Եհովան ինքն է որ երկրիս կը դպչի , ու անիկայ ՚ւկը հալի , Ե ու անոր բոլոր բնակիչները սուգ կը բռնեն , և բոլոր Էրէ՛ր գետի պէս վեր կ'ելլէ , ու կ'ընկղմի որպէս թէ Եգիպտոսի
6 գետով ։ Ինքն է որ երկինքի մէջ իր Ը վերնատուները կը շինէ , ու անոր կամարը երկրիս վրայ կը հիմնէ , Բ ծովուն ջուրերը կը կանչէ , ու զանոնք երկրի երեսին վրայ կը թափէ . Ի անոր անունը Եհովայ է ։
7 Միթէ դուք ինծի Եթէովպացւոց որդիներուն պէս չէք , ով Իսրայէլի որդիք՝ կ'ըսէ Տէրը . չէ՞ որ Իսրայէլը Եգիպտոսի երկրէն , ու Փղշտացիները Կափթորէն , և Ա-
8 սորիները Կիրէն հանեցի ։ Ահա Տէր Եհովային աչքերը ատ մեղաւոր թագաւորութեանը վրայ են , ու զանիկայ երկրիս երեսին վրայէն պիտի կորսընցընեմ . սակայն Յակոբին տունը բոլորովին պիտի չկորսընցընեմ , կ'ըսէ Տէրը ։
9 Քանզի ահա ես կը հրամայեմ , ու Իսրայէլի տունը բոլոր ազգաց մէջ պիտի խարբալեմ , ինչպէս որ ցորենը մաղով կը խարբալեն . բայց մէկ *հատ մը գետինը պիտի չիյնայ ։
10 Նայ ։ Իմ ժողովուրդիս բոլոր մեղաւորները սրով պիտի մեռնին , հորոնք կ'ըսեն թէ Չարիքը Ձեր վրայ պիտի չհասնի , ու մեր առջևը պիտի չառնէ ։
11 ՅԱն օրը Դաւիթին ինկած խորանը պիտի կանգնեմ , և անոր փլածները պիտի նորոգեմ , ու աւերածները պիտի կանգնեմ , և զանիկայ

Ն · Ք · ՂԲ · 787

— ԳԼ · Բ · 14 ·

Բ Ա Սաղ · ՃԹ · 8 · ՃԸ ·
Ի Ճոր · Ի · 6 · Երեմ. Ծա · 58 · Ընդ · 4 ·

Բ Ղա · Իշ · 33 · Բ Օր · Իբ · 65 · Եզեկ · Ե · 12 ·
Ի Ղա · ԺԷ · 10 · Երեմ. Խգ · 11 ·
Ղ Մ Ամբ · ա · 4 ·
Ի ԳԼ · Ը · 8 ·

Ը Սաղ · Ճգ · 3 · 13 ·
Ր ԳԼ · Ե · 8 ·
Ի ԳԼ · Գ · 13 ·

Ի Երեմ. Խե · 4 ·
Լ Բ Օր · Բ · 23 · Երեմ. Խե · 4 ·
Ի ԳԼ · ա · 5 ·
Ի Հմր 4 ·
Ի Երեմ · Լ · 11 · Լ · 35 , 36 · Ընդ · 16 , 17 ·

* Ա — Յ · Խիճ

Հ ԳԼ · Չ · 3 ·

Յ Գոր · ԺԵ · 16 , 17 ·

Ն · Ք · ԳՁ · 787

ԷԶՐ · 19 ·
Ի Թագ · իդ · 18 ·
Ղեւ · իզ · 5 ·
Ի Ցովել · գ · 18 ·
Ն Երեմ · լ · 3 ·

հին օրերուն պէս պիտի շինեմ .
12 Ընդրկէս զի անանկ Եգոմին մնացորդը ու բոլոր ազգերը ժառանգեն , որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է , կ'ըսէ Տէրը՝ որ ասիկա կ'ընէ ։
13 Կ'ընէ ։ Ահա օրեր կու գան , կ'ըսէ Տէրը , որ հերկողը ընդողին , և խաղող կոխողը սերմնացանին պիտի հասնի . և ու լեռները քաղցու պիտի կաթեցնեն , և ամէն բլուրները
14 պիտի հալին ։ Նաեւ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին դերութիւնը պիտի դարձնեմ , և ու աւրած քաղաքները պիտի շինեն , ու անոնց մէջ բնակին , և այդիներ պիտի տնկեն ու անոնց գինին խմեն , և պարտէզներ պիտի շինեն ու անոնց
15 պտուղները ուտեն ։ Եւ զանոնք իրենց երկրին վրայ պիտի տնկեմ , ու մէյմին ալ պիտի չհլուին իրենց երկրէն որ իրենց տուի , կ'ըսէ քու Տէր Աստուածդ ։

Ն · Ք · ԳՁ · 787

ԷԶՐ · կա · 4 ·
կն · 21 · Ե-ԶԿ · ԼԶ · 33—36 ·

- Ես · կ · 21 ·
Երեմ · լբ · 41 · Եզկ · ԼԶ · 28 · Ցովել · գ · 20 ·

ՄԵՐԳԵՐԻՁՈՒԹԻՒՆ ԵՒԹԻՒ

Ն · Ք · ԳՁ · Իբբ 587

- Ես · իա · 11 · ԼԳ · 5 · Եզկ · իե · 12 · 13 · 14 · Ցովել · գ · 19 · Մաղ · ա · 3 ·
Բ Երեմ. Խթ. 14 · ԸԱ ·

Ի գ Թագ · ժգ · 7 ·
Ր Ես · ժգ · 13 · 14 · 15 · Ցպտ · ԺԸ · 7 ·
- Ցոր · ի · 6 · Երեմ. Խթ. 16 · Ծա. 53 · Ամով · թ · 2 ·
ՂԱՄ · ր · 9 · Բ Երեմ. Խթ. 9 ·
Ը Ր Օր · իդ · 21 · Ես · ԺԸ · 6 · իդ · 13 ·
Բ Երեմ. լր · 22 ·
Ե Ես · ԺԹ · 11 · 12 ·
Ի Ցոր · Ե · 12 · 13 · Ես · ԽԹ · 14 · Երեմ. Խթ. 7 ·
Ա Մաղ · Հգ · 5 · Ամով · ր · 16 ·
Բ Երեմ. Խթ. 7 ·

1 Եդոմի կործանումը 3 իր հպարտութեանը համար , 10 ու իր անիրաւութեանը համար , որ Յակորին ըրեր էր ։ 17 Յակորին փրկութիւնը ու յաղթութիւնը ։

1 Աբդիու տեսիլքը ։
Տէր Եհովան - Եդոմի վրայով այսպէս կ'ըսէ . Բ Տէրոջմէ լուր լսեցինք , ու ազգերուն դեսպան խրկուեցաւ , ըսելով , Ելէք , ու անոր
2 վրայ պատերազմի ելլենք ։ Ահա քեզ ազգերու մէջ պզտիկ ըրի ,
3 դուն խիստ անարգուած ես ։ Քու սրտիդ հպարտութիւնը քեզ խաբեց , ով Ե վէմին խոռոչներուն մէջը բնակող , - բարձր բնակարան ունեցող , Ե որ սրտիդ մէջ կ'ըսես , Ո՞վ զիս գետինը պիտի իջեցնէ ։
4 Ե թէև արծիւի պէս բարձրանաս , և Ընդու բոյնդ աստղերուն մէջը դրնես , քեզ անկէ պիտի իջեցնեմ ,
5 կ'ըսէ Տէրը ։ Թէ որ Ե քեզի դողեր կամ գիշերային աւազակներ գային , (ի՜նչպէս կործանեցար .) անոնք իրենց բաւական եղածին չափ պիտի չգողնային՝ն . թէ որ քեզի կթողներ գային ։ Ը միթէ ճի-
6 ռեր պիտի չթողուի՞ն ։ Եսաւ ի՜նչպէս քննուեցաւ . անոր ծա-
7 ծուկ տեղերը փնտռուեցան ։ Քու բոլոր դաշնակիցներդ քեզ մինչև սահմանը խրկեցին . Ե քեզի հետ խաղաղութիւն ունեցող մարդիկները քեզ խաբեցին - քեզ յաղթեցին . քու հացդ - ոտքերէը քու տակդ որոգայթ դրին . Ե անոր քովը հանճար չկայ ։
8 Ե Ո՞ւհա ան օրը , կ'ըսէ Տէրը , Եդոմէն իմաստուններուն , ու Եսաւի լեռնէն հանճարը բնաջինջ պիտի
9 ընեմ ։ Եւ քու Ը զօրաւորներդ , ով Ե Թեման , պիտի զարհուրին . որպէս զի Եսաւի լեռնէն ամէն մարդ

10 սպանդուելով կոտրուի , Ե քու եղբօրդ Յակորին եղած անիրաւութեանը համար ամօթը քեզ պիտի ծածկէ , ու Ի յաւիտեան բնաջինջ
11 պիտի ըլլաս ։ Անոր դիմացը կայնած օրդ՝ երբոր օտարազգիները անոր զօրքը գերի առին , ու օտարները անոր դռները մտան , ու Հ Երուսաղեմի վրայ վիճակ ձգեցին , դուն ալ անոնց մէկուն պէս էիր ։
12 Ու պէտք չէր որ Ընդու եղբօրդ օրը , անոր օտարութեան օրը Ը դ Ի՜ն նայէիր , և Յուդայի որդւոցը վրայ անոնց կորստեան օրը Ե խնդայիր , ու անոնց նեղութեան օրը քու բերանդ
13 մեծցնէիր , Ո՛չ ալ իմ ժողովուրդիս դուռը անոնց թշուառութեան օրը մտնէիր , անոնց կործանման օրը դուն ալ անոնց չարիքին վրայ նայէիր , և անոնց կործանման օրը անոնց ստացուածքին
14 վրայ չե՜ Ե ձգէիր . Եւ ո՛չ անոր ազատուածները կոտրելու համար ճամբուն բերանը կայնէիր , ու անոր նեղութեան օրը անոր մնացորդնե-
15 րը մատնէիր ։ Ե քանի որ ամէն ազգերուն վրայ Տէրոջը օրը մօտ է . Ե քեզի քու ըրածիդ պէս պիտի ընեն . քու հատուցումդ գլուխդ պի-
16 տի դառնայ ։ Ե քանի՞ որ դուք իմ սուրբ լեռանս վրայ խմեցիք , բոլոր ազգերն ալ շարունակ պիտի խմեն . պիտի խմեն ու պիտի կլլեն , ու չեղածի պէս պիտի ըլլան ։
17 Ե Բայց Սիօն լեռանը վրայ - փրկութիւն պիտի ըլլայ , և սրբութիւն պիտի ըլլայ . ու Յակոբին տունը իրենց կալուածքներուն պի-
18 տի տիրեն ։ Եւ Յակոբին տունը Ե կրակ , ու Ցովսեփին տունը բոց , ու Եսաւին տունը յարդ պիտի

Ն · Ք · ԳՁ · Իբբ 587

Բ Սադ · ՃԷ · 7 · Եզկ · իե · 12 · լե · 5 · Ամով · ա · 11 ·
Ի Եզկ · լե · 9 · Մաղ · ա · 4 ·
Հ Ցովել · գ · 3 · Նաե · գ · 10 ·
Յ Սադ · լԷ · 13 · ՃԷ · 7 ·
Ը Սադ · իր · 17 · Ծդ · 7 · ԽԹ · 10 · Միք · գ · 11 · Է · 10 ·
Ե Ցոր · լա · 29 · Ընակ · ԺԷ · 5 · իդ · 17 · 18 · Միք · է · 8 ·

Ի Եզկ · լ · 3 · Ցովել · գ · 14 ·

Իբբ 585

Յ Եզկ · լե · 15 · Ամբ · բ · 8 ·
Ն Երեմ. իե · 28 · 29 · Խթ. 12 · Պետ. գ · 17 ·

Ը Ցովել · բ · 32 ·
- Ամով · թ · 8 ·

Ը Զաք · ԺԲ · 6 · Ես Ես · ԺԴ · 17 ·

Ն · Ք · Գ · Ի · Ե · 587

ըլլայ . և անոնց մէջը պիտի բռընկին , ու զանոնք պիտի ուտեն , ու Եռաւի տանը մնացորդ մը պիտի չըլլայ . քանզի Տէրը խօսեցաւ ։
19 Եւ Հարաւայիները Եռաւի լեռը պիտի ժառանգեն , Նու դաշտայիները՝ Փղշտացւոց երկիրը , նաև Եփրեմի դաշտը ու Սամարիայի դաշտը պիտի ժառանգեն . ու Բենիամին Գաղաադը ժառանգէ ։
20 Եւ Իսրայէլի որդւոցը աս զօրքին գերիները՝ Քանանացւոց եղածը մինչև Սարեփթա , ու Երուսաղէմի գերիները որոնք Սեփարադի մէջ են , Հարաւային քաղաքները պիտի ժառանգեն ։
21 Եւ ազատողներ պիտի ելլեն Սիօն լեռը , Եսաւի լեռը դատելու համար . ու Էթագաւորութիւնը Տէրոջը պիտի ըլլայ ։

Ն · Ք · Գ · Ի · Ե · 587

– Գ Թագ . ԺԱ · 9 , 10 ։
– Երեմ . լբ · 44 ։
Է Սպ . իբ . 28 ։ Դան . բ · 44 ։ է . 14 ։ 27 ։ Զաք . Ժգ . 9 ։ Ղե . ա . 33 ։ Ցպտ . ԺԱ · 15 ։ ԺԹ · 6 ։

Ղ Ա մ վ · Թ · 12 ։
Է Սոփ · բ · 7 ։

ՄԸՐԳԸՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՆԷՆՈՒ

Ն · Ք · Գ · Ի · Ե · 862

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ցոփնան նինուէ քաղաքը խրկուելով՝ դէպ ի թարսիս կը փախչի ։ 4 Ծովուն մէջ փոթորիկ կ ելլելով՝ անոր յանցանքը կը յայտնուի . 12 անիկայ ծովը կը ձգուի , 17 ու ձուկէ մը կը կլլուի ։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը Ամաթիի որդւոյն – Ցոփնանին եղաւ , ըսե-
2 լով , Ելի՛ր , Ինինուէ մեծ քաղաքը դնա , ու անոր դէմ քարոզուԹիւն ըրէ , քանզի Նանոց չարու-
3 Թիւնը իմ առջիս ելաւ , Բայց Ցոփնան Դելաւ որ Տէրոջը երեսէն թարսիս փախչի . և Ցոպպէ իջաւ , ու մէկ նաւ մը գտաւ որ թարսիս կ'երթար , և անոր վարձքը տուաւ ու անոր մէջը մտաւ , որ անոնց հետ թարսիս երթայ Ը Տէրոջը երեսէն ։
4 Եւ Տէրը ծովուն մէջ մեծ հով մը հանեց , ու ծովուն մէջ մեծ փոթորիկ մը եղաւ , այնպէս որ նաւը խորտակուելու վտանգի մէջ
5 էր ։ Ու նաւավարները վախցան , և ամէն մէկը իր աստուծոյն կ'աղաղակէր . ու Ընաւուն մէջի կարասիները ծովը նետեցին , որ ը-
Նէ՛յ իրենցմէ թեթեւցընեն . բայց Ցոփնան նաւուն խորշը իջնելով պառկեր էր ու խորունկ կը քնա-
6 նար ։ Եւ նաւապետը անոր մօտեցաւ ու անոր ըսաւ , Քեզի ի՛նչ եղաւ՝ ով խորունկ քնացող . ելի՛ր Քքու Աստուծոյդ աղաղակէ , Դգուցէ Աստուած մեզ յիշէ , որ չկորսուինք ։
7 Եւ իրարու ըսին , Եկէ՛ք՝ Էվիճակ ձգենք , ու գիտնանք Թէ աս չարիքը որո՛ւն պատճառովը մեր վրայ եկաւ ։ Եւ վիճակ ձգեցին , ու
8 վիճակը Ցոփնանին ելաւ ։ Եւ անոնք ըսին անոր , Հիմա պատմէ՛ մեզի՝ Թէ աս չարիքը որո՛ւն պատճառովը մեր վրայ Էկաւ . քու գործդ ի՞նչ է , և ո՞ւրկից կու գաս , քու երկիրդ որո՞ն է , ու դուն
9 ո՞ր ժողովուրդէն ես ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Ես Եբրայեցի եմ , և Ծովը ու ցամաքը ստեղծող երկնից Աստուծմէն Եհովայէն կը
10 վախնամ ։ Եւ ան մարդիկը խիստ շատ վախցան , ու անոր ըսին , Ատ բանը ինչո՞ւ ըրիր . քանզի ան մարդիկը գիտցան որ անիկայ Տէրոջը երեսէն կը փախչէր , ինչու որ ա-
11 նոնց պատմեր էր ։ Եւ անոր ըսին , Քեզի ի՞նչ ընենք , որ ծովը մեզմէ դադարի . քանզի ծովը երթալով աւելի կը սաստկանար ։
12 Ու անիկայ ըսաւ անոնց , Ձիս վերցուցէք ու դիս ծովը նետեցէք , ու ծովը ձեզմէ պիտի դադարի . քանզի ես գիտեմ որ աս մեծ փոթորիկը իմ պատճառովս ձեր վրայ եղաւ ։
13 Եւ ան մարդիկը թի քաշելով կը ջանային Նը-Ը ցամաքը դարձընել , Բայց չկրցան . քանզի ծովը երթալով կը սաստկանար անոնց
14 վրայ ։ Ու Եհովային աղաղակեցին ու ըսին , Ո՛հ , Եհովայ՝ կ'աղաչենք , աս մարդուս հոգիին համար չկորսուինք , ու Մեր վրայ անմեղ արիւն մի՛ դներ . քանզի դուն՝ ով Եհովայ , Ուզածիդ պէս
15 ըրիր ։ Եւ Ցոփնանը վերցուցին ու ծովը նետեցին . Ըև ծովը իր սաստ-
16 կութենէն դադրեցաւ ։ Ու ան մարդիկը Եհովային մեծ վախով վախցան , ու Եհովային զոհ մատուցին և ուխտեր ըրին ։
17 Եւ Տէրը մէկ մեծ ձուկի մը Ըրամայեց որ Ցոփնանը կլլէ . ու Ցոփնան իրեք օր ու իրեք գիշեր ձուկին փորը մնաց ։

Ն · Ք · Գ · Ի · Ե · 862

Ի Սպ · ճիզ · 6 ։ Դոր · ԺԷ · 24 ։

Ը Տն Ցո · ժա · 50 ։

Ի Ա ռակ · իս · 39 ։

Հր Օր · իս · 8 ։
Յ Սպ · ճԺԱ · 3 ։
Ը Սպ · ԺԹ · 9 ։ Ղե · Ը · 24 ։
Ե Մա · ժր · 40 ։ Ժգ · 4 ։ Ղե · ժա · 30 ։

– Գ Թագ · ԺԳ 25 ։ Մաա · ժբ · 39 ։
Բ Ծն . ժ . 11 , 12 ։ Գէ · գ · 2 , 3 ։ գ · 11 ։
Է Ծն . ժբ · 20 , 21 ։ Եզր · Թ · 6 ։ Ցակ · ե · 4 ։ Ցպտ · ժբ · 5 ։
Ը Գէ · գ · 2 ։
Ի Ցե . ժԹ . 46 ։ բ Մն · բ · 16 ։ Գոր · Թ · 36 ։
Ը Ծն · գ · 16 ։ Ցոր · ա · 12 ։ բ · 7 ։
Ի Սպ · ճԷ · 25 ։
Ը Գոր · իէ · 18 , 19 , 38 ։

Ի Սպ · ճԷ · 28 ։
Ժ Ցովէլ · բ · 14 ։
Ի Ցե . է . 14 , 16 ։ աԹագ · ժ · 20 , 21 ։ Ժգ · 41 , 42 ։ Ա ռակ · ժգ · 33 ։ Գոր · ա · 26 ։
Լ Ցե . է . 19 ։ աԹագ · Ժգ · 43 ։

Ն·Ք·ՂԲ· Իրբ 862

ԳԼ· Բ

1 Ցուիսանին ազօթքը։ 10 Անիկայ ձուկին փորէն կ'ազատի։

1 Եւ Ցուիսան ձուկին փորէն իր Տէր
2 Աստուծոյն աղօթք ըրաւ, ու ըսաւ. — Իմ նեղութենէս Տէրոջը աղաղակեցի, ու անիկայ ինծի պատասխան տուաւ. գերեզմանին փորէն կանչեցի, — իմ ձայնս լսեցիր։
3 † Ինչու որ զիս ծովերուն մէջը՝ անդունդը նետեցիր, ու հեղեղները զիս պաշարեցին. ‡ քու ամէն կոհակներդ ու ալիքներդ իմ վրայէս
4 անցան։ † Ու ես ըսի, Քու աչքերուդ առջևէն վռընտուեցայ, բայց տակաւին Ը քրա սուրբ տաճարիդ
5 պիտի նայիմ։ ‖ Ջիս մինչև հոգիս ջուրերը պաշարեցին, անդունդը ամէն կողմէն զիս շրջապատեց, կնիւնները գլուխս փաթթուեցան։
6 Լեռներուն տակերը իջայ, երկիրը իր նիգերովը յաւիտեան իմ բոլորտիքս էր, բայց դուն իմ կեանքս Էգուբէն հանեցիր, ով իմ Տէր
7 Աստուածս։ Երբոր հոգիս իմ վրաս մարեցաւ, Տէրը յիշեցի. † ու իմ աղօթքս քեզի քու սուրբ տա-
8 ճարդ հասաւ։ † Սուտ ունայնութիւններու նայողները իրենց ըլլալու ողորմութիւնը կը թողուն։
9 Բայց ես էնորհակալութեան ձայնով քեզի զոհ պիտի մատուցանեմ, — ըրած ուխտս պիտի կատարեմ. Փրկութիւնը Տէրոջն է։
10 Եւ Տէրը ձուկին հրաման ըրաւ. ան ալ Ցուիսանը ցամաքը փսխեց։

ԳԼ· Գ

1 Ցուիսան երկրորդ անգամ խրկուելով Նինուէացիներուն կը քարոզէ։ 5 Անոնք կ'ապաշխարեն։ 10 և Աստուած անոնց կը խնայէ։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ
2 Ցուիսանին եղաւ՝ ըսելով, Ելի՛ր, Նինուէ մեծ քաղաքը գնա, ու քարոզէ անոր ան քարոզութիւնը
3 որ ես քեզի կը խօսիմ։ Եւ Ցուիսան Տէրոջը խօսքին համեմատ ելաւ Նինուէ գնաց։ Իսկ Նինուէ * խիստ մեծ քաղաք մըն էր, իրեք օրուան ճամբու տարածութիւնի։
4 Եւ Ցուիսան սկսաւ քաղաքը մտնել, ու մէկ օրուան ճամբայ պտըտելով՝ — կը քարոզէր ու կ'ըսէր, Դեռ քառասուն օր կայ, ու Նինուէ պիտի կործանի։
5 Եւ Նինուէի մարդիկը † Աստուծոյ հաւատալով՝ ծոմապահութիւն քարոզեցին, ու անոնց մեծէն մինչև պզտիկը քուրձ հագան։
6 Եւ — խօսքը Նինուէի թագաւորին հասաւ, ու անիկայ իր աթոռէն ելաւ ու վրայէն պատմուճանը հանեց, և քուրձ հագաւ ‡ ու մոխիրի
7 վրայ նստաւ. ‡ Եւ Նինուէի մէջ մունետիկ կանչել տուաւ, ու թագաւորին ու իր մեծամեծներուն հրամանովը պատուիրեց ըսելով, Մարդ ու անասուն, արջառ ու ոչխար բան մը չուտեն, չարածին
8 ու ջուր չխմեն. Եւ մարդիկները ու անասունները քուրձ հագնին, ու բուռը ուժով Աստուծոյ աղաղակեն. և Ամէն մարդ իր չար ճամբայէն, ու ձիր ձեռքերուն մէջ եղած անիրաւութենէն դառնայ.
9 Ո՞վ գիտէ, ‡ — Աստուած դառնայ ու զղջայ, և իր սաստիկ բարկութենէն դառնայ, ու չկորնչինք։
10 Եւ Աստուած անոնց գործքերը տեսաւ, որ իրենց չար ճամբաներէն դարձան. ու Աստուած զղջաց ան չարիքին համար որ ըսեր էր թէ անոնց ընէ, ու չընէ։

ԳԼ· Դ

1 Ցուիսան Աստուծոյ ողորմութեանը համար նեղանալով՝ ‡ դմնիի մը օրինակով կը յանդիմանուի։

1 Եւ Ցուիսան խիստ դժուարեցաւ,
2 ու նեղացաւ. Ու Տէրոջը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ, Ո՛հ Տէր, երբոր ես դեռ իմ երկիրս էի, իմ խօսքս աս չէը. ասոր համար — առաջ թարսիս փախչելու եղայ. քանզի գիտէի որ դուն † ողորմած, գթած, երկայնամիտ և բազումողորմ Աստուած ես, ու չարիքի
3 համար կը զղջաս։ † Եւ հիմա՝ ով Տէր, կ'աղաչեմ, իմ հոգիս ինծմէ առ, քանզի † մեռնիլս ապրելէս
4 աղէկ է։ Եւ Տէրը ըսաւ, † Միթէ — դուն նեղանալովդ աղէկ կ'ընես"։
5 Եւ Ցուիսան քաղաքէն դուրս ելաւ, ու քաղաքին արևելեան կողմը նստաւ, և հոն իրեն տաղաւար մը շինեց, ու անոր հովանիին տակը նստաւ, մինչև որ տեսնէ թէ քաղաքին ինչ պիտի ըլլայ։ Եւ
6 Տէր Աստուած դդմնիի մը հրամայեց, ու Ցուիսանին վրայ ելաւ, որ անոր գլխուն վրայ հովանի ըլլայ, որպէս զի զանիկայ իր տառապանքէն ազատէ. և Ցուիսան դդմնիին համար մեծ ուրախութիւնով ուրախացաւ։
7 Ու հետևեալ օրը երբոր առտու կ'ըլլար, Աստուած հրամայեց որդի մը, որ դդմնին զարկաւ, ու ա-
8 նիկայ չորցաւ։ Ու եղաւ որ երբոր արեւը կը ծագէր, Աստուած խորշակաբեր արեւելեան հովի մը հրամայեց, ու արեւը Ցուիսանին գլխուն վրայ զարկաւ, այնպէս որ

Ն·Ք·ՂԲ· Իրբ 862

‡ Ցոր·բ·8։
† բ Մն·ի·3։ ‡ Ցովել·բ·15։

Ի Ես·ծբ·6։ Ղ Ես·ծթ·6։

Ի բ Թագ·ժբ·22։ Ցովել·բ·14։

Ը Երեմ·ժբ·8։ Ա Մովսէ·3, 6։

— Գլ·ա·3։

Բ Եզ·լդ·6։ Սաղ·ճգ·5։ Ցովել·բ·13։

‡ գ Թագ·ժթ·4։

† Ես՛՝ Ի-րա՞ւ է որ խիստ նեղացեր ես։

— Սաղ·ճի·1։ ճլ·1։ ճխբ·1։ Ողբ·գ·55, 56։

Բ Սաղ·կե·2։

‡ Սաղ·ծբ·6։

† Սաղ·խբ·7։

Ի Սաղ·Ղա·22։

Ղ Թագ·բ·38։

Ի Սաղ·կթ·1։ Ողբ·գ·54։

Ը Սաղ·ժզ·10։

Բ Սաղ·ժբ·6։

‡ գ Թագ·ժէ·15։ Սաղ·լա·6։ Երեմ·ժ·8։ ժզ·19։

Ի Սաղ·ծ·14, 23։ ճժգ·17, 18։ Ովս·ժգ·2։ Երբ·ժգ·15։

Լ Սաղ·գ·8։

* Եփր·Ասուծոյ

— Տես՛ր Օր·ժբ·22։

Բ Մատ·ժբ·41։ Ղուկ·ժա·32։

անիկայ մարեցաւ . ու անիկայ ինքն-
իրեն մահը ուզելով՝ ըսաւ , Ի՛մեռ-
նիլս ապրելէս աղէկ է ։
9 Եւ Աստուած Յովնանին ըսաւ , Միթէ դդմենիին համար նեղանա-
լով աղէկ կ՚ընես . ու անիկայ ըսաւ , Մինչև՛ ի մահ նեղանալով աղէկ կ՚ընեմ ։
10 Ան ատենը Տէրը ըսաւ , Դուն դդմենիին խնայեցիր , որ անոր հա-
մար աշխատութիւն չքաշեցիր ու զանիկայ չմեծցուցիր , որ մէկ գի-
շերուան մէջ բուսաւ ու մէկ գի-
11 շերուան մէջ կորսուեցաւ . Ու ես պիտի չխնայե՞մ Նինուէին՝ ղան
մեծ քաղաքին , որուն մէջը հարիւր քսան հազարէն աւելի մարդիկ կան , Ի որոնք աջ ու ձախ ձեռքին տար-
բերութիւնը չեն գիտեր , ու նաև շատ ընասուններ ։

ՄԸՐԳԸՐԼՈՒԹԻՒՆ ՄԻՔԻԱՅԻ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Միքիա կը ցուցընէ թէ Աստուծոյ բարկու-
թիւնը բորբոքած է Ցակոբին դէմ՝ անոր կը-
ռապաշտութեանը համար . 10 կը յորդորէ որ
սուգ բռնեն ։

1 Տէրոջը խօսքը որ Ցուդայի Թա-
գաւորներուն՝ Յովաթամին , Ահազին — Եզեկիային օրերը — Մօրաստացի Միքիային եղաւ , և Սամարիայի ու Երուսաղէմի վրա-
յով Ի անոր յայտնուեցաւ ։
2 Լսեցէ՛ք՝ ով բոլոր ժողովուրդ-
ներ , մտիկ ըրէ՛ ով երկիր , ու անոր *բոլոր բնակիչները՝ . և Տէր Եհովան ☩ ձեզի դէմ վկայ ըլլայ , Տէրը իր սուրբ տաճարէն ։
3 Քանզի ահա Տէրը իր Ի տեղէն կ՚ել-
լէ , և պիտի իջնէ ու ըներկրին բարձր տեղերուն վրայ պիտի պտր-
4 տի ։ Ու Ի լեռները անոր տակը պիտի հալին , և հովիտները պիտի պատռին կրակին առջևը հալած մոմի պէս ու զառ՚ի վայրէն թա-
5 փուած ջուրի պէս ։ Ա՛ս ամէնը Ցակոբին յանցանքին համար ու Իսրայէլի տանը մեղացը համար է . Ցակոբին յանցանքը ո՞վ է . Սամարիա չէ՞ . և Ցու-
դայի բարձր տեղերուն ո՞վ է . Երուսաղէմ չէ՞ ։ Ուստի
6 Սամարիան ի դաշտի քարակոյտի պէս՝ այգի տնկելու տեղի պիտի դար-
ձընեմ . անոր քարերը ձորին մէջը պիտի գլորեցընեմ , ու Ի անոր հի-
7 մերը պիտի բանամ . Եւ անոր բո-
լոր կուռքերը պիտի կոտրտին , ու անոր բոլոր նուիրուած բաները կրակով պիտի այրին , և անոր բո-
լոր արձանները բնաջինջ պիտի ընեմ . քանզի *նետ բոզի վարձքով ժողվեց , ու բոզի վարձքի պիտի դառնան ։
8 Ասոր համար Ա պիտի ողբամ ու
պիտի հառաչեմ , Ի անծածկոյթ ու մերկ պիտի շրջիմ . ի չագալներու պէս կոծ , ու ջայլամներու պէս
9 սուգ պիտի ընեմ ։ Քանզի անոր վէրքերը անբժշկելի են , քանզի մինչև Ցուդա եկաւ , մինչև իմ ժողովուրդիս դուռը՝ մինչև Երու-
10 սաղէմ հասաւ ։ Գիւղերի մէջ մի՛ պատմէք — բնաւ մի՛ լաք . Բէթ-
թափրայի մէջ Ն փոշիի մէջ թա-
11 ւալէ ։ Ով Սափիրի բնակիչ՝ քու ամերկութիւնդ բաց ունենալով անցիր . Սաանանի բնակիչը դուրս չելլեր , Բէթեսէլի կոծը իր օ-
12 թևառը ձեզմէ կ՚առնէ ։ Վասն զի Մարօթի բնակիչը բարիքի համար կը վշտանայ . քանզի մինչև Երու-
սաղէմի դուռը Տէրոջմէ չարիք
13 իջաւ ։ Երիվարը կառքին լծէ՝ ով Լաքիսի բնակիչ . Սիօնի աղջկանը մեղքին սկիզբը անիկայ է . քանզի քու մէջդ Իսրայէլին յանցանքները
14 գտնուեցան ։ Անոր համար Մօրե-
սեթ-Գէթին ընծաներ պիտի տաս . Աքզիբի տուները Իսրայէլի թագաւորներուն պիտի ստեն ։
15 Տակաւին քեզի ժառանգ պիտի բե-
րեմ՝ ով Մարեսայի բնակիչ . Իսրայէլի փառքը մինչև Ադողամ
16 պիտի հասնի ։ Քու սիրելի որ-
դւոցդ համար Ե մազերդ փետուր ու կտրէ՛ . կնտութիւնդ արծիւի պէս շատցուր , քանզի քեզմէ գե-
րութեան գացին ։

ԳԼ . Բ

1 Ջրկողութեան դէմ վայ կը կարդայ ։ 4 Ողբ
մը ։ 7 Անիրաւութեան ու կապաշտութեան
դէմ յանդիմանութիւն մը ։ 12 Ցակոբին
դերեզմանութեանը խոստումները ։

1 Վա՛յ անոնց՝ որ անօրէնութիւն
կը խորհին , ու Բ իրենց անկողին-
ներուն վրայ չարութիւն կը ձարեն .

Ն . Ք . գԲ . Էջ 862
Է Հմր 3 ։
Ն . Ք . գԲ . Էջ 862
Ղ Գէ . ա . 2 ։ գ . 2 . 3 ։
Է Ր Օր . ա . 39 ։
Ը Սաղ . լգ . 6 ։ Ճեռ . 9 ։
Ն . Ք . գԲ . Էջ 750
Է Եռ . ի . 2 . 3 . 4 ։
Ի Ցով . ը . 29 ։ Սաղ . ձր . 6 ։
Լ Դ Թագ . ժը . 13 ։ Եսա . ը . 7 . 8 ։ Հր Թագ . ա . 20 ։
† Ա՛ստ՝ փոշիի տուն ։
Յ Երեմ . գ . 26 ։
‡ Ա՛ստ՝ գեղեցկութիւն ։
Ղ Եռ . ի . 4 ։ Ամ . 2 . 3 ։ Երեմ . ժգ . 22 ։ Նաե . գ . 5 ։
‖ Ա՛ստ՝ Չօսներ ունեցող ։
§ Ա՛ստ՝ մերձակայ տուն ։ Լ՚ Լէհաչի տուն ։
# Ա՛ստ՝ գառնութիւններ ։
¶ Ամոս . գ . 6 ։
* Դ Թագ . ժը . 14 ։ 17 ։ Ա Ցով . ժե . 44 ։
†† Ա՛ստ՝ սուտ թիւն ։
Ղ Ցով . ժե . 44 ։
‡‡ Ա՛ստ՝ ժառանգութեան , Լ՚ գլեատր ։
Ղ Բ Մն . ժա . 7 ։
- Ողբ . գ . 5 ։
Ղ Ցոր . ա . 20 ։ Ես . ժե . 2 ։ Իր . 12 ։ Եզեկ . է . 29 ։ ժգ . 6 ։ խէ . 5 ։ Լար . 37 ։
Էջ 730
— Ոմ . է . 6 ։
Բ Սաղ . լգ . 4 ։
— Երեմ . իգ . 18 ։
Բ Ամով . ա . 1 ։
Է Ր Օր . լը . 1 ։ Ես . ա . 2 ։
* Եբ . լեւթիւնը ։
Ը Սաղ . ծ . 7 ։ Մաղ . գ . 5 ։
Ի Սաղ . ժա . 4 ։ Ցաքո . բ . 7 ։ Ամբ . բ . 20 ։
Ղ Եռ . իգ . 21 ։
Ի Սաղ . ճժե . 3 ։
Ը Ր Օր . լը . 13 ։ լգ . 29 ։ Ամով . գ . 13 ։
Ի Դատ . ե . 5 ։ Սաղ . ղէ . 5 ։ Եռ . կգ . 1 . 2 . 3 ։ Ամով . թ . 5 ։ Ամբ . գ . 6 ։ 10 ։
Լ դ Թագ . ժթ . 25 ։ Գէ . գ . 12 ։
Ի Եզեկ . ժգ . 14 ։
Լ Եռ . իա . 3 ։ Եր . 4 ։ Երեմ . գ . 19 ։

անոնք առաւօտեան լոյսին առնեն զանիկայ ՝ի գործ կը դնեն , քանզի ՝իրենց ձեռքերուն մէջը ոյժ կայ .
2 Ու անոնք ՝ադարակներու կը ցանկան ու ը֊նտ֊ կը յափշտակեն , և տուներ՝ ու ը֊նտ֊ կ՝առնեն . և մարդուն ու իր տանը , մարդուն ու իր ժառանգութեանը զրկանք
3 կ՝ընեն : Անոր համար Տէրը այսպէս կ՝ըսէ . Ահա ես ՝աս ազգին վրայով չարիք մը կը խորհիմ , ուրկից պիտի չկրնաք ձեր պարանոցը հանել , ու պիտի չկրնաք հպարտութեամբ քալել , ՝վասն զի ժամանակը չար
4 է : Ան օրը ձեր վրայ ՝առակ պիտի խօսին , ու տրտմալի ողբով ՝պիտի ողբան ու ըսեն , Ի՛ողորովին յափշտակուեցանք . իմ ժողովուրդիս բաժինը փոխեց ; զանիկայ ինչպէս ինձմէ վերցուց . մեր ագարակները ետ տալու տեղը՝ բաժնեց ;
5 Անոր համար Տէրոջը ժողովքին մէջ ՝վիճակով չար քաշող մը պիտի չունենաս ;
6 Մարգարէութիւն ընողներուն՝ ՝Մարգարէութիւն մի ընէք , ՝ը֊ն֊ն֊ն . անոնց մարգարէութիւն պիտի չընեն , ՝ո֊ն֊ղ֊ն նախատինքը պիտի
7 չվերնայ : Ո՛վ Ցակոբի տուն ը֊ս֊ու֊ղ՝ միթէ Տէրոջը ոգին կարճեցա՞ւ , անոր գործքերը ասո՞նք են . միթէ ուղղութեամբ քալողին իմ
8 խօսքերս աղէկ չե՞ն : Եւ իմ ժողովուրդս շատոնցմէ ոտք ելաւ թշնամի ըլլալու համար . ապա՝ հովութեամբ անցնողներէն պատերազմէ դարձողներէն հանդերձները
9 ՝կ֊ա֊ր֊ն֊ բռնի ՝վրայէն պատմուճանը կը կո֊ղոպտէք : Իմ ժողովուրդիս կը֊նիկներէն իրենց զուարճալի տուներէն կը վռնտէք , անոնց տղաքներէն յաւիտեան իմ փառքս
10 կ՝առնէք : Ելէք ու գացէք , քանզի ասիկայ Հանգստութեան տեղ չէ . պիղծ ըլլալուն պատճառով մեծ կործանումով բնաջինջ պիտի ըլ֊
11 լայ : Թէ որ մէկ մարդ մը Հովի և ունայնութեան ետևէ երթայ , ու ստութիւն խօսի՝ ը֊ս֊ը֊վ , Գինիի ու օղիի համար քեզի մարգարէութիւն ընեմ . անիկայ պիտի ըլլայ աս ժողովուրդին մարգարէն :
12 ՝Ո՛վ Ցակոբ՝ ամէնքդ անշուշտ պիտի ժողվեմ , Իսրայէլին մնացորդը պիտի հաւաքեմ , ո֊ ՝Բոսրայի ոչխարներուն պէս՝ իրենց փարախին մէջը եղող հօտերուն պէս միկտեղ պիտի դնեմ . Հմարդոց բ֊ա֊մ֊բ֊ւ֊ն֊ը համար աղմուկ պիտի ըլլայ ,
13 Խրամատութիւն ընողը անոնց առջևը ելաւ . անոնք խրամատեցին ու դռնէն անցան և անկէ ելան . ու ՝անոնց թագաւորը անոնց առջևը անցաւ , Հև Տէրը իրրև անոնց գլուխ ո֊ր֊ջ֊ե֊ն ՝Իսրա֊ե֊լ :

Գ Լ · Գ

1 Իշխաններուն անգթութիւնը : 5 Մարգարէներուն սուտութիւնը : 8 Աստուծոյ ամենուն ալ անհոգութիւնը :

1 Ու ըսի , Հիմա մտիկ ըրէք , ով Ցակոբին գլխաւորները , ու Իսրայէլի տանը իշխանները . ՝պէտք չէ՞ որ դուք իրաւունքը ճանչնաք .
2 Դուք որ աղէկութիւնը կ՝ատէք , ու չարութիւնը կը սիրէք ; ՝մարդոց վրայէն մորթերը , ու անոնց
3 ոսկորներէն միսերը կը հանէք . Ու անոնք որ ՝իմ ժողովուրդիս միսը կ՝ուտեն , և անոնց վրայէն մորթերը կը հանեն , ու անոնց ոսկորները կը փշրեն , և զանոնք պատուկի մէջ ու ՝կաթսայի մէջ էֆ֊ը֊ը֊
4 միսի պէս կտոր կտոր կ՝ընեն , Ան ատենը ՝Տէրոջը պիտի աղաղակեն , բայց անոնց պատասխան պիտի չտայ , ու ան ժամանակը իր երեսը անոնցմէ պիտի ծածկէ , վասն զի անոնք չար գործքեր ը֊րին ;
5 Այսպէս կ՝ըսէ Տէրը Հան մարգարէներուն համար՝ որոնք իմ ժողովուրդս կը մոլորցընեն , ու ՝իրենց ակռաներովը կը խածնեն , և խաղաղութիւն կը քարոզեն , ու Հով՝ որ անոնց բերանը բան չդներ , անոր դէմ պատերազմ կը հրատա֊
6 րակեն : Հանոր համար ձեզի գիշեր պիտի ըլլայ , որ տեսիլք չտեսնէք . և ձեզի խաւար պիտի ըլլայ , որ գուշակութիւն չընէք . Ու մարգարէներուն վրայ արևը պիտի մտնէ , և անոնց վրայ օրը պիտի
7 խաւարի . Ու տեսանողները պիտի ամչնան , և գուշակողները ամօթով պիտի ըլլան . ամէնքն ալ իրենց շրթունքը պիտի ծածկեն ; ՝վասն զի Աստուծմէ պա֊
8 տասխան մը պիտի չըլլայ : Սակայն ես Տէրոջը Հոգւովը՝ զօրութեամբ , դատաստանով և արիութեամբ լեցուած եմ , Հոր Ցակոբին իր յանցանքը , ու Իսրայէլին իր մեղքը յայտնեմ :
9 Հիմա ասիկայ մտիկ ըրէք , ով Ցակոբի տանը գլխաւորները ու Իսրայէլի տանը իշխանները , դուք որ իրաւունքէն կը զզուիք , ու ա֊
10 մէն ուղղութիւնը կը ծռէք , Սիոնը Հարիւններով , ու Երուսաղէմը անիրաւութեամբ կը շինէք :
11 ՝Անոր գլխաւորները կաշառքով կը դատեն , ու ՝անոր քահանաները վարձքով կը սորվեցընեն , և անոր մարգարէները ստակով գուշակութիւն կ՝ընեն , Հու Տէրոջը

Ն · ք · դէ · Իրբ 730

Ը֊ն֊ · ը֊ · 12 ։

710

— Երեմ. ե · 4 , 5 ։

† Եբր · Ա֊նոնց

Բ Սաղ. ժգ · 4 ։

Ը Եզեկ. ժա. 3 , 7 ։

Ը Սաղ. ժը · 41 ։ Առակ · ա . 28 ։ Ես · ա . 15 ։ Եզեկ. ը . 18 ։ Ջաք . է . 13 ։

Ի Ես . ին · 10 , 11 ։ Եզեկ . ժգ · 10 , իբ . 25 ։ Ղ Գ . ը . 11 ։ Մատ . է . 15 ։

Ի Եզեկ. ժգ · 18 , 19 ։

Ը Ես . ը . 20 , 22 ։ Եզեկ . ժգ . 23 ։ Ջաք . ժգ . 4 ։

Բ Ամով . ը · 9 ։

Ժ Սաղ. հդ . 9 ։ Ամով . ը . 11 ։

Ի Ես . ին . 1 ։ Ա Երեմ. իբ · 13 ։

Ի Եզեկ. իբ . 27 ։ Ամ . բ . 12 ։ Սոփ . գ . 3 ։

Ժ Ես . ա . 28 ։ Եզեկ . իբ . 12 ։ Ովս . գ . 18 ։ Գա . է . 3 ։

Ի Երեմ . է . 13 ։

Հ Ես . խը . 2 ։ Երեմ . է . 4 ։ Հաով . բ . 17 ։

Ն · ք · դէ · Իրբ 730

Ը֊ն֊ · ը֊ · 29 ։

Ե Ես · ա · 8 ։

Ի Երեմ. ը · 8 ։

Ը Ամո֊ · ե · 13 ։ Եփս · ե · 16 ։

Ի Ամո֊ · բ · 6 ։

Ը Բ Թագ . ա . 17 ։

Ը Բ Օբ · ը · 8 , 9 ։

Ժ Ես · ւ · 10 ։ Ամո֊ · բ · 12 , է · 16 ։

Ա կ֊ա֊ր֊ն֊ հետ

Է Բ Օբ · ժբ · 9 ։

Ա Ղա . ժբ . 25 , 28 ։ Երեմ. գ · 2 ։

Ի Եզեկ . ժգ . 8 ։

Ժ Գա · գ · 6 , 7 ։

Ի Երեմ. լա . 10 ։

Հ Եզեկ · ւգ · 37 ։

Յ Ովս · գ · 5 ։

Ն · ք · գՓ · 710

Յ Երեմ · իզ · 18 · Գլ · ա · 6 ·
Ղ Սաղ · հթ · 1 ·
ՙ Գլ · դ · 2 ·

վրայ կը կոխ֊ըն֊ին ու կ՚ըսեն , Չէ՞ որ Տէրը մեր մէջն է . մեր վրայ
12 չարիք պիտի չգայ ։ Ուրեմն ձեր պատճառաւ Սիօն Յ ագարակի պէս պիտի հերկուի , Հռ երու֊սաղէմ աւերակներու դէզեր , ու ՙ Տէր֊ը տաճը լեռը անտառի բարձր տեղերու պէս պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · Դ

1 Եկեղեցւոյն փառքը · 3 խաղաղութիւնը · 8 Թագաւորութիւնը 11 ու յաղթութիւնը ։

Ը֊ խ · բ · 2 ·
Ը֊ · Եզեկ · ԺԷ · 22 · 23 ·

1 Հայց – Հարի օրերը պիտի ըլլայ որ Տէրոջը տաճը լեռը լեռներուն գլխուն վրայ պիտի հաստատուի , և բլուրներէն վեր պիտի բարձրանայ , ու ժողովուրդները հեղհեղի
2 պէս անոր պիտի դիմեն . Եւ շատ ազգեր պիտի երթան ու ըսեն , Եկէք , Եհովային լեռը՝ Յակոբին Աստուծոյն տունը երթանք , որ մեզի իր ճամբաները սորվեցընէ , ու անոր շաւիղներուն մէջը քալենք . Ի֊նչու որ օրէնքը Սիօնէն ու Տէրոջը խօսքը Երուսաղէմէն պիտի ելլ֊
3 է . Եւ ՚ի֊ շատ ժողովուրդներու մէջ դատաստան պիտի ընէ , ու զօրաւոր ազգեր մինչև հեռաւոր տեղ֊ուանք պիտի յանդիմանէ . ու Ի անոնք իրենց սուրերը խոփեր՝ և իրենց նիզակները յօտոյներ պիտի շինեն . ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չվերցընէ , և ալ պատերազմ պիտի
Ի Եր֊ · բ · 4 ·
Տէս Յովել · գ · 10 ·
Ի Սաղ · հր · 7 ·
Ր գ Թագ · գ · 25 · Զաք · գ · 10 ·
4 չսորվին . Ր Հապա ամէն մարդ իր որթին տակը ու իր թզենիին տակը պիտի նստի , ու վախցընող պիտի չըլլայ . ի֊նչու որ զօրաց Տէ֊
5 րոջը բերանը խօսեցաւ ։ Քանզի Ի բոլոր ժողովուրդներէն ամէն մէկը իր աստուծոյն անունովը կը քալէ , բայց Մենք յաւիտեան յաւիտե֊նից մեր Տէր Աստուծոյն անունովը պիտի քալենք ։
Ի Երեմ · բ · 11 ·
Ղ Զաք · ժ · 12 ·
Ի Եզեկ · լդ · 16 · Սոփ · գ · 19 ·
Ը Սաղ · ճխե · 2 · Եզեկ · լդ · 13 · լէ · 21 ·
6 Ան օրը՝ կ՚ըսէ Տէրը , Ի կաղը պիտի ժողվեմ , Ը ու պատրուածը պիտի հաւաքեմ , և զանիկայ – Լ որ
Ր Գլ · բ · 12 · և · 3 · 7 · 8 · և · 18 ·
7 նեղեցի . Եւ կաղը Ի մնացորդ պիտի ընեմ , ու հեռուն վռնտուածը՝ զօրաւոր ազգ . և Տէրը Սիօն լեռա֊նը մէջ Ի անոնց վրայ պիտի թա֊գաւորէ հիմակուընէ մինչև յա֊
Ի֊ ե · թ · 6 · իդ · 23 · Դան · է · 14 , 27 · Ղա · ա · 33 · Ցար · ժա · 15 ·
8 ւիտեան ։ Ու դուն՝ ով հօտի աշ֊տարակ , Սիօնի աղջկանը բլուրը , մինչև քեզի պիտի գայ , հէն պի֊տի Հասնի առջի իշխանութիւնը , ու թագաւորութիւնը՝ Երուսաղէ֊մի աղջկանը ։
Ի Երեմ · բ · 19 ·
9 Հիմա ինչո՞ւ բարձրաձայն կը պո֊ռաս . Ի միթէ քու մէջդ թագաւոր չկայ , կամ թէ քու խորհրդականդ կորսուեցաւ , որ քեզ Լ ծննդական
Լ ե֊ · ժգ · 8 · իա · 3 · Ե֊ ր ե մ · լ · 6 · ծ · 43 ·
10 կնոջ պէս ցաւ բռնեց ։ Ցաւ քաշէ ,

ու ծննդականի պէս երկանց մէջ եղիր , ով Սիօնի աղջիկ , քանզի հիմա քաղաքէն պիտի ելլես , ու դաշտի մէջ պիտի բնակիս , ու մին֊չև Բաբիլոն պիտի երթաս , և հոն պիտի ազատիս . հոն Տէրը պիտի ազատէ քեզ քու թշնամիներուդ
11 ձեռքէն ։ Ի֊ու հիմա քու վրադ շատ ազգեր ժողվուեցան , որոնք կ՚ըսեն , Թող անիկայ պղծուի , ու
12 մեր աչքերը Ը Սիօնը տեսնեն ։ Բայց անոնք Ի Տէրոջը խորհուրդները չեն գիտեր , ու անոր դիտաւորութի֊նը չեն հասկընար . քանզի ինքը զա֊նոնք կը ժողվէ , Ը ինչպէս օրաններր
13 կալին մէջ Լը ֊ ֊ ։ Յ Երկր ու կալը ծեծէ , ով Սիօնի աղջիկ , քանզի քու եղջիւրդ երկաթէ պի֊տի ընեմ , և քու կճղակներդ պղընձէ պիտի ընեմ , ու շատ ժողո֊վուրդներ պիտի մանրես . Ի ու ա֊նոնց վաստակը Եհովային , և անոնց ստացուածքը Ր բոլոր երկրին Տէրո֊ջը պիտի նուիրեմ ։

Ն · ք · գՓ · 710
Ի Ոգ · բ · 16 ·
Ը Ընդ · 12 · Գլ · է · 10 ·
Ի ես · ծէ · 8 · Հով · ժա · 33 ·
Հ ես · խ · 10 ·
Յ ես · խ · 15 · 16 · Ե֊ ր ե մ · ծա · 33 ·
Ղ Դան · բ · 44 ·
Ի ես · ժբ · 7 · իդ · 18 · կ · 6 · 9 ·
Ր Զաք · դ · 14 · ը · 5 ·

ԳԼ · Ե

1 Քրիստոսի ծնունդը · 4 անոր թագաւորու֊թիւնը · 8 անոր յաղթութիւնը ։

– Ոգ · դ · 30 · Մատ · և · 39 · իէ · 30 ·
Ի Մատ · բ · 6 · Ցոհ · է · 42 ·
Ի Եր · ժբ · 25 · Ա֊թագ · իգ · 23 ·
Ր Ցոհ · իթ · 10 · Ես · թ · 6 ·
1 Ամէն՝ ով դուն՝ ի աղջիկ՝ քեզի դուն կազմէ . մեր վրայ պա֊շարում դրեցաւ . – Իսրայէլի դատաւորին ծնօտին գաւազանով
2 պիտի զարնեն ։ Եւ դուն՝ ով Բեթ֊լէհէմ Եփրաթա , թէև Ցուդայի Հազարաւորներուն մէջը բլլալու պզտիկ ես , բայց քեզմէ պիտի ելլէ ինծի՝ ան որ Իսրայէլի վրայ Ր իշխան պիտի ըլլայ , Ի ու անոր ելքը՝ի հր֊նուց՝ յաւիտենական օրերէն է ։
3 Անոր համար զանոնք յետ֊ պիտի տայ , մինչև Ը ծնանողին ծնանելու ժամանակը . և Ի անոր եղբայրնե֊րուն մնացորդը Իսրայէլի որդւոցը
4 պիտի դառնայ ։ Ու անիկայ պի֊տի կենայ , ու Տէրոջը զօրութեամ֊բը և իր Տէր Աստուծոյն անուանը մեծվայելչութեամբը Ը պիտի հո֊վուէ , ու անոնք պիտի բնակին . քանզի հիմա Ի մինչև երկրին ծայրե֊
5 րը պիտի մեծանայ ։ Եւ անիկայ Ի խաղաղութիւն պիտի ըլլայ . երբ֊որ Ասորեստանցին մեր երկիրը մըտ֊նէ , ու մեր պալատներուն մէջը ոտք կոխէ , անոր դէմ եօթը հովիւ և ութը իշխանաւոր մարդիկ պիտի
6 հանենք ։ Ու անոնք Ասորեստանի երկիրը սրով ու Էվերդովթի երկի֊րը իր դռներուն մէջը պիտի սպա֊նեն . և անիկայ Լ Ձէ պիտի ազա֊տէ Ասորեստանցիներէն , երբոր ա֊նոնք մեր երկիրը մտնեն ու մեր սահմաններուն մէջը ոտք կոխեն ։
Ի Սաղ · հր · 7 · Ես · թ · 6 · Զաք · թ · 10 · Ղու · բ · 14 · Ե֊ փե · բ · 14 ·
Ի Նա · ժ · 8 · 10 · 11 ·
Լ Ղու · ա · 71 ·

Ն·ք·ՂԲ· 710

Ի ՀՀր 3։
Բր Օր·լբ·
2։ Սադ·Ար·
6։ ՃԺ·3։

7 Եւ Յակոբին մնացորդը շատ ժողովրդոց մէջ Բ ցօղի պէս պիտի ըլլայ որ Տէրոջմէ կու գայ, և շատ պէս որ կանանչ խոտի վրայ Ի ՄԸՆԵ· որ անիկայ մարդէ չսպասաւոր, ու մարդու որդիներէն չդու-
8 սար։ Եւ Յակոբին մնացորդը ազգաց մէջ, շատ ժողովրդոց մէջ՝ ԱՆԱՌԻ պիտի ըլլայ, ինչպես առիւծ մը՝ անտառի գազաններուն մէջը, կամ առոյդ առիւծ մը՝ ոչխարաց հօտերուն մէջը· որ եթէ անցնի, կը կոխկռտէ ու կը պատառէ, և
9 ազատող մը չըլլար։ Քու ձեռդ քու հակառակորդներուդ վրայ պիտի վերնայ։ ու բոլոր թշնամիներդ պիտի կոտրին։

Լ Զաք·Թ· 10։

10 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը, կ'ըսէ Տէրը, քու ձիերդ քու մէջդէն բնաջինջ պիտի ընեմ, և քու կառ-
11 քերդ պիտի կորսընցընեմ։ Եւ քու երկրիդ քաղաքները բնաջինջ պիտի ընեմ, ու բոլոր պարիսպներդ
12 պիտի փլցընեմ։ Եւ քու ձեռքէդ կախարդութիւնները բնաջինջ պիտի ընեմ, ու ալ Հ դուշակութիւն

Հե·բ·6։
Յ Զաք·Ժդ· 2։

13 բնաւ պիտի չունենաս։ Յ Եւ քու մէջդէդ քու դրօշեալներդ ու ար-
ձաններդ բնաջինջ պիտի ընեմ, ու
Ղե·բ·8։ Ղմէյմին ալ քու ձեռացդ դործքերուն երկրպագութիւն պիտի չը-
14 նես։ Եւ քու մէջդէդ Աստարովթի կուռքերդ պիտի կործանեմ, ու քու քաղաքներդ պիտի աւերեմ։
15 Եւ Ինձ մտիկ չընող ազգերէն Ե սրտմտութեամբ ու բարկութեամբ վրէժ պիտի առնեմ։

Ա Պադ·ՃԽԹ· 7։ Հմր 8։ Բ Թես·ա· 8։

ԳԼ·Զ

1 Աստուած կը վիճի իր ժողովուրդին հետ՝ անոր ապերախտութեանը։ 6 տգիտութեանը։ 10 անօրէնութեանը 16 ու կառապետութեանը համար։

Ա Ելք·Ժբ·51· Ժդ·30·Ի· 2։ Բ Օր·դ· 20։ Ամով· բ·10։
Ղ Թու·Իբ· 5։ Իդ·7։ Իդ·10·11։ Բ Օր·Իդ· 4։5։ Ճես· Իդ·9·10։ Ճպտ·բ· 14։

1 Լսեցէք ինչ Տէրոջը բսածը մտիկ ըրէք· Ելիր ու լեռներուն առջևը դատ վարէ, և բլուրները քու ձայ-
2 նդ թող լսեն։ Ո վ լեռներ ու երկրին ամուր հիմերը, Բ Տէրոջը դատը մտիկ ըրէք, քանզի Տէրը իր ժողովուրդին հետ դատ ունի, ու Իսրայէլին հետ պիտի վիճի։
3 Ո վ իմ ժողովուրդս՝ Գ ինչ բրի ի՞նչ ըրի, ու ի՞նչ բանով քեզ յոգնեցուցի· ինծի դէմ պատասխան
4 տուր։ Վասն զի քեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի, ու ծառայութեան տունէն քեզ փրկեցի, և քու առջևդ Մովսէսը, Ահարոնը
5 ու Մարիամը խրկեցի։ Ո՛վ իմ ժողովուրդս, մի՛տդ բեր ինչ որ Մովաբացւոյ Բաղակ թագաւորը խորհեցաւ, ու ինչ որ Բէոմրեան Բաղաամ անոր պատասխանեց, և ինչ որ Եղբ Սատիմէն մինչև Գաղգաղա, որպէս զի Ը Տէրոջը արդարութիւնը դիտնաս։
6 Տէրոջը առջևը ինչով երթամ, ու Բարձրեալ Աստուծոյն առջևը իյնամ· արդեօք անոր առջևը ողջակէզներով, մէկ տարեկան որ-
7 թերով երթամ։ Ի Արդեօք Տէրը հազարաւոր խոյերու կամ բիւրաւոր Ժ գետերու պիտի հաճի՞· արդեօք իմ յանցանքիս համար էիմ անդրանիկս, ո՞ հոգւոյս մեղքին համար որովայնիս պտուղը տամ։
8 Ե քեզի յայտնեց՝ ով մարդ, թէ ինչ է աղէկը· ու Տէրը քեզմէ ի՞նչ կը պահանջէ, բայց միայն Էիրաւունք բնել, ողորմութիւն սիրել ու խոնարհութեամբ քու Աստուծոյդ հետը քալել։
9 Տէրոջը ձայնը քաղաքին կը կանչէ, ու իմաստունը քու անունդ պիտի տեսնէ· դաւազանը ու ա-
10 նոր հրամայողը լսեցէք։ Անօրէնին տանը մէջ տակաւին անօրէնութեան գանձեր կա՞ն, ու պակաս
11 արդու՝ Ֆոր պիղծ է։ Մի թէ կանօրէնութեան կշիռներ, ու խարդախ քարերու քսակ ո՞նէղոք մա-
12 քուր պիտի սեպեմ։ Քանզի անոր հարուստները զրկանքով լեցուն են, և անոր բնակիչները սուտ կը խօսին, ու իրենց բերնին մէջ Հ նենգ-
13 դաւոր լեզու ունին։ Ուստի ես ալ քեզ զարնելով Յ հիւանդ պիտի ընեմ, և քու մեղքերուդ համար
14 Ֆէզ աւերակ պիտի ընեմ։ Ղդուն պիտի ուտես ու պիտի չկշտանաս, և քու անօթութիւնդ փորիդ մէջը պիտի ըլլայ· պիտի յափշտակես, բայց պիտի չկարենաս ազատել, ու ազատածդ սուրի պիտի մատ-
15 նեմ։ Դուն Ց պիտի սերմանես, բայց պիտի չնձես· դուն ձիթապտուղ պիտի կոխես, բայց ղով պիտի չօծուիս· քաղցու ՊԻՏԻ ՊՐԱԾ, բայց դինի պիտի չը-
16 խմես։ Քանզի Ա Ամրիին հրամանները Յ կը պահուին և Ն քաջաբին տանը բոլոր գործքերը· և դուք անոնց խորհուրդներովը կը քալէք· որպէս զի քեզ Ւ ամայի ընեմ, և Ա քու բնակիչներդ սուլելու Խ ԼՅ· ուստի Ե իմ ժողովուրդիս նախատինքը պիտի կրեք։

Ն·ք·ՂԲ· 710

Ի Թու·Իե· 1։ Ղդ·49։ Ճես·դ· 19։ Ե·10։ Ը Դատ·ե· 11։

Բ Սադ·ծ· 9։ Ծա·16։ Եզ·ա·11։ Ժ Ճոբ·ԻԹ· 6։
Ի դ Թագ· Ժդ·3։ Իա·6։ Իդ·10։ Երեմ·է· 31։ ԺԹ·5։ Եզկ·Իդ· 37։
Ւ Բ Օր·ժ· 12։ Աթագ· Ժե·22։ Ովս·գ·6։ Ժբ·7։
Ի Ծն·Ժբ· 19։ Եզ·ա· 17։

Ժ Բ Օր·Իե· 13-16։ Ա Սադ·Ժա· 1։ Ի·10։ 23։
Լ Ովս·Ժբ· 8։
Հ Երեմ·Թ· 3·5·6·8։
Յ Ղե·Իշ· 16։ Ով·Ղ· ՃԽ·17·18։
Ղ Ղե·Իշ· 26։ Ովս· գ·10։
Ճ Բ Օր·Իբ· 38·39·40։ Ամով·ե· 11։ Սոփ· ա·13։ Անգ· ա·6։
Ա դ Թագ· Ժգ·25·26։ Ա Ովս·ե·11։
Ն դ Թագ· Ժգ·30·ՃԱ։ Իա·25·26։ դ Թագ· Իա·8։
Ւ դ Թագ· Թ·8։ Եբեմ·ԺԹ· 8։
Ա ԵՀԲ·անոր - ՏՀես Եզ· Իե·8։ Եբեմ·Ժա· 51։ Ովբ· ե·1։

Ն · Ք · ՁԲ · 710

– Ես · ԺԷ · 6 ; Իդ · 13 ;
Բ Ես · Իբ · 4 ; Ովս · Թ · 10 ;
Է Սադ · Ժբ · 1 ; Ժդ · 1 · 3 ; Ես · ԽԷ · 1 ;
Ը Ամբ · ա · 15 ;
Ի Ովս · գ · 18 ;
Ձ Ես · ա · 23 ; ԳԼ · գ · 11 ;
Ղ Բրթագ · Իգ · 6 , 7 ; Եզեկ · բ · 6 ; Տես Ես · ԽԵ · 13 ;
Ճ Երեմ · Թ · 4 ;
Մ Եզեկ · Իբ · 7 ; Մատ · Ժ · 21 , 35 , 36 ; Դտ · Ժբ · 53 ; Իա · 16 ; Բ Տիմ · գ · 2 , 3 ;
Յ Ես · ը · 17 ;
Ն Առակ · Իդ · 17 ; Տես Ողբ · գ · 21 ;
Շ Սադ · լէ · 24 ; Առակ · Իդ · 16 ;
Ո Սադ · ԻԷ · 1 ;
Չ Ողբ · գ · 39 ;
Պ Սադ · լէ · 6 ;
Ջ Սադ · լէ · 26 ;
Ռ Սադ · Խբ · 3 , 10 ; ՀԹ · 10 ; ՃԺԵ · 2 ; Ցովէլ · բ · 17 ;
Ս ԳԼ · գ · 11 ;

մանքներով , 16 Թշնամեաց խռովութեամբ բը 18 և իր ազգմունիւնովը ։

1 Վ_այ ինձի՛ որ ամառնային պտուղը քաղուածի պէս , այգեկութէն հաց՝ ձիւներու պէս եղայ . ու տելու ողկոյզ չկայ . Բ հոգիս կանխաւնա պտուղներուն կը ցանկայ ։
2 Բարեպաշտը երկրէս կորսուեցաւ , ու մարդոց մէջ ուղիղ մէկը չկայ . ամէնքը արիւններու համար դարան կը դնեն , Դ ամէն մարդ իր եղբայրը որոգայթով կ՚որսայ ։ Ձեռքերով շատ չարութիւն ընելու համար՝ Ե իշխանը դրժե՛ կը պահանջէ , և դատաւորը կաշառքի կը նայի , ու մեծ մարդը իր սրտին ցանկութեանը համեմատ կը խօսի .
4 այսպէս զանիկայ կը ծռեն ։ Անոնց ազէկը Զ փուշի պէս , շնտակը փշէ ղէն ցանգէն ձեղ է . քու դէտեբուդ օրը քու այցելութիւնդ եկաւ , անոնց շփոթութիւնը հիմա
5 պիտի ըլլայ ։ Բարեկամի մի՛ հաւատար , մտերիմ բարեկամի մի՛ ապաւինիր , ծոցդ պառկողէն բեր-
6 նիդ դռները պահէ ։ Քանզի Ը տրդան իր հայրը կ՚անարգէ , աղջիկը իր մօրը վրայ , — հարսը իր կեսուրին վրայ կ՚ելլէ . մարդուն թշնամիները իր ընտանիքն են ։
7 Բայց Թ ես Տէրոջը պիտի սպասեմ , իմ փրկութեանս Աստուծոյն պիտի յուսամ , իմ Աստուածս ինծի պի-
8 տի լսէ ։ Ով իմ թշնամի՛ Ժ վրաս մի՛ ինդար . Լթէև ի՛նձամ , պիտի ելլեմ , թէև խաւարի մէջ նստիմ Ի Տէրը ինծի լոյս պիտի ըլ-
9 լայ ։ Ծ Տէրոջը բարկութիւնը պիտի կրեմ , (քանզի անոր դէմ մեղք գործեցի ,) մինչև որ անիկայ իմ դատս պաշտպանէ ու ինծի իրաւունք ընէ , զիս լոյսը հանէ ու
10 անոր արդարութիւնը տեսնեմ ։ Ան առնէր իմ թշնամիս պիտի տեսնէ , համթէք պիտի ծածկէ զանիկայ , որ ինծի կ՚ըսէր թէ Յ՞ր է քու Տէր Աստուածդ . Իմ աչքերս

զանիկայ պիտի տեսնեն . հիմա անիկայ փողոցներուն ցեխին պէս ոտից կոխան պիտի ըլլայ ։
11 Ան օրը որ քու պարիսպներդ պիտի շինուին , նոյն օրը պատուէ-
12 րը հեռացած պիտի ըլլայ ։ Ան օրը Ասորեստանէն և պարսպաւոր քաղաքներէն , ու պարիսպէն մինչև Գետը , և ծովէ ծով ու լեռնէ
13 լեռ քեզի պիտի գան ։ Սակայն երկիրը ամայի պիտի ըլլայ իր բնակիչներուն Ֆ պատճառաւ , որ Ն իրենց գործքերուն պտուղէն եղան ։
14 Քու գաւազանովդ Շ հովուէ՛ քու ժողովուրդդ , քու ժառանգութեանդ խաչինքը՝ որ առանձին անտառ մը կը նստի Կարմելոսի մէջ . անոնք առջի օրերուն պէս Բասանի ու Գաղաադի մէջ թող
15 արածին ։ Անոր հրաշքներ պիտի ցուցընեմ , Չ ինչպէս ան օրերը որ
16 Եգիպտոսի երկրէն ելար ։ Ազգերը Ղ պիտի տեսնեն , ու իրենց բոլոր քաջութիւնէն պիտի ամչնան . Ըրբունի վրայ ձեռք պիտի դնեն , — ա-
17 նոնց ականջները պիտի խլանայ ։ Օձի պէս — հող պիտի լզեն , երկրի սողուններուն պէս — իրենց պահուրտած տեղերէն պիտի դողան , Ամեր Ցեր Աստուծմէն պիտի զարհուրին , ու քեզմէ պիտի վախնան ։
18 — Քեզի պէս Աստուած ո՞վ կայ , որ Ո անօրէնութիւնը կը ներէ , ու իր ժառանգութեանը Ճ մնացորդին յանցանքը անտես կ՚ընէ . — իր բարկութիւնը յաւիտեան չպահեր , քանզի ողորմութիւնը կը սիրէ ։
19 Ան նիկայ պիտի դառնայ , մեզի ողորմութիւն պիտի ընէ , մեր անօրէնութիւնները ոտքին տակը պիտի առնէ . այո՛ անոնց բոլոր մեղքերը ծովուն խորութեանը մէջ
20 պիտի նետես ։ Ք Յակոբին ճշմարտութիւն պիտի ընես , և Աբրահամին ողորմութիւն , ինչպէս որ առջի օրերէն Ի վեր Ֆ մեր հայրերուն երդումով խոստացար ։

Ն · Ք · ՁԲ · 710

Ֆ բր թագ · Իբ · 43 ; Ջ · ա · 5 ;
Ա Մոս · Բ · 11 , ԼՃ ; ·
Ա Ես · Ժա · 16 ; ԺԲ · 23 , ԼՃ ; Իէ · 13 ; Ովս · Ժա · 11 ;
Գ կ՚ Ե գլխատեն
Ի կ՚ Ե գլխատեն
Ձ կ՚ հնա ;
Ղ Երեմ · իա · 14 ; ԳԼ · գ · 12 ;
Ճ Սադ · Իբ · 9 ; ԳԼ · ե · 4 ; Ես · լէ · 24 ;
Մ Սադ · կբ · 22 ; Նբ · 12 ;
Յ Ես · Իգ · 11 ;
Ն Ցոր · իա · 5 ; Իբ · 9 ;
Շ Սադ · Նբ · 9 ; Ես · Խթ · 23 ;
Ո Սադ · Ժբ · 45 ;
Չ Երեմ · լգ · 9 ;
Պ Եբ · Ժե · 11 ;
Ջ Եբ · լգ · 6 , 7 ; Երեմ · ե · 20 ;
Ռ ԳԼ · գ · 7 ; ե · 3 , 7 , 8 ;
Ս Սադ · Ճդ · 9 ; Ես · ՃԷ · 16 ; Երեմ · գ · 5 ;
Վ Ղտ · ա · 72 , 73 ;
Տ Սադ · ՃՆ · 9 , 10 ;

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՆԱԻՈՒՄԱՑ

Ն · ք · զՁ · ԻՀԲ 713

ԳԼՈՒԽ Ա

1-15 Ասուածոյ վճռափառութիւնը կը յայտնուի, իր ժողովուրդին բարութիւն՝ և իր թշնամիներուն խստութիւն ցուցընելովը։

1 – Ղինուէի պատգամը. Ելկեսացի Նաւումին տեսիլքին դիրքը։

2 Եհովան Ընախանձոտ ու Էվրէժխնդիր Աստուած է. Եհովան վրէժ առնող ու բարկութեան տէր է. Եհովան իր հակառակորդներէն վրէժ կ'առնէ, ու իր թշնամիներուն

3 բարկանալու կը պահէ։ Եհովան երկայնամիտ է, ու Էանոր զօրութիւնը մեծ է, բայց չ՚անցներ ամենևին անպատիժ չթողուր։ Ընհովայինն ճամբան մրրիկի ու փոթորիկի մէջ է, ու ամպերը անոր

4 ոտքերուն փոշին են։ Էնովուն կը սաստէ ու զանիկայ կը ցամքեցընէ, և բոլոր գետերը կը չորցընէ. Բասան ու Կարմէղոս կը թառամին, և Լիբանանին ծաղիկը կը

5 թառամի։ Լեռները անկէ կը դողան ու բլուրները կը հալին. երկիրը անոր երեսէն կը խախտի, աշխարհը ու անոր բոլոր բնակիչ-

6 ները։ Անոր ցասմանը առջեւը ով կրնայ կայնիլ, և անոր սաստիկ բարկութեանը առվ կրնայ դէմ դնել. Էանոր սրտմտութիւնը կրակի պէս կը թափի, ու ապառաժները անկէ կը խորտակին։

7 Բ Եհովան բարի է, նեղութեան օրը ամրութիւն է, ու Էիրեն ապա-

8 ւինողները կը ճանչնայ։ Բայց ան փոթորկեալ տեղը Հյորդահոս հեղեղով բոլորովին պիտի աւրէ, և խաւարը պիտի հալածէ անոր թշնամիները։

9 Ի Եհովային դէմ ինչ կը խորհիք. Ընա ջնջինջ բնաղը անհնայ է. նեղութիւնը երկրորդ անգամ պիտի չել-

10 լէ։ Քանզի քանի որ անոնք Էփուշերու պէս փաթթուած են, Ֆու իրենց ըմպելիքովը գինովցածի պէս են, Ֆ բոլորովին չորցած յարդի պէս

11 պիտի այրին։ Ընձեզմէ Եհովային դէմ չարութիւն մտածող մը՝ ան-

12 օրէն խորհրդական մը ելաւ։ Ցերը այսպէս կ'ըսէ. Թէև անոնք խաղաղութեան մէջ են ու բազմաթիւ են, սակայն Ընանոնք պիտի կտրին, երբոր Ռանիկայ անցնի.

Ն · ք · զՁ · ԻՀԲ 713

թէև քեզ նեղեցի, ալ պիտի չը-

13 նեղեմ։ Եւ հիմա քու վրայէդ Ընոր լուծը պիտի կոտրեմ, ու քու

14 կապերդ պիտի կտրեմ։ Եւ Ցերը քեզի համար հրամայեց, որ մկմէն ալ քու անունէդ Ռբոլ չտարածուի. քու աստուածներուդ տունէն քանդակած և ձուլածոյ կուռքերը բնաջինջ պիտի ընեմ. Ընդ-Նիւ-յ քու գերեզմանդ պիտի ընեմ,

15 քանզի դուն անարդ եղար։ Ահա Լեռներուն վրայ աւետիս բերողին՝ խաղաղութիւն քարոզողին ոտքերը. տօներդ պահէ՝ ով Ցուդա, ուխտերդ կատարէ. քանզի մկմէն ալ քու մէջդ Ռանօրէն պիտի չանցնի, անիկայ բոլորովին կոտրեցաւ։

ՂՐԲՄ · Բ · 20 ։ Ը · 8 ։

ՂԴ ԹԱԳ · ԺԹ · 37 ։

ԼԵՍ · ՃՐ · Յ ։ ՀՈՎ · Ժ · 15 ։

– ՀՇՐ 11 · 12 ։

ԳԼ · Բ

1-13 Ասուածոյ ահաւոր և յաղթական զօրքը Նինուէի վրայ կու գան։

1 – Ցորտակողը քու երեսիդ դէմ ելաւ. Բպարիսպը պահպանէ՝ ճամբան դիտէ՝ մէջքերը ուժովցուր Ռ բոլոր ոյժդ վառ ժողվէ։

– ԵՐԵՄ · Ծ · 23 ։ Բ ԵՐԵՄ · ԾԱ · 11 · 12 · ԳԼ · Գ · 14 ։

2 Քանզի Ցերը Ցակոբին վայելչութիւնը Իսրայէլին վայելչութեանը պէս նորոգեց. վասն զի Բպարպողները զանոնք պարպեցին, ու անոնց

Ի ՍԱՂ · Ճ · 12 ։

3 որթի ուռերը աւրեցին։ Ընոր զօրաւորներուն վահանը Կարմրեցաւ, անոր քաջ մարդիկը կարմիրով ներկուեցան. անոր պատրաստութեանը օրը կառքը *պողպատի փայլուներով պիտի ուռենայ, ու նիզակները պիտի երերցուին։

Ծ ԵՇ · ԿԳ · 2 ։ 3 ։

* Կ՚ԻՄ՚ ՉԱՆԵՐՈՒ ԸՍՒ

4 Կառքերը փողոցներուն մէջը պիտի կատղին, հրապարակներուն մէջը իրար պիտի բաղխեն. անոնց երեւոյթը ջահերու պէս պիտի ըլլայ, ու փայլակներու պէս պիտի վազեն։

5 Իր կորիձները պիտի յիշէ. ա-

6 նոնք քալած ատենին պիտի գլորին, Էոլ Ընե-փնէրը պարսպին մօտ-Ենե-լը- պիտի արտորան, ու պատսպարան պիտի պատրաստուի։

7 Գետերուն դռները պիտի բացուին, և պալատը պիտի Կփլչի։ Ու Ձնախասահմանուեցաւ ու՚ անիկայ գերութեան պիտի երթէ, և անոր աղախինները կուրծքերնուն զար-

Կ ԵՐԷ · ՀԱԼԻ · Ձ Կ–Ի՚ ԹԷՆ ՊԱՀՊԱՆԱՆԵՐ ԴՐԱԾ ԵՆ ·

Ն · Ք · ԳԲ · Իբր 713

Ի ԵՍ · ԼԶ · 14 · ՅԹ · 11 ·

ԷԶ · Ժգ · 7 · 8 ·

Ի Դան · Ե · 6 ·

Ը Երեմ. Լ · 6 ·

Ր Յովել · Բ · 6 ·

Ք Յոբ · Գ · 10. 11 · Եզեկ · Ժթ · 2–7 ·

Ի Եզեկ · ԽԹ · 3 · ԼԶ · 3 · ԼԹ · 1 · ԳԼ · Գ · 5 ·

Լ Գ Թագ · Ժբ · 17 · 19 · ԺԹ · 9 · 23 ·

— Եզեկ · Խբ · 2 · 3 · Իդ · 6 · 9 · Ամբ · Բ · 12 ·

Բ Երեմ. Խե · 3 ·

* ԵԲԲ · սուրբին բոցը, ու նիզակին փայլակը ·

Ֆ Ես · Խե · 9 · 12 ·

Ֆ ԳԼ · Բ · 13 ·

Ի Ես · Խե · 2 · 3 · Երեմ. Ժգ · 22 · 26 · Եզեկ · Ժգ · 37 · Միք · ա · 11 ·

Ղ Ամբ · Բ · 16 · Նեղով — Խազաւնիի պէս մեղմով,

8 — Նոր հետը պիտի երթան ։ Եւ Նինուէ շատ ժամանակէ ի վեր ջուրերու աւազանի պէս էր · սակայն անոնք փախչելով՝ կայնեցէք, կայնեցէք՝ ըսէ ըսին, բայց դարձի

9 ձող պիտի չդառնայ ։ Ուրծաթի յափշտակեցէք, ոսկի յափշտակեցէք · քանզի — նոր զարդերը անթիւ են, ու ամէն ցանկալի սպասներու առատութիւն կայ ։ Պարապ ու պարապած ու դատարկացած է · և Եսիրտերը կը հալին, ու Ի ծունկերը իրարու կը զարնեն, ըև ամէն մէջքերը կը դողան, ու Բ ամենուն երեսները գոյներնին կը նետեն ։

11 Ո՞ր է Ժառիծներուն բնակարանը, և առոյգ առիծներուն արօտը, որ արու առիծը, մատակ առիծը ու առիծի կորիւնը հոն կը պտրտէին, ու ը — նոյ վախցրնող

12 մը չկար ։ Առիծը իր կորիւններուն բաւական եղածին չափ կը պատառէր, ու իր մատակ առիծներուն համար կը խեղդէր, և իր մորիները որսով, ու իր բնակարանները յափշտակութեամբ կը

13 լեցնէր ։ Ե Ահա ես քեզի դէմ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը, և անոր կառքերը պիտի այրեմ — ծուխի դէ — րյընի՛մ ։ և քու առոյգ առիծներդ սուրը պիտի ուտէ · ու քու որսդ երկրին վրայէն պիտի ջնջեմ ։ և Նրու դեսպաններուդ ձայնը մէյմըն ալ պիտի չլսուի ·

ԳԼ · Գ

1—19 Նինուէի ցասալի կորուստը ։

1 Վա՛յ — արիւններու քաղաքին ։ ըոլորովին ստութեամբ — յափշտակութեամբ լեցուն է · հոն

2 որսը պակաս չէ ։ Ահա խարազանին ձայնը, ու Ի անիւին շարժման ձայնը, և սրընթաց ձիին ու ցնծագող

3 կառքին ը — նը ։ Ձիաւորը կը վերցընէ * փայլուն սուրը ու շողշողուն նիզակը", և շատ վիրաւորներ ու խիստ շատ մեռելներ կ'ըլլան, ու դիերը անթիւ են, դիե-

4 րուն վրայ կը գլորին, Ան պոռնիկին պոռնկութեանցը շատութեանը համար, որ խիստ շնորհալի ու Ֆ կախարդութեանց տէր ըը — ը՛ է, իր պոռնկութիւններովը ազգեր, և իր կախարդութիւններովը ազգա-

5 տոհմեր կը ծախէ ։ Ահա ես քեզի դէմ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը, ու էքու երեսիդ դէմ քու քղանցդ պիտի բանամ, ը և քու ամերկութիւնդ ազգերուն՝ ու քու անարդանքդ թագաւորութիւններուն

6 պիտի յույդնեմ · Եւ քու վրադ պղծութիւններ պիտի նետեմ, ու էքեզ խայտառակ պիտի բնեմ, ու

7 քեզ օրինակ պիտի դնեմ ։ Ու պիտի ըլլայ որ ամէն քեզ տեսնողը ընկճմէ պիտի փախչի, ու պիտի ըսէ ։ Նինուէ աւերակ եղաւ · Ո՞նոր վրայ ո՞վ պիտի ողբայ · քեզի ո՞ւսկից մխիթարիչներ փնտռեմ ։

8 Ա՞մէն դուն Ե Նոյ ամենէն աղէկ ես, որ գետերուն մէջը կը բնակէր, ու ջուրերով շրջապատած էր, որ ծովը անոր իրամ եղած էր,

9 — ծովը անոր պարիսպն էր · Անոր զօրութիւնը Եթէոպիա ու Եգիպտոս էր, ու ծայր չունէր · Փութացիք ու Լիբէացիք քեզի օգ-

10 նական էին ։ Ընիկայ ալ աքսոր ու գերութեան գնաց, Լանոր տղաքները անգամ Ի ամէն ճամբու գլուխ գետինը զարնուեցան · և անոր պատուականներուն վրայ Ի վիճակ ձգեցին, ու անոր բոլոր մեծամեծները

11 շղթաներով կապուեցան · Դուն ալ Ֆ պիտի դինովցաս ու անյայտ ըլլաս, դուն ալ թշնամիէն ամրա-

12 նալու տեղ պիտի փնտռես ։ Քու բոլոր բերդերդ կանխահաս պտուղներ ունեցող Ֆ թզենիներու դէ — պիտի ըլլան, ը — ՚ն երբոր թօթուին,

13 ուտողին բերանը կ'իյնան ։ Ահա Նքու ժողովուրդդ քու միջդ կնիկներու դէ — պիտի ըլլան, քու երկրիդ դռները անշուշտ քու թշնամիներուդ պիտի բացուին ։ կրակը պի-

14 տի ուտէ քու Ընկիզերդ ։ Պաշարման համար քեզի ջուրեր քաշէ, Ֆ բերդերդ ամրացուր · ցեխի մէջ մտիր ու կաւը կոխէ, և աղուսին

15 փուռը նորոգէ · Հոն կրակը քեզ պիտի ուտէ, սուրը քեզ պիտի կոտրէ, ու Ֆ ջրիեակի պէս քեզ պիտի հատցընէ · քեզ ջրիեակի պէս շատցուր · քեզ մարախի պէս

16 շատցուր ։ Քու վաճառականներդ երկինքի աստղերէն աւելի շատցուցիր · ջրիեակը տարածուեցաւ,

17 եւրը թռաւ ։ Ֆ քու թագակիրներդ մարախի պէս, ու զօրավարներդ անթիւ մարախներու պէս են, որ ցուրտ օրը ցանգերու վրայ կը հանգչին · երբոր արեը ծագի՝ կը չուեն, ու անոնց տեղը ուր ըլլալը

18 չգիտցուիր ։ Ֆքու հովիւներդ կը քնանան, ով Ը Ասորեստանի թագաւոր, քու ազնուականներդ կը պառկին · քու ժողովուրդդ Ը լեռներուն վրայ ցրուեցան, ու ոչ ոք

19 չկայ որ ը — նդ ժողվէ ։ Քու բեկմանդ ճար չկայ, քու Ը վէրդդ անդարմանելի է · Դամէն անոնք որ քու լուրդ կը լսեն, քեզի համար ծափ պիտի զարնեն ։ քանզի ամէն ժամանակ քու չարութիւնդ որո՞ւ վրայ անցած չէ ։

Ն · Ք · ԳԲ · Իբր 713

Ի Մաղ · Բ · 9 · Երբ · Ժ · 33 · Ը Տ՚ես Յայտ · Ժբ · 10 · Ր Տ՚ես Երեմ. Ժե · 5 ·

Ժ Ամով · Գ · 2 ·

Է Երեմ. Խգ · 25 · 26 · Եզեկ · Լ · 14–16 ·

Լ Մաղ · ՃԺ · 9 · Նա · Ժգ · 16 · Ովս · Ժգ · 16 ·

Ի Ողբ · Բ · 19 ·

Ֆ Յովել · Գ · 3 · Ընդ · 11 ·

Է Երեմ. Իե · 17 · 27 · ԳԼ · ա · 10 ·

Հ Յայտ · Ը Գ · 13 ·

Յ Երեմ. Ծ · 37 · Ծա · 30 ·

Ղ Մաղ · ՃԽԵ · 18 · Երեմ. Ծա · 30 ·

Ֆ ԳԼ · Բ · 1 ·

Ֆ Յովել · ա · 4 ·

Ֆ Տ՚ես Յայտ · Թ · 7 ·

Ն Տ՚ես Եւ · Ժե · 16 · Մաղ · Ոգ · 6 ·

Ղ Երեմ. Ծ · 18 · Եզեկ · Լ · 3 · ՃԼ ·

— Գ Թագ · Իբ · 17 ·

Ղ Միք · ա · 9 ·

Ոգ Ողբ · Բ · 15 · Սոփ · Բ · 15 · Տ՚ես Նա · Ժգ · 8 · ՃԼ ·

ՄԵՐԳԵՐԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՄԻԼԿՈՒՄԻՑ

ն · ք · զՓ · Իրր 626

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Երկրին անօրէնութեանը համար գանգատ ընդ Ամբակումին 5 կը ցուցուի ան սոսկալի վրէժխնդրութիւնը՝ որ քաղդէացւոց ձեռքովը պիտի ըլլար ։ 12 Մարգարէն կը գանգատի որ ան վրէժխնդրութիւնը խիստ չար մարդոց ձեռքովը պիտի կատարուէր ։

1 Ամբակում մարգարէին տեսիլքով յայտնուած պատգամը ։

– Ողբ · գ · 8 ։

2 Մինչև ե՞րբ՝ ով Տէր՝ աղաղակեմ, ու չլսես, և ղրկանաց համար
3 քեզի կանչեմ, ու չազատես ։ Ինչո՞ւ համար ինծի անօրէնութիւն կը ցուցընես, և նեղութիւն կ'երևցընես. քանզի իմ առջիս յափրշտակութիւն ու ղրկանք կայ, և
4 դատ ու վէճ հանող կայ ։ Անոր համար օրէնքը կը խափանի, ու իրաւունքը՝ ի գործ չդրուիր, վասն զի ի անօրէնը արդարին բոլորտիքը կ'առնէ. ասոր պատճառաւ դատաստանը ծուռ կ'ելլէ ։

Բ Ցոր · իա · 7 ։ Սաղ · զդ · 3, ՃՁ ։ Երեմ. ժբ · 1 ։

5 Ազգերուն մէջ նայեցէք ու տեսէք, և զարմանալով ապշեցէք, վասն զի ձեր օրերուն մէջը անանկ գործ մը պիտի գործեմ, որ եթէ յետքը պատմուի, պիտի չհաւատաք ։
6 Զի ահա ես կը յարուցանեմ քաղդէացիները, ան դառն ու արագընթաց ազգը, որ իրենը չեղող բնակութիւններուն տիրելու համար երկրիս լայնութեամբ կ'երթայ ։
7 Անոնք կը պատրուին ։ Անիկայ սոսկալի և ահարկու է, անոր դատաստանը ու իշխանութիւնը իրմէ կ'ելլէ ։
8 Անոր ձիերը ինձմէրէն աւելի արագաշարժ են, ու երեկոյեան գայլերէն աւելի կատաղած են. և անոր ձիաւորները պիտի ցամքին, ու անոր ձիաւորները հեռուէն պիտի գան, ու ճկերակուրի վրայ արտորացող արծիւի
9 պէս պիտի թռչին ։ Ամէնքը ղրկանաց համար պիտի գան ։ դէմքերուն երեսները դէպ ի *յառաջ պիտի ըլլայ, ու աւազի պէս դիզ-
10 րիներ պիտի ժողվէ ։ Եւ անիկայ թագաւորները ծաղր պիտի ընէ, ու իշխանները անոր խաղալիկ պիտի ըլլան. անիկայ ամէն պարսպի վրայ պիտի խնդայ, վասն զի հող պիտի դիզէ ու զանիկայ պիտի
11 առնէ ։ Ան աստիճը անոր միտքը պիտի փոխուի ու պիտի հպարտանայ, և ես իր զօրութիւնը իր աստուածոյն Իդիւղով, յանցաւոր պիտի ըլլայ ։
12 Ամիթէ դուն՝ ի յաւիտենից չե՞ս, ով իմ Տէր Աստուածս, իմ Սուրբս. պիտի չմեռնինք ։ Ով Տէր՝ զանիկայ դատաստանի համար որոշեցիր. ով Վէմ՝ զանիկայ յանդիմանելու համար հաստատեցիր ։
13 Դուն որ քու աչքերդ չարութիւն տեսնելէն մաքուր են, ու անիրաւութեան նայելու կարող չես, ինչո՞ւ կը նայիս՝ ամբարիշտը իրմէ արդար եղողը
14 կլլած ատենը ինչո՞ւ կը լռես. ու մարդը ծովու ձուկերուն պէս կ'ընես, սողուններուն պէս՝ որոնք ի-
15 րենց վրայ տիրող չունին ։ Անոնց ամէնը կարթով կը հանէ, զանոնք իր ուռկանովը կը քաշէ, և զանոնք իր ցանցովը կը ժողվէ ։ անոր համար կ'ուրախանայ ու կը ցնծայ.
16 անոր համար իր ուռկանին զոհ կը մատուցանէ, ու իր ցանցին խունկ կը ծխէ ։ վասն զի անոնցմով իր բաժինը դեր, ու իր կերակուրը
17 պարարտ է ։ Արդեօք ան պատճառաւ իր ուռկանը պիտի պարպէ՞, ու միշտ ազգերը կոտրելէն պիտի չդադարի՞ ։

Ն · ք · զՓ · Իրր 626

Ե Դան · ե · 4 ։

Ը Սաղ · զ · 2 ։ զդ · 2 ։ Ողբ · ե · 19 ։

Ի Դ Թագ · ժԹ · 25 ։ Ես · ժ · 5, 6, 7 ։ Եզեկ · ե · 25 ։

Ժ Սաղ · ե · 5 ։

Ի Երեմ. ԻՐ · 1 ։

Ե Երեմ. ժզ · 16 ։ Ամով · գ · 2 ։

ԳԼ · Բ

1 Պատասխան մը ընդունելու սպասող Ամբակումին կը ցուցուի Թէ պարտի հաւատքով սպասել ։ 5 Քաղդէացւոց վրայ հանելու դատաստանը՝ իրենց անյագութեանը, 9 ագահութեանը, 12 անգթութեանը, 15 արբեցութեանը 18 ու կռապաշտութեանը համար ։

1 Իմ պահպանութեանս տեղը պիտի կենամ, ու պարսպին վրայ պիտի կայնիմ, ի ու պիտի դիտամ որ տեսնեմ Թէ ինծի հետ ինչ պիտի խօսի, և Թէ իմ յանդիմանութեանս վրայ ինչ պատասխան պիտի տամ ։

– Ես · իա · 8, 11 ։

Բ Սաղ · ձե · 8 ։

2 Եւ Տէրը ինծի պատասխան տուաւ ու ըսաւ ։ Տեսիլքը ի դրէ՛ ու տախտակներու վրայ յայտնի նշանակէ, որ զանիկայ կարդացողը
3 †համարձակ կարդայ՝ ։ Քանզի

ի Ես · ը · 1 · Լ · 8 ։

† Եբր · վզ ։

Ն · ք · գՔ · Իրր 626

Ը Դան · ժ · 14։ ժա · 27։ 35։
Ի Իրր · ժ · 37։

Ղ Ցօհ · գ · 36։ Հռով · ա · 17։ Գաղ · գ · 11։ Իրր · ժ · 38։
Ի Ասակ · իե · 20։ Լ · 16։

ԸՄիք · բ · 4։

Ա—Ա Թան · ձբր ցեխ

6 մարե։ Միթէ ասոնց ամէնը ԸՀ նոր վրայ առակ պիտի չհանե՞ն, ու անոր համար ծաղրական խօսքերով պիտի ջրսե՞ն, Վա՛յ անոր՝ որ իրենը չի զածը կը շատցընէ. (մինչև ե՞րբ ՂԻԻ Ի Ե,) ու իր վրայ Ա գրաւներ 7 կը բեռնաւորէ։ Միթէ յանկարծ քեզ խածնողներ պիտի չելլե՞ն, ու քեզի նեղութիւն տուողներ պիտի չարթննա՞ն, և դուն ա-

Ի Եզ · լԶ · 1։

8 նոնց աւար պիտի չըլլա՞ս։ Ի Որով-հետև դուն շատ ազգեր կողոպտե-ցիր, քեզ ալ ժողովուրդներուն բոլոր մնացորդները պիտի կողոպ-տեն՝ Ի մարդոց արիւններուն հա-մար ու երկրին, քաղաքին և բո-լոր անոր մէջը բնակողներուն զըր-կանացը համար։

Ա Հաբ 17։

9 Վա՛յ անոր՝ որ իր տանը համար Իչար ագահութեամբ Բ-ն կը վաս-տըկի, որպէս զի Ի իր բոյնը բարձր տեղ դնէ չարին ձեռքէն զինքը 10 ազատելու համար։ Շատ ժողո-վուրդներ կոտրելով, քու տանդ վրայ անարգանք Ի բերիր, և քու հոգւոյդ դէմ մեղք գործեցիր։

Ի Եր · իբ · 13։ Եզեկ · իդ · 9։ Միք · գ · 10։ Նաւ · գ · 1։
Ի Երեմ · ծա · 38։

11 Քանզի քարը պատէն պիտի աղա-ղակէ, ու գերանը ՂԻԻ փայտե-րուն մէջէն պատասխան պիտի տայ անոր։

Ի Եր · իբ · 13։

12 Վա՛յ անոր՝ որ Ի արիւններով քաղաք կը շինէ, ու անիրաւու-

Ի Եր · ժա · 9։

13 թեամբ աւան կը հաստատէ։ Ահա —ԱՒ՝ զօրաց Տէրոջմէն չէ՞, Ի որ ժողովուրդները կրակի համար կ'աշխատին, ու ազգերը պարապ 14 տեղը կը յոգնին։ Քանզի երկիրը Ի Տէրոջը փառացը դիտութեամբը պիտի լեցուի, ինչպէս որ ջուրերը ծովը կը ծածկեն։

‡ Եբր · տա-քութինդ

15 Վա՛յ Ի-ովնի՝ որ քու ընկերիդ ՀԻՆԻ կը խմցընես, և քու ‡ արբեցուցիչ ըմպելիքդ՝" առատ կը բաշխես, որ —ԻՒՆԵՒՆ ալ դինովցընես, որպէս զի Հանոյ մերկութիւնը տեսնես։

ՀԱն · թ · 22։
Ի Երեմ · իե · 26։ 27։ ծա · 57։

16 Փառքէն աւելի ամօթով կշտա-ցար, Ի դուն ալ խմէ ու մերկա-

ցիր · Տէրոջը աջ ձեռքին բաժակը քեզի պիտի դառնայ, և քու փա-ռացդ վրայ անարգանք ՂԻԻ Ֆ-ը։

17 Քանզի Լիբանանին զրկանքը քեզ պիտի ծածկէ, ու գազաններուն յափշտակութիւնը պիտի վախցը-նէ, Ա մարդոց արիւններուն հա-մար ու երկրին, քաղաքին և բո-լոր անոր մէջը բնակողներուն զըր-կանացը համար։

Ե Եսա · խդ · 9։ 10։ խղ · 2։
Ի Երեմ · ժ · 8։ 14։ Զաք · ժ · 2։
Ի Սաղ · ճժ · 5։ ա Կոր · ժբ · 2։

18 Ի՞նչ օգուտ ունի արուեստա-ւորին քանդակած կուռքը, ձուլա-ծոյ կուռքը և Ի ստութիւն սորվե-ցընողը, որ շինողը իր շինած բա-նին ապաւինի, ու Ի համր կուռքեր

Ի Սաղ · ճժե · 5։ ա Կոր · ժբ · 2։

19 շինէ։ Վա՛յ անոր՝ որ փայտին կ'ըսէ, Ընթերցիր, Ե համր քա-րին՝ Ելիր. միթէ անիկայ Բ-ն Ճ պիտի սորվեցընէ՞. ահա անիկայ ոսկիով ու արծաթով պատած է, Ի բայց անոր մէջը ամենևին հոգի չը-

Ն Սաղ · ճլե · 17։
Լ Սաղ · ժա · 4։
Սոփ · ա · 7։
Զաք · բ · 13։

20 կայ։ Սակայն Լ Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջն է. Ա անոր երեսին առջևը լուռ կեցիր՝ ով բոլոր երկիր։

ԳԼ · Գ

1 Ամբակում իր աղօթքին մէջ Աստուծոյ ՀԱՆ-ՓԱՌԱՒԹԵՒՆԸ կը սարսափի։ 17 Իր հաստա-տուն հաւատքը։

1 Հիկիոնօթի վրայ, Ամբակում մարգարէին աղօթքը։

Ա—Ա Մե-ղադիներու-տես Սաղ · Էին վերնա-գիրը։

2 Ով Տէր՝ քու լուրդ լսեցի — վախցայ. քու գործդ տարիներուն մէջը նորոգէ, ով Տէր. տարինե-րուն մէջը դիտցուր, բարկութեան մէջ ողորմութիւն յիշէ։

3 Աստուած Թեմանէն եկաւ, — ու Սուրբը՝ Փառան լեռնէն. (Սե-լայ.) անոր փառքը երկինքը ծած-կեց, ու երկիրը անոր գովութեամ-

— Բ Օր · լԳ · 2։ Դատ · ե · 4։ Սաղ · կբ · 7։

4 րը լեցուեցաւ։ Եւ —նոր պայ-ծառութիւնը լուսոյ պէս էր. անոր ձեռքէն ճառագայթներ Ի ելլէին, ու անոր զօրութեանը ծածկուիը

5 Հոն էր. Ի Անոր առջևէն ժանտախ-տը կ'երթար, և անոր ոտքերուն ետևէն Ֆ § հրատագնապ տեղը՝

Բ Տես Նաւ · ա · 3։
Ի Բ Օր · լՐ · 24։

6 կ'ելլէր։ Ընիկայ կայնեցաւ ու եր-կիրը չափեց, նայեցաւ և ազգերը ղողացուց. Ա ու Ի յաւիտենական լեռները փշրուեցան, Լ վաղեմի բլուրները խոնարհեցան. անիկայ յաւիտենական ճամբաներ ունի։

§ Կ—Ա կայ-ծակ · Սաղ · ժբ · 8։
Ա Նաւ · ա · 5։
Ի Ցե · խթ · 26։
Ֆ Կ—Ա Ե-թեղոիայի

7 Քուշանի վրանները նեղութեան տակ տեսայ, Մադիամու երկրին

8 վրանները ղողացին։ Միթէ գե-տերուն բարկացաւ Տէրը, քու սրտմտութիւնդ գետերուն վրա՞յ էր, բարկութիւնդ ծովուն վրա՞յ էր, Ա որ քու ձիերդ — փրկու-

Ղ Օր · լԳ · 26։ 27։ Սաղ · ճդ · 3։ Հմր 15։

9 թեան կառքերդ հեծար։ Քու աղեղդ բոլորովին մերկ եղաւ, Ի ը-

Ն·Ք·ՂՔ· ԽԲԲ 626

Ի Սաղ· Ծբ· 15, 16· Ես· 41·

Ը Եզե·ԺԹ·16, 18· Դատ·Ա· 4, 5· Սաղ· կբ· 8· Հե· 18· ՃԺգ·4՝

Ի Եզե·Ժգ·22· Ցես·գ·16·

Ի Ցես·Ժ· 12, 13·

Ի Սաղ·Ժբ· 14· Հե·17, 18· Տես Ցես·Ժ·11·

Ա Երեմ·ծա· 33· Ամով· ա·3· Միք· գ·13·

Ի Ցես·Ժ·24· Ժա·8, 12· Սաղ·կբ· 21·

Ի ՀԺՐ 8· Սաղ· Հե·19·

չԵվ ցեղերուն ըմ՞ն երդումներուդ, ու ⁺— խօսքիդ դե՞· (Սէլայ·) Ի երկիրը գետերով պատեցիր՝ 10 Ը եղեռները քեզ տեսան — դողացին՝ ջուրերուն յորդութիւնը անցաւ՝ անդունդը իր ձայնը տուաւ՝ — Ի ձեռքերը վեր վերցուց՝ Ի Արեը — լուսինը իրենց կարգին մէջը կայնեցան՝ անոնք քու Ի նետերուդ լուսովը և քու շողշողուն նիզակիդ պայծառութեամբ 12 Թիւնովը քալեցին՝ Երկրին վրայ սրտմտութեամբ պտրտեցար՝ ու բարկութեամբ Ա ազգերը կոխեցիր՝ 13 Քու ժողովուրդիդ փրկութեանը համար՝ քու օծեալիդ հետ փրկութեան համար ելար՝ Ի անօրէնին տունէն գլուխ ճզմեցիր՝ հիմը մինչև 14 պարանոցը բանալով՝ (Սէլայ՝) Ի բունց գաւազաններովը իրենց գլխաւորներուն գլուխը խորտակեցիր՝ զիս ցրուելու համար փոթորիկի պէս ելան՝ անոնց ուրախութիւնը տնանկը գաղտուկ ուտելու 15 պէս էր՝ Ի քու ձիերովդ ծովուն վրայ՝ շատ ջուրերուն խառնուելով՝ 16 Թևանը վրայ քալեցիր՝ Լեցի ու Ի սիրտս սարսափեցաւ՝ ձայնէն շրթունքներս դողացին՝ ոսկորներուս մէջը փտութիւն մտաւ՝ ու եղած տեղս սարսափեցայ՝ որ հանդրստութիւն ունենամ նեղութեան օրը՝ երբոր ժողովուրդին ելլէ — ր իր գունդերովը անոր վրայ պիտի յարձակի՝

17 Թէև թզենին ընձիւղ չտայ՝ ու որթերու վրայ պտուղ չըլլայ՝ Ի ձիթենիին բերքը ստէ՝ ու արտերը կերակուր չտան՝ — փարախէն ոչխարը կտրի՝ և դոմերու մէջ արջառ չըլլայ՝ 18 Ջառ չըլլայ՝ Ի սակայն ես Ի Տէրոջմով պիտի ցնծամ՝ իմ փրկութեանս Աստուծովը պիտի ուրախանամ՝ 19 Տէր Եհովան իմ Ղեւորութիւնս է՝ ու իմ ոտքերս Ի եղնիկի ⁺ոտքե՞ պէս պիտի ընէ՝ և զիս Ի իմ բարձր տեղերուս վրայ պիտի պտրտցընէ՝

Գլխաւոր երաժշտին՝ իմ զարնելու նուագարաններուս վրայ՝

Ն·Ք·ՂՔ· ԽԲԲ 626

Ի Սաղ·ՃԺթ· 120· Երեմ· իգ·9·

Հ Ցոբ·Ժգ· 15·

Ի Ես·խա·16· կա·10·

Ղ Սաղ·խե· 1·

Ի Բրագ·իր· 34· Սաղ· Ժբ·33·

Ի Ը Օր·ԼԲ· 13· ԼԳ·29·

ՄԸՐԳՈՒԹԻՒՆ ՍՈՓՈՆԻԱՅԻ

Ն·Ք·ՂՔ· ԽԲԲ 630

— Ովս·գ· 3·

Ի Եզեկ·է· 19· Ժգ· 3, 4, 7· Մատ·Ժգ· 41·

Ի Կատարուելոյն՝ ԽԲԲ 624· գ Թագ· իգ·4, 5· Ի Ովս·Ժ· 5·

Ի գ Թագ· իգ·12· Երեմ·ԺԹ· 13·

Ղ Թագ· Ժբ·21· գ Թագ·Ժէ· 33, 41·

Ի Ես·խը· 1· Ովս· գ·15·

ԳԼՈՒԽ Ը

1—18 Ջանազան մեղքերու համար Աստուծոյ անաչառ դատաստանները Ցուդայի դէմ՝

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ Եզեկիայի որդւոյն Ամարիայի որդւոյն Գոդողիայի որդւոյն Քուսիի որդւոյն Սոփոնիայիին եղաւ Ցուդայի թագաւորին Ամոնի որդւոյն Ցովսիային օրերը՝

2 Երկրի երեսէն ամէն բանը բոլորովին պիտի կորսընցընեմ՝ կ'ըսէ 3 Տէրը՝ — Մարդը ու անասունը պիտի կորսընցընեմ՝ երկինքին թռչունները ու ծովուն ձուկերը և Ի գայթակղութիւնները ամբարիշտներուն հետ պիտի կորսընցընեմ՝ ու երկրիս երեսէն մարդը 4 պիտի կտրեմ՝ կ'ըսէ Տէրը՝ Եւ իմ ձեռքս Ցուդային վրայ ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները վրայ պիտի երկընցընեմ՝ ու Ի սա տեղէս բնաջինջ պիտի բնեմ Ի բահանային մնացորդը՝ Ի քուրմերուն անունը՝ 5 բահանաներուն հետ՝ Եւ Ի տանիքներու վրայ երկնից զօրքերուն երկրպագութիւն ընողները՝ Ղու երկրպագութիւն ընելով Ի Տէրոջմով երդում ընողները՝ և Ը Մելքոմով երդում ընողները՝ 6 Ու Ի Տէրոջմէ հետ դարձողները՝ ու Ի Տէրը չփնտռողները և զանիկայ չխնդրողները՝

7 Ի Տէր Եհովային առջևը լուռ կեցիր՝ Լ քանզի Տէրոջը օրը մօտ է՝ Է քանզի Տէրը զոհ պատրաստեց՝ իր կոչնականները հրաւիրեց՝ 8 Եւ պիտի ըլլայ որ Տէրոջը զոհին օրը Ի իշխանները ու թագաւորին տղաքները ու բոլոր օտար զգեստ հագնողները պիտի պատժեմ՝ 9 Եւ ան օրը սեմին վրայէն բոլոր ցաւկողները՝ իրենց տիրոջը տուները զրկանքով ու նենգութեամբ լեցընողները պիտի պատժեմ՝ 10 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը՝ Ձկանց դռնէն աղաղակի ձայն՝ և Մասենայէն հեծութիւն՝ ու բլուրներէն մեծ կոտորած պիտի ըլլայ՝

11 Ո՞ղջացէք՝ ով Մաքթեսի բնակիչներ՝ քանզի բոլոր վաճառական ժողովուրդը կորսուեցաւ՝ բոլոր արծաթ բերողները կտրեցան՝

12 Ու պիտի ըլլայ որ ան ժամանակը Երուսաղէմը ճրագներով պիտի քննեմ՝ ու Ի ջինջ չեն իրենց մրուա-

Ն·Ք·ՂՔ· ԽԲԲ 630

Ը Ցես·իգ· 7· գ Թագ· Ժա·33·

Ի Ես·ա·4· Երեմ·բ· 13, 17· Ժե·6·

Ի Ովս·է· 7·

Ի Ամբ·բ· 20· Զաք· բ·13·

Ես·Ժգ· 6·

Ի Ես·լդ· 6· Երեմ· խզ·10· Եզեկ·լթ· 17· Ցայտ· ԺԹ·17·

* Եբր·սբրբնց·

Ի Երեմ·լթ· 6·

Ի Բ Մն·լդ· 14·

Հ Ցակ·է· 1·

Ի Երեմ·խբ· 11· Ամով· գ·1·

ՆՈՒՄԵՐՔ ԵՒ ՀԱՏՈՐԱԿՆԵՐ

ՆՈՒՄԵՐՔ

1 Ես եմ Աստուածդ Տէր, որ հանեցի քեզ Եգիպտոսի երկրէն, հանեցի քեզ ծառայութեան տանէն։ 2 Ինձմէ զատ ուրիշ աստուածներ չպիտի ունենաս։ 3 Քանդակեալ կուռք մի՛ շինեսցես քեզի, եւ ոչ նմանութիւն որեւէ բանի, որ կայ վերը յերկինս, եւ որ կայ ներքեւ յերկրի, եւ որ կայ ջուրերուն մէջ երկրին տակ։ 4 Մի՛ երկրպագանիր անոնց, եւ մի՛ ծառայեր անոնց, որովհետեւ ես Տէր Աստուածդ՝ նախանձոտ Աստուած եմ, որ հատուցանեմ հայրերուն անօրէնութիւնը որդիներուն վրայ մինչեւ երրորդ եւ չորրորդ ազգ անոնց որ կ՚ատեն զիս, 5 եւ ողորմութիւն կ՚ընեմ հազարաւորներու վրայ անոնց որ կը սիրեն զիս եւ կը պահեն իմ պատուիրանքներս։ 6 Մի՛ առներ Տէր Աստուածդ անունը ի զուր, որովհետեւ Տէրը պիտի չսրբէ զանիկա որ առնէ անունը իր ի զուր։ 7 Յիշէ՛ զաւուրն շաբաթուց, սրբել զայն։ 8 Վեց օր պիտի գործես, եւ ըրէ՛ քու բոլոր գործերդ։ 9 Բայց եօթներորդ օրը Տէր Աստուածիդ շաբաթն է, պիտի չընես անոր մէջ ոեւէ գործ, դուն, որդիդ, աղջիկդ, ծառադ, աղախինդ, անասունդ, եւ քու դրացիիդ մէջ եղող օտարականը։ 10 Վասն զի վեց օրուան մէջ Տէրը ըրաւ երկինքը, երկիրը, ծովը, եւ ամէն ինչ որ անոնց մէջ է, եւ եօթներորդ օրը հանգչեցաւ։ Ասոր համար օրհնեց Տէրը շաբաթի օրը, եւ սրբեց զայն։ 11 Պատուէ՛ զհայրդ քո եւ զմայրդ քո, որպէսզի երկայնատեւ ըլլան քու օրերդ երկրին վրայ, զոր Տէր Աստուածդ տուած է քեզի։ 12 Մի՛ սպաներ։ 13 Մի՛ շնար։ 14 Մի՛ գողնար։ 15 Մի՛ վկայեր սուտ վկայութիւն ընկերիդ դէմ։ 16 Մի՛ ցանկար ընկերիդ տունը, մի՛ ցանկար ընկերիդ կնոջը, ոչ անոր ծառան, ոչ աղախինը, ոչ եզը, ոչ էշը, ոչ ալ ընկերիդ որեւէ բան։ 17 Եւ ամբողջ ժողովուրդը կը տեսնէր որոտները, կայծակները, եւ փողին ձայնը, եւ լերան ծուխը։ Ժողովուրդը վախցաւ եւ հեռացաւ։ 18 Եւ կանգնեցան հեռուն։ 19 Եւ ըսին Մովսէսի՝ Դուն խօսէ՛ մեզի, եւ մենք պիտի լսենք, բայց Աստուած մի՛ խօսիր մեզի, որպէսզի չմեռնինք։ 20 Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին՝ Մի՛ վախնաք, վասն զի Աստուած եկաւ փորձելու ձեզ, եւ որպէսզի անոր երկիւղը ձեր առջեւ ըլլայ, որպէսզի չմեղանչէք։ 21 Ժողովուրդը հեռուն կեցաւ, իսկ Մովսէս մտաւ խաւարին մէջ, ուր Աստուած էր։ 22 Տէրը ըսաւ Մովսէսի՝ Ասիկա՛ պիտի ըսես Իսրայէլի որդիներուն՝ Դուք տեսաք որ ես երկինքէն խօսեցայ ձեզի հետ։ 23 Ինձի հետ մի՛ շինէք արծաթեայ կուռքեր, եւ ոսկեայ կուռքեր մի՛ շինէք ձեզի համար։ 24 Հողէ սեղան մը շինէ՛ ինձի համար, եւ անոր վրայ զոհէ՛ ոչխարներդ եւ եզներդ։ Ամէն տեղ որ յիշատակ պիտի ընեմ անուանս, պիտի գամ քեզի մօտ եւ պիտի օրհնեմ զքեզ։ 25 Եթէ քարէ սեղան մը շինես ինձի համար, մի՛ շիներ զայն քանդակ քարերով, վասն զի եթէ սրով մը վրան գործես, պղծած կ՚ըլլաս զայն։ 26 Մի՛ ելլեր սեղանիս վրայ աստիճաններով, որպէսզի քու ամօթդ չերեւնայ անոր վրայ։

21 1 Եւ ասոնք են դատաստանները, որ պիտի դնես անոնց առջեւ։ 2 Եթէ եբրայեցի ծառայ մը գնես, վեց տարի պիտի ծառայէ, եւ եօթներորդ տարին ազատ պիտի արձակես զայն առանց փրկանքի։ 3 Եթէ մարմնով մտած է, մարմնով պիտի ելլէ։ Եթէ կնոջ տէր է, կինն ալ պիտի ելլէ անոր հետ։ 4 Եթէ տէրը կին տայ անոր, եւ կինը որդիներ կամ դուստրեր ծնանի, կինն ու անոր զաւակները տէրինը պիտի ըլլան, եւ ինք մարմնով պիտի ելլէ։ 5 Եթէ ծառան ըսէ՝ Կը սիրեմ տէրս, կինս եւ զաւակներս, չեմ ուզեր ազատ ելլել, 6 տէրը պիտի մօտեցնէ զայն դատաւորներուն, եւ պիտի մօտեցնէ զայն դռան կամ դռնակալին, եւ տէրը պիտի ծակէ անոր ականջը սուրով, եւ ան պիտի ծառայէ անոր յաւիտեան։ 7 Եթէ մարդ մը իր աղջիկը ծառայութեան տայ, աղջիկը պիտի չելլէ ինչպէս ծառաները ելլելու են։ 8 Եթէ չհաճի տիրոջը, որ զայն իրեն կին առնէր, թող ազատ արձակեն զայն։ Չի կրնար զայն ծախել օտար ազգի մը, որովհետեւ խաբած է զայն։ 9 Եթէ զայն առնէ իր որդիին համար, աղջկան իրաւունքով պիտի վարուի անոր հետ։ 10 Եթէ ուրիշ կին մը առնէ, անոր կերակուրը, հագուստը եւ ամուսնական իրաւունքը չպիտի պակսեցնէ։ 11 Եթէ այս երեք բաները չընէ անոր, աղջիկը ազատ պիտի ելլէ առանց փրկանքի, առանց դրամի։ 12 Ով որ մարդ մը զարնէ եւ մեռցնէ զայն, մահուամբ պիտի մեռնի։ 13 Բայց եթէ դաւադրութիւն չըրած, Աստուած ձեռքը տուած է զայն, ես պիտի սահմանեմ քեզի տեղ մը, ուր պիտի փախչի։ 14 Եթէ մարդ մը դիտմամբ դէմ ելլէ ընկերոջը եւ սպաննէ զայն նենգութեամբ, զայն զոհասեղանէս ալ պիտի առնես, որպէսզի մեռնի։ 15 Ով որ իր հայրը կամ մայրը զարնէ, մահուամբ պիտի մեռնի։ 16 Ով որ մարդ գողնայ եւ ծախէ զայն, կամ գտնուի անոր ձեռքը, մահուամբ պիտի մեռնի։ 17 Ով որ իր հայրը կամ մայրը անիծէ, մահուամբ պիտի մեռնի։ 18 Եթէ մարդիկ կռուին, եւ մէկը քարով կամ բռունցքով զարնէ ընկերը, եւ ան չմեռնի, բայց անկողին իյնայ, 19 եթէ ոտքի ելլէ եւ դուրս գայ իր ընկերներուն մէջ գաւազանի վրայ, զարկողը անպատիժ պիտի մնայ, միայն թէ վճարէ անոր գործազրկութեան համար, եւ բժշկել տայ զայն։ 20 Եթէ մարդ մը իր ծառան կամ աղախինը գաւազանով զարնէ, եւ անոնք ձեռքին տակ մեռնին, անպատճառ պատիժ պիտի կրեն։ 21 Բայց եթէ մէկ կամ երկու օր ապրի, պատիժ պիտի չկրեն, որովհետեւ անոնք իրենցն են։ 22 Եթէ մարդիկ կռուին, եւ հղի կին մը զարնեն, եւ անկէ վիժում մը ըլլայ, բայց ուրիշ վնաս չըլլայ, տուգանք պիտի վճարուի, որչափ որ կինը տղամարդուն վրայ դնէ, եւ դատաւորներուն հետ պիտի վճարէ։ 23 Բայց եթէ վնաս ըլլայ, կեանք կեանքի պիտի տրուի, 24 աչք աչքի, ատամ ատամի, ձեռք ձեռքի, ոտք ոտքի, 25 այրուածք այրուածքի, վէրք վէրքի, ծեծ ծեծի։ 26 Եթէ մարդ մը իր ծառային աչքը կամ իր աղախնին աչքը զարնէ, եւ զայն կորսնցնէ, ազատ պիտի արձակէ զայն իր աչքին համար։ 27 Եթէ ատամ մը հանէ իր ծառային կամ իր աղախնին ատամը, ազատ պիտի արձակէ զայն իր ատամին համար։ 28 Եթէ եզ մը մարդ կամ կին մը սպաննէ, եզը պիտի քարկոծուի, եւ անոր միսը պիտի չուտուի, բայց եզին տէրը անպատիժ պիտի մնայ։ 29 Բայց եթէ եզը երէկ ալ, նախընթաց օրն ալ սլացող եղած է, եւ տէրը զգուշացուցած է, եւ չպահէ զայն, եւ մարդ կամ կին մը սպաննէ, եզը պիտի քարկոծուի, եւ տէրն ալ պիտի մեռցուի։ 30 Եթէ տուգանք մը դրուի անոր վրայ, ինչ որ դրուի, պիտի վճարէ իր կեանքին փրկանքը։ 31 Եթէ որդի մը կամ դուստր մը զարնէ, նոյն օրէնքով պիտի վարուին անոր հետ։ 32 Եթէ եզը ծառայ մը կամ աղախին մը զարնէ, անոնց տէրը երեսուն սիկղ արծաթ պիտի տայ, եւ եզը պիտի քարկոծուի։ 33 Եթէ մարդ մը փոս մը բանայ, կամ փոս մը փորէ եւ չծածկէ զայն, եւ եզ կամ էշ մը անկէ իյնայ, 34 փոսին տէրը պիտի հատուցանէ, արծաթ պիտի տայ անոնց տէրերուն, եւ մեռելը իրենը պիտի ըլլայ։ 35 Եթէ մարդ մը ընկերոջը եզը զարնէ, եւ ան մեռնի, կենդանի եզը պիտի ծախեն, եւ անոր գինը պիտի բաժնեն, եւ մեռելն ալ պիտի բաժնեն։ 36 Կամ եթէ յայտնի ըլլայ որ եզը երէկ ալ, նախընթաց օրն ալ սլացող եղած է, եւ տէրը չպահէ զայն, եզին համար եզ պիտի հատուցանէ, եւ մեռելը իրենը պիտի ըլլայ։

22 1 Եթէ մարդ մը եզ կամ ոչխար գողնայ, եւ մորթէ կամ ծախէ զայն, հինգ եզան փոխարէն չորս ոչխար պիտի հատուցանէ։ 2 Եթէ գողը տունը փորելու ատեն գտնուի, եւ զարնուի մեռնի, անոր համար արիւն չի թափուիր։ 3 Եթէ արեւը ծագած է անոր վրայ, արիւն պիտի թափուի։ Գողը անպատճառ պիտի հատուցանէ, եթէ բան չունի, ծախուելով պիտի հատուցանէ իր գողութեան համար։ 4 Եթէ գողցած անասունը անոր ձեռքը գտնուի, եզ կամ էշ կամ ոչխար, կրկին պիտի հատուցանէ։ 5 Եթէ մարդ մը արտ կամ այգի մը վնասէ, եւ իր անասունը արածեցնելով ուրիշի արտը վնասէ, իր արտին լաւագոյնէն եւ իր այգիին լաւագոյնէն պիտի հատուցանէ։ 6 Եթէ կրակ ելլէ եւ փշեր բռնէ, եւ դէզ մը կամ հունձքը կամ արտը այրի, կրակ վառողը անպատճառ պիտի հատուցանէ։ 7 Եթէ մարդ մը ընկերոջը արծաթ կամ կահեր տայ պահելու, եւ անկէ գողցուի, եթէ գողը գտնուի, կրկին պիտի հատուցանէ։ 8 Եթէ գողը չգտնուի, տան տէրը դատաւորներուն պիտի մօտենայ, որպէսզի երդուի թէ չէ ձեռք տուած ընկերոջը ապրանքին։ 9 Ամէն տեսակ յանցանքի համար, եզի, էշի, ոչխարի, հագուստի, կամ ամէն տեսակ կորսուած իրի համար, որուն վրայ ըսուի թէ՝ Ասիկա՛ է, երկու կողմերուն դատը դատաւորներուն պիտի գայ, եւ դատաւորները զոր մեղաւոր ճանչնան, կրկին պիտի հատուցանէ ընկերոջը։ 10 Եթէ մարդ մը ընկերոջը էշ կամ եզ կամ ոչխար կամ ամէն տեսակ անասուն պահելու տայ, եւ անոնք մեռնին կամ վնասուին կամ գերի տարուին, եւ ոչ ոք տեսնէ, 11 Տէրոջ երդում մը պիտի ըլլայ անոնց մէջ, որ չէ ձեռք տուած ընկերոջը ապրանքին։ Տէրը պիտի ընդունի զայն, եւ ան պիտի չհատուցանէ։ 12 Բայց եթէ անկէ գողցուած ըլլայ, պիտի հատուցանէ տէրոջը։ 13 Եթէ գազանէ մը պատռտուած ըլլայ, թող վկայ բերէ, եւ պատռտուածը պիտի չհատուցանէ։ 14 Եթէ մարդ մը ընկերոջը մէկ բան մը փոխ առնէ, եւ անոր տէրը չներկայանայ, եւ զայն վնասէ կամ մեռնի, անպատճառ պիտի հատուցանէ։ 15 Եթէ տէրը անոր հետ ներկայ է, չհատուցանէ։ Եթէ վարձու է, վարձքին համար եկած է։ 16 Եթէ մարդ մը կոյս աղջիկ մը խաբէ, որ նշանուած չէ, եւ անոր հետ պառկի, անպատճառ պիտի օժիտէ զայն իրեն կին։ 17 Եթէ հայրը բնաւ չուզէ տալ զայն անոր, արծաթ պիտի կշռէ կոյսերուն օժիտին չափ։ 18 Կախարդուհի մի՛ ապրեցներ։ 19 Ով որ անասունի հետ պառկի, անպատճառ մահուամբ պիտի մեռցուի։ 20 Ով որ զոհ մատուցանէ աստուածներու, եթէ ոչ միայն Տէրոջ, անպատճառ պիտի կորսուի։ 21 Օտարականին մի՛ նեղեր, եւ մի՛ ճնշեր զայն, վասն զի դուք ալ օտարականներ էիք Եգիպտոսի երկրին մէջ։ 22 Ոչ մի այրի կին եւ ոչ մի որբ մի՛ նեղէք։ 23 Եթէ զանոնք նեղես, եւ անոնք աղաղակեն առ իս, անպատճառ պիտի լսեմ անոնց աղաղակը։ 24 Եւ բարկութիւնս պիտի բորբոքի, եւ սրով պիտի սպաննեմ ձեզ, եւ ձեր կիները պիտի ըլլան այրի, եւ ձեր որդիները՝ որբ։ 25 Եթէ դրամ մը փոխ տաս ժողովուրդիս, աղքատիդ որ քովդ է, մի՛ ըներ անոր հետ իբրեւ տոկոսատէր, եւ տոկոս մի՛ առնէք անկէ։ 26 Եթէ ընկերիդ հագուստը գրաւ առնես, մինչեւ արեւը մտնելը պիտի դարձնես անոր, 27 վասն զի միակ ծածկոցն է, իր մարմնին վրայ միակ հանդերձը, ուրիշ ի՞նչ պիտի պառկի։ Եւ եթէ աղաղակէ առ իս, պիտի լսեմ, վասն զի ողորմած եմ։ 28 Աստուածներուն մի՛ նախատեր, եւ ժողովուրդիդ իշխանին մի՛ անիծեր։ 29 Քու ցորենիդ եւ քու գինիիդ առատութիւնդ մի՛ ուշանար ինձի տալ։ Անդրանիկ որդիներդ ինձի պիտի տաս։ 30 Նոյնպէս ընէ՛ եզներուդ եւ ոչխարներուդ հետ։ Եօթ օր պիտի մնան մօրը հետ, ութերորդ օրը ինձի պիտի տաս զանոնք։ 31 Եւ դուք ինձի սուրբ մարդիկ պիտի ըլլաք, եւ դաշտի մէջ գազանէ մը պատռտուած միս մի՛ ուտէք, շունին նետեցէք զայն։

23 1 Սուտ լուր մի՛ տարածեր։ Մեղաւորին հետ ձեռք մի՛ տար, որպէսզի անիրաւ վկայ ըլլաս։ 2 Չարին հետեւելով մի՛ չարիր, եւ դատաստանի մէջ մեծամեծներուն հետեւելով մի՛ խեղաթիւրեր դատաստանը։ 3 Աղքատին ալ մի՛ ողորմիր դատաստանի մէջ։ 4 Եթէ ընկերիդ եզը կամ էշը մոլորած գտնես, անպատճառ պիտի դարձնես անոր։ 5 Եթէ քու ատելիիդ էշը ծանրութեան տակ տեսնես, եւ անկէ խուսափիս, անպատճառ պիտի օգնես անոր հետ։ 6 Աղքատիդ դատաստանը մի՛ խեղաթիւրեր անոր դատին մէջ։ 7 Սուտ բանէ հեռու կեցիր, եւ անմեղ եւ արդար մարդը մի՛ սպաներ, վասն զի ես չեմ արդարացներ չարագործը։ 8 Կաշառք մի՛ առներ, վասն զի կաշառքը կը կուրցնէ տեսնողները, եւ կը խեղաթիւրէ արդարներուն խօսքերը։ 9 Օտարականին մի՛ նեղեր, դուք գիտէք օտարականին հոգին, վասն զի դուք ալ օտարականներ էիք Եգիպտոսի երկրին մէջ։ 10 Վեց տարի հող պիտի ցանես եւ անոր պտուղը պիտի հաւաքես, 11 բայց եօթներորդ տարին պիտի թողուս զայն եւ պիտի ձգես, որպէսզի ուտեն ժողովուրդիդ աղքատները, եւ անոնց մնացորդները դաշտի գազանները պիտի ուտեն։ Նոյնպէս ընէ՛ քու խաղողիդ եւ քու ձիթենիիդ հետ։ 12 Վեց օր գործէ՛, եւ եօթներորդ օրը հանգչէ՛, որպէսզի հանգչի եզդ եւ էշդ, եւ հանգիստ առնէ աղախնիդ որդին եւ օտարականը։ 13 Ամէն բանի մէջ որ ձեզի ըսի, զգո՛ւշ եղէք։ Ուրիշ աստուածներու անունը մի՛ յիշատակեր, եւ անոնք քու բերնէդ մի՛ լսուին։ 14 Տարին երեք անգամ տօնախմբութիւն պիտի ընես ինձի համար։ 15 Խմորով հաց մի՛ զոհեր, եւ զատկի տօնը պահէ՛։ Եօթ օր պիտի ուտես անխմոր հաց, ինչպէս որ պատուիրեցի քեզի, Աբիբի ամսուան ժամանակին, վասն զի այդ ամսուան մէջ ելար Եգիպտոսէն։ Եւ ոչ ոք պիտի երեւնայ իմ առջեւս ձեռնունայն։ 16 Նաեւ հունձքի տօնը պահէ՛, քու արտիդ առաջին պտուղները որ ցանես, եւ տարուան վերջը, երբ հաւաքես քու արտիդ պտուղները։ 17 Տարին երեք անգամ ամէն արու քու առջեւդ պիտի երեւնայ Տէր Աստուածիդ։ 18 Խմորով հացի հետ արիւն մի՛ զոհեր, եւ զատկի զոհին ճարպը մինչեւ առտու մի՛ մնար։ 19 Քու արտիդ առաջին պտուղները տուն Տէր Աստուածիդ։ Ուլիկը մօր կաթով մի՛ եփեր։ 20 Ահա ես կ՚ուղարկեմ հրեշտակ մը քու առջեւդ, որպէսզի պահէ զքեզ ճանապարհին վրայ, եւ տանի քեզ այն տեղը զոր պատրաստեցի։ 21 Զգո՛ւշ եղիր անոր առջեւ, եւ լսէ՛ անոր ձայնը, եւ զայրացուցիչ մի՛ ըլլար անոր, վասն զի չպիտի ներէ ձեր յանցանքները, վասն զի անունս անոր մէջ է։ 22 Բայց եթէ ուշադրութեամբ լսես անոր ձայնը, եւ ընես ամէն ինչ որ կը խօսիմ, թշնամի պիտի ըլլամ քու թշնամիներուդ, եւ հակառակորդ պիտի ըլլամ քու հակառակորդներուդ։ 23 Վասն զի հրեշտակս պիտի երթայ քու առջեւդ, եւ պիտի տանի քեզ Ամորհացիներուն, Քետացիներուն, Փերեզացիներուն, Քանանացիներուն, Քեւացիներուն եւ Յեբուսացիներուն երկիրը, եւ ես պիտի կորսնցնեմ զանոնք։ 24 Անոնց աստուածներուն մի՛ երկրպագեր, եւ մի՛ ծառայեր անոնց, եւ անոնց գործերուն պէս մի՛ գործեր, այլ անոնք պիտի կործանես, եւ անոնց սիւները պիտի փշրես։ 25 Եւ Տէր Աստուածնիդ պիտի ծառայէք, եւ ան պիտի օրհնէ հացդ եւ ջուրդ, եւ հիւանդութիւնը պիտի հեռացնեմ քեզմէ։ 26 Ձեր երկրին մէջ պիտի չըլլայ ոչ ամլութիւն եւ ոչ ալ անզաւակութիւն, եւ ես պիտի լեցնեմ քու օրերուդ թիւը։ 27 Իմ սարսափս պիտի առաքեմ քու առջեւդ, եւ պիտի խռովեցնեմ ամէն ժողովուրդ որ պիտի գայ քու առջեւդ, եւ թշնամիներդ պիտի դարձնեմ քեզի թիկունք։ 28 Եւ պիտի առաքեմ քու առջեւդ ջրհարներ, որոնք պիտի վռնտեն Քեւացիները, Քանանացիները եւ Քետացիները քու առջեւդ։ 29 Մէկ տարուան մէջ պիտի չվռնտեմ զանոնք քու առջեւդ, որպէսզի երկիրը անապատ չդառնայ, եւ դաշտի գազանները չշատնան քեզի դէմ։ 30 Քիչ քիչ պիտի վռնտեմ զանոնք քու առջեւդ, մինչեւ որ բազմանաս եւ երկիրը ժառանգես։ 31 Եւ քու սահմանդ պիտի դնեմ Կարմիր ծովէն մինչեւ Փղշտացւոց ծովը, եւ անապատէն մինչեւ Գետը, վասն զի երկրին բնակիչները պիտի մատնեմ քու ձեռքդ, եւ պիտի վռնտես զանոնք քու առջեւդ։ 32 Անոնց եւ անոնց աստուածներուն հետ ուխտ մի՛ դներ։ 33 Քու երկրիդ մէջ պիտի չբնակին, որպէսզի ինձի դէմ մեղանչել չտան քեզ, վասն զի եթէ անոնց աստուածներուն ծառայես, անպատճառ պիտի ըլլայ քեզի համար։

24 1 Եւ Մովսէսի ըսաւ՝ Ելիր Տէրոջ քով, դուն եւ Ահարոն, Նադաբ եւ Աբիհու, եւ եօթանասուն երէցներ Իսրայէլէ, եւ երկրպագութիւն ըրէք հեռուն։ 2 Եւ Մովսէս միայն մօտենայ Տէրոջ, եւ անոնք չմօտենան, եւ ժողովուրդը չելլէ անոր հետ։ 3 Եւ Մովսէս եկաւ եւ պատմեց ժողովուրդին Տէրոջ բոլոր խօսքերը եւ բոլոր դատաստանները։ Եւ ամբողջ ժողովուրդը մէկ ձայնով պատասխանեց եւ ըսաւ՝ Տէրոջ խօսած բոլոր խօսքերը պիտի կատարենք։ 4 Եւ Մովսէս գրեց Տէրոջ բոլոր խօսքերը, եւ կանուխ ելաւ, եւ սար մը շինեց լերան տակ, եւ տասներկու սիւն՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղերուն համեմատ։ 5 Եւ զրկեց Իսրայէլի որդիներուն երիտասարդները, որ ողջակէզներ մատուցին, եւ զոհեցին զոհեր Տէրոջ, երինջներ։ 6 Եւ Մովսէս առաւ արեան կէսը, եւ դրաւ աման մը մէջ, եւ կէս արիւնը սեղանին վրայ սրսկեց։ 7 Եւ առաւ ուխտին գիրքը, եւ կարդաց ժողովուրդին ականջները, եւ ըսին՝ Տէրոջ խօսած բոլոր բաները պիտի կատարենք եւ պիտի լսենք։ 8 Եւ Մովսէս առաւ արիւնը, եւ սրսկեց ժողովուրդին վրայ, եւ ըսաւ՝ Ահա՛ ուխտին արիւնը, զոր Տէր Աստուած դրաւ ձեզի հետ այս բոլոր խօսքերուն համեմատ։ 9 Եւ Մովսէս ելաւ, եւ Ահարոն, Նադաբ եւ Աբիհու, եւ եօթանասուն երէցներ Իսրայէլէ, 10 եւ տեսան Իսրայէլի Աստուածը։ Եւ անոր ոտքերուն տակ կար ինչպէս շափիւղայի գործուած սալայատակ մը, եւ ինչպէս երկինքը՝ պարզութեան մէջ։ 11 Եւ Իսրայէլի որդիներուն ազնուականներուն ձեռք չտուաւ, եւ տեսան Աստուած, եւ կերան եւ խմեցին։ 12 Եւ Տէրը Մովսէսի ըսաւ՝ Ելիր ինձի մօտ լերան վրայ, եւ հոն կեցիր, եւ քարէ տախտակներ պիտի տամ քեզի, եւ օրէնքը եւ պատուիրանները զոր գրեցի, որպէսզի սորվեցնես անոնց։ 13 Եւ Մովսէս ելաւ իր սպասաւորին Յեսուի հետ, եւ Մովսէս մտաւ Աստուծոյ լերան վրայ։ 14 Եւ երէցներուն ըսաւ՝ Հոս կեցէք մեզի համար, մինչեւ որ դառնանք ձեզի մօտ։ Ահա՛ Ահարոն եւ Ամրէ հոս են ձեզի հետ, ով որ դատ ունենայ, անոնց մօտենայ։ 15 Եւ Մովսէս լերան վրայ ելաւ, եւ ամպը ծածկեց զլերինը։ 16 Եւ Տէրոջ փառքը Սինա լերան վրայ բնակեցաւ, եւ ամպը զայն ծածկեց վեց օր։ Եւ եօթներորդ օրը կանչեց Մովսէսը ամպին միջէն։ 17 Եւ Տէրոջ փառքին տեսիլքը կրակ կլլող հուրի պէս էր լերան գագաթին վրայ Իսրայէլի որդիներուն աչքին առջեւ։ 18 Եւ Մովսէս մտաւ ամպին միջէն, եւ լերան վրայ ելաւ։ Եւ Մովսէս լերան վրայ մնաց քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր։

25 1 Եւ Տէրը Մովսէսի խօսեցաւ եւ ըսաւ՝ 2 Իսրայէլի որդիներուն խօսէ՛, որ ինձի ընծայ մը բերեն։ Ամէն մարդ որ սրտով պատրաստ է, ընծան ինձի բերէք։ 3 Եւ ասոնք են ընծաները զոր պիտի առնէք անոնցմէ՝ ոսկի, արծաթ, պղինձ, 4 կապոյտ, ծիրանի, կարմիր կտաւ, մանեակ, այծի մազ, 5 կարմրած խոյի մորթ, կաշի, ակակիա փայտ, 6 լամպի իւղ, խունկի համար անուշահոտ համեմունքներ, 7 օնիքի քարեր, եւ ներդրելի քարեր՝ կռնակակալին եւ կրծակալին համար։ 8 Եւ սրբարան մը շինեն ինձի համար, որպէսզի բնակիմ անոնց մէջ։ 9 Ամէն ինչ որ ես կը ցուցնեմ քեզի, խորանին նմանութիւնը եւ անոր բոլոր կահերուն նմանութիւնը, այնպէս ալ ընէք։ 10 Եւ տապան մը շինեն ակակիա փայտէ, երկու կանգուն ու կէս անոր երկայնութիւնը, կանգուն մը ու կէս անոր լայնութիւնը, եւ կանգուն մը ու կէս անոր բարձրութիւնը։ 11 Եւ զայն մաքուր ոսկիով պատեն, ներսէն եւ դուրսէն պատեն զայն, եւ անոր վրայ ոսկեայ պսակ մը շինեն շուրջանակի։ 12 Եւ չորս ոսկեայ օղակ ձուլեն անոր համար, եւ չորս անկիւնին վրայ դնեն, երկու օղակ մէկ կողմին վրայ, եւ երկու օղակ միւս կողմին վրայ։ 13 Եւ ակակիա փայտէ ձողեր շինեն, եւ զանոնք ոսկիով պատեն։ 14 Եւ ձողերը տապանին կողմերուն օղակներուն մէջ դնեն, որպէսզի տապանը ձողերով վերցնեն։ 15 Ձողերը տապանին օղակներուն մէջ պիտի մնան, զանոնք չհանեն անկէ։ 16 Եւ վկայութիւնը զոր պիտի տամ քեզի, տապանին մէջ դնես։ 17 Եւ ողորմութեան գահ մը շինեն մաքուր ոսկիէ, երկու կանգուն ու կէս անոր երկայնութիւնը, կանգուն մը ու կէս անոր լայնութիւնը։ 18 Եւ երկու քերովբէ շինեն ոսկիէ, ծեծելով շինեն զանոնք ողորմութեան գահուն երկու ծայրերուն վրայ։ 19 Մէկ քերովբէ մէկ ծայրին վրայ, եւ միւս քերովբէ միւս ծայրին վրայ։ Ողորմութեան գահուն վրայ շինեն քերովբէները անոր երկու ծայրերուն վրայ։ 20 Եւ քերովբէները թեւերնին վերէն տարածեն, ծածկելով ողորմութեան գահը իրենց թեւերով, եւ դէմ դիմաց ըլլան իրարու, քերովբէներուն դէմքերը ողորմութեան գահուն դարձած ըլլան։ 21 Եւ ողորմութեան գահը տապանին վերեւ դնես, եւ տապանին մէջ պիտի դնես վկայութիւնը զոր պիտի տամ քեզի։ 22 Եւ հոն պիտի հանդիպիմ քեզի, եւ ողորմութեան գահուն վերեւէն, քերովբէներուն միջէն որ վկայութեան տապանին վրայ են, պիտի խօսիմ քեզի հետ բոլոր այն բաները զոր պիտի պատուիրեմ քեզի Իսրայէլի որդիներուն համար։ 23 Եւ սեղան մը շինեն ակակիա փայտէ, երկու կանգուն անոր երկայնութիւնը, կանգուն մը անոր լայնութիւնը, եւ կանգուն ու կէս անոր բարձրութիւնը։ 24 Եւ մաքուր ոսկիով պատեն զայն, եւ անոր վրայ ոսկեայ պսակ մը շինեն շուրջանակի։ 25 Եւ անոր շուրջանակի չորս մատնաչափ լայնութեամբ շրջանակ մը շինեն, եւ շրջանակին վրայ ոսկեայ պսակ մը շինեն շուրջանակի։ 26 Եւ չորս ոսկեայ օղակ շինեն անոր համար, եւ օղակները չորս անկիւնին վրայ դնեն, որ են անոր չորս ոտքերուն վրայ։ 27 Շրջանակին դէմ օղակները ձողերուն համար պիտի ըլլան, որպէսզի սեղանը ձողերով վերցնեն։ 28 Եւ ձողերը ակակիա փայտէ շինեն, եւ զանոնք ոսկիով պատեն, որպէսզի սեղանը ձողերով վերցնեն։ 29 Եւ անոր ամաններն ալ, գաւաթներն ալ, գինի թափելու գաւաթներն ալ, եւ ըմպելիք թափելու սափորներն ալ մաքուր ոսկիէ շինեն։ 30 Եւ սեղանին վրայ հացի երես դնեն ինձի համար միշտ։ 31 Եւ մաքուր ոսկիէ մոմակալ մը շինեն, մոմակալը ծեծելով շինեն, անոր ոտքը եւ ճիւղը, գաւաթները, գնդիկները եւ ծաղիկները անկէ ելլեն։ 32 Եւ վեց ճիւղ ելլեն անոր կողմերէն, մոմակալին երեք ճիւղ մէկ կողմէն, եւ մոմակալին երեք ճիւղ միւս կողմէն։ 33 Մէկ ճիւղին վրայ երեք գաւաթ՝ նշխարի պէս, գնդիկ եւ ծաղիկ, եւ միւս ճիւղին վրայ երեք գաւաթ՝ նշխարի պէս, գնդիկ եւ ծաղիկ, վեց ճիւղերուն համար որ մոմակալէն ելլեն։ 34 Եւ մոմակալին վրայ չորս գաւաթ՝ նշխարի պէս, գնդիկներ եւ ծաղիկներ։ 35 Եւ գնդիկ մը անոր երկու ճիւղերուն տակ, եւ գնդիկ մը անոր միւս երկու ճիւղերուն տակ, եւ գնդիկ մը անոր միւս երկու ճիւղերուն տակ, վեց ճիւղերուն համար որ մոմակալէն ելլեն։ 36 Գնդիկները եւ ճիւղերը անկէ ելլեն, ամբողջը ծեծելով մաքուր ոսկիէ շինուած։ 37 Եւ անոր եօթ լամպ շինեն, եւ լամպերը վառեն, որպէսզի անոր դէմ լոյս տան։ 38 Եւ անոր մկրատները եւ մոխրամանները մաքուր ոսկիէ շինեն։ 39 Մէկ տալանդ մաքուր ոսկիէ պիտի շինեն զայն եւ անոր բոլոր կահերը։ 40 Եւ տես որ ըրես զանոնք քու ցուցուածիդ նմանութեամբ, որ լերան վրայ ցուցուեցաւ քեզի։

26 1 Եւ խորանը տասը վարագոյրներով շինեն, մանեայ կտաւ, կապոյտ, ծիրանի, կարմիր կտաւ, քերովբէներով, վարպետի գործ։ 2 Մէկ վարագոյրին երկայնութիւնը քսան ու ութ կանգուն, եւ վարագոյրին լայնութիւնը չորս կանգուն, բոլոր վարագոյրներուն համար մէկ չափ։ 3 Հինգ վարագոյր իրարու միացուած ըլլան, եւ միւս հինգ վարագոյրներն ալ իրարու միացուած ըլլան։ 4 Եւ կապոյտ կարեր շինես առաջին վարագոյրին ծայրին, ուր միանալու է, եւ նոյնպէս ընես միւս վարագոյրին ծայրին, ուր միանալու է։ 5 Հիսուն կարեր շինես առաջին վարագոյրին վրայ, եւ հիսուն կարեր շինես միւս վարագոյրին ծայրին վրայ, որ միւս վարագոյրները իրարու միանան։ 6 Եւ հիսուն ոսկեայ կեռ շինես, եւ վարագոյրները կեռերով իրարու միացնես, որպէսզի խորանը մէկ ըլլայ։ 7 Եւ այծի մազէ վարագոյրներ շինես խորանին վրայ ծածկոց ըլլալու համար, տասնմէկ վարագոյր շինես։ 8 Մէկ վարագոյրին երկայնութիւնը երեսուն կանգուն, եւ վարագոյրին լայնութիւնը չորս կանգուն, տասնմէկ վարագոյրներուն համար մէկ չափ։ 9 Եւ հինգ վարագոյրները մէկ կողմ միացուած ըլլան, եւ վեց վարագոյրները միւս կողմ միացուած ըլլան, եւ վեցերորդ վարագոյրը վրանին առջեւ կրկնապատիկ ծալես։ 10 Եւ հիսուն կարեր շինես առաջին վարագոյրին ծայրին վրայ, ուր միանալու է, եւ հիսուն կարեր միւս վարագոյրին ծայրին վրայ, ուր միանալու է միւսին։ 11 Եւ պղինձէ հիսուն կեռ շինես, եւ կեռերը կարերուն մէջ դնես, եւ վրանը մէկ ընես, որպէսզի մէկ ըլլայ։ 12 Եւ վրանին վարագոյրներուն ավելորդը, կէս վարագոյրը որ ավելորդ է, խորանին ետեւի կողմը կախուած ըլլայ։ 13 Եւ կանգուն մը հոս, եւ կանգուն մը հոն, որ վրանին վարագոյրներուն երկայնութենէն ավելորդ է, խորանին երկու կողմերուն վրայ կախուած ըլլայ, որպէսզի զայն ծածկէ։ 14 Եւ վրանին համար կարմրած խոյի մորթէ ծածկոց մը շինես, եւ ծովամարտակի մորթէ ծածկոց մը վրան։ 15 Եւ ակակիա փայտէ տախտակներ շինես խորանին համար, որ կանգնած ըլլան։ 16 Տասը կանգուն ըլլայ տախտակին երկայնութիւնը, եւ կանգուն մը ու կէս ըլլայ տախտակին լայնութիւնը։ 17 Երկու ծայր ունենայ տախտակը, իրարու միացուած ըլլան։ Խորանին բոլոր տախտակներուն համար այսպէս ըն

Ն·Ք·ԳԲ· Իրբ 630

Իսրայելին գերեզարձութեանը ապաստ. 14 ու անոր Աստուծով փրկուելուն համար ուրախանալ։

1 Ա՚յ ազգատամբ ու պիղծ *ազգին, Հարստահարութիւն ընդ քա-
2 զաքին ։ –Խօսք մտիկ չըրաւ, Բ խրատ չընդունեց ։ Տէրոջը չա-
պաւինեցաւ, իր Աստուծոյն չմո-
3 տեցաւ ։ ‡Անոր իշխանները անոր մէջը մռնչող առիւծներ են, անոր դատաւորները †երեկոյեան գայլեր են, որ մինչև առտու բան մը չեն
4 թողուր ։ Անոր Է մարգարէները անպարծ –– նենգաւոր մարդիկներ են. անոր քահանաները սրբարանը պղծեցին –– Հօրէնքը բռնադա-
5 տեցին ։ Ը Արդար Տէրը Ը անոր մէջն է, անիկայ անօրէնութիւն չգործեր. առտուէ առտու իր իրաւունքը Ի լոյս կը հանէ –– ետ չմնար, բայց Ի անիրաւը ամչնալ
6 չգիտեր ։ Ազգերը բնաջինջ ըրի, անոնց աշտարակները կործանեցան. անոնց փողոցները աւերեցի, անանկ որ անոնցմէ անցնող չըլլայ. անոնց քաղաքները ամայացան, անմարդ ու անբնակ
7 եղան ։ Ժ Ըսի որ Դուն անշուշտ ինծմէ պիտի վախնաս –– խրատ պիտի ընդունիս. և անոր բնակարանը բնաջինջ չըլլայ, ոչըսփ որ զանիկայ պատժեմ. սակայն անոնք կանուխ ելան, –– Ի իրենց բոլոր գործքերը ապականեցին ։
8 Ուրեմն Լ ինծի սպասեցէք, կ՚ըսէ Տէրը, մինչև ան օրը որ որսի համար ոտք ելլեմ. քանզի իմ վճիռս Ի ազգերը ժողվել, թագաւորութիւնները դումարել է, որ անոնց վրայ իմ սրտմտութիւնս՝ իմ բոլոր սաստիկ բարկութիւնս թափեմ. քանզի բոլոր երկիրը իմ Ն նախանձիս կրակովը պիտի սպառի ։
9 Վասն զի ան ժամանակը ժողովուրդներուն շրթունքները մաքուր շրթունքներու պիտի դարձընեմ, որ ամէնքը Տէրոջը անունը կանչեն, ու մէկ *սրտով անոր ծառայու-
10 թիւն ընեն ։ ‖Եթէովպիայի գետերուն անդիի կողմէն իմ աղօթողներս, իմ ցրուածներուս ազ-
11 ջիկը իմ ընծաս պիտի բերեն ։ Ան օրը պիտի չամչնաս քու բոլոր

Ն·Ք·ԳԲ· Իրբ 630

դործքերէդ, որոնցմով ինծի դէմ յանցանք ըրիր. քանզի ան ատենը Հքու Հպարտութեամբդ ղուարճացողները քու մէջէդ պիտի վերցընեմ, ու մէյմըն ալ իմ սուրբ լեռանս վրայ դոռոզութիւն պիտի
12 չընես. Եւ քու մէջդ Խոնարհ ու աղքատ ժողովուրդ՝ մնացորդ պիտի թողում, ու Տէրոջը անունը
13 պիտի յուսան ։ Իսրայէլին Ո՚մնացորդը Ժ անօրէնութիւն պիտի չընեն, Ռ ու սուտ պիտի չխօսին, և անոնց բերնին մէջ նենգաւոր լեզու պիտի չգտնուի, քանզի Ս անոնք պիտի արածին ու պիտի պառկին, ու վախցընող պիտի չըլլայ ։
14 Ն Ցնծա, ով Սիօնի աղջիկ, բարձրաձայն աղաղակէ, ով Իսրայէլ, բոլոր սրտով ուրախ ու զուարթ եղիր, ով Երուսաղէմի
15 աղջիկ ։ Տէրը քու դատաստաններդ վերցուց, քու թշնամիդ վռընտեց. Ո Իսրայէլին Թագաւորը՝ Տէրը Ո քու մէջդ է, մէյմըն ալ չարիք պիտի չտեսնես ։
16 Ան օրը Ն Երուսաղէմին պիտի ըսուի, Մի վախնար, –– Սիօնին՝
17 Ղ Հեռքերդ չթուլնան ։ Քու Տէր Աստուածդ Ն քու մէջդ զօրաւոր է, անիկայ Ի պիտի փրկէ. Ո անիկայ քեզի համար ուրախութեամբ պիտի ղուարճանայ, –– իր սիրովը Ի պիտի թողութիւն պիտի տայ, և քու վրադ ցնծութեամբ պիտի ու-
18 րախանայ ։ Ղ Հ–նդիսաւոր տօնի-ներու համար տրտմածները պիտի ժողվեմ, որ Ղ քեզմէ էին, –– անոնց վրայ նախատինքը բեռ էր ։
19 Ահա ես ան ժամանակը քու բոլոր նեղիչներդ պիտի սպառեմ, և Վկաղը պիտի ազատեմ, ու վռընտուածը պիտի ժողվեմ. և զանոնք դովելի ու անուանի պիտի ընեմ ան բոլոր երկիրներուն մէջ՝ ուր որ
20 նախատինք կրեր էին ։ Ան ատենը Ո ձեզ Խ պիտի բերեմ, և ան ատենը ձեզ պիտի ժողվեմ. վասն զի երկրիս բոլոր ժողովուրդներուն մէջ ձեզ անուանի ու դովելի պիտի ընեմ, երբոր ձեր դերութիւնը ձեր աչքերուն առջեւը նետ դարձընեմ, կ՚ըսէ Տէրը ։

Ն·Ք·ԳԲ· Իրբ 630

Հերեմ. է. 4 ։ Միք. դ·11։Մաս. դ·9։

Յ Ես. ԺԴ. 32 ։ Զաք. ԺԱ. 11 ։ Մաս. Ե. 3 ։ ա Կոր. ա·27, 28 ։ Ցակ. բ·5 ։

Ղ Միք. դ. 7 ։ Գէ. բ. 7 ։

Ֆ Ե·կ·21 ։ Ֆ Ե·կդ·8 ։ Ցայս. Ժդ. 5 ։

Յ Եզեկ. լԴ. 28 ։ Միք. դ·4։ է. 14 ։

Ն Ե·Ժբ·6 ։ Ծդ. 1 ։ Զաք. բ. 10 ։ Թ·9 ։

Ղ Ցօհ. ա. 49 ։

– Հմր 5·17 ։ Եզեկ. Խբ. 35 ։ Ցայս. է·15 ։ Իս. 3, 4 ։

Ղ Ե·լե·3, 4 ։

Դ Երբ. Ժբ. 12 ։

Ք Հմր 15 ։

– Բ Օր. լ·9 ։ Ե·կբ·5 ։ կե·19 ։ Ե-բեմ. լբ·41 ։ – Ողբ. բ·6 ։

Ք Եզեկ. լԴ. 16 ։ Միք. դ·6, 7 ։

* Ե Բ. ուսով ‖ Ցօ Աղ. կբ·31 ։ Ես. Ժբ·1, 7 ։ կ·4, ԷԲ ։ Աղ. ս. 11 ։ Գոբ. ը·27 ։

* Ե Ես. Ժա. 12 ։ Իէ·12 ։ Ծգ·8 ։ Ե-զեկ. Իբ. 25 ։ լԴ·13 ։ լէ·21 ։ Ա-մվ. Թ·14 ։

ՄԸՐԳՈՒԹԻՒՆ ԸՆԳԵՑԻ

ՆՀ. ՏԲ. ՀՐԲ 520

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ընդէ կը յանդիմանէ Ժողովուրդը՝ որ տաճարին շինութեանը համար անհոգութիւն կ'ընէին. 7 շինութիւնը յառաջ տանելու կը դրդռէ զանոնք. 12 Աստուծոյ օգնութիւնը կը խոստանայ անոնց՝ երբոր իրենք յօժարամտութեամբ գործը յառաջ տանին։

ԵԶՐ. Գ. 24։ Ե. 1։ ՋԱԲ. Ա. 1։

1 Դարեհ թագաւորին երկրորդ տարին վեցերորդ ամսուն առաջին օրը՝ Տէրոջը խօսքը Ընդէ մարգարէին ձեռքովը Զուդայի իշխանին Սաղաթիէլեան Զօրաբաբելին, ու մեծ քահանային Յովսեդեկեան Յեսուին եղաւ,

ՄԱՇ. Գ. 17։ 19։ ԵԶՐ. Գ. 2։ ՄԱՇ. Ա. 12։ ՂՈՒ. Գ. 27։ ՀԱՇ. Ա. 15։ ԵԶՐ. Գ. 2։ Ե. 2։ Ե ԵԶՐ. Ե. 1։ ՂԲ ԹԱԳ. Է. 2։ ՍԱՂ. ՃՂ. 3, ԼԸ։ Ե ՈՂՋ. Գ. 40։ ՀԱԲ. 7։

2 ըսելով, Զօրաց Տէրը կը խօսի ու այսպէս կ'ըսէ. Ես ժողովուրդը կ'ըսէ թէ ժամանակը չէ հասած, Տէրոջը տունը շինելու ժամանակը չէ։

ԸԲ ՕՐ. ԻԸ. 38։ ՈՎ. Գ. 10։ ՄԻՔ. Է. 14, 15։ ԳԼ. Բ. 16։

3 Եւ Ընդէ մարգարէին ձեռքովը Տէրոջը խօսքը եղաւ, ըսելով,

Բ ՋԱԲ. Բ. 10։

4 Արդեօք ժամանակ է որ դուք ձեզ ղունազարդ տուներնուդ մէջ բնակիք, ու այս տունը աւերակ

Ե ԵԶՐ. Ե. 1։ ՂԲ ԹԱԳ. Է. 2։ ՍԱՂ. ՃՂ. 3, ԼԸ։ Ե ՈՂՋ. Գ. 40։ ՀԱԲ. 7։

5 մնայ։ Սակայն հիմա զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ե Ձեր ճամբաներուն

Ը ՕՐ. ԻԸ. 38։ ՈՎ. Գ. 10։ ՄԻՔ. Է. 14, 15։ ԳԼ. Բ. 16։

6 վրայով մտածեցէք։ Շատ ցանեցիք, բայց քիչ բերիք. կերաք, բայց չկշտացաք. խմեցիք, բայց ծարաւնիդ չանցուցիք. հագուեցաք, բայց չտաքցաք. ու Ե վարձքով բանողը ծակ քսակի համար կը վաստկի Ե՛ վարձքը։

Բ ՋԱԲ. Բ. 10։

7 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ձեր ճամբաներուն վրայով մտածեցէք։

8 Ծեցէք, Լեռը ելէք, փայտ բերէք ու տունը շինեցէք, և անոր պիտի հաճիմ, ու պիտի փառաւորիմ,

Ժ ԳԼ. Բ. 16։

9 կ'ըսէ Տէրը։ Ժ Շատին նայեցաք, և ահա քիչ եղաւ. Ձեր տուները անգամ բերիք, Է բայց անոր վրայ փչեցի։ Ինչո՞ւ համար՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը։ Իմ տանս համար, որ անիկայ աւերակ է. ու ձեզմէ ամէն մէկը իր տունը կը վազէ։

Է ԳԼ. Բ. 17։

10 Անոր համար Լ երկինքը ձեր վրայէն է՛ ցօղը ետ կը պահէ, ու երկիրն

Լ ՂՒ. ԻԶ. 19։ Բ ՕՐ. ԻԸ. 23։ Գ ԹԱԳ. Ը. 35։

11 ալ իր պտուղը չտար։ Ու ես երկրի վրայ, ու լեռներուն վրայ, և ցորենին վրայ, ու գինիին վրայ, ու եղէն վրայ, ու գետնի բերքերուն վրայ, և մարդոց վրայ, ու անասուններուն վրայ, և Ը ձեռացդ բոլոր վաստակին վրայ Ը երաշտութիւն կանչեցի։

ՆՀ. Գ. ԴԲ. ՀՐԲ 520

Ը Գ ԹԱԳ. Ժէ. 1։ Գ ԹԱԳ. Ը. 1։ Ի ԵԶՐ. Ե. 2։

12 Ի Ան առնը Սաղաթիէլեան Զօրաբաբել, ու մեծ քահանան Յովսեդեկեան Յեսու, և ժողովուրդին բոլոր մնացորդը մտիկ ըրին իրենց Տէր Աստուծոյն ձայնին ու Ընդէ մարգարէին խօսքերուն, ինչպէս որ իրենց Տէր Աստուածը զանիկայ խրկեր էր. ու ժողովուրդը

ՀՄԱՇ. ԻԲ. 20։ ՀԱԳ. Ը. 31։ Յ ՏԻՈ ԲՄՆ. ԼՂ. 22։ ԵԶՐ. Ա. 1։ ՂԳԼ. Բ. 21։

13 Տէրոջը երեսէն վախցաւ։ Եւ Տէրոջը դեսպանը Ընդէ Տէրոջը դեսպանութեամբը ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ, Ես ձեզի

Ժ ԵԶՐ. Ե. 2, 8։

14 հետ եմ, կ'ըսէ Տէրը։ Յ Եւ Տէրը՝ Զուդայի իշխանին՝ Սաղաթիէլեան Զօրաբաբելին հոգին, ու մեծ քահանային Յովսեդեկեան Յեսուին հոգին, և ժողովուրդին բոլոր մնացորդին հոգին արթընցուց. Ժ ու գացին և իրենց Աստուծոյն՝ զօրաց Տէրոջը տանը մէջ աշխատեցան,

15 Դարեհ թագաւորին երկրորդ տարին վեցերորդ ամսուն քսանուչորսերորդ օրը։

ԳԼ. Բ

1 Մարգարէն կը քաջալերէ ժողովուրդը որ բոլոր սրտով գործեն, խոստանալով որ առջի տաճարին փառքէն աւելի պիտի ըլլայ այս երկրորդին փառքը։ 10 Սուրբ ու անսուրբ բանեցուն օրինակովը կը ցուցնէ թէ իրենց մեղքերը գործին արդելք կ'ըլլան։ 20 Աստուծոյ խոստմունքը Զօրաբաբելին կը տրուի։

1 Եօթներորդ ամսուն քսանումեկերորդ օրը Ընդէ մարգարէին ձեռքովը Տէրոջը խօսքը եղաւ, ը-

2 սելով, Հիմա Զուդայի իշխանին Սաղաթիէլեան Զօրաբաբելին, ու մեծ քահանային Յովսեդեկեան Յեսուին, և ժողովրդեան մնացորդին խօսէ ու ըսէ,

ԵԶՐ. Գ. 12։

3 Ձեր մէջը մնացած ո՞վ կայ, որ այս տունը իր առջի փառաւորութեամբը տեսած ըլլայ. ու հիմա զանիկայ ինչպէս կը տեսնէք. Բ միթէ տակաւին անոր քովը ոչինչ բանի մը պէս չէ՞ ձեր աչքերուն

ՋԱԲ. Գ. 10։ Ե ՋԱԲ. Բ. 9։

4 առջևը։ Բայց արդ Ե զօրացիր՝ ո՛վ Զօրաբաբել, կ'ըսէ Տէրը. և ո՛վ Յովսեդեկեան Յեսու մեծ քահանայ՝ զօրացիր. ու դուք՝ ո՛վ

Ն. Ք. Դ.Բ. Իր 520

երկրին բոլոր ժողովուրդը՝ զօրա-
ցէ՛ք, կ՚ըսէ Տէրը, ու աշխատե-
ցէ՛ք. քանզի ես ձեզի հետ եմ,
5 կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։ ա Ինչպէս որ
ձեր Եգիպտոսէն ելած ատենը ձեզի
հետ խօսք կապեցի, բ իմ Հոգիս
ձեր մէջը կը կենայ. մի՛ վախնաք։
6 Քանզի զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
գ Քիչ ատենէն ետքը նորէն երկին-
քը ու երկիրը, և ծովը ու ցամա-
7 քը պիտի շարժեմ. Նաև ամէն ազ-
գերը պիտի շարժեմ, ու ամէն ազ-
գերուն ցանկալի բաները պիտի
գան. և աս տունը փառքով պիտի
լեցընեմ, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։
8 Արծաթը իմս է ու ոսկին իմս է,
9 կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։ դ Աս վերջի
տանը փառքը առջինէն մեծ պիտի
ըլլայ, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը, ու աս
տեղս ե խաղաղութիւն պիտի տամ,
կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։
10 Դարեհին երկրորդ տարին՝ ին-
ներորդ ամսուն քսանըչորսերորդ
օրը Անգէ մարգարէին ձեռքովը Տէ-
11 րոջը խօսքը եղաւ, ըսելով, Զօ-
րաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. զ Հիմա
օրէնքին վրայով հարցմունք ըրէ
12 քահանաներուն ու ըսէ, Թէ որ
մէկ մարդ մը իր հանդերձին քղ-
ղանցքովը սուրբ միս վերցընէ, ու
քղանցքովը հացի կամ ապուրի
կամ գինիի կամ եղի կամ ինչ
և իցէ կերակուրի դպչի, անիկայ
սուրբ կ՚ըլլա՞յ։ Ու քահանաները
պատասխան տուին ու ըսին,
13 Ո՛չ։ Ու Անգէ ըսաւ, Թէ որ
է մեռելէ պղծուած մը ասոնց մէկուն
դպչելու ըլլայ, կը պղծուի՞։ Ու
քահանաները պատասխան տուին
14 ու ըսին, Կը պղծուի։ Ու Անգէ
պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
ը Այսպէս է աս ժողովուրդը, և
այսպէս է աս ազգը իմ առջևս,
կ՚ըսէ Տէրը, ու այսպէս է իրենց

ա Ել. ԻԹ. 45, 46։
բ Նեեմ. Թ. 20, Եսա. ԿԳ. 11։
գ Հեբ 21, Յովէ. Գ. 16, Եբր. ԺԲ. 26։
դ Տես Յոհ. ա. 14։
ե Սաղ. ԽԵ. 8, 9, Ղուկ. Բ. 14, Եփես. Բ. 14։
զ Ղեւ. Ժ. 10, 11, Բ Օր. ԼԳ. 10, Մաղ. Բ. 7։
է Թուոց. ԺԹ. 11։
ը Տիտ. Ա. 15։

ձեռացը բոլոր գործքը. ու ինչ որ
հոն ընծայ կը մատուցանեն պիղծ
15 է։ Ուրեմն հիմա աս օրէն առաջ
ետևը ա մտածեցէ՛ք, երբոր դեռ
Տէրոջը տաճարին մէջ քար քարի
16 վրայ դրուած չէր. Որ ան ատենը
բ երբոր մէկը քսան կոտ ցորենի դէզին
քովը կ՚երթար, տասը կոտ կը գտ-
նուէր. ու երբոր գինիի աւա-
զանին քովը կ՚երթար յիսուն կո-
տոր հանելու, քսան կոտ կը
17 գտնուէր։ Ձեզ ու գ ձեր ձեռա-
ցը բոլոր գործքը դ խորշակահարու-
թեամբ և դալուկով ու կարկու-
տով զարկի, ե սակայն ինծի չդար-
18 ձաք, կ՚ըսէ Տէրը։ Հիմա աս օրէն
առաջ ետևը մտածեցէ՛ք, զ Տէրոջը
տաճարին հիմնարկութեանը օրէն,
իններորդ ամսուն քսանըչորսերորդ
օրէն առաջ ետևը մտածեցէ՛ք։
19 է Հունտը տակաւին ամբարին մէ՞ջն
է. և որթը ու թզենին և նռնենին
ու ձիթենին դեռ պտուղ չտուին.
աս օրէն ՚ի վեր պիտի օրհնեմ։
20 Ու Տէրոջը խօսքը երկրորդ ան-
գամ Անգէին եղաւ ամսուն քսան-
21 ուչորսերորդ օրը՝ ըսելով, ը Յու-
դայի իշխանին՝ Զօրաբաբելին խօ-
սէ՛ ու ըսէ՛, թ Ես երկինքը ու եր-
22 կիրը պիտի շարժեմ, Ու ժ թագա-
ւորութեանց աթոռը տակնուվրայ
պիտի ընեմ, ու ազգաց թագաւո-
րութիւններուն զօրութիւնը պիտի
կորսընցընեմ, և ի կառքը ու ա-
նոր հեծեալները տակնուվրայ պիտի
ընեմ. և ձիերը ու անոնց հե-
ծեալները պիտի իյնան, ամէն մէ-
23 կը իր եղբօրը սրովը։ Ան օրը,
կ՚ըսէ զօրաց Տէրը, քեզ պիտի
առնեմ՝ ով Սաղաթիէլեան Զօ-
րաբաբէլ՝ իմ ծառաս, կ՚ըսէ Տէ-
րը, լ ու քեզ կնիքի պէս պիտի
դնեմ, խ քանզի քեզ ընտրեր եմ,
կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։

Ն. Ք. Դ.Բ. Իր 520
ա Գլ. ա. 5։
բ Գլ. ա. 6, 9, Տես Զաք. Ը. 10։
գ Գլ. ա. 11։
դ Բ Օր. ԻԸ. 22, Գ Թագ. Ը. 37, Գլ. ա. 9, Ամով. Դ. 9։
ե Երեմ. Ե. 3, Ամով. Դ. 6, 8, 9, 10, 11։
զ Զաք. Ը. 9։
է Զաք. Ը. 12։
ը Գլ. ա. 14։
թ Հեբ 6, 7, Եբր. ԺԲ. 26։
ժ Դան. Բ. 44, Մատ. ԻԴ. 7։
ի Միք. Ե. 10, Զաք. Դ. 6, Թ. 10։
լ Երգ. Ը. 6, Տես Երեմ. ԻԲ. 24։
խ Եսա. ԽԲ. 1, ԽԳ. 10։

ՄԵՐԳԵՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՅԱՒԿԵՐԻՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Զաքարիա ապաշխարելու յորդորանք մը կ'ընէ ։ 7 Հիներու տեսիլքը ։ 12 Հրեշտակին աղօթքովը բարեխօսող խոստմանքներ կ'ըլլայ Երուսաղէմին ։ 18 Չորս եղէւրներու ու չորս արուեստաւորներու տեսիլքը ։

ՆՀԳ. ՀԶՔ. ԻՐՐ 520

1 – Դարեհին երկրորդ տարին ութերորդ ամիսը՝ Տէրոջը խօսքը Աղդովի որդւոյն Բարաքիայի որդւոյն Զաքարիա մարգարէին եղաւ, ըսելով, Տէրը ձեր հայրերուն խիստ բարկացաւ։ Ու անոնց ըսես, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ինծի դարձէք, կ'ըսէ զօրաց Տէրը, ու ես ձեզի պիտի դառնամ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։ Ու ձեր հայրերուն պէս մի՛ ըլլաք, որ առջի մարգարէները անոնց կը կանչէին՝ ըսելով, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ձեր չար ճամբաներէն ու չար գործքերէն դարձէք, բայց անոնք մտիկ չըրին ու ինծի ականջ չտուին, կ'ըսէ Տէրը։ Ձեր հայրերը ո՞ւր են. ու մարգարէները յաւիտեան կ'ապրի՞ն։ Սակայն ըլիմ խօսքերս ու հրամաններս որ իմ ծառաներուս մարգարէներուն պատուիրեր էի, ձեր հայրերուն չհասա՞ն. իսկ անոնք դարձան ու ըսին, Զօրաց Տէրը ինչ որ մեզի ընելու որոշեր էր՝ մեր ճամբաներուն ու գործքերուն համեմատ, զանիկայ մեր վրայ՝ ի գործ դրաւ։

ՆՀԳ. ՀԶՔ. ԻՐՐ 519

7 Դարեհին երկրորդ տարին մեռտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Սեբաթ ամսուն քսանուչորսերորդ օրը Տէրոջը խօսքը Աղդովի որդւոյն Բարաքիայի որդւոյն Զաքարիա մարգարէին եղաւ, ըսելով, Գիշերով տեսայ որ ահա աշխէտ ձիի վրայ հեծած մարդ մը ձորին մէջը եղող մրտենիներուն մէջտեղը կը կայներ, ու անոր ետևը աշխէտ, պիսակ ու ճերմակ ձիեր կային։ Ու ըսի, Ասոնք ի՞նչ են՝ ով Տէր իմ. ու ինծի հետ խօսող հրեշտակը ինծի ըսաւ, Ասոնց ինչ ըլլալը քեզի պիտի ցուցընեմ։ Եւ մրտենիներուն մէջը կայնող մարդը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ասոնք անոնք են, որ Տէրը խրկեց երկիրը պտըտելու համար։ Ու մրտենիներուն մէջը կայնող Տէրոջը հրեշտակին պատասխան տուին ու ըսին, Երկիրը պտըտեցանք, և ահա բոլոր երկիրը հանդրսեւանքով կը նստի։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ո՛վ զօրաց Տէր, մինչև ե՞րբ չես ողորմիր Երուսաղէմին ու Ցուդայի քաղաքներուն, որոնց հաս եօթանասուն տարին բարկացար։ Եւ Տէրը ինծի հետ խօսող հրեշտակին բարի խօսքերով՝ մխիթարական խօսքերով պատասխան տուաւ։ Եւ ինծի հետ խօսող հրեշտակը ինծի ըսաւ, կանչէ ու ըսէ՝ Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Երուսաղէմի համար ու Սիոնի համար մեծ նախանձով կը նախանձիմ. Եւ հանգիստ եղող ազգերուն խիստ շատ բարկացած եմ, քանզի հես քիչ բարկացայ, ու անոնք չարիքը աւելցուցին։ Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Երուսաղէմին ողորմութեամբ դարձայ. իմ տունս անոր մէջ պիտի շինուի, կ'ըսէ զօրաց Տէրը, ու Երուսաղէմի վրայ լար պիտի քաշուի։ Դարձեալ կանչէ ու ըսէ, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Իմ քաղաքներս նորէն բարիքներով պիտի յորդին, և Տէրը նորէն Սիոնը պիտի մխիթարէ, ու նորէն Երուսաղէմը պիտի ընտրէ։

ՆՀԳ. ՀԶՔ. ԻՐՐ 519

Եւ աչքերս վերցուցի ու նայեցայ, և ահա չորս եղջիւր։ Ու ինծի հետ խօսող հրեշտակին ըսի, Ասոնք ի՞նչ են. ու ինծի ըսաւ, Ասոնք են ան եղջիւրները՝ որոնք ցուդան, Իսրայէլը ու Երուսաղէմը ցրուեցին։ Եւ Տէրը ինծի չորս արուեստաւոր ցուցուց։ Ու ըսի, Ասոնք ի՞նչ ընելու կու գան. և անիկայ խօսեցաւ ու ըսաւ, Ասոնք են ան եղջիւրները որ Ցուդան ցրուեցին, այնպէս որ մարդ մը չկրցաւ իր գլուխը վերցընել. ուստի ասոնք եկան որ զանոնք վախցընեն, ու Ցուդայի երկրին վրայ՝ զանիկայ ցրուելու համար

ՅԵՐ. Ա. 14։
ՍԱՂ. ՃԴ. 20, 21։
ՍԱՂ. ՃՐ. 13։ ՏԻՄ ՑԱՅՆ. Ղ. 10։
ԵՐԵՄ. ԻԹ. 11, 12։ ԴԱՆ. Թ. 2։ ԳԼ. Է. 5։
ԵՐԵՄ. ԻԹ. 10։
ՀԱԳ. ԲԵ. 6։
ՅԵՍ. ԺԲ. 1։ ՅԴ. 8։ ԳԼ. Բ. 10։ Ը. 3։
ԳԼ. Բ. 1, 2։
ՓԵՍ. ՅԱ. 8։ ՄԱԼ. Գ. 1։ ԳԼ. Բ. 12։ Գ. 2։

Ն · ք · գՔ · 519

ՅԱՍ · ՀՌ · 4 · 5 ։

519 – Տես Եզեկ · Ի · 3 ։

Բ Յայտ · ժա · 1 ։ Ի · 15 ։ 16 ։

Ք Երեմ · լա · 27 ։ Եզեկ · ԼԶ · 10 · 11 ։

Ծ Ես · ԻԳ · 1 ։ ԳԼ · Թ · 8 ։

Ի Ես · Կ · 19 ։ Յայտ · Ի · 23 ։

Ղ Ես · Խր · 20 ։ Ծր · 11 ։ Երեմ · ա · 14 ։ Ծ · 8 ։ Ծա · 6 · 45 ։

Ի Բ Օր · Իր · 64 ։ Եզեկ · ժԷ · 21 ։

Ը Յայտ · ժը · 4 ։

Ի Բ Օր · լը · 10 ։ ՅԱՍ · ժԷ · 8 ։ Բ Թես · ա · 6 ։

Ժ Ես · ժա · 15 ։ ժԹ · 16 ։

Ի ԳԼ · դ · 9 ։ Լես · ժը · 6 ։ Ծդ · 1 · Սոփ · գ · 14 ։

Ի ՂԷ · Իզ · 12 ։ Եզեկ · ԼԷ · 27 ։ ԳԼ · ը · 3 ։ Ցօհ · ա · 14 ։ Բ Կոր · գ · 16 ։

Ֆ ԳԼ · դ · 10 ։ Ա Ես · ր · 2 ։ 3 ։ Իթ · 22 ։ Կ · 3 · ԸՀ ։ ԳԼ · ը · 22 ։ 23 ։

Հ Եզեկ · ԼԶ · 33 ։ Հմր 9 ։

Ֆ Բ Օր · լը · 9 ։ ՂԳԼ · ա · 17 ։

Ֆ ՒՄր · բ · 20 ։ Սոփ · ա · 7 ։

Ֆ Բ Օր · Իզ · 15 ։ ՅԱՍ · Կը · 5 ։ Ես · ԺԷ · 15 ։ Կգ · 15 ։

Ֆ ՒՆԳ · ա · 1 ։

*Հաղթիւր վերցընող աղբերուն եղջիւրները վար ձգեն ։

ԳԼ · Բ

1 Ասուած երուսաղէմին խնամքը բնելով , հրաման կ'ընէ որ գանիկայ չափեն ։ 6 Սիոնին փրկութիւնը ։ 10 Ասուծոյ ներկայութեանը խոստմունքը ։

1 Յու աչքերս վերցուցի ու նայեցայ , և ահա – մէկ մարդ մը՝ որուն ձեռքին մէջ չափելու չուան կար ։

2 Ու ըսի , Դուն ո՞ւր կ'երթաս . ու ինծի ըսաւ , Երուսաղէմը չափելու , որ լայնութիւնը որչափ , ու երկայնութիւնը որչափ ըլլալը տես-

3 նեմ ։ Եւ ահա ինծի հետ խօսող հրեշտակը ելաւ , ու անոր դիմացը

4 ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ . Ու անոր ըսաւ , Վազէ՝ ա՛ս երիտասարդին խօսէ ու ըսէ , Երուսաղէմ առանց պարսպի պիտի բնակուի մարդու ու անասունի բազմութեան համար , որ անոր մէջը պիտի ըլ-

5 լան ։ Եւ ես Տ՛անոր բոլորտիքը հրեղէն պարիսպ պիտի ըլլամ , կ'ըսէ Տէրը , ու անոր մէջը փառաց համար պիտի ըլլամ ։

6 Ընդ՛ արդ՛ , Ո՛հիւսիսի երկրէն փախէ՛ք , կ'ըսէ Տէրը , քանզի Ի՛ ձեզ երկինքի չորս հովերուն պէս ցրուե-

7 ցի , կ'ըսէ Տէրը ։ Ընդ՛ քեզ ա՛զատէ , ով Սիօն , որ Բաբիլոնի

8 աղջկանը հետ կը բնակիս ։ Քանզի զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Փառաց ետեւէն զիս ձեզ կողոպտող ազգերուն խրկեց , քանզի Ը՛ ձեզի դպչողը անոր աչքին բիբին կը դպչի ։

9 Վ՛ ահա ես Ի՛մ ձեռքս անոնց վրայ պիտի շարժեմ , ու անոնք իրենց ծառաներուն աւար պիտի ըլլան , ու Ի՛մ պիտի գիտնաք որ զօրաց Տէրը զիս խրկեր է ։

10 Ո՛ցնծա և ուրախացիր՝ ով Սիօնի աղջիկ , քանզի ահա ես կու գամ ու Ի՛ քու մէջդ պիտի բնակիմ , կ'ը-

11 սէ Տէրը ։ Եւ Ի՛ն օրը Շատ ազգեր Տէրոջը պիտի յարին , ու ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան . և ես քու մէջդ պիտի բնակիմ , ու Հպիտի գիտնաս որ զօրաց Տէրը զիս

12 քեզի խրկեր է ։ Եւ Տէրը Ի՛ր բաժինը Ցուդան սուրբ երկրին մէջ ժառանգութիւն պիտի առնէ , ու Ընորէն Երուսաղէմը պիտի ընտրէ ։

13 Ֆ Տէրոջը առջեւը լուռ կեցիր՝ ով բոլոր մարմին , քանզի անիկայ Ր՛ իր սուրբ բնակութենէն արթընցաւ ։

ԳԼ · Գ

1 Ցեսուին օրինակովը կը ցուցուի եկեղեցիին վերականգնումը ։ 8 Շառաւիղի օրինակով Քրիստոս կը խոստացուի ։

1 Յու Տէրը ինծի ցուցուց – մեծ քահանան Ցեսուն , որ Տէրոջը հրեշտակին առջեւը կայներ էր , ու Ի՛ Սատանան անոր աջ կողմը կայներ էր՝ անոր դէմ դնելու համար ։

2 Եւ Տէրը Սատանային ըսաւ , Ֆ Տէրը քեզ յանդիմանէ՝ ով Սատանայ , ու քեզ Ֆ Երուսաղէմը ընտրող Տէրը յանդիմանէ . Ի՛միթ ասիկայ կրակէ հանուած խանձող չէ՞ ։

3 Եւ Ցեսու շաղոտ հանդերձներ հագեր էր , ու հրեշտակին առջեւը

4 կը կայներ ։ Եւ իր առջեւը կայնողներուն պատասխան տուաւ , ու խօսեցաւ ըսելով , Աղտոտ հանդերձները ատոր վրայէն հանեցէ՛ք . և անոր ըսաւ , Նայէ , քու անօրէնութիւնդ վրայէդ վերցուցի , Ֆ ու քեզի պատուական զգեստներ

5 պիտի հագցնեմ ։ Ու ես ըսի որ Ճանոր գլուխը մաքուր խոյր դնեն . և անոր գլուխը մաքուր խոյրը դրին , ու անոր հանդերձներ հագուցին . ու Տէրոջը հրեշտակը կայներ էր ։

6 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Ցեսուին

7 վկայութիւն ըրաւ ու ըսաւ , Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Թէ որ Իմ ճամբաներուս մէջը քալես ու Ի՛մ պահպանութիւնս պահես , ան ատենը դուն ալ Ի՛մ տունս պիտի դատես և Իմ սրաձներս ալ պիտի պահես , ու քեզի ա՛ս ներկայ գըտնուողներուն *մէջէն առաջնորդ-

8 ներ՝ պիտի տամ ։ Հիմա մտիկ ըրէ՝ ով Ցեսու մեծ քահանայ՝ դուն ու քու առջեդ նստող բարեկամներդ , քանզի անոնք Ի՛նշան ըլլալու մարդիկ են . վասն զի ահա ես Իմ Ծառաս Ի՛ Շառաւիղը պի-

9 տի բերեմ ։ Քանզի ահա Ցեսուին առջեւը դրած քարս , Ծ՛ ՒՄ մէկ քարին վրայ Ի՛ եօթը աչք պիտի ըլլայ . ահա ես անոր փորագրութիւնը պիտի փորագրեմ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը , և հան երկրին անօրէնութիւնը մէկ օրուան մէջ պիտի վեր-

10 ցընեմ ։ Ի՛ն օրը՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը՝ ձեզմէ ամէն մէկը իր դրացին Ընորհի տակ ու թզենիի տակ պիտի կանչէ ։

ԳԼ · Դ

1 Ոսկի աշտանակին օրինակովը կը ցուցուի Զօրաբաբելին հիմնադրութեանը բարի յոյզուութիւնը ։ 11 Երկու Ձիթենիներով կը ցուցուի երկու օծեալները ։

1 Յու – Ինծի հետ խօսող հրեշտակը դարձաւ , և զիս Ֆ իր քունէն արթընցող մարդու պէս արթընց-

2 ցուց ։ Ու ինծի ըսաւ , Ի՞նչ կը տեսնես . ու ըսի , Կը տեսնեմ որ ահա Ֆ բոլորովին ոսկիէ աշտանակ մը կայ , ու անոր վրայ բաժակ մը , Ծ և անոր վրայ եօթը ճրագ , ու անոր

Ն · ք · գՔ · 519

Բ Սաղ · ճԹ · 6 ։ Յայտ · ժը · 10 ։

Ֆ Յուդ · 9 ։

Ծ ԳԼ · ա · 17 ։ Հագ · ը · 33 ։

Ի ՒՄով · դ · 11 ։ Հագ · ժա · 5 ։ Յուդ · 23 ։

Ղ Ես · կդ · 6 ։

Ի Ես · կա · 10 ։ Ղբ · ժե · 22 ։ Յայտ · ժԹ · 8 ։

Ը Եզ · ԻԹ · 6 ։ ԳԼ · ջ · 11 ։

Ի ՂԷ · ը · 35 ։ Դ Թագ · բ · 3 ։ Եզեկ · Խգ · 16 ։

Ֆ Բ Օր · ժե · 9 ։ Մաղ · բ · 7 ։

* Կ– ՄԼ ՃՇՄԼԼՔՆԵՐ

Ի Ես · ը · 18 ։ Ի · 3 ։

Լ Ես · Խր · 1 ։ ԽԹ · 3 · 5 ։ Ծր · 13 · Ծգ · 11 · Եզեկ · ԼԴ · 23 · 24 ։

Ի Ես · գ · 2 ։ ժա · 1 ։ Երեմ · Իգ · 5 ։ ԼԴ · 15 ։ ԳԼ · Ջ · 12 ։

Ֆ Սաղ · ճժը · 22 ։ Ես · Իը · 16 ։

Ի ԳԼ · գ · 10 ։ Յայտ · ե · 6 ։

Հ Երեմ · լա · 34 ։ Ծ · 20 ։ ՄԼք · Է · 18 · 19 ։ ԳԼ · ժգ · 1 ։

Ֆ ԳԼ · ը · 11 ։ ՂԳԹագ · գ · 25 ։ Ես · ԼՀ · 16 ։ ՄԼք · գ · 4 ։

– ԳԼ · ը · 3 ։

Բ Դան · ը · 18 ։

Ֆ Եզ · Իե · 31 ։ Յայտ · ա · 12 ։

Ֆ Եզ · Իե · 37 ։ Տես Յայտ · գ · 5 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 519

Ի՛ՀՇ 11 · 12 ։ Ցայտ · ժա · 4 ։

ՂՈՎ · ա · 7 ։

Ի Երեմ · ծա · 25 ։ Մատ · իա · 21 ։ Ը Ա՛ՂԱ · ՃԺԸ · 22 ։ Բ Տե՛ս Եզր · գ · 11 · 13 ։

Ը Եզր · գ · 10 ։

Ի Եզր · ղ · 15 ։

Լ ԳԼ · ր · 9 · 11 · ղ · 15 ։

Ի Ես · խը · 16 ։ ԳԼ · ր · 8 ։

Ծ ՆԵԳ · բ · 3 ։

Է ԻՄՆ · ժՂ · 9 ։ Ա՛ՌԱԿ · ժԸ · 3 ։ Տե՛ս ԳԼ · գ · 9 ։

Հ ՀՇՐ 3 ։

Ն Ցայտ · ժա · 4 ։

* ԵՔԲ · եղի որդիք

ՂՏե՛ս Ցես · գ · 11 · 13 ։ ԳԼ · ղ · 5 ։ Ֆ ԳԼ · գ · 7 ։ ՂԱ · ա · 19 ։

— Եզեկ · բ · 9 ։

Բ Մաղ · գ · 6 ։

վրայի եօթը ճրագներուն համար
3 եօթը խողովակ կայ . Ի եւ անոր քովը երկու ձիթենի կայ , մէկը բաժակին աջ կողմէն , ու միւսը
4 ձախ կողմէն ։ Եւ պատասխան տուի , ու ինծի հետ խօսող հրեշտակին խօսեցայ ու ըսի , Ա՛ռնէք
5 ի՛նչ են , ով տէր իմ ։ Ու ինծի հետ խօսող հրեշտակը պատասխան տուաւ ու ինծի ըսաւ ։ Ա՛ռնց ինչ ըլլալը չե՞ս գիտեր . ու ես ըսի , Չէ ,
6 ով տէր իմ ։ Եւ պատասխան տուաւ ու ինծի խօսեցաւ ըսելով , Ա՛ս է Տէրոջը խօսքը որ Զօրաբաբէլին կ՚ըսուի . Ո՛չ զօրութեամբ չէ , և ո՛չ ժով չէ , հապա իմ Հոգւովս՝ կ՚ը-
7 սէ զօրաց Տէրը ։ Դուն՝ Ի՛ով մեծ լեռ , ո՛վ ես . Զօրաբաբէլին առջեւը դաշտ պիտի ըլլաս . ու Ի՛գլուխի քարը ինքը պիտի հանէ , ու Ի՛պիտի աղաղակեն , Շնորհ՛ք շնորհ՛ք անոր ։
8 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի
9 եղաւ ըսելով , Ի՛ս տունը Զօրաբաբէլին ձեռքերը հիմնեցին , և անոր ձեռքերը Ի՛պիտի կատարեն զանիկայ . ու Ի՛պիտի գիտնաս որ Ի՛զրաց Տէրը զիս ձեզի իրկած է ։
10 Քանզի Ի՛պզտիկ բաներուն օրը ո՞վ անարգեց . վասն զի ան եօթը — Ի՛րը ուրախութեամբ պիտի տեսնեն գնտակը Զօրաբաբէլին ձեռքին մէջ . Ի՛անոնք Տէրոջը աչքերն են , որ բոլոր երկրին մէջ կը պտրտին ։
11 Եւ ես պատասխան տուի ու անոր ըսի , Աջտանակին աջ կողմը ու անոր ձախ կողմը եղող աս Ի՛ներ
12 կու ձիթենիները ի՛նչ են ։ Ու երկրորդ անգամ պատասխան տուի ու անոր ըսի , Երկու ոսկի խողովակներուն միջոցովը Է՛ն իրենցմէ ոսկիի դէ՛ղ թափող երկու ձիթե-
13 նիի ոստերը ի՛նչ են ։ Եւ ինծի խօսեցաւ ու ըսաւ , Ա՛ռնց ինչ ըլլալը չե՞ս գիտեր . ու ես ըսի , Չէ ,
14 ով տէր իմ ։ Ու ըսաւ , Ի Ա՛ռնք երկու * օծեալներն են , որ Ա՛րտոր երկրին Տէրոջը Ֆ առջեւը կը կայնին ։

ԳԼ · Ե

1 Թռչող տոմսին միջոցովը կը ցուցուի գողնալուն ու երդումով ընդհերուն ըլլալու անէծքը ։ 5 Երդուի մէջ ճնշուած կնկան տեսիլքը ։

1 Ու դարձայ ու աչքերս վերցուցի ու տեսայ , և ահա թռչող
2 — տոմս մը ։ Ու ինծի ըսաւ , Ի՛նչ կը տեսնես . ու ըսի , Թռչող տոմս մը կը տեսնեմ . երկայնութիւնը քսան կանդուն , ու լայնութիւնը
3 տասը կանդուն է ։ Եւ ինծի ըսաւ , Ա՛սիկայ Ի՛րոյր երկրի երեսին վրայ ելլող անէծքն է . քանզի ամէն գողութիւն ընդը աս կողմէն Ֆ՚ը-
— ՆԵԳ · բ · 9 ։

Ն · Ք · ՂԲ · 519

Ֆ ՂԱ · ԺՔ · 12 ։ ԳԼ · ը · 17 ։ Մաղ · գ · 5 ։ Ր Տե՛ս ՂԱ · Ժգ · 45 ։

Ի Երեմ · իԹ · 5 · 28 ։ ՂՆՆ · Ժ · 10 ։

— ԳԼ · ա · 8 ։ Ցայտ · ղ · 4 ։ Բ Ցայտ · ղ · 5 ։ Ֆ Ցայտ · ղ · 2 ։ Ր ԳԼ · ե · 10 ։

Ի Ա՛ՂԱ · Ճգ · 4 ։ Երբ · ա · 7 , 14 ։ ՂԳԹԱԳ · իբ · 19 ։ Դան · է · 10 ։ ԳԼ · գ · 14 ։ ՂԱ · ա · 19 ։

րոյ՝ Համեմատ պիտի կորուի , ու ամէն երդումէ ընդոր միւս կողմէն Ֆ՚րոյ՝ Համեմատ պիտի
4 կորուի ։ Զանիկայ ես կը Հանեմ , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը , ու գողին տունը և իմ անունովս Ի սուտ երդումէ ընդոր տունը պիտի մտնէ , ու անոր տանը մէջ պիտի մնայ . և Ր զանիկայ իր փայտերովը ու իր քարերովը պիտի սպառէ ։
5 Եւ ինծի հետ խօսող հրեշտակը ելաւ ու ինծի ըսաւ , Հիմա աչքերդ վերցուր ու նայէ թէ աս
6 ելլողը ի՛նչ է ։ Ու ես ըսի , Ի՛նչ է . ու ըսաւ , Ա՛ս ելլողը արդու է . ու ըսաւ , Բոլոր երկրի վրայ անոնց
7 նմանութիւնը ասիկայ է ։ Եւ ահա կապարեայ տաղանդ մը վերցուեցաւ , ու կնիկ մը արդուին մէջը
8 ջը կը նստէր ։ Եւ ըսաւ , Ա՛ս է Չարութիւնը . ու զանիկայ արդուին մէջը ձգեց , և ան կապարեայ կշիռքը ան — Ր՚րոյ՝ բերանը ձգեց ։
9 Եւ աչքերս վերցուցի ու տեսայ , և ահա երկու կնիկ ելաւ , ու հովը անոնց թեւերուն մէջն էր . և անոնք արագիլի թեւերու նման թեւեր ունէին , ու ան արդուն երկրի ու
10 երկինքի մէջտեղը վերցուցին ։ Եւ ինծի հետ խօսող հրեշտակին ըսի ,
11 Ա՛ռնք ո՞ւր կը տանին արդուն ։ Եւ անիկայ ինծի ըսաւ , Կը Ր՚րոյ՝ որ անոր Ի տուն շինեն Ղ Սենեաց երկրին մէջ . ու պիտի հաստատուի և հոն իր խարսխին վրայ պիտի դնուի ։

ԳԼ · Զ

1 Զորս կառքերուն տեսիլքը ։ 9 Յեսուին պսակներով կը ցուցուի Շառաւիղ կոչուած Քրիստոսի տաճարը ու թագաւորութիւնը ։

1 Ու դարձայ ու աչքերս վերցուցի ու տեսայ . և ահա երկու լեռներու մէջէն չորս կառք կ՚ելլէր , ու լեռները պղնձէ լեռներ
2 էին ։ Առջի կառքին — աշխէտ ձիեր Ը՚րոյ՝ էին . ու երկրորդ կառ-
3 քին՝ Բ սեւ ձիեր , Ու երրորդ կառքին՝ Ֆ ճերմակ ձիեր , և չորրորդ կառքին՝ պիսակ — դորշադոյն
4 ձիեր ։ Եւ պատասխան տուի , Ր ու ինծի հետ խօսող հրեշտակին ըսի , Ա՛ռնք Ի՛նչ են , ով տէր
5 իմ ։ Եւ հրեշտակը պատասխան տուաւ ու ինծի ըսաւ , Ի Ա՛ռնք երկինքի չորս հովերն են , որ Ղ՚րոյր երկրին Տէրոջը առջեւը
6 կայնելէն կ՚ելլեն . Սև ձիերը՝ որ ան Ի՛ր՚ին Ը՚րոյ՝ էն , հիւսիսի երկիրը կ՚ելլեն , ու ճերմակները անոնց ետեւէն կ՚ելլեն , ու պիսակ-
7 ները հարաւոյ երկիրը կ՚ելլեն ։ Եւ դորշադոյնները ելան , և ուզեցին

Ն·Ք·ՂԲ· 519

Է ԳԼ·ա·10։

Ը ԵԼ·ԻԲ·36։ ԻԹ·6։ ՂԱ·Ը·9։ ԳԼ·Գ·5։

Ի Տ՚ա ՂՐ·ա·78։ Ճ՟Ն·ա·45։

Ժ ԳԼ·Գ·8։

Լ ԳՒ·Գ·9։ Մ՚ա·Ժգ·18։ ԵՓՖ·Բ·20, 21, 22։ ԵԲԲ·Գ·3։ ԼՍԳ·ՃԺ·4։ ԵԲԲ·Գ·1։

Խ ԵԼ·ԺԲ·14։ Մ՚Բ·Ժգ·9։

Ծ Ե՟ա·Ծէ·19։ Կ·10։ ԵՓՖ·Բ·13, 19։

Կ ԳԼ·Բ·9։ Գ·9։

518

Ա՚ա ԹԱԳ·Ժգ·12։ ԳԼ·Ը·21։

Ի Բ Օր·Ժէ·9, 10, 11։ ԼԳ·10։ Մ՚ԱՂ·Բ·7։

Ֆ ԵՐԵՄ.ՃԲ·12։ ԳԼ·Ը·19։

որ Երթան ա՚ Ի երկրի վրայ պատ-
տին . և անիկայ ըսաւ , Գացէք ,
երկրի վրայ պտրտեցէք . ու անոնք
8 *երկրի վրայ պտրտեցան ։ Եւ ա-*
նիկայ ինծի աղաղակեց ու ինծի
խօսեցաւ ըսելով , Նայէ՝ հիւ-
սիսի երկիրը կ՚ելլողները իմ հոգիս
հիւսիսային երկրին մէջ հանգչե-
ցուցին ։
9 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի
10 *եղաւ , ըսելով , Դէրուբենէ Բ-*
Յ-ՂԷՐԷՆ՝ Հեղդայէն , Տուբիայէն
ու Ցեդայիայէն առ , ու նոյն օրը
դնա Բարիլոնէն եկող Սոփոնիայի
որդւոյն Յովսիայիին տունը մտիր .
11 *Արծաթ ու ոսկի առ ու Ը պսակ-*
նէր շինէ , ու մեծ քահանային
Յովսեդեկեան Յեսուին գլուխը
12 *դիր . Եւ անոր խօսէ ըսելով ,*
Զօրաց Տէրը կը խօսի ու այսպէս
կ՚ըսէ . Ահա Ի ան մարդը՝ որուն
անունը Ժ Շառաւիղ է . անիկայ
իր տեղէն պիտի բուսնի , Ի ու Տէ-
13 *րոջը տաճարը պիտի շինէ ։ Անի-*
կայ պիտի շինէ Տէրոջը տաճարը ,
ու պատիւ պիտի ունենայ , և իր
աթոռին վրայ նստելով՝ իշխանու-
թիւն պիտի վարէ , ու Լ քահանայ
պիտի ըլլայ իր աթոռին վրայ . ու
երկուքին մէջը խաղաղութեան
խորհուրդ պիտի ըլլայ ։
14 Եւ պսակները Հէլեմին , Տու-
բիային ու Ցեդայիային և Սո-
փոնիայի որդւոյն Հէնին պիտի
ըլլան՝ Տէրոջը տաճարին մէջ Խ յի-
15 *շատակ ըլ-լ- համար ։ Եւ Ծ հե-*
ռուն եղողները պիտի գան , ու
Տէրոջը տաճարին մէջ պիտի շի-
նեն . և Կպիտի գիտնաք որ զօ-
րաց Տէրը զիս ձեզի խրկեր է . ու
ա՚-Հ-յ պիտի ըլլայ , թէ որ ու-
շադրութեամբ ձեր Տէր Աստու-
ծոյն ձայնին մտիկ ընէք ։

ԳԼ · Ը

1 Դերբինները ծոմ պահելու վրայով կը հարցը-
նեն ։ 4 Զաքարիա կը յանդիմանէ անոնց
ծոմապահութիւնը , 8 ցուցընելով թէ իրենց
դերութեանը պատճառը մեղքն է ։

1 Ու եղաւ որ Դարեհ Թագաւորին
չորրորդ տարին իններորդ ամ-
սուն՝ այ-ինչն Քասղևին չորրորդ
օրը Տէրոջը խօսքը Զաքարիային
2 *եղաւ , Երբոր Սարասար ու Ռե-*
կեմմելէք և անոնց մարդիկները
Աստուծոյ տունը խրկուեցան , որ
3 – *Տէրոջը առջևը ազօթք բնեն , Ու*
զօրաց Տէրոջը տանը մէջ եղող
Բ *քահանաներուն ու մարգարէնե-*
րուն խօսին ու ըսեն , Արդեօք
Ֆ *հինգերորդ ամսուն մէջ իմ անձս*
զատելով լամ , ինչպէս որ այսչափ
4 *տարիներ ըրի ։ Անատեն զօրաց*

Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
5 *լով , Ես երկրիս բոլոր ժողովուր-*
դին ու քահանաներուն խօսէ ու
ըսէ , Երբ Ես եօթանասուն տարին՝
երրոր հինգերորդ և եօթներորդ
ամիսներուն մէջ Ձ ծոմապահութիւն
կ՚ընէիք ու սուգ կը բռնէիք , մի-
թէ Ի ինծի՞ համար ծոմապահու-
6 *թիւն կ՚ընէիք ։ Ու երբոր կ՚ու-*
տէիք ու կը խմէիք , ձեզի համար
չէի՞ք ուտեր , ու ձեզի համար չէի՞ք
7 *խմեր ։ Ա՚-ա՚- չէ՞ն ան խօսքերը ,*
որ Տէրը առջի մարգարէներուն
ձեռքովը հրատարակեց , երբոր Ե-
րուսաղէմ ու անոր շրջակայ քա-
ղաքները բնակուած ու հանգիստ
էին , և Ը հարաւային ու դաշտային
կողմերը բնակուած էին ։
8 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը Զա-
9 *քարիային եղաւ , ըսելով , Զօրաց*
Տէրը այսպէս խօսեցաւ ու ըսաւ .
Ի Արդար դատաստան տեսէք , և
ձեզմէ ամէն մէկը իր եղբօրը ողոր-
10 *մութիւն ու գթութիւն ընէ . Եւ*
Ժ *որբևարին ու որբը , օտարականը*
և տնանկը մի՛ հարստահարէք , Է ու
քնաւ մէկը իր եղբօրը համար իր
սրտին մէջ չարութիւն չմտածէ .
11 *Բայց անոնք չուզեցին մտիկ ը-*
նել , հապա Լ իրենց ուսը ետ քա-
շեցին , և Ի ականջնին ծանրացու-
12 *ցին որ չլսեն . Ու իրենց Ժ սիրտը*
անդամանդի պէս ըրին , Կ որ չլսեն
ան օրէնքը ու ան խօսքերը , որ
զօրաց Տէրը իր Հոգւովը առջի
մարգարէներուն ձեռքովը անոնց
խրկեց . հանոր համար զօրաց Տէ-
րոջը կողմանէ մեծ բարկութիւն և-
13 *ղաւ ։ Ու եղաւ որ՝ ինչպէս որ*
անիկայ կանչեց ու անոնք մտիկ
չըրին , այնպէս ալ Ֆ անոնք կանչե-
ցին ու ես մտիկ չըրի՝ կ՚ըսէ զօ-
14 *րաց Տէրը . Հապա զանոնք Ո իրենց*
չգիտցած Ֆ բոլոր ազգերուն մէջը փո-
թորիկով ցրուեցի , և Ֆ անոնց ե-
տևէն երկիրը՝ անցնողէ ու դարձողէ
ամայի մնաց . այսպէս Ֆ ցանկալի
երկիրը ամայի ըրին ։

ԳԼ · Ը

1 Երուսաղէմին վերականգնումը ։ 9 Ժողովուրդը
Աստուծմէ ընդունելու ընդհրաւներով կը յոր-
դորուի շինութեան գործը յառաջ տանելու ։ 16
Անոնցմէ բարեգործութիւն կը պահանջուի ։
18 Ուրախութիւն և անդորրութիւն կը խոս-
տացուի անոնց ։

1 Դարձեալ զօրաց Տէրոջը խօսքը
2 *ինձի եղաւ ըսելով , Զօրաց*
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . – Սիոնի հա-
մար խիստ մեծ նախանձով նախան-
ձեցայ , ու անոր համար մեծ սրտմ-
3 *մութիւնով նախանձեցայ ։ Տէ-*
րը այսպէս կ՚ըսէ . Ի Սիոնին դարձած
եմ , ու Ֆ Երուսաղէմի մէջ պիտի

Ն·Ք·ՂԲ· 518

Թ ԳԼ·ա·12։

Ի ԵՐԵՄ.ԽԱ·1։ ԳԼ·Ը·19։

Ղ ԵՍ·ԽԸ·5։

Ի Տ՚ա ՀԸ-ՈՎ·Ժգ·6։

Ը ԵՐԵՄ.ԺԱ·26։

Ի Ե՟ա·ԽԸ·6, 7։ ԵՐԵՄ·Ա·23։ Մ՚ԽԲ·Գ·8։ ԳԼ·Ը·16։ Մ՚ԱՈ·ԻԳ·23։

Ֆ ԵԼ·ԻԲ·21, 22։ Բ Օր·ԻԳ·17։ Ե՟·ա·17։ Տ՚ա ԵՐԵՄ.Ե·28։

Ի Սաղ·ԼՀ·4։ Մ՚ԽԲ·Բ·1։ ԳԼ·Ը·17։

Լ ՆԵՀԵՄ.Թ·29։ ԵՐԵՄ·Ե·24։ Ովս·Գ·16։

Խ Տ՚ա Գօ·Է·56։

Ծ ԵԶԵԿ.ԺԱ·19։ ԼՀ·26։

Կ ՆԵՀԵՄ.Թ·29, 30։

Հ Բ Մ՚Ն·ԼՀ·16։ Դան·Թ·11։

Յ Ա՚ԱԿ·ա·24—28։ Ե՟·ա·15։ ԵՐԵՄ.ԺԱ·11։ Ժգ·12։ Մ՚ԽԲ·Գ·4։

Ղ Բ Օր·ԽԸ·33։

Ֆ Բ Օր·Գ·27։ ԻԲ·64։ ԵԶԵԿ·ԼՀ·19։ ԳԼ·Բ·6։

Ո ՂԱ·ԻԼ·22։

Յ Տ՚ա Դան·Ը·9։

– Նա·ա·2։ ԳԼ·ա·14։

Բ ԳԼ·ա·16։

Ֆ ԳԼ·Բ·10։

բնակիմ, ու Երուսաղէմ Ք՝ճըշմարտութեան քաղաք, և Ք՝զօրաց Տէրոջը լեռը Աստուծոյ լեռ պիտի կոչուի։

4 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ. Ք՝Երուսաղէմի հրապարակներուն մէջ տակաւին ծեր մարդիկներ ու պառաւ կիներ պիտի նստին, որ օրերու շատութենէն ամէն մէկուն

5 ձեռքը ցուպ պիտի բռնէ։ Եւ քաղաքին հրապարակները տղաքներով ու աղջիկներով պիտի լեցուին, որոնք անոր հրապարակներուն մէջը պիտի խաղան։

6 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ. Թէ որ ան օրերը աս ժողովուրդին մնացորդին աչացը —Ինչ՝ դժուար երևնայ, ըմբէ՛ք իմ աչքերո՛ւս ալ դժուար պիտի երևնայ, կ՝ըսէ զօրաց Տէրը։

7 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ. Ք՝Ահա իմ ժողովուրդս արևելեան երկրէն ու արևմտեան երկրէն պի-

8 տի փրկեմ. Եւ զանոնք պիտի բերեմ, ու Երուսաղէմի մէջ պիտի բնակին. Ք՝և անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան, ես ալ Ք՝ճշմարտութեամբ և արդարութեամբ ա-

Նոնց Աստուած պիտի ըլլամ։

9 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ. Ն՝Ձեր ձեռքերը թող ուժովնան, ով դուք՝ որ աս օրերս կը լսէք աս խօսքերը Ք՝ան մարգարէներուն բերնէն, որոնք Ք՝զօրաց Տէրոջը տանը հիմնարկութեան ու տաճարին նո-

10 րոգութեան օրը խօսեցա՛ն։ Քանզի ան օրերէն առաջ Ն՝մարդու համար վարձք չկար, ու անասունի համար վարձք չկար. և նեղութեան պատճառաւ՝ հելլողին ու մտնողին խաղաղութիւն չկար, քանզի ես ամէն մարդը իր ընկերին դէմ ոտք հաներ

11 էի։ Բայց հիմա աս ժողովրդեանս մնացորդին՝ առջի օրերուն պէս պիտի չըլլամ, կ՝ըսէ զօրաց Տէրը։

12 Ք՝Քանզի հունտը խաղաղութիւն պիտի տայ, ու ւզկիրը իր բերքը պիտի տայ, ու երկինքը իր ցօղը պիտի տայ. և աս ամէն բաները աս ժողովրդեանս մնացորդին ժառանգել

13 պիտի տամ։ Ու պիտի ըլլայ որ ինչպէս դուք Ք՝ազգերու մէջ անէծք եղաք, ով Յուդայի տունը ու Իսրայէլի տունը, այնպէս ալ ձեզ պիտի ազատեմ, ու Ք՝օրհնութիւն պիտի ըլլաք. մի՛ վախնաք, Ն՝ձեր ձեռքերը թող ուժովնան։

14 Քանզի զօրաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ. Ն՝Ինչպէս որ ձեզի չարիք ընելու դիտաւորութիւն բրի, երբոր ձեր հայրերը զիս բարկացուցին, կ՝ըսէ

15 զօրաց Տէրը, Ք՝ու չզղջացի, Ա՛յնպէս ալ դարձայ, ու աս օրերը Երուսաղէմին, ու Յուդայի տանը բարիք ընելու դիտաւորութիւն ը-

16 րի. մի՛ վախնաք։ Ձեր ընելու բաները ասոնք են. Ն՝ճշմարտութիւն խօսեցէ՛ք՝ ամէն մէկդ՛ ընկերին հետ, ձեր դռներուն մէջ արդարութեամբ և խաղաղու-

17 թեամբ դատաստան տեսէ՛ք. Ք՝Ու ձեզմէ մէկը իր սրտին մէջ իր ընկերին համար չարութիւն չմտածէ, և Ն՝սուտ երդումը մի՛ սիրէ՛ք. վասն զի ես աս բոլոր բաները կ՝ատեմ, կ՝ըսէ Տէրը։

18 Դարձեալ զօրաց Տէրոջը խօսքը

19 ինծի եղաւ, ըսելով։ Զօրաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ. Ք՝Զորրորդ —մասն ծոմը, Ք՝ու հինգերորդին ծոմը, Ն՝ու եօթներորդին ծոմը, Ք՝և տասներորդին ծոմը Յուդայի տանը Ք՝ցնծութիւն և ուրախութիւն ու խնդալից տօներ պիտի ըլլան. Ք՝ուստի ճշմարտութիւնը ու խաղաղութիւնը սիրեցէ՛ք։

20 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ. Ն՝Ո-րչ՝ն ժողովուրդներ ու շատ քաղաքներու բնակիչներ պիտի գան.

21 Ու մէկուն բնակիչները միւսին պիտի երթան ու ըսեն։ Ք՝Եկէ՛ք Տէրոջը առջևը աղօթք ընելու և զօրաց Տէրը փնտռելու երթանք.

22 ես ալ պիտի երթամ։ Ու Ք՝շատ ժողովուրդներ և զօրաւոր ազգեր Երուսաղէմի մէջ զօրաց Տէրը փնտռելու, ու Տէրոջը առջևը ա-

23 ղօթք ընելու պիտի գան։ Զօրաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ. Ն՝Ի՛ն օրերը ազգերուն ամէն լեզուներէն տասը մարդ Ք՝ձեռնտէ ըլլալու պիտի բռնեն, այսինքն Հրէայ եղող մարդուն քղանցքը պիտի բռնեն, ու ըսեն, Ձեզի հետ երթանք, քանզի լսեցինք Ք՝որ Աստուած ձեզի հետ է։

ԳԼ. Ք

1 Աստուած իր ակնկռնելին կը պաշտպանէ։ 9 Սիօն կը յորդորուի որ ճրիսաոսի գալուստը ու անոր խաղաղարար թագաւորութեանը վրայով ուրախանայ։ 12 Աստուծոյ խոստումները, յաղթութիւն տալու և պաշտպանութիւն ընելու վրայով։

1 Ք՝Ադրաքի երկրին դէմ Տէրոջը խօսքին պատգամն է, ու Ք՝Դամասկոսի վրայ պիտի հանդչի. (քանզի Տէրոջը աչքը մարդու, ու Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն ի-

2 նչ՛է,) Ու Ք՝Եմաթի ալ անոր սահմանակիցն է, նաև Ք՝Տիւրոս ու Ք՝Սիդոն թէև շատ Ք՝իմաստուն են։

3 Եւ Տիւրոս իրեն ամրոց շինեց. ու Ղարծաթը՝ հողի պէս, և ղուտ ոսկին փողոցներու ցեխի պէս դի-

4 զից։ Ա՛հա Ք՝Տէրը զանիկայ պիտի քշէ, և ծովուն մէջ ըտնոր ունե-

Ն. ՔՐ. ՂԴ. 518

Ղ Գլ. է. 9։ Հմր 19։ Ե-փես. գ. 25։

Դ Ընակ. գ. 29։ Գլ. է. 10։

Ղ Գլ. ե. 3, 4։

Ը Ծն. ժը. 14։ Ղուա. ա. 37։ ժը. 27։ Հռով. դ. 21։

Բ Ես. ժա. 11. 12։ Խգ. 5, 6։ Եղկ. լէ. 21։ Ամվ. Թ. 14, 15։

Ժ Երեմ. լ. 22։ լա. 1, 33։ Գլ. ժգ. 9։

Ի Երեմ. դ. 2։

Լ Ընդ. բ. 4։

Ի Եզր. ե. 1, 2։

Ծ Ընդ. բ. 18։

Է Ընդ. ա. 6. 9, 10։ բ. 16։

Հբ Մն. ժե. 5։

Յ Ովս. բ. 21, 22։ Յովլ. բ. 22։ Ընդ. բ. 19։

Ղ Սաղ. կէ. 6։

Ճ Ցես Ընդ. ա. 10։

Մ Երեմ. խբ. 18։

Ա Ծն. ժբ. 2։ Հռութ. գ. 11, 12։ Ես. ժԹ. 24, 25։ Սոփ. գ. 20։

Ն Հմր 9։

Ե Երեմ. լա. 28։

Ք Մն. ւԶ. 16։ Գլ. ա. 6։

Իբր 587

— Ամվ. ա. 3։

Բ Երեմ. խԹ. 23։

Ֆ Ես. իգ. 6-զկէ. իգ. իէ. իբ։ Ամվ. ա. 9։

Գ Եզկ. իբ. 21։

Ե Եզկ. իբ. 3, Ճ։

Ղ Ցոր. իէ. 16։ Եզկ. իբ. 4, 5։

Է Ես. իգ. 1։

Ը Եզկ. իզ. 17։

ցած զօրութիւնը պիտի զարնէ, ու անիկայ կրակով պիտի սպառի։
5 Ասկաղոն պիտի տեսնէ ու պիտի վախնայ, Գազա ալ, ու մեծապէս պիտի տադնապի։ Ակկարոն ալ, քանզի իր յոյսը *պարապ պիտի ելլէ՝ և Գազային թագաւորը պիտի կորսուի, ու Ասկաղոն պիտի չբնակուի։ 6 Եւ †Ազոտոսի մէջ †օտարազգի պիտի բնակի, ու Փղշտացւոց հպարտութիւնը պիտի վերջնեմ։ 7 Ես անոնց արիւնը իրենց բերնէն, ու անոնց պղծութիւնները իրենց ակռաներուն միջէն պիտի վերցնեմ։ Ու մնացորդը անիկայ ալ մեր Աստուծոյն պիտի ըլլայ, և Ցուդայի մէջ հազարապետի պէս, ու Ակկարոն Եբուսացիին պէս պիտի ըլլայ։
8 Եւ անցնող ու դարձող զօրքին պատճառաւ իմ տանս բոլորտիքը պիտի բանակիմ, ու Ամէնքն ալ անոնց միջէն բռնաւոր պիտի չանցնի, քանզի հիմա իմ աչքերովս տեսայ։
9 Ուրախացիր, ով Սիօնի աղջիկ, ցնծութեամբ աղաղակէ, ով Երուսաղէմի աղջիկ. ահա քու թագաւորդ քեզի կու գայ. անիկայ արդար ու փրկիչ է, հեզ է, ու իշու վրայ հեծած, 10 և իշու ձագի՝ աւանակի վրայ։ Ու Եփրեմէն կառքը, ու Երուսաղէմէն ձին պիտի ջնջեմ, ու պատերազմին աղեղը պիտի կոտրի. և ազգերուն խաղաղութիւն պիտի խօսի. ու անոր իշխանութիւնը ծովէն մինչև ծով, ու գետէն մինչև երկրի ծայրերը պիտի ըլլայ։ 11 Եւ քեզի համար, քու ուխտիդ արիւնովը քու †գերիներդ ջուր չունեցող գուբէն հանեցի։
12 Ամրոցը դարձէք՝ ով յուսով գերիներ. ես այսօր ալ կը ծանուցանեմ, որ քեզի կրկնապատիկ հատուցում պիտի ընեմ. 13 Վասն զի Ցուդան ինծի համար աղեղի պէս պիտի լարեմ, Եփրեմը ‡նետի պէս պիտի դնեմ, և քու որդիքդ՝ ով Սիօն, Ցունաց որդւոցը վրայ պիտի յարուցանեմ, ու քեզ զօրաւորին սուրին պէս պիտի ընեմ։
14 Եւ Տէրը անոնց վրայ պիտի երեւնայ, ու *անոր նետը փայլակի պէս պիտի ելլէ, և Տէր Եհովան փող պիտի հնչեցնէ, ու Հարաւային մրրիկներով պիտի քալէ։ 15 Զօրաց Տէրը զանոնք պիտի պաշտպանէ. և անոնք բնաջինջ պիտի ընեն, ու ‖պարասպարերու վրայ՝ պիտի կոխեն, և պիտի խմեն գինովի պէս պիտի աղաղակեն. ու անոնք տաշտի պէս՝ *սեղանին անկիւնները պէս պիտի լեցուին։
16 Եւ ան օրը անոնց Տէր Աստուածը զանոնք իր ժողովրդեանը հօտին պէս պիտի փրկէ, քանզի անոր երկրին վրայ Լծադի քարերու պէս 17 պիտի բարձրանան։ Քանզի Ո՛նոր բարութիւնը ու գեղեցկութիւնը ինչ մեծ է։ Ցորիւնը երիտասարդները՝ ու քաղցուն կոյսերը պիտի մեծցընէ։

ԳԼ. Ժ.

1 Մարդարէն կը պատուիրէ զԱստուած փնտռել և ոչ թէ կուռքերը։ 5 ցուցընելով թէ ինչպէս որ մեզաց համար իր ժողովուրդը պատժեց, այնպէս ալ զանոնք պիտի փրկէ ու իրենց առջի վիճակին պիտի դարձընէ։

1 Գարնան անձրեւին ժամանակը †Տէրոջմէ՛ Անձրեւ՝ խնդրեցէք. Տէրը փայլակները պիտի ընէ, և անոնց առատ անձրեւ պիտի տայ, ո՛ւ մէկուն ադարակին խոտը։
2 Քանզի †թերափիմները ունայնութիւն խօսեցան, ու գուշակութիւն ընողները ստութիւն տեսան, և սուտ երազներ զրուցեցին, և պարապ մխիթարութիւն տուին. անոր համար հօտերու պէս չուեցին, հովիւ չըլլալուն համար տագնապեցան։ Հովիւներուն վրայ իմ բարկութիւնս բռնկեցաւ, ու նախագներուն այցելութիւն պիտի բնեմ. քանզի զօրաց Տէրը †իր հօտին՝ Ցուդայի տանը այցելութիւն բրաւ, և զանոնք իր պատերազմի մէջ հէնց դեղեցիկ ձիին պէս պիտի ընէ։ 4 §Անկիւնը անկէ՝ †բեւեռը անկէ՝ պատերազմի աղեղը անկէ՝ ամէն զօրապետ մէկտեղ անկէ պիտի ելլէ. Ու ՚Նոյն զօրաւորներու պէս պիտի ըլլան, որ պատերազմի մէջ Լիբ-Ֆն փողոցներուն ցեխին մէջ կը կոխեն. ու անոնք պատերազմ պիտի ընեն. քանզի Տէրը անոնց հետ է, ու ձիերու վրայ հեծողները պիտի ամչցնան։ Եւ Ցուդայի տունը պիտի զօրացընեմ, և Յովսեփի տունը պիտի փրկեմ, և †զանոնք Նոքէն պիտի բնակեցընեմ, քանզի †անոնց ողորմեցայ. ու անոնք ‖չեղէս պիտի ըլլան, որպէս թէ զանոնք երբեք ձգած չէի. քանզի անոնց Տէր Աստուածը ես եմ, ու Անոնց պիտի լսեմ։ Ու Եփրեմ զօրաւորի պէս պիտի ըլլայ, և անոնց †սիրտը ուրախ պիտի ըլլայ՝ իբր թէ գինիով. անոնց տղաքներն ալ պիտի տեսնեն ու պիտի ուրախանան. անոնց սիրտը 8 Տէրոջմով պիտի ցնծայ։ Անոնց պիտի սուլեմ ու զանոնք պիտի ժողվեմ, ինչու որ զանոնք փրկեցի. ու անոնք պիտի շատնան, ինչպէս 9 որ շատ էին։ Թէև զանոնք ժողո-

---

Ն. ք. դ. Ներ 587

Ներմ. խէ. 1։ 5։ Սոփ. բ. 4։

*Եբր. պիտի ամչնայ։

†Ամով. ա. 8։ †Ա՛ պատառ Եզեկ.

Ա Սադ. է. դ. 7։ Գաղ. բ. 5։

Ես. կ. 18։ Եզեկ. իբ. 24։

Ես. գ. 7։ †Ես. կբ. 11։ Գաղ. բ. 10։ Սոփ. բ. 5։ Ծեփ. ժբ. 15։

Ներմ. իդ. 5։ լ. 9։ Ծեփ. ա. 49։ Ղեւտ. ժբ. 38։

Ովս. ա. 7։ բ. 18։ Միք. ե. 10։ Անգ. բ. 22։

Եփես. բ. 14։ 17։

Սադ. հբ. 8։

Ես. խբ. 7։ Յա. 14։ կա. 1։

Ես. խթ. 9։

Ես. կա. 7։

‡Եբր. պիտի լեցընեմ,

Սադ. ժբ. 14։ Հե. 17։ Ցկդ. 6։

Ես. խա. 1։

‖Ա՛ պարասպարերով

Ղե. գ. 18, 25։ բ Օր. ժբ. 27։

Ն. ք. դբ. Ներ 587

Ես. կբ. 3։ Մաղ. գ. 17։ Գաղ. լա. 19։

Զեփ. գ. 18։ Ամով. թ. 14։

Ծոր. իթ. 23։ Ծովել. բ. 23։

Ներմ. ժգ. 22։

†Բօր. ժա. 14։

Ներմ. ժ. 13։

Դան. ժէ. 5։

Ներմ. ժ. 8։ Ամբ. բ. 18։

Ծոր. ժգ. 4։

Եզեկ. լդ. 5։

†Եզեկ. լդ. 17։

Ղե. ա. 68։

§Ա՛ Ի՛ խանը անկէ՝ դխաւորը անկէ՝

Ես. իբ. 23։

Սադ. ժբ. 42։

Ներմ. գ. 18։ Եզեկ. լէ. 21։

†Ովս. ա. 7։

Գէ. ժգ. 9։

Սադ. ջդ. 15։ Գէ. թ. 15։

Ես. ե. 26։

Ես. խթ. 19։ Եզեկ. լդ. 37։

վուրդներու մէջ ցանեմ, սակայն ե հնուաւոր տեղուանք զիս պիտի յիշեն, և իրենց որդւոցը հետ պիտի ապրին ու ետ պիտի դառնան։
10 Եւ ՛ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն պիտի դարձընեմ, ու զանոնք Ասորեստանէն պիտի ժողվեմ, և զանոնք Գաղաադու երկիրը ու Լիբանան պիտի բերեմ. ու անոնց համար ՛բ——ն թէղ պիտի չգտնուի։
11 Նուի ։ Եւ ծովէն ե նեղութեամբ պիտի անցնի, ու ծովուն ալիքները պիտի զարնէ. ու գետին բոլոր խորութիւնները պիտի ցամքին, և Ասորեստանի հպարտութիւնը պիտի իջնէ, ու Եգիպտոսի գաւազանը պիտի վերցուի։
12 Եւ զանոնք Տէրոջմով պիտի զօրացընեմ, ու անոր անունովը պիտի պարտին, կ'ըսէ Տէրը։

ե Բրմ. ԺԱ. 2։ Խգ. 11։

Ա Օր. Լ. 1։

՛ Ես. ԺԱ. 11, 16։ Ովս. ԺԱ. 11։

՛ Ես. ԽԹ. 20։

Ն Ես. Ժ. 15, 16։

ե Կ՛. Նեղութիւն

Լ Ես. Ժգ. 25։

Եզեկ. Լ. 13։

Լ Միք. Է. 5։

ԳԼ. ԺԱ

1 Երուսաղէմի կործանումը։ 3 Ամառած կը խնայէ ընտրեալներուն ու մնացածները կը մերժէ։ 10 Քրիստոսի մերժուելովը Գեղեցկութեան և Կապերու գաւազանները կը կոտրուին։ 15 Ցմար հովիւին օրինակը ու անէծքը։

1 Ղեռնեդ բաց, ով Լիբանան, ու կրակը քու եղևիններդ ուտէ։
2 Մայր ծառը թող ողբայ, քանզի եղևինը ինկաւ, վասն զի ազնուականները կողոպտուեցան. Բասանու կաղնիները թող ողբան, քանզի ե անմատչելի անտառը † կտրուեցաւ։
3 Ձայն Հովիւներուն ողբալու ձայնը կ՛լսուի, քանզի անոնց փառքը յափշտակուեցաւ. առիւծներու մռնչելուն ձայնը կ՛լսուի, քանզի Յորդանանու շքեղութիւնը յափշտակուեցաւ։
4 Իմ Տէր Աստուածս այսպէս կ՛ըսէ. ե Մորթուելու ոչխարները արածէ,
5 զորս իրենց Ձանոնք որ ծախու առնողները կը մորթեն, ու չեն սեպուիր. և զանոնք ծախողները կ՛ըսեն, Տէրը օրհնեալ ըլլայ, որ հարստացայ. ու անոնց հովիւները անոնց վրայ գութ չունին։
6 Նոյնպէս ես ալ երկրի բնակիչներուն պիտի չգթամ, կ՛ըսէ Տէրը, մանաւանդ՝ ահա ես ամէն մարդը իր ընկերին ձեռքը ու իր թագաւորին ձեռքը պիտի մատնեմ. ու երկիրը պիտի զարնեն, և անոնց ձեռքէն պիտի չփրկեմ։
7 Ու ե մորթուելու ոչխարները՝ այո՛ չհօտին խեղճերը արածեցի։ Ու ինձի երկու գաւազան առի, մէկուն անունը՝ Գեղեցկութիւն, ու միւսին անունը կապեր դրի, և
8 ոչխարները արածեցի։ Ու ե մէկ ամսուան մէջ իրեք հովիւ կտրեցի, քանզի հոգիս անոնց նեղացաւ, և անոնց հոգին ալ ինծմէ
9 զզուեցաւ։ Ու ըսի, Ձեզ պիտի չհովուեմ, ե մեռնողը թող մեռնի, ու կտրուողը թող կտրուի, և մնացածները թող իրարու միս
10 ուտեն։ Ու Գեղեցկութիւն չ——ը գաւազանս առի, և զանիկայ կոտրեցի, որ բոլոր ժողովուրդներուն հետ բրած ուխտս
11 աւրեմ. Ու նոյն օրը աւրեցաւ, և ինծի սպասող ՚հօտին խեղճերը հասատատ գիտցան որ ասիկայ Տէրոջը խօսքն է։
12 Ու անոնց ըսի, Թէ որ ձեր աչքերուն հաճոյ կ՛երևնայ, իմ վարձքս տուէք, ապա թէ ոչ՝ զանց ըրէք. ու ՛ իմ վարձքիս համար երեսուն արծաթ կշռեցին։
13 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Զանիկայ ‡բրուտին նետէ. ասիկայ վայելուչ գին մըն է, որ անոնք ինծի համար կտրեցին. ու երեսուն արծաթը առի, և զանիկայ Տէրոջը
14 տունը՝ ‡բրուտին նետեցի։ Ետքը կապեր չ——ը միւս գաւազանս կոտրեցի, որ Յուդայի ու Իսրայէլի մէջ եղող եղբայրութիւնը աւրեմ։
15 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Լ՛քեզի նորէն յիմար հովիւի գործիքները
16 առ. Քանզի ահա ես երկրի վրայ մէկ հովիւ մը պիտի հանեմ. անիկայ կորսուելու վրայ եղողներուն այցելութիւն պիտի չընէ, ցրուածը պիտի չփնտռէ, և կոտրածը պիտի չբժշկէ, ու ‖ողջը պիտի չսնուցանէ. հապա գէրերուն միսը պիտի ուտէ, ու անոնց կճղակները
17 պիտի խորտակէ։ Է Վայ ունայնութեան հովիւին՝ որ ոչխարները կը թողու. անոր բազուկին վրայ ու աջ աչքին վրայ սուր պիտի ըլլայ. անոր բազուկը բոլորովին պիտի չորնայ, ու աջ աչքը բոլորովին պիտի խաւարի։

Եզեկ. ԼԴ. 2, 3, 4։

‖ Կ՛. Ես ձնացածը

Է Երեմ. Իգ. 1։ Եզեկ. ԼԴ. 2։ Ճոն. Ժ. 12, 13։

ԳԼ. ԺԲ

1 Մարգարէն կը ցուցնէ թէ Երուսաղէմ որբեցութեան բաժակ մը 3 և ծանր քար մը պիտի ըլլայ իր թշնամիներուն։ 6 Ցուդային յաղթանակաւ գերեզմանութիւնը։ 9 Երուսաղէմին ապաշխարութիւնը։

1 Իսրայէլի վրայով Տէրոջմ խօսքին պատգամը։ Երկինքը տարածող ու երկիրը հիմնարկող ու է մարդուն հոգին անոր մէջը ստեղծող
2 Տէրը կ՛ըսէ, Ահա ես Երուսաղէմը բոլոր շրջակայ ազգերուն † թմրութեան բաժակ պիտի ընեմ. նաև Յուդայի վրայ ալ պիտի ըլլայ Երուսաղէմի պաշարման ատեն
3 տեղը։ Եւ պիտի ըլլայ որ † ան օրը Երուսաղէմ բոլոր ժողովուրդներուն է ծանր քար պիտի ը-

Ես. Խբ. 5։ Խգ. 24։ Խե. 12, 18։ Խը. 13։

Բ Թուղ. Ժգ. 22։ Ձող. Ժգ. 7։ Ես. Ժ. 16։ Երր. Ժբ. 9։

է Ես. Ծ. 17, 22, 23։

† Հմր 4, 6, 8, 9, 11։ Գլ. Ժգ. 1։ Ժգ. 4, 6, 8, 9, 13։

Է Մատ. Իա. 44։

Ն · Ք · ՉԶ · ԽԲ 587

ՀՍԱՂ · ՀՂ · 6 · ԵՂԿ · ԼԶ · 4 ·

* ԵՔԲ · ԻՄ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԱԲԴ · 18 ·

Ը ՅՈՎԿ · Գ · 10 ·

Ի ԱԴՂ · Բ · 22 · ՀՄՐ 3 ·

Ի ԵՐԵՄ · ԼԱ · 9 · Ե · 4 · ԵԶԿ · ԼԹ · 29 · ՅՈՎԿ · Բ · 28 ·

Ի ՅՕՆ · ԺԹ · 34 · 37 · ՅԱՅ · Ա · 7 ·

Ե ԵՐԵՄ · Գ · 26 · ԱՄՈՍ · Ը · 10 ·

Ի ԳՈՐ · Բ · 37 ·

Ի Դ ԹԱԳ · ԻԴ · 29 · Բ ՄԱԿ · ԼԸ · 24 ·

Ի ՄԱԹ · ԻԳ · 30 · ՅԱՅ · Ա · 7 ·

ՀԲ ԹԱԳ · Ա · 14 · ՂՈՒ · Գ · 31 ·

նեմ . ամէն անոնք որ անոյ կը բնակուտրուին , բոլորովին պիտի կոտրին , թէև երկրիս բոլոր ազ-
4 գերը անոր վրայ ժողովուին : Ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , Ես ամէն ձին սասկումով պիտի զարնեմ , ու ա-նոր հեծեալը ապշութեամբ . և Յուդայի տանը վրայ աչքերս պի-տի բանամ , ու ժողովուրդնե-րուն բոլոր ձիերը կուրութեամբ
5 պիտի զարնեմ : Եւ Յուդայի հազարապետները իրենց սրտին մէջ պիտի ըսեն , Երուսաղեմի բնա-կիչները * մեր զօրութիւնն" են զօ-րաց Տէրոջմով՝ իրենց Աստուածո-
6 վը : Ան օրը Յուդայի հազարա-պետները է կրակի վառարանի պէս պիտի ընեմ փայտերու մէջ , ու կրակի ջահի պէս՝ snրաներու մէջ . և անոնք աջ կողմէն ու ձախ կող-մէն բոլոր շրջակայ ժողովուրդները պիտի ուտեն . և դարձեալ Երու-սաղէմ իր տեղը՝ Երուսաղեմի մէջ
7 պիտի բնակուի : Եւ Տէրը նախ Յուդային վրաններն պիտի փրկէ , որպէս զի Դաւիթի տանը պար-ծանքը ու Երուսաղեմի բնակիչ-ներուն պարծանքը Յուդայի վրայ
8 չգերասանայ : Ան օրը Տէրը Ե-րուսաղեմի բնակիչներուն պաշտ-պանութիւն պիտի ընէ . ու անոնց մէջը ըսկար եղողը ան օրը Դաւիթին պէս պիտի ըլլայ , և Դաւիթի տունը Աստուծոյ պէս , Տէրոջը հրեշտակին պէս պիտի ըլլայ անոնց
9 առջեւը : Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը է Երուսաղեմի վրայ եկող բոլոր ազգերը բնաջինջ ընելու համար պի-
10 տի ըլլամ : է Եւ Դաւիթի տունը վրայ ու Երուսաղեմի բնակիչնե-րուն վրայ շնորհայ և աղօթից հո-գին պիտի թափեմ , և անոնք է ին-ձի՝ իրենց խոցածին պիտի նային . ու անոր վրայ՝ Լմկ հատիկ զաւակի վրայ ողբալու պէս պիտի ողբան , ու անոր վրայ անդրանիկ զաւակի վրայ ցաւելու պէս պիտի ցաւին :
11 Ան օրը է Երուսաղեմի մէջ մեծ ողբ պիտի ըլլայ , է Մակեդդովի դաշտին մէջ Ադադ Ռեմմոնին ողբին պէս .
12 Ու երկիրը պիտի ողբայ , ամէն մէկ ազգատոհմը առանձին . Դաւիթին տանը ազգատոհմը առանձին , ու անոնց կիներն առանձին . Նա-թանին տանը ազգատոհմը առան-
13 ձին , ու անոնց կիներն առան-ձին . Ղևիի տանը ազգատոհմը առանձին , ու անոնց կիներն ա-ռանձին . Սեմէիին ազգատոհմը առանձին , ու անոնց կիներն ա-
14 ռանձին . Բոլոր մնացած ազգա-տոհմերուն ամէն մէկը առանձին , ու անոնց կիներն առանձին :

ԳԼ · ԺԴ

1 Երուսաղեմին մաքրութեանը համար որոշուած աղբիւրը՝ 2 օրով անիկայ կատարութենէ ու սուտ մարգարէութիւններէ պիտի մաք-րուի : 7 Քրիստոսի մահը ու ժողովուրդին երրորդ մասին փորձութիւնը :

1 Ահա՛ Տէրոջ օրը կու գայ , ու քու
ստացուածքդ քու մէջդ պիտի բա-
2 ժնուի : Ես բոլոր ազգերը պիտի հաւաքեմ Երուսաղեմի դէմ պա-տերազմի , ու քաղաքը պիտի առ-նուի , տուները պիտի կողոպտուին , կիները պիտի պղծուին , և քա-ղաքին կէսը գերութեան պիտի
3 երթայ , բայց ժողովուրդին մնա-ցեալը քաղաքէն պիտի չկտրուի : Ու Տէր պիտի ելլայ ու պիտի պա-տերազմի այն ազգերուն դէմ , ինչպէս որ պատերազմի օրը կռուեցաւ :
4 Եւ անոր օրը անոր ոտքերը պիտի կենան Երուսաղեմի դիմացի Ձի-թենեաց լերան վրայ , որ Երուսա-ղեմի դիմացը արեւելքի կողմը է , և Ձիթենեաց լեռը պիտի պատռուի մէջտեղէն արեւելքէն մինչեւ արեւմուտք , շատ մեծ հովիտ մը ըլլալով , և լեռան կէսը պիտի
5 քաշուի դէպի հիւսիս , կէսը՝ դէպի հարաւ : Ու դուք պիտի փախչիք իմ լերանս հովիտէն , որովհետեւ Ազալի հովիտը պիտի հասնի մին-չեւ հոն . այո՛ , դուք պիտի փախչիք ինչպէս որ փախաք երկրաշարժին օրերը Յուդա թագաւոր Ոզիայի ատեն : Ու Տէր իմ Աստուածս պիտի գայ , և բոլոր սուրբերը քեզի հետ :
6 Եւ անոր օրը լոյս պիտի չըլլայ , հա-
7 րուստ ու սառնամանիք պիտի չըլլայ : Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը Տէրոջ համար մի միայն օր մը պիտի ըլլայ , որ չգիտցուի թէ ցորեկ է կամ գիշեր , բայց իրիկունը լոյս պիտի ըլլայ :
8 Ու անոր օրը պիտի ելլայ կեն-դանի ջուրեր Երուսաղեմէն , կէսը՝ դէպի արեւելեան ծովը , և կէսը՝ դէպի արեւմտեան ծովը . ամառ ու ձմեռ պիտի ըլլայ :
9 Եւ Տէրը պիտի ըլլայ թագաւոր ամբողջ երկրին վրայ . անոր օրը Տէրը մի միայն պիտի ըլլայ , և անոր անունը մի միայն :
10 Ամբողջ երկիրը պիտի դառնայ Գաբայէն մինչեւ Երուսաղեմի հա-րաւը գտնուող Հռեմոն , և Երու-սաղեմ պիտի բարձրանայ ու իր տեղը պիտի մնայ , Բենիամինի դրան տեղէն մինչեւ առաջին դրան տեղը , մինչեւ Անկիւնի դուռը , և Անանեելի աշտարակէն մին-չեւ արքայական հնձանները :
11 Ու մարդիկ պիտի բնակին հոն , և այլեւս անէծք պիտի չըլլայ , այլ Երուսաղեմ ապահով պիտի բնակի :
12 Ու ահա՛ այն ազգերուն վրայ պի-տի գայ հարուածը որով Տէր պի-տի զարնէ Երուսաղեմի դէմ պա-տերազմող բոլոր ազգերը . անոնց մարմինները կենդանի պիտի հալին , երբ ոտքերնուն վրայ կեն-դանի կեցած ատեն , և աչքերնին պիտի հալին իրենց խոռոչներուն մէջ , և լեզուները պիտի հալին
13 բերնին մէջ : Եւ այն օրը Տէրոջմէ մեծ խռովութիւն պիտի ըլլայ անոնց մէջ , ու մարդիկ պիտի բռնեն իրարու ձեռքը , և ձեռքերնին պիտի ելլայ իրարու ձեռքին դէմ :
14 Ու Յուդա ալ պիտի կռուի Երու-սաղեմի դէմ . և բոլոր ազգերուն հարստութիւնը պիտի հաւաքուի , ոսկի , արծաթ , և հագուստներ շատ մեծ քանակութեամբ :
15 Ձիուն , ջորիին , ուղտին , էշին և բոլոր անասուններուն որ այդ բա-նակներուն մէջ պիտի ըլլան , այդ հարուածին պէս հարուած պիտի ըլլայ :
16 Ու անոր բոլոր մնացորդներէն որ եկած էին Երուսաղեմի դէմ պա-տերազմելու , ամէն մարդ որ պիտի մնայ՝ պիտի ելլայ տարի ըստ տա-րւոյ երկրպագելու Թագաւոր Տէր Զօրութեանց , և տաղաւարաց տօնը պահելու :
17 Ու եթէ երկրի ազգատոհմերէն մէկը չելլայ Երուսաղեմ՝ Թագա-ւոր Տէր Զօրութեանց երկրպագե-լու , անոնց վրայ անձրեւ պիտի չըլլայ :
18 Ու եթէ Եգիպտոսի ազգատոհմը չելլայ ու չգայ , անոնց վրայ պի-տի չըլլայ , հապա այն հարուածը որով Տէր պիտի զարնէ այն ազ-գերը որոնք չեն ելլար տաղաւա-րաց տօնը պահելու :
19 Ասիկա պիտի ըլլայ Եգիպտոսի պատիժը , և ամէն ազգերուն պա-տիժը որոնք չեն ելլար տաղաւա-րաց տօնը պահելու :
20 Այն օրը ձիերուն սանձերուն վրայ պիտի գրուի , ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԷՐՈՋ : Եւ Տէրոջ տունը եղող կճուճները զոհասեղանին առջեւի թասերուն պէս պիտի ըլլան :
21 Ու Երուսաղեմի ու Յուդայի ամէն կճուճ Թագաւոր Տէր Զօրու-թեանց սրբութիւն պիտի ըլլայ , ու զոհ մատուցանողները պիտի գան ու անոնցմէ պիտի առնեն ու պիտի եփեն անոնց մէջ : Եւ այն օրը Քանանացի մը պիտի չըլլայ Թագաւոր Տէր Զօրութեանց տանը մէջ :

ՄԱԼԱԿԻԱ

ԳԼ · ԺԴ

1 Երուսաղէմի կործանողներուն կործանումը : 4 Քրիստոսի գալուստը ու անոր թագաւորու-

Ն · Ք · ՉԶ · ԽԲ 587

— ԳԼ ԺԲ · 3 ·

Է ԵՐԲ · ԹԻ · 14 · Ա ՊԵՏ · Ա · 19 · ՅԱՅ · Ա · 5 ·

Է ԵԼ · ԻԴ · 18 · ՅՈԷ · ԻԳ · 7 · ՍԱՂ · ԺԳ · 4 · ԵԶԿ · Լ · 13 · ՈՎԿ · Բ · 17 · ՄԻՔ · Ե · 13 · 14 ·

Ը Բ ՊԵՏ · Բ · 1 ·

Ի Բ ՕՐ · ԺԳ · 6 · 8 · ԺԲ · 20 ·

Ը ՄԻՔ · Գ · 6 · 7 ·

Ի Դ ԹԱԳ · Ա · 8 · Եւ · Ի · 2 · ՄԱՏ · Գ · 4 ·

Ը ՅՈՎԿ · Է · 14 ·

† ԿԱ՛Մ ՍՏԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ԴԷՒ ·

Ի ԵՍ · ԻԵ · 11 · ԵԶԿ · ԼԴ · 23 ·

Ի ՅՕՆ · ԺԸ · 30 · ԺԳ · 10 · 11 · ՓԻԼ · Բ · 6 ·

Ի ՄԱՏ · ԻԳ · 31 · ՄԱՐ · ԺԳ · 27 ·

Լ ՄԱՏ · ԺԲ · 10 · 14 · ՂՈՒ · ԺԲ · 32 ·

Ի ՀՈՎ · ԺԱ · 5 ·

Ի ԵՍ · ԽԲ · 10 ·

Ի ՊԵՏ · Ա · 6 · 7 ·

ՀՍԱՂ · Ծ · 15 · ՂԱ · 15 · ԳԼ Ժ · 6 ·

Յ ՍԱՂ · ՃԽԳ · 15 · ԵՐԵՄ · Լ · 22 · ԵԶԿ · ԺԱ · 20 · ՈՎԲ · 23 · ԳԼ · Ը · 8 ·

Ն · ք · ղԲ · Իսր 587

թեանը շնորհքները ։ 12 Երուսաղէմի թշնամիներուն վրայ գալու հարուածը ։ 16 Մնացորդը Տէրոջը պիտի գառնայ , 20 ու անոնց բոլոր կարասիները սուրբ պիտի սեպուին ։

1 Վ՛ա՛հ ՚Տէրոջը օրը կու գայ , և քու աւարդ քու մէջդ պիտի բաժանուի ։
2 Նուի ։ Քանզի ՚ես բոլոր ազգերը պատերազմի համար Երուսաղէմի վրայ պիտի ժողվեմ . և քաղաքը պիտի առնուի , ու ՚տուները պիտի կողոպտուին , և կիներուն պիտի պղծուին , ու քաղաքին կէսը գերութեան պիտի ելլէ , բայց ժողովուրդին մնացորդը քաղաքէն պիտի
3 չկտրի ։ Եւ Տէրը պիտի ելլէ , ու ան ազգերուն հետ պիտի պատերազմի , ինչպէս որ պատերազմին
4 օրը պատերազմեցաւ ։ Եւ ան օրը անոր ոտքերը ՚Ձիթենեաց լեռանը վրայ պիտի կայնին , որ Երուսաղէմի առջևն է դէպ 'ի արևելք . ու Ձիթենեաց լեռը դէպ 'ի արևելք ու դէպ 'ի արևմուտք կէսէն պիտի պատռի , — խիստ մեծ ձոր ՚ըլլայ . և լեռանը կէսը դէպ 'ի հիւսիս , ու կէսը դէպ 'ի
5 հարաւ պիտի քաշուի ։ Եւ դուք լեռներուն ձորը պիտի փախչիք , քանզի լեռներուն ձորը մինչև Ասալ պիտի հասնի . ու պիտի փախչիք , ինչպէս որ ՚դուք աշարժէն փախաք Ցուդայի Թագաւորին Ոզիային օրերը . ԵՒ իմ Տէր Աստուածս պիտի դայ , ՚բոլոր սուրբերը քու հետդ
6 ՚ըլլան ։ Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը *լոյսը պայծառ կամ աղօտ
7 պիտի չըլլայ" ։ Ու անիկայ ՚Տէրոջը յայտնի ՚օր մը՝ ո՛չ ցորեկ ու ո՛չ գիշեր պիտի ըլլայ . սակայն ՚ի ԼԲեկոյեան ժամանակը լոյս պիտի ըլ-
8 լայ ։ Եւ ան օրը ՚Երուսաղէմէն կենդանի ջուրեր պիտի ելլեն , կէսը դէպ 'ի Լարևելեան ծովը , ու կէսը դէպ 'ի արևմտեան ծովը . ամառ-
9 ու ձմեռ ՚ՆԿԱ՛ պիտի ըլլայ ։ Եւ Տէրը բոլոր երկրի վրայ ՚թագաւոր պիտի ըլլայ . ան օրը ՚Տէրը մէկ՝ ու անոր անունը մէկ պիտի ըլլայ ։
10 Բոլոր երկիրը ՚դաշտ պիտի դառնայ Գաբայէն մինչև Ռեմոն , Երուսաղէմի հարաւային կողմը , ու պիտի բարձրանայ ու ՚իր տեղը պիտի բնակուի , Բենիամինի դռնէն մինչև Առաջին դրանը տեղը՝ մինչև Անկեանց դուռը , ու Ընանայելի աշտարակէն մինչև Թագաւորին
11 ՚ձիաններ ։ Եւ հոն պիտի բնակին , ու հոն Լմէյմէն ալ՝ նզովք պիտի

Ն · ք · ղԲ · Իսր 587

՚ըլլայ . ՚ու Երուսաղէմ ապահովութեամբ պիտի բնակուի ։
12 Եւ ասիկա պիտի ըլլայ ան հարուածը՝ որով Տէրը պիտի զարնէ ամէն ժողովուրդները՝ որոնք Երուսաղէմի դէմ պատերազմեցան . ոտքի վրայ կայնած աւեններն անոնց մարմինը պիտի հալի , ու անոնց աչքերը իրենց խորշերուն մէջը պիտի հալին , և անոնց լեզուն իրենց բերնին մէջը
13 պիտի հալի ։ Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը անոնց մէջը ՚մեծ խռովութիւն պիտի ըլլայ Տէրոջմէ , և ամէն մէկը իր ընկերին ձեռքը պիտի բռնէ , ու ՚անոր ձեռքը իր ընկերին
14 ձեռքին դէմ պիտի վերցուի ։ Եւ Յուդա ալ Երուսաղէմի †մէջ պիտի պատերազմի . ՚ու բոլոր շրջակայ ազգերուն ստացուածքը՝ ոսկի ու արծաթ ու հանդերձներ մեծ առատութեամբ հոն պիտի ժողո-
15 վուի ։ ՚Եւ ձիուն , ջորիին , ուղտին ու իշուն և ան բանակներուն մէջի բոլոր անասուններուն հարուածը նոյն հարուածին պէս
16 պիտի ըլլայ ։ Ու Երուսաղէմի վրայ եկած բոլոր ազգերէն ամէն մնացորդը՝ ան ատենը *տարիէ տարի թագաւորին՝ զօրաց Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու , և ՚տաղաւարահարաց տօնը կատարելու պիտի ել-
17 լեն ։ ՚Ու երկրի ազգատոհմներէն ով որ Երուսաղէմ չելլէ թագաւորին՝ զօրաց Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու , անոր վրայ անձրեւ
18 պիտի չըլլայ ։ Եւ թէ որ Եգիպտացւոց ազգատոհմը չելլէ ու չգայ , (ԵՒոր անոնք ՚ՆՅԼ՚ չունին ,) ՚անոնց վրայ պիտի ըլլայ ան հարուածը , որով Տէրը պիտի զարնէ ան ազգերը՝ որոնք տաղաւարահարաց տօնը
19 կատարելու չեն ելլեր ։ Ասիկայ պիտի ըլլայ Եգիպտոսի պատիժը , և տաղաւարահարաց տօնը կատարելու չելլող բոլոր ազգերուն պատիժը ։
20 Ան օրը ձիերուն սանձի զարդերուն վրայ ՚ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵՒՈՒՆ պիտի ըլլայ . ու Տէրոջը տանը մէջի կաթսաները սեղանին առջևի կոն-
21 քերուն պէս պիտի ըլլան ։ Ու Երուսաղէմի մէջ և Ցուդայի մէջ ամէն կաթսայ զօրաց Տէրոջը սուրբ պիտի ըլլայ . և ամէն զոհ ընողները պիտի գան , ու անոնցմէ պիտի առնեն , ու անոնց մէջը պիտի եփեն . և ան օրը Լմէյմէն ալ "զօրաց Տէրոջը տանը մէջ Ձքանանացի պիտի չըլլայ ։

Ն · ք · ղԲ · Իսր 587

՚ Երեմ . իդ · 6 ։

՚ ա Թագ . ժգ · 15 , 20 ։ ՚ Դատ . է · 22 ։ ՚ՐՄՆ · ի · 23 ։ Ե-զեկ · լը · 21 ։

† Կ՚ գէմ Նեղկ · լԲ · 10 , 17 , ՃԼ ։

Ն Հմր 12 ։

՚ ա Թագ . ժգ · 15 , 20 ։ ՚ Դատ . է · 22 ։ ՚ՐՄՆ · ի · 23 ։ Եզեկ · լը · 21 ։

՚ Տես Եզեկ · ժա · 23 ։

Ի Ամով · ա · 1 ։

Իսր 787

Ղ Մատ . ժգ · 27 ։ իգ · 30 ։ 31 ։ իե · 31 ։ Ցուդ · 14 ։

Ի Ցովել · գ · 11 ։

* Կ՚ Լոյս պիտի չըլլայ , հապա ցուրտ և սառ ։

Ը Մատ . իգ · 36 ։

Ի Ցայտ . իբ · 5 ։

Ժ Ես · լ · 26 ։ կ · 19 , 20 ։ Ցայտ . իա · 23 ։

Ի Եզեկ . խե · 1 ։ Ցովել . գ · 18 ։ Ցայտ . իբ · 1 ։

Լ Ցովել . բ · 20 ։

Ի Դան . ՚բ · 44 ։ Ցայտ . ժա . 15 ։

Ի Եփես . գ · 5 , 6 ։

Ի Ես . խ · 4 ։

Հ Գլ . ժբ · 6 ։

Ի Նէեմ . գ · 1 ։ ժբ · 39 ։ Երեմ . լա · 38 ։

Ղ Երեմ . լա · 40 ։

՚ Եես . ե · իգ · 18 ։

՚ Տես Եես . իգ · 18 ։

Ի Եփես . բ · 19 , 20 , 21 , 22 ։

Ղ Ես · լե · 8 ։ Ցովել · գ · 17 ։ Ցայտ . իա · 27 ։ իբ · 15 ։

ՄԵՐԳԵՐԻՈՒԹԻՒՆ ՄԵՂԵՑՒՑ

ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ ՀԻՆ 397

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Մադաբիա կը գանգատի Իսրայէլի ապերախտութեանը, 6 անկրօնասիրութեանը 12 և պղծութեանը համար։

1 Ա՛ղաքիայեին ձեռքովը Իսրայէլին Էղեայ Ցերոջը խօսքին
2 պատգամը. — Ես ձեզ սիրեցի, կ'ըսէ Ցերը, ու դուք Մեզ ինչո՞վ սիրեցիր կ'ըսէք. Միթէ Եսաւ Յակոբին եղբայրը չէր, կ'ըսէ Ցե-
3 րը, ու Յակոբը սիրեցի, բայց Եսաւը ատեցի, և անոր լեռները՝ ամայութեան, ու անոր ժառանգութիւնը անապատի բնակու-
4 թեան արձակեցի։ Թէեան դարձուցի՛, թէ որ Եդովմ ըսէ Թէ կործանեցանք, բայց պիտի դառնանք ու աւերակները շինենք, զօրաց Ցերը այսպէս կ'ըսէ. Անոնք պիտի շինեն, բայց ես պիտի փլցընեմ. և անոնք պիտի կոչուին Անօրէնութեան սահման, ու ժողովուրդ՝ որուն դէմ Ցերը
5 յաւիտեան բարկացեր է։ Եւ ձեր աչքերը պիտի տեսնեն, ու պիտի ըսէք. Ցերը Իսրայէլի սահմանէն անդին փառաւորուի։
6 Ծառան իր տիրոջը պատիւ կ'ընէ. Ի՛թէ որ ես հայր եմ, իմ պատիւս ո՞ւր է, ու թէ որ տէր եմ, ինծմէ վախնալը ո՞ւր է, կ'ըսէ ձեզի զօրաց Ցերը, ով քահանաներ՝ որ իմ անունս կ'անարգէք. Ձև դուք կ'ըսէք, Քու անունդ ի՞նչ բանով
7 անարգեցինք։ Իմ սեղանիս վրայ պիղծ հաց կը մատուցանէք, ու կ'ըսէք, Քեզ ինչո՞վ պղծեցինք. Ցերոջը սեղանը անարգ է՝ ըսելով-
8 նիդ։ Ու երբոր կոյր զոհի համար կը մատուցանէք, դէշ չէ՞. ու երբոր կաղը կամ հիւանդը կը մատուցանէք, դէշ չէ՞. աղէ՛, զանիկայ քու իշխանիդ բնծայէ, միթէ քեզի պիտի հաճի՞, կամ քեզ սիրով պիտի ընդունի՞,
9 կ'ըսէ զօրաց Ցերը։ Եւ հիմա Աստուծոյ երեսը աղաչեցէք, որ մեզի ողորմութիւն ընէ. Ի՞ասիկայ ձեր ձեռքէն եղաւ. միթէ ձեզ սիրով պիտի ընդունի՞, կ'ըսէ զօրաց Ցե-
10 րը։ Ձեր մէջը անգամ դռները չէ գոցող ով կայ. ԵՒիմ սեղանիս կրակն ալ ձրի չէք վառեր. ձեզի չեմ հաճիր, կ'ըսէ զօրաց Ցերը, Ի ու ձեր ձեռքէն ընծայ չեմ ըն-
11 դունիր։ Քանզի արևուն ծագած տեղէն մինչև անոր մտած տեղը՝ ազգաց մէջ իմ անունս մեծ պիտի ըլլայ. և համէն տեղ իմ անունս խունկ ու սուրբ ընծայ պիտի մատուցուի. Ձքանզի իմ անունս ազգաց մէջ մեծ պիտի ըլ-
12 լայ, կ'ըսէ զօրաց Ցերը։ Ու դուք զանիկայ կը պղծէք, ըսելով Թէ Ցերոջը սեղանը պիղծ է, ու անոր բերքը՝ ուտելիքը կերակուրը՝
13 անարգ։ Նաև կ'ըսէք, Ահա ինչ աշխատութիւն է, ու անոր վրայ կը փչէք, կ'ըսէ զօրաց Ցերը. և յափշտակուածը ու կաղը ու հիւանդը բերիք. այսպէս ընծայ բերիք, միթէ զանիկայ ձեր ձեռքէն պիտի ընդունի՞, կ'ըսէ Ցե-
14 րը։ Բայց անիծեալ ըլլայ ան խաբեայ մարդը, որ իր հօտին մէջը արձ ունենալով, ուխտ կ'ընէ, և արատաւորը Ցերոջը կը մատուցանէ. քանզի Ես մեծ թագաւոր եմ, կ'ըսէ զօրաց Ցերը, ու իմ անունս ազգաց մէջ ահարկու է։

ԳԼ. Բ

1 Մարգարէն սաստիկ կը յանդիմանէ քահանաները որ իրենց ուխտը զանց կ'ընեն, 11 նաև ժողովուրդը՝ իրենց կապակցութեանը, 14 շնութեանը 17 ու անհաւատութեանը համար։

1 Ձե հիմա աս պատուէրը ձեզի է՝
2 ով քահանաներ։ — Թէ որ մտիկ չընէք, ու թէ որ չէր սրտին մէջը չդնէք որ իմ անունս պատիւ տաք, կ'ըսէ զօրաց Ցերը, ան ատենը ձեզի անէծք պիտի խրկեմ, ու ձեր օրհնութիւնները պիտի անիծեմ. այո զանոնք արդէն անիծեր եմ, քանզի դուք չէր սրտին մէջը
3 չէք դներ։ Ահա ես ձեր սերունդը պիտի յանդիմանեմ, ու ձեր երեսին վրայ աղբ՝ ձեր տոներուն աղբը պիտի ցանեմ, և անիկայ Ի ձեզ իր
4 հետը պիտի տանի։ Ու պիտի գիտնաք որ ես ձեզի խրկեցի աս պատուէրը, որպէս զի իմ ուխտս Ղեւիին հետ ըլլայ, կ'ըսէ զօրաց
5 Ցերը։ Իմ ուխտս անոր հետ էր՝

ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ ՀԻՆ 397

Ի Ես. ա. 11։ Երեմ. ղ. 20։ Ամով. ե. 21։
Ձ Պաղ. ՃԺգ. 3։ Ես. ԽԹ. 19։
Ի Ես. կ. 3, 5։
Հ Ցօհ. դ. 21, 23։ ա Տիմ. ը. 8։
Յ Ցայս. ը. 3։
Ղ Ես. կղ. 19, 20։
Ճ Հմր 7։
Ո Ղև. իբ. 20, ՃԻ։
Յ Հմր 8։
Ն Պաղ. խե. 2։ ա Տիմ. ղ. 15։

— Ղև. իգ. 14, ՃԻ։ Բ Օր. իը. 15, ՃԻ։
Բ գ Թագ. ժգ. 10։
Ֆ Թագ. իե. 12։ Եզեկ. իդ. 25, իէ. 26։

կենաց ու խաղաղութեան համար. ու զանոնք անոր տուի Տ՚ան երկիւղին խոնարհեն՝ որով ինձմէ կը վախնար, ու իմ անուանս երեսէն կը
6 սարսափէր։ Ի՚ճշմարտութեան օրէնքը անոր բերնին մէջն էր, և անոր շրթունքներուն մէջ անիրաւութիւն չգտնուեցաւ. ինձի հետ խաղաղութեամբ և ուղղութեամբ կը քալէր, ու շատերը անօրէնու-
7 թենէ դարձուց։ Ի՚քանզի քահանային շրթունքները գիտութիւն պահելու են, և անոր բերնէն օրէնքը փնտռելու են, զի անիկայ զօրաց Տէրոջը դեսպան է։
8 Բայց դուք ճամբայէն խոտորեցաք, շատերը օրէնքին մէջ գայթակղեցուցիք, ի՚նկնին ուխտը աւրե-
9 ցիք, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։ Ուստի ես ալ ձեզ բոլոր ժողովուրդին առջևը անարգուած ու ցած ըրի, ինչպէս որ դուք իմ ճամբաներս չպահեցիք, ու օրէնքին մէջ ակնառութիւն ըրիք։
10 Ո՞միթէ ամէնքս մէկ հայր չունի՞նք. Ի՞միթէ մէկ Աստուած չստեղծե՞ց մեզ. ինչո՞ւ համար մեր հայրերուն ուխտը աւրելով, մեզմէ ամէն մէկը իր եղբօրը հնազանդութիւն
11 կ՚ընէ։ Յուդա հնազանդութիւն ըրաւ. և Իսրայէլի մէջ ու Երուսաղէմի մէջ պղծութիւն գործուեցաւ. վասն զի Յուդա պղծեց Տէրոջը սրբարանը, որն որ ինքը կը սիրէր, ի՚ւ օտար աստուծոյ աղջկան
12 նը էրիկ եղաւ։ Տէրը Յակոբի վրաններէն բնաջինջ պիտի ընէ այն բանը ընող մարդը, * արթուն եղողը ու պատասխան տուողը", և զօրաց Տէրոջը ընծայ մատուցանողը։
13 Եւ դարձեալ ասիկայ ըրիք. Տէրոջը սեղանը արցունքներով, լացով ու ողբով ծածկեցիք. այնպէս որ Անիկայ ալ ընծային չնայիր, որ ընդունի ձեր ձեռ-
14 քէն համաւութեամբ ընդունի։ Բայց դուք ըսիք, Ինչո՞ւ. անոր համար որ Տէրը վկայ եղաւ քու և քու երիտասարդութեանդ կնկանը մէջտեղը, որուն հետ անհաւատարմութեամբ վարուեցար. ու չանիկայ քու ընկերդ ու քու ուխտիդ
15 կնիկն է։ Եւ մէկը չըրաւ, որ Հոգիին առատութիւնը ունէր. և ո՞ն մէկը ի՞նչ կը փնտռէր. Աստուծոյ սերունդ. ուրեմն ձեր հոգիին զգուշութիւն ըրէք, ու ձեզմէ մէկը իր երիտասարդութեանը կնկանը հետ անհաւատարմու-
16 թեամբ չվարուի։ Քանզի Իսրայէլի Տէր Աստուածը կ՚ըսէ թէ † ինքը կ՚ատէ ընդ արձակելը". բայց
մարդը իր հանդերձովը զրկանքը կը ծածկէ, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը. ուստի ձեր հոգիին զգուշութիւն ըրէք, ու անհաւատարիմ մի ըլլաք։
17 Ձեր խօսքովը Տէրը ձանձրացուցիք. բայց դուք կ՚ըսէք, Ինչո՞վ ձանձրացուցինք։ Ո՞նչ ըսելովնիդ, Ամէն չարութիւն ընողը Տէրոջը աչքերուն առջևը հաճոյ է, ու ինքը անոնց կը հաւնի, կամ թէ Դատաստանի Աստուածը ո՞ւր է։

ԳԼ. Գ

1 Քրիստոսի առջևէն գալու դեսպանը, ու Քրիստոսի վերափառութիւնը ու շնորհքը։ 7 Ժողովուրդին ապաստամբութեանը։ 8 սրբապղծութեանը 13 ու անհաւատութեանը վրայով։ 16 Աստուծմէ վախցողներուն ըրուելու օրհնութիւններուն խոստմունքը։

1 Ա՚յնա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ, ու ի՚մ առջևս ճամբայ պիտի պատրաստէ. և ձեր փնտռած Տէրը՝ այսինքն ուխտին հրեշտակը՝ որուն կը հաւնիք, յանկարծ իր տաճարը պիտի գայ. ահա կու գայ՝
2 կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։ Ու անոր գալըստեանը օրը ո՞վ կրնայ դիմանալ, և ի՞ անոր երեւնալուն առնը ո՞վ կրնայ կայնիլ. քանզի Հանիկայ հալեցնողին կրակին պէս, ու թափիչներուն օճառին պէս պիտի
3 ըլլայ. նե ի՚նիկայ արծաթ հալեցնողի ու մաքրողի պէս պիտի նստի, ու Ղևիի որդիները պիտի մաքրէ, և զանոնք ոսկիի պէս ու արծաթի պէս պիտի զտէ. ու անոնք արդարութեամբ Տէրոջը ընծայ
4 մատուցանողներ պիտի ըլլան. Եւ Յուդայի ու Երուսաղէմի ի՚րենց հին օրերուն պէս ու առջի տարիներուն պէս Տէրոջը ընդու-
5 նելի պիտի ըլլայ։ Ու դատաստանի համար ձեզի պիտի մօտենամ, և կախարդներուն ու շնացողներուն և սուտ երդում ընողներուն, և վարձկանին իր վարձքին վրայով, որքևարիին ու որբին զրկանք ընողներուն, և պանդուխտին էրեսը խոտորցնողներուն, ու ինձմէ չվախցողներուն դէմ արագ վկայ պիտի ըլլամ,
6 կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։ Քանզի ես Եհովայ եմ, և չեմ փոխուիր. Նանոր համար դուք՝ ով Յակոբի որդիք՝ չսպառեցաք։
7 Ի՚ Ձեր հայրերուն օրերէն՝ ի վեր իմ հրամաններէս զատուեցաք ու չպահեցիք. ի՚նձ դարձէք, ու ես ձեզի պիտի դառնամ, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը. Նայկայն դուք կ՚ը-
8 սէք, Ինչո՞վ դառնանք։ Մի՞թէ մարդ Աստուած կը կողոպտէ՞, որ դուք

Ն. Կ. ՂԴ. Էրբ 397

Տ Բ Օր. Լ Դ 8, 9։
Ի Բ Օր. Լ Դ. 10։
Ղ Երեմ. Իգ. 22։ Յակ. Ե. 20։
Ի Բ Օր. Ժէ. 9, 10։ Իգ. 8։ Ղև. Ժ. 11։ Եզր. է. 10։ Երեմ. Ժբ. 18։ Անգ. Բ. 11, 12։
Ը Գաղ. Գ. 14։
Ր Առթագ. Բ. 17։ Երեմ. Ժբ. 15։
Ի Նեեմ. Ժգ. 29։
Ի Առթագ. Բ. 30։
Լ Կոր. Բ. 6։ Եփես. Գ. 6։
Ի Յոբ. Լ. 15։
Ի Եզր. Թ. 1։ Ժ. 2։ Նեեմ. Ժգ. 23։
* Կ՚ո՛ւ. ու սուցիչը ու աշակերտը։
Ի Նեեմ. Ժգ. 28, 29։
Հ Առակ. Ե. 18։
Ի Առակ. Բ. 17։
Ղ Ես. Մատ. Ե. 23։ Ժթ. 8։
† Կ՚ո՛ւ. Թէ որ կ՚ատէ ընդ արձակելը։ Թող արձակէ՛. Բ Օր. Իդ. 1։

Ն. Կ. ՂԴ. 397

Ի Ես. Խգ. 24։ Գլ. գ. 13, 14, 15։

— Մատ. Ժ. 10։ Մար. Ա. 2։ Ղուկ. Ա. 76։ Է. 27։
Բ Ես. Խ. 3։
Ի Գլ. Գ. 1։
Ի Յոան. Ջ. 17։
Ղ Տես Ես. Գ. 4։ Մատ. Գ. 10, 11, 12։
Ի Ես. Ա. 25։ Զաք. Ժգ. 9։
Ը Պես. Բ. 5։
Ր Գլ. Ա. 11։
Ի Զաք. Ե. 4։ Յակ. Ե. 4, 12։
Ի Թես. Իդ. 19։ Հով. Ժ. 29։ Յակ. Ա. 17։
Լ Ողբ. Գ. 22։
Ի Գոր. Է. 51։
Ի Զաք. Ա. 3։
Ի Գլ. Ա. 6։

ն · ք · գԲ · Խբ 397

ՀԵԼԵՄ. ԺԳ · 10 , 12 ,

ՅԱԱԿ · Գ · 9 , 10 ,

ՂԱՄՆ · ԻՂ · 20 , ԲՄՆ · Լ · 11 , ՆԵԵՄ · Ժ · 38 , ԺԳ · 12 ,

ԵՉՆ · Է · 11 , ԳԹԱԳ · Է · 2 ,

ՃԲՄՆ · Լ · 10 ,

ՅՍՄՎ · Գ · 9 ,

ՆԴԱՆ · Բ · 9 ,

ԼԳԼ · Բ · 17 ,

ՀԾՈՐ · ԽԱ · 14 , 15 , ԻՐ · 17 , ՍԱՂ · ՀԳ · 13 , ՍՓ · Ա · 12 ,

ԼՍԱՂ · ՀԳ · 12 , ԳԼ · Բ · 17 ,

ՂՍԱՂ · ՂԼ · 9 ,

ԼՍԱՂ · ԿՂ · 16 , ԳԼ · Գ · 2 ,

ՀԲԲՐ · Գ · 13 ,

ՀՍԱՂ · ԾՂ · 8 , ԼԵ · ԿՆ · 6 , ՁՅՅ · Ի · 12 ,

ՀԵԼ · ԺԹ · 5 , ԲՕՐ · Է · 6 , ՍԱՂ · ՃԼՆ · 4 , ՏՒՄ · Բ · 14 , ԱՊԱՆ · Բ · 9 ,

ՀՍԱՂ · ՃԳ · 13 ,

ղնս կը կողոպտէք . բայց դուք կ'ըսէք , ինչո՞ւ կողոպտեցինք . հատասանորդները ու ընծա-
9 ները , Դուք անէծքով անիծուած էք , քանզի դուք բոլոր ազգդ ինս
10 կողոպտեցիք , Ի բոլոր տասանորդները ղանձատունը տարէք , որ իմ տանս մէջ պաշար ըլլայ . և ասով զիս փորձեցէք , կ'ըսէ զօրաց Տէրը , թէ արդեօք ձեզի երկինքին պատուհանները չեմ բանար , ու Ի ձեզի օրհնութիւն թափեր ,
11 այնպէս որ ոՒոր բաւական տեղ չըլլայ , Եւ ձեզի համար Ի ուտողը պիտի յանդիմանեմ , ու անիկայ ձեր երկրին պտուղը պիտի չապականէ , և ձեր այգիին մէջ որթը անպտուղ պիտի չըլլայ , կ'ըսէ զո-
12 րաց Տէրը : Եւ ամէն ազգերը ձեզի երանի պիտի բսեն , քանզի դուք Ղանկալի երկիր պիտի ըլլաք ,
13 կ'ըսէ զօրաց Տէրը : ՀՁեր խօսքերը ինձի դէմ խիստ եղան , կ'ըսէ Տէրը . բայց դուք կ'ըսէք , ինչ դէմ ի՞նչ խօսեցանք :
14 ՚Դուք ըսիք , Աստուծոյ ծառայութիւն ընելը պարապ բան է , և անոր պահպանութիւնը պահելէն ու զօրաց Տէրոջը առջևը սուգով
15 քալելէն ի՞նչ շահեցանք . Եւ հիմա Հմենք հպարտներուն երանի կ'ըսենք . ամբարշտութիւն ընողները անգամ բարեչէն կ'ըլլան , Ղաստուած ալ կը փորձեն ու կ'ազատին :
16 Ան ատենը ՀՏէրոջմէ վախցողները ՚իրարու հետ խօսեցան : և Տէրը մտիկ բրաւ ու լսեց . և իր առջևը ՚յիշատակի դիրք գրուեցաւ Տէրոջմէ վախցողներուն համար , ու անոր անունը մտածողներուն համար :
17 Եւ Հանոնք իմն պիտի ըլլան , կ'ըսէ զօրաց Տէրը , ան օրը որ Ի սեփհական դանձս ժողվեմ . ու ՚անոնց պիտի խնայեմ , ինչպէս որ մարդ մը կը խնայէ իր որդւոյն՝ որ իրեն ծառայու-
18 թիւն կ'ընէ : Եւ պիտի դառնաք , ու արդարին և ամբարշտին , Աստուծոյ ծառայութիւն ընողին և անոր ծառայութիւն չընողին տարբերութիւնը պիտի տեսնէք :

ԳԼ · Դ

1 Մարգարէն կը յայտնէ Աստուծոյ դատաստանը՝ որ պիտի դայ չարերուն վրայ , 2 ու օրհնութիւնը՝ բարիներուն վրայ · 4 կը յորդորէ ժողովուրդը որ օրէնքին ուշադրութիւն բնեն , 5 ու Եղիային գալուն և անոր պաշտօնին վրայով կը խօսի :

1 Հանդէ ահա ՚փուռի պէս վառած օրը կու գայ , ու բոլոր Ի հպարտները և բոլոր ամբարշտութիւն ընողները Ի յարդի պիտի ըլլան . ու գալու օրը զանոնք պիտի այրէ՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը , այնպէս որ ՚անոնց արմատ կամ ոստ պիտի չթողու :
2 Բայց ձեզի՝ Ի իմ անունէս վախցողներուդ՝ Ղարդարութեան արեգակը պիտի ծագի , և անոր թևերուն վրայ բժշկութիւն պիտի ըլլայ . ու դուք դոմի պարարտ որթերուն պէս դուրս պիտի ելլէք
3 ու պիտի յաթկէք Ի Եւ ամբարիշտները պիտի կոխէք , վասն զի իմ դործ տեսնելու օրս անոնք ձեր ոտից թաթերուն տակը մոխիր պիտի ըլլան , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
4 Ցիշեցէք իմ ծառայիս ՀՄովսէսին օրէնքը , ՚յԽորէբ Ի ան կանոնները ու դատաստանները , որ անոր պատուիրեցի Ի ՔՈրեբի մէջ
5 բոլոր Իսրայէլին համար : Ահա ես Ի ՂԷղիա մարգարէն ձեզի պիտի խրկեմ , Ղդեռ Տէրոջը մեծ ու ա-
6 հեղ օրը չեկած . Ու անիկայ Հայրերուն սիրտը որդւոյն , ու որդւոյը սիրտը Հայրերուն պիտի դարձնէ . որ չըլլայ թէ ես դամ , ու երկիրը Ի անէծքով Ի զարնեմ :

ն · ք · գԲ · Խբ 397

Բ ՍԱՂ · ԽԸ · 11 ,

՚ՑՈՎԼ · Բ · 31 , ԳԼ · Գ · 2 , Բ ՊԱՆ · Գ · 7 ,

Բ ՏՆ ԳԼ · Գ · 18 ,

Ի ՆԲՐ · 18 ,

Ղ ԱՄՈՎ · Բ · 9 ,

Ի ԳԼ · Գ · 16 , ՂՏՆ ՂԲ · Ա · 78 , Ե-ՓԵ · Է · 14 , ԲՊԱՆ · Ա · 19 , ՑՅՅ · Բ · 28 ,

Ի Բ ԹԱԳ · ԻՐ · 43 , ՄԻՔ · Է · 10 , ՋԱԲ · Ժ · 5 ,

ՀԵԼ · Ի · 3 , ՀԱ ,

Ի ՍԱՂ · ՃԼԷ · 19 ,

ԺՐ ՕՐ · Դ · 10 ,

Ի ՄԱԹ · Ժ · 14 , ԺԷ · 11 , ՄԱՐ · Թ · 11 , ՂԲ · Ա · 17 ,

ԼՑՈՎԼ · Բ · 31 ,

Ի ՋԱԲ · Է · 3 ,

Ի ՋԱԲ · ԺԳ · 12 ,

ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ ՄԷՋ ՅԻՇՈՒԱԾ ՉԱՓԵՐՈՒՆ, ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ՑԱՆԿԸ

1. ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՉԱՓԵՐ

	Ինչ. Է. 100րդ.	Մեթր Է. 100րդ
Ուղուկ,	0 · 12	0 · 08
Թիզ, 3 ուղուկ,	0 · 36	0 · 23
Կանգուն, 2 թիզ,	0 · 71	0 · 46
Գրկաչափ, 4 կանգուն,	2 · 85	1 · 85
Եզեկիելի եղէգը, 6 կանգուն,	4 · 27	2 · 77
Ասպարէզ, 100 գրկաչափ,	284 · 62	184 · 94
Շաբաթ օրուան ճամբայ, 6 ասպարէզ,	1,707 · 71	1,109 · 62
Մղոն, 8 ասպարէզ,	2,276 · 95	1,479 · 50

2. ՀԵՂԱՆԻԹՈՑ ՉԱՓԵՐ*

	Օգգա	Տրմ.	Լիտր Է. 100րդ
Ճաշակ,	0	100	0 · 32
Հիմէն, 12 ճաշակ,	3		3 · 83
Մար, 6 հիմէն,	18		22 · 97
Քոռ կամ խօմէր, 10 մար,	180		229 · 68

3. ԱՐՄՏԵԱՑ ՉԱՓԵՐ*

	Օգգա	Տրմ.	Լիտր Է. 100րդ
Կապիճ,	1		1 · 27
Օմէր, կամ տասանորդ, արդուին 10 երորդ մասը,	1	320	2 · 30
Գրիւ, 6 կապիճ,	6		7 · 65
Արդու, 3 գրիւ,	18		22 · 97
Քոռ կամ խօմէր, 10 արդու,	180		229 · 68

4. ԿՇԻՌՆԵՐ

	Օգգա	Տրմ. Է. 100րդ.	Կրամ Է. 100րդ
Կերատ,		0 · 23	0 · 71
Սիկղ, 20 կերատ,		4 · 68	14 · 25
Մնաս, 100 սիկղ,	1	46 · 83	1,425 · 51
Տաղանդ, 3000 սիկղ,	33	206 · 10	42,765 · 50

5. ԵԲՐԱՅԵՑԻՈՑ ԱՐԾԱԹ ՈՒ ՈՍԿԻ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ ԱՐԺԷՔԸ

	Ղուշ.	Փր.	Ֆրանք Է. 100րդ
ԱՐԾԱԹԻ			
Սիկղ,	12	24	2 · 86
Մնաս,	1,260	16	286 · 46
Տաղանդ,	37,812	20	8,593 · 75
ՈՍԿԻՈՅ			
Սիկղ,	201	27	45 · 83
Մնաս,	20,166	27	4,583 · 33
Տաղանդ,	605,000		137,500

6. ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՈՑ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐԺԷՔԸ

	Ղուշ.	Փր. Է. 100րդ.	Ֆրանք Է. 100րդ
Լումայ,		1 · 57	0 · 01
Նաքարակիտ, 2 լումայ,		3 · 15	0 · 02
Դանկ, 4 նաքարակիտ,		12 · 60	0 · 07
Դահեկան, 10 դանկ,	3	06	0 · 72
Երկդրամեան, 2 դահեկան,	6	12	1 · 43
Սատեր, 4 դահեկան,	12	24	2 · 86
Մնաս, 100 դահեկան	315	00	71 · 59

* Յիշեալ չափերը, յատկապէս հեղանիւթոց և արմտեաց, ոմանք աւելի և ոմանք պակաս կը հաշուեն։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԾՆՈՒՆԴ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԾՆՈՒՆԴ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՀՔ

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Հրամանաւ ժողովոյ պաշտօնէից հասարակաց կրթութեան։

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա· ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1880

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Քրիստոսի ազգաբանութիւնը Աբրահամէն մինչև Յովսէփ ։ 18 Կոյս Մարիամ որ Յովսէփին նշանուած էր, Սուրբ Հոգիէն կը յղանայ ։ 19 Հրեշտակը Յովսէփին սխալ կարծիքը կ'ուղղէ, և կը մեկնէ Քրիստոսի անուանները ։

1 Գիրք ^a^ծննդեան Յիսուսի Քրիս-
տոսի ^b^Դաւիթի որդւոյն, ^c^Աբ-
րահամի որդւոյն ։
2 ^d^Աբրահամ ծնաւ Իսահակը ·
^e^Իսահակ ծնաւ Յակոբը · ^f^Յակոբ
ծնաւ Յուդան ու անոր եղբայրնե-
3 րը · ^g^Յուդա ծնաւ Փարէսը ու
Զարան Թամարէն · ^h^Փարէս ծը-
նաւ Եսրոնը · Եսրոն ծնաւ Արա-
4 մը · Արամ ծնաւ Ամինադաբը ·
Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը · Նա-
5 ասոն ծնաւ Սաղմոնը · Սաղմոն ծը-
նաւ Բոոսը Ռախաբէն · Բոոս
ծնաւ Ովբէդը Հռութէն · Ովբէդ
ծնաւ Յեսսէն · ^i^Յեսսէ ծնաւ Դա-
6 ւիթ թագաւորը · ^j^Դաւիթ թա-
գաւորը ծնաւ Սողոմոնը Ուրիայի
7 կնիկէն · ^k^Սողոմոն ծնաւ Ռոբովա-
մը · Ռոբովամ ծնաւ Աբիան · Ա-
8 բիա ծնաւ Ասան · Ասա ծնաւ
Յովսափատը · Յովսափատ ծնաւ
Յովրամը · Յովրամ ծնաւ Ոզիան ·
9 Ոզիա ծնաւ Յովաթամը · Յովա-
թամ ծնաւ Աքազը · Աքազ ծնաւ
10 Եզեկիան · ^l^Եզեկիա ծնաւ Մանա-
սէն · Մանասէ ծնաւ Ամոնը · Ամոն
11 ծնաւ Յովսիան · ^m^Յովսիա ծնաւ
Յեքոնիան ու անոր եղբայրները
^n^Բաբելոնեան գերութեանը ատեն-
12 ները · Բաբելոն գերութեան ետ-
թանէն ետև ^o^Յեքոնիա ծնաւ Սա-
ղաթիէլը · Սաղաթիէլ ծնաւ ^p^Զօ-
13 րաբաբէլը · Զօրաբաբէլ ծնաւ
Աբիուդը · Աբիուդ ծնաւ Եղիա-
կիմը · Եղիակիմ ծնաւ Ազովրը ·
14 Ազովր ծնաւ Սադովկը · Սադովկ
ծնաւ Աքիմը · Աքիմ ծնաւ Եղիու-
15 դը · Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը ·
Եղիազար ծնաւ Մատթանը ·
16 Մատթան ծնաւ Յակոբը · Յա-
կոբ ծնաւ զՅովսէփ զայրն Մա-
րիամայ, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ
17 կ'ըսուի Քրիստոս ։ Արդ բոլոր
ազգերը Աբրահամէն մինչև Դա-
ւիթ տասնուչորս ազգ, և Դաւի-
թէն մինչև Բաբելոնեան գերու-
թիւնը տասնուչորս ազգ, ու Բա-
բելոնեան գերութենէն մինչև Քը-
րիստոս տասնուչորս ազգ ։
18 Եւ ^q^Յիսուսի Քրիստոսի ծնուն-
դը աս կերպով էր · անոր մայրը
Մարիամ Յովսէփին նշանուած,
դեռ իրարու քով չեկած՝ ^r^Սուրբ
19 Հոգիէն յղացած գտնուեցաւ ։ Եւ
Յովսէփ անոր էրիկը արդար ըլլա-
լով ու չուզելով որ զանիկայ
^s^խայտառակ ընէ, մտածեց որ ծած-
20 կաբար արձակէ զանիկայ ։ Եւ
քանի որ անիկայ աս բաներս կը մը-
տածէր, ահա Տէրոջը հրեշտակը
երազի մէջ երեցաւ անոր ու ըսաւ,
Յովսէփ Դաւիթի որդին, մի
վախնար քեզի առնել քու Մա-
րիամ կնիկդ, ^t^ինչու որ անոր ներսի
21 դին ծնածը Սուրբ Հոգիէն է ։ Եւ
^u^որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր
անունը ^v^Յիսուս դնես, ^w^քանզի ա-
նիկայ իր ժողովուրդը իրենց մեղ-
22 քերէն պիտի փրկէ ։ Եւ աս ամէ-
նը եղաւ որ կատարուի Տէրոջմէն
բռուածը մարգարէին ձեռքովը, որ
23 կ'ըսէ, ^x^Ահա՛ կոյսը պիտի յղանայ
ու որդի պիտի ծնանի, և անոր
անունը Էմմանուէլ պիտի կոչեն,
որ կը թարգմանուի Աստուած մեզի
24 հետ ։ Եւ Յովսէփ քունէն ար-
թըննալով՝ ինչպէս որ Տէրոջը հը-
րեշտակը իրեն հրամայեց, ըրաւ
ու իր կնիկը քովն առաւ ·
25 Եւ չէր գիտեր զանիկայ, մինչև իր
^y^անդրանիկ որդին ծնաւ, ու անոր
անունը Յիսուս դրաւ ։

ԳԼ · Բ

1 Արևելքէն մոգերը Քրիստոսի կ'երթան՝ աստղի մը առաջնորդութեամբը · 11 և երկրպագութիւն կ'ընեն անոր, ու իրենց ընծաները կը մատուցանեն ։ 14 Յովսէփ առնելով Յիսուսը ու անոր մայրը՝ Եգիպտոս կը փախչի ։ 16 Հերովդէս մանր տղաքը սպաննել կու տայ · 20 անոր մահը ։ 23 Յիսուս Եգիպտոսէն կը դառնայ Գալիլեայի Նազարէթ քաղաքը ։

1 Ու ^a^երբոր Յիսուս ծնաւ Հրէաս-
տանի Բեթլէհէմին մէջ Հե-
րովդէս թագաւորին օրերը, ահա

a Ղու · գ · 23 ։ b Սաղ · ճլբ · 11 ։ Եսա · ժա · 1 ։ Երեմ · իգ · 5 ։ Գղ · իբ · 42 ։ Յովհ · է · 42 ։ Գործ · բ · 30 ։ ժգ · 23 ։ Հռով · ա · 3 ։ c Ծն · ժբ · 3 ։ իբ · 18 ։ Գաղ · գ · 16 ։ d Ծն · իա · 2 · 3 ։ e Ծն · իե · 26 ։ f Ծն · իթ · 35 ։ g Ծն · լը · 27 ։ h Հռութ · դ · 18 · Եւ · ա Մն · բ · 5 · 9 · Եւ ։ i Ա Թագ · ժզ · 1 ։ ժէ · 12 ։ j Բ Թագ · ժբ · 24 ։ k Ա Մն · գ · 10 · Եւ ։ l Դ Թագ · ի · 21 ։ ա Մն · գ · 13 ։ m Տես ա Մն · գ · 15 · 16 ։ n Դ Թագ · իդ · 14 · 15 · 16 ։ իե · 11 ։ բ Մն · լզ · 10 · 20 ։ Երեմ · իէ · 20 ։ լթ · 9 ։ ծբ · 11 · 15 · 28 · 29 · 30 ։ Դան · ա · 2 ։ o Ա Մն · գ · 17 · 19 ։ p Եզր · գ · 2 ։ ե · 2 ։ Նեեմ · ժբ · 1 ։ Անգ · ա · 1 ։

Ամօրական եղած Փրկչի թուականէն հինգ տարի առաջ ։ q Ղու · ա · 27 ։ r Ղու · ա · 35 ։ s Բ Օր · իդ · 1 ։ t Ղու · ա · 35 ։ u Ղու · ա · 31 ։ v Փրկիչ ։ w Գործ · դ · 12 ։ ե · 31 ։ ժգ · 23 · 38 ։ x Եսա · է · 14 ։ y Եւ · ժգ · 2 ։ Ղու · բ · 7 · 21 ։

Չորս տարի առաջ յիշեալ թուականէն ։ a Ղու · բ · 4 · 6 · 7 ։

Չորս տարի առաջ քրիստոնէական թուականէն ։

ա Ղուկ. բ. 4. 15 ։ Յովհ. է. 42 ։
բ Թուոց. իդ. 17 ։
գ Միք. ե. 2 ։ Յովհ. է. 42 ։
դ Յայտ. բ. 27 ։
ե Սաղ. հբ. 10 ։ Եսա. կ. 6 ։
զ Գղ. ա. 20 ։
է Ովս. ժա. 1 ։
* Յուն. ծաղրեցաւ ։

Բաբելոնէն մոգեր եկան Երուսաղէմ,
2 Ու ըսին ․ ՚Ո՞ւր տեղ է ան որ Հրէաներուն թագաւոր ծնաւ ․ ինչու որ մենք արեւելքի մէջ գանոր աստղը տեսանք , ու եկանք անոր երկրպա
3 գութիւն ընելու ։ Ու երբոր Հերովդէս թագաւորը լսեց , խռովեցաւ , և բոլոր Երուսաղէմ իրեն
4 հետ ․ Եւ ժողվելով բոլոր ՚քահանայապետները ու ժողովուրդին ՚դպիրները , ՚հարցուց անոնց՝ թէ Քրիստոս ո՞ւր պիտի ծնանի ։
5 Անոնք ալ իրեն ըսին ․ Հրէաստանի Բեթղեհէմին մէջ ․ ինչու որ ասանկ գրուած է մարգարէին ձեռքովը ․
6 ՚Եւ դուն Բեթղեհէմ՝ Յուդայի երկիրը , Յուդայի իշխաններուն մէջ բնաւ պզտիկ մը չես ․ ինչու որ քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ , ՚որ իմ Իսրայէլ ժողովուրդս պիտի
7 հովուէ ։ Ան ատենը Հերովդէս ծածկաբար մոգերը կանչեց , ու ստուգեց անոնցմէ աստղին ե
8 րեցած ատենը ․ Եւ զանոնք Բեթղեհէմ խրկելով՝ ըսաւ , Գացէ՛ք ստոյգը իմացէ՛ք ՚այն մանուկին վրայով , ու երբոր գտնէք , ինծի իմացուցէ՛ք , որ ես ալ գամ՝ անոր
9 երկրպագութիւն ընեմ ։ Ու երբոր անոնք թագաւորէն ՚այս բաները լսեցին , գացին ․ և ահա՛ ան աստղը որ արեւելքի մէջ տեսեր էին , անոնց առջեւէն գնաց , մինչեւ որ եկաւ կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ ։
10 Երբոր տեսան աստղը , շատ մեծ
11 ուրախութիւնով ուրախացան ։ Եւ տունը մտնելով , տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամին հետ , ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր , և իրենց գանձերը բանալով՝ ՚ընծաներ տուին անոր , ոսկի ու կնդրուկ և
12 զմուռս ։ Ու հրաման առնելով ՚երազի մէջ որ նորէն Հերովդէսին չդառնան , ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը ։
13 Ու երբոր անկէ գացին անոնք , ահա՛ Տէրոջը հրեշտակը երազի մէջ երեցաւ Յովսէփին ու ըսաւ , Ելի՛ր ա՛ռ մանուկը ու անոր մայրը , ու Եգիպտոս փախիր , և հո՛ն կեցիր մինչեւ որ ես քեզի ըսեմ , քանզի Հերովդէս պիտի փնտռէ այս մա
14 նուկը կորսնցընելու համար ։ Ան ալ ելաւ , մանուկը ու անոր մայրը գիշերով առաւ և գնաց Եգիպտոս ․ ու մինչեւ Հերովդէսին մահը
15 հոն էր ․ Որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մարգարէին ձեռքովը , որ կ՚ըսէ , ՚Եգիպտոսէն կանչեցի իմ որդիս ։
16 Ան ատենը երբոր տեսաւ Հերովդէս թէ *խաբուեցաւ մոգերէն , սաստիկ սրդողեցաւ , ու խրկեց

Չորս տարի առաջ քրիստոնէական թուականէն ։
ա Երեմ. լա. 15 ։
Իրեք տարի առաջ քրիստոնէական թուականէն ։
բ Գղ. գ. 13 ։ Ղուկ. բ. 39 ։
գ Յովհ. ա. 45 ։
ա Մարկ. ա. 4. 15 ։ Ղուկ. գ. 2, 3 ։ Յովհ. ա. 28 ։
բ Դան. ժգ. 10 ։
գ Դան. բ. 44 ։ Գղ. գ. 17 ։ Դ. 7 ։
Սովորական թուական ․ Յամի Տեառն 26
դ Եսա. խ. 3 ։ Մարկ. ա. 3 ։ Ղուկ. գ. 4 ։ Յովհ. ա. 23 ։
ե Ղուկ. ա. 76 ։
զ Մարկ. ա. 6 ։
է Գ Թագ. ա. 8 ։ Զաքար. ժգ. 4 ։
ը Ղեւ. ժա. 22 ։
թ Գ Թագ. ժգ. 25. 26 ։
ժ Մարկ. ա. 5 ։ Ղուկ. գ. 7 ։ Գործ. ժթ. 4 ։
ի Գործ. ժթ. 18 ։
լ Գղ. ժբ. 34 ։ իգ. 33 ։ Ղուկ. գ. 7, 8, 9 ։
խ Հռով. ե. 9 ։ Ա Թեսաղ. ա. 10 ։

ջարդեց Բեթղեհէմի և անոր ամէն սահմաններուն մէջ գտնուած բոլոր տղաքը՝ երկու տարուընէն վար , ան ժամանակին համեմատ որ
17 մոգերէն ստուգեց ։ Ան ատենը կատարուեցաւ Երեմիա մարգարէին ձեռքով ըսուածը , որ կ՚ըսէ ,
18 ՚Ռամայի մէջ ձայն մը լսուեցաւ , ողբ , լաց ու մեծ կոծ ․ Ռաքէլ կուլար իր տղոցը համար , ու չէր ուզեր մխիթարուիլ , ինչու որ չըկային ։
19 Ու երբոր Հերովդէս մեռաւ , ահա՛ Տէրոջը հրեշտակը Եգիպտոս ե
20 րազի մէջ Յովսէփին երեցաւ , Ու ըսաւ , Ելի՛ր ա՛ռ մանուկը ու անոր մայրը , և գնա՛ Իսրայէլի երկիրը , քանզի մեռան անոնք որ մանուկին
21 կեանքը կը փնտռէին ։ Ան ալ ելաւ՝ մանուկը ու անոր մայրը առաւ և եկաւ Իսրայէլի երկիրը ։
22 Իսկ երբոր լսեց թէ Արքեղայոս թագաւորեց Հրէաստանի վրայ իր հօրը Հերովդէսին տեղը , վախցաւ հոն երթալու ․ ու երազի մէջ պատգամ առնելով՝ ՚Գալիլեայի կողմե
23 րը գնաց ․ Եւ եկաւ ՚Նազարէթ ըսուած քաղաքը բնակեցաւ , որ մարգարէներուն խօսքը կատարուի թէ Նազովրեցի պիտի կոչուի ։

ԳԼ. Գ.

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը , պաշտօնը , վարքը և մկրտութիւնը ։ 7 Յովհաննէս կը յանդիմանէ փարիսեցիները , 13 և կը մկրտէ Քրիստոս Յորդանանու մէջ ։

1 Ա՛ն օրերը ՚Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ , ՚ու Հրէաստանի անապա
2 տին մէջ կը քարոզէր , Ու կ՚ըսէր , Ապաշխարեցէ՛ք , ինչու որ ՚երկնից թագաւորութիւնը մօտեցած է ։
3 Վասն զի ասիկայ ան է՛ որուն համար Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուեցաւ , որ կ՚ըսէ , ՚Անապատի մէջ կանչողին ձայնը , ՚Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէ՛ք , անոր շաւիղները շիտկեցէ՛ք ։
4 Եւ աս ՚Յովհաննէսը իր հանդերձը ՚ուղտի մազէ , ու իր մէջքը կաշիէ գօտի ունէր ․ և իր կերակուրը ՚մարախ ու
5 ՚վայրենի մեղր էր ։ ՚Ան ատենը Երուսաղէմ և բոլոր Հրէաստան ու Յորդանանու բոլոր կողմերը իրեն
6 կ՚ելլէին , Եւ կը մկրտուէին իրմէն Յորդանանու մէջ , ու ՚իրենց մեղ
7 քերը կը խոստովանէին ։ Ու երբոր տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկեցիներէն շատերը իր մկրտութեանը եկած , ըսաւ անոնց , ՚Իժերու ծնունդներ , ո՞վ իմացուց ձեզի ՚գալու բարկութենէն փախչիլ ։
8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժա
9 նաւոր պտուղ բերէ՛ք ․ Եւ մի՛ խորհիք դուք ձեր ներսի դին ըսել

Ցամի Տեառն 26

Ա Ցոհ · ը · 33 · 39 · Գոր · ժգ · 26 · Հռով · գ · 1 · 11 · 16 ·
Ա Գլ · է · 19 · Ղև · ժգ · 7 · 9 · Ցոհ · ժե · 6 ·
Հ Մար · ա · 8 · Ղև · գ · 16 · Ցոհ · ա · 15 · 26 · 33 · Գոր · ա · 5 · ժա · 16 · ժԹ · 4 ·
Ն Ես · գ · 4 · Խգ · 3 · Մաղ · գ · 2 · Գոր · բ · 3 · 4 · ա Կոր · ժբ · 13 ·
Շ Տ՚ Մաղ · գ · 3 ·

Ցա · Տ · 27

Ա Մաղ · գ · 1 · Գլ · ժգ · 30 ·
Բ Մար · ա · 9 · Ղև · գ · 21 ·
Գ Գլ · բ · 22 · Ա Մար · ա · 10 ·
Դ Եզ · ժա · 2 · Խբ · 1 · Ղև · գ · 22 · Ցոհ · ա · 32 · 33 · Ցոհ · ժբ · 28 ·
Ե Մաղ · բ · 7 · Եզ · Խբ · 1 · Գլ · ժբ · 18 · ժէ · 5 · Մար · ա · 11 · Ղև · Թ · 35 · Եփ · ա · 6 · Կող · ա · 13 · բ Պետ · ա · 17 ·

Զ Մար · ա · 12 · Ղև · գ · 1 ·
Է Տ՚ա գ Թագ · ժբ · 12 · Եզկ · գ · 14 · բ · 3 · ժա · 1, 24 · Ի · 2 · Խգ · 5 · Գոր · բ · 39 ·

Ը Ր Օր · բ · 3 ·

Թ Ներեմ · ժա · 1, 18 · Եզ · Խբ · 2 · ծբ · 1 · Գլ · իէ · 53 · Ցայտ · ժա · 2

Թէ Ի՞րենք Ֆեղի հայր՝ Աբրահամը ունինք. քանզի կ՚ըսեմ ձեզի որ Աստուած կարող է ասքարերէս Աբրահամին որդիներ հա-
10 նել։ Եւ հիմա կացինը ծառերուն արմատին քովը կը դրուի. ուստի ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերեր, կը կտրուի ու կրակը կը
11 ձգուի։ Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ ապաշխարութեան համար, բայց իմ ետևէս եկողը ինծմէ զօրաւոր է, ու ես անոր կօշիկները կրելու արժանի չեմ. Ան ձեզ պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով ու
12 կրակով. Անոր հնձանոցը իր ձեռքն է, և իր կալը պիտի մաքրէ ու իր ցորենը համբարը պիտի ժողվէ, և հիւրդը չմարելու կրակով պիտի այրէ։
13 Ան ատեն Ցիսուս Գալիլեայէն Յորդանան եկաւ Յովհաննէսին,
14 որ անկէ մկրտուի։ Եւ Յովհաննէս կ՚արգիլէր անիկայ ու կ՚ըսէր, Ինծի պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ,
15 ու դուն ինծի՞ կու գաս։ Ցիսուս պատասխան տուաւ ու բսաւ անոր, Թող տուր հիմա, ինչու որ այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր արդարութիւնը կատարենք. ետքը
16 Թող տուաւ անոր։ Ու երբոր Ցիսուս մկրտուեցաւ, շուտ մը ջուրէն դուրս ելաւ, և ահա երկինքը անոր բացուեցաւ, ու տեսաւ Աստուծոյ Հոգին որ աղաւնիի պէս կ՚իջնէր, ու կու գար իր վրայ։
17 Եւ ահա՛ երկինքէն ձայն մը էր որ կ՚ըսէր։ Ասիկայ է իմ սիրելի Որդիս, որուն հաւներ եմ։

ԳԼ. Դ

1 Քրիստոս ծոմ կրպահէ ու կը փորձուի։ 11 Հրեշտակները անոր սպասաւորութիւն կ՚ընեն։ 18 Քրիստոս Կափառնայումի մէջ կը բնակի. 17 կը սկսի քարոզել. 18 կը կանչէ Պետրոսը ու Անդրեասը։ 21 Յակոբոսը և Յովհաննէսը. 23 ու կը բժշկէ բոլոր հիւանդները։

1 Ան ատեն Ցիսուս անապատը տարուեցաւ Սատանայէն՝ որ
2 Հոգիէն՝ որ Սատանային փորձուի. Եւ քառասուն ցորեկ ու քառասուն գիշեր ծոմ պահելէն ետքը անօթեցաւ։
3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով բսաւ, Թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես, բսէ՛ որ այս քարերը հաց
4 ըլլան։ Անիկայ պատասխան տուաւ ու բսաւ, Գրուած է թէ Ոչ միայն հացով կ՚ապրի մարդ, հապա ան ամէն խօսքով՝ որ Աստուծոյ բերնէն կ՚ելլէ։
5 Ան ատեն Սատանան առաւ տարաւ զանիկայ Սուրբ քաղաքը, և կայնեցուց զանիկայ տաճարին
6 աշտարակին վրայ, Ու բսաւ անոր, Թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես, քեզ ներքև վար ձգէ, ինչու որ գրուած է թէ Իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի համար, ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցընեն քեզ, որ չըլլայ թէ ոտքդ քարի
7 զարնես։ Ցիսուս բսաւ անոր, Դարձեալ գրուած է թէ Չփորձես Տէր Աստուածդ։
8 Սատանան նորէն առաւ հանեց զանիկայ խիստ բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ու ա-
9 նոնց փառքը. Ու բսաւ անոր, Ասոնք ամէնը քեզի կու տամ, թէ որ իյնաս՝ ինծի երկրպագութիւն
10 ընես։ Ան ատեն Ցիսուս բսաւ անոր, [Երթ] դնա՝ Սատանայ, ինչու որ գրուած է թէ Տէր Աստուածդ երկրպագութիւն ընես,
11 ու միայն զանիկայ պաշտես։ Ան ատեն Սատանան զանիկայ թողուց. և ահա՛ հրեշտակներ եկան ու անոր սպասաւորութիւն կ՚ընէին։
12 Եւ երբոր լսեց Ցիսուս թէ Յովհաննէս մատնուեցաւ, ելաւ դնաց
13 Գալիլեա. Ու ձգելով Նազարէթը, եկաւ բնակեցաւ Կափառնայումի ծովեղերեայ Զաբուղոնի ու Նեփթաղիմի սահմանը
14 ներուն մէջ. Որ կատարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով բսուած խօս-
15 քը, Զաբուղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի երկիրը, ծովու ճամբով Յորդանանու անդիի կողմը, Հեթանոսաց Գալիլեան,
16 խաւարի մէջ նստող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, և լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը
17 նստէին։ Անկէ ետև Ցիսուս սկսաւ քարոզել ու բսել, Ապաշխարեցէք, ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը մօտ է։
18 Երբոր Ցիսուս Գալիլեացւոց ծովուն քովերը կը պտըտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս կոչուած Սիմոնը, և անոր եղբայրը Անդրեասը՝ որ ծովը ուռկան կը ձգեին, ինչու որ ձկնորս էին. Եւ ը-
19 սաւ անոնց, Իմ ետևէս եկէք, ու
20 ձեզ մարդոց որսորդ ընեմ։ Անոնք ալ շուտ մը ուռկանները թողուու անոր ետևէն գացին։
21 Ետև անկէ յառաջ երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Զեբեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը նաւին մէջ իրենց հօրը Զեբեդէոսին հետ, երբ իրենց ուռկանները կը կարկրտէին. ու
22 կանչեց զանոնք. Անոնք ալ շուտ մը նաւը ու հայրերնին թողուցին ու անոր ետևէն գացին։
23 Եւ Ցիսուս բոլոր Գալիլեան

Ցամի Տեառն 27

Ա Մաղ · գ · 11 · 12 ·

Ը Ր Օր · է · 16 ·

Ը Ր Օր · է · 13 · ժ · 20 · Ցես · իդ · 14 · Աթագ · է · 3 ·
Ը Երր · · ա · 14 ·

Ցա · Տ · 30

Բ Մար · ա · 14 · Ղև · գ · 20 · գ · 14 · 31 · Ցոհ · գ · 43 ·

Ցա · Տ · 31

Գ Ես · Թ · 1, 2 ·
Դ Ես · Խբ · 7 · Ղև · բ · 32 ·
Ե Մար · ա · 14 · 15 ·
Զ Գլ · գ · 2 · ժ · 7 ·
Է Մար · ա · 16 · 17 · 18 · Ղև · ե · 2 ·
Ը Ցոհ · · ա · 42 ·

Թ Ղև · եբ · 10 · 11 ·
Ի Մար · ժ · 28 · Ղև · ծբ · 28 ·
Ի Մար · ա · 19 · Ղև · ե · 10 ·

Ցամի Տեառն 31

ֆ ԳԼ · Թ · 35։ Մաբ · ա · 21 · 39 · Ղու · գ · 15 · 45 ։
՛ԳԼ · իդ · 14 · Մաբ · ա · 14 ։
՝ Մաբ · ա · 34 ։
՞ Մաբ · գ · 7 ։

— Մաբ · գ · 13 · 20 ։
Բ Ղու · գ · 20 · Տե՛ս Սաղ · ծա · 17 · Առակ · ժգ · 19 · իԹ · 23 · Ես · ծէ · 15 · կգ · 2 · ֆ Ես · կա · 2 · 8 · Ղու · գ · 21 · Ցօհ · ժգ · 20 · ը Կոր · ա · ՞։ Ցայտ · իա · 4 ։
Ծ Սաղ · լԹ · 11 ։
Ի Տե՛ս Հառվ · գ · 13 ։
ՁԽս · ծէ · 1 · կէ · 13 ։
Ի Սաղ · խա · 1 · ԳԼ · գ · 14 · Մաբ · ժա · 25 · ը Տիմ · ա · 16 · Երբ · գ · 10 · Ցակ · բ · 13։
Ը Սաղ · ժե · 2 · իդ · 4 · Երբ · ժբ · 14 ։
Ր ա Կոր · ժգ · 12 · ա Ցօհ · գ · 2 · 3 ։
ժբ Կոր · գ · 17 · ը Տիմ · բ · 12 · ա Պետ · գ · 14 ։
Ի Ղու · գ · 22։ Լա Պետ · գ · 14 ։
Ի Ղու · գ · 23 · Գոր · ե · 41 · Հառվ · է · 3։ Ցակ · ա · 2։ ապ Պետ · գ · 13 ։
Ժ Նէեմ · Թ · 26 · բ Մն · ԼԳ · 16 · ԳԼ · իգ · 34 · 37 · Գոր · է · 52 · ա Թես · բ · 15 ։
Ի Մաբ · Թ · 49 · Ղու · ժգ · 34 · 35։

պատրաստելով , ֆ կը սորվեցընէր անոնց ժողովարաններուն մէջ , և ՛ արբայութեան աւետարանը կը քարոզէր , ու ՝ ժողովուրդին մէջի ամէն կերպ հիւանդութիւնները ու ամէն
24 կերպ ցաւերը կը բժշկէր ։ Եւ ա նոր համբաւը բոլոր Սիւրիա տարածուեցաւ , և բերին անոր՝ բոլոր հիւանդները որ կերպ կերպ ցաւերով ու տանջանքներով կը նեղուէին , և դիւահարները ու լուսնոտները և անդամալոյծները . ու բը-
25 ժշկեց զանոնք ։ Եւ ՝ շատ ժողովուրդներ անոր ետևէն կ՛երթային՝ Գալիլեայէն ու Դեկապօլիսէն և Երուսաղէմէն ու Հրէաստանէն և Յորդանանու անդիի կողմէն ։

ԳԼ · Ե

1 Քրիստոս կը սկսի իր քարոզութիւնը լեռանը վրայ ։ 3 և կ՛իմացընէ թէ երանի են երանելիները ։ 13 իր աշակերտները կ՛անուանէ երկրի աղ ։ 14 աշխարհի լոյս ։ լեռան վրայ կեցած քաղաք ։ 17 կը յայտնէ թէ ինքը եկաւ օրէնքը կատարելու ։ 21 կը բացատրէ թէ ինչ է սպանութիւն բնելը ։ 27 շնութիւն բնելը ։ 33 երդում բնելը ։ 38 կը յորդորէ չարին հակառակ չկենալ ։ 44 մինչև անգամ թշնամիները սիրել ։ 48 և կատարեալ ըլլալու չափը ընել ։

1 Ւ Ր տեսնելով ժողովուրդները՝ լեռը ելաւ . ու երբոր նստաւ հոն , իր աշակերտները քովը գա-
2 ցին ։ Եւ իր բերանը բանալով կը սորվեցընէր անոնց ու կ՛ըսէր ,
3 ՚ Երանի հոգւով աղքատներուն , ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը
4 անոնցն է ։ ՚ Երանի սգաւորներուն , ինչու որ անոնք պիտի միխի-
5 թարուին ։ ՚ Երանի հեզերուն , ինչու որ ՚ անոնք պիտի ժառանգեն
6 երկիրը ։ Երանի՝ անոնց՝ որ անօթի ու ծարաւ են արդարութեան , ինչու որ ՚ անոնք պիտի կշտանան ։
7 ՚ Երանի ողորմածներուն , ինչու որ անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն ։
8 ՚ Երանի՝ անոնց՝ որ սրտով մաքուր են , ինչու որ ՚ անոնք պիտի տեսնեն
9 զԱստուած ։ Երանի խաղաղութիւն ընողներուն , ինչու որ անոնք Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին ։
10 ՚ Երանի՝ անոնց՝ որ հալածուած են արդարութեան համար , ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը անոնցն
11 է ։ ՚ Երանի՛ է ձեզի՝ երբոր կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն , և ամէն տեղ ամէն կերպ չարչ խօսքեր կը խօսին վրաներիդ ինծի համար .
12 ՚ ցնծացէք և ուրախ եղէք , ինչու որ ձեր վարձքը շատ է երկինքը . քանի՝ նաև կերպով հալածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները ։
13 Դուք էք երկրի աղը . ՚ հապա թէ որ աղը իր համը կորսընցընէ , ինքը ինչո՞վ պիտի աղուի . անկէ ետև բանի մը չդար , միայն թէ դուրս ձգուելու և մարդոց ոտքին
14 տակը կոխուելու ։ ՚ Դուք էք աշխարհի լոյսը . քաղաք մը՝ որ լեռան վրայ կեցած է , չկրնար պահուիլ ։
15 Ու ՚ ճրագը չեն վառեր և դներ դրուանի տակ , հապա աշտանակի վրայ , և լոյս կու տայ բոլոր տանը
16 մէջ եղողներուն ։ Անանկ թող լուսաւորէ ձեր լոյսը մարդոց առջին , ըսր տեսնեն ձեր բարի գործքերը , ու ֆ փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է ։
17 ՛ Մի՛ կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մարգարէները աւրելու . չեկայ աւրելու , հապա կատարելու ։
18 Քանզի ճշմարտապէս կ՛ըսեմ ձեզի , ՛ մինչև որ երկինք ու երկիր անցնին , օրէնքէն յոտ մը կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի , մինչև
19 որ բոլորն ալ կատարուի ։ Ուստի ո՛վ որ ասոնց ամենափոքր պատուիրանքներուն մէկը աւրէ , ու մարդոց անանկ սորվեցընէ , անիկայ ամենափոքր պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեանը մէջ . բայց ո՛վ որ ընէ և սորվեցընէ , անիկայ մեծ պիտի կոչուի երկնից թագաւորու-
20 թեանը մէջ ։ Քանզի կ՛ըսեմ ձեզի ՝ թէ որ ձեր արդարութիւնը դպիրներուն ու փարիսեցիներուն ---ը---ինէն աւելի չըլլայ , բնաւ պիտի չմտնէք երկնից թագաւորութիւնը ։
21 Լսեր էք որ բսուեցաւ առաջինեներուն ։ ՚ Սպանութիւն մի՛ ըներ . և ո՛վ որ սպանութիւն բնէ , դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ ։
22 Բայց ես ձեզի կ՛ըսեմ ՝ ով որ իր եղբօրը պարապ տեղը Ն որդի՛ , դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ . և ո՛վ որ իր եղբօրը Ցի՛մար ըսէ , առեանի պարտաւոր պիտի ըլլայ . և ո՛վ որ Ն՛ իէ՛ըր Ա՛նմիտ ըսէ , դեհենի կրակին պարտաւոր
23 պիտի ըլլայ ։ Ուրեմն ՚ թէ որ քու ընծադ սեղանին վրայ բերես , ու հոն միտդ գայ թէ քու եղբայրդ
24 բեզի դէմ բան մը ունի , Հո՛ն Ձգէ՛ քու ընծադ սեղանին առջևը , և դնա՛ առաջ եղբօրդ հետ հաշտուէ , ու ե՛տքը եկուր որ քու
25 ընծադ մատուցանես ։ ՚ Քու ոսոխդ հետ շուտով միաբանէ , քանի որ անոր հետ ճամբուն մէջն ես . չըլլայ որ քու ոսոխդ քեզ դատաւորին մատնէ , և դատաւորը դատաւորին մատնէ , և բանտը ձգուիս .
26 հիմնին , և բանար ձգուիս ։ ՚ ճշմարիտ կ՛ըսեմ քեզի , պիտի չելլես անկէ , մինչև որ վերջի նաբարակիտը չվճարես ։
27 Լսեր էք որ բսուեցաւ ՚ , ՚ Շնու-
28 թիւն մի՛ ըներ ։ Բայց ես ձեզի կ՛ըսեմ ՝ Ո՛վ որ կնիկ մարդու կը

Ցամի Տեառն 31

՛ Առակ · գ · 18 · Փիլ · բ · 15 ։
՝ Մաբ · գ · 21 · Ղու · բ · 16 · ժա · 33 ։
՞ Պետ · բ · 12 ։
ֆ Ցօհ · ժե · 8 · ա Կոր · ժգ · 25 ։
՛ Հառվ · գ · 31 · ժ · 4 · Գաղ · գ · 24 ։
՝ Ղու · ժգ · 17 ։
՞ Ցակ · բ · 10 ։

՛ Հառվ · Թ · 31 · ժ · 3 ։

՛ Եւ · ի · 13 · բՕր · ե · 17 ։

՝ Ցօհ · գ · 15 ։

՛ ԳԼ · բ · 4 · իգ · 19 ։

ՀՂու · ժբ · 19 · ա Տիմ · բ · 8 · ա Պետ · գ · 7 ։
՛ Առակ · իե · 8 · Ղու · ժբ · 58 · 59 ։
*Ո՛ՀՀ՝ Ի՛ՀԸՆԻՆ առաջինեներուն ։
՛ Եւ · ի · 14 · բՕր · ե · 18։ Հ Ցոր · լա · 1։ Առակ · գ · 25 · Տե՛ս Ես · ԼԳ · 2 · բ Թագ · ժա · 2 ։

Նայի անոր յանկանալու համար, ալ անիկայ իր սրտին մէջ չնու-
29 թիւն բրաւ անոր հետ։ Ուրդ թէ որ քու աչ աչդդ քեզ կը գայ-
թակղեցընէ, հանէ զանիկայ ու քեզմէ ձգէ. ինչու որ աղէկ է քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը
30 չձգուի։ Եւ թէ որ աջ ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցընէ, կտրէ զանիկայ ու քեզմէ ձգէ. ինչու որ աղէկ է քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը
31 չձգուի։ Իրաւ ըսուեցաւ թէ Ով որ իր կնիկը կ'արձակէ, թող անոր արձակման
32 թո՛ւղթ տայ. Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ թէ Ով որ իր կնիկը կ'արձակէ առանց պոռնկութեան պատճառի, ինքը պատճառ կ'ընէ անոր չնու-
33 թիւն ընելուն, և ով որ ան արձակուածը առնէ, չնութիւն կը գործէ։

Դարձեալ լսեր էք որ բսուեցաւ առաջիններուն, Սուտ երդում մի՛
34 ըներ, հապա ըրած երդումներդ վճարէ Ցերծջը։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ընաւ երդում մի՛ ընէք, ո՛չ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ
35 ծոյ աթոռն է, եւ ո՛չ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուանդանն է, ո՛չ ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ
36 մեծ թագաւորին քաղաքն է. Եւ ո՛չ քու գլխուդ վրայ երդում ընես, ինչու որ չես կրնար մէկ մազ մը
37 ճերմկցընել կամ սեւցընել։ Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այո՛ այո՛, Ե՛ւ ոչ՝ ո՛չ. ու ասկէ աւելին չարէն յառաջ կու գայ։

Լսեր էք որ բսուեցաւ, Աչքի տեղ աչք, ու ակռայի տեղ ակ-
39 ռայ։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Չարին հակառակ մի կենաք, Հապա թէ որ մէկը ապտակ մը զարնէ
40 աջ ծնօտիդ դարձուր անոր միւսն ալ։ Եւ մէկը որ կ'ուզէ քեզի հետ դատ վարել ու քու շապիկդ առնել, թո՛ղ տուր անոր նաև վե-
41 րարկուդդ ալ։ Եւ Ով որ քեզ պահակ բռնէ ու մղոն մը ճամբայ քշէ, դնա՛ անոր հետ երկուք։
42 Քեզմէ ուզողին տո՛ւր, ու ետևս մի՛ դարձներ անկէ՝ որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ առնել։

43 Լսեր էք որ բսուեցաւ, Քու ընկերդ սիրես ու թշնամիդ ատես։
44 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները, օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողները, բարի՛ ըրէ՛ք անոնց որ ձեզ կ'ատեն, և աղօթք ըրէ՛ք անոնց համար՝ որ ձեզ կը չարչըրկեն
45 ու կը հալածեն. Որ ձեր երկնաւոր Հօրը որդիքը ըլլաք. ինչու որ իր

արեւը կը ծագեցընէ թէ՛ չարերուն և թէ բարիներուն վրայ, և անձրև կը խրկէ թէ՛ արդարներուն և թէ
46 մեղաւորներուն վրայ։ Վասն զի թէ որ դուք ձեզ սիրողները սիրէք, ի՞նչ վարձք կ'ունենաք. չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն։
47 Եւ թէ որ միայն ձեր եղբայրներուն բարև տաք, ի՞նչ աւելի կ'ընէք Իէսէրէյեան. չէ՞ որ մաքսաւորներն
48 ալ նոյնը կ'ընեն։ Ուրեմն դուք կատարեա՛լ եղէք՝ ինչպէս որ ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է։

ԳԼ. Զ.

1 Քրիստոս կը շարունակէ իր քարոզութիւնը լեռանը վրայ, ու կը խօսի ողորմութեան, 5 աղօթք ընելու, 14 մեր եղբարցը յանցանքը ներելու, 16 ծոմապահելու, 19 մեր գանձը ուր պահելու, 24 Աստուծոյ և մամոնայի ծառայութիւն ընելու վրայով. 25 կը յորդորէ որ աշխարհային բաներու համար հոգ չընենք, 33 հապա Աստուծոյ թագաւորութիւնը խնդրենք։

1 Զգո՛յշ եղէք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց առջեւը չընէք՝ անոնց երեւնալու համար, եթէ ոչ վարձք չէք առներ ձեր Հօրմէն որ
2 երկինքն է։ Ուստի երբոր ողորմութիւն կ'ընես, առջեդ փող մի՛ շչեցըներ, ինչպէս որ կեղծաւորները ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ կ'ընեն, որ մարդոցմէ փառաւորուին. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց վարձքը առած
3 կ'ըլլան։ Իսկ դուն երբոր ողորմութիւն կ'ընես, ձախ ձեռքդ թող չգիտնայ աջ ձեռքիդ ինչ գործելը.
4 Որ քու ողորմութիւնդ գաղտուկ ըլլայ. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնապէս հատուցում պիտի ընէ։

5 Ու երբոր աղօթք կ'ընես, կեղծաւորներուն նման չըլլաս, որ կը սիրեն ժողովարաններուն մէջ ու հրապարակներուն անկիւնները կայնելով աղօթք ընել, որ մարդոց երեւնան. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան։
6 Իսկ դուն երբոր աղօթք կ'ընես, մտիր քու ներքին սենեակդ ու դուռդ գոցէ, և աղօթք ըրէ քու Հօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ է Իէհո-վա. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնապէս հա-
7 տուցում պիտի ընէ։ Ու երբոր աղօթք կ'ընէք, հեթանոսներուն պէս շատախօս մի՛ ըլլաք. Վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ խօսելուն
8 համար պիտի լսուին։ Ուրեմն անոնց չնմանիք, ինչու որ ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը գիտէ՝ դեռ
9 դուք իրմէ չխնդրած։ Ուստի աս սա՛նկ աղօթք ըրէք դուք.

Ով Հայր մեր՝ որ երկինքն ես,
10 քու անունդ սուրբ ըլլայ. Քու

ՂՈՒ. Ջ. 32։ ՅՈՒ. ԺԱ. 1։ ՂԱ. ԺԱ. 44։ ԺԹ. 2 ՂՈՒ. Ջ. 36։ ԿՈՂ. Ա. 28։ Գ. 12։ ՑԿԽ. Ա. 4։ Ա. ՊԵՏ. Ա. 15, 16։ ՀԵՖԷ. Ե. 1։

ԲՕՐ. ԻԴ. 13։ ՍԱՂ. ՃԺ. 9։ ԴԱՆ. Գ. 27։ Բ ԿՈՐ. Թ. 9, 10։ Բ ՀԱՒ. ԺԲ. 8։

ՂՈՒ. ԺԳ. 14։

ԳԴԹԳ. Գ. 33։

Ի ՅՈՎ. Ե. 2։ ՂԴԹԳ. ԺԲ. 26, 29։

Ի ՂՈՒ. Ժ. 2։

ԳԼ. ԺԲ. 8, 9։ ՄԱՐ. Թ. 46։ Ի ՏԻՄ. ԳԼ. ԺԹ. 12։ ՀԱՒ. Բ. 13։ ԱՒԳ. Թ. 27։ ԿՈՂ. Գ. 5։ ԲՕՐ. ԻԴ. 1։ ԵՐԵՄ. Գ. 1։ ՏԻՄ. ԳԼ. ԺԹ. 3։ ՄԱՐ. Ժ. 2, 12։ ԳԼ. ԺԹ. 9։ ՂՈՒ. ԻԴ. 18։ ՀԱՒ. Կ. 3։ Ա ԿՈՐ. Է. 10։ 11։ ԳԼ. ԻԴ. 16։ ԵԼ. Ի. 7։ ՂԱ. ԺԹ. 12։ ԹԱՒ. Ա. 2։ ԲՕՐ. Է. 11։ ԲՕՐ. ԻԴ. 23։ ԴԼ. ԻԴ. 16, 18, 22։ ՑԿԽ. Է. 12։ ԵՍ. ԿԲ. 1։ Ի ՍԱՂ. ԽԸ. 2. 4. 3։ ԿՂ. Գ. 6։ ՑԿԽ. Է. 12։ ԵԼ. ԻԱ. 24։ ՂԱ. ԻԴ. 20։ ԲՕՐ. ԺԹ. 21։ Ի ԱՌԱԿ. Ի. 22։ ԻԴ. 29։ ՂՈՒ. Գ. 29։ ՀԱՒ. ԺԲ. 17, 19։ Ա ԿՈՐ. Գ. 7։ Ա ԹԻՄ. Է. 15։ Ա ՊԵՏ. Գ. 9։ ՂԵՍ. Ծ. 6։ ՈՂԲ. Գ. 30։ Ի ԳԼ. ԻԷ. 32։ ՄԱՐ. ԺԷ. 21։ ԲՕՐ. ԺԷ. 8։ 10։ ՂՈՒ. Գ. 30, 35։ Ի ՂԱ. ԺԹ. 18։ ԲՕՐ. ԻԴ. 6։ ՍԱՂ. ԽԱ. 10։ Ի ՂՈՒ. Գ. 27։ 35։ ՀԱՒ. ԺԲ. 14, 20։ Ա ՂՈՒ. ԻԴ. 34։ ԴԱՐ. Է. 59։ Ա ԿՈՐ. Գ. 12։ 13։ Ա ՊԵՏ. Բ. 23։ Գ. 9։ Ի ՑԱՐ. ԻԷ. 3։

Յամի Տեառն 31

է Գղ. իղ. 39, 42։ Գոր. իա. 14։
ը Սաղ. ծգ. 20, 21։
թ Տի. Յոբ. իգ. 12։ Առակ. Լ. 8։
ի Գղ. ժը. 21։
լ Գղ. իղ. 41։ Ղու. իբ. 40, 46։ ա Կոր. ժ. 13։ բ Պետ. բ. 9։ Յայտ. գ. 10։
խ Յով. ժէ. 15։
ծ ա Մն. իթ. 11։
կ Մար. ժա. 25, 26։ Եփե. դ. 32։ Կող. գ. 13։
հ Գղ. ժը. 35։ Յակ. բ. 13։
ձ Եա. ծը. 5։
ղ Հռով. գ. 3։ Դան. ժ. 3։
* Ոմանք բերեն յայտնապէս
ճ Առակ. իգ. 4։ ա Տիմ. զ. 17։ Եբր. ժգ. 5։ Յակ. ե. 1, ճ։
մ Գղ. ժթ. 21։ Ղու. ժբ. 33, 34։ ժբ. 22։ ա Տիմ. զ. 19։ ա Պետ. ա. 4։
յ Ղու. ժա. 34, 36։
ն Ղու. ժզ. 13։
* Կամ մէկը պիտի մեծարէ։
շ Գաղ. ա. 10։ ա Տիմ. զ. 17։ Յակ. դ. 4։ ա Յով. բ. 15։
ո Սաղ. ծե. 22։ Ղու. ժբ. 22, 23։ Փիլ. դ. 6։ ա Պետ. ե. 7։
չ Յոբ. լը. 41։ Սաղ. ճխէ. 9։ Ղու. ժբ. 24, ճ։

թագաւորութիւնդ գայ. Եղի-
կամքդ ըլլայ, ըինչպէս որ երկինքը՝
11 անանկ ալ երկրիս վրայ. էՄեր ամէն
12 աւուր հացը այսօր մեզի տո՛ւր. Եւ
ը մեզի ներէ՛ մեր պարտքերը, ինչպէս
որ մենք ալ կը ներենք մեր պարտա-
13 կաններուն. Ու թմեզ փորձութեան
մի՛ տանիր, հապա ի չարէն մեզ ա-
զատէ՛. ժինչու որ քուկդ է թա-
գաւորութիւնը և զօրութիւնը ու
փառքը յաւիտեանս։ Ամէն։
14 լՎասն զի թէ որ դուք ներէք
մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր
երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի կը նե-
15 րէ. Հապա կթէ որ դուք չներէք
մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր
Հայրն ալ ձեզի չներեր ձեր յան-
ցանքները։
16 Ու երբոր ծոմ կը պահէք, կեղ-
ծաւորներուն պէս տրտումերես մի՛
ըլլաք. քանզի իրենց երեսները
կ'աւրեն որ մարդոց երեւան թէ
ծոմ կը պահեն. Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը առած
17 կ'ըլլան։ Բայց դուն երբոր ծոմ
կը պահես, ձգլուխդ օծէ՛ ու երեսդ
18 լուա՛, Որ մարդոց ծոմ պահողի
պէս չերեւնաս, հապա քու Հօրդ՝
որ գաղտուկ տեղ կը գտնուի. և
քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տես-
նէ, *քեզի հատուցում պիտի ընէ։
19 ճԵրկրի վրայ ձեզի գանձեր մի՛ դի-
զէք, ուր որ ցեցը ու ժանկը կ'ա-
պականեն, և ուր գողերը ծակ կը
20 ծակեն ու կը գողնան. մՀապա
ձեզի գանձեր դիզեցէք երկինքը,
ուր որ ոչ ցեցը և ոչ ժանկը կ'ա-
պականէ, ու ոչ գողերը ծակ կը
21 ծակեն և կը գողնան։ Քանզի
ձեր գանձը ո՛ւր որ է, սիրտերնիդ
22 ալ հո՛ն պիտի ըլլայ։ յՄարմինին
ճրագը աչքն է. հապա թէ որ քու
աչքդ պարզ է, բոլոր մարմինդ
23 լուսաւոր կ'ըլլայ. Բայց թէ որ քու
աչքդ վատ է, բոլոր մարմինդ մութ
կ'ըլլայ. ուրեմն թէ որ քու մէջդ
եղած լոյսը խաւար է, այն խա-
24 ւարը ո՛րչափ է։ նՄարդ մը չկրնար
երկու տէրոջ ծառայութիւն ընել.
ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ և
միւսը սիրէ, կամ *մէկուն պիտի
յարի՛՛ և միւսը արհամարհէ. շչէք
կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մամո-
25 նայի։ Ուստի կ'ըսեմ ձեզի, ոՀոգ
մի՛ ընէք ձեր կեանքին համար՝ թէ
ինչ պիտի ուտէք, կամ ինչ պիտի
խմէք. ո՛չ ալ ձեր մարմիններուն
համար, թէ ինչ պիտի հագնիք.
չէ՞ որ կեանքը կերակուրէն աւելի է,
26 ու մարմինը հագուստէն։ չՆայե-
ցէք երկնքի թռչուններուն, որ
ո՛չ կը սերմանեն և ո՛չ կը հնձեն և
ո՛չ ամբարի մէջ կը ժողվեն, ու
ձեր երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ
զանոնք. չէ՞ որ դուք անոնցմէ ա-
27 ւելի լաւ էք։ Հիմա ձեզմէ ո՞վ
կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին
28 վրայ կանգուն մը աւելցընել։ Ու
հագուստի համար ինչո՞ւ հոգ կ'ը-
նէք. Նայեցէք դաշտի շուշաննե-
րուն՝ ինչպէս կ'աճին, ո՛չ կ'աշ-
29 խատին և ո՛չ կը մանեն. Բայց
ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր
բոլոր փառաւորութեանը մէջ ա-
նոնցմէ մէկուն պէս չհագուեցաւ։
30 Ուստի թէ որ դաշտի խոտը որ այ-
սօր կայ և վաղը փուռը կը ձգուի,
Աստուած անանկ կը հագուեցընէ,
հապա ո՛րչափ աւելի ձեզ՝ թերա-
31 հաւատներ։ Ուրեմն հոգ մի՛ ը-
նէք՝ ըսելով, Ի՞նչ պիտի ուտենք,
կամ Ի՞նչ պիտի խմենք, կամ
32 Ի՞նչ պիտի հագնինք. (Ինչու որ
ատ բոլոր բաները հեթանոսները
կը խնդրեն.) վասն զի ձեր երկ-
նաւոր Հայրը գիտէ՛ թէ ատ բոլոր
33 բաները ձեզի պէտք են։ Բայց
ղառաջ խնդրեցէք Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը և անոր արդարու-
թիւնը, ու ատ բոլոր բաներն ալ
34 ձեզի պիտի տրուի։ Ուստի վա-
ղուան համար հոգ մի՛ ընէք, ինչու
որ վաղուան օրը իրեն համար հոգ
պիտի ընէ. Հերիք է օրուան իր
նեղութիւնը։

ղ Տես Թագ. գ. 13։ Սաղ. լէ. 25։ Մար. ժ. 30։ Ղու. ժբ. 31։ ա Տիմ. գ. 8։

ԳԼ. Է

1 Քրիստոս իր քարոզութիւնը վերջացընելով կը յանդիմանէ անխոհեմարար դատողութիւնը ընելը. 6 կ'արգիլէ սուրբ բաները շուներուն տալը. 7 կը յորդորէ աղօթք ընել, 13 նեղ դռնէն ներս մտնել, 15 սուտ մարգարէներէն զգուշ կենալ. 21 իր խօսքը միայն լսողներ չըլլալ՝ հապա կատարողներ, 24 նմանելով անանկ մարդու մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ կը շինէ, 26 և ո՛չ թէ աւազի վրայ։

1 ԱՄի՛ դատէք՝ որ չդատուիք։
2 Քանզի ինչ դատաստանով որ
դատէք, անով պիտի դատուիք. և
բինչ չափով որ չափէք, անով պի-
3 տի չափուի ձեզի։ գԵւ ինչո՞ւ քու
եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը կը տես-
նես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին
4 չես նայիր։ Կամ ի՞նչպէս կրնաս
ըսել քու եղբօրդ, Թող տուր
աչքէդ շիւղը հանեմ. և ահա քու
5 աչքիդ մէջը գերան կայ։ Կե՛ղ-
ծաւոր՝ առաջ քու աչքէդ գերանը
հանէ՛, ու ետքը աղէկ պիտի տես-
նես եղբօրդ աչքէն շիւղը հանելու։
6 դՍուրբ բանը շուներուն մի՛
տաք, և ձեր մարգարիտները խո-
զերուն առջեւ մի՛ ձգէք, որ ատքեր-
նուն տակը չկոխկրտեն զանոնք,
ու դառնան ձեզ պատառեն։
7 եԽնդրեցէ՛ք և պիտի տրուի ձե-
զի. փնտռեցէ՛ք և պիտի գտնէք.
դուռը զարկէ՛ք և պիտի բացուի

Յամի Տեառն 31

ա Ղու. զ. 37։ Հռով. բ. 1։ ժդ. 3, 4, 10, 13։ ա Կոր. դ. 3, 5։ Յակ. դ. 11, 12։
բ Մար. դ. 24։ Ղու. զ. 38։
գ Ղու. զ. 41, 42։
դ Առակ. թ. 7, 8։ իգ. 9։ Գոր. ժգ. 45, 46։
ե Գղ. իա. 22։ Մար. ժա. 24։ Ղու. ժա. 9, 10։ ժը. 1։ Յով. ժդ. 13։ ժե. 7։ ժզ. 23, 24։ Յակ. ա. 5, 6։ ա Յով. գ. 22։ ե. 14, 15։

Ցամք Տեառն 31

ՂԱԿ. Բ. 17, ԵրԽ. ԽԹ. 12, 13, Է ՂՈՒ. ԺՀ. 11, 12, 13,

ԸՆԴ. Զ. 5, Բ. 21,

Ը ՂՈՒ. Զ. 31, ՃՂՒ. ԺԹ. 18, ԳԼ. ԽՐ. 40, ՀԱՄՈՎ. ԺԳ. 8, 9, 10, ԳԱԳ. Ա. 14, ԱՏԻՄ. Ա. 5,

Թ ՂՈՒ. ԺԳ. 24,

Ի ԼՐՕՐ. ԺԳ. 3, ԵրԽ. ԽԳ. 16, ԳԼ. ԽԳ. 4, 5, 11, 24, ՄԱՐ. ԺԳ. 22, ՀԱՄՈՎ. ԺԳ. 17, 18, ԵԶԿ. Ե. 6, ԿՈԶ. Բ. 8, ԲԳՒՆ. Բ. 1, 2, 3, Ա ՅՈՀ. Գ. 1,

Ի ՄԽՐ. Դ. 5, ԲՏԻՄ. Գ. 5,

Ի ԳՈՐ. Ի. 29, 30,

Լ ՀԺԲ 20, ԳԼ. ԺԲ. 33, ՀՂՈՒ. Զ. 43, 44,

Խ ԵրԽ. ԺԱ. 19, ԳԼ. ԺԲ. 33,

ՀՆԴ. Գ. 10, ՂՈՒ. Գ. 9, ՅՈՀ. ԺԵ. 2, 6,

Ճ ՈՎԴ. Բ. 2, ԳԼ. ԽԵ. 11, 12, ՂՈՒ. Զ. 41, ԺԳ. 25, ԳԱՐ. ԺԹ. 13, ՀԱՄՈՎ. Բ. 13, ՅԱԿ. Ա. 22,

Մ ԹՈՒ. Ի. 4, ՅՈՀ. ԺԱ. 51, ԱՒԳ. ԺԳ. 2,

Յ ԳԼ. ԽԵ. 12, ՂՈՒ. ԺԳ. 25, 27, Բ ՏԻՄ. Բ. 19, ՆԱԳ. Ե. 5, Ղ. 8, ԳԼ. ԽԵ. 41,

ՀՂՈՒ. Գ. 47, ԸՃ,

8 ձեզի. Վասն զի Համէն ով որ կը խնդրէ կ'առնէ, և ով որ կը փնտռէ կը գտնէ, և ով որ դո՞ւռը կը զարնէ պիտի բացուի անոր։
9 Ի Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որմէն իր որդին հաց որ ուզէ, միթէ քա՞ր
10 պիտի տայ անոր. Եւ կամ թէ որ ձուկ ուզէ, միթէ օ՞ձ պիտի տայ ա-
11 նոր։ Ուստի եթէ դուք Ըոր չար էք, ձեր զաւակներուն աղէկ ընծա-ներ տալ գիտէք, որչափ աւելի ձեր Հայրը որ երկինքն է, բարի բա-ներ պիտի տայ անոնց որ իրմէ կը խնդրեն։
12 Ուստի Համէն ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք ալ ա-նոնց անանկ ըրէք, քանզի Հաս է օրէնքը ու մարգարէները։
13 Ինեղ դռնէն ներս մտէք, ինչու որ լայն է ան դուռը ու ընդարձակ՝ ան ճամբան, որ դէպ ի կորուստ կը տանի. և շատ են անոնք որ
14 անկէ կը մտնեն։ Ինչու որ նեղ է ան դուռը ու նեղուցած է ան ճամ-բան, որ դէպ ի կեանք կը տանի. և քիչ են անոնք որ զանիկայ կը գտնեն։
15 Ն Զգուշ կեցէք սուտ մարգարէ-ներէն՝ Ի որոնք ձեզի կու գան ոչխարի հանդերձներով, բայց ներսէն Հյա-
16 փշտակող գայլեր են։ Ի իրենց պը-տուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք. Հմիթէ փուշերէն խաղող կը քա-ղե՞ն, կամ տատասկէն թուզ.
17 Ասանկ ալ Համէն բարի ծառ բարի պտուղ կու տայ, և չար ծառ չար
18 պտուղ կու տայ։ Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ, ոչ ալ
19 չար ծառը բարի պտուղ տալ։ Ա-մէն ծառ որ բարի պտուղ չտար՝ կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի։
20 Ուրեմն՝ իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք։
21 Ո՚չ թէ ամէն մէկը որ ինծի Ձեր՝ Ձեր՚ կ'ըսէ, պիտի մտնէ երկ-նից թագաւորութիւնը, հապա ա-նիկայ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամ-
22 քը կը կատարէ։ Շատերը ան օրը ինծի պիտի ըսեն, Ձեր՝ Ձէ՞ր՝ որ քու անունովդ մարգարէու-թիւն ըրինք, և քու անունովդ դևեր հանեցինք, ու քու անունովդ
23 շատ հրաշքներ ըրինք։ Եւ յան ա-տենն անոնց յայտնապէս պիտի ը-սեմ թէ Ես բնաւ ձեզ չեմ ճանչ-նար. Ե՚մէկդի գացէք քովէս դուք որ անօրէնութիւն կը գործէիք։
24 Ընդ Հով որ ես իմ խօսքերս կը լսէ ու կը կատարէ անոնք, զանի-կայ պիտի նմանցընեմ խելացի մար-դու մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ
25 շինեց. Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վազեցին ու հովերը փչե-

ցին, և զարկին ան տանը, ու չփլաւ. ինչու որ վէմի վրայ հաս-
26 տատուած էր։ Եւ ով որ ես իմ խօսքերս կը լսէ ու չկատարեր ա-նոնք, կը նմանի անխելք մարդու մը՝ որ իր տունը աւազի վրայ շինեց.
27 Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վազեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին ան տանը, ու փլաւ, և մեծ էր անոր կործանումը։
28 Ու Երբոր Ցիսուս լմընցուց ես խօսքերը, ՝ժողովուրդները կը զար-մանային անոր վարդապետութեանը
29 վրայ. Ն Ինչու որ իշխանութիւն ու-նեցողի մը պէս կը սորվեցընէր ա-նոնց, ու չէ թէ դպիրներուն պէս։

ԳԼ. Ը

2 Քրիստոս կը մաքրէ բորոտը։ 5 կը բժշկէ հարիւրապետին ծառան։ 14 Պետրոսին զրաւոյր 16 և ուրիշ շատ հիւանդներ։ 18 կը ցուցնէ թէ ինչ կերպով իր հետևէն երթալ պէտք է։ 23 Ծովուն ալեկոծութիւնը կը հան-դարտեցընէ։ 28 երկու դիւահարներէ դևերը կը հանէ, 31 և զանոնք կը թոյլատրէ որ երթան խոզերուն մէջ մտնեն։

1 Ա Երբոր ՚ն լեռնէն վար իջաւ, շատ ժողովուրդներ գացին ա-
2 նոր հետևէն։ ՚Եւ ահա բորոտ մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր ա-նոր ու կ'ըսէր՝ Տէր՝ թէ որ ուզես,
3 կրնաս զիս մաքրել։ Եւ Ցիսուս իր ձեռքը երկընցընելով դպաւ անոր ու ըսաւ՝ կ'ուզեմ՝ մաքրուէ. և շուտ մը անոր բորոտութիւնը մաք-
4 րուեցաւ։ Եւ Ցիսուս ըսաւ անոր՝ Ի Զգուշ կեցիր՝ մէկու մը չըսես, հապա գնա քեզ քահանային ցու-ցուր, և Մովսէսին պատուիրած ընծան տուր, անոնց վկայութիւն ըլլալու համար։
5 Ե Ու երբոր Կափառնայում մտաւ, հարիւրապետ մը եկաւ քովը, կ'ա-
6 ղաչէր անոր, Ու կ'ըսէր՝ Տէր՝ իմ ծառաս տունը անդամալոյծ պառ-
7 կած չարաչար կը տանջուի։ Եւ Ցիսուս ըսաւ անոր՝ Ես կու գամ
8 ու զանիկայ կը բժշկեմ։ Եւ հա-րիւրապետը պատասխան տալով ըսաւ՝ Տէր՝ Ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակը մտնես. Հապա թէ խօսքով ըսէ՛ք, ու իմ
9 ծառաս պիտի բժշկուի. Ինչու որ ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն եմ՝ ու իմ հրամանիս տակը զինուորներ ունիմ. և ասոր կ'ը-սեմ՝ գնա՝ ու կ'երթայ. և մի-սին՝ թէ եկուր՝ ու կու գայ. և ծառայիս՝ թէ Ես բանը ըրէ՝ ու
10 կ'ընէ։ Ցիսուս երբոր լսեց՝ զար-մացաւ, և իր հետևէն գացողներուն ըսաւ՝ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ
11 հաւատք չգտայ։ Եւ ձեզի կ'ըսեմ՝ որ Ե արևելքէն ու արևմուտքէն շա-

Ցամք Տեառն 31

ՍԳԼ. ԺԳ. 54, ՄԱՐ. Ա. 22, Ղ. 2, ՂՈՒ. Գ. 32,

ՀՑՕՀ. Է. 46,

ՄԱՐ. Ա. 40, ԸՃ, ՂՈՒ. Ե. 12, ԸՃ,

Բ ԳԼ. Թ. 30, ՄԱՐ. Ե. 43,

Գ ՂՂԱ. ԺԳ. 3, 4, 10, ՂՈՒ. Ե. 14,

Դ ՂՈՒ. Է. 1, ԸՃ,

Ե ՂՈՒ. ԺԵ. 19, 21,

ՀՍԱՂ. ՃԷ. 20,

Զ ԸՆԴ. ԺԲ. 3, Եփ. Բ. 2, 3, ԺԱ. 10, ՄԱՂ. Ա. 11, ՂՈՒ. ԺԳ. 29, ԳԱՐ. ԺԱ. 45, ԺԱ. 18, ԺԳ. 26, ՀԱՄՈՎ. ԺԵ. 9, ԸՃ, Եփ. Գ. 6,

Ցամք Տեառն 31

ը ԳԼ · իա · 43 ։
բ ԳԼ · ժգ · 42 · 50 ։ իբ · 13 ։ իդ · 51 ։ իե · 30 ։ Ղռ · ժգ · 28 ։ բ Պետ · բ · 17 ։ Ցուդ · 13 ։

ա Մար · ա · 29 · 30 · 31 ։ Ղռ · գ · 38 · ՃԼ ։
ե Տե՟ս Պար · թ · 5 ։
* Ո՛ւռն+ անոր

ա Մար · ա · 32 ։ ՃԼ ։ Ղռ · գ · 41 · 42 ։

ե Ես · ծգ · 4 ։ ա Պետ · բ · 24 ։

բ Ղռ · թ · 57 · 58 ։

ե Ղռ · թ · 59 · 60 ։
զ Տե՛ս գ Թագ · ժբ · 20 ։

ե Մար · գ · 37 ։ ՃԼ ։ Ղռ · բ · 23 · ՃԼ ։

Ղ Սաղ · կե · 7 ։ ձթ · 9 ։ ճէ · 29 ։

ա Մար · ե · 1 · ՃԼ ։ Ղռ · բ · 26 · ՃԼ ։
* Ո՛ւռն+ գտա · գարեացոց

տեր պիտի գան , ու երկնից թագաւորութեանը մէջ պիտի բազմին Աբրահամին ու Իսահակին և Յակոբին հետ . Իսկ Թագաւորութեանը որդիքը * դուրսի խաւարը պիտի հանուին . հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճտել ։ Եւ Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ , Գնա , ու ինչպէս որ դուն հաւատացիր , ՝եղի՛ թող ըլլայ քեզի . և նոյն ժամուն անոր ծառան բժշկուեցաւ ։

Եւ * Յիսուս Պետրոսին տունը գալով տեսաւ որ անոր * զոքանչը ջերմին բռնուած պառկած էր . Եւ անոր ձեռքին բռնեց , ու ջերմը թող տուաւ զանիկայ . ան ալ ոտքի վրայ ելաւ և * անոնց սպասաւորութիւն կ՚ընէր ։

Երբոր իրիկուն եղաւ , շատ դիւահարներ բերին անոր , ու խօսքով հանեց ՚ոգիները , և բոլոր հիւանդները բժշկեց . Որ Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը կատարուի , Ան Անիկայ մեր հիւանդութիւնները վերցուց և ՚ը ցաւերը կրեց ։

Յիսուս իր բոլորտիքը շատ ժողովուրդ տեսնելով , հրաման ըրաւ որ միւս կողմը երթան ։ Եւ դպիր մը մօտենալով ըսաւ անոր , Վարդապետ՝ ես քու ետևէդ պիտի գամ , ուր որ երթաս ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր , Աղուէսները ջրեր ունին , ու երկնից թռչուները բոյներ , բայց Որդին մարդոյ * չունի որ հոն իր գլուխը դնէ ։

Եւ մէկ ուրիշը՝ ՚ը անոր աշակերտներէն էր , ըսաւ անոր , ՀՏէր՝ ինծի հրաման տուր , որ երթամ առաջ իմ հայրս թաղեմ ։ Յիսուս ըսաւ անոր , Եկուր իմ ետևէս , ու թող տուր մեռելներուն որ թաղեն իրենց մեռելները ։

Ու երբոր նաւը մտաւ , իր աշակերտները մօտ գացին արթընցուցին զանիկայ ու ըսին , Տէր՝ ազատէ՛ մեզ . կը կորսուինք ։ Եւ ըսաւ անոնց , Թերահաւատներ՝ ինչո՛ւ վախկոտ էք . ան առեւը ելաւ հովերուն ու ծովուն սաստեց , և մեծ խաղաղութիւն եղաւ ։ Ու մարդիկը զարմացան և կ՚ըսէին , Ի՛նչպէս մարդ է սա՝ որ հովերը ու ծովը սաոր կը ՚ազանդին ։

Ու երբոր միւս կողմը * Գերգեսացւոց երկիրը անցաւ , երկու դիւահար պատահեցան իրեն գերեզմաններէն ելած՝ սաստիկ կատղած , անանկ որ ՚ճար չէր մէկու մը ան ճամբայէն անցնիլ ։ Եւ ահա աղաղակեցին ու ըսին , Յիսուս Որդի Աստուծոյ դուն մեր հետը ի՞նչ բան ունիս ։ առնէն առաջ մեզ տանջելո՞ւ համար հոս եկար ։ Եւ անոնցմէ հեռու շատ խոզերու երամակ մը կար , որ կ՚արածուէին ։ Ու դեւերը կ՚աղաչէին իրեն ու կ՚ըսէին , Թէ որ մեզ կը հանես , հրաման տուր մեզի որ երթանք խոզերուն երամակին մէջը մտնենք ։ Եւ ըսաւ անոնց , Գացէք . ու անոնք ելան գացին խոզերուն երամակին մէջը մտան . և ահա բոլոր երամակը գահավէժ տեղէն ծովը վազեցին , ու ջուրերուն մէջը մեռան ։ Ու խոզարածները փախան , և քաղաքը երթալով բոլորը պատմեցին , ու դիւահարներուն գործը , եւ բոլոր բաները ։ Եւ ահա բոլոր քաղաքը Յիսուսին դէմ ելաւ . ու երբոր տեսան զանիկայ , ՚աղաչեցին որ իրենց սահմաններէն երթայ ։

Ցամք Տեառն 31

ը ԳԼ · դ · 13 ։
բ Մար · բ · 3 ։ Ղռ · ե · 18 ։
զ ԳԼ · ը · 10 ։

Տե՟ս ը Օր · ե · 25 ։ գ Թագ · ժէ · 18 ։ Ղռ · ե · 8 ։ Գոր · ժգ · 39 ։

ԳԼ · Թ

2 Քրիստոս անդամալոյծ մը կը բժշկէ · 9 Մատթէոս մաքսաւորութիւն ընելէն իրեն կը կանչէ · 10 մաքսաւորներու և մեղաւորներու հետ կ՚ուտէ · 14 իր աշակերտներուն ծոմ չպահելը կ՚արդարացնէ · 20 տեառնոջ կինը կը բժշկէ · 23 Յայրոսի ագիկը կը յարուցանէ · 27 երկու կոյրերու աչքերը կը բանայ · 32 Համր դիւահարը կը բժշկէ · 36 և կը խղճայ բազմութեանը վրայ ։

Ու նաւը մտնելով անդին կողմը անցաւ , ու եկաւ իր քաղաքը ։ Եւ ահա բերին իրեն անդամալոյծ մը , որ մահիճի մէջ պառկած էր . և Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ անդամալոյծին , Քաջալերուէ որդեակ , քու մեղքերդ քեզի ներուած են ։ Եւ ահա դպիրներէն ոմանք իրենց մէջը ըսին , Աստիկայ հայհոյութիւն կ՚ընէ ։ Յիսուս ալ անոնց խորհուրդները իմանալով ըսաւ , Ինչո՞ւ սրտերնուդ մէջ չար բաներ կը խորհիք ։ Քանզի ո՞րը աւելի դիւրին է . քու մեղքերդ ներուած են՝ ըսելը , թէ ելիր ու քալէ՝ ըսելը ։ Բայց որպէս զի գիտնաք թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու , (ան առեւը անդամալոյծին ըսաւ ,) Ելիր՝ մահիճդ առ ու տունդ դնա ։ Ու անիկայ ելաւ՝ իր տունը գնաց ։ Ժողովուրդները երբոր տեսան՝ զարմացան , ու փառաւորեցին զԱստուած , որ մարդոյ անանկ իշխանութիւն տուեր էր ։

Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով մարդ մը տեսաւ Մատթէոս անունով , որ մաքս ընդունելու

Ճամբ Տեառն 31

ՂՄար. բ. 15 ; ՃՂուկ. ե. 29, ՃԹ։

ՃԳԼ. ԺԱ. 19։ Ղու. ե. 30 ։ ԺԱ. 2։ ԸԴաղ. բ. 15։

Բ Ովս. գ. 6 ։ Միք. գ. 6 ։ 7 ։ 8 ։ ԳԼ. Ժբ. 7 ։

ՔաՑիմ. ա. 15 ։

*ՈՀեռէ լսելիս ՒՄար. բ. 18 ։ ՃԹ ։ Ղու. ե. 33։ Ժբ. 12 ։

ԼՃօհ. գ. 29։

ԻԳոր. Ժգ. 2 ։ 3 ։ Ժգ. 22 ։ ԱԿոր. է. 5 ։

Ծ Մար. ե. 22, ՃԹ։ Ղու. բ. 41 ։ ՃԹ ։

Ձ Մար. ե. 25 ։ Ղու. բ. 43 ։

Հ Ղու. է. 50։ բ. 48 ։ ԺԷ. 19 ։ Ժբ. 42։

Յ Մար. ե. 38 ։ Ղու. բ. 51 ։

ՂՑե՛ս բՄՆ. լե. 25 ։

տէղը նստեր էր , ու բսաւ անոր , Ետևէս եկուր . ան ալ ելաւ անոր
10 ետևէն դնաց ։ Ու եղաւ որ տունը սեղան նստած ատենը՝ ահա ուրիշ շատ մաքսաւորներ և մեղաւորներ եկած՝ ու սեղան նստած էին Ցիսուսին ու անոր աշակերտներուն
11 հետ ։ Ու փարիսեցիները երբոր տեսան , բսին անոր աշակերտներուն , Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը Է մաքսաւորներուն ու ՃմեղաւորնեԸ-
12 րուն հետ կ՚ուտէ ։ Բայց Ցիսուս երբոր լսեց , բսաւ անոնց ։ Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ , հապա
13 հիւանդներուն ։ Գացէք՝ սորվեցէք թէ ինչ է — Խօսէ՝ Ը Ողորմութիւն կ՚ուզեմ , և չէ թէ զոհ . ինչու որ ես արդարները կանչելու չեկայ , Ժհապա մեղաւորները *ապաշխարութեան ։
14 Ան ատենը Ցովհաննէսին աշակերտները անոր եկան ու բսին ։ Ինչո՞ւ մենք ու փարիսեցիները շատ
15 անգամ ծոմ կը պահենք , և քու աշակերտներդ չեն պահեր ։ Ու Ցիսուս բսաւ անոնց ։ Միթէ կարելի՞ է որ Հարսնիքին տղաքը սուգ պահեն՝ քանի որ փեսան իրենց հետն է . բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , Ան ա-
16 տենը ծոմ պիտի պահեն ։ Ու մկրը չգցեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ , քանզի —ը անոր լրութեանը հարց տը—ե , կ՚առնէ հանդերձէն , ու պատռուածքը ալ աւելի դէշ կ՚ըլլայ .
17 Ո՛չ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնեն . եթէ ոչ՝ տիկերը կը պատռին ու գինին կը թափի , և տիկերը կը կորնչին . հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ կը դնեն , ու երկուքն ալ կը պահուին ։
18 Երբոր անիկայ անոնց հետ ասբաները կը խօսէր , ահա իշխան մը եկաւ , երկրպագութիւն կ՚ընէր ա-նոր ու կ՚բսէր ։ Աղջիկս՝ ալ մինչև հիմա մեռած է , բայց եկուր ձեռքդ անոր վրայ դիր , ու պիտի ապրի ։
19 Ես Ցիսուս ելաւ ու իր աշակերտներուն հետ անոր ետևէն դնաց ։
20 Եւ ահա տասներկու տարուան տեւատես կին մը մօտեցաւ ետևէն անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ .
21 քանզի իր Ֆսէին մէջ կ՚բսէր , թէ որ միայն անոր հանդերձին դպչիմ ,
22 պիտի բժշկուիմ ։ Բայց Ցիսուս երբոր ետին դարձաւ ու տեսաւ զանիկայ , բսաւ ։ Քաջալերուէ՛ աղջիկ , Էքու հաւատքդ քեզ բժըշկեց . և կնիկը նոյն ժամէն բժըշկուեցաւ ։
23 Ու երբոր Ցիսուս իշխանին տունը եկաւ , ու տեսաւ Ճփողաչարները
24 և խռոված բազմութիւնը , Բսաւ անոնց ։ Մեկնի՛ գացէք ։ ինչու որ աղջիկը մեռած չէ , հապա կը քնանայ . և ծաղր կ՚ընէին անիկայ ։
25 Ու երբոր բազմութիւնը դուրս ձգուեցաւ , ինքը ներս մտաւ , անոր ձեռքէն բռնեց , ու աղջիկը
26 ոտք ելաւ ։ Ես աս լուրը ան բոլոր երկիրը տարածուեցաւ ։
27 Ու երբոր Ցիսուս անկէ առաջ անցաւ , երկու կոյր ինկան անոր ետևէն ։ կ՚աղաղակէին ու կ՚բսէին , ՃՈդորմի՛ մեզի , Որդի Դաւիթ ։
28 Ու երբոր տուն եկաւ , կոյրերը իրեն եկան . և Ցիսուս անոնց բսաւ ։ Կը հաւատաք թէ կրնամ ասբանը Ինէ՛ ընել . բսին անոր ։
29 Այ՛ Տէր ։ Ան ատենը անոնց աչքերուն դպաւ ու բսաւ , Ձեր
30 հաւատքին պէս ըլլայ ձեզի ։ Ու անոնց աչքերը բացուեցան . և Ցիսուս սաստիկ պատուէր տուաւ անոնց ու բսաւ ։ ՃԶգոյշ կեցէք ,
31 մկը չիմանայ ։ Բայց անոնք ելան ան բոլոր երկրին մէջ անոր համբաւը տարածեցին ։
32 Ու երբոր անոնք դուրս ելան , ահա մկ համր դիւահար մարդ մը
33 բերին իրեն ։ Ու երբոր դևը ելաւ , համրը խօսեցաւ . և ժողովուրդները զարմացան ու կ՚բսէին թէ Իսրայէլի մէջ բնաւ ասանկ բան
34 մը տեսնուած չէ ։ Բայց փարիսեցիները կ՚բսէին թէ *Ատիկայ դևերուն իշխանովը դևերը կը հանէ ։
35 Ես Ցիսուս կը պտըտէր բոլոր քաղաքները ու գեղերը , և Ճանոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորվեցընէր ու կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը , և կը բժշկէր բոլոր ախտերը ու բոլոր հիւանդութիւնները ժողովուրդին մէջ ։
36 Եւ ժողովուրդները տեսնելով՝ անոնց վրայ խղճաց , ինչու որ յոգնած ու ցիրուցան եղած էին Հովիւ չունեցող ոչխարներու
37 պէս ։ Ան ատենը բսաւ իր աշակերտներուն , Հունձքը շատ է ,
38 բայց մշակները քիչ . Ղուստի հունձքին Տէրոջը աղաչեցէք , որ մշակներ հանէ իր հունձքին ։

ԳԼ . Ծ

1 Քրիստոս իր տասներկու առաքեալները կը խրկէ՝ հրաշքներ ընելու իշխանութիւն տալով անոնց . 5 պատուէրներ կու տայ անոնց և կը սորվեցընէ թէ ինչ պարտին ընել . 16 կը միխիթարէ զանոնք հալածմանքներու վրայով ։ 40 և օրհնութիւն կը խոստանայ զանոնք ընդունողներուն ։

1 Յու իր քովը կանչելով իր տասներկու աշակերտները , անոնց

Ճամբ Տեառն 31

ՃԳԼ. Ժբ. 10։

ՃԳԼ. Ժե. 22 ։ Ի. 30 ։ 31 ։ ՄԱր. Ժ. 47, 48 ։ Ղու. Ժբ. 38 ։ 39 ։

ՃԳԼ. Ժբ. 4 ։ Ժբ. 16 ։ Ժե. 9 ։ Ղու. Ե. 14 ։

ՃՄար. Է. 36 ։ ՂՏե՛ս ԳԼ. Ժբ. 22 ։ Ղու. Ժա. 14 ։

ՃԳԼ. Ժբ. 24 ։ Մար. Է. 22 ։ Ղու. Ժա. 15 ։

ՂՄար. Ը. 6 ։ Ղու. Ժգ. 22 ։

ՃԳԼ. Է. 23 ։

ՃՄար. Ը. 34 ։

ՃԹու. ԻԷ. 17 ։ ԳԹագ. Իր. 17 ։ Եզեկ. ԼԴ. 5 ։ Զաք. Ժ. 2 ։

ՃՂուկ. Ժ. 2 ։ ԳՕհ. Է. 35 ։ ՀԲթես. Է. 1 ։

ՃՄար. Գ. 13 ։ 14 ։ Ը. 7 ։ Ղու. Ը. 13 ։ Թ. 1 ։

Յամի Տեառն
31

բ Յոհ. ա. 42.
գ Ղու. զ. 15. Գոր. ա. 13.
դ Յոհ. ժգ. 26.
ե Գղ. գ. 15.
զ Տե. դ. Թագ. ժէ. 24. Յոհ. գ. 9. 20.
է Գղ. ժե. 24. Գոր. ժգ. 46.
ը Ես. ծգ. 6. Երեմ. ծ. 6. 17. Եզեկ. լդ. 5. 6. 16. Պետ. ր. 25.
թ Ղու. թ. 2.
ժ Գղ. գ. 2. դ. 17. Ղու. ժ. 9.
* Ոմանք մաքրեցէք, մեռելները յարուցէք.
ի Գոր. ը. 18. 20.
լ ա Թագ. թ. 7. Մար. գ. 8. Ղու. թ. 3. ժ. 4. Իր. 35.
խ Տե. Մար. գ. 8.
ծ Ղու. ժ. 7. ա Կոր. թ. 7. ա Տիմ. ե. 18.
կ Ղու. ժ. 8.
† Ոմանք անոր՝ ու ըսէք. Խաղաղութիւն այս տանս.
հ Ղու. ժ. 5. 6.
ձ Սաղ. լե. 13.
ղ Մար. զ. 11. Ղու. թ. 5. ժ. 10. 11.
ճ Նեեմ. ե. 13. Գոր. ժգ. 51. ժը. 6.
մ Գղ. ժա. 22. 24.
յ Ղու. ժ. 3.
ն Հռով. ժզ. 19. Եփե. ե. 15.
շ ա Կոր. ժդ. 20. Փիլ. բ. 15.
ո Գղ. իգ. 9. Մար. ժգ. 9. Ղու. ժբ. 11. իա. 12.
չ Գոր. ե. 40.
պ Գոր. ժբ. 1. իգ. 10. իե. 7. 23. բ Տիմ. դ. 16.

իշխանութիւն տուաւ պիղծ ոգի-
ներուն վրայ՝ որ զանոնք հանեն, և
ամէն ցաւերը ու ամէն հիւանդու-
թիւնները բժշկեն.
2 Ու տասուերկու առաքելոց ա-
նունները ասոնք են. առաջինը
Սիմոն՝ բՊետրոս ըսուածը և անոր
3 եղբայրը Անդրէաս, Յակոբոս Զե-
բեդեան և անոր եղբայրը Յով-
հաննէս, Փիլիպպոս և Բարթու-
ղիմէոս, Թովմաս և Մատթէոս
մաքսաւոր, Յակոբոս Ալփեան և
Ղեբէոս որ Թադէոս մականուա-
4 նեցաւ, գՍիմոն Կանանացի և
դՅուդա Իսկարիովտացի, որ նաև
մատնեց զանիկայ.
5 Աս տասուերկուքը Յիսուս խրր-
կեց, և անոնց պատուիրեց ըսե-
լով, եՀեթանոսներու ճամբայ մի՛
երթաք, ու զՍամարացիներու քա-
6 ղաք մի՛ մտնէք. էՀապա աւելի
Իսրայէլի տանը ըկորսուած ոչխար-
7 ներուն գացէք. թՈւ երբոր կ'եր-
թաք, քարոզեցէք ու ըսէք թէ
ժԵրկնից թագաւորութիւնը մօտե-
8 ցած է. Հիւանդները բժշկեցէք,
բորոտները *մաքրեցէք, դևերը
հանեցէք. իձրի առեր էք, ձրի
9 տուէք. լՄի՛ ստանաք ոսկի՛ և
ոչ արծաթ՝ և ոչ խպղինձ ձեր գօ-
10 տիներուն մէջ, Ո՛չ ճամբու հա-
մար պարկ, և ոչ կրկին հան-
դերձ, ոչ կօշիկ, ոչ գաւազան.
ծինչու որ մշակը իր կերակուրին
11 արժանի է. Եւ կոր քաղաք կամ
գեղ մտնէք, հարցուցէք թէ ո՛վ
է անոր մէջը արժանաւոր, ու հոն
12 կեցէք մինչև որ հոնկէ ելլէք. Ու
երբոր տունը կը մտնէք, բարև՛
13 տուէք †անոր. Եւ հթէ որ ան
տունը արժանաւոր է, ձեր բարևը
անոր վրայ գայ. Հապա թէ որ
արժանաւոր չէ, ձձեր բարևը ձեզի
14 դառնայ. ղԵւ ով որ ձեզ չըն-
դունի՛ ու ձեր խօսքերը մտիկ չընէ,
երբոր ան տունէն կամ քաղաքէն
կ'ելլէք, ճձեր ոտքերուն փոշին
15 թօթվեցէք. Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, մՍոդոմացւոց ու Գոմորա-
ցւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի
ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ
ան քաղաքին.
16 յԱհա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև
ոչխարներ գայլերու մէջ. նուստի
օձերու պէս խորագէտ եղէք և շա-
17 ղանիներու պէս միամիտ. Իսկ
մարդոցմէ զգուշացէք. ինչու որ
ոձեզ ատեաններու պիտի մատնեն,
ու չիրենց ժողովարաններուն մէջը
18 ձեզ պիտի ծեծեն. պԵւ իմ անուա-
նըս համար կուսակալներու ու թա-
գաւորներու առջև պիտի տարուիք,
անոնց և հեթանոսներուն վկայու-
19 թիւն ըլլալու համար. ջԲայց երբ-
որ ձեզ մատնեն, հոգ մի՛ ընէք թէ
ինտոր կամ ինչ պիտի խօսիք,
ինչու որ ռձեզի պիտի տրուի ան ժա-
20 մուն՝ ինչ որ պիտի խօսիք. սՎասն
զի չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք,
հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր
21 ներսի դին կը խօսի. Ու վեղբայր
եղբայրը մահուան պիտի մատնէ,
և հայրը՝ որդին. և որդիք իրենց
ծնողացը վրայ պիտի ելլեն ու մեռ-
22 ցընեն զանոնք. Եւ իմ անուանս
համար տամենուն ատելի պիտի ըլ-
լաք. րբայց ով որ մինչև վերջը
համբերէ, անիկայ պիտի ապրի.
23 Ու ցերբոր աս քաղաքին մէջ ձեզ
կը հալածեն, ուրիշ քաղաք փա-
խէք. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իս-
րայէլի քաղաքները պիտի չհատցը-
նէք, մինչև որ Որդին մարդոյ գայ.
24 ւԱշակերտը իր վարդապետէն աւելի
չէ, և ոչ ծառան իր տիրոջմէն.
25 Հերիք է աշակերտին՝ որ իր վար-
դապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝
իր տիրոջը պէս. փԹէ որ տանուտէ-
րը Բէեղզեբուղ կոչեցին, որչափ
26 աւելի անոր ընտանիքը. Ուստի
մի՛ վախնաք անոնցմէ, քինչու որ
բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չը-
յայտնուի, և գաղտուկ՝ որ պիտի
27 չգիտցուի. Ինչ որ ձեզի մութին
մէջ կ'ըսեմ, լոյսին մէջ
խօսեցէք, և ինչ որ ականջն 'ի
վար կը լսէք, տանիքներուն վրայ
28 քարոզեցէք. օԵւ մի՛ վախնաք ա-
նոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն,
ու չեն կրնար հոգին սպաննել.
հապա աւելի անկէ վախցէք դուք,
որ կրնայ հոգին ու մարմինը գեհենին
29 մէջ կորսնցընել. Չէ՞ որ երկու
ճնճղուկ մէկ դանկի կը ծախուին
և անոնցմէ մէկը գետինը չիյնար
30 առանց ձեր Հօրը. ֆԲայց ձեր
գլխուն բոլոր մազերն ալ համրուած
31 են. Ուրեմն մի՛ վախնաք, ինչու
որ շատ ճնճղուկներէն լաւ էք դուք.
32 Արդ աով որ մարդոց առջև զիս կը
դաւանի, բես ալ անիկայ պիտի
դաւանիմ իմ Հօրս առջևը՝ որ եր-
33 կինքն է. գԵւ ով որ մարդոց առջև
զիս կ'ուրանայ, ես ալ անիկայ պի-
տի ուրանամ իմ Հօրս առջևը՝ որ
34 երկինքն է. դՄի՛ կարծէք՝ թէ ես
երկրի վրայ խաղաղութիւն ձգելու
եկայ. խաղաղութիւն ձգելու չե-
35 կայ, հապա սուր. Ինչու որ եկայ
զմարդը իր հօրմէն զատելու, ու աղ-
ջիկը՝ իր մօրմէն, ու հարսը՝ իր կե-
36 սուրէն. Եւ էմարդուն թշնամիները
37 իր ընտանիքը պիտի ըլլան. ըԱն որ
հայրը կամ մայրը ինծմէ աւելի կը
սիրէ, ինծի արժանի չէ. և ան որ
տղան կամ աղջիկը ինծմէ աւելի կը

Յամի Տեառն
31

ջ Մար. ժգ. 11. 12. 13. Ղու. ժբ. 11. իա. 14. 15.
ռ Եղ. դ. 12. Երեմ. ա. 7.
ս բ Թագ. իգ. 2. Գոր. դ. 8. զ. 10. բ Տիմ. դ. 17.
վ Միք. է. 6. Հմր 35. 36. Ղու. իա. 16.
տ Ղու. իա. 17.
ր Դան. ժբ. 12. 13. Գղ. իգ. 13. Մար. ժգ. 13.
ց Գղ. բ. 13. դ. 12. ժբ. 15. Գոր. ը. 1. թ. 25. ժգ. 6.
ւ Գղ. ժգ. 28.
փ Ղու. զ. 40. Յոհ. ժգ. 16. ժե. 20.
ք Գղ. ժբ. 24. Մար. դ. 22. Ղու. ժա. 15. Յոհ. ը. 48. 52.
օ Մար. դ. 22. Ղու. ը. 17. ժբ. 2. 3.
ֆ Եա. բ. 12. 13. Ղու. ժբ. 4. ա Պետ. գ. 14.
ա ա Թագ. ժդ. 45. բ Թագ. ժդ. 11. Ղու. իա. 18. Գործ. իէ. 34.
բ Ղու. ժբ. 8. Հռով. ժ. 9. 10.
գ Յայտ. գ. 5.
դ Մար. ը. 38. Ղու. թ. 26. բ Տիմ. բ. 12.
ե Ղու. ժբ. 49. 51. 52. 53.
զ Միք. է. 6.
է Սաղ. խա. 9. ծե. 13. Միք. է. 6.
ը Յոհ. ժդ. 18.
թ Ղու. ժդ. 26.

Ցամի Ը հատ
31

ՅԱՐ. Ժ. 24 ։ ՄԱՐ. Ը. 34 ։ ՂՈՒ. Թ. 23 ։ ԺԳ. 27 ։
ՅԱՐ. Ժ. 25 ։ ՂՈՒ. ԺԷ. 33 ։ ՑՕՀ. ԺԸ. 25 ։
ԼՈՒԿ. ԺԸ. 5 ։ ՂՈՒ. Թ. 48 ։ Ժ. 16 ։ ՑՕՀ. ԺԸ. 44 ։ ԺԳ. 20 ։ ԳԱՂ. Գ. 14 ։
ԵԳ ԹԱԳ. ԺԷ. 10 ։ ԺԸ. 4 ։ Դ ԹԱԳ. Գ. 8 ։
ՅՈԼ. Ը. 5 ։ 6 ։ ԻՒ. 40 ։ ՄԱՐ. Թ. 40 ։ ԵՒՐ. Ղ. 10 ։

38 սիրէ , ինձի արժանի չէ . Ի՞ւ ան որ իր խաչը չառնէր ու իմ ետեւէս
39 գար , ինձի արժանի չէ ։ Ո՞ւն որ իր անձը կը գտնէ , պիտի կորսընցընէ զանիկայ . և ան որ իր անձը ինձի համար կը կորսընցընէ , պիտի
40 գտնէ զանիկայ ։ Ո՞ւն որ ձեզ կ'ընդունի , զիս կ'ընդունի . և ան որ զիս կ'ընդունի , զիս խրկողը կ'ընդունի ։
41 Ո՞ւն որ մարգարէ մը կ'ընդունի մարգարէի անունով , մարգարէի վարձը կ'առնէ . և ան որ արդար մը կ'ընդունի արդարի անունով , արդարի վարձը կ'առնէ ։
42 Ի՞ւ ան որ աս պզտիկներէն մէկուն միայն դաւաթ մը պաղ ջուր կը խմցընէ աշակերտի անունով , ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսընցընէ ։

ԳԼ. ԺԱ

2 Յովհաննէս իր աշակերտները Քրիստոսի կը խրկէ ։ 7 Քրիստոսի վկայութիւնը Յովհաննէսին համար ։ 18 Ժողովրդոց կարծիքը Յովհաննէսին ու Քրիստոսի վրայով ։ 20 Քրիստոս կը նախատէ Քօրազինը , Բեթսայիդան և Կափառնայումը՝ իրենց ապերախտութեանը և անգիղջ մնալուն համար ։ 25 և կը փառաւորէ իր Հօրը իմաստութիւնը՝ Աւետարանը պարզամիտներուն յայտնելուն համար ։ 28 Իրեն կը կանչէ ամէն անոնք որ իրենց մեղքին ծանրութիւնը կը զգան ։

1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս լմընցուց իր տասներկու աշակերտներուն պատուէր տալը , գնաց անկէ ա-նոնց քաղաքներուն մէջ քարոզելու և սորվեցընելու ։

2 Իսկ Յովհաննէս բանտին մէջը Քերթող լսեց Քրիստոսի գործքերը , իր աշակերտներէն երկուքը խրկե-
3 լով Ըսաւ անոր ։ Դուն ան ես որ գալու էիր , թէ ուրիշի մը սպա-
4 սենք ։ Ու Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ , Գացէք պատմեցէք Յովհաննէսին ինչ որ
5 կը լսէք ու կը տեսնէք . Կոյրերը կը տեսնեն , կաղերը կը քալեն , բորոտները կը մաքրուին , խուլերը կը լսեն , մեռելները յարութիւն կ'առնեն Ու աղքատներուն աւե-
6 տարան կը քարոզուի ։ Ու երանի անոր Ըսր իմ վրայովս չգայթակ-ղիր ։

7 Ի՞ւ երբոր անոնք գացին , Յիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն բսել Յովհաննէսին համար , Ի՞նչ տեսնե-լու ելար անապատին մէջ . ընդե՞ղ
8 մը հովին շարժուած ։ Հապա ի՞նչ տեսնելու ելար . փափուկ հանդերձ-ներ հագած մարդ մը . ահա փա-փուկ հանդերձներ հագնողները թա-
9 գաւորաց տուներն են ։ Հապա ի՞նչ տեսնելու ելար . մարգարէ՞ . այո՛ կ'ըսեմ ձեզի , Ի մարգարէէ մէն
10 ալ աւելի ։ Ինչու որ ասիկայ Ը-

Ցամի Ը հատ
31

ՅՄԱԳ. Գ. 1 ։ ՄԱՐ. Ա. 2 ։ ՂՈՒ. Ա. 76 ։ Ե. 27 ։
ՅՂՈՒ. ԺԳ. 16 ։
ԼՄԱԳ. Գ. 3 ։
ՅՄԱԳ. Գ. 5 ։ ԳԼ. ԺԷ. 12 ։ ՂՈՒ. Ա. 17 ։
ՅԳԼ. ԺԳ. 9 ։ ՂՈՒ. Բ. 8 ։ ՑԱՅ. Բ. 7 ։ 11 ։ 17 ։ 29 ։ Գ. 6 ։ 13 ։ 22 ։
ՅՂՈՒ. Ե. 31 ։
ՀԳԼ. Թ. 10 ։
ՅՂՈՒ. Ե. 35 ։
ՂՈՒ. Ժ. 13 ։ 15 ։
ՀՑՓԹ. Գ. 7 ։ 8 ։
ՅԳԼ. Ժ. 15 ։ ՀՇՐ 24 ։
ՅՏՒ՛Ս ԵՍ. Ժգ. 13 ։ ՈՂԲ. Բ. 1 ։
ՆԳԼ. Ժ. 15 ։
ՂՈՒ. Ժ. 21 ։
ՏՒ՛Ս ՍԱԳ. Բ. 2 ։ Ա ԿՈՐ. Ա. 19 ։ 27 ։ Բ. 8 ։ Բ ԿՈՐ. Գ. 14 ։
ՂԳԼ. ԺԳ. 17 ։

որուն համար գրուած է . Ի՞ւ ահա ես իմ դիւցազնս կը խրկեմ քու երե-սիդ առջեւէն , որ քու ճամբադ պի-տի պատրաստէ քու առջեւիդ ։
11 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Կնիկնե-րէն ծնածներուն մէջը Յովհաննէս Մկրտիչէն մեծ չելած է . սակայն երկնից թագաւորութեանը մէջ
12 պիտի պզտիկը անկէ մեծ է ։ Ի՞ւ Յովհաննէս Մկրտիչին օրերէն մինչև հիմա երկնից թագաւորութիւնը ուժով կ'առնուի , և ուժեղները
13 կը յափշտակեն անիկայ ։ Ինչու որ բոլոր մարգարէները ու օրէնքը մին-չև Յովհաննէս մարգարէութիւն ը-
14 րին . Ու եթէ կ'ուզէք ընդունել , անիկայ է Եղիան որ պիտի գար ։
15 Ո՞ւն որ լսելու ականջ ունի , թող
16 լսէ ։ Բայց որո՞ւ նմանցընեմ աս ազգը . կը նմանի տղոց , որ շու-կաները նստելով՝ իրենց ընկերնե-
17 րուն կը կանչեն , Ու կ'ըսեն , Փող ձնեցուցինք ձեզի ու չխաղացիք , ողբ կարդացինք ձեզի ու կոծ չըրիք ։
18 Վասն զի Յովհաննէս եկաւ , ոչ կ'ուտէր և ոչ կը խմէր , ու կ'ը-սեն , Դեւ կայ անոր ներսի դէն ։
19 Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ , և կ'ըսեն , Ահա ուտող և արբեցող մարդ մը՝ Համբաւորնե-րու ու մեղաւորներու բարեկամ . Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր որդւոցմէն ։
20 Ետքն սկսաւ նախատել ան քաղաքները , որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներուն շատերը ,
21 քանզի չապաշխարեցին . Վայ քեզ Քօրազին , վայ քեզ Բեթսայիդա , ինչու որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ ձեր մէջը եղան , շատոնցմէ ի մուրձով ու մոխիրով ապաշխա-
22 րած պիտի ըլլային ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ , Տիւրոսին և Սիդոնին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաս-
23 տանին օրը՝ քան թէ ձեզի ։ Եւ դուն Կափառնայում՝ Որ մինչև երկինքը բարձրացած ես , մինչև դժոխքը պիտի իջնես , ինչու որ եթէ Սոդոմի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ քու մէջդ եղան , իրաւ որ մինչև աս օրս դեռ պիտի
24 մնար ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Ո՞ս-դոմացւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը , քան թէ քեզի ։
25 Ետքն ժամանակին պատասխան տուաւ Յիսուս ու բսաւ , Շնոր-հակալ եմ քեզմէ՝ Հայր՝ Տէր երկնի և երկրի , Որ աս բաները ծածուկ պահեցիր իմաստուններէն և գիտուններէն , ու Տղոց յայտ-
26 նեցիր ։ Այո՛ Հայր , ինչու որ

Յամի Տեառն
31

ղ Գղ. ԻԸ. 18. Ղու. Ժ. 22. Յօհ. Գ. 35. ԺԳ. 3. ԺԷ. 2. ա Կոր. ԺԵ. 27.
է Յօհ. Ա. 18. Զ. 46. Ժ. 15.
ա Յօհ. ԺԳ. 15. Փիլ. Բ. 5. ա Պետ. Բ. 21. ա Յօհ. Բ. 6.
զ Զաք. Թ. 9. Փիլ. Բ. 7, 8.
է Երեմ. Զ. 16.
ա ա Յօհ. Ե. 3.

քու առջիդ աստանկ հաճելի եղաւ ։
27 ղ Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ
Հօրմէս, ու մէկը չճանչնար Որդին՝
բայց Հայրը ․ Եւ մէկը չճանչնար
Հայրը՝ բայց Որդին, և ան՝ որուն
28 որ Որդին կ՚ուզէ յայտնել ։ Եկէք
ինծի բոլոր յոգնած ու բեռնաւո-
րածներ, և ես ձեզ պիտի հանգ-
29 չեցնեմ ։ Իմ լուծս ձեր վրայ ա-
ռէք, ա և ինծմէ սորվեցէք՝ որ հեզ
եմ ու զ սրտով խոնարհ, և է ձեր
անձերուն հանգստութիւն պիտի
30 գտնէք ։ ա Ինչու որ իմ լուծս
քաղցր է, և իմ բեռս՝ թեթև ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Քրիստոս կը յանդիմանէ փարիսեցւոց կուրութիւնը շաբաթ օրուան վրայով 3 Սուրբ Գիրքերով, 9 փաստով, 13 և հրաշքով մը ։ 22 Կոյր ու համր դիւահար մը կը բժշկէ ։ 31 Կ՚իմացընէ թէ Սուրբ Հոգիին դէմ եղած հայհոյութիւնը պիտի չներուի, 36 և թէ դատարկ խօսքերու համար հաշիւ պիտի տրուի ։ 38 Կը յանդիմանէ անհաւատները որ նշան կը խնդրեն, 49 և կը ցուցընէ թէ ո՛վ է իր եղբայրը՝ իր քոյրը և իր մայրը ։

ը Օր. ԻԳ. 25. Մար. Բ. 23. Ղու. Զ. 1.
է ա Թագ. ԻԱ. 6.
ը Ել. ԻԹ. 30. Ղև. ԻԴ. 5.
ը Ել. ԻԹ. 32, 33. Ղև. Ը. 31. ԻԴ. 9.
է Թու. ԻԸ. 9. Յօհ. Է. 22.
ղ Բ Մն. Զ. 18. Մաղ. Գ. 1.
է Ովս. Զ. 6. Միք. Զ. 6, 7, 8. Գղ. Թ. 13.
ը Մար. Գ. 1. Ղու. Զ. 6.
ը Ղու. ԺԳ. 14. ԺԴ. 3. Յօհ. Թ. 16.
ձ Տե՛ս Ել. ԻԳ. 4, 5. Բ Օր. ԻԲ. 4.

1 Այն ատենը ը Յիսուս շաբաթ օրը
գնաց արտերուն մէջէն ․ և իր
աշակերտները անօթեցան, ու սկը-
սան ցորենի հասկեր փրցընել և ու-
2 տել ։ Փարիսեցիները երբոր տե-
սան, ըսին անոր, Ահա քու աշա-
կերտներդ կը գործեն ինչ որ ար-
3 ժան չէ շաբաթ օրը գործել ։ Ան
ալ անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր
դուք է Դաւիթին ըրածը, երբոր
անօթեցաւ ինքը ու անոնք որ իր
4 հետն էին ․ Ինչպէս մտաւ Աս-
տուծոյ տունը, և ը առաջաւորու-
թեան հացերը կերաւ, որ ո՛չ իրեն
օրինաւոր էր ուտել, և ո՛չ անոնց՝
որ իր հետն էին, ը բայց միայն քա-
5 հանաներուն ։ Կամ թէ է օրէնքին
մէջը չէ՞ք կարդացեր, որ քահա-
նաները շաբաթ օրերը տաճարին
մէջ շաբաթը կը պղծեն՝ ու անմեղ
6 են ։ Բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ աս
տեղը ղ տաճարէն մեծ մէկը կայ ։
7 Եւ թէ որ գիտնայիք թէ ինչ
ըսել է, է Ողորմութիւն կ՚ուզեմ՝
ու չէ թէ զոհ, ան ատենը ան-
պարտները չէիք դատապարտեր ․
8 Քանզի Որդին մարդոյ շաբաթին
տէրն է ։
9 ը Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ ա-
10 նոնց ժողովարանը ։ Եւ հոն մէկ
մարդ մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած
էր ․ և հարցուցին անոր ու ըսին
թէ ը Շաբաթ օրը բժշկել արժա՞ն
է, որ անոր վրայով ամբաստանու-
11 թիւն ընեն ։ Ան ալ ըսաւ անոնց,
Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որ մէկ ոչ-
խար մը ունենայ, և անիկայ շա-
բաթ օրը ձ փոսի մէջ իյնայ, պիտի
չբռնէ՞ ու վեր հանէ զանիկայ ։

12 Արդ որչափ աւելի է մարդը ոչ-
խարէն ․ ուրեմն շաբաթ օրը բարի
13 գործել արժան է ։ Ան ատենը
ըսաւ ան մարդուն ։ Երկընցո՛ւր
ձեռքդ ․ ան ալ երկընցուց, ու ող-
14 ջացաւ միւսին պէս ։ Իսկ է փա-
րիսեցիները դուրս ելլելով՝ անոր
վրայ խորհուրդ կ՚ընէին թէ ին-
չո՞ր անիկայ կորսնցընեն ։
15 Եւ Յիսուս երբոր գիտցաւ,
ւ զգուշացաւ անկէ ․ է և շատ ժո-
ղովուրդներ անոր ետևէն գացին,
16 ու ամէնը բժշկեց ։ Եւ ձ սաստիկ
պատուիրեց անոնց որ զինքը մէ-
17 կու մը չյայտնեն ․ Որ կատարուի
Եսայի մարգարէին ձեռքով ըս-
18 ուած խօսքը, (Ահա իմ ծառաս՝
որ ընտրեցի, և իմ սիրելիս՝ ձ որուն
հաւնեցաւ իմ անձս ․ իմ Հոգիս
անոր վրայ պիտի դնեմ, ու հե-
թանոսներուն իրաւունք պիտի
19 պատմէ ։ Ո՛չ պիտի վիճի, և ո՛չ
պիտի աղաղակէ, և ո՛չ մէկը պի-
տի լսէ անոր ձայնը հրապարակնե-
20 րուն մէջ ։ Ջախջախած եղէգը
պիտի չփշրէ, ու պլպլած պատ-
րոյգը պիտի չմարէ, մինչև որ դա-
տաստանը յաղթութեան հանէ ։
21 Եւ հեթանոսները անոր անուանը
պիտի յուսան ։
22) Ան ատենը կոյր ու համր դիւա-
հար մը բերին իրեն, և զանիկայ
բժշկեց, անանկ որ համրը ու կոյրը
23 խօսեցաւ ու տեսաւ ։ Եւ բոլոր
ժողովուրդները զարմացան ու կ՚ը-
սէին, Արդեօք ասիկա՞ է Դաւիթի
24 որդին ։ ղ Բայց փարիսեցիները
երբոր լսեցին, ըսին, Ասիկայ
ուրիշ բանով չհաներ դևերը՝ բայց
դևերուն Բէեղզեբուղ իշխանովը ։
25 Եւ ձ Յիսուս անոնց խորհուրդները
իմանալով՝ ըսաւ անոնց, Ամէն
թագաւորութիւն իրեն դէմ բաժ-
նուած՝ կ՚աւերի ․ և ամէն քաղաք
կամ տուն իրեն դէմ բաժնուած՝
26 չկրնար կենալ ։ Եւ թէ որ Սա-
տանան Սատանայ կը հանէ, իրեն
դէմ բաժնուեցաւ ․ ուստի ինչպէ՞ս
պիտի կենայ անոր թագաւորու-
27 թիւնը ։ Ու թէ որ ես Բէեղզեբու-
ղով դևերը կը հանեմ, ձեր որ-
դիները ինչո՞վ կը հանեն ․ ուրեմն
անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւոր-
28 ները ։ Բայց թէ որ ես Աստուծոյ
Հոգիովը կը հանեմ՝ դևերը, ուրեմն
ᵓ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
29 ձեր վրայ հասած է ։ ᵓ Կամ ին-
չո՞ր կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու
մը տունը մտնել, և անոր կարասի-
ները յափշտակել, թէ որ առաջ
ան զօրաւոր մարդը չկապէ, ու
30 ետքը անոր տունը կողոպտէ ։ Ան
որ իմ հետս չէ, ինծի հակառակ

Յամի Տեառն
31

է Գղ. ԻԵ. 1. Մար. Գ. 6. Ղու. Զ. 11. Յօհ. Ե. 18. Ժ. 39. ԺԱ. 53.
ւ Տե՛ս Գղ. Ժ. 23. Մար. Գ. 7.
է Գղ. ԺԹ. 2.
ձ Գղ. Թ. 30.
(Ես. ԽԲ. 1.
ձ Գղ. Գ. 17. ԺԷ. 5.
) Տե՛ս Գղ. Թ. 32. Մար. Գ. 11. Ղու. ԺԱ. 14.
ղ Գղ. Թ. 34. Մար. Գ. 22. Ղու. ԺԱ. 15.
ձ Գղ. Թ. 4. Յօհ. Բ. 25. Յայտ. Բ. 23.
ᵓ Դան. Բ. 44. Է. 14. Ղու. Ա. 33. ԺԱ. 20. ԺԷ. 20, 21.
ᵓ Ես. ԽԹ. 24. Ղու. ԺԱ. 21, 22, 23.

Ցամք Տեառն 31

ե Մար·գ·28։ Ղու·ժբ· 10։ Երր· գ·4։ ժ· 26, 29։ ա Ցօհ·ե·16։ ԼԳոր·ե·51։ ԻԳԼ·ժա· 19։ ժգ·55։ Ցօհ·է·12, 52։ ԼաՏիմ·ա· 13։ ԻԳԼ·է·17։ Ղու·գ·43, 44։ ԼԳԼ·գ·7։ իգ·33։

ԻՂու·գ·45։

ԻԳԼ·ժգ·1։ Մար·ը·11։ Ղու·ժա· 16, 29։ Ցօհ·ը·18։ ա Կոր·ա· 22։

ՎԵս·ծէ·3։ Գլ·ժգ·4։ Մար·ը·38։ Ցօհ·գ·48։

ԻՑոփ·ա· 17։

ԸՂու·ժա· 32։

ՅՑե՛ս Երեմ. գ·11։ Եզեկ·ժգ· 51, 52։ Հռով·ը· 27։

ԻՑոփ·գ· 5։

ՖԴԹագ.ժ. 1։ ԸՄԽ· Թ·1։ Ղու· ժա·31։

ԻՂու·ժա· 24։

ՖՑոր·ա·7։ ՍԳաա·ե· 8։

է, և ան որ ինծի հետ չժողվիր, 31 ցիրուցան կ'ընէ։ Ընոր համար ձեզի կ'ըսեմ, Ն Ամէն մեղք ու հայհոյութիւն պիտի ներուի մարդոց, բայց Սուրբ Հոգւոյն դէմ խօսիլ հայհոյութիւնը պիտի չներուի 32 մարդոց։ Եւ ո՛վ որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ, պիտի ներուի անոր։ բայց ո՛վ որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ կ'ըսէ, պիտի չներուի անոր, ո՛չ աս աշխարհիս մէջ և ո՛չ գա- 33 լու աշխարհին մէջ։ Կամ ծառը բարի ըրէք, ու պտուղը բարի, կամ ծառը չար ըրէք, ու անոր պտուղը չար. ինչու որ ծա- 34 ռը պտուղէն կը ճանչցուի։ Լի՛ժ- ռո՛ւ ծնունդներ՝ ի՞նչպէս կրնաք բարի խօսիլ, որ չար էք. ինչու որ բերնին աւելցուքէն բերանը 35 կը խօսի։ Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բարի բաներ կը հա- նէ, և չար մարդը էր չարէն չար գանձէն չար բաներ կը հանէ։ 36 Բայց ձեզի կ'ըսեմ թէ Ամէն գա- տարկ խօսքերու համար՝ որ մարդիկ կը խօսին, դատաստանին օրը 37 հաշիւ պիտի տան։ Ինչու որ քու խօսքերէդ պիտի արդարանաս, և քու խօսքերէդ պիտի դատապար- տուիս։

38 Ան ատենը դպիրներէն ու փա- րիսեցիներէն ոմանք պատասխան տուին իրեն ու ըսին։ Վարդա- պետ՝ կ'ուզենք քեզմէ նշան մը 39 տեսնել։ Անիկայ պատասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ։ Չար և հընացող ազգը նշան կ'ուզէ, և ո՛րէ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին 40 նշանը։ Քանզի ինչպէս որ Յով- նան իրեք օր ու իրեք գիշեր կէտ ձուկին փորին մէջն էր, անանկ ալ Որդին մարդոյ պիտի ըլլայ երկրիս սրտին մէջը իրեք օր ու իրեք գի- 41 շեր։ Նինուէի մարդիկը դա- տաստանին օրը աս ազգին դէմ պի- տի ելլեն ու պիտի դատապար- տեն անիկայ։ Ինչու որ Յովնանին քարոզութեամբը զղջի եկան. և ահա Յովնանէն մեծ մէկը կայ 42 հոս։ Հարաւի թագուհին դա- տաստանին օրը աս ազգին դէմ պի- տի ելլէ ու պիտի դատապարտէ անիկայ։ Ինչու որ ինքը երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնին իմաս- տութիւնը լսելու. և ահա Սողո- մոնէն մեծ մէկը կայ հոս։

43 Ու երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, անջուր տեղուանք կը պըտտի, հանգստութիւն կը փնտռէ 44 ու չգտնէր. Ան ատենը կ'ըսէ, Դառնամ նորէն իմ տունս ուրկից որ ելայ. և կու գայ ըՏՒՈՅ կը դտնէ պարապ՝ մաքրուած ու 45 յարդարուած։ Ան ատենը կ'երթայ և իր հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին, և ձան մարդուն վերջը առջինէն դէշ կ'ըլլայ. ասանկ պիտի ըլլայ աս չար ազգին ալ։

46 Ու քանի որ ինքը ժողովուրդին կը խօսէր, ահա իր մայրը ու եղբայրները դուրսը կայներ էին, 47 և կ'ուզէին իր հետը խօսիլ։ Ու մէկը իրեն ըսաւ։ Ահա քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ են, 48 և կ'ուզեն հետդ խօսիլ։ Ան ալ իրեն ըսողին պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ 49 են իմ եղբայրներս։ Եւ իր ձեռքը դէպ իր աշակերտներուն երկնցընելով ըսաւ, Ահա իմ մայրս և 50 իմ եղբայրներս. Վասն զի ո՛վ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կա- տարէ, անիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս։

Ցամք Տեառն 31

ՖԵրր·ա·4։ ժ·26։ բ գնտ·բ· 20, 21, 22։

ԻՄար·գ· 31։ Ղու·բ· 19, 20, 21։ ԲԳԼ·ժգ· 55։ Մար· գ·3։ Ցօհ· բ·12։ է· 3, 5։ Գոր· ա·14։ ա Կոր·թ·5։ Գաղ·ա· 19։ ՖՑե՛ս Ցօհ· ժե·14։ Գաղ·ե· 6։ գ·15։ Կող·գ·11։ Երր·բ·11։

ԳԼ·ԺԳ

3 Սերմանացանին առակը։ 18 անոր մեկնութիւնը։ 24 Որոմին։ 31 մանանեխին։ 33 խմորին։ 44 ծածկուած գանձին։ 45 մարգարիտին 47 ու ծովը ձգուած ուռկանին առակները։ 53 Քրիստոս կ'անարգուի իր հայրենակիցներուն։

1 Յն օրը Ցիսուս տունէն ելլելով՝ 2 նստաւ։ Եւ շատ ժողովուրդներ քովը ժողվուեցան, անանկ որ ինքը նաւը մտաւ ու նստաւ. և բոլոր ժողովուրդը ծովեզերքը կայներ էր։ 3 Ու շատ բաներ խօսեցաւ անոնց առակներով՝ և ըսաւ։

ԻՄար·գ·1։ ԲՂու·բ·4։ ՖՂու·ե·3։

4 Ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ. ու երբոր կը ցանէր՝ մէկ քանիները ճամբուն քովը ինկան, և թռչունները եկան ու կե- 5 րան զանոնք։ Եւ ուրիշները ապառաժուտ տեղերու վրայ ինկան՝ ուր որ շատ հող չկար։ և շուտ մը բուսան հողը խորունկութիւն չունե- 6 նալուն համար. Սակայն արեւուն ծագած ատենը այրեցան, ու արմատ չունենալնուն համար չորցան։ 7 Եւ ուրիշները ինկան փուշերու մէջ, և փուշերը ելան ու խեղդեցին 8 զանոնք։ Եւ ուրիշները ինկան ա- ղէկ հողի մէջ, ու պտուղ կու տա- յին՝ որը հարիւր հարիւր, որը 9 վաթսուն, և որը երեսուն։ Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ։ 10 Ու աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն։ Ինչու համար առակ- 11 ներով կը խօսիս անոնց։ Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա- նոնց, Ընոր համար՝ որ ձեզի տը- րուած է գիտնալ երկնից թագա-

ՖՄար·գ·1։ ԲՂու·բ·4։ ՖՂու·ե·3։

ԻՂու·բ·5։

ԻՅն·իգ· 12։ ՂԳԼ·ժա· 15։ Մար· գ·9։ ԻԳԼ·ժա· 25։ ժգ·17։ Մար·գ· 11։ ա Կոր· բ·10։ ա Ցօհ·բ·27։

Յամի Տեառն 31

ե Գւ. ԻԵ. 29. Մար. Դ. 25. Ղու. Ը. 18. Ժթ. 26.
Բ Եա. Զ. 9. Եզեկ. ԺԲ. 2. Մար. Դ. 12. Ղու. Ը. 10. Յոհ. ԺԲ. 40. Գոր. ԻԸ. 26. 27. Հռով. ԺԱ. 8. Բ Կոր. Գ. 14. 15. Եբր. Ե. 11.
է Գւ. ԺԴ. 17. Ղու. Ժ. 23. 24. Յոհ. Ի. 29. Ւ Եբր. ԺԱ. 13. Ա Պետ. Ա. 10. 11.
Ի Մար. Դ. 14. Ղու. Ը. 11.
Թ Գւ. Դ. 23.
Ժ Եա. ԺԸ. 2. Եզեկ. ԼԴ. 31. 32. Յոհ. Ե. 35.
Հ Գւ. ԺԱ. 6. Բ Տիմ. Ա. 15.
Յ Երեմ. Դ. 3.
Ն Գւ. ԺԹ. 23. Մար. Ժ. 23. Ղու. ԺԲ. 24. Ա Տիմ. Զ. 9. Բ Տիմ. Դ. 10.

ւորութեանը խորհուրդները , և
12 անոնց տրուած չէ ։ Վասն զի ով
որ ունի , անոր պիտի տրուի ու պի-
տի աւելնայ . և ով որ չունի , ու-
նեցածն ալ անկէ պիտի առնուի ։
13 Անոր համար առակներով կը խօսիմ
անոնց , որ կը տեսնեն՝ ու չեն
տեսներ , և կը լսեն՝ ու չեն լսեր
14 ու միտք չեն առներ ։ Եւ անոնց
վրայ կը կատարուի Եսայիին մար-
գարէութիւնը որ կ'ըսէ , Լսելով
պիտի լսէք՝ ու պիտի չիմանաք , և
տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու պիտի
15 չտեսնէք ։ Ինչու որ աս ժողո-
վուրդին սիրտը թանձրացաւ , և
իրենց ականջներովը ծանր լսեցին ,
ու աչքերնին գոցեցին , որ չըլլայ
թէ բնաւ աչքերով տեսնեն և ա-
կանջներով լսեն և սրտով իմա-
նան ու դարձի գան , և ես անոնք
16 բժշկեմ ։ Բայց երանի է ձեր աչ-
քերուն որ կը տեսնեն , ու ձեր ա-
17 կանջներուն որ կը լսեն ։ Քանզի
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ շատ
մարգարէներ և արդարներ փափա-
քեցան ձեր տեսածները տեսնելու՝
ու չտեսան , և ձեր լսածները լսելու՝
ու չլսեցին ։
18 Հիմա դուք սերմ ցանողին ա-
19 ռակը լսեցէք ։ Ան ամէնը որ թա-
գաւորութեան խօսքը կը լսէ ու
միտք չառներ , չարը կու գայ ու
անոր սրտին մէջ ցանուածը կը
յափշտակէ . ասիկայ ան է որ ճամ-
20 բուն քովը ցանուեցաւ ։ Եւ ապա-
ռաժուտ տեղերու վրայ ցանուածը
ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը , շուտ մը
ուրախութեամբ կ'ընդունի զա-
21 նիկայ . Բայց իր մէջը արմատ չու-
նենալով՝ քիչ ժամանակ կը տեւէ .
ու երբոր նեղութիւն կամ հալա-
ծանք ըլլայ խօսքին համար , շուտ մը
22 կը գայթակղի ։ Եւ փուշերուն
մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը
լսէ խօսքը , աշխարհիս զբաղմունքը
և հարստութեան խաբէութիւնը
խօսքը կը խեղդեն , ու կ'ըլլայ ան-
23 պտուղ ։ Իսկ աղէկ հողի մէջ
ցանուածը ան է որ երբ կը լսէ
խօսքը , միտք կ'առնէ , և պտուղ
կու տայ՝ որը հարիւր , որը վաթ-
սուն , ու որը երեսուն ։
24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ
բերաւ անոնց ու ըսաւ , Երկնից
թագաւորութիւնը նմանեցաւ մէկ
մարդու մը , որ իր արտին մէջ բա-
25 րի սերմ ցանեց . Ու երբոր մարդիկ
կը քնանային , իր թշնամին եկաւ
ու ցորենին մէջ որոմ ցանեց և
26 գնաց ։ Ու երբոր խոտը բուսաւ
ու պտուղ բերաւ , անկէ ետև ո-
27 րոմն ալ երեցաւ ։ Ուստի տա-
նուտիրոջը ծառաները մօտեցան ու
իրեն ըսին , Տէ՛ր՝ չէ՞ որ դուն քու
արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր ,
28 ուրեմն որոմը ուսկից ունի ։ Եւ
անիկայ ըսաւ անոնց , Մէկ թշնա-
մի մարդ մը ըրած է ատիկայ . Ծա-
ռաները իրեն ըսին , Հիմա կ'ու-
զե՞ս որ երթանք անիկայ մէկդի
29 քաղենք ։ Ան ալ ըսաւ , Ոչ ,
չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեննիդ
ցորենն ալ անոր հետը փրցնէք ։
30 Թող տուէք որ երկուքն ալ մէկ-
տեղ աճին մինչև հունձքի ատենը .
և հունձքին ատենը հնձողներուն պի-
տի ըսեմ , Առաջ որոմը քաղեցէք ,
և անիկայ խուրձ խուրձ կապեցէք
այրելու համար , իսկ ցորենը իմ
ամբարս ժողվեցէք ։
31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ
բերաւ անոնց ու ըսաւ , Երկնից
թագաւորութիւնը մանանեխի հա-
տի նման է , որն որ մարդ մը առաւ՝
32 իր արտին մէջը ցանեց . Որ ամէն
սերմերէն պզտիկ է , ու երբոր աճի
ամէն խոտեղէններէն մեծ է , ու
ծառ կ'ըլլայ , անանկ որ երկնից
թռչունները կու գան և անոր
ճիւղերուն վրայ կը հանգչին ։
33 Ուրիշ առակ մըն ալ զրուցեց
անոնց — ըսաւ , Երկնից թագա-
ւորութիւնը խմորի նման է , որն
որ կնիկ մը առաւ՝ երեք գրիւ ալիւ-
րի մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն
ալ խմորեցաւ ։
34 Յիսուս աս ամէն բաները առակ-
ներով խօսեցաւ ժողովուրդին , ու
առանց առակի բան մը չէր խօսեր
35 անոնց . Որ կատարուի մարգարէին
ձեռքով բռուած խօսքը , Առակ-
ներով պիտի բանամ իմ բերանս ,
աշխարհի սկիզբէն 'ի վեր ծած-
կուած բաները յառաջ պիտի բե-
րեմ ։
36 Ան ատենը Յիսուս ժողովուրդ-
ները թողուց , տունը եկաւ . և
իր աշակերտները մօտեցան իրեն ու
ըսին , Արտին որոմներուն առակը
37 մեկնէ՛ մեզի ։ Ան ալ պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց , Բարի
սերմը ցանողը Որդին մարդոյ է .
38 Եւ արտը աշխարհս է . իսկ բարի
սերմը անոնք են որ թագաւորու-
թեանը որդիքն են , բայց որոմը
39 չարին որդիքն են . Եւ թշնամին
որ անիկայ ցանեց , Սատանան է ,
և հունձքը աշխարհիս վերջն է . ու
40 հնձողները հրեշտակներն են ։ Արդ
ինչպէս որ որոմը կը ժողվուի ու
կրակի մէջ կ'այրի , աշխարհիս
վերջն ալ անանկ պիտի ըլլայ ։
41 Որդին մարդոյ իր հրեշտակները
պիտի ղրկէ , ու պիտի ժողվեն ա-
նոր թագաւորութենէն բոլոր գայ-
թակղութիւնները՝ և անոնք որ ա-

Յամի Տեառն 31

ֆ Գւ. Գ. 12.
Ղ Եա. Բ. 2. 3. Միք. Դ. 1. Մար. Դ. 31. Ղու. ԺԳ. 18. 19.
Ճ Ղու. ԺԳ. 20.
Մ Մար. Դ. 33. 34.
Յ Սաղ. ՀԸ. 2.
Ն Հռով. ԺԶ. 25. 26. Ա Կոր. Բ. 7. Եփե. Գ. 9. Կող. Ա. 26.
Շ Գւ. ԻԴ. 14. ԻԸ. 19. Մար. ԺԶ. 15. 20. Ղու. ԻԴ. 47. Հռով. Ժ. 18. Կող. Ա. 6.
Ո Ծն. Գ. 15. Յոհ. Ը. 44. Գոր. ԺԳ. 10. Ա Յոհ. Գ. 8.
Չ Յովէլ. Գ. 13. Յայտ. ԺԴ. 15.
Պ Գւ. ԺԸ. 7. Բ Պետ. Բ. 1. 2.

Ցամի Ցեսառն 31

42 նորէնութիւն կը դործեն, - ու կրակի Ջոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք. Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ
43 կրճտել։ - Ան ատենը արևի պէս պիտի փայլին արդարները իրենց Հօրը թագաւորութեանը մէջ։ - Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ։
44 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը արտի մէջ պահուած դանձի նման է, որ անիկայ մէկ մարդ մը դտնելով կը ծածկէ, և ուրախութենէն կ'երթայ ⁊ բոլոր ունեցածը կը ծախէ, ու - ան արտը կը դնէ։
45 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը վաճառական մարդու մը նման է, որ գեղեցիկ մարգարիտներ
46 կը փնտռէ. Եւ ⁊ մէկ պատուական մարգարիտ մը դտնելով գնաց իր բոլոր ունեցածը ծախեց, ու զանիկայ գնեց։
47 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը ծովը ձգուած ուռկանի մը նման է, որ ⁊ամէն տեսակէն կը ժողովէ։
48 Վէ՛ Որ երբոր լեցուեցաւ՝ ցամաքը հանեցին, ու նստան աղէկները ամաններու մէջ ժողվեցին և անշա-
49 հը դուրս ձգեցին։ Ասանկ պիտի ըլլայ աշխարհիս վերջը. Հրեշտակները պիտի ելլեն ու ⁊ արդարներուն
50 մէջէն չարերը պիտի զատեն, Եւ ⁊ պիտի ձգեն զանոնք կրակի Ջոցին մէջ. Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճտել։
51 Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հասկըցա՞ք ասամէն բաները. Ըսին ա-
52 նոր, Ա՛յո՛ Տէր։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց, Անոր համար ամէն դպիր որ երկնից թագաւորութեան աշակերտեալ է, նման է տանուտէր մարդու մը՝ որ իր գանձէն - նոր ու հին բաներ կը հանէ։
53 Ու երբոր կատարեց Յիսուս ասառակները, անկէ մեկնեցաւ. ⁊ Եւ
54 եկաւ իր գաւառը, ու անոնց կը սորվեցընէր իրենց ժողովարանին մէջը. մինչև որ կը զարմանային անոնք ու կ'ըսէին։ Անիկայ ո՞ւսկից ունի ասիմաստութիւնը և հրաշք-
55 ները. ⁊ Անիկայ հիւսին որդին չէ՞. ասոր մայրը Մարիամ չը՞կոչուիր, ու ⁊ ասոր եղբայրները՝ ⁊ Յակոբոս և Յովսէս ու Սիմոն և Յուդա.
56 Ու ասոր քոյրերը ամէնը մեր քովը չէ՞ն. ալ ինչը ո՞ւսկից ունի ասամէն բաները։ Եւ անոր վրայով
57 ղկը դայթակղէին. բայց Յիսուս ըսաւ անոնց, ⁊ Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր դաւառին ու
58 իր տանը մէջ։ Եւ ըՀոն շատ հրաշքներ չըրաւ անոնց անհաւատութեանը համար։

Ցամի Ցեսառն 31

- Գղ. գ. 12, Յայտ. ԺԹ. 20, ⁊ Ժ. 10, ՀԳղ. ը. 12, ՀՄր 50, ⁊ Դան. ժը. 3, ասոր. ԺԱ. 42, 43, ըՀմր 9,
ⁿ Փիլ. գ. 7, 8,
- Ես. ՅԱ. 1, Յայտ. գ. 18,
ⁱ Ռոմ. ը. 4, գ. 14, 15, ը. 10, 19,
+ Գղ. իբ. 10,
• Գղ. իե. 32,
ⁱ Հմր 42,
- Երգ. է. 13,
ⁱ Գղ. ը. 23, Մարկ. գ. 1, Ղկ. գ. 16, 23,
ⁱ Ես. խԹ. 7, Մար. գ. 3, Ղկ. գ. 23, Յով. գ. 42,
⁊ Գղ. ԺԸ. 46,
ⁱ Մար. ԺԱ. 40,
ՀՂկ. Ժա. 6, Մար. գ. 3, 4,
ⁱ Ղկ. գ. 24, Յով. գ. 44,
ըՄար. գ. 5, 6,

Ցամի Ցեսառն 32

ԳՂ. ԺԴ

1 Հերովդեսին կարծիքը Քրիստոսի վրայով։ 3 Յովհաննէս մկրտչին գլխատուելուն պատճառը։ 13 Յիսուս անապատ տեղ մը կ'երթայ, 15 ուր տեղ հինգ հազար հոգի կը կերակրէ հինգ նկանակով ու երկու ձուկով. 22 Յետոյ վրայ քալելով իր աշակերտներուն կ'երթայ, 34 և Գեննեսարեթի ցամաքը ելլելով հիւանդները կը բժշկէ՝ անոնց իր հանդերձին ծայրին դպչելովը։

Ցամի Ցեսառն 32

1 Ի՛ն ժամանակը - Հերովդէս չորրորդապետը Յիսուսին համբաւը
2 լսեց· Ու իր ծառաներուն ըսաւ, Անիկայ Յովհաննէս մկրտիչն է. անիկայ մեռելներէն յարութիւն առած է, և անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան անով։
3 Քանզի ⁊ Հերովդէս Յովհաննէսը բռներ, զանիկայ կապեր ու բանտը դրեր էր՝ իր եղբօրը Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիային համար։
4 Վասն զի Յովհաննէս անոր կ'ըսէր, ⁊ Քեզի օրինաւոր չէ անիկայ ունի ու-
5 նենալ։ Ուստի կ'ուզէր զանիկայ սպաննել, բայց ժողովուրդէն կը վախնար, ⁊ Ինչու որ իբրև մար-
6 գարէ կ'ընդունէին զանիկայ։ Ու երբոր Հերովդեսին ծննդեան օրը եղաւ, Հերովդիային աղջիկը խաղաց հ-ն-ի-ր-ն մէջ, ու Հերովդես-
7 սին հաճելի եղաւ։ Ուստի երդումով խոստացաւ որ տայ անոր ինչ-
8 որ ուզելու ըլլայ։ Եւ անիկայ առաջ իր մօրմէն խրատուելով ըսաւ, Տուր ինծի հոս Յովհաննէս մկրտչին գլուխը սկուտեղի մը վրայ։
9 Եւ թագաւորը տրտմեցաւ. բայց երդումներուն համար ու իր հետը նստողներուն համար հրաման ըրաւ
10 որ տրուի։ Եւ ⁊ղրկ խրկելով Յովհաննէսը բանտին մէջ գլխա-
11 տեց։ Եւ անոր գլուխը սկուտեղով բերուեցաւ ու տրուեցաւ աղջկանը, ան ալ իր մօրը տա-
12 ռաւ։ Եւ անոր աշակերտները եկան՝ ու մարմինը վերցնելով թաղեցին, և գացին Յիսուսին պատմեցին։
13 Ու ⁊ երբոր լսեց Յիսուս, անկէ նաւով անապատ տեղ մը գնաց առանձին. երբոր լսեցին ժողովուրդները՝ ոտքով անոր ետևէն գացին իրենց քաղաքներէն։
14 Ու * երբոր դուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ տեսնելով ⁊ խղճայ անոնց վրայ, ու անոնց հիւանդները բժշկեց։
15 ⁊ Եւ իրիկուան ատեն իր աշակերտները իրեն եկան ու ըսին, Հա՛ անապատ տեղ մըն է, և ժամանակը ուշացած է. արձակէ ժողովուրդները, որ դեղերը երթան
16 ու իրենց կերակուր գնեն։ Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Հարկ չէ

Ցամի Ցեսառն 32

Ցես. Ս. 32 «կէտը - Մար. գ. 14, Ղկ. թ. 7,
Ցես. Ս. 30 ⁊ Մար. գ. 17, Ղկ. գ. 19, 20,
Ցես. Ս. 31 ⁊ Ղկ. ԺԸ. 16, ⁊ Գղ. իա. 26, Ղկ. թ. 6,
Ցես. Ս. 32 ⁊ Գղ. Ժ. 23, ԺԸ. 15, Մար. գ. 32, Ղկ. թ. 10, Յով. գ. 1, 2,
* Ռոմ. երբոր Յիսուս ՀԳղ. թ. 36, Մար. գ. 34,
⁊ Մար. գ. 35, Ղկ. թ. 12, Յով. գ. 5,

Ցամի Տեառն 32

որ ատոնք երթան , դուք տուէք
17 ատոնց որ ուտեն : Անոնք ալ բսին
անոր , Հոս ոչինչ բան մը չունինք ,
բայց միայն հինդ նկանակ ու երկու
18 ձուկ : Ու բսաւ անոնց , Հոս ինծի
19 բերէք զանոնք : Եւ հրաման ըրաւ
որ ժողովուրդները խոտին վրայ
նստին . և հինդ նկանակը ու երկու
ձուկը առաւ , ու դէպ 'ի երկինքը
Ը ԳԼ · ԺԸ · 36 : նայելով Օրհնեց , ու կտրե-
լով նկանակները աշակերտներուն
տուաւ , և աշակերտները ժողո-
20 վուրդին : Եւ ամենքը կերան ու
կշտացան , և տասներկու կողով
լեցուն՝ աւելցած կտորանքները
21 վերցուցին : Եւ անոնք որ կերան ,
հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ
էին՝ կնիկներէն և տղաքներէն 'ի
զատ :

* ՈՒՆԻ ԵՒ ՅԻՍՈՒՍ

22 * Եւ չուտ մը աշակերտները ար-
տորցուց որ նաւը մտնեն , և իրմէ
առաջ անդիի կողմը անցնին , մինչև
որ ինքը ժողովուրդները արձակէ :
Բ ՄԱՐ · Չ · 46 : 23 Բ Եւ ժողովուրդները արձակելէն
ետքը՝ ինքը լեռը ելաւ առանձին
աղօթք ընելու . ու Ի երբոր իրիկուն
Ի ՅՈՀ · Չ · 16 : 24 եղաւ , հոն մինակ էր . Իսկ նաւը
արդէն ծովուն մէջտեղը ալեկոծու-
թեան մէջ էր , ինչու որ հովը դէմ
25 էր : Ո՝ գիշերուան չորրորդ պա-
հուն Յիսուս դէպ 'ի անոնց գնաց՝
26 ծովուն վրայ քալելով : Եւ աշա-
կերտները երբոր անիկայ տեսան՝
Ի ՅՈՐ · Թ · 8 : որ Ի ծովուն վրայ կը քալէր , խռո-
վեցան , և ըսին թէ աչքի երևոյթ
բան մըն է . ու վախերնուն կան-
27 չուրտեցին : Եւ չուտ մը Յիսուս
խօսեցաւ անոնց ու բսաւ , Քաջ
28 եղէք՝ ես եմ , մի վախնաք : Պետ-
րոս պատասխան տուաւ անոր ու
բսաւ , Տէր՝ թէ որ դուն ես , հրա-
ման ըրէ ինծի որ քեզի գամ ջու-
29 րերուն վրայէն : Ան ալ բսաւ ,
Եկուր . Պետրոս ալ նաւէն իջաւ ,
ջուրերուն վրայէն քալեց որ Յի-
30 սուսի գովը երթայ . Իսկ հովը
սաստիկ տեսնելով վախցաւ , ու
երբոր սկսաւ ընկղմիլ , աղաղա-
կեց ու բսաւ , Տէր՝ ազատէ զիս :
31 Եւ Յիսուս չուտ մը իր ձեռքը եր-
կընցուց , բռնեց զանիկայ ու անոր
բսաւ , Թէ բահաւատ՝ ինչու երկ-
32 մտեցար : Ու երբոր նաւը ե-
33 լան , հովը դադարեցաւ : Եւ ա-
նոնք որ նաւուն մէջն էին , եկան
երկրպագութիւն ըրին անոր ու
բսին , Իրաւցընէ Ո՞որդի Աստու-
ծոյ ես դուն :
34 Ի Ու անդիի կողմը անցնելով
Գեննեսարեթի երկիրը հասան :
35 Ու երբոր ան տեղի մարդիկը ճանչ-
ցան զանիկայ , Ղրկեցին
բոլոր շրջակայ տեղուանքը , ու
բոլոր հիւանդները անոր բերին .
36 Եւ կ'աղաչէին անոր , որ միայն իր
հանդերձին քղանցքին դպչին . և
Ե անոնք որ դպան՝ բժշկուեցան :

ԳԼ · Ա Ե

3 Քրիստոս կը յանդիմանէ դպիրները և փարի-
սեցիները՝ որոնք իրենց աւանդութեանց պատ-
ճառաւ զանց կ'ընէին Աստուծոյ պատուի-
րանքները · 11 ու կը սորվեցնէ թէ բերանէ
մտած բանը մարդս չպղծեր · 21 կը բժշկէ
Քանանացի կնկանը աղջիկը , 30 և ուրիշ շատ
ժողովուրդներ · 32 Եօթը նկանակով ու քանի
մը ձուկով չորս հազար էրիկ մարդիկ կը
կշտացընէ , կնիկներէն ու տղաքներէն 'ի զատ :

1 Ի Ն ատենը Ցիսուսի եկան դպիր-
ները ու փարիսեցիները՝ որ Ե-
րուսաղէմէն էին , ու ըսին ,
2 Բ Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ Է ծերե-
րուն աւանդութիւնը զանց կ'ը-
նեն , ինչու որ ձեռքերնին չեն
3 լուար , երբոր հաց կ'ուտեն : Ան
ալ պատասխան տուաւ ու բսաւ
անոնց , Հապա դուք ինչո՞ւ Աս-
տուծոյ պատուիրանը զանց կ'ը-
4 նէք ձեր աւանդութեանը պատ-
ճառաւ : Քանզի Աստուած պա-
տուիրեց ըսելով , Ը Քու հայրդ ու
5 մայրդ պատուէ . Եւ Թ Ով որ Ի
հայրը կամ մայրը անիծէ , մահով
6 թող մեռնի : Բայց դուք կ'ըսէք ,
Ով որ Ի հօրը կամ մօրը ըսէ թէ
ԺԱՆ բանը որ ինծմէ պիտի շահիս ,
Ա ՐՈՒ ԸՆԾԱՅ Է . ու
իր հայր կամ իր մայրը չպատ-
ուէ , Ը Ի Ա ձեր ա-
ւանդութեանը պատճառաւ Աս-
տուծոյ պատուիրանքը խափանած
7 էք : Ի կեղծաւորներ՝ աղէկ մար-
գարէութիւն ըրաւ ձեր վրայ Եսա-
8 յի ու բսաւ , ԺԱ Ժողովուրդը
ձ Ի շրթունքներովը զիս կը պա-
տուէ , բայց իրենց սիրտը հեռա-
9 ցած զատուած է ինծմէ : Ու պա-
րապ տեղը զիս կը պաշտեն , Բ մար-
դոց պատուիրած բաները Ի Ր Ա վար-
դապետութիւն սորվեցընելով :
10 Ի Եւ Ժողովուրդները իրեն կանչելով բսաւ անոնց , Լսեցէք ու
11 միտք առէք . Ի Ձի՛ թէ ինչ որ
բերանը կը մտնէ՝ կը պղծէ մարդը ,
հապա ինչ որ բերնէն կ'ելլէ՝ անի-
կայ կը պղծէ մարդը :
12 Ան ատենը իր աշակերտները ե-
կան ըսին իրեն , Գիտե՞ս որ փա-
րիսեցիները գայթակղեցան՝ երբոր
13 լսեցին ան խօսքը : Ան ալ պա-
տասխան տալով բսաւ , Ա Ամեն
տունկ որ իմ երկնաւոր Հայրս չէ
14 տնկեր , պիտի խլուի : Թող
տուէք անոնք . Ի Է Ր Ե Ն կոյր են՝
կոյրերու առաջնորդ . իսկ թէ որ
կոյրը կոյրին առաջնորդէ , երկուքն
15 ալ փոսը պիտի իյնան : Եւ Ի Պետ-
րոս պատասխան տալով անոր

Ցամի Տեառն 32

Ի ԳԼ · Թ · 20 ։ Մար · գ · 10 ։ Ղու · ղ · 19 ։ Գոր · ԺԹ · 12 ։

— Մար · է · 1 ։

Բ Մար · է · 5 ։ Է Կող · բ · 8 ։

Դ Եւ · ի · 12 ։ Ղա · ԺԹ · 3 ։ ԲՕր · ե · 16 ։ Ածկ · իգ · 22 ։ Եփս · ա · 2 ։ Ի Եւ · իա · 17 ։ Ղա · ի · 9 ։ ԲՕր · իէ · 16 ։ Ածկ · ի · 20 ։ Ը · 17 ։

Ը Մար · է · 11 , 12 ։ Ի Մար · է · 6 ։ Ը Հ · իԹ · 13 ։ Եզեկ · ւԹ · 31 ։

Ժ Ո՞ՆԻ ԲԵՐ-ՆՈՎ ԻՆԾԻ ԿԸՄԱՆԱՆԱՅ , և ՀՐԹԱՆՔ-ՆԵՐՈՎ

Ր Հ · իԹ · 13 ։ Կող · բ · 18—22 ։ Տիտ · ա · 14 ։

Ք Մար · է · 14 ։

Լ Գոր · ժ · 15 ։ Հռով · ժգ · 14 , 17 ։ 20 ։ ա Տիմ · գ · 4 ։ Տիտ · ա · 15 ։

Լ Ցօհ · ժե · 2 · ա Կոր · գ · 12 , ՃԼ ։

Խ Հ · Թ · 16 ։ Մտ · բ · 8 ։ ԳԼ · իգ · 16 ։ Ղու · գ · 39 ։

Ֆ Մար · է · 17 ։

Ցամք Տեառն 32

ՂԳՂ. ԺԶ. 9։ Մար. է. 18։ Հակոբ. ե. 13։ ՅՃԱԿ. Գ. 6։ ՀԾՖ. Գ. 5։ Ը. 21։ Ղաակ. գ. 14։ Երեմ. ԺԷ. 9։ Մար. է. 21։

բասւ, Մեկնէ՛ մեզի ասս առակը։
16 Ըսաւ Ցիսուս, Դո՛ւք ալ տա-
17 կասւին անմիտ էք. Ու չէ՞ք հաս-
կընար թէ համէն ինչ որ բերանը
կը մտնէ, փորը կ'երթայ ու ար-
18 տաքնոցը կը ձգուի. Բայց ինչերնէն
ելլած բաները սրտէն կ'ասւաջ կու
գան, և անոնք կը պղծեն մարդը։
19 Ընչու որ սրտէն կ'ելլեն չար
խորհուրդներ, սպանութիւններ,
շնութիւններ, պոռնկութիւններ,
գողութիւններ, սուտ վկայու-
թիւններ, հայհոյութիւններ։
20 Ասոնք են որ կը պղծեն մարդը,
բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելը
չպղծեր մարդը։

ՎՄար. է. 24։
21 Եւ Ցիսուս անկէ ելլելով Տիւ-
բոսի ու Սիդոնի կողմերը գնաց։
22 Եւ ահա Քանանացի կնիկ մը ան
սահմաններէն ելած կ'աղաղակէր
անոր ու կ'ըսէր, Ողորմէ ինծի
Տէր՝ որդի՛ Դաւիթ, աղջիկս դեւէն
23 սաստիկ կը չարչարուի։ Եւ ինքը
բնաւ պատասխան մը չտուաւ ա-
նոր. ու իր աշակերտները մօտե-
նալով կ'աղաչէին իրեն ու կ'ը-
սէին, Արձակէ՛ ատիկայ, վասն զի
24 մեր ետեւէն կ'աղաղակէ։ Եւ ինքը
ՂԳՂ. Ժ. 5, 6։ Գոր. գ. 25, 26։ Ժգ. 46։ Հաւ. Ժե. 8։
պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ես
ուրիշ չեմ չխրկուեցայ՝ բայց միայն
Իսրայէլի տան կորուսած ոչխար-
25 ներուն։ Եւ անիկայ եկաւ երկրը-
պագութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ը-
26 սէր, Տէ՛ր օգնէ՛ ինծի։ Ան ալ
պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ա-
ղէկ չէ տղոց հացը առնել ու
ՃՂԳ. Է. 6։ ՓԼ. գ. 2։
27 շուներուն ձգել։ Եւ անիկայ ը-
սաւ, Այո՛ Տէ՛ր, ինչու որ շու-
ներն ալ իրենց տիրոջը սեղանէն
ինկած փշրանքներէն կը կերակ-
28 րուին։ Անատեն Ցիսուս պա-
տասխան տուաւ անոր ու ըսաւ,
Ո՛վ կին՝ քու հաւատդ մեծ է,
քու ուզածիդ պէս ըլլայ քեզի. և
նոյն ժամէն անոր աղջիկը բժշկուե-
ցաւ։
ՆՄար. է. 31։
29 Ու Ցիսուս անկէ դնաց՝ Գալի-
լեայի ծովեզերքը եկաւ, և լեռը
ՂԳՂ. գ. 18։ Նա. լե. 5, 6։ Գր. Ժա. 5։ Ղա. է. 22։
30 ելլելով հոն նստաւ։ Եւ շատ
ժողովուրդներ իրեն եկան, որ ի-
րենց հետ ունէին կաղեր, կոյրեր,
համրեր, հաշմանդամներ և ուրիշ
շատեր. ու ձգեցին անոնք Ցիսուսի
31 ոտքը, և բժշկեց զանոնք։ Անոնք
որ ժողովուրդները զարմացան,
տեսնելով որ համրերը կը խօսէին,
հաշմանդամները կը բժշկուէին,
կաղերը կը քալէին և կոյրերը կը
տեսնէին, ու Իսրայէլի Աստուածը
կը փառաւորէին։
ՆՄար. Բ. 1։
32 Եւ Ցիսուս իր աշակերտները
քովը կանչելով՝ ըսաւ, Կը խղճամ
ատ ժողովուրդին վրայ, ինչու որ

Ցամք Տեառն 32

ՂԴ ԹՒՔ. Դ. 43։

հիմա իրեք օր է որ իմ քովս են, և
բան մը չունին ուտելու. ու անոնք
անօթի արձակել չեմ ուզեր, չըլ-
33 լայ որ ճամբան մնարին։ Իսկ Ա-
շակերտները անոր ըսին, Մենք ա-
նապատի մէջ ո՞ւսկից պիտի ունե-
նանք այնչափ հաց, որ այսչափ
34 բազմութիւնը կշտացընենք։ Եւ
Ցիսուս ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկա-
նակ ունիք. անոնք ալ ըսին,
Եօթը, ու քանի մը մանր ձու-
35 կեր։ Եւ հրաման ըրաւ ժողո-
վուրդին որ գետնին վրայ նստին։
36 Ու Ընօթը նկանակը և ձուկերը
ԷԳԼ. ԺԴ. 19։
առաւ, Գոհացաւ և կտրեց ու
տուաւ աշակերտներուն, աշակերտ-
37 ներն ալ ժողովուրդին։ Կերան
ԱԹՒՔ. Թ. 13։ ՂՈՒ. ԻՐ. 19։
ամենքը և կշտացան, ու ևօթը
զամբիւղ լեցուն աւելցած կտո-
38 րանքները վերցուցին։ Եւ ա-
նոնք որ կերան չորս հազար էրիկ
մարդիկ էին կնիկներէն և տղաք-
ներէն զատ։
39 Ու Երբոր ժողովուրդը արձա-
ՄԱՐ. Ը. 10։
կեց, նաւը մտաւ ու Մագդա-
ղայի սահմանները եկաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Փարիսեցիք նշան մը կ'ուզեն։ 6 Ցիսուս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն որ զգոյշ ըլլան փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն։ 13 Ժողովուրդին կարծիքը Քրիստոսի վրայով։ 16 և Պետրոսի դաւանութիւնը։ 21 Ցիսուս կ'իմացընէ աշակերտներուն իր մահը։ 23 կը յանդիմանէ Պետրոսը՝ որ կ'ուզէր զեմ կենալ։ 24 և իրեն հետեւիլ ուզողները կը խրատէ որ իրենց խաչը կրեն։

1 Եւ Փարիսեցիները ու սադուկե-
ԳԼ. ԺԲ. 38։ ՄԱՐ. Ը. 11։ ՂՈՒ. ԺԱ. 16։ ԺՐ. 54—56։ Ա ԿՈՐ. Ժ. 22։
ցիները քովը եկան՝ փորձելով
իրմէն կ'ուզէին որ երկինքէն նշան
2 մը ցուցընէ իրենց։ Անիկայ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց,
Երբոր իրիկուն կ'ըլլայ, կ'ըսէք
թէ Պարզ ղէխ ըլայ, ինչու որ
3 երկինքը կարմրած է։ Եւ առ-
տուանց՝ Այսօր մրրիկ ղէխ ըլայ,
ինչու որ երկինքը միգապատ ու
կարմրած է։ Կեղծաւորնե՛ր, եր-
կինքին երեսը քննելը գիտէք, բայց
ժամանակներուն նշանները չէ՛ք
4 կրնար ։։։

Ճամի Տեառն 32

ԻԳԼ · ԺԳ · 17 ։ ԾՕՆ · Գ · 9 ։
ՂԳԼ · ԺԱ · 34 ։

ԻՄԱՐ · Ը · 27 ։ ՂՈՒ · Թ · 18 ։
ԸԳԼ · ԺԳ · 2 ։ ՂՈՒ · Թ · 7 ։ 8 ։ 9 ։

Բ Գլ՝ · ԺԳ · 33 ։ Մար · Ը · 29 ։ Ղու · Թ · 20 ։ ԾՕՆ · Գ · 70 ։ ԺԱ · 27 ։ Գոր · Ը · 37 ։ Թ · 20 ։ ա ԾՕՆ · դ · 15 ։ ե · 5 ։ Երբ · ա · 2 ։ 5 ։
Ժ Եփե · Բ · 8 ։
Ի ա Կոր · Բ · 10 ։ Գաղ · ա · 16 ։
ԼԾՕ · ա · 42 ։
* ՚ Վէմ
Ի Եփե · Բ · 20 ։ Ճայտ · իա · 14 ։
Ծ ԾՈՐ · ԼԸ · 17 ։ Սաղ · Թ · 13 ։ ՃԵ · 18 ։ Եռ · ԼԸ · 10 ։
Ն ԳԼ · ԺԸ · 18 ։ ԾՕՆ · Ի · 23 ։
Հ Գլ · ԺԵ · 9 ։ Մար · Ը · 30 ։ Ղու · Թ · 21 ։
Յ ԳԼ · Ի · 17 ։ Մար · Ը · 31 ։ Թ · 31 ։ Ժ · 33 ։ Ղու · Թ · 22 ։ ԺԸ · 31 ։ Իդ · 6 ։ 7 ։

Ղ Տես Բ Թագ · ԺԹ · 22 ։
Ճ Հռով · Ը · 7 ։

բահաւատները , Թէ հաց չառիք ։
9 Ի Տակաւին չէք հասկընար և չէք յիշեր հինգ նկանակը՝ հինգ հազարին , ու քանի կողով վերցուցիք ·
10 ՂՈ՞ւ ալ եօթը նկանակը՝ չորս հազարին , ու քանի զամբիւղ վերցուցիք ։ Ի՞նչպէս չէք հասկընար
11 Թէ ես հացի համար չըսի ձեզի՝ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորին ։
12 Ըն զգոյշ կենալ ։ Ըն առնը հասկըցան որ հացի խմորէն զգուշանալ չըսաւ , հապա փարիսեցւոց ու սադուկեցւոց վարդապետութենէն ։
13 Եւ Ցիսուս Փիլիպպոսի կեսարիայի կողմերը երթալով , իր աշակերտներուն հարցուց ու ըսաւ , Ի Մարդիկ ո՞վ կ՚ըսեն Թէ եմ ես
14 Որդի մարդոյ ։ Ու անոնք ըսին , Ը Ոմանք ՚ի՝ Ե՝ն Թէ Ցովհաննէս մկրտիչն է՝ , ուրիշները՝ Եղիան , ուրիշներն ալ՝ Երեմիան , կամ մարգարէներէն մէկը ։ Ըսաւ անոնց ,
15 Հապա դուք ինծի համար ո՞վ
16 կ՚ըսէք Թէ եմ ։ Սիմոն Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ի Դուն ես Քրիստոս՝ կենդանի Ա-
17 տուծոյ Որդին ։ Եւ Ցիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր , Երանի՛ քեզ ՝ Սիմո՛ն Յովնանի որդի , Ի՞նչու որ մարմինը և արիւնը քեզի չյայտնեց ՚՚՚

Յամի Տեառն 32

ՃՄարկ. Թ. 11. Մաղ. Դ. 5. Ղուկ. Ա. 17.
ԺՄարկ. Թ. 12. Ղուկ. ԻԳ. 11.
ԼՄարկ. Թ. 13.
ԽՄարկ. Թ. 14.
ԿԿ Ղուկ. Թ. 37.

իր աշակերտները իրեն հարցուցին
ու ըսին , Ուրեմն ի՞նչու համար
դպիրները կ'ըսեն թէ պէտք է որ
11 առաջ Եղիան գայ : Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց ,
Յիրաւի առաջ Եղիան կու գայ և
12 ամէն բան կարգի կը դնէ ։ Բայց
ձեզի կ'ըսեմ որ Եղիան արդէն
եկած է , և անիկայ չճանչցան ,
հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին
անոր . անանկ ալ Որդին մարդոյ
13 անոնցմէ պիտի չարչարուի ։ Ան
ատենը հասկցան աշակերտները ,
որ Յովհաննէս մկրտչին համար
ըսաւ անոնց ։
14 Ու երբոր ժողովուրդին քովը ե-
կան , մարդ մը մօտեցաւ անոր , և
ծնկան վրայ գալով՝ կ'ըսէր , Տէր ,
իմ որդւոյս ողորմէ , որ կը լուսնոտի
և չարաչար կը տանջուի , քանզի
շատ անգամ կրակի մէջ կ'իյնայ՝
15 ու շատ անգամ ջուրի մէջ ։ Եւ
անիկայ քու աշակերտներուդ
բերի , ու չկրցան զանիկայ բժշկել ։
16 Յիսուս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ , Ո՛վ անհաւատ և խոտորեալ
ազգ՝ մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի
ըլլամ , մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի
համբերեմ . զանիկայ հոս ինծի
17 բերէք ։ Եւ Յիսուս սաստեց անոր ,
ու դեւը անկէ ելաւ , և բժշկուեցաւ
18 տղան նոյն ժամէն ։ Ան ատենը
աշակերտները առանձին Յիսուսին
քովը երթալով ըսին , Մենք
ինչո՞ւ չկրցանք անիկայ հանել ։
19 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց , Ձեր
թերահաւատութեանը համար .
քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Եթէ որ մանանեխի հատի չափ
հաւատք ունենաք , աս լեռանս
պիտի ըսէք՝ Ասկէ անդին փոխա-
դրուէ , և պիտի փոխադրուի . ու
բան մը անկարելի պիտի չըլլայ
20 ձեզի ։ Սակայն աս տեսակը ուրիշ
բանով չելլեր , բայց միայն ա-
ղօթքով և ծոմապահութեամբ ։
21 Ու երբոր անոնք Գալիլեայի
մէջ կը պտըտէին՝ Յիսուս ըսաւ
անոնց , Որդին մարդոյ պիտի
22 մատնուի մարդոց ձեռքը ։ Եւ
զանիկայ պիտի մեռցընեն , ու
երրորդ օրը յարութիւն պիտի
առնէ . ու խիստ տրտմեցան ։
23 Ու երբոր անոնք Կափառնայում
եկան , երկդրամեան տուրքը առ-
նողները Պետրոսին եկան ու ըսին ,
Ձեր վարդապետը երկդրամեանը
չը՞հատուցաներ . Ու անիկայ ըսաւ ,
24 Այո՛ , կը հատուցանէ ։ Ու երբոր
տունը մտաւ , Յիսուս անոր դէմը
ելաւ ու ըսաւ , Քեզի ի՞նչպէս
կ'երեւնայ՝ Սիմոն , երկրիս թագա-
ւորները որմէ՞ն կ'առնեն հարկը

ՀԳլ. Իա. 21. Մար. Ժա. 23. Ղուկ. ԺԷ. 6. Ա Կոր. Ժգ. 2.
ՅԳլ. Ժզ. 21. Ի. 17. Մար. Ը. 31. Թ. 29. 30. Ժ. 33. Ղուկ. Թ. 22. 44. Ժը. 31. Իդ. 6. 7.
ՂՄար. Թ. 32.
ՊՏեառն Ել. Լ. 13. Լը. 26.

կամ տուրքը , իրենց որդիներէ՞ն ,
25 թէ օտարներէն ։ Պետրոս անոր
ըսաւ թէ Օտարներէն . Յիսուս
անոր ըսաւ , Ուրեմն որդիքը ա-
26 զատ են ։ Բայց չըլլայ որ անոնք
գայթակղեցընենք , գնա ծո՛վը և
կարթ ձգէ , ու առջի ձուկը որ
կ'ելլէ՝ առ , և անոր բերանը բանա-
լով սատեր մը պիտի գտնես . զա-
նիկայ առ՝ անո՛նց տուր ինծի և
քեզի համար ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Քրիստոս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն խոնարհ ու հեզ ըլլալ . 7 գայթակղութիւն չտալ , և պզտիկները չանարգել . 15 կը սորվեցընէ թէ ինչպէս վարուելու ենք մեր եղբայրներուն հետ , երբոր անոնք մեզի դէմ մեղանչեն , 21 և թէ քանի անգամ ներելու ենք անոնց . 23 ասիկայ կը բացատրէ թագաւորի մը առակովը որ հաշիւ ուզեց իր ծառաներէն , 32 ու իր ընկերին ողորմութիւն չցուցընողը պատժեց ։

1 Այն ժամանակը աշակերտները
Յիսուսի քովը եկան ու ըսին ,
Ո՞վ է մեծ երկնից թագաւորու-
2 թեանը մէջ ։ Եւ Յիսուս տղայ
մը կանչեց իրեն , զանիկայ անոնց
3 մէջտեղը կայնեցուց , Ու ըսաւ ,
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Եթէ որ
դարձի չգաք և տղոց պէս չըլլաք ,
երկնից թագաւորութիւնը ընաւ
4 պիտի չմտնէք ։ Ուստի ո՛վ որ իր
անձը աս տղուն պէս խոնար-
հեցընէ , անիկայ է մեծ երկնից
5 թագաւորութեանը մէջ ։ Եւ ո՛վ
որ ասանկ տղայ մը ընդունի իմ
6 անունովս , զիս կ'ընդունի ։ Եւ
ո՛վ որ գայթակղեցընէ աս պզզ-
տիկներուն մէկը որ ինծի կը հա-
ւատան , աղէկ է անոր՝ որ իր
պարանոցէն իշու աղացքի քար մը
կախուի , ու ծովուն անդունդին
մէջ ընկղմի ։
7 Վա՜յ աշխարհին՝ գայթակղու-
թիւններու պատճառաւ . Վասն
զի հարկ է որ գայթակղութիւն-
ները գան , բայց վա՜յ ան մարդուն՝
որուն ձեռքովը գայթակղութիւնը
8 կու գայ ։ Արդ թէ որ քու ձեռքդ
կամ ոտքդ քեզ կը գայթակղեցընէ ,
կտրէ անիկայ ու քեզմէ ձգէ . ա-
ղէկ է քեզի կաղ կամ պակասաւոր
մտնել կեանքը , քան թէ երկու
ձեռք կամ երկու ոտք ունենալ
ու յաւիտենական կրակին մէջը ձը-
9 գուիլ ։ Եւ թէ որ աչքդ քեզ
կը գայթակղեցընէ , հանէ անիկայ
և քեզմէ ձգէ . աղէկ է քեզի մէկ
աչքով կեանքը մտնել , քան թէ
երկու աչք ունենալ ու կրակին
գեհենը ձգուիլ ։
10 Զգո՛յշ կեցէք որ չանարգէք աս
պզտիկներէն մէկը . քանզի կ'ըսեմ
ձեզի որ երկնից մէջ անոնց հրեշ-

Յամի Տեառն 32

Մար. Թ. 32. Ղուկ. Թ. 46. Իբ. 24.
Սաղ. ճլա. 2. Գլ. ԺԹ. 14. Մար. Ժ. 14. Ղուկ. Ժը. 16. Ա Կոր. Ժդ. 20. Ա Պետ. Բ. 2.
Գլ. Ի. 27. Իգ. 11.
Գլ. Ժ. 42. Ղուկ. Թ. 48.
Մար. Թ. 41. Ղուկ. ԺԷ. 1. 2.
Ղուկ. ԺԷ. 1. Ա Կոր. Ժա. 19.
Գլ. Իզ. 24.
Գլ. Ե. 29. 30. Մար. Թ. 42. 44.
Սաղ. ԼԴ. 7. Զաք. Ժգ. 7. Եբր. Ա. 14.

Ցամ Տեառն
32

ժ Եսթ. ա. 14։ Ղու. ա. 19։
ի Ղու. Թ. 56։ ԺԹ. 10։ Յոհ. Գ. 17։ ԺԲ. 47։
ւ Ղու. ԺԵ. 4։
* Ո՛րոնք չը՞ձգեր, ու լեռները
ի Ղկ. ԺԹ. 17։ Ղու. ԺԷ. 3։
Ֆ Յակ. Ե. 20։ Ա Պետ. Դ. 1։
Բ Օր. ԺԷ. 6։ ԺԹ. 15։ Յոհ. Ը. 17։ Բ Կոր. ԺԳ. 1։ Եբր. Ժ. 28։
ՀՀռով. ԺԶ. 17։ Ա Կոր. Ե. 9։ Բ Թես. Գ. 6, 14։ Բ Յոհ. 10։
Յ Գլ. ԺԶ. 19։ Յոհ. Ի. 23։ Ա Կոր. Ե. 4։
ւ Գլ. Ե. 24։
ժ Ա Յոհ. Գ. 21։ Ե. 14։
Ղու. ԺԷ. 4։
Ձ Գլ. Զ. 14։ Մար. ԺԱ. 25։ Կող. Գ. 13։
Դ Թագ. Դ. 1։ Նեեմ. Ե. 8։

տակները միշտ * կը տեսնեն իմ Հօ-
11 րը երեսը՝ որ երկինքն է ։ ի Ինչու
որ Որդին մարդոյ եկաւ կորսուածը
12 փրկելու ։ ւ Ի՞նչպէս կ'երեւնայ ձե-
զի . թէ որ մարդ մը հարիւր ոչ-
խար ունենայ , և անոնց մէկը մո-
լորի , իննսունինը *ոչխարը լեռ-
ները չը՞ձգեր , ու" երթար մոլորա-
13 ծը փնտռեր ։ Եւ թէ որ գտնե-
լու ըլլայ զանիկայ , ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի , որ աւելի ուրախ կ'ըլ-
լայ անոր վրայ , քան թէ իննսու-
14 նուիննին որ մոլորած չեն ։ Նոյնպէս
ալ ձեր երկնաւոր Հայրը չհաճիր
որ աս պզտիկներէն մէկը կորսուի ։
15 ի Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ
մեղանչէ , գնա՝ յանդիմանէ անի-
կայ՝ երբոր դուն և ան մինակ էք .
թէ որ քեզի մտիկ ընէ , Ֆշահեցար
16 քու եղբայրդ ։ Հապա թէ որ
մտիկ չընէ քեզի , քու հետդ մէկ
ուրիշ մը կամ երկու ք ալ առ , որ
էերկու կամ իրեք վկաներու բերնէ
17 ամէն բան հաստատուի ։ Եւ թէ
որ անոնց ալ մտիկ չընէ , եկեղե-
ցիին ըսէ . իսկ թէ որ եկեղեցիին
ալ մտիկ չընէ , ըհեթանոսի ու
մաքսաւորի պէս թող ըլլայ քեզի ։
18 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Յերկ-
րի վրայ ինչ որ կապէք , երկինքի
մէջ կապուած պիտի ըլլայ . ու
երկրի վրայ ինչ որ արձակէք , եր-
կինքի մէջ արձակուած պիտի ըլ-
19 լայ ։ ւ Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի ,
թէ որ ձեզմէ երկու հոգի երկրի
վրայ միաբանին ամէն ինչ բանի
համար որ խնդրեն , ժպիտի ըլլայ
անոնց իմ Հօրմէս որ երկինքն է ։
20 Քանզի ուր որ երկու կամ իրեք
հոգի ժողվուած ըլլան իմ անու-
նովս , հոն եմ ես անոնց մէջը ։
21 Ան ատենը Պետրոս մօտեցաւ ա-
նոր ու ըսաւ , Տէ՛ր քանի՞ անգամ
թէ որ եղբայրս ինծի դէմ մեղան-
չէ՝ ներեմ անոր . Ժմինչեւ եօթը
22 անգամ ։ Յիսուս անոր ըսաւ ,
Քեզի չեմ ըսեր թէ մինչեւ եօթը
անգամ , Ձհապա մինչեւ եօթանա-
23 սուն անգամ եօթը ։ Անոր համար
երկնից թագաւորութիւնը կը նմա-
նի թագաւորի մը , որ իր ծառա-
24 ներէն հաշիւ առնել ուզեց ։ Ու
երբոր սկսաւ առնել , տասը հազար
տաղանդի պարտական մը բերուե-
25 ցաւ իրեն ։ Բայց անիկայ վճարե-
լու կարողութիւն չունենալով , իր
տէրը հրաման ըրաւ Նոր անիկայ և
անոր կինը ու որդիքը և անոր բո-
լոր ունեցածը ծախուի , ու պարտքը
26 վճարուի ։ Իսկ ծառան անոր ոտ-
քը իյնալով երկրպագութիւն
կ'ընէր ու կ'ըսէր , Տէ՛ր համբերէ
ինծի և ամէնը քեզի կը վճարեմ ։

27 Եւ ան ծառային տէրը վրան խղճ-
ճալով արձակեց զանիկայ , ու
28 պարտքը շնորհեց անոր ։ Եւ նոյն
ծառան ելաւ , իր ծառայակիցնե-
րէն մէկը գտաւ որ իրեն հարիւր
դահեկան պարտք ունէր , ու զա-
նիկայ բռնելով կը խեղդէր , ու
կ'ըսէր , Վճարէ ինծի ունեցած
29 պարտքդ ։ Ուստի անոր ծառա-
յակիցը անոր ոտքը ինկաւ , կ'ա-
ղաչէր անոր ու կ'ըսէր , Համբե-
րէ ինծի ու +քեզի կը վճարեմ ։
30 Եւ ինքը չէր ուզեր . հապա գնաց՝
բանտը դրաւ զանիկայ , մինչեւ որ
31 պարտքը վճարէ ։ Երբոր իր ծա-
ռայակիցները տեսան եղած բանե-
րը , խիստ տրտմեցան , ու եկան
իրենց տիրոջը հասկցուցին բոլոր
32 եղածը ։ Ան ատենը անոր տէրը
կանչեց զանիկայ ու ըսաւ անոր ,
Չար ծառայ՝ ան բոլոր պարտքը ես
քեզի շնորհեցի ինծի աղաչելուդ
33 համար . Ուրեմն պէտք չէ՞ր քե-
զի ալ քու ծառայակցիդ ողոր-
միլ , ինչպէս որ ես քեզի ողոր-
34 մեցայ ։ Եւ անոր տէրը բար-
կանալով՝ դահիճներուն մատ-
նեց զանիկայ , մինչեւ որ բոլոր
35 պարտքը վճարէ ։ ւ Նոյնպէս ալ իմ
երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի ,
թէ որ ձեր սրտերէն չէք ներեր
ամէն մէկդ իր եղբօրը իրենց յան-
ցանքները ։

Ցամ Տեառն
32

+ Որ՛ոնց ա-
մէնը քեզի

ւ Առակ. ԻԱ. 13։ Գլ. Զ. 12։ Մար. ԺԱ. 26։ Յակ. Բ. 13։

ԳԼ. ԺԹ

2 Քրիստոս կը բժշկէ հիւանդները . 3 պատաս-
խան կու տայ կնիկ արձակելու վրայով փա-
րիսեցւոց ըրած հարցմունքին . 13 մանր տղաք-
ները կ'օրհնէ . 16 կը սորվեցնէ պատա-
նիին թէ ինչպէս կրնայ տանիլ յաւիտենա-
կան կեանքը , 20 և թէ ինչ ընելու է որ
կատարեալ ըլլայ . 23 իր աշակերտներուն
կ'ըսէ թէ ինչպէս դժուար է հարուստին
Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել , 27 և
վարձք կը խոստանայ անոնց՝ որ իր եսևէն
երթալու համար որ և իցէ բան կը թողուն ։

1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս — աս խօս-
քերը լմընցուց , Գալիլեայէն ե-
լաւ ու եկաւ Հրէաստանի սահման-
ները Յորդանանու անդիի կողմը ։
2 ≠ Եւ անոր ետևէն շատ ժողովուրդ-
ներ գացին , ու հոն բժշկեց զանոնք ։
3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտե-
նալով , զանիկայ կը փորձէին՝ ու
կ'ըսէին թէ Արժա՞ն է որ մարդ մը
իր կնիկը արձակէ ամէն պատճառի
4 համար ։ Անիկայ ալ պատասխան
տուաւ ու անոնց ըսաւ , Չէ՞ք
կարդացեր ‡ թէ ան որ սկիզբէն
ստեղծեց , արու և էգ ստեղծեց ա-
5 նոնք՝ ու ըսաւ , † Անոր համար
մարդ էր հայրը ու մայրը պիտի ձգէ
և իր կնկանը պիտի յարի , ու Իեր-
կուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան ։
6 Ուստի ալ երկուք չեն , հապա մէկ

Յա. Տ. 33
— Մար. Ժ. 1։ Յոհ. Ժ. 40։

≠ Գլ. ԺԲ. 15։

‡ Ծն. Ա. 27։ Ե. 2։ Մաղ. Բ. 15։
† Ծն. Բ. 24։ Մար. Ժ. 5—9։ Եփե. Ե. 31։
Ի Ա Կոր. Զ. 16։ Է. 2։

Ցամի Տեառն 33

ՂԸ Օր · իդ · 1 · ԳԼ · ե · 31 ·

Ի ԳԼ · ե · 32 · Մար · ժ · 11 · Ղու · ժգ · 18 · ա Կար · է · 10 · 11 ·

Ը Առակ · իա · 19 ·

Ի՜ա Կոր · է · 2 · 7 · 9 · 17 ·

Ժ՜ա Կոր · է · 32 · 34 · Թ · 5 · 15 ·

Ի Մար · ժ · 18 · Ղու · ժը · 15 ·

Ա ԳԼ · ժը · 3 ·

Ի Մար · ժ · 17 · Ղու · ժը · 18 ·

Ի Ղու · ժ · 25 ·

Ի Եւ · ի · 13 · Բ Օր · ե · 17 ·

Հ ԳԼ · ժե · 4 ·

Յ Ղե · ժթ · 18 · ԳԼ · իր · 39 · Հով · ժգ · 9 · Գազ · ե · 14 · Ցակ · բ · 8 ·

Ը ԳԼ · գ · 20 · Ղու · ժը · 33 · ժգ · 9 · Գոր · բ · 45 · գ · 34 · 35 · ա Տիմ. գ · 18 · 19 ·

մարմին . ուրեմն ան որ Աստուած 7 միաւորեց՝ մարդ թող չդատէ : Ըսին իրեն , Ո՞ւմ համար կ՝ըսես որ պատուիրեց արձակման թուղթ 8 տալ և արձակել : Ըսաւ անոնց , Մովսէս ձեր սրտերուն կարծրութեանը համար ձեզի հրաման տուաւ կնիկներնիդ արձակել , բայց սկիզբէն անանկ չեղաւ : 9 Ես ալ կ՝ըսեմ , Ո՛վ որ առանց պոռնկութեան պատճառի իր կնիկը արձակէ և ուրիշ մը առնէ , շնութիւն կ՝ընէ . և ո՛վ որ արձակուած 10 ը առնէ՝ շնութիւն կ՝ընէ : Իր աշակերտները ըսին իրեն , Եթէ որ այսպէս բան կայ էրկան ու կնկան մէջտեղը՝ չամուսնանալը աղէկ է : 11 Եւ ինքը անոնց ըսաւ , Ո՛ւմ որ բաւական չեն այս բանին , հապա 12 անոնք՝ որոնց տրուած է : Ինչու որ կան ներքինիներ , որ էրէսէ մօրը որովայնէն անանկ ծնան . և կան ներքինիներ , որ մարդոցմէ ներքինի եղան . և կան ներքինիներ՝ որ ինքզինքնին ներքինի ըրին երկնից թագաւորութեանը համար . ո՛վ որ կրնայ տանիլ , թող տանի :

13 Ի՛ն ատենը մանր տղաք բերուեցան իրեն , որ անոնց վրայ ձեռք դնէ և աղօթք ընէ , ու աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք : 14 Բայց Յիսուս ըսաւ , Թո՛ղ տուէք որ մանր տղոցը , և մի՛ արգիլէք անոնք ինծի գալէն , ինչու որ Երկնից թագաւորութիւնը ա- 15 տանկներուն է : Եւ անոնց վրայ ձեռք դնելէն ետև գնաց անկէ :

16 Ի՛ Եւ ահա մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր , Բարի Վարդապետ՝ ինչ բարի բան գործեմ , որ յաւիտենական 17 կեանքը ընդունիմ : Եւ անիկայ ըսաւ անոր , Ինչո՞ւ զիս բարի կ՝անուանես . մէկէն՝ի զատ բարի չկայ , որ է Աստուած . հապա թէ որ կ՝ուզես կեանքը մտնել , 18 պատուիրանքները պահէ : Ըսաւ անոր , Որո՞նք . և Յիսուս ըսաւ , Ասոնք . Մի՛ սպաննութիւն մի՛ ըներ , Շնութիւն մի՛ ըներ , Գողութիւն մի՛ ըներ , Սուտ վկայութիւն մի՛ 19 ըներ , Հօրդ ու մօրդ պատուէ՛ , և Ձեզի ընկերդ քու անձիդ 20 պէս սիրէս : Պատանին ըսաւ անոր , Ասոնք ամէնը մանկութենէս՝ի վեր պահեր եմ . ալ ի՞նչ բան 21 նով պակաս եմ : Ըսաւ անոր Յիսուս , Թէ որ կ՝ուզես կատարեալ ըլլալ , Ձգնա՝ ունեցածդ ծախէ՝ և տո՛ւր աղքատներուն , ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս , և 22 եկո՛ւր իմ ետևէս : Երբոր պատանին ա՛ս խօսքը լսեց՝ տրտմած գնաց , ինչու որ շատ ստացուածք ուներ :

23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն , Ճշմարիտ կ՝ըսեմ ձեզի որ հարուստը դժուարաւ պիտի մտնէ 24 երկնից թագաւորութիւնը : Դարձեալ կ՝ըսեմ ձեզի , Դիւրին է որ *ուղտը ասղին ծակէն անցնի , քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագա- 25 ւորութիւնը մտնէ : Աշակերտները երբոր լսեցին , շատ զարմացան ու ըսին , Ուրեմն ո՛վ կրնայ փրկուիլ : 26 Յիսուս անոնց նայելով ըսաւ , Մարդոյ կողմանէ անկարելի է , բայց Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է :

27 Յ Ա՛ն ատենը Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր , Ահա Մենք ամէն բան թողուցինք և քու ետևէդ եկանք . ուստի մեզի ի՞նչ 28 պիտի ըլլայ : Ըսաւ անոնց Յիսուս , Ճշմարիտ կ՝ըսեմ ձեզի թէ դուք որ իմ ետևէս եկաք , †միւսանգամ գալուստին՝՝ երբոր Որդին մարդոյ իր փառաց աթոռը նստի , Ձեզի ալ տասներկու աթոռներու վրայ պիտի նստիք՝ Իսրայէլի տասներ- 29 կու ցեղերը դատելու : Եւ ո՛վ որ թողուց տուներ , կամ եղբայրներ , կամ քոյրեր , կամ հայր , կամ մայր , կամ կին , կամ որդիներ , կամ արտեր՝ իմ անուանս համար , Հարիւրապատիկ պիտի առնէ , և յաւիտենական կեանք պիտի ժա- 30 ռանգէ : Բայց շատ առաջինները պիտի ըլլան յետին , և յետիններ՝ առաջին :

ԳԼ · Ի

1 Քրիստոս այդ իր բանաւորներու առակով կը ցուցնէ թէ Աստուած բնաւ մէկ մարդու մը պարտական չէ · 17 իր լաւութիւնը կը նախանձայնէ · 20 Ջերեդէոսի որդւոյը մօրը պատասխան տալով կը սորվեցնէ իր աշակերտներուն խոնարհ ըլլալ · 30 ու երկու կոյրերու աչքերը կը բանայ :

1 Վ Քանզի երկնից թագաւորութիւնը տանուտէր մարդու մը նման է , որ առտուանց կանուխ ելաւ՝ իր այգիին համար բանաւորներ բռնե- 2 լու : Եւ բանաւորներուն հետ օրը մէկ դահեկանի մը խօսք կապեց , ու 3 զանոնք իրկեց իր այգին : Եւ ժամը իրեքին առնելով՝ ուրիշները տեսաւ , որ շուկային մէջ 4 պարապ կայներ էին . Ու բսաւ անոնց , Դուք ալ գացէք իմ այգիս , և ինչ որ արժան է կու տամ ձե- 5 զի : Անոնք ալ գացին . ու նորէն ժամը վեցին և ժամը իննին ատենը 6 ները ելաւ՝ անանկ ըրաւ : Եւ ժամը տասնումէկին ատենները ելաւ , ուրիշները գտաւ՝ որ պարապ կայներ էին , ու անոնց ըսաւ , Ինչո՞ւ հոս բոլոր օրը պարապ կայ- 7 ներ էք : Ըսին իրեն , Անոր համար որ մէկը մեզ վարձքով չբռ-

Ցամի Տեառն 33

Հ ԳԼ · ժգ · 22 · Մար · ժ · 24 · ա Կոր · ա · 26 · ա Տիմ. գ · 9 · 10 ·

* Ո՛ւղտ պարանոց

Ո՛ւղտ · ժը · 14 · Ցոր · խր · 2 · Եբեմ · լբ · 17 · Ձաք · բ · 6 · Ղու · ա · 37 · ժը · 27 ·

Յ Մար · ժ · 28 · Ղա · ժը · 28 ·

Ն Օր · լգ · 9 · ԳԼ · գ · 20 · Ղու · ե · 11 ·

† Ցն՜ն · վերադարձը

ՂԳԼ · ի · 21 · Ղու · իբ · 28 · 29 · 30 · ա Կոր · գ · 2 · 3 · Ցայս · բ · 26 ·

- Մար · ժ · 29 · 30 · Ղու · ժը · 29 · 30 · ՂԳԼ · ի · 16 · իա · 31 · 32 · Մար · ժ · 31 · Ղու · ժգ · 30 ·

Ցամի Տեառն 33

նեց . ըսաւ անոնց , Դուք ալ այգին գացէք , ու ինչ որ արժան
8 է՝ պիտի առնէք : Եւ իրիկուն որ եղաւ , այգիին տէրը իր տնտեսին
ըսաւ , Բանուորները կանչէ , և անոնց վարձքը տուր , ետքիններէն
9 սկսելով մինչև առջինները : Ու երբոր եկան անոնք որ ժամը տասնումէկին գացեր էին , մէյմէկ դա-
10 հեկան առին . Եւ առջինները գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն , ու անոնք ալ առին մէյմէկ
11 դահեկան : Երբոր առին , տանտիրոջը դէմ տրտունջ կ'ընէին ու
12 կ'ըսէին թէ Ետքինները մէկ ժամ մը գործեցին , և անոնք հաւասար ըրիր մեզի , որ օրուան ծանրութիւնը ու տաքութիւնը քաշե-
13 ցինք : Ընիկայ պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ , Ընկեր՝ ես քեզ չեմ զրկեր . չէ՞ որ դուն իմ հետս մէկ դահեկանի մը խօսք
14 կապեցիր . Ա՛ռ քուկդ ու գնա՝ կ'ուզեմ որ աս ետքինին քեզի
15 պէս տամ : Մի՞թէ ես իշխանութիւն չունի՞մ իմ բանեբուս վրայ՝ ինչ որ ուզեմ ընելու . կամ թէ չարս աչքդ չա՞ր է որ ես
16 բարերար եմ : Այսպէս յետիններըը առաջին պիտի ըլլան , և առաջիններըը՝ յետին . Քանի որ կանչուածներըը շատ են , բայց ընտրուածներըը քիչ :
17 Ու Երբոր Ցիսուս Երուսաղէմ կ'երթար , ճամբան տասներկու աշակերտներըը հետը առաւ առան-
18 ձին , ու ըսաւ անոնց , Ահա Երուսաղէմ կ'երթանք , և Որդին մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետներուն ու դպիրներուն , և զանիկայ մահուան պիտի դատապարտեն ,
19 Եւ զանիկայ հեթանոսներուն պիտի մատնեն՝ ծաղր ընելու ու ծեծելու և խաչը հանելու . ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ :
20 Եկան առնոր Զեբեդէոսին որդւոցը մայրը իր որդւոցը հետ եկաւ անոր , երկրպագութիւն կ'ընէր ու
21 բան մը կը խնդրէր անկէ : Ան ալ ըսաւ անոր , Ի՞նչ կ'ուզես : Ըսաւ անոր , Ըսէ որ աս իմ երկու որդիքս Ձ մէկը աջ կողմդ , և միսը ձախ կողմդ նստին քու թագաւո-
22 րութեանդ մէջ : Պատասխան տուաւ Ցիսուս ու ըսաւ , Չէք գիտեր ինչ կը խնդրէք . կրնա՞ք խմել էն գաւաթը՝ որ ես պիտի խմեմ , կամ Էն մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝ որ ես պիտի մկրտուիմ .
23 ըսին իրեն , Կրնանք . Եւ ըսաւ անոնց , Իմ գաւաթս պիտի խմէք , և ան մկրտութիւնովը որ ես մկրտուելու եմ , պիտի մկրտուիք .
բայց իմ աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը՝ իմս չէ տալը , հապա որոնց որ պատրաստուած է իմ
24 Հօրմէս : Ու երբոր տասը Էրկիրդէրը լսեցին , ան երկու եղ-
25 բայրներուն նեղացան : Իսկ Ցիսուս իրեն կանչեց զանոնք ու ըսաւ , Գիտէք որ ազգաց իշխանները կը տիրեն անոնց , և մեծա-
26 մեծները կ'իշխեն անոնց . Բայց ձեր մէջը Էանանկ պիտի չըլլայ , հապա Ձեզմէ ով որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ , թող անիկայ ձեր սպասաւորը ըլ-
27 լայ . Ու ձեզմէ ով որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ , թող անիկայ ձեր
28 ծառան ըլլայ . Ինչպէս Որդին մարդոյ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու , հապա սպասաւորութիւն ընելու , և Իր կեանքը Ձշատերուն Համար փրկանք տալու :
29 Ու երբոր անոնք Երիքովէն ելան , մեծ բազմութիւն անոր ե-
30 տևէն գնաց : Եւ ահա Ճամբուն քովը Ձերկու կոյր նստած էին . երբոր լսեցին թէ Ցիսուս կ'անցնի , աղաղակեցին ու ըսին , Ողորմէ
31 մեզի Տէր՝ Որդի Դաւիթ : Եւ բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք , որ լռեն . բայց անոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Ողորմէ մեզի Տէր՝ որդի Դաւ-
32 թի : Եւ Ցիսուս կանգ առնելով կանչեց զանոնք ու բսաւ , Ի՞նչ
33 կ'ուզէք որ ձեզի ընեմ : Ըսին անոր , Տէր՝ որ աչքերնիս բա-
34 նուին : Եւ Ցիսուս խղճալով՝ անոնց աչքերուն դպաւ , և շուտ մը անոնց աչքերը բացուեցան , ու անոր ետևէն գացին :

Ցամի Տեառն 33

Ե ԳԼ · ԻԹ · 34 ·
Ի Մար · Ժ · 41 ·
Ղու · Իր · 24 , 25 ·

Հա Պետ . Ե . 3 ·
Յ ԳԼ · Իգ · 11 · Մար · Թ . 34 · Ժ . 43 ·
Ը ԳԼ · Ժը · 4 ·
Ճ Ցո · Ժգ · 4 ·
Ա Փիլ · Բ · 7 ·
Ժ Ղու · Իր · 27 · Ցո · Ժգ · 14 ·
Ն Ես · Ծգ · 10 , 11 · Դան · Թ · 24 , 26 · Ցո · Ժա · 51 , 52 · ա Տիմ · Բ · 6 · Տիտ · Բ · 14 · ա Պետ . ա . 19 ·
Ւ ԳԼ · Իգ · 28 · Հառվ · Ե . 15 , 19 · Երբ · Թ · 28 ·
Ա Մար · Ժ · 46 · Ղու · Ժը · 35 ·
Ւ ԳԼ · Թ · 27 ·

ԳԼ · ԻԱ

1 Քրիստոս Իյու վրայ հնձած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ · 12 տաճարէն դուրս կը վռնտեսէ առուտուր ընողները · 17 Թղենին կ'անիծէ · 23 կը պապանձեցնէ քահանաները ու ծերերը · 28 և կը յանդիմանէ զանոնք՝ օրինակ բերելով հօր մը երկու որդիները · 35 ու ան մշակները՝ որ իրենց խրկուածները սպաննեցին ·

1 Ու Երբոր Երուսաղէմին մօտեցան ու եկան Բեթփագէ դէպի Ի Ձիթենեաց լեռը , ան առնոր Ցիսուս էր աշակերտներէն երկուքը
2 խրկեց . Եւ ըսաւ անոնց , Գացէք ատ ձեր դիմացի գիւղը , և շուտ մը պիտի գտնէք կապած էշ մը ու անոր հետ աւանակ մը . արձկեցէք
3 ու ինծի բերէք . Եւ թէ որ մէկը ձեզի բան մը ըսէ , ըսէք թէ Տէրոջը պէտք են . և շուտ մը
4 անոնք պիտի խրկէ : Ասիկա եղաւ , որ կատարուի մարգարէին խօսքը որ կ'ըսէ ,
5 Դարեին Խօսքը որ կ'ըսէ , Ըսէք Սիօնի աղջկանը , Ահա քու թա-

Մար · Ժա · 1 · Ղու · Ժթ . 29 ·
Ը Ջաք · Ժգ · 4 ·

Ցամք Ցեսան 33

Ա Մար. ժա. 4։

Ի գթ ապ. թ. 13։

Ո՛վ նըս. տեղուցին։

Ես՝ Ղև. իգ. 40։ Ցով. ժը. 13։

Ի Սպ. ճժը. 25։

Ը Սպ. ճժը. 26։ Թև. իգ. 39։

Ի Մար. ժա. 15։ Ղու. ժթ. 45։ Ցով. բ. 13։ 15։

Ի Գև. բ. 23։ Ղու. և. 16։ Ցով. գ. 14։ է. 40։ թ. 17։

Ի Մար. ժա. 11։ Ղու. ժթ. 45։ Ցով. բ. 15։

Ա Օր. ժգ. 25։

Ի Ես. ծգ. 7։

Ի Երեմ. է. 11։ Մար. ժա. 17։ Ղու. ժթ. 46։

Ի Սպ. բ. 2։

Ի Մար. ժա. 11։ Ցով. ժա. 18։

Ի Մար. ժա. 12։

Ի Մար. ժա. 13։

Ի Մար. ժա. 20։

Ի Գև. ժէ. 19։ Ղու. ժէ. 6։

զաւորդ քեզի կու գայ, հեզ՝ ու իշու վրայ հնձած՝ և իշու ձագի՝
6 աւանակի վրայ։ Ե Աշակերտները գացին, և ինտոր որ Ցիսուս իրենց
7 պատուիրեր էր, բերին. Ու բերին էշը և աւանակը, և Ի անոնց վրայ իրենց հանդերձները դրին, ու
8 Ցնստաւ անոնց վրայ։ Եւ ժողովուրդէն շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փուեցին, և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամբուն վրայ կը տա-
9 բածէին։ Եւ ժողովուրդները որ առջևէն ու ետևէն կ'երթային, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ի Ովսաննա Որդւոյ Դաւթի, Ը օրհնեալ է ան որ Ցէրովը անունովը կու գայ. Ովսաննա Ի բարձունս։
10 Ի Ու երբոր անիկայ Երուսաղէմ մտաւ, բոլոր քաղաքը շարժեցաւ
11 ու ըսաւ, Ո՞վ է սա։ Եւ ժողովուրդները ըսին, Ասիկայ Ցիսուս Ի Մարգարէն է՝ Գալիլեայի Նազարեթէն։
12 Ի Եւ Ցիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու դուրս հանեց ամէն անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը դնէին, և Լատակ փոխողներուն սեղանները ու աղաւնի ծախողներուն աթոռները կործաքացին։
13 Նց. Եւ ըսաւ անոնց, Գրուած է Թէ Ի Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի, Ի բայց դուք աւիկայ աւազակներու այր ըրիք։
14 Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան իրեն, և բժշկեց զանոնք։
15 Երբոր քահանայապետները ու դպիրները տեսան անոր ըրած հրաշքները, և տղաքը որ տաճարին մէջ կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ովսաննա որդւոյ Դաւթի, բարկացան.
16 Ու ըսին անոր, Կը լսե՞ս ինչ կ'ըսենատոնք. և Ցիսուս ըսաւ անոնց, Ա յո՛. բնաւ չէ՞ք կարդացեր, Թէ Ի Մանկանց ու կաթնկեր տղայոց բերնէն գովութիւն կատարեցիր։
17 Եւ Թողուց անոնք՝ քաղաքէն դուրս Ը Բեթանիա ելաւ, ու գիշերը հոն կեցաւ։
18 Ի Եւ առտուանց երբոր քաղաքը
19 կը դառնար, անօթեցաւ. Ու ճամբուն վրայ թզենի մը տեսնելով քովը գնաց, և անոր վրայ տերևներէն Ի զատ բան մը չգտաւ. ու ըսաւ անոր, Ասկէ ետև քեզմէ պտուղ չբլլայ յաւիտեան. և իսկ
20 կոյն թզենին չորցաւ։ Ց Եւ աշակերտները երբոր տեսան, զարմացան ու ըսին Թէ ինտոր թզենին
21 շուտ մը չորցաւ։ Ցիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ի Թէ որ հաւատք ունենաք ու Ի չերկմտիք, չէ Թէ միայն ատ թզենիին Ը Բ պիտի ընէք, Ը հապա նաև Թէ որ ատ լեռանը ըսէք Ելլէր ու ծովը
22 ինկէր, պիտի բլլայ։ Եւ Ը ամէն ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատքով կը խնդրէք, պիտի առնէք։
23 Ը Ու երբոր անիկայ տաճարը եկաւ, քահանայապետները և ժողովուրդին ծերերը անոր մօտեցան՝ երբոր կը սորվեցընէր, ու Ը ըսին, Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես ատ բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի
24 ատ իշխանութիւնը։ Պատասխան տուաւ Ցիսուս՝ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ, որ եթէ անիկայ ինծի բսէք, ես ալ ձեզի պիտի բսեմ Թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ ատ բաները։
25 Ցովհաննէսին մկրտութիւնը ո՞ւրկից էր. երկինքէ՞ն Թէ մարդոցմէ. և անոնք մէջերնին կը խորհէին ու
26 կ'ըսէին, Թէ որ բսենք՝ Երկինքէն, մեզի պիտի բսէ Թէ Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր. իսկ Թէ որ բսենք՝ Մարդոցմէ, ժողովուրդէն կը վախնանք, ինչու որ Ղբոլորն ալ Ցովհաննէսը իբրև
27 մարգարէ կ'ընդունին։ Եւ պատասխան տալով Ցիսուսին ըսին, Չենք գիտեր. և ինքը ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր Թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ ատ բաները։
28 Բայց ի՞նչպէս կ'երևնայ ձեզի. Մէկ մարդ մը երկու որդի ուներ, ու գնաց առջինին ըսաւ, Ո՛րդեակ՝ գնա այսօր այգիիս մէջ գործէ։
29 Ան Անիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Չեմ ուզեր երթալ, բայց
30 ետքը զղջացաւ ու գնաց։ Միւսին ալ գնաց, և անանկ ըսաւ. անիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, կ'երթամ՝ տէր. և չգնաց։
31 Հ Ո՞ր -- երկուքէն ո՞րը էր հօրը կամքը կատարեց. ըսին անոր՝ Առջինը. Ցիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ մաքսաւորները ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը։
32 Ի Ցովհաննէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի, և դուք անոր չհաւատացիք. Ը բայց մաքսաւորները ու պոռնիկները անոր հաւատացին. և դուք տեսաք ու ետքը չզղջացիք անոր հաւատալու։
33 Ուրիշ առակ մըն Ա լսեցէք. Մէկ տանուտէր մարդ մը կար՝ Ի որ այգի մը տնկեց ու ցանգով պատեց զանիկայ, և անոր մէջը Ի հան փորեց ու աշտարակ շինեց, և զանիկայ մշակներու յանձնեց, ու

Ցամք Ցեսան 33

Ցակ. ա. 6։ Նակոր. ժգ. 2։

Ի Գև. է. 7։ Մար. ժա. 24։ Ղու. ժա. 9։ Ցակ. և. 16։ Ա Ցով. գ. 22։ և. 14։

Մար. ժա. 27։ Ղու. ի. 1։

Ի Եբ. բ. 14։ Գոր. գ. 7։ է. 27։

Ի Գև. ժգ. 5։ Մար. գ. 20։ Ղու. ի. 6։

Ի Ղու. է. 29, 50։

Գև. գ. 1, Ճ։

Ղու. գ. 12, 13։

Ի Սպ. ձ. 9։ Երգ. ը. 11։ Ես. և. 1։ Երեմ. բ. 21։ Մար. ժբ. 1։ Ղու. ի. 9։

Ցամք Տեառն 33

Գլ. իե. 14, 15։
Երե. ը. 11, 12։
Յր Մե. իդ. 21, լզ. 16։
Նեհ. թ. 26։ Գլ. ե. 12։ իդ. 34, 37։ Գոր. է. 52։ ա Թես. բ. 15։ Երե. ժա. 36, 37։
Ասղ. բ. 8։ Երե. ա. 2։
Ասղ. բ. 2։ Գլ. իէ. 3։ իէ. 1։
Ցօղ. ժա. 53։ Գոր. դ. 27։
Գլ. իզ. 50, ըէ։ Մար. ժդ. 46, ըէ։ Ղու. իր. 54, ըէ։ Ցօղ. ժբ. 12, ըէ։ Գոր. բ. 23։
Տե՛ս Ղու. ի. 16։
Ղու. իա. 24։ Երե. բ. 2, 3։
Գոր. ժդ. 46։ ժե. 7։ ժբ. 6։ իր. 28։ Հռով. թ. ժ. ժա։
Ասղ. ճժբ. 22։ Եփ. իր. 16։ Մար. ժբ. 10։ Ղու. ի. 17։ Գոր. դ. 11։ Եփե. բ. 20։ ա Պետ. բ. 6, 7։
Գլ. բ. 12։
Եփ. բ. 14, 15։ Զաք. ժբ. 3։ Ղու. ի. 18։ Հբռով. թ. 33։ ա Պետ. բ. 8։
Եփ. կ. 12։ Դան. բ. 44։
Հմր 11։ Ղու. է. 16։ Ցօղ. է. 40։

Ղու. ժգ. 16։ Ցակ. ժթ. 7, 9։

34 — Ինքը օտար երկիր մը գնաց, երբոր պատուղի ժամանակը մօտեցաւ, իր ծառաները մշակներուն խրկեց,
35 որ անոր պտուղները առնեն։ Եւ մշակները անոր ծառաները բռնեցին, մէկը ծեծեցին՝ միւսը սպանեցին, մէկ ուրիշը քարկոծեցին։
36 Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց առջիններէն շատ, և անոնց ալ ա-
37 նոյնը ըրին։ Վերջը իր որդին խրկեց անոնց՝ ըսելով, Գո՛ւշ
38 ամչնան իմ որդիէս։ Բայց մշակները երբոր տեսան որդին, իրարու ըսին, Ասիկայ է ժառանգը, եկէք զանիկայ սպաննենք ու անոր ժա-
39 ռանգութիւնը տիրենք։ Եւ առին զանիկայ՝ այգիէն դուրս հանեցին
40 ու սպաննեցին։ Ուստի երբոր այգիին տէրը գայ, ի՞նչ պիտի
41 ընէ ան մշակներուն։ Ըսին իրեն, Ըն չարերը չարաչար պիտի կորսընդրնէ, և այգին պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց ժամանակին պիտի
42 տան իրեն։ Ըսաւ անոնց Յիսուս, Բնաւ չէ՞ք կարդացեր գրքին մէջ, Ըն քարը որ շինողները անարգեցին, անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ. ասիկայ Տէրոջմէ եղաւ և
43 զարմանալի է մեր աչքերուն։ Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի, որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի, ու անանկ ազգի մը պիտի տրուի՝ որ անոր պտուղ-
44 ները բերէ։ Եւ ով որ քաս քարիս վրայ իյնայ՝ պիտի կոտրտի, և որու վրայ որ իյնայ՝ պիտի փոշրէ զանիկայ։
45 Ու երբոր քահանայապետները և փարիսեցիները անոր առակները լսեցին, իմացան որ իրենց համար
46 կ'ըսէր։ Եւ կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս բռնեն զանիկայ, բայց ժողովուրդէն վախցան, ինչու որ Հմարգարէի պէս կ'ընդունէին զանիկայ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Թագաւորի որդւոյն հարսնիքին առակը։ 9 Հեթանոսներուն երկնից թագաւորութեան հրաւիրուիլը։ 12 Հարսնիքի հանդերձ չունեցողին պատիժը։ 15 Կայսրին տուրք տալու վրայով։ 25 Քրիստոս փաստով կը ջրկ սադուկեցւոց մելորութիւնը յարութեան վրայով։ 34 պատասխան կու տայ օրինականին թէ ո՛րն է մեծ ու առաջին պատուիրանը։ 41 փարիսեցւոց հարցմունք կ'ընէ Մեսիային վրայով, ու կը պատասխանեցնէ զանոնք։

1 Դարձեալ պատասխան տուաւ Յիսուս — և առակներով ըսաւ
2 անոնց, Երկնից թագաւորութիւնը թագաւոր մարդու մը կը նմանի, որ իր որդւոյն համար հարսնիք ը-
3 րաւ։ Եւ իր ծառաները խրկեց որ կանչեն հարսնիքի հրաւիրուածները, և անոնք չուզեցին գալ։
4 Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց ու ըսաւ, Ըսէք հրաւիրուածներուն, Ահա իմ ճաշս պատրաստեցի, ցուլերս ու զեր կենդանիներս մորթուած են, և ամէն բան պատրաստ է. Հարսնիքը
5 եկէք։ Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով գացին, մէկը իր արտը, ու
6 միւսը իր առուտուրին. Եւ ուրիշները անոր ծառաները բռնեցին, նախատեցին ու սպաննեցին։
7 Թագաւորն ալ երբոր լսեց՝ բարկացաւ, և իր զօրքերը խրկեց ու ան սպաննողները սատկեցուց, ու
8 անոնց քաղաքը այրեց։ Ըն ատեն իր ծառաներուն ըսաւ, Հարսնիքը պատրաստ է՝ բայց հրաւիրուածնե-
9 րը արժանի չէին։ Ուստի գացէք ճամբու գլուխները, և ով որ գտնէք՝ հարսնիքի հրաւիրե-
10 ցէք։ Եւ ան ծառաները ելան ճամբաներուն վրայ, ու ով որ գտան թէ՛ չար և թէ բարի՝ ամէնն ալ ժողվեցին, ու հարսնիքը
11 հարսնեւորներով լեցուեցաւ։ Եւ թագաւորը երբոր մտաւ հարսնեւորները տեսնելու, հոն մէկ մարդ մը տեսաւ, Նոր հարսնիքի հան-
12 դերձ հագած չէր. Եւ ըսաւ անոր, Ընկե՛ր ինչո՞ւ համար հոս մտար, առանց հարսնիքի հանդերձ ունենալու. և անիկայ պապանձեցաւ։
13 Ըն ատեն թագաւորը սպասաւորներուն ըսաւ, Կապեցէ՛ք անոր ոտքերը ու ձեռքերը, և առէ՛ք ու հանեցէ՛ք զանիկայ էդուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլայ լալ ու ակ-
14 ռաներ կրճտել. Ինչու որ կանչուածները շատ են ու ընտրուածները քիչ։
15 Ըն ատեն փարիսեցիները դացին խորհուրդ ըրին, թէ ինչպէս անոր որոգայթի մը դնեն խօսքով։
16 Եւ իրենց աշակերտները Հերովդեսեաններուն հետ մէկտեղ խրկեցին անոր ու ըսին, Վարդապետ՛ գիտենք որ ճշմարիտ ես, և ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցընես, ու մէկու մը համար հոգդ չէ, քանզի մարդոց երես-
17 պաշտութիւն չես ըներ. Ուստի մեզի ըսէ, քեզի ի՛նչպէս կ'երեւնայ, Կայսրին տուրք տալ արժա՞ն
18 է թէ չէ։ Յիսուս գիտնալով ա-նոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք կեղծաւոր-
19 ներ. Ցուցուցէ՛ք ինծի տուրքին դրամը. և անոնք դահեկան մը բե-
20 րին իրեն։ Ու ըսաւ անոնց, Ո-րո՞ւնն է ասա պատկերը ու գիրը,
21 Ըսին անոր՝ Կայսրին. ան ատեն ըսաւ անոնց, Ուրեմն տուէք՝ ան որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք, և ան որ

Ցամք Տեառն 33

Ակ. թ. 2։

Դան. թ. 26։ Ղու. ժթ. 27։

Գլ. ժ. 11, 13։ Գոր. ժգ. 46։

Ղու. ժգ. 38, 47։

Ղկ. ե. 3։ Եփե. դ. 24։ Կող. գ. 10, 12։ Ցայտ. դ. 4։ ժգ. 15։ ժթ. 8։

Գլ. բ. 12։

Գլ. ի. 16։

Մար. ժբ. 13։ Ղու. ի. 20։

Գլ. ժէ. 25։ Հռով. ժգ. 7։

Ծամի Տեառն 33

Աստուծոյն Հ՝ Աստուծոյ քո՛ւ։
22 Երբոր լսեցին՝ զարմացան , և թո-
ղուցին զանիկայ ու գացին ։
23 Ի՝նոյն օրը անոր քովը եկան աս-
դուկեցիները , Հոգին կ՝ըսեն թէ
չյարութիւն չկայ , և անոր հար-
24 ցուցին՝ Ըսելով , Վարդապետ՝
Ի՝Մովսէս ըսաւ , թէ որ մէկը ա-
ռանց զաւակի մեռնելու ըլլայ , ա-
նոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը , և
25 իր եղբօրը զաւակ հանէ ։ Ուրդ
եօթը եղբայրներ կային մեր մէջը ,
և առաջինը կնիկ առաւ ու մեռաւ ,
և զաւակ չունենալուն համար՝ իր
26 կնիկը ձգեց իր եղբօրը ։ Նոյնպէս
ալ երկրորդը ու երրորդը մինչև
27 եօթներորդը ։ Ամենէն ետքը կնիկն
28 ալ մեռաւ ։ Ուրեմն յարութեան
աւեր ան եօթնէն որո՞ն կնիկը
պիտի ըլլայ , ինչու որ ամէնքն ալ
29 զանիկայ Ունէին ։ Եւ Յի-
սուս պատասխան տալով՝ անոնց
բսաւ , Դուք մոլորած էք , որ Ո՛չ
գիրքերը գիտէք՝ և ո՛չ Աստուծոյ
30 զօրութիւնը ։ Քանզի յարութեան
աւեր ո՛չ կնիկ կ՝առնեն՝ և ո՛չ եր-
կան կը տրուին , հապա Երկինքի
31 Աստուծոյ հրեշտակներուն պէս
են ։ Բայց մեռելներուն յարու-
թիւն առնելուն համար՝ չէք կար-
դացեր Աստուածմէ ձեզի բսուած
32 խօսքը ։ Ես եմ Աբրահամին Ա-
ստուածը , և Իսահակին Աստուա-
ծը , ու Յակոբին Աստուածը ։
Աստուած մեռելներուն Աստուածը
33 չէ , հապա կենդանիներուն ։ Ու
ժողովուրդները լսելով՝ Նկը զար-
մանային անոր վարդապետութեա-
նը վրայ ։
34 Բայց փարիսեցիները երբոր լսե-
ցին թէ անիկայ պապանձեցուց
սադուկեցիները , Միևտեղ ժողո-
35 վուեցան ։ Եւ անոնցմէ մէկը՝ օրի-
նական մը հարցուց , զանիկայ փոր-
36 ձելով , ու բսաւ ։ Վարդապետ՝
ո՞ր պատուիրանքը մեծ է օրէնքին
37 մէջ ։ Եւ Յիսուս բսաւ անոր ,
Քու Տէր Աստուածդ սիրես քու
բոլոր սրտովդ և քու բոլոր անձովդ
38 ու քու բոլոր մտքովդ ։ Ա՛ն է առա-
39 ջին ու մեծ պատուիրանքը ։ Ու
երկրորդըասոր նման՝ Քու ընկերդ
40 սիրես քու անձիդ պէս ։ Ա՛ն եր-
կու պատուիրանքս կախուած են
բոլոր օրէնքը և մարգարէները ։
41 Ա՛ու երբոր փարիսեցիները ժողո-
վուեցան , Յիսուս հարցուց անոնց
42 ու բսաւ ։ Քրիստոսի վրայով ի՞նչ
կարծիք ունիք . Ո՛ւմոյ որո՞ւ որ-
43 դի է ։ Ըսին իրեն ։ Դաւիթին ։
Ըսաւ անոնց Յիսուս ։ Հապա
ի՞նչպէս Դաւիթ Հոգիով զանի-
44 կայ Տէր կը կոչէ ու կ՝ըսէ ։ Տէրը
իմ Ցերոջս բսաւ ։ Նստէ իմ աջ
կողմս , մինչև որ քու թշնամիներդ
ոտքերուդ պատուանդան ընեմ ։
45 Ուրեմն թէ որ Դաւիթ զանիկայ
Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս անիկայ ա-
46 նոր որդին կ՝ըլլայ ։ Եւ մէկը չէր
կրնար անոր խօսք մը պատասխա-
նել . Ո՛ւ ան օրէն ետև մէկը չէր
համարձակեր անոր բան մը հարցը-
նելու ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Քրիստոս խրատ կու տայ ժողովուրդներուն
որ դպրաց ու փարիսեցւոց բարի վարդապե-
տութեանը հնազանդին , և չէ թէ անոնց չար
օրինակներուն . 5 Նոյնպէս ալ իր աշակերտ-
ները կը խրատէ որ զգոյշ կենան անոնց փառա-
սիրութենէն . 13 ուրկէ անդամ վայ կու տայ
անոնց կեղծաւորութիւնը և կուրութիւնը .
34 ու Երուսաղէմի կործանումը կը նախա-
ձայնէ ։

1 Ա՛յն ատենը Յիսուս խօսեցաւ Ժո-
ղովուրդներուն և իր աշակերտ-
2 ներուն ու բսաւ , Մովսէսին
աթոռը դպիրները և փարիսեցիները
3 նստած են . Ուրեմն ինչ որ ձեզի
կ՝ըսեն որ պահէք , պահեցէք ու
ըրէք , բայց անոնց գործքերուն պէս
մի ընէք . ինչու որ Ի՝կ՝ըսեն ու չեն
4 ըներ ։ Քանզի Ծանր և տանելու
դժուար բեռներ կը կապեն ու կը
դնեն մարդոց ուսերուն վրայ , և
իրենց մատովը չեն ուզեր զանոնք
5 շարժել ։ Եւ Ի՝ իրենց ամէն գործ-
քերը մարդոց երևնալու համար կ՝ը-
նեն . Ի՝կը լայնցընեն իրենց գրապա-
նակները , ու կ՝երկրնցընեն իրենց հան-
6 դերձներուն քղանցքները . Ընթր-
իքներու մէջ առաջին բազ-
մոցները կը սիրեն , և ժողովարան-
ներուն մէջ՝ առաջին աթոռները ,
7 ու շուկաներուն մէջ՝ բարևները ,
Եւ մարդոցմէ Ռաբբի Ռաբբի
8 կոչուիլ ։ Ի՝բայց դուք Ռաբբի
մի՝ կոչուիք . ինչու որ ձեր
Ուսուցիչը Մէկ մըն է , այ-ինչն
Քրիստոս , և դուք ամէնքդ եղ-
9 բայր էք ։ Ու երկրի վրայ Ոևէ ձեզի
Հայր մի՝ կոչէք . Ի՝ինչու որ ձեր
Հայրը Մէկ մըն է , որ երկինքն է ։
10 Եւ դուք ուսուցիչներ մի՝ կոչուիք ,
ինչու որ ձեր Ուսուցիչը Մէկ մըն է ,
11 այ-ինչն Քրիստոս ։ Եւ Ի՝ ձեր Մէջէն
մեծը ձեր սպասաւորը պիտի ըլլայ ։
12 Ի՝ Ո՛վ որ իր անձը կը բարձրացընէ ,
պիտի խոնարհի . և ով որ իր ան-
ձը կը խոնարհեցընէ , պիտի բարձ-
րանայ ։
13 Բայց Ի՝վայ ձեզի՝ կեղծաւոր դպիր-
ներ ու փարիսեցիներ՝ որ երկինքը
թաղաւորութիւնը մարդոց առջևը
կը գոցէք . քանզի դուք չէք մըտ-
ներ , և մտնողներն ալ չէք թողուր
14 որ մտնեն ։ Վա՛յ ձեզի՝ կեղծաւոր
դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ Նոր

Ծամի Տեառն 33

Ե՛ղբ . ժգ . 6 ։
Մ՛ար . ժբ . 34 ։ Ղու . ի . 40 ։

Ե՛ղբ . ի . 9 ։

Ա՛ռ Ծ՛ն . գ . 2 ։

Հե՛ղ . գ . 6 ։ 16 ։ Մար . ժբ . 26 ։ Ղու . ի . 37 ։ Գոր . է . 32 ։ Երր . ժա . 16 ։
Ց Գ՛ԼՀ . 28 ։

Ե՛Մար . ժբ . 28 ։

Ե՛Ղու . ժ . 25 ։
Ո՛ր Օր . գ . 5 ։ ժ . 12 ։ է . 6 ։ Ղու . ժ . 27 ։
Յ Ղ՛Ա . ժԹ . 18 ։ Գա . ժԹ . 19 ։ Մար . ժբ . 31 ։ Ղու . ժ . 27 ։ Հռով . ժգ . 9 ։ Գաղ . ե . 14 ։ Ցակ . բ . 3 ։
Ն Գ՛Լ . է . 12 ։
Ա Տի՛մ . ա . 5 ։
Ե՛Մար . ժբ . 35 ։ Ղու . ի . 41 ։
Ա՛Յ Ա՛Ղ . ՀԺ . 1 ։ Գոր . բ . 34 ։ Ա Կոր . ժե . 25 ։ Երբ . ա . 13 ։ ժ . 12 ։ 13 ։

Ե՛Ղ . ժգ . 6 ։
Մ՛ար . ժբ . 34 ։ Ղու . ի . 40 ։

Ա՛ԵՄ . բ . 4 . 8 ։ Մաղ . բ . 7 ։ Մար . ժբ . 38 ։ Ղու . ի . 45 ։

Բ Հռով . բ . 19 . ԸԳ ։
Է Ղու . ժա . 46 ։ Գոր . ժե . 10 ։ Գաղ . է . 13 ։
Բ ԳԼ . է . 1 ։ 2 . 5 . 16 ։
Ի Թես . ժե . 38 ։ բ Օր . է . 8 ։ իբ . 12 ։ Առակ . գ . 3 ։
Ե՛Մար . ժբ . 38 . 39 ։ Ղու . ժա . 48 ։ ի . 46 ։ Է ՑՀ՛Ն . 9 ։
Է Ցակ . գ . 1 ։ Տե՛ր Կար . ա . 24 ։ Ա Պետ . ե . 3 ։
Ե՛Մաղ . ա . 6 ։

Բ ԳԼ . ի . 26 ։ 27 ։
Ժ ՑՈր . իբ . 29 ։ Առակ . ժե . 33 ։ իԹ . 23 ։ Ղու . ժգ . 11 ։ ժբ . 14 ։ Ցակ . գ . 6 ։ Ա Պետ . ե . 5 ։
Ի Ղու . ժա . 52 ։
Լ՛Մար . ժբ . 40 ։ Ղու . ի . 47 ։ Բ Տի՛մ . գ . 6 ։ Տիտ . ա . 11 ։

Ցամի Տեառն 33

որբևարիներուն տուները կ'ուտէք, ու մոլորեալ երևնալու համար աղօթքը կ'երկընցընէք. անոր համար աւելի դատապարտութիւն պիտի
15 ընդունէք։ Վա՛յ ձեզի՛ կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ ծով ու ցամաք կը պտըտիք մէկը նորահաւատ ընելու. ու երբոր ըլլայ, զանիկայ ձեզմէ երկու անգամ աւելի
16 գեհենի որդի կ'ընէք։ Վա՛յ ձեզի՛ Է կոյր առաջնորդներ՝ որ կ'ըսէք թէ ՃՕվ որ տաճարին վրայ երդում ընէ, բան մը չէ. բայց ով որ տաճարին ՄՂի ոսկիին վրայ երդում
17 ընէ, պարտաւոր կ'ըլլայ։ Ո՛վ յիմարներ ու կոյրեր՝ ո՞րը մեծ է, ոսկի՞ն կամ տաճարը որ կը սրբե-
18 բացընէ ոսկին։ Եւ թէ՝ Ո՛վ որ սեղանին վրայ երդում ընէ, բան մը չէ, բայց ով որ սեղանին վրայի պատարագին վրայ երդում ընէ,
19 պարտաւոր կ'ըլլայ։ Ցիմարներ ու կոյրեր՝ ո՞րը մեծ է, պատարա՞գը կամ սեղանը որ կը սրբացընէ պա-
20 տարագը։ Ուստի ով որ սեղանին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ անոր վրայ՝ և անոր վրայի ամէն բա-
21 ներուն վրայ. Եւ ով որ տաճարին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ անոր վրայ՝ և անոր մէջ բնակողին
22 վրայ. Եւ ով որ երկինքին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ Աստուծոյ աթոռին վրայ՝ և անոր վրան
23 նստողին վրայ։ Վա՛յ ձեզի՛ կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ անանուխին ու սամիթին և չամանին տասանորդը կը վճարէք, ու Հ կը ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բաները՝ դատաստանը և ողորմութիւնը ու հաւատքը. ասոնք պէտք էր ընել, և անոնք չձգել։
24 Կոյր առաջնորդներ՝ որ մէղուկը կը քամէք և ուղտը կը կլլէք։
25 Վա՛յ ձեզի՛ կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ Ճ դաւաթին ու պնակին դուրսի կողմը կը մաքրէք, ու ներսէն յափշտակութեամբ և Ժ անիրաւութեամբ
26 լեցուն են։ Կոյր փարիսեցի՛ առաջ դաւաթին ու պնակին ներսի կողմը մաքրէ, որ անոնց դուրսի կողմն ալ
27 մաքուր ըլլայ։ Վա՛յ ձեզի՛ կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ Ն որ կը նմանիք ծեփած գերեզմաններու, որոնք դուրսէն գեղեցիկ կ'երևնան, և ներսէն մեռելներու ոսկորներով և ամէն Կեղ պղծութիւնով լեցուն
28 են։ Նոյնպէս ալ դուք դուրսէն մարդոց արդար կ'երևնաք, ու ներսէն կեղծաւորութեամբ և անօրէ-
29 նութեամբ լեցուն էք։ Վա՛յ ձեզի՛ կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ մարգարէներուն տապանները կը շինէք, և արդարներուն
30 գերեզմանները կը զարդարէք. Ու կ'ըսէք, Թէ որ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ մարգարէներուն արեանը մասնակից չէ-
31 ինք ըլլար։ Ուրեմն դուք ձեր վրայ կը վկայէք թէ՝ անոնց զաւակներն էք՝ որ մարգարէները կը սպան-
32 նէին։ Ո՛ւրեմն դուք ալ ձեր հայ-
33 րերուն չափը լեցուցէք։ Օ՛ձեր՝ Ռ իժերո՛ւ ծնունդներ, ի՞նչպէս պիտի փախչիք գեհենին դատապար-
34 տութենէն։ Ետոր համար ահա ես կը խրկեմ ձեզի մարգարէներ և իմաստուններ ու դպիրներ, և Ա նոնցմէ Ֆ Ո՛ւ Ի՛ՆԸ պիտի սպաննէք ու խաչը հանէք, և Ա մէկ քանիները ձեր ժողովարաններուն Մ ՄՋը պիտի ծեծէք, ու քաղաքէ
35 քաղաք հալածէք. Ո՛րպէս որ ի՛ր երկրի վրայ թափուած բոլոր արդար արիւնը ձեր վրայ դայ, Ա արդար Ա բելին արիւնէն մինչև Բ Բարաքիա՛յի որդւոյն Զաքարիայինն արիւնը, որ տաճարին ու սեղանին Մ ՄՋտեղը
36 սպաննեցիք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ա՛ս ամէն բաները պիտի դան աս ազգիս վրայ։
37 Ո՛վ Երուսաղէ՛մ՝ Երուսաղէմ, որ մարգարէները կը սպաննէիր, ու քեզի խրկուածները Ա՛ կը քարկոծէիր. քանի անգամ Ը՛զու ուզեցի ինչպէս որ հաւը իր ձագերը Թ ներսն տակը կը ժողվէ, և դուք չուզեցիք։
38 Ա՛հա ձեր տունը ձեզի աւերակ պի-
39 տի մնայ. Ինչու որ ձեզի կ'ըսեմ որ ալ ասկէետև պիտի չտեսնէք զիս, մինչև որ ըսէք, Օ՛րհնեալ Է ան որ Տ ԵրովՔը անունովը կու գայ։

Ցամի Տեառն 33

- Դոր. է. 51, 52։ ա Թես. բ. 15։
ՀՈՎՆ. ԺԱ. 16։ ԱԹես. բ. 16։
Դ ԳԼ. գ. 7։ Ժբ. 34։
ԼԳԼ. խ. 34, 35։ Ղու. Ժա. 49։
- Գոր. է. 40։ է. 57, 58։ Իր. 19։
- ԳԼ. Ժ. 17։ բ Կոր. Ժա. 24, 25։
ՀԱՅԱ. Ժբ. 24։
Ա ՅՈՆ. գ. 8։ ա ՅՈՀ. գ. 12։
Բ ՐՄ. իդ. 20, 21։
Ղու. Ժգ. 34։
- Բ ՄՆ. իդ. 21։
Բ Օր. լբ. 11, 12։
Ա Սադ. Ժէ. 8։ զ. 4։
Սադ. ՃԺբ. 26։ ԳԼ. խ. 9։

ԳԼ. Ի Դ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ տաճարին կործանումը, 3 անկէ առաջ հանդիպելիք մեծ թշուառութիւնները, 29 և իր դառաստանի գալուն նշանները, 36 Եւ ան օրը ու ժամը մեզի անծանօթ ըլլալուն համար, 42 կը պատուիրէ որ արթուն մնանք ամէն բարի ծառայի պէս՝ որ ամէն վայրկեան իր տիրոջը գալուն կը սպասէ։

1 Եւ Ցիսուս տաճարէն դուրս ելլելով կ'երթար, ու աշակերտները անոր բովը գացին տաճարին շէնքերը իրեն ցուցընելու։
2 Եւ Ցիսուս անոնց ըսաւ, Չէք տեսներ ատ ամէն բաները. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Բ պիտի չմնայ հոս քար քարի վրայ՝ որ չգակուի։
3 Ու երբոր անկից Ձիթենեաց լեռը նստեր էր, Ժ աշակերտները իրեն եկան առանձին ու ըսին, Ը՛ՐԸսի՛ մեզի՝ ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բաները. և քու գալստեանդ ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի
4 ըլլայ։ Եւ Ցիսուս պատասխան

- Մար. Ժգ. 1։ Ղու. իա. 5։
Բ Թող. թ. 7։ Երեմ. իշ. 18։ Մ ՄԿ. գ. 12։ Ղու. ԺԹ. 44։
Ժ Մար. Ժգ. 3։
Գա Թես. ա. 1։

տուաւ ու բաւ անոնց , Ե Զգոյշ կեցէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ .
5 Ինչու որ Շատերը պիտի գան իմ անունովս ու բսեն Թէ Ես եմ Քրիստոսը , ու Շատերը պիտի մոլորեցնեն :
6 Լուրերնեն : Եւ պիտի լսէք պատերազմներ ու պատերազմներու լուրեր . զգոյշ կեցէք որ չխռովիք , Ինչու որ Ն՚ ամէն բաները պէտք է որ ըլլան , բայց դեռ վերջը չէ :
7 Վասն զի Ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ , ու Թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ , և տեղ տեղ սովեր ու մահտարաժամներ և երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան :
8 Բայց ասոնք ամէնը ցաւերուն բսկիզբն են :
9 Ան ատենը ձեզ Նեղութեան պիտի մատնեն և ձեզ պիտի սպաննեն , ու իմ անուանս համար ամէն ազգերուն ատելի պիտի
10 ըլլաք : Եւ ան ատենը շատերը Ե պիտի դայթակղին , ու Մէկզմէկ պիտի մատնեն , և Մէկզմէկ պիտի
11 ատեն : Եւ Նշատ սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն , ու Նշատերը պիտի
12 մոլորեցնեն : Եւ անօրէնութիւնը շատնալուն համար շատերուն սէրը
13 պիտի պաղի : Ե Բայց ո՛վ որ մինչև վերջը համբերէ , անիկայ պիտի
14 ապրի : Եւ Ե աբբայութեան աս աւետարանը Նրովանդակ աշխարհի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր ազգերուն վկայութիւն ըլլալու , և անկէ ետև վերջը պիտի գայ :
15 Ուստի երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ Դանիէլ մարգարէին ձեռքովը բսուած է , թէ սուրբ տեղը կը կենայ . (ո՛վ որ
16 կարդայ՝ թող հասկընայ .) Ան ատենը Հրէաստանի մէջ եղողները
17 լեռները թող փախչին . Եւ ան որ տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ
18 իր տունէն բան մը առնելու . Եւ ան որ արտին մէջն է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձները առնելու .
19 Լու : Բայց Ե վայ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն :
20 Եւ աղօթք բրէք որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլլայ , ո՛չ ալ շաբաթ օրը .
21 Քանզի Ն՚ան ատենը անանկ մեծ Նեղութիւն պիտի ըլլայ , որուն նմանը աշխարհի սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ , ո՛չ ալ պիտի
22 ըլլայ : Եւ Թէ որ ան օրերը չկրճատուէին , բնաւ մէկ մարմին մը պիտի չապրէր . Ե բայց ընտրեալներուն համար ան օրերը պիտի կրճատուին :
23 Ե Ան ատենը Թէ որ մէկը ձեզի բսէ Թէ Ահա՛ հոս է Քրիստոսը
24 կամ հոն , մի՛ հաւատաք . Ինչու որ Նսուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն , ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի ցուցնեն , որ Եթէ կարելի էր՝ ընտրեալներն ալ մոլորցնեն :
25 Ահա՛
26 ձեզի առաջուց բսի : Ուստի Թէ որ ձեզի բսեն Թէ Ահա՛ անապատին մէջն է , մի՛ ելլէք . Ա Ե՚ Ահա՛ ներքին սենեակներուն մէջն է , մի՛
27 հաւատաք : Նվասն զի ինչպէս որ փայլակը արևելքէն կ՚ելլէ ու մինչև արևմուտք կ՚երևնայ , անանկ պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ գալուստը :
28 Քանզի ուր որ մեռած մարմին կայ , հոն պիտի ժողվուին արծիւները :
29 Եւ Նշուտ մը ան Նեղութեան օրերէն ետև Ե արեգակը պիտի խաւարի , ու լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ , և աստղերը երկինքէն պիտի իյնան , ու երկնից զօրութիւնները
30 պիտի շարժին : Ե Եւ ան ատենը Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երևնայ երկինքի մէջ , Նու ան ատենը երկրի բոլոր ազգերը կոծ պիտի բնեն , Ե ու պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ երկինքի ամպերուն վրայ եկած զօրութիւնով ու մեծ փառքով :
31 Ե Եւ անիկայ իր հրեշտակները պիտի խրկէ մեծաձայն փողով , ու պիտի ժողվեն իր ընտրեալները չորս հովերէն՝ երկինքին մէկ ծայրէն մինչև միւս ծայրը :
32 Ե Թզենիէն առակ մը սորվեցէք . որ երբ անոր ոստերը կը կակուղնան ու տերևները կը ցցուին ,
33 գիտէք Թէ ամառը մօտ է : Նոյնպէս ալ դուք երբոր աս ամէն բաները տեսնէք , գիտցէք Ե որ մօտ է
34 դուռներուն քովը : Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ Ե աս ազգը պիտի չանցնի մինչև որ աս ամէն բաները ըլլան :
35 Ե Երկինք ու երկիր պիտի անցնին , բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին :
36 Ե Իսկ ան օրուան և ան ժամուն համար մէկը չգիտեր , ոչ ալ երկնից Ե հրեշտակները , Ֆ հապա միայն
37 իմ Հայրս : Բայց ինչպէս որ Նոյի օրերը էր՝ Ե՚ , Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ :
38 Ե Քանզի ինչպէս էին ան օրերը ջրհեղեղէն առաջ , կ՚ուտէին՝ կը խմէին՝ կնիկ կ՚առնէին ու երկան կու տային , մինչև ան օր որ Նոյ
39 տապանը մտաւ , Եւ չգիտցան՝ մինչև որ ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը վերցուց . Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ :
40 Ե Ան ատենը Ե՚ ու երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան , մէկը պիտի առնուի ու միսը ձգուի .
41 Եւ Ե՚ ու երկու կնիկ մէկ ջրաքի մէջ աղալու վրայ դառնուին , մէկը պիտի առնուի ու միսը ձգուի :

Ցամի Տեառն 33

Ե Ե՚ . Ն . 6 : Կղ . Բ . 8 : 18 : Բ Թես . Բ . 3 : ա Ցօհ . գ . 1 :
Ե Երեմ . ժգ . 14 : իգ . 21 : 25 : Հմր 24 : Ցօհ . Ն . 43 :
Ե Հմր 11 :
Ե Բ Մ . ժե . 6 : Նա . ժթ . 2 : Ընգ . Բ . 22 : Զաք . ժգ . 13 :
Ե Գլ . ժ . 17 : Մար . ժգ . 9 : Ղու . իա . 12 : Ցօհ . ժե . 20 : ժզ . 2 : Գոր . գ . 2 : 3 : է . 58 : ժբ . 1 : ա Պետ . գ . 16 : Ցայտ . Բ . 10 : 13 :
Ե Գլ . ժա . 6 : ժգ . 57 :
Բ Տիմ . ա . 15 : գ . 10 : 16 :
Ե Գլ . է . 15 : Գոր . ի . 29 : Բ Պետ . Բ . 1 :
Ե Ա Տիմ . գ . 1 : Հմր 5 : 24 :
Ե Գլ . ժ . 22 : Մար . ժգ . 13 : Երբ . գ . 6 : 14 : Ցայտ . Բ . 10 :
Ե Գլ . գ . 23 : Թ . 35 :
Ե Հաւ . ժ . 18 : Կղ . ա . 6 : 23 :
Հ Մար . ժգ . 14 : Ղու . իա . 20 :
Ե Դան . Թ . 27 . ժբ . 11 :
Ե Դան . Թ . 23 : 25 :
Ե Ղու . իգ . 29 :
Ե Դան . Թ . 26 : ժբ . 1 : Ցափ . Բ . 2 :
Ե Նա . կե . 8 : 9 : Զաք . ժգ . 2 : 3 :
Ե Մար . ժգ . 21 : Ղու . ժէ . 23 : իա . 8 :
Ե Ր Օր . ժգ . 1 : Հմր 5 : 11 : Բ Թես . Բ . 9 : 10 : 11 : Ցայտ . ժգ . 13 :

Ցամի Տեառն 33

Ե Ցօհ . գ . 37 : ժ . 28 : 29 : Հռով . Բ . 28 : 29 : 30 : Բ Տիմ . Բ . 19 :
Ե Ղու . ժէ . 24 :
Ե Ցոր . լԹ . 30 : Ղու . ժէ . 37 :
Ե Դան . է . 11 : 12 :
Ե Նա . ժգ . 10 : Եզեկ . ւբ . 7 : Ցափ . Բ . 10 : 31 : գ . 15 : Ամվ . Ե . 20 : Բ . 9 : Մար . ժգ . 24 : Ղու . իա . 25 : Գոր . Բ . 20 : Ցայտ . գ . 12 :
Ե Դան . է . 13 :
Հ Զաք . ժբ . 12 :
Ե Գլ . ժգ . 27 : Մար . ժգ . 26 : Ցայտ . ա . 7 :
Բ Գլ . ժգ . 41 : ա Կոր . ժե . 52 : ա Թես . գ . 15 :
Ե Ղու . իա . 29 :
Ե Ցակ . Ե . 9 :
Ֆ Գլ . ժգ . 28 : իգ . 36 : Մար . ժգ . 30 : Ղու . իա . 32 :
Ե Սաղ . ծբ . 26 : Ես . ծա . 6 : Երեմ . լ . 35 : 36 : Գլ . Ե . 18 : Մար . ժգ . 31 : Ղու . իա . 33 : Երբ . ա . 11 :
Ե Մար . ժգ . 32 : Գոր . ա . 7 : ա Թես . Ե . 2 : Բ Պետ . գ . 10 :
Ե Ո՛չ Հրեշտակներ , և ո՛չ Որդին :
Ֆ Զաք . ժգ . 7 :
Ե Ծն . գ . 3 : 4 , 5 : է . 5 : Ղու . ժէ . 26 : ա Պետ . գ . 20 :
Բ Ղու . ժէ . 34 , եև :

Ցամք Տեառն 33

ՀԳԼ · ԻԸ · 13 ։ Մար · ժգ · 33, ՃԼ ։ Ղու · Ժ · 36 ։

ՏՂՈ · ԺԸ · 39 ։ ա Թես. ե. 2։ բ Պետ. գ·10։ Ցայտ. գ · 3 ։ ԺԷ · 15 ։

ԻԳԼ·ԻԸ·18։ ա Թես · ե · 6 ։

ՀՂՈ · ԺԸ · 42 ։ Գոր · ի · 28 ։ ա Կոր · գ · 2 ։ Երբ · գ · 5 ։

ԻՑայտ · ԺԷ · 15 ։

ԸԳԼ·ԻԸ·21, 23 ։ Ղու · ԻԸ · 29 ։

ԲԳԼ·Ը·12 ։ ԻԸ · 30 ։

ՁԵփ · ե · 29 , 30 ։ Ցայտ · ԺԹ · 7 ։ Ի · 2 , 9 ։

ԲԳԼ · ԺԳ · 47 ։ ԻԸ · 10 ։

ՃՌթես · ե · 6 ։

ՏԳԼ·ԻԳ·31։ ա Թես · Գ · 16 ։

ԻՂՈ · ԺԸ · 35 ։

ՀՂՈ · ԺԳ · 25 ։

42 Ուրեմն Տարթուն կեցէք , ինչու որ չէք գիտեր թէ որ ժամուն Ձեր
43 Տէրը կու գայ ։ ՏԲայց աս գիտցէք , որ եթէ տանուտէրը գիտնար թէ ՃԷՆԸ---ն որ պահուն գողը կու գայ , արթուն կը կենար և թող չէր տար որ իր տունը ծա-
44 կեն ։ ԻԱնոր համար դուք ալ պատրաստ կեցէք , քանզի Որդին մարդոյ կու գայ անանկ ժամու մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր ։
45 ՀՈւստի՞ վ է ան Ծառային , որն որ իր տէրը իր ծառաներուն վրայ դրաւ , որ ատենին անոնց կերակուր տայ ։
46 ԻԵրանի է ան Ծառային , որն որ իր տէրը եկած ատենը անանկ գրած
47 պիտի գտնէ ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ Ձեզի Ըոր իր բոլոր ունեցածին վրայ պիտի կեցընէ զանիկայ ։
48 Հապա թէ որ ան չար Ծառան իր սրտին մէջը ըսէ , Իմ տէրս իր գա-
49 լը կ'ուշացընէ . Եւ սկսի իր Ծառայակիցները Ծեծել , ու գինով-
50 ներուն հետ ուտել ու խմել , Ան Ծառային տէրը պիտի գայ --ն-ն մէկ օր մը որ չսպասեր , և --ն-ն մէկ ժամ մը որ չգիտեր .
51 Եւ զանիկայ մէջտեղէն պիտի կտրէ , ու անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ պիտի դնէ . ԻՀոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաները կրճտել ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Տասը կուսանաց առակը , 14 ու տաղանդներուն առակը , 31 Վերջին դատաստանին բնորագրութիւնը ։

1 ԻԱն ատենը երկնից Թագաւորութիւնը պիտի նմանի տասը կոյսերու , որոնք իրենց լապտերները առնելով՝ --փեսան դիմաւորելու
2 երթան ։ ԲԱռնցմէ հինգը իմաստուն
3 էին , և հինգը յիմար , Որ յիմարները առին իրենց լապտերները , ու
4 հետերնին եղ չառին . Բայց իմաստունները իրենց լապտերներուն հետ ամաններով եղ --ը առին ։
5 Եւ փեսան որ ուշացաւ , Բամէնն
6 ալ Թմրեցան ու քնացան ։ Եւ կէս գիշերին ՏՁայն մը եղաւ , Ահա փեսան կու գայ՝ զանիկայ դիմաւորելու
7 երթ՛ք ։ Ան ատենը բոլոր կոյսերը երան ու Իիրենցլապտերներըշտ-
8 կեցին ։ Եւ յիմարները ըսին իմաստուններուն , Տուէ՛ք մեզի Ձեր եղէն , ինչու որ մեր լապտերները
9 մարելու վրայ են ։ Պատասխան տուին իմաստունները ու ըսին , Ըլլայ որ մեզի ու Ձեզի չբաւականանայ . այլ յաւէտ Ծախողներո՛ւն գացէ՛ք և գնեցէ՛ք Ձեզի համար ։
10 Երբոր անոնք գացին գնելու՝ փեսան եկաւ , ու պատրաստ եղողները ա-
նոր հետ հարսնիքը մտան , և դուռը
11 որ գոցուեցաւ ։ Ետքը միւս կոյսերը եկան ու ըսին , ԻՏէ՛ր Տէր՝
12 բա՛ց մեզի ։ Բայց անիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ճշմարիտ կ'ըսեմ Ձեզի թէ Ընչս Ձեզ
13 չեմ ճանչնար ։ ԲՈւրեմն արթո՛ւն կեցէ՛ք , ինչու որ ո՛չ օրը գիտէք և ո՛չ ժամը ։
14 Քանզի ՟ ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը կանչեց իր Ծառաները , և իր ունեցածը անոնց
15 յանձնեց ։ Մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ , ու մէկուն՝ երկուք , և մէկուն՝ մէկ , Իւրաքանչիւրին իր կարողութեանը չափ , ու անմիջապէս
16 ճամբայ ելաւ ։ Եւ ան որ հինգ տաղանդը առած էր , գնաց անոնցմով գործ տեսաւ , և ուրիշ հինգ
17 տաղանդ շահեցաւ ։ Նմանապէս ան որ երկուքը --ն էր , ուրիշ
18 երկու՛ք ալ շահեցաւ ։ Իսկ ան որ մէկը առած էր , գնաց գետինը փորեց , ու իր տիրոջը ստակը պա-
19 հեց ։ Շատ ժամանակէ ետև ան Ծառաներուն տէրը եկաւ , և ա-
20 նոնցմէ հաշիւ ուզեց ։ Եւ հինգ տաղանդը առնողը եկաւ՝ ուրիշ հինգ տաղանդ ալ բերաւ , ու ըսաւ , Տէ՛ր՝ հինգ տաղանդ յանձնեցիր ինծի , ահա ուրիշ հինգ տաղանդ --ը անոնց վրայ շահեցայ ։
21 Ըսաւ անոր իր Տէրը , Ապրիս՝ բարի ու հաւատարիմ Ծառայ , դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար , Ը.քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցընեմ . մտիր Էրու
22 տիրոջդ ուրախութեանը մէջ ։ Երկու տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու ըսաւ , Տէ՛ր՝ երկու տաղանդ յանձնեցիր ինծի , ահա ուրիշ երկու տաղանդ --ը անոնց վրայ շահեցայ ։
23 Ըսաւ անոր իր տէրը , ԲԱպրիս՝ բարի ու հաւատարիմ Ծառայ , դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար , քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցընեմ . մտիր քու
24 տիրոջդ ուրախութեանը մէջ ։ Մէկ տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու ըսաւ , Տէ՛ր՝ գիտէի որ դուն խիստ մարդ մըն ես , չսերմանած տեղէդ կը ՃԱես ու չցանած տեղէդ կը
25 ժողվես . Ուստի վախնալով , գացի քու տաղանդդ գետնին տակը պահեցի . ---ը ահա քուկդ քեզի ։
26 Պատասխան տուաւ անոր տէրը ու ըսաւ անոր , Չար և Ծոյլ Ծառայ՝ գիտէիր որ չսերմանած տեղէս կը Ճնեմ ու չցանած տեղէս կը ժողվեմ ։
27 վե՞մ , Ուրեմն պէտք էր քեզի որ իմ ստակս սեղանաւորներուն տայիր , որ ես եկած ատենս շահովը
28 առնէի իմս ։ Ուրդ առէ՛ք ատկե տաղանդը , ու տասը տաղանդը ու-

ՀՂՈ · ԺԳ · 21, 22 , 23 ։

ԸՄաղ · Ե · 5 ։ Ամ · ա · 13 ։ ԳՈՀ · Թ · 31 ։

ԲԳԼ · ԻԳ · 42 , 44 ։ Մար · ժգ · 33 , 35 ։ Ղու · Ժ · 36 ։ ա Կոր · ժգ · 13 ։ ա Թես · Ե · 6 ։ ա Պետ · Ե · 8։ Ցայտ · ժգ · 15 ։

*Որ՝ն՝ · ժամը , որուն Մէջ Որդին մարդոյ կու գայ ։

ԺՂՈ · ԺԹ · 12 ։ ԳԼ · Ի · 33 ։

ԻՀով · ԺԸ · 6 ։ ա Կոր · ժգ · 7 · 11 , 29 ։ Եփե · գ · 11 ։

ԼԳԼ · ԻԳ · 47 ։ Հմր 34 , 46 ։ Ղու · ժգ · 44 , Իր · 29 · 30 ։

ԻԵրե · ԺԸ · 2 ։ բ Տիմ · բ · 12 ։ ա Պետ · ա · 8 ։

ԺՀմր 21 ։

Ցամի Տեառն 33

Ել · Ժգ · 12 · Մար · գ · 25 · Ղե · բ · 18 · Ժթ · 26 · Ճո՟ · Ժե · 2 ·
Հգ · բ · 12 · Իգ · 51 ·
Յ Ջաբ · Ժգ · 5 · Գլ · Ժշ · 27 · Ժթ · 28 · Մար · բ · 38 · Գոր · ա · 11 · ա Թես · գ · 15 · բ Թես · ա · 7 · Ճուգ · 14 · Ճայ · ա · 7 ·
* Ո՛հած ըն-նէն սուրբ
Բ—ը ·
Ը Հով · Ժգ · 10 · բ Կոր · և · 10 · Ճայ · ի · 12 ·
Ե Եզեկ · ի · 38 · Լգ · 17 · 20 · Գլ · Ժգ · 49 ·
Ժ Գլ · ի · 23 · Մար · Ժ · 40 · ա Կոր · բ · 9 · Երբ · Ժա · 16 ·
Ի Հով · բ · 17 · ա Պետ · ա · 4 · 9 · գ · 9 · Ճայ · ի · 7 ·
Նե · Ծբ · 7 · Եզեկ · Ժբ · 7 · Ճակ · ա · 27 ·
Լեր · Ժգ · 2 · գ Ճո՟ · 5 ·
- Ճակ · բ · 15 · 16 ·
Ար Տիմ · ա · 16 ·
Ը Առակ · Ժգ · 31 · Ժի · 17 · Գլ · Ժ · 42 · Մար · Թ · 40 · Երբ · ղ · 10 ·
Լամ · ղ · 8 · Գլ · է · 23 · Ղու · Ժգ · 27 ·
- Գլ · Ժգ · 40 · 42 ·
- բ Պետ · բ · 4 · Ճուգ · 6 ·

† Ո՛հած տան անոր

29 Նեցողին տուէք , Ինչու որ ամէն ունեցողին պիտի տրուի , ու պիտի աւելնայ . և չունեցողին ունեցածն
30 ալ անկէ պիտի առնուի : Եւ զատ անպիտան ծառան հդուրսի խաւարը հանեցէք . հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճտել :
31 Ուրբորոր Որդին մարդոյ իր փառքովը գայ , և բոլոր *սուրբ հրեշտակները իր հետը , ան ատենը իր
32 փառաց աթոռը պիտի նստի . Եւ Հանոր առջևը պիտի ժողովուին բոլոր ազգերը , ու զանոնք իրարմէ պիտի զատէ , ինչպէս որ հովիւ մը ոչխարները այծերէն կը զատէ .
33 Եւ ոչխարները իր աջ կողմը պիտի կայնեցընէ , ու այծերը՝ ձախ կողմը :
34 Ան ատենը թագաւորը իր աջ կողմը եղողներուն պիտի ըսէ , Եկէք իմ Հօրս օրհնածները , ժառանգեցէք թագաւորութիւնը ժամանակէն սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած
35 Հանդիպեցէք . Ինչու որ անօթեցայ , և ինծի ուտելիք տուիք . ծարաւեցայ , ու ինծի խմցուցիք . Հօտարական էի , և զիս ներս առիք .
36 Մերկ էի , և զիս հագուեցուցիք . հիւանդ էի , ու ինծի տես եկաք . Հրանտի մէջ էի , և ինծի եկաք :
37 Ան ատենը արդարները անոր պատասխան պիտի տան ու ըսեն , Տէր՝ ե՞րբ քեզ անօթեցած տեսանք՝ ու կերակրեցինք , կամ ծարաւած՝ ու
38 խմցուցինք . Ե՞րբ քեզ օտարական տեսանք՝ և ներս առինք , կամ
39 մերկ՝ ու հագուեցուցինք . Ե՞րբ քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ տե-
40 սանք , ու քեզի եկանք : Եւ թագաւորը պատասխան տալով պիտի ըսէ անոնց , Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Որովհետև աս իմ եղբայրներուս պիտի պզտիկներէն մէկուն ըրիք , ինծի ըրիք :
41 Ան ատենը ձախ կողմը եղողներուն ալ պիտի ըսէ , Մէկդի գացէք ինծմէ՝ անիծեալներ՝ յաւիտենական կրակին մէջը , որ պատրաստուած է Սատանային ու իր
42 հրեշտակներուն : Ինչու որ անօթեցայ , և ինծի ուտելիք չտուիք . ծարաւեցայ , ու ինծի չխմցուցիք .
43 Օտարական էի , և զիս ներս չառիք . մերկ էի , և զիս չհագուեցուցիք . հիւանդ ու բանտի մէջ
44 էի , և ինծի տես չեկաք : Ան ատենը անոնք ալ պատասխան պիտի տան ու ըսեն , Տէր՝ ե՞րբ տեսանք քեզ անօթեցած կամ ծարաւած՝ կամ օտարական՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ , ու քեզի սպա-
45 սաւորութիւն չըրինք : Ան ատենը պատասխան պիտի տայ անոնց ու ըսէ , Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Որովհետևասոնց պիտի պզտիկներէն մէկուն չըրիք , ինծի ալ չըրիք :
46 Եւասոնք պիտի երթան յաւիտենական տանջանքը , իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը :

ԳԼ · ԻԶ

1 Ինչ Հանները խորհուրդ կ'ընեն Քրիստոսի դէմ : 6 Մինչ մը եղով կ'օծէ անոր գլուխը : 14 Ցուդա կը մատնէ Քրիստոս : 17 Քրիստոս կ'ուտէ զատիկը : 26 կը սահմանէ իր սուրբ ընթրիքը : 36 աղօթք կ'ընէ պարտէզին մէջ : 47 և մէկ համբուրով մը մատնուած՝ 57 Կայիափայի առջին կը տարուի : 69 Պետրոս կ'ուրանայ զԵրիստոս :

1 Եւ երբոր Ցիսուս լմընցուց աս բոլոր խօսքերը , ըսաւ իր աշա-
2 կերտներուն . Գիտէք որ երկու օրէն ետև զատիկ կ'ըլլայ , և Որդին մարդոյ կը մատնուի խաչը ելլելու :
3 Ան ատենը քահանայապետները ու դպիրները և ժողովուրդին ծերերը ժողովեցան քահանայապետին սրահը , որուն անունը Կայիափա
4 փա էր . Ու խորհուրդ ըրին որ նենգութեամբ բռնեն Ցիսուսը ու
5 մեռցընեն : Բայց կ'ըսէին Թէ ո՛չ տօնին ատենը , որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ :
6 Ու երբոր Ցիսուս Բեթանիա
7 էր բորոտ Սիմոնին տունը , Կնիկ մը եկաւ անոր որ ունէր ծանրագին եղի շիշ մը , և թափեց անոր գլխուն վրայ երբոր անիկայ սեղան
8 նստած էր : Եւ անոր աշակերտները տեսնելով զժուարեցան ու ըսին , Ինչո՞ւ աս կորուստը ըլլայ .
9 Քանզի ատ եղը կրնար սուղ գնով ծախուիլ , ու աղքատներուն տր-
10 ուիլ : Եւ Ցիսուս իմանալով ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք կնիկը . քանզի ատիկայ բա-
11 րի գործ մը գործեց ինծի : Քանի որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետը ունիք , բայց զիս ամէն ատեն
12 չունիք : Վասն զի ատիկայ որ ատ եղը իմ մարմինիս վրայ թափեց , իմ
13 թաղմանս համար ըրաւ : Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի Թէ բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի , ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի իրեն յիշատակ ըլլալու համար :
14 Ան ատենը տասներկուքէն մէկը՝ որ Ցուդա Իսկարիովտացի կ'ըսուէր , գնաց քահանայապետներուն
15 ըսաւ ու ըսաւ , Ի՞նչ կ'ուզէք ինծի տալ , ու ես ձեզի մատնեմ զանիկայ . և անոնք երեսուն արծաթ
16 ծախի Հատացան անոր : Եւ անկէ ետև պատեհութիւն մը կը փընտռէր , որ զանիկայ մատնէ անոնց :
17 Եւ բաղարջակերաց առջի օրը ա-

Ցամի Տեառն 33

Հառակ · Ժգ · 31 · Ժե · 5 · Ջաբ · ր · 8 · Գոր · Թ · 5 ·
- Դան · Ժբ · 2 · Ճո՟ · և · 29 · Հով · ր · 7 · Ամ ·

- Մար · Ժգ · 1 · Ղու · Իր · 1 · Ճո՟ · Ժգ · 1 ·
Բ Սաղ · բ Ի · 2 · Ճո՟ · Ժա · 47 · Գոր · գ · 25 · Ամ ·

Ղ Օր · Ժե · 11 · Ճո՟ · Ժբ · 8 ·
Ի Տե՟ս գէ · Ժբ · 20 · Իր · 20 · Ճո՟ · Ժգ · 33 · Ժգ · 19 · Ժշ · 5, 28 · Ժե · 11 ·
Ը Մար · Ժգ · 10 · Ղու · Իր · 3 · Ճո՟ · Ժգ · 2, 30 ·
Ի Գլ · Ժ · 4 ·
Ժ Ջաբ · Ժա · 12 · Գլ · Իե · 3 ·
Ի Ա՛ռ կբ-ոհցին
Ի Եզ · Ժբ · 6 · 18 · Մար · Ժգ · 12 · Ղու · Իր · 7 ·

Յամփ Տնառն 33

չակերտները Յիսուսի եկան ու ա-
նոր ըսին , Ո՞ւր կ'ուզես որ քեզի
պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու
18 համար ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Գացէք
քաղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէք
անոր , Վարդապետը կ'ըսէ , ժա-
մանակս մօտ է , աշակերտներուս
հետ մէկտեղ քու քովդ պիտի ը-
19 նեմ զատիկը ։ Աշակերտներն ալ
ըրին ինչպէս որ Յիսուս իրենց հր-
րաման ըրաւ , ու պատրաստեցին
զատիկը ։
20 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , տաս-
ուերկուքին հետ սեղան նստաւ ։
21 Եւ քանի որ կ'ուտէին՝ ըսաւ ,
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ
22 մէկը զիս պիտի մատնէ ։ Ու շատ
տրտմեցան , և անոնցմէ ամէն մէկը
սկսաւ ըսել անոր , Տէ՛ր՝ միթէ ե՞ս
23 եմ ։ Անիկայ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , Ան որ իմ հետս իր
ձեռքը պնակը խօթեց , նոյնը պիտի
24 մատնէ զիս ։ Յիրաւի Որդին մար-
դոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է
իրեն համար , բայց վա՜յ ան մար-
դուն՝ որուն ձեռքովը Որդին մար-
դոյ կը մատնուի . աղէկ էր ան մար-
25 դուն որ ծնած չըլլար ։ Պատաս-
խան տուաւ Յուդա որ անիկայ
պիտի մատնէր՝ ու ըսաւ , Վարդա-
պե՛տ միթէ ե՞ս եմ , ըսաւ անոր ,
Դուն ըսիր ։
26 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին ,
Յիսուս հաց առաւ՝ օրհնեց ու կըտ-
րեց , և տուաւ աշակերտներուն ու
ըսաւ , Առէք՝ կերէք , Աս է իմ
27 մարմինս ։ Եւ գաւաթը առաւ՝
գոհացաւ , ու տուաւ անոնց և ը-
սաւ , Ամէնքդ ալ խմեցէք ասկէ .
28 Ինչու որ ասիկայ է իմ արիւնս
Նոր ուխտի , որ շատերու համար
կը թափուի մեղաց թողութեան
29 համար ։ Բայց կ'ըսեմ ձեզի ,
Ասկէ ետև որթին բերքէն բնաւ
պիտի չխմեմ մինչև ան օրը՝ երբոր
ձեր հետը անիկայ նոր խմեմ իմ
Հօրս թագաւորութեանը մէջ ։
30 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետև
31 Ձիթենեաց լեռը ելան ։ Ան ատե-
նը Յիսուս ըսաւ անոնց , Դուք
ամէնքդ աս գիշեր իմ վրայովս
պիտի գայթակղիք . ինչու որ գը-
րուած է թէ Հովիւը պիտի զար-
նեմ , ու հօտին ոչխարները պիտի
32 ցրուին ։ Բայց յարութիւն առնելէս
ետև ձեզմէ առաջ Գալիլեա պի-
33 տի երթամ ։ Պատասխան տուաւ
Պետրոս ու ըսաւ անոր , Թէպէտ
ամէնքն ալ քու վրայովդ գայթակ-
ղին , բայց ես բնաւ պիտի չգայ-
34 թակղիմ ։ Ըսաւ անոր Յիսուս ,
Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , Աս
գիշեր դեռ հաւը չխօսած իրեք
35 անգամ զիս պիտի ուրանաս ։ Ըսաւ
անոր Պետրոս , Թէև քեզի հետ
մեռնելու ալ ըլլամ՝ բնաւ քեզ
պիտի չուրանամ . սանկ կ'ըսէին
նաև ամէն աշակերտները ։
36 Ան ատենը Յիսուս անոնց հետ
տեղ մը եկաւ , որուն անունը
Գեթսեմանի էր , ու ըսաւ աշա-
կերտներուն , Հոս նստեցէք մինչև
որ ես երթամ հոն աղօթք ընեմ ։
37 Եւ իր հետը առնելով Պետրոսը
ու Զեբեդէոսին երկու որդիքը ,
38 սկսաւ տրտմիլ և վշտանալ ։ Ան
ատենը ըսաւ անոնց , Իմ անձս
մեռնելու չափ տրտում է . հո՛ս կե-
ցէք և ինծի հետ արթո՛ւն մնա-
39 ցէք ։ Ու քիչ մը առաջ երթա-
լով՝ իր երեսին վրայ ինկաւ և ա-
ղօթք ըրաւ՝ ըսելով , Ո՛վ Հայր
իմ՝ թէ որ կարելի է , թող աս
գաւաթը ինծմէ անցնի . բայց չէ
թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ , հապա
40 ինչպէս որ դուն կ'ուզես ։ Եւ
եկաւ աշակերտներուն ու զանոնք
քնացած գտաւ , և ըսաւ Պետրո-
սին , Այդպէս մէկ ժամ մըն ալ
չկրցա՞ք ինծի հետ արթուն կենալ ։
41 Արթո՛ւն կեցէք և աղօթք ըրէք ,
որ փորձութեան մէջ չմտնէք . հո-
գին յօժար է , բայց մարմինը տը-
42 կար ։ Դարձեալ երկրորդ անգամ
գնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսելով , Ո՛վ
Հայր իմ՝ եթէ անկարելի է որ աս
գաւաթը ինծմէ անցնի առանց ան-
կէ խմելուս , թող քու կամքդ
43 ըլլայ ։ Եւ եկաւ զանոնք նորէն
քնացած գտաւ . ինչու որ աչքեր-
44 նին ծանրացած էր ։ Եւ թողուց
անոնք , ու նորէն գնաց երրորդ ան-
գամ աղօթք ըրաւ՝ նոյն խօսքը ը-
45 սելով ։ Ան ատենը եկաւ իր ա-
շակերտներուն ու ըսաւ անոնց ,
Ասկէ ետև քնացէք ու հանգչեցէք .
ահա՛ ժամը հասաւ , և Որդին մար-
դոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը մատ-
46 նուի ։ Ելէք՝ ասկէ երթանք . ա-
հա՛ մօտեցաւ անիկայ՝ որ զիս պիտի
մատնէ ։
47 Եւ դեռ անիկայ աս որ կը խօ-
սէր , ահա՛ Յուդա՝ տասուերկու-
քէն մէկը եկաւ , և իր հետը շատ
բազմութիւն սուրերով ու բիրերով՝
քահանայապետներէն և ժողովուր-
48 դին ծերերէն ։ Եւ զանիկայ մատ-
նողը անոնց նշան մը տուեր էր՝
ըսելով , Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝
49 ան է , բռնեցէք անիկայ ։ Եւ
շուտ մը Յիսուսին մօտենալով՝ ը-
սաւ , Ողջո՛յն քեզ՝ վարդապետ ,
50 ու համբուրեց զանիկայ ։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր , Ընկե՛ր ինչո՞ւ
համար եկար դուն . ան ատենը մօ-
տեցան՝ ձեռք զարկին Յիսուսին ու

Մար. ժդ. 17—21 ։ Ղու. իբ. 14 ։ Յով. ժգ. 21 ։
Սաղ. խա. 9 ։ Ղու. իբ. 21 ։ Յով. ժգ. 18 ։
Սաղ. իբ ։ Եա. ծգ ։ Դան. թ. 26 ։ Մար. թ. 11 ։ Ղու. իդ. 25, 26, 46 ։ Գոր. ժէ. 2, 3 ։ իգ. 22, 23 ։ Կոր. ժե. 3 ։
Յով. ժէ. 12 ։
Մար. ժդ. 22 ։ Ղու. իբ. 19 ։
Ա Կոր. ժա. 23, 24, 25 ։
Ա Կոր. ժ. 16 ։
Մար. ժդ. 23 ։
Տե՛ս Եւ. իդ. 8 ։ Ղե. ժե. 11 ։
Երեմ. լա. 31 ։
Գործ. ի. 28 ։ Հռով. ե. 15 ։ Եբր. թ. 22 ։
Մար. ժդ. 25 ։ Ղու. իբ. 18 ։
Գոր. ժ. 41 ։
Մար. ժդ. 26 ։
Մար. ժդ. 27 ։ Յով. ժզ. 32 ։
Գլ. ժա. 6 ։
Զաք. ժգ. 7 ։
Գլ. իը. 7, 10, 16 ։ Մար. ժզ. 28 ։ ժզ. 7 ։
Մար. ժդ. 30 ։ Ղու. իբ. 34 ։ Յով. ժգ. 38 ։

Յամփ Տնառն 33

Մար. ժդ. 32—35 ։ Ղու. իբ. 39 ։ Յով. ժը. 1 ։
Գլ. դ. 21 ։
Յով. ժբ. 27 ։
Մար. ժդ. 36 ։ Ղու. իբ. 42 ։ Եբր. ե. 7 ։
Յով. ժբ. 27 ։
Գլ. ի. 22 ։
Յով. ե. 30 ։ զ. 38 ։ Փիլ. բ. 8 ։
Մար. ժդ. 38 ։ ժդ. 38 ։ Ղու. իբ. 40, 46 ։ Եփե. զ. 18 ։
Մար. ժդ. 43 ։ Ղու. իբ. 47 ։ Յով. ժը. 3 ։ Գործ. ա. 16 ։
Բ Թագ. ի. 9 ։
Սաղ. խա. 9 ։ ծե. 13 ։

Ցամի Տեառն 33

Ա Թես. Ա. 10։

Ի Ծն. Թ. 6։ Ցայտ. Ժգ. 10։

Ղ Թագ. Գ. 17։ Դան. Է. 10։

* Ցոե. լե-գեհեն

Ի Նե. Ծգ. 7. ԺԲ։ Հմր 24։ Ղեւ. Իգ. 25. 44. 46։

Բ Ողր. Գ. 20։ Հմր 54։ Ի Տես Ցոհ. Ժբ. 15։

Ա Մար. Ժգ. 53։ Ղեւ. Իր. 54։ Ցոհ. Ժբ. 12. 13. 24։

Ի Սագ. Իե. 12։ լե. 11։ Մար. Ժգ. 55։ Գոր. Գ. 13։

Ա Օր. Ժթ. 15։

Ի Գէ. Իե. 40։ Ցոհ. բ. 19։

Ա Մար. Ժգ. 60։

Ի Նե. Ծգ. 7։ Գէ. Իե. 12. 14։

Հղե. ե. 1։ ա Թագ. Ժգ. 24. 26։

Յ Դան. է. 13։ Գէ. Ժգ. 27։ Իգ. 30։ Ղեւ. իա. 27։ Իե. 31։ Ցոհ. ա. 51։ Հր-ով. Ժգ. 10։ ա Թես. Գ. 16։ Ցայտ. ա. 7։

Ղ Սագ. ՃԺ. 1։ Գոր. է. 55։

Ե Գ Թագ. Ժբ. 37։ Ժթ. 1։

51 բռնեցին զանիկայ ։ եւ ահա Ա Ցիսուսի հետ եղողներուն մէկը ձեռքը երկընցուց և իր սուրը հանելով՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային , և անոր ականջը մէկդի հա-
52 նեց ։ Ըն ատենը Ցիսուս բսաւ անոր ։ Սուրդ իր տեղը դարձուր , ինչու որ Ի ամէն սուր առնողները
53 սրով պիտի կորսուին ։ Կը կարծե՞ք թէ չեմ կրնար հիմա իմ Հօրս աղաչել , և ինծի հասցընել Ո տասնեւերկու * գունդէն աւելի հր-
54 բեշտակներ ։ Բայց ի՞նչպէս պիտի կատարուին գիրքերը , Ե թէ պետք է ասանկ ըլլալ ։
55 Ըն ատենը Ցիսուս բսաւ ան բազմութեանը , Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելաք սուրերով ու բիրեւրով զիս բռնելու . ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի հետ կը նստէի ու կը սորվեցընէի , և զիս չբռնեցիք ։
56 Բայց ասիկա ամէն բաները եղաւ՝ որ Բ կատարուին մարգարէից գիրքերը ։ Ըն ատենը Ի բոլոր աշակերտները թողուցին անիկայ ու փախան ։
57 Ե Եւ անոնք որ Ցիսուսը բռնեցին , կայիափա քահանայապետին տարին , ուր որ դպիրները ու ծերերը
58 ժողովուած էին ։ Եւ Պետրոս հեռուանց անոր եւեւէն գնաց մինչև քահանայապետին դատիճը , ու ներս մտաւ սպասաւորներուն հետ
59 նստաւ որ վերջը տեսնէ ։ Իսկ քահանայապետները ու ծերերը և բոլոր ժողովքը Ցիսուսի դէմ սուտ վկայութիւն մը կը փնտռէին , որ
60 անիկայ մեռցընեն , Ու չգտան . թէեւ Ի շատ սուտ վկաներ ալ եկան , բայց չգտան . Եարը Վերկու սուտ
61 վկայ եկան , Ու ըսին թէ Ասիկայ բսաւ , Ի Ես կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել , և զանիկայ իրեք
62 օրուան մէջ շինել ։ Ի Եւ քահանայապետը ոտք ելլելով բսաւ անոր ։ Պատասխան մը չե՞ս տար . ինչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ ։
63 Եւ Ե Ցիսուս լուռ կը կենար ։ Պատասխան տուաւ քահանայապետը ու բսաւ անոր , Կ կենդանի Աստուծով քեզ կ՚երդմնցընեմ որ մեզի բսես , թէ դո՞ն ես Քրիստոս Որ-
64 դին Աստուծոյ ։ Ըսաւ անոր Ցիսուս ։ Դուն բսիր . բայց կ՚բսեմ ձեզի , Ֆ Ասկէ եւեւ պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Ջ Օրհնութեան աջ կողմը նստած , ու երկինքի ամպերուն
65 վրայ եկած ։ Ե Ըն ատենը քահանայապետը իր հանդերձները պատռեց ու բսաւ , Հայհոյութիւն բրաւ . ալ ի՞նչ պետք է մեզի վկաներ . ահա հիմա լսեցիք աստոր հայհոյու-
66 թիւնը . Ձեզի ի՞նչպէս կ՚երեւնայ . անոնք պատասխան տուին ու ըսին ,
67 Ա Մահապարտ է ։ Ա Ըն ատենը անոր երեսը թու բին , ու բռունցով ծե-
68 ծեցին անիկայ . Ն ոմանք ալ ապտակ զարնելով՝ ըսին , Ը Մարգարէացի՛ր մեզի՛ դուն Քրիստոս , ո՞վ է ան որ քեզի զարկաւ ։
69 Ի Սկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր . և մէկ աղախին մը եկաւ անոր ու բսաւ , Դուն ալ Գալի-
70 լեացի Ցիսուսին հետ էիր ։ Բայց անիկայ ամենուն առջեւը ուրացաւ ու բսաւ , Չեմ գիտեր դուն ի՛նչ
71 կը խօսիս ։ Ու երբոր դուրս ելաւ , ուրիշ Ը Ի՛նչ մը զանիկայ տեսաւ , և հոն եղողներուն բսաւ , Ասիկայ ալ Ցիսուս Նազովրեցիին
72 հետ էր ։ Եւ Պ Ը՝՝ նորէն երդում ընելով ուրացաւ թէ Ես
73 ան մարդը չեմ ճանչնար ։ Ու քիչ մը ատենէն եւեւ հոն եղողները եկան և բսին Պետրոսին , Ցիրաւի դուն ալ անոնցմէ ես , ինչու որ քու Ղ զրուցուածքդ ալ քեզ յայտ-
74 նի կ՚ընէ ։ Ն Ան ատենը Ո սկսաւ անիծել ու երդում ընել՝ Ը Ի՛չ Ե թէ Ես ան մարդը չեմ ճանչնար . և
75 իսկոյն հաւը խօսեցաւ ։ Եւ Պետրոս միտքը բերաւ Ցիսուսի խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր թէ Ի Դեւ հաւը չխօսած՝ իրեք անգամ պիտի ուրանաս զիս . ու դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ ։

ԳԼ . ԻԶ

1 Ք Քրիստոս Պիղատոսի ձեռքը կը տրուի կապուած ։ 3 Ցուդա խեղդամահ կ՚ըլլայ ։ 19 Պիղատոս իր կինկն խրատուած՝ 24 իր ձեռքերը կը լուայ ։ 26 ու բարաբբան կ՚արձակէ ։ 29 Քրիստոս փուշերով կը պսակուի ։ 34 կը խառնուի , 39 կը նախատուի ։ 50 կը մեռնի ու կը թաղուի ։ 66 Քրիստոսի գերեզմանը Հրէայք կը կնքեն , ու պահապան զինուորներ կը դնեն ։

1 Ա Երբոր առտու եղաւ , Բ ոլոր քահանայապետները ու ժողովուրդին ծերերը Ցիսուսի դէմ խորհուրդ բրին որ զանիկայ մեռցընեն ։
2 Եւ կապելով զանիկայ տարին , ու Գ Պոնտացի Պիղատոս կուսակալին ձեռքը տուին ։
3 Ե Ն ատենը Ցուդա որ զանիկայ մատնեց , տեսնելով թէ դատապարտուեցաւ , զղջալ եկաւ , ու երեսուն արծաթը ետ դարձուց քահանայապետներուն և ծերե-
4 րուն , Ու բսաւ , Մեղայ , որ անմեղ արիւն մատնեցի . և անոնք ըսին , Մեզի ի՞նչ , դուն նայէ ։
5 Եւ արծաթը տաճարին մէջ ձգեց Տ ու դուրս ելաւ , և գնաց ինքզինքը
6 կը խեղդեց ։ Քահանայապետներն ալ արծաթը առնելով՝ ըսին , Ուրժան չէ տիկայ Խ կորբանին մէջ՚՚ դնել , ինչու որ արեան դին է ։
7 Ու ատի խորհուրդ բրին , և անով

Ցամի Տեառն 33

Հղե. իգ. 16։ Ցոհ. Ժթ. 7։

Յ Նե. Ծ. 6։ Ծգ. 3։ Գէ. Իե. 30։

Ի Նդ. Իբ. 63։ Ցոհ. Ժթ. 3։

Ե Մար. Ժգ. 65։ Ղեւ. Իր. 64։

- Մար. Ժգ. 66։ Ղեւ. Իր. 55։ Ցոհ. Ժբ. 16. 17. 25։

Ե Ղեւ. Իբ. 59։

- Մար. Ժգ. 71։

Է Էմր 34։ Մար. Ժգ. 30։ Ղեւ. Իր. 61. 62։ Ցոհ. Ժգ. 38։

- Սագ. Բ. 2։ Մար. Ժե. 1։ Ղեւ. Իր. 66։ Իգ. 1։ Ցոհ. Ժբ. 28։

Բ Գէ. Ի. 19։ Գոր. Գ. 13։

Ֆ Գէ. Իգ. 14. 15։

Ա Բ Թագ. Ժե. 23։ Գոր. ա. 18։

Խ՝ տաճարին գանձանակը

Ճամբ Տեառն 33

Ի Գոր · ա · 19 ։

*Ո՛հԵ՛ւ Լա-ՆՒՆ Երեմիա

Ղ Ջաբ · ժա. 12 · 13 ։

Ի Մար · ժե · 2 ։ Ղու · իգ · 3։ Ճօհ · ժբ · 33 ։

Ը Ճօհ · ժբ · 37 ։ ա Տիմ. գ · 13 ։

Ի Գվ · իգ · 63։ Ճօհ · ժթ · 9 ։

Ի Գվ · իզ · 62 ։ Ճօհ · ժթ · 10 ։

Ի Մար · ժե · 6 ։ Ղու · իգ · 17 ։ Ճօհ · ժբ · 39 ։

Ե Մար · ժե · 11 ։ Ղու · իգ · 18 ։ Ճօհ · ժբ · 40 ։ Գոր · գ · 14 ։

Ի Ր Օր · իա · 6 ։

բրուտին արտը ծախու առին՝ օ-
տարներու դերեզմանատուն ըլլալու
8 համար ։ Ուս պատճառով ան ար-
տը Ի Ռեբան արտ բսուեցաւ մինչև
9 այսօր ։ Ան առնելը կատարուեցաւ
*Երեմիա մարգարէին ձեռքով ը-
սուած խօսքը , Ընդ առին երեսուն
արծաթը՝ գին կտրուածին գինը ,
որ Իսրայէլի որդւոցմէ գին
10 կտրեցին , Ու տուին անիկայ բրու-
տին արտին , ինչպէս որ ինծի հրա-
ման բրաւ Տէրը ։
11 Եւ Ցիսուս կուսակալին առջեւը
կայնեցաւ . և կուսակալը Ի՛հարցուց
անոր ու բսաւ ։ Հրէից թագա-
ւորը դո՞ւն ես ։ Եւ Ցիսուս բսաւ
12 անոր ։ Ընդուն կ՛բսես ։ Ու քահա-
նայապետներէն և ծերերէն ամբաս-
տանուած առնելը Ի՛րնաւ պատաս-
13 խան մը չտուաւ ։ Ան առնելը Պի-
ղատոս բսաւ անոր ։ Ը՞նչ լսեր
թէ օրչափ քեզի դէմ կը վկայեն
14 առոնք ։ Եւ անոր բան մը պա-
տասխան չտուաւ , մինչև շատ զար-
մացաւ կուսակալը ։
15 Ի Բայց կուսակալը սովորութիւն
ունէր որ տօնին առնելը կապուած
մը արձակէր ժողովուրդին , ով որ
16 ուզէին ։ Ան առնելը Բարաբբա
անունով մէկ երեւելի բանտարկեալ
17 մը ունէին ։ Երբոր ժողովուեցան՝
բսաւ անոնց Պիղատոս ։ Ո՞րը կ՛ու-
զէք որ ձեզի արձակեմ . Բարաբ-
բաՆ թէ Ցիսուսը՝ որ Քրիստոս
18 կ՛բսուի . Քանզի գիտէր թէ նա-
խանձի համար մատնեցին զանի-
կայ ։
19 Ու երբոր անիկայ առեանը նստեր
էր , անոր կնիկը ղրկեց անոր
ու բսաւ ։ Դուն ան արդարին հետ
բան մը չունենաս ։ ինչու որ այս-
օր երազիս մէջ շատ դիպուածներ
անցան գլխէս անոր համար ։
20 Ի Բայց քահանայապետները և
ծերերը ժողովուրդը համոզեցին
որ Բարաբբան խնդրեն ու Ցիսուսը
21 կորսընցընեն ։ Պատասխան տուաւ
կուսակալը ու բսաւ անոնց ։ Ուս
երկուքէս ո՞րը կ՛ուզէք որ ձեզի
արձակեմ . և անոնք բսին , Բա-
22 րաբբան ։ Բսաւ անոնց Պիղատոս ։
Հապա ի՞նչ ընեմ Ցիսուսը՝ որ
23 Քրիստոս կ՛բսուի ։ Ամենքն ալ
բսին անոր ։ Թող խաչուի . և
կուսակալը բսաւ , Բայց ի՞նչ չար
գործ բրաւ . և անոնք աւ առաւել
կ՛աղաղակէին ու կ՛բսէին , Թող
24 խաչուի ։ Եւ Պիղատոս տեսնե-
լով որ օգուտ մը չըլլար , հապա
ալ աւելի խռովութիւն կ՛ըլլայ ,
Ի՛ջուր առաւ՝ ձեռքերը լուաց ժողո-
վուրդին առջեւը ու բսաւ , Ես ատ
արդարին արիւնէն անպարտ եմ .
25 դուք մտածեցէք ։ Եւ բոլոր ժո-
ղովուրդը պատասխան տալով բ-
սաւ , Ի Անոր արիւնը մեր վրայ ու
26 մեր որդւոցը վրայ ըլլայ ։ Ան ա-
տենը Բարաբբան արձակեց անոնց ,
և Ցիսուսը ծեծելով՝ անոնց ձեռքը
տուաւ որ խաչուի ։
27 Ան առնելը կուսակալին զի-
նուորները պալատին ներսը առին
Ցիսուսը , ու բոլոր գունդը անոր
28 դունդը անոր վրայ ժողվեցին . Եւ
զանիկայ մերկացընելով՝ Ի կարմիր
վերարկու մը հագցուցին անոր ։
29 Ընդ փուշերէ պսակ մը հիւսելով՝
անոր գլուխը դրին , ու եղէգ մը
անոր աջ ձեռքը . և անոր առջեւը
ծնկան վրայ դալով ծաղր կ՛ընէին
զանիկայ , ու կ՛բսէին , Ողջոյն
30 քեզ՝ Հրէից թագաւոր ։ Եւ
Ի Թքնելով անոր վրայ՝ եղէգը
կ՛առնէին ու անոր գլուխը կը
31 ծեծէին ։ Ու երբոր ծաղր ըրին
անիկայ , վերարկուն վրայէն հանե-
ցին ու իր հանդերձները հագցու-
ցին անոր , Ի և տարին զանիկայ
խաչը հանելու ։
32 Եւ Ի դուրս ելլելով Կիւրենացի
մարդ մը գտան Սիմոն անունով,
զանիկայ պահակ բռնեցին՝ որ ա-
33 նոր խաչը վերցընէ ։ Ու Ի եկան
Գողգոթա բսուած տեղը , որ է
34 գանկի տեղ . Եւ Ի լեղով խառնած
քացախ տուին անոր որ խմէ . ու
երբոր համը առաւ , խմել չէր
35 ուզեր ։ Եւ զանիկայ խաչը հա-
նելով , անոր հանդերձները վիճա-
կով բաժնեցին . [որ մարգարէին
բսուածը կատարուի , Ի՛մ հան-
դերձներս իրենց մէջը բաժնեցին ,
և իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ
36 ձգեցին ։] Ու նստեր անիկայ կը
37 պահէին ։ Եւ անոր գլխուն վրայ
իր յանցանքը գրուած դրին թէ
Ասիկայ է Ցիսուս՝ Հրէից թա-
38 գաւորը ։ Ան առնելը անոր հետ
երկու աւազակ խաչուեցան , մէկը
անոր աջ կողմէն , ու մէկը ձախ
կողմէն ։
39 Եւ Ընդունք որ կ՛անցնէին՝ կը
հայհոյէին անոր , գլուխնին կը
40 շարժէին , Ու կ՛բսէին ։ Դուն որ
տաճարը կը քակէիր և իրեք
օրուան մէջ կը շինէիր , ինքզինքդ
ազատէ՛ . Ի թէ որ Աստուծոյ Որ-
41 դին ես , իջի՛ր ատ խաչէդ ։ Նոյն-
պէս ալ քահանայապետները դպիր-
ներուն ու ծերերուն հետ ծաղր
42 ընելով՝ կ՛բսէին , Ուրիշները ա-
զատեց , ինքզինքը չկրնար ազատել .
Թէ որ Իսրայէլի Թագաւոր է ,
Թող հիմա իջնէ խաչէն , և իրեն
43 հաւատանք ։ Ի Աստուծոյ յուսա-
ցեր է , հիմա Թող փրկէ՝ ատիկայ՝

Ճամբ Տեառն 33

Ի Ր Օր · ժթ . 10 ։ Ցես . ը · 19 ։ ը Թագ . ա . 16 ։ գ Թագ . ը · 28 ։ Գոր · ե · 28։ Ես · ծգ · 5 ։ Մար · ժե · 15 ։ Ղու · իգ · 16 , 24 , 25 ։ Ճօհ · ժթ . 1 , 16 ։ Մար · ժե . 16 ։ Ճօհ · ժթ · 2 ։ Ղու · իգ · 11 ։ Ա Մագ · կթ · 19 ։ Ես · ծգ · 3 ։ Ես · ծ · 6 ։ Գվ · իզ · 67 ։ Ես · ծգ · 7 ։ Թուա · ժե · 35 ։ գ Թագ · իա · 13 ։ Գոր · ե · 57։ Երր · ժգ · 12 ։ Մար · ժե · 21 ։ Ղու · իգ · 26 ։ Մար · ժե · 22 ։ Ղու · իգ · 33 ։ Ճօհ · ժթ · 17 ։ Ա Մագ · կթ · 21 ։ Տե՛ս Հմր 48 ։ Մար · ժե · 24 ։ Ղու · իգ · 34 ։ Ճօհ · ժթ · 24 ։ Ա Մագ · իր · 18 ։ Հ Հմր 54 ։ Մար · ժե · 26 ։ Ղու · իգ · 38 ։ Ճօհ · ժթ · 19 ։ Ես · ծգ · 12 ։ Մար · ժե · 27 ։ Ղու · իգ · 32 , 33 ։ Ճօհ · ժթ · 18 ։ Ա Մագ · իր · 7 , ժթ · 25 ։ Մար · ժե · 29 ։ Ղու · իգ · 35 ։ Գվ · իզ · 61։ Ճօհ · ը · 19։ Գվ · իգ · 63։ Ա Մագ · իր · 8 ։

Յամի Տեառն 33

եթէ կ'ուզէ զանիկայ . ինչու որ
ըսաւ թէ Ես Որդի Աստուծոյ եմ ։
44 ⁻Իր հետը խաչուած աւազակներն
ալ նոյնպէս կը նախատէին զա-
նիկայ ։
45 ÷Եւ վեցերորդ ժամէն մինչեւ ին-
ններորդ ժամը բոլոր երկրին վրայ
46 խաւար եղաւ ։ Եւ ժամը իններին
ատենները +Յիսուս մեծ ձայնով
աղաղակեց ու ըսաւ , Էլի՛ Էլի՛
լամա սաբաքթանի . որ ըսել է՝
•Աստուած իմ՝ Աստուած իմ ,
47 ինչո՞ւ զիս թողուցիր ։ Անոնցմէ
ոմանք՝ որ հոն կայներ էին , երբոր
լսեցին՝ կ'ըսէին , Ասիկայ Եղիան
48 կը կանչէ ։ Եւ շուտ մը անոնցմէ
մէկը վազեց սպունգ մը առաւ՝
‡քացախով լեցուց , ու եղէգի մը
անցընելով տուաւ անոր որ խմէ ։
49 Ու միւսները կ'ըսէին , Թող տուր՝
տեսնենք թէ Եղիան կու գա՞յ ա-
տիկայ ազատելու ։
50 ⁻Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայ-
նով աղաղակեց՝ ու հոգին աւան-
դեց ։
51 Եւ ահա ⁼տաճարին վարագոյրը
վերէն 'ի վար երկուքի ճեղքուե-
ցաւ , ու երկիրը շարժեցաւ , և
52 քարերը պատռեցան , Եւ գերեզ-
մանները բացուեցան , ու շատ
սուրբ ննջեցեալներու մարմիններ
53 յարութիւն առին , Եւ գերեզ-
մաններէն ելան անոր յարութենէն
ետև , մտան սուրբ քաղաքը ու
շատերուն երեցան ։
54 ‡Բայց հարիւրապետը և անոր
հետ Յիսուսը պահողները երբոր
տեսան երկրաշարժը ու եղած բա-
ները , շատ վախցան ու ըսին ,
Յիրաւի ասիկայ Որդի Աստուծոյ
էր ։
55 Եւ հոն շատ կնիկներ կային որ
հեռուէն կը նայէին , ⁺որոնք
Գալիլեայէն Յիսուսի ետևէն եկան
իրեն ծառայութիւն ընելու .
56 ⁺Որոնց մէջ էր Մարիամ Մագ-
դաղենացին , և Յակոբոսին ու
Յովսէսին մայրը Մարիամ , և
Զեբեդէոսի որդւոցը մայրը ։
57 ⁼Ու երբոր իրիկուն եղաւ , Արի-
մաթիայէն հարուստ մարդ մը եկաւ՝
որուն անունը Յովսէփ էր , որ ինքն
58 ալ Յիսուսի աշակերտ էր ։ Ասի-
կայ Պիղատոսին քովը երթալով՝
Յիսուսի մարմինը խնդրեց . ան
ատենը Պիղատոս հրաման ըրաւ որ
59 մարմինը տրուի ։ Եւ Յովսէփ
մարմինը առաւ՝ մաքուր կտաւով
60 պատեց , Ու ⁺դրաւ իր նոր գերեզ-
մանին մէջ՝ որն որ քարէ փորած
էր . և գերեզմանին դուռը մեծ քար
61 մը գլտորցընելով գնաց ։ Եւ հոն
էր Մարիամ Մագդաղենացին և

⁻Մար. ԺԵ. 32 ։ Ղու. ԻԳ. 39 ։
÷Ամով. Ը. 9 ։ Մար. ԺԵ. 33 ։ Ղու. ԻԳ. 44 ։
+Եբր. Ե. 7 ։
•Սաղ. ԻԲ. 1 ։
‡Սաղ. ԿԹ. 21 ։ Մար. ԺԵ. 36 ։ Ղու. ԻԳ. 36 ։ Յով. ԺԹ. 29 ։
⁻Մար. ԺԵ. 37 ։ Ղու. ԻԳ. 46 ։
⁼Ել. ԻՂ. 31 ։ Բ Մն. Գ. 14 ։ Մար. ԺԵ. 38 ։ Ղու. ԻԳ. 45 ։
‡Հմր 36 ։ Մար. ԺԵ. 39 ։ Ղու. ԻԳ. 47 ։
⁺Ղու. Ը. 2, 3 ։
⁺Մար. ԺԵ. 40 ։
⁼Մար. ԺԵ. 42 ։ Ղու. ԻԳ. 50 ։ Յով. ԺԹ. 38 ։
⁺Եսա. ԾԳ. 9 ։

միւս Մարիամը՝ գերեզմանին դի-
մացը նստած ։
62 Եւ հետևեալ օրը՝ որ ուրբաթէն
ետև էր , քահանայապետները ու
փարիսեցիները ժողվուեցան Պի-
63 ղատոսին քովը , Ու ըսին , Տէ՛ր
կը յիշենք որ այն մոլորեցուցիչը
իր կենդանութեան ատենը կ'ըսէր
թէ ⁼Իրեք օրէն ետև յարութիւն
64 կ'առնեմ ։ Ուստի հրաման ըրէ որ
մինչև երրորդ օրը գերեզմանին ըզ-
գուշութիւն ընեն . չըլլայ թէ իր
աշակերտները գիշերով գան զանի-
կայ գողնան , և ժողովուրդին ըսեն
թէ Մեռելներէն յարութիւն ա-
ռաւ . ու ետքի մոլորութիւնը առ-
65 ջինէն գէշ ըլլայ ։ Պիղատոս ա-
նոնց ըսաւ , Դուք ունիք պահա-
պան զինուորներ . գացէք՝ զգու-
շութիւն ըրէք ինչպէս որ գիտէք ։
66 Անոնք ալ գացին գերեզմանին ըզ-
գուշութիւն ըրին , ⁼քարը կնը-
քելով ու պահապան զինուորներ
դնելով ։

ԳԼ. ԻԸ.

1 Հրեշտակը կ'աւետէ կանանց Քրիստոսի յարութիւնը ։ 9 Քրիստոս ինքը կ'երեւնայ անոնց ։ 11 Քահանայապետները ստակ կու տան զինուորներուն որ ըսեն թէ անիկայ իր գերեզմանէն գողցուեցաւ ։ 16 Քրիստոս իր աշակերտներուն կ'երևնայ , 19 և կը խրկէ զանոնք բոլոր հեթանոսները աշակերտելու և մկրտելու ։

1 Եւ շաբաթ ⁻գիշերը որ մէկշաբ-
թին կը լուսնար , եկաւ Մարի-
ամ Մագդաղենացին ⁼ու միւս
Մարիամը գերեզմանը տեսնելու ։
2 Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ ,
ինչու որ Տէրոջը ‡հրեշտակը երկին-
քէն իջնելով , գնաց դռնէն մէկդի
գլտորցուց քարը , ու անոր վրայ
3 նստաւ ։ ⁺Եւ անոր տեսքը փայլակի
պէս էր , ու անոր հանդերձները
4 ձիւնի պէս ճերմակ ։ Եւ անոր
վախէն պահապանները խռովեցան ,
5 ու մեռածի պէս եղան ։ Պատաս-
խան տուաւ հրեշտակը ու ըսաւ
կնիկներուն , Դուք մի՛ վախնաք ,
քանզի գիտեմ որ կը փնտռէք Յի-
6 սուսը՝ որ խաչուեցաւ . Անիկայ հոս
չէ , ինչու որ յարութիւն առաւ ,
⁺ինչպէս որ ըսաւ . եկէք տեսէք ան
տեղը՝ ուր որ Տէրը պառկած էր ։
7 Եւ շուտ մը գացէք անոր աշա-
կերտներուն ըսէք թէ անիկայ
մեռելներէն յարութիւն առաւ , և
⁼ահա ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'եր-
թայ , հոն պիտի տեսնէք անիկայ .
8 ահա ձեզի զրուցեցի ։ Եւ անոնք
շուտ մը գերեզմանէն ելան վախով
ու մեծ ուրախութիւնով՝ և կը վա-
զէին աշակերտներուն պատմելու ։
9 Ու երբոր կ'երթային անոր աշա-
կերտներուն պատմելու , ահա ⁺Յի-
սուս անոնց դէմը ելաւ՝ ու ըսաւ ,

Յամի Տեառն 33

⁼Գլ. ԺԶ. 21 ։ ԺԷ. 22 ։ Ի. 19 ։ ԻԶ. 61 ։ Մար. Ը. 31 ։ Թ. 34 ։ Ղու. Թ. 22 ։ ԺԸ. 33 ։ ԻԴ. 6, 7 ։ Յով. Բ. 19 ։
⁼Դան. Զ. 17 ։
⁻Մար. ԺԶ. 1 ։ Ղու. ԻԴ. 1 ։ Յով. Ի. 1 ։
⁼Գլ. ԻԷ. 56 ։
‡Տես Մար. ԺԶ. 5 ։ Ղու. ԻԴ. 4 ։ Յով. Ի. 12 ։
⁺Դան. Ժ. 6 ։
⁺Գլ. ԺԲ. 40 ։ ԺԶ. 21 ։ ԺԷ. 22 ։ Ի. 19 ։
⁼Գլ. ԻԶ. 32 ։ Մար. ԺԶ. 7 ։
⁺Տես Մար. ԺԶ. 9 ։ Յով. Ի. 14 ։

Յամի Տեառն
33

Տե՛ս Յօհ. ի. 17 ։ Հռովմ. ը. 29 ։ Եբր. բ. 11 ։

Ողջո՜յն ձեզ ։ Եւ անոնք մօտենա-
լով՝ անոր ոտքերը բռնեցին, ու
10 երկրպագութիւն ըրին անոր ։ Ան
ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց, Մի՛
վախնաք. գացէ՛ք ըսէ՛ք եղբայրնե-
րուս ըսէ՛ք որ Գալիլեա երթան,
ու հոն զիս պիտի տեսնեն ։
11 Երբոր անոնք կ՚երթային՝ ահա
պահապան զինուորներէն մէկ քա-
նին քաղաքը եկան, ու քահանա-
յապետներուն պատմեցին բոլոր ե-
12 ղած բաները ։ Եւ անոնք ծերե-
րուն հետ մէկտեղ ժողվուելով
ու խորհուրդ ընելով՝ շատ ըս-
13 տակ տուին զինուորներուն, Ու
ըսին, Ըսէ՛ք թէ Անոր աշա-
կերտները գիշերով եկան անիկայ
գողցան՝ երբոր մենք կը քնանա-
14 յինք ։ Եւ թէ որ այս բանը կուսա-
կալին ականջը հասնի, մենք անիկայ
կը հանձնենք, և ձեզ *ապահով
15 կ՚ընենք ։ Անոնք ալ ստակը ա-
ռին՝ ու սորվածնուն պէս ըրին. և
այս համբը Հրէից մէջ տարածուե-
ցաւ մինչև այս օրս ։
16 Իսկ տասնումէկ աշակերտները
գացին Գալիլեա այն լեռը՝ ուր որ
17 Յիսուս իրենց որոշեր էր ։ Ու
երբոր զանիկայ տեսան, երկրպա-
գութիւն ըրին անոր, բայց ոմանք
18 տարակուսեցան ։ Եւ Յիսուս մօ-
տենալով խօսեցաւ անոնց ու ը-
սաւ, Ամէն իշխանութիւն ինծի
տրուեցաւ երկինքի ու երկրի մէջ ։
19 Ուրեմն գացէ՛ք Բոլոր ազգերը ա-
շակերտեցէ՛ք, մկրտեցէ՛ք զանոնք
յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն
20 Սրբոյ . Սորվեցուցէ՛ք անոնց որ
ան ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ
ես ձեզի պատուիրեցի . և ահա ա-
մէն օր ես ձեզի հետ եմ մինչև աշ-
խարհիս վերջը ։

* Յամ. անհոգ

Մար. ժզ. 15 ։ Ես. ծբ. 10 ։ Ղու. իդ. 47 ։ Գոր. բ. 38, 39 ։ Հռով. ժ. 18 ։ Կող. ա. 23 ։ Գոր. բ. 42 ։

Յամի Տեառն
33

Գլ. իզ. 32 ։ Հմր 7 ։
Դան. է. 13, 14 ։ Գլ. ժա. 27 ։ ժզ. 28 ։ Ղու. ա. 32 ։ ժ. 22 ։ Յօհ. գ. 35 ։ ե. 22 ։ ժգ. 3 ։ ժէ. 2 ։ Գոր. բ. 36 ։ Հռովմ. ժդ. 9 ։ ա Կոր. ժե. 27 ։ Եփե. ա. 10, 21 ։ Փիլ. բ. 9, 10 ։ Եբր. ա. 2 ։ բ. 8 ։ ա Պետ. գ. 22 ։ Յայտ. ժէ. 14 ։

Յամի Տեառն
26
վերջը

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յովհաննէս մկրտչին պաշտօնը ։ 9 Յիսուս կը մկրտուի . 12 կը փորձուի . 14 կը քարոզէ . 16 իրեն հետևելու կը կանչէ Պետրոսը, Անդրէասը, Յակոբոսը և Յովհաննէսը . 23 կը բժշկէ դիւահար մը, 29 Պետրոսին զոքանչը 32 ու շատ հիւանդներ, 41 և կը մաքրէ բորոտը ։

Մատ. ժգ. 33 ։ Ղու. ա. 35 ։ Յօհ. ա. 34 ։
Մաղ. գ. 1 ։ Մատ. ժա. 10 ։ Ղու. է. 27 ։
Ես. խ. 3 ։ Մատ. գ. 3 ։ Ղու. գ. 4 ։ Յօհ. ա. 15, 23 ։
Մատ. գ. 1 ։ Ղու. գ. 3 ։ Յօհ. գ. 23 ։
Մատ. գ. 5 ։
Մատ. գ. 4 ։ Ղև. ժա. 22 ։

1 Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին սկիզ-
2 բը ։ Ինչպէս որ Մարգարէից մէջ
գրուած է, Ահա ես իմ դեսպանս
կը ղրկեմ քու երեսիդ առջևէն,
որ քու ճամբադ պիտի պատրաս-
3 տէ քու առջևէդ ։ Անապատի մէջ
կանչողին ձայնը ։ Տէրոջը ճամբան
պատրաստեցէ՛ք, անոր շաւիղները
4 շիտկեցէ՛ք . Յովհաննէս անապա-
տին մէջ կը մկրտէր, և ապաշխա-
րութեան մկրտութիւն կը քարո-
զէր՝ մեղքերու թողութեան հա-
5 մար ։ Եւ բոլոր Հրէաստանի
երկիրը ու Երուսաղեմացիք կ՚եր-
թային անոր, ու ամէնքը կը մկր-
տուէին անկէ Յորդանան գետին
մէջ մեղքերնին խոստովանելով ։
6 Եւ Յովհաննէս հագեր էր ուղտի
մազ, և իր մէջքը կաշիէ գօտի .
ու իր կերակուրը մարախ ու վայ-
7 րենի մեղր էր ։ Եւ կը քարոզէր
ու կ՚ըսէր, Իմ ետևէս ինծմէ զօ-
րաւորը կու գայ, որ ես արժանի
չեմ ծռելու և անոր կօշիկներուն
8 կապերը արձըկելու ։ Ես ձեզ
ջրով մկրտեցի, բայց անիկայ ձեզ
Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ ։
9 Ու եղաւ որ ան օրերը Յիսուս
Գալիլեայի Նազարեթէն եկաւ, ու
Յովհաննէսէն մկրտուեցաւ Յոր-
10 դանանու մէջ ։ Եւ շուտ մը
ջուրէն ելլելուն պէս երկինքը բա-
ցուած տեսաւ, և Հոգին աղաւնիի
11 պէս՝ որ իր վրայ կ՚իջնէր ։ Եւ
ձայն մը եկաւ երկինքէն որ կ՚ըսէր,
Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, որուն
հաւներ եմ ։
12 Եւ շուտ մը Հոգին անապատը
13 հանեց զանիկայ ։ Ու քառսուն օր
հոն էր անապատին մէջ՝ Սատա-
նայէն փորձուած . և գազաններու
հետ էր, ու հրեշտակները իրեն
սպասաւորութիւն կ՚ընէին ։
14 Եւ Յովհաննէսին մատնուելէն
ետև Յիսուս Գալիլեա եկաւ, Աս-
տուծոյ արքայութեան աւետարա-
15 նը կը քարոզէր ու կ՚ըսէր, Թէ
Ժամանակը լրացած է, և Աս-

Յամի Տեառն
26
վերջը

Մատ. գ. 11 ։ Յօհ. ա. 27 ։ Գոր. ժգ. 25 ։
Գոր. ա. 5 ։ ժա. 16 ։ ժթ. 4 ։
Ես. խդ. 3 ։ Յովել. բ. 28 ։ Գոր. բ. 4 ։ ժ. 45 ։ ժա. 15, 16 ։ ա Կոր. ժբ. 13 ։
Մատ. գ. 13 ։ Ղու. գ. 21 ։
Մատ. գ. 16 ։ Յօհ. ա. 32 ։
Սաղ. բ. 7 ։ Մատ. գ. 17 ։ Գլ. թ. 6 ։
Մատ. դ. 1 ։ Ղու. դ. 1 ։
Յա. Տ. 27
Մատ. դ. 11 ։
Մատ. դ. 12 ։
Մատ. դ. 23 ։
Յա. Տ. 30
Դան. թ. 25 ։ Գաղ. դ. 4 ։ Եփե. ա. 10 ։
Մատ. գ. 2 ։ դ. 17 ։

Յամ Տեառն
30

տուծոյ թագաւորութիւնը մօտե-
ցած է . ապաշխարեցէք ու աւե-
տարանին հաւատացէք ։

Մատ. դ. 18. Ղու. ե. 4.

16 Երբոր Գալիլեացւոց ծովուն
քովերը կը պտըտէր, տեսաւ Սի-
մոնը ու Սիմոնին եղբայրը Անդրէ-
ասը՝ ծովը ուռկան ձգած, ինչու
17 որ ձկնորս էին ։ Եւ Յիսուս ըսաւ
անոնց, Իմ ետեւէս եկէք, ու ես
ձեզ ընեմ որ մարդու որսորդ ըլ-
18 լաք ։ Անոնք ալ շուտ մը իրենց
ուռկանները թողուցին ու անոր
19 ետեւէն գացին ։ Եւ անկէ քիչ
մը առաջ երթալով տեսաւ Զե-
բեդեան Յակոբոսը ու անոր եղ-
բայրը Յովհաննէսը, որ անոնք ալ
նաւին մէջ ուռկանները կը կար-
20 կըտէին . Եւ շուտ մը զանոնք կան-
չեց . անոնք ալ իրենց հայրը Զե-
բեդէոսը վարձկաններուն հետ նա-
ւին մէջ ձգելով, անոր ետեւէն
գացին ։

Մատ. ժթ. 27. Ղու. ե. 11.
Մատ. դ. 21.

Յ. Տ. 31

21 Ու մտան Կափառնայում . և
իսկոյն շաբաթ օրը ժողովարանը
22 մտնելով՝ կը սորվեցընէր ։ Եւ կը
զարմանային անոր վարդապետու-
թեանը վրայ, ինչու որ իշխանու-
թիւն ունեցողի մը պէս կը սորվե-
ցընէր անոնց, ու չէ թէ դպիրնե-
23 րուն պէս ։ Եւ անոնց ժողովարա-
նին մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ
ոգի ունէր իր ներսի դին, ու աղա-
24 ղակեց ըսելով, Թող տուր,
դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս՝
Յիսուս Նազովրեցի . միթէ մեզ
կորսընցընելու՞ եկար . գիտեմ քեզ՝
25 ով ես, Աստուծոյ Սուրբը ։ Եւ
Յիսուս սաստեց անոր՝ ըսելով,
26 Պապանձէ ու ել ատկէ ։ Եւ
պիղծ ոգին սաստիկ ցնցեց զանի-
կայ, ու մեծ ձայնով մը աղաղա-
27 կեց ու անկէ ելաւ ։ Եւ ամէնքը
զարմացան, անանկ որ իրարու հար-
ցուփորձ կ'ընէին ու կ'ըսէին, Աս
ի՞նչ է . ի՞նչ նոր վարդապետու-
թիւն է աս, որ իշխանութիւնով
պիղծ ոգիներուն ալ կը հրամայէ,
28 ու իրեն կը հնազանդին ։ Եւ շուտ
մը իր համբաւը Գալիլեացւոց ամէն
կողմերը ելաւ ։

Մատ. դ. 13. Ղու. դ. 31.
Մատ. է. 28.
Ղու. դ. 33.
Մատ. ը. 29.
Հմր 34.
Գլ. թ. 19.

29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելլե-
լով՝ Սիմոնին ու Անդրէասին տունը
մտան Յակոբոսին և Յովհաննէսին
30 հետ ։ Ու Սիմոնին զոքանչը ջեր-
մէ բռնուած պառկած էր, և շուտ
31 մը անոր համար ըսին իրեն ։ Ու
Յիսուս մօտեցաւ անոր ձեռքէն
բռնեց՝ վերցուց անիկայ . և իսկոյն
ջերմը թող տուաւ զանիկայ, ու
անոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր ։

Մատ. ը. 14. Ղու. դ. 38.

32 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ արե-
գակին մտած ատենը բոլոր հի-
ւանդները և դիւահարները իրեն

Մատ. ը. 16. Ղու. դ. 41.

Յամ Տեառն
31

33 կը բերէին ։ Ու բոլոր քաղաքը
34 դուռը ժողվուեր էր ։ Եւ շատ
հիւանդներ կերպ կերպ ցաւերէ՝
բժշկեց, ու շատ դեւեր հանեց . ու
դեւերուն խօսիլ չէր տար, ինչու
որ զինքը կը ճանչնային ։
35 Եւ առաւօտուն շատ կանուխ
ելլելով դեռ չլուսցած՝ ելաւ ու
գնաց անապատ տեղ մը, և հոն ա-
36 ղօթք կ'ընէր ։ Ու Սիմոն և իր հե-
տը եղողները գացին անոր ետեւէն ։
37 Ու երբոր գտան զանիկայ՝ ըսին
անոր թէ Ամէնը քեզ կը փնտռ-
38 ռեն ։ Եւ ըսաւ անոնց, Եկէ՛ք
երթանք մերձակայ գիւղաքաղաք-
ները, որ հոն ալ քարոզեմ, քան-
զի աս բանիս համար ելեր եմ ։
39 Եւ անոնց ժողովարաններուն մէջը
կը քարոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ,
ու դեւեր կը հանէր ։
40 Մէկ բորոտ մը եկաւ անոր՝ կ'ա-
ղաչէր, ծունկ կը դնէր ու կ'ըսէր
անոր, Թէ որ ուզես, կրնաս զիս
41 մաքրել ։ Եւ Յիսուս խղճալով՝
ձեռքը երկընցուց, դպաւ անոր՝ ու
ըսաւ անոր ։ Կ'ուզեմ՝ մաքրուէ ։
42 Ու երբոր —— ըսաւ անոր, շուտ մը
բորոտութիւնը անկէ գնաց, ու
43 մաքրուեցաւ ։ Եւ սաստիկ պա-
տուէր տալով անոր՝ շուտ մը դուրս
հանեց անիկայ, ու ըսաւ անոր,
44 Զգուշ կեցիր՝ մէկուն բան մը չը-
սես . հապա գնա՛ քեզ քահանային
ցուցուր, և տուր քու մաքրուե-
լուդ ընծան, որ Մովսէս պա-
տուիրեց՝ անոնց վկայութիւն ըլ-
45 լալու համար ։ Բայց անիկայ
ելլելով սկսաւ շատ հրատարակել,
ու բանը տարածել, անանկ որ ալ
ինքը չէր կրնար յայտնի կերպով
քաղաք մը մտնել . հապա դուրսը
անապատ տեղուանք էր, և ամէն
կողմերէն իրեն կու գային ։

Գլ. գ. 12. Ղու. դ. 42. Տես Գոր. ժզ. 17, 18.
Ղու. դ. 43.
Ղու. դ. 44.
Ես. կա. 1. Յով. ժզ. 28. ժէ. 4.
Մատ. դ. 23. Ղու. դ. 45.
Մատ. ը. 2. Ղու. ե. 12.
Ղե. ժդ. 3, 4, 10. Ղու. ե. 14.
Ղու. ե. 15.
Գլ. բ. 18.

ԳԼ. Բ

1 Քրիստոս կը բժշկէ անդամալոյծ մը . 14 իրեն հետեւելու կը կանչէ Մատթէոս մաքսաւորը . 15 մաքսաւորներու ու մեղաւորներու հետ հաց կ'ուտէ . 18 կ'արդարացընէ իր աշակերտներուն ծոմ չպահելը, 23 և շաբաթ օրը ցորենի հասկեր փրցընել ուտելը ։

1 Եւ նորէն Կափառնայում մտաւ
2 քանի մը օրէն ետեւ . Ու լսուե-
ցաւ որ անիկայ տան մէջ է ։ և
շուտով շատ մարդիկ ժողվուեցան,
անանկ որ ալ տեղ չկար, ոչ ալ
դրանը քովերը . ու կը խօսէր ա-
3 նոնց Աստուծոյ խօսքը ։ Եւ կու
գային իրեն՝ չորս մարդով վեր-
ցուած անդամալոյծ մը կը բերէին ։
4 Ու երբոր բազմութենէն չէին կըր-
նար անոր մօտենալ, քակեցին տանը
յարկը՝ ուր որ Յիսուս էր, ու ծակ
մը բանալով՝ վար իջեցուցին մահի-

Մատ. թ. 1. Ղու. ե. 18.

Յամի Տեառն 31

ձր՝ որուն վրայ պառկած էր ան-
5 դամալոյծը ։ Եւ Յիսուս անոնց
հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ անդա-
մալոյծին , Որդեակ՝ քու մեղքերդ
6 քեզի ներուած են ։ Ու դպիրներէն
մէկ քանիները կային որ հոն նըս-
տեր էին , և իրենց սրտերուն մէջ
7 կը խորհէին՝ ըսելով ՝ Ի՞նչու համար
ասիկայ ասանկ հայհոյութիւններ
կը խօսի . Ո՞վ կրնայ մեղաց թո-
8 ղութիւն տալ , բայց միայն Ա-
տուած ։ Եւ Յիսուս իսկոյն իմա-
նալով իր հոգւոյն մէջ՝ որ անոնք
այնպէս կը խորհին մէջերնին , ը-
սաւ անոնց , Ատ ի՞նչ կը խորհիք
9 սրտերնուդ մէջ ։ Ո՞րը աւելի դիւ-
րին է , անդամալոյծին ըսել՝ Քու
մեղքերդ ներուած են , եթէ ըսել ,
10 Ելի՛ր , մահիճդ առ ու քալէ ։ Բայց
որպէս զի գիտնաք թէ Որդին մար-
դոյ իշխանութիւն ունի երկրի վը-
րայ մեղքերու թողութիւն տալու ,
11 (ըսաւ անդամալոյծին ,) Քեզի
կ՚ըսեմ , Ելի՛ր , մահիճդ առ ու
12 տունդ գնա ։ Ան ալ շուտ մը
ելաւ , և իր մահիճը առնելով՝ ա-
մէնուն առջեւը դուրս ելաւ , ա-
նոնք որ ամէնքըապշած ձեացին ,
և փառք տուին Աստուծոյ ու ը-
սին Թէ Այսպէս բան մը ամէնևին
տեսած չենք ։
13 Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը , ու
բոլոր ժողովուրդը իրեն կու գային ,
14 և կը սորվեցրներ անոնց ։ Ու
երբոր կ՚անցնէր , տեսաւ Ղևի Ալ-
փէոսեանը , որ մաքս ընդունելու
տեղը նստեր էր . ու ըսաւ անոր ,
Եկուր իմ ետեւէս . ան ալ ելաւ
15 անոր ետեւէն գնաց ։ Ու եղաւ որ
երբոր սեղան նստած էր անոր տա-
նը մէջ , շատ մաքսաւորներ ու մե-
ղաւորներ ալ սեղան նստած էին
Յիսուսի հետ ու անոր աշակերտ-
ներուն հետ . քանզի շատեր էին ,
16 ու անոր ետեւէն կ՚երթային ։ Եւ
դպիրները ու փարիսեցիները երբոր
տեսան թէ անիկա մաքսաւորնե-
րուն ու մեղաւորներուն հետ կ՚ու-
տէ , ըսին անոր աշակերտներուն ,
Ինչո՞ւ համար մաքսաւորներուն ու
մեղաւորներուն հետ կ՚ուտէ ու կը
17 խմէ ։ Եւ Յիսուս երբոր լսեց ,
ըսաւ անոնց , Ողջներուն բժիշկ
պէտք չէ , հապա հիւանդներուն .
ես արդարները կանչելու չեկայ ,
հապա մեղաւորները* ։
18 Ինչ Յովհաննէսին ու փարիսե-
ցիներուն աշակերտները ծոմ կը պա-
հէին . և եկան ու ըսին անոր , Ին-
չո՞ւ Յովհաննէսին ու փարիսեցի-
ներուն աշակերտները ծոմ կը պա-
հեն , ու քու աշակերտներդ ծոմ
19 չեն պահեր ։ Եւ Յիսուս ըսաւ

Յամի Տեառն 31

անոնց , Միթէ կարելի՞ է որ
հարսնիքին տղաքը՝ քանի որ փե-
սան իրենց հետ է , ծոմ պահեն .
որչափ ժամանակ որ փեսան իրենց
հետը ունին , կարելի չէ ծոմ պա-
20 հել ։ Բայց օրեր պիտի գան որ
երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , հա-
պա ան օրը ծոմ պիտի պահեն ։
21 Մէկը կարկրտան չձգեր նոր լաթի
կտոր մը հին հանդերձի վրայ . Թէ
չէ՝ նոր լաթը իր անոր լրութեանը
համար դարձած էր , հինէն կ՚առնէ ,
ու պատռուածքը աւելի դէշ
22 կ՚ընէ ։ Ո՛չ ալ մէկը նոր գինին
հին տիկերու մէջ կը դնէ . եթէ
ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատռէ ,
ու գինին կը թափի և տիկերը
կը կորնչին . Հապա նոր գինին նոր
տիկերու մէջ դնելու է ։
23 Ու եղաւ որ շաբաթ օրը ինքը
արտերուն մէջէն կ՚անցնէր , և իր
աշակերտները որ կ՚երթային , սկը-
24 սան հասկեր փրցընել ։ Ու
փարիսեցիները ըսին իրեն , Նայէ
շաբաթ օրը ի՞նչ կ՚ընեն , որ ար-
25 ժան չէ ։ Ինքն ալ անոնց ըսաւ ,
Բնաւ չէ՞ր կարդացեր դուք Դաւիւ-
թին ըրածը՝ երբոր պէտք ունեցաւ ,
և անօթեցաւ ինքը ու անոնք որ իր
26 հետն էին . Ինչպէս մտաւ Աստու-
ծոյ տունը Աբիաթար քահանայա-
պետին օրովը , և առաջաւորու-
թեան հացերը կերաւ , ու տուաւ
անոնց ալ որ իր հետն էին , Ո՛ր
չի՛ օրինաւոր չէ ուտել , բայց
27 միայն քահանաներուն ։ Եւ ըսաւ
անոնց , Շաբաթը մարդուն հա-
մար եղաւ , ու չէ թէ մարդը շա-
28 բաթին համար ։ Ուրեմն Որդին
մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է ։

ԳԼ . Գ

1 Քրիստոս կը բժշկէ ձեռքը չորցած մարդը , 10 և ուրիշ շատ ցաւագարները . 11 պիղծ ոգինե-
րը կը յանդիմանէ . 13 իր աւետարկու առա-
քեալները կ՚ընտրէ . 22 փաստով կը ցուց-
նէ որ անոնց բառը թէ ինքը Բէեղզեբուղով
դևեր կը հանէ , Հայհոյութիւն է . 31 և կ՚ի-
մացընէ թէ որո՞նք են իր եղբայրը՝ քոյրը և
մայրը ։

1 Յու Նորէն ժողովարանը մտաւ ,
ու հոն մարդ մը կար , որուն
2 ձեռքը չորցած էր ։ Եւ իրեն կը
սպասէին թէ արդեօք շաբաթ օրը
զանիկայ պիտի բժշկէ՞ , որ իր վրա-
3 յով ամբաստանութիւն բնեն ։ Եւ
ինքը ձեռքը չորցած մարդուն ը-
4 սաւ , Ելի՛ր մէջտեղ ։ Ու
ըսաւ անոնց , Շաբաթ օրը բա-
րի՞ք բնել արժան է , թէ չարի՞ք
բնել . հոգի՞ մը ապրեցընե՞լ , թէ
մեռցընել . բայց անոնք լուռ կե-
5 ցան ։ Եւ Յիսուս բարկութեամբ
շուրջանակի անոնց վրայ նայելով՝

Յամի Տեառն 31

Ա Մաթ . ժդ . 4 ։ Ե՛ղ . խգ . 25 ։
Բ Մաթ . թ . 4 ։
Գ Մաթ . թ . 5 ։
Դ Մաթ . թ . 9 ։
Ե Մաթ . թ . 9 ։ Ղու . է . 27 ։
Զ Մաթ . թ . 10 ։
Է Մաթ . թ . 12 , 13 ։ Ժը . 11 ։ Ղու . է . 31 , 32 ։ Ժթ . 10 ։ Ա Տիմ . ա . 15 ։
*Ո՛չ-նէ իմ-
ութեանն ապաշխա-
րութեան ։
Ը Մաթ . թ . 14 ։ Ղու . է . 33 ։
Թ Մաթ . ժդ . 1 ։ Ղու . ը . 1 ։
Ժ Մաթ . ժդ . 25 ։
ԺԱ Ծն . իդ . 25 ։
ԺԲ Թագ . իա . 6 ։
ԺԳ Եւ . իթ . 32 , 33 ։ Ղե . իդ . 9 ։
ԺԴ Մաթ . ժդ . 8 ։
ԺԵ Մաթ . ժդ . 9 ։ Ղու . է . 6 ։

Յամի Տեառն 31

անոնց սրտերուն կուրութեանը հա-
մար տրտմած, ըսաւ այն մարդուն,
Ձեռքդ երկընցուր. ան ալ եր-
կընցուց, և անոր ձեռքը *ողջացաւ։
6 ե Ու փարիսեցիները զ Հերովդէ-
սեաններուն հետ մէկտեղ շուտ մը
դուրս ելլելով, անոր դէմ խոր-
հուրդ կ'ընէին թէ ինչպէս կոր-
սընցընեն անիկայ։
7 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը
ծովեզերքը գնաց. և շատ բազ-
մութիւն անոր ետևէն գացին Գա-
8 լիլեայէն, ու է Հրէաստանէն, Եւ
Երուսաղէմէն, ու Եդոմէն և
Յորդանանու անդիի կողմէն, ու
անոնք որ Տիւրոսի ու Սիդոնի շըր-
ջակայ տեղերէն էին, շատ բազմու-
թիւն երբոր լսեցին ինչ որ կ'ընէր,
9 իրեն եկան։ Եւ իր աշակերտնե-
րուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ
կենայ իրեն համար՝ ժողովուրդին
բազմութեանը պատճառաւ, որ
10 զինքը չնեղեն։ Քանզի շատերը
բժշկեց, անանկ որ ցաւ ունեցող-
ները վրան կը դիզուէին որ իրեն
11 դպչին։ ը Եւ պիղծ ոգիները երբոր
զինքը կը տեսնէին, կ'իյնային իր
առջևը, կը կանչըռտէին ու կ'ը-
12 սէին, թ Դուն ես Աստուծոյ Որդին.
և ժ ինքը սաստիկ կը յանդիմանէր
զանոնք, որ զինքը չյայտնեն։
13 ի Եւ լեռը ելլելով, իր ուզածնե-
րը իրեն կանչեց. ու գացին անոր
14 քովը։ Եւ տասուերկու հոգի ո-
րոշեց, որ իր հետը ըլլան, և որ
15 անոնք խրկէ քարոզել, Ու իշխա-
նութիւն ունենալ ցաւերը բժշկե-
16 լու և դևերը հանելու։ Ու Սի-
17 մոնին լ անունը Պետրոս դրաւ. Եւ
Զեբեդեան Յակոբոսին ու Յա-
կոբոսին եղբօրը Յովհաննէսին՝ ա-
նոնց անունները Բանէրգէս դրաւ,
18 որ ըսել է Որոտման. Եւ
Անդրէասը, ու Փիլիպպոսը, և
Բարթուղիմէոսը, ու Մատթէոսը,
և Թովմասը, ու Ալփէոսեան Յա-
կոբոսը, և Թադէոսը, ու Սիմոն
19 Կանանացին, Եւ Յուդա Իսկա-
րիովտացին, որ նաև մատնեց զա-
նիկայ։
20 Տուն մը եկան, և նորէն ժողո-
վուրդը ժողվուեցաւ, խ անանկ որ
հաց ուտելու ալ ժամանակ չկրցան
21 գտնել։ Ու երբոր իրենները լսե-
ցին, ելան որ զինքը բռնեն, ծ քան-
22 զի կ'ըսէին թէ խելքը գնացեր է։ Եւ
այն դպիրները որ Երուսաղէմէն ի-
ջեր էին, կ'ըսէին թէ կ Անոր
ներսի դին Բէեղզեբուղ կայ, և
դևերուն իշխանովը դևերը կը հա-
23 նէ։ հ Եւ իրեն կանչելով զանոնք,
առակներով կ'ըսէր անոնց, հ Ինչ-
պէս կրնայ Սատանան Սատանայ

* Ուրիշ՝ ողջացաւ միւսոյն պէս
ե Մատ. ժբ. 14։
զ Մատ. իբ. 16։
է Ղու. զ. 17։
ը Գլ. ա. 23, 24։ Ղու. դ. 42։
թ Մատ. ժգ. 33։ Գլ. ա. 1։
ժ Գլ. ա. 25, 34։ Մատ. ժբ. 16։
ի Մատ. ժ. 1։ Ղու. զ. 12։ թ. 1։
լ Յով. ա. 42։
խ Գլ. զ. 31։
ծ Յով. է. 5։ ժ. 20։
կ Մատ. թ. 34։ ժ. 25։ Ղու. ժա. 15։ Յով. է. 20։ ը. 48, 52։ ժ. 20։
հ Մատ. ժբ. 25։

24 հանել։ Ու թէ որ մէկ թագա-
ւորութիւն մը իրեն դէմ բաժնուի,
այն թագաւորութիւնը չկրնար կե-
25 նալ։ Եւ թէ որ տուն մը իրեն
դէմ բաժնուի, այն տունը չկրնար
26 կենալ։ Ու թէ որ Սատանան իրեն
դէմ ելաւ ու բաժնուած է, անի-
կայ չկրնար կենալ, հապա անոր
27 վերջը հասած է։ ձ Մէկը չկրնար
զօրաւոր մարդու մը տունը մտնե-
լով՝ անոր կարասիները յափշտա-
կել, թէ որ առաջ այն զօրաւոր
մարդը չկապէ, ու ետքը անոր
28 տունը կողոպտէ։ ղ Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի որ Ամէն մեղքերը պիտի
ներուին մարդոց որդիներուն, և
հայհոյութիւնները՝ որչափ որ հայ-
29 հոյեն. Բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ
դէմ հայհոյէ, յաւիտեան թողու-
թիւն պիտի չունենայ, հապա
յաւիտենական դատաստանի պար-
30 տաւոր պիտի ըլլայ. Վասն զի
կ'ըսէին թէ Պիղծ ոգի կայ անոր
ներսի դին։
31 ճ Եւ ահա անոր մայրը ու եղբայր-
ները եկան, և դուրսը կայնելով՝
մարդ խրկեցին ու կը կանչէին զա-
32 նիկայ։ Եւ ժողովուրդը անոր բո-
լորտիքը նստեր էր. ու իրեն ըսին
թէ Ահա քու մայրդ ու եղբայր-
ներդ դուրսը [քոյրերդ ալ] և քեզ
33 կ'ուզեն։ Եւ անիկայ պատասխան
տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ո՞վ է
34 իմ մայրս կամ եղբայրներս։ Ու
իր բոլորտիքը նստողներուն նայե-
լով՝ ըսաւ, Ահա իմ մայրս ու
35 իմ եղբայրներս. Վասն զի ով որ
Աստուծոյ կամքը կը կատարէ, ա-
նիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս ու
մայրս։

ԳԼ. Դ

1 Սերմանողանին առակը. 14 և այն առակին մեկնութիւնը. 21 Մենք պարտաւոր ենք մեր գիտութեան լոյսը ուրիշներուն ալ հաղորդելու. 26 Պտուղ աճեցող սերմին, 30 և մանանեխի հատին առակը. 35 Քրիստոս կը հանդարտեցընէ ծովուն ալեկոծութիւնը։

1 ա Դարձեալ սկսաւ սորվեցընել
ծովեզերքին վրայ, և շատ ժո-
ղովուրդ անոր քովը ժողվուեցաւ,
անանկ որ ինքը նաւը մտաւ ու
նստաւ ծովուն վրայ, և բոլոր ժո-
ղովուրդը ցամաքը ծովուն եզերքն
2 էր։ Եւ անոնց շատ բաներ կը
սորվեցընէր առակներով, բ ու կ'ը-
սէր անոնց իր վարդապետութեանը
3 մէջ, Լսեցէ՛ք. ահա սերմ ցանողը
4 ելաւ որ սերմ ցանէ։ Ու երբոր
կը ցանէր, մէկ քանին ճամբուն
քովը ինկաւ, և *թռչունները եկան
5 ու կերան զանիկայ։ Եւ ուրիշը
ինկաւ ապառաժուտ տեղի վրայ,
ուր որ շատ հող չկար. և շուտ
մը բուսաւ, հողը խորունկութիւն

Յամի Տեառն 31

ձ Եսա. իթ. 24։ Մատ. ժբ. 29։
ղ Մատ. ժբ. 31։ Ղու. ժբ. 10։ ա Յով. ե. 16։
ճ Մատ. ժբ. 46։ Ղու. ը. 19։
ա Մատ. ժգ. 1։ Ղու. ը. 4։
բ Գլ. ժբ. 38։
* Ուրիշ՝ երկնից թռչունները։

Յամի Տեառն 31

6 չունենալուն համար ։ Սակայն ա-
րեւուն ծագած ատենը այրեցաւ ,
ու արմատ չունենալուն համար
7 չորցաւ ։ Եւ ուրիշը ինկաւ փու-
շերու մէջ , և փուշերը ելան ու
խեղդեցին զանիկայ , ու պտուղ
8 չտուաւ ։ Եւ ուրիշը ինկաւ աղէկ
հողի մէջ , ա ու պտուղ կու տար ,
որ ելաւ ու մեծցաւ , և կը բերէր
մէկուն տեղը երեսուն , ու մէկուն
տեղը վաթսուն , և մէկուն տեղը
9 հարիւր ։ Ու կ'ըսէր , Ան որ լը-
սելու ականջ ունի , թող լսէ ։
10 բ Ու երբոր առանձին էր , իր քո-
վը եղողները տասուերկուքին հետ
մէկտեղ հարցուցին իրեն ան ա-
11 ռակը ։ Եւ ըսաւ անոնց , Ձեզի
տրուած է գիտնալ Աստուծոյ
թագաւորութեանը խորհուրդը ,
բայց գ անոնց որ դուրսէն են , ամէն
12 բան առակներով կ'ըլլայ ․ դ Որ
տեսնելով տեսնեն' ու չտեսնեն ,
և լսելով լսեն' ու չիմանան , որ
չըլլայ թէ դարձի գան , և իրենց
13 մեղացը թողութիւն ըլլայ ։ Ու
ըսաւ անոնց , Այս առակը չէ՞ք գի-
տեր ․ ուրեմն ի՞նչպէս պիտի գիտ-
14 նաք ամէն առակները ։ ե Սերմ
15 ցանողը խօսքը կը ցանէ ։ Եւ ճամ-
բուն քովինները անոնք են' որոնց
մէջ խօսքը կը ցանուի ․ ու երբոր
կը լսեն , շուտ մը Սատանան կու
գայ' և անոնց սրտերուն մէջ ցա-
16 նուած խօսքը կը հանէ ։ Նոյնպէս
ալ ապառաժուտ տեղերու վրայ
ցանուածները անոնք են , որ երբոր
կը լսեն խօսքը' շուտ մը ուրախու-
17 թեամբ կ'ընդունին զանիկայ ․ Եւ
իրենց մէջը արմատ չունենալով'
քիչ ժամանակ կը տեւեն ; ետքը
երբոր նեղութիւն կամ հալածանք
ըլլայ խօսքին համար , շուտ մը կը
18 գայթակղին ։ Եւ փուշերուն մէջ
ցանուածները անոնք են' որ երբ
19 խօսքը կը լսեն , Աշխարհիս հոգ-
մունքները զ ու հարստութեան
խաբէութիւնները , և ուրիշ բա-
ներուն ցանկութիւնները մէջ մըտ-
նելով' խօսքը կը խեղդեն , ու կ'ըլ-
20 լայ անպտուղ ։ Եւ աղէկ հողի
մէջ ցանուածները անոնք են , որ
խօսքը կը լսեն և կ'ընդունին , ու
պտուղ կու տան' մէկուն տեղը ե-
րեսուն , և մէկուն տեղը վաթսուն ,
ու մէկուն տեղը հարիւր ։
21 է Եւ ըսաւ անոնց , Միթէ ճրագը
գրուանին կամ մահիճին տակը
դրուելու համար կու գայ ․ չէ՞ որ
աշտանակին վրայ դրուելու հա-
22 մար ։ ը Ինչու որ ծածուկ բան մը
չկայ , որ պիտի չյայտնուի ․ և
գաղտուկ բան մը չէ եղած' որ
23 երեւան պիտի չելլէ ։ թ Եթէ որ

ա Յովհ. ժե. 5։ Կող. ա. 6։
բ Մատ. ժգ. 10։ Ղուկ. ը. 9, 10։
գ Ա Կոր. ե. 12։ Կող. դ. 5։ Ա Թես. դ. 12։ Ա Տիմ. գ. 7։
դ Եսա. զ. 9։ Մատ. ժգ. 14։ Ղուկ. ը. 10։ Յովհ. ժբ. 40։ Գործ. իը. 26։ Հռով. ժա. 8։
ե Մատ. ժգ. 19։
զ Ա Տիմ. զ. 9, 17։
է Մատ. ե. 15։ Ղուկ. ը. 16։ ժա. 33։
ը Մատ. ժ. 26։ Ղուկ. ժբ. 2։
թ Մատ. ժա. 15։ Յայտ. 9։

մէկը լսելու ականջ ունի , թող
լսէ ։
24 Եւ ըսաւ անոնց , Նայեցէք ինչ
կը լսէք ․ ժ Ինչ չափով որ դուք կը
չափէք , նոյն չափով պիտի չափուի
ձեզի ․ և ձեզի' որ կը լսէք , պիտի
25 աւելնայ ։ Վասն զի ժա ով որ ունի ,
անոր պիտի տրուի ․ և ով որ չու-
նի , ունեցածն ալ անկէ պիտի
առնուի ։
26 Եւ կ'ըսէր , ժբ Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը այնպէս է , որպէս թէ
մէկ մարդ մը հողին մէջը սերմ
27 ձգէ , Ու քնանայ և արթննայ գի-
շեր ու ցորեկ , և սերմը բուսնի
ու մեծնայ , — ինքը չգիտեր թէ
28 ինչպէս ։ Քանզի հողը ինքիրմէն
պտուղ կու տայ , առաջ խոտը ,
ետքը հասկը , անկէ ետե լեցուն
29 ցորենը հասկին մէջ ։ Ու երբոր
պտուղը հասուննայ , շուտ մը
ժգ մանգաղը կը խրկէ , ինչու որ
հունձքի ատենը հասած է ։
30 Եւ կ'ըսէր , Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը ժդ ի՞նչ բանի նմանցը-
նենք , կամ ի՞նչ առակով անիկայ
31 բաղդատենք ։ Մանանեխի հատին
նման է , որ հողի մէջ ցանուած
ատենը' երկրի վրայ եղած սերմե-
32 րուն ամենէն պզտիկն է ․ Ու երբ-
որ ցանուի , կը բուսնի և ամէն
խոտեղէններէն ալ մեծ կ'ըլլայ ,
ու մեծ ճիւղեր կ'արձակէ , անանկ
որ երկնից թռչուններուն հերիք
կ'ըլլայ անոր շուքին տակը բնա-
կելու ։
33 ժե Եւ անանկ շատ առակներով կը
խօսէր անոնց հետ խօսքը որչափ
34 որ կրնային մտիկ ընել ․ Ու առանց
առակի բան մը չէր խօսեր անոնց ,
բայց առանձին իր աշակերտներուն
կը մեկնէր ամէնը ։
35 ժզ Եւ նոյն օրը երբոր իրիկուն
կ'ըլլար , ըսաւ անոնց , Եկէ՛ք ծովուն
36 անդիի կողմը անցնինք ։ Անոնք
ալ ժողովուրդը թող տալով' ա-
ռին զինքը ինչպէս որ էր նաւուն
մէջ ․ և ուրիշ նաւակներ ալ կա-
37 յին անոր հետ ։ Ու հովի մեծ
փոթորիկ մը եղաւ , և ալիքները
նաւուն վրայ կու գային , անանկ
38 որ գրեթէ կը լեցուէր ։ Ու ինքը
նաւուն ետեւի կողմը բարձի վրայ
կը քնանար ․ արթնցուցին զանի-
կայ և կ'ըսէին անոր , Վարդապետ'
39 հոգ չէ՞ որ կը կորսուինք ։ Ու
ելլելով' սաստեց հովին , և ծովուն
ըսաւ , Դադարէ' լուռ կեցիր ․ ու
հովը դադարեցաւ , և մեծ խաղա-
40 ղութիւն եղաւ ։ Ու ըսաւ անոնց ,
Ինչո՞ւ այդանկ վախկոտ էք , ի՞նչ-
պէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունիք ։
41 Եւ անոնք խիստ վախցան , ու կ'ը-

Յամի Տեառն 31

ժ Մատ. է. 2։ Ղուկ. զ. 38։
ժա Մատ. ժգ. 12։ ժե. 29։ Ղուկ. ը. 18։ ժթ. 26։
ժբ Մատ. ժգ. 24։
ժգ Յայտ. ժդ. 15։
ժդ Մատ. ժգ. 31։ Ղուկ. ժգ. 18։ Գործ. բ. 41։ դ. 4։ ե. 14։ ժթ. 20։
ժե Մատ. ժգ. 34։ Յովհ. ժզ. 12։
ժզ Մատ. ը. 18, 23։ Ղուկ. ը. 22։

Ցամի Տեառն 31

սէին իրարու ։ Արդեօք ոմ՛ է ասիկայ , որ Հովը ու ծովը ասոր կը հնազանդին ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Քրիստոս լեգէոն ունեցող մարդը կը բժշկէ ։ 18 և անկէ ելլող դևերը խոզերուն մէջ կը մտնեն ։ 25 Քրիստոս կը բժշկէ տեառնահէտ կնիկը ։ 35 և Յայրոսի աղիկը կը յարուցանէ ։

1 Նե- Եկան ծովուն անդիի կողմը
- Մատ. ը. 28 ։ Ղու. ը. 26 ։
2 *Գադարացոց երկիրը ։ Ու երբոր ինքը նաւէն ելաւ , դերեզ-
*Գադարացոց
մաններէն Ը- մարդ մը պատահեցաւ իրեն , որ պիղծ ոգի ունէր ։
3 Որ անոր բնակած տեղն ալ դերեզմաններուն մէջն էր ։ ու շղթայով ալ մէկը չէր կրնար զանիկայ կա-
4 պկլ ։ Որովհետև շատ անգամ ոտնակապերով և շղթաներով կապուած էր , բայց անիկայ շղթաները կտրեր ու ոտնակապերը կոտրտեր էր , և մէկը չէր կրնար զանիկայ
5 նուաճել ։ Եւ միշտ գիշեր ու ցորեկ †դերեզմաններուն մէջ ու լեռներուն մէջ՝՝ կը կանչուըտէր , ու իր մարմինը քարերով կը ճեղքըր-
† Ո՛ռն՛ լեռներուն մէջ ու գերեզմաններուն մէջ
6 տէր ։ Երբոր հեռուանց Ցիսուսը տեսաւ , վազեց ու երկրպագու-
7 թիւն բրաւ անոր , Եւ մեծ ձայնով մը աղաղակեց ու ըսաւ , Դուն իմ հետս ի՞նչ բան ունիս ։ Ցիսուս Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ , քեզ Աստուծով կ՛երդմնցընեմ , զիս մի՛
8 տանջեր ։ (Քանզի կ՛ըսէր անոր , Պիղծ ոգի՛ ելի՛ր այս մարդէն ։)
9 Եւ անոր հարցուց թէ Անուն ի՞նչ է ։ ու ըսաւ անոր , Իմ անունս Լեգէոն է , ինչու որ մենք
‡ Ո՛չ կ՛աղաչէր
10 շատսոր ենք ։ Եւ շատ ‡կ՛աղաչէին անոր՝ որ զիրենք ան երկրէն դուրս
11 չխրկէ ։ Եւ հոն լեռանը մօտ խոզերու մեծ երամակ մը կար՝ որ կ՛ա-
12 րածուէին ։ Ու բոլոր դևերը աղաչեցին անոր ու ըսին , Մեզ խոզերուն խրկէ , որ անոնց մէջը
13 մտնենք ։ Եւ Ցիսուս շուտ մը հրաման տուաւ անոնց ։ ու երբոր պիղծ ոգիները ելան՝ խոզերուն մէջը մտան , և երամակը գահավէժ տեղէն ծովը վազեց , (երկու հազարի չափ կային ,) ու ծովուն մէջը խեղ-
14 դուեցան ։ Եւ խոզարածները փախան , ու պատմեցին քաղաքը ու ագարակները ։ և մարդիկ ելան տեսնելու՝ թէ ինչ բան է որ եղաւ ։
15 Ու եկան Ցիսուսին , և տեսան դիւահարը՝ որ լեգէոն ունէր , որ հագուած ու խելքը վրան եկած նըս-
16 տեր էր , ու վախցան ։ Եւ անոնք որ տեսեր էին , պատմեցին անոնց թէ ինչ եղաւ դիւահարին , նաև խո-
17 զերուն վրայով ։ Ե Եւ սկսան աղաչել անոր , որ իրենց սահմաններ-
18 էն երթայ ։ Ու երբոր անիկայ
Ե Մատ. բ. 34։ Գործ. գ. 39 ։

նաւը մտաւ , դիւահարը կ՛աղաչէր
19 անոր՝ որ հետը ըլլայ ։ Եւ Ցիսուս թող չտուաւ անոր , հապա ըսաւ անոր , Գնա քու տունդ քու բնտանեացդ ։ ու պատմէ՛ անոնց ինչ որ Տէրը քեզի ըրաւ , և ողոր-
20 մեցաւ քեզի ։ Ան ալ գնաց , և սկսաւ Դեկապօլիսի մէջ քարոզել ինչ որ Ցիսուս իրեն ըրաւ ։ և ամենը կը զարմանային ։
21 Ը Ու երբոր Ցիսուս նաւով նորէն հակառակ անդիի կողմը անցաւ , շատ բազմութիւն ժողվուեցաւ անոր
22 քովը , և ինքը ծովեզերքն էր ։ Եւ ահա ժողովրդապետներուն մէկը կու գար , որուն անունը Յայրոս էր ։ ու երբոր տեսաւ զանիկայ , անոր
23 ոտքը ինկաւ ։ Եւ շատ կ՛աղաչէր անոր ու կ՛ըսէր թէ Իմ աղիկս մեռնելու մօտ է , գաս՝ անոր վրայ ձեռք դնես , որպէս զի ազատի ,
24 ու պիտի ապրի ։ Եւ գնաց անոր հետ ։ ու շատ բազմութիւն իր ետևէն կ՛երթային ու կը նեղէին զինքը ։
25 Եւ կնիկ մը՝ Նոր տասներկու տարի արիւնի տեառնահէտութեան
26 մէջ էր , Ու շատ նեղութիւն կրած էր շատ բժիշկներէն , և իր բոլոր ունեցածը վատներ էր , ու օգուտ մը չէր գտեր , հապա ևս առաւել զայ-
27 րացեր էր , երբոր Ցիսուսի վրայով լսեց , ետևէն եկաւ բազմութեանը մէջ , ու անոր հանդերձին դպաւ ։
28 Քանզի կ՛ըսէր , Թէ որ միայն անոր հանդերձներուն դպչիմ , պիտի
29 բժշկուիմ ։ Եւ շուտ մը իր արիւնին աղբիւրը ցամքեցաւ , ու իր մարմինին մէջ իմացաւ թէ տան-
30 ջանքէն բժշկուեցաւ ։ Եւ Ցիսուս շուտ մը գիտնալով իր անձին մէջ ան էզօրութիւնը՝ որ իրմէն ելաւ , դարձաւ բազմութեանը մէջ ու ըսաւ , Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձ-
31 ներուս ։ Եւ իր աշակերտները ըսին իրեն , Կը տեսնես որ բազմութիւնը քեզ կը նեղէ , ու կ՛ը-
32 սե՞ս Թէ Ո՛վ ինծի դպաւ ։ Եւ իր բոլորտիքը կը նայէր որ աս բա-
33 նը ընողը տեսնէ ։ Ու կնիկը վախցաւ ու դողաց , ինչու որ գիտէր Թէ իրեն ինչ եղաւ ։ և եկաւ՝ անոր առջևը ինկաւ , ու բոլոր ճշմարտութիւնը
34 չիտակ չիտակ զուցեց անոր ։ Եւ Ցիսուս ըսաւ անոր , Աղջիկ՛ դուստր՛ դ՛ , հաւատքդ քեզ բժշկեց ։ գնա խաղաղութեամբ , ու բժշկուած եղիր քու տանջանքէդ ։
35 Ի Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր , ժողովրդապետին տունէն մարդ եկան ու ըսին Թէ Աղջիկդ մեռաւ , ալ ինչո՞ւ վարդապետը կը յոգնե-
36 ցընես ։ Իսկ Ցիսուս լսուած խօս-
Ցամի Տեառն 31
‡ Ղու. ը. 38 ։
- Մատ. թ. 1 ։ Ղու. ը. 40 ։
Ի Մատ. թ. 18 ։ Ղու. ը. 41 ։
Ե Ղե. ժե. 25։ Մատ. թ. 20 ։
Ե Ղու. գ. 19 ։ ը. 46 ։
Ե Մատ. թ. 22 ։ Գլ. ժ. 52 ։ Գոր. ժգ. 8 ։
Ի Ղու. ը. 49 ։

Ցամի Տեառն 31

քը լսածին պէս՝ ժողովրդապետին
ըսաւ , Մի վախնար , միայն թէ
37 հաւատա : Եւ մկը թող չտուաւ
իր հետը երթալու , բայց միայն
Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յակո-
38 բոսին եղբայրը Յովհաննէսը : Ու
ժողովրդապետին տունը գալով՝
տեսաւ աղմուկ և սաստիկ լացողներ
39 ու աղաղակողներ : Եւ ներս մտնե-
լով՝ ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ խռովեր
էք ու կուլայք . մանուկը մեռած
40 չէ , հապա կը քնանայ : Եւ ծաղր
կ՚ընէին անկից : Բայց ինքը ամէնը
դուրս հանելով՝ իր հետը առաւ
մանուկին հայրը ու մայրը և անոնք
որ իր հետն էին , ու մտաւ հոն ուր
41 որ մանուկը պառկած էր : Եւ
մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ
անոր , Տալէթա՝ կումի , որ կը
թարգմանուի , Ա՛ղջիկ (քեզի կ՚ը-
42 սեմ ,) ելլէ : Եւ իսկոյն աղջիկը
ոտք ելաւ ու կը քալէր , ինչու որ
տասներկու տարեկան էր . ու մեծ
43 ապշութեամբ ապշեցան : Եւ
խաստիկ պատուէր տուաւ անոնց
որ մկը չգիտնայ աս բանը , ու
ըսաւ որ անոր ուտելիք տան :

ԳԼ · Զ

1 Քրիստոս անարգութիւն կը կրէ իր քաղաքակիցներէն . 7 տասներկու աշակերտներուն իշխանութիւն կու տայ պիղծ ոգիները հանելու : 14 Ջանազան կարծիքներ Քրիստոսի վրայով : 27 Յովհաննէս մկրտիչ կը գլխատուի 29 և կը թաղուի : 30 Առաքեալները իրենց քարոզութենէն Յիսուսի կը դառնան : 34 Հինգ հացին ու երկու ձուկին հրաշքը : 48 Քրիստոս ծովուն վրայ կը քալէ : 53 և ամէն իրեն դպղող յաւադարները կը բժշկէ :

1 Ու անկէ ելլելով՝ եկաւ իր երկիրը , ու անոր աշակերտները իր
2 ետևէն գացին : Եւ շաբաթ օրը
հասնելուն՝ սկսաւ ժողովարանին
մէջ սորվեցընել . ու շատերը լսելով կը զարմանային ու կ՚ըսէին ,
Անկից ո՞ւրկից ունի աս բաները ,
կամ աս ի՞նչ իմաստութիւն է որ
ասոր տրուած է , որ ասանկ հրաշք-
3 ներ կ՚ըլլան ասոր ձեռքովը : Ասիկայ հիւսը չէ՞ , Մարիամին որդին ,
և Յակոբոսին ու Յովսեսին և
Յուդային ու Սիմոնին եղբայրը . ու
ասոր բոյրերը հոս մեր քովը չե՞ն .
և Տանոր վրայով կը գայթակղէ-
4 ին : Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց ,
Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց
միայն իր երկրին մէջ ու իր ազ-
գականներուն և իր տանը մէջ ,
5 Ու չէր կրնար հոն մէկ հրաշք մը
ալ ընել , միայն թէ քանի մը հի-
ւանդներու վրայ ձեռք դրաւ ու
6 բժշկեց զանոնք : Եւ Անոնց անհաւատութեանը վրայ կը զարմանար . Ու շրջակայ գեղերը պտտելով՝ կը սորվեցընէր :

7 Ետև իրեն կանչեց տասներկուքը , ու սկսաւ երկու երկու խրկել զանոնք , ու անոնց իշխանութիւն
8 տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ : Եւ պատուիրեց անոնց՝ որ ճամբու համար բան մը չառնեն , բայց միայն գաւազան մը . ոչ պարկ , ոչ հաց , ոչ ատակ գօտիներնուն մէջ .
9 Հապա հողաթափ հագնին . և կրկին հանդերձ մի՝ հագնիք՝ ըսաւ ,
10 Ու ըսաւ անոնց , Ո՛ր տուն որ մտնէք , հոն կեցէք մինչև որ անկէ
11 ելլէք : Եւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր ու ձեզի մտիկ չեն ըներ , երբոր անկէ կ՚ելլէք , Ոտքերնուդ տակի փոշին թօթվեցէք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար : Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , Սոդոմացւոց ու Գոմորացւոց աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ ան քաղաքին :
12 Եւ անոնք ելլելով՝ կը քարոզէին
13 որ մարդիկ ապաշխարեն : Եւ շատ դևեր կը հանէին , ու շատ հիւանդներ եղով կ՚օծէին ու կը բժշկէին զանոնք :
14 Եւ Հերովդէս թագաւորը լսեց , (ինչու որ անոր անունը յայտնի եղաւ ,) ու կ՚ըսէր թէ Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարութիւն առեր է , ու անոր համար
15 հրաշքներ կ՚ըլլան անով : Ուրիշները կ՚ըսէին թէ Եղիան է . ու ուրիշներն ալ կ՚ըսէին թէ մարգարէ մըն է , կամ մարգարէից մէկուն
16 պէս : Բայց Երբոր Հերովդէս լսեց , ըսաւ , Ասիկայ Յովհաննէսն է՝ որուն գլուխը ես կտրեցի , մեռելներէն յարութիւն առեր է :
17 Քանզի Հերովդէս ինքը մարդ խրկեց՝ Յովհաննէսը բռնեց , ու կապեց բանտը մէջ՝ իր եղբօրը Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիայի համար , ինչու որ իրեն կնիկ առեր
18 էր զանիկայ : Վասն զի Յովհաննէս Հերովդեսին կ՚ըսէր , Քեզի օրինաւոր չէ քու եղբօրդ կնիկը
19 ունենալ : Եւ Հերովդիա ոխ ուներ անոր դէմ , ու կ՚ուզեր անիկայ
20 մեռցընել ու չէր կրնար . Ինչու որ Հերովդէս կը վախնար Յովհաննէսէն , գիտնալով թէ անիկայ արդար և սուրբ մարդ մըն է . և անոր բերանը կը նայէր , ու անկ լսելով՝ շատ բան կ՚ընէր , և քաղցրութեամբ անոր մտիկ կ՚ընէր :
21 Բայց երբոր դիպուկ օր մը եղաւ , որ Հերովդէս իր ծննդեան օրը ընթրիք կ՚ընէր իր մեծամեծներուն և զօրաւորներուն ու Գալիլեայի երևելիներուն , Եւ Հերովդիային աղջիկը հոն բերէ ու պարը մտնելով խաղաց , ու հաճելի եղաւ Հերով-

Ցամի Տեառն 31

Ա Մատ . ժ . 1 · Գլ . գ . 13 · 14 · Ղուկ . թ . 1 ·

Ա Գոր . ժբ . 8 ·

Ի Մատ . ժ . 11 · Ղուկ . թ . 4 · ժ . 7 · 8 ·

Լ Մատ . ժ . 14 · Ղուկ . ժ . 10 ·

Ի Գոր . ժգ . 51 · ժբ . 6 · Ո՛ւմ՚ն ըստ նմն ·

Ա Ցակ . ե . 14 ·

Ա Մատ . ժգ . 1 · Ղուկ . թ . 7 ·

Հ Մատ . ժգ . 14 · Գլ . ը . 28 ·

Յ Մատ . ժգ . 2 · Ղուկ . գ . 19 ·

Ցա . Տ . 30

Ա Ղե . ժբ . 16 · ի . 21 ·

Ե Մատ . ժգ . 5 · իա . 26 ·

Ցա . Տ . 32

Մ Մատ . ժգ . 6 ·

Յ Ովն . ի . 20 ·

Ցամի Տեառն 32

դեսին և իր հետը նստողներուն ։ Թագաւորը ըսաւ աղջկանը ։ Խընդրէ ինձմէ ինչ որ կ'ուզես , ու
23 պիտի տամ քեզի ։ Եւ անոր ը-
դուստր ըրաւ ը-ՆԼՂՎ ։ Ինչ որ դուն ինձմէ խնդրես , պիտի տամ քեզի , մինչև թագաւորութեանս կէսը ։
24 Եւ անիկայ դուրս ելլելով՝ իր մորը ըսաւ ։ Ի՞նչ ուզեմ ։ ան ալ ը-
սաւ ։ Ցովհաննէս Մկրտչին գլու-
25 խը ։ Եւ շուտ մը արտորալով թագաւորին քովը մտաւ ու խընդ-
րեց՝ ըսելով ։ Կ'ուզեմ որ շուտով սկուտեղի մը վրայ Ցովհաննէս մը-
26 կրտչին գլուխը տաս ինծի ։ Եւ թագաւորը խիստ տրտմեցաւ , բայց երդումներուն համար ու իր հետը նստողներուն համար չուզեց
27 որ անոր խնդիրքը մերժէ ։ Եւ թա-
գաւորը իսկոյն դահիճ խրկեց , ու հրաման ըրաւ անոր գլուխը բերե-
լու ։ ան ալ գնաց բանտին մէջ
28 գլխատեց զանիկայ ։ Եւ սկուտե-
ղով մը բերաւ անոր գլուխը ու տուաւ աղջկանը , և աղջիկը զանի-
29 կայ իր մորը տուաւ ։ Եւ անոր ա-
շակերտները լսելով , եկան անոր մարմինը վերցուցին ու գերեզմանի մէջ դրին ։

Ղու. Թ. 10 ։

30 Եւ ՚առաքեալները Ցիսուսի քովը ժողովուեցան , ու պատմեցին անոր՝ ամէն ինչ որ ըրին և ինչ
Մաա. ժգ. 13 ։ 31 որ սորվեցուցին ։ Եւ անիկայ ը-
սաւ անոնց , Եկէք դուք առանձին անապատ տեղ մը , և քիչ մը հանգչեցէք ։ քանզի ՚շատերը կային որ կու գային ու կ'երթա-
ԳԼ. գ. 20 ։ յին ։ և հո՛ն ուտելու ալ ժամանակ
Մաա. ժգ. 14 ։ 32 չէին ունենար ։ Եւ նաւով անա-
33 պատ տեղ մը գացին առանձին ։ Ու ժողովրդները տեսան զանոնք որ կ'երթային , և շատերը զանիկայ ճանչցան , ու ոտքով բոլոր քա-
ղաքներէն հոն կը վազէին , և ա-
նոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր քո-
Մաա. Թ. 36 ։ ժգ. 14 ։ 34 վը ժողովեցան ։ ՚Ու Ցիսուս երբ-
որ դուրս ելաւ , շատ ժողովուրդ տեսնելով՝ խղճաց անոնց վրայ , ինչու որ հովիւ չունեցող ոչխար-
Ղու. Թ. 11 ։ ներու պէս էին ։ և ՚սկսաւ շատ բաներ սորվեցընել անոնց ։
Մաա. ժգ. 15 ։ Ղու. Թ. 12 ։ 35 Ու երբոր ժամանակը շատ ու-
շացաւ , իր աշակերտները իրեն եկան ու ըսին , Հո՛ն անապատ տեղ մին է , ու ժամանակը ու-
36 շացած է ։ Արձակէ ժողովրդները որ երթան բոլորտիքի ագարակ-
ները ու գեղերը՝ ու իրենց հաց գնեն , ինչու որ ուտելու բան
Թուա. ժա. 13 , 22 ։ Դ Թագ. գ. 43 ։ 37 մը չունին ։ Բայց անիկայ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց , Դուք տուէք ատոնց որ ուտեն ։ Եւ ըսին իրեն , ՚Երթանք երկու
հարիւր դահեկանի հաց գնե՞նք՝ 38 և տանք ատոնց որ ուտեն ։ Ըսաւ անոնց , Քանի՞ նկանակ ունիք , դացէք նայեցէք ։ ու երբոր գիտ-
ցան՝ ըսին , ՚Հինգ , ու երկու 39 ձուկ ։ Եւ հրաման ըրաւ անոնց՝ որ կանանչ խոտին վրայ դունդ
40 դունդ նստեցընեն ։ Եւ դաս դաս նստան՝ հարիւրական ու յիսունա-
41 կան ։ Եւ հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ ու դէպ՝ ի երկինքը նայելով , ՚օրհնեց , և մանրեց նկանակները ու տուաւ իր աշա-
կերտներուն , որ անոնց առջևը դնեն , ու երկու ձուկը ամենուն
42 ալ բաժնեց ։ Եւ ամէնքը կերան ու
43 կշտացան ։ Եւ տասներկու կողով լեցուն՝ կտորուանքները վերցու-
44 ցին , և ձուկերէն ալ ։ Եւ ան հացերէն ուտողները հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ էին ։
Մաա. ժգ. 22 ։ Ցօհ. գ. 17 ։ 45 ՚Եւ շուտ մը իր աշակերտները արտորցուց որ նաւը մտնեն , և իր-
ենք առաջ միւս կողմը Բեթսայիդա անցնին , մինչև որ ինքը ժողովուր-
46 դը արձակէ ։ Եւ անոնցմէ զա-
տուելով՝ լեռը ելաւ աղօթք ընե-
Մաա. ժգ. 23 ։ Ցօհ. գ. 16 , 17 ։ 47 լու ։ ՚Ու երբոր իրիկուն եղաւ , նաւը ծովուն մէջտեղն էր , ու ինքը
48 մինակ ցամաքն էր ։ Եւ տեսաւ անոնք որ կը տագնապէին հո-
վին թէ քաշելու աւեններին , ինչու որ հովը իրենց դէմ էր ։ և գիշերուան չորրորդ պահուն աւենները ծովուն
Տե՛ս Ղու. իգ. 28 ։ վրայ քալելով կու գայ անոնց , ու
49 ՚կ'ուզէր անոնցմէ անցնիլ ։ Ա-
նոնք երբոր տեսան որ ծովուն վրայ կը քալէր , կարծեցին թէ աչքի
ԳԼ. ը. 17 , 18 ։ ԳԼ. գ. 5 ։ Ժգ. 14 ։ Մաա. ժգ. 34 ։ երևոյթ բան մըն է , ու կանչուրը-
50 տեցին ։ Քանզի ամէնքն ալ զանի-
կայ տեսան ու խռովեցան ։ և ինքը շուտ մը խօսեցաւ անոնց հետ ու ըսաւ անոնց ։ Քաջ եղէ՛ք՝ ես
51 եմ , մի՛ վախնաք ։ Եւ նաւը ե-
լաւ անոնց քովը , ու հովը դադա-
րեցաւ ։ և անոնք մտքերնուն մէջ չափէ դուրս սաստած էին ու կը
52 զարմանային ։ Վասն զի ՚հացին վրայ իշած հրաշքը չմտացան , ինչու որ ՚սիրտերնին թմրած էր ։
Մաա. Թ. 20 ։ ԳԼ. Թ. 27 , 28 ։ Գոր. ժԹ. 12 ։ 53 ՚Ու միւս կողմը անցնելով , Գեննեսարէթի երկիրը հասան և
54 նաւը տեղաւորեցին ։ Ու երբոր նաւէն ելան , ՚անդի ճանչցան զանիկայ ։
55 Եւ ամբողջ անդին վազելով բոլոր շրջակայ տեղուանքը , սկսան մահիճներով հիւանդները բերել՝ ուր որ կը լը-
56 սէին թէ հոն է ։ Եւ ուր որ կը մտնէր՝ գեղերը կամ քաղաքները կամ ագարակները , հրապարակնե-
րուն մէջ կը դնէին հիւանդները , ու կ'աղաչէին իրեն որ ՚Գոնէ իր

Ճամ. Տեառն 32

Հանդերձին քղանցքին դպչին . և որոնք որ դպան , բժշկուեցան ։

ԳԼ . Ի

1 Փարիսեցիք կը մեղադրեն Քրիստոսի աշակերտները՝ անլուայ ձեռքով հաց ուտելնուն համար ։ 8 Իսկ ինքը կ'ապացուցանէ թէ անձը մարդոց աւանդութիւնները բռնելով՝ Աստուծոյ պատուիրաքը կ'անարգեն ։ 14 և թէ կերակուրը մարդը չպղծեր ։ 24 Փիւնիկ Ասորի կնկանը ազիկը պիղծ ոգիէ մը կ'ազատէ ։ 31 և խուլ ու գժուարախօս մարդ մը կը բժշկէ ։

– Մատ. ժե. 1 ։

1 Ու – իր քովը ժողովուեցան փարիսեցիները ու դպիրներէն ոմանք՝ որ Երուսաղեմէն եկած էին ։
2 Ու երբոր տեսան որ անոր աշակերտներէն ոմանք պիղծ՝ այսինքն անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտէին ,
3 մեղադրեցին ։ Ինչու որ փարիսեցիները ու բոլոր Հրեաները մինչև որ աղիկ մը ձեռքերնին չլուան , հը–ց չեն ուտեր , քանզի ծերերուն
4 աւանդութիւնը կը բռնեն . Եւ շուկայէն ի–ն –ինչ թէ որ չլուացուին , չեն ուտեր . և ուրիշ շատ բաներ կայ՝ որ ընդունած են ու կը բռնեն , –ս–ինք դաւաթներու և փարչերու ու պղնձէ աման–
Բ Մատ. ժե. 2 ։ ներու և անկողիններու լուացմունք–
5 ներ ։ Բ–ն առնը փարիսեցիները ու դպիրները հարցուցին անոր թէ Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ծերերուն աւանդութեանը պէս չեն երթար , հապա անլուայ ձեռքերով
6 հաց կ'ուտեն ։ Ն–ն ալ պատասխան տուաւ ու բսաւ անոնց , Աղէկ մարգարէութիւն բրաւ Եսայի ձեզի կեղծաւորներուդ համար , ինչպէս որ գրուած է , Ե–ս ժողովուրդը ս–ն շրթունքներովը զիս կը պատուէ , բայց իրենց սիրտը հեռա–
7 ցած զատուած է ինծմէ . Ու պաշտօնէ տեղը զիս կը պաշտեն , մարդոց պատուիրած բաները ի–ր վարդա–
8 պետութիւն սորվեցընելով ։ Վասն զի Աստուծոյ պատուիրանքը թող տալով՝ մարդոց աւանդութիւնը կը բռնեք , ի–ղ–ե– փարչերու և դաւաթներու լուացմունքներ , և ասոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ'ը–
9 նէք ։ Ու բսաւ անոնց , Աղէկ կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրանքը , որ ձեր աւանդութիւնը
10 պահէք ։ Քանզի Մովսէս բսաւ , Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ . և Ո՛վ որ ի–ր հայրը կամ մայրը ա–
Բ Եել . ի . 12 ։ Բ Օր . ե . 16 ։ Մատ . ժե . 4 ։ Ե Ել . իա . 17 ։ Ղև . ի . 9 ։ Առակ . ի . 20 ։ Ղ Մատ . ժե . 5 ։ իգ . 18 ։
11 նիժէ , մահով թող մեռնի ։ Բայց դուք կ'ըսէք , Թէ որ մէկը ի–ր հօրը կամ մօրը բսէ , Ն–ն բանը որ ինծմէ պիտի շահիս , Ա–ստ–ծոյ ի–ր–
12 ը–կորբան է , (որ բսել է ընծայ ,) Ու – ը–ր–ն ի'ըլաչ –նի–չ . Եւ ալ թող չէք տար անոր բան մը ընել իր
13 հօրը կամ իր մօրը . Ու Աստուծոյ

Ճամ. Տեառն 32

խօսքը կը խափանէք ձեր աւանդութիւնովը որ կ'աւանդէք . և ասոր նման շատ ուրիշ բաներ կ'ը–
14 նէք ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ բսաւ անոնց , Լսեցէք
Ի Մատ . ժե . 10 ։ 15 ինծի ամէնքդ ու հասկըցէք ։ Բան մը չկայ որ դուրսէն մարդուն ներսը մտնէ , ու կարող ըլլայ զանիկայ պղծելու , հապա ան բաները որ անկէ կ'ելլեն , անոնք են որ մարդը
16 կը պղծեն ։ Ե–ն ով որ լսելու ականջ
Ը Մատ . ժա . 15 ։ ունի , թող լսէ ։
17 Ի–ն երբոր ան բազմութենէն ը–ր–ե–լ–վ տուն մտաւ , իր աշակերտները հարցուցին իրեն ան ա–
Ի Մատ . ժե . 15 ։ 18 ռակին համար ։ Ու բսաւ անոնց , Դո՞ւք ալ ատանկ անմիտ էք . չէ՞ք հասկրնար թէ ամէն ինչ որ դուրսէն մարդուն ներսի դին կը մտնէ ,
19 չկրնար զանիկա պղծել . Վասն զի չէ թէ անոր սրտին մէջը կը մտնէ , հապա փորը , և արտաքնոցը կ'ելլէ , ու բոլոր կերածները կը մաք–
20 րէ ։ Եւ կ'ըսէր թէ Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն , անիկայ կը պղծէ
Ժ Ծն . գ . 5 ։ Ը . 21 ։ Մատ . ժե . 19 ։ 21 մարդը ։ Ի–ն ներսէն մարդոց սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդները , շնութիւններ , պոռնկութիւններ ,
22 սպանութիւններ , գողութիւններ , ագահութիւններ , չարութիւններ , նենգութիւն , դիճութիւն , չար աչք , հայհոյութիւն , ամբարտա–
23 ւանութիւն , անզգամութիւն ։ Ա–ս բոլոր չար բաները ներսէն կ'ելլեն , ու կը պղծեն մարդը ։
Ի Մատ . ժե . 21 ։ 24 Ե–ւ անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի սահմանները գնաց , և տուն մը մտնելով՝ չէր ուզեր որ մէկուն յայտնուի , բայց չկրցաւ
Ե–ս . իթ . 13 ։ Մատ . ժե . 8 ։ 25 ծածկուիլ . Քանզի կնիկ մը որուն աղջիկը պիղծ ոգի ունէր իր ներ–ս ը–ն , լսեց անոր վրայով , ու եկաւ՝
26 անոր ոտքը ինկաւ ։ Եւ ան կնիկը * Հեթանոս էր՝ ազգով Փիւնիկ Ա–
* Ը–ա . Ը–ն սորի , ու կ'աղաչէր անոր՝ որ դևը
27 իր աղջիկէն հանէ ։ Ն–ւ Ցիսուս բսաւ անոր , Թող առաջ տղաքը կշտանան . քանզի աղէկ չէ տղոցը հացը առնել ու շուներուն
28 ձգել ։ Ա–նիկայ պատասխան տուաւ ու բսաւ անոր , Ա–յո՛ Տէր , ինչու որ շուներն ալ սեղանին տակը տղոցը փշրանքներէն կը կերակ–
29 րուին ։ Ե–ւ բսաւ անոր , Ա–տ խօսքիդ համար դնա , քու աղջիկդ
30 դևը ելաւ ։ Ե–ւ ի–ջ իր տունը ներ–թալով՝ գտաւ որ դևը ելած , ու աղջիկը անկողնին վրայ պառկած
Լ Մատ . ժե . 29 ։ էր ։
31 Ա–ւ Նորէն Տիւրոսի ու Սիդոնի սահմաններէն ելլելով՝ եկաւ Գալիլեայի ծովեզերքը Դեկապօլիսի

Ցամք Տեառն 32

Ա Մաս. Թ. 32։ Ղե. ժա. 14։

Ծն. Թ. 6։ Ել. ը. 41։ Ժ. 1։ Ես. ժա. 33. 38։ Ա Մաս. ժա. 5։ Ես. ե. 43։

32 սահմաններուն մէջէն։ Եւ Իսկը բերին անոր առջին՝ խուլ ու դժուարախօս, ու կ՚աղաչէին որ անոր վրայ ձեռք դնէ։ Եւ ժողովուրդէն մէկդի առնելով զանիկայ, իր մատերը անոր ականջներուն մէջը խօթեց ու թքաւ, և անոր լեզուին դպաւ, ու երկինքը նայելով՝ հառաչեց ու բսաւ անոր, Եփփաթա, (որ ըսել է Բացուէ,) Եւ իսկոյն անոր ականջները բացուեցան, ու անոր լեզուին կապը քակուեցաւ, և շտակ կը խօսէր։ Ու Յիսուս իրենց անոնց որ մէկու մը չըսեն. և որչափ ինքը կը պատուիրէր անոնց, անոնք՝ ալ աւելի կը քարոզէին. Ա Մաս. ժա. 5։ Ես. ե. 43։

37 Ու չափէ դուրս կը զարմանային և կ՚ըսէին, Ամէն բաները աղէկ ըրաւ ասիկայ, որ խուլերուն լսել կուտայ և համրերուն խօսիլ։

ԳԼ. Ը

1 Քրիստոս հրաշքով կը կերակրէ ժողովուրդը. 11 փարիսեցւոց խնդրած նշանը չուզեր տալ. 15 կը պատուիրէ իր աշակերտներուն որ զգոյշ ըլլան փարիսեցիներուն խմորէն և Հերովդեսեաններուն խմորէն. 22 կոյր մը աչքերը կը բանայ. 27 կը ծանուցանէ թէ ինքը Քրիստոսն է, որ պիտի չարչարուի ու յարութիւն առնէ. 34 և իր աշակերտները կը յորդորէ որ համրերեն, երբոր չալածուին աւետարանի գաւանութեանը համար։

Ա Մաս. Ժե. 32։

1 Ի՛ն օրերը Ժողովուրդը խիստ շատ բլլալով, և ուտելու բան մը չունենալով, Յիսուս իրեն կանչեց իր աշակերտները ու բսաւ 2 անոնց, Կը խղճամ աս ժողովուրդին վրայ, ինչու որ հիմա իրեք օր է որ իմ քովս են, և բան մը չունին ուտելու. 3 Ու թէ որ զանոնք անօթի իրենց տուները, ճամբուն մէջ պիտի մաբին, ինչու որ ասոնցմէ ոմանք հեռուէ եկած են։ 4 Եւ իր աշակերտները պատասխան տուին իրեն, Ա՛ս անապատիս մէջ ո՞ւսկից կրնայ մէկը 5 հացով կշտացընել զանոնք։ Եւ Հարցուց անոնց, Քանի՞ նկանակ ունիք. ու անոնք ըսին, Եօթը։ 6 Եւ հրաման ըրաւ ժողովուրդին որ գետնին վրայ նստին, ու առաւ եօթը նկանակը, գոհացաւ և կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որ ժողովուրդին առջեր դնեն, և դրին։ 7 Նէն, և քանի մը մանր ձուկեր ունէին, և օրհնեց ու բսաւ որ անոնք ալ դնեն առջեր։ 8 Ուտեցին ու կշտացան, ու աւելցած կտորներուն վերցուցին եօթը զամբիւղ։ 9 Եւ ուտողները չորս հազարի չափ էին. ու արձակեց զանոնք։ 10 Եւ շուտ մը նաւը մտնելով աշակերտներուն հետ, եկաւ Դալմանութայի կողմերը։

Ցամք Տեառն 32

Ա Մաս. ժբ. 38։ Ժգ. 1։ Ծն. գ. 30։

11 Եւ փարիսեցիները ելլելով՝ սկսան անոր հետ վիճաբանութիւն ընել, և զանիկայ փորձելով՝ իրմէն 12 նշան մը կ՚ուզէին երկինքէն։ Եւ անիկայ իր հոգիին մէջ հառաչելով ըսաւ, Ի՞նչ է որ աս ազգը նշան կ՚ուզէ. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ աս ազգին նշան պիտի 13 չտրուի։ Ու զանոնք թողլով՝ նորէն նաւը մտաւ, ու դնաց յԱյն միւս կողմը։

Ա Մաս. Ժգ. 5։

14 Եւ հաց առնելու մոռցեր էին, ու նաւուն մէջ իրենց հետը միայն 15 մէկ նկանակ մը ունէին։ Եւ կը պատուիրէր անոնց ու կ՚ըսէր, Նայեցէք և զգուշացէք փարիսեցւոց խմորէն ու Հերովդեսին խմորէն։ 16 Մտրէն։ Եւ իրարու հետ կը խորհէին ու կ՚ըսէին թէ Հաց չունինք։ 17 Ուշադրութիւն համար է։ Իսկ Յիսուս գիտնալով ըսաւ անոնց, Ինչու կը խորհիք թէ հաց չունիք. Տակաւին չե՞ք հասկընար ու չե՞ք իմանար. դեռ

Ա Մաս. Ժգ. 6։ Ղուկ. Ժբ. 1։

Բ Գր. գ. 52։

18 սիրտերնիդ թմրա՞ծ է. Աչքեր ունիք ու չե՞ք տեսներ, և ականջներ ունիք ու չե՞ք լսեր, և չե՞ք յիշեր։ 19 Երբոր հինգ նկանակը հինգ հազարին կտրեցի, քանի՞ կողով լեցուն կտորուանք վերցուցիք. Ըսին 20 անոր, Տասուերկու։ Ու երբոր եօթը չորս հազարին էրեցի, քանի՞ զամբիւղ լեցուն կտորուանք վերցուցիք. անոնք ալ 21 ըսին, Եօթը։ Ու ըսաւ անոնց, Հա՞ղ ինտո՞ր չէք հասկընար։

Ա Մաս. Ժգ. 20։ Գր. գ. 43։ Ղուկ. Թ. 17։ Ծն. գ. 18։ Ա Մաս. Ժե. 37։ Հմր 8։

Ղ Գր. գ. 52։ Հմր 17։

22 Եւ Բեթսայիդա եկաւ, ու անոր առջեր կոյր մը բերին, ու կ՚աղաչէին 23 որ անոր դպչի անոր. Եւ անիկայ կոյրին ձեռքէն բռնելով՝ դուրս հանեց, ու անոր աչքերուն թքնելով՝ ձեռքը անոր վրայ դրաւ, ու կը հարցընէր անոր 24 թէ բան մը կը տեսնէ՞. Ան ալ նայեցաւ ու կ՚ըսէր, Մարդիկները կը տեսնեմ ծառերու պէս որ կը 25 պտրտին։ Նորէն ձեռքը անոր աչքերուն վրայ դրաւ, ու անոր նայիլ տուաւ. և ողջացաւ ու ամէն 26 բան համարձակ կը տեսնէր։ Եւ զանիկայ իր տունը խրկելով բսաւ, Գեղը մի՛ մտներ, ու գեղին մէջ մէկուն մի՛ ըսեր։

Ա Գր. է. 33։

Ա Մաս. ը. 4։ Գր. և. 43։

27 Եւ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ Փիլիպպոսի Կեսարիայի գեղերը ելաւ, ու ճամբուն մէջ կը հարցընէր իր աշակերտներուն ու կ՚ըսէր անոնց, Ինծի համար ո՞վ կ՚ըսեն մարդիկ թէ եմ։

Ա Մաս. Ժգ. 18։ Ղուկ. Թ. 18։

28 Եւ անոնք պատասխան տուին ու ըսին, Յովհաննէս Մկրտիչը.

Ա Մաս. Ժգ. 2։

Ա Մաս. Ժե. 39։

Յամի Տեառն
32

և ուրիշները՝ Եղիան , ուրիշներն
29 ալ՝ մարգարէներէն մէկը ։ Եւ
ինքը ըսաւ անոնց , Հապա դուք
ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ .
պատասխան տուաւ Պետրոս ու
ըսաւ անոր , ᵗԴուն ես Քրիստո-
30 սը ։ Եւ սաստիկ պատուիրեց ա-
նոնց՝ որ իրեն համար մէկու մը
չըսեն ։
31 Ու ᵘսկսաւ սորվեցընել անոնց
թէ պէտք է որ Որդին մարդոյ շատ
չարչարանքներ կրէ , ու երէցներէն
և քահանայապետներէն ու դպիր-
ներէն մերժուի , ու սպաննուի , և
իրեք օրէն ետև յարութիւն առնէ ։
32 Ու —— խօսքը յայտնի խօսեցաւ .
և Պետրոս մէկդի առաւ զանիկայ ,
ու սկսաւ յանդիմանել զանիկայ ։
33 Եւ ինքը դարձաւ ու իր աշակերտ-
ներուն նայելով , յանդիմանեց
Պետրոսը ու ըսաւ , Ետիս գնա՝
Սատանայ , ինչու որ դուն Աստու-
ծոյ բաները չես մտածեր , հապա
մարդոց բաները ։
34 Եւ ժողովուրդը իր աշակերտնե-
րուն հետ մէկտեղ իրեն կանչելով՝
ըսաւ անոնց , ʷՈ՛վ որ կ'ուզէ իմ
ետևէս գալ , թող իր անձը ու-
րանայ , և իր խաչը վերցընէ , ու
35 իմ ետևէս գայ ։ Վասն զի ˣով
որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցընել ,
պիտի կորսընցընէ զանիկա . և ով
որ ինծի ու աւետարանին համար
իր անձը կորսընցընէ , պիտի ապ-
36 րեցընէ զանիկայ ։ Քանզի ի՞նչ
օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշ-
խարհը վաստըկի , և իր անձը կոր-
37 սընցընէ . կամ իր անձին համար
ի՞նչ ազատչէք պիտի տայ մարդ ։
38 Վասն զի ʸով որ զիս ու իմ խօս-
քերս ——նիլ ամօթ սեպէ աս
շնացող ու մեղաւոր ազգիս մէջ ,
Որդին մարդոյ ալ զանիկայ ——
նիլ ամօթ պիտի սեպէ՝ երբոր գայ
իր Հօրը փառքովը սուրբ հրեշ-
39 տակներուն հետ ։ Եւ ըսաւ ա-
նոնց , ᶻՃշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ
հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանի-
ները կան՝ որոնք մահուան համը
պիտի չառնեն , մինչև որ տեսնեն
ᶜԱստուծոյ թագաւորութիւնը զօ-
րութիւնով եկած ։

ʲՄատ. ժզ. 16 ։ Յով. զ. 70 ։ ժա. 27 ։
ʰՄատ. ժզ. 20 ։
ⁱՄատ. ժզ. 21 ։ ժէ. 21 ։ Ղու. թ. 22 ։
ʷՄատ. ժ. 38 ։ ժզ. 24 ։ Ղու. թ. 23 ։ ժդ. 27 ։
ˣՅով. ժբ. 25 ։
ʸՄատ. ժ. 33 ։ Ղու. թ. 26 ։ ժբ. 9 ։
ᶻՏես Հռով. ա. 16 ։ բ Տիմ. ա. 8 ։ բ. 12 ։
ᶻՄատ. ժզ. 28 ։ Ղու. թ. 27 ։
ᶜՄատ. իդ. 30 ։ իե. 31 ։ Ղու. իբ. 18 ։

ԳԼ. Թ

1 Քրիստոսի այլակերպութիւնը ։ 11 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը սորվեցընէ Եղիայի գալուն վրայով . 24 խուլ և համր դև մը կը հանէ . 30 կը նախաձայնէ իր մահը և յարութիւնը . 34 կը յորդորէ իր աշակերտները որ հեզ ըլլան . 38 և կը պատուիրէ անոնց որ իրեն հակառակ չեղողները չարգիլեն , ու հաւատացեալներուն գայթակղութիւն չտան ։

1 Եւ ᵉվեց օրէն ետև Յիսուս իր հե-
տը առաւ Պետրոսը ու Յակո-
բոսը և Յովհաննէսը , ու անոնք
մէկ բարձր լեռ մը հանեց առան-
ձին , և անոնց առջևը այլակերպե-
2 ցաւ ։ Ու իր հանդերձները եղան
փայլուն ᶠխիստ ճերմակ , անանկ
որ երկրի վրայ թափիչ մը չկրնար
3 այնպէս ճերմըկցընել ։ Ու Եղիա
Մովսէսին հետ երևցաւ անոնց , և
4 Յիսուսի հետ կը խօսէին ։ Եւ
Պետրոս պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ Յիսուսին , Ռա՛բբի՝ աղէկ է
որ հոս կենանք . ու իրեք խրճիթ
շինենք , մէկը քեզի , և մէկը Մով-
5 սէսին , ու մէկը Եղիային . Վասն
զի չէր գիտեր թէ ինչ խօսի , ին-
6 չու որ զարհուրեր էին ։ Եւ մէկ
ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ ,
ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով ,
Ասիկայ է իմ սիրելի որդիս , ատոր
7 մտիկ ըրէք ։ Եւ յանկարծ ասդին
անդին որ նայեցան , ալ ուրիշ
մէկը չտեսան , հապա մինակ Յի-
8 սուսը իրենց հետ ։ ᵍՈւ երբոր լեռ-
նէն վար կ'իջնէին , պատուիրեց ա-
նոնց որ տեսածնին մէկու մը չպատ-
մեն , բայց միայն Որդին մարդոյ
մեռելներէն յարութիւն առնելէն
9 ետև ։ Եւ անոնք ան խօսքը պա-
հեցին , ու մէջերնին հարցուփորձ
կ'ընէին թէ մեռելներէն յարու-
10 թիւն առնելը ի՞նչ է ։ Եւ իրեն
հարցուցին ու ըսին , Ան ի՞նչ է
որ դպիրները կ'ըսեն թէ ʰպէտք
11 է որ առաջ Եղիան գայ ։ Անիկայ
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
նոնց , Յիրաւի առաջ Եղիան կու-
գայ , և ամէն բան կարգի կը դնէ .
և թէ ⁱինչպէս գրուած է Որդւոյ
մարդոյ համար , որ շատ չարչա-
րանքներ պիտի կրէ ու ʲանար-
12 գուի . Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ
ᵏԵղիան եկաւ ալ , և ինչ որ ու-
զեցին՝ ըրին անոր , ինչպէս որ
գրուած է անոր համար ։
13 ˡՈւ աշակերտներուն քովը գա-
լով՝ տեսաւ շատ ժողովուրդ անոնց
բոլորտիքը՝ և դպիրները , որ վի-
ճաբանութիւն կ'ընէին անոնց հետ ։
14 Եւ շուտ մը բոլոր ժողովուրդը երբ-
որ տեսան անիկայ՝ խիստ զարմա-
ցան , ու առաջ վազելով՝ բարև
15 կու տային անոր ։ Եւ հարցուց
դպիրներուն թէ ի՞նչ վիճաբա-
16 նութիւն կ'ընէք անոնց հետ ։ Ու
ժողովուրդէն ᵐմէկը պատասխան
տալով ըսաւ , Վա՛րդապետ՝ իմ
որդիս քեզի բերի , որ համր ոգի
17 ունի . Եւ ո՛ւր որ անոր հանի ,
զանիկայ գետինը կը զարնէ . ան
ալ կը փրփրի և իր ակռաները կը
կրճտէ ու կը ցամքի . և քու
աշակերտներուդ ըսի որ զանիկայ
18 հանեն , ու չկրցան ։ Պատասխան
տուաւ անոնց ու ըսաւ , Ո՛վ ան-

ᵉՄատ. ժէ. 1 ։ Ղու. թ. 28 ։

Յամի Տեառն
32

ᶠԴան. է. 9 ։ Մատ. իբ. 3 ։
ᵍՄատ. ժէ. 9 ։
ʰՄաղ. դ. 5 ։ Մատ. ժէ. 10 ։
ⁱՍաղ. իբ. 6 ։ Եսա. ծգ. 2, &c ։ Դան. թ. 26 ։
ʲՂու. իգ. 11 ։ Փիլ. բ. 7 ։
ᵏՄատ. ժա. 14 ։ ժէ. 12 ։ Ղու. ա. 17 ։
ˡՄատ. ժէ. 14 ։ Ղու. թ. 37 ։
ᵐՄատ. ժէ. 14 ։ Ղու. թ. 38 ։

Ցամփ Տեառն
32

հաւատ ազգ՝ մինչև ե՞րբ ձեզի հետ
պիտի ըլլամ , մինչև ե՞րբ ձեզի
պիտի համբերեմ . ինծի բերէք
19 անիկայ ։ Եւ զանիկայ բերին ի-
րեն . ^ա երբոր տղան տեսաւ զանի-
կայ , շուտ մը նոյն ոգին ցնցեց ա-
նիկայ , ու գետինը ինկած կը
20 թաւալէր ու կը փրփրէր ։ Եւ
Յիսուս հարցուց անոր հօրը ու
ըսաւ , Ո՞րչափ ատեն է որ աս
բանը ասոր եղաւ . ու անիկայ ը-
21 սաւ , Տղայութենէն 'ի վեր . Եւ
շատ անգամ կրակի ու ջուրի մէջ
կը նետէ ասիկայ՝ որ կորսնցընէ .
բայց թէ որ կարողութիւն մը ու-
նիս , օգնէ մեզի , խղճալով մեր վը-
22 րայ ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր ,
Թէ որ կարող ես հաւատալու ,
^բ ամէն բան կարելի է անոր որ կը
23 հաւատայ ։ Եւ տղուն հայրը շուտ
մը աղաղակեց ու արցունքով ը-
սաւ , Կը հաւատամ , Տէր , օգնէ
24 իմ անհաւատութեանս ։ Յիսուս
երբոր տեսաւ որ ժողովուրդը վրան
կը դիզուի , սաստեց պիղծ ոգիին՝
ու ըսաւ անոր , Համր ու խուլ
ոգի՝ ես կը հրամայեմ քեզի , ելիր
ատկէ , ու մէյմըն ալ չմտնես ա-
25 տոր ներսը ։ Եւ կանչուըռտելով՝
սաստիկ ցնցեց զանիկայ , ու ելաւ .
և տղան մեռելի պէս եղաւ , անանկ
որ շատերը ըսին թէ Մեռաւ ։
26 Եւ Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով՝
վերցուց զանիկայ . ան ալ կայ-
27 նեցաւ ։ ^գ Ու երբոր ինքը տուն
մտաւ , իր աշակերտները առանձին
հարցուցին իրեն՝ ըսելով , Մենք
ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանիկայ ։
28 Եւ ըսաւ անոնց , Աս տեսակը կա-
րելի չէ ուրիշ բանով մը ելել ,
բայց միայն աղօթքով ու ծոմա-
պահութեամբ ։
29 Եւ անկէ ելլելով՝ Գալիլեայի
մէջէն կ'անցնէին . ու չէր ուզեր որ
30 մէկը գիտնայ ։ ^դ Ինչու որ կը սոր-
վեցընէր իր աշակերտներուն ու
կ'ըսէր անոնց թէ Որդին մարդոյ
պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը , և
զանիկայ պիտի սպաննեն . ու եր-
որ սպաննուի , երրորդ օրը յարու-
31 թիւն պիտի առնէ ։ Եւ անոնք
չէին հասկընար ան խօսքը , ու կը
վախնային իրեն հարցընելու ։
32 ^ե Եւ եկաւ Կափառնայում , ու
երբոր տուն մտաւ , հարցուց ա-
նոնց , Ի՞նչ վիճաբանութիւն կ'ը-
33 նէիք ճամբան իրարու հետ ։ Եւ
անոնք լուռ կեցան , ինչու որ ճամ-
բուն մէջ իրարու հետ վիճաբանու-
34 թիւն կ'ընէին թէ ով մեծ է ։ Ու
երբոր նստաւ , կանչեց տասներ-
կուքը ու ըսաւ անոնց , ^զ Թէ որ
մէկը կ'ուզէ առաջին ըլլալ , ամե-
նուն յետինը պիտի ըլլայ և ա-
35 մենուն սպասաւորը ։ Ու ^է տղայ
մը առաւ կայնեցուց անոնց մէջը ,
և իր գիրկը առնելով զանիկայ՝ ը-
36 սաւ անոնց , Ով որ ասանկ տղոց-
մէն մէկը ընդունի իմ անունովս ,
զիս կ'ընդունի . և ^ը ով որ զիս ըն-
դունի , չէ թէ զիս կ'ընդունի ,
37 հապա զիս ղրկողը ։ ^թ Պատասխան
տուաւ անոր Յովհաննէս ու ըսաւ ,
Վարդապե՛տ՝ մէկը տեսանք որ քու
անունովդ դևեր կը հանէր , ու մեր
ետևէն չպտըտիր , և զանիկայ ար-
գիլեցինք՝ մեր ետևէն չպտըտելուն
38 համար ։ Եւ Յիսուս ըսաւ , Մի՛
արգիլէք զանիկայ ։ ^ժ ինչու որ մէկը
չկայ որ իմ անունովս հրաշք գոր-
ծէ , ու կարենայ շուտ մը զիս հայ-
39 հոյել . Քանզի ^ի ան որ * մեզի հա-
40 կառակ չէ , մեր" կողմն է ։ ^լ Վասն
զի ով որ ձեզի գաւաթ մը ջուր
խմցընէ † իմ անունովս՝ թէ դուք
Քրիստոսինն էք , ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի , Անիկայ իր վարձքը պիտի
41 չկորսնցընէ ։ ^խ Եւ ով որ գայ-
թակղեցընէ աս պզտիկներէն մէկը
որ ինծի կը հաւատան , աւելի ա-
ղէկ էր անոր՝ որ աղացքի քար
մը իր վիզէն կախուէր , ու ծովը
42 ձգուէր ։ ^ծ Եւ թէ որ քու ձեռքդ
քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ ա-
նիկայ . աղէկ է քեզի պակասաւոր
մտնել կեանքը , քան թէ երկու
ձեռք ունենալ ու գեհեանը երթալ
43 չմարելու կրակին մէջը . ^կ Ուր որ
անոնց որդը չմեռնիր ու կրակը
44 չմարիր ։ Եւ թէ որ քու ոտքդ
քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ
անիկայ . աղէկ է քեզի կաղ մտնել
կեանքը , քան թէ երկու ոտք ու-
նենալ ու գեհեանը ձգուիլ չմա-
45 րելու կրակին մէջը . Ուր որ անոնց
որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր ։
46 Եւ թէ որ քու աչքդ քեզ կը գայ-
թակղեցընէ , հանէ անիկայ . ա-
ղէկ է քեզի մէկ աչքով Աստուծոյ
թագաւորութիւնը մտնել , քան
թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին
47 գեհեանը ձգուիլ . Ուր որ անոնց
որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր ։
48 Ինչու որ ամէն մարդ կրակով պի-
տի աղուի , ^հ և ամէն զոհ աղով
49 պիտի աղուի ։ ^ձ Աղը աղէկ է , բայց
թէ որ աղը անհամնայ , ինչո՞վ պի-
տի համովցընէք . ^ղ Ձեր անձին մէջ
աղ ունեցէք , և ^ճ իրարու հետ խա-
ղաղութիւն ըրէք ։

^ա Գլ. Ա. 26 ։ Ղու. Թ. 42 ։
^բ Մատ. ԺԷ. 19 ։ Գլ. ԺԱ. 23 ։ Ղու. ԺԷ. 6 ։ Յով. ԺԱ. 40 ։
^գ Մատ. ԺԷ. 18 ։
^դ Մատ. ԺԷ. 21 ։ Ղու. Թ. 44 ։
^ե Մատ. ԺԸ. 1 ։ Ղու. Թ. 46 ։ ԻԲ. 24 ։
^զ Մատ. Ի. 26 ։ 27 ։ Գլ. Ժ. 43 ։
^է Մատ. ԺԸ. 2 ։ Գլ. Ժ. 16 ։
^ը Մատ. Ժ. 40 ։ Ղու. Թ. 48 ։
^թ Թուոց. ԺԱ. 28 ։ Ղու. Թ. 49 ։
^ժ Ա Կոր. ԺԲ. 3 ։
^ի Տես Մատ. ԺԲ. 30 ։
* Ոմանք՝ ձեզի հակառակ չէ , ձեր
^լ Մատ. Ժ. 42 ։
† Ոմանք՝ աս
^խ Մատ. ԺԸ. 6 ։ Ղու. ԺԷ. 1 ։
^ծ Օր. ԺԳ. 6 ։ Մատ. Ե. 29 ։ ԺԸ. 8 ։
^կ Եսա. ԿԶ. 24 ։
^հ Ղև. Բ. 13 ։ Եզեկ. ԽԳ. 24 ։
^ձ Մատ. Ե. 13 ։ Ղու. ԺԴ. 34 ։
^ղ Եփե. Դ. 29 ։ Կող. Դ. 6 ։
^ճ Հռով. ԺԲ. 18 ։ ԺԴ. 19 ։ Բ Կոր. ԺԳ. 11 ։ Եբր. ԺԲ. 14 ։

ԳԼ. Ժ

2 Քրիստոս կը վիճաբանի փարիսեցիներուն հետ՝ կնիկ արձակելու վրայով . 13 իրեն բերուած տղաքը կ'օրհնէ . 17 կ'իմացընէ հարուստ մարդու մը՝ թէ ինչ ընելու է որ յաւիտենական կեանքը ժառանգէ . 23 հարստութեան

Յամի Տեառն
33

վտանգը կը ցուցընէ իր աշակերտներուն . 28 վարձք կը խոստանայ անոնց՝ որ աւետարանին համար իրենց ո՛ր և իցէ բաները կը թողուն . 32 կը նախագուշակէ իր մահը և յարութիւնը . 35 երկու փառասէր աշակերտները կը խրատէ որ աւելի իրեն հետ չարչարուիլը մտածեն . 46 և կոյր Բարտիմէոսին աչքերը կը բանայ ։

ª Մատ. ժթ. 1 ։ Յով. ժ. 40 ։ ժա. 7 ։

1 Եւ ªանկէ ելլելով՝ Հրէաստանի
սահմանները եկաւ Յորդանա-
նու անդիի կողմէն , ու նորէն ժո-
ղովուրդները անոր քովը կը ժող-
վուէին . և ինչպէս որ սովորութիւն
ունէր , դարձեալ կը սորվեցընէր
անոնց ։
2 ᵇ Ու փարիսեցիները քովը եկան ,
և զանիկայ փորձելով կը հարցընէին
անոր թէ Արժա՞ն է որ էրիկը իր
3 կնիկը արձակէ ։ Եւ անիկայ պա-
տասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ ,
Մովսէս ձեզի ի՞նչ պատուիրեց ։
4 Եւ անոնք ըսին , ᶜ Մովսէս հրաման
տուաւ արձակման գիր գրել ու ար-
5 ձակել ։ Եւ Յիսուս պատասխան
տալով՝ անոնց ըսաւ , Ձեր սրտին
կարծրութեանը համար գրեց ձեզի
6 աս պատուէրը . Բայց ստեղծա-
գործութեան սկիզբէն ᵈ Աստուած
անոնք արու և էգ ըրաւ , — ըսաւ ;
7 ᵉ Ասոր համար մարդ իր հայրը ու
մայրը պիտի ձգէ և իր կնկանը
8 պիտի յարի , Ու երկուքը մէկ
մարմին պիտի ըլլան . ուստի ալ
երկուք չեն , հապա մէկ մարմին .
9 Ուրեմն ան որ Աստուած միաւո-
10 րեց , մարդ թող չզատէ ։ Եւ
տունը իր աշակերտները նորէն նոյն
11 բանը հարցուցին իրեն ։ Ու ըսաւ
անոնց , ᶠ Ո՛վ որ իր կնիկը արձա-
կէ և ուրիշ մը առնէ , անոր դէմ
12 շնութիւն կ՚ընէ ։ Ու կնիկ մը
թէ որ իր էրիկէն զատուի և ու-
րիշ երկան մը ըլլայ , շնութիւն
կ՚ընէ ։
13 ᵍ Եւ մանր տղաք բերին իրեն , որ
անոնց դպչի ։ բայց աշակերտները
14 կը յանդիմանէին բերողները ։ Յի-
սուս երբոր տեսաւ , սրդողելով ա-
նոնց ըսաւ , Թո՛ղ տուէք — մանր
տղոցը որ ինծի գան , և մի՛ ար-
գիլէք զանոնք , ինչու որ ʰ Աստու-
ծոյ թագաւորութիւնը ատանկնե-
15 րունն է ։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի ,
ⁱ Ո՛վ որ Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը պզտիկ տղու մը պէս չըն-
դունի , ընաւ պիտի չմտնէ անոր
16 մէջը ։ Եւ անոնք գիրկը առաւ ,
վրանին ձեռք դրաւ ու օրհնեց զա-
նոնք ։
17 ʲ Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ
ճամբուն մէջ , —հ— մէկ մարդ մը
վազեց՝ ու անոր առջեր ծունկ դր-
նելով կը հարցընէր անոր — Ըս-
—էր , Բարի վարդապետ՝ ի՞նչ
ընեմ որ յաւիտենական կեանքը
18 ժառանգեմ ։ Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր , Ինչո՞ւ զիս բարի կ՚անուա-
նես . մէկէն 'ի զատ բարի չկայ ,
19 բայց Աստուած ։ Պատուիրանքնե-
րը գիտես . ᵏ Շնութիւն մի՛ ըներ ,
Սպանութիւն մի՛ ըներ , Գողու-
թիւն մի՛ ըներ , Սուտ վկայութիւն
մի՛ ըներ , Զրկանք մի՛ ըներ ,
Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ ։
20 Անիկայ պատասխան՝ տուաւ ու
ըսաւ անոր , Վարդապետ՝ ա-
տոնք ամէնը մանկութենէս 'ի
21 վեր պահեր եմ ։ Եւ Յիսուս անոր
նայելով սիրեց զանիկայ , ու ըսաւ
անոր , Մէկ բան մը պակաս է
քեզի . գնա ունեցածդ ծախէ և
տուր աղքատներուն ու ˡ երկինքը
գանձ պիտի ունենաս , և խաչը
վերցուր ու եկուր իմ ետեւէս ։
22 Եւ անիկայ — խօսքին համար խո-
ժոռելով՝ տրտմած գնաց , ինչու
23 որ շատ ստացուածք ունէր ։ Եւ
ᵐ Յիսուս իր բոլորտիքը նայելով՝
ըսաւ իր աշակերտներուն , Ո՛րչափ
դժուար է անոնց որ հարստու-
թիւն ունին , Աստուծոյ թագաւո-
24 րութիւնը մտնել ։ Եւ աշակերտ-
ները զարմացեր էին անոր խօսքե-
րուն վրայ . բայց Յիսուս նորէն
պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ ,
Որդեակներ՝ ո՛րչափ դժուար է
ⁿ իրենց հարստութեանը յուսացող-
ներուն Աստուծոյ թագաւորու-
25 թիւնը մտնել ։ Դիւրին է որ
ուղտը ասեղին ծակէն անցնի , քան
թէ հարուստը Աստուծոյ թագա-
26 ւորութիւնը մտնէ ։ Եւ անոնք
խիստ շատ կը զարմանային ու
կ՚ըսէին իրարու , Ալ ո՞վ կրնայ
27 փրկուիլ ։ Եւ Յիսուս անոնց նա-
յելով ըսաւ , ᵒ Ատիկայ մարդոց
կողմանէ անկարելի է , բայց ոչ
Աստուծոյ կողմանէ . քանզի Աս-
տուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի
28 է ։ ᵖ Պետրոս սկսաւ ըսել անոր ,
Ահա՛ մենք ամէն բան թողուցինք
29 և քու ետեւէդ եկանք ։ Եւ Յիսուս
պատասխան տալով ըսաւ , Ճշմա-
րիտ կ՚ըսեմ ձեզի , Մէկը չկայ որ
թողուց տուն , կամ եղբայրներ ,
կամ քոյրեր , կամ հայր , կամ
մայր , կամ կին , կամ որդիներ ,
կամ արտեր՝ ինծի համար ու ա-
30 ւետարանին համար , ᵠ Որ պիտի
չառնէ հարիւրապատիկ հիմա աս
ատենս՝ տուներ , ու եղբայրներ ,
և քոյրեր , ու մայրեր , և որդիներ ,
ու արտեր՝ հալածանաց հետ , և
գալու աշխարհին մէջ՝ յաւիտենա-
31 կան կեանքը ։ ʳ Բայց շատ առա-
ջիններ պիտի ըլլան յետին , ու յե-
տիններ՝ առաջին ։
32 ˢ Եւ անոնք դէպ 'ի Երուսաղէմ

ᵇ Մատ. ժթ. 3 ։

ᶜ Օր. իդ. 1 ։ Մատ. ե. 31 ։ ժթ. 7 ։

ᵈ Ծն. ա. 27 ։ ե. 2 ։

ᵉ Ծն. բ. 24 ։ ա Կոր. զ. 16 ։ Եփս. ե. 31 ։

ᶠ Մատ. ե. 32 ։ ժթ. 9 ։ Ղու. ժզ. 18 ։ Հռով. է. 3 ։ ա Կոր. է. 10 ։ 11 ։

ᵍ Մատ. ժթ. 13 ։ Ղու. ժը. 15 ։

ʰ ա Կոր. ժդ. 20 ։ ա Պետ. բ. 2 ։

ⁱ Մատ. ժը. 3 ։

ʲ Մատ. ժթ. 16 ։ Ղու. ժը. 18 ։

Յամի Տեառն
33

ᵏ Ել. ի ։ Հռով. ժգ. 9 ։

ˡ Մատ. զ. 19 ։ 20 ։ ժթ. 21 ։ Ղու. ժբ. 33 ։ ժզ. 9 ։

ᵐ Մատ. ժթ. 23 ։ Ղու. ժը. 24 ։

ⁿ Յոբ. լա. 24 ։ Սաղ. ծբ. 7 ։ կբ. 10 ։ ա Տիմ. զ. 17 ։

ᵒ Երեմ. լբ. 17 ։ Մատ. ժթ. 26 ։ Ղու. ա. 37 ։

ᵖ Մատ. ժթ. 27 ։ Ղու. ժը. 28 ։

ᵠ բ Մն. իե. 9 ։ Ղու. ժը. 30 ։

ʳ Մատ. ժթ. 30 ։ ի. 16 ։ Ղու. ժգ. 30 ։

ˢ Մատ. ի. 17 ։ Ղու. ժը. 31 ։

Ցամք Տեառն 33

կ'ելլէին -- Ճամբուն մէջն էին . և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ'երթար , ու անոնք կը զարմանային , ու ետևէն երթալով՝ կը վախնային ։ 32 Եւ նորէն քովը առնելով տասուերկուքը , սկսաւ բսել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի 33 պատահէին . Ո- ը--- , Ահա երուսաղէմ կ'ելլենք , և Որդին մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետներուն ու դպիրներուն , և զանիկայ մահուան պիտի դատապարտեն , ու զանիկայ հեթանոս- 34 ներուն պիտի մատնեն . Եւ զանիկայ ծաղր պիտի ընեն ու ծեծեն , և անոր վրայ պիտի թքնեն , ու զանիկայ մեռցընեն , ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ ։

32 Եւ անոր քովը գացին Յակոբոս ու Յովհաննէս՝ Զեբեդէոսի որդիքը , ու ըսին , Վարդապետ՝ կ'ուզենք որ ի-ղջ ինչ որ խնդր- 36 բենք , մեզի ընես ։ Ան ալ բսաւ անոնց , Ի՞նչ կ'ուզէք որ ձեզի 37 ընեմ ։ Ու անոնք ըսին իրեն , Շնորհէ՛ մեզի որ նստինք մէկդի մէկը աջ կողմդ , և միսը ձախ 38 կողմդ քու փառացդ մէջ ։ Եւ Յիսուս բսաւ անոնց , Չէք գիտեր ինչ կը խնդրէք . կրնաք խմել ան գաւաթը որ ես կը խմեմ , և ան մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝ որով 39 ես կը մկրտուիմ ։ Եւ անոնք ըսին իրեն , Կրնանք . ու Յիսուս բսաւ անոնց , Ան գաւաթը որ ես կը խմեմ՝ պիտի խմէք , և ան մկրտութիւնովը որ ես կը մկրտուիմ՝ պիտի մկրտուիք . 40 Բայց իմ աջ կողմս ու ձախ կողմս նստիլը՝ իմս չէ տալը , հապա որոնց որ 41 պատրաստուած է ։ Ու երբոր ը-ա- տասը -ւ-ւէրդնէրը լսեցին , սկսան Յակոբոսին ու Յովհաննէ- 42 սին նեղանալ ։ Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք ու բսաւ անոնց , Գիտէք որ ազգաց իշխան ան- 43 պատածները կը տիրեն անոնց , և անոնց մեծամեծները կ'իշխեն ա- նոնց . Բայց ձեր մէջը անանկ պիտի չըլլայ , հապա ձեզմէ ով որ մեծ 44 ըլլալ կ'ուզէ , անիկայ ձեր սպասաւորը ըլլալ կ'ուզէ ։ Ու ձեզմէ ով որ ա- 45 ռաջին ըլլալ կ'ուզէ , անիկայ ամենուն ծառայ ըլլայ ։ Քանզի Որդին մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւորուելու , հապա սպասաւորութիւն բնելու , և իր կեանքը շատերուն համար փրկանք մը տալու ։

46 Ու եկան Երիքով . ու երբոր Երիքովէն կ'ելլէր աշակերտներովը և շատ բազմութիւնով , Տիմէոսի որդին կոյր Բարտիմէոսը ճամբուն 47 քովը նստեր էր մուրալու ։ Ու երբոր լսեց թէ Յիսուս Նազովրեցին է , սկսաւ աղաղակել ու բսել , Յիսուս որդի՛ Դաւիթի՛ 48 ողորմի՛ ինծի ։ Եւ շատերը կը յանդիմանէին զանիկայ որ լռէ , բայց անիկայ ալ աւելի կ'աղաղակէր , Որդի Դաւիթի՛ ողորմի՛ ին- 49 ծի ։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով՝ բսաւ որ անիկայ կանչեն . կանչեցին կոյրը ու բսին անոր , Քաջ 50 եղիր , ելի՛ր՝ քեզ կը կանչէ ։ Եւ անիկայ իր հանդերձը ձգելով , 51 ելաւ ու եկաւ Յիսուսին ։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու անոր բսաւ , Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ . կոյրը բսաւ անոր , Ռաբբունի՛ որ աչքերս բացուին ։ 52 Եւ Յիսուս բսաւ անոր , -Գնա՛ քու հաւատդ քեզ բժշկեց . և շուտ մը անոր աչքերը բացուեցան , ու ճամբան Յիսուսին ետևէն կ'երթար ։

Ցամք Տեառն 33

ԳԼ . ԺԱ

1 Քրիստոս իշու վրայ հնձած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ հանդէսով . 13 անպտուղ թզենին կ'անիծէ . 15 տաճարը կը մաքրէ . 20 կը յորդորէ իր աշակերտները որ հաստատ հաւատք ունենան , և իրենց թշնամիներուն ներեն . 27 և իր երած բաներուն օրինաւոր ըլլալը կը հաստատէ Յովհաննէսին վկայութեամբը , որ Աստուծմէ խրկուած մարդ մըն էր ։

1 Ու -երբոր Երուսաղէմին մօտեցան՝ Բեթփագէ ու Բեթանիա գէպ 'ի Ձիթենեաց լեռը , Յ-ը--- իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց , 2 Եւ բսաւ անոնց , Գացէքատ ձեր դիմացի գեղը . և անոր մէջ մըտնելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կապած աւանակ մը , որուն վրայ մարդ մը նստած չէ . արձրկեցէք անիկայ ու 3 բերէք . Եւ թէ որ մէկը ըսէ ձեզի թէ Ատ ի՞նչ կ'ընէք , ըսէք թէ Տէրոջը պէտք է . և շուտ մը հոս 4 պիտի խրկէ զանիկայ ։ Գացին և գտան աւանակը դուրսը փողոցին մէջ դրանը քով կապած , ու ար- 5 ձրկեցին զանիկայ ։ Եւ հոն կայնողներէն ոմանք ըսին անոնց , Ի՞նչ կ'ընէք որ կ'արձրկէքատ աւանա- 6 կը ։ Եւ անոնք ըսին անոնց ինչպէս որ Յիսուս պատուիրեր էր . 7 ու իրենց թող տուին ։ Եւ աւանակը Յիսուսի բերին , ու անոր վրայ իրենց հանդերձները դրին , ու 8 նստաւ անոր վրայ ։ Եւ շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին , և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կոտրէին ու ճամ- 9 բուն վրայ կը տարածէին ։ Եւ առջևէն ու ետևէն գացողները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Ովսաննա . Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անունը- 10 վը կու գայ . Օրհնեալ է մեր Դա-

-Մատ . թ . 22 ։ Գլ . ե . 34 ։

-Մատ . իա . 1 ։ Ղու . ԺԹ . 29 ։ Յով . Ժբ . 14 ։

Ա Սադ . ՃԺբ . 26 ։

Յամի Տեառն 33

ւիլժ հօրը թագաւորութիւնը որ
*կու գայ . Ովսաննա 'ի բարձունս ։
11 դԵւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ
ու տաճարը, և չորս կողմը ամէն
բաները աչքէ անցուց . և արդէն
ժամանակը իրիկուն ըլլալով՝ Բե-
թանիա ելաւ տասներկուքին հետ
մէկտեղ ։
12 եՈւ հետեւեալ օրը երբոր Բե-
թանիայէն կ'ելլէին, անօթեցաւ .
13 զԵւ հեռուանց տերեւալից թզենի
մը տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ անոր
վրայ բան մը գտնէ . ու երբոր ա-
նոր քովը գնաց, տերեններէն 'ի
զատ բան մը չգտաւ, ինչու որ թզե-
14 թուզի ատեն չէր . †Եւ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ասկէ
ետև մէկը քեզմէ պտուղ չուտէ
յաւիտեան . և իր աշակերտները
լսեցին ։
15 էՈւ եկան Երուսաղէմ . և Յի-
սուս տաճարը մտնելով՝ սկսաւ
դուրս հանել անոնք որ տաճարին
մէջ կը ծախէին ու կը գնէին . և
սատակ փոխողներուն սեղանները
ու աղաւնի ծախողներուն աթոռ-
16 ները կործանեց . Եւ թող չէր
տար որ մէկը տաճարին մէջէն ա-
17 ման մը անցընէ ։ Եւ կը սորվե-
ցընէր ու կ'ըսէր անոնց, Գրուած
չէ՞ որ ըԻմ տունս աղօթքի տուն
պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն,
բայց թդուք աւազակնե-
18 րու այր ըրիք ։ ժԵւ դպիրները ու
քահանայապետները — լսելով՝ կը
փնտռէին թէ ինչպէս կորսնցընեն
զանիկայ, քանզի անկէ կը վախ-
նային . ինչու որ իբոլոր ժողովուր-
դը զարմացեր էր անոր վարդապե-
19 տութեանը վրայ ։ Ու երբոր իրի-
կուն եղաւ, քաղաքէն դուրս ելաւ ։
20 լԵւ առտուանց երբոր անկէ
կ'անցնէին, թզենին տեսան ար-
21 մատէն չորցած ։ Ու Պետրոսին
միտքը եկաւ ու ըսաւ անոր, Ռաբ-
բի՛ աճա թզենին որ անիծեցիր,
22 չորցեր է ։ Եւ Յիսուս պատաս-
խան տալով ըսաւ անոնց, Աստու-
23 ծոյ հաւատք ունեցէք ։ Քանզի
խճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ
աս լեռանը ըսէ՝ Ելի՛ր ու ծովը ին-
կի՛ր, և իր սրտին մէջը չերկմտի,
հապա հաւատայ թէ ինչ որ ըսէ՝
կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր ինչ որ
24 ըսէ ։ Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի,
ծԻնչ բան որ աղօթքով կը խնդ-
րէք, հաւատացէք թէ պիտի առ-
25 նէք, և պիտի ըլլայ ձեզի ։ Ու
երբոր աղօթքի կը կայնիք, կներե-
ցէք թէ որ մէկուն դէմ բան մը
ունիք . որպէս զի ձեր Հայրն ալ
որ երկինքն է, ներէ ձեզի ձեր յան-
26 ցանքները ։ հԻսկ թէ որ դուք չէք
ներէք, ձեր Հայրն ալ որ երկինքն
է, պիտի չներէ ձեր յանցանքները ։
27 Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան,
նՈւ երբոր տաճարին մէջ կը պտը-
տէր, քահանայապետները և դը-
պիրները ու ծերերը անոր եկան,
28 Ու ըսին անոր, Ի՞նչ իշխանու-
թիւնով կ'ընես աս բաները, և
ո՞վ տուաւ քեզի աս իշխանու-
թիւնը, որ աս բաները ընես ։
29 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ը-
սաւ անոնց, Ես ալ ձեզի բան մը
հարցընեմ, ու [illegible] ինծի պա-
տասխան տուք, ես ալ ձեզի պիտի
ըսեմ թէ ինչ իշխանութիւնով
30 կ'ընեմ աս բաները . Յովհաննէ-
սին մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր՝
թէ մարդոցմէ, պատասխան տուէք
31 ինծի ։ Եւ անոնք մէջերնին կը
խորհէին ու կ'ըսէին, Թէ որ ը-
սենք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ, Հա-
պա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր .
32 Իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ, ժո-
ղովուրդէն կը վախնային . ինչու
որ օամէնքը ‡գիտէին Յովհաննէ-
սը թէ ճշմարտապէս մարգարէ էր ։
33 Եւ պատասխան տալով ըսին Յի-
սուսի ։ Չենք գիտեր . և Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
նոնց ։ Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ
ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս
բաները ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ Հրէից մերժուիլը և հեթանոսաց կոչումը՝ ապերախտ մշակներուն ձեռքը յանձնուած այգիին առակովը . 13 պատասխան կու տայ՝ կայսրին հարկ տալու վրայով . 18 կը ցուցընէ սադուկեցւոց իրենց մոլորութիւնը յարութիւն չկայ ըսելնուն համար . 28 առաջին պատուիրանքին վրայով հարցընող դպիրին խնդիրը կը լուծէ . 35 կը ջրէ ան կարծիքը որ դպիրները ունէին Քրիստոսի վրայով . 38 և կը պատուիրէ ժողովըրդոց որ զգուշ ըլլան անոնց փառասիրութենէն և կեղծաւորութենէն ։ 41 Քրիստոս կը գովէ երկու լումայ տուող աղքատ որբեւայրին ։

1 Եւ ասկսաւ առակներով խօսիլ
անոնց հետ — ըսել, Մէկ մարդ
մը այգի տնկեց, ու անոր բոլորտի-
քը ցանգ քաշեց, և ստորաճձան
փորեց, ու աշտարակ շինեց ։ և
զանիկայ մշակներու յանձնեց, ու
2 ինքը օտար երկիր մը գնաց ։ Եւ
ատենին ծառայ մը խրկեց մշակնե-
րուն, որ մշակներէն այգիին պտու-
3 ղէն առնէ ։ Իսկ անոնք բռնեցին
ծեծեցին զանիկայ ու պարապ
4 ճամբեցին ։ Նորէն ուրիշ ծառայ
մըն ալ խրկեց անոնց . և զանիկայ
քարկոծելով՝ գլուխը վիրաւորեցին
5 ու անարգուած ճամբեցին ։ Եւ
դարձեալ ուրիշ մը խրկեց . ու զա-
նիկայ սպաննեցին . և շատ ուրիշ-
ներ ալ խրկեց, որոնց մէկ քանինե-
րը ծեծեցին ու մէկ քանիները

* Ոմանք՝ Տէրոջը անուանովը կու գայ .
դ Մատ. իա. 12 ։
ե Մատ. իա. 18 ։
զ Մատ. իա. 19 ։
† Ոմանք՝ Եւ Յիսուս
է Մատ. իա. 12 ։ Ղու. ժթ. 45 ։ Յօհ. բ. 14 ։
ը Եսա. ծզ. 7 ։
թ Երեմ. է. 11 ։
ժ Մատ. իա. 45.46 ։ Ղու. ժթ. 47 ։
ի Մատ. է. 28 ։ Գլ. ա. 22 ։ Ղու. դ. 32 ։
լ Մատ. իա. 19 ։
խ Մատ. ժէ. 19 ։ իա. 21 ։ Ղու. ժէ. 6 ։
ծ Մատ. է. 7 ։ Ղու. ժա. 9 ։ Յօհ. ժդ. 13 ։ ժե. 7 ։ ժզ. 24 ։ Յակ. ա. 5.6 ։
կ Մատ. զ. 14 ։ Կող. գ. 13 ։
հ Մատ. ժը. 35 ։

Յամի Տեառն 33

ն Մատ. իա. 23 ։ Ղու. ի. 1 ։
օ Մատ. գ. 5 ։ ժդ. 5 ։ Գլ. զ. 20 ։
‡ Յուն. ունէին
ա Մատ. իա. 33 ։ Ղու. ի. 9 ։

Ցամի Տեառն 33

6 սպաննեցին ։ Ուստի մէկ սիրելի
որդի մըն ալ ունենալով, վերջա-
պէս զանիկայ ալ խրկեց անոնց՝ ը-
սելով, Գուցէ ամչնան իմ որդիէս ։
7 Բայց ան մշակները ըսին իրարու,
Ասիկայ է ժառանգը. եկէք զանի-
կայ սպաննենք, ու ժառանգու-
8 թիւնը մերը ըլլայ ։ Եւ բռնեցին
զանիկայ ու սպաննեցին, և այգիէն
9 դուրս հանեցին ։ Ուստի այգիին
տէրը ի՞նչ պիտի ընէ. պիտի գայ
ու կորսնցընէ մշակները, և այգին
10 ուրիշներու պիտի տայ ։ Եւ աս
գիրը չէ՞ք կարդացեր թէ ՙԱՅՆ
քարը որ շինողները անարգեցին,
անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ.
11 Ասիկայ Տէրոջմէ եղաւ, և զարմա-
նալի է մեր աչքերուն ։

ա Սաղ. ՃԺԸ. 22.

12 ՙԵւ կը փնտռէին թէ ինչպէս
բռնեն զանիկայ, բայց ժողովուր-
դէն վախցան ։ քանզի իմացան որ
ան առակը իրենց համար ըսաւ. և
ձգեցին անիկայ ու գացին ։

գ Մատ. ԻԱ. 45, 46. Ղուկ. Ի. 18. Յովհ. Է. 25, 30, 44.

13 ՙԵւ փարիսեցիներէն ու Հերով-
դեսեաններէն քանի մը հոգի խրկե-
ցին անոր, որ խօսքով բռնեն զա-
14 նիկայ ։ Եւ անոնք եկան ու ըսին
անոր ։ Վարդապե՛տ գիտենք որ
ճշմարիտ ես, և մէկու մը համար
հոգ չէ, քանզի մարդոց երես-
պաշտութիւն չես ըներ, հապա
ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամ-
բան կը սորվեցնես. Կայսրին
տուրք տալ արժա՞ն է՝ թէ չէ,
15 տա՞նք՝ թէ չտանք ։ Եւ Յիսուս
գիտնալով անոնց կեղծաւորու-
թիւնը՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ զիս
կը փորձէք. բերէք ինծի դա-
16 հեկան մը որ տեսնեմ ։ Եւ անոնք
բերին. ու ըսաւ անոնց, Որո՞ւնն
է աս պատկերը ու գիրը. և անոնք
17 ըսին անոր, Կայսրին ։ Եւ Յիսուս
պատասխան տալով ըսաւ անոնց,
Ան որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք,
և ան որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ
տուէք. ու զարմացան անոր վրայ ։

դ Մատ. ԻԲ. 15. Ղուկ. Ի. 20.

18 Եւ անոր քովը եկան Սադուկե-
ցիները, որոնք կ'ըսեն թէ յարու-
թիւն չկայ, և անոր հարցուցին ը-
19 սելով, Վարդապե՛տ Մովսէս մե-
զի գրեց որ եթէ մէկուն եղբայրը
մեռնի՝ ու կնիկը ձգէ և զաւակ
չձգէ, անոր եղբայրը առնէ անոր
կնիկը և իր եղբօրը զաւակ հանէ ։
20 Արդ եօթը եղբայրներ կային, և
առջինը կնիկ առաւ ու մեռաւ և
21 զաւակ չձգեց ։ Ու երկրորդը առաւ
զանիկայ ու մեռաւ, և ան ալ զա-
ւակ չձգեց. նոյնպէս ալ երրորդը ։
22 Ու եօթն ալ զանիկայ առին և
զաւակ չձգեցին. ամենէն ետքը
23 կնիկն ալ մեռաւ ։ Ուրեմն յարու-
թեան ատենը՝ երբոր յարութիւն

ե Մատ. ԻԲ. 23. Ղուկ. Ի. 27.
զ Գործ. ԻԳ. 8.
է Բ Օր. ԻԵ. 5.

առնեն, անոնցմէ որո՞ւն կնիկը պի-
տի ըլլայ. ինչու որ եօթն ալ զա-
24 նիկայ կնիկ ունեցան ։ Եւ Յիսուս
պատասխան տալով անոնց ըսաւ,
Ասոր համար չէ՞ որ մոլորած էք,
որ ո՛չ Գիրքը գիտէք, և ո՛չ Աստու-
25 ծոյ զօրութիւնը ։ Քանզի երբոր
մեռելներէն յարութիւն առնեն,
ո՛չ կնիկ կ'առնեն, և ո՛չ էրկան կը
տրուին. հապա երկինքի հրեշտակ-
26 ներուն պէս են ։ Բայց մեռելնե-
րուն համար՝ թէ յարութիւն կ'առ-
նեն, Մովսէսին գրքին մէջը չէ՞ք
կարդացեր մորենիին վրայ, ինչպէս
Աստուած անոր խօսեցաւ ըսելով,
ՙԵս եմ Աբրահամին Աստուածը, և
Իսահակին Աստուածը, ու Յակո-
27 բին Աստուածը ։ Անիկայ մեռել-
ներուն Աստուածը չէ, հապա կեն-
դանիներուն. ուրեմն դուք խիստ
մոլորած էք ։

ը Ա Կոր. ԺԵ. 42, 49, 52.
թ Ել. Գ. 6.

28 ՙԵւ դպիրներէն մէկը եկաւ, ու
մտիկ կ'ընէր անոնց՝ երբոր վիճա-
բանութիւն կ'ընէին, որ երբոր տե-
սաւ թէ աղէկ պատասխան տուաւ
անոնց, հարցուց անոր ըսելով,
Ո՞րն է բոլոր պատուիրանքներուն
29 առաջինը ։ Եւ Յիսուս պատասա-
խանեց անոր, Բոլոր պատուիրանք-
ներուն առաջինը այս է. ՙԼսէ՛ ով
Իսրայէլ, մեր Տէր Աստուածը
30 մէկ Տէր մըն է. Եւ քու Տէր Աս-
տուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ,
և քու բոլոր անձէդ, ու քու բոլոր
մտքէդ, և քու բոլոր զօրութենէդ.
ասիկայ է առաջին պատուիրանքը ։
31 Ու երկրորդը ասոր նման՝ ՙՔու ըն-
կերդ սիրես քու անձիդ պէս. ա-
սոնցմէ մեծ ուրիշ պատուիրանք
32 չկայ ։ Եւ դպիրը ըսաւ անոր,
Աղէ՛կ վարդապետ, շիտակ խօսե-
ցար թէ Աստուած մէկ է, ՙև ան-
33 կէ ՚ի զատ ուրիշ մը չկայ. Եւ բո-
լոր սրտէ, ու բոլոր մտքէ, և բոլոր
անձէ, ու բոլոր զօրութենէ անի-
կայ սիրելը, ու ընկերը իր անձին
պէս սիրելը ՙամէն ողջակէզներէ
34 ու զոհերէ աւելի է ։ Եւ Յիսուս
տեսնելով որ անիկայ խելացու-
թիւնով պատասխան տուաւ, ը-
սաւ անոր, Աստուծոյ թագաւո-
րութենէն հեռու չես. ՙԵւ ալ ու-
րիշ մէկը չէր համարձակեր անոր
բան մը հարցընելու ։
35 ՙԵւ Յիսուս երբոր տաճարին մէջ
կը սորվեցնէր, պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Դպիրները ինչո՞ւ կ'ը-
սեն թէ Քրիստոս Դաւիթի որ-
36 դին է. Եւ ինքը Դաւիթ ՙՍուրբ
Հոգիով կ'ըսէ, ՙՏէրը իմ Տէ-
րոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս,
մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքե-
37 րուդ պատուանդան ընեմ ։ Ու-

ժ Մատ. ԻԲ. 35.
ի Բ Օր. Զ. 4. Ղուկ. Ժ. 27.
լ Ղեւ. ԺԹ. 18. Մատ. ԻԲ. 39. Հռով. ԺԳ. 9. Գաղ. Ե. 14. Յակ. Բ. 8.
խ Բ Օր. Դ. 39. Եսա. ԽԵ. 6, 14. ԽԶ. 9.
ծ Ա Թագ. ԺԵ. 22. Ովս. Զ. 6. Միք. Զ. 6, 7, 8.
կ Մատ. ԻԲ. 46.
հ Մատ. ԻԲ. 41. Ղուկ. Ի. 41.
ձ Բ Թագ. ԻԳ. 2. Սաղ. ՃԺ. 1.

Յամի Տեառն 33

բեմն Դաւիթ ինքը որ զանիկայ
Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս անիկայ
անոր որդին կ'ըլլայ . և ժողովուր-
դէն շատերը յօժարութեամբ մտիկ
կ'ընէին անոր ։
38 [է] Եւ իր վարդապետութեանը մէջ
կ'ըսէր անոնց , [ը] Զգուշացէք դը-
պիրներէն , որոնք կ'ուզեն փառա-
ւոր հանդերձներով պտըտիլ , և
[թ] շուկաներուն մէջ բարևներ ընդու-
39 -նին , Ու ժողովարաններուն մէջ
առաջին աթոռները , և ընթրիք-
ներու մէջ առաջին բազմոցները .
40 [ժ] Որոնք որբևարիներուն տուները
կ'ուտեն , ու ձևով երկնալու հա-
մար աղօթքը կ'երկընցընեն . ասոնք
աւելի դատապարտութիւն պիտի
ընդունին ։
41 [ի] Եւ Յիսուս գանձանակին դի-
մացը նստած՝ կը նայէր թէ ինտոր
ժողովուրդը [լ] դրամ գանձանակին մէջ
ստակ կը ձգէ . և շատ հարուստներ
42 շատ բան ձգեցին ։ Մէկ աղքատ
որբևարի մըն ալ եկաւ ու երկու
լումայ ձգեց , որ մէկ նաքարակիտ
43 մը կ'ընէ ։ Եւ իր աշակերտները
իրեն կանչելով ըսաւ անոնց , Ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ [խ] աս աղ-
քատ որբևարին գանձանակը դրամ
ձգողներուն ամենէն աւելի ձգեց .
44 Ինչու որ ամէնքը իրենց աւելցածէն
ձգեցին , բայց ասիկայ իր չքաւո-
րութենէն՝ ունեցածին բոլորը ձգեց՝
[ծ] իր բոլոր ապրուստը ։

է Գղ. դ. 2. ը Մատ. իգ. 1. Ղու. ի. 46. թ Ղու. ժա. 43. ժ Մատ. իգ. 14. ի Ղու. իա. 1. լ դ Թագ. ժբ. 9. խ բ Կոր. ը. 12. ծ բ Օր. իդ. 6. ա Յով. դ. 17.

ԳԼ. ԺԳ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ թէ տաճարը պիտի կործանի . 9 թէ աւետարանին համար հալածանքներ պիտի ըլլան . 14 թէ մեծամեծ թըշուառութիւններ պիտի գան Հրէից վրայ . 24 և թէ ինքը ի՛նչ կերպով դատաստանի պիտի գայ ։ 32 Վերջին ժամը ընաւ մէկուն յայտնուած չըլլալուն համար՝ Քրիստոս կը պատուիրէ արթուն կենալ ու աղօթք ընել ։

1 Ու [ա] երբոր տաճարէն դուրս կ'ել-
լէր , իր աշակերտներէն մէկը ը-
սաւ իրեն , Վարդապետ՝ նայէ ին-
տոր քարեր են , և ինչ կերպ շէն-
2 քեր ։ Եւ Յիսուս պատասխան տա-
լով ըսաւ անոր , Կը տեսնե՞ս աս
մեծ շէնքերը . [բ] քար մը քարի վրայ
պիտի չմնայ որ չքակուի ։
3 Ու երբոր անիկայ Ձիթենեաց լե-
ռը տաճարին դիմացը նստեր էր ,
Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհան-
նէս ու Անդրէաս հարցուցին իրեն
4 առանձին , [գ] Ըսէ մեզի ե՞րբ պիտի
ըլլան աս բաները , և ի՞նչ նշան
պիտի ըլլայ աս ամէն բաներուն
5 կատարուելու ատենը ։ Եւ Յի-
սուս պատասխան տուաւ անոնց ու
սկսաւ ըսել , [դ] Զգո՛յշ կեցէք՝ չըլ-
6 լայ որ մէկը ձեզ խաբէ . Ինչու որ
շատերը պիտի գան իմ անունովս
ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիստոսը ,
ու շատերը պիտի մոլորցընեն ։
7 Բայց երբոր լսէք պատերազմներ և
պատերազմներու լուրեր , մի՛ խը-
ռովիք , ինչու որ պէտք է ըլ-
8 լալ , բայց դեռ վերջը չէ ։ Վասն
զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ ,
ու թագաւորութիւն թագաւորու-
թեան վրայ , և տեղ տեղ երկրա-
շարժութիւններ պիտի ըլլան , սո-
վեր ու խռովութիւններ ալ պիտի
ըլլան . [ե] ասոնք ցաւերուն սկիզբներն
9 են ։ Զգուշացէք ձեր անձերուն ,
քանզի [զ] ձեզ ատեաններու պիտի
մատնեն , ու ժողովարաններուն մէջ
ձեզ պիտի ծեծեն , և իմ անունիս
համար կուսակալներու ու թագա-
ւորներու առջև պիտի կենաք՝ ա-
նոնց վկայութիւն ըլլալու համար .
10 Եւ [է] առաջ պէտք է որ աւետարանը
11 քարոզուի բոլոր ազգերուն ։ [ը] Բայց
երբոր ձեզ մատնելու տանին , ա-
ռաջուց հոգ մի՛ ընէք և մի՛ մը-
տածէք թէ ինչ պիտի խօսիք ,
հապա ան ժամուն ինչ որ ձեզի
տրուի , անիկայ խօսեցէք . ինչու
որ չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք ,
12 [թ] հապա Հոգին Սուրբ ։ Ու [ժ] եղ-
բայր եղբայրը մահուան պիտի
մատնէ , և հայրը՝ որդին , և որդիք
իրենց ծնողացը վրայ պիտի ելլեն
13 ու մեռցընեն զանոնք ։ [ի] Եւ իմ ա-
նուանս համար ամենուն ատելի պի-
տի ըլլաք . բայց [լ] ով որ մինչև վեր-
ջը համբերէ , անիկայ պիտի ապրի ։
14 [խ] Ու երբոր տեսնէք աւերմունքին
պղծութիւնը՝ որ Դանիէլ մարգա-
րէին ձեռքովը ըսուած է , թէ ար-
ժան չեղած տեղը կը կենայ . (Ո՛վ
որ կարդայ՝ թող հասկընայ .) ան
ատենը [ծ] Հրէաստանի մէջ եղողները
15 լեռները թող փախչին . Եւ ան
որ տանիքին վրայ է՝ թող տուն
չիջնէ՝ , ու չմտնէ իր տունէն բան
16 մը առնելու . Եւ ան որ արտին մէջն
է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձը
17 առնելու ։ [հ] Բայց վա՜յ ան օրերը յղի
եղողներուն ու ծիծ տուողներուն ։
18 Եւ աղօթք ըրէք որ ձեր փախչիլը
19 ձմեռը չըլլայ . [ձ] քանզի ան օրերը
անանկ նեղութիւն պիտի ըլլայ ,
որուն նմանը Աստուծոյ ստեղծած
արարածոց սկիզբէն մինչև հիմա ե-
20 ղած չէ , ո՛չ ալ պիտի ըլլայ ։ Եւ
թէ որ Տէրը ան օրերը չկարճեցը-
նէր , ընաւ մէկ մարմին մը պի-
տի չապրէր . բայց ընտրեալներուն
համար որոնք ընտրեց , ան օրե-
21 րը կարճեցուց ։ Եւ [ղ] ան ատենը
թէ որ մէկը ձեզի ըսէ , Ահա՛ հոս
է Քրիստոսը՝ կամ ահա՛ հոն ,
22 մի՛ հաւատաք . Ինչու որ սուտ
քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ
պիտի ելլեն , ու նշաններ և հրաշք-

ա Մատ. իդ. 1. Ղու. իա. 5. բ Ղու. ժթ. 44. գ Մատ. իդ. 3. Ղու. իա. 7. դ Երեմ. իթ. 8. Եփե. ե. 6. ա Թես. բ. 3.

Յամի Տեառն 33

ե Մատ. իդ. 8. զ Մատ. ժ. 17. 18. իդ. 9. Յայտ. բ. 10. է Մատ. իդ. 14. ը Մատ. ժ. 19. Ղու. ժբ. 11. իա. 14. թ Գործ. բ. 4. դ. 8. 31. ժ Միք. է. 6. Մատ. ժ. 21. իդ. 10. Ղու. իա. 16. ի Մատ. իդ. 9. Ղու. իա. 17. լ Դան. ժբ. 12. Մատ. ժ. 22. իդ. 13. Յայտ. բ. 10. խ Մատ. իդ. 15. ծ Դան. թ. 27. կ Ղու. իա. 21. հ Ղու. իա. 23. իգ. 29. ձ Դան. թ. 26. ժբ. 1. Յովէլ. բ. 2. Մատ. իդ. 21. ղ Մատ. իդ. 23. Ղու. ժէ. 23. իա. 8.

Յամի Տեառն 33

նէր պիտի ցուցրնեն , որ եթէ կա-
րելի էր՝ ընտրեալներն ալ մոլոր-
23 ցրնեն ։ Իսկ դուք զգոյշ կե-
ցէք . ահա առաջուց ըսի ձեզի
ամէնը ։

Բ Պետ. գ. 17 ։

24 Բայց այն օրերը այն նեղութենէն
ետեւ արեգակը պիտի խաւարի , ու
25 լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ , Եւ
աստղերը երկինքէն պիտի թափ-
թըփին , ու երկնից մէջի զօրու-
26 թիւնները պիտի շարժին ։ Եւ այն
ատենը պիտի տեսնեն Որդին մար-
դոյ ամպերու մէջ եկած մեծ զօ-
27 րութիւնով ու փառքով ։ Եւ այն
ատենը իր հրեշտակները պիտի
խրկէ , ու իր ընտրեալները պիտի
ժողվէ չորս հովերէն՝ երկրի ծայրէն
28 մինչեւ երկինքի ծայրը ։ Թզենիէն
առակ մը սորվեցէք . որ երբ անոր
ոստերը կը կակուղնան ու տերեւ-
ները կը ցցուին , գիտէք թէ ա-
29 մառը մօտ է ։ Նոյնպէս ալ դուք
երբոր աս բաները եղած տեսնէք ,
գիտցէք որ մօտ է դռներուն քովը ։
30 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ աս
ազգը պիտի չանցնի , մինչեւ որ աս
31 ամէն բաները ըլլան ։ Երկինք
ու երկիր պիտի անցնին , բայց
իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին ։
32 Իսկ այն օրուան ու ժամուն համար
մէկը չգիտեր , ոչ երկինքի մէջ
եղող հրեշտակները եւ ոչ Որ-
33 դին , հապա միայն Հայրը ։ Զգ-
գոյշ կեցէք , արթուն մնացէք եւ
աղօթք ըրէք , ինչու որ չէք գիտեր
34 ատենը երբ է . Ինչպէս օտար եր-
կիր գացող մարդ մը իր տունը կը
թողու , ու իր ծառաներուն իշ-
խանութիւն կու տայ , եւ ամէն մէ-
կուն իր գործը , ու դռնապանին
35 կ'ապսպրէ որ արթուն կենայ . Ու-
րեմն արթուն կեցէք , ինչու որ
չէք գիտեր թէ երբ կու գայ տա-
նուտէրը , իրիկունը՝ թէ կէս գի-
շերին՝ թէ հաւախօսին եւ թէ առ-
36 տուանց . Չըլլայ որ յանկարծակի
գայ ու ձեզ քունի մէջ գտնէ ։
37 Եւ ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի , ամենուն
կ'ըսեմ , Արթուն կեցէք ։

Դան. է. 10 ։ Սոփ. ա. 15 ։ Մատ. իդ. 29 ։ Ղուկ. իա. 25 ։ Դան. է. 13 , 14 ։ Մատ. ժզ. 27 ։ իդ. 30 ։ Գլ. ժդ. 62 ։ Գործ. ա. 11 ։ Ա Թես. դ. 15 ։ Բ Թես. ա. 7 , 10 ։ Յայտ. ա. 7 ։ Մատ. իդ. 32 ։ Ղուկ. իա. 29 ։ Եսա. խ. 8 ։ Մատ. իդ. 42 ։ իե. 13 ։ Ղուկ. ժբ. 40 ։ իա. 34 ։ Հռով. ժգ. 11 ։ Ա Թես. ե. 6 ։ Մատ. իդ. 45 ։ իե. 14 ։ Մատ. իդ. 42 , 44 ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Հրէից դաւաճանութիւնը Քրիստոսի դէմ ։ 3 Կին մը անոր գլխուն վրայ կը թափէ շիշ մը պատուական եղ ։ 10 Յուդան իր Տէրը կը ծախէ ստակով ։ 18 Քրիստոս կը ծանուցանէ թէ իր աշակերտներէն մէկը զինքը պիտի մատնէ ։ 22 Զատիկը պատրաստուելէն եւ ուտուելէն ետեւ Քրիստոս հաղորդութեան խորհուրդը կը սահմանէ . 26 կը նախաձայնէ իր բոլոր աշակերտներուն ցրուիլը , եւ Պետրոսի ուրացութիւնը ։ 43 Յուդա համբուրելով կը մատնէ զՔրիստոս ։ 46 Քրիստոս պարտէզին մէջ կը բռնուի , 55 սուտ վկաներէն կ'ամբաստանուի , եւ ամբարիշտ վճռով կը դատապարտուի Հրէից ատեանէն ։ 65 Հրէայք անարգանօք կը չարչարեն զՔրիստոս ։ 66 Պետրոս իրեք անգամ կ'ուրանայ իր Տէրը ։

1 Եւ երկու օրէն ետեւ զատիկ ու
բաղարջակերք էր . եւ քահա-
նայապետները ու դպիրները կը
փնտռէին թէ ինչպէս նենգու-
թեամբ բռնեն զանիկայ ու մեռ-
2 ցրնեն ։ Բայց կ'ըսէին թէ Ո՛չ
տօնին ատենը , որ ժողովուրդին
մէջ խռովութիւն չըլլայ ։

Մատ. իզ. 2 ։ Ղուկ. իբ. 1 ։ Յովհ. ժա. 55 ։ ժգ. 1 ։

3 Ու երբոր ինքը Բեթանիա էր
բորոտ Սիմոնին տունը սեղան նըս-
տած , կնիկ մը եկաւ՝ որ շիշ մը
պատուական սուղ նարդոսի եղ
ունէր , եւ կոտրեց այն շիշը ու անոր
4 գլխուն վրայ թափեց ։ Եւ կային
ոմանք որ կը դժուարէին ու կ'ը-
սէին , Ինչո՞ւ համար եղաւ աս
5 եղին կորուստը . Քանզի աս [եղը]
իրեք հարիւր դահեկանէն աւելի
կրնար ծախուիլ ու աղքատներուն
տրուիլ . եւ սաստիկ կը յանդի-
6 մանէին զանիկայ ։ Բայց Յիսուս
ըսաւ , Թո՛ղ տուէք ատոր , ինչո՞ւ
անհանգիստ կ'ընէք ատիկայ . բա-
7 րի գործ մը գործեց ինծի ։ Ին-
չու որ աղքատները ամէն ատեն
ձեր հետը ունիք , ու երբոր ուզէք՝
կրնաք անոնց բարիք ընել , բայց
8 զիս ամէն ատեն չունիք ։ Ատիկայ
ինչ որ ունէր՝ ըրաւ . առաջուց իմ
մարմինս օծեց իմ թաղմանս հա-
9 մար . Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ
բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ աս
աւետարանս քարոզուի , ատոր
ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յի-
շատակ ըլլալու համար ։

Մատ. իզ. 6 ։ Յովհ. ժբ. 1 , 3 ։ Տես Ղուկ. է. 37 ։ Բ Օր. ժե. 11 ։

10 Եւ Յուդա Իսկարիովտացին
տասուերկուքէն մէկը գնաց քա-
հանայապետներուն , որ զանիկայ
11 մատնէ անոնց ։ Անոնք ալ լսելով
ուրախացան , ու իրեն ստակ տալ
խոստացան . եւ կը փնտռէր թէ
ինչպէս պատեհութիւնով մը մատ-
նէ զանիկայ ։

Մատ. իզ. 14 ։ Ղուկ. իբ. 3 , 4 ։

12 Եւ բաղարջակերաց առջի օրը՝
որ զատիկը կը մորթէին , անոր
աշակերտները ըսին իրեն , Ո՞ւր
կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝ որ
13 զատիկը ուտես ։ Եւ իր աշա-
կերտներէն երկուքը խրկեց ու
ըսաւ անոնց , Գացէ՛ք քաղաքը ,
ու ձեզի մարդ մը պիտի պատահի ,
որ ուսին վրայ ջուրի սափոր մը կը
14 տանի . գացէ՛ք անոր ետեւէն . Եւ
ուր որ մտնէ , տանը տիրոջը ը-
սէ՛ք , Վարդապետը կ'ըսէ , Ո՞ւր է
օթեւանը՝ որ հոն աշակերտներուս
հետ մէկտեղ զատիկը ուտեմ ։
15 Ան ալ ձեզի յարդարուած ու
պատրաստ մեծ վերնատուն մը պի-
տի ցուցնէ . հոն պատրաստեցէ՛ք

Մատ. իզ. 17 ։ Ղուկ. իբ. 7 ։

Ցամ. Տեառն 33

16 ձեզի ։ Եւ իր աշակերտները գա-
ցին ու քաղաքը մտան, և ինչպէս
որ իրենց ըսաւ՝ այնպէս գտան, և
զատիկը պատրաստեցին ։
17 ԳՈւ երբոր իրիկուն եղաւ՝ տա- (ղՄատ. իզ. 20, ԽԱ.)
սներկուքին հետ մէկտեղ եկաւ ։
18 Ու երբոր սեղան նստան և կ'ու-
տէին, ըսաւ Յիսուս, Ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ
հետս իմ հետս կ'ուտէ, զիս պիտի
19 մատնէ ։ Եւ անոնք սկսան տրտ-
միլ, ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր,
Միթէ ե՞ս եմ, և ուրիշ մը՝ Միթէ
20 ե՞ս եմ ։ Անիկայ պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց, Այս տա-
սներկուքէդ մէկը՝ որ ինծի հետ է
21 ամանին մէջ պնակը խօթեց ։ Յիրաւի (իՄատ. իզ. 24 ; Ղու. իբ. 22 ;)
իՈրդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս
որ գրուած է իրեն համար ։ բայց
վա՜յ այն մարդուն՝ որուն ձեռքովը
Որդին մարդոյ կը մատնուի ․ աղէկ
էր այն մարդուն որ ծնած չըլլար ։
22 ՃԵւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, (ՃՄատ. իզ. 26 ; Ղու. իբ. 19 ; Ա Կոր. ժա. 23 ;)
Յիսուս հաց առաւ՝ օրհնեց ու
կտրեց, և տուաւ անոնց ու ըսաւ,
23 *Առէ՛ք, աս է իմ մարմինս ։ Եւ (* Ոմանք՝ Առէ՛ք կերէ՛ք ։)
գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ, ու
տուաւ անոնց, և ամէնքն ալ խը-
24 մեցին անկէ ։ Ու ըսաւ անոնց,
Անիկայ է իմ արիւնս նոր ուխտի,
որ շատերու համար կը թափուի ։
25 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ասկէ
ետև որթին բերքէն ընաւ պիտի
չխմեմ մինչև այն օրը՝ երբոր անիկայ
նոր խմեմ Աստուծոյ թագաւորու-
թեանը մէջ ։
26 ՄԵւ օրհնութիւն մը երգելէն ե- (ՄՄատ. իզ. 30 ;)
27 տև Ձիթենեաց լեռը ելան ։ ԾԵւ (ԾՄատ. իզ. 31 ;)
Յիսուս ըսաւ անոնց, Ամէնքդ ալ
աս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայ-
թակղիք ․ ինչու որ գրուած է թէ
ԿՀովիւը պիտի զարնեմ, ու (ԿԶաք. ժգ. 7 ;)
28 ոչխարները պիտի ցրուին ։ Բայց
Լյարութիւն առնելէս ետև ձեզմէ (ԼՄտ. ժզ. 7 ;)
առաջ Գալիլեա պիտի երթամ ։
29 ԽԻսկ Պետրոս ըսաւ անոր, Թէպէտ (ԽՄատ. իզ. 33, 34 ; Ղու. իբ. 33, 34 ; Յով. ժգ. 37, 38 ;)
ամէնքն ալ գայթակղին, բայց չէ՛
30 թէ ես ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր,
Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, որ դուն
ալ աս գիշեր դեռ հաւը երկու
անգամ չխօսած, իրեք անգամ
31 զիս պիտի ուրանաս ։ Բայց Պետրոս
աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր, Թէև
քեզի հետ մեռնիլ պէտք ըլլայ ին-
ծի, ընաւ քեզ պիտի չուրանամ ․
նոյնպէս կ'ըսէին ամէնքն ալ ։
32 ԾԵկան այն տեղը՝ որուն անունը (ԾՄատ. իզ. 36 ; Ղու. իբ. 39 ; Յով. ժը. 1 ;)
Գեթսեմանի էր, ու ըսաւ իր ա-
շակերտներուն, Հոս նստեցէ՛ք
33 մինչև որ ես աղօթք ընեմ ։ Եւ իր
հետը առնելով Պետրոսը ու Յա-
կոբոսը և Յովհաննէսը, սկսաւ
34 խռովիլ և վշտանալ ։ Ան ատենը
ըսաւ անոնց, Կիմ անձս մեռնելու (ԿՅով. ժբ. 27 ;)
չափ տրտում է ․ հո՛ս կեցէք և
35 արթուն մնացէք ։ Ու քիչ մը ա-
ռաջ երթալով, ինք երեսին վրայ
գետինը ինկաւ և աղօթք ըրաւ,
որ եթէ կարելի է՝ այն ժամը իրմէ
36 անցնի ։ Եւ ըսաւ, ՀԱբբա՛ Հայր, (ՀՀռով. ը. 15 ; Գաղ. դ. 6 ;)
Ձամէն բան քեզի հնարաւոր է, աս (ՁԵբր. ե. 7 ; ՂՅով. ե. 30 ; զ. 38 ;)
գաւաթը ինծմէ անցուր ․ Ղբայց
չէ թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ,
հապա ինչպէս որ դուն կ'ուզես ։
37 Եւ եկաւ ու զանոնք քնացած գը-
տաւ, և ըսաւ Պետրոսին, Սիմո՛ն
կը քնանա՞ս ․ չկրցա՞ր ժամ մը
38 արթուն կենալ ։ Արթուն կե-
ցէք և աղօթք ըրէք, որ փորձու-
թեան մէջ չմտնէք ․ ՃՀոգին յօժար (ՃՀռով. է. 22, 23 ; Գաղ. ե. 17 ;)
39 է, բայց մարմինը տկար ։ Եւ
նորէն գնաց աղօթք ըրաւ, նոյն
40 խօսքը ըսելով ։ Եւ դարձաւ ու
զանոնք նորէն քնացած գտաւ,
ինչու որ աչքերնին ծանրացած էր,
և չէին գիտեր թէ ինչ պատաս-
41 խան տան անոր ։ Երրորդ անգամ
ալ եկաւ ու ըսաւ անոնց, Ասկէ
ետև քնացէ՛ք ու հանգչեցէ՛ք ․
բաւական է, Սժամը հասաւ ․ ահա (ՍՅով. ժգ. 1 ;)
Որդին մարդոյ մեղաւորներուն
42 ձեռքը կը մատնուի, ՎԵլէ՛ք (ՎՄատ. իզ. 46 ; Յով. ժը. 1, 2 ;)
երթանք, ահա՛ մօտեցաւ անիկայ
որ զիս պիտի մատնէ ։
43 ՏԵւ դեռ անիկայ խօսած որ կը խօ- (ՏՄատ. իզ. 47 ; Ղու. իբ. 47 ; Յով. ժը. 3 ;)
սէր, իսկոյն Յուդա՝ տասներ-
կուքէն մէկը եկաւ, և իր հետը
քահանայապետներուն և դպիրնե-
րուն ու ծերերուն կողմէն շատ
բազմութիւն սուրերով ու բիրե-
44 րով ։ Եւ զանիկայ մատնողը անոնց
նշան մը տուեր էր՝ ըսելով, Ո՛վ որ
ես համբուրեմ՝ այն է, բռնեցէք
անիկայ և զգուշութեամբ տարէք ։
45 Ու անիկայ գալով շուտ մը մօտե-
ցաւ անոր և ըսաւ, Ռաբբի՛
Ռաբբի, ու համբուրեց զանիկայ ։
46 Եւ անոնք ձեռք զարկին անոր
47 ու բռնեցին զանիկայ ։ Եւ քովը
կայնողներէն մէկը սուրը քա-
շեց ու զարկաւ քահանայապե-
տին ծառային, ու անոր ա-
48 կանջը մէկդի հանեց ։ Եւ Յիսուս
պատասխան տալով ըսաւ անոնց,
ՒԻբր թէ աւազակի՞ վրայ ելաք (ՒՄատ. իզ. 55 ; Ղու. իբ. 52 ;)
սուրերով ու բիրերով զիս բռնե-
49 լու ․ Ամէն օր ձեր քովն էի ու
տաճարին մէջ կը սորվեցընէի, և
զիս չբռնեցիք ․ բայց որպէս զի
50 Փգիրքերը կատարուին ։ ՔԱն ա- (ՓՍաղ. իբ. 6 ; Եր. ծգ. 7, ԺԸ ; Ղու. իբ. 37 ; իգ. 44 ;)
տենը բոլոր աշակերտները թողուցին
51 զանիկայ ու փախան ։ Եւ մէկ երի- (ՔՍաղ. ձբ. 8 ; Հմր 27 ;)
տասարդ մը անոր ետևէն կ'երթար՝
մերկ մարմնին վրայ կտաւ մը ա-
ռած ․ ու երիտասարդները զա-
52 նիկայ բռնեցին ․ Ան ալ կտաւը

Յամ Տեառն 33

թողուց ու մերկ փախաւ անոնցմէ ։

Ղ Մատ. ԻԶ. 57. Ղու. ԻԲ. 54. Յով. ԺԸ. 13.

53 Ղ Եւ տարին Յիսուսը քահանայապետին , ու անոր քովը ժողվուեցան բոլոր քահանայապետներ-
54 ըր և ծերերը ու դպիրները ։ Եւ Պետրոս հեռուանց անոր ետեւէն գնաց մինչեւ ներսը քահանայապետին գաւիթը , և սպասաւորներուն հետ նստաւ , ու կրակին
55 քովը կը տաքնար ։ Ճ Իսկ քահանայապետները ու բոլոր ժողովքը Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը փնտռէին որ զանիկայ մեռցնեն ,

Ճ Մատ. ԻԶ. 59.

56 և չէին գտներ ։ Ինչու որ շատերը սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր դէմ , ու վկայութիւնները իրարու
57 համաձայն չէին ։ Եւ ոմանք ելան սուտ վկայութիւն կ'ընէին անոր
58 դէմ ու կ'ըսէին թէ Մենք լսեցինք ասիկէ որ կ'ըսէր , Ձ Ես աս ձեռագործ տաճարը պիտի քակեմ , և իրեք օրուան մէջ ուրիշ մը պիտի
59 շինեմ առանց ձեռագործի ։ Բայց անանկ ալ իրենց վկայութիւնը
60 համաձայն չէր ։ Եւ Ճ քահանայապետը մէջտեղը ոտք ելլելով , հարցուց Յիսուսին ու ըսաւ , Պատասխան մը չե՞ս տար . ի՞նչ կը
61 վկայեն ասոնք քեզի դէմ ։ Բայց Հանիկայ լուռ կը կենար և պատասխան մը չէր տար . Ծ քահանայապետը նորէն կը հարցընէր անոր ու կ'ըսէր , Դո՞ւն ես Քրիստոսը՝
62 օրհնեալ Աստուծոյ Որդին ։ Եւ Յիսուս ըսաւ , Ես եմ . ու Ը պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զօրութեան աջ կողմը նստած , ու երկ-
63 նից ամպերովը եկած ։ Եւ քահանայապետը իր հանդերձները պատռեց ու ըսաւ , Ալ ի՞նչ պէտք է
64 մեզի վկաներ ։ Աստուծոյ հայհոյութիւնը լսեցիք . ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ . և ամէնքը դատապարտեցին զանիկայ թէ մահապարտ է ։

Ձ Գլ. ԺԵ. 29. Յով. Բ. 19.

Ճ Մատ. ԻԶ. 62.

Ես. ԾԳ. 7. Ծ Մատ. ԻԶ. 63.

Ը Մատ. ԻԴ. 30. ԻԶ. 64. Ղու. ԻԲ. 69.

65 Թ Եւ ոմանք սկսան թքնել անոր ու երեսը ծածկել և բռունցքով ծեծել ու ըսել , Մարգարէացիր . ու սպասաւորները ապտակ կը զարնէին անոր ։

Թ Մատ. ԻԶ. 58, 69. Ղու. ԻԲ. 55. Յով. ԺԸ. 16.

66 Եւ Պետրոս վարը գաւիթն էր , ու քահանայապետին աղախիններ-
67 րէն մէկը եկաւ , Ու տեսնելով Պետրոսը որ կը տաքնար , նայեցաւ անոր ու ըսաւ , Դուն ալ Յիսուս
68 Նազովրեցիին հետն էիր ։ Բայց անիկայ ուրացաւ ու ըսաւ , Չեմ գիտեր և չեմ հասկընար՝ թէ դուն ինչ կը խօսիս . ու երբոր դուրս ելաւ գաւիթին դրանը առջեւ ,
69 հաւը խօսեցաւ ։ Եւ Ղ աղախինը նորէն տեսաւ զանիկայ , ու սկսաւ բոլորտիքը կայնողներուն ըսել թէ
70 Աս ալ անոնցմէ է . Եւ անիկայ նորէն ուրացաւ ։ Ձ Ու քիչ մը ատենէն ետքը՝ նորէն բոլորտիքը կայնողները ըսին Պետրոսին , Յիրաւի դուն անոնցմէ ես , Ճ ինչու որ Գալիլեացի ես , և քու զրու-
71 ցուածքդ ալ նման է անոնց ։ Բայց անիկայ սկսաւ անիծել ու երդում ընել՝ ըսելով թէ Աս ան մարդը չեմ ճանչնար , որուն համար դուք
72 կ'ըսէք ։ Ծ Եւ իսկոյն երկրորդ անգամ հաւը խօսեցաւ . ու Պետրոս միտքը բերաւ ան խօսքը՝ որ Յիսուս իրեն ըսեր էր թէ Դեռ հաւը երկու անգամ չխօսած՝ դուն իրեք անգամ պիտի ուրանաս զիս . ու սկսաւ լալ ։

Ղ Մատ. ԻԶ. 71. Ղու. ԻԲ. 58. Յով. ԺԸ. 25.

Յամ Տեառն 33

Ձ Մատ. ԻԶ. 73. Ղու. ԻԲ. 59. Յով. ԺԸ. 26.

Ճ Գործ. Բ. 7.

Ծ Մատ. ԻԶ. 75.

ԳԼ. ԺԵ

1 Յիսուս կապուած կը տարուի Պիղատոսին առջեւը և կ'ամբաստանուի ։ 15 Պիղատոս ժողովուրդին մեծ աղաղակին նայելով՝ մարդասպան Բարաբբան կ'արձակէ , և Յիսուսը ձեռք կու տայ որ խաչուի ։ 17 Փուշերէ պսակ մը կը դնեն Յիսուսի գլուխը . 19 անոր երեսը կը թքնեն և զանիկայ ծաղր կ'ընեն . 27 խաչը կը հանեն երկու չարագործներուն մէջտեղը . 29 Հրէայք սաստիկ նախատինքներ կու տան անոր , 39 բայց հարիւրապետը կը խոստովանի թէ անիկայ Աստուծոյ որդին է ։ 43 Յովսէփ պատուով կը թաղէ զՅիսուս ։

1 Եւ Ղ առտուանց շուտ մը քահանայապետները ծերերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր ժողովքն ալ խորհուրդ ըրին , Յիսուսը կապեցին ու տարին մատնեցին Պի-
2 ղատոսին ։ Եւ Ճ Պիղատոս հարցուց անոր ու ըսաւ , Դո՞ւն ես Հրէից թագաւորը . անիկայ ալ պատասխան տալով ըսաւ անոր , Դուն
3 կ'ըսես ։ Եւ քահանայապետները շատ ամբաստանութիւն կ'ընէին
4 անոր վրայով ։ Ձ Ու Պիղատոս նորէն հարցուց անոր ըսելով , Պատասխան մը չե՞ս տար . նայէ որ-
5 չափ քեզի դէմ կը վկայեն ։ Ծ Եւ Յիսուս տակաւին պատասխան մը չտուաւ , մինչեւ որ Պիղատոս զարմացաւ ։

Ղ Սաղ. Բ. 2. Մատ. ԻԷ. 1. Ղու. ԻԲ. 66. ԻԳ. 1. Յով. ԺԸ. 28. Գործ. Գ. 13. Դ. 26.

Ճ Մատ. ԻԷ. 11.

Ձ Մատ. ԻԷ. 13.

Ծ Ես. ԾԳ. 7. Յով. ԺԹ. 9.

6 Բայց Ի տօնին ատենը կապուած մը կ'արձակէր անոնց , որը որ ի-
7 րենք ուզէին ։ Եւ մէկը կար Բարաբա անունով իր ընկեր խռովարարներուն հետը կապուած , որոնք խռովութեան ատենը մարդասպա-
8 նութիւն ըրեր էին ։ Եւ ժողովուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խնդրել որ ընէ ինչպէս որ միշտ կ'ընէր
9 իրենց ։ Եւ Պիղատոս անոնց պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Կ'ուզէ՞ք որ Հրէից թագաւորը արձա-
10 կեմ ձեզի ։ Քանզի գիտէր որ քահանայապետները նախանձի հա-
11 մար մատներ էին զանիկայ ։ Ղ Բայց քահանայապետները ժողովուրդը գրգռեցին որ Բարաբբան յաւէտ Բա-

Ի Մատ. ԻԷ. 15. Ղու. ԻԳ. 17. Յով. ԺԸ. 39.

Ղ Մատ. ԻԷ. 20. Գործ. Գ. 14.

Յամ Ցեառն 33

12 բարբառն իրենց արձակել ։ Նորէն
Պիղատոս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոնց , Հապա Հրէից Թա-
գաւոր ըսածնիդ ի՞նչ կ'ուզէք որ
13 ընեմ ։ Եւ անոնք նորէն կ'աղա-
ղակէին , Խաչը հանէ ատիկայ ։
14 Պիղատոս ըսաւ անոնց , Բայց ի՞նչ
չար գործ ըրած է ատիկայ . և ա-
նոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին --
15 Խաչը հանէ ատիկայ ։ Եւ

ե Մատ. իէ. 26. Յովհ. ժթ. 1, 16.

ե Պիղատոս ժողովուրդը գոհ ընել
ուզելով՝ Բարաբբան արձակեց ա-
նոնց , ու Յիսուսը ծեծելով՝ ձեռք
տուաւ որ խաչուի ։

զ Մատ. իէ. 27.

16 զ Եւ զինուորները ներս տարին
զանիկայ գաւիթը՝ այսինքն պալա-
տը , և բոլոր գունդը մէկտեղ
17 կանչեցին . Ու հագցուցին անոր
ծիրանիներ , և փշեղէն պսակ հիւ-
18 սելով՝ անոր գլուխը դրին . Ու
սկսան բարև տալ անոր -- ըսելով ,
Ողջո՛յն քեզ՝ Հրէից Թագաւոր ։
19 Եւ անոր գլուխը եղէգով կը ծե-
ծէին ու կը թքնէին անոր , և
ծնկան վրայ գալով երկրպագու-
20 թիւն կ'ընէին անոր ։ Ու երբոր
ծաղր ըրին զանիկայ , ծիրանիները
վրայէն հանեցին և իր հանդերձ-
ները հագցուցին անոր , ու դուրս
հանեցին զանիկայ՝ որ խաչը հանեն ։

է Մատ. իէ. 32. Ղու. իգ. 26.

21 է Եւ Սիմոն Կիւրենացին՝ Աղեք-
սանդրոսին և Ռուփոսին հայրը , որ
անկէ կ'անցնէր արտէն եկած , պա-
հակ բռնեցին որ անոր խաչը վեր-

ը Մատ. իէ. 33. Ղու. իգ. 33. Յով. ժթ. 17.

22 ցնէ ։ ը Ու տարին անիկայ Գող-
գոթա ըսուած տեղը , (որ կը
23 թարգմանուի Գանկի տեղ .) թ Եւ
անոր զմուռսով խառնած գինի
տուին որ խմէ , բայց ինքը չառաւ .

թ Մատ. իէ. 34.

ժ Սաղ. իբ. 18. Ղու. իգ. 34. Յով. ժթ. 23.

24 Ու խաչը հանեցին զանիկայ , և
անոր հանդերձները բաժնեցին , ա-
նոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ ով
25 ի՛նչ պիտի առնէ ։ ժա Ժամը իրեք
էր , ու խաչը հանեցին անիկայ ։

ժա Մատ. իէ. 37. Ղու. իգ. 38. Յով. ժթ. 19.

ժբ Տես Մատ. իէ. 45. Ղու. իգ. 44. Յով. ժթ. 14.

26 Եւ ժբ անոր յանցանքի գիրը գրուած
27 էր ԹԷ Հրէից Թագաւորն է ։ Ու
ժգ անոր հետ երկու աւազակ խաչը
հանեցին , մէկը անոր աջ կողմէն
28 ու մէկը ձախ կողմէն ։ Եւ կատա-
րուեցաւ ան գիրը որ կ'ըսէ թէ
ժդ Անօրէններուն հետ սեպուեցաւ ։

ժգ Մատ. իէ. 38.

ժդ Ես. ծգ. 12. Ղու. իբ. 37.

ժե Սաղ. իբ. 7. Ղպլ. ժգ. 58. Յով. բ. 19.

29 ժե Եւ անոնք որ կ'անցնէին կը հայ-
հոյէին անոր , գլուխնին կը շարժէ-
ին ու կ'ըսէին , Աւա՛ղ Դուն որ տա-
ճարը կը քակէիր , և իրեք օրուան
30 մէջ կը շինէիր . Ինքզինքդ ազա-
31 տէ՛ ու իջի՛ր ատ խաչէդ ։ Նոյն-
պէս ալ քահանայապետները դպ-
պիրներուն հետ իրենց մէջը ծաղր
ընելով կ'ըսէին , Ուրիշները ազա-
տեց , ինքզինքը չկրնար ազատել ։
32 Ահ Քրիստոսը Իսրայէլի Թագաւո-
րը թող հիմա խաչէն վար իջնէ ,
որ տեսնենք ու հաւատանք . և ժզ իր
հետը խաչը ելլողները կը նախա-
տէին զանիկայ ։

ժզ Մատ. իէ. 44. Ղու. իգ. 39.

ժէ Մատ. իէ. 45. Ղու. իգ. 44.

33 Ու ժէ վեցերորդ ժամը հասածին
պէս , բոլոր երկրին վրայ խաւար
34 եղաւ մինչև իններորդ ժամը ։ Եւ
իններորդ ժամուն Յիսուս մեծ
ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ ,
ժը Էլօ՜ի Էլօ՜ի լամա սաբաքթանի . որ
կը թարգմանուի , Աստուած իմ՝
Աստուած իմ , ինչո՞ւ զիս թողու-
35 ցիր ։ Եւ քովը կայնողներէն ո-
մանք երբոր լսեցին՝ կ'ըսէին թէ

ժը Սաղ. իբ. 1. Մատ. իէ. 46.

ժթ Մատ. իէ. 48. Յով. ժթ. 29.

ի Սաղ. կթ. 21.

36 Եղիան կը կանչէ ։ Ու ժթ մէկը վա-
զեց սպունգ մը քացախով լեցուց ,
ու եղէգի մը անցընելով՝ ի տուաւ
անոր որ խմէ , և ըսաւ , Թո՛ղ տուր
տեսնենք թէ Եղիան կու գա՞յ ա-
տիկայ վար իջեցնելու ։

իա Մատ. իէ. 50. Ղու. իգ. 46. Յով. ժթ. 30.

իբ Մատ. իէ. 51. Ղու. իգ. 45.

37 իա Եւ Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց
38 ու հոգի տուաւ ։ Ու իբ տաճարին
վարագոյրը երկուքի պատռեցաւ
39 վերէն ՚ի վար ։ Եւ իգ հարիւրապետը
որ անոր դիմացը կեցեր էր , տես-
նելով որ այսպէս աղաղակելով հո-
գի տուաւ , ըսաւ ; Յիրաւի Որդի

իգ Մատ. իէ. 54. Ղու. իգ. 47.

իդ Մատ. իէ. 55. Ղու. իգ. 49.

իե Սաղ. լը. 11.

40 Աստուծոյ էր աս մարդը ։ իդ Կնիկ-
ներ ալ կային՝ որ իե հեռուանց կը
նայէին , որոնց մէջն էր Մարիամ
Մագդաղենացին , և պզտիկ Յա-
կոբոսին ու Յովսեսին մայրը Մա-
41 րիամ , և Սողոմէ . Որոնք՝ երբոր
Յիսուս Գալիլեա էր , իզ իր ետեւէն
կ'երթային և իրեն սպասաւորու-
թիւն կ'ընէին . և ուրիշ շատ
կնիկներ ալ՝ որ իր հետը Երուսա-
ղէմ ելեր էին ։

իզ Ղու. ը. 2, 3.

իէ Մատ. իէ. 57. Ղու. իգ. 50. Յով. ժթ. 38.

իը Ղու. բ. 25, 38.

42 իէ Ու երբոր իրիկուն եղաւ , այն օրը
ուրբաթ՝ այսինքն շաբաթին առջի
43 օրը ըլլալով , Յովսէփ Արիմաթա-
ցի երևելի խորհրդական մը՝ որ ինքն
ալ իը Աստուծոյ թագաւորութեա-
նը կը սպասէր , եկաւ ու համարձա-
կութիւն ընելով՝ Պիղատոսին քո-
վը մտաւ , և Յիսուսի մարմինը
44 խնդրեց ։ Ու Պիղատոս զարմա-
ցաւ որ արդէն մեռած ըլլայ . և
հարիւրապետը իրեն կանչելով՝ հար-
ցուց անոր թէ Շա՞տ ատեն է որ
45 մեռաւ ։ Ու երբոր [illegible] իմա-
ցաւ հարիւրապետէն , մարմինը
46 Յովսեփին շնորհեց ։ իթ Եւ Յովսէփ
կտաւ գնեց , ու զանիկայ վար իջե-
ցընելով՝ կտաւովը փաթթեց , ու
դրաւ գերեզմանի մը մէջ՝ որ քարէ
փորուած էր . և քար մը գլտորցուց
47 գերեզմանին դուռը ։ Իսկ Մարիամ
Մագդաղենացին ու Յովսեսին
մայրը Մարիամ տեսան ան տեղը
ուր որ դրուեցաւ ։

իթ Մատ. իէ. 59, 60. Ղու. իգ. 53. Յով. ժթ. 40.

ԳԼ. ԺԶ

1 Հրեշտակ մը Քրիստոսի յարութիւն անոնց կ'աւետէ իրեք կնիկներու ։ 9 Քրիստոս կ'ե-

րենայ Մարիամ Մագդաղենացիին. 12 Ճամբայ գացող երկու աշակերտներուն, 14 Տասնըմէկ առաքեալներուն, 15 որոնք կը խրկէ աւետարանը քարոզելու. 19 Քրիստոս երկինքը կը համբառնայ։

1 Ու ա երբոր շաբաթը անցաւ, Մա-
րիամ Մագդաղենացին եւ Յա-
կոբոսին մայրը Մարիամ եւ Սողոմէ
բ խունկեր ծախու առին, որ գան
2 օծեն անիկայ։ գ Եւ միաշաբթի
առտուանց շատ կանուխ՝ արեւը որ
3 կը ծագէր՝ եկան գերեզմանը։ Ու
իրարու կ'ըսէին, Քարը ո՞վ պիտի
գլտորցընէ մեզի գերեզմանին դռնէն։
4 նէն։ (Ու նայեցան տեսան որ քա-
րը գլտորցուած էր։) ինչու որ
5 շատ մեծ էր։ դ Եւ ներս գերեզմա-
նը մտնելով՝ երիտասարդ մը տե-
սան որ աջ կողմը նստեր էր ճեր-
մակ պատմուճան հագած, ու զար-
6 հուրեցան։ ե Եւ անիկայ ըսաւ ա-
նոնց, Մի՛ զարհուրիք. Յիսուս
Նազովրեցին կը փնտռէք, որ խա-
չուեցաւ. անիկայ յարութիւն ա-
ռաւ, հոս չէ. ահա՛ ան տեղը՝ ուր
7 որ դրին զանիկայ։ Բայց գացէ՛ք՝
ըսէ՛ք անոր աշակերտներուն եւ
Պետրոսին, թէ զ Ձեզմէ առաջ
Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տես-
նէք անիկայ՝ ինչպէս որ ձեզի ըսաւ։
8 Եւ անոնք դողով ու ապշութեամբ
բռնուած ելան ու փախան գերեզ-
մանէն, է և մէկու մը բան չըսին,
քանզի կը վախնային։
9 Յիսուս միաշաբթի առտուանց
յարութիւն առած՝ առաջ ը Մա-
րիամ Մագդաղենացիին երեւցաւ,
թ որմէ եօթը դեւ հաներ էր։
10 ժ Անիկայ գնաց անոնց պատմեց՝
որոնք անոր հետ էին, երբոր սուգ

ՅամՏեառն 33

ա Մատ. ԻԸ. 1. Ղուկ. ԻԴ. 1. Յովհ. Ի. 1.
բ Ղուկ. ԻԳ. 56.
գ Ղուկ. ԻԴ. 1. Յովհ. Ի. 1.
դ Ղուկ. ԻԴ. 3. Յովհ. Ի. 11, 12.
ե Մատ. ԻԸ. 5, 6, 7.
զ Մատ. ԻԶ. 32. Գլ. ԺԴ. 28.
է Տես Մատ. ԻԸ. 8. Ղուկ. ԻԴ. 9.
ը Յովհ. Ի. 14.
թ Ղուկ. Ը. 2.
ժ Ղուկ. ԻԴ. 10. Յովհ. Ի. 18.

11 կ'ընէին ու կու լային։ ի Իսկ ա-
նոնք երբոր լսեցին թէ կենդանի է
եւ թէ իրեն երեւցաւ, չհաւատա-
ցին։
12 Ետքը ուրիշ կերպարանքով լ ե-
րեւցաւ անոնցմէ երկուքին՝ որ քա-
13 լելով արտը կ'երթային։ Եւ
անոնք գացին ուրիշներուն պատմե-
ցին. ու անոնց ալ չհաւատացին։
14 խ Վերջը տասնումէկին երեւցաւ,
երբոր սեղան նստած էին, ու ե-
րեսնին զարկաւ իրենց անհաւա-
տութիւնը եւ սրտերնուն կարծրու-
թիւնը, վասն զի անոնց որ ինքը
երեւցաւ մեռելներէն յարութիւն
առած, իրենք չհաւատացին։
15 ծ Եւ ըսաւ անոնց, Գացէ՛ք բոլոր
աշխարհ, ու կ աւետարանը քարո-
զեցէ՛ք բոլոր ստեղծուածներուն։
16 հ Ան որ հաւատայ ու մկրտուի, պի-
տի փրկուի, ձ և ան որ չհաւատայ,
17 պիտի դատապարտուի։ Եւ ա-
նոնք որ կը հաւատան, աս նշանները
անոնց հետ պիտի երթան. ղ Իմ ա-
նունովս դեւեր պիտի հանեն, ճ նոր
18 լեզուներ պիտի խօսին. մ Ձեռքեր-
նին օձեր պիտի բռնեն, եւ թէ որ
մահառիթ դեղ մը խմեն, իրենց
պիտի չվնասէ. յ Հիւանդներու վրայ
ձեռք պիտի դնեն, ու անոնք պիտի
առողջանան։
19 Արդ ն Տէրը անոնց հետ խօսելէն
ետքը շ երկինքը համբարձաւ, ու
20 Աստուծոյ ո աջ կողմը նստաւ։ Եւ
անոնք ելան ու ամէն տեղ կը քա-
րոզէին, և Տէրը անոնց գործակից
էր, չ ու խօսքը կը հաստատէր ան
նշաններով որ անոնց հետը կ'եր-
թային։ Ամէն։

ՅամՏեառն 33

ի Ղուկ. ԻԴ. 11.
լ Ղուկ. ԻԴ. 13.
խ Ղուկ. ԻԴ. 36. Յովհ. Ի. 19. Ա Կոր. ԺԵ. 5.
ծ Մատ. ԻԸ. 19. Յովհ. ԺԵ. 16.
կ Կող. Ա. 23.
հ Յովհ. Գ. 18, 36. Գործ. Բ. 38. ԺԶ. 30, 31, 32. Հռովմ. Ժ. 9. Ա Պետ. Գ. 21.
ձ Յովհ. ԺԲ. 48.
ղ Ղուկ. Ժ. 17. Գործ. Ե. 16. Ը. 7. ԺԶ. 18. ԺԹ. 12.
ճ Գործ. Բ. 4. Ժ. 46. ԺԹ. 6. Ա Կոր. ԺԲ. 10, 28.
մ Ղուկ. Ժ. 19. Գործ. ԻԸ. 5.
յ Գործ. Ե. 15, 16. Թ. 17. ԻԸ. 8. Յակ. Ե. 14, 15.
ն Գործ. Ա. 2, 3.
շ Ղուկ. ԻԴ. 51.
ո Սաղ. ՃԺ. 1. Գործ. Է. 55.
չ Գործ. Ե. 12. ԺԴ. 3. Ա Կոր. Բ. 4, 5. Եբր. Բ. 4.

ԸՒՆՏՐԸՆ ՐԱՏ ՊՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պուկասու աւետարանին յառաջաբանութիւնը ։ 5 Եղիսաբեթին 26 ու կոյս Մարիամին յղութիւնը ։ 39 Եղիսաբեթին և Մարիամին մարգարէութիւնը Քրիստոսի վրայով ։ 57 Ցովհաննէս մկրտչին ծնունդը և թլփատութիւնը ։ 67 Զաքարիայի մարգարէութիւնը Քրիստոսի 76 և Ցովհաննէսին վրայով ։

1 Որովհետև շատերը մեր մէջը հաստատ դիտցուած բաներուն վերայով Էջ պատմութիւնը կարգի
2 դնելու ձեռք զարկին , ինչպէս որ սկիզբէն աչքով տեսնողները և խօսքին սպասաւոր եղողները Էա-
3 նանցին մեզի , Էս ալ որ սկիզբէն ան ամէն բաներուն ճշդութեամբ տեղեկացեր էի , յարմար դատեցի Ր կարգաւ գրել քեզի՝ Էով
4 պատուական Թէոփիլոս , Ընր սորված բաներուդ ստուգութիւնը իմանաս ։

5 Էհրէաստանի Հերովդէս թագաւորին օրերը Ընբիայի դասակարգութենէն Զաքարիա անունով քահանայ մը կար , որուն կնիկը Ահարոնի աղջիկներէն էր ,
6 և անոր անունը Եղիսաբեթ ։ Ու երկուքն ալ Աստուծոյ առջևը Ր արդար էին , և Տէրոջը բոլոր պատուիրանքներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարատութեամբ կը
7 քալէին ։ Եւ զաւակ չունէին , ինչու որ Եղիսաբեթ ամուլ էր , ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին ։

8 Ու երբոր անիկայ իր դասակարգութեան օրերը Հասնելուն քա-
9 հանայական պաշտօնը կը կատարէր Աստուծոյ առջևը , Քահանայութեան սովորութեանը պէս Ր իրեն ինկաւ որ Տէրոջը տաճարը մտնէ
10 Ր խնկարկութիւն ընէ ։ Ընդ ժողովուրդին բոլոր բազմութիւնը դուրսը աղօթքի կայներ էին խունկին
11 ատենը ։ Ու երևցաւ անոր՝ Տէրոջը հրեշտակը , որ կայներ էր
12 Ր խունկի սեղանին աջ կողմը ։ Եւ Զաքարիա երբոր տեսաւ՝ Ր շփոթեցաւ , ու անոր վրայ վախ մը ին-
13 կաւ ։ Եւ հրեշտակը ըսաւ անոր , Մի վախնար՝ Զաքարիա , ինչու որ քու աղօթքդ լսուեցաւ , և քու կինդ Եղիսաբեթ քեզի որդի մը պիտի ծնանի , ու Ր անոր անունը
14 * Ցովհաննէս դնես ։ Եւ քեզի ուրախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ , և շատերը անոր ծնանելուն
15 վրայ պիտի ուրախանան . Ինչու որ Տէրոջը առջևը մեծ պիտի ըլլայ , և Ղինի ու օղի պիտի չխմէ . և Ղևս իր մօրը որովայնէն Սուրբ
16 Հոգիով պիտի լեցուի . Ու Իսրայէլի որդւոցմէ շատերը իրենց Տէր Աստուծոյն պիտի դարձնէ ։
17 Եւ ինքը անոր առջևէն պիտի գայ Եղիային հոգիովը ու զօրութիւնովը , Հայրերուն սիրտերը որդւոցը վրայ դարձնելու , և անհնազանդները՝ արդարներուն իմաստութեանը , որ Տէրոջը բարեկարգ ժողո-
18 վուրդ մը պատրաստէ ։ Եւ Զաքարիա ըսաւ հրեշտակին , Ր Ինչով դիտնամ ատ բանը , որովհետև ես ծեր եմ , ու իմ կինս իր օրերը
19 անցուցած է ։ Եւ հրեշտակը պատասխան տալով ըսաւ անոր , Ես եմ Ղաբրիէլը որ Աստուծոյ առջևը կը կայնիմ , ու խրկուեցայ քեզի զրուցելու և աս բաներուն
20 աւետիսը քեզի տալու ։ Եւ ահա Ղհամր պիտի ըլլաս դուն , ու պիտի չկրնաս խօսիլ մինչև ան օրը՝ որ աս բաները ըլլան . քանզի չըհաւատացիր իմ խօսքերուս , որոնք իրենց ատենին պիտի կատարուին ։
21 Ու ժողովուրդը Զաքարիային կը սպասէր , և կը զարմանային անոր տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ ։
22 Ու երբոր դուրս եկաւ , չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ . և իմացան որ տաճարին մէջ տեսիլք մը տեսած է . ու ինքը նշանով կը խօսէր ա-
23 նոնց հետ , և համր կը կենար ։ Ու եղաւ որ երբ անոր պաշտօնին օրը-
24 րը լմընցան , իր տունը դնաց ։ Եւ ան օրերէն ետքը անոր կինը Եղիսաբեթ յղացաւ , ու հինգ ամիս ինքզինքը կը պահէր , և կ՚ըսէր ,
25 Ընպէս ըրաւ ինծի Տէրը ՚ի օրերս , որ Ր ՚ի ջնջեցաւ Ընախատինքս մարդոց մէջէն վերցընելու ։
26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբրիէլ հրեշտակը Աստուծմէ խրրկուեցաւ Գալիլեայի մէկ քաղաքը
27 որուն անունը Նազարէթ էր , Ոմէկ

Սովորական եղած Փրկչի թուականէն վեց տարի առաջ ։

Ա Երբ . բ . 3 ։ ա Պետ . ե . 1 ։ բ Պետ . ա . 16 ։ ա Ցօհ . ա . 1 ։ Բ Մար . ա . 1 ։ Ցօհ . ժե . 27 ։ Գ Գոր . ժե . 19 , 25 , 28 ։ ա Պոր . է . 40 ։ Դ Գոր . ժա . 4 ։ Ե Գոր . ա . 1 ։ Զ Ցօհ . ի . 31 ։ Է Մատ . բ . 1 ։

Սովորական եղած Փրկչի թուականէն վեց տարի առաջ ։

Ը Մն . իդ . 10 , 19 ։ Նէեմ . ժբ . 4 , 17 ։ Թ Ծն . է . 1 ։ ժէ . 1 ։ գ Թագ . Թ . 4 ։ գ Թագ . ի . 3 ։ Ցօբ . ա . 1 ։ Գոր . իգ . 1 ։ իդ . 16 ։ Փիլ . գ . 6 ։ ժ Մն . իդ . 19 ։ բ Մն . բ . 14 ։ լա . 2 ։ Ի Եւ . լ . 7 , 8 ։ ա Թագ . բ . 28 ։ ա Մն . իգ . 13 ։ բ Մն . ԻԹ . 11 ։ ԼԱ . ժգ . 17 ։ Ցայտ . բ . 3 , 4 ։ Ի Եւ . լ . 1 ։ Ծ Դատ . գ . 22 ։ ժգ . 22 ։ Դան . ժ . 8 ։ Հմր 29 ։ Գւ . բ . 9 ։ Գոր . ժ . 4 ։ Ցայտ . ա . 17 ։

* Ցովհ Գ Թագ . ժա . 5 ։ ա Մն . թ . 25 ։

Ա Հմր 60 , 68 ։ * Ցերոջը չնորհքը ։ Հ Հմր 58 ։ Ղ Թագ . գ . 3 ։ Դատ . ժգ . 4 ։ Գւ . է . 33 ։ Ը Ներմ . ա . 5 ։ Գաղ . ա . 15 ։ Թ Մաղ . գ . 5 , 6 ։ Ժ Մաղ . գ . 5 ։ Մատ . ժա . 14 ։ Մար . թ . 11 ։ ԺԱ Ծն . ժէ . 17 ։

Ղ Դան . բ . 16 ։ թ . 21 , 22 , 23 ։ Մատ . ժբ . 10 ։ Երբ . ա . 14 ։ Ը Եզեկ . գ . 26 ։ իդ . 27 ։

Ա Ցերոջը ՚ի ջնջեցաւ ՚ի ջնջեցաւ Ընախատինքս մարդոց մէջէն վերցընելու ։ Ոմէկ Գ Մատ . ա . 18 ։ Գւ . բ . 4 , 5 ։

կոյսի մը՝ մարդու մը նշանուած,
որուն անունը Յովսէփ էր՝ Դաւի-
թի տունէն ․ և այն կոյսին անունը
28 Մարիամ էր ։ Ու հրեշտակը ա-
նոր գալով ըսաւ , Ողջո՜յն քեզ՝
ով շնորհընկալ կոյս , ~Տէրը քու
հետդ է ․ դուն կանանց մէջ օրհնեալ
29 ես ։ Եւ անիկայ տեսնելով՝ անոր
խօսքին վրայ ~շփոթեցաւ , ու ինքն-
իրեն կը մտածէր թէ ինչպէս բան
30 պիտի ըլլայ աս ողջոյնը ։ Եւ
հրեշտակը անոր ըսաւ , Մի՛ վախ-
նար՝ Մարիամ , ինչու որ Աստուծմէ
31 շնորհք գտար ․ Եւ ահա պիտի
յղանաս ու որդի մը պիտի ծնանիս ,
և անոր անունը Յիսուս պիտի
32 դնես ։ Անիկայ մեծ պիտի ըլլայ ,
ու Բարձրելոյն Որդին պիտի ը-
սուի , և Տէր Աստուած պիտի տայ
անոր իր հօրը Դաւիթին աթոռը ,
~ու Յակոբին տանը վրայ յաւի-
33 տեան պիտի թագաւորէ , Եւ անոր
թագաւորութիւնը վերջ պիտի
34 չունենայ ։ Ու Մարիամ ըսաւ
հրեշտակին , Ի՞նչպէս պիտի ըլլայ
աս բանը , որովհետև ես էրիկ մարդ
35 չեմ գիտեր ։ Եւ հրեշտակը պա-
տասխան տալով ըսաւ անոր , Հո-
գին Սուրբ պիտի գայ քեզի , ու
Բարձրելոյն զօրութիւնը քու վրադ
հովանի պիտի ըլլայ ․ ուստի ան
քեզմէ ծնանելու սուրբը Աստու-
36 ծոյ Որդի պիտի ըսուի ։ Եւ ահա
քու ազգականդ Եղիսաբեթ՝ անի-
կայ ալ իր պառւութեան ատենը
արու զաւակով մը յղի է ․ ու ամ-
կայ ան ամուլ ըսուածին վեցերորդ
37 ամիսն է ․ Ինչու որ Աստուծոյ
քովը ընաւ մէկ բան մը անճարին
38 չըլլար ։ Եւ Մարիամ ըսաւ , Ահա
ես Տէրոջը աղախինն եմ , քու ը-
սածիդ պէս թող ըլլայ ինծի ․ ու
հրեշտակը անոր քովէն գնաց ։
39 Ան օրերը ելաւ Մարիամ ու
արտորնօք լեռնակողմը Յուդայի
40 մէկ քաղաքը գնաց ։ Եւ մտաւ
Զաքարիային տունը ու Եղիսա-
41 բեթին բարև տուաւ ։ Եւ եղաւ
որ երբ լսեց Եղիսաբեթ Մարիամին
բարևը , մանուկը անոր որովայնին
մէջը խաղաց ; ու Եղիսաբեթ Սուրբ
42 Հոգիով լեցուեցաւ ․ Եւ բարձր
ձայնով մը կանչեց ու ըսաւ ,
~Օրհնեալ ես դուն կանանց մէջ , և
օրհնեալ է քու որովայնիդ պտուղը ։
43 Եւ աս ինծի ուսկից եղաւ , որ իմ
44 Տէրոջս մայրը ինծի գայ ․ Վասն
զի ահա երբոր քու բարևիդ ձայնը
ականջիս եկաւ , մանուկը որովայ-
նիս մէջը խաղաց ուրախութենէն ։
45 Եւ երանի անոր որ *հաւատացեր է ,
քանզի'' պիտի կատարուի ան բանե-
46 րը որ Տէրոջմէ ըսուեցաւ իրեն ։ Եւ

Մարիամ ըսաւ , Իմ անձս կը
47 մեծցրնէ Տէրը , Եւ իմ հոգիս ու-
րախացաւ իմ Փրկիչ Աստուծովս ։
48 Ինչու որ իր աղախինին խոնարհու-
թեանը նայեցաւ , քանզի ահա աս-
կէ ետև բոլոր ազգերը ինծի երա-
49 նութիւն պիտի տան ։ Վասն զի
Հզօրը ինծի մեծամեծ բաներ ը-
րաւ , ու անոր անունը սուրբ է ։
50 Եւ անոր ողորմութիւնը իրմէն
վախցողներուն վրայ է ազգէ ազգ ։
51 Իր բազուկովը զօրութիւն ցու-
ցուց , ցիրուցան ըրաւ ամբար-
տաւանները իրենց սրտին խորհուր-
52 դովը ։ Զօրաւորները իրենց աթոռ-
ներէն իջեցուց , ու խոնարհները
53 բարձրացուց ։ Անօթիները բա-
րիքներով լեցուց , և հարուստները
54 պարապ ճամբեց ։ Օգնութիւն
ըրաւ իր Իսրայէլ ծառային՝ Իր
ողորմութիւնը միտք բերելով ,
55 Ինչպէս որ ինքը խօսեցաւ մեր
հայրերուն՝ Աբրահամին ու անոր
սերունդին յաւիտեան ։
56 Եւ Մարիամ անոր քովը իրեք
ամիսի չափ կեցաւ , ու իր տունը
դարձաւ ։
57 Ու Եղիսաբեթին ծնանելու ժա-
մանակը լեցուեցաւ , ու որդի մը
58 ծնաւ ։ Եւ լսեցին անոնք որ անոր
բոլորտիքը կը բնակէին՝ ու անոր
ազգականները , որ Տէրը անոր վը-
րայ իր մեծ ողորմութիւնը ցու-
ցուց , և անոր հետ կ'ուրախա-
նային ։
59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տը-
ղան թլփատելու եկան , և զա-
նիկայ իր հօրը անունովը Զաքարիա
60 կը կոչէին ։ Իսկ անոր մայրը պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Չէ ,
հապա Յովհաննէս պիտի կոչուի ։
61 Եւ անոր ըսին թէ Քու ազգա-
կաններուդ մէջ մէկը չկայ որ աս
62 անունով կոչուի ։ Ահա կ'ընէին
անոր հօրը թէ ինչ անունով կ'ու-
63 զէ որ անիկայ կոչուի ։ Ան ալ
տախտակ մը ուզեց ու գրեց՝ ը-
սելով , Յովհաննէս է անոր ա-
նունը ․ ու ամէնքը զարմացան ։
64 Եւ իսկոյն բացուեցաւ անոր
բերանը ու անոր լեզուն , և կը
65 խօսէր ու կ'օրհնէր զԱստուած ։ Եւ
վախ մը ինկաւ ան ամենուն վրայ՝
որոնք անոնց բոլորտիքը կը բը-
նակէին ․ ու աս ամէն բաները Հը-
րէաստանի բոլոր լեռնակողմը կը
66 զրուցուէր ։ Եւ ամէն լսողները
իրենց սրտերուն մէջը դրին , ու
կ'ըսէին , Արդեօք աս տղան ի՞նչ
պիտի ըլլայ ․ ու Տէրոջը ձեռքը
անոր հետն էր ։
67 Եւ անոր հայրը Զաքարիա
Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ մարգա-

Սովորական եղած Փրկչի թուականէն վեց տարի առաջ ։
Ծնն. Թ. 23 ; Ժ. 19 ։
Դան. Է. 12 ։
Հմր 12 ։
Հեբ. Ե. 14 ։
Մատ. Ա. 21 ։
Գէ. Բ. 21 ։
Մար. Ե. 7 ։
Բթագ. Է. 11, 12 ; Եսա. Թ. 6, 7 ; Ժզ. 5 ; Երեմ. Իգ. 5 ; Սաղ. ճլբ. 11 ; Յայտ. Գ. 7 ։
Դան. Բ. 44 ; Է. 14, 27 ; Արդ. 21 ; Միք. Դ. 7 ; Յով. Ժբ. 34 ; Եբր. Ա. 8 ։
Մատ. Ա. 20 ։
Մատ. Ժդ. 33 ; Իզ. 63, 64 ; Մար. Ա. 1 ; Յով. Ա. 34 ; Ի. 31 ; Գոր. Ը. 37 ; Հռով. Ա. 4 ։
Ծնն. Ժը. 14 ; Երեմ. Լբ. 17 ; Զաք. Ը. 6 ; Մատ. Ժթ. 26 ; Մար. Ժ. 27 ; Ղուկ. Ժը. 27 ; Հռով. Դ. 21 ։
Յես. Իա. 9, 10, 11 ։
Հմր 28 ։
Դատ. Ե. 24 ։
Կամ հաւատացեր էք

Սովորական եղած Փրկչի թուականէն վեց տարի առաջ ։
Ա Թագ. Բ. 1 ; Սաղ. Լդ. 2, 3 ; Լե. 9 ; Ամբ. Գ. 18 ։
Ա Թագ. Ա. 11 ; Սաղ. ճլը. 6 ։
Մաղ. Գ. 12 ; Գէ. Ժա. 27 ։
Սաղ. Հա. 19 ; ճիզ. 2, 3 ։
Սաղ. ճժա. 9 ։
Ծնն. Ժէ. 7 ; Եւ. Ի. 6 ; Սաղ. ճգ. 17, 18 ։
Սաղ. Ղը. 1 ; ճժը. 15 ; Եսա. Խ. 10 ; Ծա. 9 ; Ծբ. 10 ։
Սաղ. Լգ. 10 ; Առակ. Ե. 5 ։
Ա Թագ. Բ. 6 ; Յոբ. Ե. 11 ; Սաղ. ճծգ. 6 ։
Ա Թագ. Բ. 5 ; Սաղ. Լգ. 10 ։
Սաղ. ղբ. 3 ; Երեմ. Լա. 3, 20 ։
Ծնն. Ժէ. 19 ; Սաղ. ճլբ. 11 ; Հռով. Ժա. 28 ; Գաղ. Գ. 16 ։
Հմր 14 ։
Ծնն. Ժէ. 12 ; Ղև. Ժբ. 3 ։
Հմր 13 ։
Հմր 13 ։
Հմր 20 ։
Հմր 39 ։
Գէ. Բ. 19, 51 ։
Ծնն. Թ. 2 ; Սաղ. Ձ. 17 ; Գթ. 21 ; Գոր. Ժա. 21 ։
Յովէլ. Բ. 28 ։

Սովորական եղած Փրկչին թուականէն վեց տարի առաջ ։

ւԳթ. ա. 48 ։ Սաղ. խա. 13 ։ Հր. 18 ։ Ճղ. 48 ։
‑Եւ. գ. 16 ։ գ. 31 ։ Սաղ. ճժա. 9 ։ Գւ. ե. 16 ։
ւՍաղ. Ճլբ. 17 ։
‑Երեմ. իգ. 5. 6 ։ լ. 10 ։ Դան. թ. 24 ։ Գոր. գ. 21 ։ Հռով. ա. 2 ։
ԷՂև. իզ. 42 ։ Սաղ. ղե. 3 ։ Ճե. 8. 9 ։ Ճղ. 45 ։ Եզեկ. ժզ. 60 ։ Հմր 54 ։
‑Ծն. ժբ. 3 ։ ժէ. 4 ։ իբ. 16. 17 ։ Եբր. զ. 13. 17 ։
‑Հռով. զ. 18 ։ 22 ։ Եբր. թ. 14 ։
‑Երեմ. լա. 39 ։ 40 ։ Եփե. դ. 24 ։ բ Թեսա. բ. 12 ։ բ Տիմ. ա. 9 ։ Տիտ. բ. 12 ։ ա Պետ. ա. 15 ։ բ Պետ. ա. 4 ։
‑Եա. խ. 3 ։ Մաղ. գ. 1 ։ դ. 5 ։ Մատ. ժա. 10 ։ Հմր 17 ։
ՙՄար. ա. 4 ։ Գւ. գ. 3 ։
ՙԹուե. իզ. 17 ։ Մաղ. դ. 2 ։
‑Եա. թ. 2 ։ խբ. 7 ։ խթ. 9 ։ Մատ. դ. 16 ։ Գոր. իզ. 18 ։
Հինգ տարի առաջ յի‑շեալ թուականէն ։
ՙԳւ. բ. 40 ։
ՙՄատ. զ. 1 ։ ժա. 7 ։

‑Գոր. ե. 37 ։
ՙԱ Թագ. ժզ. 1 ։ 4 ։ Յով. է. 42 ։
ՙՄատ. ա. 16 ։ Գւ. ա. 27 ։

68 բեւացաւ ու ըսաւ , ¹Օրհնեալ ըլլայ
Իսրայէլի Տէր Աստուածը , որ ²այ-
ցելութեան եկաւ և իր ժողովուր-
69 դին փրկութիւն ըրաւ ․ ³Ու մեզի
փրկութեան եղջիւր մը հանեց իր
Դաւիթ ծառային տունէն ․
70 (⁴Ինչպէս որ սուրբերուն բերնովը
խօսեցաւ , որոնք աշխարհի սկիզբէն
՚ի վեր անոր մարգարէներն էին ․)
71 Փրկութիւն մեր թշնամիներէն և
բոլոր մեզ ատողներուն ձեռքէն ,
72 ⁵Ողորմութիւն ընելու մեր հայրե-
րուն վրայ , և իր սուրբ ուխտը
73 միտք բերելու , (⁶Այն երդումը՝ որ
մեր հօրը Աբրահամին ըրաւ ,) մե-
74 զի տալու , Որ մեր թշնամիներուն
ձեռքէն ազատուելով՝ առանց
75 վախի ⁷զանիկայ պաշտենք , ⁸Սրբ-
րութիւնով ու արդարութիւնով
անոր առջեւը մեր ⁹կեանքին բոլոր
76 օրերուն մէջ ։ Եւ դուն՛ով մանուկ՝
Բարձրելոյն մարգարէն պիտի կո-
չուիս ․ ինչու որ ¹⁰Տէրոջը երեսին
առջեւէն պիտի երթաս՝ անոր ճամ-
77 բաները պատրաստելու , Անոր
ժողովուրդին գիտցընելու ¹¹փրկու-
թիւնը ¹²իրենց մեղքերուն
78 թողութիւնովը Մեր Աստուծոյն
գթած ողորմութեանը համար՝ ո-
րով ¹³Ծագող ¹⁴արեւը վերէն մեզի
79 այցելութեան եկաւ , ¹⁵Խաւարի և
մահուան ստուերի մէջ նստողնե-
րուն լոյս տալու , ¹⁶— մեր ոտքերը
խաղաղութեան ճամբուն մէջ շիտ-
կելու ։
80 Եւ ¹⁷տղան կը մեծնար ու կը զօ-
րանար հոգիով , և ¹⁸անապատնե-
րուն մէջն էր մինչև այն օրը՝ որ ինքը
Իսրայէլին երեւցաւ ։

ԳԼ. Բ

1 Օգոստոս կայսրը կը հրամայէ աշխարհագիր ընել իր բոլոր տէրութեանը մէջ ։ 6 Քրիստոսի ծնունդը ։ 8 Հրեշտակ մը աւետիս կու տայ հովիւներուն ։ 13 Երկնային զօրաց բազմութիւն կ՚օրհնեն զԱստուած Քրիստոսի ծննդեանը համար ։ 21 Քրիստոս կը թլփատուի ։ 22 տաճարը կը տարուի ։ 28 Սիմէոն և Աննա կը մարգարէանան Քրիստոսի վրայով ։ 40 Քրիստոս կը զարգանայ իմաստութեամբ , 46 տաճարին մէջ Հրէից վարդապետներուն հարցմունքներ կ՚ընէ , 51 և իր ծնողացը հնազանդ կը մնայ ։

1 Ու եղաւ որ այն օրերը Օգոստոս
կայսրէն հրաման ելաւ՝ որ բո-
2 լոր աշխարհ գրուի ։ (¹Աս առջի
աշխարհագիրը եղաւ Կիւրենոսին
Սիւրիայի վրայ կուսակալութիւն
3 ըրած ատենը ։) Եւ ամէնքը կ՚եր-
թային աշխարհագիրը մտնելու՝ ա-
4 մէն մէկը իր քաղաքին մէջ ։ Յով-
սէփ ալ Գալիլեայէն Նազարէթ
քաղաքէն ելաւ դէպ ՚ի Հրէաստան
²Դաւիթի քաղաքը՝ որ Բեթլէհէմ
կ՚ըսուի , (³ինքը Դաւիթի տունէն

ու ազգատոհմէն ըլլալուն համար ,)
5 Աշխարհագիրը մտնելու Մարիամին
հետ մէկտեղ , որ այն իր նշանածն
6 էր , և յղի էր ։ Ու եղաւ որ երբ
անոնք հոն էին , անոր ծնանելու
7 օրերը լեցուեցան ․ Եւ իր ⁴անդրա-
նիկ որդին ծնաւ , ու խանձարուրով
փաթթեց , և զանիկայ մսուրին
մէջը պառկեցուց ; ինչու որ իջևա-
նին մէջ իրենց տեղ չկար ։
8 Եւ այն տեղը հովիւներ կային
դաշտի մէջ կեցած , որոնք իրենց
հօտերուն գիշերուան պահպանու-
9 թիւնը կ՚ընէին ։ Եւ ահա Տէրոջը
հրեշտակը անոնց վրայ իջաւ , ու
Տէրոջը փառքը անոնց բոլորտիքը
ծագեցաւ ․ ⁵Ու խիստ շատ վախ-
10 ցան ։ Եւ հրեշտակը ըսաւ անոնց ,
Մի վախնաք , ինչու որ ահա ես
ձեզի մեծ ուրախութեան աւետիս
կու տամ , ⁶Որ բոլոր ժողովուրդին
11 պիտի ըլլայ ․ ⁷Վասն զի ձեզի այսօր
⁸Փրկիչ մը ծնաւ Դաւիթի քաղա-
քին մէջ , որ ինքը ⁹Օծեալ Տէր
12 է ։ Եւ աս ձեզի նշան մը ըլլայ ․
մանուկ մը պիտի գտնէք խանձա-
րուրով փաթթած ‑‑ մսուրի մէջ
13 պառկած ։ ¹⁰Եւ յանկարծ այն հրեշ-
տակին հետը երկնային զօրքերու
բազմութիւն մը եղաւ , որոնք
զԱստուած կ՚օրհնէին ու կ՚ըսէին ,
14 ¹¹Երկինքը բարձրութեանը մէջ Աս-
տուծոյ փառք , ու երկրիս վրայ
¹²խաղաղութիւն , ¹³մարդոց մէջ
15 հաճութիւն ։ Ու եղաւ որ երբ
հրեշտակները անոնցմէ երկինքը
վերցան , հովիւները իրարու ըսին ,
Եկէք մինչև Բեթլեհէմ երթանք ,
ու տեսնենք ¹⁴Այն ¹⁵բանը որ աս եղած
բանը , որն որ Տէրը մեզի ցուցուց ։
16 Ու եկան արտօրնօք , և գտան Մա-
րիամը ու Յովսէփը և մսուրին մէջ
17 պառկած մանուկը ։ Ու երբոր տե-
սան , իմացուցին այն խօսքին վրա-
յով , որ աս մանուկին համար
18 իրենց զրուցուեցաւ ։ Եւ ամէնքը
որ կը լսէին , կը զարմանային այն
բաներուն վրայ որ հովիւները ի-
19 րենց կը զրուցէին ։ ¹⁶Բայց Մա-
րիամ աս ամէն բաները կը պահէր ,
ու իր սրտին մէջը կը մտածէր ։
20 Եւ հովիւները դարձան , կը փա-
ռաւորէին ու կ՚օրհնէին զԱստուած
այն ամէն բաներուն համար որ
լսեցին ու տեսան , ինչպէս որ իրենց
զրուցուած էր ։
21 ¹⁷Ու երբոր ութ օրերը լման եղան
մանուկը թլփատելու , ¹⁸անոր անու-
նը Յիսուս դրուեցաւ , որ հրեշտա-
կէն կոչուած էր՝ դեռ ինքը ¹⁹որո-
վայնին մէջ չյղացած ։
22 Ու Մովսէսին օրէնքին համեմատ՝
երբոր անոնց ²⁰մաքրութեան օրերը

Հինգ տարի առաջ յիշեալ թուականէն ։

ՙՄատ. ա. 25 ։

ՙԳւ. ա. 12 ։
ՙԾն. ժբ. 3 ։ Մատ. իը. 19 ։ Մար. ա. 15 ։ Հմր 31 ։ 32 ։ Գւ. իդ. 47 ։ Կող. ա. 23 ։
ՙԵս. թ. 6 ։
ՙՄատ. ա. 21 ։
ՙՄատ. ա. 16 ։ ժզ. 16 ։ Գւ. ա. 43 ։ Գոր. բ. 36 ։ ժ. 36 ։ Փիլ. բ. 11 ։
ՙԾն. իը. 12 ։ լբ. 1 ։ 2 ։ Սաղ. Ճգ. 20 ։ 21 ։ Ճխը. 2 ։ Դան. է. 10 ։ Եբր. ա. 14 ։ Յայտ. ե. 11 ։
ՙԳւ. ժթ. 38 ։ Եփե. ա. 6 ։ գ. 10 ։ 21 ։ Յայտ. ե. 13 ։
ՙԵս. ծէ. 19 ։ Գւ. ա. 79 ։ Հռով. ե. 1 ։ Եփե. բ. 17 ։ Կող. ա. 20 ։
ՙՅոհ. գ. 16 ։ Եփե. բ. 4 ։ 7 ։ բ Թեսա. բ. 16 ։ ա Յոհ. դ. 9 ։ 10 ։
ՙԾն. լէ. 11 ։ Գւ. ա. 66 ։ Հմր 51 ։
Չորս տարի առաջ յիշեալ թուականէն ։
ՙԾն. ժէ. 12 ։ Ղև. ժբ. 3 ։ Գւ. ա. 59 ։
ՙՄատ. ա. 21 ։ 25 ։ Գւ. ա. 31 ։
ՙՂև. ժբ. 2 ։ 3 ։ 4 ։ 6 ։

Հրոս տարի առաջ վերադիչեալ թուականէն ։

ելմինցաւ , Երուսաղէմ տարին զանիկայ Տէրոջը առջևը հանելու ,
23 (ինչպէս որ գրուած է Տէրոջը օրէնքին մէջ թէ Ղևմէն արու որ արգանդ կը բանայ , Տէրոջը սուրբ
24 ըսուի ,) ու Տէրոջը օրէնքին մէջ ըսուածին պէս ընծայ տալու զոյգ մը տատրակ կամ աղաւնիի երկու
25 ձագ ։ Եւ ահա Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կար , որուն անունը Սիմէօն էր ։ ու ան մարդը արդար ու աստուածավախ էր , ՚ի Իսրայէլի միխիթարութեանը կը սպասէր . ու
26 Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր ։ Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ Հոգիէն ՚ի թէ մահ պիտի չտեսնէ , մինչև որ Տէրոջը Օծեալը տեսնէ ։
27 Եւ Հոգիով տաճարը եկաւ . ու երբոր ծնողքը բերին Յիսուս մանուկը՝ որ օրէնքին սովորութեանը
28 պէս անոր համար ընեն , ինքն ալ զանիկայ իր գիրկը առաւ , և օրհնեց
29 զԱստուած ու ըսաւ ։ Ղև հիմա ով Տէր՝ արձակես քու ծառադ խաղաղութիւնով քու խօսքիդ
30 համեմատ . Վասն զի իմ աչքերս
31 տեսան քու փրկութիւնդ , Որ բոլոր ժողովուրդներուն առջևը պատ-
32 րաստեցիր ։ Ղևմէն մը հեթանոսներուը լուսաւորելու , և փառք քու
33 Իսրայէլ ժողովուրդիդ ։ Եւ Յովսէփ ու անոր մայրը զարմացած էին ան բաներուն վրայ , որ անոր
34 համար կը խօսուէին ։ Ու Սիմէօն օրհնեց զանոնք , և անոր մօրը Մարիամին ըսաւ ։ Ահա աս մանուկը Իսրայէլի մէջ շատ մարդոց իյնալուն ու ելլելուն համար , Ու հակառակութեան նպատակ մը ըլ-
35 լալու համար կեցած է . (Եւ քու սրտէդ ալ թուր մը պիտի անցնի ,) որ մանուկով շատ սրտերէն խորհուրդները յայտնուին ։
36 Եւ հոն էր Աննա մարգարէն Փանուելի աղջիկը՝ Ասերի ցեղէն . ասիկայ իր օրերը շատ անցուցած էր՝ երկանը հետ եօթը տարի կենալով իր կուսութեանը ժամանա-
37 կէն , Եւ որբևարի էր գրեթէ ութսունուչորս տարուան . որ տաճարէն չէր զատուեր , հապա ծոմով և աղօթքով Աստուծոյ ծառայութիւն կ՚ընէր գիշեր ու ցորեկ ։
38 Եւ ասիկայ նոյն ժամուն եկաւ , ու Տէրոջը գոհութիւն կու տար , ու անոր վրայով կը խօսէր ան ամենուն , որոնք Երուսաղէմի մէջ փրկութեան կը սպասէին ։
39 Ու երբոր ամէն բան կատարեցին Տէրոջը օրէնքին համեմատ , նորէն Գալիլեա դարձան իրենց Նազա-
40 րէթ քաղաքը ։ Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգւով կը զօրանար՝ իմաստութեամբ լեցուած , ու Աստուծոյ շնորհքը անոր վրայ էր ։
41 Եւ անոր ծնողքը տարի զատկի տօնին Երուսաղէմ կ՚երթա-
42 յին ։ Ու երբոր անիկայ տասներկու տարեկան եղաւ , տօնին սովորութեանը պէս երբոր անոնք ե-
43 րուսաղէմ ելան , Եւ ան օրերը որ լմընցուցին ու նորէն ետ դարձան , Յիսուս մանուկը Երուսաղէմ մնաց . և Յովսէփ ու անոր մայրը
44 չէին գիտեր . Հապա կարծելով թէ անիկայ ճամբորդներուն հետն է , մէկ օրուան ճամբայ գացին , ու կը փնտռէին զանիկայ էրինց ազգականներուն և ճանչնակներուն
45 մէջը ։ Ու երբոր չգտան , նորէն Երուսաղէմ դարձան անիկայ փընտ-
46 ռելու ։ Ու եղաւ որ իրեք օրէն ետքը տաճարին մէջը գտան զանիկայ , որ վարդապետներուն հետ նստեր էր , անոնց մտիկ կ՚ընէր
47 ու անոնց հարց կը տար ։ Եւ ամէն անոր ականջ դնողները կը զարմանային անոր իմաստութեանը ու պատասխաններուն վրայ ։
48 Ու երբոր տեսան անիկայ , ապշած մնացին . և անոր մայրը ըսաւ անոր ։ Որդեակ՝ ինչո՞ւ համար մեզի այդպէս ըրիր . ահա քու հայրդ ու ես խիստ վշտացած քեզ կը փընտ-
49 ռէինք ։ Եւ ըսաւ անոնց ։ Ձիս ինչո՞ւ կը փնտռէիք , չէի՞ք գիտեր թէ ինձի պէտք է որ իմ Հօրս
50 տունը ըլլամ ։ Եւ անոնք չհասկրցան ան խօսքը որ իրենց ըսաւ ։
51 Եւ իջաւ անոնց հետ ու գնաց Նազարէթ , և անոնց հնազանդ էր . բայց անոր մայրը ամէն խօսքերը իր սրտին մէջ կը պահէր ։
52 Եւ Յիսուս կը զարգանար իմաստութիւնով ու հասակով , և Աստուծմէ ու մարդոցմէ շնորհք գտնելով ։

ԳԼ . Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը և մկրտութիւնը . 15 անոր վկայութիւնը Քրիստոսի համար ։ 20 Հերովդէս կը բանտարկէ զՅովհաննէս ։ 21 Քրիստոս կը մկրտուի , ու երկինքէն վկայութիւն կ՚ընայ իրեն համար ։ 23 Յիսուսի տարիքը , և անոր ազգաբանութիւնը Յովսեփէն մինչև Ադամ եւ Աստուած ։

1 Տիբերիոս կայսրին թագաւորութեանը տասնուհինգերորդ տարին՝ Պոնտացի Պիղատոսին Հրէաստանի վրայ կուսակալութիւն ըրածատենը , ու Հերովդեսին Գալիլեացւոց վրայ չորրորդապետութեան ատենը , և անոր եղբօրը Փիլիպպոսին Իտուրացւոց և Տրաքոնացւոց երկրին վրայ չորրորդապետութեան ատենը , և Լիւսանիայի Աբիլենացւոց վրայ չորրորդապետութեան ատենը , Եւ Ան-

Հրոս տարի առաջ վերադիչեալ թուականէն ։

ելմ . ժգ . 2 ։ իր . 29 ։ լԴ . 19 ։ Թագ . գ . 13 ։ Ը . 17 ։ ժը . 15 ։ ՎՂԼ . ժը . 2 ։ 6 ։ 8 ։

Ես . խ . 1 ։ Մար . ժե . 43 ։ Հմր 38 ։

Սաղ . ԽԹ . 48 ։ Երր . ժա . 5 ։

Մատ . գ . 1 ։

Ես . խգ . 30 ։ Փիլ . ա . 28 ։

Ես . ՚ր . 10 ։ Գլ . գ . 6 ։

Ես . թ . 2 ։ Խր . 6 ։ Խթ . 6 ։ կ . 1 ։ 2 ։ 3 ։ Մատ . գ . 16 ։ Գոր . ժգ . 47 ։ Իը . 28 ։

Ես . Ը . 14 ։ Ովս . ժդ . 9 ։ Մատ . խ . 44 ։ Հռով . Թ . 32 ։ 33 ։ ա Կոր . ա . 23 ։ 24 ։ ը Կոր . Ը . 16 ։ ա Պետ . Ը . 7 ։ 8 ։

Ղկ . Իը . 22 ։

Սաղ . խը . 10 ։ Ես . ժԹ . 25 ։

Գոր . իդ . 7 ։ ա Տիմ . և . 5 ։

Մար . ժե . 43 ։ Հմր 25 ։ Գլ . իդ . 21 ։

Հմր 52 ։ Գլ . ա . 80 ։

Ես . ՚ր . 1 ։ Մար . ժե . 43 ։ Հմր 38 ։

Սաղ . ՃԹ . 48 ։ Երր . ժա . 5 ։

Մատ . դ . 1 ։

Ես . խգ . 30 ։ Փիլ . ա . 28 ։

Ես . ՚ր . 10 ։ Գլ . գ . 6 ։

Ես . թ . 2 ։ Խր . 6 ։ Խթ . 6 ։ կ . 1 ։ 2 ։ 3 ։ Մատ . գ . 16 ։ Գոր . ժգ . 47 ։ Իը . 28 ։

Ես . Ը . 14 ։ Ովս . ժդ . 9 ։ Մատ . խ . 44 ։ Հռով . Թ . 32 ։ 33 ։ ա Կոր . ա . 23 ։ 24 ։ ը Կոր . Ը . 16 ։ ա Պետ . Ը . 7 ։ 8 ։

Ղկ . Իը . 22 ։

Սաղ . խը . 10 ։ Ես . ժԹ . 25 ։

Գոր . իդ . 7 ։ ա Տիմ . և . 5 ։

Մար . ժե . 43 ։ Հմր 25 ։ Գլ . իդ . 21 ։

Հմր 52 ։ Գլ . ա . 80 ։

Ես . ՚ր . 1 ։ Մար . ժե . 43 ։ Հմր 38 ։

Սաղ . ՃԹ . 48 ։ Երր . ժա . 5 ։

Մատ . դ . 1 ։

Ես . խգ . 30 ։ Փիլ . ա . 28 ։

Ես . ՚ր . 10 ։ Գլ . գ . 6 ։

Ես . թ . 2 ։ Խր . 6 ։ Խթ . 6 ։ կ . 1 ։ 2 ։ 3 ։ Մատ . գ . 16 ։ Գոր . ժգ . 47 ։ Իը . 28 ։

Ես . Ը . 14 ։ Ովս . ժդ . 9 ։ Մատ . խ . 44 ։ Հռով . Թ . 32 ։ 33 ։ ա Կոր . ա . 23 ։ 24 ։ ը Կոր . Ը . 16 ։ ա Պետ . Ը . 7 ։ 8 ։

Ղկ . Իը . 22 ։

Սաղ . խը . 10 ։ Ես . ժԹ . 25 ։

Գոր . իդ . 7 ։ ա Տիմ . և . 5 ։

Մար . ժե . 43 ։ Հմր 25 ։ Գլ . իդ . 21 ։

Հմր 52 ։ Գլ . ա . 80 ։

Հրոս տարի առաջ վերադիչեալ թուականէն ։

Ես . Ը . 8

Ը Եւ . իգ . 15 ։ 17 ։ լԴ . 28 ։ Ը Օր . ժգ . 1 ։ 16 ։

Մատ . է . 28 ։ Մար . ա . 22 ։ Գլ . գ . 22 ։ 32 ։ Ես . է . 15 ։ 46 ։

Ես . Ը . 16 ։

Կ՚ըսէ Հրէերէն Հէլ ։ Գլ . Թ . 45 ։ ժը . 34 ։ Հմր 19 ։ Դան . է . 28 ։ Թագ . Ը . 26 ։ Հմր 40 ։

Ես . ժա . 49 ։ 51 ։ ժը . 13 ։ Գոր . գ . 6 ։

Յամի Տեառն
26

նայի ու Կայիափայի քահանայա-
պետութեան ատենը՝ Աստուծոյ
խօսքը եղաւ Զաքարիայի որդւոյն
Յովհաննէսին վրայ անապատին
3 մէջ ։ [բ]Ու անիկայ եկաւ Յորդա-
նանու բոլոր կողմերը, և ապաշխա-
րութեան մկրտութիւն կը քարո-
զէր [գ]մեղաց թողութեան համար ·
4 Ինչպէս որ Եսայի մարգարէին խօս-
քերուն գրքին մէջ գրուած է՝ ըսե-
լով, [դ]Անապատի մէջ կանչողին
ձայնը, Տէրոջը ճամբան պատրաս-
տեցէք, անոր շաւիղները շիտկե-
5 ցէք · Ամէն ձոր պիտի լեցուի, և
ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ,
և ծուռը պիտի շիտկուի, ու խորտ-
ուբորտ տեղերը հարթ ճամբաներ
6 պիտի ըլլան · [ե]Եւ ամէն մարմին Աս-
տուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ ։
7 Ու իրմէն մկրտուելու ելլող ժո-
ղովուրդներուն ըսաւ, [զ]Իժերու
ծնունդներ՝ ո՞վ իմացուց ձեզի գա-
8 լու բարկութենէն փախչիլ ։ Ու-
րեմն ապաշխարութեան արժանա-
ւոր պտուղներ բերէք, և մի՛ բս-
կսիք ձեր ներսի դին ըսել թէ
Մենք մեզի հայր՝ Աբրահամը ու-
նինք · քանզի կ՚ըսեմ ձեզի որ
Աստուած կարող է աս քարերէս
Աբրահամին որդիներ հանելու ։
9 Ալ հիմա կացինը ծառերուն ար-
մատին քովը կը դրուի · [է]ուստի
ամէն ծառ որ բարի պտուղ չը-
բերեր, կը կտրուի ու կրակը կը
10 ձգուի ։ Եւ ժողովուրդները կը
հարցնէին իրեն ու կ՚ըսէին, Ու-
11 րեմն ի՞նչ ընենք ։ Պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց, [թ]Ով որ
երկու հանդերձ ունի, թող մէկը
չունեցողին տայ · և ով որ կերա-
12 կուր ունի, նոյնպէս ընէ ։ [ժ]Մաք-
սաւորներ ալ եկան մկրտուելու,
ու ըսին անոր, Վարդապետ՝ մենք
13 ի՞նչ ընենք ։ Ան ալ ըսաւ ա-
նոնց, Ձեզի հրամայուածէն աւ-
14 ելի բան չպահանջէք ։ Զինուոր-
ներն ալ կը հարցնէին անոր ու
կ՚ըսէին, Եւ մենք ի՞նչ ընենք ·
ըսաւ անոնց, Մէկը մի՛ հարստա-
հարէք, [լ]և [illegible] զրպար-
տութիւն մի՛ ընէք, ու ձեր թոշա-
կովը բաւականացէք ։
15 Երբոր ժողովուրդը կը սպասէր,
և ամէնքը իրենց սրտերուն մէջ կը
մտածէին Յովհաննէսին համար՝
թէ ա՞ն է արդեօք Քրիստոսը,
16 Յովհաննէս պատասխան տուաւ
ամենուն ու ըսաւ, [խ]Ես ձեզ ջը-
րով կը մկրտեմ, բայց ինծմէ ա-
ւելի զօրաւորը կու գայ, որ ես ա-
նոր կօշիկներուն կապերը քակելու
արժանի չեմ · անիկայ ձեզ պիտի
մկրտէ Հոգւով Սրբով և կրակով ·

բ Մատ. գ. 1 ։ Մար. ա. 4 ։
գ Ղւ. ա. 77 ։
դ Ես. խ. 3 ։ Մատ. գ. 3 ։ Մար. ա. 3 ։ Յով. ա. 23 ։
ե Սաղ. ղը. 2 ։ Ես. ծբ. 10 ։ Ղւ. բ. 10 ։
զ Մատ. գ. 7 ։
է Մատ. է. 19 ։
ը Գոր. բ. 37 ։
թ Ղւ. ժա. 41 ։ բ Կոր. ը. 14 ։ Յակ. բ. 15, 16 ։ ա Յով. գ. 17 ։ դ. 20 ։
ժ Մատ. իա. 32 ։ Ղւ. է. 29 ։
ի Ղւ. ժթ. 8 ։
լ Ել. իգ. 1 ։ Ղև. ժթ. 11 ։
խ Մատ. գ. 11 ։

17 Որուն հեծանոցը իր ձեռքն է, և
իր կալը պիտի մաքրէ, [ծ]ու ցորենը
իր ամբարը պիտի ժողվէ, և յարդը
չմարելու կրակով պիտի այրէ ։
18 Ուրիշ շատ բաներ ալ կը քարո-
զէր՝ ժողովուրդը յորդորելով ։
19 [կ]Բայց Հերովդէս չորրորդապետը
անկէ յանդիմանուելով իր *եղբօրը
կնկանը Հերովդիային համար, և
բոլոր չարութիւններուն համար որ
20 Հերովդէս գործեց, Ան ամենուն
վրայ աս ալ աւելցուց, որ Յով-
հաննէսը բանտի մէջ գոցեց ։
21 Ու երբոր մկրտուեցաւ բոլոր ժո-
ղովուրդը, [հ]և Յիսուս ալ մկը-
տուելով՝ աղօթք կ՚ընէր, երկինքը
22 բացուեցաւ · Եւ Սուրբ Հոգին
մարմնաւոր երեւոյթով աղաւնիի
պէս անոր վրայ իջաւ, ու երկին-
քէն ձայն մը եկաւ՝ որ կ՚ըսէր,
Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, քեզի
հաւնեցայ ։
23 Եւ ինքը Յիսուս սկսեր էր [ձ]գը-
րեթէ երեսուն տարեկան ըլլալ, որ
(ինչպէս կը կարծուէր) [ղ]ինքը
Յովսէփին որդին էր, որ ան Հե-
24 ղիին, որ ան Մատաթին, Որ ան
Ղևիին, որ ան Մեղքիին, որ ան
25 Յաննէին, որ ան Յովսեփին, Որ
ան Մատաթիային, որ ան Ամով-
սին, որ ան Նաւումին, որ ան
26 Եսղիին, որ ան Նանգէին, Որ ան
Մաաթին, որ ան Մատաթիային,
որ ան Սեմէիին, որ ան Յովսեփին,
27 որ ան Յուդային, Որ ան Յով-
հաննային, որ ան Րեսային, որ ան
Զօրաբաբելին, որ ան Սաղաթիէ-
28 լին, որ ան Ներիին, Որ ան Մեղ-
քիին, որ ան Ադդիին, որ ան Կով-
սամին, որ ան Եղմովդադին, որ
29 ան Էրին, Որ ան Յովսեսին, որ
ան Եղիազարին, որ ան Յովրիմին,
որ ան Մատաթին, որ ան Ղևիին,
30 Որ ան Սիմէոնին, որ ան Յուդա-
յին, որ ան Յովսեփին, որ ան
Յովնանին, որ ան Եղիակիմին,
31 Որ ան Մելեային, որ ան Մայնա-
նին, որ ան Մատաթային, [ճ]որ
ան Նաթանին, [մ]որ ան Դաւիթին,
32 [յ]Որ ան Յեսսէին, որ ան Ովբեդին,
որ ան Բոոսին, որ ան Սաղմոնին,
33 որ ան Նաասոնին, Որ ան Ամինա-
դաբին, որ ան Արամին, որ ան
Եսրոնին, որ ան Փարեսին, որ ան
34 Յուդային, Որ ան Յակոբին, որ
ան Իսահակին, որ ան Աբրահա-
մին, [ն]որ ան Թարային, որ ան
35 Նաքովրին, Որ ան Սերուգին, որ
ան Ռագաւին, որ ան Փաղեկին,
որ ան Եբերին, որ ան Սաղային,
36 [շ]Որ ան Կայնանին, որ ան Արփաք-
սադին, [ո]որ ան Սեմին, որ ան Նո-
37 յին, որ ան Ղամէքին, Որ ան Մա-

Յամի Տեառն
26
ծ Միք. դ. 12 ։ Մատ. ժգ. 30 ։
Յա. Տ. 30
կ Մատ. ժդ. 3 ։ Մար. զ. 17 ։
*Ոմանք եղբօրը՝ Փիլիպպոսին
Յա. Տ. 27
հ Մատ. գ. 13 ։ Յով. ա. 32 ։
Յա. Տ. 26
ձ Թւ. դ. 3, 35, 39, 43, 47 ։
ղ Մատ. ժգ. 55 ։ Յով. զ. 42 ։
ճ Զաք. ժբ. 12 ։
մ բ Թագ. ե. 14 ։ ա Մն. գ. 5 ։
յ Հռութ. դ. 18, &c ։ ա Մն. բ. 10, &c ։
ն Ծն. ժա. 24, 26 ։
շ Տես Ծն. ժա. 12 ։
ո Ծն. ե. 6, &c ։ ժա. 10, &c ։

Ցամի Ցեառն 26

ՂԱՀ · Ե · 1, 2։

թուսաղային, որ ան Ենովքին, որ ան Ցարեդին, որ ան Մաղաղիէլին, որ ան Կայնանին, որ ան Ենոսին, որ ան Սեթին, որ ան Ադամին, Ո որ ան Աստուծոյ։

ԳԼ · Դ

1 Քրիստոս ծամ կը պահէ և կը փորձուի · 13 կը յաղթէ Սատանային · 14 կը սկսի քարոզել · 16 Նազարեթի մարդիկ կը զարմանան անոր շնորհալից խօսքերուն վրայ · 33 Ցուսուս կը բժշկէ դիւահար մը · 38 Պետրոսին զգրանչը · 40 և ուրիշ շատ հիւանդներ · 41 Դեւերը կը խոստովանին թէ անիկայ է Քրիստոսը, բայց կը յանդիմանուին անկէ · 43 Քրիստոս կը քարոզէ քաղաքներուն մէջ։

ՂՄատ · դ · 1 · Մար · ա · 12 ·
ՖՀՀ 14 · ԳԼ · բ · 27 ·
ՖԵԼ · ԼԴ · 28 · գ Թագ · ԺԹ · 8 ·

1 Ու Ցիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ Յորդանանէն դարձաւ, ու Հոգիէն անապատը տարուեր,
2 քառասուն օր Սատանայէն փորձուեցաւ. ու ան օրերը բան մը չկերաւ, և ան օրերը լմննալէն ետև անօթեցաւ։
3 Ու Սատանան ըսաւ անոր, թէ որ Աստուծոյ Որդին ես, ըսէատ
4 քարին որ հաց ըլլայ։ Ու Ցիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գրուած է թէ Ոչ միայն հացով կ'ապրի մարդ, հապա Աստուծոյ ամէն խօսքովը։
5 Ու Սատանան մէկ բարձր լեռ մը հանելով զանիկայ, աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ցուցուց
6 անոր մէկ վայրկեանի մը մէջ. Ու Սատանան ըսաւ անոր, Ես ամէն իշխանութիւնը ու անոնց փառքը քեզի պիտի տամ, Որովհետև ինծի յանձնուած է, և որու որ ուզեմ՝
7 կու տամ անիկայ. Ուստի թէ որ դուն իմ առջեւս երկրպագութիւն ընես, ամէնը քեզի ըլլայ։
8 Ու Ցիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գրուած է թէ Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն ընես, ու միայն զանիկայ պաշտես։
9 Ու զանիկայ տարաւ Երուսաղէմ ու տաճարին աշտարակին վրայ կայնեցուց, ու ըսաւ անոր, թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես,
10 քեզ ասկէ վար ձգէ. Վասն զի գրուած է թէ Իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի համար՝
11 որ քեզ պահեն. Ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցրնեն քեզ, որ չըլլայ թէ ոտդ քարի զարնես։
12 Ցիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ըսուած է թէ Քու
13 Տէր Աստուածդ չփորձես։ Ու երբոր Սատանան ամէն փորձութիւնը կատարեց, ժամեն մը ետ կեցաւ անկէ։
14 Ու Ցիսուս Հոգիին զօրութեամբը Գալիլեա դարձաւ, ու անոր համբաւը ան գաւառին ամէն

ՂԱՀ · Ե · 1, 2։
Մատ · դ · 1։ Մար · ա · 12։
ՖՀՀ 14։ ԳԼ · բ · 27։
ՖԵԼ · ԼԴ · 28։ գ Թագ · ԺԹ · 8։
ՂՕր · բ · 3։
Ցճն · ԺԲ · 31։ ԺԳ · 30։ Ցայտ · Ժգ · 2, 7։
Ո՛հե՛ն եօ՛ս գնա Սատանայ, ինչու որ գրուած
ՂՕր · գ · 13։ Ժ · 20։ Ա Մատ · դ · 5։
ՂՍաղ · զա · 11։
ՃՕր · զ · 16։
ԺՑՕՀ · ԺԳ · 30։ Երբ · ղ · 15։
Ա Մատ · դ · 12։ ՑՕՀ · ղ · 48։
Ցա · Տ · 30
Ղ ՀՀ 1։
ԱՓոր · Ժ · 37։

թուսաղային, որ ան Ենովքին, որ ան Ցարեդին, որ ան Մաղաղիէլին,
38 որ ան Կայնանին, որ ան Ենոսին, որ ան Սեթին, որ ան Ադամին, Ո որ ան Աստուծոյ։

ԳԼ · Դ

1 Քրիստոս ծամ կը պահէ և կը փորձուի · 13 կը յաղթէ Սատանային · 14 կը սկսի քարոզել · 16 Նազարեթի մարդիկ կը զարմանան անոր շնորհալից խօսքերուն վրայ · 33 Ցիսուս կը բժշկէ դիւահար մը · 38 Պետրոսին զգրանչը · 40 և ուրիշ շատ հիւանդներ · 41 Դեւերը կը խոստովանին թէ անիկայ է Քրիստոսը, բայց կը յանդիմանուին անկէ · 43 Քրիստոս կը քարոզէ քաղաքներուն մէջ։

1 Ու Ցիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ Յորդանանէն դարձաւ, ու Հոգիէն անապատը տարուեր,
2 քառասուն օր Սատանայէն փորձուեցաւ. ու ան օրերը բան մը չկերաւ, և ան օրերը լմննալէն ետև անօթեցաւ։
3 Ու Սատանան ըսաւ անոր, թէ որ Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ ատ
4 քարին որ հաց ըլլայ։ Ու Ցիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գրուած է թէ Ոչ միայն հացով կ'ապրի մարդ, հապա Աստուծոյ ամէն խօսքովը։
5 Ու Սատանան մէկ բարձր լեռ մը հանելով զանիկայ, աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ցուցուց
6 անոր մէկ վայրկեանի մը մէջ. Ու Սատանան ըսաւ անոր, Ես ամէն իշխանութիւնը ու անոնց փառքը քեզի պիտի տամ, Որովհետև ինծի յանձնուած է, և որու որ ուզեմ՝
7 կու տամ անիկայ. Ուստի թէ որ դուն իմ առջեւս երկրպագութիւն ընես, ամէնը քեզի ըլլայ։
8 Ու Ցիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գրուած է թէ Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն ընես, ու միայն զանիկայ պաշտես։
9 Ու զանիկայ տարաւ Երուսաղէմ ու տաճարին աշտարակին վրայ կայնեցուց, ու ըսաւ անոր, թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես,
10 քեզ ասկէ վար ձգէ. Վասն զի գրուած է թէ Իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի համար՝
11 որ քեզ պահեն. Ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցրնեն քեզ, որ չըլլայ թէ ոտդ քարի զարնես։
12 Ցիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ըսուած է թէ Քու
13 Տէր Աստուածդ չփորձես։ Ու երբոր Սատանան ամէն փորձութիւնը կատարեց, ժամեն մը ետ կեցաւ անկէ։
14 Ու Ցիսուս Հոգիին զօրութեամբը Գալիլեա դարձաւ, ու անոր համբաւը ան գաւառին ամէն

15 կողմերը տարածուեցաւ։ Ու ինքը անոնց ժողովարաններուն մէջը կը սորվեցրնէր, ու ամէնէն կը փառաւորուէր։
16 Ու եկաւ Նազարեթ, ուր որ ինքը մեծցած էր. և իր սովորութեանը պէս շաբաթ օրը մտաւ ժողովարանը, ու ելաւ որ կարդայ։
17 Ու տուին անոր Եսայի մարգարէին գիրքը. ու երբոր գիրքը բացաւ, գտաւ ան տեղը՝ ուր որ գրուած էր
18 թէ Տէրոջը Հոգին իմ վրաս է. Ինչու որ զիս օծեց աղքատներուն աւետարան քարոզելու, զիս խրկեց կոտրած սիրտ ունեցողները բժշկելու,
19 նեցուկները բժշկելու, գերիներուն ազատութիւն և կոյրերուն տեսութիւն քարոզելու, հարստահարութիւն կրողները ազատ թողտալու, Տէրոջը ընդունելի տարին
20 քարոզելու։ Ու գիրքը գոցելով՝ տուաւ սպասաւորին ու նստաւ. և ժողովարանը եղողներուն ամէնը աչքերնին անկած անոր կը նայէին։
21 Ու սկսաւ անոնց ըսել, Այսօր ատ գրուածը կատարուեցաւ ու ձեր
22 ականջները լսեցին։ Ու ամէնքը անոր վրայ կը վկայէին, ու կը զարմանային անոր բերնէն ելած շնորհալի խօսքերուն վրայ՝ ու կ'ըսէին, Ասիկայ Յովսեփին որդին
23 չէ՞։ Ու ըսաւ անոնց, Իրաւ որ դուք ինծի պիտի բսէք ատ առածը, Բժիշկ՝ քու անձդ բժշկէ. Որչափ բաներ լսեցինք որ կափառնայումի մէջ եղաւ, ա՛հաս ալ բրէ
24 քու քաղաքիդ մէջ։ Ու ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ։
25 Նէլի չէ։ Ու յիրաւի կ'ըսեմ ձեզի, Թէ Շատ որբևարիներ կային Եղիայի օրերը Իսրայէլի մէջ, երբոր իրեք տարի ու վեց ամիս երկինքը գոցուեցաւ, անանկ որ մեծ սով եղաւ բոլոր երկրին մէջ.
26 Բայց Եղիա անոնցմէ մէկուն չըխրկուեցաւ, հապա միայն Սիդոնացւոց Սարեփթա քաղաքին մէջ
27 որբևարի կնկան մը։ Ու շատ բորոտներ կային Իսրայէլի մէջ Եղիսէ մարգարէին ատենը, ու անոնցմէ մէկը չմաքրուեցաւ, հապա միայն Նեեման Ասորին։
28 Ու ժողովարանին մէջ ամէնքն ալ բարկութիւնով լեցուեցան՝ երբոր
29 ատ խօսքերը լսեցին. Ու ելան անիկայ քաղաքէն դուրս հանեցին, և տարին զանիկայ մինչև ան լեռանը ցցուած ծայրը, որուն վրայ իրենց քաղաքը շինուած էր, որ զանիկայ
30 բարձր տեղէն վար ձգեն։ Բայց ինքը անոնց մէջէն անցաւ գնաց։
31 Ու իջաւ Գալիլեայի կափառնա-

Ցամի Ցեառն 30

Ցա · Տ · 31
ՃՄատ · բ · 23։ Ժգ · 54։ Մար · ղ · 1։
ՖԳար · Ժգ · 14։ Ժէ · 2։
ՀԵս · կա · 1։
Կատ անոր համար
ՂՍաղ · խե · 2։ Մատ · Ժգ · 54։ Մար · ղ · 2։ ԳԼ · բ · 47։
ՂՑՕՀ · գ · 42։
ՃՄատ · դ · 13։ Ժա · 23։
ՃՄատ · Ժգ · 54։ Մար · ղ · 1։
ՃՄատ · Ժգ · 57։ Մար · ղ · 4։ ՑՕՀ · դ · 44։
Ղ Թագ · ԺԷ · 9։ Ժբ · 1։ Ցակ · ե · 17։
ՂԹագ · ե · 14։
Ցճն · Ա · 59։ Ժ · 39։
ՂՄատ · դ · 13։ Մար · ա · 21։

Յամի Տեառն 31

յում քաղաքը , ու շաբաթ օրերը
32 կը սորվեցրնէր անոնց ։ Եւ կը
զարմանային անոր վարդապետու-
թեանը վրայ , ՂԻնչու որ իշխանու-
33 թիւնով էր անոր խօսքը ։ ՀԵւ
ժողովարանին մէջ մարդ մը կար ,
որ պիղծ դեւի ոգի ունէր , ու մեծ
34 ձայնով մը աղաղակեց՝ ըսելով ,
Թող տուր , դուն մեզի հետ ի՞նչ
բան ունիս՝ Յիսուս Նազովրեցի .
միթէ մեզ կորսնցրնելո՞ւ եկար .
–գիտեմ քեզ ով ես , –Աստուծոյ
35 Սուրբը ։ Եւ Յիսուս սաստեց ա-
նոր ըսելով , Պապանձէ ու ել
անկէ . ու դեւը զանիկայ [illegible]
մէջտեղը գետինը
զարկաւ , և ելաւ անկէ , ու վնաս
36 մը չտուաւ անոր ։ Եւ զարմանք
եկաւ ամենուն վրայ . և իրարու
հետ կը խօսէին ու կ'ըսէին , Աս
ի՞նչ խօսք է , որ իշխանութիւնով
և զօրութիւնով կը հրամայէ պիղծ
37 ոգիներուն , ու կ'ելլեն ։ Եւ ա-
նոր համբաւը տարածուեցաւ շրջա-
կայ գաւառին ամէն տեղերը ։
38 ՀՈւ ժողովարանէն ելլելով՝ Սի-
39 մոնին տունը մտաւ ։ Սիմոնին զո-
քանչն ալ սաստիկ ջերմով կը տան-
ջուէր , ու անոր համար աղաչեցին
40 իրեն ։ Եւ Յէ---- անոր վրայ
կայնելով՝ սաստեց ջերմին , որ թո-
ղուց զանիկայ . և շուտ մը ելաւ
ու անոնց սպասաւորութիւն կ'ը-
նէր ։
41 ՓԵւ արեւը մարը մտած ատենը՝
ամէն անոնք որ ունէին տեսակ տե-
սակ ցաւերով հիւանդներ , իրեն
բերին զանոնք . ինքն ալ անոնցմէ
ամէն մէկուն վրայ ձեռք դնելով՝
42 բժշկեց զանոնք ։ ՐԴեւեր ալ կ'ել-
լէին շատերէն , կ'աղաղակէին ու
կ'ըսէին թէ Դուն ես Քրիստոս՝
Աստուծոյ Որդին . ՏԵւ ինքը կը
սաստէր ու թող չէր տար անոնց
որ խօսին , ինչու որ գիտէին թէ
ինքը Քրիստոսն է ։
43 –Ու երբոր ցորեկ եղաւ , ելաւ
ու գնաց անապատ տեղ մը , և
ժողովուրդները կը փնտռէին զա-
նիկայ . եկան մինչև անոր , ու կը
ստիպէին զանիկայ որ իրենցմէ չեր-
44 թայ . Բայց անիկայ ըսաւ անոնց ,
Պէտք է ինծի որ ուրիշ քաղաքնե-
րու ալ Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը քարոզեմ , քանզի աս բա-
45 նիս համար խրկուած եմ ։ ՔՈւ
Գալիլեայի ժողովարաններուն մէջ
կը քարոզէր ։

Left margin references:
ՂՄատ . Է . 28 , 29 ։ Տիտ . Բ . 15 ։
ՀՄար . Ա . 23 ։
–Հմր 42 ։ –Սաղ . ԺԶ . 10 ։ Դան . Թ . 24 ։ Գւ . Ա . 35 ։
ՀՄատ . Ը . 14 ։ Մար . Ա . 29 ։
ՓՄատ . Ը . 16 ։ Մար . Ա . 32 ։
ՐՄար . Ա . 34 ։ Գ . 11 ։
ՏՄար . Ա . 25 , 34 ։ Հմր 34 , 35 ։
–Մար . Ա . 35 ։
ՔՄար . Ա . 39 ։

ԳԼ . Ե

1 Քրիստոս Պետրոսի նաւը նստած՝ կը սորվե-
ցրնէ ժողովրդոց , 4 և ձկանց հրաշալի որսով
մը կը ցուցրնէ թէ Պետրոսը ու անոր ընկեր-
ները մարդոց որսորդներ պիտի ըլլան ։ 12
Քրիստոս բորոտը կը մաքրէ . 16 անապատ
տեղ մը քաշուած՝ աղօթք կ'ընէ . 18 անդա-
մալոյծ մը կը բժշկէ . 27 իրեն կը կանչէ
Մատթէոս մաքսաւորը . 29 մեղաւորներու
հետ հաց կ'ուտէ . 34 և կը նախաձայնէ թէ
իր համբառնալէն ետև աշակերտները նեղու-
թիւն պիտի կրեն ու ծոմ պահեն ։

1 Ու –եղաւ որ երբ ժողովուրդը
անոր բոլորտիքը դիզուեցաւ
Աստուծոյ խօսքը լսելու համար ,
ինքն ալ Գեննեսարեթի ծովակին
2 քովը կեցեր էր ։ Ու տեսաւ երկու
նաւեր՝ որ ծովակին քովը կեցեր
էին , և ձկնորսները անոնց մէջէն
ելած՝ ուռկանները կը լուային ։
3 Ինքը ան նաւերուն մէկուն մէջը
մտաւ որ Սիմոնինն էր , և աղաչեց
անոր որ քիչ մը ցամաքէն Ց–Հ––Ն
մէջը տանի . և նստելով՝ նաւուն
մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվե-
ցրնէր ։
4 Ու երբոր խօսելէն դադարեցաւ ,
ըսաւ Սիմոնին , ՔԱռաջ տար Ն–––Ը
դէպ 'ի խորունկը , և ուռկաններ-
5 նիդ ձգեցէք Յ––Ն որսալու ։ Եւ
Սիմոն պատասխան տալով ըսաւ
անոր , Վարդապետ՝ բոլոր գիշերս
աշխատեցանք ու բան մը չբռնե-
ցինք , բայց քու խօսքիդ համար
6 ուռկանը ձգեմ ։ Ու երբոր աս ը-
րին , խիստ շատ ձուկեր ժողվեցին
մէջը , ու իրենց ուռկանը կը պա-
7 տռտէր ։ Եւ աչք կ'ընէին միւս
նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերնե-
րուն՝ որ գան օգնեն իրենց . և ե-
կան , ու երկու նաւերն ալ լեցու-
ցին , մինչև որ ընկղմելու մօտ էին ։
8 Սիմոն Պետրոս երբոր տեսաւ , Յի-
սուսի ծունկերուն ինկաւ ու ըսաւ ,
Տէր՝ Ֆիմ քովէս մեկդի գնա , ին-
չու որ ես մեղաւոր մարդ մըն եմ ։
9 Վասն զի ապշութիւնը պատեց ա-
նիկայ և անոր հետը եղող ամէնը ,
ան իրենց բռնած ձուկերուն որսին
10 համար . Նոյնպէս ալ Զեբեդէոսին
որդիքը Յակոբոս և Յովհաննէս
որոնք Սիմոնին ընկերներն էին .
ու Յիսուս ըսաւ Սիմոնին , Մի
վախնար , Փասկէ ետև մարդոց որ-
11 սորդ պիտի ըլլաս ։ Եւ նաւերը
ցամաքը հանելով՝ Ֆամէն բան թո-
ղուցին ու անոր ետևէն գացին ։
12 ՂՈւ եղաւ որ երբ ինքը քաղաքի
մը մէջ էր , ահա մէկ մարդ մը բո-
րոտութիւնով լեցուն՝ երբոր Յի-
սուսը տեսաւ , երեսի վրայ ինկա-
լով աղաչեց անոր ու ըսաւ , Տէր՝
թէ որ ուզես , կրնաս զիս մաքրել ։
13 Եւ Յէ---- իր ձեռքը երկրնցրնե-
լով դպաւ անոր , ու ըսաւ , Կ'ու-
զեմ՝ մաքրուէ՛ . և շուտ մը բորո-
14 տութիւնը անկէ գնաց ։ ՖՈւ ինքը
պատուիրեց անոր որ մէկու մը չը-
սէ , հապա Ը––– , Գնա՛ քեզ քա-

Right margin references:
–Մատ . Դ . 18 ։ Մար . Ա . 16 ։
ՔՅոհ . ԻԱ . 6 ։
ՔՐ Թագ . Զ . 9 ։ Գ Թագ . ԺԷ . 18 ։
ՓՄատ . Դ . 19 ։ Մար . Ա . 17 ։
ՖՄատ . Դ . 20 ։ ԺԹ . 27 ։ Մար . Ա . 18 ։ Գւ . ԺԸ . 28 ։
ՂՄատ . Ը . 2 ։ Մար . Ա . 40 ։
ՖՄատ . Ը . 4 ։

Ցամ. Տեառն 31

ա Ղև. ԺԴ. 4, 10, 21, 22.
բ Մատ. Դ. 25. Մար. Գ. 7. Յոհ. Զ. 2.
գ Մատ. ԺԴ. 23. Մար. Զ. 46.
դ Մատ. Թ. 2. Մար. Բ. 3.
ե Մատ. Թ. 3. Մար. Բ. 6, 7.
զ Սաղ. ՃԳ. 3. Ես. ԽԳ. 25.
է Մատ. Թ. 9. Մար. Բ. 13, 14.

քահանային ցուցուր, և աՄովսէսին պատուիրածին պէս քու մաքրուելուդ ընծան տուր՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար։

15 Եւ անոր վրայով խօսքը աւելի կը տարածուէր. բՈւ շատ ժողովուրդներ կը ժողվուէին մտիկ ընելու, և անով իրենց հիւանդութիւններէն

16 բժշկուելու։ գՈւ ինքը անապատ տեղուանք կը քաշուէր և աղօթք կ՚ընէր։

17 Ու եղաւ որ մէկ օր մը ինքը կը սորվեցընէր, ու փարիսեցիներ և օրինաց վարդապետներ նստած էին, որոնք Գալիլեայի ու Հրէաստանի ու Երուսաղեմի բոլոր գիւղաքաղաքներէն ժողվուած էին. ու Տէրոջը զօրութիւնը նանոնց կը անոնք

18 բժշկելու։ դԵւ աճապանի մը մարդիկ մէկ անդամալոյծ մարդ մը մահիճովը բերին, և ջանք կը փնտռէին թէ ինչպէս զանիկայ ներս խօթեն, ու դնեն անոր առջեւ.

19 Ու երբոր բազմութենէն ճամբայ չէին գտներ՝ որ անկէ ներս խօթեն անիկայ, տանիքին վրայ ելան, և զանիկայ կղմինտրներուն մէջէն մահիճովը մէջտեղը Յիսուսին առ-

20 ջեւ իջեցուցին։ Եւ անիկայ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անոր, Ո՛վ մարդ՝ քու մեղքերդ քե-

21 զի ներուած են։ եԵւ Դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խորհիլ ու ըսել, Ո՞վ է ասիկայ, որ հայհոյութիւններ կը խօսի. զՈ՞վ կրնայ մեղաց թողութիւն տալ,

22 բայց միայն Աստուած։ Եւ Յիսուս իմանալով անոնց խորհուրդները՝ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց. Սրտերնուդ մէջ ի՞նչ կը

23 խորհիք։ Ո՞րը աւելի դիւրին է, քու մեղքերդ քեզի ներուած են ըսե՞լը, թէ Ելի՛ր ու քալէ՝ ըսելը։

24 Բայց որպէս զի գիտնաք թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու, (ըսաւ անդամալոյծին,) քեզի կ՚ըսեմ, Ելի՛ր մահիճդ առ ու

25 տունդ գնա։ Ան ալ իսկոյն անոնց առջեւ ելաւ, ու վրան առաւ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր, և գնաց իր տունը, ու Աստուծոյ

26 փառք կու տար։ Եւ ամէնքը ապշած մնացին, ու Աստուծոյ փառք կու տային, և վախով լեցուած՝ կ՚ըսէին թէ Այսօր նորանշան բաներ տեսանք։

27 էԵւ աս բաներէն ետև ելաւ ան-կէ, ու տեսաւ մէկ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղևի էր, որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր էր, ու

28 ըսաւ անոր, Ետևէս եկուր։ Ան ալ թողուց ամէնը և ելաւ գնաց

29 անոր ետևէն։ ըՈւ Ղևի անոր մեծ կոչունք մը ըրաւ իր տանը մէջ. թև շատ բազմութիւն կար մաքսաւորներու և ուրիշներու՝ որ անոնց

30 հետ սեղան նստեր էին։ Եւ անոնց դպիրները ու փարիսեցիները տրտունջ կ՚ընէին անոր աշակերտներուն ու կ՚ըսէին, Ինչո՞ւ համար մաքսաւորներուն և մեղաւորներուն

31 հետ կ՚ուտէք ու կը խմէք։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց, Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հապա հիւանդներուն.

32 ժԵս Արդարները կանչելու չեկայ, հապա մեղաւորները ապաշխարութեան։

33 Անոնք ալ ըսին անոր, ժաԻնչո՞ւ Յովհաննէսին աշակերտները շատ անգամ ծոմ կը պահեն և աղօթքներ կ՚ընեն, նոյնպէս ալ փարիսեցւոց աշակերտները. և քուկիններդ կ՚ուտեն ու կը խմեն։

34 Անիկայ ալ ըսաւ անոնց, Կրնա՞ք հարսնիքին տղոցը ծոմ պահել տալ՝ քանի որ փեսան իրենց հետն

35 է։ Բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի, հապա

36 ան օրերը ծոմ պիտի պահեն։ ժբԱռակ մըն ալ ըսաւ անոնց թէ Մէկը չձգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ. եթէ ոչ՝ ան նորը պատռուածք ալ կ՚ընէ, ու հինցածին հետ ալ չմիաբանիր ան նոր

37 լաթէն եղած կտորը։ Եւ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ չդներ. եթէ ոչ՝ նոր գինին *տիկերը կը պատռէ, ինքը կը թափի ու

38 տիկերը կը կորնչին. Հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է,

39 ու երկուքն ալ կը պահուին։ Եւ մէկը հին գինին խմելէն ետև անմիջապէս նորը չուզեր, քանզի կ՚ըսէ թէ Հինը աւելի ախորժելի է։

Ցամ. Տեառն 31

ը Մատ. Թ. 10. Մար. Բ. 15.
թ Ղւ. ԺԵ. 1.
ժ Մատ. Թ. 13. Ա Տիմ. Ա. 15.
ժա Մատ. Թ. 14. Մար. Բ. 18.
ժբ Մատ. Թ. 16, 17. Մար. Բ. 21, 22.
* Որ՝ նէ հին տիկերը

ԳԼ. Զ.

1 Քրիստոս շաբաթ օրուան պահպանութեանը վրայով փարիսեցւոց կուրութիւնը կը յանդիմանէ Սուրբ Գրոց վկայութեամբը՝ փաստով և հրաշքով. 13 տասներկու առաքեալները կ՚ընտրէ. 17 հիւանդները կը բժշկէ. 20 ժողովրդոց առջեւ իր աշակերտներուն խօսելով՝ կը ցուցընէ թէ որոնց կը վայլէ երանութիւն և որոնց վայ. 27 կը պատուիրէ թշնամին սիրել, 46 և Աստուծոյ խօսքին հնազանդելով բարիք գործել, որ չըլլայ թէ աւազի հիման հողի վրայ շինուած տան մը պէս կործանինք փորձութեան օրը։

1 Ու ժգեղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթ օրը ինքը արտերուն մէջէն կ՚անցնէր, և իր աշակերտները հասկեր փրցընելով, ձեռքերնուն մէջ կը շփէին ու կ՚ուտէին։

2 Ու փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց, Աս ինչ բան կ՚ընէք, ժդոր

3 արժան չէ ընել շաբաթ օրը։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց

ժգ Մատ. ԺԲ. 1. Մար. Բ. 23.
ժդ Ել. Ի. 10.

Յամի Տեառն 31

ՓԱԹԱԿ . Ի . 6 ։

ըսաւ , Չէ՞ք կարդացեր դուք ։ Դաւիթին ըրածը , երբոր անօթեցաւ ինքը և անոնք որ իր հետն էին .
4 Ինչպէս անիկայ Աստուծոյ տունը մտաւ , և առաջաւորութեան հացերը առաւ ու կերաւ , և տուաւ անոնց ալ որ իր հետն էին . որ չէ՞ որ օրինաւոր չէ ուտել , բայց միայն քահանաներուն ։ Եւ ըսաւ անոնց ,
ՂԵՒ . ԻԳ . 9 ։
5 Որդին մարդոյ շաբաթին ալ Տէրն է ։
6 Ու եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մըն ալ ինքը ժողովարանը մտաւ ու կը սորվեցընէր . և հոն մարդ մը կար , որուն աջ ձեռքը չորցած
ՒՄԱՏ . ԺԲ . 9 ։ ՄԱՐ . Գ . 1 ։ ԳԼ . ԺԳ . 14 ։ ԺԴ . 3 ։ ՅՕՀ . Թ . 16 ։
7 էր ։ Եւ դպիրները ու փարիսեցիները անոր կը սպասէին թէ շաբաթ օրը ը֊ն֊ի֊ կը բժշկէ՞ , որպէս զի ամբաստանութեան ը֊ն֊ի֊ ը֊ը
8 գտնեն անոր դէմ ։ Իսկ ինքը գիտնալով անոնց խորհուրդները , ըսաւ ան մարդուն որուն ձեռքը չորցած էր , Ելի՛ր մէջտեղը կայնէ .
9 ան ալ ելաւ կայնեցաւ ։ Ան ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց , Ձեզի ը֊ն֊ ը֊ը հարցընեմ . Շաբաթ օրը ի՞նչ արժան է , բարի՞ք ընել , թէ չարիք ընել . հոգի մը ապրեցընե՞լ , թէ մեռցընել ։
10 Եւ շուրջ֊ջանակի ամենուն վրայ նայելով՝ ըսաւ անոր , Ձեռքդ երկընցուր . ան ալ այնպէս ըրաւ , ու անոր ձեռքը ողջացաւ միւսին պէս ։
11 Եւ անոնք կատաղութեամբ լեցուեցան , ու իրարու հետ կը խօսէին թէ ինչ ընեն Յիսուսի ։
ՂՄԱՏ . ԺԴ . 23 ։
12 Ընդ եղաւ որ ան օրերը լեռը ելաւ աղօթք ընելու , ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթք ընելով
13 անցուց ։ Ու երբոր առտու եղաւ , կանչեց իր աշակերտները , ու անոնցմէ տասներկու հոգի ընտրեց , որոնք առաքեալ ալ անուանեց .
ՒՄԱՏ . Ժ . 1 ։
14 Սիմոնը՝ որուն որ Պետրոս ալ անուանեց , և անոր եղբայրը Անդրէասը , Յակոբոսը ու Յովհաննէսը , Փիլիպպոսը և Բարթողիմէոսը ,
ԸՅՕՀ . Ա . 42 ։
15 Մատթէոսը և Թովմասը , Ալփէոսեան Յակոբոսը և Նախանձայոյզ կոչուած Սիմոնը ,
ՒՅՈՒԴ . 1 ։
16 Յակոբոսին Եղբայրը Յուդան և Իսկարիովտացի Յուդան՝ որ և մատնիչ եղաւ ։
17 Եւ անոնց հետ իջնելով՝ մէկ տափարակ տեղ մը կայնեցաւ , նաև իր աշակերտներուն ժողովը՝ ու մեծ բազմութիւն մը ժողովուրդներու բոլոր Հրէաստանէն ու Երուսաղէմէն և Տիւրոսի ու Սիդոնի
ՒՄԱՏ . Գ . 25 ։ ՄԱՐ . Գ . 7 ։
18 ծովեզերքէն . որոնք եկան անոր խօսիլը մտիկ ընելու , ու իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուելու . և պիղծ ոգիներէն նեղութիւն կրողները ալ հոն ու կը բժշկուէին ։
19 Եւ բոլոր ժողովուրդը իր ուզէր իրեն դպչիլ , Որովհետև զօրութիւն կ'ելլէր իրմէն ու ամէնը կը բժշկէր ։
20 Եւ ինքը իր աչքերը դէպ ի՛ իր աշակերտներուն վերցուց ու ըսաւ , Երանի՛ ձեզի աղքատներուդ , ինչու որ ձերն է Աստուծոյ թագաւորութիւնը ։
21 Երանի՛ ձեզի որ հիմա անօթի էք , ինչու որ պիտի կշտանաք . Երանի՛ ձեզի որ հիմա կու լաք , ինչու որ պիտի խնդաք ։
22 Երանի՛ է ձեզի երբոր մարդիկ ձեզ ատեն , Ու երբոր ձեզ իրենց ընկերութենէն մերժեն ու նախատեն , և ձեր վրայով գէշ անուն հանեն
23 Որդւոյ մարդոյ պատճառովը ։ Ուրախ եղէք դուք ան օրը ու ցնծացէք , որ ահա ձեր վարձքը շատ է երկինքը . վասն զի իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին մարգարէներուն ։
24 Բայց վայ ձեզի հարուստներուդ , Որովհետև ձեր միխիթարութիւնը
25 առած էք ։ Վայ ձեզի որ կուշտ էք , ինչու որ պիտի անօթենաք . վայ ձեզի որ հիմա կը ծիծաղիք , ինչու որ սուգ պիտի ընէք ու լաք ։
26 Վայ ձեզի երբոր *մարդիկ ձեր վրայով աղէկ խօսին , ինչու որ իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին սուտ մարգարէներուն ։
27 Բայց կ'ըսեմ ձեզի որ մտիկ կ'ընէք , Սիրեցէք ձեր թշնամիները , ձեզ ատողներուն բարի ըրէք .
28 Ձեզ անիծողները օրհնեցէք , Ձեզի նեղութիւն տուողներուն համար
29 աղօթք ըրէք ։ Ան որ քու մէկ ծնօտիդ կը զարնէ , միւսն ալ մօտեցուր անոր . և ան որ քու վերարկուդ քեզմէ կը հանէ , մի՛ արգիլեր անկէ շապիկդ ալ ։
30 Ամէն ուն որ քեզմէ կ'ուզէ՝ տուր , ու քու բաներդ առնողէն ետ մի՛ պահանջեր ։
31 Եւ ինչպէս որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն , դուք ալ անոնց անանկ ըրէք ։
32 Եւ թէ որ դուք ձեզ սիրողները սիրէք՝ ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ մեղաւորներն ալ կը սիրեն զիրենք
33 սիրողները ։ Եւ թէ որ դուք ձեզի բարի ընողներուն բարի ընէք , ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն ։
34 Նեն ։ Եւ թէ որ անանկ մարդիկներու փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս ունիք առնելու , ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ կու տան , որ
35 նոյն չափովը եւս առնեն ։ Հապա սիրեցէք դուք ձեր թշնամիները , ու բարի ըրէք , և փոխ տուէք առանց փոխարէնի մը սպասելու , և ձեր վարձքը շատ պիտի ըլլայ , ու Բարձրելոյն որդիքը պիտի ըլ-

Յամի Տեառն 31

ՒՄԱՏ . ԺԳ . 36 ։
ԼՄԱՐ . Ա . 30 ։ ԳԼ . Բ . 46 ։
ՒՄԱՏ . Ե . 3 ։ ԺԱ . 5 ։ ՅԱԿ . Բ . 5 ։
ԲԵՆ . ՃԼ . 1 ։ ԿԱ . 13 ։ ՄԱՏ . Ե . 6 ։
ՒՅՈ . ԿԱ . 3 ։ ՄԱՏ . Ե . 4 ։
ՀՄԱՏ . Ե . 11 ։ ԳՈՐ . Բ . 19 ։ Գ . 14 ։ Դ . 14 ։
ՅՅՕՀ . ԺԶ . 2 ։
ԼՄԱՏ . Է . 12 ։ ԳՈՐ . Ե . 41 ։ ԿՈՂ . Ա . 24 ։ ՅԱԿ . Ա . 2 ։
ՃԳՈՐ . Է . 51 ։
ՂԱՄՈՍ . Գ . 1 ։ ՅԱԿ . Ե . 1 ։
ՂԳԼ . ԺԲ . 21 ։
ՆՄԱՏ . Գ . 2 ։ 5 ։ 16 ։ ԳԼ . ԺԶ . 25 ։
ԼԵՒ . ԿԳ . 13 ։
ՒԱԿԱ . ԺԴ . 13 ։
ԼՅՕՀ . ԺԵ . 19 ։ ԱՅՕՀ . Դ . 5 ։
* Ո՛ՒՆԴ՝ ԲՈԼՈՐ ՄԱՐԴԻԿ
ՂԵՒ . ԻԳ . 4 ։ ՅԱԿ . ԻԵ . 2 ։ ՄԱՏ . Ե . 44 ։ ՀՄԻ 35 ։ ՀԱՄՈ . ԺԲ . 20 ։
ԼԳԼ . ԻԳ . 34 ։ ԳՈՐ . Է . 59 ։
ՒՄԱՏ . Ե . 39 ։
ՒԱ ԿՈՐ . Գ . 7 ։
Է ԲՕՐ . ԺԱ . 7 ։ 8 ։ 10 ։ ՅԱԿ . Ի . 26 ։ ՄԱՏ . Ե . 42 ։
ՒՄԱՏ . Է . 12 ։
ՐՄԱՏ . Է . 46 ։
ՅՄԱՏ . Ե . 42 ։
ՒՀՄԻ 27 ։
ՃՍԱՂ . ԼԷ . 26 ։ ՀՄԻ 30 ։
ՓՄԱՏ . Է . 45 ։

Յամի Տեառն 31

[ա] Մատ. ե. 48։ [բ] Մատ. է. 1։ [գ] Առակ. ժթ. 17։ [դ] Սաղ. հթ. 12։ [ե] Մատ. է. 2։ Մար. դ. 24։ Յակ. բ. 13։ [զ] Մատ. ժե. 14։ [է] Մատ. ժ. 24։ Յով. ժգ. 16։ ժե. 20։ [ը] Մատ. է. 3։ [թ] Տես Առակ. ժը. 17։ [ժ] Մատ. է. 16, 17։ [ժա] Մատ. ժբ. 33։ [ժբ] Մատ. ժբ. 34։ [ժգ] Մատ. ժբ. 34։ [ժդ] Մաղ. ա. 6։ Մատ. է. 21։ ի. 11։ Գղ. ժգ. 25։ [ժե] Մատ. է. 24։

լուք, ինչու որ անիկայ բարերար է
ապերախտներուն ու չարերուն։
36 [ա] Ուրեմն գթած եղէք՝ ինչպէս որ
37 ձեր Հայրն ալ գթած է։ [բ] Մի
դատէք, ու պիտի չդատուիք. մի
դատապարտէք, ու պիտի չդատա-
պարտուիք. ներեցէք, ու ձեզի
38 պիտի ներուի. [գ] Տուէք՝ ու ձեզի
պիտի տրուի. աղէկ չափով՝ կո-
խուած՝ ցնցուած՝ լեփլեցուն պիտի
տրուի [դ] ձեր ծոցը. [ե] քանզի ան չա-
փովը՝ որով դուք կը չափէք, ձեզի
պիտի չափուի։
39 Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց, [զ] Միթէ կոյրը կոյրին կրնա՞յ ա-
ռաջնորդութիւն ընել, չէ՞ որ եր-
կուքն ալ փոսը պիտի իյնան։
40 [է] Աշակերտը իր վարդապետէն մեծ
չէ, բայց ամէն կատարելապէս
վարժուածը իր վարդապետին պէս
կ՚ըլլայ։
41 Նաև ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին
մէջի շիւղը կը տեսնես, ու քու աչ-
քիդ մէջի գերանին չես նայիր։
42 Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու
եղբօրդ, Եղբա՛յր՝ թո՛ղ տուր որ
աչքիդ մէջի շիւղը հանեմ. և դուն
քու աչքիդ մէջի գերանը չես տես-
ներ. կեղծաւո՛ր [ը] առաջ քու աչ-
քէդ գերանը հանէ, ու ետքը պարզ
պիտի տեսնես քու եղբօրդ աչքին
43 մէջի շիւղը հանելու։ [թ] Ինչու որ չկայ
բարի ծառ մը որ չար պտուղ բերէ,
ոչ ալ չար ծառ մը որ բարի պտուղ
44 բերէ. [ժ] Վասն զի ամէն ծառ իր
պտուղէն կը ճանչցուի. ինչու որ
փուշերէն թուզ չեն քաղեր, ու
մորենիէն խաղող չեն ժողվեր։
45 [ժա] Բարի մարդը իր սրտին բարի գան-
ձէն բարութիւն կը բղխէ, և չար
մարդը իր սրտին չար գանձէն չա-
րութիւն կը բղխէ. [ժբ] ինչու որ իր
բերանը սրտին աւելցուքէն կը խօ-
սի։
46 Նաև ինչո՞ւ զիս Տէ՛ր Տէ՛ր կը կո-
չէք, ու ըսած բաներս չէք կատա
47 րեր։ [ժգ] Ան ամէնը որ ինծի կու գայ
և իմ խօսքերս կը լսէ ու անոնք
կը կատարէ, ձեզի ցուցընեմ թէ
48 որու կը նմանի։ Անիկայ տուն
շինող մարդու մը կը նմանի, որ
փորեց ու խորունկցուց, ու հիմը
վէմի վրայ դրաւ. և ջուրերուն
յորդած ատենը գետը զարկաւ ան
տանը, ու չկրցաւ զանիկայ շար-
ժել, ինչու որ վէմի վրայ հաստա-
49 տուած էր։ Բայց ան որ [ժդ] իմ խօս-
քերս կը լսէ ու չկատարեր, կը
նմանի ան մարդուն՝ որ հողի վը-
րայ առանց հիմի տուն կը շինէ.
որուն գետը զարկաւ, և շուտ մը
փլաւ, ու ան տանը կործանումը
մեծ էր։

ԳԼ. Է

1 Քրիստոս աւելի մեծ հաւատք կը գտնէ հե-
թանոս հարիւրապետի մը վրայ քան թէ
Հրէից վրայ. 10 անոր ծառան չտեսած կը
բժշկէ. 11 Նային քաղաքէն եղող այրի կը-
նկան մը զաւակը կը յարուցանէ. 19 իր հրաշք-
ները յիշելով պատասխան կու տայ Յովհան-
նէսին խրկած մարդոցը. 24 Յովհաննէսին
վրայով իր ունեցած գաղափարը կը յայտնէ
ժողովուրդին. 30 կը յանդիմանէ Հրէաները՝
որ ո՛չ Յովհաննէսին և ո՛չ իր վարմունքովը
համոզուեցան. 36 կը ցուցընէ թէ ինքը բա-
րեկամ է մեղաւորներուն, չէ՛ թէ զանոնք
մեղաց մէջ պահելու, այլ անոնց մեղքերը
ներելու, երբոր անոնք զղջի գան ու հաւա-
տան։

1 Ու երբոր իր բոլոր խօսքերը ժո-
ղովուրդին ականջներուն խօսեցաւ
լմնցուց, [ա] մտաւ Կափառնայում։ [ա] Մատ. ը. 5։
2 Եւ հարիւրապետի մը ծառայ ծանր
հիւանդացած՝ մօտ էր մեռնելու,
3 որ սիրելի էր անոր։ Երբոր Յի-
սուսի վրայով լսեց, Հրէաներէն
ծերեր խրկելով, աղաչեց
անոր որ գայ իր ծառան ապրեցը-
4 նէ։ Անոնք ալ եկան Յիսուսի
և թախանձանօք կ՚աղաչէին անոր
ու կ՚ըսէին թէ Անիկայ արժանի է
5 որուն աս շնորհքը պիտի ընես. ին-
չու որ մեր ազգը կը սիրէ, ու ժո-
6 ղովարանը անիկայ շինեց մեզի։ Եւ
Յիսուս անոնց հետ գնաց. երբոր
տունէն շատ հեռու չէր, հարիւրա-
պետը խրկեց անոր բարե-
կամներ, ու ըսաւ անոր, Տէ՛ր՝ մի՛
յոգնիր, ինչու որ ես արժանի չեմ
որ դուն իմ յարկիս տակը մտնես.
7 Անոր համար ես ինքզինքս ալ ար-
ժանի չսեպեցի քեզի գալու. հա-
պա խօսքով զրուցէ, և իմ ծառաս
8 պիտի բժշկուի. Ինչու որ ես ալ
իշխանութեան տակ դրուած մարդ
մըն եմ, ու իմ հրամանիս տակը
զինուորներ ունիմ. և ասոր կ՚ը-
սեմ՝ Գնա՛, ու կ՚երթայ. և միւ-
սին թէ Եկո՛ւր, ու կու գայ, և
ծառայիս թէ Աս բանը ըրէ, ու
9 կ՚ընէ։ Յիսուս աս բաները լսե-
լով՝ զարմացաւ անոր վրայ. և իր
ետևէն գացող ժողովուրդին դար-
ձաւ ու ըսաւ, Ձեզի կ՚ըսեմ, որ
Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ
10 հաւատք չգտայ։ Ու պատգամա-
ւորները նորէն տուն դարձան, և
հիւանդ ծառան առողջացած գը-
տան։
11 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը քա-
ղաք մը կ՚երթար, որուն անունը
Նային էր. և անոր հետը կ՚եր-
թային իր աշակերտներէն շատերը
12 ու մեծ բազմութիւն։ Ու երբոր
քաղաքին դրանը մօտեցաւ, աչա՛
մեռել մը դուրս կը հանէին, իր
մօրը մէկ հատիկ տղան. և անիկայ
որբևարի էր, ու քաղաքին շատ
13 ժողովուրդը անոր հետն էր։ Եւ

Տէրը անիկայ տեսնելով՝ խղճաց
անոր վրայ, ու ըսաւ անոր, Մի՛
14 լար։ Եւ մօտենալով՝ դագաղին
դպաւ, ու տանողները կանգ ա-
ռին. և ըսաւ, Ո՛վ պատանի՛ քե-
15 զի կ'ըսեմ՝ Ելի՛ր։ Ու մեռելը ե-
լաւ նստաւ, և սկսաւ խօսիլ. ու
16 տուաւ զանիկայ իր մօրը։ Եւ ա-
մէնքն ալ վախով բռնուեցան, ու
զԱստուած կը փառաւորէին ըսե-
լով թէ Մեծ մարգարէ մը ելեր
է մեր մէջը. և թէ Աստուած իր
ժողովուրդին այցելութիւն ըրաւ։
17 Եւ աս ձայնը անոր վրայով բոլոր
Հրէաստան ելաւ, ու բոլոր շրջա-
կայ տեղուանքը։
18 Եւ Յովհաննէսին պատմեցին իր
աշակերտները աս ամէն բաներուն
19 վրայով։ Յովհաննէս ալ իր ա-
շակերտներէն երկուքը իրեն կան-
չեց, և [illegible] Յիսուսի խրկեց՝
ըսելով, Դուն ա՞ն ես որ գալու
էիր, թէ ուրիշի մը սպասենք։
20 Եւ ան մարդիկը եկան անոր ու ը-
սին, Յովհաննէս մկրտիչը մեզ
խրկեց քեզի, ու կ'ըսէ, Դուն
ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշի
21 մը սպասենք։ Եւ նոյն ժամուն
շատերը բժշկեց [illegible] հիւանդու-
թիւններէն ու հարուածներէն և
չար ոգիներէն, ու շատ կոյրերու
22 տեսութիւն շնորհեց։ Եւ Յիսուս
պատասխան տալով անոնց ըսաւ,
Գացէք Յովհաննէսին պատմեցէք
ինչ որ տեսաք ու լսեցիք. Որ
կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը
քալեն, բորոտները կը մաքրուին,
խուլերը կը լսեն, մեռելները յա-
րութիւն կ'առնեն, աղքատնե-
րուն աւետարան կը քարոզուի.
23 Եւ երանի անոր որ իմ վրայովս
չգայթակղիր։
24 Ու երբոր Յովհաննէսին խրկած
մարդիկը գացին, Յիսուս սկսաւ
ժողովուրդներուն ըսել Յովհաննէ-
սին համար, Ի՞նչ տեսնելու ելաք
անապատին մէջ, եղէ՞գ մը հովէն
25 շարժուած։ Հապա ի՞նչ տեսնե-
լու ելաք, փափուկ հանդերձներ
հագած մա՞րդ մը. ահա անոնք որ
փառաւոր հագուստներով ու փափ-
կութեան մէջ են, թագաւորական
26 պալատներն են։ Հապա ի՞նչ
տեսնելու ելաք, մարգարէ՞. այո՛
կ'ըսեմ ձեզի, մարգարէէ մըն ալ
27 աւելի։ Ինչու որ ասիկայ է՝ որուն
համար գրուած է, Ահա ես իմ
դեսպանս կը խրկեմ քու երեսիդ
առջեւէն, որ քու ճամբադ պիտի
28 պատրաստէ քու առջեւդ։ Քան-
զի կ'ըսեմ ձեզի, կիներէն ծնած-
ներուն մէջ Յովհաննէս մկրտիչէն
մեծ մարգարէ չկայ. սակայն Աս-
տուծոյ թագաւորութեանը մէջ
պզտիկը անկէ մեծ է։
29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաք-
սաւորները երբոր լսեցին, արդա-
րացուցին զԱստուած, որ Յով-
հաննէսին մկրտութիւնովը մկր-
30 տուեցան։ Բայց փարիսեցիները
և օրինականները իրենց անձին
դէմ Աստուծոյ խորհուրդը անար-
գեցին, որ անկէ չմկրտուեցան։
31 Ուստի որո՞ւ նմանցնեմ աս
ազգին մարդիկը, և որո՞ւ կը նմա-
32 նին։ Կը նմանին տղոց, որ շու-
կաները նստելով՝ իրարու կը կան-
չեն ու կ'ըսեն, Փող հնչեցուցինք
ձեզի՝ ու չխաղացիք, ողբ կարդա-
33 ցինք ձեզի՝ ու չլացիք։ Վասն զի
Յովհաննէս մկրտիչ եկաւ, ո՛չ
հաց կ'ուտէր և ո՛չ գինի կը խմէր,
ու կ'ըսէք, Դեւ կայ անոր ներսի
34 դին։ Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ
ու կը խմէ, և կ'ըսէք, Ահա՛ ու-
տող և արբեցող մարդ մը՝ մաքսա-
ւորներու ու մեղաւորներու բարե-
35 կամ. Եւ իմաստութիւնը արդա-
րացաւ իր բոլոր որդւոցմէն։
36 Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր
անոր որ իր հետը հաց ուտէ. ան
ալ փարիսեցիին տունը մտաւ ու
37 սեղան նստաւ։ Եւ ահա քաղաքին
մէջ մեղաւոր կնիկ մը կար, երբոր
իմացաւ թէ անիկայ փարիսեցիին
տունը սեղան նստեր է, մէկ շիշ
38 մը անուշահոտ եղ բերաւ. Ու ե-
տեւի կողմէն անոր ոտքերուն քովը
կեցեր՝ կու լար, և արցունքովը
սկսաւ անոր ոտքերը թրջել, ու
իր գլխուն մազերովը կը սրբէր, և
կը համբուրէր անոր ոտքերը, ու
39 եղով կ'օծէր։ Ու երբոր տեսաւ
փարիսեցին՝ որ զանիկայ հրաւիրեր
էր, կ'ըսէր իր մտքին մէջ, Ասի-
կայ թէ որ մարգարէ ըլլար, պիտի
գիտնար թէ ով՝ և ինչպէս կնիկ է
իրեն դպչողը, ինչու որ մեղաւոր
40 է։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ
ու ըսաւ անոր, Սիմոն՝ քեզի բան
մը ունիմ ըսելու. ան ալ ըսաւ,
41 Ըսէ՛ վարդապետ. Եւ ըսաւ, Մէկ
փոխ տուող մը երկու պարտական
ունէր, մէկը հինգ հարիւր դա-
հեկան պարտք ունէր, ու միւսը
42 յիսուն։ Եւ որովհետեւ հատու-
ցանելու կարողութիւն չունէին, եր-
կուքին ալ շնորհեց. հիմա գրու-
ցէ, Անոնցմէ ո՞րը աւելի պիտի սի-
43 րէ զանիկայ։ Պատասխան տուաւ
Սիմոն ու ըսաւ, Ինծի սանկ
կ'երեւնայ, թէ որուն որ շատ շնոր-
հեց. ան ալ ըսաւ անոր, Ուղիղ
44 դատեցիր։ Ու դառնալով դէպ ի
ան կնիկը՝ ըսաւ Սիմոնին, Կը
տեսնե՞ս աս կնիկը. ես քու տու-

Յամի Տեառն 31

Ղուկ. ը. 54. Յով. ժա. 43. Գործ. թ. 40. Հռովմ. դ. 17.
Ղուկ. ա. 65.
Ղուկ. իդ. 19. Յով. դ. 19. զ. 14. թ. 17.
Ղուկ. ա. 68.
Մատ. ժա. 2.
Մատ. ժա. 5.
Եսա. լե. 5.
Ղուկ. դ. 18.
Մատ. ժա. 7.
Մաղ. գ. 1.

Յամի Տեառն 31

Մատ. գ. 5. Ղուկ. գ. 12.
Գործ. ի. 27.
Մատ. ժա. 16.
Ոմանք Եւ Տէրը ըսաւ, Ուստի
Մատ. գ. 4. Մար. ա. 6. Ղուկ. ա. 15.
Մատ. ժա. 19.
Մատ. իզ. 6. Մար. ժդ. 3. Յով. ժա. 2.
Ղուկ. ժե. 2.

Ցամ Տեառն 31

* Ո՛վնաւ՝ գըլխուն մազերովը

ե Սազ. իգ. 5։

յ ա Տիմ. ա. 14։

յ Մատ. թ. 2։ Մար. բ. 5։

ն Մատ. թ. 3։ Մար. բ. 7։

շ Մատ. թ. 22։ Մար. ե. 34։ ժ. 52։ Գլ. ը. 48։ ժը. 42։

† կ՛ըլլայ բժըշկեց

ներդ մնայ, դուն ոտքերուս ջուր չտուիր, բայց ասիկայ էր արցունքովը ոտքերս թրջեց, և իր * մազերովը սրբեց։ Դուն ինծի համբոյր մը չտուիր, բայց ասիկայ ես մտնելէս ՚ի վեր ոտքերս համբուրելէն չդադրեցաւ։ ե Դուն իմ գլուխս ձէթով չօծեցիր, բայց ասիկայ իմ ոտքերս անուշ 47 շահոտ եղով օծեց։ յԱսոր համար կ՛ըսեմ քեզի, Ներուած են ասոր շատ մեղքերը, ինչու որ շատ սիրեց. բայց որուն որ քիչ կը նե- 48 րուի, անիկայ քիչ կը սիրէ։ Ու բաւ անոր, յՔու մեղքերդ նե- 49 րուած են։ Եւ անոր հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջը բսել, Ո՞վ է ասիկայ որ մեղաց 50 թողութիւն ալ կու տայ։ Եւ ինքը բաւ կնկանը, Քու հաւատդ քեզ † փրկեց, գնա խաղաղութեամբ։

ԳԼ. Ը

1 Կանայք իրենց ստացուածքովը ծառայութիւն կ՛ընեն Քրիստոսի։ 4 Քրիստոս կը զրուցէ սերմնացանին 16 և ճրագին առակը. 21 կ՛իմացընէ թէ ով են իր մայրը ու եղբայրները. 22 կը սաստէ հովերուն. 26 և մէկ մարդէ մը դիւաց լեգէոնը դուրս հանելով՝ թող կու տայ անոնց որ խոզերուն երամակը մտնեն։ 37 Գադարացիք չեն ընդունիր զինքը։ 43 Ցուաս տեռատես կինը կը բժշկէ. 49 և Յայրոսի աղջիկը կը յարուցանէ։

1 ||Ու եղաւ որ անկէ ետև՝ ալ ինքը քաղաքէ քաղաք ու գեղէ գեղ պտրտելով՝ կը քարոզէր, և Աստուծոյ թագաւորութիւնը կ՛աւետարաներ, ու տասներկուքը իր 2 հետն էր. — Նաև քանի մը կիներ՝ որ չար ոգիներէ ու հիւանդութիւններէ բժշկուեր էին, Մարիամ՝ որ Մագդաղենացի կ՛ըսուէր, Յուսկից որ եօթը դև ելեր էր, 3 Եւ Յովհաննա՝ Հերովդեսին տանը վերակացուին Քուզային կինը, ու Շուշան, և շատ ուրիշներ, որոնք իրենց ստացուածքովը ‡անոր ծառայութիւն կ՛ընէին։

4 ‡Ու երբոր մեծ բազմութիւն ժողովուեցաւ, և շատ քաղաքներէ իրեն եկան, առակով մը բաւ — 5 Հնձող՝ սերմ ցանող մը ելաւ իր սերմը ցանելու. ու ցանած ատենը մէկ քանին ճամբուն քովը ինկաւ և ոտքէ տակ կոխուեցաւ, ու երկինքի թռչունները կերան զանիկայ։ 6 Եւ ուրիշը ապառաժի վրայ ինկաւ, ու բուսածին պէս չորցաւ՝ հոգ 7 հիւթ չունենալուն համար։ Եւ ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ, ու փուշերը անոր հետը բուսնելով՝ 8 խեղդեցին անիկայ։ Եւ ուրիշը աղէկ հողի մէջ ինկաւ, ու բուսնելով՝ հարիւրապատիկ պտուղ տուաւ. երբոր ասը բաները կը զրուցէր, կ՛աղաղակէր, Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ։

9 Եւ իր աշակերտները կը հարցընէին իրեն՝ ըսելով թէ Ի՞նչ պի- 10 տի ըլլայ ան առակը։ Ան ալ ըսաւ, Ձեզի տրուած է դիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեանը խորհուրդները, բայց ուրիշներուն առակներով կ՛ըսուի. որ տեսնելով՝ չտեսնեն, և լսելով՝ չհասկնան։

11 Ասիկա առակը ասն է. Սերմը Աս- 12 տուծոյ խօսքն է։ Ու ճամբուն քովինները անոնք են՝ որ կը լսեն, ու ետքը Սատանան կու գայ՝ անոնց սրտէն կը հանէ խօսքը, որ չըլլայ 13 թէ հաւատան ու փրկուին։ Եւ ապառաժին վրայինները անոնք են՝ որ երբ կը լսեն, ուրախութեամբ կ՛ընդունին խօսքը, բայց արմատ չունին. ատոնք մէկ կը հաւատան՝ ու փորձութեան ժամանակը կը 14 հեռանան։ Եւ փուշերուն մէջ ինկածը անոնք են՝ որ կը լսեն, բայց հոգերով ու հարստութիւնով և — կեանքիս ցանկութիւններովը զբաղած ըլլալով՝ կը խեղ- 15 դուին և անպտուղ կ՛ըլլան։ Իսկ աղէկ հողի մէջ ցաՙՙՙ

Ցամի Տեառն
31

և նաւը կը լեցուէր, ու իրենք վը-
24 տանգի մէջ էին ։ Մօտեցան՝ ար-
թընցուցին անիկայ ու ըսին,
Վարդապետ՝ վարդապետ ահա կը
կորսուինք. ան ալ ելաւ սաստեց
հովին, ու ջուրերուն խռովու-
թեանը, և հանդարտեցան, ու
25 խաղաղութիւն եղաւ ։ Եւ ըսաւ
անոնց, Ո՞ւր է ձեր հաւատքը.
և անոնք վախի մէջ ինկած զարմա-
ցան, ու իրարու կ'ըսէին, Արդեօք
ո՞վ է ասիկայ, որ հովերուն ու
ջուրին ալ հրաման կու տայ, և կը
հնազանդին ասոր ։

ՆՄատ. ը. 28. Մար. ե. 1.
*Ոմանք՝ Գերգեսացւոց

26 ՆՈւ նաւելով իջան *Գադարա-
ցւոց երկիրը, որ Գալիլեային
27 դիմացի կողմն է ։ Եւ ինքը ցա-
մաքը ելլելուն պէս՝ ան քաղաքէն
մարդ մը ելաւ դիմացը՝ որուն ներսը
շատ ատենէ 'ի վեր դևեր կային.
ու անիկայ հանդերձ չէր հագներ,
ո՛չ ալ տան մէջ կը բնակէր,
28 հապա գերեզմաններու մէջ ։ Եւ
Յիսուսը տեսնելով՝ աղաղակեց
ու ինկաւ անոր առջևը, ու բարձր
ձայնով ըսաւ, Դուն իմ հետս
ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս՝ Որդի
Աստուծոյ բարձրելոյ. կ'աղաչեմ
29 քեզի՝ զիս մի՛ տանջեր. (Ինչու որ
հրամայեց պիղծ ոգիին որ ան մար-
դէն ելլէ. որովհետև շատ ատեն
էր որ զանիկայ յափշտակեր էր. և
անիկայ շղթաներով ու ոտնա-
կապերով կապուած կը պահուէր,
բայց կապերը կը կոտրտէր, ու
դևէն անապատը կը քշուէր.)
30 Հարցուց անոր Յիսուս ու ըսաւ,
Անունդ ի՞նչ է. ան ալ ըսաւ, Լէ-
գէոն. ինչու որ շատ դևեր մտեր
31 էին անոր ներսի դին ։ Եւ կ'աղա-

ԻՅայտ. ի. 3.

չէին անոր՝ Իոր անդունդը երթա-
32 լու հրաման չընէ իրենց ։ Եւ ան
տեղը շատ խոզերու երամակ մը
կար՝ որ լեռը կ'արածուէին. ու ա-
ղաչեցին անոր՝ որ իրենց հրաման
տայ անոնց մէջը մտնելու. և հրա-
33 ման տուաւ անոնց ։ Ու դևերը
մարդէն ելլելով՝ խոզերուն մէջը
մտան, և երամակը զառիվէժ տե-
ղէն ծովակը վազեց ու խեղդուե-
34 ցաւ ։ Եւ խոզարածները ե-
ղած բանը տեսնելով փախան, ու
պատմեցին քաղաքը ու ագարակ-
35 ները ։ Եւ ժողովուրդը ելան եղած բա-
նը տեսնելու, ու եկան Յիսուսին,
և գտան ան մարդը՝ ուսկից որ դևե-
րը ելեր էին, հագուած ու խելքը
վրան Յիսուսի ոտքերուն քովը
36 նստած, ու վախցան ։ Եւ անոնք
որ տեսեր էին, պատմեցին անոնց
թէ ինչպէս դիւահարը ազատե-

ԺՄատ. ը. 34.

37 ցաւ ։ ԺԵւ Գադարացւոց շրջակայ
տեղուանքը գտնուող բոլոր բազ-
մութիւնը կ'աղաչէր անոր, Լոր
իրենցմէ երթայ, ինչու որ մեծ
վախով բռնուած էին. ան ալ

Ցամի Տեառն
31

ԼԳործ. ժզ. 39.
ՀՄար. ե. 18.

38 նաւը մտնելով ետ դարձաւ ։ ՀԵւ
ան մարդը՝ ուսկից որ դևերը ելեր
էին, կ'աղաչէր անոր որ հետը
ըլլայ, բայց Յիսուս արձակեց ա-
39 նիկայ ու ըսաւ, Դարձիր քու
տունդ, ու պատմէ՝ ինչ որ Աս-
տուած քեզի ըրաւ. ան ալ գնաց,
ու բոլոր քաղաքին մէջը քարոզեց
ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ ։
40 Ու երբոր Յիսուս ետ դարձաւ,
ժողովուրդը զանիկայ ընդունեց,
ինչու որ ամէնքը անոր կը սպասէ-

ՃՄատ. թ. 18. Մար. ե. 22.

41 ին ։ ՃԵւ ահա Յայրոս անունով
մարդ մը եկաւ, ու ինքը ժողովա-
րանին իշխանն էր. և Յիսուսի
ոտքը իյնալով կ'աղաչէր անոր
42 որ իր տունը մտնէ. Ինչու որ մէկ
հատիկ աղջիկ մը ունէր՝ գրեթէ
տասնըերկու տարեկան, որ մեռ-
նելու մօտ էր. ու երբոր անիկայ
կ'երթար, բազմութիւնը կը նեղէր
զանիկայ ։

ՂՄատ. թ. 20.

43 ՂԵւ կնիկ մը՝ որ տասներկու
տարիէ 'ի վեր արիւնի տեռատե-
սութեան մէջ էր, ու իր բոլոր
ունեցածը բժիշկներուն ծախք ըրած
էր, և իրեն մէկէ մը բժշկուելու ճար
44 մը եղած չէր, Ետևէն մօտենալով՝
անոր հանդերձին քղանցքին դը-
պաւ, և իսկոյն իր արիւնին հոսու-
45 մը դադարեցաւ ։ Եւ Յիսուս ը-
սաւ, Ո՞վ էր ան որ ինծի դպաւ.
երբոր ամէնքը կ'ուրանային, Պետ-
րոս ու անոր հետ եղողները,
Վարդապետ՝ բազմութիւնը քեզ
կը հրէ ու կը նեղէ, ու կ'ըսե՞ս թէ
46 Ո՞վ ինծի դպաւ ։ Եւ Յիսուս ը-
սաւ, Մէկը ինծի դպաւ, քանզի

ՃՄար. ե. 30. Ղուկ. զ. 19.

Ճիմացայ որ ինծմէ զօրութիւն մը
47 ելաւ ։ Երբոր տեսաւ կնիկը որ
բանը [illegible] չպահուեցաւ, դողալով
եկաւ ու անոր առջևը ինկաւ, և
բոլոր ժողովուրդին առջևը անոր
պատմեց թէ ինչ բանի համար ա-
նոր դպեր էր, և թէ ինչպէս ին-
48 քը իսկոյն բժշկուեցաւ ։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Քաջալերուէ՛
աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժըշ-
կեց, գնա խաղաղութեամբ ։

ՃՄար. ե. 35.

49 ՃԵրբոր ինքը դեռ կը խօսէր,
ժողովրդապետին տունէն մէկը ե-
կաւ ու ըսաւ անոր, Աղջիկդ մե-
ռաւ, ալ վարդապետը մի՛ յոգ-
50 նեցըներ ։ Բայց Յիսուս երբոր լը-
սեց, պատասխան տուաւ անոր ու
ըսաւ, Մի՛ վախնար, միայն հա-
51 ւատա, ու պիտի ապրի ։ Եւ երբ
տունը մտաւ՝ ուրիշ մէկը թող
չտուաւ որ մտնէ, բայց միայն
Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհան-

Յամի Տեառն 31

նէսը ու աղջկան հայրը ու մայրը ։
52 Ամէնքն ալ կու լային ու կ'ողբա-
յին անոր վրայ . և ինքը ըսաւ ,
Մի լաք , անիկայ մեռած չէ , ւհա-
53 պա կը քնանայ ։ Եւ անոնք ծաղր
կ'ընէին զանիկայ , քանզի գիտէին
54 թէ մեռաւ ։ Ու ինքը ամէնն ալ
դուրս հանելով , բռնեց անոր ձեռ-
քէն ու կանչեց ըսելով , Աղջի՛կ
55 ⁿելի՛ր ։ Եւ անոր հոգին դարձաւ ,
ու իսկոյն ոտք ելաւ . և Յիսուս
հրաման ըրաւ որ ուտելիք տան ա-
56 նոր ։ Ու անոր ծնողքը ապշած
մնացին . ՟և ինքը անոնց պատուի-
րեց որ եղած բանը մէկու մը չզը-
րուցեն ։

ւՅօհ. ժա. 11. 13.
ⁿՂուկ. է. 14. Յօհ. ժա. 43.
՟Մատ. ը. 4. թ. 30. Մար. ե. 43.

ԳԼ. Թ

1 Քրիստոս իր աշակերտները կը խրկէ հրաշքներ ընելու և քարոզելու ։ 7 Հերովդէս կը ցանկայ Քրիստոսը տեսնելու ։ 17 Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ . 18 կը հարցընէ թէ մարդիկ իրեն համար ո՞վ է կ'ըսեն . 22 իր չարչարանքները կը նախաձայնէ . 23 ամենուն պատուէր կու տայ որ իր օրինակին հետևին ։ 28 Քրիստոսի այլակերպութիւնը ։ 37 Քրիստոս կը բժշկէ լուսնոտը . 43 դարձեալ իր չարչարանքը կը նախաձայնէ իր աշակերտներուն . 46 կը պատուիրէ անոնց որ խոնարհ ըլլան . 51 ամենուն հետ քաղցրութեամբ վարուին՝ առանց վրէժխնդրութեան ։ 57 քանի մը անձինք կ'ուզեն Քրիստոսի հետևիլ , սակայն պայմաններ կ'առաջարկեն ։

1 Եւ իր ⁻տասներկու *աշակերտ-
ները մէկտեղ իրեն կանչելով ,
անոնց զօրութիւն ու իշխանու-
թիւն տուաւ բոլոր դևերուն վրայ
2 և ախտերը բժշկելու ։ Եւ ⁼զանոնք
խրկեց որ Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը քարոզեն ու հիւանդները
3 բժշկեն ։ Եւ ⁺ըսաւ անոնց , Ճամ-
բու համար բան չառնէք , ոչ գա-
ւազան և ոչ պարկ , ոչ հաց
և ոչ ստակ , ոչ ալ կրկին հան-
4 դերձ ունենաք ։ Եւ ⁼որ տուն որ
մտնէք՝ հոն մնացէք , ու անկէ
5 ելէք ։ Ու ⁺անոնք որ ձեզ չեն ըն-
դունիր , երբոր ան քաղաքէն կ'ել-
լէք , ՟ձեր ոտքերուն փոշին ան-
գամ թօթվեցէք՝ իրենց դէմ վը-
6 կայութիւն ըլլալու համար ։ Եւ
անոնք ⁺ելան ու գեղէ գեղ կը պը-
տըտէին , և ամէն տեղ աւետարա-
նը կը քարոզէին ու բժշկութիւն
կ'ընէին ։

⁻Մատ. ժ. 1. Մար. գ. 13. զ. 7.
*Ոմանք առաքեալները
⁼Մատ. ժ. 7. 8. Մար. զ. 12. Ղուկ. ժ. 1. 9.
⁺Մատ. ժ. 9. Մար. զ. 8. Ղուկ. ժ. 4. իբ. 35.
⁼Մատ. ժ. 11. Մար. զ. 10.
⁺Մատ. ժ. 14.
՟Գործ. ժգ. 51.
⁺Մար. զ. 12.

Յա. Տ. 32

7 Եւ ՟Հերովդէս չորրորդապետը
անոր բոլոր գործքերը լսելով՝ տա-
րակուսանաց մէջ էր . որովհետև
8 ոմանք ըսած էին թէ Յովհաննէ-
սը յարութիւն առաւ մեռելներէն ,
և ոմանք՝ թէ Եղիան յայտնուե-
ցաւ . և ուրիշներն ալ՝ թէ Առջի
մարգարէներէն մէկը յարութիւն
9 առաւ ։ Եւ Հերովդէս ըսաւ ,
Յովհաննէսը ես գլխատեցի , հա-
պա ասիկայ ո՞վ պիտի ըլլայ , որուն

՟Մատ. ժդ. 1. Մար. զ. 14.

վրայով սանկ բաներ կը լսեմ .
ⁿՈւ կ'ուզէր որ տեսնէ զանիկայ ։
10 Եւ ⁺առաքեալները դարձան , ու
պատմեցին անոր ինչ որ ըրին . ⁼և
առաւ զանոնք՝ առանձին անապատ
տեղ մը քաղուեցաւ քաղաքի մը
քով , որուն անունը Բեթսայիդա
11 էր ։ Եւ ժողովուրդները երբոր
իմացան , անոր ետևէն գացին , ու
զանոնք ընդունելով՝ կը խօսէր ա-
նոնց Աստուծոյ թագաւորութեա-
նը վրայով . և որոնք որ բժշկու-
թեան կարօտ էին , կը բժշկէր ։
12 ՟Ու երբոր օրը սկսաւ իրիկուան
մօտենալ , տասներկուքը եկան ու
ըսին անոր , Արձակէ ժողովուրդ-
ները , որ շրջակայ գեղերը ու ա-
գարակները երթան իջևանին ու
կերակուր գտնեն , ինչու որ հոս
13 անապատ տեղ մըն ենք ։ Ըսաւ
անոնց , Դուք տուէք ասոնց ու-
տելիք . անոնք ալ ըսին , Մենք
հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն
աւելի բան չունինք , թէ որ չեր-
թանք ասո բոլոր ժողովուրդին հա-
14 մար կերակուր չգնենք ։ (Քանզի
հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ
կային ։) Ու ըսաւ իր աշակերտ-
ներուն , Ատոնք դաս դաս՝ յիսուն
15 յիսուն նստեցուցէք ։ Եւ անանկ
ըրին ու ամէնն ալ նստեցուցին ։
16 Եւ ան հինգ նկանակը ու երկու
ձուկը առնելով ու դէպ 'ի երկին-
քը նայելով , օրհնեց զանոնք ու
կտրեց , և կու տար աշակերտնե-
րուն , որ ժողովուրդին առջևը
17 դնեն ։ Եւ կերան ու կշտացան
ամէնքն ալ , ու աւելցած կտո-
րուանքները տասներկու կողով
վերցուցին ։
18 ⁺Ու եղաւ որ երբ ինքը առան-
ձին աղօթք կ'ընէր , աշակերտներն
ալ իր հետն էին , և հարցուց ա-
նոնց ըսելով , Ժողովուրդները ին-
19 ծի համար ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ ։ Ա-
նոնք ալ պատասխան տալով ըսին ,
Ոմանք ⁼Յովհաննէս մկրտիչը , և
ուրիշները՝ Եղիան , ուրիշներն ալ
թէ Առջի մարգարէներէն մէկը յա-
20 րութիւն առեր է ։ Եւ ինքը ըսաւ
անոնց , Հապա դուք ինծի համար
ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ . ⁽Պատասխան
տուաւ Պետրոս ու ըսաւ , Աս-
21 տուծոյ Քրիստոսը ։ Եւ ⁵ինքը
սաստիկ պատուիրեց անոնց որ աս
22 բանը մէկու մը չզրուցեն . Ու ը-
սաւ թէ ⁾Պէտք է որ Որդին մար-
դոյ շատ չարչարանքներ կրէ , և
ծերերէն ու քահանայապետներէն
և դպիրներէն մերժուի , ու սպան-
նուի , ու երրորդ օրը յարութիւն
23 առնէ ։ ՟Եւ ամենուն կ'ըսէր , Թէ
որ մէկը կ'ուզէ իմ ետևէս գալ ,

Յամի Տեառն 32

ⁿՂուկ. իգ. 8.
⁺Մար. զ. 30.
⁼Մատ. ժդ. 13.
՟Մատ. ժդ. 15. Մար. զ. 35. Յօհ. զ. 1. 5.
⁺Մատ. ժզ. 13. Մար. ը. 27.
⁼Մատ. ժզ. 2. Հմր 7. 8.
⁽Մատ. ժզ. 16. Յօհ. զ. 70.
⁵Մատ. ժզ. 20.
⁾Մատ. ժզ. 21. ժէ. 21.
՟Մատ. ժ. 38. ժզ. 24. Մար. ը. 34. Ղուկ. ժդ. 27.

Յամի Տետրակ
32

թող իր անձը ուրանայ, և ամէն
օր իր խաչը վերցընէ, ու իմ ետե-
24 ւէս գայ։ Վասն զի ով որ կ'ուզէ
իր անձը ապրեցընել, պիտի կոր-
սնցընէ զանիկայ. և ով որ ինծի
համար իր անձը կորսնցընէ, պի-
25 տի ապրեցընէ զանիկայ։ [e]Քանզի
ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ թէ որ
բոլոր աշխարհը վաստըկի, և իր
անձը կորսնցընէ կամ վնասէ։
26 [f]Վասն զի ով որ զիս ու իմ խօս-
քերս [illegible] ամօթ սեպէ, Որ-
դին մարդոյ ալ զանիկայ [illegible]
ամօթ պիտի սեպէ՝ երբոր գայ իր
ու Հօրը և սուրբ հրեշտակներուն
27 փառքովը։ [g]Բայց ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի, որ հոս կայնողներէն
մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան
համը պիտի չառնեն, մինչև որ
տեսնեն Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը։
28 [h]Ու եղաւ որ աս խօսքերէն
գրեթէ ութ օր ետքը՝ Պետրոսը ու
Յովհաննէսը և Յակոբոսը առնելով՝
29 լեռը ելաւ աղօթք ընելու։ Ու
երբոր ինքը աղօթք կ'ընէր, իր
երեսին տեսքը ուրիշ կերպ մը ե-
ղաւ, ու իր հագուստը ճերմակ ---
30 փայլուն եղաւ։ Եւ ահա երկու
մարդիկ իր հետը կը խօսէին, ո-
31 րոնք Մովսէս ու Եղիա էին, Փառ-
քով երեւցած, և անոր [illegible]
ելլելուն վրայով կը խօսէին, որ
Երուսաղէմի մէջ պիտի կատա-
32 րուէր։ Բայց Պետրոս և անոր
հետ եղողները նրուանով ծանրացած
էին, ու երբոր արթընցան, տե-
սան անոր փառքը և այն երկու
մարդիկը՝ որ անոր քովը կեցեր էին։
33 Ու եղաւ որ երբ անոնք կը զատուէ-
ին անոր քովէն, Պետրոս ըսաւ
Յիսուսի, Վարդապետ, աղէկ է որ
հոս կենանք, ու իրեք խրճիթ շի-
նենք, մէկը քեզի, և մէկը Մով-
սէսին, ու մէկը Եղիային. վասն
զի չէր գիտեր ինչ կը խօսէր։
34 Եւ քանի որ անիկայ աս բաները
կը խօսէր, ամպ մը եկաւ ու անոնց
վրայ հովանի եղաւ, և ամպին տա-
35 կը մտած ատեննին վախցան։ Ու
ձայն մը եղաւ ամպէն՝ ըսելով,
[i]Ասիկայ է իմ սիրելի Որդիս, նա-
36 տոր մտիկ ըրէք։ Եւ այն ձայնը
որ եղաւ, Յիսուս մինակ գտնուե-
ցաւ։ [k]Ու իրենք լուռ կեցան, և
իրենց տեսածներէն այն օրերը մէ-
կուն բան մը չպատմեցին։
37 [l]Ու եղաւ որ հետևեալ օրը՝ երբ-
որ անոնք լեռնէն վար իջան, շատ
38 ժողովուրդ անոր դէմը ելաւ։ Եւ
ահա ժողովուրդին մէջէն մէկ մարդ
մը աղաղակեց ու ըսաւ, Վարդա-
պետ՝ կ'աղաչեմ քեզի՝ նայէ իմ

[e] Մատ. ժզ. 26. Մար. ը. 36.
[f] Մատ. ժ. 33. Մար. ը. 38. բ Տիմ. բ. 12.
[g] Մատ. ժզ. 28. Մար. ը. 39.
[h] Մատ. ժէ. 1. Մար. թ. 1.
[i] Բ Պետ. ա. 17, 18.
[i] Մատ. գ. 17.
[i] Բ Պետ. ա. 17, 18.
[k] Մատ. ժէ. 9.
[l] Մատ. ժէ. 14. Մար. թ. 13, 16.

որդիս, քանզի իմ մէկ հատիկս
39 է. Եւ ահա ոգի մը կը բռնէ զա-
նիկայ. ան ալ յանկարծ կը կան-
չուըռտէ, և զանիկայ ցնցելով կը
փրփրցընէ, ու հազիւ կը զատուի
անկէ՝ ջարդուբուրդ ընելով զանի-
40 կայ. Եւ քու աշակերտներուդ ա-
ղաչեցի որ հանեն զանիկայ, ու
41 չկրցան։ Պատասխան տուաւ Յի-
սուս ու ըսաւ, Ո՛վ անհաւատ և
խոտորեալ ազգ՝ մինչև ե՞րբ ձեզի
հետ պիտի ըլլամ ու ձեզի համբե-
42 րեմ. հոս բեր քու որդիդ։ Ու
երբոր դեռ կը մօտենար, դեւ զա-
նիկայ գետինը զարկաւ ու սաստիկ
43 ցնցեց։ Իսկ Յիսուս սաստեց
պիղծ ոգիին, և բժշկեց տղան ու
44 զանիկայ իր հօրը տուաւ։ Եւ
ամէնքը կը զարմանային Աստուծոյ
մեծամեծ գործքերուն վրայ։
Ու քանի որ ամէնքը կը զարմա-
նային Յիսուսի ըրած բոլոր գործ-
քերուն վրայ, անիկայ ըսաւ իր ա-
շակերտներուն, [m]Դուք աս խօս-
քերը ականջներնիդ դրէք, վասն
զի Որդին մարդոյ պիտի մատնուի
45 մարդոց ձեռքը։ [n]Բայց անոնք
չէին իմանար այն խօսքը, և ա-
նոնցմէ ծածկուած էր որ չհասկը-
նան, ու կը վախնային այն խօսքին
համար իրեն հարցընելու։
46 [o]Խորհուրդ մըն ալ մտաւ անոնց
մէջ թէ արդեօք իրենց մէջը ով է
47 մեծ։ Իսկ Յիսուս անոնց սրտին
խորհուրդը իմանալով, տղայ մը
առաւ ու զանիկայ իր քովը կայ-
48 նեցուց, Եւ ըսաւ անոնց, [p]Ո՛վ
որ աս տղան իմ անունովս կ'ըն-
դունի՝ զիս կ'ընդունի. և ան որ
զիս կ'ընդունի՝ անիկայ զիս ղրկողը
կ'ընդունի. վասն զի [q]ան որ ձեր
ամենուն մէջը պզտիկ է, անիկայ
մեծ պիտի ըլլայ։
49 [r]Պատասխան տուաւ Յովհան-
նէս ու ըսաւ, Վարդապետ մէկը
տեսանք որ քու անունովդ դեւեր կը
հանէր, և զանիկայ արգիլեցինք,
50 ինչու որ մեր հետը չպտըտիր։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոր, Մի՛ արգիլէք,
[s]քանզի ան որ "մեզի հակառակ
չէ, մեր" կողմն է։
51 Ու եղաւ որ երբ [t]իր [illegible]
վերնալու օրերը կը կատարուէր,
ինքն ալ [u]հաստատ որոշեց" Ե-
52 րուսաղէմ երթալ։ Եւ իր երեսին
առջեւէն պատգամաւորներ ղրկեց,
որ երբոր գացին՝ Սամարացւոց մէկ
գեղը մտան որ իրեն համար պատ-
53 րաստութիւն մը ընեն։ [v]Եւ չըն-
դունեցին զանիկայ, ինչու որ անոր
երեսը դէպ 'ի Երուսաղէմ երթա-
54 լու [illegible] էր։ Երբոր իր ա-
շակերտները Յակոբոս ու Յովհան-

Յամի Տետրակ
32

[m] Մատ. ժէ. 21.
[n] Մար. թ. 31. Ղւ. ը. 50. ժը. 34.
[o] Մատ. ժը. 1. Մար. թ. 33.
[p] Մատ. ժ. 40. ժը. 5. Մար. թ. 36. Յով. ժբ. 44. ժգ. 20.
[q] Մատ. իգ. 11, 12.
[r] Մար. թ. 37. Տես. թուռ. ժա. 28.
[s] Մատ. ժբ. 30. Ղւ. ժա. 23.
Ոմանք. ձեզի հակառակ չէ, ձեր
[t] Մար. ժզ. 19. Գործ. ա. 2.
[u] Յուն. երեսը հաստատեց
[v] Յով. դ. 4, 9.

Յամի Տեառն 32

Դ Թագ. ա. 10, 12.
Ոմանք ունին.
Յովհ. գ. 17. ժբ. 47.
Մատ. ը. 19.
Մատ. ը. 21.
Տես Գ Թագ. ժթ. 20.
Մատ. ժ. 1. Մար. զ. 7.
Մատ. թ. 37, 38. Յովհ. դ. 35.
Բ Թես. գ. 1.
Մատ. ժ. 16.
Մատ. ժ. 9. 10. Մար. զ. 8. Ղկ. թ. 3.
Դ Թագ. դ. 29.
Մատ. ժ. 12.
Յուն. խաղաղութիւն

նէս տեսան, ըսին, Տէ՛ր կ'ուզե՞ս
որ ըսենք, ու երկինքէն կրակ իջնէ
և սատկեցընէ անոնք, ինչպէս որ
55 Եղիան ալ ըրաւ ։ Եւ դարձաւ
յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով,
Չէք գիտեր թէ ինչ հոգիի տէր
56 էք դուք ․ Վասն զի Որդին մար-
դոյ չեկաւ մարդոց հոգիները կոր-
սընցընելու, հապա փրկելու" ․ և
ուրիշ գեղ մը գացին ։
57 Ու երբոր անոնք ճամբան կ'եր-
թային, մէկը ըսաւ անոր, Տէ՛ր
քու ետեւէդ գամ՝ ուր որ երթաս ։
58 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Աղուէս-
ները որջեր ունին, ու երկնից
թռչունները բոյներ ․ բայց Որդին
մարդոյ տեղ մը չունի, որ հոն իր
գլուխը դնէ ։
59 Մէկ ուրիշի մըն ալ ըսաւ, Ե-
կուր իմ ետեւէս ․ ան ալ ըսաւ,
Տէ՛ր ինծի հրաման տուր որ ա-
ռաջ երթամ իմ հայրս թաղեմ ։
60 Յիսուս ըսաւ անոր, Թող տուր
մեռելներուն որ թաղեն իրենց մե-
ռելները ․ բայց դուն գնա Աստու-
ծոյ թագաւորութիւնը քարոզէ ։
61 Մէկ ուրիշ մըն ալ ըսաւ, Տէ՛ր
ես քու ետեւէդ պիտի գամ, բայց
ինծի հրաման տուր որ առաջ իմ
տանս մէջ եղողներուն հրաժարա-
62 կան ողջոյն տամ ։ Յիսուս ըսաւ
անոր, Ո՛չ մէկը որ ձեռքը մաճին
վրայ կը դնէ ու ետին կը նայի, Աս-
տուծոյ թագաւորութեանը յար-
մար է ։

ԳԼ. Ժ

1 Քրիստոս եօթանասուն աշակերտներ կը խրկէ հրաշագործութիւն ընելու և քարոզելու ․ 17 կը պատուիրէ անոնց որ խոնարհ ըլլան, և կ'իմացընէ թէ ինչ բանի համար պարտին ուրախանալ ․ 21 շնորհակալ կ'ըլլայ Հօրը՝ անոր շնորհացը համար ․ 23 երանութիւն կու տայ իր աշակերտներուն երջանիկ վիճակին ․ 25 կը սորվեցընէ օրինականին թէ ինչ ընելու է որ յաւիտենական կեանքը ժառանգէ ․ և թէ ո՛վ որ իր ողորմութեանը կարօտ է, անիկայ իրեն ընկեր սեպելու է ․ 41 կը յանդիմանէ Մարթան, ու անոր քոյրը Մարիամը կը գովէ ։

1 Ա՛ս բաներէն ետև Տէրը ուրիշ եօ-
թանասուն ալ որոշեց, և
զանոնք իր առջևէն երկու երկու
խրկեց բոլոր քաղաքները ու տեղե-
2 րը՝ ուր որ ինքը պիտի երթար ։ Եւ
կ'ըսէր անոնց, Հունձքը շատ է,
ու մշակները քիչ ․ ուստի հունձ-
քին Տէրոջը աղաչեցէք որ մշակ-
3 ներ հանէ իր հունձքին ։ Գացէք ․
ահա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև
4 գառներ գայլերու մէջ ։ Հեռեր-
նիդ քսակ մի առնէք, ոչ ալ
պարկ, և ոչ կօշիկներ, ու ճամ-
5 բան մէկու մը բարև մի տաք ։ Եւ
ո՛ր տուն որ մտնէք, առաջ ըսէք,
6 Բարև աս տանս ։ Ու թէ որ հոն
քարևի արժանաւոր մարդ" կայ,
ձեր բարևը պիտի հանգչի անոր վը-
րայ, հապա թէ չէ՝ ձեզի պիտի
7 դառնայ ։ Եւ ան տանը մէջ մնա-
ցէք, ու անոնցմէ կերէք ու խմե-
ցէք, ինչու որ մշակը իր վարձքին
արժանի է ․ տունէ տուն մի փո-
8 խուիք ։ Եւ որ քաղաք որ մտնէք
ու ձեզ ընդունին, ինչ որ առջե-
9 նիդ դրուի, կերէք ․ Ու բժշկեցէք
անոր մէջի հիւանդները, և ըսէք
անոնց, Աստուծոյ թագաւորու-
10 թիւնը ձեզի մօտեցեր է ։ Բայց որ
քաղաք որ մտնէք ու ձեզ չըն-
դունին, անոր հրապարակները ել-
11 լելով՝ ըսէք, Ան փոշին ալ որ
ձեր քաղաքէն մեր ոտքերնուս փա-
կած է, ձեզի կը թօթվենք ․ միայն
թէ աս գիտնաք որ Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը ձեզի մօտեցեր է ։
12 Ձեզի կ'ըսեմ որ ան օրը Սոդոմի
դատաստանը աւելի դիւրին պիտի
ըլլայ, քան թէ ան քաղաքին ։
13 Վա՜յ քեզ, Քորազին, վայ քեզ,
Բեթսայիդա, ինչու որ եթէ Տիւ-
րոսի ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային
ան հրաշքները՝ որ ձեր մէջը եղան,
շատոնցմէ քուրձով՝ ու մոխիրի
մէջ նստելով ապաշխարած պիտի
14 ըլլային ։ Բայց դատաստանին օրը
Տիւրոսին ու Սիդոնին աւելի դիւ-
րին պիտի ըլլայ, քան թէ ձեզի ։
15 Եւ դուն՝ Կափառնայում՝ որ
մինչև երկինքը բարձրացած ես,
16 մինչև դժոխքը պիտի իջնես ։ Ան
որ ձեզի մտիկ կ'ընէ, ինծի մտիկ
կ'ընէ ․ և ան որ ձեզ կը մերժէ,
զիս կը մերժէ ․ և ան որ զիս կը
մերժէ, զիս խրկողը կը մերժէ ։
17 Եւ եօթանասուն աշակերտները
դարձան ուրախութեամբ ու ըսին,
Տէ՛ր՝ քու անունովդ դևերն ալ մե-
18 զի կը հնազանդին ։ Եւ ըսաւ ա-
նոնց, Սատանան փայլակի պէս
երկինքէն վար ինկած կը տեսնէի ։
19 Ահա՛ ձեզի իշխանութիւն կու
տամ օձերու ու կարիճներու՝ և
թշնամիին բոլոր զօրութեանը վրայ
կոխկռտելու ․ ու բնաւ մէկ բան
20 մը ձեզի պիտի չվնասէ ։ Բայց
դուք անոր վրայ մի՛ ուրախանաք
որ ոգիները ձեզի կը հնազան-
դին, հապա ուրախացէք որ ձեր
անունները երկինքը գրուած են ։
21 Ան նոյն ժամուն Յիսուս հո-
գիով ուրախացաւ ու ըսաւ, Շը-
նորհակալ եմ քեզմէ, ո՛վ Հայր՝
Տէր երկնի և երկրի, որ աս բանե-
րը ծածուկ պահեցիր իմաստուն-
ներէն և գիտուններէն, ու տղոց
յայտնեցիր ․ այո՛ ո՛վ Հայր, ինչու
որ քու առջիդ ասանկ հաճելի ե-
22 ղաւ ։ Ամէն բան ինծի տրուե-

Յամի Տեառն 32

Յուն. խաղաղութեան որդի
Մատ. ժ. 11.
Ա Կոր. ժ. 27.
Մատ. ժ. 10. Ա Կոր. թ. 4, 5. Ա Տիմ. ե. 18.
Գլ. թ. 2.
Մատ. գ. 2. դ. 17. ժ. 7. Հմր 11.
Մատ. ժ. 14. Գլ. թ. 5. Գոր. ժգ. 51. ժը. 6.
Մատ. ժ. 15. Մար. զ. 11.
Մատ. ժա. 21.
Եզեկ. գ. 6.
Մատ. ժա. 23.
Ծն. ժա. 4. Օր. ա. 28. Ես. ժդ. 13. Երեմ. ծա. 53.
Տես Եզեկ. իզ. 20. լը. 18.
Մատ. ժ. 40. Մար. թ. 36. Յովհ. ժգ. 20.
Ա Թես. դ. 8.
Յովհ. ե. 23.
Հմր 1.
Յովհ. ժբ. 31. ժզ. 11.
Յայտ. թ. 1. ժբ. 8, 9.
Մար. ժզ. 18. Գոր. իը. 5.
Ել. լբ. 32. Սաղ. կթ. 28. Ես. դ. 3. Դան. ժբ. 1. Փիլ. դ. 3. Եբր. ժբ. 23.
Յայտ. ժգ. 8. ի. 12. իա. 27.
Մատ. ժա. 25.
Մատ. իը. 18. Յովհ. գ. 35. ե. 27. ժէ. 2.

Յամ Տեառն 32

Յոհ. ա. 18. զ. 44. 46.
Մատ. ժգ. 16.
Ա Պետ. ա. 10.
Մատ. ժթ. 16. իբ. 35.
Օր. զ. 5.
Ղև. ժթ. 18.
Ղև. ժը. 5. Նեեմ. թ. 29. Եզեկ. ի. 11. 13. 21. Համղ. ժ. 5.
Գղ. ժզ. 15.
Սաղ. լը. 11.
Յոհ. դ. 9.

ցաւ իմ Հօրմէս , ու մէկը չգիտեր
թէ ո՛վ է Որդին , բայց միայն Հայ-
րը . և թէ ո՛վ է Հայրը , բայց
միայն Որդին , և ան՝ որուն որ Որ-
դին կ'ուզէ յայտնել ։
23 Եւ աշակերտներուն դառնալով՝
առանձին ըսաւ , Երանի ան աչ-
քերուն՝ որ ձեր տեսածները կը
24 տեսնեն . Քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ
շատ մարգարէներ և թագաւոր-
ներ ուզեցին ձեր տեսածները տես-
նել , ու չտեսան , և ձեր լսածնե-
րը լսել , ու չլսեցին ։
25 Եւ ահա՛ մէկ օրինական մը ե-
լաւ , ու զանիկայ փորձելով ըսաւ ,
Վարդապե՛տ՝ ի՞նչ ընեմ որ յա-
ւիտենական կեանքը ժառանգեմ ։
26 Անիկայ ալ ըսաւ անոր , Օրէնքին
մէջ ի՞նչ գրուած է . ինչպէ՞ս կը
27 կարդաս ։ Պատասխան տուաւ ա-
նիկայ ու ըսաւ , Քու Տէր Աս-
տուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ
ու քու բոլոր անձէդ և քու բոլոր
զօրութենէդ ու քու բոլոր միտքէդ ,
և քու ընկերդ ալ քու անձիդ պէս ։
28 Եւ ինքը ըսաւ անոր , Շիտակ
պատասխան տուիր . ատիկայ ըրէ ,
29 ու պիտի ապրիս ։ Իսկ անիկայ
ուզելով ինքզինքը արդարացընել ,
ըսաւ Յիսուսին , Բայց իմ ընկերս
30 ո՞վ է ։ Պատասխան տուաւ Յի-
սուս ու ըսաւ , Մէկ մարդ մը Ե-
րուսաղեմէն Երիքով կ'իջնէր , ու
աւազակներու ձեռք ինկաւ , որոնք
մերկացուցին զանիկայ ու վիրաւո-
րելով կիսամեռ թողուցին ու գա-
31 ցին ։ Եւ պատահեցաւ որ քահա-
նայ մը ան ճամբայէն կ'իջնէր , ու
զանիկայ տեսնելով՝ ան դին կող-
32 մէն անցաւ ։ Նոյնպէս ալ Ղեւտացի
մը ան տեղը հասնելով՝ գնաց ու
տեսաւ , և անդիի կողմէն անցաւ ։
33 Բայց Սամարացի մը որ ճամբոր-
դութիւն կ'ընէր , եկաւ անոր քովը ,
34 ու զանիկայ տեսնելով՝ խղճաց . Եւ
մօտեցաւ անոր վէրքերը փաթթեց
վրան ձէթ և գինի թափելով , ու
իր գրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ
անիկայ մէկ պանդոկ մը , և անոր
35 հոգ տարաւ ։ Ու հետեւեալ օրը
երբոր կ'ելլէր անկէ , երկու դա-
հեկան հանեց՝ պանդոկապետին
տուաւ և անոր ըսաւ , Հոգ տար
ատոր , ու ինչ որ աւելի ծախք
ընես , ես դառնալուս ես քեզի
36 կը վճարեմ ։ Հիմա ան իրեքէն
ո՞րը քեզի կ'երեւնայ ընկեր ըլլալ
37 աւազակներուն ձեռքը ինկողին ։ Եւ
անիկայ ըսաւ , Ան որ անոր ողոր-
մութիւն ըրաւ ։ Ան ատենը Յիսուս
ըսաւ անոր , Գնա՛ դուն ալ այնպէս
ըրէ ։
38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթա-
յին , ինքը գեղ մը մտաւ . և մէկ
կնիկ մը Մարթա անունով զանի-
39 կայ իր տունը ընդունեց ։ Եւ ա-
նիկայ քոյր մը ունէր , որուն անու-
նը Մարիամ էր , որ [illegible] Յի-
սուսի ոտքերուն քովը նստաւ , ու
40 անոր խօսքերը մտիկ կ'ընէր ։ Բայց
Մարթա շատ սպասաւորութիւնով
զբաղած էր , եկաւ անոր քովը ու
ըսաւ , Տէ՛ր՝ քու հոգդ չէ՞ , որ իմ
քոյրս զիս մինակ թողուց սպասա-
ւորութեան մէջ . ուստի ատոր
41 ըսէ՛ որ ինծի օգնէ ։ Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ ա-
նոր , Մարթա՛ Մարթա , դուն
շատ բաներու համար հոգ ընելով
42 կը տագնապիս . Բայց մէկ բան մը
պէտք է , և Մարիամ ան աղէկ
բաժինը ընտրեց , որ իրմէ պիտի
չառնուի ։

Յամ Տեառն 32

Յոհ. ժա. 1. ժբ. 2. 3.
Ա Կոր. է. 32. 35.
Գղ. ը. 35. Գոր. իբ. 3.

ԳԼ. ԺԱ

1 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը սորվեցընէ աղօթք ընել , և կը պատուիրէ որ ստէպ աղօթք ընեն . 11 հաստատելով որ այսպէս՝ Աստուած իրենց բարիքներ պիտի ընէ . 14 համր դեւ մը հանելով՝ կը յանդիմանէ հայհոյիչ փարիսեցիները , 28 և կը ցուցընէ թէ որո՛նք են երանելիները . 29 ժողովրդոց կը քարոզէ , 37 և կը յանդիմանէ փարիսեցւոց , դպրաց և օրինականաց կեղծաւորեալ սրբութիւնը ։

Յա. Տ. 33
Մատ. զ. 9.
* Ոմանք չունին.
Գղ. ժը. 1.

1 Ու եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք
կ'ընէր . ու երբոր դադարեցաւ ,
իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ ի-
րեն , Տէ՛ր՝ մեզի աղօթք ընել սոր-
վեցուր , ինչպէս որ Յովհաննէս ալ
2 իր աշակերտներուն սորվեցուց ։ Եւ
ըսաւ անոնց , Երբոր աղօթք կ'ը-
նէք , ըսէք , Ո՛վ Հայր *մեր՝ որ
երկինքն ես" , քու անունդ սուրբ
ըլլայ . քու թագաւորութիւնդ
գայ . *քու կամքդ ըլլայ , ինչպէս որ
երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ" .
3 Մեր ամէն աւուր հացը օրէ օր
4 մեզի տուր . Եւ մեզի ներէ՛ մեր
մեղքերը , ինչու որ մենք ալ կը
ներենք ան ամենուն՝ որ մեզի պար-
տական են . ու մեզ փորձութեան
մի՛ տանիր , *հապա չարէն մեզ ա-
զատէ" ։
5 Եւ ըսաւ անոնց , Ձեզմէ ո՛վ
է ան որ բարեկամ մը ունենայ ,
ու կէս գիշերուան մէջ երթայ
անոր և ըսէ անոր , Բարեկամ՝
ինծի իրեք նկանակ փոխ տուր .
6 Ինչու որ իմ մէկ բարեկամս ճամ-
բայէ ինծի եկաւ , ու բան մը չու-
7 նիմ անոր առջեւը դնելու ։ Անի-
կայ ալ ներսէն պատասխան տայ
և ըսէ , Զիս մի՛ յոգնեցըներ ,
արդէն դուռը գոցուած է , ու
տղաքս իմ քովս անկողինի մէջ են ,
չեմ կրնար ելլել ու քեզի հաց
8 տալ ։ Ձեզի կ'ըսեմ , Թէեւ բա-

Յամի Տեառն 33

ընկերութեան համար չելլէ տայ
անոր , սակայն անոր թախանձան-
քին համար պիտի ելլէ ու պէտք
9 եղածը տայ անոր ։ ᶠԵս ալ կ'ըսեմ
ձեզի , խնդրեցէք և պիտի տրուի
ձեզի , փնտռեցէք ու պիտի գըտ-
նէք , դուռը զարկէք և պիտի
10 բացուի ձեզի ․ Վասն զի ամէն ով
որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ , և ով որ
կը փնտռէ՝ կը գտնէ , և ով որ
դուռը կը զարնէ՝ պիտի բացուի
11 անոր ։ ᵍՁեզմէ ո՞վ է այն հայրը
որմէն իր որդին հաց որ ուզէ , մի-
թէ քա՞ր պիտի տայ անոր ․ կամ
թէ որ ձուկ ուզէ , միթէ ձուկին
12 տեղը օ՞ձ պիտի տայ անոր ․ Եւ
կամ թէ որ հաւկիթ ուզէ , միթէ
13 կարի՞ճ պիտի տայ անոր ։ Ուստի
եթէ դուք որ չար էք , ձեր զա-
ւակներուն աղէկ ընծաներ տալ
գիտէք , որչափ աւելի ձեր Հայրը
երկինքէն Սուրբ Հոգին պիտի տայ
անոնց , որ իրմէ կը խնդրեն ։
14 ʰՈւ դև մը կը հանէր , և անիկայ
համր էր ․ ու եղաւ որ երբ դևը
ելաւ , համրը խօսեցաւ , և ժողո-
15 վուրդները զարմացան ։ Բայց ա-
նոնցմէ մէկ քանիները ըսին , ⁱԱ-
տիկայ դևերուն Բէեղզեբուղ իշ-
խանին միջոցովը դևերը կը հանէ ։
16 Ուրիշներն ալ փորձելով ʲերկինքէն
17 նշան մը կ'ուզէին անկէ ։ ᵏԲայց
ինքը ˡգիտնալով անոնց խորհուրդ-
ները՝ ըսաւ անոնց , Ամէն թագա-
ւորութիւն իրեն դէմ բաժնուած՝
կ'աւերի , և տուն մը ᵐիրեն դէմ
18 բաժնուած՝ կը կործանի ․ Հապա
թէ որ Սատանան իրեն դէմ բաժ-
նուած է , անոր թագաւորութիւ-
նը ինչպէ՞ս պիտի կենայ ․ որովհետև
կ'ըսէք թէ Բէեղզեբուղով դևերը
19 կը հանեմ ։ Իսկ թէ որ ես Բէ-
եղզեբուղով դևերը կը հանեմ ,
ձեր որդի՞քը ինչով կը հանեն ․
ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դա-
20 տաւորները ։ ⁿԲայց թէ որ ես Աս-
տուծոյ մատովը կը հանեմ դևերը ,
ուրեմն Աստուծոյ թագաւորու-
21 թիւնը ձեր վրայ հասած է ։ ᵒԵրբ-
որ զօրաւոր մէկը մը զէնքերը վրան
առած՝ իր տունը բակը կը պահ-
պանէ , անոր բաները խաղաղու-
22 թեան մէջ կը մնան ․ ᵖԲայց երբոր
անկէ աւելի զօրաւորը վրան գալով
յաղթէ անիկայ , անոր զէնքերը
կ'առնէ՝ որոնց ինքը յուսացեր էր ,
և անկէ առածը կողոպուտը կը
23 բաժնէ ։ ᵠԱն որ իմ հետս չէ ,
ինծի հակառակ է ․ և ան որ ինծի
հետ չժողվեր , ցիրուցան կ'ընէ ։
24 ʳԵրբոր պիղծ ոգին մարդէ մը
կ'ելլէ , անջուր տեղուանք կը պը-
տըտի , հանգստութիւն կը փնտռէ .

ᶠ Մատ . է . 7 ։ Խա . 22 ։ Մար . ժա . 24 ։ Յով . ժե . 7 ։ Յակ . ա . 6 ։ ա Յով . դ . 22 ։
ᵍ Մատ . է . 9 ։
ʰ Մատ . թ . 32 ։ ժբ . 22 ։
ⁱ Մատ . թ . 34 ։ ժբ . 24 ։
ʲ Մատ . ժբ . 38 ։ ժզ . 1 ։
ᵏ Մատ . ժբ . 25 ։ Մար . գ . 24 ։
ˡ Յով . բ . 25 ։
ᵐ Յով . առն
ⁿ Ելք . ը . 19 ։
ᵒ Մատ . ժբ . 29 ։ Մար . գ . 27 ։
ᵖ Եսա . ծգ . 12 ։ Կող . բ . 15 ։
ᵠ Մատ . ժբ . 30 ։
ʳ Մատ . ժբ . 43 ։

ու երբոր չգտներ , կ'ըսէ , Դառ-
նամ նորէն իմ տունս ուսկից որ
25 ելայ ․ Եւ կու գայ՝ զանիկայ մաք-
րուած ու յարդարուած կը գըտ-
26 նէ ։ Ան ատեն կ'երթայ և իր
հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ
իրմէ աւելի չար , ու մտնելով հոն
կը բնակին ․ ˢև ան մարդուն վերջը
առջինէն գէշ կ'ըլլայ ։
27 Ու եղաւ որ երբ անիկայ աս
բաները կը խօսէր , ժողովուրդին
մէջէն մէկ կնիկ մը ձայնը վերցուց
ու ըսաւ անոր , ᵗԵրանի ան որո-
վայնին՝ որ քեզ կրեց , և ան ծի-
ծերուն՝ որ քեզի կաթ տուին ։
28 Եւ ինքը ըսաւ , ᵘՄանաւանդ թէ
երանի անոնց որ Աստուծոյ խօսքը
կը լսեն ու կը պահեն ։
29 ᵛՈւ երբոր ժողովուրդները անոր
քով կը դիզուէին , սկսաւ ըսել ,
Աս ազգը չար է ․ նշան կ'ուզէ , և
անոր նշան պիտի չտրուի անոր ,
բայց միայն Յովնան մարգարէին
30 նշանը ։ ʷՔանզի ինչպէս որ Յով-
նան Նինուէացիներուն նշան եղաւ ,
անանկ ալ Որդին մարդոյ աս ազ-
31 գիս պիտի ըլլայ ։ ˣՀարաւի թա-
գուհին դատաստանին օրը աս ազ-
գին մարդոցը դէմ պիտի ելլէ , ու
պիտի դատապարտէ ասոնք , ինչու
որ երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմո-
նին իմաստութիւնը լսելու ․ և ա-
հա Սողոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս ։
32 Նինուէի մարդիկը դատաստանին
օրը աս ազգին դէմ պիտի ելլեն ,
ու պիտի դատապարտեն ասիկայ ,
ʸինչու որ Յովնանին քարոզու-
թեամբը զղջի եկան ․ և ահա
Յովնանէն մեծ մէկը կայ հոս ։
33 ᶻՄէկը ճրագը չվառեր՝ ծածուկ
տեղ մը դներ , ոչ ալ գրուանի
տակ , հապա աշտանակի վրայ , որ
ներս մտնողները լոյսը տեսնեն ։
34 ᵃՄարմինին ճրագը աչքն է ․ ուստի
երբոր աչքդ պարզ է , բոլոր
մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ ․
բայց երբոր աչքդ չար է , մարմինդ
35 ալ մութ կ'ըլլայ ։ Ուրեմն զգոյշ
կեցիր , որ քու մէջդ եղած լոյսը
36 խաւար չըլլայ ։ Արդ թէ որ քու
բոլոր մարմինդ լուսաւոր է , և
մութ մաս մը չունի , բոլորն ալ
լուսաւոր կ'ըլլայ , ինչպէս երբոր
ճրագ մը իր փայլունութեամբը
քեզ կը լուսաւորէ ։
37 Ու երբոր աս բաները կը խօսէր ,
փարիսեցի մը կ'աղաչէր անոր՝ որ
իր քովը ճաշ ուտէ ․ անիկայ ալ
38 մտաւ՝ սեղան նստաւ ։ ᵇԻսկ փա-
րիսեցին երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ ,
որ նախ չլուացուեցաւ ճաշէն ա-
39 ռաջ ։ Եւ ᶜՏէրը ըսաւ անոր ,
Հիմա դուք՝ փարիսեցիներ՝ դաւա-

ˢ Յով . ե . 14 ։ Եբր . զ . 4 ։ ժ . 26 ։ բ Պետ . բ . 20 ։
ᵗ Ղուկ . ա . 28 , 48 ։
ᵘ Մատ . է . 21 ։ Ղուկ . ը . 21 ։ Յակ . ա . 25 ։
ᵛ Մատ . ժբ . 38 , 39 ։
ʷ Յովն . ա . 17 ։ բ . 10 ։
ˣ գ Թագ . ժ . 1 ։
ʸ Յովն . գ . 5 ։
ᶻ Մատ . ե . 15 ։ Մար . դ . 21 ։ Ղուկ . ը . 16 ։
ᵃ Մատ . զ . 22 ։
ᵇ Մար . է . 3 ։
ᶜ Մատ . իգ . 25 ։

Յամի Տեառն 33

Դ Տիմ. ա. 15.
Եսա. ծը. 7. Դան. դ. 27. Ղկ. ժբ. 33.
Մատ. իգ. 23.
Մատ. իգ. 6. Մար. ժբ. 38. 39.
Մատ. իգ. 27.
Սաղ. ե. 9.
Մատ. իգ. 4.
Մատ. իգ. 29.
Մատ. իգ. 34.
Ծն. դ. 8. Բ Մն. իդ. 20. 21.
Մատ. իգ. 13.
Մար. ժբ. 13.

թին ու պնակին դուրսի դին կը-
մաքրէք, ու ձեր ներսիդին յա-
փըշտակութեամբ և չարութեամբ
40 լեցուն է ։ Անխելքներ՝ ան որ
դուրսինը ըրաւ, ներսինն ալ ինքը
41 չըրա՞ւ ։ Սակայն տնանց մէջը ե-
ղածներէն ողորմութիւն տուէք,
և ահա ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ
42 ձեզի ։ Բայց վայ ձեզի փարիսե-
ցիներուդ՝ որ անանուխին ու փե-
գենային և բոլոր խոտեղէններուն
տասանորդը կը վճարէք, ու զանց
կ'ընէք իրաւունքը և Աստուծոյ
սէրը. ասոնք պէտք էր ընել, և ա-
43 նոնք չձգել ։ Վայ ձեզի փարիսե-
ցիներուդ՝ որ ժողովարաններուն
մէջ առաջին աթոռները կը սի-
րէք, ու շուկաներուն մէջ բարե-
44 ները ։ Վայ ձեզի կեղծաւոր դը-
պիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ ան-
յայտ գերեզմաններու նման էք,
որոնց վրայէն մարդիկ կը քալեն
ու չեն գիտեր ։
45 Եւ օրինականներէն մէկը պա-
տասխան տալով ըսաւ անոր ․
Վարդապետ՝ ատ խօսքերը զրու-
ցելով՝ մեզ ալ վար կը զարնես ։
46 Եւ անիկայ ըսաւ, Ձեզ ալ վայ
օրինականներուդ, որ տանելու
դժուար բեռներ կը բեռցընէք
մարդոց, ու դուք մէկ մատովնիդ
47 ան բեռներուն չէք դպչիր ։ Վայ
ձեզի որ մարգարէներուն գերեզ-
մանները կը շինէք, ու ձեր հայրե-
48 րը սպաննեցին զանոնք ։ Ուրեմն
կը վկայէք և հաւանութիւն կու
տաք ձեր հարցը ըրածներուն. ին-
չու որ իրենք սպաննեցին զանոնք,
ու դուք անոնց գերեզմանները կը
49 շինէք ։ Անոր համար ալ Աստու-
ծոյ իմաստութիւնը ըսաւ, Պի-
տի խրկեմ անոնց մարգարէներ ու
առաքեալներ ․ և անոնցմէ որը պի-
տի սպաննեն ու որը հալածեն.
50 Որպէս զի աշխարհի սկիզբէն հետէ
թափուած բոլոր մարգարէներուն
արիւնը աս ազգէն պահանջուի,
51 Աբելին արիւնէն մինչև Զաքա-
րիային արիւնը, որ սեղանին ու
տաճարին մէջտեղը կորսուեցաւ.
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, աս ազգէն
52 պիտի պահանջուի ։ Վայ ձեզի
օրինականներուդ՝ որ գիտութեան
բանալին վերցուցիք. դուք չմը-
տաք, և մտնողներն ալ արգիլե-
ցիք ։
53 Ու երբոր աս բաները անոնց կը
զրուցեր, դպիրները ու փարիսեցի-
ները սկսան խիստ դժուարիլ, և
շատ բաներու վրայով անոր բեր-
54 նէն խօսք փնտռել. Եւ անոր դա-
րան պատրաստելով՝ կը փնտռէին
թէ ինչպէս անոր բերնէն բան մը
որսան, որ անոր վրայով ամբաս-
տանութիւն ընեն ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը պատուիրէ կեղծաւորութենէ զգոյշ կենալ, ու չվախնալ իր վարդապետութիւնը քարոզելէն. 13 մեծամեծ ամբարներ շինել մտածող հարուստին առակովը կը պատուիրէ ժողովրդոց որ զգոյշ ըլլան ագահութենէ ։ 22 Պէտք չէ որ չափազանց հոգ ունենանք աշխարհային բաներու վրայ. 31 այլ Աստուծոյ թագաւորութիւնը խնդրենք. 33 ողորմութիւն տանք, 36 և պատրաստ ըլլանք որ երբ մեր Տէրը գայ դուռը զարնէ, իսկոյն իրեն բանանք ։ 41 Քրիստոսի պաշտօնեաները պարտին իրենց յանձնուած պաշտօնը կատարել, 49 և հալածանքներու սպասել ։ 54 Պէտք է որ մարդիկ աս շնորհաց ժամանակին պատեհութիւնը չկորսընցընեն, 58 վասն զի սոսկալի բան է մեռնիլ առանց հաշտուելու Աստուծոյ հետ ։

Յամի Տեառն 33

Մատ. ժզ. 6. Մար. ը. 15.
Մատ. ժզ. 12.
Մատ. ժ. 26. Մար. դ. 22. Ղկ. ը. 17.
Մատ. ժ. 28. Եսա. ծա. 7. 8. 12. 13. Երեմ. ա. 8.
Յով. ժե. 14. 15.
Մատ. ժ. 32. Մար. ը. 38. Բ Տիմ. բ. 12. Ա Յով. բ. 23.
Մատ. ժբ. 31. 32. Մար. գ. 28. Ա Յով. ե. 16.
Մատ. ժ. 19. Մար. ժգ. 11. Ղկ. իա. 14.

1 Այս միջոցիս երբոր բիւրաւոր ժո-
ղովուրդներ վրան ժողվուեցան,
մինչև որ մէկզմէկ կը կոխէին, ըս-
կաւ ըսել իր աշակերտներուն,
Պինտ առաջ ինքզինքնիդ զգոյշ
պահեցէք փարիսեցւոց խմորէն, որ
2 է կեղծաւորութիւն ։ Ինչու որ
բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չը-
յայտնուի, և գաղտուկ՝ որ պիտի
3 չգիտցուի ։ Ուստի ինչ որ մութ
տեղը զրուցեցիք, անիկայ լոյս
տեղը պիտի լսուի. և ան որ ներքին
սենեակներուն մէջ ականջի խօսե-
ցաք, տանիքներուն վրայ պիտի
4 քարոզուի ։ Բայց ձեզի իմ բա-
րեկամներուս կը զրուցեմ, Մի
վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը
սպաննեն, ու անկէ ետև աւելի
բան մը ընելու կարողութիւն չու-
5 նին ։ Հապա ձեզի ցուցնեմ թէ
որմէ պիտի վախնաք. Անկէ վախ-
ցէք՝ որ սպաննելէն ետև իշխանու-
թիւն ունի գեհեանը ձգելու. այո՛
6 կ'ըսեմ ձեզի, Անկէ վախցէք ։ Չէ՞
որ հինգ ճնճղուկ երկու դանկի կը
ծախուի, և անոնցմէ մէկը մոռ-
7 ցուած չէ Աստուծոյ առջին ։ Բայց
ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ համ-
բուած է. ուրեմն մի՛ վախնաք,
ինչու որ դուք շատ ճնճղուկներէն
8 աւելի աղէկ էք ։ Եւ ձեզի կ'ը-
սեմ, Ամէն ով որ զիս կը դաւանի
մարդոց առջեւ, Որդին մարդոյ ալ
անիկայ պիտի դաւանի Աստուծոյ
9 հրեշտակներուն առջեւ ։ Բայց ան
որ զիս մարդոց առջեւ կ'ուրանայ,
ուրացուած պիտի ըլլայ Աստուծոյ
10 հրեշտակներուն առջեւ ։ Եւ ա-
մէն ով որ Որդւոյ մարդոյ դէմ
բան կ'ըսէ, պիտի ներուի անոր,
բայց ան որ Սուրբ Հոգիին դէմ
հայհոյութիւն կ'ընէ, պիտի չնե-
11 րուի անոր ։ Ու երբոր ձեզ ժո-
ղովարանները՝ և իշխանութիւննե-
րու ու պետութիւններու առջեւ
տանելու ըլլան, հոգ մի՛ ընէք թէ

Յամի Տեառն 33

ինչպէս կամ ինչ պատասխան պի-
տի տաք , կամ ինչ պիտի ըսէք .
12 Վասն զի Սուրբ Հոգին պիտի
սորվեցընէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ
որ պէտք է խօսիլ ։
13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ
անոր , Վարդապետ՝ ըսէ եղ-
բօրս , որ հայրենի ժառանգու-
14 թիւնը ինծի հետ բաժնէ ։ Ան ալ
ըսաւ անոր , Մարդ՝ ո՞վ զիս ձեր
վրայ դատաւոր կամ բաժին ընող
15 դրաւ ։ Եւ ըսաւ անոնց , Նա-
յեցէ՛ք և զգուշացէ՛ք ագահութե-
նէն . ինչու որ մարդուս ստա-
ցուածքներուն աւելնալէն կախուած
16 չէ իր կեանքը ։ Առակ մըն ալ
խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով , Մէկ
հարուստ մարդու մը արտերը ա-
17 ռատ բերքեր տուին . Եւ ինքը կը
մտածէր ինքնիրեն ու կ'ըսէր ,
Ի՞նչ ընեմ , վասն զի տեղ չունիմ,
18 որ հոն իմ բերքերս ժողվեմ ։ Եւ
ըսաւ , Աս ընեմ . իմ ամբարներս
քակեմ ու ալ աւելի մեծ շինեմ ,
և հոն ժողվեմ իմ բոլոր բերքերս
19 ու բարիքներս . Եւ իմ անձիս ը-
սեմ , Ո՛վ անձ՝ շատ բարիքներ
ունիս շատ տարիներու համար ժող-
վուած . հանգչէ՛ , կե՛ր , խմէ՛ և
20 ուրախ եղիր ։ Բայց Աստուած ը-
սաւ անոր , Անմիտ՝ Աս գիշեր
հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուի .
ուստի ան քու պատրաստած բա-
21 ներդ որո՞ւն պիտի ըլլայ ։ Այսպէս
է անիկայ որ իր անձին համար
գանձ կը դիզէ , ու Աստուծոյ չը-
հարստանար ։
22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն ,
Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի , Հոգ
մի՛ ընէք ձեր կեանքին համար թէ
ինչ պիտի ուտէք , ոչ ալ մար-
մինին համար թէ ինչ պիտի հագ-
23 նիք . Ինչու որ կեանքը կերակու-
րէն աւելի է , ու մարմինը հագուս-
24 տէն ։ Նայեցէք ագռաւներուն ,
որ ոչ կը սերմանեն և ոչ կը հըն-
ձեն , որոնք ոչ շտեմարաններ ու-
նին՝ ոչ ալ ամբարներ , ու Աս-
տուած անոնք կը կերակրէ . դուք
որչափ աւելի լաւ էք թռչուննե-
25 րէն ։ Եւ ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր
հոգ ընելովը իր հասակին վրայ
26 կանգուն մը աւելցընել ։ Հապա
թէ որ ամենափոքր բանին կարող
չէք , ուրիշ բաներուն համար ին-
27 չու հոգ կ'ընէք ։ Նայեցէք շու-
շաններուն՝ ինչպէս կ'աճին . ոչ
կ'աշխատին և ոչ կը մանեն , բայց
ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր
բոլոր փառաւորութեանը մէջ ա-
նոնցմէ մէկուն պէս չհագուեցաւ ։
28 Ուստի թէ որ խոտը որ այսօր դաշ-
տի մէջ է՝ ու վաղը փուռը կը ձը-

Յօհ. ժբ. 36 ։
ա Տիմ. զ. 7, 8 ։
Ժող. ժա. 9 ։ ա Կոր. ժե. 32 ։ Յակ. ե. 5 ։
Յոբ. ի. 22 ։ իէ. 8 ։ Սաղ. ծբ. 7 ։ Յակ. դ. 14 ։
Սաղ. լթ. 6 ։ Երեմ. ժէ. 11 ։
Մատ. զ. 20 ։ Հմր 33 ։ ա Տիմ. զ. 18 , 19 ։ Յակ. բ. 5 ։
Մատ. զ. 25 ։
Յոբ. լը. 41 ։ Սաղ. ծխէ. 9 ։

գուի , Աստուած անանկ կը հա-
գուեցընէ , որչափ աւելի ձեզ՝
29 թերահաւատներ ։ Ալ դուք մի՛
փնտռէք թէ ինչ պիտի ուտէք
և ինչ պիտի խմէք , ու մի՛ շը-
30 փոթիք . Վասն զի ատ բոլոր բա-
ները աշխարհիս ազգերը կը փընտ-
ռեն . ու ձեր Հայրը գիտէ որ ատ
31 բաները ձեզի պէտք են ։ Բայց
դուք Աստուծոյ թագաւորութիւ-
նը խնդրեցէք , և ատ բոլոր բաներն
32 ալ ձեզի պիտի տրուի ։ Մի՛ վախ-
նար՝ պզտիկ հօտ , ինչու որ ձեր
Հայրը հաճեցաւ որ թագաւորու-
33 թիւնը ձեզի տայ ։ Ծախեցէք
ձեր ստացուածքը և ողորմութիւն
տուէք . ձեզի չհիննալու քը-
սակներ պատրաստեցէք , եր-
կինքը՝ չպակսելու գանձ մը , ուր
ոչ գողը կը մօտենայ և ոչ ցեցը
34 կ'ապականէ ։ Քանզի ձեր գանձը
ուր որ է , սիրտերնիդ ալ հոն պի-
35 տի ըլլայ ։ Ձեր մէջքերը գօտեւո-
րած ըլլան , ու ճրագները վա-
36 ռած . Եւ դուք ան մարդոցը նման՝
որ իրենց տիրոջը կը սպասեն՝ թէ
ե՞րբ պիտի դառնայ հարսնիքէն . որ
երբ գայ և դուռը զարնէ , իսկոյն
37 բանան անոր ։ Երանի ան ծա-
ռաներուն , որ տէրը երբոր գայ՝
զանոնք արթուն պիտի գտնէ . Ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ ինքը գօ-
տին մէջքը պիտի կապէ ու սեղան
նստեցընէ անոնք , և առաջ անց-
նելով սպասաւորութիւն պիտի ը-
38 նէ անոնց ։ Եւ թէ որ գիշերուան
երկրորդ պահուն գայ կամ երրորդ
պահուն գայ ու անանկ գտնէ , ե-
39 րանելի են ան ծառաները ։ Բայց
աս գիտցէք , որ եթէ տանուտէրը
գիտնար թէ որ ատեն գողը կու-
գայ , արթուն կը կենար ու թող
չէր տար որ իր տունը ծակեն ։
40 Ուրեմն դուք ալ պատրաստ կե-
ցէք , քանզի Որդին մարդոյ կու-
գայ անանկ ժամու մէջ՝ որ դուք
չէք կարծեր ։
41 Եւ Պետրոս ըսաւ անոր , Տէ՛ր
ատ առակը մեզի՞ կ'ըսես թէ ամե-
42 նուն ալ ։ Եւ Տէրը ըսաւ , Ու-
րեմն ո՞վ է ան հաւատարիմ ու ի-
մաստուն տնտեսը , որն որ տէրը իր
դերդաստանին վրայ պիտի դնէ , որ
43 ատենին անոնց ուտելիքը տայ ։ Ե-
րանի է ան ծառային , որն որ իր
տէրը եկած ատենը անանկ ըրած
44 պիտի գտնէ ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի , որ իր բոլոր ունեցածին վրայ
45 պիտի կեցընէ զանիկայ ։ Հապա
թէ որ ան ծառան իր սրտին մէջ
ըսէ , Իմ տէրս իր գալը կ'ուշացը-
նէ . և սկսի ծառաները ու աղա-
խինները ծեծել , և ուտել ու խը-

Յամի Տեառն 33

Մատ. զ. 33 ։
Մատ. ժա. 25 , 26 ։
Մատ. ժթ. 21 ։ Գործ. բ. 45 ։ դ. 34 ։
Մատ. զ. 20 ։ Ղուկ. ժզ. 9 ։ ա Տիմ. զ. 19 ։
Եփե. զ. 14 ։ ա Պետ. ա. 13 ։
Մատ. իե. 1 , 8 ։
Մատ. իդ. 46 ։
Մատ. իդ. 43 ։ ա Թեսա. ե. 2 ։ բ Պետ. գ. 10 ։ Յայտ. գ. 3 ։ ժզ. 15 ։
Մատ. իդ. 44 ։ իե. 13 ։ Մար. ժգ. 33 ։ Ղուկ. իա. 34 , 36 ։ ա Թես. ե. 6 ։ բ Պետ. գ. 12 ։
Մատ. իդ. 45 ։ իե. 21 ։ ա Կոր. դ. 2 ։
Մատ. իդ. 47 ։
Մատ. իդ. 48 ։

Յամի Տեառն 33

46 մել ու գինովնալ , Ան ծառային
տէրը պիտի գայ այնպիսի օր մը
որ չսպասեր , և այնպիսի ժամ մը
որ չգիտեր , և զանիկայ մէջտեղէն
պիտի կտրէ , ու անոր բաժինը ան-
հաւատարիմներուն հետ պիտի դնէ ։
47 ԺԵւ այն ծառան՝ որ իր տիրոջը
կամքը գիտէ ու չպատրաստուիր ,
ոչ ալ անոր կամքը 'ի գործ կը
48 դնէ , շատ ծեծ պիտի ուտէ ։ ԽԲայց
ան որ չգիտեր ու ծեծի արժանի
բան մը կ'ընէ , քիչ ծեծ պիտի
ուտէ . որուն որ շատ տրուեցաւ ,
շատ պիտի ուզուի անկէ , և որուն
որ աւելի յանձնուեցաւ , ալ աւե-
լի պիտի պահանջուի անկէ ։
49 ԿԵս կրակ ձգելու եկայ երկրիս
վրայ , ու ի՞նչ կ'ուզեմ թէ որ
50 արդէն բորբոքած է ։ ԾԲայց մկըր-
տութիւն մը ունիմ մկրտուելու ,
և ինչպէս կը տագնապիմ մինչև որ
51 կատարուի ։ ԶԿը կարծէք թէ ես
երկրի վրայ խաղաղութի՞ւն տալու
եկայ . ձեզի կ'ըսեմ՝ Ոչ , ԿՀապա
52 բաժանմունք . ԺԻնչու որ ասկէ ետև
մէկ տան մէջ հինգը իրարմէ բաժ-
նուած պիտի ըլլան . իրեքը երկու-
53 քէն , ու երկուքը իրեքէն . Հայ-
րը պիտի բաժնուի որդիէն , և որ-
դին հօրմէն , մայրը աղջիկէն ու
աղջիկը մօրմէն , կեսուրը իր հար-
սէն ու հարսը իր կեսուրէն ։
54 Եւ ըսաւ ժողովուրդներուն ,
ԺԵրբոր արևմուտքին կողմէն ամպ
մը ելած կը տեսնէք , շուտ մը կ'ը-
սէք թէ Անձրև պիտի գայ , և ա-
55 նանկ կ'ըլլայ ։ Ու երբոր հարաւա-
յին հովը կը փչէ՝ կ'ըսէք թէ Տաք
պիտի ըլլայ , և անանկ կ'ըլլայ ։
56 Կեղծաւորներ՝ երկրի ու երկինքի
երեսը քննելը գիտէք , հապա աս
ժամանակը ի՞նչպէս չէք քններ ։
57 Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր
58 իրաւունքը ։ ԺԵրբոր դուն քու
ոսոխիդ հետ իշխանին երթալու ըլ-
լաս , ԽՃամբուն մէջ անկէ ազատե-
լու համար ջանք ըրէ , որ չըլլայ թէ
քեզ դատաւորին առջին քաշէ , ու
դատաւորը դահիճին ձեռքը տայ
քեզ , ու դահիճն ալ բանտը դնէ ։
59 Քեզի կ'ըսեմ , ընաւ պիտի չելլես
անկէ , մինչև որ վերջին լուման չը-
վճարես ։

ա Թուոց. ԺԵ. 30. բ Օր. ԻԵ. 2. Յովհ. Թ. 41. ԺԵ. 22. Գործ. ԺԷ. 30. Յակ. Դ. 17. Հռվ. Ե. 17. ա Տիմ. Ա. 13.
Կ Հմր 51.
Ծ Մատ. Ի. 22. Մար. Ժ. 38.
Զ Մատ. Ժ. 34. Հմր 49.
Կ Միք. Է. 6. Յովհ. Է. 43. Թ. 16. Ժ. 19.
Ժ Մատ. Ժ. 35.
Ժ Մատ. ԺԶ. 2.
Ա Առակ. ԻԵ. 8. Մատ. Ե. 25.
Խ Սաղ. ԼԲ. 6. Եսա. ԾԵ. 6.

ԳԼ. ԺԳ

1 Քրիստոս ապաշխարութիւն կը քարոզէ , Գալիլեացւոց և ուրիշներուն կրած պատիժը յիշելով ։ 6 Անպտուղ թզենիին առակը ։ 11 Քրիստոս կծկտած կնիկը կը բժշկէ . 18 Մանանեխի հատին և խմորին առակովը կը ցուցընէ ճշմարտութեան խօսքին զօրաւոր ներգործութիւնը իր ընտրեալներուն սրտին մէջ . 24 կը խրատէ նեղ դռնէն ներս մտնելու ջանք ընել . 31 և կը յանդիմանէ Հերովդէսը ու Երուսաղէմը ։

1 Ն ու ոմանք ան ատենը ներկայ գըտ-
նուելով պատմեցին անոր Գա-
լիլեացւոց վրայով , որոնց արիւնը
Պիղատոս իրենց զոհերուն հետը
2 խառնեց ։ Եւ Յիսուս պատաս-
խան տալով ըսաւ անոնց , Կը
կարծէ՞ք որ ան Գալիլեացիները
բոլոր Գալիլեացիներէն աւելի մե-
ղաւոր էին , որ ասանկ բաներ
3 քաշեցին ։ Ձեզի կ'ըսեմ , Ո՛չ . հա-
պա թէ որ չապաշխարէք , ամէնքդ
4 ալ անանկ պիտի կորսուիք ։ Կամ
թէ ան տասնութը հոգին որոնց
վրայ Սելովամին մէջի աշտարակը
ինկաւ և անոնք մեռցուց . կը
կարծէ՞ք որ անոնք Երուսաղեմի
մէջ բնակած բոլոր մարդիկներէն
5 աւելի պարտաւոր էին ։ Ձեզի
կ'ըսեմ , Ո՛չ . հապա թէ որ չա-
պաշխարէք , ամէնքդ ալ նոյնպէս
պիտի կորսուիք ։
6 Աս առակն ալ ըսաւ , ԿՄարդ
մը իր այգիին մէջ տնկուած թզե-
նի մը ունէր , ու եկաւ անկէ պը-
7 տուղ փնտռելու և չգտաւ ։ Ու ա-
տի ըսաւ այգեպանին , Ահա՛ իրեք
տարի է որ կու գամ աս թզենիին
վրայ պտուղ փնտռելու ու չեմ
գտներ . զանիկայ կտրէ , ինչո՞ւ
8 համար գետինը խափանէ ։ Անիկայ
պատասխան տուաւ ու անոր ը-
սաւ , Տէ՛ր աս տարի ալ ատիկայ
թող տուր , մինչև որ ատոր բոլոր-
9 տիքը բրեմ ու թրիք դնեմ , Եւ
թէ որ պտուղ տայ , աղէկ . հապա
թէ չէ՝ գալ տարին կտրես ատիկայ ։
10 Եւ ինքը ժողովարաններուն մէ-
կուն մէջ շաբաթ օրը կը սորվեցը-
11 նէր ։ Եւ ահա մէկ կնիկ մը կար ,
որ հիւանդութեան ոգի մը ունէր
տասնութը տարիէ 'ի վեր , ու
կծկտած էր և ամենևին չէր կրնար
12 շիտակ կայնիլ ։ Ու Յիսուս զա-
նիկայ տեսնելով՝ իրեն կանչեց և
ըսաւ անոր , Կնի՛կ՝ դուն քու հի-
ւանդութենէդ արձակուած ես ։
13 ԽՈւ ձեռքը անոր վրայ դրաւ . և
իսկոյն շիտկուեցաւ ու փառք կու
14 տար Աստուծոյ ։ Իսկ ժողովարա-
նին իշխանը պատասխան տուաւ
բարկանալով՝ որ Յիսուս շաբաթ
օրը բժշկեց , և ըսաւ ժողովուր-
դին , ԽՎեց օր կայ՝ որոնց մէջ ար-
ժան է գործ գործել , ուստի ան
օրերը եկէք բժշկուեցէք , ԾՈւ չէ
15 թէ շաբաթ օրը ։ Ան ատենը Տէ-
րը պատասխան տուաւ անոր ու
ըսաւ , Կեղծաւոր , ԻՁեզմէ ամէն
մէկը շաբաթ օրը իր եզը կամ էշը
մսուրէն չարձըկեր՝ որ տանի ջուր
16 տայ . ԼՀապա ասիկայ որ Աբրա-
համի աղջիկ էր , որ ահա՛ տասնու-
ութը տարի Սատանան զանիկայ

Յամի Տեառն 33

Կ Եսա. Ե. 2. Մատ. ԻԱ. 19.
Խ Մար. ԺԶ. 18. Գործ. Թ. 17.
Խ Ել. Ի. 9.
Ծ Մատ. ԺԲ. 10. Մար. Գ. 2. Ղկ. Զ. 7. ԺԴ. 3.
Ի Ղկ. ԺԴ. 5.
Լ Ղկ. ԺԹ. 9.

Յամի Տեառն 33

ֈ Մատ. ժգ. 31 ։ Մար. դ. 30 ։
ը Մատ. թ. 35 ։ Մար. զ. 6 ։
ք Մատ. է. 13 ։
ղ Յով. է. 34 ։ ը. 21 ։ ժդ. 33 ։ Հռով. թ. 31 ։
կ Ամղ. լբ. 6 ։ Եա. ծե. 6 ։
լ Մատ. իե. 10 ։
մ Ղկ. դ. 46 ։
շ Մատ. է. 23 ։ իե. 12 ։
ւ Մատ. է. 23 ։ իե. 41 ։ Սղ. 25 ։
ձ Աղղ. գ. 8 ։ Մատ. իե. 41 ։
յ Մատ. ը. 12 ։ ժզ. 42 ։ իդ. 51 ։
ն Մատ. ը. 11 ։
ց Մատ. ժթ. 30 ։ ի. 16 ։ Մար. ժ. 31 ։

կապեց , չէ՞ր վայլեր որ շաբաթ
17 օրը ան կապէն արձրկուի ։ Եւ աս
բանը որ ըսաւ , իրեն հակառակ
կեցողները ամէնքն ալ ամօթով
մնացին . ու բոլոր ժողովուրդը
կ'ուրախանար ան ամէն փառաւոր
գործքերուն համար՝ որ անկէ կ'ըլ-
լային ։
18 ֈ Եւ ըսաւ , Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը ի՞նչ բանի կը նմա-
նի , ու ի՞նչ բանի նմանցընեմ
19 անիկայ ։ Մանանեխի հատի նման
է , որն որ մարդ մը առաւ՝ իր պար-
տէզը ձգեց . և աճեցաւ ու մեծ
ծառ եղաւ , ու երկնից թռչունն-
րը անոր ճիւղերուն վրայ բնակե-
ցան ։
20 Դարձեալ ըսաւ , Աստուծոյ
թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի նը-
21 մանցընեմ ։ Խմորի նման է , որն
որ կնիկ մը առաւ՝ իրեք գրիւ ա-
լիւրի մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն
ալ խմորեցաւ ։
22 ը Եւ քաղաքները ու գեղերը
պտըտելով կը սորվեցընէր , ու
դէպ 'ի Երուսաղէմ ճամբայ կ'ը-
23 նէր ։ Եւ մէկը ըսաւ անոր , Տէ՛ր
քիչու՞ր են անոնք որ պիտի փըր-
կուին ։ Անիկայ ալ ըսաւ ա-
24 նոնց , ք Ջանք ըրէք որ նեղ դըռ-
նէն մտնէք , քանզի կ'ըսեմ ձե-
զի որ ղ շատերը մտնել պիտի ու-
25 զեն և պիտի չկրնան ։ կ Անկէ ե-
տև որ տանուտէրը ելլէ ու եդուռը
գոցէ , և դուք սկսիք դուրսը կե-
նալ , ու դուռը զարնել և ըսել ,
լ Տէ՛ր Տէ՛ր , բա՛ց մեզի . ան ալ
պատասխան տալով պիտի ըսէ ձե-
զի , մ Ձեզ չեմ ճանչնար ուսկից
26 էք ։ Ան ատենը պիտի սկսիք ըսել ,
Մենք քու առջևդ կերանք ու խմե-
ցինք , և դուն մեր փողոցներուն
27 մէջը սորվեցուցիր ։ ւ Եւ անիկայ
պիտի ըսէ , Ձեզի կ'ըսեմ , Ձեզ
չեմ ճանչնար ուսկից էք , ձ Մէկ
դի կեցէք ինծմէ բոլոր անիրա-
28 ւութիւն գործողներդ ։ յ Հոն պի-
տի ըլլայ լալ ու ակռաներ կըր-
ճրտել , ն երբոր տեսնէք Աբրա-
համը ու Իսահակը և Յակոբը
ու բոլոր մարգարէները Աստուծոյ
թագաւորութեանը մէջ , ու ձեզ
29 դուրս հանած ։ Եւ պիտի գան
արևելքէն ու արևմուտքէն և հիւսի-
սէն ու հարաւէն , ու պիտի բազ-
մին Աստուծոյ թագաւորութեանը
30 մէջ ։ ց Եւ ահա՛ կան յետիններ՝ որ
առաջիններ պիտի ըլլան , ու կան
առաջիններ՝ որ յետիններ պիտի
ըլլան ։
31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցի-
ներ եկան ու ըսին անոր , Ելի՛ր
ու գնա՛ ասկէ , ինչու որ Հերովդէս
32 քեզ սպաննել կ'ուզէ ։ Եւ ինքը
ըսաւ անոնց ։ Գացէ՛ք՝ ան աղուէ-
սին ըսէք , Ահա՛ ես դևեր կը հա-
նեմ ու բժշկութիւններ կը կատա-
րեմ այսօր և վաղը , ու երրորդ օրը
33 ֊պիտի կատարուիմ ։ Միայն թէ
պէտք է որ այսօր ու վաղը և մէկալ
օրը պտըտիմ , վասն զի կարելի
չէ որ մարգարէ մը Երուսաղէմէն
34 դուրս կորսուի ։ յ Ո՛վ Երուսաղէմ՝
Երուսաղէմ , որ մարգարէները կը
սպաննէիր , ու քեզի խրկուածները
կը քարկոծէիր , քանի՛ անգամ քու
տղաքներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս
որ հաւը իր ձագերը թևերուն տա-
կը կը ժողվէ , և դուք չուզեցիք ։
35 ն Ահա՛ ձեր տունը ձեզի աւերակ պի-
տի մնայ . սակայն ձեզի կ'ըսեմ ,
որ ալ զիս պիտի չտեսնէք , մինչև
գայ ան ժամանակը որ պիտի ըսէք ,
ւ Օրհնեա՜լ է ան որ Տէրոջը անու-
նովը կու գայ ։

ԳԼ . ԺԴ

2 Քրիստոս շաբաթ օրը կը բժշկէ ջրգողեալ մարդը . 7 կը սորվեցընէ խոնարհ ըլլալ ։ 12 և աղքատները ճաշի հրաւիրել . 16 ընթրիքին առակովը կը ցուցընէ թէ աշխարհասէր անձինք՝ որ Աստուծոյ խօսքը կ'անարգեն , դուրս պիտի մնան երկինքէն ։ 25 Քրիստոսի աշակերտիլ ուզողները պէտք է որ յառաջագոյն խորհին թէ իրենց խաչը պիտի կրեն , որ չըլլայ թէ ետքը ամօթալից եղանակաւ ետ քաշուին անկէ . 34 ու բոլորովին անպիտան ըլլան՝ իր համը կորսընցուցած աղի պէս ։

1 Եւ եղաւ որ երբ ինքը շաբաթ օր
մը փարիսեցւոց գլխաւորներուն
մէկուն տունը մտաւ հաց ուտելու ,
2 ու անոնք անոր կը սպասէին ։ Եւ
ահա՛ հոն ջրգողեալ մարդ մը կար
3 իր առջևը ։ Եւ Յիսուս պատաս-
խան տուաւ ու խօսեցաւ օրինա-
կաններուն ու փարիսեցիներուն ը-
սելով , ֊Արժա՞ն է շաբաթ օրը
4 բժշկել ։ Անոնք ալ լուռ կեցան .
և ինքը բռնեց զանիկա՝ բժշկեց ու
5 ճամբեց . Եւ պատասխան տալով
ըսաւ անոնց , բ Ձեզմէ որո՞ւն էշը
կամ եզը հորը իյնալու ըլլայ , ու
շուտ մը չհանէր անիկայ շաբաթ
6 օրը ։ Եւ աս բաներուս չկրցան
անոր պատասխան տալ ։
7 Առակ մը զրուցեց ան հրաւի-
րուած մարդոց ալ , երբոր տեսաւ
թէ ինչպէս առաջին բազմոցները
կ'ընտրէին , ու ըսաւ անոնց ,
8 Երբոր մէկէ մը հարսնիքի հրաւի-
րուիս , առաջին բազմոցին վրայ մի՛
նստիր . չըլլայ որ քեզմէ աւելի
պատուաւոր մէկն ալ հրաւիրուած
9 ըլլայ անկէ . Եւ ան որ քեզ ու
անիկայ հրաւիրեց , գայ զրուցէ
քեզի , Ասոր տեղ տուր , և անկէ
ետև սկսիս ամօթով յետին տեղը
10 բռնել ։ ֆ Հապա երբոր հրաւի-

Յամի Տեառն 33

֊ Երբ . բ . 10 ։
յ Մատ . իգ . 37 ։
ն Ղև . իզ . 31 , 32 ։ Սաղ . կթ . 25 ։ Եսա . 7 ։ Դան . թ . 27 ։ Միք . գ . 12 ։
ւ Սաղ . ճժը . 26 ։ Մատ . իա . 9 ։ Մար . ժա . 10 ։ Ղկ . ժթ . 38 ։ Յով . ժբ . 13 ։

֊ Մատ . ժբ . 10 ։
բ Ել . իգ . 5 ։ բ Օր . իբ . 4 ։ Ղկ . ժգ . 15 ։
ֆ Առակ . իե . 6 . 7 ։

Ցամ Տեառն 33

Յոբ. իբ. 29. Առակ. ժը. 27. Առակ. իթ. 23. Մատ. իգ. 12. Ղուկ. ժը. 14. Յակ. դ. 6. ա Պետ. ե. 5.
Նեեմ. ը. 10, 12.
Յայտ. ժթ. 9.
Մատ. իբ. 2.
Առակ. թ. 2, 5.
Մատ. իա. 43. իբ. 8. Գործ. ժգ. 46.

բուխս , գնա յետին տեղը նստէ .
որ երբ քեզ հրաւիրողը գայ , քե-
զի ըսէ , Բարեկամ՝ վեր հրամմէ .
ան ատենը քու հետդ նստողներուն
առջեւ քեզի փառք կ'ըլլայ ։
11 Վասն զի ամէն ով որ իր անձը
կը բարձրացընէ , պիտի խոնարհի .
և ով որ իր անձը կը խոնարհեցընէ ,
պիտի բարձրանայ ։
12 Ու զինքը հրաւիրողին ալ ըսաւ ,
Երբոր ճաշ կամ ընթրիք կ'ընես ,
մի՛ կանչեր քու բարեկամներդ , ոչ
ալ քու եղբայրներդ , և ոչ քու
ազգականներդ , ու ոչ ալ հա-
րուստ դրացիներդ , որ չըլլայ թէ
անոնք ալ փոխարէնը քեզ հրա-
ւիրեն , ու քեզի հատուցում ըլլայ ։
13 Հապա երբոր հացկերոյթ կ'ընես ,
աղքատներ , պակասաւորներ , կա-
14 ղեր ու կոյրեր հրաւիրէ . Ու երա-
նելի պիտի ըլլաս , ինչու որ ա-
նոնք չեն կրնար փոխարէնը քեզի
հատուցանել . քանզի արդարնե-
րուն յարութիւն առած ատենը
փոխարէնը քեզի պիտի հատուցուի ։
15 Եւ սեղան նստողներէն մէկը
երբոր լսեց աս խօսքը՝ ըսաւ անոր ,
Երանի անոր որ Աստուծոյ թա-
գաւորութեանը մէջ հաց պիտի
16 ուտէ ։ Եւ ինքը ըսաւ անոր ,
Մէկ մարդ մը մեծ ընթրիք ըրաւ
17 ու շատ մարդիկ հրաւիրեց ։ Եւ
ընթրիքին ատենը խրկեց իր ծա-
ռան , որ հրաւիրուածները կանչէ ,
ըսելով , Եկէք , ինչու որ արդէն
18 ամէն բան պատրաստ է ։ Եւ ա-
մէնքը մէկէն սկսան ետ քաշուիլ .
առջինը անոր ըսաւ , Ես արտ մը
ծախու առի , ու պէտք է որ ելլեմ
տեսնեմ անիկայ . կ'աղաչեմ քեզի ,
19 զիս հրաժարուած սեպէ ։ Եւ
միւսը ըսաւ , Հինգ զոյգ եզ ծա-
խու առի , ու կ'երթամ որ անոնք
փորձեմ . կ'աղաչեմ քեզի , զիս
20 հրաժարուած սեպէ ։ Եւ միւսը
ըսաւ , Կնիկ առի , ու անոր հա-
21 մար չեմ կրնար գալ ։ Եւ ան
ծառան եկաւ ու իր տիրոջը պատ-
մեց աս բաները . ան ատենը բար-
կացաւ տանուտէրը ու ըսաւ իր
ծառային , Շուտով քաղաքին հր-
րապարակները ու փողոցները ելիր ,
և աղքատները ու պակասաւորնե-
րը և կաղերը ու կոյրերը հոս
22 մտցուր ։ Ծառան ալ ըսաւ ,
Տէ՛ր եղաւ ինչ որ հրամայեցիր ,
23 ու տակաւին տեղ կայ ։ Եւ Տէրը
ըսաւ ծառային , Ելի՛ր ճամբաները
ու ցանկերը , և [illegible] ստիպէ
հոս մտնելու , որ տունս լեցուի ։
24 Քանզի կ'ըսեմ ձեզի Թէ որ ան հրա-
ւիրուածներէն մէկն ալ իմ ընթ-
րիքէս համը պիտի չառնէ ։

Ցամ Տեառն 33

Օր. ժգ. 6. լգ. 9. Մատ. ժ. 37.
Հռով. թ. 13.
Յայտ. ժբ. 11.
Մատ. ժգ. 24. Մար. ը. 34. Գղ. թ. 23. բ Տիմ. գ. 12.
Առակ. իդ. 27.
Մատ. ե. 13. Մար. թ. 49.

25 Ու իր հետը շատ ժողովուրդներ
կ'երթային . և դառնալով անոնց
26 ըսաւ , Թէ որ մէկը ինծի կու
գայ , ու չատեր իր հայրը և մայրը ,
ու կինը և զաւակները , ու եղբայր-
ները և քոյրերը , նաև իր կեանքն
ալ , չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ ։
27 Եւ ով որ իր խաչը չվերցըներ ու
իմ ետեւէս գար , չկրնար իմ աշա-
28 կերտս ըլլալ ։ Վասն զի ձեզմէ
ո՞վ աշտարակ մը շինել ուզելով ,
առաջ չնստիր ու հաշիւ ըներ ծախ-
քը , թէ անիկայ լմընցընելու [illegible]
29 [illegible] ունի՞ . Որ չըլլայ թէ
երբ հիմը ձգէ ու չկրնայ լմընցը-
նել , բոլոր տեսնողները սկսին ա-
30 նիկայ ծաղր ընել , Եւ ըսել թէ
Աս մարդը սկսաւ շինել ու չկրցաւ
31 լմընցընել ։ Կամ թէ ո՞ր թա-
գաւոր ուրիշ թագաւորի մը հետ
պատերազմելու երթալով , առաջ
չնստիր ու խորհիր , թէ արդեօք
տասը հազարով կրնա՞յ դէմ կե-
նալ անոր՝ որ քսան հազարով իր
32 վրայ կու գայ ։ Հապա թէ չէ՝
քանի որ անիկայ հեռու է , դես-
պան խրկելով՝ խաղաղութիւն կը
33 խնդրէ ։ Ասհա սանկ ալ ձեր
մէջէն ամէն մէկը թէ որ իր բոլոր
ստացուածքէն ետ չկենայ , չկրնար
34 իմ աշակերտս ըլլալ ։ Աղը աղէկ
բան է . բայց թէ որ աղը իր համը
կորսընցընէ , ինչո՞վ պիտի հա-
35 մեմնայ ։ Ոչ հողի ու ոչ թրիքի
տեղ օգտակար կ'ըլլայ , [illegible] ա-
նիկայ դուրս կը նետեն ։ Ան որ
լսելու ականջ ունի , թող լսէ ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Մոլորեալ ոչխարին , 8 կորսուած դրամին 11 և անառակ որդիին առակները ։

Մատ. թ. 10.
Գոր. ժա. 3. Գաղ. բ. 12.
Մատ. ժը. 12.
ա Պետ. բ. 10, 25.

1 Ու բոլոր մաքսաւորները ու մե-
ղաւորները անոր կը մօտենա-
2 յին իրմէն լսելու համար ։ Եւ փա-
րիսեցիները ու դպիրները տրտունջ
կ'ընէին ու կ'ըսէին , Ասիկայ մե-
ղաւորները կ'ընդունի , ու անոնց
հետ կ'ուտէ ։
3 Եւ անիկայ աս առակը խօսեցաւ
4 անոնց՝ ըսելով , Ձեզմէ ո՞վ է ան
մարդը՝ որ հարիւր ոչխար ունենայ ,
և անոնցմէ մէկը որ կորսընցընէ ,
իննսունինը չը՞ձգեր անապատին
մէջ՝ ու ան կորսուածին ետեւէն եր-
թար , մինչև որ զանիկայ գտնէ ։
5 Ու երբոր կը գտնէ , ուրախանալով
իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկայ ,
6 Եւ տունը գալով , կը կանչէ բա-
րեկամները ու դրացիները , ու ա-
նոնց կ'ըսէ , Ուրախ եղէք ինծի
հետ , ինչու որ իմ կորսուած ոչ-
7 խարս գտայ ։ Ձեզի կ'ըսեմ որ
այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ

Յամփ Տեառն
33

Ի Պէ. ե. 32.

երկինքը մէկ մեղաւորի մը համար
որ կ'ապաշխարէ, Էրան թէ իննը-
սունինը արդարներու համար՝
որ անոնց ապաշխարութիւն պէտք
8 չէ ։ Կամ թէ ո՞վ է այն կնիկը
որ տասը դրամ ունենայ, ու թէ
որ դրամ մը կորսնցընէ, ճրագ
չը՞վառեր, ու տանը մէջ աւել
զարներ և զգուշութեամբ փընտ-
9 ռեր, մինչև որ գտնէ ։ Ու երբոր
կը գտնէ, կը կանչէ բարեկամները
ու դրացիները, և կ'ըսէ, Ուրախ
եղէք ինծի հետ, ինչու որ իմ կոր-
10 սնցուցած դրամս գտայ ։ Անանկ
ալ՝ ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն
կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն
առջևը մէկ մեղաւորի մը համար որ
կ'ապաշխարէ ։
11 Եւ ըսաւ, Մէկ մարդ մը երկու
12 որդի ունէր ․ Ու անոնցմէ պզտիկը
հօրը ըսաւ, Հա՛յր՝ քու ստացուած-
քէդ ինծի իյնալու բաժինը տո՛ւր
ինծի ․ ան ալ բաժնեց անոնց իր

Մար. ժբ. 44.

13 ունեցածը ։ Եւ շատ օրեր չան-
ցած՝ պզտիկ որդին բոլոր բաները
ժողվեց ու հեռու երկիր մը գնաց,
և հոն անառակութեամբ ապրելով
14 իր ունեցածը փճացուց ։ Ու երբ-
որ ամէնը հատցուց, այն երկրին
մէջ սաստիկ սով մը եղաւ, ու
15 ինքը սկսաւ չքաւոր ըլլալ ։ Եւ
գնաց այն երկրին քաղաքացիներէն
մէկուն քովը մտաւ ․ ան ալ իր
ագարակը խրկեց զանիկայ՝ խոզեր
16 արածելու համար ։ Եւ կը փա-
փաքէր խոզերուն կերած եղջիւրէն
իր փորը լեցընելու, ու մէկը չէր
17 տար անոր ։ Եւ ինքզինքին գալով
ըսաւ, Քանի՛ բանուորներ կան իմ
հօրս տունը հացով լեցուած, ու
ես հոս սովամահ կը կորնչիմ ․
18 Ելլեմ՝ երթամ իմ հօրս, և ըսեմ
անոր, Հա՛յր՝ մեղանչեցի երկինքին
19 դէմ ու քու առջևդ, Եւ ալ ար-
ժանի չեմ քու որդիդ ըսուելու ․
գիս քու վարձկաններուդ մէկուն
20 պէս ըրէ ։ Ու ելաւ իր հօրը եկաւ ․

Ի Գոր. բ. 39. Եփե. բ. 13, 17.

Ու դեռ որ ինքը շատ հեռու էր,
հայրը տեսաւ զանիկայ ու գութը
շարժեցաւ, և վազելով՝ անոր պա-
րանոցին վրայ ինկաւ, ու համբու-
21 րեց զանիկայ ։ Որդին ալ ըսաւ
անոր, Հա՛յր՝ մեղանչեցի երկինքին

Սաղ. ծա. 4.

դէմ ու քու առջևդ, և ալ ար-
ժանի չեմ քու որդիդ ըսուելու ։
22 Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն,
Հանեցէ՛ք առաջին պատմուճանը
ու հագցուցէ՛ք անոր, և մատնի
դրէ՛ք անոր ձեռքը, ու կօշիկներ՝

Բ Հռմ 32. Եփե. բ. 1, ե. 14. Յայտ. գ. 1.

23 անոր ոտքերը ․ Եւ պարարտ զուա-
րակը բերէ՛ք մորթեցէ՛ք, և ուտենք
24 և ուրախ ըլլանք ․ Ինչու որ աս
իմ որդիս մեռած էր ու ողջըն-
ցաւ, կորսուած էր ու գտնուե-
25 ցաւ ․ և սկսան ուրախ ըլլալ ։ Ու
անոր մեծ որդին ագարակն էր, ու
երբոր կու գար ու տանը մօտե-
ցաւ, նուագարաններուն և պարե-
26 րուն ձայնը լսեց ։ Ու ծառաներէն
մէկը իրեն կանչելով՝ կը հարցընէր
27 թէ աս ի՞նչ է ։ Անիկայ ալ ը-
սաւ անոր, Եղբայրդ եկաւ, ու
հայրդ պարարտ զուարակը մոր-
թեց ։ ինչու որ ողջ առողջ ձեռք
28 ձգեց զանիկայ ։ Իսկ ինքը բար-
կացաւ ու չէր ուզեր ներս մտնել ․
ուստի իր հայրը դուրս ելլելով
29 կ'աղաչէր անոր ։ Եւ անիկայ պա-
տասխան տալով՝ ըսաւ հօրը ։ Ահա՛
այսչափ տարի է որ քեզի կը ծա-
ռայեմ, ու ընաւ քու խօսքէդ
դուրս չելայ, ու ինծի երբեք մէկ
ուլ մը չտուիր, որ իմ բարեկամ-
ներուս հետ ուրախութիւն ընէի ։
30 Բայց երբոր եկաւ աս քու որդիդ՝
որ քու ստացուածքդ բոզերու հետ
կերաւ, անոր մորթեցիր պարարտ
31 զուարակը ։ Եւ անիկայ ըսաւ ա-
նոր, Որդեա՛կ՝ դուն միշտ իմ հետս
ես, ու իմ բոլոր ունեցածս քուկդ
32 է ․ Սակայն պէտք էր ուրախ ըլ-
լալ և խնդալ, ‡ինչու որ աս քու
եղբայրդ մեռած էր ու ողջընցաւ,
կորսուած էր ու գտնուեցաւ ։

‡ Հմր 24.

ԳԼ. ԺԶ.

1 Անիրաւ տնտեսին առակը ։ 14 Քրիստոս կը յանդիմանէ արծաթասէր փարիսեցւոց կեղծաւորութիւնը ։ 19 Հեշտասէր մեծատունը և աղքատ Ղազարոսը ։

1 Ու իր աշակերտներուն ալ ըսաւ,
Մէկ հարուստ մարդ մը կար,
որ տնտես մը ունէր ։ և անոր վրա-
յով զանգատ եղաւ իրեն՝ որպէս
թէ իր ունեցածը կը փճացընէ ։
2 Ուստի կանչեց զանիկայ ու ըսաւ
անոր, Ի՞նչ է աս որ քեզի հա-
մար կը լսեմ ․ քու տնտեսութեա-
նդ հաշիւը տո՛ւր, ինչու որ ալ
3 չես կրնար տնտես ըլլալ ։ Եւ տըն-
տեսը իր մտքին մէջ ըսաւ, Ի՞նչ
ընեմ, որովհետև իմ տէրս տնտե-
սութիւնը ինծմէ կ'առնէ ․ *հո-
ղագործութիւն չեմ կրնար ընել",
4 մուրալու կ'ամչնամ ։ Գիտեմ
ինչ պիտի ընեմ, որպէս զի երբոր
նմ տնտեսութենէս մերժուիմ, զիս
5 իրենց տունը ընդունին ։ Եւ իր
տիրոջը պարտականները մէկիկ մէ-
կիկ իրեն կանչելով՝ ըսաւ առջի-
նին, Դուն իմ տիրոջս ո՞րչափ
6 պարտք ունիս ։ Ան ալ ըսաւ,
Հարիւր մար ձէթ ․ և ըսաւ ա-
նոր, Գիրդ ա՛ռ՝ ու շուտով նստէ
7 յիսուն գրէ ։ Նորը միւսին ը-
սաւ, Դուն ալ ո՞րչափ պարտք

* Յուն. չեմ կրնար բը-րել.

Յամ Տեառն 33

ունիս . և անիկայ ըսաւ , Հարիւր
քոռ ցորեն . ու ըսաւ անոր , Գիրդ
8 առ՛ և ութսուն գրէ ։ Ու տէրը
անիրաւ տնտեսը գովեց , որ խելա-
ցութիւնով ըրաւ ․ վասն զի աս
աշխարհիս որդիքը իրենց ցեղին
մէջ՝ լուսոյ որդիներէն աւելի խե-
9 լացի են ։ Եւ ես ալ ձեզի կ'ըսեմ ,
Անիրաւ մամոնայէն ձեզի բարե-
կամներ ըրէք , որ *երբ անիկայ
պակսի", ձեզ յաւիտենական բնա-
10 կարաններու մէջ ընդունին ։ Ան
որ քիչ բանի մէջ հաւատարիմ
է , շատի մէջ ալ հաւատարիմ է .
և ան որ քիչի մէջ անիրաւ է , շա-
11 տի մէջ ալ անիրաւ է ։ Ուստի թէ
որ անիրաւ մամոնային մէջ հաւա-
տարիմ չեղաք , ճշմարիտ հարստու-
թիւնը ո՞վ պիտի հաւատայ ձեզի ։
12 Ու թէ որ օտարին բանին մէջ հա-
ւատարիմ չեղաք , ձերը ո՞վ պիտի
տայ ձեզի ։
13 Մէկ ծառայ մը չկրնար երկու
տէրերու ծառայութիւն ընել ,
ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ՝ և
միւսը սիրէ , կամ մէկուն պիտի
յարի" և միւսը արհամարհէ . չէք
կրնար ծառայել Աստուծոյ ու
մամոնայի ։
14 Եւ փարիսեցիներն ալ որ ար-
ծաթասէր էին , աս ամէն բաները
լսելով կը քամահրէին զանիկայ ։
15 Եւ ըսաւ անոնց , Դուք էք որ
մարդոց առջևը ինքզինքնիդ կ'ար-
դարացնէք , բայց Աստուած գի-
տէ ձեր սիրտերը . ինչու որ մար-
դոց մէջ բարձր եղածը Աստուծոյ
16 առջևը պիղծ է ։ Օրէնքը ու
մարգարէները մինչև Յովհաննէս
էին . անկէ ետև Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը կը քարոզուի , և ա-
մէն մէկը անոր մէջը մտնելու կ'ար-
17 տորայ ։ Դիւրին է որ երկինք
ու երկիր անցնի , քան թէ օրէն-
քէն մէկ նշանագիր մը իյնայ ։
18 Ով որ իր կնիկը արձակէ և ուրիշ
մը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ , և ով
որ երիկէ արձակուած կնիկ մը առ-
նէ՝ շնութիւն կ'ընէ ։
19 Մէկ հարուստ մարդ մը կար ,
որ ծիրանի ու բեհեզ կը հագնէր ,
և ամէն օր փառաւորապէս ուրա-
20 խութիւն կ'ընէր ։ Ու Ղազարոս
անունով աղքատ մը կար վէրքե-
րով լեցուն , որ անոր դրանը առ-
21 ջին դրուած էր . Եւ կը փափաքէր
որ ան հարուստին սեղանէն ինկած
փշրանքներէն իր փորը լեցնէ . Նաև
շուներն ալ կու գային և անոր
22 վէրքերը կը լզէին ։ Ու եղաւ որ
ան աղքատը մեռաւ , ու հրեշտակ-
ները Աբրահամին գոգը տարին զա-
նիկայ . հարուստն ալ մեռաւ ու

Յոհ. ժբ. 36 ։ Եփե. ե. 8 ։ Թես. ե. 5 ։
Դան. դ. 27 ։ Մատ. զ. 19 ։ ժթ. 21 ։ Գղ. ժա. 41 ։ Տիմ. զ. 17, 18, 19 ։
* Կամ կարօտութեան ժամանակնիդ՝
Մատ. իե. 21 ։ Ղկ. ժթ. 27 ։
Մատ. զ. 24 ։
Կամ մէկը պիտի մեծարէ՝
Մատ. իգ. 14 ։
Ղկ. ժ. 29 ։ Սաղ. է. 9 ։ Ա Թագ. ժզ. 7 ։
Մատ. դ. 17 ։ ժա. 12, 13 ։ Ղկ. է. 29 ։
Սաղ. ճբ. 26, 27 ։ Եսա. խ. 8 ։ ծա. 6 ։ Մատ. ե. 18 ։ Ա Պետ. ա. 25 ։
Մատ. ե. 32 ։ ժթ. 9 ։ Մար. ժ. 11 ։ Ա Կոր. է. 10, 11 ։

23 թաղուեցաւ ։ Եւ դժոխքին մէջը
երբոր տանջանքի մէջ էր , իր աչ-
քերը վերցնելով հեռուէն տեսաւ
Աբրահամը , ու Ղազարոսը անոր
24 գոգը հանգստացած ։ Եւ ինքը
աղաղակեց ու ըսաւ , Հա՛յր Աբրա-
համ՝ ողորմէ՛ ինծի ու ղրկէ՛ Ղա-
զարոսը , որ իր մատին ծայրը ջուրը
թաթխէ , ու զովացնէ իմ լե-
զուս , ինչու որ աս բոցիս մէջ կը
25 տանջուիմ ։ Եւ Աբրահամ ը-
սաւ , Որդեակ՝ միտքդ բեր , որ
դուն քու կենանքիդ ատենը քու
բարիքներդ առիր , նոյնպէս ալ
Ղազարոս՝ չարիքներ . հիմա անի-
կայ [հոս] կը մխիթարուի , ու դուն
26 կը տանջուիս ։ Եւ աս ամէն բա-
ներէն 'ի զատ՝ մեր ու ձեր մէջտեղը
մեծ անդունդ մը կայ հաստա-
տուած . անանկ որ ասկէ ձեզի անց-
նիլ ուզողները չկրնան , ոչ ալ
ատկէ մեզի գալ ուզողները անցնին ։
27 Ան ալ ըսաւ , Ուրեմն կ'աղաչեմ
քեզի՝ հայր , որ անիկայ իմ հօրս
28 տունը ղրկես , Քանզի հինգ եղբայր
ունիմ ։ որ երթայ անոնց վկայու-
թիւն տայ , որ չըլլայ թէ անոնք
ալ աս չարչարանքին տեղը գան ։
29 Եւ Աբրահամ ըսաւ անոր , Անոնք
Մովսէսը ու մարգարէները ունին ,
30 թող անոնց մտիկ ընեն ։ Ան ալ
ըսաւ , Չէ՛ հա՛յր Աբրահամ , հա-
պա թէ որ մեռելներէն մէկը անոնց
31 երթայ , պիտի ապաշխարեն ։ Եւ
անիկայ ըսաւ անոր , Թէ որ Մով-
սէսին ու մարգարէներուն մտիկ
չեն ըներ , ոչ ալ թէ որ մեռել-
ներէն մէկը յարութիւն առնելու
ըլլայ , պիտի համոզուին ։

ԳԼ․ ԺԷ

1 Քրիստոս կը սորվեցնէ գայթակղութիւն չտալ , 3 և իրարու յանցանքները ներել ։ 6 Հաւատքին զօրութիւնը ։ 7 Մենք պարտաւոր ենք Աստուծոյ , բայց Աստուած պարտաւոր չէ մեզի ։ 11 Քրիստոս կը բժշկէ տասը բորոտներ ։ 22 Աստուծոյ թագաւորութիւնը և Որդւոյ մարդոյ գալուստը ։

1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն ,
Անկարելի է որ գայթակղու-
թիւններ չգան . բայց վա՜յ անոր ,
2 որուն ձեռքովը կու գան ։ Անոր
աւելի աղէկ է , որ անոր պարանո-
ցէն իշու աղացքի քար մը կախուի ,
ու անիկայ ծովը ձգուի , քան թէ
աս պզտիկներէն մէկը գայթակղե-
3 ցընէ ։ Զգուշացէք ձեր անձերուն ։
Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ
մեղանչէ , յանդիմանէ՛ զանիկայ .
ու թէ որ ապաշխարէ , ներէ՛ ա-
4 նոր ։ Եւ թէ որ օրը եօթը ան-
գամ քեզի դէմ մեղանչէ՝ ու օրը
եօթը անգամ դառնայ քեզի ու
ըսէ , Կ'ապաշխարեմ , ներես անոր ։

Յամ Տեառն 33

Զաք. ժգ. 12 ։
Եսա. կզ. 24 ։ Մար. թ. 43 ։
Յոբ. իա. 13 ։ Ղկ. զ. 24 ։
Եսա. ը. 20 ։ լդ. 16 ։ Յոհ. ե. 39 ։ 45 ։ Գործ. ժե. 21 ։ ժէ. 11 ։
Յոհ. ժբ. 10, 11 ։
Մատ. ժը. 6, 7 ։ Մար. թ. 41 ։ Ա Կոր. ժա. 19 ։
Մատ. ժը. 15, 21 ։
Ղև. ժթ. 17 ։ Առակ. ժէ. 10 ։ Յակ. ե. 19 ։

Ցամի Տեառն 33

Ա Մատ. ժէ. 19 ։ Ես. 21 ։ Մար. Թ. 22 ։ Ժա. 23։

Ե Գլ. Ժբ. 37։

Ղ Ցոր. Իբ. 3։ Լե. 7։ Սաղ. Ժգ. 2 ։ Մատ. Իե. 30 ։ Հռով. գ. 12 ։ Ժա. 35 ։ ա Կոր. Թ. 16 ։ 17 ։ Փիլ. 11 ։ Ի Գղ. Թ. 51 . 52 ։ Ցոհ. գ. 4 ։ Ըղե. Ժգ. 46 ։

Բ Գղե. Ժգ. 2 ։ Ժգ. 2 ։ Մատ. Բ. 4 ։ Գլ. Ե. 14 ։

Ժ Մատ. Թ. 22 ։ Մար. Ե. 34 ։ Ժ. 52 ։ Գլ. Է. 50 ։ Բ. 48 ։ Ժբ. 42 ։

Իշմ. 23 ։ Ղհռով. Ժգ. 17 ։

Ի Տես Մատ. Թ. 15 ։ Ցոհ. Ժէ. 12 ։

5 Եւ առաքեալները բսին Տէրոջը ,
6 Մեր հաւատքը աւելցուր ։ Եւ Տէրը բսաւ ։ Թէ որ մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենայիք , աս Թզենիին կրնայիք բսել , Արմատաքի խլուէ ու ծովուն մէջը տնկուէ , ան ալ պիտի նազանդէր ձեզի ։
7 Բայց ձեզմէ ով է ան մարդը որ ունենայ մէկ երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը , որ անիկայ երբոր ագարակէն դառնայ մտնէ , շուտով զրուցէ անոր Թէ Անցիր սեղանս
8 նստէ . Հապա չըսէր անոր Թէ Պատրաստէ իմ ընթրիքս , ու գօտիդ կապած Ի ինծի սպասաւորութիւն ըրէ , մինչև որ ես ուտեմ ու խմեմ . ու ետքը դուն ալ կեր ու
9 խմէ ։ Միթէ շնորհակալ կ'ըլլայ ան ծառային , իրեն հրամայուած բաները կատարելուն համար .
10 չեմ կարծեր ։ Նոյնպէս ալ դուք երբոր բոլոր ձեզի հրամայուած բաները ընէք , բսէք Թէ Ըմենք անպիտան ծառաներ ենք , քանզի ան որ պարտական էինք ընելու , բրինք ։
11 Ու եղաւ որ երբ ինքը Ե երուսաղէմ կ'երթար , Սամարիայի և Գա-
12 լիլեայի մէջտեղէն կ'անցնէր ։ Ու երբոր մէկ գեղ մը պիտի մտնէր , տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան անոր , որոնք հեռուն կայնեցան ,
13 Եւ ձայներնին վերցուցին ու բսին , Ցիսուս վարդապետ , ողորմի՛ մեզի ։
14 Եւ տեսնելով՝ անոնց բսաւ ։ Ե գացէք դուք ձեզ քահանաներուն ցուցուցէք . ու եղաւ որ երբ կ'եր-
15 թային , մաքրուեցան ։ Եւ անոնցմէ մէկը երբոր տեսաւ Թէ բժշկուեցաւ , ետ դարձաւ ու մեծ ձայնով փառք կու տար Աստուծոյ .
16 Ու երեսի վրայ անոր ոտքը իյնալով՝ շնորհակալ կ'ըլլար անոր . և
17 ինքը Սամարացի էր ։ Պատասխան տուաւ Ցիսուս ու բսաւ ։ Չէ՞ որ տասն ալ մաքրուեցան , իսկ ան
18 ինը ո՞ւր են . Ան օտարազգիին 'ի գատ դարձողներ չգտնուեցան՝ որ դառնալով Աստուծոյ փառք տան ։
19 Եւ բսաւ անոր ։ Ելի՛ր գնա , քու հաւատդ քեզ բժշկեց ։
20 Ու երբոր փարիսեցիները իրեն հարցուցին Թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ե՞րբ պիտի գայ , պատասխան տուաւ անոնց ու բսաւ , Աստուծոյ թագաւորութիւնը տեսանելոյն երևցած բաներով չգար .
21 Ու պիտի չրսեն Թէ Ահա հոս է կամ Ահա հոն ։ Ինչու որ Ահա Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսի դին է ։
22 Աշակերտներուն ալ բսաւ , Օրեր պիտի գան որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերուն մէկը տեսնելու պիտի փափաքիք , ու պիտի չտեսնէք ։
23 Եւ ձեզ ըսեն Թէ Ահա հոս է կամ Ահա հոն , մի՛ երթաք , ու
24 անոնց մի՛ հետևիք ։ Վասն զի ինչպէս որ փայլակը երկինքին տակը մէկ դիէն փայլատակելով՝ մինչև երկինքին տակը միւս դին լոյս կու տայ , նոյնպէս ալ պիտի ըլլայ Որդին մարդոյ իր օրը ։
25 Միայն Թէ պէտք է որ ինքը առաջ շատ չարչարանքներ կրէ ու մեր-
26 ժուի աս ազգէն ։ Եւ ինչպէս որ Նոյի օրերը եղաւ , անանկ պիտի ըլ-
27 լայ Որդւոյ մարդոյ օրերն ալ ։ Կ'ուտէին կը խմէին կնիկ կ'առնէին , էրկան կը տրուէին , մինչև ան օրը որ Նոյ տապանը մտաւ , և ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը կորսընցուց ։
28 Ընմանապէս՝ ինտոր որ Ղովտին օրերը եղաւ , կ'ուտէին կը խմէին ծախու կ'առնէին կը ծախէին կը
29 տնկէին կը շինէին . Բայց ան օր որ Ղովտ Սոդոմէն ելաւ , երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց և բոլորն
30 ալ կորսընցուց . Նոյնպէս պիտի ըլլայ ան օրը՝ որուն մէջ Որդին
31 մարդոյ պիտի յայտնուի ։ Ան օրը՝ ան որ տանիքին վրայ է և իր կաբասիները տանը մէջ , թող վար չիջնէ զանոնք առնելու . և ան որ արտին մէջ է՝ նոյնպէս թող ետ
32 չդառնայ ։ Ի միտքերնիդ բերէք
33 Ղովտին կնիկը ։ Ով որ իր կեանքը կ'ուզէ ապրեցընել , պիտի կորսընցընէ զանիկայ . և ով որ կը կորսընցընէ , պիտի ապրեցընէ զանի-
34 կայ ։ Ձեզի կ'ըսեմ , Ան գիշերը Ե ու երկու հոգի մէկ անկողինի մէջ ըլլան , մէկը պիտի առնուի
35 ու միւսը ձգուի . Եւ Ե ու երկու կնիկ մէկտեղ աղալու ըլլան , մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի .
Եւ Ե ու երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան , մէկը պիտի առնուի ու
36 միւսը ձգուի ։ Եւ պատասխան տալով ըսին անոր , Տէր՝ ո՞ւր տեղ
37 գլուխ ըլլայ ան բանը ։ Ան ալ ըսաւ անոնց , Ուր որ մարմին կայ , հոն պիտի ժողովուին արծիւները ։

ԳԼ . ԺԸ

1 Թախանձող օրինաւորին , 9 փարիսեցիին և մաքսաւորին առակը ։ 15 Մանր տղայք Քրիստոսի կը բերուին ։ 18 Մէկ իշխան մը կ'ուզէ Քրիստոսի հետևիլ ։ բայց իր հարստութիւնները արգելք կ'ըլլան ։ 28 Քրիստոսի համար ամէն բան Թող տուողներուն վարձքը ։ 31 Քրիստոս կը նախատնէ իր մահը ։ 35 և կոյրին աչքերը կը բանայ ։

1 Նոյնոնց առակ մըն ալ բսաւ աս բանիս վրայով Թէ պէտք է ամէնատեն աղօթք ընել ու չձանձ-
2 րանալ ։ Ըսաւ , Մէկ գատաւոր

Ցամի Տեառն 33

Ա Մատ . իգ . 23 ։ Մար . ժգ . 21 ։ Գղ . իա . 8 ։ Մատ . իգ . 27 ։

Ը Մար . ը . 31 ։ Թ . 30 ։ ժ . 33 ։ Գղ . Թ . 22 ։

Ի Ծն . է ։ Մատ . իգ . 37 ։

Ղ Ծն . ժԹ ։

Ե Ծն . ժԹ . 16 ։ 24 ։

Ը Թես . ա . 7 ։

Ի Մատ . իգ . 17 ։ Մար . ժգ . 15 ։

Ծն . ժԹ . 26 ։

Ղմատ . ժ . 39 ։ ժգ . 25 ։ Մար . ը . 35 ։ Գղ . Թ . 24 ։ Ցոհ . ժբ . 25 ։

Մատ . իգ . 40 ։ 41 ։ ա Թես . գ . 16 ։

Ղ Ցոր . լԹ . 30 ։ Մատ . իգ . 28 ։

Գղ . ժա . 6 ։ իա . 36 ։ Հռով . ժբ . 12 ։ Եփես . գ . 18 ։ Կող . գ . 2 ։ ա Թես . ե . 17 ։

Յամ Տեառն
33

մը կար քաղաքի մը մէջ, որ Աս-
տուծմէ չէր վախնար ու մարդէ չէր
3 ամչնար ։ Եւ նոյն քաղաքին մէջ
որբեւարի մը կար, որ անոր կու-
գար ու կ'ըսէր, Իրաւունքը ըրէ
ինծի [illegible] իմ ոսոխէս ։
4 Եւ անիկայ ժամանակ մը չէր ուզեր
[illegible], բայց ետքը ըսաւ
իր մտքին մէջ, Թէեւ Աստուծմէ
չեմ վախնար, ու մարդէ չեմ ամըչ-
5 նար, ᶠԳոնէ աս որբեւարիին գլխ
ձանձրացընելուն համար իրեն իրա-
ւունք ընեմ, որ չգայ ամէն ատեն
6 գլխ թախանձէ ։ Եւ Տէրը ըսաւ,
Լսեցէք՝ անիրաւ դատաւորը ինչ
7 կ'ըսէ ։ ᵍՀապա Աստուած իր ընտ-
րեալներուն իրաւունքը պիտի չընէ՞,
որոնք ցորեկ ու գիշեր իրեն կ'աղա-
ղակեն, թէեւ երկայնամիտ ալ ըլ-
8 լայ անոնց վրայ ։ Ձեզի կ'ըսեմ
ʰոր շուտով անոնց իրաւունքը պի-
տի ընէ. բայց Որդին մարդոյ եր-
բոր գայ, արդեօք հաւատք պիտի
գտնէ՞ երկրի վրայ ։
9 Եւ մէկ քանիներուն՝ ⁱորոնք ի-
րենց անձերուն վրայ կը վստահա-
նային թէ արդար են, եւ ուրիշները
կ'անարգէին, աս առակը ըսաւ ։
10 Երկու մարդ ելան տաճարը աղօթք
ընելու, մէկը փարիսեցի ու միւսը
11 մաքսաւոր ։ ʲՓարիսեցին կայներ
էր, ու առանձին այսպէս աղօթք
կ'ընէր. ᵏՈվ Աստուած՝ շնորհակալ
եմ քեզմէ, որ ուրիշ մարդոց պէս
չեմ, յափշտակող՝ անիրաւ՝ շնա-
ցող, եւ կամ աս մաքսաւորին
12 պէս. [illegible] շաբաթը երկու ան-
գամ ծոմ կը պահեմ, ու բոլոր
ստացուածքիս տասանորդը կու-
13 տամ ։ Եւ մաքսաւորը հեռուն
կայներ էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ
երկինքը վերցընել, հապա իր
կուրծքը ծեծելով կ'ըսէր, Աս-
տուած՝ ողորմէ ինծի մեղաւորիս ։
14 Ձեզի կ'ըսեմ թէ ասիկա ան միւ-
սէն աւելի արդարացած իր տու-
նը իջաւ. ˡվասն զի ով որ իր անձը
կը բարձրացընէ, պիտի խոնարհի.
եւ ով որ իր անձը կը խոնարհեցընէ,
պիտի բարձրանայ ։
15 ᵐՄանր տղաք ալ բերին իրեն,
որ անոնց դպչի. ու աշակերտնե-
րը տեսնելով կը յանդիմանէին
16 զանոնք ։ Բայց Յիսուս անոնք
իրեն կանչելով ըսաւ, Թող
տուէք [illegible] մանր տղոցը որ ինծի
գան, եւ մի՛ արգիլէք զանոնք. ⁿինչ-
չու որ Աստուծոյ թագաւորու-
17 թիւնը ասանկներունն է ։ ᵒՃշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ
տղու մը պէս չընդունի, բնաւ պի-
տի չմտնէ անոր մէջը ։

ᶠ Ղկ. ժա. 8 ։
ᵍ Յայտ. զ. 10 ։
ʰ Եբր. ժ. 37 ։ բ Պետ. գ. 8, 9 ։
ⁱ Ղկ. ժ. 29 ։ ժզ. 15 ։
ʲ Սաղ. ճլե. 2 ։
ᵏ Եսա. ա. 15 ։ կը. 2 ։ Յայտ. գ. 17 ։
ˡ Յոբ. իբ. 29 ։ Մատ. իգ. 12 ։ Ղկ. ժդ. 11 ։ Յակ. դ. 6 ։ ա Պետ. ե. 5, 6 ։
ᵐ Մատ. ժթ. 13 ։ Մար. ժ. 13 ։
ⁿ ա Կոր. ժդ. 20 ։ ա Պետ. բ. 2 ։
ᵒ Մար. ժ. 15 ։

18 ᵖԵւ մէկ իշխան մը հարցուց ա-
նոր ու ըսաւ, Բարի՛ վարդապետ՝
ի՞նչ [illegible] գործեմ որ յաւիտենա-
19 կան կեանքը ժառանգեմ ։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի
կ'անուանես, մէկէն 'ի զատ բարի
20 չկայ, [illegible] Աստուած ։ Պատուի-
րանքները գիտես. ᵠՇնութիւն մի՛
ըներ, Սպանութիւն մի՛ ըներ,
Գողութիւն մի՛ ըներ, Սուտ վկա-
յութիւն մի՛ ըներ, ʳՔու հայրդ ու
21 մայրդ պատուէ ։ Ան ալ ըսաւ,
Ատոնք ամէնը մանկութենէս 'ի վեր
22 պահեր եմ ։ Աս լսելով Յիսուս
ըսաւ անոր, Մէկ բան մըն ալ
պակաս է քեզի. ˢՔու բոլոր ունե-
ցածդ ծախէ, եւ աղքատներուն
բաշխէ, ու երկինքը գանձ պիտի
ունենաս, եւ եկուր իմ ետեւէս ։
23 Անիկայ երբոր աս բանը լսեց՝
տրտմեցաւ, ինչու որ շատ հարուստ
24 էր ։ Եւ Յիսուս երբոր անիկայ
տրտմած տեսաւ, ըսաւ, ᵗՈրչափ
դժուար է անոնց՝ որ հարստութիւն
ունին, Աստուծոյ թագաւորու-
25 թիւնը մտնել ։ Քանզի դիւրին
է որ ուղտը ասեղին ծակէն անցնի,
քան թէ հարուստը Աստուծոյ թա-
26 գաւորութիւնը մտնէ ։ Եւ անոնք
որ լսեցին՝ կ'ըսէին, Ալ ո՞վ կրը-
27 նայ փրկուիլ ։ Եւ ինքը ըսաւ,
ᵘՄարդոց կողմանէ անկարելի եղած
բաները Աստուծոյ կողմանէ կարելի
28 են ։ ᵛՈւ Պետրոս ըսաւ, Ահա մենք
ամէն բան թողուցինք եւ քու ե-
29 տեւէդ եկանք ։ Ու անիկայ ըսաւ
անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի
ʷթէ մարդ մը չկայ՝ որ թողուց
տուն, կամ ծնողք, կամ եղբայր-
ներ, կամ կին, կամ որդիներ՝
Աստուծոյ թագաւորութեանը հա-
30 մար, ˣՈր պիտի չառնէ բազմա-
պատիկ աս ատենիս մէջ, եւ գա-
լու աշխարհին մէջ յաւիտենական
կեանքը ։
31 ʸԵւ տասուերկուքը իր քովը առ-
նելով՝ ըսաւ անոնց, Ահա մենք Ե-
րուսաղէմ կ'ելլենք, ᶻեւ մարգարէ-
ներուն ձեռքովը Որդւոյ մարդոյ
համար բոլոր գրուածները պիտի
32 կատարուին ։ ᵃԻնչու որ հեթա-
նոսներուն պիտի մատնուի, ու
ծաղր պիտի ըլլայ եւ պիտի նախա-
տուի, ու պիտի թքնեն անոր,
33 Եւ պիտի ծեծեն ու սպաննեն անի-
կայ, ու երրորդ օրը յարութիւն
34 պիտի առնէ ։ ᵇԲայց անոնք աս
բաներէն մէկն ալ չհասկըցան. ու
աս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր,
եւ ըսած բաները չէին իմանար ։
35 ᶜՈւ եղաւ որ երբ ինքը Երիքովին
կը մօտենար, կոյր մը ճամբուն
36 քովը նստեր էր մուրալու ։ Երբոր

Յամ Տեառն
33

ᵖ Մատ. ժթ. 16 ։ Մար. ժ. 17 ։
ᵠ Ել. ի. 12, 16 ։ բ Օր. ե. 16—20 ։ Հռով. ժգ. 9 ։
ʳ Եփե. զ. 2 ։ Կող. գ. 20 ։
ˢ Մատ. զ. 19, 20 ։ ժթ. 21 ։ ա Տիմ. զ. 19 ։
ᵗ Առակ. ժա. 28 ։ Մատ. ժթ. 23 ։ Մար. ժ. 23 ։
ᵘ Երեմ. լբ. 17 ։ Զաք. ը. 6 ։ Մատ. ժթ. 26 ։ Ղկ. ա. 37 ։
ᵛ Մատ. ժթ. 27 ։
ʷ բ Օր. լգ. 9 ։
ˣ Յոբ. խբ. 10 ։
ʸ Մատ. ժզ. 21 ։ ժէ. 21 ։ ի. 17 ։ Մար. ժ. 32 ։
ᶻ Սաղ. իբ ։ Եսա. ծգ ։
ᵃ Մատ. իէ. 2 ։ Ղկ. իգ. 1 ։ Յովհ. ժը. 28 ։ Գործ. գ. 13 ։
ᵇ Մար. թ. 31 ։ Ղկ. բ. 50 ։ թ. 45 ։ Յովհ. ժ. 6 ։ ժբ. 16 ։
ᶜ Մատ. ի. 29 ։ Մար. ժ. 46 ։

Յամի Տեառն
33

լսեց բազմութեանը անցնիլը, հար-
37 ցուց թէ ի՞նչ է ան ։ Եւ իրեն
ըսին թէ Յիսուս Նազովրեցին
38 կ'անցնի ։ Ու ատի աղաղակեց ու
ըսաւ, Յիսուս՝ որդի Դաւթի՛
39 ողորմէ՛ ինծի ։ Եւ անոնք որ
առջեւէն կ'երթային, կը յանդի-
մանէին զանիկայ, որ լռէ ․ բայց
անիկայ՝ ալ աւելի կ'աղաղակէր,
40 Որդի Դաւթի՛ ողորմէ՛ ինծի ։ Եւ
Յիսուս կանգ առնելով՝ հրաման
ըրաւ որ զանիկայ իրեն բերեն, ու
երբոր անիկայ մօտեցաւ, հարցուց
41 անոր ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզես որ
քեզի ընեմ ․ անիկայ ալ ըսաւ,
42 Տէ՛ր՝ որ աչքերս բացուին ։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոր, Թող բա-
ցուին ․ ղՔու հաւատքդ քեզ ըր-
43 ժըշկեց ։ Եւ իսկոյն անոր աչքերը
բացուեցան, ու անոր ետեւէն կ'եր-
թար էև փառք կու տար Աստու-
ծոյ ․ բոլոր ժողովուրդն ալ տես-
նելով՝ զԱստուած կը գովաբանէին ։

ղ Գղ. ԺԷ. 19 ։
է Գղ. Ե. 26 ։ Գոր. Դ. 21 ։ Ժա. 18 ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Զակքէոս մաքսապետը ։ 11 Տասը մնասին առակը ։ 28 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ փառաւոր հանդէսով Երուսաղէմ կը մտնէ ․ 41 քաղաքին վրայ կ'ողբայ ․ 45 տաճարէն դուրս կը հանէ գնողները և վաճառողները ․ 47 ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցրնէ ․ իսկ Հրէից գլխաւորները կ'ուզեն կորսնցրնել զանիկայ, բայց ժողովուրդէն կը վախնան ։

1 Եւ մտնելով Երիքովի մէջէն կ'անց-
2 նէր ։ Եւ ահա մարդ մը կար,
անունը Զակքէոս ըսուած, որ մաք-
սապետ էր ու հարուստ մէկ մըն
3 էր ։ Եւ կ'ուզէր տեսնել թէ ով
է Յիսուս, ու բազմութենէն չէր
կրնար, ինչու որ հասակով կարճ
4 էր ։ Եւ առաջ վազեց ու ժան-
տաթզենիի մը վրայ ելաւ, որ զա-
նիկայ տեսնէ ․ ինչու որ անկէ պի-
5 տի անցնէր ։ Ու երբոր Յիսուս ան
տեղը եկաւ, վեր նայելով զանիկայ
տեսաւ, ու ըսաւ անոր, Զակքէո՛ս
շուտ ըրէ, անկէ վա՛ր իջիր, ինչու
որ պէտք է ինծի այսօր քու տունդ
6 կենալ ։ Եւ արտորալով վար ի-
ջաւ, և ուրախութեամբ ընդունեց
7 զանիկայ ։ Երբոր ամէնն ալ տե-
սան, կը տրտնջէին ու կ'ըսէին
–թէ Մեղաւոր մարդու քով մտաւ
8 իջեւան ընելու ։ Եւ Զակքէոս կայ-
նեցաւ ու ըսաւ Տէրոջը, Տէ՛ր ա-
հա՛ իմ ունեցածիս կէսը աղքատ-
ներուն կու տամ, բու թէ որ զըր-
պարտութեամբ մէկու մը զրկանք
ըրած եմ, ‡չորեքպատիկ կը հա-
9 տուցանեմ անոր ։ Եւ Յիսուս ը-
սաւ անոր, Այսօր աս տանը փրկու-
թիւն եղաւ ․ †ինչու որ ասիկայ
10 ալ եԱբրահամի որդի է ։ ղՎասն
զի Որդին մարդոյ եկաւ որ կոր-
սուածը փնտռէ ու փրկէ ։

– Մատ. Թ. 11 ։ Գղ. Ե. 30 ։
բ Գղ. Գ. 14 ։
‡ Ել. ԻԲ. 1 ։ ա Թագ. ԺԲ. 3 ։ բ Թագ. ԺԲ. 6 ։
† Հռով. Դ. 11, 12, 16 ։ Գաղ. Գ. 7 ։
ե Գղ. ԺԳ. 16 ։
ղ Մատ. ԺԸ. 11 ։ Տես Մատ. Ժ. 6 ։ ԺԵ. 24 ։

11 Ու երբոր անոնք աս բաները կը
լսէին, առակ մըն ալ ըսաւ իր Ե-
րուսաղէմ մօտենալուն համար,
ե և անոնց անանկ կարծելուն հա-
մար թէ շուտ մը Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը պիտի յայտնուի ։
12 ըՈւստի ըսաւ, Մէկ ազնուական
մարդ մը հեռու երկիր գնաց՝ իրեն
թագաւորութիւն առնելու և
13 դառնալու ։ Եւ իր տասը ծառա-
ները կանչելով՝ տասը մնաս տուաւ
անոնց, ու ըսաւ անոնց, Բանե-
ցուցէ՛ք ատոնք՝ մինչև որ ես գամ ։
14 թԵւ անոր քաղաքացիները զանիկայ
կ'ատէին, ու դեսպաններ խրկեցին
անոր ետեւէն, ըսելով թէ Չենք
ուզեր որ ասիկայ մեր վրայ թա-
15 գաւորութիւն ընէ ։ Ու եղաւ որ
երբ անիկայ թագաւորութիւնը
առնելով ետ դարձաւ, իրեն կան-
չել տուաւ ան ծառաները՝ որոնց որ
ստակը տուեր էր, որ գիտնայ թէ
16 ով ինչ շահ ըրած է ։ Եւ առ-
ջինը եկաւ ու ըսաւ, Տէ՛ր՝ քու
17 մնասդ տասը մնաս շահ ըրաւ ։ Եւ
ըսաւ անոր, Ապրի՛ս՝ բարի ծա-
ռայ, որովհետև քիչ բանին մէջ
ժհաւատարիմ եղար, տասը քա-
ղաքի վրայ իշխանութիւն ունե-
18 ցիր ։ Ու երկրորդը եկաւ ու ըսաւ,
Տէ՛ր՝ քու մնասդ հինգ մնաս շահ
19 ըրաւ ։ Եւ ըսաւ անոր, Դուն ալ
20 հինգ քաղաքի վրա՛յ եղիր ։ Եւ ու-
րիշ մը եկաւ ու ըսաւ, Տէ՛ր՝ ահա՛
քու մնասդ՝ որ թաշկինակի մէջ
21 ծրարած կը պահէի ․ իՔանզի կը
վախնայի քեզմէ, ինչու որ դուն
խիստ մարդ մըն ես ․ չդրած բանդ
կը վերցընես ու չսերմանածդ կը
22 հնձես ։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր,
լՔու բերնէդ քեզ պիտի դատեմ՝
ով չար ծառայ ․ խգիտէիր որ ես
խիստ մարդ մըն եմ, չդրած բանս
կը վերցընեմ ու չսերմանածս կը
23 հնձեմ ․ Եւ ինչո՞ւ համար իմ ըս-
տակս սեղանաւորներուն չտուիր,
որ ես եկած ատենս շահովը առնէի
24 անիկայ ։ Եւ հոն կայնողներուն
ըսաւ, Առէ՛ք ատկէ մնասը ու
տուէ՛ք անոր որ տասը մնաս ունի ․
25 (Եւ ըսին իրեն, Տէ՛ր՝ անիկայ
26 տասը մնաս ունի ․) Քանզի կ'ը-
սեմ ձեզի, թէ ծամէն ունեցողին
պիտի տրուի, և չունեցողին ունե-
ցածն ալ անկէ պիտի առնուի ։
27 Բայց ան իմ թշնամիներս՝ որոնք
չէին ուզեր որ իրենց վրայ թագա-
ւոր ըլլամ, հո՛ս բերէք ու իմ
28 առջևս սպաննեցէ՛ք ։ Եւ աս բա-
ները խօսելէն ետև, կառաջ գնաց
Երուսաղէմ ելլելու ։
29 հՈւ եղաւ որ երբ Բեթփագէին
ու Բեթանիային մօտեցաւ, դէպ

Յամի Տեառն
33

ե Գոր. Ա. 6 ։
ը Մատ. ԻԵ. 14 ։ Մար. ԺԳ. 34 ։
թ Յովհ. Ա. 11 ։
ժ Մատ. ԻԵ. 21 ։ Գղ. ԺԶ. 10 ։
ի Մատ. ԻԵ. 24 ։
լ բ Թագ. Ա. 16 ։ Յոբ. ԺԵ. 6 ։ Մատ. ԺԲ. 37 ։
խ Մատ. ԻԵ. 26 ։
ծ Մատ. ԺԳ. 12 ։ ԻԵ. 29 ։ Մար. Դ. 25 ։ Գղ. Ը. 18 ։
կ Մար. Ժ. 32 ։
հ Մատ. ԻԱ. 1 ։ Մար. ԺԱ. 1 ։

Ցամ Տեառն 33

'ի ան լեռը որ Ձիթենեաց կ'ը-
սուի, իր աշակերտներէն երկուքը
30 խրկեց, Ու ըսաւ, Գացէք դէպ դի-
մացը եղած գեղը, և անոր մէջ
մտնելնուդ պէս պիտի գտնէք
կապուած աւանակ մը, որուն վրայ
բնաւ մարդ մը նստած չէ. արձը-
31 կեցէք անիկայ ու բերէք. Ու թէ
որ մէկը ձեզի հարցընէ թէ Ինչո՞ւ
կ'արձըկէք, ասանկ ըսէք անոր թէ
32 Տէրոջը պէտք է ։ Երբոր գացին ա-
նոնք որ խրկուեցան, ինչպէս որ
33 իրենց զրուցեր էր՝ գտան ։ Ու
երբոր աւանակը կ'արձըկէին, անոր
տէրերը ըսին անոնց, Ինչո՞ւ կ'ար-
34 ձըկէք ատ աւանակը ։ Անոնք ալ
35 ըսին, Տէրոջը պէտք է. Ու զա-
նիկայ Յիսուսի բերին, ու իրենց
հանդերձները աւանակին վրայ
36 ձգելով՝ Յիսուսը հեծուցին ։ Ու
երբոր կ'երթար, իրենց հանդերձ-
37 ները ճամբուն վրայ կը փռէին ։ Ու
երբոր ալ մօտեցաւ, և Ձիթե-
նեաց լեռանը զառ 'ի վայրէն կ'իջ-
նէր, աշակերտներուն բոլոր բազ-
մութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ
զԱստուած օրհնել բարձր ձայնով
ան բոլոր հրաշքներուն համար՝ որ
38 տեսեր էին. Ու կ'ըսէին, Օրհնեալ
է այն թագաւորը որ Տէրոջը ա-
նունովը կու գայ. երկինքի մէջ
խաղաղութիւն, ու փառք՝ բարձ-
39 րութեան մէջ ։ Ու բազմութեա-
նը մէջէն փարիսեցիներուն մէկ քա-
նիները ըսին անոր, Վարդապետ՝
այդ քու աշակերտներդ յանդիմա-
40 նէ ։ Ու անիկայ պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ձեզի կ'ը-
սեմ, թէ որ ասոնք լուռ կենան,
քարերը պիտի աղաղակեն ։
41 Ու երբոր մօտեցաւ, քաղաքը
տեսնելով՝ լացաւ անոր վրայ և ը-
42 սաւ, Գոնէ աս քու օրուանդ մէջ
գիտնայիր քու խաղաղութիւնդ,
բայց հիմա ծածկուեցաւ քու աչ-
43 քերէդ ։ Ինչու որ օրեր պիտի
գան քու վրադ, որ թշնամիներդ
քու բոլորտիքդ պատնէշ պիտի շի-
նեն, ու քեզ պիտի պաշարեն,
և ամէն կողմէ քեզ նեղը պիտի
44 ձգեն. Ու հիմնայատակ պիտի ը-
նեն քեզ ու քու մէջդ եղած զա-
ւակներդ, և քար մը քարի վրայ
ամենեւին պիտի չթողուն քու մէջդ,
անոր համար որ չճանչցար քու
այցելութեան ժամանակդ ։
45 Ու տաճարը մտնելով՝ սկսաւ
դուրս հանել անոր մէջ ծախող-
46 ները և գնողները. Ու ըսաւ ա-
նոնց, Գրուած է թէ իմ տունս
աղօթքի տուն է, բայց դուք ա-
տիկայ աւազակներու այր ըրիք ։
47 Ու ամէն օր տաճարին մէջ կը
սորվեցընէր. Իսկ քահանայա-
պետները ու դպիրները և ժողովուր-
դին գլխաւորները կը փնտռէին
թէ ինչպէս կորսընցընեն զանիկայ,
48 Ու բան մը չէին կրնար գտնել թէ
ինչ ընեն, ինչու որ բոլոր ժողո-
վուրդը անոր կապուեր էին մտիկ
ընելու ։

Ի Թագ. Թ. 13 ։ Մատ. իա. 7 ։ Մար. ժա. 7 ։ Յով. ժբ. 14 ։
Մատ. իա. 8 ։
Սաղ. ճժը. 26 ։ Գլ. ժգ. 35 ։
Գլ. բ. 14 ։ Եփե. բ. 14 ։
Ամբ. բ. 11 ։
Յով. ժա. 35 ։
Եսա. իթ. 3. 4 ։ Երեմ. զ. 3. 6 ։ Գլ. իա. 20 ։
Գ Թագ. Թ. 7, 8 ։ Միք. գ. 12 ։
Մատ. իդ. 2 ։ Մար. ժգ. 2 ։ Գլ. իա. 6 ։
Դան. Թ. 24 ։ Գլ. ա. 68, 69 ։ ա Պետ. բ. 12 ։
Մատ. իա. 12 ։ Մար. ժա. 11, 15 ։ Յով. բ. 14, 15 ։
Եսա. ծզ. 7 ։
Երեմ. է. 11 ։

ԳԼ. Ի

1 Քրիստոս իր իշխանութեան իրաւունքը կը պաշտպանէ Յովհաննէսի մկրտութեան հարցումովը ։ 9 Այգիին առակը ։ 25 Քրիստոսի պատասխանը կայսրին տուրք տալու վրայով ։ 27 Յարութիւն չկայ ըսող սադուկեցիները կը պապանձեցընէ ։ 41 Քրիստոս ինչպէս Դաւիթի որդին կ'ըլլայ ։ 45 Իր աշակերտներուն կը պատուիրէ դպիրներէն զգուշ կենալ ։

1 Ու եղաւ որ ան օրերուն մէկը՝
երբոր տաճարին մէջ ժողովուր-
դին կը սորվեցընէր և աւետա-
րանը կը քարոզէր, քահանայա-
պետները ու դպիրները ծերերուն
2 հետ մէկտեղ վրայ հասան, Ու
անոր խօսեցան ըսելով, Զրուցէ՝
մեզի թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ը-
նես ատ բաները, կամ ո՞վ է ատ
իշխանութիւնը քեզի տուողը ։
3 Պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
նոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հար-
4 ցընեմ, և ըսէք ինծի, Յովհան-
նէսին մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր
5 թէ մարդոցմէ ։ Ու անոնք մէ-
6 ջերնին խորհեցան ու ըսին, Թէ
որ ըսենք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ,
Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր.
իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ,
բոլոր ժողովուրդը մեզ պիտի քար-
կոծեն. ինչու որ հաստատ համո-
զուած են թէ Յովհաննէս մարգա-
7 րէ էր ։ Ու պատասխան տուին
8 թէ չեն գիտեր ուսկից էր ։ Ու
Յիսուս ըսաւ անոնց, Ես ալ ձե-
զի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանու-
թիւնով կ'ընեմ աս բաները ։
9 Սկսաւ աս առակը զրուցել ժո-
ղովուրդին. Մէկ մարդ մը այգի
տնկեց և զանիկայ մշակներու
յանձնեց, ու ինքը օտար երկիր
երթալով՝ շատ ժամանակ մնաց ։
10 Ու ատենին ծառայ մը խրկեց մշ-
շակներուն, որ այգիին պտուղէն
անոր տան. իսկ մշակները ծեծեցին
զանիկայ ու պարապ ճամբեցին ։
11 Ու ուրիշ ծառայ մըն ալ խըր-
կեց. իսկ անոնք զանիկայ ալ ծե-
ծեցին, անարգեցին ու պարապ
12 ճամբեցին ։ Ու երրորդ մըն ալ
խրկեց. իսկ անոնք զանիկայ ալ
վիրաւորեցին ու դուրս հանեցին ։
13 Ան ատենը այգիին տէրը ըսաւ,
Ի՞նչ ընեմ. իմ սիրելի որդիս
խրկեմ, դուցէ զանիկայ տեսնելով
14 ամչնան ։ Բայց մշակները երբոր
տեսան զանիկայ, իրարու հետ

Ցամ Տեառն 33

Մար. ժա. 18 ։ Յով. է. 19 ։ ը. 37 ։
Մատ. իա. 23 ։
Գործ. դ. 7 ։ է. 27 ։
Մատ. ժգ. 5 ։ իա. 26 ։ Գլ. է. 29 ։
Մատ. իա. 33 ։ Մար. ժբ. 1 ։

Ցամք Տեառն 33

խորհուրդ ըրին՝ բռնելով ։ Ասիկայ է ժառանգը , եկէք զանիկայ սպաննենք՝ որ ժառանգութիւնը
15 մերը ըլլայ ։ Եւ զանիկայ այգիէն դուրս հանեցին ու սպաննեցին . ուստի այգիին տէրը ի՞նչ պիտի
16 ընէ անոնց . Պիտի գայ ու կորսընդնէ ան մշակները , և այգին ուրիշներու պիտի տայ ։ Երբոր
— լսեցին , ըսին , Քաւ լիցի ։
17 Եւ ինքը անոնց նայելով ըսաւ , Հապա ի՞նչ է աս գրուածը թէ
Ա Ն Ք Ա Ր Ը ՈՐ Շ Ի Ն Ո Ղ Ն Ե Ր Ը Մ Ե Ր Ժ Ե ց Ի Ն , Ա Ն Ի Կ Ա Յ Ա Ն Կ Ի Ւ Ն Ի Ն Գ Լ Ո Ւ Խ Ը Ե ց
18 ղաւ ։ Ամէն ով որ ան քարին վրայ իյնայ՝ պիտի կոտրտի , Ըւ որու վրայ որ իյնայ՝ պիտի փոշրէ զա-
19 նիկայ ։ Եւ քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս նոյն ժամուն ձեռք զարնեն անոր , բայց ժողովուրդէն վախցան . քանզի իմացան որ ան առակը իրենց համար ըսաւ ։
20 Ու Ե՛ւ Ե՛ԹԸ ՅՐՄՈՒ ՈՒՆԷ Սպասելով՝ խրկեցին քանի մը խարեբայ մարդիկ որոնք կեղծաւորութեամբ ինքզինքնին արդար կը ձևացընէին , որ զանիկայ խօսքով բռնեն՝ տէրութեան և կուսակալին իշխանու-
21 թեանը զանիկայ մատնելու ։ Ու անոր հարցուցին ըսելով , Վարդապետ՝ գիտենք որ շիտակ կը խօսիս ու կը սորվեցընես , և աչառութիւն չես ըներ , հապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը
22 սորվեցընես ։ Մեզի արժան է
23 կայսրին տուրք տալ թէ չէ ։ Եւ անոնց խորամանկութիւնը հասկրնալով՝ ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ զիս կը
24 փորձէք . Ցուցուցէք ինծի դահեկան մը ։ Որո՞ւն պատկերը ու գիրը ունի ըսե՛ ։ Պատասխան տուին
25 ու ըսին , Կայսրինը ։ Եւ ինքը ըսաւ անոնց , Ուրեմն ան որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք , և ան որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ տո՛ւէք ։
26 Եւ չկրցան զանիկայ խօսքով մը բռնել ժողովուրդին առջեւ , ու զարմանալով անոր պատասխանին վրայ՝ լռեցան ։
27 Եւ Ե՛ԱԴՈՒԿեցիներէն ոմանք ևկան , (Ը որոնք հակառակութիւն կ'ընեն թէ յարութիւն չկայ ,) և
28 անոր հարցուցին ըսելով , Վարդապետ՝ Է Մովսէս մեզի գրեց , Թէ որ մէկուն եղբայրը կնիկ ունենալով մեռնելու ըլլայ , ու մեռած
ատենը զաւակ չունենայ , անոր եղբայրը առնէ ան կնիկը և իր եղբօ-
29 րը զաւակ հանէ ։ Արդ եօթը եղբայրներ կային . ու առջինը կնիկ մը առնելով՝ զաւակ չունեցած մե-
30 ռաւ ։ Երկրորդն ալ առաւ ան
կնիկը , և ինքն ալ մեռաւ առանց
31 զաւակի ։ Երրորդն ալ առաւ զանիկայ , նմանապէս եօթն ալ , ու զաւակ չձգեցին ու մեռան ։
32 Ամենէն ետքը կնիկն ալ մեռաւ ։
33 Ուրեմն յարութեան ատենը անոնցմէ որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ , ինչու որ եօթն ալ զանիկայ կնիկ
34 ունեցան ։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ , Աս աշխարհիս որդիքը կնիկ կ'առնեն ու
35 կերկան կը տրուին ։ Բայց անոնք որ արժանի պիտի ըլլան ան աշխարհին հասնելու ու մեռելներէն յարութիւն առնելուն , ոչ կնիկ կառնեն և ոչ կերկան կը տրուին .
36 Որովհետև ալ չեն կրնար մեռնիլ . Ա Ք Ա Ն Ջ Ե Լ Հրեշտակներուն հաւասար են , ու Աստուծոյ որդիք են , Է ինչու-
37 որ յարութեան որդիք են ։ Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելը Ը Մովսէս ալ իմացուց մորենիին Դ Ո Ւ Ր Ը Ն Ը Ն Ջ Ի Ւ Ն Ը Ն Ը մէջ , երբոր կը կոչէ Տէրը՝ Աբրահամին Աստուածը , ու Իսահակին Աստուածը , և Յակոբին Աստուածը ։
38 Ու Աստուածը մեռելներուն Ա Ս Տ Ո Ւ Ա Ծ Ը չէ , հապա կենդանիներուն , Ի ինչու որ ամէնը
39 անոր կենդանի են ։ Եւ դպիրներէն մէկ քանին պատասխան տուին ու ըսին , Վարդապետ՝ աղէկ ը-
40 սիր ։ Ու ալ մէկը համարձակութիւն չէր ըներ անոր բան մը հարցընելու ։
41 Եւ ըսաւ անոնց , Ի՞նչպէս կ'ըսեն թէ Քրիստոս Դաւիթի որ-
42 դին է . Եւ ինքը Դաւիթ Սաղմոսներուն գրքին մէջ կ'ըսէ ,
Յ Տ Ե Ր Ը Ի Մ Տ Ե Ր Ո Ջ Ս ըսաւ , Նստէ
43 իմ աջ կողմս , Մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան-
44 դան ընեմ ։ Ուրեմն Դաւիթ որ զանիկայ Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս անոր որդին կ'ըլլայ ։
45 Ընդ որում ժողովուրդին առջեւը
46 ըսաւ իր աշակերտներուն , Ը Ր Գ-ԴՈՒՇԱՑԵՔ ԴՊԻՐՆԵՐԷՆ , որոնք կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ , և շուկաներուն մէջ բարևներ կը սիրեն , ու ժողովարաններուն մէջ առաջին աթոռները ,
47 և ընթրիքներու մէջ առաջին բազմոցները . Որոնք որբևարիներուն տուները կ'ուտեն , ու Ա Ր Ք Ա Յ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն երևելու համար աղօթքը կ'երկընցընեն . ասոնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Քրիստոս կը գովէ աղքատ որբևարին · 5 կը նախատէ տաճարին ու Երուսաղէմին կործանումը · 25 նաև վերջին օրուան նշանները · 34 կը յորդորէ որ արթուն ըլլանք ։

Ցամք Տեառն 33

Ի Ա ղ · Ճ ժ · 22 · Մատ · խ · 42 ։
Ղ Դ ան · ը · 34 , 35 ։ Մատ · խ · 44 ։
Ի Մատ · իբ · 15 ։
Ը Մատ · իբ · 16 ։ Մար · ժբ · 14 ։
Ի Մատ · իբ · 23 ։ Մար · ժբ · 18 ։
Ի Գոր · իգ · 6 , 8 ։
Ի Բ Օբ · իե · 5 ։

Ցամք Տեառն 33

Ղ Ա ս · ծ ո · խ · 42 · 49 , 52 ։ Ա Ց ո Ն · գ · 2 ։
Ի Հռով · ը · 23 ։
Ի Ե լ · գ · 6 ։
Ի Հռով · ը · 10 , 11 ։
Հ Մատ · իբ · 42 ։ Մար · ժբ · 35 ։
Յ Ա ղ · ճժ · 1 ։ Գոր · բ · 34 ։
Ղ Մատ · իգ · 1 ։ Մար · ժբ · 38 ։
Ե Մատ · իգ · 5 ։
Ո Գ Ը · ժա · 43 ։
Ի Մատ · իգ · 14 ։

Յամի Տեառն 33

1 Ու նայելով՝ [ա]տեսաւ հարուստնե-
րը որ իրենց ընծաները գանձա-
2 նակը կը ձգէին ։ Մէկ տնանկ որ-
բեւարի մըն ալ տեսաւ, որ հոն եր-
3 կու լումայ ձգեց ։ Ու ըսաւ, Ճըշ-
մարիտ կ՚ըսեմ ձեզի [բ]որ աս աղ-
քատ որբեւարին ամենէն աւելի ձը-
4 գեց. Ինչու որ ամէն անոնք իրենց
աւելցածէն Աստուծոյ ընծաներուն
մէջը ձգեցին, բայց ասիկայ իր չը-
քաւորութենէն բոլոր իր ունեցած
ապրուստը ձգեց ։
5 [գ]Ու երբոր մէկ քանիները տա-
ճարին համար կ՚ըսէին թէ Գեղե-
ցիկ քարերով ու նուէրներով զար-
6 դարուած է, ըսաւ, Աս բաները
որ կը տեսնէք, օրեր պիտի գան
[դ]որ ան ատենը քար մը քարի վրայ
7 պիտի չմնայ որ չքակուի ։ Հար-
ցուցին իրեն ու ըսին, Վարդապե՛տ
ե՞րբ պիտի ըլլան աս բաները, և
ի՞նչ է նշանը՝ երբոր աս բաները
8 պիտի ըլլան ։ Ան ալ ըսաւ, [ե]Զգու-
շ կեցէք՝ չխաբուիք, ինչու որ
շատերը պիտի գան իմ անունովս
ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիստոսը,
ու ժամանակը մօտեցած է. ուրեմն
9 անոնց ետեւէն չերթաք ։ Բայց
երբոր լսէք պատերազմներ և խռո-
վութիւններ՝ մի՛ վախնաք, ինչու
որ պէտք է առաջ աս բաները ըլ-
լան, բայց վախճանը իսկոյն չէ ։
10 [զ]Ան ատենը ըսաւ անոնց, Ազգ
ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագա-
ւորութիւն թագաւորութեան վը-
11 րայ. Եւ տեղ տեղ մեծ երկրա-
շարժութիւններ պիտի ըլլան, ու
սովեր և մահտարաժամներ, Նաև
երկինքէն սոսկալի բաներ և մեծ
12 նշաններ պիտի ըլլան ։ [է]Բայց աս
ամէն բաներէն առաջ իրենց ձեռ-
քերը ձեզի պիտի զարնեն ու հալա-
ծեն, և ժողովարաններու ու բան-
տերու պիտի մատնեն. և [ը]իմ ա-
նունիս համար [թ]թագաւորներու
ու կուսակալներու առջև պիտի
13 տարուիք ։ [ժ]Եւ աս բանը վերջը
ձեզի վկայութիւն մը պիտի ըլլայ ։
14 [ի]Ուստի ձեր սրտին մէջը դրէք՝ որ
առաջուց չմտածէք պատասխան
15 տալու վրայով ։ Վասն զի ես ձե-
զի բերան ու իմաստութիւն պիտի
տամ, [լ]որուն պիտի չկրնան դէմ
խօսիլ, կամ դէմ կենալ ձեր
16 ամէն հակառակորդները ։ Եւ
[խ]պիտի մատնուիք ծնողքներէ ու
եղբայրներէ և ազգականներէ ու
բարեկամներէ, [ծ]ու ձեզմէ պիտի
17 սպաննեն. [կ]Եւ իմ անունիս հա-
մար ամենուն ատելի պիտի ըլլաք.
18 [հ]Բայց մէկ մազ մը ձեր գլխէն պի-
19 տի չկորսուի ։ [ձ]Ձեր համբերութիւ-
նովը հոգիներնիդ պիտի ստանաք ։

ա Մար. ժբ. 41.
բ Բ Կոր. ը. 12.
գ Մատ. իդ. 1. Մար. ժգ. 1.
դ Ղու. ժթ. 44.
ե Մատ. իդ. 4, 5. Մար. ժգ. 5. Եփե. ե. 6. Բ Թեսա. բ. 3.
զ Մատ. իդ. 7.
է Մար. ժգ. 9. Յայտ. բ. 10.
ը Գործ. դ. 3. ե. 18. ժբ. 4. ժդ. 24.
թ Ա Պետ. բ. 13.
ժ Գործ. իե. 23.
ի Փիլ. ա. 28. Բ Թեսա. ա. 5.
լ Մատ. ժ. 19. Մար. ժգ. 11. Ղու. ժբ. 11.
խ Գործ. զ. 10.
ծ Միք. է. 6. Մար. ժգ. 12.
կ Գործ. է. 58. ժբ. 2.
հ Մատ. ժ. 22.
ձ Մատ. ժ. 30.

20 [ղ]Ու երբոր տեսնէք Երուսաղէմը
չորս կողմէն զօրքերով պատած,
ան ատենը գիտցէք որ անոր աւե-
21 րումը մօտ է ։ Ան ատենը Հրէ-
աստանի մէջ եղողները լեռները
թող փախչին, ու անոր մէջ ե-
ղողները թող հեռանան, և անոնք
որ ագարակներն են, թող չմտնեն
22 անոր մէջը ։ Վասն զի ան օրերը
վրէժխնդրութեան օրեր են, [ճ]որ
բոլոր գրուածները կատարուին ։
23 [մ]Բայց վա՜յ ան օրերը յղի եղողնե-
րուն ու ծիծ տուողներուն, ինչու
որ մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ
երկրին վրայ, ու բարկութիւն
[illegible] աս ժողովուրդին վրայ.
24 Եւ սուրի բերնով պիտի իյնան,
ու բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի
տարուին. ու Երուսաղէմ ազգե-
րուն ոտքի կոխան պիտի ըլլայ,
[յ]մինչև որ ազգերուն ժամանակները
25 լմըննայ ։ [ն]Ու արեգակին և լուսնին
ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի
ըլլան, ու երկրի վրայ ազգերը
ապշութեամբ պիտի տագնապին,
և ծովը ու ալիքները պիտի գոռան.
26 Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին
[illegible] վախէն՝ և աշխարհի վրայ
գալու բաներուն սպասելէն, [շ]ին-
չու որ երկնից զօրութիւնները
27 պիտի շարժին ։ Եւ ան ատենը
պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ [ո]ամ-
պի մէջ եկած զօրութիւնով ու
28 մեծ փառքով ։ Ու երբոր աս բա-
ները սկսին ըլլալ, ելէք ու գլուխ-
նիդ բարձրացուցէք, [չ]ինչու որ
ձեր փրկութիւնը մօտ է ։
29 [պ]Եւ առակ մը ըսաւ անոնց, Տե-
սէք թզենին ու ամէն ծառերը.
30 Երբոր կը բողբոջին, տեսնելով՝
դուք ձեզմէ կ՚իմանաք թէ ալ ա-
31 մառը մօտ է ։ Նոյնպէս ալ դուք
երբոր աս բաները եղած տեսնէք,
գիտցէք որ Աստուծոյ թագաւո-
32 րութիւնը մօտ է ։ Ճշմարիտ կ՚ը-
սեմ ձեզի, որ աս ազգը պիտի
չանցնի, մինչև որ աս ամէն բաները
33 ըլլան ։ [ջ]Երկինք ու երկիր պիտի
անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ
34 պիտի չանցնին ։ Իսկ դուք [ռ]զգու-
շացէք ձեր անձերուն, չըլլայ որ
սիրտերնիդ կերուխումով ու գինո-
վութիւնով և աշխարհային զբաղ-
մունքներով ծանրանայ, ու յան-
կարծակի ան օրը ձեր վրայ հասնի.
35 Վասն զի բոլոր երկրին երեսը բնա-
կողներուն ամենուն վրայ [ս]որո-
գայթի մը պէս պիտի հասնի ։
36 [վ]Ուստի արթուն կեցէք, [տ]ու
ամէն ատեն աղօթք ըրէք, որ ար-
ժանի ըլլաք ան բոլոր ըլլալու բա-
ներէն ազատելու [ր]և Որդւոյ
մարդոյ առջևը կայնելու ։

Յամի Տեառն 33

ղ Մատ. իդ. 15. Մար. ժգ. 14.
ճ Դան. թ. 26, 27. Զաք. ժա. 1.
մ Մատ. իդ. 19.
յ Դան. թ. 27. ժբ. 7. Հռով. ժա. 25.
ն Մատ. իդ. 29. Մար. ժգ. 24. Բ Պետ. գ. 10, 12.
շ Մատ. իդ. 29.
ո Մատ. իդ. 30. Յայտ. ա. 7. ժդ. 14.
չ Հռով. ը. 19, 23.
պ Մատ. իդ. 32. Մար. ժգ. 28.
ջ Մատ. իդ. 35.
ռ Հռով. ժգ. 13. Ա Թեսա. ե. 6. Ա Պետ. դ. 7.
ս Ա Թեսա. ե. 2. Բ Պետ. գ. 10. Յայտ. գ. 3. ժզ. 15.
վ Մատ. իդ. 42. իե. 13. Մար. ժգ. 33.
տ Ղու. ժը. 1.
ր Սաղ. ա. 5. Եփե. զ. 13.

Ծամի Տեառն 33

ե Ծն. ը. 1, 2, - Դն. Իբ. 39,

37 ե Ու՝ ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցընէր, - և գիշերները կ'ելլէր Ձիթենեաց բսուած լեռը կը կե-
38 նար։ Եւ բոլոր ժողովուրդը առ-տուանց կանուխ իրեն կ'երթային տաճարը՝ իր խօսքերը լսելու։

ԴԱՆԻԷԼ ԻԲ

1 Հրեայք դաւակցութիւն կ'բնեն Քրիստոսի դէմ։ 3 Սատանան կը դրդռէ Ցուդան որ մատնէ զՔրիստոս։ 7 Առաքեալները կը պատրաստեն զատիկը։ 19 Քրիստոս իր մարմինը եւ արիւնը կ'ընծայէ։ 21 Իր մատնիչին ի վերայ կ'իմացընէ՝ առանց անոր անունը տալու։ 24 Իր աշակերտները փառասիրութենէ կը զգուշացընէ։ 31 Պետրոսին կ'իմացընէ թէ իր հաւատքը պիտի չպակսի։ 34 բայց իրեք անգամ պիտի ուրանայ իր Տէրը։ 39 աղօթք կ'ընէ Գեթսեմանեան պարտէզին մէջ, և արիւն քրտինք կը թափէ։ 47 մէկ համբուրով մը կը մատնուի։ 50 Մազքսոյին ականջը կը բժշկէ։ 54 Պետրոս իրեք անգամ կ'ուրանայ իր Տէրը։ 63 Քրիստոս նախատուիլց անարդութիւն և չարչարանք կը կրէ։ 66 ու կը խոստովանի թէ ինքը Աստուծոյ Որդին է։

- Մատ. իզ. 2, Մար. ժգ. 1,
1 - Հազարջակերաց տօնը մօտեցաւ
2 որ Զատիկ կ'ըսուէր. Եւ քահանայապետները ու գպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս սպաննեն զանիկայ, քանզի ժողովուրդէն կը վախնային։
- Սաղ. ը. 2, Ծն. ժա. 47, Գոր. գ. 27,
3 Եւ Սատանան խակարիովտացի մականուանեալ Ցուդային ներսը մտաւ, որ անիկայ տասներկուքին
4 համրանքէն էր։ Եւ գնաց քահանայապետներուն ու իշխաններուն հետ խօսք բրաւ թէ ինչպէս զանի-
5 կայ մատնէ անոնց։ Անոնք ալ ուրախացան և խոստացան անոր
- Զաք. ժա. 12,
6 ստակ տալ։ Ու ինքը վրան առաւ, և պատեհութիւն մը կը փնտռէր որ զանիկայ մատնէ անոնց առանց բազմութեանը ժողվուելուն։
- Մատ. իզ. 17, Մար. ժգ. 12,
7 Եւ բազարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ պէտք էր զատիկը մոր-
8 թել։ Ու խրկեց Պետրոսը և Ցովհաննէսը ու ըսաւ, Գացէք պատրաստեցէք մեզի զատիկը որ
9 ուտենք։ Անոնք ալ ըսին անոր, Ո՞ւր կ'ուզես որ պատրաստենք։
10 Եւ ըսաւ անոնց, Ահա երբոր քաղաքը մտնէք, ձեզի մարդ մը պիտի պատահի որ ջուր կը տանի. անոր ետևէն գացէք ան տունը՝ ուր որ ինքը կը
11 մտնէ. Եւ ան տանր տիրոջը ըսէք, Վարդապետը կ'ըսէ քեզի, Ո՞ւր է օթեւանը՝ որ հոն աշակերտներուս հետ Զկտուղ զատիկը ու-
12 տեմ։ Ան ալ ձեզի յարդարուած մեծ վերնատուն մը պիտի ցուցընէ,
13 հոն պատրաստեցէք։ Եւ գացին գտան ինչպէս որ իրենց ըսաւ, ու զատիկը պատրաստեցին։
- Մատ. իզ. 20, Մար. ժգ. 17,
14 Ու երբոր ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ, և տասներկու առաքեալ-
15 ները իր հետը։ Ու ըսաւ անոնց, Փափաքելով փափաքեցայ որ աս զատիկը ձեզի հետ ուտեմ իմ չար-
16 չարուելէս առաջ։ Քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ ալ բնաւ ասկէ պիտի չուտեմ՝ Ի մինչև որ Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ կատարուի։
17 Եւ գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ ու ըսաւ, Առէք ասիկայ ու բաժնե-
18 ցէք ձեր մէջը. Ընչու որ ձեզի կ'ըսեմ որ բնաւ որթին բերքէն պիտի չխմեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը գայ։
19 Եւ հաց առաւ՝ գոհացաւ, կտրեց և տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ա՛ս է իմ մարմինս, որ ձեզի համար տրուած է. Ասիկայ ըրէք զիս յի-
20 շելու համար։ Նոյնպէս ալ գաւաթը ---- ընթրիքէն ետև ու ըսաւ, Ա՛ս գաւաթը նոր ուխտ է իմ արիւնովս, որ ձեզի համար կը թափուի։
21 Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը
22 ինծի հետ սեղանս է։ Եւ Իբրաւի Որդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ սահմանուած է, բայց վայ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը անի-
23 կայ կը մատնուի։ Եւ անոնք սկսան միջերնին հարցուփորձ ընել, թէ իրենցմէ ով է որ ան բանը պիտի ընէ։
24 Վէճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջը թէ իրենցմէ ով մեծ պիտի սե-
25 պուի։ Եւ անիկայ ըսաւ անոնց, Ազգաց թագաւորները անոնց կը տիրեն, և անոնք որ կ'իշխեն անոնց՝
26 բարերար կը կոչուին. Բայց դուք անանկ պիտի չըլլաք, հապա ան որ ձեր մէջը մեծ է՝ պզտիկին պէս թող ըլլայ, և առաջնորդը սպա-
27 սաւորին պէս, քանզի ով է մեծը, սեղան նստողը թէ սպասաւորը. չէ՞ որ սեղան նստողը. Բայց ես ձեր մէջը սպասաւորի մը
28 պէս եմ։ Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ կը կենայիք։
29 Իմ փորձութիւններուս մէջ. Ես ալ ձեզի [illegible] կ'ուխտ կ'ընեմ, ինչպէս որ իմ Հայրս ինծի թագաւորութիւն մը ուխտ բրաւ.
30 Որ դուք իմ սեղանէս ուտէք ու խմէք իմ թագաւորութեանս մէջ, և աթոռներու վրայ նստիք՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղերը դատելու։
31 Եւ Տէրը ըսաւ, Սիմոն՝ Սիմոն՝ ահա Սատանան ձեզ փնտռեց, որ
32 Ցորենի պէս խարխլէ. Բայց ես քեզի համար աղօթք ըրի որ քու հաւատքդ չպակսի. և դուն երբոր դարձի գաս, քու եղբայրներդ ա-
33 հաստատէ։ Իսկ ինքը ըսաւ ա-

Ծամի Տեառն 33

Եղ. ժգ. 15, Գոր. ժ. 41, Ծայս. ժթ. 9,
Ը Մատ. իզ. 29, Մար. ժգ. 25,
Ը Մատ. իզ. 26, Մար. ժգ. 22,
Ա Կոր. ժա. 24,
Ա Կոր. ժ. 16,
Ա Սաղ. խա. 9, Մատ. իզ. 21, 23, Մար. ժգ. 18, Ծն. ժգ. 21, 26,
Ի Մատ. իզ. 24,
Ի Գոր. ը. 23, գ. 28,
Ա Մատ. իզ. 22, Ծն. ժգ. 22, 25,
Հ Մար. թ. 33, Դն. Թ. 46,
Յ Մատ. ի. 25, Մար. ժ. 42,
Ը Մատ. ի. 26, ա Պետ. ե. 8,
Ճ Դն. Թ. 48,
Ժ Դն. ժբ. 37,
Ի Մատ. ի. 28, Ծն. ժգ. 13, 14, Փիլ. բ. 7,
Ն Երե. գ. 15,
Ը Մատ. իդ. 47, Դն. ժբ. 32, Ա Կոր. ա. 7, Բ Տիմ. բ. 12,
- Մատ. ը. 11, Գն. ժգ. 15, Ծայս. ժթ. 9,
Ա Սաղ. խթ. 14, Մատ. ժթ. 28, ա Կոր. գ. 2, Ծայս. գ. 21,
- Պետ. ե. 8,
Ա Մով. թ. 9,
- Ծն. ժէ. 9, 11, 15,
- Սաղ. ծա. 13, Ծն. իա. 15, 16, 17,

Յամի Տեառն 33

նոր , Տէ՛ր՝ ես պատրաստ եմ քե-
զի հետ բանտը երթալու ալ , մեռ-
34 նելու ալ ։ Եւ անիկայ ըսաւ ,
Պետրո՛ս՝ քեզի կ՚ըսեմ որ այսօր
հաւը պիտի չխօսի՝ մինչև որ դուն
իրեք անգամ ուրանաս , ըսելով
թէ զիս չես ճանչնար ։
35 Եւ ըսաւ անոնց , Երբոր ձեզ
խրկեցի առանց քսակի ու պարկի և
կօշիկներու , բանի մը կարօտ եղա՞ք ։
36 Անոնք ալ ըսին , Բանի՛ մըն ալ
չէ ․ ետքը ըսաւ , Բայց հիմա ան
որ քսակ ունի՝ թող հետը առնէ ,
նոյնպէս ալ պարկը ․ և ան որ թուր
չունի , թող իր հանդերձը ծախէ
ու իրեն թուր մը ծախու առնէ ,
37 Քանզի կ՚ըսեմ ձեզի որ աս գը-
րուած բանն ալ պէտք է որ իմ
վրաս կատարուի , Եւ անօրէննե-
րու հետ սեպուեցաւ ․ քանզի ինչ
որ ինծի համար գրուած է , կա-
38 տարուելու վրայ է ։ Անոնք ալ ը-
սին , Տէ՛ր՝ ահա հոս երկու թուր
կայ ․ ան ալ ըսաւ անոնց , Հերիք
են ։
39 Ու ելաւ իր սովորութեանը պէս
Ձիթենեաց լեռը գնաց ․ աշա-
կերտներն ալ իր ետևէն գացին ։
40 Երբոր ան տեղը հասաւ , ըսաւ ա-
նոնց , Աղօթք ըրէք որ փորձու-
41 թեան մէջ չմտնէք ։ Եւ ինքը ա-
նոնցմէ զատուեցաւ քարընկեցի մը
չափ , ու ծնկան վրայ գալով ա-
42 ղօթք կ՚ընէր , Ու կ՚ըսէր , Հա՛յր՝
թէ որ կ՚ուզես , աս գաւաթը ինծ-
մէ անցուր ․ բայց չէ թէ իմ
կամքս՝ հապա քու կամքդ թող ըլլայ ։
43 Ու երկինքէն հրեշտակ մը երևցաւ
անոր և կը զօրացընէր զանիկայ ․
ու սաստիկ նեղութեան մէջ ըլ-
լալով՝ աւելի ջերմեռանդութեամբ
44 աղօթք կ՚ընէր ։ Եւ իր քրտինքը
արիւնի մեծ կաթիլներու պէս էր ,
որ գետինը կը թափուէր ։
45 Եւ աղօթքէն ելլելով աշակերտ-
ներուն քովը եկաւ , ու գտաւ ա-
46 նոնք տրտմութենէն քնացած ․ Եւ
ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ կը քնանաք ․
ելէք աղօթք ըրէք որ փորձու-
թեան մէջ չմտնէք ։
47 Ու երբոր դեռ կը խօսէր , ահա
մէկ բազմութիւն մը , և Յուդա
ըսուածն՝ տասներկուքէն մէկը
անոնց առջևէն կ՚երթար , ու Յի-
սուսի մօտեցաւ որ զանիկայ համ-
48 բուրէ ։ Բայց Յիսուս ըսաւ անոր ,
Յո՛ւդա՝ համբուրելո՞վ կը մատնես
49 Որդին մարդոյ ։ Երբոր անոր բո-
լորտիքը եղողները տեսան ինչ որ
պիտի ըլլար , ըսին անոր , Տէ՛ր՝
50 թուրով զարնե՞նք ։ Եւ անոնց-
մէ մէկը քահանայապետին ծառա-
յին զարկաւ ու մէկդի հանեց ա-

Մատ. իզ. 34 ։ Մար. ժդ. 30 ։ Յոհ. ժգ. 38 ։
Մատ. ժ. 9 ։ Ղուկ. թ. 3 ։ ժ. 4 ։
Եսա. ծգ. 12 ։ Մար. ժե. 28 ։
Մատ. իզ. 36 ։ Մար. ժդ. 32 ։ Յոհ. ժը. 1 ։ Ղուկ. իա. 37 ։
Մատ. զ. 13 ։ իզ. 41 ։ Մար. ժդ. 38 ։ Հմր 46 ։
Մատ. իզ. 39 ։ Մար. ժդ. 35 ։
Յոհ. ե. 30 ։ զ. 38 ։
Մատ. դ. 11 ։
Յոհ. ժբ. 27 ։ Եբր. ե. 7 ։
Հմր 40 ։
Մատ. իզ. 47 ։ Մար. ժդ. 43 ։ Յոհ. ժը. 3 ։
Մատ. իզ. 51 ։ Մար. ժդ. 47 ։ Յոհ. ժը. 10 ։

51 նոր աջ ականջը ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ , Թո՛ղ
տուէք մինչև աս տեղը ․ և դպաւ
անոր ականջին ու բժշկեց զանի-
52 կայ ։ Եւ Յիսուս իր վրայ եկող
քահանայապետներուն ու տաճա-
րին իշխաններուն ու ծերերուն ը-
սաւ , Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ե-
53 լաք սուրերով ու բիրերով ։ Ամէն
օր ձեզի հետ էի տաճարին մէջ , և
ինծի ձեռք չզարկիք ․ բայց աս է
ձեր ժամանակը ու խաւարին իշ-
խանութիւնը ։
54 Եւ զանիկայ բռնելով տարին
ու քահանայապետին տունը մըտ-
ցուցին ․ Պետրոս ալ հեռուանց ա-
55 նոր ետևէն կ՚երթար ։ Երբոր կրակ
վառեցին գաւիթին մէջ ու մէկ-
տեղ նստան , Պետրոս ալ նստաւ
56 անոնց մէջը ։ Մէկ աղախին մը
տեսնելով զանիկայ որ կրակին
քովը նստեր էր , նայեցաւ ա-
նոր ու ըսաւ , Ասիկայ ալ անոր
57 հետն էր ։ Բայց Պետրոս ուրացաւ
զանիկայ ու ըսաւ , Կնի՛կ՝ ես անի-
58 կայ չեմ ճանչնար ։ Եւ քիչ մը
ետքը մէկ ուրիշ մը տեսաւ զանի-
կայ ու ըսաւ , Դուն ալ անոնցմէ
ես ․ և Պետրոս ըսաւ , Մա՛րդ՝ ես
59 անոնցմէ չեմ ։ Եւ ժամու մը չափ
անցնելէն ետև , ուրիշ մըն ալ կը
պնդէր ու կ՚ըսէր , Յիրաւի ասիկայ
ալ անոր հետն էր , ինչու որ Գա-
60 լիլեացի է ։ Բայց Պետրոս ըսաւ ,
Մա՛րդ՝ չեմ գիտեր ինչ կը զրու-
ցես դուն ․ և քանի որ իր խօսքը
բերանն էր , իսկոյն հաւը խօսե-
61 ցաւ ։ Եւ Տէրը դարձաւ ու Պետ-
րոսին նայեցաւ ․ Պետրոս ալ
միտքը բերաւ Տէրոջը խօսքը որ ի-
րեն ըսեր էր թէ Դեռ հաւը չը-
խօսած՝ իրեք անգամ պիտի ուրա-
62 նաս զիս ։ Ու Պետրոս դուրս ելլե-
լով դառնապէս լացաւ ։
63 Եւ ան մարդիկը որ Յիսուսը կը
պահէին , ծաղր կ՚ընէին զանիկայ ,
64 ու կը ծեծէին ․ Եւ անոր աչքերը
ծածկելով՝ անոր երեսին կը զար-
նէին , ու կը հարցընէին իրեն ըսե-
լով , Մարգարէացիր՝ ո՞վ է ան որ
65 քեզի զարկաւ ։ Եւ ուրիշ շատ
բաներ կը զրուցէին իրեն հայհոյե-
լով ։
66 Ու երբոր առտու եղաւ՝ ժողո-
վուրդին ծերակոյտը , քահանայա-
պետները և դպիրները ժողվուե-
ցան , ու տարին զանիկայ իրենց
ատեանը՝ և ըսին , Թէ որ Քրիս-
67 տոսը դուն ես , ըսէ մեզի ։ Ըսաւ
անոնց , Թէ որ ձեզի ըսեմ ալ ,
68 պիտի չհաւատաք ․ Եւ թէ որ ձե-
զի բան մը հարցընեմ , ինծի պա-
տասխան պիտի չտաք , ոչ ալ զիս

Յամի Տեառն 33

Մատ. իզ. 55 ։ Մար. ժդ. 48 ։
Յոհ. ժբ. 27 ։
Մատ. իզ. 57 ։
Մատ. իզ. 58 ։ Յոհ. ժը. 15 ։
Մատ. իզ. 69 ։ Մար. ժդ. 66 ։ Յոհ. ժը. 17, 18 ։
Մատ. իզ. 71 ։ Մար. ժդ. 69 ։ Յոհ. ժը. 25 ։
Մատ. իզ. 73 ։ Մար. ժդ. 70 ։ Յոհ. ժը. 26 ։
Մատ. իզ. 75 ։ Մար. ժդ. 72 ։
Մատ. իզ. 34 , 75 ։ Յոհ. ժգ. 38 ։
Մատ. իզ. 67 , 68 ։ Մար. ժդ. 65 ։
Մատ. իէ. 1 ։ Գործ. դ. 26 ։ Տես Գործ. իբ. 5 ։
Մատ. իզ. 63 ։ Մար. ժդ. 61 ։

Յամի Տեառն 33

Մատ. իզ. 64 ։ Մար. ժդ. 62 ։ Եբր. ա. 3 ։ ը. 1 ։ — Մատ. իզ. 64 ։ Մար. ժդ. 62 ։ — Մատ. իզ. 65 ։ Մար. ժդ. 63 ։

69 պիտի արձակէք ։ Ասկէ ետեւ Որ-
դին մարդոյ Աստուծոյ զօրութեա-
70 նը աջ կողմը պիտի նստի ։ Եւ ա-
մէնքը ըսին , Ուրեմն դուն Աստու-
ծոյ որդի՞ն ես . ինքն ալ ըսաւ ա-
նոնց , Դուք կ'ըսէք թէ ես եմ ։
71 Եւ անոնք ըսին , Ալ ի՞նչ պէտք
է մեզի վկայութիւն , ինչու որ մենք
մեզմէ անոր բերնէն լսեցինք ։

ԳԼ . ԻԳ

1 Քրիստոս կ'ամբաստանուի Պիղատոսին առջեւը , և Հերովդեսին կը խրկուի ։ 8 Հերովդէս ծաղր կ'ընէ զանիկայ ։ 12 Հերովդէս և Պիղատոս բարեկամ կ'ըլլան իրարու հետ ։ 18 Պիղատոս կ'արձակէ Բարաբբան , և Յիսուսը ձեռք կու տայ որ խաչուի ։ 27 Քրիստոս իր վրայ լացող կիներուն կ'իմացընէ Երուսաղեմի կործանումը . 34 աղօթք կ'ընէ իր թըշնամիներուն համար ։ 39 Երկու չարագործ անձինք իր հետը կը խաչուին ։ 46 Քրիստոսի մահը 50 և թաղումը ։

Մատ. իէ. 2 ։ Մար. ժե. 1 ։ Յոհ. ժը. 28 ։ — Գործ. ժէ. 7 ։ — Տես Մատ. իէ. 26 ։ իբ. 21 ։ Մար. ժբ. 17 ։ — Յոհ. ժթ. 12 ։ — Մատ. իէ. 11 ։ Ա Տիմ. զ. 13 ։ — Ա Պետ. բ. 22 ։

1 Եւ անոնց բոլոր բազմութիւնը
ոտք ելլելով՝ տարին զանիկայ
2 Պիղատոսին . Ու սկսան անոր վը-
րայով ամբաստանութիւն ընել և
ըսել , Ասիկայ գտանք՝ որ մեր
ազգը կը մոլորցընէր , ու կայսրին
հարկ տալէն կ'արգիլէր , և իրեն
համար կ'ըսէր թէ ինքը Քրիստոս
3 թագաւոր է ։ Իսկ Պիղատոս
հարցուց անոր ու ըսաւ ։ Հրէից
թագաւորը դո՞ւն ես . անիկայ ալ
պատասխան տուաւ անոր ու ը-
4 սաւ , Դուն կ'ըսես ։ Ան ատենը
Պիղատոս քահանայապետներուն
ու ժողովուրդներուն ըսաւ , Ես
աս մարդուն վրայ մէկ յանցանք մը
5 չեմ գտներ ։ Բայց անոնք ոտք կը
կոխէին ու կ'ըսէին թէ Ժողո-
վուրդը իրար կ'անցընէ , ու բոլոր
Հրէաստանի մէջ կը սորվեցընէ՝
Գալիլեայէն սկսած մինչև աս տեղս ։
6 Եւ Պիղատոս երբոր լսեց Գալիլեա-
յի համար՝ հարցուց թէ աս մար-
7 դը Գալիլեացի՞ է ։ Ու երբոր իմա-
ցաւ թէ Հերովդեսի իշխանու-
թեան տակէն էր , զանիկայ Հե-
րովդեսին խրկեց , քանզի ան ալ ան
օրերը Երուսաղէմ էր ։

Գլ. գ. 1 ։ — Գլ. թ. 9 ։ — Մատ. ժդ. 1 ։ Մար. զ. 14 ։ — Եսայ. ծգ. 3 ։

8 Եւ Հերովդէս երբոր Յիսուսը տե-
սաւ , շատ ուրախացաւ , վասն
զի ինքը շատոնցմէ կը փափաքէր
անիկայ տեսնելու . ինչու որ անոր
վրայով շատ բաներ լսած էր , և
կը յուսար որ անկէ եղած նշան մը
9 տեսնէ ։ Ու շատ խօսքերով հարց-
ափորձ կ'ընէր անոր , բայց անի-
կայ բնաւ իրեն պատասխան մը չը-
10 տուաւ ։ Քահանայապետները ու
դպիրներն ալ կեցեր էին , և սաս-
տիկ ամբաստանութիւն կ'ընէին
11 անոր վրայ ։ Իսկ Հերովդէս ա-
նարգեց զանիկայ իր զօրականնե-
րուն հետ , ու ծաղր ընելէն ետև
փառաւոր հանդերձներ հագցուց
անոր , և նորէն Պիղատոսին խրկեց ։
12 Ու ան օրը Պիղատոս և Հերովդէս
իրարու հետ բարեկամ եղան . ո-
րովհետև առաջ իրենց մէջը թըշ-
նամութիւն կար ։

Յամի Տեառն 33

Գործ. դ. 27 ։ — Մատ. իէ. 23 ։ Մար. ժե. 14 ։ Յոհ. ժը. 38 ։ ժթ. 4 ։ — Ա Հմր 1 , 2 ։ — Ա Հմր 4 ։

13 Եւ Պիղատոս քահանայապետ-
ները ու իշխանները և ժողովուրդը
14 մէկտեղ կանչեց , Ու ըսաւ անոնց ,
Աս մարդը առջևս բերիք ժողո-
վուրդը մոլորցընողի մը պէս , և
ահա ես ձեր առջևը քննութիւն ը-
նելով՝ անոր համար ձեր բրած ամ-
բաստանութիւններէն յանցանք մը
15 չգտայ աս մարդուն վրայ . Ո՛չ ալ
Հերովդէս , ինչու որ ձեզ անոր
խրկեցի , և ահա ատիկայ մահու
16 արժանի գործ մը բրած չէ . Ու-
րեմն պատիժ մը տամ անոր ու
17 արձակեմ . (Իսկ տօնին ատենը
պէտք էր որ մէկը արձակէ անոնց .)

Մատ. իէ. 26 ։ Յոհ. ժթ. 1 ։ — Մատ. իէ. 15 ։ Մար. ժե. 6 ։ Յոհ. ժը. 39 ։ — Գործ. գ. 14 ։

18 Եւ բոլոր բազմութիւնը մէկտեղ
աղաղակեցին ըսելով , Վերցուր
ատիկայ ու Բարաբբան արձակէ
19 մեզի . (Որ անիկայ քաղաքին մէջ
եղած խռովութեան մը և մար-
դասպանութեան համար բանտը
20 դրուած էր ։) Եւ Պիղատոս Յի-
սուսը արձակել ուզելով , նորէն
21 խօսեցաւ անոնց ։ Բայց անոնք
կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Խաչը
22 հանէ ատիկայ՝ խաչը հանէ ։ Եւ
ինքը երրորդ անգամ ըսաւ ա-
նոնց , Բայց ի՞նչ չար գործ բրած
է ատիկայ . ես անոր վրայ մահու
արժանի յանցանք մը չգտայ . ու-
րեմն պատիժ մը տամ անոր ու
23 արձակեմ ։ Իսկ անոնք մեծաձայն
աղաղակներով ոտք կը կոխէին , ու
կ'ուզէին որ անիկայ խաչուի . և
անոնց ու քահանայապետներուն
24 ձայները զօրաւոր եղան ։ Ու Պի-
ղատոս վճռեց որ անոնց խնդիրքը
25 'ի գործ դրուի ։ Եւ անոնց ուզած
մարդը՝ որ խռովութեան և մար-
դասպանութեան համար բանտը
դրուած էր , արձակեց անոնց , և
Յիսուսը իրենց կամացը յանձնեց ։

Մատ. իէ. 26 ։ Մար. ժե. 15 ։ Յոհ. ժթ. 16 ։ — Մատ. իէ. 32 ։ Մար. ժե. 21 ։ Տես Յոհ. ժթ. 17 ։ — Մատ. իդ. 19 ։ Գլ. իա. 23 ։

26 Ու երբոր զանիկայ կը տանէին ,
Սիմոն Կիւրենացի ըսուած մէկը
բռնեցին՝ որ արտէն կու գար , և
խաչը անոր վրայ դրին որ Յիսուսի
27 ետևէն բերէ ։ Ու անոր ետևէն
կ'երթար մեծ բազմութիւն ժողո-
վրդոց , նաև կանանց , որոնք կ'ող-
բային ու կու լային անոր համար ։
28 Եւ Յիսուս դարձաւ անոնց ու ը-
սաւ , Ո՛վ Երուսաղեմի աղջիկներ՝
իմ վրաս մի՛ լաք , հապա ձեր ան-
ձերուն վրայ ու ձեր զաւակներուն
29 վրայ լացէք ։ Ինչու որ ահա օրեր
կու գան՝ որոնց մէջ պիտի ըսեն ,
Երանի ամուլներուն , և ան որո-

Ցամ Տեառն 33

վայրերուն որ չծնան, և ծիծե-
30 րուն որ կաթ չտուին ։ ձԱն ա-
տենը պիտի սկսին ըսել լեռներուն,
Մեր վրայ ինկէք, ու բլուրներուն,
31 Մեզ ծածկեցէք ։ նՎասն զի թէ
որ դալար փայտին աստնկ կ'ընեն,
հապա չորին ի՞նչ պիտի ըլլայ ։
32 շՈւրիշ երկուք ալ՝ չարագործներ
բերուեցան անոր հետը սպաննուե-
33 լու ։ պԵրբոր Գագաթ ըսուած տե-
ղը գացին, հոն խաչը հանեցին զա-
նիկայ, և ան չարագործներն ալ
մէկը աջ կողմէն ու միւսը ձախ
34 կողմէն խաչեցին ։ Եւ ըսաւ Յի-
սուս, Հայր՝ չթողութիւն տուր
ատոնց, ռինչու որ չեն գիտեր ինչ
կ'ընեն ։ սՈւ անոր հանդերձները
բաժնելու ատեններն վիճակ ձգե-
35 ցին ։ վԵւ ժողովուրդը կայներ կը
նայէր. տիշխաններն ալ անոնց հետ
կը նախատէին զանիկայ ու կ'ը-
սէին, Ուրիշները ազատեց, թող
ինքզինքն ալ ազատէ՝ թէ որ ատի-
կայ է Քրիստոսն՝ Աստուծոյ ընտ-
36 րեալը ։ Ծաղր կ'ընէին անիկայ
զինուորներն ալ, առջևը կու գա-
յին՝ քացախ կը մատուցանէին ա-
37 նոր, Ու կ'ըսէին, Թէ որ դուն ես
Հրէից Թագաւորը, քու անձդ ա-
38 զատէ ։ րԵւ գիր մը գրուած էր
անոր վրայ Յունարէն ու Լատինե-
րէն և Եբրայեցերէն գիրերով՝ Թէ
Ասիկայ է Հրէից Թագաւորը ։
39 ցԵւ ան կախուած չարագործնե-
րուն մէկը հայհոյութիւն կ'ընէր
անոր ու կ'ըսէր, Թէ որ դուն
Քրիստոսն ես, ազատէ քու անձդ
40 ու մեզ ալ ։ Իսկ միւսը պատասխան
տուաւ և զանիկայ յանդիմանե-
լով ըսաւ, Դուն Աստուծմէ չե՞ս
վախնար, որովհետև նոյն դատա-
41 պարտութեան մէջն ես ։ Ու մենք
իրաւունքով, քանզի ըրած մեր ը-
րածներուն արժանաւոր հատու-
ցումը կ'առնենք. բայց ասիկայ
42 մէկ գէշ բան մը չըրաւ ։ Եւ ըսաւ
Յիսուսի, Տէ՛ր, յիշէ՛ զիս, երբ-
որ քու թագաւորութիւնովդ գաս ։
43 Յիսուս ալ ըսաւ անոր, Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ քեզի, Դուն այսօր
իմ հետս դրախտին մէջը պիտի ըլ-
լաս ։
44 ւԵւ ժամը վեցին ատենները էր,
ու բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ
մինչև իններորդ ժամը. և արեւը
45 խաւարեցաւ, փՈւ տաճարին վա-
րագոյրը մէջտեղէն պատռեցաւ.
46 Եւ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց
ու ըսաւ, քՀա՛յր՝ քու ձեռքդ կ'ա-
ւանդեմ իմ հոգիս. օու երբոր աս
ըսաւ, հոգի տուաւ ։
47 ֆԵւ հարիւրապետը եղած բանը
տեսնելով՝ Աստուծոյ փառք տուաւ
ու ըսաւ, Իրաւցնէ աս մարդը
48 արդար էր ։ Եւ աս տեսարանը
դիտելու համար ժողվուած բոլոր
բազմութիւնները եղած բաները
տեսնելով՝ կուրծքերնուն կը զար-
49 նէին ու ետ կը դառնային ։ աԱմէն
իր ճանչուորներն ալ հեռուն կայներ
էին, նոյնպէս ալ ան կնիկները՝ որ
իր ետևէն եկեր էին Գալիլեայէն,
ու կը տեսնէին աս բաները ։
50 բԵւ ահա մէկ մարդ մը Յովսէփ
անունով, որ խորհրդական էր՝ բա-
51 րի ու արդար մարդ մը, (Ասիկայ
անոնց խորհուրդին ու գործքին
հաւանութիւն տուած չէր,) Հրէ-
աներուն Արիմաթիա քաղաքէն,
գոր ինքն ալ Աստուծոյ թագա-
52 ւորութեանը կը սպասէր. Ասիկայ
Պիղատոսին գնաց, ու Յիսուսի
53 մարմինը խնդրեց ։ դԵւ զանիկայ
խաչէն իջեցընելով՝ կտաւով փաթ-
թեց, ու քարէ փորուած գերեզ-
մանի մը մէջ դրաւ, որ հոն ըսաւ
54 մէկը դրուած չէր ։ Եւ ան օրը
եուրբաթ էր, ու շաբաթը պիտի
զսկսէր ։
55 Եւ անոր ետևէն գացին ան կնիկ-
ները՝ էոր իրեն հետ Գալիլեայէն
եկած էին, ըու տեսան գերեզմանը՝
և թէ ինչպէս անոր մարմինը հոն
56 դրուեցաւ ։ Եւ դառնալով՝ թխուն-
կեր ու եղեր պատրաստեցին, և
շաբաթ օրը հանգստացան ժպա-
տուիրանքին համեմատ ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Երկու հրեշտակներ Քրիստոսի յարութիւնը կ'աւետեն գերեզմանը եկող կանանց ։ 9 Անոնք ալ աս լուրը ուրիշներուն կը պատմեն ։ 13 Քրիստոս կ'երևնայ Էմմաուս գացող երկու աշակերտներուն. 36 ետքը առաքեալներուն, և անոնց անհաւատութիւնը կը յանդիմանէ. 47 պատուէր մը կու տայ անոնց. 49 Հոգւոյն Սրբոյ գալստեան խոստմունքը կ'ընէ, 51 և կը համբառնայ երկինքը ։

1 աՈւ մէկշաբթի օրը առտուանց
շատ կանուխ գերեզմանը ե-
կան, բու բերին ան խունկերը որ
պատրաստեր էին, և ուրիշ կնիկներ
2 ալ անոնց հետ ։ գՈւ քարը գերեզ-
մանէն մէկդի գլորցուած գտան ։
3 դԵւ ներս մտնելով՝ Տէր Յիսուսի
4 մարմինը հոն չգտան ։ Ու եղաւ որ
երբ անոնք աս բանիս համար տա-
րակուսանաց մէջ էին, եահա եր-
կու մարդիկ լուսափայլ հանդերձ-
5 ներով հասան անոնց ։ Ու երբոր
վախով լեցուած՝ երեսնին գետ 'ի
գետինը ծռեցին, անոնք ըսին
անոնց, Ինչո՞ւ համար ողջը մեռել-
6 ներուն հետ կը փնտռէք. Հոս չէ
ան, հապա յարութիւն առաւ.
զՄտքերնիդ բերէք ինչոր խօսե-
ցաւ ձեզի երբոր դեռ Գալիլեայի

Ցամ Տեառն 33

ձ Եշ. ը. 19. Ովս. ժ. 8. Յայտ. զ. 16. թ. 6.
ն Առակ. ժա. 31. Երեմ. իե. 29. Եզեկ. ի. 47. իա. 3. 4. ա Պետ. դ. 17.
շ Եշ. ծգ. 12. Մատ. իէ. 38.
պ Մատ. իէ. 33. Մար. ժե. 22. Յով. ժթ. 17. 18.
չ Մատ. ե. 44. Գործ. է. 59. ա Կոր. դ. 12.
ռ Գործ. գ. 17.
ս Մատ. իէ. 35. Մար. ժե. 24. Յով. ժթ. 23.
վ Սաղ. իբ. 17. Զաք. ժբ. 10.
տ Մատ. իէ. 39. Մար. ժե. 29.
ր Մատ. իէ. 37. Մար. ժե. 26. Յով. ժթ. 19.
ց Մատ. իէ. 44. Մար. ժե. 32.
ւ Մատ. իէ. 45. Մար. ժե. 33.
փ Մատ. իէ. 51. Մար. ժե. 38.
ք Սաղ. լա. 5. ա Պետ. բ. 23.
օ Մատ. իէ. 50. Մար. ժե. 37. Յով. ժթ. 30.
ֆ Մատ. իէ. 54. Մար. ժե. 39.

ա Սաղ. լը. 11. Մատ. իէ. 55. Մար. ժե. 40. Տես Յով. ժթ. 25.
բ Մատ. իէ. 57. Մար. ժե. 42. Յով. ժթ. 38.
գ Մար. ժե. 43. Ղկ. բ. 25. 38.
դ Մատ. իէ. 59. Մար. ժե. 46.
ե Մատ. իէ. 62.
զ Յուն. լուսնար.
է Ղկ. ը. 2.
ը Մար. ժե. 47.
թ Մար. ժզ. 1.
ժ Ել. ի. 10.

ա Մատ. իը. 1. Մար. ժզ. 1. Յով. ի. 1.
բ Ղկ. իգ. 56.
գ Մատ. իը. 2. Մար. ժզ. 4.
դ Հմր 23. Մար. ժզ. 5.
ե Յով. ի. 12. Գործ. ա. 10.
զ Մատ. ժզ. 21. ժէ. 23. Մար. ը. 31. թ. 30. Ղկ. թ. 22.

Ցամ Տեառն 33

7 մէջ էր, ըսելով թէ Որդին մար-
դոյ պէտք է որ մեղաւոր մարդոց
ձեռքը մատնուի ու խաչը ելլէ, ու
երրորդ օրը յարութիւն առնէ.
8 Եւ միտքերնին բերին անոր խօսքե-
9 րը ։ Ու գերեզմանէն դառնալով
աս ամէն բաները պատմեցին տաս-
նումէկին ու բոլոր ուրիշներուն ։
10 Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացին
ու Յովհաննա և Յակոբոսին մայ-
րը Մարիամ, ու անոնց հետ ու-
րիշներ ալ, որ աս բաները առա-
11 քեալներուն պատմեցին ։ Եւ ա-
նոնց առջեւ ցնորական խօսքեր
երեւցաւ անոնց զրուցածը, ու չէին
12 հաւատար անոնց ։ Բայց Պետրոս
ելաւ վազեց դէպ 'ի գերեզմանը,
ու ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ
միայն կտաւները կը կենային. ու
գնաց՝ իր մտքին մէջ զարմանալով
ան եղածին վրայ ։
13 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն
օրը մէկ գեղ մը կ'երթային, որ
Երուսաղեմէն վաթսուն ասպարէզ
հեռու էր, և անոր անունը Էմ-
14 մաւուս էր ։ Եւ անոնք կը խօսէին
իրարու հետ աս բոլոր եղած անց-
15 քերուն վրայով ։ Ու եղաւ որ երբ
անոնք կը խօսակցէին ու խորհըր-
դածութիւն կ'ընէին, Յիսուս
ինքն ալ մօտենալով՝ հետերնին
16 կ'երթար ։ Բայց անոնց աչքերը
բռնուած էին, որ զինքը չճանչնան ։
17 Եւ ըսաւ անոնց, Ի՞նչ է աս խօս-
քերը, որ քալելով իրարու հետ կը
խօսակցիք, ու տրտմած ալ էք ։
18 Պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկը՝
որուն անունը Կղէովպաս էր, ու
ըսաւ անոր, Դո՞ւն միայն Երու-
սաղեմի մէջ կը կենաս, ու չես գի-
տեր թէ ինչեր եղաւ հոն աս օրե-
19 րս ։ Եւ ինքը ըսաւ անոնց, Ի՞նչ.
անոնք ալ ըսին իրեն, Նազովրեցի
Յիսուսին համար, ան որ Աստու-
ծոյ և բոլոր ժողովուրդին առջեւ
գործքով ու խօսքով զօրաւոր
20 մարգարէ մը եղաւ. Ինչպէս քա-
հանայապետները ու մեր իշխաննե-
րը մահուան դատաստանի մատնե-
ցին անիկայ և խաչը հանեցին ։
21 Իսկ մենք կը յուսայինք թէ անի-
կայ էր որ Իսրայէլը պիտի ազա-
տէր. և աս ամենուն վրայ աս եր-
րորդ օրն է որ աս բաները եղաւ ։
22 Նաև մեր մէջէն մէկ քանի կնիկ-
ներ ալ մեզ զարմացուցին, որոնք
առտուանց կանուխ գերեզմանը
23 գացին, Ու անոր մարմինը չգտնե-
լով՝ եկան ու ըսին թէ հրեշտակ-
ներու տեսիլք ալ տեսան, որոնք
24 ըսեր են թէ անիկայ ողջ է ։ Եւ
մերիններէն մէկքանիներն ալ գե-
րեզմանը գացին ու անանկ գտան,
ինչպէս որ ան կնիկները զրուցե-
ցին, միայն թէ զինքը չտեսան ։
25 Ան ալ ըսաւ անոնց, Ո՜վ անմիտ-
ներ ու թուլասիրտներ հաւատալու
ան բոլոր բաներուն՝ որ մարգարէ-
26 ները խօսեցան. Չէ՞ որ Քրիս-
տոսի պէտք էր աս չարչարանքները
27 կրել, և իր փառքը մտնել ։ Ու
սկսելով Մովսէսէն և բոլոր
մարգարէներէն՝ կը մեկնէր անոնց
ինչ որ իրեն համար բոլոր գիրքե-
28 րուն մէջ գրուած էր ։ Երբոր մօ-
տեցան ան գեղին՝ ուր որ կ'երթա-
յին, ինքն ալ կը ցուցընէր որ-
պէս թէ աւելի հեռու տեղ մը
29 պիտի երթար ։ Բայց ստի-
պեցին զինքը ու ըսին, Մեր քո-
վը կեցիր, ինչու որ իրիկունը
մօտ է և օրը իջած է. և մտաւ
30 անոնց հետ կենալու ։ Ու եղաւ
որ երբ ինքը անոնց հետ սեղան
նստաւ, հացը առաւ՝ օրհնեց, ու
31 կտրելով տուաւ անոնց ։ Ան ա-
տենը անոնց աչքերը բացուեցաւ
ու զինքը ճանչցան, և ինքը ա-
32 նոնցմէ աներեւոյթ եղաւ ։ Ու իրա-
րու կ'ըսէին, Չէ՞ որ սիրտերնիս
մեր ներսի դին կը բորբոքէր, երբոր
ինքը մեր հետը կը խօսէր ճամբուն
մէջ, և գիրքերը կը մեկնէր մեզի ։
33 Ու ելան նոյն ժամուն Երուսա-
ղէմ դարձան, ու մէկտեղ ժող-
վուած գտան տասնումէկը ու ա-
34 նոնց հետ եղողները, Որոնք կ'ըսէ-
ին թէ Իրաւցընէ Տէրը յարու-
թիւն առաւ, ու Սիմոնին երե-
35 ցաւ ։ Եւ իրենք պատմեցին ինչ
որ ճամբուն վրայ եղաւ, և թէ ին-
տոր ինքզինքը իրենց ճանչցուց հա-
ցը կտրած ատենը ։
36 Եւ քանի որ աս բաները կը խօ-
սէին, Յիսուս ինքը կայնեցաւ ա-
նոնց մէջտեղը ու ըսաւ անոնց,
37 Խաղաղութիւն ձեզի ։ Բայց ա-
նոնք զարհուրելով կը վախնային,
ու կը կարծէին թէ ոգի մը կը
38 տեսնեն ։ Եւ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ
խռոված էք, և ինչո՞ւ սիրտեր-
նուդ մէջը խորհուրդներ կ'ելլեն ։
39 Տեսէք ձեռքերս ու ոտքերս, որ ես
ինքս եմ. շօշափեցէք զիս ու տե-
սէք, վասն զի ոգին մարմին և ոս-
կորներ չունենար, ինչպէս որ զիս
40 կը տեսնէք որ ունիմ ։ Եւ աս
ըսելով ձեռքերը ու ոտքերը ցու-
41 ցուց անոնց ։ Ու երբոր տակաւին
ուրախութենէն չէին հաւա-
տար՝ և զարմանքի մէջ էին, ըսաւ
անոնց, Ուտելիք մը ունի՞ք հոս ։
42 Անոնք ալ կտոր մը խորոված ձուկ
ու մեղրախորիսխ տուին իրեն ։
43 Եւ առաւ կերաւ անոնց առջեւ ։
44 Եւ ըսաւ անոնց, Ասոնք են ան

Յով. ի. 22 · Մատ. իը. 8. Մար. ժզ. 10 · Ղւ. ը. 3 · Մար. ժզ. 11. Հմր 25 · Յով. ի. 3. 6 · Մար. ժզ. 12 · Մատ. ժը. 20. Հմր 36 · Յով. ի. 14. իա. 4 · Յով. ժթ. 25 · Մատ. իա. 11. Ղւ. է. 16. Յով. գ. 2. գ. 19. գ. 14. Գոր. ը. 22 · Գոր. է. 22 · Ղւ. իգ. 1. Գոր. ժգ. 27. 28 · Ղւ. ա. 68. ը. 38. Գոր. ա. 6 · Մատ. իը. 8. Մար. ժզ. 10. Հմր 9. 10. Յով. ի. 18 · Հմր 12

Հմր 46. Գոր. ժէ. 3. ա Պետ. ա. 11 · Հմր 45 · Ծն. գ. 15. իբ. 18. իզ. 4. խթ. 10. Թու. իա. 9. ը Օր. ժը. 15 · Սաղ. ժզ. 9. 10. իբ. ծը. 11. Եւ. է. 14. թ. 6. խ. 10. 11. ծ. 6. ծգ. Երեմ. իգ. 5. լգ. 14. 15. Եզեկ. լդ. 23. լէ. 25. Դան. թ. 24. Միք. է. 20. Մաղ. գ. 1. դ. 2. Տես Յով. ա. 45 · Տես Ծն. լր. 26. խր. 7. Մար. գ. 48 · Ծն. ժթ. 3. Գոր. ժգ. 15 · Մատ. ժգ. 19 · ա Կոր. ժե. 5 · Մար. ժզ. 14. Յով. ի. 19. ա Կոր. ժե. 5 · Մար. զ. 49 · Յով. ի. 20. 27 · Ծն. խե. 26 · Յով. իա. 5 · Գոր. ժ. 41 · Մատ. ժզ. 21. ժէ. 21. ի. 18. Մար. ը. 31. Ղւ. թ. 22. ժը. 31. Հմր 6

Յամի Տեառն 33

ե Գործ. ժզ. 14։ զ Հմր 26։ Սաղ. իբ։ Եսա. ծ. 6։ ծգ. 2, ‑։ Գործ. ժէ. 3։ — Դան. թ. 24։ Գործ. ժզ. 38. 46։ ա Յով. բ. 12։ ը Ծն. ժբ. 3։ Սաղ. իբ. 27։ Եսա. խթ. 6, 22։ Երեմ. լա. 34։ Ովս. բ. 23։ Միք. դ. 2։ Մաղ. ա. 11։ ‡ Յով. ժե. 27։ Գործ. ա. 8, 22։ բ. 32։ գ. 15։

խօսքերը որ ձեզի խօսեցայ՝ երբոր դեռ ձեր հետն էի. թէ պէտք է որ կատարուի ան ամէնը՝ որ Մովսէսի օրէնքին մէջ ու մարգարէներուն մէջ և սաղմոսներուն մէջ ինծի
45 համար գրուած են։ *Ան ատեն անոնց միտքը բացաւ որ գիր-
46 քերը հասկընան. Եւ ըսաւ անոնց թէ Ասանկ գրուած է, և ‡ա- սանկ պէտք էր Քրիստոսի չարչարուիլ, ու երրորդ օրը մեռելներէն
47 յարութիւն առնել. Եւ անոր անունովը — ապաշխարութիւն ու մեղաց թողութիւն քարոզուիլ ‡ բոլոր ազգերու մէջ՝ Երուսաղեմէն
48 սկսած։ ‡Ու դուք էք աս բաներուս
49 վկաները։ ‡ Եւ ահա ես իմ Հօրս խոստմունքը ձեր վրայ կը ղրկեմ. բայց դուք Երուսաղէմ քաղաքիս մէջը նստեցէք, մինչև որ վերէն զօրութիւն առնէք վրանիդ։
50 ‡ Եւ զանոնք մինչև Բեթանիա հանեց, ու իր ձեռքերը վեր վեր-
51 ցընելով օրհնեց անոնք։ ‡Եւ ե- ղաւ որ երբ անոնք կ'օրհնէր, զա- տուեցաւ անոնցմէ ու վեր կ'ելլէր
52 երկինքը։ ‡ Անոնք ալ երկրպա- գութիւն ընելով անոր, մեծ ու- րախութեամբ Երուսաղէմ դար-
53 ձան. ‡Եւ ամէն ատեն տաճարին մէջն էին, ու կը գովաբանէին և կ'օրհնէին զԱստուած։ Ամէն։

Յամի Տեառն 33

‡ Եսա. խդ. 3։ Յովել. բ. 28։ Յով. ժզ. 16, 26։ ժե. 26։ ժզ. 7։ Գործ. ա. 4։ բ. 1, ‑։ ‡ Գործ. ա. 12։ ‡ Թագ. բ. 11։ Մար. ժզ. 19։ Յով. ի. 17։ Գործ. ա. 9։ Եփե. դ. 8։ ‡ Մատ. իը. 9, 17։ ‡ Գործ. բ. 46։ ե. 42։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յիսուս Քրիստոսի Աստուածութիւնը, մարդկութիւնը և պաշտօնը։ 15 Յովհաննէսին վկայութիւնը Քրիստոսի համար։ 39 Քրիստոս իրեն կը կանչէ Անդրէասը, Պետրոսը, ‑։

1 — Սկիզբէն էր Բանը, ու Բանը ‡ Աստուծոյ քովն էր, ‡և Բանը
2 Աստուած էր։ ‡Անիկայ սկիզբէն
3 Աստուծոյ քովն էր։ ‡ Ամէն բան անով եղաւ, և առանց անոր բան
4 մը չեղաւ՝ ինչ որ եղաւ։ ‡Կեանքը անով էր, ‡ու կեանքը մարդոց
5 լոյսն էր. ‡Եւ լոյսը խաւարի մէջ կը լուսաւորէր, ու խաւարը զանիկայ չհասկըցաւ։
6 ‡ Աստուծմէ խրկուած մարդ մը կար, որուն անունը Յովհաննէս
7 էր։ ‡Անիկայ վկայութեան եկաւ՝ որ Լուսոյն համար վկայէ, որ ամէնքը անոր միջոցովը հաւատան։
8 Ինքը չէր ան Լոյսը, հապա ‡[illegible] որ Լուսոյն համար վկայութիւն տայ։
9 ‡Ճշմարիտ Լոյսը ան էր, որ աշխարհ *եկող բոլոր մարդիկը կը
10 լուսաւորէ։ Ինքը աշխարհի մէջ էր, ‡և աշխարհս անով եղաւ, ու
11 աշխարհս զանիկայ չճանչցաւ։ ‡Իւրեններուն եկաւ, և իւրենները զին-
12 քը չընդունեցին։ ‡Բայց որոնք որ զինքը ընդունեցին, անոնց իշխանութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիներ ըլլալու, որոնք կը հաւատան իր
13 անուանը. ‡Որ անոնք ոչ արիւնէ և ոչ մարմինի կամքէ՝ ոչ ալ մարդու կամքէ, հապա Աստուծմէ ծը-
14 նան։ ‡Եւ Բանը ‡մարմին եղաւ ու մեր մէջը բնակեցաւ, (‡և անոր փառքը տեսանք, Հօրմէն միածնի փառքին պէս,) ‡շնորհքով ու ճըշմարտութիւնով լեցուն։
15 ‡Յովհաննէս վկայեց անոր համար և աղաղակեց ըսելով, Ասիկայ է՝ որուն համար կը զրուցէի, ‡Ան որ իմ ետևէս կու գայ, ինծմէ առաջ եղաւ, ‡ինչու որ ինծմէ ա-
16 ռաջ էր։ ‡Եւ անոր լեցունութենէն մենք ամէնքս շնորհք առինք
17 շնորհքի տեղ։ Ինչու որ ‡օրէնքը Մովսէսի ձեռքով տրուեցաւ, ‡բայց ‡շնորհքը ‡ու ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը եղան։
18 ‡Մէկը երբէք զԱստուած տեսած չէ, ‡բայց միածին Որդին որ Հօրը ծոցն է, անիկայ պատմեց։
19 ‡Ու Յովհաննէսին վկայութիւնը աս է, երբոր Հրէաները Երուսաղէմէն քահանաներ ու Ղևտացիներ խրկեցին որ հարցընեն անոր թէ
20 Դուն ո՞վ ես։ ‡Եւ անիկայ խոս-

‡ Առակ. ը. 22, 23, ‑։ Կող. ա. 17։ ա Յով. ա. 1։ Յայտ. ա. 2։ ժթ. 13։ ‡ Առակ. ը. 30։ Գղ. ժէ. 5։ ա Յով. ա. 2։ ‡ Փիլ. բ. 6։ ա Յով. ե. 7։

Յա. Տ. 26

‡ Ծն. ա. 1։ ‡ Սաղ. լգ. 6։ Հմր 10։ Եփե. գ. 9։ Կող. ա. 16։ Եբր. ա. 2։ Յայտ. դ. 11։ ‡ Գլ. ե. 26։ ա Յով. ե. 11։ ‡ Գլ. ը. 12։ թ. 5։ ժբ. 35, 46։ ‡ Գլ. գ. 19։ ‡ Մաղ. գ. 1։ Մատ. գ. 1։ Ղու. գ. 2։ Հմր 33։ ծ Գործ. ժթ. 4։ ‡ Հմր 4։ Եսա. խթ. 6։ ա Յով. բ. 8։ * Կամ գալով. Հմր 3։ Եբր. ա. 2։ ժա. 3։ ‡ Ղու. ժթ. 14։ Գործ. գ. 26։ ժգ. 46։ ‡ Եսա. ծզ. 5։ Հռով. ը. 15։ Գաղ. գ. 26։ բ Պետ. ա. 4։ ա Յով. գ. 1։

Յամի Տեառն 26

‡ Գլ. գ. 5։ Յակ. ա. 18։ ա Պետ. ա. 23։ ‡ Մատ. ա. 16, 20։ Ղու. ա. 31, 35։ բ. 7։ ա Տիմ. գ. 16։ ‡ Հռով. ա. 3։ Գաղ. գ. 4։ Եբր. բ. 11, 14, 16, 17։ ‡ Եսա. խ. 5։ Մատ. ժէ. 2։ Գլ. բ. 11։ ժա. 40։ բ Պետ. ա. 17։ ‡ Կող. ա. 19։ բ. 9, 10։ ‡ Եւ. ի. 1, ‑։ բ Օր. գ. 44։ ‡ Հմր 32։ Գլ. գ. 32։ ե. 33։ ‡ Մատ. գ. 11։ Մար. ա. 7։ Ղու. գ. 16։ Հմր 27, 30։ Գլ. գ. 31։ ‡ Գլ. ը. 58։ Կող. ա. 17։ Յա. Տ. 30 ‡ Գլ. գ. 34։ Եփե. ա. 6, 7, 8։ ‡ Գլ. ա. 1։ ‡ Հռով. գ. 24։ ե. 21։ գ. 14։ ‡ Գլ. ը. 1։ լգ. 4։ ‡ Ել. լգ. 20։ բ Օր. դ. 12։ Մատ. ժա. 27։ 32։ ժգ. 6։ ‡ Ել. լգ. 20։ ա Տիմ. ա. 17։ գ. 16։ ա Յով. ա. 22։ Գլ. գ. 46։ ա Յով. գ. 9։ Ղու. ժ. 22։ Գլ. գ. 16, 18։ ‡ Հմր 14։ Գլ. գ. 28։ Գործ. ժգ. 25։ ‡ Ղու. գ. 15։ ‡ Գլ. ե. 33։

Յամի Տեառն 30

տովանեցաւ ու չուրացաւ . խոս-
տովանեցաւ թէ Ես Քրիստոսը
21 չեմ ։ Ու հարցուցին անոր , Հա-
պա ի՞նչ , [ա]Եղիա՞ն ես . և ըսաւ ,
Չեմ . [բ]Ա՞ն մարգարէ՞ն ես . պա-
22 տասխան տուաւ թէ Չէ ։ Ա՛ն
ատենը ըսին անոր , Դուն ո՞վ ես .
ըսէ՛ մեզի , որ պատասխան տանինք
մեզ խրկողներուն . դուն ի՞նչ կ'ը-
23 սես քեզի համար ։ [գ]Ըսաւ , Ես
անոր ձայնն եմ՝ որ անապատին մէջ
կը կանչէ ։ Շիտկեցէք Տէրոջը
ճամբան , [դ]ինչպէս որ Եսայի մար-
24 գարէն ըսաւ ։ Եւ ան խրկուած-
25 ները փարիսեցիներէն էին . Ու
հարցուցին իրեն ըսելով , Հապա
ինչո՞ւ մկրտութիւն կ'ընես , թէ
որ դուն Քրիստոսը չես , ու ոչ
26 Եղիան , և ոչ մարգարէն ։ Պա-
տասխան տուաւ անոնց Յովհաննէս
ու ըսաւ , [ե]Ես ջրով կը մկրտեմ ,
[զ]բայց ձեր մէջը մէկը կայ որ դուք
27 զան չէք ճանչնար . [է]Անիկայ է իմ
ետեւէս եկողը՝ որ ինձմէ առաջ ե-
ղաւ , որ ես արժանի չեմ անոր
28 կօշիկին կապը քակելու ։ Աս բա-
ները [ը]Բեթաբարայի մէջ եղաւ Յոր-
դանանու անդիի կողմը , ուր որ
Յովհաննէս կը կենար ու կը մը-
կրտէր ։

29 Հետեւեալ օրը [Յովհաննէս] տե-
սաւ Յիսուսը որ իրեն կու գար , և
ըսաւ , Ահա Աստուծոյ [թ]Գառը՝ [ժ]որ
30 աշխարհի մեղքը կը վերցնէ ։ [ի]Ա-
նիկայ է՝ որուն համար ես կը զրու-
ցէի , Իմ ետեւէս մարդ մը կու գայ՝
որ ինձմէ առաջ եղաւ , ինչու որ
31 ինձմէ առաջ էր ։ Ու ես զանիկայ
չէի ճանչնար , բայց [լ]անոր համար
ես եկայ ջրով մկրտելու , որ անի-
32 կայ Իսրայելին յայտնուի ։ [խ]Եւ
Յովհաննէս վկայութիւն տուաւ ը-
սելով թէ Կը տեսնէի Հոգին
որ աղաւնիի պէս երկինքէն կ'իջ-
նէր , ու անոր վրայ կը հանգչէր ։
33 Եւ ես զանիկայ չէի ճանչնար , բայց
ան որ զիս խրկեց ջրով մկրտելու ,
ինքը ըսաւ ինծի , Որու վրայ տես-
նես Հոգին , որ կ'իջնէ ու կը
հանգչի անոր վրայ , [ծ]Անիկայ է որ
34 Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ ։ Ես
ալ տեսայ , ու վկայեցի թէ ասիկայ
է Աստուծոյ Որդին ։

35 Հետեւեալ օրը դարձեալ Յով-
հաննէս կայներ էր , և իր աշա-
36 կերտներէն երկուքը ։ Ու նայելով
Յիսուսի վրայ որ կը պտըտէր ,
ըսաւ , [կ]Ահա՛ Աստուծոյ Գառը ։
37 Եւ լսեցին անկէ երկու աշակերտ-
ները՝ երբոր կը խօսէր , ու գացին
38 Յիսուսի ետեւէն ։ Յիսուս երբոր
դարձաւ ու տեսաւ անոնք որ իր
ետեւէն կու գային , ըսաւ անոնց ,

[ա] Մաղ . դ . 5 ։ Մատ . ժէ . 10 ։
[բ] Օր . ժը . 15 , 18 ։
[գ] Մատ . գ . 3 ։ Մար . ա . 3 ։ Ղուկ . գ . 4 ։ Գլ . գ . 28 ։
[դ] Ես . խ . 3 ։
[ե] Մատ . գ . 11 ։
[զ] Մաղ . գ . 1 ։
[է] Հմր 15 . 30 ։ Գործ . ժթ . 4 ։
[ը] Դատ . է . 24 ։ Գլ . ժ . 40 ։
[թ] Եւ . ժբ . 3 ։ Ես . ծգ . 7 ։ Հմր 36 ։ Գործ . ը . 32 ։ Ա Պետ . ա . 19 ։ Յայտ . ե . 6 , &c. ։
[ժ] Ես . ծգ . 11 ։ Ա Կոր . ժե . 3 ։ Գաղ . ա . 4 ։ Եբր . ա . 3 ։ բ . 17 ։ թ . 28 ։ Ա Պետ . բ . 24 ։ գ . 18 ։ Ա Յով . բ . 2 ։ գ . 5 ։ դ . 10 ։ Յայտ . ա . 5 ։
[ի] Հմր 15 . 27 ։
[լ] Մաղ . գ . 1 ։ Մատ . գ . 6 ։ Ղուկ . ա . 17 , 76 , 77 ։ գ . 3 , 4 ։
[խ] Մատ . գ . 16 ։ Մար . ա . 10 ։ Ղուկ . գ . 22 ։ Գլ . ե . 32 ։
[ծ] Մատ . գ . 11 ։ Գործ . ա . 5 ։ բ . 4 ։ ժ . 44 ։ ժթ . 6 ։
[կ] Հմր 29 ։

Յամի Տեառն 30

ի՞նչ կ'ուզէք . անոնք ալ ըսին
իրեն , Ռաբբի , (որ թարգմա-
նուելով վարդապետ ըսել է ,)
39 ո՞ւր է քու օթեւանդ ։ Ըսաւ ա-
նոնց , Եկէք ու տեսէք . եկան ու
տեսան ուր տեղ որ էր իր օ-
թեւանը . և ան օրը անոր քովը
կեցան , ինչու որ ժամը տասնի
40 ատեններ էր ։ Սիմոն Պետրոսին
եղբայրը [ա]Անդրէաս ան երկուքէն
մէկն էր , որ լսեցին Յովհաննէսէն
41 և անոր ետեւէն գացին ։ Ասիկայ
նախ իր Սիմոն եղբայրը կը գտնէ
և կ'ըսէ անոր , Գտանք Մեսիան ,
(որ *Քրիստոս կը թարգմանուի .)
42 Ու տարաւ զանիկայ Յիսուսի քո-
վը . Յիսուս անոր նայելով՝ ըսաւ ,
Դուն ես Յովնանի որդին Սիմո-
նը , [բ]դուն Կեփաս պիտի ըսուիս ,
որ †Պետրոս կը թարգմանուի ։

43 Հետեւեալ օրը Յիսուս Գալի-
լեա ելլել ուզեց , և Փիլիպպոսը
գտնելով՝ ըսաւ անոր , Եկուր իմ
44 ետեւէս ։ [գ]Եւ Փիլիպպոս Բեթ-
սայիդայէն էր՝ Անդրէասին ու
45 Պետրոսին քաղաքէն ։ Փիլիպպոս
[դ]կը գտնէ Նաթանայէլը և կ'ըսէ
անոր , Ա՛ն որուն համար [ե]Մովսէս
օրինաց մէջ գրեց , [զ]և մարգարէ-
ներն ալ , զանիկայ գտանք , այսինքն
Յիսուս [է]Նազովրեցին՝ Յովսէփի
46 որդին ։ Եւ Նաթանայէլ ըսաւ
անոր , [ը]Նազարեթէն կարելի՞ է
որ աղէկ բան մը ըլլայ . ըսաւ անոր
47 Փիլիպպոս , Եկո՛ւր ու տես ։ Յի-
սուս երբոր տեսաւ Նաթանայէլը
որ դէպ 'ի իրեն կու գար , ըսաւ
անոր համար , [թ]Ահա՛ իրաւցընէ
Իսրայելացի մը , որուն ներսը նեն-
48 գութիւն չկայ ։ Նաթանայէլ
ըսաւ անոր , Ո՞ւսկից կը ճանչնաս
զիս . պատասխան տուաւ Յիսուս
ու ըսաւ անոր , Դեռ Փիլիպպոս
քեզ չկանչած , դուն որ թզենիին
տակն էիր , ես քեզ տեսայ ։
49 Պատասխան տուաւ Նաթանայէլ
ու ըսաւ անոր , Ռա՛բբի՝ [ժ]դուն ես
Աստուծոյ Որդին , [ի]դուն ես Իս-
50 րայելի թագաւորը ։ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ և ըսաւ անոր ,
Ասոր համար՝ որ քեզի ըսի թէ
քեզ թզենիին տակը տեսայ , կը
հաւատա՞ս . ասկէ աւելի մեծ բա-
51 ներ պիտի տեսնես ։ Ու ըսաւ ա-
նոր , Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի , [լ]ասկէ ետք պիտի տեսնէք
երկինքը բացուած , և Աստուծոյ
հրեշտակները՝ որ կ'ելլեն ու կ'իջ-
նեն Որդւոյ մարդոյ վրայ ։

ԳԼ . Բ

1 Քրիստոս ջուրը գինիի կը փոխէ , 12 կ'երթայ
Կափառնայում ու ետքը Երուսաղէմ , 14
ուր տեղ տաճարէն դուրս կը հանէ գնողները

[ա] Մատ . դ . 18 ։
* Յն . օծեալ
[բ] Մատ . ժզ . 18 ։
† Յն . վէմ ։
[գ] Գլ . ժբ . 21 ։
[դ] Գլ . խա . 2 ։
[ե] Ծն . գ . 15 ։ խթ . 10 ։ Օր . ժը . 18 , &c. ։ Տես Ղուկ . իդ . 27 ։
[զ] Ես . դ . 2 ։ է . 14 ։ թ . 6 ։ ծգ . 2 , &c. ։ Միք . ե . 2 ։ Զաք . զ . 12 ։ թ . 9 ։ Տես Ղուկ . իդ . 27 ։
[է] Մատ . բ . 23 ։ Ղուկ . բ . 4 ։
[ը] Գլ . է . 41 , 42 , 52 ։
[թ] Սաղ . լբ . 2 ։ հգ . 1 ։ Գլ . ը . 39 ։ Հռով . բ . 28 , 29 ։ թ . 6 ։
[ժ] Մատ . ժդ . 33 ։
[ի] Մատ . իա . 5 ։ իէ . 11 , 42 ։ Գլ . ժը . 37 ։ ժթ . 3 ։
[լ] Ծն . իը . 12 ։ Մատ . դ . 11 ։ Ղուկ . բ . 9 , 13 ։ իբ . 43 ։ իդ . 4 ։ Գործ . ա . 10 ։

Ցամփ Տետրան 30

և ծախողները . 19 կը նախաձայնէ իր մահը և յարութիւնը ։ 23 Շատերը իր հրաշքները տեսնելով կը հաւատան իրեն , բայց ինքը իր անձը չհաւատար անոնց ։

1 Ու երրորդ օրը հարսնիք մը կար
Գալիլեայի Կանայ քաղաքը , և
2 Յիսուսի մայրը հոն էր ։ Յիսուս
ալ կանչուեցաւ այն հարսնիքը՝ ու
3 իր աշակերտներն ալ ։ Ու երբոր
գինին պակսեցաւ , Յիսուսի մայ-
4 րը ըսաւ անոր , Գինի չունին ։ Յի-
սուս ըսաւ անոր , Կնիկ՝ դուն
իմ հետս ի՞նչ բան ունիս . իմ
5 ժամանակս դեռ հասած չէ ։ Իր
մայրը սպասաւորներուն ըսաւ ,
6 Ի՛նչ որ ձեզի ըսէ , ըրէք ։ Հոն
վեց հատ քարէ կարասներ դրուած
էին Հրէից մաքրուելու [illegible]
[illegible] համեմատ , որ անոնց ամէն
մէկը երկու կամ իրեք մար չափ
7 կ'առնէր ։ Յիսուս ըսաւ անոնց ,
Լեցուցէք այդ կարասները ջրով .
ու լեցուցին անոնք մինչև բերանը ։
8 Եւ ըսաւ անոնց , Հիմա հանեցէք
ու սեղանապետին տարէք . անոնք
9 ալ տարին ։ Ու սեղանապետը
երբոր գինի եղած ջուրին համը
առաւ , և չէր գիտեր ուսկից ըլլա-
լը . (բայց սպասաւորները որ ջուրը
քաշեր էին , գիտէին .) սեղանա-
10 պետը կը խօսի փեսային , Ու անոր
կ'ըսէ , Ամէն մարդ աղէկ գինին ա-
ռաջ կը մատուցանէ , ու երբոր
խմած կ'ըլլան , այն ատենը տոր-
նագոյնը . բայց դուն աղէկ գինին
11 մինչև հիմա պահեցիր ։ Յիսուս
հրաշքներուն սկիզբը աս ըրաւ Գա-
լիլեայի Կանայ քաղաքին մէջ , և իր
փառքը յայտնեց . ու իր աշա-
կերտները հաւատացին իրեն ։
12 Անկէ ետև Յիսուս Կափառնա-
յում իջաւ , ինքը և իր մայրը ու
իր եղբայրները և իր աշակերտնե-
րը , ու շատ օրեր հոն չկեցան ։
13 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր , ու
14 Յիսուս Երուսաղէմ ելաւ . Եւ
տաճարին մէջ գտաւ արջառ ու
ոչխար և աղաւնի ծախողները , ու
սակ փոխողներն ալ՝ որ նստեր
15 էին . Եւ չուանէ խարազան մը շի-
նելով՝ ամէնը տաճարէն դուրս հա-
նեց , ոչխարներն ալ ու արջառ-
ներն ալ , և սակ փոխողներուն
պղինձները ցրուեց ըրաւ , ու սե-
16 ղանները կործանեց . Եւ աղաւնի
ծախողներուն ըսաւ , Ասկէ վեր-
ցուցէք ատոնք , իմ Հօրս տունը
17 առուտուրի տուն մի՛ ընէք ։ Եւ
իր աշակերտները միտքերնին բերին
որ գրուած է , Քու տանդ նա-
խանձը զիս կերաւ ։
18 Ան ատենը պատասխան տուին
Հրէաները ու ըսին անոր , Ի՞նչ
նշան կը ցուցընես մեզի՝ որ ատ բա-
19 ները կ'ընես ։ Պատասխան տուաւ
Յիսուս ու ըսաւ անոնց , Քակե-
ցէք աս տաճարը , ու իրեք օրուան
20 մէջ անիկայ պիտի կանգնեմ ։ Եւ
Հրէաները ըսին , Քառասունու-
վեց տարուան մէջ շինուեցաւ աս
տաճարը , և դուն իրեք օրուան
մէջ պիտի կանգնե՞ս անիկայ ։
21 Բայց ինքը իր մարմնոյն տաճարին
22 համար կ'ըսէր ։ Ուստի երբոր ինքը
մեռելներէն յարութիւն առաւ ,
իր աշակերտները միտքերնին բե-
րին թէ աս բանը ըսած էր , ու
հաւատացին գիրքին և Յիսուսի
ըսած խօսքին ։
23 Ու երբոր զատկի տօնին ատենը
Երուսաղէմ էր , շատ մարդիկ ա-
նոր ըրած հրաշքները տեսնելով՝
24 հաւատացին անոր անուանը ։ Բայց
ինքը Յիսուս իր անձը անոնց չէր
հաւատար , ինչու որ ինքը գիտէր
25 ամէն մարդ . Ու պէտք չէր որ մէկը
մարդու համար վկայութիւն տայ
իրեն , քանզի ինքը գիտէր թէ
ինչ կայ մարդուն ներսի դին ։

ԳԼ. Գ

1 Քրիստոս կը սորվեցընէ Նիկոդեմոսին թէ վերստին ծնունդը հարկաւոր է . 14 թէ փրկուելու համար պէտք է հաւատքով իր մահուանը նայիլ . 16 թէ Աստուած մեծ սէր ունի մարդոց վրայ . 18 թէ անհաւատները պիտի դատապարտուին ։ 23 Յովհաննէսին մկրտութիւնը , անոր վկայութիւնը և վարդապետութիւնը Քրիստոսի վրայով ։

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար
Նիկոդեմոս անունով , որ Հր-
2 րէից իշխան էր ։ Անիկա գիշե-
րով *Յիսուսի քով եկաւ , և ըսաւ
անոր , Ռա՛բբի , գիտենք որ դուն
Աստուծմէ վարդապետ եկած ես ,
ինչու որ մէկը չկրնար ընել ատ
հրաշքները որ դուն կ'ընես , թէ
որ Աստուած իր հետը չըլլայ ։
3 Պատասխան տուաւ Յիսուս և
ըսաւ անոր , Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ քեզի , Թէ որ մէկ մարդ
մը *նորէն չծնանի , չկրնար Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը տես-
4 նել ։ Նիկոդեմոս ըսաւ անոր ,
Ինչպէ՞ս կրնայ մարդ մը ծնանիլ ,
որ ծերացած է . Կարելի՞ բան
է որ նորէն իր մօրը որովայնը
5 մտնէ ու ծնանի ։ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ , Ճշմարիտ ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ քեզի , Թէ որ մէկ
մարդ մը ջուրէն ու Հոգիէն չծնա-
նի , չկրնար Աստուծոյ թագաւո-
6 րութիւնը մտնել ։ Մարմինէն ծնա-
ծը մարմին է , ու Հոգիէն ծնածը
7 հոգի է ։ Դուն մի՛ զարմանար
որ քեզի ըսի , Պէտք է ձեզի նորէն
8 ծնանիլ ։ Հովը ուր որ ուզէ՝

Ցամփ Տետրան 30

ա Յես. ժթ. 28 ։ բ Գլ. ժթ. 26 ։ գ Թագ. ժգ. 10 , ժթ. 22 ։ դ Գլ. է. 6 ։ ե Մար. է. 3 ։ զ Գլ. դ. 46 ։ է Գլ. ա. 14 ։ ը Մատ. ժբ. 46 ։ թ Ել. ժբ. 14 ։ Բ Օր. ժզ. 1 , 16 ։ Հմր 23 ։ Գլ. ե. 1 ։ զ. 4 ։ ժա. 55 ։ ժ Մատ. իա. 12 ։ Մար. ժա. 15 ։ Ղու. ժթ. 45 ։ ի Ղու. բ. 49 ։ լ Սաղ. կթ. 9 ։ խ Մատ. ժբ. 38 ։ Գլ. զ. 30 ։

ծ Մատ. իզ. 61 ։ իէ. 40 ։ Մար. ժդ. 58 ։ ժե. 29 ։ կ Կող. բ. 9 ։ Եբր. ը. 2 ։ ա Կոր. գ. 16 ։ զ. 19 ։ բ Կոր. զ. 16 ։ հ Ղու. իդ. 8 ։ ձ Թագ. ժզ. 7 ։ ա Մն. իը. 9 ։ Մատ. թ. 4 ։ Մար. բ. 8 ։ Գլ. զ. 65 ։ ժզ. 30 ։ Գործ. ա. 24 ։ Յայտ. բ. 23 ։

ա Գլ. է. 50 ։ ժթ. 39 ։ * Որ հետ՝ անոր ։ բ Գլ. թ. 16 , 33 ։ Գործ. բ. 22 ։ գ Գործ. ժ. 38 ։ դ Գլ. ա. 13 ։ Գաղ. զ. 15 ։ Տիտ. գ. 5 ։ Յակ. ա. 18 ։ ա Պետ. ա. 23 ։ ա Յով. գ. 9 ։ * Կամ վերէն ։ ե Մար. ժզ. 16 ։ Գործ. բ. 38 ։ զ Ժող. ժա. 5 ։ ա Կոր. բ. 11 ։

Ցամի Տեառն 30

կը փչէ , և անոր ձայնը կը լսես , բայց չես գիտեր ուրկից կու գայ՝ կամ ուր կ'երթայ . ասանկ ալ է ան ամէնը՝ որ Հոգիէն կը ծնանի ։
9 Պատասխան տուաւ Նիկոդեմոս ու ըսաւ անոր , Ե՞նչպէս կրնայ
10 ըլլալ ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր , Դուն Իսրայէլի ԴԷ վարդապետ մըն ես , և
11 ասը բաները չե՞ս գիտեր ։ ԸՀաշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , Թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք , և ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք , Բայց մեր վկայութիւնը չէք ընդունիր ։
12 Թէ որ երկրաւոր բաները ձեզի զրուցեցի՝ ու չէք հաւատար , ի՞նչպէս պիտի հաւատաք՝ Թէ որ երկնաւոր բաները ձեզի զրուցեմ ։
13 Եւ մէկը երկինքը չելաւ , բայց անիկայ միայն որ երկինքէն իջաւ՝ Որդին մարդոյ , որ երկինքն է ։
14 Եւ ինտոր որ Մովսէս անապատին մէջ օձը բարձրացուց , Նմանակ ալ պէտք է որ Որդին մարդոյ բարձրանայ ,
15 Որ ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի , Հապա յաւիտենական կեանք ունենայ ։
16 Վասն զի Աստուած իր Որդին չսիրեց աշխարհ որ աշխարհը դատէ , հապա որ աշխարհս անով փրկուի ։
17 Ան որ կը հաւատայ անոր՝ չդատապարտուիր . և ան որ չհաւատար , անիկայ արդէն դատապարտուած է , ինչու որ Աստուծոյ միածին Որդոյն անունը չհաւատաց ։
18 Եւ սա է դատապարտութիւնը՝ Որ լոյսը աշխարհ եկաւ , ու մարդիկ խաւարը լոյսէն աւելի սիրեցին , ինչու որ իրենց գործքերը չար էին ։
19 Վասն զի ամէն ով որ չար կը գործէ , անիկայ լոյսը կ'ատէ , և լոյսին քովը չգար որ իր գործքերը չդատուին ։
20 Բայց ան որ ճշմարտութիւն կը գործէ , լոյսին քովը կու գայ , որ իր գործքերը յայտնի ըլլան Թէ Աստուծով գործուեցան ։
21 Ետքը Յիսուս և իր աշակերտները Հրէաստանի երկիրը , և հոն կը կենար անոնց հետ ու կը մկրտէր ։
22 Յովհաննէս ալ Ենոնի մէջ Սաղիմի մօտ կը մկրտէր , որովհետև հոն շատ ջուր կար , ու կու գային և կը մկրտուէին .
23 Քանզի Յովհաննէս դեռ բանտը դրուած չէր ։
24 Ուստի Յիսուսի աշակերտներէն մէկ հրէայի մը հետ վիճաբանութիւն եղաւ Սրբութեան վրայով ։
25 Եւ անոնք եկան Յովհաննէսին ու ըսին անոր , Վարդապե՛տ , ահա անիկա որ քեզի հետ Յորդանանի անդին կը գտնուէր , որուն համար դուն վկայութիւն տուիր , ահա ինքը կը մկրտէ , և ամէնը անոր կու
26 գան ։ Պատասխան տուաւ Յովհաննէս և ըսաւ , Մարդ մը չկրնար բան մը առնել , Թէ որ երկինքէն տրուած չըլլայ անոր ։
27 Դուք ձեզի կը վկայէք Թէ ըսի Թէ Ես Քրիստոսը չեմ , Հապա անոր առջևէն խրկուած եմ ։
28 Ան որ հարսն ունի , փեսան անիկայ է . Բայց փեսային բարեկամը որ կը կենայ ու կը լսէ անոր , մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար . ուստի ասիկա իմ
29 ուրախութիւնս լցուած է ։ Անիկայ պէտք է որ մեծնայ , բայց ես պզտիկնամ ։
30 Ան որ վերէն կու գայ՝ Համեմտէն վեր է . Ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր է , ու երկրէն կը խօսի . Ան որ երկինքէն կու գայ՝
31 ամենէն վեր է . Եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց , ան կը վկայէ , ու անոր
32 վկայութիւնը մէկը չընդունիր ։ Ան որ անոր վկայութիւնը կ'ընդունի , կնքեց Թէ Աստուած ճշմարիտ է ։
33 Վասն զի ան որ Աստուած խրկեց , Աստուծոյ խօսքերը կը խօսի , ինչու որ Աստուած Հոգին չափով
34 չտար Հոգին ։ Հայրը կը սիրէ Որդին , և ամէն բան անոր ձեռքը
35 տուած է ։ Ան որ Որդոյն կը հաւատայ , յաւիտենական կեանք ունի . և ան որ Որդոյն չհնազանդիր , անիկայ կեանք պիտի չտեսնէ , հապա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ ։

Ցամի Տեառն 30

* Կամ՝ Հրեայի մը

ՂԳԼ · ա · 7 ; 15 , 27 , 34 ։ — ա Կոր · գ · 7 ։ Երր · և · 4 ։ Յակ · ա · 17 ։ ՂԳԼ · ա · 20 , 27 ։ ¬Մաղ · գ · 1 ։ Մար · ա · 2 ։ Ղուկ · ա · 17 ։ ԸՄատ · իզ · 2 ։ բ Կոր · ժա · 2 ։ Եփես · և · 25 , 27 ։ Յայտ · իա · 9 ։ — Երդ · և · 1 ։ — Հմր 13 ։ ԳԼ · բ · 23 ։ ՀՄատ · իբ · 18 ։ ԳԼ · ա · 15 , 27 ։ Հռոմ · թ · 5 ։ — ա Կոր · ժե · 47 ։ ՐԳԼ · գ · 33 ։ ա Կոր · ժե · 47 ։ Եփես · ա · 21 ։ Փիլ · բ · 9 ։ ՑՀմր 11 ։ ԳԼ · բ · 26 ։ ժե · 15 ։ — Հռով · գ · 4 ։ ա Յով · և · 10 ։ ÷ Գլ · և · 16 ։ + Գլ · ա · 16 ։ ՈՄատ · ժա · 27 ։ իբ · 18 ։ Ղուկ · ժ · 22 ։ ԳԼ · և · 20 , 22 ։ ժգ · 3 ։ ժէ · 2 ։ Երբ · բ · 8 ։ ֆ Ամ · բ · 4 ։ ԳԼ · ա · 12 ։ գ · 47 ։ Հմր 15 , 16 ։ Հռոմ · ա · 17 ։ ա Յով · և · 10 ։

1 Երբ Տէրը իմացաւ որ փարիսեցիները լսեր էին՝ Թէ Յիսուս Յովհաննէսէն աւելի աշակերտներ
2 կ'ընէ և կը մկրտէ , (Թէպետ չէ Թէ Յիսուս ինքը կը մկրտէր ,
3 Հապա իր աշակերտները ,) Թողուց Հրէաստանը ու նորէն գաղիլեա դնաց ։
4 Ու պէտք եղաւ որ Սամարիայի մէջէն անցնի ։
5 Ուստի եկաւ Սամարացւոց մէկ քաղաքը՝ որուն անունը Սուքար էր , ան տեղին մօտ՝ Որն որ Յակոբ իր որ-
6 դւոյն Յովսեփին տուաւ . Եւ հոն

— ԳԼ · գ · 22 , 26 ։

ԲՅն. լԳ · 19 ։ Յոբ · 22 ։ Ցես · իգ · 32 ։

Յամի Տեառն 30

Յակոբին մէկ աղբիւրը կար. Յի-
սուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլա-
լով՝ այն աղբիւրին վրայ նստաւ. և
ժամը վեցին ատենները էր։
7 Սամարիայէն կնիկ մը եկաւ ջուր
հանելու. Յիսուս ըսաւ անոր. Ին-
8 ծի ջուր տուր խմելու. (Քան-
զի իր աշակերտները քաղաքը գա-
ցեր էին, որ ուտելիք առնեն։)
9 Այն ատենը Սամարացի կնիկը ըսաւ
անոր. Դուն որ Հրեայ ես, ի՞նչ-
պէս կ'ուզես ջուր խմել ինծմէ՝ Սա-
մարացի կնիկէ մը. վասն զի Հր-
եայք Սամարացւոց հետ հաղոր-
10 դակցութիւն չեն ըներ։ Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր,
Թէ որ դուն գիտնայիր Աստուծոյ
պարգևը, և թէ ով է ան որ քեզի
կ'ըսէ, Ինծի ջուր տուր խմելու,
դուն անկէ պիտի ուզէիր, և ինքը
քեզի կենդանի ջուր պիտի տար։
11 Կնիկը ըսաւ անոր, Տէ՛ր, դուն
ջրհան ալ չունիս ու հորը
խորունկ է. ուրեմն ո՞ւսկից պիտի
ունենաս ան կենդանի ջուրը։
12 Միթէ դուն մեր Յակոբ հօրմէն
աւելի մե՞ծ մըն ես, որ այս հորը
մեզի տուաւ, և անկէ խմեց ինքը
ու իր որդիները և իր անասուննե-
13 րը։ Պատասխան տուաւ Յիսուս
ու ըսաւ անոր, Ամէն ով որ աս
ջուրէն խմէ, նորէն պիտի ծարա-
ւի, բայց ով որ խմէ ան ջուրէն
որ ես անոր պիտի տամ, յաւի-
14 տեան պիտի չծարաւի. Հապա ան
ջուրը որ ես անոր պիտի տամ,
պիտի ըլլայ անոր ներսի դին ջուրի
աղբիւր մը՝ որ յաւիտենական կե-
15 նաց համար կը բղխէ։ Կնիկը ըսաւ
անոր, Տէ՛ր, տուր ինծի ան ջուրը
որ չծարաւիմ, և հոս չգամ ջուր
16 հանելու։ Յիսուս ըսաւ անոր,
Գնա՛ քու էրիկդ կանչէ, ու հոս
17 եկուր։ Կնիկը պատասխան տա-
լով ըսաւ, Ես էրիկ չունիմ.
Յիսուս ըսաւ անոր, Աղէկ ըսիր
18 թէ Էրիկ չունիմ. ինչու որ դուն
հինգ էրիկ ունեցեր ես, և ան որ
հիմա ունիս, քու էրիկդ չէ. ա-
19 տիկայ շիտակ զրուցեցիր։ Կնիկը
ըսաւ անոր, Տէ՛ր, կը տեսնեմ որ
20 դուն մարգարէ մըն ես։ Մեր հայ-
րերը աս լեռանս վրայ երկրպա-
գութիւն ըրին. և դուք կ'ըսէք
թէ Միայն Երուսաղէմ է տեղը,
ուր պէտք է երկրպագութիւն ը-
21 նել։ Յիսուս ըսաւ անոր, Կնի՛կ
հաւատա ինծի որ ժամանակ կու
գայ, որ ան ատենը ոչ աս լեռանը
վրայ՝ և ոչ Երուսաղեմի մէջ եր-
կրպագութիւն պիտի ընէք Հօրը։
22 Դուք անոր երկրպագութիւն կ'ը-
նէք, Որ չէք ճանչնար. մենք անոր

երկրպագութիւն կ'ընենք՝ որ կը
ճանչնանք. Քանզի որ փրկութիւ-
23 նը Հրէաներէն է։ Բայց ժամանակ
կու գայ ու հիմա ալ է, որ ճշ-
մարիտ երկրպագողները երկրպա-
գութիւն պիտի ընեն Հօրը Հո-
գիով և ճշմարտութիւնով. ին-
չու որ Հայրն ալ իրեն անանկ եր-
24 կրպագողներ կ'ուզէ։ Աստուած
Հոգի է, և իրեն երկրպագողներուն
ալ պէտք է որ հոգիով ու ճշմար-
տութիւնով երկրպագութիւն ը-
25 նեն։ Կնիկը ըսաւ անոր, Գի-
տեմ որ Մեսիան կու գայ, (Քր-
իստոս ըսուածը,) երբոր ինքը
գայ, Ամէն բան մեզի պիտի
26 պատմէ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես
եմ՝ որ քեզի հետ կը խօսիմ։
27 Եւ աս խօսքին վրայ իր աշակերտնե-
րը եկան, ու զարմացան որ
կնկանը հետ կը խօսէր. բայց ա-
նոնցմէ մէկը չըսաւ թէ Ի՞նչ կ'ու-
զես, կամ ի՞նչ կը խօսիս անոր
28 հետ։ Այն ատենը կնիկը ձգեց իր
սափորը ու քաղաքը գնաց, և
29 ըսաւ մարդիկներուն, Եկէք տե-
սէք մէկ մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի
Ամէն ինչ որ գործեր եմ. արդեօք
30 անիկա՞յ է Քրիստոսը։ Եւ ա-
նոնք քաղաքէն ելան ու անոր կու
գային։
31 Եւ աս միջոցիս աշակերտները
իրեն կ'աղաչէին ու կ'ըսէին, Ռաբ-
32 բի՝ հաց կեր։ Անիկայ ըսաւ ա-
նոնց, Ես կերակուր ունիմ ուտե-
33 լու՝ որ դուք չէք գիտեր։ Ուստի
աշակերտները կ'ըսէին իրարու,
Արդեօք մէկը ատոր ուտելու բան
34 մը բերա՞ւ։ Յիսուս ըսաւ անոնց,
Իմ կերակուրս ան է որ ես զիս
խրկողին կամքը ընեմ, և անոր
35 գործը կատարեմ։ Չէ՞ որ դուք
կ'ըսէք թէ Տակաւին չորս ամիս
կայ որ հունձքի ատենը գայ. ահա
ես ձեզի կ'ըսեմ, Աչքերնիդ վեր-
ցուցէք ու արտերուն նայեցէք,
որ արդէն ճերմկած հնձելու
36 պատրաստ են։ Եւ ան որ կը հնձէ՝
վարձք կ'առնէ, ու յաւիտենական
կենաց համար պտուղ կը ժողվէ,
որ սերմանողը ու հնձողը մէկտեղ
37 ուրախանան։ Վասն զի աս բա-
նիս մէջ ճշմարիտ է ան խօսքը թէ
Ուրիշը կը սերմանէ և ուրիշը կը
38 հնձէ։ Ես ձեզ խրկեցի հնձելու ան
որ դուք չաշխատեցաք. ուրիշները
աշխատեցան, ու դուք անոնց աշ-
խատանքին մէջ մտաք։
39 Եւ ան քաղաքէն շատ Սամարա-
ցիք իրեն հաւատացին այն կնկանը
խօսքին համար որ վկայեց, Ամէն
թէ ինչ որ ես գործեր էի, բոլո-
40 րը ինծի ըսաւ։ Ու երբոր Սամա-

Յամի Տեառն 30

Ա Թագ. ԺԷ. 24. Ղու. Թ. 52. 53. Գործ. Ժ. 28.
Ես. ԺԲ. 3. Եզ. 3. Երեմ. Բ. 13. Զաք. ԺԴ. 1. ԺԴ. 8.
Գլ. Զ. 35. 59.
Գլ. Է. 38.
Տես Գլ. Զ. 34. Հռով. Զ. 23. Ա Յովհ. Ե. 20.
Ղուկ. Է. 16. Իդ. 19. Գլ. Զ. 14. Է. 40.
Դատաւ. Թ. 7. Բ Օր. ԺԲ. 5. 11. Գ Թագ. Թ. 3. Բ Մն. Է. 12.
Մաղ. Ա. 11. Ա Տիմ. Բ. 8.
Դ Թագ. ԺԷ. 29.
Ես. Բ. 3. Ղու. Իդ. 47. Հռով. Թ. 4. 5.
Փիլ. Գ. 3.
Գլ. Ա. 17.
Բ Կոր. Գ. 17.
Հմր 29. 39.
Գլ. Թ. 37. Մատ. Իզ. 63. 64. Մար. ԺԴ. 61. 62.
Հմր 25.
Յոբ. Իգ. 12. Գլ. Զ. 38. ԺԷ. 4. ԺԹ. 30.
Մատ. Թ. 37. Ղու. Ժ. 2.
Դան. ԺԲ. 3.
Հմր 29.

Յամի Տեառն 30

բացիք անոր եկան՝ կ՚աղաչէին անոր
որ իրենց քովը կենայ . ու երկու օր
41 հոն կեցաւ ։ Եւ ալ շատերը իրեն
հաւատացին իր խօսքին համար ։
42 Ու կ՚ըսէին կնկանը ՝ Ասկէ ետև չէ՛
թէ քու խօսքիդ համար կը հաւա-
տանք , ինչու որ ˣմենք մեզմէ լսե-
ցինք , և գիտենք որ ասիկայ է
ճշմարտապէս աշխարհի Փրկիչը՝
Քրիստոսը ։

ˣԳԼ . ԺԷ . 8 ։ ա Յոհ . Դ . 14 ։

43 Ու երկու օրէն ետև ելաւ անկէ
44 և Գալիլեա գնաց ։ Ինչու որ ՆՅի-
սուս ինքը վկայեց թէ Մարգարէ
մը իր գաւառին մէջ պատիւ չունե-
45 նար ։ Ու երբոր Գալիլեա եկաւ ,
Գալիլեացիները զինքը ընդունե-
ցին , ՂԻնչու որ տեսած էին ան բո-
լոր հրաշքները՛ որ ինքը բրաւ Երու-
սաղեմի մէջ տօնին ատենը . Նվասն
զի իրենք ալ ան տօնին գացեր էին ։

ՆՄատ . ԺԳ . 57 ։ Մար . Զ . 4 ։ Ղու . Դ . 24 ։
ՂԳԼ . Բ . 23 ։ Գ . 2 ։
ՆԲ Օր . ԺԶ . 16 ։

46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալի-
լեացւոց Կանայ քաղաքը , ˣուր որ
ջուրը գինի բրած էր . և հոն ազ-
նուական մէկը կար , որուն որդին
հիւանդ էր Կափառնայումի մէջ ։
47 Ասիկայ լսելով որ Յիսուս Հրէաս-
տանէն Գալիլեա եկեր է , եկաւ ա-
նոր ու կ՚աղաչէր որ իջնէ և իր որ-
դին բժշկէ , ինչու որ մեռնելու վը-
48 րայ էր ։ Ան ատենը Յիսուս ըսաւ
անոր ՝ ˣԹէ որ նշաններ ու հրաշք-
ներ չտեսնէք , բնաւ պիտի չհաւա-
49 տաք ։ Ազնուականը ըսաւ անոր ,
Տէ՛ր իջի՛ր քանի որ իմ տղաս մե-
50 ռած չէ ՝ Յիսուս ըսաւ անոր ,
Գնա՛ , քու որդիդ ողջ է . մարդն
ալ հաւատաց ան խօսքին որ Յի-
51 սուս իրեն ըսաւ , ու գնաց ։ Ու
երբոր կ՚իջնէր , իր ծառաները
դիմաւորեցին զինքը , և աւետիս
տուին ըսելով թէ Քու տղադ
52 ողջ է ։ Ուստի հարցուց անոնց թէ
ո՛ր ժամէն սկսաւ աղէկի դառնալ .
և ըսին իրեն , Երէկ ժամը եօթնին
53 տենդը թողուց զանիկայ ։ Ան ա-
տենը գիտցաւ անոր հայրը թէ ան
ժամն էր որ Յիսուս իրեն ըսաւ
թէ Քու որդիդ ողջ է . ու հաւա-
54 տաց ինքը և իր բոլոր տունը ։ Աս
նորէն երկրորդ հրաշքն է որ Յի-
սուս ըրաւ , երբոր Հրէաստանէն
Գալիլեա եկաւ ։

ˣԳԼ . Բ . 1 , 11 ։
ˣա Կոր . ա . 22 ։

ԳԼ . Ե

1 Յիսուս երսունութը տարիէ 'ի վեր հիւանդ եղող մարդը կը բժշկէ շաբաթ օրը ։ 10 Հրէայք սոր փոյթով տրտունջ կ՚ընեն , ու կը հալածեն զՔրիստոս ։ 17 Ան ալ իր անձին համար պատասխան կու տայ Հրէաներուն , ու զանանք կը յանդիմանէ . և իր Հօրը , 32 ու Յովհաննէսին , 36 և իր գործքերուն , 39 և Սուրբ Գրոց վկայութիւններովը իր ով ըլլալը կը յայտնէ ։

1 ˣԱսկէ ետև Հրէից տօն էր ՝ և Յի-
2 սուս Երուսաղէմ ելաւ ։ Ու

ˣՂև . ԻԳ . 2 ։ Բ Օր . ԺԶ . 1 ։ ԳԼ . Բ . 13 ։
Յա . Տ . 31

Երուսաղեմի մէջ ˣՈչխարաց դրանը
քով աւազան մը կայ , որ Եբրա-
յեցերէն Բեթհեզդա կ՚ըսուի , որ
3 հինգ սրահ ունի ։ Անոնց մէջ
խիստ շատ հիւանդներ պառկած
էին , կոյրեր՝ կաղեր՝ չորցածներ ,
որոնք կը սպասէին ջուրին խառ-
4 նուելուն ։ Վասն զի հրեշտակ մը
ժամանակ ժամանակ աւազանը
կ՚իջնէր ու ջուրերը կը խառնէր ,
և ով որ ջուրին խառնուելէն ետև
պինտ առաջ անոր մէջ կը մտնէր ,
կը բժշկուէր՝ ինչ հիւանդութիւն
5 որ ունենար ։ Եւ հոն մէկ մարդ մը
կար , որ երսունութը տարիէ 'ի
վեր հիւանդութիւն մը ունէր ։
6 Յիսուս երբոր տեսաւ զանիկայ որ
ինկած պառկած էր , ու գիտցաւ
որ շատ ժամանակէ 'ի վեր է , ըսաւ
անոր , Կ՚ուզե՞ս առողջանալ ։
7 Հիւանդը պատասխան տուաւ ա-
նոր , Տէ՛ր մարդ մը չունիմ որ
երբ ջուրերը խառնուին՝ զիս աւա-
զանը ձգէ . հապա քանի որ ես
անոր կը շարժիմ , ինծմէ առաջ
8 ուրիշ մը կ՚իջնէ ։ Յիսուս ըսաւ
անոր , ÷Ելի՛ր մահիճդ ա՛ռ ու քա-
9 լէ՛ ։ Եւ իսկոյն մարդը առողջա-
ցաւ , ու իր մահիճը վերցընելով
կը քալէր . ⸗ու ան օրը շաբաթ էր ։
10 Ան ատենը Հրէաները ըսին բժըշ-
կուած մարդուն , Շաբաթ է , ⊢Ու
արժան չէ որ մահիճդ վերցընես ։
11 Պատասխան տուաւ անոնց ⸗ Ը-
⸗ ⸗ , Ան որ զիս բժշկեց՝ ինքը ին-
ծի ըսաւ . Մահիճդ ա՛ռ ու քալէ ։
12 Ուստի հարցուցին անոր , Ո՞վ է
ան մարդը որ քեզի ըսաւ , Մահիճդ
13 ա՛ռ ու քալէ ։ Եւ բժշկուողը չէր
գիտեր թէ ով է ան , ինչու որ Յի-
սուս մէկդի քաշուեցաւ՝ ան տեղը
14 բազմութիւն ըլլալուն համար ։ Ան-
կէ ետքը Յիսուս զանիկայ տաճա-
րին մէջ գտնելով՝ ըսաւ անոր ,
Ահա՛ բժշկուեցար , Նալ մեղք մի՛
գործեր , որ ալ աւելի չար բան մը
15 չպատահի քեզի ։ Գնաց մարդը ,
ու Հրէաներուն պատմեց թէ Յի-
սուս էր որ զինքը բժշկեց ։
16 Եւ ասոր համար Հրէաները կը
հալածէին Յիսուսը , և կը փընտ-
ռէին զանիկայ սպաննել , որ աս
17 բաները շաբաթ օրը կ՚ընէր ։ Եւ
Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ,
⊢Իմ Հայրս մինչև հիմա կը գործէ ,
18 ես ալ կը գործեմ ։ ⊏Ասոր համար՝
ալ աւելի կը փնտռէին Հրէաները
զանիկայ սպաննել , վասն զի չէ
թէ միայն շաբաթ օրը կը լուծէր ,
հապա նաև զԱստուած իր Հայրը
կ՚անուանէր , Ըու այսպէս ինքզին-
քը Աստուծոյ հաւասար կ՚ընէր ։
19 Իսկ Յիսուս պատասխան տուաւ ու

Յամի Տեառն 31

ˣՆեեմ . Գ . 1 ։ ԺԲ . 39 ։
÷Մատ . Թ . 6 ։ Մար . Բ . 11 ։ Ղու . Ե . 24 ։
⸗ԳԼ . Թ . 14 ։
⊢Եզ . Ի . 10 ։ Նեեմ . ԺԳ . 19 ։ Երեմ . ԺԷ . 21 , ⸗ Մատ . ԺԲ . 2 ։ Մար . Բ . 24 ։ Գ . 4 ։ Ղու . Զ . 2 ։ ԺԳ . 14 ։
ՆՄատ . ԺԲ . 45 ։ ԳԼ . Ը . 11 ։
⊢ԳԼ . Թ . 4 ։ ԺԳ . 10 ։
⊏ԳԼ . Է . 20 ։
ԸԳԼ . Ժ . 30 , 33 ։ Փիլ . Բ . 6 ։

Յամի Տեառն 31

Ա Հմր 30 · ԳԼ Ը · 28 · Թ · 4 · Ժը · 49 · Ժգ · 10 ·

Ի Մաա · գ · 17 · ԳԼ · գ · 35 · ը Պետ · ա · 17 ·

Ղ Ղս · է · 14 · Ը · 54 · ԳԼ · Ժա · 25, 43 ·

Ի Մաա · Ժա · 27 · Իը · 18 · Հմր 27 · ԳԼ · գ · 35 · Ժէ · 2 · Գոր · Ժէ · 31 · ա Պետ · գ · 5 ·

Ե ա Յօ · ը · 23 ·

Ի ԳԼ · գ · 16 · 18 · ը · 40 · 47 · Ը · 51 · Ի · 31 · Հա Յօ · գ · 14 ·

Ն Հմր 28 · Եփ · ե · 1 · 5 · է · 14 · Կող · ը · 13 ·

Ղ Հմր 22 · Գոր · Ժ · 42 · Ժէ · 31 · Ե Դան · է · 13, 14 ·

Մ Ես · իզ · 19 · ա Կոր · Ժէ · 52 · ա Թես · գ · 15 ·

Յ Դան · Ժը · 2 · Մաա · իե · 32 · 33, 46 ·

Ն Հմր 19 ·

Ղ Մաա · իզ · 39 · ԳԼ · գ · 34 · ը · 38 ·

Ո Ո՛ւռ՝ Հօրը · ԳԼ · ը · 14 · Յայտ · գ · 14 ·

Ղ Մաա · գ · 17 · Ժէ · 5 · ԳԼ · ը · 18 · ա Յօ · է · 6, 7 · 9 ·

Ֆ ԳԼ · ա · 15, 19, 27, 32 ·

բսաւ անոնց ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'բսեմ ձեզի , Ի Որդին ինքիրմէն բան մրն ալ չկրնար ընել , միայն թէ ինչ որ տեսնէ որ Հայրը կ'ընէ . վասն զի ինչ որ անիկայ կ'ընէ , նմանապէս Որդին ալ նոյնը կ'ընէ ։ 20 Ինչու որ Հայրը կը սիրէ Որդին , և ամէն բան կը ցուցընէ անոր՝ ինչ որ ինքը կ'ընէ . և աւելնցմէ ալ աւելի մեծ գործքեր պիտի ցուցընէ անոր , որպէս զի դուք զարմանաք ։ 21 Վասն զի ինչպէս որ Հայրը մեռելները կը յարուցանէ ու կենդանի կ'ընէ , Նմանակ ալ Որդին որոնք որ կ'ուզէ կը կենդանացընէ ։ 22 Քանզի Հայրը մէկը չդատեր , Հապա ամէն դատաստանը Որդոյն տուաւ . 23 Որ ամէնը պատուեն Որդին , ինչպէս որ Հայրը կը պատուեն . Ի ան որ Որդին չպատուեր , զանիկայ խրկող Հայրը չպատուեր ։ 24 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'բսեմ ձեզի թէ Ն ան որ իմ խօսքս մտիկ կ'ընէ , և կը հաւատայ անոր որ զիս խրկեց , յաւիտենական կեանք ունի , ու դատապարտութեան տակ չէ՛նար , Հապա մահուանէ դէպ ի կեանք անցած է ։ 25 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'բսեմ ձեզի , որ ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա է , Ե որ ան առնէր մեռելները պիտի լսեն Աստուծոյ Որդոյն ձայնը , և անոնք որ կը լսեն , պիտի ապրին ։ 26 Վասն զի ինչպէս որ Հայրը իր անձին մէջը կեանք ունի , Նմանակ ալ Որդիին տուաւ որ իր անձին մէջը կեանք ունենայ . 27 Ընե դատաստան ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ անոր , Ք քանզի անի-
28 կայ Որդի մարդոյ է ։ Ասոր վրայ մի զարմանաք , ինչու որ ժամանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններու մէջ եղողները անոր ձայ-
29 նը պիտի լսեն , Ո՛ւ գործ պիտի գան , Ա անոնք որ բարի գործեր են , կենաց յարութեան համար , և անոնք որ չար գործեր են , դատապարտութեան յարութեան հա-
30 մար ։ Ե Ես ինքիրմէս բան մը չեմ կրնար ընել . ինծոր կը լսեմ՝ — Ն անկ կը դատեմ , և իմ դատաստանս արդար է ։ ինչու որ Ես իմ կամքս չեմ փնտռեր , Հապա Ո անոր
31 կամքը որ զիս խրկեց ։ Ե թէ որ Ես ինծի համար վկայեմ , իմ վկա-
32 յութիւնս ճշմարիտ չէ ։ Ն ուրիշ մրն է որ ինծի համար կը վկայէ . և Ես գիտեմ՝ որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը՝ որ ինքը ինծի համար
33 վկայեց ։ Դուք Յովհաննէսին խրկեցիք , Ե և ինքը ճշմարտութեա-
34 նը վկայեց ։ Բայց Ես չէ՛ թէ մարդոյմէ վկայութիւն կ'առնեմ , հապա ասոնք կ'բսեմ որ դուք
35 փրկուիք ։ Ան նկայ ճրագ մրն էր որ կը վառէր Ես լոյս կու տար , Ե և դուք քիչ մը ատեն ուզեցիք ա-
36 նոր լուսովը ուրախանալ ։ Ե բայց Ես Յովհաննէսին վկայութենէն ալ մեծ վկայութիւն ունիմ , քանզի Հան գործքերը որ Հայրը ինծի տուաւ որ անոնք կատարեմ , ան նոյն գործքերը որ Ես կը գործեմ՝ ինծի համար կը վկայեն թէ Հայրը զիս
37 խրկեց ։ Ու Հայրը որ զիս խրկեց , Ե ինքը վկայեց ինծի համար . դուք բնաւ անոր ձայնը չլսեցիք , Ե ոչ
38 ալ անոր կերպարանքը տեսաք . Եւ ո՛չ անոր խօսքը ձեր մէջը բնակած ունիք , քանզի ան որ ինքը խրկեց ,
39 դուք անոր չէք հաւատար ։ Գիրքերը քննեցէ՛ք , ինչու որ դուք անոնցմով կը սեպէ՛ք յաւիտենական կեանքը ունենալ , Ե և բուն անոնք են որ ինծի համար կը վկա-
40 յեն . Ե և դուք չէք ուզեր ինծի
41 գալ , որ կեանք ունենաք ։ Ես մարդոցմէ փառք չեմ առներ ։
42 Բայց գիտեմ ձեզ որ Աստուծոյ
43 սէրը ձ՛էրնիդ չունիք ։ Ես իմ Հօրս անունովը եկայ , ու զիս չէք ընդունիր . թէ որ ուրիշ մէկը իր անունովը գայ , անիկայ պիտի
44 ընդունիք ։ Դուք ինտո՞ր կրնաք հաւատալ , որ իրարմէ փառք կ'առնէք , Ե և ան փառքը որ մէկ Ա-
45 տուծմէն է , չէք փնտռեր ։ Մի կարծէք թէ Ես ձեզի համար ամբաստանութիւն պիտի ընեմ Հօրը . — կայ Ե՛ն որ ձեզի համար ամբաստանութիւն կ'ընէ , Մովսէսը՝ ո-
46 րուն դուք յուսացած էք ։ Ան զի թէ որ դուք Մովսէսին հաւատայիք , ինծի — պիտի հաւատայիք , Ք ինչու որ անիկայ ինծի հա-
47 մար գրեց ։ Բայց թէ որ անոր գրածներուն չէք հաւատար , իմ խօսքերուս ինտո՞ր պիտի հաւատաք ։

ԳԼ · Զ

1 Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ հինգ հացով ու երկու ձուկով · 15 ու բանիս վրայ մարդիկ կ'ուզեն թագաւոր ընել զանիկայ · 16 բայց Յիսուս անոնց քովէն ան կը քաշուի , ու ծովուն վրայ քալելով՝ իր աշակերտներուն կ'երթայ · 26 կը յանդիմանէ իր բոլորիքը դիտողները , ու ամէն մարմնաւոր շահու համար իր խօսքը մտիկ բնողները · 32 կը ցուցընէ թէ ինքը հոգևոր կերակուր է հաւատացեալներուն · 66 Շատ աշակերտներ իրմէն կը դառնան · 68 Պետրոս կը դաւանի զՅիսուս · 70 Ցուդան սատանայ կ'անուանի ։

1 — Ետ բաներէն ետքը Յիսուս Գալիլեայի այ՝ինկն Տիբերիայի
2 ծովուն անդիի կողմը գնաց · Եւ անոր ետևէն շատ ժողովուրդ կ'երթար , ինչու որ կը տեսնէին ան հրաշքները որ հիւանդներուն վրայ

Յամի Տեառն 31

Է ր պետ · ա · 19 · — Մաա · Ժգ · 20 · Իա · 26 · Մար · զ · 20 · — ա Յով · ե · 9 · Է ԳԼ · գ · 2 · Ժ · 25 · Ժե · 24 ·

— Մաա · գ · 17 · Ժե · 5 · ԳԼ · զ · 27 · ը · 18 ·

Ր ը Օր · գ · 12 · ԳԼ · ա · 18 · ա Տիմ · ա · 17 · ա Յօ · գ · 12 · Ե Ես · ը · 20 · Հգ · 16 · Ղս · Ժգ · 29 · Հմր 46 · Գոր · Ժէ · 11 ·

— Ը Օր · Ժը · 15 · 18 · Ղս · Իգ · 27 · ԳԼ · ա · 45 · Ֆ ԳԼ · ա · 11 · գ · 19 · Հմր 34 · ա Թես · ը · 6 · ԳԼ · Ժը · 43 · Ֆ Հռով · ը · 29 ·

— Հռով · ը · 12 ·

Ի Ա՛ · գ · 15 · Ժը · 3 · Ժը · 18 · Իը · 18 · Խթ · 10 · ը Օր · Ժը · 15, 18 · ԳԼ · ա · 45 · Գոր · Իգ · 22 ·

Յա · Տ · 32 — Մաա · Ժգ · 13 · Մար · գ · 32 · Ղս · Թ · 10, 12 ·

Յամի Տեառն 32

[բ] Ղև. իգ. 5, 7 ։ Բ Օր. ժզ. 1 ։ Գլ. բ. 13 ։ ե. 1 ։
[գ] Մատ. ժդ. 14 ։ Մար. զ. 35 ։ Ղու. թ. 12 ։
[դ] Տես Թուոց. ժա. 21, 22 ։
[ե] Դ Թագ. դ. 43 ։
[զ] Ծն. խթ. 10 ։ Բ Օր. ժը. 15, 18 ։ Մատ. ժա. 8 ։ Գլ. ա. 21 ։ դ. 19, 25 ։ է. 40 ։
[է] Մատ. ժդ. 23 ։ Մար. զ. 47 ։

3 կ'ընէր ։ Եւ Յիսուս լեռը ելաւ ,
ու հոն նստաւ իր աշակերտներուն
4 հետ մէկտեղ ։ [բ] Եւ Հրէից զատկի
տօնը մօտ էր ։
5 [գ] Յիսուս երբոր իր աչքերը վեր
վերցուց ու տեսաւ որ շատ ժողո-
վուրդ կու գար իրեն , ըսաւ Փի-
լիպպոսին , Ո՞ւսկից հաց ծախու
6 առնենք որ ասոնք ուտեն ։ (Եւ
աս կ'ըսէր զանիկայ փորձելու հա-
մար , քանզի ինքը գիտէր ինչ
7 պիտի ընէր ։) Փիլիպպոս պա-
տասխան տուաւ անոր , [դ] Երկու
հարիւր դահեկանի հաց ասոնց
հերիք չէ , որ ամէն մէկը քիչ մը
8 առնէ ։ Իր աշակերտներէն մէկը՝
Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Անդ-
9 րէաս ըսաւ իրեն , Հոս մէկ պա-
տանի մը կայ , որ հինգ գարեղէն
հաց ու երկու ձուկ ունի , [ե] բայց
անոնք ի՞նչ պիտի ըլլան այդչափ
10 մարդոց ։ Իսկ Յիսուս ըսաւ ,
Նստեցուցէք ատ մարդիկը . և ան
տեղը շատ խոտ կար , ու մարդիկը
նստան թուով հինգ հազարի չափ ։
11 Եւ Յիսուս հացերը առաւ ու գո-
հացաւ , և աշակերտներուն բաժ-
նեց , աշակերտներն ալ նստողնե-
րուն , նոյնպէս ալ ձուկերէն՝ որչափ
12 որ ուզեցին ։ Ու երբոր կշտացան ,
ըսաւ իր աշակերտներուն , Ժող-
վեցէք աւելցած կտորուանքները՝
13 որ բան մը չկորսուի ։ Ուստի ժող-
վեցին , և տասուերկու կողով լե-
ցուցին ան հինգ գարեղէն հացերէն
մնացած կտորուանքները , որ ու-
14 տողներէն աւելցաւ ։ Իսկ մար-
դիկը երբոր Յիսուսի ըրած հը-
րաշքը տեսան , կ'ըսէին թէ Ա-
սիկայ է ճշմարտապէս ան [զ] Մար-
15 գարէն՝ որ աշխարհ պիտի գար ։ Եւ
Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան
զինքը յափշտակեն՝ որ զինքը թա-
գաւոր ընեն , նորէն մինակ լեռը
16 գնաց ։ [է] Ու երբոր իրիկուն եղաւ ,
իր աշակերտները ծովեզերքը իջան .
17 Եւ նաւը մտնելով ծովուն անդիի
կողմը Կափառնայում կ'երթային .
և արդէն մութը կոխեր էր , ու
Յիսուս դեռ իրենց եկած չէր .
18 Ծովն ալ հովին սաստիկ փչելէն
19 տակնուվրայ կ'ըլլար ։ Ու երբոր
թի քաշելով քսանուհինգ կամ
երսուն ասպարէզի չափ գացին ,
տեսան Յիսուսը որ ծովուն վրայէն
քալելով՝ նաւուն կը մօտենար , ու
20 վախցան ։ Բայց ինքը ըսաւ ա-
21 նոնց , Ես եմ՝ մի՛ վախնաք ։ Ան
ատենը ուզեցին զանիկայ նաւը առ-
նել . և շուտ մը նաւը ան երկիրը
հասաւ՝ ուր որ կ'երթային ։
22 Հետևեալ օրը ժողովուրդը որ
ծովուն անդիի կողմն էր , և տեսեր
էր որ ուրիշ նաւակ չկար հոն ան
մէկէն 'ի զատ՝ որուն մէջ անոր ա-
շակերտները մտեր էին , և որ Յի-
սուս իր աշակերտներուն հետ նա-
ւակը մտած չէր , հապա մինակ
անոր աշակերտները գացեր էին .
23 (Բայց Տիբերիայէն ուրիշ նաւակ-
ներ եկան ան տեղին մօտ՝ ուր որ
Տէրոջը գոհանալովը հացը կերեր
24 էին .) Ան ատենը ժողովուրդը
տեսնելով թէ ոչ Յիսուս հոն է ,
ոչ ալ անոր աշակերտները , իրենք
ալ նաւերը մտան ու եկան Կա-
փառնայում Յիսուսը փնտռելու ։
25 Ու երբոր անիկայ ծովուն անդիի
կողմը գտան , ըսին անոր , Ռաբբի՝
26 ե՞րբ եկար դուն հոս ։ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ անոնց և ըսաւ ,
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Դուք զիս կը փնտռէք՝ չէ՛ թէ անոր
համար որ հրաշքներ տեսաք , հա-
պա անոր համար որ հացերէն կերաք
27 ու կշտացաք ։ Գործեցէք՝
չէ՛ թէ կորստական կերակուրին
համար , [ը] հապա ան կերակուրին
համար որ յաւիտենական կենաց
մէջ կը մնայ , որ զանիկայ Որդին
մարդոյ ձեզի պիտի տայ . [թ] Ինչու որ
Հայր Աստուած զանիկայ կնքեց ։
28 Ան ատենը ըսին անոր , Ի՞նչ ընենք
որ Աստուծոյ գործքերը գործենք ։
29 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ը-
սաւ անոնց , [ժ] Աս է Աստուծոյ գոր-
ծը , որ անոր խրկածին հաւատաք ։
30 Ըսին անոր , [ժա] Բայց դուն ի՞նչ նը-
շան կ'ընես որ տեսնենք ու քեզի
հաւատանք . ի՞նչ կը գործես ։
31 [ժբ] Մեր հայրերը անապատին մէջ մա-
նանան կերան , ինչպէս որ գրուած
է , [ժգ] Երկինքէն հաց տուաւ անոնց
32 որ ուտեն ։ Եւ Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց , Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի թէ Մովսէս չտուաւ ձեզի
երկնաւոր հացը , բայց իմ Հայրս
կու տայ ձեզի ճշմարիտ երկնաւոր
33 հացը ։ Ինչու որ Աստուծմէ [illegible]
հացը ան է որ երկինքէն կ'իջնէ ,
ու աշխարհիս կեանք կու տայ ։
34 Ուստի [ժդ] ըսին անոր , Տէ՛ր՝ ամէն ա-
35 տեն ատ հացը մեզի տուր ։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոնց , [ժե] Ես եմ կե-
նաց հացը . [ժզ] ան որ ինծի կու գայ ,
երբէք պիտի չանօթենայ . և ան որ
ինծի կը հաւատայ , պիտի չծարա-
36 ւի ։ [ժէ] Բայց ես ձեզի ըսի որ դուք
զիս տեսաք ալ՝ ու չէք հաւատար ։
37 [ժը] Ան ամէնը որ Հայրը ինծի կու
տայ , ինծի պիտի գայ . [ժթ] և ան որ
ինծի կու գայ , բնաւ դուրս պիտի
38 չհանեմ ։ Ինչու որ ես երկինքէն
իջայ , [ի] չէ՛ թէ իմ կամքս ընելու ,
[իա] հապա անոր կամքը՝ որ զիս խրկեց ։
39 Եւ զիս խրկող Հօրը կամքը աս է

Յամի Տեառն 32

[ը] Հմր 55 ։ Գլ. դ. 14 ։
[թ] Մատ. գ. 17 ։ ժէ. 5 ։ Մար. ա. 11 ։ թ. 6 ։ Ղու. գ. 22 ։ թ. 35 ։ Գլ. ա. 33 ։ ե. 37 ։ ը. 18 ։ Գոր. բ. 22 ։ Բ Պետ. ա. 17 ։
[ժ] Ա Յոհ. գ. 23 ։
[ժա] Մատ. ժբ. 38 ։ ժզ. 1 ։ Մար. ը. 11 ։ Ա Կոր. ա. 22 ։
[ժբ] Ել. ժզ. 15 ։ Թուոց. ժա. 7 ։ Նեեմ. թ. 15 ։ Ա Կոր. ժ. 3 ։
[ժգ] Սաղ. հը. 24, 25 ։
[ժդ] Տես Գլ. դ. 15 ։
[ժե] Հմր 48, 59 ։
[ժզ] Գլ. դ. 14 ։ է. 37 ։
[ժէ] Հմր 26, 65 ։
[ժը] Հմր 45 ։
[ժթ] Մատ. իդ. 24 ։ Գլ. ժ. 28, 29 ։ Բ Տիմ. բ. 19 ։ Ա Յոհ. բ. 19 ։
[ի] Մատ. իզ. 39 ։ Գլ. ե. 30 ։
[իա] Գլ. դ. 34 ։

Յամի Տեառն 32

Ա ԳԼ · Ժ · 28 ։ Ժէ · 12 ։ Ժը · 9 ։ Ա ՀՄՐ 27 · 47 ։ 55 ։ ԹԼ · Գ · 15 ։ 16 ։ Դ · 14 ։

Ա ՄԱԹ · ԺԳ · 55 ։ ՄԱՐ · Չ · 3 ։ ՂՈՒ · Դ · 22 ։

Ա ԵՐԳ · Ա · 4 ։ ՀՄՐ 66 ։

Ա Ե՛Ս · Ծդ · 13 ։ ԵՐԵՄ · Լ · 34 ։ ՄԻՔ · Գ · 2 ։ ԵՐՐ · Ը · 10 ։ Ժ · 16 ։

Ա ՀՄՐ 37 ։

Ա ԹԼ · Ա · 18 ։ Ե · 37 ։

Ա ՄԱԹ · ԺԹ · 27 ։ ՂՈՒ · Ժ · 22 ։ ԹԼ · Ա · 18 ։ Ե · 29 ։ Ը · 19 ։

Ա ԹԼ · Գ · 16 · 18 · 36 ։ ՀՄՐ 40 ։

Ա ՀՄՐ 33 · 35 ։

Ր ՀՄՐ 31 ։

Ֆ ՀՄՐ 51 · 59 ։

Ա ԹԼ · Գ · 13 ։

Ֆ ԵՐԲ · Ժ · 5 · 10 ։

Ֆ ԹԼ · Է · 43 ։ Թ · 16 ։ Ժ · 19 ։

Ֆ ԹԼ · Գ · 9 ։

Ֆ ՄԱԹ · ԻԶ · 26 ։ 28 ։

Ա ՀՄՐ 27 · 40 · 64 ։ ԹԼ · Դ · 13 ։ 14 ։

Ք Ա ՅՕՀ · Գ · 24 ։ Դ · 15 ։ 16 ։

որ Ն՛ան ամէնը որ ինքը ինձի տուաւ՝ չկորսընցընեմ անկէ , հապա անոր յարութիւն առնել տամ
40 վերջին օրը ։ Քանզի զիս խրկողին կամքը աս է , որ Ն՛ան ամէնը որ կը տեսնէ Որդին և կը հաւատայ անոր , յաւիտենական կեանք ունենայ . ես ալ անոր յարութիւն առնել տամ վերջին օրը ։
41 Ուստի Հրէաները տրտունջ կ՚ընէին իրեն համար , ինչու որ բաւթէ Ես եմ երկինքէն իջած հացը .
42 եւ կ՚ըսէին ։ Ա՞նիկայ Յովսեփի որդին Յիսուս չէ՞ , որուն հայրը ու մայրը մենք կը ճանչնանք . ուրեմն ի՞նչպէս կ՚ըսէ անիկայ թէ
43 Ես երկինքէն իջայ ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու բսաւ անոնց ։
44 Տրտունջ մի ընէք միջերնիդ ։ Ոմէկը չկրնար ինծի գալ , թէ որ զիս խրկող Հայրը գանիկայ չքաշէ . ու ես անոր յարութիւն առնել պիտի
45 տամ վերջին օրը ։ Ա՚Մարգարէից մէջ գրուած է , Եւ ամէնքն ալ Աստուծմէ սորված պիտի ըլլան . Ն՛ան ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու
46 կը սորվի , ինծի կու գայ ։ Ա՚Ձէ թէ մէկը Հայրը տեսած է , Ա՚Եթէ ոչ ան որ Աստուծմէ է , անիկայ
47 Հայրը տեսած է ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի Թէ Ն՛ան որ ինծի կը հաւատայ , յաւիտենական
48 կեանք ունի ։ Ա՚Ես եմ կենաց հա-
49 ցը ։ Ր Ձեր հայրերը անապատին մէջ մանանան կերան , ու մեռան ։
50 Ր Ես է ն՛ան հացը որ երկինքէն կ՚իջնէ , որ եթէ մէկը ասկէ ուտէ ,
51 պիտի չմեռնի ։ Ես եմ կենդանի հացը որ երկինքէն իջայ ։ թէ որ մէկը ասկէ հացէն ուտէ , յաւիտեան պիտի ապրի . Ֆ և ան հացը որ ես պիտի տամ՝ իմ մարմինս է , որ ես պիտի տամ աշխարհիս կենացը համար ։
53 Ա՚Ասոր վրայ Հրէաները իրարու հետ կը վիճէին ու կ՚ըսէին ։ Ինչո՞ր կրնայ ասիկայ իր մարմինը մեզի տալ ուտելու ։ Իսկ Յիսուս բսաւ անոնց ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , Ֆ թէ որ Որդւոյ մարդոյ մարմինը չուտէք և անոր արիւնը չխմէք , ձեր անձերուն մէջը
55 կեանք չէք ունենար ։ Ո՚վ որ իմ մարմինս ուտէ և իմ արիւնս խմէ , յաւիտենական կեանք կ՚ունենայ , ու ես անոր յարութիւն առնել
56 պիտի տամ վերջին օրը ։ Ինչու որ իմ մարմինս ճշմարիտ կերակուր է , և իմ արիւնս ճշմարիտ ըմպելիք
57 է ։ Ն՛ան որ իմ մարմինս կ՚ուտէ , և իմ արիւնս կը խմէ , Ք անիկայ իմ ներսի դիս կը բնակի ու ես ա-
58 նոր ներսի դին ։ Ինչպէս որ կեն-

Յամի Տեառն 32

Ֆ ՀՄՐ 49 · 50 · 51 ։

Ր ՀՄՐ 67 ։ ՄԱԹ · ԺԶ · 6 ։

Ա ԳԼ · Գ · 13 ։ ՄԱՐ · ԺԶ · 19 ։ ՊԵՏ · Ա · 9 ։ ԵՓԷ · Դ · 8 ։

ՂՐ ԿՈՐ · Գ · 6 ։

Ո՚Ռ՚ Խօսեցայ

Ե ՀՄՐ 36 ։

Ը ԹԼ · Բ · 24 · 25 ։ ԺԳ · 11 ։

Ր ՀՄՐ 44 · 45 ։

Ֆ ՀՄՐ 61 ։

Ֆ ԳՈՐ · Ե · 20 ։

Ա ՄԱԹ · ԺԶ · 16 ։ ՄԱՐ · Բ · 29 ։ ՂՈՒ · Թ · 20 ։ ԹԼ · Ա · 49 ։ ԺԱ · 27 ։

Ո՚Ռ՚ կենդանի Աստուծոյ

Ե ՂՈՒ · Չ · 13 ։

Ֆ ԹԼ · ԺԳ · 27 ։

ԹԼ · Է

1 Յիսուս կը յանդիմանէ իր ազգականներուն փառասիրութիւնը և յանդգնութիւնը · 10 Գալիլեացէն Երուսաղէմ կ՚երթէ տաղաւարատարաց տօնին · 14 տաճարին մէջ կը սորվեցնէ · 40 Ժողովուրդը զանազան կարծիքներ կը յայտնէ անոր վրայով · 45 Փարիսեցիք կը բարկանան իրենց սպասաւորներուն՝ զանիկայ չբռնելնուն համար , և կը յանդիմանեն Նիկոդեմոսը՝ որ Յիսուսի կողմը կը բռնէր ։

1 Ետ ասոր բաներէն ետև Յիսուս Գալիլեայի մէջ կը պտըտէր , ին-

Յամ Տեառն 32

ա Գլ. ե. 16, 18 ։
բ Ղև. իգ. 34 ։
գ Մատ. ժբ. 46 ։ Մար. գ. 31 ։ Գոր. ա. 14 ։
դ Մար. գ. 21 ։
ե Գլ. բ. 4 ։ ը. 20 ։ Հմր 8, 30 ։
զ Գլ. ժե. 19 ։
է Գլ. գ. 19 ։
ը Գլ. ը. 20 ։ Հմր 6 ։
թ Գլ. ժա. 56 ։
ժ Գլ. թ. 16 ։ ժ. 19 ։
ժա Մատ. իա. 46 ։ Ղու. է. 16 ։ Գլ. զ. 14 ։ Հմր 40 ։
ժբ Գլ. թ. 22 ։ ժբ. 42 ։ ժթ. 38 ։
ժգ Մատ. ժգ. 54 ։ Մար. զ. 2 ։ Ղու. դ. 22 ։ Գոր. բ. 7 ։
ժդ Գլ. գ. 11 ։ ը. 28 ։ ժբ. 49 ։ ժդ. 10, 24 ։
ժե Գլ. ը. 43 ։
ժզ Գլ. ե. 41 ։ ը. 50 ։
ժէ Ել. իդ. 3 ։ Օր. լգ. 4 ։ Յով. ա. 17 ։ Գոր. է. 38 ։
ժը Մատ. ժբ. 14 ։ Մար. գ. 6 ։ Գլ. ե. 16, 18 ։ ժ. 31, 39 ։ ժա. 53 ։
ժթ Գլ. ը. 48, 52 ։ ժ. 20 ։

չու որ չէր ուզեր Հրէաստանի մէջ
պտըտիլ, վասն զի Հրէաները զինք
սպաննել կ'ուզէին ։
2 Եւ Հրէաներուն տաղաւարա-
3 հարաց տօնը մօտ էր ։ Ուստի իր
եղբայրները ըսին իրեն , Ելի՛ր աս-
կէ ու Հրէաստան գնա , որ քու
աշակերտներդ ալ տեսնեն քու
4 գործքերդ որ կ'ընես ․ Ինչու որ
մէկը չկայ որ ծածկաբար բան մը
ընէ , և ինքը յայտնի ըլլալ ուզէ ․
թէ որ դուն աս բաները կ'ընես ,
ինքզինքդ աշխարհին յայտնէ ։
5 Քանզի իր եղբայրներն ալ չէին
6 հաւատար իրեն ։ Իսկ Յիսուս ը-
սաւ անոնց , Իմ ժամանակս դեռ
հասած չէ , բայց ձեր ժամանակը
7 միշտ պատրաստ է ։ Աշխարհ
ձեզ չկրնար ատել , բայց զիս կ'ա-
տէ , ինչու որ ես անոր վրայով
կը վկայեմ թէ իր գործքերը չար
8 են ։ Դուք ելէք աս տօնիս ․ ես
[դեռ] չեմ ելլեր աս տօնիս , ինչու
որ իմ ժամանակս դեռ լցուած չէ ։
9 Աս ըսելով անոնց , ինքը Գալիլեա
10 մնաց ։ Բայց երբոր իր եղբայր-
ները ելան , ետքը ինքն ալ ելաւ
տօնին , ոչ թէ յայտնի՝ հապա
գաղտուկ կերպով մը ։
11 Եւ Հրէաները տօնին ատենը կը
փնտռէին զինքը՝ ու կ'ըսէին ։ Ո՞ւր
12 է անիկայ ։ Եւ ժողովուրդին մէջ
շատ շշնջիւն կար անոր վրայով ․
Ոմանք կ'ըսէին թէ Աղէկ մարդ
է ․ ուրիշները կ'ըսէին , Ոչ , հապա
13 ժողովուրդը կը մոլորցընէ ։ Սա-
կայն մէկը անոր վրայով համար-
ձակ չէր խօսեր Հրէաներուն վա-
խէն ։
14 Իսկ երբոր տօնը կէս եղաւ , Յի-
սուս տաճարը ելաւ ու կը սորվե-
15 ցընէր ։ Եւ Հրէաները կը զար-
մանային ու կ'ըսէին , Ինչպէ՞ս ասի-
կայ գիրքերը գիտէ , որ սորված
16 չէ ։ Յիսուս պատասխան տուաւ
անոնց ու ըսաւ , Իմ վարդապե-
տութիւնս իմս չէ , հապա զիս
17 խրկողինն է ։ Թէ որ մէկը կ'ուզէ
անոր կամքը ընել , պիտի գիտնայ
աս վարդապետութեանս համար
թէ արդեօք Աստուծմէ՞ է , թէ ես
18 ինքիրմէս կը խօսիմ ։ Ան որ ինք-
իրմէն կը խօսի , իր անձին փառքը
կը փնտռէ ․ բայց ան որ զինքը
խրկողին փառքը կը փնտռէ , անի-
կայ ճշմարիտ է , և անոր քովը ա-
19 նիրաւութիւն չկայ ։ Մովսէս
չտուա՞ւ ձեզի օրէնքը , ու ձեզմէ
20 մէկն ալ չպահեր օրէնքը ։ Ին-
չու կը փնտռէք զիս սպաննել ․
պատասխան տուաւ ժողովուրդը
ու ըսաւ , Դև կայ քու ներսդ ․
ո՞վ քեզ կը փնտռէ սպաննել ։

21 Պատասխան տուաւ Յիսուս և ը-
սաւ անոնց , Մէկ գործ մը գոր-
ծեցի , ու ամէնքդ ալ զարմացեր
22 էք ։ Արդ Մովսէս ձեզի թլփա-
տութիւնը տուաւ , (որ չէ թէ
Մովսէսէն էր , հապա նախնիքնե-
րէն ,) ու շաբաթ օրը մարդ կը
23 թլփատէք ․ Թէ որ շաբաթ օրը
մարդ թլփատութիւն կ'առնէ՝ որ
Մովսէսին օրէնքը չքակուի , ինծի
կը բարկանա՞ք որ ես շաբաթ օրը
24 ամբողջ մարդ մը բժշկեցի ։ Աչքի
երեւցածին պէս դատաստան մի՛ ը-
նէք , հապա արդար դատաստան
ըրէք ։
25 Ան ատենը Երուսաղէմացիներէն
ոմանք կ'ըսէին , Ասիկայ ան չէ՞
26 որն որ կը փնտռեն սպաննել ․ Ու
ահա յայտնի կը խօսի , ու բան մը
չեն ըսեր անոր ․ միթէ իշխանները
գիտցան թէ ասիկայ ճշմարտա-
27 պէս Քրիստոսն է ։ Սակայն մենք
ասիկայ գիտենք ուսկից է ․ բայց
Քրիստոս երբոր գայ , մէկը չգի-
28 տեր ուսկից է ։ Եւ Յիսուս քանի
որ կը սորվեցընէր , տաճարին մէջ
աղաղակեց ըսելով , Զիս ալ գի-
տէք , և ուսկից ըլլալս ալ գիտէք ․
Ու ես ինքիրմէս եկած չեմ , հապա
ան որ զիս խրկեց , ճշմարիտ է ,
որ անիկայ դուք չէք գիտեր ։
29 Բայց ես գիտեմ անիկայ , ինչու որ
ես անկէ եմ , և անիկայ զիս խրկեց ։
30 Ուստի կը փնտռէին զինքը բռ-
նել , բայց մէկն ալ իրեն ձեռք
չզարկաւ , ինչու որ իր ժամանակը
31 դեռ հասած չէր ։ Ու ժողովուրդէն
շատ մարդիկ հաւատացին իրեն ,
և կ'ըսէին , Քրիստոս երբոր գայ ,
ասոնցմէ աւելի նշաննե՞ր պիտի ը-
նէ , որչափ որ ասիկայ կ'ընէ ։
32 Փարիսեցիները լսեցին ժողո-
վուրդին աս շշնջիւնը անոր վրա-
յով ․ ու փարիսեցիները և քահա-
նայապետները սպասաւորներ խրր-
33 կեցին , որ զանիկայ բռնեն ։ Իսկ
Յիսուս ըսաւ , Քիչ մը ժամանակ
ալ ձեզի հետ եմ , ու կ'երթամ
34 անոր որ զիս խրկեց ։ Զիս պիտի
փնտռէք ու պիտի չգտնէք , և իմ
եղած տեղս դուք չէք կրնար գալ ։
35 Ան ատենը Հրէաները ըսին իրա-
րու , Ո՞ւր պիտի երթայ ասիկայ ,
որ մենք զինքը պիտի չգտնենք ․
միթէ հեթանոսաց մէջ ցրուցան
եղածներուն պիտի երթայ , և հե-
թանոսներուն պիտի սորվեցընէ ։
36 Ի՞նչ է ան խօսքը որ զրուցեց , Զիս
պիտի փնտռէք ու պիտի չգտնէք ,
և իմ եղած տեղս դուք չէք կրնար
գալ ։
37 Տօնին վերջի մեծ օրը Յիսուս
կայներ էր , կ'աղաղակէր ու կ'ը-

Յամ Տեառն 32

ի Ղև. ժբ. 3 ։
իա Ծն. ժէ. 10 ։
իբ Գլ. ե. 8, 9, 16 ։
իգ Օր. ա. 16, 17 ։ Առակ. իդ. 23, 24 ։ Գլ. ը. 15 ։ Յակ. բ. 1 ։
իդ Հմր 48 ։
իե Մատ. ժգ. 55 ։ Մար. զ. 3 ։ Ղու. դ. 22 ։
իզ Տես Գլ. ը. 14 ։
իէ Գլ. ե. 43 ։ ը. 42 ։
իը Գլ. ե. 32 ։ ը. 26 ։ Հռով. գ. 4 ։
իթ Գլ. ա. 18 ։ ը. 55 ։
լ Մատ. ժա. 27 ։ Գլ. ժ. 15 ։
լա Մար. ժա. 18 ։ Ղու. ժթ. 47 ։ ի. 19 ։ Հմր 19 ։ Գլ. ը. 37 ։
լբ Հմր 44 ։ Գլ. ը. 20 ։
լգ Մատ. ժբ. 23 ։ Գլ. գ. 2 ։ ը. 30 ։
լդ Գլ. ժգ. 33 ։ ժզ. 16 ։
լե Ովս. ե. 6 ։ Գլ. ը. 21 ։ ժգ. 33 ։
† Յուն. Յունաց
լզ Եսա. ժա. 12 ։ Յակ. ա. 1 ։ Ա Պետ. ա. 1 ։
լէ Ղև. իգ. 36 ։

ուէր ։ ‡Թէ որ մէկը ծարաւ է , թող
38 ինծի գայ՝ ու խմէ ։ ¤Ան որ ինծի
կը հաւատայ՝ ինչպէս որ գիրքը
կ'ըսէ , ‡անոր փորէն կենդանի
39 ջուրի գետեր պիտի բղխեն . †Աս
բսաւ Հոգիին համար՝ որ իրեն հա-
ւատացողները պիտի առնէին .
վասն զի Սուրբ Հոգին դեռ չէր
տրուած , ինչու որ Յիսուս դեռ
40 փառաւորուած չէր ։ Ժողովուր-
դէն շատ մարդիկ աս խօսքը որ
լսեցին , կ'ըսէին , Իրաւցընէ աս-
41 կայ է մարգարէն ։ Ուրիշները
կ'ըսէին , Աս իկայ է Քրիստոսը .
ուրիշներն ալ կ'ըսէին , Միթէ Քր-
րիստոս Գալիլեայէ՞ն կու գայ ։
42 Չէ՞ որ գիրքը կ'ըսէ թէ Քրիս-
տոս Դաւիթի սերունդէն ու
Դաւիթին եղած գեղէն Բեթլէ-
43 հեմէն կու գայ ։ Ուստի ժողո-
վուրդին մէջ երկպառակութիւն
44 եղաւ անոր համար ։ Ու անոնց-
մէ ոմանք ուզեցին բռնել անի-
կայ ։ բայց մէկը անոր ձեռք չզար-
կաւ ։
45 Ու սպասաւորները նորէն եկան
քահանայապետներուն և փարիսե-
ցիներուն . ու ասոնք բսին անոնց ,
46 Ինչու անիկայ հոս չբերիք ։ Պա-
տասխան տուին սպասաւորները ,
Երբեք մէկը աս մարդուն պէս
47 խօսած չէ ։ Ան ատենը փարիսեցի-
ները պատասխան տուին անոնց և
բսին , Միթէ դուք ալ մոլորե-
48 ցաք . Իշխաններէն կամ փարի-
սեցիներէն մէկը հաւատա՞ց անոր .
49 Բայց աս ռամիկ ժողովուրդը՝ որ
օրէնքը չեն գիտեր , նզոված են ։
50 Նիկոդեմոս բսաւ անոնց , (որ ա-
ռաջ գիշեր ատեն իրեն եկեր էր ,
51 և անոնցմէ մէկն էր ,) Միթէ մեր
օրէնքը մարդ կը դատէ՞ , թէ որ
առաջ անկէ բան մը չլսէ , և չգիտ-
52 նայ թէ ինչ կ'ընէ ։ Պատասխան
տուին ու բսին անոր , Միթէ
դուն ալ Գալիլեայէն ես . քննէ
ու նայէ որ Գալիլեայէն մարգա-
53 րէ չելլեր ։ Ու ամէն մէկը իր տու-
նը գնաց ։

ԳԼ. Ը

1 Քրիստոս կ'արձակէ շնութեան յանցանքով բռնուած կինը . 12 կը յայտնէ թէ ինքն է աշխարհիս լոյսը , ու իր վարդապետութիւնը կ'արդարացընէ . 33 Աբրահամին վրայ պարծեցող Հրէից պատասխան կու տայ , 59 և մէկդի կը քաշուի անոնց կատաղութենէն ։

1 Ու Յիսուս Ձիթենեաց լեռը գը-
2 նաց ։ Ու առտուանց նորէն
տաճարը եկաւ , և բոլոր ժողովուր-
դը իրեն կու գար , ու ինքը նստեր
3 կը սորվեցրնէր անոնց ։ Ու դպիր-
ները ու փարիսեցիները շնութեան
մէջ բռնուած կնիկ մը բերին ա-
նոր , ու զանիկայ մէջտեղը կայնե-
4 ցընելով՝ ըսին իրեն , Վարդապետ ,
աս կնիկը շնութեան մէջ աս մեղ-
քը գործած ատենը բռնուեցաւ .
5 Ու օրինաց մէջ Մովսէս մեզի
պատուիրեց ասանկները քարկո-
ծել . հիմա դուն ի՞նչ կ'ըսես ա-
6 սոր համար ։ Աս կ'ըսէին անի-
կայ փորձելով , որ անոր վրայ ամ-
բաստանութիւն ընելու բան մը
ունենան . բայց Յիսուս դէպ 'ի
վար ծռելով՝ մատովը գետնին վը-
7 րայ կը գրէր ։ Սակայն երբոր վը-
րան ինկան՝ հարցընելով իրեն , վեր
նայեցաւ ու բսաւ անոնց , Ձեզմէ
անմեղ եղողը՝ առաջ անիկայ թող
8 քար ձգէ ատոր վրայ ։ Ու նորէն
դէպ 'ի վար ծռելով՝ գետնին վրայ
9 կը գրէր ։ Ու անոնք ալ լսելով
ու իրենց խղճմտանքէն յանդիմա-
նուելով՝ մէկիկ մէկիկ դուրս կ'ել-
լէին , ծերերէն սկսած մինչև յե-
տինները . և Յիսուս մինակ մնաց ,
10 ու կնիկը մէջտեղը կայնած ։ Ու
Յիսուս վեր նայելով ու կնիկէն
զատ մէկը չտեսնելով՝ բսաւ անոր ,
Կնիկ՝ ո՞ւր են անոնք որ քու վրա-
յովդ ամբաստանութիւն կ'ընէին ,
11 մէկը քեզ չդատապարտե՞ց ։ Ու
անիկայ բսաւ , Ո՛չ մէկը՝ Տէր . ու
Յիսուս բսաւ անոր , Ես ալ չեմ
դատապարտեր քեզ . գնա ու
ասկէ ետև մեղք մի գործեր ։
12 Արդ Յիսուս նորէն խօսեցաւ ա-
նոնց ու բսաւ , Ես եմ աշխարհի
լոյսը . ան որ իմ ետևէս կու գայ ,
խաւարի մէջ պիտի չքալէ , հապա
13 կենաց լոյսը պիտի ունենայ ։ Իսկ
փարիսեցիները բսին անոր , Դուն
քու անձիդ համար կը վկայես ,
քու վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ ։
14 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ը-
սաւ անոնց , Թէև ես իմ անձիս
համար վկայեմ , բայց իմ վկայու-
թիւնս ճշմարիտ է , ինչու որ գի-
տեմ ուսկից եկայ և ուր կ'եր-
թամ . բայց դուք չէք գիտեր
ուսկից կու գամ կամ ուր կ'եր-
15 թամ ։ Դուք մարմինին նայելով
դատաստան կ'ընէք , ես բնաւ մէկը
16 չեմ դատեր . Ու թէև դատելու
ալ ըլլամ , իմ դատաստանս ճըշ-
մարիտ է . ինչու որ ես մինակ չեմ ,
հապա ես , և Հայրը որ զիս խրր-
17 կեց ։ Ու ձեր օրէնքին մէջն ալ
գրուած է թէ Երկու մարդու վը-
18 կայութիւնը ճշմարիտ է ։ Ես եմ
որ իմ անձիս համար կը վկայեմ ,
ու կը վկայէ ինծի համար Հայրն
19 ալ որ զիս խրկեց ։ Ան ատենը
բսին անոր , Ո՞ւր է քու Հայրդ .
Յիսուս պատասխան տուաւ , Ո՛չ
զիս գիտէք՝ և ո՛չ իմ Հայրս . Թէ

Յամի Տեառն 32

Եւ. ծե. 1 ։ Գւ. գ. 53 ։ Յայտ. իբ. 17 ։
բ Օր. ժբ. 15 ։
Առակ. ժբ. 4 ։ Ես. ժբ. 3 ։ խդ. 3 ։ Գւ. դ. 14 ։
Ես. խդ. 3 ։ Յովէլ. բ. 28 ։ Գւ. ժզ. 7 ։ Գործ. բ. 17. 33. 38 ։
Գւ. ժբ. 16 ։ ժզ. 7 ։
բ Օր. ժբ. 15. 18 ։ Գւ. ա. 21 ։ զ. 14 ։
Գւ. գ. 42 ։ զ. 70 ։
Հմր 52 ։ Գւ. ա. 46 ։
Սաղ. ճլբ. 11 ։ Երեմ. իգ. 5 ։ Միք. ե. 2 ։ Մատ. բ. 5 ։ Ղու. բ. 4 ։
Ա Թագ. ժզ. 1. 4 ։
Հմր 12 ։ Գւ. թ. 16 ։ ժ. 19 ։
Հմր 30 ։
Մատ. է. 29 ։
Գւ. ժբ. 42 ։ Գործ. զ. 7 ։
Կոր. ա. 20. 26 ։ բ. 8 ։
Գւ. գ. 2 ։
բ Օր. ա. 17 ։ ժէ. 8 ։ ժթ. 15 ։
Ես. թ. 1. 2 ։ Մատ. դ. 15 ։ Գւ. ա. 46 ։ Հմր 41 ։

Յամի Տեառն 32

Ղե. ի. 10 ։ բ Օր. իբ. 22 ։
բ Օր. ժէ. 7 ։ Հռովմ. բ. 1 ։
Հռովմ. բ. 22 ։
Ղու. թ. 56 ։ ժբ. 14 ։ Գւ. գ. 17 ։
Գւ. ե. 14 ։
Գւ. ա. 4 ։ 5. 9 ։ գ. 19 ։ թ. 5 ։ ժբ. 35. 36. 46 ։
Գւ. ե. 31 ։
Գւ. է. 28 ։ թ. 29 ։
Գւ. է. 24 ։
Գւ. գ. 17 ։ ժբ. 47 ։ ժը. 36 ։
Հմր 29 ։ Գւ. ժզ. 32 ։
բ Օր. ժէ. 6 ։ ժթ. 15 ։ Մատ. ժը. 16 ։ բ Կոր. ժգ. 1 ։ Եբր. ժ. 28 ։
Գւ. ե. 37 ։
Հմր 55 ։ Գւ. ժզ. 3 ։
Գւ. ժդ. 7 ։

Յամի Տեառն
32

ᶜ Մար. ժբ. 41.
ᵈ Ղւ. է. 30.
ᵉ Ղւ. է. 8.
ᶠ Ղւ. է. 34. ժգ. 33.
ᵍ Հմր 24.
ʰ Ղւ. գ. 31.
ⁱ Ղւ. ժե. 19. ժէ. 16. ա Յոհ. դ. 5.
ʲ Հմր 21.
ᵏ Մար. ժզ. 16.
ˡ Ղւ. է. 28.
ᵐ Ղւ. գ. 32. ժե. 15.
ⁿ Ղւ. գ. 14. ժբ. 32.
ᵒ Հռով. ա. 4.
ᵖ Ղւ. ե. 19. 30.
ᵠ Ղւ. գ. 11.
ʳ Ղւ. ժզ. 10. 11.
ˢ Հմր 16.
ᵗ Ղւ. դ. 34. ե. 30. զ. 38.
ᵘ Ղւ. է. 31. ժ. 42. ժա. 45.
ᵛ Հռով. զ. 14. 18. 22. ը. 2. Յակ. ա. 25. բ. 12.
ʷ Ղև. իե. 42. Մատ. գ. 9. Հմր 39.
ˣ Հռով. զ. 16. 20. ը Պետ. ր. 19.
ʸ Գաղ. դ. 30.
ᶻ Հռով. ը. 2. Գաղ. ե. 1.

որ զիս գիտնայիք, իմ Հայրս ալ պիտի գիտնայիք։
20 Յիսուս աս խօսքերը խօսեցաւ ᵃգանձատունը, երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր. ᵇու մէկը չբռնեց զանիկայ, ինչու որ ᶜանոր ժամանակը հասած չէր։
21 Ետքը Յիսուս նորէն բսաւ անոնց, Ես կ'երթամ ᵈու զիս պիտի փնտռէք, ᵉև ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռնիք. ուր որ ես կ'երթամ,
22 դուք չէք կրնար գալ։ Ասոր վրայ Հրէաները կ'ըսէին, Միթէ ինքզինքը պիտի մեռցընէ՞, որ կ'ըսէ թէ Ուր որ ես կ'երթամ, դուք
23 չէք կրնար գալ։ Նա ըսաւ անոնց, ᶠԴուք վարէն էք, ես վերէն եմ. ᵍդուք աս աշխարհէս էք, ես աս
24 աշխարհէս չեմ. ʰԱնոր համար ձեզի ըսի թէ Ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռնիք, ⁱինչու որ եթէ չհաւատաք թէ ես եմ, ձեր մեղացը մէջ պիտի
25 մեռնիք։ Ան ատենը ըսին անոր, Դուն ո՞վ ես. և Յիսուս ըսաւ անոնց, Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը
26 խօսիմ։ Շատ բաներ ունիմ ձեզի համար խօսելու և դատելու. բայց ʲան որ զիս խրկեց, ճշմարիտ է, ᵏև ես ինչ որ իրմէ լսեցի, անիկայ կը խօսիմ աշխարհիս մէջ։
27 Անոնք չիմացան թէ Հօրը համար կը զրուցէր իրենց։
28 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, ˡԵրբոր Որդին մարդոյ բարձրացընէք, ᵐան ատենը պիտի գիտնաք թէ ես եմ, ⁿու ինքիրմէս բան մը չեմ ըներ, ᵒհապա Հայրս ինչպէս որ ինծի սորվեցուց, անանկ կը խօսիմ։
29 ᵖԵւ զիս խրկողը իմ հետս է. ᵠՀայրը զիս մինակ չթողուց. ʳինչու որ ես միշտ անոր հաճելի եղած բաները կ'ընեմ։
30 Երբոր ասոնք խօսեցաւ, ˢշատ
31 մարդիկ իրեն հաւատացին։ Ան ատենը Յիսուս իրեն հաւատացող Հրէաներուն ըսաւ, Թէ որ դուք իմ խօսքիս մէջ կենաք, ճշմարտապէս իմ աշակերտներս կ'ըլլաք.
32 Եւ ճշմարտութիւնը պիտի գիտնաք, ᵗու ան ճշմարտութիւնը ձեզ
33 պիտի ազատէ։ Պատասխան տուին իրեն, ᵘՄենք Աբրահամի սերունդ ենք, ու երբեք մէկու մը ծառայեցինք. դուն ինչո՞ւ կ'ըսես թէ
34 ազատ պիտի ըլլաք։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ ᵛԱմէն ով որ մեղք կը գործէ, անի-
35 կայ մեղքի ծառայ է։ ʷԵւ ծառան տանը մէջ յաւիտեան չմնար, բայց
36 որդին յաւիտեան կը մնայ։ ˣՈւստի թէ որ Որդին ձեզ ազատ ընէ, ճշմարտապէս ազատ պիտի ըլ-
37 լաք։ Գիտեմ որ Աբրահամի սերունդ էք, ʸբայց կը փնտռէք զիս մեռցընել, ինչու որ իմ խօսքս ձեր
38 ներսի դին տեղ չունի։ ᶻԵս ինչ որ տեսայ իմ Հօրս քովը՝ ան կը խօսիմ. և դուք ալ ինչ որ տեսաք ձեր հօրը քովը՝ ան կ'ընէք։
39 Պատասխան տուին ու ըսին անոր, ᵃՄեր հայրը Աբրահամն է. ըսաւ անոնց Յիսուս, ᵇԹէ որ Աբրահամի որդիք ըլլայիք, Աբրահամին
40 գործքերը պիտի գործէիք։ ᶜԲայց հիմա կը փնտռէք սպաննել զիս, ᵈանանկ մարդ մը՝ որ ձեզի ճշմարտութիւն խօսեցայ, ᵉորն որ Աստուծմէ լսեցի. Աբրահամ ասանկ բան չը-
41 րաւ։ Դուք ձեր հօրը գործքերը կ'ընէք. ան ատենը ըսին անոր, Մենք պոռնկութենէ չենք ծնած, ᶠմենք մէկ Հայր մը ունինք՝ որ է
42 Աստուած։ Յիսուս ըսաւ անոնց, ᵍԹէ որ Աստուած ձեր Հայրը ըլլար, պիտի սիրէիք զիս. ʰինչու որ ես Աստուծմէ ելայ ու եկայ. ⁱև չէ թէ ես ինքիրմէս եկայ, հապա
43 անիկայ զիս խրկեց։ ʲԻնչո՞ւ դուք իմ զրուցուածքս չէք հասկընար. անոր համար որ չէք կրնար իմ
44 խօսքս մտիկ ընել։ ᵏԴուք ձեր հօրմէն Սատանայէն էք, ու ձեր հօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել. անիկայ սկիզբէն հետէ մարդասպան էր, ˡև ճշմարտութեան մէջ չկեցաւ, ինչու որ անոր ներսի դին ճշմարտութիւն չկայ. երբոր անիկայ ստութիւն խօսի, բուն իրեններէն կը խօսի, քանզի անիկայ
45 ստախօս է և անոր հայրը։ Բայց որովհետև ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինծի չէք հաւատար։
46 Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել մեղքի համար. իսկ թէ որ ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինչո՞ւ
47 ինծի չէք հաւատար։ ᵐԱն որ Աստուծմէ է, Աստուծոյ խօսքերը մտիկ կ'ընէ. դուք անոր համար մտիկ չէք ըներ, որ Աստուծմէ չէք։
48 Պատասխան տուին Հրէաները ու ըսին անոր, Աղէկ չե՞նք ըսեր մենք թէ դուն Սամարացի ես՝ ⁿու դև
49 կայ քու ներսդ։ Յիսուս պատասխան տուաւ և ըսաւ, Իմ ներսս դև չկայ, հապա ես իմ Հայրս կը պատուեմ, և դուք զիս կ'անարգէք։
50 ᵒԻսկ ես իմ փառքս չեմ փնտռեր. կայ մէկը որ կը փնտռէ
51 ու կը դատէ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, ᵖԹէ որ մէկը իմ խօսքս պահէ, յաւիտեան մահ պի-
52 տի չտեսնէ։ Ան ատենը Հրէաները ըսին անոր, Հիմա գիտցանք որ քու ներսդ դև կայ. ᵠԱբրահամ մեռաւ՝ ու մարգարէները, և դուն

Յամի Տեառն
32

ᵇ Ղւ. է. 20. Հմր 40.
ᶜ Ղւ. գ. 32. ե. 19. 30. ժզ. 10. 24.
ᵈ Մատ. գ. 9. Հմր 33.
ᵉ Հռով. բ. 28. թ. 7. Գաղ. գ. 7. 29.
ᶠ Հմր 37.
ᵍ Հմր 26.
ʰ Եա. կզ. 16. կզ. 8. Մաղ. ա. 6.
ⁱ ա Յոհ. ե. 1.
ʲ Ղւ. ժզ. 27. ժէ. 8. 25.
ᵏ Ղւ. ե. 43. է. 28. 29.
ˡ Ղւ. է. 17.
ᵐ Մատ. ժգ. 38. ա Յոհ. գ. 8.
ⁿ Յուդ. 6.
ᵒ Ղւ. ժ. 26. 27. ա Յոհ. դ. 6.
ᵖ Ղւ. է. 20. ժ. 20. Հմր 52.
ᵠ Ղւ. ե. 41. է. 18.
ʳ Ղւ. ե. 24. ժա. 26.
ˢ Զաք. ա. 5. Եբր. ժա. 13.

Յամի Տեառն 32

կ'ըսես , թէ որ մէկը իմ խօսքս
պահէ , յաւիտեան մահուան համը
53 պիտի չառնէ ։ Միթէ դուն աւե֊
լի՞ մեծ ես մեր հայր Աբրահամէն
որ մեռաւ , ու մարգարէներն ալ
մեռան . դուն քեզ ո՞վ կ'ընես ։
54 Յիսուս պատասխան տուաւ , Թէ
որ ես ինքզինքս փառաւորեմ , իմ
փառքս բան մը չէ . իմ Հայրս է
որ զիս կը փառաւորէ , որուն համար
դուք կ'ըսէք թէ *Մեր Աստուածն
55 է . Եւ անիկայ չէք ճանչնար ,
բայց ես գիտեմ անիկայ . ու թէ
որ ըսեմ թէ անիկայ չեմ գիտեր ,
ձեզի պէս ստախօս պիտի ըլլամ .
հապա ես գիտեմ անիկայ , և անոր
56 խօսքը կը պահեմ ։ Ձեր հայրը
Աբրահամ ցանկացաւ իմ օրս տես֊
նելու , ու տեսաւ և ուրախացաւ ։
57 Իսկ Հրէաները ըսին անոր , Դուն
տակաւին յիսուն տարեկան չես ,
58 Աբրահա՞մն ալ տեսար ։ Յիսուս
ըսաւ անոնց , Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի , Աբրահամին ըլլա֊
59 լէն առաջ եմ ես ։ Ան ատենը
քարեր վերցուցին որ անոր վրայ
նետեն . բայց Յիսուս ծածկուեցաւ
անոնց աչքէն , և անոնց մէջէն
անցնելով՝ տաճարէն դուրս ելաւ ,
ու այսպէս գնաց ։

Գլ. Ը. 31 ։ — Գլ. Ը. 41 ։ Ժգ. 14 ։ ԺԷ. 1 ։ Գոր. Գ. 13 ։ — *Ոմանք՝ ձեր — Գլ. Է. 28, 29 ։ — Ղու. Ժ. 24 ։ — Եբր. ԺԱ. 13 ։ — Ել. Գ. 14 ։ Ես. ԽԳ. 13 ։ Գլ. ԺԷ. 5. 24 ։ Կող. Ա. 17 ։ Յայտ. Ա. 8 ։ — Գլ. Ժ. 31, 39 ։ ԺԱ. 8 ։ — Ղու. Դ. 30 ։

ԳԼ. Թ

1 Քրիստոս 'ի ծնէ կոյրին աչքերը կը բանայ ։ 8 Ան բժշկուած մարդը փարիսեցւոց կը տարուի , 13 որոնք բարկանալով՝ դուրս կ'ընեն զանիկայ իրենց ժողովարանէն . 35 բայց Յիսուս կ'ընդունի զանիկայ , ու ան ալ կը հաւատայ անոր ։ 39 Քրիստոս զո՞րոնք կը լուսաւորէ ։

1 Ու երբոր կ'անցնէր , մէկ մարդ մը
2 տեսաւ կոյր ծնած . Եւ իր ա֊
շակերտները հարցուցին իրեն ու
ըսին , Ռաբբի՝ որո՞ւնն է մեղքը ,
ասո՞ր թէ իր ծնողացը , որ անիկայ
3 կոյր ծնաւ ։ Պատասխան տուաւ
Յիսուս ։ Ո՛չ ասորն է մեղքը , ոչ
ալ իր ծնողացը , հապա որ Աս֊
տուծոյ գործքերը ասոր վրայ յայտ֊
4 նի ըլլան ։ Քանի որ ցորեկ է ,
պէտք է որ զիս ղրկողին գործքերը
գործեմ . գիշերը կու գայ որ
ան ատենը մէկը չկրնար գործել ։
5 Քանի որ ես աշխարհի մէջ եմ ,
6 աշխարհի լոյսն եմ ։ Երբոր աս
ըսաւ , թուքը գետինը , և թու֊
քովը կաւ շինեց , ու ան կաւը կոյ֊
7 րին աչքերուն վրայ ծեփեց . Եւ
ըսաւ անոր , Գնա՛ լուացուէ Սե֊
լովամի աւազանին մէջ , (որ Ղրր֊
կուած կը թարգմանուի .) ուստի
գնաց ու լուացուեցաւ , եկաւ ու կը
8 տեսնէր ։ Իսկ դրացիները և ա֊
նոնք որ առաջուց տեսած էին
զանիկայ որ †կոյր էր , կ'ըսէին ,
Ասիկայ չէ՞ր որ կը նստէր և կը

Հմր 34 ։ — Գլ. ԺԱ. 4 ։ — Գլ. Դ. 34 ։ Ե. 19, 36 ։ ԺԱ. 9 ։ ԺԲ. 35 ։ ԺԷ. 4 ։ — Գլ. Ա. 5 ։ 9 ։ Գ. 19 ։ Ը. 12 ։ ԺԲ. 35, 46 ։ — Մար. Է. 33 ։ Ը. 23 ։ — Նեեմ. Գ. 15 ։ — Տես Դ Թագ. Ե. 14 ։ — †Ոմանք՝ մուրացկան

մուրար . ոմանք կ'ըսէին , Անիկայ
9 է . Ուրիշները կ'ըսէին , Անոր նը֊
ման մէկն է . Ինք ինքը կ'ըսէր թէ
10 Ես եմ ։ Ուստի ըսին իրեն , Հա֊
պա ինչո՞ւ բացուեցան քու աչքե֊
11 րըդ ։ Ինքը պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , Յիսուս կոչուած մարդ
մը կաւ շինեց ու աչքերս ծեփեց ,
և ըսաւ ինծի , Գնա՛ Սելովամի
աւազանը ու լուացուէ . ես ալ
գացի լուացուեցայ ու կը տեսնեմ ։
12 Եւ ըսին իրեն , Ո՞ւր է անիկայ .
ըսաւ անիկայ , Չեմ գիտեր ։
13 Փարիսեցիներուն տարին զանի֊
14 կայ որ առաջ կոյր էր ։ Եւ շա֊
բաթ օր էր երբոր Յիսուս կաւը
շինեց , ու անոր աչքերը բացաւ ։
15 Նորէն փարիսեցիներն ալ կը հար֊
ցընէին իրեն , թէ ինչպէ՞ս կը տես֊
նէ . անիկայ ալ ըսաւ անոնց , Կաւ
դրաւ աչքերուս վրայ , ու լուա֊
16 ցուեցայ և կը տեսնեմ ։ Ասոր վը֊
րայ փարիսեցիներէն ոմանք կ'ըսէին ,
Ան մարդը Աստուծմէ չէ , ինչու որ
շաբաթ օրը չպահեր . ուրիշները
կ'ըսէին , Ինչպէ՞ս կրնայ մեղաւոր
մարդ մը ասանկ հրաշքներ ընել .
ու մէջերնին երկպառակութիւն
17 կար ։ Նորէն ըսին կոյրին , Դուն
ի՞նչ կ'ըսես անոր համար՝ որ քու
աչքերդ բացաւ . ան ալ ըսաւ թէ
18 Մարգարէ մըն է ։ Իսկ Հրէաները
չէին հաւատար անոր համար թէ
կոյր էր ու բացուեցաւ , մինչև որ
ան աչքը բացուածին ծնողքը կան֊
19 չեցին . Եւ անոնց հարցուցին ու
ըսին , Ա՞ս է ձեր որդին , որուն
համար դուք կ'ըսէք թէ կոյր ծնաւ .
հապա հիմա ինչպէ՞ս կը տեսնէ ։
20 Անոր ծնողքը պատասխան տուին
անոնց ու ըսին , Գիտենք որ ասի֊
կայ է մեր որդին , և որ ինքը կոյր
21 ծնաւ . Բայց հիմա ինչպէ՞ս կը տես֊
նէ , չենք գիտեր , կամ թէ ով
բացաւ ասոր աչքերը , մենք չենք
գիտեր . ինքը չափահաս է , իրեն
հարցուցէք . թող ինքը խօսի ի֊
22 րեն համար ։ Աս ըսին անոր ծնող֊
քը Հրէաներէն վախնալուն հա֊
մար , քանզի Հրէաները միաբան
հաւանութեամբ որոշեր էին որ եթէ
մէկը զանիկա Քրիստոս դաւանի ,
23 ժողովարանէն դուրս ձգուի ։ Ասոր
համար անոր ծնողքը ըսին թէ
Ինքը չափահաս է , իրեն հարցու֊
24 ցէք ։ Ետքը նորէն կանչեցին ան
մարդը որ կոյր էր , ու ըսին անոր ,
Աստուծոյ փառք տուր . մենք
գիտենք որ ան մարդը մեղաւոր է ։
25 Անիկայ ալ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ , Թէ որ մեղաւոր է , ես չեմ
գիտեր . միայն մէկ գիտեմ որ կոյր
26 էի և հիմա կը տեսնեմ ։ Նորէն

Յամի Տեառն 32

Հմր 6, 7 ։ — Հմր 33 ։ Գլ. Գ. 2 ։ — Գլ. Է. 12, 43 ։ Ժ. 19 ։ — Գլ. Դ. 19 ։ Զ. 14 ։ — Գլ. Է. 13 ։ ԺԲ. 42 ։ ԺԹ. 38 ։ Գործ. Ե. 13 ։ — Հմր 34 ։ Գլ. ԺԶ. 2 ։ — Յես. Է. 19 ։ Ա Թագ. Զ. 5 ։ — Հմր 16 ։

Յամի Տեառն 32

բախն անոր ։ Ի՞նչ ըրաւ քեզի․
27 քու աչքերդ ինչպէ՞ս բացաւ ։ Պա-
տասխան տուաւ անոնց , Հիմա
ըսի ձեզի ու չլսեցիք․ ինչո՞ւ հա-
մար նորէն լսել կ'ուզէք․ միթէ
դո՞ւք ալ կ'ուզէք անոր աշակերտ
28 ըլլալ ։ Անոնք նախատելով զա-
նիկայ ըսին , Դուն ես անոր աշա-
կերտը․ իսկ մենք Մովսէսի աշա-
29 կերտներն ենք ։ Մենք գիտենք որ
Աստուած Մովսէսի հետ խօսեցաւ ,
բայց ասիկայ չենք գիտեր թէ ու-
30 կից է ։ Պատասխան տուաւ մար-
դը և ըսաւ անոնց ․ Ասիկայ է
զարմանալու բանը՝ որ դուք չէք
գիտեր թէ ուսկից է , և անիկայ
31 իմ աչքերս բացաւ ։ Գիտենք որ
Աստուած մեղաւորներուն մտիկ
չըներ , բայց թէ որ մէկը աստուա-
ծապաշտ ըլլայ ու անոր կամքը
32 կատարէ , անոր մտիկ կ'ընէ ։ Աշ-
խարհիս սկիզբէն 'ի վեր լսուած չէ
որ մարդ մը կոյր ծնածի մը աչքերը
33 բացած է ։ Թէ որ Աստուծմէ
չըլլար ան մարդը՝ բան մըն ալ չէր
34 կրնար ընել ։ Պատասխան տուին
և ըսին անոր , Դուն բոլորովին
մեղաց մէջ ծնած ես , ու մեզի վար-
դապետութի՞ւն կ'ընես․ և դուրս
ըրին անիկայ ։
35 Յիսուս լսեց որ զանիկայ դուրս
ըրին , ու երբոր գտաւ զանիկայ՝
ըսաւ անոր ։ Դուն կը հաւատա՞ս
36 Աստուծոյ Որդիին ։ Անիկայ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Տէ՛ր ,
37 ո՞վ է՝ որ հաւատամ անոր ։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոր , Տեսար ալ
զանիկայ , և քեզի հետ խօսողը ան
38 է ։ Անիկայ ալ ըսաւ , Կը հա-
ւատամ՝ Տէր․ ու անոր երկրպա-
39 գութիւն ըրաւ ։ Եւ Յիսուս ը-
սաւ , Ես դատաստանի համար ե-
կայ աս աշխարհս , որ չտեսնող-
ները տեսնեն և տեսնողները կու-
րանան ։
40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որ իր
հետն էին , աս բաները լսելով՝ ը-
սին իրեն , Միթէ մե՞նք ալ կոյր
41 ենք ։ Յիսուս ըսաւ անոնց , Թէ
որ կոյր ըլլայիք , դուք մեղք չէիք
ունենար․ բայց հիմա կ'ըսէք թէ
կը տեսնենք , ասոր համար ձեր
մեղքը ձեր վրայ կը մնայ ։

Հ Գղ. Ը. 14. Յ Գղ. Գ. 10. Հ Յոբ. ԻԷ. 9. Լ. 12. Սաղ. ԺԸ. 41. ԼԴ. 15. ԿԶ. 18. Առակ. Ա. 28. ԺԵ. 29. Իբ. 9. Եսա. 15. Երեմ. ԺԱ. 11. ԺԴ. 12. Եզեկ. Ը. 18. Միք. Գ. 4. Զաք. Է. 13. Հ Հմր 16. Հ Հմր 2. Մատ. ԺԴ. 33. ԺԶ. 16. Մար. Ա. 1. Գղ. Ժ. 36. Ա Յով. Ե. 13. Գղ. Գ. 26. Գղ. Ե. 22. 27. Տեսպղ. Գ. 17. ԺԲ. 47. Մատ. ԺԳ. 13. Հռովմ. Բ. 19. Գղ. ԺԵ. 22. 24.

ԳԼ. Ժ

1 Քրիստոս է կենաց դուռը և բարի հովիւը ։ 19 Հրէից տարբեր կարծիքները անոր վրայով ։ 24 Յիսուս իր գործքերովը կը ցուցնէ թէ ինքն է Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին ․ 39 Հրէից ձեռքէն կը փախչի , 40 և դարձեալ կ'երթայ Յորդանանու միւս կողմը , ուր տեղ շատերը կը հաւատան իրեն ։

1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Ան որ դռնէն չմտներ ոչխար-
ներուն բակը , հապա ուրիշ տեղէն
կ'ելլէ , անիկայ գող ու աւազակ
2 է ։ Բայց ան որ դռնէն կը մտնէ ,
անիկայ ոչխարներուն հովիւն է ։
3 Դռնապանը կը բանայ անոր , և
ոչխարները անոր ձայնին կը լսեն ,
ու իր ոչխարները անուանովին կը
կանչէ , և դուրս կը հանէ զանոնք ։
4 Ու երբոր իր ոչխարները կը հանէ ,
անոնց առջևէն կ'երթայ , ու ոչ-
խարները իր ետևէն կ'երթան , ին-
չու որ անոր ձայնը կը ճանչնան ։
5 Սակայն օտարի ետևէ չեն երթար․
հապա անկէ կը փախչին , ինչու որ
օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար ։
6 Յիսուս աս առակը ըսաւ անոնց ։
բայց անոնք չէին իմանար թէ ինչ
7 էր որ իրենց կը խօսէր ։ Եւ Յի-
սուս նորէն ըսաւ անոնց , Ճշմա-
րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Ես
8 եմ ոչխարներուն դուռը ։ Ամեն
անոնք որ ինձմէ առաջ եկան , գող
ու աւազակ էին , բայց անոնց չլսե-
9 ցին ոչխարները ։ Ես եմ դուռը․
թէ որ մէկը ինձմէ ներս մտնէ՝ պի-
տի փրկուի , ու պիտի մտնէ ու
10 ելլէ և արօտ գտնէ ։ Գողը չգար ,
միայն թէ գողնալու և սպաննելու
ու կորսնցընելու համար․ ես եկայ
որ կեանք ունենան , և ալ աւելի
11 ունենան ։ Ես եմ բարի հովիւը․
բարի հովիւը իր կեանքը ոչխար-
12 ներուն համար կը դնէ ։ Բայց
վարձկանը որ հովիւ չէ ու ոչխար-
ները իրը չեն , երբոր կը տեսնէ
գայլը որ կու գայ , կը թողու ոչ-
խարները ու կը փախչի․ և գայլը
կը յափշտակէ ոչխարները ու զա-
13 նոնք կը ցրուէ ։ Եւ վարձկանը
կը փախչի , ինչու որ վարձկան է
ու իր հոգը չէ ոչխարներուն հա-
14 մար ։ Ես եմ բարի հովիւը , և
կը ճանչնամ իմիններս ու կը ճանչ-
15 ցուիմ իմիններէս ։ Ինչպէս որ
Հայրը զիս կը ճանչնայ , ես ալ
Հայրը կը ճանչնամ , ու իմ կեան-
քըս ոչխարներուն համար կը դնեմ ։
16 Ուրիշ ոչխարներ ալ ունիմ , որոնք
աս բակէն չեն․ անոնք ալ պէտք է
որ բերեմ , ու իմ ձայնիս պիտի
լսեն , և պիտի ըլլան մէկ հօտ ու
17 մէկ հովիւ ։ Անոր համար Հայրը
զիս կը սիրէ , Որ ես իմ կեան-
քըս կը դնեմ , որ նորէն առնեմ
18 անիկայ ։ Մէկը չհաներ անիկայ
ինձմէ , հապա ես կը դնեմ անիկայ
ինքիրմէս․ իշխանութիւն ունիմ
անիկայ դնելու , և իշխանութիւն
ունիմ անիկայ նորէն առնելու․
Աս պատուէրը իմ Հօրմէս առի ։
19 Նորէն երկպառակութիւն կ'ըլ-
լար Հրէից մէջ աս խօսքերուն հա-
20 մար ։ Եւ անոնցմէ շատերը կ'ը-

Յամի Տեառն 32

Գղ. ԺԳ. 6. Եփե. Բ. 18. Ես. Խ. 11. Եզեկ. ԼԴ. 12. 23. ԼԷ. 24. Եբր. ԺԳ. 20. Ա Պետ. Բ. 25. Ե. 4. Զաք. ԺԱ. 16. 17. Բ Տիմ. Բ. 19. Մատ. ԺԱ. 27. Գղ. ԺԵ. 13. Ես. ԾԶ. 8. Եզեկ. ԼԷ. 22. Եփե. Բ. 14. Ա Պետ. Բ. 25. Ես. ԾԳ. 7. 8. 12. Եբր. Բ. 9. Գղ. Բ. 19. Գղ. Գ. 38. ԺԵ. 10. Գոր. Բ. 24. 32. Գղ. Է. 43. Թ. 16.

Յամի Տեառն 32

ՅԳԼ · է · 20 ; ը · 48 · 52 ; ԾԵԼ · գ · 11 ; Սաղ · գդ · 9 ; ՃԽԳ · 8 ; Յա · Տ · 33 ; ՖԳԼ · Թ · 6, 7 , 32 , 33 ; ՀԳԹ · գ · 11 , ե · 12 ;

ՅՀՃՐ 38 , ԳԼ · գ · 2 , է · 36 ;

ԷԳԼ · ը · 47 ; ա Յո՛ · գ · 6 ;

* Ո՛՜՜՝ ՝՜՜՝՝՝ ;

ՖՀՃՐ 4 , 14 ;

՛ԳԼ · գ · 37 ; ԺԷ · 11 , 12 ; ԺԸ · 9 ;

ՃԳԼ · Ժգ · 28 ;

ՆԳԼ · ԺԷ · 2, 6 , ՁՁ ;

ԷԳԼ · ԺԷ · 11 , 22 ;

ՠԳԼ · ը · 59 ;

ԷԳԼ · ե · 18 ;

ՊՍաղ · Ճր · 6 ;

ԼՀռով · Ժգ · 1 ;

ՠԳԼ · գ · 27 ;

ՠԳԼ · գ · 17 ; է · 36 , 37 ; ը · 42 ;

ԷՂա՛ · ա · 35 , ԳԼ · Թ · 35 , 37 ;

ՠԳԼ · է · 17, 18 , ՀՃՐ 30 ;

ՐԳԼ · ԺԷ · 24 ;

ՋԳԼ · է · 36 , Ժգ · 10— 12 ;

ՠԳԼ · Ժգ · 10, 11 , ԺԷ · 21 ;

ՖԳԼ · է · 30, 44 , ը · 59 ;

աէին , Ի Դև կայ ատոր ներսի դին ու խելըռած է , ինչո՞ւ ատոր մօրիկ

21 կ'ընէք , Ուրիշները կ'ըսէին , Ա՛ս խօսքերը դիւահարի Ի՛՜՜Ր չեն . միթէ Ի դևը կրնա՞յ Ի կոյրերուն աչքերը բանալ ։

22 Ան ատենը Երուսաղէմ նաւակատիքի տ՛՜՜Ր եղաւ , ու ձմեռ էր ։

23 Եւ Յիսուս կը պտըտէր տաճարին

24 մէջ Սողոմոնին սրահը ։ Եւ Հրէաները անոր չորս կողմը առին ու ըսին անոր , Մինչև ե՞րբ մեզ տատակուածանաց մէջ կը թողուս . Թէ որ Քրիստոսը դուն ես , մեզի հա-

25 մարձակ ըսէ ։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց , Ձեղի ըսի ու չէք հաւատար . Ես գործքերը որ ես իմ Հօրս անունովը կը գործեմ , անոնք կը վկայեն ինծի համար ։

26 Հրայց դուք չէք հաւատար , ինչու որ իմ ոչխարներէս չէք , * ինտոր որ

27 ձեզի ըսի՝՝ ։ Իմ ոչխարներս իմ ձայնիս կը լսեն , ես ալ անոնք կը ճանչնամ , ու իմ ետևէս կու գան .

28 Եւ ես անոնց յաւիտենական կեանք կու տամ , ՛ու յաւիտեան պիտի չկորսուին , և մէկը իմ ձեռքէս

29 պիտի չյափշտակէ զանոնք ։ Իմ Հայրս Ն՛որ ՜՜՜՜՝ ինծի տուաւ , ամենէն մեծ է , և մէկը չկրնար իմ

30 Հօրս ձեռքէն յափշտակել ։ Ես ու Հայրը մէկ ենք ։

31 Ան ատենը Հրէաները նորէն քարեր վերցուցին , որ անիկայ

32 քարկոծեն ։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց , Շատ բարի գործքեր յուցուցի ձեզի իմ Հօրմէս , անոնցմէ ո՞ր գործին համար զիս կը

33 քարկոծէք ։ Հրէաները պատասխան տուին անոր՝ ըսելով , Բարի գործի համար քեզ չենք քարկոծեր , հապա հայհոյութեան համար , և քանզի դուն որ մարդ ես , Ինքզինքդ Աստուած կ'ընես ։

34 Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց , Չէ՞ որ ձեր օրէնքին մէջը գրուած է , Ես ըսի Թէ դուք աստուածներ

35 էք ։ Թէ որ աստուածներ կ'անուանէ զանոնք , Որոնց որ Աստուծոյ խօսքը եղաւ , (ու կարելի չէ որ ՜՜

36 գրուածը ւրուի ,) ՜Հապա ան որ Հայրը սրբեց ՜և աշխարհը խրկեց , դուք ՜՜որ կ'ըսէք Թէ Հայհոյութիւն կ'ընես , Վ Աստուծոյ Որդի

37 եմ ՜ըսելուս համար ։ Թէ որ իմ Հօրս գործքերը չեմ գործեր , ինծի

38 մի՛ հաւատար . Հապա Թէ որ կը գործեմ , Թէև ինծի չէք հաւատար , Ֆ՛՜՜՜ գործքերուն հաւատացէք , որ գիտնաք ու հաւատաք ՜Թէ Հայրը իմ մէջս է , և ես անոր մէջ ։

39 Ֆ Դարձեալ կը փնտռէին զանի-

կայ բռնել , և անոնց ձեռքէն ելաւ ։

40 Ու Նորէն գնաց Յորդանանու անդիի կողմը՝ ան տեղը , * ուր որ Յովհաննէս առաջուց կը մկրտէր , ու

41 հոն կեցաւ ։ Եւ շատերը եկան անոր ու կ'ըսէին , Իրաւ Յովհաննէս մէկ հրաշք մը չըրաւ .

42 * Հայց ինչ որ Յովհաննէս բաւ ա նոր համար , ամէնը ճշմարիտ էր . Ֆ և շատ մարդիկ հոն անոր հաւատացին ։

Յամի Տեառն 33

* ԳԼ · ա · 28 ։

* ԳԼ · գ · 30 ։

Ֆ ԳԼ · ը · 30 ; Ժա · 45 ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Քրիստոս կը յարուցանէ յորս օրուան մեռած Ղազարոսը ։ 45 Շատ Հրէաներ կը հաւատան ։ 47 Քահանայապետները և փարիսեցիք ժողով կ'ընեն Քրիստոսի դէմ ։ 49 Կայիափայի մարգարէութիւնը ։ 54 Յիսուս իր անձը կը թագուցանէ ։ 55 Զատկի ատեն կը փնտռուն զանիկայ , և պատուէր կու տան բռնելու ։

1 Ու Մարիամին և անոր քրոջը Մարթային գեղէն Բեթանիայէն Ղազարոս ՜՜՜՜՜՝ մկը հի-

2 ւանդ էր ։ Ե Նախկա ան Մարիամն էր , որ Տէրը ևղով օծեց , ու անոր ոտքերը իր մազերովը սրբեց , որուն եղբայրը Ղազարոս հիւանդ էր ։

3 Ուստի էր քոյրերը ՛՜՜Ր խրկեցին անոր ու ըսին , Տէր՝ ահա անիկայ որ դուն կը սիրես , հիւանդ է ։

4 Յիսուս երբոր լսեց , ըսաւ , Ա՛ս հիւանդութիւնը մահուան համար չէ , Ֆ հապա Աստուծոյ փառացը համար , որ Աստուծոյ Որդին անով

5 փառաւորուի ։ Արդ Յիսուս կը սիրէր Մարթան և անոր քոյրը ու

6 Ղազարոսը ։ Ւսկ երբոր լսեց Թէ հիւանդ է , եղած տեղը Ր երկու օր

7 ալ կեցաւ ։ Եւ անկէ ետքը ըսաւ աշակերտներուն , Եկէ՛՝ նորէն Հր-

8 էաստան երթանք ։ Աշակերտները իրեն ըսին , Ռաբբի՝ Ե Հրէաները հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծելու , ու նորէն հո՞ն կ'երթաս ։

9 Պատասխան տուաւ Յիսուս , Չէ՞ որ օրը տասներկու ժամ է . Հրէ՛ք որ մկը ցորեկը քալէ , չսայթիր , ինչու որ աս աշխարհիս լոյսը կը

10 տեսնէ . Ե Հայց Թէ որ մկը գիշերը քալէ , կը սայթի , ինչու որ իր

11 Հետը լոյս չկայ ։ Ա՛ս բաները ըսելէն ետև ըսաւ անոնց , Ղազարոս մեր բարեկամը Հ.բնացած է . բայց կ'երթամ որ անիկայ արթնցը-

12 նեմ ։ Իր աշակերտները ըսին , Տէր՝ Թէ որ քնացած է , պիտի ա-

13 ողջանայ ։ Ւսկ Յիսուս անոր մեռնելուն համար կ'ըսէր , բայց անոնք կը կարծէին Թէ քուն քնա-

14 նալուն համար կ'ըսէր ։ Ան ատենը Յիսուս յայտնապէս ըսաւ անոնց ,

15 Ղազարոս մեռաւ . Եւ ես ուրախ եմ ձեզի համար որ հոն չէի , որ դուք հաւատաք . բայց եկէ՛՝ եր-

16 Թանք անոր ։ Թովմաս որ Եր-

ՠՂա՛ · ժա · 18 , 19 ;

ՠՂա՛ · ժա · 2 ; Մաո · Ի · 7 ; Մաը · ժգ · 3 ; Ղժ · 3 ;

ԲՄաո · իգ · ժգ · 3 ; Ղժ · 3 ;

ՠՂա՛ · ժ · 38 , 39 ;

ՖՄաո · իգ · 7 ; Մաը · ժգ · 3 ; Ղժ · 3 ;

ՖՅՀ · ժ · 31 ;

ԷԳԼ · Թ · 4 ;

ՅԳԼ · ԺԸ · 35 ;

ԸՐՕր · Ւ · 16 ; Դան · ԺԸ · 2 ; Մաո · Ի · 24 ; Փիր · է · 59 ; ա Կոր · ԺԱ · 18 , 51 ;

Ցամի Տեառն 33

կուորևակ կ'բսուէը , բսաւ էր աշա-
կերտակիցներուն , Մենք ալ եր-
թանք՝ որ անոր հետ մեռնինք ։
17 Ցիսուս երբոր եկաւ , գտաւ որ
անիկայ արդէն չորս օրուան գե-
18 րեզմանը էր ։ Ու Բե-
թանիա Երուսաղէմի մօտ էր՝
տասնուհինգ ասպարէզի չափ ։
19 Եւ Հրեաներէն շատերը Մար-
թային ու Մարիամին նկած էին
որ միխիթարեն զանոնք իրենց եղ-
20 բօրը համար ։ Երբ երբոր լսեց
Մարթա թէ Ցիսուս կու գայ ,
զանիկայ դիմաւորելու գնաց , բայց
Մարիամ տանը մէջ նստեր էր ։
21 Եւ Մարթա բսաւ Ցիսուսին ։ Տէր՝
թէ որ հոս ըլլայիր , իմ եղբայրս
22 չէր մեռներ . Բայց դիտեմ որ հի-
մա ալ Ի դուն ինչ որ խնդրես Ա-
ստուծմէ , Աստուած պիտի տայ
23 քեզի ։ Ցիսուս բսաւ անոր ։ Քու
եղբայրդ յարուԹիւն պիտի առնէ ։
24 Մարթա բսաւ անոր ։ Ի գիտեմ որ
յարուԹեան ժամանակը՝ վերջին
օրը յարուԹիւն պիտի առնէ ։
25 Ցիսուս բսաւ անոր ։ Ես եմ Կեա-
րուԹիւնը և Հկեանքը . Ան որ
ինծի կը հաւատայ , ԹԷև մեռնի՝
26 պիտի ապրի . Եւ ան ամէնը որ
կենդանի է ու ինծի կը հաւատայ ,
յաւիտեան պիտի չմեռնի . դուն
27 կը հաւատաս սաոր ։ Ըսաւ անոր ։
Այո՛ Տէր՝ Ես հաւատացեր եմ
որ դուն ես Քրիստոսը Աստուծոյ
Որդին , որ աշխարհը գալու էիր ։
28 Ու երբոր ասը ըսաւ , գնաց իր քոյ-
րը Մարիամ գաղտուկ մը կանչեց՝
ըսելով ։ Վարդապետը եկեր է ու
29 քեզ կը կանչէ ։ Անիկայ լսածին
պէս՝ շուտ մը ելաւ ու եկաւ անոր ։
30 Իսկ Ցիսուս դեռ գեղը եկած չէր ,
հապա ան տեղն էր , ուր որ Մար-
31 թա զանիկայ դիմաւորեց ։ Բայց
Հրեաները որ անոր հետ տանը
մէջն էին ու կը միխիթարէին զա-
նիկայ , երբոր տեսան որ Մարիամ
շուտ մը ելաւ ու գնաց , ԷրԷ՛ե՛ւ
անոր ետևէն գացին , ըսելով թէ
Գերեզմանը կ'երթայ որ հոն տեղը
32 լայ ։ Իսկ Մարիամ երբոր Ցի-
սուսի եղած տեղը եկաւ ու զա-
նիկայ տեսաւ , անոր ոտքը իյնա-
լով բսաւ անոր ։ Տէր՝ թէ որ հոս
ըլլայիր , իմ եղբայրս չէր մեռներ ։
33 Ցիսուս երբոր տեսաւ անիկայ որ
կու լար , և անոր հետ եկող Հրէ-
աները որ կու լային , իր հոգւոյն
34 մէջ հառաչեց ու խռովեցաւ , Եւ
բսաւ ։ Ո՞ւր դրած էք անիկայ .
բսին իրեն ։ Տէր՝ եկուր ու տես ։
35 Ցիսուս լացաւ ։ (36) Ուստի
Հրեաները կ'բսէին ։ Նայեցէք
37 որչափ կը սիրէր զանիկայ ։ Ա-

նոնցմէ ոմանք ալ կ'բսէին ։ Ա-
կայ Հոր կոյրին աչքերը բացաւ ,
չէր կրնար ընել որ ասալ չմեռ-
38 նէր ։ Ցիսուս նորէն իր ներսին մէջ
հառաչելով՝ դերեզմանը կու գայ .
և անիկայ քարայր մըն էր , ու անոր
39 վրայ քար մը դրուած էր ։ Ցիսուս
բսաւ ։ Մէկդի բրէք ատ քարը .
մեռելին քոյրը Մարթա բսաւ ա-
նոր , Տէր՝ արդէն հոտած պիտի
ըլլայ , ինչու որ չորս օրուան է ։
40 Բսաւ անոր Ցիսուս ։ Քեզի չըսի՞
որ եԹէ հաւատաս , Աստուծոյ
41 փառքը պիտի տեսնես ։ Ան ա-
տենը մէկդի բրին քարը . և Ցի-
սուս իր աչքերը վեր վերցուց ու
բսաւ ։ Հայր՝ շնորհակալ եմ քեզ-
42 մէ , որ ինծի լսեցիր ։ Ու ես գի-
տէի որ ամէն ատեն ինծի կը լսես .
բայց ասոր բոլորտիքս կայնող ժո-
ղովուրդին համար բսի , որ հաւա-
43 տան Թէ դուն խրկեցիր զիս ։ Եւ
ասը բսելէն ետքը , մեծ ձայնով մը
կանչեց ։ Ղազարոս՝ դուրս եկուր ։
44 Մեռելն ալ ելաւ ոտքերը ու ձեռ-
քերը պատանքով կապած , և ե-
րեսը վարշամակով պատած . Ցի-
սուս բսաւ անոնց ։ Արձակեցէք
ատիկայ ու թողէք որ երթայ ։
45 Եւ Հրեաներէն շատերը որ Մա-
րիամին եկեր էին , Երբոր Ցի-
սուսի բրածը տեսան , հաւատացին
46 իրեն ։ Բայց անոնցմէ ոմանք գա-
ցին փարիսեցիներուն , ու Ցիսուսի
բրածը անոնց պատմեցին ։
47 Ուստի Քահանայապետները և
փարիսեցիները ժողով գումարեցին՝
ու բսին ։ Ի՞նչ բնենք , քանզի աս
48 մարդը շատ հրաշքներ կ'բնէ ։ Թէ
որ անիկայ ասանկ թող տանք , ա-
մէնքն ալ անոր պիտի հաւատան ,
և Հռովմայեցիք պիտի գան ու մեր
տեղը ու ազգը պիտի վերցընեն ։
49 Եւ անոնցմէ մէկը Կայիափա ա-
նունով՝ որ ան տարուընջ քահանա-
յապետն էր , բսաւ անոնց , Դուք
50 բան մը չէք գիտեր ։ Ե՛ւ չէք ալ
խորհիր Թէ ազէկ է մեզի՝ որ մէկ
մարդ մը ժողովուրդին համար մեռ-
51 նի , ու բոլոր ազգը չկորսուի ։ Բայց
աս բանը չէ Թէ ինքիրմէն զրու-
ցեց , հապա ան տարուան քահա-
նայապետը ըլլալով , մարգարէա-
ցաւ Թէ Ցիսուս ազգին համար
52 պիտի մեռնէր . Եւ չէ Թէ միայն
ազգին համար , հապա որ Աստու-
ծոյ ցիրուցան եղած որդիները ալ
մէկտեղ ժողվէ ։
53 Ալ ան օրէն ետև խորհուրդ բրին
54 որ սպաննեն զանիկայ ։ Ուստի
Ցիսուս անկէ ետքը համարձակ չէր
պտրտեր Հրէից մէջ , հապա ան-
կէ անապատին մօտ տեղ մը գնաց ,

Ցամի Տեառն 33

ՀՂ · Թ · 6 ։

ՀՀՊ 4 · 23 ։

*Ոմանք քա-
րը՝ ուր որ
պառկած էր
մեռելայր ։

ՂԳԼ · ԺԲ · 30։

ՆԳԼ · Բ · 23 ։
Ժ · 42 ։ ԺԲ ·
11 · 18 ։

ՂՄՂ · Բ · 2 ։
Մաա · Իզ ·
3 ։ Մաբ · Ժգ ·
1 ։ Ղու · Իբ ·
2 ։
- ԳԼ · ԺԲ ·
19 ։ Գոր ·
գ · 16 ։

ՂՂու · գ · 2 ։
Գլ · ԺԲ · 14 ։
Գոր · գ · 6 ։

- ԳԼ · ԺԲ ·
14 ։

Ղ՛Եա · ԽԹ ·
6 ։ ա Ցօհ ·
Բ · 2 ։
- Գլ · Ժ · 16 ։
Եփս · Բ ·
14 , 15 , 16 ·
17 ։
- ԳԼ · գ · 1 ·
3 ։ Լ · 1 ։

Ցամք Տեառն 33

ՀՏՈՒԹ ՄԱՏ. ԺԳ. 19։
ԹԳԼ. Բ. 13։ Ե. 1։ Գ. 4։
ՐՀԻՐ 8։

մէկ քաղաք մը՝ որուն անունը Ենթփրայիմ էր, ու իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հոն կը կենար։
55 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու շատ մարդիկ գացին երուսաղէմ երկրէն առաջ՝ որ ինքզինքնին մաքրեն։ 56 Ետքը փնտռեցին Յիսուսը, ու տաճարին մէջ կեցած ատենները իրարու կ'ըսէին, Ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ, թէ — տօնին բնաւ պիտի չգայ։ Իսկ քահանայապետները ու փարիսեցիները պատուէր տուեր էին, որ եթէ մէկը գիտնայ անոր ուր ըլլալը՝ իմացընէ, որ անիկայ բռնեն։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ցիսուս կը գովէ Մարիամը՝ որ իր ոտքը օծեց։ 9 Ժողովուրդը կու գայ Ղազարոսը տեսնելու։ 10 Քահանայապետները խորհուրդ կ'բնեն զանիկայ սպաննելու։ 12 Քրիստոս իւր վերջ հեծած՝ երուսաղէմ կը մտնէ։ 20 Քանի մը Յոյներ կը ցանկան զինքը տեսնելու։ 23 Քրիստոս իր մահը կը նախագուշակէ։ 37 Հրէից կուրութիւնը։ 42 Իշխաններէն շատերը կը հաւատան Յիսուսի, բայց փարիսեցիներէն վախնալով՝ զանիկայ չեն դաւանիր։

1 Իսկ Յիսուս զատկէն վեց օր առաջ Բեթանիա եկաւ, ուր էր Ղազարոս մեռեալը, որն որ Յ----
2 մեռելներէն յարուց։ Եւ հոն անոր ընթրիք մը ըրին. ու Մարթա սպասաւորութիւն կ'ընէր, և Ղազարոս անոր հետ սեղան նստողներէն։
3 բուն մէկն էր։ Իսկ Մարիամ մէկ լիտր նարդոսի պատուական մեծագին եղ առնելով, Յիսուսի ոտքերը օծեց ու իր մազերովը անոր ոտքերը սրբեց. և տունը եղին անուշահոտութեամբը լեցուեցաւ.
4 Ըն ատենը աշակերտներուն մէկը Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդա որ զանիկայ պիտի մատնէր,
5 բսաւ, Ինչո՞ւ համար այս եղը չծախուեցաւ իրեք հարիւր դահեկանի, որ աղքատներուն տրուէր։
6 Ան բսաւ, չէ թէ աղքատներուն համար իր հոգն էր, հապա որ գող էր, ու գանձանակը ինքը կը պահէր, և ինչ որ ձգուէր՝ ինքը կը
7 կրէր։ Իսկ Յիսուս բսաւ, Թող տուր անոր. այս բանը իմ պատանքուելուս օրուանը համար պահեց
8 ինձ։ Վասն զի աղքատները միշտ ձեր հետ ունիք, բայց ինձ միշտ չունիք։
9 Ուստի Հրէաներէն շատ ժողովուրդ անոր հոն ըլլալը իմացան, ու եկան, չէ թէ Յիսուսի համար, հապա որ Ղազարոսն ալ տեսնեն, զորն որ մեռելներէն յա-
10 րուց։ Իսկ քահանայապետները խորհուրդ ըրին որ Ղազարոսն ալ
11 մեռցընեն. Ընչու որ Հրէաներէն շատերը անոր պատճառովը կ'երթային ու կը հաւատային Յիսուսի։
12 Հետեւեալ օրը շատ ժողովուրդ որ տօնին եկած էին, երբոր լսեցին թէ Յիսուս Երուսաղէմ կու գայ,
13 Արմաւենիի ոստեր առին ու ելան դանիկայ դիմաւորելու, և կ'աղաղակէին, Օվսաննա՝ օրհնեալ է Իսրայէլի թագաւորը՝ որ Տէրոջը
14 անունովը կու գայ։ Եւ Յիսուս առանակ մը գտնելով անոր վրայ նստաւ, ինչպէս որ գրուած է,
15 Մի վախնար՝ ով Սիովնի աղջիկ. ահա քու թագաւորդ կու գայ իշու
16 առանակի վրայ նստած։ Եւ անոր աշակերտները առաջ չիմացան այս բանները. Բայց երբոր Յիսուս փառաւորուեցաւ, նան տունը միտքերնին բերին թէ այս բանները անոր համար գրուած էր, և թէ Իրեն այս
17 բաները ըրին անոր։ Եւ իր հետ եղող ժողովուրդը վկայութիւն կուտար թէ Ղազարոսը գերեզմանէն դուրս կանչեց, ու մեռելներէն յա-
18 րուց զանիկայ։ Ասոր համար ալ ժողովուրդը զանիկայ դիմաւորեց, վասն զի լսեցին թէ անիկայ այս
19 հրաշքը բրած էր։ Իսկ փարիսեցիները իրարու կ'ըսէին, Կը տեսնէք որ օգուտ մը չէք կրնար ընել. ահա բոլոր աշխարհն անոր ետեւէն գնաց։
20 Եւ հոն Հրեաներէն մը Յոյներ կային տօնին երկրպագութիւն ընելու
21 եկողներուն մէջ։ Ասոնք Փիլիպպոսին եկան՝ որ Գալիլեայի Բեթսայիդացին էր, և կ'աղաչէին անոր ու կ'ըսէին, Տէր՝ կ'ուզենք
22 Յիսուսը տեսնել։ Փիլիպպոս եկաւ ու Անդրէասին բսաւ, և նորէն Անդրէաս ու Փիլիպպոս Յիսուսի
23 բսին։ Յիսուս ալ պատասխան տուաւ անոնց ու բսաւ, Ժամանակը հասաւ, որ փառաւո-
24 րուի Որդին մարդոյ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Թէ որ ցորենին հատը հողին մէջ իյնալով
25 չմեռնի, Ինքը մինակ կը մնայ. Հապա թէ որ մեռնի, շատ արդիւնք կը բերէ։ Ան որ իր անձը կը սիրէ, պիտի կորսընցընէ զանիկայ. և ան որ իր անձը աս աշխարհիս մէջ կ'ատէ, յաւիտենական կենաց համար պիտի պահէ զա-
26 նիկայ։ Թէ որ մէկը ինծի կը ծառայէ, թող իմ ետեւէս գայ. ու ես ուր որ եմ, իմ ծառան ալ հոն պիտի ըլլայ. Թէ որ մէկը ինծի կը ծառայէ, Հայրը պիտի պա-
27 տուէ զանիկայ։ Հիմա իմ հոգիս խռոված է, և ի՞նչ բսեմ. Հայր՝ զիս ազատէ աս ժամէն. Բայց ես ասոր համար եկայ աս

Ցամք Տեառն 33

ՊՄատ. իա. 8։ Մար. ժա. 8։ Ղուկ. ԺԹ. 35, 36, ՃԼ։
ՔՍադ. ՃԺԲ. 25, 26։
ՒՄատ. իա. 7։
ԼԶաք. Թ. 9։
ՒՂուկ. ԺԲ. 34։
ՃԳԼ. է. 39։ ԼԳԼ. ԺԳ. 26։
ՀՀԻՐ 11։
ՅԳԼ. ԺԱ. 47, 48։
ԼԳոր. ԺԷ. 4։
ՃԳ Թագ. Բ. 41. 42։ Գոր Բ. 27։ ՇԳԼ. Ա. 44։
ՅԳԼ. ԺԳ. 32, ԺԷ. 1։
ՆԱկոր. ԺԵ. 36։
ԼՄատ. Ժ. 39։ ԺԳ. 25։ Մար. Բ. 35։ Ղուկ. Թ. 24։ ԺԷ. 33։
ՈԳԼ. ԺԳ. 3։ ԺԷ. 24։ ՋԹեսս. Գ. 16։
ԼՄատ. ԻԶ. 38, 39։ Ղուկ. ԺԲ. 50։ ԳԼ. ԺԳ. 21։
ՂՂուկ. Իր. 53։ ԳԼ. ԺԲ. 37։

Յամի Տեառն 33

Մատ․ գ․ 17 ։
Գլ․ ժա․ 42 ։
Մատ․ ժբ․ 29 ։ Ղու․ ժ․ 18 ։ Գլ․ ժզ․ 30 ։ ժզ․ 11 ։ Գոր․ իզ․ 18 ։ բ Կոր․ դ․ 4 ։ Եփե․ բ․ 2 ։ զ․ 12 ։
Գլ․ գ․ 14 ։ ը․ 28 ։
Հռով․ ե․ 18 ։ Եբր․ բ․ 9 ։
Գլ․ ժբ․ 32 ։
Սաղ․ ձթ․ 36․37 ։ ճժ․ 4 ։ Ես․ թ․ 7 ։ ծգ․ 8 ։ Եզեկ․ լէ․ 25 ։ Դան․ բ․ 44 ։ է․ 14 ․ 27 ։ Միք․ դ․ 7 ։
Գլ․ ա․ 9 ։ ը․ 12 ։ թ․ 5 ։ Համր 46 ։
Երեմ․ ժգ․ 16 ։ Եփե․ ե․ 8 ։
Գլ․ ժա․ 10 ։ ա Յով․ բ․ 11 ։
Ղու․ ժզ․ 8 ։ Եփե․ ե․ 8 ։ ա Թես․ ե․ 5 ։ ա Յով․ բ․ 9 ․ 10 ․ 11 ։
Գլ․ ը․ 59 ։ ժա․ 54 ։
Ես․ ծգ․ 1 ։ Հռով․ ժ․ 16 ։
Ես․ զ․ 9 ․ 10 ։ Մատ․ ժգ․ 14 ։
Ես․ զ․ 1 ։
Գլ․ է․ 13 ։ թ․ 22 ։
Գլ․ ե․ 44 ։
Մար․ թ․ 36 ։ ա Պետ․ ա․ 21 ։
Գլ․ ժգ․ 9 ։
Համր 35․36 ։ Գլ․ գ․ 19 ։ ը․ 12 ։ թ․ 5․39 ։

28 ժամին ։ Հա՛յր՝ փառաւորէ՛ քու ա-
նունդ ․ Ձայն մը եկաւ
երկինքէն ․ Փառաւորեցի ալ , ու
29 նորէն պիտի փառաւորեմ ։ Ու
ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը
լսէր , կ՚ըսէին Որոտում կ՚ըլլայ ․
ոմանք ալ կ՚ըսէին՝ Հրեշտակ խօ-
30 սեցաւ իրեն հետ ։ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Աս
ձայնը ինծի համար չեկաւ , հապա
31 ձեզի համար ։ Հիմա է աս աշ-
խարհիս դատաստանը , հիմա աս
աշխարհիս իշխանը դուրս պիտի
32 ձգուի ։ Ես ալ երբոր երկրէն
բարձրանամ , ամէնն ալ ինծի
33 պիտի քաշեմ ։ Աս բանս կը զրու-
ցէր՝ իմացընելով թէ ինչ կերպ մա-
34 հով պիտի մեռնէր ։ Ժողովուրդը
անոր պատասխանեց , Մենք օրէն-
քէն լսեցինք որ Քրիստոս յաւի-
տեան կը մնայ , և դուն ինտո՞ր
կ՚ըսես թէ պէտք է Որդին մարդոյ
բարձրանայ ․ ո՞վ է աս Որդին մար-
35 դոյ ։ Ու Յիսուս անոնց ըսաւ , Քիչ
մը ատեն ալ լոյսը ձեր հետն է ․
քանի որ լոյսը ունիք՝ քալեցէք ,
որ չըլլայ թէ մութը ձեր վրայ հաս-
նի ․ ինչու որ խաւարի մէջ քալողը
36 չգիտեր թէ ուր կ՚երթայ ։ Քանի
որ լոյսը ունիք , հաւատացէք ան
լոյսին՝ որ լուսոյ որդիք ըլլաք ․
Յիսուս աս բաները զրուցեց , ու
գնաց պահուեցաւ անոնցմէ ։
37 Ու թէպէտ այնքան հրաշքներ
ըրած էր անոնց առջեւ , բայց ա-
38 նոնք չէին հաւատար իրեն ․ Որ
կատարուի Եսայի մարգարէին խօս-
քը , որ ըսաւ , Տէ՛ր՝ ո՞վ հաւա-
տաց մեր լուրին , և Տէրոջը
39 բազուկը որո՞ւ յայտնուեցաւ ։ Ա-
նոր համար չէին կրնար հաւատալ ,
40 որ դարձեալ կ՚ըսէ Եսայի , Անոնց
աչքերը կուրցուց , և անոնց սըր-
տերը թմրեցուց , որ չըլլայ թէ
աչքովնին տեսնեն ու սրտովնին
իմանան և դարձի գան , ու ես
41 անոնք բժշկեմ ։ Աս խօսքը ըսաւ
Եսայի՝ երբոր տեսաւ անոր փառ-
քը , ու խօսեցաւ անոր վրայով ։
42 Այսու ամենայնիւ իշխաններէն ալ
շատերը իրեն հաւատացին , բայց
փարիսեցիներուն համար զանիկայ
չէին դաւանէր , որ ժողովարանէն
43 դուրս չձգուին ․ ինչու որ մարդոց
փառքը Աստուծոյ փառքէն աւելի
սիրեցին ։
44 Իսկ Յիսուս կ՚աղաղակէր ու կ՚ը-
սէր , Ան որ ինծի կը հաւատայ՝
ինծի չհաւատար , հապա զիս խըր-
45 կողին ․ Ու ան որ զիս կը տեսնէ ,
46 զիս խրկողը կը տեսնէ ։ Ես լոյս
եկայ աշխարհ , որ ամէն ով որ
ինծի հաւատայ , խաւարի մէջ չը-
47 մնայ ։ Ու թէ որ մէկը իմ խօսքերս
լսէ ու չհաւատայ , Ես զանիկայ
չեմ դատեր ․ քանզի ես չեկայ որ
աշխարհը դատեմ , հապա որ աշ-
48 խարհը փրկեմ ։ Ան որ զիս կ՚ա-
նարգէ և իմ խօսքերս չընդունիր ,
կայ մէկը որ զանիկայ կը դատէ ․
Ան խօսքը որ ես խօսեցայ , ան
պիտի դատէ զանիկայ վերջին օրը ։
49 Ինչու որ Ես ինքիրմէս չխօսեցայ ,
հապա Հայրը որ զիս խրկեց , ին-
քը ինծի պատուիրեց ինչ որ պի-
տի ըսեմ՝ և ինչ որ պիտի խօսիմ ։
50 Ու գիտեմ որ անոր պատուիրածը
յաւիտենական կեանք է ․ ուստի
ինչ որ ես կը խօսիմ , ինտոր որ
Հայրը ինծի ըսաւ , անանկ կը խօ-
սիմ ։

ԳԼ․ ԺԳ․

1 Յիսուս իր աշակերտներուն ոտքերը կը լուայ ․
յորդորելով զանոնք որ խոնարհութեամբ և
սիրով վարուին իրարու հետ ․ 18 կը նախա-
ձայնէ Յուդային զինքը մատնելը , և մէկ նշա-
նով մը մատնիչին ով ըլլալը կը յայտնէ Յով-
հաննէսին ․ 31 կը պատուիրէ իր աշակերտնե-
րուն մէկզմէկ սիրել , 36 և կ՚իմացընէ Պետ-
րոսին թէ պիտի ուրանայ զինքը ։

1 Զատկի տօնէն առաջ՝ Յիսուս
գիտնալով թէ իր ժամանա-
կը հասեր է որ աս աշխարհէս ելլէ
Հօրը քովը , սիրելով իրեններն որ
աշխարհի մէջ էին , մինչև վերջն
ալ սիրեց զանոնք ։
2 Ու ընթրիքը որ կ՚ըլլար , (Սա-
տանան արդէն Իսկարիովտացի Սի-
մոնեան Յուդային սրտին մէջը դը-
3 րեր էր , որ զանիկայ մատնէ ․) Յի-
սուս գիտնալով թէ Հայրը ամէն
բան իր ձեռքը տուաւ , և թէ ին-
քը Աստուծմէ ելաւ ու Աստուծոյ
4 քովը կ՚երթայ , ընթրիքէն ելաւ ,
և հանդերձները մէկդի դրաւ , ու
զենջակ մը առնելով մէջքը փաթ-
5 թեց ։ Ետքը կոնքին մէջ ջուր լե-
ցուց , ու սկսաւ աշակերտներուն
ոտքերը լուալ , և ան իր փաթ-
6 թուած զենջակովը սրբել ։ Ուս-
տի եկաւ Սիմոն Պետրոսին ․ ան
ալ ըսաւ անոր , Տէ՛ր՝ դո՞ւն իմ
7 ոտքերս պիտի լուաս ։ Յիսուս ա-
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
նոր , Ես ինչ որ կ՚ընեմ՝ դուն հի-
մա չես իմանար , հապա ետքը պի-
8 տի իմանաս ։ Պետրոս ըսաւ անոր ,
Բնաւ դուն իմ ոտքերս պիտի չը-
լուաս ․ պատասխան տուաւ անոր
Յիսուս , Եթէ որ քեզ չլուամ ,
դուն ինծի հետ բաժին չունիս ։
9 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր , Տէ՛ր՝
չէ թէ միայն ոտքերս , հապա նաև
10 ձեռքերս ու գլուխս ։ Յիսուս ը-
սաւ անոր , Լուացուածին՝ ոտքերը
լուալէն ՚ի զատ ուրիշ բան պէտք
չէ , այլ բոլորովին մաքուր է ․ և

Յամի Տեառն 33

Գլ․ ե․ 45 ։ ը․ 15․26 ։
Գլ․ գ․ 17 ։
Ղու․ ժ․ 16 ։
բ Օր․ ժը․ 19 ։ Մար․ ժզ․ 16 ։
Գլ․ ը․ 38 ։ ժզ․ 10 ։
բ Օր․ ժը․ 18 ։
Մատ․ իզ․ 2 ։
Գլ․ ժբ․ 23 ։ ժէ․ 1․11 ։
Ղու․ իբ․ 3 ։ Համր 27 ։
Մատ․ ժա․ 27 ։ իը․ 18 ։ Գլ․ գ․ 35 ։ ժէ․ 2 ։ Գոր․ բ․ 36 ։ ա Կոր․ ժե․ 27 ։ Եբր․ բ․ 8 ։
Գլ․ ը․ 42 ։ ժզ․ 28 ։
Ղու․ իբ․ 27 ։ Փիլ․ բ․ 7․8 ։
Տես Մատ․ գ․ 14 ։
Համր 12 ։
Գլ․ գ․ 5 ։ ա Կոր․ զ․ 11 ։ Եփե․ ե․ 26 ։ Տիտ․ գ․ 5 ։ Եբր․ ժ․ 22 ։

Ցամի Տեառն 33

ա ԳԼ. ժե. 3։
ե ԳԼ. գ. 65։

ԼՄատ. իգ. 8. 10։ Ղու. գ. 46։ ա Կոր. բ. 6։ ժբ. 3։ Փիլ. բ. 11։
Ե Ղու. Իբ. 27։
ե Հով. ժբ. 10։ Գաղ. գ. 1. 2։ ա Պետ. ե. 5։
ի Մատ. ժա. 29։ Փիլ. բ. 5։ ա Պետ. բ. 21։ ա Յովհ. բ. 6։
Հ Մատ. ժ. 24։ Ղու. գ. 40։ ԳԼ. ժե. 20։
Ե Ցակ. ա. 25։
Ղ Սազ. խա. 9։ Մատ. իգ. 23։ Հմր 21։
ի ԳԼ. ժգ. 29։ ժգ. 4։
Ա Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղու. ժ. 16։

ե Մատ. իգ. 21։ Մար. ժգ. 18։ Ղու. Իբ. 21։
Ն ԳԼ. ժբ. 27։
Լ Գործ. ա. 17։ ա Յովհ. բ. 19։
ա ԳԼ. ժԹ. 26։ ի. 2։ իա. 7. 20. 24։
* Յովհ. գ. 22։

Ղու. Իբ. 3։ ԳԼ. Ձ. 71։

Ո ԳԼ. ժբ. 6։

դուք մաքուր էք, բայց չէ թէ ամէնքդ։ 11 Վասն զի գիտէր զանիկայ որ զինքը պիտի մատնէր. անոր համար բսաւ՝ Ձէ թէ ամէնդ 12 ալ մաքուր էք։ Ու երբոր անոնց ոտքերը լուաց, և իր հանդերձները առնելով նորէն սեղան նստաւ, բսաւ անոնց, Գիտէ՞ք ինչ ըրի ձեզի։ 13 Դուք զիս Վարդապետ ու Տէր կը կոչէք, և աղէկ կ'ըսէք, 14 ինչու որ այնպէս եմ։ Ես ապա թէ որ ես Տէրս ու Վարդապետս ձեր ոտքերը լուացի, պէտք է որ դուք 15 ալ իրարու ոտքերը լուաք։ Վասն զի ձեզի մէկ օրինակ մը տուի, որ ինծոր ես ձեզի ըրի դուք ալ ընէք։ 16 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ, ոչ ալ խրկուածը զինքը խրկողէն մեծ 17 է։ Եթէ դուք ա բաները գիտէք, երանելի էք՝ թէ որ ասոնք 18 կատարէք։ Ձէ թէ ձեր ամէնուն համար կ'ըսեմ, Ես գիտեմ զանիկայ որ ես ընտրեցի, հապա որ ան դրուածը կատարուի թէ Ան որ իմ հետս հաց կ'ուտէր, 19 ինծի դէմ կրունկ վերցուց։ Հիմակուընէ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ եղեր, որ երբոր բլլայ հաւատաք 20 թէ ես եմ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ կ'ընդունի անիկայ որ ես կը խրկեմ, զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս կ'ընդունի, զիս խրկողը կ'ընդունի։

21 Յիսուս երբոր ասանկ բսաւ, հոգիին մէջ խռովեցաւ, և վկայեց բսելով, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ձեզմէ մէկը զիս պիտի մատնէ։ 22 Աշակերտները տարակուսած իրարու կը նայէին 23 թէ որու համար կը զրուցէ։ Ու աշակերտներէն մէկը կար Յիսուսի գրկին նստած, որն որ Յիսուս կը 24 սիրէր։ Ես Սիմոն Պետրոս անոր ակնարկ կ'ընէր հարցընելու թէ ով պիտի բլլայ անիկայ՝ որուն համար 25 կը զրուցէ։ Ան ալ Յիսուսի կուրծքին վրայ իյնալով՝ բսաւ անոր, Տէր՝ ով է։ 26 Յիսուս պատասխան տուաւ, Անիկայ է որուն որ պատառը թրջելով կու տամ. և թրջելով պատառը Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդասին տուաւ։ 27 Յետ պատառէն ետքը Սատանան անոր ներսը մտաւ։ Ես Յիսուս բսաւ անոր՝ Ինչ որ պիտի ընես, շուտով բրէ։ 28 Բայց սա բանը սեղան նստողներէն մէկը չհասկըցաւ, թէ ինչու համար բսաւ անոր։ 29 Վասն զի ոմանք կը խորհէին թէ որովհետև դանձանակը Յուդան կը պահէր, Յիսուս անոր կ'ըսէր, Ծախու առ ինչ որ մեզի սա տօնին պէտք է, կամ՝ որ աղքատներուն բան մը 30 տայ։ Անիկայ ալ պատառը առածին պէս շուտ մը դուրս ելաւ, ու գիշեր էր։

31 Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ, Յիսուս բսաւ, Հիմա փառաւորուեցաւ Որդին մարդոյ, ու Աստուած փառաւորուեցաւ անով. 32 թէ որ Աստուած անով փառաւորուեցաւ, Աստուած ալ անիկայ իր անձովը պիտի փառաւորէ, ԵՒս շուտով պիտի փառաւորէ զանիկայ։ 33 Որդեակք՝ քիչ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ. զիս պիտի փնտռէք. ու ինչպէս որ Հրեաներուն բսի թէ Ուր որ ես կ'երթամ, դուք չէք կրնար գալ, հիմա ձեզի ալ 34 կ'ըսեմ։ Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի որ միկզմիկ սիրէք, ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի, որ դուք 35 ալ միկզմիկ սիրէք։ Ասով ամէնը պիտի գիտնան թէ իմ աշակերտներս էք, թէ որ իրարու վրայ 36 սէր ունենաք։ Սիմոն Պետրոս բսաւ անոր, Տէր՝ ո՞ւր կ'երթաս. Յիսուս պատասխան տուաւ անոր, Ուր որ ես կ'երթամ, դուն հիմա չես կրնար իմ ետևէս գալ, բայց ետքը պիտի դաս իմ ետևէս։ 37 Պետրոս բսաւ անոր, Տէր՝ ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար քու ետևէդ գալ. Ես իմ կեանքս քեզի համար 38 պիտի դնեմ։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր, Քու կեանքդ պիտի դնես ինծի համար. Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Հաւը պիտի չկանչի՝ մինչև որ դուն երեք անգամ զիս ուրանաս։

ԳԼ. ԺԴ

1 Քրիստոս կը մխիթարէ իր աշակերտները՝ երկնային երջանկութեան յոյսը անոնց առջևը դնելով. 6 կը ծանուցանէ թէ ինքն է ճանապարհը՝ ճշմարտութիւնը և կեանքը, և թէ ինքը Հօրը հետ մէկ է. 13 կը խոստանայ որ իր անունովը եղած ազօթքը պիտի կատարուի. 15 կը պատուիրէ սէր և հնազանդութիւն ունենալ իրեն. 16 կը խոստանայ խրկել Մխիթարիչ Սուրբ Հոգին. 27 ու իր խաղաղութիւնը կու տայ անոնց։

1 Սիրտերնիդ չխռովի. Աստուծոյ հաւատացէք, ինծի ալ հաւատացէք։ 2 Իմ Հօրս տունը շատ բնակարաններ կան. ապա թէ ոչ ես ձեզի պիտի բսէի։ Ես Հիմա կ'երթամ ու ձեզի տեղ կը պատրաստեմ։ 3 Եւ թէ որ երթամ ու ձեզի տեղ պատրաստեմ, Ինորէն կու գամ և ձեզ քովս կ'առնեմ, որպէս զի ուր որ ես եմ՝ դուք 4 ալ հոն բլլաք։ Եւ ուր որ ես կ'երթամ՝ գիտէք, ու ճամբան գիտէք։

5 Թովմաս բսաւ անոր, Տէր՝ չենք

Ցամի Տեառն 33

Ե ԳԼ. ժբ. 23։
Ա ԳԼ. ժգ. 13։ ա Պետ. գ. 11։
Ա ԳԼ. ժէ. 1. 4. 5. 6։
Է ԳԼ. ժբ. 23։

Ո ԳԼ. է. 34։ Բ. 21։

Բ Ղև. ժԹ. 18։ ԳԼ. ժե. 12. 17։ Եփես. ե. 2։ ա Թես. դ. 9։ Յակ. բ. 8։ ա Պետ. ա. 22։ ա Յովհ. բ. 7. 8։ գ. 11. 23։ դ. 21։
Ե ա Յովհ. բ. 5։ դ. 20։
Ա ԳԼ. իա. 18։ բ Պետ. ա. 14։

Ի Մատ. իգ. 33. 34. 35։ Մար. ժգ. 29. 30. 31։ Ղու. իբ. 33. 34։

Հ Մար. իգ. 27։ ԳԼ. ժգ. 3. 22։

Բ ԳԼ. ժգ. 33. 36։

Ի Հմր 18. 28։ Գործ. ա. 11։

Ա ԳԼ. ժբ. 26։ ժէ. 24։ ա Թես. դ. 16։

Յամի Տեառն
33

ի Եբր. Թ. 8։ Հ Գւ. ա. 17։ ը. 32։ ի Գւ. ա. 4։ Ժա. 25։ ը Գւ. Ժ. 9։ ի Գւ. ը. 19։

ժ Գւ. Ժր. 45։ Կող. ա. 15։ Եբր. ա. 3։ ի Հմր 20։ Գւ. Ժ. 38։ ԺԷ. 21, 23։ Լ Գւ. Ե. 19։ Է. 16։ Ը. 28։ Ժր. 49։

ի Գւ. Ե. 36։ Ժ. 38։ ծ Մատ. Իա. 21։ Մար. Ժգ. 17։ Ղու. Ժ. 17։

Մատ. Է. 7։ Իա. 22։ Մար. Ժա. 24։ Ղու. Ժա. 9։ Գւ. ԺԶ. 7, 16։ Ժզ. 23, 24։ Յակ. ա. 5։ Ա Յով. գ. 22։ Ե. 14։ Հմր 21, 23։ Գւ. ԺԶ. 10։ 14։ Ա Յով. Ե. 3։ Յ Գւ. ԺԶ. 26։ Ժզ. 7։ Հռով. Ը. 15։ 26։ Ն Գւ. ԺԶ. 26։ Ժզ. 13։ Ա Յով. գ. 6։ Ա Կոր. Բ. 14։ Ա Յով. Բ. 27։ Մատ. Իը. 20։ Հմր 3, 28։ Ն Գւ. Ժզ. 16։ Ա Կոր. ԺԶ. 20։ Հմր 10։ Գւ. Ժ. 38։ ԺԷ. 21, 23, 26։ Հմր 15, 23։ Ա Յով. Բ. 5։ Ե. 3։

գիտեք ուր կ'երթամ, և ինչպէս
6 կրնանք ճամբան գիտնալ։ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Ես եմ ճամ-
բան ու ճշմարտութիւնը ու
կեանքը. ոմէկը Հօրը քով չգար,
7 եթէ ոչ ինծմով։ Թէ որ զիս
ճանչնայիք՝ իմ Հայրս ալ կը ճանչ-
նայիք, և ասկէ ետև կը ճանչնաք
անիկայ ու տեսաք անիկայ։
8 Փիլիպպոս ըսաւ անոր, Տէ՛ր՝
Հայրը մեզի ցուցուր, ու հերիք է
9 մեզի։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Այս-
քան ժամանակ ձեզի հետ եմ, և
զիս չճանչցա՞ր՝ Փիլիպպոս. ան որ
զիս տեսաւ՝ Հայրը տեսաւ, և դուն
ինչո՞ւ կ'ըսես թէ Հայրը մեզի
10 ցուցուր։ Չե՞ս հաւատար թէ
ես Հօրը մէջն եմ ու Հայրը իմ
մէջս է. ան խօսքերը որ ես ձեզի
կը խօսիմ, չէ թէ ինքիրմէս կը
խօսիմ, հապա Հայրը որ իմ մէջս
բնակած է, անիկայ կը գործէ ան
11 գործքերը։ Հաւատացէք ինծի,
թէ ես Հօրը մէջն եմ ու Հայրը
12 իմ մէջս է. Ապա թէ ոչ գոնէ
գործքերուն համար ինծի հաւա-
տացէք։ Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը
հաւատայ, ան գործքերը որ ես կը
գործեմ, ինքն ալ պիտի գործէ,
և անոնցմէ աւելի մեծ գործքեր պի-
տի գործէ, ինչու որ ես Հօրս քո-
13 վը կ'երթամ։ Եւ իմ անունովս
ինչ որ խնդրէք, պիտի կատարեմ
անիկայ, որ Հայրը Որդիովը փա-
14 ռաւորուի. Թէ որ իմ անունովս
բան մը խնդրէք, անիկայ պիտի
15 կատարեմ։ Թէ որ զիս կը սի-
րէք, իմ պատուիրանքներս պա-
16 հեցէք։ Ես ալ Հօրը պիտի ա-
ղաչեմ, և ուրիշ Մխիթարիչ մը
պիտի տայ ձեզի, որ յաւիտեան
17 ձեզի հետ բնակի։ Ճշմարտու-
թեան Հոգին, որ աս աշխարհս
անիկայ չկրնար ընդունիլ, ինչու
որ չտեսներ անիկայ ու չճանչնար
անիկայ. բայց դուք կը ճանչնաք
անիկայ, ինչու որ ձեր քովը կը
բնակի և ձեր հետը պիտի ըլլայ։
18 Ձեզ որբ չեմ թողուր, կու գամ
19 ձեզի։ Քիչ մը ատենէն ետև՝ ալ
աշխարհս զիս չտեսներ. բայց
դուք պիտի տեսնէք զիս, ինչու
որ ես կենդանի եմ, և դուք կեն-
20 դանի պիտի ըլլաք։ Ան օրը պի-
տի գիտնաք թէ ես իմ Հօրս մէջն
եմ, և դուք իմ մէջս, ես ալ ձեր
21 մէջը։ Ան որ իմ պատուէրներս
կը բռնէ ու կը պահէ անոնք, ա-
նիկայ է զիս սիրողը. և ան որ զիս
կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սի-
րուի. ու ես անիկայ պիտի սիրեմ,
և ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ։

22 Ըսաւ անոր Յուդա, (ոչ Իս-
կարիովտացին,) Տէ՛ր՝ ինչպէս
կ'ըլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի
պիտի յայտնես, և չէ թէ աշխար-
23 հին։ Յիսուս պատասխան տուաւ
ու ըսաւ անոր, Թէ որ մէկը զիս
կը սիրէ՝ իմ խօսքս պիտի պահէ.
ու իմ Հայրս զանիկայ պիտի սիրէ,
և անոր պիտի գանք ու անոր
24 քովը օթեւան պիտի ընենք։ Ան
որ զիս չսիրեր, իմ խօսքերս չպա-
հեր. Նաև ան խօսքը որ կը լսէք՝ իմս
չէ, հապա Հօրը՝ որ զիս խրկեց։
25 Աս բաները ձեզի խօսեցայ՝ բանի
26 որ ձեր քովն եմ։ Բայց Մխի-
թարիչը՝ Սուրբ Հոգին՝ որ Հայրը
իմ անունովս պիտի խրկէ, անի-
կայ ձեզի բոլորը պիտի սորվեցընէ,
և ինչ որ ձեզի ըսի՝ միտքերնիդ
27 պիտի բերէ։ Խաղաղութիւն կը
թողում ձեզի, իմ խաղաղու-
թիւնս կու տամ ձեզի. չէ թէ
ինչպէս որ աշխարհս կու տայ՝ ես
ձեզի կու տամ. սիրտերնիդ չը-
28 խռովի ու չվախնայ։ Լսեցիք որ
ես ըսի ձեզի թէ կ'երթամ ու
ձեզի կու գամ. Թէ որ զիս սի-
րէիք, պիտի ուրախանայիք, թէ
ես Հօրը քով կ'երթամ, ինչու
29 որ իմ Հայրս ինծմէ մեծ է։ Եւ
հիմակուց դեռ չեղած ըսի ձեզի,
30 որ երբոր ըլլայ՝ հաւատաք։ Ալ
ձեր հետը շատ պիտի չխօսիմ,
ինչու որ աս աշխարհիս իշխանը
կու գայ, և իմ վրաս բան մը չու-
31 նի. Միայն թէ աշխարհս գիտնայ
որ ես Հայրը կը սիրեմ, և ու ինչ-
պէս որ Հայրը ինծի պատուիրեց,
անանկ կ'ընեմ. ելէք ասկէ եր-
թանք։

ԳԼ. ԺԵ

1 Քրիստոսի ու իր անդամներուն մէջ եղած մի-
խիթարութիւնը և փոխադարձ սէրը որթին
տակովը բացատրուած։ 18 Քրիստոսի ա-
շակերտներուն մխիթարութիւնը՝ երբոր ա-
նոնք աշխարհիս ատելի կ'ըլլան և կը հալա-
ծուին։ 26 Սուրբ Հոգիին և առաքեալնե-
րուն պաշտօնը։

1 Ես եմ ճշմարիտ որթը, և իմ
2 Հայրս մշակն է։ Ամէն ճիւղ
որ իմ վրաս է ու պտուղ չբերեր,
կը կտրէ զանիկայ. և ամէնը որ
պտուղ կը բերէ, կը մաքրէ զանի-
կայ, որ ալ աւելի պտուղ բերէ։
3 Դուք հիմակուընէ մաքուր էք ան
4 խօսքով՝ որ ձեզի խօսեր եմ։ Իմ
մէջս կեցէք՝ ու ես ձեր մէջը. ինչ-
պէս որ ճիւղը չկրնար ինքիրմէն
պտուղ բերել, թէ որ որթին վրայ
հաստատուած չըլլայ, նոյնպէս ալ
դուք չէք կրնար, թէ որ իմ վրաս
5 հաստատուած չըլլաք։ Ես որթն
եմ դուք ճիւղերն էք. ան որ
իմ վրաս հաստատուած է՝ և ես ա-

Յամի Տեառն
33

Ն Ղու. Գ. 16։

Հմր 15։

Ա Յով. Բ. 24։ Յայտ. Գ. 20։

Հմր 10։ Գւ. Ե. 19, 38։ Է. 16։ Ը. 28։ Ժր. 49։

Հմր 16։ Ղու. Իդ. 49։ Գւ. ԺԶ. 26։ Ժզ. 7։

Գւ. Բ. 22։ Ժր. 16։ Ժզ. 13։ Ա Յով. Բ. 20, 27։

Փիլ. Դ. 7։ Կող. Գ. 15։

Հմր 1։

Հմր 3, 18։

Հմր 12։ Գւ. Ժզ. 16։ Ի. 17։

Ոմանք որ ըսի թէ

Գւ. Ե. 18։ Ժ. 30։ Փիլ. Բ. 6։

Գւ. Ժգ. 19։ Ժզ. 4։

Գւ. Ժր. 31։ Ժզ. 11։

Գւ. Ժ. 18։ Փիլ. Բ. 8։ Եբր. Ե. 8։

Մատ. ԺԵ. 13։

Գւ. Ժզ. 10։ ԺԷ. 17։ Եփե. Ե. 26։ Ա Պետ. Ա. 22։

Կող. Ա. 23։ Ա Յով. Բ. 6։

Ցամք Տեառն 33

Ղ Ով · ժգ · 8 · Փխ · ա · 11 · գ · 13 · Դտր · դ · 12 ·
Ի Մաա · գ · 10 · ե · 19 ·

Ղէմր 16 · Գը · ժգ · 18 · 14 · ժշ · 23 ·
Ի Մաա · ե · 16 · Փխ · ա · 11 ·
Ը Գս · ը · 31 · ժգ · 35 ·
Ը Գս · ժգ · 15 · 21 · 23 ·

Ծ Գս · ժշ · 24 · ժե · 13 · ա Ցօ՚ · ա · 4 ·
Ի Գս · ժգ · 34 · ա Թես · գ · 9 · ա Պե · գ · 8 · ա Ցօ՚ · գ · 11 · գ · 21 ·
Լ Գս · ժ · 11 · 15 · Հռով · ե · 7 · 8 · Եփս · ե · 2 · ա Ցօ՚ · գ · 16 ·
Ի Գս · ժգ · 15 · 23 · Տես Մաա · ժը · 50 ·
Ծ Տե՛ս Ցե՛ · ժը · 17 · Գս · ժե · 26 · Դտր · ի · 27 ·
Ի Գս · գ · 71 · ժգ · 18 · ա Ցօ՚ · գ · 10 · 19 ·
Հ Մաա · իը · 19 · Մար · ժշ · 15 · Կող · ա · 6 ·
Ն Ղէմր 7 · Գս · ժգ · 13 ·
Ղ Ղէմր 12 ·
Ֆ ա Ցօ՚ · գ · 1 · 13 ·
Ֆ ա Ցօ՚ · գ · 5 ·
Ց Գս · ժե · 14 ·
Ն Մաա · ժ · 24 · Գղս · ղ · 40 · Գս · ժգ · 16 ·
Չ Եզեկ · գ · 7 ·
Ա Մաա · ժ · 22 · իդ · 9 · Գս · ժշ · 3 ·
Ղ Գս · ի · 41 · Ղ Հռով · ա · 20 · Ցակ · գ · 17 ·

նոր վրայ , անիկայ շատ Դպտուղ կը բերէ , ինչու որ առանց ինձի բան 6 մը չէք կրնար ընել : Թէ որ ոմկը իմ վրաս հաստատուած չէ , Ի անիկայ ձիւղի մը պէս դուրս ձգուած ու չորցած է . և կը ժողվեն զանոնք ու կրակը կը նետեն , ու կ՚այրին : 7 Թէ որ դուք իմ մէջս կենաք՝ և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջը կենան , Ինչ որ ուզէք՝ պիտի ինդրէք , ու 8 պիտի ըլլայ ձեզի : Ի Սով իմ Հայրս փառաւորուեցաւ , որ դուք շատ պտուղ բերէք , Ըու իմ աշակերտներս ըլլաք :

9 Ինչպէս որ Հայրը զիս սիրեց , ես ալ ձեզ սիրեցի . իմ սիրոյս մէջ 10 Հ՚՚՚՚՚՚ կեցէք : Ի Թէ որ իմ պատուէրներս պահէք , իմ սիրոյս մէջը պիտի կենաք . ինչպէս որ ես իմ Հօրս պատուէրները պահեցի , և 11 անոր սիրոյն մէջը կեցեր եմ : Ես բաները ձեզի խօսեցայ , որ իմ ուրախութիւնս ձեր մէջը մնայ , Ը ու ձեր ուրախութիւնը լման ըլ- 12 լայ : Ի Ես է իմ պատուէրս՝ որ ոմկդմկ սիրէք , ինչպէս որ ես ձեզ 13 սիրեցի : Ն Ասկէ աւելի մեծ սէր ոմկը չկրնար ունենալ , որ ոմկը իր կեանքը բարեկամներուն համար դնէ : 14 Ի Դուք իմ բարեկամներս էք , թէ որ ընելու ըլլաք ինչ որ ես ձեզի կը 15 պատուիրեմ : Ասկէետքը ձեզ ծառայ չեմ անուաներ , ինչու որ ծառան չգիտեր իր տէրը ինչ կ՚ընէ . հապա ես ձեզ բարեկամ անուանեցի , Ի ինչու որ ան ամէն բաները որ իմ Հօրմէս լսեցի ձեզի իմացու- 16 ցի : Ն Չէ՛ թէ դուք զիս ընտրեցիք , հապա ես ձեզ ընտրեցի . հու դրի ձեզ , որ դուք երթաք և պտուղ բերէք , ու ձեր պտուղը մնայ . Ֆորպէս զի իմ անունովս ինչ որ 17 Հօրմէն խնդրէք , ձեզի տայ : Ես կը պատուիրեմ ձեզի որ ոմկդմկ սիրէք :

18 Ֆ Թէ որ աշխարհ ձեզ կ՚ատէ , գիտցէք որ ձեզմէ առաջ զիս ատեց : 19 ՞ Թէ որ աշխարհէս եղած ըլլայիք , աշխարհ իրենները կը սիրէր . ՞ բայց որովհետև աշխարհէ չէք՝ հապա ես ձեզ աշխարհէն ընտրեցի , անոր հա- 20 մար աշխարհ ձեզ կ՚ատէ : Միտքերնիդ բերէք ան խօսքը որ ձեզի ըսի Թէ Ի ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ . Թէ որ զիս հալածեցին , ձեզ ալ պիտի հալածեն . Ն Թէ որ իմ խօսքս պահեցին , ձերն ալ պի- 21 տի պահեն : Ա Բայց աս ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս համար , ինչու որ չճանչցան անիկայ 22 որ զիս խրկեց : Ն Թէ որ ես եկած և անոնց խօսած չըլլայի , անոնք մեղք չէին ունենար . Ա Բայց հիմա իրենց մեղքին պատճառանք մը չունին : 23 Ն Ան որ զիս կ՚ատէ , իմ Հայրս ալ 24 կ՚ատէ : Ա Թէ որ ան գործքերը իրենց մէջը ըրած չըլլայի , որոնք ուրիշ ոմկը չէ ըրած , անոնք մեղք չէին ունենար . բայց հիմա տեսան , ուատեցին զիս ալ իմ Հայրս ալ : 25 Սակայն Ա Ը որ կատարուի ան խօսքը որ իրենց օրինացը մէջ գրուած է Թէ Ձուր տեղը զիս ա- 26 տեցին : Ն Բայց երբոր Մխիթարիչը գայ՝ որ ես Հօրմէն ձեզի պիտի խրկեմ , ան ճշմարտութեան Հոգին՝ որ Հօրմէն կ՚ելլէ , Ա անիկայ ինձի վկայէ . Ի Եւ դուք ալ կը վկայէք , Ֆ ինչու որ սկիզբէն ՚ի վեր իմ հետս էք :

Գ Լ · ԺԶ

1 Ֆ Բրիստոս կը յիշեցնէ իր աշակերտներուն՝ անոնց կրելու նեղութիւնները , և կը մխիթարէ զանոնք Սուրբ Հոգին խրկելու խոստումնալով , և իր յարութիւնը ու երկինքը համբառնալը նախաձայնելով . 23 կը հաստատէ Թէ իր Հայրը պիտի լսէ անոնց աղօթքը՝ որ իր անունովը կ՚ընեն . 33 և Թէ իրմով խաղաղութիւն պիտի ունենան , Թէ և աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի կրեն :

1 Ես բաները ձեզի խօսեցայ որ 2 ՞ չգայթակղիք : Ի Ժողովարաններէն դուրս պիտի ձգեն ձեզ . ու ժամանակ ալ պիտի գայ Ֆ որ ամէն ոք որ ձեզ սպաննէ , անոնք պիտի սեպէ Թէ Աստուծոյ 3 պաշտօն կը մատուցանէ : Ի Եւ ասոնք բաները պիտի ընեն՝ անոր համար որ ոչ Հայրը ճանչցան ոչ ալ 4 զիս : Ի Բայց ասոնք բաները ձեզի խօսեցայ որ երբ ժամանակը գայ միտքերնիդ բերէք Թէ ես ըսի ձեզի . և Հասն բաները սկիզբէն չըսի ձեզի , ինչու որ ես հետերնիդ էի :

5 Ի Սակայն հիմա ես կ՚երթամ զիս խրկողին քովը , և ձեզմէ ոմկն ալ չհարցըներ ինձի Թէ Ո՞ւր կ՚եր- 6 թաս : Բայց որովհետև ասոնք բաները ձեզի խօսեցայ , Ըձեր սիրտերը տրտմութիւնով լեցաւ : Բայց ես ճշմարիտը կ՚ըսեմ ձեզի , աղէկ է ձեզի Թէ որ ես երթամ . քանզի Թէ որ ես չերթամ , Ի Մխիթարիչը ձեզի չգար . Ֆ հապա Թէ որ երթամ , 8 անիկայ ձեզի կը խրկեմ : Եւ ինքը երբոր գայ աշխարհը պիտի յանդիմանէ մեղքի համար և արդարութեան համար ու դատաս- 9 տանի համար : Ի Մեղքի համար՝ որ 10 ինձի չեն հաւատար . Ն Արդարութեան համար՝ Ի որ ես իմ Հօրս քովը կ՚երթամ , և ալ զիս չէք տես- 11 ներ . Եւ Ֆ դատաստանի համար՝ Ի որ աս աշխարհիս իշխանը դատա- 12 պարտուած է : Ձեզի տակաւին շատ բաներ ունիմ ըսելու , Ի բայց 13 հիմա չէք կրնար տանիլ , իակ

Ցամք Տեառն 33

Ես Ցօ՚ · բ · 23 ·
Ա Գս · գ · 2 · է · 31 · թ · 32 ·
Ա Սաղ · լե · 19 · կթ · 4 ·
Հ Ղա · իդ · 49 · Գս · ժգ · 17 · 26 · ժշ · 7 · 13 · Դտր · բ · 33 ·
Ա Ցօ՚ · ե · 6 ·
Ի Ղա · իդ · 48 · Դտր · ա · 8 · 21 · 22 · բ · 32 · գ · 15 · դ · 20 · 33 · ե · 32 · ժ · 39 · ժգ · 31 · ա Պե · ե · 1 · բ Պե · ա · 16 ·
Ֆ Ղա · ա · 2 · ա Ցօ՚ · ա 1 · 2 ·

Ա Մաա · ժա · 6 · իդ · 10 · իշ · 31 ·
Ի Գս · թ · 22 · 34 · ժբ · 42 ·
Ֆ Դտր · է · 59 · թ · 1 · իշ · 9 · 10 · 11 ·
Ա Գս · ժե · 21 · Հռով · ժ · 2 · ա Կոր · բ · 8 · ա Տիմ · ա · 13 ·
Ի Գս · ժգ · 19 · ժգ · 29 ·
Ծ Տե՛ս Մաա · թ · 15 ·
Ի Ղէմր 10 · 16 · Գս · է · 33 · ժգ · 3 · ժգ · 28 ·
Ը Ղէմր 22 · Գս · ժգ · 1 ·
Ի Գս · է · 39 · ժգ · 16 · 26 · ժե · 26 ·
Ֆ Դտր · բ · 33 · Եփս · գ · 8 ·
Ի Դտր · բ · 22—37 ·
Լ Դտր · բ · 32 ·
Ի Գս · գ · 14 · ե · 32 ·
Ֆ Դտր · իշ · 18 ·
Ի Ղա · ժ · 18 · Գս · ժբ · 31 · Եփս · բ · 2 · Կող · բ · 15 · Եբր · բ · 14 ·
Հ Մար · գ · 33 · ա Կոր · գ · 2 · Եբր · ե · 12 ·

Ցամ Տեառն 33

ի Գլ. ժգ. 17. ժե. 26.
լ Գլ. ժգ. 26. ա Յով. բ. 20. 27.
մ Մատ. ժա. 27. Գլ. գ. 35. ժգ. 3. ժէ. 10.
յ Համր 10. Գլ. է. 33. ժգ. 33. ժդ. 19.
ն Համր 28. Գլ. ժզ. 3.
ո Եսա. իզ. 17.
չ Համր 6.
պ Ղուկ. իդ. 41. 52. Գլ. ժդ. 1. 27. ի. 20. Գործ. բ. 46. ժգ. 52. ա Պետ. ա. 8.
ջ Մատ. է. 7. Գլ. ժդ. 13. ժե. 16.
ռ Գլ. ժե. 11.
ս Համր 23.

երբոր ինքը՝ Ճշմարտութեան Հո-
գին գայ, ամէն ճշմարտութեան
պիտի առաջնորդէ ձեզի. ինչու որ
չէ թէ ինքիրմէն պիտի խօսի, հա-
պա ի՛նչ որ լսէ՝ ան պիտի խօսի
ու գալիքները ձեզի պիտի պատմէ։
14 Անիկայ զիս պիտի փառաւորէ,
ինչու որ իմինէս պիտի առնէ ու
15 ձեզի պատմէ։ Ան ամէն բաները
որ Հայրը ունի, իմս է. անոր
համար ձեզի ըսի թէ իմինէս պիտի
16 առնէ, ու ձեզի պատմէ։ Քիչ
մը ատենէն՝ ալ զիս պիտի չտես-
նէք, և դարձեալ քիչ մը ատենէն
զիս պիտի տեսնէք, քանզի ես
Հօրը կ'երթամ։
17 Ասոր համար աշակերտներէն ո-
մանք իրարու կ'ըսէին, Ի՞նչ է աս
որ մեզի կ'ըսէ թէ Քիչ մը ատենէն՝
ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դար-
ձեալ քիչ մը ատենէն զիս պիտի
տեսնէք. և Քանզի ես Հօրը կ'եր-
18 թամ։ Ու կ'ըսէին, Ի՞նչ պիտի
ըլլայ ան քիչ մըն ալը՝ որ կ'ըսէ.
չենք գիտեր ինչ կը զրուցէ։
19 Իսկ Յիսուս գիտնալով որ կ'ուզեն
իրեն հարցընել, ըսաւ անոնց,
Ասո՞ր համար իրարու կը հարցը-
նէք, որ ըսի թէ Քիչ մը ատենէն՝
ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դար-
ձեալ քիչ մը ատենէն զիս պիտի
20 տեսնէք։ Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, դուք պիտի լաք
ու ողբաք, բայց աշխարհս պիտի
ուրախանայ. դուք պիտի տրտմիք,
սակայն ձեր տրտմութիւնը ուրա-
21 խութեան պիտի փոխուի։ Կնիկ
մը երբոր ծնանելու վրայ է՝ տրտ-
մութիւն կ'ունենայ, ինչու որ իր
ժամը հասած է. բայց երբոր տղան
ծնանի, ալ նեղութիւնը միտք չը-
բերեր ուրախութենէն՝ որ աշխարհ
22 մարդ մը ծնաւ։ Նոյնպէս դուք
հիմա տրտմութիւն ունիք. բայց ես
ձեզ նորէն պիտի տեսնեմ, և ձեր
սիրտերը ուրախ պիտի ըլլան, ու
ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմէ
23 պիտի չհանէ։ Եւ ան օրը ինծի
բան մը պիտի չհարցընէք։ Ճշշ-
մարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ
իմ անունովս ինչ որ խնդրէք Հօր-
24 մէն, պիտի տայ ձեզի։ Մինչև
հիմա իմ անունովս բան մը չը-
խնդրեցիք. խնդրեցէք ու պիտի
առնէք, որ ձեր ուրախութիւնը
25 լման ըլլայ։ Աս բաները առակ-
ներով խօսեցայ ձեզի. բայց ժա-
մանակ պիտի գայ, որ ալ ձեզի
առակներով պիտի չխօսիմ, հա-
պա յայտնապէս Հօրը վրայով պի-
26 տի պատմեմ ձեզի։ Ան օրը իմ
անունովս պիտի խնդրէք. և չեմ
ըսեր ձեզի թէ ես ձեզի համար պի-
27 տի աղաչեմ Հօրը. Ինչու որ ին-
քը Հայրը ձեզ կը սիրէ, վասն զի
դուք զիս սիրեցիք և հաւատացիք
28 թէ ես Աստուծմէ ելայ։ Հօրմէն
ելայ ու աշխարհ եկայ. նորէն կը
թողում աշխարհը և Հօրը կ'եր-
թամ։
29 Ըսին անոր իր աշակերտները,
Ահա հիմա յայտնապէս կը խօսիս,
30 և առակ մըն ալ չես ըսեր։ Հի-
մա իմացանք որ ամէն բանը գի-
տես, և քու մէկու պէտք չէ որ մէկը
քեզի հարցընէ. ասով կը հաւա-
31 տանք որ Աստուծմէ ելար։ Յիսուս
պատասխան տուաւ անոնց ——
32 ը——, Հիմա կը հաւատա՞ք. Ահա
ժամանակ պիտի գայ, ու եկած ալ
է, որ ցիրուցան պիտի ըլլաք ամէն
մէկը իր տեղը, ու զիս մինակ պիտի
թողուք. բայց ես մինակ չեմ, ին-
33 չու որ Հայրը իմ հետս է։ Աս
բաները ձեզի խօսեցայ, որ ինծմով
խաղաղութիւն ունենաք. աշ-
խարհի մէջ նեղութիւն պիտի ու-
նենաք, բայց քաջասիրտ եղէք.
ես աշխարհին յաղթեցի։

ԳԼ. ԺԷ

1 Քրիստոս կ'աղաչէ իր Հօրը որ փառաւորէ զինքը. 6 որ հաստատ պահէ իր առաքեալները 11 միութեան մէջ 17 և ճշմարտութեան մէջ. 20 որ երկնից մէջ իր հետը փառաւորէ զանոնք և ամէն ուրիշ հաւատացեալները։

1 Յիսուս երբոր ասոնք խօսեցաւ,
իր աչքերը դէպ 'ի երկինքը վեր-
ցուց ու ըսաւ. Հա՛յր, ժամանակը
հասեր է, փառաւորէ քու Որդիդ,
որ քու Որդիդ ալ քեզ փառաւո-
2 րէ. Ինչպէս որ իրեն իշխանու-
թիւն տուիր ամէն մարմնոյ վրայ,
որ յաւիտենական կեանք տայ ան
3 ամենուն որ իրեն տուիր։ Եւ
աս է յաւիտենական կեանքը, որ
ճանչնան քեզ մի միայն ճշմարիտ
Աստուածդ, ու Յիսուս Քրիստո-
4 սը՝ զորն որ դուն ղրկեցիր։ Ես
քեզ երկրիս վրայ փառաւորեցի.
լման գործը որ ինծի տուիր ընե-
5 լու՝ լմնցուցի։ Եւ հիմա դո՛ւ Հայր՝
փառաւորէ զիս քու քովդ ան
փառքովը՝ որ աշխարհի ըլլալէն
6 առաջ քովդ ունէի։ Քու անունդ
յայտնի ըրի ան մարդոցը՝ զորոնք
որ աշխարհէն ինծի տուիր. քուկդ
էին, ու ինծի տուիր անոնք. և
7 քու խօսքդ պահեցին։ Հիմա
գիտցան թէ ան ամէն բաները որ
8 ինծի տուիր, քեզմէ են. Ինչու որ
ան խօսքերը որ ինծի տուիր, ես
անոնց տուի, անոնք ալ ընդունե-
ցին, և ճշմարտութեամբ իմա-

խ Համր 2. 9. 11. Գլ. զ. 37. 39. ժ. 29. ժե. 19. ժը. 49. ժդ. 10. ծ Համր 25. Գլ. ժզ. 27. 30.

Ցամ Տեառն 33

տ Գլ. ժդ. 21. 23.
ր Համր 30. Գլ. գ. 13. ժէ. 8.
ց Գլ. ժգ. 3.
ւ Գլ. իա. 17.
փ Համր 27. Գլ. ժէ. 8.
ք Մատ. իզ. 31. Մար. ժդ. 27.
և Գլ. ի. 10.
օ Գլ. ը. 29. ժդ. 10. 11.
ֆ Եսա. թ. 6. Գլ. ժդ. 27. Հռով. ե. 1. Եփե. բ. 14. Կող. ա. 20.
ա Գլ. ժե. 19. 20. 21. բ Տիմ. գ. 12.
բ Գլ. ժդ. 1.
գ Հռով. ը. 37. ա Յով. դ. 4. ե. 4.

ա Գլ. ժբ. 23. ժգ. 32.
բ Դան. է. 14. Մատ. ժա. 27. իը. 18. Գլ. գ. 35. ե. 27. ա Կոր. ժե. 25. 27. Փիլ. բ. 10. Եբր. բ. 8.
գ Համր 6. 9. 24. Գլ. զ. 37.
դ Եսա. ծգ. 11. Երեմ. թ. 24.
ե ա Կոր. ը. 4. ա Թես. ա. 9.
զ Գլ. գ. 34. ե. 36. 37. զ. 29. 58. է. 29. ժ. 36. ժա. 42.
է Գլ. ժգ. 31. ժդ. 13.
ը Գլ. գ. 34. ե. 36. թ. 3. ժթ. 30.
թ Գլ. ժդ. 31. ժե. 10.
ժ Գլ. ա. 1. 2. ժ. 30. ժդ. 9. Փիլ. բ. 6. Կող. ա. 15. 17. Եբր. ա. 3. 10.
ի Համր 26. Սաղ. իբ. 22.
լ Գլ. ը. 28.

ցան որ ես քեզմէ ելայ, ու հաւա-
տացին թէ դուն խրկեցիր զիս ։
9 Ես անոնց համար կ'աղաչեմ . չէ
թէ աշխարհի համար կ'աղաչեմ,
հապա անոնց համար որոնք դուն
ինծի տուիր, ինչու որ քուկդ են
10 անոնք ։ Ու ինչ որ իմս է, ան
բոլորը քուկդ է, և ինչ որ քու-
կդ է, ան իմս է, ու ես անոնց-
11 մով փառաւորուած եմ ։ Ու ես
ալ աշխարհի մէջ չեմ, բայց ա-
նոնք աշխարհի մէջ են, ու ես քե-
զի կու գամ . ով Սուրբ Հայր՝
դու անունովդ պահէ անոնք որ
դուն ինծի տուիր, որպէս զի մէկ
ըլլան, ինչպէս որ մենք մէկ ենք ։
12 Քանի որ աշխարհի մէջ անոնց հետ
էի, ես կը պահէի անոնք քու
անունովդ . որոնք որ դուն ինծի
տուիր, ես պահեցի, և անոնցմէ
մէկը չկորսուեցաւ, միայն թէ ան
կորստեան որդին, որ գրուածը
13 կատարուի ։ Ալ հիմա քեզի կու
գամ, ու աշխարհի մէջ աս բա-
ները կը խօսիմ, որ իմ ուրախու-
թիւնս իրենց անձերուն մէջ կա-
14 տարեալ ունենան ։ Ես քու
խօսքդ անոնց տուի, ու աշխարհս
անոնք ատեց . ինչու որ աշխարհէ
չեն, ինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ ։
15 Չեմ աղաչեր՝ որ անոնք աշխարհէն
վերցընես . հապա որ անոնք չա-
16 րէն պահես ։ Անոնք աշխարհէ
չեն, ինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ ։
17 Սրբէ անոնք քու ճշմարտութիւ-
նովդ . քու խօսքդ ճշմարտու-
18 թիւն է ։ Ինչպէս որ դուն զիս
աշխարհք խրկեցիր, ես ալ անոնք
19 աշխարհք խրկեցի ։ Ու անոնց
համար ես իմ անձս կը սրբեմ, որ
իրենք ալ ճշմարտութիւնով սըր-
20 բացած ըլլան ։ Բայց չէ թէ մինակ
անոնց համար կ'աղաչեմ, հապա
անոնց խօսքովը բոլոր ինծի հաւա-
21 տացողներուն համար ալ . Որ
ամէնն ալ մէկ ըլլան, ինչպէս որ
դուն՝ ով Հայր՝ իմ մէջս, ու ես
քու մէջդ, որ անոնք ալ մեր մէջը
մէկ ըլլան . որպէս զի աշխարհս
հաւատայ թէ դուն խրկեցիր զիս ։
22 Ու ան փառքը որ դուն ինծի
տուիր՝ ես անոնց տուի, որ մէկ
ըլլան՝ ինչպէս որ մենք մէկ ենք .
23 (Ես անոնց մէջ՝ և դուն իմ մէջս,)
որ իրենք կատարեալ ըլլան միու-
թեան մէջ . ու աշխարհս գիտնայ
թէ դուն խրկեցիր զիս, ու սիրե-
ցիր անոնք՝ ինչպէս որ զիս սիրե-
24 ցիր ։ Ով Հայր՝ անոնք որ դուն
ինծի տուիր, կ'ուզեմ որ ուր որ
ես եմ, անոնք ալ իմ հետս ըլ-
լան, որպէս զի տեսնեն իմ փառ-
քըս որն որ ինծի տուիր . ինչու
որ դուն զիս սիրեցիր աշխար-
25 հիս սկիզբէն առաջ ։ Ով արդար
Հայր՝ աշխարհս քեզ չճանչցաւ,
բայց ես քեզ ճանչցայ, և ա-
սոնք ճանչցան թէ դուն զիս խըր-
26 կեցիր ։ Ու քու անունդ անոնց
ճանչցուցի, ու պիտի ճանչցընեմ,
որ ան սէրը նորով դուն զիս սի-
րեցիր, անոնց մէջը ըլլայ, ու ես
ալ անոնց մէջը ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Յուդա կը մատնէ զՅիսուս ։ 6 Յիսուսի վրայ եկողները գետինը կը զարնուին ։ 10 Պետրոս սուրով կը կտրէ Մաղքոսին ականջը ։ 12 Յիսուս կը բռնուի ու կը տարուի Աննայի և Կայիափայի առջևը ։ 15 Պետրոսին ուրացութիւնը ։ 19 Յիսուս կը քննուի Կայիափային առջևը . 28 կ'ամբաստանուի Պիղատոսին առջևը ։ 36 Քրիստոսի թագաւորութիւնը ։ 40 Հրեայք կ'ուզեն որ Բարաբբան արձակուի ։

1 Յիսուս աս բաները ըսելէն ետև՝
իր աշակերտներուն հետ մէկ-
տեղ Կեդրոն հեղեղատին անդին
կողմը ելաւ, ուր որ պարտէզ մը
կար, որուն մէջը մտաւ ինքը ու իր
2 աշակերտները ։ Ու Յուդա ալ
որ զանիկայ պիտի մատնէր, գիտէր
ան տեղը, ինչու որ Յիսուս շատ
անգամ իր աշակերտներուն հետ
3 մէկտեղ հոն ժողվուած էր ։ Ուս-
տի Յուդա զինուորներու գունդը
ու քահանայապետներէն և փարի-
սեցիներէն սպասաւորներ հետը առ-
նելով, ան տեղը եկաւ ջահերով
ու լապտերներով և զէնքերով ։
4 Իսկ Յիսուս իր վրայ գալու բոլոր
բաները գիտնալով՝ ելաւ ու ըսաւ
5 անոնց, Ո՞վ կը փնտռէք ։ Պա-
տասխան տուին անոր, Նազովրե-
ցի Յիսուսը . ըսաւ անոնց Յի-
սուս, Ես եմ . Յուդա ալ որ
զանիկայ կը մատնէր անոնց հետ
6 կայներ էր ։ Ու երբոր ըսաւ թէ
Ես եմ, ետ ետ գացին ու գետինը
7 ինկան ։ Ու նորէն հարցուց ա-
նոնց, Ո՞վ կը փնտռէք . անոնք
ալ ըսին, Նազովրեցի Յիսուսը ։
8 Յիսուս պատասխան տուաւ, Ձե-
զի ըսի թէ Ես եմ . ուստի թէ որ
զիս կը փնտռէք, թող տուէք ա-
9 սոնք որ երթան ։ Որ կատարուի
ան խօսքը որ ինքը ըսեր էր թէ
Անոնք որ ինծի տուիր, անոնցմէ
10 մէկն ալ չկորսնցուցի ։ Ան ատե-
նը Սիմոն Պետրոս որ սուր մը
ունէր, քաշեց անիկայ ու քահա-
նայապետին ծառային զարնելով՝
անոր աջ ականջը կտրեց հանեց . և
ան ծառային անունը Մաղքոս էր ։
11 Իսկ Յիսուս ըսաւ Պետրոսին,
Սուրդ իր պատեանը դիր . ան գա-
ւաթը որ Հայրը ինծի տուաւ,
պիտի չխմե՞մ անիկայ ։

Յամի Տեառն 33

ա Յօհ. ե. 19։
բ Գլ. ժզ. 15։
գ Գլ. ժգ. 1։ ժզ. 28։
դ Պետ. ա. 5։ Յուդ. 1։
ե Հռ. 21. ա։
զ Գլ. ժ. 30։
է Գլ. զ. 39։ ժ. 28։ Եբր. բ. 13։
ը Գլ. ժբ. 9։ ա Յօհ. բ. 19։
թ Գլ. զ. 71։ ժգ. 18։
ժ Սաղ. ճթ. 8։ Գործ. ա. 20։
ի Հռ. 8։
լ Գլ. ժե. 18, 19։ ա Յօհ. գ. 13։
խ Գլ. ը. 23։ Հռ. 16։
ծ Մատ. զ. 13։ Գաղ. ա. 4։ բ Թես. գ. 3։ ա Յօհ. ե. 18։
կ Հռ. 14։
հ Գլ. ժե. 3։ Գոր. ժե. 9։ Եփե. ե. 26։ ա Պետ. ա. 22։
ձ բ Թագ. է. 28։ Սաղ. ճժթ. 142, 151։ Գլ. ը. 40։
ղ Գլ. ի. 21։
ճ ա Կոր. ա. 2, 30։ ա Թես. դ. 7։ Եբր. ժ. 10։
մ Հռ. 11, 22, 23։ Գլ. ժ. 16։ Հռով. ժբ. 5։ Գաղ. գ. 28։
յ Գլ. ժ. 38։ ժդ. 11։
ն Գլ. ժդ. 20։ ա Յօհ. ա. 3։ դ. 24։ Կող. գ. 14։
շ Գլ. ժբ. 26։ ժդ. 3։ ա Թես. դ. 16։
ո Հռ. 5։

Յամի Տեառն 33

պ Գլ. ժե. 21։ ժզ. 3։
ջ Գլ. է. 29։ ը. 55։ ժ. 15։
ռ Հռ. 8։ Գլ. ժզ. 27։
ս Հռ. 6։ Գլ. ժե. 15։
վ Գլ. ժե. 9։

ա Մատ. իզ. 36։ Մար. ժդ. 32։ Ղուկ. իբ. 39։ բ Թագ. ժե. 23։
բ Ղուկ. իա. 37։ իբ. 39։
գ Մատ. իզ. 47։ Մար. ժդ. 43։ Ղուկ. իբ. 47։ Գործ. ա. 16։
դ Գլ. ժէ. 12։
ե Մատ. իզ. 51։ Մար. ժդ. 47։ Ղուկ. իբ. 49, 50։
զ Մատ. ի. 22։ իզ. 39, 42։

Ճամբ Տեառն 33

ԸՂու·գ·2· ՌՃն Մատ· իշ·57· ՃԳԼ·ժա·50·

12 Ուստի վերադարձան դունդը ու հազարապետը և Հրէից սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը ու
13 կապեցին. Եւ առաջ զանիկայ ԸՆննային Ռտարին, քանզի ինքը ան տարուան քահանայապետին
14 Կայիափային աներն էր, ՃԵւ ՚՚ Կայիափան էր, որ Հրէից խրատ տուաւ թէ Ընդեկ է որ մէկ մարդ մը կորսուի ժողովուրդին համար։
15 Ու Յիսուսի ետևէն կ'երթային ԷՍիմոն Պետրոս և ուրիշ աշակերտ մը. և ան աշակերտը քահանայապետին ճանչուորը էր, և ըսաւ դռնապանին, ու ներս մտցուց
17 Պետրոսը։ Ան ատենը դռնապան աղջիկը ըսաւ Պետրոսին, Մի՞թէ դո՞ւն ալ ան մարդուն աշակերտներէն ես. ան ալ ըսաւ, Չեմ։
18 Իսկ ծառաները ու սպասաւորները հուր կայներ էին, և կրակ վառած կը տաքնային, քանզի ցուրտ էր։ Պետրոս ալ անոնց հետ կայներ էր
19 ու կը տաքնար։ Եւ քահանայապետը Յիսուսին հարցուց անոր աշակերտներուն ու վարդապետութեանը վրայով։
20 Յիսուս պատասխան տուաւ անոր, ԷԵս աշխարհին յայտնի խօսեցայ. ես ամէն ատեն ժողովարաններուն մէջ ու տաճարին մէջ սորվեցուցի, ուր որ բոլոր Հրէաները կը ժողովուին, ու ծածկաբար բան մը չխօսեցայ։
21 Ինչո՞ւ ինծի կը հարցնես, լսողներուն հարցուր թէ ինչ խօսեցայ իրենց. ահա ինչ որ խօսեցայ,
22 գիտեն իրենք։ Երբոր ես ըսաւ, սպասաւորներէն մէկը որ հոն կայներ էր, ՃՅիսուսին ապտակ մը զարկաւ՝ ըսելով, Աստո՞ւկ պատասխան կու տաս քահանայապետին
23 տին։ Յիսուս անոր պատասխանեց, Թէ որ չար խօսեցայ, վկայէ չարին համար. հապա թէ որ բարի խօսեցայ, ինչո՞ւ կը զարնես ինծի։
24 Եւ Աննա զանիկայ կապած՝ Կայիափայի
25 փա քահանայապետին խրկեց։ Սիմոն Պետրոս ալ հոն կայներ էր ու կը տաքնար. և ըսին իրեն, Մի՞թէ դո՞ւն ալ անոր աշակերտներէն ես. անիկայ ուրացաւ ու ըսաւ թէ
26 Չեմ։ Քահանայապետին ծառաներէն մէկն ալ՝ ան ՚՚ աղգականը որուն ականջը Պետրոս կտրեր էր, ըսաւ, Չէ՞ որ ես քեզ տեսայ պարտէզին մէջը անոր հետ։
27 Ան ատենը Պետրոս նորէն ուրացաւ, և շուտ մը հաւ խօսեցաւ։

28 Ուս Յիսուսը Կայիափայի տունէն [illegible] պալատը տարին, և առտու էր. ու իրենք պալատը չմտան որ չպղծուին, հապա որ
29 զատիկը ուտեն։ Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ անոնց ու ըսաւ, Ի՞նչ
30 Նէք աս մարդուն դէմ։ Պատասխան տուին ու ըսին իրեն, Թէ որ ատիկայ չարագործ մը չըլլար, քե-
31 զի չէինք մատներ զանիկայ։ Ան ատենը Պիղատոս ըսաւ անոնց, Դուք առէք անիկայ, ու ձեր օրէնքին համեմատ անոր դատաստանը տեսէք։ Հրէաները իրեն ըսին, Մեզի օրինաւոր չէ մարդ մը մեռ-
32 ցընել։ ՚Որ կատարուի Յիսուսի խօսքը, որ ըսաւ, իմացընելով թէ ինչ մահով ինքը պիտի մեռնէր։
33 Իսկ ՚Պիղատոս նորէն պալատը մտաւ, կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ անոր, Դո՞ւն ես Հրէից թագաւո-
34 րը։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր, Ատիկայ դուն քեզմէ՞ կ'ըսես, Թէ ինծի համար ուրիշները
35 քեզի ըսին։ Պատասխան տուաւ Պիղատոս, Մի՞թէ ես Հրէայ եմ. քու ազգդ և քահանայապետները քեզ ինծի մատնեցին. ի՞նչ
36 ըրած ես դուն։ ՃՅիսուս պատասխան տուաւ, ԻՄ թագաւորութիւնս աս աշխարհէս չէ. Թէ որ աս աշխարհէս ըլլար իմ թագաւորութիւնս, իմ սպասաւորներս կը կռուէին որ ես Հրէից ձեռքը չմատնուիմ. բայց հիմա իմ թա-
37 գաւորութիւնս ասկէ չէ։ Ան ատենը Պիղատոս ըսաւ անոր, Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես. պատասխան տուաւ Յիսուս, Դուն կ'ըսես Թէ թագաւոր եմ. ես աս բանիս համար ծնած եմ, և ասոր համար աշխարհք եկած, որ ճշմարտութեան համար վկայեմ. ան ամէնը ո՞ր ճշմարտութենէն է, իմ
38 ձայնիս ականջ կը դնէ։ Պիղատոս ըսաւ անոր, Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը. և աս ըսելով՝ նորէն դուրս ելաւ Հրէաներուն և ըսաւ անոնց, Ես մէկ յանցանք մը չեմ գտներ
39 անոր վրայ։ Բայց սովորութիւն ունիք որ մէկ ՚՚ մը արձակեմ ձեզի զատկիս. հիմա կ'ուզէ՞ք որ Հրէից թագաւորը արձակեմ ձեզի։
40 Ընդ ատենը ամէնքն ալ նորէն աղաղակեցին՝ ըսելով, Մի ՚՚ այլ ատիկայ, հապա Բարաբբան. Ու Բարաբբա աւազակ մըն էր։

Ճամբ Տեառն 33

ՂՄատ· իէ· 2· Մար· ժե·1· ՂուԱ· իգ·1· Գոր· գ·13·
ՃԳոր· ժ· 28· ժա·3·
՚Մատ· ի· 19· ԳԼ· ժբ·32,33·
ՃՄատ· իէ· 11·
Նա Տիմ·գ· 13·
ՂԴան· բ· 44· ե·14· ՂուԱ· ժբ· 14· ԳԼ·գ· 15· ը·15·
ՃԵրեմ·ի·2· Գոր·իգ·2·
ՃԳԼ·ը·47· ա ՃՅՆ·գ· 19· գ·6·
ՂՄատ·իէ· 24· ՂուԱ· իգ·4· ԳԼ· ժԹ·4,6·
ՂՄատ·իէ· 15· Մար· ժե·6· ՂուԱ· իգ·17·
ՂԳոր·գ·14· ՚ՂուԱ· իգ· 19·

ԳԼ· ԺԹ

1 Յիսուս կը ծեծուի. զինուորներն ալ փչեալ պակ կը դնեն անոր գլուխը, և անոր ապտակներ կը զարնեն։ 4 Պիղատոս կ'ուզէ ա-

Յամ Տեառն
33

ղատել զՅիսուս, բայց Հրէից աղաղակներուն զիջանելով՝ ձեռք կու տայ զանիկայ որ խաչուի ։ 23 Յիսուսի պատմուճանին վրայ վիճակ կը ձգեն ։ 26 Յիսուս իր մայրը Յովհաննէսին կը յանձնէ . 28 կը մեռնի ։ 34 Զինուոր մը Յիսուսի կողը կը խոցէ ։ 38 Յովսէփ և Նիկոդեմոս կը թաղեն զանիկայ ։

– Մատ. ի. 19։ իէ. 26։ Մար. ժե. 15։ Ղու. ժը. 33։

1 Այն ատենը – Պիղատոս առաւ Յի-
2 սուսը ու ծեծեց ։ Զինուոր-
ներն ալ փուշերէ պսակ հիւսելով՝
անոր գլուխը դրին , և անոր ծիրա-
3 նի հանդերձ մը հագցուցին . Ու
կ'ըսէին , Ողջոյն քեզ՝ Հրէից թա-
գաւոր . և ապտակներ կը զարնէին
4 անոր ։ Պիղատոս նորէն դուրս ե-
լաւ ու ըսաւ անոնց , Ահա անի-
կայ դուրս կը բերեմ ձեզի , ‡ որ
գիտնաք թէ ես անոր վրայ յան-
5 ցանք մը չեմ գտներ ։ Այն ատենը
Յիսուս դուրս ելաւ , փշեղէն պը-
սակ ու ծիրանի հանդերձ հագած .
և Պիղատոս ըսաւ անոնց , Ահա այն
6 մարդը ։ † Քահանայապետները ու
սպասաւորները երբոր տեսան անի-
կայ , աղաղակեցին ու ըսին , Խաչը
հանէ , խաչը հանէ [ատիկայ] ։ Պի-
ղատոս ըսաւ անոնց , Դուք առէք
ատիկայ ու խաչը հանեցէք , ինչու
որ ես ատոր վրայ յանցանք մը չեմ
7 գտներ ։ Հրէաները պատասխան
տուին իրեն , ‡ Մենք օրէնք ունինք ,
և մեր օրէնքին համեմատ պէտք է
որ մեռնի , † ինչու որ ինքզինքը Աս-
8 տուծոյ Որդի ըրաւ ։ Երբոր Պի-
ղատոս աս խօսքը լսեց , ալ աւելի
9 վախցաւ ։ Ու նորէն պալատը մըտ-
նելով՝ ըսաւ Յիսուսին , Ո՞ւսկից
ես դուն . ‡ Բայց Յիսուս պատաս-
10 խան չտուաւ անոր ։ Ուստի Պի-
ղատոս ըսաւ անոր , Ինծի հետ չե՞ս
խօսիր . չե՞ս գիտեր որ ես իշխա-
նութիւն ունիմ քեզ խաչը հանե-
լու , ու իշխանութիւն ունիմ քեզ
11 արձակելու ։ Յիսուս պատասխան
տուաւ , † Դուն իմ վրաս մէկ իշ-
խանութիւն մըն ալ չէիր ունե-
նար , թէ որ քեզի վերէն տրուած
չըլլար . անոր համար՝ ան որ զիս
քեզի մատնեց , անոր մեղքը աւելի
12 մեծ է ։ Ալ անկէ ետև Պիղատոս կը
փնտռէր թէ ինչպէս զանիկայ ար-
ձակէ . բայց Հրէաները կ'աղա-
ղակէին ու կ'ըսէին , ‡ Թէ որ ատի-
կայ արձակես , կայսրին բարեկամը
չես . ‡ Ամէն ով որ ինքզինքը թա-
գաւոր կ'անուանէ , անիկայ կայս-
13 րին հակառակ կը խօսի ։ Իսկ
Պիղատոս երբոր աս խօսքը լսեց ,
դուրս հանեց Յիսուսը , ու նստաւ
բեմին վրայ ան տեղը՝ որ Քարայա-
տակ կ'ըսուէր , և Եբրայեցերէն
14 Կապպաթա . (‡ Զատկին ուրբաթ
օրն էր ու ժամը վեցին ատեններն
էր ,) և Հրէաներուն ըսաւ ։ Ահա
15 ձեր թագաւորը ։ Բայց անոնք
աղաղակեցին ։ Վերցո՛ւր՝ վերցո՛ւր ,
խաչը հանէ ատիկայ . Պիղատոս
ըսաւ անոնց , Ձեր թագաւորը
խա՞չը հանեմ . քահանայապետնե-
րը պատասխան տուին , ‡ Մենք
կայսրէն ՚ի զատ թագաւոր չու-
16 նինք ։ ‡ Այն ատենը անոնց ձեռքը
տուաւ զանիկայ որ խաչուի ։
17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու կը
տանէին . ‡ Եւ ինքը իր խաչը
վերցընելով , ‡ ելաւ Գագաթ ը-
սուած տեղը , որ Եբրայեցերէն
18 Գողգոթա կ'ըսուի . Հոն զանիկայ
խաչը հանեցին , և անոր հետ ու-
րիշ երկուք ալ մէկ դիէն ու միւս
դիէն , և մէջտեղը Յիսուսը ։
19 ‡ Տախտակ մըն ալ գրեց Պիղատոս ,
ու դրաւ խաչին վրայ , և այսպէս
գրուած էր . ՅԻՍՈՒՍ ՆԱԶՈՎՐԵ-
20 ՑԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԷԻՑ ։ Եւ ան
տախտակը Հրէաներէն շատերը
կարդացին , վասն զի քաղաքին
մօտ էր ան տեղը՝ ուր որ Յիսուս
խաչուեցաւ . ու գրուած էր
Եբրայեցերէն՝ Յունարէն և Լատի-
21 ներէն ։ Այն ատենը Հրէից քահա-
նայապետները Պիղատոսին ըսին ,
Մի գրեր Թագաւոր Հրէից , հապա
թէ Ինքը ըսաւ , Թագաւոր եմ
22 Հրէից . Պիղատոս պատասխան
տուաւ , Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի ։
23 ‡ Եւ զինուորները երբոր Յիսուսը
խաչը հանեցին , անոր հանդերձ-
ները առին , ու չորս բաժին ըրին՝
ամէն մէկ զինուորին բաժին մը .
նաև պատմուճանը . իսկ պատմու-
ճանը առանց կարի էր վերէն ՚ի
24 վար բոլորը հիւսուած . Ուստի ըսին
իրարու , Ատիկայ չպատռենք ,
հապա վիճակ ձգենք ատոր վրայ
թէ որու պիտի ըլլայ . որ կատա-
րուի ան գրուածը որ կ'ըսէ , ‡ Իմ
հանդերձներս իրենց մէջը բաժնե-
ցին , և իմ պատմուճանիս վրայ
վիճակ ձգեցին . աչա զինուորները
աս բաները ըրին ։
25 ‡ Եւ Յիսուսի խաչին քովը կայներ
էին իր մայրը և իր մօրը քոյրը
Մարիամ՝ ‡ Կղէովպասին կինը ու
26 Մարիամ Մագդաղենացին ։ Ուս-
տի Յիսուս երբոր տեսաւ իր մայրը ,
‡ և ան աշակերտը որ կը սիրէր , որ
մօտը կայներ էր , ըսաւ իր մօրը ,
27 ‡ Ո՛վ կին՝ ահա քու որդիդ ։ Ետ-
քը ըսաւ աշակերտին , Ահա քու
մայրդ . և ան ժամանակէն աշակեր-
տը զանիկա ‡ իր քովը առաւ ։
28 Անկէ ետև Յիսուս գիտնալով
թէ արդէն ամէն բան լմընցած է ,
(‡ որպէս զի գրուածը կատարուի ,)
29 ըսաւ , ‡ Ծարաւ եմ ։ Եւ հոն
քացախով լեցուն աման մը կար .

Margin references:
‡ Գւ. ժը. 38։ Հմր 6։
‡ Գոր. գ. 13։
‡ Ղև. իդ. 16։
‡ Մատ. իզ. 65։ Գւ. ե. 18։ ժ. 33։
‡ Ես. ծգ. 7։ Մատ. իէ. 12. 14։
‡ Ղու. իբ. 53։ Գւ. է. 30։
‡ Ղու. իգ. 2։
‡ Գոր. ժէ. 7։
‡ Մատ. իէ. 62։

Յամ Տեառն
33

‡ Ծն. խթ. 10։
‡ Մատ. իէ. 26. 31։ Մար. ժե. 15։ Ղու. իգ. 24։
‡ Մատ. իէ. 31. 33։ Մար. ժե. 21. 22։ Ղու. իգ. 26. 33։
‡ Թւ. ժե. 36։ Եբր. ժգ. 12։
‡ Մատ. իէ. 37։ Մար. ժե. 26։ Ղու. իգ. 38։
‡ Մատ. իէ. 35։ Մար. ժե. 24։ Ղու. իգ. 34։
‡ Սաղ. իբ. 18։
‡ Մատ. իէ. 55։ Մար. ժե. 40։ Ղու. իգ. 49։
‡ Ղու. իդ. 18։
‡ Գւ. ժգ. 23։ ի. 2։ իա. 7. 20. 24։
‡ Գւ. բ. 4։
‡ Գւ. ա. 11։ ժզ. 32։
‡ Սաղ. կթ. 21։

Ցամի Տեառն 33

- Մատ. իե. 48։
ՂԻՒ. ԺԸ. 4։

ԵՀՄՐ 42։ Մար. Ժե. 42։ Ղր Օր. իա. 23։

- ա Ցօհ. ե. 6, 8։

- Եղ. Ժր. 46։ Թուա. 12։ Սաղ. ԼԴ. 20։ ՀՍաղ. իր. 16, 17։ Ջաք. Ժր. 10։ Ցայտ. ա. 7։

- Մատ. իե. 57։ Մար. Ժե. 42։ Ղու. իգ. 50։

ր ԳԼ. Թ. 22։ Ժր. 42։

ց ԳԼ. գ. 1, 2։ ե. 50։

- Գոր. ե. 6։

ֆ ՀՄՐ 31։

ֈ Ես. ՅԳ. 9։

- անոնք ալ քացախով սպունգ մը լեցընելով՝ զոպայի մշտիկի վրայ փաթթած, անոր բերնին մօտե-
30 ցուցին։ Ուստի Ցիսուս երբոր քացախը առաւ, ըսաւ, Ն Ա Վ Ե Բ Ն կատարուեցաւ. ու գլուխը ծռելով հոգին աւանդեց։
31 Իսկ Հրէաները՝ Պատրաստեւ ուրբաթի օր էր, Նոր չըլլայ թէ ան մարմինները խաչին վրայ մնան մինչեւ շաբաթի օրը, (ինչու որ ան շաբաթը մեծ օր էր,) Պիղատոսին աղաչեցին որ անոնց սրունքները կո-
32 տրտեն, ու վերցուին։ Ուստի զինուորները եկան՝ և առջինին սրունքները կոտրտեցին, նաև միւսինը,
33 որ անոր հետ խաչը ելած էր։ Բայց երբոր Ցիսուսին եկան ու տեսան որ արդէն մեռած էր, անոր սրունք-
34 ները չկոտրտեցին. Հապա զինուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը խոցեց, - և շուտ մը արիւն
35 ու ջուր ելաւ։ Եւ ան որ տեսաւ - Ե Ն Է Ր Ը՝ վկայեց, ու անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է, և ինքը գի-
36 տէ որ ճշմարիտ կ'ըսէ, որ դուք [ալ] հաւատաք։ Ինչու որ այս բաները եղաւ - որ կատարուի ան գրբուածը Թէ Անոր մէկ ոսկորը պի-
37 տի չկոտրուի։ Եւ մէյմըն ալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ Թէ Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին։
38 - Ասկէ ետեւ Յովսէփ որ Արիմաթիայէն էր, (Ցիսուսի աշակերտ եղած՝ բայց դաղտուկ Հրէաներուն վախէն,) աղաչեց Պիղատոսին, որ Ցիսուսի մարմինը վերցընէ. Պիղատոս ալ հրաման տուաւ. ուստի եկաւ ու վերցուց Ցիսուսի մար-
39 մինը. Նիկոդեմոս ալ եկաւ, (որ ինքը առաջուց գիշերով Ցիսուսի եկեր էր,) ու բերաւ հարիւր լիտրի չափ զմուռսի ու հալուէի խառ-
40 նուրդ մը։ Եւ Ցիսուսի մարմինը առին՝ ու խունկերով - փաթթեցին զանիկայ կտաւներու մէջ, ինչպէս որ Հրեայք սովորութիւն
41 ունին թաղելու։ Եւ ան տեղը ուր որ խաչուեցաւ, պարտէզ մը կար, ու ան պարտէզին մէջ նոր գերեզման մը, որուն մէջը ամենևին
42 մարդ դրուած չէր։ Հրէաներուն ուրբաթին համար Հոն դրին Ցիսուսը, ինչու որ գերեզմանը մօտ էր։

ԳԼ. Ի

1 Մարիամ գերեզմանը կ'երթայ. 3 Նմանապէս Պետրոս և Յովհաննէս Հոն կ'երթան, չգիտնալով թէ Քրիստոս յարութիւն առած է։ 11 Ցիսուս կ'երեւնայ Մարիամ Մագդաղենացիին։ 19 և իր աշակերտներուն։ 24 Թովմասին թերահաւատութիւնը և դաւանութիւնը։ 30 Սուրբ Գիրքը բաւական է փրկութեան համար։

1 - Ի՛ Մէկշաբթի օրը Մարիամ Մագդաղենացին առտուանց դեռ չլուսցած գերեզմանը կու-
2 գայ, ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին դ-Ռ-Ն վերցուած է։ Ետքը կը վազէ կու գայ Սիմոն Պետրոսին և Իմիւս աշակերտին՝ որն որ Ցիսուս կը սիրէր, և կ'ըսէ անոնց։ Տէրը գերեզմանէն վերցուցին, ու չենք
3 գիտեր ուր դրին անիկայ։ Ուստի ելաւ Պետրոս և միւս աշակերտը, ու դէպ 'ի գերեզմանը կու գային։
4 Ու երկուքն ալ միասեղ կը վազէին. և միւս աշակերտը Պետրոսէն աւելի շուտ վազելով՝ առաջ ա-
5 ռաջ գերեզմանը եկաւ։ Եւ ծռելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ Թաղ-
6 տաւները հոն կը կենային, բայց ինքը ներս չմտաւ։ Սիմոն Պետրոս ալ հասաւ, որ անոր ետեւէն կու գար, ու գերեզմանը մտաւ, և տեսաւ կտաւները որ հոն կը կենային։
7 Ու վարշամակը որ անոր գլուխն էր, - - րէն կտաւներուն հետը չէր, հապա ծալուած զատ մէկ կողմը Ը-
8 - - - Ն էր։ Ան ատենը ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ՝ որ առաջ գերեզմանը եկեր էր, տեսաւ ու հաւատաց։
9 Ինչու որ դեռ Ը-գրուածը չէին գիտեր Թէ պէտք է որ անիկայ մեռելներէն յարութիւն առ-
10 նէ։ Եւ տղաքը աշակերտները նորէն իրենց - - - Ը գացին։
11 Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայներ էր և կու լար։ ու երբոր կու լար՝ դէպ 'ի գերեզմանը
12 ծռեցաւ նայելու. Եւ տեսաւ երկու հրեշտակներ ճերմակ հ-Ն-Դ-Ե-Ր-Ո-Վ, որ նստեր էին ուր որ Ցիսուսի մարմինը դրուած էր, մէկը գլխուն կողմէն՝ ու միւսը ոտքին
13 կողմէն։ Եւ անոնք իրեն ըսին, կնիկ՝ ինչո՞ւ կու լաս. ըսաւ ա-նոնց, Անոր համար որ իմ Տէրս գերեզմանէն վերցուցին, ու չեմ
14 գիտեր ուր դրին անիկայ. Եւ ա-յս որ ըսաւ,ետին դարձաւ և տեսաւ Ցիսուսը որ կայներ էր, Բ-ու չէր գի-
15 տեր Թէ Ցիսուս է։ Ցիսուս ա-նոր ըսաւ, կնիկ՝ ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը փնտռես։ Ինքը կարծելով Թէ անիկայ պարտիզպանն է, ըսաւ անոր, Տէր՝ Թէ որ դուն վերցուցիր անիկայ, ըսէ՝ ինծի՝ ո՞ր դրիր
16 ան, որ ես անիկայ առնեմ։ Ցիսուս ըսաւ անոր, Մարիամ. ան ալ դարձաւ ու [Եբրայեցերէն] ա-նոր ըսաւ, Ռաբբունի, որ Վար-
17 դապետ ըսել է, Ցիսուս ըսաւ ա-նոր, Ինծի մի՛ դպչիր, ինչու որ դեռ Հօրս քովը ելած չեմ. Հապա դնա՛ եղբայրներուս և ըսէ ա-նոնց, Ես կ'ելլեմ իմ Հօրս քովը

Ցամի Տեառն 33

- Մատ. իբ. 1, Մար. ԺԶ. 1, Ղու. իդ. 1։

ԲԳԼ. Ժգ. 23, ԺԹ. 26, իա. 7, 20, 24։

ՀՂու. իդ. 12։

ՐԳԼ. ԺԹ. 40։

ՀՍաղ. ԺԶ. 10, Գոր. ը. 25—31, Ժգ. 34, 35։

ՒՄար. Ժգ. 5։

ԷՄատ. իբ. 9, Մար. Ժգ. 9։

ԸՂու. իդ. 16, 31, ԳԼ. իա. 4։

* Ո՛Ռ-Ն-Դ-Ը-Ն։

ՀՍաղ. իր. 22, Մատ. իբ. 10, Հբռոմ. ը. 29, Եբր. ը. 11։

ՒԳԼ. Ժգ. 28։

Յամի Տեառն 33

Եփե. ա. 17 ։
Մատ. իը. 10 ։ Ղու. իդ. 10 ։
Մար. ժզ. 14 ։ Ղու. իդ. 36 ։ Ա Կոր. ժե. 5 ։
Գլ. ժզ. 22 ։
Մատ. իը. 18 ։ Գլ. ժէ. 18. 19 ։ Եբր. գ. 1 ։ Բ Տիմ. բ. 2 ։
Մատ. ժզ. 19 ։ ժը. 18 ։
Գլ. ժա. 16 ։
Ա Յով. ա. 1 ։
Որ նշանակէ Թովմաս, որովհետև
Բ Կոր. ե. 7 ։ Ա Պետ. ա. 8 ։
Գլ. իա. 25 ։
Ղու. ա. 4 ։
Գլ. գ. 15 ։ 16 ։ ե. 24 ։ Ա Պետ. ա. 9 ։

ու ձեր Հօրը քովը, և իմ Աս-
տուծոյս քովը ու ձեր Աստուծոյն
18 քովը ։ Մարիամ Մագդաղենացին
եկաւ ու աշակերտներուն պատմեց
թէ ինքը Տէրը տեսաւ, և թէ անի-
կայ աս բաները իրեն զրուցեց ։
19 Եւ նոյն օրը միաշաբթի իրիկու-
նը՝ աշակերտներուն ժողվուած տե-
ղին դռները գոց ըլլալով՝ Հրեա-
ներէն վախնալնուն համար, Յի-
սուս եկաւ և անոնց մէջտեղը կայ-
նեցաւ, ու ըսաւ անոնց, Խաղա-
20 ղութիւն ձեզի ։ Եւ աս ըսելով՝
իր ձեռքերը ու կողը ցուցուց ա-
նոնց ։ աշակերտներն ալ ուրախա-
21 ցան՝ երբոր Տէրը տեսան ։ Եւ
Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Խա-
ղաղութիւն ձեզի ։ ինչպէս որ
Հայրը զիս ղրկեց, ես ալ ձեզ կը
22 ղրկեմ ։ Եւ աս ըսելով՝ անոնց
վրայ փչեց, ու ըսաւ անոնց, Ա-
23 ռէք Հոգին Սուրբ ։ Որոնց որ
մեղքերը թողուք, թողուած ըլլայ
անոնց ։ և որոնց որ մեղքերը ետ
բռնէք, բռնուած ըլլայ ։
24 Բայց տասներկուքէն մէկը՝
Երկուորեակ ըսուած Թովմաս ա-
նոնց հետը չէր՝ երբոր Յիսուս ե-
25 կաւ ։ Ուստի միւս աշակերտները
կ'ըսէին անոր՝ թէ Տէրը տեսանք ։
ան ալ ըսաւ անոնց, Թէ որ իր
ձեռքերուն վրայ բևեռներուն նշա-
նը չտեսնեմ, ու մատս բևեռներուն
տեղը չխօթեմ, և իմ ձեռքս անոր
կողը չխօթեմ, չեմ հաւատար ։
26 Եւ ութը օրէն ետև դարձեալ
աշակերտները ներսն էին, Թով-
մաս ալ անոնց հետ ։ եկաւ Յի-
սուս՝ դռները գոց ըլլալով, ու
կայնեցաւ անոնց մէջտեղը և ըսաւ,
27 Խաղաղութիւն ձեզի ։ Ետքը ը-
սաւ Թովմասին, Մատդ հոս բեր
և նայէ իմ ձեռքերս, ու բեր քու
ձեռքդ և իմ կողս խօթէ, ու մի՛
ըլլար անհաւատ, հապա հաւատա-
28 ցեալ ։ Եւ Թովմաս պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոր, Իմ Տէրս
29 և իմ Աստուածս ։ Յիսուս ըսաւ
անոր, Որովհետև դուն զիս տե-
սար, հաւատացիր ։ երանի անոնց
որ տեսած չեն ու կը հաւատան ։
30 Եւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ
ալ ըրաւ իր աշակերտներուն առ-
ջին, որ աս գրքիս մէջ գրուած
31 չեն ։ Բայց ասոնք գրուեցան, որ
հաւատաք թէ Յիսուսը Քրիստոսն
է՝ Աստուծոյ Որդին, և որ հա-
ւատալով կեանք ունենաք անոր
անունովը ։

ԳԼ. ԻԱ

1 Քրիստոս դարձեալ իր աշակերտներուն կ'երևնայ, ու շատ ձուկ բռնել տալուն հրաշքովը կը ճանչցուի ։ 12 անոնց հետ ճաշ կ'ընէ ։ 15 խնամքով պատուէր կու տայ Պետրոսին որ իր գառները ու ոչխարները արածէ ։ 18 կ'իմացընէ անոր թէ ինչ կերպով պիտի մեռնի ։ 22 և կը յանդիմանէ անոր հետաքրքրութիւնը Յովհաննէսին վրայով ։ 25 Վերջաբանութիւն ։

1 Ասկէ ետև Յիսուս նորէն ինքզինքը
իր աշակերտներուն յայտնեց
Տիբերիայի ծովուն եզերքը, և ա-
2 սանկ յայտնեց ։ Մէկտեղ էին Սի-
մոն Պետրոս ու Թովմաս Երկուո-
րեակ ըսուածը, և Նաթանայէլ
որ Գալիլեայի Կանայ քաղաքէն էր,
ու Զեբեդէոսի որդիքը և աշա-
3 կերտներէն ուրիշ երկուք ալ ։ Սի-
մոն Պետրոս ըսաւ անոնց, Ես ձուկ
որսալու կ'երթամ ։ ըսին անոր,
Մենք ալ կու գանք քեզի հետ ։
ելան և շուտ մը նաւը մտան, ու
4 ան գիշերը բան մը չբռնեցին ։ Ու
երբոր ալ առտու եղաւ, Յիսուս
ծովուն եզերքը կայներ էր, բայց
աշակերտները չճանչցան թէ Յի-
5 սուսն է ։ Իսկ Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց, Տղաք, ուտելու բան մը ու-
նի՞ք ։ պատասխան տուին իրեն,
6 Ոչ ։ Եւ ըսաւ անոնց, Ուռ-
կանը նաւին աջ կողմը ձգեցէք ու
պիտի գտնէք ։ ուստի ձգեցին, և
ձուկերուն շատութենէն ալ չէին
7 կրնար զանիկայ քաշել ։ Ան ա-
տենը ան աշակերտը որն որ Յիսուս
կը սիրէր, ըսաւ Պետրոսին, Անի-
կայ Տէրն է ։ իսկ Սիմոն Պետրոս
երբոր լսեց թէ Տէրն է, վերարկուն
վրան առաւ, ինչու որ մերկ էր, ու
8 ծովը նետուեցաւ ։ Եւ միւս աշա-
կերտները նաւակովը եկան, (ինչու
որ ցամաքէն հեռու չէին, միայն
թէ երկու հարիւր կանգունի չափ,)
և ուռկանը ձուկերովը կը քաշէին ։
9 Ու երբոր ցամաքը ելան, հօն
վառած կրակ տեսան, ու վրան
10 ձուկ դրուած, և հաց ։ Յիսուս
ըսաւ անոնց, Բերէք աս ձուկե-
11 րէն որ դուք հիմա բռնեցիք ։ Սի-
մոն Պետրոս նաւը մտաւ, և ուռ-
կանը ցամաքը քաշեց հարիւր յի-
սուն ու երեք խոշոր ձուկերով լե-
ցուն ։ և այնչափ բան կար ու
12 չպատռեցաւ ուռկանը ։ Յիսուս
ըսաւ անոնց, Եկէք ճաշ ըրէք ։
ու աշակերտներէն մէկն ալ չէր հա-
մարձակեր անոր հարցընելու թէ
Դուն ով ես ։ ինչու որ գիտէին
13 թէ Տէրն է ։ Ան ատենը Յիսուս
եկաւ ու առաւ հացը և անոնց
14 տուաւ, նոյնպէս ալ ձուկը ։ Աս
երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր
աշակերտներուն երևցաւ՝ մեռելնե-
րէն յարութիւն առնելէն ետև ։
15 Ու երբոր ճաշը ըրին, Յիսուս
ըսաւ Սիմոն Պետրոսին, Սիմո՛ն
Յովնանի որդին, զիս ասոնցմէ

Յամի Տեառն 33

Գլ. ա. 45 ։
Մատ. դ. 21 ։
Գլ. ի. 14 ։
Ղու. իդ. 41 ։
Ղու. ե. 4. 6. 7 ։
Գլ. ժգ. 23 ։ ի. 2 ։
Յուն. [illegible] ։
Գործ. ժ. 41 ։
Գլ. ի. 19. 26 ։

Ցամք Տեառն 33

աւելի կը սիրե՞ս . անիկայ ըսաւ անոր , Ա՛յո՛ Տէր , դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ . ըսաւ անոր , Ա-
16 րածէ իմ դառնուկներս : Նորէն երկրորդ անգամ ըսաւ անոր , Սիմոն՝ Յովհաննի որդի՛ , դիս կը սիրե՞ս . ըսաւ անոր , Ա՛յո՛ Տէր , դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ . Ըսաւ անոր , Արածէ իմ ոչխար-
17 ներս : Ըսաւ անոր երրորդ անգամ , Սիմոն՝ Յովհաննի որդի՛ , դիս կը սիրե՞ս . Պետրոս տրտմեցաւ որ իրեք անգամ իրեն ըսաւ Թէ Զիս կը սիրե՞ս . և ըսաւ անոր , Տէր՛ դուն ամէն բան գիտես , դուն գիտես որ ես քեզ կը սիրեմ . ըսաւ անոր Յիսուս , Արածէ իմ
18 ոչխարներս : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , որ երբ դուն պատանի էիր , ինքիմդ գօտի կը կապէիր , ու կ'երթայիր ուր որ ուզէիր . բայց երբոր ծերանաս , ձեռքերդ վեր պիտի բռնես , և ուրիշը քեզի գօտի պիտի կապէ ու պիտի
19 տանի ուր որ չես ուզեր : Ա՛ս բանը ըսաւ , յուշընելով թէ ե՛ս ինչ մահով պիտի փառաւորէ զԱստուած . ու երբոր ա՛ս զրուցեց , ըսաւ անոր , Եկուր իմ հետևէ՛ս :

Ցամք Տեառն 33

Բ Գօր . ի . 28 ։ Երր . ժգ . 20 ։ ա Պետ . բ . 25 ։ ե . 2 , 4 ։

Բ Գէս . բ . 24 , 25 ։ ժշ . 30 ։

Է Գէս . ժգ . 36 ։ Գօր . ժբ . 3 , 4 ։

Ա Պետ . ա . 14 ։

20 Եւ Պետրոս դարձաւ ու տեսաւ ան աշակերտը Է որն որ Յիսուս կը սիրէր , որ ետևէն կ'երթար , (որ նաև ընթրիքին առեր անոր կուրծքին վրայ ինկեր և ըսեր էր , Տէր՛ ո՞վ է որ քեզ պիտի մատնէ ։)
21 Պետրոս անիկայ տեսնելով , ըսաւ Յիսուսին , Տէ՛ր՝ հապա ասիկայ
22 ի՞նչ դէպ ըլլայ ։ Յիսուս ըսաւ անոր , Թէ որ ես ուզեմ որ ատիկայ կենայ Է մինչև որ ես գամ , քու ի՞նչ հոգդ է . դուն իմ ետևէ՛ս
23 եկուր ։ Ել ասիկայ խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ Թէ ան աշակերտը պիտի չմեռնի . սակայն Յիսուս չըսաւ անոր Թէ պիտի չմեռնի , հապա՝ Թէ որ ես ուզեմ որ ատիկայ կենայ մինչև որ ես գամ , քու ի՞նչ հոգդ է ։
24 Ասիկայ ան աշակերտն է , որ կը վկայէ ասոնց համար , որ գրեց ալ ասոնց բաները . և ու գիտենք որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է ։
25 Եւ ուրիշ շատ բաներ ալ կան , որ Յիսուս ըրաւ , որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ գրուած ըլլային , կարծեմ Թէ աշխարհս ալ բաւական պիտի չըլլար պարունակելու ան գիրքերը որ գրուած ըլլային ։ Ամէն ։

Ցամք Տեառն 33

Ա Գէս . ժգ . 23 , 25 , բ . 2 ։

Բ Մատ . ժգ . 27 , 28 ։ Ել . ի . 31 ։ ա Կոր . գ . 5 ։ ժա . 26 ։ Յայտ . բ . 25 ։ գ . 11 ։ Իր . 7 , 20 ։

Ա Գէս . ժթ . 35 ։ գ Յով . 12 ։

Ղ Գէս . ի . 30 ։

Յ Ամով . է . 10 ։

ԳԱՐՆԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

Ցամք Տեառն 33

Ա Ղուկ . ա . 3 ։

Բ Մատ . իբ . 19 ։ Մարկ . ժգ . 15 ։ Յով . ի . 21 ։ Գէս . ժ . 41 , 42 ։

Է Մար . ժգ . 19 ։ Ղուկ . թ . 51 ։ իգ . 51 ։ Հմր . 9 ։ ա Տիմ . գ . 16 ։

Ը Մար . ժգ . 14 ։ Ղուկ . իգ . 36 ։ Յով . ի . 19 , 26 ։ իա . 1 , 14 ։ ա Կոր . ժե . 5 ։

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Քրիստոս դեռ երկինքը չհամբարձած իր աշակերտներուն կը պատուիրէ Երուսաղէմի մէջ Հոգւոյն Սրբոյ գալստեանը սպասել , խոստանալով որ քիչ օրերէ ետև պիտի իջնէ անոնց կայ ։ 9 Իր համբարձումէն ետև երկու հրեշտակներ կ'երևնան անոնց , ու իր երկրորդ գալստեանը վրայով կը խօսին ։ 12 Աշակերտները Երուսաղէմ կը դառնան , ու ազօթքի կը պարապին , և Մատաթիան առաքեալ կ'ընտրուի մնացեալ Ը առքելոց տեղը ։

1 Առջի պատմութիւնը ըրի , ով Թէոփիլոս , ան ամէն բաներուն վրայ որ Յիսուս սկսաւ ընել և
2 սորվեցընել , Է մինչև ան օրը որ Հոգւոյն Սրբոյ միջոցովը պատուէր տուաւ իր ընտրած առաքեալներ-
3 ուն , Է ու համբարձաւ . Ը որ ա նոնց ինքզինքը ցուցուց կենդանի իր չարչարանքներէն ետև շատ ապացոյցներով , քառասուն օրուան մէջ անոնց երևնալով , ու Աստուծոյ Թագաւորութեանը վրայ խօսե-
4 լով ։ Է Եւ անոնց հետ ժկտելէ * զանուաց ատենը կ'ապսպրէր անոնց որ Երուսաղէմէն չհեռանան , հապա սպասեն Հօրը խոստումնին , Ւոր ան ինծմէ լսեցիք Է՛ ը-
5 ներ ։ Է Ինչու որ իբրև Ցովհաննէս ջրով մկրտեց , բայց դուք սակէ շատ օրեր չանցած՝ Սուրբ
6 Հոգիով պիտի մկրտուիք ։ Ա նոնք ալ ժկտելէ գալով կը հարցընէին իրեն ու կ'ըսէին , Է Տէր՛ Է Խորայէլի Թագաւորութիւնը ասժամանակի՞ս մէջ նորէն պիտի
7 հաստատես ։ Եւ ըսաւ անոնց , Է Չեզի չվերաբերիր ժամերը և ժամանակները գիտնալը , որն որ Հայրը իր իշխանութեանը մէջ դր-
8 բաւ . Բայց Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած ատենը Է զօրութիւն

Ցամք Տեառն 33

Ա Ղուկ . իդ . 43 , 49 ։ * Կ՚ելլ հայ կերպ

Ղուկ . իդ . 49 ։ Յով . ժգ . 16 , 26 , 27 ։ ժա . 26 ։ ժշ . 7 ։ Գէս . բ . 33 ։

Է Մատ . գ . 11 ։ Գէս . ժա . 16 ։ ժթ . 4 ։

Ը Յովհ . գ . 18 ։ Գէս . բ . 4 ։ ժա . 15 ։

Բ Մատ . իդ . 3 ։

Ժ Եսա . ա . 26 ։ Դան . է . 27 ։ Ամով . Թ . 11 ։

Է Մատ . իդ . 36 ։ Մարկ . ժգ . 32 ։ ա Թես . ե . 1 ։

Ղուկ . իգ . 49 ։ Է Գէս . բ . 1 , 4 ։

Յամի Տեառն
33

ծ Ղու. իդ. 48. Յով. ժե. 27. Հմր 22. Գղ. ը. 32.
է Ղու. իդ. 51. Յով. զ. 63.
ե Հմր 2.
յ Մատ. իը. 3. Մար. ժզ. 5. Ղու. իդ. 4. Յով. ի. 12. Գղ. ժ. 3. 30.
ն Գղ. ը. 7. ժգ. 31.
ձ Դան. է. 13. Մատ. իդ. 30. Մար. ժգ. 26. Ղու. իա. 27. Յով. ժդ. 3. ա Թես. ա. 10. դ. 15. բ Թես. ա. 10. Յայտ. ա. 7.
ր Ղու. իդ. 52.
յ Գղ. թ. 37. 39. ի. 8.
ն Մատ. ժ. 2. 3. 4.
ն Ղու. զ. 15.
ս Յուդ. 1.
ն Գղ. ը. 1. 46.
դ Ղու. իդ. 49. 55. իզ. 10.
հ Մատ. ժգ. 55.
ս Սաղ. խա. 9. Յով. ժգ. 18.
ս Ղու. իբ. 47. Յով. ժբ. 3.
է Մատ. ժ. 4. Ղու. զ. 16.
տ Հմր 25. Գղ. ժբ. 25. ի. 24. իա. 19.
ր Մատ. իզ. 15. բ Պետ. բ. 15.
ց Մատ. իէ. 5. 7. 8.
ւ Սաղ. կթ. 25.
փ Սաղ. ճթ. 8.

պիտի առնէք , ծու ինծի համար
վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի
մէջ և բոլոր Հրէաստանի ու Սա-
մարիայի մէջ ու մինչև երկրի ծայ-
9 րերը ։ էՆւ աս բաները որ բսաւ ,
երբոր անոնք կը նայէին , եհամ-
բարձաւ , և ամպ մը զանիկայ ա-
10 նոնց աչքէն առաւ ։ Ու քանի որ
աչքերնին տնկած դէպ 'ի երկինքը
կը նայէին անոր երթալուն վրայ ,
աւհա երկու մարդ իրենց քովը կայ-
նեցան յճերմակ հանդերձներով ,
11 Որոնք նաև բսին , նՈ՛վ Գալիլեա-
ցի մարդիկ՝ ինչո՞ւ կայներ դէպ 'ի
երկինքը կը նայիք ․ աս Յիսուսը
որ ձեզմէ երկինքը համբարձաւ ,
ձասանկ պիտի գայ՝ ինչպէս որ տե-
12 սաք անոր երկինք երթալը ։ րԱն
ատենը Երուսաղէմ դարձան Ձի-
թենեաց բսուած լեռնէն , որ շա-
բաթ օրուան ճամբու չափ մօտ է
13 Երուսաղէմին ։ Ու երբոր ներս
մտան , ելան յվերնատունը , ուր
որ կը բնակէին նՊետրոս և Յակո-
բոս , Յովհաննէս և Անդրէաս , Փի-
լիպպոս և Թովմաս , Բարթուղիմէ-
ոս և Մատթէոս , Յակոբոս Ալ-
փէոսեան ու նՍիմոն Նախանձա-
14 յոյզ և սՅուդա Յակոբեան ։ նԱ-
սոնք ամէնը միաբանութեամբ միշտ
աղօթք ու աղաչանք կ'ընէին դկը-
նիկներուն հետ , և Յիսուսի մօրը
Մարիամին հու անոր եղբայրնե-
րուն հետ մէկտեղ ։
15 Եւ ան օրերը ելաւ Պետրոս ա-
շակերտներուն մէջը , (սոր որ հա-
րիւր քսան հոգիի չափ ժողվուած
բազմութիւն կար ,) ու բսաւ ,
16 Մարդիկ եղբայրներ՝ պէտք էր որ
կատարուէր աս գրուածը , սորն որ
առաջուց Հոգին Սուրբ Դաւիթին
բերնովը բսաւ Յուդային համար՝
որ Յիսուսը բռնողներուն սառաջ-
17 նորդ եղաւ ․ Ինչու որ էանիկայ
մեզի հետ էր մեր համրանքին մէջ ,
տև աս պաշտօնէն ալ բաժին
18 ունէր ։ Ասիկայ րանիրաւութեան
վարձքով ցագարակ մը ստացաւ ,
ու գլխիվար իյնալով մէջտեղէն
ճեղքուեցաւ , և իր ամէն փորոտիքը
19 դուրս թափեցաւ ։ Ու աս բանը
Երուսաղէմ բնակողներուն ամե-
նուն յայտնի եղաւ , մինչև որ
իրենց լեզուովը ան ագարակին ա-
նունը Ակելդամա դրուեցաւ , այս-
20 ինքն Արեան ագարակ ։ Ինչու որ
Սաղմոսաց գրքին մէջ գրուած է
թէ սԱնոր բնակարանը աւերակ
ըլլայ , ու անոր մէջը բնակող մը
չըլլայ , փև անոր պաշտօնը ուրիշը
21 առնէ ։ Ուրեմն պէտք է որ աս
մարդիկներէն՝ որ մեր հետը եղան
ան բոլոր ատենը , որ Տէր Յիսուս

22 մէջերնիս մտաւ ու ելաւ , փՅով-
հաննէսին մկրտութենէն սկսած՝
մինչև ան օրը աոր մեզմէ համբար-
ձաւ , ասոնցմէ մէկը քմեզի հետ
վկայ ըլլայ անոր յարութեանը ։
23 Եւ երկու հոգի կայնեցուցին , Յով-
սէփը՝ որ ֆԲարսաբայ կը կոչուէր ,
որ Յուստոս ալ մականուանեցաւ ,
24 ու Մատաթիան ․ Եւ աղօթք ընե-
լով բսին , Դուն՝ ով Տէր , Բոր
ամենուն սիրտը գիտես , աս երկու-
քէս մէկը որն որ ընտրեցիր , ցուց
25 յայտնէ ․ քՈր աս պաշտօնիս և
առաքելութեանս վիճակը առնէ ,
որ անկէ Յուդա ինկաւ իր տեղը
26 երթալու ։ Եւ անոնց համար վի-
ճակ ձգեցին , ու վիճակը Մատա-
թիային ելաւ ․ և անիկայ տասն-
նումէկ առաքելոց հետ սեպուե-
ցաւ ։

Յամի Տեառն
33

փ Մար. ա. 1.
ա Հմր 9.
ք Յով. ժե. 27. Հմր 8. Գղ. գ. 33.
ֆ Գղ. ժե. 22.
Բ ա Թագ. ժգ. 7. ա Մն. իը. 9. իթ. 17. Երեմ. ժա. 20. ժէ. 10. Գղ. ժե. 8. Յայտ. բ. 23.
ք Հմր 17.

ԳԼ․ Բ

1 Առաքեալները Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ զա-
նազան լեզուներ կը խօսին ․ ոմանք կը զար-
մանան անոնց վրայ , և ոմանք ալ ծաղր կ'ը-
նեն զանոնք ։ 14 Պետրոս պատասխան կու
տայ անոնց , և կը ցուցնէ թէ առաքեալները
Սուրբ Հոգիին զօրութեամբը կը խօսէին , թէ
Յիսուս մեռելներէն յարութիւն առած՝ եր-
կինքը համբարձած է , և թէ ան նոյն Սուրբ
Հոգին խրկած է ։ 37 Շատ մարդիկ դարձի
գալով կը մկրտուին ․ 41 որոնք ջերմեռանդու-
թեամբ և սիրով կը միաբանին զԱստուած
պաշտելու ։ 43 Առաքեալները շատ հրաշք-
ներ և նշաններ կ'ընեն , և Աստուած ամէն օր
իր եկեղեցին կ'աճեցնէ ։

1 Եւ ապենտէկոստէին օրը հասնե-
լուն՝ բամէնքն ալ միաբան մէկ-
2 տեղ էին ։ Ու յանկարծակի եր-
կինքէն ձայն մը եղաւ սաստկա-
շունչ հովի մը յաջնին պէս , գև բո-
լոր տունը լեցուց՝ ուր որ նստեր
3 էին ։ Եւ բաժնուած լեզուներ
երեցան իրենց որպէս թէ կրակէ ,
4 ու ամէն մէկուն վրայ նստաւ ։ Եւ
դամէնքն ալ Հոգւով Սրբով լե-
ցուեցան , եւ սկսան ուրիշ լեզու-
ներով խօսիլ , ինչպէս որ Հոգին
5 իրենց խօսիլ կու տար ։ Ու Երու-
սաղէմի մէջ բնակած Հրէաներ
կային՝ աստուածավախ մարդիկ եր-
կինքին տակը եղած բոլոր ազգերէն
6 զուէ ։ Ու երբոր աս ձայնը
եղաւ , բազմութիւնը մէկտեղ ե-
կաւ ու խռովեցաւ , ինչու որ կը
լսէին որ անոնք իրենց ամէն մէկուն
7 լեզուովը կը խօսէին ։ Ամէնքն ալ
կը զարմանային ու կը զարմանային
և իրարու կ'ըսէին , Չէ՞ որ ահա
ասոնք ամէնն ալ որ կը խօսին ,
8 զԳալիլեացի են ․ Եւ ինչպէս կը
լսենք մենք մեր ամէն մէկ լեզուովը՝
9 որ անոր մէջը ծնած ենք ․ Պարթևք
և Մարք ու Եղամացիք , և անոնք
որ կը բնակին Միջագետի մէջ , և
Հրէաստանի ու Կապադովկիայի

ա Ղև. իդ. 15. բ Օր. ժզ. 9. Գղ. ի. 16.
բ Գղ. ա. 14.
գ Գղ. դ. 31.
դ Գղ. ա. 5.
ե Մար. ժզ. 17. Գղ. ժ. 46. ժթ. 6. ա Կոր. ժբ. 10. 28. 30. ժգ. 1. ժդ. 2. Ա.
զ Գղ. ա. 11.

Ցամի Տեառն 33

մէջ , Պոնտոսի ու Ասիայի մէջ ,
10 Փռիւգիայի և Պամփիւլիայի մէջ ,
Եգիպտոսի մէջ , և Կիւրենէի մօտ
Լիբէացւոց կողմերուն մէջ , նաև
11 Հռովմայեցի պանդուխտներ , թէ
Հրէաներ և թէ նորահաւատներ ,
Կրետացիներ և Արաբացիներ , կը
լսենք անոնցմէ որ մեր լեզուներով
կը խօսին Աստուծոյ մեծամեծ բա-
12 ները : Կը պահչանային ամէնքն ալ
ու տարակուսած իրարու կ'ըսէին ,
13 Ի՞նչ պիտի ըլլայ սա : Ոմանք ալ
ծաղր ընելով կ'ըսէին թէ Անոնք
նոր գինիով լեցուեր են :
14 Բայց Պետրոս եղաւ տասնումէ-
կին հետ մէկտեղ , ձայնը վերցուց
ու խօսեցաւ անոնց , Ով Հրէայ
մարդիկ և դուք ամէնդ որ Երու-
սաղէմ կը բնակիք , սա ձեզի յայտ-
նի ըլլայ , ու ականջ դրէք իմ
15 խօսքերուս : Քանզի չէ թէ ա-
սոնք գինովցած են , ինչպէս որ
դուք կը կարծէք . Ի՛նչու որ ժա-
16 օրուան երրորդ ժամն է . Հապա
ասիկայ ան է որ Յովէլ մարգա-
17 բէին ձեռքովը բսուեցաւ . Ըեւ պի-
տի ըլլայ որ վերջին օրերը՝ կ'ըսէ
Աստուած , Ես իմ Հոգիէս ամէն
մարմնոյ վրայ պիտի թափեմ , ու
ձեր տղաքը և ձեր աղջիկները պի-
տի մարգարէանան , ու ձեր երիտա-
սարդները տեսիլքներ պիտի տես-
նեն , և ձեր ծերերը երազներ պիտի
18 տեսնեն . Եւ իմ ծառաներուս վրայ
ու իմ աղախիններուս վրայ ալ ան
օրերը իմ Հոգիէս պիտի թափեմ ,
19 Ես պիտի մարգարէանան : Ու վերը
երկինքը հրաշքներ պիտի ցուցը-
նեմ , ու վարը երկիրը նշաններ ,
արիւն ու կրակ և ծուխի մառա-
20 խուղ . Արեւը խաւարի պիտի
դառնայ , և լուսինը արիւնի , դեռ
Տէրոջը մեծ ու երեւելի օրը չեկած ,
21 Եւ պիտի ըլլայ որ Ամէն ով որ
Տէրոջը անունը կանչէ , պիտի փրը-
22 կուի : Ով Իսրայէլացի մարդիկ
լսեցէք սա խօսքերը . Յիսուս Նա-
զովրեցին՝ Աստուծմէ ձեզի ցու-
ցուած մարդ մը հզօրութիւններով
ու հրաշքներով և նշաններով , որ
Աստուած անոր ձեռքովը ըրաւ ձեր
մէջը , ինտոր որ դուք ալ գիտէք .
23 Անիկայ հԱստուծոյ որոշած խոր-
հրդովը և կանխագիտութեամբը
մատնուած ըլլալով՝ Ձեռքի և
*անօրէններու ձեռքով փայտի վրայ
24 գամելով սպաննեցիք . Ուրկէ որ
Աստուած յարուցի մահուան ցաւե-
րը քակելով , քանզի ֆիզ չէր որ
25 ինքը անկէ բռնուի , Ինչու որ
Դաւիթ անոր համար կ'ըսէ , Ես
առաջուց ամէն ատեն Տէրը կը տես-
նէի իմ առջեւս , քանզի իմ աջ
26 կողմն է , որ չսասանիմ . Ընոր հա-
մար ուրախ եղաւ իմ սիրտս , ու
իմ լեզուս ցնծաց . նաև իմ մարմինս
ալ յուսով պիտի հանգստանայ .
27 Վասն զի իմ անձս *դերեզմանին
մէջը պիտի չթողուս , ու քու Սուր-
բիդ ալ ապականութիւն տեսնել
28 պիտի չտաս : կենաց ճամբաները
ինծի ճանչցուցիր . քու երեսիդ ու-
րախութիւնովը զիս պիտի լեցնես :
29 Արդիկ եղբայրներ՝ արժան է հա-
մարձակ գրուցել ձեզի Դաւիթ
նահապետին համար , թէ մեռաւ
ու թաղուեցաւ , և անոր գերեզմա-
նը մինչև աս օրս մեր մէջն է :
30 Արդ որովհետև անիկայ մարգարէ
էր , և գիտէր թէ Աստուած հաս-
տատ երդում ըրաւ իրեն , թէ իր
երիկամանցը պտուղէն մարմնոյ կող-
մանէ Քրիստոսը պիտի յարուցանէ
31 որ իր աթոռը նստի , Ինքը կան-
խատեսութեամբ խօսեցաւ Քրիս-
տոսի յարութեանը համար , Թէ
անոր անձը գերեզմանը չթողուեցաւ ,
և անոր մարմինը ապականութիւն
32 չտեսաւ : Ես Յիսուսը Աստուած
յարուցի , *որուն մենք ամէնքս ալ
33 վկայ ենք : Ուստի Աստուծոյ աջ
ձեռքովը բարձրանալով , ու Հո-
գւոյն Սրբոյ խոստմունքը Հօրմէն
առնելով՝ Ետարածեց ասիկայ , որ
դուք հիմա կը տեսնէք և կը լսէք :
34 Ինչու որ Դաւիթ երկինքը չելաւ ,
բայց ինքը կ'ըսէ , Տէրը իմ Տէ-
րոջս ըսաւ , Նստէ իմ աջ կողմս ,
35 Մինչև որ քու թշնամիներդ ոտ-
քերուդ պատուանդան դնեմ :
36 Ուստի բոլոր Իսրայէլի տունը ճըշ-
մարտապէս թող գիտնայ , որ *Ա-
տուած անիկայ Տէր ալ ըրաւ՝ Յի-
ծեալ ալ , ան Յիսուսը՝ որ դուք
խաչեցիք :
37 Ու ես որ լսեցին՝ Էրրենց սրտե-
րուն մէջ ղջացին , և ըսին Պետրո-
սին ու միւս առաքեալներուն , Մար-
38 դիկ եղբայրներ՝ ի՞նչ ընենք : Եւ
Պետրոս ըսաւ անոնց , *Ապաշխա-
րեցէք , ու ձեզմէ ամէն մէկը Թող
մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անու-
նովը մեղաց Թողութեան համար ,
և Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը պիտի
39 ընդունիք : Ինչու որ խոստմունքը
ձեզի է ու ձեր որդւոցը , ու ամէն
հեռու եղողներուն՝ որոնք որ մեր
Տէր Աստուածը պիտի կանչէ : Եւ
40 ուրիշ շատ խօսքերով վկայութիւն
կու տար , ու կը յորդորէր ըսելով ,
Ազատեցէք ձեզ այս խոտորած ազգէն
41 Ընդունողները ուրեմն անոր խօս-
քերը , մկրտուեցան . ու ան օրը
իրենք հաղար հոգիի չափ աւելցան :
42 Եւ միշտ առաքելոց վարդապետու-

Ցամի Տեառն 33

*Կ՚ըսէ դժոխքին

Խ Թես . ե . 7 :
Ը Ես . խդ . 3 : Եզեկ . ժա . 19 : լզ . 27 : Յովէլ . բ . 28 , 29 : Զաք . ժբ . 10 : Յօհ . է . 38 :
Ր Գլ . ժ . 45 :
Բ Գլ . իա . 9 :
Ի Գլ . իա . 4 , 9 , 10 : ա Կոր . ժբ . 10 . 28 : ժգ . 1 , ԸԱ :
Լ Յովէլ . բ . 30 , 31 :
Խ Մատ . իդ . 29 : Մար . ժգ . 24 : Ղուկ . իա . 25 :
Ծ Հռով . ժ . 13 :
Կ Յօհ . գ . 2 : ժգ . 10 . 11 : Գլ . ժ . 38 : Եբր . բ . 4 :
Հ Մատ . իշ . 24 : Ղուկ . իբ . 22 : իդ . 44 : Գլ . գ . 18 : գ . 28 :
Ձ Գլ . է . 30 :
* Կ՚ըսէ անօրէն

Ղ Հմր 32 : Գլ . գ . 15 : գ . 10 : ժ . 40 : ժգ . 30 . 34 : ժէ . 31 : Հռով . գ . 24 : բ . 11 : ա Կոր . ղ . 14 : ժե . 15 : բ Կոր . դ . 14 : Գաղ . ա . 1 : Եփես . ա . 20 : Կող . բ . 12 : ա Թես . ա . 10 : Եբր . ժգ . 20 : ա Պետ . ա . 21 :
Ճ Սաղ . ժզ . 8 :

26 Therefore my heart is glad, and my tongue rejoiceth; moreover also my flesh shall rest in hope:
27 Because thou wilt not leave my soul in hell, neither wilt thou suffer thine Holy One to see corruption.
28 Thou hast made known to me the ways of life; thou shalt make me full of joy with thy countenance.
29 Men and brethren, let me freely speak unto you of the patriarch David, that he is both dead and buried, and his sepulchre is with us unto this day.
30 Therefore being a prophet, and knowing that God had sworn with an oath to him, that of the fruit of his loins, according to the flesh, he would raise up Christ to sit on his throne;
31 He seeing this before spake of the resurrection of Christ, that his soul was not left in hell, neither his flesh did see corruption.
32 This Jesus hath God raised up, whereof we all are witnesses.
33 Therefore being by the right hand of God exalted, and having received of the Father the promise of the Holy Ghost, he hath shed forth this, which ye now see and hear.
34 For David is not ascended into the heavens: but he saith himself, The LORD said unto my Lord, Sit thou on my right hand,
35 Until I make thine enemies thy footstool.
36 Therefore let all the house of Israel know assuredly, that God hath made that same Jesus, whom ye have crucified, both Lord and Christ.
37 Now when they heard this, they were pricked in their heart, and said unto Peter and to the rest of the apostles, Men and brethren, what shall we do?
38 Then Peter said unto them, Repent, and be baptized every one of you in the name of Jesus Christ for the remission of sins, and ye shall receive the gift of the Holy Ghost.
39 For the promise is unto you, and to your children, and to all that are afar off, even as many as the Lord our God shall call.
40 And with many other words did he testify and exhort, saying, Save yourselves from this untoward generation.
41 Then they that gladly received his word were baptized: and the same day there were added unto them about three thousand souls.
42 And they continued stedfastly in the apostles' doctrine,

Ցամի Տեառն 33

թեանը եւեւէ էին , ու միաբանութեանը և հաց կտրելուն ու աղօթքներուն ։

43 Եւ ամէն մարդու վրայ վախ ինկաւ . և †առաքելոց ձեռքովը շատ հրաշքներ ու նշաններ կը գործուէին ։

44 Ծուէին ։ Ու բոլոր հաւատացեալները միկտեղ էին , †և ամէն բաները միկտեղ կ'ունենային ,

45 ներսին հասարակաց էր ։ Ու ստացուածքներին և ունեցած բաներուն կը ծախէին , *ու անոնց †դիՀը կը բաժնէին ամենուն , որուն որ բան պէտք ըլլար ։

46 Մի պէտք ըլլար ։ Եւ †ամէն օր միաբանութեամբ տաճարը կը թալու եւեւէ էին , †և տուներուն հաց կը կտրէին , ու կերակուրնին կ'ուտէին ուրախութեամբ և սիրտ

47 մեծութեամբ սրտի . զԱստուած կ'օրՀնէին , †ու բոլոր ժողովուրդին առջեը շնորհք կը գտնէին . Տէր Ցերը օրէ օր փրկուածները կ'աւելցնէր եկեղեցիին ։

ԳԼ . Գ

1 Պետրոս կը քարոզէ բժշկուած կաղը տեսնելու եկող ժողովուրդոց . 12 կը խոստովանի որ ան բժշկութիւնը չէ թէ իրեն կամ Յովհաննէսին զօրութեամբը եղաւ , այլ Աստուծոյ և իր Որդւոյն Յիսուսի Ձեռօքը , ու անոր անուանը հաւատքովը . 13 Նաև կը յանդիմանէ զանոնք Յիսուսը խաչելնուն համար , 19 և կը յորդորէ զանոնք դղջմամբ ու հաւատքով Թողութիւն խնդրելու իրենց մեղքերուն , և փրկուելուն Յիսուսին Ձեռքովը ։

1 Էրդ Պետրոս ու Յովհաննէս –ինները երդրդ ժամու աղօթքին առնելը

2 մկտեղ †տաճարը կ'երթային ։ †Եւ իր մօրը որովայնէն կաղ †–ած մարդ մը կը բերուէր , որ զանիկայ ամէն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով կը դնէին , †որ տաճարը մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ ։

3 Անիկայ տեսնելով Պետրոսը և Յովհաննէսը որ տաճարը մտնելու վրայ էին , կ'աղաչէր որ ողորմութիւն առնէ ։

4 Իսկ Պետրոս Յովհաննէսին հետ միկտեղ անոր նայեցաւ ու բսաւ , Մեզի նայէ . Ան ալ գէպ ի անոնց դարձաւ ու կը յուսար անոնցմէ բան մը առնել ։

6 Եւ Պետրոս բսաւ ։ Արծաթ ու ոսկի չունիմ , հապա ինչ որ ունիմ՝ ան քեզի կու տամ . ՅԱնազովրեցի Յիսուս Քրիստոսին անունովը

7 նովը ելիր ու քալէ ։ Եւ անոր աջ ձեռքէն բռնեց՝ վերցուց զանիկայ , ու իսկոյն անոր ոտքին թաղերը ու կոճղերը զօրացան ։

8 Թերը ու կոճղերը զօրացան ։ Նետ վեր ցատկելով կայնեցաւ ու կը քալէր , և անոնց հետ տաճարը մտաւ , քալելով ու ցատկելով և զԱստուած օրՀնելով ։

9 Ու բոլոր ժողովուրդը տեսաւ անիկայ որ կը քալէր ու կ'օրՀնէր զԱստուած .

10 Եւ կը ճանչնային թէ անիկայ էր , որ ողորմութեան համար տաճարին Գեղեցիկ †–––դրանը քով կը նստէր . և զարմանքով ու ապշութեամբ լեցուեցան անոր եղած բանին համար ։

11 Եւ քանի որ *անիկայ Պետրոսին ու Յովհաննէսին յարեր էր , բոլոր ժողովուրդը զարմացած միկտեղ վազեցին անոնց քովը ան սրահը

12 †որ Սողոմոնինը կ'բսուէր ։ Ատենովով Պետրոս , պատասխան տուաւ ժողովուրդին , Ով Իսրայէլացի մարդիկ՝ ինչո՞ւ զարմացեր էք ասոր վրայ , կամ ինչո՞ւ աչքերնիդ տնկած մեզի կը նայիք , որպէս թէ մենք մեր զօրութեամբը կամ բարեպաշտութեամբը ատոր քալել

13 տուած ըլլանք ։ †Աբրահամին ու Իսահակին և Յակոբին Աստուածը՝ մեր Հայրերուն Աստուածը †փառաւորեց իր †Որդին Յիսուսը , Նորն որ դուք մատնեցիք , †և ուրացաք Պիղատոսին առջեը՝ երբոր ինքը

14 վճռեց որ արձակէ ։ Բայց դուք ան †Սուրբը և †Արդարը ուրացաք , ու խնդրեցիք որ մարդասպան մարդ

15 մը ձեզի շնորհուի . Եւ կեանց Առաջնորդը սպաննեցիք , Հոր զանիկայ Աստուած մեռելներէն յա-

16 րուց , †որուն մենք վկայ ենք . Եւ անոր անուանը Հաւատքով , Նոր անուանը Հաստատեց ասիկայ՝ որն որ դուք կը տեսնէք ու գիտէք . և ան Հաւատքը որ անով է՝ ատ առաջադրութիւնըատոր տուաւ ձեր

17 ամենուն առջեը ։ Եւ հիմա՝ եղբայրներ՝ †գիտեմ որ չգիտնալով ըրիք , ինչպէս որ ձեր իշխաններն ալ ։

18 Բայց Աստուած ինչ որ առաջուց իր բոլոր մարգարէներուն բերնովը յայտներ էր Քրիստոսի չարչարուելուն վրայով , այսպէս կատարեց

19 րեց ։ Ուստի ապաշխարեցէք ու դարձի եկէք , որ մեղքերնիդ ջնջուին

20 ջուի . Որպէս զի սփոփանաց ժամանակները դան Տէրոջը երեսէն , և առաքուց ձեզի քարոզուած Յիսուս Քրիստոսը խրկէ . Որ զանիկայ պէտք է որ երկինքը ընդունի մինչև ան ատենները՝ որ ամէն բաներուն կարգադրութիւն , Նորոնց համար Աստուած սկիզբէն ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն բերնովը

22 խօսած է ։ Մովսէս Տէր Հայրերուն բսաւ թէ ՂԱեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի . անոր մտիկ ըրէք՝ ամէն ինչ որ ձեզ

23 զի խօսի ։ Եւ պիտի ըլլայ թէ ամէն ով որ ան մարգարէին մտիկ չընէ . ժողովուրդին միջէն պիտի կտրուի ։ Ու բոլոր մարգարէները

24 որ Սամուէլէն ի վեր խօսեցան , ան-

Ցամի Տեառն 33

ը Ցոհ . Թ . 8 ։

* Ո՛հան՝ ան բժշկուած կաղը

† Ցոհ . ժ . 23 ։ Գլ . ե . 12 ։

† Ելմ . ժ . 2 ։

† Ելմ . իե . 20 ։ Մար . ժե . 11 ։ Ղու . իգ . 18 , 20 , 21 ։ Ցոհ . ժը . 40 ։ ԺԹ . 15 ։ Գլ . ժգ . 28 ։

† Սաղ . ժգ . 10 ։ Մար . ա . 24 ։ Ղու . ա . 35 ։ Գլ . բ . 27 ։ ե . 27 ։

† Գլ . է . 52 ։ իը . 14 ։

† Գլ . բ . 24 ։

† Գլ . բ . 32 ։

† Մաա . Թ . 22 ։ Գլ . ե . 10 ։ ժգ . 8 ։

† Ղու . իգ . 34 ։ Ցոհ . ժգ . 3 ։ Գլ . ժգ . 27 ։ ա Կոր . բ . 8 ։ ա Տիմ . ա . 13 ։

† Ղու . իգ . 44 ։ Գլ . իգ . 22 ։

† Սաղ . իբ ։ Եա . ե . 6 ։ ժգ . 5 , ԿԵ ։ Դան . Թ . 26 ։ Պետ . ա . 10 , 11 ։

† Գլ . բ . 38 ։

† Գլ . ա . 11 ։ Մաա . ժէ . 11 ։

† Ղու . ա . 70 ։ Բր Օր . ժբ . 15 , 18 , 19 ։ Գլ . է . 37 ։

Յամի Տեառն
33

ը Գլ. բ. 39։ Հռով. թ. 4, 8։ ժե. 8։ Գաղ. գ. 26։
ռ Ծն. ժբ. 3։ ժը. 18։ իբ. 18։ իզ. 4։ իը. 14։ Գաղ. գ. 8։
ս Մատ. ժ. 5։ ժե. 24։ Ղուկ. իդ. 47։ Գլ. ժգ. 32, 33, 46։
վ Հմր 22։
տ Մատ. ա. 21։

օրհնութեան համար ալ իմացուցին ։
25 ըԴուք էք մարգարէներուն որ-
դիքը և ան ուխտին, որ Աստուած
մեր հայրերուն հետ ըրաւ, ու ըսաւ
Աբրահամին, ռԵւ քու սերունդովդ
պիտի օրհնուին երկրի բոլոր ազգե-
26 րը ։ Աստուած իր Որդին յարու-
ցանելով սառաջ ձեզի հրկեց զա-
նիկայ որ ձեզ օրհնէ, տամէն մէկեր-
նիդ ձեր չարութիւններէն դարձը-
նելով ։

ԳԼ. Դ

1 Հրէից իշխանները Պետրոսին քարոզութեա-
նը վրայ բարկանալով՝ կը բանտարկեն զանի-
կայ Յովհաննէսին հետ. 4 այսու ամենայնիւ
Աստուծոյ խօսքը լսողներէն հազարաւոր ան-
ձինք դարձի կու գան ։ 5 Երբոր երբոր իշ-
խանները զանոնք դատաստանի կը հանեն,
Պետրոս համարձակ կը հաստատէ թէ ան կա-
ղը Յիսուսի անունովը բժշկուեցաւ, և թէ
միայն նոյն Յիսուսին անունովը կրնանք փըր-
կուիլ. 18 բայց իշխանները սպառնալիքներով
կը պատուիրեն Պետրոսին ու Յովհաննէսին որ
մէյմըն ալ նոյն անունով չքարոզեն. 23 ասոր
վրայ եկեղեցւոյ անդամները աղօթքի կը պա-
րապին. 31 և Աստուած շարժելով անոնց
գտնուած տեղը, վկայութիւն կու տայ թէ ա-
նոնց աղօթքը լսած է, ու կը հաստատէ եկե-
ղեցին՝ Սուրբ Հոգիին շնորհքը և միաբանա-
կան սէր պարգևելով անոր ։

1 Ու երբոր անոնք ժողովուրդին կը
խօսէին, քահանաները ու տա-
ճարին իշխանը և սադուկեցիները
2 անոնց վրայ հասան, աԴժուարե-
լով որ անոնք ժողովուրդին կը սոր-
վեցրնէին, և Յիսուսի միջոցովը մե-
ռելներէն յարութիւն առնելը կը
3 քարոզէին. Ու ձեռք զարկին ա-
նոնց և բանտը դրին վաղուան մինչև
հետևեալ օրը, ինչու որ ալ իրի-
4 կուն էր ։ Բայց ան խօսքը լսողնե-
րէն շատերը հաւատացին, ու մար-
դոց թիւը հինգ հազարի չափ եղաւ ։
5 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը մէկ-
տեղ ժողվուեցան անոնց իշխաննե-
րը և ծերերը ու դպիրները Երու-
6 սաղեմի մէջ, բՆաև Աննա քահա-
նայապետը ու Կայիափա և Յով-
հաննէս ու Աղէքսանդրոս և ան
ամէնը որ քահանայապետի ցեղէ
7 էին. Եւ զանոնք մէջտեղը կայ-
նեցուցած՝ կը հարցընէին, գԻ՞նչ
զօրութիւնով կամ ի՞նչ անունով
8 ըրիք դուք աս բանը ։ դԱն ատենը
Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած՝
ըսաւ անոնց, Ո՛վ ժողովուրդին
իշխանները և Իսրայէլի ծերերը,
9 Թէ որ մենք այսօր տկար մարդու
մը եղած բարիքին համար կը քըն-
նուինք, թէ ինչ միջոցով անիկայ
10 բժշկուեցաւ, Յայտնի ըլլայ ձեզի
ամէնքնուդ ու բոլոր Իսրայէլի
ժողովուրդին, եոր Նազովրեցի
Յիսուս Քրիստոսի անունովը՝ որն
որ դուք խաչեցիք, զՈրն որ Աս-
տուած մեռելներէն յարուց, ասո-

ա Մատ. իբ. 23։ Գլ. իգ. 8։
բ Ղուկ. գ. 2։ Յոհ. ժա. 49։ ժը. 13։
գ Ել. բ. 14։ Մատ. իա. 23։ Գլ. է. 27։
դ Ղուկ. ժբ. 11, 12։
ե Գլ. գ. 6, 16։
զ Գլ. բ. 24։

անով ասիկայ ձեր առջևը բժըշ-
11 կուած կեցեր է ։ էԱնիկայ է ան
քարը ձեզմէ շինողներէդ անար-
գուած, որ անկիւնի գլուխ եղաւ.
12 ըԵւ ուրիշ մէկով մը փրկութիւն
չկայ. ինչու որ անկէ 'ի զատ ու-
րիշ անուն մը չկայ երկինքին տա-
կը մարդոց մէջ տրուած, որ անով
13 կարող ըլլանք փրկուելու ։ Իսկ
անոնք Պետրոսին ու Յովհաննէսին
համարձակութեանը նայելով, թԵւ
հասկընալով որ տգէտ ու առանց
ուսման մարդիկ են, կը զարմանա-
յին. և իմացան որ անոնք Յիսու-
14 սի հետ էին. Ու ան բժշկուած
մարդը տեսնելով որ ժանոնց հետ
կայներ էր, չէին կրնար անոնց դէմ
15 բան մը խօսիլ ։ Եւ հրամայելով
անոնց որ ատեանէն դուրս ելլեն,
16 իրարու հետ խորհուրդ ըրին, Եւ
ըսին, իԻ՞նչ ընենք աս մարդոցը.
ինչու որ լԵրուսաղեմի բոլոր բը-
նակիչներուն յայտնի է թէ ասոնց
ձեռքովը երևելի հրաշք մը եղաւ,
ու մենք չենք կրնար ուրանալ ։
17 Միայն թէ ժողովուրդին մէջը ալ
աւելի չտարածուելու համար՝ սաս-
տիկ սպառնալիք ընենք անոնց, որ
ան անունով մէյմըն ալ չըլլայ որ
18 մարդու բան խօսին ։ խԵւ զա-
նոնք կանչելով պատուիրեցին ա-
նոնց որ ամենևին չխօսին և չսոր-
19 վեցրնեն Յիսուսի անունովը ։ Բայց
Պետրոս ու Յովհաննէս պատաս-
խան տուին անոնց ու ըսին, ծԹէ
որ Աստուծոյ առջևը ուղիղ է որ
Աստուծմէ աւելի ձեզի մտիկ ը-
20 նենք, դուք դատեցէք ։ Վասն
զի մենք կան որ տեսանք ու լսե-
21 ցինք, հչենք կրնար չխօսիլ ։ Իսկ
անոնք նորէն սպառնալիք ընելէն
ետև արձակեցին զանոնք, բան մը
չգտնելով թէ ինչպէս պատժեն
զանոնք ղժողովուրդին համար,
ինչու որ ամէնքն ալ զԱստուած
կը փառաւորէին եղած բանին հա-
22 մար ։ Վասն զի ան մարդը քառ-
սուն տարեկանէն աւելի էր, որուն
վրայ աս բժշկութեան հրաշքը ե-
ղաւ ։
23 Եւ անկէ արձակուելով՝ միրենց-
ներուն քովը եկան, ու պատմեցին
ինչ որ քահանայապետները և ծե-
24 րերը իրենց ըսին ։ Անոնք ալ երբ-
որ լսեցին, միաբանութեամբ ձայ-
ներնին Աստուծոյ վերցուցին՝ ըսե-
լով, յՈ՛վ Տէր, դուն ես ան Աս-
տուածը՝ որ երկինքը ու երկիրը և
ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղած-
25 ները ստեղծեցիր, Որ քու ծառա-
յիդ Դաւիթին բերնովը խօսե-
ցար, նԻնչո՞ւ հեթանոսները խռո-
վութիւն ըրին, ու ժողովուրդնե-

Յամի Տեառն
33

է Սաղ. ճժը. 22։ Եսա. իը. 16։ Մատ. իա. 42։
ը Մատ. ա. 21։ Գլ. ժ. 43։ ա Տիմ. բ. 5, 6։
թ Մատ. ժա. 25։ ա Կոր. ա. 27։
ժ Գլ. գ. 11։
ի Յոհ. ժա. 47։
լ Գլ. գ. 9, 10։
խ Գլ. ե. 40։
ծ Գլ. ե. 29։
կ Գլ. իբ. 15։ ա Յոհ. ա. 1, 8։
հ Գլ. ա. 8։ բ. 32։
ղ Մատ. իա. 26։ Ղուկ. ի. 6, 19։ իբ. 2։ Գլ. ե. 26։
ճ Գլ. գ. 7, 8։
մ Գլ. ժբ. 12։
յ դ Թագ. ժթ. 15։
ն Սաղ. բ. 1։

Յամ Տեառն 33

րը պարապ բաներ մտածեցին .
26 Երկրի թագաւորները պատրաստ
կայնեցան , և իշխանները մէկտեղ
ժողվուեցան Տէրոջը դէմ և անոր
27 Օծեալին դէմ ։ [ն]Քանզի արդարև [աս
քաղաքիս մէջ] ժողվուեցան Հրա
սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին վրայ՝
[օ]որն որ դուն օծեցիր , Հերովդէս
և Պոնտացի Պիղատոս՝ ազգերուն
հետ ու Իսրայէլի ժողովուրդնե-
28 րուն հետ , [պ]ընել՝ ինչ որ քու
ձեռքդ և խորհուրդդ սահմանեց
29 առաջուց որ ըլլայ ։ Եւ հիմա՝
ով Տէր՝ նայէ անոնց սպառնալիք-
ներուն , ու շնորհէ քու ծառանե-
րուդ [ղ]որ բոլոր համարձակութիւ-
30 նով քու խօսքդ խօսինք , Քու
ձեռքդ երկնցընելով բժշկելու ,
և [ջ]քու սուրբ Որդւոյդ Յիսուսի
[ռ]անունովը [ս]նշաններ ու հրաշքներ
31 ըլլալու ։ Ու երբոր անոնք աղօթք
ըրին , շարժեցաւ [վ]ան տեղը՝ ուր որ
ժողվուած էին , և ամէնքը Հո-
գւով Սրբով լեցուեցան , [տ]ու Աս-
տուծոյ խօսքը համարձակ կը խօ-
սէին ։
32 Եւ հաւատացեալներուն բազ-
մութիւնը [ր]մէկ սիրտ ու մէկ հոգի
ունէին . [ց]և անոնցմէ մէկը չէր ըսեր
իր ստացուածներէն մէկուն հա-
մար՝ թէ իրն է , հապա իրենց ամէն
բաները հասարակաց կը սեպէին ։
33 [ւ]Եւ մեծ զօրութիւնով առաքեալ-
ները [փ]վկայութիւն կու տային Տէր
Յիսուսի յարութեանը , [ք]և անոնց
ամենուն վրայ մեծ շնորհք կար ։
34 Ու անոնց մէջ կարօտութիւն քա-
շող մը չկար ։ [օ]վասն զի անոնք որ
ագարակներու կամ տուներու տէր
էին , կը ծախէին և ծախուածնե-
35 րուն գիները կը բերէին , [ֆ]Ու ա-
ռաքելոց ոտքը կը դնէին . [ա]և ամէն
մէկուն իր կարօտութեանը նայե-
36 լով կը բաժնուէր ։ Եւ Յովսէս որ
առաքեալներէն Բառնաբաս մակ-
անուանեցաւ , (որ կը թարգմա-
նուի Մխիթարութեան որդի ,)
Ղևտացի , ծննդեամբ Կիպրացի ,
37 [բ]Ագարակ մը ունենալով՝ ծախեց
ու ստակը բերաւ առաքելոց ոտքը
դրաւ ։

ն Մատ. իզ. 3 ։ Ղու. իբ. 2 ։ իգ. 1, 8 ։ հ Ղու. ա. 35 ։ օ Ղու. դ. 18 ։ Յով. ժ. 36 ։ պ Գլ. բ. 23 ։ գ. 18 ։ ղ Հմր 13, 31 ։ Գլ. թ. 27 ։ ժգ. 46 ։ ժդ. 3 ։ ժթ. 8 ։ իզ. 26 ։ իը. 32 ։ Եփե. զ. 19 ։ ջ Հմր 27 ։ ռ Գլ. գ. 6, 16 ։ ս Գլ. բ. 43 ։ ե. 12 ։ վ Գլ. բ. 2, 4 ։ ժդ. 26 ։ տ Հմր 29 ։ ր Գլ. ե. 12 ։ Հռով. ժե. 5, 6 ։ բ Կոր. ժգ. 11 ։ Փիլ. ա. 27 ։ բ. 2 ։ ա Պետ. գ. 8 ։ ց Գլ. բ. 44 ։ ւ Գլ. ա. 8 ։ փ Գլ. ա. 22 ։ ք Գլ. բ. 47 ։ օ Գլ. բ. 45 ։ ֆ Հմր 37 ։ Գլ. ե. 2 ։ ա Գլ. բ. 45 ։ զ. 1 ։ բ Հմր 34, 35 ։ Գլ. ե. 1, 2 ։

ԳԼ. Ե

1 Անանիա ու իր կնիկը Սափիրա իրենց կեղծաւորութեանը համար Պետրոսէն յանդիմանուելով՝ կը մեռնին ։ 12 Առաքելոց շատ հրաշքներ ընելովը՝ 14 հաւատացեալները կը շատնան . 17 յետոյ առաքեալները փերաթին բանտը կը դրուին , 19 բայց Տէրոջը հրեշտակը ազատելով զանոնք՝ կը պատուիրէ որ համարձակ քարոզեն ամենուն ։ 21 Ուստի անոնք սորվեցընելով թէ՛ տաճարին մէջ 29 և թէ ատեանին առջևը , 33 սպաննուելու վտանգի մէջ կ'իյնան , բայց Գամաղիէլին խրատովը ողջ կը մնան , 40 միայն ծեծ կ'ուտեն , որուն համար փառք կու տան Աստուծոյ , և ամէն օր չեն դադարիր քարոզելէն ։

1 Բայց մէկ մարդ մը Անանիա ա-
նունով իր կնկանը Սափիրային
հետ մէկտեղ ստացուածք մը ծա-
2 խեց . Եւ անոր գինէն խորեց , որ
կնիկն ալ գիտէր , [ա]ու մէկ բաժինը
բերաւ առաքելոց ոտքը դրաւ ։
3 [բ]Եւ Պետրոս ըսաւ , Անանիա՝ ին-
չո՞ւ [գ]Սատանան քու սիրտդ լեցուց ,
որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուտ խօ-
սիս , ու ագարակին գինէն խորես .
4 Չէ՞ որ քուկդ էր ան՝ քանի որ
կեցեր էր , ու ծախուած ալ՝ քու
իշխանութեանդ տակն էր . առ
ի՞նչ է որ քու սրտիդ մէջ աս
բանը դրիր . չէ թէ մարդոց սուտ
5 խօսեցար , հապա Աստուծոյ ։ Եւ
Անանիա աս խօսքերը լսելով՝ [դ]ին-
կաւ ու հոգի տուաւ . և մեծ վախ
ինկաւ ամենուն վրայ որ աս լսեցին ։
6 Ու երիտասարդները ելան ու
[ե]պատնեցին անիկայ , և դուրս հա-
7 նելով թաղեցին ։ Ու երբոր իրեք
ժամու չափ վրան անցաւ , անոր
կնիկը չգիտնալով ինչ որ եղեր
8 էր , ներս մտաւ . Եւ Պետրոս ըսաւ
անոր ։ Ըսէ ինծի , ագարակը ա՞յն-
չափ գի՞նով ծախեցիք . ան ալ ը-
9 սաւ ։ Այո՛ , այնչափ ։ Ու Պետ-
րոս ըսաւ անոր ։ Աս ի՞նչ է որ
դուք միաբանեցաք [զ]Տէրոջը Հոգին
փորձելու . ահա քու էրիկդ թա-
ղողներուն ոտքերը դրանը քովն
են , քեզ ալ դուրս պիտի հանեն ։
10 [է]Եւ իսկոյն անոր ոտքերուն քովը
ինկաւ ու հոգի տուաւ . և երի-
տասարդները ներս մտնելով անի-
կայ մեռած գտան , ու հանեցին
11 իր էրկանը քովը թաղեցին ։ [ը]Եւ
մեծ վախ մը ինկաւ բոլոր եկեղե-
ցիին վրայ ու ամենուն վրայ որ աս
բաները լսեցին ։
12 [թ]Եւ առաքեալներուն ձեռքովը
շատ նշաններ ու հրաշքներ կ'ըլլա-
յին ժողովուրդին մէջ . [ժ]և ամէնը
միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին
13 մէջն էին ։ [ի]Եւ ուրիշներէն մէկը
չէր համարձակեր անոնց յարելու ,
[լ]հապա ժողովուրդը կը մեծարէր
14 անոնք ։ Եւ Տէրոջը հաւատացող-
ները ալ աւելի կը շատնային , բազ-
մութիւն էրիկ մարդոց ու կնիկ-
15 ներու . Անանկ որ հիւանդները
հրապարակները կը հանէին , և պատ-
գարակներով ու մահիճներով կը
դնէին , [խ]որ Պետրոսին անցնելու
ատենը՝ գոնէ անոր շուքը անոնց
16 մէկուն վրայ հասնի ։ Ու շրջակայ
քաղաքներուն բազմութիւնը Ե-
րուսաղէմ կը ժողվուէր , [ծ]հիւանդ-
ներ և պիղծ ոգիներէ նեղութիւն
կրողներ բերելով , որոնք ամէնն ալ
կը բժշկուէին ։
17 [կ]Ոտք ելաւ քահանայապետը և

Յամ Տեառն 33

ա Գլ. դ. 37 ։ բ Թուոց լ. 2 ։ բ Օր. իգ. 21 ։ Ժող. ե. 4 ։ գ Ղու. իբ. 3 ։ դ Հմր 10, 11 ։ ե Յով. ժթ. 40 ։ զ Հմր 3 ։ Մատ. դ. 7 ։ է Հմր 5 ։ ը Հմր 5 ։ Գլ. բ. 43 ։ ժթ. 17 ։ թ Գլ. բ. 43 ։ ժդ. 3 ։ ժթ. 11 ։ Հռով. ժե. 19 ։ բ Կոր. ժբ. 12 ։ Եբր. բ. 4 ։ ժ Գլ. գ. 11 ։ դ. 32 ։ ի Յով. թ. 22 ։ ժբ. 42 ։ ժթ. 38 ։ լ Գլ. բ. 47 ։ դ. 21 ։ խ Մատ. թ. 21 ։ ժդ. 36 ։ Գլ. ժթ. 12 ։ ծ Մար. ժզ. 17, 18 ։ Յով. ժդ. 12 ։ կ Գլ. դ. 1, 2, 6 ։

Յամի Տեառն 33

հ Ղու. խա. 12։
յ Գլ. ժբ. 7։ ժզ. 26։
է Յօհ. դ. 69։ ժէ. 3։ ա Յօհ. ե. 11։
ը Գլ. դ. 5, 6։
լ Ղու. իբ. 4։ Գլ. դ. 1։
յ Մատ. խա. 26։
ն Գլ. դ. 18։
չ Մատ. իզ. 35։ իէ. 25։
պ Գլ. բ. 23, 36։ գ. 15։ է. 52։
ջ Գլ. դ. 19։
ռ Գլ. գ. 13, 15։ իբ. 14։
ս Գլ. ժ. 39։ ժգ. 29։ Գաղ. գ. 13։ ա Պետ. բ. 24։
վ Գլ. բ. 33, 36։ Փիլ. բ. 9։ Եբր. բ. 10։ ժբ. 2։
տ Գլ. գ. 15։
ր Մատ. ա. 21։
ց Ղու. իդ. 47։ Գլ. գ. 26։ ժգ. 38։ Եփե. ա. 7։ Կող. ա. 14։
ւ Յօհ. ժե. 26, 27։
փ Գլ. բ. 4։ ժ. 44։
ք Գլ. բ. 37։ է. 54։

բոլոր իր հետը եղողները , որոնք
սադուկեցւոց աղանդէն էին՝ նա-
18 խանձով լեցուած , հ Ու առաքեալ-
ներուն ձեռք զարկին և հասարա-
19 կաց բանտը դրին զանոնք ։ յ Բայց
Տէրոջը հրեշտակը գիշերով բան-
տին դռները բացաւ , ու դուրս
20 հանելով զանոնք ըսաւ , Գացէք
և տաճարին մէջը կայնելով ժողո-
վուրդին խօսեցէք Նաս կենաց բո-
21 լոր խօսքերը ։ Ու երբոր [illegible] լսեցին ,
տաճարը մտան առտուանց և կը
սորվեցընէին . իսկ է քահանայապե-
տը եկաւ ու իր հետը եղողները՝
ու մէկտեղ կանչեցին ժողովքը ու
Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ծերակոյ-
տը , և [illegible] խրկեցին բանտը՝ որ
22 զանոնք բերեն ։ Ու երբոր սպա-
սաւորները գացին , զանոնք բան-
տին մէջ չգտնելով՝ ետ դարձան
23 պատմեցին , Ու ըսին՝ Թէ Բան-
տը ամէն զգուշութիւնով գո-
ցուած գտանք , ու պահապանները
դռներուն առջևը կայնած , բայց
բանալով՝ ներսը մարդ չգտանք ։
24 Ու երբոր ը քահանան և լ տա-
ճարին իշխանը ու քահանայապետ-
ները լսեցին աս խօսքերը , կը զար-
մանային անոնց համար թէ ինչ
25 պիտի ըլլայ ան ։ Ու մէկը եկաւ
պատմեց անոնց թէ Ահա ան մար-
դիկը որ բանտը դրիք , տաճա-
րը կայներ են և ժողովուրդին
26 կը սորվեցընեն ։ Ան ատենը իշ-
խանը սպասաւորներովը մէկտեղ
գնաց զանոնք բերաւ առանց բռ-
նութեան , յ քանզի ժողովուրդէն
կը վախնային որ չքարկոծուին ։
27 Ու բերին զանոնք ատեանը կայնե-
ցուցին . և քահանայապետը ա-
28 նոնց հարցուց , Ըսելով , ն Չէ՞ որ
սաստիկ պատուիրեցինք ձեզի որ
աս անունով չսորվեցընէք . և ահա
Երուսաղէմը ձեր ուսմունքովը լե-
ցուցիք , և ան մարդուն չ արիւնը
պ կ'ուզէք մեր վրայ բերել ։
29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և
[illegible] առաքեալները ու ըսին ։ ջ Ա-
ռաւել Աստուծոյ հնազանդիլ պէտք
30 է քան թէ մարդոց ։ ռ Մեր հայրե-
րուն Աստուածը Յիսուսը յարոյց ,
ս որն որ դուք փայտէն կախելով բս-
31 պաննեցիք ։ վ Զանիկայ Աստուած
իր աջ ձեռքովը տ Առաջնորդ ու
ր Փրկիչ ըլլալու բարձրացուց , ց Իս-
րայէլին ապաշխարութիւն և մեղաց
32 թողութիւն տալու ։ ւ Ու մենք աս
բաներուս համար անոր վկաներ ենք ,
ու Սուրբ Հոգին ալ՝ փ որն որ Աս-
տուած իրեն հնազանդ եղողներուն
33 տուաւ ։ Ու ք անոնք [illegible] լսելով
խիստ կատղեցան , ու կը խորհէին
որ զանոնք մեռցընեն ։

34 Ու ատեանին մէջ փարիսեցի մը
ոտքի վրայ ելաւ՝ որուն անունը
օ Գամաղիէլ էր , օրինաց վարդապետ
մը՝ բոլոր ժողովուրդին առջևը պա-
տուաւոր մէկը , ու հրաման ըրաւ
որ առաքեալները քիչ մը դուրս հա-
35 նեն . Ու ըսաւ անոնց ; Ո՛վ Իս-
րայէլացի մարդիկ՝ դուք ձեզի զգու-
շացէք աս մարդոցը համար թէ ինչ
36 պիտի ընէք . Քանզի աս օրերէս
առաջ Թևդաս ելաւ , իրեն հա-
մար ըսելով թէ [illegible] մէկ մըն է ,
ու թուով չորս հարիւրի չափ մար-
դիկ իրեն յարեցան . որ ինքը բս-
պաննուեցաւ , և ան ամէնը որ իրեն
հնազանդեր էին՝ ցրուեցան ու ոչ-
37 ինչ եղան ։ Անոր ետևէն Յուդա
Գալիլեացին ելաւ աշխարհագիր ե-
ղած օրերը , և շատ ժողովուրդ իր
կողմը ձգեց . ինքն ալ կորսուե-
ցաւ , և ան ամէնը որ իրեն հնա-
38 զանդեր էին՝ ցիրուցան եղան ։ Ու
հիմա ձեզի կ'ըսեմ ; Աս մարդոցմէ
մէկդի կեցէք ու թող տուէք
զանոնք , ա ինչու որ եթէ աս խոր-
հուրդը կամ գործը մարդոցմէ է ,
39 պիտի քակուի . բ Հապա թէ որ
Աստուծմէ է , չէք կրնար ատիկայ
քակել , գ չըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ
40 մարտնչող ալ գտնուիք ։ Ու անոնք
հաւանութիւն տուին անոր . դ ու
առաքեալները կանչելով՝ ե ծեծե-
ցին , և պատուիրելով որ [illegible]
Յիսուսի անունովը չխօսին , արձա-
41 կեցին զանոնք ։ Անոնք ալ ժողով-
քին առջևէն գացին , զ ուրախանա-
լով որ Տէրոջը անուանը համար
42 արժանի եղան անարգուելու ։ Ու
ամէն օր է տաճարը ու տուներուն
մէջ ը չէին դադարեր սորվեցընելէն
ու Յիսուս Քրիստոսը քարոզելէն ։

ԳԼ. Զ.

1 Առաքեալները ուզելով որ աղքատներուն կերակուրին հոգ տարուի , նաև փոյթ ունենալով որ իրենք Աստուծոյ խօսքը՝ հոգիին կերակուրը մատակարարեն , 3 սարկաւագութեան պաշտօնը կը յանձնեն եօթը ընտրուած մարդոց , 5 որոնց մէկն էր Ստեփաննոս՝ հաւատքով և Հոգւով Սրբով լեցուն . 12 որուն հետ վիճաբանողները չկրնալով պատասխան տալ՝ կը բռնեն զանիկայ , 13 և զրպարտութեամբ կ'ամբաստանեն իբրև հայհոյիչ օրինաց և տաճարին ։

1 ա Ու ան օրերը աշակերտները որ
շատցան , բ* Հելլենացւոց կող-
մէն տրտունջ մը եղաւ Եբրայեցւոց
դէմ , ինչու որ իրենց որբևարինե-
րը գ ամէն օրուան [illegible] մա-
տակարարուելուն մէջ անտես կ'ըլ-
2 լային ։ Ու տասուերկուքը կան-
չեցին աշակերտներուն բազմու-
թիւնը ու ըսին ; դ Մեզի չվայլեր
Աստուծոյ խօսքը ձգել ու սեղան-
3 ներու ծառայութիւն ընել ։ Ուստի՝

Յամի Տեառն 33

օ Գլ. իբ. 3։
Փրկչին ամփոփական թուականէն իբրև տարի առաջ ։
ա Առակ. իա. 30։ Եսա. ը. 10։ Մատ. ժե. 13։
բ Ղու. իա. 15։ ա Կոր. ա. 25։
գ Գլ. է. 51։ թ. 5։ իգ. 9։
դ Գլ. դ. 18։
ե Մատ. ժ. 17։ իգ. 34։ Մար. ժգ. 9։
զ Մատ. ե. 12։ Հռով. ե. 3։ բԿոր. ժբ. 10։ Փիլ. ա. 29։ Եբր. ժ. 34։ Յակ. ա. 2։ ա Պետ. դ. 13, 16։
է Գլ. բ. 46։
ը Գլ. դ. 20, 29։

ա Գլ. բ. 41։ դ. 4։ ե. 14։ Հմր 7։
բ Գլ. թ. 29։
* Յ՝ Հելլենախօս Հրէից
գ Գլ. դ. 35։
դ Ել. ժը. 17։

Յամի Տեառն 33

եղբայրներ՝ ձեզմէ եօթը հոգի ընտրեցէք՝ բարի վկայուած՝ Հոգւով Սրբով և իմաստութիւնով լեցուն, որ զանոնք աս գործիս վրայ դնենք.
4 Եւ մենք աղօթքի ու Աստուծոյ
5 խօսքին պաշտօնին պարապինք։ Եւ այս խօսքը բոլոր բազմութեան առջեւ հաճոյ երեւցաւ. ու ընտրեցին Ստեփաննոսը՝ հաւատքով և Հոգւով Սրբով լեցուն մարդ մը, ու Փիլիպպոսը, և Պրոքորոնը, ու Նիկանովրան, և Տիմոնն, ու Պարմենան և Նիկողայոս նորա-
6 հաւատ Անտիոքացին. Ասոնք առաքեալներուն առջեւ կայնեցուցին. անոնք ալ աղօթք ընելով՝ ձեռքերնին անոնց վրայ դրին։
7 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր, ու աշակերտներուն թիւը խիստ կը շատնար Երուսաղէմի մէջ. և քահանաներէն մեծ բազմութիւն հաւատքին կը հնազանդէին։
8 Եւ Ստեփաննոս՝ որ *հաւատքով ու զօրութիւնով լեցուած [illegible] էր, մեծ հրաշքներ և նշաններ կ'ը-
9 նէր ժողովուրդին մէջ։ Բայց ոմանք ան ժողովարանէն՝ որ Ազատացելոց, և Կիւրենացւոց ու Աղեքսանդրացւոց [illegible] կ'ըսուէր, և [illegible] որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն էին, ելան ու Ստեփաննոսին հետ վիճաբանութիւն կ'ը-
10 նէին. Եւ չէին կրնար դէմ դնել անոր իմաստութեանը ու հոգիին,
11 որով կը խօսէր։ Ան ատենը հրապուրեցին քանի մը մարդիկ, որ ըսեն թէ Մենք լսեցինք որ ատիկայ հայհոյական խօսքեր կը խօսի Մովսէսին
12 ու Աստուծոյ դէմ։ Եւ գրգռեցին ժողովուրդը ու ծերերը և դպիրները, ու վրան հասնելով զինքը բռնեցին ու ատեանը տարին։
13 Եւ սուտ վկաներ կայնեցուցին, որոնք կ'ըսէին, Աս մարդը չդադրիր հայհոյական բաներ խօսելէն սուրբ տեղիս և օրէնքին դէմ.
14 Քանզի լսեցինք անկէ որ կ'ըսէր թէ Աս Նազովրեցի Յիսուսը պիտի քակէ աս տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսին մեզի աւանդած
15 սովորութիւնները։ Եւ ատեանը նստողներուն ամէնը երբոր անոր նայեցան, անոր երեսը հրեշտակի երեսի պէս տեսան։

ԳԼ. Է

1 Ստեփաննոս իրեն դէմ եղած ամբաստանութեանը պատասխան տալով. 2 կը ցուցնէ թէ ինչպէս Աստուած ընտրեր էր իրենց հայրերը. 37 և թէ Մովսէս վկայութիւն բռնծ էր Քրիստոսի համար. 51 կը յանդիմանէ Հրեաները որ ապստամբ գտնուելով Աստուծոյ դէմ, սպաննեցին Քրիստոս՝ ան Արդարը որուն համար մարգարէները կանխաձայներ էին թէ աշխարհք պիտի գայ։ 54 Ասոր վրայ Հրեայք կը քարկոծեն Ստեփաննոսը, որ իր հոգին Յիսուսի յանձնելով՝ խոնարհութեամբ աղօթք կ'ընէ անոնց համար։

1 Ան ատենը քահանայապետը ըսաւ, Իրաւցրնէ աս բաները ատա՞նկ
2 են։ Եւ անիկայ ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ ու հայրեր՝ մտիկ ըրէք. Փառաց Աստուածը մեր հօրը Աբրահամին երեւցաւ, քանի որ Միջագետքի մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չբնակած. և ըսաւ անոր,
3 Ելի՛ր քու երկրէդ և քու ազգականներէդ, ու եկուր ան երկիրը
4 որ ես քեզի պիտի ցուցնեմ։ Ան ատենը Քաղդէացւոց երկրէն ելլելով՝ Խառանի մէջ բնակեցաւ. և անոր հօրը մեռնելէն ետև անկէ փոխադրեց զանիկայ աս երկիրը, ուր որ դուք հիմա կը բնակիք։
5 Եւ հոն անոր մէջ ժառանգութիւն չտուաւ, ոչ ալ ոտքի քայլ մը տեղ, բայց խոստացաւ որ անիկայ իրեն տայ իբրև կալուածք, և իրմէ ետև իր սերունդին, երբոր
6 դեռ ինքը որդի չունէր։ Եւ Աստուած այսպէս խօսեցաւ թէ Անոր սերունդը օտար երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ, ու պիտի ծառայեցրնեն անիկայ և չարչարեն
7 չորս հարիւր տարի։ Եւ ան ազգը՝ որուն պիտի ծառայեն, ես պիտի դատեմ, ըսաւ Աստուած, և անկէ ետև պիտի ելլեն ու աս տեղս
8 զիս պաշտեն։ Եւ անոր թլփատութեան ուխտը տուաւ, ու երբ Աբրահամ Իսահակը ծնաւ, և թլփատեց զանիկայ ութերորդ օրը. Իսահակ ալ Յակոբը ծնաւ, Յակոբ ալ՝ տասուերկու նահա-
9 պետները։ Եւ նահապետները Յովսէփին վրայ նախանձելով՝ Եգիպտոս վաճառելու ծախեցին. բայց Աստուած անոր հետն էր,
10 Ու փրկեց զանիկայ իր ամէն նեղութիւններէն, և անոր շնորհք ու իմաստութիւն տուաւ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին առջեւ. ան ալ զանիկայ իշխան դրաւ Եգիպտոսի ու իր բոլոր տանը վրայ։
11 Ու Եգիպտոսի և Քանանու բոլոր երկրին վրայ սով մը եկաւ, ու մեծ նեղութիւն, և մեր հայրերը ուտե-
12 լիք չէին գտներ։ Եւ Յակոբ երբոր լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի, առջի անգամին
13 մեր հայրերը խրկեց։ Եւ երկրորդ անգամին Յովսէփ իր եղբայրներուն ճանչցուց ինքզինքը. ու Յովսէփին ազգը Փարաւոնին յայտնի եղաւ։
14 Եւ Յովսէփ խրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը Յակոբը ու բոլոր ազգահամը, եօթանասունուհինգ հո-
15 գի։ Եւ Յակոբ Եգիպտոս իջաւ,

Յամի Տեառն 33

ա Օր. ա. 13. Գլ. ա. 21. ժզ. 2. ա Տիմ. գ. 7.
բ Գլ. ը. 42.
գ Գլ. ժա. 24.
դ Գլ. ը. 5. 26. իա. 8.
ե Յայտ. բ. 6. 15.
զ Գլ. ա. 24.
է Գլ. ը. 17. թ. 17. ժգ. 3. ա Տիմ. դ. 14. ե. 22. բ Տիմ. ա. 6.
ը Գլ. ժբ. 24. ժթ. 20. Կող. ա. 6.
թ Յով. ժբ. 42.
*Որ հաւատք շնորհքով
ժ Ղուկ. իա. 15. Գլ. ե. 39. Ելք. դ. 12. Եսայ. ծդ. 17.
ժա Գ Թագ. իա. 10. 13. Մատ. իզ. 59. 60.
ժբ Գլ. իե. 8. Յովհ. թ. 26.

ա Գլ. իբ. 1.
բ Ծն. ժբ. 1.
գ Ծն. ժա. 31. ժբ. 4. 5.
դ Ծն. ժբ. 7. ժգ. 15. ժե. 3. 18. ժէ. 8. իզ. 3.
ե Ծն. ժե. 13. 16.
զ Ել. ժբ. 40. Գաղ. գ. 17.
է Ել. գ. 12.
ը Ծն. ժէ. 9. 10. 11.
թ Ծն. իա. 2. 3. 4.
ժ Ծն. իե. 26.
ժա Ծն. իթ. 31. լ. 5. լե. 18. 23.
ժբ Ծն. լէ. 4. 11. 28. Սաղ. ծե. 17.
ժգ Ծն. լթ. 2. 21. 23.
ժդ Ծն. խա. 37. խբ. 6.
ժե Ծն. խա. 54.
ժզ Ծն. խբ. 1.
ժէ Ծն. խե. 4. 16.
ժը Ծն. խե. 9. 27.
ժթ Ծն. խզ. 27. բ Օր. ժ. 22.
ի Ծն. խզ. 5.

Ցամի Տեառն 33

յՈՒն · յոթ · 33 ։ Եզ · ա · 6 ։
Նեղ · ժգ · 19 ։ Ցես · իդ · 32 ։
ՀՈՒն · իդ · 16 ։ լե · 19 ։
ՈՒն · ժե · 13 ։ Հմր 6 ։
ՀԵղ · ա · 7 ։ 8 ։ 9 ։ Սաղ · ճն · 24 ։ 25 ։
ԳԵղ · ա · 22 ։
ԼԵղ · բ · 2 ։
ՈՐԵ · ժա · 23 ։
ՈԵղ · բ · 3— 10 ։
ՀՂզ · իդ · 19 ։
ԳԵղ · բ · 11 ։ 12 ։
բԵղ · բ · 13 ։
յՑես Ղզ · ժբ · 14 ։ ԳԼ · գ · 7 ։
ՈԵղ · բ · 15 ։ 22 ։ գ · 20 ։ ժբ · 3 ։ 4 ։
ֆԵղ · գ · 2 ։
+Մաս · իբ · 32 ։ ԵՐԲ · ժա · 16 ։

յու մեռաւ ինքը ու մեր Հայրերը ։
16 Ն Եւ Սիւքէմ տարուելով՝ Հաս գերեզմանին մէջը դրուեցան , որն որ Աբրահամ արծաթի գնով ծախու առեր էր Սիւքեմի հօրէ Եմովրի
17 որդիներէն ։ Ո Ու երբոր մօտեցաւ խոստմունքին ատենը , որ Աստուած երդումով խոստացեր էր Աբրահամին , Հ ժողովուրդը աճեցաւ ու
18 շատցաւ Եգիպտոսի մէջ , Մինչև որ ուրիշ թագաւոր մը եկաւ՝ որ Ցովսէփ չէր ճանչնար ։ Անիկայ հնարք բանեցուց մեր ազգին դէմ ու չարչարեց մեր Հայրերը , մինչև անդամ Հանոնց տղաքը դուրս
20 ձգել , որ չապրին ։ Հ Ժամանակը Մովսէս ալ ծնաւ , Ե Աստուծոյ առջևը գեղեցիկ էր , որ իր հօրը տունը մեծցաւ իրեք ամիս ։
21 Ո Ու երբոր անիկայ դուրս ձգուեցաւ , Փարաւոնին աղջիկը զանիկայ վերցուց , և իրևն իրբև որդի
22 մեծցուց ։ Ու Մովսէս Եգիպտացւոց բոլոր իմաստութիւնովը վարժուեցաւ , Հև զօրաւոր էր իր խօս-
23 քերովը ու գործքերովը ։ Ը Ու երբոր քառասուն տարեկան եղաւ , իր սիրտը ինկաւ իր եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որդւոցը այցելութիւն
24 ընել ։ Ու Ի-բ-յէ-ցի-ներէն մէկը հարստահարուած տեսնելով՝ պաշտպանեց , և զրկուածին վրէժը առաւ՝ ան Եգիպտացին սպաննե-
25 լով ։ Կը կարծէր թէ իր եղբայրները պիտի իմանային որ Աստուած իր ձեռքովը անոնց ազատութիւն պիտի տար , բայց ա
բԵղ · բ · 13 ։ 26 նոնք չիմացան ։ բ Ու հետևեալ օրը անոնց դիմացը եկաւ՝ երբոր կը կռուէին , և խաղաղութիւն ընելու ստիպեց զանոնք , բսելով ։ Մարդիկ՝ դուք եղբայրներ էք , ինչո՞ւ
27 մեկզմեկ կը զրկէք ։ Բայց ան որ ընկերը կը զրկէր , մերժեց զանիկայ ու բսաւ , բ Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան
28 ու դատաւոր դրաւ . Զի՞ս ալ սպաննել կ՚ուզես , ինչպես որ երէկ Եգիպ-
29 տացին սպաննեցիր ։ Ը Եւ Մովսէս ասոր խօսքին վրայ փախաւ , ու Մադիամու երկրին մէջ պանդուխտ եղաւ , ուր որ երկու որդի ծնաւ ։
30 ֆԵւ քառասուն տարի անցնելէն ետև՝ Սինայ լեռանը անապատին մէջ Ցերոջը հրեշտակը երևցաւ անոր
31 մորենիի կրակի բոցով ։ Մովսէս ալ երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ ան տեսիլքին վրայ , ու երբոր մօտեցաւ զննելու , Տէրոջը ձայնը եկաւ ա-
32 նոր , ՈՐ Ը՚ԸԲԲ , ֆԵս եմ քու Հայրերուդ Աստուածը , Աբրահամին Աստուածը , ու Իսահակին Աստուածը , և Ցակոբին Աստուածը . Մովսէս ալ վախէն դողալով չէր

33 համարձակեր զննելու ։ Եւ Տէրը բսաւ անոր ։ Ոտքերուդ կօշիկները հանէ , ինչու որ ատ տեղը որ դուն
34 կայներ ես , սուրբ երկիր է ։ ֆՑիրաւի Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչարանքը տեսայ , ու լսեցի անոնց հառաչանքը , և իջայ զանոնք ազատելու . և հիմա եկուր
35 քեզ Եգիպտոս խրկեմ ։ Ան Մովսէսը որ ուրացան ու կ՚ըսէին , Ո՞վ քեզ իշխան ու դատաւոր դրաւ , Աստուած զանիկա իշխան և փրկիչ խրկեց ՚ան հրեշտակին ձեռքովը՝ որ մորենիին մէջ անոր երևցաւ ։
36 Բ Անիկայ հանեց զանոնք՝ Հհրաշքներ ու նշաններ ընելով Եգիպտոսի երկրին Ը ու կարմիր ծովուն մէջ , Ի և անապատին մէջ քառասուն տա-
37 րի ։ Ան Մովսէսն է որ բսաւ Իսրայէլի որդւոցը ՝ Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինձի պէս Ա մարգարէ մը պիտի հանէ
38 ձեզի , Ի անոր մտիկ բրէք ։ Ը Ասիկայ ան է որ անապատը ժողովրդին մէջն էր , Սինայ լեռան վրայ իրեն խօսող Բ հրեշտակին հետ ու մեր Հայրերուն հետ , ֊որ կենդանի Հպատգամներ առաւ մեզի տալու .
39 որուն մեր Հայրերը չուզեցին ՝ հազանդ ըլլալ , հապա մերժեցին , և իրենց սրտերովը Եգիպտոս դար-
40 ձան ։ Ա Եւ բսին Ահարոնին , Մեզի աստուածներ շինէ որ մեր առջևէն երթան . քանզի ան Մովսէսը որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց , չենք գիտեր թէ ինչ եղաւ անոր ։
41 Բ Եւ ան օրերը որթ մը շինեցին , ու կուռքին զոհ մատուցին , և իրենց ձեռացը գործքերովը կը զուարճա-
42 նային ։ ֊Աստուած ալ էրէս դարձուց , ու թողուց զանոնք որ Հերկնից զօրքը պաշտեն . ինչպես որ գրուած է մարգարէից գրքին մէջ , Միթէ հանապատին մէջ քառասուն տարի զոհեր ու պատարագներ մատուցիք ինձի՝ ով Իսրայէլի տունը .
43 Եւ Մողոքին վրանը առիք ու ձեր Հռեմփա աստուծոյն աստղը , ան պատկերները որ շինեցիք՝ անոնց երկրպագութիւն ընելու . ես ալ ձեզ Բաբելոնէն անդին պիտի փո-
44 խադրեմ ։ Վկայութեան խորանը անապատին մէջ մեր Հայրերուն հետ էր , ինչպես որ Մովսէսին հետ խօսողը հրաման ըրաւ՝ Որ տեսած օրինակին պէս շինէ զանիկայ .
45 ՀՈր մեր Հայրերն ալ յաջորդաբար առնելով՝ Ցեսուին հետ բերին զանիկայ ան ազգերուն կալուածքը , Հորոնք Աստուած վռնտեց մեր Հայրերուն առջևէն մինչև Դաւիթին
46 օրերը , ՀՈր Աստուծոյ առջևը շնորհք գտաւ , յև ուզեց որ Ցակո-

Ցամի Տեառն 33

Եւ · գ · 5 ։ Ցես · և · 15 ։
ֆԵղ · գ · 7 ։
ՈԵղ · ժգ · 19 ։ թես · ի · 16 ։
ԲԵղ · ժբ · 41 ։ Լգ · 1 ։
ֆԵղ · է · ը · Թ · ժ · ժա · ժգ ։ Սաղ · ճն · 27 ։
ԲԵղ · ժգ · 21 ։ 27 ։ 28 ։ 29 ։
ԻԵղ · ժգ · 1 ։ 35 ։
ՂԸ Օր · ժբ · 15 ։ 18 ։ Գլ · գ · 22 ։
ԻՄաս · ժէ · 5 ։
ըԵղ · ժԹ · 3 ։ 17 ։
ԲՆա · կգ · 9 ։ Գաղ · գ · 19 ։ ԵՐԲ · բ · 2 ։
ժԵղ · իա · 1 ։ բ Օր · է · 27 ։ 31 ։ Լգ · 4 ։
ՑՀ · ա · 17 ։
ԻՀռով · գ · 2 ։
ԼԵղ · լբ · 1 ։
ԻԸ Օր · Թ · 16 ։ Սաղ · ճղ · 19 ։
ԺՍաղ · ձա · 12 ։ Եզկ · ի · 25 ։ 39 ։ Հռով · ա · 24 ։ բ Թես · բ · 10 ։
ԼԸ Օր · գ · 19 ։ ժէ · 3 ։ գ Թագ · ժէ · 16 ։ իա · 3 ։ ԵՐԵՄ · ԺԹ · 13 ։
ՀՆմով · է · 25 ։ 26 ։
ՅՆԵղ · իե · 40 ։ իգ · 30 ։ ԵՐԲ · բ · 5 ։
ՂՑես · գ · 14 ։
ճՂԵԿՄ · Թ · 24 ։ Սաղ · խգ · 2 ։ Հբ · 55 ։ ԳԼ · ժգ · 19 ։
ՃԱԹԱԳ · ժգ · 1 ։ բ Թագ · է · 1 ։ Սաղ · ձԹ · 19 ։ Գլ · ժգ · 22 ։
ՃԳ Թագ · բ · 17 ։ ա ՄՆ · իբ · 7 ։ Սաղ · ճլ · 4 ։ 5 ։

Ցամի Տնաւն 33

Ղ Թագ. գ. 1, ը. 20, ա Մն. ժէ. 12, բ Մն. գ. 1, Ղ Թագ. բ. 27, բ Մն. բ. 6, գ. 18, Գլ. ժէ. 24, Ես. կղ. 1, 2 Մաա. ե. 34, 35, Իգ. 22,

Ղեւ. լբ. 9, Ղգ. 3, Ես. խը. 4,

Ղկ. Իզ. 41, բ Օր. ժ. 16, Երեմ. դ. 4, գ. 10, Թ. 26, Եզեկ. խդ. 9,

Ը բ Մն. ւգ. 16, Մաա. իա. 35, Իգ. 34, 37, ա Թես. բ. 15,

Գլ. գ. 14,

Եւ. ի. 1, Գաղ. գ. 19, Երբ. բ. 2,

Հգլ. ե. 33,

Գլ. գ. 5,

Եզեկ. ա. 1, Մաա. գ. 16, Գլ. ժ. 11,

Դան. է. 13,

Գ Թագ. իա. 13, Ղաւ. գ. 29, Երբ. ժգ. 12,

Ղկ. Իգ. 16,

բ Օր. ժգ. 9, 10, ժէ. 7, Հմր 59, Գլ. իբ. 20,

Գլ. Թ. 14,

Սաղ. լ. 5, Ղաւ. իգ. 46,

Գլ. Թ. 40, ի. 36, իա. 5,

Մաա. ե. 44, Ղաւ. գ. 28, Իգ. 34,

Հմր 57, Գլ իբ. 20,

բին Աստուծոյն բնակարան մը դրա-
47 նէ. Ու Սողոմոն անոր տուն մը
48 շինեց. Սակայն Բարձրեալը ձեռ-
քով շինուած տաճարներու մէջ
չբնակիր, ինչպէս որ մարգարէն
49 կ'ըսէ. Երկինքը իմ աթոռս է, ու
երկիրը իմ ոտքերուս պատուան-
դանն է. ո՞րպիսի տուն պիտի շի-
նէք ինծի, կ'ըսէ Տէրը, կամ ի՞նչ
ուրեք ըլլայ իմ հանգստութեանս
50 տեղը. Չէ՞ որ աս ամէնը իմ ձեռքս
51 շիներ է. Ով խստապարանոցներ
ու դսրտով և ականջով չթլփա-
տուածներ, դուք ամէն ատեն
Հոգւոյն Սրբոյ հակառակ կը կե-
նաք, ինչպէս ձեր հայրերը՝ անանկ
52 ալ դուք. Մարգարէներէն ո՞րը
չհալածեցին ձեր հայրերը, ու ըս-
պանեցին զանոնք որ առաջուց
պատմեցին անոր Արդարին գալուն
համար, որ դուք հիմա անոր մատ-
նիչները և սպանողները եղաք.
53 Դուք որ օրէնքը առիք հրեշտակ-
ներուն մատակարարութեամբը՝ ու
չպահեցիք։
54 Երբ անոնք աս բաները լսելով՝
սրտերնուն մէջ կը կատղէին ու ակ-
ռաներնին անոր վրայ կը կրճը-
55 տէին. Բայց անիկայ Հոգւով
Սրբով լեցուած՝ երկինքը նայեցաւ
և տեսաւ Աստուծոյ փառքը, ու
Յիսուսն՝ որ Աստուծոյ աջ կող-
մը կայներ էր, և ըսաւ. Ահա կը
տեսնեմ երկինքը բացուած, ու
Որդին մարդոյ՝ Աստուծոյ աջ կող-
56 մը կայնած. Իսկ անոնք մեծաձայն
աղաղակելով՝ ականջներնին դոցե-
ցին, և ամէնը միկէն վազեցին ա-
57 նոր վրայ. Ու քաղաքէն դուրս
հանելով՝ կը քարկոծէին զանիկա.
և վկաները իրենց հանդերձները
Սաւուղ կոչուած երիտասարդի մը ոտ-
քերուն քովը, որ Սողոս կ'բսուէր.
58 Եւ կը քարկոծէին Ստեփաննոսը,
որ աղօթք կ'ընէր ու կ'ըսէր, Տէր
59 Յիսուս՝ ընդունէ՛ իմ հոգիս. Ու
ծնկան վրայ գալով բարձրաձայն
աղաղակեց, Տէր՝ աս մեղքը մի
սեպեր ատոնց. և աս բսելով նրն-
ջեց. Սողոս ալ համակիր էր անոր
սպանուելուն։

ԳԼ. Ը

1 Երուսաղէմի հալածանքը առիթ կ'ըլլայ որ Սամարիայի մէջ եկեղեցի մը կը հաստատուի. 5 Փիլիպպոսի ձեռքը, որ քարոզից՝ հրաշքներ բրաւ և շատերը մկրտից, որոնց մէջն էր Սիմոն մոգը. 14 Պետրոս ու Յովհաննէս հոն կ'երթան եկեղեցին հաստատութիւն տալու, ու աղօթքով և ձեռքերնին ժողովրդոց վրայ դնելով՝ Սուրբ Հոգին կը տրուի անոնց. 18 Երբոր Սիմոն կ'ուզէ սակով ծախու առնել իրենց ունեցած իշխանութիւնը. 20 Պետրոս սաստիկ կը յանդիմանէ անոր սրտին չարու-թիւնը, ու զղջալու կը յորդորէ. նոքը Յովհաննէսին հետ Աստուծոյ խօսքը քարոզելով

Երուսաղէմ կը դառնայ. 26 Տէրոջը հրեշտակը կը խրկէ Փիլիպպոսը՝ որ երթայ քարոզէ Եթովպացի ներքինիին, և մկրտէ զանիկայ։

Ցամի Տնաւն 34

1 Ու ան օրը մեծ հալածանք եղաւ Երուսաղէմի մէջ եղող եկեղեցիին վրայ, և առաքեալներէն՝ի զատ ամէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէաստանի ու Սամարիայի եր-
2 կիրներուն մէջ. Եւ աստուածավախ մարդիկ Ստեփաննոսը վերցուցին, Ու անոր վրայ մեծ ողբ բրին։
3 Բայց Սողոս՝ եկեղեցիին շատ վնաս կու տար, տուները կը մտնէր, Էրիկ ու կնիկ մարդիկները կը քաշէր՝ բանտը դնել կու տար։
4 Եւ ան ցիրուցան եղածները կը պտրտէին ու խօսքը կը քարոզէին։
5 Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քաղաքը իջնելով՝ Քրիստոսը կը քա-
6 րոզէր անոնց. Եւ ժողովուրդները միաբան հաւանութեամբ Փիլիպպոսին բսածներուն ուշադրութիւն կու տային՝ լսելով ու տեսնելով ան
7 նշանները որ կ'ընէր. Վասն զի շատ դիւահարներէն պիղծ ոգիները մեծաձայն աղաղակելով կ'ելլէին,
8 Եւ շատ անդամալոյծներ ու կաղեր
9 կը բժշկուէին. Ու մեծ ուրախութիւն եղաւ ան քաղաքին մէջ. Բայց Սիմոն անունով մարդ մը կար՝ որ առաջուց ան քաղաքին մէջ
Էմոգութիւն կ'ընէր, ու Սամարացւոց ազգը կ'ապշեցնէր, Էիրեն համար ըսելով թէ մեծ մէկ մըն է.
10 Որ անոր ուշադրութիւն կու տային ամէնն ալ պզտիկէն մինչև մեծը և կ'ըսէին, Ասիկայ Աստուծոյ մեծ
11 [բսուած] զօրութիւնն է. Շատ ժամանակէ՝ի վեր կախարդութիւններով զանոնք ապշեցնելուն համար՝ իրեն ուշադրութիւն կու տա-
12 յին. Բայց երբոր Փիլիպպոսին հաւատացին՝ Որ Աստուծոյ թագաւորութեանը ու Յիսուս Քրիստոսի անունը վրայով կը քարոզէր, կը մկրտուէին թէ էրիկ մար-
13 դիկ և թէ կնիկ մարդիկ. Եւ Սիմոն ինքն ալ հաւատաց, ու մկրտուելով միշտ Փիլիպպոսի հետն էր. և տեսնելով ան նշանները ու մեծ զօրութիւնները որ
14 կ'ըլլային, կը զարմանար. Իսկ Երուսաղէմի մէջ եղող առաքեալները երբոր լսեցին թէ Սամարացիք Աստուծոյ խօսքը ընդուներ են, Պետրոսը ու Յովհաննէսը անոնց
15 խրկեցին. Որոնք իջնելով՝ աղօթք բրին անոնց համար Որ Սուրբ Հո-
16 գին առնեն. (Ինչու որ դեռ անոնց մէկուն վրայ իջած չէր, հապա միայն Յիսուսի անուանը Տէր Յիսուսի անու-
17 նովը մկրտուած էին.) Ան ա-

Գ Մն. ժա. 19,

Ը Ծն. իգ. 2, ծ. 10, բ Թագ. գ. 31,

Գլ. է. 57, Թ. 1, 13, 21, իր. 4, իզ. 10, 11, ա Կոր. ժե. 9, Գաղ. ա. 13, Փիլ. գ. 6, ա Տիմ. ա. 13,

Մաա. ժ. 23, Գլ. ժա. 19,

Գլ. գ. 5,

Մաա. ժգ. 17,

Գլ. ժգ. 6,

Գլ. ե. 36,

Գլ. ա. 3,

Գլ. բ. 38,

Գլ. ժԹ. 2,

Գլ. ժ. 48, ԺԹ. 5,

Մաա. իբ. 19, Գլ. բ. 38,

Գլ. գ. 6, ԺԹ. 6, Երբ. գ. 2,

Յամի Տեառն 34

տենք ձեռքերնին դրին անոնց վրայ ,
18 ու Սուրբ Հոգին կ'առնէին ։ Երբոր
տեսաւ Սիմոն թէ առաքեալները
անոնց վրայ ձեռք դնելով՝ Սուրբ
Հոգին կը տրուի , անոնց ստակ
19 մատուց ու ըսաւ , Ինծի ալ աս
իշխանութիւնը տուէք՝ որպէս զի
որուն վրայ ձեռք դնեմ , անիկայ
20 Սուրբ Հոգին առնէ ։ Բայց Պետրոս
ըսաւ անոր , Քու արծաթդ
քեզի հետ թող կորսուի , ինչու
որ [a]Աստուծոյ պարգեւը կարծեցիր
21 թէ [b]ստակով կ'առնուի ։ Դուն
աս բանին մէջ մասն ու բաժին
չունիս , ինչու որ քու սիրտդ Աս-
22 տուծոյ առջեւը շիտակ չէ ։ Ուս-
տի աս քու չարութենէդ զղջի
եկուր ու Աստուծոյ աղաչէ ,
[c]գուցէ ներուի քեզի քու սրտիդ
23 [d]խորհուրդը ։ Ինչու որ ես քեզ
[e]դառնութեան մաղձի մէջ եւ անի-
րաւութեան կապին մէջ կը տես-
24 նեմ ։ Սիմոն պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , [f]Դուք ինծի համար ա-
ղօթք ըրէք Տէրոջը , որ աս ձեր
բաներէն բան մը իմ վրաս չգայ ։
25 Անոնք ալ վկայութիւն տալով Աս-
տուծոյ խօսքը խօսելէն ետեւ , դար-
ձան Երուսաղէմ ։ Եւ Սամարացւոց
շատ գեղերուն մէջ աւետարանը
քարոզեցին ։

26 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Փիլիպ-
պոսին խօսեցաւ՝ ըսելով , Ելի՛ր ու
գնա՛ դուն հարաւային կողմը այն
ճամբան , որ Երուսաղեմէն դէպ 'ի
Գազա կ'իջնէ , որ անապատ տեղ
27 մըն է ։ Ան ալ ելաւ գնաց . եւ ահա
[g]Եթէովպացի ներքինի մարդ մը՝
Եթէովպացւոց Կանդակա թա-
գուհիին մէկ զօրաւորը , որ ինքը
անոր բոլոր գանձերուն վրայ էր , որ
[h]Երուսաղէմ եկեր էր երկրպագու-
28 թիւն ընելու . Եւ տունը ետ կը
դառնար , ու իր կառքը նստած՝
Եսայի մարգարէին գիրքը կը կար-
29 դար ։ Եւ Հոգին ըսաւ Փիլիպ-
պոսին , Մօտեցի՛ր եւ աս կառքին
30 քովը գնա ։ Փիլիպպոս ալ վա-
զելով մօտ գնաց՝ ու մտիկ կ'ընէր
որ Եսայի մարգարէին գիրքը կը
կարդար , եւ ըսաւ , Կարդացածդ
31 կը հասկընա՞ս արդեօք ։ Ան ալ
ըսաւ , Ինչպէ՞ս կրնամ հասկընալ ,
թէ որ մէկը ինծի չառաջնորդէ .
ու աղաչեց Փիլիպպոսին որ ելլէ
32 իր քովը նստի ։ Եւ գրքին մէջ
կարդացած տեղը աս էր ։ [i]Ոչխարի
պէս մորթուելու տարուեցաւ , ու
իր խուզողին առջեւը մունջ կեցող
գառնուկի պէս՝ անանկ իր բերանը
33 չբանար . Իր խոնարհութեանը
մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ ,
եւ անոր ազգատոհմը ո՞վ պիտի
պատմէ . ինչու որ անոր կեանքը
34 երկրէն կը վերցուի ։ Ներքինին
պատասխան տուաւ Փիլիպպոսին ու
ըսաւ , Կ'աղաչեմ քեզի , մարգա-
րէն որո՞ւ համար կ'ըսէ աս . իրե՞ն
համար թէ մէկ ուրիշի մը հա-
35 մար ։ Իսկ Փիլիպպոս իր բերանը
բացաւ , [j]եւ գրքին աս խօսքէն սկսե-
36 լով՝ Յիսուսը քարոզեց անոր ։ Ու
երբոր ճամբան կ'երթային ,
ջուրի մը քով եկան . ու ըսաւ
ներքինին , Ահա՛ ջուր , [k]ալ ի՞նչ
բան զիս կ'արգիլէ մկրտուելէն ։
37 [Եւ Փիլիպպոս ըսաւ անոր , [l]Եթէ
որ բու բոլոր սրտովդ կը հաւա-
տաս , կարելի է . անիկայ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ , [m]Կը հաւա-
տամ թէ Յիսուս Քրիստոս Որդի
38 Աստուծոյ է ։] Ու հրաման ըրաւ
որ կառքը կայնեցընեն . եւ երկուք-
նին ալ ջուրը իջան՝ Փիլիպպոս
ու ներքինին , եւ մկրտեց զանիկայ ։
39 Ու երբոր ջուրէն դուրս ելան ,
[n]Տէրոջը Հոգին յափշտակեց Փի-
լիպպոսը , եւ ալ ներքինին զանիկա
չտեսաւ , ու իր ճամբան կ'երթար
40 ուրախութեամբ ։ Բայց Փիլիպ-
պոս Ազովտոսի մէջ գտնուեցաւ .
ու պտըտելով բոլոր քաղաքներուն
աւետարան կը քարոզէր , մինչեւ որ
ինքը Կեսարիա եկաւ ։

ԳԼ. Թ.

1 Սօղոս Դամասկոս երթալու ճամբուն վրայ 4 գետինը կ'իյնայ , եւ կը տեսնէ զՅիսուս . 10 առաքելական պաշտօնին կը կանչուի , 18 եւ Անանիայէն կը մկրտուի . 20 համարձակ զՔրիստոս կը քարոզէ ։ 23 Հրէայք կը խորհին զանիկայ սպաննել . 29 Նմանապէս Յոյները . բայց Սօղոս անոնց ձեռքէն կը փախչի ։ 31 Եկեղեցին խաղաղութիւն կը վայելէ . Պետրոս կը բժշկէ Ենեա անուն անդամալոյծը ։ 36 եւ Տաբիթան կը յարուցանէ ։

1 [o]Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը ա-
շակերտներուն դէմ սպառնալիք
ու մահ փչելով՝ քահանայապետին
2 քովը գնաց . Եւ անկէ թուղթեր
ուզեց Դամասկոս ժողովարաննե-
րը տանելու , որ եթէ ան ճամբուն
հետեւողներ գտնելու ըլլայ , էրիկ
մարդիկ կամ կնիկ մարդիկ կապած
3 Երուսաղէմ բերէ ։ [p]Ու երբոր
կ'երթար ու Դամասկոսին մօտե-
ցաւ , յանկարծ իր բոլորտիքը եր-
4 կինքէն լոյս մը փայլատակեց . Եւ
ինքը գետինը իյնալով՝ մէկ ձայն
մը լսեց որ կ'ըսէր իրեն , Սաւո՛ւղ՝
Սաւուղ , [q]ինչո՞ւ զիս կը հալածես ։
5 Եւ անիկայ ըսաւ , Ո՞վ ես դուն՝
Տէ՛ր . եւ Տէրը ըսաւ , Ես եմ Յի-
սուսը՝ որ դուն կը հալածես . [r][s]դըր-
ժուար բան է քեզի խթանի դէմ
6 կից զարնել ։ Ան ալ դողով ու
ապշութեամբ ըսաւ , Տէ՛ր [t]ի՞նչ
7 կ'ուզես որ ընեմ ։ Եւ Տէրը ըսաւ

Margin (left): [a] Գլ. բ. 38. ժ. 45. ժա. 17. [b] Մատ. ժ. 8. Տես զ Թագ. ե. 16. [c] Դան. դ. 27. բ Տիմ. բ. 25. [d] Եբր. ժբ. 15. [e] Ծն. ի. 7. 17. Եւ. ը. 8. Թուոց. իա. 7. գ Թագ. ժգ. 6. Յոբ. իբ. 8. Յակ. ե. 16. [g] Սոփ. գ. 10. [h] Յով. ժբ. 20. [i] Եսա. ծգ. 7. 8.

Margin (right): Յամի Տեառն 34. [j] Ղուկ. իդ. 27. Գլ. ժբ. 28. [k] Գլ. ժ. 47. [l] Մատ. իբ. 19. Մար. ժզ. 16. [m] Մատ. ժզ. 16. Յով. զ. 70. թ. 35. 38. ժա. 27. Գլ. թ. 20. ա Յով. դ. 15. ե. 5. 13. [n] գ Թագ. ժբ. 12. դ Թագ. բ. 16. Եզեկ. գ. 12. 14. Յամի Տ. 35. [o] Գլ. ը. 3. Գաղ. ա. 13. ա Տիմ. ա. 13. [p] Գլ. իբ. 6. իզ. 12. ա Կոր. ժե. 8. [q] Մատ. իե. 40. [r] Գլ. ե. 39. [s] Ոտնահարել. [t] Ղուկ. գ. 10. Գլ. բ. 37. ժզ. 30.

Յամի Տեառն 35

անոր", Ելի՛ր ու քաղաքը մտիր,
և քեզի պիտի զրուցուի ինչ որ
պարտիս ընել. Իսկ ան մարդիկը
որ իր հետը կ'երթային, ապշած
կեցեր էին, ձայնը միայն կը լսէին,
8 բայց մէկը չէին տեսներ։ Եւ
Սօղոս գետնէն ելաւ, ու բաց աչ-
քերով մէկը չէր տեսներ. ուստի
անոր ձեռքէն բռնեցին ու Դա-
9 մասկոս մտցուցին։ Եւ երեք օր
կեցաւ առանց տեսնելու, և ոչ
կերաւ, ոչ ալ խմեց։
10 Ու Անանիա անունով աշակերտ
մը կար Դամասկոսի մէջ. և Տէրը
տեսիլքի մէջ անոր ըսաւ, Անա-
նիա. ան ալ ըսաւ, Տէ՛ր՝ ահա
11 հոս եմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր,
Ելի՛ր ու գնա՛ ան փողոցը որ Ուղիղ
կ'ըսուի, և հոն Յուդային տանը
մէջ փնտռէ՛ Սօղոս անունով Տար-
սոնացի մը. վասն զի ահա անիկայ
12 աղօթք կ'ընէ. Ու տեսիլքի մէջ
մարդ մը տեսաւ Անանիա անունով՝
ներս մտած և ձեռքը իր վրայ դը-
13 րած, որ տեսնէ։ Անանիա ալ
պատասխան տուաւ, Տէ՛ր՝ շատե-
րէն լսեցի ան մարդուն համար թէ
որչափ չարիքներ ըրաւ քու սուր-
14 բերուդ Երուսաղէմի մէջ. Եւ հոս
ալ քահանայապետներէն իշխա-
նութիւն ունի կապելու ան ամէնը,
15 որ քու անունդ կը կանչեն։ Եւ
Տէրը ըսաւ անոր, Գնա՛ դուն, ինչու
որ անիկայ ինծի ընտիր աման
մըն է, իմ անունս կրելու հեթա-
նոսներուն ու թագաւորներուն և
16 Իսրայէլի որդւոցը առջեւ. Քանզի
ես անոր պիտի ցուցընեմ թէ որ-
չափ պէտք է իրեն իմ անունս
17 համար նեղութիւն կրել։ Եւ Ա-
նանիա գնաց ու ան տունը մտաւ,
և ձեռքերը անոր վրայ դնելով
ըսաւ, Սաւուղ եղբայր՝ Տէրը զիս
խրկեց, ան Յիսուսը որ ճամբուն
մէջ քեզի երեցաւ երբոր կու գայիր,
որպէս զի տեսութիւնդ ստանաս,
18 ու Հոգւով Սրբով լեցուիս։ Եւ
շուտ մը անոր աչքերէն թեփերու
պէս բաներ ինկան. և իսկոյն տե-
19 սաւ, ու ելաւ մկրտուեցաւ. Եւ կե-
րակուր ուտելով ոյժը վրան եկաւ,
ու քանի մը օր Դամասկոսի մէջ
եղող աշակերտներուն հետը կեցաւ։
20 Եւ անմիջապէս ժողովարաննե-
րուն մէջ կը քարոզէր Յիսուսը,
թէ անիկայ է Աստուծոյ Որդին։
21 Եւ ամէն լսողները մեծապէս զար-
մացեր էին, ու կ'ըսէին, Անիկայ
ան չէ՞, որ Երուսաղէմի մէջ կը կոր-
ծանէր անոնք որ աս անունը կը
կանչէին. և հոս ալ ան բանին հա-
մար եկած էր, որ անոնք կապած
22 քահանայապետներուն տանի։ Բայց
Սօղոս՝ ալ աւելի կը զօրանար, և
Դամասկոսի մէջ բնակող Հրեա-
ները կը պապանձեցընէր, ապա-
ցուցանելով թէ Քրիստոսը ասի-
23 կայ է։ Ու շատ օրեր անցնելէն
ետքը՝ Հրէաները խորհուրդ ըրին
24 որ անիկայ սպաննեն։ Բայց Սօ-
ղոսին յայտնուեցաւ անոնց նեն-
գութիւնը. և ցորեկ ու գիշեր
դռները կը պահէին որ անիկայ
25 սպաննեն։ Իսկ աշակերտները գի-
շերով առին զանիկայ, ու զամ-
բիւղով մը կախելով պատէն վար
իջեցուցին։
26 Երբոր Սօղոս Երուսաղէմ եկաւ,
կը ջանար աշակերտներուն յարե-
լու, բայց ամէնն ալ կը վախնա-
յին անկէ, չհաւատալով թէ անի-
27 կայ աշակերտ էր։ Բայց Բառնա-
բաս անիկայ առնելով առաքեալ-
ներուն տարաւ, ու պատմեց անոնց
թէ ինչպէս ճամբուն վրայ Տէրը
տեսաւ, և թէ անոր հետ խօսեցաւ,
և թէ ինչպէս Դամասկոսի մէջ
համարձակ քարոզեց Յիսուսի ա-
28 նունովը։ Ու Երուսաղէմի մէջ
անոնց հետ կը մտնէր ու կ'ելլէր,
Տէր Յիսուսի անունովը համար-
29 ձակ քարոզելով։ Նաև ‡Հելլե-
նացելոց դէմ կը խօսէր և վիճաբա-
նութիւն կ'ընէր. Հանոնք ալ կը
30 փնտռէին անիկայ սպաննել։ Իսկ
եղբայրները իմանալով՝ զանիկայ
Կեսարիա իջեցուցին, և անկէ Տար-
սոն խրկեցին զանիկայ։
31 Ան ատենը եկեղեցիները բոլոր
Հրէաստանի և Գալիլեայի ու Սա-
մարիայի մէջ խաղաղութիւն ունե-
ցան, և շինութիւն կ'ընդունէին,
ու Տէրոջը երկիւղովը և Հոգւոյն
Սրբոյ մխիթարութեամբը քալելով
կ'աճէին։
32 Ու երբոր Պետրոս ամէն տեղ կը
պտըտէր, Լիւդդեա բնակող սուր-
33 բերուն քով ալ իջաւ։ Եւ հոն
մէկ մարդ մը գտաւ, որուն անունը
Ենեա էր, ութը տարիէ 'ի վեր
34 մահիճը պառկած անդամալոյծ. Եւ
ըսաւ անոր Պետրոս, Ենեա՛ Յի-
սուս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ.
ելի՛ր ու քու անկողինդ շինէ՛. ան
35 ալ շուտ մը ելաւ։ Եւ Լիւդ-
դեայի ու Սարոնի մէջ բնակողնե-
րուն ամէնը անիկայ տեսան, ու
36 Տէրոջը դարձան։ Եւ Յոպպէի
մէջ աշակերտ եղած կնիկ մը կար՝
անունը Տաբիթա, (որ թարգ-
մանուելով Այծեմնիկ կ'ըսուի.)
անիկայ լեցուած էր բարի գործքե-
րով ու ողորմութիւններով, որ ին-
37 քը կ'ընէր։ Ու եղաւ որ ան օրերը
ինքը հիւանդացաւ ու մեռաւ.
լուացին անիկայ և վերի սենեակ

Յամի Տեառն 35

Դան. Ժ. 7. Տես Գլ. ԻԲ. 9. ԻԶ. 13.
Գլ. ԻԲ. 12.
Գլ. ԻԱ. 39. ԻԲ. 3.
Հմր 1.
Հմր 21. Գլ. Է. 59. ԻԲ. 16. Ա Կոր. Ա. 2. Բ Տիմ. Բ. 22.
Գլ. ԺԳ. 2. ԻԲ. 21. ԻԶ. 17. Հռով. Ա. 1. Ա Կոր. ԺԵ. 10. Գաղ. Ա. 15. Եփե. Գ. 7. 8. Ա Տիմ. Բ. 7. Բ Տիմ. Ա. 11.
Հռով. Ա. 5. ԺԱ. 13. Գաղ. Բ. 7. 8.
Գլ. ԻԵ. 22. 23. ԻԳ. 1.
Գլ. Ի. 23. ԻԱ. 11. Բ Կոր. ԺԱ. 23.
Գլ. ԻԲ. 12. 13.
Գլ. Ը. 17.
Գլ. Բ. 4. Դ. 31. Ը. 17. ԺԳ. 52.
Գլ. ԻԲ. 20.
Գլ. Ը. 37.
Գլ. Բ. 3. Հմր 1. Գաղ. Ա. 13. 23.

Յամի Տեառն 35

Գլ. ԻԳ. 28.
Յա. Տ. 37
Գլ. ԻԳ. 12. ԻԵ. 3. Բ Կոր. ԺԱ. 26.
Բ Կոր. ԺԱ. 32.
Յես. Բ. 15. Ա Թագ. ԺԹ. 12.
Գլ. ԻԲ. 17. Գաղ. Ա. 17. 18.
Գլ. Դ. 36. ԺԳ. 2.
Հմր 20. 22.
Գաղ. Ա. 18.
Գլ. Զ. 1. ‡ Յն՝ Հելլենախօս Հրէից
Հմր 23. Բ Կոր. ԺԱ. 26.
Տես Գլ. Ը. 1.
Յա. Տ. 38
Գլ. Ը. 14.
Գլ. Գ. 6. 16. Դ. 10.
Ա Մն. Ե. 16.
Գլ. ԺԱ. 21.
Ա Տիմ. Բ. 10. Տիտ. Գ. 8.
Գլ. Ա. 13.

Ցամի Տեառն 38

38 մը դրին , ու Լիւդդեա Յոպպէին մօտ էր . ուստի աշակերտները լսելով թէ Պետրոս հոն է , անոր երկու մարդ խրկեցին , աղաչելով
39 որ չուշանայ իրենց գալու : Պետրոս ալ ելաւ անոնց հետը եկաւ . ու երբոր եկաւ , վերի սենեակը հանեցին զանիկայ . և բոլոր որբևարիները անոր բոլորտիքը կայնեցան , կու լային ու կը ցուցընէին ան բաճկոնները և հանդերձները որ կ'ընէր Դայթեաիկ , քանի որ իրենց
40 հետն էր : Պետրոս ալ համրնը դուրս հանելով՝ ծունկի վրայ եկաւ ու աղօթք ըրաւ , և դէպ ՚ի մարմինը դառնալով՝ ըսաւ , Տաբիթա՛ ելիր կայնէ . ան ալ իր աչքերը բացաւ , ու Պետրոսը տեսնելով՝
41 ել՝՝ շիտակ նստաւ : Ինքն ալ ձեռքը անոր տուաւ , ու վերցուց զանիկայ . և սուրբերը ու որբևարիները կանչելով՝ ՚՚՚

կը մտնէր, Կոռնելիոս անոր դիմա-
ցը ելաւ, ու անոր ոտքը իյնալով
26 երկրպագութիւն կ'ընէր ։ Բայց
Պետրոս անիկայ կանգնեցուց ու
ըսաւ, ³Ելի՛ր կայնէ. ես ինքնս ալ
27 մարդ եմ ։ Եւ անոր հետը խօսակ-
ցելով ներս մտաւ, ու շատ
28 մարդիկ ժողվուած գտաւ. Եւ ը-
սաւ անոնց, Դուք գիտէք թէ
!ինչպէս ապօրինաւոր բան է Հրէ-
այ մարդու մը օտարազգիի հետ
հաղորդակցութիւն ընելը կամ ա-
նոր մօտենալը. բայց ˢԱստուած
ինծի ցուցուց որ մարդիկներէն մէ-
կուն պիղծ կամ անմաքուր չըսեմ ։
29 Անոր համար ես ալ որ կանչուեցայ՝
առանց դէմ խօսելու եկայ. բայց
հիմա կը հարցընեմ, ի՞նչ բանի
30 համար զիս կանչեցիք ։ Կոռնելիոս
ալ ըսաւ, Չորս օր առաջ մինչև
աս ժամս ծոմ կը պահէի, ու ժամը
իններին տանս մէջ աղօթք կ'ընէի.
և ահա ʲմարդ մը կայնեցաւ առջևս ու
ˡփայլուն հանդերձներով
31 ըսաւ, Կոռնելի՛ոս ʳքու աղօթքդ
լսուեցաւ, ʳև քու ողորմութիւն-
ներդ Աստուծոյ առջևը յիշուե-
32 ցան. Ուստի ˢՅոպպէ խրկէ Յոպպէ,
ու կանչէ Սիմոնը՝ որ Պետրոս ալ
կ'ըսուի, անիկայ ծովուն մօտ
Սիմոն ˡմորթագործ կաշի բանողի մը
տանը մէջ իբրև հիւր կը կենայ. որ
երբոր գայ, քեզի պիտի խօսի ։
33 Ուստի անմիջապէս ˢքեզի խրկեցի
քեզի, դուն ալ աղէկ ըրիր որ
եկար. և հիմա մենք ամէնքս Աս-
տուծոյ առջևը կեցեր ենք լսելու
ան ամէն բաները, որ Աստուծմէ
հրամայուած է քեզի ։

34 Պետրոս իր բերանը բացաւ ու
ըսաւ, ʲՃշմարտութեամբ կը հաս-
կընամ որ Աստուծոյ քովը աչառու-
35 թիւն չկայ. ˣՀապա ամէն ազգի
մէջ ան որ անկէ կը վախնայ ու
արդարութիւն կը գործէ, անոր
36 ընդունելի է ։ Ան խօսքը ˣ Իս-
րայէլի որդւոցը խրկեց Աստուած
ˡխաղաղութիւն քարոզելու Յի-
սուս Քրիստոսի ձեռքովը, (ˢան
37 կայ է ամենուն Տէրը.) Դուք
աղէկ գիտէք ան բանը, որ բոլոր
Հրէաստանի մէջ եղաւ ˡԳալիլեա-
յէն սկսած՝ ան մկրտութենէն
38 ետև որ Յովհաննէս քարոզեց. Յի-
սուսը որ Նազարեթէն էր, ˡոր
Աստուած զանիկայ օծեց Սուրբ Հո-
գիով և զօրութիւնով, որ պտըր-
տեցաւ բարիք ընելով ու Սա-
տանայէն բոլոր տանջուածները
բժշկելով, քանզի Աստուած իր
39 հետն էր ։ ˡԵւ մենք վկայ ենք ան
ամէն բաներուն որ բրաւ Հրէա-
տանի երկրին մէջ ու Երուսաղէմի
մէջ, ˢորն որ փայտէն կախած
40 սպաննեցին ալ ։ ˡԱստուած զա-
նիկայ երրորդ օրը յարուց, և
41 յայտնի ըրաւ զանիկայ, ˣՉէ թէ
բոլոր ժողովուրդին, հապա մեզի
առաջուց Աստուծմէ վկայ ըլլալու
ընտրուածներուս, ʳոր մենք իրեն
հետ կերանք ու խմեցինք ˡանոր
մեռելներէն յարութիւն առնելէն
42 ետքը ։ ˢԵւ ինքը պատուիրեց մե-
զի որ ժողովուրդին քարոզենք ու
վկայութիւն տանք, ˡթէ անիկայ
է Աստուծմէ սահմանուած ˡկեն-
դանիներուն ու մեռելներուն Դա-
43 տաւորը ։ ˡԱնոր կը վկայեն բոլոր
մարգարէները ˡթէ ամէն իրեն հա-
ւատացողները իր անունովը մեղաց
թողութիւն կ'առնեն ։

44 Ու երբոր Պետրոս աս խօսքերը
կը խօսէր, ˡՀոգին Սուրբ իջաւ
ամենուն վրայ, որոնք խօսքը կը
45 լսէին ։ Եւ ˡթլփատուածներէն
եղող հաւատացեալները՝ որոնք
Պետրոսին հետը եկած էին, զար-
մացան ˡոր հեթանոսներուն վրայ
ալ Հոգւոյն Սրբոյ պարգևը կը
46 լեցուէր ։ Քանզի կը լսէին ա-
նոնցմէ որ ˡօտար լեզուներով կը
խօսէին, և զԱստուած կը փառա-
47 ւորէին ։ Ան ատենը Պետրոս պա-
տասխան տուաւ, Կրնա՞յ մէկը
ջուրը արգիլել որ ասոնք չմկըր-
տուին, որոնք Հոգին Սուրբն ալ
48 ընդունեցին ˡմեզի պէս ։ ˡՈւ
հրամայեց որ ˡոր Տէրոջը անու-
նովը մկրտուին. ան ատենը իրեն
աղաչեցին որ քանի մը օր հոն մնայ ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Պետրոս հեթանոսներուն մէջ մտնելուն հա-
մար ամբաստանուած ըլլալով՝ 5 իր իրաւուն-
քը կը ցուցընէ. 18 որ ընդունելի կ'ըլլայ ։
19 Աւետարանը կը տարածուի Փիւնիկէ՝ Կիպ-
րոս և Անտիոք. ու Բառնաբաս կը խրկուի
հաւատացեալները հաստատելու ։ 26 Աշա-
կերտները նախ և առաջ Անտիոքի մէջ Քրիս-
տոնեայ կ'անուանուին. 27 անոնք օգնութիւն
կը խրկեն Հրէաստան սովի ժամանակ ։

1 Եւ առաքեալները ու եղբայրները
որ Հրէաստանի կողմերն էին,
լսեցին որ հեթանոսներն ալ Աս-
2 տուծոյ խօսքը ընդունեցեր են ։ Ու
երբոր Պետրոս Երուսաղէմ ելաւ,
ˡթլփատուածներէն եղողները անոր
3 հետ կը վիճէին, Ու կ'ըսէին թէ
ˡԴուն անթլփատ մարդոց քովը մը-
տար, ˡև անոնց հետ հաց կերար ։
4 Պետրոս ալ սկսաւ ˡկարգով
5 պատմել անոնց, ու ըսաւ, ˡԵս
Յոպպէ քաղաքը աղօթք կ'ընէի,
ու մտքի յափշտակութեան մէջ
տեսիլք մը տեսայ. մէկ աման մը
մեծ կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն եր-
կինքէն կախուած իջաւ, ու մինչև
6 ինծի հասաւ. Որուն վրայ աչքս

Ցամք Տեառն 41

ˢ Գլ. ժդ. 14 ։ Յայտ. ժթ. 10 ։ իբ. 9 ։
ˡ Յոհ. դ. 9 ։ ժը. 28 ։ Գլ. ժա. 3 ։ Գաղ. բ. 12 ։ 14 ։ ˢ Գլ. ժե. 8 ։ 9 ։ Եփե. գ. 6 ։
ʲ Գլ. ա. 10 ։ ˡ Մատ. իը. 3 ։ Մար. ժզ. 5 ։ Ղու. իդ. 4 ։ ʳ Հմր 4 ։ Ճ ։ Դան. ժ. 12 ։
ʳ Եբր. զ. 10 ։ ʲ Բ Օր. ժ. 17 ։ Բ Մն. ժթ. 7 ։ Յոբ. լդ. 19 ։ Հռով. բ. 11 ։ Գաղ. բ. 6 ։ Եփե. զ. 9 ։ Կող. գ. 25 ։ Ա Պետ. ա. 17 ։
ˣ Գլ. ժե. 9 ։ Հռով. բ. 13 ։ 27 ։ գ. 22 ։ 29 ։ ժ. 12 ։ 13 ։ Ա Կոր. ժբ. 13 ։ Գաղ. գ. 28 ։ Եփե. բ. 13 ։ 18 ։ գ. 6 ։
ˡ Եսա. ծէ. 19 ։ Եփե. բ. 14 ։ 16 ։ 17 ։ Կող. ա. 20 ։
ˢ Մատ. իը. 18 ։ Հռով. ժ. 12 ։ Ա Կոր. ժե. 27 ։ Եփե. ա. 20 ։ 22 ։ Ա Պետ. գ. 22 ։ Յայտ. ժէ. 14 ։ ժթ. 16 ։
ˡ Ղու. դ. 14 ։ ˡ Ղու. դ. 18 ։ Գլ. բ. 22 ։ դ. 27 ։ Եբր. ա. 9 ։ ˡ Յոհ. գ. 2 ։ ˡ Գլ. բ. 32 ։

Ցամք Տեառն 41

ˢ Գլ. ե. 30 ։ ˡ Գլ. բ. 24 ։ ˣ Յոհ. ժդ. 17 ։ 22 ։ Գլ. ժգ. 31 ։ ʳ Ղու. իդ. 30 ։ 43 ։ Յոհ. իա. 13 ։ ˢ Մատ. իը. 19 ։ 20 ։ Գլ. ա. 8 ։ ˡ Յոհ. ե. 22 ։ 27 ։ Գլ. ժէ. 31 ։ ˡ Հռով. ժդ. 9 ։ 10 ։ Բ Կոր. ե. 10 ։ Բ Տիմ. դ. 1 ։ Ա Պետ. դ. 5 ։ ˡ Եսա. ծգ. 11 ։ Երեմ. լա. 34 ։ Դան. թ. 24 ։ Միք. է. 18 ։ Զաք. ժգ. 1 ։ Մալ. դ. 2 ։ Գլ. իզ. 22 ։ ˡ Գլ. ժե. 9 ։ իզ. 18 ։ Հռով. ժ. 11 ։ Գաղ. գ. 22 ։ ˡ Գլ. դ. 31 ։ բ. 15 ։ 16 ։ 17 ։ ժա. 15 ։ ˡ Հմր 23 ։ ˡ Գլ. ժա. 18 ։ Գաղ. գ. 14 ։ ˡ Գլ. ժա. 17 ։ ժե. 8 ։ 9 ։ Հռով. ժ. 12 ։ ˡ Ա Կոր. ա. 17 ։ ˡ Գլ. բ. 38 ։ ը. 16 ։

ˡ Գլ. ժ. 45 ։ Գաղ. բ. 12 ։ ˡ Գլ. ժ. 28 ։ Գաղ. բ. 12 ։ ˡ Ղու. ա. 3 ։ ˡ Գլ. ժ. 9 ։

Ցամի Տեառն 41

անկեր կը նայէի , և տեսայ երկրի չորքոտանիները ու գազանները և սողունները ու երկնից թռչուն-
7 ները : Եւ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ինծի , Ելի՛ր Պետրոս՝ մորթէ՛
8 ու կեր : Բայց ես ըսի , Քա՛ւ լեցի՛ Տէր , ինչու որ պիղծ կամ անմաքուր բան մը անկնէն մտած
9 չէ իմ բերանս : Պատասխան տուաւ ինծի երկրորդ անգամ ՝ն ձայնը երկինքէն , Ան որ Աստուած մաք-
10 րեց , դուն պիղծ մի՛ սեպեր : Ա՛ս իրեք անգամ եղաւ , ու նորէն բո-
11 լորը երկինքը քաշուեցաւ : Եւ ահա իսկոյն իրեք մարդ կեսարիա-
ՂՑՀ . ԺԳ . 13 ՝ ԳԼ . Ժ . 19 ՝ ԺԵ . 7 ՝
12 յէն ինծի խրկուած՝ Է՝ն իմ եղած տանս առջեր կեցան : ՂՀոգին ալ ինծի ըսաւ որ անոնց հետը երթամ առանց խղճահարութեան . Ե՛ս վեց եղբայրներն ալ ինծի հետ
ԻԳԼ . Ժ . 23 ՝ գացին , ու մտանք ան մարդուն
ԸԳԼ . Ժ . 30 ՝ 13 տունը : Ընդ անիկայ մեզի պատ-
մեց թէ ինտոր իր տանը մէջ հրեշ-
տակը տեսաւ՝ որ կայներ էր և ինրն կ'ըսէր , Մարդ խրկէ Ցոպպէ՝ ու կանչէ Սիմոնը որ Պետրոս ալ
14 կը կոչուի . Որ ան քեզի խօսքեր պիտի խօսի , որոնցմով փրկուիս
15 դուն և քու բոլոր տունդ : Ու երբոր սկսայ խօսիլ , Հոգին Սուրբ
Բ ԳԼ . Բ . 4 ՝ անոնց վրայ իջաւ , ինչպես որ ա-
16 ռաջուց մեր վրայ ալ : Ան առնիր յիշեցի Տէրոջը խօսքը որ կ'ըսէր ,
Ժ Մաա . Գ . 11 ՝ Ցովհաննէս ջրով մկրտեց , Բայց դուք Սուրբ Հոգիով պիտի մկրը-
ՑՀ . ա . 26 ՝ 33 ՝ ԳԼ . ա . 5 ՝ ԺԹ . 4 ՝
17 տուիք : Ուստի թէ որ Աստուած ինչպէս որ մեզի ալ , երբոր Ցեր
Ի ես . խդ . 3 ՝ Ցովել . բ . 28 ՝ գ . 18 ՝ Յիսուս Քրիստոսի հաւատացին ,
Ես ո՞վ էի որ կարենայի Աստուծոյ
ԼԳԼ . Ժե . 8 ՝ 9 ՝ 18 դէմ դնել : Ան բաները լսելով
Է ԳԼ . Բ . 1 ՝ ձայներին կտրեցին , և Աստուած
Ը ԳԼ . Ժ . 47 ՝ Ժ Հռով . Ժ . 12 ՝ 13 ՝ Ժե . 9 ՝ 16 ՝ կը փառաւորէին ու կ'ըսէին , Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ կենաց համար ապաշխարութիւն տուաւ :
Ի ԳԼ . Բ . 1 ՝ 19 Եւ Ստեփաննոսին հետ ը վրայ եկած նեղութենէն ցիրուցան եղածները մինչև Փիւնիկէ ու Կիպրոս և Անտիոք հասան , ու Ա՛կու-
մը Աստուծոյ խօսքը չէին խօսեր ,
*Ա՛ն Ե Ցունաց 20 միայն թէ Հրեաներուն : Բայց անոնցմէ ոմանք Կիպրացի և Կիւրենացի մարդիկ էին , որոնք երբոր Անտիոք մտան *Հելլենացիներուն ալ կը խօսէին՝ Տէր Յիսուսը քարոզելով ,
ՀՂ . ա . 66 ՝ ԳԼ . Բ . 47 ՝ 21 Ու Տէրոջը ձեռքը անոնց հետ էր ,
Յ ԳԼ . Թ . 35 ՝ և բազմաթիւ մարդիկ հաւատալով
Ցա . Տ . 42 ՝ 22 Ղ Տէրոջը դարձան : Եւ անոնց վրա-
ՂԳԼ . ԺԲ . 27 ՝ յով ժո լուրը Երուսաղէմի Եկեղեցիին ականջը հասաւ . ու Ղբառնաբասը խրկեցին որ մինչև Անտիոք
23 երթայ . Որ երբոր եկաւ և Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ , ուրախացաւ , ու կը յորդորէր ամէնն ալ որ յօժար սրտով Տէրոջը հետ
24 մնան . Քանզի ինքը բարի մարդ էր , ու Սուրբ Հոգիով և հաւատքով լեցուն . ու Տէրոջը
25 շատ ժողովուրդ աւելցաւ : Ետքը Բառնաբաս Ցարսոն երթալ Սողոսը փնտռելու , և զանիկայ գտնելով՝
26 Անտիոք բերաւ : Ու եղաւ որ ա-
նոնք լման տարի մը Եկեղեցիին հետ մկտեղ ժողովուելով , շատ ժողովուրդի սորվեցուցին . ու պինտ ա-
ռաջ Անտիոքի մէջ աշակերտները Քրիստոնեայ անուանեցան :
ՂԳԼ . Բ . 17 ՝ ԺԳ . 1 ՝ ԺԵ . 32 ՝ Խա . 9 ՝ ա Կոր . Ժբ . 28 ՝ Եփես . Գ . 11 ՝ Ա ԳԼ . Խա . 10 ՝
27 Ան օրերը Երուսաղէմէն Ղ մարգա-
28 րէներ իջան Անտիոք : Եւ անոնց-
մէ մէկը Ագաբոս անունով՝ ելաւ իմացուց Հոգիին զօրութեամբը թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհ , որ և եղաւ կղօդիոսին
ՂՀռով . Ժե . 26 ՝ ա Կոր . ԺԳ . 1 ՝ Բ Կոր . Թ . 1 ՝ 29 օրերը : Եւ աշակերտները որոշե-
ցին որ իրենցմէ ամէն մէկը ձեռքին եկածին չափ Հրէաստանի մէջ բը-
նակող եղբայրներուն Ղօդնութիւն
Ցա . Տ . 44 ՝ 30 խրկեն . Ո՛ր կատարեցին ալ , ներ-
ԳԳԼ . Ժբ . 25 ՝ կնելով խրկելով Բառնաբասին ու Սողոսին ձեռքովը :

ԳԼ . ԺԲ

1 Հերովդէս Թագաւորը կը հալածէ քրիստոնեաները . Ցակոբոսը կը սպաննէ , և Պետրոսը բանտը դնել կու տայ . օրուն համար եկեղեցին աղօթք ընելով . Տէրոջ Հրեշտակը կ'ազատէ զանիկայ : 20 Հերովդէս իր հպարտութեամբը Աստուծոյ վայելուչ եղած պատիւը իրեն առնելով՝ Տէրոջը հրեշտակէն կը զարնուի , և չարաչար կը մեռնի : 24 Ընոր մեծնալէն ետև Աստուծոյ խօսքը յաջողութեամբ կը տարածուի :

1 Ան ատենները Հերովդէս Թագաւորը ձեռք զարկաւ եկեղեցիէն
2 մէկ քանիները չարչարելու : Եւ
Ցովհաննէսին եղբայրը Ցակոբոսը
Մաա . Գ . 21 ՝ Ի . 23 ՝ 3 սրով սպաննեց : Ու տեսնելով որ Հրէաներուն հաճելի է , անոր վրայ
Բ Եզ . Ժբ . 14 ՝ 15 ՝ Իգ . 15 ՝ Ցօհ . Ի . 18 ՝ Պետրոսն ալ բռնեց . Ու բազար-
4 ջակերաց օրերն էին : Ը Զանիկայ
երբոր բռնեց՝ բանտը դրաւ , և չորս կարգ չորսական զինուորներու յանձնեց որ պահեն , և կ'ուզէր զատկէն ետև ժողովուրդին հանել
5 զանիկայ : Ուստի Պետրոս բանտին մէջը պահուած էր , բայց եկեղեցին անդադար աղօթք կ'ընէր Աստու-
6 ծոյ անոր համար : Ու երբոր Հե-
րովդէս ուզեց անիկայ դուրս բերել , ան գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու մէջտեղը կը քնանար՝ երկուքն շղթաներով կապուած . ու պահապանները դրանը առջեր բանտը կը
7 պահպանէին : Եւ ահա Տ Տէրոջը Տ ԳԼ . Ժ . 19 ՝ հրեշտակը Է՝ն վրան կայնեցաւ , և ու տանը մէջ լոյս մը ծագեց , և Պետրոսին կողը խթելով՝ արթընց-

Յամի Տեառն 44

ցուց զանիկայ , ու ըսաւ , Շուտով
ելիր . ու շղթաները անոր ձեռքե-
8 րէն վար ինկան ։ Եւ հրեշտակը ը-
սաւ անոր , Գօտիդ կապէ ու հո-
ղաթափներդ ոտքդ հագիր ։ անի-
կայ ալ այնպէս ըրաւ . և ըսաւ ա-
նոր , Հանդերձդ վրադ առ ու եկուր
9 իմ ետեւէս ։ Ան ալ ելլելով անոր
ետեւէն կ'երթար , և չէր գիտեր
թէ ան հրեշտակէն եղած բանը ի-
րաւ է , հապա կը կարծէր թէ տե-
10 սիլք կը տեսնէ ։ Ու երբոր անոնք
առաջին ու երկրորդ պահապաննե-
րէն անցան , եկան մինչև երկաթի
դուռը , որ քաղաքին մէջը կը հա-
նէր , և որ ան ինքիրմէ բացուեցաւ
անոնց . և դուրս ելլելով՝ մէկ փողոց
մը անցան , հրեշտակն ալ իսկոյն
11 անկէ զատուեցաւ ։ Ու Պետրոս
ինքզինքին գալով ըսաւ , Հիմա
ճշմարտապէս գիտեմ որ Տէրը իր
հրեշտակը խրկեց , և ազատեց զիս
Հերովդէսին ձեռքէն ու Հրէից
ժողովուրդին բոլոր ակնկալութե-
12 նէն ։ Եւ մտածելով՝ եկաւ Մար-
կոս ըսուած Յովհաննէսին մօրը
Մարիամին տունը , ուր որ շատերը
13 ժողվուած աղօթք կ'ընէին ։ Եւ
դրան դուրսի դուռը որ զարկաւ ,
Հռովդէ անունով աղախին մը գնաց
14 ականջ դնելու . Ու երբոր Պետրո-
սին ձայնը ճանչցաւ , ուրախութե-
նէն դուռը չբացաւ , հապա ներս
վազելով պատմեց թէ Պետրոս
15 դրանը առջևը կայներ է ։ Իսկ ա-
նոնք ըսին անոր , Խենթեցեր ես .
բայց ինքը կը պնդէր թէ անանկ է .
անոնք ալ կ'ըսէին , Անոր հրեշ-
16 տակը պիտի ըլլայ ։ Սակայն Պետ-
րոս անդադար կը զարնէր . ու եր-
որ բացին , զինքը տեսնելով ապշե-
17 ցան ։ Բայց անիկայ ձեռքով նը-
շան կ'ընէր անոնց որ լուռ կենան ,
ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս Տէ-
րը զինքը բանտէն հանեց , և ըսաւ ,
Ասիկայ Յակոբոսին ու եղբայրնե-
րուն պատմեցէք . և ելաւ ուրիշ
18 տեղ գնաց ։ Ու երբոր առտու ե-
ղաւ , մեծ խռովութիւն կար զի-
նուորներուն մէջը թէ արդեօք ի՞նչ
19 եղաւ Պետրոս ։ Հերովդէս ալ
երբոր ուզեց զանիկայ ու չգտաւ ,
պահապաններուն հարցուփորձ ը-
նելով՝ հրաման ըրաւ որ սպան-
նուին . և ինքը Հրէաստանէն Կե-
սարիա իջաւ , ու հոն կը կենար ։
20 Եւ Հերովդէս խիստ թշնամացած
էր Տիւրացիներուն ու Սիդոնացի-
ներուն հետ . անոնք ալ միաբան
հաւանութեամբ իրեն եկան , ու
թագաւորին Բղաստոս սենեկապե-
տը համոզելով՝ հաշտութիւն կը
խնդրէին . (ինչու որ իրենց երկի-
րը թագաւորին երկրէն ապրուստ
21 կ'առնէր ։ Եւ մէկ որոշուած օր
մը Հերովդէս թագաւորական հան-
դերձը հագած ու ատեանը նստած՝
անոնց ատենաբանութիւն կ'ընէր ։
22 Ժողովուրդն ալ կ'աղաղակէր թէ
Աստուծոյ ձայն է , ու չէ
23 թէ մարդու ։ Եւ իսկոյն Տէրոջը
հրեշտակը զանիկայ զարկաւ , Աս-
տուծոյ փառք չտալուն համար . և
որդնալից ըլլալով մեռաւ ։
24 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու
25 կը շատնար ։ Եւ Բառնաբաս ու
Սօղոս երբոր իրենց պաշ-
տօնը լմնցուցին՝ Երուսաղէմէն
դարձան , Մարկոս ըսուած Յով-
հաննէսն ալ հետերնին առնելով ։

Ե Սաղ. ԾԴ. 1 ։ ՂԳ. Ժ. 3 ։ 17 ։ Ժա. 5 ։ Ե Գլ. Ժզ. 26 ։ Է Սաղ. ԼԴ. 7 ։ Դան. Գ. 28 ։ Զ. 22 ։ Եբր. Ա. 14 ։ Բ Յոր. Ե. 19 ։ Սաղ. ԼԴ. 18. 19 ։ ԼԴ. 22 ։ Խա. 2 ։ ՂԷ. 10 ։ Բ Կոր. Ա. 10 ։ Բ Պետ. Բ. 9 ։ Ժ Գլ. Ժե. 37 ։ Է Գլ. Դ. 23 ։ Ը Հմր 5 ։ Ե Ծն. Խը. 16 ։ Մատ. Ժը. 10 ։ Թ Գլ. Ժգ. 16 ։ ԺԹ. 33 ։ Խա. 40 ։ Կ Թագ. Ե. 9. 11 ։ Եզեկ. ԽԷ. 17 ։

Յամի Տեառն 44

Հ Թագ. ԻԵ. 38 ։ Բ Թագ. Իգ. 17 ։ Ս Սաղ. ԾԺԵ. 1 ։ Ղեւ. ԺԵ. 11 ։ Գլ. Զ. 7 ։ ԺԹ. 20 ։ Կող. Ա. 6 ։ Զ Գլ. Ժա. 29. 30 ։ Հմր 12 ։ Գլ. ԺԴ. 5 ։ 18 ։ ԺԵ. 37 ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Պօղոս ու Բառնաբաս կ'ընտրուին հեթանոսներուն երթալու ։ 7 Սերգիոս Պօղոսը և Եղիմաս մոգը ։ 14 Պօղոս կը քարոզէ Անտիոքի մէջ՝ թէ Յիսուս է աշխարհի Փրկիչը ։ 42 Հեթանոսները կը հաւատան . 45 բայց Հրեայք կը հակառակին և հայհոյութիւն կ'ընեն ։ 46 Ասոր վրայ Պօղոս և Բառնաբաս հեթանոսներուն կը դառնան ։ 48 Քրիստոնէական հաւատքը կ'ընդունին անոնք որ յաւիտենական կենաց սահմանուած էին ։

1 Եւ Անտիոքի մէջ եղած եկեղե-
ցիէն քանի մը մարգարէներ ու
վարդապետներ կային , Բառնա-
բաս ու Շմաւոն որ Նիգեր կ'ը-
սուէր , և Ղուկիոս Կիւրենացի
ու Մանայէն՝ Հերովդէս չորրոր-
դապետին սննդակիցը , և Սօղոս ։
2 Երբոր անոնք Տէրոջը պաշտօնին
մէջն էին՝ և ծոմ կը պահէին , Հո-
գին Սուրբ ըսաւ , Զատեցէք
ինծի Բառնաբասը և Սօղոսը ան
գործին համար , որուն ես կան-
3 չեր եմ անոնք ։ Ան ատեն ծոմ
պահելով և աղօթք ընելով , ձեռք
դրին անոնց վրայ ու խրկեցին ։
4 Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն խըր-
կուած՝ Սելեւկիա իջան , ու անկէ
5 նաւով Կիպրոս գացին ։ Եւ Սա-
ղամինա հասնելով՝ Հրէից ժողո-
վարաններուն մէջ Աստուծոյ խօս-
քը կը քարոզէին , ու Յովհան-
նէսն ալ իրենց սպասաւոր ունէին ։
6 Եւ պտրտելով ան [բոլոր] կղզին
մինչև Պափոս , հոն գտան կախարդ
մարգարէ՝ Հրեայ մոգ մը , որուն
7 անունը Բարյեսու էր . Որ ինքը
փոխանորդ բդեշխին հետն էր , որ
կ'ըսուէր Սերգիոս Պօղոս , խելացի
մարդ մը . ասիկայ Բառնաբասը և
Սօղոսը հրաւիրելով՝ ուզեց Աս-
8 տուծոյ խօսքը լսել ։ Սակայն ա-
նոնց դէմ կեցաւ Եղիմաս մոգ ,
(քանզի այսպէս կը թարգմանուի
անոր անունը ,) որ կ'ուզէր փո-
խանորդ բդեշխը հաւատքէն դար-
9 ձրնել ։ Բայց Սօղոս (որ Պօղոս

Յա. Տ. 45

Գլ. Ժա. 27 ։ Ժգ. 25 ։ ԺԵ. 35 ։ Գլ. Ժա. 22—26 ։ Հռով. ԺԶ. 21 ։ Թուոց. Ը. 14 ։ Գլ. Թ. 15 ։ Ի. 21 ։ Հռով. Ա. 1 ։ Գաղ. Ա. 15 ։ Բ. 9 ։ Մատ. Թ. 38 ։ Գլ. Ժգ. 25 ։ Հռով. Ժ. 15 ։ Եփե. Գ. 7. 8 ։ Ա Տիմ. Բ. 7 ։ Բ Տիմ. Ա. 11 ։ Եբր. Ե. 4 ։ Գլ. Գ. 6 ։ Գլ. Դ. 36 ։ Հմր 46 ։ Գլ. Ժբ. 25 ։ ԺԵ. 37 ։ Գլ. Ը. 9 ։ Ել. Է. 11 ։ Բ Տիմ. Գ. 8 ։

Ցամք Ցեռան 45

+ Մատ. ա. 21։ Հռով. ժա. 26։

ա Մատ. գ. 1։ Ղուկ. գ. 3։

բ Մատ. ց. 11։ Մարկ. ա. 7։ Ղուկ. գ. 16։ Յովհ. ա. 20, 27։

գ Մատ. ժ. 6։ Ղուկ. իդ. 47։ Հմր 46։ Գաղ. գ. 26։

դ Ղուկ. իդ. 34։ Գաղ. գ. 17։ ա Կորնթ. բ. 8։

ե Հմր 14, 15։ Գաղ. ժե. 21։

զ Ղուկ. իդ. 20, 44։ Գաղ. իդ. 22։ Իսա. 23։

է Մատ. իհ. 22։ Մարկ. ժե. 13, 14։

Ղուկ. իդ. 21, 22։ Յովհ. ժթ. 6, 15։

Ղաղ. գ. 13, 14։

ը Ղուկ. ժբ. 31։ իդ. 44։ Յովհ. ժթ. 28, 30, 36, 37։

թ Մատ. իե. 59։ Մարկ. ժե. 46։ Ղուկ. իդ. 53։ Յովհ. ժթ. 38։

ժ Մատ. իբ. 6։ Գաղ. բ. 24։ գ. 13, 15, 26։ ե. 30։

ի Մատ. իբ. 16։ Գաղ. ա. 3։ ա Կորնթ. ժե. 5, 6, 7։

լ Գաղ. ա. 11։ Ղաղ. ա. 8։ բ. 32։ գ. 15։ ե. 32։

խ Յովհ. գ. 15։ ժբ. 3։ իբ. 18։ Գաղ. իդ. 6։ Հռով. գ. 18։ Գաղ. գ. 16։

ծ Աղդ. բ. 7։ Երբ. ա. 5։ ե. 5։

կ Եսա. ժե. 3։ Աղդ. ժբ. 10։ Գաղ. բ. 31։

հ Գթ. ժբ. 10։ Գաղ. բ. 29։

ձ Երեմ. լ. 34։ Դան. ժ. 11։

Ցամք Ցեռան 45

ա Մատ. ժ. 38։ Ղուկ. գ. 8։

բ Մատ. ժգ. 38։ Յով. ը. 44։ ա Յով. գ. 8։

գ Ել. թ. 3։ ա Թագ. ե. 6։

դ Ել. ժե. 38։

ե Գաղ. ժգ. 13։ ժե. 2։ ժբ. 4։

զ Ղուկ. գ. 16։ Հմր 27։

է Երբ. ժգ. 22։

ը Գաղ. ժբ. 17։

թ Հմր 26։ Գաղ. ժ. 35։

ժ Որ. ե. 6, 7։

ի Ել. ա. 1։ Սաղ. ձե. 23, 24։ Գաղ. ե. 17։

լ Ել. գ. 6։ ժգ. 14, 16։

խ Ել. ժգ. 35։ Թուե. ժգ. 33, 34։ Սաղ. գե. 9, 10։ Գաղ. ե. 36։

ծ Որ. ե. 1։

կ Յես. ժգ. 1, 2։ Սաղ. հր. 55։

հ Մատ. բ. 16։

ձ Ա Թագ. գ. 20։

ղ Ա Թագ. բ. 5։ ժ. 1։

ճ Ա Թագ. ժե. 23, 26, 28։ ժգ. 1։ Ովս. ժգ. 11։

մ Ա Թագ. ժգ. 13։ բ Թագ. բ. 4։ ե. 3։

յ Սաղ. ձթ. 20։

ն Ա Թագ. ժգ. 14։ Գաղ. ե. 46։

շ Ես. ժա. 1։ Ղուկ. ա. 32, 69։ Գաղ. բ. 30։ Հռով. ա. 3։

ո Երեմ. ե. 12։ Սաղ. ճբ. 11։

ա լ՝ը—է,) Հռոգով Սրբով լեցուած՝ աչքերը անոր վրայ տը-
10 կեց, Ու բսաւ, Ով ամէն խաբեբայութիւնով և ամէն խորամանկութիւնով լեցուած Սատանայի որդի՝ թշնամի բոլոր արդարութեան, պիտի չդադարի՞ս Տէրոջը
11 շիտակ ճամբաները ծռելէն։ Եւ հիմա Տէրոջը ձեռքը ահա քու վրադ է. ու կոյր պիտի ըլլաս՝ առնն մի արևը չտեսնելով։ Եւ իսկոյն անոր վրայ մէգ ու խաւար մը իջաւ, ու պտրտելով առաջ-
12 նորդ կը փնտռէր։ Ան առնը փոխանորդ րդելէը աս բաները որ տեսաւ՝ հաւատաց, մեծապէս զարմանալով Տէրոջը վարդապետութեանը վրայ։

13 Եւ Պօղոս ու իր ընկերները Պափոսէն ելան, ու եկան Պամփիլիայի Պերգէն. բայց Յովհաննէս անոնցմէ զատուելով՝ Երուսաղէմ
14 դարձաւ։ Անոնք ալ Պերգէէն գացին ու եկան Պիսիդիայի Անտիոքը, ևւ շաբաթ օրը ժողովա-
15 րանը մտնելով՝ նստան։ Ու օրէնքը և մարգարէները կարդացուելէն ետև՝ ժողովրդապետները մրդր խրկեցին իրենց ու ըսին, Մարդիկ եղբայրներ՝ Էթէ որ դուք ժողովուրդին խօսելը յորդորական
16 խօսք մը ունիք, խօսեցէք։ Ան առնը Պօղոս ոտքի վրայ կայնելով, ձեռքը շարժեց ու բսաւ, Ով Իսրայէլացի մարդիկ՝ և դուք որ Աստուծմէ կը վախնաք, մտիկ
17 բրէք։ Աս Իսրայէլ ժողովուրդիս Աստուածը մեր հայրերը ընտրեց, ու ժողովուրդը բարձրացուց Եգիպտոսի երկրին մէջ պանդխտութեան առնը, և բարձր բազու-
18 կով զանոնք անկէ հանեց։ Ու քառասուն տարուան ժամանակի չափ անապատին մէջ կերակրեց
19 զանոնք։ Եւ Քանանու երկրին մէջ եօթը ազգ կործանելով, Քանանոյ երկիրը իրենց տուաւ որ ժա-
20 ռանգեն։ Եւ անկէ ետև Էյորս հարիւր յիսուն տարիի չափ դատաւորներ տուաւ անոնց մինչև Սա-
21 մուէլ մարգարէն։ Ու ետքը թագաւոր ուզեցին. և Աստուած Կիսի որդին Սաուղը տուաւ անոնց՝ Բենիամինի ցեղէն մարդ մը,
22 քառասուն տարի։ Ու երբոր զանիկայ փոխեց, Դաւիթը հանեց իրենց թագաւոր, որուն համար վկայութիւն տալով բսաւ, Ես-սէի որդին Դաւիթը գտայ իմ սրտիս համեմատ մարդ, որ իմ բո-
23 լոր կամքս պիտի կատարէ։ Ասոր սերունդէն Աստուած ըստ խոստմունքին պէս Իսրայէլին՝
24 Փրկիչ Յիսուսը հանեց. Ու դեռ անիկայ էր ը—ը՝ը չսկսած՝ Յովհաննէս առաջուց Իսրայէլի բոլոր ժողովուրդին ապաշխարութեան մկրտութիւնը քարոզեց.
25 Ու երբոր Յովհաննէս իր ընթացքը կը կատարէր, բսաւ, Ո՞վ կը կարծէք թէ եմ. ես ը՛ր—ը—ը չեմ, հապա անիկայ ահա իմ ետևէս կու գայ, որ ես արժանի չեմ անոր ոտքերուն կօշիկները քակե-
26 լու։ Արդիկ եղբայրներ՝ Աբրահամի տոհմին որդիք, ու անոնք որ ձեր մէջը աստուածավախ են, աս փրկութեան խօսքը մեզի խրր-
27 կուեցաւ։ Քանզի Երուսաղէմ բնակողները և անոնց իշխանները Յիսուսը անիկայ ճանչցան, ոչ ալ մարգարէներուն ձայները, Որ ամէն շաբաթ օրերը կը կարդացուին. հապա ը—ն—ե կատարեցին՝ ը՛ն-
28 դդատապարտելով. Եւ Պիղատոսէն խնդրեցին որ անիկայ սպան-
29 նուի։ Ու երբոր անոր համար բոլոր գրուած բաները կատարեցին, Էփայտէն վար իջեցնելով՝
30 գերեզմանի մէջ դրին. Բայց Աստուած անիկայ յարուց մեռելներէն. Որ ինքը շատ օրեր երեցաւ
31 անոնց, Որ իր հետը Գալիլեայէն Երուսաղէմ ելեր էին, Որոնք հիմա անոր վկաներն են ժողովուրդին։
32 Ու մենք ալ ձեզի կը քարոզենք Եան խոստմունքը որ
33 հայրերուն եղած էր, Որ զանիկայ Աստուած կատարեց մեզի որ անոնց զաւակներն ենք՝ Յիսուսը յարուցանելով, ինչպէս որ երկրորդ սաղմոսին մէջ ալ գրուած է, Դուն իմ Որդիս ես, ես այսօր
34 քեզ ծնայ, Ու որ զանիկայ մեռելներէն յարուց, ու ուլմէն ալ ապականութիւն պիտի չտեսնէ, ասանկ կ՛ըսէ թէ Յեզի պիտի տամ Դաւիթին հաւատարիմ
35 սուրբ Ը—ը՛ո—ն՛է՛ը։ Ուստի ուրիշ ը—ը՛ո՛ւ մը մէջ ալ կ՛ըսէ, Հգու ը—ը՛ո՛ւ ապականութիւն տեսնել
36 պիտի չտաս։ Ինչու որ Դաւիթ իր գարուն մէջ Աստուծոյ կամացը ծառայելով՝ նմռեաւ, ու իր հայրերուն քովը դրուեցաւ և ապա-
37 կանութիւն տեսաւ։ Բայց ան որ Աստուած յարուց, ապականու-
38 թիւն չտեսաւ։ Ուրեմն յայտնի ըլլայ ձեզի՝ մարդիկ եղբայրներ, Որ ասոր միջոցով ձեզի մեղաց
39 թողութիւն կը քարոզուի. Եւ ամէն բաներէն՝ որ Մովսէսին օրէնքովը չկրցաք արդարանալ,

Յամի Տեառն 45

սով՝ ամէն ով որ հաւատայ , կ՚ար-
40 դարանայ ։ Արդ զգուշացէք որ
չըլլայ թէ ձեր վրայ գայ ան որ
[մ]մարգարէներուն մէջ ըսուած է ,
41 Նայեցէք արհամարհողներ՝ և զար-
մացէք ու ոչնչացէք . ինչու որ
գործ մը պիտի ընեմ ձեր օրերուն
մէջ , անանկ գործ մը՝ որ եթէ
մէկը ձեզի պատմէ , պիտի չհաւա-
տաք ։
42 Ու երբոր անկէ դուրս ելան ,
*կ՚աղաչէին որ †հետևեալ շաբաթ"
ալ նոյն խօսքերը իրենց խօսուի ։
43 Եւ ժողովուրդը երբոր արձակեցաւ ,
Հրէաներէն ու նորահաւատ բարե-
պաշտներէն շատերը Պօղոսին ու
Բառնաբասին ետևէն կ՚երթային .
որոնք կը խօսէին անոնց հետ , ու
[յ]կը յորդորէին զանոնք , որ միշտ
[ն]Աստուծոյ շնորհքին մէջը հաս-
44 տատ կենան ։ Եւ հետևեալ շաբաթ
օրը գրեթէ բոլոր քաղաքը ժող-
վուեցաւ Աստուծոյ խօսքը լսելու ։
45 Իսկ Հրէաները երբոր տեսան ան
բազմութիւնը , նախանձով լե-
ցուեցան , ու [շ]Պօղոսի զրուցածնե-
րուն դէմ կը խօսէին հակառակե-
լով ու հայհոյութիւն ընելով ։
46 Ան ատենը Պօղոս և Բառնաբաս
համարձակեցան ու ըսին , Պէտք
էր որ [ո]առաջ ձեզի խօսուի Աստու-
ծոյ խօսքը , [չ]բայց որովհետև դուք
անիկայ կը մերժէք , ու ինքզինքնիդ
յաւիտենական կենաց արժանի չէք
սեպեր , [պ]ահա մենք հեթանոսնե-
47 րուն կը դառնանք ։ Ինչու որ
Տէրը աստնկ պատուիրած է մեզի .
[ջ]Քեզ հեթանոսներուն լոյս դրի ,
որ դուն փրկութեան պատճառ ըլ-
48 լաս մինչև երկրի ծայրերը ։ Ա-
լսելով հեթանոսները կ՚ուրախա-
նային , ու Աստուծոյ խօսքը կը
փառաւորէին . [ռ]և որոնք որ յաւի-
տենական կենաց սահմանուած էին ,
49 հաւատացին ։ Ու Տէրոջը խօսքը
բոլոր գաւառը կը տարածուէր ։
50 Բայց Հրէաները գրգռեցին բարե-
պաշտ և պատուաւոր կիները ու
քաղաքին մեծերը , և [ս]Պօղոսին ու
Բառնաբասին վրայ հալածանք հա
նելով՝ զանոնք իրենց սահման-
51 ներէն դուրս ըրին ։ [վ]Անոնք ալ
իրենց ոտքերուն փոշին անոնց դէմ
52 թօթվելով՝ Իկոնիոն եկան ։ Ու
աշակերտները [տ]ուրախութեամբ և
Հոգւով Սրբով կը լեցուէին ։

[մ] Ես. իթ. 14 ։ Ամբ. ա. 5 ։
*Ոմանք հեթանոսները կ՚աղաչէին
†Կամ շաբթու մէջ
[յ] Գր. ժա. 23 ։ ժդ. 21 ։
[ն] Տիտ. բ. 11 ։ Եբր. ժբ. 15 ։ ա Պետ. ե. 12 ։
[շ] Գր. ժը. 6 ։ ա Պետ. դ. 4 ։ Յուդ. 10 ։
[ո] Մատ. ժ. 6 ։ Գր. գ. 26 ։ Հմր 26 ։ Հռով. ա. 16 ։
[չ] Ել. լբ. 10 ։ Օր. լբ. 21 ։ Ես. ծե. 5 ։ Մատ. իա. 43 ։ Հռով. ժ. 19 ։
[պ] Գր. ժը. 6 ։ իը. 28 ։ Ես. խբ. 6 ։ խթ. 6 ։ Ղուկ. բ. 32 ։
[ջ] Գր. բ. 47 ։
[ռ] Բ Տիմ. գ. 11 ։
[ս] Մատ. ժ. 14 ։ Մար. զ. 11 ։ Ղուկ. թ. 5 ։ Գր. ժը. 6 ։
[վ] Մատ. ե. 12 ։ Յովհ. ժզ. 22 ։ Գր. բ. 46 ։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Պօղոս և Բառնաբաս հալածուելով կը փախչին Իկոնիոնէն ։ 7 Լիւստրայի մէջ Պօղոս կը բժշկէ 'ի ծնէ կաղ մը , և աս պատճառով անոնք աստուածներ ըլլալ կը կարծուին ։ 19 Պօղոս կը քարկոծուի ։ 21 Անոնք դանազան եկեղեցիներ կը պտըտին , հաստատելով աշակերտները հաւատքի և համբերութեան մէջ . 26 ետքը Անտիոք դառնալով՝ կը պատմեն եղբայրներուն ամէն բան որ Աստուած ըրեր էր իրենց ։

Յամի Տեառն 45

1 Ու եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք
մէկտեղ Հրէաներուն ժողովա-
րանը մտան , և այնպէս խօսեցան
որ խիստ շատ Հրէաներ և Յոյներ
2 հաւատացին ։ Բայց չհաւատացող
Հրէաները գրգռեցին ու չարութեան
գրգռեցին հեթանոսներուն սիրտը
3 եղբայրներուն դէմ ։ Իսկ անոնք
շատ ժամանակ հոն կենալով՝ հա-
մարձակ կը քարոզէին Տէրոջմով ,
որ իր շնորհաց խօսքին [ա]կը վկայէր ,
և նշաններ ու հրաշքներ ընել կու
4 տար անոնց ձեռքովը ։ Եւ քա-
ղաքին բազմութեանը մէջ երկպա-
ռակութիւն մը եղաւ . ոմանք Հը-
րէաներուն կողմէն եղան , ոմանք
5 ալ [բ]առաքեալներուն ։ Ու երբոր
հեթանոսները և Հրէաները իրենց
իշխաններովը մէկէն յարձակեցան՝
[գ]զանոնք նախատելու ու քարկո-
6 ծելու , Իրենք իմանալով Լիկայո-
նացւոց քաղաքները [դ]փախան՝
Լիւստրա ու Դերբէ և շրջակայ
տեղուանքը , ու հոն աւետարանը
կը քարոզէին ։
7 [ե]Եւ Լիւստրայի մէջ մարդ մը
նստեր էր ոտքերովը տկար , իր մօրը
որովայնէն կաղ ծնած , որ բնաւ
8 քալած չէր ։ Անիկայ Պօղոսին
խօսքերը մտիկ կ՚ընէր . ան ալ աչ-
քը անոր տնկելով [զ]ու տեսնելով թէ
9 բժշկուելու հաւատք ունի , Բարձր
ձայնով մը ըսաւ , [է]Ելիր ոտքերուդ
վրայ շիտակ կայնէ . ան ալ ցաթ-
10 կելով կը քալէր ։ Եւ ժողո-
վուրդները երբոր Պօղոսին ըրածը
տեսան՝ ձայներնին վերցընելով Լի-
կայոնարէն ըսին , [ը]Աստուածները
մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր
11 են ։ Ու Բառնաբասին Դիոս կը
կանչէին , և Պօղոսին Հերմէս ,
ինչու որ անիկայ էր գլխաւոր խօ-
12 սողը ։ Իսկ քաղաքին առջեր ե-
ղած Դիոսին քուրմը ցուլեր և
պսակներ բերելով դռներուն առ-
ջեր , բազմութեանը հետ մէկտեղ
13 [թ]կ՚ուզէր որ զոհ ընէ ։ Բայց Բառ-
նաբաս ու Պօղոս առաքեալները
երբոր լսեցին , [ժ]իրենց հանդերձները
պատռելով՝ դուրս ցաթկեցին բազ-
մութեանը մէջ , կ՚աղաղակէին
14 Ու կ՚ըսէին , Մարդիկ՝ [ի]ինչո՞ւ հա-
մար աս բաները կ՚ընէք . [լ]մենք ալ
ձեզի պէս կիրքեր ունեցող մարդիկ
ենք , ու կը քարոզենք ձեզի [խ]որ աս
փուճ բաներէն [ծ]կենդանի Աստու-
ծոյն դառնաք , [կ]որ ինքը ստեղծեց
երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր
15 անոնց մէջի եղածները ։ [հ]Որ ան-

[ա] Մար. ժզ. 20 ։ Եբր. բ. 4 ։
Յա. Տ. 46
[բ] Գր. ժգ. 3 ։
[գ] Բ Տիմ. գ. 11 ։
[դ] Մատ. ժ. 23 ։
[ե] Գր. գ. 2 ։
[զ] Մատ. ը. 10 ։ թ. 28 ։ 29 ։
[է] Ես. լե. 6 ։
[ը] Գր. ը. 10 ։ իը. 6 ։
[թ] Դան. բ. 46 ։
[ժ] Մատ. իզ. 65 ։
[ի] Գր. ժ. 26 ։
[լ] Յակ. ե. 17 ։ Յայտ. ժթ. 10 ։
[խ] Ա Թագ. ժբ. 21 ։ Գ Թագ. ժգ. 13 ։ Երեմ. ժգ. 22 ։ Ամով. բ. 4 ։ Ա Կոր. ը. 4 ։
[ծ] Ա Թես. ա. 9 ։
[կ] Ծն. ա. 1 ։ Սաղ. լգ. 6 ։ ճխե. 6 ։ Յայտ. ժդ. 7 ։
[հ] Սաղ. ձա. 12 ։ Գր. ժէ. 30 ։ ա Պետ. դ. 3 ։

Ցամի Տնառն 46

ՅԳլ. Ժէ. 27։ Հռով. ա. 20։ ՂԼե. իդ. 4։ ԲՕր. Ժա. 14. իբ. 12։ Ցոր. ե. 10։ Մաղ. կե. 10։ կը. 9։ Հեսէ. 8։ Երեմ. Ժդ. 22։ Մատ. ե. 45։

*Ո՛նց՝ ձեզի
†Ո՛նց՝ ձեր

§Գլ. Ժդ. 45։ Ար Կոր. Ժա. 25։ ԲՏիմ. գ. 11։

ՅՄատ. իբ. 19։

ՆԳլ. Ժա. 28։ Ժդ. 43։

ՂՄատ. Ժ. 38։ Ժդ. 24։ Ղու. իբ. 28. 29։ Հռով. բ. 17։ ԲՏիմ. բ. 11. 12։ գ. 12։

*Տիտ. ա. 5։

ՂԳլ. Ժգ. 1։ 3։

ՂԳլ. Ժե. 40։

ՂԳլ. Ժե. 4. 12։ իա. 19։

*ա Կոր. Ժզ. 9։ բ Կոր. բ. 12։ Կող. գ. 3։ Ցայտ. գ. 8։

*Գաղ. բ. 12։

ՖԾն. Ժէ. 10։ ՂԼե. Ժբ. 3։

Ցա. Տ. 51

†Ցօհ. է. 22։ Հմր 5։ Գաղ. ե. 2։ Փիլ. գ. 2։ Կող. բ. 8. 11. 16։

Ցա. Տ. 52

1 Ա՛յս է մեկ քանիները Հրէաստանէն իջած՝ եղբայրներուն կը սորվեցընէին որ †Եթէ Մովսէսին ——— սովորութեանը համեմատ չըլթփատուիք, չէք կրնար փրկուիլ։

2 Ուստի Պօղոս և Բառնաբաս ա-

նոնց դէմ շատ մը հակառակութիւն ու վէճ ընելէն ետքը, վճռեցին որ Պօղոս ու Բառնաբաս և մէկ քանիներն ալ անոնցմէ՝ Երուսաղէմ ելլեն առաքեալներուն ու երէցներուն

3 աս խնդրոյս համար։ Ի՝նչպէս ալ եկեղեցիէն ճամբայ դրուած՝ Փիւնիկէն ու Սամարիայէն անցնելով, հեթանոսաց դարձի գալը կը պատմէին, և մեծ ուրախութիւն կու-

4 տային բոլոր եղբայրներուն։ Ու երբոր Երուսաղէմ հասան, եկեղեցիէն ու առաքեալներէն և երէցներէն ընդունուեցան, և ի՝նչպէսին ինչ որ Աստուած բրեր էր իրենց

5 հետ։ Փարիսեցւոց աղանդէն հաւատացեալներէն ոմանք ելան՝ ու կ՚ըսէին թէ ըՊէտք է թլփատել անոնք ու պատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն։

6 Եւ առաքեալները ու երէցները ժողովուեցան աս բանիս վրայով

7 խորհելու։ Եւ շատ վիճաբանութիւն ըլլալէն ետև՝ Պետրոս ոտքի վրայ ելաւ ու բաւ անոնց, †Մարդիկ եղբայրներ՝ դուք գիտէք որ առջի օրերէն Աստուած ձեր ընտրեց մեր մէջէն, որ իմ բերնովս հեթանոսները աւետարանի խօսքը լսեն

8 ու հաւատան։ Եւ *սրտագէտ Աստուածն վկայեց անոնց, †Հոգին Սուրբը տալով անոնց՝ ինչպէս որ

9 մեզի ալ։ ԵՒեւ մէկ խտրութիւն մը չբրաւ մեր ու անոնց մէջը, հաւատքով անոնց սիրտերը †մաքրելով

10 լով։ Ուստի հիմա ինչո՞ւ Աստուած կը փորձէք, †աշակերտներուն պարանոցին վրայ անանկ լուծ մը դնելով, որ անիկայ ոչ մեր հայրերը՝ ոչ ալ մենք կրցանք վերցը-

11 նել։ Բայց կը հաւատանք որ Տէր *Յիսուսի շնորհքովը կը փրկուինք մենք, ինչպէս որ անոնք ալ։

12 Եւ բոլոր ժողովուրդը լուռ կեցան, ու մտիկ կ՚ընէր Բառնաբասին ու Պօղոսին, որոնք կը պատմէին թէ Աստուած որչափ նշաններ ու հրաշքներ բրեր էր §հեթանոսներուն

13 ներուն մէջ իրենց ձեռքովը։ Եւ անոնք խօսքերնին կտրելէն ետև՝ Յակոբոս պատասխան տուաւ ու բաւ, Մարդիկ եղբայրներ՝ ինծի՛

14 մտիկ բրէք. ըՇմաւոն պատմեց թէ Աստուած ի՝նչպէս առաջ այցելութիւն բրաւ, որ հեթանոսներէն ժողովուրդ առնէ իր անուանը

15 համար։ Եւ աս բանիս մարգարէից խօսքերն ալ կը միաբանին, ինչպէս որ գրուած է, §Անկէ ետև պիտի դառնամ ու դարձեալ պիտի շինեմ զխրտած խորանը Նորէն պիտի շինեմ, և անոր կործանուած տեղուանքը Նորէն պիտի շինեմ, և կանգնեմ

Ցամի Տնառն 52

ՔԳաղ. բ. 1։

ԽՀռով. Ժե. 24։ ա Կոր. Ժգ. 6։ 11։

ՂԳլ. Ժգ. 26։

ԽՀմր 12։ Գլ. Ժգ. 26։ Յահ. 19։

ըԳլ. ա։

ՔԳլ. Ժ. 20։ Ժա. 12։

ՃԱրն. իբ. 9։ Գլ. ա. 24։

ԽԳլ. Ժ. 44։

ԼՀռով. Ժ. 12։

ԽԳլ. Ժ. 15. 28. 43։ ա Կոր. ա. 2։ ա Պետ. ա. 22։

ՃՄատ. իգ. 4։ Գաղ. և. 1։

ԼՀռով. գ. 24։ Եփես. բ. 8։ Տիտ. բ. 11։ գ. 4. 5։

*Ո՛նց՝ Ցհաւսքրիստոսի։

§Գլ. Ժգ. 26։

ՅԳլ. Ժբ. 17։

ՂՀմր 7։

ՖՄատ. թ. 11. 12։

17 անիկայ · Որ մնացած մարդիկը Տէրը
փնտռեն, և բոլոր հեթանոսները
որոնց վրայ իմ անունս կոչուած
է, կ'ըսէ Տէրը՝ որ աս ամէն բանե-
18 րը կ'ընէ ։ Յայտնի է *Աստուծոյ
իր բոլոր գործերը աշխարհիս սկիզ-
19 բէն հետէ ։ Ասոր համար ես յարմար
կը դատեմ նեղութիւն չտալ անոնց
որ հեթանոսներէն Աստուծոյ կը
20 դառնան · Հապա թուղթ մը գը-
րել անոնց՝ որ ետ կենան կռոց
պղծութիւններէն և պոռնկու-
թենէ ու խեղդուածէ և արիւ-
21 նէ ։ Ինչու որ Մովսէս հին դարե-
րէն 'ի վեր ամէն քաղաքի մէջ զին-
քը քարոզողներ ունի, և ժողո-
վարաններու մէջ ամէն շաբաթ օր
կը կարդացուի ։

22 Ան ատենը առաքեալներուն ու
երէցներուն՝ բոլոր եկեղեցիին հետ
մէկտեղ աղէկ երեւցաւ որ իրենցմէ
մարդիկ ընտրելով Անտիոք խրկեն
Պօղոսին ու Բառնաբասին հետ,
Բարսաբա մականուանեալ Յու-
դան և Շիղան՝ որոնք գլխաւոր մար-
23 դիկ էին եղբայրներուն մէջ · Ու
անոնց ձեռքով թուղթ մը խրկեցին
այսպէս գրուած ·

Առաքեալներ ու երէցներ և եղ-
բայրներ՝ Անտիոքի ու Սուրիայի և
Կիլիկիայի մէջ հեթանոսներէն ե-
24 ղած եղբայրներուդ ողջոյն ։ Որով-
հետև լսեցինք թէ Հոմանք մեր մէ-
ջէն ելլելով՝ ձեզ խօսքերով խռովե-
ցուցեր և ձեր անձերը խախտեր
են, ըսելով թէ պէտք է թլփատուիլ
ու օրէնքը պահել, որ անոնց մենք
25 բնաւ չպատուիրեցինք ։ Մեզի
միաբանութեամբ ժողովուածներուս
աղէկ երեւցաւ որ մարդիկ ընտ-
րելով ձեզի խրկենք մեր սիրելինե-
րուն Բառնաբասին ու Պօղոսին
26 հետ, Որոնք մեր Տէր Յիսուս Քր-
իստոսի անուանը համար անձերնին
27 մատնած մարդիկ են ։ Ուստի խրր-
կեցինք Յուդան և Շիղան, որ
իրենք ալ բերնով նոյն բաները
28 ձեզի զրուցեն ։ Ինչու որ աղէկ
երեւցաւ Սուրբ Հոգիին ու մեզի
ալ ձեր վրայ աւելի բեռ չդնել,
աս հարկաւոր բաներէս 'ի զատ,
29 Որ ետ կենաք կուռքերու զոհուա-
ծէ և արիւնէ ու խեղդուածէ
և պոռնկութենէ · որ աս բաներէն
ինքզինքնիդ պահելով աղէկ պիտի
ընէք ։ Ողջ եղէք ։

30 Անոնք ալ ճամբայ դրուելով՝ Ան-
տիոք գացին, և ժողովուրդը մէկ-
տեղ ժողվելով թուղթը տուին ։
31 Ու երբոր կարդացին, ուրախացան
32 ան մխիթարութեանը վրայ ։ Իսկ
Յուդա ու Շիղա՝ որ իրենք ալ
մարգարէ էին, շատ խօսքերով
յորդորեցին եղբայրները՝ ու հաս-
33 տատեցին ։ Եւ ատեն մը հոն կե-
նալէն ետեւ եղբայրներէն խաղա-
ղութեամբ ճամբայ դրուեցան ա-
34 ռաքեալներուն դարձան ։ Բայց
Շիղային աղէկ երեւցաւ հոն մը-
35 նալ ։ Պօղոս ու Բառնաբաս ալ
Անտիոքի մէջ կը կենային, և ու-
րիշ շատերու հետ Տէրոջը խօսքը
կը սորվեցրնէին ու կը քարոզէին ։

36 Եւ քանի մը օրերէ ետև Պօղոս
ըսաւ Բառնաբասին, Դառնանք ու
այցելութիւն ընենք եղբայրներուն՝
ամէն մէկ քաղաքները, ուր որ Տէ-
րոջը խօսքը քարոզեցինք, և տես-
37 նենք թէ ինչպէս են ։ Իսկ Բառ-
նաբաս կ'ուզէր որ Յովհաննէսն
ալ առնեն, որ Մարկոս կ'ըսուէր ·
38 Բայց Պօղոս արժան չսեպեց որ
Պամփիլիայի մէջ իրենցմէ զա-
տուողը ու իրենց հետը գործի չե-
39 կողը հետերնին առնեն ։ Այսպէս
մէջերնին գժտութիւն մը եղաւ,
մինչև որ իրարմէ զատուեցան · և
Բառնաբաս առաւ Մարկոսը ու
40 նաւով Կիպրոս գնաց ։ Պօղոս ալ
Շիղան ընտրեց ու ելաւ, եղբայր-
ներէն Աստուծոյ շնորհացը յանձ-
41 նուելով, Եւ Սուրիայի ու Կիլի-
կիայի մէջ կը պտըտէր, ու
եկեղեցիները կը հաստատէր ։

Յամի Տեառն 52

*Ովսէ. Տերունը
ա Տես. Հմր 28 ·
յ Թես. ա. 9 ·
ւ Դտ. Ժե. 2 · Եւ. Ի. 3. 23 · Եզեկ. Ի. 30 · ա Կոր. Ը. 1 · Ժ. 20. 28 · Յայտ. Բ. 14. 20 ·
շ ա Կոր. Զ. 9. 18 · Գաղ. Ե. 19 · Եփե. Ե. 3 · Կող. Գ. 5 · ա Թես. Դ. 3 · ա Պետ. Դ. 3 ·
ո Դտ. Թ. 4 · Ղև. Գ. 17 · Բ Օր. Ժբ. 16. 23 ·
չ Գլ. Ժգ. 15. 27 ·
պ Գլ. ա. 23 ·
լ Հմր 1 · Գաղ. Բ. 4 · Ե. 12 · Տիտ. Ա. 10. 11 ·
ռ Գլ. Ժգ. 50 · Ժգ. 19 · ա Կոր. Ժե. 30 · Բ Կոր. Ժա. 23. 26 ·
ս Հմր 20 · Գլ. Իա. 25 · Յայտ. Բ. 14. 20 · Ղև. Ժէ. 14 ·
տ Գլ. Ժգ. 21 · Ժբ. 23 ·

Յամի Տեառն 52

ր ա Կոր. Ժգ. 11 · Եբր. Ժա. 31 ·
ց Գլ. Ժգ. 1 ·
Յա. Տ. 53
ւ Գլ. Ժգ. 4. 13. 14. 51 · Ժգ. 1. 6. 23. 24 ·
փ Գլ. Ժբ. 12. 25 · Ժգ. 5 · Կող. Դ. 10 · Բ Տիմ. Դ. 11 · Փիլիմ. 24 ·
ք Գլ. Ժգ. 13 ·
օ Գլ. Ժգ. 25 ·
ֆ Գլ. Ժզ. 5 ·

ԳԼ. ԺԶ

1 Պօղոս կը թլփատէ Տիմոթէոսը · 7 Սուրբ Հոգիին հրամանովը քաղաքները կը պտըտի · 14 Լիդիան հաւատքի կը բերէ · 16 և հարցուկ ոգի ունեցող աղախին մը կը բժշկէ · 19 Ասպատակաւ Պօղոս ու Շիղա կը ծեծուին, և բանտը կը դրուին · 26 Բանտին դռները հրաշքով կը բացուին · 31 Բանտապետը դարձի կու գայ · 37 և անոնք կ'ազատուին ։

1 Եւ հասաւ Դերբէ ու Լիւստրա ·
և ահա հոն աշակերտ մը կար
Տիմոթէոս անունով, որ հաւա-
տացեալ Հրէայ կնկան մը զաւակ
2 էր, և հայրը Յոյն էր · Որ Լիւստ-
րացի ու Իկոնացի եղբայրներէն
3 ալ բարի վկայուած էր ։ Պօղոս
ուզեց որ անիկայ իր հետը ելլէ,
և առաւ թլփատեց զանիկայ ան
տեղուանքը եղած Հրէաներուն հա-
մար, ինչու որ ամէնն ալ գիտէին
4 թէ անոր հայրը Յոյն էր ։ Ու
քաղաքներէն անցնելով, Երուսա-
ղէմ եղած առաքեալներէն ու ե-
րէցներէն ապսպրուած հրամաննե-
րը կ'աւանդէին անոնց որ պահեն ։
5 Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ
կը հաստատուէին, և օրէ օր անոնց
թիւը կ'աւելնար ։

6 Եւ Փռիւգիա ու Գաղատացւոց
կողմերը պտըտեցան · և Սուրբ
Հոգիէն արգիլուելով որ Աստուծոյ
7 խօսքը Ասիայի մէջ չխօսին, Միւ-
սիայի կողմերը որ եկան, կը ջա-

ա Գլ. Ժգ. 6 ·
բ Գլ. ԺԹ. 22 · Հռով. Ժզ. 21 · ա Կոր. Դ. 17 · Փիլ. Բ. 19 · ա Թես. Գ. 2 · ա Տիմ. Ա. 2 · Բ Տիմ. Ա. 2 ·
գ Բ Տիմ. Ա. 5 ·
դ Գլ. Ի. 3 ·
ե ա Կոր. Թ. 20 · Տես Գաղ. Բ. 3 · Ե. 2 ·
զ Գլ. ԺԵ. 28. 29 ·
է Գլ. ԺԵ. 41 ·

Ցամք Տեառն 53

նային գէպ՚ի Բիւթանիա եր-
թալ . և *Յիսուսի Հոգին թող
8 չտուաւ անոնց : Եւ Միւսիայի
քովէն անցնելով ՚ի Տրովադա ի-
9 ջան : Եւ հոն գիշերը Պօղոսին
տեսիլք մը երեւցաւ . Մակեդոնա-
ցի մարդ մը կայներ կ՚աղաչէր ա-
նոր ու կ՚ըսէր , Մակեդոնիա
10 անցիր և օգնէ մեզ : Ու երբոր
ան տեսիլքը տեսաւ , շուտ մը ու-
զեցինք ՚ի Մակեդոնիա ելլել , հաս-
կընալով որ Տէրը մեզ կը հրաւի-
րէ անոնց աւետարան քարոզելու :
11 Ուստի Նաւով Տրովադայէն ե-
լանք ու շիտակ Սամոթրակէ գա-
ցինք , ու հետեւեալ օրը Նէապո-
12 լիս . Եւ անկէ ալ ՚ի Փիլիպպէ , որ
է Մակեդոնիայի Ա՛ռ մասին գլխա-
ւոր քաղաքը՝ †կողոնիա . և ան
քաղաքին մէջ քանի մը օր կե-
13 ցանք . Ու շաբաթ օրը քաղաքէն
դուրս ելանք գետեզերքին քովը՝
ուր որ աղօթք ընելու սովորութիւն ունէին ա-
դօթք ընելու , ու նստելով ժող-
ովուած կիներուն կը խօսէինք :
14 Եւ Թիւատիր քաղաքէն ծիրա-
նավաճառ կին մը Լիդիա ա-
նուն , որ աստուածապաշտ մէկ մըն
էր , մտիկ կ՚ընէր . Տէրը բացաւ Պօղոսին ըսածներուն
15 ուշադրութիւն ընելու : Ու երբոր
մկրտուեցաւ ինքը և իր տունը ,
աղաչեց ու ըսաւ , Թէ որ զիս Տէ-
րոջը հաւատացեալը կը սեպէք ,
իմ տունս մտէք՝ բնակեցէք . Եւ
ստիպելով տարաւ մեզ :
16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի
կ՚երթայինք , աղախին մը պատա-
հեցաւ մեզի որ †հարցուկ ոգի
ունէր , Նոր գուշակութիւն ընե-
լով՝ իր տէրերուն շատ վաստակ
17 կը բերէր : Անիկայ Պօղոսին և
մեր ետեւէն իյնալով կը պոռար
ու կ՚ըսէր : Ա՛ս մարդիկը Բարձ-
րեալ Աստուծոյ ծառաներն են ,
որ ‡մեզի փրկութեան ճամբան կը
18 քարոզեն : Եւ ասիկա շատ օրեր
կ՚ընէր . իսկ Պօղոս §վշտանալով՝
դարձաւ ու ըսաւ ան ոգիին , Ցի-
սուս Քրիստոսի անունովը Հրաման
կ՚ընեմ քեզի , ելլէ ատկէ . Եւ նոյն
19 ժամուն եղաւ : Երբոր տեսան
անոր տէրերը որ իրենց վաստակին
յոյսը կտրեցաւ , ¶Պօղոսը ու Շի-
ղան բռնեցին ու ‖հրապարակը
քաշեցին իշխաններուն առջին ,
20 Եւ տարին զանոնք զօրագլուխնե-
րուն քովը ու ըսին , Ա՛ս մարդիկ-
21 ները մեր քաղաքը իրար կ՚անցը-
նային գէպ՚ի Բիւթանիա եր-
թալ . և *Յիսուսի Հոգին թող
8 չտուաւ անոնց : Եւ Միւսիայի
քովէն անցնելով ՚ի Տրովադա ի-
9 ջան : Եւ հոն գիշերը Պօղոսին
տեսիլք մը երեւցաւ . Մակեդոնա-
ցի մարդ մը կայներ կ՚աղաչէր ա-
նոր ու կ՚ըսէր , Մակեդոնիա
10 անցիր և օգնէ մեզ : Ու երբոր
ան տեսիլքը տեսաւ , շուտ մը ու-
զեցինք ՚ի Մակեդոնիա ելլել , հաս-
կընալով որ Տէրը մեզ կը հրաւի-
րէ անոնց աւետարան քարոզելու :
11 Ուստի Նաւով Տրովադայէն ե-
լանք ու շիտակ Սամոթրակէ գա-
ցինք , ու հետեւեալ օրը Նէապո-
12 լիս . Եւ անկէ ալ ՚ի Փիլիպպէ , որ
է Մակեդոնիայի Ա՛ռ մասին գլխա-
ւոր քաղաքը՝ †կողոնիա . և ան
քաղաքին մէջ քանի մը օր կե-
13 ցանք . Ու շաբաթ օրը քաղաքէն
դուրս ելանք գետեզերքին քովը՝
ուր որ աղօթք ընելու սովորութիւն ունէին ա-
դօթք ընելու , ու նստելով ժող-
ովուած կիներուն կը խօսէինք :
14 Եւ Թիւատիր քաղաքէն ծիրա-
նավաճառ կին մը Լիդիա ա-
նուն , որ աստուածապաշտ մէկ մըն
էր , մտիկ կ՚ընէր . Տէրը բացաւ Պօղոսին ըսածներուն
15 ուշադրութիւն ընելու : Ու երբոր
մկրտուեցաւ ինքը և իր տունը ,
աղաչեց ու ըսաւ , Թէ որ զիս Տէ-
րոջը հաւատացեալը կը սեպէք ,
իմ տունս մտէք՝ բնակեցէք . Եւ
ստիպելով տարաւ մեզ :
16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի
կ՚երթայինք , աղախին մը պատա-
հեցաւ մեզի որ †հարցուկ ոգի
ունէր , Նոր գուշակութիւն ընե-
լով՝ իր տէրերուն շատ վաստակ
17 կը բերէր : Անիկայ Պօղոսին և
մեր ետեւէն իյնալով կը պոռար
ու կ՚ըսէր : Ա՛ս մարդիկը Բարձ-
րեալ Աստուծոյ ծառաներն են ,
որ ‡մեզի փրկութեան ճամբան կը
18 քարոզեն : Եւ ասիկա շատ օրեր
կ՚ընէր . իսկ Պօղոս §վշտանալով՝
դարձաւ ու ըսաւ ան ոգիին , Ցի-
սուս Քրիստոսի անունովը Հրաման
կ՚ընեմ քեզի , ելլէ ատկէ . Եւ նոյն
19 ժամուն եղաւ : Երբոր տեսան
անոր տէրերը որ իրենց վաստակին
յոյսը կտրեցաւ , ¶Պօղոսը ու Շի-
ղան բռնեցին ու ‖հրապարակը
քաշեցին իշխաններուն առջին ,
20 Եւ տարին զանոնք զօրագլուխնե-
րուն քովը ու ըսին , Ա՛ս մարդիկ-
21 ները մեր քաղաքը իրար կ՚անցը-
նեցնելով՝ որ մենք Հռոմայեցի
մարդիկ ենք , բանտը դրին , ու
հիմա գազանի կը նմանին մեզ .
ատանկ չէ , հապա թող իրենք
38 գան ու մեզ հանեն : Եւ սպասա-
ւորները զօրագլուխներուն պատմե-
ցին ան խօսքերը . անոնք ալ երբոր
լսեցին թէ Հռոմայեցի են , վախ-

Ցամք Տեառն 53

22 Եւ բազմութիւնը անոնց վրայ դի-
մեցաւ . զօրագլուխներն ալ
բռնութեամբ անոնց հանդերձները
հանեցին , Ու հրաման բրին որ ը-
23 նդէն ծեծեն . Եւ անոնց շատ վէր-
քեր տալէն ետև բանտը դրին ,
պատուիրելով բանտապետին որ
զգուշութեամբ պահէ զանոնք ;
24 Ան ալ առանկ հրաման առնելով՝
զանոնք ներսի բանտը դրաւ ու
ոտքերնին կոճղի մէջ ամրացուց ;
25 Եւ կէս գիշերին Պօղոս ու Շի-
ղա աղօթք կ՚ընէին և †Աստուած
կ՚օրհնէին , ու բանտարկեալներն ալ
26 անոնց մտիկ կ՚ընէին : Եւ յան-
կարծակի մեծ շարժ մը եղաւ , ա-
նանկ որ բանտին հիմերը սասանե-
ցան , և անմիջապէս †բոլոր դռները
բացուեցան , ու ամենուն կապերը
27 արձկուեցան : Եւ բանտապետը
երբոր արթնցաւ ու բանտին դրա-
ները բացուած տեսաւ , թուրը
քաշեց և ինքզինքը պիտի սպան-
նէր , կարծելով թէ կապուածները
28 փախեր են : Բայց Պօղոս բարձր
ձայնով կանչեց ու ըսաւ , Դուն
քու անձիդ վնաս մը մի ըներ , ին-
29 չու որ ամենքս ալ հոս ենք : Եւ
անիկայ ճրագ մը ուզեց ու ներս
վազեց , և դողալով Պօղոսին ու
30 Շիղային առջևը ինկաւ . Եւ ա-
նոնք դուրս բերելով ըսաւ , Տէ-
րեր՝ ինծի ի՞նչ պէտք է ընել , որ
31 փրկուիմ : Անոնք ալ ըսին , Հա-
ւատա Տէր Յիսուս Քրիստոսին ,
ու պիտի փրկուիս դուն և քու
32 տունդ : Եւ Տէրոջը խօսքը խօսե-
ցան անոր , ու ան ամենուն որ իր
33 տանը մէջն էին : Եւ առաւ զա-
նոնք գիշերուան նոյն ժամուն ու
անոնց վէրքերը լուաց , և շուտ մը
մկրտուեցաւ ինքը ու բոլոր իրեն-
34 ները : Եւ զանոնք իր տունը տա-
նելով , Հանոյ առջևը սեղան դրաւ ,
և բոլոր տունովը ուրախ եղաւ՝ Ա-
35 տուծոյ հաւատալով : Ու երբոր
առտու եղաւ , զօրագլուխները
խրկեցին ապասաւորները ու ը-
36 սին , Արձակէ ատ մարդիկը : Բան-
տապետն ալ ան խօսքերը Պօղոսին
պատմեց , Թէ Զօրագլուխները
խրկեցին որ արձակուիք . ուստի
հիմա ելէք և խաղաղութեամբ գա-
37 ղէք : Բայց Պօղոս բաւ անոնց ,
Մեզ յայտնապէս ծեծելով՝ որ չը-
գատապարտուած Հռոմայեցի
մարդիկ ենք , բանտը դրին , ու
հիմա գաղտուկ կը հանեն մեզ .
ատանկ չէ , հապա թող իրենք
38 գան ու մեզ հանեն : Եւ սպասա-
ւորները զօրագլուխներուն պատմե-
ցին ան խօսքերը . անոնք ալ երբոր
լսեցին թէ Հռոմայեցի են , վախ-

53
*Ա՛ռ. Ը. 6 ։
Բ Կոր. Բ. 12 ։ Բ Տիմ. Գ. 13 ։
Բ Գէ. Ժ. 30 ։
Բ Կոր. Բ. 18 ։
Փիլ. Ա. 1 ։
†Յ գաղթականաց տես ։
Ղկ. Իդ. 45 ։
Ա Գծ. Ժթ. 3 ։ Լդ. 11 ։ Դատ. Ժթ. 21 ։ Ղկ. Իդ. 29 ։ Երբ. Ժդ. 2 ։ Ա Թագ. Իբ. 7 ։ Գէ. Ժթ. 24 ։
‡Ա՛ռ. Ձե. գի
§Ցճ Պար. Ա. 25. 34 ։
¶Պար. Ժգ. 17 ։
‖Գէ. Ժթ. 25. 26 ։
Բ Կոր. Գ. 5 ։
*Պատ. Ժ. 18 ։
†Գործ. Իբ. 17 ։ Գէ. Ժէ. 6 ։
Բ Կոր. Գ. 5 ։ Ա Գծ. Իգ. 23 ։ Ա Թես. Բ. 2 ։
Գէ. Դ. 31 ։
Գէ. Ե. 19 ։ Ժբ. 7. 10 ։
Ղկ. Գ. 10 ։ Գէ. Բ. 37 ։ Թ. 6 ։
Ա Ցճ. Գ. 16. 36 ։ Ը. 47 ։ Ա Ցճ. Ե. 10 ։
Ղկ. Ե. 29 ։ Ժթ. 6 ։
Գէ. Իբ. 25 ։

Յամ Տեառն 53

ցան, ու եկան քաղցրութեամբ
39 խօսեցան անոնց հետ. Ու դուրս
հանելով՝ ‐կ'աղաչէին որ ան քա-   - Մատ. Ը. 34.
40 ղաքէն երթան։ Անոնք ալ բան-   Հռմ 14.
տէն ելլելով՝ Լիդիային տունը
մտան, ու եղբայրները տեսնելով՝
մխիթարեցին զանոնք և գացին։

ԳԼ. ԺԷ

1 Պօղոս կը քարոզէ Թեսաղոնիկէի մէջ. 4 ուր ոմանք կը հաւատան, և ոմանք կը հալածեն զանիկայ։ 10 Պօղոս Բերիա կը խրկուի, ու հոն ալ կը քարոզէ. 13 Թեսաղոնիկեցիներէն հալածուած՝ 15 Աթէնք կ'երթայ, և հոն կը քարոզէ անոնց չճանչցած կենդանի Աստուածը։ 34 Շատ մարդիկ Քրիստոսի կը հաւատան։

1 Ու Ամփիպոլիսէն ու Ապողոնիա-
յէն պտըտելով՝ Թեսաղոնիկէ
եկան, ուր էր Հրէաներուն ժո-
2 ղովարանը։ Պօղոս ալ իր սովո-
- Ղու. Դ. 16. Գռ. Թ. 20. Ժգ. 5. 14. Ժգ. 1. Ժգ. 13. Ժթ. 8. րութեանը պէս ‐անոնց մէջը
մտաւ, և իրեք շաբաթ օր խօսեցաւ
3 անոնց հետ գիրքերէն, Մեկնելով
և առջենին դնելով թէ ⁼պէտք
էր Քրիստոսի չարչարուիլ, ու մե-
⁼ Ղու. ԻԴ. 26. 46. Գռ. ԺԸ. 28. Գաղ. Գ. 1. ռելներէն յարութիւն առնել, և
թէ Այն Յիսուսը որ ես ձեզի կը
քարոզեմ, ըսաւ, Քրիստոսն է։
÷ Գռ. ԻԸ. 24. 4 ÷Ու անոնցմէ ոմանք հաւատացին
ու Պօղոսի և ⁻Շիղայի հետ մի-
⁻ Գռ. ԺԵ. 22. 27. 32. 40. ացան. աստուածավախ Յոյներէն
ալ մեծ բազմութիւն, ու երևելի
կիներէն ալ [illegible] քիչ-
5 ւոր չէին։ Բայց չհաւատացող
Հրէաները նախանձեցան, և քանի
մը դատարկապորտ անօրէն մար-
դիկ առնելով՝ ամբոխ հանեցին
ու քաղաքը տակնուվրայ ըրին, և
Ւ Հռով. ԺԶ. 21. Ւ Յասոնին տանը վրայ յարձակելով՝
կ'ուզէին զանոնք ժողովքին առջեւ
6 տանիլ։ Ու երբոր զանոնք չը-
գտան, Յասոնը ու մէկ քանի եղ-
բայրներ քաշելով տարին քաղա-
քապետներուն առջեւ, կանչուըռ-
Ղ Գռ. ԺԶ. 20. տելով թէ Ղանոնք որ աշխարհը
տակնուվրայ ըրին, հոս ալ հասեր
7 են. Որոնք Յասոն ընդուներ է.
և ասոնք ամէնը կայսրին հրամա-
Ւ Ղու. ԻԳ. 2. Յոհ. ԺԹ. 12. Ա Պետ. Բ. 13. նացը դէմ կը գործեն, Ւըսելով
թէ ուրիշ թագաւոր մը կայ Յի-
8 սուս։ Ու խռովեցուցին ժողովուր-
դը ու քաղաքապետները, որ աս
9 բաները կը լսէին։ Բայց երբոր
Յասոնէն և ուրիշներէն երաշխաւո-
րութիւն առին, արձակեցին զա-
Ը Գռ. Թ. 25. Հմր 14. 10 նոնք։ ԸԻսկ եղբայրները շուտ մը
գիշերով Պօղոսը և Շիղան Բերիա
խրկեցին. որոնք հոն հասնելով՝
11 Հրէից ժողովարանը գացին։ Ա-
Բ Եա. ԼԴ. 16. Ղու. Ժգ. 29. Յոհ. Ե. 39. սոնք Թեսաղոնիկէի մէջ եղողներէն
աւելի ազնիւ մարդիկ էին, որ
Աստուծոյ խօսքը կատարեալ յօ-
ժարութեամբ ընդունեցին, և Բա-
մէն օր Գիրքերը կը քննէին թէ
12 աս բաները ասա՞նկ է։ Ուստի
անոնցմէ շատերը հաւատացին. և
պատուաւոր Յոյն կիներէն ու
մարդիկներէն [illegible] ալ
13 քիչուոր չէին։ Բայց երբոր իմա-
ցան Թեսաղոնիկեցի Հրէաները
թէ Բերիայի մէջ ալ Աստուծոյ
խօսքը քարոզուեցաւ Պօղոսէն,
հոն ալ եկան ու ժողովուրդը
14 գրգռեցին։ ⁺Ան ատենը եղբայր-   ⁺ Մատ. Ժ. 23.
ները շուտ մը Պօղոսը խրկեցին
որ մինչև ծովեզերքը երթայ. բայց
Շիղա ու Տիմոթէոս հոն մնացին։
15 Ու անոնք որ Պօղոսը կը տանէին,
մինչև Աթէնք բերին զանիկա. Ւև   Ւ Գռ. ԺԸ. 5.
[illegible] հրաման առնելով Շիղային ու
Տիմոթէոսին համար որ շուտով
իրեն գան, գացին։
16 Ու Պօղոս Աթէնքի մէջ անոնց   Յա. Տ. 54
սպասելով՝ Լիր հոգին անհանգիստ   Լր Պետ. Բ. 8.
էր ներսի դին, վասն զի քաղաքը
բոլորովին կռապաշտութեան մէջ
17 ընկղմած կը տեսնէր։ Ուստի ժո-
ղովարանին մէջ կը խօսէր Հրէա-
ներուն ու բարեպաշտ մարդոց, և
ամէն օր հրապարակներուն մէջ ո-
18 րոնց որ պատահէր։ Ու Եպիկու-
րեան և Ստոյիկեան փիլիսոփանե-
րէն մէկ քանիները իրեն հետ հա-
կաճառութիւն կ'ընէին. և ոմանք
կ'ըսէին, Աս սերմնաքաղը ի՞նչ
բան կ'ուզէ. ուրիշներն ալ [illegible]
[illegible], Կ'երեւի թէ [illegible] մը օտար աս-
տուածներու քարոզիչ է. ինչու
որ Յիսուսը ու յարութիւնը կ'ա-
19 ւետարանէր անոնց։ Ու առին
զանիկայ Արիսպագոս տարին, ու
կ'ըսէին, Կրնա՞նք իմանալ թէ
ինչ է աս նոր վարդապետութիւ-
20 նը որ դուն կը զրուցես. Քանզի
մեր ականջներուն օտար բաներ կը
բերես. ուրեմն կ'ուզենք իմանալ
21 թէ ինչ պիտի ըլլան անոնք. (Ին-
չու որ Աթենացիները ամէնն ալ,
ու հոն կեցող օտարականները ու-
րիշ բանի չէին պարապեր, բայց
միայն նոր բան զրուցելու կամ լը-
սելու։)
22 Ան ատենը Պօղոս Արիսպագոսին
մէջը կայնեցաւ ու ըսաւ, Ո՛վ Ա-
թենացի մարդիկ՝ ամէն կողմանէ
խիստ կրօնասէր կը տեսնեմ ձեզ։
23 Քանզի ես պտըտելով ու ձեր պաշ-
տամունքը գննելով՝ մէկ սեղան մը
գտայ, որուն վրայ գրուած էր
ԱՆԾԱՆՕԹ ԱՍՏՈՒԾՈՅՆ.
ուստի անիկայ որ դուք չճանչնա-
լով կը պաշտէք, ես նոյնը ձեզի
24 կը քարոզեմ։ ՒԱստուած որ աշ-   Ւ Գռ. Ժգ. 14.
խարհը ստեղծեց, և անոր մէջի   ⁼ Մատ. ԺԱ. 25.
բոլոր բաները, անիկայ երկնից ու
երկրի ⁼Տէրն ըլլալով, ոչ ձեռա-   Գռ. Է. 48.

Յամ Տեառն 54

Հ Յոբ. Ծ. 10—13։ Յ Ծն. Բ. 7։ Թուոց. ԺԶ. 22։ Յոբ. ԺԲ. 10։ Իե. 3։ ԼԳ. 4։ Եսա. ԽԲ. 5։ ԾԷ. 16։ Զաք. ԺԲ. 1։ Հ Բ Օր. ԼԲ. 8։ Է Հռոմ. Ա. 20։ Ժ Գլ. ԺԴ. 16։ Ժ Կող. Ա. 17։ Եբր. Ա. 3։ Ժ Տիտ. Ա. 12։ Լ Եսա. Խ. 18։ Ճ Գլ. ԺԴ. 15։ Հռոմ. Գ. 25։ Ղ Ղուկ. ԻԴ. 47։ Տիտ. Բ. 11. 12։ Ա Պետ. Ա. 14։ Դ. 3։ Ղ Գլ. Ժ. 42։ Հռոմ. Բ. 16։ ԺԴ. 10։ Ճ Գլ. Բ. 24։

գործ տաճարներու մէջ կը բնակի,
25 Ոչ ալ մարդոց ձեռքովը կը պաշ-
տուի՝ Հբանի մը կարօտի պէս.
Յքանզի ինքը կու տայ ամենուն
26 կեանք ու շունչ և ամէն բան. Ու
բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ
մը ըրաւ՝ որ բոլոր երկրի երեսին
վրայ բնակին. և որոշուած ժա-
մանակներ հաստատեց, Հու ա-
նոնց բնակութեան սահմանները,
27 ԷզԱստուած փնտռելու, Որ ըլլայ
թէ խարխափելով զինքը գտնեն.
Ժթէպէտև մեր ամէն մէկէն ալ հե-
28 ռու չէ. Ինչու որ Ժանով կ'ապ-
րինք և կը շարժինք ու կանք,
Խինչպէս որ ձեր բանաստեղծներէն
մէկ քանիներն ալ ըսին, Քանզի
29 մենք անոր ցեղէն ալ ենք։ Ու-
տի որովհետև Աստուծոյ ցեղէն
ենք, Լպէտք չէ որ անանկ սեպենք
թէ Աստուածութիւնը նման ըլլայ
ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի,
որ մարդուս վարպետութիւնովը
30 ու խելքովը քանդակուած է։ Արդ
Աստուած Ճտգիտութեան ատեն-
ները անտես ընելով, Ղհիմա ամէն
տեղ կը պատուիրէ բոլոր մարդոց
31 որ ապաշխարեն, Ինչու որ ինքը
մէկ օր մը սահմանեց, Ղորուն մէջ
աշխարհս արդարութեամբ պիտի
դատէ ան մարդուն ձեռքովը, որն
որ որոշեց, ու ամենուն հաւատա-
ցուց՝ զանիկայ Ճմեռելներէն յա-
րուցանելով։
32 Երբոր մեռելոց յարութիւնը լը-
սեցին, ոմանք ծաղր կ'ընէին, ո-
մանք ալ կ'ըսէին, Ատ բանիդ
համար ուրիշ անգամ մըտիկ պիտի
33 ընենք քեզի։ Եւ այսպէս Պօղոս
34 անոնց մէջէն ելաւ։ Սակայն քա-
նի մը մարդիկ իրեն յարելով հա-
ւատացին, որոնց մէջ էր Դիոնե-
սիոս Արիսպագացին, և Դամարիս
անունով կնիկ մը, ու անոնց հետ
ուրիշներ ալ։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Պօղոս իր արհեստը կը բանի, և Կորնթոսի մէջ հեթանոսներուն կը քարոզէ։ 9 Տէրը տեսիլքի մէջ կը քաջալերէ Պօղոսը։ 12 որ կ'ամբաստանուի փոխանորդ բդեշխին՝ Գաղիոնին առջև, բայց կ'ազատի. 18 երբը քաղաքէ քաղաք պտըտելով՝ աշակերտները կը հաստատէ։ 24 Ապողոս ուսեալ ճշգիւ սորվելով ճշմարտութիւնը Ակիւղասէն ու Պրիսկիղայէն 28 գ-Քրիստոս կը քարոզէ մեծ ազդեցութեամբ։

1 Ասկէ ետև Պօղոս Աթենքէն զա-
2 տուելով Կորնթոս եկաւ, Եւ
մէկ Հրեայ մը գտաւ Ակիւղաս ա-
նունով ծննդեամբ Պոնտացի, որ
իր Պրիսկիղա կնկանը հետ նոր ե-
կեր էր Իտալիայէն, (Կղօդիոսին
հանած հրամանին համար որ բոլոր
Հրեաները Հռոմէն հեռանան,)

3 ու անոնց քովը գնաց։ Եւ որով-
հետև ինքը արհեստակից էր՝ անոնց
քովը կեցաւ Բև կը բանէր, ինչու
որ արհեստով վրանագործ էին։
4 ԳՈւ ամէն շաբաթ օրերը ժողովարա-
նին մէջ կը խօսէր, և Հրեաները
5 ու Յոյները կը համոզէր։ Դ Ու երբ-
որ Շիղա և Տիմոթէոս Մակեդո-
նիայէն իջան, Ե Պօղոսի հոգին ե-
ռանդով վառուած ըլլալով, Հը-
րէաներուն վկայութիւնով կը
հաստատէր թէ Յիսուսը Քրիս-
6 տոս է։ ԶԱնոնք ալ երբոր դէմ կե-
ցան ու կը հայհոյէին, Ե ինքը հան-
դերձները թօթվելով ըսաւ անոնց,
Է Ձեր արիւնը ձեր գլուխը, Ը ես ան-
պարտ եմ. Թ ասկէ ետև հեթանոս-
7 ներուն պիտի երթամ։ Եւ անկէ
երթալով մտաւ մէկու մը տունը,
որուն անունը *Յուստոս էր՝ աս-
տուածավախ մարդ մը, որուն տունը
8 ժողովարանին կից էր։ Ժ Եւ ժո-
ղովրդապետը Կրիսպոս իր բոլոր
տունովը հաւատաց Տէրոջը. և
Կորնթացիներէն շատերը լսելով
9 հաւատացին ու մկրտուեցան։ Եւ
գիշերը տեսիլքի մէջ Լ Տէրը ըսաւ
Պօղոսին, Մի վախնար՝ հապա
10 խօսէ և լուռ մի կենար, Ի Ինչու
որ ես քեզի հետ եմ, և մէկը քեզի
դէմ պիտի չելլէ՝ քեզի վնաս մը
հասցընելու. քանզի աս քաղաքիս
մէջ ես շատ ժողովուրդ ունիմ։
11 Եւ հոն տարի մը ու վեց ամիս կե-
ցաւ, ու Աստուծոյ խօսքը անոնց
մէջ կը սորվեցընէր։
12 Եւ Աքայիայի փոխանորդ բդ-
եշխին Գաղիոնին օրերը Հրեայք
միաբանելով՝ Պօղոսին դէմ ելան,
13 և զանիկայ ատեանը տարին, Ըսե-
լով թէ Ասիկայ կը հրապուրէ
մարդիկ օրէնքէն դուրս Աստուած
14 պաշտելու։ Ու երբոր Պօղոս իր
բերանը բանալու պատրաստ էր,
Գաղիոն ըսաւ Հրեաներուն, Ծ Թէ
որ անիրաւութեան մը կամ չար
գործքի մը համար ըլլար՝ ով Հը-
րէաներ, արժան էր ինծի որ ձեզի
15 մտիկ ընէի։ Բայց թէ որ վէճը
խօսքի ու անուններու և ձեր օրէն-
քին վրայով է, դուք ձեզմէն տե-
սէք. ինչու որ ես անանկ բաներու
16 դատաւոր ըլլալ չեմ ուզեր։ Եւ
17 զանոնք ատեանէն վռնտեց։ Ան
ատենը բոլոր Յոյները Սոսթենէս
ժողովրդապետը բռնեցին ու ա-
տեանին առջևը կը ծեծէին. և աս
բաներուս վրայով Գաղիոն բնաւ
հոգ չէր ըներ։
18 Պօղոս ալ տակաւին շատ մը օ-
րեր հոն մնալէն ետքը՝ եղբայրներէն
հրաժարելով, նաւով դէպ 'ի Սիւ-
րիա գնաց. ու իր հետն ալ Պրիս-

Յամ Տեառն 54

Բ Գլ. Ի. 34։ Ա Կոր. Դ. 12։ Ա Թես. Բ 9։ Բ Թես. Գ. 8։ Գ Գլ. ԺԷ. 2։ Դ Գլ. ԺԷ. 14. 15։ Ե Յոբ. ԼԲ. 18։ Գլ. ԺԷ. 3։ Հմբ 28։ Զ Գլ. ԺԳ. 45։ Ա Պետ. Դ. 4։ Ե Նեեմ. Ե. 13։ Մատ. Ժ. 14։ Գլ. ԺԳ. 51։ Է Ղև. Ի. 9. 11. 12։ Բ Թագ. Ա. 16։ Եզեկ. ԺԲ. 13։ ԼԳ. 4։ Ը Եզեկ. Գ. 18. 19։ ԼԳ. 9։ Գլ. Ի. 26։ Թ Գլ. ԺԳ. 46։ Իբ. 28։ * Ոմանք՝ Տիտոս Յուստոս Ժ Ա Կոր. Ա. 14։ Լ Գլ. Իգ. 11։ Ի Երեմ. Ա. 18. 19։ Մատ. Իը. 20։

Յա. Տ. 55 վերջը։

Ծ Գլ. ԻԳ. 29։ ԻԵ. 11. 19։

Ցամի Տեառն 55

կիզա և Ակիւղաս , ---Ն հկնքբայի մէջ ։ Ի՛ր գլուխը փորրած , ին-
19 չու որ ուխտաւոր էր ։ Ու Եփեսոս որ հասաւ , անոնք հոն ձգեց , և ինքը ժողովարանը մտնելով՝ Հը-
20 բեաներուն հետ կը խօսէր ։ Ու իրեն կ՚ազաչէին որ ալ աւելի ժամանակ իրենց քովը մնայ , բայց
21 չանձնաւ չեղաւ . Հապա հրաժարելու անոնցմէ ըսելով , Պէտք է որ անպատճառ աս առաջիկայ տօնը Երուսաղէմի մէջ բնեմ . բայց՝ Աստուծոյ կամքովը նորէն ձեզի կը դառնամ . ու Եփեսոսէն
22 նաւով մեկնելու ։ Ու կեսարիա հասնելով՝ Ե---ն՛ ելաւ , ու եկեղեցիին բարև տուաւ , ու Անտիոք
23 իջաւ Ընտիոք . Ու առեն մը հոն կենալէնետև ելաւ , ու կարգով Գաղատացւոց երկիրը և Փռիւգիա կը պտըտէր , ու բոլոր աշակերտները կը հաստատէր ։
24 Ու Ապողոս անունով Հրէայ մը, ծննդեամբ Ալէքսանդրացի՝ ճարտասան մարդ մը եկաւ հասաւ Եփեսոս . որ ինքը գօրաւոր էր ---ը
25 գիրքերով ։ Ասիկայ Տէրոջը ճամբուն մէջ վարժուած էր , Ու ջերմեռանդ հոգի ունենալով , կը խօսէր ու կը սորվեցընէր ճշդութեամբ Տէրոջը վրայով . բայց Ի՛նչ միայն Յովհաննէսին մկրտութիւնը դի-
26 տէր ։ Ասիկայ սկսաւ ժողովարանին մէջ համարձակ խօսիլ . ու երբոր Ակիւղաս ու Պրիսկիլա լսեցին անկէ , ալ զանիկայ իրենց քովը առին , և աւելի ճշդիւ Աստուծոյ
27 ճամբան անոր հասկրցուցին ։ Ու երբոր անիկայ ուզեց Աքայիա երթալ , եղբայրները քաջալերեցին ը---ն՛ , ու իր դրեցին --ն տեսէ աշակերտներուն որ զանիկայ ընդունին . որ հոն հասնելով՝ շատ օգտակար եղաւ շնորհքով՝ հաւա-
28 տացեալներուն . քանզի հրապարակաւ սաստիկ կը յանդիմաններ Հրէաները , ը---ծ գիրքերէն յուցընելով թէ Յիսուսը Քրիստոս է ։

Ա Կոր . գ . 6 ։

Գ Կոր . ա . 12 ։ գ . 5 . 6 ։

ԳԼ . ԺԹ

1 Սուրբ Հոգին կը տրուի հաւատացեալներուն՝ Պօղոսին ձեռօքը ։ 9 Հրէայք կը հալածեն Պօղոսի վարդապետութիւնը՝ որ հրաշքներով կը հաստատուի ։ 13 Երդմնեցուցիչ Հրէայք 16 ծեծ կ՚ուտեն դիւահարէն ։ 19 Կախարդական գրքերը կ՚այրուին ։ 24 Դեմետրիոս իր արծաթասիրութեամբը մեծ ոգեւռք կը հանէ Պօղոսին դէմ ։ 35 որն որ առենադպիրը կը հանգարտեցընէ ։

1 Ու քանի որ Ապողոս Կորնթոսի մէջ էր , Պօղոս վերի կողմերը պտրտելով Եփեսոս եկաւ , և քա-
2 նի մը աշակերտներ գտնելով , Ը-սաւ անոնց , երբոր հաւատացիք՝

Սուրբ Հոգին առիք արդեօք . ա-նոնք ալ ըսին իրեն , Բայց մենք լսած ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի
3 կայ ։ Ու ըսաւ անոնց , Հապա ինչո՞վ մկրտուեցաք . անոնք ալ ը-սին , Յովհաննէսին մկրտութի-
4 նովը ։ Պօղոս ալ ըսաւ , Յովհաննէս ապաշխարութեան մկրտութիւնով մկրտեց , ժողովուրդին ը-սելով թէ ան որ իրմէ ետքը պիտի գայ՝ անոր հաւատան , այսինքն
5 Քրիստոս Յիսուսի ։ Ու երբոր -- լսեցին , Տէր Յիսուսի անու-
6 նովը մկրտուեցան ։ Ու Պօղոս երբոր ձեռնոց վրայ ձեռք դրաւ , Սուրբ Հոգին անոնց վրայ եկաւ , և լեզուներ կը խօսէին ու կը մար-
7 գարէանային ։ Ու ան բոլոր մարդիկը տասներկուքի չափ էին ։
8 Ու ժողովարանը մտնելով՝ իրիք ա-միս համարձակութեամբ Աստուծոյ թագաւորութեանը վրայով կը
9 խօսէր ու կը համոզէր , Իսկ երբոր մէկ քանիները կը յամառէին ու դէմ կը դնէին բարկութեան առջեւ էան ճամբան բամբասելով , ինքը անոնցմէ հեռացաւ և աշակերտները զատուց , ու ամէն օր Տիւրան --ն մէկու մը դպրատա-
10 նը մէջ կը խօսէր ։ Ու ասա երկու տարի քշեց՝ մինչև որ բոլոր Ասիայի մէջ բնակող Հրէաները ու Յոյ-
11 նները Տէրոջը խօսքը լսեցին ։ Ու Աստուած նշանաւոր հրաշքներ կ՚ը-
12 նէր Պօղոսին ձեռքովը . Ընանակ որ անոր մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոցներ կը տանէին հիւանդներուն , և իրենց չարերէն կը բժշկուէին , ու չար ոգիները կ՚ելլէին ։
13 Բայց աստանդական Հրէաներէն մկ քանիները որ երդմնեցուցիչ էին , ձեռնադրեցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց վրայ որոնք չար ոգիներ ունէին , և կ՚ըսէին , Ձեզ կ՚երդմնցընենք Յիսուսով ,
14 որն որ Պօղոս կը քարոզէ ։ Ու ասա բանը ընողները Սկեւա ը---ծ Հրէայ քահանայապետի մը եօթը
15 որդիքն էին ։ Իսկ չար ոգին պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Յիսուսը կը ճանչնամ ու Պօղոսը գի-
16 տեմ , բայց դուք ո՞վ էք ։ Ու ան մարդը որուն ներսի դին էր չար ոգին , անոնց վրայ ցատկելով՝ բռնեց զանոնք ու յաղթեց , մինչև որ ան տունէն մերկ ու վիրաւո-
17 րուած դուրս փախան ։ Ու ասա բանը Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր Հրէաներուն ու Յոյներուն յայտնի եղաւ . Ու անոնց ամէնուն վրայ վախ մը ինկաւ , ու Տէր Յիսուսի
18 անունը կը մեծարուէր ։ Ու հաւատացեալներէն շատերը կու գա-

Ցամի Տեառն 56

Գ ԳԼ . ը . 16 ։ Տես ա Թագ . գ . 7 ։
ԳԼ . ԺԸ . 25 ։
Մատ . գ . 11 . Ցոհ . ա . 15 ։ 27 ։ 30 ։ ԳԼ . ա . 5 ։ Ժա . 16 ։ Ժգ . 24 ։ 25 ։
ԳԼ . ը . 16 ։
ԳԼ . գ . 6 ։ ը . 17 ։
ԳԼ . բ . 4 ։ Ժ . 46 ։
ԳԼ . ԺԷ . 2 ։ Ժը . 4 ։
ԳԼ . ա . 3 ։ Իը . 23 ։
Ցա . Տ . 57
Ը Տիմ . ա . 15 ։ Պետ . բ . 2 ։ Ցուդ . 10 ։
Տես գԼ . Թ . 2 ։ Իր . 4 ։ Իգ . 14 ։ Հմր 23 ։
Տես գԼ . Ի . 31 ։
Ո՛նց Տէր Յիսուսի
Մատ . Ժգ . 20 ։ ԳԼ . Ժգ . 3 ։
ԳԼ . ե . 15 ։ Տես գԹագ . գ . 29 ։
Ցա . Տ . 58
Մատ . Ժը . 27 ։
Տես Մատ . ԻԸ . 38 ։ Ղուկ . Թ . 49 ։
Ցոհ . Ձեռք գործին

Ղուկ . ա . 65 ։ ե . 16 ։ ԳԼ . բ . 48 ։ ե . 5 . 11 ։

Ճաշի Տեառն 58

ՂՄատ. գ. 6։

ՀԳԼ. գ. 7, Ժբ. 24։

Ճ. Տ. 59
ՀԳԼ. ի. 22։

ՀՀաւ. Ժե. 25, Գաղ. բ. 1։

ՆԳԼ. ԺԱ. 11, Հաւ. Ժե. 24—28։

ՂԳԼ. Ժգ. 5։

ՀՀաւ. Ժգ. 23, բ Տիմ. գ. 20։

ՂԲ Կոր. ա. 8։

ՂՏիտ. գլ. Թ. 2։

ԼԳԼ. Ժգ. 16, 19։

ՀԱպ. Տիտ. 4, Եփ. Խգ. 10—20, Եբր. Ժ. 3։

*Կամ՝ արհեստը

ՀՀաւ. Ժգ. 23, ա Կոր. ա. 14։

ԼԳԼ. ի. 4, իե. 2, Կող. գ. 10, Փիլմ. 24։

Ճաշի Տեառն 59

ԴԱ Տիմ. ա. 20, բ Տիմ. գ. 14։

ԲԳԼ. Ժբ. 17։

ԵՈՀԱՆ Մեծ ասուածաբանին

ԲԳԼ. Թ. 23, իգ. 12, իե. 3, բ Կոր. Ժա. 26։

33 Համար ժողովուած են, եւ բազմութեանը մէջէն յառաջ բերին Ղեվբասանդրոսը, որն որ Հրէայք յառաջ քշեցին. 34 Ղեվբասանդրոս ալ ձեռքը շարժելով՝ կ'ուզէր որ ժողովուրդին պատասխան տայ։ Իսկ երբոր գիտցան թէ անիկայ Հրէայ է, ամէնքը մէկ բերան եղած՝ երկու ժամու չափ կը կանչուրտէին թէ Մեծ է Եփեսացւոց Արտեմիսը։ 35 Սակայն աւետնադպիրը բազմութիւնը հանդարտեցընելով՝ ըսաւ, Ով Եփեսացի մարդիկ՝ ո՞ր մարդն է որ չգիտնայ թէ Եփեսացւոց քաղաքը մեծ Արտեմիսին եւ Դիոսէն ինկած կուռքին տաճարին 36 պաշտօնեան է։ Ուրեմն ասոր որ անվիճելի բան մըն է, պէտք է ձեզի հանդարտ կենալ, եւ յանդգնութեամբ բան մը չընել։ 37 Քանզի դուք ատ մարդիկը հոս բերիք, որոնք ոչ տաճար կողոպտողներ են, ոչ ալ ձեր աստուածուհւոյն հայհոյանք բրեր են։ 38 Ուստի թէ որ Դեմետրիոս եւ իր հետ եղած վարպետները մէկու մը հետ բան մը ունին, դատի օրեր կան ու փոխանորդ դրէչներ կայ, թող իրարու դէմ ամբաստանութիւն բնեն։ 39 Հապա թէ որ ուրիշ բաներու համար է ձեր պահանջմունքը, օրինաւոր ժողովքի մէջ թող որոշուի։ 40 Վասն զի մենք ալ այս օրուան խռովութեան համար իրրեւ խռովայոյզ մարդիկ ամբաստանուելու վտանգի մէջ ենք, քանզի պատճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք այս խառնամբոխ բազմութեանը համար պատասխան տալ։ Եւ այսպէս ըսելով ժողովքը արձակեց։

ԳԼ. Ի

1 Պօղոս Մակեդոնիա կ'երթայ. 7 Տէրունական ընթրիքը կը կատարէ ու կը քարոզէ։ 9 Եւտիքոս վար իյնալով կը մեռնի, 10 և Պօղոս կը յարուցանէ զանիկայ։ 17 Պօղոս Մելիտոսի մէջ ժողվելով երէցները, կը զգուշացնէ անոնց իրեն պատահելու անցքերը. 28 կը պատուիրէ անոնց՝ Աստուծոյ հօտին հոգ տանիլ, 29 ու կը գուշակէ խարբեայ վարդապետներէն. 32 ապա զանոնք Աստուծոյ յանձնելով՝ 36 աղօթք կ'ընէ անոնց հետ ու կը մեկնի։

1 Ու աղմուկը դադրելէնետեւ Պօղոս աշակերտները իրեն կանչեց, ու հրաժարական ողջոյն տալով՝ ելաւ որ Մակեդոնիա երթայ։ 2 Եւ ան կողմերը պտրտելէն ու շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէնետեւ Ելլադա եկաւ։ 3 Եւ հոն երեք ամիս կենալէնետքը, երբ Հրէաները իրեն դէմ նենգութեան խորհուրդ բրին՝ երբոր կ'ուզէր Սիւրիա երթալ, որոշեց Մակեդոնիայի վրայէն դառնալ։ 4 Ու

Ցամք Տեառն 60

*Ո՛չ·ե· ը·ն՛ն ։

†Գլ· ժթ· 29 ։ իէ· 2 ։ կղ· դ· 10։

‡Գլ· ժթ· 29 ։

§Գլ· ժգ· 1 ։

¶Եփես· գ· 21 ։ կղ· գ· 7 ։ բ Տիմ· դ· 12 ։ Տիտ· գ· 12 ։

#Գլ· իա· 29 ։ բ Տիմ· գ· 20 ։

**Եզե· ժբ· 14, 15 ։ իդ· 15 ։

††Գլ· ժգ· 8 ։ բ Կոր· բ· 12 ։ բ Տիմ· գ· 13 ։

‡‡ա Կոր· ժգ· 2 ։ Ցայտ· ա· 16 ։

§§Գլ· բ· 42, 46 ։ ա Կոր· ժ· 16 ։ ժա· 20· ՃՃ ։

¶¶Գլ· ա· 13 ։

##Ի գ թագ· ժէ· 21 ։ դ թագ· գ· 34 ։

***Մատ· թ· 24 ։

†††Կ՛ քաւէլով

‡‡‡Գլ· ժթ· 21 ։ իա· 4, 12 ։

§§§Գլ· բ· 1 ։ ա Կոր· ժգ· 8 ։

¶¶¶Գլ· իդ· 17 ։ Ղկ· ժբ· 19 ։ ժթ· 1, 10 ։

մինչև Ասիա իր հետը կ՛երթար Բերիացի *Պիռոսի «Բ՛ն՛ն» Սոպատրոս, և Թեսաղոնիկեցիներէն †Արիստարքոս ու Սեկունդոս, և ‡Գայիոս Դերբացին ու §Տիմոթէոս, և Ասիացիք Տիւքիկոս 5 ու §Տրոփիմոս։ Ասոնք առաջ գացին ու Տրովադայի մէջ մեզի կը 6 սպասէին։ Մենք ալ Բրազարջակերաց օրերէն ետև Փիլիպպէէն նաւեցինք, և հինգ օրուան մէջ ¶Տրովադա եկանք անոնց քովը, ու հոն եօթը օր կեցանք։

7 Եւ #մէկշաբթի օրը երբոր ժողվուեր էինք †հաց կոտրելու, Պօղոս անոնց կը քարոզէր, ինչու որ հետեւեալ օրը ճամբայ պիտի ելլէր. և խօսքը երկրնցուց մինչև կէս գի- 8 շեր։ Ու շատ լապտերներ կային Հան վերի սենեակը՝ ուր որ մենք 9 ժողվուած էինք։ Եւ մէկ երիտասարդ մը Եւտիքոս անուն պատուհանին վրայ նստած՝ խորունկ քնոյ մէջ մտեր էր. երբոր Պօղոս խօսքը երկրնցուց, անիկայ խորունկ քնով բռնուած՝ երրորդ յատիկոնէն վար ինկաւ, ու զանիկայ մեռած վեր- 10 ցուցին։ Եւ Պօղոս վար իջնելով՝ †անոր վրայ ինկաւ ու գրկեց ը՛ն՛ն՛ ու կ՛ըսէր։ *Մի խռովիք, ինչու որ ասոր հոգին իր մէջն է։ 11 Եւ վեր ելլելով՝ հացը կոտրեց ու կերաւ. ու երկար խօսելով մինչև 12 առտու, ետքը ելաւ դնաց։ Եւ ան պատանին ողջ բերին, ու մե- 13 ծապէս մխիթարուեցան։ Իսկ մենք նաւը մտնելով՝ ճամբայ ելանք դէպ ’ի Ասոն, որ անկէ Պօղոսը պիտի առնէինք, ինչու որ անանկ ապրուպրերը էր, որովհետև ինքը †ոտքով կ՛երթար։ 14 Երբ որ Ասոնի մէջ մեզի հանդիպեցաւ, առինք անիկայ և Միտիլինէ եկանք։ 15 Անկէ ալ նաւելով հետևեալ օրը Քիոսի դիմացը հասանք. և մեկալ օրը Սամոս հասանք, ու §§Տրոգիլիոն կենալով՝ միւս օրը Մե- 16 լիտոս եկանք. Ինչու որ Պօղոս միտքը դրեր էր որ նաւով անցնի Եփեսոսի քովէն, որ չըլլայ թէ Ասիայի մէջ ժամանակ անցընէ, որովհետև ¶¶Կ՛արտապար որ եթէ կարելի է իրեն, ##Պենտեկոստէին օրը ***Երուսաղէմ ըլլայ։

17 Եւ Մելիտոսէն †††Եփեսոս ու եկեղեցիին երէցները 18 կանչեց։ Ու երբոր իրեն եկան, բսաւ անոնց։ Դուք գիտէք Հոր ան առջի օրէն հետ որ ես Ասիա եկայ, ինտոր ձեր հետը վարուեցայ բոլոր 19 ժամանակը. Ամենայն խոնարհութեամբ Տէրոջը ծառայելով, և շատ արցունքով ու փորձութիւններով, ‡որ Հրէից նենգութիւններէն ինծի 20 պատահեցան. ¶Ինտոր վ՛ն՛ն՛ետ չկեցայ օգտակար բաներուն բրնաւ մէկը ձեզի զրուցելէն, ու ձեզի հրապարակաւ և տան մէջ սորվե- 21 ցընելէն. ¶¶Վկայութիւն տալով Հրէից և Ցունաց ##Ը՛ղ՛ծ՛ դէպ ’ի Աստուած ապաշխարութեան համար, ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայ հաւատքին համար։ 22 Եւ հիմա Հոգիով կապուած՝ Երուսաղէմ կ՛երթամ, և հոն ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ 23 չեմ գիտեր. Միայն թէ Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ ինձի կը վկայէ ու կ՛ըսէ թէ կապեր ու նեղութիւններ ինծի կը սպասեն։ 24 Բայց ես բանի մը համար հոգ չեմ ըներ, և իմ անձս պատուական չեմ սեպեր, †միայն թէ իմ ընթացքս ուրախութեամբ կատարեմ, և ան պաշտօնը՝ որ Տէր Յիսուսէն առի Աստուծոյ շնորհացը աւետարանին 25 վկայ ըլլալու։ Եւ հիմա ահա ես գիտեմ որ ալ իմ երեսս պիտի չըտեսնէք դուք ամէնդդ, որ ձեզի՛նդ պտըտեցայ Աստուծոյ թագա- 26 ւորութիւնը քարոզելով։ Ուստի աս օրս կը վկայեմ ձեզի, որ ես Հանապատ եմ ամէնուն արիւնէն. 27 Ինչու որ †ետ չկեցայ Աստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայտնելէն։ 28 Ուրեմն զգուշացէք ձեր անձերուն և բոլոր հօտին, որուն վրայ Հոգին Սուրբ †ձեզ տեսուչ դրաւ՝ Աստուծոյ եկեղեցին հովուելու, որն 29 որ †իր արիւնովը *ստացաւ։ Քանզի գիտեմ որ իմ զատուելէս ետքը ձեր մէջը §§յափշտակող գայլեր պիտի մտնեն, որ պիտի չխնայեն հօ- 30 տին։ Եւ †ձեզմէ ալ ը՛ն՛ն՛ մարդիկ պիտի ելլեն՝ որ ծուռ բաներ պիտի խօսին, աշակերտները իրենց ետևէն 31 քաշելու համար։ Ուստի արթուն կեցէք, և միտքերնիդ բերէ՛ք՝ որ իրէք տարի գիշեր ու ցորեկ չդադարեցայ ամէն մէկը արցունքով խրա- 32 տելէն։ Եւ հիմա՝ եղբայրնե՛ր՝ կը յանձնեմ ձեզ Աստուծոյ ու Բառոր շնորհացը խօսքին, որ կարող է †շինելու և *բոլոր սրբուածներուն հետ ձեզի ժառանգութիւն տալու։ 33 Մէկու մը արծաթին կամ ոսկիին կամ հագուստին չդանկացայ. 34 Դուք ձեզմէ գիտէք որ ինծի և իմ հետս եղողներուն պէտք եղածը 35 հաս ձեռքերս հոգացին։ Ամէն բան ձեզի ցուցուցի, †թէ ասանկ պէտք է աշխատիլ ու տկարներուն օգնութիւն ընել, և միտք բերել Տէր

Ցամք Տեառն 60

‡Հմր· 3 ։

*Հմր· 27 ։

†Գլ· ժբ· 5 ։

§Մար· ա· 15 ։ Ղու· իդ· 47 ։ Գլ· բ· 38 ։

¶Գլ· ժթ· 21 ։

**Գլ· իա· 4, 11 ։ աԹես· գ· 3 ։

††Գլ· իա· 18 ։ Հով· բ· 35 ։ բ Կոր· դ· 16 ։

‡‡բ Տիմ· գ· 7 ։

§§Գլ· ա· 17 ։ բ Կոր· դ· 1 ։

¶¶Գաղ· ա· 1 ։ Տիտ· ա· 3 ։

##Հմր 38 ։ Հով· ժե· 23 ։

***Գլ· ժբ· 6 ։ բ Կոր· ե· 2 ։

†††Հմր 20 ։

‡‡‡Ղու· ե· 30 ։ Ցոհ· ժե· 15 ։ Եփես· ա· 11 ։

§§§ա Տիմ· դ· 16 ։ աՊետ· ե· 2 ։

¶¶¶ա Կոր· ժբ· 28 ։

###Ո՛չ՝ Տեբոյը

****Տես Երբ· թ· 14 ։

††††Եփես· ա· 7, 14 ։ Կող· ա· 14 ։ Երբ· թ· 12 ։ ա Պետ· ա· 19 ։ Ցայտ· ե· 9 ։

‡‡‡‡Մատ· է· 15 ։ բ Պետ· բ· 1 ։

§§§§Կ՛ ջատակար

¶¶¶¶ա Տիմ· ա· 20 ։ աՑոհ· բ· 19 ։

####Գլ· ժթ· 10 ։

*****Երբ· ժգ· 9 ։

†††††Գլ· իդ· 31 ։

‡‡‡‡‡Գլ· իդ· 18 ։ Եփես· ա· 18 ։ Կող· ա· 12 ։ գ· 24 ։ Երբ· թ· 15 ։ ա Պետ· ա· 4 ։

§§§§§ե Թագ· ժբ· 3 ։ ա Կոր· թ· 12 ։ բ Կոր· է· 2 ։ ժա· 9 ։ ժբ· 17 ։

¶¶¶¶¶Գլ· ժբ· 3 ։ ա Կոր· գ· 12 ։ աԹես· բ· 9 ։ բ Թես· գ· 8 ։ †Հով· ժե· 1 ։ ա Կոր· թ· 12 ։ բ Կոր· ժա· 9, 12 ։ ժբ· 13 ։ Եփես· գ· 28 ։ ա Թես· գ· 11 ։ ե· 14 ։ բ Թես· գ· 8 ։

Ցամք Տեառն 60

ա ԳԼ · ե · 59 ; ի · 5 ։

Բ Ագ · խե · 14 ; Խգ · 29 ։

գ Հմր 25 ։

Ցիսուսի խօսքը , որ ինքը բաւ , Աւելի երանելի է տալը քան թէ
36 առնելը ։ Եւ աս որ բաւ , անոնց ամէնուն հետ ը Ծնկան վրայ գալով
37 աղօթք բրաւ ։ Ամէնքն ալ սաստիկ կու լային , ու Պօղոսի Բպաբանոցին վրայ իյնալով զանիկայ
38 կը համբուրէին ։ Սիրաեռնին կը ցաւէր մանաւանդ ան խօսքին համար , Իոր կ'ըսէր թէ ալ պիտի չտեսնեն իր երեսը . և զանիկայ ճամբայ դրին մինչև նաւը երթալով ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Պօղոս բնաւ չհամգոհիր Երուսաղէմ երթալէն ետև կենալու ։ 9 Փիլիպպոսին մարգարէ աղջիկները ։ 17 Պօղոս Երուսաղէմ կ'երթայ , 27 ուր տեղ կը բռնուի ու մեծ վտանգի մէջ կ'իյնայ ։ 31 բայց հազարապետը ազատելով զանիկայ , հրաման կու տայ որ ժողովուրդին խօսի ։

1 Եւ երբոր ելանք ու անոնցմէ զատուեցանք՝ շիտակ նաւելով Կով եկանք , և միւս օրը Հռոդոն , ու
2 անկէ Պատարա ։ Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար , ու անոր մէջը մտնելով՝ ճամբայ ե-
3 լանք ։ Եւ կիպրոս որ երևցաւ , զանիկայ ձախ կողմերնիս թողտալով՝ դէպ 'ի Սիւրիա նաւեցինք և Տիւրոս ելանք ։ ինչու որ նաւը
4 հոն պիտի թափէր իր բեռը ։ Եւ աշակերտները գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք , որոնք Ս֊ՒՔ Հոգիով –կ'ըսէին Պօղոսին որ Երու-
5 սաղէմ չելլէ ։ Ու երբոր ան օրերը անցուցինք , ելանք ու կ'երթայինք . ամէնն ալ կիներովնու տղաքներով մինչև քաղաքէն դուրս մեզ ճամբայ դրին . Բև ծունկ
6 եղերքը Ծնկան վրայ գալով՝ աղօթք բրինք ։ Ու իրարու հրաժարական ողջոյն տալով՝ մենք նաւը ելանք ,
7 անոնք ալ տեղերնին դարձան ։ Իսկ մենք Տիւրոսէն ղ֊ՓՏԼԵՎ և Ծովու ճամբորդութիւնը լմընցնելով Պտողեմայիս հասանք , ու եղբայրները բարևելով օր մը քո-
8 վերնին կեցանք ։ Եւ հետևեալ օրը *Ռնիէ ելանք ու Կեսարիա եկանք , և Փիլիպպոս Աւետարանչին տունը մտնելով , Բ որ ինքը եօթնէն մէ-
9 կը , անոր քովը կեցանք ։ Ընիկայ չորս կոյս աղջիկ ունէր , Իոր մար-
10 գարէութիւն կ'րնէին ։ Եւ հոն շատ օրեր որ կեցանք , Հրէաստանէն մարգարէ մը իջաւ ՀԱգաբոս
11 անունով ։ Ու երբոր մեզի եկաւ , Պօղոսին գօտին առնելով իր ձեռքերը ու ոտքերը կապոյ , և բաւ ։ Ասանկ կ'ըսէ Հոգին Սուրբ . Ան մարդը՝ որուն են և աս գօտին , Բ ասանկ պիտի կապեն Հրէաները Երուսաղէմի մէջ , ու հեթանոս-
12 Ներուն ձեռքը պիտի մատնեն ։ Ու երբոր ասլսեցինք , աղաչեցինք մենք ալ և տեղացիք ալ որ Երուսա-
13 ղէմ չելլէ ։ Իսկ Պօղոս պատասխան տուաւ ։ Բ՞նչ կ'ընէք , Բ֊ՀՀ կու լաք ու իմ սիրտս կը ճմլէք . քանդի ես չէ թէ միայն Երուսաղէմի մէջ կապուելու , հապա նաև մեռնելու ալ պատրաստ եմ Տէր Ցիսուսի անունը համար ։
14 Եւ ինքը որ մտիկ չբրաւ , լուռ կեցանք , ու ըսինք Բ Տէրոջը կամքը թող ըլլայ ։
15 Եւ ան օրերէն ետև պատրաս-
16 տուելով Երուսաղէմ ելանք ։ Կեսարացի աշակերտներէն ալ մէկ քանիները մեր հետը եկան , և Փղտարին նախնի աշակերտի մը՝ Կիպրացի Մնասոնին , որուն քովը պիտի
17 կնայինք ։ Բ Ու երբոր Երուսաղէմ մտանք , եղբայրները ուրախու-
18 թեամբ մեզ ընդունեցին ։ Եւ հետևեալ օրը Պօղոս մեզի հետ Յակոբոսին քովը գնաց , ու բոլոր
19 երէցներն ալ եկան ։ Եւ զանոնք բարևելով մի քսան միջոց Լկը պատմէր ինչ որ Աստուած հեթանոսներուն մէջը բրաւ Իր ծառայութիւ-
20 նովը ։ Անոնք ալ լսելով փառք կու տային Տէրոջը . և ըսին իրեն , Կը տեսնե՞ս եղբայր՝ քանի բիւրաւոր հաւատացեալ Հրէաներ կան , ու ամէնն ալ Բ օրէնքին նախանձա-
21 ւոր են ։ Բայց քու վրայովդ իմացան թէ դուն բոլոր հեթանոսներուն մէջ եղած Հրէաներուն Մովսէսէն ապստամբիլ կը սորվեցնես , ըսելով որ տղաքնին չթլփատեն , և սովորութիւններուն համեմատ չը-
22 վարուին ։ Ուրդ ինչ պիտի ըլլայ . անշուշտ բազմութիւն պիտի ժողվուի , ինչու որ պիտի լսեն թէ ե-
23 կեր ես ։ Ուստի ասլսե բանը ըրէ որ քեզի կ'ըսենք . Մեր քովը չորս մարդ կայ , որոնք իրենց վրայ ուխտ
24 դրած են . Անոնք առ՝ իրենց հետը մաքրուէ , և անոնց համար ծախք ըրէ , որ Ի իրենց գլուխը ածիլեն . որպէս զի ամէնն ալ գիտնան թէ քու վրայովդ իմացած բաներնին ոչինչ է , հապա դուն ալ Ձէր հետը կը քալես օրէնքը պահելու մէջ ։
25 Բայց հաւատքի կողմ հեթանոսներուն համար Հմենք թուղթ խրկեցինք՝ ինչպէս որ որոշեցինք , որ ասնոնք բնաւ ասանկ բաներ չպահեն . միայն թէ զգուշանան կուռքերու զոհուածէ ու արիւնէ և խեղդուածէ ու պոռնկութենէ ։ Ան-
26 դուածէ ու պոռնկութենէ ։ Անասլսեր Պօղոս ան մարդիկը առաւ , ու հետևեալ օրը անոնց հետ մաքրուած՝ Նտաճարը մտաւ , Հմաքրութեան օրերը լմընալը յայտնե-

Ցամք Տեառն 60

ե ԳԼ · Ի · 24 ։

Բ Մտտ · Ղ · 10 ; Իգ · 42 ; Ղու · Ժա · 2 ; Իր · 42 ։

զ ԳԼ · Ժե · 4 ։

է ԳԼ · Ժե · 13 ; Գաղ · ա · 19 ; ր · 9 ։

Լ ԳԼ · Ժե · 4 · 12 ; Հբռով · Ժե · 18 · 19 ։

Ի ԳԼ · ա · 17 ; Ի · 24 ։

Ը ԳԼ · Իր · 3 ; Հռով · Ժ · 2 ; Գաղ · ա · 14 ։

Թռա · Ղ · 2 · 13 , 18 ; ԳԼ · Ժը · 18 ։

Ժ ԳԼ · Ժե · 20 , 29 ։

Ի ԳԼ · Իէ · 18 ։

Ղթռա · Ղ · 13 ։

Ճամբ Տեառն 60

լու համար , մինչև որ անոնց ամէն մէկուն համար պատարագ մատուցուեցաւ ։

27 Ու երբոր եօթը օրերը լմննալու վրայ էին , Ասիացի ᵍ Հրէաները զանիկայ տաճարին մէջը տեսնելով՝ բոլոր բազմութիւնը խռովեցուցին , ʰ և անոր ձեռք զարկած՝ կը կանչէին , Իսրայէլացի մարդիկ՝ օգնութեան հասէք . աս ան մարդն է՝ ⁱ որ ամէն տեղ ժողովուրդին և օրէնքին ու աս տեղին դէմ բան կը սորվեցընէ ամենուն , մինչև որ տաճարին մէջը Յոյներ ալ մտցուց , 29 և աս սուրբ տեղը պղծեց . (ինչու որ առաջուց Եփեսացի ᵏ Տրոփիմոսը իրեն հետ քաղաքին մէջը տեսեր էին , և կը կարծէին թէ Պօղոս զանիկայ տաճարը մտցուց .) ˡ Ու բոլոր քաղաքը շարժեցաւ և ժողովուրդը դիզուեցաւ , ու բռնեցին Պօղոսը տաճարէն դուրս քաշեցին . և շուտ մը դռները գոցուեցաւ ։ 31 Ու երբոր անոնք կ'ուզէին անիկայ սպաննել , լուր հասաւ գունդին հազարապետին թէ բոլոր Երուսաղէմ իրար անցեր է ։ 32 ᵐ Ան ալ անմիջապէս զինուորներ և հարիւրապետներ առած՝ անոնց վրայ վազեց . անոնք ալ հազարապետը ու զինուորները տեսնելով՝ Պօղոսը ծեծելէն դադրեցան ։ 33 Ան տունը հազարապետը մօտենալով՝ բռնեց զանիկայ , և հրաման ըրաւ որ կրկին շղթայով կապեն . ու կը հարցընէր թէ անիկայ ո՞վ է ու ի՞նչ 34 բեր է ։ Եւ բազմութեանը մէջէն մէկը մէկ կերպ՝ ու միւսը ուրիշ կերպ բան կը կանչուրտէին . իսկ երբոր չկրցաւ ան չփոթութենէն ստոյգը գիտնալ , հրաման ըրաւ որ զանիկայ բերդը տանին ։ 35 Ու երբոր սանդուխը հասաւ , ա նանկ պատահեցաւ որ զինուորները վեր վերցընէն անիկայ՝ ժողովուրդին 36 դին բռնութեանը համար . ինչու որ ժողովուրդին բազմութիւնը ետևէն կ'երթար , ու կ'բսէին , ⁿ Վե՛ր բերուր 37 ատիկայ ։ Ու երբոր Պօղոս բերդը մտնելու վրայ էր , հազարապետին բսաւ , Արդեօք կարելի՞ է որ քեզի բան մը խօսիմ ։ Ան ալ բսաւ , 38 Գունաբէն գիտե՞ս . Չէ՞ որ դուն ան Եգիպտացին ես , որ աս օրերէս առաջ չորս հազար * արիկայ մարդիկ ապստամբեցուցիր , ու անա 39 պատը հանեցիր ։ Պօղոս ալ բսաւ , ᵖ Ես Հրէայ մարդ մըն եմ Կիլիկիոյ Տարսոնէն , չէ թէ աննշան քաղաքի մը քաղաքացի , ու կ'աղաչեմ քեզի՝ ինծի հրաման տուր որ ժողովուրդին խօսիմ ։ 40 Ու երբոր անիկայ հրաման տուաւ , Պօղոս սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին , ու երբոր ալեկ մը լռութիւն եղաւ , Եբրայական լեզուով խօսեցաւ անոնց , ու բսաւ ,

Ճամբ Տեառն 60

ԳԼ · ԻԲ

1 Պօղոս մի բսա միջէն կը պատմէ իր դարձի գալը ։ 17 և իր առաքելութեան կանչուիլը ։ 22 բայց հեթանոսներուն խօսքը ընդունելնէն ետև՝ ժողովուրդը բարձրաձայն կ'աղաղակեն անոր դէմ ։ 24 Հազարապետը հրաման կ'ընէ որ ծեծեն Պօղոսը ։ 25 բայց անիկայ իր Հռոմայեցի ըլլալը իմացընելով կ'ազատի ։

1 Արդիկ ᵃ եղբայրներ և հայրեր՝ ինծի մտիկ ըրէք որ հիմա ձեզի 2 պատասխան կու տամ . (երբոր լսեցին որ Եբրայական լեզուով կը խօսէր իրենց , ալ աւելի լուռ կե 3 ցան . Եւ անիկայ բսաւ ,) ᵇ Ես Հրէայ մարդ մըն եմ Կիլիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած՝ և աս քաղաքիս մէջ ᶜ Գամաղիելին ᵈ ոտքը մեծցած , ᵉ ըստ հայրենի օրէնքին ճշդութեանը պես կրթուած , Նախանձաւոր էի Աստուծոյ՝ ᶠ ինչպէս 4 որ այսօր դուք ամէնդ էք ։ ᵍ Որ ես երիկ մարդիկ ու կնիկ մարդիկ կապելով , ու բանտերու մատնելով աս ճամբան հալածեցի մինչև ʰ ի 5 մահ . Ինչպէս որ քահանայապետն ալ կը վկայէ ինծի համար՝ ⁱ և բոլոր ծերակոյտը . ᵏ որ իրենցմէ թուղթեր ալ առնելով եղբայրներուն՝ Դամասկոս կ'երթայի , որ հոն եղածներն ալ կապուած Երուսաղէմ 6 բերեմ որ պատժուին ։ Ու եղաւ որ երբ կ'երթայի ու Դամասկոսին մօտեցայ , կէս օրուան դէմ յանկարծակի երկինքէն մեծ լոյս մը 7 փայլատակեց իմ բոլորտիքս . Եւ գետինը ինկայ , ու ձայն մը լսեցի որ ինծի կ'բսէր , Սաուղ՝ Սաուղ , 8 ինչո՞ւ զիս կը հալածես ։ Ես ալ պատասխան տուի թէ Դուն ո՞վ ես՝ Տէր . ան ալ ինծի բսաւ , Ես Յիսուս Նազովրեցին եմ՝ որ դուն 9 կը հալածես ։ Ի՞նչ անոնք որ իմ հետս էին՝ լոյսը տեսան ու վախով լեցուեցան , սակայն ինծի խօսողին 10 ձայնը չլսեցին ։ Եւ բսի , Ի՞նչ ընեմ՝ Տէր . և Տէրը ինծի բսաւ , Ելի՛ր գնա Դամասկոս , ու հոն քեզի պիտի դրուցուի ան ամէն բանը՝ որ սահմանուած է 11 որ ընես ։ Ու երբոր չէի տեսներ ան լոյսին փառքին , հետս եղողները ձեռքէս բռնած՝ Դամասկոս 12 մտայ ։ Ի՛ Անանիա անուն մարդ մը՝ օրէնքին համեմատ աստուածավախ , ու Դամասկոս բնակող բոլոր 13 Հրէաներէն ʲ ԼԱՒ վկայուած , ինծի մօտ գալ , ու քովս կայնելով ինծի բսաւ , Սաուղ եղբայր , վե՛ր նա

ᵍ Գլ · խդ · 18 ։
ʰ Գլ · խդ · 21 ։
ⁱ Գլ · իշ · 5 , 6 ։
ᵏ Գլ · իգ · 29 ։
ˡ Գլ · ի · 4 ։
ᵐ Գլ · իշ · 21 ։
ⁿ Գլ · խդ · 27 , իգ · 7 ։
ᵒ Ղկ · ի · 11 , Գլ · ի · 22 ։
ᵖ Ղկ · իգ · 18 , Ճ՟ · Ժթ · 15 , Գլ · իբ · 22 ։
* Ճ՟ · ութ · կարեան , ՟ի դաշնակից մարդասպան ։
Ա՟ Եգիպտացին կնաւ Ճ՟ · Տ · 55
Ղ Տ՟ Գլ · ե · 36 ։
ᵃ Գլ · ի · 11 , իբ · 3 ։
ᵇ Գ՟ · ե · 17 ։
ᶜ Գլ · ի · 3 ։
ᵈ Գլ · ե · 34 ։
ᵉ Բ՟ Օր · իշ · 3 , դ Թագ · ը · 38 , Ղ՟ · Ժ · 39 ։
ᶠ Գլ · իգ · 5 , Ղ Գլ · իա · 20 , Գաղ · ա · 14 ։
ᵍ Հռով · ժ · 2 ։
ʰ Գլ · բ · 3 , իգ · 9 , 10 , 11 , Փիլ · գ · 6 , ա Տիմ · ա · 13 ։
ⁱ Ղ՟ · իբ · 66 , Գլ · գ · 5 ։
ᵏ Գլ · թ · 2 , իգ · 10 , 12 ։
ˡ Գլ · թ · 3 , իգ · 12 , 13 ։
Ղ Գլ · թ · 7 , Դան · Ժ · 7 ։
ᵐ Գլ · ժ · 22 ։

Ցամք Տեառն 60

14 յէ ։ Եւ ալ նոյն ժամուն վեր նա-
յեցայ իրեն . և անիկայ բաւ ։
Մեր հայրերուն Աստուածը առա-
ջուց Հբեզ բնտրեց , որ իր կամքը
ճանչնաս ու ան Ընդարը տես-
նես , և անոր բերնէն ձայն լսես .
15 քանզի բոլոր մարդոց առջեր անոր
վկայ պիտի բլլաս ան բաներուն հա-
16 մար , որ տեսար ու լսեցիր ։ Եւ
հիմա՝ ալ ի՞նչ կ'ուշանաս , ելի՛ր
մկրտուէ ու մեղքերդ լուա՝ ա-
17 նոր անունը կանչելով ։ Ես եղաւ
որ երբոր Երուսաղէմ դարձայ՝ ու
տաճարին մէջ աղօթք կ'ընէի ,
մտքի յափշտակութիւն մը եկաւ
18 վրաս , Ես զինքը տեսայ , որ ինծի
կ'ըսէր՝ Ընդոստցիր՝ շուտով Երու-
սաղէմէն ելի՛ր , ինչու որ քու ինծի
համար ըն՜դ վկայութիւնդ պիտի
19 չընդունին ։ Եւ ալ բսի ։ Տէր՝ ի-
րենք ըն՛ի պիտին թէ ես էի որ
քեզի հաւատացողները բանտը կը
դնէի , ու ժողովարաններուն մէջ
20 կը ծեծէի . Ու երբոր քու Սան-
փանոս վկայիդ արիւնը կը թա-
փուէր , ես ինքնս ալ ներկայ էի
ու կամակից էի անոր սպաննուե-
լուն՝՝ . ու զանիկայ սպաննողնե-
րուն հանդերձները ես կը պահէի ։
21 Եւ ինծի բաւ ։ Գնա՝ ընչու որ
ես քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն
պիտի խրկեմ ։
22 Եւ անոնք մինչև աս խօսքս ա-
կանջ դրին իրեն , ետքը ձայներնին
վերցուցին ու բսին ։ Վերցուր
աշխարհէն աստանկ մարդը , քան-
23 զի չվայելեր ատոր ողջ մնալ ։ Ու
երբոր կը կանչուրտէին ու հան-
դերձներնին կը նետէին , և փոշին դէպ
24 ի օդը կը ցանէին , Հազարապե-
տը հրաման ըրաւ որ զանիկայ բեր-
դը մտցընեն , ու բաւ որ ծեծով
հարցուփորձ ընեն անոր , որ գիտ-
նայ թէ ինչ յանցանքի համար ա-
նոր դէմ անանկ կը կանչուրտէին ։
25 Ու երբոր կաշի կապերով զինքը
կապեցին , Պօղոս վերակացու հա-
րիւրապետին բաւ ։ Արժան է
ձեզի Հռովմայեցի ու չդատապար-
26 տուած մարդ մը ծեծել ։ Հարիւ-
րապետը երբոր լսեց , գնաց հա-
զարապետին պատմեց ու բաւ ,
Ի՞նչ պիտի ընես , ինչու որ աս
27 մարդը Հռովմայեցի է ։ Հազա-
րապետն ալ գովը գնաց ու բաւ
անոր , Ըսէ ինծի , դուն Հռովմա-
28 յեցի՞ ես . ան ալ բաւ ։ Այո ։ Հա-
զարապետը պատասխան տուաւ ,
Ես շատ ստակով ձեռք բերի աս
քաղաքացիութեան իրաւունքը . և
Պօղոս բաւ ։ Ես բուն ծոր ծնայ
29 եմ ։ Ուստի անոնք որ իրեն
հարցուփորձ պիտի ընէին , շուտ
մը ետ կեցան իրմէն . և հազարա-
պետն ալ վախցաւ , երբոր իմացաւ
թէ Հռովմայեցի է , և որովհետև
զանիկայ կապեր էր ։
30 Ու հետևեալ օրը ուզելով որ
շիտակը գիտնայ թէ ինչ է Հրէա-
ներուն բրած ամբաստանութիւնը
անոր դէմ , արձակեց անիկայ , և
հրաման ըրաւ որ քահանայապետ-
ները ու բոլոր ժողովքը միկտեղ
դան . և Պօղոսը իջեցընելով՝ ա-
նոնց առջևը կայնեցուց ։

Ցամի Տեառն 60

Ոմանք կա-
պերէն ա-
զատեց

ԳԼ . ԻԴ

1 Երբոր Պօղոս զինքը կը պաշտպաներ , 2 Ընա-
նիա կը հրամայէ որ անոր բերնին զարնեն ։
7 Երկպառակութիւն կը ծագի Պօղոսի դա-
տախազներուն մէջտեղը ։ 11 Աստուած կը
քաջալերէ զանիկայ ։ 12 Հրէայք Պօղոսի
համար որոգայթ կը լարեն ։ 20 Հազարապե-
տը իմանալով ասիրանը , 27 Փելիքս կուսակա-
լին կը խրկէ Պօղոսը ։

1 Ես Պօղոս իր աչքերը ժողովքին
վրայ դարձընելով՝ բաւ ։ Ար-
դիկ եղբայրներ , ես բոլորովին բա-
րի խղճմտանքով կեանք վարեր եմ
Աստուծոյ առջևը մինչև աս օրս ։
2 Ընանիա քահանայապետն ալ հրա-
ման ըրաւ իր քովը կայնողներուն՝
3 որ անոր բերնին զարնեն ։ Ես ա-
տենն Պօղոս բաւ անոր ։ Աստուած
քեզի պիտի զարնէ՝ ծեփած պատ ,
որ դուն նստիր ես օրէնքին համե-
մատ զիս դատելու , և օրէնքէն
դուրս հրաման կ'ընես որ ինծի զար-
4 նեն ։ Եւ բոլորտիքը կայնողները
բսին ։ Աստուծոյ քահանայապե՞տը
5 կը նախատես ։ Պօղոս ալ բաւ ։
Ե՛ղբայրներ՝ չէի գիտեր որ քահա-
նայապետ է . ինչու որ գրուած է ,
Քու ժողովուրդիդ իշխանին դէմ
6 չարախօսութիւն մի՛ ըներ ։ Եւ
Պօղոս գիտնալով որ մէկ կողմը
սադուկեցիներ են . ու միւսը փա-
րիսեցիներ , կ'աղաղակէր ժողովքին
մէջ , Արդիկ եղբայրներ , Ես
փարիսեցի եմ՝ փարիսեցիի որդի .
մեռելոց յարութեանը Յոյսին հա-
7 մար կը դատուիմ ։ Ու երբոր ան
բաւ , փարիսեցւոց և սադուկե-
ցւոց մէջը երկպառակութիւն ին-
կաւ , և բազմութիւնը բաժնուե-
8 ցաւ ։ Քանզի սադուկեցիք կ'ըսեն
թէ յարութիւն չկայ , և ոչ հրեշ-
տակ ոչ ալ հոգի . բայց փարի-
սեցիք երկուքն ալ կը դաւանին ։
9 Եւ մեծ աղաղակ մը եղաւ . ու փա-
րիսեցւոց կողմէն եղող դպիրները
ոտքի վրայ ելլելով՝ դէմ կը կենային
ու կ'ըսէին ։ Մենք աս մարդուն
վրայ չարութիւն մը չենք գտներ .
Հապա թէ որ հոգի մը կամ հրեշ-
տակ մը ատոր խօսած է ,
10 Ու երբոր աղմուկը շատցաւ , հա-
զարապետը վախնալով որ չըլլայ

Ոմանք Ես
չմարքե-
լինք ։

Ոմանք կա-
պերէն ա-
զատեց

Ոմանք Աս-
տուծոյ հետ
չմարքե-
լինք ։

Ցամք Տեառն 60

թէ Պօղոս անոնցմէ պատառուի, զինուորներուն հրաման բրաւ որ իջնեն զանիկայ անոնց մէջէն յափըշ-
11 տակին ու բերդը բերեն։ Եւ հետևեալ գիշերը Տէրը անոր քովը կայնեցաւ ու բսաւ, Քաջասիրտ եղիր՝ Պօղոս։ վասն զի ինչպէս որ Երուսաղէմի մէջ ինծի համար վկայեցիր, անանկ պէտք է քեզի որ Հռովմայ մէջ ալ վկայես։
12 Ու երբոր առտու եղաւ, Հրեաներէն մանք միաբանեցան, ու ինքզինքնին անէծքի տակ դրին, բսելով որ չուտեն ու չխմեն մինչև որ
13 Պօղոսը սպաննեն։ Եւ քառասունէն աւելի էին որ այս երդումը իրա-
14 րու հետ բրին։ Որ մօնք քահանայապետներուն և ծերերուն դացին ու բսին, Անէծքով անիծեցինք անձերնիս՝ որ բան մը չուտենք մինչև
15 որ Պօղոսը սպաննենք։ Ուստի դուք ժողովքին հետ մկստեղ հաղարապետին իմացուցէք որ վաղը զանիկայ ձեզի իջեցընէ, որպէս թէ դուք աւելի ճիշդ քննութիւն ընել կ'ուզէք անոր վրայով։ և մենք անոր մօտ դալէն առաջ պատրաստ
16 ենք զանիկայ սպաննելու։ Եւ Պօղոսին քրոջը որդին երբոր այս դաւաճանութիւնը լսեց, եկաւ բերդը
17 մտաւ ու Պօղոսին պատմեց։ Պօղոս ալ հարիւրապետներուն մէկը իրեն կանչելով՝ բսաւ, Այս պատանին հազարապետին տար, ինչու որ բան մը ունի անոր իմացընելու։
18 Ան ալ առաւ զանիկայ և տարաւ հազարապետին ու բսաւ։ Բանտարկեալ Պօղոսը զիս կանչեց, և աղաչեց որ այս պատանին քեզի բե-
19 րեմ, որ քեզի խօսելիք ունի։ Եւ հազարապետը անոր ձեռքէն բռնելով մեկդի դնաց, ու հարցուց թէ Ի՞նչ բան ունիս ինծի իմացընելու։
20 Եւ անիկայ բսաւ, Հրեաները միաբանեցան քեզի աղաչելու որ վաղը Պօղոսը ատեանը իջեցընես, որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճիշդ քննութիւն մը ընել անոր վրա-
21 յով։ Բայց դուն անոնց մտիկ չընես, ինչու որ անոնցմէ քառասունէն աւելի մարդիկ դարանամուտ եղած են անոր համար, որոնք ինքզինքնին անէծքի տակ դրին որ չուտեն ու չխմեն, մինչև որ անիկայ սպաննեն։ ու հիմա պատրաստ են,
22 և քու հրամանիդ կը սպասեն։ Ան ատենը հազարապետը պատանին ճամբեց, պատուիրելով թէ Մէկու մը մի՛ բսեր որ այս բանը ինծի իմացուցիր։
23 Եւ հարիւրապետներէն երկուքը կանչեց ու բսաւ, Երկու հարիւր զինուոր պատրաստեցէք, ու ևօ-

Ցամք Տեառն 60

թանասուն ձիաւոր և երկու հարիւր գեղարդաւոր, որ մինչև կեսարիա երթան գիշերուան ժամը
24 իրեքին։ Եւ գրաստներ պատրաստեցէք, որ Պօղոսը հնձցընեն ու ապահովութեամբ Փելիքս կուսա-
25 կալին տանին։ Եւ թուղթ մը
26 գրեց այս օրինակին պէս։ Կղօդիոս Լիսիաս՝ պատուական Փելիքս կու-
27 սակալիդ ողջոյն։ Ես մարդը Հրեաներէն բռնուեր էր, և անոնցմէ պիտի սպաննուէր, իսկ ես զինուորներով վրայ հասած՝ ազատեցի զանիկայ, իմանալով որ
28 Հռովմայեցի է։ Եւ կուզելով պատճառը գիտնալ՝ որուն համար ատոր վրայ ամբաստանութիւն կ'ընէին, իջեցուցի ատիկայ անոնց ա-
29 տեանը։ Որ գտայ ամբաստանուած հիրենց օրէնքին վէրաբերեալ հնդիրներու համար, ոչ մեռնելու կամ կապուելու արժանի յանցանք մը
30 չունէր։ Ուու երբոր լուր առի որ Հրեայք ատ մարդուն համար որոգայթ պիտի լարեն, իսկոյն քեզի խրկեցի, հրաման ընելով ամբաստանողներուն ալ՝ որ քու առջեդ խօսին ատոր վրայով։ Ո ղջ եղիր։
31 Զինուորներն ալ իրենց հրամայուածին համեմատ առին Պօղոսը ու գիշերով Անտիպատրոս
32 տարին։ Եւ հետևեալ օրը թողուցին ձիաւորները անոր հետը երթալու, ու իրենք բերդը դարձան։
33 Անոնք ալ կեսարիա մտան, ու թուղթը կուսակալին տուին, և Պօղոսը անոր առջևը կայնեցու-
34 ցին։ Երբոր կարդաց, հարցուց թէ որ գաւառէն է, և իմանալով
35 որ Կիլիկիայէն է, Բսաւ, Պիտի լսեմ քեզի՝ երբոր քու ամբաստանողներդ ալ գան. և հրաման բրաւ որ զանիկայ Հերովդեսին պալատը պահեն։

ԳԼ. ԻԴ

1 Պօղոս Ցերուսղեմն ամբաստանուած՝ 10 պատասխան կուտայ իր վարքին և վարդապետութեանը համար. 24 կը բարդուի դիրքատոս կուսակալին ու անոր տիկնոջը։ 26 Կուսակալը կը յուսայ կաշառք առնել Պօղոսէն. 27 վերջապէս իր պաշտօնէն ելլելով՝ Պօղոսը կապուած կը թողու։

1 Յե – Հինդ օրէն ետքը Ք Անանիա քահանայապետը ծերերուն հետ ու Ցերտիւղոս ՚ՈՈՈՆ ճարտասանի մը հետ իջաւ. և ատոնք կուսակալին իմացուցին էբէնց –ՐՔ–ոփՈՈՈ–
2 Ր՚Ո–ՈՐ Պօղոսին դէմ։ Ու երբոր կանչեցին անիկայ, Ցերտիւղոս բսկսաւ ամբաստանել ու բսել։ Ո-րովհետև քու ձեռքովդ շատ խաղաղութիւն, ու քու խնամքովդ ազգին բաներուն ազէկ կարգադրու-
3 թիւնը կը վայելենք, Ամէն կեր-

– Գէ. իա. 27։
Բ Գէ. իդ. 2, 30, 35։ իե. 2։

Ճառք Տեառն 60

պով ու ամէն տեղ բոլորովին դոհ
բլլալով՝ չնորհակալ ենք՝ ով պա-
4 տուական Փելիքս ։ Բայց չբլ-
լայ որ ալ աւելի ձանձրութիւն
տամ քեզի , կ'աղաչեմ որ քու-
քաղցրութեամդ մեզի ականջ դը-
նես , որ համառօտաբար ինչ ի-
5 նչ ։ Քանզու որ մենք աս մարդը
գտանք ապականիչ և խռովարար
բոլոր Հրէաներուն որ աշխարհիս
մէջ են , և Նազովրեցւոց աղանդին
6 առաջնորդ . Որ տաճարն ալ ու-
զեց պղծել . որն որ բռնեցինք Ի ու
մեր օրէնքին համեմատ ուզեցինք
7 դատաստանը ընել . Բայց Ղևի-
սիաս հազարապետը եկաւ մեծ
բռնութեամբ մեր ձեռքէն առաւ ,
8 Եւ Ի հրաման բրաւ որ անոր դատա-
խազները քեզի գան , որն որ դուն
քննելով՝ կարող պիտի բլլաս տե-
ղեկանալ ան ամէն բաներուն , ո-
րոնց համար մենք ամբաստանու-
9 թիւն կ'բնենք ատոր վրայ ։ Հը-
բէաներն ալ ամէնը մէկ եղած՝ բ-
սին թէ Ա յդպէս է ։
10 Պաւղոս տուաւ պօղոս ։
(երբոր կուսակալը անոր աչք բրաւ
որ խօսի .) Գիտնալով որ շատ
տարիներէ հետէ դուն աս ազգին
դատաւորն ես , աւելի յօժարու-
թեամբ ինծի վերաբերեալ բաներ-
բուն համար պատասխան կու տամ .
11 Որովհետև կրնաս դիտնալ որ ես
տասներկու օրէն աւելի չէ՝ քանի
որ Երուսաղէմ ելայ հերկրպագու-
12 թիւն բնելու ։ Ի Եւ զիս տաճարին
մէջ մէկու մը հետ վիճաբանութիւն
բնելու վրայ՝ կամ բազմութիւնը
մէկտեղ ժողված չգտան , ոչ ալ
13 ժողովարաններուն մէջ , Եւ ոչ
քաղաքին մէջ . ոչ ալ կրնան ա-
պացուցանել ան բաները , որոնց
համար հիմա ամբաստանութիւն
14 կ'բնեն ինծի դէմ ։ Բայց աս կը
խոստովանիմ քեզի թէ Ի ան ճամ-
բուն համեմատ որ աղանդ հեր-
ձուած կ'բսեն , ես անանկ կը պաշ-
տեմ իմ Հայրերուն Աստուածս ,
հաւատալով ան ամէն բաներուն
որ Օրինաց և մարգարէից մէջ
15 գրուած են ։ Ի Եւ յոյս ունիմ աս
Աստուածմէ՝ ինծոր որ աղանդ ալ
ակնկալութիւն ունին , որ մեռելոց
յարութիւն պիտի բլլայ , Ի թէ
արդարներուն և թէ մեղաւորնե-
16 րուն ։ Ի Եւ ես աս բանիս համար
կը ջանամ , որ ամէն աղէն մաքուր
խղճմտանք ունենամ Աստուծոյ
17 առջեւը ու մարդոց առջեւը ։ Ար դ
ես շատ տարիներէ հետև Հ ակայ իմ
ազգիս ողորմութիւններ բերելու
18 ու ընծաներ ֆ ը ը . Ի Ասոնցով
քանի մը Ասիացի Հրէաներ զիս
տաճարին մէջը մաքրուած գտան՝
ոչ բազմութիւնով և ոչ ամբո-
19 խով , Ո՛ր անոնց պէտք էր առջեւդ
գալ ու ամբաստանութիւն ընել ,
թէ որ իմ վրայովս ը ի ը բան մը
20 ունէին . կամ թէ ասոնք իրենք
թող բսեն՝ ինչ անիրաւութիւն
գտան իմ վրաս , երբոր առեանը
21 կայներ էի . Միայն թէ ա ս մէկ
խօսքիս համար՝ որ երբ մէջերնին
կայներ էի , կանչեցի թէ Մ ե ռ ե լ-
ոց յարութեանը համար ես այսօր
22 ձեզմէ կը դատուիմ ։ Եւ Փելիքս
*ուրիշ անգամ թողուց անոնք ,
ինչու որ աղէկ տեղեկութիւն ու-
նէր ան ճամբուն վրայով . ու ը-
սաւ , Երբոր Ղ ևսիաս հազարա-
պետը հ ը ը իջնէ , պիտի քննեմ ձեր
23 գործը ։ Եւ հարիւրապետին հրա-
ման բրաւ որ զանիկայ պահէ և
ընդարձակութիւն տայ , Ա ու իրեն-
ներէն մէկը չարգիլէ անոր սպասա-
ւորութիւն ընելէն կամ անոր քո-
վը երթալէն ։
24 Եւ քանի մը օրէն եաև Փելիքս
եկաւ իր Դրուսիլա կնկանը հետ
որ Հրէայ էր , ու Պօղոսը կանչել
տուաւ , և լսեց անկէ ան հաւատ-
քին համար որ Քրիստոս Յիսուսի
25 վրայ է ։ Ու երբոր անիկայ ար-
դարութեան ու ժուժկալութեան
և գալու դատաստանին վրայով կը
խօսէր , Փելիքս զարհուրելով պա-
տասխան տուաւ , Դուն հիմա գը-
նա , ու երբոր ժամանակ ունե-
նամ՝ ես քեզ նորէն կը կանչեմ ։
26 Նաև յոյս ունէր որ Պ օղոսին
կողմէն իրեն ոտակ † տրուի , անոր
համար շատ անգամ կանչել կու-
տար զանիկայ ու հետը կը խօսակ-
27 ցէր ։ Բայց երկու տարի որ եղաւ ,
Փելիքսին տեղը Պորկիոս Փեստոս
եկաւ . Փելիքս ալ Հրէաներուն
շնորհք ընել ուզելով , Պօղոսը
կապուած թողուց ։

Ճառք Տեառն 60

ՂԳԼ·ԻԳ·30· ԻԵ·16·

ՖՂԼ·ՐԻԳ·2·ԳԼ·Զ·13·ԺԳ·20·ԺԼ·6·ԻԸ·28·ՊԵՏ·Բ·12·15·

ՏԳԼ·Ի·28·

ԻՃՈՎ·ԺԲ·31·

ՂԳԼ·Ի·33·

ԻԳԼ·ԻԲ·30·

Փելիքս կուսակալ եղաւ Հրէաստանի վրայ

ՃՄ·Տ·53

ՇՀԶՐ 17· ԳԼ·Ի·26·

ՊԳԼ·ԻԵ·8· ԻԸ·17·

ԻՏՀ·Ա Մնաց. Բ·14· ԳԼ·Թ·2·

ԻԲ ՏԻՄ. Ա·3·

ԼԳԼ·ԻԳ·22· ԻԸ·23·

ԻԳԼ·ԻԳ·6· ԻԶ·6·7· ԻԸ·20·

ԺԴան·ԺԲ·2· ՃՈՎ·Ե·28·29·

ԼԳԼ·ԻԳ·1·

ՀԳԼ·ԺՈ.29· 30· Ի·16· Հռով.ԺԵ·25· Բ Կոր·Ը·4· Գաղ·Բ·10·

ՑԳԼ·Իա.26· 27· ԻԳ·21·

2 Հրէայք Պօղոսին դէմ ամբաստանութիւն կ'բնեն Փեստոսին առջեւը ։ 8 Պօղոս պատասխան կու տայ ։ 11 և կայսրին կը բողոքէ ։ 14 Եւթը Փեստոս անոր գործը կը պատմէ Ագրիպպաս թագաւորին ։ 23 և Պօղոսը անոր առջեւը բերել տալով ։ 25 կը ծանուցանէ թէ ա-նիկայ մահուան արժանի բան մը բրած չէ ։

1 Ա յդ երբոր Փեստոս էր Կ ե-
ս ա ր ի ա ն ը գաւառը հասաւ , իրեք
օրէն եաև կեսարիայէն Երուսա-
2 ղէմ ելաւ ։ Ե Եւ քահանայապե-
տը ու Հրէից գլխաւորները անոր ի-
մացուցին Իրենց Մ ե ս ի ա ն ը
3 Պօղոսին դէմ , Եւ կ'աղաչէին ի-
րեն ու չնորհք կը խնդրէին անոր
դէմ , որ զանիկայ Երուսաղէմ բե-
րել տայ . Ի ու իրենք դարան կը

ՑԳԼ·ԻԳ·3· ԻԵ·16·

*ՈՒՐԻՇ ԱՆԳԱՄ ԲԱՆԵՐԸ ԼՍԱԼՈՎ՝ ՈՒ ԲԻՒ

ՃՀԶՐ 7·

ԳԼ·ԻԵ·3· ԻԸ·16·

ՆԵԼ·ԻԳ·8· †ՈՐՈՆ՝ ՈՐ ԲՈՒՒՐ ԶՆԻԿԱՅ ԱՐՁԱԿ·

ՃՈ·Տ·62

ՂԵԼ·ԻԳ·2· ԳԼ·ԺՐ·3· ԻԸ·9·14·

ԳԼ· ԻԸ

ՑԳԼ·ԻԳ·1· ՀԶՐ 15·

ԻԳԼ·ԻԳ·12· 15·

Ցոփ Տեառն 62

պատրաստէին ճամբուն մէջ դանի-
4 կայ սպաննելու ։ Բայց Փեստոս
պատասխան տուաւ , որ Պօղոս
կեսարիայի մէջ պահուի , և որ
ինքը շատ չանցած հոն պիտի եր-
5 թար ։ Ուստի ձեզմէ որոնք որ
կարող են՝ ըսաւ , իմ հետս թող
† Գլ · ժբ · 14 · Հմր 18 · իջնեն , և թէ որ ան մարդուն վը-
րայ յանցանք մը կայ , թող անոր
6 դէմ ամբաստանութիւն բնեն ։ Եւ
*Յոյն տա-
րբեր որբեն ա-
նուն կնա-
րով ,
հոն ութ կամ տասը օրէն աւելի
չկենալով , Կեսարիա իջաւ . ու
հետևեալ օրը առանձին նստելով՝
հրաման ըրաւ որ Պօղոսը բերեն ։
7 Ու երբոր անիկայ եկաւ , Երուսա-
ղեմէն իջնող Հրէաները զինք բո-
լորտիքը կայնելով , շատ ու ծանր
† Մտթ · ժե · 3 · Ղկ · իդ · 2 · 10 · Գլ · իդ · 5 · 13 · ամբաստանութիւններ կը բերէին
Պօղոսի դէմ , որոնք չէին կրնար
8 ապացուցանել . Ինչու որ Պօղոս
պատասխան կու տար թէ Ես ոչ
Հրէականերուն օրէնքին և ոչ տա-
ճարին՝ ոչ ալ կայսրին դէմ յան-
9 ցանք մը ըրած եմ ։ Բայց Փես-
† Գլ · իդ · 27 · տոս Հուզելով որ Հրէաներուն շը-
նորհք բնէ , պատասխան տուաւ
Պօղոսին ու ըսաւ , Կ'ուզե՞ս Ե-
† Հմր 20 · րուսաղէմ երթալ , և հոն ատ բա-
ներուն վրայով իմ առջևս դա-
10 տուիլ ։ Պօղոս ալ ըսաւ , Կայս-
րին առեանը կայներ եմ , ուր որ
պէտք է ինծի դատուիլ . Ես Հրէ-
աներուն անիրաւութիւն մը ըրած
չեմ , ինչպէս որ դուն ալ ազէկ
† Հմր 25 · Գլ · ժբ · 14 · իդ · 29 · իջ · 31 · 11 գիտես ։ Ըթանզի թէ որ անիրա-
ւութիւն մը և մահուան արժանի
բան մը ըրած եմ , ես մեռնելէն
չեմ քաշուիր . բայց թէ որ չկայ
իմ ըսած ան բաներէն մէկն ալ՝ ո-
րոնց համար ատոնք ինծի դէմ ամ-
բաստանութիւն կ'ընեն , մէկը չը-
† Գլ · իջ · 32 · իբ · 19 · կրնար զիս ատոնց չնորհել ։ Կայս-
12 րին կը բողոքեմ ։ Ըն ատեն Փես-
տոս խորհրդականաց հետ խօսելով՝
պատասխան տուաւ թէ Կայսրին
բողոքեցիր . Կայսրին պիտի երթաս ։
13 Եւ քանի մը օր անցնելէն ետև՝
Ագրիպպաս թագաւորը և Բեր-
նիկէ կեսարիա եկան Փեստոսը
14 ողջունելու ։ Եւ շատ օրեր որ հոն
անցուցին , Փեստոս Պօղոսին հա-
մար թագաւորին խնդացուց ու ը-
† Հմ · իդ · 27 · սաւ , Հմ մարդ մը կայ՝ որն որ
Փելիքս բանտարկուած թողուցեր
† Հմր 2 , 3 · 15 Երբ Երուսա-
ղեմ գացի , քահանայապետները ու
Հրէից ծերերը իմացուցին ինծի ,
և կը խնդրէին որ անոր դէմ դա-
տապարտութեան վճիռ տա-
† Հմր 4 , 5 · 16 Նորին պատասխան տուի թէ
Հռովմայեցւոց սովորութիւնը չէ
մարդ մը կորստեան չնորհել , մինչև
որ ամբաստանուածը ամբաստա-
նողները դիմացը չունենայ , ու ան
ամբաստանութեանը պատասխան
տալու պատեհութիւն չտրուի ի-
17 րեն ։ Ուստի երբոր անոնք իմ
† Հմր 6 · հետս հոս եկան , Ես ամենևին չուշա-
ցուցի , հապա հետևեալ օրը ա-
տեանը նստելով՝ հրաման ըրի որ
18 մարդը բերեն ։ Անոր դատախազ-
ները ալ ներկայանալով , իմ կաս-
կած ըրած յանցանքներէս մէկն ալ
† Գլ · ժբ · 15 · իդ · 29 · 19 չտեսայ չէին բերբեր . Հապա մէկ
քանի հնդիրներ ունէին անոր հետ
իրենց կրօնքին վրայ , և Յիսուս
անուն մեռածի մը վրայ , որուն
համար Պօղոս կ'ըսէր թէ կենդանի
20 է ։ Ու երբոր տարակուսանքի մէջ
էի ասանկ բաներու վրայով ,
† Ցճ · ը · քննութեանը , թէ կ'ուզե՞ս Երուսաղէմ եր-
թալ , և հոն ատ բաներուն համար
21 դատուիլ , Բայց Պօղոս երբոր
բողոքեց որ պահուի Աղեհափառ
† Ցոյրին † դիմացը կրկին՝ հրաման
ըրի որ զինքը պահեն՝ մինչև որ
22 կայսրին խրկեմ ։ Եւ † Ագրիպպաս
† Գլ · թ · 15 · ըսաւ Փեստոսին , Ես ալ կ'ուզէի
ատ մարդը մտիկ բնել . ան ալ ը-
սաւ , Վաղը մտիկ կ'ընես ։
23 Ու հետևեալ օրը երբոր Ագրիպ-
պաս ու Բերնիկէ մեծ հանդէսով
եկան՝ ու առեանը մտան հազարա-
պետներով և քաղաքին պատուա-
ւոր մարդիկներովը միկտով , Փես-
տոս ալ հրաման ընելով՝ բերին
24 Պօղոսը ։ Եւ ըսաւ Փեստոս , Ագ-
րիպպաս արքայ՝ և դուք ալ բոլոր
մարդիկ որ մեր հետն էք , ասիկայ
կը տեսնէք . ասոր վրայով Հրէից
† Հմր 2 , 3 , 7 · բոլոր բազմութիւնը ինծի ներկա-
յացան Երուսաղէմի մէջ և հոս
ալ , ու կ'աղաղակեին թէ † Պէտք
† Գլ · իբ · 22 · չէ որ ալ աւելկայ ողջ մնայ . Բայց
25 ես որ հասկրցայ Ըթէ անիկայ մեռ-
† Գլ · իդ · 9 , 29 , իդ · 31 · նելու արժանի բան մը բրած չէ , և
† Հմր 11 · 12 · ինքը որ Աղեհափառ Կայսրին բողո-
քեց , որոշեցի որ խրկեմ զանիկայ .
26 Որուն համար մէկ հաստատ բան մը
չունիմ գրելու իմ տիրոջս . ուստի
ատիկայ ձեր առջևը բերի , և մա-
նաւանդ քու առջևդ՝ ով Ագրիպ-
պաս արքայ , որպէս զի քննութիւն
ըլլալէն ետև գրելու բան մը ունե-
27 նամ ։ Ինչու որ ինծի անվայել
կ'երևնայ որ մէկ բանտարկեալ մը
խրկեմ , և անոր վրայ դրուած
յանցանքները չիմացընեմ ։

Ցոփ Տեառն 62

† Հմր 6 ·

Գլ · Իզ

2 Պօղոս Ագրիպպասին առջևը կը պատմէ իր վարքը իր տղայութենէն՝ ի վեր · 12 և հրաշքով իր դարձի գալը ու առաքելական պաշտօնին կանչուիլը · 24 Փեստոս յիմար կը կոչէ զՊօղոս , բայց անիկայ պարկեշտութեամբ կը պատասխանէ · 28 Ագրիպպաս դրեթէ կը համոզուի քրիստոնեայ ըլլալու · 31 Բոլոր

Ըստ Հեբրայեցւոց 62

ժողովականները կը խոստովանին անոր անմեղ ըլլալը։

1 Ապա Ագրիպպաս բաւական Պողոսին, Հրաման է քեզի որ դուն քեզի համար խօսիս. ան ատենը Պողոս ձեռքը երկարեցնելով իրեն համար
2 պատասխան տուաւ. Հրէաներուն իմ վրաս բրած բոլոր ամբաստանութիւններուն համար՝ ով Ագրիպպաս արքայ՝ ես ինձ երանելի կը սեպեմ, որ այսօր քու առջեդ
3 պատասխան պիտի տամ. Մանաւանդ որ դուն Հրէաներուն բոլոր սովորութիւնները և խնդիրները ադէկ գիտես, անոր համար կ'աղաչեմ որ երկայնմտութեամբ
4 ինծի մտիկ ընես։ Արդ իմ մանկութենէս՝ ի վեր իմ ինչպէս ապրելուս՝ սկիզբէն Երուսաղէմ իմ ազգիս մէջ բլլալովս, բոլոր Հրէաները տեղեակ են,
5 որոնք առաջուց՝ ի վեր ինձ գիտեն, (եթէ ուզեն վկայել,) որ ըստ մեր կրօնքին պինդ դաւանութեան ճամբուն պէս փարիսեցի ապրեր եմ։
6 Եւ հիմա յոյսիս համար՝ որ մեր հայրերուն եղած խոստմունքին կատարումը Աստուծմէ՝ մեր հայրերուն եղած
7 խոստմունքին յուսոյն համար՝ որ մեր տասներկու ցեղը անդադար գիշեր ու ցորեկ պաշտելով՝ հոն յուսան անոր հասնելու. ես այդ յոյսին համար Հրէաներէն կ'ամբաստանուիմ՝ ով Ագրիպպաս արքայ։
8 Քա՞յ։ Ինչ. չհաւատալու բան կ'երեւնայ ձեզի թէ Աստուած մեռելները կը յարուցանէ։
9 Եւ ինքնա՛ն ալ ինծի պարտք կը սեպէի Յիսուս Նազովրեցիին անունը
10 դէմ շատ բաներ ընել. որ ըրի ալ Երուսաղէմի մէջ, և բանտարկեցի, իշխանութիւն առած՝ սուրբերէն շատերը բանտարկեցի, ու անոնց սպաննուած ատենը
11 հաւանութիւն տուի։ Եւ բոլոր ժողովարաններուն մէջը շատ անգամ պանդիպատժելով՝ կը բռնադատէի որ հայհոյեն, և անոնց դէմ աւտիկ կատղած՝ մինչև օտար քաղաքներն ալ կը հալածէի։
12 Այսպէս կը հալածէի։ Եւ Դամասկոս ալ կ'երթայի՝ քահանայապետներէն իշխանութիւն
13 թիւն ու հրաման առած, կէս օրուան ատենը ճամբուն վրայ՝ ով արքայ, երկինքէն լոյս մը տեսայ արեւին լուսաւորութենէն աւելի՝ բոլորտիքս ծագած, նաև անոնց բոլորտիքը որ իմ հետս կ'երթային։
14 Ու երբոր մենք ամենքս գետինը իյնանք, ձայն մը լսեցի որ Եբրայական լեզուով ինծի կ'ըսէր։ Սաւուղ՝ Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես. դժուար բան է քեզի
15 խթանի դէմ կլոր զարնել։ Ես ալ ըսի։ Դուն ո՞վ ես՝ Տէր. և անիկայ ըսաւ։ Ես եմ Յիսուսը
16 որ դուն կը հալածես. Բայց ելի՛ր ու ոտքիդ վրայ կայնէ. ինչու որ ասոր համար քեզի երեւցայ, Որ քեզ ձեռք առնեմ պաշտօնեայ և վկայ ընելու ան բաներուն որ տեսար, ու ան բաներուն որոնցմով
17 պիտի երեւնամ քեզի, քեզ ազատելով ատ ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն, Որոնց հիմա քեզ
18 կը խրկեմ, Որ անոնց աչքերը բանալու, խաւարէն՝ լոյսի, ու Սատանայի իշխանութենէն Աստուծոյ դարձնելու, որ անոնք մեղաց թողութիւն առնեն, և սուրբերուն հետ համանակից ըլլան ինծի հաւատալով։ Ուստի՝ Ագրիպպաս արքայ՝ ան երկնային տեսիլքին անհնազանդ
20 չեղայ ես. Հապա առաջ Դամասկոս ու Երուսաղէմ եղողներուն, և բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քարոզեցի որ ապաշխարեն, ու Աստուծոյ դառնան, և ապաշխարութեան արժանի
21 նաւոր գործքեր գործեն։ Ես պատճառով՝ Հրէաները զիս տաճարին մէջը բռնելին, և կը ջանային որ
22 սպաննեն։ Սակայն Աստուծմէ օգնութիւն հասնելով՝ մինչև այս օրս հաստատ եմ, պզտիկին ու մեծին վկայութիւն տալով, բան մը չըսելով անդին բաներէն դուրս՝ որ Մարգարէները և Մովսէս խոսացան թէ պիտի բլլային.
23 Թէ Քրիստոս պիտի չարչարուէր, և թէ անիկայ պիտի առաջ մեռելներէն յարութիւն առած՝ լոյս պիտի քարոզէր ժողովուրդին ու հեթանոսներուն։
24 Եւ քանի որ անիկայ ասանկ պատասխան կու տար իրեն համար, Փեստոս բարձր ձայնով մը բսաւ, Կ'ըսէ խելագարիս՝ Պողոս. շատ կարդացողութիւնդ քեզ կը յիմարեցնէ։
25 Ըրնէ՝ Պետրոս ալ բսաւ, Ես չեմ խելագարիր՝ ով պատուական Փեստոս, հապա ճշմարտութեան և բզդաստութեան խօսքեր կը գրուցեմ։
26 Քանզի ան բաները թագաւորը գիտէ, որուն առջեւը ես ալ համարձակ կը խօսիմ. ինչու որ չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ մէկ բան մը անկեծածկուած ըլլայ, վասն զի ան բաները մէկ անկիւնի մը մէջ եղած չէ։
27 Մարգարէներուն կը հաւատաս Ագրիպպաս արքայ. գիտեմ որ կը հաւատաս։
28 Եւ Ագրիպպաս բսաւ Պողոսին, Քիչ մնաց որ զիս համոզես
29 զիս քրիստոնեայ ըլլալու։ Պողոս ալ բսաւ, Աստուծմէ կը խնդրեի որ թէ քիչով և թէ շատով՝ ես թէ միայն դուն, հապա ամէնքն ալ որ

Ըստ Հեբրայեցւոց 62

Գ Թագ. ի. 15։
Ես. խզ. 21։
Ես. լե. 5։ Ամ. է. 7։ Ղեւ. ա. 79։ Ես. ը. 12։ Ամ. գ. 4։ Եփես. ա. 18։ Ա Թես. ե. 5։
Ամ. գ. 14։ Եփես. գ. 18։ ե. 8։ Կող. ա. 13։ Գործ. ը. 9, 25։
Ղեւ. ա. 77։
Գ Թագ. ի. 32։ Ես. ի. 11։ Կող. ա. 12։
Գ Թագ. ի. 20, 22, 29։ Ամ. 26։ Ժղ. ժզ. ժէ. ժը. ժի. ի. խ։
Մատ. գ. 8։
Գ Թագ. խ. 30, 31։
Ղեւ. իդ. 27, 44։ Գ Թագ. իդ. 14։ Իը. 23։ Հռով. գ. 21։
Ես. ե. 46։
Ղեւ. իդ. 26, 46։
Ես. ժե. 20։ Կող. ա. 18։ Ճշմ. ա. 5։
Ղեւ. ը. 32։
Ես. Թագ. ի. 11։ Ես. ժ. 20։ ա Կոր. ա. 23։ ը. 13, 14։ գ. 10։
ա Կոր. է. 7։
Գ Թագ. իբ. 3։ Ես. 6։

Յամի Տեառն 62

այսօր ինծի կը լսեն , անանկ ըլլան
ինչպէս որ ես եմ , աս կապերէս 'ի
զատ ։
30 *Ոտքի վրայ ելաւ թագաւորը և (*Ոմանք Եւ երբոր աս բաները ըսաւ՝ ոտքի)
կուսակալը ու Բերինիկէ , և ա-
նոնք որ իրենց հետը նստեր էին ։
31 Ու դուրս ելլելէն ետև , իրարու
հետ խօսեցան ու ըսին թէ ⁻Աս (⁻Գլ. իգ. 9. 29 ։ իե. 25 ։)
մարդը մեռնելու կամ կապուելու
32 արժանի բան մը չըներ ։ Ագրիպ-
պաս ալ Փեստոսին ըսաւ , Կարելի
էր աս մարդը արձակել , ⁺եթէ որ (⁺Գլ. իե. 11 ։)
Կայսրին բողոքած չըլլար ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Պօղոս նաւով ճամբայ կ'ելլէ Հռոմ երթալու . 10 կը նախաձայնէ ճամբուն վտանգները . 11 բայց իր խօսքին չեն հաւատար ։ 14 Ալէկոծութեան կը պատահին . 41 և նաւաբեկութիւն կը կրեն . 44 բայց ամէնքն ալ անվտանգ ցամաքը կ'ելլեն ։

1 Երբոր ⁻որոշուեցաւ որ նաւով Ի- (⁻Գլ. իե. 12. 25 ։)
տալիա երթանք , Պօղոս և ու-
րիշ քանի մը կապուածներ յանձ-
նեցին հարիւրապետի մը՝ որուն ա-
նունը Յուլիոս էր , Սեբաստեան
2 գունդէն ։ Եւ մէկ Ադրամիտտացի
նաւ մը մտնելով ճամբայ ելանք ,
ու Ասիայի կողմերէն պիտի նաւէ-
ինք . Թեսաղոնիկէէն եղող ⁼Արիս- (⁼Գլ. ժթ. 29 ։)
տարքոս Մակեդոնացին ալ մեր
3 հետն էր ։ Եւ հետևեալ օրը Սի-
դոն իջանք . և Յուլիոս մարդա-
սիրութիւն ցուցընելով Պօղոսին՝
÷հրաման տուաւ որ բարեկամնե- (÷Գլ. իդ. 23 ։ իը. 16 ։)
րուն երթայ ու դարման գտնէ ։
4 Եւ անկէ ելլելով՝ Կիպրոսին վարի
կողմէն նաւեցինք հովը դէմ ըլլա-
5 լուն համար ։ Եւ Կիլիկիայի ու
Պամփիւլիայի ծովուն մէջտեղէն
նաւելով՝ Լիկիայի Միւռա քաղաքը
6 իջանք ։ Եւ հարիւրապետը հոն
Աղեքսանդրացի նաւ մը գտնելով՝
որ Իտալիա կ'երթար , մեզ անոր
7 մէջ մտցուց ։ Եւ շատ օրեր կա-
մաց կամաց նաւելով՝ հազիւ թէ
Կնիդոսին քովերը հասանք . և հովը
մեզի դէմ ըլլալով՝ Կրետէին վարի
կողմէն Սաղմոնայի քովէն նաւե-
8 ցինք ։ Եւ դժուարաւ անկէ անց-
նելով՝ մէկ տեղ մը եկանք , որ Գե-
ղեցիկ նաւահանգիստ կ'ըսուէր , ո-
րուն մօտ էր Ղասեա քաղաքը ։
9 Ու երբոր շատ ժամանակ անցաւ ,
և նաւին ճամբայ ելլելն ալ վտան-
գաւոր էր , ⁺ծոմին ատենն ալ ար- (⁺Ղև. իգ. 27, 29 ։)
դէն անցած ըլլալով , Պօղոս խը-
10 րատ կու տար , Եւ կ'ըսէր անոնց ,
Մա՛րդիկ՝ ես կը տեսնեմ որ աս նա-
ւիս ճամբայ ըլլալը տառապանքով
ու շատ վնասով պիտի ըլլայ , չէ
թէ միայն բեռին ու նաւին՝ հապա
11 մեր անձերուն ալ ։ Բայց հարիւ-
րապետը աւելի նաւապետին և նա-
ւավարին մտիկ կ'ընէր , քան թէ
12 Պօղոսին խօսքերուն ։ Եւ որով-
հետև ան նաւահանգիստը յարմար
չէր ձմեռը հոն անցընելու , շատերը
խորհեցան անկէ երթալ , որ դուցէ
կարող ըլլան Փիւնիկէ հասնելու ու
ձմեռը հոն կենալու , որ Կրետէի
նաւահանգիստ մըն է , ու դէպ 'ի
հարաւ և արևմտեան հիւսիս կը
13 նայի ։ Ու երբոր հարաւային մեղմ
հով մը փչեց , կարծելով թէ իրենց
դիտաւորութեանը հասեր են ,
ճամբայ ելան ու Կրետէին քովերէն
14 կ'անցնէին ։ Եւ շատ ատեն չան-
ցած՝ մրրկալից հով մը ելաւ անոր
դէմ , որ Եւրակիկլոն կ'ըսուի ։
15 Երբոր նաւը յափշտակուեցաւ և
հովին դէմ չկրցաւ դիմանալ , թող
տուած կ'երթայինք ու կու դայինք .
16 Եւ դէպ 'ի մէկ փոքր կղզիի մը ե-
տևի կողմը դիմելով՝ որ Կղօդա
կ'ըսուէր , հազիւ կրցանք մակոյկը
17 բռնել . Որն որ առին՝ ու օգնու-
թիւններ գործածելով նաւը տակէն
կապեցին . և վախնալով որ չըլ-
լայ թէ *յորձանուտը իյնան , ա- (*Յոյն. Սիրտիս)
ռագաստը իջեցուցած՝ անանկ կ'եր-
18 թային ու կու դային ։ Եւ սաստիկ
ալէկոծութեան մէջ որ էինք , հե-
տևեալ օրը բեռները դուրս նետե-
19 ցին ։ Ու երրորդ օրը ⁺նաւին գոր- (⁺Յովն. ա. 5 ։)
ծիքները ձեռքովնիս դուրս նետե-
20 ցինք ։ Ու երբոր շատ օրեր ոչ
արև՝ ոչ ալ աստղեր կ'երևնային ,
և փոթորիկը քիչ չէր վրանիս , ալ
բոլորովին մեր ազատուելու յոյսը
21 վերցաւ ։ Եւ որովհետև շատ օրե-
րէ 'ի վեր անօթի էին , ան ատենը
Պօղոս անոնց մէջը կայնելով ըսաւ ,
Ո՛վ մարդիկ՝ պէտք էր ձեզի որ
ինծի մտիկ ընէիք ու Կրետէէն
չելլէիք , և աս տառապանքը ու
22 վնասը չքաշէիք ։ Ու հիմա ձեզ
կը յորդորեմ որ սիրտ առնէք ,
քանզի ձեզմէ մէկուն անձին վնաս
մը պիտի չըլլայ՝ բայց միայն նաւին .
23 ⁼Ինչու որ աս գիշեր երեցաւ ինծի (⁼Գլ. իգ. 11 ։)
ան Աստուծոյն հրեշտակը , որ ես
Անորն եմ՝ ⁺ու զԱնիկայ կը պաշ- (⁺Դան. գ. 16 ։ Հռով. ա. 9 ։ Բ Տիմ. ա. 3 ։)
24 տեմ , Եւ ըսաւ , Մի՛ վախնար՝
Պօ՛ղոս Կայսրին դիմացը պէտք է որ
ելլես դուն . և ահա Աստուած քե-
զի շնորհեց ան ամէնը՝ որ քու հետդ
25 նաւին մէջն են ։ Ուստի մարդիկ՝
սիրտ առէք , ⁼ինչու որ ես կը հա- (⁼Ղու. ա. 45 ։ Հռով. դ. 20, 21 ։ Բ Տիմ. ա. 12 ։)
ւատամ Աստուծոյ՝ որ անանկ պիտի
ըլլայ , ինչպէս որ ինծի դրուեցաւ .
26 Միայն թէ պէտք է որ ⁼մէկ (⁼Գլ. իը. 1 ։)
կղզի մը իյնանք ։
27 Ու երբոր տասնըչորսերորդ գի-
շերն էր որ Ադրիական ծովուն մէջ
կը տարուբերէինք , կէս գիշերին
նաւավարները կը կարծէին թէ մէկ

Ցամք Տեառն 62

28 երկրի մը մօտեցեր են . Եւ գնտա-
կը ձգելով՝ քսան գրկաչափ գտան .
ու քիչ մըն ալ յառաջ երթալով՝
նորէն ձգեցին , և տասնուհինգ գր-
29 կաչափ գտան . Ու վախնալով որ
չըլլայ թէ քարոտ տեղուանք իյ-
նան , ետևի կողմէն չորս խարիսխ
ձգեցին , և առտու ըլլալուն կը փա-
30 փաքէին : Իսկ նաւավարները նա-
ւէն փախչիլ ուզելով՝ մակոյկը ծովը
իջեցուցին , պատճառելով որպէս
թէ առջևի կողմէն ալ խարիսխներ
31 պիտի ձգեն : Բայց Պօղոս հարիւ-
րապետին ու զինուորներուն ,
թէ որ ասոնք նաւին մէջը չկե-
նան՝ դուք չէք կրնար ազատիլ :
32 Ան ատենը զինուորները մակոյկին
չուանները կտրեցին , և թողուցին
33 որ դուրս իյնայ : Ու երբոր առ-
տու ըլլալու վրայ էր , Պօղոս կ՚ա-
ղաչէր ամենուն որ կերակուր ու-
տեն , ըսելով , Այսօր տասնուչորս
օր է որ դուք սպասելով անօթի
մնացեր էք , ու բան մը կերած
34 չէք . Ուստի կ՚աղաչեմ ձեզի որ
կերակուր ուտէք , ինչու որ աս ալ
ձեր ազատութեանը համար է .
ծ քանզի ձեզմէ մէկուն գլխէն մազ
35 մը պիտի չկորսուի : Եւ այսպէս
ըսելով , հաց առաւ , ու ե ամենուն
առջևը Աստուծմէ գոհացաւ , և
36 կտրելով սկսաւ ուտել : Եւ ամէնն
ալ սիրտ առին , ու իրենք ալ կե-
37 րակուր կերան : Եւ նաւին մէջը
ամէնքս երկու հարիւր եօթանա-
38 սունուվեց հոգի էինք : Երբոր
կշտացան կերակուրով՝ նաւը թե-
թեցուցին՝ ցորենը ծովը թափե-
լով :

39 Ու երբոր առտու եղաւ , ցամաքը
չէին ճանչնար , միայն թէ մէկ ծոց
մը կը նշմարէին որ ծովեզերք ու-
նէր , ու կը խորհէին որ եթէ կա-
40 րելի է նաւը անոր մէջը մխեն : Եւ
խարիսխները կտրելով՝ ծովը ձգե-
ցին , ու ղեկերուն կապերը թուլ-
ցուցին , և առագաստը հովին բա-
նալով՝ դէպ 'ի ան ծովեզերքը կ՚եր-
41 թային : Եւ անանկ տեղ մը իյ-
նալով որ երկու կողմը ծով էր , նա-
ւը նստեցուցին . և նաւին առջևի
կողմը խրելով՝ անշարժ մնաց , ու
ետևի կողմը ալիքներուն սաստկու-
42 թենէն կը քակուէր : Զինուոր-
ներն ալ խորհուրդ ըրին որ կա-
պուածները սպաննեն , որ չըլլայ
43 թէ մէկը լողայ ու փախչի : Բայց
հարիւրապետը որ Պօղոսը ազատել
կ՚ուզէր , արգիլեց զանոնք ան խոր-
հուրդէն , և հրաման ըրաւ թէ ո-
րոնք որ կրնան լողալ , թող անոնք
առաջ նետուին ու ցամաքը ելլեն .
44 Եւ մնացածները՝ ոմանք տախտակ-
ներով և ոմանք նաւին ուրիշ բա-
ներովը . և այսպէս ամէնը ազա-
տեցան՝ ցամաքը ելան :

ԳԼ. ԻԸ.

1 Պօղոս և իր ընկերները նաւաբեկութենէն ետքը մարդասիրութիւն կը տեսնեն բարբարոսներէն : 5 Իժ մը Պօղոսին ձեռքը կը բռնէ , բայց չվնասեր : 8 Պօղոս շատ հիւանդներ կը բժշկէ կղզիին մէջ . 11 Ճամբայ կ՚ելլէ Հռոմ երթալու . 17 Կ՚իմացընէ Հրէից իր գալուն պատճառը . 24 իր քարոզութեանը ոմանք կը հաւատան Քրիստոսի , ոմանք ալ չեն հաւատար . 30 այսու ամենայնիւ երկու տարի կը քարոզէ Հռովմայ մէջ :

1 Ու երբոր ազատեցան՝ գիտցան որ
ան կղզիին անունը Մելիտէ
էր . Եւ բարբարոսները քիչ մար-
դասիրութիւն չցուցուցին մեզի .
2 Ինչու որ կրակ վառեցին , և մեզ
ամէնքս ալ ընդունեցին՝ վրանիս
հասած անձրևին համար ու ցուր-
3 տին համար : Ու երբոր Պօղոս
շատ մը խռիւ ժողվեց և կրակին
վրայ դրաւ , տաքութենէն իժ մը
4 ելաւ՝ անոր ձեռքը բռնեց : Բար-
բարոսներն ալ երբոր ան գազանը
տեսան անոր ձեռքէն կախուած՝
իրարու կ՚ըսէին , Անշուշտ ասիկայ
մարդասպան մըն է , որ թէպէտ
ծովէն ազատեցաւ , բայց իրաւուն-
5 քը թող չտուաւ որ ապրի : Իսկ
անիկայ գազանը կրակին մէջը
թօթվելով՝ իրեն մէկ վնաս մը
6 չեղաւ : Ու անոնք կը սպասէին որ
անիկայ ուռենայ՝ կամ յանկար-
ծակի մեռած իյնայ . բայց երբոր
շատ մը սպասեցին , ու տեսան որ
իրեն վնաս մը չեղաւ , կարծիքնին
փոխելով , կ՚ըսէին թէ աստուած
7 մըն է : Եւ ան տեղին բոլորտիքը՝
կղզիին գլխաւոր մարդուն ագա-
րակները կային , որուն անունը
Պոպղիոս էր , որ ինքը մեզ ընդու-
նեց և իրեք օր հիւրասիրութեամբ
8 իր քովը պահեց : Ու եղաւ որ
Պոպղիոսին հայրը ջերմով և թանչ-
քով հիւանդցած պառկած էր . ու
Պօղոս անոր քովը մտաւ , և աղ-
օթք ընելով ձեռքերը վրան
9 դրաւ ու բժշկեց զանիկայ : Ու
երբոր ասիկայ եղաւ , ուրիշ հի-
ւանդներ որ ան կղզիին մէջն էին ,
10 կու գային և կը բժշկուէին . Որոնք
շատ պատիւներով ալ մեզ պա-
տուեցին , ու երթալու ատեննիս
պէտք եղած բաները տուին :

11 Եւ իրեք ամիսէն ետև Աղէք-
սանդրացի նաւով մը ճամբայ ե-
լանք , որ ձմեռը ան կղզին անցու-
ցեր էր , ու Դիոսկուրացւոց նշանը
12 ունէր : Եւ Սիրակուսա իջնելով՝
13 իրեք օր հոն կեցանք : Անկէ ալ
պտոյտ մը ընելով՝ Ռէգիոն հա-
սանք . և մէկ օրէն ետև որ հարաւ

Ժդ Թագ. ա. 52 · Մատ. ժ · 30 · Ղուկ. ժբ · 7 · ինո. 18 ·
ե Թագ. Թ. 13 · Մատ. ժե · 36 · Մարկ. ը · 6 · Ծն. գ · 11 · ա Տիմ. դ · 3 · 4 ·
Լ Կոր. ժա. 25 ·
Ի Հմր 22 ·
ա Գլ. իէ . 26 ·
բ Հռով. ա . 14 · ա Կոր. ժդ · 11 · Կող. գ · 11 ·
գ Մար. ժզ . 18 · Ղուկ. ժ · 19 ·
դ Գլ. ժդ . 10 ·
ե Յակ. Ե . 14 · 15 ·
զ Մար. զ . 5 · է . 32 · ժզ . 18 · Ղուկ. դ . 41 · Գլ. ժԹ . 11 · 12 · ա Կոր. ժբ . 9 · 28 ·
է Մատ. ժե . 6 · ա Տիմ. ե . 17 ·
Ցամ. Տ. 63

Ճամբ Տնառն 63

փչեց , երկրորդ օրը Պատիոզոս և-
14 կանչ ։ Ու հոն եղբայրներ դտանք , որոնք աղաչեցին որ եօթը օր իրենց քովը մնանք . ու ևոքը Հռոմ
15 ելանք ։ Եւ անկէ եղբայրները երբոր մեր վրայով լսեցին , մեզ դիմաւորելու ելան մինչև Ապփիոսի վաճառանոցը ու Իրէք պանդոկնե-
ը . և Պօղոս անոնք տեսնելով , գոհութիւն տուաւ Աստուծոյ և սիրտ առաւ ։
16 Ու երբոր Հռոմ մտանք , հա-
բիւրապետը կապուածները զօրա-
պետին յանձնեց . Հիսկ Պօղոսին հրաման եղաւ որ իր պահապան
17 զինուորին հետ զատ կենայ ։ Ու եղաւ որ իրէք օրէն ետև անիկայ Հրէից գլխաւորները կանչեց . ու երբոր մէկտեղ եկան՝ ըսաւ անոնց ։ Մարդիկ եղբայրնե՛ր ։ Ես ժողո-
վուրդին կամ Հայրենական սով-
րութեանց դէմ բան մը չըրած , Երուսաղէմէն կապուած՝ Հռոմա-
18 յեցոց ձեռքը մատնուեցայ . Ո-
րոնք Հրերոր զիս քննեցին , ուզեցին որ արձակեն , ինչու որ իմ վրաս
19 մեռնելու յանցանք մը չկար ։ Բայց երբոր Հրէաները հակառակ կեցան , Ստիպուեցայ եղաւ որ Կայսրին բողոքեմ , չէ թէ իմ ազգիս դէմ ամբաստա-
20 նութիւն մը ունեցողի պէս ։ Ու-
ստի աս պատճառով աղաչեցի որ ձեզ տեսնեմ ու ձեզի խօսիմ . ին-
չու որ Իսրայէլի յոյսին համար ես
21 Ճաս շղթան վրաս ունիմ ։ Անոնք ալ ըսին իրեն ։ Մենք քու վրա-
յովդ Հրէաստանէն ոչ թուղթեր առինք , և ոչ եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝ քու վրայովդ չարու-
թիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ ։
22 Բայց կ՚ուզենք որ քեզմէ լսենք թէ դուն ինչ միտքի վրայ ես . ին-

չու որ մենքատ աղանդին վրայով տեղեկացած ենք՝ որ ամէն տեղ
23 ատոր ։ դէմ կը խօսին ։ Ու մէկ օր մը որոշելով անոր՝ շատերը անոր գացին իր բնակած տեղը , հորոնց Աստուծոյ Թագաւորու-
թիւնը կը ծանուցանէր վկայու-
թիւնով , և կը համոզէր զանոնք Յիսուսի վրայով Մովսէսին օրէն-
քէն ու մարգարէներէն՝ առտուր-
24 Նէ մինչև իրիկուն ։ Ընե ոմանք կը հաւատային ըսածներուն , ու ո-
25 մանք չէին հաւատար ։ Եւ իրարու հետ չմիաբանած գացին՝ երբոր Պօ-
ղոս մէկ խօսք մը ըսաւ , թէ Հոգին Սուրբ աղէկ խօսեցաւ մեր Հայրե-
րուն՝ Եսայի մարգարէին ձեռքովը ,
26 Եւ ըսաւ ։ Գնա աս ժողովուրդին ու ըսէ ։ Լսելով պիտի լսէք՝ ու չհմանաք , և տեսնելով պիտի տես-
27 նէք՝ ու չտեսնէք . Ինչու որ աս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ , և Հրէնց ականջներովը ծանր լսեցին , ու աչքերնին գոցեցին , որ չըլլայ թէ Հրէնց աչքերովը տեսնեն , ու ականջներովը լսեն , և սրտերովը իմանան , ու դարձի գան , և ես
28 բժշկեմ զանոնք ։ Ուստի յայտնի ըլլայ ձեզի որ Աստուծոյ փրկու-
թիւնը Հեթանոսներուն խրկուե-
ցաւ , և անոնք միտք պիտի բնեն ։
29 Ու երբոր աս զրուցեց , Հրէաները դուրս եկան , շատ վիճաբանութիւն ունենալով մէջերնին ։
30 Եւ լման երկու տարի իր վարձ-
31 քով բռնած տունը կեցաւ . Եւ իրեն եկողներուն ամէնը կ՚ընդու-
32 Նէր , Հկը քարոզէր Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը , և Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով առանց արգի-
լուելու կը սորվեցընէր ամենայն Հա-
մարձակութեամբ ։

Ճամբ Տնառն 63

ՂՀ. Բ. 34 ։ Գլ. իդ. 5, 14 ։ ապես. Բ. 12 ։ դ. 14 ։
ՀՂ. ։ իդ. 27 ։ Գլ. ժէ. 3 ։ ժԹ. 8 ։
Տես գլ. իգ. 6, 22 ։
ՂԳլ. ժգ. 4 ։ ժէ. 4 ։ ժԹ. 9 ։
Ես. ղ. 9 ։ Երեմ. և. 21 ։ Եզեկ. ժբ. 2 ։ Մատ. ժգ. 14, 15 ։ Մար. դ. 12 ։ ՂՀ. Բ. 10 ։ Յօհ. ժբ. 40 ։ Հռով. ժ. 8 ։
Մատ. իա. 41, 43 ։ Գլ. ժգ. 46, 47 ։ ժբ. 6 ։ իբ. 21 ։ իգ. 17, 18 ։ Հռով. ժ. 11 ։
Ո՞նց որ ՂՀ. 29 հմմտ.։
Ճ. Տ. 65
Գլ. գ. 31 ։ Եփես. ղ. 19 ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԱԼՈՅՆ
ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս առաքեալ կը ծանուցանէ Հռովմայեցւոց իր առաքելական պաշտօնին կանչուիլը, 9 Նաև իր սրտին փափաքը անոնց երթալու, 16 և թէ ինչ է իր քարոզած աւետարանը ու աւետարանին ցուցուցած արդարութիւնը. 18 թէ Աստուած բարկացած է ամէն տեսակ մեղքի դէմ, 21 և թէ հեթանոսներուն մեղքերը ինչ են ։

1 Պօղոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծա-
առայ՝ առաքեալ ըլլալ կան-
չուած, Աստուծոյ աւետարանին
2 համար որոշուած, (Զոր որ առա-
ջուց իր մարգարէներուն ձեռքովը
3 սուրբ գիրքերով խոստացաւ,) Իր
Որդւոյն մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսին վրայով՝ որ մարմնոյ կող-
մանէ Դաւիթի սերունդէն եղաւ,
4 Ան որ սրբութեան հոգիին կող-
մանէ Որդի Աստուծոյ յայտնուե-
ցաւ զօրութեամբ, մեռելներէն
5 յարութիւն առնելով. Որով
շնորհք և առաքելութիւն առինք՝
հաւատքի հնազանդութեան հա-
մար բոլոր ազգերուն մէջ, անոր
6 անուանը համար. Որ անոնց մէջը
դուք ալ Յիսուս Քրիստոսի կան-
7 չուածներն էք. Ձեր ամենուն որ
Հռովմայ մէջ էք՝ Աստուծոյ սիրելի-
ներուդ, սուրբ ըլլալու կանչուած-
ներուդ՝ շնորհք և խաղաղութիւն
ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն ։
8 Նախ կը գոհանամ իմ Աստուծ-
մէս Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը
ձեր ամենուն համար, որ ձեր հա-
ւատքը բոլոր աշխարհ կը պատ-
9 մուի ։ Քանզի վկայ է ինծի Աս-
տուած, որուն որ ես կը պաշտեմ իմ
հոգիովս անոր Որդւոյն աւետարա-
10 նին մէջ, թէ ինչպէս անդադար
ձեզ կը յիշեմ, ամէն ատեն իմ
աղօթքներուս մէջ խնդրելով՝ որ
գուցէ անգամ մը Աստուծոյ կամ-
քովը ինծի յաջողութիւն մը ըլլայ
11 ձեզի գալու ։ Քանզի կը փափա-
քիմ ձեզ տեսնելու, որ ձեզի հո-
գեւոր շնորհք մը հաղորդեմ՝ որպէս
12 զի հաստատուիք. Այսինքն ձեր
հետը ես ալ մխիթարակից ըլլամ
իմ ու ձեր փոխադարձ հաւատքին
13 միջոցովը ։ Սակայն չեմ ուզեր որ
չգիտցող ըլլաք՝ եղբայրներ՝ որ
շատ անգամ ուզեցի գալ ձեզի,
(և մինչև հիմա արգիլուեցայ,)
որ ձեր մէջն ալ պտուղ մը ունե-
նամ, ինչպէս որ ուրիշ հեթանո-
14 սաց մէջ ալ ։ Յոյներուն ու Բար-
բարոսներուն, իմաստուններուն
ու անմիտներուն ալ պարտական
15 եմ ։ Ուստի որչափ որ ձեռքէս
կու գայ՝ յօժարութիւն ունիմ
ձեզի ալ որ Հռովմայ մէջ էք՝
աւետարանը քարոզելու ։
16 Ինչու որ ես ամօթ չեմ սեպեր
աւետարանը, վասն զի Աստու-
ծոյ զօրութիւնն է ան բոլոր հա-
ւատացեալներուն փրկութեան հա-
մար, առաջ Հրէային ու ետքը
17 Յոյնին ։ Ինչու որ անով Աստու-
ծոյ արդարութիւնը՝ հաւատ-
քէն, հաւատքի համար կը յայտ-
նուի. ինչպէս որ գրուած է թէ
Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի ։
18 Քանզի Աստուծոյ բարկութիւ-
նը երկինքէն կը յայտնուի մարդոց
բոլոր ամբարշտութեանը և անի-
րաւութեանը վրայ, որոնք ճըշ-
մարտութիւնը անիրաւութեամբ
19 բռներ են ։ Վասն զի Աստուծոյ
վրայով գիտնալու բանը իրենց մէ-
ջը յայտնի է, որովհետև Աս-
20 տուած անոնց յայտնեց ։ Ինչու
որ իր աներևոյթ բաները աշխար-
հի սկիզբէն ստեղծուածներովը
կ՚իմացուին կը տեսնուին, այսինքն
է իր մշտնջենաւոր զօրութիւնը
ու աստուածութիւնը. որպէս զի
21 անպատասխանի մնան ։ Ինչու որ
իրենք Աստուած ճանչնալով՝ Աս-
տուծոյ պէս չփառաւորեցին, կամ
շնորհակալ չեղան. Հապա իրենց
խորհուրդներուն մէջ ունայնա-
ցան, և սիրտերնին անմտութիւ-
22 նով խաւարեցաւ ։ Իրենք իմաս-
տուն ենք՝ ըսելով, յիմարեցան.
23 Եւ անեղծ Աստուծոյ փառքը փո-

Յամի Տեառն 60

ա Գործ. ԻԲ. 21 ։ ա Կոր. ա. 1 ։ Գաղ. ա. 1 ։ ա Տիմ. ա. 11 ։ բ. 7 ։ բ Տիմ. ա. 11 ։
բ Գործ. Թ. 15 ։ Եփ. գ. 2 ։ Գաղ. ա. 15 ։
գ Ղուկ. գ. 21 ։ ԺԴ. 26 ։ Գաղ. գ. 8 ։
դ Տես Գործ. ԻԴ. 6 ։ Տիտ. ա. 2 ։
ե Յով. ա. 14 ։ Գաղ. դ. 4 ։
զ Մատ. ա. 6. 16 ։ Ղուկ. ա. 32 ։ Գործ. բ. 30 ։ բ Տիմ. բ. 8 ։
է Գործ. ԺԳ. 33 ։
ը Եբր. Թ. 14 ։
թ Գործ. ԺԲ. 3 ։ ԺԵ. 15 ։ ա Կոր. ԺԵ. 10 ։ Գաղ. ա. 15 ։ բ. 9 ։ Եփե. գ. 8 ։
ժ Գործ. զ. 7 ։ Գործ. ԺԴ. 26 ։
ի Գործ. Թ. 15 ։
լ Գործ. Թ. 24 ։ ա Կոր. ա. 2 ։ ա Թես. գ. 7 ։
խ ա Կոր. ա. 3 ։ բ Կոր. ա. 2 ։ Գաղ. ա. 3 ։
ծ ա Կոր. ա. 4 ։ Փիլ. ա. 3 ։ Կող. ա. 3, 4 ։ ա Թես. ա. 2 ։ Փիլիմ. 4 ։
կ Գործ. ԺԳ. 19 ։ ա Թես. ա. 8 ։
հ Գործ. Թ. 1 ։ բ Կոր. ա. 23 ։ Փիլ. ա. 8 ։ ա Թես. բ. 5 ։
ձ Գործ. ԻԵ. 23 ։ բ Տիմ. ա. 3 ։
ղ ա Թես. գ. 10 ։
ճ Գործ. ԺԹ. 23. 32 ։ ա Թես. գ. 10 ։
մ Յակ. դ. 15 ։
յ Գործ. ԺԹ. 29 ։

Յամի Տեառն 60

ն Տիտ. ա. 4 ։ բ Պետ. ա. 1 ։
շ Գործ. ԺԹ. 21 ։
ո Տես Գործ. ԺԴ. 7 ։ ա Թես. բ. 18 ։
չ Փիլ. գ. 17 ։
պ ա Կոր. Թ. 16 ։
ջ Մարկ. Ը. 9 ։ 10 ։ Մար. Ը. 38 ։ բ Տիմ. ա. 8 ։
ռ Ոյժն Քրիստոսի աւետարանը ։
ս ա Կոր. ա. 18 ։ ԺԵ. 2 ։
վ Ղուկ. բ. 30. 31. 32 ։ ԻԴ. 47 ։ Գործ. գ. 26 ։ ԺԳ. 26 ։ 46 ։ Գղ. ը. 9 ։
տ Գործ. գ. 21 ։
ր Ամբ. բ. 4 ։ Յով. գ. 36 ։ Գաղ. գ. 11 ։ Փիլ. գ. 9 ։ Եբր. Ժ. 38 ։
ց Գործ. ԺԷ. 30 ։ Եփե. ե. 6 ։ Կող. գ. 6 ։
ւ Գործ. ԺԴ. 16 ։
փ Յով. ա. 9 ։
ք Սաղ. ԺԹ. 1 ։ Գործ. ԺԴ. 16 ։ ԺԷ. 27 ։
օ դ Թագ. ԺԷ. 15 ։ Երեմ. բ. 5 ։ Եփե. դ. 17. 18 ։
ֆ Երեմ. Ժ. 14 ։
ա բ Օր. դ. 16 ։ Սաղ. ՃԶ. 20 ։ Եսայ. Խ. 18. 25 ։ Երեմ. բ. 11 ։ Եզեկ. ը. 10 ։ Գործ. ԺԷ. 29 ։

Ցամք Տետրն 60

խեցին՝ նմանցրնելով եղծանելի
մարդու և թռչուններու ու
չորքոտանիներու և սողուններու
24 պատկերին ։ —Անոր համար Աս-
տուած ալ պղծութեան մատնեց
զանոնք իրենց սիրտերուն ցան-
կութիւններովը՝ իրենց մարմին-
ները իրենց մէջը խայտառակե-
25 լու ․ Որոնք Աստուծոյ ճշմար-
տութիւնը սուտի հետ փոխեցին,
ու երկրպագութիւն և պաշտօն
մատուցին ստեղծուածներուն քան
թէ Ստեղծողին, ան որ յաւիտեան
26 օրհնեալ է ։ Ամէն ։ Անոր համար
Աստուած զանոնք անարգ կիրքե-
րու մատնեց, որ իրենց էգերը ան-
գամ բնական պէտքը բնութեան
27 դէմ եղող պէտքի փոխեցին ։ Նոյն-
պէս ալ արուները կնկան բնական
պէտքը թողուցած՝ իրենց ցանկու-
թիւնովը իրարու հետ վառուե-
ցան ․ արուները արուներու հետ
խայտառակութիւն կը գործէին,
և իրենց մոլութեանը վայլած հա-
տուցումը իրենց վրայ կ'ընդունէ-
28 ին ։ Եւ որովհետև չուզեցին զԱս-
տուած իրենց գիտութեանը մէջ
պահել, Աստուած ալ զանոնք ա-
նարգ խորհուրդներու մատնեց
29 անվայել բաներ ընելու ․ Որոնք
լեցուած էին ամէն անիրաւութիւ-
նով, պոռնկութիւնով, անզգա-
մութիւնով, ագահութիւնով,
չարութիւնով, նախանձով լե-
ցուն, մարդասպանութիւնով,
հակառակութիւնով, նենգու-
թիւնով, չարասրտութիւնով,
30 քսուներ, Չարախօսներ,
Աստուած ատողներ, նախատող-
ներ, հպարտներ, ամբարտաւան-
ներ, չար բաներ հնարողներ, ծնո-
31 ղաց անհնազանդներ, Անմիտներ,
ուխտ չպահողներ, անգութներ,
32 անհաշտներ, անողորմներ ․ Ո-
րոնք գիտնալով Աստուծոյ դա-
տաստանը թէ անոնք որ ասանկ
բաներ կ'ընեն՝ մահուան արժանի
են, չէ թէ միայն ան բաները կ'ը-
նեն, հապա ընողներուն հաւա-
նութիւն ալ կու տան ։

ԳԼ․ Բ

1 Անոնք որ ուրիշները կը դատապարտեն իրրև մեղաւորներ, թէ որ իրենք ալ ան մեղքերը կը գործեն, չեն կրնար ինքզինքնին արդարացրնել ․ 6 ո՛չ ալ կրնան ազատ մնալ Աստուծոյ դատաստանէն, 9 թէ՛ Հրեայ ըլլան՝ թէ հեթանոս ․ 14 քանզի ինչպէս որ հեթանոսները չեն կրնար ազատ մնալ, 17 անանկ ալ Հրեաները ․ 25 որոնց թլփատութիւնը օգուտ մը պիտի չընէ, թէ որ օրինազանց գտնուին ։

1 Ուստի՛ ո՛վ մարդ՝ ո՛վ որ ըլլաս
դուն որ կը դատես, պատաս-
խան չունիս տալու ․ քանզի ի՛նչ
բանով որ ուրիշը կը դատես, անով
քու անձդ կը դատապարտես, վասն
զի դուն ալ որ կը դատես, նոյն
2 բաները կ'ընես ։ Բայց գիտենք որ
Աստուծոյ դատաստանը ճշմար-
տութիւնով կ'ըլլայ անոնց վրայ,
3 որ անանկ բաներ կը գործեն ։ Արդ՝
ո՛վ մարդ, դուն որ ասանկ բաներ
ընողները կը դատես, և դուն նոյն
բաները կ'ընես, աս միտքեդ կ'ան-
ցրնե՞ս թէ դուն Աստուծոյ դա-
տաստանէն ազատ պիտի մնաս ։
4 Կամ թէ անոր անչափ քաղցրու-
թիւնը և համբերութիւնը ու
երկայնմտութիւնը կ'արհամար-
հե՞ս, չգիտնալով որ Աստուծոյ
քաղցրութիւնը քեզ դէպ 'ի ա-
պաշխարութիւն կ'առաջնորդէ ։
5 Բայց դուն քու խստութիւնովդ և
անզեղջ սրտովդ քու անձիդ բար-
կութիւն կը դիզես՝ բարկութեան
և Աստուծոյ արդար դատաստանին
6 յայտնուելու օրուանը համար ․ Ան
որ ամէն մէկուն իր գործքերուն
փոխարէնը պիտի հատուցանէ ․
7 Յաւիտենական կեանք անոնց՝ որ
բարի գործքերու մէջ համբերու-
թեամբ յարատևելով, փառք ու
պատիւ և անմահութիւն կը խնդ-
8 րեն ․ Բայց անոնց որ հակառակ
են, և ճշմարտութեան անհնա-
զանդ ու անիրաւութեան հնազան-
դած, բարկութիւն և սրտմտու-
9 թիւն, Նեղութիւն և տառապանք
պիտի ըլլայ ամէն մարդու վրայ որ
չար կը գործէ, առաջ Հրէային
10 ու ետքը Յոյնին ․ Իսկ փառք ու
պատիւ և խաղաղութիւն ան ամե-
նուն որ բարի կը գործէ, առաջ
11 Հրէային ու ետքը Յոյնին ։ Ինչու
որ Աստուծոյ քով աչառու-
12 թիւն չկայ ։ Քանզի անոնք որ ա-
ռանց օրէնքի մեղք գործեցին, ա-
ռանց օրէնքի պիտի կորսուին ․ և
անոնք որ օրէնքի տակ մեղք գոր-
ծեցին, օրէնքով պիտի դատուին,
13 (Ինչու որ չէ՛ թէ օրէնքը լսողները
Աստուծոյ առջևը արդար են, հա-
պա օրէնքը կատարողները պիտի
14 արդարանան ։ Քանզի հեթանոս-
ները որ օրէնք չունին՝ երբոր բնա-
կանաբար օրէնքին գործքերը կը
գործեն, օրէնք չունենալով՝ իրենց
անձերուն օրէնքը իրենք կ'ըլ-
15 լան ․ Որ օրէնքին գործքը իրենց
սրտին մէջը գրուած կը ցուցրնեն
իրենց խղճմտանքին վկայութեամ-
բը, և իրենց խորհուրդներուն իրար
յանդիմանելովը՝ կամ իրաւունք
16 տալովը,) Այն օրը որ Աստուած
մարդոց ծածուկ բաները պիտի դա-
տէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը՝
իմ աւետարանիս համե-
մատ ։

ա Սաղ․ ճա․ 12 ։ Գործ․ է․ 42 ։ Եփե․ դ․ 18․ 19 ։ բ Թես․ բ․ 10 ։
բ Ղև․ ժը․ 22 ։
գ Կոր․ զ․ 18 ։ ա Թես․ դ․ 4 ։ ա Պետ․ դ․ 3 ։
դ ա Թես․ ա․ 9 ։ ա Յոհ․ ե․ 20 ։
ե Եր․ խդ․ 20 ։ Երեմ․ ժ․ 14 ։ ժդ․ 25 ։ Ամով․ բ․ 4 ։
զ Ղև․ ժը․ 22․ 23 ։ Եփե․ ե․ 12 ։ Յուդ․ 10 ։
է Եփե․ ե․ 4 ։
ը Գղ․ բ․ 2 ։
թ Գղ․ զ․ 21 ։
ժ Ովս․ է․ 3 ։ Սաղ․ ծ․ 18 ։
ա Գղ․ ա․ 20 ։
բ բ Թագ․ ժբ․ 5․ 6․ 7 ։ Մատ․ է․ 1․ 2 ։ Յոհ․ ը․ 9 ։

Ցամք Տետրն 60

գ Գղ․ Թ․ 23 ։ Եփե․ ա․ 7 ։ բ․ 4․ 7 ։
դ Գղ․ գ․ 25 ։
ե Եղ․ լդ․ 6 ։
զ Եա․ լ․ 18 ։ բ Պետ․ գ․ 9․ 15 ։
է բ Օր․ լբ․ 35 ։ Յակ․ ե․ 3 ։
ը Յոբ․ լդ․ 11 ։ Սաղ․ կբ․ 12 ։ Առակ․ իդ․ 12 ։ Երեմ․ ժէ․ 10 ։ լբ․ 19 ։ Մատ․ ժզ․ 27 ։ Գղ․ ժդ․ 12 ։ ա Կոր․ գ․ 8 ։ բ Կոր․ ե․ 10 ։ Յայտ․ բ․ 23 ։ ի․ 12 ։ ժբ․ 12 ։
թ Յոբ․ իդ․ 13 ։ Գղ․ ա․ 18 ։ բ Թես․ ա․ 8 ։
ժ Ամով․ գ․ 2 ։ Ղու․ ժբ․ 47․ 48 ։ ա Պետ․ դ․ 17 ։
ի ա Պետ․ ա․ 7 ։
լ բ Օր․ ժ․ 17 ։ բ Մն․ ժթ․ 7 ։ Յոբ․ լդ․ 19 ։ Գործ․ ժ․ 34 ։ Գաղ․ բ․ 6 ։ Եփե․ զ․ 9 ։ Կող․ գ․ 25 ։ ա Պետ․ ա․ 17 ։
ի Մատ․ է․ 21 ։ Յակ․ ա․ 22․ 23․ 25 ։ ա Յոհ․ գ․ 7 ։
ժ Փող․ ժբ․ 14 ։ Մատ․ իե․ 31 ։ Յոհ․ ժբ․ 48 ։ Գղ․ գ․ 6 ։ ա Կոր․ գ․ 5 ։ Յայտ․ ի․ 12 ։
Յոհ․ ե․ 22 ։ Գործ․ ժ․ 42 ։ ժէ․ 31 ։ բ Տիմ․ դ․ 1 ։ 8 ։ ա Պետ․ դ․ 5 ։
Գղ․ ժզ․ 25 ։ ա Տիմ․ ա․ 11 ։ բ Տիմ․ բ․ 8 ։

Ցամք Ցեառն 60

17 ՅԱհա դուն Հրէայ բռուեր ես, ու օրէնքին կոթրներ ես, ու Աստուածով կը պարծենաս, 18 ու քու կամքը գիտես, ու տարբեր բաները կը զանազանես՝ օրէնքէն խրատուած բլլալով. 19 ու քու անձիդ վրայ վստահութիւն ունիս թէ կոյրերուն առաջնորդ ես, խաւարի մէջ եղողներուն լոյս, 20 անմիտներուն խրատուող, տղայոց վարժապետ, ու թէ դիտութեան ու ճշմարտութեան կերպարանքը օրէնքին ունիս. 21 նէ՛ս, Դուն որ ընկերիդ կը սորվեցընես, քու անձիդ չե՞ս սորվեցըներ. որ կը քարոզես գողութիւն չընել, կը գողնա՞ս. 22 Որ կ'ըսես շնութիւն չընել, շնութիւն կ'ընես. Նոր կը զզուիս կուռքերէն, սրբապղծութի՞ւն կ'ընես. 23 Որ օրէնքով կը պարծենաս, օրինազանց բլլալով՝ զԱստուած կ'ա- 24 նարգե՞ս. Ինչու որ Աստուծոյ անունը ձեր պատճառովը հեթանոսաց մէջ կը հայհոյուի, ինչպէս որ գրուած է։

25 Արդ՝ թլփատութիւնը շահ կ'ունենայ, թէ որ օրէնքը պահես. իսկ թէ որ օրէնքին դէմ յանցաւոր ես, քու թլփատութիւնդ անթլփատութիւն եղաւ։ 26 Ուստի թէ որ անթլփատութիւնը օրէնքին իրաւունքները պահէ, չէ՞ որ անոր անթլփատութիւնը թլփատութիւն պիտի սեպուի. 27 Եւ ի բնէ եղած անթլփատութիւնը օրէնքը կատարելով՝ Ձեզի դատապարտէ քեզ, որ գիրով ու թլփատութիւնով օրէնքին յանցաւոր ես։ 28 Ինչու որ Հրէայ չէ ան որ դրսուանց է, և թլփատութիւն չէ ան որ դրսուանց 29 մարմնով է. Հապա Հրէայ ան է որ ներսուանց է, և թլփատութիւն սրտին՝ Հոգիով, ու չէ թէ գիրով. Եւ որուն գովութիւնը չէ թէ մարդիկներէն է, հապա Աստուծմէ։

Գլ. Գ

1 Հրէից արուեստութիւնը, 3 որն որ բնաւ չկորընչացուցին. 9 բայց օրէնքը կը ցուցընէ թէ անոնք ալ մեղքի տակ են. 20 ուստի բնաւ մարմին մը չարդարանար օրէնքով, 28 այլ ամէն մարդիկ առանց խորհրդեան միայն հաւատքով կ'արդարանան. 31 ապացոյց տալով օրէնքը չխափանուիր։

1 Ուրեմն Հրէան ի՞նչ աւելի բան ունի, կամ թլփատութենէն 2 ի՞նչ շահ կայ. Շատ՝ ամէն կերպով. պինտ առաջ ան՝ որ Աստուծոյ պատգամները անոնց 3 հաւատացուցաւ. Ի՞նչ թէ որ ոմանք չհաւատացին, ի՞նչ. միթէ անոնց անհաւատութիւնը Աստուծոյ հաւատարմութիւնը կը 4 խափանէ՞. Ո՛չ բաւ լիցի. Սակայն Աստուած ճշմարիտ թող բլլայ, և բոլոր մարդիկ՝ սուտ. ինչպէս որ գրուած է. Որ քու խօսքերուդ մէջ արդար բլլաս, և դատուելու 5 առնդ դուն յաղթես. Ուրեմն թէ որ մեր անիրաւութիւնը Աստուծոյ արդարութիւնը յայտնի կը ցուցընէ, ի՞նչ բսենք. արդեօք անիրաւ է Աստուած որ իր բարկու- 6 թիւնը կը բերէ. (Ես մարդկօրէն կ'բսեմ.) Ո՛չ լիցի. Ո՛չ- պա թէ չէ՝ ի՞նչպէս Աստուած պի- 7 տի դատէ աշխարհը. Ինչու որ եթէ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ սուտութիւնովս կ'աւելնայ իր փառքին համար, ալ ես ինչո՞ւ մեղա- 8 ւորի մը պէս կը դատուիմ. Եւ ինչո՞ չհետևի չէ ըսել, ինչպէս որ ոմանք մեր վրայ չարախօսութիւն ընելով կ'ըսեն թէ մենք կ'ըսենք, Չարը գործենք՝ որ բարին գայ. որոնց գատապարտութիւնը իրաւունքով է։

9 Ուստի ալ ի՞նչ ըրենք. բանով մը աւելի՞ ենք հեթանոսներէն. Ի- րաւ որ բանով մըն ալ չէ. ինչու որ առաջ մեղադրեցինք Հրէաները և հեթանոսները թէ ամէնքը մե- 10 ղաց տակ են. Ինչպէս որ գրուած է թէ Արդար մը չկայ՝ ոչ մէկ 11 հատ մը. Մէկը չկայ որ հասկրնայ, մէկը չկայ որ Աստուած փնտռէ. 12 Ամէնքը խոտորեցան, մէկտեղ անպիտան եղան. աղէկութիւն ընող մը չկայ, մէկ մըն ալ 13 չկայ. Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է, իրենց լեզուովը նենգաբար եղան, Իժերու թոյն կայ 14 անոնց շրթունքներուն տակը. Անոնց բերանը անէծքով ու դառ- 15 նութեամբ լեցուն է. Անոնց ոտքերը շուտ են արիւն թափելու. 16 Կործանում և թշուառութիւն կայ 17 իրենց ճամբաներուն մէջը. Եւ խաղաղութեան ճամբան չճանչցան. 18 Չկայ Աստուծոյ վախը անոնց աչքերուն առջեւ։

19 Ասկէ կը գիտնանք թէ օրէնքը ինչ որ կ'ըսէ, անոնց կ'ըսէ՝ որ օրէնքին տակն են. Որպէս զի ամէն բերան գոցուի, և բոլոր աշխարհ դատապարտուած բլլայ Աստուծոյ առջեւ. 20 Ուստի մարմին մը պիտի չարդարանայ օրէնքին գործքերովը, քանզի Օրէնքով է մեղքը ճանչնալը։

21 Արդ հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ արդարութիւնը յայտնուած է, օրէնքէն և մարգարէներէն 22 վկայուած բլլալով. Այսինքն Աստուծոյ արդարութիւնը որ Յիսուս Քրիստոսի հաւատքէն է՝ ամէն հաւատացողներուն ու անոնց ամենուն

Ցամք Ցեառն 60

Ա Ցօհ. գ. 33։ Ղաղ. կբ. 9։ Ժժգ. 11։ Ա Պաղ. ծա. 4։

Ը Ցհ. ժթ. 19։ Գաղ. ա. 15։

Բ Ծն. ժբ. 25։ Ցոբ. բ. 3։ Լէ. 17։

Ե Ցհ. ժբ. 19։ Ա Պաղ. ա. 2։ Ա Պտ. ա. 10։

Ի Ցհ. ա. 20։ ա. 1, 15։

Ի Հռ. 23։ Գաղ. գ. 22։ Ա Պաղ. ժգ. 1, 2, 3։ Ծգ. 1։ Ա Պաղ. ե. 9։ Եբեմ. ե. 16։ Ի Պաղ. ծա. 3։ Ի Պաղ. ժ. 7։ Հ Ռոմ. ա. 16։ Ես. ծթ. 7, 8։ Յ Պաղ. լէ. 1։ Ը Ցհ. ժ. 34։ ժե. 25։ Ճ Ցոբ. ե. 16։ Պաղ. ձէ. 42։ Եզեկ. ժգ. 68։ Ա Պտ. ա. 20։ բ. 1։ Հռ. 9, 23։ Գէ. բ. 2։ Յ Պաղ. ծխգ. 2։ Գօր. ժգ. 39։ Գաղ. բ. 16։ գ. 11։ Եփես. բ. 8, 9։ Տիտ. գ. 5։ Ա Գէ. է. 7։ Ա Գօր. ժե. 11։ Գէ. ա. 17։ Փիլ. գ. 9։ Եբր. ժա. 4, Ճ։ Ա Ցհ. ե. 46։ Գօր. իգ. 22։ Ա Գէ. ա. 2։ ա Պետ. ա. 10։ Ղ Գէ. գ։

Ցամք Ցեառն 60

Ա Օր. գ. 7, 8։ Պաղ. ծխէ. 19, 20։ Գէ. բ. 18։ Թ. 4։ Ի Գէ. ժ. 16։ Եբր. գ. 2։ Ի Թես. իգ. 19։ Գէ. թ. 5։ ժ. 29։ Բ Տիմ. բ. 13։ Ր Ցօր. ե. 8։

Ա Օր. գ. 7, 8։ Պաղ. ծխէ. 19, 20։ Գէ. բ. 18։ Թ. 4։ Ի Գէ. ժ. 16։ Եբր. գ. 2։ Ի Թես. իգ. 19։ Գէ. թ. 5։ ժ. 29։ Բ Տիմ. բ. 13։ Ր Ցօր. ե. 8։

Ցամք Տեառն 60

ԼԳ. ժ. 12։ Դաղ. գ. 28։ Կող. գ. 11։ — Հմր 9։ Գէ. ժա. 32։ Դաղ. գ. 22։ — Գէ. գ. 16։ Եփես. բ. 8։ Տիտ. գ. 5. 7։ ԼՄատ. ի. 28։ Եփես. ա. 7։ Կող. ա. 14։ ա Տիմ. բ. 6։ Եբր. թ. 12։ ա Պետ. ա. 18. 19։ — Ղև. ժգ. 15։ ա Յով. բ. 2։ դ. 10։ բ Կոր. ա. 20։ ↄ Դոր. ժգ. 38. 39։ ա Տիմ. ա. 15։ — Դոր. ժէ. 30։ Եբր. թ. 15։ ↄ Գէ. բ. 17։ 23։ գ. 2։ ա Կոր. ա. 29. 31։ Եփես. բ. 9։ ↄ Դոր. ժգ. 38. 39։ Հմր 20. 21. 22։ Գէ. բ. 3։ Դաղ. բ. 16։ ↄ Գէ. ժ. 12. 13։ Գաղ. գ. 8. 20. 28։

— Իս. ծա. 2։ Մատ. գ. 9։ Յով. բ. 33. 39։ բ Կոր. ժա. 22։ ↄ Գէ. գ. 20. 27. 28։ ↄ Յն. ժե. 6։ Գաղ. գ. 6։ Յակ. բ. 23։ ↄ Գէ. ժա. 6։

ↄ Ցես. իգ. 2։

ՂՍաղ. լբ. 1. 2։

վրայ ի՛ըմ. Լքանզի խտրութիւն 23 չկայ։ ↄԻնչու որ ամէնքը մեղք գործեցին, և Աստուծոյ փառքէն պակ- 24 սած են։ ↄԵւ անոր շնորհքովը ձրի կ՛արդարանան Հ.քրիստոս Յիսուսով 25 եղած փրկութեամբը. Որ զանիկայ առաջուց սահմանեց Աստուած՝ ↄքաւութիւն ըլլալու հանոր արեանը հաւատքով. Աստուծոյ երկայնմտութեան առնները զառաջուց գործուած մեղքերուն ↄթողութիւն տալովը՝ իր արդարութիւնը ցուցը- 26 նելու համար. Ընդ.ին իր արդարութիւնը ասժամանակիս մէջ ցուցընելու համար, որ ինքը արդար ըլլայ, և արդարացընէ Յիսուսի 27 հաւատքէն եղողը։ ↄՈւրենի՞ւ ուր մեաց պարծենալը. խափանեցաւ. ո՞ր օրէնքէն, գործքերո՞ւն օրէնքէն. չէ, հապա հաւատքի օրէնքէն։ 28 Ինչու որ կը սեպենք ↄթէ մարդը հաւատքով կ՛արդարանայ առանց 29 օրէնքին գործքերուն։ Միթէ Աստուած միայն Հրէաներո՞ւնն է ու հեթանոսներունը չէ՞. այո, հե- 30 թանոսներունն ալ։ ↄՈրովհետև Աստուած մէկ է՝ որ թլփատութիւնը հաւատքէն կ՛արդարացընէ, և անթլփատութիւնը նոյն հաւատ- 31 քով։ Ուստի մենք հաւատքով օրէնքը կը խափանե՞նք. քաւ լիցի. հապա օրէնքը կը հաստատենք։

ԳԼ. Դ

1 Աբրահամին հաւատքը իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ՝ 10 իր թլփատուելէն առաջ։ 13 Միայն հաւատքով ինքը ու իր սերունդը խոստմունք առին։ 16 Աբրահամ բոլոր հաւատացեալներուն հայրն է։ 24 Մենք հաւատքն ալ մեզի արդարութիւն պիտի սեպուի։

1 ||Բրեմն ի՞նչ պիտի բանենք թէ գտաւ ↄԱբրահամ մեր նահա- 2 պետը մարմնոյ կողմանէ։ Ինչու որ եթէ Աբրահամ ↄգործքով արդարացած ըլլար, ւ.ր-ցե-նէ պարծանք կ՛ունենար, բայց չէ թէ 3 Աստուծոյ առջևը։ Քանզի գիրքը ի՞նչ կ՛ըսէ. ↄԱբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, և ա- իրեն 4 արդարութիւն սեպուեցաւ։ ↄՐոյց ան որ գործ մը կ՛ընէ, վարձքը չնորհքէ եղած չսեպուիր անոր, 5 հապա պարտքէ։ Իսկ ան որ չգործեր, բայց կը հաւատայ անոր ↄոր ամբարիշտը կ՛արդարացընէ, անոր հաւատքը իրեն արդարու- 6 թիւն կը սեպուի։ Ինչպէս որ Դաւիթ ալ կը ղրուչէ ա մարդուն երանութիւնը, որուն Աստուած արդարութիւն կը սեպէ 7 առանց գործքերու։ ↄԵրանի ա- նոնց՝ ո՛ր-ե, որոնց անօրէնութիւնները ներուեցան, և որոնց մեղքերը 8 ծածկուեցան։ Երանի ան մարդուն որ Տէրը մեղք չսեպեր անոր։ 9 Ուստի աս երանութիւնը թլփատութեա՞ն վրայ է, թէ անթլփատութեան վրայ ալ. քանզի կ՛ըսենք թէ Հաւատքը Աբրահամին 10 արդարութիւն սեպուեցաւ։ Ուրեմն ինչո՞ր սեպուեցաւ. թլփատութեա՞ն մէջ եղած աեն, թէ անթլփատութեան մէջ. չէ թէ թլփատութեան մէջ, հապա ան- 11 թլփատութեան. ↄՈւ ↄնշան թլփատութեան նշանը առաւ՝ ↄէքնանթլփատութեան ատենէն ունե- ցած հաւատքին արդարութեանը մէկ կնիք մը, ըսո ինքը հայր ըլլայ ան բոլոր հաւատացողներուն՝ ո- րոնք անթլփատութենէ են, (ա- նոնց ալ արդարութիւն սեպուելու 12 համար,) և հայր թլփատութեան՝ չէ թէ միայն թլփատութենէ եղողներուն, հապա անոնց ալ՝ որ մեր հօրը Աբրահամին անթլփատութեան ատենի հաւատքին շաւիղ- 13 ներուն մէջը կը քալեն, ինչու որ Աբրահամին և անոր սերունդին՝ աշխարհը ժառանգելու համար ↄխոստմունքը չէ թէ օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին ար- 14 դարութիւնովը։ ↄՔանզի եթէ օրէնքէն եղողները ժառանգ ըլլին, հաւատքը փուճ պիտի ըլլար, և խոստմունքը պիտի խափանուէր։ 15 Վասն զի օրէնքը բարկութիւն կը գործէ. քանզի ուր որ օրէնք չկայ, օրինազանցութիւն ալ չկայ։ 16 Ասոր համար ↄ-ե-նէ ըստ հաւատքէն է, ւոր չնորհքով եղած ըլլայ, ↄխոստմունքը հաստատուն ըլլալու համար բոլոր սերունդին, չէ թէ միայն անոր՝ որ օրէնքէն է, հապա անոր ալ՝ որ Աբրահամին հաւատքէն է, ↄոր մեր ամենուն 17 հայրն է, (ինչպէս որ գրուած է թէ Ես քեզ շատ ազգերու հայր ըրի,) Աստուծոյ առջևը, որուն ինքը հաւատաց, ւան որ մեռելները կ՛ողջոյնէ, և չեղած բանը- րը կ՛ողջոյնէ։ 18 Որ եղածներու պէս կը կանչէ։ Որ չյուսացողութեան դէմ յուսով հաւատաց՝ թէ ինքը շատ ազգերու հայր պիտի ըլլայ, (ինչպէս որ ըսուեցաւ ալ թէ Ձեր սերունդդ աստղերու պէս պիտի ըլլայ.) Եւ ինքը 19 հաւատքի մէջ չտկարացած, ↑չըննայեցաւ իր մարմինին արդէն մեռածի պէս ըլլալուն, (որովհետև ինքը հարիւր տարեկանի չափ էր,) ոչ ալ Սառայինն արգան- 20 դին մեռած ըլլալուն։ Եւ անհաւատութիւնով չտարակուսեցաւ Աստուծոյ խոստմունքէն, հապա հաւատքով զօրացած՝ Ա-

Ցամք Տեառն 60

ՅՆ. ժէ. 10։

ԸՂՈ. ժթ. 9։ Հմր 12։ 16։ Գաղ. գ. 7։

ՅՆ. ժէ. 4։ ԸՂ։ Գաղ. գ. 29։

↑ Գաղ. գ. 18։

ՅԳէ. գ. 20։ ե. 13. 20։ է. 8. 10։ 11։ ա Կոր. ժե. 56։ բ Կոր. գ. 7. 9։ Գաղ. գ. 10. 19։ ա Յով. գ. 4։ ԼԳէ. գ. 24։ ↑ Գաղ. գ. 22։ ↄ Իս. ծա. 2։ Գէ. թ. 8։ ↓ ՅՆ. ժէ. 5։ ՀԳէ. բ. 11։ Եփես. բ. 1. 5։ ՅԳէ. թ. 25։ ա Կոր. ա. 28։ ա Պետ. բ. 10։

ՂՅՆ. ժէ. 5։

ՅՅՆ. ժէ. 17։ ժբ. 11։ Եբր. ժա. 11. 12։

Ցամք Տեառն 60

ՀՍաղ. ՀԺե. 3 ։ Ղե. ։ ա. 37 ։ 45 ։ Երբ. Ժա. 19 ։
ԴԼ. Ժե. 4 ։ ա Կոր. Ժ. 6. 11 ։
Կոր. բ. 24 ։ Ժգ. 30 ։
Ընտ. Ծգ. 5. 6 ։ ԴԼ. գ. 25 ։ Ե. 6 ։ բ. 32 ։ բ Կոր. Ե. 21 ։ Գաղ. ա. 4 ։ ա Պետ. բ. 24 ։ գ. 18 ։ Երբ. Թ. 28 ։
ա Կոր. Ժե. 17 ։ ա Պետ. ա. 21 ։

Ե

1 Հաւատով արդարացան՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ մեր Տէրոջը
2 Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը. ո՛ր շնորհիս միջոցովը ընդունեցինք հաւատքով այս շնորհքիս մէջն ալ, որուն մէջը կեցեր ենք, և Աստուծոյ փառացը յուսովը կը պարծինք։
3 Ծ՚ինք ։ Եւ ոչ միայն այսքան՝ հէնպատ նեղութիւններու մէջ կը պարծինք. ի՛նչու որ գիտենք թէ նեղութիւնը համբերութիւն կը
4 գործէ, եւ համբերութիւնը՝ փորձառութիւն, ու փորձառու-
5 թիւնը՝ յոյս. ։ Եւ յոյսը ամօթով չ՚ելլեր. ի՛նչու որ Աստուծոյ սէրը մեր սրտերուն մէջը տարածուած է Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքովը, որ մեզի
6 տրուեցաւ ։ Վասն զի երբոր մենք դեռ տկար էինք, յարմար ժամանակին Քրիստոս ամբարիշտներուն
7 համար մեռաւ ։ Ինչու որ արդարի մը համար հազիւ կ՚ըլլայ որ մէկը մեռնի. (բայց մէկ բարի մարդու մը համար կարելի է որ մէկը հա-
8 մարձակի մեռնելու.) Սակայն Աստուած իր սէրը՝ ո՛ր մեր վրայ ՚ցոյց՚ տնեց, որ երբ դեռ մեղաւոր
9 էինք, Քրիստոս մեզի համար մեռաւ. ի՛ւրեմն հիմա որ իր արիւնովը արդարացանք, ի՛նչափ աւելի իրմով պիտի ազատինք բարկութե-
10 նէն ։ Վասն զի թէ որ թշնամի եղած ատենիս Աստուծոյ հետ հաշտուեցանք իր Որդւոյն մահովը, ո՛րչափ աւելի մեր հաշտուած ատենը
11 պիտի ապրինք անոր կեանքովը։ Եւ ոչ միայն՝ հէսկայ Աստուածով ալ կը պարծենանք մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը, որով հիմա հաշտութիւնը ընդունեցինք։
12 Վասն զի ինչպէս որ մէկ մարդէ մը մեղքը աշխարհը մտաւ, և անմեղքէն մահը, և այնպէս ամէն մարդոց վրայ տարածուեցաւ մահը, քանզի ամէնքը մեղանչեցին։
13 (Վասն զի մինչև օրէնքին ատենը աշխարհի մէջ մեղք կար. բայց մեղք չենպատիր՝ ուր որ օրէնք չը-
14 կայ։ Սակայն մահը Ադամէն մինչև Մովսէս թագաւորեց, նաև Ադամին յանցանքին նման չմեղանչողներուն վրայ ալ, որ ան օրինակ էր անոր որ ետքէն պիտի գար։
15 Բայց չէ թէ ինչպէս յանցանքը՝ անանկ ալ շնորհքն է. ինչու որ եթէ մէկուն յանցանքովը շատերը մեռան, ալ որչափ աւելի Աստուծոյ շնորհքը և ան պարգեւը՝ ո՛ր Յիսուս Քրիստոս մէկ մարդուն շնորհքովը
16 է, չշատերուն վրայ աւելցաւ։ Եւ չէ թէ՝ պարգեւը՝ ՚ն՚ է՝ ինչպէս մէկէ մը որ մեղանչեց. ինչու որ դատաստանը մէկ հետեւանքէ դատապարտութեան մէջ էրաւ. բայց շնորհքը շատ մեղքերէն արդարու-
17 թեան պարգեւին առատութիւնը կ՚առնէն, կենաց մէջ պիտի թագաւորէն՝ մէկ Յիսուս Քրիստոսին
18 ձեռքովը։) Ուրեմն ինչպէս որ մէկուն յանցանքովը բոլոր մարդոց դատապարտութեան ՚ելաւ, անանկ ալ մէկուն արդարութիւնովը բոլոր մարդոց կենաց արդարու-
19 թեան պարգեւին առատութիւնը կ՚առնէն, կենաց մէջ պիտի թագաւորէն՝ մէկ Յիսուս Քրիստոսին
20 ձեռքովը։ Աւրեմն ինչպէս որ մէկուն յանցանքովը բոլոր մարդոց դատապարտութեան ՚ելաւ, անանկ ալ մէկուն արդարութիւնովը բոլոր մարդոց կենաց արդարու-
21 թիւնը պիտի բերէ։ Սակայն օրէնքը մէջտեղը ինկաւ որ յանցանքը շատնայ. բայց ուր որ աւելի եղաւ մեղքը, հոն աւելի եղաւ շնորհքը. ո՛ր ինչպէս մեղքը թագաւորեց մահուամբ, անանկ ալ շնորհքը թագաւորէ արդարութեամբ մինչև յաւիտենական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը։

Զ

1 Պէտք չէ մեղքի մէջ մնալ, որ շնորհքը շատնայ։ 2 Բնաւ չէ՚ր՚ ըլլար։ Մենք որ մեռանք մեղքին, ինչպէս կրնանք դեռ անոր մէջ կենալ։ 3 Կամ չգիտնա՞ք թէ մենք որ մկրտուեցանք Յիսուս Քրիստոսի՝ անոր մահուան մէջ մկրտուեցանք։ 4 Ուրեմն անոր հետ թաղուեցանք մկրտութեամբ մահուան մէջ, որպէսզի ինչպէս Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առաւ Հօր փառքովը, նոյնպէս մենք ալ նոր կեանքով մը կենանք։ 5 Վասն զի եթէ անոր մահուան նմանութեամբ անոր հետ միացած եղանք, անշուշտ անոր յարութեան նմանութեամբն ալ միացած պիտի ըլլանք։ 6 Գիտնալով այս, որ մեր հին մարդը անոր հետ խաչուեցաւ, որպէսզի մեղքին մարմինը ոչնչանայ, որ այլևս մեղքին չծառայենք։ 7 Վասն զի որ մեռաւ՝ արդարացած է մեղքէն։ 8 Եթէ մենք Քրիստոսի հետ մեռանք, հաւատանք որ անոր հետ ալ պիտի կենանք։ 9 Գիտնալով որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առնելով՝ այլևս չի մեռնիր, մահը անոր վրայ այլևս տէր չէ։ 10 Վասն զի որ մեռաւ՝ մեղքին մեռաւ մէկ անգամ, իսկ որ կենդանի է՝ Աստուծոյ համար կենդանի է։ 11 Նոյնպէս դուք ալ ձեզ մեղքին համար մեռած, բայց Յիսուս Քրիստոսի մէջ Աստուծոյ համար կենդանի համարեցէք։ 12 Ուրեմն մեղքը թող չթագաւորէ ձեր մեռնող մարմնին մէջ, որ անոր ցանկութիւններուն հնազանդիք։ 13 Ձեր անդամները մեղքին անիրաւութեան գործիքներ ընելու համար մի՛ տաք մեղքին, հապա տուէք ձեզ Աստուծոյ՝ որպէս մեռելներէն կենդանացած, և ձեր անդամները Աստուծոյ արդարութեան գործիքներ ընելու համար։ 14 Մեղքը ձեր վրայ տէր չպիտի ըլլայ, որովհետև օրէնքի տակ չէք, հապա շնորհքի տակ էք։

15 Ուրեմն ի՞նչ ընենք, մեղանչե՞նք, որովհետև օրէնքի տակ չենք, հապա շնորհքի տակ ենք։ Չըլլար։ 16 Չգիտնա՞ք թէ որուն որ ինքզինքնիդ հնազանդ ընելով ծառայ կուտաք, անոր ծառայ էք որուն որ հնազանդիք, կամ մեղքին՝ մահուան, կամ հնազանդութեան՝ արդարութեան։ 17 Բայց Աստուծոյ շնորհակալ ենք, որ ձեր մեղքի ծառայ եղած էիք, բայց հոգիով հնազանդեցաք այն ուսմունքի կերպարանքին որուն որ յանձնուեցաք։ 18 Ազատեցաք մեղքէն, ծառայ եղաք արդարութեան։ 19 Մարդկային կերպով կը խօսիմ՝ մարմնին տկարութեան համար։ Ինչպէս որ ձեր անդամները ծառայ տուիք պղծութեան և անօրէնութեան՝ անօրէնութեան համար, նոյնպէս հիմա ձեր անդամները ծառայ տուէք արդարութեան՝ սրբութեան համար։ 20 Որովհետև երբ մեղքին ծառայ էիք, արդարութենէն ազատ էիք։ 21 Ուրեմն ի՞նչ պտուղ ունէիք այն ատեն՝ որոնցմէ հիմա կ՚ամչնաք, որովհետև անոնց վախճանը մահ է։ 22 Բայց հիմա որ մեղքէն ազատեցաք, Աստուծոյ ծառայ եղած էք, ունիք ձեր պտուղը՝ սրբութիւն, և վախճանը՝ յաւիտենական կեանք։ 23 Վասն զի մեղքին վարձքը մահ է։

Ցամք Տեառն 60

Ղե. բ. 17 ։ գ. 29. 30 ։ Գաղ. գ. 9 ։
Ելք. գ. 6 ։ ա Կոր. Ժե. 21 ։
Ելք. բ. 17 ։ ԳԼ. գ. 23 ։ ա Կոր. Ժե. 21 ։
Կ՚երթ ։ Ա՛ր որով
ԳԼ. գ. 15 ։ ա Ցով. գ. 4 ։
ա Կոր. Ժե. 21. 22. 45 ։
Ես. Ծգ. 11 ։ Մատ. ի. 28 ։ Իւ. 28 ։ ——
Ցով. Ժբ. 32 ։ Երբ. բ. 9 ։
Ելք. Ժբ. 22 ։ ԳԼ. գ. 20 ։ գ. 15 ։ Է. 8 ։ Գաղ. գ. 19. 23 ։
Դ Դա. Է. 47 ։ ա Տիմ. ա. 14 ։

1 Արդ հիմա ի՞նչ պիտի ըսենք. մեղ-
քերո՞ւ մէջ մնանք արդեօք, որ
2 շնորհքը շատնայ։ Քաւ լիցի.
մենք որ մեղքին մեռանք, ինչպէս
3 դեռ անոր մէջը կենանք։ Չէ՞ք
գիտեր, թէ մենք որ Յիսուս Քրիս-
տոսով մկրտուեցանք, անոր
4 մահուանը մկրտուեցանք։ Անոր
հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով
մահուան համար, որ ինչպէս Քրիս-
տոս Հօրը փառքովը յարու-
թիւն առաւ մեռելներէն, նմանապէս
ալ մենք կենաց նորոգութեան մէջ
5 պտըտինք։ Ինչու որ եթէ մենք
տնկակից եղանք անոր մահուանը
նմանութիւնովը, նաև անոր յարու-
թեանը նմանութիւնովը ալ կցորդ
6 պիտի ըլլանք։ Աս գիտնանք որ
մեր հին մարդը անոր հետը խա-
չուեցաւ, որ մեղաց մարմինը փը-
ճանայ, որ ալ ետև մեղքի չը-
7 ծառայենք։ Վասն զի ան որ
մեռած է՝ մեղքէն արդարա-
8 ցած է։ Արդ թէ որ մենք Քրիս-
տոսի հետ մեռանք, կը հաւատանք
որ անոր հետը պիտի ապրինք ալ։
9 Քանզի գիտենք որ Քրիստոս մե-
ռելներէն յարութիւն առած ըլլա-
լով՝ նորէն չմեռնիր, ալ մահը
անոր վրայ իշխանութիւն չունի։
10 Վասն զի քանի որ մեռաւ՝ մեղքին
մեռաւ մէկ անգամ և որ կենդանի
11 է՝ Աստուծոյ կենդանի է։ Ա-
սանկ ալ դուք ձեր անձերը մեղքին
մեռած սեպեցէք, բայց Աստուծոյ
կենդանի՝ մեր Տէրոջը Քրիստոս
12 Յիսուսի ձեռքովը։ Ուստի ալ
մեղքը չթագաւորէ՛ ձեր մահկանա-
ցու մարմինին վրայ, որ անոր ցան-
13 կութիւններուն հնազանդիք։ Ու
ձեր անդամները անիրաւութեան
գործիք ըլլալու մի՛ ընծայէք մեղ-
քին, հապա ձեր անձերը Ա-
ստուծոյ ընծայեցէք՝ որպէս թէ մե-
ռելներէն ողջնցած. և ձեր անդամ-
ները արդարութեան գործիքներ՝
14 Աստուծոյ։ Քանզի մեղքը վրա-
նիդ պիտի չիշխէ. ինչու որ օրէնքի
տակ չէք, հապա շնորհաց տակ։
15 Ուրեմն ի՞նչ. մե՞ղք գործենք
որ օրէնքի տակ չենք, հապա շը-
16 նորհքի տակ. քաւ լիցի։ Չէ՞ք
գիտեր թէ որուն որ անձերնիդ
ծառայ կ'ընծայէք հնազանդելու,
ծառայ էք անոր՝ որուն որ կը հնա-
զանդիք, թէ մեղքի՝ որ մահուան
կը տանի, և թէ հնազանդելու՝ որ
17 արդարութեան։ Բայց գոհու-
թիւն Աստուծոյ, որ թէև դուք
մեղաց ծառայ էիք, սակայն
սրտանց հնազանդեցաք այն վարդա-
պետութեան գաղափարին որ ձեզի
18 յանձնուեցաւ։ Ուստի դուք մեղ-
քէն ազատ ըլլալով՝ արդարութեան
19 ծառայ եղաք. (Մարդու սովո-
րութեան պէս կ'ըսեմ՝ ձեր մար-
մինին տկարութեանը համար.)
քանզի ինչպէս որ ձեր անդամները
անօրէնութեան համար ընծայեցիք՝
պղծութեան և անօրէնութեան
ծառաներ ըլլալու, անանկ ալ հիմա
ձեր անդամները սրբութեան համար
ընծայեցէք՝ արդարութեան ծա-
20 ռաներ ըլլալու։ Վասն զի երբոր
դուք մեղաց ծառաներ էիք, ար-
21 դարութենէն ազատ էիք։ Ու-
րեմն ան ժամանակը ի՞նչ պտուղ
ունէիք ան բաներէն՝ որոնցմով հի-
մա կ'ամչնաք. ինչու որ անոնց
22 վերջը մահ է։ Բայց հիմա մեղ-
քէն ազատուած և Աստուծոյ ծա-
ռաներ եղած՝ ձեր պտուղը ունիք
սրբութիւնով, ու վերջը յաւի-
23 տենական կեանք։ Քանզի մե-
ղաց վարձքը մահ է, բայց Ա-
ստուծոյ ձրի պարգևը յաւիտենա-
կան կեանք՝ մեր Տէրոջը Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը։

ԳԼ. Է

1 Օրէնքը մարդուն վրայ կ'իշխէ՝ քանի որ անիկայ ողջ է. 4 սակայն մենք մեռանք օրէնքին. 7 այսու ամենայնիւ օրէնքը մեղք չէ, 12 հապա սուրբ՝ արդար և բարի է. 16 Պօղոս կը վկայէ սանկ ըլլալը. բայց կը ցաւի որ ինքը կարող չէ զանիկայ պահելու։

1 Միթէ չէ՞ք գիտեր, եղբայրներ,
(քանզի ես օրէնքը գիտցողնե-
րուն կը խօսիմ,) որ օրէնքը մար-
դուս վրայ կ'իշխէ՝ որչափ ժամանակ
2 որ ողջ է։ Ինչու որ էրիկ ունե-
ցող կնիկը իր ողջ էրկանը կա-
պուած է օրէնքով. բայց թէ որ
էրիկը մեռնի, արձակուած է էր-
3 կանը օրէնքէն։ Ուրեմն քանի որ
էրիկը ողջ է, շուն պիտի ըսուի՝ թէ
որ ուրիշ էրկան մը ըլլայ. բայց թէ
որ էրիկը մեռնի, ան օրէնքէն ա-
զատ կ'ըլլայ, անանկ որ շնացող
չըլլար, թէ որ ուրիշ էրկան մը
4 ըլլայ։ Ուստի դուք ալ՝ իմ եղ-
բայրներս՝ Քրիստոսի մարմինովը
օրէնքին մեռաք, որ ուրիշի մը ըլ-
լաք, անոր՝ որ մեռելներէն յարու-
թիւն առեր է, որ Աստուծոյ
5 պտուղ բերող ըլլանք. Քանզի
քանի որ մենք մարմնով էինք՝ մե-
ղաց կիրքերը որ օրէնքով կ'ըլլա-
յին, մեր անդամներուն մէջը կը
ներգործէին, որ մենք մահուան
6 պտուղ բերենք։ Բայց հիմա ան
օրէնքէն արձակուեցանք. ինչու որ
մեռանք անոր՝ որով բռնուած
էինք, որ մենք ծառայենք հոգիին
նորոգութեամբը, և չէ թէ գրոյն
հնութեամբը։
7 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. օրէնքը

Յամ Տեառն 60

Գլ. գ. 8. Հմր 15. Եփ 11. Գղ. է. 4. Գաղ. բ. 19. Գ. 14. Կող. գ. 3. Պետ. բ. 24. Կոր. ժե. 29. Կող. բ. 12. Եփ. բ. 11. Հռ. 40. Եփ. ը. 11. Կոր. գ. 14. Կոր. 4. Գաղ. գ. 15. Եփե. գ. 22. 23. 24. Կող. գ. 10. Փիլ. գ. 10. 11. Հռ. բ. 20. ե. 24. գ. 14. Եփ. ե. 22. Կող. գ. 5. 9. Կող. բ. 11. Պետ. գ. 1. Բ Տիմ. բ. 11. Յայտ. ա. 18. Եբր. թ. 27. 28. Հռ. ի. 38. Կր 2. Պետ. բ. 19. Կող. ժթ. 13. ԺԺթ. 133. Գլ. է. 5. Կող. գ. 5. Յակ. գ. 1. Գլ. ժբ. 1. Պետ. բ. 24. Գլ. է. 4. 6. ը. 2. Գաղ. ե. 8. Կոր. թ. 21. Մատ. զ. 24. Յոհ. ը. 34. Բ Պետ. բ. 19. Բ Տիմ. ա. 13. Յոհ. ը. 32. Կոր. է. 22. Գաղ. 1. Պետ. բ. 16.

Յամ Տեառն 60

Եզեկ. ը. 34. Գլ. է. 5. Գլ. ա. 32. Եզեկ. ը. 32. Յոհ. ը. 17. Գլ. ե. 12. Յոհ. 15. Բ Պետ. բ. 7. ե. 17. 21. Պետ. ա. 4. Ա Կոր. է. 39. Բ Մատ. ե. 32. Գլ. ը. 2. Գաղ. բ. 19. ե. 18. Եփե. բ. 15. Կող. ա. 14. Գաղ. ե. 22. Գլ. գ. 13. Գլ. գ. 21. Գաղ. ե. 19. Յակ. ա. 15. Գլ. ը. 29. Բ Կոր. գ. 6.

Ըստ Ցեսառն 60

ը Գաղ. գ. 20։

Ա Եր. ի. 17։ բ Օր. ի. 21։ Գաղ. ի. 33։ Գաղ. ժգ. 9։

ա Գաղ. գ. 15։ ի. 20։

Յովհ. ժե. 56։

Ղկ. ժբ. 5։ Եզեկ. ի. 11։ 13։ 21։ բ Կոր. գ. 7։

Ա Պտ. ժթ. 8։ Ամթ. 38. 137։ ա Տիմ. ա. 8։

մի՞ղք է, քան լեցի. ը բայց ես մեղքը չէի ճանչնար, եթէ ոչ օրէնքով. ինչպէս ցանկութիւնն ալ չէի գիտեր, թէ որ օրէնքը բան 8 չըլլար, ե՝ մի ցանկար։ ա բայց մեղքը պատուիրանին առիթ առնելով՝ իմ մէջս բոլոր ցանկութիւնները դղացուց. զի առանց 9 օրէնքի մեղքը մեռած է։ Ես ալ առանց օրէնքի առեն մը կենդանի էի. բայց երբոր պատուիրանը վրաս հասաւ, մեղքը ոգւոյնցաւ, 10 ես ես մեռայ. ու ան պատուիրանը որ կենաց համար էր, նոյնը ինծի մահուան համար եղաւ։ 11 Ինչու որ մեղքը պատուիրանին առիթ առնելով՝ զիս խաբեց, ու անով 12 մեռուց։ Ե Ուստի օրէնքը սուրբ է, ու պատուիրանը սուրբ և արդար ու բարի։

13 Ուրեմն բարին ինծի մա՞հ եղաւ. քան լեցի. հապա մեղքը, որպէս զի երեւնայ մեղքը որ ան բարի բանով ինծի մահ գործեց, որ մեղքը պատուիրանով աւելի մեղաւոր 14 ըլլայ։ Վասն զի գիտենք որ օրէնքը հոգեւոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ ե մեղքի տակ ծախուած։ 15 Քանզի ինչ որ կ'ընեմ չեմ ճանչնար. չէ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝ ան կ'ընեմ, հապա ինչ որ կ'ա- 16 տեմ՝ ան կ'ընեմ։ Բայց թէ որ չուզածս կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ օրէնքին թէ բարի է։ 17 Ի՛սկ արդ չէ թէ ես կ'ընեմ անիկայ, հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիս 18 դիս կը բնակի։ Քանզի գիտեմ որ ի՛մ ներսիդիս՝ այսինքն իմ մարմինիս մէջ մէկ բարի բան մը չբնակիր. ինչու որ կամեցողութիւն կայ քովս, բայց բարին ՚ի 19 գործ դնելը չեմ գտներ։ Քանզի չէ թէ բարին որ կ'ուզեմ՝ կ'ընեմ, հապա չարը որ չեմ ուզեր՝ ան 20 կ'ընեմ։ Ի՛սկ թէ որ չուզած բանս կ'ընեմ, ալ չէ թէ ես կ'ընեմ անիկայ, հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիս 21 դիս բնակած է։ Ուստի ես կը գտնեմ օրէնք մը՝ որ երբ բարին ընելը կը կամենամ, չարը իմ քովս 22 է։ ե Վասն զի ներսի մարդուն նայելով՝ Աստուծոյ օրէնքին կը 23 հաւնիմ. ե բայց ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ ՚ի իմ անդամներուս մէջ՝ որ իմ մտքիս օրէնքին դէմ կը պատերազմի, և զիս գերի կ'ընէ մեղքս օրէնքին որ իմ անդամներս 24 բուռ մէջն է։ Ինչ խղճալի մարդ եմ ես. ո՞վ զիս պիտի ազատէ ա- 25 մահացու մարմինէս։ ՚ Գոհութիւն Աստուծոյ՝ մեր Տէրոջմէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը. ուրեմն ես ինքնս մտքով Աստուծոյ օրէնքին կը ծառայեմ, ու մարմնով՝ մեղաց օրէնքին։

Գ Լ. Ը

1 Ընդ որ որ Քրիստոսի մէջ են, և Հոգիին ուզածին պէս կ'ապրին, ազատ են դատապարտութենէ։ 5 ։ 13 Թէ ինչ ձեռս կը ծագի մարմինէն, 6 ։ 14 և ինչ չար Հոգիին, 17 և ինչ՝ Աստուծոյ որդիք ըլլալէն, 19 որոնց փառաւոր ազատութիւնը՝ որ ամէն առեղծուածներէ մեծ փափաքով կը սպասեն անոր, 29 յառաջագիտ սահմանուած է Աստուծմէ։ 38 Ո՛վ կրնայ զատել մեզ Քրիստոսի սէրէն։

Ցամի Ցեսառն 60

•Ո՛չ-նչ ի՛՚-ւիչ ալ Հոգեւոր կերպով

1 Ի՛սկ արդ դատապարտութիւն չը կայ Քրիստոս Ցիսուսով եղողներուն՝ որոնք մարմնաւոր կերպով 2 չեն վարուիր՝ ։ Ինչու որ Քրիստոս Ցիսուսով կենաց Հոգիին ե օրէնքը զիս ազատեց ե մեղաց և մահուան 3 օրէնքէն ։ Վասն զի ան որ անկարելի էր օրէնքին՝ որովհետեւ տկար էր մարմնով, ե Աստուած իր Որդին խրկեց մեղանչական մարմինի նմանութեամբ ու մեղքի համար, և դատապարտեց մեղքը ան մարմինին 4 մէջ. Որ օրէնքին արդարութիւնը կատարուի մեր մէջը, Հոգւոյ մարմնաւորապէս չենք քալեր՝ հապա Հո- 5 գեւորապէս։ Ե Ինչու որ մարմնաւոր եղողները մարմինին բաները կը մտածեն, ու Հոգեւոր եղողները՝ Հո- 6 գիին բաները։ ե Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և Հոգեւոր խորհուրդը կեանք ու խաղաղութիւն։ 7 ։ ե Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. Ինչու որ Աստուծոյ օրէնքին չհնազանդիր, ե մանաւանդ 8 չկրնար ալ։ Վասն զի մարմինով եղողները չեն կրնար Աստուծոյ հա- 9 ճոյ ըլլալ։ Բայց դուք մարմինով չէք, հապա Հոգիով, ։ թէ որ Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած է. ե Իսկ թէ որ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի, անիկայ անորը չէ։ 10 Եւ թէ որ Քրիստոս ձեր մէջն է, ալ մարմինը մեռած է մեղքի համար, ու Հոգին կենդանի է արդարութեան համար։ 11 Իսկ թէ որ Ցիսուսը մեռելներէն ե յարուցանողին Հոգին ձեր մէջը բնակած է, ալ անիկայ որ Քրիստոսը մեռելներէն յարուց, պիտի կենդանացընէ ձեր մահկանացու մարմիններըը իր Հոգիովը որ ձեր մէջը կը բնակի։

12 Հապա ուրեմն՝ եղբայրնե՛ր՝ պարտապան ենք, չէ թէ մարմինին՝ 13 մարմնաւորապէս ապրելու. ե Ինչու որ եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք, պիտի մեռնիք. բայց թէ որ Հոգիով ՚մարմինին գործքերը 14 սպաննէք, պիտի ապրիք։ ե Վասն զի որոնք որ Աստուծոյ Հոգիովը կ'առաջնորդուին, անոնք Աս-

Ա Կոր. ժե. 45։ բ Կոր. գ. 6։

ե Ցես. ը. 36։ Գաղ. գ. 18, 22։ Գաղ. ը. 19։ ե. 1։ ։ Գաղ. է. 24, 25։ ։ Գաղ. ժգ. 39։ Գաղ. գ. 20։ Երր. է. 18, 19։ ժ. 1, 2, 10, 14։

Ի Գաղ. գ. 13։ բ Կոր. ե. 21։

Ղ Հմր 1։

Ի Ցես. գ. 6։ ա Կոր. բ. 14։

Ը Գաղ. ե. 22, 25։

Ը Գաղ. գ. 21։ Հմր 13։ Գաղ. գ. 8։

Ի Ցակ. գ. 4։

Ի ա Կոր. բ. 14։

Լ ա Կոր. գ. 16։ գ. 19։

Ի Ցես. գ. 34։ Գաղ. գ. 6։ Փիլ. ա. 19։ ա Պետ. ա. 11։

Ի Գոր. բ. 24։

Ի Գաղ. գ. 4, 5։ ա Կոր. գ. 14։ բ Կոր. գ. 14։ Եփես. բ. 5։

Հ Գաղ. գ. 7, 14։

Ն Հմր 6։ Գաղ. գ. 8։

Ղ Եփես. գ. 22։ Կող. գ. 5։

Ի Գաղ. ե. 18։

Ցամք Տեառն 60

15 տուեալ որդիքն են ։ ՚Ինչու որ դուք ծառայութեան հոգին չառիք կրկին ՚վախնալու , ՚հապա որդեգրութեան հոգին առիք , որ անով կը կանչենք ՚Աբբայ Հայր ։
16 ՚Նոյն ինքն Հոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին հետ , թէ մենք
17 Աստուծոյ որդիքն ենք . եւ թէ որ որդիք , ուրեմն ժառանգներ , ՚Աստուծոյ ժառանգներ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ . ՚որ եթէ իր չարչարանացը կցորդ ըլլանք , իր փառացն ալ հաղորդ ըլլանք ։
18 Վասն զի ես այսպէս կը դատեմ որ ետս ժամանակիս չարչարանքները բան մը չեն գալու փառքին քովը ,
19 որ մեզի պիտի յայտնուի ։ ՚Ինչու որ ստեղծուածոց եռանդուն ակընկալութիւնը ՚Աստուծոյ որդւոյը
20 ըզ յայտնուելուն կը սպասէ ։ ՚Ինչու որ ունայնութեան ՚ներքեւ ստեղծուածները՝ (չէ թէ իրենց կամքովը , հապա անոր համար
21 որ ՚ներքեւ դնողը ,) Ան յուսով՝ որ ստեղծուածները իրենք ալ ապականութեան ծառայութենէն ազատուելով՝ Աստուծոյ որդւոցը փառաւոր ազատութեանը հասնին ։
22 Քանզի գիտենք որ ամէն ստեղծուածները մինչև հիմա ՚միկտեղ կը հառաչեն ու ծնանելու ցաւ կը
23 քաշեն ։ Եւ ոչ միայն ՚նոքա , ՚հապա մենք ալ որ Հոգիին առջի պտուղը ունինք , ՚մենք մեզմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք ՚որդեգրութեան՝ ՚նոյնն է մեր մարմինին ազատութեանը սպասելով ։
24 Լոկ ։ Ինչու որ յուսով փրկուեցանք . ՚բայց յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս չէ . վասն զի ան բանը որ կը տեսնէ մէկը՝ ալ ինչու՞ պիտի
25 յուսայ ։ Հապա թէ որ չտեսած բաներնուս կը յուսանք , ՚ևս համբերութիւնով կը սպասենք ՚նոր ։
26 Ընդհակ ալ Հոգին օգնութեան կը հասնի մեր տկարութիւններուն . ՚քանզի ինչ բանի համար աղօթելու ենք բուն արժանոյն , չենք գիտեր . ՚բայց ինքը Հոգին բարեխօս կ'ըլլայ մեզի համար անբարբառ հառաչներով ։
27 Եւ սիրտերը քննողը գիտէ Հոգիին ինչ խորհիլը . ՚քանզի Աստուծոյ ՚համեմատ բարեխօսութիւն կ'ընէ սուրբերուն համար ։
28 Սակայն գիտենք որ ամէն բաները բարիի գործակից կ'ըլլան անոնց որ Աստուած կը սիրեն , ՚որոնք ՚նոր նախասահմանութեամբը կանչուած
29 են ։ ՚Վասն զի անոնք որ առաջ կը ճանչնար , ՚առաջուց ալ սահմանեց իր Որդւոյն պատկերին կերպարանակից ըլլալու . ՚որ անիկայ անդրանիկ ըլլայ շատ եղբայրներու մէջ ։
30 Եւ որոնք որ առաջուց սահմանեց , ընաև կանչեց զանոնք . և որոնք որ կանչեց , ՚ինաև արդարացուց զանոնք . և որոնք որ արդարացուց ,
31 ՚նաև փառաւորեց զանոնք ։ Ուրեմն ի՞նչ ըսենք ասոնց բաներուս համար . ՚Եթէ որ Աստուած մեր կողմն է՝ ո՞վ պիտի ըլլայ մեզի հակառակ ։
32 ՚Ան որ իր Որդւոյն չխնայեց , ՚հապա մեր ամենուն համար մատնեց զանիկայ , ալ ի՞նչպէս անոր հետը
33 ամէն բաները մեզի չպարգեւեր ։ Ո՞վ է որ Աստուծոյ ընտրածներուն դէմ մեղադիր ըլլայ . ՚Աստուած
34 է որ կ'արդարացընէ ։ Ո՞րն է՞ ո՞վ է որ կը դատապարտէ . Քրիստոս է որ մեռաւ , մանաւանդ թէ յարութիւն ալ առաւ , ՚ոս Աստուծոյ աջ կողմն է , ՚նոր նաև մեզի համար
35 բարեխօսութիւն կ'ընէ . Ո՞րն է՞ ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն . տառապա՞նքը , կամ նեղութի՞նը , կամ հալածա՞նքը , կամ սո՞վը , կամ մերկութի՞նը ,
36 կամ վտանգը , կամ սո՞ւրը . (Ինչպէս որ գրուած է , ՚Ամէն օր քեզի համար կը սպաննուինք , մորթուելու ոչխարի պէս կը սեպուինք ։)
37 ՚Հապա աս ամէն բաներուն մէջ՝ ալ աւելի յաղթող կ'ըլլանք անով
38 որ մեզ սիրեց ։ Ինչու որ ես համոստ դիտեմ թէ ոչ մահը , և ոչ կեանքը , ու ոչ հրեշտակները , ՚և ոչ իշխանութիւնները , ու ոչ զօրութիւնները , և ոչ ներկայ բաները ,
39 բը , ու ոչ գալու բաները , Եւ ոչ բարձրութիւնը , ու ոչ խորութիւնը , և ոչ մէկ ուրիշ արարած մը կրնայ մեզ զատել Աստուծոյ սէրէն , որ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմով է ։

ԳԼ · Թ

1 Պօղոս կը յայտնէ իր տրամութիւնը Հրէից ազգին համար ։ 7 Չէ թէ Աբրահամի բոլոր սերունդը խոստմանքի որդիք էին ։ 18 Աստուած որուն որ կ'ուզէ՝ կ'ողորմի ։ 21 Բրուտը կրնայ կաւը իր ուզածին պէս գործածել ։ 25 Հեթանոսաց կոչումը և Հրէից մերժուելը մարգարէները նախասացած էին ։ 32 Ինչ պատճառաւ այնքան քիչ Հրեաներ ընդունեցին հաւատքով արդարութիւնը ։

1 ՚Ճշդիւ կ'ըսեմ Քրիստոսով՝ չեմ ստեր , (իմ խիղճս ալ ինծի կը վկայէ Հոգւով Սրբով ,)
2 Ո՛ր մեծ տրտմութիւն է ինծի , ու
3 իմ սրտիս անպակաս ցաւ ։ Քանզի ես ինքնս կը խնդրէի նզոված ըլլալ Քրիստոսէն՝ իմ մարմնոյ կողմանէ եղբայրներուս ու ազգականներուս համար ,
4 Որոնք Իսրայէլացի են . Որոնք որդեգրու-

Ցամք Տեառն 60

Ղ Ցօհ · ԺԷ · 22 ։ բ Կոր · գ · 18 ։ Փիլ · գ · 21 ։ ա Ցօհ · գ · 2 ։
Ի Կոր · ա · 15 ։ 18 ։ Երբ · ա · 6 ։ Ցայտ · ա · 5 ։
ԸԳԼ · ա · 6 ։ Թ · 24 ։ Եփ · գ · 4 ։ Երբ · Թ · 15 ։ ա Պետ · բ · 9 ։
Ի ա Կոր · ղ · 11 ։
Ք Ցօհ · ԺԷ · 22 ։ Եփ · բ · 6 ։
Ի Թես · Ժգ · 9 ։ Սաղ · ՃԺբ · 6 ։
ԼԳԼ · ե · 6 ։ 10 ։
Ի Գլ · գ · 25 ։
Ֆ Ես · ե · 8 , 9 ։ Ցայտ · ԺԲ · 10 · 11 ։
Ն Ցօհ · լԳ · 29 ։
Հ Մար · Ժգ · 19 ։ Կող · գ · 1 ։ Երբ · ա · 3 ։ Բ · 1 ։ Ժբ · 2 ։ ա Պետ · գ · 22 ։
Ն Երբ · է · 25 ։ Թ · 24 ։ ա Ցօհ · բ · 1 ։
ՂՍաղ · խգ · 22 ։ ա Կոր · ԺԵ · 30 · 31 ։ բ Կոր · գ · 11 ։
Ճ ա Կոր · ԺԵ · 57 ։ բ Կոր · բ · 14 ։ ա Ցօհ · գ · 4 ։ ե · 4 · 5 ։ Ցայտ · ԺԲ · 11 ։
Ֆ Եփես · ա · 21 ։ գ · 12 ։ Կող · ա · 16 ։ բ · 15 ։ ա Պետ · գ · 22 ։

— Գլ · ա · 9 ։ բ Կոր · ա · 23 ։ ԺԵ · 31 ։ Ժբ · 19 ։ Գաղ · ա · 20 ։ Փիլ · ա · 8 ։ ա Տիմ · բ · 7 ։
Ք Գլ · Ժ · 1 ։
Ֆ Եւ · լԲ · 32 ։
Ֆ բ Օր · է · 6 ։
Ի Եւ · գ · 22 ։ բ Օր · Ժգ · 1 ։ Երեմ · լ · 9 ։

Ցամք Տեառն 60

Ա Ցօհ · Ժ · 15 ։ Գ · 18 ։
Ա Կոր · ժ · 3 ։ Երեմ · ժա · 20 ։ ԺԷ · 10 ։ Ի · 12 ։ Գոր · ա · 24 ։ ա Թես · բ · 4 ։ Ցայտ · բ · 23 ։
Ք ա Ցօհ · ե · 14 ։
Ֆ Գլ · Թ · 11 · 23 · 24 ։ բ Տիմ · ա · 9 ։
Ֆ Եւ · լԲ · 12 · 17 ։ Սաղ · ա · 6 ։ Երեմ · ա · 5 ։ Մաա · է · 23 ։ Գլ · ժա · 2 ։ բ Տիմ · բ · 19 ։ ա Պետ · ա · 2 ։ Ի Եփես · ա · 5 , 11 ։

Ճամբ Ցեղաբ 60

Թիւնը Հոս փառքը Հեւ ուխտը Հոս օրինադրութիւնը Եւ պաշտօնը Հոս խոստումնքները.
5 Հիւրնցն են նահապետները, Նիւրնցմէ Հէ— Քրիստոս ալ մարմնով կողմանէ, Հոր ինքն է ամենուն վրայ Աստուած օրհնեալ յաւիտեան։ Ամէն։
6 Բայց ոչ իրր թէ Աստուծոյ խօսքը գետինը ինկած է. Քանզի չէ թէ ամէն Իսրայէլէն Իսրայէլացի են. Եւ չէ թէ Աբրահամի սերունդ բոլորնուն համար ամէնը որդիք են. Հապա Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի։
8 Այսինքն՝ չէ թէ անոնք որ մարմինի որդիք են, Աստուծոյ որդիք ալ են, Հապա խոստմունքի որդիքը սերունդ կը սեպուին։
9 Ինչու որ խոստմունքին խօսքը ասէր թէ Ես ասենս պիտի գամ, ու Սառա որդի պիտի ունենայ։
10 Եւ ոչ միայն այսքան, Հապա Ռեբեկային ալ յոյսէն է որ յղացաւ մեկ մը, Իսահակ մեր հօրմէն. Ինչու որ մինչ դեռ չծնած, և դեռ մեկ ազեկ կամ գէշ բան մը չգործած, (որ Աստուծոյ նախասահմանութիւնը հաստատ մնայ
12 ընտրութեանը պէս՝ Ոչ թէ գործքերէն, Հապա անկէ որ կանչեց,)
13 իրեն բսուեցաւ, Թէ մեծը պզտիկին պիտի ծառայէ. ինչպէս որ գրուած է թէ Յակոբը սիրեցի, բայց Եսաւը ատեցի։
14 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. Միթէ Աստուծոյ քովը անիրաւութի՞ւն կայ. Քան լեցի։ Ինչու որ Մովսէսին կ'ըսէ, Որու որ պիտի ողորմիմ՝ կ'ողորմիմ, ու որու վրայ որ պիտի գթամ՝ կը գթամ։
16 Ուրեմն ոչ անկէ է որ կը կամի, ու ոչ անկէ որ կը վազէ, Հապա Աստուծմէ որ կ'ողորմի։
17 Քանզի գիրքը Փարաւոնին կ'ըսէ, Նորա համար քեզ վերցուցի, որ իմ զօրութիւնս քեզմով յայտնեմ, ու բոլոր երկրի մէջ իմ անունս պատմուի։
18 Ուրեմն որու որ կ'ուզէ կ'ողորմի, և
19 որն որ կ'ուզէ կը խստացընէ։ Ուրեմն ինծի պիտի ըսես թէ Ուրեմն ինչու՞ մեղադիր կ'ըլլայ. Վասն զի ով անոր կամացը դէմ դրաւ։
20 Բայց դուն ով ես մարդ՝ որ Աստուծոյ դէմ պատասխան կու տաս. Միթէ Ստեղծուածը իր Ստեղծողին կրնայ ըսել թէ Ինչու՞ ասանկ շինեցիր։
21 Հիւրուսը իշխանութիւն չունի՞ կաւին վրայ՝ նոյն շաղուածքէն ասան շինելու, Մէկը պատուոյ և միւսը անարդանաց համար։
22 Հապա ի՞նչ ըսենք Թէ որ Աստուած իր բարկութիւնը ցուցընել՝ ու իր զօրութիւնը յայտնել ուզելով, շատ երկայնմտութեամբ համբերեց բարկութեան պատրաստուած կորուստի
23 Թեան ամաններուն. Եւ ի՞նչ որ իր փառքին մեծութիւնը յայտնի ընէ ողորմելու ամաններուն վրայ, Որոնք որ փառքի համար առաջուց
24 պատրաստեց. Այսինքն մեզ որ կանչեց, Ոչ թէ միայն Հրեաներէն, Հապա հեթանոսներէն ալ.
25 Ինչպէս Ովսէէին մէջ ալ կ'ըսէ, Իմ ժողովուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս պիտի կանչեմ, ու սիրելի
26 չեղողին՝ սիրելի։ Եւ պիտի ըլլայ թէ ան տեղը որ անոնց բսուեցաւ թէ Դուք իմ ժողովուրդս չէք, հոն անոնք կենդանի Աստուծոյ
27 ծոյն որդիքը պիտի բսուին։ Եսայի ալ Իսրայէլին համար կը կանչէ, Թէև Իսրայէլի որդուոցը թիւը ծովու աւազին պէս ըլլայ, Մնացորդ մը պիտի ազատի։
28 Քանզի Տէրը համառօտ և կարճ բան մը կ'ընէ արդարութեամբ. Ինչու որ Տէրը կարճ բան մը պիտի ընէ
29 երկրի վրայ։ Եւ ինչպէս որ Եսայի առաջուց բսաւ, Թէ որ զօրաց Տէրը մեզի սերունդ մը թողուցած չըլլար, Մենք Սոդոմի պէս պիտի ըլլայինք, ու Գոմորին պիտի նմանէինք։
30 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. Հեթանոսները որ արդարութեան չէին հետեւեր՝ արդարութեան հասան, Հան արդարութեանը որ
31 հաւատքէն է. Իսրայէլ որ արդարութեան օրէնքին կը հետեւէր, Արդարութեան օրէնքին
32 չհասաւ։ Ինչու՞ համար. վասն զի չէ թէ հաւատքէն, Հապա որպէս թէ օրինաց գործքերէն Քարին
33 Ինչպէս որ գրուած է, Ահա Սիոնի մէջ գայթակղութեան քար մը կը դնեմ, Ու գլորելու վէմ մը. և ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ պիտի չամչնայ։

Գլ. ժ

5 Սուրբ Գիրքը կը ցուցընէ օրէնքէն եղած արդարութեանը և հաւատքէն եղած արդարութեանը մէջտեղ տարբերութիւնը. 11 կը հաստատէ թէ ամէն ալ՝ Հրէայ և հեթանոս երբոր հաւատան, պիտի չամչնան. 18 և թէ հեթանոսները պիտի ընդունին Աստուծոյ խօսքը ու հաւատան։ 19 Իսրայէլ ան բանէրուն անտեղեակ չէր։

1 Ես ղբայրնե՛ր՝ իմ սրտիս փափաքը ու աղօթքը առ Աստուած Իսրայէլի փրկուելուն համար է։ 2 Ինչու որ ես կը վկայեմ անոնց համար թէ Աստուծոյ նախանձաւորութիւնը ունին, բայց ոչ թէ գիտութեամբ։ 3 Վասն զի անոնք

Ճամբ Ցեղաբ 60

Ես պետ. բ. 8։ Ցուդ. 4։
Ես թես. ե. 9։
— Գլ. բ. 4։ Եփես. ա. 7։ Կող. ա. 27։
Գլ. բ. 28։ 29, 30։
Գլ. գ. 29։
Ովս. բ. 23։ Պետ. բ. 10։
Ովս. ա. 10։
— Ես. ԽԵ. 22։ 23։
Գլ. ժա. 5։
Ես. իբ. 21։
Ես. ա. 9։ Ողբ. գ. 22։
Ես. ժգ. 19։ Երեմ. ծ. 40։
Գլ. գ. 11։ ժ. 20։
Գլ. ա. 17։
Գլ. ժ. 2։ ժա. 7։
Գաղ. ե. 4։
Ղուկ. բ. 34։ Գործ. ա. 23։
Սաղ. ճժբ. 22։ Ես. բ. 14։ իբ. 16։ Մատ. իա. 42։ Պետ. բ. 6, 7, 8։
Գլ. ժ. 11։

* Ոմանք՝ առնեն
— Գործ. իա. 20։ իբ. 3։ Գաղ. ա. 14։ գ. 17։ Ցես
Գլ. թ. 31։
Գլ. ա. 17։ թ. 30։

Յամի Տեառն 60

Աստուծոյ արդարութիւնը չգիտ-
նալով , ՟ու իրենց արդարութիւ-
նը հաստատել ուզելով , Աստու-
ծոյ արդարութեանը չհնազանդե-
4 ցան ։ ՟Քանզի օրէնքին վախճա-
նը Քրիստոս է ամէն հաւատա-
ցեալին արդարութեան համար ։
5 Ինչու որ Մովսէս օրէնքէն եղած
արդարութիւնը կը ստորագրէ թէ
՟Զանոնք կատարող մարդը ա-
6 նոնցմով պիտի ապրի ։ Բայց հա-
ւատքէն եղած արդարութիւնը ա-
սանկ կ՚ըսէ . ՟Մի ըսեր քու սըր-
տիդ մէջը , Ո՞վ պիտի ելլէ եր-
կինքը , (այսինքն Քրիստոսը իջե-
7 ցընելու .) կամ թէ Ո՞վ պիտի
իջնէ անդունդը , (այսինքն Քրիս-
8 տոսը մեռելներէն հանելու ։) Հա-
պա ի՞նչ կ՚ըսէ . ՟Խօսքը մօտ է ,
քու բերնիդ մէջը և քու սրտիդ
մէջն է , այսինքն հաւատքին խօս-
9 քը որ մենք կը քարոզենք ։ Ինչու
որ ՟եթէ քու բերնովդ Յիսուսը Տէր
խոստովանիս , ու քու սրտիդ մէջը
հաւատաս թէ Աստուած անիկայ
մեռելներէն յարուց , պիտի փըր-
10 կուիս . (Վասն զի սրտով կը հա-
ւատայ մէկը արդարանալու , ու
բերնով կը խոստովանի փրկուե-
11 լու ։) Քանզի գիրքը կ՚ըսէ , ՟Ա-
մէն ով որ անոր հաւատայ՝ պիտի
12 չամչնայ ։ Ինչու որ ՟խտրութիւն
չկայ Հրէային ու Յոյնին մէջտեղը .
՟վասն զի ամենուն Տէրը նոյնն է ,
Հարուստ ամենուն որ իրեն կը կան-
13 չեն ։ Քանզի ով որ ՟Տէրոջը ա-
նունը ՟կանչէ՝ պիտի փրկուի ։
14 Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն
անոր՝ որուն որ չհաւատացին . կամ
ի՞նչպէս պիտի հաւատան անոր՝ ո-
րուն վրայով չլսեցին . ՟կամ ինտո՞ր
պիտի լսեն՝ առանց մէկու մը քա-
15 րոզելուն . կամ ի՞նչպէս պիտի
քարոզեն՝ թէ որ չխրկուին . ինչ-
պէս որ գրուած է . ՟Ինտո՞ր գեղե-
ցիկ են խաղաղութիւն աւետարա-
նողներուն —— բարի բաներու աւե-
16 տիս տուողներուն ոտքերը ։ ՟Բայց
ամէնը հնազանդ չեղան աւետարա-
նին . քանզի Եսայի կ՚ըսէ , ՟Տէր՝
ո՞վ հաւատաց մեր ——— լուրին ։
17 Ուրեմն հաւատքը լսելէն է , ու
18 լսելը Աստուծոյ խօսքէն ։ Բայց
կ՚ըսեմ , Միթէ չլսեցի՞ն . ՟Մա-
նաւանդ Բոլոր երկիրը ելաւ անոնց
հնչիւնը , ՟ու անոնց խօսքը մինչև
19 աշխարհի ծայրերը ։ Բայց կ՚ը-
սեմ , Միթէ Իսրայէլ չգիտցա՞ւ .
առաջ Մովսէս կ՚ըսէ , ՟Ես ձեզ
նախանձի պիտի գրգռեմ անպիտան
ժողովուրդով մը , ՟ու անմիտ ազ-
գով մը ձեզ պիտի բարկացընեմ ։
20 Բայց Եսայի կը համարձակի ու
կ՚ըսէ , ՟Ես անոնց գտնուեցայ՝ որ
զիս չէին փնտռեր , յայտնի եղայ
անոնց՝ որ զիս չէին հարցըներ ։
21 Սակայն Իսրայէլին վրայով կ՚ըսէ ,
՟Բոլոր օրը իմ ձեռքերս երկընցուցի
անհնազանդ ու հակառակող ժողո-
վուրդի մը ։

ԳԼ . ԺԱ

1 Առաքեալը կը յայտնէ թէ Աստուած բոլոր Իսրայէլը մերժած չէր , 7 և թէ ոմանք ընտրուած էին , թէև ուրիշները խստացած էին , 16 Անոնց դարձի գալուն յոյս կայ ։ 18 Կը ցուցընէ թէ հեթանոսները պիտի չկրնան պարծենալ անոնց դէմ . 26 վասն զի անոնց փրկուելուն համար խոստմունք մը եղած է ։ 33 Ո՛րչափ անքննելի են Աստուծոյ դատաստանները ։

1 Ուրեմն կ՚ըսեմ , ՟Միթէ Աստուած
իր ժողովուրդը մերժե՞ց . քա-
ւ լիցի . ՟Ինչու որ ես ալ Իսրայէլացի
եմ , Աբրահամի սերունդէն՝ Բենիա-
2 մինի ցեղէն ։ Չմերժեց Աստուած
իր ժողովուրդը՝ ՟որն որ ինքը առա-
ջուց ճանչցաւ . միթէ չէ՞ք գիտեր
Եղիային [illegible] մէջ՝ գիրքը
ի՞նչ կ՚ըսէ . ինտոր անիկայ Իս-
րայէլին համար դանգատ կ՚ընէ Աս-
3 տուծոյ , ըսելով , ՟Տէ՛ր՝ քու մարգա-
րէներդ մեռցուցին ու քու սե-
ղաններդ փլցուցին , ու մինակ ես
մնացեր եմ , և իմ անձս կը փընտ-
4 ռեն ։ Բայց ի՞նչ կ՚ըսէ անոր՝
աստուածային պատասխանը . ՟Ին-
ծի թողուցի [illegible] , եօթը հազար
մարդիկ , որոնք Բահաղին ծնրադ-
5 րութիւն չըրին ։ ՟Անանկ ալ աս
ատենս շնորհքին ընտրութեանը
6 համեմատ մնացորդ մը կայ . ՟Եւ
թէ որ շնորհքով , ուրեմն ալ գործ-
քերէն չէ . ապա թէ ոչ՝ շնորհքը
ալ շնորհք չըլլար . ՟իսկ թէ որ
գործքերէն է , ալ շնորհք չէ . ապա
թէ ոչ՝ գործը ալ գործ չըլլար" ։
7 Ուրեմն ի՞նչ . ՟Իսրայէլ չհասաւ
ան բանին որ կը փնտռէր . բայց
ընտրուածները հասան , ու մնա-
8 ցածները կուրցան , (Ինչպէս որ
գրուած է , ՟Աստուած անոնց թըմ-
րութեան ոգի տուաւ , ՟աչքեր՝ ո-
րոնցմով պիտի չտեսնեն , ու ա-
կանջներ՝ որոնցմով պիտի չլսեն ,)
9 մինչև աս օրուան օրս ։ Եւ Դաւիթ
կ՚ըսէ , ՟Անոնց սեղանը իրենց որո-
գայթ ու որս և գայթակղութիւն
10 ու հատուցում ըլլայ . ՟Անոնց աչ-
քերը մթննան որ չտեսնեն , ու
անոնց կռնակը միշտ վար ծռէ ։
11 Ուրեմն կ՚ըսեմ , Միթէ անոր
համար անոնք յանցանք ըրին , որ
կործանին . քաւ լիցի . ՟Հապա իրենց
յանցանքովը հեթանոսաց փրկու-
թիւն եղաւ , որ զիրենք նախանձի
12 գրգռէ ։ Ուստի թէ որ անոնց
յանցանքը աշխարհի մեծութիւն

Յամի Տեառն 60

՟Փիլ. գ. 9 ։
՟Մատ. ե. 17 ։ Գաղ. գ. 24 ։
՟Ղևտ. ժը. 5 ։ Նեեմ. թ. 29 ։ Եզեկ. ի. 11. 13. 21 ։ Գաղ. գ. 12 ։
՟Բ Օր. լ. 12. 13 ։
՟Բ Օր. լ. 14 ։
՟Մատ. ժ. 32 ։ Ղուկ. ժբ. 8 ։ Գործ. ը. 37 ։
՟Եսա. իը. 16 ։ իթ. 23 ։ Երեմ. ժէ. 7 ։ Գլ. թ. 33 ։
՟Գլ. գ. 22 ։ Գործ. ժե. 9 ։ Գաղ. գ. 28 ։
՟Գործ. ժ. 36 ։ Գլ. գ. 29 ։ Ա Տիմ. բ. 5 ։
՟Եփե. ա. 7 ։ բ. 4. 7 ։
՟Գործ. թ. 14 ։
՟Յովէլ. բ. 32 ։ Գործ. բ. 21 ։
՟Տիտ. ա. 3 ։
՟Եսա. ծբ. 7 ։ Նաւ. ա. 15 ։
՟Գլ. գ. 3 ։ Եբր. գ. 2 ։
՟Եսա. ծգ. 1 ։ Յոհ. ժբ. 38 ։
՟Սաղ. ժթ. 4 ։ Մատ. իդ. 14 ։ իբ. 19 ։ Մար. ժզ. 15 ։ Կող. ա. 6. 23 ։
՟Տեսդթագ. ժբ. 10 ։ Մատ. գ. 8 ։
՟Բ Օր. լբ. 21 ։ Գլ. ժա. 11 ։
՟Տիտ. գ. 3 ։

Յամի Տեառն 60

՟Եսա. կե. 1 ։ Գլ. թ. 30 ։
՟Եսա. կե. 2 ։
՟Ա Թագ. ժբ. 22 ։ Երեմ. լա. 37 ։
՟Բ Կոր. ժա. 22 ։ Փիլ. գ. 5 ։
՟Գլ. ը. 29 ։
՟Գ Թագ. ժթ. 10. 14 ։
՟Գ Թագ. ժթ. 18 ։
՟Գլ. թ. 27 ։
՟Գլ. գ. 4. 5 ։ Գաղ. ե. 4 ։ Տիտ. բ. Օր. թ. 4. 5 ։
՟Ո՛ր... չէ ։
՟Գլ. թ. 31 ։ ժ. 3 ։ Բ Կոր. գ. 14 ։
՟Եսա. իթ. 10 ։
՟Բ Օր. իթ. 4 ։ Եսա. գ. 9 ։ Երեմ. ե. 21 ։ Եզեկ. ժբ. 2 ։ Մատ. ժգ. 14 ։ Յոհ. ժբ. 40 ։ Գործ. իը. 26. 27 ։
՟Սաղ. կթ. 22 ։
՟Սաղ. կթ. 23 ։
՟Գործ. ժգ. 46 ։ ժը. 6 ։ իը. 18. 21 ։ իը. 24. 28 ։ Գլ. ժ. 19 ։

Ճամի Տեառն 60

Ելք Օր. ե. 8։ Բ. 5։ Ժ. 15։ Թուա. իգ. 19։ Բեփս. բ. 3։ Կող. գ. 7։ *Կամ անոնց անհաւատութեան տեղը. Անոնք ալ անոնք հիմա անհաւատ եղան ձեր ողորմութեան էջ. որ անոնք ՅԳԼ. գ. 9։ Գաղ. գ. 22։ Սաղ. կգ. 6։ ÷ Ճոր. Ժա. 7։ Սաղ. զբ. 5։ + Ճոր. Ժե. 8։ Ես. խ. 13։ Երեմ. իգ. 18։ ա Կոր. բ. 16։ • Ճոր. ԼԶ. 22։ § Ճոր. լե. 7։ Խա. 11։ — ա Կոր. ը. 6։ Կող. ա. 16։ Բ Գաղ. ա. 5։ ա Տիմ. ա. 17։ բ Տիմ. գ. 18։ Երբ. Ժգ. 21։ ա Պետ. ե. 11։ բ Պետ. գ. 18։ Ճուդ. 25։ Յայտ. ա. 6։

— բ Կոր. Ժ. 1։ Բ ա Պետ. բ. 5։ ÷ Սաղ. ծ. 13, 14։ ԳԼ. գ. 13, 16։ 19։ ա Կոր. ը. 13, 20։ ÷ Երբ. Ժ. 20։ Ի ա Պետ. ա. 14։ ա Ճօհ. բ. 15։ ՀԵփե. ա. 18։ գ. 23։ Կող. ա. 21։ 22։ գ. 10։ Ի Եփե. ե. 10, 17։ ա Թես. գ. 3։

Ճամի Տեառն 60

ՀԲ Ժ. 1։ Ժ. 5։ Ժ. 15։ ՀԲ Ժ. 1։ Ժ. 5։ Ժ. 15։ ՀԲ Ժ. 1։ Ժ. 5։ Ժ. 15։

ՀԲ Օր. է. 8։ Բ. 5։ Ժ. 15։ ՀԲ Ժ. 1։ Ժ. 5։ Ժ. 15։ ՀԲ Ժ. 1։ Ժ. 5։ Ժ. 15։

Ելք. Ժ. 15։ Ժգ. 2։ Ղե. 21։ ԳԼ. Ժե. 16։ Գաղ. ա. 16։ Բ. 2։ 7, 8, 9։ Եփե. գ. 8։ ա Տիմ. բ. 7։ բ Տիմ. ա. 11։ Ես Կոր. է. 16։ Բ. 22։ ա Տիմ. դ. 16։ Ճակ. ե. 20։ Հղե. իգ. 10։ Թուա. Ժե. 18, 19։ 20, 21։ Ներմ. Ժա. 16։ Ընդ. բ. 39։ Եփե. բ. 12, 13։ ՀԱ Կոր. Ժ. 12։

Ղուժր. 16։ Ռահ. իր. 14։ Նա. կղ. 2։ Փիլ. բ. 12։

Ա Կոր. Ժե. 2։ Երբ. գ. 6, 14։ Ես. Ժե. 2։ Բ Կոր. գ. 16։

Ղուժր. 16։ Դ Հմր. 7։ բ Կոր. գ. 14։ Ընդ. իա. 24։ Ճայտ. է. 9։ Նե. ձԲ. 20։ Տես Սաղ. Ժգ. 7։ Նե. իէ. 9։ Երեմ. լ. 31, 33։ Երբ. Ը. 8։ Ժ. 16

Յամի Տեառն
60

ա Կոր. Ժ. 17 ։ ԺԲ. 20. 27 ։ Եփե. ա. 23 ։ Դ. 25 ։
բ ա Կոր. ԺԲ. 4 ։ ա Պետ. Դ. 10. 11 ։
գ Հռմ 3 ։
դ Գործ. ԺԱ. 27 ։ ա Կոր. ԺԲ. 10. 28 ։ ԺԴ. 2 ։ ԺԴ. 1. 6. 29. 31 ։
ե Գործ. ԺԳ. 1 ։ Եփե. Դ. 11 ։ Գաղ. Զ. 6 ։ ա Տիմ. Ե. 17 ։
զ Գործ. ԺԵ. 32 ։ ա Կոր. ԺԴ. 3 ։
է Մատ. Զ. 1. 2. 3 ։ բ Կոր. Ը. 2 ։
ը Գործ. Ի. 28 ։ ա Տիմ. Ե. 17 ։ Եբր. ԺԳ. 7. 24 ։ ա Պետ. Ե. 2 ։
թ բ Կոր. Թ. 7 ։
ժ ա Տիմ. Ա. 5 ։ ա Պետ. Ա. 22 ։
ի Սաղ. ԼԴ. 14 ։ ԼԶ. 4 ։ ՂԷ. 10 ։ Ամով. Ե. 15 ։
լ Եբր. ԺԳ. 1 ։ ա Պետ. Ա. 22 ։ Բ. 17 ։ Գ. 8 ։ բ Պետ. Ա. 7 ։
խ Փիլ. Բ. 3 ։ ա Պետ. Ե. 5 ։
ծ Ղուկ. Ժ. 20 ։ Գղ. Ե. 2 ։ ԺԵ. 13 ։ Փիլ. Գ. 1 ։ Դ. 4 ։ ա Թեսս. Ե. 16 ։ Եբր. Գ. 6 ։ ա Պետ. Դ. 13 ։
կ Ղուկ. ԺԸ. 19 ։ ա Տիմ. Դ. 11 ։ Եբր. Ժ. 36 ։ ԺԲ. 1 ։ Յակ. Ա. 4 ։ Ե. 7 ։ ա Պետ. Բ. 19. 20 ։
հ Ղուկ. ԺԲ. 1 ։ Գործ. Բ. 42 ։ ԺԲ. 5 ։ Կող. Դ. 2 ։ Եփե. Զ. 18 ։ ա Թեսս. Ե. 17 ։

5 և նոյն գործը չունին․ ե Այսպէս ալ
մենք շատերնիս մէկ մարմին մըն
ենք Քրիստոսով, և ամէն մէկերնիս
6 իրարու անդամներ ենք ։ զ Ուստի
մենք զանազան պարգևներ ունենա-
լով է ան շնորհքին համեմատ որ մե-
զի տրուած է, ե թէ որ մարգարէու-
թիւն՝ հաւատքին չափովը մարգարէ-
7 անանք, թէ որ սպասաւորութիւն՝
սպասաւորութեան մէջ ըլլանք․ ե թէ
ան որ կը սորվեցնէ՝ սորվեցնելու
8 ետևէ ըլլայ․ զ թէ ան որ կը յորդո-
րէ՝ յորդորելու ետևէ ։ է ան որ կը
բաշխէ՝ պարզմտութեամբ թող
ընէ, ը ան որ վերակացու է՝ ջան-
քով, ան որ կ՚ողորմի՝ ժ յօժարու-
9 թեամբ․ ժ Սէրը առանց կեղծաւո-
րութեան ըլլայ․ ի չարէն զզուելով՝
10 բարիին յարելով ։ ն Եղբայրսիրու-
թեան մէջ իրարու վրայ գորովալից
եղէք․ ն պատուելու մէջ իրարմէ
11 անցէք․ Ջանքի մէջ թուլասիրտ
չըլլաք․ Հոգիով բորբոքեցէք․ Տէ-
12 րոջը ծառայեցէք․ ն Յուսով ուրախ
եղէք․ ղ Նեղութեան մէջ համբերե-
ցէք․ Լ Ստէպ աղօթքի կեցէք․
13 ՟ Սուրբերուն պիտոյիցը հաղորդե-
ցէք․ ՟ Հիւրասիրութեան ետևէ
14 եղէք․ ւ Ձեզ հալածողները օրհնե-
ցէք, օրհնեցէք ու մի՛ անիծէք․
15 ՟ Խնդացողներուն հետ խնդացէք,
16 և լացողներուն հետ լացէք․ ք Իրա-
րու վրայ մի և նոյն խորհուրդը ու-
նեցէք․ ք ամբարտաւանութիւն մի՛
ընէք, հապա խոնարհներուն հետ
խոնարհեցէք․ ՟ Ինքզինքնիդ իմաս-
17 տունի տեղ մի՛ դնէք․ ֆ Չարու-
թեան փոխարէն մէկուն չարու-
թիւն մի՛ հատուցանէք․ ՟ ամէն
մարդոց առջևը բարի բաներ ընել-
18 հոգ տարէք ։ Որչափ որ կարելի է
ձեզի՝ ՟ ամէն մարդոց հետ խաղա-
19 ղութիւն ունեցէք ։ ֆ Սիրելիք՝ վը-
րէժխնդրութիւն մի՛ ընէք ձեր ան-
ձերուն համար, հապա բարկու-
թեան տեղ տուէք․ ինչու որ գը-
րուած է, ՟ Վրէժխնդրութիւնը
իմս է, ես պիտի հատուցանեմ՝
20 կ՚ըսէ Տէրը ։ ֆ Ուստի թէ որ քու
թշնամիդ անօթեցեր է՝ հաց տուր
անոր, և թէ որ ծարաւ է՝ ջուր
տուր անոր․ քանզի ասս ընելով՝ ա-
նոր գլխուն վրայ կրակի կայծեր
21 պիտի դիզես ։ Չարէն մի՛ յաղ-
թուիր, հապա բարիով յաղթէ՛
չարին ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Պարտինք հնազանդ ըլլալ իշխանաւորներուն, և անոնց վերաբերեալ մեր ամէն պարտաւորութիւնները կատարել ։ 8 Օրէնքին լրումն սէր է ։ 11 Ժուժկալութիւն, զինուորութիւն և խաւարին գործքերը անվայել են քրիստոնեաներուն ։

1 ՟ Ամէն մարդ իր վրան եղած իշխա-
նութիւններուն թող հնազան-
դի․ ֆ վասն զի չկայ իշխանութիւն
մը որ Աստուծմէ չըլլայ․ և † անոնք
որ կան՝ Աստուծմէ կարգուած են ։
2 Ուրեմն ֆ ով որ իշխանութեան դէմ
կը կենայ, Աստուծոյ հրամանին
դէմ կը կենայ․ և անոնք որ դէմ
կը կենան, անձերնուն դատապար-
3 տութիւն կ՚ընդունին ։ Վասն զի
իշխանները բարի գործքերու վախ
տալու չեն, հապա չարերու․ կ՚ու-
զե՞ս չվախնալ ՟ իշխանութենէն․
բարի գործէ, ու անկէ գովութիւն
4 պիտի ընդունիս․ ինչու որ անիկայ
Աստուծոյ սպասաւորն է քեզի բա-
րիի համար․ բայց թէ որ դուն չար
կը գործես, վախցիր․ ինչու որ
դատարկ տեղը մէջքը թուր չէ կա-
պեր, քանզի Աստուծոյ սպասա-
ւորն է, ՟ վրէժխնդիր՝ բարկու-
թիւն հասցընելու անոր վրայ որ
5 չար կը գործէ ։ ֆ Անոր համար
պէտք է հնազանդ ըլլալ, չէ՛ թէ
միայն բարկութեանը համար՝ ՟ հա-
6 պա խղճմտանքի համար ալ ։ Ա-
պատճառով է որ տուրք ալ կու-
տաք․ ինչու որ Աստուծոյ սպասա-
ւորներն են ան նոյն բանին հոգ
7 տանելու ։ Ուստի ֆ հատուցէք
պէտք եղածը ամենուն․ որուն որ
տուրք տալու է՝ տուրքը, որուն
որ մաքս՝ մաքսը, որուն որ վախ՝
վախնալը, որուն որ պատիւ՝ պա-
տիւը ։
8 Բնաւ մէկուն պարտական մի՛
գտնուիք, միայն թէ մէկզմէկ սի-
րելու․ ՟ վասն զի ով որ ընկերը կը
9 սիրէ, օրէնքը կը կատարէ․ ֆ Ին-
չու որ ան Մի՛ շնար, Մի՛ սպան-
ներ, Մի՛ գողնար, Սուտ վը-
կայութիւն մի՛ ըներ, Մի՛ ցանկա-
րը, և ուրիշ ինչ պատուէր որ կայ՝
բովանդակ աս խօսքին մէջ կը բովան-
դակուի թէ ՟ Քու ընկերդ սիրես
10 քու անձիդ պէս ։ Սէրը ընկերին
գէշութիւն չըներ․ ուրեմն ֆ օրէն-
քին լրումը սէր է ։
11 Եւ այսպէս ըրէ՛ք՝ գիտնալով ՟
ատենը, Որ հիմա ժամանակ է
մեզի քունէ արթննալու․ ինչու
որ հիմա մօտ է մեզի փրկութիւնը՝
քան թէ ան ատենը որ հաւատա-
12 ցինք ։ Գիշերը շատ անցած է ու

Յամի Տեառն
60

ա Տիտ. Գ. 1 ։ ա Պետ. Բ. 13 ։
բ Առակ. Ը. 15. 16 ։ Դան. Բ. 21 ։ Դ. 32 ։ Յով. ԺԹ. 11 ։
* Ոմանք ան իշխանութիւնները
‡ Տիտ. Գ. 1 ։
ա Պետ. Բ. 14 ։ Գ. 13 ։
ե Ժող. Ը. 2 ։
ա Պետ. Բ. 19 ։
է Մատ. ԻԲ. 21 ։ Մար. ԺԲ. 17 ։ Ղուկ. Ի. 25 ։
ը Հռմ 10 ։ Գաղ. Ե. 14 ։ Կող. Գ. 14 ։ ա Տիմ. Ա. 5 ։ Յակ. Բ. 8 ։
թ Ել. Ի. 13 ։ Բ Օր. Ե. 17 ։ Մատ. ԺԹ. 18 ։
ժ Ղև. ԺԹ. 18 ։ Մատ. ԻԲ. 39 ։ Մար. ԺԲ. 31 ։ Գաղ. Ե. 14 ։ Յակ. Բ. 8 ։
ի Մատ. ԻԲ. 40 ։ Հռմ 8 ։
լ ա Կոր. ԺԵ. 34 ։ Եփե. Ե. 14 ։ ա Թեսս. Ե. 5. 6 ։

ԺԲ. 5 ։ Կող. Գ. 2 ։ Եփե. Զ. 18 ։ ա Թեսս. Ա. 17 ։ մ ա Կոր. ԺԳ. 1 ։ բ Կոր. Թ. 1. 12 ։ Եբր. Գ. 10 ։ ԺԳ. 16 ։ ա Յով. Գ. 17 ։ ն ա Տիմ. Գ. 2 ։ Տիտ. Ա. 8 ։ Եբր. ԺԳ. 2 ։ ա Պետ. Դ. 9 ։ ո Մատ. Ե. 44 ։ Ղուկ. Զ. 28 ։ ԻԳ. 34 ։ Գործ. Է. 59 ։ ա Կոր. Դ. 12 ։ ա Պետ. Բ. 23 ։ Գ. 9 ։ չ ա Կոր. ԺԲ. 26 ։ պ Գղ. ԺԵ. 5 ։ ա Կոր. Ա. 10 ։ Փիլ. Բ. 2 ։ Գ. 16 ։ ա Պետ. Գ. 8 ։ ջ Սաղ. ՃԼԱ. 1. 2 ։ Երեմ. ԽԵ. 5 ։ ռ Առակ. Գ. 7 ։ Իգ. 12 ։ Եա. Ե. 21 ։ Գղ. ԺԱ. 25 ։ ս Առակ. Ի. 22 ։ Մատ. Ե. 39 ։ ա Թեսս. Ե. 15 ։ ա Պետ. Գ. 9 ։ վ Գղ. ԺԳ. 16 ։ բ Կոր. Ը. 21 ։ տ Մար. Թ. 49 ։ Գղ. ԺԴ. 19 ։ Եբր. ԺԲ. 14 ։ ր Ղև. ԺԹ. 18 ։ Առակ. ԻԴ. 29 ։ Հռմ 17 ։ ց Բ Օր. ԼԲ. 35 ։ Եբր. Ժ. 30 ։ ւ Ելից ԻԳ. 4. 5 ։ Առակ. ԻԵ. 21. 22 ։ Մատ. Ե. 44 ։

ՅԱՓՏԵՒԱՆ 60

ԵՄԱՍ · ԺԲ · 36 · ԳԱՂ · Գ · 5 · Ա ՊԵՏ · Գ · 5 · Բ ԱՐ · Բ · 9 · 13 · Ժ · 32 · Ի ԳԱՐ · Ժ · 15 · ՀՄՐ 2 · 20 · Ա ԱՐՔ · Ժ · 25 · Ա ՏԻՄ · Գ · 4 · ՏԻՏ · Ա · 15 · Հ Ա ԱՐ · Բ · 7 · 10 · Յ Ա ԱՐ · Բ · 11 · Ի ԳԼ · ԺԲ · 17 · Ճ Ա ԱՐ · Բ · 8 · ՄԲ Ա ԱՐ · Բ · 21 · Յ ՍԱՂ · ԼԴ · 14 · ԹԼ · ԺԲ · 18 · Ն ԳԼ · ԺԱ · 2 · Ա ԱՐ · ԺԳ · 12 · Ա ԹԱՍ · Ե · 11 · Ի ՀՄՐ 15 · Ա ՄԱՍ · ԺԱ · 11 · ԳԱՐ · Ժ · 15 · ՀՄՐ 14 · ՏԻՏ · Ա · 15 · Ի Ա ԱՐ · Բ · 9 · 10 · 11 · 12 · Ղ Ա ԱՐ · Բ · 13 · Ճ Ա ՅՈՎ · Գ · 21 · ԻԿ — ՄԲ ՓՈՐՁ · Ա · ՏԻՏ · Ա · 15 ·

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 — Ա ՇԱԱՏՔԻ ՄԷՋ ՄԿԱՐ ԼՂՈՂԸ ԸՆԴՈՒՆԵՑԷՔ՝ ՉԷ ԹԷ ՏԱՐԱԿՈՒ-
2 ԱԿԱՆ ՈՐՈՇՄԱՆՔՆԵՐՈՎ ՝ ՄԷԿԸ ԿԸ
ՀԱՒԱՏԱՅ ԻՐ ԱՄԷՆ ԲԱՆ ԿՐՆԱՅ ՈՒ-
ՏԱԼ . և ԱՆ ՈՐ ՄԿԱՐ Է՝ ԿԱՆԱՆՑԼ-
3 ՔԷՆ Կ՚ՈՒԱՏ ՝ ԱՆ ՈՐ Կ՚ՈՒԱՏ՝ ՉՈՒ-
ՏՈՂԸ ԹՈՂ ՉԱՆԱՐԴԷ , ՒՈՒ ԱՆ ՈՐ
ՉՈՒԱՏԷ՝ ՈՒՏՈՂԸ ԹՈՂ ՉԳԱՏԷ , ՒՆ-
ՉՈՒ ՈՐ ԱԱՏԱՒԱԾ ԱՆԻԿԱՅ ԸՆԴՈՒՆԵՐ
4 Է ՝ ԴՈՒՆ ՈՎ ԼԱ ՈՐ ՈՒԲԻՇԻՆ ԾԱ-
ՌԱՆ ԿԸ ԴԱՏԵՒ. ԻՐ ՏԷՐՈՑԸ ԿԸ ԿԱՆԳ-
ՆԻ ԿԱՄ Կ՚ԻՆԱՅ . ԲԱՅՑ ՊԻՏԻ ԿԱՆԳ-
ՆԻ , ԻՆՉՈՒ ՈՐ ԱԱՏԱՒԱԾ ԿԱՐՈՂ Է
5 ԶԱՆԻԿԱՅ ԿԱՆԳՆԵՑՐՆԵԼ ՝ ԻՄԷԿԸ ՄԿ
ՕՐը ՈՒՐԻՇ ՕՐԷՆ ԱՒԼԻ ԿԸ ՍԵԳԷ ,
ՄԿԿՆ ալ ԱՄԷՆ ՕՐը Ի՛Ն ԿԸ ՍԵԳԷ .
ԹՈՂ ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԻՐ ՄԻ՚ՈՐը ՀԱ-
6 ՃԵՑՐՆԷ ՝ ՂԱՆ ՈՐ ԿԸ ՀՈԳԱՅ ՕՐը ,
ՏԷՐՈՑԸ ԿԸ ՀՈԳԱՅ , և ԱՆ ՈՐ ՉՀՈԳԱՐ
ՕՐը , ՏԷՐՈՑԸ ՉՀՈԳԱՐ . ՈՒ ԱՆ ՈՐ
Կ՚ՈՒԱՏԷ , ՏԷՐՈՑԸ Կ՚ՈՒԱՏԷ , ԻՔԱՆԶԻ
ԱԱՏԱՒԱԾՄԷ ԿԸ ԴՈՀԱՆԱՅ . և ԱՆ ՈՐ
ՉՈՒԱՏԷՐ , ՏԷՐՈՑԸ ՉՈՒԱՏԷՐ , ՈՒ ԱԱ-
7 ՏԱՒԱԾՄԷ ԿԸ ԴՈՀԱՆԱՅ ՝ ԸՆԻՆՉՈՒ ՈՐ
ՄԵԶՄԷ ՄԿԸ ԻՐ ԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐ ՉԱՊ-
ՐԻՐ , ՈՒ ՄԿԸ ԻՆՔԶԻՆՔԻՆ ՀԱՄԱՐ
8 ՉՄԵՌՆԻՐ ՝ ՔԱՆԶԻ ԹԷ ՈՐ ԱԱՊ-
ՐԻՆՔ , ՏԷՐՈՑԸ ՀԱՄԱՐ Կ՚ԱԱՊՐԻՆՔ ,
և ԹԷ ՈՐ ՄԵՌՆԻՆՔ , ՏԷՐՈՑԸ ՀԱՄԱՐ
ԿԸ ՄԵՌՆԻՆՔ . ՈՐՊԻՍԻ ԹԷ ԱԱՊՐԻՆՔ
և ԹԷ ՄԵՌՆԻՆՔ , ՄԻՆՔ ՏԷՐՈՑՆ ԵՆՔ ՝
9 Վ ԱԱՆ ԶԻ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ալ ԱՆՈՐ ՀԱ-
ՄԱՐ ՄԵՌԱՒ ՝ ՈՒ ԱՊՐԵՑԱՒ , Է ՈՐ ՚՚-
ՀԱՒԱՏԱ՛Յ ՄԵՌԵԼՆԵՐՈՒՆ ՈՒ ԿԵՆԴԱ-
10 ՆԻՆԵՐՈՒՆ ԻՇԽԷ ՝ ԻԱԿ ԴՈՒՆ ԻՆՉՈ՚Ւ
ՔՈՒ ԼՂԱՅՐԴ ԿԸ ԴԱՏԵՍ , ԿԱՄ
ԴՈՒՆ ԻՆՉՈ՚Ւ ՔՈՒ ԼՂԱՅՐԴ Կ՚ԱՆԱՐ-
ԳԱՍ . Է ՎԱՆ ԶԻ ԱՄԷՆՔԱ ալ ՔՐԻՍ-
ՏՈՍԻ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԸ ՊԻՏԻ ԿԱՑ-
11 ՆԻՆՔ ՝ ԻՆՉՈՒ ՈՐ ԳՐԱՒԱԾ Է , Ւ ԵՍ
ԿԵՆԴԱՆԻ ԼԱ՝ Կ՚ԲԱՍ ՏԷՐԸ , ՈՐ
ԱՄԷՆ ԾՈՒՆԿ ԻՆԾԻ ՊԻՏԻ ԾՈՒԻ , և
ԱՄԷՆ ԼԵԶՈՒ ԱԱՏՈՒԾՈՅ ՊԻՏԻ ԽՈՍ-
12 ՏՈՎԱՆԻ ՝ Է ՈՒԲԻՆ ՄԵԶՄԷ ԱՄԷՆ
ՄԿԸ ԱԱՏՈՒԾՈՅ ՀԱՇԻՒ ՊԻՏԻ ՏԱՅ
13 ԻՐ ԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐ ՝ ՈՒՏՈՒ ալ
ԻՐԱՐ ՉԳԱՏՆԻՔ , ՀԱՊԱ ԱՒԼԻ ԱՍ
ՈՐՈՇՈՒՄԸ ԸՐԿԷ ՄՆՔՆՈՒԴ ՄԷՋ՝
Է ԽՈՉ ԿԱՄ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆ ՉՂՆԷԼ
14 ՆՂԲՕՐԸ ՝ Ը- ԳԻՏԵՄ ՈՒ ՀԱԱՏԱ-
ՏՈՒԱԾ ԼԱՄ ՅՏԸ ՑԻՍՈՒՍՈՎ , Ի ՈՐ ՄԿ
ԲԱՆ ՄԸ ԻՆՔԻՒՐՄԷ ՊԻՂԾ ՉԷ , ԲԱՅՑ
ՀՈՎ ՈՐ ՊԻՂԾ ԿԸ ՍԵԳԷ ՄԿ ԲԱՆ ՄԸ ,
15 ԱՆՈՐ ՊԻՂԾ Է — Ւ ՝ ԻԱԿ ԹԷ ՈՐ
ԿԸԲԱԿՈՒԲԻ ՀԱՄԱՐ ՔՈՒ ՆՂԲՕՐԴ
ՈՐՈՄԷ , ալ ԴՈՒՆ ԱԻՐՈՎ ՉՎԱՐԱՒԷ-
ՑԱՐ . Է ՔՈՒ ԿԸԲԱԿՈՒԲՈՎԴ ՄԻ ԿՈՐ-
ԱՒՆՑՔՆԵՐ ԱՆԻԿԱՅ՝ ՈՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՈՐ
16 ՔՐԻՍՏՈՍ ՄԵՌԱՒ ՝ Ը ԱՒՐԴ ՉԸԼԼԱՅ ՈՐ
ՁԵՐ ԲԱՐԻՒՆ ՀԱՄԱՐ ՉԱՐ ԽՕՍԻՆ ՝
17 Ի ՆՉՈՒ ՈՐ ԱԱՏՈՒԾՈՅ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒ-
ՆԸ ԿԸԲԱԿՈՒԲ ՈՒ ԽՄԼԻՔ ՉԷ , ՀԱՊԱ
ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ և ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ
ՈՒ ԽՆԴՈՒԹԻՒՆ Հոգւով Սրբով ՝
18 ՔԱՆԶԻ ԹԷ ՈՐ ՄԿԸ ԱՍ ԲԱՆԵՐՈՎ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԿԸ ԾԱՌԱՅԷ , Յ ԱՆԻԿԱՅ
ԱԱՏՈՒԾՈՅ ՀԱՃԼԻ Է՝ ՈՒ ՄԱՐԴՈՑ
19 ԳՈՎԼԻ ՝ Յ ԱՊԱ ՈՒԲԻՆ ԽԱՂԱՂՈՒ-
ԹԻԱՆ Ե և ԻՐԱՐՈՒ ՀԻՆՈՒԹԻԱՆ
20 ԵՒԷՔ ԸԼԼԱՆՔ ՝ Ն ԸՂԼԱՅ ՈՐ ԿԸԲԱ-
ԿՈՒԲԻ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ԱԱՏՈՒԾՈՅ
ԳՈՐԾԸ ՓԱԿԱՍ . ՝ ԱՄԷՆ ԲԱՆ ՄԱՓՈՒՐ
Է . Ն ՄԻԱՅՆ ԹԷ ԱՆ ՄԱՐԴՈՒՆ Է ԳՀՂ ՈՐ
— ՐՒՀՔ ՓԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԱԼՈՎ
21 Կ՚ՈՒԱՏ ՝ Ղ ՂՂԻԿ Է ՄԻԱ ՀՂՈՒԱԼ և
ԳԻՆԻ ՀՄԱԼ , ՈՉ ալ Բ— ՀԸ ԸՆԷԼ ,
ՈՐՈՎ ՔՈՒ ՆՂԲՕՐԴ ԿԸ ԳԼՈՐԻ ԿԱՄ
ԿԸ ԳԱՅԹԱԿՂԻ ԿԱՄ ԿԸ ՏԿԱՐԱՆԱՅ ՝
22 Դ ՈՒՆ ՀԱՒԱՏՔ ՈՒՆԻՄ . ԱՆԻԿԱՅ
ՔԵԶԻ ՊԱՀԷ ԱԱՏՈՒԾՈՅ ԱՌՋԸՆ .
Ը ԼԵՐԱՆԻ ԱՆՈՐ ՈՐ ԻՐ ԱՆՁԸ ՉԳԱ-
ՏԱՊԱՐՏԵՐ ԱՆՈՎ՝ ՈՐ ԻՒՐԸ Կ՚ԸՆ-
23 Դ ՈՒՆԻ ՝ ԲԱՅՑ ԱՆ ՈՐ ԽԻՂՃ Կ՚ԸՆԷ ,
ԹԷ ՈՐ ՈՒՏԷ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ ՝
ՎԱՆ ԶԻ ՉԷ ԹԷ ՀԱՒԱՏՔՈՎ Կ՚—ՒՔ .
— ԱՆԳԻ ԻՆՉ ԲԱՆ ՈՐ ՀԱՒԱՏՔՈՎ
ՉԷ , ՄԱՂՁ Է ՝

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 ՀԱՒԱՏՔԻ ՄԷՋ ԳՕՐԱԼՈՐՆԵՐԸ ՊԷՏՔ Է ՈՐ
ՈՒԽՏԱԲԵՐՈՒԱՆ ՀԱՄԸՆԿԵՆ ՝ 2 ՄԻՆՔ ՄԻՐ ԱՆՁԻՆ
ՀԱՄՁՕ ԸՐԼԱԼՈՒ ՉԵՆՔ ՝ 3 վասն զի ՔՐԻՍՏՈՍ ալ
ԻՐ ԱՆՁԻՆ ՀԱՃՕ ՉԷԳԱԼ . 7 ՀԱՊԱ ՄԵԶՄԷ
ԲՆԱԿԱՆԱԼՈՒ ԵՆՔ , ԻՆՉՈՐ ՈՐ ՔՐԻՍՏՈՍ ալ ՄԵԶ
ԱՄԷՆՔՍ ԲՆԱԿԱՒԵՑ ՝ 8 ԹԷ ՀՐԵԱՆԵՐԸ 9 և ԹԷ
ՀԵԹԱՆՈՍՆԵՐԸ ՝ 15 Պօղոս իր գրած թուղթին
պատճառը կը ցուցընէ ՝ 28 կը յայտնէ գանոնք
տեսնելու ՝ 30 և անոնց ազօթքը կը խնդրէ ՝

1 — Պ ԷՏՔ Է ՄԵԶ ՈՐ ԿԱՐՈՂ ԵՆՔ ,
Է ՏԿԱՐԱՆԵՐԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՎԵՐԸՆԴՆԵԼ , և ՉԷ ԹԷ Ի՛Ն— ՄԵՐ ԱՆ-
2 ՁԻՆ ՀԱՃՕՅ ԸՐԼԱԼ . Է ՀԱՊԱ ՄԵԶՄԷ
ԱՄԷՆ ՄԿԸ Ը ՀԻՆՈՒԹԻԱՆ ՀԱՄԱՐ ԻՐ
ԸՆԿԵՐԻՆ ՀԱՃՕՅ ԸՐԼԱՅ ԲԱՐԻ ԲԱՆԵ-
3 ՐՈՒ ՄԸ ՝ Է ՔԱՆԶԻ ՔՐԻՍՏՈՍ ալ
ՉԷ ԹԷ ԻՐ ԱՆՁԻՆ ՀԱՃՕՅ ԵՂԱՒ ,
ՀԱՊԱ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ԳՐԱՒԱԾ Է ,
Ը ՔՁ ՆԱԽԱՀՕՐՆԵՐՈՒՆ ՆԱԽԱ-

ՅԱՓՏԵՒԱՆ 60

ԵՄԱՍ · ԺԲ · 36 · ԳԱՂ · Գ · 5 · Ա ՊԵՏ · Գ · 5 · Բ ԱՐ · Բ · 9 · 13 · Ժ · 32 · Ի ԳԱՐ · Ժ · 15 · ՀՄՐ 2 · 20 · Ա ԱՐՔ · Ժ · 25 · Ա ՏԻՄ · Գ · 4 · ՏԻՏ · Ա · 15 · Հ Ա ԱՐ · Բ · 7 · 10 · Յ Ա ԱՐ · Բ · 11 · Ի ԳԼ · ԺԲ · 17 · Ճ Ա ԱՐ · Բ · 8 · ՄԲ Ա ԱՐ · Բ · 21 · Յ ՍԱՂ · ԼԴ · 14 · ԹԼ · ԺԲ · 18 · Ն ԳԼ · ԺԱ · 2 · Ա ԱՐ · ԺԳ · 12 · Ա ԹԱՍ · Ե · 11 · Ի ՀՄՐ 15 · Ա ՄԱՍ · ԺԱ · 11 · ԳԱՐ · Ժ · 15 · ՀՄՐ 14 · ՏԻՏ · Ա · 15 · Ի Ա ԱՐ · Բ · 9 · 10 · 11 · 12 · Ղ Ա ԱՐ · Բ · 13 · Ճ Ա ՅՈՎ · Գ · 21 · ԻԿ — ՄԲ ՓՈՐՁ · Ա · ՏԻՏ · Ա · 15 ·

— ԳԱՂ · Գ · 1 · Բ ԳԼ · ԺԳ · 1 · Է Ա ԱՐ · ԹԲ · 19 · 22 · Ժ · 24 · 33 · ԺԳ · 5 · ՓԻԼ · Բ · 4 · 5 · Ը ԳԼ · ԺԳ · 19 · Ի ՄԱՍ · ԻԳ · 39 · ԳՕՅ · Ե · 30 · Գ · 38 · Ղ ՍԱՂ · ԿԹ · 9 ·

Յամի Տեառն 60

Գղ. գ. 23, 24 ։ Կոր. թ. 9, 10 ։ ժ. 11 ։ Տիմ. գ. 16, 17 ։
Գղ. ժբ. 16 ։ Կոր. ա. 10 ։ Փիլ. գ. 16 ։
Գործ. դ. 24, 32 ։
Գղ. ժգ. 1, 3 ։
Գղ. ե. 2 ։
Ո՛րոնք ձեզ
Մատ. ժե. 24 ։ Յով. ա. 11 ։ Գործ. գ. 25, 26 ։ ժգ. 46 ։
Գղ. դ. 3 ։ Կոր. ա. 20 ։
Յով. ժ. 16 ։ Գղ. թ. 24 ։
Սաղ. ժը. 49 ։
Օր. լբ. 43 ։
Սաղ. ճժէ. 1 ։
Ես. ժա. 1, 10 ։ Յայտ. ե. 5 ։ իբ. 16 ։
Գղ. ժբ. 12 ։ ժգ. 17 ։
Պետ. ա. 12 ։ Յով. բ. 21 ։
Կոր. ը. 1, 7, 10 ։
Գղ. ա. 5 ։ ժբ. 3 ։ Գաղ. ա. 15 ։ Եփես. գ. 7, 8 ։
Գղ. ժա. 13 ։ Գաղ. բ. 7, 8, 9 ։ Տիմ. բ. 7 ։ Տիմ. ա. 11 ։ Փիլ. բ. 17 ։
Ես. կզ. 20 ։ Փիլ. բ. 17 ։
Գործ. իա. 19 ։ Գաղ. բ. 8 ։

տինքները իմ վրաս ինկան ։
4 Վասն զի ինչ որ առաջուց գրուե-
ցաւ, մեր սորվելուն համար գրուե-
ցաւ, որ համբերութիւնով ու
Գիրքերուն մխիթարութիւնովը
5 յոյս ունենանք ։ Եւ համբերու-
թեան ու մխիթարութեան Աս-
տուածը տայ ձեզի իրարու հետ մի
և նոյն խորհուրդը ունենալ Քրիս-
6 տոս Յիսուսի ———ին պէս . Որ
մէկ սրտով — մէկ բերնով փա-
ռաւորէք զԱստուած ու մեր Տէ-
րոջը Յիսուս Քրիստոսի Հայրը ։
7 Ասոր համար մէկզմէկ ընդունե-
ցէք, ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ
ընդունեց Աստուծոյ փառքին հա-
մար ։
8 Բայց կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիս-
տոսի թլփատութեան պաշտօնեայ
ըլլալը Աստուծոյ ճշմարտութեանը
համար էր, որ նախահայրերուն ——
———ի խոստմունքները հաստատէ .
9 Սակայն հեթանոսները ողորմու-
թեան համար զԱստուած փառա-
ւորեն . ինչպէս որ գրուած է ,
Ասոր համար ազգերուն մէջը քեզ
պիտի գովեմ , և քու անուանդ
10 սաղմոս պիտի երգեմ ։ Եւ դար-
ձեալ կ'ըսէ թէ Ո՛վ ազգեր՝ ա-
նոր ժողովուրդին ուրախակից ե-
11 ղէք ։ Եւ դարձեալ թէ Օրհնե-
ցէք Տէրը՝ ով բոլոր ազգեր , ու
գովեցէք անիկայ՝ ով բոլոր ժողո-
12 վուրդներ ։ Եւ դարձեալ Եսայի
կ'ըսէ , Յեսսէին մէկ արմատը պի-
տի ըլլայ , ու ան որ ազգերուն
իշխան պիտի կայնի , ազգերը ա-
13 նոր պիտի յուսան ։ Արդ յուսոյ
Աստուածը ձեզ լեցընէ բոլոր ու-
րախութիւնով ու խաղաղութիւ-
նով հաւատալու մէջ , որ առա-
տանաք յուսով Հոգւոյն Սրբոյ
զօրութեամբը ։
14 Ես ինքնս ալ հաստատուած եմ
ձեզի համար՝ իմ եղբայրներս , որ
դուք լեցուն էք բարութիւնով ,
լեցուած էք ամէն գիտութիւնով ,
15 և կրնաք մէկզմէկ խրատել ։ Սա-
կայն մէկ կողմանէ համարձակա-
բար գրեցի ձեզի՝ իմ եղբայրներս ,
որպէս թէ միտքերնիդ ձգեմ ——
———ան շնորհքին պատճա-
ռովը՝ որ Աստուծմէ ինծի տրուած
16 է , Որ ես Յիսուս Քրիստոսի
սպասաւորը ըլլամ հեթանոսներուն
մէջ , և Աստուծոյ աւետարանը
մատակարարեմ , որպէս զի հե-
թանոսաց ընծայուիլը ընդունելի
ըլլայ՝ Սուրբ Հոգիով սրբուելով ։
17 Ուստի Աստուծոյ քովը պարծանք
18 ունիմ Քրիստոս Յիսուսով ։ Ինչ-
չու որ չեմ համարձակիր խօսելու
ան բաներէն մէկը , որ Քրիստոս իմ
ձեռքովս գործած չէ հեթանոս-
ները հնազանդեցընելու համար՝
19 խօսքով ու գործքով , Նշաննե-
րու ու հրաշքներու զօրութիւ-
նով , Աստուծոյ Հոգւոյն զօրու-
թիւնովը . անանկ որ ես Երու-
սաղեմէն ———՝ և շրջան ———
մինչև Իլլիւրիկացւոց կողմերը Քը-
20 րիստոսի աւետարանը լեցուցի ։ Ա-
նանկ ջանացի աւետարանը քարո-
զելու , չէ թէ ուր որ Քրիստոսի
անունը յիշուած էր , որ չըլլայ թէ
մէկ ուրիշի մը ——— հիմին վրայ
շինեմ . Հապա ինչպէս որ գրուած
21 է , Թէ որոնց որ չպատմուեցաւ
անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն , ու
որոնք որ չլսեցին՝ պիտի իմանան ։
22 Անոր համար ալ շատ արգիլուե-
23 ցայ ձեզի գալէն ։ Բայց հիմա որ
աս կողմերը ալ ինծի տեղ չկայ ,
ու շատ տարիներէ 'ի վեր խիստ
24 կը փափաքիմ ձեզի գալու , Երբոր
դէպ 'ի Սպանիա երթամ , կը յու-
սամ որ անցնելու ատենս ձեզ տես-
նեմ , ու ձեզմէ յուղարկուիմ հոն
——— , թէ որ առաջ քիչ մը
25 ձեզմով լեցուիմ ։ Բայց հիմա Ե-
րուսաղէմ կ'երթամ սուրբերուն
26 սպասաւորելու ։ Վասն զի Մա-
կեդոնացիք և Աքայեցիք յօժարե-
ցան՝ որ Երուսաղէմի մէջ եղած
աղքատ սուրբերուն քիչ մը հա-
27 ղորդութիւն ընեն . Յօժարեցան ,
ինչու որ անոնց պարտական ալ
են . Վասն զի թէ որ անոնց հոգևոր
բաներուն հաղորդ եղան հեթանոս-
ները , կը պարտաւորին որ հաղոր-
դութիւն ընեն անոնց՝ մարմնաւոր
28 բաներու մէջ ալ ։ Ուրեմն աս-
կայ կատարելով՝ ու կնքելով անոնց
աս պտուղը , ձեզմէ Սպանիա պիտի
29 անցնիմ ։ Եւ աս գիտեմ որ իմ
ձեզի գալու ատենս՝ Քրիստոսի ա-
ւետարանին լեցուն օրհնութիւնովը
պիտի գամ ։
30 Ձեզի կ'աղաչեմ եղբայրներ՝ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսով , ու
Հոգւոյն սիրովը , որ ինծի հետ
պատերազմակից ըլլաք ——— աղօթք-
ներուն մէջ առ Աստուած ինծի
31 համար , Որ Հրէաստանի մէջ
հաւատքի չհնազանդողներէն ազա-
տուիմ , ու իմ Երուսաղէմ
——— սպասաւորութիւնս սուրբե-
32 րուն ընդունելի ըլլայ , Որպէս զի
Աստուծոյ կամքովը ուրախու-
թեամբ ձեզի գալով՝ ձեզի հետ
33 հանգչիմ ։ Եւ խաղաղութեան
Աստուածը ձեր ամենուն հետը
ըլլայ ։ Ամէն ։

Գլ. ԺԶ.

3 Պօղոս կը խնդրէ եղբայրներէն՝ շատերուն բարև տալ , 17 և կը խրատէ զանոնք զգուշ

Յամի Տեառն 60

Գղ. ա. 5 ։ ժզ. 26 ։
Գործ. ժթ. 11 ։ Կոր. ժբ. 12 ։
Ո՛րոնք՝ Սուրբ
Կոր. ժ. 13, 15, 16 ։
Ես. ծբ. 15 ։
Գղ. ա. 13 ։ Թես. բ. 17, 18 ։
Գործ. ժթ. 21 ։ Հմր 32 ։ Գղ. ա. 11 ։
Գործ. ժե. 3 ։ Հմր 32 ։
Գործ. ժթ. 21 ։ ի. 22 ։ իդ. 17 ։
Կոր. ժզ. 1, 2 ։ Կոր. ը. 1 ։ թ. 2, 12 ։
Գղ. ժա. 17 ։
Կոր. թ. 11 ։ Գաղ. զ. 6 ։
Փիլ. գ. 17 ։
Գղ. ա. 11 ։
Ո՛րոնք շատ-նչն ։
Փիլ. բ. 1 ։
Կոր. ա. 11 ։ Կող. դ. 12 ։
Թես. գ. 2 ։
Կոր. ը. 4 ։
Գործ. ժը. 21 ։ Կոր. դ. 19 ։ Յակ. դ. 15 ։
Գղ. ա. 10 ։
Կոր. ժզ. 18 ։ Կոր. է. 13 ։ Տիմ. ա. 16 ։ Փիլիմ. 7 ։ 20 ։
Գղ. ժզ. 20 ։ Կոր. ժդ. 33 ։ Կոր. ժգ. 11 ։ Փիլ. դ. 9 ։ Թես. ե. 23 ։ Թես. գ. 16 ։ Եբր. ժգ. 20 ։

ՑամքՏեառն 60

Բլուլ հերձուածողներէն և գայթակղութիւն տուողներէն · 21 գանազան բաներներէն նաև կը վերջացընէ իր թուղթը փառք և գովութիւն տալով Աստուծոյ ։

1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր Փիբէ քոյրը , ըստ որ կենդրային եկեղեցիին
2 սպասաւորն է . Ի՞նչ անիկայ ընդունիք Տէրոջմով՝ ինչպէս որ սուրբերուն արժան է , և անոր խնամքն տանիք ինչ բանի մէջ որ ձեր օգնութիւնը կարօտի . քանզի ինքն ալ շատերուն խնամք տարաւ , ու ինծի ալ ։
3 Բարև ըրէք Պրիսկէին ու Ակիւղասին՝ Քրիստոս Յիսուսով իմ
4 գործակիցներուս . (որոնք իմ կեանքիս համար իրենց պարանոցները տուին . որ անոնցմէ չէ թէ մինակ ես շնորհակալ կ'ըլլամ , հապա հեթանոսներուն բոլոր եկե-
5 ղեցիներն ալ .) Ե՛ւ անոնց տանը մէջի եկեղեցիին ։ Բարև ըրէք Եպենետոս իմ սիրելիիս , որ Ա-քայիայէն առաջի պտուղ մըն է
6 Քրիստոսի ։ Բարև ըրէք Մարիամին , որ մեր վրայ շատ աշխատեցաւ ։
7 Բարև ըրէք Անդրոնիկոսին ու Ցունիային՝ իմ ազգականներուս , և գերութեան բնկերներուս , որոնք առաքեալներուն մէջը երևելիներ են , ու որոնք ինծմէ ալ առաջ Քրիստոսի
8 հաւան ։ Բարև ըրէք Ամպղիա իմ
9 սիրելիիս Տէրոջմով ։ Բարև ըրէք Ուրբանոս մեր գործակիցին Քրիստոսով , ու Ստաքիս իմ սիրելիիս ։
10 Բարև ըրէք Ապելեսին որ ընտ-
11 րեալ է Քրիստոսով ։ Բարև ըրէք անոնց որ Արիստաբուղոսի տունէն են ։ Բարև ըրէք Հերովդիոն իմ ազգականիս ։ Բարև ըրէք անոնց որ Նարկիսին տունէն
12 են Տէրոջմով ։ Բարև ըրէք Տրիփոնէին ու Տրիփոսէին՝ Տէրոջմով աշխատողներուն ։ Բարև ըրէք Պերսիդէ սիրելիին , որ շատ աշ-
13 խատեցաւ Տէրոջմով ։ Բարև ըրէք Ռուփոսին՝ Տէրոջմով Ընտրուածին , ու անոր մօրը և իմին ։
14 Բարև ըրէք Ասինկրիտոսին , Փլեգոնին , Երմասին , Պատրոբային , Երմեսին ու անոնց հետ եղող
15 եղբայրներուն ։ Բարև ըրէք Փիղողոգոսին ու Ցուլիային , Նեբկոսին ու անոր քրոջը , և Ողիմպասին ու անոնց հետ եղող բո-
16 լոր սուրբերուն ։ Ընարև ըրէք իրարու սրբութեան համբուրով ։ Բարև կ'ընեն ձեզի Քրիստոսի բոլոր եկեղեցիները ։
17 Կ'աղաչեմ ձեզի , եղբայրներ , որ դիտէք անանկները՝ Որոնք ձեր սորված վարդապետութենէն դուրս հերձուածողութիւններ ու գայթակղութիւններ կ'ընեն , Ե՛ւ ա-
18 նոնցմէ հետ կեցէք . Ինչու որ անանկները մեր Տէրոջը Քրիստոսի չեն ծառայեր , Հապա իրենց որովայնին . Ե՛ւ անոյշ խօսքերով ու գովութիւններով պարզամիտնե-
19 րուն սիրտերը կը խաբեն ։ Քանզի ձեր հնազանդութիւնը ամենուն հասած է . ուստի ձեր վրայ ուրախ եմ . Բայց կ'ուզեմ որ դուք իմաստուն բլլաք բարիին , ու միամիտ՝ չարին ։
20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը Խորտակէ Սատանան շուտով ձեր ոտքին տակը ։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ ։
21 Ընարև կ'ընէ ձեզի Տիմոթէոս՝ իմ գործակիցս , և Ղուկիոս ու Յասոն ու Սոսիպատրոս՝ իմ ազ-
22 գականներս ։ (Բարև կ'ընեմ ձեզի Տէրոջմով ես ալ Տերտիոս , որ
23 սա թուղթը գրեցի ։) Ընարև կ'ընէ ձեզի Գայիոս՝ իմ ու բոլոր եկեղեցիին հիւրընկալը ։ Ընարև կ'ընէ ձեզի Երաստոս՝ քաղաքիս գանձապետը , ու Կուարտոս եղբայրը ։
24 Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ ։ Ամէն ։
25 Ընդ անոր՝ որ կարող է ձեզ հաստատել Ըստ իմ աւետարանիս պէս , ու Յիսուս Քրիստոսի քարոզութեանը պէս , Ան խորհուրդին յայտնութեան պէս , Որ յաւիտենական առնէներէն Ի վեր ծած-
26 կուած էր , Ե՛ւ հիմա յայտնուեցաւ , ու մարգարէական գիրքերով յաւիտենական Աստուծոյ հրամանովը բոլոր հեթանոսներուն ծանչցուեցաւ Հնազանդելու
27 համար , Մի միայն իմաստուն Աստուծոյն՝ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը փառք յաւիտեանս ։ Ամէն ։

ՑամքՏեառն 60

Բ Կոր · ԺԳ · 20 ։ Բ Կոր · ԺԳ · 12 ։ Ա Թես · Ե · 26 ։ Պետ · Ե · 14 ։
Ա Կոր · Ժե · 1 · 5 · 24 ։ Ա Տիմ · Գ · 3 ։
Բ Կոր · Ե · 9 · 11 ։ Բ Թես · Գ · 6 · 14 ։ Բ Տիմ · Գ · 5 ։ Տիտ · Գ · 10 ։ Բ Յով · 10 ։
Փիլ · Գ · 19 ։ Ա Տիմ · Գ · 5 ։
Կող · Բ · 4 ։ Բ Տիմ · Գ · 6 ։ Տիտ · Ա · 10 ։ Պետ · Բ · 3 ։
Գլ · Ա · 8 ։
Մատ · Ժ · 16 ։ Ա Կոր · ԺԳ · 20 ։
Գլ · Ժե · 33 ։
Ղկ · Գ · 15 ։
Հռ · 24 ։ Ա Կոր · ԺԳ · 23 ։ Բ Կոր · ԺԳ · 13 ։ Փիլ · Գ · 24 ։ Ա Թես · Ե · 28 ։ Բ Թես · Գ · 18 ։ Յայտ · Իբ · 21 ։
Գործ · ԺԳ · 1 ։ Կող · Ա · 1 ։ Փիլ · Բ · 19 ։ Ա Թես · Գ · 2 ։ Ա Տիմ · Ա · 2 ։ Եբր · ԺԳ · 23 ։
Գործ · ԺԳ · 1 ։
Գործ · Ժե · 5 ։
Գործ · Ի · 4 ։
Բ Կոր · Ա · 14 ։
Գործ · ԺԲ · 22 ։ Բ Տիմ · Գ · 20 ։
Հռ 20 ։ Ա Թես · Ե · 28 ։
Եփես · Գ · 20 ։ Ա Թես · Գ · 13 ։ Բ Թես · Բ · 16 · Գ · 3 · Յուդ · 24 ։ Գլ · Բ · 16 ։ Եփես · Ա · 9 · Գ · 3 · 4 · 5 · Կող · Ա · 27 ։ Ա Կոր · Բ · 7 ։ Եփես · Գ · 5 · 9 ։ Կող · Ա · 26 ։ Եփես · Ա · 9 ։ Բ Տիմ · Ա · 10 ։ Տիտ · Ա · 2 · 3 ։ Ա Պետ · Ա · 20 ։ Գործ · Չ · 7 ։ Գլ · Ա · 5 ։ Ժե · 18 ։ Ա Տիմ · Ա · 17 ։ Չ · 16 ։ Յուդ · 25 ։

Յամի Տեառն
59

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս առաքեալ իր բարեւը տալէն և Աստուծոյ շնորհակալ ըլլալէն ետև՝ 10 կը յորդորէ Կորնթացիները միաբան ըլլալու, 12 և կը յանդիմանէ անոնց երկպառակութիւնները, 18 Աստուած իմաստուններուն իմաստութիւնը կը կործանցնէ 21 քարոզութեան յիմարութիւնովը, 26 և չկանչեր իմաստունները, զօրաւորները ու ազնուականները. 27 հապա յիմարները, տկարները և անարգները։

1 Պօղոս՝ Աստուծոյ կամքովը Յի-
սուս Քրիստոսի առաքեալ
ըլլալու կանչուած, ու Սոսթենէս
2 եղբայրը, Կորնթոսի մէջ եղած
Աստուծոյ եկեղեցիին՝ Քրիստոս
Յիսուսով սրբուածներուն՝ սուր-
բեր ըլլալու կանչուածներուն, ան
ամենուն հետ՝ որ ամէն տեղ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը կը
3 կանչեն, իրենցը ու մերը. Ձեզի
շնորհք և խաղաղութիւն Աստուծ-
մէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն։
4 Ամէն ատեն իմ Աստուծմէս ձե-
զի համար կը գոհանամ Աստուծոյ
շնորհքին վրայ, որ ձեզի տրուած է
5 Քրիստոս Յիսուսով. Որ դուք ա-
նով ամէն բանի մէջ հարստացաք
ամէն խօսքով ու ամէն գիտու-
6 թիւնով. Ինչպէս որ Քրիստոսի
վկայութիւնը ձեր մէջը հաստա-
7 տուեցաւ. Որ դուք բնաւ մէկ շը-
նորհքով մըն ալ չնուազիք՝ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի յայտնուե-
8 լուն սպասելով. Որ նաև ձեզ
պիտի հաստատէ մինչև վերջը՝
անմեղադրելի ըլլալու մեր Տէր Յի-
9 սուս Քրիստոսի օրը։ Հաւատա-
րիմ է Աստուած, որ իրմով կան-
չուեցաք հաղորդ ըլլալու իր որ-
դւոյն՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստո-
սին։
10 Ձեզի կ'աղաչեմ, եղբայրներ, մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը,
որ մի և նոյն խօսքը ունենաք ա-
մէնքդ, ու երկպառակութիւններ
չըլլայ ձեր մէջը. հապա դուք մէկ
միտքի ու մէկ խորհուրդի վրայ
11 հաստատուած ըլլաք։ Ինչու որ
ձեզի համար ինծի լուր հասաւ, եղ-
բայրներ՝ Քղուէի տունէն եղողնե-
րէն, թէ ձեր մէջը հակառակու-
12 թիւններ կայ։ Հիմա աս կը գըրու-
ցեմ, որ ձեզմէ ամէն մէկը կ'ըսէ
եղեր թէ Ես Պօղոսեան եմ, ու
մէկալը թէ Ես Ապողոսեան, և
ուրիշը թէ Ես Կեփասեան, ու
մէկալը թէ Ես Քրիստոսեան։
13 Միթէ Քրիստոս բաժնուա՞ծ է.
միթէ Պօղո՞ս խաչը ելաւ ձեզի հա-
մար, կամ թէ Պօղոսի՞ անունովը
14 մկրտուեցաք։ Կը գոհանամ Ա-
ստուծմէ որ ձեզմէ մէկը չմկրտեցի,
միայն թէ Կրիսպոսը ու Գայիո-
15 սը. որ մէկը չըսէ թէ իմ անու-
16 նովս մկրտեցի։ Իրաւ Ստեփան-
նեային ընտանիքն ալ մկրտեցի.
ալ ուրիշ մէկը չեմ գիտեր ամե-
նևին թէ մկրտեցի։
17 Ինչու որ Քրիստոս զիս մկրտելու
չղրկեց, հապա աւետարանը քա-
րոզելու. Ոչ թէ խօսքերու ճարտա-
րութիւնով, որ Քրիստոսի խաչը
18 ոչինչ չըլլայ։ Քանզի խաչին
քարոզութիւնը կորսուածներուն
յիմարութիւն է, Բայց մեզի
փրկուածներուս Աստուծոյ զօ-
19 րութիւնն է։ Վասն զի գրուած է,
Իմաստուններուն իմաստութիւնը
պիտի կորսընցընեմ, ու հանճարեղ-
ներուն հանճարը պիտի խափանեմ։
20 Ո՞ւր է իմաստունը, ո՞ւր է դպիրը,
ո՞ւր է աս աշխարհիս քննողը. Չէ՞
որ Աստուած յիմարեցուց աս աշ-
21 խարհիս իմաստութիւնը։ Քան-
զի Որովհետև Աստուծոյ իմաստու-
թեամբը աշխարհ չճանչցաւ զԱս-
տուած իր իմաստութիւնովը, Աս-
տուած հաճեցաւ քարոզութեան
յիմարութիւնովը հաւատացեալ-
22 ները ազատելու։ Ինչու որ Հը-
րէաները նշան կ'ուզեն, և Յոյները
23 իմաստութիւն կը փնտռեն. Իսկ
մենք կը քարոզենք խաչեալ Քրիս-
տոսը՝ Հրէաներուն գայթակղու-
թիւն, ու Յոյներուն յիմարու-
24 թիւն. Բայց անոնց որ կանչուած
են, թէ Հրէաներուն և թէ Յոյնե-
րուն, Քրիստոսը՝ Աստուծոյ զօ-
րութիւնը և Աստուծոյ իմաստու-
25 թիւնը։ Ինչու որ Աստուծոյ

ա Հռով. ա. 1։ բ Կոր. ա. 1։ Եփե. ա. 1։ Կող. ա. 1։ գ Գործ. ժը. 17։ դ Յուդ. 1։ ե Յով. ժէ. 19։ Գործ. ժե. 9։ զ Հռով. ա. 7։ բ Տիմ. ա. 9։ է Գործ. թ. 14, 21։ իբ. 16։ բ Տիմ. բ. 22։ ը Հռով. գ. 22։ ժ. 12։ թ Հռով. ա. 7։ բ Կոր. ա. 2։ Եփե. ա. 2։ ա Պետ. ա. 2։ ժ Հռով. ա. 8։ ի Գաղ. ժբ. 8։ բ Կոր. ը. 7։ լ Գաղ. բ. 1։ բ Տիմ. ա. 8։ Յակ. ա. 2։ խ Փիլ. գ. 20։ Տիտ. բ. 13։ բ Պետ. գ. 12։ Կող. գ. 4։ ծ ա Թես. գ. 13։ կ Կող. ա. 22։ ա Թես. ե. 23։ հ Ես. խթ. 7։ Գաղ. ժ. 13։ ա Թես. ե. 24։ բ Թես. գ. 3։ Եբր. ժ. 23։ ձ Յով. ժե. 4։ ժէ. 21։ ա Յով. ա. 3։ գ. 13։ ղ Հռով. ժբ. 16։ ժե. 5։ բ Կոր. ժգ. 11։ Փիլ. բ. 2։ գ. 16։ ա Պետ. գ. 8։ Գաղ. ժա. 18։

Յամի Տեառն
59

ճ Գաղ. գ. 4։ մ Գործ. ժը. 24։ ժթ. 1։ Գաղ. ժգ. 12։ յ Յով. ա. 42։ ն բ Կոր. ժա. 4։ Եփե. դ. 5։ շ Գործ. ժը. 8։ ո Հռով. ժզ. 23։ չ Գաղ. ժզ. 15, 17։ պ Գաղ. բ. 1, 4, 13։ բ Պետ. ա. 16։ ջ բ Կոր. բ. 15։ ռ Գործ. ժէ. 18։ Գաղ. բ. 14։ ս Գաղ. ժե. 2։ վ Հռով. ա. 16։ Հմր 24։ տ Յոբ. ե. 12, 13։ Եսայ. ի. 14։ Երեմ. ը. 9։ ր Ես. լգ. 18։ ց Յոբ. ժբ. 17, 20, 24։ Գաղ. խդ. 25։ Հռով. ա. 22։ ւ Հռով. ա. 20, 21, 28։ Մատ. ժա. 25։ Ղուկ. ժ. 21։ փ Մատ. ժբ. 38։ ժզ. 1։ Մարկ. ը. 11։ Ղուկ. ժա. 16։ Յով. գ. 48։ ք Ես. ը. 14։ Մատ. ժա. 6։ ժգ. 57։ Ղուկ. բ. 34։ Յով. զ. 61, 67։ Հռով. թ. 32։ Գաղ. ե. 11։ ա Պետ. բ. 8։ օ Հմր 18։ Գաղ. բ. 14։ ֆ Հռով. ա. 4, 16։ Հմր 18։ ա Կող. բ. 3։

Ճամբ Ցեսուն 59

ՀՄատ. ժգ. 11։ ժգ. 17։ Ցօհ. ժգ. 26։ ժգ. 13։ ա Ցօհ. բ. 27։

Յ Առակ. ի. 27։ իե. 19։ Երեմ. ժէ. 9։

Ղ Հռով. ժա. 33, 34։

Ե Հռով. ը. 15։

Ջ Պետ. ա. 16։ Գղ. ա. 17։ Հմր 4։ Յ Մատ. ժգ. 23։

Ն Գղ. ա. 18, 23։

Շ Հռով. ը. 5, 6, 7։ Ցուդ. 19։

Ո Առակ. իբ. 5։ ա Թես. ե. 21։ Ցօհ. գ. 1։

Չ Ցոր. ժե. 8։ Ես. ի. 13։ Երեմ. իգ. 18։ Հռով. ժա. 34։

Պ Ցօհ. ժե. 15։

Գլ. Գ. 15։

Բ Գղ. բ. 14։

Գ Երբ. ե. 13։

Դ Երբ. ե. 12, 13։ ա Պետ. բ. 2։

Ե Ցօհ. ժգ. 12։

Զ Գղ. ա. 11։ ժա. 18։ Գաղ. ե. 20։ 21։ Ցակ. գ. 16։

Է Գղ. ա. 12։

Ը Գղ. գ. 1։ բԿոր. գ. 3։

Թ Հռով. ժբ. 3. 6։ ա Պետ. գ. 11։

Ժ Գոր. ժբ. 4, 8, 11։ Գղ. գ. 15։ Բ. 1։ ժե. 1։ բԿոր. ժ. 14, 15։

Ի Գոր. ժբ. 24, 27։ ժԹ. 1։

Ճամբ Ցեսուն 59

ՀՄատ. ժգ. 11։ ժգ. 17։ Ցօհ. ժգ. 26։ ժգ. 13։ ա Ցօհ. բ. 27։

Յ Առակ. ի. 27։ իե. 19։ Երեմ. ժէ. 9։

Ղ Հռով. ժա. 33, 34։

Ե Հռով. ը. 15։

Ջ Պետ. ա. 16։ Գղ. ա. 17։ Հմր 4։ Յ Մատ. ժգ. 23։

Ն Գղ. ա. 18, 23։

Շ Հռով. ը. 5, 6, 7։ Ցուդ. 19։

Ո Առակ. իբ. 5։ ա Թես. ե. 21։ Ցօհ. գ. 1։

Չ Ցոր. ժե. 8։ Ես. ի. 13։ Երեմ. իգ. 18։ Հռով. ժա. 34։

Պ Ցօհ. ժե. 15։

Ցօհ. ե. 48։

Մատ. ժա. 25։ Ցակ. բ. 5։ Ցես Նաւ. ը. 2։

Հռով. գ. 17։

Գղ. բ. 6։

Հռով. գ. 27։ Եփես. բ. 9։

Հմր 24։

Երեմ. իգ. 5, 6։ Հռով. գ. 25։ բ Կոր. ե. 21։ Փիլ. գ. 9։

Ցօհ. ժե. 19։

Եփես. ա. 7։

Երեմ. թ. 23, 24։ բ Կոր. ժ. 17։

Գղ. ա. 17։ Հմր 4. 13։ բ Կոր. ժ. 10։ ժա. 6։

Գղ. ա. 6։

Գաղ. գ. 14։ Փիլ. գ. 8։

Բ Կոր. գ. 7։ ժ. 1, 10։ ժա. 30։ ժբ. 5, 9։ Գաղ. գ. 13։

Գոր. ժբ. 1. 6. 12։

Հմր 1։ Գղ. ա. 17։ բ Պետ. ա. 16։

Հռով. ժե. 19։ ա Թես. ա. 5։

ԲԿոր. գ. 7։ գ. 7։

Գղ. ժգ. 20։ Եփես. գ. 13։ Փիլ. գ. 15։ Երբ. ե. 14։

Գղ. ա. 20։ գ. 19։ Հմր 1. 13։ բ Կոր. ա. 12։ Ցակ. գ. 15։

Գղ. ա. 28։

Հռով. ժգ. 25, 26։ Եփես. գ. 5, 9։ Կող. ա. 26։ բ Տիմ. ա. 9։

Մատ. ժա. 25։ Ցօհ. ե. 48։ Գոր. ժգ. 27։ բ Կոր. գ. 14։

Ղեւ. իդ. 34։ Գոր. գ. 17։ Տես Ցօհ. ժգ. 3։

Ես. կդ. 4։

որ աչք չէ տեսեր և ականջ չէ լսեր ու մարդու սրտին մէջ չէ ինկեր, Աստուած զինքը սիրողներուն
10 պատրաստեց։ Հայց Աստուած մեզի յայտնեց իր Հոգիովը, ինչու որ Հոգին ամէն բան կը քննէ, Աստուծոյ խորունկ բաներն ալ։
11 Վասն զի մարդկներէն ով դիտէ մարդուն բաները, Եթէ ոչ մարդուն հոգին որ իր մէջն է. նա նանկ ալ Աստուծոյ բաները մէկը չգիտեր, բայց միայն Աստուծոյ Հո-
12 գին։ Իսկ մենք չէ թէ աշխարհիս հոգին առինք, Հապա ան Հոգին որ Աստուծմէ է. որ մենք ճանչնանք ան բաները որ Աստուծ-
13 մէ տրուեցաւ մեզի. Որոնք նաև կը խօսինք, չէ թէ մարդկային իմաստութեան սորվեցուցած խօսքերովը, հապա Հոգիին սորվեցուցածներովը, և հոգևոր բաները հոգևորի հետ կը յարմարցնենք։
14 Իսկ շնչաւոր մարդը Աստուծոյ Հոգիին բաները չընդունիր, Վասնզու որ անոնք իրեն յիմարութիւն են, ու չկրնար զանոնք գիտնալ, ինչու որ հոգևոր կերպով կը քննուին։
15 Հայց ան որ հոգևոր է՝ ամէն բան կը քննէ, ու ինքը մէկէ մը չքննուի։
16 Վասն զի «ո՞վ գիտցաւ Տէրոջը միտքը, որ անոր խրատ տայ» զանոնք։ Բայց մենք Քրիստոսի միտքը ունինք։

Գլ. Գ

2 Տղայոց առաջ կաթ կը տրուի՝ և ո՛չ թէ կերակուր։ 3 Կռիւը ու նախանձը մարմնաւոր մարդի պատուհներ են։ 7 Տնկողը ու ջուր տուղը բան մը չեն։ 9 Աստաբանի պաշտօնեաները Աստուծոյ գործակիցներն են։ 11 Քրիստոս է մի միայն հիմը։ 16 Մարդիկ Աստուծոյ տաճարներն են, որոնք պարարին սուրբ պահուին։ 19 Աս աշխարհիս իմաստութիւնը Աստուծոյ առջևը յիմարութիւն է։

1 Ես ա՛ ես եղբայրներ՝ չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս թէ հոգևորներու, Հապա որպէս թէ մարմնաւոր
2 մարդոց, որպէս թէ Քրիստոսով տղայոց. Ձեզի կաթ կերցուցի, և չէ թէ կերակուր. Ինչու որ դեռ կարող չէիք, ու հիմա ալ տակաւին կարող չէք, վասն զի
3 դեռ մարմնաւոր էք. Որովհետև տակաւին ձեր մէջը նախանձ ու հակառակութիւն և բաժանումներ կան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք, ու
4 մարդկօրէն կը քալէք. Քանզի երբոր մէկը կ'ըսէ թէ Ես Պօղոսեան եմ, և միւսը՝ թէ Ես Ապողոսեան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք։ Ուրեմն ով է Պօղոս կամ
5 ով է Ապողոս. Պաշտօնեաներ էն, որոնցմով հաւատացիք, Եւ ինչպէս որ Տէրը տուաւ ամէն
6 մէկուն։ Ես տնկեցի, Ապողոս

Ճամբ Ցեսուն 59

ՀՄատ. ժգ. 11։ ժգ. 17։ Ցօհ. ժգ. 26։ ժգ. 13։ ա Ցօհ. բ. 27։

Յ Առակ. ի. 27։ իե. 19։ Երեմ. ժէ. 9։

Ղ Հռով. ժա. 33, 34։

Ե Հռով. ը. 15։

Ջ Պետ. ա. 16։ Գղ. ա. 17։ Հմր 4։ Յ Մատ. ժգ. 23։

Ն Գղ. ա. 18, 23։

Շ Հռով. ը. 5, 6, 7։ Ցուդ. 19։

Ո Առակ. իբ. 5։ ա Թես. ե. 21։ Ցօհ. գ. 1։

Չ Ցոր. ժե. 8։ Ես. ի. 13։ Երեմ. իգ. 18։ Հռով. ժա. 34։

Պ Ցօհ. ժե. 15։

Գղ. ա. 15։

Բ Գղ. բ. 14։

Գ Երբ. ե. 13։

Դ Երբ. ե. 12, 13։ ա Պետ. բ. 2։

Ե Ցօհ. ժգ. 12։

Զ Գղ. ա. 11։ ժա. 18։ Գաղ. ե. 20։ 21։ Ցակ. գ. 16։

Է Գղ. ա. 12։

Ը Գղ. գ. 1։ բԿոր. գ. 3։

Թ Հռով. ժբ. 3. 6։ ա Պետ. գ. 11։

Ժ Գոր. ժբ. 4, 8, 11։ Գղ. գ. 15։ Բ. 1։ ժե. 1։ բԿոր. ժ. 14, 15։

Ի Գոր. ժբ. 24, 27։ ժԹ. 1։

Ցամք Տեառն 59

Ղեւ. ա. 30։ Ժե. 10։ բ Կոր. գ. 5։ Երկր. Ժր. 11։ Գաղ. գ. 3։ Հռպ. կբ. 12։ Հռով. բ. 6։ Գէ. գ. 5։ Գաղ. գ. 4-5։ Յայտ. բ. 23։ Իբ. 12։ Գործ. Ժե. 4։ բ Կոր. գ. 1։ Հեբ. ե. 20։ Կող. բ. 7։ Երբ. գ. 3-4։ ա Պետ. բ. 5։ Հռով. ա. 5։ Ժբ. 3։ Հռով. Ժե. 20։ Հբր 6։ Գէ. գ. 15։ Յայտ. իա. 14։ ա Պետ. գ. 11։ Հեսա. իբ. 16։ Մատ. Ժգ. 18։ բ Կոր. Ժա. 4։ Գաղ. ա. 7։ Հեբ. բ. 20։ Գէ. գ. 5։ Ղուկ. բ. 35։ Գէ. գ. 5։ Յուդ. 23։ Գէ. գ. 19։ բ Կոր. գ. 16։ Եբ. բ. 21։ 22։ Երբ. գ. 6։ ա Պետ. բ. 5։

Ընակ. ե. 7։ Եսա. ե. 21։

Գէ. ա. 20։ բ. 6։

Հ Յոբ. ե. 13։

Ա Յով. գղ. 11։

Գէ. ա. 12։ գ. 6։ Հմր 4. 5. 6։

Ղր Կոր. գ. 5. 15։

Հռով. Ժգ. 8։ Ժա. 3։ բ Կոր. Ժ. 7։ Գաղ. գ. 29։

Ջուր տուաւ. Երայց Աստուած ա- 7 ձնգուց։ Ո՞ւստի ոչ անկողը բան մրն է, և ոչ Ջուր տուողը, Հապա 8 Աստուած՝ որ ածնգուց։ Ցնկողը ու Ջուր տուողը մէկ են, Ե և ամէն մէկը իր վարձքը պիտի առնէ իր 9 աշխատութեանը չափովը։ Ի՞նչու որ մենք Աստուծոյ գործակից ենք. գուք Աստուծոյ մշակութիւն էք, 10 Աստուծոյ շինութիւն էք։ Ն Աստուծոյ շնորհացը չափովը որ ինծի տրուեցաւ, Հիմնատուն ճարտարապետի մը պէս հիմ դրի, բայց ոմն վրայ շինողը ուրիշ է. Եմիայն թէ ամէն մէկը թող զգուշանայ 11 թէ ինսոր կը շինէ։ Ինչու որ մէկը՝ ալ ուրիշ հիմ չկրնար դնել դրուածէն՝ ի զատ, որ է Ցիսուս 12 Քրիստոս։ Թէ որ մէկը ասս հիմին վրայ կը շինէ ոսկի՝ արծաթ՝ պատուական քարեր՝ փայտ՝ խոտ՝ և 13 զէգ, Ամէն մէկուն գործը յայտնի պիտի ըլլայ. Հրանգէ օրը երևան պիտի հանէ, Ֆինչու որ կրակով պիտի յայտնուի. և ամէն մէկուն գործին ինչ տեսակ ըլլալը կրակը 14 պիտի փորձէ։ Թէ որ մէկուն շինած գործը մնալու ըլլայ, Հինքը 15 վարձք պիտի առնէ. Ե Թէ որ մէկուն շինածը այրելու ըլլայ, ա նիկայ վնաս պիտի քաշէ. բայց ինքը պիտի ազատի, Ոսակայն անանկ՝ իրը թէ կրակի միջէն։ 16 Չէք դիտեր որ Աստուծոյ տաճար էք դուք՝ և Աստուծոյ Հոգին ձեր 17 մէջը բնակած է։ Թէ որ մէկը Աստուծոյ տաճարը կ'ապականէ, Աստուած անոիկայ պիտի ապականէ, ինչու որ Աստուծոյ տաճարը սուրբ է, որ դուք էք։

18 Ոշրլլայ որ մէկը ինքզինքը խաբէ. Թէ որ ձեզմէ մէկը գինքը իմաստուն կը սեպէ աս աշխարհիս մէջ, թող յիմար ըլլայ՝ որ իմաստուն ըլլայ. 19 Ինչու որ աս աշխարհիս իմաստութիւնը Աստուծոյ առջևը յիմարութիւն է. վասն զի գրուած է Թէ Ընիկայ իմաստունները իրենց խորամանկութեանը մէջ կը բռնէ։ 20 Եւ գարձեալ Թէ Տէրը գիտէ իմաստուններուն խորհուրդները, որ 21 ունայն են։ Ուրեմն մէկը թող 22 չպարծենայ մարդոցմով. Ինչու որ ամէն բան ձերն է, Թէ Պօղոս, Թէ Ապողոս, Թէ Կեփաս, Թէ աշխարհ, Թէ կեանք, Թէ մահ, Թէ ներկայ բաները և Թէ գալիք- 23 ները՝ ամէն բան ձերն է. Դուք ալ Քրիստոսինն էք, և Քրիստոս՝ Աստուծոյ։

Գ Լ. Գ

1 Քրիստոսի պաշտօնեաները ինչ համարում ունենալու են։ 7 Բան մը չունինք որ առած չըլլանք։ 8 Ատրեաները տեսարան եղան աշխարհի, հրեշտակներուն և մարդոց։ 13 աշխարհի ազատութիւնը և ամենուն անարգը։ 15 այսու ամենայնիւ Քրիստոսով մեր հայրերն են։ 16 որպէս օրինակին հետևելու ենք։

1 Ոչ ոք մարդիկ մեզ սասանկ սեպէն՝ որպէս թէ Քրիստոսի սպասաւորները Ե ու Աստուծոյ խորհուրդ- 2 ներուն տնտեսները։ Ուստի տնտեսներուն մէջ կը փնտռուի որ 3 մէկը հաւատարիմ գտնուի։ Երայց ինծի ասիկայ ոչինչ բան մրն է, որ ձեզմէ դատուիմ՝ կամ մարդոց դատաստանէն, մանաւանդ որ 4 ես իմ անձս չեմ դատեր. (Վասն զի ես իմ անձիս վրայով բան մը չեմ գիտեր. Երայց չեմ թէ ասով կ'արդարանամ.) Հապա զիս դա- 5 տողը Տէրն է։ Ուրեմն ժամանակէն առաջ դատաստուիւն մի ընէք, մինչև որ գայ Տէրը՝ Ե որ խաւարին գաղտնիքը ի լոյս պիտի հանէ, ու սրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ. Ես ան ատենը ամէն մէկուն գովութիւնը Աստուծմէ պիտի ըլլայ։

6 Ես Ընդ օրինակ ըրի՝ եղբայրնե՛ր՝ իմ վրաս ու Ապողոսին վրայ ձեզի համար, Եոր դուք մեզմէ սորվիք [illegible] գրուածէն աւելի բան մը չխորհիլ, Ե որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը հպարտանայ մէկու մը 7 համար ուրիշի մը դէմ։ Քանզի ով է ան որ քեզ տարբեր կ'ընէ [illegible]. Ես ինչ ունիս որ չես առեր դուն. և թէ որ առեր՝ ինչո՞ւ չառածի պէս կը պարծենաս։

8 Արդէն կշտացած էք, Հարդէն հարուստցաք, առանց մեզի թագաւորեցիք. և երանի թէ թագաւորէիք, որ մենք ալ ձեր հետը 9 թագաւորէինք։ Քանզի կարծեմ թէ Աստուած մեզ առաքեալներս Ընահապարտներու նման. Ես ինչու որ տեսարան եղանք աշխարհի, և հրեշտակներուն 10 ու մարդիկներուն։ Ես Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, և դուք իմաստուններ Քրիստոսով. Հմենք տկար՝ և դուք զօրաւոր. դուք փառաւորեալ՝ ու մենք ա- 11 նարգեալ։ Ն Մինչև աս օրուան ատենը կ'անօթենանք ալ, կը ծարաւինք ալ, Հմերկ ալ կը մնանք, Հկը ծեծուինք ալ, աստանդական ալ 12 կը պտրտինք, Ես մեր ձեռքերովը գործելով կ'աշխատինք. Երբոր յմեզ կը նախատեն՝ կ'օրհնենք. Երբոր կը 13 հալածեն՝ կը համբերենք. Երբոր դէշ կը խօսին՝ կ'աղաչենք. Ե իրրև աշխարհի աղտեղութիւնը՝ ամենուն անարգը ըլլալով մինչև հիմա։

14 Ես բաները կը գրեմ՝ չէ թէ ձեզ

Ցամք Տեառն 59

Մատ. իգ. 45։ Գէ. գ. 5։ Թ. 17։ բ Կոր. գ. 4։ Կող. ա. 25։ Ղկ. Ժբ. 42։ Տիտ. 7։ ա Պետ. գ. 10։ Ցոյս. բրեղէն։ Ցոբ. Թ. 2։ Սպ. Ճէ. 3։ Ռիգ. 2։ Նոակ. իա. 2։ Հռով. գ. 20։ գ. 2։ Մատ. է. 1։ Հռով. բ. 1. 16։ Ժգ. 4. 10. 13։ Ցայտ. ի. 12։ Գէ. գ. 13։ Հռով. բ. 29։ բ Կոր. ե. 10։ Գէ. ա. 12։ գ. 4։ Հռով. Ժբ. 3։ Գէ. գ. 21։ ե. 2. 6։ Ցոհ. գ. 27։ Ցակ. ա. 17։ ա Պետ. գ. 10։ Ցայտ. գ. 17։ Սպ. խգ. 23։ Հռով. բ. 36։ Գէ. Ժե. 30. 31։ բ Կոր. գ. 11։ գ. 9։ Երբ. Ժ. 33։ Գէ. բ. 3։ Գոբ. Ժէ. 18։ իգ. 24։ Գէ. ա. 18։ բ. 14։ գ. 18։ Ցնս գթագ. Թ. 11։ Հբ Կոր. Ժգ. 9։ բ Կոր. գ. 8։ Ժա. 23—27։ Փիլ. գ. 12։ Ցոբ. իբ. 6։ Հռով. բ. 35։ Գոբ. իգ. 2։ Գոբ. Ժբ. 3։ Թ. 34։ ա Թես. բ. 9։ բ Թես. գ. 8։ ա Տիմ. գ. 10։ Մատ. ե. 44։ Ղկ. գ. 28։ իգ. 34։ Գոբ. է. 59։ Հռով. Ժբ. 14. 20։ ա Պետ. բ. 23։ գ. 9։ Ոզ. գ. 45։

Ծածկ Ցեսուն 59

ամէնքին համար , ու հապա կը խրատեմ չէի սիրելի որդիներուս
15 պէս ։ Վասն զի թէև դուք տասը հազար վարժապետներ ունենայիք Քրիստոսով , բայց չէ թէ շատ հայրեր — Ես , — ինչու որ Քրիստոս Յիսուսով ես ձեզ ծնայ աւետա-
16 րանովը ։ Ուրեմն կ'աղաչեմ ձեզի՝
17 ու ինծի նմանողներ լերուք ։ Վասն հա- մար ձեզի խրկեցի Տիմոթէոսը , ո՛ր իմ սիրելի որդիս է՝ ու Տէրոջմով հաւատարիմ . — որ անիկայ ձեր միտքը պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ ճամբաներս , — ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն
18 մէջ ես կը սորվեցընեմ ։ — Մէկ քանիները հպարտացան , որպէս
19 թէ ես պիտի չգամ ձեզի ։ Բայց շուտով պիտի գամ ձեզի՝ եթէ որ Տէրը կամենայ , և պիտի հասկընամ չէ թէ հպարտացողներուն խօսքերը , հապա զօրութիւնը ։
20 — Վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը չէ թէ խօսքով է , հապա
21 զօրութիւնով ։ Ի՞նչպէս կ'ուզէք , եթէ գաւազանով գամ ձեզի , թէ սիրով և հեզութեան հոգիով ։

ԳԼ. Ե

1 Պօղոս կ'իմացընէ Կորնթացւոց թէ ագռաւիկ անձը 6 յաւէտ ամբողջ պատճառ մըն է իրենց քան թէ պարծանաց . 7 կ'իմացընէ թէ պէտք է հին խմորը մէկդի ձգել . 10 թէ պէտք է եկեղեցագործները ամլցընել , և առանձին ևս քաշուիլ ։

1 Ընդ հասարակ կը լսուի ձեր մէջը պոռնկութիւն ըսել , և անանկ պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն մէջ ալ *չկայ , — որպէս թէ մէկը
2 իր հօրը կնիկը ունենայ ։ Եւ դուք հպարտացեր էք , և ոչ մանաւանդ սուգ բռնէք , որ ձեր մէջէն
3 վերցուի աս բանը ընողը ։ Ինչու որ թէպէտ ես մարմնով հեռու եմ , բայց հոգիով ներկայ եմ . ուստի հիմա որպէս թէ ներկայ ըլլալով որոշեցի , որ աս բանը ը-
4 նողը՝ Երրոր մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը մէկտեղ ժողվուիք դուք՝ ու իմ հոգիս Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւ-
5 նովը , Սատանային մատնենք՝ մարմինը կորսուելու համար , որ հոգին փրկուի Տէր Յի-
6 սուսի օրը ։ Ձեր պարծանքը ոչ չէ . չէք գիտեր՝ որ քիչ մը խմորը բոլոր զանգուածը կը խմո-
7 րէ ։ Մաքրեցէք հին խմորը մէկդի , որ ըլլաք նոր զանգուած , ինչպէս որ անխմոր էք . Քրիստոս մեր Զատիկը մեզի համար զո-
8 հուեցաւ ։ Ուստի տօն կատարենք՝ ոչ թէ հին խմորով և չէ թէ չարութեան ու անզգամութեան խմորովը , հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան անխմորով հացովը ։ Գրեցի ձեզի թուղթին մէջ , որ պոռնիկներուն հետ
10 չխառնուիք ։ Եւ ո՛չ թէ այս աշխարհիս պոռնիկներուն հետ , կամ ագահներուն հետ , կամ յափշտակողներուն հետ , կամ կռապաշտներուն հետ . հապա թէ չէ՝ պէտք էր որ դուք
11 աշխարհէս դուրս ելլէիք ։ Բայց հիմա ձեզի գրեցի չխառնուիլ , — ո՛ր եթէ մէկը եղբայր ըսուած՝ կամ պոռնիկ ըլլայ , կամ ագահ , կամ կռապաշտ , կամ նախատող , կամ գինով , կամ յափշտակող , անանկին հետ հաց
12 ալ չուտել ։ Վասն զի ինչ պէտք է ինծի դուրսիններն ալ դատել . չէ՞ որ դուք ներսիններ-
13 ը կը դատէք . իսկ դուրսիններուը Աստուած պիտի դատէ . — ուստի չարը ձեր մէջէն վերցուցէք ։

Ծածկ Ցեսուն 59

ես Ցես հմր 2, 7 ։ ԲԿոր. գ. 14 ։ Եփես. ե. 11 ։ բԹես. գ. 14 ։
յ Գլ. ա. 20 ։
չ Գլ. ժ. 27 ։
ես Ցես. ժէ. 15։ աՑես. ե. 19։
՛Մատ. ժբ. 17 ։ Հռով. ժգ. 17 ։ բ Թես. դ. 6. 14 ։ բ Ցես. 10 ։
յ Գաղ. բ. 12 ։
ն Մար. գ. 11 ։ Կող. գ. 5 ։ ա Թես. գ. 11 ։ աՏիմ. գ. 7 ։
չ Գլ. գ. 1, 2, 3, 4 ։
— բՕր. ժգ. 5 ։ ժէ. 7 ։ իս. 21 ։ իբ. 21. 22. 24 ։

ԳԼ. Զ

1 Ընդրնալը կը ծանուցանէ թէ պէտք չէ որ իրենց եղբայրները Նեղէն՝ գանգատ դատի կանչելով , 6 մանաւանդ անհաւատներուն առջևը . 9 թէ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը չեն ժառանգեր . 15 թէ մեր մարմինները Քրիստոսի անդամներ են , 19 և Սուրբ Հոգիին տաճարներ . 16 ուրեմն պէտք չէ որ գանգը պղծենք ։

1 Ձեզմէ մէկը՝ թէ որ մէկ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ , կը համարձակի՝ անիրաւներուն առջևը դատուիլ , ու չէ թէ սուրբերուն
2 առջևը ։ — Չէք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը . ու թէ որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի , ուրեմն արժանի չէք դուք չնչին
3 դատեր ընելու ։ Չէք գիտեր որ մենք հրեշտակներ պիտի դատենք . ո՛ւր կը մնան հապա աշխարհային
4 բաները ։ Ուրեմն թէ որ ձեր մէջը աշխարհային դատեր ունիք , եկեղեցւոյն անարգները ձեզի դատաւոր
5 դրէք ։ Ձեզ ամչցնելու համար կը զրուցեմ . այնչափ եղաւ որ ձեր մէջը մէկ իմաստուն մը չկայ , որ կարող ըլլայ իրաւունքը որոշել
6 իր եղբայրներուն մէջ . Հապա եղբայր եղբօր հետ դատի կը մտնէ , ան ալ անհաւատներուն առջևը ։
7 Արդարև բոլորովին յանցանք մըն է աս ձեր մէջը , որ իրարու հետ դատեր ունիք . Ինչու՞ մանաւանդ դուք անիրաւութիւն չէք կրեր . ինչու՞ մանաւանդ դուք զրկանք
8 չէք քաշեր ։ Հապա դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ'ընէք ,
9 և ան ալ եղբայրներուն ։ Չէք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն . մի՛ խաբուիք , ոչ պոռնիկ-

— Յայտ. խթ. 14 ։ Դան. է. 22 ։ Մատ. ժթ . 28 ։ Ղուկ. իբ. 30։ Ցայտ. բ. 26։ գ . 21 ։ ի. 4 ։
բ Պետ. բ. 4 ։ Ցուդ. 6։
է Գլ. ե. 12 ։

Ընակ. ի. 22 ։ Մատ. ե. 39. 40 ։ Ղուկ. գ. 29 ։ Հռով. ժբ. 17. 19 ։ Թես. ե. 15 ։
Ես Թես. գ. 6 ։

*Ոմն՝ չհիւտիր ։
Ղե. ժբ. 8 ։ Օր. իբ. 30 ։ իէ. 20 ։
բԿոր. է. 12 ։
է Գլ. գ. 18 ։
բ Կոր. է. 7 ։ 10 ։
ի Կող. բ. 2 ։
Մատ. ժգ. 19 ։ ժբ. 18 ։
Ցով. ի. 23 ։ բ Կոր. բ. 10 ։ ժգ. 3. 10 ։
ի Գոր. իզ. 18 ։
ըՑոր. բ. 6 ։
Յայտ. ՌԻ. 6 ։
ա Տիմ. ա. 20 ։
բՀմր 2 ։ Գլ. գ. 21 ։ գ. 19 ։ Ցակ. գ. 16 ։
ժ Գլ. ժե. 33 ։ Գաղ. ե. 9 ։
բՏիմ. բ. 17 ։
է Ես. ձգ. 7 ։
Ցով. ա. 29 ։ Գլ. ժե. 3 ։ ա Պետ. ա. 19 ։ Ցայտ. ե. 6. 12 ։
ըՑով. ժբ . 14 ։
է Ել. ժբ. 15 ։ ժգ . 6 ։
ը Օր. ժգ. 3 ։ Մատ. ժգ. 6. 12 ։ Մար. բ. 15 ։ Ղուկ. ժբ. 1 ։

Յամ Տեառն 59

ները՝ ոչ կռապաշտները՝ ոչ շը-
10 նացողները՝ Ո՛չ իգացեալները՝ ոչ
արուագէտները՝ ոչ գողերը՝ ոչ
ագահները՝ ոչ գինովները՝ ոչ նա-
խատողները — ոչ յափշտակող-
ները Աստուծոյ թագաւորութիւ-
11 նը պիտի չժառանգեն ։ Եւ դուք
մէկ քանիներդ անանկներ էիք ․
բայց լուացուեցաք, բայց սրբուե-
ցաք, բայց արդարացաք Տէր Յի-
սուսի անունովը ու մեր Աստու-
ծոյ Հոգիովը ։
12 Ամէն բան ինծի օրինաւոր է,
բայց չէ թէ ամէն բան օգտակար ․
ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց
ես մէկ բանի մը իշխանութեան
13 տակ պիտի չըլլամ ։ Կերակուր-
ները փորին համար է, փորն ալ
կերակուրներուն ․ բայց Աստուած
աս ալ՝ անոնք ալ պիտի խափանէ ։
Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար
չէ, հապա Տէրոջը, ու Տէրը՝ մար-
14 մնին համար ։ Եւ Աստուած որ
Տէրը յարուց, մեզ ալ պիտի յա-
15 րուցանէ իր զօրութիւնովը ։ Չէ՞ք
գիտեր որ ձեր մարմինները Քրիս-
տոսի անդամներն են ․ ուստի Քրիս-
տոսի անդամները առնելով՝ պոռ-
նիկի անդամնե՞ր ընեմ ․ քա՛ւ լիցի ։
16 Չէ՞ք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի
կը մօտենայ, անոր հետ մէկ մարմին
կ'ըլլայ ․ քանզի կ'ըսէ, Եր-
կուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան ։
17 Իսկ ան որ Տէրոջը կը մօտենայ,
18 անոր հետ մէկ հոգի կ'ըլլայ ։ Պոռ-
նըկութենէն փախէք ․ ամէն մեղք
որ մարդ կը գործէ՝ իր մարմինէն
դուրս է ․ բայց ան որ կը պոռնկի՝
իր մարմնին դէմ կը մեղանչէ ։
19 Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմինները
տաճար են Սուրբ Հոգիին որ ձեր
մէջն է, որ անիկայ Աստուծմէ
ունիք, ու դուք ձեր անձին տէրը
20 չէք ․ Քանզի գնով ծախու առ-
նուեցաք ․ ուստի փառաւորեցէք
զԱստուած ձեր մարմիններուն ու
հոգիներուն մէջը, որ Աստուծոյ
են ։

Ղ Գլ. ԺԵ. 50 ։ Գաղ. Ե. 21 ։ Եփե. Ե. 5 ։ Ա Տիմ. Ա. 9 ։ Եբր. ԺԲ. 14 ։ ԺԳ. 4 ։ Յայտ. ԻԲ. 15 ։ Ե Գլ. ԺԲ. 2 ։ Եփե. Բ. 2 ։ Դ. 22 ։ Ե. 8 ։ Կող. Գ. 7 ։ Տիտ. Գ. 3 ։ Է Գլ. Ա. 30 ։ Եբր. Ժ. 22 ։ Ը Գլ. Ժ. 23 ։ Թ Մատ. ԺԵ. 17 ։ Հռով. ԺԴ. 17 ։ Կող. Բ. 22, 23 ։ Ի Հռմ 15, 19, 20 ։ Ա Թես. Դ. 3, 7 ։ Լ Եփե. Ե. 23 ։ Ի Հռով. Զ. 5, 8 ։ Ը. 11 ։ Բ Կոր. Դ. 14 ։ Ի Եփե. Ա. 19, 20 ։ Լ Հռով. ԺԲ. 5 ։ Գլ. ԺԲ. 27 ։ Եփե. Դ. 12, 15, 16 ։ Ե. 30 ։ Հ Ծն. Բ. 24 ։ Մատ. ԺԹ. 5 ։ Եփե. Ե. 31 ։ Յ Յով. ԺԵ. 21, 22, 23 ։ Եփե. Դ. 4 ։ Ե. 30 ։ Ղ Հռով. Զ. 12, 13 ։ Եբր. ԺԳ. 4 ։ Ճ Հռով. Ա. 24 ։ Ա Թես. Դ. 4 ։ Մ Գլ. Գ. 16 ։ Բ Կոր. Զ. 16 ։ Յ Հռով. ԺԴ. 7, 8 ։ Ն Գոր. Ի. 28 ։ Գլ. Է. 23 ։ Գաղ. Գ. 13 ։ Եբր. Թ. 12 ։ Ա Պետ. Ա. 18, 19 ։ Բ Պետ. Բ. 1 ։ Յայտ. Ե. 9 ։

ԳԼ․ Է

1 Առաքեալը կը խօսի ամուսնութեան վրայով,
4 ցուցընելով թէ ան մէկ դարման մըն է
պոռնկութեան դէմ ․ 10 թէ ամուսնութեան
կապը պէտք չէ որ դիւրաւ լուծուի ․ 18 թէ
ամէն մարդ պարտի գոհ ըլլալ իր վիճակէն ․
25 թէ կուսութիւնը ինչ դիտաւորութեամբ
կրնայ պահուիլ, 35 և թէ ինչ պատճառով
կրնանք ամուսնանալ՝ կամ անկէ ետ կենալ ։

1 Արդ ան բաներուն համար որ դուք
ինծի գրեցիք, աղէկ է մար-
2 դուս որ կնկան չմօտենայ ։ Բայց
պոռնկութիւնը [illegible] համար
ամէն մարդ թող իր կնիկը ունե-
նայ, ու ամէն կնիկ իր էրիկը թող
3 ունենայ ։ Էրիկը իր կնկանը թող
պարտքը վճարէ, նոյնպէս կնիկն
4 ալ իր էրկանը ։ Կնիկը իր մար-
մնին չիշխեր, հապա էրիկը ․ ա-
նանկ ալ էրիկը իր մարմնին չիշ-
5 խեր, հապա կնիկը ։ Մէկզմէկ
մի՛ զրկէք, եթէ ոչ միաբանու-
թեամբ ատեն մը՝ աղօթքի պարա-
պելու համար, ու նորէն իրարու
դարձէք, որ Սատանան ձեզ
չփորձէ ձեր անժուժկալութեանը
6 համար ։ Աս կը զրուցեմ թոյլ
տալով, և չէ թէ հրամայելով ։
7 Քանզի կ'ուզէի որ ամէն մարդիկ
ինծի պէս ըլլային ․ բայց ամէն
մէկը իր պարգևը ունի Աստուծմէ,
մէկը աանկ՝ ու միւսը անանկ ։
8 Բայց չամուսնացածներուն ու որ-
բևայրիներուն կ'ըսեմ, Աղէկ է
անոնց՝ թէ որ ինծի պէս կենան ։
9 Հապա թէ որ ժուժկալութիւն
չունին, թող ամուսնանան, ինչու
որ աղէկ է ամուսնանալը քան թէ
10 բորբոքիլը ։ Բայց ամուսնացած-
ներուն կը պատուիրեմ չէ՛ թէ
ես, հապա Տէրը, որ կնիկը էրի-
11 կէն չզատուի, (իսկ թէ որ զա-
տուի ալ՝ առանց ամուսնանալու
մնայ, կամ իր էրկանը հետ հաշ-
տուի,) ու էրիկը իր կնիկը թող
12 չձգէ ։ Բայց ուրիշներուն ես կ'ը-
սեմ՝ չէ թէ Տէրը ․ թէ որ մէկ
եղբայր մը անհաւատ կնիկ ունե-
նայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն
հետ բնակիլը, թող չձգէ զանի-
13 կայ ։ Եւ կնիկ մը որ անհաւատ
էրիկ ունենայ, ու անոր հաճելի
ըլլայ իրեն հետ բնակիլը՝ թող
14 չձգէ զանիկայ ։ Ինչու որ ան-
հաւատ էրիկը սրբուած է կնիկովը,
և անհաւատ կնիկը սրբուած է
էրիկովը ․ հապա թէ ոչ՝ ձեր որ-
դիքը պիղծ պիտի ըլլային ․ բայց
15 հիմա սուրբ են ։ Իսկ թէ որ
անհաւատը զատուի, թող զա-
տուի ․ եղբայր մը կամ քոյր մը
անանկ պարագաներու մէջ գերի
չէ ․ սակայն Աստուած խաղաղու-
16 թեան կանչեց մեզ ։ Քանզի ինչ
գիտես դուն՝ կնիկ՝ զուցէ քու
էրիկդ պիտի ապրեցընես ․ կամ
դուն ինչ գիտես՝ էրիկ՝ զուցէ քու
17 կնիկդ պիտի ապրեցընես ։ Միայն
թէ ամէն մէկուն ինչպէս որ Տէրը
բաժնեց, ամէն մէկը ինչպէս որ
Աստուած կանչեց, անանկ թող
երթայ, ու ամէն եկեղեցիներուն
մէջ ես աանկ պատուէր կու տամ ։
18 Թէ որ թլփատուած մէկը [illegible]
կանչուեցաւ, թող նորէն
անթլփատ չըլլայ ․ չթլփատուած-
ներէն մէկը կանչուեցաւ, թող
19 չթլփատուի ։ Ինչու որ թլփա-
տութիւնը բան մը չէ, ու անթըլ-

Յամ Տեառն 59

Ի Յովէլ. Բ. 16 ։ Զաք. Է. 3 ։ Տես Ել. ԺԹ. 15 ։ Ա Թագ. ԻԱ. 4, 5 ։ Ա Թես. Գ. 5 ։ Ե Հռմ 12, 25 ։ Բ Կոր. Ը. 8 ։ ԺԱ. 17 ։ Ղ Գոր. ԻԴ. 29 ։ Ե Գլ. Թ. 5 ։ Ը Մատ. ԺԹ. 12 ։ Գլ. ԺԲ. 11 ։ Ը Հռմ 1, 26 ։ Ժ Ա Տիմ. Ե. 14 ։ Ի Տես Հռմ 12, 25, 40 ։ Լ Մաղ. Բ. 14, 16 ։ Մատ. Ե. 32 ։ ԺԹ. 6, 9 ։ Մար. Ժ. 11, 12 ։ Ղուկ. ԺԶ. 18 ։ Ե Հռմ 6 ։ Ծ Մաղ. Բ. 15 ։ Լ Հռով. ԺԲ. 18 ։ ԺԴ. 19 ։ Գլ. ԺԴ. 33 ։ Եբր. ԺԲ. 14 ։ Հ Ա Պետ. Գ. 1 ։ Յ Գլ. Դ. 17 ։ Բ Կոր. ԺԱ. 28 ։ Ղ Գոր. ԺԵ. 1, 5, 19, 24, 28 ։ Գաղ. Ե. 2 ։ Ճ Գաղ. Ե. 6 ։ Զ. 15 ։

Ծածկ Տեառն 59

ՀԳօն.ժ.14, ա Գօն.ր.3, գ.24,

ՀԳօն.ր.36, Հռով.գ.18, 22, Փիլիմ. 16,

ՆԹլ.թ.21, Գաղ.ե.13, Եփես.գ.6, ա Պետ.ր. 16,

ՆԹլ.գ.20, ա Պետ.ա. 18, 19, Տես Ղկ.խե.42,

*Հմր 20,

ՀՀմր 6.10, 40, բ Կոր. ը.8, 10,

ԳՊլ.գ.2, ա Տիմ.ա. 12,

Է ա Տիմ.ա. 16,

–Հմր 1.8,

*Հռով.ժգ. 11, ա Պետ. գ.7, բ Պետ. գ.8, 9,

ՀԹլ.թ.18,

*Սաղ.լթ. 6, Ցակ.ա. 10, գ.14, ա Պետ.ա.24, գ.7, ա Գօն. բ.17,

բ ա Տիմ.ե.5, Հմր 34,

ՅՂուկ.ժ.40, Ճ,

փառութիւնը բան մը չէ. ՛Հապա Աստուծոյ պատուիրանքներուն
20 պահպանութիւնը պէտք է։ Բայց ա-մէն մէկը ինչ կոչումի մէջ որ կան-չուելնայած, թող անոր մէջ կենայ։
21 Ծառայ կանչուելնայած, հոգ չընէյ քեզի. բայց թէ որ կրնաս ազատ
22 ըլլալ, ան ընտրէ։ Վասն զի ան ծառան որ Տէրոջմով կանչուած է, ՛Տէրոջը ազատացեալն է անիկայ. նոյնպէս ալ ան ազատը որ կան-չուած է, ՝Քրիստոսի ծառան է։
23 Ը Դուք գնով ծախու առնուելնայած, մարդոց ծառայ մի ըլլաք։
24 *Եղբայրներ՝ ամէն մէկը ինչ կոչո-ւմի մէջ որ կանչուելնայած, թող անոր մէջը կենայ Աստուծոյ առջևը։
25 Բայց կոյսերուն համար Ձ Տէրոջ-մէն հրաման մը չունիմ, միայն թէ Տէրոջմէն Ճհաւատարիմ ըլլալու Հոգորմութիւն ստացի մը պէս խր-
26 բատ կու տամ։ Ուրեմն ես կը սե-պեմ որ ասիկայ ադեկ է հիմակուան նեղութեանը համար, այսինքն՝ ա-
27 ղեկ է մարդուս որ առանկ ըլլայ։ Կապուած ես կնկան, մի փնտռեր արձակուիլ. արձակուած ես կնի-
28 կէ, մի փնտռեր կնիկ։ Իսկ թէ որ ամուսնանաս՝ չմեղանչեցիր, և թէ որ կոյսը ամուսնանայ՝ չմեղանչեց. բայց անանկները մարմնոյ նեղու-թիւն պիտի ունենան. սակայն ես
29 ձեղի կը խնայեմ։ ՛Բայց սա կ'ը-սեմ, եղբայրներս, որ ժամանակը կարճցած է. ալ անոնք որ կնիկ ունին, անանկ ըլլան որպէս թէ
30 չունին։ Եւ անոնք որ կու լան, որ-պէս թէ չեն լար, ու անոնք որ կը խնդան, որպէս թէ չեն խնդար, և անոնք որ ծախու կ'առնեն, որ-
31 պէս թէ բաները չունին, Եւ անոնք որ աշխարհս կը գործածեն՝ որպէս թէ Հգէշ կերպով չեն գործածեր. ՜Ինչու որ սա աշխարհիս կերպա-
32 բանքը կ'անցնի։ Բայց ես կ'ու-զեմ՝ որ դուք անհոգ ըլլաք. Ում-ն չամուսնացած մարդը Տէրոջը բաները կը հոգայ, թէ ինչպէս Տէ-
33 րոջը հաճելի ըլլայ. Իսկ ամուսնա-ցածը աշխարհիս բաները կը հոգայ, թէ ինտոր իր կնկանը հաճելի ըլլայ։
34 Եւ ամուսնացած կնիկը ու կոյսը կը տարբերին իրարմէ. ՟ Ինչ-ը կոյսը Տէրոջը բաները կը հոգայ, որ ինքը սուրբ ըլլայ հոգւով ու մարմ-նով. իսկ ամուսնացած կնիկը աշ-խարհիս բաները կը հոգայ, թէ ին-
35 տոր իր երկանը հաճելի ըլլայ։ Բայց սա բանը ձեր օգուտին համար կը գրուցեմ, չէ՝ թէ ձեր վրայ վարմ մը ձգելու, հապա պարկեշտու-թեան համար ու առանց գրաղա-նաց Տէրոջը ծառայելու համար։

36 Իսկ թէ որ մէկը ամօթ կը սեպէ իր կոյսին համար՝ թէ որ չափը անցեր է, ու պէտք է անանկ ըլլալ, ինչ որ կ'ուզէ՝ թող ընէ, մեղք չգոր-
37 ծեր. թող ամուսնանան։ Բայց ան որ իր սրտին մէջ հաստատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ մըն ալ չկայ, հապա իր կամքին վրայ իշ-խանութիւն ունի, ու իր սրտին մէջ այպէս որոշեր է որ իր կոյսը
38 պահէ, աղեկ կ'ընէ։ ՜Ուստի ան որ իր կոյսը կ'ամուսնացընէ, աղեկ կ'ընէ. ու ան որ չամուսնացընէր,
39 աւելի աղեկ կ'ընէ։ Կնիկը *կա-պուած է՝ որչափ ժամանակ որ իր էրիկը ողջ է. հապա թէ որ իր է-րիկը մեռնի, ազատ է ամուսնանա-լու որու որ ուզէ, *միայն թէ Տէ-
40 րոջմով։ *Բայց իմ դատումիս նայելով աւելի երանելի է՝ թէ որ անանկ կենայ. Ես կարծեմ թէ ես ալ Աստուծոյ Հոգին ունիմ։

ԳԼ. Ը

1 Կուռքերուն զոհուած միսէն ես կենալու վրա-յով։ 8 Պէտք չէ որ մեր քրիստոնէական ազատութիւնը ան կերպովը գործածենք՝ որ դայթակղութիւն տանք մեր եղբայրներուն, 11 հապա մեր գիտութիւնը սիրով սանձելու ենք։

1 –Բայց կուռց զոհերուն վրայով՝ Ֆգիտենք որ ամէնքս ալ գի-տութիւն ունինք. Ֆգիտութիւնը կը հպարտացընէ, բայց սէրը շի-
2 նութիւն կ'ընէ։ Եւ թէ որ մէ-կը կը կարծէ թէ բան մը գիտէ, դեռ բնաւ մէկ բան մը չգիտեր՝
3 ինչպէս որ պէտք է գիտնալ։ Իսկ թէ որ մէկը զԱստուած կը սիրէ.
4 Ֆինքը անկէ ճանչցուած է։ Ուս-տի կուռց զոհուածները ուտելու վրայով՝ Ֆգիտենք որ կուռքը ո-չինչ է աշխարհիս մէջ, Ֆև որ մէ-կէն ՛ի զատ ուրիշ Աստուած մը
5 չկայ։ Ըզքանզի թէև ըլլան ալ ա-նուանով աստուածներ՝ թէ երկին-քը և թէ երկրիս վրայ, (ինչպէս որ կան շատ աստուածներ ու շատ
6 տէրեր։) Բայց մենք մէկ Աստուած ունինք Հայրը, Ֆորմէկից են ամէն բաները, և մենք ալ †անով. Ֆու մէկ Տէր Յիսուս Քրիստոս, Ըոր անով են ամէն բաները, ու մենք
7 ալ անով։ Բայց ամենուն գոյը գի-տութիւն չկայ. և ոմանք կուռքի վրայով Էիցձմտանք ունենալով՝ մինչև հիմա կ'ուտեն կուռց զոհուա-ծի պէս, և իրենց խղճմտանքը որովհետև տկար է՝ Ֆկը պղծուի։
8 Ութակայն կերակուրը մեզ Աստուծոյ առջևը չհեղցըներ. քանզի ոչ ևթէ ուտենք՝ կ'աւելնանք, և ոչ ևթէ
9 չուտենք՝ կը պակսինք։ ՖԲայց զգոյշ կեցէք, որ չըլլայ թէ ատ

Ծածկ Տեառն 59

–Ելբ. ժգ. 4։

÷Հռով.է.2։

*Ո՛–ն օրէնքով կապուած

+Րկոր.գ.14։

‡Հմր 25։

§ա Թես.գ. 8։

–Գոր. ժե. 20, 29։ Գլ. ժ. 19։

ԲՀռով.ժգ. 14, 22։

÷Հռով.ժգ. 3, 10։

ՓԳլ.ժգ.8, 9, 12։ Գաղ. գ.3։ ա Տիմ. գ.4։

ԻԵս.լԳ.12, 17։ Նաա. ա. 7։ Մաա.է. 23։ Գաղ.գ. 9։ բ Տիմ.բ. 19։

ՀԵս.խա.24։ Գլ.ժ.19։

ԼԲօր.գ.39։ գ.4։ Եա.խգ. 8։ Մարբ. 29։ Հմր 6։ Եփես.գ.6։ ա Տիմ.բ.5։

ՃԳօն.ժ.34։

ՏՄաղ.բ.10։ Եփես.գ.6։

ՃԳոր.ժե. 28։ Հռով. ժա. 36։

†Կ–ՙ անոր համար.

ՃԳօն.ժգ. 18։ Գոր. բ. 36։ Գլ. ժբ.3։ Եփես. գ.5։ Փիլ. բ.11։

ԼԳօն.ա.3։ Կող.ա.6։ Եբր.ա.2։

ԻԳլ.ժ.28, 29։

ՃՀռով.ժգ. 14, 23։

ՀՀռով.ժգ. 17։

ՀԳաղ.ե. 13։

Ցամք Տեառն 59

յՀռով. ժգ. 13, 20։
ԼԵւ. ժ. 28, 32։
ե Հռով. ժգ. 15, 20։
ՀՄատ. իե. 40, 45։
յ Հռով. ժգ. 21 ։ բ Կոր. ժա. 29։

— Գոր. ք. 15։ ժգ. 2։ իզ. 17։ բ Կոր. ժբ. 12։ Գաղ. բ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ բ Տիմ. ա. 11։
Բ Գոր. ք. 3, 17։ ժբ. 9։ իբ. 14, 18։ իգ. 11։ ԳԼ. ժե. 8։
ե ԳԼ. գ. 6։ դ. 15։
Դբ Կոր. գ. 2։ ժբ. 12։
Է Հռչ. 14։ ա Թես. բ. 6։ բ Թես. գ. 9։
ՂՄատ. ժգ. 55։ Մար. ղ. 3։ Ղու. գ. 15։ Գաղ. ա. 19։
Ը Մատ. ը. 14։
ԸԲ Թես. գ. 8, 9։
Ի Բ Կոր. ժ. 4։ ա Տիմ. ա. 18։ գ. 12։ բ Տիմ. բ. 3։ դ. 7։
ԻԲ Օր. ի. 6։ Ածախ. իե. 18։ ԳԼ. գ. 6, 7, 8։
Լ Ցօհ. ի. 15։ ա Պետ. ե. 2։
ԼԲ Օր. իե. 4։ ա Տիմ. ե. 18։
Ի Բ Տիմ. բ. 6։

ձեր իշխանութիւնը Յտկարներուն
10 գայթակղութիւն ըլլայ ։ Քանզի եթէ մէկը տեսնէ քեզ՝ որ գիտութիւն ունիս, կռատուն մէջ սեղան նստած, չէ՞ որ Հանն տկար մարդուն խղճմտանքը համաձակութիւն պիտի առնէ կռաց զո-
11 հուածը ուտելու, Եւ քու գիտութեամբդ ան տկար եղբայրը կորսուի, որուն համար որ Քրիստոս
12 մեռաւ։ Եւ այսպէս եղբայրներուն դէմ մեղանչելով՝ ու անոնց տկար խղճմտանքը վէրաւորելով, Քրիս-
13 տոսի դէմ կը մեղանչէք ։ Ուստի Եթէ որ կերակուրը կը գայթակղեցընէ իմ եղբայրս, միս պիտի չուտեմ յաւիտեան՝ որ իմ եղբայրս չգայթակղեցընեմ։

ԳԼ. Թ

1 Ընաթեայը կը ցուցընէ թէ ինքը ազատ է, 7 և թէ աւետարանի պաշտօնեաները աւետարանէն պիտի ապրին. 15 սակայն ինքը կամաւ հրաժարած է, 18 որ անոնց ծանրութիւն մը չըլլայ, 22 կամ որ և իցէ մէկուն գայթակղութիւն չտայ անտարբեր բաներու մէջ։ 24 Մեր կեանքը ասպարէզի մը կը նմանի։

1 Չէ՞ որ ես առաքեալ եմ. Չէ՞ որ ես ազատ եմ. Չէ՞ որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը Ը-ը-ը տեսայ. Չէ՞ որ դուք էք իմ գործս Տէրոջ-
2 մով ։ Թէպէտ ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ ալ, բայց անտարակոյս ձեզի եմ. Քինչու որ իմ առաքելութեանս կնիքը դուք էք
3 Տէրոջմով ։ Իմ պատասխանս անոնց
4 որ զիս կը քննեն՝ ասիկա է. Ի Միթէ մենք իշխանութիւն չունինք ու-
5 տելու ու խմելու ։ Միթէ մենք իշխանութիւն չունինք քր-ը-ը-ը-Վ քոյր եղող կնիկ մը մեր հետը պտըտցընելու, ինչպէս որ ուրիշ առաքեալները Ըու Տէրոջը եղբայրները Ե ու Կեփաս Լ՝ընչէ ։
6 Միթէ ես ու Բառնաբաս միայն Ըիշխանութիւն չունինք չգործելու։
7 Ո՞վ իր ապրուստովը զինուորութիւն կ՝ընէ. Ո՞վ այգի կը տնկէ, ու անոր պտուղէն չուտեր, կամ ո՞վ ոչխարներ կ՝արածէ ու ոչխար-
8 ներուն կաթէն չուտեր, Միթէ մարդկօրէ՞ն կը զրուցեմ ասիկա, կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյ-
9 նը կը զրուցէ ։ Քանզի Մովսէսին օրէնքին մէջն ալ գրուած է, Կ՝եզնի մէջ աշխատող երկն դուննչը չկապես։ Միթէ եզներուն համար
10 Աստուծոյ հոգն էր. Չո՞ր մանաւանդ մեզի համար կ՝ըսէ. վասն զի մեզի համար գրուեցաւ. Ի որովհետև ան որ կը հերկէ՝ պէտք է որ յուսով հերկէ, և ան որ ցորնը կը ծեծէ՝ յոյսէ ի որ վայելելու յուսով

11 ընէ ։ Թէ որ մենք ձեզի հոգևոր բաներ սերմանեցինք, մե՞ծ բան մըն է՝ թէ որ ձեզմէ մարմնաւոր
12 բաներ ՝ձանենք։ Թէ որ ուրիշները ձեր վրայ ասիկա իշխանութիւնը ունին, չէ՞ որ ալ աւելի մենք. Բայց մենք ասիկա իշխանութիւնը չգործածեցինք, հապա ամէն բանի կը համրերենք, Ըոր Քրիստոսի աւետարանին ար-
13 գելք մը չըլլանք ։ Չէ՞ք գիտեր որ տաճարին մէջ աշխատողները տաճարէն կ՝ուտեն ; — անոնք որ սեղանին պաշտօնեաներն են, սեղա-
14 նէն բաժին կ՝առնեն ։ Ընդհանուկ ալ Տէրը հրաման տուաւ, Ըոր աւետարանը քարոզողները աւետարանէն
15 ապրին ։ Բայց ես ասոնցմէ մէկը չգործածեցի, ոչ ալ ատ բաները գրեցի որ ինծի ասանկ ըլլայ. Քանզի աւելի աղէկ է ինծի որ մեռնիմ, քան թէ մէկը իմ պար-
16 ծանքս պարապ հանէ ։ Վասն զի թէ որ ես աւետարանը քարոզեմ, ինծի պարծանք մը չկայ, Ինչու որ իմ վրաս հարկ մըն է. Մանաւանդ վայ է ինծի՝ թէ որ աւետարանը
17 չքարոզեմ ։ Ինչու որ եթէ ասիկայ կամաւ ընեմ, Վարձք կ՝ունենամ. իսկ եթէ ակամայ, — Ե՞ն ինծի յանձնուած տնտեսութիւն մըն է ։
18 Ուրեմն ի՞նչ վարձք կ՝ըլլայ ինծի. — Ը՝ըս-ը Նոր քարոզելու աւետնս Քրիստոսի աւետարանը ձրի տամ, Ըոր չըլլայ թէ աւետարանին մէջ իմ իշխանութիւնս գէշ կիրպով
19 գործածեմ։ Վքանզի թէև ես ամենէն ազատ էի, Ե՞մ անձս ամենուն ծառայ ըրի, Ե՞որ շատերը շահիմ։
20 Վ Հրէաներուն հետ Հրէայի պէս
21 եղայ՝ որ Հրէաները շահիմ. Օրէնքի տակ եղողներուն հետ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ, [չէ թէ ես օրէնքի տակ էի,] որ օրէնքի տակ եղողներն Ը շահիմ. Ե՞օրէնքի տակ չեղողներուն հետ օրէնքի տակ չեղողի պէս եղայ, (չէ թէ ես Աստուծմէ օրէնքը չունէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակն էի ։) որ օրէնք չունեցողներն Ը շահիմ.
22 Ցտկարներուն հետ տկարի պէս եղայ, որ տկարները շահիմ. Ե՞ամենուն հետ ամէն բան եղայ, Ի՞որ ըլլայ թէ մէկ քանիները ապրեցընեմ։
23 Եւ ասիկայ աւետարանին համար կ՝ընեմ, որ անոր կցորդ ըլլամ։
24 Չէ՞ք գիտեր որ ասպարէզին մէջ վազողները իրաւ կը վազեն ամէնը, բայց մէկը կ՝առնէ մրցանակը. Ի՞ա-
25 նանկ վազեցէք որ հասնիք ։ Եւ ամէն ոք որ կը մրցի՝ ամէն բանի մէջ չափաւորութիւն կը պահէ. անոնք եղծանելի պսակը առնելու համար, Ի՞ու մենք՝ անեղծ

Ցամք Տեառն 59

Ի Հռով. ժե. 27 ։ Գաղ. գ. 6։
Ի Գոր. ի. 33 ։ Հմր 15. 18։ բ Կոր. ժ. 7. 9 ։ ժբ. 13 ։ աԹես. բ. 6։
Հբ Կոր. ժ. 12։
յՂԼ. գ. 16, 26 ։ է. 6 ։ Եբ. Թես. ե. 9, 10 ։ ժբ. 8–20 ։ բՕր. ժ. 9 ։ ժբ. 1։
ՂՄատ. ժ. 10 ։ Ղու. ժ. 7։
Ե Գաղ. գ. 6 ։ Ի Տիմ. ե. 17։
Հ Հմր 12 ։ Գոր. ժբ. 3 ։ ի. 34 ։ ԳԼ. գ. 12 ։ ա Թես. բ. 9 ։ բ Թես. գ. 8։
յբ Կոր. ժ. 10։
Ն Հռով. ա. 14։
ԼԵւ. գ. 8, 14։
— ԳԼ. գ. 1 ։ Գաղ. բ. 7 ։ Փիլ. ա. 16 ։ Կող. ա. 25։
ԼԵւ. ժ. 33 ։ բ Կոր. գ. 5 ։ ժ. 7։
ՂԳԼ. է. 31։
Ղ Հմր 1։
— Գաղ. ե. 13։
— Մատ. ժբ. 15 ։ ա Պետ. գ. 1։
Է Գոր. ժգ. 3 ։ ժբ. 18 ։ իա. 23 ։ Եբ։
— Հռով. բ. 12, 14։
Բ ԳԼ. է. 22։
յ Հռով. ժե. 1 ։ բ Կոր. ժ. 29։
— ԳԼ. ժ. 33։
Է Հռով. ժ. 14 ։ ԳԼ. է. 16։
Ֆ Գաղ. բ. 2 ։ ե. 7 ։ Փիլ. բ. 16. գ. 14 ։ բ Տիմ. գ. 7։
Եբր. ժբ. 1։
Ֆ Եփես. ը. 12։ ա Տիմ. գ. 12։ բ Տիմ. բ. 5 ։ գ. 7։
Ֆբ Տիմ. գ. 8։ Ցակ. ա. 2։ ա Պետ. ե. 4։ ե. 4։ Ցայտ. բ. 10 ։ գ. 11։

Ճաշի Տեառն 59

– ր Տիմ. ր. 5։
բ Հռոմ. ր. 13։
Կող. գ. 5։
ֆ Հռով. գ. 18, 19։
ֆ Երեմ. գ. 30։
ր Կոր. ժգ. 5, 6։

– Ել. ժգ. 21։
Ես. 34։ Թուա. Թ. 18։ ժգ. 14։ ր Օր. ա. 33։ Նեհեմ. Թ. 12, 19։ Սաղ. Ը. 14։ Ճճ. 39։
բ Ել. ժգ. 22։ Թուա. լգ. 8։ Ճառ. գ. 23։ Սաղ. Ը. 13։
ֆ Ել. ժգ. 15, 35։ Նեհեմ. Թ. 15, 20։ Սաղ. Ը. 24։
ֆ Ել. ժէ. 6։ Թուա. ժ. 11։ Սաղ. Ը. 15։ ր Օր. Թ. 21։ Սաղ. ճե. 41։
Ես. ժգ. 29, 32, 35։ խգ. 64, 65։ Սաղ. ճգ. 26։ Երր. գ. 17։ Ճառ. 5։
Ելս. ժա. 4, 33, 34։ Սաղ. ճգ. 14։
Ե Հմր 14։
Ել. լր. 6։
ֆ Ել. գ. 18։ Ճայտ. ր. 14։
բ Թուա. իե. 1, 9։ Սաղ. ճգ. 29։
Ել. ժէ. 2, 7։ Թուա. խ. 5։ ր Օր. գ. 16։ Սաղ. Ը. 18, 56։ գհ. 9։ ճգ. 14։
Ելս. խ. 6։
Ե Ել. ժգ. 2, ժէ. 2։ Թուա. ժգ. 2, 29։ ժգ. 41։
Բ Ել. ժր. 23։ ր Թագ. իգ. 16։ ա Մն. ի. 15։
Թուա. ժգ. 37։ ժգ. 49։
Հ Ել. է. 29։ Փել. գ. 5։ Երր. ժ. 25, 37։ ա Ճահ. ր. 18։
Ե Հռով. ժե. 4։ Ել. Թ. 10։ Ես Հռով. ժա. 20։
ֆ Ել. ա. 9։ Ա Սաղ. ճԹ. 3։ բ Պետ. ր. 9։ Ե Երեմ. իԹ. 11։

26 Ծանկին ։ Ուստի ես անանկ կը վազեմ՝ , – չէ Թէ որպէս Թէ անբա-
տութեամբ . ես անանկ բռնա-
մարտութիւն կ՚ընեմ , չէ Թէ որ-
27 պէս Թէ հովը ծնծղով . Բայց իմ մարմինս կը ճնշեմ Ու կը նուա-
ճեմ , որ չըլլայ Թէ ուրիշներուն քարոզելէս ետև Ես ինքնս խոտելի գտնուիմ ։

ԳԼ . Ժ

1 Հրէից եղած բաները մեզի օրինակներ էին ։ 14 Կռապաշտութենէ փախչելու ենք ։ 21 Պէտք չէ որ Տէրոջը սեղանը գէներու սեղան ընենք ։ 24 Ձգտիլ կենանք որ անտարբեր բաներու մէջ մեր եղբայրներուն դայթակղութիւն չտանք ։

1 Ուեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք եղբայրներ , – որ մեր Հայրերը
2 ամէնքն ալ ամպին տակն էին , Ու ամէնքն ալ ծովէն անցան , և ա-
մէնքն ալ Մովսէսով մկրտուեցան
3 ամպին ու ծովին մէջ , Ե ամէնքն ալ նոյն հոգևոր կերակուրը կերան ,
4 Ու ամէնքն ալ նոյն հոգևոր խմե-
լիքը խմեցին , (ինչու որ կը խմէին ան հոգևոր վէմէն որ անոնց հետը կ՚երթար . ու ան վէմը Քրիստոս
5 էր ։ Բայց չէ Թէ անոնցմէ շա-
տերուն հաճնեցաւ Աստուած , Ի-
նչու որ անապատին մէջ փուուած
6 ինկան ։ Ու ան բաները մեզի օրի-
նակ եղան , որ չար բաներու ցան-
կացող չըլլանք . Հինտոր որ անոնք
7 ցանկացան , Ե Ոչ ալ կռապաշտ ըլլաք , ինչպէս որ անոնցմէ ոմանք . (ինտոր որ գրուած է , Ժողովուրդը նստաւ ուտելու ու խմելու , ու ե-
8 լան խաղալու ։ Ե պոռնկութիւն չընենք , (ինտոր որ անոնցմէ ոմանք պոռնկեցան , Ու մէկ օրուան մէջ քսանուերկու հազար հոգի ինկան ։
9 Եւ Քրիստոսը չփորձենք , Ի-
նչպէս որ անոնցմէ ոմանք փորձեցին , Ու
10 օձերէն ջարդուեցան ։ Եւ տրըտունջ չընէք , Ի-
նտոր որ անոնցմէ ոմանք տրտունջ ըրին , Ու սատա-
11 կիչէն Ջարդուեցան ։ Բայց ասոնք ամէն բաները իրենց օրինակ կը պատահէր անոնց . Ի-
նչ մեզի որոնց դարերուն վերջը հասաւ , Խրատ
12 ըլլալու համար գրուեցաւ ։ Ընդ-
ունի ան որ կը սեպէ Թէ հաստատուն կեցած է , Թող զգուշանայ որ
13 չըլլայ Թէ իյնայ ։ Ձեզի մարդ-
կային փորձութենէ զատ ուրիշ չէ պատահած . Բայց Աստուած հաւատարիմ է , Ո որ ձեզ պիտի չթողու ձեր կարողութենէն աւելի փորձուելու ։ Հապա փորձութեան հետ ազատութեան միջոց մըն ալ պիտի տայ , որ կարող ըլլաք համբերելու ։
14 Ընոր համար , իմ սիրելիներս՝
15 կռապաշտութենէ փախէք ։ Ես-
պէս Թէ խմաստուններու հետ կը խօսիմ . դուք դատեցէք ինչ որ կը
16 դրուցեմ ։ Օրհնութեան գաւա-
թը որ մենք կ՚օրհնենք , չէ՞ որ Քրիստոսի արեանը հաղորդութիւնն է . Հացը որ մենք կը կոտրենք , չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնոյն հաղորդու-
17 թիւնն է , Ընչու որ մենք շատերնիս մէկ հաց՝ մէկ մարմին ենք , ուան զի ամէնքս ալ ան մէկ հացէն
18 կը վայելենք ։ Նայեցէք մարմնաւոր Իսրայէլին . չէ՞ որ ան զոհուածները սեղանին հաղորդ-
19 են ։ Ուրեմն ինչ կ՚ըսեմ , Էթէ կուռքը բան մըն է , կամ Թէ
20 կռոց զոհուածը բան մըն է ։ Բայց – կ՚ըսեմ Թէ ան բաները որ հե-
թանոսները զոհ կ՚ընեն , դևերուն կը զոհեն ու չէ Թէ Աստուծոյ . ու չեմ ուզեր որ դուք դևերուն հաղորդ ըլլաք ։ Չէք կրնար խմել Տէրոջը գաւաթը ու դևերուն դա-
21 ւաթը . Չէք կրնար վայելել Տէրո-
ջը սեղանէն ու դևերուն սեղա-
22 նէն ։ Նախանձի դրդունք Տէրը ։ Մի Թէ մենք անկէ զօրաւոր ենք ։
23 Ամէն բան ինձի օրինաւոր է , բայց չէ Թէ ամէն բան օգտակար . ամէն բան ինձի օրինաւոր է , բայց չէ Թէ ամէն բան շինութիւն կ՚ը-
24 նէ ։ Ըրլլայ որ մէկը ---ը իր անձին ---ը փնտռէ , հապա իր ըն-
25 կերինն ։ Ամէն ինչ որ ապանդա-
նոցին մէջը կը ծախուի՝ կերէք , ու քննութիւն մի ընէք խղճմտանքի
26 համար . Ինչու որ երկիրը իր լիու-
27 թիւնն է ։ Եւ Թէ որ անհաւատներէն մէկը ձեզ կոչէ , և ուզէք երթալ , Ամէն ինչ որ առջևնիդ դրուի կերէք , ու քննութիւն մի ընէք
28 խղճմտանքի համար ։ Հապա Թէ որ մէկը ձեզի ըսէ Թէ Ասիկայ կուռքի զոհուած է , --ը-ինէ իրենն համար որ յայտնեց , ու խղճմտանքի համար մի ուտէք .
29 Սակայն խղճմտանք կ՚ըսեմ՝ չէ Թէ ձերը , հապա ընկերինը ։ Բայց ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի
30 դատուի ուրիշին խղճմտանքէն . Թէ որ ես շնորհակալութեամբ կը վայելեմ , ինչո՞ւ հայհոյուիմ , Ի որուն
31 համար որ կը զոհանամ , Արդ Թէ ուտէք՝ Թէ խմէք և Թէ ինչ գործ որ ընէք , ամէն բան Աստուծոյ փառ-
32 քին համար ըրէք ։ Գայթակղութեան պատճառ մի ըլլաք , ոչ Հրէաներուն , ոչ Հեթանոսներուն
33 եւ ոչ Աստուծոյ Եկեղեցիին . Ինչպէս որ ես ալ ամէն կերպով ամենուն հաճոյ կ՚ըլլամ , Ու չեմ

Ճաշի Տեառն 59

Ն Հմր 7 , ր Կոր. գ. 17։ ա Ճահ. Ե. 21։ Ես. Ե. 1։
– Մատ. իգ. 26, 27, 28։ Ես. ր. 42, 46։ Ել. ժա. 23, 24։
– Հռով. ժբ. 5։ Ել. ժբ. 27։
Ե Հռով. գ. 1։ Թ. 3, 5։ ր Կոր. ժա. 18։
– Հռով. գ. 12։ Գաղ. գ. 16։
– Ղև. գ. 3։ Ե. 15։
Ե Ել. ր. 4։
– Ղև. ժէ. 7։ ր Օր. լր. 17։ Սաղ. ճգ. 37։ Ճայտ. Թ. 20։
Ես. ր. 15, 16։
Ե Օր. լր. 38։
– ր Օր. լր. 21։
ֆ Եզեկ. իբ. 14։
Ա Ել. գ. 12։

Հռով. ժե. 1. 2։ Հմր 33։ Ել. ժգ. 5։ Փել. ր. 4. 21։
ֆ Տիմ. գ. 4։

– Ել. ժԹ. 5։ ր Օր. ժ. 14։ Սաղ. իգ. 1։ Ե. 12։ Հմր 28։
Բ Ղու. ժ. 7։

ֆ Ել. ր. 10, 12։
Ա Հռով. ժգ. 16։
Ե Հռով. ժգ. 6։ ա Տիմ. գ. 3, 4։
Ե Կող. գ. 17։ ա Պետ. գ. 11։
Ե Հռով. ժգ. 13։ Ել. ր. 13։ ր Կոր. գ. 3։
Ա Ճ---. Ճշդութիւն
Ե Ել. ի. 38։ Ել. ժա. 22։ ա Տիմ. գ. 5։
Ե Հռով. ժե. 2։ Ել. Թ. 19, 22։
ֆ Հմր 24։

Ճառի Տեառն 59

փնտռեր իմ անձիս օգուտը, հապա շատերունը՝ որ փրկուին։

ԳԼՈՒԽ Ը

4 Պօղոս կը յանդիմանէ Կորնթացիները որ իրենց հոգեւոր ժողովներուն մէջ երիկ մարդիկ գլուխնին դոց ազօթք կ'ընէին. 6 և կիներուն բաց գլխով. 17 և որ ընդհանրապէս իրենց ժողովները չէ թէ աղէկին՝ այլ գէշին կ'երթային. 21 ինչպէս որ իրենց ընթրիքներովը Տէրունական ընթրիքը կ'անարգէին. 25 Վերջը կը յիշեցնէ անոնց Տէրունական ընթրիքին սահմանադրութիւնը։

1 Ինձի նմանող եղէք, ինչպէս որ
2 ես ալ Քրիստոսի։ Արդ ձեզ կը գովեմ՝ եղբայրներ, որ ամէն բանի մէջ զիս կը յիշէք, ու ա-պրպրածներս կը բռնէք՝ ինծոր որ
3 ես ձեզի աւանդեցի։ Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք՝ թէ ամէն երիկ մարդուն գլուխը Քրիստոս է, ու կնկանը գլուխը՝ երիկ մարդը, ու
4 Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուած։ Ամէն երիկ մարդ որ գլուխը դոց ազօթքի կը կայնի կամ մարգարէութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ընէ
5 իր գլուխը։ Ընդ ամէն կիրկ որ գլուխը բաց ազօթքի կը կայնի, կամ մարգարէութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ընէ իր գլուխը. ինչու որ մի և նոյն բան է՝ որպէս թէ
6 պածիլուած էր։ Վասն զի թէ որ կնիկը չծածկուիր, թող իր մազերն ալ կտրէ. ու հապա թէ որ ամօթ է կնկան մը իր մազերը կտրել կամ ածիլուիլ, թող ծածկուի։
7 Երիկ մարդու պէտք չէ իր գլուխը ծածկել, ինչու որ Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է. բայց կնիկը
8 կը է՛ երկանը փառքն է։ Քանզի չէ թէ երիկ մարդը կնիկէն է,
9 հապա կնիկը՝ երիկ մարդէն։ Ինչու որ երիկ մարդը չստեղծուեցաւ կնկանը համար, հապա կնիկը՝ եր-
10 կանը համար։ Ուստի պատճառով պէտք է որ կնիկը իր գլխուն՝ շուք դնէ՝ հրեշտակներուն համար։
11 Բայց ոչ կնիկը առանց երիկ մարդու կ'ըլլայ, ու ոչ երիկ մարդը առանց կնկան՝ Տէրոջմով։
12 Վասն զի ինչպէս որ կնիկը երիկ մարդէն է, անանկ ալ երիկ մարդը կնկան միջոցով։ Բայց ամէնը Աստուծմէ։
13 Դուք ձեզմէ դատեցէք. կը վայլէ՞ կնիկ մարդու գլուխը բաց ազօթքի կայնիլ Աստուծոյ առջեւը. 14 Չէ՞ որ բնութիւնն ալ կը սորվեցընէ ձեզի որ երիկ մարդ մը թէ որ երկար մազերով է, իրեն անարգանք է.
15 Բայց կնիկը թէ որ երկար մազերով է, իրեն փառք է. ինչու որ մազերը ծածկոցի տեղ տրուած են
16 իրեն։ Վասկայն թէ որ մէկը հակառակող ըլլալ կ'ուզէ, մենք ասանկ սովորութիւն չունինք, ոչ ալ Աստուծոյ եկեղեցիները։
17 Բայց աս պատուիրելով չեմ գովեր, ինչու որ ձեր ժողովելը չէ թէ աղէկ՝ հապա գէշ արդիւնք
18 կ'ունենայ։ Քանզի նախ՝ երբոր մէկտեղ կը ժողովիք եկեղեցւոյն մէջ, կը լսեմ որ բաժանմունքներ կան ձեր մէջը։ և բան մասին կը
19 հաւատամ։ Վասն զի հարկաւ ձեր մէջը հերձուածողութիւններ ալ պիտի ըլլան, որ ձեր մէջը
20 եղողը ընտիրները երեւնան։ Ուստի դուք որ մէկտեղ կը ժողովիք, Տէրունական ընթրիքը ու-
21 տել չէ. Ինչու որ ուտելուատեն ամէն մէկը առաջ իր ընթրիքը կ'առնէ. ու մէկը անօթի կը մնայ,
22 ու միւսը կը գինովնայ։ Միթէ ուտելու ու խմելու համար տուն չունիք, կամ թէ Աստուծոյ եկեղեցին կ'անարգէք, և ամօթով կ'ընէք չքաւորները. ձեզի ինչ ըսեմ։ ձեզ գովե՞մ. սա բանին
23 մէջ չեմ գովեր։ Ինչու որ ես Տէրոջմէն ընդունեցի ան որ ձեզի ալ աւանդեցի՝ Թէ Տէր Յիսուս իր մատնուած գիշերը հաց առաւ
24 Եւ գոհանալով՝ կտրեց ու բսաւ, Առէք կերէք. աս է իմ մարմինս որ ձեզի համար կը կտրուի. ասիկայ ըրէք զիս յիշելու համար։
25 Նոյնպէս ալ գաւաթը ընթրիքէն ետև ու բսաւ, Ա՛ս գաւաթը նոր ուխտ է իմ արիւնովս. ասիկայ ըրէք քանի անգամ որ խմելու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար։
26 Վասն զի քանի անգամ որ աս հացը ուտէք ու աս գաւաթը խմէք, Տէրոջը մահը կը պատմէք, մինչև
27 որ ինքը դայ։ Ուստի ով որ աս հացը ուտէ կամ Տէրոջը գաւաթը խմէ անարժանաբար, պարտական պիտի ըլլայ Տէրոջը մարմնոյն և ա-
28 րեանը։ Ուրեմն Էթող մարդ իր անձը փորձէ, ու այսպէս ան հացէն ուտէ և ան գաւաթէն խմէ։
29 Վասն զի ան որ անարժանաբար կ'ուտէ ու կը խմէ, իր անձին դատապարտութիւնը կ'ուտէ ու կը խմէ, ինչու որ Տէրոջը մարմինը
30 չտրոշեր։ Ասոր համար ձեր մէջը շատ հիւանդներ ու ցաւագարներ կան, և շատեր ալ կը ննջէն։
31 Ինչու որ Էթէ ինքզինքնիս դատելու ըլլայինք, պիտի չդատուէ-
32 ինք։ Իսկ երբոր կը դատուինք, Տէրոջմէ կը խրատուինք, որ աշխարհի հետ չդատապարտուինք։
33 Ուստի՝ իմ եղբայրներս՝ երբոր մէկտեղ կը ժողովիք ուտելու,
34 իրարու սպասեցէք։ Իսկ թէ որ

Ճառի Տեառն 59

* Գլ. է. 17, Ժգ. 33։

ա Գլ. ա. 10, 11, 12։ գ. 3։

բ Մատ. Ժբ. 7։ Ղուկ. Ժէ. 1։ Գոր. ի. 30։ ա Տիմ. գ. 1։ բ Պետ. բ. 1, 2։

գ Ղուկ. բ. 35։ ա Ցով. բ. 19։ Տիտ. բ. Օբ. Ժգ. 3։

դ Ր Պետ. բ. 13։ Ցուդ. 12։

ե Գլ. Ժ. 32։ Ես Ցակ. բ. 6։

զ Գլ. Ժէ. 3։ Գաղ. ա. 1, 11, 12։

է Մատ. իզ. 26։ Մարկ. Ժգ. 22։ Ղուկ. իբ. 19։

ը Ցով. Ժբ. 10, 28։ Ա Յով. ա. 7։

թ Թես. ա. 10։ Ցուդ. 14։ Ցայտ. ա. 7։

ժ Թես. ա. 10, 13։ Ցով. գ. 51, 64, 65։ Ժգ. 27։ Գլ. Ժ. 21։

ի Ր Կոր. Ժգ. 5։ Գաղ. գ. 4։ Հով. Ժգ. 2։

լ Մատ. իբ. 5։ ա Ցով. ա. 9։

խ Մաղ. գդ. 12, 13։ Երր. Ժբ. 5—11։

ծ Հմր 21։

Ցամի Տեառն 59

– Հմր 22 ։
ֆ ԳԼ · գ · 19 ։
ֆ ԳԼ · է · 17 ։
Տիտ · ա · 5 ։

– ԳԼ · ժգ · 1 · 37 ։
ֆ ԳԼ · գ · 11 ։ Եփես · բ · 11 ։ 12 ։ աԹես · ա · 9 ։ Տիտ · գ · 3 ։ ա Պետ · գ · 3 ։ ֆՈագ.ճմ.ե · 5 ։ ֆ Մատ · ի · 38 ։ աՁօհ · գ · 2 · 3 ։ ֆ Մատ · ժգ · 17 ։ Ցօհ · ժե · 26 ։ բ Կոր · գ · 5 ։ ՂՀռով · ժբ · 4 · ՃԼ ։ Երբ · բ · 4 ։ ա Պետ · գ · 10 ։ ֆ Եփես · գ · 4 ։ ՂՀռով · ժբ · 6 · 7 · 8 ։ Եփես · գ · 11 ։ ֆ Եփես · ա · 23 ։ ֆ ՂՀռով · ժբ · 6 · 7 · 8 ։ ԳԼ · ժգ · 26 ։ Եփես · գ · 7 ։ ա Պետ · գ · 10 · 11 ։ ֆ ԳԼ · բ · 6 · 7 ։ ՂԳԼ · ա · 5 ։ ժգ · 2 · բ Կոր · բ · 7 ։ ֆ Մատ · ժե · 19 · ԳԼ · ժգ · 2 ։ բ Կոր · գ · 13 ։ ֆ Մատ · ժգ · 18 · Ցակ · ե · 14 ։ ՂՀմր 28 · 29 · Մատ · ժգ · 17 · Գաղ · գ · 5 ։ ՂՀռով · ժբ · 6 · ԳԼ · ժգ · 2 · ժգ · 1 · ՃԼ ։ ֆ ԳԼ · ժգ · 29 · աՑօհ · գ · 1 · ՂԳոր · բ · 4 · ժ · 46 · ԳԼ · ժգ · 1 ։ ՂՀռով · ժբ · 6 · ԳԼ · է · 7 · բ Կոր · ժ · 13 · Եփես · գ · 7 · ՂՑօհ · գ · 8 · Երբ · բ · 4 · ՂՀռով · ժբ · 4 · 5 · Եփես · գ · 4 · 16 · ՂՀմր 27 · Գաղ · գ · 16 · ՂՀռով · գ · 5 · ֆ Գաղ · գ · 28 · Եփես բ · 13 · 14 · 16 · Կող · գ · 11 · ՂՑօհ · գ · 64 · է · 37 · 38 · 39 ։

մկը անօթի է, – թող չէ տանը մէջ ուտէ, որ չըլլայ թէ դատապարտութեան համար ժողովուիք ։
35 ֆ Եւ ուրիշ բաները չեմ կրնար ատենս ֆ պիտի պատուիրեմ ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Հոգևոր պարգևները 4 դասագան են ։ Ի բայց ամէնն ալ օգուտի համար են · 8 և մի և նոյն վախճանի համար զանագան պարգևներ տրուած են ։ 12 Ինչպէս որ բնական մարմնի մը անդամները ան նոյն մարմինին 16 վայելութեանը, 22 ծառայութեանը 26 և օգուտին համար՝ իրարու հետ միացած՝ մէկմէկու օգնութիւն կ'ընեն, 27 նմանապէս մենք ալ մէկմէկու ընկեր ենք՝ Քրիստոսի խորհրդաւոր մարմինը կազմելու համար ։

1 – Բայց հոգևոր դ–ր–ի–ներուն վրայով չեմ ուզեր՝ եղբայրներ,
2 որ չգիտցող բլլաք ։ Դուք գիտէք Ի որ երբ հեթանոս էիք, ֆ մունձ կուռքերուն կը տարուէիք՝ ինչպէս որ կ'առաջնորդուէիք ։
3 Ուստի – ձեզի կ'իմացընեմ ֆ թէ մէկը չըլլար որ Աստուծոյ Հոգիովը խօսի՝ ու Ցիսուսը նզովեալ կոչէ. Եւ մէկն ալ չկրնար Ցիսուսը Տէր կոչել, եթէ ոչ Հոգւով Սրբ–
4 բով ։ Ը Եւ պարգևները զանագան են, Է բայց նոյն Հոգին
5 է ։ Ը Նաև պաշտօնները զանագան
6 են, բայց նոյն Տէրն է ։ Նոյնպէս ներգործութիւնները զանագան են, բայց նոյն Աստուածն է՝ Ի որ կը ներգործէ ամէնը ամէն բանի մէջ ։
7 ֆ Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը տրուած է օգուտի հա-
8 մար ։ Է Մէկուս մը՝ Հոգիով իմաստութեան խօսք տրուած է, Ն ուրիշին գիտութեան խօսք՝ նոյն Հոգիին
9 ––– չափովը · Է Միւսին հաւատք՝ նոյն Հոգիովը · Ժ ուրիշին բժշկութեան պարգևներ՝ նոյն Հոգիովը ·
10 Ի ուրիշին՝ հրաշագործութիւններ ։ Ուրիշին մարգարէութիւն ։ Ուրիշին հոգւոց ընտրութիւն ։ Ուրիշին զանագան լեզուներ, ուրիշին լե-
11 զուներու թարգմանութիւն ։ Բայց աս ամէնը մի և նոյն Հոգին կը ներգործէ, Ճև ամէն մէկուն զատ զատ կը բաժնէ՝ ֆ ինչպէս որ կ'ուզէ ։
12 Քանզի ֆ ինչպէս որ մարմինը մէկ է ու շատ անդամներ ունի, և ան մարմինին բոլոր անդամները որ շատ են՝ մէկ մարմին են, Ն անանկ ալ
13 Քրիստոս ։ Ը Ինչու որ մենք ամէնքս մէկ Հոգիով մէկ մարմին բլլալու մկրտուեցանք, – թէ Հրէաներ, թէ հեթանոսներ, թէ ծառաներ, թէ ազատներ, Ճև ամէնքս ալ մէկ Հոգիէ խմեցինք ։
14 Ինչու որ մարմինը մէկ անդամ մը
15 չէ, հապա շատ ։ Թէ որ ոտքը
ըսէ, Որովհետև ես ձեռք չեմ՝ մարմինէն չեմ, չէ թէ անով ան
16 մարմինէն չէ ։ Եւ թէ որ ականջը ըսէ, Որովհետև ես աչք չեմ՝ մարմինէն չեմ, չէ թէ անով ան մար-
17 մինէն չէ ։ Թէ որ բոլոր մարմինը աչք բլլար, լսելիքը ո՞ւր պիտի բլլար · Ե թէ որ բոլորը լսելիք բլլար, ո՞ւր պիտի բլլար հոտառու-
18 թիքը ։ Ը Բայց հիմա Աստուած անդամները դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը մարմինին մէջ, Ի ինչպէս որ ինքը
19 ուզեց ։ Հապա թէ որ ամէնը մէկ անդամ բլլար, մարմինը ո՞ւր
20 պիտի բլլար ։ Բայց հիմա անդամները շատ են, ու մարմինը՝
21 մէկ ։ Չկրնար աչքը ըսել ձեռքին թէ Դուն ինծի պէտք չես · և ոչ գարձեալ գլուխը ոտքերուն
22 թէ Ինծի պէտք չէք ։ Մանաւանդ մարմնոյն ան անդամները որ շատ տկար կ'երևնան, աւելի հարկա-
23 ւոր են · Ու մարմնոյն ––ն–ի–ր– որ յաւէտ անպատիւ բլլալ կը սեպենք, անոնց վրայ աւելի պատիւ կը դնենք · ու ––ն–վ մեր անվայելուչ –ր–ի–ները աւելի վա-
24 յելուչութիւն ունին ։ Ու մեր վայելուչ –ր–ի–ներուն բան մը պէտք չէ · բայց Աստուած մարմինը բարեխառնեց, ու պակասութիւն ունեցողին աւելի պատիւ տուաւ,
25 որպէս զի մարմնոյն մէջ երկպառակութիւն չըլլայ, հապա անդամները մի և նոյն հոգը ունենան
26 իրարու վրայ ։ Եւ թէ որ մէկ անդամը նեղութիւն քաշէ, բոլոր անդամները կը նեղին անոր հետը · և թէ որ փառաւորի մէկ անդամը, բոլոր անդամները կ'ուրախանան
27 անոր հետ ։ – Ուրդ դուք Քրիստոսի մարմինն էք, – ու մասնաւո-
28 րապէս –ր անդամները ։ Եւ Աստուած եկեղեցիին մէջը դրաւ մէկ քանիները, – նախ՝ առաքեալներ, ե երկրորդ՝ մարգարէներ, երրորդ՝ վարդապետներ, ֆ ետքը հրաշքներ, – ետքը բժշկութիւններու պարգևներ, ֆ օգնութիւններ, ֆ կառավարութիւններ, լեզուներու տեսակ-
29 ներ ։ Մի թէ ամէնը առաքեալներ են. միթէ ամէնը մարգարէներ են. միթէ ամէնը վարդապետներ են. միթէ ամէնը հրաշքներ
30 են. միթէ ամէնը բժշկութեան պարգևներ ունին. միթէ ամէնը լեզուներ կը խօսին. միթէ ամէնը թարգմանութիւն կ'ընեն ։
31 ֆ Բայց դուք նախանձաւոր եղէք ան շնորհքներուն որ լաւագոյն են · և ես՝ ալ աւելի –ղի ճամբայ մը կը ցուցընեմ ձեզի ։

Ցամի Տեառն 59

– ՂՀմր 28 ։
ՂՀռով · ժբ · 3 ։ ԳԼ · է · 5 ։ ՂՀմր 11 ։
– ՂՀռով · ժբ · 5 ։ Եփես · ա · 23 ։ է · 12 ։ ե · 23 · 30 ։ Կող · ա · 24 ։ – Եփես · ե · 30 ։ Վեփես · է 11 ։ – Եփես · բ · 20 · է · 5 ։ ե Գոր · ժգ · 1 ։ ՂՀռով · ժբ · 6 ։ ֆ ՂՀմր 10 ։ – ՂՀմր 9 ։ ֆ Թես · ա · 17 ։ ֆ ՂՀռով · ժբ · 8 ։ ա Տիմ · ե · 17 · Երբ · ժգ · 17 · 24 ։
ֆ ԳԼ · ժգ · 1 · 39 ։

Ցամի Տեառն 59

ԳԼ. ԺԳ.

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ ամէն առաւել պարգեւները 2 սիրոյն առջեւ և գերազանց ըլլան, առանց սիրոյ ոչինչ են։ 4 Սիրոյ գովասանութիւնները. 13 և յոյսէն ու հաւատքէն նախամեծար ըլլալը։

1 Թէ որ մարդոց ու հրեշտակներուն
լեզուները խօսիմ՝ և սէր չու-
նենամ, ես ձայն տուող պղինձի
պէս եղայ, կամ ղօղանջող ծնծղա-
2 ներու պէս։ ա Ու թէ որ մարգա-
րէութիւն ունենամ, ու հասկը-
նամ ամէն խորհուրդները ու ամէն
գիտութիւնը և թէ որ ունենամ
ամէն հաւատքը բ մինչև լեռները
տեղափոխելու, ու սէր չունենամ,
3 ոչինչ եմ։ գ Ու թէ որ իմ բոլոր
ստացուածքս աղքատներուն կեր-
ցընեմ, ու իմ մարմինս այրուելու
տամ, և սէր չունենամ, օգուտ մը
4 չեմ ունենար։ դ Սէրը երկայնամիտ
է, քաղցր է. սէրը չնախանձիր,
սէրը չգոռոզանար, չհպարտանար,
5 Անվայել վարմունք չունենար,
ե իրենը չփնտռեր, բարկութեան
չգրգռուիր, չարութիւն չխորհիր,
6 զ Անիրաւութեան վրայ չխնդար,
է հապա ճշմարտութեան խնդակից
7 կ'ըլլայ, ը Ամէն բանի կը դիմանի,
ամէն բանի կը հաւատայ, ամէն
բանի կը յուսայ, ամէն բանի կը
8 համբերէ։ Սէրը բնաւ չիյնար.
բայց թէ որ մարգարէութիւններ
ըլլան՝ պիտի խափանին, թէ որ լե-
զուներ՝ պիտի դադարին, թէ որ
9 գիտութիւն՝ պիտի խափանի։ թ Ին-
չու որ շատէն քիչը գիտենք՝ ու
շատէն քիչը կը մարգարէանանք.
10 Բայց երբոր կատարեալը գայ, ան
ատենը շատէն քիչը պիտի խափա-
11 նի։ Երբոր տղայ էի՝ տղայի պէս
կը խօսէի, տղայի պէս կը խորհէի,
տղայի պէս համարում ունէի.
բայց երբոր այր եղայ, տղայու-
թեան բաները մէկդի ձգեցի։
12 ժ Քանզի հիմա մենք որպէս թէ
հայելիի մէջ կը տեսնենք անյայտ
կերպով, ի բայց ան ատենը երես
առ երես. հիմա շատէն քիչ մը
տեղեակ եմ, բայց ան ատենը ա-
նանկ պիտի ճանչնամ՝ ինչպէս որ
13 ճանչցուեցայ։ Ուստի հիմա կը
մնայ հաւատք՝ յոյս՝ սէր, աս իրե-
քը. ու ասոնց մեծագոյնը սէրն է։

ա Գղ. ժբ. 8. 9. 10. 28։ ժդ. 1. 39։ Տե Մատ. է. 22։
բ Մատ. ժէ. 19։ Մար. ժա. 23։ Ղուկ. ժէ. 6։
գ Մատ. զ. 1. 2։
դ Առակ. ժ. 12։ ա Պետ. դ. 8։
ե Գղ. ժ. 24։ Փիլ. բ. 4։
զ Սաղ. ժ. 3։ Հռովմ. ա. 32։
է բ Յով. 4։
ը Հռովմ. ժե. 1։ Գաղ. զ. 2։ բ Տիմ. բ. 24։
թ Գղ. ը. 2։
ժ բ Կոր. ե. 7։ Փիլ. գ. 12։
ի Մատ. ժը. 10։ ա Յով. գ. 2։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Պօղոս կը գովէ մարգարէութիւն ընելը, 2 և լեզուներ խօսելէն աւելի յորդոր կը համարի զանիկայ՝ 6 նուագարանի ձայներ օրինակ բերելով. 12 կը ցուցընէ թէ երկուքն ալ պէտք է որ եկեղեցիին օգտուտին համար ըլլան, 22 որ ան է իրենց ճշմարիտ և սեփհական փախճանը. 26 կը սորվեցընէ թէ անոնց ամէն մէկը ինչպէս պէտք է գործածել։ 34 Կանանց հրաման չկայ եկեղեցւոյ մէջ խօսելու։

1 Սիրոյ ետևէն գացէք, ա ու հոգե-
ւոր պարգեւներուն նախանձաւոր
եղէք, բ մանաւանդ մարգարէու-
2 թիւն ընելու։ Վասն զի ան որ
օտար լեզուով կը խօսի՝ չէ թէ
մարդոց կը խօսի, հապա Աստու-
ծոյ. ինչու որ մէկը չկայ որ իմա-
նայ, բայց անիկայ հոգիով խոր-
3 հուրդներ կը խօսի։ Սակայն ան
որ կը մարգարէանայ, մարդոց կը
խօսի՝ շինութիւն ու յորդորանք և
4 մխիթարութիւն տալու։ Ան որ
օտար լեզուով կը խօսի, իր անձին
շինութիւն կ'ընէ. ու ան որ կը
մարգարէանայ, եկեղեցւոյն շինու-
5 թիւն կ'ընէ։ Կ'ուզեմ որ դուք
ամէնքդ լեզուներ խօսիք, բայց
մանաւանդ որ մարգարէութիւն
ընէք. ինչու որ ալ աղէկ է ան՝
որ կը մարգարէանայ, քան թէ
ան՝ որ լեզուներ կը խօսի. միայն
թէ թարգմանելու ըլլայ, որ եկե-
ղեցին շինութիւն առնէ։
6 Ու հիմա եղբայրներ՝ թէ որ ես
ձեզի գամ լեզուներ խօսելով, ինչ
օգուտ պիտի ընեմ ձեզի՝ թէ որ
չխօսիմ ձեզի դ կամ յայտնու-
թիւնով, կամ գիտութիւնով,
կամ մարգարէութիւնով, կամ
7 վարդապետութիւնով։ Ու ձայն
տուող անկենդան բաները անգամ,
թէ սրինգ և թէ քնար, եթէ ձայ-
ներու զանազանութիւն չընեն,
ինչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով
8 կամ քնարով զարնուածը։ Ինչու
որ եթէ փողն ալ անորոշ ձայն
հանէ, ո՞վ պիտի պատրաստուի
9 պատերազմի։ Անանկ ալ դուք
թէ որ լեզուով բացայայտ խօսք
չըրուցէք, խօսուածը ինչպէ՞ս պի-
տի հասկցուի. ինչու որ օդին խօ-
10 սողներ պիտի ըլլաք։ Ահա աշխար-
հի մէջ այնքան տեսակ ձայներ
կան, և անոնց մէկը առանց նշա-
11 նակութեան չէ։ Ուստի թէ որ
ան ձայնին զօրութիւնը չգիտնամ,
ես խօսողին բարբարոս մը պիտի
ըլլամ, խօսողն ալ ինծի բարբա-
12 րոս մը պիտի ըլլայ։ Անանկ ալ
դուք որովհետև հոգևոր պարգևնե-
րու նախանձաւոր էք, եկեղե-
ցւոյն շինութեանը համար խնդրե-
ցէք որ աւելնաք նոյն պարգևնե-
13 րով։ Անոր համար ան որ օտար
լեզուով կը խօսի, աղօթք թող
14 ընէ որ թարգմանէ զայն։ Քանզի
թէ որ ես աղօթք ընեմ օտար լե-
զուով, իմ հոգիս աղօթք կ'ընէ,
15 բայց միտքս անպտուղ է։ Ուրեմն
ինչ է. աղօթք ընեմ հոգիով,
աղօթք ընեմ մտաւորութեամբ ալ.
ե սաղմոս երգեմ հոգիով, զ սաղ-
մոս երգեմ մտաւորութեամբ ալ։

Ցամի Տեառն 59

ա Գղ. ժբ. 31։
բ Թուոց ժա. 25. 29։
գ Գործ. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։
դ Հմր 26։
ե Եփես. ե. 19։ Կող. գ. 16։
զ Սաղ. խէ. 7։

Ճամբ Տեառն 59

Ա Գէ. ժա. 24։

Ոմանք՝ Իմ Աստուածս

16 Հապա թէ չէ՝ թէ որ դուն Հոգիով օրհնութիւն ընես, անիկայ որ տգետի տեղ կայնած է՝ ի՞նտոր Ամէն պիտի ըսէ քու գոհութիւն տալուատենդ. ինչու որ ան քու զրուցածդ չի՛մանար։ 17 Որ թէպէտ դուն աղէկ գոհութիւն կ՚ընես, բայց 18 միւսը չի՛նութիւն չառներ։ *Աստուածմէ կը գոհանամ որ ձեր ամէնէն աւելի լեզուներով կը խօսիմ։ 19 Սիմ. Բայց եկեղեցւոյն մէջ կ՚ուզեմ հինգ խօսք մտառութեամբս խօսիլ, որ ուրիշներուն ալ սորվեցնեմ, քան թէ բիւրաւոր խօսքեր օտար լեզուով։

Ա Պաս. ժբ. 3։ Մատ. ժա. 25։ ժբ. 3։ ժԹ. 14։ Հռով. ժգ. 19։ Գէ. գ. 2։ Եփես. դ. 14։ Եբր. ե. 12. 13։

20 Եղբայրնե՛ր, միտքով տղայ մի՛ ըլլաք, չարութիւն նէ՛ղ-ը՝ տղայ եղէք, ու միտքով 21 չափահաս եղէք։ *Օրէնքին մէջ գրուած է թէ Օտար լեզուներով ու օտար շրթունքներով ատ ժողովուրդին հետ պիտի խօսիմ, սակայն և այնպէս ինծի մտիկ պիտի 22 տի չընեն, կ՚ըսէ Տէրը։ Ուրեմն լեզուները նշանի համար են՝ չէ թէ հաւատացեալներուն, հապա անհաւատներուն, բայց մարգարէութիւնը չէ թէ անհաւատներուն, հապա հաւատացեալներուն։

Ա Պաս. ժբ. 3։ ա Պետ. բ. 2։ Գէ. բ. 6։

Ե Ցով. ժ. 34։ Ես. իբ. 11. 12։

23 Ուրդ թէ որ բոլոր եկեղեցին մէկտեղ գայ, ու ամէնն ալ օտար լեզուներով խօսելու ըլլան, և հոն մտնեն տգէտներ կամ անհաւատներ, Պիտի չըսե՞ն թէ դուք խենթ 24 եք։ Իսկ թէ որ ամէնն ալ մարգարէանան, ու հոն մէկ անհաւատ մը կամ տգէտ մը մտնէ, ամէնէն ալ կը յանդիմանուի, ա- 25 մէնէն ալ կը քննուի, Ու անոր սրտին ծածուկ բաները յայտնի կ՚ըլլան. և այսպէս երեսի վրայ իննած՝ Աստուծոյ երկրպագութիւն պիտի ընէ, ու խոստովանի Թէ իրաւցնէ Աստուած ձեր մէջն է։

Ա Գոր. բ. 13։

Ես. խե. 14։ Ջաք. ը. 23։

26 Ուրեմն ի՞նչ է եղբայրնե՛ր. երբ որ մէկուդ կը ժողովուիք, ձեզմէ ամէն մէկը սաղմոս ունի, Վարդապետութիւն ունի, լեզու ունի, յայտնութիւն ունի, թարգմանութիւն ունի. Ամէնը շինութեան 27 համար թող ըլլայ։ Եթէ որ մէկը օտար լեզու կը խօսի, երկու հոգի, և թէ շատը երեք հո՛ղ ըլլա՛ն, և ան ալ մէկիկ մէկիկ, ու մէկը թող 28 թարգմանէ։ Բայց թէ որ թարգմանուղ չըլլայ, եկեղեցւոյն մէջ լուռ թող կենայ, և ի՛քնիրեն ու Աս- 29 տուծոյ թող խօսի։ Իսկ մարգարէները երկու կամ երի՛ք հոգի թող խօսին, հոս միւսները թող քըն- 30 նութիւն ընեն։ Հապա թէ որ նստողներէն ուրիշ մէկուն ալ ի՛ր յայտնուելու ըլլայ, նա առաջինը

Ճամբ Տեառն 59

Յ Թես. ե. 19. 20։

Ը Ճո. գ. 1։

Ե Գէ. ժա. 16։

Ա Տիմ. բ. 11. 12։

Ա Գէ. ժա. 3։ Եփես. ե. 22։ Կող. գ. 18։ Տիտ. բ. 5։ ա Պետ. գ. 1։

Ն Ծն. գ. 16։ Ը Կոր. ժ. 7։ Ացհ. գ. 6։

Գէ. ժբ. 31։ Աթես. ե. 20։

Ը Հռ. 33։

Գաղ. ա. 11։

Ի Հռով. ե. 2։

Ի Հռով. ա. 16։ Գէ. ա. 21։

Գաղ. գ. 4։

Ա Գէ. ժա. 2. 23։

Ը Գաղ. ա. 12։

Ա Սաղ. իբ. 15. ՃԵ։ Ես. ծգ. 5. 6. ՃԵ։ Դան. Թ. 26։ Ջաք. ժգ. 7։ Ղու. իգ. 26։ 46։ Գոր. բ. 25—31։ ժգ. 33. 34. 35։ Իգ. 22. 23։ ա Պետ. ա. 11։

Ր Ղու. իգ. 34։

Ի Մատ. իբ. 17։ Մարկ. ժգ. 14։ Ղու. իգ. 36։ Ցօհ. ի. 19. 26։ Գոր. ժ. 41։

Ի Ղու. իգ. 50։ Գոր. ա. 3. 4։

Ը Գոր. բ. 4. 17։ իբ. 14. 18։ Գէ. Թ. 1։

ՀԳէ. ժբ. 10։

Ա Կոր. ժգ. 10։

Ա Կոր. ժդ. 24։

Ա Կոր. ժդ. 6։ Գէ. ժբ. 8. 9. 10։

Ա Կոր. ժդ. 7։ Ը Կոր. ժբ. 19։ Եփես. դ. 12։

Ա Կոր. ժդ. 29։

Ա Կոր. ժդ. 33։

Ա Կոր. ժդ. 40։

ԳԼ. ԺԵ

1 Առաքեալը Քրիստոսի յարութեամբը 12 կը ցուցընէ մեր յարութեանն ստուգութիւնը, մարմինին յարութեանը չհաւատացողներուն դէմ. 21 կը ցուցընէ յարութեան պատուղը 35 ու եղանակը. 51 և թէ ինչպէս պիտի փոխուին անոնք որ կենդանի կը մնան վերջին օրը։

1 Եղբայրնե՛ր՝ ձեզի կ՚իմացընեմ ան աւետարանը՝ որ ես ձեզի քարոզեցի, որ նաև ընդունեցիք ու 2 անոր վրայ հաստատուած էք. Որով կը փրկուիք ալ, թէ որ ա- մուր բռնէք ան խօսքը որ ես ձեզի քարոզեցի, միայն եթէ պարապ 3 տեղը հաւատացած չէք։ Ինչու որ պինտ առաջ ես ձեզի ՚ա՛ն- դեցի անիկայ՝ որն որ ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ ի գիրքերուն 4 ըստ Հանմատ, Եւ թէ թա- դուեցաւ, ու յարութիւն առաւ երրորդ օրը՝ ըստ գիրքերուն ըստ 5 Հանմատ. Ու թէ երեւցաւ Կեփասին, ՚ու ետքը տասներկու- 6 քին. Ետքը հինգ հարիւրէն աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երեւցաւ, որոնցմէ շատերը մինչև հիմա կան, և ոմանք ալ ննջեցին. Ո- ետքը երեւցաւ Յակոբոսին, ետքը 8 բոլոր առաքեալներուն։ Ամենէն

Գամ Տեառն 59

Ի Եփես. գ. 8։ Ի Գոր. բ. 3։ Թ. 1։ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։ ա Տիմ. ա. 13։ Եփես. բ. 7, 8։ Հբկոր. ժա. 23։ Ժբ. 11։ Յ Մատ. Ժ. 20։ Հռով. ժե. 18, 19։ Բկոր. գ. 5։ Գաղ. բ. 8։ Եփես. գ. 7։ Փիլ. բ. 13։ Ղ Աթես. գ. 18։ Ֆ Գոր. բ. 24։ [32։ գ. 10. 33։ Ժգ. 30։ Ո Հռով. գ. 25։ Ր Տիմ. գ. 12։ Ն Պետ. ա. 3։ Ղ Գոր. իգ. 23։ Հմր 23։ Կոգ. ա. 18։ Ցայտ. ա. 5։ Հռով. ե. 12. 17։ Ղ Ցն. Ժա. 25։ Հռով. գ. 23։ Ղ Հմր 20։ ա Թես. դ. 14. 15. 16։ Ղ Դան. է. 14. 27։ Ա Պտ. ՃԺ. 1։ Գոր. բ. 34. 35։ Եփես. ա. 22։ Երբ. ա. 13։ Ժ. 13։ Բ Ցխմ. ա. 10։ Ցայտ. ե. 14։

հատը որպէս թէ վճռած մը՝ ինծի
9 ալ երկայն։ Եւ ան զի ես առա-
քեալներուն ամենէն չնորհն եմ,
որ արժանի չեմ առաքեալ բ-
առնլու, զի՞նչու որ Աստուծոյ եկե-
10 ղեցին հալածելի։ Իմիայն թէ
Աստուծոյ շնորհօքն եմ՝ ինչ որ
եմ. և անոր շնորհքը որ իմ վրաս
է, պարապ բ՚ե՞ղ չեղաւ, հապա
ես անոնց ամենէն աւելի աշխատե-
ցայ. այն չէ թէ ես, հապա Ա-
տուծոյ շնորհքը որ իմ հետս էր։
11 Ուստի թէ ես և թէ անոնք ասանկ
կը քարոզենք, ու դուք ասանկ հա-
ւատացիք։
12 Ուրեմն թէ որ Քրիստոս կը քա-
րոզուի՝ որ մեռելներէն յարութիւն
առած է, ի՞նչպէս ձեզմէ մէկ քա-
նիներդ կ՚ըսեն թէ Մեռելոց յա-
13 րութիւն չկայ։ Թէ որ մեռելոց
յարութիւն չկայ, Ղուրեմն Քրիս-
տոս ալ յարութիւն առած չէ.
14 եւ թէ որ Քրիստոս յարութիւն
առած չէ, ուրեմն մեր քարոզու-
թիւնը պարապ է, ու ձեր հաւատքն
15 ալ պարապ է. եւ մենք ալ Ա-
տուծոյ սուտ վկաները գտնուած
կ՚ըլլանք. Ֆորովհետեւ Աստուծոյ
համար վկայութիւն տուինք թէ
Ինքը Ա՚ն՚ե՚ր՚ի՚ն յարուց Քրիստո-
սը. որ իրաւ չյարուց զանիկա, թէ
որ մեռելները յարութիւն չեն առ-
16 ներ. Քանզի թէ որ մեռելները յա-
րութիւն չեն առներ, Քրիստոս
17 ալ յարութիւն առած չէ. եւ թէ
որ Քրիստոս յարութիւն առած
չէ, ձեր հաւատքը պարապ է, Ո՚ա-
տակաւին ձեր մեղքերուն մէջն էք.
18 Նոյնպէս ալ Քրիստոսով ննջողնե-
19 րը կորսուած են։ Ձթէ որ միայն
այս կեանքիս համար Քրիստոսի
յուսացած ենք, մենք բոլոր մարդ-
կերէն աւելի խղճալի ենք։
20 Բայց հիմա Քրիստոս մեռելներէն
յարութիւն առած է՝ ընծայեցելոց
21 առջի պտուղը։ Քանզի որով-
հետեւ մարդով եղաւ մահը, Ղմար-
դով ալ մեռելոց յարութիւնը։
22 Վասն զի ինչպէս որ Ադամով ա-
մենը կը մեռնին, անանկ ալ Քր-
իստոսով ամենը կենդանի պիտի
23 ըլլան. Բայց ամէն մէկը իր կար-
գովը, առջի պտուղը Քրիստոս,
ետքը Քրիստոսինները՝ իր գալու-
24 ստեն. Անկէ ետեւ Ը՚ն՚ծ՚այ վախ-
ճանը, ԵՒերբոր թագաւորութիւնը
պիտի տայ Աստուծոյ ու Հօրը ձեռ-
քը, երբոր խափանէ ամէն իշխա-
նութիւններ և ամէն պետութիւնը
25 ու զօրութիւնը։ Ինչու որ անոր
պէտք է թագաւորութիւն ընկ,
մինչեւ որ բոլոր թշնամիները իր
26 ոտքերուն տակը դնէ. Վերջին

Գամ Տեառն 59

Ա Պտ. բ. 6։ Մատ. Իբ. 18։ Երբ. բ. 8։ ա Պետ. գ. 22։ Փիլ. գ. 21։ Գաղ. գ. 23։ Ժա. 3։ Բկոր. Ժա. 26։ Գաղ. ե. 11։ Ա Թես. բ. 19։ Հռով. բ. 36։ Գաղ. գ. 9։ Բկոր. գ. 10. 11։ Ժա. 23։ Բկոր. ա. 8։ Կ՚ըսէ. Թէ որ մեռոնիները չյարութիւն չառնեն, ուրեմն՝ եւ։ Ա Կոր. Իբ. 13։ Ծգ. 12։ Ժագ. բ. 24։ Գաղ. Ժբ. 19։ Գաղ. ե. 6։ Հռով. Ժգ. 11։ Եփես. ե. 14։ Ա Թես. գ. 5։ Գաղ. գ. 5։ Եզեկ. լե. 3։ Ը Ցն. Ժբ. 24։

թշնամին՝ որ պիտի խափանի, մանչ
է. վասն զի ՚ն՚է՚ը՚ ՚ե՚ Ա՚մ՚ն
բան անոր ոտքերուն տակը չա-
27 զանդեցուց. Բայց երբոր կ՚ըսէ
թէ Ամէն բան անոր չհազանդած
է, յայտնի է թէ բաց ՚ի՚ անկէ՝ որ
28 ամենը անոր չհազանդեցուց։ Ո-
երբոր ամենը անոր չհազանդ ըլլայ,
ե՚ան ատենը Որդին ինքն ալ պիտի
չհազանդի անոր, որ իրեն չհազան-
դեցուց ամենը, որպէս զի Աստուած
ըլլայ ամենը ամէն բանի մէջ։
29 Հապա թէ չէ, ի՚նչ պիտի ընեն
անոնք որ մեռելներուն համար կը
մկրտուին, թէ որ մեռելները ըր-
նաւ յարութիւն չառնեն. ե՚ինչու
ուրեմն անոնց համար կը մկրտուին.
30 Ինչու համար մենք ալ վտանգի
31 մէջ կը մտնենք ամէն ժամ։ Վկայ
կը բերեմ ե՚ան պարծանքը՝ որ ձեր
վրայ ունիմ Քրիստոս Ցիսուս մեր
Տէրոջմով, որ ես համն օր կը
32 մեռնիմ։ Թէ որ Եփեսոսի մէջ
մարդոց նման գազաններու հետ
մարտնչեցայ, ի՚նչ օգուտ է ի՚ն-
ծի, թէ որ մեռելները յարութիւն
չառնեն. ուտենք ու խմենք, ին-
33 չու որ վաղը կը մեռնինք։ Մի
խաբուիք. չար ընկերակցութիւն-
ները աղէկ բարքը կ՚ապականեն։
34 Ընդարթութիւնով զգաստացէք,
ու մեղք մի գործէք. ի՚նչու որ
Աստուծոյ գիտութիւն
չունին. ձեզ ամչցնելու հա-
մար կը զրուցեմ։
35 Բայց պիտի ըսէ մէկը թէ ի՚նչ-
պէս մեռելները յարութիւն կ՚առ-
նեն, կամ թէ ինչ մարմնով կու
36 գան։ Ընմիա՛ դուն անիկայ որ
կը սերմանես, թէ որ չմեռնի՝ չկեն-
37 դանանար. Ու ան որ կը սերմա-
նես, չէ թէ ան մարմինը որ պիտի
բուսնի՝ կը սերմանես, հապա մերկ
հատ մը թէ ցորենի ըլլայ և թէ
38 մէկ ուրիշ ե՚ր՚է՚. Ու Աստուած
անոր մարմին կու տայ ինչպէս որ
կ՚ուզէ, և ամէն մէկ սերմին իր
39 յա՚ռա՚ջ՚ մարմինը։ Ամէն մարմին
մէկ մարմին չէ, հապա մարդոց
մարմինը ուրիշ է, ու անասնոց
մարմինը ուրիշ, ձուկերունն ալ
ուրիշ, և թռչուններունը ուրիշ։
40 Երկնաւոր մարմիններ ալ ե՚ն՚,
երկրաւոր մարմիններ ալ. բայց
երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է,
41 ու երկրաւորներունը ուրիշ։ Ա-
րեւին փառքը ուրիշ է, ու լուսնին
փառքը ուրիշ, և աստղերուն
փառքը ուրիշ. ու ե՚ն՚
աստղէն աւրքեր է փառքով։
42 Ընանկ ալ է մեռելոց յարութի-
նը. Սերմնիը ապականութիւնով կը
սերմանուի, ան անապականու-

Դան. ժբ. 3։ Մատ. ժգ. 43։

Ճաֆ Տեառն 59

Ի Փիլ. գ. 21։

ԸՅԴ. բ. 7։
Ի Հռով. ե. 14։
Ի Ճօհ. ե. 21։
գ. 33. 39. 40։
54 57. Փիլ.
գ. 21։ Կող.
գ. 4։
Ի Ճօհ. գ. 31։
ԸՅԴ. բ. 7։
գ. 19։
Ի Ճօհ. գ. 13։
31։
Ի Փիլ. գ. 20։
21։
Ի ՅԴ. ե. 3։
Հռով. բ. 29։
բ Կոր. գ. 18։
գ. 11։ Փիլ.
գ. 21։ ա
Ճօհ. գ. 2։
Ի Մատ. ժգ.
17։ Ճօհ.
գ. 3. 5։
Ա Թես. գ.
14. 15. 16։
Ե Փիլ. գ. 21։

Ի Ձափ. թ.
14։ Մատ.
իդ. 31։ Ճօհ.
ե. 25։ ա
Թես. գ. 15։

Ի բ Կոր. ե. 4։

Ես. իե. 8։
Երբ. բ. 14.
15։ Ճայս.
ի. 14։
Ա Ովս. ժգ. 14։

Հռով. գ. 15։
ե. 13։ է. 5. 13։
Ա Հռով. է. 25։
Ա Ճօհ. ե.
4. 5։
Ի բ Պետ. գ.
14։

Ա Գաղ. գ. 8։

43 նով յարութիւն կ'առնէ. Ի ընար-
գութիւնով կը սերմանուի, — —
փառքով յարութիւն կ'առնէ.
տկարութիւնով կը սերմանուի, —
զօրութիւնով յարութիւն կ'առնէ.
44 Կը սերմանուի չնչաւոր մարմին, Ե
յարութիւն կ'առնէ հոգևոր մար-
մին. Չնչաւոր մարմին կայ, հո-
45 գևոր մարմին ալ կայ։ Եւ այսպէս
գրուած է, Առջի մարդը Ադամ
Ը կենդանի շունչ եղաւ, Ի վերջի
46 Ադամն Ի կենդանարար հոգի։ Բայց
չէ թէ առաջ հոգևորը, հապա շըն-
47 չաւորը, — ետքը հոգևորը. Ի Առջի
մարդը երկրէն է՝ Ը հողեղէն, բայց
երկրորդ մարդը Տէրն է՝ Ի երկինքէն։
48 Ինչպես էր հողեղէնը, անանկ ալ
հողեղէնները. Ի ու ինչպես երկնա-
ւորը, անանկ ալ երկնաւորները.
49 Ի Եւ ինտոր որ հողեղէնին կերպա-
րանքը հագեր ենք, Ը երկնաւորին
կերպարանքն ալ պիտի հագնինք։
50 Բայց աս կ'ըսեմ՝ եղբայրներ, Որ
մարմին ու արիւն Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը չեն կրնար ժա-
ռանգել. ոչ ալ ապականութիւ-
նը կը ժառանգէ անապականու-
թիւն։
51 Ահա ձեզի խորհուրդ մը կը ը-
րուցեմ. Չամէնքս պիտի չննջենք,
բայց ամէնքս ալ պիտի փոխուինք,
52 Ցանկարծակի աչք դոցել բանալու
մէջ՝ վերջին փողին Հը—նը— առե-
նը, Որովհետև փողը պիտի Ընչուի,
ու մեռելները յարութիւն պիտի
առնեն առանց ապականութեան։
53 և մենք ալ պիտի փոխուինք։ Վա-
րըն ալ պէտք է որ աս ապակա-
նացու Ժրպիռը անապականութիւն
հագնի, Ե աս մահկանացուս ան-
54 մահութիւն հագնի։ Բայց երբոր
աս ապականացու Ժրպիռը անա-
պականութիւն հագնի, և աս մահ-
կանացուս անմահութիւն հագնի,
ան ատենը պիտի կատարուի ան
խօսքը որ գրուեցաւ թէ Մահը
յաղթութեան մէջ ընկղմեցաւ։
55 Ո՞ւր է՝ ով մահ քու խայթոցդ,
ո՞ւր է՝ ով գերեզման քու յաղ-
56 թութիւնդ։ Մահին խայթոցը
մեղքն է, Ե ու մեղքին ոյժը օրէնքը։
57 Բայց գոհութիւն Աստուծոյ,
Որ մեզի յաղթութիւն կու տայ
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
58 քովը։ Ընդունի՝ իմ սիրելի եղբայր-
ներս՝ հաստատ եղէք, անշարժ Լի-
նե՛ք և ամէն ատեն աւելցէք Տէրոջը
գործին մէջ, Գիտնալով որ ձեր
աշխատութիւնը պարապ չէ Տէ-
րոջմով։

ԳԼ. Ժ.Զ

1 Աւաքեայը կը յորդորէ Կորնթացիները որ
Երուսաղէմի եղբայրներուն կարօտութիւնը

Ճաֆ Տեառն 59

Ի Գործ. ժա.
29։ իդ. 17։
Հռով. ժե.
26։ բ Կոր. ը.
4։ Թ. 1. 12։
Գաղ. բ. 10։
Ե Գործ. ի. 7։
Ճայս. ա. 10։
Է բ Կոր. ը.
19։
Ը Կ՚երթանք Նազարա-
թիս բնէք
Թուդէն-
բով, ես գա-
նէք
Ը բ Կոր. ը.
4. 19։
Ի Գործ. ժբ.
21։ բ Կոր.
ա. 16։
Ը Գործ. ժե.
ժե. 15։ իա.
5։ Հռով. ժե.
24։ բ Կոր
ա. 16։
Ի Գործ. ժը.
21։ Գաղ.
19։ Ճակ. գ.
15։
Ը Գործ. ժգ.
26։ բ Կոր.
բ. 12։ Կող.
գ. 3։ Ճայս.
գ. 8։
Ը Գործ. ժբ.
9։
Ի Գործ. ժբ.
22։ Գաղ. գ.
17։
Ի Հռով. ժգ.
21։ Փիլ. բ.
20. 22։ ա
Թես. գ. 2։
Ա Տիմ. գ.
12։
Ի Գործ. ժե.
33։
Ի Գաղ. ա. 12։
գ. 5։
Ի Մատ. իդ.
42։ իե. 13։
ա Թես. ե.
6։ ա Պետ.
ե. 8։
Հ Գաղ. ժե. 1։
Փիլ. ա. 27։
գ. 1։ ա
Թես. գ. 8։
բ Թես. բ.
14։
Ի Եփես. գ. 10։
Կող. ա. 11։
Ը Գաղ. ժգ. 1։
ա Պետ. գ.
8։
Ե Գաղ. ա. 16։
Ի Հռով. ժգ.
5։
Ի բ Կոր. ը.
4։ թ. 1։
Երբ. է. 10։
Ա Երբ. ժգ.
17։
Ը Երբ. է. 10։

ինչպէսն ալ Գաղատացւոց
եկեղեցիներուն, դուք ալ անանկ
2 ըրէք։ Ի Ամէն Կիրակէի օրերը
ձեզմէ ամէն մէկը իր քովը թող
3 դնէ ինչ որ կը յաջողի, Որ չըլ-
լայ թէ երբոր գամ, ան ատենը
ժողովուածներ ըլլան. ու երբոր
գամ, Ը որոնց որ դուք "հաճիք,
ես գանոնք թուղթերով" պիտի
խրկեմ՝ ձեր պարգևները Երուսա-
4 ղէմ տանելու։ Ե Եթէ որ իմ
երթալս ալ արժան սեպուի, իմ
5 հետս թող երթան։ Սակայն ես
ձեզի պիտի գամ՝ երբոր Մակեդո-
նիայէն անցնիմ. Ի (քանզի Մակե-
6 դոնիայէն կ'անցնիմ.) Եւ կարելի
է որ ձեր քովը մնամ, կամ ձմեռն
ալ անցընեմ. Չոր դուք զիս ճամ-
բայ դնէք, ուր որ ես պիտի եր-
7 թամ։ Ինչու որ չեմ ուզեր ձեզ
հիմա հարևանցի մը տեսնել, բայց
յոյս ունիմ որ ատեն մը ձեր քովը
կենամ, Ի Եթէ որ Տէրը հրաման
8 տայ։ Սակայն Հ՚ես Եփեսոս
պիտի մնամ մինչև Պենտեկոստէ.
9 Ը Ինչու որ ինծի մեծ ու արդիւնա-
ւոր դուռ մը բացուած է, Ի ու
շատ հակառակորդներ կան։
10 Ի Երբ Եթէ որ Տիմոթէոս գայ,
նայեցէք որ ձեր քովը առանց վախի
ըլլայ. Ի քանզի անիկայ Տէրոջը գոր-
ծը կը գործէ, ինչպէս որ ես ալ։
11 Ուստի Ն՚չըլլայ որ մէկը անիկայ
արհամարհէ, Ի հապա խաղաղու-
թեամբ անիկայ ճամբայ դրէք, որ
ինծի գայ. ինչու որ անոր կը սպա-
12 սեմ եղբայրներով մէկտեղ։ Ի Իսկ
Ապողոս եղբօրը համար, շատ աղա-
չեցի անոր՝ որ ձեզի գայ եղբայրնե-
րուն հետ մէկտեղ. ու բնաւ կամք
չունեցաւ որ հիմա գայ, բայց պի-
տի գայ՝ երբոր յարմար ժամանակ
գտնէ։
13 Ն՚արթուն կեցէք, Հ՚հաւատքի
մէջ հաստատ կեցէք, ժիր եղէք,
14 Ը զօրացէք։ Ձեր ամէն բաները
սիրով ըլլայ։
15 Կ՚աղաչեմ ձեզ՝ եղբայրներ,
(Ը դիտէք դուք Ստեփաննեսին ըն-
տանիքը Ի թէ Աքայիայի առջի
պտուղն է, ու անձերնին սուրբե-
րուն պաշտաւորութեանը նուիրե-
16 ցին.) Ն՚որ ջազանդ ըլլաք անանկ-
ներուն, և ամէնուն որ Ը ձեր հետը
մէկտեղ կը գործէ ու կ'աշխատի։
17 Ուրախ եմ ես Ստեփաննեսին ու
Փորտունատոսին ու Աքայիկոսին

Յամի Տեառն 59

ո Կոր . ժա . 9 . Փիլ . բ . 30 . Փիլիմ . 18 .
չ Կող . դ . 8 .
շ Թես . ե . 12 . Փիլ . բ . 29 .
ջ Հռով . ժզ . 5 . 15 . Փիլիմ . 2 .

գալուն վրայ , որ ձեր պակսու-
18 թիւնը անոնք լեցուցին . Վասնզի
հանգստացուցին իմ հոգիս ու ձե-
րը . Ուստի անանկները ճանչցէք ։
19 Բարեւ կ'ընեն ձեզի Ասիայի եկե-
ղեցիները . շատ բարեւ կ'ընեն ձեզի
Տէրոջմով Ակիւղաս ու Պրիսկի-
ղա իրենց տանը մէջի եկեղեցիով
20 մէկտեղ ։ Բարեւ կ'ընեն ձեզի բո-
լոր եղբայրները . Բարեւ տուէք
իրարու սուրբ համբուրով ։
21 Աս բարեւը իմ ձեռքիս՝ Պօղո-
22 սինն է ։ Եթէ որ մէկը Տէր Յիսուս
Քրիստոսը չսիրեր , Նզովեալ
23 ըլլայ՝ "Մեր Տէրը գայ" ։ Տէր
Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր
24 հետը . Իմ սէրս ձեր ամենուն հետը
ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով ։ Ամէն ։

Յամի Տեառն 59

ռ Հռով . ժզ . 16 .
ս Կող . դ . 18 . բ Թես . գ . 17 .
վ Եփե . գ . 24 .
տ Գաղ . ա . 8 . 9 .
* Յուդ . Մարանաթայ .
ր Յուդ . 14 . 15 .
ց Հռով . ժզ . 20 .

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

Յամի Տեառն 60

ԳԼՈՒԽ Ա

3 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները համբերող ըլլալ նեղութեան մէջ , ցուցնելով անոնց թէ ինչպէս Աստուած մխիթարեց զինքը իր ամէն վիշտերուն մէջ և ազատեց . 8 մանաւանդ Ասիայի մէջ իր վերջին նեղութեան ատենը . 12 և վկայ բերելով իր ու անոնց խղճմտանքը՝ իր անկեղծութեամբ աւետարանին անփոփոխ ճշմարտութիւնը քարոզելուն , 15 կը ցուցնէ թէ իր անոնց չերթալը ոչ թէ թեթեւամտութենէ կը ծագի , հապա անոնց վրայ ունեցած իր կարեկցութենէն ։

ա Կոր . ա . 1 . Եփե . ա . 1 . Կող . ա . 1 . ա Տիմ . ա . 1 . բ Տիմ . ա . 1 .
բ Փիլ . ա . 1 . Կող . ա . 2 .
գ Հռով . ա . 7 . ա Կոր . ա . 3 . Գաղ . ա . 3 . Փիլ . ա . 2 . Կող . ա . 3 . ա Թես . ա . 2 . բ Թես . ա . 2 . Փիլիմ . 3 .
դ Եփե . ա . 3 . ա Պետ . ա . 3 .
ե Փող . թ . 4 . Գաղ . դ . 10 . Կող . ա . 24 .
զ Գաղ . դ . 13 .

1 Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քր-
իստոսի՝ Աստուծոյ կամքովը ,
ու Տիմոթէոս մեր եղբայրը . Կորն-
թոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղե-
ցիին , և բոլոր Աքայիայի մէջ
2 եղող ամէն սուրբերուն . Շնորհք
և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ
մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսէն ։
3 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած ու մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը ,
գթութեանց Հայրը և ամէն մխի-
4 թարութեան Աստուածը . Ան որ
մեզ կը մխիթարէ մեր ամէն նե-
ղութիւններուն մէջ , որ մենք կա-
րող ըլլանք մխիթարել զանոնք՝ որ
ամէն նեղութիւններու մէջ են , ան
մխիթարութիւնովը՝ որով մենք
Աստուծմէ կը մխիթարուինք ։
5 Վասնզի ինչպէս որ Քրիստոսի չար-
չարանքները մեր վրայ շատ եղան ,
նմանապէս Քրիստոսի ձեռքովը մեր
մխիթարութիւնն ալ շատ կ'ըլլայ ։
6 Եւ թէ նեղութիւն քաշենք , ձեր
մխիթարութեանը ու փրկութեանը
համար է , և թէ մխիթարուինք ,
ձեր մխիթարութեանը ու փրկու-
թեանը համար է , որ կը յաջողի
համբերելով ան չարչարանքներուն՝
որոնցմով մենք ալ կը չարչա-
7 րուինք . Եւ մեր յոյսը հաստատուն
է ձեզի համար , ինչու որ գիտենք
թէ ինչպէս որ չարչարանքներուն
հաղորդ էք , անանկ ալ մխիթա-
8 րութեանը պիտի ըլլաք ։ Վասն զի
Ասիայի մէջ մեզի պատահած նե-
ղութիւններուն վրայով՝ չեմ ուզեր
որ չգիտցող ըլլաք՝ եղբայրներ ,
թէ մեր կարողութենէն շատ աւե-
լի ծանրաբեռնեցանք , մինչև որ
կեանքերնուս ալ անյոյս եղանք ։
9 Բայց մահուան վճիռը մենք վրանիս
պահեցինք , որ ինքզինքերնուս չա-
պաւինինք , հապա Աստուծոյ՝ որ
10 մեռելները կը յարուցանէ . Որ
ինքը անանկ մեծ մահուանէ մեզ
11 փրկեց ու կը փրկէ . Որուն կը յու-
սանք թէ տակաւին պիտի փրկէ ,
Մեզի համար ձեր ալ աղօթքին
օգնականութիւնովը . Որ շատե-
րուն [illegible] պատճառովը մեզի
եղած շնորհքին համար՝ շատերէն
գոհութիւն տրուի մեզի համար ։
12 Ինչու որ մեր պարծանքը աս է ,
մեր խղճմտանքին վկայութիւնը՝
Թէ մենք Աստուծոյ [illegible] պարզ-
մտութեամբ ու անկեղծութեամբ ,
և ոչ թէ մարմնաւոր իմաստու-
թիւնով մը , հապա Աստուծոյ
շնորհքովը աշխարհի մէջ վարուե-
ցանք , բայց աւելի դէպ 'ի ձեզի ։
13 Քանզի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի ,
հապա ան որ դուք կը կարդաք ու
կը ճանչնաք . և կը յուսամ թէ
14 մինչև վերջը պիտի ճանչնաք . Ինչ-
պէս որ քիչ շատ ճանչցաք մեզ ,
որ ձեր պարծանքն ենք , ինչպէս որ
դուք ալ մերը՝ Տէր Յիսուսի օրը ։

Յամի Տեառն 60

ե Հռով . ը . 17 . բ Տիմ . բ . 12 .
է Գոր . ժթ . 23 . ա Կոր . ժե . 32 . ժզ . 9 .
ը Երեմ . ժէ . 5 . 7 .
թ բ Պետ . բ . 9 .
ժ Հռով . ժե . 30 . Փիլ . ա . 19 . Փիլիմ . 22 .
ի Գաղ . դ . 15 .
ժ Գաղ . բ . 17 . դ . 2 .
ժա Կոր . բ . 4 . 13 .
ժբ Գաղ . ե . 13 . ժգ Փիլ . բ . 16 . դ . 1 . ա Թես . բ . 19 . 20 .

15 Եւ աս վստահութիւնով կ'ուզէի առաջ ձեզի գալ, որ դուք երկրորդ անգամ շնորհք ընդունիք.
16 Ու ձեզմէ անցնիլ դէպ 'ի Մակեդոնիա, և դարձեալ Մակեդոնիայէն ձեզի գալ, ու ձեզմէ ճամբայ
17 դրուիլ դէպ 'ի Հրէաստան։ Ուստի աս որ ես մտածեցի, միթէ թեթեւութիւնով չարժեցայ. կամ թէ ան որ ես կը խորհիմ, մարմնաւորապէ՞ս կը խորհիմ, որ իմ կողմանէս այո այո և ոչ ոչ ըլլայ"։
18 Սակայն հաւատարիմ է Աստուած, որ մեր խօսքը ձեզի,
19 այո և ոչ չէր։ Ինչու որ Աստուծոյ Որդին Յիսուս Քրիստոս՝ որ մեզմով ձեզի քարոզուեցաւ, (ինծմով և Սիղուանոսով ու Տիմոթէոսով,) այո ու ոչ չեղաւ, հապա
20 իր մէջը եղաւ այոն. Քանզի որչափ որ Աստուծոյ խոստումներն են, իր մէջը Այո են, ու իր մէջը Ամէն են՝ Աստուծոյ փառքին հա-
21 մար մեր ձեռքովը։ Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ միկտեղ Քրիստոսով հաստատեց, ու մեզ օծեց,
22 Աստուած է. Որ մեզ կնքեց ալ, և տուաւ Հոգւոյն գրաւը մեր
23 սրտերուն մէջը։ Բայց ես զԱստուած վկայ կը կանչեմ իմ անձիս, որ ձեզ խնայելուս համար տակաւին Կորնթոս չեկայ. [illegible] չէ թէ ձեր հաւատքին վրայ կը տիրապետենք, հապա գործակից ենք ձեր ուրախութեանը. Ինչու որ դուք հաւատքով կը կենաք։

Յամի Տեառն 60
Ա Կոր. Դ. 19.
Գործ. Ա. 11.
Ա Կոր. ԺԶ. 5, 6.
Գղ. Ժ. 2.
Կամ՝ չէ. Հոգւոյն որ իմ կողմանէս այոն այո ըլլայ, ու ոչը ոչ.
Մտթ. Ա. 1. Ղուկ. Ա. 35. Գործ. Թ. 20.
Եբր. ԺԳ. 8.
Հռով. ԺԵ. 8, 9.
Ա Յովհ. Բ. 20, 27.
Եփե. Ա. 13. Դ. 30. Տիմ. Բ. 19. Յայտ. Բ. 17.
Գղ. Ե. 5. Եփե. Ա. 14.
Հռով. Ա. 9. Գղ. Ա. 31. Գաղ. Ա. 20. Փիլ. Ա. 8.
Ա Կոր. Դ. 21. Գլ. Բ. 3. ԺԲ. 20. ԺԳ. 2, 10.
Ա Կոր. Գ. 5. Ա Պետ. Ե. 3.
Հռով. ԺԱ. 20. Ա Կոր. ԺԵ. 1.

ԳԼ. Բ

1 Պօղոս ցուցընելով իր անոնց չերթալուն պատճառը, 6 կը խնդրէ որ եկեղեցիին հաղորդակցութենէն կտրուած անձին ներեն՝ ու մխիթարեն զանիկայ. 10 Ինքն որ ինքն ալ անոր անկեղծ զղջմանը նայելով՝ ներած է։ 12 Կը ծանուցանէ Տրովադայէն Մակեդոնիա անցնելուն պատճառը. 14 և ամէն տեղ Աստուծմէ իր քարոզութեանը տրուած բարի յաջողութիւնը։

1 Սակայն ես ինծմէ աս որոշեցի, որ նորէն տրտմութիւնով չը-
2 գամ ձեզի։ Ինչու որ եթէ ես ձեզ տրտմեցընեմ, ալ ո՞վ է որ զիս պիտի ուրախացընէ, թէ չէ ան՝ որ
3 ինծմէ կը տրտմի։ Ու աս գրեցի, որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝ տրտմութիւն մը կրեմ անոնցմէ, ուսկից որ պէտք է ինծի ուրախ ըլլալ. քանզի ձեր ամենուն վրայ վստահ եմ, որ իմ ուրախութիւնս ձեր
4 ամենուդն է։ Ինչու որ շատ նեղութենէ և սրտի տագնապէ ես ձեզի գրեցի շատ արցունքով. չէ թէ որ դուք տրտմիք, հապա որ գիտնաք ան սէրը՝ որ ես ունիմ աւելի ձեր վրայ։
5 Բայց թէ որ մէկը տրտմեցուց,

Ա Գղ. Ա. 23. ԺԲ. 20, 21. ԺԳ. 10.
Ոմանք գրեցի ձեզի
Գլ. ԺԲ. 21.
Գլ. Է. 16. Բ. 22. Գաղ. Ե. 10.
Գլ. Է. 8, 9, 12.
Ա Կոր. Ե. 1.

չէ թէ զիս տրտմեցուց, հապա քիչ մասին (որ ծանր չընեմ)
6 ձեզ ամէնքդ"։ Հերիք է անանկ մարդուն աս պատիժը, որ շատե-
7 րէն եղաւ։ Ուստի ընդհակառակն պէտք է աւելի ներել անոր ու մխիթարել, որ չըլլայ թէ անանկը աւելի տրտմութենէն ընկղմի։
8 Ուստի կ'աղաչեմ ձեզ, որ անոր
9 վրայ ձեր սէրը հաստատէք. Քանզի ատոր համար ալ գրեցի, որ ձեզ փորձելով գիտնամ թէ ամէն բանի մէջ
10 հնազանդ էք։ Եւ որուն որ դուք բան մը կը ներէք, ես ալ կը ներեմ. ինչու որ եթէ ես ալ ներեմ, որուն որ ներեմ՝ ձեզի համար է Քրիստոսի
11 կողմանէ.) Որ չըլլայ թէ զրկանք մը կրենք Սատանայէն. քանզի անոր խորհուրդները չգիտցող չենք։
12 Երբ երբոր ես Տրովադա հասայ Քրիստոսի աւետարանը քարոզելու, և ինծի դուռ մը բաց էր Տէրոջմով,
13 Իմ հոգւոյս մէջ հանգստութիւն չունեի, ինչու որ իմ Տիտոս եղբայրս չգտայ. հապա անոնցմէ հրաժարելով՝ Մակեդոնիա գացի։
14 Բայց գոհութիւն Աստուծոյ՝ որ միշտ յաղթող կ'ընէ մեզ Քրիստոսով, ու զինքը ճանչնալուն հոտը մեզմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ.
15 Ինչու որ մենք Աստուծոյ առջեւ Քրիստոսի անոյշ հոտն ենք՝ փրկուածներուն մէջ և կորսուածնե-
16 րուն մէջ. Ոմանց մահուան հոտ դէպ 'ի մահ, և ոմանց կենդանութեան հոտ դէպ 'ի կեանք. Եւ աս
17 բաներուն ո՞վ բաւական է։ Քանզի մենք շատերուն պէս չենք, որ Աստուծոյ խօսքին խարդախութիւն կ'ընեն. հապա որպէս թէ անկեղծութեամբ, հապա որպէս թէ Աստուծմէ՝ Աստուծոյ առջեւ Քրիստոսով կը խօսինք։

Յամի Տեառն 60
Գաղ. Գ. 12.
Կամ՝ բոլորին, որ ձեր ամենուն վրայ ծանրութիւն չդնեմ.
Ա Կոր. Ե. 4, 5. Ա Տիմ. Ա. 20.
Գաղ. Զ. 1.
Բ Գլ. Է. 15. Ժ. 6.
Կամ՝ առջեւը
Գործ. ԺԶ. 8. Ի. 6.
Ա Կոր. ԺԶ. 9.
Գլ. Է. 5, 6.
Եբր. Ա. 8.
Ա Կոր. Ա. 18.
Գլ. Դ. 3.
Ղուկ. Բ. 34. Յովհ. Թ. 39. Ա Պետ. Բ. 7, 8.
Ա Կոր. ԺԵ. 10. Գլ. Գ. 5, 6.
Գլ. Դ. 2. ԺԱ. 13. Բ Պետ. Բ. 3.
Գլ. Ա. 12. Դ. 2.

ԳԼ. Գ

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ Կորնթացւոց հաւատքը և շնորհքները բաւական վկայութիւն են իր պաշտօնին, որ սուտ վարդապետները անպարծութեան յանցանքով չամբաստանեն զինքը. 6 և օրէնքին ու աւետարանին պաշտօններուն մէջտեղը բաղդատութիւն մը ընելով՝ 12 փաստերով կը հաստատէ որ իր պաշտօնը խիստ գերազանց է, ինչպէս ինքը որ կենաց և ազատութեան օրէնքը գերազանց է դատապարտութեան օրէնքէն։

1 Կը սկսինք նորէն անձերնիս յանձնել. կամ թէ ոմանց պէս պէտք է մեզի յանձնարարութեան թուղթեր ձեզի, կամ ձեզմէ։
2 Հապա մեր թուղթը դուք էք մեր սրտերուն մէջը գրուած, ճանչցուած ու կարդացուած ամէն մար-
3 դիկներէն. Յայտնի ըլլալով որ դուք Քրիստոսի թուղթն էք մեր

Գլ. Ե. 12. Է. 8, 12. ԺԲ. 11.
Գործ. ԺԸ. 27.
Ա Կոր. Թ. 2.
Ա Կոր. Գ. 5.

Ցամի Տեառն 60

Ի Եղ. իդ. 12, Լ. 1, Ղևտ. խ. 8, Երեմ. լ. 38, Եզեկ. ժա. 19, Լէ. 26, Երբ. ը. 10, Ի Ցօհ. ժե. 5, Գլ. բ. 16, Յակոբ. ժե. 10, Փիլ. բ. 13, Երեմ. լ. 31, Մատ. իդ. 28, Երբ. ը. 6, 8, Ի Կոր. գ. 5, ժե. 10, Գլ. ե. 18, Եփես. գ. 7, Կող. ա. 25, 29, ա Տիմ. ա. 11, 12, բ Տիմ. ա. 11, Ի Հռով. բ. 27, 29, է. 6, Հռով. գ. 20, դ. 15, է. 9, 10, 11, Գաղ. գ. 10, Ի Ցօհ. գ. 64, Հռով. ը. 2, Հռով. է. 10, Եղ. լդ. 1, 28, բՕր. ժ. 1, ՃԵ, Եղ. լդ. 29, 30, 35, Գաղ. գ. 5, Հռով. ա. 17, գ. 21, Գլ. է. 4, Եփես. գ. 19, Եղ. լդ. 33, 35, Հռով. ժ. 4, Գաղ. գ. 23, Եբ. զ. 10, Մատ. ժգ. 11, 14, Ցօհ. ժբ. 40, Գործ. իբ. 26, Հռով. ժա. 7, 8, 25, Գլ. գ. 4, Եղ. լդ. 34, Հռով. ժա. 23, 26, Ես. իե. 7, Հ Ժ Ր 6, ա Կոր. ժե. 45, Գլ. գ. 4, 6, ա Տիմ. ա. 11, Ղ ա Կոր. ժգ. 12, Հռով. բ. 29, ա Կոր. ժե. 49, Կող. գ. 10,

---

ապաստանութիւնովը ։ չէ թէ մէ-
լանով գրուած , հապա կենդանի
Աստուծոյ Հոգիովը , Ի չէ թէ քա-
րեղէն տախտակներու վրայ , Հա-
պա սրտին մարմնեղէն տախտակնե-
4 րուն վրայ ։ Եւ ասանկ վստահու-
թիւն ունինք մենք Աստուծոյ վրայ
5 Քրիստոսի ձեռքովը . Ի չէ թէ
մենք ինքնիրենիս բաւական ենք
բան մը խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ ,
Հապա մեր բաւականութիւնը Ա-
6 տուծմէ է . Որ մեզ բաւական ալ
ըրաւ Ի նոր կտակարանին Ի պաշ-
տօնեաներ ըլլալ՝ Ի չէ թէ գիրին ,
հապա Հոգիին . Վինչու որ գիրը կը
սպաննէ , Իբայց Հոգին կ՚ապրեցընէ ։
7 Ի Իսկ թէ որ քարերու վրայ Ի գրով
փորուած մահուան պաշտօնը փառ-
քով եղաւ , Հոր Իսրայէլի որդիքը
կարող չեղան Մովսէսին երեսը նայիլ
լալ՝ անոր երեսին փառացը համար ,
8 որ պիտի խափանուէր . Ի՞նչ-
չափ Հոգիին պաշտօնը ի՛նչպէս աւելի
9 փառքով պիտի չըլլայ ։ Վինչու որ
եթէ դատապարտութեան պաշտօնը
փառքով էր , Հ՚որչափ աւելի արդա-
րութեան պաշտօնը փառքով պիտի
10 ըլլայ ։ Վասն զի ան որ փառաւոր
էր , աս մասին փառաւոր չէ գե-
րազանց փառքին պատճառովը ։
11 Քանզի եթէ ան որ պիտի խափա-
նուէր՝ փառքով էր , որչափ աւելի
ան որ կը կենայ՝ փառքով պիտի ըլ-
12 ըլայ ։ Ուստի ասանկ յոյս որ ու-
նինք , Ի շատ համարձակութեամբ կը
13 վարուինք Ի՛ Ի՛ Ի՛ . Եւ չէ
թէ ինչպէս որ Ի Մովսէս իր երեսին
վրայ ծածկոց կը ձգէր , Ի որ Իսրա-
յէլի որդիքը չնային ան խափան-
14 ուելը բաներուն վախճանին ։ Նա-
կայն անոնց միտքերը կուրցան . վին-
չու որ մինչև սաօրեան օրս նոյն
ծածկոցը ձգուած է հին կտակարա-
նին ընթերցուածքին վրայ , ու չվեր-
նար , (վինչու որ Քրիստոսով կը
15 խափանուի ,) Հապա մինչև յայսօր
երբոր Մովսէսին Ի՛ կարդան ,
անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը
16 կենայ ։ Իբայց երբոր Տէրոջը դառ-
նան , ան առնը պիտի վերնայ ան
17 ծածկոցը . Ն Ընդ Տէրը Հոգին
է . և ուր որ Տէրոջը Հոգին կայ ,
18 Հոն ազատութիւն կայ ։ Իբայց մենք
ամէնքս բաց երեսով Տէրոջը փառ-
քը Նորպէս թէ հայելիի մէջ տես-
նելով , Նոյն պատկերին կը նորո-
գուինք փառաց 'ի փառս , որպէս
թէ Տէրոջը Հոգիէն ։

ԳԼ. Դ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինչպէս անկեղծութեամբ և հաւատարիմ եղանդով քարոզեց աւետարանը , 7 և թէ ինչպէս աւետարանին համար իր ամէն որ կրած նեղութիւնները և հալածանքները պատճառ եղան աւելորդելու Աստուծոյ գործունեան փառքը ։ 12 եկեղեցւոյ օգուտը ։ 16 և իր անձին յաւիտենական փառքը ։

1 Ասոնի ան պաշտօնը ունենալով ,
Ի ինչպէս որ ողորմութիւն գը-
2 տանք , չենք ձանձրանար . Հապա
հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ
բաներէն , ու խորամանկութիւնով
չենք վարուիր , Ի և խարդախութիւն
չենք բներ Աստուծոյ խօսքին մէջ .
Ի Հապա ճշմարտութիւնը յայտ-
նելով՝ Ի անձերնիս մարդոց ամէն
խղճմտանքին կ՚ընծայենք Աստու-
3 ծոյ առջևը ։ Իսկ թէ որ մեր աւե-
տարանը ծածկուած ալ է , Հկոր-
սուածներուն մէջ ծածկուած է .
4 Ի որոնց մէջ աս աշխարհիս աս-
տուածը Հանհաւատներուն միտքե-
րը կուրցուց , Ի որ Քրիստոսի փա-
ռաց աւետարանին լոյսը անոնց
վրայ չծագէ , Ի որ ինքն է Աստու-
5 ծոյ պատկերը ։ Ի ինչու որ չէ թէ
անձերնիս կը քարոզենք , Հապա
Քրիստոս Ցիսուս Տէրը , Հու մեզ՝
ձեր ծառաները Ցիսուսի համար ։
6 Վասն զի Աստուած Ի որ հրաման
ըրաւ խաւարէն լոյս ծագիլ , Ի ինքը
մեր սրտերուն մէջ ծագեց՝ Ի Աստու-
ծոյ փառաց գիտութեան լոյսը տա-
լու համար Ցիսուս Քրիստոսի ան-
7 ձովը ։ Ընդ մենք աս գանձը Հո-
ղէ ամաններու մէջ ունինք , Ի որ
զօրութեան առաւելութիւնը Աս-
տուծմէ ըլլայ , ու չէ թէ մեզմէ ։
8 Ն Ամէն կողմանէ վշտացած ենք ,
բայց նեղը չենք . կարօտեալ
9 ենք , բայց յուսահատած չենք . Հա-
լածուած ենք , բայց երեսէ ձգուած
չենք . Ի վար ձգուած ենք , բայց
10 կորսուած չենք . Ի Ամէնատեն Ցի-
սուսի մահը մեր մարմիններուն մէ-
ջը կը կրենք , Ի որ Ցիսուսի կեանքն
ալ մեր մարմիններուն մէջը յայտ-
11 նուի ։ Վասն զի մենք որ կենդա-
նի ենք՝ Ն Ցիսուսի համար միշտ մա-
հուան կը մատնուինք , որ Ցիսուսի
կեանքն ալ մեր մահկանացու մար-
միններուն մէջը յայտնի ըլլայ ։
12 Ն Ուստի մահը մեր մէջը կը ներգոր-
13 ծէ , և կեանքը ձեր մէջը ։ Ն Իբայց
հաւատքին նոյն հոգին ունինք ,
ինչպէս որ գրուած է ։ Ն Հաւատա-
ցի , անոր համար խօսեցայ . մենք
ալ կը հաւատանք , ու անոր հա-
14 մար կը խօսինք . Ան գիտնալով
Ն թէ ան որ Տէր Ցիսուսը յարուց ,
մեզ ալ Ցիսուսով պիտի յարու-
ցանէ , ու Ն ձեր առջևը պիտի կայ-
15 նեցընէ ձեզմով միասին . Վինչու
որ ամէն բան ձեզի համար է , Ն որ
ան շնորհքը առատացած՝ շատե-

Ցամի Տեառն 60

Ն Գլ. գ. 6, Ի ա Կոր. է. 25, ա Տիմ. ա. 13, Ի Գլ. բ. 17, ա Թես. բ. 3, 5, Ի Գլ. գ. 4, 7, է. 14, Ի Գլ. ե. 11, Ղ ա Կոր. ա. 18, Գլ. բ. 15, բԹես. բ. 10, Ի Ցօհ. ժբ. 31, ժգ. 30, ժգ. 11, Ի. փիլ. գ. 12, Ընթ. գ. 10, Ցօհ. ժբ. 40, Գլ. գ. 14, Ի Գլ. գ. 8, 9, 11, 18, Հմր 6, Ի Ցօհ. ա. 18, ժբ. 45, ժգ. 9, Փիլ. բ. 6, Կող. ա. 15, Երբ. ա. 3, Ի ա Կոր. ա. 13, 23, ժ. 33, Ղ ա Կոր. թ. 19, Գլ. ա. 24, Ի Ղ Ն. ա. 3, Ի Ր Պետ. ա. 19, Ի Հմր 4, ա Պետ. բ. 9, Հ Գլ. ե. 1, Ի ա Կոր. բ. 5, Գլ. ժբ. 9, Ղ Գլ. է. 5, Ի Սաղ. լե. 24, Ի ա Կոր. ժե. 31, Գլ. ա. 5, 9, Ի Գաղ. գ. 17, Փիլ. գ. 10, Հռով. բ. 17, բ Տիմ. բ. 11, 12, ա Պետ. գ. 13, Ն Սաղ. խդ. 22, Հռով. բ. 36, ա Կոր. ժե. 31, 49, Գլ. ա. 8, 9, Ղ Գլ. ժգ. 9, Հռով. ա. 12, բ Պետ. ա. 1, Ղ Սաղ. ճժգ. 10, Ղ Հռով. բ. 11, ա Կոր. գ. 14, Ղ ա Կոր. գ. 22, Գլ. ա. 6, Կող. ա. 24, բ Տիմ. բ. 10, Ղ Գլ. ա. 11, բ. 19, Թ. 11, 12,

Ճամբ Տեառն 60

բուն գոհութիւն բնելովը աւելնայ Աստուծոյ փառքին համար ։

16 Վասն որոյ չենք ձանձրանար . բայց թէպէտ եւ մեր դուրսի մարդը կ'ապականի , սակայն մեր ներսի մարդը օրէ օր կը նորոգուի ։

17 Զինչու որ մեր վայրկենական թեթեւ նեղութիւնը առաւել քան զառաւել փառաց յաւիտենական գերազանցութիւն կը գործէ մեզի ։

18 Վասն զի մենք երեցած բաներուն չենք նայիր , հապա չերեցածներուն . ինչու որ երեցած բաները ժամանակաւոր են , բայց չերեցածները՝ յաւիտենական ։

Գլ . Ե

1 Կը ծանուցանէ թէ ինչը հաստատուն յոյս ունենալով անմահ փառաց , 9 և սպասելով անոր փառքին և ընդհանուր դատաստանին , կը ջանայ մաքուր խղճմտանք ունենալ , 12 ոչ թէ անով պարծենալու համար , 14 այլ իրեն Քրիստոսէն կենդանութիւն ունեցող մկը՝ կ'աշխատի որ միայն Քրիստոսի կենդանի ըլլայ իրեն նոր արարած մը , 18 ու իր հաշտութեան պաշտօնովը ուրիշներն ալ Աստուծոյ հետ հաշտեցնէ ։

1 Վասն զի գիտենք որ եթէ մեր վրանի նման երկրաւոր տունը քակուի , մկ շինուածք մը ունինք Աստուծմէ , անձեռագործ յաւիտենական տուն մը երկնից մէջ ։ 2 Նաեւ տուն մը երկնից մէջ ։ Եւ յիրաւի ասոր մէջ կը հառաչենք , մեր երկնաւոր բնակութիւնը հագնելու փափաքելով ։ 3 Միայն թէ երբոր ան հագնելու ըլլանք , մերկ չգտնուինք ։ 4 Վասն զի մենք որ այս վրանին տակն ենք՝ կը հառաչենք ծանրութիւն քաշելով . ինչու որ չենք ուզեր վրանէս հանել , հապա անոր վրայէն հագնիլ , որ մահկանացուն ինքը ըլլայ կենաքով մը կլանուի 5 կենաքէն ։ Իսկ ան որ մեզ այս բանիս կը պատրաստէ՝ Աստուած է , որ նաեւ մեզի տուաւ Հոգւոյն գրաւը ։ 6 Ուստի ամէն ատեն վստահութիւն ունինք , և գիտենք թէ որչափ որ մարմինի մէջ կը կենանք , 7 Տէրոջմէ հեռու ենք . (Զինչու որ հաւատքով կը քալենք , ու 8 չէ թէ երեւութով .) Ուստի վստահութիւն ունինք՝ ըսելու թէ մարմինէն հեռանալ ու Տէրոջը քովը կենալ ։ 9 Ասոր համար կը ջանանք ալ , որ թէ կենանք և թէ հեռանանք , անոր հաճոյ ըլլանք ։ 10 Վասն զի պէտք է որ ամէնքս ալ Քրիստոսի առեւանին առջեւ ներկայանանք , որ ամէն մէկը իր մարմնովը բրածներուն փոխարէնը առնէ ինչ որ գործեր է , թէ բարի և թէ չար ։

11 Ուստի Տէրոջը վախը գիտնալով՝ մարդոց միտքը կը համձկրենք . Լսակայն մենք Աստուծոյ առջեւ յայտնի ենք , և կը յուսամ որ ձեր խղճմտանքին մէջն ալ յայտնի ենք ։ 12 Չէ թէ նորէն անձերնիս ձեզի կ'ընծայենք . հապա առիթ կու տանք ձեզի՝ մեր վրայով պարծենալու . որ ունենաք դէմ անոնց՝ որ սրտի երեսցածովը կը պարծենան , ու չէ թէ սրտով ։ 13 Զինչու որ եթէ խելքնուած ենք՝ Աստուծոյ համար է , և թէ որ դատաստ ենք՝ ձեզի համար է . 14 Զինչու որ Քրիստոսի սերը մեզ կը ստիպէ . քանզի մեր դատումն ասկէ է որ եթէ մկը ամենուն համար մեռաւ , ուրեմն ամէնն ալ մեռան . 15 և ամենուն համար մեռաւ , որ կենդանի եղողները՝ ալ իրենց անձերուն կենդանի չըլլան , հապա անոր՝ որ իրենց համար մեռաւ ու յարուցաւ ։ 16 Ասկէ ետեւ մենք մկ մը մարմնով չենք գիտեր . ու թէև Քրիստոս մարմնով ճանչցանք , բայց հիմա՝ ալ չենք ճանչնար ։ 17 Ուրեմն թէ որ մկը Քրիստոսի մէջ է , նոր բան եղած է . հինները անցան , և ահա ամէն բան նոր եղաւ ։ 18 Սակայն ամէն բան Աստուծմէ է , որ մեզ իրեն հետ հաշտեցուց Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը , ու տուաւ մեզի հաշտութեան պաշտօնը . 19 Զի Աստուած էր , որ Քրիստոսով աշխարհս իրեն հետ հաշտեցուց , և անոնց յանցանքները իրենց չհաշիւ , ու հաշտութեան խօսքը մեր մէջը դրաւ ։ 20 Ուրեմն Քրիստոսի կողմանէ դեսպանութիւն կ'ընենք , իբրև թէ Աստուած կը բարեխօսէր մեզմով . կ'աղաչենք ձեզ Քրիստոսի կողմանէ , հաշտուեցէք Աստուծոյ հետ ։ 21 Վասն զի Անգիտակ զանիկայ որ մեղք չէր գիտեր , մեզի համար մեղա՝ որ սեպեց՝ որ մենք անոր միջոցովը Աստուծոյ արդարներն ըլլանք ։

Գլ . Զ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ որ իր անձը ընծայած է իրեն Քրիստոսի հաւատարիմ պաշտօնեայ , թէ իր յորդորանքներովը , 3 թէ իր անարատ վարքովը , 4 և թէ աւետարանին համար համբերութեամբ տանելով ամէն տեսակ վիշտերու ու նեղութիւններու ։ 14 Կը յորդորէ զանոնք որ ձեն կենան կռապաշտական բնակութիւններէն և պղծութիւններէն ։ Ցոյս ձգելով որ իրենց անձերը կենդանի Աստուծոյ տաճարն են ։

1 Ուստի մենք ալ՝ գործակից ըլլալով՝ կ'աղաչենք որ Աստուծոյ շնորհքը պարապ տեղը ընդունած 2 չըլլաք ։ Վասն զի կ'ըսէ , Ընդունելի ժամանակի մը մէջ լսեցի քեզի , և փրկութեան օրը օգնութիւն բրի քեզի . ահա հիմա է ընդունելի ժամանակը , ահա հիմա է փրկութեան

Ճամբ Տեառն 60

Ա ԳԼ . գ . 1 ։ Բ ԳԼ . ա . 14 ։ Ե ԳԼ . ժա . 1 ։ 16 . 17 ։ Ժր . 6 . 11 ։ Հ Հով . ե . 15 ։ Յ Հով . զ . 11 . 12 ։ Ժգ . 7 . 8 ։ Ակօր . գ . 19 ։ Գաղ . բ . 20 ։ ա Թես . ե . 10 ։ ա Պետ . գ . 2 ։ Մատ . Ժբ . 50 ։ Ճոհ . Ժե . 14 ։ Գաղ . ե . 6 ։ Փիլ . գ . 7 , 8 ։ Կող . գ . 11 ։ Ճոհ . գ . 64 ։ Հով . բ . 9 ։ Ժգ . 7 ։ Գաղ . գ . 15 ։ Գաղ . ե . 6 ։ գ . 15 ։ Եսա . խգ . 18 , 19 ։ կե . 17 ։ Եփես . բ . 15 ։ Ճայտ . խա . 5 ։ Հով . ե . 10 ։ Եփես . բ . 16 ։ Կող . ա . 20 ։ ա Ճոհ . բ . 2 ։ գ . 10 ։ Հով . գ . 24 , 25 ։ Ճոր . լԹ . 23 ։ Մգ . բ . 7 ։ ԳԼ . գ . 6 ։ Եփես . գ . 20 ։ ԳԼ . գ . 1 ։ Ես . Ժգ . 6 , 9 . 12 ։ Գաղ . գ . 13 ։ ա Պետ . բ . 22 , 24 ։ ա Ճոհ . գ . 5 ։ Յ . . Մկզբ . Ը . բրաւ . Հով . ա . 17 ։ ե . 19 ։ Ժ . 3 ։

ա Ակօր . գ . 9 ։ Բ ԳԼ . ե . 20 ։ Ե Երբ . Ժր . 15 ։ Ես . խԹ . 8 ։

Ցամի Տեառն 60

3 օրը ։ Իբրեւ մկկ բանով մը դայթակղութիւն չենք տար , որ չըլլայ մեր ծառայութեան վրայ նախատինք ։
4 պաշտօնեայ չարաչարուրի . Իսկ յամենայն բանի մէջ մեր անձը կ՚ընծայենք Աստուծոյ սպասաւորներու պէս՝ շատ համբերութեամբ վշտերու մէջ , տագնապներու , նեղութեանց ,
5 զարհուրելիներու , ծեծերու , բանտերու , խռովութեանց , աշխատութեանց , հսկումներու ,
6 ծոմերու մէջ ։ Մաքրութեամբ , գիտութեամբ , երկայնմտութեամբ , քաղցրութեամբ , Սուրբ Հոգիով ,
7 սիրով , անկեղծ սիրով , ճշմարտութեան խօսքով , Աստուծոյ զօրութեամբ , արդարութեան զէնքերով՝ որ աջ կողմն ու ձախ
8 կողմն է . փառքով ու անարգութեամբ , պարսաւանքով եւ գովութեամբ . մոլորիչներու պէս՝
9 ու ճշմարիտներ . Անծանօթներու պէս՝ եւ ծանօթներ . Մեռնողներու պէս՝ եւ ահա կենդանի ենք . Պատժուածներու պէս , ու չսպաննուածներ .
10 տրտմածներ . Ցրտմածներու պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք . աղքատներու պէս՝ ու շատերը կը հարստացընենք . բան մը չունեցողներու պէս՝ եւ ամէն բան կը տիրանանք ։
11 Մեր բերանը ձեզի բացուած է՝ ով Կորնթացիք , մեր սիրտը լայնցած ։
12 մեր սիրտը չէք նեղուիր , հապա ձեր գութերնէ կողմէ կը նեղուիք ։
13 Ուստի անոր հատուցումը ընդհա՛ր՝ (իբրեւ որդիներուս կը խօսիմ) դուք ալ դուք ալ լայնցէք ։
14 Անհաւատներուն հետ օտարախառն լծակից մի ըլլաք . արդարութիւնը անօրէնութեան հետ , եւ ինչ հաղորդութիւն ունի լոյսը
15 խաւարին հետ . Եւ ինչ միաբանութիւն ունի Քրիստոս Բելիարին հետ , կամ ինչ բաժին ունի հաւատացեալը անհաւատին հետ .
16 Եւ ինչ յարմարութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կռտց հետ . վասն զի դուք կենդանի Աստուծոյ տաճարն էք , ինչպէս որ Աստուած բաւ թէ Անոնց մէջը պիտի բնակիմ , ու անոնց մէջը պիտի քալեմ , և անոնց Աստուած պիտի ըլլամ , ու անոնք ինծի ժողովուրդ
17 պիտի ըլլան ։ Ասոր համար ելէք անոնց մէջէն , ու զատուեցէք , կ՚ըսէ Տէրը , և պիղծ բանի մի՛
18 դպչիք . Ու ես ձեզ պիտի ընդունիմ , Ես ես ձեզի Հայր պիտի ըլլամ , ու դուք ինծի տղաքներ ու աղջիկներ պիտի ըլլաք՝ կ՚ըսէ Ամենակալ Տէրը ։

Գլ . Է

Ցամի Տեառն 60

1 Իր խոստումը չարունակելով կը յորդորէ զանազան տուրք վարք ունենալու . 2 և իրեն ցոյց տալու այն ջանն ունէր որ ինքը անոնց վրայ ունէր . 3 կը ծանուցանէ թէ իր նեղութիւններուն մէջ զրկած միխիթարութիւն ունեցաւ՝ երբոր Տիտոս իրեն պատմեց անոնց անկեղծ ապաշխարութիւնը որ իր առջի նամակը պատճառեր էր . 13 և թէ անոնց Տիտոսին ցուցուցած սէրը ու հնազանդութիւնը արդարացուցին իր պարծանքը անոնց վրայով ։

1 Ուստի՝ սիրելիք՝ որովհետեւ մենք ասոնք խոստումներըն ունինք , մեր անձերը մարմինի ու հոգիի ամէն ինչէ պղծութենէն մաքրենք , և սրբութիւնը կատարելագործենք Աստուծոյ վախովը ։
2 Ընդունեցէք մեզ . մենք մէկու մը վնաս չտուինք , ոչ մէկը եղծեցինք , ոչ ալ մէկը զրկեցինք ։ Չեմ թէ յիշդ դատապարտելու համար կ՚ըսեմ . որովհետեւ ես առաջուց ըսեր եմ որ դուք մեր սիրտերուն մէջն էք՝ մեռնելու ու ապրելու յիշդ հետ ։ Շատ է իմ համարձակութիւնս ձեր վրայ . Շատ է իմ պարծանքս ձեզի համար ։ Լեցուն եմ մխիթարութիւնով , առլցած եմ ուրախութիւնով մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ ։ Վասն զի երբոր մենք Մակեդոնիա հասանք , բնաւ մեր մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ ։ Հապա ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք . դուրսէն պատերազմներ , ներսէն՝ վախեր ։ Բայց Աստուած որ խոնարհները կը մխիթարէ , մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալովը ։ Եւ չէ թէ միայն անոր գալովը , հապա ան մխիթարութիւնովն ալ՝ որով ինքը մխիթարուեր էր ձեզմով , երբոր մեզի պատմեց ձեր բաղձանքը , ձեր ողբը , ձեր ինծի համար նախանձաւորութիւնը , անանկ որ ալ աւելի ուրախ եղայ ։
8 Ինչու որ եթէ ձեզ տրտմեցուցի նամակով , չեմ զղջար , (եթէ զղջացեր էի ։) քանզի կը տեսնեմ որ ան նամակը ձեզ տրտմեցուց ,
9 թէև քիչ մը ատեն ։ Արդ ուրախ եմ , չէ թէ՝ որ տրտմեցաք , հապա որ ապաշխարութեան համար տրտմեցաք . որովհետեւ դուք Աստուծոյ նման պէս տրտմեցաք , անանկ որ բանով մէն ալ
10 մեզմէ ձեռա չկրեցիք ։ Ինչու որ Աստուծոյ նման պէս եղած տրտմութիւնը փրկութեան համար ապաշխարութիւն կը գործէ , որ զղջանալու բան չէ . Բայց աշխարհի տրտմութիւնը մահ կը գործէ ։
11 Ահ ։ քանզի ահա ասոր բանը՝ որ դուք Աստուծոյ նման պէս տրտմեցաք , ձեր մէջը որչափ ջանք

Ցամի Տեառն 60

Ա Գլ . ղ . 18 ։ ա Ցօհ . գ . 3 ։
Ա Կո՛ր . ժ . 7 ։
Բ Գլ . ղ . 11 ։ Բ Կոր . ը . 12 ։
Ա Գլ . ա . 4 ։
Ա Գլ . ա . 6 ։
Ա Կոր . գ . 9 ։ Գլ . ա . 9 ։ գ . 10 ։ 11 ։
Ա Պետ . ճմբ . 18 ։
Բ Գլ . է . 3 ։
Ա Գլ . ժբ . 15 ։
Ես՝ ձեր Նեբուխ դին
Հա Կոր . գ . 14 ։
Յր Օր . է . 2 , 3 ։ ա Կոր . ե . 9 ։ է . 39 ։
Ղ ա Թագ . ե . 2 , 3 ։ գ Թագ . ժբ . 21 ։ ա Կոր . ժ . 20 , 21 ։ Եփես . ե . 7 , 11 ։
Ճ ա Կոր . գ . 16 ։ դ . 19 ։ Եփես . բ . 21 , 22 ։ Երր . գ . 6 ։
Ա Եզ . ԼԹ . 45 ։ Ղև . իդ . 12 ։ Երեմ . լ . 33 ։ Լ . 38 ։ Եզեկ . ժա . 20 ։ ւդ . 28 ։ Լէ . 26 , 27 ։ Զաք . ը . 8 ։ ժգ . 9 ։
Ա Նա . ծբ . 11 ։ Գլ . է . 1 ։ Ցոել . ժբ . 4 ։
Ն Երեմ . լ . 1 . 9 ։ Ցոել . բ . 7 ։

Յամի Տեառն 60

գործեց, որչափ չյանցաւորութիւն, որչափ սրտմտութիւն, որչափ վախ, որչափ բաղձանք, որչափ նախանձաւորութիւն, որչափ վրէժխնդրութիւն. ամէն կերպով ինքզինքնիդ ցուցուցիք թէ ատ բանին մէջ մաքուր էք։

12 Ուրեմն ան որ ես ձեզի գրեցի, չէ թէ զրկանքը ընողին համար էր, և չէ թէ զրկանքը կրողին համար, [1]հապա որ ձեր վրայ մեր ունեցած հոգը յայտնի ըլլայ ձեզի Աստուծոյ առջեւ։

13 Ուստի ան ձեր մխիթարութեանը համար մենք մխիթարուեցանք. շատ աւելի ալ ուրախացանք Տիտոսի ուրախութեանը համար, [2]ինչու որ անոր հոգին ձեր ամէնէն հանգստութիւն գտեր էր։

14 Վասն զի ինչ որ ես անոր առջեւ ձեզի համար պարծեցայ՝ ամօթով չեղայ. հապա ինչպէս որ ամէն բան ճշմարտութիւնով խօսեցանք ձեզի, անանկ ալ Տիտոսին առջեւ պարծենալնիս ճշմարիտ եղաւ։

15 Նաև անոր սէրը աւելի է ձեր վրայ, [3]երբոր կը յիշէ ձեր ամենուն հնազանդութիւնը, թէ ինչպէս վախով ու դողով անիկայ ընդունեցիք։

16 Ուստի ուրախ եմ որ ամէն բանի մէջ ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ։

ԳԼ. Ը.

1 Աղքատութեան մէջ եղող Մակեդոնացիները՝ կը յորդորէ Կորնթացիները որ առատաձեռնութեամբ օգնութիւն ընեն Երուսաղէմի աղքատ սուրբերուն. 7 կը յիշեցնէ իրենց առջի ջանքը, 9 Քրիստոսի օրինակը, 14 և ան հոգևոր օգուտը որ ունենալու էին ան օգնութիւնը ընելովնին. 16 գովութեամբ կը խօսի Տիտոսին և ուրիշ եղբայրներուն յօժարամտութեանը վրայով՝ որոնք իր խնդրանօքը և իր յորդորանքովը անոնց զացեր էին բուն ատ գործին համար։

1 Արդ՝ եղբայրներ՝ ձեզի կը ծանուցանենք Աստուծոյ շնորհքը, որ Մակեդոնացւոց եկեղեցիներուն

2 տրուած է. Որ նեղութեան մեծ փորձին մէջ իրենց ուրախութեանը առաւելութիւնը եղաւ, և իրենց ծանր աղքատութիւնը աւելի մեծ առատաձեռնութիւն եղաւ։

3 Ինչու որ ես կը վկայեմ որ իրենց կարողութեանը չափովը՝ ու կարողութենէն ալ աւելի յօժարակամ

4 ըլլալով, Շատ աղաչանքով կ'աղաչէին որ սուրբերը Եւ սուրբերուն համար եղած պաշտօնին մասնակ-

5 ցութիւնը ընդունինք։ Եւ ոչ թէ որչափ որ մենք կը յուսայինք, հապա անձերնին ալ տուին, առաջ Տէրոջը՝ ու ետքը մեզի Աստուծոյ

6 կամքովը. [4]Որ Տիտոսին աղաչեցինք՝ թէ ինչպէս որ անիկայ առաջուց սկսեց, անանկ ալ ձեր մէջը կատարէ ատ շնորհքն ալ։

7 Բայց ինչպէս որ ամէն բանով առատացած էք դուք, (հաւատքով ու խօսքով ու գիտութիւնով և ամէն ջանքով ու ձեզմէ մեր վրայ եղած սիրովը,) անանկ որ ատ

8 շնորհքով ալ առատանաք. Չէ թէ հրամայելով մը կը զրուցեմ, հապա ուրիշներուն ջանքին պատճառովը, և որ փորձեմ ձեր սիրոյն

9 հարազատութիւնը։ Քանզի դուք գիտէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, [5]թէ ինքը ձեզի համար աղքատ եղաւ՝ ան որ հարուստ էր, որ դուք անոր աղքատանալովը հա-

10 րըստանաք։ Եւ ատ բանիս մէջ խրատ մը կու տամ. [6]ինչու որ ատիկայ ձեր օգտին համար է, դուք որ չէ թէ միայն ընելը, [7]հապա կամենալն ալ առաջուց սկսեցիք ան-

11 ցած տարուընէ հետէ. Ուստի հիմա ընելն ալ կատարեցէք, որ ինչպէս կամաց յօժարութիւն կայ, նոյնպէս ալ ընելը ունեցածներնուդ

12 չափովը ըլլայ։ [8]Վասն զի թէ որ առաջ յօժարութիւնը ըլլայ՝ ըստ ունեցածին չափովը ընդունելի է, ու չէ թէ չունեցածին չափովը։

13 Ինչու որ չէ թէ ուրիշներուն հանգստութիւն ըլլայ, ու ձեզի

14 նեղութիւն. Հապա հաւասարութիւնով՝ հիմակուան ատենս ձեր աւելին անոնց պակասութիւնը լեցընէ, որպէս զի անոնց աւելին ալ ձեր պակասութեանը, որ հաւասարութիւն ըլ-

15 լայ. Ինչպէս որ գրուած է, [9]Ան որ շատ ժողվեց, չաւելցաւ, ու ան

16 որ քիչ, չպակսեցաւ։ Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ նոյն հոգը ձեր վրայ Տիտոսին սիրտը ձգեց.

17 Ինչու որ [10]իմ աղաչանքս ընդունեց, և իր յօժարամտութիւնը շատ ըլլալով՝ իր կամքովը եկաւ ձեզի քո-

18 վը։ Ու անոր հետ խրկեցինք [11]ան եղբայրը, որուն գովութիւնը աւետարանին մէջն է՝ բոլոր եկեղեցի-

19 ներուն մէջ. Եւ ոչ միայն այդքան, [12]հապա նաև եկեղեցիներէն ընտրուեցաւ մեզի ճամբորդութեան ընկեր ըլլալու ատ սուրբերուն մէջ, [13]որ մենք կը ծառայենք Տէրոջը փառքին համար, ու [*]ձեր յօժարութեանը։

20 Բայց ատ մասին զգուշութիւն կ'ընէինք, որ չըլլայ թէ մէկը արատ մը դնէ մեր վրայ ատ առատութեանս մէջ, որուն մենք կը ծա-

21 ռայենք։ Քանզի ոչ միայն Տէրոջը առջեւ, [14]հապա մարդոց առջեւն ալ բարի բաներ ընելու հոգ կը տա-

22 նինք։ Եւ անոնց հետը մեր եղբայրը խրկեցինք, որն որ շատ բաներու մէջ փորձելով՝ շատ անգամ յօժարամիտ գտեր ենք. ու հիմա՝ ալ

Ա Կոր. Ա. 5. ԺԶ. 8. Բ Գլ. Թ. 8. Գ Կոր. Է. 6. Բ Մատ. Ը. 20. Ղուկ. Թ. 58. Փիլ. Բ. 6. 7. Ա Կոր. Է. 25. Բ Առակ. ԺԹ. 17. Մատ. Ժ. 42. Տիմ. Զ. 18. 19. Եբր. ԺԳ. 16. Ժ Գլ. Թ. 2. Բ Մար. ԺԲ. 43. 44. Ղուկ. ԻԱ. 3. Ելք. ԺԶ. 18. Բ Հռ. 6. Գլ. ԺԲ. 18. Ա Կոր. ԺԶ. 3. 4. Հռ. 4. 6. 7. Գլ. Թ. 8. Հ Գլ. Դ. 15. * Ոմանք մեր. Հռով. ԺԲ. 17. Փիլ. Դ. 8. Ա Պետ. Բ. 12.

Ճառի Տեառն 60

ա՛ւելի յօժարամի՛տ՝ ան մեծ վստահութիւնովը ո՛ր ձեր վրայ ե՛ն ։
23 Բայց թէ որ Տիտոսին համար ի՛նչ հո՛ղդընե՛ւ , ընդիկայ իմ բնկերս է , և ձեր ծէջը իմ գործակիցս . իսկ թէ որ մեր եղբայրներուն համար , եկեղեցիներուն խրկածներն
24 ի՛ն , — Քրիստոսի փառքը ։ Ուստի ձեր սիրոյն՝ և մեր ձեր վրայով պարծենալուն ապացոյցը առնոց վրայ ցուցուցէք եկեղեցիներուն առջևը ։

ՓԻԼ · Բ · 25 ։

Ա ԹԻՄ · Դ · 14 ։ Բ · 2 ։

ԳԼ · Թ

1 Ընթերցուածը կը ցուցնէ պատճառը թէ ինչո՛ւ համար , (թէև ինքը գիտէր անոնց յօժարամտութիւնը ,) յառաջագոյն խրկեց Տիտոսը և միւս եղբայրները . 6 կը յորդորէ որ առատ ողորմութիւն տան , իբր թէ ան առատձեռնութեան մը սերմ ցանել էր՝ 10 որ առատութէն պտուղ պիտի տար իրենց , 13 և պատճառ պիտի բլլար որ մեծ շնորհակալութիւն մատուցուի Աստուծոյ ։

1 — Վ[Ր]անզի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին վրայով ինծի աւելորդ
2 է ձեզի գրել . Բ ինչու որ գիտեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը , ո՛ր բուն վրայով կը պարծենամ ձեզի համար Մակեդոնացւոց մէջ , Թ թէ Ա քայէացիք անցած տարւընէ հետէ պատրաստ են . ու ձեր Բ — բ նախանձը շատերը գրդռեց ։ Եւ — Հ
3 ես եղբայրները խրկեցի , որ մեր ձեզի համար պարծենալը ատ մասին մէջ պարապ չելլէ ։ հ — պատրաստ դտնուիք՝ ինչպէս որ ըսեր
4 եմ . Որ չըլլայ թէ երբոր Մակեդոնացիք իմ հետս դան ու ձեզ անպատրաստ դտնեն , ալ մենք (որ չըսենք թէ դուք ,) ամօթով մնանք աս պարծանքին վստահութեան ։
5 Ուստի հարկաւոր սեպեցի եղբայրներուն աղաչել , որ առաջուց ձեզի դան , ու առաջուց կարգի դնեն ան ձեր առաջուց ծանուցուած ընծան՝ որ պատրաստ ըլլայ , անանկ որ ընծայի պէս ըլլայ , ու չէ թէ ագահութեան պէս ։
6 Ո՞հայց ասիկայ ի՛նչ է — թէ ան որ խնայելով կը սերմանէ՝ խնայելով պիտի հնձէ , ու ան որ առատութիւնով կը սերմանէ՝ առատ
7 տութիւնով պիտի հնձէ ։ Ամէն մէկը ինչպէս որ իր սրտովը կը յօժարի , ի՛նչ — չ՛ելե՛ — ով , ի չէ թէ տրտմութեամբ կամ ստիպմամբ . Ա ինչու որ Աստուած յօժարակամ
8 տուողը կը սիրէ ։ Բ Բայց կարող է Աստուած բոլոր շնորհքները ձեզի առատօրէն տալու , որ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն բոլոր ձեզի պէտք եղածը ունենալով , ամէն բարի գործերով առատանաք .
9 Ինչպէս որ գրուած է , Ջ Ցարածեց — աղքատներուն տուաւ . անոր

Ա ԹԻՄ · Ա · 10 ։ Բ Կ՛ — ինչը կերակուրի համար հացի պիտի պարգեւէ , և ձեր սերմանիքը պարգեւէ և աւելցնէ՝ , Ա ու ձեր արդարութեան պտուղները շատ-
11 ցընէ . Որ ամէն բանի մէջ հարստանալով ամէն կերպ առատութիւնով , Ի որ մեր ձեռքովը կը պատճառէ գոհութիւն Բ — Ա
12 Աստուծոյ ։ Ինչու որ աս պաշտօնիս մատակարարութիւնը չէ թէ միայն Ի սուրբերուն պակսութիւնը լեցընելու համար է , հապա նաև աւելի շատցընելու Աստուծոյ գո-
13 հութիւն տալը . Երբոր հաս Յ ի պաշտօնին փորձովը փառաւորուն զԱստուած՝ Ք րիստոսի աւետարանը խոստովանելնուդ Շ ատգանդութեանը համար , Հ և ան առատաձեռնութեանը համար՝ որով հաղորդակցութիւն կ՛ընէք անոնց ու
14 ամենուն . Ե և իրենց ագօթքը ձեզի համար Հ — ո — ղ — ն է , Ի փափաք ունենալով ձեր վրայ Աստուծոյ գերազանց շնորհքին համար որ ձեր մէջն
15 է ։ Ա՛ղ գոհութիւն Աստուծոյ Ո անոր չպատմուելու պարգեւին համար ։

Ճառի Տեառն 60

Ա ԹԻՄ · Ա · 10 ։ Բ Կ՛ — ինչը կերակուրի համար հացի պիտի պարգեւէ , և ձեր սերմանիքը պարգեւէ և աւելցընէ ։ Ա ՌԻՄ · Ժ · 12 ։ Ի Գ · Ա · 11 ։ Դ · 15 ։ Ֆ ԳԼ · Բ · 14 ։

Ա ՄԱՏ · Ե · 16 ։

Հ ԵՐԲ · ԺԳ · 16 ։

Յ ԳԼ · Բ · 1 ։

Ղ ՃԱԿ · Ա · 17 ։

ԳԼ · Ժ

1 Ընթերցուածը իր անձը և մարմինին երևոյթը արհամարհող սուտ առաքեալներուն դէմ՝ յառաջ կը բերէ իր հոգևոր իշխանութիւնը , 7 հաստատելով որ իր գալու առնէն այնպէս զօրաւոր պիտի բլլայ իր խոսքովը , որչափ որ իր նամակովը է իր հեռաւորութեան առնէն . 12 կը յանդիմանէ գանոնք յաճախ դուրս առաջ անցնելնուն և ուրիշին աշխատանքովը պարծենալնուն համար ։

1 — Հայց ես Պօղոս ձեզի կ՛աղաչեմ Քրիստոսի հեզութիւնովը ու քաղցրութիւնովը , Բ որ երես առերես ներկայ — եղ — ա՛ — ծ՝ խոնարհ եմ ձեր մէջը , բայց հեռուէն կը հա-
2 մարձակիմ ձեզի . կ՛աղաչեմ՝ Բ որ չըլլայ թէ մտնէն — Լ համարձակիմ ան վստահութիւնովը՝ որով միտք ունիմ յանդգնիլ մէկ քանիներուն վրայ , որոնք որ մեր վրայով անանկ կը կարծեն թէ մարմնաւորապէս
3 կը քալենք . Քանզի թէպէտ մարմինի մէջ կը քալենք , բայց չէ թէ մարմնաւորապէս զինուորութիւն
4 կ՛ընենք . Բ Ինչու որ մեր զինուորութեան Է զէնքերը մարմնաւոր չեն , Հ հապա Աստուծմէ զօրութիւն առած՝ Ե ամրոցները քակելու . մենք Ը խորհուրդներ կը քա-
5 կենք , Ե և Աստուծոյ գիտութեանը դէմ բոլոր հպարտացած բարձր բաները , ու բոլոր միտքերը Քրիստոսի Շ ատգանդութեանը դերի կ՛ընենք .
6 Ի՛ւր պատրաստութիւն ունինք վրէժ առնելու ամէն անՇ ատգանդութենէ , Ի երբոր ձեր Շ ատգանդութ-

Ա ՀԱՒ · Ժ · 1 ։ Բ ՀՄՐ 10 · ԳԼ · Ժ · 5 · 7 · 9 ։

Է Ա ԿՈ · Գ · 21 · ԳԼ · ԺԳ · 2 · 10 ։

Գ Ա ՏԻՄ · Ա · 18 · Բ ՏԻՄ · Բ · 3 ։ Ե ԵՓՍ · Գ · 13 · ՍԹԱՆ · Ա · 8 ։ Զ ԳՈՐ · Է · 22 · Ա ԿՈՐ · Բ · 5 · ԳԼ · Գ · 7 · Ժ · 3 · 4 ։ Ի ԵՐԵՄ · Ա · 10 ։ Ը Ա ԿՈ · Ա · 19 · Գ · 19 · Ի ԳԼ · ԺԳ · 2 · 10 ։ Ժ ԳԼ · Բ · 9 · Է · 15 ։

Յամի Տեառն 60

Յոհ. Է. 24. ԳԼ. Ե. 12. ԺԱ. 18. Ա Կոր. ԺԴ. 37. Ա Յով. Դ. 6. Ա Կոր. Գ. 23. Թ. 1. ԳԼ. ԺԱ. 23. ԳԼ. ԺԳ. 10. ԳԼ. Է. 14. ԺԲ. 6. Ա Կոր. Բ. 3. 4. Հռմ. 1. ԳԼ. ԺԲ. 5. 7. 9. Գաղ. Դ. 13. Ա Կոր. Ա. 17. Բ. 1. 4. ԳԼ. ԺԱ. 6. ԳԼ. Գ. 1. Ե. 12. Հռմ. 15. Ա Կոր. Գ. 5. 10. Դ. 15. Թ. 1. Հռով. ԺԵ. 20. Եսա. ԿԵ. 16. Երեմ. Թ. 24. Ա Կոր. Ա. 31. Առակ. ԻԷ. 2. Հռով. Բ. 29. Ա Կոր. Դ. 5.

7 թիւնը կատարելու ըլլայ ։ Դուրսի երեւոյթի՞ն կը նայիք . Եթէ որ մէկը վստահ ըլլայ իր անձին վրայ՝ թէ ինքը Քրիստոսինն է, աս նորէն ինքիրմէ խորհի՝ որ ինչպէս ինքը Քրիստոսինն է, անանկ ալ
8 մենք ։ Քանզի թէ որ աւելի ալ պարծենալու ըլլամ աս մեր իշխանութեանը վրայով՝ որ Տէրը մեզի տուաւ ձեզ շինելու, ու չէ թէ քակելու համար, պիտի չա-
9 մըչնամ ։ Որ անանկ չսեպուիմ՝ որպէս թէ ես թուղթերովս ձեզի
10 վախ մը կը ձգեմ . Քանզի՝ Անոր թուղթերը, կ'ըսէ մէկը, ծանր ու զօրաւոր են, բայց անոր մարմնոյն երեւոյթը տկար է, ու խօսքը ա-
11 նարգ ։ Անանկ մարդը աս թող խորհի, որ մենք հեռուէն ինչպէս որ ենք խօսքով մեր թուղթերովը, մօտէն ալ անանկ պիտի ըլլանք գործ-
12 քով ։ Ինչու որ մենք չենք համարձակիր մեր անձը կշիռքի դնել ու բաղդատել ոմանց հետ, որ ինքզինքնին կը գովեն . բայց անոնք իրենցմով իրենց անձերը չափելով, և զիրենք իրենց հետ բաղդատելով՝
13 չեն հասկընար ։ Բայց մենք չափէ դուրս բաներով պիտի չպարծենանք, հապա ան կանոնին չափովը, որ Աստուած մեզի բաժին
14 տուաւ մինչև ձեզի հասնելու . Չէ թէ որպէս թէ մենք ձեզի հասած չենք, ու ինքզինքնիս չափէն աւելի կ'երկընցընենք . ինչու որ Քրիստոսի աւետարանովը մինչև ձեզի
15 հասանք ։ Ու չէ թէ չափէ դուրս բաներով՝ ուրիշներուն աշխատանքովը կը պարծենանք, հապա յոյս ունինք որ ձեր հաւատքը աւելնալուն՝ մեր կանոնին չափովը ձեզմով աւելի ընդարձակինք,
16 Ձեզմէ անդին կողմերը աւետարանը քարոզելու, և չէ թէ պատրաստ բաներու վրայ պարծենալու ուրիշի
17 մը կանոնով ։ Բայց ան որ կը պարծենայ, թող Տէրոջմով պար-
18 ծենայ ։ Վասն զի չէ թէ ան որ իր անձը կը գովէ, անիկայ է ընտրուածը, հապա ան որ Տէրը զանիկայ կը գովէ ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Նախանձով լեցուած Կորնթացւոց վրայ՝ որոնք կ'երեւնայ թէ սուտ առաքեալները աւելի պատուաւոր կը համարէին, կը ստիպուի իր անձին վրայ պարծենալ, 5 թէ ինքը հաւասար է երեւելի առաքեալներուն, 7 և թէ ինքը աւետարանը ձրի քարոզեց անոնց՝ բնաւ մէկուն ծանրութիւն չտալով իր ապրուստին համար. 13 կը ցուցընէ թէ ինքը օրէնքին կողմանէ ստոր չէ ան խաբեբայ գործաւորներէն, 23 և Քրիստոսի ծառայութեանը, ու իր պաշտօնին համար իր կրած նեղութիւններուն մէջ շատ գերազանց է անոնցմէ ։

1 Երանի թէ քիչ մը ներէիք իմ անմտութեանս . և իրաւցընէ
2 համբերեցէք ինծի ։ Վասն զի ձեր վրայ նախանձաւոր եմ Աստուծոյ նախանձովը . ինչու որ ես ձեզ մէկ էրկան մը նշանեցի՝ մաքուր կոյսի մը պէս Քրիստոսի դիմացը
3 հանելու ։ Միայն թէ կը վախնամ՝ չըլլայ թէ ինչպէս որ օձը Եւան խաբեց իր խորամանկութիւնովը, անանկ ալ ձեր միտքերը ապականին Քրիստոսի վրայ
4 եղած միամտութենէն ։ Վասն զի թէ որ մէկը գալու ըլլայ՝ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ որ մենք ան չքարոզեցինք, կամ ուրիշ հոգի առնէք՝ որ չառիք, կամ ուրիշ աւետարան՝ որն որ չէք ընդունած, անանկներուն աղէկ կը համբերէիք ։
5 Քանզի ես ասանկ կը սեպեմ՝ որ ամենէն երեւելի առաքեալներէն բա-
6 նով մըն ալ պակաս չեմ ։ Եւ թէպէտ խօսքի կողմէ անկիրթ եմ, բայց չէ թէ գիտութեան կողմէ, հապա ամէն բանի մէջ բոլորովին անձերնիս ձեզի յայտնի ը-
7 րինք ։ Միթէ յանցա՞նք գործած եղայ՝ որ Աստուծոյ աւետարանը ձեզի ձրի քարոզելով իմ անձս խոնարհեցուցի, որ դուք բարձ-
8 րանաք ։ Ուրիշ եկեղեցիները կողոպտեցի՝ ռոճիկ առնելով անոնցմէ ձեզի ծառայելու համար ։
9 Ու ձեր քովը գտնուած ատենս՝ երբոր պակասութիւն մը ունեցայ, ոչ մէկուն ծանրութիւն չըրի . ինչու որ իմ պակասութիւնս լեցուցին Մակեդոնիայէն եկող եղբայրները . և ամէն կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէն իմ անձս պահեցի՝ ու պիտի պահեմ
10 ալ ։ Քրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ ներսի դին է, որ աս իմ պարծենալս պիտի չխափանուի ինծմէ
11 Աքայիայի կողմերը ։ Ինչո՞ւ . որպէս թէ չե՞մ սիրեր ձեզ . Ան Ա-
12 ստուած գիտէ ։ Բայց ան որ կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ ալ, որ կտրեմ անոնց պատճառը՝ որոնք պատճառ կը փնտռեն, որ ինչ բանով կը պարծենան, իրենք ալ մեզի պէս
13 գտնուին ։ Ինչու որ անանկները սուտ առաքեալներ՝ խաբեբայ բանուորներ ըլլալով, Քրիստոսի առաքեալներուն կերպարանքը վրանին
14 կ'առնեն ։ Եւ զարմանք մը չէ . ինչու որ ինքը Սատանան ալ լուսաւոր հրեշտակի կերպարանք կ'առ-
15 նէ . Ալ մեծ բան մը չէ, որ անոր պաշտօնեաներն ալ արդարութեան պաշտօնեաներու նման կերպարանք կ'առնեն . որոնց վերջը իրենց գործքերուն համեմատ պիտի

Յամի Տեառն 60

Հմր 16. ԳԼ. Ե. 13. Գաղ. Դ. 17. 18. Ովս. Բ. 19. 20. Ա Կոր. Դ. 15. Ղև. ԽԱ. 13. Ծնն. Գ. 4. Յով. Ը. 44. Եփե. Դ. 24. Կող. Բ. 4. 8. 18. Ա Տիմ. Ա. 3. Դ. 1. Եբր. ԺԳ. 9. Բ Պետ. Դ. 17. Գաղ. Ա. 7. 8. Ա Կոր. ԺԵ. 10. ԳԼ. ԺԲ. 11. Գաղ. Բ. 6. Ա Կոր. Ա. 17. Բ. 1. 13. ԳԼ. Ժ. 10. Եփե. Դ. 4. ԳԼ. Դ. 2. Ե. 11. ԺԲ. 12. Գոր. ԺԸ. 3. Ա Կոր. Թ. 6. 12. ԳԼ. Ժ. 1. Գոր. Ի. 33. ԳԼ. ԺԲ. 13. Ա Թես. Բ. 9. Բ Թես. Գ. 8. 9. Փիլ. Դ. 10. 15. 16. ԳԼ. ԺԲ. 14. 16. Հռով. Թ. 1. Ա Կոր. Թ. 15. ԳԼ. Զ. 11. Է. 3. ԺԲ. 15. Ա Կոր. Թ. 12. Գոր. ԺԵ. 24. Հռով. ԺԶ. 18. Գաղ. Ա. 7. Զ. 12. Փիլ. Ա. 15. Պետ. Բ. 1. Ա Յով. Դ. 1. Յայտ. Բ. 2. ԳԼ. Բ. 17. Փիլ. Գ. 2. Տիտ. Ա. 10. 11. Գաղ. Ա. 8. ԳԼ. Դ. 9. Փիլ. Դ. 19.

Ճառի Տեառն 60

16 ըլլայ ։ Դարձեալ կ՚ըսեմ , չըլլայ որ մէկը զիս անմիտ սեպէ ։ Հապա թէ չէ՝ գոնէ անմիտի մը պէս զիս ընդունեցէք , որ ես ալ քիչ մը 17 պարծենամ ։ Ըն որ ես կը խօսիմ՝ Էչէ թէ Տէրոջը [illegible] պէս կը խօսիմ , հապա որպէս թէ անմուռ թիւնով մը ⁻ատ պարծենալուն 18 վստահութիւնովը ։ ⁻Որովհետև շատերը մարմնոյ կողմանէ կը պարծենան , ես ալ պիտի պարծենամ ։ 19 Քանզի Հնազանդ իմաստուն ըլլալով՝ յօժարութեամբ կը համբերէք ան- 20 միտներուն ։ Ինչու որ կը համբերէք , ⁻թէ որ մէկը ձեզ ծառայեցընէ , թէ որ մէկը ՅԻՐ ստացուածքը ուտէ , թէ որ մէկը ՅԻՐԸՆ ԲՈՒՆ առնէ , թէ որ մէկը ՅԻՐ վրայ հպարտանայ , թէ որ մէկը ձեր երե- 21 սին զարնէ ։ Քամահրանքի ձևով կը խօսիմ , ⁻իբր թէ մենք տկար էինք . ⁻բայց ինչ բանով որ մէկը ⁻[illegible] կը համարձակի՝ (անմտութեամբ կը խօսիմ ,) ես ալ 22 կը համարձակիմ ։ Ընո՞ր Եբրայեցի՞ են , ⁻ես ալ . Իսրայէլացի՞ են , ես ալ . Աբրահամի սերմա՞նդ են , 23 ես ալ . Քրիստոսի պաշտօնեանե՞ր են , (յիմարաբար կը խօսիմ՝) ալ աւելի ես . ⁺աշխատանքներով՝ աւելի , ⁺ծեծերով՝ ալ աւելի , բանտարկութիւններով՝ աւելի , ⁺մահուան վտանգներով՝ շատ անգամ . 24 Հրէաներէն հինգ անգամ ⁺քառասունէն մէկ մը պակաս ծեծ կերայ . 25 ⁻Երեք անգամ ձաղկով ծեծուեցայ . ⁺Մէկ անգամ քարկոծուեցայ . ⁺Երեք անգամ նաւաբեկութեան հանդիպեցայ . գիշեր մը ու ցորեկ մը [illegible] անդունդը մնացի . 26 Շատ անգամ ճամբորդութեանց մէջ վտանգներ , գետերէն վտանգներ , աւազակներէն վտանգներ , ⁺ՅՂԳ ազգէս վտանգներ , Հրէ- թականոններէն վտանգներ , քաղաքի մէջ վտանգներ , անապատի մէջ վտանգներ , ծովու վրայ վտանգներ , սուտ եղբայրներու մէջ վտանգներ 27 Յոգնէ . Քանքի ու աշխատանքի մէջ , շատ անգամ քնահատութեան մէջ , Հանօթութեան ու ծարաւութեան մէջ , շատ անգամ ծոմ կենալու մէջ , ցուրտի ու մեր- 28 կութեան մէջ Եղ . Զգե արտաքին [illegible] , ամէն օրուան բռնբաղմութիւնքը՝ Երոլոր Եկեղեցիներուն 29 հոգը վրաս կը դիզուէր ։ Ո՞վ կը տկարանայ , ու ես չեմ տկարանար . ո՞վ կը գայթակղի , ու իմ 30 սիրտս չայրիր ։ Թէ որ պարծենալ պէտք ըլլայ , Հտկարութեանս բա- 31 ներուն վրայ պարծենամ ։ Հ[illegible] տուած և մեր Տէր Յիսուս Քրիս- տոսի Հայրը Հոր յաւիտեան օրհնեալ է , գիտէ որ սուտ չեմ գրու- 32 ցեր ։ Դամասկոսի մէջ Արետա թագաւորին ազդապետը զիս բռնել ուզելով՝ Դամասկացւոց քաղաքը 33 պահապաններ դրեր էր . Եւ ես պատուհանէ մը զամբիւղով պարսպէն վար թող տրուեցայ , ու անոր ձեռքէն փախայ ։

Գ Ա Գ · Ժ Բ

1 Պարտ է իր առաքելութիւնը գովելու համար՝ թէև կրնար պարծենալ իրեն եղած յայտնութիւններուն վրայ , 9 բայց աւելի ազէկ կը համարի իր տկարութեանցը վրայ պարծենալ , 11 յանդիմանելով զանոնք որ ստիպեցին զինքը այսպէս պարծենալու · 14 կը խոստանայ նորէն իրենց երթալ Հայրական սիրով մը · 20 բայց կը վախնայ որ ինքը պիտի ցաւի՝ յառաջադէմներուն և անկարգութիւններ գտնելով Հնչեցնէ ։

1 Պարծենալ *իրաւցընէ ինծի անօգուտ է . միայն թէ Տէրոջը տեսիլքներուն ու յայտնութիւններ- 2 ուն գամ ։ Մարդ մը գիտեմ ⁻Քրիստոսով տասնուչորս տարի առաջ , (եթէ մարմինով էր՝ չեմ գիտեր , և եթէ առանց մարմինի՝ չեմ գիտեր , Աստուած գիտէ ,) որ Քանանկ մէկը յափշտակուեցաւ 3 մինչև երրորդ երկինքը ։ Ու գիտեմ անանկ մարդ մը , (եթէ մարմինով և եթէ առանց մարմինի , չեմ գիտեր , Աստուած գիտէ ,) 4 Որ ⁺դրախտը յափշտակուեցաւ ու լսեց չպատմուելու խօսքեր , որ մարդ- 5 ու արժան չէ խօսիլ ։ Ես անանկին համար պիտի պարծենամ . ⁻բայց իմ անձիս համար պիտի չպարծենամ , հապա միայն տկա- 6 րութեանս վրայ ։ Քանզի եթէ պարծենալ ալ ուզեմ՝ անմիտ պիտի չըլլամ , որովհետև շիտակը պիտի ըսեմ . բայց կը խնայեմ Հոգ՝ որ չըլլայ թէ մէկը իմ վրաս աւելի համարում ունենայ , քան որչափ որ իմ վրաս կը տեսնէ , կամ 7 ինծի կը լսէ ։ Եւ որ չըլլայ թէ ես հպարտանամ խիստ շատ յայտնութիւններուն համար , ինծի Համարմինի խայթոց մը տրուեցաւ՝ Քսատանայի հրեշտակ մը՝ զիս նեղելու համար , որ չըլլայ թէ հպար- 8 տանամ ։ Ընո՞ր համար իրեք անգամ աղաչեցի Տէրոջը , որ մէկդի 9 բնէ ինծի ։ Ու բաւ ինծի , իմ շնորհքս հերիք է քեզի , ինչու որ իմ զօրութիւնս տկարութեան մէջ կը կատարուի . ուստի մեծ յօժարութեամբ Քաւելի իմ տկարութիւններուս վրայ պիտի պարծենամ , Հոր Քրիստոսի զօրութիւնը 10 իմ վրաս հանդչի ։ Ընո՞ր համար հաճեր եմ ես տկարութիւններու , նախատինքներու , տառապանք-

---

Ճառի Տեառն 60

Ղհով · Թ · 5 ։
Ի Գօր · Թ · 24 , 25 ։

*Ո՞նդ պէտք է , բայց

– Հով · Ժգ · 7 ։ Գլ · Ե · 17 ։ Գալ · ա · 22 ։
Բ Գօր · Իբ · 17 ։
Ճա · Տ · 46 , Լ[illegible] Գլ · Գօր · Ժգ · 6 ։
Ղ Ղա · Խգ · 43 ։
Գ Գլ · Ժա · 30 ։
Ի Գլ · Ժ · 8 ։ Ժա · 16 ։
Ղ Տես Եզեկ · Իբ · 24 ։ Գալ · գ · 13 · 14 ։
Ի Ցօր · բ · 7 ։ Ղա · Ժգ · 16 ։
Ը Տես բ Օր · գ · 23—27 ։ Մաա · Իվ · 44 ։
Ի Գլ · Ժա · 30 ։
Ի Ա Պետ · գ · 14 ։
Ի Հով · Ե · 3 ։ Գլ · Է · 4 ։

Ցամք Տեառն 60

ԸԳԼ. ԺԳ. 4։
ԻԳԼ. ԺԱ. 1. 16. 17։

ԲԳԼ. ԺԱ. 5։ ԳԱԳ. Բ. 6. 7. 8։
Ա ԱԿՈՐ. Գ. 7։ ԺԱ. 8. 9։ ԵՓԹ. Գ. 8։
Հ ՀՈՎ. ԺԱ. 18. 19։ Ա ԱԿՈՐ. Թ. 2։ ԳԼ. Դ. 2։ Զ. 4։ ԺԱ. 6։
Յ ԱԿՈՐ. Ա. 7։
Ղ Ա ԿՈՐ. ԹԳ. 12։ ԳԼ. ԺԱ. 9։
Ճ ԳԼ. ԺԱ. 7։
Մ ԳԼ. ԺԳ. 1։
Յ ԴՈՐ. Ի. 33։ Ա ԿՈՐ. Ժ. 33։
Ն Ա ԿՈՐ. Գ. 14. 15։
Շ Ա ԹԱՆ. Բ. 8։ ՓԻԼ. Բ. 17։
Ո ՅՈՎ. Ժ. 11։ ԳԼ. Ա. 6։ ԿԳԴ. Ա. 24։ Բ ՏԻՄ. Բ. 10։
Չ ԳԼ. Զ. 12. 13։
Ղ ԳԼ. ԺԱ. 9։
Է ԳԼ. Է. 2։
Ը ԳԼ. Բ. 6. 16. 22։
Թ ԳԼ. Բ. 18։
Ժ ԳԼ. Թ. 12։
Ի ՀՈՎ. Թ. 1։ ԳԼ. ԺԱ. 31։
Լ Ա ԿՈՐ. Ժ. 33։
Խ Ա ԿՈՐ. Գ. 21։ ԳԼ. Ժ. 2։ ԺԳ. 2. 10։
Ծ ԳԼ. Բ. 1. 4։
Կ ԳԼ. ԺԳ. 2։

ներու, հալածանքներու, — նեղութիւններու՝ Քրիստոսի համար. Վասնզի որ երբոր կը տկարանամ, 11 ան ատեն զօրաւոր եմ. Էնս անմիտ եղայ [պարծենալով]. դուք ստիպեցիք զիս. վասն զի ինծի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն առնել, զբանդի ես երեւելի առաքեալներէն բանով մը պակաս չդտնուեցայ, թէեւ ես ոչինչ եմ, 12 Ցիրաւի ձեր մէջը առաքեալի նշաններ գործուեցան ամէն համբերութիւնով, նշաններով և զարհուրելիքներով ու զօրութիւններով։ 13 Որով ի վիճակի կայ, որ անով պակաս դտնուեցաք ուրիշ եկեղեցիներէն, միայն թէ անով չեր ես ձեզի ծանրութիւն չտուի. Ներեցէք ինծի այդ յանցանքը։

14 Ահա այս երրորդ անգամ է որ կը պատրաստուիմ ձեզի դալու. և ես ձեզի ծանրութիւն պիտի չտամ, զինչու որ ես ձեր ինչքը չեմ փնտռեր, հապա ձեզ. Որովհետեւ որդիները պարտաւոր չեն ծնողքներուն համար բան դիզել, հապա ծնողքները՝ որդիներուն համար։ 15 Եւ ես մեծ յօժարութեամբ ծախք պիտի բնեմ, ու ծախք պիտի բլլամ ալ ձեր անձերուն համար, եթէպէտեւ ձեզ աւելի սիրելովս ինչքիչ սիրուիմ ալ։

16 Սակայն թող բլլայ որ ես ձեզի ծանրութիւն մը չտուի, բայց [illegible] խորագէտ բլլալով նենգութեամբ ձեզ բռնեցի։ 17 Միթէ իմ ձեզի խրկածներուս մէկուն ձեռքովը ձեզմէ բան մը քաշեցի։ 18 Տիտոսին աղաչեցի, ու անոր հետ ան եղբայրը խրկեցի. միթէ Տիտոս ձեզմէ բան մը քաշեց. չէ՞ որ [illegible] նոյն հոգիով քալեցինք, չէ՞ որ նոյն ճամբով դացինք։

19 Վերջապէս կը կարծէք որ ձեր առջեւ ջատագովութիւն կ'ընենք մեր անձերուն. Աստուծոյ առջեւ Քրիստոսով կը խօսինք. և ամէն բան՝ սիրելիք՝ ձեր շինութեանը համար։ 20 Վասն է. Քանզի կը վախնամ որ չբլլայ թէ երբոր դամ, ձեզ ուզածիս պէս չդտնեմ, ես ալ ձեզի ձեր չուզածին պէս դտնուիմ. չբլլայ թէ չիր ու նախանձներ, սրտմտութիւններ, դրդռուքներ, չարախօսութիւններ, բանսարկութիւններ, ամբարտաւանութիւններ, խռովութիւններ. 21 Չբլլայ թէ երբոր նորէն դամ՝ Իմ Աստուածս զիս նկուն ընէ ձեր քովը, ու սուգ բնեմ շատերուն համար՝ որ առաջուց մեղք գործեցին, ու չապաշխարեցին իրենց դործած պղծութեանը և պոռնկութեանը ու դիճութեանը վրայ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինքը անպատճառ պիտի բլլայ, և իր առաքելական իշխանութիւնը պիտի բանեցնէ յամառակաց մեղաւորներուն դէմ. 5 և յորդորելով որ իրենց հաւատքը փորձեն, 7 ու իրենց մեղքերէն դառնան՝ զնա ինքը առանց չդտցած. 11 իր թուղթը կը վերջացնէ ընդհանուր յորդորանքով մը և աղօթքով։

1 Ահա երրորդ անգամ է որ ձեզի կու դամ. Ամեն կամ իրեք վկաներու բերնէ պիտի հաստատուի 2 ամէն բան։ Ես առաջուց ըսեր եմ՝ և նորէն առաջուց կը զուշակեմ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ կը դտնուիմ՝ թէեւ հիմա հեռուէն կը գրեմ) Դատջի մեղանչողներուն և ուրիշ ամենուն, որ եթէ նորէն 3 դամ Խպիտի չխնայեմ. Վրովհետեւ Քրիստոսի ինծմով խօսելուն ապացոյցը կը փնտռէք, որ ինքը ձեր վրայ տկարացած չէ, Հապա ձեր 4 մէջը զօրացած է. Որ թէպէտ խաչուեցաւ տկարութիւնով, Բայց կենդանի է Աստուծոյ զօրութեամբը. Զբանզի մենք ալ թէպէտ կը տկարանանք անով, բայց կենդանի պիտի բլլանք անոր հետ Աստուծոյ 5 զօրութեամբը ձեր մէջը։ Փորձեցէք ձեր անձերը թէ հաւատքին մէջն էք. քննեցէք ձեր անձերը. չէք գիտեր ինքզինքիդ, Որ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջն է, Միայն 6 թէ որ խոտելի չբլլաք։ Բայց կը յուսամ որ պիտի դիտնաք թէ 7 մենք խոտելի չենք։ Եւ կը խնդրեմ Աստուծմէ որ դուք մէկ չարութիւն մը չընէք. չէ թէ՝ որ մենք ընտիր երեւինք, հապա որ դուք բարին գործէք, Թէեւ մենք իբրև խոտելի 8 բլլանք։ Ինչու որ ճշմարտութեան դէմ կարողութիւն մը չունինք, հապա ճշմարտութեան համար։ 9 Ուրախ ենք՝ երբոր մենք կը տկարանանք ու դուք զօրաւոր կ'ըլլաք, և մենք ալ ատ ձեր հաստատութեան 10 թեանը համար կ'աղօթենք։ Ուստի ատ կը գրեմ ձեզի հեռուէն, որ չբլլայ թէ երբոր դամ՝ Հաստատութեամբ վարուիմ ատն իշխանութեանը համեմատ, որ Տէրը ինծի տուաւ շինելու և չէ թէ քակելու համար։

11 Վերջապէս, եղբայրներ, ողջ եղէք, հաստատ կեցէք, միաբանեցէք, Խաղաղութիւն բռնէք. Եւ սիրոյ ու խաղաղութեան Աստուածը ձեր հետը 12 պիտի բլլայ։ Բարև՝ տուէք իրարու սուրբ համբոյրով. բարև կ'ընեն ձեզի բոլոր սուրբերը։ 13 Տէր

Ցամք Տեառն 60

Ա ԱԿՈՐ. Ե. 1։

Ը ԹԱՒ. ԼԲ. 30։ Բ ՕՐ. ԺԵ. 6։ ԺԹ. 15։ Ա ՍԱՄ. ԺԲ. 16։ ՁՕՀ. Բ. 17։ ԵՐԲ. Ժ. 28։
Է ԳԼ. Ժ. 2։
Թ ԳԼ. ԺԲ. 21։
Ի ԳԼ. Ա. 28։
Լ Մ ԱՄ. Ժ. 20։ Ա ԱԿՈՐ. Ե. 4։ ԳԼ. Բ. 10։
Խ Ա ԿՈՐ. ԹԲ. 2։
Ծ ՓԻԼ. Բ. 7. 8։ Ա ՊԵՏ. Գ. 18։
Կ ՀՈՎ. Զ. 4։
Հ ՏԻ. ԳԼ. Ժ. 3. 4։
Ձ Ա ԿՈՐ. Ժ. 28։
Ղ ՀՈՎ. Բ. 10։ ԳԱԳ. Գ. 19։
Ճ Ա ԿՈՐ. Թ. 27։
Մ ԳԼ. Զ. 9։
Յ Ա ԿՈՐ. Գ. 10։ ԳԼ. Ժ. 30։ Ժ Բ. 5. 9. 10։
Ն ՀԱ ԹԵՍ. Գ. 10։
Շ Ա ԿՈՐ. Գ. 21։ ԳԼ. Բ. 3։ Ժ. 2։ ԺԲ. 20. 21։
Ո Տիտ. Ա. 13։
Չ ԳԼ. Ժ. 8։
Պ ՀՈՎ. ԺԲ. 16. 18։ ԺԵ. 5։ Ա ԿՈՐ. Ա. 10։ ՓԻԼ. Բ. 2։ Գ. 16։ Ա ՊԵՏ. Գ. 8։
Ջ ՀՈՎ. ԺԵ. 33։
Ռ ՀՈՎ. ԺԶ. 16։ Ա ԿՈՐ. ԺԶ. 20։ Ա ԹԵՍ. Ե. 26։ Ա ՊԵՏ. Ե. 14։
Վ ՀՈՎ. ԺԶ. 24։

Յամ Տեառն 60

Փիլ. բ. 1.

Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը և Աստուծոյ սէրը ու Հոգւոյն Սըր-բոյ հաղորդութիւնը ձեր ամենուն հետը ըլլայ ։ Ամէն ։

Յամ Տեառն 60

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

Յամ Տեառն 58

Հռ. 11. 12. Գոր. թ. 7. իբ. 10. 15. 21. իգ. 16. Տիմ. ա. 3. Գոր. բ. 24. Փիլ. բ. 22. դ. 22. Կոր. ժգ. 1. Հռով. ա. 7. Կոր. ա. 3. բ Կոր. ա. 2. Եփե. ա. 2. Փիլ. ա. 2. Կող. ա. 3. ա Թես. ա. 2. բ Թես. բ. 2. բ Յով. 3. Մատ. ի. 28. Հռով. դ. 25. Գղ. բ. 20. Տիմ. բ. 14. Տես Եբ. կե. 17. Յով. ժե. 19. ժէ. 14. Եբր. բ. 5. դ. 5. ա Յով. ե. 19. Գղ. ե. 8. բ Կոր. ժա. 4. Գոր. ժե. 1. 24. բ Կոր. բ. 17. ժա. 13. Գղ. ե. 10. 12. Կոր. ժգ. 22. բ Օր. դ. 2. ժբ. 32. Առակ. լ. 6. Յայտ. իբ. 18. ա Թես. բ. 4. ա Թագ. իզ. 7. Մատ. իբ. 14. ա Յով. գ. 9. ա Թես. բ. 4. Յակ. դ. 4.

ԳԼՈՒԽ Ա.

6 Առաքեալը կը զարմանայ որ Գաղատացիք այնքան շուտով թող տուին զինքը, ու իր քարոզած աւետարանը, 8 և կը նզովէ ան մարդիկը որ իր քարոզած աւետարանէն զատ՝ ուրիշ աւետարան մը կը քարոզեն. 11 կը ցուցընէ թէ ինքը չէ՝ թէ մարդոցմէ, այլ Աստուծմէ սորված է աւետարանը. 14 թէ ինքը ինչ էր իր կոչումէն առաջ, 17 և թէ ինչ ըրաւ անմիջապէս ետքը ։

1 Պօղոս առաքեալ եղած ոչ թէ մարդոցմէ ու չէ թէ մարդու ձեռքով, հապա Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը, և Հօր Աստուծոյ՝ որ զանիկայ մեռելներէն յարուց,
2 Ու բոլոր եղբայրները որ իմ հետս են՝ Գաղատիոյ եկեղեցիներուդ.
3 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Հօր Աստուծմէ ու մեր Տէր Յի-
4 սուս Քրիստոսէն, Ան որ իր անձը տուաւ մեր մեղքերուն համար, որ մեզ փրկէ հիմակուան չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը կա-
5 մացը համեմատ. Որուն փառք յաւիտեանս յաւիտենից ։ Ամէն ։
6 Կը զարմանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ աւետարանի կը փոխուիք անկէ՝ որ ձեզ Քրիստոսի
7 շնորհացը կանչեց. Որ չկայ ուրիշ աւետարան. միայն թէ կան ոմանք՝ որ ձեզ կը խռովեցընեն, ու կ'ուզեն Քրիստոսի աւետարանը
8 խանգարել ։ Բայց թէ որ մենք կամ երկինքէն հրեշտակ մը ձեզ աւետարանէ ձեզի անկէ ուրիշ՝ որ մենք աւետարանեցինք ձեզի, նզո-
9 վեալ ըլլայ ։ Ինչպէս որ առաջ ըսինք, հիմա ալ նորէն կ'ըսեմ, Եթէ որ մէկը ձեր ընդունածէն ուրիշ աւետարան քարոզելու ըլլայ
10 ձեզի, նզովեալ ըլլայ ։ Քանզի հիմա՛ մարդիկներըը կը հաճեցընեմ թէ զԱստուած. կամ մարդո՞ց հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ. ինչու որ եթէ ես տակաւին մարդոց հաճելի ըլլայի, ալ Քրիստոսի ծառայ չէի ըլլար ։
11 Կը ծանուցանեմ ձեզի, եղբայրներ, ան աւետարանը՝ որ ինծմէ քարոզուեցաւ, թէ անիկայ մար-
12 դու բան չէ ։ Որովհետև ես ալ մարդէ չառի անիկայ, և ոչ ալ մէ-կու մը սորվեցայ, հապա Յիսուս Քը-
13 րիստոսի յայտնութենէն ։ Վասն զի լսած էք դուք իմ առջի ժամանակի վարմունքս Հրէութեան մէջ, Թէ որ չափէ դուրս կը հալածէի Աստուծոյ եկեղեցին՝ ու
14 կը կործանէի զանիկայ. Եւ իմ հայրենի աւանդութիւններուս նախանձաւոր ըլլալով՝ իմ ազգիս մէջ եղած շատ հասակակիցներէս աւելի յառաջադէմ էի Հը-
15 րէութեան մէջ ։ Բայց երբոր ուզեց Աստուած՝ (որ որոշեց զիս իմ մօրս որովայնէն, և իր շնորհ-
16 քովը զիս կանչեց,) Ինծի իր Որդին յայտնել, որ զանիկայ հեթանոսաց մէջ քարոզեմ, մէկէն 'ի մէկ բան մը չիմացուցի մարմնին ու արիւնին, Ոչ ալ Երու-
17 սաղէմ ելայ ինծմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քովը, հապա Արաբիա գացի, ու նորէն Դամաս-
18 կոս դարձայ ։ Ետքը երեք տարիէն ետև Երուսաղէմ ելայ Պետրոսը տեսնելու, և տասնուհինգ օր անոր
19 քովը կեցայ. Սակայն առաքեալներէն ուրիշ մէկը չտեսայ, բայց միայն Յակոբոս՝ Տէրոջը եղբայրը ։
20 Բայց աս որ կը գրեմ ձեզի՝ ահա Աստուծոյ առջևը կը հաստատեմ, որ
21 սուտ չեմ գրուցեր ։ Անկէ ետքը եկայ Սիւրիայի ու Կիլիկիայի կող-
22 մերը ։ Եւ զիս դէմ առ դէմ չէին ճանչնար ան եկեղեցիները՝ որ Հրէաստանի մէջ էին Քրիս-
23 տոսով. Միայն թէ անոնք լսած էին թէ Ան որ առենօք մեզ կը հալածէր, հիմա ինքը ան հաւատքը կը քարոզէ՝ որ ատեն մը կը
24 կործանէր. Ու ինծմով զԱստուած կը փառաւորէին ։

Յամ Տեառն 58

Կոր. ժե. 1. Կոր. ժե. 1. 3. Հռ. 1. Եփե. դ. 3. Գոր. թ. 1. իբ. 4. իգ. 11. ա Տիմ. ա. 13. Գոր. ը. 3. Եբրմ. թ. 14. Մատ. ժե. 2. Մար. է. 5. Գոր. իբ. 3. իգ. 9. Փիլ. գ. 6. Յա. Տ. 35 Եա. խթ. 1. 5. Երեմ. ա. 5. Գոր. թ. 15. ժգ. 2. իբ. 14. 15. Հռով. ա. 1. բ Կոր. գ. 6. Կամ խնձ. մով Գոր. թ. 15. իբ. 21. իգ. 17. 18. Հռով. ժա. 13. Եփե. գ. 8. Յա. Տ. 38 Մատ. ժգ. 17. ա Կոր. ժե. 50. Եփե. զ. 12. Գոր. թ. 26. ա Կոր. թ. 5. Մատ. ժգ. 55. Մար. զ. 3. Հռով. թ. 1. Գոր. թ. 30. ա Թես. բ. 14. Հռով. ժզ. 7.

Ցամք Տեառն 58

ԳԼ · Բ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ երբ ինքը վերստին երուսաղէմ գնաց՝ և ինչ նպատակով, 3 թէ Տիտոս չթլփատուեցաւ, 11 թէ ինքը պետրոսին դէմ կեցաւ, պատճառը անոր խոցրելով 14 թէ ինչ՝ ինքը և ուրիշ հրեաները քրիստոսի կը հաւատան՝ որ հաւատքով արդարանան և չէ թէ գործքով · 20 կը հաստատէ թէ մեղքի մէջ պիտի չգտնան անոնք՝ որ այսպէս արդարացած են։

1 Ապա տասնուչորս տարիէն նո՛ւ
Բառնաբասին հետ՝ Տիտոսն ալ միկ-
2 տեղ առնելով ։ Ու գնայ յայտ-
նութիւնով , ու անոնց իմացուցի
ան աւետարանը՝ որ հեթանոսնե-
րուն մէջ կը քարոզեմ , բայց ա-
ռանձին անոնց որ երևելիները էին ,
որ չըլլայ թէ պարապ տեղը վա-
3 զեմ կամ վազած ըլլամ ։ Բայց
չէ թէ իմ հետս եղող Տիտոսն ալ՝
որ Յոյն էր , պարտաւորեցաւ թլ-
4 փատուիլ . Մանաւանդ նորս
սկզբնաւոր սուտ եղբայրներուն հա-
մար՝ որոնք սահելով նորս մտան
քրիստոս Յիսուսով մեր ունեցած
ազատութիւնը լրտեսելու համար ,
5 Ըոր մեզ ծառայեցընեն . Որ անոնց
փիչ մը տուն անդամ մտիկ չըրինք
նահանջելու , որ աւետարանին
ճշմարտութիւնը հաստատուն մնայ
6 ձեր մէջը ։ Բայց անոնք որ կը
կարծուէին բան մը ըլլալ , ինչ
որ էին՝ ան իմ հոգս չէ . Ընա-
տուած մարդոց աչառութիւն չը-
ներ . Վասն զի ինծի կարծուած-
նորը բան մը չմացուցին ինծի ։
7 Հապա անոր հակառակը՝ երբոր
տեսան որ անթլփատներուն աւե-
տարանը Պետրոսի յանձնուած է ,
ինչպէս պետրոսին ալ թլփա-
8 տուածներուն . (Վասն զի ան որ
պետրոսին յաջողեց թլփատուած-
ներուն առաքելութիւն ընելու ,
ինծի ալ յաջողեց հեթանոսնե-
9 րուն .) Ու երբոր ինծի տրուած
շնորհքը գիտցան Յակոբոս ու Կե-
փաս և Յովհաննէս՝ Ըորոնք սիւներ
սեպուած էին , ալ ձեռքերնին
տուին ինծի ու Բառնաբասին ի
նշան հաղորդակցութեան , որ մենք
հեթանոսներուն մէջը երթանք , ու
10 անոնք՝ թլփատուածներուն . Միայն
թէ Ը յիշենք որ աղքատները յի-
շենք . Նոր ես ալ փոյթ ունեցայ ան
11 բանը ընելու ։ Բայց երբոր պետ-
րոս Անտիոք եկաւ , ես անոր դէմ
կեցայ , որովհետև ինքը մեղադրե-
12 լու էր ։ Ինչու որ դեռ Յակոբոսին
քովէն մէկ քանի հոգի չեկած , ինք-
ը հեթանոսներուն հետ Ընդ-
բաբ կ՚ուտէր . բայց երբոր եկան՝
մէկդի կը քաշուէր , ու ինքզինքը
կը զատէր , վախնալով անոնցմէ՝

13 որ թլփատուածներէն էին ։ Ու ա-
նոր հետ կեղծաւորեցան միւս Հր-
էաներն ալ , անանկ որ Բառնա-
բաս ալ անոնց կեղծաւորութեա-
14 նը ծռեցաւ ։ Բայց ես երբոր տե-
սայ՝ որ աւետարանին ճշմարտու-
թեանը մէջ շիտակ չեն քալեր ,
յառնէն առջին Պետրոսին ըզ-
ը՚ըսեցի , Եթէ դուն որ Հրէայ ես ,
հեթանոսի պէս ու չէ թէ Հրէայի
պէս կ՚ապրիս , ի՞նչպէս հեթանոս-
ները կը ստիպես Հրէայի պէս վա-
15 րուելու ։ Մենք որ բուն Հրէայ
ենք , և չէ թէ հեթանոսներէն
16 մեղաւորներ , Ընա գիտնալով՝ որ
մարդ օրէնքին գործքերէն չկրնար
արդարանալ , Հապա Յիսուս Ք-
րիստոսի հաւատքէն , մենք ալ Ք-
րիստոս Յիսուսի հաւատացինք՝ որ
արդարանանք Քրիստոսի հաւատ-
քէն , և չէ թէ օրէնքին գործքե-
րէն , Որովհետև օրէնքին գործքե-
րէն մէկ մարմին մը պիտի չարդարա-
17 նայ ։ Իսկ եթէ մենք որ կ՚ուզենք
Քրիստոսով արդարանալ , մեղա-
ւոր գտնուինք , ուրեմն Քրիստոս
մեղաց պաշտօնեայ եղաւ . Քա՛ լի-
18 ցի ։ Քանզի թէ որ ես իմ քակած
բաներս նորէն կը շինեմ , իմ անձս
19 յանցաւոր կը ցուցընեմ ։ Ինչու
որ ես օրէնքով Համեայ օրէնքին ,
որ Աստուծոյ կենդանի ըլլամ ։
20 Քրիստոսի հետ խաչը ելայ . Ես
ալ կենդանի եմ չէ թէ ես՝ հապա
Քրիստոս կենդանի է իմ մէջս .
բայց ես որ հիմա մարմինովս կ՚ապ-
րիմ՝ Աստուծոյ Որդւոյն հաւատ-
քովը կ՚ապրիմ , որ զիս սիրեց ,
ու իր անձը ինծի համար մատնեց ։
21 Ես Աստուծոյ շնորհքը չեմ խափա-
ներ . Վասն զի եթէ արդարու-
թիւնը օրէնքէն էր , ուրեմն Քրիս-
տոս պարապ տեղը մեռաւ ։

Ցամք Տեառն 58

ԳԼ · Գ

1 Ով հարցընել թէ ի՛նչ պատճառով հաւատքը
կը թագուն և օրէնքին կը գառնան · 6 կը յու-
ցընէ թէ անոնք որ կը հաւատան՝ կ՚արդարա-
նան , 9 և կ՚օրհնուին Աբրահամին հետ · 10
ու շատ փաստերով կը հաստատէ ասիկայ ։

1 Ով անմիտ Գաղատացիք՝ ո՞վ
ձեզ հրապուրեց . որ ձեր աչ-
քերուն առջևը Յիսուս Քրիստոս
ձեր մէջը խաչը ելած նկարագրուե-
2 ցաւ ։ Ասիկայ միայն կ՚ուզեմ ձեզ-
մէ սորվիլ . Օրէնքի՞ն գործքե-
րովը դուք Հոգին առիք՝ Թէ հա-
3 ւատքին լսելովը ։ Այդչափ ան-
մի՞տ էք . Հոգիով սկսեցիք , ու
հիմա մարմնո՞վ կը վերջանաք ։
4 Ընչափ դիպուածները պարա՞պ
տեղը ձեր վրայէն անցան , (Թէ որ
5 պարապ ըլլայ ալ ։) Ուստի ան
որ ձեզի Հոգին բաշխեց , և ձեր մէ-

ՅՀԳՐ 5 ։
ՅՈ Տիմ. ե · 20 ։
ՆԳոր · ժ · 28 ։ ժ · 3 ։
ԼԳոր · ժե · 10 ։ 11 ։
ՄՈաս · Թ · 11 ։ Եփե · բ · 8 ։ 12 ։
ԼԳոր · ժգ · 38 ։ 39 ։
ՂՀռով · ա · 17 ։ գ · 22 ։ 28 ։ ը · 3 ։ ԳԼ · գ · 24 ։ Եբր · է · 18 ։ 19 ։
ԷՍաղ · ճիգ · 2 ։ Հռով · գ · 20 ։ ԳԼ · գ · 11 ։
ՈՒ Ցօհ · գ · 8 ։ 9 ։
ՈՀռով · ը · 2 ։
ԷՀռով · գ · 14 ։ է · 4 · 6 ։
ՐՀռով · գ · 11 ։ բ Կոր · ե · 15 ։ ա Թես · ե · 10 ։ Եբր · Թ · 14 ։ ա Պետ · գ · 2 ։
ՐՀռով · գ · 6 ։ ԳԼ · ե · 24 ։ գ · 14 ։
ՅԲ Կոր · ե · 15 ։ աԹես · ե · 10 ։ ա Պետ · գ · 2 ։
ՈԳԼ · ա · 4 ։ Եփե · ե · 2 ։ Տիտ · բ · 14 ։
ՃԳԼ · գ · 21 ։ Եբր · է · 11 ։ Ցմ Հռով · ժա · 6 ։ ԳԼ · ե · 4 ։

Ցամք Տեառն 58

Ը · Տ · 52
ՈԳոր · ժե · 2 ։
ԲԳոր · ժե · 12 ։
ԷՓիլ · բ · 16 ։ աԹես · գ · 5 ։
ՐԳոր · ժե · 1 · 24 ։ ՐԿոր · ժա · 26 ։
ՃԳԼ · գ · 25 ։ ե · 1 · 13 ։
ՂՐԿոր · ժա · 20 ։ ԳԼ · գ · 3 · 9 ։
ՃՀՊ 14 ։ ԳԼ · գ · 1 ։ գ · 16 ։
ԷԳԼ · է · 3 ։
ՖԳոր · ժ · 34 ։ Հռով · բ · 11 ։
ՃՐԿոր · ժբ · 11 ։
ՃԳոր · ժգ · 46 ։ Հռով · ա · 5 ։ ժա · 13 ։ աՏիմ · բ · 7 ։ բՏիմ · ա · 11 ։
ԼԱԹես · բ · 4 ։
ՃԳոր · Թ · 15 ։ ժգ · 2 ։ Իբ · 21 ։ Իչ · 17 ։ 18 ։ ա Կոր · ժե · 10 ։ ԳԼ · ա · 16 ։ Կոչ · ա · 29 ։
ՃԳԼ · գ · 5 ։
ՆՀռով · ա · 5 ։ ժբ · 3 · 6 ։ ժե · 15 ։ ա Կոր · ժե · 10 ։ Եփե · գ · 8 ։
ՀՄաս · ժգ · 18 ։ Եփե · բ · 20 ։ Ցայս · իա · 14 ։
ՃԳոր · ժա · 30 ։ իգ · 17 ։ Հռով · ժե · 25 ։ ա Կոր · ժգ · 1 ։ բ Կոր · ը · Թ ։
ՂԳոր · ժե · 35 ։
ՖԳոր · ժ · 28 ։ ժա · 3 ։

Ցաւի Տեառն 58

ընդ. Ժե. 5։ Հռով. գ. 3։ 9, 21, 22։ Ցակ. բ. 23։ Բ Ցօհ. բ. 30։ Հռով. դ. 11։ 12, 16։

Տես Հռով. թ. 17։ Հմր 22։

ընդ. Ժր. 3։ Ժբ. 18։ Իր. 18։ Դոր. գ. 25։

Ը Օր. իե. 26։ Երեմ. Ժա. 3։

Ե Գա. բ. 16։

Ա Եմր. բ. 4։ Հռով. ա. 17։ Երր. Ժ. 38։

Ա Հռով. գ. 4. 5։ Ժ. 5, 6։ Ժա. 6։

Հղե. Ժբ. 5։ Ղևես թ. 29։ Եզեկ. ի. 11։ Հռով. Ժ. 5։

Հռով. բ. 3։ Բ Կոր. ե. 21։ Գա. գ. 5։

Ը Օր. իա. 23։

Հռով. գ. 9, 16։

Ե. Ա. 15։ Խգ. 3։ Ե. Ա. 33։ Ա. 40։ Եզեկ. Ժա. 19։ Ղ. 27։ Ցովել. բ. 28, 29։ Ամբ. Ժբ. 10։ Ցօհ. Ե. 39։ Գոր. բ. 33։

Երր. Թ. 17։

Ընդ. Ժբ. 3։ 7։ Ժէ. 7։ Հմր 8։

Ա Կոր. Ժբ. 12։

Ես. Ժբ. 40, 41։

Հռով. գ. 13, 14։ Հմր 21։

Հռով. բ. 17։

Հռով. գ. 14։

Ցօհ. Ժե. 22։ Հռով. գ. 15։ Ե. 20։ է. 8, 13։ Ա Տիմ. ա. 9։

Հմր 18։

Գոր. է. 53։ Երր. բ. 2։

Ես. ի. 19։ 21, 22։ Բ Օր. Ե. 5։ 22, 23, 27, 31։ Ցօհ. ա. 17։ Գոր. է. 33։ Ա Տիմ. բ. 5։ Ջը գօրութիւններ գործեց, օրէնքին գործքերովն էր՝ թէ հաւատո. 6 քին լսելովը։ Ընդդէմ որ Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու անոր 7 արդարութիւն սեպուեցաւ։ Ուրեմն գիտցէք թէ անոնք որ հաւատքէն են, անոնք են Աբրահամի 8 որդիքը։ Եւ գիրքը առաջուց դիտնալով թէ Աստուած հեթանոսները հաւատքով կ՚արդարացնէ, առաջուց աւետիս տուաւ Աբրահամին թէ քեզմով պիտի օրհ- 9 նուին բոլոր ազգերը։ Ուստի անոնք որ հաւատքէն են՝ կ՚օրհնուին հաւատացեալ Աբրահամին հետ։ 10 Վասն զի անոնք որ օրէնքին գործքերէն են, անէծքի տակ են. ինչու որ գրուած է թէ Անիծեալ ըստ- ամէն մարդ՝ որ օրէնքին գիրքը ամէն գրուածներուն մէջ չկենար՝ որ 11 զանոնք կատարէ։ Եւ թէ օրէնքով մէկը չկրնար արդարանալ Աստուծոյ առջեւը, յայտնի է. քանզի Արդարը հաւատքէն պիտի 12 ապրի։ Բայց օրէնքը հաւատքէն չէ, հապա Ան որ կը կատարէ ան բաները՝ անոնցմով պիտի ապրի։ 13 Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրէնքին անէծքէն՝ ինքը մեզի համար անէծք ըլլալով. (ինչու որ գրուած է թէ Անիծեալ է ան ամէնը՝ որ 14 փայտէ կը կախուի.) որ Աբրահամին օրհնութիւնը հեթանոսներուն վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով. որ մենք Հոգւոյն խոստ- 15 մունքը առնենք հաւատքով։ Մարդու սովորութեան պէս կը զրուցեմ՝ եղբայրներ. հիւրաս որ մարդու մը հաստատած կտակը մէկը չխափաներ, ոչ ալ անոր վրայ ուրիշ 16 պատուէր մը կ՚աւելցնէ։ Բայց խոստմունքները Աբրահամին ու անոր սերունդին եղան. չըսեր, եւ սերունդներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար, հապա որպէս թէ մէկու մը համար, եւ քու սերուն- 17 դիդ, որ ան Քրիստոս է։ Բայց ասիկա կը զրուցեմ. ան կտակը՝ որ առաջուց Աստուծմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով, օրէնքը չորս հարիւր երսուն տարիէն ետեւ որ գրուեցաւ, չկրնար անվաւեր բնել՝ խոստմունքը խափանելու համար։ 18 Վասն զի թէ որ ժառանգութիւնը օրէնքէն կ՚ըլլայ, Ներեմն ալ խոստմունքէն չէ. բայց Աբրահամին խոստմունքով շնորհեց Աստուած։ 19 Հապա ինչո՞ւ համար է օրէնքը. յանցանաց համար ետուաւ աւելցաւ, (մինչեւ որ գայ անոնց սերունդը՝ որուն որ խոստացուեր էր,) հրեշտակներով տրուած՝ միջնորդի մը ձեռ- 20 քով։ Բայց միջնորդը մէկու մը չէ. բայց Աստուած մէկ 21 է։ Ուրեմն օրէնքը հակառակ է Աստուծոյ խոստմունքներուն. քան լեցի. Հանգիպ թէ որ տրուած ըլլար հոգի օրէնք մը՝ որ կարող ըլլար կենդանի ընելու, արդարութիւնը իրաւցընէ արդարութիւնը օրէնքէն 22 կ՚ըլլար։ Բայց գիրքը ամէնը մեղքի տակ գոցեց, որ խոստմունքը Յիսուս Քրիստոսի հաւատքովը 23 տրուի հաւատացեալներուն։ Բայց քանի որ հաւատքը չէր եկած, օրէնքին տակը դոցուած կը պահուէինք, հաւատքին՝ 24 որ պիտի յայտնուէր։ Ուրեմն օրէնքը մեր դաստիարակը եղաւ՝ դէպ Քրիստոսի հասնելու, որ մենք հա- 25 ւատքով արդարանանք։ Բայց երբ հաւատքը եկաւ, ալ դաստիա- 26 րակի տակ չենք։ Ինչու որ ամէնդ ալ Աստուծոյ որդիք էք՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքով։ 27 Քանզի դուք ամէնդ որ Քրիստոսով մկրտուեցաք, Քրիստոսը վր- 28 անիդ հագած էք. Հրեայ-հեթանոս չկայ, ոչ ալ Ցոյն. ոչ ծառայ կայ, ոչ ալ ազատ. ոչ արու կայ, էգ ալ. Ինչու որ դուք ամէնդ ալ մէկ էք Քրիստոս 29 Յիսուսով։ Հապա թէ որ դուք Քրիստոսինն էք, ուրեմն Աբրահամին սերունդն էք, ու խոստմունքին նայելով՝ ժառանգներ։

Գլ. Դ

1 Ըսածնիս կը ծանուցանէ թէ մենք օրէնքին տակն էինք մինչեւ Քրիստոսի գալը։ 3 Իրենց հնոտը որ ժառանգը խնամակալներու տակ է մինչեւ իր չափահաս ըլլալը։ 5 Բայց Քրիստոս մեզ ազատեց օրէնքէն։ 7 ուստի ալ այսուհետեւ օրէնքին ծառաները չենք։ 14 Կը յիշեցնէ անոնց սէրը իր վրայ։ ու իրենք անոնց վրայ։ 22 Կը ցուցնէ թէ մենք Աբրահամու որդիքն ենք ազատ կնիկին ծնած։

1 Բայց կը զրուցեմ, որչափ ժամանակ որ ժառանգը տղայ է՝ ծառայէն տարբերութիւն մը չու- 2 նի, թէև ամէնուն տէրն է. հապա խնամակալներու ու հոգաբարձուներու տակ է՝ մինչեւ հօրը որո- 3 շած ժամանակը։ Նոյնպէս ալ մենք երբոր տղայ էինք, աշխարհիս սկզբունքներուն տակը ծառայ եղած 4 էինք։ Բայց երբոր ժամանակը լեցուեցաւ, իրկնց Աստուած իր Որդին՝ որ կնիկէ մը եղաւ, ու- 5 օրէնքի տակ մնաւ. Որպէս զի օրէնքի տակ եղողները փրկէ, որ մենք որդեգրութիւնը ընդունինք։ 6 Ու որովհետեւ դուք որդիք էք, Աստուած իր Որդիին Հոգին ձեր սիրտերուն մէջը իրկնց, որ

Ցաւի Տեառն 58

Հռով. գ. 29, 30։

Գա. բ. 21։ Հմր 8։

Հռով. գ. 9, 19, 23։ Ժա. 32։

Հռով. գ. 11։ Մատ. ե. 17։ Հռով. ժ. 4։ Կող. բ. 17։ Երր. թ. 9, 10։

Գոր. Ժգ. 39։ Գա. բ. 16։

Ցօհ. ա. 12։ Հռով. ը. 14, 15, 16։ Գա. գ. 5։ ա Ցօհ. գ. 1, 2։

Հռով. գ. 3։

Հռով. Ժգ. 14։

Հռով. ժ. 12։ ա Կոր. Ժբ. 13։ Գա. ե. 6։ Կող. գ. 11։

Ցօհ. ժ. 16։ Ժե. 20, 21։ Եփս. բ. 14, 15, 16։ գ. 4, 15։

Ընդ. խ. 10, 12։ Հռով. թ. 7։ Երր. Ժա. 18։

Հռով. բ. 17։ Գա. գի. 7, 28։ Եփս. գ. 6։

Հմր 9։ Գա. գ. 23։ ե. 1։ Կող. բ. 8, 20։ Երր. թ. 10։

Ընդ. խթ. 10։ Դան. թ. 24։ Մար. ա. 15։ Եփս. ա. 10։

Ընդ. գ. 15։ Ես. է. 14։ Միք. ե. 3։ Մատ. ա. 23։ Ղա. ա. 31։ բ. 7։

Ցօհ. ա. 14։ Հռով. ա. 3։ Փիլ. բ. 7։ Երր. բ. 14։

Մատ. ե. 17։ Ղա. բ. 27։

Մատ. ի. 28։ Գա. գ. 13։ Տիտ. բ. 14։ Երր. թ.

12։ Եփս. ա. 7։ ա Պետ. ա. 18, 19։ Ցօհ. ա. 12։ Գա. գ. 26։ Եփս. ա. 5։ Հռով. ե. 5։ բ. 15։ Հաճ մեր

Ցամք Ցեռան 58

7 կ՚աղաղակէ Ընբայ Հայր ։ Ուստի ալ ծառայ չես , հապա որդի . ¶ և թէ որ որդի , ալ Աստուծոյ
8 ժառանգը Քրիստոսով ։ ¶ Բայց ան ատենը որ չէիք գիտեր զԱստուած , էիք ծառայելիք անոնց՝ որոնք ՚ի բնէ Աստուածներ չէին ։
9 Ա Սակայն հիմա որ ճանչցած զԱստուած՝ մանաւանդ որ դուք Աստուծմէ ճանչցուեցաք , ի՞նչպէս նորէն կը դառնաք ՚ձեր տկար ու չքաւոր սկզբունքներուն , որոնց նորէն կ՚ուզէք ծառայութիւն ընել ։
10 ¦ Օրերը կը զանազանէք , ու ամիսները , և ժամանակները ու տարի-
11 ները ։ Կը վախնամ ձեզմէ , հոր գուցէ պարապ տեղը ձեր վրայ աշխատած ըլլամ ։
12 Ինծի պէս եղէք ։ ինչու որ ես ալ ձեզի պէս եղայ , եղբայրներ՝ ձեզի կ՚աղաչեմ . Ոչ դուք ինծի վնաս մը
13 Հասուցած չէք ։ Գիտէք դուք Նոր մարմնոյս տկարութեամբը ձեզի ¶ առջի անգամ աւետարանը քարոզեցի . և իմ մարմինիս վրայ ¦→
14 փորձութիւնս Չանարգեցիք ու չարհամարհեցիք , ¶ հապա Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝ ¶ Քրիստոս Յիսուսի
15 պէս ։ Ուրեմն ինչ էր ան ձեր երանութիւնը . քանզի ես կը վկայեմ ձեզի , որ եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերը պիտի հանէիք ու ինծի տա-
16 յիք ։ Ուստի ձեր թշնամի՞ եղայ ¶ ձեզի ճշմարիտը խօսելուս հա-
17 մար ։ Նախանձոտ են անոնք՝ չէ թէ բարիին , և կ՚ուզեն ¶ ձեզ արգիլել , որ իրենց նախան-
18 ձաւոր ըլլաք ։ Սակայն աղէկ է ամէն ատեն բարիին նախանձաւոր ըլլալ , ու չէ թէ միայն երբոր ձեր
19 մէջը ըլլամ ։ ¶ Ո՛վ որդեակներս՝ որ ձեզմով նորէն ծննդական ցաւ կը քաշեմ , մինչև որ Քրիստոս ձեր
20 մէջը ձեւակերպի ։ Կ՚ուզէի հիմա ձեր մէջը ներկայ ըլլալ , ու փոխել իմ ձայնս . ինչու որ ես ձեր վրայով տարակուսած եմ ։
21 Ըսէք ինծի , դուք որ օրէնքին տակը կ՚ուզէք ըլլալ , օրէնքը չէ՞
22 լսեր ։ Քանի որ գրուած է թէ Աբրահամ երկու որդի ունէր ։ Ա մէկը՝ ազախինէն , ¶ ու միսը՝ ա-
23 զատ կնիկէն ։ Բայց ան որ ազախինէն էր՝ Էմարմնոյ կողմանէ ծնած էր , ¶ իսկ ան որ ազատ կնի-
24 կէն՝ խոստմունքին համեմատ . Որ ասիք բաները այլաբանօրէն կը մեկնուին . ինչու որ ասոնք են երկու կտակարանները , մէկը՝ ¶ Սինայ լեռնէն՝ որ ծառայութեան համար
25 կը ծնանի , որ է Հագար . Ինչու որ Հագար Արաբիայի մէջ Սինայ

Ցամք Ցեռան 58

լեռն է , և կը համեմատի հիմակուան Երուսաղէմին՝ որ իր զաւակներովը մկտեղ կը ծառայէ ։
26 Է Բայց վերի Երուսաղէմը ազատ է ,
27 որ մեր ‡ մենուն մայրն է ։ Ինչու որ գրուած է , ¶ Ո վ չծնանող ամուլ՝ ցնծա . ով ծննդական ցաւ չքաշող՝ դուէ և աղաղակէ , քանզի երեսէ ձգուածին տղաքները էրիկ ունեցողին ¶ →էրէն շատ պիտի
28 ըլլայ ։ Ուստի մենք՝ եղբայրներ՝ ¶ Իսահակին պէս խոստմունքին որ-
29 դիներն ենք ։ ¶ Բայց ինչպէս որ ան ատեն մարմնոյ կողմանէ ծնածը կը հալածէր զանիկայ որ հոգիին կողմանէ էր , ¶ անանկ ալ
30 հիմա ։ ¶ Սակայն գիրքը ի՞նչ կ՚ըսէ . ¶ Դուրս հանէ աս աղախինը ու անոր որդին ։ ¶ ինչու որ աղախինին որդին ազատ կնկան որդւոյն հետ ժառանգութիւն պիտի չառ-
31 նէ ։ Ուստի՝ եղբայրներ՝ մենք աղախինին զաւակները չենք , ¦ հապա ազատին ։

ԳԼ . Ե

1 Կը յորդորէ զանոնք հաստատ կենալ իրենց ազատութեանը մէջ , 3 և թլփատութիւնը չպահել , 13 այլ մանաւանդ իրարու վրայ սէր ունենալ , որ օրէնքին բովանդակութիւնն է . 19 կը համրէ մարմնին գործքերը , 22 և Հոգիին պտուղները , 25 ու կը յորդորէ գործասիրները որ Հոգիով քալեն ։

1 Ուստի ամուր կեցէք ¶ ան ազատութիւնովը՝ որով Քրիստոս մեզ ազատեց , ¦ և նորէն ծառայութեան լուծի տակ մի մտնէք ։
2 Ա Ահա ես Պօղոս կը գրուցեմ ձեզի , ¶ որ եթէ թլփատուիք , Քրիստոս
3 ձեզի օգուտ մը չրներ ։ Եւ դարձեալ ամէն թլփատուող մարդու կը վկայեմ թէ ¶ պարտական է
4 բոլոր օրէնքը կատարելու ։ ¶ Խափանած էք դուք Քրիստոսէն , որ օրէնքով արդարանալ կ՚ուզէք ,
5 Ա— շնորհքէն ինկած էք ։ ¶ Ինչու որ մենք Հոգիով կը սպասենք արդարութեան յոյսին հաւատքո-
6 վը ։ Ա Քան զի Քրիստոս Յիսուսի քով ոչ թլփատութիւնը բանի մը կարող է , ոչ ալ անթլփատութիւնը , ¶ հապա հաւատքը՝ որ սիրով ՚ի
7 գործ կը գրուի ։ ¶ Դուք աղէկ կը վազէիք . Ո՞վ ձեզ ետ կեցուց՝ որ ճշմարտութեան չհնազանդիք ։
8 Ա Ես դրդումը անկէ չէ՝ Ա որ ձեզ
9 կանչեց ։ ¶ Քիչ մը խմորը բոլոր
10 զանգուածը կը խմորէ ։ ¶ Բայց ես յոյս ունիմ ձեր վրայ Տէրոջմով , որ ուրիշ միտք բան մը պիտի չհասկնաք . Ա և ան որ ձեզ կը խռովեցընէ , դատապարտութիւն պիտի կրէ՝ ով որ ըլլայ ։
11 ¦ Սակայն եղբայրներ՝ թէ որ ես տակաւին թլփատութիւն կը քա-

Ցամք Ցեռան 58

Է՞ս · բ · 2 ։ Երբ · ժբ · 22 ։ Ցայտ · գ · 12 · խա · 2 · 10 ։
‡ Ո՛ր-ն է ըսնէ ։
¶ Ես · ծգ · 1 ։

¶ Գոր · գ · 25 ։ Հռով · թ · 8 ։ Գլ · գ · 29 ։
¶ Ծն · իա · 9 ։

¶ Գլ · ե · 11 ։ ջ · 12 ։
‡ Գլ · գ · 8 , 22 ։
¶ Ծն · իա · 10 , 12 ։
¶ Ցօհ · բ · 35 ։

‡ Ցօհ · բ · 36 ։ Գլ · ե · 1 , 13 ։

— Ցօհ · բ · 32 ։ Հռով · գ · 18 ։ ա Պետ · բ · 16 ։
¦ Գոր · ժե · 10 ։ Գլ · բ · 4 ։ գ · 9 ։
¶ Գոր · ժե · 1 ։ Ցես Գոր · ժգ · 3 ։
¶ Գլ · գ · 10 ։
Ա Հռով · թ · 31 , 32 ։ Գլ · բ · 21 ։
Ջերբ · ժբ · 15 ։
Ա Հռով · բ · 24 , 25 ։ բ Տիմ · գ · 8 ։
Ա ա Կոր · է · 19 ։ Գլ · գ · 28 ։ գ · 15 ։ Կող · գ · 11 ։
¦ ա Թես · ա · 3 ։ Ցակ · բ · 18 , 20 , 22 ։
¶ ա Կոր · թ · 24 ։
Ա Գլ · գ · 1 ։
Ա Գլ · ա · 6 ։
Ա ա Կոր · ե · 6 ։ ժե · 38 ։
¶ բ Կոր · բ · 3 ։ ը · 22 ։
¦ Գլ · ա · 7 ։ հբ Կոր · ժ · 6 ։
¶ Գլ · ջ · 12 ։

Ցամք Ցեռան 58

¶ Հռով · բ · 16 , 17 ։ Գլ · գ · 3 , 29 ։
¶ Եփես · բ · 12 ։ ա Թես · գ · 5 ։
¶ Հռով · ա · 25 ։ ա Կոր · ժբ · 2 ։ Եփես · բ · 11 , 12 ։ ա Թես · ա · 9 ։
Ա Ա Կոր · բ · 3 ։ ժգ · 12 ։ բ Տիմ · բ · 19 ։
¶ Գլ · գ · 3 ։ Կող · բ · 20 ։
¶ Հռով · բ · 3 ։ Երբ · ե · 18 ։
¦ Հռով · ժգ · 5 ։ Կող · բ · 16 ։
Հ Գլ · բ · 2 ։ ե · 2 , 4 · ա Թես · գ · 5 ։
¶ Ա Կոր · բ · 5 ։
Ա Ա Կոր · բ · 3 ։ բ Կոր · ժ · 30 ։ ժբ · 7 · 9 ։
¶ Գլ · ա · 6 ։
¶ բ Թագ · ժԹ · 27 ։ Մաշ · բ · 7 ։ Ցես Ջաբ · ժբ · 8 ։
¶ Մաա · ժ · 40 ։ Ղե · ժ · 16 ։ Ցօհ · ժգ · 20 ։ ա Թես · բ · 13 ։
¶ Գլ · բ · 5 , 14 ։
¦ Հռով · ժ · 2 ։
* Ո՛ր-ն ալ ձեզ

¶ ա Կոր · գ · 15 ։ Փիլիմ · 10 ։ Ցակ · ա · 18 ։

¶ Ծն · ժգ · 15 ։
¶ Ծն · իա · 2 ։

¦ Հռով · թ · 7 , 8 ։
— Ծն · ժբ · 10 , 14 · իա · 1 , 2 ։ Երբ · ժա · 11 ։
¶ բ Օր · կգ · 2 ։

Ճառի Տեառն 58

ղ ակոր . ժե . 30 ։ Գա . գ . 29 ։ գ . 17 ։ ե ա կոր . ա . 23 ։
ՙ Ճնե . է . 25 ։ ա կոր . ե . 13 ։ Գա . ա . 8 . 9 ։
ՙ Գոր . ժե . 1 . 2 . 24 ։
ն ա կոր . բ . 9 ։ ապես . բ . 16 ։ բ Պետ . բ . 19 ։ Ճափ . 4 ։
ղ ակոր . թ . 19 ։ Գա . գ . 2 ։
ա Մաա . է . 12 ։ Իր . 40 ։ Ճակ . բ . 8 ։
ղ Ղե . ժթ . 18 ։ Մաա . Իր . 23 ։ Հռով . ժգ . 8 . 9 ։
ղ Հռով . գ . 12 ։ բ . 1 . 4 . 12 ։ ժգ . 14 ։ Հմր 25 ։ ապես . բ . 11 ։
է Հռով . է . 23 ։ բ . 6 . 7 ։
ա Հռով . է . 15 . 19 ։
ա Հռով . գ . 14 ։ բ . 2 ։
է ա կոր . գ . 3 ։ Եփե . ե . 3 ։ կող . գ . 5 ։ Ճակ . գ . 14 . 15 ։
գ ակոր . գ . 9 ։ Եփե . ե . 5 ։ կող . գ . 6 ։ Ճայա . Իր . 15 ։
ղ Ճոհ . ժե . 2 ։ Եփե . ե . 9 ։
ՙ կող . գ . 12 ։ Ճակ . գ . 17 ։
ա Հռով . ժե . 14 ։
է ակոր . ժգ . 7 ։
ա Տիմ . ա . 9 ։
ա Հռով . գ . 6 ։ ժգ . 14 ։ Գա . բ . 19 ։ ապես . բ . 11 ։
ֆ Հռով . բ . 4 . 5 ։ Հմր 16 ։
ա Փիլ . բ . 3 ։

բոցեմ , Հալ ինչո՞ւ կը Հալածուիմ . 13 Ցուբեն խաչին գայթակղութիւնը
12 խափանուած է ։ Գիտանի թէ բոլորովին կտրուէին անոնք որ ձեզ կը խռովեցընեն ։
13 Վասն զի դուք ազատութեան կանչուած էք եղբայրներ . Միայն թէ Ձեր ազատութիւնը մարմնոյ ցոյս–Ընծայ պատճառ չըլլայ , Հապա սիրով իրարու ծառայութիւն
14 թիւն ըրէք ։ Վասն զի բոլոր օրէնքը ամ մէկ խօսքիս մէջ կը կատարուի թէ Հրա՛ն քնկերդ սիրես
15 քու անձիդ պէս ։ Հապա թէ որ իրար խածնէք և ուտէք , զգոյշ կեցէք որ չըլլայ թէ իրարմէ սպա–
16 ռիք ։ Միայն թէ ՙՙ կը զրուցեմ . Հոգիով գացէք , ու մարմինին ցանկութիւնը պիտի չկատա–
17 րէք ։ Վասն զի մարմինը կը ցանկայ հոգիին հակառակ , ու հոգին մարմինին հակառակ . և ասոնք իրարու հակառակ են , որ չըլլայ թէ
18 ինչ որ կ'ուզէք՝ ան ընէք ։ Բայց թէ որ Հոգիէն կ'առաջնորդուիք ,
19 ալ օրէնքին տակը չէք ։ Ընդ մարմինին գործքերը յայտնի են , որ ասոնք են . շնութիւն , պոռնկութիւն , պղծութիւն , դիճու–
20 թիւն , կռապաշտութիւն , կախարդութիւն , թշնամութիւններ , կռիւներ , նախանձներ , բարկութիւններ , հակառակութիւններ , երկպառակութիւններ , բաժանումներ
21 ներ , Ջար նայուածքներ , մարդասպանութիւններ , գինովութիւններ , անառակութիւնները , ու ինչ որ ասոնց նման են . որ հիմակուց ես ձեզի կը զրուցեմ , ինչպէս առաջուց ալ կը զրուցէի , որ ասանկ բաներ գործողները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն ։
22 Բայց Հոգիին պտուղը աս է . սէր , խնդութիւն , խաղաղութիւն , եր–
23 կայնմտութիւն , քաղցրութիւն , բարութիւն , հաւատարմութիւն , հեզութիւն , ժուժկալութիւն . ասանկ բաներուն դէմ
24 օրէնք չկայ ։ Եւ անոնք որ Քրիստոսինները են ՙ իրենց մարմինը խաչ հանեցին իրենց կիրքերով ու
25 ցանկութիւններով մէկտեղ ։ Եթէ որ Հոգիով կ'ապրինք , Հոգիին
26 համեմատ քալենք ։ Մեզմէ չըլլանք մէկզմէկ գրգռելով , իրարու վրայ նախանձելով ։

ԳԼ . Զ

1 Պօղոս կը յորդորէ Գաղատացիները որ եղեռնեամբ վարուին յանցանքի մէջ դտնուող եղբայրներուն հետ , 2 և իրարու բեռները վերցընեն . 6 առաւաձնեն ըլլան դէպ ի իրենց վարդապետներուն , 9 և բարի գործելէն ետ չկենան . 12 կը ցուցընէ թէ թլփատութիւն քարոզողներուն միտքը ինչ է . 14 թէ իրենք ուրիշ բանով չպարծենալ , բայց միայն Քրիստոսի խաչովը ։

Ճափ Տեառն 58

1 Ղ եղբայրներ՝ թէ որ մէկը յանկարծ ինչ և իցէ յանցանքով բռնուելու ըլլայ , Դուք որ հոգևոր էք՝ Հանանկը հեզութեան հոգիով ուղղութեան բերէք . քու անձիդ ալ զգուշութիւն ըրէ որ չըլլայ թէ փորձութեան մէջ իյնաս ։
2 Իրարու ծանրութիւնները կրեցէք , Հու անանկ Քրիստոսի օրէնքը կա–
3 տարեցէք ։ Քանզի թէ որ մէկը ինքզինքը բան մը ըլլալ կը սեպէ Հու չէ , անիկայ իր անձը կը խաբէ ։
4 Բայց ամէն մարդ իր գործը թող կշռէ , ու ետքը միայն իր անձին վրայ պարծանք ունենայ , և չէ թէ
5 ուրիշին վրայ ։ Ինչու որ ամէն մէկը իր բեռը պիտի կրէ ։
6 Խօսքին աշակերտութիւն ընդունողը իր վարդապետը ամէն բարի բանե–
7 րու մասնակից ընէ ։ Մի խաբուիք՝ Աստուած ծաղր չըլլար ։
8 Վասն զի ինչ որ մէկ մարդ մը կը սերմանէ՝ նոյնը պիտի հնձէ . Հան որ իր մարմինին կը սերմանէ՝ ան մարմինէն ապականութիւն պիտի հընձէ . ու ան որ Հոգիին կը սերմանէ , ան Հոգիէն յաւիտենական
9 կեանք պիտի հնձէ ։ Բայց բարի գործելէն չձանձրանանք , Քանզի յարմար ժամանակին պիտի հնձենք՝
10 թէ որ չհուսանք ։ Ուստի քանի որ ժամանակ ձեռքերնիս է , բարիք ընենք ամենուն Մանաւանդ հաւատքին ընտանիներուն ։
11 Նայեցէք՝ ինչպէս գիրերով գրե–
12 մի ձեզի իմ ձեռքովս ։ Որոնք որ կ'ուզեն մարմնոյ կողմանէ բարի երևնալ , անոնք ձեզ կը ստիպեն որ թլփատուիք , միայն որ Քրիստոսի
13 խաչին համար չհալածուին ։ Քանզի անոնք ալ որ թլփատուած են , իրենք օրէնքը չեն պահեր , Հապա կ'ուզեն որ դուք թլփատուիք , որ իրենք ձեր մարմինովը պարծենան ։
14 Բայց ես քու լիցի որ պարծենամ , Հապա միայն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի խաչովը , որ անով աշխարհ ինծի խաչը եղած է , ես ալ
15 աշխարհի ։ Ինչու որ Քրիստոս Յիսուսով ոչ թլփատութիւնը բան մըն է , ոչ ալ անթլփատութիւնը , Հապա նոր ստեղծուած
16 ըլլալն է բանը ։ Եւ ան ամէնը Հոր ան կանոնիս համեմատ կը քալեն , խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ անոնց վրայ , ու Աստուծոյ
17 Իսրայէլին վրայ ։ Ասկէ ետև մէկը

Ճափ Տեառն 58

ա Հռով . ժգ . 1 ։ ժե . 1 ։ Երր . ժբ . 13 ։ Ճակ . ե . 19 ։
բ ակոր . բ . 15 ։ գ . 1 ։ ե ակոր . գ . 21 ։ բ Թես . գ . 15 ։ բ Տիմ . բ . 25 ։
ա ակոր . է . 5 ։ ժ . 12 ։
ի Հռով . ժե . 1 ։ Գա . ե . 13 ։ ապես . ե . 14 ։
ղ Ցոհ . ժգ . 14 . 15 . 34 ։ ժե . 12 ։ Ճակ . բ . 8 ։ ա Ցոհ . գ . 21 ։
ի Հռով . ժբ . 3 ։ ակոր . բ . 2 ։ Գա . բ . 6 ։
ը բ ակոր . գ . 5 ։ ժբ . 11 ։
ի ակոր . ժա . 28 ։ բ ակոր . ժգ . 5 ։
ֆ Ցես Ղբ . ժբ . 11 ։
ի Հռով . բ . 6 ։ ա ակոր . գ . 8 ։
ղ Հռով . ժե . 27 ։ ակոր . թ . 11 . 14 ։
ի ակոր . ղ . 9 ։ ժե . 33 ։
ֆ Ցոր . ժգ . 9 ։
ղ Ղե . ժգ . 25 ։ Հռով . բ . 6 ։ բ ակոր . թ . 6 ։
հ Ցոր . գ . 8 ։ Ընակ . ժա . 18 ։ Իր . 8 ։ Ովս . բ . 7 ։ ժ . 12 ։ Հռով . բ . 13 ։ Ճակ . գ . 18 ։
ֆ Րեես . գ . 18 ։ ակոր . ժե . 58 ։
ղ Մաա . իդ . 13 ։ Երր . գ . 6 . 14 ։ ժ . 36 ։ ժբ . 3 . 5 ։ Ցայտ . բ . 10 ։
ֆ Ցոհ . թ . 4 ։ ժբ . 35 ։ Յաքես . ե . 15 ։ ա Տիմ . գ . 18 . Տիտ . գ . 8 ։
ՙ Եփե . բ . 19 ։ Երր . գ . 6 ։

ն Գա . բ . 3 . 14 ։ ը Փիլ . գ . 18 ։ ա Գա . ե . 11 ։ ղ Փիլ . գ . 8 ։ 7 . 8 ։ ՟ Հռով . գ . 6 ։ Գա . բ . 19 ։ ղ ա կոր . է . 19 ։ Գա . ե . 6 ։ կող . գ . 11 ։ ՙ բ կոր . ե . 17 ։ ա Սող . ՟ Ել . 5 ։ է Փիլ . գ . 16 ։ ՟ Հռով . բ . 29 ։ գ . 12 ։ թ . 6 . 7 . 8 ։ Գա . գ . 7 . 9 . 29 ։ Փիլ . գ . 3 ։

Ցամք Տեառն 58

բ Կոր. ա. 5։ գ. 10։ Ժա. 23։ Գլ. ե. 11։ Կող. ա. 24։

զիս թող չյոդնեցընէ. բ ինչու որ ես Տէր Ցիսուսին վէրքի նշանները 18 իմ մարմնոյս վրայ կը կրեմ։ Ե Ղբայրներ՝ ամէն Ցէր Ցիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետը ըլայ. Ամէն։

Ցամք Տեառն 58

ա Բ Տիմ. գ. 22։ Փիլիմ. 25։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԸՈՒՂՂԵԼՈՑՆ

ԸՍ ՆՓԵՍԱՑԻՍ

Ցամք Տեառն 64

ա Կոր. ա. 1։

Բ Հռով. ա. 7։ բ Կոր. ա. 1։

Ի Կող. ա. 2։

Բ Գաղ. ա. 3։ Տիտ. ա. 4։

Ե Բ Կոր. ա. 3։ ա Պետ. ա. 3։

Զ ա Պետ. ա. 2. 20։

Է Հռով. բ. 28։ բ Թես. բ. 12։ բ Տիմ. ա. 9։ Ցակ. բ. 5։ ա Պետ. ա. 2։ բ. 9։

Ը Ղուկ. ա. 75։ Գլ. բ. 10։ Ե. 27։ Կող. ա. 22։ ա Թես. գ. 7։ Տիտ. բ. 12։

Ի Հռով. բ. 29. 30։ Հմր 11։

Ժ Ցօհ. ա. 12։ Հռով. բ. 15։ բ Կոր. գ. 18։ Գաղ. գ. 5։ ա Ցօհ. գ. 1։

Ի Մատ. ժա. 26։ Ղուկ. ժբ. 32։ ա Կոր. ա. 21։ Հմր 9։

Լ Հռով. գ. 24։ Ե. 15։

Ի Մատ. գ. 17։ ժե. 5։ Ցօհ. գ. 35։ ժ. 17։

Ծ Գործ. ի. 28։ Հռով. գ. 24։ Կող. ա. 14։ Եբր. թ. 12։ ա Պետ. ա. 18. 19։ Ցալտ. ե. 9։

Կ Հռով. բ. 4։ գ. 24։ թ. 23։ Գլ. բ. 7։ գ. 8. 16։ Փիլ. գ. 19։ Հ Հռով. ժգ. 25։ Գլ. գ. 4. 9։ Կող. ա. 26։

Յ Գլ. գ. 11։ բ Տիմ. ա. 9։ Ղ Գաղ. գ. 4։ Եբր. ա. 2։ թ. 10։ ա Պետ. ա. 20։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ընտրեալը Եփեսացիները բարեկիրթ 3 և առնոնց համար գոհութիւն ասէլն նաև. 4 կը խօսի շնորհքով եղած մեր ընտրութեանը 6 և որդեգրութեանը վրայ. 11 որ այն է մարդկային փրկութեան ճշմարիտ պատիւը. 13 և որովհետև աս խորհուրդին գերազանցութիւնը դիւրաւ չհասկցուիր. 16 աղօթք կ'ընէ որ անոնք 18 կատարեալապես հասկնան. 20 և ունենան զանիկայ Քրիստոսով։

1 **Պօղոս՝** Ցիսուս Քրիստոսի առաքեալը՝ Աստուծոյ կամքովը, Բ Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն՝ Ե և Քրիստոս Ցիսուսի հաւատացողը։

2 Ներուն. Ը Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Ցիսուս Քրիստոսէն։

3 Ի Օրհնեալ է Աստուած և մեր Տէր Ցիսուս Քրիստոսի Հայրը, ան որ մեզ օրհնեց ամէն հոգևոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն մէջ

4 Քրիստոսով. Ժ Ինչպէս որ մեզ անով աշխարհիս սկիզբէն առաջ Է ընտրեց, Ը որ մենք սուրբ ու անա-

5 րատ ըլլանք իր առջևը սիրով. Թ Ե առաջուց մեզ սահմանեց Ի իրեն որդեգիր ըլլալու Ցիսուս Քրիստոսի ձեռքովը Ի իր կամքին հաճութեա-

6 նը պէս, Ժ իր փառաւոր շնորհացը գովութեանը համար, Ը որով մեզ զարդարեց Ի Սիրելիին ձեռքովը.

7 Ի որ անով փրկութիւն ունինք մենք իր արեանը միջոցով, մեղաց թողութիւնը՝ Ե իր շնորհքին մոխութեանը

8 չափովը. Ը որ մեր վրայ առատցուց բոլոր իմաստութեամբ ու գիտու-

9 թեամբ, Թ մեզի յայտնելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճութեանը պէս, Ժ նոյն որ իր մէջը նա-

10 խատեսմաներ էր. Ը որ ժամանակաց լրանալուն անոնց ուրբայրներ՝ Ժ մեր Տէր Ցիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետը ըլայ. Ամէն։

Ցամք Տեառն 64

Ե Ա Կոր. գ. 22. 23։ Ժա. 3։ Գլ. բ. 15։ գ. 15։

Ժ Փիլ. բ. 9. 10։ Կող. ա. 20։

Ի Գոր. ի. 32։ Իգ. 18։ Հբ. ռով. բ. 17։ Կող. ա. 12։ գ. 24։ Տիտ. գ. 7։ Ցակ. բ. 5։ ա Պետ. ա. 4։

Ն Հմր 5։

Է Նե. խզ. 10. 11։

Ը Հմր 6. 14։ բ Թես. բ. 13։

Թ Ցակ. ա. 18։ Ղ Ցօհ. ա. 17։ բ Կոր. գ. 7։

Լ Բ Կոր. ա. 22։ Գլ. գ. 30։

Ի Բ Կոր. ա. 22։ ե. 5։

Ժ Գոր. ի. 28։ Է Ղուկ. խա. 28։ Հռով. բ. 23։ Գլ. գ. 30։

Ի Հմր 6. 12։ բ Կող. ա. 4։ Փիլիմ. 5։

Ձ Հռով. ա. 9։ Փիլ. ա. 3. 4։ Կող. ա. 3։ ա Թես. ա. 2։ բ Թես. ա. 3։

Ը Ցօհ. ի. 17։

Թ Կող. ա. 9։

Ի Գոր. իզ. 18։

Ժ Գլ. բ. 12։ գ. 4։ Ի Հմր 11։ Ի Գլ. գ. 7։ Կող. ա. 29։ բ. 12։ Ե Գոր. բ. 24. 38։ Ի Ած. ծժ. 1։ Գոր. է. 55։ Կող. գ. 1։ Եբր. ա. 3։ ժ. 12։

21 երկինքին մէջ ։ Ընձի՛ն Իշխանութեան ու պետութեան և զօրութեան ու տէրութեան վրայ՝ և ամէն անուան վրայ որ կ՚անուանի, չէ թէ միայն ա՛ս աշխարհիս մէջ,
22 հապա գալիքին մէջ ալ ։ Եւ ամէն բան անոր ոտքերուն տակը ՚ի՛նչպան գեցուց, և զանիկայ ամէն բանեբու վրայ եկեղեցիին գլուխ դրաւ,
23 ըՈր անոր մարմինն է, Իանոր լրումը, Ի որ կը լեցընէ ամէնը ամէն բանի մէջ ։

Գլ. Բ

1 Ուստի ձեր որ բնական վիճակի՛ չնորհքով եղած մեր հիմնուած վիճակին հետ բաղդատելով ։ 10 կը ծանուցանէ թէ մենք բարի գործերու համար ստեղծուած ենք։ 13 և Քրիստոսով մահեցած ըլլալով՝ 11 ներհամաձայնելու և առարկելու վրայինք ունենալու չենք՝ ինչո՛ր որ առեղ մը ունէինք ։ 19 այլ իրրև սուրբերուն քաղաքակիցները և Աստուծոյ բնտանիքը ։

1 ՚Ձեզ դուք Ի որ յանցանքներու ու մեղքերու մէջ մեռած էիք,
2 ՚Ինչ ՚ինչ ՚ի՛նչ՝՚ն՚ոյ ։ Իորոնց մէջ առնեցար կը քալէիք ա՛ս աշխարհիս բոնած ճամբովը, ՚ա՛ս օդուան իշխանութեանը իշխանին ՚ա՛նչ՚ն՚ պէս, ան ոգիին՝ Ի որ հիմա ապրեցուցմութեան որդւոցը նեբսի դին
3 կը ներգործէ ։ Ընր առեղծը մենք ամէնքս ալ անոնց մէջը կը պատէինք Ի մեր մարմինին ցանկութիւններովը, և մարմինին ու միտքին ուզածը կը կատարէինք ։ Եւ բնութեամբ բարկութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ուրիշները ։
4 Իայց Աստուած որ մեծ է ողորմութիւնով՝ իր առատ սիրոյն համա՛ր՝ որով մեզ սիրեց,
5 մե՛ր՝ որով մեղ սիրեց, Ի նորոր յանցանքներու մէջ մեռած էինք, Ի մեզ Քրիստոսի հետ կենդանացուց, (դուք շնորհքով փրկուած էք,)
6 Եւ անոր հետ ՚ձ՚ե՛ յարուցց, Ա ու անոր հետ նստեցուց երկնաւորներուն
7 մէջ Քրիստոս Յիսուսով, ՚Ո՛ր դարու դարերուն մէջը ցուցընէ իր շրնորհքին գերազանց մեծութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսով մեզի ՚ցո՛՚ն՚ ։
8 ՚ցո՛՚ Էրացդրութիւնովը ։ Ի՚վ՚ան դի չնորհքով փրկուած էք դուք Ի հաւատքի միջոցով ։ և ա՛ս չէ թէ ձեզմէ է, Հ Հատա Աստուծոյ պարգեւ է,
9 դէն է ։ Ի՚չէ թէ գործերէն, որ
10 մէկը չպարծի ։ Ընչո՛ւ որ մենք անոր ձեռագործն ենք, Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած բարի գործերու համար, Հորոնց Աստուած առաջուց պատրաստեց ձե՛ զ, որ անոնց մէջը քալենք ։

11 Ուստի միտքերնիդ բերէ՛ք, որ դուք ատեն մը մարմինով հեթանոսներ էա՛՚ք՚ էվ, (որոնք անթլփատութիւն կ՚բսուին անոնցմէ՝ Հոր թլփատութիւն կ՚բսուին մարմինի
12 մէջ ձեռքով եղած,) Ընր ան ատենը դուք առանց Քրիստոսի էիք, Ա ու հեռացած էիք Իսրայէլի քաղաքակցութենէն, Ի ուտարացած խոստումներուն ուխտերէն, Ա ու յոյս մը ալ չունէիք, Ի և աշխարհի մէջ
13 անաստուած էիք ։ Ի՚սկայ հիմա Քրիստոս Յիսուսով Ի՚՚ դուք որ ատեն մը հեռաւոր էիք, մերձաւոր
14 եղար Քրիստոսի արիւնովը ։ Ի՚վ՚ան դի անիկայ է մեր խաղաղութիւնը, Հոր երկուքը մէկ բրաւ, ու մէջ անդի բաժանող պատը՝ ՚ա՛՚ն՚ Իքո՛՚ հեռ Իէ՚ Ի թշնամութիւնը
15 իր մարմինովը Իբակեց, Եւ հրամաններով Իէ՚ պատուիրանքները օրէնքը խափանեց ։ Հոր իրմով ան երկուքը մէկ նոր մարդ մը հաստատէ, ու ՚ա՛՚ն՚ Իաղաղութիւն
16 բնէ ։ Ի՚ Եւ երկուքն ալ մէկ մարմին Իէ՚ հաշտեցընէ Աստուծոյ հետ էր խաչովը ։ Իինչու որ անով սպան՚
17 Նոյ թշնամութիւնը ։ Ի՚ Եկաւ խաղաղութիւն քարոզեց ձեզի՛ որ հեռուն էիք, ՚ու անոնց՝ որ մօտ
18 էին ։ Ի Քանզի անոր ձեռքովը մենք երկուքիս ալ Ի՚մկ Հոգիով Հօրը մօտենալու ՚ա՛ք՚ցո՛՚ն՚ ։
19 ունինք ։ Ուրեմն ալ ասկէետև դուք օտար ու պանդուխտ չէք, Ի հապա սուրբերուն քաղաքակիցները Իև Աստուծոյ բնտանիքը՝
20 ՚Ա՛ռաքեալներուն ու մարգարէներուն Իհիման վրայ շինուած, Հոր անոր անկիւնին գլուխը Քիստոս
21 Քրիստոս է ։ ըՈրով բոլոր շէնքը միկտեղ չյարմարուելով կազմուած՝ կ՚աճի Իտաճար մը
22 կ՚ըլլայ Ձերոջմով ։ Ի՚՚ Հոր անով դուք ալ միկտեղ կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակարան ըլլալու Հոգիով Սրբո՛՚վ ։

Գլ. Գ

1 Ա՚ռաքեալը կը ծանուցանէ թէ յայտնութեամբ իրեն ցուցուած է 5 ան ծածկուած խորհուրդը՝ 6 թէ հեթանոսները պիտի փրկուին, 8 և թէ իրեն արուած է 9 գանիկայ քարոզելու շնորհքը ։ 13 Կը խնդրէ որ անոնք իր նեղութիւններուն պատճառովը չյանձնառնեն, 14 և աղօթք կ՚ընէ որ 19 անոնք կարող ըլլան Քրիստոսի իրենց վրայ ունեցած մեծ սէրը հասկնալու ։

1 Ուստի ես Պօղոս՝ Քրիստոս Յիսուսի Հկապուածը Իձեզի հե-

Ցաջ Տետառ 64

ղ՚ա Կոր · գ · 9, 10 · Գաղ · գ · 12 · ա Պետ · բ · 4, 5 · Ի Պաղ · ճ՚ձ՚բ · 22 · Ի՚ա · իբ · 16 · Մատ · իա · 42 · ը Գաղ · գ · 15, 16 · Ի՚ա Կոր · գ · 17 · գ · 19 · բ Կոր · գ · 16 · ֆ՚ա Պետ · բ · 5 · ա Թես · իա · 33 · իբ · 17, 20 · Գաղ · գ · 1 · գ · 20 · Փիլ · ա · 7, 13 · 14 · 17 · Կող · գ · 3 · 18 · բ Տիմ՚ · ա · 8 · բ · 9 · Փիլիմ՚ · 1, 9 · Ի Կող · ա · 24 · բ Տիմ՚ · բ · 10 ·

Ցաջ Տետառ 64

՚ա Կոր · ժ՚բ · 2 · Գաղ · ե · 8, Կող · ա · 21 · բ · 13 · ՚ Հռով · բ · 28, 29 · Կող · բ · 11 · Գաղ · գ · 18, Կող · ա · 21 · Տետ · Եկկ · ժ՚գ · 9 · Ցես · ժ · 16 · ՚ Հռով · թ · 4, 8 · Թես · գ · 12 · Պաղ · գ · 8 · ա Թես · գ · 5 · Գաղ · գ · 28 · Գաղ · գ · 8 · Կող · ա · 22 · Կող · բ · 14, 20 · ա Կոր · ե · 17 · Պաղ · գ · 15 · Գաղ · գ · 24 · Կող · ա · 20, 21, 22 · Հռով · գ · 6 · բ · 3 · Կող · բ · 14 · Ես · ժե · 19 · Ձաք · թ · 10 · Գոր · բ · 39 · ժ · 36 · Հռով · ե · 1 · Հբ · 13, 14 · Ացգ · Ճխբ · 14 · Ցես · ժ · 9 · ժգ · 6 · Հբռով · ե · 2 · Գաղ · գ · 12 · Եբր · գ · 16 · ժ · 19, 20 · ա Պետ · գ · 18 · ա Կոր · ժբ · 13 · Գաղ · գ · 4 · Փիլ · գ · 20 · Եբր · ժբ · 22, 23 · Պաղ · գ · 10 · Գաղ · գ · 15 · ա Կոր · ժբ · 28 · Գաղ · գ · 11 · Ա Ատ · ժգ · 18 · Գաղ · բ · 9 · Ցայտ · իա · 14 ·

Ճամբ Ցնոան 64

ՀՀաւ · ա · 5 · Ժա · 13 · ա Կար · գ · 1 · Գլ · գ · 7 · Կող · ա · 23 ·

Գոր · ի · 15 · Ժգ · 2 · Հաւ · Ժբ · 3 · Գաղ · ա · 16 · ՀՀր 8 · Իգ · իբ · 17 · 21 · Իւ · 17 · 18 ·

ՂՀաւ · Ժգ · 25 · Կող · ա · 26 · 27 ·

Նգաղ · ա · 12 ·

ԸԳլ · ա · 9 · 10 ·

Ի ա Կար · գ · 1 · Գլ · գ · 19 ·

ԼԳոր · Ժ · 28 · Հաւ · Ժգ · 25 · ՀՀր 9 ·

Իգլ · բ · 20 ·

ԼԳազ · գ · 28 · 29 · Գլ · բ · 1 ·

Իգլ · բ · 15 · 16 ·

ԺԳազ · գ · 14 ·

ԼՀաւ · Ժե · 16 · Կող · ա · 23 · 25 ·

ՀՀաւ · ա · 5 ·

ՑՀաւ · Ժե · 18 · 19 · Գլ · ա · 19 · Կող · ա · 29 ·

Ը ա Կար · Ժե · 9 · ա ՑԻմ · ա · 13 · 15 ·

ՀԳազ · ա · 16 · բ · 8 · ա ՑԻմ · բ · 7 · բ ՑԻմ · ա · 11 ·

ՀԳլ · ա · 7 · Կող · ա · 27 · ՃՀՀր 8 · Գլ · ա · 9 ·

ՆՀաւ · Ժգ · 25 · ՀՀր 5 · ա Կար · բ · 7 · Կող · ա · 26 ·

ԼԱզգ · ւգ · 6 · ՁՀՀ · ա · 3 · Կող · ա · 16 · Երբ · ա · 2 ·

ա Պետ · ա · 12 ·

Լ ա Կար · բ · 7 · ա ՑԻմ · գ · 16 · 16 · ա Պետ · գ · 22 · ԼԳլ · ա · 9 · ա Երբ · գ · 16 · ա Գլ · բ · 18 · ԼԳոր · Ժգ · 21 · Փիլ · ա · 14 · ա Թես · գ · 3 · ա ՀՀր 1 · բ բ Կար · ա · 6 · բ Գլ · ա · 10 · Փիլ · բ · 9 · 10 · 11 · ա Հաւ · իբ · 23 · Գլ · ա · 7 · Փիլ · գ · 19 · Կող · ա · 27 · ֆ Գլ · գ · 10 · Կող · ա · 11 · ՃՀաւ · է · 22 · բ^{ն}Կար · գ · 16 · ՁՀՀ · Ժգ · 23 · Գլ · բ · 22 · ֆ Կող · ա · 23 · բ · 7 ·

2 Թանոանքերուդ համար . ՃՈր գուք անդուլ չար յաձ եք Աստուծոյ շնորհքին անանուխի՝ ու չիր, ՃՈր ինծի 3 տրուած է ձեզի համար , Ինչ ընծի ան խորհուրդը Յայտնութեամբ ցուցուեցաւ . (ընչպէս առաջուց ալ ձեզի համառօտաբար 4 գրեցի , Որով կրնաք կարդալ ու միտք առնել իմ տեղեակ ըլլալս Քրիստոսի խորհուրդին վրայով .) 5 ՃՈր ուրիշ գարերուն մէջ մարդոց որդիներուն չէրեցաւ , Ինչպէս որ հիմա Հոգւով Սրբէ՛ւ յայտնուեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն ու 6 մարգարէներուն . Ը Որ հեթանոսները Քրիստոսով ժառանգակից Ու մարմնակից և անոր Խոստումներին հաղորդ ըլլան աւետարանով 7 բանով . ի Որուն ես ապառաժ եղայ՝ ըստ Աստուծոյ շնորհացը պարգեւին համեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ իր զօրութեանը ներգործութեամբ 8 Նովը , (Ինծի՛ Ը որ ամէն սուրբերուն փոքրագոյնն եմ՛ , աս շնորհքը տրուեցաւ ,) Հեթանոսներուն մէջ Քրիստոսի անքննելի ճոխութիւնը քարոզելու , Եւ ամէնը լուսաւորելու , Ցոր ՃԽՆԱՅ թէ ինչ է ան խորհուրդին մնայքնութիւնը , Ը որ Ի յաւիտենից ծածկուած էր Աստուծոյ մով , Ը որ ամէն բանը 10 ստեղծեց . Ը Որ հիմա Աստուծոյ բազմատեսակ Իմաստութիւնը եկեղեցիին ձեռքովը յայտնի ըլլայ երկինքը եղող Իշխանութիւններուն ու պետութիւններուն , 11 Ի Քր յաւիտենական նախատահմանութեան համեմատ , որ բրաւ մեր Տիրոջը Քրիստոս Ցիսուսի 12 ձեռքովը . Որով մենք ալ համարձակութիւն ու մտնելնալու ուրոշ Ճ ՃՆԱՅ ունինք վստահութեամբ՝ իրեն հաւատալով ,

13 Հ Ուստի կ'ազաչեմ որ չձանձրանաք իմ նեղութիւններուս պատճառովը , Ցոր ձեզի համար են , Ը և 14 որ ձեր փառքն են : Ասոր համար ծնկան վրայ գալով մեր Տէր Ցիսուս 15 Քրիստոսի Հօրը առջեւ , Ցոր ամէն ազգութիւն երկինքի մէջ ու երկրի վրայ անուն կ'առնէ , 16 կ'ազաչեմ Ցոր ատյ ձեզի իր փառաց ճոխութեանը չափովը՝ Ի զօրութիւնով հաստատուիլ իր Հոգիովը 17 Ի ներքին մարդուն մէջ . Ցոր Քրիստոս հաւատքով ձեր սրտերուն մէջը բնակի , և գուք Ճ սիրով արմատացած ու հաստատուած ըլլաք , 18 Ցոր կարենաք հասկընալ բոլոր սուրբերուն հետ մկսկիզ , թէ ինչ է լայնութիւնը ու երկայնութիւնը և խորութիւնը ու բարձրութիւնը . 19 Ե յոխիչն ճանչնալ Քրիստոսի սէրը որ գիտութենէ գերազանց է , Ճ որ յագուիք Աստուծոյ ամէն լրութիւնովը . 20 Նովը , Ի Ըրդ անոր որ կարող է առատութեամբ բնել Ցամէն բանէրէն աւելի՝ որ մենք կը խնդրենք կամ կը խորհինք , Ի ան զօրութիւնովը որ մեր մէջը կը ներգործէ 21 Ծուխ . Ե Իրեն փառք եկեղեցւոյն մէջ Քրիստոս Ցիսուսով բոլոր գարերուն մէջ յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ես Աստուած կը յորդորեմ գիտնար միարան ըլլալու , Ի և կը ծանուցանէ թէ Աստուած առանց գանազան պարգեւներ առաւ , 18 որ իր եկեղեցին շինութիւն առնէ 16 ու ամէն Քրիստոսով , 18 կը պատուիրէ անոնց մկսկի ձգել հեթանոսական պիղծ գործքերը , 24 Նոր մարդը հագնիլ , 25 սուտ խօսքը 29 և ամէն ապականեալ խօսքերը մեկդի ձգելով ,

1 — Ես Աստուծոյ կ'ազաչեմ ձեզի ես որ Ցէրոջը համար կապուած եմ , Ճ որ գուք այնպէս քալէք՝ ինչպէս որ կը վայլէ ան կոչմանը որով 2 կանչուեցայք , Ճ Բոլոր խոնարհութիւնով ու հեզութիւնով , երկայնմտութեամբ , սիրով իրար 3 րու նեղոգամիտ ըլլալով . Ճ Ջանալով Հոգւոյն Սրբէ՛ւ միաբանութիւնը խաղաղութեան կապովը 4 պահել . Ի Մէկ մարմին Ես մէկ Հոգի , Ի ինչպէս որ կանչուեցայք ձեր 5 կոչմանը մէկ յուսովը . Ը Տէրը մէկ է , Ճ հաւատքը մէկ , Ճ մկրտութիւնը 6 մէկ . Ի Մէկ է Աստուած և ամէնուն Հայրը , որ ամէնուն վրայ Եւ ամէնուն հետ և Ցձեր ամէնուն մէջն է , 7 Ի Բայց մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք տրուած է Քրիստոսի պարգեւին 8 չափովը : Ընոր համար կ'ըսէ թէ Ի Բարձրը ելլաս , Ի գերութիւնը գերի բռնեց , ու մարդոց պարգեւներ 9 տուաւ : Հ Ըն ելաւ Ը Ի՞նչ է , միայն թէ՝ որ ինքը առաջ երկրին 10 վարի կողմերը իջաւ : Ըն որ իջաւ՝ նոյն ինքն է , Ցոր բոլոր երկինքներէն վեր ելաւ , Ցոր ամէն բան լեցնէ 11 զրնէ : Ցէ՛ն ինքը մէկ քանին առաւ առաքեալներ ըստ՝ մէկ քանին մարգարէներ , մէկ քանին աւետարանիչներ , մէկ քանին հովիւներ ու Վարդապետներ . Ես Աստուածութեան Հաստատուելու համար , պաշտօնին գործքին համար , Քրիստոսի մարմնոյն Շինութեանը

Ճամբ Ցնոան 64

Գլ · ա · 18 ·

Ք Ճոհ · ա · 16 · Գլ · ա · 23 · Կող · բ · 9 · 10 ·

ՀՀաւ · Ժգ · 25 · Ճուկ · 24 ·

Ցա Կար · բ · 9 ·

ՀՀր 7 · Կող · ա · 29 ·

ՂՀաւ · Ժա · 36 · Ժգ · 27 · Երբ · Ժգ · 21 ·

Գլ · գ · 1 · Փիլ · 1 · 9 ·

Ք Փիլ · ա · 27 · Կող · ա · 10 · ա Թես · բ · 12 ·

ՀԳոր · ի · 19 · Գազ · Ե · 22 · 29 · Կող · գ · 12 · 13 · Ե

ՑԿող · գ · 14 ·

ԽՀաւ · Ժբ · 5 · ա Կար · Ժբ · 12 · 13 · Գլ · բ · 16 ·

Ղ ա Կար · Ժբ · 4 · 11 ·

Ի Գլ · ա · 18 ·

Ը ա Կար · ա · 13 · բ · 6 · Ժբ · 5 · բ Կար · Ժա · 4 ·

Ք Ճուկ · 3 · ՀՀր 13 ·

ՃԳազ · գ · 27 · 28 · Երբ · գ · 6 ·

ԽԱզգ · բ · 10 · ա Կար · բ · 6 · Ժբ · 6 ·

ԸՀաւ · Ժա · 36 ·

Ոնուած մեր

Ի Հաւ · Ժբ · 8 · 6 · ա Կար · Ժբ · 11 ·

ՃԱզգ · կբ · 18 ·

ՀԴատ · Ե · 12 · Կող · բ · 15 ·

ՀՃոհ · գ · 13 · գ · 33 · 63 ·

ՑԳոր · ա · 9 · 11 · ա ՑԻմ · գ · 16 · Երբ · գ · 14 · Ե · 26 · բ · 1 · ի · 24 ·

ՂԳոր · բ · 33 · ՃԱկոբ · Ժբ · 28 · Գլ · բ · 20 · ՃԳոր · իա · 8 · բ ՑԻմ · գ · 5 · ՃԳոր · ի · 28 · ՆՀաւ · Ժբ · 7 · Ը ա Կար · Ժբ · 7 · Գլ · ա · 23 · Կող · ա · 24 · Ը ա Կար · Ժգ · 26 ·

13 համար . Մինչև որ ամէնքս ալ հասնինք հաւատքին ու Աստուծոյ Որդին ճանչնալուն միաբանութեանը, կատարեալ մարդ ըլլալու, Քրիստոսի լման հասակին չա-
14 փը ունենալու . Որ ալ աւելի ետև տղաք չըլլանք երերած ու վարդապետութեան ամէն հովերէն տարուբերուած մարդոց խաբէութիւնովը, խորամանկութեամբ կը խաբեն մոլորցը-
15 նելու . Հապա սիրով ճշմարտութեան հետեւելով՝ ամէն բան Անով աճեցընենք՝ որ գլուխ է՝
16 Քրիստոս . Որ անկէ բոլոր մարմինը մէկտեղ կազմուած՝ և ամէն յօդուածները իրարու հաղորդուելով կցուած՝ ամէն մէկ մասին չափով ներգործելով՝ մարմնին աճում կու տայ իրեն շինութեանը համար սիրով ։
17 Ուստի աս կ'ըսեմ ու Տէրոջմով վկայութիւն կ'ընեմ, որ դուք մէյմըն ալ չքալէք, ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսները կը քալեն իրենց մտքին ունայնութեանը
18 մէջ . Որոնց իմացողութիւնը խաւարած է, ու օտարացած են Աստուծոյ կեանքէն իրենց մէջը եղած տգիտութեան պատճառովը իրենց սրտին կուրութեանը հա-
19 մար . Որոնք անզգայ ըլլալով, ինքզինքնին անառակութեան տուին, ամէն կերպ պղծութիւն
20 գործելու ագահութիւնով ։ Բայց դուք ասանկ չսորվեցաք Քրիստո-
21 սը, Եթէ որ անոր վրայով լսեցիք ու անկէ սորված էք, ինչպէս որ ճշմարտութիւնը Յիսուսի մէջ է .
22 Որ ձեր վրայէն մէկդի հանէք Եան յեր առջի վարմունքին պէս եղած հին մարդը՝ խաբէբայ ցանկու-
23 թիւններով ապականուածը . Եւ ձեր մտքին հոգիովը նորոգուիք,
24 Եւ նոր մարդը վրանիդ հագնիք, Եան որ Աստուծոյ կերպին պէս ստեղծուած է արդարութիւնով
25 ու ճշմարիտ սրբութիւնով ։ Ուստի ստութիւնը մէկդի ձգելով, ճշմարտութիւն խօսեցէք ամէն մէկերնիդ իր ընկերին հետ, Ինչու որ մենք իրարու անդամներ ենք ։
26 Եթէ որ բարկանաք՝ մեղք մի՛ գոր-
ծէք . արևը ձեր բարկութեանը
27 վրայ մարը չմտնէ ։ Ու Սատանա-
28 յին տեղ մի՛ տաք ։ Ան որ գողութիւն կ'ընէր, ալ թող չգողնայ . այլ մանաւանդ աղէկ գործի մը պարապելով՝ իր ձեռքերովը աշխատի, Որ կարող ըլլայ տալ
29 կարօտ եղողին ։ Ձեր բեր-
նէն ապականեալ խօսք մը չելլէ, Հապա ինչ որ աղէկ է՝ պէտք եղած շինութեանը համար, որ լը-
30 սողներուն շնորհք տայ ։ Եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին մի՛ տրտմեցընէք, որով դուք կնքուեցաք փրկութեան օրուանը համար ։
31 Ամէն դառնութիւն և բարկութիւն ու սրտմտութիւն և աղաղակ ու հայհոյութիւն վերցուի ձեզմէ՝ ամէն չարութիւններով
32 մէկտեղ ։ Եւ իրարու հետ քաղցր եղէք, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս որ Աստուած Քրիստոսով ներեց ձեզի ։

ԳԼ. Ե

1 Նախ ընդհանուր կերպով մը կը յորդորէ սէր ունենալու, 3 պոռնկութենէ 4 և ամէն տեսակ պիղծ գործքերէ ետ կենալու, 7 չարերուն հետ հաղորդակցութիւն չընելու, 15 ուղղութեամբ քալելու, 18 և Հոգիով լեցուելու . 22 ետքը կը խօսի մասնաւոր պարտաւորութեանց վրայով . թէ կնիկները պարտին հնազանդիլ իրենց էրիկներուն, 25 և էրիկները պարտին սիրել իրենց կնիկները, 32 ինչպէս որ Քրիստոս սիրեց եկեղեցին ։

1 Արդ Աստուծոյ նմանող եղէք
2 սիրելի զաւակներու պէս . Եւ սիրով վարուեցէք՝ ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ սիրեց, ու իր անձը մեզի համար մատնեց՝ ընծայ ու պատարագ ու զոհ անուշահոտ
3 Աստուծոյ ։ Բայց պոռնկութեան և ամէն կերպ պղծութեան՝ կամ ագահութեան անունը անգամ չյիշուի ձեր մէջը, (ինչպէս որ կը
4 վայլէ սուրբերուն,) Եւ գարշելի բաներ կամ յիմարական խօսքեր կամ խեղկատակութիւն, որ չվայլեր, այլ մանաւանդ գոհութիւն .
5 Քանզի աս գիտէք՝՝, Որ ամէն պոռնիկ կամ պիղծ կամ ագահ, որ կռապաշտ է, Քրիստոսի ու Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ
6 ժառանգութիւն չունի ։ Զըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ փուճ խօսքերով . Ինչու որ աս բաներուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ անհնազանդութեան որդւոց
7 վրայ ։ Ուստի անոնց հաղորդ մի՛
8 ըլլաք ։ Քանզի ժէ առեն մը դուք խաւար էիք, բայց հիմա լոյս էք Տէրոջմով . լուսոյ որդիներու
9 պէս քալեցէք . Ինչու որ Հոգւոյն պտուղը ամէն կերպ բարութիւնով և արդարութիւնով ու ճշմարտու-
10 թիւնով է ։ Քննեցէք ինչ է

ՅԱՄԻ ՏԱՌԱՆ 64

ՅԱԿՈԲ · Ե · 9, 11 · Ժ · 20 · Բ ԿՈՐ · Գ · 14 · Բ ԹԱՒՍ · Գ · 6 · 14 ·
ՅՀՈՎ · Գ · 21 · ԺԳ · 12 · ԳԱԳ · Գ · 8 · ՆՂԿ · ԺԹ · 17 · Ա ՏԻՄ · Ե · 20 ·
Ը ՀՈՎ · Ա · 24 · 26 · ՀԱԳ 3 ·
ՍԳՈ · Գ · 20 · 21 · ԲԲՐ · Դ · 13 ·
ՂԲ · Կ · 1 · ՀՈՎ · ԺԳ · 11 · 12 · Ա ԿՈՐ · ԺԵ · 34 · ԱԹԹԱՍ · Ե · 6 ·
ՉՁՈՎ · Ե · 25 · ՀՈՎ · Գ · 4 · 5 · ԹԻ · Բ · 5 · ԿՈՂ · Դ · 1 ·
ԼԿՈՂ · Գ · 5 · ՍԿՈՂ · Գ · 5 · ԳԱԳ · Գ · 10 ·
ՍՀՈՂ · ԺԱ · 2 · ԺԲ · 1 · ԳՈՎ · ԺԵ · 35 · ԹԻ · Ը · 13 ·
ԼԿՈՂ · Գ · 5 · ՍՀՈՎ · ԺԲ · 2 ·
ԲԱԹԹԱՍ · Գ · 3 · Ե · 18 ·
Ը ՅԱԿՈԲ · Ի · 1 · ԻԳ · 29, 30 · ԾՈՒ · Ե · 11 · 22 · ՂԵՒ · ԻԱ · 34 ·
ՍԳԱԼ · ԺԳ · 25 · Ա ՍԱՐ · ԺԳ · 26 · ԿՈՂ · Գ · 16 · ԳԱԿ · Ե · 13 ·
Ի ՍԱՂ · ԼԳ · 1 · ԾՈՒ · ԿԳ · 7 · ԿՈՂ · Գ · 17 · ԱԹԹԱՍ · Ե · 18 · Բ ԹԱՒՍ · Ա · 3 ·
ՍԲԲՐ · ԺԳ · 15 · Ա ՊԱՏ · Բ · 5 · Գ · 11 ·
ՍՓԻԼ · Բ · 3 · ՄՊԱՏ · Ե · 5 ·
ՈՀՈՒԱ ՓՐԿԻԱՍԻՆ
Ֆ ՅԵՒ · Գ · 16 · ԱԿՈՐ · ԺԳ · 34 · ԿՈՂ · Գ · 18 · ՏԻՄ · Բ · 5 · Ա ՊԱՏ · Գ · 1 · ՍԳԼ · Գ · 5 · Բ ԱԿՈՐ · ԺԱ · 3 · Ֆ ԳԼ · Ա · 22 · Գ · 15 · ԿՈՂ · Ա · 18 · Ք ԳԼ · Ա · 23 · Ի ԿՈՂ · Գ · 20 · 22 · ՏԻՄ · Բ · 9 · ՂԿՈՂ · Գ · 19 · Ա ՊԱՏ · Գ · 7 · Ի ԳՈՐ · Ի · 28 · ԳԱԳ · Ա · 4 · Բ · 20 · ՀԱԳ 2 · ԷՁՈՎ · Գ · 5 · ՏԻՄ · Գ · 5 · ԲԲՐ · Ժ · 22 · Ա ՁՈՎ · Ե · 6 · Բ ՁՈՎ · ԺԵ · 3 · ԺԷ · 17 · Ք ԲԿՈՐ · ԺԱ · 2 · ԿՈՂ · Ա · 22 · Ի ԵՐԳ · Գ · 7 · ԼԳԼ · Ա · 4 ·

11 Ցերոջը հաճելին . Ու կցորդ մի բլլար խաւարին անպտուղ գործքերուն , այլ մանաւանդ ընծան յանդիմանուած լուսով յայտնի կ'բլլայ . 12 դիմանեցէք , Ինչու որ անոնց մէջը դադտուկ գործուած բաները խօ- 13 սին ալ ամօթ է : Բայց ամէն բան յանդիմանուած լուսով յայտնի կ'բլլայ . ինչու որ ամէն բան որ 14 յայտնի կ'բլլայ , լոյս է : Անոր համար կ'ըսէ , Արթնցիր դուն որ կը քնանաս , Ե կանգնէ մեռելներէն , ու Քրիստոս քեզի լոյս պիտի տայ :

15 Ուստի նայեցէք թէ ինչպէս զգուշութեամբ պիտի քալէք , չէ 16 թէ անմիտներու պէս , Հապա իմաստուններու պէս . Ժամանակը ծախու առէք , ինչու որ օրերս 17 չար են : Անոր համար անմիտ մի բլլաք , Հապա իմացէք թէ ինչ 18 է Ցերոջը կամքը : Եւ մի գինովնաք գինիով , որուն մէջ անառակութիւն կայ , Հապա Հոգիով 19 լեցուեցէք . Եւ սաղմոսներով ու օրհնութիւններով և հոգևոր երգերով ինքզինքնիդ խօսակցելով , երգեցէք ու սաղմոս ըսէք Ցերոջը ձեր 20 սրտերուն մէջ , Ամէն առանց ամէն բանի համար գոհութիւն տուէք Աստուծոյ ու Հօրը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը ,
21 Ենթարու ընդանդ եղէք Աստու-
22 ծոյ վախովը : Կնիկները իրենց էրիկներուն ընդանդ բլլան՝ որ-
23 պէս թէ Ցերոջը . Ինչու որ էրիկը կնկանը գլուխն է , ինչպէս որ Քրիստոս ալ եկեղեցւոյն գլուխն է , ու ինքը մարմինին Փրր-
24 կիչն է : Ուստի ինչպէս որ եկեղեցին ընդանդ կ'բլլայ Քրիստոսի , անանկ ալ կնիկները իրենց էրիկներուն ամէն բանի մէջ իրենց էրիկներուն :
25 Էրիկներ՝ սիրեցէք ձեր կնիկները , ինչպէս որ Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին , ու իր անձը մատնեց ա-
26 նոր համար . Որ զանիկայ սրբէ ու մաքրէ ջուրով լուացումովը խօս-
27 քով , Որ ինքը իր դիմացը փառաւոր կեցընէ եկեղեցին , Որ մէկ արատ մի կամ խոչոմութիւն կամ ուրիշ ասոնց պէս բան մի չունենայ , Հապա որ սուրբ ու անարատ բլլայ :
28 Նոյնպէս ալ պէտք է որ էրիկները իրենց կնիկները սիրեն իրենց մարմիններուն պէս . ան որ իր կնիկը կը
29 սիրէ՝ իր անձը կը սիրէ . Ինչու որ մէկը բնաւ իր անձը չատեր , Հապա կը սնուցանէ ու կը խնամէ
30 զանիկայ , ինչպէս Ցերն ալ եկեղեցին , Վասն զի մենք անոր մարմինին անդամներն ենք՝ անոր մար-
31 մինէն ու անոր ոսկորներէն : Ասոր համար մարդը պիտի ձգէ իր հայրը ու մայրը , և իր կնկանը պիտի յարի , ու երկուքը մէկ մարմին պիտի բլլան :
32 Ես խորհուրդը մեծ է , բայց ես կը դրուագեմ Քրիս-
33 տոսի ու եկեղեցւոյն վրայով : Սակայն ձեզմէ ամէն մէկն ալ իր կնիկը անանկ սիրէ՝ որպէս թէ իր անձը , ու կնիկը իր էրիկէն ակնածութիւն բնէ :

ԴԱՆ · Զ

1 Ձեր ծնողացնէ ազատ պարտաւորութիւնը դէպ իրենց ծնողքները : 5 Ծառաներուն պարտաւորութիւնը դէպ իրենց տէրերը : 10 Թէ մեր կեանքը դիմադրութիւն մըն է : 12 Ոչ միայն մարմինի ու արիւնի դէմ . Հապա նաև հոգևոր թշնամիներու դէմ . 13 զրահաւորելու զինքերը ինչ են : 18 և ինչպէս գործածել պէտք է զանոնք : 21 Տիւքիկոսի վրայով յանձնարարութիւն :

1 Որդիք՝ ձեր ծնողացը ընդանդ եղէք Ցերոջմով , որ ան է ար-
2 ժանը : Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ , (որ առջի պատուիրանքն
3 է խոստումներով) Որ քեզի աղէկ բլլայ , ու երկար կեանք ունենաս
4 երկրի վրայ : Եւ դուք՝ հայրեր՝ ձեր որդիները մի բարկացընէք , Հապա անոնք մեծցուցէք Ցերոջը վարժութիւնովը ու խրատովը ,
5 Ծառաներ՝ ընդանդ եղէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն հնազանդով ու դողով՝ ձեր սրտին միամտութիւնովը , որպէս թէ Քրիստոսի .
6 Ոչ թէ մարդահաճոյի պէս աչքի առջև ծառայելով , հապա Քրիստոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց
7 Աստուծոյ կամքը բնելով . Ծառայութեամբ ծառայելով որպէս թէ Տէրոջը , ու չէ թէ մարդոց .
8 Գիտնալով որ ամէն մէկը ինչ բարիք որ բնէ , նոյնը Տէրոջմէն պիտի ընդունի , թէ ծառայ ըլլայ և թէ
9 ազատ : Եւ դուք ալ՝ տէրեր՝ նոյնը բրէք անոնց , Ու սպառնալիքը թող տուէք , Գիտնալով որ Ձեզի ալ Տէրը երկինքն է . ու անոր քովը աչառութիւն չկայ :
10 Վերջապէս եղբայրներս՝ զօրացէք Ցերոջմով ու անոր զօրու-
11 թեան կարողութիւնովը : Հագնիք Աստուծոյ սպառազինութիւնը , որ կարող բլլաք Սատանային նենգութիւններուն դէմ դնե-
12 լու : Ինչու որ մեր պատերազմը արիւնի ու մարմինի հետ չէ . Հապա իշխանութիւններու՝ պետութիւններու հետ , ճշմարիտ խա-

ՅԱՄԻ ՏԱՌԱՆ 64

ԻՅՆ · Բ · 23 · ՀՈՎ · ԺԲ · 5 · Ա ԿՈՐ · Գ · 15 · ԺԲ · 27 ·
ՃՆՆ · Բ · 24 · ՄԱՐ · ԺԲ · 5 · ՄԱՐ · Ժ · 7 · 8 ·
Ա ԿՈՐ · Գ · 16 ·
Հ ՀԱԳ 25 · ԿՈՂ · Գ · 19 · ՅԱՊԱՆ · Գ · 6 ·

ՆԱԿ · ԻԳ · 22 · ԿՈՂ · Գ · 20 ·
Բ ԵՒ · Ի · 12 · ԲՕՐ · Ե · 16 · ԻԷ · 16 · ԵՐԵՄ · ԼԸ · 18 · ԵԶԿ · ԻԲ · 7 · ՄԳ · Ա · 6 · ՄԱՍ · ԺԱ · 4 · ՄԱՐ · Է · 10 ·
Ֆ ԿՈՂ · Գ · 21 ·
Ծ ՅՆ · ԺԲ · 19 · Բ ՕՐ · Գ · 9 · Գ · 7 · 20 · ԺՄ · 19 · ՍԳ · ՀԲ · 4 · ՆԱԿ · ԺԲ · 18 · ԻԲ · 6 · ԻԹ · 17 ·
Ի ԿՈՂ · Գ · 22 · Ա ՏԻՄ · Գ · 1 · ՏԻՄ · Բ · 9 · Ա ՊԱՏ · Բ · 18 ·
Ը Բ ԿՈՐ · Է · 15 · ՓԻԼ · Բ · 12 ·
Է Ա ՅՌ · ԻԹ · 17 · ԿՈՂ · Գ · 22 ·
Ը ԿՈՂ · Գ · 22 · 23 ·
Ք ՀՈՎ · Բ · 6 · Բ ԿՈՐ · Ե · 10 · ԿՈՂ · Գ · 24 ·
Ք ԳԱԳ · Գ · 28 · ԿՈՂ · Գ · 11 ·
Ի ԿՈՂ · Գ · 1 ·
Լ ՂՆ · ԻԵ · 43 ·
Ի ՃՕՆ · ԺԳ · 13 · Ա ԿՈՐ · Է · 22 ·
Ֆ ՀՈՎ · Բ · 11 · ԿՈՂ · Գ · 25 ·
Ն ԳԼ · Ա · 19 · Գ · 16 · ԿՈՂ · Ա · 11 ·
Հ ՀՈՎ · ԺԳ · 12 · Բ ԿՈՐ · Գ · 7 · ՀԱԳ 13 · ԱԹԹԱՍ · Ե · 8 ·
Յ ՄԱՐ · ԺԳ · 17 · Ա ԿՈՐ · ԺԵ · 50 ·
Ղ ՀՈՎ · Բ · 8 · ԳԼ · Ա · 21 · ԿՈՂ · Բ · 15 ·
Ճ ՂՆ · ԻԲ · 53 · ՃՕՆ · ԺԲ · 31 · ԺԳ · 30 · ԳԼ · Բ · 2 · ԿՈՂ · Ա · 13 ·

Ցամի Տեառն 64

երկնաւորներուն մէջը հզօղ չար
13 ոգիներուն հետ ։ 2Ասոր համար
վրանիդ առէք Աստուծոյ ազատա-
զինեալները , որ կարող ըլլաք
14 չարութեան օրը դէմ դնելու , ու
ամէն բանը լմնցուցնելէն ետեւ՝ հաս-
տատուն կայնելու ։ Ուստի չեր տ-
ը կայնեցէք , 5մէջքերնիդ ճշմար-
տութեամբ ամուրցնելով , 6ու
արդարութեան զրահը հագնելով .
15 7ու ոտքերնուդ հագցնելով խա-
զաղութեան աւետարանին պատ-
16 րաստութիւնը . 8Նե ամէն բանին
վրայ հաւատքին վահանը առէք ,
որով կարող պիտի ըլլաք չարին
ամէն կրակոտ նետերը մարելու .
17 9Ու փրկութեան սաղաւարտը ա-
ռէք , Հոգիին սուրը՝ որ Աս-
18 տուծոյ խօսքն է . 10Ամէն ազօթ-
քով ու խնդրուածքով ամէն ատեն
ազօթք ըրէք Հոգիով , 11ու սա
բանիս վրայ հսկեցէք կատարեալ
յարատեւութեամբ Ու ազատան-
քով՝ բոլոր սուրբերուն համար ,
19 12ինծի համար ալ , որ ինծի խօսք
տրուի որ բերանս բանամ 13համար-
ձակութեամբ աւետարանին խոր-
20 հուրդը յայտնելու . 14Որուն համար
ես դեսպանութիւն կ'ընեմ – կա-
պանքով , 15որ անով համարձա-
կութիւն ունենամ խօսելու՝ ինչ-
պէս որ պէտք է ։
21 Բայց 16որ դուք ալ գիտնաք իմ
վրայով՝ թէ ինչ կ'ընեմ ես , ամէն
բանը պիտի յայտնէ ձեզի 17Տիւքի-
կոս սիրելի եղբայրը ու հաւատա-
22 րիմ պաշտօնեան Տէրոջմով . 18Որն
որ յատկապէս ատ բանին համար
ձեզի խրկեցի , որ գիտնաք դուք
մեր վրայով , ու ինքը ձեր սիրտերը
միխիթարէ ։
23 – Խաղաղութիւն եղբայրներուն և
սէր հաւատքով Հկիտղ Հօր Ա-
ստուծմէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիս-
24 տոսէն ։ Շնորհք ան ամենուն
հետ՝ որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսը 2անկեղծութեամբ կը սիրեն ։
Ամէն ։

Ցամի Տեառն 64

– Գործ . գ . 29 ։ Կող . գ . 3 ։
բ Թես . գ . 1 ։
2 բ Կոր . գ . 12 ։
3 բ Կոր . ե . 20 ։
– Գործ . իգ . 29 ։ իբ . 20 ։
Գլ . գ . 1 ։ Փիլ . ա . 7 ։
18 . 14 ։ բ Տիմ . ա . 16 ։
բ . 9 ։ Փի-
լիմ . 10 ։
4 Գործ . իբ . 31 ։ Փիլ . ա .
20 ։ ա Թես .
բ . 2 ։
5 Կող . գ . 7 ։
6 Գործ . ի . 4 ։
բ Տիմ . գ . 12 ։
Տիտ . գ . 12 ։
7 Կող . գ . 8 ։
– ա Պետ . ե .
14 ։
8 Տիտ . բ . 7 ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂԱՒՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

3 Պօղոս կը յայտնէ իր գոհութիւնը առ Ա-
ստուած , և իր սէրը որ ունի Փիլիպպեցւոց
վրայ՝ իրենց հաւատքի պատճէնի համար , և
իր յարատեւացը հաղորդ ըլլալնուն համար .
9 թէ ամէն օր ազօթք կ'ընէ որ անոնք շնորհք
առնին ։ 12 Կը պատմէ թէ Հռոմէայ մէջ իր
կրած նեղութիւններովն Քրիստոսի հաւատքը
մեծ յաջողութիւն ունեցաւ , 21 և թէ ինքը
միշտ պատրաստ է Քրիստոսը փառաւորելու
թէ իր ապրելովը և թէ մեռնելովը ։ 27 Կը
յորդորէ զանոնք որ միաբան ըլլան ։ 28 և
քաջասիրտ հալածանքի ժամանակ ։

1 Պօղոս և Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քր-
իստոսի ծառաները , – Քրիս-
տոս Յիսուսով բոլոր սուրբերուն՝
որ Փիլիպպեցւոց կողմերն են՝ և-
պիսկոպոսներով ու սարկաւագնե-
2 րով . 2 շնորհք ու խաղաղութիւն
ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն ։
3 Կը գոհանամ իմ Աստուծմէս
ամէն անգամ որ ձեզ կը յիշեմ ,
4 (միշտ իմ ամէն խնդրուածքիս
մէջ ձեր ամենուն համար ուրախու-
5 թեամբ կ'ընեմ ,) 3Ձեր
տարանին հաղորդ ըլլալնուդ հա-
մար առջի օրուընէ մինչև հիմա .
6 Ա մասին վստահ ըլլալով՝ Թէ ան
որ ձեր մէջը բարի գործ մը սկսաւ ,
Հմինչև Յիսուս Քրիստոսի օրը պի-
7 տի կատարէ . Ինչպէս որ ինծի ար-
ժան ալ է ձեր ամենուն վրայ ա-
յսպէս խորհիլ՝ 5* ձեզ իմ սրտիս մէջ
ունենալուս՝ համար Հիմ կապ-
րուս մէջ , Թ և աւետարանին ջա-
տագովութեանը ու հաստատու-
թեանը մէջ , Ժ և ամէնդ ինծի Ի-
ՀԺ շնորհքին հաղորդ ըլլալնուդ
8 համար ։ Քանզի Էվկայ է ինծի Ա-
ստուած , Լոր ինչպէս փափաք ու-
նիմ ձեր ամենուն վրայ Քրիստոս
9 Յիսուսի գութովը ։ Եւ սա աղօթ-
քը կ'ընեմ , Խ որ ձեր սէրը հետզհե-
տէ աւելի շատնայ գիտութիւնով
10 ու բոլոր բնտրողութիւնով , Ծ Որ
դուք տարբեր բաները զանազանէք ,
Կ որպէս զի Քրիստոսի օրը ան-
կեղծ և առանց գայթակղութեան
11 ըլլաք . Ն Արդարութեան պտուղ-

Ցամի Տեառն 64

Ի Ցով . գ . 29 ։
ա Թես . ա .
3 ։
Ղ Հմր 10 ։
Խ բ Կոր . գ .
2 ։ է . 3 ։
* Կամ գիս
ունի սրտին
մէջը
ունենալու
նուդ
Ճ Եփես . գ . 1 ։
գ . 20 ։ Կող .
գ . 3 ։ 18 ։ բ
Տիմ . ա . 8 ։
Ր Հմր 17 ։
Ֆ Գլ . գ . 14 ։
Ք Հռով . ա . 9 ։
Ղ . 1 ։ Գործ .
ա . 20 ։ ա
Թես . բ . 5 ։
ԵՒ Գլ . բ . 26 ։
գ . 1 ։
Ի Աթես . գ .
12 ։ Փիլիմ .
6 ։
Ֆ Հռով . բ .
18 ։ Ժբ . 2 ։
Եփես . ե . 10 ։
Կ Գործ . իգ .
16 ։ աթես .
գ . 13 ։ ե . 23 ։
Հ ա Կոր . ա .
8 ։
Յ Ցով . ԺԱ .
4 . 5 ։ Եփես .
բ . 10 ։ Կող .
ա . 6 ։

Ցամք Ցեսառ 64

ներով լցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը՝ Աստուծոյ փառքին ու գովեստին համար։
12 Կ՚ուզեմ որ գիտնաք՝ եղբայրներ, թէ ինչ որ ինծի պատահեցաւ՝ ալ աւելի առաջադիմութեանը պատճառ եղաւ.
13 մինչեւ իմ կապերս՝ Քրիստոսի համար էին, բոլոր պալատին մէջը և ուրիշ ամէնուն ալ յայտնի եղան.
14 եւ Տէրոջմով եղբայրներուն շատերը սիրտ առին իմ կապերէս՝ ալ աւելի համարձակութեամբ Աստուծոյ խօսքը խօսելու առանց վախի։
15 Ոմանք նախանձէ ու հակառակութենէ, և ոմանք բարեսիրութենէ կը քարոզեն Քրիստոսը։
16 Անոնք հակառակութեան համար Քրիստոսը կը պատմեն, չէ թէ անկեղծութեամբ, յարձնելով վիշտ աւելցընել իմ կապերուս վրայ.
17 իսկ ասոնք սիրոյ համար, քանի որ գիտեն թէ ես աւետարանին համար պատասխան տալու կեցեր եմ։
18 Բայց ինչ է. որ կերպով որ ըլլայ՝ թէ պատճառաբերով և թէ ճշմարտութեամբ Քրիստոս կը պատմուի. ու ասոր վրայ ուրախ եմ և ուրախ
19 ալ պիտի ըլլամ։ Քանզի գիտեմ որ ասոր վախճանը իմ փրկութեանս համար պիտի ըլլայ՝ ձեր խնդրուածքովը, ու Յիսուս Քրիստոսի Հոգւոյն օգնականութեամբը,
20 իմ եռանդուն ակնկալութեանս ու իմ յոյսիս համեմատ, որ բանով մը ամօթով պիտի չըլլամ. հապա կատարեալ համարձակութեամբ ինչպէս որ ամէն առնէն՝ անդին՝ ալ հիմա Քրիստոս իմ մարմինիս մէջ պիտի փառաւորի՝ թէ
21 ապրելովս և թէ մեռնելովս։ Ինչու որ ինծի համար՝ ապրիլը Քրիստոս է, ու մեռնիլը օգուտ։
22 Հապա թէ որ մարմնի մէջ ապրիլս իմ գործոյս պտուղ կը բերէ, ալ
23 չեմ գիտեր որը ընտրեմ։ Երկուքովն կողմանէ ալ նեղը ծնացած եմ, մեկնելու ու Քրիստոսի հետ ըլլալու փափաք ունենալով. քանզի ան
24 շատ աւելի աղեկ է. Բայց մարմնի մէջ կենալը ձեզի համար աւելի
25 հարկաւոր։ Եւ ասոր բանիս համոզուած ըլլալով՝ գիտեմ որ ձեր ամէնուն հետը պիտի կենամ ու մնամ, որ դուք զարգանաք և ուրախ
26 ըլլաք հաւատովը. Ձեր ձեր պարծանքը իմ վրայովս աւելի ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով, իմ նորէն ձեզի գալուս պատճառովը։
27 Միայն թէ Քրիստոսի աւետարանին ինչպէս որ կը վայլէ՝ անանկ վարուեցէք. որ եթէ գամ ու ձեզ տեսնեմ, և կամ հեռու ըլլամ, ձեր վրայովը լսեմ որ դուք հաստատուն կը կենաք մէկ հոգիով, ու մէկ շունչով՝ պատերազմակից կ՚ըլլաք աւետարանին հաւատքին
28 համար. Եւ մէկ բանով մէն ալ պարհուրիք հակառակորդներէն, որ անոնց կորստեան ապացոյց մըն
29 է, ու ձեզի՝ փրկութեան. Ան ալ Աստուծմէ է. քանզի որ ձեզի տրուեցաւ Քրիստոսի համար՝ ոչ թէ միայն անոր հաւատալ, հապա անոր համար չարչարուիլ ալ,
30 նոյն պատերազմը ունենալով՝ որ իմ վրաս տեսաք, ու հիմա իմ վրայովս կը լսէք։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Կը խրատէ զանոնք միաբան և խոնարհամիտ ըլլալու, ցուցընելով անոնց՝ Քրիստոսի խոնարհութիւնը և բարձրութիւնը։ 12 Կը յորդորէ որ ջանք բնեն փրկութեան ճամբուն մէջ յառաջանալու, որ լուսաւորներու պէս ըլլան ասդին չար աշխարհիս մէջ, 16 և մխիթարութիւն տան իրեն՝ որ անոնց առաքեալն է, ու պատրաստ կը կենայ Աստուծոյ դոն ըլլալու. 19 կը յուսայ որ Տիմոթէոսը խրկէ անոնց, որպէս վրայով բարի վկայութիւն կու տայ. 25 Նմանապէս Եպափրոդիտոսին վրայով ալ՝ որն որ նոյն առնը անոնց կը խրկէ։

1 Եւսուի թէ որ Քրիստոսով միխիթարութիւն մը կայ, թէ սիրոյ սփոփանք մը, թէ Հոգիի հաղորդութիւն մը, թէ գթութիւն ու
2 ողորմութիւն մը, ամբողջացուցէք զիս ուրախութիւնս դուք լեցուցէք, նոյն խորհուրդը ունենալով, մի և նոյն սէրը ունենալով, միակ շունչ,
3 միակ մտածմունք. Ոչինչ մը գրգռութիւնով կամ անպարծութիւնով մի ընէք. Հապա խոնարհութիւնով միմեանց ձեր անձէն լաւ
4 սեպեցէք. Ամէնուդ ոչ միայն մի նայիք. հապա ամէն մէկը իր
5 բնկերին ալ։ Զեզմէ ամէն մէկը նոյն միտքը թող ունենայ, որ
6 Քրիստոս Յիսուսի մէջն էր. Որ Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով, յափշտակութիւն մը չսեպեց
7 Աստուծոյ հաւասար ըլլալը. Հապա անձը ունայնացուց ծառայի կերպարանք առնելով՝ մարդոց նման ըլլալով. և կերպարանքովը
8 մարդու պէս գտնուելով, Ինքզինքը խոնարհեցուց՝ մինչեւ մահուան ալ ազատեց եղաւ, ու՝ խաչին մա-
9 հուանը։ Ասոր համար Աստուած ալ զանիկայ խիստ բարձրացուց, ու անոր անուն մը տուաւ՝ որ ա-
10 մէն անունէն վեր է. Որ Յիսուսի անունին ամէն ծունկ ծռի՝ երկնաւորներուն ու երկրաւորներուն

Ցամք Ցեսառ 64

Գաղ. գ. 1։ Յա Կոր. ա. 10։ Ծուղ. 3։ Կոր. ա. 5։ Հռով. բ. 17։ Բ Տիմ. բ. 11։ Գոր. ե. 41. Հռով. ե. 3։ Եփես. բ. 8։ Կող. բ. 1։ Գոր. ժգ. 19, եե։ ա Թես. բ. 2։ Բ Կոր. ժգ. 13։ Կող. գ. 12։ Ծոհ. գ. 29։ Հռով. ժբ. 16։ ժե. 5։ ա Կոր. ա. 10։ Բ Կոր. ժգ. 11։ Գաղ. ա. 27։ գ. 16։ գ. 2։ ա Պետ. գ. 8։ Գաղ. ե. 26։ Գաղ. ա. 15, 17։ Ցակ. գ. 14։ Հռով. ժբ. 10։ Եփես. ե. 21։ ա Պետ. ե. 5։ Կոր. ժ. 24, 33։ ժգ. 5։ Մատ. ժա. 29։ Ծոհ. ժգ. 15։ ա Պետ. բ. 21։ ա Ծոհ. բ. 6։ Ծոհ. ա. 1, 2։ ժե. 5։ Կոր. գ. 4։ Կող. ա. 15։ Եբր. ա. 3։ Ծոհ. ե. 18։ ժ. 33։ Կ՚երթայ փչակներուն ետեւ։ Սաղ. իբ. 6։ Եսա. ծգ. 3։ Դան. թ. 26։ Մատ. թ. 11։ Հերոդ. ժե. 2։ Եսա. խբ. 1։ Ամբ. 3, 6։ ծբ. 13։ ծգ. 11։ Եզեկ. լգ. 23, 24։ Ծոհ. ա. 20։ Մատ. իզ. 39, 42։ Ծոհ. ժ. 18։ Եբր. ե. 8։ ժբ. 2։ Ծոհ. ժե. 1, 2, 5։ Գոր. բ. 33։ Եբր. բ. 9։ Եփես. ա. 20, 21։ Եբր. ա. 4։ Եսա. խե. 23։ Մատ. իբ. 18։ Հռով. ժգ. 11։ Ցայտ. ե. 13։

Ջար. գ. 8։ Մատ. ի. 28։ Ղե. իբ. 27։ Ծոհ. ա. 14։ Հռով. ա. 3։ բ. 3։ Գաղ. գ. 4։ Եբր. բ. 14, 17։ Մատ. իզ. 39։ 42։ Ծոհ. ժ. 18։ Եբր. ե. 8։ ժբ. 2։ Ծոհ. ժե. 1, 2, 5։ Գոր. բ. 33։ Եբր. բ. 9։ Եփես. ա. 20, 21։ Եբր. ա. 4։ Եսա. խե. 23։ Մատ. իբ. 18։ Հռով. ժգ. 11։ Ցայտ. ե. 13։

11 և ստորերկրեայներուն․ Ու ամէն լեզու դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է՝ Հօր Աստուծոյ
12 փառքին համար։ Ուստի իմ սիրելիներս՝ ինչպէս որ ամէն ատեն հնազանդ եղաք՝ ոչ միայն իմ ներկայութեանս, հապա աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատենը, ահով ու դողով անձերնուդ
13 փրկութիւնը գործեցէք․ Վասն զի Աստուած է որ ձեր մէջը կը ներգործէ կամենալը ու ընելը իր
14 հաճութեանը համար։ Ամէն բան առանց տրտունջներու ու վիճա-
15 բանութիւններու ըրէք․ Որ ըլլաք ամբիծ ու անարատ՝ Աստուծոյ որդիներ առանց մեղադրանքի՝ կամակոր ու խոտորեալ ազգին մէջ, Որոնց մէջը դուք լուսաւորներու
16 պէս կը փայլիք աշխարհիս մէջ՝ կենաց խօսքը ամուր բռնելով՝ ինծի պարծանք ըլլալու համար Քրիստոսի օրը, թէ պարապ տեղը չվազեցի, և պարապ տեղը չաշխատե-
17 ցայ։ Բայց թէպէտև ձեր հաւատքին պատարագին ու պաշտօնին վրայ ընծայուիմ, կ'ուրախանամ և ձեր ամենուն հետը ուրա-
18 խակից կ'ըլլամ․ Նոյնպէս ալ դուք ուրախացէք ու իմ հետս ուրախակից եղէք։
19 Արդ կը յուսամ Տէր Յիսուսով որ Տիմոթէոսը շուտով ձեզի ղրկեմ, որ իմ սիրտս ալ հանգչի,
20 երբոր ձեր վիճակը գիտնամ։ Ինչու որ անոր նման սրտակից մէկը չունիմ, որ մտերմաբար ձեզի հա-
21 մար հոգ տանի։ Քանզի ամէնքը իրենցը կը փնտռեն, ու չէ թէ
22 Յիսուս Քրիստոսինը։ Բայց դուք անոր փորձը գիտէք, որ ինչպէս որդի մը հօրը հետ՝ անանկ ինծի հետ ծառայութիւն ըրաւ աւետարանին
23 մէջ։ Ուստի կը յուսամ անիկայ ղրկել, շուտ մը իմ ինչպէս ըլլա-
24 լիքս տեսածիս պէս։ Բայց վստահութիւն ունիմ Տէրոջմով՝ որ ես ալ քիչ ատենէն պիտի
25 գամ։ Միայն թէ հարկաւոր սեպեցի հիմա ձեզի ղրկել Եպափրոդիտոս իմ եղբայրս և գործակիցս ու զինուորակիցս՝ ձեր ղրկածը ու իմ պիտոյիցս ծառա-
26 յողը։ Որովհետև ինքն ալ շատ փափաք ունէր ձեր ամէնն ալ [տեսնելու]. ու կը տրտմէր, որ դուք լսած էիք թէ ինքը հիւանդացաւ։
27 Ու յիրաւի ինքը հիւանդացաւ մահուան մօտ, բայց Աստուած ողորմեցաւ անոր․ չէ թէ միայն անոր՝ հապա ինծի ալ, որ տրտմութեան վրայ տրտմութիւն չունենամ։
28 Ասոր համար աւելի փութով ղրկե-
ցի որ դուք զանիկայ տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք, ու ես առանց
29 տրտմութեան ըլլամ։ Ուրեմն ընդունեցէք անիկայ Տէրոջմով ամէն ուրախութեամբ, ու անանկները պատուականներու կարգը
30 բռնեցէք․ Քանզի Քրիստոսի գործին համար մինչև մահուան մօտեցաւ՝ իր կեանքը վտանգի մէջ ձգելով, որ ձեր ինծի ծառայելու պակասութիւնը ինքը լեցնէ։

ԳԼ․ Գ

1 Առաքեալը կը պատուիրէ որ հեռու կենան թլփատութիւն քարոզող սուտ վարդապետներէն․ 4 ցուցընելով թէ ինքը անոնցմէ աւելի իրաւունք ունէր օրէնքին արդարութեամբը պարծենալու․ 7 բայց սակայն ինքը վնաս և աղտեղութիւն կը համարի զան, որ Քրիստոսը ու անոր արդարութիւնը շահի․ 12 այսու ամենայնիւ կը խոստովանի իր անկատարութիւնը․ 15 կը յորդորէ զանոնք իրեն պէս խորհելու, 17 իրեն նմանող ըլլալու, 18 և մարմնաւոր քրիստոնեաներուն չար ճամբաներէն հեռու մնալու։

1 Ուստի՝ իմ եղբայրներս՝ ուրախ եղէք Տէրոջմով․ Նոյն բաները ձեզի գրելը ինծի ձանձրութիւն չէ,
2 ու ձեզի ապահովութիւն է։ Զգուշացէք շուներէն, զգուշացէք չար մշակներէն, զգուշացէք կըր-
3 ճատութենէն։ Ինչու որ թլփատութիւնը մենք ենք, որ հոգիով Աստուած կը պաշտենք, ու կը պարծենանք Քրիստոս Յիսուսով, և մարմինի վրայ չենք վստահու-
4 թիւններ։ Թէպէտ ես ալ նոյն վստահութիւնը ունիմ մարմինի վրայ․ թէ որ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն ունի մար-
5 մինի վրայ, ալ աւելի ես․ Ութօրուան թլփատուած, Իսրայէլի ազգէն, Բենիամինի ցեղէն, Եբրայեցի Եբրայեցիներէ, օրէնքին
6 նայելով փարիսեցի․ Նախանձաւոր ըլլալու կողմանէ՝ եկեղեցին կը հալածէի․ օրէնքին արդարութեանը կողմանէ անարատ էի։
7 Բայց ինչ որ ինծի շահ էր, անիկայ Քրիստոսի համար վնաս սեպե-
8 ցի։ Ու իրաւ բոլոր բաներն ալ վնաս կը սեպեմ իմ Տէրոջս Քրիստոս Յիսուսի գերազանց գիտութեանը համար․ որուն համար ամէն բանէն զրկուեցայ, և աղտեղութիւն կը սեպեմ, որ Քրիստոսը
9 շահիմ, Ու իր մէջը գտնուիմ, ոչ թէ իմ արդարութիւնս ունենամ որ օրէնքէն է, հապա Քրիստոսի հաւատքովը եղած արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հա-
10 ւատքով․ Ճանչնալու զանիկայ և անոր յարութեանը զօրութիւնը ու անոր չարչարանքներուն հաղորդ ըլլալը, անոր մահուան կեր-
11 պարանքը առնելով․ Որ ըլլայ

Յամի Տեառն 64

ւ Յոհ․ ժդ․ 18․ Գործ․ բ․ 36․ Հռոմ․ ժդ․ 9․ ա Կոր․ ը․ 6․ ժբ․ 3․
կ Գղ․ ա․ 5․
լ Եփե․ զ․ 5․
յ բ Կոր․ գ․ 5․ Եբր․ ժգ․ 21․
ն ա Կոր․ ժ․ 10․ ա Պետ․ դ․ 9․
շ Հռոմ․ ժգ․ 1․
ո Մատ․ ե․ 45․ Եփե․ ե․ 1․
չ ա Պետ․ բ․ 12․
պ բ Օր․ լբ․ 5․
ջ Մատ․ ե․ 14․ 16․ Եփե․ ե․ 8․
ռ բ Կոր․ ա․ 14․ ա Թես․ բ․ 19․
ս Գաղ․ բ․ 2․ ա Թես․ գ․ 5․
վ բ Տիմ․ դ․ 6․
տ Հռոմ․ ժե․ 16․
ր բ Կոր․ է․ 4․ Կող․ ա․ 24․
ց Հռոմ․ ժգ․ 21․ ա Թես․ դ․ 2․
ւ Սաղ․ ծե․ 13․
փ ա Կոր․ ժ․ 24․ 33․ ժգ․ 5․ բ Տիմ․ դ․ 9․ 16․
ք ա Կոր․ դ․ 17․ ա Տիմ․ ա․ 2․ բ Տիմ․ ա․ 2․
և Գղ․ ա․ 25․ Փիլիմ․ 22․
օ Գղ․ դ․ 18․
ֆ Փիլիմ․ 2․
բ Կոր․ ը․ 23․
բ Կոր․ ժա․ 9․ Գղ․ դ․ 18․
Գղ․ ա․ 3․

Յամի Տեառն 64

ա ա Կոր․ ժզ․ 18․ ա Թես․ ե․ 12․ ա Տիմ․ ե․ 17․
բ ա Կոր․ ժզ․ 17․ Գղ․ դ․ 10․

գ բ Կոր․ ժզ․ 11․ Գղ․ դ․ 4․ ա Թես․ ե․ 16․
դ Եսա․ ծզ․ 10․ Գաղ․ ե․ 15․
ե բ Կոր․ ժա․ 13․
զ Հռոմ․ բ․ 28․ Գաղ․ ե․ 2․
է բ Օր․ ժ․ 16․ լ․ 6․ Երեմ․ դ․ 4․ Հռոմ․ բ․ 29․ դ․ 11․ 12․ Կող․ բ․ 11․
ը Յոհ․ դ․ 23․ 24․ Հռոմ․ է․ 6․
թ Գաղ․ զ․ 14․
ժ բ Կոր․ ժա․ 18․ 21․
ի Ծնն․ ժէ․ 12․
լ բ Կոր․ ժա․ 22․
խ Հռոմ․ ժա․ 1․
ծ բ Կոր․ ժա․ 22․
կ Գործ․ իգ․ 6․ իզ․ 4․ 5․
հ Գործ․ իբ․ 3․ Գաղ․ ա․ 13․ 14․
ձ Գործ․ ը․ 3․ թ․ 1․
ղ Հռոմ․ ժ․ 5․
ճ Ղուկ․ ա․ 6․
մ Մատ․ ժգ․ 44․
յ Եսա․ ծգ․ 11․ Երեմ․ թ․ 23․ 24․ Յոհ․ ժէ․ 3․ ա Կոր․ բ․ 2․ Կող․ բ․ 2․
ն Հռոմ․ ժ․ 3․ 5․
շ Հռոմ․ ա․ 17․ գ․ 21․ 22․ թ․ 30․ ժ․ 3․ 6․ Գաղ․ բ․ 16․
ո Հռոմ․ զ․ 3․ 4․ 5․ ը․ 17․ բ Կոր․ դ․ 10․ 11․ բ Տիմ․ բ․ 11․ 12․ ա Պետ․ դ․ 13․
չ Գործ․ իզ․ 7․

Ըստ Ջետասն 64

թէ մնուելներուն յարութեանը
12 Հանիմ՝ ՈՐ չէ թէ ես արդէն առեր եմ, կամ արդէն կատարեալ եղեր եմ, հապա եռնէ ընկած եմ որ բռնեմ ձեռնէն, որուն համար ալ բռնուեցայ Քրիստոս
13 Ցիսուսէն։ Եղբայրներ՝ ես չեմ սեպեր որ բռներ եմ. բայց մէկ բան մը կայ, Որ ետևի եղածները մոռցած եմ, Եւ առջևի եղածներուն
14 բուն կը դիմեմ. Նպատակը դիտելով՝ Քրիստոս Ցիսուսով Եղած Աստուծոյ վերին կոչմանը մրցա-
15 նակին կը վազեմ։ Ուստի մենք ամենքս Որ կատարեալ ենք, Թա-սիկայ խորհինք, և թէ որ բան մը ուրիշ կերպով խորհելու ըլլաք, զանիկայ ալ Ձեզի պիտի յայտնէ
16 Աստուած։ Միայն թէ ինչ որ Հասեր ենք՝ Ընդի նմանոնին համեմատ քալենք, Ընդի խոր-
17 հուրդը ունենանք։ Ինծի նմանող եղէք՝ եղբայրներ, ու նայեցէք անոնց որ այնպէս կը քալեն, Ինչպէս որ մեզ Ունէք օրինակ ու-
18 նէք։ Ինչու որ շատերը կը քալեն, որոնց համար շատ անգամ Ձեզի կ'ըսէի, և հիմա լալով ալ կը ըսեմ, Յիսուսի Քրիստոսի խա-
19 չին թշնամիներուն համար. Որ անոնց վերջը կորուստ է, Որոնց աստուածը Ընին որովայնն է, ու Անոնց փառքը իրենց ամօթն է, Որոնք Երկրաւոր բաները կը
20 մտածեն։ Բայց մեր քաղաքականութիւնը երկինքն է, Ուսկից ալ Փրկչին կը սպասենք՝ Տէր Յի-
21 սուս Քրիստոսին. Որ պիտի նորոգէ մեր խոնարհ մարմինը՝ իր Փառաւոր մարմինին կերպարանակից ըլլալու, ան զօրութիւնովը որ կարող է ամէնը իր տակը Շաղախելու։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Ասանկաւոր խրատներէն ետև՝ 4 ընդհանուր յորդորանքներ կ'ընէ, 10 ցուցընելով թէ ինչպես ինքը ուրախացաւ անոնց առաքինութեանը վրայ որ ցուցուցին իրեն՝ իր բանտարկուած ատենը, ոչ այնքան իր պիտոյքը լեցնելուն համար, հապա անոնց միջև եղած Աստուծոյ շնորհքին համար. 19 և պսպղա իր թուղթը կնքելով աղօթքով և բարեներով։

1 Ուստի՝ իմ սիրելի եղբայրներս՝ Իմ ուրախութիւնս ու պսակս, Հաստատուն կեցէք Տէրոջմով՝ սիրելիներս։
2 Եւոդիային կ'աղաչեմ ու Սինտիքին կ'աղաչեմ՝ Որ միևնոյն խորհուրդը ունենան Տէրոջմով։
3 Իրաւ քեզի ալ կ'աղաչեմ՝ իմ հարազատ լծակիցս, դուն ալ օգ-

Ըստ Ջետասն 64

նական եղէր անոնց, Որոնք իմ հետս աշխատեցան աւետարանին մէջ Կղեմեսի և իմ ուրիշ գործակիցներուս հետ, Որոնց անուն-
4 ները կենաց գրքին մէջն են։ Ուրախ եղէք Տէրոջմով ամէն ատեն. դարձեալ կ'ըսեմ՝ ուրախ եղէք։
5 Ձեր քաղցրութիւնը ամէն մարդոց թող յայտնի ըլլայ. Տէրը
6 մօտ է։ Ոեւէն մը համար հոգ մի ընէք. հապա ամէն բանի մէջ աղօթքով ու աղաչանքով, գոհութիւնով մեկտեղ Ձեր խնդրուածքը
7 Աստուծոյ յայտնի ըլլայ։ Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը որ ամէն միտքէ վեր է, Ձեր սիրտերը ու միտքերը Քրիստոս Ցիսուսով պիտի
8 պահպանէ։ Վերջապէս, եղբայրներ, ինչ որ ճշմարտութիւնով է, ինչ որ պարկեշտութիւնով, ինչ որ արդարութիւնով, ինչ որ մաքրութիւնով, ինչ որ սիրով, Ինչ որ բարի համբաւով, ինչ առաքինութիւն և ինչ գովութիւն որ կայ, ան բաները խոր-
9 հեցէք։ Ինչ որ սորվեցաք ու առիք և լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս, ան բերէք. Եւ խաղաղութեան Աստուածը Ձեր հետը պիտի ըլլայ։
10 Մեծապէս ուրախացայ Տէրոջմով, Որ իմ վրաս ունեցած հոգերնիդ հիմա նորոգուեցաւ։ Ինչպէս որ կը հոգայիք ալ, միայն թէ
11 պատեհութիւն չունէիք. Ձե թէ կարօտութեանս համար կ'ըսեմ, Քանի որ ես սորվեցայ գոհ ըլլալ
12 իմ դրութեանս վիճակիս մէջ։ Գիտեմ չքաւորութիւն քաշելը, գիտեմ շատ ունենալը. ամէն բանի և ամէն կերպով աղէկ սորվեր եմ թէ կշտանալը, թէ անօթենալը, թէ շատ ունենալը և թէ պակ-
13 սութիւն քաշելը։ Ամէն բանի կարող եմ Քանով՝ որ զիս զօրա-
14 ցուց։ Բայց աղէկ ըրիք Որ իմ նեղութեանս մէջ Ինծի հաղորդ
15 եղաք։ Դուք ալ գիտէք՝ Փիլիպպեցիներ, որ աւետարանին սկիզբը երբոր ես Մակեդոնիայէն ելայ, Եկեղեցի մըն ալ Հետս հաղորդութիւն չբերաւ տալու և առնելու
16 կողմէ, հապա մինակ դուք. Որ Թեսաղոնիկէի մէջ ալ մէկ երկու անգամ Ինծի պէտք եղածը խրկեցիք։
17 Ոչ թէ ես տուրք կը փնտռեմ, Հապա պտուղ կը փնտռեմ՝ որ Ձեր հաշիւին վրայ աւելնայ։
18 Ունայ՝ Բայց ես ամէն բան առած եմ՝ ու առատօրէն ունիմ. Յագուցած եմ՝ Եպափրոդիտոսին ձեռքովը Ձեր Իւղ-Նիւերը ընդունելով, Որ անուշ հոտ մըն է՝ ընդունելի պատարագ՝ Աստուծոյ հաճելի,

Ըստ Ջետասն 64

Ի Հռով. Ժգ. 3։ Գլ. ա. 27։
Ը Եբ. լբ. 22։ Սաղ. կի. 28։ Դան. Ժբ. 1։ Ղեւ. Ժ. 20։ Ցաչ. գ. 5։ Ժգ. 8։ ի. 12։ իա. 27։
Ի Հռով. Ժբ. 12։ Գլ. գ. 1։ ա Թես. ե. 16։ ա Պետ. գ. 13։
Ը Եբր. Ժ. 25։ Ցակ. ե. 8. 9։ ա Պետ. գ. 7։ բ Պետ. գ. 8. 9։ Տես Թես. բ. 2։
Ի Սաղ. Ձե. 22։ Առակ. Ժգ. 3։ Ած. գ. 25։ Ղեւ. Ժբ. 22։ ա Պետ. ե. 7։
Ի Ցոհ. Ժգ. 27։ Հռով. ե. 1։ Կող. գ. 15։
Ի ա Թես. ե. 22։
Ը Գլ. գ. 17։
Ի Հռով. Ժե. 33։ Ժգ. 20։ ա Կոր. Ժգ. 33։ բ Կոր. Ժգ. 11։ ա Թես. ե. 23։ Եբր. Ժգ. 20։
Ի բ Կոր. Ժա. 9։
Ի ա Տիմ. գ. 6. 8։
Հ ա Կոր. գ. 11։ բ Կոր. գ. 10։ Ժա. 27։
Ի Ցոհ. Ժե. 5։ բ Կոր. Ժբ. 9։
Ի Ընդհ. Քրիստոսով՝ Ը Գլ. ա. 7։ Ճբ Կոր. Ժա. 8. 9։

Ի Հռով. Ժե. 28։ Տիտ. գ. 14։

Ի Գլ. բ. 25։ Ե Եբր. Ժգ. 16։
Ը բ Կոր. թ. 12։

Յամի Տեառն 64

Մատ. իգ. 1. բ Կոր. թ. 8. Եփե. ա. 7. գ. 16. Հռով. ժզ. 27. Գաղ. ա. 5.

19 Եւ իմ Աստուածս ձեր ամէն պի-
տոյքը պիտի լեցնէ իր ճոխու-
թեանը չափովը՝ փառքով, Քրիս-
20 տոս Յիսուսի ձեռքովը։ Արդ Ա-
ստուծոյ ու մեր Հօրը փառք յաւի-
տեանս յաւիտենից։ Ամէն։
21 Բարեւ ըրէք բոլոր սուրբերուն
22 Քրիստոս Յիսուսով։ Ձեզի բա-
րեւ կ'ընեն իմ հետս եղող եղբայր-
23 ները։ Ձեզի բարեւ կ'ընեն բոլոր
սուրբերը, մանաւանդ անոնք որ
24 Կայսրին տունէն են։ Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամե-
նուն հետը ըլլայ։ Ամէն։

Յամի Տեառն 64

Գաղ. ա. 2. Գղ. ա. 13. Հռով. ժզ. 24.

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

Յամի Տեառն 64

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը իր բարեւ տալէն ետեւ՝ կը գոհանայ Աստուծմէ Կողոսացի քրիստոնէից հաւատքին համար. 7 կը հաստատէ Եպափրասի վարդապետութիւնը. 9 նաեւ աղօթք կ'ընէ որ անոնք շնորհքի աճին. 14 կը նկարագրէ ճշմարիտ Քրիստոսը. 21 կը քաջալերէ զանոնք՝ Յիսուս Քրիստոսը ընդունելու, և կը յիշեցնէ իր պաշտօնը։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առա-
քեալը Աստուծոյ կամքովը, և
2 Տիմոթէոս եղբայրը, Կողոսայի մէջ
եղող սուրբ ու հաւատացեալ եղ-
3 բայրներուն Քրիստոսով. Շը-
նորհք և խաղաղութիւն ձեզի Ա-
ստուծմէ մեր Հօրմէն *և Տէր Յի-
սուս Քրիստոսէն"։
Ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք
ընելով՝ կը գոհանանք Աստուծմէ
ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին
4 Հօրմէն, Լսելով ձեր հաւատքը՝ որ
Քրիստոս Յիսուսի վրայ, և այն
սէրը՝ որ բոլոր սուրբերուն վրայ
5 ունիք. Այն յոյսին համար որ եր-
կինքը կը պահուի ձեզի, որուն
վրայով առաջուց լսեցիք աւետա-
րանին ճշմարտութեան խօսքովը.
6 Որ ձեզի հասաւ, ինչպէս որ բոլոր
աշխարհ, ու պտղաբեր ըլլալով
[կ'աճի], ինչպէս ձեր մէջն ալ, այն
օրուընէն որ դուք լսեցիք ու
ճանչցաք Աստուծոյ շնորհքը ճշ-
7 մարտութիւնով. Ինչպէս որ սոր-
վեցաք մեր սիրելի ծառայակիցէն՝
Եպափրասէն, Որ ձեզի համար հա-
ւատարիմ պաշտօնեայ մըն է Քր-
8 իստոսի. Որ ինքն ալ մեզի պատ-
մեց ձեր սէրը հոգիով։
9 Անոր համար մենք ալ այն օրու-
նէ որ լսեցինք՝ չենք դադարիր ձե-
զի համար աղօթք ընելէն ու խնդ-
րուածք մատուցանելէն, Որ կա-
տարեալ ըլլաք անոր կամքին գի-
տութեամբը՝ բոլոր իմաստութիւ-
10 նով ու հոգեւոր հանճարով. Որ
դուք Տէրոջը արժանի կերպով քա-
լէք ամէն բանի մէջ զինքը հաճե-
ցնելով, ամէն բարի գործքերու
մէջ պտղաբեր ըլլալով, ու աճե-
լով Աստուծոյ գիտութիւնովը.
11 Իր փառաւոր զօրութեանը համե-
մատ ամենայն ուժով ուժովցած՝
բոլոր համբերութեան ու երկայն-
մտութեան համար ուրախու-
12 թեամբ. Գոհանալով Հօր Աստուծ-
մէն, որ մեզ լուսոյ մէջ եղող սուր-
բերուն վիճակին մասնակից ըլլալու
13 արժանացուց. Որ մեզ ազատեց
խաւարին իշխանութենէն, ու իր
սիրելի Որդւոյն թագաւորութեա-
14 նը փոխադրեց. Որ անով մենք
փրկութիւն ունինք իր արիւնովը,
15 այսինքն մեղաց թողութիւն. Որ
ինքը աներեւոյթ Աստուծոյ պատ-
կերն է՝ բոլոր ստեղծուածներուն
16 անդրանիկը. Ինչու որ անով ա-
մէն բան ստեղծուեցաւ, ինչ որ եր-
կինքը ու ինչ որ երկրի վրայ, ա-
նոնք որ կ'երեւնան և անոնք որ չեն
երեւնար, թէ աթոռները՝ թէ
տէրութիւնները՝ թէ պետութիւն-
ները՝ թէ իշխանութիւնները.
բոլոր բաները անով ու անոր հա-
17 մար ստեղծուեցան. Ու ինքը
ամէն բանէն առաջ է, և ամէն
բան անով հաստատ կը կենայ.
18 Ու ինքը է մարմնին՝ այսինքն
եկեղեցւոյն գլուխը. որ ինքը սկիզբն
է՝ մեռելներէն անդրանիկը, որ

Եփե. ա. 1. ա Կոր. գ. 17. Եփե. գ. 21. Գաղ. ա. 3.
* Ոմանք չունին։
ա Կոր. ա. 4. Եփե. ա. 16. Փիլ. ա. 3. դ. 6. Հմր 9. Եփե. ա. 15. Փիլմ. 5. Եբր. զ. 10. բ Տիմ. դ. 8. ա Պետ. ա. 4. Մատ. իդ. 14. Մար. ժզ. 15. Հռով. ժ. 18. Հմր 23. Մար. դ. 8. Յով. ժե. 16. Փիլ. ա. 11. բ Կոր. զ. 1. Եփե. գ. 2. Տիտ. բ. 11. ա Պետ. ե. 12. Գղ. դ. 12. Փիլմ. 23. բ Կոր. ժա. 23. ա Տիմ. դ. 6. Հռով. ժե. 30. Եփե. ա. 15, 16. Հմր 3, 4. ա Կոր. ա. 5.

Յամի Տեառն 64

Հռով. ժբ. 2. Եփե. ե. 10, 17. Եփե. ա. 8. Եփե. դ. 1. Փիլ. ա. 27. ա Թես. բ. 12. ա Թես. դ. 1. Յով. ժե. 16. բ Կոր. թ. 8. Փիլ. ա. 11. Տիտ. գ. 1. Եբր. ժգ. 21. Եփե. գ. 16. զ. 10. Եփե. դ. 2. Գործ. ե. 41. Հռով. ե. 3. Եփե. ե. 20. Գղ. գ. 15. Գործ. իզ. 18. Եփե. ա. 11. Եփե. գ. 12. Եբր. բ. 14. ա Պետ. բ. 9. ա Թես. բ. 12. բ Պետ. ա. 11. Եփե. ա. 7. բ Կոր. դ. 4. Եբր. ա. 3. Յայտ. գ. 14.

Հռով. ը. 38. Եփե. ա. 21. Գղ. բ. 10, 15. ա Պետ. գ. 22. Հռով. ժա. 36. Եբր. բ. 10. Յով. ա. 1, 3. ժէ. 5. ա Կոր. ը. 6. Եփե. ա. 10, 22. դ. 15. ե. 23. ա Կոր. ժա. 3. Գործ. իզ. 23. ա Կոր. ժե. 20, 23. Յայտ. ա. 5.

Ցամք Ցեսառ 64

Բ Կոր · ա · 6 ։
ԳԼ · գ · 14 ։
Փիլ · գ · 8 ։ ԳԼ · ա · 9 ։
Ա Կոր · ա · 24 ։ բ · 6, 7 ։ Եփս · ա · 8 ։ ԳԼ · ա · 9 ։
Հռով · ԺԳ · 18 ։ բ Կոր · Ժա · 13 ։ Եփս · գ · 14 ։ ա · 6 ։ Հռ 8 · 18 ։
Ա Կոր · ե · 3 ։ Թես · բ · 17 ։
Սաղ · Ժ · 40 ։
Պաղես · ե · 9 ։
Թես · գ · 1 ։ Ցուդ · 3 ։
Եփս · բ · 21, 22 ։ գ · 17 ։ ԳԼ · ա · 23 ։
Ներեմ · ԽԲ · 8 ։ Հռով · ԺԳ · 17 ։ Եփս · ե · 6 ։ Հռ 18 ։ Երբ · Ժգ · 9 ։
Ա Պաս · ԺԵ · 2 ։ Գաղ · ա · 14 ։ Հռ 22 ։
Գաղ · գ · 8, 9 ։ Հռ · 20 ։
Ցօհ · ա · 14 ։ ԳԼ · ա · 19 ։
Ցօհ · ա · 16 ։
Նախ · ա · 20, 21 ։ պես · գ · 22 ։
ԳԼ · ա · 16 ։
Ցբ Օր · Ժ · 16 ։ Լ · 6 ։
Ներեմ · գ · 4 ։ Հռով · բ · 29 ։ Փիլ գ · 3 ։
Հռով · գ · 6 ։ Եփս · գ · 22 ։ ԳԼ · գ · 8, 9 ։
Հռով · ԺԴ · 4 ։
ԳԼ · գ · 1 ։
Եփս · ա · 19 ։ գ · 7 ։
Գոր · բ · 24 ։
Եփս · բ · 1 ։

Ցամք Ցեսառ 64

Ցօհ · ա · 16 ։ գ · 34 ։ ԳԼ · բ · 9 ։ գ · 11 ։
Եփս · ա · 10 ։
Բ Կոր · ե · 18 ։
Եփս · բ · 14, 15, 16 ։
Եփս · բ · 1 ։ 2, 12, 19 ։ գ · 18 ։
Տիտ · ա · 15, 16 ։
Եփս · բ · 15, 16 ։
Ղկս · ա · 75 ։ Եփս · ա · 4 ։ ե · 27 ։ Պետ · գ · 7 ։ Տիտ · բ · 14 ։ Ցուդ · 24 ։
Եփս · գ · 17 ։ ԳԼ · բ · 7 ։
Ցօհ · ԺԵ · 6 ։
Հռ 6 ։
Հռով · Ժ · 18 ։
Գոր · ա · 17 ։ բ Կոր · գ · 6 ։ գ · 1 ։ ե · 18 ։ Եփս · գ · 7 ։ Հռ 25 ։ ա Տիմ · բ · 7 ։
Հռով · ե · 3 ։ բ Կոր · ԺԴ · 4 ։
Եփս · գ · 1 ։ 13 ։
Բր Կոր · ա · 5, 6 ։ Փիլ · գ · 10 ։ բ Տիմ · ա · 8 ։ բ · 10 ։
Եփս · ա · 23 ։
Հա Կոր · Թ · 17 ։ Գաղ · բ · 7 ։ Եփս · գ · 2 ։ Հռ 23 ։
Հռով · ԺԳ · 25 ։ ա Կոր · բ · 7 ։ Եփս · գ · 9 ։
ԸՄաա · ԺԳ · 11 ։ բ Տիմ · ա · 10 ։
Ցբ Կոր · բ · 14 ։
Հռով · Թ · 23 ։ Եփս · ա · 7 ։ գ · 8 ։
Յա Տիմ · ա · 1 ։
Գոր · ի · 20, 27, 31 ։

Ը Ր Կոր · Ժա · 2 ։ Եփս · ե · 27 ։ Հռ 22 ։ — ա Կոր · Ժե · 10 ։ ԸԳԼ · բ · 1 ։ Գեփս · ա · 19 ։ գ · 7, 20 ։ —— — ԳԼ · ա · 29 ։ Փիլ · ա · 30 ։ ա Թես · բ · 2 ։

ինքը բլլայ ամէն բանի մէջ նախա-
19 պատիւ . Ինչու որ Հ—յրէ Համձնցաւ որ Ա—ր—ր—ն—ր—ի—ն բոլոր լեցու-
20 նութիւնը անոր մէջը բնակի . Եւ անով ամէնը —հաշտեցընէ իրեն հետ , Բ խաղաղութիւն ընելով ա-նոր խաչին վ—յ Բ—ն—ն արիւնովը , թէ երկրի վրայ և թէ երկինքի մէջ եղողները ։
21 Եւ ձեզ ալ՝ Զ որ առեն մը օտա-րացած էիք , Գ ու չար գործքերով Թշնամիներ Յէր խորհուրդներովը ,
22 Ի Հիմա հաշտեցուց բուն իր մարմի-նովը՝ մահուամբ , Ը որ ձեզ անոր դիմացը սուրբ ու ամրիծ և անա-
23 րատ կայնեցընէ . Ի թէ որ կենաք հաւատքին մէջ հիմնուած ու հա-ստատ Ը և առանց խախտելու աւե-տարանին յոյսէն՝ որ լսեցիք , Ի որ երկինքին տակը եղած բոլոր ստեղ-ծուածներուն Ի քարոզուեցաւ , Ի ո-րուն ես Պօղոս սպասաւոր եղայ ։
24 Ն Հիմա ուրախ եմ իմ Ի ձեզի հա-մար կր—ե չարչարանքներուս վրայ , Ե ու Քրիստոսի կր—ե նեղութիւն-ներուն պակասութիւնը իմ մար-մինիս մէջը կը լեցնեմ Ն անոր մար-մինին համար , որ եկեղեցին է .
25 Որուն ես սպասաւոր եղայ Հ Ա-տուծոյ տնտեսութիւնովը՝ որ ին-ձի տրուեցաւ ձեզի համար՝ Ա-տուծոյ խօսքը լման քարոզելու ,
26 Յ Ան խորհուրդը՝ որ ծածկուած էր —ի դարերէն ու ազգերէն հետ , Ը ու հիմա իր սուրբերուն յայտ-
27 նուեցաւ . Ո Որոնց ուզեց Ա-տուած գիտցընել , Ա թէ ինչ է աս խորհուրդիս փառաւոր ճոխու-թիւնը հեթանոսներուն մէջ . որ ան է Քրիստոս ձեր մէջը՝ Ա փա-
28 ռաց յոյսը . Որ անիկայ մենք կը քարոզենք , Ե ու ամէն մարդ կը խր-ատենք , և կը սորվեցընենք ամէն մարդ բոլոր իմաստութիւնով , Ը որ ամէն մարդ կատարեալ կեցընենք
29 Քրիստոս Ցիսուսով . Ե Որուն հա-մար ես ալ կ՝աշխատիմ՝ Ը ջանք ընելով Ե իր ներգործութեանը հա-մեմատ՝ որ զօրութիւնով իմ մէջս Ի գործ կը դրուի ։

ԳԼ · Բ

1 Դիտմամբ կը յորդորէ զանոնք Քրիստոսի հաւատքին մէջ հաստատ կենալ . 8 կը զգու-շացընէ հեթանոսական փիլիսոփայութենէն և փուճ աւանդութիւններէ . 18 հրեշտակաց կրօնքէն 20 և օրինական ծէսերէն , որոնք Քրիստոսով վերջացած են ։

1 Ա Ռանցի կ՝ուզեմ որ գիտնաք —թէ ինչպէս մեծ անձկութիւն ու-նիմ ձեզի համար ու Լաւոդիկեացւոց
2 համար , ու ամէն անոնց համար՝ որ իմ երեսս մարմինով չեն տեսեր .
Բ Որ անոնց սիրտերը մխիթարուին՝ Ե սիրով միացած , ու կատարեալ իմացողութեան բոլոր ճոխութեա-նը հ—ն—ն , ս—ր—ն Ե Հօր Ը Աստուծոյ և Քրիստոսի խորհուրդին դիտու-
3 թեանը . Ի Որուն մէջը իմաստու-թեան ու գիտութեան բոլոր գան-
4 ձերը պահուած են ։ Եւ աս կ՝ը-սեմ , Ո որ չբլլայ թէ մէկը հրապու-րական խօսքերով ձեզ մոլորցընէ ,
5 Ի Որ թէպէտ մարմնով հեռու եմ , բայց հոգով ձեզի հետ եմ , և ը կ՝ուրախանամ երբոր ձեր բարե-կարգութիւնը կը տեսնեմ , Ի ու ձեր հաւատքին հաստատութիւնը Ք ը-
6 րիստոսի վրայ ։ Ի Ուստի ինչպէս որ ընդունեցիք Քրիստոս Ցիսուս Ցէ-
7 րը՝ անով քալեցէք , Ի Ընթաց կա-պած ու անոր վրայ շինուած՝ և հա-ւատքին մէջ հաստատուած՝ ինչպէս որ սորվեցաք , և անոր մէջը աճե-
8 ցէք գոհութիւնով ։ Ը Զգուշացէք՝ չբլլայ որ մէկը ձեզ գերի վարէ փի-լիսոփայութիւնով ու փուճ խա-բէութիւնով , Ի ը մարդոց աւան-դութեան պէս Ի՝ Ի— աշխարհիս սկզբունքներուն պէս , և չէ թէ Քրիստոսի Լ—ր—գ—ե—ր—ի—ն պէս .
9 Ե Ինչու որ անոր մէջը կը բնակի Ա-տուածութեան բոլոր լեցունու-
10 թիւնը՝ մարմնապէս ։ Ի Եւ դուք ալ անով լցուած էք ։ Ն որ ինքը գլուխ է Հրոլոր իշխանութեան ու պետու-
11 թեան . Ե Որ անով դուք անձեռա-գործ թլփատութիւնով թլփա-տուեցաք՝ Ա մեղաց մարմինը մերկա-նալով Ք րիստոսի թլփատութիւ-
12 նովը . Ա Թաղուելով անոր հետ մկրտութիւնով , Ն որով նաև —ն-ր հետ յարութիւն առիք Հ Աստուծոյ զօրութեանը հաւատալով . Ո որ ին-ք զանիկայ մեռելներէն յարուց ։
13 Ն Եւ ձեզ՝ որ —ր—ն—ր մեղքերու մէջ ու ձեր մարմինին ան-թլփատութեանը մէջ մեռած էիք , կենդանացուց անոր հետը . Ձ ը ա-
14 մէն յանցանքները ներելց մեզի , Ո ու հրամաններով Ի—ն մեզի հակառակ եղող ձեռագիրը՝ որ մեզի դէմ կը կենար , ջնջեց , զանիկայ մէջ տե-ղէն վերցուց ու խաչափայտին վրայ
15 գամեց . Եւ Հ իշխանութիւնները ու պետութիւնները —մերկացուց , ու յայտնապէս խայտառակեց՝ յաղ-թելով անոնց * անով ։
16 Ո Ուստի —ն մէկը թող չդատէ ձեզ Հ ուտելու կամ խմելու՝ Ո կամ

5, 6, 11 ։ Գեփս · բ · 14—16 ։ Հեփս · գ · 12 ։ —Ն · գ · 15 ։ Սաղ · կը · 18 ։ Ես · Ժգ · 12 ։ Մաա · Ժբ · 29 ։ Դան · Ժ · 18 ։ Ժա · 22 ։ Ցօհ · Ժբ · 31 ։ Ժգ · 11 ։ Եփս · գ · 8 ։ Երբ · բ · 14 ։ *Կ—յիր անձովը ։ Հռով · Ժգ · 3, 10, 12 ։ Հ Հռով · Ժգ · 2, 17 ։ ա Կոր · ը · 8 ։ Հռով · Ժգ · 5 ։ Գաղ · գ · 10 ։

Ցամի Տեառն 64

տօներու կամ ամսագլուխներու կամ շաբաթներու կողմանէ .
17 ՚Որոնք գալու բաներուն շուքն են , բայց [illegible] մարմինը Քրիստոսինն
18 է ։ ՚Ձրկայ որ մէկը զրկէ ձեզ մրցանակէն , որ ուզէ խոնարհութիւնով ու հրեշտակներու կրօնքով ՚չտեսած բաներուն միջամուխ ըլլալ , իր մարմնոյն միտքովը փուճ
19 տեղը հպարտանալով . Եւ չբռնէ ՚Գլուխը՝ ուակից որ բոլոր մարմինը յօդուածներով ու խազերով հաղորդուած ու միկտեղ կցուած՝ Ա-
20 տուծոյ աճումովը կ՚աճի։ Եկէք եթէ դուք Քրիստոսի հետ ՚աս աշխարհիս սկզբունքներէն ՚մեռաք , ՚ալ ինչո՞ւ համար աշխարհիս մէջ կենդանի եղողներու պէս [illegible] կանոններ
21 բռնկը ձեզ ձեռնդիք , [illegible] ՚Մի մօտենար , համը մի առներ , մի
22 դպչիր ։ (Որոնց ամէնը ապականութեան համար են գործածութեամբ ,) ՚մարդոց պատուիրանքներուն ու սովրեցուցածներուն համ-
23 ձեմատ , ՚Որոնք իմաստութեան կերպարանք մը ունին ՚ինքնակամ կրօնքով ու խոնարհութիւնով և մարմինի չխնայելով , [illegible] եթէ պատիւ մը [illegible] , հոգմարմինը յագեցընելու [illegible] ։

Ցամի Տեառն 64

[illegible] ։ ՚Ձրդ · բ · 5 ։ Թ · 9 ։ ժ · 1 ։
՚ Հռ 4 ։
[illegible] ։ Եզեկ · ժգ · 3 ։ ա Տիմ · ա · 7 ։
՚ Եփես · գ · 15 ։ 16 ։
՚ Հռ 8 ։ Գաղ · բ · 19 ։ Եփես · բ · 15 ։
՚ Հռով · գ · 3 · 5 ։ է · 4 , 6 ։
՚ Գաղ · գ · 3 · 9 ։
[illegible] ։ ա Տիմ · գ · 3 ։
՚ Եբ · իթ · 13 ։ Մատ · ժ · 9 ։ Տիտ · ա · 14 ։
՚ ա Տիմ · գ · 8 ։
՚ Հռ 18 ։

[illegible] ։ Հռով · գ · 5 ։ Եփես · բ · 6 ։ Գղ · բ · 12 ։
՚ Հռով · բ · 34 ։ Եփես · ա · 20 ։
՚ Հռով · գ · 2 ։ Գաղ · բ · 20 ։ Գղ · բ · 20 ։
՚ բ Կոր · ե · 7 ։ Գղ · ա · 5 ։
Ե ա Ցօհ · գ · 2 ։
Ղցօհ · ժա · 25 ։ ժգ · 6 ։
Ե ա Կոր · ժե · 43 ։ Փիլ · գ · 21 ։
Հռով · բ · 13 ։ Գաղ · ե · 24 ։
՚ Հռով · գ · 13 ։
՚ Եփես · ե · 3 ։
Ե ա Թես · գ · 5 ։
Ղեփես · ե · 5 ։
Ե Հռով · ա · 18 ։ Եփես · ե · 6 ։ Ցակ · ա · Բբ · 15 ։
՚ Եփես · բ · 2 ։
՚ Հռով · գ · 19 · 20 ։ է · 5 ։ ա Կոր · գ · 11 ։ Եփես · բ · 2 ։ Տիտ · գ · 3 ։
Հեփես · գ · 22 ։ ա Պետ · բ · 1 ։ Եբր · ժբ · 1 ։ Ցակ · ա · 21 ։

տօներու կամ ամսագլուխներու կամ շաբաթներու կողմանէ .
17 ՚Որոնք գալու բաներուն շուքն են , բայց [illegible] մարմինը Քրիստոսինն
18 է ։ ՚Ձրկայ որ մէկը զրկէ ձեզ մրցանակէն , որ ուզէ խոնարհութիւնով ու հրեշտակներու կրօնքով ՚չտեսած բաներուն միջամուխ ըլլալ , իր մարմնոյն միտքովը փուճ
19 տեղը հպարտանալով . Եւ չբռնէ ՚Գլուխը՝ ուակից որ բոլոր մարմինը յօդուածներով ու խազերով հաղորդուած ու միկտեղ կցուած՝ Ա-
20 տուծոյ աճումովը կ՚աճի։ Եկէք եթէ դուք Քրիստոսի հետ ՚աս աշխարհիս սկզբունքներէն ՚մեռաք , ՚ալ ինչո՞ւ համար աշխարհիս մէջ կենդանի եղողներու պէս [illegible] կանոններ
21 բռնկը ձեզ ձեռնդիք , [illegible] ՚Մի մօտենար , համը մի առներ , մի
22 դպչիր ։ (Որոնց ամէնը ապականութեան համար են գործածութեամբ ,) ՚մարդոց պատուիրանքներուն ու սովրեցուցածներուն համ-
23 ձեմատ , ՚Որոնք իմաստութեան կերպարանք մը ունին ՚ինքնակամ կրօնքով ու խոնարհութիւնով և մարմինի չխնայելով , [illegible] եթէ պատիւ մը [illegible] , հոգմարմինը յագեցընելու [illegible] ։

Գ Լ · Գ

1 Ընաբեալը կը ցուցնէ թէ ո՛ւր փնտռելու ենք զՔրիստոս · 5 կը յորդորէ երկրաւոր անդամները սպաննել · 10 հին մարդը վռայել տալով , և Քրիստոսը հագնիլ · 12 սիրոյ՝ խոնարհութեան և ուրիշ պարտաւորութեանց վրայով խրատ կու տայ ։

1 [illegible] Ըրդ թէ որ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք , ուրեմն վերի բաները փնտռեցէք , ՚ուր որ Քրիստոս կը նստի Ընտուծոյ աջ կողմը ։
2 Վերի բաները մտածեցէք , չէ թէ
3 աս երկրիս վրայինները ։ ՚Ինչու որ դուք մեռաք , ՚ու ձեր կեանքը պահուած է Ընտուծոյ քովը Քրիս-
4 տոսի հետ ։ ՚Երբոր Քրիստոս՝ Ղմեր կեանքը յայտնուի , ան ատենը դուք ալ անոր հետ ՚փառքով պիտի յայտնուիք ։
5 ՚Ուստի ձեր երկրաւոր անդամները ՚սպաննեցէք . ՚պոռնկութիւնը , պղծութիւնը , [illegible] կիրքը , ՚չար ցանկութիւնը և ագահութիւնը՝ Նոր կռապաշտու-
6 թիւն է . ՚Որոնց համար Ընտուծոյ բարկութիւնը ՚անշազանդութեան
7 թեան որդւոց վրայ կու գայ ։ Որ ատոնց մէջը դուք ալ անոնց միջը կը քալէիք , երբոր անոնց միջը կ՚ապրեիք ։
8 Բայց հիմա դուք ալ ան ամէնը . բարկութիւնը , սրտմտութիւնը , չարութիւնը , հայհոյութիւնը , [illegible] մեռ խօսքերը ձեր բերանէրէն ,
9 Իրարու սուտ մի ըսուցէք ։ ՚Հին մարդը իր գործքերովը ձեր վրայէն
10 հանեցէք . Եւ հագէք [illegible] նորը ՚գիտութիւնով նորոգուած՝ ՚իր Ստեղծողին [illegible] պատկերին պէս .
11 Ուր որ Ցոյն ու Հրէայ , թլփատութիւն ու անթլփատութիւն , Բարբարոս , Սկիւթացի , ծառայ [illegible] ազատ չկայ . ՚Հապա Քրիստոս է ամէնը՝ և ամէն բանի մէջ ,
12 Ուստի Ընտուծոյ ընտրեալ սուրբերու ու սիրելիներու պէս ՚վրանի դ հագէք Ողորմութիւնը , ողորմութիւնը , քաղցրութիւնը , խոնարհութիւնը , հեզութիւնը , երկայնմտութիւնը ,
13 [illegible] Իրարու հանդուրժելով և իրարու ներելով՝ թէ որ մէկը մէկու մը դէմ տրտունջ մը ունենայ . ինչպէս որ Քրիստոս ձեզ
14 զի ներեց , անանկ ալ դուք ։ Եւ աս ամէն բաներուն վրայ Հաբերը հագիր , որ կատարելութեան
15 կապն է . ՚Ու Ընտուծոյ խաղաղութիւնը ձեր սրտերուն մէջը թագաւորէ , ՚որ դուք անոր կանչուածքով մէկ մարմնով . ՚ու դո-
16 հացող եղէք ։ Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջը բնակի առատապէս ամէն իմաստութիւնով իրար սորվեցընելու ու խրատելու , ՚սաղմոսներով և օրհնութիւններով ու հոգևոր երգերով ՚ձեր սրտերուն մէջը շնորհքով գԸստուած օրհնելու ,
17 [illegible] Եւ ամէն ինչ որ կ՚ընէք թէ խօսքով և թէ գործքով , բոլորը Ցեր Ցիսուսի անունովը ըՀա՛ , Ընտուծոյ ու Հօրը գոհութիւն մատուցանելով անոր ձեռքովը ։
18 [illegible] Կիներնիր՝ հնազանդ եղէք ձեր էրիկներուն , ՚ինչպէս որ կը վայլէ՝
19 Ցէրոջմով ։ Էրիկներ՝ սիրեցէք ձեր կիներները , Եւ դառն մի ըլլաք
20 անոնց ։ Ղմդիներ՝ Եամէն բանի մէջ հնազանդ եղէք ձեր ծնողքներուն ։ ինչու որ ան է Ցէրոջը
21 առջևը հաճելի ։ ըՀայրեր՝ ձեր որդիները մի բարկացընէք , որ չվհա-
22 տին ։ [illegible] Ծառաներ՝ ՚ամէն բանի մէջ հնազանդ եղէք ՚ձեր մարմնաւոր տէրերուն . չէ թէ աչքի առջև ծառայելով մարդահաճոներու պէս , հապա սրտի միամտութեամբ Ցէ-
23 րոջմէ վախնալով . Ինչ որ կ՚ընէք՝ սրտանց բրէք , որպէս թէ Ցէրո-
24 ջը ու չէ թէ մարդոց , Գիտնալով որ ժառանգութեան հատուցումը Ցէրոջմէ պիտի առնէք ։

[illegible] ։ ա Պետ · գ · 7 ։ Եփես · գ · 31 ։ Ղեփես · գ · 1 ։ Եփես · ե · 24 ։ Տիտ · բ · 9 ։ ըեփես · գ · 4 ։ Եփես · գ · 5 ։ [illegible] ա Տիմ , գ · 1 ։ Տիտ · բ · 9 ։ ա Պետ · բ · 18 ։ ՚Հբ 20 ։ Փիլմ · 16 ։ Ղեփես · գ · 6 , 7 ։ Եփես · գ · 8 ։

Ըստ Ցեսառն 64

Յա կար · է · 22 ։
Հռով · ը · 11 ։ Եփս · գ · 9 ։ ա Պետ · ա · 17 ։ Տես ը Օր · ժ · 17 ։
– Եփս · գ · 9 ։
Ի Ղու · ժը · 1 ։ Հռով · ժը · 12 ։ Եփս · գ · 18 ։ աԹես · ե · 17 · 18 ։
Ի Գլ · ը · 7 ։ գ · 15 ։
Ր Եփս · գ · 19 ։ բԹես · գ · 1 ։
Ի ա կար · ժ · գ · 9 ։ բ կոր · ը · 12 ։
Ը Մաա · ժ · գ · 11 ։ ա կոր · գ · 1 ։ Եփս · գ · 19 ։ Գլ · ա · 26 ։ բ · 2 ։
Ի Եփս · գ · 20 ։ Փիլ · ա · 7 ։
Ը Եփս · ե · 15 ։ աԹես · գ · 11 ։
Ի Եփս · ե · 16 ։
Ա Ժող · ժ · 12 ։ Գլ · գ · 13 ։
Ի Մար · թ · 49 ։
Լ Պետ · գ · 15 ։
Ի Եփս · գ · 21 ։
Ի Եփս · գ · 22 ։
* Հմմտ գԹա· նաբ մեր վե· րջում · ու ինքը ձեր
Փիլիմ · 10 ։

ի ինչու որ Ցեր Քրիստոսին կը
25 ծառայէք . Բայց անօրէնը իր անօ·
րէնութեանը դ–ՀՒՒԷը պիտի ընդու·
նի , և աչառութիւն չկայ ։

ԳԼ · Դ

1 Կը յորդորէ ջերմեռանդութեամբ աղօթք ը·
նել , 5 խելացութեամբ վարուիլ անոնց հետ՝
որոնք դեռ Քրիստոսի կատարեալ գիտութիւ·
նը չունին . 10 իր բարեւը կը մատուցանէ ա·
նոնց , և ամէն կերպ յանդգնութիւն կը խնդրէ ։

1 Ցերբը՝ – ձեր ծառաներուն իրա·
ւունք ու հաւասարութիւն
տուէք , գիտնալով որ դուք ալ
Ցեր ունիք երկինքը ։
2 Ի Շարունակ աղօթքի եռեւ՛ ե·
ղէք , անոր մէջը արթուն մնալով
3 Ի գոհութեամբ ։ Ը Աղօթք ըրէք նաեւ
մեզի համար , Ի որ Աստուած խօսքին
դուռը բանայ մեզի Ը Քրիստոսի
խորհուրդը խօսելու , Ի որուն հա·
4 մար կապուած ալ եմ , Որ յայտնի
ընեմ զանիկայ՝ ինչպէս որ ինձի կը
5 վայլէ խօսիլ ։ Ը Խոհեմութեամբ
վարուեցէք դուրսիններուն հետ ,
6 Ի ժամանակը ծախսու առնելով ։ Ձեր
խօսքը ամէն ատեն Ի շնորհքով՝
Ի–ըղե– Ի՛ աղով համեմուած ըլլայ ,
և ու գիտնաք թէ ինչպէս կը վայլէ
ձեզի ամէն մէկուն պատասխան
տալ ։
7 Ի Ել իմ վրայովս բոլորը պիտի
իմացընէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղ·
բայրը և հաւատարիմ պաշտօնեան
8 ու ծառայակիցը Ցերոջմով . Ի Որն
որ ատ բանին համար ձեզի խրկեցի ,
որ * գիտնայ ձեր վրայով , ու
9 ձեր՝ սիրտերը մխիթարէ , Հողե·
սիմաս հաւատարիմ ու սիրելի
եղբօրը հետ մէկտեղ՝ որ ձեզմէ դէպ
է . իրենք ամէն բանը ձեզի պիտի
10 իմացընեն՝ ինչ որ հոս կայ ։ Հ Բարեւ
կ՛ընէ ձեզի Ը Րիստարքոս՝ իմ գե·
րութեան ընկերս , Ն և Մարկոս՝
Բառնաբասին եղբօրորդին , (որուն
համար պատուէր առիք . թէ որ
ձեզի գալու ըլլայ , ընդունեցէք ա–
11 նիկայ ,) Եւ Ցիսուս՝ որ Ցուստոս
ըսուած է , որոնք թլփատութենէն
են . ասոնք միայն Ի՛նձ գործակից
եղան Ը Աստուծոյ թագաւորութեա·
նը մէջ , որոնք ինծի մխիթարու·
12 թիւն եղան ։ Ը Բարեւ կ՛ընէ ձեզի
Եպափրաս՝ Քրիստոսի ծառան , որ
ձեզմէ Դ՛Ի է , Ի միշտ աւելն աղօթ·
քի մէջ ձեզի համար ջանք ընելով ,
Ի որ դուք կատարեալ ու լման կե·
նաք Ը Աստուծոյ բոլոր կամացը մէջ ,
13 Քանզի անոր վրայով ես կը վկայեմ
թէ շատ նախանձաւորութիւն
ունի ձեզի համար ու Լաւոդիկէի և
Ցերապոլիսի մէջ եղողներուն հա·
14 մար ։ Բարեւ կ՛ընէ ձեզի սիրելի
Ի Ղուկաս բժիշկը Ն ու Դեմաս ։
15 Բարեւ ըրէք եղբայրներուն՝ որ
Լաւոդիկիա են , և Նիմփասին
Ն ու անոր տանը մէջի եկեղեցւոյն ։
16 – Ու երբոր աս թուղթը ձեր մէջը
կարդացուի , Լաւոդիկեցւոց եկե·
ղեցւոյն մէ՛ջն ալ կարդալ տուէք .
և դուք ալ Լաւոդիկիայէն Ի՛–Ն
17 Ր––ՂԸ կարդացէք ։ Ն Ու ըսէք
Ը Րքիպպոսին ։ – Ջ Դ Ի Ջ եղիր քու
սպասաւորութեանդ՝ որ Ցերոջմով
18 առիր , որ անիկայ կատարես ։ Ը Ե·
բարեւը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է .
– իմ կապերս միտքերնիդ թող ըլ·
լան ։ – Շնորհքը ձեզի հետ ։ Ամէն ։

Ըստ Ցեսառն 64

Հ Գոր · ժթ · 29 ։ Ի · 4 ։ Իէ · 2 ։ Փի·
լիմ · 24 ։
Յ Գոր · ժե · 37 ։ ր Տիմ · գ · 11 ։

Ը Գլ · ա · 7 ։ Փիլիմ · 23 ։
Ժ Հռով · ժե · 30 ։
Ի Մաա · ե · 48 ։ ա Կոր · ը · 6 ։ ժգ · 20 ։ Փիլ · գ · 15 ։ Եբր · ե · 14 ։
Ի ր Տիմ · գ · 11 ։
Ն ր Տիմ · գ · 9 ։ Փիլիմ · 24 ։
Ը Հռով · ժգ · 4 ։ ա Կոր · ժգ · 19 ։
– ա Թես · ե · 27 ։
Ը Փիլիմ · 2 ։
– ա Տիմ · գ · 6 ։
Ի ա Կոր · ժգ · 21 ։ բ Թես · գ · 17 ։
– Եբր · ժգ · 3 ։
– Եբր · ժգ · 25 ։

Յամ Տեառն 54

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

Յամ Տեառն 54

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ Թեսաղոնիկեցւոց թէ ինքը ամէն ատեն կը յիշէ զանոնք իր գոհութեանը ու աղօթքին մէջ ; 5 և թէ ինքը աղէկ համոզուած է թէ անոնց հաւատքը ճշմարիտ ու անկեղծ է , և թէ Աստուծոյ դարձած են ։

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմո-
թէոս՝ Թեսաղոնիկեցւոց եկե-
ղեցւոյդ Հայր Աստուծով ու Տէր
2 Յիսուս Քրիստոսով . Շնորհք և
խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ
մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսէն" ։
Կը գոհանանք Աստուծմէ ամէն
ատեն ձեր ամէնուն համար՝ ձեզ
յիշելով մեր աղօթքներուն մէջը .
3 Անդադար յիշելով ձեր հաւատ-
քին գործը ու սիրոյ աշխատու-
թիւնը և մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի յոյսին համբերութիւնը՝
Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջևը .
4 Եւ գիտնալով՝ Աստուծմէ սի-
րուած եղբայրներ՝ ձեր ընտրու-
5 թիւնը . Որ մեր աւետարանը չէ՛
թէ մինակ խօսքով եղաւ ձեզի ,
հապա զօրութիւնով ալ Եւ Հո-
գւով Սրբով ու շատ ապր-
ւութիւնով , ինչպէս որ գիտէք
—և թէ ինչոր կեցանք ձեր մէջը
6 ձեզի համար ։ Դուք ալ մեզի ու
Տէրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդու-
նեցիք խօսքը շատ նեղութեան
մէջ՝ Հոգւոյն Սրբոյ ուրախութիւ-
7 նովը . Անանկ որ դուք օրինակ ե-
ղաք բոլոր հաւատացեալներուն՝ ո-
րոնք Մակեդոնիայի ու Աքայիայի
8 մէջ են ։ Վասն զի ձեզմէ հնչա-
կուեցաւ Տէրոջը խօսքը , չէ թէ
մինակ Մակեդոնիայի ու Աքայիա-
յի մէջ , հապա նաև ամէն տեղ
ձեր հաւատքը որ դէպ 'ի Աստուած
է՝ տարածուեցաւ , անանկ որ ալ
պէտք չէ մեզի բան մը խօսիլ ։
9 Քանզի իրենք կը պատմեն մեզի հա-
մար , թէ ինչպէս եղաւ մեր ձեր
քովը մտնելը , և ինչպէս դուք
կուռքերէն Աստուծոյ դարձաք՝
կենդանի ու ճշմարիտ Աստուծոյ
10 ծառայելու , Եւ սպասելու անոր
Որդւոյն երկինքէն . որ ինքը
մեռելներէն յարուց զանիկայ՝ այ-
նինքն Յիսուսը , որ կ'ազատէ մեզ
գալու բարկութենէն ։

ԳԼ. Բ

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ ինչպէս աւետարանը Թեսաղոնիկէ մտաւ ու քարոզուեցաւ , և ինչպէս անոնք ալ ընդունեցին . 18 պատճառը կ'իմացընէ թէ ինքը ինչու այնքան երկար ատեն հեռու մնաց անոնցմէ , և թէ ինչու այնքան մեծ փափաք ունէր զանոնք տեսնելու ։

1 Վանզի՝ եղբայրներ՝ դուք ինքնի-
րեննիդ գիտէք ձեր մէջը մտա-
նելնիս՝ որ պարապ տեղը չեղաւ .
2 Հապա առաջ Փիլիպպէի մէջ
չարչարուանք կրելով ու անար-
գուելով՝ ինչպէս որ գիտէք , համարձակութիւն
առինք մեր Աստուծովը՝ ձեզի պատմելու Աստուծոյ
աւետարանը մեծ հակառակութեան մէջ ։
3 Վասն զի մեր յորդորանքը ոչ մոլորութենէ է
ու ոչ պղծութենէ և ոչ խաբէ-
4 ութեամբ . Հապա ինչպէս որ
մենք Աստուծմէ ընտրուեցանք
որ աւետարանը մեզի հաւատացուե-
ցաւ , այնպէս կը խօսինք , ոչ թէ
մարդոց հաճոյ ըլլալու համար ,
հապա Աստուծոյ՝ որ մեր սիրտե-
5 րը կը քննէ . Ինչու որ մենք բնաւ
շողոքորթութեան խօսքեր չգործա-
ծեցինք , ինչպէս որ գիտէք , ոչ
ալ ագահութեան պատճառանք ,
6 Աստուած վկայ է , Եւ մարդոց-
մէ փառք չփնտռեցինք , ոչ ձեզմէ ,
7 ոչ ալ ուրիշներէն , թէև կրնա-
յինք իբրև Քրիստոսի առաքեալ-
ներ ծանրութիւն տալ . Բայց
մենք հեզ եղանք ձեր մէջը , ինչոր
որ դայեակ մը իր երախաները կը
8 խնամէ ։ Նոյնպէս ալ մենք ձեր
վրայ փափաք ունենալով կը յօ-
ժարէինք , ոչ միայն Աստուծոյ ա-
ւետարանը ձեզի տալ , հապա մեր
անձերն ալ ; ինչու որ դուք մեզի
9 սիրելիներ եղաք ։ Քանզի կը յի-
շէք՝ եղբայրներ՝ մեր աշխատու-
թիւնը ու ջանքը , որ ձեզմէ մէկու
մը ծանրութիւն չտալու համար

Ցամի Տեառն 54

յԴտր. ի. 34։ ա Կոր. գ. 12։ բ Կոր. ժա. 9։ բ Թես. գ. 8։ ՅԹԼ. ա. 5։ Ը բ Կոր. է. 2։ բ Թես. գ. 7։ Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 27։ Կող. ա. 10։ Թէ. գ. 1։ Ը ա Կոր. ա. 9։ Թէ. ե. 24։ բ Թես. բ. 13։ բ Տիմ. ա. 9։ ՅԹԼ. ա. 2։ ԼՄատ. ժ. 40։ Գաղ. գ. 14։ բ Պետ. գ. 2։ Գաղ. ա. 22։ Գործ. ժէ. 5, 13։ Հեբր. ժ. 33, 34։ Գործ. բ. 23։ գ. 15։ ե. 30։ է. 52։ բ Մատ. ե. 12։ իդ. 34, 37։ Ղու. ժգ. 33, 34։ Գործ. է. 52։ ՅԵսթ. գ. 8։ Ղու. ժա. 52։ Գործ. ժգ. 50։ ժգ. 5, 18։ ժէ. 5, 13։ ժբ. 12։ ժթ. 9։ իբ. 21, 22։ Ն Նեհ. ժե. 16։ Մատ. իդ. 32։ Մատ. իդ. 6, 14։ ա Պետ. ե. 3։ Կող. բ. 5։ Ա ԳԼ. գ. 10։ Հռով. ա. 13։ ժե. 22։ Բ Կոր. ա. 14։ Փիլ. բ. 16։ գ. 1։ Ա Ռաք. ժգ. 31։ Ը Պետ. ժե. 23։ ԳԼ. գ. 13։ Ցայտ. ա. 7։ իբ. 12։

Հմր 5։ Բ Գործ ժէ. 15։ Ա Հռով. ժգ. 21։ ա Կոր. ժգ. 10։ բ Կոր. ա. 19։

դիշեր ու ցորեկ ՚գործելով, ձեզի Աստուծոյ աւետարանը քարոզե-
10 ցինք։ Դուք վկայ էք, և Աստուած՝ Լ ԼԹէ ինչպէս արդա-
թիւնով ու արդարութիւնով և անարատութիւնով վարուեցանք
11 ձեզի հետ՝ որ հաւատացիք. Ինչպէս գիտէք՝ Լ, որ ձեզմէ ա-
մէն մէկը՝ ինտոր հայր մը իր որ-
12 դիները՝ Ընդունի կը յորդորէինք ու կը մխիթարէինք և վկայու-
թիւն կը դնէինք որ դուք Աստուծոյ վայլածին պէս քալէք, Լան որ ձեզ իր թագաւորութեանը ու
13 փառքին կանչեց։ Ասոր համար մենք ալ անդադար Ի կը գոհանանք Աստուծմէ, որ մեզմէ Աստուծոյ խօսքը լսելով ընդունեցիք, Լչէ թէ ԼէբՔ մարդոց խօսք, հապա ինտոր որ ճշմարտապէս է, Աստուծոյ խօսք, որ նաև կը ներգործէ ձեր մէջը որ կը հաւատաք։
14 Քանզի դուք՝ եղբայրներ՝ նմանող եղաք Աստուծոյ եկեղեցիներուն՝ որ Հրէաստանի մէջ են Քրիստոս Ցիսուսով. Ինչու որ դուք ալ նոյն ԸՐԸՐՆԵՐԸ կրեցիք ձեր համազգիներէն, Լինչպէս որ անոնք
15 ալ Հրէաներէն. Որոնք Տէր Ցիսուսն ալ մեռուցին՝ ՚մարգարէներն ալ, և մեզ հալածեցին, ու Աստուծոյ անհաճոյ՝ ՚և բոլոր
16 մարդոց հակառակ են. Ու մեզ կ'արգիլեն հեթանոսներուն խօսելէն անոնց փրկութեանը համար, ՚որ իրենց մեղքերուն ԸՆԸ լեցրնեն ամէն ատեն. ԵՒ բարկութիւնը անոնց վրայ հասեր է մինչև վերջը։
17 Իսկ մենք՝ եղբայրներ՝ ՚իրաւ քիչ մը ատեն ձեզմէ որբ մնացինք երեսով ու չէ թէ սրտով, Ջբայց աւելի ջանացինք ձեր երեսը տեսնելու
18 մեծ փափաքով։ Անոր համար ես Պօղոս մէկ երկու անգամ ուզեցի ձեզի գալ, Բայց Սատանան մեզ
19 արգիլեց։ Ինչու որ ո՞վ է մեր յոյսը կամ ուրախութիւնը Ի կամ Ձեր պարծանքին պսակը, Լթէ ոչ դուք՝ մեր Տէր Ցիսուս Քրիստոսի
20 առջևը Ասոր գալու ատենը։ Որովհետև դուք էք մեր փառքը և ուրախութիւնը։

ԳԼ. Գ

1 Պօղոս կը յայտնէ իր մեծ սէրը որ ունէր Թեսաղոնիկեցւոց վրայ, Թէ՝ Տիմոթէոսը անոնց խրկելով՝ որ հաստատէ և մխիթարէ զանոնք, Թէ անոնց բարեգործութեանցը վրայ ուրախանալով, 10 և Թէ ագօթք բնելով անոնց համար, և անվամանգ անոնց երթալու փափաքելով։

1 Ասոր ալ չկրնալով աւելի համբերել, Ջաղէկ երևցաւ մեզի
2 մինակ Լթէնք մնալ. Եւ Տիմո-

թէոս մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշտօնեան և մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ՝ խրկեցինք ձեզ հաստատելու ու մխիթա-
3 րելու ձեր հաւատքին համար. Որ աս նեղութիւններուն մէջ չխնդչ մկը չխախտի. Ինչու որ դուք ինքնիրենիդ գիտէք Ի որ մենք ատրա-
4 ներուն համար կեցեր ենք։ Ջքանզի երբոր մենք ձեր քովը էինք, առաջուց ձեզի կը զգուշեցինք Թէ նեղութիւններու պիտի հանդիպինք, ինչպէս որ եղաւ ալ, ու գիտէք։
5 Ի Ասոր համար ես ալ չկրնալով աւելի համբերել, ՚՚՚ խրկեցի ձեր հաւատքը գիտնալու, Ջոր չըլլայ Թէ փորձող ձեզ փորձած ըլլայ, Ի և մեր աշխատութիւնը պարապ
6 ըլլայ։ Ի Բայց հիմա երբոր Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ, ու ձեր հաւատքին և սիրոյն աւետիսը մեզի տուաւ, որ ամէն ժամանակ մեր բարի յիշատակը ՚՚Ի ունիք, և կը փափաքիք մեզ տեսնելու,
7 Ի ինչպէս որ մենք ալ ձեզ, Ասոր համար՝ եղբայրներ՝ Լձեր վրայ մխիթարուեցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու նեղութիւններուն վրայ՝ ձեր
8 հաւատքովը. Ինչու որ հիմա կենդանի ենք մենք, Ի Թէ որ դուք հաստատուն կենաք Տէրոջմով,
9 Ի քանզի ի՞նչ գոհութիւն կրնանք մատուցանել Աստուծոյ ձեր վրայով՝ ան ամէն ուրախութեանը համար՝ որ կ'ուրախանանք ձեզի
10 համար մեր Աստուծոյ առջևը, եւ գիշեր ու ցորեկ ՚խիստ շատ աղաչանք կ'ընենք Ձձեր երեսը տեսնելու, Ջու ձեր հաւատքին պակսութիւնները լեցընելու։
11 Բայց Աստուած ինքն ու մեր Հայրը և մեր Տէրը Ցիսուս Քրիստոս Ջմեր ճամբան
12 դէպ ի ձեզի յաջողէ։ ՚Եւ Տէրը ձեզ շատցնէ ու աւելցընէ ձեր սէրը ՚իրարու վրայ ու ամենուն վրայ, ինչպէս որ մենք ալ ձեր վրայ ՚՚՚
13 Նէ, Ջհաստատելով ձեր սիրտերը անարատ՝ սրբութեան մէջ Աստուծոյ և մեր Հօրը առջևը՝ մեր Տէրոջը Ցիսուս Քրիստոսի գալուն ատենը Ջիր բոլոր սուրբերուն հետ մկտեղ։

ԳԼ. Դ

1 Կը յորդորէ զանոնք որ ամէն կերպով յառաջ երթան աստուածպաշտութեան մէջ, 6 որ սուրբ ու արդար վարմունք ունենան, 9 որ մկզմէկ սիրեն, 11 որ ամէն մկը խաղաղութեամբ իր գործը գործէ, 13 ու վերջապէս նեղեցեալներուն վրայով իրենց տրամութիւնը նեղեցեալներուն վրայով իրենց տրամութիւնը չափաւոր ըլլայ։ 17 Ընաքեալը աս վերջին յորդորանքին վրայ համառօտ կերպով մը կը նկարագրէ մեռելոց յարութիւնը, և Քրիստոսի երկրորդ գալուստը՝ դատաստանի համար։

1 Կը հիմա, եղբայրներ, ձեզի կ'աղաչենք, ու կը յորդորենք Տէր

Ցամի Տեառն 54

Ը Եփես. գ. 13։

Ի Գործ. Թ. 16։ ժգ. 21։ ի. 23։ իա. 11։ ա Կոր. գ. 9։ բ Տիմ. գ. 12։ ա Պետ. բ. 21։ Ջ Գործ. ի. 23։ Ի Հմր 1։ ջ ա Կոր. է. 5։ բ Կոր. ժա. 3։ Ի Գաղ. բ. 2։ գ. 11։ Փիլ. բ. 16։ Ի Գործ. ժբ. 1, 5։

Ի Փիլ. ա. 8։ Ը բ Կոր. ա. 4։ է. 6, 7, 13։

Ի Փիլ. գ. 1։ Ի ԳԼ. ա. 2։ Ի Գործ. իէ. 1։ բ Տիմ. ա. 3։ Հռով. ա. 10, 11։ ժե. 32։ Ի ԳԼ. բ. 17։ Ը բ Կոր. ժգ. 9, 11։ Կող. գ. 12։ Ի Մատ. ա. 3։ Ա ԳԼ. գ. 10։ Ի ԳԼ. գ. 9։ է. 15։ բ Պետ. ա. 1։ Ն ա Կոր. ա. 8։ Փիլ. ա. 10։ ԳԼ. է. 23։ բ Թես. բ. 16։ ա Ցով. գ. 20։ 21։ Ը Ջաք. ժգ. 5։ Ցուդ. 14։

Ճառի Տեառն 54

– Փիլ. ա. 27, Կող. բ. 6,
բ ԳԼ. բ. 12,
ի Կող. ա. 10,
ք Հռով. ժբ. 2, Եփես. ե. 17,
Ե Եփես. ե. 27,
զ ա Կոր. է. 15, 18, Եփես. ե. 3, Կող. գ. 5,
է Հռով. է. 19, ա Կոր. է. 15, 18,
ը Կող. գ. 5, Հռով. ա. 24, 26,
Թ Եփես. գ. 17, 18,
ժ Ակտ. ժե. 34, Գաղ. գ. 8, Եփես. բ. 12, գ. 18, բ Թես. ա. 8,
ի Ղև. ժթ. 11, 13, ա Կոր. է. 8,
ա Կ՚ բանի մը
ւ բ Թես. ա. 8,
ի Ղև. ժա. 44, ժթ. 2, ա Կոր. ա. 2, Եբր. ժբ. 14, ապես. ա. 15, 16,
ի Ղև. ժ. 16,
լ ա Կոր. բ. 10, է. 40, ա Ցով. գ. 24,
ի Ո՛չ ձեզի
Ա Գլ. ե. 1,
ի Եբեմ. լ. 34, Ցով. գ. 45, ժգ. 26, Եբր. ը. 11, ա Ցով. բ. 20, 27,
ի Մաա. իբ. 39, Ցով. ժէ. 34, ժե. 12, Եփես. ե. 2, ա Պետ. գ. 8, ա Ցով. գ. 11, 23, գ. 21,
ի Գլ. ա. 7,
ի Գլ. գ. 12,
ի բ Թես. գ. 11, ապես. գ. 15,
ն Գոր. ի. 35, Եփես. գ. 28, բ Թես. գ. 7, 8, 12,
ո Հռով. ժգ. 13, բ Կոր. ը. 21, Կող. գ. 5, ա Պետ. բ. 12, ի Կ՚ մեկու
– Ցով Ղև. ժթ. 28, բ Օր. ժգ. 1, 2, բ Թագ. ժբ. 20, ւ Եփես. բ. 12, ղ ա Կոր. ժե. 18, 23, Գլ. գ. 13, – գ Թագ. ժգ. 17, 18, ի. 35, – ա Կոր. ժե. 51, Վ Մաա. իդ. 30, 31, Գոր. ա. 11, բ Թես. ա. 7, ֆ ա Կոր. ժե. 52,

կ՚ընդրէն պիտի իշնէ, ե և Քրիստոսով մեռածները առաջ յարու-
16 թիւն պիտի առնեն, ֆ Եւորը մենք – ը որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով
մկտեղ – պիտի յափշտակուինք ամպերով Տէրոջը առջեւը երկնքի
օդին մէջը, ե և անանկ յաւիտեան
17 Տէրոջը հետ պիտի ըլլանք։ ֆ Ուստի մկզմկ մխիթարեցէք աս խօսքե-
րով։

ԳԼ. Ե

1 Կը յորդորէ իր ընթերցողները Քրիս-
տոսի գաղափարի գալուն վրայով։ 16 և զանազան խրատներ տալով՝ 23 իր թուղթը կը վերջացնէ։

1 – Հայր – ժամերուն ու ժամա-
նակներուն համար՝ ի գրեալներ՝
ֆ պէտք չէ բան մը գրել ձեզի.
2 քանզի դուք ինքներիններնիդ ագէկ
գիտէք թէ ֆ Տէրոջը օրը գիշե-
րուան գողի պէս անանկ կը հասնի։
3 Երբոր ըսելու ըլլան թէ խաղաղու-
թիւն ու ապահովութիւն է, ֆ ան-
ատնոր կորուստը յանկարծակի ա-
նոնց վրայ պիտի հասնի ի յղիին
երկանցը պէս, ու պիտի չազատին։
4 Հայր դուք՝ ի գրեալներ՝ խաւարի
մէջ չէք, որ – օրը գողի մը պէս
5 ձեր վրայ հասնի. ֆ Ինչու որ դուք
ամէնքդ լուսոյ որդիք էք ու
ցորեկուան որդիք. գիշերուան
6 չենք, խաւարինը չենք։ ը Ուրեմն
չքնանանք ինչպէս որ ուրիշները,
ֆ հապա արթուն ու զգաստ ըլլանք։
7 ֆ Քանզի անոնք որ կը քնանան՝
գիշերը կը քնանան, և անոնք որ
կ՚արբենան՝ ի գիշերը կ՚արբենան։
8 Հայր մենք որովհետեւ ցորեկուան
ենք, զգաստ ըլլանք, և ե հաւատ-
քին ու սիրոյն զրահը վրանիս հագ-
նինք, ու փրկութեան յուսոյն
9 սաղաւարտը ձը – ֆ Ինչ-
ու որ Աստուած մեզ բարկութեան
համար չորոշեց, ֆ հապա փրկութիւն
ստանալու համար մեր Տէր Յիսուս
10 Քրիստոսի ձեռքովը։ ի Որ ինքը մե-
ղի համար մեռաւ. որպէս զի թէ
արթուն ըլլանք և թէ քնանանք,
11 իր հետը մկտեղ ապրինք։ ֆ Ընո՛ր
համար մկզմկ մխիթարեցէք և
իրարու շինութիւն տուէք, ինչ-
պես որ կ՚ընէք ալ։
12 Եւ ձեզի կ՚աղաչենք՝ ի գրեալներ՝
ֆ որ ճանչնաք ձեր աշխատաւորները
ու վերակացուները Տէրոջմով, ու
13 ձեզի խրատ տուողները. և զա-
նոնք մեծապէս պատուեցէք սիրով
իրենց գործքին համար. ի Իրարու
14 հետ խաղաղութիւն ունեցէք. և
ձեզի կ՚աղաչենք՝ ի գրեալներ՝ ֆ ան-
կարգ վարմունք ունեցողները իր-
բատեցէք, ֆ վատասիրտները մխի-

Ճառի Տեառն 54

բ Կոր. ժե. 23, 52,
ֆ Կոր. ժե. 51,
– Գոր. ա. 9, Ցով. ժա. 12,
ի Ցով. ժբ. 26, ժգ. 3, ժե. 24,
ֆ Գլ. ե. 11,
– Մաա. իդ. 3, 36, Գոր. ա. 7,
ի Գլ. գ. 9,
ֆ Մաա. իդ. 43, 44, իե. 13, Ղև. ժբ. 39, 40,
բ Պետ. գ. 10, Ցով. գ. 3, ժշ. 15,
ֆ Ես. ժգ. 6—9, Ղև. ժե. 27, 28, 29, իա. 34, 35, բ Թես. ա. 9,
ի Երեմ. ժգ. 21, Ովս. ժգ. 13,
Ղ Հռով. ժգ. 12, 13, ա Ցով. բ. 8,
ի Եփես. ե. 8,
ը Մաա. իե. 5,
Թ Մաա. իդ. 42, իե. 13, Հռով. ժգ. 11, 12, 13, ա Պետ. ե. 8,
ժ Ղև. իա. 34, 36, Հռով. ժգ. 13, ա Կոր. ժե. 34, Եփես. ե. 14,
ի Գոր. բ. 15, Ես. ծբ. 17, Եփես. գ. 14, 16, 17,
ի Հռով. թ. 22, Գլ. ա. 10, ա Պետ. բ. 8, Ցով. գ. 4,
ֆ բ Թես. բ. 12, 13,
լ Հռով. ժգ. 8, 9, բ Կոր. ե. 15,
ղ Գլ. գ. 17,
ֆ ա Կոր. ժզ. 18, Գաղ. բ. 20, ա Ցով. ժգ. 17, 18,
ի Ա Թես. ե. 17, Եբր. ժգ. 7, 17,
ղ Մաբ. թ. 49,
ֆ բ Թես. գ. 11, 12,
ի Եբր. ժբ. 12,

Յամի Տեառն 54

Հռով. ժգ. 1 ։ ժե. 1 ։ Գաղ. զ. 1 ։ 2 ։ Գաղ. ե. 22 ։ Եփե. դ. 2 ։ Կող. գ. 12 ։ բ Տիմ. դ. 2 ։ Ղև. ժթ. 18 ։ Առակ. ի. 22 ։ իդ. 29 ։ Մատ. ե. 39 ։ 44 ։ Հռով. ժբ. 17 ։ ա Կոր. զ. 7 ։ ա Պետ. գ. 9 ։ Գաղ. զ. 10 ։ Գղ. դ. 12 ։ ա Կոր. դ. 10 ։ Փիլ. դ. 4 ։ Ղուկ. ժը. 1 ։ իա. 36 ։ Հռով. ժբ. 12 ։ Եփե. զ. 18 ։ Կող. դ. 2 ։ ա Պետ. դ. 7 ։ Եփե. ե. 20 ։ Կող. դ. 17 ։ Եփե. դ. 30 ։ ա Տիմ. դ. 14 ։ բ Տիմ. ա. 6 ։ Տես ա Կոր. ժդ. 30 ։ ա Կոր. ժդ. 1 ։ 39 ։

թարեցէք , տկարներուն ձեռնտու
եղէք , ամենուն ալ երկայնամիտ
15 եղէք ։ Զգուշացէք՝ չըլլայ որ
մէկը չարութեան փոխարէն չարու-
թիւն հատուցանէ մէկու մը . Հա-
պա ամէն ատեն բարիք ընելու
ետեւէ եղէք թէ իրարու , և թէ ա-
16 մենուն ։ Ամէն ատեն ուրախ ե-
17 ղէք ։ Անդադար աղօթք ըրէք ։
18 Ամէն բանի մէջ գոհութիւն
տուէք . ինչու որ աս է Աստուծոյ
կամքը Քրիստոս Յիսուսով ձեր
19 վրայ ։ Ս֊րբ Հոգին մի՛ մարէք ։
20 Մարգարէութիւնները մի՛ արհա-
21 մարհէք ։ Ամէն բան փորձեցէք ,
22 բարին ամուր բռնեցէք ։ Ամէն
տեսակ գէշ բաներէն ետ կեցէք ։
23 Եւ ինքը խաղաղութեան Աստուա-
ծը ձեզ բոլորովին սուրբ ընէ , ու
ձեր բոլոր հոգին և շունչը ու մար-
մինը անարատ պահուի մինչև մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալու ա-
24 տենը ։ Հաւատարիմ է ան որ
ձեզ կանչեց , որ ինքը պիտի կա-
տարէ ալ ։
25 Եղբայրներ՝ աղօթք ըրէք մեզի
26 համար ։ Բարեւ տուէք բոլոր եղ-
բայրներուն սուրբ համբուրով ։
27 Կ՚երդմնցընեմ ձեզ Տէրոջմով ,
որ աս թուղթը բոլոր սուրբ եղ-
28 բայրներուն կարդացուի ։ Մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեր հետը ըլլայ ։ Ամէն ։

Յամի Տեառն 54

Ղու Կոր. բ. 11 ։ 15 ։ Յով. գ. 1 ։ Փիլ. գ. 8 ։ Գղ. դ. 11 ։ Փիլ. դ. 9 ։ Գղ. գ. 13 ։ ա Կոր. ա. 8 ։ ա Կոր. ա. 9 ։ ժ. 13 ։ բ Թես. գ. 3 ։ Կող. դ. 3 ։ բ Թես. գ. 1 ։ Հռով. ժզ. 16 ։ Կող. դ. 16 ։ բ Թես. գ. 14 ։ Հռով. ժզ. 20 ։ 24 ։ բ Թես. գ. 18 ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

Յամի Տեառն 54

բ Կոր. ա. 19 ։ ա Թես. ա. 1 ։ ա Կոր. ա. 3 ։ ա Թես. ա. 2 ։ 3 ։ գ. 6 ։ 9 ։ Գղ. բ. 12 ։ բ Կոր. է. 14 ։ թ. 2 ։ ա Թես. բ. 19 ։ 20 ։ ա Թես. ա. 3 ։ ա Թես. բ. 14 ։ Փիլ. ա. 28 ։ ա Թես. բ. 14 ։

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս առաքեալ կը յայտնէ Թեսաղոնիկեցւոց իր բարի գոհութիւնը որ ունէր անոնց հաւատքին՝ սիրոյն և համբերութեանը վրայ . 11 և միանգամայն հալածանքի ժամանակ մխիթարութիւն ունենալու զանազան պատճառներ յառաջ կը բերէ , որոնց գլխաւորը Աստուծոյ արդար դատաստանէն կ՚առնէ ։

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէ-
ոս՝ Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցի-
ին ։ Մեր Հայր Աստուծով ու Տէր
2 Յիսուս Քրիստոսով . Շնորհք
և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ
մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քը-
րիստոսէն ։
3 Պարտինք ամէն ատեն Աստուծմէ
գոհանալ ձեզի համար՝ եղբայրներ ,
ինչպէս որ կը վայլէ . քանզի ձեր
հաւատքը շատ աճելու վրայ է , և
ձեր ամէն մէկուն սէրը իրարու վրայ
4 կը շատնայ . Անանկ որ մենք ալ
ձեզմով կը պարծենանք Աստուծոյ
եկեղեցիներուն մէջը՝ ձեր համբե-
րութեանը ու հաւատքին համար
ձեր բոլոր հալածանքներուն ու նե-
ղութիւններուն մէջ , որոնց որ դուք
5 կը համբերէք . Որ է Աստուծոյ
արդար դատաստանին ապացոյցը՝
որ դուք արժանանաք Աստուծոյ
թագաւորութեանը , որուն հա-
մար ալ նեղութիւն կը կրէք ։
6 Քանզի Աստուծոյ առջեւը իրա-
ւունք է՝ ձեզի նեղութիւն տուողնե-
7 րուն նեղութիւն հատուցանել , Եւ
ձեզի նեղութիւն կրողներուդ՝
մեզի հետ հանգիստ , Տէր Յի-
սուսի երկինքէն յայտնուելու ա-
տենը իր զօրաւոր հրեշտակներովը ,
8 Բորբոքած կրակով վրէժ առնելու
անոնցմէ՝ որ Աստուած չեն ճանչ-
նար , և որ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի աւետարանին չեն հնազանդիր .
9 Որոնք պիտի պատժուին յաւի-
տենական սատակումով՝ Տէրո-
ջը երեսէն ու անոր զօրութեանը
10 փառքէն , Երբոր ինքը գայ փա-
ռաւորուելու իր սուրբերուն մէջը ,
և հիանալի ըլլալու բոլոր հաւա-
տացեալներուն մէջը , (ինչու որ
մեր վկայութիւնը ձեր մէջը հաւա-
11 տացուեցաւ ,) ան օրը ։ Աս
պատճառաւ ալ ամէն ատեն ձեզի
համար աղօթք կ՚ընենք , որ մեր
Աստուածը ձեզ արժանի ընէ իր
կոչմանը , և իր բարութեան բոլոր
հաճութիւնը կատարէ , ու հա-
12 ւատքին գործը զօրութիւնով . Որ
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ա-
նունը փառաւորուի ձեր մէջը , և

Յամի Տեառն 54

Յայտ. զ. 10 ։ Յայտ. ժգ. 13 ։ ա Թես. դ. 15 ։ Յուդ. 14 ։ Եբր. ժ. 27 ։ ժբ. 29 ։ բ Պետ. գ. 7 ։ Յայտ. ի. 8 ։ Սաղ. հթ. 6 ։ ա Թես. դ. 5 ։ Հռով. բ. 8 ։ Փիլ. գ. 19 ։ բ Պետ. գ. 7 ։ բ Օր. լշ. 2 ։ Եսա. բ. 19 ։ Գղ. բ. 8 ։ Սաղ. ձթ. 7 ։ Սաղ. կը. 35 ։ Հմր 5 ։ ա Թես. ա. 3 ։ ա Պետ. ա. 7 ։ դ. 14 ։

Ցամի Տեառն 54

— աթես . դ . 15 ։
Բ Մատ . իդ . 31 ։ Մար . ժգ . 27 ։ ա թես . դ . 16 ։
Է Մատ . իդ . 4 ։ Եփես . ե . 6 ։ ա Ցովհ . դ . 1 ։
Բ Մատ . իդ . 4 ։ Եփես . ե . 6 ։
Ե ա Տիմ . գ . 1 ։
Ղ Դան . է . 25 ։ ա Ցովհ . բ . 18 ։ Ցայտ . ժգ . 11 ։
Ե Ցովհ . ժէ . 12 ։
Ը Ես . ժգ . 13 ։ Եզեկ . իբ . 2 ։ 6 ։ 9 ։ Դան . է . 25 ։ ժա . 36 ։ Ցայտ . ժգ . 6 ։
Ի ա Կոր . բ . 5 ։
Ժ ա Ցովհ . բ . 18 ։ դ . 3 ։
Ի Ցոր . գ . 9 ։ Ես . ժա . 4 ։ Ովս . գ . 5 ։ Ցայտ . բ . 16 ։ ԺԹ . 15 ։ 20 ։ 21 ։
Ւ Դան . է . 10 ։ 11 ։
Ի Գէն . ա . 8 ։ 9 ։ Երբ . ժ . 27 ։
Ի Ցովհ . բ . 41 ։ 44 ։ Եփես . բ . 2 ։ Ցայտ . ժբ . 23 ։
Լ Ցես բ Օր . ժգ . 1 ։ Մատ . իդ . 24 ։ Ցայտ . ժգ . 13 ։ ԺԹ . 20 ։
Հր Կոր . բ . 15 ։ դ . 3 ։
Խ Հռով . ա . 24 ։ ՃԼ . Տես . գ Թագ . իբ . 22 ։ Եզեկ . ժգ . 9 ։
Ձ Մատ . իդ . 5 ։ 11 ։ ա Տիմ . գ . 1 ։
Ճ Հռով . ա . 32 ։
Մ Գէն . ա . 3 ։
Յ Եփես . ա . 4 ։
Ն ա թես . ա . 4 ։
Շ Ղես . ա . 75 ։ ա Պետ . ա . 2 ։

դուք ալ անոր մէջը՝ մեր Աստուծոյն ու Տէր Ցիսուս Քրիստոսի շնորհացը համեմատ ։

ԳԼ · Բ

1 Կը խնդրէ անոնցմէ որ հաստատ կենան իրենց ընդունած ճշմարտութեանը մէջ · 3 կը ցուցընէ թէ ամենը հատուցքին պիտի ապառամբին , 9 և Ղեռը պիտի յայտնուի Տէրոջը օրը գալէն առաջ · 15 իր առջի յորդորանքները կը կրկնէ , ու աղօթք կ'ընէ անոնց համար ։

1 Կ'աղաչենք ձեզի՝ եղբայրնե՛ր՝ մեր Տէր Ցիսուս Քրիստոսի գալստեանը եւ մեր անոր քովը ժողովուելուն համար , 2 Ձրկայ որ շուտ մը խախտիք Ձեր միտքէն , ու չվրդովիլ որ խոսվիք՝ ոչ հոգիով ու ոչ խօսքով , ոչ ալ թուղթով մը իբր թէ մեզմէ ըլլա՝ , որպէս թէ Տէրոջը օրը եկած հասած ըլլայ ։ 3 Ձրկայ որ մէկը ձեզ խաբէ մէկ կերպով մը . ինչու որ նե՛ օրը չի՛ գայ՝ եթէ որ ապստամբութիւնը առաջ չգայ , ու յայտնուի մեղացի մարդը՝ կորստեան որդին , 4 Ան հակառակորդը հպարտացած Քամինուն վրայ՝ որ Աստուած կ'բսուի կամ կը պաշտուի , մինչև անիկայ Աստուծոյ տաճարին մէջ պիտի նստի , և ինքզինքը ցուցընէ թէ Աստուած է ։ 5 Չէք յիշեր որ երբ ձեր քովն էի , ասա բաները կ'բսէի ձեզի ։ 6 Եւ հիմա դուք ինչ-որ գիտէք ինչ է ան որ կ'արգիլէ , որ ինքը իր ատենին յայտնուի ։ 7 Ինչու որ անօրէնութեան խորհուրդը հիմակուընէ կը զօրանայ . բայց ան որ հիմա կ'արգիլէ , պիտի արգիլէ՝ մինչև որ ինքը մէջտեղէն վերնայ ։ 8 Ու յետը պիտի յայտնուի անանօրէնը , որն որ Տէր [Ցիսուս] իր բերնին հոգիովը կսպիտի սպառնէ , ու իր գալուն յայտնութեամբ կը վարուի , 9 որուն գալը Սատանային ազդեցութեամբ է բոլոր զօրութիւնով և նշաններով ու սուտ հրաշքներով , 10 և կորուսեալներուն վրայ անիրաւութեան բոլոր խաբէութիւնովը , որովհետև անոնք ճշմարտութեան սէրը չընդունեցին որ փրկուին ։ 11 Անոր համար Աստուած ալ պիտի խրկէ անոնց ուժով մոլորութիւն որ հաւատան սուտին , 12 Որ դատապարտուին ամէն անոնք որ չհաւատացին ճշմարտութեան , հապա անօրէնութեան յօժարեցան ։

13 Բայց մեզի պէտք է միշտ Աստուծմէ գոհանալ ձեզի համար՝ Տէրոջմէ սիրուած եղբայրնե՛ր , ինչու որ Աստուած սկսաւ ձեզ ընտրեց փրկուելու Հոգիին սրբելովը ու ճշմարտութեան հաւատալով 13 որով ձեզ կանչեց մեր աւետարանելովը՝ մեր Տէր Ցիսուս Քրիստոսի փառքը ստանալու ։ 14 Ուստի եղբայրնե՛ր՝ հաստատ կեցէ՛ք , ու պինդ բռնեցէ՛ք ան աւանդութիւնները որ սորվեցաք թէ խօսքով ու թէ մեր թուղթով ։ 15 Թովը ։ Նէ ինքը մեր Տէր Ցիսուս Քրիստոս ու մեր Հայրը Աստուած , որ մեզ սիրեց ու տուաւ մեզի յաւիտենական մխիթարութիւն ու բարի յոյս շնորհքով , 16 Ձեր սիրտերը մխիթարէ ևն ձեզ հաստատէ ամէն բարի խօսքերու և գործքերու մէջ ։

ԳԼ · Գ

1 Կը խնդրէ որ անոնք աղօթք ընեն իրեն համար , 3 անոնց վրայ իր ունեցած վստահութիւնը կը յայտնէ , 5 անոնց համար Աստուծոյ աղօթք կ'ընէ , 6 զանազան պատուէրներ կուտայ , մանաւանդ ծուլութենէ և անկանոն ընթերքներ հետու կենալու վրայով , 16 և իր թուղթը աղօթքով ու բարեւներով կը վերջացընէ ։

1 Վերջապէս , եղբայրնե՛ր , մեզի համար աղօթք ըրէ՛ք , որ Տէրոջը խօսքը յառաջանայ ու փառաւորուի 2 ըլլայ , ինչպէս որ ձեր մէջը . Բ Եւ որ անիրաւ ու չար մարդիկներէն ազատինք . Ինչու որ ամէնը *հաւատարիմ չէ , որ ձեզ պիտի հաստատարիմ է , որ ձեզ պիտի հաստատէ ու չարէն պահէ ։ 4 Եւ վրայ վստահութիւն ունինք Տէրոջմով , թէ ինչ որ ձեզի պատուիրեցինք՝ կ'ընէք , ու պիտի ընէ՛ք ալ ։ 5 Եւ Տէրը ձեր սիրտերը Աստուծոյ սիրոյն ու Քրիստոսի համբերութեանը ուղղէ ։

6 Եւ ձեզի կը պատուիրենք՝ եղբայրնե՛ր՝ մեր Տէր Ցիսուս Քրիստոսի անունովը , որ ետ քաշուիք Եամէն եղբօրմէ՝ Որ անկարգութեամբ կը վարուի , ու չէ թէ ան աւանդութեանը պէս՝ որ մեզմէ առաւ ։ 7 Ինչու որ դուք ինքնիբենիդ գիտէք թէ ինչպէս պարտիք մեզի նմանուիլ . Քանզի մենք ձեր մէջը անկարգութեամբ 8 չվարուեցանք , Ո՛չ ալ մէկուն հացը ձրի կերանք . Հապա ջանքով և աշխատանքով գիշեր ու ցորեկ կը գործէինք՝ ձեզմէ մէկուն ծանրանալ 9 թէ՛ն չտալու համար . Ձէ՛ թէ որ մենք իշխանութիւն չունէինք , հապա որ անձերնիս ձեզի օրինակ ընենք՝ որ մեզի նմանուիլ ըլլա՛ք ։ 10 Վասն զի երբոր մենք ձեր քովն էինք՝ ասիկա ձեզի կը պատուիրէինք , թէ՛ն որ չուզեր գործ գործել , 11 հա՛յ ալ թող չուտէ ։ Ուրկ կը լսենք որ ձեր մէջէն ոմանք կանկարգութեամբ կը վարուին , ու

Ցամի Տեառն 54

— Ցոհ . ժէ . 22 ։ աթես . բ . 12 ։ ա պես . ե . 10 ։
Ը ա Կոր . ժգ . 13 ։ Փիլ . գ . 1 ։
Ղ ա Կոր . ժա . 2 ։ Գէ . գ . 6 ։
Է Գէ . ա . 1 ։ 2 ։
— ա Ցոհ . գ . 10 ։ Ցայտ . ա . 5 ։
— ա պես . ա . 3 ։
Վ ա Կոր . ա . 8 ։ ա թես . գ . 13 ։ ա պես . ե . 10 ։
— Եփես . գ . 19 ։ Կող . դ . 3 ։ ա թես . ե . 25 ։
Բ Հռով . ժե . 31 ։
Ի Գոր . իբ . 24 ։ Հռով . ժ . 16 ։
* կամ հաստատարմութիւն
Գ ա Կոր . ա . 9 ։ ա թես . ե . 24 ։
Ի Ցոհ . ժէ . 15 ։ բ պես . բ . 9 ։
Ը բ Կոր . է . 16 ։ Գաղ . ե . 10 ։
Ե ա Տես . իթ . 18 ։
Ը Հռով . ժգ . 17 ։ Հմր 14 ։ ա Տիմ . գ . 5 ։ բ Ցոհ . 10 ։
Բ ա Կոր . ե . 11 · 13 ։
Ժ ա թես . գ . 11 ։ ե . 14 ։ Հմր 11 ։ 12 ։ 14 ։
Ի Գէ . բ . 14 ։
Ե ա Կոր . գ . 16 ։ ժ . 1 ։ ա թես . ա . 6 ։ 7 ։
Ե ա թես . բ . 10 ։
Ժ Գոր . ժբ . 3 ։ ի . 34 ։ բ Կոր . ժ . 9 ։ ա թես . բ . 9 ։
Լ ա Կոր . թ . 6 ։ ա թես . բ . 6 ։ 7 ։
Հ Հմր 7 ։
Ն Նե . գ . 19 ։ ա թես . գ . 11 ։
Շ Հմր 6 ։

ճ ա թես . գ . 11 ։ ա Տիմ . ե . 13 ։ ա պես . գ . 15 ։

Յամի Տեառն 54

ա Թես. գ. 11 ։ բ Եփ. դ. 28 ։ գ Գաղ. զ. 9 ։ դ Մատ. ժը. 17 ։ ա Կոր. ե. 9 ։ 11 ։ Հռ 6 ։ ե Ղկ. ժթ. 17 ։ ա Թես. ե. 14 ։

գործ մը չեն գործեր, հապա հե-
12 տաքրքիր կը պտըտին ։ Այնանկ-
ներուն պատուէր կու տանք ու
կ'աղաչենք մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսով, որ հանդարտութեամբ
գործեն և իրենց հացը ուտեն ։
13 Բայց դուք՝ եղբայրներ՝ մի՛ ձանձ-
14 րանաք բարիք գործելէն ։ Իսկ
թէ որ մէկը չհնազանդիր մեր խօս-
քին այս թղթով, դուք նշանա-
կեցէք անիկայ, ու անոր հետ մի՛
15 խառնուիք, որ ամչնայ ։ Բայց
չըլլայ թէ թշնամիի պէս սեպէք զա-
նիկայ, հապա եղբօր պէս խրատե-
16 ցէք ։ Եւ ինքը խաղաղութեան
Տէրը ամէն կերպով ձեզի խաղա-
ղութիւն տայ ամէն ատեն. Տէրը
ձեր ամենուն հետ ըլլայ ։
17 Այս ողջոյնը իմ ձեռքովս Պօ-
ղոսինն է, որ ամէն թուղթերուն
մէջ նշան է. ասանկ կը գրեմ ։
18 Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շը-
նորհքը ձեր ամենուն հետ ըլլայ ։
Ամէն ։

Յամի Տեառն 54

զ Տիտ. գ. 10 ։ է Հռով. ժե. 33 ։ ժզ. 20 ։ ա Կոր. ժդ. 33 ։ բ Կոր. ժգ. 11 ։ ա Թես. ե. 23 ։ ը ա Կոր. ժզ. 21 ։ Կող. դ. 18 ։ թ Հռով. ժզ. 24 ։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

Յամի Տեառն 65

ա Գղ. բ. 3 ։ գ. 10 ։ Տիմ. ա. 3 ։ բ. 10 ։ գ. 4 ։ Յուդ. 25 ։ բ Կող. ա. 27 ։ գ Գոր. թ. 15 ։ Գաղ. ա. 1 ։ 12 ։ դ Գոր. ժզ. 1 ։ ա Կոր. դ. 17 ։ Փիլ. բ. 19 ։ ա Թես. գ. 2 ։ ե Տիտ. ա. 4 ։ զ Գաղ. ա. 3 ։ բ Տիմ. ա. 2 ։ ա Պետ. ա. 2 ։ է Գործ. ի. 1 ։ 3 ։ Փիլ. բ. 24 ։ ը Գաղ. ա. 6 ։ 7 ։ Գղ. դ. 3 ։ 10 ։ թ Գղ. գ. 7 ։ դ. 4 ։ 20 ։ բ Տիմ. բ. 14 ։ 16 ։ 23 ։ Տիտ. ա. 14 ։ գ. 9 ։ ժ Գղ. դ. 4 ։ * Կամ կենցաղավարութիւնը ։ ժա Հռով. ժգ. 8 ։ 10 ։ Գաղ. ե. 14 ։ ժբ Տիմ. բ. 22 ։ ժգ Գղ. դ. 4 ։ 20 ։ ժդ Գղ. դ. 4 ։ ժե Հռով. է. 12 ։

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը Տիմոթէոսին միտքը կը ձգէ ան պատուէրը որ ինքը Մակեդոնիա գացած ատենը տուեր էր անոր. 5 կը խօսի օրէնքին ուղիղ գործածութեանը և նպատակին վրայով. 11 իր առաքելական պաշտօնին կանչուելուն վրայով. 20 և Հիմենոսին ու Աղեքսանդրոսին վրայով ։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առա-
քեալը մեր Փրկիչ Աստուծոյ և
մեր յոյսը եղող Քրիստոս Յիսու-
2 սի հրամանովը, Տիմոթէոսի
իմ հարազատ որդւոյս հաւատ-
քով. շնորհք, ողորմութիւն ու
խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր
Հօրմէն և Քրիստոս Յիսուս մեր
Տէրոջմէն ։
3 Ինչպէս որ քեզի աղաչեցի Եփե-
սոս մնալու, երբոր ես Մակեդո-
նիա կ'երթայի, որ պատուիրես
մէկ քանիներուն օտար ուսմունք
4 չսորվեցընել, Եւ չնայիլ առաս-
պելներու ու ազգահամարներու՝
որ վերջ չունին, որոնք աւելի
վէճեր կը պատճառեն քան թէ
Աստուծոյ *շինութիւնը՝ որ
5 հաւատքով է ։ Իսկ պատուի-
րանքին վախճանը սէր է՝ մաքուր
սրտով ու բարի խղճմտանքով և
6 անկեղծ հաւատքով. Որոնցմէ
խոտորելով՝ ոմանք ունայն խօս-
7 քերու ետեւէ գացին. Օրինաց
վարդապետ ըլլալ կ'ուզեն, թէպէտ
իրենք չեն հասկընար ինչ որ կը
խօսին, ոչ ալ ան բաները՝ որոնց
8 համար ուժ կը կռուին ։ Արդ գի-
տենք որ օրէնքը աղէկ է, թէ
որ մէկը անիկայ օրինաւոր կեր-
9 պով գործածելու ըլլայ ։ Բայց
աս թող գիտնայ որ արդարներուն
համար չէ օրէնքը, հապա անօրէն-
ներուն ու անհնազանդներուն հա-
մար, ամբարիշտներուն և մե-
ղաւորներուն, անսուրբներուն և
պիղծերուն, հայր ու մայր զար-
նողներուն, մարդասպաններուն,
10 պոռնիկներուն, արուագէտներուն,
մարդ գողցողներուն, ստախօս-
ներուն, սուտ երդում ընողներուն,
և թէ ուրիշ ինչ որ հակառակ է
11 ողջամիտ վարդապետութեան, Որ
երանելի Աստուծոյ փառաւոր աւե-
տարանին համեմատ է, զոր ին-
12 ծի յանձնուեցաւ ։ Եւ շնորհակալ
եմ անոր՝ որ զիս զօրացուց, այ-
սինքն Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջը,
որ հաւատարիմ սեպելով զիս՝
սպասաւորութեանը մէջ դրաւ.
13 Որ առաջուց հայհոյիչ էի ու հա-
լածող և թշնամանող. բայց ողոր-
մութիւն գտայ, ինչու որ ան-
հաւատութեան մէջ չգիտնալով ը-
14 րի. Եւ մեր Տէրոջը շնորհքը խիստ
շատ եղաւ այն հաւատքով ու
սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է ։
15 Աս խօսքը հաւատարիմ է ու
բոլորովին ընդունելութեան ար-
ժանի ։ Որ Քրիստոս Յիսուս աշ-
խարհք եկաւ մեղաւորները փրկե-
16 լու, որոնց գլուխը ես եմ. Բայց
անոր համար ողորմութիւն գտայ,
որ պինտ առաջ Յիսուս Քրիստոս
իմ վրաս ցուցընէ բոլոր երկայն-
մտութիւնը՝ օրինակ ըլլալու ա-
նոնց որ պիտի հաւատային ի-

Յամի Տեառն 65

ժզ Գաղ. գ. 19 ։ ե. 23 ։ ժէ Գղ. գ. 3 ։ բ Տիմ. գ. 3 ։ Տիտ. ա. 9 ։ բ. 1 ։ ժը Գղ. գ. 15 ։ ա Կոր. թ. 17 ։ Գաղ. բ. 7 ։ Կող. ա. 25 ։ ա Թես. բ. 4 ։ Գղ. բ. 7 ։ բ Տիմ. ա. 11 ։ Տիտ. ա. 3 ։ ժթ բ Կոր. ժբ. 9 ։ ի ա Կոր. ե. 25 ։ իա բ Կոր. գ. 5 ։ 6 ։ դ. 1 ։ Կող. ա. 25 ։ իբ Գոր. բ. 3 ։ թ. 1 ։ ա Կոր. ժե. 9 ։ Փիլ. գ. 6 ։ իգ Ղու. իգ. 34 ։ Յով. թ. 39 ։ 41 ։ Գոր. գ. 17 ։ իգ. 9 ։ իդ Հռով. ե. 20 ։ ա Կոր. ժե. 10 ։ իե բ Տիմ. ա. 13 ։ իզ Ղու. ե. 47 ։ իէ Գղ. դ. 1 ։ գ. 9 ։ բ Տիմ. բ. 11 ։ Տիտ. գ. 8 ։ իը Մատ. թ. 13 ։ Մար. բ. 17 ։ Ղու. ե. 32 ։ ժթ. 10 ։ Հռով. ե. 8 ։ ա Յով. գ. 5 ։ իթ Կոր. գ. 1 ։

Ճառի Տեառն 65

→Ա պ.ժ.16։ Ծխն. 18։ Դան. է. 14։ ԳԼ. գ. 15։ 16։

ր Հռով. ա. 22։

ս Ճռ. ա. 18։ Երր. ժա. 27։ ա Ճռ. գ. 12։

– Հռով. ժգ. 27։ Ճուդ. 25։

* Ոմանք՝ մեայն իմաստուն

ֆ – Մ. իթ. 11։

+ ԳԼ. գ. 13։ 14. 20։ բ Տիմ. բ. 2։

• ԳԼ. գ. 14։

ֆ ԳԼ. գ. 12։ բ Տիմ. բ. 3։ գ. 7։

– ԳԼ. գ. 9։

Բ ԳԼ. գ. 9։

ֆ բ Տիմ. բ. 17։

ֆ բ Տիմ. գ. 14։

Ի ա Կոր. ե. 5։

Ղ Գոր. ժգ. 45։

– Եղր. գ. 10։ Երեմ. իթ. 7։

Բ Հռով. ժգ. 1։

ֆ Հռով. ժբ. 2։ ԳԼ. ե. 4։

ֆ ԳԼ. ա. 1։ բ Տիմ. ա. 9։

Ի Եզեկ. ժբ. 23։ Ճռ. գ. 16. 17։ Տիտ. բ. 11։ բ Պետ. գ. 9։

Ղ Ճռ. ժէ. 3։ բ Տիմ. բ. 25։

Ի Հռով. գ. 29, 30։ ժ. 12։ Գաղ. գ. 20։

Ընդր. բ. 6։ թ. 15։

Ի Մատ. ի. 28։ Մար. ժ. 45։ Եփես. ա. 7։ Տիտ. բ. 14։

ֆ Հռով. ե. 6։ Գաղ. գ. 5։ Եփես. ա. 10։ գ. 5։ Տիտ. ա. 3։

բեն յաւիտենական կենաց համար։

17 – Ուրդ յաւիտենական թագաւորին՝ – որ է անեղծ ու անաներեւոյթ է, – մի * միայն Աստուծոյն ֆ փառք ու պատիւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

18 + Ես պատուիրը կ'աւանդեմ քեզի՝ իմ որդեակս Տիմոթէոս, ըստ վերապրոյզ առաջուց եղած մարգարէութիւններուն համեմատ, որ անոնցմով պատերազմիս ֆ ան բարի

19 պատերազմը, – եւ ունենաս հաւատք ու մաքուր խղճմտանք, որն որ մէկ քանիները իրենցմէ մէկդի ձգելով՝ Բ նաւակոծութիւն կրեցին

20 հաւատքին կողմանէ. որոնցմէ են ֆ Հիմենոս ու Ը Աղեքսանդրոս, Ե որոնք ես Սատանային մատնեցի, Ղոր սորվին հայհոյութիւն չընել։

ԳԼ. Բ

1 Կը յորդորէ աղօթք ու գոհութիւն մատուցանել ամէն մարդոց համար, և ասոր պատճառն ալ յառաջ կը բերէ. 9 կը ցուցընէ թէ կիներուն ինչ վարդաբուքելու են. 12 թէ անոնց թոյլատուութիւն չկայ սորվեցընելու. 15 և թէ պիտի փրկուին որդեծնութեամբ՝ թէ որ հաւատքի մէջ կենան։

1 Ըրդ կ'աղաչեմ ամէն բանէն առաջ աղօթք ընել, խնդրուածք, աղաչանք, գոհութիւն

2 ամէն մարդոց համար, – Մ – – – – թագաւորներուն և Բ բոլոր իշխանաւորներուն համար. որ խաղաղ ու հանդարտ կեանք վարենք բոլորովին աստուածպաշտութիւնով ու

3 պարկեշտութիւնով։ Ե Ինչու որ ան է աղէկը ու ընդունելին Ը մեր Փրկիչ

4 Աստուծոյն առջեւը. Ի Որ կ'ուզէ թէ ամէն մարդիկ փրկուին Հու ճշմարտութիւնը ճանչնալու գան։ Ի Քանզի մէկ Աստուած մը կայ, Հու մէկ միջնորդ մը Աստուծոյ ու մարդոց միջը՝ Քրիստոս Ցիսուս մարդը,

6 Ի որ իր անձը ամենուն տուղը փրկանք տուաւ՝ Ե իր ատենին Ի վկայութիւն

7 ըլլալու. Հ Որ ես անոր քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ, (Ե ճշմարիտ կ'ըսեմ Ը Քրիստոսով Հ սուտ չեմ խօսիր,) Ե հեթանոսներուն վարդապետ Հաւատքով ու ճշմարտութիւնով։ Ուրդ կ'ուզեմ որ

8 էրկիկ մարդիկ Ի ամէն տեղ աղօթք ընեն՝ Հ սուրբ ձեռքեր վերցընելով առանց բարկութեան ու երկմտութեան։

9 Թեան, Ե նոյնպէս ալ կիները վայելուչ հագուստով, ամօթխածութեամբ և պարկեշտութեամբ ինքզինքնին զարդարեն. չէ թէ հիւսուածքներով կամ ոսկիով կամ մարգարիտներով կամ մեծագին

10 հանդերձներով. Հ հապա բարի գործքերով՝ ինտոր որ կը վայլէ աստուածպաշտութիւնը դաւանող

11 կնիկներուն։ Կնիկ մարդը թող սորվի լռութեամբ ամէն Ֆազանութեամբ։

12 դութիւնով։ Ե Բայց կնիկ մարդու հրամայել չեմ տար սորվեցընելու, Ե ոչ ալ էրիկ մարդուն իշխելու, հապա լուռ կենալու։

13 Ինչու որ Ե առաջ Ադամ ստեղծուեցաւ, – Հ ետքը Եւայ։

14 Եւ Ադամ չխաբուեցաւ, հապա կինը խաբուեւ

15 ցաւ ու յանցանք գործեց. Սակայն պիտի փրկուի անիկայ որդեծնութեամբ, թէ որ կենան հաւատքի և սիրոյ ու սրբութեան մէջ պարկեշտութիւնով։

ԳԼ. Գ

1 Կը ցուցընէ թէ եպիսկոպոսները՝ սարկաւագները ու անոնց կիներները ինչ վարմունքի տէր ըլլալու են, 14 և թէ ինչ նպատակով ինքը ասոնները գրեց Տիմոթէոսին. 15 կը խօսի եկեղեցիին վրայով և անոր մէջը քարոզուած ու ընդունուած սուրբ վարդապետութեանը վրայով։

1 – Ա Խօսքը հաւատարիմ է, Բ թէ որ մէկը եպիսկոպոսութեան կը ցանկայ՝ Ե աղէկ գործի կը ցանկայ։

2 Ե Ուստի պէտք է եպիսկոպոսին անարատ ըլլալ, Ի մէկ կնկան մը էրիկ, զգաստ, խոհեմ, պարկեշտ, հիւրասէր, Հաորվեցընելու յարմար,

3 Ի ոչ գինեմոլ, Հոչ զարնող, հապա Ե հանդարտ, ոչ կռուող, Ի ոչ արծաթասէր. Ը Որ իր տանը աղէկ վերակացութիւն ընող ըլլայ, Ե իր զաւակները Ֆազանդութեան մէջ պահելով բոլոր ծանրաբարոյութեամբ.

5 (Հապա թէ որ մէկը իր տանը վերակացութիւն ընելը չգիտնայ, ինչպէս Աստուծոյ եկեղեցւոյն հո-

6 գաբարձու պիտի ըլլայ.) Ո չ ալ նորահաւատ ըլլայ. Հ Որ չըլլայ թէ հպարտանալով Սատանային դատապարտութեանը մէջ իյնայ։

7 Ի Հապա պէտք է անոր դուրսէն ալ դողներէն ալ բարի վկայութիւն ունենալ, որ չըլլայ թէ նախատինքի մէջ ու Ի Սատանային որոգայթին մէջը իյնայ։

8 Ինոյնպէս ալ սարկաւագները ընդ Ծանրաբարոյ, ոչ երկլեզու, Հոչ գինեսէր, ոչ անարդ շահասէր,

9 խնդրութեան ետեւէ եղող. Ե Հոգ հաւատքին խորհուրդը պահեն մաքուր խղճմտանքով։

10 Եւ սոնք ալ առաջ թող փորձուին, ետքը՝ թէ որ անմեղադրելի գտնուին, սարկաւագութեան պաշտօնը կատարեն։

11 Ընանակ ալ ընդ կիները՝ Ծանրաբարոյ ըլլան, ոչ չարախօս, հոգ զգաստ, ամէն բանի

12 մէջ հաւատարիմ։ Սարկաւագները մէկ կնկան մը էրիկ ըլլան,

Ճառի Տեառն 65

Ղ Պետ. գ. 4։

Ֆ Սակր. ժգ. 34։

Ընթ. ե. 24։

Ի Ծն. ա. 27։ Ր. 18, 22։ Սակր. ժա. 8, 9։

Ն Ծն. գ. 6։ Բ Կոր. ժա. 3։

– ԳԼ. ա. 15։

Բ Գոր. ի. 28։ Փիլ. ա. 1։

Ֆ Եփես. գ. 12։

Տ Տիտ. ա. 6, ը։

Ի ԳԼ. ե. 9։

Ղ բ Տիմ. բ. 24։

Ի Հռ. 8։ Տիտ. ա. 7։

Ը բ Տիմ. բ. 24։

Ր բ Տիմ. բ. 24։

Ֆ ա Պետ. ե. 2։

Ֆ Տիտ. ա. 6։

Լեւ. ժգ. 12։

Ի Գոր. իր. 12։ ա Կոր. ե. 12։ ա Թես. գ. 11։

Ֆ ԳԼ. գ. 9։ բ Տիմ. բ. 26։

Ֆ Գոր. գ. 3։

Հ Հռ. 8։ Գաղ. ժ. 9։ Եզեկ. խգ. 21։

Ֆ ԳԼ. ա. 19։

Ղ Տիտ. բ. 3։

Ֆ Ակր. ա. 6։ բ Թես. ա. 10։ բ Տիմ. ա. 8։ Լ Եփես. գ. 7, 8։ բ Տիմ. ա. 11։ Ի Հռով. թ. 1։ † Ոմանք լրացնեն՝ Ֆ Հռով. ժա. 13։ ժբ. 16։ Գաղ. ա. 16։ Ֆ Մաղ. ա. 11։ Ճռ. գ. 21։ Հ Սաղ. ճգ. 2։ Ես. ա. 15։ Ֆ Պետ. գ. 8։

Ցամ Տեառն 65

և իրենց զաւակներուն ու իրենց
տանը աղէկ վերակացութիւն ընող
13 ըլլան ։ Քանզի անոնք որ սարկա-
ւագութեան պաշտօնը աղէկ կը
կատարեն, բարի աստիճան մը ի-
րենց կը շահին՝ ու Քրիստոս Յի-
սուսի վրայ եղած հաւատքին մէջ
շատ համարձակութիւն ։
14 Աս բաները կը գրեմ քեզի, յու-
15 սալով մօտերս քեզի գալ ։ Բայց
եթէ ուշանալու ըլլամ, որ գիտ-
նաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի
Աստուծոյ տանը մէջ պտըտիլ,
որ կենդանի Աստուծոյ եկեղեցին
է, ճշմարտութեան սիւնը ու հաս-
16 տատութիւնը ։ Ու յայտնապէս
մեծ է աստուածպաշտութեան
խորհուրդը ․ Աստուած մարմնով
յայտնուեցաւ, Հոգիով արդա-
րացաւ, հրեշտակներուն երեցաւ,
հեթանոսաց մէջ քարոզուեցաւ,
աշխարհի մէջ հաւատացուեցաւ,
փառքով համբարձաւ ։

ԳԼ. Դ

1 Առաքեալը կը նախաձայնէ թէ վերջի ժամանակները ոմանք հաւատքէն պիտի մոլորին ․ 6 զանազան պատուէրներ կու տայ Տիմոթէոսին, որ իրեն յանձնուած պաշտօնին մէջ թերութիւն մը չցուցընէ ։

1 Բայց Հոգին յայտնի կ'ըսէ,
թէ վերջի ատենները մէկ
քանիները հաւատքէն պիտի ապըս-
տամբին, և մոլորեցուցիչ ոգի-
ներու ու դիւաց ուսմունքնե-
րու ուշադրութիւն պիտի տան,
2 Սուտախօսներուն կեղծաւորու-
թեամբը, որոնց խղճմտանքը խան-
3 ձուած է ․ Որոնք ամուսնանալէն
պիտի արգիլեն, և այն պիտի
պահեն կերակուրներէն՝ որ Ա-
տուած ստեղծեր է որ հաւատա-
ցեալները և ճշմարտութիւնը ճանչ-
ցողները գոհութեամբ վայելեն ։
4 Ինչու որ Աստուծոյ ամէն ստեղ-
ծածը բարի է՝ ու մերժելու բան մը
չկայ, թէ որ գոհութեամբ ըն-
5 դունուի ․ Քանզի Աստուծոյ խօս-
քովը ու աղօթքով կը սրբուի ։
6 Աս բաները եղբայրներուն յիշեցը-
նելով՝ Յիսուս Քրիստոսի բարի
պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս, ու
պիտի սնանիս հաւատքին խօսքե-
րովը և ան բարի վարդապետու-
թիւնովը, որուն հետևող եղար ։
7 Բայց պիղծ ու պառաւական ա-
ռասպելներէն ետ կեցիր ․ և քու
անձդ աստուածպաշտութեան
8 վարժեցուր ․ Ինչու որ մարմնին
վարժութիւնը քիչ բանի օգտա-
կար է, բայց աստուածպաշտու-
թիւնը ամէն բանի օգտակար է, որ
թէ ներկայ և թէ ապառնի կենաց
9 խոստմունքը ունի ։ Աս խօսքը
հաւատարիմ է և բոլորովին ըն-
10 դունելու արժանի ։ Ինչու որ
բուն ատոր համար կ'աշխատինք
ու նախատինք կը կրենք ․ վասն
զի կենդանի Աստուծոյ յուսացեր
ենք, որ ամէն մարդոց Փրկիչն
է, մանաւանդ հաւատացեալնե-
11 րուն ։ Աս բաները պատուիրէ
12 ու սորվեցուր ։ Զըլլայ որ մէկը
քու մանկութիւնդ անարգէ ․ հա-
պա դուն օրինակ եղիր հաւատա-
ցեալներուն՝ խօսքով, վարմուն-
քով, սիրով, հաւատքով, մաք-
13 րութեամբ ։ Մինչև որ ես գամ՝
միտք դիր կարդալու, յորդորե-
14 լու, սորվեցընելու ։ Անհոգ մի
ըլլար քու վրադ եղած պարգևին
վրայով, որ մարգարէութեամբ
քեզի տրուեցաւ՝ Երէցներուն ձեռ-
15 քերը վրադ դրուելովը ։ Ա-
տոնց վրայ խորհէ ու ատոնց մէջը
պարապէ, որ քու յառաջադիմու-
թիւնդ ամենուն յայտնի ըլլայ ։
16 Զգուշացիր քու անձիդ ու վար-
դապետութեանը՝ միշտ ատոնց
մէջը կեցիր ․ քանզի այսպէս ընե-
լով, քեզ ալ պիտի ապրեցընես,
նու անոնք ալ որ քեզի մտիկ
կ'ընեն ։

ԳԼ. Ե

1 Կանոններ կու տայ յանդիմանելու վրայով ․ 3 որբևարիներու 17 և ծերերու վրայով ․ 23 յատուկ պատուէր մըն ալ կու տայ Տիմոթէոսին առողջութեանը վրայով ․ 24 կը ծանուցանէ թէ ոմանց մեղքերը իրենցմէ առաջ դատաստանի կ'երթան, և ոմանց մեղքերը իրենց ետևէն կու գան ։

1 Ծերը սաստիկ մի յանդիմաներ,
հապա հօր պէս յորդորէ ․ ե-
րիտասարդները՝ եղբայրներու
2 պէս, Պառաւները՝ մայրերու պէս,
դեռահասակ կնիկները՝ քոյրերու
պէս՝ ամէն կերպ մաքրութիւնով ։
3 Որբևարիները պատուէ՝ անոնք որ
4 ճշմարտապէս որբևարի են ։ Հա-
պա թէ որ մէկ որբևարի մը զա-
ւակներ կամ թոռներ ունենայ,
թող անոնք առաջ սորվին իրենց
տանը մէջ որդիական գութ ցու-
ցընել, ու փոխարէն հատուցանել
իրենց ծնողացը ․ Ինչու որ ան է
բարի և ընդունելի Աստուծոյ առ-
5 ջևը ։ Բայց ան որ ճշմարտապէս
որբևարի է ու մինակ մնացած, իր
յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած է, և
գիշեր ցորեկ աղօթքի ու աղաչան-
6 քի կը պարապի ․ Բայց փափկասէր
որբևարին կենդանւոյն մեռած է ։
7 Եւ աս բաները պատուիրէ որ ան-
8 արատ ըլլան ։ Բայց թէ որ մէկը
իրեններուն ու մանաւանդ իր ըն-

Ցամ Տեառն 65
Սաղ. ԺԷ. 4 ։ Ձգ. 11 ։ Ծծբ. 2. 3 ։ Ծխն. 19 ։ Մատ. Դ. 33 ։ ԺԹ. 29 ։ Մար. Ժ. 30 ։ Հռով. Ը. 28 ։
Գղ. Ա. 15 ։ Ա Կոր. Դ. 11. 12 ։
Գղ. Գ. 17 ։ Սաղ. ԼԴ. 6 ։ ...Է. 2. 6 ։
Գղ. Գ. 2 ։ Ա Կոր. ԺԴ. 11 ։ Տիտ. Բ. 15 ։
Տիտ. Բ. 7 ։ Ա Պետ. Ե. 3 ։
Բ Տիմ. Ա. 6 ։
Գղ. Ա. 18 ։ Գոր. Զ. 6 ։ Ը. 17 ։ ԺԳ. 3 ։ ԺԹ. 6 ։ Գղ. Ե. 22 ։ Բ Տիմ. Ա. 6 ։
Կ... ամէն բանի մէջ ։
Գոր. Ի. 28 ։
Եզեկ. ԼԳ. 9 ։
Հռով. ԺԱ. 14 ։ Ա Կոր. Թ. 22 ։ Յակ. Ե. 20 ։

Ղև. ԺԹ. 32 ։

Հմր. Ե. 16 ։

Տես Եփ. Զ. 1. 10. 11 ։ Մատ. ԺԵ. 4 ։ Եփ. Զ. 1. 2 ։
Գղ. Բ. 3 ։ Լա Կոր. Է. 32 ։
Գոր. ԻԴ. 7 ։
Եղ. ...Ժ. ...
Յակ. Ե. 5 ։ Բ Գղ. Ե. 3 ։ Դ. 11 ։ Գ. 17 ։ Եփ. Զ. 7 ։ Գաղ. Գ. 10 ։

... 25 ։ Տիտ. Ա. 15 ։ Լր Տիմ. Գ. 14. 15 ։ Գղ. Ա. 20 ։ Բ Տիմ. Բ. 16. 23 ։ Գ. 4 ։ Տիտ. Ա. 14 ։ Եբր. Ա. 14 ։ Ա Կոր. Բ. 8 ։ Կող. Բ. 23 ։ Գղ. Գ. 6 ։

Ցամք Տեառն 65

տանեացը հոգ չտանիր , էանիկայ հաւատքը ուրացած է , և ան-հաւատքը աւելի վատ է :

9 Ատեն մըն ալ գէշ է՝ որբևարբին ընթանալը , կարգը թող սեպուի , որ վաթսուն տարուընէ պակաս չէ , Ի մէկ երկան մը կնիկ եղած ,

10 Բարի գործքերով վկայուած . թէ զաւակներ մեծցուցած ըլլայ , Ի թէ հիւրերը ընդունած ըլլայ , ¦ թէ սուրբերուն ոտքերը լուացած ըլլայ , թէ նեղեալներուն օգնութիւն բրած ըլլայ , թէ ամէն գործ բարեգործութեան մէջ յարատեւած ըլլայ :

11 Բայց դեռահասակ որբևարբինները մերժէ . քանզի երբոր Քրիստոսի դէմ յանդիմանելով հնշտահրութեան անձնատուր կ՚ըլլան , ամուսնանալ

12 կ՚ուզեն . Եւ դատապարտութիւն կ՚ընդունին , ինչու որ առջի հաւատքին մէկդի ձգեցին :

13 Ատոնք ալ ընտելկը սորվին , տունէ տուն պտըտողներ . և ոչ միայն ծոյլ , հապա շատախօսներ ու հետաքրքիրներ , և անպատեհ բաներ կը խօսին :

14 Ուստի Ի կ՚ուզեմ որ դեռահասակ կնիկները ամուսնանան , զաւակներ ծնանին , տնաշէն ըլլան ընդ նախատանաց պատճառ չտան հակառակորդին :

15 Քանզի արդէն ոմանք Սատանային ետևէն էդարձած խոտորեցան :

16 Եթէ որ հաւատացեալ էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մը որբևարբիներ ունենայ , թող օգնութիւն բնէ անոնց , և եկեղեցին չծանրաբեռնի , որ ճշմարտապէս որբևարբիներուն օգնութիւն բնէ :

17 Ընդկ վերակացութիւն բնող երէցները կրկին պատուոյ արժանի թող սեպուին , մանաւանդ անոնք որ կ՚աշխատին խօսքը ընդ ուսուցանելով ու

18 սորվեցընելով : Ինչու որ գիրքը կ՚ըսէ թէ Կալի մէջ աշխատող եզին գունչը չկապես . և թէ Արժանի

19 կը իր վարձքին արժանի է : Երէցի վրայով ամբաստանութիւն մի ընդունիր , բայց միայն երկու կամ

20 իրեք վկաներով : Ընոնք որ մեղք կը գործեն , ամենուն առջեը յանդիմանէ , որ ուրիշներն ալ վախնան :

21 Ես կայութիւն կը դնեմ Աստուծոյ առջեը և Յիսուս Քրիստոսի ու ընտրեալ հրեշտակներուն , որ ասոնք պահես առանց նախապաշարման , բան մը ընես

22 Թեամբ չընելով : Շուտով մէկուն վրայ ձեռք չդնես , և ուրիշներուն մեղացը հաղորդ չըլլաս . դուն քեզ մաքուր պահէ :

23 Ակ եւս լոկ ջուր չխմես . հապա քիչ մըն ալ գինի գործածէ կրու ստամոքսիդ ու յաճախ հիւանդութիւններուդ համար :

24 Կան մարդիկ՝ որ իրենց մեղքերը յայտնի են , ու առաջուց դատաստանի հասած . և կան՝ որ իրենց

25 ետևէն կ՚երթան : Ընանկ ալ գործքերը յայտնի են . ու անոնք որ ուրիշ կերպ բան մըն են , չեն կրնար ծածուկ մնալ :

Գլ . Ջ

1 Կը սորվեցընէ թէ ծառաները իրենց պարտաւորութիւն ունին . 3 և թէ պէտք չէ նորաձև վարդապետներուն հետևիլ . 6 թէ աստուածպաշտութիւնը մեծ վաստակ մըն է , 10 և արծաթասիրութիւնը ամէն չարիքներուն արմատն է . 11 Թէ Տիմոթէոս ինչ բանէ փախչելու էր , և ինչ բանի ետևէ երթալու էր . 17 և ինչ բանի վրայով հարուստներուն պատուէր տալու էր . 20 կը պատուիրէ Տիմոթէոսին որ ճշմարիտ վարդապետութիւնը մաքուր պահէ , և պիղծ խօսքերէն ու հակառակութիւններէն հեռու կենայ :

1 Ոյն ամէնը որ ծառայութեան լուծի տակ են , իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի սեպեն , Ի որ Աստուծոյ անունը ու վարդապետութիւնը հայհոյուի չըլլանուն :

2 Թէ նը չհայհոյուի : Եւ անոնք որ հաւատացեալ տէրեր ունին , թող չարհամարհեն Ի եղբայրներ ըլլալնուն պատճառաւ . հապա աւելի ծառայութիւն ընեն , ինչու որ անոնք հաւատացեալ են ու սիրելի , որոնք բարերարութիւն ընելը մէջ մասնակից են . Դաս բաները սորվեցուր

3 ու յորդորէ : Ի թէ որ մէկը ուրիշ կերպ բան մը սորվեցընէ , Ես մտիկ չընէ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ողջամիտ խօսքերուն , Ի ան վարդապետութեանը որ Աստուածպաշտութեան համեմատ է ,

4 Ընդհէնէ հպարտացած է ոչ բան մը չգիտեր , Ի հապա վէճերով ու հակառակութիւններով ախտացած է . որոնցմէ կ՚ըլլայ նախանձ , կռիւ , հայհոյութիւններ , գէշ կասկածներ ,

5 Ի մտերով ապականած ու ճշմարտութենէն հեռացած մարդոց Էզրարանութիւնները , Ես որոնք աստուածպաշտութիւնը շահավաճառութիւն մը կը սեպեն . Ի անոնկ-

6 ներէն մէկդի կեցիր : Ի Սակայն աստուածպաշտութիւնը գոհունակութիւնով մէկտեղ մեծ շահավաճառութիւն է :

7 Ճառութիւն մըն է : ¦ Ինչու որ բան մը չբերինք աշխարհ , ու յայտնի է որ չենք կրնար անկէ բան մը

8 տանիլ : Հապա կերակուր ու հանդերձ ունենալով , անոնցմով

9 բաւականանանք : Ի Բայց անոնք որ հարստանալ կ՚ուզեն , կ՚իյնան փորձութեան ու որոգայթի և շատ յիմարական ու վնասակար ցանկութիւններու մէջ , որոնք սատակումի ու կորստեան մէջ

10 կ՚ընկղմին մարդիկ : Ինչու որ ամէն չարութիւններուն արմատը արծաթասիրութիւնն է . որուն մէկ

Ցամք Տեառն 65

Ե՛ֆ . գ . 5 ։ Կղ . գ . 22 ։ Տիս . բ . 9 ։ ա Պետ . բ . 18 ։
Բ Ես . ծբ . 5 ։ Հռով . բ . 24 ։ Տիս . բ . 5 ։ 8 ։
Ֆ Կղ . գ . 1 ։
Ժ ԳԼ . գ . 11 ։
Ի ԳԼ . ա . 3 ։
Չ ԳԼ . ա . 10 ։ բ Տիմ . ա . 13 ։ գ . 3 ։ Տիս . ա . 9 ։
Ի Տիս . ա . 1 ։
Ը ա Կոր . բ . 2 ։ ԳԼ . ա . 7 ։
Ի ԳԼ . ա . 4 ։ բ Տիմ . բ . 23 ։ Տիս . գ . 9 ։
Ժբ Տիմ . գ . 8 ։
Ի ԳԼ . ա . 6 ։
Լ Տիս . ա . 11 ։ բ Պետ . բ . 3 ։
Ի Հռով . ժգ . 17 ։ բ Տիմ . գ . 5 ։
Ֆ Սաղ . լե . 16 ։ Ընակ . ժե . 16 ։ ժգ . 8 ։ Եբր . ժգ . 5 ։
Ֆ Ցաք . ա . 21 ։ Սաղ . խթ . 17 ։ Ընակ . իե . 24 ։ ժղ . ե . 15 ։
Հ Ցն . իբ . 20 ։ Եբր . ժգ . 5 ։
Ֆ Ընակ . ժե . 27 ։ ի . 21 ։ իբ . 20 ։ Պատ . ժգ . 22 ։ Ցակ . ե . 1 ։
Ը ԳԼ . գ . 7 ։
Ֆ ԳԼ . ա . 19 ։
Ֆ Ես . իգ . 8 ։ բ Օր . ժգ . 19 ։

Ցամք Տեառն 65

ՀԲՏԻՄ · Բ · 22 ։
Նբ Օր · ԼԳ · 1 ։ ԲՏԻՄ · Գ · 17 ։
Լ Կար · Թ · 25 · 26 ։ ԳԼ · ա · 18 ։ Բ ՏԻՄ · Գ · 7 ։
• Փիլ · Գ · 12 · 14 ։ ՀՄԲ 19 ։
Ն ԵՐԲ · Ժ · 23 ։
Դ ԳԼ · Ե · 21 ։
Է Բ Օր · ԼԲ · 39 ։ աԹագ · Բ · 6 ։ Ցօհ · Ե · 21 ։
– Մաա · ԻԷ · 11 ։ Ցօհ · Ժբ · 37 ։ Ցայս · ա · 5 ։ Գ · 14 ։
• Փիլ · ա · 6 · 10 ։ աԹես · Գ · 13 ։ Ե · 23 ։
Է ԳԼ · ա · 11 · 17 ։
– Ցայս · Ժէ · 14 · ԺԹ · 16 ։
Բ ԳԼ · ա · 17 ։
Ձ Նե · ԼԳ · 20 ։ Ցօհ · Ջ · 46 ։

Ցամք Տեառն 65

Ա Բ Ա Յ Ց Դ Ա Ր Ա Ն

Ա Հայց դուն՝ Ով մարդ Աստուածոյ՝ փախիր աս բաներէն , ու դնա արդարութեան՝ աստուածպաշտութեան՝ հաւատքի՝ սիրոյ՝ համբերութեան — հեզութեան և
12 տեւէն . Պատերազմէ՛ հաւատքին բարի պատերազմը , բռնէ յաւիտենական կեանքը՝ որուն որ կանչուեցար , և շատ վկաներու առջև դաւանեցար բարի դաւանութիւն
13 Նը ։ Կը պատուիրեմ քեզի Աստուծոյ առջևը՝ Որ կենդանի կ՚ընէ բոլորը , և Քրիստոս Յիսուսի — Ը՛ — որ Պոնտացի Պիղատոսին առջին վկայեց բարի դաւանութիւն
14 Նը , Որ դուն ան պատուէրը ամրիծ՝ անարատ պահես՝ մինչև մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան
15 թիւնը . Որն որ իր ատենին պիտի ցուցընէ՝ Երանելին ու միայն Հզօրը , թագաւորներուն թագաւորը
16 ւորը ու տէրերուն Տէրը . Որ ինքը միայնակ ունի անմահութիւն՝ անմերձենալի լուսոյ մէջ բնակած . Զորն որ մարդիկներէն մէկը չտեսաւ , ոչ

Ցամք Տեառն 65

– Եփես · գ · 21 ։ Փիլ · գ · 20 ։ Ցուդ · 25 ։ Ցայս · ա · 6 ։ գ · 11 ։ է · 12 ։
Ա Ընակ · իգ · 5 ։
Ցոր · լ · 24 ։ Սադ · ծբ · 7 ։ կբ · 10 ։ Մաթ · ժ · 24 ։ Ղուկ · ժբ · 21 ։
աթես · ա · 9 ։ ԳԼ · գ · 15 ։ դ · 10 ։
Դոր · ժգ · 16 ։ ժէ · 25 ։
– Ղուկ · ժբ · 21 ։ ԳԼ · Ե · 10 ։ Տիտ · գ · 8 ։ Ցակ · բ · 5 ։
Հռով · ժբ · 13 ։
Դաղ · գ · 6 ։ Երբ · ժգ · 16 ։

Ցամք Տեառն 65

Ե Ա Ս Ա Ր Ա Կ Ա Ն

Ա Ես Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ կամքովը Ի կենաց խոստմունքին պէս , որ
2 Քրիստոս Յիսուսով է ։ Տիմոթէոս իմ սիրելի որդիին՝ շնորհք , ողորմութիւն և խաղաղութիւն Հօր Աստուածմէն ու Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն ։
3 Շնորհակալ եմ Աստուծոյ՝ Որն որ կը պաշտեմ իմ նախնիքներէս մաքուր խղճմտանքով ,

Ցամք Տեառն 66

Ա Ես Պօղոս Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ՝ Աստուծոյ հրամանքովը Մեր Փրկչին Աստուծոյ և Յիսուս Քրիստոսի՝ որ մեր յոյսն է ,
2 Տիմոթէոսի՝ սիրելի որդիին՝ շնորհք , ողորմութիւն , խաղաղութիւն Հօր Աստուածմէն և Քրիստոս Յիսուսէ մեր Տէրոջմէն ։
3 Կը շնորհակալեմ Աստուծմէն՝ Որուն կը ծառայեմ նախնիքներէս մաքուր խղճմտանքով , Որ անդադար յիշատակ կ՚ունենամ քեզի վրայ իմ աղօթքներուս մէջ ,
4 Գիշեր և ցորեկ ,
5 Յիշելով քու արտասուքներդ , որ ուրախութիւնով լեցուիմ . Երբ յիշեմ քու անկեղծ հաւատքը , որ նախ բնակեցաւ քու մեծ մօրդ Լաւոդեայի մէջ , և քու մօրդ Եւնիկէի մէջ , և համոզուած եմ՝ որ քու մէջդ ալ կ՚ապրի ։
6 Որ հետևի քեզ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ։
7 Ինչու որ Աստուած մեզի երկչոտութեան հոգի չտուաւ , Հապա զօրութեան ու սիրոյ և
8 Ուստի ամօթ մի սեպեր մեր Տէրոջը վկայութիւնը , Ոչ ալ ինծ անոր համար

Ցամք Տեառն 66

Ա Թես · ա · 2 · գ · 10 ։
ԳԼ · գ · 9 · 21 ։
Ա Տիմ · ա · 5 · գ · 6 ։
Գոր · Ժգ · 1 ։
աթես · Ե · 19 ։ Տիմ · գ · 14 ։
Հռով · Բ · 15 ։
Ղուկ · իգ · 49 ։ Գոր · ա · 8 ։
Հռով · ա · 16 ։
Տիմ · Բ · 6 ։ Ցայս · ա · 2 ։
Եփես · գ · 1 · Փիլ · ա · 7 ։

(Երբոր անպակաս քեզ իմ աղօթքներուս մէջ կը յիշեմ գիշեր
4 ու ցորեկ , Ցանկալով քեզ տեսնել , ու միտք բերելով քու արցունքներդ , որ ուրախութիւնով
5 լեցուիմ .) Մտածելով քու վրադ եղած անկեղծ հաւատքը , որ նախ եղած անկեղծ հաւատքը , որ առաջ քու մեծ մօրդ Լաւոդեային ու քու մօրդ Եւնիկէին վրայ բնակեցաւ , և համոզուած եմ՝ որ
6 քու վրադ ալ կայ ։ Ընոր համար քու միտքդ կը դնեմ Որ արծարծես Աստուծոյ պարգևը , որ քեզի դրուելովը ։ Ի մէջ քերուս վրադ
7 դրուելովը ։ Ինչու որ Աստուած մեզի երկչոտութեան հոգի չտուաւ , Հապա զօրութեան ու սիրոյ և Հապա զօրութեան ու սիրոյ և
8 զգաստութեան ։ Ուստի ամօթ մի սեպեր ինծ մեր Տէրոջը վկայութիւնը , Ոչ ալ ինծ անոր համար

Ցամք Տեառն 66

Ա Թես · ա · 2 · գ · 10 ։
ԳԼ · գ · 9 · 21 ։
Ա Տիմ · ա · 5 · գ · 6 ։
Գոր · Ժգ · 1 ։
աթես · Ե · 19 ։ Տիմ · գ · 14 ։
Հռով · Բ · 15 ։
Ղուկ · իգ · 49 ։ Գոր · ա · 8 ։
Հռով · ա · 16 ։
Տիմ · Բ · 6 ։ Ցայս · ա · 2 ։
Եփես · գ · 1 · Փիլ · ա · 7 ։

– Ր Կար · ա · 1 ։
Բ Եփես · գ · 6 · Տիտ · ա · 2 · Երբ · Թ · 15 ։
Ա Տիմ · ա · 2 ։
Հռով · ա · 8 · Եփես · ա · 16 ։
Գոր · Իր · 3 · Իգ · 1 · Իդ · 14 · Իհ · 23 · Հռով · ա · 9 · Գաղ · ա · 14 ։

Տ Մաա · գ · 20 · ԺԹ · 21 · Ղուկ · Ժբ · 33 · Ժգ · 9 · Ի Հմր 12 · Ը Ր Տիմ · ա · 14 · Տիտ · ա · 9 · Ցայս · գ · 3 · Ի ԳԼ · ա · 4 · 6 · գ · 7 · Բ Տիմ · Բ · 14 · 16 · 23 · Տիտ · ա · 14 · գ · 9 · Ը ԳԼ · ա · 6 · 19 · Բ Տիմ · Բ · 18 ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԸՈՒՂԻՂՈՑՆ

ԸՆ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս կը յիշէ իր սէրը Տիմոթէոսի վրայ , և
2 ան գալ հաւատքը որ Տիմոթէոս , իր մօրը ու մեծ մօրը ունէին . 6 կը յորդորէ Տիմոթէոսը որ իր վրայ եղած Աստուծոյ շնորհքը արծարծէ , 8 որ չամչնայ մէկ կողմէ հալածանքէ ու համբերով ըլլայ , 13 ու ամուր բռնէ իրմէն սորված վարդապետութեան եղանակը ու ծրագրութիւնը . 15 կը յիշէ Փիգեղոսը և Հերմոգինէսը՝ ու Ընեսիփորոսին վայով բարի վկայութիւն կու տայ ։

1 – Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ կամքովը Ի կենաց խոստմունքին պէս , որ
2 Քրիստոս Յիսուսով է ։ Տիմոթէոս իմ սիրելի որդիին՝ շնորհք , ողորմութիւն և խաղաղութիւն Հօր Աստուածմէն ու Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն ։
3 Շնորհակալ եմ Աստուծոյ՝ Որն որ կը պաշտեմ իմ նախնիքներէս մաքուր խղճմտանքով ,

Յամի Տեառն 66

Կող. ա. 24։ Գղ. գ. 5։
Տիմ. ա. 1։ Տիտ. գ. 4։
Թեսա. դ. 7։ Եբր. գ. 1։
Հռով. գ. 20։ Թ. 11։ Տիտ. գ. 5։
Հռով. ը. 28։
Հռով. ժգ. 25։ Եփե. ա. 4։ գ. 11։ Տիտ. ա. 2։ Պետ. ա. 20։
Հռով. ժզ. 26։ Եփե. ա. 9։ Կող. ա. 26։ Տիտ. ա. 3։ Պետ. ա. 20։
Կոր. ժե. 54. 55։ Եբր. բ. 14։
Գոր. Թ. 15։ Եփե. գ. 7. 8։ Տիմ. բ. 7։ Գղ. գ. 17։
Եփե. գ. 1։ Գղ. բ. 9։
Պետ. գ. 19։
Տիմ. գ. 20։
Հմր 18։ Գղ. գ. 8։
Գղ. գ. 14։ Տիտ. ա. 9։ Եբր. ժ. 23։ Յայտ. բ. 25։
Հռով. բ. 20։ գ. 17։
Տիմ. ա. 10։ գ. 3։
Գղ. բ. 2։
Տիմ. ա. 14։
Տիմ. գ. 20։
Հռով. ը. 11։
Գղ. գ. 9. 16։
Գոր. ժԹ. 10։
Մատ. ե. 7։
Գղ. գ. 19։ Փիլիմ. 7։
Գոր. իը. 20։ Եփե. զ. 20։
Հմր 8։
Թեսա. ա. 10։ Հմր 12։
Մատ. իե. 34—40։
Եբր. զ. 10։

կապուածս. Հապա մասնակից եղիր աւետարանին չարչարանքներուն՝ Աստուծոյ զօրութեանը հա-
9 մեմատ. Որ մեզ փրկեց ու սուրբ կոչումով կանչեց՝ ոչ թէ մեր գործերուն նայելով, հապա իր նախասահմանութեանը ու շնորհացը նայելով, որ Քրիստոս Յիսուսով մեզի տրուեցաւ յաւիտենա-
10 կան դարերէն առաջ. Բայց հիմա յայտնուեցաւ մեր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի երեւնալովը. որ մահը խափանեց, և ՚ի լոյս հանեց կեանքը ու անմահութիւնը աւետարանին
11 միջոցովը. Որ ես անոր քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ ու հե-
12 թանոսներուն վարդապետ։ Անոր համար աս չարչարանքներն ալ կը կրեմ. բայց ամօթ մը չեմ սեպեր, ինչու որ գիտեմ թէ որուն հաւատացեր, և համոզուած եմ որ իմ իրեն աւանդած բանս
13 կրնայ պահել մինչև այն օրը։ Առողջ բանին ողջամիտ խօսքերուն օրինակը որ ինծմէ լսեցիր, հաւատքով ու սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է։

14 Այն բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքովը որ մեր մէջը
15 բնակած է։ Աս գիտես որ ինծմէ երես դարձուցին այն ամէնը որ Ասիա էին, որոնցմէ են Փիգեղոս
16 ու Հերմոգինէս։ Տէրը ողորմութիւն տայ Օնեսիփորոսին տանը, ինչու որ շատ անգամ զիս հանգստացուց, ու իմ շղթաս
17 ամօթ չսեպեց. Հապա երբոր Հռոմ եկաւ, շատ ջանքով փնտռ-
18 ռեց զիս ու գտաւ։ (Տէրը իրեն տայ որ այն օրը Տէրոջմէն ողորմութիւն գտնէ.) Եւ Եփեսոսի մէջ որչափ սպասաւորութիւն որ բրաւ ինծի, դուն անիկայ շատ աղէկ գիտես։

ԳԼ. Բ

1 Դարձեալ կը յորդորէ զՏիմոթէոս հաստատուն ու համբերող ըլլալու, և Տէրոջը հաւատարիմ պաշտօնեայի մը պէս իր պարտաւորութիւնը կատարելու՝ ճշմարտութիւնը ուղիղ բացատրելով, և պիղծ ու պարապ խօսքերէն հեռու կենալով։ 17 Հիմենոս ու Փիղետոս։ 19 Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը կենայ։ 22 Կը սորվեցնէ թէ ինչ բանէ փախչելու է, և ինչ բանի հետևելու է, և թէ Տէրոջը ծառան ինչ վարք ունենալու է։

1 Արդ դուն՝ իմ որդեակս զօրացիր այն շնորհքովը որ Քրիս-
2 տոս Յիսուսով է։ Ու այն բաները որ ինծմէ լսեցիր շատ վկաներով՝ հաւատարիմ մարդոց յանձնէ, որոնք կարող ըլլան ուրիշներուն
3 ալ սորվեցնելու։ Արդ դուն նեղութիւններու համբերէ Յիսուս Քրիստոսի բարի զինուորի մը
4 պէս։ Մէկ զինուորեալ մը կեանքին գործառնութիւններովը չզբաղիր, որ զօրավարին հաճոյ ըլ-
5 լայ։ Նաև թէ որ մէկը մրցի, չըպսակուիր՝ թէ որ բստ օրինի չըմ-
6 րցի։ Աշխատող երկրագործին պէտք է առաջ պտուղներէն վա-
7 յելել։ Իմացիր ինչ որ կ՚ըսեմ. Տէրը քեզի իմաստութիւն տայ ամէն
8 բանի մէջ. Միտքդ բեր Դաւիթի ցեղէն եղող Յիսուս Քրիստոսը մեռելներէն յարութիւն առած՝ իմ աւետարանիս համե-
9 մատ. Որուն մէջ չարագործի մը պէս կը չարչարուիմ մինչև անգամ կապերով. բայց Աստուծոյ
10 խօսքը կապուած չէ։ Ուստի ամէն բանի կը համբերեմ ընտրեալներուն համար, որ անոնք ալ հասնին այն փրկութեանը որ Քրիստոս Յիսուսով է յաւիտենա-
11 կան փառքով։ Աս խօսքը հաւատարիմ է. վասն զի թէ որ անոր հետ մեռանք, անոր հետ
12 ալ պիտի ապրինք. Թէ որ համբերենք, անոր հետ ալ պիտի թագաւորենք. թէ որ անիկա ուրանանք, ինքն ալ մեզ պիտի ու-
13 րանայ. Թէ որ չհաւատանք, ինքը հաւատարիմ կը մնայ, իր
14 անձը չկրնար ուրանալ։ Աս բաները անոնց միտքը ձգէ՝ Տէրոջը առջևը վկայութիւն դնելով, խօսքերու վրայ վէճ չընել՝ որ բանի մը օգտակար չէ, հապա լսողներուն կործանմանը համար է։
15 Ջանք ըրէ քու անձդ ընտիր ցուցնելու Աստուծոյ առջևը, անանկ բանուոր մը որ պիտի չամչնայ, ճշմարտութեան խօսքը շիտակ
16 բացատրելով։ Բայց պիղծ ու փուճ խօսքերէն մէկդի կեցիր, քանզի անոնք աւելի յառաջ կ՚եր-
17 թան ամբարշտութեան մէջ. Եւ անոնց խօսքը քաղցկեղի պէս կը ճարակէ. որոնց կարգէն են
18 Հիմենոս ու Փիղետոս. Որոնք ճշմարտութենէն մոլորեցան, ըսելով թէ մեռելներուն յարութիւնը արդէն եղած է, և կը կործանեն մէկ քանիներուն հաւատքը։
19 Բայց Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը կենայ, ու աս կնիքը ունի, թէ Տէրը կը ճանչնայ անոնք որ իրն են. և Անիրաւութենէ մէկդի թող կենայ այն ամէնը որ Քրիստոսի անունը
20 կ՚անուանէ։ Սակայն մէկ մեծ տան մը մէջ չէ թէ միայն ոսկիէ ու արծաթէ ամաններ կան, հապա փայտէ ու հողէ ամաններ ալ կան.

Յամի Տեառն 66

Գղ. ա. 8։ գ. 5։
Տիմ. ա. 18։
Կոր. Թ. 25։
Կոր. Թ. 25. 26։
Կոր. Թ. 10։
Հռով. ա. 3. 4։ Գոր. բ. 30։ ժգ. 23։
Կոր. ժե. 1. 4. 20։
Հռով. բ. 16։
Գոր. Թ. 16։ Գղ. ա. 12։
Եփե. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։ Կող. գ. 3. 18։
Գոր. իը. 31։ Եփե. գ. 19. 20։ Փիլ. ա. 13. 14։
Եփե. գ. 13։ Կող. ա. 24։
Բ Կոր. ա. 6։
Տիմ. ա. 15։
Հռով. զ. 5. 8։ Բ Կոր. գ. 10։
Հռով. բ. 17։ Պետ. գ. 13։
Մատ. ժ. 33։ Մար. բ. 38։ Ղուկ. ժբ. 9։
Հռով. գ. 3։ Թ. 6։
Թուղ. իգ. 19։
Տիմ. և. 21։ գ. 13։ Գղ. գ. 1։
Տիմ. ա. 4։ գ. 4։ Տիտ. գ. 9։ 11։
Տիմ. գ. 7։ գ. 20։ Տիտ. ա. 14։
Տիմ. ա. 20։
Տիմ. գ. 21։
Կոր. ժե. 12։
Մատ. իդ. 24։ Հռով. բ. 25։ Յով. բ. 19։
Նաւ. ա. 7։ Յով. ժ. 14. 27։ Տես Թուղ. ժզ. 5։
Տիմ. գ. 15։

Ցամք Տեառն 66

- Հռով. Թ. 21 ։
- Տես Եր. ժր. 11 ։
- Գլ. գ. 17 ։ Տիտ. գ. 1 ։
- ա Տիմ. գ. 11 ։
- Գոր. Թ. 14 ։ ա Կոր. ա. 2 ։
- ա Տիմ. ա. 5 ։ գ. 12 ։
- ա Տիմ. ա. 4 ։ գ. 7 ։ գ. 4 ։ Հռմ. 16 ։ Տիտ. գ. 9 ։
- Տիտ. գ. 2 ։
- ա Տիմ. գ. 2 . 3 ։ Տիտ. ա. 9 ։
- Գաղ. գ. 1 ։ ա Տիմ. գ. 11 ։ ա Պետ. գ. 15 ։
- Գոր. բ. 22 ։
- ա Տիմ. բ. 4 ։ Գլ. գ. 7 ։ Տիտ. ա. 1 ։
- ա Տիմ. գ. 7 ։

- ա Տիմ. դ. 1 ։ Գլ. դ. 3 ։ բ Պետ. գ. 3 ։ ա Յօհ. բ. 18 ։ Յուդ. 18 ։
- Փիլ. բ. 21 ։
- բ Պետ. բ. 8 ։
- ա Տիմ. գ. 4 ։
- Յուդ. 16 ։
- ա Տիմ. ա. 20 ։ բ Պետ. բ. 12 ։ Յուդ. 10 ։
- Հռով. ա. 30 ։
- Հռով. ա. 31 ։
- Հռով. ա. 31 ։
- բ Պետ. գ. 3 ։
- բ Պետ. բ. 10 ։
- Փիլ. գ. 19 ։ բ Պետ. բ. 13 , ։ Յուդ. 4 19 ։
- ա Տիմ. ե. 8 ։ Տիտ. ա. 16 ։
- բ Թես. գ. 6 ։ ա Տիմ. գ. 5 ։
- Մատ. իգ. 14 ։ Տիտ. ա. 11 ։
- ա Տիմ. բ. 4 ։
- Ել. է. 11 ։ ա Տիմ. գ. 5 ։
- Հռով. ա. 28 ։ բ Կոր. ժգ. 5 ։ Տիտ. ա. 16 ։

և ամանք պատուոյ համար են ու
21 ոմանք անարգանաց համար ։ Ուրեմն
ոփ թէ որ մէկը իր անձը անանկ
բաներէն մաքրէ , անիկայ մէկ պա-
տուական անօթ մը պիտի ըլլայ՝
սրբուած ու Տէրոջը պիտանի՝
ամէն բարի գործքերու համար
22 պատրաստուած ։ Երիտասարդա-
կան ցանկութիւններէն ալ փա-
խիր , ու դնա արդարութեան՝ հա-
ւատքի՝ սիրոյ՝ խաղաղութեան
ետևէ անոնց հետ՝ որ Տէրոջը ա-
նունը կը կանչեն մաքուր սրտով ։
23 Բայց յիմարական ու անիմաստ
վէճերէն մէկդի քաշուէ , գիտնա-
լով որ անոնցմէ կռիւներ կը ծնա-
24 նին . Ու Տէրոջը ծառային պէտք
չէ կռիւ ընել , հապա հեզահոգի
ըլլալ ամենուն , սորվեցընող , ոխ
25 չպահող . Քաղցրութեամբ խրա-
տել հակառակ կեցողները ։ Որ
ըլլայ թէ Աստուած ապաշխարու-
թիւն տայ անոնց՝ ճշմարտու-
26 թիւնը ճանչնալու համար , Եւ Սա-
տանային որոգայթէն զգաստանան ,
որ անկէ բռնուած են՝ իր կամքին
ծառայելու ։

ԳԼ. Գ

1 Կը ծանուցանէ գալու ժամանակներուն վրա-
յով . 6 կը նկարագրէ ճշմարտութեան թշնա-
միները . 10 կ'առաջարկէ անոր իր օրինակին
հետևիլ , 16 և կը գովէ սուրբ գիրքերը ։

1 Նու աս գիտցիր որ ետքի օրերը
չար ժամանակներ պիտի գան .
2 Ինչու որ մարդիկ պիտի ըլլան
անձնասէր , արծաթասէր , ամ-
բարտաւան , հպարտ , հայհոյիչ ,
ծնողաց անհնազանդ , ապերախտ ,
3 անսուրբ , Անգութ , անհաշտ ,
բանսարկու , անժուժկալ , դաժա-
4 նաբարոյ , բարին չսիրող , Մատ-
նիչ , յանդուգն , գոռոզ , հաճու-
յքէ հեշտասէր քան թէ աստուա-
5 ծասէր . Որոնք աստուածպաշտու-
թեան կերպարանքը ունին , բայց
անոր զօրութիւնը ուրացած են .
և դուն ասոնցմէ մէկդի կեցիր ։
6 Ինչու որ ասոնցմէ են որ տուներէն
ներս կը մտնեն , ու գերի կ'ընեն
մեղքով բեռնաւորուած տկարա-
միտ կնիկները՝ զանազան ցանկու-
7 թիւններէ վարուած , Որ միշտ կը
սորվին , ու բնաւ ճշմարտութիւ-
նը ճանչնալու չեն կրնար հասնիլ ։
8 Հապա ինչպէս որ Յանէս ու Յամ-
բրէս հակառակ կեցան Մովսէսին ,
անանկ ալ ասոնք ճշմարտու-
թեանը հակառակ կը կենան . ա-
պականած մտքով մարդիկներ ,
հաւատքի մէջ անպիտաններ են ։
9 Բայց աւելի յառաջ պիտի չեր-
թան ։ ինչու որ ասոնց անմտու-
թիւնը ամենուն յայտնի պիտի
ըլլայ , ինչպէս որ անոնցը եղաւ ։
10 Իսկ դուն տեղեակ եղար իմ վար-
դապետութեանս , վարմունքիս ,
դիտաւորութեանս , հաւատքիս ,
երկայնմտութեանս , սիրոյս , համ-
11 բերութեանս , Հալածանքներուս ,
չարչարանքներուս , ինչպէս որ ին-
ծի եղան Անտիոքի և Իկոնիոնի
ու Լիւստրայի մէջ , ինչոր հալա-
ծանքներու համբերեցի , ու ամէ-
12 նէն ալ ազատեց Տէրը ։ Եւ ամէն
անոնք որ կ'ուզեն աստուածպաշ-
տութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յի-
սուսով՝ հալածանք պիտի կրեն ։
13 Բայց չար ու խաբեբայ մարդիկ-
ները չարութեան մէջ պիտի յա-
ռաջանան՝ մոլորցընելով ու մոլո-
14 րելով ։ Սակայն դուն հաստա-
տուն կեցիր ան բաներուն մէջ որ
սորվեցար ու հաւատացիր , ինչու
որ գիտես թէ որմէ սորված ես .
15 Նաև թէ մանկութենէդ 'ի վեր
սուրբ գիրքերը գիտես , որոնք
կրնան իմաստուն ընել քեզ փրր-
կուելու՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ
16 եղած հաւատքովը ։ Բոլոր Գիր-
քը Աստուծոյ շունչն է , և օգտա-
կար է սորվեցընելու , յանդիմանե-
լու , շտկելու ու արդարութեան
17 խրատելու համար . Որ Աստու-
ծոյ մարդը կատարեալ ըլլայ՝ ամէն
բարի գործքերու պատրաստուած ։

ԳԼ. Դ

1 Պօղոս կը յորդորէ Տիմոթէոսը բոլոր ջանքով
ու արթնութեամբ իր պաշտօնը կատարելու .
6 կը յայտնէ անոր թէ իր մահը մօտ է . 9
կ'ուզէ որ անիկայ շուտով իրեն գայ , ու իր
հետը բերէ Մարկոսը և քանի մը բաներ .
14 կը պատուիրէ որ զգուշանայ գարբին Ա-
ղեքսանդրոսէն . 16 կը ծանուցանէ անոր՝ ինչ
որ պատահեր էր իրեն՝ առջի անգամ ատեա-
նին ներկայանալուն , 19 և ապա կը վերջացընէ
իր թուղթը ։

1 Ես վկայութիւնը կը դնեմ Աս-
տուծոյ առջևը և Յիսուս Քր-
իստոսի , որ պիտի դատէ կենդա-
նիները ու մեռելները իր յայտ-
նուելուն ու թագաւորութեանը
2 ատենը . Խօսքը քարոզէ , մտադ-
րութեամբ կեցիր պարապէ ա-
տենին ու ատենէ դուրս , յանդի-
մանէ , հաստատէ , յորդորէ ամե-
նայն երկայնմտութեամբ ու վար-
3 դապետութեամբ ։ Ինչու որ ժա-
մանակ պիտի գայ որ ողջամիտ
վարդապետութեանը պիտի չհամ-
բերեն , հապա իրենց լսելիքին եռ-
քովը իրենց ցանկութիւններուն
համեմատ վարդապետներ պիտի
4 դիզեն իրենց . Եւ ճշմարտութե-
նէն ականջնիրնին պիտի դարձնեն ,
ու առասպելներու ետևէ պիտի
5 մոլորին ։ Բայց դուն ամէն բանի
մէջ արթուն կեցիր , նեղութիւն-

Ցամք Տեառն 66

- Եբ. է. 12 ։ ը. 18 ։ Թ. 11 ։
- Փիլ. բ. 22 ։ ա Տիմ. գ. 6 ։
- Գոր. ժգ. 45 . 50 ։
- Գոր. ժդ. 2 . 5 ։
- Գոր. ժդ. 18 , ։
- Սաղ. լդ. 19 ։ բ Կոր. ա. 10 ։ Գլ. դ. 17 ։
- Սաղ. լդ. 19 ։ Գոր. ժդ. 21 ։ Մատ. ժգ. 24 ։ Յօհ. ժէ. 14 ։ ա Կոր. ժե. 19 ։ ա Թես. գ. 3 ։
- բ Թես. բ. 11 ։ ա Տիմ. դ. 1 ։ Գլ. բ. 16 ։
- Գլ. ա. 13 ։ բ. 2 ։
- Յօհ. ե. 39 ։
- բ Պետ. ա. 20 . 21 ։
- Կամ Բոլոր աստուածաշունչ Գիրքը օգտակար ու
- Հռով. ժե. 4 ։
- ա Տիմ. զ. 11 ։
- Գլ. բ. 21 ։

- ա Տիմ. ե. 21 ։ զ. 13 ։ Գլ. բ. 14 ։
- Գոր. ժ. 42 ։
- ա Տիմ. ե. 20 ։ Տիտ. ա. 13 ։ բ. 15 ։
- ա Տիմ. գ. 13 ։
- Գլ. գ. 1 ։
- ա Տիմ. ա. 10 ։
- Գլ. գ. 6 ։
- ա Տիմ. ա. 4 ։ դ. 7 ։ Տիտ. ա. 14 ։
- Գլ. ա. 8 ։ բ. 3 ։

Յամ Տեառն 66

ա Գոր. իա. 8. Եփե. դ. 11. բ Փիլ. բ. 17. գ Փիլ. ա. 23. Տեր Պետ. ա. 14. դ Կոր. Թ. 24. 25. Փիլ. գ. 14. ա Տիմ. զ. 12. Եբր. ժբ. 1. ե Կոր. Թ. 25. Յակ. ա. 12. ա Պետ. ե. 4. Յայտ. բ. 10. զ Գղ. ա. 12. է Կող. դ. 14. Փիլիմ. 24. ը Յոհ. բ. 15. թ Տիտ. գ. 15. ժ Կող. դ. 14. Փիլիմ. 24. ժա Գործ. ժբ. 25. ժե. 37. Կող. դ. 10. ժբ Գոր. ի. 4. Եփե. զ. 21. Կող. դ. 7. Տիտ. գ. 12. ժգ Գոր. ժԹ. 33. ա Տիմ. ա. 20. ժդ բ Թագ. գ. 39. Սաղ. իը. 4. Յայտ. ժբ. 6. *Ոմանք պիտի հատուցանէ.

նէրու համբերէ՛, աւետարանիչի
գործ գործէ, քու պաշտօնդ կա-
6 տարէ՛։ Ինչու որ ես արդէն զոհ
ըլլալու նուիրուած եմ, Եւ իմ
7 մեկնելուս ատենը հասեր է։ Բարի
պատերազմը պատերազմեցայ, ըն-
թացքը կատարեցի, հաւատքը
8 պահեցի։ Ասկէ ետե կայ կը մնայ
ինծի արդարութեան պսակը, որ
Տէրը՝ արդար Դատաւորը պիտի
հատուցանէ ինծի Ան օրը, ու չէ՛
թէ միմիայն ինծի, հապա ան ամե-
նուն ալ՝ որ անոր յայտնուիլը սի-
րեցին։
Ջանք ըրէ շուտով ինծի գալու.
9 ինչու որ Դեմաս զիս թողուց Նու-
աս աշխարհը սիրեց, և գնաց Թե-
10 սաղոնիկէ. Կրեսկէս՝ Գա-
ղատիա, Տիտոս՝ Դաղմատիա.
11 Միմիայն Ղուկաս իմ հետս է.
Մարկոսը առնես քու հետդ բե-
րես ինչու որ ինծի օգտակար է
12 սպասաւորութեան համար։ Եւ ես
13 Տիւքիկոսը Եփեսոս խրկեցի։ Ան
վերարկուն՝ որ Տրովադա թողուցի
Կարպոսին քովը, երբոր գաս՝ բեր,
գիրքերն ալ, մանաւանդ մագա-
14 ղաթները։ Դարբին Աղեքսանդ-
րոսը շատ չարութիւն ըրաւ ին-
ծի. Տէրը անոր *հատուցանէ իր
15 գործքերուն համեմատ։ Դուն ալ
անկէ զգուշանաս, ինչու որ մեր
16 խօսքերուն շատ դէմ կեցաւ։ Ա-
ռաջին անգամ ատեանին առջեւ պա-
տասխան տալուս՝ իմ կողմանէս
մէկը չկայնեցաւ ինծի հետ, հա-
պա ամէնն ալ զիս թողուցին.
17 նաս իրենց չսեպուի։ Բայց Տէ-
րը իմ քովս կայնեցաւ ու զիս
զօրացուց, Նոր քարոզութիւնը
իմ միջոցովս լման ըլլայ, ու բո-
լոր հեթանոսները լսեն. Եւ ես
առիւծին բերնէն ազատեցայ։
18 Եւ Տէրը ամէն չար գործէ պի-
տի ազատէ զիս, և ապահովու-
թեամբ իր երկնային թագաւորու-
թեանը պիտի հասցընէ. Իրեն
փառք յաւիտեանս յաւիտենից։
Ամէն։
19 Բարեւ տուր Պրիսկէին և Ակիւ-
ղասին, ու Ոնեսիփորոսին տանը։
20 Երաստոս Կորնթոսի մէջ մնաց.
և Տրոփիմոսը Մելիտոսի մէջ թո-
21 ղուցի հիւանդացած։ Ջանք ըրէ
ձմեռէն առաջ գալ։ Բարեւ կ'ը-
նեն քեզի Եւբուղոս ու Պուդէս
և Լինոս ու Կղօդիա և բոլոր եղ-
22 բայրները։ Տէր Յիսուս Քրիս-
տոս քու հոգիիդ հետը ըլլայ. Շը-
նորհքը ձեզի հետ։ Ամէն։

Յամ Տեառն 66

Գղ. ա. 15. Գոր. ե. 59. Մատ. ժ. 19. Գոր. իգ. 11. իէ. 28. Գոր. Թ. 15. իզ. 17. 18. Եփե. զ. 8. Սաղ. իբ. 21. բ Պետ. բ. 9. Սաղ. Ճիա. 7. Հռով. ժա. 36. Գաղ. ա. 5. Եբր. ժգ. 21. Գոր. ժը. 2. Հռով. ժզ. 3. Գղ. ա. 16. Գոր. ժԹ. 22. Հռով. ժզ. 23. Գոր. ի. 4. իա. 29. Հմր 9. Գաղ. զ. 18. Փիլիմ. 25.

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՏԻՏՈՍ

Յամ Տեառն 65

ա Տիմ. զ. 16. դ. 3. բ Տիմ. բ. 25. գ բ Տիմ. ա. 1. Գղ. դ. 7. դ Թուէ. իգ. 19. բ Տիմ. բ. 13. ե Հռով. ժզ. 25. բ Տիմ. ա. 9. ա Պետ. ա. 20. զ բ Տիմ. ա. 10. է ա Թես. բ. 4. ա Տիմ. ա. 11.

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ ինչ բանի համար զանիկայ Կրետէ թողուց, 6 թէ քահանայութեան պաշտօնին ընտրուելու մարդիկ ինչ վարմունքի տէր ըլլալու են։ 11 Կը պատուիրէ չար վարդապետներուն բերանը պապանձեցընել. 12 և անոնց բնութիւնը կը ստորագրէ։

1 Պօղոս Աստուծոյ ծառայ և Յի-
սուս Քրիստոսի առաքեալ, Ա-
ստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին
ու աստուածպաշտութեան հետ
կից եղող ճշմարտութեանը գի-
2 տութեանը համեմատ, Յաւիտե-
նական կենաց յուսովը, որ ինքն
անսուտն Աստուած խոստացաւ
յաւիտենական դարերէն առաջ,
3 Բայց իր խօսքը իր ժամանակին
յայտնեց քարոզութիւնով, որ
ինծի յանձնուեցաւ մեր Փրկիչ
4 Աստուծոյ հրամանովը, Տիտոսին
իմ հարազատ որդւոյս հասարա-
կաց հաւատքովը՝ Շնորհք և խաղա-
ղութիւն Հօր Աստուծմէն ու մեր
Փրկչէն՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
5 Ասոր համար ես քեզ Կրետէ թո-
ղուցի, որ ինչ պակաս բան որ
կայ, շտկես, ու ամէն մէկ քա-
ղաքի մէջ երէցներ կարգես, ինչպէս
6 որ ես քեզի պատուիրեցի. Թէ որ
մէկը անմեղադրելի ըլլայ՝ մէկ կին-
կան մը էրիկ, հաւատացեալ զա-
ւակներ ունենայ, որ անառակու-
թեան համար ամբաստանուած կամ
7 անհնազանդ չըլլան։ Ինչու որ եպիս-

Յամ Տեառն 65

ը ա Տիմ. ա. 1. բ Կոր. բ. 13. ե. 13. ը. 6. 16. 23. ժբ. 18. Գաղ. բ. 3. թ ա Տիմ. ա. 2. ժ Հռով. ա. 12. բ Կոր. դ. 13. բ Պետ. ա. 1. ժա Եփե. ա. 2. Կող. ա. 3. ա Տիմ. ա. 2. բ Տիմ. ա. 2. ժբ ա Կոր. ժա. 35. ժգ Գոր. ժդ. 22. բ Տիմ. բ. 2. ժդ ա Տիմ. գ. 2. ժե. ա Տիմ. գ. 12. ժզ ա Տիմ. գ. 4. 12.

Յամի Տեառն
65

չՄատ. իդ. 45 ։ ա Կոր. գ. 1, 2 ։ ժՂկ. ժ. 9 ։ ա Տիմ. գ. 3, 8 ։ Եփե. ե. 18 ։ ճա Տիմ. գ. 3, 8 ։ ա Պետ. ե. 2 ։ յա Տիմ. գ. 2 ։ նա Տիմ. գ. 3 ։ բ Տիմ. բ. 2 ։ շա Տիմ. ա. 10 ։ գ. 3 ։ բ Տիմ. գ. 3 ։ Գղ. բ. 1 ։ ոա Տիմ. ա. 6 ։ չՀռով. ժգ. 18 ։ պԳոր. ժե. 1 ։ ջՄատ. իգ. 14 ։ բ Տիմ. գ. 6 ։ ռա Տիմ. գ. 5 ։ սԳոր. ժե. 28 ։ վԿոր. ժգ. 10 ։ բ Տիմ. դ. 2 ։ տԳղ. բ. 2 ։ րա Տիմ. ա. 4 ։ դ. 7 ։ բ Տիմ. դ. 4 ։ ցԵս. իթ. 13 ։ Մատ. ժե. 9 ։ Կող. բ. 22 ։ ւՂու. ժա. 39, 40, 41 ։ Հռով. ժդ. 14, 20 ։ ա Կոր. գ. 12 ։ ժ. 23, 25 ։ ա Տիմ. դ. 3, 4 ։ փՀռով. ժդ. 23 ։ քբ Տիմ. գ. 5 ։ Յով. դ. 4 ։ օՀռով. ա. 28 ։ բ Տիմ. գ. 8 ։

ա Տիմ. ա. 10 ։ գ. 3 ։ բ Տիմ. ա. 13 ։ Գղ. ա. 9 ։ բ Գղ. ա. 13 ։ գա Տիմ. բ. 9, 10 ։ գ. 11 ։ ա Պետ. գ. 3, 4 ։ * Յուն. չատ գինիի ծառայ եղած ։ դա Տիմ. ե. 14 ։

կոպոսին պէտք է անմեղադրելի ըլ-
լալ Աստուծոյ տնտեսին պէս. ոչ
յանդուգն, ոչ բարկացող, չոչ գի-
նեմոլ, ոչ զարնող, չոչ անարգ
շահախնդրութեան ետեւէ եղող,
8 շՀապա հիւրասէր, բարեսէր, խո-
հեմ, արդար, սուրբ, ժուժկալ,
9 Հաստատ բռնելով պվարդապետու-
թեան համաձայն խօսքը, որ
կարող ըլլայ ողջամիտ վարդապե-
տութիւնով յորդորել, և հակա-
ռակ կեցողները յանդիմանել ։
10 ռՔանզի շատ են անհնազանդները,
ունայնութիւն խօսողները, ու
միտք խաբողները, մանաւանդ ա-
11 նոնք որ թլփատութենէն են. Ո-
րոնց պէտք է պապանձեցնել, որ
ամբողջ տուներ կը կործանեն, ու
անպատեհ բաներ կը սորվեցնեն
տանարգ շահախնդրութեան հա-
12 մար ։ ուՆոնցմէ մէկը ըսուեցաւ՝ որ
իրենց բուն մարգարէն էր, Կրե-
տացիները միշտ սուտլուգ են, չար
13 գազաններ, դատարկապորտներ ։ Այս
վկայութիւնը ճշմարիտ է. Անոր
համար սաստիկ յանդիմանէ ա-
նոնք, որ առողջանան հաւատքին
14 մէջ. Ու չնային Հրէական ա-
ռասպելներուն ու ճշմարտութե-
նէ հեռացող մարդոց պատուէրնե-
15 րուն ։ Ամէն բան մաքուր է մա-
քուրներուն, բայց պղծներուն ու
անհաւատներուն մէկ բան մը մա-
քուր չէ, հապա անոնց միտքն ալ
16 խղճմտանքն ալ պղծուած են ։ Կը
խոստովանին թէ զԱստուած կը
ճանչնան, և իրենց գործքովը կ'ու-
րանան, պիղծ ու անհնազանդ ըլ-
լալովնին, և ամէն բարի գործի
անպիտան ։

ԳԼ. Բ

1 Պատուէրներ կու տայ Տիտոսին թէ իր վար-
դապետութեանը և թէ իր վարքին վրայով ։
9 կը խօսի ծառաներուն և ընդհանրապէս բո-
լոր քրիստոնեաներուն պարտաւորութեանցը
վրայով ։

1 Բայց դուն խօսէ ինչ որ կը վայ-
լէ ողջամիտ վարդապետութեա-
2 նը. Ծերերուն զգաստ ըլլալ, ծան-
րաբարոյ, խոհեմ, բողջամիտ հա-
ւատքով, սիրով, համբերութի-
3 նով ։ գՆոյնպէս ալ պառաւներուն
անանկ վարմունք ունենալ, ինչոր
կը վայլէ սրբութեան, ոչ բան-
սարկու ըլլալ, ոչ * գինեմոլ, հապա
4 բարի խրատ տուող. Որ խրատեն
նորահասակ կիները՝ դէրիկնին
սիրող, զաւակնին սիրող ըլլալ,
5 խոհեմ, ողջախոհ, տնաշէն, բա-
րեգործ, իրենց էրիկներուն հնա-
զանդ, որ չըլլայ թէ Աստուծոյ

6 խօսքը հայհոյուի ։ Անանկ ալ երի-
տասարդները յորդորէ խոհեմ ըլ-
7 լալ. Ամէն կողմէ քու անձդ բարի
գործքերու օրինակ ցուցնելով,
վարդապետութեան մէջ անեղծու-
8 թիւն, պարկեշտութիւն, Ողջա-
միտ ու անմեղադրելի խօսք, որ
հակառակ կեցողը ամչնայ, ու մեր
վրայով գէշ բան մը չունենայ ըսե-
9 լու ։ Ծառաներուն սորվեցուր ի-
րենց տէրերուն հնազանդ ըլլալ, և
ամէն բանի մէջ հաճելի. ոչ հա-
10 կառակախօսներ, Ոչ խորողներ,
հապա բոլորովին բարի հաւատար-
մութիւն ցուցնեն, որ մեր Փըր-
կիչ Աստուծոյ վարդապետութիւնը
11 ամէն բանի մէջ զարդարեն ։ Ինչ-
չու որ Աստուծոյ փրկարար շնորհ-
12 քը բոլոր մարդոց երեցաւ. Որ մեզ
կը խրատէ՝ որ ամբարշտութիւնը
ու աշխարհային ցանկութիւննե-
րը ուրանանք, և զգաստութիւ-
նով ու արդարութիւնով և բարե-
պաշտութիւնով ապրինք աս աշ-
13 խարհիս մէջ, Ու սպասենք ան
երջանիկ յոյսին, և մեծ Աստու-
ծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստո-
14 սի փառացը յայտնուելուն. Որ
իր անձը մեզի համար տուաւ, որ
մեզ ամէն անօրէնութենէ ազատէ,
ու մաքրէ իրեն սեփհական ժո-
ղովուրդ ըլլալու՝ բարի գործքերու նա-
15 խանձաւոր ։ Աս բաները խօսէ և
յորդորէ ու յանդիմանէ բոլորովին
սաստելով. Չըլլայ որ մէկը քեզ
անարգէ ։

ԳԼ. Գ

1 Դարձեալ պատուէրներ կու տայ Տիտոսին՝
թէ սորվեցնելու և թէ չսորվեցնելու բանե-
րուն համար. 10 կը խրատէ նաև յամառեալ
հերետիկոսներէն ետ քաշուիլ. 12 և կը պա-
տուիրէ որ իրեն գայ, նշանակելով անոր՝ թէ
ուր պիտի գտնէ զինքը. ու այսպէս իր թուղթը կը վերջացնէ ։

1 Անոնց միտքը ձգէ իշխանու-
թիւններուն և պետութիւննե-
րուն հնազանդիլ ու հպատակ ըլ-
լալ, ու ամէն բարի գործքերու
2 պատրաստ գտնուիլ. Մէկու մը
հայհոյութիւն չընել, կռուարար
չըլլալ, հապա հեզահոգի, ամէն
մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն
3 ցուցնել ։ Ինչու որ մենք ալ ա-
տեն մը անմիտ էինք, անհնազանդ,
մոլորեալ, և զանազան ցանկու-
թիւններու ու հեշտութիւններու
կը ծառայէինք. չարութիւնով ու
նախանձով կը վարուէինք, ատելի
4 էինք և մէկզմէկ կ'ատէինք ։ Բայց

Յամի Տեառն
65

ա Տիմ. դ. 12 ։ ա Պետ. ե. 3 ։ ա Տիմ. գ. 3 ։ բ Ղևտ. ե. 9 ։ ա Տիմ. ե. 14 ։ ա Պետ. բ. 12, 15 ։ գ. 16 ։ ժբ Թես. գ. 14 ։ Եփե. զ. 5 ։ Կող. գ. 22 ։ ա Տիմ. զ. 1, 2 ։ ա Պետ. բ. 18 ։ լԵփե. ե. 24 ։ Մատ. ե. 16 ։ Փիլ. բ. 15 ։ ժՀռով. ե. 15 ։ Գղ. դ. 4, 5 ։ ա Պետ. ե. 12 ։ Ղու. գ. 6 ։ Յով. ա. 9 ։ ա Տիմ. բ. 4 ։ չՀռով. զ. 19 ։ յա Պետ. դ. 2 ։ ա Յով. բ. 16 ։ Ղու. ա. 75 ։ Եփե. ա. 4 ։ Կող. ա. 22 ։ ա Թես. դ. 7 ։ ա Կոր. ա. 7 ։ Փիլ. դ. 20 ։ բ Պետ. գ. 12 ։ Գոր. իդ. 15 ։ Կող. ա. 5, 23 ։ Գղ. ա. 2 ։ դ. 7 ։ յԿող. գ. 4 ։ բ Տիմ. դ. 1, 8 ։ Եբր. թ. 28 ։ ա Պետ. ա. 7 ։ ա Յով. գ. 3 ։ նԳաղ. ա. 4 ։ բ. 20 ։ Եփե. ե. 2 ։ ա Տիմ. բ. 6 ։ շԵբր. թ. 14 ։ Եզ. ժե. 16 ։ ժթ. 5 ։ բ Օր. է. 6 ։ ժգ. 2 ։ իգ. 18 ։ ա Պետ. բ. 9 ։ շԵփե. բ. 10 ։ Գղ. գ. 8 ։ պբ Տիմ. գ. 2 ։ ջա Տիմ. դ. 12 ։

ռՀռով. ժգ. 1 ։ ա Պետ. բ. 13 ։ բ Կող. ա. 10 ։ բ Տիմ. բ. 21 ։ Եբր. 1 ։ չՀռով. ժգ. 34 ։ Եփե. ե. 22 ։ Կող. գ. 18 ։ ա Տիմ. բ. 11 ։ ա Պետ. գ. 1, 5 ։ շՀռով. բ. 24 ։ ա Տիմ. զ. 1 ։ Եփե. գ. 21 ։ ոԵփե. գ. 31 ։ տբ Տիմ. բ. 24, 25 ։ Փիլ. դ. 5 ։ զԵփե. գ. 2 ։ Կող. գ. 12 ։ ա Կոր. զ. 11 ։ Եփե. բ. 1 ։ Կող. ա. 21 ։ գ. 7 ։ ա Պետ. դ. 3 ։ ա Տիմ. բ. 3 ։

Յամի Տեառն 65

երբոր մեր [ը] Փրկիչ Աստուծոյն
քաղցրութիւնը ու մարդասիրու-
5 թիւնը յայտնուեցաւ, [ժ] Չէ թէ
արդարութեան գործքերէն՝ որ մենք
ըրինք, հապա իր ողորմութեանը
համեմատ մեզ փրկեց [ի] նորէն ծնա-
նելու աւազանին միջոցովը ու
6 Սուրբ Հոգիին նորոգելովը, [լ] Որն
որ առատօրէն թափեց մեր վրայ
Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկչին ձեռ-
7 քովը, [խ] Որ անոր շնորհքովը ար-
դարացած՝ [ծ] յաւիտենական կենաց
8 յուսով [կ] ժառանգ ըլլանք։ [հ] Աս
խօսքը հաւատարիմ է. և կ'ուզեմ
որ ասոնք հաստատես, որ Աստու-
ծոյ հաւատացողները հոգ տանին
[ձ] բարի գործքեր ընելու վրայ ըլլալ.
ասոնք են բարի ու մարդոց օգ-
9 տակար բաները։ [ղ] Բայց դուն յի-
մարական վէճերէն ու ազգահա-
մարներէն ու հակառակութիւննե-
րէն և օրէնքի վրայով եղած կռիւ-
ներէն մէկդի կեցիր, [ճ] ինչու որ
10 անօգուտ են ու սնոտի։ Հերձուա-
ծող մարդէն՝ [մ] առաջին ու երկրորդ
անգամ խրատելէն ետև [յ] ետ քա-
11 շուէ, Գիտնալով որ անանկը խո-
տորած է, և մեղք կը գործէ [ն] ինք-
զինքը դատապարտելով։
12 Երբոր Արտեման կամ [շ] Տիւքիկո-
սը քեզի խրկեմ, ջանք ըրէ ինծի
գալու Նիկոպոլիս, ինչու որ միտքս
13 դրի ձմեռը հոն անցընելու։ Զե-
նաս օրինականը [ո] ու Ապողոսը
փութով ճամբայ դիր, հոգ տանե-
14 լով որ անոնց բան մը չպակսի։ Եւ
մերիններն ալ թող սորվին [չ] բարի
գործքեր ընելու վրայ ըլլալ հարկա-
ւոր պարագաներու մէջ, [պ] որ ան-
15 պտուղ չըլլան։ Բարև կ'ընեն քեզի
ամէնն ալ որ իմ հետս են. բարև
տուր անոնց որ մեզ կը սիրեն հա-
ւատքով. շնորհքը ձեր ամենուն
հետը ըլլայ։ Ամէն։

ը Գղ. բ. 11. ժ Հռով. գ. 20. Թ. 11. Ժա. 6. Գաղ. բ. 16. Եփե. բ. 4. 8. 9. բ Տիմ. ա. 9. ի Յոհ. գ. 3. 5. Եփե. ե. 26. ա Պետ. գ. 21. լ Եզեկ. լզ. 25. Յովել. բ. 28. Յոհ. ա. 16. Գործ. բ. 33. Ժ. 45. Հռով. ե. 5. խ Հռով. գ. 24. Գաղ. բ. 16. Գղ. բ. 11. ծ Գղ. ա. 2. կ Հռով. ը. 23. 24. հ ա Տիմ. ա. 15. Գղ. ա. 9. ձ Հմր 1. 14. Գղ. բ. 14. ղ ա Տիմ. ա. 4. բ Տիմ. բ. 23. Գղ. ա. 14.

Յամի Տեառն 65

ճ բ Տիմ. բ. 14. մ բ Կոր. ժգ. 2. յ Մատ. ժը. 17. Հռով. ժզ. 17. բ Թես. գ. 6. 14. բ Տիմ. գ. 5. բ Յոհ. 10. ն Գործ. ժգ. 46. շ Գործ. ի. 4. բ Տիմ. դ. 12. ո Գործ. ժը. 24. չ Հմր 8. Եփե. դ. 28. պ Հռով. ժե. 28. Փիլ. ա. 11. դ. 17. Կող. ա. 10. բ Պետ. ա. 8.

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

Յամի Տեառն 64

4 Պօղոս իր ուրախութիւնը կը յայտնէ՝ Փիլի-մոնի հաւատքը ու սէրը լսած ըլլալով. 9 կը խնդրէ անկէ որ թողութիւն տայ Ոնեսիմոսին որուն ծառան էր, ու դարձեալ սիրով ըն-դունի զանիկայ։

1 [ա] Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի կա-
պեալը՝ և Տիմոթէոս եղբայրը,
Փիլիմոն մեր սիրելիին [բ] ու գործակ-
2 ցին, Եւ Ապփիա սիրելիին, [գ] ու
Արքիպպոս [դ] մեր զինուորակցին,
[ե] ու քու տանդ մէջի եկեղեցիին.
3 [զ] Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի
Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յի-
սուս Քրիստոսէն։
4 [է] Կը գոհանամ միշտ իմ Աս-
տուծմէս, քեզ իմ աղօթքներուս
5 մէջ յիշելով. [ը] Երբոր կը լսեմ քու
սէրդ ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր
Յիսուսի վրայ և բոլոր սուրբերուն
6 վրայ. Որ քու հաւատքիդ հաղոր-
դակցութիւնը [թ] ներգործօն ըլլայ,
Քրիստոս Յիսուսով * ձեր վրայ
եղած ամէն բարութեանը ճանչ-
7 ցուելովը։ Քանզի շատ ուրախու-
թիւն և մխիթարութիւն ունինք
քու սիրոյդ վրայ, [ժ] որ սուրբերուն
սիրտերը քեզմով հանգստացած
են՝ եղբայր։
8 [ի] Ասոր համար թէև շատ համար-
ձակութիւն ունիմ Քրիստոսով՝
վայելուչ եղածը քեզի հրամայելու,
9 Բայց յաւէտ սիրոյ համար կ'աղա-
չեմ, անանկ մէկը ըլլալով՝ ինտոր
որ եմ ես Պօղոս ծերացած, [լ] ու
հիմա Յիսուս Քրիստոսի համար
10 կապուած ալ. [խ] Կ'աղաչեմ քեզի
իմ որդւոյս Ոնեսիմոսին համար՝
[ծ] որն որ իմ կապանքներուս մէջը
11 ծնայ. Որ ատեն մը անպիտան էր
քեզի, բայց հիմա քեզի ալ ինծի
12 ալ պիտանի է. Անիկայ ետ խրկեցի.
դուն ալ ընդունէ զանիկայ՝ որ է
13 իմ աղիքս. Որն որ կ'ուզէի իմ
քովս պահել, [կ] որ քու տեղդ ինծի
սպասաւորութիւն ընէ աւետարա-
14 նին կապանքներուն մէջ. Բայց ա-
ռանց քու կամքիդ չուզեցի բան մը
ընել, [հ] որ քու բարերարութիւնդ
իբր թէ ստիպմամբ եղած չըլ-
15 լայ, հապա կամաւ. [ձ] Քանզի գուցէ
ասոր պատճառով անիկայ քիչ մը ա-
տեն զատուեցաւ, որ զանիկայ յա-

Յամի Տեառն 64

ա Եփե. գ. 1. դ. 1. բ Տիմ. ա. 8. Հմր 9. բ Փիլ. բ. 25. գ Կող. դ. 17. դ Փիլ. բ. 25. ե Հռով. ժզ. 5. ա Կոր. ժզ. 19. զ Եփե. ա. 2. է Եփե. ա. 16. ա Թես. ա. 2. բ Թես. ա. 3. ը Եփե. ա. 15. Կող. ա. 4. թ Փիլ. ա. 9. 11. * Ոտանաւ. մեր. ժ բ Կոր. է. 13. բ Տիմ. ա. 16. Հմր 20.

Յամի Տեառն 64

ի ա Թես. բ. 7. լ Հմր 1. խ Կող. դ. 9. ծ ա Կոր. դ. 15. Գաղ. դ. 19. կ ա Կոր. ժզ. 17. Փիլ. բ. 30. հ բ Կոր. թ. 7. ձ Ծնն. խե. 5. 8.

Ճամփ Տեառն 64

ա Մար. ի. 8 ։ ա Տիմ. է. 2 ։ ե Կող. գ. 22 ։ ը Կոր. ը. 23 ։

16 ։ Իսեան ունենաս ։ Զի թէ ալ ծառայի մը պէս, հապա ծառայէն վեր՝ սիրելի եղբօր պէս. և ըն ալ ինծի այսպէս երեւի է, որչափ աւելի ինձմէ ըլլայ քեզի՝ թէ մարմնի կողմանէ ու թէ Տէրոջը։

17 Ուստի թէ որ զիս ունիս հաղորդ կը սեպես, ընդունէ անիկայ՝ որպէս թէ զիս։

18 Եւ թէ որ քեզի անիրաւութիւն մը բրած է կամ պարտք մը ունի, ան իմ հաշիւիս անցուր։

19 Ես Պօղոս իմ ձեռքովս գրեցի, ես կը վճարեմ, որ չըսեմ քեզի թէ դուն ալ քու անձդ ինծի պարտական ես։

20 Այո՛, եղբայր, թող քեզմէ ունենամ ի Տէր. հանգչեցուր իմ սիրտս Տէրոջմով։

21 Քեզի վստահանալով՝ գրեցի, գիտեմ որ ըսածէս աւելի պիտի ընես։

22 Ամէն՝ ի զատ ինծի բնակարան մըն ալ պատրաստէ. վասնզի կը յուսամ թէ ձեր աղօթքներուն միջոցովը ձեզի պիտի շնորհուիմ։

23 Ողջոյն կ՚ընծայէ ձեզի Եպափրաս՝ իմ գերութեան ընկերս Քրիստոս Յիսուսով.

24 Մարկոս՝ Արիստարքոս՝ Դեմաս՝ Ղուկաս՝ իմ գործակիցներս։

25 Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետ ըլլայ։ Ամէն։

Ճամփ Տեառն 64

ա Հմր 7 ։ ե Կոր. է. 16 ։ է Փիլ. ա. 25 ։ ը. 24 ։ ի Կոր. ա. 11 ։ է Կող. ա. 7 ։ դ. 12 ։ ը Գոր. ժբ. 12, 25 ։ է Գոր. ժթ. 29 ։ իէ. 2 ։ Կղ. դ. 10 ։ ի Կղ. դ. 14 ։ ի Տիմ. դ. 11 ։ իբ Տիմ. դ. 22 ։

Ճամփ Տեառն 64

ա Թես. ժբ. 6, 8 ։ Բ Օր. դ. 30 ։ Գաղ. գ. 4 ։ Եփես. ա. 10 ։ է Ճն. ա. 17 ։ ժե. 15 ։ Գլ. բ. 2 ։ ը Սաղ. բ. 8 ։ Մատ. իա. 38 ։ իբ. 18 ։ Ճն. գ. 35 ։ Հռով. բ. 17 ։ է Ճն. ա. 3 ։ ա Կոր. ը. 6 ։ Կղ. ա. 16 ։ է Ճն. ա. 14 ։ ժգ. 9 ։ բ Կոր. գ. 4 ։ Կղ. ա. 15 ։ է Ճն. ա. 4 ։ Կղ. ա. 17 ։ Ճայտ. գ. 11 ։ է Գլ. է. 27 ։ թ. 12, 14, 16 ։ ի Սաղ. ճժ. 1 ։ Եփես. ա. 20 ։ Գլ. բ. 1 ։ ժ. 12 ։ ժբ. 2 ։ ա Պետ. գ. 22 ։ է Եփես. ա. 21 ։ Փիլ. բ. 9, 10 ։ ի Սաղ. բ. 7 ։ Գոր. ժգ. 33 ։ Գլ. է. 5 ։ Ը Թագ. է. 14 ։ ա Մն. իբ. 10 ։ իբ. 6 ։ Սաղ. ձկ. 26, 27 ։ է Հռով. ը. 29 ։ Կղ. ա. 18 ։ Ճայտ. ա. 5 ։ է Ճն Սաղ. ղէ. 7 ։ ա Պետ. գ. 22 ։

ԹՈՒՂԹ

[ՊՕՂՈՍԻ ԸՆԾՂԱԼՈՑՆ]

ԸՆ ԵՒՐԸՑԼՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ Քրիստոս աս նոքի առաններս Հօրմէն մեզի գալով՝ 4 հրեշտակներէն գերազանց եղաւ թէ անձամբ և թէ պաշտօնով։

1 Շատ մասերով ու շատ կերպերով առաջուց խօսելով Աստուած հայրերուն հետ մարգարէներով,

2 Ասոնց օրերուս վերջը Որդիովը խօսեցաւ մեզ հետը, որ զանիկայ ամէն բանի ժառանգ դրաւ, ու որ անով աշխարհքն ալ ստեղծեց.

3 Ան որ իր փառաց լոյսն է և իր էութեանը բուն պատկերը. ու որ իր զօրութեան խօսքովը ամէն բան կը բռնէ, մեր մեղքերը սրբելով, Բարձրերը՝ Աստուածայ մեծութեանը

4 ներ աջ կողմը նստաւ, և այնչափ աւելի եղաւ հրեշտակներէն, որչափ որ անոնցմէ աւելի ազէկ անուն ժառանգեց։

5 Ինչու որ հրեշտակներէն որո՞ն բսաւ երբէք, Դուն իմ Որդիս ես, ես այսօր քեզ ծնայ. և դարձեալ՝ Ես անոր Հայր պիտի ըլլամ, ու անիկայ ինծի Որդի պիտի ըլլայ.

6 Եւ դարձեալ՝ Երբոր անդրանիկը աշխարհք կը մտցընէ, կ՚ըսէ, Ան ներ Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն ալ անոր երկրպագութիւն թող ընեն։

7 Եւ հրեշտակներուն վրայով կ՚ըսէ, Որ իր հրեշտակները հոգիներ կ՚ընէ, ու իր պաշտօնեաները կրակի բոց։

8 Սակայն Որդիին կ՚ըսէ, Քու աթոռդ՝ ով Աստուած՝ յաւիտեանս յաւիտենից է. քու թագաւորութեան գաւազանդ

9 ուղղութեան գաւազան է. Արդարութիւնը սիրեցիր ու անօրէնութիւնըատեցիր. անոր համար՝ ով Աստուած՝ Քու Աստուածդ ուրախութեան եղով օծեց քեզ

10 քու ընկերներէդ աւելի։ Եւ՝ Դուն ով Տէր՝ սկիզբէն երկրին հիմերը դրիր, ու երկինքը քու ձեռքերուդ գործքն է.

11 Անոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը կենաս ու կը ծնաս. ու ամէնը լաթի պէս պիտի մաշին,

12 Ու վերարկուի պէս պիտի գալարես զանոնք՝ և պիտի փոխուին. բայց դուն նոյն ինքն ես, ու քու տարիներդ պիտի չսպակին։

13 Եւ հրեշտակներէն որո՞ն բսաւ երբէք, Իմ աջ կողմս նստէ, մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատառանդան դնեմ.

14 Չէ՞ որ անոնք ամէնը սպասաւորող հոգիներ են, որոնք սպասաւորութեան կը խրկուին անոնց համար՝ որ փրկութիւն պիտի ժառանգեն։

ԳԼ. Բ

1 Կը սորվեցընէ թէ պարտինք հնազանդ ըլլալ Քրիստոս Յիսուսի. 5 վասն զի մեր բնութիւնը

Ճամփ Տեառն 64

ա Սաղ. ձդ. 4 ։ ե Սաղ. խե. 6, 7 ։ ի Ես. կա. 1 ։ Գոր. դ. 27 ։ ժ. 38 ։ է Սաղ. ճբ. 25, ՃԼ ։ ը Ես. լդ. 4 ։ ծա. 6 ։ Մատ. իդ. 35 ։ բ Պետ. գ. 7, 10 ։ Ճայտ. իա. 1 ։ ժ Սաղ. ճժ. 1 ։ Մատ. իբ. 44 ։ Մար. ժբ. 36 ։ Ղուկ. ի. 42 ։ Գլ. ժ. 12 ։ Հմր 3 ։ ի Ծն. ժէ. 16 ։ լբ. 1, 2, 24 ։ Սաղ. լդ. 7 ։ ղա. 11 ։ ճգ. 20, 21 ։ Դան. գ. 28 ։ է. 10 ։ ժ. 11 ։ Մատ. ժբ. 10 ։ Ղուկ. ա. 19 ։ բ. 9, 13 ։ Գոր. ժբ. 7, ՃԼ ։ իէ. 28 ։ ն Հռով. ը. 17 ։ Տիտ. գ. 7 ։ Ճակ. բ. 5 ։ ա Պետ. գ. 7 ։

Ճամբ Տիառն 64

— բ Օր · լԺ · 2 · Սպ. կը · 17 · Գոր. է · 58 · Գպ. գ · 19 ·
Բ Թես. ժե · 30 · 31 · բ Օր · գ · 3 · ժէ · 2 · 5 · 12 · Ա · 26 ·
Է Գլ. ժ · 28 · 29 · ժբ. 25 ·
Ը Մ — · գ · 17 · Մ ար · ա · 14 · Գլ · ա · 2 ·
Թ Ղ ու · ա · 2 ·
Ժ Մ ար · ժգ · 20 · Գոր · ժգ · 3 · ժԹ. 11 · Հռով · ժե · 18 · 19 ·
ա Կոր · բ · 4 ·
ժա Գոր · գ · 22 · 43 ·
ժբ Կոր · ժբ · 4 · 7 · 11 ·
ժգ Եփե · ա · 5 · 9 ·
ժդ Գլ · է · 5 · բ Պետ · գ · 13 ·
ժե Ցր · է · 17 · Սպ · բ · 4 · Ճ · Տիթ · 3 ·
ժզ Մ — · իբ · 18 · ա Կոր · ժե · 27 ·
ժէ Եփե · ա · 22 · Գլ · ա · 13 ·
ժը Ա Կոր · ժե. 25 ·
ժթ Գոր · բ · 33 ·
Ի Փիլ · 2 · 7 · 8 · 9 ·
Լ Ց ՚ն · գ · 16 · ժբ · 32 · Հբ · ռով · է · 18 · բ · 32 · բ Կոր · է · 15 · ա Տիմ · բ · 6 · ա Ց ՚ն · բ · 2 · Ց այս · է · 9 ·
Խ Ղ ու · իգ · 46 ·
Ծ Հռով · ժա. 36 ·
Կ Գոր · գ · 15 · է · 31 · Գլ · ժբ · 2 ·
Հ Ղ ու · ժգ · 32 · Գլ · է · 9 ·
Ձ Գլ · ժ · 10 · 14 ·
Ղ Գոր · ժէ · 26 ·
Ճ Մ աս · իբ · 10 · Ց ՚ն · ի · 17 · Հռով · բ · 29 ·
Մ Սպ · իբ · 22 · 25 ·
Յ Սպ · ժբ · 2 · Ե ա · ժբ · 2 · Դ Եթ · բ · 18 · Լ Ց ՚ն · ժ · 29 · ժէ · 6 · 9 · 11 · 12 · — Ց ՚ն · ա · 14 · Հռով · բ · 3 · Փիլ · բ · 7 ·

իր վայ առնելու խոնարհեցաւ · 14 ՚ի՛նչ ինար որ Տէրիւսէր կը ·

1 Ա՛նոր համար պէտք է մեզի՝ ալ աւելի ուշադրութիւն տալ հաստատած բաներուն, որ չըլլայ թէ երբեք պակսինք · 2 Վասն զի թէ որ ան խօսքը՝ — որ հրեշտակներուն ձեռքովը զրուցուեցաւ, հաստատուն եղաւ, Բ և ամէն յանցաւորութիւն ու անհնազանդութիւն արդար հատուցում առաւ, Է Հ — ՚ի՞նչ մենք ինչո՞ր պիտի ազատինք՝ թէ որ անհոգ ըլլանք անանկ մեծ փրկութենէ մը, Ո որ խօսելուն սկիզբը Տէրոջմէն առաւ, Ու լսողներուն ձեռքովը 4 մեզի հաստատուեցաւ. Ը Աստուած ալ վկայեց Ի նշաններով ու հրաշքներով և զանազան զօրութիւններովը Ու Սուրբ Հոգիին պարգեւներովը՝ Ի ինչպէս որ ինքը կամեցաւ ·

5 Ի՛նչու որ չէ թէ հրեշտակներուն Ն հնազանդեցուց Ի՛ան գալու աշխարհը, որուն վրայով մենք կը խօ- 6 սինք. Հապա մէկը մէկ տեղ մը վկայեց ու բաւ, Ի՞մարդը ի՞նչ է՝ որ զանիկայ կը յիշես, կամ մարդու որդին՝ որ անոր այցելու- 7 թիւն կ՚ընես. Քիչ մը վար քան զանիկայ հրեշտակներէն. փառքով ու պատուով պսակեցիր զանիկայ, և քու ձեռացդ գործքերուն վրայ 8 կեցուցիր զանիկայ. Ը Ամէն բան անոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուցիր. ուստի ամէնը որ անոր Ն հնազանդեցուց, անոր չ՚հնազանդած բան մը չ՚ձգեց. Ի բայց հիմա դեռ չենք տեսներ ամէնը անոր Ն հնազան- 9 դած. Ի Սակայն Ցիսուսը փառքով ու պատուով պսակուած կը տեսնենք՝ Ի որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր մահուան չարչարանքին համար, որ Աստուծոյ շնորհքովը Ա մէնուն համար մահ ճա- 10 շակէ. Ն Որովհետև կը վայլէր Անոր, (Ո որուն համար ամէնը՝ և անով ամէն բաները Է՛ — Ի՛ն,) շատ որդիներ փառքին մէջ մտցընելու առնէնը՝ Ո հանոնց փրկութեան Առաջնորդը Ի չարչարանքով կատարել ·

11 Ի Վասն զի ան որ կը սրբէ ու ան որ կը սրբուի, Ո ամէնն ալ մէկէ մէն են. Ը անոր համար ինքը ամօթ չսեպեր եղբայր կոչել զանոնք՝ բսե- 12 լով, Ո՞ւր անունդ եղբայրներուս պիտի պատմեմ, Ժողովքին մէջ 13 քեզ պիտի գովեմ. Եւ դարձեալ՝ Ե՛ս անոր պիտի յուսամ. ու դարձեալ՝ Դ Ի՛նչ ես ու ան զաւակները 14 Ո որ Աստուած ինծի տուաւ. Ուստի որովհետև զաւակները մարմինին ու արիւնին հաղորդ եղան, Ո ինքն ալ

Ճամբ Տիառն 64

ա Կոր · ժե. 54 · 55 · Կող · բ · 15 · բ Տիմ. ա · 10 ·
Ը Ղու · ա · 74 · Հռով · բ · 15 · բ Տիմ. ա · 7 ·
Ո Փիլ · բ · 7 ·
Բ Գլ · գ · 15 · է · 1 · 2 ·
Ի Գլ · գ · 15 · 16 · է · 2 · է · 25 ·

Ա Հռով · ա · 7 · ա Կոր · ա · 2 · Եփե · գ · 1 · Փիլ · գ · 14 · բ Թես. ա · 11 · բ Տիմ. ա · 9 · բ Պետ · ա · 10 ·
Բ Հռով · ժե · 8 · Գլ · բ · 17 · գ · 14 · է · 5 · գ · 20 · բ · 1 · Թ · 11 · ժ · 21 ·
Գ Թես · ժբ · 7 · Հմր 5 ·
Դ Ջաբ · գ · 12 · Մատ · ժգ · 18 ·
Ե Եփե · բ · 10 · գ · 9 · Գլ · ա · 2 ·
Զ Հմր 2 ·
Է Եզ · ժգ · 31 · Թես · ժբ · 7 · բ Օր · գ · 24 · Ցես · ա · 2 · բ · 31 ·
Ը բ Օր · ժբ · 15 · 18 · 19 · Ի Գլ · ա · 2 ·
Թ Ա Կոր · գ · 16 · գ · 19 · բ Կոր · գ · 16 · Եփե · բ · 21 · 22 · ա Տիմ. գ · 15 · ա Պետ · բ · 5 ·
Ժ Հմր 14 · Մատ · ժ · 22 · իգ · 18 · Հռով · է · 2 · Կող · ա · 23 · Գլ · գ · 11 · ժ · 35 ·
ԺԱ Թագ · իգ · 2 · Գոր · ա · 16 ·
Ժ Հմր 15 · Սպ · գ · 7 ·

իր վայ առնելու խոնարհեցաւ · 14 ՚ի՛նչ ինար որ Տէրիւսէր կը ·

1 Ա՛նոր համար պէտք է մեզի՝ ալ աւելի ուշադրութիւն տալ հաստատած բաներուն, որ չըլլայ թէ երբեք պակսինք · 2 Վասն զի թէ որ ան խօսքը՝ — որ հրեշտակներուն ձեռքովը զրուցուեցաւ, հաստատուն եղաւ, Բ և ամէն յանցաւորութիւն ու անհնազանդութիւն արդար հատուցում առաւ, Է Հ — ՚ի՞նչ մենք ինչո՞ր պիտի ազատինք՝ թէ որ անհոգ ըլլանք անանկ մեծ փրկութենէ մը, Ո որ խօսելուն սկիզբը Տէրոջմէն առաւ, Ու լսողներուն ձեռքովը 4 մեզի հաստատուեցաւ. Ը Աստուած ալ վկայեց Ի նշաններով ու հրաշքներով և զանազան զօրութիւններովը Ու Սուրբ Հոգիին պարգեւներովը՝ Ի ինչպէս որ ինքը կամեցաւ ·

5 Ի՛նչու որ չէ թէ հրեշտակներուն Ն հնազանդեցուց Ի՛ան գալու աշխարհը, որուն վրայով մենք կը խօ- 6 սինք. Հապա մէկը մէկ տեղ մը վկայեց ու բաւ, Ի՞մարդը ի՞նչ է՝ որ զանիկայ կը յիշես, կամ մարդու որդին՝ որ անոր այցելու- 7 թիւն կ՚ընես. Քիչ մը վար քան զանիկայ հրեշտակներէն. փառքով ու պատուով պսակեցիր զանիկայ, և քու ձեռացդ գործքերուն վրայ 8 կեցուցիր զանիկայ. Ը Ամէն բան անոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուցիր. ուստի ամէնը որ անոր Ն հնազանդեցուց, անոր չ՚հնազանդած բան մը չ՚ձգեց. Ի բայց հիմա դեռ չենք տեսներ ամէնը անոր Ն հնազան- 9 դած. Ի Սակայն Ցիսուսը փառքով ու պատուով պսակուած կը տեսնենք՝ Ի որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր մահուան չարչարանքին համար, որ Աստուծոյ շնորհքովը Ա մէնուն համար մահ ճա- 10 շակէ. Ն Որովհետև կը վայլէր Անոր, (Ո որուն համար ամէնը՝ և անով ամէն բաները Է՛ — Ի՛ն,) շատ որդիներ փառքին մէջ մտցընելու առնէնը՝ Ո հանոնց փրկութեան Առաջնորդը Ի չարչարանքով կատարել ·

11 Ի Վասն զի ան որ կը սրբէ ու ան որ կը սրբուի, Ո ամէնն ալ մէկէ մէն են. Ը անոր համար ինքը ամօթ չսեպեր եղբայր կոչել զանոնք՝ բսե- 12 լով, Ո՞ւր անունդ եղբայրներուս պիտի պատմեմ, Ժողովքին մէջ 13 քեզ պիտի գովեմ. Եւ դարձեալ՝ Ե՛ս անոր պիտի յուսամ. ու դարձեալ՝ Դ Ի՛նչ ես ու ան զաւակները 14 Ո որ Աստուած ինծի տուաւ. Ուստի որովհետև զաւակները մարմինին ու արիւնին հաղորդ եղան, Ո ինքն ալ

նմանապէս անոնց բաժանորդ եղաւ, Ո որ Ի՛ր մահովը փճացընէ անիկայ որ մահուան իշխանութիւնը ունէր, այսինքն է Սատանան, 15 Ի և ազատէ զանոնք որ մահուան վախովը միշտ ծառայութեան մէջ 16 կ՚ապրէին. Քանզի ինքը հրեշտակներուն ձեռք չբռներ, հապա Ը րահամի սերունդին ձեռք կը բռնէ. 17 Ո Անոր համար պէտք էր անոր բոլորովին եղբայրներուն նման ըլլալ, Ո որ ինքը ողորմած ըլլայ ու հաւատարիմ քահանայապետ Աստուծոյ կողմանէ, ժողովուրդին մեղքերը 18 քաւելու համար. Ի Քանզի ինչ բանով որ ինքը չարչարուեցաւ՝ փորձութիւն կրելով, կրնայ փորձանաւորներուն ալ օգնական ըլլալ ·

Գլ · Գ

1 Քրիստոս Մովսէսէն աւելի փառքի արժանաւոր է · 7 ուստի թէ որ մենք իրեն չհնազանդինք՝ աւելի պատժոյ արժանի պիտի ըլլանք, քան թէ խոստացուած Խորհրդավայրերը ·

1 Ա՛ստի՝ սուրբ եղբայրներ՝ — երկնային կոչմանը մասնակիցներ, Ի նայեցէք մեր դաւանութեանը Առաքեալին ու Քահանայապետին՝ 2 Քրիստոս Ցիսուսի · Ո որ հաւատարիմ է անոր՝ որ զինքը դրաւ, Ի ինչպէս որ Մովսէս ալ անոր բոլոր 3 տանը մէջ · Ինչու որ ինքը Մովսէսէն — Ի — աւելի փառքի արժանացաւ, Ո որչափ որ աւելի պատիւ կ՚ունենայ — Ի՛ն շինողը քան թէ 4 տունը · Քանզի ամէն տուն մէկէ մը կը շինուի. Ի բայց ան որ ամէն բաները բրաւ, Աստուած 5 է · Եւ Հ ՚իբրաւի Մովսէս անոր բոլոր տանը մէջ հաւատարիմ էր Ի ծառայի մը պէս՝ Հ ՚ըզրուցուելու բաներուն վկայ ըլլալու համար · 6 Ի Բայց Քրիստոս որդիի մը պէս իր տանը վրայ, Ի որուն տունը մենք ենք, Ի միայն թէ ան համարձակութիւնը և յոյսին պարծանքը մինչև վերջը հաստատ բռնենք ·

7 Ն Ուստի ինչպէս որ կ՚ըսէ Հոգին Սուրբ, Ի Ա յսօր թէ որ անոր ձայնին 8 պիտի լսէք, Հ ՚ընր սիրտերը մի՛ խստացընէք բարկացընելու առնին պէս անապատին մէջ փորձութեան 9 օրը · Ուր որ ձեր հայրերը զիս փորձեցին, քննեցին զիս՝ Ի Ե ւ քառասուն տարի իմ գործքերս տե- 10 սան · Անոր համար զգուեցայ ան ազգէն, ու ըսի՝ Միշտ մոլորած են սրտովին, և իմ ճամբաներս 11 չ՚ճանչցան անոնք · Ուստի երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ իմ 12 հանդիստս պիտի չմտնեն՝ Ն այեցէք՝ Ե՛ղբայրներ, չըլլայ որ ձեզմէ մէկուն ներսի դին անհաւատու-

Յամի Տեառն 64

թեան չար սիրտ ըլլայ՝ ապստամբ
13 ըլլալու կենդանի Աստուծմէն. Հա-
պա ամէն օր մէկզմէկ յորդորեցէք՝
քանի որ այսօր կ'ըսուի, որ չըլլայ
թէ ձեզմէ մէկը խաբեայ մեղքին
14 խաբէութիւնովը։ Քանզի մենք
Քրիստոսի մասնակից եղած ենք,
միայն թէ ան հաստատութեան
սկիզբը մինչև վերջը պինդ բռնենք.
15 Քանի որ կ'ըսուի, Այսօր թէ որ
անոր ձայնին պիտի լսէք, ձեր սիր-
տերը մի՛ խստացնէք բարկացընե-
16 լու ատենին պէս։ Քանզի ոմանք
լսեցին ու բարկացուցին, բայց չէ
թէ ան ամէնը որ Եգիպտոսէն ելած
17 էին Մովսէսին ձեռքովը։ Որոնցմէ՞
զզուեցաւ ան քառասուն տարին. չէ՞
որ մեղանչողներէն, որոնց ոսկոր-
18 ները անապատին մէջը ինկան։ Եւ
որո՞նց համար երդում ըրաւ իր
հանգիստը չմտնելու, եթէ ոչ՝ ան-
19 հաւանողներուն համար։ Եւ կը տես-
նենք որ չկրցան մտնել իրենց ան-
հաւատութեանը համար։

ԳԼ. Դ

1 Քրիստոնեաները հաւատքով ձեռք պիտի բե-
րեն իրենց հանգիստը։ 12 Աստուծոյ խօսքին
ազդեցութիւնը։ 14 Որովհետև մենք մեծ
քահանայապետ ունինք Յիսուս Աստուծոյ
Որդին, որ մեր տկարութիւններուն հաղորդ
եղաւ, բայց առանց մեղքի, 16 կարող ենք և
պարտինք անոր միջնորդով համարձակօրէն եր-
թալ շնորհաց աթոռին առջևը։

1 Ուրեմն ալ վախնանք, որ չըլլայ
թէ անոր հանգիստը մտնելու
խոստմունքը որ ձգած մնացեր է,
ձեզմէ մէկը ետ կեցած գտնուի։
2 Ինչու որ մենք ալ անոնց պէս ա-
ւետիս առած ենք. բայց անոնց շահ
մը չըրաւ ան խօսքը լսելը, քանզի
հաւատքով խառնուած չէր լսողնե-
3 րուն մէջ։ Իսկ մենք որ հաւա-
տացինք, հանգիստը կը մտնենք.
ինչպէս որ ըսաւ, Ուստի երդում
ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ իմ
հանգիստս պիտի չմտնեն. թէև
իր գործքերը աշխարհի սկիզբէն ե-
4 ղած էին։ Ինչու որ Գիրքը տեղ
կ'ըսէ մէկ տեղ մը եօթներորդ օ-
րուանը համար, Եւ Աստուած
եօթներորդ օրը հանգչեցաւ իր բո-
5 լոր գործքերէն. Ու հոս նորէն կ'ը-
սէ թէ իմ հանգիստս պիտի չմըտ-
6 նեն։ Ուստի որովհետև ոմանց կը
մնայ հոն մտնել, և անոնք որ ա-
ռաջուց աւետիսը առած էին, ան-
հաւատութեան համար չմտան,
7 նորէն օր մը կը սահմանէ՝ ու կ'ըսէ
Այսօրը Դաւիթին բերնովը այնքան
ժամանակէ ետև, ինչպէս որ ը-
սուեցաւ, Այսօր թէ որ անոր ձայ-
նին պիտի լսէք, ձեր սիրտերը մի՛
8 խստացնէք։ Ինչու որ եթէ Յե-
սու հանգչեցուցած ըլլար զանոնք,
ալ անկէ ետքը ուրիշ օրուան հա-
9 մար չէր զրուցեր։ Ուրեմն Աստու-
ծոյ ժողովուրդին շաբաթ հանգիստ մը
10 կը մնայ։ Վասն զի ան որ անոր
հանգիստը մտաւ, ալ հանգչեցաւ
իր գործքերէն, ինչպէս որ Աստուած
11 ալ իրեններէն։ Ուրեմն ջանանք
ան հանգիստը մտնելու, որ չըլլայ
թէ մէկը նոյն անհաւատութեան
12 օրինակին պէս իյնայ։ Ինչու որ
Աստուծոյ խօսքը կենդանի է ու
զօրեղ՝ և ամէն երկսայրի սուրէ
կտրուկ, որ կը թափանցէ մինչև
շունչը ու ոգին և յօդուածները ու
ծուծը բաժնելու, և կը քննէ սըր-
տին խորհուրդները ու մտածմունք-
13 ները. Եւ չկայ մէկ արարած մը
անոր դիմացը չերևցած, հապա
ամէն բան բաց ու յայտնի է անոր
աչքերուն առջևը, որուն պէտք է տը-
րուի մեր հաշիւը։
14 Արդ մենք որ մեծ քահանայա-
պետ մը ունինք երկինքը անցած,
Յիսուսը Աստուծոյ Որդին, ա-
մուր բռնենք մեր դաւանութիւնը։
15 Քանզի չէ թէ անանկ քահանա-
յապետ մը ունինք՝ որ կարող չըլ-
լայ մեր տկարութիւններուն կարե-
կից ըլլալու, հապա ինքը ամէն
կերպով փորձը առած է մեզի նման,
16 բայց առանց մեղքի։ Ուստի ալ
համարձակութիւնով մօտենանք
շնորհաց աթոռին առջևը, որ ո-
ղորմութիւն ընդունինք ու շնորհք
գտնենք պէտք եղած ատենը մեզի
օգնելու։

ԳԼ. Ե

1 Մեր Փրկչին քահանայական իշխանութիւնը
և պատիւը։ 11 Առաքեալը կը յանդիմանէ
աս բանիս գիտութեանը վրայով անհոգ եղող-
ները։

1 Ինչու որ ամէն քահանայապետ
մարդոց մէջէն առնուած՝ մար-
դոց համար կը կենայ Աստուծոյ
կողմը, որ պատարագներ ու զոհեր
2 մատուցանէ մեղքերու համար. Եւ
կարող է կարեկից ըլլալ անոնց՝ որ
տգէտ ու մոլորեալ են, ինչու որ
ինքն ալ տկարութիւնով պաշա-
3 րուած է. Եւ աս պատճառով
պարտաւոր է ինչպէս ժողովուրդին
համար՝ անանկ ալ իր անձին համար
մեղքի պատարագ մատուցանել։
4 Եւ չէ՛ թէ մէկը ինքիրմէ այս պա-
տիւը կ'առնէ, հապա ան որ Աս-
տուծմէ կանչուած է՝ ինչպէս որ Ա-
5 հարոն։ Անանկ ալ Քրիստոս չէ՛
թէ իր անձը մեծարեց քահանայա-
պետ ըլլալու, հապա անիկայ՝ որ զը-
րուցեց անոր թէ Դուն իմ Որդիս
6 ես, ես այսօր քեզ ծնայ, ինչպէս ու-
րիշ տեղ մըն ալ կ'ըսէ. Դուն յաւի-
տեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի

Յամի Տեառն 64

Հմր 6. Հմր 7. Թուոց. ԺԴ. 2. 4. 11. 24. 30. Բ Օր. Ա. 34. 36. 38. Կամ որոնք լսեցին ու բարկացուցին. չէ՞ որ. Թուոց. ԺԴ. 22. 29. Ճ. ԻԶ. 65. Սաղ. ՃԶ. 26. Ա Կոր. Ժ. 5. Յուդ. 5. Թուոց. ԺԴ. 30. Բ Օր. Ա. 34. 35. Գլ. Գ. 6. Գլ. ԺԲ. 15. Բ Գլ. Գ. 14. Սաղ. ՂԵ. 11. Գլ. Գ. 11. Ծնն. Բ. 2. Ել. Ի. 11. Բ Գլ. Գ. 19. Սաղ. ՂԵ. 7. Գլ. Գ. 7.

Յամի Տեառն 64

Բ Գլ. Գ. 12. 18. 19. Ես. ԽԹ. 2. Երեմ. ԻԳ. 29. Բ Կոր. Ժ. 4. 5. Աղեք. Ա. 23. Առակ. Ե. 4. Եփես. Զ. 17. Յայտ. Ա. 16. Բ. 16. Ա Կոր. ԺԴ. 24. 25. Սաղ. ԼԳ. 13. 14. Զ. 8. ՃԼԹ. 11. 12. Երեմ. ԻԶ. 6. ԼԴ. 21. Առակ. ԺԵ. 11. Գլ. Գ. 1. Գլ. Է. 26. Թ. 12. 24. Գլ. Ժ. 23. Եփ. ԵԳ. 3. Գլ. Բ. 18. Ղուկ. ԻԲ. 28. Բ Կոր. Ե. 21. Գլ. Է. 26. Ա Պետ. Բ. 22. Յով. Գ. 5. Եփես. Բ. 18. Գ. 12. Գլ. Ժ. 19. 21. 22.

Գլ. Ը. 3. Գլ. Բ. 17. Գլ. Ը. 3. 4. Թ. 9. Ժ. 11. ԺԱ. 4. Գլ. Բ. 18. Դ. 15. Գլ. Է. 28. Ղև. Գ. 3. Թ. 7. ԺԶ. 6. 15. 16. 17. Գլ. Է. 27. Թ. 7. Բ Մն. ԻԶ. 18. Յով. Գ. 27. Ել. ԻԸ. 1. Թուոց. ԺԶ. 5. 40. Ա Մն. ԻԳ. 13. Յով. Ը. 54. Սաղ. Բ. 7. Գլ. Ա. 5. Սաղ. ՃԺ. 4. Գլ. Է. 17. 21.

Ճառի Տեառն 64

Ա Մակ. իբ. 1 Մատ. իե. 46. 50; Մար. ժե. 34. 37; Ի Մատ. իգ. 39. 42. 44; Մար. ժգ. 36. 39; Ճռ. ժե. 1; Բ Մատ. իգ. 53; Մար. ժգ. 36; Լ Մատ. իգ. 37; Մար. ժգ. 33; Ղռ. իը. 43; Ճռ. ժբ. 27; Կ— Երկիղեն —ղ—Իղիվ

Հ ԳԼ. գ. 6; Յ Փիլ. բ. 8; Ղ ԳԼ. բ. 10; ժա. 40; Ճ Հբր 6; ԳԼ. գ. 20; Ո Ճռ. ժգ. 12; Բ Պետ. գ. 16; Յ Մատ. ժգ. 15; Ն ԳԼ. գ. 1; Շ Կոր. գ. 1, 2, 3; — Կոր. ժգ. 11; ժգ. 20. Եփես. գ. 14; — Պետ. բ. 2; Չ Եփես. ե. 15; — Կոր. բ. 14, 15; — Փիլ. գ. 12, 13, 14; ԳԼ. ե. 12; Բ ԳԼ. Թ. 14; Ֆ Գոր. ժԹ. 4, 5; Ք Գոր. բ. 14, 15, 16, 17; ժԹ. 6; Ի Գոր. ժե. 31, 32; Ղ Գոր. իգ. 25; Հռով. բ. 16; Ի Գոր. ժբ. 21; — Կոր. գ. 19; Ը Մատ. ժբ. 31, 32; ԳԼ. ժ. 26; Բ Պետ. բ. 20, 21; — Ճռ. ե. 16; Ի ԳԼ. ժ. 32; Ա Ճռ. գ. 10; գ. 32; Եփես. բ. 8; Ի Գոգ. գ. 2, 5; ԳԼ. բ. 4; Լ ԳԼ. բ. 5; Ի ԳԼ. ժ. 29;

7 կարդին պէս ։ Որ իր մարմնին օրերը Նաստիկ գոչումով ու արցունքով Էաղօթք և աղաչանք մատուց անոր՝ Որ կարող էր զինքը մահուանէ ազատելու , Եւ լսուեցաւ Էր Բարեպաշտութեանը պատ-
8 ճառով՝ . Թէպէտ ինքը Որդի է , Ի՞յ իր չարչարանքներէն Ջազան-
9 գուեցաւ ։ Ու կատարեալ կատարուեցաւ , բոլոր իրեն Ջազանդողներուն յաւիտենական փրկու-
10 թեան պատճառ եղաւ ։ Ու Նաստուծմէ կոչուեցաւ Քահանայապետ
11 Մելքիսեդեկի կարդին պէս ։ Որուն վրայով շատ բաներ ունինք , որ դժուարին ալ է մեկնելու , Ընչու որ ձեր լսելիքները բթացած են .
12 Որ պէտք էր ձեզի ժամանակին Նայելով սորվեցընող ըլլալ , բայց նորէն պէտք է ձեզի սորվիլ թէ ինչ են Նաստուծոյ պատգամներուն առջի սկզբունքները ։ Ու դուք կաթի կարօտ եղաք , և չէ թէ
13 հաստատուն կերակուրի ։ Քանզի ան ամէնը որ կաթնակեր է , արդարութեան խօսքին անհմուտ է ,
14 որովհետև տղայ է ։ Բայց հասակաւորներուն կերակուրը կատարեալներուն է , որոնց Նզգայարանքները սովորութեամբ կրթուած են բարիին ու չարը զանազանելու ։

ԳԼ. Զ

1 Կը յորդորէ որ հաստատին չհինան , 11 հապա հաստատուին 12 և քանացող ըլլան , ու համբերութեամբ Նաստուծոյ ապաւինին , 13 վասն դի Նաստուած հաստատուն է իր խոստմանը-
ներուն մէջ ։

1 Ասոր համար Քրիստոսի վրայով առջի սորվելիքները ձգելով՝ կատարելին դանք . առանց նորէն հիմ ձգելու Եմեռած գործքերէն ապաշ-
2 խարելու , ու առ Նաստուած հաւատք ունենալու , Եւ մկրտութիւններուն վարդապետութեանը , Ու ձեռք դնելուն , Եւ մեռելներուն յարութեանը , Ու յաւի-
3 տենական դատաստանին ։ Եւ ասպիսի բնենք , Եթէ որ Նաստուած
4 հրամայեց տայ ։ Ընչու որ անկնար է Եմէկ անգամ լուսաւորուածներուն՝ Եորոնք երկնաւոր պարգեւին համը առին , Եու Հոգւոյն Սրբոյ
5 հաղորդ եղան , Եւ Նաստուծոյ բարի խօսքին Ու գալու աշխարհին զո-
6 րութիւններուն համը առին , Եթէ որ իյնան , նորէն ապաշխարութեամբ նորոգուիլ . Եորովհետև կըրկին Նաստուծոյ Որդին խաչը կը հանեն իրենց անձին , ու կը խայ-
7 տառակեն ։ Ընչու որ ան երկիրը՝ որ իր վրայ շատ անգամ եկած անձրևը կը խմէ , և արդիւնք կը բերէ պիտանի անոնց՝ որոնց համար որ կը մշակուի , Նաստուծմէ
8 օրհնութիւն կ՚ընդունի . Իբայց ան որ փուշեր ու տատասկներ կը բերէ՝ անպիտան է ու անէծքի մօտ ,
9 և անոր վերջը այրուիլ է ։ Իսկ մենք՝ սիրելիներ՝ ձեր վրայով լաւագոյն և փրկութեան վերաբերեալ յոյսեր ունինք , թէև ասանկ
10 կը խօսինք ։ Հմքանզի Նաստուած անիրաւ չէ , Որ ձեր գործը մոռնայ , ու ան սէրը որ իր անուանը համար ցուցուցիք , Որ սուրբերուն ծառայեցիք ու կը ծառայէք ։
11 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն մեկը նոյն ջանքը ցուցընէ հյոյսին հաստատուելուն մինչև
12 վերջը . Որ դուք չհեզգանաք ։ Հապա նմանող ըլլաք անոնց որ Հաւատքով ու համբերութիւնով Նխոստմանքները ժառանգեցին ։
13 Վասն զի երբոր Նաստուած Երբահամին խոստմունք բրաւ , որովհետև իրմէ մեծը չկար՝ Որ անոր վե-
14 բայ երդումի բնէր , Իր անձին վրայ երդում բրաւ ու բսաւ , Նյո՛ օրհնելով պիտի օրհնեմ քեզ , ու շատցընելով պիտի շատցընեմ
15 քեզ ։ Եւ այսպէս համբերելով
16 խոստմանքին հասաւ ։ Քանզի մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ երդում կ՚ընեն , Ու անոնց բոլոր հակառակութեանը հաստատ վե-
17 ճիռ Երդումն է ։ Որ ասով Նաստուած Որ խորհուրդին անփոփոխ բլլալը ալ աւելի ցուցընել ուզելով Նխոստմանքին ժառանգաւորներուն , երդումը
18 մէջ ձգեց . Որ երկու անփոփոխելի բաներով՝ որոնցմով անկարելի է Նաստուծոյ սուտ դրուցել , հաստատուն մխիթարութիւն ունենանք մենք՝ որ ապաստանեցանք Նառջևնիս դրուած յոյսը ամուր
19 բռնելու . Որ ան յոյսը ունենանք իբրև մեկ հաստատ ու անշարժ խարիսխ մը մեր անձին , Որ վարագուրին ներսի կողմն ալ կը
20 մտնէ . Որ որ Ճիսուս իբրև Նառջնորդ մտաւ մեզի համար՝ Ընյուխտնական քահանայապետ բլլալով Մելքիսեդեկի կարդին պէս ։

ԳԼ. Է

1 Նաւաբեալը կը յայտնէ թէ Ճիսուս Քրիստոս քահանայապետ է Մելքիսեդեկի կարդին պէս , 11 և աս պատճառով խիստ գերազանց է Նհարանի կարգէն եղող քահանաներէն ։

1 Հանդէս աս — Մելքիսեդեկը Սաղեմի թագաւորն էր՝ Բարձրեալ Նաստուծոյ քահանան , որ ինքը Աբրահամը դիմաւորեց՝ երբոր անիկայ թագաւորներուն կոտորածէն կը
2 դառնար , ու օրհնեց զանիկայ . Ո-

Ճառի Տեառն 64

Ե Մակ. կե. 10; Ես. ե. 6; Հ Նահ. ժգ. 31; Մատ. ժ. 42; իե. 40; Ճռ. ժգ. 20; Յ Հռով. գ. 4; բ Թես. ա. 6, 7; Ղ Թես. ա. 3; Ճ Հռով. ժե. 25; բ Կոր. ե. 4; Թ. 1; 12; բ Տիմ. ա. 18; Ո ԳԼ. գ. 6, 14; Յ ԳԼ. ժ. 36; Ն Ծն. իբ. 16, 17; Մակ. ճե. 9; Ղս. ա. 73;

Եբ. իբ. 11; Հռով. ժա. 29; ԳԼ. ժա. 9; ԳԼ. ժբ. 1; Ի Գա. ժգ. 15; ԳԼ. Թ. 7; — ԳԼ. գ. 14; ե. 1; Թ. 24; — ԳԼ. գ. 1; և. 6. 10; է. 17;

— Ծն. ժգ. 18, ՃԷ;

Ծամ. Ցնաուն 64

բուն Աբրահամ ալ տասանորդ տուաւ բոլոր բաներէն . որ նախ արդարութեան թագաւոր կը թարգմանուի , ետքը Սաղեմի թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան թագաւոր .
3 զաւակ . Առանց հօր՝ առանց մօր՝ ազգահամար չունեցող , որ ոչ առաջ օրերուն սկիզբը կայ՝ ոչ ալ կեանքին վերջը . և Աստուծոյ Որդւոյն նման բլլալով՝ կը կենայ ու կը մնայ միշտ քահանայ :
4 Արդ նայեցէք թէ որչափ մեծ մէկ մըն էր ասիկայ , որ անոր Աբրահամ նահապետն ալ տասանորդ
5 տուաւ աւարէն : Եւ Ղեւիի որդիներէն եղողները որ քահանայութիւն կ'առնեն , պատուէր ունին որ ժողովուրդէն տասանորդ առնեն օրէնքին համեմատ , այսինքն իրենց եղբայրներէն . թէպէտև անոնք Աբրահամին երանգէն ելեր են .
6 Բայց անիկայ՝ որուն ազգահամարը անոնցմէ չէր , Աբրահամէն տասանորդ առաւ , ու օրհնեց զանիկայ՝ որ խոստումներուն առած էր ,
7 Ասկայն ամենայն անհակառակելի բան մըն է , որ պզտիկը մեծէն կ'օրհնուի :
8 Եւ հոս մահկանացու մարդիկ տասանորդ կ'առնեն , բայց հոն անիկայ՝ որուն համար վը-
9 կայուած է թէ կենդանի է , Եւ կրնայ ըսուիլ թէ Ղեւին ալ որ տասանորդ կ'առնէ , Աբրահամին
10 ձեռքովը տասանորդ տուաւ . Ինչու որ տակաւին իր հօրը երանգն էր , երբոր Մելքիսեդեկ զանիկայ դիմաւորեց :
11 Արդ եթէ որ կատարելութիւնը Ղեւտացւոց քահանայութեան ձեռքովն բլլար , (որովհետև ժողովուրդը անոր առնիր օրէնքին տակը դրուեցաւ ,) ինչ պէտք էր որ Մելքիսեդեկի կարգին պէս ուրիշ քահանայ մը ելլէ , ու չըսուի Ահա-
12 րոնի կարգին պէս : Արդ քահանայութիւնը փոխուելուն պէս , հարկ էր որ օրէնքին ալ փոփոխու-
13 թիւն բլլայ : Եւ երբ որ , ինչու որ ան՝ որուն համար ասանկ կ'բսուի , ուրիշ ցեղի հազորդութիւն ունեցաւ , որ ան ցեղէն բնաւ
14 մէկը սեղանին չմատեցաւ . Քանզի յայտնի է թէ Յուդայի ցեղէն յառաջ եկաւ մեր Տէրը , որ ան ցեղին վրայով Մովսէս բան մը չգրու-
15 ցից քահանայութեան համար : Ու ալ աւելի յայտնի է որ ուրիշ քահանի որ Մելքիսեդեկին նմանութիւնովը ուրիշ քահանայ մը կ'ելլէ ,
16 Որ ան չէ թէ մարմնաւոր պատուէրի օրէնքին պէս եղաւ , հապա անվախճան կենաց զօրութեանը պէս :
17 Ինչու որ կը վկայէ թէ Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին պէս :
18 Քանզի առջի պատուէրը կը խափանուի իր տկարութեանը ու անշահութեանը
19 համար , (ինչու որ Օրէնքը մէկ բան մը կատարեալ չըրաւ ,) և Աստուծոյ մը կը մտնէ լաւագոյն յոյս մը՝ որով Աստուծոյ կը մօտենանք :
20 Եւ որքան որ ան առանց երդումի չէ թէ քահանայ եղած են . (ինչու որ անոնք առանց երդումի
21 եղած են . Բայց ասիկայ երդումով՝ անոր ձեռքովը որ իրեն բսաւ , Տէրը երդում ըրաւ ու պիտի չզղջայ , Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի
22 կարգին պէս .) Այնքան աւելի աղէկ ուխտի մը երաշխաւոր եղաւ Յիսուս :
23 Ու անոնք շատ քահանաներ եղած են , Որովհետև միշտ մնալուն մահը ար-
24 գելք բլլալուն համար . Բայց ասիկայ յաւիտեան կենալուն համար՝ անանցանելի ունի քահանայութիւնը :
25 Որով ալ ամբողջովին կարող է ապրեցընելու անոնք՝ որ իրմով Աստուծոյ կու գան . որովհետև ինքը միշտ կենդանի է հանոյ համար բարեխօսս բլլալու :
26 Վասն զի մեզի ՚ի՛ր առանկ քահանայապետ մը կը վայլէր , Սուրբ , անմեղ , անարատ , մեղաւորներէն զատուած ու երկինքէն վեր բարձրացած .
27 որուն ամէն օր հարկ չէ ինչպէս մեծ քահանայապետները՝ առաջ իր մեղքերուն համար պատարագ մատուցանել , ու ետքը ժողովուրդին մեղքերուն համար . վասն զի ինքը մէկ անգամ մը բրաւ ասիկայ , իր անձը պատարագելով :
28 Քանի մատուցանելով , Ինչու որ օրէնքը տկարութիւնով պաշտուած մարդիկը քահանայապետ կը կարգէ , բայց երդումին խօսքը որ օրէնքէն ետև էր , Որովհետև որ յաւիտեան կատարեալ է :

Ծամ. Ցնաուն 64

Ե Սաղ . ՃԺ . 4 ։ ԳԼ . Ե . 6 ։ 10 ։ Ջ . 20 ։
Զ Հռով . Ը . 3 ։ Գաղ . Դ . 9 ։
Է Գոր . Ժգ . 33 ։ Հռով . Դ . 20 ։ 21 ։ 28 ։ Ը . 3 ։ Գաղ . Բ . 16 ։ ԳԼ . Թ . 9 ։
Լ ԳԼ . Դ . 18 ։ Ը . 6 ։ Գաղ . Դ . 24 ։
Ի Հռով . Ե . 2 ։ Եփես . Բ . 18 ։ Դ . 12 ։ ԳԼ . Դ . 16 ։ Ժ . 19 ։
Ծ Սաղ . ՃԺ . 4 ։
Կ ԳԼ . Բ . 6 ։ Թ . 15 ։ Ժբ . 24 ։

Գ Ի . Ը

1 Քրիստոսի յաւիտենական քահանայութեամբը խափանուած է Ղեւտական քահանայութիւնը . 7 Նմանապէս նահապետներուն հետ եղած ժամանակաւոր ուխտը խափանուած է աւետարանին յաւիտենական ուխտովը :

1 Ն՚ը զրուցած խօսքերուս բովանդակութիւնը — է . անանկ քահանայապետ մը ունինք մենք՝ — որ ինքը երկինքը Ա—ծ մեծութեանը աթոռին աջ կողմը
2 նստաւ . Սրբարանին պաշտօնեայ , ու ճշմարիտ խորանին՝ որ Տէրը
3 կանգնեց և չէ թէ մարդ . Քանզի ամէն քահանայապետ պատարագներ ու զոհեր մատուցանելու

Ծամ. Ցնաուն 64

Ե Եփես . Ե . 20 ։ Կող . Գ . 1 ։ ԳԼ . Ե . 3 ։ Ժ . 12 ։ Ժբ . 2 ։
Բ ԳԼ . Թ . 8 . 12 ։ 24 ։
Է ԳԼ . Թ . 11 .
Ը ԳԼ . Ե . 1 ։

Ծամի Տեառն 64

համար որոշուած է . ուստի Իսարկ է որ ասիկայ ալ բան մը ունենայ
4 մատուցանելու ։ Որ եթէ երկրի վրայ ըլլար , քահանայ անգամ պիտի չըլլար ։ ինչու որ կան քահանաներ՝ որոնք պատարագներ կը մատուցանեն օրէնքին համեմատ .
5 (Որ անոնք երկնային բաներուն նմանութիւնովը ու ՚ուշադրովը կը ծառայեն ։ ինչպէս որ Մովսէսին հրամայուեցաւ՝ երբոր խորանը պիտի շինէր . քանզի ըսաւ , Ետես որ ըլեր քեզի ցուցուած օրինակին պէս շինես ամէնը .) Բայց հիմա Յիսուս՝ ալ աւելի գերազանց պաշտօնի մը հասաւ , որչափ որ լաւագոյն խոստումներով հաստատուած լաւագոյն ուխտի մը միջնորդ է ։
7 Ինչու որ եթէ առաջինը անմեղադրելի ըլլար , երկրորդին
8 տեղ չէր փնտռուէր ։ Քանզի կը յանդիմանէ անոնք ու կ՚ըսէ , Ահա օրեր կու գան՝ կ՚ըսէ Տէրը , որ Իսրայէլի տանը հետ ու Յուդայի տանը հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ ,
9 Ձէ թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց հայրերուն հետ ըրի , ան օրը որ անոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար . ինչու որ անոնք իմ ուխտիս մէջ չկեցան , ես ալ անոնց եղայ
10 անոնց վրայով՝ կ՚ըսէ Տէրը ։ Քանզի ասիկա է ան ուխտը՝ որ Իսրայէլի տանը հետ պիտի ընեմ ան օրերէն ետքը՝ կ՚ըսէ Տէրը . իմ օրէնքներս անոնց միտքին մէջը պիտի դնեմ , և անոնց սրտին վրայ պիտի գրեմ զանոնք , ու ես անոնց Աստուած պիտի ըլլամ , և անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան ։
11 Ու Էրնաւ պիտի չսորվեցընեն ամէն մէկը իր ընկերին , և ամէն մէկը իր եղբօրը , բսելով թէ Ճանչցիր Տէրը . ինչու որ անոնց պզտիկէն մինչև մեծը ամէնը զիս պիտի ճանչնան .
12 Նաև . Վասն զի ես անոնց անիրաւութիւններուն նկատմամբ պիտի ըլլամ , և անոնց մեղքերը ու անօրէնութիւնները ալ պիտի չյիշեմ ։
13 Ինչ որ նոր բսելովը առաջինը հինցուց . ու ան որ կը հինցնայ և կը ծերանայ , ալ կորստեան մօտ է ։

ԳԼ . Թ

1 Առաքեալը օրէնքին ծէսերը և արիւնով եղած զոհերը նկարագրելով՝ 11 կը ցուցնէ թէ անոնք չատ սորին էին Քրիստոսի զոհին և արիւնին արժանաւորութեանը ու կատարելութեանը նայելով ։

1 Արդարև առաջին նոխն ալ ուներ պաշտամունքին կանոնադրութիւնները ու երկրաւոր սուրբ

Ծամի Տեառն 64

Ել . իդ . 1 ։ Ել . իդ . 35 . Ղ . 4 ։ Ել . իե . 31 ։ Ել . իե . 23 , 30 ։ Ղե . իդ . 5 , 6 ։ Ել . իզ . 31 , 33 ։ Ղ . 3 , 21 ։ Գլ . զ . 19 ։ Ել . իե . 10 ։ իզ . 33 ։ Ղ . 3 , 21 ։ Ել . ժզ . 33 , 34 ։ Բ Թես . ժէ . 10 ։ Ել . իե . 16 , 21 , լդ . 29 ։ Ղ . 20 ։ Բ Օր . ժ . 2 , 5 ։ գ Թագ . բ . 9 , 21 ։ Բ Մն . ե . 10 ։ Ել . իե . 18 , 22 ։ Ղե . ժգ . 2 ։ գ Թագ . բ . 6 , 7 ։ Թես . իբ . 3 ։ Դան . բ . 11 ։ Ել . լ . 10 ։ Ղե . ժգ . 2 , 11 , 12 , 15 , 34 ։ Հր 25 ։ Գլ . ե . 3 , է . 27 ։ Գլ . ժ . 19 , 20 ։ Ցես . ժգ . 6 ։ Գաղ . գ . 21 ։ Գլ . է . 18 , 19 ։ ժ . 1 . 11 ։ Ղե . ժա . 2 ։ Կող . բ . 16 ։ Թես . ժԹ . 7 , ՃԱ ։ Եփես . բ . 15 ։ Կող . բ . 20 ։ Գլ . է . 16 ։ Գլ . ժ . 1 ։ Գլ . գ . 1 ։ Գլ . բ . 2 ։ Գլ . ժ . 4 ։ Գոր . ի . 28 ։ Եփես . ա . 7 ։ Կող . ա . 14 ։ Պետ . ա . 19 ։ Ցայտ . ա . 5 ։ է . 9 ։ Ջաք . գ . 9 ։ Հր 26 , 28 ։ Գլ . ժ . 10 ։ Դան . Թ . 24 ։

2 տեղը ։ Քանզի որ առաջին խորանը որ Սրբութիւն կ՚ըսուէր , սարքուեցաւ , որուն մէջը էր աշտանակը ու սեղանը և առաջաւորութեան հացը ։ Եւ ներկրորդ վարագուրին ետին ան խորանը՝ որ Սրբութիւն սրբութեանց
4 կ՚ըսուէր . Որուն մէջն էր ոսկի բուրվառը , և Ուխտին տապանակը ամէն կողմէն ոսկիով պատած . որուն մէջն էր Ոսկիէ սափորը մանանայով լեցուն , և Ընտրեալին գաւազանը՝ որ ծաղկեցաւ ,
5 և Ուխտին տախտակները . Եւ անոր վրայէն փառաց քերովբէները՝ որ քաւութիւնին վրայ հովանի կ՚ընէին ։ որոնց համար դէպի չէ հիմա մէկիկ մէկիկ զրուցել ։
6 Եւ ասանք բաները այսպէս կարգադրուած ըլլալով , առաջին խորանը ամէն ատեն Կրկնեին քահանաները՝ պաշտամունքը կատարելու .
7 Բայց երկրորդը՝ Ետարին անգամ մը միայն քահանայապետը Հէնէ . Ան Առանց արիւնի , Որն որ իրեն համար ու ժողովուրդին սխալմունքներուն համար
8 կը մատուցանէր , Հոգին Սուրբ ասցուցընելով՝ թէ Սրբարանին ճանապարհը յայտնի եղած չէր , քանի որ տակաւին առջի խորանը կը կե-
9 նար . Որ ան օրինակ մըն էր ան ժամանակին՝ որ պատարագներ ու զոհեր կը մատուցուէին , Որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրնար կատարեալ ընել պաշտօն մատուցանողը , Հապա միայն Կերակուրներով ու խմիլիքներով , Եւ կերպ կերպ լուացումներով՝ Մարմնաւոր արարողութիւններ էին , որոնք մինչև ուղղութեան առնելը կը կե-
11 նային ։ Բայց Քրիստոս որ եկաւ՝ Գալու բարիքներուն Քահանայապետը Ելաւ մեծ ու կատարեալ Անձեռագործ խորանով , այսինքն ան որ աս ստեղծուածէն չէ ,
12 Ներկն չէ , Ոչ ալ Նոխազներու ու զուարակներու արիւնով , Հապա Իր արիւնովը Մէկ անգամ մը սրբարանը մտաւ՝ Յաւիտենական
13 փրկութիւն ստանալով ։ Վասն զի եթէ որ Ցուլերուն ու Նոխազներուն արիւնը և Երինջին մոխիրը սրսկուելով՝ պղծեալները կը սրբեր մարմինի մաքրութեան կողմանէ ,
14 Ալ որչափ աւելի Քրիստոսի արիւնը՝ որ յաւիտենական Հոգիին ձեռքովը Իր անձը անարատ պատարագ Աստուծոյ ,

Ղե . ժգ . 14 , 16 ։ Թես . ժԹ . 2 , 17 , ՃԱ ։ Պետ . ա . 19 ։ Ցես . ա . 7 ։ Ցայտ . ա . 5 ։ Հռով . ա . 4 ։ Պետ . գ . 18 ։ Եփես . բ . 5 ։ Տիտ . բ . 14 ։ Գլ . է . 27 ։

Ել . իե . 8 ։

Ըստ Տեառն 64

Գլ. Ա.

Օրէնքի գոհերուն ակարութիւնը։ 10 Քրիստոսի մարմինին մէկ անգամ պատարագուիլը 14 Մշտնջենաւորապէս սրբեց մեզքերը։ 19 Առաքեալը կը յորդորէ որ հաւատքը ամուր բռնեն համբերութեամբ և չհոգնակալութեամբ։

1 Քանզի օրէնքը զալու բարիքներուն ստուերը, ու չէ թէ ան բաներուն բուն կերպարանքը ունենալով՝ միշտ ամէն տարի մատուցուած նոյն զոհերով երբէք չկրնար կատարեալ ընել անոնք 2 որ կը մօտենան։ Ապա թէ ոչ պիտի չդադարէին մատուցանելէն, պաշտօն մատուցանողները մէկ անգամ մաքրուելէն ետև՝ ալ մեղքի վրայով խղճմտանքի յանդիմանութիւն մը չունենալնուն համար. 3 բայց անոնցմով ամէն տարի մեղաց յիշատակութիւն կ'ըլլայ 4 ըսել. Ինչու որ Նոխազներուն ու ցուլերուն արիւնը չկրնար մեղքերը 5 վերցընել։ Ընդ որ համար իր աշխարհ մտնելու առենը կ'ըսէ՝ Զոհ ու ընծայ չուզեցիր դուն, հապա ինծի մարմին մը պատրաստեցիր. 6 ողջակէզներու ու մեղքի 7 պատարագներու չհաճեցար։ Ես առենը ըսի, Ահա կու գամ ես, (դիրքի տոմսի մէջ ինծի համար գրուած է,) քու կամքդ ընելու՝ ով Աստուած։ 8 Վերը ըսելով թէ Զոհ ու ընծայ և ողջակէզներ ու մեղքի պատարագներ չուզեցիր՝ ուրոնց չհաճեցար, (որոնք օրէնքին համեմատ կը մատուցուին,) 9 ետքը կ'ըսէ, Ահա կու գամ ես քու կամքդ ընելու՝ ով Աստուած. առջինը կը հերքէ որ երկրորդը 10 հաստատէ. Որ ան կամքովը մենք ալ սրբուեցանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմինին մէկ անգամ պատարագուելովը։

11 Եւ ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշտօնին մէջ կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ անգամ կը մատուցանէ, որոնք երբէք չեն կրնար 12 նոյն մեղքերը վերցընել. Բայց ասիկայ մէկ զոհ մը մատուցանելով մեղքերու համար, մշտնջենաւորապէս Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ. 13 Եւ ասկէ ետև կը սպասէ՝ մինչև որ իր թշնամիները իր ոտքերուն 14 պատուանդան դրուին. Ինչու որ մէկ պատարագով մը մշտնջենաւորապէս կատարեց սրբուածները։

15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն կու տայ. քանզի ասանկայ թիւն կու տայ. քանզի ասանկ ըսելէն ետև 16 Այն է ուխտը՝ որ ես անոնց հետ պիտի ընեմ ան օրերէն ետքը, (կ'ըսէ Տէրը,) իմ օրէնքներս անոնց սրտին մէջը պիտի դնեմ, ու

Ըստ Տեառն 64

Գլ. Ա.

1 Ա Օր. ժ. 11։ Բ Կող. ը. 17։ Գլ. ը. 5։ Թ. 28։ Գ Գլ. Թ. 9։ Դ Հմր 14։

2 Ղկ. ժգ. 21։ Գլ. Թ. 7։ Ա Մխ. գ. 6, 7։ Գլ. Թ. 13։ Հմր 11։

3 Ա Սաղ. խ. 6, ըճ։ ժ. 8, ըճ։ Ես. ա. 11։ Երեմ. գ. 20։ Ամով. ե. 21, 22։

4 Ա Սաղ. ծ. 1։ Բ Կոր. ե. 21։ Եբր. ժ. 33, 34։ Գլ. ը. 10, 12։

5 Ա Սաղ. խ. 6։ Ես. ա. 11։ Երեմ. գ. 20։ Ամով. ե. 21, 22։

6 Ա Սաղ. խ. 6։ Ես. ա. 11։ Երեմ. գ. 20։ Ամով. ե. 21, 22։

7 Ա Սաղ. խ. 6։ Ես. ա. 11։ Երեմ. գ. 20։ Ամով. ե. 21, 22։

8 Ա Սաղ. խ. 6։ Ես. ա. 11։ Երեմ. գ. 20։ Ամով. ե. 21, 22։

9 Ա Սաղ. խ. 6։ Ես. ա. 11։ Երեմ. գ. 20։ Ամով. ե. 21, 22։

10 Ես. ժե. 19։ Գլ. ժգ. 12։ Բ Գլ. Թ. 12։

11 Ա Թագ. իբ. 8։ Գլ. է. 27։ Ե Հմր 4։

12 Ա Սաղ. ճ. 1։ Գ Կող. գ. 1։

13 Ա Սաղ. ճժ. 1։ Գործ. ը. 35։ Ա Կոր. ժե. 25։ Գլ. ա. 13։ Ե Հմր 1։

14 Ա Սաղ. ճժ. 1։ Գործ. ը. 35։ Ա Կոր. ժե. 25։ Գլ. ա. 13։ Ե Հմր 1։

15 Եբր. ժ. 33, 34։ Գլ. ը. 10, 12։

16 Ես. ա. 11։ Երեմ. գ. 20։ Ամով. ե. 21, 22։

Ցամի Տեառն 64

Նոյնց միտքին մէջը պիտի գրեմ
17 զանունք. Եւ որը [1]Լեւէ թէ Ընտ
նց մեղքերը և անոնց անօրէնութիւն
18 ները ալ պիտի չյիշեմ։ Իսկ ուր
որ առնց թողութիւն կայ, ալ
մեղքի համար պատարագ չէ։
19 Ուրեմն՝ եղբայրներ՝ [2]համարձա
կութիւն ունենալով Յսուրբ տեղը
20 մտնելու Ցիսուսի արիւնովը, [3]Ան
նոր ու կենդանի ճամբովը՝ որ բա
ցաւ մեզի [4]վարագուրին միջէն՝ որ
21 է իր մարմինը, եւ [5]մեծ քահանայ
մը [6]ունենալով [7]Ընտուծոյ տանը
22 վրայ, [8]Մօտենանք ճշմարիտ սրբ
տով՝ [9]լեցուն հաւատքով, սրտեր
նիս [10]չար խիղճէն մաքրուած, [11]ու
մարմիններիս մաքուր ջուրով լուա
23 ցուած. [12]Ընթախտ պահենք յոյ
սին դաւանութիւնը՝ [13]ինչու որ
[14]հաւատարիմ է անիկայ որ խոս
24 տացաւ։ Եւ իրարու հոգ տանինք՝
սիրոյ և բարեգործութեան գրգռե
25 լով. Եւ [15]մեկզեղ ժողովելը չը
թողունք, [16]ինտոր ոմանք սովորու
թիւն ունին. հապա [17]զիւրեարնիս յոր
դորենք, [18]ու այնչափ աւելի՝ որչափ
որ [19]օրուան մօտենալը կը տես
նէք։
26 Վասն զի [20]թէ որ ճշմարտու
թեան գիտութիւնը ընդունելէն ետև՝ [21]կամաւ մեղք գործելու ըլ
լանք, ալ անկէ ետև մեղքերու
27 համար [22]զոհ մը չմնար, Հա
պա մեկ զարհուրելի սպասել մը
դատաստանին, ու [23]կրակի բար
կութիւն մը [24]ուտել, որ պիտի լա
28 փէ հակառակորդները։ [25]Մեկը թէ
որ Մովսէսին օրէնքը անարգէր,
առանց ողորմութեան [26]երկու
կամ իրեք վկաներով կը մեռնէր.
29 [27]Ալ որչափ աւստիկ պատժոյ ար
ժանի պիտի սեպուի անիկայ, որ
Ընտուծոյ Որդին ոտքի տակ ա
ռաւ, և [28]ուխտին արիւնը անմաքուր
սեպէց, որ անով [29]իրը սրբուեցաւ,
և [30]շնորհաց Հոգին նախատեց։
30 Քանզի գիտենք անիկայ որ ըսաւ,
[31]Իմն է վրէժխնդրութիւնը, ես
պիտի հատուցանեմ՝ կ'ըսէ Տէրը.
և դարձեալ՝ [32]Տէրը պիտի դատէ իր
31 ժողովուրդը։ [33]Սարսափելի բան է
կենդանի Ընտուծոյ ձեռքը իյնալը։
32 Արդ [34]միտերնիդ բերէք անառջ
օրերը՝ որ [35]լուսաւորուելէն ետև
նշան աստիկ չարչարանքներ կրե
33 ցիք. երբեմն նախատինքներով ու
վիշտերով [36]խայտառակուած, եր
բեմն ալ ասանկ վիճակի մէջ եղող
34 ներուն [37]կցորդ ըլլալով։ Ինչու որ
[38]իմ կապերուս մէջ ինծի չարչարա
կից եղաք, ու [39]ձեր ստացուածքին
կողոպտուիլը ուրախութեամբ ըն
դունեցիք, գիտնալով որ [40]յաւա
դայն և մնայուն ստացուածքներ
35 ունիք ձեզի երկինքը։ Ուստի [41]չը
ձգեմ ձեր վստահութիւնը,
[42]որ մեծ վարձքի հատուցում
36 ունի։ [43]Ինչու որ պէտք է ձեզի
համբերութիւն, որ Ընտուծոյ
կամքը բնելով՝ [44]խոստմունքը վայե
37 լէք. [45]Քանզի [46]այ ասկէ քիչ մը ա
տենէն [47]Ան որ գալու է, պիտի
38 գայ ու պիտի չուշանայ։ Եւ
[48]Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի.
ու թէ որ [49]ետ [50]նահ քաշուի, իմ
39 հոգիս անոր չհաճիր։ Բայց մենք
[51]նահ չենք քաշուիր որ կորսունք,
հապա [52]կը հաւատանք որ [53]ձեր հո
գին փրկուի։

ԳԼ. ԺԱ

1 Հաւատքը [1]ինչ է։ 6 Ընտնց հաւատքի չենք կրնար Ընտուծոյ հաճելի ըլլալ։ 7 Հաւատքին արդիւնաւոր պատճառները որ հին առնը նահապետներուն վրայ երեցան։

1 Արդ հաւատքը յուսացուած բա
ներուն հաստատութիւնը
[2]երեւցած բաներուն ապացոյցն է.
2 Վասն զի [3]անով առջինները վկա
յութիւն ընդունեցին։
3 Հաւատքով կ'իմանանք թէ [4]աշ
խարհքը Ընտուծոյ խօսքովը հաս
տատուեցաւ, ու աներեւոյթ բա
ներէն [5]երեւցածները եղան։
4 Հաւատքով [6]Աբէլ կայենէն ա
ւելի աղէկ զոհ մատուց Ընտուծոյ,
որ անով վկայուեցաւ արդար ըլ
լալը. [7]ինչու որ իր պատարագնե
րուն վրայ Ընտուծմէ վկայութիւն
եղաւ Էնոք. և անով, թէպէտ մե
ռաւ, [8]տակաւին կը խօսի։
5 Հաւատքով [9]Էնոքը [10]փո
խադրուեցաւ, որ մահ չտեսնէ.
ու [11]չէր գտնուեր, [12]ինչու
որ Ընտուած փոխադրեց զանիկա.
քանզի անոր փոխադրուելէն առաջ
վկայուեցաւ թէ Ընտուծոյ հաճելի
6 եր։ Բայց առանց հաւատքի ան
կարելի է [13]Ընտուծոյ հաճոյ ըլլալ.
վասն զի ան որ Ընտուծոյ կը մօ
տենայ, պէտք է որ հաւատայ թէ
[14]Ընտուծ կայ, և թէ վարձահա
տոյց կ'ըլլայ անոնց որ զինքը կը
փնտռեն։
7 Հաւատքով [15]Նոյ պատգամ առ
նելով [16]Ընտուծմէ՝ դեռ չերեւցած
բաներուն համար, վախնալով
[17]տապանը շինեց՝ իր տունը փրկելու
համար, որով աշխարհս դատա
պարտեց, և [18]ժառանգաւոր եղաւ
[19]հաւատքէն արդարութեանը՝ որ հաւատ
քով կ'ըլլայ։
8 Հաւատքով [20]Աբրահամ երբոր
կանչուեցաւ՝ մնիկ երթալ ան տեղը
[21]որ ետքը պիտի առնուի ժառանգութիւն

Ցամի Տեառն 64

[1] Մատ. գ. 20։ ժթ. 21։ Ղուկ. ժբ. 33։ ա Տիմ. գ. 19։ [2] Մատ. ե. 12։ ժ. 32։ [3] Ղուկ. իա. 19։ Գաղ. գ. 9։ Գլ. ժբ. 1։ [4] Կող. գ. 24։ Գլ. թ. 15։ ա Պետ. ա. 9։ [5] Ղուկ. ժբ. 8։ բ Պետ. գ. 9։ [6] Մրկ. բ. 3, 4։ [7] Հով. ա. 17։ Գաղ. գ. 11։ [8] բ Պետ. բ. 20, 21։ [9] Գոր. ժգ. 30, 31։ ա Թես. ե. 9։ բ Թես. բ. 13։

[1] Հով. բ. 24, 25։ բ Կոր. գ. 18։ ե. 7։ [2] Հբր 39։ [3] Ծն. ա. 1։ Սաղ. լգ. 6։ Ես. ա. 3։ Գլ. ա. 2։ բ Պետ. գ. 5։ [4] Ծն. գ. 4։ ա Ես. գ. 12։ [5] Ծն. գ. 10, Մատ. իգ. 35։ Գլ ժբ. 24։ [6] Ծն. ե. 22, 24։ [7] Ծն. գ. 13, 22։ [8] Պետ. գ. 20։ [9] Հով. գ. 22։ գ. 13։ Փիլ. գ. 9։ [10] Ծն. ժբ. 1, 4։ Գոր. ե. 2, 3, 4։

[1] Ես. գ. 10։ [2] Ես. ե. 16։ [3] Ես. ե. 20։ [4] Ես. ե. 16։ [5] Ես. ե. 20։ [6] Ես. ե. 16։ [7] Ես. ե. 20։ [8] Ես. ե. 16։ [9] Ես. ե. 20։ [10] Ես. ե. 16։ [11] Ես. ե. 20։ [12] Ես. ե. 16։ [13] Ես. ե. 20։ [14] Ես. ե. 16։ [15] Ես. ե. 20։ [16] Ես. ե. 16։ [17] Ես. ե. 20։ [18] Ես. ե. 16։ [19] Ես. ե. 20։ [20] Ես. ե. 16։ [21] Ես. ե. 20։ [22] Ես. ե. 16։ [23] Ես. ե. 20։ [24] Ես. ե. 16։ [25] Ես. ե. 20։ [26] Ես. ե. 16։ [27] Ես. ե. 20։ [28] Ես. ե. 16։ [29] Ես. ե. 20։ [30] Ես. ե. 16։ [31] Ես. ե. 20։ [32] Ես. ե. 16։ [33] Ես. ե. 20։ [34] Ես. ե. 16։ [35] Ես. ե. 20։ [36] Ես. ե. 16։ [37] Ես. ե. 20։ [38] Ես. ե. 16։ [39] Ես. ե. 20։ [40] Ես. ե. 16։ [41] Ես. ե. 20։ [42] Ես. ե. 16։ [43] Ես. ե. 20։ [44] Ես. ե. 16։ [45] Ես. ե. 20։ [46] Ես. ե. 16։ [47] Ես. ե. 20։ [48] Ես. ե. 16։ [49] Ես. ե. 20։ [50] Ես. ե. 16։ [51] Ես. ե. 20։ [52] Ես. ե. 16։ [53] Ես. ե. 20։

Ցամի Տեառն 64

[1] Հով. գ. 9։ [2] Ես. ե. 12։ [3] Գլ. թ. 8։ [4] Գլ. թ. 3։ [5] Գլ. գ. 14։ [6] Տիմ. գ. 15։ [7] Գլ. գ. 16։ [8] Եփես. գ. 12։ Ցակ. ա. 6։ [9] Գլ. թ. 15։ [10] Եզեկ. լգ. 25։ [11] Գլ. գ. 14։ [12] Կոր. ա. 9։ ժ. 18։ Թես. ե. 24։ [13] Թես. գ. 3։ Գլ. ժա. 11։ [14] Գոր. բ. 42։ Ցուդ. 19։ [15] Հով. ժգ. 11։ [16] Փիլ. գ. 5։ [17] Պետ. գ. 9։ 11։ 14։ [18] Պետ. բ. 20, 21։ [19] Թես. ժե. 30։ Գլ. գ. 4։ [20] Եզեկ. լգ. 5։ Մոփ. ա. 18։ գ. 8։ [21] Թես. ա. 8։ Գլ. ժբ. 29։ [22] Գլ. բ. 2։ [23] Օր. ժե. 2. 6։ ժթ. 15։ Մատ. ժբ. 16։ Ցօհ. բ. 17։ [24] Կոր. ժգ. 1։ [25] Գլ. բ. 3։ ժբ. 25։ [26] Պար. ժա. 29։ Գլ. ժգ. 20։ [27] Մատ. ժբ. 31, 32։ Եփես. գ. 30։ [28] Օր. լբ. 35։ Հով. ժբ. 19։ [29] Օր. լբ. 36։ Սաղ. ծ. 4։ Ճէն. 14։ [30] Ղուկ. ժբ. 5։ [31] Գաղ. գ. 4։ [32] Ցօհ. 8։ [33] Գլ. գ. 4։ [34] Փիլ. ա. 29, 30։ Կող. բ. 1։ [35] Կոր. գ. 9։ [36] Կոր. ե. 21։ [37] Գաղ. գ. 14։ [38] Փիլ. ա. 7։ [39] Թես. բ. 14։ [40] Փիլ. ա. 7։ [41] Տիմ. ա. 16։ [42] Մատ. ե. 12։ [43] Գոր. ե. 41։ [44] Ցակ. ա. 2։

պիտի առնէր . և ելաւ գնաց , ու
չէր գիտեր թէ ուր կ'երթայ ։
9 Հաւատքով պանդխտացաւ աւե-
տեաց երկրին մէջ՝ որպէս թէ օտա-
րութեան մէջ , և վրաններու մէջ
բնակեցաւ Իսահակին ու Յակոբին
հետ միասին , որոնք իր հետ ժա-
ռանգորդ էին նոյն խոստմունքին .
10 Ինչու որ ինքը կը սպասէր այն հի-
մերով հաստատուած քաղաքին ,
որուն ճարտարապետը ու արարի-
չը Աստուած է ։
11 Հաւատքով ինքը Սառան ալ
սերմը առնելու զօ-
րութիւն ընդունեց , և առնէր
անցած հասակի մէջ ծնաւ .
ինչու որ հաւատարիմ սեպեց զա-
նիկայ՝ որ խոստմունքը բրեր էր ։
12 Ուստի ան մէկէն ծնան , (այն ալ
մեռածի պէս ,) շատութեան կողմէ
երկինքի աստղերուն պէս , ու
ծովեզերքը եղած աւազին պէս ա-
ռանց համրանքի ։
13 Ասոնք ամէնն ալ հաւատքով մե-
ռան՝ խոստմունքները չառած ,
հապա հեռուէն տեսան զանոնք
ու ողջունեցին , և խոստովանեցան
թէ իրենք օտարներ ու պանդուխտ-
14 ներ են երկրի վրայ ։ Քանզի անոնք
որ ասանկ բաներ կը խօսին , կ'յայտ-
նի կ'ընեն թէ մէկ գաւառ մը կը
15 փնտռեն ։ Եւ յիրաւի թէ որ ա-
նիկայ յիշէին՝ ուսկից որ ելան ,
ժամանակ ունէին հոն դառնալու ։
16 Բայց հիմա լաւագոյն մը
կը փափաքին , այսինքն երկնաւո-
րին . ուստի ամօթ չսեպեր Աս-
տուած անոնց Աստուածը ըսուի-
լը , ինչու որ ինքը անոնց քաղաք
մը պատրաստեց ։
17 Հաւատքով Աբրահամ իր փոր-
ձուած ատենը Իսահակը
մատուց . և ան որ խոստմունքները
առած էր , իր մէկ հատիկ կը
18 մատուցանէր . Որուն ըսուեցաւ թէ
Իսահակով քեզի սերունդ պիտի
19 կոչուի . Քանզի կը մտածէր թէ
Աստուած մեռելներէն ալ կարող է
յարուցանել . ուսկից օրինակով
մը ընդունեց զանիկայ ։
20 Հաւատքով Իսահակ գալու բա-
ներուն համար օրհ-
21 նեց Յակոբը ու Եսաւը ։ Հա-
ւատքով Յակոբ իր մեռնելու ատե-
նը՝ Յովսէփին որդիներէն ամէն
մէկը օրհնեց , ու երկրպագութիւն
ըրաւ իր գաւազանին գլխուն վրայ ։
22 Հաւատքով Յովսէփ իր վախճա-
նելու ատենը յիշեցուց Իսրայէլի
որդւոցը Եգիպտոսէն ելլելը , ու
իր ոսկորներուն համար պատուէր
տուաւ ։
23 Հաւատքով՝ երբոր ծնաւ Մով-
սէս , իր ծնողքներուն ձեռքովը իրեք
ամիս գաղտուկ պահուեցաւ , ինչու
որ տղան գեղեցիկ տեսան ու չվախ-
ցան թագաւորին հրամանէն ։
24 Հաւատքով Մովսէս երբոր մեծ-
ցաւ , չընդունեց Փարաւոնի աղջ-
25 կանը որդի ըսուիլը ։ Քանզի աւե-
լի աղէկ սեպեց Աստուծոյ ժողո-
վուրդին հետ չարչարուիլ , քան թէ
մեղաց ժամանակաւոր զուարճու-
26 թիւնը վայելել . Եւ աւելի մեծ
հարստութիւն սեպեց Քրիստոսի
նախատինքը , քան թէ Եգիպտոսի
գանձերը , ինչու որ դիտելով կը
սպասէր վարձքի հատուցմանը ։
27 Հաւատքով Եգիպտոսը թողուց ,
ու չվախցաւ թագաւորին բարկու-
թենէն , ինչու որ համբերեց՝ որ-
պէս թէ Անտեսանելին կը տեսնէր ։
28 Հաւատքով Զատիկը և ա-
րիւն սրսկելը , որ անդրանիկները
սատկեցընողը իրենց չդպչի ։
29 Հաւատքով Կարմիր ծովէն ան-
ցան որպէս թէ ցամաքէ . որուն
փորձը ընելով Եգիպտացիները ըն-
կղմեցան ։
30 Հաւատքով Երիքովի պարիսպ-
ները ինկան՝ եօթը օր անոնց բոլոր-
տիքը պտըտելով ։
31 Հաւատքով Ռախաբ պոռնիկը
անհաւատներուն հետ չկորսուե-
ցաւ , Որ լրտեսները խաղաղու-
թեամբ ընդունեէր էր ։
32 Եւ ալ ինչ ըսեմ . ինչու որ
ժամանակը բաւական չէ որ պատ-
մեմ Գեդէօնին ու Բարակին և
Սամփսոնին ու Յեփթայէին և
Դաւիթին ու Սամուէլին և ա-
33 ռաքեալ մարգարէներուն համար . Որոնք
հաւատքով թագաւորութիւննե-
րու յաղթեցին , արդարութիւն
գործեցին , խոստմունքներու հա-
սան , առիւծներու բերաններ գո-
34 ցեցին , Կրակի զօրութիւն մարե-
ցին , Սուրի բերնէ ազատեցան ,
տկարութենէ ուժովցան , պատե-
րազմի մէջ զօրաւոր եղան , օտար-
35 ներու բանակներ ցրուեցին , Կնիկ-
ներ իրենց մեռելները ընդունեցին
յարութիւն առած . ոմանք չար-
չարուեցան և չընդունեցին ազա-
տութիւնը , որ լաւագոյն յարու-
36 թեան հասնին . Ուրիշներ ալ նա-
խատինքներու ու ծեծերու , նաև
կապերու ու բանտերու փորձը
37 առին . Քարկոծուեցան , սղո-
ցուեցան , փորձանքի մէջ ինկան ,
սրով սպաննուելով մեռան , ոչ-
խարի մորթերով ու այծի մոր-
թերով պտըտեցան , կարօտու-
թիւն քաշելով , նեղը իյնալով ,
38 չարչարուելով , (Որ անոնց ար-
ժանի չէր աշխարհս ,) անա-

Յամփ Տեառն 64

Ծն . ժբ . 8 . ժգ . 3 . 18 . ժը . 1 . 9 . Գծ . է . 17 .
Գծ . ժբ . 22 . ժգ . 14 . Գծ . դ . 4 . Յայտ . իա . 2 . 10 .
Ծն . ժէ . 19 . ժը . 11 . 14 . իա . 2 . Տեառ Ղու . ա . 36 .
Հռովմ . դ . 21 . Գծ . ժ . 23 . Հռովմ . դ . 19 .
Ծն . իբ . 17 . Հռովմ . դ . 18 .
Հմր 39 . Հմր 27 . Յով . ը . 56 . Ծն . իգ . 4 . իէ . 9 . Մն . իթ . 15 . Սաղ . լթ . 12 . ձժթ . 19 . Պետ . ա . 17 . բ . 11 . Գղ . ժգ . 14 .
Եւ . գ . 6 . 15 . Մատ . իբ . 32 . Կոր . է . 32 .
Փիլ . գ . 20 . Գղ . ժգ . 14 . Ծն . իբ . 1 . 9 . Յակ . բ . 21 .
Ծն . իա . 12 . Հռովմ . թ . 7 .
Հռովմ . գ . 17 . 19 . 21 .
Ծն . իէ . 27 . 39 .
Ծն . իը . 5 . 16 . 20 . Ծն . իէ . 31 . Ծն . ծ . 24 . 25 . Ել . ժգ . 19 .
Ել . բ . 2 . Գործ . է . 20 .

Յամփ Տեառն 64

Ել . ա . 16 . 22 . Ել . բ . 10 . 11 . Սաղ . ձգ . 10 .
Գղ . ժգ . 13 . Գղ . ժ . 35 . Ել . ժ . 28 . 29 . ժբ . 37 . ժգ . 17 . 18 .
Հմր 13 . Ել . ժբ . 21 . 22 . Ել . ժգ . 22 . 29 .
Յես . գ . 20 . Յես . գ . 23 . Յակ . բ . 25 . Յես . բ . 1 .
Դատ . գ . 11 . Դատ . դ . 6 . Դատ . ժգ . 24 . Դատ . ժա . 1 . ժբ . 7 .
ա Թագ . ժգ . 1 . 13 . ժէ . 45 . ա Թագ . ա . 20 . ժբ . 20 . բ Թագ . է . 11 . Ա .
Դատ . ժգ . 5 . 6 . ա Թագ . ժէ . 34 . 35 . Դան . գ . 22 .
Դան . գ . 25 . ա Թագ . ի . 1 . գ Թագ . ժթ . 3 . դ Թագ . զ . 16 .
դ Թագ . ի . 7 . Ա . Յոբ . իբ . 10 . Սաղ . զ . 8 .
Դատ . ժե . 8 . 15 . ա Թագ . ժգ . 13 . Ա . ժէ . 51 . 52 . բ Թագ . ը . 1 . Ա .
գ Թագ . ժէ . 22 . դ Թագ . դ . 35 .
Կոր . իբ . 25 .
Ծն . լթ . 20 . Երեմ . ի . 2 . լէ . 15 .
գ Թագ . իա . 13 . բ Մն . իդ . 21 . Գոր . է . 58 . ժգ . 18 .
գ Թագ . ա . 8 . Մատ . գ . 4 .
Զաք . ժգ . 4 .

Ցամք Տեառն 64

Ելթ. Ժը. 4 ։ Ժթ. 9 ։ — Հմր 2, 13 ։ - Գլ. է. 22 ։ ը. 6 ։ Վ Գլ. ա. 9 ։ Ժը. 23 ։ Ցայս. ղ. 11 ։

պատներու ու լեռներու և այրերու ու երկրի Հիմունքներու մէջ մոլորելով ։

39 Եւ ասոնք ամէնը հաւատքով վկայուած՝ խոստմունքը չառին .

40 Քանզի Աստուած մեզի համար աւելի աղէկ բան մը նախատեսեցաւ , որ անոնք առանց մեզի Էկատարուին ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Առաքեալը կը յորդորէ հաստատուն հաւատք՝ համբերութիւն և ապաշաւութիւն ունենալու . 22 կը ցուցնէ թէ նոր ուխտը հինէն գերազանց է ։

1 Աստի մենք ալ՝ որ այսչափ վկաներուն * բազմութիւնը մեր բոլորտիքը պատած ունինք , — ամէն ծանրութիւնը մեր վրայէն ձգենք և դիւրաշարժ պաշարող մեղքը , ու Համբերութիւնով վազենք մեր առջեւը դրուած ասպարէզին ընթացքը . Ցիսուսի նայինք՝ հաւատքին առաջնորդին ու կատարողին . որ ինքը անոր բախտութեանը համար որ իր առջեւը կեցած էր , խաչը յանձն առաւ , ամօթը արհամարհեց , ու Աստուծոյ աթոռին աջ կողմը նստաւ ։

3 Ուրդ մի՛տը բերէք անիկայ , որ ասանկ համբերեց մեղաւորներուն իրեն դէմ հակառակ խօսելուն , որ չըլլայ թէ ձեր անձովը յոգնիք 4 ու թուլնաք ։ Ցատկաւին արիւն չէք պատերազմելով հակառակ կեցաք մեղքին . 5 Եւ մոռցաք ան յորդորանքը որ ձեր հետը կը խօսի որպէս թէ որդիներու հետ , Որդեակ իմ՝ Տէրոջը խրատը մի՛ անարգեր , ու անկէ յանդիմանուելով՝ մի՛ թուլնար ։ 6 Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ , և կը ծեծէ ամէն որդին՝ որ ինքը կ'ընդունի ։ 7 Դուն ի՛ր խրատի համբերէք , Աստուած ձեզի հետ որպէս թէ որդիներու հետ կը վարուի . քանզի ո՞ր որդին է ան՝ որ Հայրը 8 չպատժեր զանիկայ ։ Իսկ թէ որ դուք առանց խրատի ըլլաք , Որուն ամէնը մասնակից եղան , ուրեմն խորթ էք դուք՝ ու չէ թէ որ 9 դիներ ։ Դարձեալ մեր մարմնաւոր Հայրերը ձեզի խրատիչ ունեցանք՝ — Նոյնիսկ կ'ամչնայինք . Չէ՞ որ ալ աւելի պիտի ՚Ջազանդինք Հոգիներուն Հօրը ու ապրինք ։ 10 Ինչու որ ասոնք քիչ օրեր ձեզ կը խրատէին իրենց հաճոյ երեւցածին պէս , բայց անիկայ ձեր օգուտին համար՝ որ իր սրբութեանը հաղորդ ըլլանք ։ 11 Եւ յիրաւի ամէն խրատ նոյն ատենը ուրախարար չթուիր , հապա տրտմական ։ Բայց ետքը արդարութեան խաղաղաբար պտուղը կը հատուցանէ անոր վարժուողներուն ։

12 Ուստի թուլցած ձեռքերը ու տկար ծունկերը հաստատեցէք .

13 Եւ շիտակ ճամբաներ րրէք ձեր ոտքերուն , որ չըլլայ թէ ան որ կաղ է՝ խոտորի , ՚այլ մանաւանդ բժշկուի ։ 14 Խաղաղութեան ետեւէ եղէք ամէնուն հետ և սրբութեան , որ առանց անոր Մէկը պիտի չտեսնէ Տէրը ։ 15 Զգուշացէք , չըլլայ որ Մկը Աստուծոյ շնորհքէն ետ մնայ . չըլլայ որ դառնութեան արմատ մը վեր բլլնալով՝ չէ նեղէ , ու անով շատերը պղծուին . 16 Չըլլայ որ Մկը պոռնիկ ըլլայ , կամ անառաք՝ Եսաւին պէս , որ կերակուրի մը համար իր անդրանկութիւնը ծախեց ։ 17 Քանզի գիտէք որ թէպէտ ետքը ուզեց օրհնութիւնը ժառանգել , բայց մերժուեցաւ . Ինչու որ ապաշխարութեան տեղ չգտաւ հօրը վրայ , թէպէտև արցունքով խնդրեց զանիկայ ։

18 Ինչու որ դուք մօտեցած չէք Էօշաֆելի լեռանը , որ կրակով կը վառէր , ոչ ալ Մգին և խաւարին 19 ու մրրիկին , Եւ փողին Ձայնուելուն , ու խօսքերուն Ձայնին , որ անիկայ լսողները Աղաչեցին որ Մէյմըն ալ Ան խօսքը չըսուի իրենց . 20 Ինչու որ չէին կրնար տանիլ ան հրամանին , Թէ որ գազան մըն ալ լեռանը դպչի՝ պիտի քարկոծուի . 21 Եւ այնպէս ահագին էր ան երեւոյթը՝ որ Մովսէս բսաւ , Սաստիկ կը վախնամ ու կը դողամ ։ 22 Բայց դուք Սիօն լեռանը մօտեցեր էք՝ Եւ կենդանի Աստուծոյ քաղաքին՝ երկնաւոր Երուսաղէմին , Եւ բիւրաւոր հրեշտակներուն , 23 Ու Երկինքը գրուած անդրանիկներուն հանդիսաւոր ժողովին ու եկեղեցիին , և Աստուծոյ՝ որ ամէնուն Դատաւորն է , ու արդարոց հոգիներուն՝ որ կատարուեր են , Եւ Ցիսուսի՝ որ նոր ուխտին միջնորդն է , — ու սրսկուելու արեանը՝ որ Աբելին Երէնէն աւելի աղէկ կը խօսի ։

25 Զգուշացէք՝ չըլլայ որ մերժէք զանիկայ որ չէն կը խօսի . Վասն զի թէ որ անոնք երկրի վրայ Աստուծոյ պատգամները խօսողը մերժելով չազատեցան , որչափ աւելի մենք՝ թէ որ երկինքէն Խօսողէն երես 26 դարձընենք . Որ անոր ձայնը ատենը երկիրը շարժեց , և հիմա խոստացեր է ու կ'ըսէ , Ես անգամ պիտի շարժեմ՝ չէ թէ միայն երկիրը՝ հապա նաև երկինքը ։ Եւ ան 27

Ցամք Տեառն 64

Ճակ. գ. 18 ։ Ճոր. գ. 3, 4 ։ Ես. լե. 3 ։ Յ Առակ. գ. 26, 27 ։ † Կամ՝ տէրտէրի ։ Ղեւտ. ղ. 1 ։ Սաղ. լդ. 14 ։ Հռով. ժբ. 18 ։ ժգ. 19 ։ բ Տիմ. բ. 22 ։ Մատ. ե. 8 ։ բ Կոր. է. 1 ։ Եփես. ե. 5 ։ բ Կոր. ղ. 1 ։ Գաղ. ե. 4 ։ Ես Օր. ԽԹ. 18 ։ Գլ. գ. 12 ։ Ղեփես. ե. 3 ։ Կող. գ. 5 ։ ա Թես. դ. 3 ։ - Ծն. իե. 33 ։ Ղ Ծն. իե. 34, 36, 38 ։ Գլ. ղ. 6 ։ Ե Եզ. ժթ. 12, 18, 19 ։ ի. 18 ։ բ Օր. գ. 11 ։ ե. 22 ։ Հռով. ղ. 14 ։ բ. 15 ։ բ Տիմ. ա. 7 ։ — Եզ. ի. 19 ։ բ Օր. ե. 5, 25 ։ ժբ. 16 ։ - Եզ. ժբ. 13 ։ Վ Եզ. ժբ. 16 ։ + Գաղ. գ. 26 ։ Ցայս. գ. 12 ։ խ. 2, 10 ։ բ Փիլ. գ. 20 ։ բ Օր. լդ. 2 ։ Սաղ. կբ. 17 ։ Ցուդ. 14 ։ - Դան. ժ. 20 ։ Փիլ. գ. 3 ։ Ցայս. ժգ. 8 ։ ֆ Եզ. գ. 22 ։ Ճակ. ա. 18 ։ Ցայս. ժգ. 4 ։ + Ծն. ժբ. 25 ։ Սաղ. ղղ. 2 ։ • Փիլ. գ. 12 Գլ. ժա. 40 ։ ֆ Գլ. բ. 6 ։ թ. 15 ։ — ա Պետ. ա. 2 ։ ք Ծն. գ. 10 ։ Գլ. ժա. 4 ։ ֆ Գլ. բ. 2, 3 ։ գ. 17 ։ ժ. 28, 29 ։ ֆ Եզ. ժթ. 18 ։ Ի Անգ. բ. 6 ։

* Ցամ. ամ ՊԸ

— Կող. գ. 8 ։ ա Պետ. բ. 1 ։ ք Հռով. ժբ. 12 ։ Գլ. ժ. 36 ։ ֆ ա Կոր. թ. 24 ։ Փիլ. գ. 13, 14 ։ Ղ Ես. խդ. 26 ։ Փիլ. բ. 8, ԸՃ ։ — Պետ. ա. 11 ։ Ի Սաղ. ՃԺ. 1 ։ Գլ. ա. 3, 13 ։ ը. 1 ։ ա Պետ. գ. 22 ։ Ղ Մատ. ժ. 24, 25 Ցոհ. ժե. 20 ։ Ե Գաղ. գ. 9 ։ Ը ա Կոր. ժ. 13 ։ Գլ. ժ. 32, 33, 34 ։ Ք Ցոր. ե. 17 ։ Առակ. գ. 11 ։ Ժ Սաղ. ղդ. 12 ։ ՃԺթ. 75 ։ Առակ. գ. 12 ։ Ցակ. ա. 12 ։ Ցայս. գ. 19 ։ Ի Օր. ը. 5 ։ բ Թագ. է. 14 ։ Առակ. ժգ. 24 ։ ժթ. 18 ։ իգ. 13 ։ Ղ Սաղ. հգ. 14 ։ ապես. ե. 9 ։ Ի Թես. ժգ. 22 ։ իե. 16 ։ Ցոր. ժը. 10 ։ ժող. ժը. 7 ։ Ես. խը. 5 ։ ծէ. 16 ։ Զաք. ժը. 1 ։ Ն Ղե. ժա. 44 ։ ժթ. 2 ։ ապես. ա. 15, 16 ։

Ցամք Տեառն 64

Ընդունէն Իսրայէլ կը ցուցընէ Աղարժուած բաներուն յեղափոխութիւնը շինուած բաներու պէս, որ անշարժ
28 բաները հաստատուն մնան։ Ուստի անշարժ թագաւորութիւնը առած ըլլալով՝ մենք բռնենք ան շնորհքը,
որով Աստուած պաշտենք հաճոյական կերպով, ակնածութեամբ և
29 բարեպաշտութեամբ. Քանզի որ մեր Աստուածը մաշող կրակ է։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Զանազան յորդորանքներ կ'ընէ սէր ունենալու վրայով, 4 պոռնկիչ վարմունք ունենալու, 5 ագահութենէ հեռ կենալու, 7 Աստուծոյ խօսքին քարոզիչները պատուելու, 9 օտար վարդապետութիւններէ հեռանալու, 10 Քրիստոսը գաւանելու, 16 ողորմութիւն տալու 17 և առաջնորդներուն հնազանդելու վրայով 18 Նաև կը խնդրէ իրեն համար աղօթք ընել, 20 Վերջաբանութիւն։

1 Եղբայրսիրութիւնը մեր մէջ հաստատուն մնայ։ 2 Հիւրասիրութիւնը մի մոռնաք, քանզի որ անով ոմանք հրեշտակներ ընդունելով անհրաժեշտաբար։ 3 Նեղին չհիանալով՝ Միտքերնիդ բլլան կապուածները, որպէս թէ անոնց հետ ալ կապուած էք. և չարչարուածները՝ որպէս թէ դուք ալ մարմին ունեցող էք։ 4 Ամուսնութիւնը բոլորովին պատուական է, ու անկողինը անարատ է. Բայց պոռնիկները ու շնացողները Աստուած պիտի դատէ։ 5 Ձեր բերնիդ արծաթասէր չըլլայ, Ըրատական սեպեցէք որչափ բան որ ձեռքերնիդ կայ. Քանզի որ ինքը զրուցեց թէ Երբեք քեզ պիտի չթողում, ու բնաւ քեզ երեսէ 6 պիտի չդգեմ. Անանկ որ համարձակ բլլանք ըսելու, Տէրը իմ օգնականս է, ու ես պիտի չվախնամ, մարդը ինծի ի՞նչ պիտի 7 ընէ։ Ձեր առաջնորդները՝ որ Աստուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան, և անոնց վարմունքին վախճանին նայելով՝ Երէցներ հաստատին նմանող եղէք։ Ձեր առաջնորդները՝ որ Աստուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան, և անոնց վարմունքին վախճանին նայելով՝ Երէցներ հաստատին նմանող եղէք։ 8 Յիսուս Քրիստոս նոյն է երէկ ու այսօր և յաւիտեանս։ 9 Ուրիշ կերպ և օտարաձայն ուսմունքներով մի տարուբերիք. քանզի աղէկ է որ սիրտը շնորհքով հաստատուի Ոչ թէ կերակուրներով. որ անոնցմով օգուտ մը չունեցան անոնք որ անանկ 10 դացին։ Մեզի մը ունինք մենք՝ ուսկից իշխանութիւն չունին ուտելու անոնք որ խորանին ծառայութիւն կ'ընեն։ 11 Քանզի որ անասուններուն արիւնը որ սուրբ տեղը կը տարուի մեղաց համար քահանայապետին ձեռքովը, անոնց մարմինները բանակէն դուրս կ'այրուին։ 12 Ուստի Յիսուս ալ իր արիւնովը ժողովուրդը սրբելու համար դռնէն դուրս չարչարուեցաւ։ 13 Ուրեմն Երթանք իրեն ելլենք բանակէն դուրս, Վրանիս առնելով անոր 14 նախատինքը։ Քանզի որ մենք հոս մնայուն քաղաք չունինք, հապա 15 հանդերձեալը կը փնտռենք։ Յիսուսի անոր ձեռքովը ամէն ատեն Աստուծոյ օրհնութեան պատարագ մատուցանենք, այսինքն շրթունքներուն պտուղը՝ որ իր անունը կը դաւանին։ 16 Իսկ բարերարութիւնը ու հաղորդակցութիւնը մի մոռնաք. Քանզի որ Աստուած անանկ պատարագներով կը հաճի։ 17 Ներուն կը հնազանդիք, Ձեր առաջնորդներուն մտիկ ըրէք ու հնազանդեցէք, Քանզի որ անոնք ձեր հոգիներուն համար կը հսկեն, որպէս թէ հաշիւ պիտի տան. որ խնդութիւնով ընեն ան ալ՝ հեծեծով, և չէ թէ հառաչելով, որ 18 ան ձեզի օգտակար չէ։ Մեզի համար աղօթք ըրէք, քանզի որ մենք համոզուած ենք Թէ աղէկ խղճմտանք ունինք, և ամէն բանի մէջ կ'ուզենք աղէկ վարմունք ու- 19 նենալ։ Եւ մանաւանդ կ'աղաչեմ որ աս ընէք, որ աւելի շուտով ձեզի դառնամ։

20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը Հոր մեռելներէն յարուցած մեր Տէր Յիսուսը, որ յաւիտենական ուխտին արիւնովը ոչխարներուն մեծ 21 Հովիւն է, Ձեզ ամէն բարի գործի մէջ հաստատէ իր կամքը ընելու, և ձեր մէջը իր առջևը հաճոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը՝ որուն փառք յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

22 Կ'աղաչեմ ձեզի եղբայրներ՝ յորդորական խօսքիս համբերել, քանզի որ համառօտաբար գրեցի 23 ձեզի։ Գիտցէք որ Տիմոթէոս արձակուած է, որուն հետ՝ թէ որ շուտով գայ՝ պիտի 24 տեսնեմ ձեզ։ Բարև ըրէք ձեր բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր սուրբերուն. Ձեզի բարև կ'ընեն Ա- 25 նոնք որ Իտալիայէն են։ Շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ։ Ամէն։

Ցամք Տեառն 64

Հ Յոհ. ժթ. 17, 18, Գործ. է. 57։
Ի Գաղ. ժա. 26։ ա Պետ. գ. 14։
Ղ Մրկ. ը. 19։ Փիլ. գ. 20։ Գաղ. ժա. 10, 16։ Ժբ. 22։
Ճ Եփես. ե. 20։ ա Պետ. բ. 5։
Ճ Ղեւ. է. 12։ Սաղ. ծ. 14, 23։ կթ. 30, 31։ Ծէ. 22։ ճժգ. 17։
Յ Ովս. ժգ. 2։
Ն Հռով. ժբ. 13։
Շ Բ Կոր. թ. 12։ Փիլ. գ. 18։ Գաղ. ը. 10։
Ո Փիլ. բ. 29։ ա Թես. ե. 12։ ա Տիմ. ե. 17։ Հմր 7։
Չ Եզեկ. գ. 17։ Լդ. 2, 7։ Գործ. ի. 26, 28։
Ո Հռով. ժե. 30։ Եփես. գ. 19։ Կող. գ. 3։ ա Թես. ե. 25։ բ Թես. գ. 1։
Չ Գործ. իգ. 1։ իդ. 16։ բ Կոր. ա. 12։
Ո Փիլմ. 22։ Հռով. ժե. 33։ Թես. ե. 23։
Վ Գործ. բ. 24, 32։ Հռով. գ. 24։ բ. 11։ ա Կոր. գ. 14։ ժե. 15։ բ Կոր. գ. 14։ Գաղ. ա. 1։ Կող. բ. 12։ ա Թես. ա. 10։ ա Պետ. ա. 21։
Տ Ջատ. բ. 11։ Գաղ. ժ. 29։
Ր Եբ. խ. 11։ Եզեկ. իդ. 23։ Ելք. իգ. 24։ Ցոհ. ժ. 11, 14։ ա Պետ. բ. 25։ ե. 4։ Յհ Թես. բ. 16։ ա Պետ. ե. 10։ Փիլ. բ. 13։ Գաղ. ա. 5։ բ Տիմ. գ. 18։ Ցայտ. ա. 6։ ա Պետ. ե. 12։ ա Թես. գ. 2։ Հմր 7, 17։ Տիմ. գ. 15։

Ցամք Տեառն 64

Ա Ցոհ. ժթ. 17, 18, Գործ. է. 57։
Բ Գաղ. ժա. 26։ ա Պետ. գ. 14։
Գ Մրկ. ը. 19։ Փիլ. գ. 20։ Գաղ. ժա. 10, 16։ Ժբ. 22։
Դ Եփես. ե. 20։ ա Պետ. բ. 5։
Ե Ղեւ. է. 12։ Սաղ. ծ. 14, 23։ կթ. 30, 31։ Ծէ. 22։ ճժգ. 17։
Զ Ովս. ժգ. 2։
Է Հռով. ժբ. 13։
Ը Բ Կոր. թ. 12։ Փիլ. գ. 18։ Գաղ. ը. 10։
Թ Փիլ. բ. 29։ ա Թես. ե. 12։ ա Տիմ. ե. 17։ Հմր 7։
Ժ Եզեկ. գ. 17։ Լդ. 2, 7։ Գործ. ի. 26, 28։
ԺԱ Հռով. ժե. 30։ Եփես. գ. 19։ Կող. գ. 3։ ա Թես. ե. 25։ բ Թես. գ. 1։
ԺԲ Գործ. իգ. 1։ իդ. 16։ բ Կոր. ա. 12։
ԺԳ Փիլմ. 22։
ԺԴ Հռով. ժե. 33։ Թես. ե. 23։
ԺԵ Գործ. բ. 24, 32։ Հռով. գ. 24։ բ. 11։ ա Կոր. գ. 14։ ժե. 15։ բ Կոր. գ. 14։ Գաղ. ա. 1։ Կող. բ. 12։ ա Թես. ա. 10։ ա Պետ. ա. 21։
ԺԶ Ջատ. բ. 11։ Գաղ. ժ. 29։
ԺԷ Եբ. խ. 11։ Եզեկ. իդ. 23։ Ելք. իգ. 24։ Ցոհ. ժ. 11, 14։ ա Պետ. բ. 25։ ե. 4։ Յհ Թես. բ. 16։ ա Պետ. ե. 10։ Փիլ. բ. 13։ Գաղ. ա. 5։ բ Տիմ. գ. 18։ Ցայտ. ա. 6։ ա Պետ. ե. 12։ ա Թես. գ. 2։ Հմր 7, 17։ Տիմ. գ. 15։

Ցամք Տեառն 64

Ա Ելք. իդ. 16։ Ղեւ. ժթ. 14։ Թուա. ժթ. 3։ Դաս Կոր. թ. 13։ ժ. 18։ Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։
Բ Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։
Գ Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։
Դ Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։
Ե Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։
Զ Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։
Է Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։
Ը Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։
Թ Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։
Ժ Ելք. իթ. 14։ Ղեւ. ժ. 11, 12, 21։ գ. 30։ թ. 11։ ժգ. 27։ Թուա. ժթ. 3։

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅԱԿՈԲՈՍԻ ԸՈՒՂՂԱԿԱՆ

Ցամք Տեառն
Էրբ 60

— Գոր · ժբ · 17 · ժե · 18 · Գաղ · ա · 19 · բ · 9 · Ցուդ · 1 ·
Բ Տիտ · ա · 1 ·
Է Գոր · իզ · 7 ·
Ը Բ Օր · լբ · 26 · Ցօհ · է · 35 · Գոր · բ · 5 · բ · 1 · Պետ · ա · 1 ·
Թ Մատ · ե · 12 · Գոր · ե · 41 · Երբ · ժ · 34 · ա Պետ · գ · 13 · 16 ·
Ժ Պետ · ա · 6 ·
ԺԱ Հռով · ե · 3 ·
ԺԲ Թագ · գ · 9 · 11 · 12 · Առակ · բ · 3 ·
ԺԳ Մատ · է · 7 · իա · 22 · Մար · ժա · 24 · Ղու · ժա · 9 · Ցօհ · ժգ · 13 · ժե · 7 · ժգ · 23 ·
ԺԴ Երեմ · իթ · 12 · ա Ցօհ · ե · 14 · 15 ·
ԺԵ Մար · ժա · 24 · ա Տիմ · բ · 8 ·
ԺԶ ԳԼ · գ · 8 ·
ԺԷ Ցոր · ժգ · 2 · Սաղ · լէ · 2 · գ · 5 · 6 · Ծր · 11 · Ծգ · 15 · Ես · իա · 6 · ա Կոր · է · 31 · ԳԼ · գ · 14 · ա Պետ · ա · 24 · ա Ցօհ · բ · 17 ·
ԺԸ Ցոր · ե · 17 · Առակ · գ · 11 · 12 · Երբ · ժբ · 5 · Ցաք · գ · 19 ·
ԺԹ ա Կոր · թ · 25 · բ Տիմ · գ · 8 · ԳԼ · բ · 5 · ա Պետ · ե · 4 · Ցաք · բ · 10 ·
Ի Մատ · ժ · 22 · ժթ · 28 · 29 · ԳԼ · բ · 5 ·

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պէտք է որ ուրախ ըլլանք Նեղութեան ժամանակ, 5 Աստուծմէ համբերութիւն խնդրենք, 13 և մեր փորձութիւններուն մէջ չյանձնք թէ մեր ակարութեանէն կամ մեզի բին պատճառը Աստուած է, 19 այլ մանաւանդ խօսքին մարկ ընդունիլ ըլլանք, անոր վրայով խորհիլնք և գանկայ ի գործ դնենք · 26 եթէ ոչ՝ կրնանք կրօնաւոր երեւնալ, բայց անկարելի է որ ճշմարտապէս անանկ ըլլանք ։

1 — Յակոբոս՝ Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառան, տասներկու ցեղերուդ՝ որ ան-ձն ցրուած էք, ողջոյն ։

2 Եղբայրներ՝ բոլորովին ուրախութեան արժանի բան սեպեցէք, երբոր կերպ կերպ փորձանքներու
3 մէջ կ'իյնաք, Գիտնալով որ ձեր հաւատքին փորձառութիւնը համ-
4 բերութիւն կը գործէ · Բայց համբերութիւնը կատարեալ գործ թող ունենայ, որ կատարեալ ու ամբողջ ըլլաք, ու բանի մը պակսութիւն չունենաք ։

5 Հապա թէ որ ձեզմէ մէկը իմաստութենէ պակսած ըլլայ, թող խնդրէ Աստուծմէ՝ որ ամենուն առատապէս կու տայ ու չնախատեր,
6 և անոր պիտի տրուի · Միայն թէ հաւատքով թող խնդրէ ու չերկմտի · վասն զի ան որ երկմիտ է, ծովուն հողմակոծեալ ու տա-
7 տանեալ ալիքներուն նման է · Ան մարդը թող չկարծէ որ Տէրոջմէ
8 բան մը պիտի առնէ · Երկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ ։

9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձրու-
10 թեանը վրայ թող պարծենայ · եւ ան որ հարուստ է, իր խոնարհութեանը վրայ · ինչու որ Ի անիկայ խոտի ծաղկի մը պէս պիտի անց-
11 նի · Քանզի արեւը սաստիկ տաքութիւնով մը կը ծագի ու կը չամրքցընէ խոտը, և անոր ծաղիկը կը թափի, ու անոր երեւութին գեղեցկութիւնն ալ կը կորսուի · անանկ ալ հարուստը իր ճամբաներուն մէջ պիտի թառամի ։

12 Երանելի է ան մարդը որ փորձութեան կը համբերէ · ինչու որ եթէ փորձուելով բնաւիր գտնուի, կենաց պսակը պիտի առնէ, որն

որ Տէրը զինքը սիրողներուն խոս-
13 տացաւ · Ըրլլայ որ մէկը որ փորձութեան մէջ է՝ ըսէ թէ Աստուծմէ կը փորձուիմ · ինչու որ Աստուած չար բաներով չփորձուիր,
14 ոչ ալ ինքը մէկը կը փորձէ · Սակայն ամէն մէկը կը փորձուի՝ իր ցանկութիւններէն հրապուրուած
15 ու խարուած · Ցանկետև ցանկութիւնը յղանալով, մեղք կը ծնանի · և մեղքը որ կատարուի,
16 Հմահ կը ծնանի · Մի խարուիք՝ իմ
17 սիրելի եղբայրներս · Ամէն բարի տուրք ու ամէն կատարեալ պարգեւ վերէն է, և լուսոյ Հօրմէն կ'իջնէ, որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն
18 կամ դառնալու շուք մը չկայ · Ինք ուզելովը մեզ ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը, որ մենք իր ստեղծածներուն
19 մէն էրախայրի մը ըլլանք · Ուստի՝ իմ սիրելի եղբայրներս, ամէն մարդ թող շուտ ըլլայ լսելու, հու ծանր՝ խօսելու, հև ծանր՝ բարկանալու ·
20 Ինչու որ մարդուն բարկութիւնը Աստուծոյ արդարութիւնը չգործեր ։

21 Ուստի ամէն ազտեղութիւններ ու չարութեան առատութիւնը մէկդի ձգելով, հեզութեամբ ընդունեցէք ՅԷՐ մէջը սերմանուած խօսքը, որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել ։

22 Բայց խօսքը կատարողներ եղէք, և չէ թէ՝ միայն լսողներ՝ ինքզինքնիդ
23 խաբելով · Վինչու որ եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին ու կատարող չըլլայ, անիկայ նման է մարդու մը՝ որ հայելիի մէջ այդքերը
24 տէ · Ինչու որ դիտելով տեսաւ ինքզինքը ու անցաւ գնաց, և շուտ մը մոռցաւ թէ ինչոր մէկ մըն էր ։
25 Բայց ան որ ազատութեան կատարեալ օրէնքին ուշ կ'ընէ ու անկէ կը նայի, և անոր մէջը կը կենայ, անիկայ խօսք լսող — մոռցող չըլլալով՝ հապա գործը կատարող, երանելի պիտի ըլլայ իր կատարե-
26 լուն մէջ · Թէ որ մէկը զինքը կրօնասէր կը սեպէ — ու իր լեզուին սանձ չդնելո, հապա իր սիրտը կը խաբէ, անանկին կրօնասիրութի-
27 նը փուճ է · Աստուծոյ ու Հօրը

Ցամք Տեառն
Էրբ 60

Յ Ցոր · ժե · 35 · Սաղ · է · 14 · Հռով · գ · 21 · 23 ·
Ճ Ցօհ · գ · 27 · ա Կոր · գ · 7 ·
Ճ Թես · իգ · 19 · աԹագ · ժե · 29 · Մագ · գ · 6 · Հռով · ժա · 29 ·
Ն Ցօհ · ա · 13 · գ · 3 · ա Կոր · գ · 15 · ա Պետ · ա · 23 ·
Շ Եփե · ա · 12 ·
Չ Երեմ · բ · 3 · Ցաք · ժգ · 4 ·
Պ Ժող · ե · 1 ·
Ջ Առակ · ժ · 19 · ժե · 27 · Ժող · է · 2 ·
Ռ Առակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ժող · է · 9 ·
Ս Կող · գ · 8 · ա Պետ · բ · 1 ·
Վ Գոր · ժգ · 26 · Հռով · ա · 16 · ա Կոր · ժե · 2 · Եփե · ա · 13 · Տիտ · բ · 11 · Երբ · բ · 3 · ա Պետ · ա · 9 ·
Տ Մատ · է · 21 · Ղու · գ · 46 · ժա · 28 · Հռով · բ · 13 · աՑօհ · գ · 7 ·
Ր Ղու · գ · 47 · Եզ Տիս ԳԼ · բ · 14 · Եզ ·
Ց ԳԼ · բ · 12 ·
Ւ բ Կոր · գ · 18 ·
Փ Ցօհ · ժգ · 17 ·
Ք Սաղ · լգ · 13 · լթ · 1 · ա Պետ · գ · 10 ·

Ցամի Տեառն
Խոր 60

Է եւ ա · 16 ·
17 · Ծր · 6 ·
7 · Մաա ·
իե · 36 ·
Հառվ · ժր ·
2 · Գլ · դ ·
4 · ՑՕՀ · ե ·
18 ·

– Ղև · ժթ ·
15 · ր Ցր ·
ա · 17 · ժգ ·
19 · Ածկ ·
իդ · 23 · իբ ·
21 · Մաա ·
իր · 16 · Հմր
9 · Ցաւդ · 16 ·
Բ ա Կոր · բ · 8 ·

Է Ցօհ · է · 48 ·
ա Կոր · ա ·
26 · 28 ·
Ա Ղու · ժր ·
21 · ա Տիմ ·
գ · 18 · Ցպաս ·
բ · 9 ·
Ի ել · ի · 6 ·
ա Թագ · բ ·
30 · Ածկ ·
բ · 17 · Մաա ·
ե · 3 · Ղու ·
գ · 20 · ժր ·
32 · ա Կոր ·
բ · 9 · բ Տիմ ·
գ · 8 · Գլ ·
ա · 12 ·
Ղ ա Կոր · ժա ·
22 ·
Ի Գոր · ժգ ·
50 · ժէ · 6 ·
ժր · 12 · Գլ ·
ե · 6 ·
Ը Ղև · ժթ ·
18 · Մաա ·
իր · 39 ·
Հառվ · ժգ ·
8 · 9 · Գաղ ·
ե · 14 · գ · 2 ·
Ր Հմր 1 ·
ժր Օր · իէ ·
26 · Մաա ·
ե · 19 · Գաղ ·
գ · 10 ·
Ի ել · ի · 13 ·
14 ·
Լ Գլ · ա · 25 ·
Ի Ցար · իր · 6,
ՃՃ · Ածկ ·
իա · 18 ·
Մաա · գ ·
15 · ժր · 35 ·
իե · 41 · 42 ·

քով մաքուր ու անարատ կրօնասիրութիւնը աս է ՝ Որբերուն ու
որբևայրիներուն տես երթալ իրենց
նեղութեան ատենը , ու անձը
անարատ պահել աշխարհէն ։

Գլ · Բ

1 Քրիստոնէական կրօնքին անվայել բան է հարուստ եղբայրները պատուել և աղքատները
անարգել ։ 13 Պարաիրէ իրարու վայ մեր
ունենալ և գիշատ ըլլալ ։ 14 Պէտք չէ պարծենալ հաւատքին վրայ՝ երբոր առանց գործոց
է ։ 17 վասն զի ան հաւատքը մեռած հաւատք
է ։ 19 դեւերու հաւատք է ։ 21 և չէ թէ Աբրահամին 25 և Ռահաբին հաւատքը ։

1 Իմ եղբայրներս՝ չըլլայ որ աշա-
ռութեամբ քրոնէք մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի հաւատքը , Ի-որ Ի-ուէ
2 փառաց Տէրն է ։ Քանզի թէ որ
ձեր ժողովքին մէջ մէկ մարդ մը
մտնելու ըլլայ՝ որ ունենայ ոսկի մա-
տանի և փառաւոր հանդերձներ ,
հոն մէկ աղքատ մըն ալ մտնելու
3 ըլլայ աղտոտ հանդերձներով , Եւ
նայիք անոր վրայ որ փառաւոր
հանդերձներ ունի , ու ըսէք թէ
Դուն հոս նստէ պատուով , և ան
աղքատին ըսէք թէ Դուն հոդ
ոտքի վրայ կայնէ , կամ թէ Եկուր
4 նստէ՝ պատուանդանիս քովը , Ձեր
մէջը խտրութիւններ ընդ ու չար
խորհուրդներու դատաւոր չէք ըլ-
5 լար ։ Մտիկ ըրէք , սիրելի՛ եղբայրներս ։ Չէ՞ որ Աստուած աշխարհիս աղքատները ընտրեց , Ո-
ր-ո՞վ հաւատքով հարուստ ՝ , ու
ժառանգաւոր արքայութեանը ,
Ո որ զինքը սիրողներուն խոստա-
6 ցաւ ։ Ձեր՝ դուք աղքատները ա-
նարգեցիք ։ Հարուստները չէ՞ն որ
ձեզ կը հարստահարեն , Ե ու ձեզ
դատաստանարանները կը քաշեն ։
7 Անոնք չէ՞ն որ կը հայհոյեն ան բա-
րի անունը՝ որ ձեր վրայ կանչուած
8 է ։ Արդ թէ որ դուք արքունա-
կան օրէնքը կը կատարէք Գրքին
ըստ-ին համեմատ թէ Ը-ՁՈՒ ընկերդ
սիրես քու անձիդ պէս , աղէկ կ'ը-
9 նէք ։ Բայց թէ որ աչառութիւն
կ'ընէք , մեղք կը գործէք , ու օ-
րէնքէն կը յանդիմանուիք օրինա-
10 զանցներու պէս ։ Քանզի ով որ
բոլոր օրէնքը պահէ , ու մէկ բանի
մը մէջ յանցաւոր ըլլայ , Ի անիկայ
11 ամենուն պարտական կ'ըլլայ ։ Վասն
զի ան որ ըսաւ թէ Ի-ՇՆուԹիւն մի՛
ընէր , ըսաւ ալ թէ Մի սպանա-
ներ ։ ուստի թէ որ չ-նուԹիւն չը-
նես բայց սպանուԹիւն ընես , օրի-
12 նազանց կ'ըլլաս ։ Անանկ խօսեցէք
և անանկ ըրէք՝ Ո որպէս թէ ազա-
տուԹեան օրէնքովը պիտի դա-
13 տուիք ։ Ի վասն զի դատաստանը
անողորմ պիտի ըլլայ անոր որ

ողորմուԹիւն չընէր ։ Ե ողորմու-
Թիւնը կը պարծենայ դատաստանին
դիմացը ։
14 Ի՞նչ օգուտ է՝ եղբայրներս , թէ
որ մէկը ըսէ թէ հաւատք ունի ,
ու գործք չունենայ ։ միԹէ հաւատ-
15 քը կրնայ փրկել զանիկայ ։ Ե-Թէ
որ եղբայր մը կամ քոյր մը մերկ
ըլլայ՝ կամ օրուան կերակուրին կա-
16 րօտ , Ի-ու ձեզմէ մէկը անոնց ըսէ ,
Գացէք խաղաղուԹեամբ , տաք-
ցէք ու կշտացէք ։ և մարմինին
պէտք եղած բաները անոնց չտաք ,
17 ի՞նչ օգուտ է ։ Ասանկ ալ հա-
ւատքը թէ որ հե-ղ գործ չունե-
18 նայ , ըստ ինքեան մեռած է ։ Նաև
կրնայ մէկը ըսել թէ Դուն հա-
ւատք ունիս , ես ալ գործքեր ու-
նիմ ։ դուն քու հաւատքդ ցուցուր
ինծի առանց գործքերու , Ես ես
քեզի ցուցընեմ իմ հաւատքս իմ
19 գործքերէս ։ Դուն կը հաւատաս
որ Աստուած մէկ է , աղէկ կ'ընես ։
Դեւերն ալ կը հաւատան և կը
20 սարսափին ։ Բայց կ'ուզե՞ս գիտ-
նալ դուն՝ ով անտի մարդ , որ
հաւատքը առանց գործքերու մե-
21 ռած է ։ Աբրահամ մեր հայրը
գործքերով չարդարացաւ , Ի որբոր
իր որդին Իսահակը սեղանին վրայ
22 հանեց ը-ՀՆ ը-ՒԸ՞ ։ Կը տեսնե՞ս Ի որ
հաւատքը անոր գործքերուն հետ
մէկտեղ գործեց , ու ան գործքե-
րով հաւատքը կատարեալ եղաւ ։
23 Եւ Գրքին Ի-ոբ կատարուեցաւ որ
կ'ըսէ ՝ Աբրահամ Աստուծոյ հա-
ւատաց , ու ան իրեն արդարու-
Թիւն սեպուեցաւ ։ և ինքը Աստու-
24 ծոյ բարեկամ ըսուեցաւ ։ Կը տես-
նէք որ մարդս գործքերով կ'ար-
դարանայ , ու չէ թէ միայն
25 հաւատքով ։ Նոյնպէս ալ Ռա-
խաբ պոռնիկը չէ՞ որ գործքերով
արդարացաւ , երբոր լրտեսները
ներս առաւ , և ուրիշ ճամբայով
26 արձակեց զ-ՆՆ ։ Քանզի ինչպէս
որ մարմինը առանց հոգիի մեռած
է , նոյնպէս ալ հաւատքը առանց
գործքերու մեռած է ։

Գլ · Գ

1 Պէտք չէ որ անհոգեմտութեամբ կամ լրբու-
Թեամբ ուրիշները յանդիմանենք ։ 5 այլ մա-
նաւանդ սանձենք լեզուին , որ Թէև պզտիկ
անդամ մըն է , բայց զօրաւոր գործիք մըն է
Թէ բարիի և Թէ չարի համար ։ 13 ճշմար-
տապէս իմաստուն հոգ և խաղաղասէր կ'ըլ-
լայ , առանց նախանձու և հակառակութեան ։

1 Ա՛ղբայրներս՝ շատ վարդապետ-
ներ մի՛ ըլլաք ։ Գիտնալով որ
աւելի մեծ դատաստան պիտի ըն-
2 դունինք ։ Ի-ինչու որ ամէնքս ալ
շատ յանցանքներ կ'ընենք ։ Ե Թէ

Ցամի Տեառն
Խոր 60

Ե ա Ցօհ · գ ·
17 · 18 ·
Ի Մաա · է ·
26 · Գլ · ա ·
23 ·
Հ Տես Ցոբ ·
լա · 19 · 20 ·
Ի Ղու · գ · 11 ·
Յ ա Ցօհ · գ ·
18 ·

Է Գլ · գ · 13 ·

Ե Մաա · ը ·
29 · Մար ·
ա · 24 · ե · 7 ·
Ղու · գ · 34 ·
Գոր · ժգ ·
17 · ժթ · 15 ·

Ի Ցն · իբ · 9 ·
12 ·
Յ Եբր · ժա ·
17 ·

Ն Ցն · ժե · 6 ·
Հառվ · գ · 3 ·
Գաղ · գ · 6 ·
Ը Ր Մն · ի ·
7 · Ես · խա ·
8 ·

– Ցես · բ · 1 ·
Եբր · ժա ·
31 ·

– Մաա · իգ ·
8 · 10 · Հառվ ·
բ · 20 · 21 ·
ա Պետ · ե ·
3 ·
Բ Ղու · գ · 37 ·
Ֆ գ Թագ · ը ·
46 · բ Մն ·
գ · 36 · Ա-
ածկ · ի · 9 ·
Ամոգ · է · 20 ·
ա Ցօհ · ա ·
8 ·
Ա Մաղ · լէ ·
13 · Գլ · ա ·
26 · ա Պետ ·
գ · 10 ·

Ծամի Տեառն Խրբ 60

Ի Մատ. Ժբ. 37։
Ղ Սաղ. Լբ. 9։

Ի Ածակ. Ժբ. 18։ Ժե. 2։
Ը Սաղ. Ժբ. 3։ Նգ. 8. 9։
Ի Ածակ. Ժգ. 27։

Ի Մատ. Ժե. 11. 18. 19. 20։ Մարկ. է. 15. 20. 23։

Ի Սաղ. Ճե. 3։

Ի Ծն. ա. 26։ Ե. 1։ Թ. 6։

Ի Գաղ. գ. 4։
Ի ԳԼ. բ. 18։
Ի ԳԼ. ա. 21։
Հ Հռով. Ժգ. 13։
Յ Հռով. բ. 17. 23։
Ղ ԳԼ. ա. 17։ Փիլ. գ. 19։
Ե ա Կոր. գ. 3։ Գաղ. Ե. 20։
Ժ ա Կոր. բ. 6. 7։
Ր Հռով. Ժբ. 9։ ա Պետ. ա. 22։ բ. 1։ ա Ցօհ. գ. 18։
Ն Ածակ. Ժա. 18։ Ովս. Ժ. 12։ Մատ. Ե. 9։ Փիլ. ա. 11։ Եբր. Ժբ. 11։

որ մէկը խօսքով յանցանք չընէ, Ի անիկայ կատարեալ մարդ է, որ կարող է բոլոր մարմինն ալ սանձել։ 3 Ցե՛ս որ Ձիերուն բերանը սանձ կը դնենք՝ որ անոնք մեզի Ի նազանդին, ու անոնց բոլոր մարմինը կը կառավարենք. 4 Ահա նաւերն ալ օրչափ մեծ բաներ են, և սաստիկ հովերէն կը քշուին, բայց ամենափոքր ղեկով մը կը կառավարուին՝ ղեկավարին կամքը որ 5 կողմը որ ուզէ։ Ի Սանկ ալ լեզուն մէկ պզտիկ անդամ մըն է, Ը ու մեծ բաներ կը խօսի. ահա քիչ մը կրակը օրչափ բան բոցի կու 6 տայ։ Ի Լեզուն ալ կրակ մըն է՝ անիրաւութեան տիեզերք մը. լեզուն մեր անդամներուն մէջ անանկ դրուած է, Ժ որ բոլոր մարմինը կ՚ապականէ, և բնութեան շրջանը կը բռնկցընէ, ու ինքը գեհենէն 7 կը բռնկի։ Բոլոր գազաններուն ու թռչուններուն և սողուններուն ու ծովու մէջ եղածներուն բնութիւնը կը նուաճի՝ և նուաճեալ է 8 մարդկային բնութենէն։ Բայց լեզուն մարդոց մէկը չկրնար նուաճել. անիկայ անզուսպ չար է, Ի— 9 մահաբեր թոյնով լեցուն. Անով կ՚օրհնենք զԱստուած ու Հայրը, և անով կ՚անիծենք մարդիկ՝ Ի որոնք Աստուծոյ նմանութեամբը ստեղ- 10 ծուած են։ Մի և նոյն բերնէն կ՚ելլէն օրհնութիւն ու անէծք. եղբայրներս՝ պէտք չէ որ ա- 11 սանկ ըլլայ։ Միթէ աղբիւր մը մի և նոյն բերնէն անոյշ ու լեղի կը 12 բղխէ՞։ Միթէ կարելի՞ է՝ Ի եղբայրներս՝ որ թզենին ձիթապտուղ բերէ, կամ որթը՝ թուզ. նմանապէս Ի—ըլլ չէ որ մէկ աղբիւրէ մը աղի ու անոյշ ջուր կելլէ։ 13 Ի Ձեր մէջը իմաստուն ու խելացի մը կայ. թող անիկայ բարի վարմունքովը ցուցընէ Ի իր գործքերը Ի իմաստութեան հեզութիւնով։ 14 Հ Հապա թէ որ դառն նախանձ և հակառակութիւն ունենաք սրտերնուդ մէջ, Ի մի պարծենաք ու ճշմարտութիւնը սուտ հանէք։ 15 ՁԱս իմաստութիւնը վերէն իջած չէ՛, հապա երկրաւոր՝ շնչաւոր Ե 16 դիւական է։ Ի Քանզի ուր որ նախանձ ու կռիւ Ի—յ, հոն է անկարգութիւնը և ամէն չար բաները։ 17 Ի Հապա վերէն իմաստութիւնը նախ սուրբ է, ետքը խաղաղարար, հեզ, հլու, ողորմութիւնով ու բարի պտուղներով լեցուն, ան- 18 կողմնապահ Ի ու անկեղծ։ Ե Եւ արդարութեան պտուղը խաղաղութիւնով կը սերմանուի անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ՚ընեն։

ԳԼ. Գ

1 Պէտք է որ գէմ գնենք ապստամբեան, 4 անժուժկալութեան, 5 հպարտութեան, 11 բամբասանքի և ուրիշները զուր տեղ դատելու։ 13 Պէտք չէ որ աշխարհային գործառնութեանց յաջողութիւնը վատնինք, բայց միշտ խորհինք թէ ան կեանքս ուրիշի անբռատդ է, և մեր անձերը ու մեր բոլոր գործքերը Աստուծոյ նախախնամութեանը յանձնենք։

1 Պ՞ուակից են պատերազմները, և մրցակից կռիւները ձեր մէջը. չէ՞ որ ձեր ցանկութիւններէն, —որ ձեր անդամներուն մէջ կը պատե- 2 րազմին։ Կը ցանկաք ու չունիք, կը սպաննէք ու կը նախանձիք, և չէք կրնար Ի— —ձեռք հասնիլ. կը պատերազմիք ու կռուիք, բայց 3 չունիք, ինչու որ չէք խնդրեր. Ի կը խնդրէք ու չէք առներ, Ի ինչու որ չարաչար կը խնդրէք, որ ձեր ցանկութիւններուն բանեցընէք։ 4 Ե Շնացողներ՝ չէք գիտեր Ի որ — աշխարհիս սէրը Աստուծոյ գէմ թշնամութիւն է. Ուստի ով որ կ՚ուզէ աշխարհի բարեկամ ըլլալ, ինքզինքը Աստուծոյ թշնամի կընէ։ 5 Կամ թէ կը կարծէք որ Գիրքը պարապ տեղը Ի կ՚ըսէ թէ Ի Ն- ձանձի կը փափաքի մեր մէջը բնա- 6 կող հոգին՞։ Սակայն աւելի շնորհք կու տայ. անոր համար կ՚ըսէ, Ը Աստուած ամբարտաւաններուն հակառակ կը կենայ, բայց խոնարհ- 7 ներուն շնորհք կու տայ։ Ուստի Ի նազանդեցէք Աստուծոյ. Ի Սատանային հակառակ կեցէք, և անիկայ 8 ձեզմէ պիտի փախչի։ Ի Աստուծոյ մօտեցէք, ու անիկայ ձեզի պիտի մօտենայ. Ի սրբեցէք ձեռքերնիդ՝ մեղաւորներ, Ե և մաքրեցէք 9 սրտերնիդ՝ Ի երկմիտներ. Ի Ցաւացէք քաշեցէք, սուգ բռնէք ու լացէք. ձեր ծիծաղը սուգի դառնայ, ու ձեր ուրախութիւնը՝ տրտմու- 10 թեան։ Ի Խոնարհեցէք առջևը Խոնարհեցէք, ու ան ձեզ պիտի բարձրացընէ։

11 Հ Մէկզմէկ մի՛ բամբասէք՝ եղբայրներս. ան որ իր եղբայրը կը բամբասէ Ի կամ իր եղբայրը կը դատէ, օրէնքը կը բամբասէ և դատէ, օրէնքը կը դատէ. հապա թէ որ օրէնքը դատես, ալ դուն օրէնքը կատարող չես՝ հապա դատաւոր։ 12 Մէ—յն մէկ Օրէնադիր [ու Դատաւոր] մը կայ, Ը որ ինքը կարող է փրկելու և կորսընցընելու. Ի դուն ով ես որ ուրիշը կը դատես։

13 Հ Հիմա մտիկ ըրէք դուք որ կ՚ըսէք՝ Այսօր կամ վաղը երթանք այս անուն քաղաքը, ու հոն տարի մը կենանք, և առուտուր ընենք ու 14 վաստկինք. (Դուք որ վաղը չէք

Ծամի Տեառն Խրբ 60

— Հռով. է. 23։ Գաղ. ե. 17։ ա Պետ. բ. 11։
Բ Ցօհ. Իե. 9։ Լե. 12։
Սաղ. Ժբ. 41։ Ածակ. ա. 28. Եա. ա. 15։ Եբեմ. Ժա. 11։ Միք. գ. 4։ Զաք. է. 13։
Է Սաղ. կդ. 18։ ա Ցօհ. գ. 22։ Ե. 14։
Ը Սաղ. Կդ. 27։
Ի ա Ցօհ. բ. 16։
Ղ Ցօհ. Ժե. 19։ Ժե. 14։ Գաղ. ա. 10։
* Կ՚ակնարկէ Ծննդ. Նախածննութեան կը փաստի մը մէջը բնակող Հոգին։
Ի Ծն. Ծ՚. գ. 5։ բ. 21։ Թուա. Ժա. 29։ Ածակ. իա. 10։
Ը Ցօբ. Իբ. 29։ Սաղ. Ճբ. 6։ Ածակ. գ. 34։ Իթ. 23։ Մատ. իգ. 12։ Ղու. ա. 52։ Ժգ. 11։ Ժբ. 14։ ա Պետ. Ե. 5։
Ի Եփես. գ. 27։ գ. 11։ ա Պետ. Ե. 9։
Ժբ Մ՚. Ժե. 2։
Ի Ես. ա. 16։ Ղ ա Պետ. ա. 22։ ա Ցօհ. գ. 3։
Ի ԳԼ. ա. 8։
Ի Մատ. Ե. 4։
Ի Ցօբ. Իբ. 29։ Մատ. իգ. 12։ Ղու. Ժգ. 11։ Ժբ. 14։ ա Պետ. Ե. 6։
Հ Եփես. գ. 31։ ա Պետ. բ. 1։
Յ Մատ. է. 1։ Ղու. գ. 37։ Հռով. բ. 1։ ա Կոր. գ. 5։
Ղ Մատ. Ժ. 28։
Ճ Հռով. Ժգ. 4. 13։
Մ Ածակ. Իե. 1։ Ղու. Ժբ. 18։ Ճ.

Յամի Տեառն իրր 60

ա Յոբ. է. 7. Սաղ. ճբ. 3. Գղ. ա. 10. ա Պետ. ա. 24. ա Յով. բ. 17. ջ Գոր. ժբ. 21. ա Կոր. դ. 19. ժզ. 7. Եբր. դ. 3. լ ա Կոր. ե. 6. – Ղու. ժբ. 47. Յով. թ. 41. ժե. 22. Հռով. ա. 20. 21. 32. բ. 17. 18. 23.

15 գիտեք · Քանզի ի՞նչ է ձեր կեանքը · ⁾Յիրաւի շոգի մըն է, որ քիչ մը ատեն կ'երեւնայ ու ետքը կ'ոչնչանայ ·) անոր տեղը բսելու էիք, ˢ Թէ որ Տէրը կամենայ ու ապրինք, աս կամ ան բանը ընենք ։
16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը կը պարծենաք · ˢ Բոլոր ասանկ պարծանքները չարութիւն
17 են ։ ᵃ Ուստի ով որ բարին ընելը գիտնայ ու չընէ, ան մեղք է անոր ։

ԳԼ. Ե

1 Ձեր հարստութիւնը պէտք է որ փախնան Աստուծոյ վրէժխնդրութենէն ։ 7 Պարտինք նեղութեան մէջ համբերող ըլլալ՝ մարգարէներուն և Յոբին օրինակին պէս ։ 12 Պէտք է որ երդում ընելէն ետ կենանք ։ 13 Նեղութեան ատեն աղօթք ընենք, ուրախութեան ատեն երգենք ։ 16 մեր յանցանքները իրարու խոստովանինք, իրարու համար աղօթք ընենք, 19 և մոլորեալ եղբայրը ճշմարտութեան դարձընենք ։

1 – Ա՛յդ հիմա՝ հարուստներ՝ լացէք ու ողբացէք ան թշուառութիւններուն համար՝ որ ձեր վրայ
2 պիտի գան ։ Ձեր հարստութիւնը ապականած է, ᵇ ու ձեր հանդերձ-
3 ները ցեցի կերակուր եղած ։ Ձեր ոսկին ու արծաթը ժանգոտած է ։ և անոնց ժանգը ձեզի դէմ վկայ պիտի ըլլայ, ու ձեր մարմինը պիտի ուտէ ˢ կրակի պէս · ˢ վերջի օրերուն
4 համար գանձ դիզեցիք ։ ˢ Ահա ձեր արտերը հնձող բանւորներուն վարձքը՝ որ ետ պահեցիք, կ'աղաղակէ, ᵇ ու հնձողներուն բողոքը զօրութեանց Տէրոջը ականջներուն
5 հասաւ ։ ˢ Երկրի վրայ փափկութեամբ և հեշտութեամբ ապրեցաք, սիրտերնիդ սնուցիք՝ որպէս թէ մորթուելու օրուան համար ։
6 ᵇ Դատապարտեցիք — սպաննեցիք արդարը, ու ձեզի հակառակ չկենար ։
7 Ուստի համբերող եղէք՝ եղբայրներ՝ մինչև Տէրոջը գալուստը · ահա երկրագործը կը սպասէ երկրի պատուական պտուղին, անոր համար համբերելով, ᶜ մինչև որ առջի ու
8 վերջի անձրևը առնէ ։ Դուք ալ համբերութիւն ըրէք, սիրտերնիդ հաստատ բռնեցէք · ᵇ Ինչու որ Տէ-
9 րոջը գալուստը մօտ է ։ ᵈ Իրարու դէմ մի՛ հառաչէք՝ եղբայրներ, որ չդատապարտուիք · ᵉ Ահա Դատա-
10 ւորը դրանը քովը կայներ է ։ Եղբայրներս՝ չարչարանքներու ու համբերութեան օրինակ առէք ᶠ մարգարէները, որոնք Տէրոջը անունովը խօսեցան ։
11 ᵍ Ահա համբերողներուն երանի կու տանք · ʰ Յոբին համբերութիւնը լսեցիք դուք ։ ⁱ և Տէրոջը — — վախճանը տեսաք ։ ʲ որ Տէրը բազմագութ ու ողորմած է ։
12 Արդ ամէն բանէն առաջ՝ եղբայրներս՝ ᵏ երդում չընէք, ոչ երկինքի վրայ՝ ոչ երկրի վրայ, ոչ ալ մէկ ուրիշ երդում մը · հապա ձեր այոն այո ըլլայ, և ոչը՝ ոչ ։ որ չըլլայ թէ դատապարտութեան տակ իյնաք ։
13 Թէ որ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է, աղօթք թող ընէ · թէ որ մէկը ուրախ է, ˡ սաղմոս թող եր-
14 գէ ։ Թէ որ ձեզմէ մէկը հիւանդ է, եկեղեցիին երէցները թող կանչէ, ու անոր վրայ աղօթք թող ընեն, ու ᵐ Տէրոջը անունովը
15 եղով օծեն զանիկայ · Եւ հաւատքով ⁿ եղած աղօթքը պիտի փրկէ հիւանդը, ու Տէրը զանիկայ ոտք պիտի հանէ · ᵒ և թէ որ մեղք ալ գործեր է, պիտի ներուի անոր ։
16 Ձեր յանցանքները իրարու խոստովանեցէք, ու աղօթք ըրէք իրարու համար որ բժշկուիք · ᵖ արդարին ջերմեռանդ աղօթքը շատ
17 ազդուութիւն ունի ։ ᵠ Եղիա մեզի պէս կրից ենթակայ մարդ մըն էր, ʳ ու աղօթք ըրաւ որ անձրև չգայ, ˢ և իրեք տարի ու վեց ամիս երկրի
18 վրայ անձրև չեկաւ ։ ᵗ Եւ նորէն աղօթք ըրաւ, ու երկինքը անձրև տուաւ և երկիրը իր պտուղը բուսցուց ։
19 Եղբայրներ՝ ᵘ թէ որ ձեզմէ մէկը ճշմարտութենէն մոլորի, ու
20 մէկը զանիկայ դարձի բերէ, Գիտցած ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր մոլորութեան ճամբայէն կը դարձընէ, ᵛ հոգի մը մահուանէ կ'ազատէ, ʷ ու մեղաց բազմութիւնը կը ծածկէ ։

– Առակ. ժա. 28. [illegible]

Յամի Տեառն իրր 60

ա Գղ. դ. 11. ᵇ Մատ. իգ. 33. ա Կոր. դ. 5. ᶜ Մատ. ե. 12. Եբր. ժա. 35. ᵈ Սաղ. ղդ. 12. Մատ. ե. 10. 11. ժ. 22. ᵉ Յոբ. ա. 21. 22. բ. 10. ᶠ Յոբ. խբ. 10. ᵍ Թուոց. ժդ. 18. Սաղ. ճգ. 8. ʰ Մատ. ե. 34. ⁱ Եփե. ե. 19. Կող. գ. 16. ʲ Մար. զ. 13. ժզ. 18. ᵏ Եռ. լգ. 24. Մատ. թ. 2. ˡ Ծն. ի. 17. Թուոց. ժա. 2. ա Օր. թ. 18. 19. 20. Յես. ժ. 12.

ԸՍՏԵՂԻՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԸՍՏԱՐԵԼՈՑՆ

Ցամք Տեառն
Խրբ 60

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ընտրեալը գոհութիւն կը մատուցանէ Ա-
ստուծոյ՝ անոր բազմապարիկ հոգևոր շնորհք-
ներուն համար. 10 կը ցուցընէ թէ քրիստո-
սով եղած փրկութիւնը նոր լուսաւ բան մը
չէ, հապա հին ատենի մարգարէներէն ալ զո-
րացուած է. 13 կը յորդորէ քրիստոնեանե-
րը բարեպաշտութեամբ ապրելու, յիշեցընե-
լով անոնց թէ իրենք նոքէն ծնած են Աստու-
ծոյ խօսքովը։

1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առա-
քեալ, օտարականներուդ՝ որ
ցրուած էք Պոնտոսի, Գաղատի-
այի, Կապադովկիայի, Ասիայի
ու Բիւթանիայի մէջ, ընտ-
2 րուած՝ Հօր Աստուծոյ կանխա-
գիտութեանը համեմատ՝ Հոգիին
սրբացընելովը, Յիսուսի Քրիստոսի
հնազանդութեան և անոր արեանը
սրսկուելուն համար. Շնորհք և
խաղաղութիւն ձեր վրայ շատնայ։
3 Օրհնեալ է Աստուած ու մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, որ
իր առատ ողորմութեանը համե-
մատ մեզ նորէն ծնաւ կենդանի
յոյսի համար՝ Յիսուս Քրիստոսի
մեռելներէն յարութիւն առնելո-
4 վը, Ընկղծ ու անարատ և ան-
թառամ ժառանգութեանը հա-
մար՝ որ երկինքը պահուած է ձեզ
5 զի՝ որ Աստուծոյ զօրութեամբը
պահպանուած էք հաւատքով ան
փրկութեանը համար՝ որ պատ-
րաստուած է վերջի ժամանակը
6 յայտնուելու. Որ անով կ'ուրա-
խանաք, թէև հիմա, ինչպէս որ
հարկը կը պահանջէ, Էքիչ մը ա-
տեն տրտմած էք զանազան փոր-
7 ձութիւններով. Որպէս զի ձեր
հաւատքին փորձառութիւնը՝ (որ
կորստական ոսկիէն աւելի պա-
տուական է, Էթէև անիկայ կը-
րակով կը փորձուի,) գտնուի
գովութիւնով ու պատուով և
փառքով Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
8 նուելու ատենը. Ձեզի որ դուք
չտեսած՝ կը սիրէք, Յոր անիկայ
հիմա չէք տեսներ, բայց կը հա-
ւատաք, և ուրախ էք անպատ-
մելի ու փառաւորեալ խընդ-
9 գութիւնով. Ձեր հաւատքին
վախճանը ընդունելով, այսինքն
10 հոգիներնուդ փրկութիւնը. Որ
ան փրկութեանը համար փնտռե-
ցին ու քննեցին մարգարէները՝
որոնք մարգարէացան ձեզի ըլլա-
11 շնորհքին համար. Ու կը քննէին
թէ երբ կամ ինծոր ատեն կ'իմա-
ցընէր իրենց մէջը եղած Քրիստոսի
Հոգին՝ որ առաջ կը վկայէր
Քրիստոսի չարչարութիւնը, ու անկէ
12 ետև փառաւորութիւնը. Որոնց
յայտնուեցաւ, Որ չէ թէ իրենց
համար մեզի մատակարարեցին ան
բաները, որոնք հիմա ձեզի պատ-
մուեցան անոնց ձեռքովը՝ որ աւե
տարանը քարոզեցին ձեզի Հո-
գւով Սրբով որ երկինքէն խրկուե-
ցաւ. որ ան բաներուն՝ հրեշտակ-
ները կը ցանկան ակնկառոյց նայի-
13 լու. Ուստի ձեր միտքերուն մէջը
գօտևորած՝ արթուն կեցած, կա-
տարեալապէս յուսացէք ան ձեր
վրայ հասնելու շնորհացը՝ Յիսուս
Քրիստոսի յայտնուելու ատենը,
14 Հնազանդ զաւակներու պէս, Չէք
թէ ձեր տգիտութեան ատենին
ունեցած ցանկութիւններովը վա-
15 րուելով. Հապա ձեզ կանչող
Սուրբին պէս դուք ալ սուրբ եղէք
ձեր բոլոր վարմունքներուն մէջ.
16 Ինչու որ գրուած է թէ Սուրբ
17 եղէք, քանզի ես սուրբ եմ, Եւ
թէ որ հայր կը կոչէք անիկայ որ
առանց աչառութեան կը դատէ
ամէն մէկուն գործքին համեմատ,
ժուրեմն ձեր պանդխտութեան
ժամանակը վախով անցուցէք,
18 Գիտնալով որ դուք չէ թէ ապա-
կանացու արծաթով կամ ոսկիով
փրկուեցաք ձեր հայրերէն աւան-
19 դուած ունայն ճամբաներէն, հա-
պա Քրիստոսի պատուական արիւ-
նովը՝ որպէս թէ ամրիծ ու անա-
20 բատ գառի մը. Որ առաջուց ճանչ-

Ցամք Տեառն
Խրբ 60

ցուած է Պետրոսի, Գաղատիայի, Կապադովկիայի, Ասիայի ու Բիւթանիայի մէջ, Ընտրուած Հօր Աստուծոյ կանխագիտութեանը համեմատ՝ Հոգիին սրբացընելովը, Յնազանդութեան և Յիսուս Քրիստոսի Յարեանը սրսկուելուն համար. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ շատնայ։ Օրհնեալ է Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, Որ իր առատ ողորմութեանը համեմատ Մեզ նորէն ծնաւ կենդանի յոյսի համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէն յարութիւն առնելով, Ընկղծ ու անարատ և անթառամ ժառանգութեանը համար՝ Որ երկինքը պահուած է ձեզ՝ Որ Աստուծոյ զօրութեամբը պահպանուած էք հաւատքով ան փրկութեանը համար՝ որ պատրաստուած է վերջի ժամանակը յայտնուելու. Որ անով կ'ուրախանաք, թէև հիմա, ինչպէս որ հարկը կը պահանջէ, Էքիչ մը ատեն տրտմած էք զանազան փորձութիւններով. Որպէս զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը՝ (որ կորստական ոսկիէն աւելի պատուական է, Էթէև անիկայ կրակով կը փորձուի,) գտնուի գովութիւնով ու պատուով և փառքով Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու ատենը. Ձեզի որ դուք չտեսած՝ կը սիրէք, Յոր անիկայ հիմա չէք տեսներ, բայց կը հաւատաք, և ուրախ էք անպատմելի ու փառաւորեալ խընդգութիւնով. Ձեր հաւատքին վախճանը ընդունելով, այսինքն հոգիներնուդ փրկութիւնը. Որ ան փրկութեանը համար փնտռեցին ու քննեցին մարգարէները՝ որոնք մարգարէացան ձեզի ըլլալիք շնորհքին համար. Ու կը քննէին թէ երբ կամ ինծոր ատեն կ'իմացընէր իրենց մէջը եղած Քրիստոսի Հոգին՝ Որ առաջ կը վկայէր Քրիստոսի չարչարութիւնը, ու անկէ ետև փառաւորութիւնը. Որոնց յայտնուեցաւ, Որ չէ թէ իրենց համար մեզի մատակարարեցին ան բաները, որոնք հիմա ձեզի պատմուեցան անոնց ձեռքովը՝ որ աւետարանը քարոզեցին ձեզի Հոգւով Սրբով որ երկինքէն խրկուեցաւ. որ ան բաներուն՝ հրեշտակները կը ցանկան ակնկառոյց նայիլու. Ուստի ձեր միտքերուն մէջը գօտևորած՝ արթուն կեցած, կատարեալապէս յուսացէք ան ձեր վրայ հասնելու շնորհացը՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու ատենը, Հնազանդ զաւակներու պէս, Չէք թէ ձեր տգիտութեան ատենին ունեցած ցանկութիւններովը վարուելով. Հապա ձեզ կանչող Սուրբին պէս դուք ալ սուրբ եղէք ձեր բոլոր վարմունքներուն մէջ. Ինչու որ գրուած է թէ Սուրբ եղէք, քանզի ես սուրբ եմ, Եւ թէ որ հայր կը կոչէք անիկայ որ առանց աչառութեան կը դատէ ամէն մէկուն գործքին համեմատ, ժուրեմն ձեր պանդխտութեան ժամանակը վախով անցուցէք, Գիտնալով որ դուք չէ թէ ապականացու արծաթով կամ ոսկիով փրկուեցաք ձեր հայրերէն աւանդուած ունայն ճամբաներէն, հապա Քրիստոսի պատուական արիւնովը՝ որպէս թէ ամրիծ ու անարատ գառի մը. Որ առաջուց ճանչ-

Ցամք Տեառն
Խրբ 60

ցուած է Պետրոսի, Գաղատիայի, Կապադովկիայի, Ասիայի ու Բիւթանիայի մէջ, Ընտրուած Հօր Աստուծոյ կանխագիտութեանը համեմատ՝ Հոգիին սրբացընելովը, Յնազանդութեան և Յիսուս Քրիստոսի Յարեանը սրսկուելուն համար. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ շատնայ։ Օրհնեալ է Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, Որ իր առատ ողորմութեանը համեմատ Մեզ նորէն ծնաւ կենդանի յոյսի համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէն յարութիւն առնելով, Ընկղծ ու անարատ և անթառամ ժառանգութեանը համար՝ Որ երկինքը պահուած է ձեզ՝ Որ Աստուծոյ զօրութեամբը պահպանուած էք հաւատքով ան փրկութեանը համար՝ որ պատրաստուած է վերջի ժամանակը յայտնուելու. Որ անով կ'ուրախանաք, թէև հիմա, ինչպէս որ հարկը կը պահանջէ, Էքիչ մը ատեն տրտմած էք զանազան փորձութիւններով. Որպէս զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը՝ (որ կորստական ոսկիէն աւելի պատուական է, Էթէև անիկայ կրակով կը փորձուի,) գտնուի գովութիւնով ու պատուով և փառքով Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու ատենը. Ձեզի որ դուք չտեսած՝ կը սիրէք, Յոր անիկայ հիմա չէք տեսներ, բայց կը հաւատաք, և ուրախ էք անպատմելի ու փառաւորեալ խընդգութիւնով. Ձեր հաւատքին վախճանը ընդունելով, այսինքն հոգիներնուդ փրկութիւնը. Որ ան փրկութեանը համար փնտռեցին ու քննեցին մարգարէները՝ որոնք մարգարէացան ձեզի ըլլալիք շնորհքին համար. Ու կը քննէին թէ երբ կամ ինծոր ատեն կ'իմացընէր իրենց մէջը եղած Քրիստոսի Հոգին՝ Որ առաջ կը վկայէր Քրիստոսի չարչարութիւնը, ու անկէ ետև փառաւորութիւնը. Որոնց յայտնուեցաւ, Որ չէ թէ իրենց համար մեզի մատակարարեցին ան բաները, որոնք հիմա ձեզի պատմուեցան անոնց ձեռքովը՝ որ աւետարանը քարոզեցին ձեզի Հոգւով Սրբով որ երկինքէն խրկուեցաւ. որ ան բաներուն՝ հրեշտակները կը ցանկան ակնկառոյց նայիլու. Ուստի ձեր միտքերուն մէջը գօտևորած՝ արթուն կեցած, կատարեալապէս յուսացէք ան ձեր վրայ հասնելու շնորհացը՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու ատենը, Հնազանդ զաւակներու պէս, Չէք թէ ձեր տգիտութեան ատենին ունեցած ցանկութիւններովը վարուելով. Հապա ձեզ կանչող Սուրբին պէս դուք ալ սուրբ եղէք ձեր բոլոր վարմունքներուն մէջ. Ինչու որ գրուած է թէ Սուրբ եղէք, քանզի ես սուրբ եմ, Եւ թէ որ հայր կը կոչէք անիկայ որ առանց աչառութեան կը դատէ ամէն մէկուն գործքին համեմատ, ժուրեմն ձեր պանդխտութեան ժամանակը վախով անցուցէք, Գիտնալով որ դուք չէ թէ ապականացու արծաթով կամ ոսկիով փրկուեցաք ձեր հայրերէն աւանդուած ունայն ճամբաներէն, հապա Քրիստոսի պատուական արիւնովը՝ որպէս թէ ամրիծ ու անարատ գառի մը. Որ առաջուց ճանչ-

Կոր. է. 1 ։ ա Թես. գ. 3, 4, 7 ։ Երբ. ժր. 14 ։ բ Պետ. գ. 11 ։ †Ղկ. ժա. 44 ։ ժթ. 2 ։ ի. 7 ։ ‡ բ Օր. ժ. 17 ։ Գոր. ժ. 34 ։ Հռով. բ. 11 ։ § բ Կոր. է. 1 ։ Փիլ. բ. 12 ։ Երբ. ժբ. 28 ։ — բ Կոր. ե. 6 ։ Երբ. ժա. 13 ։ Գլ. բ. 11 ։ Ե ա Կոր. գ. 20 ։ է. 23 ։ †Եզեկ. ի. 18 ։ Գլ. գ. 3 ։ ՟Գոր. ի. 28 ։ Եփես. ա. 7 ։ Երբ. թ. 12, 14 ։ Ցայտ. ե. 9 ։ Ի Եղ. ժբ. 5 ։ Ես. ծգ. 7 ։ Ցօհ. ա. 29, 36 ։ ա Կոր. է. 7 ։ Ղհռով. գ. 25 ։ ժգ. 25, 26 ։ Եփես. գ. 9, 11 ։ Կող. ա. 26 ։ բ Տիմ. ա. 9, 10 ։ Տիտ. ա. 2, 3 ։ Ցայտ. ժգ. 8 ։

20 ։ յ Ցօհ. ի. 29 ։ բ Կոր. ե. 7 ։ Երբ. ժա. 1, 27 ։ Ղհռով. գ. 22 ։

Ցամք Տեառն իբր 60

Ի Պաղ · գ · 4 · Եփե · ա · 10 · Երբ · ա · 2 · թ · 26 ·
ը Գոր · բ · 24 ·
Ի Մաա · իբ · 18 · Գոր · բ · 33 · գ · 13 · Եփե · ա · 20 · Փիլ · բ · 9 · Երբ · բ · 9 · ԳԼ · գ · 22 ·
Ի Գոր · ժե · 9 ·
Ի Հռով · ժբ · 9 · 10 · ա Թես · գ · 9 · ա Տիմ · ա · 5 · Երբ · ժգ · 1 · ԳԼ · բ · 17 · գ · 8 · գ · 8 · բ Պետ · ա · 7 · ա Ցոհ · գ · 18 · գ · 7 · 21 ·
Ը Ցոհ · ա · 13 · գ · 5 · ա Ցոհ · գ · 9 ·
Ի Ցակ · ա · 18 ·
Ի Պաղ · ձգ · 15 · Եփ · ե · 6 · ժա · 12 · Ցակ · ա · 10 ·
Ի Պաղ · ձր · 12 · 26 · Եփ · ե · 8 · Ղու · ժգ · 17 ·
Հ Ցոհ · ա · 1 · 14 · ա Ցոհ · ա · 1 · 3 ·

— Եփե · գ · 22 · 25 · 31 · Կող · գ · 8 · Երբ · ժբ · 1 · Ցակ · ա · 21 · ե · 9 · ԳԼ · գ · 2 ·
Բ Մաա · ժբ · 3 · Մար · ժ · 15 · Հռով · գ · 4 · ա Կոր · ժգ · 20 · ԳԼ · ա · 23 ·
ի ա Կոր · գ · 2 · Երբ · ե · 12 · 13 ·
Ր Պաղ · լգ · 8 · Երբ · գ · 5 ·
Ի Պաղ · ձժբ · 22 · Մաա · իա · 42 · Գոր · գ · 11 ·
Ը Եփե · բ · 21 · 22 ·
Ի Երբ · գ · 6 ·
Ը Ես · կա · 6 · կգ · 21 · Հմր 9 ·

Բ Փիլ · գ · 18 · ԳԼ · գ · 11 · Ի Ովս · ժգ · 2 · Մաղ · ա · 11 · Հռով · ժբ · 1 · Երբ · ժգ · 15 · 16 · Ի Ես · իբ · 16 · Հռով · թ · 33 ·

ցուած էր աշխարհիս սկիզբէն առաջ , Ի ու ետքի ատեններըը
21 յայտնուելցաւ ձեզի համար , Որ անոր միջոցովը Աստուծոյ հաւատացիք , Որ զանիկայ մեռելներէն յարուցց , Ի և անոր փառաւորութիւն տուաւ . որ ձեր հաւատքը ու
22 յոյսը Աստուծոյ վրայ ըլլայ : Ի Ձեր անձերը մաքրելով Հոգիին միջոցովը ճշմարտութեանը ջատագնդելով , Ի եղբայրսիրութեան մէջ անկեղծ ըլլալով , սուրբ սրտով մէկզմէկ
23 պինդ սիրեցէք : Ի Նորէն ծնած ըլլալով՝ չէ թէ ապականացու սերմէն , հապա անապականացուէն Ի Աստուծոյ կենդանի ու յաւիտեան
24 նական խօսքովը : Ի Վասն զի ամէն մարմին խոտի պէս է , և մարդուն բոլոր փառաւորութիւնը խոտի ծաղիկի պէս . խոտը կը չորնայ ու անոր ծաղիկը կը թափթըփի .
25 Բայց Տէրոջը խօսքը յաւիտեան կը մնայ , Հայսինքն է ան խօսքը՝ որ աւետարանով ձեզի քարոզուեցաւ :

ԳԼ · Բ

1 Կը խրատէ բոլոր չարութիւնը մէկդի ձգել , 4 ցուցընելով թէ քրիստոս է հիմը որուն վրայ քրիստոնեայք չինուած են . 11 կ՚աղաչէ հեռու կենալ մարմնաւոր ցանկութիւններէն , 13 ու հնազանդ ըլլալ իշխանաւորներուն . 18 կը սորվեցնէ ծառաներուն որ հնազանդ ըլլան իրենց տէրերուն , 20 ու երբոր բարիք գործելնուն համար չարչարուին , համբերութեամբ տանին՝ քրիստոսի օրինակին համեմատ :

1 — Ուրեմն մէկդի ձգելով ամէն չարութիւնը ու ամէն խարէութիւնը ու կեղծաւորութիւնները , և նախանձը ու ամէն չարախօսու-
2 թիւնը , Ի Նորածին մանկանց պէս Ի բանական — անխարդախ կաթին փափաքեցէք , որ անով մեծնաք
3 [մինչև փրկութիւնը] , Ի թէ որ Տէրոջը քաղցր ըլլալուն համը առիք .
4 Որուն մօտենալով ան կենդանի վէմին , Ի որ թէպէտ մարդիկներէն անարգուած է , բայց Աստուծմէ բնտրուած — պատուական է ,
5 Ի Դուք ալ կենդանի քարերու պէս շինուիք Ի հոգևոր տունմը , Ի սուրբ քահանայութիւն մը , Ի ճիտս Քրիստոսի ձեռքովը Աստուծոյ հաճելի Ի հոգևոր պատարագներ
6 մատուցանելու : Որովհետև գիրքին մէջն ալ կայ թէ Ի Ես Սիոնի մէջ բնտիր՝ պատուական անկեան վէմ մը կը դնեմ . և ով որ անոր հաւատայ , բնաւ պիտի չամչնայ :
7 Ուստի ձեզի հաւատացեալներուդ պատուական է ան , բայց անհա-

ւատներուն՝ Ան քարը որ շինողները անարգեցին , անիկայ
8 անկիւնին գլուխը եղաւ . Ի և գլորման վէմ ու գայթակղութեան քար Ի անոնց՝ որ չհաւատալով խօսքին կը գայթակղին , Ի որուն սահմանուած ալ էին :
9 Բայց դուք ընտիր ցեղ մըն էք , Ի թագաւորական քահանայութիւն , Ի սուրբ ազգ , Ի սեփհական ժողովուրդ մը , որ քարոզէք անոր առաքինութիւնները , Ի որ ձեզ խաւարէն իր սքանչելի լոյսին կանչեց .
10 Ի որ առեն մը ժողովուրդ չէիք , բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք . որ առանց ողորմութեան էիք , բայց հիմա ողորմութիւն գտաք :
11 Սիրելիներ՝ կ՚աղաչեմ , Ի պանդուխտներու և օտարականներու պէս Ի մկդի կեցէք մարմնաւոր ցանկութիւններէն , Ի որ հոգիի դէմ
12 կը պատերազմին , Ի Ձեր վարմունքը հեթանոսաց մէջ բարի պահելով , որ ինչ բանով որ ձեզ չարագործներու պէս կը բամբասեն , Ի ձեր բարի գործքերը տեսնելով՝ փառաւորեն զԱստուած Ի այցելութեան
13 օրը : Ի Ուստի ջատագնդ եղիք ամէն մարդկային սահմանադրութեան Տէրոջը համար , թէ թագաւորին՝
14 վերնագոյն մէկու մը պէս , թէ կուսակալներուն՝ անոր կողմէն խրբկուածներու պէս՝ Ի չարագործները պատժելու Ի և բարեգործները գո-
15 վելու համար : Ինչու որ Աստուծոյ կամքը ասանկ է , Ի որ բարեգործ ըլլալով՝ անխելք մարդոց տգիտու-
16 թիւնը պապանձեցընէք . Ի Ազատներու պէս ըլլալով , և չէ թէ չարութեան ծածկոցի մը պէս գործածելով , Ի հապա
17 Աստուծոյ ծառաներու պէս : Ի Ամէնը պատուեցէք . Ի եղբայրութիւնը սիրեցէք . Ի Աստուածմէ վախեցէք . թագաւորը պատուեցէք :
18 Ի Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով ջատագնդ ըլլան Ի ոչ միայն տէրերուն , Ի չէ թէ մինակ բարերարներուն ու հեզերուն , հապա ժանդ-
19 տարարներուն ալ , քանզի աս Ի շնորհք մըն է , թէ որ մէկը աստուած ունեցած խղճմտանքովը անիրաւ տեղը կրած վիշտերուն
20 համբերելու ըլլայ , — Վասն զի ի՞նչ գովութիւն Ի՛ըլլայ ձեզի , թէ որ մեղք գործելով ծեծուիք ու համբերէք . հապա թէ որ բարիք գործելով չարչարուիք ու համբերէք , ասիկայ Աստուծոյ քովը շնորհք

Ցամք Տեառն իբր 60

Ը Պաղ · ձժբ · 22 · Մաա · իա · 42 · Գոր · գ · 11 ·
Ի Ես · բ · 14 · Ղու · բ · 84 · Հռով · թ · 33 ·
Ի ա Կոր · ա · 23 ·
Ի Ել · թ · 16 · Հռով · թ · 22 · ա Թես · ե · 9 · Ցուդ · 4 ·
Հ Ը Օր · ժ · 15 · ԳԼ · ա · 2 ·
Ի Ել · ժթ · 5 · 6 · Ցայտ · ա · 6 · ե · 10 ·
Ը Ցոհ · ժէ · 19 · ա Կոր · գ · 17 · Բ Տիմ · ա · 9 ·
Ի Բ Օր · գ · 20 · է · 6 · ժգ · 2 · իգ · 18 · 19 · Գոր · իշ · 28 · Եփե · ա · 14 · Տիտ · բ · 14 ·
Ի Գոր · իշ · 18 · Եփե · ե · 8 · Կող · ա · 13 · աԹես · ե · 4 · 5 ·
Ի Ովս · ա · 9 · 10 · բ · 23 · Հռով · թ · 25 ·
Ի ա Մն · իթ · 15 · Պաղ · լԹ · 12 · ձժթ · 19 · Երբ · ժա · 13 · ԳԼ · ա · 17 ·
Ը Հռով · ժգ · 14 · Գաղ · ե · 16 ·
— Ցակ · գ · 1 ·
Ը Հռով · ժբ · 17 · բ Կոր · ը · 21 · Փիլ · բ · 15 · Տիտ · բ · 8 · ԳԼ · գ · 16 ·
Ի Մաա · ե · 16 ·
Ը Ղու · ժթ · 44 ·
— Մաա · իբ · 21 · Հռով · ժգ · 1 · Տիտ · գ · 1 ·
— Հռով · ժգ · 4 ·
Ը Հռով · ժգ · 3 ·
Ի Տիտ · բ · 8 · Հմր 12 ·

Բ Գաղ · ե · 1 · 13 · Ի ա Կոր · է · 22 · — Հռով · ժբ · 10 · Բ Գաղ · ե · 1 · 13 · Ի ա Կոր · է · 22 · — Հռով · ժբ · 10 · Փիլ · բ · 8 · Ի Երբ · ժգ · 1 · ԳԼ · ա · 22 · Ի Ընակ · իգ · 21 · Մաա · իբ · 21 · Հռով · ժգ · 7 · Ի Եփե · գ · 5 · Կող · գ · 22 · աՏիմ · գ · 1 · Տիտ · բ · 9 · Ի Մաա · ե · 10 · ԳԼ · գ · 14 · — ԳԼ · գ · 14 · գ · 14 · 15 ·

Ցամք Տեառն
Իբր 60

21 մին է ։ Քանզի դուք աս բանիս համար կանչուեցաք , զի Քրիստոս ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ , Թուղալով ձեզի օրինակ թողուց՝ որ իր
22 շաւիղներուն հետեւիք . Որ ինքը մեղք մը չգործեց , ու իր բերնին մէջ նենգութիւն մը չգտնուեցաւ .
23 Որ կը նախատուէր և փոխարէնը չէր նախատեր , կը չարչարուէր ու սպառնալիք չէր ըներ . Հապա ինքզինքը արդարութեամբ դատո-
24 ղին կը յանձնէր ։ Որ մեր մեղքերը իր մարմինովը խաչափայտին վրայ վերցուց , Զի որ մենք մեղքերուն ա-զատինք ու արդարութեան հա-մար ապրինք . Զորուն վէրքերովը
25 դուք բժշկուեցաք ։ Զինչու որ մո-լորեալ ոչխարներու պէս էիք , Բայց հիմա ձեր հոգիներուն Հո-վիւին ու Տեսուչին դարձաք ։

ԳԼ · Գ

1 Կը սորվեցնէ կիներուն ու էրիկներուն ու-նեցած փոխադարձ պարտաւորութիւնները . 8 կը յորդորէ ամէն մարդիկ միաբանութեան ու սէր ունենալու , 14 և հալածանաց համբերելու . 19 կը ծանուցանէ Քրիստոսի ցուցուցած բա-րեբարութիւնը հին աշխարհին ։

1 Նմանապէս - կիներները ձագանդ-րեան իրենց էրիկներուն . որ
եթէ ոմանք խօսքին ձագանդ չըլ-լան ալ , Առանց խօսքի Տէրհուին
2 կիներուն վարմունքովը , Տես-նելով ձեր երկիւղած պարկեշտ
3 վարքը ։ Որ իրենց զարդարանքը չըլլայ դրսէն մազերու հիւսուածք-ներով և ոսկիներու շարքերով կամ շքեղ հանդերձներ հագնելով .
4 Հապա սրտին ծածուկ մարդը՝ անեղծութիւնով հեզ ու հան-դարտ հոգիին ՚ԻՐԵՆ ԲՈՂՈՔ , որ Աստուծոյ առջեւը խիստ պատուա-
5 կան է ։ Զինչու որ առնուօր սուրբ կիներները՝ որ իրենց յոյսը Աստու-ծոյ վրայ դրած էին , անձերնին այսպէս կը զարդարէին՝ իրենց է-
6 րիկներուն ձագանդ ըլլալով . Զին-պէս որ Սառա ձագանդ էր Աբրա-համին , Ե և զանիկայ տէր կը կոչէր . որ դուք բարեգործ ըլլալով ու մէկ երկիւղ մը չվախնալով՝ անոր զա-ւակները կ՚ըլլաք ։
7 Նմանապէս էրիկները խոհեմու-թիւնով անոնց հետ բնակին , Իտկար անօթի պէս պատիւ տալով կիներուն , իբրև կենաց շնորհքին ժառանգակիցներ , Որ ձեր աղօթք-ներուն արգելք չըլլայ ։
8 Վերջապէս համակերպիդ մէկ միտքի վրայ ըլլաք , կարեկից , Եղբայրա-սէր , Ողորմած — քաղցրաբարոյ ։
9 Չըլլայ որ չարութեան փոխարէն չարութիւն հատուցանէք , կամ նախատանաց փոխարէն՝ նախա-տինք . այլ ընդհակառակն օրհնե-ցէք , գիտնալով որ աս բանիս հա-մար կանչուեցաք , Որ օրհնութիւն
10 ժառանգէք ։ Զի ան որ կ՚ուզէ կեանքը սիրել ու բարի օրեր տեսնել , Իր լեզուն թող դադրեցնէ չարութենէն , ու իր շրթունքները նենգութիւն խօսե-
11 լէն . Հաշտութենէ ետ քաշուի ու բարութիւն ընէ , Խաղաղու-թիւն փնտռէ և անոր ետեւէն ե-
12 թայ ։ Ինչու որ Տէրոջը աչքերը արդարներուն վրայ է , Ու իր ա-կանջները անոնց աղօթքին . բայց Տէրոջը երեսը չարագործներուն
13 վրայ է ։ Ու ով ձեզի չարիք մը պիտի հասցնէ՝ թէ որ դուք բա-
14 րիին հետեւող ըլլաք ։ Բայց թէ որ արդարութեան համար չարչա-բուիք ալ՝ երանելի էք . և Հանոնց ահէն մի վախնաք ու մի շփոթիք .
15 Հապա Տէր Աստուածը սրտերնուդ մէջ սուրբ պահեցէք . և միշտ - պատրաստ եղէք Հեզութեամբ ու երկիւղածութեամբ պատասխան տալու ամէնուն որ ձեր ունեցած յոյսին պատճառը ձեզի կը հար-
16 ցընէն ։ Ու Հրաբի խղճմտանք ու-նենաք , Որ ինչ բանով որ ձեզ կը բամբասեն իբրև չարագործներ , ամօթով մնան անոնք՝ որ Քրիս-տոսով եղած ձեր բարի վարմուն-
17 քը կը պախարակեն ։ Զինչու որ աւելի աղէկ է բարեգործութիւն ընելով չարչարուիլ՝ թէ որ Աստու-ծոյ կամքը ան ըլլայ , քան թէ չա-
18 րագործութիւն ընելով ։ Զի Քրիստոս ալ մեղքի համար մէկ անգամ չարչարուեցաւ , Արդարը անարդարներուն վրայ , որ մեզ Աս-տուծոյ մօտեցընէ . - որ թէպէտ մեռաւ - մարմինով , Հապայց կենդա-
19 նի եղաւ հոգիով . Որով - բանտի մէջ եղած հոգիներուն ալ դնաց
20 ու քարոզեց . Որոնք առեն մը ա-պրստամի էին , Երբոր Աստուծոյ երկայնմտութիւնը կը համբերէր - Նոյի օրերը՝ - երբոր տապա-նը կը շինուէր , Որուն մէջը քիչ անձինք՝ այսինքն ութը հոգի ջու-
21 րէն ապրեցան . Որ մեզ ալ ան օրինակին պէս մկրտութիւնը հիմա կ՚ապրեցընէ , (Ոչ թէ մարմինին աղտը մէկդի ձգելը , հապա բարի խղճմտանքին վկայութիւնը առ Աստուած ,) Հիսուս Քրիստոսի
22 յարութիւնովը . Որ անիկայ եր-կինք գացած՝ - Աստուծոյ աջ կողմն է՝ Հրեշտակները ու իշ-խանութիւնները և զօրութիւննե-րը իրեն ձագանդելով ։

Ցամք Տեառն
Իբր 60

1 Մատ. իե. 34 ։
2 Սաղ. լդ. 12. Ես ։
3 Ցակ. ա. 26. Գլ. ը. 1. 22. Ցայտ. ժգ. 5 ։
4 Սաղ. լե. 27. Ես. ա. 16. 17. գ Ցօհ. 11 ։
5 Հռով. ժը. 18. ժգ. 19. Երբ. ժը. 14 ։
6 Ցօհ. թ. 31. Ցակ. ե. 16 ։
7 Ածկ. ժգ. 7. Հռով. ը. 28 ։
8 Մատ. ե. 10. 11. 12. Գլ. ը. 19. գ. 14. Ցակ. ա. 12 ։
9 Եբ. ը. 12. 13. Երեմ. ա. 8. Ցօհ. ժգ. 1. 27 ։
10 Սաղ. ճժթ. 46. Գոր. գ. 8. Կող. գ. 6. ը Տիմ. ը. 25 ։
11 Երբ. ժգ. 18 ։
12 Տիտ. ը. 8. Գլ. ը. 12 ։
13 Հռով. ե. 6. Երբ. թ. 26. 28. Գլ. ը. 21. գ. 1 ։
14 ը Կոր. ժգ. 4 ։
15 Կող. ա. 21. 22 ։
16 Հռով. ա. 4. ը. 11 ։
17 Եբ. խը. 7. խթ. 9. կա. 1 ։
18 Գլ. ա. 12 ։ գ. 6 ։
19 Ծն. գ. 3. 5. 13 ։
20 Երբ. ժա. 7. Ծն. է. 7. ը. 18. ը գլա. ը. 5 ։
21 Եփես. ե. 26 ։
22 Տիտ. գ. 5 ։ Գլ. ա. 3 ։ Սաղ. ճժ. 1. Հռով. ը. 34. Եփես. ա. 20. Կող. գ. 1. Երբ. ա. 3 ։

Ցամք Տեառն Իբր 60

Գղ. Գ. 18։ Հռով. Զ. 2. 7։ Գաղ. Ե. 24։ Կող. Գ. 3. 5։ Հռով. ԺԳ. 7։ Գղ. Բ. 1։ Յօհ. Ա. 13։ Հռով. Զ. 11։ Բ Կոր. Ե. 15։ Յակ. Ա. 18։ Գղ. Ա. 14։ Եզեկ. Իղ. 6։ Իսե. 9։ Գործ. ԺԷ. 30։ Եփե. Բ. 2։ Գ. 17։ Ա Թես. Գ. 5։ Տիտ. Գ. 3։ Գղ. Ա. 14։ Գործ. ԺԳ. 45։ ԺԲ. 6։ Գղ. Գ. 16։ Գործ. Ժ. 42։ ԺԷ. 31։ Հռով. ԺԴ. 10. 12։ Ա Կոր. ԺԵ. 51. 52։ Բ Տիմ. Գ. 1։ Յակ. Ե. 9։ Գղ. Գ. 19։ Մատ. Իզ. 13. 14։ Հռով. ԺԳ. 12։ Փիլ. Դ. 5։ Եբր. Ժ. 25։ Յակ. Ե. 8։ Բ Պետ. Գ. 9. 11։ Ա Յօհ. Բ. 18։ Մատ. Իղ. 41։ Ղուկ. Իա. 34։ Կող. Դ. 2։ Գղ. Ա. 13։ Ե. 8։ Եբր. ԺԳ. 1։ Կող. Գ. 14։ Առակ. Ժ. 12։ Ա Կոր. ԺԳ. 7։ Յակ. Ե. 20։ Հռով. ԺԲ. 13։ Եբր. ԺԳ. 2։ Բ Կոր. Թ. 7։ Փիլ. Բ. 14։ Փիլիմ. 14։ Հռով. ԺԲ. 6։ Ա Կոր. Դ. 7։ Ա Կոր. ԺԲ. 4։ Եփե. Դ. 11։ Մատ. Իզ. 45։ Իե. 14. 21։ Ղուկ. ԺԲ. 42։ Ա Կոր. Դ. 1. 2։ Տիտ. Ա. 7։

ԳԼ. Դ

1 Կը յորդորէ քրիստոնեաները մեղքէ հրաժարելու, յիշեցնելով Քրիստոսի օրինակը, և աշխարհի վերջը որ մօտենալու վրայ է. 12 և կը մխիթարէ զանոնք հալածանքի վրայով։

1 Ուստի Քրիստոս որ մեզի համար
չարչարուեցաւ մարմինով, դուք
ալ նոյն միտքով զինուորուեցէք.
վասն զի ան որ մարմինով չարչա-
րուեցաւ, մեղքէն դադարած է.
2 Որ ալ չէ թէ մարդոց ցանկու-
թիւններուն պէս՝ հապա Աս-
տուծոյ կամքին պէս ապրիք մար-
3 մինի մէջ մնացած ատեն։ Ինչու
որ հերիք է մեզի կենաց անցեալ
ժամանակը, որուն մէջ հեթա-
նոսներուն կամքը կատարեցինք,
ու գիճութիւններով՝ ցանկու-
թիւններով՝ գինեմոլութիւններով՝
անառակութիւններով՝ արբեցու-
թիւններով ու անօրէն կռապաշ-
4 տութիւններով վարուեցանք։ Ու-
սա բանիս կը զարմանան՝ որ դուք
նոյն չափազանց անառակութեան
մէջ անոնց հետ չէք վազեր, ու
5 հայհոյութիւն կ'ընեն. Որոնք պա-
տասխան պիտի տան անոր՝ որ
պատրաստ է դատելու կենդանի-
6 ները ու մեռելները։ Քանզի ա-
սոր համար մեռելներուն ալ աւե-
տարանը քարոզուեցաւ, որ դա-
տուին մարդոց կողմանէ մարմի-
նով, ու կենդանի ըլլան Աստուծոյ
կողմանէ հոգիով։
7 Սակայն ամէն բանին վախճանը
մօտեցեր է. Ուստի զգաստ եղէք
ու աղօթքի մէջ արթուն կեցէք։
8 Ու ամէն բանէն առաջ իրարու
հետ սաստիկ սէր ունեցէք. ինչու
որ սէրը մեղաց բազմութիւնը կը
9 ծածկէ։ Իրարու հիւրասիրու-
թիւն ցուցուցէք առանց տրը-
10 տունջ ընելու։ Ամէն մէկը ինչ
տեսակ շնորհք որ առաւ, անիկայ
իրարու մատակարարեցէք Աս-
տուծոյ զանազան շնորհքներուն
11 բարի տնտեսներուն պէս։ Թէ
որ մէկը խօսի, Աստուծոյ պատ-
գամներուն պէս թող խօսի, թէ որ
մէկը մատակարարութիւն ընէ,
որպէս թէ Աստուծոյ շնորհած զօ-
րութենէն թող ընէ, որ ամէն բա-
նի մէջ Աստուած փառաւորուի
Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը. Ո-
րուն փառք և զօրութիւն յաւի-
տեանս յաւիտենից։ Ամէն։
12 Սիրելիներ՝ օտար բան մի սեպէք
ան նեղութիւնը բորբոքը, որ ձեզ
փորձելու համար կ'ըլլայ, որպէս
թէ օտար բան մը ձեզի հանդիպած
13 է. Հապա ուրախ եղէք՝ քանի
որ Քրիստոսի չարչարանքներուն
հաղորդ եղած էք, որ անոր փառ-
քին յայտնուելու ատենն ալ ցըն-
14 ծութեամբ ուրախանաք։ Թէ
որ Քրիստոսի անուանը համար նա-
խատուիք, երանելի էք. ինչու որ
փառաց [և զօրութեան] և Աս-
տուծոյ Հոգին ձեր վրայ հանգչած
է. "յիրաւի անոնց կողմանէ կը
հայհոյուի անիկայ, բայց ձեր կող-
15 մանէ կը փառաւորուի"։ Չըլլայ
որ ձեզմէ մէկը չարչարուի իբրև
մարդասպան, կամ գող, կամ չա-
րագործ, կամ իբրև ուրիշին բա-
16 նին խառնուող. Բայց թէ որ չար-
չարուի իբրև քրիստոնեայ՝ թող
չամչնայ, հապա աս մասին թող
17 Աստուծոյ փառք տայ։ Քանզի
ժամանակ է որ դատաստանը Աս-
տուծոյ տունէն սկսի. և թէ որ
առաջ մեզմէ սկսի, հապա անոնց
վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ՝ որոնք Աս-
տուծոյ աւետարանին չեն հնա-
18 զանդիր։ Ու թէ որ արդարը
դժուարաւ կը փրկուի, հապա ամ-
բարիշտը ու մեղաւորը ո՞ւր պիտի
19 գտնուի։ Ուստի անոնք որ Աս-
տուծոյ կամացը համեմատ կը չար-
չարուին, բարիք գործելով իրենց
հոգիները թող անոր յանձնեն,
իբրև հաւատարիմ Ստեղծողին։

ԳԼ. Ե

1 Կը յորդորէ երէցները որ իրենց հօտերը արածեն, 5 երիտասարդները՝ որ հնազանդ ըլլան. և ամենուն կը պատուիրէ որ պարկեշտ, արթուն և հաւատքի մէջ հաստատուն ըլլան, 9 և այսպէս դէմ դնեն իրենց հակառակորդը եղող Սատանային։

1 Ձեր մէջը եղող երէցներուն կ'ա-
ղաչեմ՝ ես ալ անոնց պէս երէց
ըլլալովս, ու Քրիստոսի չարչա-
րանացը վկայ, և յայտնուելու
հանդերձեալ փառքին մասնակից.
2 Աստուծոյ հօտը որ ձեր մէջն է՝
արածեցէք, վերակացու ըլլալով
չէ թէ ակամայ՝ հապա կամաւ,
ու չէ թէ անարգ շահախնդրու-
թեամբ՝ հապա յօժարութեամբ,
3 Ոչ թէ վիճակներուն վրայ տի-
րելով, հապա հօտին օրինակ ըլ-
4 լալով. Ու Հովուապետին երև-
ցած ատենը փառաց անթառամ
պսակը պիտի ընդունիք։
5 Նմանապէս դուք՝ երիտասարդ-
ներ՝ հնազանդ եղէք ծերերուն. և
ամէնքդ իրարու հնազանդ ըլլա-
լով՝ խոնարհութիւն հագէք.
ինչու որ Աստուած ամբարտա-
ւաններուն հակառակ կը կենայ,

Ցամք Տեառն Իբր 60

Գործ. Ե. 41։ Յակ. Ա. 2։ Հռով. Ը. 17։ Բ Կոր. Ա. 7։ Դ. 10։ Փիլ. Գ. 10։ Կող. Ա. 24։ Բ Տիմ. Բ. 12։ Գղ. Ե. 1. 10։ Յայտ. Ա. 9։ Գղ. Ա. 5. 6։ Մատ. Ե. 11։ Բ Կոր. ԺԲ. 10։ Յակ. Ա. 12։ Գղ. Բ. 19. 20։ Գ. 14։ Որոնք չեն։ Գղ. Բ. 20։ Ա Թես. Գ. 11։ Տիմ. Ե. 13։ Գործ. Ե. 41։ Երե. Ժ. 12։ Երեմ. Իե. 29։ ԽԹ. 12։ Եզեկ. Թ. 6։ Մաղ. Գ. 5։ Ղուկ. Իգ. 31։ Ղուկ. Ժ. 12. 14։ Առակ. Ժա. 31։ Ղուկ. Իգ. 31։ Սաղ. Լա. 5։ Ղուկ. Իգ. 46։ Բ Տիմ. Ա. 12։

Ղուկ. Իդ. 48։ Գործ. Ա. 8. 22։ Ե. 32։ Ժ. 39։ Հռով. Ը. 17. 18։ Յայտ. Ա. 9։ Յօհ. Իա. 15. 16. 17։ Գործ. Ի. 28։ Ա Կոր. Թ. 17։ Ա Տիմ. Գ. 3. 8։ Տիտ. Ա. 7։ Սաղ. ԼԳ. 12։ Հզ. 2։ Եզեկ. ԼԴ. 4։ Մատ. Ի. 25. 26։ Բ Կոր. Ա. 23։ Փիլ. Գ. 17։ Բ Թես. Գ. 9։ Ա Տիմ. Դ. 12։ Տիտ. Բ. 7։

Ա. 7։ Ժ Երեմ. Իգ. 22։ Հռով. Ժբ. 6. 7. 8։ Ա Կոր. Գ. 10։ Եփե. Ե. 20։ Գղ. Բ. 5։ Ա Տիմ. Գ. 16։ Գղ. Ե. 11։ Յայտ. Ա. 6։ Ա Կոր. Գ. 13։ Գղ. Ա. 7։

Եբր. ԺԳ. 20։ Գղ. Ա. 4։ Ա Կոր. Թ. 25։ Բ Տիմ. Գ. 8։ Յակ. Ա. 12։ Հռով. ԺԲ. 10։ Եփե. Ե. 21։ Փիլ. Բ. 3։ Յակ. Դ. 6։

Ցամի Տեառն
Իրէ 60

Ա Եսա. ԽԱ. 15։
ԿԲ. 2։
Ա Յով. Դ. 10։
Հ Ցով. Լէ.
5։ ՆԱ. 22։
Մատ. Ղ.
25։ Ղուկ.
Ժբ. 11. 22։
Փիլ. Գ. 6։
Եբր. Ժգ.
5։
Յ Ղուկ. Խ.
34. 36։ ա
Թես. Ե. 6։
Գա. Գ. 7։
Ը Յով. ա. 7։
Բ. 2։ Ղուկ.
Խբ. 31։
Ցայտ. Ժբ.
19
Ժ Եփես. Դ. 11.
13։ Ցակ. Գ.
7։
Ի Գոր. Ժգ.
21։ աԹես.
Գ. 3։ Բ
Տիմ. Գ.
12։ Գա. Բ.
21։
Ա Պետ.
Գ. 12։

բայց Խոնարհութեան շնորհք կու
6 տայ։ Ի՛նչպէս Աստուծոյ հզօր ձեռքին տակը խոնարհեցէք, որ ձեզ ժամանակին բարձրացընէ։
7 Ձեր ամէն հոգը անոր ձգեցէք, վասն զի անիկայ ձեզի համար կը հոգայ։
8 Ընթռուն կեցէք, հսկեցէք, Քանզու որ ձեր հակառակորդը Սատանան մռնչող առիւծի պէս կը պտրտի, ու կը փնտռէ թէ ով
9 կլլէ. Որուն դէմ կեցէք հաւատքով հաստատուած, գիտնալով որ ձեր եղբայրներն ալ աշխարհի մէջ նոյն չարչարանքները կը կրեն։
10 Եւ բոլոր շնորհաց Աստուածը՝ որ մեզ իր յաւիտենական փառքին կանչեց Քրիստոս Յիսուսի ձեռքը-

Ցամի Տեառն
Իրէ 60

Ա Կոր. Գ.
17։ Գա. ա.
6։
Ա Ցով. Դ. 24։
Բ Թես. Բ.
16։ Գ. 3։
Ա Գա. Գ. 11։
Ցայտ. ա.
6։
Բ Կոր. ա.
19։
Ելբր. Ժգ.
22։
Գոր. Ի. 24։
ա Կոր. Ժե.
1։ Բ Պետ.
ա. 12։
Գոր. Ժբ.
12. 25։
Հ Հով. Ժգ.
16։ ա Կոր.
Ժգ. 20։ Բ
Կոր. Ժգ.
12։ աԹես.
Ե. 26։
Ե Եփես. Ա.
23։

վը, Նքիչ մը ատեն նեղութիւն կրելնէդետքը, ինքը ձեզ կատարեալ ընէ, Հաստատէ, զօրացընէ
11 — Հիմնէ։ Իրեն փառք և զօրութիւն՝ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
12 Սիղուանոս հաւատարիմ եղբօրը ձեռքովը՝ (ինչպէս ես կը կարծեմ,) Համառօտ մը ձեզի գրելով, յորդորելով ու վկայելով — թէ սա է Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը, որուն մէջը հաստատ կեցէք
13 Բաբէ կ՚ընէ ձեզի Բաբիլոնի մէջ եղած Ընտրեալն որ ինձի հետ ընտրուած է, ու — իմ որդիս Մարկոս ալ։ Հրարև՝ տուէք իրարու սիրոյ համբուրով. Խաղաղութիւն ձեր ամէնուն հետ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էք։ Ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԸՈՒՐԱՑՈՒՄՆ

Ցամի Տեառն
66

Ա Գոր. Գ. 18։

Ա Գոր. ա.
12։ Բ Կոր.
Դ. 13։ Եփես. Գ. 5։
Տիմ. ա. 4։
Բ Գան. Գ. 1։
Ղ. 25։ ա
Պետ. ա. 2։
Ցուդ. 2։
Է Յով. Ժէ.
3։
Դ աԹես. Բ.
12։ Գ. 7։ Բ
Թես. Բ. 13։
Բ Տիմ. ա.
9։ ա Պետ.
Բ. 9։ Գ. 9։
Ի Բկոր. Է. 1։
Ղբ Կոր. Գ.
18. Եփես.
Գ. 24։ Եբր.
Ժբ. 10։ ա
Յով. Գ. 2։
Ի Գա. Բ. 18,
20։

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ընդարձակը Հաստատելով քրիստոնեաները Աստուծոյ շնորհացը մէջ ամենու յառաջ, 5 կը յորդորէ զանոնք որ հաստատուն ու բարի գործերով իրենց կոչումը հաստատ պահեն, 12 որն որ ինքը հոգ կը տանի անոնց միտքը ձգելու, գիտնալով որ իր մահը մօտ է։ 16 Կը խրատէ որ հաստատ ըլլան Քրիստոսի հաւատքին մէջ, ցուցընելով թէ անիկայ է Աստուծոյ ճշմարիտ Որդին, որովհետև առաքեալները անոր վհնափառութեանը ականատես եղան։ և Հայրը ու մարգարէները ալ անոր համար վկայեցին։

1 Շմաւոն Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ և առաքեալ, Ի-
նչ՝ — որ մեր Հետը նոյն պատուական հաւատքին հասաք մեր Աստուծոյն ու Փրկչին Յիսուս Քրիս-
2 տոսի արդարութիւնովը. Ի Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ աւելնայ Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Յիսուսի գիտութիւնովը։
3 Ինչպէս որ իր աստուածային զօրութիւնը կենաց և աստուածպաշտութեան վերաբերեալ ամէն բաները մեզի տուաւ Կանոչ գիտութիւնովը՝ Որ մեզ փառքով ու առաքինութիւնով հրաւիրեց.
4 Որոնցմով ամենամեծ ու պատուական խոստմունքներ տրուած են մեզի, Հորպէս զի սոնցմով աստուածային բնութեանը հաղորդ ըլլաք՝ Աշխարհի մէջ ցանկութենէն յառաջ եկած ապականութեա-
5 Նէն փախչելով։ Եւ ասոր բանիս համար բոլոր ջանքերնիդ դրած՝ ձեր հաւատքին վրայ առաքինութիւն աւելցուցէք, ու առաքի-
6 նութեան վրայ գիտութիւն, Եւ գիտութեան վրայ ժուժկալութիւն, ու ժուժկալութեան վրայ համբերութիւն, և համբերութեան վրայ աստուածպաշտու-
7 թիւն, Ու աստուածպաշտութեան վրայ եղբայրսիրութիւն, Ու եղբայրսիրութեան վրայ սէր։
8 Վասն զի քանի որ ասոնք բաները ձեր վրայ կը գտնուին ու կ՚աճին, Ձպարապազ ու անպտուղ չեն ըներ Ձեզ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ճանչ-
9 նալուն մէջ։ Բայց որու քով որ ասոնք բաները չկայ, Նանիկայ կոյր է ու կարճատես, Նոր մոռցեր է իր
10 առջի մեղքերէն մաքրուիլը։ Ընորհամար՝ եղբայրներ՝ աւելի ջանքը րնէք Ձեր ձեր կոչումը ու ընտրութիւնը հաստատէք։ Ինչու որ ասոնք ընելով՝ Ձբնաւ պիտի չվրիպիք.
11 Քանզի այսպէս ձեզի առատօրէն պիտի շնորհուի մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտենական թագաւորութիւնը մտնելը։
12 Ուստի ես միշտ ասոնք բաները մտքերնիդ ձգելու վրայով զանցառու պիտի չըլլամ՝ Հթէև գիտէք և հաստատուած էք ներկայ ճշմար-

Ցամի Տեառն
66

Ա Գոր. Գ. 18։

Բ Գաղ. Գ.
10։ աԹես.
Գ. 12։ Ե.
15։ ա Յով.
Գ. 21։
Ա Յով. Ժե.
2։ Տիտ. Գ.
14։
Ե ա Յով. Բ.
9. 11։
Ելբր. Ե.
26։ Եբր.
Ք. 14։ ա
Յով. ա. 7։
Ի ա Յով. Գ.
19։
Ի Գա. Գ. 17։
Ա Հով. Ժե.
14. 15։
Փիլ. Գ. 1։
Գա. Գ. 1։
ա Յով. Բ.
21։ Ցուդ.
5։
Հ ա Պետ. Ե.
12։ Գա. Գ.
17։

Ծամ. Տեսած 66

Ղ բ Կոր . ե . 1 . 4 ։
* Ծած . Վերանիս
Ղ Գլ . գ . 1 ։
Ա Տես բ Օր . գ . 21 . 22 ։ ը . 14 ։ բ Տիմ . գ . 6 ։
Ա Ըհմ . խ . 13 . 19 ։
յ Կոր . ա . 17 ։ բ . 1 . 4 ։ բ Կոր . բ . 17 ։ գ . 2 ։
Ն Մատ . ժէ . 1 . 2 ։ Մարբ . 2 ։ Ցոհ . ա . 14 ։ ա Ցոհ . ա . 1 ։ գ . 14 ։
Ղ Մատ . գ . 17 . ժէ . 5 ։ Մարբ . ա . 11 ։ բ . 6 ։ Ղու . գ . 22 ։ բ . 35 ։
Տես Եւ . գ . 5 ։ Ցես . ե . 15 ։ Մատ . ժէ . 6 ։
Ղ Սաղ . ճժբ . 105 ։ Ցոհ . ե . 35 ։
Ֆ Ցայս . բ . 28 . իբ . 16 ։ Տես բ Կոր . գ . 4 . 6 ։
Ե Հռով . ժբ . 6 ։
— բ Տիմ . գ . 16 ։ ա Պետ . ա . 11 ։
— բ Թագ . իդ . 2 ։ Ղուկ . ա . 70 ։ Գործ . ա . 16 ։ գ . 18 ։

— բ Օր . ժգ . 1 ։
Բ Մատ . իդ . 11 ։ Գործ . ի . 30 ։ ա Կոր . ժա . 19 ։ ա Տիմ . գ . 1 ։ բ Տիմ . գ . 1 ։ 5 ։ ա Ցոհ . գ . 1 ։ Ցուդ . 18 ։
Է ա Կոր . գ . 20 ։ Գաղ . գ . 13 ։ Եփես . ե . 7 ։ Երբ . ժ . 29 ։ ա Պետ . ա . 18 ։ Ցայս . ե . 9 ։
Բ Ցուդ . 4 ։
Ի Փիլ . գ . 19 ։
Ղ Հռով . ժգ . 18 ։ բ Կոր . ժբ . 17 . 18 ։ ա Տիմ . ջ . 5 ։ Տիտ . ա . 11 ։

13 տուրեանս վրայ ։ Եւ իրաւունք կը անպիտ Ն Թէ քանի որ աս * մարմինիս մէջն եմ՝ Ը մորերնիդ ձգե-
14 լով ձեզ արթընցընեմ ։ Ա Քանդի գիտեմ որ ես շուտով — իմ մարմինս պիտի մերկանամ , Ա ինչպէս որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը
15 յայտնեց ինծի ։ Ուստի պիտի ջանամ որ իմ աշխարհէ ելլելէս ետքն ալ միշտ կարող ըլլաք աս բաները
16 յիշելու ։ Ա Ինչու որ չէ թէ մենք վարպետութեամբ չհնուած առասպելներու ետեւէ երթալով՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գալուստը ձեզի յուցուցինք , Ն հապա անոր մեծափառութեանը ա-
17 կանատես ըլլալով ։ Վասն զի ինքը Հօր Ը ստուծմէ փառք ու պատիւ առաւ , ան մեծավայելչութեան փառքէն անանկ ձայն մը գալով թէ Ը Ա տիկա է իմ սիրելի Որ-
18 դիս , որուն հաւներ եմ ։ Եւ աս երկինքէն եկած ձայնը մենք լսեցինք , * որ անոր հետն էինք սուրբ
19 լեռանը վրայ ։ Եւ մարգարէական խօսքն ալ ունինք՝ որ աւելի հաստատուն է . ու ադեկ կ'ընէք՝ թէ որ անոր մտադրութիւն ընէք , Ը որպես թէ մութ տեղ լոյս տուող ճրագի մը , մինչև որ ցորեկը լուսնայ Ը ու արուսեակը սրտերնուդ
20 մէջը ծագի ։ Բայց առաջ աս գիտնաք , Ը որ գրոց ամէն մարգարէութիւն իր յատուկ մեկնութիւնը
21 չունի ։ — Ինչու որ մարգարէութիւն մը երբէք մարդոց կամքին պէս չտրուեցաւ , * հապա Ը ստուծոյ սուրբ մարդիկը Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան ։

Գ Լ · Բ

1 Կը ծանուցանէ թէ սուտ վարդապետներ պիտի ելլեն , և կը նախատեսէ՝ թէ անոնց ու թէ անոնց հետեւողներուն անպարկեշտ վարմունքը ու պատիժը · 7 ուսկից ապատ պիտի ըլլան բարեպաշտները , իսկոր որ Ղովտ Սոդոմէն ազատեցաւ ։ 10 Ան անառակ և հպարտ խաբերաներուն վարմունքը ուելի մանրամասնաբար կը նկարագրէ , որպէս զի տեսնելով մարդիկ չտեսով կարենան ճանչնալ զանոնք , և անոնցմէ հեռու կենալ ։

1 — Հայց սուտ մարգարէներ ալ կ'ըլլային ժողովուրդին մէջ , Բ ինչպէս որ ձեր մէջն ալ սուտ վարդապետներ պիտի ըլլան , որ գաղտուկ պիտի մոլորեցնեն կորուսիչ հերձուածողութիւններ , Է ու զիրենք ծախու առնող Տէրը Ը ուրանալով՝ Ի րենց վրայ պիտի բերեն
2 արագահաս կորուստը · Եւ շատերը անոնց կորստական ընթացիքը կ ետեւէն պիտի երթան , որոնց համար ճշմարտութեան ճամբան պիտի
3 հայհոյուի · Ա Ու ագահութիւնով՝ խորամանկութեամբ Ձ արուած խօս-

քերով Ի ձեզ վաճառաշահութեան պիտի գործածեն · Ո որոնց դատապարտութիւնը շատոնցմէ Ը — — — ը — Ը վ չուշանար , ու անոնց կորուստը չմրափեր ։
4 Վասն զի թէ որ Ը ստուած Ի մեղք գործող Ի հրեշտակներուն չխնայեց , Է հապա խաւարի կապերով տարտարոսը ձգած՝ դատաստանի պահել
5 տուաւ · Ու առջի աշխարհին — Ը չխնայեց · Ա միայն թէ Նոյ ութերորդ — Ն Ը՝ Ի արդարութեան քարոզիչը պահեց , Ի երրոր ջրհեղեղը ամբարիշտներուն աշխարհին վրայ
6 բերաւ · Ի Եւ Սոդոմի ու Գոմորի քաղաքները մոխիր դարձընելով — կործանելով դատապարտեց , Ի ետքին ամբարշտութիւն ընելու մար-
7 դոց օրինակ ընելով — Ն Ի Եւ ազատեց արդար Ղովտը՝ որ անօրէններուն անառակ վարմունքէն
8 ձանձրացեր էր · (Ինչու որ — արդարը անոնց մէջը կենալով՝ Ը աչքովը տեսնելով ու ականջովը լսելով , օրէ օր Ի ր արդար հոգին կը տանջէր — Ն անօրէն վարմուն-
9 քովը ·) Ա Տէրը գիտէ բարեպաշտները փորձութենէ ազատելը , և անիրաւները տանջանքի համար դատաստանի օրուան պահելը ։
10 Ա Մանաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկութեամբ մարմնի ետեւէ կ'երթան , և տէրութիւնը կ'անարգեն , Ա ինքնահաճոյ ու յանդուգն Ի ն , չեն վախնար փառաւորներուն դէմ
11 հայհոյելու · Ի երրոր հրեշտակները՝ որ — Ն Ն շատ մեծ են զօրութիւնով ու կարողութիւնով , Տէրոջը առջեւը հայհոյութեամբ դատապարտութիւն չեն բերեր անոնց
12 վրայ ։ Ը Բայց սոքա անբան անասուններու պէս՝ (որ բնականաբար որսի ու ապականութեան համար Ի — Ի ն ,) չգիտցած բաներնուն դէմ կը հայհոյեն , և իրենց ապականութիւնովը պիտի ապականին ,
13 Ընդունելով — Ի ներաւութեան վարձքը ընդունելով · Ը որ ցորկուան մէջ եղած զեղխութիւնը զուարճութիւն կը սեպեն · Ը արատ ու բիծ Ի ն , իրենց խաբէութիւններովը զուարճանալով՝ Ի ձեզի հետ կերուխումի նստած
14 ատեններին · Շնութեամբ լեցուն աչքեր ունին , որ մեղքէ չեն դադրիր · անհաստատ հոգիները կը խաբեն · Ը ագահութեան սովորած սիրտեր ունին · անիծեալ զաւակ-
15 ներ Ի ն · Շիտակ ճամբան ձգելով մոլորեցան , Ը բէովրեան Բաղաամին ճամբուն հետեւելով , որ անի-
16 րաւութեան վարձքը սիրեց · Բայց իր անօրէնութեանը յանդիմանութիւնը առաւ · անխօս էշը մարդ-

Ծամ. Տեսած 66

Ի բ Կոր . բ . 17 ։ Գաղ . ա . 16 ։
Ը բ Օր . ւբ . 35 ։ Ցուդ . 4 . 15 ։
Բ Ցոհ . բ . 44 ։ ա Ցոհ . գ . 8 ։
Ֆ Ցոհ . ե . 18 ։ Ցուդ . 6 ։
Ի Ղուկ . բ . 31 ։ Ցայս . ի . 2 . 3 ։
Ա Ծն . է . 1 . 7 . 23 ։ Երեմ . ժա . 7 ։ ա Պետ . գ . 20 ։
Ի ա Պետ . գ . 19 ։
Ն Գաղ . գ . 6 ։
Ա Ծն . ժբ . 24 ։ բ Օր . իբ . 23 ։ Ցուդ . 7 ։
Հ Թագ . իդ . 10 ։
Ն Ծն . ժբ . 16 ։
Ղ Սաղ . ճժբ . 139 . 158 ։ Եզեկ . թ . 4 ։
Ա Սաղ . լէ . 17 . 19 ։ ա Կոր . ժ . 13 ։
Ֆ Ցուդ . 4 . 7 . 8 . 10 . 16 ։
Ֆ Ցուդ . 8 ։
Ն Ցուդ . 9 ։
Ղ Երեմ . ժբ . 8 ։ Ցուդ . 10 ։
— Փիլ . գ . 19 ։
Ղ Տես Հռով . ժգ . 13 ։
Ֆ Ցուդ . 12 ։
Ի ա Կոր . ժա . 20 . 21 ։
— Ցուդ . 11 ։
Ա Թագ . իբ . 5 . 7 . 21 . 23 . 28 ։ Ցուդ . 11 ։

Յամի Տեառն
66

կային ձայնով խօսելով՝ մարգարէին
17 յիմարութիւնը արգիլեց ։ Ասոնք
ջուր չունեցող աղբիւրներ են , ու
փոթորիկէ քշուած ամպեր , որոնց
համար թանձր խաւարը պահուած
18 է յաւիտեան ։ Քանզի ունայ-
նութեան հպարտ խօսքեր ընելով՝
գիճութիւններով , մարմնոյ ցան-
կութիւններով կը խաբեն զանոնք
որ քիչ մը առաջ փախեր էին
անոնցմէ՝ որ մոլորութեան մէջ կը
19 պտըտին . Անոնց ազատութիւն
կը խոստանան , և իրենք ապակա-
նութեան ծառաներ են . վասն զի
ինչ բանէ որ մէկը յաղթուի , ա-
20 նոր ծառայ ալ կ'ըլլայ ։ Ինչու որ
եթէ Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քր-
իստոսի գիտութիւնովը աշխարհիս
պղծութիւններէն հրաժարելէն
ետև՝ դարձեալ ան բաներէն բռը-
նուած յաղթուին , անոնց վերջը
21 առջինէն գէշ կ'ըլլայ ։ Ինչու որ
աղէկ էր անոնց՝ որ բնաւ արդարու-
թեան ճամբան ճանչցած չըլլային ,
քան թէ ճանչնալով ետ դառնա-
յին ան սուրբ պատուիրանքէն՝ որ
22 իրենց յանձնուեցաւ ։ Սակայն
անոնց հանդիպեցաւ ան ճշմարիտ
առակին բանը , թէ Շունը նո-
րէն իր փսխածին կը դառնայ , ու
լուացուած խոզը ցեխի մէջ թա-
ւալելու ։

Գլ. Գ

1 Կը հաստատէ Քրիստոսի գալստեան գալուն ճշմարտութիւնը . 10 կը նկարագրէ թէ ինչ կերպով աշխարհս պիտի վերջանայ . 11 կը յորդորէ քրիստոնեաները որ աս բանիս սպասելով՝ անարատ վարք ունենան , 15 ու համարեն թէ Տէրոջը երկայնմտութիւնը իրենց փրկութեանը համար է , ինչպէս որ Պօղոս գրեր էր անոնց իր թուղթերուն մէջ ։

1 Սիրելիներ՝ աս երկրորդ թուղթը
հիմա ձեզի կը գրեմ , որոնցմով
ձեր անկեղծ միտքը կ'արթընցընեմ
2 յիշելու , Որ սուրբ մարգարէներէն
առաջուց գրուցուած խօսքերը , և
մեր՝ առաքեալներուս Տէրոջը ու Փրկչին
առաքեալներուս պատուէրները
3 միտքերնիդ բերէք ։ Բայց առաջ
աս գիտնաք , որ վերջի օրերը
ծաղր ընողներ պիտի գան , որոնք
իրենց ցանկութիւններուն
4 համեմատ պիտի քալեն . Եւ պի-
տի ըսեն , Ո՞ւր է անոր գալուն
խոստմունքը . վասն զի քանի որ
հայրերը քնացան , ամէն բան ա-
նանկ կայ կը մնայ արարածոց ըս-
5 կիզբէն հետէ ։ Քանզի անոնք (որ
իրենց ուզածը աս է՝) ան բանը
մոռցեր են , թէ երկինքը առա-
ջուց եղաւ , ու երկիրը ջուրերէն
ու ջուրերով հաստատ կեցեր է
6 Աստուծոյ խօսքովը . Ուստի հին
աշխարհը ջրհեղեղով ապականած
7 կորսուեցաւ . Եւ հիմակուան եր-
կինքը ու երկիրը նոյն խօսքով
պահպանուած են , մինչև դատաս-
տանին ու ամբարիշտ մարդոց կո-
րստեան օրը կրակի համար պա-
8 հուած ։ Եւ աս մէկ բանը ձեզմէ
ծածուկ չմնայ՝ սիրելիներ , որ Տէ-
րոջը քովը մէկ օրը հազար տարուան
պէս է , ու հազար տարին՝ մէկ օ-
9 րուան պէս ։ Տէրը չուշացըներ
իր խոստմունքը , ինչպէս որ ոմանք
ուշացուցած կը սեպեն , հապա
մեզի երկայնամիտ կ'ըլլայ . ինչու
որ չուզեր որ մէկը կորսուի , հապա
որ ամէնքը ապաշխարանքի գան ։
10 Սակայն Տէրոջը օրը գողի պէս պի-
տի գայ , որ ան ատենը երկինքը
սաստիկ շառաչիւնով պիտի անց-
նի , ու տարերքները բռընկած պի-
տի լուծուին , երկիրս ալ՝ ու ինչ
գործքեր որ անոր մէջը կը գտնուին ,
11 պիտի այրուին ։ Ուստի աս ամէն
բաները որ պիտի լուծուին , ձեզի
ինչպէս մարդիկ ըլլալ կը վայլէ
սուրբ վարմունքով ու բարեպաշ-
12 տութեամբ , սպասելով Ու ար-
տորալով Աստուծոյ օրուանը գա-
լուն , որուն մէջ երկինքը կրակով
այրուած պիտի լուծուի , ու տա-
րերքները բռընկած պիտի հալին ։
13 Սակայն իր խոստմունքին համե-
մատ նոր երկինքի մը ու նոր երկրի
մը կը սպասենք , որոնց մէջ արդա-
րութիւն կը բնակի ։
14 Ուստի՝ սիրելիներ՝ ասոնց սպա-
սելով ջանացէք , որ ան ձեզ ան-
բիծ ու անարատ գտնէ խաղաղու-
15 թիւնով . Եւ մեր Տէրոջը երկայն-
մտութիւնը փրկութիւն սեպե-
ցէք . ինչպէս որ մեր սիրելի եղ-
բայրը Պօղոս ալ իրեն տրուած
իմաստութիւնովը գրեց ձեզի .
16 Ինչպէս որ ամէն թուղթերուն
մէջ ալ աս բաներուս վրայով կը
խօսի . որոնց մէջ քանի մը դը-
ժուարիմաց խօսքեր կը գտնուին ,
որ զանոնք տգէտները ու անհաս-
տատները ծուռ կողմը կը դարձը-
նեն , ինչոր ուրիշ գիրքերն ալ՝
իրենց անձին կորստեանը համար ։
17 Ուրեմն դուք՝ սիրելիներ՝ առա-
ջուց գիտնալով զգուշ եղէք , որ
չըլլայ թէ անօրէններուն խաբէու-
թենէն բռնուած՝ ձեր հաստատու-
18 թենէն իյնաք . Հապա աճեցէք
մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիս-
տոսի շնորհքովը ու գիտութիւ-
նովը . անոր փառք հիմա ալ ու
մինչև յաւիտենական օրն ալ ։ Ա-
մէն ։

Յամի Տեառն
66

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

Յամի Տեառն 90

[ա] Յոհ. ա. 1. Գղ. բ. 13. [բ] Յոհ. ա. 14. բ Պետ. ա. 16. Գղ. գ. 14. [գ] Ղուկ. իդ. 39. Յոհ. ի. 27. [դ] Յոհ. ա. 4. ժա. 25. ժդ. 6. [ե] Հռովմ. ժզ. 26. ա Տիմ. գ. 16. Գղ. գ. 5. [զ] Յոհ. իա. 24. Գործ. բ. 32. [է] Գլ. ե. 20. [ը] Յոհ. ա. 1, 2. [թ] Գործ. գ. 20. [ժ] Յոհ. ժէ. 11. ա Կոր. ա. 9. Գլ. բ. 24. [ի] Յոհ. ժե. 11. ժզ. 24. բ Յոհ. 12. [լ] Գլ. գ. 11. [խ] Յոհ. ա. 9. բ. 19. թ. 5. ժբ. 35, 36. [ծ] բ Կոր. զ. 14. Գլ. բ. 4. [կ] ա Կոր. զ. 11. Եփե. ա. 7. Եբր. թ. 14. ա Պետ. ա. 19. Գլ. բ. 2. Յայտ. ա. 5. [հ] գ Թագ. ը. 46. բ Մն. զ. 36. Յոբ. թ. 2. ժե. 14. Եկ. 4. Առակ. ի. 9. Ժող. է. 20. Յակ. գ. 2. [ձ] Գլ. բ. 4. [ղ] Սաղ. լբ. 5. Առակ. իը. 13. [ճ] Հմր. 7. Սաղ. ծա. 2.

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը կը նկարագրէ Քրիստոսի անձը՝ որով մենք յաւիտենական կեանք ունինք՝ Աստուծոյ հետ հաղորդութիւն ունենալով. 5 կը յորդորէ որ սուրբ հետ սուրբ վարք ալ ունենանք, որ վկայութիւն մը ըլլայ թէ մեր հաւատքին դաւանութիւնը և հաղորդութիւնը ճշմարիտ է, և որ հաստատ ապահովութիւն մը ունենանք թէ Քրիստոսի մահուամբը մեր մեղքերուն թողութիւն կայ ։

1 Կենաց Բանին վրայով — [ա] որ սկիզ-
բէն էր, որուն համար լսեցինք,
որն որ մեր աչքերովը տեսանք,
[բ] որուն նայեցանք [գ] ու մեր ձեռ-
2 քերը շօշափեցին. ([դ] Եւ կեանքը
[ե] յայտնուեցաւ, ու տեսանք [զ] և
կը վկայենք [է] ու ձեզի կը պատմենք
այն յաւիտենական կեանքը, [ը] որ
Հօրը քով էր ու մեզի յայտնուե-
3 ցաւ.) [թ] Ան որ տեսանք ու լսեցինք՝
ձեզի կը պատմենք, որ դուք ալ
մեզի հետ հաղորդութիւն ունե-
նաք. [ժ] և մեր հաղորդութիւնը Հօ-
րը հետ է՝ ու իր Որդւոյն Յիսուս
4 Քրիստոսի հետ ։ Եւ աս բաները
կը գրենք ձեզի, [ի] որ ձեր ուրախու-
թիւնը կատարեալ ըլլայ ։
5 [լ] Եւ աւետիս է այն պատգամը որ
իրմէն լսեցինք ու ձեզի կը պատ-
մենք, [խ] թէ Աստուած լոյս է, ու
անոր մէջը բնաւ խաւար չկայ ։
6 [ծ] Թէ որ ըսենք թէ Անոր հետ հա-
ղորդութիւն ունինք, ու խաւարի
մէջ պտըտինք, սուտ կը զրուցենք
և ճշմարտութիւնը չենք ըներ ։
7 Հապա թէ որ լուսոյ մէջ քալենք,
ինչպէս որ անիկայ լուսոյ մէջ է,
իրարու հետ հաղորդութիւն կ'ու-
նենանք, [կ] ու անոր Որդւոյն Յիսուս
Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն մեղ-
8 քէ կը սրբէ ։ [հ] Թէ որ ըսենք թէ
Մենք մեղք մը չունինք, ինքզինք-
նիս կը խաբենք, [ձ] ու մեր մէջը ճշ-
9 մարտութիւն չկայ ։ [ղ] Թէ որ խոս-
տովանինք մեղքերնիս, հաւատա-
րիմ ու արդար է անիկայ մեր մեղ-
քերուն թողութիւն տալու, [ճ] և
մեզ բոլոր անիրաւութենէ սրբե-
10 լու ։ Թէ որ ըսենք թէ Մեղք մը
չգործեցինք, սուտ կ'ընենք
անիկայ, ու անոր խօսքը մեր մէջը
չէ ։

ԳԼ. Բ

1 Կը զգուշացընէ տկարութեան մեղքերէն ։ 3 Կը սորվեցընէ թէ ճշմարտապէս զԱստուած ճանչնալը կը կայանայ անոր պատուիրանքները պահելու մէջ, 9 մեր եղբայրները սիրելու, 15 և աշխարհը չսիրելու մէջ ։ 18 Պարտինք հեռու կենալ մոլորեցուցիչներէն, 20 որոնց մոլորութիւններէն աստուածապաշտները ապահով և ազատ կ'ըլլան՝ հաստատուն հաւատքով և սուրբ վարքով պահպանուած ։

1 Իմ որդեակներս՝ աս բաները ձեզի
կը գրեմ որ մեղք չգործէք. և
թէ որ մէկը մեղք գործելու ըլլայ,
[մ] Հօրը քով բարեխօս ունինք Յի-
2 սուս Քրիստոս արդարը. [յ] Եւ անի-
կայ մեր մեղքերուն քաւութիւն է,
և չէ թէ միայն մերիններուն, [ն] հա-
պա բոլոր աշխարհին ալ ։
3 Ու ասով գիտենք թէ անիկայ
ճանչցանք, թէ որ անոր պատուի-
4 րանքները պահենք ։ [շ] Ան որ կ'ըսէ
թէ Ես անիկայ ճանչցայ, ու անոր
պատուիրանքները չպահեր, [ո] ստա-
խօս է, և անոր մէջը ճշմարտու-
5 թիւն չկայ ։ [չ] Բայց ան որ անոր
խօսքը կը պահէ, [պ] իրաւցընէ իր
մէջը կատարեալ է Աստուծոյ սէրը.
[ջ] ասով կը ճանչնանք թէ անոր մէջն
6 ենք ։ [ռ] Ան որ կ'ըսէ թէ անոր մէջը
կը բնակի, [ս] անանկ պէտք է որ քա-
լէ՝ ինչպէս որ անիկայ քալեց ։
7 Եղբայրներ, [վ] չէ թէ մէկ Նոր պա-
տուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, [տ] հա-
պա այն հին պատուիրանքը որ ըս-
կիզբէն 'ի վեր ունէիք. և հին պա-
տուիրանքը այն խօսքն է, որ դուք
8 սկիզբէն լսեցիք ։ Դարձեալ [ր] Նոր
պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, որ
ճշմարիտ է անոր մէջը ու ձեր մէջը.
[ց] ինչու որ խաւարը կ'անցնի, [ւ] ու
ճշմարիտ լոյսը արդէն կ'երևնայ ։
9 [փ] Ան որ կ'ըսէ թէ լուսոյ մէջ է, ու
իր եղբայրը կ'ատէ, անիկայ տա-
10 կաւին խաւարի մէջ է ։ [ք] Ան որ
իր եղբայրը կը սիրէ, լուսոյ մէջ կը
բնակի, [օ] ու իր մէջը գայթակղու-
11 թիւն չկայ. Բայց ան որ իր եղբայ-
րը կ'ատէ, խաւարի մէջ է [ֆ] ու
խաւարի մէջ կը քալէ, և չգիտեր
թէ ուր կ'երթայ, ինչու որ խաւա-
րը անոր աչքերը կուրցուցեր է ։
12 Կը գրեմ ձեզի՝ որդեակներ, [ա] ին-

Յամի Տեառն 90

[մ] Հռովմ. ը. 34. ա Տիմ. բ. 5. Եբր. է. 25. թ. 24. [յ] Հռովմ. գ. 25. բ Կոր. ե. 18. Գլ. ա. 7. գ. 10. [ն] Յոհ. ա. 29. գ. 42. ժա. 51, 52. Գլ. դ. 14. [շ] Գլ. ա. 6. գ. 20. [ո] Գլ. ա. 8. [չ] Յոհ. ժդ. 21, 23. [պ] Գլ. գ. 12. [ջ] Գլ. գ. 13. [ռ] Յոհ. ժե. 4, 5. [ս] Մատ. ժա. 29. Յոհ. ժգ. 15. ա Պետ. բ. 21. [վ] բ Յոհ. 5. [տ] Գլ. գ. 11. բ Յոհ. 5. [ր] Յոհ. ժգ. 34. ժե. 12. [ց] Հռովմ. ժգ. 12. Եփե. ե. 8. ա Թես. ե. 5, 8. [ւ] Յոհ. ա. 9. ը. 12. ժբ. 35. [փ] ա Կոր. ժգ. 2. բ Պետ. ա. 9. Գլ. գ. 14, 15. [ք] Գլ. գ. 14. [օ] բ Պետ. ա. 10. [ֆ] Յոհ. ժբ. 35. [ա] Ղուկ. իդ. 47. Գործ. գ. 12? ժ. 43. ժգ. 38. Գլ. ա. 7.

Յամի Տեառն
90

ա Գլ. ա. 1։ բ Եփե. գ. 10։ գ Հռով. ժբ. 2։ դ Մատ. գ. 24։ Գաղ. ա. 10։ Յակ. դ. 4։ ե Ղուկ. ե. 11։ զ Կոր. է. 31։ Յակ. ա. 10։ դ. 15։ ա Պետ. ա. 24։ է Յոհ. խա. 5։ ը Երր. ա. 2։ թ Թես. բ. 3։ ա Տիմ. դ. 1։ Գլ. դ. 3։ ժ Մատ. իդ. 5, 24։ բ Յոհ. 7։ ժա Տիմ. դ. 1։ բ Տիմ. գ. 1։ ժբ Օր. ժգ. 13։ Մատ. իդ. 9։ Գործ. ի. 30։ ժգ Մատ. իդ. 24։ Յոհ. զ. 37։ ժ. 28, 29։ բ Տիմ. բ. 19։ ժդ Կոր. ժա. 19։ ժե բ Կոր. ա. 21։ Եբր. ա. 9։ Հմր 27։ ժզ Մար. ա. 24։ Գործ. գ. 14։ ժէ Յոհ. ժ. 4, 5։ ժգ. 13։ Հմր 27։ ժը Գլ. դ. 3։ բ Յոհ. 7։ ժթ Յոհ. ժե. 23։ բ Յոհ. 9։ ի Յոհ. ժգ. 7, 9, 10։ Գլ. դ. 15։ իա բ Յոհ. 6։ իբ Յոհ. ժգ. 23։ Գլ. ա. 3։ իգ Յոհ. ժե. 3։ Գլ. ա. 2։ ե. 11։ իդ Գլ. դ. 7։ բ Յոհ. 7։ իե Հմր 20։ իզ Երեմ. լա. 33, 34։ Եբր. ը. 10, 11։ իէ Յոհ. ժդ. 26։ ժզ. 13։ Հմր 20։

չու որ ձեր մեղքերը թողուած են
13 անոր անուանը համար ։ Կը գրեմ
ձեզի՝ հայրեր, ինչու որ դուք ճանչ-
ցաք անիկայ որ սկիզբէն է ։ Կը
գրեմ ձեզի՝ երիտասարդներ, ինչու
14 որ դուք չարին յաղթեցիք ։ Կը
գրեմ ձեզի՝ տղաքներ, ինչու որ
դուք ճանչցաք Հայրը ։ Գրեցի
ձեզի՝ հայրեր, ինչու որ դուք
ճանչցաք անիկայ որ սկիզբէն է ։
Գրեցի ձեզի՝ երիտասարդներ, ին-
չու որ դուք ուժով էք, և Աստու-
ծոյ խօսքը ձեր մէջը կը բնակի, ու
15 չարին յաղթեցիք ։ Մի սիրէք
աշխարհս, ոչ ալ ինչ որ աշխար-
16 հիս մէջ է ։ Թէ որ մէկը աշխար-
հը կը սիրէ, անոր ներսի դին Հօրը
սէրը չկայ. քանզի ամէն բան որ
աշխարհի մէջ է, մարմնոյ ցանկու-
թիւնը ու աչաց ցանկութիւնը
և կենցաղի ամբարտաւանու-
թիւնը, Հօրմէն չէ, հապա
17 աշխարհէս է ։ Աշխարհս ալ
կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ.
բայց ան որ Աստուծոյ կամքը կը
կատարէ, յաւիտեան կը մնայ ։
18 Որդեակներ՝ վերջին ժամանակն
է. ու ինչպէս որ լսեցիք թէ Նե-
ռը պիտի գայ, և արդէն շատ նե-
ռեր եկած են. անկէ կ'իմանանք
19 թէ վերջին ժամանակ է ։ Մեզմէ
ելան [illegible], բայց մեզմէ չէին.
ինչու որ եթէ մեզմէ ըլլային, մեր
հետը պիտի մնային. հապա [illegible]
[illegible], որ յայտնի ըլլան թէ անոնք
20 ամէնը մեզմէ չէին ։ Բայց դուք
օծութիւն ունիք Սուրբէն, ու
21 ամէն բան գիտէք ։ Չգրեցի ձեզի՝
իբր թէ ճշմարտութիւնը չէք գի-
տեր, հապա թէ գիտէք անիկայ,
ու նաև թէ ամէն ստութիւն
22 ճշմարտութենէ չէ ։ Ո՞վ է ստա-
խօս, եթէ ոչ ան որ կ'ուրանայ
թէ Յիսուսը Քրիստոս չէ. անիկայ
է Նեռը որ կ'ուրանայ Հայրը ու
23 Որդին ։ Ամէն ով որ կ'ուրանայ
Որդին, անիկայ Հայրն ալ չընդու-
նիր. [Ան որ կը խոստովանի
Որդին, անիկայ Հայրն ալ կ'ընդու-
24 նի ։] Ուրեմն ինչ որ դուք սկիզ-
բէն լսեցիք, թող անիկայ ձեր
մէջը բնակի. թէ որ ան սկիզբէն
լսածնիդ ձեր մէջը բնակի, դուք
ալ Որդւոյն ու Հօրը մէջ պիտի
25 բնակիք ։ Եւ ասիկայ է ան
խոստումնքը որ ինքը մեզի խոս-
տացաւ, յաւիտենական
26 կեանքը ։ Ասոր բաները ձեզի գրեցի՝
ձեզ մոլորցընողներուն համար ։
27 Եւ ան օծութիւնը որ դուք իր-
մէն ընդունեցիք, ձեր մէջը կը մնայ,
ու պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվե-
ցընէ. հապա ինչպէս որ նոյն
օծութիւնը ձեզի կը սորվեցընէ ա-
մէն բանի վրայով, և ճշմարիտ է
ու սուտ չէ, և ինչպէս որ անիկայ
ձեզի սորվեցուց, անոր մէջը կե-
ցէք ։
28 Ու հիմա՝ որդեակներ՝ անոր մէջը
կեցէք, որ երբ անիկայ յայտ-
նուի, մենք համարձակութիւն ու-
նենանք, ու անկէ չամչնանք իր
29 գալու ատենը ։ Թէ որ գիտէք
թէ անիկայ արդար է, կ'իմանաք
թէ ամէն ով որ արդարութիւն
կը գործէ, անկէ ծնած է ։

ԳԼ. Գ

1 Յիշեցընելով Աստուծոյ անզուգական սէրը՝ որով մեզ իրեն որդիներ կ'ընէ, 3 կը յորդորէ որ [illegible] անոր պատուիրանքները պահենք, 11 ու նաև եղբայրսիրաբար մէկզմէկ սիրենք ։

1 Տեսէք՝ Հայրը ինչոր սէր շնորհեց
մեզի, որ մենք Աստուծոյ որ-
դիք բռուինք. ասոր համար աշ-
խարհ մեզ չճանչնար, ինչու որ
2 զանիկայ ալ չճանչցաւ ։ Սիրելի-
ներ՝ հիմա մենք Աստուծոյ որ-
դիքն ենք, և տակաւին յայտնի
չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց գի-
տենք որ երբ անիկայ յայտնուի,
անոր պէս պիտի ըլլանք. վասն
զի անիկայ պիտի տեսնենք՝ ինչպէս
որ է ։
3 Եւ ամէն ով որ աս յոյսը անոր
վրայ ունի, ինքզինքը կը մաքրէ,
4 ինչպէս որ անիկայ մաքուր է ։ Ա-
մէն ով որ մեղք կը գործէ, անի-
կայ անօրէնութիւն ալ կը գործէ,
և բուն մեղքը անօրէնութիւն է ։
5 Եւ գիտէք որ անիկայ անոր հա-
մար յայտնուեցաւ, որ մեր մեղքե-
րը վերցընէ. ու իր մէջը մեղք չկայ ։
6 Ամէն ով որ անոր մէջը կը կենայ,
մեղք չգործեր. ամէն ով որ մեղք
կը գործէ, զանիկայ տեսած չէ ու
7 զանիկայ ճանչցած չէ ։ Որդեակ-
ներ՝ մէկը ձեզ չխաբէ. ան որ ար-
դարութիւն կը գործէ՝ արդար է,
8 ինչպէս որ Անիկայ արդար է ։ Եւ
ան որ մեղք կը գործէ՝ Սատանայէն
է, ինչու որ Սատանան սկիզբէն
'ի վեր կը մեղանչէ. ասոր համար
Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ, որ
9 Սատանային գործերը քակէ ։ Ա-
մէն ով որ Աստուծմէ ծնած է,
մեղք չգործեր, ինչու որ անոր սեր-
մը իր մէջը կը մնայ, ու չկրնար
մեղք գործել, քանզի Աստուծմէ
10 ծնած է ։ Ասով յայտնի են Աս-
տուծոյ որդիքը ու Սատանայի որ-
դիքը ։
Ամէն ով որ արդարութիւն չը-
գործեր, անիկայ Աստուծմէ չէ, և
ան ալ՝ որ իր եղբայրը չսիրեր ։
11 Ինչու որ ասիկայ ան պատուի-

Յամի Տեառն
90

ա Գլ. գ. 2։ բ Գլ. գ. 17։ գ Գոր. իե. 14։ դ Գլ. գ. 7, 10։ ա Յոհ. ա. 12։ բ Յոհ. ժա. 18, 19։ ժգ. 3։ ժէ. 25։ գ Եփ. ա. 5։ Հռով. ը. 15։ Գաղ. դ. 26։ դ. 6։ Գլ. ե. 1։ ե Հռով. ը. 18։ բ Կոր. դ. 17։ զ Հռով. ը. 29։ ա Կոր. ժե. 49։ Փիլ. գ. 21։ Կող. գ. 4։ ա Պետ. ա. 4։ է Յոբ. ժթ. 26։ Սաղ. ժզ. 11։ Մատ. ե. 8։ ա Կոր. ժգ. 12։ բ Կոր. ե. 7։ ը Գլ. դ. 17։ թ Հռով. դ. 15։ Գլ. ե. 17։ ժ Գլ. ա. 2։ ժա Եսա. ծգ. 5, 6, 11։ ա Տիմ. ա. 15։ Եբր. ա. 3։ Թ. 26։ ա Պետ. բ. 24։ ժբ ա Կոր. ե. 21։ Եբր. դ. 15։ Թ. 28։ ա Պետ. բ. 22։ ժգ Գլ. բ. 4։ դ. 8։ գ Յոհ. 11։ ժդ Գլ. բ. 26։ ժե Եզեկ. ժը. 5–9։ Հռով. բ. 13։ Գլ. բ. 29։ ժզ Մատ. ժգ. 38։ Յոհ. ը. 44։ ժէ Ծն. գ. 15։ Ղուկ. ժ. 18։ Յոհ. ժզ. 11։ Եբր. բ. 14։ ժը Գլ. ե. 18։ ժթ ա Պետ. ա. 23։ ի Գլ. բ. 29։ իա Գլ. դ. 8։ իբ Գլ. ա. 5։ բ. 7։

Ցամ. Տեառն 90

բանըն է որ դուք սկիզբէն լսեցիք ,
12 որ մէկզմէկ սիրենք ։ Չէ թէ
Կայենին պէս որ չարէն էր , ու իր
եղբայրը սպաննեց . և ինչո՞ւ համար
զանիկայ սպաննեց . անոր համար
որ իր գործքերը չար էին , ու իր
13 եղբօրը գործքերը արդար ։ Մի՛ զար-
մանաք՝ եղբայրներս՝ թէ որ աշ-
14 խարհս ձեզ ատէ ։ Մենք գիտենք
որ մահէն կեանքի փոխուեցանք ,
ինչու որ եղբայրները կը սիրենք .
ան որ եղբայրը չսիրեր , մահուան
15 մէջ կը մնայ ։ Ամէն ով որ իր
եղբայրը կ'ատէ , մարդասպան է .
ու գիտէք որ ամէն մարդասպան
իր մէջը բնակած յաւիտենական
16 կեանք չունի ։ Ասով գիտցանք
Քրիստոսին սէրը , որ անիկայ իր
կեանքը մեզի համար դրաւ . մենք
ալ պարտաւոր ենք մեր եղբայրնե-
րուն համար դնել մեր կեանքը ։
17 Բայց ան որ աշխարհիս բարիքը
ունի , և իր եղբայրը բանի մը կա-
րօտ կը տեսնէ ու իր գութը անկէ
կը գոցէ , ինչպէ՞ս Աստուծոյ սէրը
18 անոր մէջը բնակած կ'ըլլայ ։ Որ-
դեակներս՝ չէ թէ խօսքով ու լե-
զուով սիրենք , հապա գործքով ու
ճշմարտութիւնով ։
19 Ու ասով կը ճանչնանք թէ
ճշմարտութենէն ենք , ու մեր
սրտերուն համարձակութիւնովը ա-
20 նոր առջեւ պիտի երենանք ։ Քան-
զի թէ որ մեր սիրտերը մեզ կը մե-
ղադրեն , հապա Աստուած մեր սիր-
տերէն մեծ է՝ և ամէն բան գիտէ ։
21 Սիրելինե՛ր՝ թէ որ մեր սիրտերը
մեզ չմեղադրեն , համարձակու-
թիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առ-
22 ջեւ . Ու ինչ որ խնդրենք , կ'առ-
նենք անկէ . ինչու որ իր պատուի-
րանքները կը պահենք , ու իր
առջին հաճոյ եղած բաները կ'ը-
23 նենք ։ Ու ասիկայ է անոր պա-
տուիրանքը , որ իր Որդւոյն Յի-
սուս Քրիստոսի անուանը հաւա-
տանք ու մէկզմէկ սիրենք , ինչ-
պէս որ մեզի պատուէր տուաւ ։
24 Ու ան որ անոր պատուիրանք-
ները կը պահէ , անոր մէջը կը կե-
նայ , ու անիկայ ալ անոր մէջը .
Եւ ասկէ գիտենք որ անիկայ մեր
մէջը կը կենայ , այն Հոգիէն
որ մեզի տուաւ ։

ԳԼ. Դ.

1 Կը պատուիրէ չհաւատալ ամէն փարդապետներուն , որոնք կը պարծենան թէ Աստուծոյ Հոգին ունին , այլ փորձել զանոնք ուղղափառ հաւատքին կանոններովը . 7 և շատ փառաւորով կը յորդորէ զանոնք եղբայրական սէր ունենալու ։

1 Սիրելինե՛ր՝ ամէն հոգիի մի՛ հա-
ւատաք , հապա հոգիները փոր-
ձեցէք թէ արդեօք Աստուծմէ՞ են .
ինչու որ աշխարհիս մէջ շատ
2 սուտ մարգարէներ ելած են ։ Ասով
կրնաք ճանչնալ Աստուծոյ Հո-
գին . ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիս-
տոսը մարմնով եկած կը խոստո-
3 վանի , անիկայ Աստուծմէ է . Ու
ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը
մարմնով եկած չխոստովանիր ,
անիկայ Աստուծմէ չէ . ու ասիկայ
Նեռին հոգին է , որուն համար լսե-
ցիք թէ պիտի գայ , ու հիմակուը-
4 նէ ալ աշխարհիս մէջ է ։ Դուք
Աստուծմէ էք՝ որդեակներ , ու ա-
նոնց յաղթեցիք . քանզի մեծ է
անիկայ որ ձեր մէջն է , քան թէ
անիկայ որ աշխարհիս մէջ է ։
5 Անոնք աշխարհէ են . անոր հա-
մար աշխարհի վրայով կը խօսին ,
և աշխարհս մտիկ կ'ընէ անոնց ։
6 Մենք Աստուծմէ ենք . ան որ
զԱստուած կը ճանչնայ , մեզի մտիկ
կ'ընէ . ան որ Աստուծմէ չէ , մեզի
մտիկ չըներ . ասով կը ճանչնանք
ճշմարտութեան Հոգին ու խա-
բէութեան հոգին ։
7 Սիրելինե՛ր՝ մէկզմէկ սիրենք ,
ինչու որ սէրը Աստուծմէ է . ու
ամէն ով որ կը սիրէ , Աստուծմէ
ծնած է , ու կը ճանչնայ զԱս-
8 տուած ։ Ան որ չսիրեր , զԱստուած
չճանչնար . ինչու որ Աստուած
9 սէր է ։ Աս բանիս մէջ Աստու-
ծոյ սէրը մեր վրայ յայտնի եղաւ ,
որ Աստուած իր միածին Որդին
աշխարհք խրկեց , որ անոր միջո-
10 ցովը ապրինք ։ Աս բանիս մէջ է
սէրը , որ չէ թէ մենք սիրեցինք
զԱստուած , հապա որ անիկայ մեզ
սիրեց , ու իր Որդին խրկեց մեր
մեղքերուն քաւութիւն ըլլալու ։
11 Սիրելինե՛ր՝ թէ որ Աստուած մեզ
ասանկ սիրեց , ուրեմն մենք ալ կը
պարտաւորինք մէկզմէկ սիրել ։
12 Մէկը երբէք զԱստուած տեսած
չէ . թէ որ մէկզմէկ կը սիրենք ,
Աստուած մեր մէջը կը բնակի , ու
անոր սէրը մեր մէջը կատարեալ է ։
13 Ասով գիտենք թէ մենք անոր
մէջը կը բնակինք՝ ու անիկայ մեր
մէջը , որ իր Հոգիէն մեզի տուաւ ։
14 Ու մենք տեսանք ու կը վկայենք
որ Հայրը իր Որդին խրկեց աշ-
15 խարհի Փրկիչը ըլլալու ։ Ով որ
կը խոստովանի թէ Յիսուս Որդի
Աստուծոյ է , Աստուած անոր մէ-
ջը կը բնակի , ան ալ Աստուծոյ
16 մէջ ։ Ու մենք ճանչցանք ու
հաւատացինք ան սէրը որ Աս-
տուած մեր վրայ ունի . Աստուած
սէր է . և ան որ սիրոյ մէջ կը

Յովհ. ժգ. 34. ժե. 12. Հմր 23. Գլ. գ. 7. 21. բ Յովհ. 5. · Ծն. դ. 4. 8. Եբր. ժա. 4. Յուդ. 11. · Յովհ. ժե. 18. 19. ժէ. 14. բ Տիմ. գ. 12. · Գլ. բ. 10. · Գլ. բ. 9. 11. · Մատ. ե. 21. 22. Գլ. դ. 20. · Գաղ. ե. 21. Յայտ. իա. 8. · Յովհ. գ. 16. ժե. 13. Հռով. ե. 8. Եփե. ե. 2. 25. Գլ. դ. 9. 11. · Բ Օր. ժե. 7. Ղուկ. գ. 11. · Գլ. դ. 20. · Եզեկ. լգ. 31. Հռով. ժբ. 9. Եփե. դ. 15. Յակ. բ. 15. ա Պետ. ա. 22. · Յովհ. ժը. 37. Գլ. ա. 8. · ա Կոր. դ. 4. · Յոբ. իբ. 26. Եբր. ժ. 22. Գլ. բ. 28. դ. 17. · Սաղ. լդ. 15. Առակ. 18. 19. Առակ. ժե. 29. Երեմ. իթ. 12. Մատ. է. 8. իա. 22. Մար. ժա. 24. Յովհ. ժդ. 13. ժե. 7. ժզ. 23. 24. Յակ. ե. 16. Գլ. ե. 14. · Յովհ. ը. 29. թ. 31. · Յովհ. զ. 29. ժէ. 3. · Մատ. իբ. 39. Յովհ. ժգ. 34. ժե. 12. Եփե. ե. 2. ա Թես. դ. 9. ա Պետ. դ. 8. Հմր 11. Գլ. դ. 21. · Գլ. բ. 8. 10. · Յովհ. ժդ. 23. ժե. 10. Գլ. դ. 12. · Յովհ. ժէ. 21. Հռով. ը. 9. Գլ. դ. 13.

Ցամ. Տեառն 90

Երեմ. իթ. 8. Մատ. իդ. 4. · ա Կոր. ժդ. 29. ա Թես. ե. 21. Յայտ. բ. 2. · Մատ. իդ. 5. 24. Գործ. ի. 30. բ Տիմ. գ. 1. բ Պետ. բ. 1. Գլ. բ. 18. բ Յովհ. 7. · ա Կոր. ժբ. 3. Գլ. ե. 1. · Գլ. բ. 22. բ Յովհ. 7. · Հռով. ը. 7. Գլ. բ. 18. 22. · Գլ. ե. 4. · Յովհ. գ. 31. ժգ. 30. ժզ. 11. ա Կոր. բ. 12. Եփե. բ. 2. զ. 12. · Յովհ. գ. 31. · Յովհ. ժե. 19. ժէ. 14. · Յովհ. ը. 47. ժ. 27. ա Կոր. ժդ. 37. բ Կոր. ժ. 7. · Եփե. ը. 20. Յովհ. ժգ. 17. · Գլ. գ. 10. 11. 23. · Գլ. բ. 4. գ. 6. · Հմր 16. · Յովհ. գ. 16. Հռով. ե. 8. ը. 32. Գլ. գ. 16. · Գլ. ե. 11. · Յովհ. ժե. 16. Հռով. ե. 8. 10. Տիտ. գ. 4. · Գլ. բ. 2. · Մատ. ժը. 33. Յովհ. ժե. 12. 13. Գլ. գ. 16. · Յովհ. ա. 18. ա Տիմ. զ. 16. Հմր 20. · Գլ. բ. 5. Հմր 18. · Յովհ. ժգ. 20. Գլ. գ. 24. · Յովհ. ա. 14. Գլ. ա. 1. 2. · Յովհ. գ. 17. · Հռով. ժ. 9. Գլ. ե. 1. 5. · Հմր 8. · Գլ. գ. 24. Հմր 12.

Յամի Տեառն 90

բնակի , Աստուծոյ մէջ կը բնակի .
17 ու Աստուած անոր մէջը ։ Ասով
սէրը մեր վրայ կատարեալ կ'ըլլայ ,
որ համարձակութիւն ունենանք
դատաստանին օրը . Վասն զի ինչ-
պէս է ինքը , անանկ ալ մենք ենք
18 աս աշխարհիս մէջ ։ Սիրոյ մէջ
վախ չկայ , հապա կատարեալ սէրը
վախը մէկդի կը ձգէ . ինչու որ վա-
խը տանջանքի ենթակայ է . ուստի
ան որ կը վախնայ , սիրոյ մէջ կա-
19 տարեալ չէ ։ Մենք զանիկայ կը
սիրենք ։ ինչու որ առաջ անիկայ
20 մեզ սիրեց ։ Եթէ որ մէկը ըսէ թէ
Ես Աստուած կը սիրեմ , ու իր
եղբայրը ատէ , սուտախօս է .
քանզի ան որ իր եղբայրը չսիրեր՝
որ կը տեսնէ , զԱստուած՝ որ չը-
տեսներ , ինչպէ՞ս կրնայ սիրել ։
21 Եւ անկէ աս պատուէրը ունինք ,
թէ ան որ զԱստուած կը սիրէ , իր
եղբայրն ալ սիրէ ։

ԳԼ. Ե

1 Ան որ զԱստուած կը սիրէ , անոր որդիներն ալ կը սիրէ , ու կը պահէ անոր պատուիրանքները . 3 որոնք հաւատացելոց ծանրութիւն մը չեն ։ 9 Յիսուս Աստուծոյ որդին ըլլալով , կարող է մեզ փրկել . 14 ու մեր աղօթքները լսել , որ կը մատուցանենք թէ մեր անձերուն և թէ ուրիշներուն համար ։

1 Ամէն ով որ կը հաւատայ թէ
Յիսուսը Քրիստոսն է , Աս-
տուծմէ ծնած է . Եւ ամէն ով որ
ծնողը կը սիրէ , անկէ ծնածն ալ
2 կը սիրէ ։ Ասով կը ճանչնանք թէ
Աստուծոյ որդիները կը սիրենք ,
երբոր Աստուած սիրենք ու անոր
3 պատուիրանքները պահենք ։ Ինչ-
չու որ ասիկայ է Աստուծոյ սէրը ,
որ անոր պատուիրանքները պա-
հենք . Եւ անոր պատուիրանքները
4 ծանր բան չեն ։ Վասն զի ան ա-
մէնը որ Աստուծմէ ծնած է , աշ-
խարհին կը յաղթէ . և ասիկայ է
յաղթութիւնը որ աշխարհին կը
յաղթէ , մեր հաւատքը ։
5 Ո՞վ է որ աշխարհին կը յաղթէ ,
բայց եթէ ոչ անիկայ որ կը հաւատայ
թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է ։
6 Ասիկայ է որ եկաւ ջուրով և
արիւնով , Յիսուս Քրիս-
տոս . չէ թէ միայն ջուրով , հա-
պա ջուրով ու արիւնով . Եւ Հո-
գին է որ կը վկայէ , ինչու որ Հո-
7 գին ճշմարտութիւն է ։ Վասն զի
երեք են որ [երկինքի մէջ կը վկա-
յեն , Հայրը՝ Բանը ու Սուրբ Հո-
8 գին , Եւ աս երեքը մէկ են ։ Ու ի-
րեք են որ երկրի վրայ] կը վկայեն ,
Հոգին՝ ջուրը ու արիւնը . և երեքը
9 միաբան են ։ Եթէ որ մարդոց վկա-
յութիւնը կ'ընդունինք , Աստու-
ծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է .
ինչու որ ասիկայ է Աստուծոյ վը-
կայութիւնը , որ իր Որդւոյն հա-
10 մար վկայեց ։ Ան որ Աստուծոյ Որ-
դւոյն կը հաւատայ , վկայութիւ-
նը իր մէջը ունի . ան որ Աստուծոյ
չհաւատար , ստախօս կ'ընէ զանի-
կայ ։ ինչու որ չհաւատար ան վը-
կայութեանը՝ որ Աստուած իր Որ-
11 դւոյն համար վկայեց ։ Եւ վկա-
յութիւնը աս է , որ Աստուած մե-
զի յաւիտենական կեանք տուաւ ,
Եւ աս կեանքը անոր Որդւոյն
12 մէջն է ։ Ան որ Որդին ընդունած
է , կեանք ունի ։ և ան որ Աստու-
ծոյ Որդին ընդունած չէ , կեանք
չունի ։
13 Աս բաները գրեցի ձեզի՝ որ
գիտնաք թէ յաւիտենական կեանք
ունիք դուք՝ որ Աստուծոյ Որդւոյն
14 անուանը կը հաւատաք ։ Եւ ան
համարձակութիւնը որ մենք անոր
քովը ունինք՝ աս է , որ ինչ բան
որ խնդրելու ըլլանք իր կամքին հա-
15 մեմատ՝ կը լսէ մեզի ։ Եւ թէ որ
գիտնանք թէ մեզի կը լսէ , ինչ որ
խնդրելու ըլլանք , կը գիտ-
նանք թէ կ'առնենք խնդիրքները , որ
կը խնդրենք իրմէն ։
16 Թէ որ մէկը տեսնէ որ իր եղ-
բայրը մեղք մը գործեց՝ չէ թէ
մահացու , թող խնդրէ՝ Եւ Ա-
ստուած անոր կեանք պիտի տայ ան
մահացու չեղած մեղքը գործողին .
մեղք կայ որ մահացու է , Չեմ
17 ըսեր որ անոր համար խնդրէ ։ Ա-
մէն անիրաւութիւն մեղք է ։ և
մեղք կայ որ մահացու չէ ։
18 Գիտենք որ ան ամէնը որ Աս-
տուծմէ ծնած է , մեղք չգործեր .
հապա ան որ Աստուծմէ ծնած է ,
իր անձը կը պահէ , ու չարը իրեն
19 չդպչիր ։ Գիտենք որ մենք Աս-
տուծմէ ենք , ու բոլոր աշխարհք
20 չարին մէջ է ։ Եւ գիտենք որ
Աստուծոյ Որդին եկաւ , Եւ մե-
զի միտք տուաւ , որ ճշմարիտը
ճանչնանք . և ան ճշմարիտին
մէջն ենք՝ իր Որդւոյն Յիսուս
Քրիստոսի մէջ . ասիկայ է ճըշ-
մարիտ Աստուած ու յաւիտենա-
21 կան կեանք ։ Որդեակներ՝ ինք-
զինքնիդ կուռքերէն պահեցէք ։

Յամի Տեառն 90

Յովհ. բ. 13. Գլ. բ. 28. գ. 19. 21. Գլ. գ. 3. Հռմ 12. Գլ. բ. 4. գ. 17. Հռմ 12. Մատ. իբ. 37. 39. Յովհ. ժգ. 34. ժե. 12. Գլ. գ. 23. Յովհ. ա. 12. Գլ. բ. 22. 23. գ. 2. 15. Յովհ. ա. 13. Յովհ. ժե. 23. Յովհ. ժդ. 15. 21. 23. ժե. 10. բ Յովհ. 6. Միք. զ. 8. Մատ. ժա. 30. Յովհ. ժզ. 33. Գլ. գ. 9. դ. 4. Ա Կոր. ժե. 57. Գլ. դ. 15. Յովհ. ժթ. 34. Յովհ. ժդ. 17. ժե. 26. ժզ. 13. Ա Տիմ. գ. 16. Յովհ. ա. 1. Յայտ. ժթ. 13. Յովհ. ժ. 30.

Յովհ. ը. 17. 18. Մատ. գ. 16. 17. ժէ. 5. Հռով. ը. 16. Գաղ. դ. 6. Յովհ. գ. 33. ե. 38. Գլ. բ. 25. Յովհ. ա. 4. Գլ. դ. 9. Յովհ. գ. 36. ե. 24. Յովհ. ի. 31. Գլ. ա. 1. 2. Գլ. գ. 22. Յեր. խբ. 8. Յակ. ե. 14. 15. Մատ. ժբ. 31. 32. Մար. գ. 29. Ղուկ. ժբ. 10. Եբր. զ. 4. 6. ժ. 26. Երեմ. է. 16. ժդ. 11. Յովհ. ժէ. 9. Գլ. գ. 4. Յակ. ա. 27. Գաղ. ա. 4. Ղուկ. իդ. 45. Յովհ. ժէ. 3. Եփ. թ. 6. Կող. ա. 6. Յովհ. ի. 28. Հռով. թ. 5. Տիմ. գ. 16. Տիտ. բ. 13. Եբր. ա. 8. Հռմ 11. 12. 13. Ա Կոր. ժ. 14.

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Յամի Տեառն 90

1 Կը յորդորէ մէկ պատուաւոր քրիստոնեայ տիկին մը՝ որ իր որդիներովը մէկտեղ հաստատուն մնայ քրիստոնէական սիրոյն և հաւատքին մէջ. 8 որ չըլլայ թէ իրենց առջի գաւանութեանը վարձքը կորսընցընեն. 10 պատուէր կուտայ չընդունիլ ան մոլորեցուցիչները, որոնք Յիսուս Քրիստոսի ճշմարիտ վարդապետութիւնը չունին։

1 Երէցէն՝ ընտրեալ Տիկնոջը ու անոր
որդիներուն, որ ես ճշմար-
տութեամբ կը սիրեմ, (և չէ թէ
մինակ ես, հապա ամէնքն ալ՝ որ
ճշմարտութիւնը կը ճանչնան,)
2 Ան ճշմարտութեանը համար՝ որ մեր
մէջը կը մնայ, ու յաւիտեան մեր
3 հետը պիտի ըլլայ. Շնորհք՝ ո-
ղորմութիւն՝ խաղաղութիւն Հայր
Աստուծմէն և Տէր Յիսուս Քը-
րիստոսէն Հօրը Որդիէն ձեր հետը
ըլլայ ճշմարտութիւնով ու սի-
րով։
4 Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու
որդիներէդ գտայ որ ճշմարտու-
թեամբ կը քալեն ան պատուիրան-
քին համեմատ, որ Հօրմէն առինք։
5 Եւ հիմա քեզի կ'աղաչեմ՝ ով Տի-
կին, ոչ թէ նոր պատուիրանք
մը քեզի կը գրեմ, հապա ան որ
սկիզբէն ունէինք, որ մէկզմէկ սի-
6 րենք։ Եւ սէրը աս է՝ որ անոր
պատուիրանքներուն համեմատ քա-
լենք. պատուիրանքը աս է՝ որ
ինչպէս սկիզբէն 'ի վեր լսեցիք,
7 անոր համեմատ քալէք։ Ինչու որ
շատ մոլորեցուցիչներ ելան աշխար-
հիս մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը
մարմինով եկած չեն խոստովանիր.
Ասանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու Նեռ
8 է։ Զգուշացէք ձեր անձերուն,
որ աշխատանքնիս չկորսընցընենք,
9 հապա որ լման վարձք առնենք։ Ա-
մէն ով որ յանցանք կը գործէ ու
Քրիստոսի վարդապետութեանը
մէջ չկենար, անիկայ Աստուած
չունի. ան որ Քրիստոսի վարդա-
պետութեանը մէջ կը կենայ, ա-
նիկայ Հայրն ալ ունի՝ Որդին ալ։
10 Թէ որ մէկը ձեզի գայ՝ ու աս վար-
դապետութիւնը չբերէ, անիկայ
տուներնիդ մի՛ ընդունիք, և անոր
11 Բարև մի՛ ըսէք։ Քանզի ով որ
անոր Բարև կ'ըսէ, անոր չար
գործքերուն հաղորդ կ'ըլլայ։
12 Շատ բան ունէի ձեզի գրելու,
բայց չուզեցի թղթով ու մելանով
ընել. ինչու որ յոյս ունիմ որ ձեզի
գամ, ու բերան առ բերան խօսիմ,
որ մեր ուրախութիւնը կատարեալ
13 ըլլայ։ Բարև կ'ընեն քեզի քու
ընտրեալ քրոջդ որդիքը։

Margin (left): Յամի Տեառն 90 — ա Յօհ. գ. 18. գ Յօհ. 1. Հմր 3. բ Յօհ. ը. 32. Գաղ. բ. 5. 14. գ. 1. ե. 7. Կող. ա. 5. բ Թես. բ. 12. ա Տիմ. բ. 4. Եբր. ժ. 26. գ ա Տիմ. ա. 2. դ Հմր 1. ե գ Յօհ. 3. զ ա Յօհ. բ. 7. 8. գ. 11. է Յօհ. ժդ. 34. ժե. 12. Եփե. ե. 2. ա Պետ. դ. 8. ա Յօհ. գ. 23. ը Յօհ. ժդ. 15. 21. ժե. 10. ա Յօհ. բ. 5. ե. 3.

Margin (right): Յամի Տեառն 90 — թ ա Յօհ. բ. 24. ժ ա Յօհ. դ. 1. ի ա Յօհ. դ. 2. 3. լ ա Յօհ. բ. 22. դ. 3. խ Գաղ. գ. 4. Եբր. ժ. 32. 35. ծ ա Յօհ. բ. 23. կ Հռով. ժզ. 17. ա Կոր. ե. 11. ժզ. 22. Գաղ. ա. 8. 9. բ Տիմ. գ. 5. Տիտ. գ. 10. հ գ Յօհ. 13. ձ Յօհ. ժէ. 13. ա Յօհ. ա. 4. ղ ա Պետ. ե. 13.

ԵՐՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Յամի Տեառն 90

1 Առաքեալը կը գովէ Գայիոսի բարեպաշտութիւնը. 5 և հիւրասիրութիւնը. 7 որով ճըշմարիտ քարոզիչները կը պատուէր. 9 կը մեղադրէ Դիոտրեփեսին անվայել վարմունքին և անփառասիրութեանը համար. 11 որուն չար օրինակէն զգուշանալու պատուէր կուտայ. 12 մասնաւոր վկայութիւն մը կ'ընէ Դեմետրիոսին բարի համբաւին վրայով։

1 Երէցէն Գայիոս սիրելիին, որն
որ ես կը սիրեմ ճշմարտու-
2 թեամբ։ Սիրելի՝ աղօթք կ'ընեմ որ
ամէն կողմէ յաջողութեան մէջ ու
առողջ ըլլաս, ինչպէս որ քու հո-
գիդ ալ յաջողութեան մէջ է։
3 Ինչու որ շատ ուրախացայ, երբոր
քանի մը եղբայրներ եկան, ու քու
ճշմարտութեանդ վրայով վկայե-
ցին, ինչպէս որ դուն ճշմարտու-
4 թեամբ կը քալես։ Ասկէ մեծ ու-
րախութիւն մը չունիմ, որ կը
լսեմ թէ իմ որդիներս ճշմարտու-
5 թեան մէջ կը քալեն։ Սիրելի՛
դուն հաւատարմաբար կ'ընես, ինչ

Margin (left): Յամի Տեառն 90 — ա բ Յօհ. 1.

Margin (right): Յամի Տեառն 90 — բ բ Յօհ. 4. գ ա Կոր. դ. 15. Փիլ. 10.

Ճամփ Տեառն 90

որ կ'ընես եղբայրներուն և օտար-
6 ներուն. Որոնք եկեղեցիին առջեւ
վկայեցին քու սիրոյդ վրայով. որ
եթէ առատաձեռնաձոյ կերպով
զանոնք ճամբայ դնես, ազէկ պիտի
7 ընես. Ինչու որ Աստուծոյ անուա-
նը համար եկան, ու հեթանոսնե-
8 րէն բան մը չեն առներ. Ուստի
մենք պարտաւոր ենք անանկները
ընդունել, որ ճշմարտութեանը
գործակից ըլլանք.
9 Եկեղեցիին գրեցի. բայց Դիոտ-
բեփէս՝ որ ամէնէն առաջին ըլլալ
10 կ'ուզէ, մեզ չընդունիր. Ասոր
համար թէ որ գամ, անոր ըրած
գործքերը պիտի յիշեմ, որ մեզի
դէմ շաղակրատելով չարախօսու-
թիւն կ'ընէ. և ասով ալ գոհ չե-
ղած՝ ինքը չընդունիր եղբայրները,
ու անոնք որ կ'ուզեն ընդունիլ՝

Ճամփ Տեառն 90

կ'արգիլէ, ու եկեղեցիէն ալ կը
11 հանէ. Սիրելի՝ ի չարին նմանող
մի ըլլար, հապա բարիին. Ան որ
բարիք կը գործէ, Աստուծմէ է.
բայց ան որ չարիք կը գործէ,
անիկայ զԱստուած տեսած չէ.
12 Դեմետրիոսին համար ամէնն ալ
կը վկայեն, բուն իսկ ճշմարտու-
թիւնն ալ. մենք ալ կը վկայենք,
և դուք գիտէք որ մեր վկայու-
թիւնը ճշմարիտ է.
13 Շատ բան ունէի գրելու, բայց
չեմ ուզեր մելանով ու գրիչով
14 քեզի գրել. Սակայն յոյս ունիմ
մօտերս քեզ տեսնելու, ու բերան
15 առ բերան պիտի խօսինք. Խաղա-
ղութիւն քեզի. բարեկամները
քեզի բարեւ կ'ընեն. բարեւ ըրէ մեր
բարեկամներուն՝ ամէն մէկուն ա-
նունովը.

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԸՈՒԿՐԵԼՈՑՆ

Ճամփ Տեառն Իսր 66

– Ղկ. ջ. 16, Գոր. ա. 13,
Բ Ճո. ժէ. 11, 12, 15, ա Պետ. ա. 5,
է Հով. ա. 7,
Բ ա Պետ. ա. 2, բ Պետ. ա. 2,
Ի Տիմ. ա. 4,
Ղ Փիլ. ա. 27, ա Տիմ. ա. 18, գ. 12, բ Տիմ. ա. 13, գ. 7,
Ի Գաղ. բ. 4, բ Պետ. բ. 1,
Ը Հով. թ. 21, 22, ա Պետ. բ. 8,
Ի Տիտ. բ. 11, Երբ. ժբ. 15,
ԺԲ Պետ. բ. 10,
Ի Տիտ. ա. 16, բ Պետ. բ. 1, ա Ճո. բ. 22,

1 Ընտրեալը կը յորդորէ՝ քրիստոնեաները որ հաստատ կենան հաւատքին դաւանութեանը մէջ, և ծանուցանելով անոնց թէ խաբերայ վարդապետներ մտած են մէջերնին՝ որ զանոնք մերժեցնեն. որոնց դատապարտելի վարդապետութեանը ու վարմունքին համար առակով պատիժ պատրաստուած է. 20 իսկ բարեպաշտներուն վրայով կ'խմացնէ թէ անոնք Աստուծոյ ողորմ ընելով՝ Յուդայի հոգիին օգնականութեամբը կրնան հաստատուն կենալ, յնորհք առնել, անձերնին պահել և ուրիշներն ալ ազատել աս մերժեցուցիչներուն որոգայթներէն.

1 Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծա-
ռայ ու Յակոբոսին եղբայրը,
ձեզի՝ որ Հայր Աստուծմէն սըր-
բուած էք, և Յիսուս Քրիստոսէն
2 պահուած եք կանչուած. Ողոր-
մութիւն ու խաղաղութիւն և
սէր ձեր վրայ շատնայ.
3 Սիրելիներ՝ բոլոր ջանքը վրաս առ-
նելով ձեզի գրելու Հասարակաց
փրկութեանը համար, ինձ անյի-
հարկ սեպեցի ձեզի գրել ու յոր-
դորել, Որ մրցիք ան հաւատքին
համար որ անգամ մը սուրբերուն
4 աւանդուեցաւ. Քանզի մէկ քա-
նի մարդիկ դաղտուկ մտան,
ըանոնք որ առաջուց աս դատա-
պարտութեանը համար որոշուած
էին, ամբարիշտներ, Որ մեր
Աստուծոյ շնորհքը ի անառակու-
թեան դարձուցին, և մի միայն

Իշխանը ու մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
5 տիսոսը ուրացան. Արդ կ'ու-
զեմ միտքերնիդ բերել, թէև ա-
րդէն գիտէք ասիկայ, Եթէ Տէրը
որ ժողովուրդը Եգիպտոսի երկրէն
ազատեց, Ետքը չհաւատացողնե-
6 րը կորսընցուց. Ե և ան հրեշտակ-
ները՝ որ իրենց իշխանութիւնը չը-
պահեցին, հապա իրենց բնակու-
թիւնը ձգեցին, Ի մշտնջենաւոր
կապերով խաւարի մէջ պահեց
7 Հինձ օրուան դատաստանին. Ինչ-
պէս Սոդոմ ու Գոմոր և անոնց բո-
լորտիքը եղած քաղաքները՝ որոնք
ասոնց նման պոռնկեցան ընկերնե-
րուն մարմինին ետեւէն երթալով,
առջեւնիս օրինակ կեցեր են՝ յաւի-
տենական կրակին դատապարտու-
8 թիւնը ընդունելով. Ընդհանապէս
ասոնք ալ իրենց մարմինը կը
պղծեն, տէրութիւնը կ'անարգեն,
և փառաւորներուն դէմ կը հայհո-
9 յեն. Բայց Միքայէլ հրեշտա-
կապետը երբոր Սատանային դէմ
դնելով՝ Մովսէսին մարմինին հա-
մար կը վիճէր, չհամարձակեցաւ
հայհոյութեան դատապարտու-
թիւն բերել անոր վրայ, հապա ը-
սաւ, Տէրը յանդիմանէ քեզ.
10 Իսկ ասոնք՝ ան բաներուն որ չեն
հասկընար, հայհոյութիւն կ'ընեն.

Ճամփ Տեառն Իսր 66

Ղկ. ժ. 9,
Ի Թագ. ժգ. 29, 37, Իգ. 64, Սաղ. ճգ. 26, Երբ. գ. 17, 19,
Ե Ճո. ը. 44,
Լ Պետ. բ. 4,
Հ Յուդա. ի. 9,
Յ Ծն. ժբ. 24, բ Օր. իթ. 23, բ Պետ. բ. 6,
Ը Պետ. բ. 10,
Ճնե. իբ. 28, Դան. ժ. 13, ժբ. 1, Յայտ. ժբ. 7,
Ա Պետ. բ. 11,
Ն Զաք. գ. 2,
Ը Պետ. բ. 12,

Ցամի Տեառն
Իրբ 66

ա Ծն. գ. 5,
ա Ցով. գ.
12,
Ն Թագ. Իր.
7, 21, Բ
Պետ. բ. 15,
Դ Թագ. Ժգ.
1, ԽԸ,
Ն Բ Պետ. բ.
13,
Առակ. Ժա.
21,
Ա Առակ. Իե.
14, Բ Պետ.
բ. 17,
Հեփե. գ. 14,
Բ Պատ. Ժե.
13,
Բ Ես. Ծէ. 20,
Փիլ. գ. 19,
Բ Պետ. բ.
17,

Ծն. և. 18,
Բ Օր. ԼԴ.
2, Դան. է.
10, Ջաք.
Ժգ. 5,
Պատ. Իե.
31, Բ Թես.
ա. 7, Ցայտ.
ա. 7,
ա Թագ. բ.
3, Սաղ. լա.
18, ղդ. 4,
Պաղ. գ.
13,
Բ Պետ. բ
18,

և ան բաները որ բնականաբար
անբան անասուններու պէս դիտեն,
11 անոնց մէջ կ'ապականին։ Վա՛յ
անոնց՝ որ Կայենին ճամբովը գա-
ցին, և ու Բաղաամին մոլորութեա-
նը դէ՛ ցանկութեամբ վարձքի և
տէ՛ գացէ՛ն, Դ և Կորխին հակառա-
12 կութեանը դէ՛ կորսուէցան։ Ես-
ոնք Ձէ՛ւ սիրոյ խնջոյքներուն մէջ
արատներ են, ու ձեզի հետ կերու-
խումի նստած առնելին աներկիւղ
իրենց անձը կը կերակրեն. Ե ան-
ջուր ամպեր Է հովերէն քշուած.
պտուղնին կորսընցուցած ծառեր,
բերք չունեցող, Ը երկու անգամ
13 մեռած, արմատէն խլուած. Թ ծո-
վու կատղած ալիքներ, ի որ իրենց
անձերուն ամօթը կը փրփրեցընեն.
մոլորական աստղեր, Ժ որոնց հա-
մար խաւարին մէգը պահուած է
յաւիտեան։

14 Ենոնց վրայ մարգարէացաւ Ե-
նովք ալ՝ Ի որ եօթներորդ էր Ադա-
մէն, ու ըսաւ. Ի Ահա Տէրը իր
15 բիւրաւոր սուրբերովը եկաւ, Ամ-
ենուն դատաստան ընելու, ու բոլոր
ամբարիշտները յանդիմանելու ի-
րենց բրած ամբարշտութեանը բո-
լոր գործերուն համար, Ի և բոլոր
խիստ խօսքերուն համար՝ որ ամ-
բարիշտ մեղաւորները անոր դէմ
16 խօսեցան։ Ենոնք տրտնջողներ ե-
ւ գրթմնջողներ են, որոնք իրենց
ցանկութիւններուն համեմատ կ'եր-
թան է Ի և իրենց բերանները ամ-
բարտաւան խօսքեր կը ղրուցեն,
— և շահի համար երես սպաշտութիւն
17 կ'ընեն։ Բայց դուք սիրելիներ՝
միտքերնիդ բերէք ան խօսքերը որ
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առա-
քեալներէն առաջուց ղրուցուեցան.
18 Որ ձեզի կ'ըսէին թէ Վերջի ժա-
մանակը ծաղր ընողներ պիտի ըլ-
լան, որոնք իրենց ամբարիշտ ցան-
կութիւններուն համեմատ պիտի
19 երթան։ Ասոնք ինքզինքնին զատող էշըն-
չաւորներ են, որ Հոգին չունին։
20 Բայց դուք սիրելիներ՝ Ձանձերնիդ
շինելով ձեր ամենասուրբ հաւատ-
քին վրայ, և Սուրբ Հոգիով Ի ա-
21 ղօթք ընելով, Ընձերնիդ Աստու-
ծոյ սիրոյն մէջ պահեցէք, Ը մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի ողորմու-
թիւնը սպասելով յաւիտենական
22 կենաց համար։ Եւ խորհուրդ
23 ընելով՝ ոմանց ողորմեցէք. Եւ Ի ո-
մանք վախով ազատեցէք՝ Ի կրակէն
յափշտակելով զանոնք, ատելով
Ի մարմինէն աղտոտուած հանդերձն
ալ։

24 Ես Եւ անոր՝ որ կարող է ձեզ Ի ան-
բիծ պահել, և իր փառքին առ-
ջեւը անարատ կայնեցընել ցնծու-
25 թիւնով, Մեր Փրկչին Ծմի միայն
Աստուծոյ [մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսին ձեռքովը] փառք ու մեծու-
թիւն, զօրութիւն ու իշխանու-
թիւն [բոլոր դարերէն առաջ] և
հիմա ու բոլոր դարերու մէջ։ Ամէն։

ա. 17, բ. 3, Ոմանք Աստուծոյ

Ցամի Տեառն
Իրբ 66

Առակ. Իբ.
21, Ցակ.
բ. 1, 9,
Բ Պետ. գ.
2,
Ա Տիմ. գ.
1, բ Տիմ. գ.
1, գ. 3, Բ
Պետ. բ. 1,
գ. 3,
Բ Առակ. Ժբ.
1, Եզեկ.
Ժգ. 7, Ովս.
գ. 14, Թ.
10, Իբր.
Ժ. 25,
Ես Կոր. բ.
14, Ցակ.
գ. 15,
Ղկ. բ. 7,
Ա Տիմ. ա.
4,
Ե Հռով. բ.
26, Եփես.
գ. 18,
Ը Տիտ. բ.
13, բ Պետ.
գ. 12, 13,
Բ Հռով. Ժա.
14, Ա Տիմ.
գ. 16,
Ի Ամով. գ.
11, Ա Կոր.
գ. 15, Ջաք.
գ. 2,
Ի Ջաք. գ.
4, 5, Ցայտ.
գ. 4,
Ե Հռով. Ժգ.
25, Եփես.
գ. 20,
Ի Կղ. ա. 22,
Ի Հռով. Ժգ.
27, Ա Տիմ.

ՑԵՑՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉՆ

ՆԻ ԸՍՏՈՒԵՆԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՒՏԱՐԱՆԱՅԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ը

4 Յովհաննէս իրեն եղած յայտնութիւնը կը գրէ Ասիոյ եօթը եկեղեցիներուն, որոնց նշան ընդունելու համար ցուցացեալ իրեն՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակները։ 7 Քրիստոսի գալուստը։ 14 ու անոր զօրութիւնը եւ մեծափառութիւնը։

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, – որ Աստուած անոր տուաւ իր ծառաներուն ցուցընելու ինչ որ չուտով պէտք է ըլլալ. եւ իր հրեշտակին ձեռքովը խրկելով՝ իր Յովհաննէս ծառային իմացուց,
2 որ Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը բրաւ, ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութիւնը, ինչ որ տեսաւ։
3 Երանի անոր որ կը կարդայ, ու անոնց որ կը լսեն զմարգարէութիւնս խօսքերը, և կը պահեն ինչ որ անոր մէջը գրուած է. ինչու որ ժամանակը մօտ է։
4 Յովհաննէսէն եօթը եկեղեցիներուն որ Ասիայի մէջ են. շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Ընկէ որ է ու որ էր և որ պիտի գայ, ու եօթը Հոգիներէն՝ որ անոր աթոռին առջեւն են,
5 ու Յիսուս Քրիստոս՝ հաւատարիմ վկային, որ մեռելներուն անդրանիկն է ու երկրի թագաւորներուն իշխանը. անոր որ մեզ սիրեց, ու մեզ իր արիւնովը մեր մեղքերէն լուացեր,
6 ու մեզ թագաւորներ ու քահանաներ բրաւ Աստուծոյ ու իր Հօրը, անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
7 Ահա ամպերով կու գայ. ու ամէն աչք պիտի տեսնէ զանիկայ, և անոնք որ զանիկայ խոցոտեցին. և անոր վրայ կոծ պիտի բնեն երկրիս բոլոր ազգերը։ Այո՛, Ամէն։
8 Ես եմ Ալֆա և Օմէգա, կ'ըսէ Տէր [Աստուած], որ է և որ էր և որ պիտի գայ՝ Ամենակալը։
9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը՝ և Յիսուս Քրիստոսի նեղութեանը ու արքայութեանը և համբերու-

թեանը մէջ ընկերակիցը, պատմոս բուած կղզին էի, – Աստուծոյ խօսքին համար ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութեանը համար։
10 Կիրակի օրը Հոգիին իմ վրաս եկաւ, ու ետեւէս մեծ ձայն մը լսեցի փողի ձայնի պէս, որ կ'ըսէր,
11 Ինչ որ կը տեսնես՝ գիրքի մը մէջ գրէ, ու խրկէ եօթը եկեղեցիներուն, – Եփեսոսի, ու Զմիւռնիայի, և Պէրգամոնի, ու Թիւատիրի, և Սարդիկէի, ու Փիլադելփիայի, և Լաւոդիկիայի մէջ ին։
12 Ետ դարձայ ան ձայնը տեսնելու՝ որ ինծի կը խօսէր. ու երբոր դարձայ՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակներ տեսայ.
13 ու եօթը աշտանակներուն մէջ Էակը Որդւոյ մարդոյ նման՝ պճնեալ որ պատմուճան մը հագած, ու կուրծքին վրայ ոսկի գօտի մը կապած. Եւ իր գլուխը ու մազերը՝ բուրդի պէս ճերմակ – ձիւնի պէս, – ու իր աչքերը՝ կրակի բոցի պէս,
15 ու իր ոտքերը՝ ոսկեպղինձի նման՝ որպէս թէ ջողի մէջ կրակ դարձած, ու իր ձայնը շատ ջուրեր բու ձայնի պէս.
16 Եւ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղ ունէր, ու իր բերնէն սրած երկբերան սուր մը կ'ելլէր, – և իր երեսը արեւու պէս էր՝ որ իր զօրութեամբը կը փայլի։
17 Ու երբոր տեսայ անիկայ, իր ոտքը ինկայ մեռելի պէս. ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դրաւ ու ըսաւ ինծի, Մի վախնար. Ես եմ Առաջինը ու Վերջինը.
18 Ես եմ կենդանի եմ, ու ես ան եմ որ մեռայ, և ահա կենդանի եմ յաւիտեանս յաւիտենից. Ես ունիմ մահուան ու դժոխքին բանալիները։
19 [Որ]տի դրէ ինչ որ կը տեսնես, ինչ որ կայ ու ան որ ետքը պիտի ըլլայ.
20 լայ. Եօթը աստղերուն խորհուրդը՝ որ իմ աջ ձեռքիս մէջը տեսար, և եօթը ոսկեղէն աշտանակները.

ԳԼՈՒԽ Ը

4 Յովհաննէս իրեն եղած յայտնութիւնը կը գրէ Ասիոյ եօթը եկեղեցիներուն, որոնց նշան ընդունելու համար ցուցացեալ իրեն՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակները։ 7 Քրիստոսի գալուստը։ 14 ու անոր զօրութիւնը եւ մեծափառութիւնը։

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, – որ Աստուած անոր տուաւ իր ծառաներուն ցուցընելու ինչ որ չուտով պէտք է ըլլալ. եւ իր հրեշտակին ձեռքովը խրկելով՝ իր Յովհաննէս ծառային իմացուց,
2 որ Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը բրաւ, ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութիւնը, ինչ որ տեսաւ։
3 Երանի անոր որ կը կարդայ, ու անոնց որ կը լսեն զմարգարէութեան խօսքերը, և կը պահեն ինչ որ անոր մէջը գրուած է. ինչու որ ժամանակը մօտ է։
4 Յովհաննէսէն եօթը եկեղեցիներուն որ Ասիայի մէջ են. շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Ընկէ որ է ու որ էր և որ պիտի գայ, ու եօթը Հոգիներէն՝ որ անոր աթոռին առջեւն են,
5 ու Յիսուս Քրիստոս՝ հաւատարիմ վկային, որ մեռելներուն անդրանիկն է ու երկրի թագաւորներուն իշխանը. անոր որ մեզ սիրեց, ու մեզ իր արիւնովը մեր մեղքերէն լուացեր,
6 ու մեզ թագաւորներ ու քահանաներ բրաւ Աստուծոյ ու իր Հօրը, անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
7 Ահա ամպերով կու գայ. ու ամէն աչք պիտի տեսնէ զանիկայ, և անոնք որ զանիկայ խոցոտեցին. և անոր վրայ կոծ պիտի բնեն երկրիս բոլոր ազգերը։ Այո՛, Ամէն։
8 Ես եմ Ալֆա և Օմէգա, կ'ըսէ Տէր [Աստուած], որ է և որ էր և որ պիտի գայ՝ Ամենակալը։
9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը՝ և Յիսուս Քրիստոսի նեղութեանը ու արքայութեանը և համբերութեանը մէջ ընկերակիցը, պատմոս բուած կղզին էի, – Աստուծոյ խօսքին համար ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութեանը համար։
10 Կիրակի օրը Հոգիին իմ վրաս եկաւ, ու ետեւէս մեծ ձայն մը լսեցի փողի ձայնի պէս, որ կ'ըսէր,
11 Ինչ որ կը տեսնես՝ գիրքի մը մէջ գրէ, ու խրկէ եօթը եկեղեցիներուն, – Եփեսոսի, ու Զմիւռնիայի, և Պէրգամոնի, ու Թիւատիրի, և Սարդիկէի, ու Փիլադելփիայի, և Լաւոդիկիայի մէջ ին։
12 Ետ դարձայ ան ձայնը տեսնելու՝ որ ինծի կը խօսէր. ու երբոր դարձայ՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակներ տեսայ.
13 ու եօթը աշտանակներուն մէջ Էակը Որդւոյ մարդոյ նման՝ պճնեալ որ պատմուճան մը հագած, ու կուրծքին վրայ ոսկի գօտի մը կապած. Եւ իր գլուխը ու մազերը՝ բուրդի պէս ճերմակ – ձիւնի պէս, – ու իր աչքերը՝ կրակի բոցի պէս,
15 ու իր ոտքերը՝ ոսկեպղինձի նման՝ որպէս թէ ջողի մէջ կրակ դարձած, ու իր ձայնը շատ ջուրեր բու ձայնի պէս.
16 Եւ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղ ունէր, ու իր բերնէն սրած երկբերան սուր մը կ'ելլէր, – և իր երեսը արեւու պէս էր՝ որ իր զօրութեամբը կը փայլի։
17 Ու երբոր տեսայ անիկայ, իր ոտքը ինկայ մեռելի պէս. ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դրաւ ու ըսաւ ինծի, Մի վախնար. Ես եմ Առաջինը ու Վերջինը.
18 Ես եմ կենդանի եմ, ու ես ան եմ որ մեռայ, և ահա կենդանի եմ յաւիտեանս յաւիտենից. Եւ ես ունիմ մահուան ու դժոխքին բանալիները։
19 [Որ]տի դրէ ինչ որ կը տեսնես, ինչ որ կայ ու ան որ ետքը պիտի ըլլայ.
20 լայ. Եօթը աստղերուն խորհուրդը՝ որ իմ աջ ձեռքիս մէջը տեսար, և եօթը ոսկեղէն աշտանակները.

Ցանկ Տեսառ 96

– Ցոհ. գ. 32 ։ ը. 26 ։ Ժր. 49 ։
Բ Գլ. գ. 1 ։ Հռ. 3 ։
Է – Գլ. իբ. 16 ։ Ը – Կոր. ա. 6 ։ Գլ. գ. 9 ։ Ժր. 17 ։ Հռ. 9 ։
Ի – Ցոհ. ա. 1 ։
Ժ Հռով. ժգ. 11 ։ Ցակ. ե. 8 ։ ա Պետ. գ. 7 ։ Գլ. իբ. 10 ։
ԺԲ Ել. գ. 14 ։ Հռ. 8 ։
ԺԳ Ցոհ. ա. 1 ։
ԺԴ Զաք. գ. 9 ։ դ. 10 ։ Գլ. գ. 1 ։ դ. 5 ։ ե. 6 ։
ԺԵ Ցոհ. ը. 14 ։ ա Տիմ. գ. 13 ։ Գլ. գ. 14 ։
ԺԶ Կոր. ժե. 20 ։ Կող. ա. 18 ։
ԺԷ Եփես. ա. 20 ։ Գլ. ժէ. 14 ։ Ժթ. 16 ։
ԺԸ Ցոհ. ժգ. 34 ։ ժե. 9 ։ Գաղ. բ. 20 ։
ԺԹ Երր. թ. 14 ։ ա Ցոհ. ա. 7 ։
Ի ա Պետ. բ. 5, 9 ։ Գլ. ե. 10 ։ ի. 6 ։
Ի Ա Տիմ. գ. 16 ։ Երր. ժգ. 21 ։ ա Պետ. գ. 11 ։ ե. 11 ։
ԻԱ Դան. է. 13 ։ Մատ. իգ. 30 ։ իգ. 64 ։ Գոր. ա. 11 ։
ԻԲ Զաք. ժբ. 10 ։ Ցոհ. ժթ. 37 ։ Ա Եսա. խա. 4 ։ խգ. 6 ։ խը. 12 ։ Հռ 17 ։ Գլ. բ. 8 ։ իա. 6 ։ իբ. 13 ։
ԻԳ Հռ 4 ։ Գլ. գ. 8 ։ Ժա. 17 ։ Ժգ. 5 ։
ԻԴ Հռով. ը. 17 ։ բ Տիմ. բ. 12 ։

Ցանկ Տեսառ 96

ԻԵ Փիլ. ա. 7 ։ դ. 14 ։ բ Տիմ. ա. 8 ։
ԻԶ Գլ. գ. 9 ։ Հռ 2 ։
ԻԷ Ցոհ. ի. 26 ։ Գոր. ի. 7 ։ ա Կոր. ժգ. 2 ։
ԻԸ Աբրահամական ։ Գոր. ժ. 10 ։ բ Կոր. ժբ. 2 ։ Գլ. գ. 2 ։ ժէ. 3 ։ իա. 10 ։
ԻԹ Գլ. գ. 1 ։ ժ. 8 ։
Ի – Հռ 20 ։ Եւ. իե. 37 ։ Զաք. գ. 2 ։
ԻԱ – Գլ. բ. 1 ։
ԻԲ Եզեկ. ա. 26 ։ Դան. է. 13 ։ ժ. 16 ։ Գլ. ժգ. 14 ։
ԻԳ – Դան. ժ. 5 ։
ԻԴ Գլ. ժե. 6 ։ Դան. է. 9 ։ – Դան. ժ. 6 ։ Գլ. բ. 18 ։ ժբ. 12 ։
ԻԵ Եզեկ. ա. 7 ։ Դան. ժ. 6 ։ Գլ. ժգ. 2 ։ ժթ. 6 ։
ԻԶ Հռ 20 ։ Գլ. բ. 1 ։ գ. 1 ։
ԻԷ Նա. խթ. 2 ։ Եփե. գ. 17 ։ Երր. գ. 12 ։ Գլ. բ. 12 ։ 16 ։ ժթ. 15 ։ 21 ։
ԻԸ – Գոր. իգ. 13 ։ ժ. 10 ։ 13 ։ Գլ. ժ. 1 ։ Բ Եզեկ. ա. 28 ։ Ը Դան. բ. 18

Յամի Տեառն 96

ան եօթը աստղերը եօթը եկեղեցիներուն հրեշտակներն են . և եօթը աշտանակները եօթը եկեղեցիներն են ։

ԳԼ. Բ

1 Եփեսոսի, 8 Զմիւռնիայի, 12 Պերգամոնի 18 և Թիւատիրի եկեղեցիներուն հրեշտակներուն՝ այսինքն հոգևոր պաշտօնեաներուն գրուելու պատուէրները, ու ան եկեղեցիներուն եղած գովութիւնները ու յանդիմանութիւնները ։

1 Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցւոյն
հրեշտակին գրէ , Այսպէս կ'ը-
սէ անիկայ որ իր աջ ձեռքին մէջ
եօթը աստղերը ունի , ու եօթը
ոսկեղէն աշտանակներուն մէջը կը
2 պտըտի . Գիտեմ քու գործքերդ
և քու աշխատութիւնդ ու քու
համբերութիւնդ , և որ չարերուն
չես կրնար տանիլ , ու փորձեցիր
անոնք որ կ'ըսեն թէ իրենք առա-
քեալ են ու չեն , և գտար թէ
3 ստախօս են . Ու համբերութիւն
ունենալով՝ նեղութիւն կրեցիր իմ
անուանս համար ու չթուլցար ։
4 Բայց քեզի դէմ բան մը ունիմ , որ
5 քու առջի սէրդ ձգեցիր ։ Միտքդ
բեր հիմա ուսկից որ ինկար , ու ա-
պաշխարէ և առջի գործքերդ
ըրէ . Եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ
քեզի , ու քու աշտանակդ իր տե-
ղէն պիտի շարժեմ՝ թէ որ չապաշ-
6 խարես ։ Բայց ասիկայ ունիս , որ
Նիկողայոսեանց գործքերը կ'ատես ,
7 որոնք ես ալ կ'ատեմ ։ Ան որ ա-
կանջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին
ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն . Ան որ
կը յաղթէ՝ անոր ուտել պիտի
տամ կենաց ծառէն , որ Աստու-
ծոյ դրախտին մէջն է ։
8 Ու Զմիւռնիայի մէջ եղած եկե-
ղեցիին հրեշտակին գրէ . Այսպէս
կ'ըսէ Առաջինը ու Վերջինը , որ
9 մեռաւ ու կենդանացաւ . Գիտեմ
քու գործքերդ ու նեղութիւնդ և
աղքատութիւնդ , (բայց հարուստ
ես ,) ու անոնց հայհոյութիւնը որ
կ'ըսեն թէ իրենք Հրեայ են , ու
չեն , հապա Սատանայի ժողովք
10 մը ։ Բնաւ մի՛ վախնար ան բա-
ներէն որ պիտի կրես . ահա՛ Բան-
սարկուն ձեզմէ մէկ քանիները բան-
տը պիտի ձգէ , որ փորձուիք , և
տասը օր նեղութիւն պիտի ունե-
նաք . Մինչև 'ի մահ հաւատարիմ
եղիր , ու քեզի կենաց պսակը պի-
11 տի տամ ։ Ան որ ականջ ունի՝
թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ
եկեղեցիներուն . Ան որ կը յաղթէ՝
երկրորդ մահէն պիտի չվնասուի ։
12 Ու Պերգամոնի մէջ եղած եկե-
ղեցւոյն հրեշտակին գրէ , Այսպէս
կ'ըսէ անիկայ որ սրած երկբերան
13 սուրը ունի . Գիտեմ քու գործ-
քերդ , և թէ ուր կը բնակիս՝ այս-
ինքն Սատանային աթոռին եղած
տեղը , ու իմ անունս կը պահես ,
և իմ հաւատքս չուրացար ան օ-
րերը անգամ՝ որ Անթիպաս իմ
հաւատարիմ վկաս սպաննուեցաւ
ձեր մէջը , ուր որ Սատանան կը
14 բնակի ։ Բայց քեզի դէմ քիչ մը
բան ունիմ , որ հոդ Բաղաամին
վարդապետութիւնը բռնողներ ու-
նիս , որ Բաղակին սորվեցուց Իսրա-
յէլի որդւոց առջևը գայթակղու-
թիւն դնել , որ անոնք կռոց զո-
հուածներ ուտեն ու պոռնկու-
15 թիւն ընեն ։ Նաանկ ալ դուն Նի-
կողայոսեանց վարդապետութիւնը
բռնողներ ունիս , որն որ ես կ'ա-
16 տեմ ։ [Ուստի] ապաշխարէ . եթէ
ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի , ու իմ
բերնիս սրովը պիտի պատերազմիմ
17 անոնց հետ ։ Ան որ ականջ ունի՝
թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ
եկեղեցիներուն . Ո՛վ որ կը յաղ-
թէ՝ պահուած մանանայէն ուտել
պիտի տամ անոր , ու ճերմակ խիճ
մը պիտի տամ անոր , և ան խիճին
վրայ նոր անուն մը գրուած , որն
որ մէկը չգիտեր , բայց միայն ան՝
որ կ'ընդունի ։
18 Ու Թիւատիրի մէջ եղած եկե-
ղեցւոյն հրեշտակին գրէ , Այսպէս
կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին , որ կրակի
բոցի պէս աչքեր ունի , ու իր ոտ-
19 քերը ոսկեպղինձի նման են . Գի-
տեմ քու գործքերդ և սէրդ ու
ծառայութիւնդ , և քու հաւատքդ
ու համբերութիւնդ . և թէ քու
վերջին գործքերդ առաջիններէն շատ
20 են ։ Բայց քեզի դէմ բան մը ու-
նիմ , որ թող կու տաս Յեզաբել
կնոջ , որ ինքզինքը մարգարէուհի
կ'անուանէ , ու իմ ծառաներս մո-
լորցնելով՝ կը սորվեցընէ պոռնը-
կութիւն ընել և կռոց զոհուածներ
21 ուտել ։ Ու ես անոր ժամանակ
տուի իր պոռնկութեանը վրայ ա-
պաշխարելու , ու չապաշխարեց ։
22 Ահա՛ ես զանիկայ անկողինը պիտի
ձգեմ , ու անոր հետ շնութիւն
ընողները մեծ նեղութեան մէջ ,
թէ որ իրենց գործքերուն վրայ չա-
23 պաշխարեն ։ Ու անոր զաւակնե-
րը մահով պիտի սպաննեմ . ու
բոլոր եկեղեցիները պիտի գիտնան
թէ ես ան եմ՝ որ երիկամունքնե-
րը ու սիրտերը կը քննեմ . և ամէն
մէկերնուդ ձեր գործքերուն համե-
24 մատ պիտի հատուցանեմ ։ Բայց
ձեզի կ'ըսեմ միւսներուդ որ Թի-
ւատիրի մէջ էք , ու աս վարդա-
պետութիւնը չունիք , որ չճանչ-
ցաք Սատանային խորունկ բաները՝
(ինչպէս որ կ'ըսեն .) Ձեր վրայ

Յամի Տեառն 96

Ցամք Տնաւն 96

ուրիշ ծանրութիւն չեմ ձգեր .
25 Հապա ան որ ունիք՝ պահեցէք
26 մինչև որ ես գամ : Եւ ան որ կը յաղթէ եւ իմ գործքերս մինչև վերջը կը պահէ , տանոր իշխանութիւն պիտի տամ ազգերուն վրայ ,
27 (եւ պիտի հովուէ զանոնք երկաթէ գաւազանով . անոնք բրուտի ամաններու պէս պիտի փըշրուին .) ինտոր որ ես ալ իմ Հօրմէս առի . ու անոր պիտի տամ
29 Աստուծոյ աստղը : Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

ԳԼ . Գ

2 Քրիստոս կը յանդիմանէ Սարդիկէի եկեղեցւոյն հրեշտակը . 3 կը յորդորէ զանիկայ որ ապաշխարէ , և սպառնալիք կ'ընէ անոր . 8 կը գովէ Փիղադելփիայի եկեղեցւոյն հրեշտակը 10 իր արձանութեանը և համբերութեանը համար . 15 կը նախատէ Լաւոդիկէի եկեղեցւոյն հրեշտակը՝ ոչ պաղ և ոչ տաք ըլլալուն համար . 19 և կը պատուիրէ որ ունի նախանձաւոր ու ներումնադիր ըլլայ . 20 Քրիստոս դուռը կը թակէ :

1 Ու Սարդիկէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ , Ըսածն է որ կ'ըսէ անիկայ որ ունի Աստուծոյ եօթը Հոգիները ու եօթը աստղերը . Գիտեմ քու գործքերդ՝ որ դուն անուն ունիս թէ կենդանի ես , ու մեռած ես : Ըրթուն կեցիր և զօրացուր մեռնելու վրայ են , ինչու որ քու գործքերդ Աստուծոյ առջեւ կատարեալ չգտայ : Հիմա միտդ բեր թէ ինչպէս ընդունեցիր ու լսեցիր , ու պահէ , և ապաշխարէ . Ըբայց թէ որ արթնանալու չըլլաս , գողի պէս քու վրադ պիտի գամ , ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ որ ժամուն ու վրադ պիտի գամ : Սակայն քանի մը անձինք ունիս Սարդիկէի մէջ , որոնք իրենց հանդերձները չաղտոտեցին , և ճերմակներով պիտի պտրտին ինծի հետ , քանզի արժանի են : Ան որ կը յաղթէ՝ ճերմակներ պիտի հագնի . ու ես անոր անունը կենաց դիրքէն պիտի չաւրեմ , և անոր անունը պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջեւ ու անոր հրեշտակներուն առջեւը : Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ՝ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

7 Եւ Փիղադելփիայի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ , Ըսածն է որ կ'ըսէ ան Սուրբը՝ Ան ճշմարիտը՝ որ Դաւիթի բանալին ունի , կը բանայ ու մէկը չկայ որ գոցէ , և կը գոցէ ու մէկը չկայ որ բանայ .
8 Գիտեմ քու գործքերդ . ահա քու առջեւդ բացուած դուռ մը դրի , որ մէկը չկրնար գոցել . ինչու որ դուն քիչ մը կարողութիւն ունիս , և իմ խօսքս պահեցիր ու իմ անունս չուրացար :
9 Ահա ես քեզի կու տամ Սատանային ժողովքէն եղողները՝ որոնք կ'ըսեն թէ իրենք Հրեայ են ու չեն , հապա սուտ կ'ըսեն . ահա պիտի ստիպեմ զանոնք որ գան ու երկրպագութիւն ընեն քու ոտքերուդ առջեւը , և ճանչնան թէ ես քեզ սիրեցի :
10 Որովհետեւ իմ համբերութեանս խօսքը պահեցիր , ես ալ քեզ պիտի պահեմ փորձութեան ժամանակը , որ պատրաստ է գալու բոլոր աշխարհի վրայ՝ երկրիս երեսը բնակողները փորձելու համար :
11 Ահա ես շուտով կու գամ . ունեցածդ ամուր բռնէ , որ մէկը
12 չառնէ քու պսակդ : Ան որ կը յաղթէ՝ անիկայ իմ Աստուծոյս սեամարին մէջ սիւն մը պիտի ընեմ , ու ալ դուրս պիտի չելլէ . և անոր վրայ իմ Աստուծոյս անունը պիտի գրեմ , ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը , նոր Երուսաղէմին , որ երկինքէն իմ Աստուծմէս կ'իջնէ , և իմ նոր անունս :
13 Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :
14 Եւ Լաւոդիկէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ , Ըսածն է որ կ'ըսէ Ամէնը՝ Հաւատարիմ ու ճշմարիտ վկան , Աստուծոյ ստեղծուածոց Սկիզբը . Գիտեմ քու գործքերդ որ ոչ պաղ ես ու ոչ տաք . երանի թէ պաղ ըլլայիր կամ տաք : Ուստի դուն որ դաղջ ես ու ոչ տաք՝ ոչ ալ պաղ , քեզ բերնէս դուրս փսխելու վրայ եմ . քանզի կ'ըսես , Ես հարուստ եմ ու մեծցայ , և բանի մը կարօտ չեմ . ու չես գիտեր որ դուն խեղճ ու թշուառական ես՝ և աղքատ ու կոյր , ու մերկ : Ես քեզի խորհուրդ տամ . ինծմէ կրակի մէջ փորձուած ոսկի ծախու առ որ հարստանաս , ու ճերմակ հանդերձներ՝ որ հագնիս , որ քու ամօթալի մերկութիւնդ չերեւնայ . և այքերդ դնդ դիր որ տեսնես :
19 Ես իմ ամէն սիրածս կը յանդիմանեմ ու կը խրատեմ . ուստի նախանձաւոր եղիր ու ապաշխարէ :
20 Ահա ես դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ . եթէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ ու դուռը բանայ , ես նոր քովը պիտի մտնեմ և անոր հետը ընթրիք պիտի ընեմ , ան ալ հետս :
21 Ան որ կը յաղթէ , իմ հետս իմ աթոռս նստիլ պիտի տամ անոր , ինտոր որ ես ալ յաղթեցի ու իմ Հօրս հետ

Ցամք Տնաւն 96

Ա ԳԼ . Բ . 9 ։
Ե . Խ . 23 ։ 4 ։ 14 ։
Ղ . Բ . 1 ։
Ե . Խ . 17 ։
Փիլ . Գ . 5 ։ ԳԼ . Ա . 3 ։ Իր . 7 ։ 12 ։ 20 ։
Ղ ԳԼ . Բ . 25 ։
ԳԼ . Բ . 10 ։
Գ Թագ . Ե . 21 ։ Գաղ . Բ . 9 ։
Է ԳԼ . Բ . 17 ։ Ժգ . 1 ։ Իր . 4 ։
Գաղ . Գ . 26 ։ Եբր . Ժբ . 22 ։ ԳԼ . Խ . 2 ։ 10 ։
ԳԼ . Իր . 4 ։
ԳԼ . Բ . 7 ։
Ե . Կ . 16 ։
ԳԼ . Ա . 5 ։ Ժթ . 11 ։ Իր . 6 ։ Հմր 7 ։
Կաղ . Ա . 15 ։ Հմր 1 ։
Ով . Ժբ . 9 ։ Ա Կոր . Գ . 8 ։
Ե . Ժե . 1 ։ Մատ . Ժգ . 44 ։ Ին . 9 ։
Բ Կոր . Ե . 3 ։ ԳԼ . Կ . 13 ։ Ժգ . 15 ։ Ժթ . 8 ։
Ցոր . Ե . 17 ։ Առակ . Գ . 11 ։ 12 ։ Եբր . Ժբ . 5 ։ 6 ։
Ցակ . Ա . 12 ։
Երգ . Ե . 2 ։
Ղ . Ժբ . 37 ։
Ցհ . Ժգ . 23 ։
Մատ . Ժթ . 28 ։ Ղ . Իբ . 30 ։ Ա Կոր . Գ . 2 ։
Տիմ . Բ . 12 ։ ԳԼ . Բ . 26 ։ 27 ։

Յամի Տեառն
96

ա Գլ. բ. 7 ։

22 անոր աթոռը նստայ ։ աՈվ որ
ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հո-
գին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն ։

ԳԼ. Դ

2 Յովհաննէս Աստուծոյ աթոռը կը տեսնէ երկնից մէջ ։ 4 Քսանուչորս երէցները ։ 6 Չորս կենդանիները՝ որոնք առջեւնուն ու ետեւնուն աչքերով լեցուն էին ։ 10 Երէցները իրենց պսակները աթոռին վրայ նստողին ոտքը դնելով, երկրպագութիւն կ'ընեն անոր ։

1 Աս բաներէն ետքը տեսայ, և աՀա
երկնից մէջ բացուած դուռ մը
կար, -և առջի ձայնը որ լսեցի,
փողի նման էր, որ ինծի հետ կը
խօսէր ու կ'ըսէր ։ բՀոս ելիր ։ Ու
ասկէ ետքը ըլլալու բաները քեզի
2 ցուցընեմ ։ գԵւ շուտ մը Հոգին
իմ վրաս եկաւ. դև աՀա աթոռ
3 մը դրուած էր երկնից մէջ. Ու
աթոռին վրայ մէկը նստեր էր. և
նստողը յասպիս ու սարդիոն քա-
4 րերու երևութին նման էր ։ Եւ
աթոռին բոլորտիքը եծիածան՝
զմրուխտի երևութի նման. ու ա-
թոռին բոլորտիքը քսանուչորս
աթոռներ, և ան աթոռներուն
վրայ քսանուչորս երէցներ նստեր
էին զճերմակ յանդերձներ Հա-
գած, էու գլուխնին ոսկիէ պսակ-
5 ներ ունէին ։ Եւ աթոռէն թփայ-
լակներ ու ձայներ և որոտումներ
կ'ելլէին, ժու աթոռին առջին
եօթը Հատ բորբոքած կրակի ղամ-
բարներ կային, իորոնք Աստուծոյ
6 եօթը Հոգիներն են ։ լԵւ աթո-
ռին առջևը իբրև ապակեղէն ծով
մը՝ ակնվանիի նման, և խաթո-
ռին մէջը ու աթոռին բոլորտիքը
չորս կենդանիներ, որ աչքերով
լեցուն էին առջևէն ու ետևէն ։
7 ծԵւ առջի կենդանին առիւծի նը-
ման էր, ու երկրորդ կենդանին՝
զուարակի նման, և երրորդ կեն-
դանին մարդու երես ունէր, ու
չորրորդ կենդանին՝ թռչող ար-
8 ծիւի նման ։ Եւ չորս կենդանի-
ներուն ամէն մէկը չուրջանակի
կվեց վեց թև ունէր, ու ներսէն
հաչքերով լեցուն էին, ու չէին
Հանգչէր ոչ ցորեկը ոչ ալ գիշերը՝
ըսելով, ձՍուրբ՝ Սուրբ՝ Սուրբ՝
ղՏէր Աստուած Ամենակալ, ճոր
9 էր և որ է և որ պիտի գայ ։ Ու
երբոր ան կենդանիները փառք ու
պատիւ և գոհութիւն կու տային
աթոռին վրայ նստողին՝ մոր կեն-
դանի է յաւիտեանս յաւիտենից,
10 նքսանուչորս երէցները աթոռին
վրայ նստողին առջևը կ'իյնային
շու երկրպագութիւն կ'ընէին յա-
ւիտեանս յաւիտենից կենդանի ե-
ղողին, ու իրենց պսակները աթո-
ռին առջևը կը ձգէին՝ ըսելով,

- Գլ. ա. 10 ։
բ Գլ. ժա. 12 ։
գ Գլ. ա. 19 ։ իբ. 6 ։
դ Գլ. ա. 10 ։ ժէ. 3 ։ իա. 10 ։
ե Ես. զ. 1 ։ Երեմ. ժէ. 12 ։ Եզեկ. ա. 26 ։ ժէ. 1 ։ Դան. է. 9 ։
զ Եզեկ. ա. 28 ։
է Գլ. գ. 4 ։ 5 ։ զ. 11 ։ է. 9. 13. 14 ։ ժթ. 14 ։
ը Հմր 10 ։
թ Գլ. ը. 5 ։ ժզ. 18 ։
ժ Ել. լէ. 23 ։ բ Մն. դ. 20 ։ Եզեկ. ա. 13 ։ Զաք. դ. 2 ։
ի Գլ. ա. 4 ։ գ. 1 ։ ե. 6 ։
լ Ել. լը. 8 ։ Գլ. ժե. 2 ։
խ Եզեկ. ա. 5 ։
ծ Հմր 8 ։
կ Եզեկ. ա. 10 ։ ժ. 14 ։
հ Ես. զ. 2 ։
ձ Հմր 6 ։
ղ Ես. զ. 3 ։
ճ Գլ. ա. 8 ։
մ Գլ. ա. 4 ։
ն Գլ. ա. 18 ։ ե. 14 ։ ժե. 7 ։
շ Գլ. ե. 8 ։ 14 ։
ո Հմր 9 ։
- Հմր 4 ։

11 պԱրժանի ես Տէր՝ փառք ու պա-
տիւ և զօրութիւն առնելու ։ ջԻն-
չու որ ամէն բան դուն ստեղծեցիր,
ու քու կամքովդ եղան ու ստեղ-
ծուեցան ։

ԳԼ. Ե

1 Եօթը կնիքով կնքուած գիրքը ։ 9 Մինչ մորթուած Գառնուկը արժանի էր զանիկայ բանալու ։ 12 Վասն որոյ երէցները փառք ու գոհութիւն կու տան անոր, 9 ու կը խոստովանին թէ անիկայ փրկեց զիրենք իր արիւնովը ։

1 Ու աթոռին վրայ նստողին աջ
ձեռքը ամէկ գիրք մը տեսայ՝
ներսէն ու դուրսէն գրուած, բև
2 եօթը կնիքով կնքուած ։ Ու մէկ
զօրաւոր Հրեշտակ մը տեսայ՝ որ
մեծ ձայնով կը կանչէր ։ Ո՞վ ար-
ժանի է ատ գիրքը բանալու և
3 անոր կնիքները քակելու ։ Եւ
գոչ երկնից մէջ՝ ոչ երկրի վրայ՝
ու ոչ երկրի տակը կարող եղաւ
մէկը՝ որ կարող ըլլար ան գիրքը
բանալու, ոչ ալ անոր նայելու ։
4 Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ մէկը
արժանի չգտնուեցաւ ան գիրքը
բանալու, ոչ ալ անոր նայելու ։
5 Ու երէցներէն մէկը ըսաւ ինծի,
Մի՛ լար. դաՀա Յուդայի ցեղէն
եղող Առիւծը՝ եԴաւիթի Արմատը
յաղթեց ան գիրքը բանալու զու
անոր եօթը կնիքները քակելու ։
6 Եւ տեսայ որ աթոռին ու չորս կեն-
դանիներուն մէջտեղը և երէցներուն
մէջտեղը կայնած էԳառնուկ մը
կար՝ որպէս թէ մորթուած, որ
եօթը եղջիւր ըու եօթը աչք ունէր,
թորոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն
են՝ որ բոլոր երկիրը կը խրկուին ։
7 Եւ անիկայ եկաւ ժու աթոռին
վրայ նստողին աջ ձեռքէն գիրքը
8 առաւ ։ Ու երբոր գիրքը առաւ,
իչորս կենդանիները ու քսանուչորս
երէցները Գառնուկին առջևը ին-
կան, լև ամէնքն ալ քնարներ ու-
նէին, ու ոսկիէ խնկամաններ խուն-
կով լեցուն, խոր սուրբերուն ա-
9 ղօթքն է ։ ծԵւ նոր երգ մը կ'երգէին՝
ըսելով ։ կԱրժանի ես դուն ատ
գիրքը առնելու և անոր կնիքները
բանալու. հինչու որ մորթուեցար,
ձու մեզ ծախու առիր Աստուծոյ՝
քու արիւնովդ ղամէն ցեղէ ու լե-
10 զուէ և ժողովուրդէ ու ազգէ. ճԵւ
մեզ մեր Աստուծոյ թագաւորներ
ու քահանաներ ըրիր, ու երկրի
11 վրայ պիտի թագաւորենք ։ Եւ նա-
յեցայ՝ ու շատ Հրեշտակներու ձայն
լսեցի, մորոնք աթոռին ու կեն-
դանիներուն և երէցներուն բոլոր-
տիքն էին. յու անոնց թիւն էր
բիւրք բիւրուց և Հազարք Հազա-
12 րաց ։ Որոնք մեծ ձայնով կ'ըսէին ։

Յամի Տեառն
96

պ Գլ. ե. 12 ։
ջ Ծն. ա. 1 ։ Գոր. ժէ. 24 ։ Եփե. գ. 9 ։ Կող. ա. 16 ։ Գլ. ժ. 6 ։

ա Եզեկ. բ. 9 ։ 10 ։
բ Ես. իթ. 11 ։ Դան. ժբ. 4 ։
գ Հմր 13 ։
դ Ծն. խթ. 9. 10 ։ Եբր. է. 14 ։
ե Ես. ժա. 1 ։ 10 ։ Հռով. ժե. 12 ։ Գլ. իբ. 16 ։
զ Հմր 1 ։ Գլ. գ. 1 ։
է Ես. ծգ. 7 ։ Յոհ. ա. 29 ։ 36 ։ ա Պետ. ա. 19 ։ Գլ. ժգ. 8 ։ Հմր 9 ։ 12 ։
ը Զաք. գ. 9 ։ դ. 10 ։
թ Գլ. դ. 5 ։
ժ Գլ. դ. 2 ։
ի Գլ. դ. 8. 10 ։
լ Գլ. ժդ. 2 ։ ժե. 2 ։
խ Սաղ. ճխա. 2 ։ Գլ. ը. 3 ։ 4 ։
ծ Սաղ. խ. 3 ։ Գլ. ժդ. 3 ։
կ Գլ. դ. 11 ։
հ Հմր 6 ։
ձ Գոր. ի. 28 ։ Հռով. գ. 24 ։ 25 ։ ա Կոր. զ. 20 ։ է. 23 ։ Եփե. ա. 7 ։ Կող. ա. 14 ։ Եբր. թ. 12 ։ ա Պետ. ա. 18 ։ 19 ։ բ Պետ. բ. 1 ։ ա Յոհ. ա. 7 ։
ղ Դան. դ. 1 ։ զ. 25 ։ Գլ. է. 9 ։ ժա. 9 ։ ժգ. 6 ։
ճ Ել. ժթ. 6 ։ ա Պետ. բ. 5 ։ 9 ։ Գլ. ա. 6 ։ ի. 6 ։ իբ. 5 ։
մ Գլ. դ. 4 ։ 6 ։
յ Սաղ. կը. 17 ։ Դան. է. 10 ։ Եբր. ժբ. 22 ։

Ծամի Տեառն 96

Ա ԳԼ · դ · 11 ։ Ը Փիլ · բ · 10 ։ Հմր 8 ։ Գ ԳԼ · է · 16 ։ ե · 10 ։ Ը — Մ՚ · ԽԹ · 11 ։ Հռով · Թ · 5 ։ ԺԷ · 27 ։ — Տիմ · է · 16 ։ — Պետ · դ · 11 ։ ե · 11 ։ ԳԼ · — · 6 ։ Դ ԳԼ · ՃԹ · 4 ։ Է ԳԼ · դ · 9 · 10 ։ *Ո՛ — Ի՚ — Ի Լ Ըշէն յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի է ։ — ԳԼ · ե · 5 · 6 · Է ։ †Ո՛ — Ե՚ ե՚ Թը Փիլբե — րը Բ ԳԼ · դ · 7 ։ ‡ Զաք · է · 8 · ԳԼ · ԺԹ · 11 ։ Ը Ա՚ Ա · Խե · 4 · 5 ։ Ի Զաք · է · 11 ։ ԳԼ · ԺԴ · 14 ։ Ձ ԳԼ · դ · 7 ։ ‡Ո՛ — Ե՚ ե՚ կուր ու տես ։ Ի Զաք · է · 2 ։ Ը ԳԼ · դ · 7 ։ Ի Զաք · է · 2 ։ Ե ԳԼ · Թ · 4 ։ Ի ԳԼ · դ · 7 ։ Լ Զաք · է · 3 ։ Ի Եզեկ · ԺԴ · 21 ։ Ծ Ղէ · Իէ · 22 ։ Ն ԳԼ · բ · 3 · Թ · 13 · ԺԴ · 18 ։ Հ ԳԼ · Ի · 4 ։ Յ ԳԼ · ա · 9 ։ Ղ Տիմ · ա · 8 ։ ԳԼ · ԺԲ · 17 ։ ԺԹ · 10 ։

Ա Ըստ մարթուած գառնուկը արժանի է զօրութիւն ու հարստութիւն և իմաստութիւն ու կարողութիւն և պատիւ ու փառք
13 ու օրհնութիւն առնելու ։ Եւ բոլոր արարածները որ երկնից մէջ ու երկրի վրայ ու երկրի տակը և ծովու մէջ , ու ամէն ինչ որ անոնց մէջը կայ՝ լսեցի որ կ՚ըսէին ։ Ը Թառին վրայ նստողին և Գառնուկին Ա օրհնութիւն ու պատիւ և փառք ու զօրութիւն յաւիտեանս
14 յաւիտենից ։ Դ Եւ չորս կենդանիները կ՚ըսէին , Ամէն . ու երէցները Ի՚նկան ու երկրպագութիւն ըրին ։

ԳԼ · Զ

1 Կնիքներուն կարգաբերութիւն , ու անոնց հնամաւոր երեւոյթները ։

1 — Ե Եւ տեսայ՝ երբոր Գառնուկը †կնիքներուն Մէկը՞ բացաւ , Ի՚ ու չորս կենդանիներուն Մէկէն որոտումի պէս ձայն մը լսեցի որ
2 կ՚ըսէր , Եկուր ու տես ։ Ու տեսայ՝ Ի և ահա ձերմակ ձի մը , Ը ու անոր վրայ հեծնողը աղեղ մը ունէր . Ի և պսակ մը տրուեցաւ անոր , և անիկայ յաղթող Ե՛ ու յաղթելու ելաւ ։
3 Ու երբոր երկրորդ կնիքը բացաւ , Ը երկրորդ կենդանիէն լսեցի
4 որ կ՚ըսէր ։ Եկուր ։ Ի Եւ ուրիշ ձի մը ելաւ շառագոյն , ու անոր վրայ հեծնողին իշխա — ՚ — ՚ — ն տրուեցաւ որ երկրէս խաղաղութիւնը առնէ , որ իրար սպաննեն ։ ու անոր մէկ մեծ սուր մը տրուեցաւ ։
5 Ու երբոր երրորդ կնիքը բացաւ , Ը երրորդ կենդանիէն լսեցի որ կ՚ըսէր , Եկուր ու տես ։ ու տեսայ՝ Ի և ահա սեւ ձի մը , ու անոր վրայ հեծնողը իր ձեռքը կշիռ մը ունէր ։
6 Ու չորս կենդանիներուն Մէջէն ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր , Կապիճ մը ցորենը Մէկ դահեկանի , ու իրեք կապիճ գարին Մէկ դահեկանի . Ի և Ձէթին ու գինիին վնաս չընես ։
7 Ու երբոր չորրորդ կնիքը բացաւ , Է չորրորդ կենդանիէն ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր , Եկուր ու տես ։
8 Ն Ու տեսայ և ահա դեղին ձի մը , ու անոր վրայ հեծնողին անունը Մահ էր , և Դ ժոխքը անոր ետեւէն կ՚երթար . ու անոնց իշխանութիւն տրուեցաւ երկրի չորրորդ մասին վրայ , Ի որ սրով ու սովով և մահով Ե ու երկրի գազաններով սատկեցնեն ։
9 Ու երբոր հինգերորդ կնիքը բացաւ , Ի սեղանին տակը տեսայ հոգիները , որ սպաննուած էին Յ Ըստուծոյ խօսքին համար , Ը ու անոր վկայութեանը համար՝ որ
10 իրենք ունէին . Եւ մեծ ձայնով աղաղակեցին ու ըսին , Ո՛վ Տուրը ու Ճշմարիտ Ցէր՝ մինչեւ Ե՛րբ չես դատեր ու մեր արիւնին վրէժը երկրի բնակիչներէն պահանջեր ։
11 Ն Եւ ձերմակ հանդերձներ տրուեցան անոնց , ու բսուեցաւ անոնց՝ Ը որ քիչ մը ատեն ալ հանգչին , մինչեւ որ անոնց ծառայակիցները ու անոնց եղբայրները լման ըլլան , որոնք իրենց պէս պիտի սպաննուէին ։
12 Եւ տեսայ՝ երբոր վեցերորդ կնիքը բացաւ , Ը ու մեծ շարժ մը եղաւ , Ը ու արեւը սեւցաւ մազեղէն քուրձի մը պէս , և լուսինը [ողողո —
13 վին] արիւնի պէս եղաւ . Դ Ու երկնից աստղերը գետինը թափթփեցան , ինչպէս որ սաստիկ հովէն շարժուած թզենին իր տհաս պտուղնե —
14 րը կը թափէ . Է Եւ երկինքը գալարուող տոմարի պէս կը քաշուէր . — ու բոլոր լեռները և կղզիները ի —
15 րենց տեղերէն շարժեցան ։ Ու երկրի թագաւորները և մեծամեծները ու հարուստները , հազարապետները և զօրաւորները , ու բոլոր ծառաները ու բոլոր ազատները Ը՝ այրերուն և լերանց ապառաժներուն
16 մէջ պահուրտեցան . Է Եւ լեռներուն ու ապառաժներուն կ՚ըսէին , Վրանիս ինկէք ու մեզ ծածկեցէք անոր երեսէն՝ որ աթոռին վրայ կը նստի , ու Գառնուկին բարկութե —
17 նէն . Ը Ինչու որ անոր բարկութեանը մեծ օրը հկաւ , Ի ու ո՛վ կրնայ դիմանալ ։

ԳԼ · Է

2 Մէկ հրեշտակ մը Ըստուծոյ ծառաներուն ճակատները կը կնքէ ։ 4 Կնքուածներուն թիւը՝ այսինքն Իսրայէլի ամէն Մէկ ցեղէն որոշեալ թիւ մը ։ 9 ու բոլոր ուրիշ ազգերէն անհամար ժողովուրդներ՝ որոնք աթոռին առջեւը կը կենային ձերմակ հանդերձներ հագած ու ձեռքերնին արմաւենիներ բռնած ։ 14 Անոնց հանդերձները Գառնուկին արիւնով լուացուած էին ։

1 Ա Ետև ասկէ տեսայ չորս հրեշտակներ՝ որոնք երկրի չորս անկիւնը կեցեր էին , Ը ու երկրի չորս հովերը բռներ էին , Ի որ երկրի վրայ հով չփչէ , ու ոչ ծովու վրայ , ոչ
2 ալ Մէկ ծառի մը վրայ ։ Եւ Մէկ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ որ արեւելքէն կելլէ , ու կենդանի Ըստուծոյ կնիքը ունէր . և մեծ ձայնով մը աղաղակեց ան չորս հրեշտակներուն , որոնց իշխանութիւն տրուած էր երկրին ու ծովուն վնաս
3 ուելու , Ու բսաւ , Ի երկրին վնաս մի՛ ընէք , ոչ ծովուն , ոչ ալ ծառերուն , մինչեւ որ մեր Ըստուծոյն ծառաներուն Ը ճակատները
4 Ի կնքենք ։ Ձ Ես կնքուածներուն

Ծամի Տեառն 96

Ի ԳԼ · դ · 7 ։ Ի Տ՚ · Զաք · — · 12 ։ Ի ԳԼ · Ժա · 18 · ԺԹ · 2 ։ Ա ԳԼ · դ · 4 · 5 · ե · 9 · 14 ։ Ձ Եբր · Ժա · 40 · ԳԼ · Ժդ · 13 ։

— ԳԼ · Ժդ · 18 ։ Ձ Յովէլ · բ · 10 · 31 · դ · 15 · Մաա · իդ · 29 · Գոր · բ · 20 ։ — ԳԼ · բ · 10 · Ի · 1 ։ Է Ամգ · ծբ · 26 · Եա · լդ · 4 · Եբր · ա · 12 ։ — Երեմ · դ · 23 · դ · 24 · ԳԼ · Ժդ · 20 ։

— Ես · բ · 19 ։

Է Ովս · Ժ · 8 · Ղա · իգ · 30 · ԳԼ · Ի · 6 ։

— Ես · Ժդ · 6 · Ճ · Սոփ · ա · 14 · Ճ · ԳԼ · Ժդ · 14 · Բ Ամգ · Հդ · 7 ։

— Դան · է · 2 · Բ ԳԼ · Ի · 4 ։

Ի ԳԼ · դ · 6 · Ի · 4 ։ Բ ԳԼ · Իբ · 4 · Ի Եզեկ · Ի · 4 · ԳԼ · Ժդ · 1 ։ Ձ ԳԼ · Ի · 16 ։

Յամ Տեառն
96

ի Գլ. ժդ. 1.

համրանքը լսեցի՝ ա. եւ ի հարիւր
քառասունուչորս հազար՝ Իսրայէլի
որդւոցը բոլոր ցեղերէն կնքուած.
5 Յուդայի ցեղէն տասուերկու հա-
զար կնքուած, Ռուբէնի ցեղէն
տասուերկու հազար կնքուած,
Գադի ցեղէն տասուերկու հազար
6 կնքուած, Ասերի ցեղէն տասուեր-
կու հազար կնքուած, Նեփթաղիմի
ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
քուած, Մանասէի ցեղէն տասուեր-
7 կու հազար կնքուած, Շմաւոնի
ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
քուած, Ղեւիի ցեղէն տասուերկու
հազար կնքուած, Իսաքարի ցեղէն
տասուերկու հազար կնքուած,
8 Զաբուղոնի ցեղէն տասուերկու
հազար կնքուած, Յովսեփի ցեղէն
տասուերկու հազար կնքուած, Բե-
նիամինի ցեղէն տասուերկու հա-
զար կնքուած ։

ը Հռով. ժա. 25.
բ Գլ. ե. 9.
գ Գլ. գ. 5. 18. դ. 4. դ. 11. Հմր 14.
է Սաղ. գ. 8. Ես. խգ. 11. Երեմ. գ. 23. Ովս. ժգ. 4. Գլ. ժթ. 1.
ե Գլ. ե. 13.
ի Գլ. դ. 6.
գ Գլ. ե. 13. 14.

9 Անկէ ետքը տեսայ, ըև ահա մեծ
բազմութիւն՝ որն որ մէկը չէր կըր-
նար համրել, ի բոլոր ազգերէն ու
ցեղերէն և ժողովուրդներէն ու
լեզուներէն, որոնք աթոռին առ-
ջեւ ու Գառնուկին առջեւ կեցեր
էին՝ գ ճերմակ հանդերձներ հագած
և ձեռքերնին արմաւենիներ բռը-
10 նած. Եւ մեծաձայն կ՚աղաղակէին
ըսելով, է Փրկութիւնը մեր Աստու-
ծոյ՝ Նոր աթոռին վրայ կը նստի, ու
11 Գառնուկին։ ի Եւ բոլոր հրեշտակ-
ները աթոռին ու երէցներուն և
չորս կենդանիներուն բոլորտիքը
կեցեր էին, ու իրենց երեսներուն
վրայ աթոռին առջեւ ինկան ու
Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին ,
12 գ Ըսելով, Ամէն. օրհնութիւն ու
փառք և իմաստութիւն ու գոհու-
թիւն և պատիւ ու զօրութիւն և
կարողութիւն մեր Աստուծոյն յա-
13 ւիտեանս յաւիտենից ։ Ամէն ։ Ու
երէցներէն մէկը պատասխան տա-
լով՝ ինծի ըսաւ, Ասոնք որ է ճեր-
մակ հանդերձներ հագած են՝ ո՞վ
14 են, և ո՞ւսկից եկան։ Ես ալ ըսի
անոր, Տէր իմ՝ դուն գիտես. ու
ըսաւ ինծի, ՞Ասոնք են մեծ նեղու-
թենէ եկողները,) որ իրենց հան-
դերձները լուացին, ու զանոնք
Գառնուկին արիւնովը ճերմկցու-
15 ցին. Անոր համար Աստուծոյ ա-
թոռին առջեն են, և իրեն կը ծա-
ռայեն ցորեկ ու գիշեր իր տաճա-
րին մէջը. ՞և աթոռին վրայ նստո-
ղը իր վրանը պիտի տարածէ անոնց
16 վրայ. ՞Այսուհետեւ ո՛չ պիտի ա-
նօթենան ու ո՛չ ծարաւին, ՞ո՛չ
ալ արեւը կամ մէկ տաքութիւն մը
17 անոնց վրայ պիտի իյնայ. Վասն
զի Գառնուկը որ աթոռին մէջն է,
՞պիտի հովուէ զանոնք, ու կենդա-

է Հմր 9.
հ Գլ. զ. 9. ժէ. 6.
յ Ես. ա. 18. Եբր. թ. 14. ա Յով. ա. 7. Գլ. ա. 5.
Տես Զաք. գ. 3. 4. 5.
ն Ես. գ. 5. 6. Գլ. իա. 3.
Ես. խթ. 10.
Սաղ. ճիա. 6. Գլ. իա. 4.
Սաղ. իգ. 1. Ղկ. 8. Յով. ժ. 4. 11. 14.

նի ջուրերու աղբիւրները պիտի ա-
ռաջնորդէ զանոնք. և ՞Աստուած
բոլոր արցունքները պիտի սրբէ ա-
նոնց աչքերէն ։

Յամ Տեառն
96

Ես. իե. 8.
Գլ. իա. 4.

ԳԼ. Ը

1 Եօթներորդ կնիքը բացուած ժամանակը, 2
եօթը հրեշտակներու եօթը փողեր կը տրուի.
6 Անոնցմէ չորսը իրենց փողերը կը հնչեցնեն,
որուն կը հետեւի մեծ հարուածներ ու պատու-
հասներ ։

1 – Ու երբոր եօթներորդ կնիքը բա-
ցաւ, լռութիւն եղաւ երկին-
քը կէս ժամու չափ ։
2 բ Եւ տեսայ այն եօթը հրեշտակ-
ները, որ Աստուծոյ առջեւ կը կայ-
նէին. գ ու անոնց եօթը փող տը-
3 րուեցաւ ։ Եւ ուրիշ հրեշտակ մը
եկաւ սեղանին առջեւ կայնեցաւ,
ու ոսկեղէն խնկանոց մը ունէր. և
իրեն շատ խունկ տրուեցաւ, դ որ
բոլոր սրբոց աղօթքներուն հետ ա-
թոռին առջեւ եղող ե ոսկի սեղա-
4 նին վրայ մատուցանէ ։ Զ Եւ խուն-
կերուն ծուխը սրբոց աղօթքներուն
հետ հրեշտակին ձեռքէն Աստուծոյ
5 առջեւ ելաւ ։ Ու հրեշտակը առաւ
խնկանոցը ու զանիկայ սեղանին
կրակէն լեցուց, և ձգեց երկրին
վրայ. ի ու եղաւ ձայներ և որո-
տումներ ու փայլակներ ըու երկ-
6 րաշարժ ։ Եւ եօթը հրեշտակները
որ եօթը փողերը ունէին՝ պատրաս-
տուեցան որ հնչեցնեն ։
7 Եւ առջի հրեշտակը փողը հնչե-
ցուց, բ ու եղաւ կարկուտ ու կրակ
արիւնով խառնուած, գ ու երկրի
վրայ ձգուեցաւ, [ու երկրին երրորդ
մասը այրեցաւ,] է և ծառերուն եր-
րորդ մասը այրեցաւ, ու ամէն կա-
նանչ խոտ այրեցաւ ։
8 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը հնչե-
ցուց, ըև որպէս թէ մէկ մեծ լեռ
մը կրակով բորբոքած՝ ծովը ձգուե-
ցաւ, ի ու ծովուն երրորդ մասը
9 գ արիւն եղաւ. Եւ է ծովուն մէջի
շնչաւոր արարածներուն երրորդ
մասը մեռաւ, ու նաւերուն երրորդ
մասը կորսուեցաւ ։
10 Ու երրորդ հրեշտակը փողը հնչե-
ցուց, ՞ու երկինքէն մէկ մեծ աստղ
մը ինկաւ ջամբարի պէս բորբոքած,
) և գետերուն ու ջուրի աղբիւրնե-
րուն երրորդ մասին վրայ ինկաւ ։
11 ՞Եւ այն աստղին անունը Օշինդր
էր. ու ջուրերուն երրորդ մասը
օշինդր եղաւ, և ՞շատ մարդիկ ջու-
րերէն մեռան, քանզի դառն եղան ։
12 ՞Եւ չորրորդ հրեշտակը փողը
հնչեցուց, ու արեւին երրորդ մասը
և լուսնին երրորդ մասը ու աստղե-
րուն երրորդ մասը զարնուեցաւ,
անանկ որ անոնց երրորդ մասը խա-
ւարի, և օրուան երրորդ մասը լոյս

– Գլ. զ. 1.
բ Մատ. ժը. 10. Ղու. ա. 19.
գ բ Մն. իթ. 25—28.
դ Գլ. ե. 8.
ե Եւ. լ. 1. Գլ. զ. 9.
Զ Սաղ. ճխա. 2. Ղու. ա. 10.
ի Գլ. ժզ. 18.
ը բ Թագ. իբ. 8. գ Թագ. ժթ. 11. Գոր. գ. 31.
բ Եզեկ. լը. 22.
գ Գլ. ժզ. 2.
է Ես. բ. 13. Գլ. թ. 4.
ը Երեմ. ծա. 25. Ամով. է. 4.
ի Գլ. ժզ. 3.
գ Եզեկ. ժդ. 19.
է Գլ. ժզ. 3.
՞ Ես. ժդ. 12. Գլ. թ. 1.
) Գլ. ժզ. 4.
՞ Հռութ. ա. 20.
՞ Եւ. ժե. 23. Երեմ. թ. 15. իգ. 15.
՞ Ես. ժգ. 10. Ամով. ը. 9.

Ծաի Տեառն 96

յԳԼ·Ժդ·6· ԺԹ·17·
*Ո՛ահա՛· արծիւ
ՆԳԼ·Թ·12· Ժա·14·

չտայ, նոյնպէս ալ գիշերուանը։
13 Եւ նայեցայ՝ ու երկինից մէջ թռչող *հրեշտակի մը յայտ լսեցի, որ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Վա՛յ վա՛յ վա՛յ երկրի վրայ բնակողներուն՝ ան մնացած փողի ձայներուն համար, որ հրեշտակները պիտի հնչեցընեն։

ԳԼ·Թ

1 Հինգերորդ հրեշտակը փող հնչեցընելով՝ Ա կ տեսայ մը կ'իյնայ երկինքէն, որուն կը տրուի անդունդին բանալին։ 2 Անիկա անդունդը կը բանայ, ուրկից կարիճներու պէս մարախներ կ'ելլեն։ 12 Մէկ վայը կ'անցնի։ 13 Վեցերորդ փող կը հնչուի։ 14 Չորս կապուած հրեշտակները կ'արձակուին։

1 Նաև հինգերորդ հրեշտակը փող հնչեցուց, ու տեսայ որ երկինքէն աստղ մը ինկաւ երկրի վրայ, և անդունդի գուբին բանալին 2 անոր տրուեցաւ։ Ու անդունդին գուբը բացաւ, ու ան գուբէն ծուխ կ'ելլէր մեծ հնոցի մը ծուխին պէս. ու խաւարեցաւ արեւը ու օդը գուբին ծուխէն։
3 Եւ ծուխէն մարախներ կ'ելլէր երկրի վրայ. ու անոնց զօրութիւն տրուեցաւ Երկրի կարիճներուն ու- 4 նեցած զօրութեանը պէս. Եւ ա- նոնց բսուեցաւ Չոր չվնասեն Երկրի խոտին, ոչ ալ կանանչեղէնի մը և ոչ մէկ ծառի մը, հապա միայն ան մարդոց, Հօրոնք իրենց ճակատ- ներուն վրայ Աստուծոյ կնիքը չու- 5 նին։ Եւ անոնց հրաման տրուեցաւ որ չսպաննեն զանոնք, Հապա չար- չարեն զանոնք հինգ ամիս. ու ա- նոնց տուած չարչարանքը կարիճի տուած չարչարանքին պէս էր՝ երբոր 6 մարդը կը զարնէ։ Եւ ան օրերը մարդիկ մահը պիտի փնտռեն ու պիտի չգտնեն. և պիտի ուզեն մեռնիլ, ու մահը անոնցմէ պիտի 7 փախչի։ Եւ մարախներուն Ն նը- մանութիւնը՝ պատերազմի պատ- րաստուած ձիերու պէս, Ու անոնց գլուխներուն վրայ ոսկեղէն պսակ- ներու պէս, Եւ անոնց երեսները 8 մարդոց երեսներու պէս էր. Ու անոնք մազեր ունէին կանանց մա- զերուն պէս, Ու անոնց ակռաները առիւծներու ակռաներուն պէս էր։ 9 Եւ զրահներ ունէին երկաթէ զրահ- ներու պէս. Ու անոնց թեւերուն ձայնը պատերազմի վազող շատ ձիերը Ը կատերու ձայնին պէս 10 էր։ Եւ կարիճներու նման պոչեր ունէին, ու պոչերնուն վրայ խայ- թող. Ու իշխանութիւն ունէին հինգ ամիս մարդոց վնասելու։
11 Եւ իրենց վրայ թագաւոր ունէին հրեշտակը, որուն ա- նունը Եբրայեցերէն Աբադոն, և Յոյն լեզուով կ'ըսուի Ապողիոն։
12 Մէկ վայը անցաւ. ահա՛ ետև այս երկու վայեր ալ կու գան։
13 Եւ վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու ձայն մը լսեցի Ոսկե- ծոյ սեղանին առջևը եղող ոսկի սեղանին
14 չորս եղջիւրներէն, Որ կ'ըսէր վեցերորդ հրեշտակին որ փողը ունէր, Զ Եփրատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս հրեշտակները ար- 15 ձակուեցան, որ պատրաստուած էին ժամի ու օրուան և ամիսի ու տարիի համար, որ մարդոց եր- 16 րորդ մասը սպաննեն։ Ու Ձիա- ւոր զօրքերուն համրանքը Երկու բիւրք բիւրուց էր, Ու լսեցի անոնց 17 համրանքը։ Եւ տեսիլքին մէջ այսպէս տեսայ ձիերը, ու անոնց վրայ հեծնողները, որ ունէին հրե- ղէն ու յակինթեղէն և ծծմբեղէն զրահներ. Ե ձիերուն գլուխները առիւծներու գլուխներուն պէս էր, ու անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և 18 ծծումբ կ'ելլէր։ Ա՛ս երեք [հա- րուած]ներէն մարդոց երրորդ մա- սը մեռաւ, այսինքն կրակէն ու ծուխէն ու ծծումբէն՝ որ անոնց 19 բերնէն կ'ելլէր։ Ինչու որ Ի անոնց զօրութիւնը բերաններնուն մէջն է ու պոչերնուն մէջ. Քանզի անոնց պոչերը օձերու նման էին, ու գլ- խներ ունէին որոնցմով կը վնա- 20 սեն։ Եւ ուրիշ մարդիկ որ աս հարուածներէն չսպաննուեցան, Հրներուն Ձեռացը գործերէրէն չդադա- րեցին, որ երկրպագութիւն չը- նեն Դեւերուն՝ ու ոսկիէ Ի արծաթէ ու պղնձէ և քարէ ու հայտե շի- նուած Կուռքերուն, որոնք ոչ կրնան տեսնել, ոչ ալ լսել ու 21 ոչ քալել. Նաև չապաշխարեցին իրենց մարդասպանութիւններէն, Ոչ ալ իրենց կախարդութիւննե- րէն, ոչ ալ իրենց պոռնկութիւ- նէն և ոչ իրենց գողութիւննե- րէն։

ԳԼ·Ժ

1 Զօրաւոր հրեշտակ մը կ'երևնայ՝ իր ձեռքը բացուած գրքով մը ունենալով. 6 երդում կ'ընէ յաւիտեան կենդանի եղողին վրայ, Թէ ալ ուրիշ ժամանակ պիտի չըլլայ։ 9 Յովհան- նէսին հրաման կ'ըլլայ որ ան գիրքը առնէ և ուտէ։

1 Նաև տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրե- շտակ մը որ երկինքէն կ'իջնէր, ու ամպ հագած էր. Ե իր գլխուն վրայ ծիածան կար, Ի ու իր երեսը արեւի պէս էր, Ի և իր ոտքերը կրակի 2 սիւներու պէս. Եւ իր ձեռքը գըր- քոյկ մը ունէր բացուած. Ի ու իր աջ ոտքը ծովուն վրայ դրաւ, և 3 ձախը՝ ցամաքին վրայ. Եւ մեծ ձայնով աղաղակեց առիւծի մը ո- չնչելուն պէս. ու երբոր աղաղակեց,

Ծաի Տեառն 96

Ա ԳԼ·ը·13·

յԳԼ·Ժդ·12·

ՆԵզեկ·լը· 4·
Ն Ամ·կը· 17· Դան· է·10·
ՆԳԼ·է·4·

Ա Մա·ժը· 8·Ե·է·28·29· ը

Դ Ղ՛ահա՛ ան ձիերուն

ՆԵ·Բ·15·

Ղ Օր·լ·29·
ԼՂԱ·ժէ·7· Բ Օր լը·17· Ամ·ճգ·37· ԱԿօր·ժ·20·
Ա Ամ·ճժէ·4·ճլ·15· Դան·է·23·
Ա ԳԼ·իր·15·

Ա Եզեկ·ա·28·
Բ Մաա·ժէ·2· ԳԼ·ա·16·
Ի ԳԼ·ա·15·
Ք Մաա·իը·18·

Ճամբ Տնաւն 96

Ի ԳԼ · Ը · 5 ·

Ղ Դան · Ը · 23 · Ժը · 4 · 9 ·

Ի Եւ · Գ · 8 · Դան · Ժը · 7 ·

Ը Նէեմ · Թ · 6 · Գլ · Դ · 11 · Ժդ · 7 ·

Ը Դան · Ժը · 7 · Գլ · Ժշ · 17 ·

Ի Գլ · Ժա · 15 ·

Ի Հմր 4 ·

Ա Երեմ · Ժե · 16 · Եզեկ · Ը · 8 · Գ · 1 · 2 · 3 ·

Ի Եզեկ · Գ · 3 ·

Ի Եզեկ · Ը · 10 ·

Տկ—Յաւել.

— Եզեկ · Խ · 3 · Ջաք · Ը · 1 · Գլ · Խ · 15 ·

Ի Թես. Իգ · 18 ·

Ի Եզեկ · Խ · 17 · 20 ·

Ա Պադ · Հթ · 1 · Ղեւ · Ի · 24 ·

Ի Դան · Ը · 10 ·

Ղ Գլ · Ժգ · 5 ·

Ի Գլ · Ի · 4 ·

Ի Հօթը որոտումները իրենց ձայնե-
4 րովը խօսեցան ։ Ու երբոր հօթը որոտումները խօսեցան , պիտի գրի՛ր . ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր ։ Ամփոփէ՛ ան բաները որ հօթը որոտումները խօսեցան , ու
5 զանոնք մի՛ գրեր ։ Եւ ան հրեշտակը որ ծովուն վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ , Ի իր աջ ձեռքը
6 երկինքը վերցուց . Ու երդում բրաւ յաւիտանաս յաւիտենից կեն-դանի եղողին վրայ , Որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր միջն է , ու երկիրը և ինչ որ անոր միջն է , և ծովը ու ինչ որ անոր միջն է , Թէ ալ ժամանակ պիտի չըլլայ .
7 Հապա հօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբոր փողը ՚ի՛նչ-նէ , Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի , ինչպէս որ իր ծառա-ներուն մարգարէներուն աւետիս տուաւ ։

8 Եւ ան ձայնը որ երկինքէն լսե-ցի , նորէն խօսեցաւ ինծի ու ը-սաւ , Գնա առ ան բաց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայ-
9 նող հրեշտակին ձեռքն է ։ Ես ալ հրեշտակին գացի ու ըսի ա-նոր , Տո՛ւր ինծի առ գրքոյկը . ու ըսաւ ինծի , Ա՛ռ ասիկայ ու կեր . և քու փորիդ մէջ դառնու-թիւն պիտի պատճառէ , բայց բերնիդ մէջ մեղրի պէս անոյշ պի-
10 տի ըլլայ ։ Եւ գրքոյկը հրեշտա-կին ձեռքէն առի ու կերայ զա-նիկայ . Ի և իմ բերնիս մէջը մեղրի պէս անոյշ էր , և ուտելէս ետքը Ի փորիս մէջը դառնութիւն եղաւ ։
11 Ու ըսաւ ինծի , Պէտք է որ դուն նորէն մարգարէութիւն ընես շատ ժողովուրդներու և ազգերու ու լեզուներու և թագաւորներու Ի վրայով ։

ԳԼ · ԺԱ

3 Երկու վկաները կը մարգարէանան ։ 6 Անոնք իշխանութիւն պիտի ունենան երկինքը գոցե-լու՝ որ անձրեւ չգայ ։ 7 Գազանը պիտի պա-տերազմի անոնց դէմ , ու պատնէշ դանոնք ։ 8 Անոնք չթաղուած պիտի ըլլան , 11 և իրենք ու կեա օրէն ետեւ յարութիւն պիտի առնեն ։ 14 Երկրորդ վայը կ՚անցնի ։ 15 Եօթներորդ փողը կը հնչուի ։

1 — Ու ինծի մէկ եղէգ մը տրուեցաւ գաւազանի պէս , և հրեշտակը կայներ էր ու կ՚ըսէր , Ի ելլէ՛ր ու չափէ Աստուծոյ տաճարը ու սե-ղանը՝ և անոր միջ երկրպագու-
2 թիւն բնողները ։ Ի Ու գալթիը՝ որ տաճարին դուրսն է , ձգէ և մի՛ չափեր , Ի ինչու որ անիկայ հեթա-նոսներուն տրուած է , Ի ու անոնք սուրբ քաղաքը պիտի կոխկռտեն
3 չքառասունևերկու ամիս ։ Եւ իմ երկու վկաներուս ը՛րնդ՚ի՛ւն պիտի տամ , և անոնք քուրձ հագած հա-զար երկու հարիւր ու վաթսուն օր Ի մարգարէութիւն պիտի ընեն ։
4 Ի Ասոնք ան երկու ձիթենիները ու երկու աշտանակներն են , որ երկրին
5 Տէրոջը առջևը կը կենան ։ Ու թէ որ մէկը ուզէ անոնց վնաս ը-նել , Ի անոնց բերանէրէն կրակ կ՚ելլէ , ու իրենց թշնամիները կ՚ու-տէ . Ա՛ւ թէ որ մէկը ուզէ անոնց վնաս ընել , պէտք է որ անիկայ
6 այսպէս սպաննուի ։ Ի Անոնք իշխա-նութիւն ունին երկինքը գոցելու՝ որ իրենց մարգարէութեան օրերը անձրեւ չգայ , Ի ու ջուրերուն վրայ իշխանութիւն ունին՝ անոնք արիւն դարձընելու , և ամէն Ի երդ պա-տուհասներով երկիրը զարնելու՝
7 քանի անգամ որ ուզեն ։ Ի Ու երբ-որ իրենց վկայութիւնը կատարեն , ան գազանը Ի անդունդէն ելլող Ի գա-զանը Ի անոնց հետ պատերազմ պի-տի ընէ , և անոնց պիտի յաղթէ ու
8 պիտի սպաննէ անոնք ։ Եւ անոնց դիները Ի՛ի՛ դէպ Ի՛ան մեծ քաղաքին հրապարակին մէջ , որ Հոգևորապէս կ՚ըսուի Սոդոմ ու Եգիպտոս , Ի ուր որ մեր Տէրն ալ
9 խաչուեցաւ ։ Ի Եւ ժողովուրդնե-րէն ու ցեղերէն և լեզուներէն ու ազգերէն պիտի տեսնեն անոնց դի-երը իրենք ու կէս օր . Ի ու թոյլ պիտի չտան անոնց դիները դերեզ-
10 մաններու մէջ թաղելու ։ Ի Եւ անոնք որ երկրի վրայ կը բնակին , ուրախ պիտի ըլլան ու խնդան ա-նոնց վրայ . Ի մինչև անգամ իրարու ընծաներ պիտի խրկեն . Ի ինչու որ այս երկու մարգարէները երկրի բնակիչները չարչարեցին ։
11 Ի Ե՛ւ իրենք ու կէս օրէն ետև Ի Աստուծմէ կենդանութեան հոգի մտաւ անոնց մէջ , ու իրենց ոտքե-րուն վրայ կայնեցան . և զանոնք տեսնողներուն վրայ մեծ վախ ին-
12 կաւ ։ Ու երկինքէն մեծ ձայն մը Ի լսեցին , որ կ՚ըսէր անոնց . Ա՛ւելը՛ Հոս Ի՛ի՛ . Ի և անոնք Ի ամպով երկինքը վերացան . Ի ու անոնց
13 թշնամիները զանոնք տեսան ։ Ի Եւ նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը եղաւ , Ի ու քաղաքին տասներորդ մասը կործանեցաւ ։ և ան երկրա-շարժէն եօթը հազար մարդիկ մե-ռան ։ ու մնացածները վախով լե-ցուեցան Ի ու փառք տուին երկ-
14 նից Աստուծոյն ։ Ի Երկրորդ վայը անցաւ . ահա երրորդ վայը շու-տով կու գայ ։
15 Ի Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը Ի՛ի՛ցուց . ու Ի երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան որ կ՚ըսէին ։ Ա՛շ-խարհին թագաւորութիւնները մեր

Ճամբ Տնաւն 96

Ը ԳԼ · Ժը · 6 ·

Ի ԳԼ · Ժթ · 10 ·

Ի Սադ · Ծը · 8 · Երեմ · Ժա · 16 · Զաք · Գ · 3 · 11 · 14 ·

Ի Դ Թագ · ա · 10 · 12 · Ե-րեմ · ա · 10 · և · 14 · Ե-զեկ · Խգ · 3 · Ովս · Գ · 5 ·

Լ Թես · Ժգ · 29 ·

Ի Դ Թագ · Ժե · 1 · Ճակ · և · 16 · 17 ·

Ի Եւ · է · 19 ·

Ի Ղե · Ժգ · 32 ·

Հ ԳԼ · Թ · 2 ·

Յ ԳԼ · Ժգ · 1 · 11 · Ժէ · 8 ·

Ղ Դան · է · 21 · Զաք · Ժգ · 2 ·

Ի Գլ · Ժգ · 8 · Ժէ · 1 · 5 · Ժը · 10 ·

Ի Երր · Ժգ · 12 · Գլ · Ժը · 24 ·

Յ Գլ · Ժէ · 15 ·

Ն Սադ · Հթ · 2 · 3 ·

Լ ԳԼ · Ժը · 12 · Ժգ · 8 ·

— Ես · Թ · 19 · 22 ·

Լ ԳԼ · Ժշ · 10 ·

Դ Հմր 9 ·

Լ Եզեկ · Լ · 5 · 9 · 10 · 14 ·

Ի Յայտ · լսեցի ·

— Ես · Ժդ · 13 · Գլ · Ժը · 5 ·

— Ես · կ · 8 · Գոր · ա · 9 ·

Լ Թագ · Բ · 1 · 5 · 7 ·

— Գլ · Ղ · 12 ·

Բ Գլ · Ժշ · 19 ·

Յ Ցնա · է · 19 · Գլ · Ժգ · 7 · Ամ · 4 ·

— Գլ · Ը · 13 · Բ · 12 · Ժե · 1 ·

Ի Գլ · Ժ · 7 ·

Ա Ես · Ի՛կ · 13 · Գլ · Ժգ · 17 · Ժթ · 6 ·

Ա Գլ · Ժը · 10 ·

Ցամք Տեառն 96

Տէրոջը ու իր Օծեալինը եղան , ։ և ինքը պիտի թագաւորէ յաւիտեան։
16 տեառնս յաւիտեանից ։ — Եւ քսան- ուչորս երէցները որ իրենց աթոռներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ առջեւը , իրենց երեսներուն վրայ ինկան , և Աստուծոյ երկրպագու-
17 թիւն ըրին՝ ըսելով , Քեզի գոհութիւն կը մատուցանենք Ամենակալ Տէր Աստուած՝ ։ որ ես և որ էիր որ քու մեծ զօրութիւնդ առիր
18 ։ ու թագաւորեցիր ։ ։ Եւ ազգերը բարկացան . ու քու բարկութիւնդ եկաւ , և մեռելներուն ժամանակը՝ որ դատուին , ու վարձք տաս քու ծառաներուդ մարգարէներուն և սուրբերուն ու քու անունէդ վախցողներուն՝ Հզօրներուն ու մեծերուն , և երկրի ապականիչները ապականես ։
19 ։ Ու երկինքի մէջ Աստուծոյ տաճարը բացուեցաւ , և դանոր ուխտին տապանակը իր տաճարին մէջը երեւցաւ . ։ ու եղան փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ ու երկրաշարժ ։ և խոշոր կարկուտ ։

Գլ. ԺԲ

1 Մեկ գիտկ մը սրեալ իր վրան հագած՝ ցաւ կը քաշէ ։ 4 Մեծ հրեղէն վիշապ մը անոր առջեւը կը սպասէ , որ կլլէ անոր ծնանելու ատեն · 6 բայց կինը երբոր կը ծնանի , անապատը կը փախչի ։ 7 Միքայէլ ու իր հրեշտակները վիշապին հետ կը պատերազմին ու անոր կը յաղթեն ։ 13 Վիշապը երկրի վրայ իյնալէն ետքը կինը կը հալածէ ։

1 Ու երկինքի մէջ մեծ նշան մը երեւցաւ . մէկ կնիկ մը արեւը իր վրան առած , ու լուսինը իր ոտքերուն տակը . և իր գլխուն վրայ
2 տասներկու աստղէ պսակ մը . Եւ յղի էր , — ու երկանց մէջ բլլալով և ծնանելու համար շատ նեղութիւն քաշելով կը պոռար ։
3 Ու երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երեւցաւ , ։ և ահա մէկ մեծ շատագոյն վիշապ մը , ։ որ եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր , ։ և իր գլ-
4 խներուն վրայ եօթը թագ ։ Եւ անոր պոչը Երկինքին աստղերուն երրորդ մասը կը քաշէր , ։ ու անոնք երկրի վրայ ձգեց . Եւ վիշապը կեցեր էր ան կնկանը առջեւը որ ծնանելու վրայ էր ։ ։ որ երբոր ծնանի ,
5 անոր զաւակը կլլէ ։ Ու ։ Նէ արու զաւակ մը ծնաւ , ։ որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բոլոր ազգերը . և անոր զաւակը յափշտակուեցաւ Աստուծոյ քովը ու
6 անոր աթոռին քովը ։ Եւ կնիկը անապատը փախաւ , ուր որ անոր տեղ պատրաստուած էր Աստուծմէ , Նոր հոն կերակրուի հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր ։
7 Ու երկինքի մէջ պատերազմ եղաւ . ։ Միքայէլ ու իր հրեշտակները ։ վիշապին հետ պատերազմեցան . վիշապն ալ իր հրեշտակներու-
8 վը պատերազմեցաւ . Ու չկրցան դէմ կենալ , ու երկինքի մէջ՝ ալ
9 տեղ չգտնուեցաւ անոնց ։ Եւ վո՛չ ձգուեցաւ մեծ վիշապը՝ հին աղջիկ օձը որ Բանսարկու ու Սատանայ կ՚ըսուի , ։ որ բոլոր աշխարհս մոլորցուց . Նու իր հրեշտակները իրեն հետ վո՛չ ձգուեցան երկրի վր-
10 բայ ։ Եւ մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի մէջ՝ որ կ՚ըսէր , ։ Հիմա եղաւ մեր Աստուծոյ փրկութիւնը ու զօրութիւնը և թագաւորութիւնը , ու անոր Օծեալին իշխանութիւնը . Ինչու որ մեր եղբայրներուն դէմ չար խօսողը վար ձգուեցաւ , ։ որ անոնց դէմ չարախօսութիւն կ՚ընէր մեր Աստուծոյն առջեւը ցորեկ ու
11 գիշեր ։ ։ Եւ անոնք անոր յաղթեցին Գառնուկին արիւնովը , ու իրենց վկայութեանը խօսքովը . Ե և իրենց կեանքը չսիրեցին մինչև ի
12 մահ ։ Նէ Ասոր համար ուրախացէք՝ ով երկինք ու անոր մէջը բնակողներ . — վայ երկրին ու ծովուն , որ Բանսարկուն ձեզի իջաւ , որ շատ բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ Նքիչ ժամանակ պիտի կենայ ։
13 Ու երբոր վիշապը տեսաւ որ ինքը երկրի վրայ ձգուեցաւ , Նարու- զաւակ ծնանող կնկանը հետեւեցաւ
14 կաւ ։ Եւ ան կնկանը մեծ արծիւի երկու թեւեր տրուեցան , — որ անապատ իր տեղը - թռչի , Հոն որ պիտի կերակրուէր ժամանակ ու ժամանակներ ու կէս ժամանակ՝ օձին
15 երեսէն ։ — Եւ օձը իր բերնէն գետի պէս ջուր վազցուց կնկանը հետեւէն ,
16 որ զանիկայ հեղեղով ընկղմէ ։ Ու երկիրը օգնեց կնկանը , ու երկիրը իր բերանը բացաւ և կլլեց ան գետը , որ վիշապը իր բերնէն վազ-
17 ցուց ։ Ու վիշապը բարկացաւ կնկանը դէմ , ։ և գնաց պատերազմելու անոր ուրիշ զաւակներուն հետ , ։ որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները կը պահէին , — ու Յիսուսի վկայութիւնը ունէին ։
18 Եւ ։ կայնեցաւ ծովուն եւզերին վրայ ։

Գլ. ԺԳ

1 Եօթը գլխով ու տասը եղջիւրով գազան մը ծովէն դուրս կ՚ելլէ , ու վիշապը իր զօրութիւնը անոր կու տայ ։ 11 Ուրիշ գազան մը երկրէն կ՚ելլէ ։ 14 առջի գազանին պատկերը շինել կու տայ ։ 15 ու կը սպառնայ մարդիկ որ անոր երկրպագութիւն ըլլեն ։ 16 ու անոր դրոշմը ընդունին ։

1 — Ու տեսայ որ ծովէն գազան մը կ՚ելլէր , ։ և ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր . և անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ , ու անոր

Ցամք Տեառն 96

Ի Դան . ժ . 13 , 21 ։ Ժբ . 1 ։
Ի Հմր 3 ։ Գլ . ի . 2 ։
Ղ Ղա . Ժ . 18 ։ Ցօհ . Ժբ . 31 ։
Հ Նե . գ . 1 , 4 ։ Գլ . ի . 2 ։
Յ Գլ . ի . 3 ։
Ղ Գլ . ի . 1 ։
Ճ Գլ . ժա . 15 ։ Ժբ . 1 ։

Ժ Ցոբ . ա . 9 ։ ե . 5 ։ Զաք . գ . 1 ։
Ժ Հռով . ը . 33 ։ 34 ։ 35 ։ Ժգ . 20 ։
Ն Ղա . Ժգ . 26 ։
Ն Սաղ . ղդ . 11 ։ Եփ . 13 ։ Գլ . Ժբ . 20 ։
— Գլ . ը . 18 ։ Ժա . 10 ։
Ն Գլ . Ժ . 6 ։

Ո Հմր 5 ։

Ի Նե . Ժբ . 4 ։
— Գլ . Ժէ . 3 ։
— Հմր 6 ։
Ի Դան . է . 25 ։ Ժբ . 7 ։
— Ես . ծբ . 19 ։

Բ Նե . գ . 15 ։ Գլ . Ժա . 7 ։ Ժգ . 7 ։
Ց Գլ . Ժգ . 12 ։
— ա Կոր . բ . 1 ։ ա Ցոհ . ե . 10 ։ Գլ . ա . 2 ։ 9 ։ գ . 9 ։ ի . 4 ։
Ֆ Ո՛չնչ՝ կայնեցաւ ։

Ճամբ Տեառն 96

ՂԳԼ·ԺԳ·2· ԺԹ·20·Ի·4·

ՔԳԼ·ԺԳ·9· ԺԹ·20·Ի·4·

ՐԳԼ·ԺԳ·11·
ՍԳԼ·ԺԼ·2·
ՏԳԼ·ԺԼ·9·
ՒԳԼ·ԺԼ·2·
ՓԳԼ·Իա·17·

Գ Ա Ր Ա Ն Ք Ի Գ

1 Գահնուկը իր հետևողներովը Սիոն լեռանը վրայ կը կենայ։ 6 Հրեշտակ մը աւետարանը կը քարոզէ։ 8 Բաբիլոնի անկումը։ 15 Ընտրեալներու հունձքը։ 18 այդեկութիւը։ 20 Ընտրեալ բարկութեանը հնձանը։

1 Ես տեսայ՝ եւ ահա Գառնուկը կայներ էր Սիոն լեռանը վրայ, եւ անոր հետը հարիւր քառասունչորս հազարը, որոնք ունէին [անոր անունը և] անոր Հօրը անունը իրենց ճակատներուն վրայ գրուած։

ՏԳԼ·Ե·5·

ԲԳԼ·Է·4·
ԴԳԼ·Է·3·
ԺԳ·16·

2 Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ շատ ջուրերու ձայնի պէս ու մեծ որոտումի ձայնի մը պէս, ու լսած ձայնը քնարահարներուն իրենց քնարները զարնելու ձևին կը նմանէր։

ՇԳԼ·Ա·15· ԺԹ·6·

ՒԳԼ·Է·8·

3 Ու [նոր երգ] կ'երգէին աթոռին առջեւը ու չորս կենդանիներուն ու երէցներուն առջեւը. և մէկը չէր կրնար ան երգը սորվիլ բայց՝ ան հարիւր քառասունչորս հազարէն՝ որոնք երկրէն փրկուած

ԸԳԼ·Է·9· ԺԸ·3· ՀՈՎՀ· որպես թէ նոր Է ՀՄՐ 1·

4 էին։ Ասոնք անոնք են որ կնիկներու հետ չպառնակեցան, ըսթանզի կոյս են. Ասոնք Գառնուկին եւ տէրն կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ. Ասոնք մարդոց միջէն փրկուեցան Ա՛ստուծոյ ու Գառնուկին երա-

ԸԲԿՈՐ·ԺԱ·2·
ԲԳԼ·Է·4·
Է·15·17·
ԺԸ·14·
ՃԳԼ·Ե·9·
ՒԱՄՍ·ԼՐ·2·
ՍՓՈ·Գ·13·
ԻԵՓՍ·Ե·27·
ԶՍԱՂ·24·

5 խայրի ըս-ը-. Ու անոնց բերանը սուտ չգտնուեցաւ, Ի՛նչու որ անբիծ են։

ԴԳԼ·Բ·13·
ԼԵՓՍ·Գ·8-11· ՏԻՄ·Ա·2·

6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ կը թռչէր երկինքին մէջ, և ունէր յաւիտենական աւետիսը՝ քարոզելու երկրի վրայ բոլոր ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովուրդներուն որ երկրի վրայ կը

ՀԳԼ·ԺԳ·7·
ՅԳԼ·ԺԱ·18· ԺԵ·4·
ՂՂԵՒՍ·Թ·6· ՍԱՂ·ԼԳ·6· ՃԻԳ·8· ՃՂԳ·5·6· ԳՈՐ·ԺԳ·14· ԺԵ·24·

7 բնակին. Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր՝ Վա՛խցէք ու փառք տուէք անոր, ինչու որ անոր դատաստանին ժամը եկաւ. Երկրը պագութիւն բերէք անոր՝ որ ստեղ-

ծաւ անոր, որ գաղանին պատկերին հոգի տայ, որ գաղանին պատկերը խօսի. Եւ ով որ գաղանին պատկերին երկրպագութիւն չընէ,

16 զանիկայ սպաննել տայ։ Եւ կը ստիպէր ամէնը՝ Ա՛զատ ազատներն ու մեծերը և հարուստները ու աղքատները և ազատները ու ծառաները, որ իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ դրոշմ

17 ընդունին. Եւ որ մէկը չկրնայ գնել կամ ծախել, բայց միայն ան որ ունի դրոշմը Ի՛մ գաղանին անունը Ա՛մ անոր անունը

18 թիւը։ Հոս է իմաստութիւնը. ով որ միտք ունի, Ի՛թող հաշուէ գաղանին թիւը. քանզի Մարդու մը թիւ է, ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթսունուվեց է։

ՓԳԼ·Իա·17·

Ճամբ Տեառն 96

ՔԳԼ·Ե·5·

ՐԳԼ·Է·4·
ՍԳԼ·Է·3·
ԺԳ·16·

ՏԳԼ·Ա·15·
ԺԹ·6·

ՒԳԼ·Ե·8·

ՂԳԼ·Ե·9·
ԺԸ·3·
ՀՈՎՀ· որպես թէ նոր Է ՀՄՐ 1·

ԸԲԿՈՐ·ԺԱ·2·
ԲԳԼ·Է·4·
Է·15·17·
ԺԸ·14·
ՃԳԼ·Ե·9·
ՒԱՄՍ·ԼՐ·2·
ՍՓՈ·Գ·13·
ԻԵՓՍ·Ե·27·
ԶՍԱՂ·24·
ԺԳԼ·Բ·13·
ԼԵՓՍ·Գ·8-11· ՏԻՄ·Ա·2·
ՀԳԼ·ԺԳ·7·
ՅԳԼ·ԺԱ·18· ԺԵ·4·
ՂՂԵՒՍ·Թ·6· ՍԱՂ·ԼԳ·6· ՃԻԳ·8· ՃՂԳ·5·6· ԳՈՐ·ԺԳ·14· ԺԵ·24·

դութիւններուն վրայ հայհոյութեան
2 անուններ կար։ Եւ ան գազանը որ տեսայ՝ ընձու նման էր, ու իր ոտքերը արջու պէս, և իր բերանը առիւծի բերնի պէս. Ու վիշապը անոր տուաւ իր զօրութիւնը և իր աթոռը Ու մեծ իշխանութիւն։
3 Եւ անոր գլուխներուն մէկը մահու չափ վիրաւորուածի պէս էր. ու անոր մահուան վէրքը առողջացաւ. Եւ բոլոր երկիրը գազանին
4 ետևէն զարմացաւ։ Եւ երկրպագութիւն ըրին վիշապին՝ որ գազանին իշխանութիւն տուաւ, ու երկրպագութիւն ըրին գազանին՝ ըսելով, Ո՞վ է գազանին նման. և ո՞վ կրնայ անոր հետ պատերազմ
5 ընել։ Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւններ խօսող բերան տրուեցաւ. և քառասունուերկու ամիս անոր իշխանութիւն
6 տրուեցաւ Ի՛մ դէմ ընելու։ Ու իր բերանը հայհոյութեամբ Աստուծոյ դէմ բացաւ, անոր անունը ու անոր խորանը ու երկինքը բնակողներուն հայհոյելու։ Եւ անոր
7 սուրբերուն հետ պատերազմ ընելու ու անոնց յաղթելու. Ու անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր ցեղերու [և ժողովուրդներու] ու լեզուներու
8 և ազգերու վրայ. Եւ անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն երկրի վրայ բոլոր բնակողները, որոնց անունները աշխարհիս սկիզբէն՝ ի վեր՝ մորթուած Գառնուկին կենաց
9 գրքին մէջը գրուած չէն։ Ով որ
10 ականջ ունի՝ թող լսէ։ Ով որ գերութեան քշէ, ինքը գերի պիտի տարուի. Ով որ սրով սպաննէ, պէտք է որ ինքը սրով սպաննուի։ Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը ու հաւատքը։
11 Եւ մէկ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ որ երկրէն կ'ելլէր, ու գառնուկի նման երկու եղջիւր ունէր, ու կը
12 խօսէր վիշապին պէս։ Եւ առջի գազանին բոլոր իշխանութիւնը կը վարէր անոր առջեւը, ու երկիրը և անոր բնակիչները կը ստիպէր որ երկրպագութիւն ընեն առջի գազանին՝ որուն մահուան վէրքը
13 առողջացաւ։ Ու մեծ նշաններ կ'ընէր, ու մինչև անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցնէր երկրի վրայ
14 մարդոց առջեւը։ Ու երկրի վրայ բնակողները կը մոլորցնէր անոր նշաններով, որ իր ձեռքը տրուած էր գազանին առջեւը ընելու. ու երկրի բնակիչներուն կ'ըսէր որ պատկեր շինեն ան գազանին, որ սրով վիրաւորուած էր ու առողջացաւ։
15 Ջացաւ։ Եւ իշխանութիւն տուաւ

Ցամի Տեառն 96

ե Ես. խա. 9։ Երեմ. ծա. 8։ ԳԼ. Ժը. 2։

ժ Երեմ. ծա. 7։ ԳԼ. Ժա. 8։ Ժգ. 19։ Ժե. 2, 5։ Ժը. 3, 10, 18, 21։ Ժթ. 2։

ի ԳԼ. Ժգ. 14, 15, 16։

ն Սամ. Ա. 8։ Ես. ծա. 17։ Երեմ. ԽՆ. 15։

ղ ԳԼ. Ժը. 6։

ո ԳԼ. Ժգ. 19։

չ ԳԼ. Ժը. 20։

պ ԳԼ. Ի. 10։

ջ Ես. ԼԶ. 10։ ԳԼ. Ժը. 3։

ռ ԳԼ. Ժգ. 10։

ս Ա՛ռն հան զանգ որ

տ ԳԼ. Ժը. 17։

ր Ա՛ռն ինձի կ՚ըսեր։

Ա Ժող. գ. 1, 2։ ԳԼ. Ի. 6։

բ Ակդ. Ժե. 18։ Ասթես. գ. 15։

գ Բ Թես. Ա. 7։ Երբ. գ. 9, 10։ ԳԼ. գ. 11։

դ Եզեկ. ա. 26։ Դան. է. 13։ ԳԼ. ա. 13։

ե ԳԼ. գ. 2։

զ ԳԼ. Ժգ. 17։

է Ծովել. գ. 13։ Ած. Ժգ. 39։

ը Երեմ. ծա. 33։ ԳԼ. Ժգ. 12։

թ ԳԼ. Ժգ. 9։

ժ Ծովել. գ. 18։

ծառն երկինքը ու երկիրը և ծովը ու ջուրերուն ամբիւրները։

8 Եւ Նոյ եւհէն ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ ու բաւ։ Ինկաւ՝ ինկաւ Մեծ Բաբիլոնը, ինչու որ բոլոր ազգերը արբեցուց իր կատաղի 9 պոռնկութեանը գինիէն։ Եւ անոնց եւհէն երրորդ հրեշտակ մըն ալ եկաւ, ու մեծ ձայնով մը ըսաւ։ Ով որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ՚ընէ, և դրոշմը իր ճակատին վրայ կամ 10 իր ձեռքին վրայ կ՚ընդունի, Անիկայ Աստուծոյ սրտմտութեանը գինիէն պիտի խմէ՝ որ անխառն լցուած է անոր բարկութեանը գաւաթին մէջ, և կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն առջեւը ու Գառնը 11 նուկին առջեւը։ Եւ անոնց տանջանքին ծուխը կ՚ելլէ յաւիտեանս յաւիտենից. և ցորեկ ու գիշեր հանգստութիւն չունին անոնք՝ որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ՚ընեն, և անոր 12 անուանը դրոշմը կ՚ընդունին։ Հոս է սրբերուն համբերութիւնը, որոնք Աստուծոյ պատուիրանները ու Յիսուսի հաւատքը կը պահեն։ 13 Հետո ես Երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ՚ըսէր։ Գրէ, Երանելի են այն մեռելները՝ որոնք Տէրոջմով կը ննջեն. այո՛ կ՚ըսէ Հոգին, որ իրենց աշխատութիւնէն հանգչին. ու իրենց գործերը իրենց հետեւէն կ՚երթան։

14 Եւ տեսայ՝ և ահա ճերմակ ամպ մը, ու ան ամպին վրայ մէկը նըստեր էր Որդւոյ մարդոյ նման. և իր գլուխը ոսկիէ պսակ մը՝ ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը ունէր։ 15 Եւ տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը կ՚ելլէր, որ ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ՚աղաղակէր՝ Ի՛ջեր, Երկրնցուր քու մանգաղդ ու ֆձէ. ինչու որ ֆձելու ժամանակը եկաւ, ինչու որ երկրի 16 հունձքը հասունցած է։ Եւ ան որ ամպին վրայ կը նստէր, իր մանգաղը երկրին վրայ երկրնցուց, ու երկիրը ֆձուեցաւ։

17 Ու երկինքին մէջի տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ, և ասիկայ 18 ալ սուր մանգաղ մը ունէր։ Ու սեղանէն ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ, որ կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր, ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝ որ սուր մանգաղը ունէր, ու բաւ՝ Երկրնցուր քու սուր մանգաղդ, ու երկրի պտղոյղները կթէ, ինչու որ անոր խաղողները հասուն-
19 ցած են։ Եւ ան հրեշտակը իր մանգաղը երկրին վրայ երկրնցուց, ու երկրին պտղոյն ի՛ջեր կթեց, ու Աստուծոյ բարկութեանը մեծ
20 ֆձանին մէջ ձգեց։ Եւ ֆձանը քաղաքին դուրսը կոխուեցաւ. ու ֆձանէն արիւն կ՚ելլէր, ի՛ջ մինչև ձիերուն սանձերը՝ հազար վեց հարիւր ասպարէզ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Երեք վերջին հարուածները ունեցող եօթը հրեշտակները։ 3 Գազանին յաղթականներուն երգը։ 7 Աստուծոյ բարկութեամբը լեցուն եօթը սկաւառակները։

1 Ես՝ ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մը տեսայ երկինքի մէջ, եօթը հրեշտակներ՝ որոնք եօթը վերջին հարուածները ունէին, ի որովհետև անոնցմով կը կատարուէր
2 Աստուծոյ բարկութիւնը։ Ու տեսայ որպես թէ ապակեղէն ծով մը խառնուած՝ և անոնք որ յաղթեցին գազանին ու անոր պատկերին և անոր անուանը թիւոյն, ապակեղէն ծովուն վրայ կայներ էին, ու Աստուծոյ քնարները
3 ունէին։ Եւ Աստուծոյ ծառային Մովսէսին երգը կ՚երգէին, ու Գառնուկին երգը՝ ըսելով՝ Մեծ ու զարմանալի են քու գործերդ՝ ով Տէր Աստուած Ամենակալ. արդար ու ճշմարիտ են քու ճամբաներդ՝ ով թագաւոր սրբոց։
4 Ո՞վ պիտի չվախնայ քեզմէ, ու քու անունդ չփառաւորէ՝ ինչու որ դուն միայն սուրբ ես. և բոլոր ազգերը պիտի գան ու քու առջեւդ երկրպագութիւն պիտի բնեն, ինչու որ քու արդար դատաստաններդ յայտնուեցան։
5 Եւ ասկէ ետև տեսայ՝ ու բացուեցաւ վկայութեան խորանին
6 տաճարը, որ երկինքն էր. ի Ու եօթը հարուածները ունեցող եօթը հրեշտակները ելան՝ մաքուր ու պայծառ կտաւ հագած՝ և իրենց կուրծքերուն վրայովը ոսկեղէն գօտի կա-
7 պած՝ տաճարէն ելան։ Եւ չորս կենդանիներէն մէկը եօթը հրեշտակներուն եօթը ոսկեղէն սկաւառակներ տուաւ յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի Աստուծոյ բարկութիւնովը լեցուն։
8 Եւ տաճարը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զօրութենէն ծուխով լեցուեցաւ. ու մէկը չէր կրնար տաճարը մտնել, մինչև որ կատարուին եօթը հրեշտակներուն եօթը հարուածները։

ԳԼ. ԺԶ

2 Հրեշտակները երկրի վրայ կը թափեն իրենց եօթը սկաւառակները որ բարկութեամբ լեցուն էին։ ու զանազան հարուածներ կը տեւեն։ 15 Քրիստոս գողի պես կու գայ. երանի՝ անոնց որ արթուն կը մնան։

Ցամի Տեառն 96

բ ԳԼ. Ժթ. 15։

ե Ես. կդ. 3։ Ողջ. ա. 15։

ը ԳԼ. Ժա. 8։ Երբ. Ժգ. 12։

ի ԳԼ. Ժթ. 14։

ա ԳԼ. Ժբ. 1, 3։

բ ԳԼ. Ժգ. 1։ խա. 9։

գ ԳԼ. Ժգ. 10։

դ ԳԼ. գ. 6։ խա. 18։

ե Ա՛ռ. գ. 11։

զ ԳԼ. Ժգ. 15, 16, 17։

է ԳԼ. ե. 8։ Ժգ. 2։

ը Եզ. Ժե. 1։

թ Օր. լ. 30։ ԳԼ. Ժգ. 3։

ժ Օր. լբ. 4։ Սաղ. ճԺա. 2։ ճկթ. 14։

ի Ա՛ռ. ճխե. 17։ Ովս. Ժգ. 9։ ԳԼ. Ժգ. 7։

ժ Եզ. Ժե. 14, 15, 16։ Ե Բնմ. Ժ. 7։

ժա Ես. կգ. 22։

ի ԳԼ. Ժա. 19։ Ցե՛ռ. ա. 50։

ժբ Հմր 1։

ժգ Եզ. իբ. 6, 8։ Եզկ. խդ. 17, 18։ ԳԼ. ա. 13։

ժդ ԳԼ. գ. 6։

ժե Ասթես. ա. 9։ ԳԼ. գ. 9։ Ժ. 6։

ժզ Եզ. Խ. 34։ գ Թագ. բ. 10։ բ Մն. ե. 14։ Ես. գ. 4։

ժէ բ Թես. ա. 9։

Յամի Տեղւոյն 96

— Գլ. ԺԵ. 1. Բ Գլ. Ժդ. 10. ԺԵ. 7. Գ Գլ. Ը. 7. Դ Ել. Թ. 9. 10. 11. Ե Գլ. Ժգ. 16. 17. Զ Գլ. Ժգ. 14. Է Գլ. Ը. 8. Ը Ել. Է. 17. 20. Թ Գլ. Ը. 9. Ժ Գլ. Ը. 10. ԺԱ Ել. Է. 20. ԺԲ Գլ. ԺԵ. 3. ԺԳ Գլ. Ա. 4. 8. Դ. 8. Ժա. 17. ԺԴ Մատ. Իգ. 34. 35. Գլ. Ժգ. 15. ԺԵ Գլ. Ժա. 18. ԺԸ. 20. ԺԶ Եա. Խթ. 26. ԺԷ Գլ. ԺԵ. 3. ԺԸ Գլ. Ժգ. 10. Ժգ. 10. ԺԹ. 2. Ի Գլ. Ը. 12. ԻԱ Գլ. Թ. 17. 18. Ժգ. 18. ԻԲ Հմր 11. 21. ԻԳ Դան. Ե. 22. 23. Գլ. Թ. 20. ԻԴ Գլ. Ժա. 13. Ժգ. 7. — Գլ. Ժգ. 2. — Գլ. Թ. 2. — Գլ. Ժա. 10. — Հմր 9. 21. — Հմր 2. — Հմր 9. — Գլ. Թ. 14. — Տեա Երեմ. Ծ. 38. Ծա. 36. — Եա. Խա. 2. 25. — Գլ. Ժբ. 3. 9. — Գլ. ԺԹ. 20. Ի. 10. — Ա Յոհ. Դ. 1. 2. 3. — Ա Տիմ. Դ. 1. Յակ. Դ. 15. — Բ Թեսա. Բ. 9. Գլ. Ժգ. 13. 14. ԺԹ. 20. — Ղուկ. Բ. 1.

1 Եւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝
որ եօթը հրեշտակներուն կ'ը-
սէր, Գացէ՛ք Աստուծոյ բարկու-
թեանը [եօթը] սկաւառակները երկ-
րի վրայ թափեցէ՛ք։
2 Եւ առջի հրեշտակը գնաց ու իր
սկաւառակը երկրի վրայ թափեց.
ու չարաչար պալարներ եղան ան
մարդոցը վրայ, որոնք գազանին
դրոշմը ունէին ու անոր պատկե-
րին երկրպագութիւն կ'ընէին։
3 Ու երկրորդ հրեշտակը իր սկա-
ւառակը ծովուն վրայ թափեց,
ու մեռած մարդու արիւն
դարձաւ, և ծովուն մէջի բոլոր
կենդանիները մեռան։
4 Ու երրորդ հրեշտակը իր սկաւա-
ռակը գետերուն և ջուրերու աղ-
բիւրներուն վրայ թափեց, ու ա-
5 նոնք արիւն դարձան։ Եւ ջուրե-
րուն հրեշտակէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր,
Արդար ես դուն, որ ես և որ
էիր, և սուրբ ես, որ ասանկ դա-
6 տաստաններ ըրիր. Ինչու որ ա-
նոնք սուրբերուն ու մարգարէնե-
րուն արիւնը թափեցին. և դուն
անոնց արիւն խմել տուիր, քանզի
7 արժանի են։ Եւ սեղանէն լսեցի՝
որ կ'ըսէր, Այո՛ Ամենակալ Տէր
Աստուած, Քու դատաստաններդ
արդար ու ճշմարիտ են։
8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկա-
ւառակը արևին վրայ թափեց.
9 Ու անոր զօրութիւն տրուեցաւ որ
խորշակահար ընէ մարդիկները կը-
րակով. և սաստիկ տաքէն խոր-
շակահար եղան մարդիկ, և հայ-
հոյեցին Աստուծոյ անունը, որ աս
հարուածներուն վրայ իշխանու-
թիւն ունի. ու չապաշխարեցին
որ անոր փառք տան։
10 Եւ հինգերորդ հրեշտակը իր սը-
կաւառակը գազանին աթոռին
վրայ թափեց, ու անոր թագաւո-
րութիւնը խաւարեցաւ. և ցաւէն
11 լեզուներնին կը ծամէին. Ու երկ-
նից Աստուածը հայհոյեցին իրենց
ցաւերուն և իրենց պալարներուն
պատճառովը. ու իրենց գործքե-
րէն չապաշխարեցին։
12 Եւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւա-
ռակը մեծ գետին Եփրատին վրայ
թափեց, ու անոր ջուրերը ցամքե-
ցան, որ արևելքի թագաւորնե-
13 րուն ճամբան պատրաստուի։ Եւ
տեսայ որ վիշապին բերնէն ու
գազանին բերնէն և սուտ մարգա-
րէին բերնէն երեք պիղծ ոգիներ
14 գորտերու նման. Ինչու որ
անոնք դևերու ոգիներ են՝ որ
նշաններ կ'ընեն, ու բոլոր աշխար-
հին թագաւորներուն կ'երթան, որ
զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ ան
մեծ օրուանը պատերազմին հա-
15 մար ժողվեն. (Ահա՛ գողի պէս
կու գամ. երանի՛ անոր որ ար-
թուն կը կենայ ու իր հանդերձնե-
րը կը պահէ, որ մերկ չպտըտի,
16 ու իր ամօթը երևնայ.) Եւ
զանոնք մէկ տեղ մը ժողվեցին, որ
Եբրայեցերէն Արմագեդոն կ'ըսուի։
17 Ու եօթներորդ հրեշտակը իր սկա-
ւառակը օդին վրայ թափեց. ու
երկինքին տաճարէն՝ աթոռէն մեծ
ձայն մը ելաւ՝ ըսելով, Եղաւ։
18 Եւ փայլակներ ու ձայներ և որո-
տումներ եղան. ու մեծ երկրա-
շարժ մը եղաւ, անանկ որ մար-
դոց երկրի վրայ ըլլալէն 'ի վեր ա-
նանկ մեծ երկրաշարժ մը եղած
19 չէր։ Եւ մեծ քաղաքը երեք մաս
եղաւ ու ազգերուն քաղաքները
կործանեցան, և մեծ Բաբելոնը
Աստուծոյ առջևը յիշուեցաւ, որ
իր սաստիկ բարկութեանը գինիին
20 գաւաթը անոր տայ։ Եւ ամէն
կղզի փախաւ, ու լեռները չգըտ-
21 նուեցան։ Եւ խոշոր կարկուտ
գրեթէ մէկ տաղանդի մը կշռքով
երկինքէն կ'իջնէր մարդոց վրայ.
ու մարդիկ հայհոյեցին զԱս-
տուած կարկուտին հարուածին
համար, ինչու որ խիստ մեծ էր
ան հարուածը։

Յամի Տեղւոյն 96

— Գլ. ԺԷ. 14. ԺԹ. 19. Ի. 8. Բ Մատ. Իդ. 43. Ա Թեսա. Ե. 2. Բ Պետ. Գ. 10. Գլ. Գ. 3. Գ Բ Կոր. Ե. 3. Գլ. Գ. 4. 18. Դ Գլ. ԺԹ. 19. Ե Գլ. Ժա. 6. Զ Գլ. Գ. 5. Ը. 5. Ժա. 19. Է Գլ. Ժա. 13. Ը Դան. Ժբ. 1. Թ Գլ. Ժդ. 8. ԺԷ. 18. Ժ Գլ. Ժը. 5. ԺԱ Եա. Ծա. 17. 22. 23. Երեմ. Իե. 15. 16. Գլ. Ժդ. 10. ԺԲ Գլ. Զ. 14. ԺԳ Գլ. Ժա. 19. ԺԴ Հմր 9. 11. ԺԵ Տես Ել. Թ. 23. 24. 25.

ԳԼ. ԺԷ.

3 Ծիրանիներ ու կարմիրներ հագած կին մը ձեռքը ոսկեղէն գաւաթ մը բռնած՝ գազանին վրայ կը նստի։ 5 Անիկայ է մեծ Բաբելոնը ու ամէն գարշութեանց մայրը։ 9 Գազանին եօթը գլուխներուն 12 ու տասը եղջիւրներուն մեկնութիւնը։ 14 Գառնուկին յաղթութիւնը։ 16 Պոռնիկին պատիժը։

1 Եւ եօթը սկաւառակները ունե-
ցող եօթը հրեշտակներէն մէ-
կը եկաւ, ու ինծի հետ խօսեցաւ՝
ըսելով, Եկո՛ւր՝ ու քեզի ցուցը-
նեմ ան մեծ պոռնիկին դատաս-
տանը, որ շատ ջուրերուն վրայ
2 կը նստի. Որուն հետ երկրի թա-
գաւորները պոռնկեցան, ու երկրի
բնակիչները անոր պոռնկութեանը
3 գինիով գինովցան։ Եւ զիս ....
.... անապատը տարաւ հոգիով.
ու տեսայ մէկ կնիկ մը՝ որ կարմիր
գազանի մը վրայ նստեր էր. և ան
.... լեցուն էր հայհոյութեան
անուններով, ու եօթը գլուխ և
4 տասը եղջիւր ունէր։ Եւ կնիկը
ծիրանի ու կարմիր հագած էր, և
զարդարուած էր ոսկիով ու պա-
տուական քարերով և մարգարիտ-
ներով, և իր ձեռքը ոսկիէ գա-
ւաթ մը ունէր պղծութիւններով
ու իր պոռնկութեանը անմաքրու-
5 թիւններով լեցուն. Եւ անոր ճա-

— Գլ. Իա. 9. Բ Գլ. Ժգ. 19. Ժը. 16. 17. 19. Գ Նաւ. Գ. 4. Գլ. ԺԹ. 2. Դ Երեմ. Ծա. 13. Հմր 15. Ե Գլ. Ժը. 3. Զ Երեմ. Ծա. 7. Գլ. Ժդ. 8. Ժը. 3. Է Գլ. Ժը. 6. 14. Ը Գլ. Ժբ. 3. Թ Գլ. Ժգ. 1. Ժ Հմր 9. ԺԱ Հմր 12. ԺԲ Գլ. Ժը. 12. 16. ԺԳ Դան. Ժա. 38. ԺԴ Երեմ. Ծա. 7. Գլ. Ժը. 6. ԺԵ Գլ. Ժգ. 8.

Յամի Տեառն 96

հր թնս. բ. 7։
ՅԳԼ. ժա. 8։ ժգ. 8։ ժզ. 19։ ժբ. 2։ 10. 21։
ՂԳԼ. ժբ. 9։ ժթ. 2։
ՋԳԼ. ժգ. 15։ ժզ. 6։
ՎԳԼ. զ. 9։ 10։ ժբ. 11։
ՈԳԼ. ժբ. 24։
ՆԳԼ. ժա. 7։ ժգ. 1։
ՂԳԼ. ժգ. 10։ ՀՄՐ 11։
ՁԳԼ. ժգ. 8։
ՂԳԼ. ժգ. 3։
*Ո՛ՉՆԱ Ա ՄԱ Է։
ՂԳԼ. ժգ. 18։
ԼԳԼ. ժգ. 1։

– ՀՄՐ 8։
– Դան. է. 20։ Զար. ա. 18. 19. 21։ ԳԼ. ժգ. 1։

Է Գլ. ժգ. 14։ ժթ. 19։
– Բ Օբ. ժ. 17։ ա Տիմ. գ. 15։ ԳԼ. ժթ. 16։
Բ Եզեկ. ժ. 44. 45։ ԳԼ. ժգ. 4։
Ը Նե. բ. 7։ ՀՄՐ 1։
– ԳԼ. ժգ. 7։

Ի Երեմ. ժ. 41. 42։ ԳԼ. ժգ. 12։
Ի Եզեկ. ժգ. 37—44։ ԳԼ. ժբ. 16։
Ի ԳԼ. ժբ. 8։
Ջ Բ Թնս. բ. 19։
– ԳԼ. ժ. 7։
Բ ԳԼ. ժգ. 19։

կատին վրայ անուն մը գրուած էր Խորհուրդ, Մեծ Բաբիլոն՝ Հպատակներուն ու երկրի պղծութիւններուն 6 Ներաւն մայրը։ Եւ տեսայ ան կինը որ հաւբերաւն արիւնովը՝ ու Յիսուսի վկաներուն արիւնովը յագնացած էր. ու երբոր տեսայ անիկայ, մեծ զարմանքով զարմացայ։ 7 Եւ հրեշտակը ինծի ըսաւ. Ինչո՞ւ զարմացար. ես քեզի բսեմ՝ ան կնկանը խորհուրդը, ու ան գազանին՝ որ զանիկայ վրան կը կրէ, ու եօթը գլուխ և տասը եղջիւր ունի։ 8 Ան գազանը որ տեսար, կար ու չկայ, և անդունդէն ելլելու է ու կորստեան երթալու վրայ է. ու երկրի վրայ բնակողները՝ որոնց անունները աշխարհի սկիզբէն՝ ի վեր կենաց գրքին մէջը գրուած չեն, պիտի զարմանան երբոր տեսնեն ան գազանը թէ կար ու 9 չկայ, *Թէև կայ։ Հոս միտք է իմաստութիւն ունեցող միտք մը. Ան եօթը գլուխը եօթը լեռներն են, ուր որ կինկը անոնց վրայ կը նստի. 10 և եօթը թագաւորներ են. Հինգը ինկած են՝ մէկը կը կենայ, և միւսը դեռ եկած չէ, ու երբոր 11 գայ՝ քիչ առեն պիտի մնայ։ Եւ ան գազանը որ կար ու չկայ, ան ինկայ ալ ութերորդ է, ու եօթներէն է, – ու դէպ՝ ի կորուստը կ'երթայ։ 12 Թայ։ Եւ տասը եղջիւրը որ տեսար, տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թագաւորութիւն առած չեն, հապա գազանին հետ մէկ ժամու չափ թագաւորներու պէս 13 իշխանութիւն կ'առնեն։ Ասոնք մէկ կամք ունին, ու իրենց զօրութիւնը և իշխանութիւնը գազանին 14 կու տան։ Ասոնք Գառնուկին հետ պիտի պատերազմին. և Գառնուկը անոնց պիտի յաղթէ, որովհետև անիկայ տէրերուն Տէրն է ու թագաւորներուն թագաւորը. և ասոնք հետը եղողները կանչուած ու 15 ընտրուած և հաւատարիմ են։ Ու բսաւ ինծի։ Այն ջուրերը որ տեսար՝ որոնց վրայ պոռնիկը նստեր է, – ժողովուրդներ են ու բազմութիւններ և ազգեր ու լեզուներ։ 16 Եւ տասը եղջիւրները որ գազանին վրայ տեսար, անոնք պիտի ատեն պոռնիկը, ու զանիկայ ամայի ու մերկ պիտի բնեն, և անոր մարմինը պիտի ուտեն, ու զանիկայ կրակով 17 այրեն։ Վասն զի Աստուած անոնց սրտին մէջը դրաւ որ իր կամքը կատարեն ու մէկ կամք ընեն, և իրենց թագաւորութիւնը գազանին տան, – մինչև որ Աստուծոյ խօսքերը կատարուին։ 18 Եւ կինկը որ տեսար, ան է մեծ քաղաքն է, որ կը թագաւորէ երկրի թագաւորներուն վրայ։

ԳԼ. ԺԸ

2 Բաբիլոն կ'ինկայ։ 4 Ասուածայ ժողովուրդին հրաման կ'ըլլայ՝ որ անոր մէջէն դուրս ելլեն։ 9 Երկրի թագաւորները։ 11 վաճառականները 17 և նաւավարները կ'ողբան անոր վրայ։ 20 Սուրբերը կ'ուրախանան՝ տեսնելով որ Աստուծոյ գատաստանները անոր վրայ կը կատարուին։

1 Յետ – ասկէ ետքը [ուրիշ] հրեշտակ մը տեսայ որ երկինքէն կ'իջնէր, և մեծ իշխանութիւն ունէր, ու երկիրը անոր փառքէն լուսաւորուե2 ցաւ։ Եւ զօրաւոր ձայնով ազաղակեց՝ ըսելով։ Ինկաւ՝ ինկաւ մեծ Բաբիլոնը, և դեւերու բնակարան եղաւ, ու բոլոր պիղծ ոգիներու արգելանոց, և բոլոր պիղծ ու ատելի թռչուններու վանդակ. 3 Վասն զի որ անոր կատաղի պոռնկութեանը գինիէն խմեցին բոլոր ազգերը, ու երկրի թագաւորները անոր հետ պոռնկեցան, և երկրի վաճառականները անոր չափազանց 4 զեղխութենէն հարստացան։ Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր։ Ելէք ատոր միջէն՝ իմ ժողովուրդս, որ ատոր մեղքերուն հաղորդ չըլլաք, ու ատոր հարուածնե5 ներէն չառնէք. Վասն զի ատոր մեղքերը մինչև երկինքը հասան կոյտ եղան, և Աստուած ատոր անիրաւութիւնները յիշեց։ 6 Հատուցէք ատոր՝ ինչպէս որ ինքը հատուց, ու իր գործքերուն համեմատ կրկնապատիկ փոխարինեցէք ատոր. Ան գաւաթը որ ինքը լեցուց՝ Է կրկնապատիկ լեցուցէք 7 իրեն։ Որչափ որ փառաւորեց զինքը և զեղխութեամբ ապրեցաւ, այնչափ ալ տանջանք և սուգ հատուցէք անոր. Ինչու որ իր սրտին միջը կ'ըսէ թէ՝ Նստած կը նստիմ, ու որբևարի չեմ, ու բնաւ 8 սուգ պիտի չտեսնեմ։ Վասն որոյ անոր հարուածները՝ մահ ու սուգ և սով, Ու կրակով պիտի այրի. Վասն զի հզօր է Տէր Աստուած որ զանիկայ դատեց։ 9 Ու երկրի թագաւորները՝ որ ատոր հետ պոռնկեցան ու հեշտացան, պիտի լան ու կոծեն ատոր վրայ՝ երբոր ատոր հրկիզութեանը ծուխը 10 տեսնեն. Եւ ատոր տանջանքին վախէն հեռուն պիտի կայնին ու բսեն, Վա՛յ՝ վա՛յ դէպ մեծ Բաբիլոն քաղաք՝ հզօր քաղաք, Որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու դատաս11 տանդ։ Ու երկրի վաճառականները պիտի ողբան ու սուգ բնեն անոր վրայ. Վասն զի ալ մէկը ծախու չառնեն անոնց վաճառքը,

Յամի Տեառն 96

Ի Գլ. ժբ. 4։

– Գլ. ժէ. 1։
Բ Եզեկ. խգ. 2։
Է Նե. ժգ. 19։ խ. 9։ Երեմ. ծա. 8։ Գլ. ժգ. 8։
Ը Նե. ժգ. 21։ խ. 8։ Հգ. 14։ Երեմ. ծ. 39։ ծա. 37։
Ի Նե. ժգ. 23։ Հգ. 11։ Մար. ե. 2։ 3։
Ղ Գլ. ժգ. 8։ ժէ. 2։
Ի Հմր 11. 15։ Նե. խէ. 15։
Ը Նե. խբ. 20։ ծբ. 11։ Երեմ. ծ. 8։ ծա. 6։ 45։ Բ Կոր. գ. 17։
Ի Նե. ժբ. 20. 21։ Երեմ. ծա. 9։ Ցաքս. ա. 2։
Ի Գլ. ժգ. 19։
Ի Ասգ. Ազէ. 8։ Երեմ. ծ. 15. 29։ ծա. 24. 49։
Բ Տիմ. գ. 14։ Գլ. ժգ. 10։
Լ Գլ. ժգ. 10։
Ի Գլ. ժգ. 19։
Ն Եզեկ. իբ. 2. ՃԼ։
Ի Նե. խէ. 7. 8։ Սոփ. բ. 15։
Հ Նե. խէ. 9։ Հմր 10։
Յ Գլ. ժէ. 16։
Ղ Երեմ. ծ. 34։ Գլ. ժա. 17։
Ճ Եզեկ. իգ. 16. 17։ Գլ. ժէ. 2։ Հմր 3։
Ո Երեմ. ծ. 46։
Յ Հմր 18։ Գբ ժթ. 3։
Ն Նե. խա. 9։ Գլ. ժգ. 8։
Ղ Հմր 17. 19։
– Եզեկ. իէ. 27—36։ Հմր 3։

Յամի Տեառն 96

12 Ոսկիի՝ ու արծաթի՝ և պատուա-
կան քարերու՝ ու մարգարիտներու՝
և բեհեզի՝ ու ծիրանիի՝ և մետաքսի՝
ու որդան կարմիրի վաճառքը՝ և ա-
մէն խունկի փայտերը՝ ու ամէն փղ-
ոսկրեայ ամանները՝ և ամէն պա-
տուական փայտէ ու պղնձէ և եր-
կաթէ ու մարմարիոնէ ամանները,
13 Եւ կինամոնը [ու ամոմոնը] և խուն-
կերը՝ ու անուշահոտ եղը՝ ու կնդ-
րուկը՝ և գինին՝ ու ձէթը՝ և նաշի-
հը՝ ու ցորենը՝ և արջառները՝ ու
ոչխարները՝ և ձիերը՝ ու կառքերը՝
և մարմինները ու մարդոց հոգինե-
14 րը։ Եւ քու հոգիիդ ցանկացած
պտուղները քեզմէ գնաց, ու բոլոր
շքեղ ու փայլուն բաները քեզմէ
կորսուեցան, և ալ ընաւ պիտի
15 չգտնես զանոնք։ Այս բաներուն
վաճառականները՝ որ անկէ հարըս-
տացած էին, հեռուէն պիտի կայնին
անոր տանջանքին վախէն՝ լալով ու
16 սուգ ընելով, Ու պիտի ըսեն,
Վա՜յ՝ վա՜յ մեծ քաղաք՝ որ բեհեզ
ու ծիրանի և որդան կարմիր հագած
էիր, ու ոսկիով և պատուական
քարերով ու մարգարիտներով զար-
17 դարուած էիր. ինչու որ այնքան
հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ
փճացաւ։ Ու ամէն նաւավարնե-
րը՝ և ան ամէնը որ նաւով տեղ
տեղ կ'երթան, ու նաւաստիները
և որոնք որ ծովու մէջ կը բանին,
18 հեռուէն կայնեցան. Եւ տեսնելով
անոր հրկիզութեանը ծուխը, կ'ա-
ղաղակէին ըսելով, Ո՞վ նման է
19 -- մեծ քաղաքիս. Ու իրենց գըլ-
ուխներուն վրայ հող ցանեցին, և
լալով ու սուգ ընելով կ'աղաղա-
կէին ըսելով, Վա՜յ՝ վա՜յ ան մեծ
քաղաքին, որուն մէջ իր պատուա-
կանութենէն հարստացան ամէնքը՝
որ նաւեր ունէին ծովուն վրայ.
ինչու որ մէկ ժամու մէջ ամայա-
20 ցաւ։ Ուրախացէ՛ք անոր վրայ՝
երկինք ու սուրբ առաքեալներ
և մարգարէներ, որ Աստուած
ձեր վրէժը անկէ առաւ։
21 Եւ մէկ զօրաւոր հրեշտակ մը
քար մը առաւ աղօրիքի մեծ քարի
նման, ու ծովը ձգեց՝ ըսելով, Ա-
սանկ ուժով վար պիտի ձգուի Բա-
բիլոն մեծ քաղաքը, ու ալ պիտի
22 չգտնուի։ Եւ քնարահարներուն
ու երաժիշտներուն և սրնգահարնե-
րուն ու փողահարներուն ձայնը ալ
պիտի չլսուի քու մէջդ. և արհես-
տի վարպետ մը ալ ընաւ պիտի
չգտնուի քու մէջդ, ու աղօրիքին
ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջդ.
23 Եւ ճրագին լոյսը ալ պիտի չերե-
նայ քու մէջդ. ու փեսային ձայնը
և հարսին ձայնը ալ պիտի չլսուի
քու մէջդ. քանզի քու վաճառա-
կաններդ երկրի մեծամեծներն էին.
ինչու որ քու կախարդութիւնովդ
24 բոլոր ազգերը մոլորեցան։ Եւ
մարգարէներուն ու սուրբերուն ու
երկրի վրայ բոլոր սպաննուածնե-
րուն արիւնը անոր մէջը գտնուե-
ցաւ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Երկնից մէջ զԱստուած կը փառաբանեն՝ որ դատեց պոռնիկը և սուրբերուն արեանը վրէժը առաւ։ 7 Գառնուկին հարսնիքը։ 10 Հրեշտակը չուզեր որ Յովհաննէս իրեն երկրպագութիւն ընէ։ 17 Թռչունները կը կանչուին մեծ կոտորածին։

1 Անկէ ետքը շատ բազմութեան
մեծ ձայն մը լսեցի երկինքը՝
ըսելով, Ալէլուիա. փրկութիւն
ու փառք և պատիւ ու զօրութիւն
2 մեր Աստուծոյն. ինչու որ ճշմա-
րիտ ու արդար են անոր դատաս-
տանները, քանզի դատեց ան մեծ
պոռնիկը, որ իր պոռնկութիւնովը
երկիրը ապականեց, ու իր ծա-
ռաներուն արեան վրէժը անոր ձեռ-
3 քէն պահանջեց։ Եւ կրկին անգամ
ըսին, Ալէլուիա. ու անոր ծու-
խը յաւիտեանս յաւիտենից կ'ելլէ։
4 Եւ քսանըչորս երէցները ու չորս
կենդանիները ինկան ու երկրպա-
գութիւն ըրին Աստուծոյ՝ որ ա-
թոռը կը նստի, ըսելով, Ամէն,
5 Ալէլուիա։ Եւ աթոռէն ձայն մը
ելաւ՝ ըսելով, Մեր Աստուծոյն
օրհնութիւն տուէք՝ իր բոլոր ծա-
ռաները, ու դուք որ իրմէն կը
վախնաք՝ պզտիկներ ու մեծեր։
6 Եւ լսեցի շատ բազմութեան ձայ-
նի պէս՝ ու շատ ջուրերու ձայնի
պէս, ու սաստիկ որոտումներու
ձայնի պէս՝ որ կ'ըսէին, Ալէլուիա,
ինչու որ [մեր] Ամենակալ Տէր Աս-
7 տուածը թագաւորեց։ Խնդանք
և ուրախանանք ու փառք տանք
անոր, քանզի Գառնուկին հարս-
նիքը հասաւ, ու անոր կինը ինք-
8 զինքը պատրաստեց։ Եւ իրեն
տրուեցաւ որ մաքուր ու լուսա-
փայլ բեհեզ հագնի, (որ ան բե-
հեզը սուրբերուն արդարութիւնն
9 է։) Եւ ինծի ըսաւ, Գրէ. Եր-
անելի են անոնք որ Գառնուկին
հարսանեացը ընթրիքին կանչուած
են. ու ինծի ըսաւ, Ասոնք են Աս-
10 տուծոյ ճշմարիտ խօսքերը։ Եւ
ալ անոր ոտքերուն առջեւ ինկայ,
որ անոր երկրպագութիւն ընեմ.
ու ըսաւ ինծի, Զգուշացի՛ր՝ մի՛
ըներ. ինչու որ ես ալ քու ծառա-
յակիցդ եմ ու քու եղբայրներուդ,
որոնք Յիսուսի վկայութիւնը ու-
նին. Աստուծոյ երկրպագութիւն
ըրէ. (ինչու որ Յիսուսի վկայու-

Գլ. ԺԷ. 4.
Եզեկ. ԻԷ. 13.
Հմր 3. 11.
Գլ. ԺԷ. 4.
Հմր 10.
Եսա. ԻԳ. 14. Եզեկ. ԻԷ. 29.
Եզեկ. ԻԷ. 30. 31. Հմր 9.
Գլ. ԺԳ. 4.
Յեսու. Է. 6. Ա Թագ. Դ. 12. Յոբ. Բ. 12. Եզեկ. ԻԷ. 30.
Հմր 8.
Եսա. ԽԴ. 23. ԽԹ. 13. Երեմ. ԾԱ. 48.
Ղուկ. ԺԱ. 49. 50. Գլ. ԺԹ. 2.
Երեմ. ԾԱ. 64.
Գլ. ԺԲ. 8. ԺԶ. 20.
Եսա. ԻԴ. 8. Երեմ. Է. 34. ԺԶ. 9. ԻԵ. 10. Եզեկ. ԻԶ. 13.
Երեմ. ԻԵ. 10.
Երեմ. Է. 34. ԺԶ. 9. ԻԵ. 10. ԼԳ. 11.

Յամի Տեառն 96

Եսա. ԻԳ. 8.
Գ Թագ. Թ. 22. Նաւ. Գ. 4. Գլ. ԺԷ. 2. 5.
Գլ. ԺԶ. 6.
Երեմ. ԾԱ. 49.
Գլ. ԺԱ. 15.
Գլ. Զ. 11. Է. 10. 12. ԺԲ. 10.
Գլ. ԺԶ. 3. ԺԳ. 7.
Օր. ԼԲ. 43. Գլ. Զ. 10. ԺԸ. 20.
Եսա. ԼԴ. 10. Գլ. ԺԴ. 11. ԺԸ. 9. 18.
Գլ. Դ. 4. 6. 10. Ե. 14.
Սաղ. ԽԴ. 36. Նեեմ. Ե. 13. Ը. 6. Գլ. Ե. 14.
Սաղ. ՃԼԴ. 1. ՃԼԵ. 1.
Գլ. ԺԱ. 18. Ի. 12.
Եզեկ. Ա. 24. Խզ. 2. Գլ. ԺԴ. 2.
Գլ. ԺԱ. 15. 17. ԺԲ. 10. ԻԱ. 22.
Մատ. ԻԲ. 2. ԻԵ. 10. Բ Կոր. ԺԱ. 2. Եփե. Ե. 32. Գլ. ԻԱ. 2. 9.
Սաղ. ԽԵ. 13. 14. Եզեկ. ԺԶ. 10. Գլ. Գ. 18.
Սաղ. ՃԼԲ. 9.
Մատ. ԻԲ. 2. 3. Ղուկ. ԺԴ. 15. 16.
Գլ. ԻԲ. 8.
Գործ. Ժ. 26. ԺԴ. 14. Գլ. ԻԲ. 9.
Ա Յով. Ե. 10. Գլ. ԺԲ. 17.

Ցամք Տեառն 96

թիւնը մարգարէութեան հոգին է։)

11 Եւ տեսայ երկինքը բացուած. և ահա ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը Հաւատարիմ ու Ճշմարիտ կ'կոչուի. և արդարութեամբ դատաստան կը տեսնէ

12 ու կը պատերազմի. Եւ անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էր, ու անոր գլխուն վրայ շատ թագեր կային, ու գրուած անուն մը ունէր՝ որ ոչ մէկը

13 չգիտեր, բայց միայն ինքը. Եւ արիւնով ներկուած հանդերձ մը հագեր էր. Ու անոր անունը Բան

14 Աստուծոյ կ'կոչուի։ Ու երկնից զօրքերը անոր ետևէն կ'երթային ձերմակ ձիերով, ձերմակ ու մաքուր բեհեզներ հագած։

15 Եւ անոր բերնէն սրած սուր մը կ'ելլէր, որ անով ազգերը զարնէ. ու ինքը երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէ զանոնք։ Ու Ամենակալ Աստուծոյ սաստիկ բարկութեան գինիին հնձանը ինքը պիտի կոխէ.

16 Եւ իր պատմուճանին վրայ ու իր ազդրին վրայ գրուած գիր մը ունէր, ԹԱԳԱՒՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ ԵՒ ՏԻՐ ՏԻՐՈՑԱՑ։

17 Եւ մէկ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արևին մէջը կայներ էր, ու մեծ ձայնով ազաղակեց երկինքի մէջ թռչող բոլոր թռչուններուն՝ բսելով, Եկէք՝ Աստուծոյ մեծ ընթրիքին

18 բերուն ժողվուեցէք. Որ ուտէք թագաւորներուն մարմինները՝ ու հազարապետներուն մարմինները՝ զօրաւորներուն մարմինները՝ ու ձիերուն և անոնց վրայ հեծնողներուն մարմինները՝ ու ամէնուն մարմինները՝ թէ ազատներուն և թէ ծառաներուն, թէ պզտիկներուն և թէ մեծերուն։

19 Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները ու անոնց զօրքերը մկկտեղ ժողվուած պատերազմ բնելու անոր հետ, որ ձիուն վրայ հեծեր էր, ու անոր զօրքերուն

20 հետ։ Եւ գազանը բռնուեցաւ, ու անոր հետ սուտ մարգարէն՝ որ անոր առջևը նշաններ ըրաւ, որոնցմով մոլորցուց գազանին դրոշմը ընդունողները, և անոր պատկերին երկրպագութիւն ընդողները. Երկուքն ալ ողջ ողջ ծծումբով վա-

21 ռած կրակին լիճը ձգուեցան։ Եւ ուրիշներն ալ սպաննուեցան ձիուն վրայ հեծնողին սուրէն, որ իր բերնէն կ'ելլէր, Ու բոլոր թռչունները անոնց մարմիններէն կշտացան։

ԳԼ. Ի

2 Սատանան հազար տարի կը կապուի։ 6 Առաջին յարութիւնը. երանի՝ անոնց որ անոր մէջ բաժին ունին։ 7 Սատանան նորէն ար-

Ցամք Տեառն 96

ձակուելով՝ Գոգը ու Մագոգը կը ժողվէ։ 9 Սատանան կը ձգուի կրակի ու ծծումբի ծովին մէջ։ 12 Վերջին ընդհանուր յարութիւնը։

1 Ու հրեշտակ մը տեսայ՝ որ երկինքէն կ'իջնէր, ու անդունդին բանալին և մեծ շղթայ մը ունէր իր

2 ձեռքը. Ու բռնեց վիշապը՝ հինէն առջի օձը՝ որ Բանսարկուն ու Սատանան է, և կապեց զանիկայ հազար տարի. Ու անդունդը ձգեց զանիկայ՝ և գոցեց ու վրայէն կնքեց, որ ալ չմոլորցնէ ազգերը՝ մինչև որ հազար տարին լմննայ, և անկէ ետքը պէտք է որ արձակուի անիկայ քիչ մը ժամանակ։

4 Եւ աթոռներ տեսայ, ու նստան անոնց վրայ. Ու անոնց դատաստութիւն տրուեցաւ. նաև Յիսուսի վկայութեանը համար ու Աստուծոյ խօսքին համար գլխատուածներուն հոգիները՝ ու, Ու անոնք որ երկրպագութիւն չըրին գազանին՝ ոչ ալ անոր պատկերին, ու ոչ դրոշմը իրենց ճակատներուն վրայ ու իրենց ձեռքին վրայ չընդունեցին. և ապրեցան՝ ու Քրիստոսի հետ հազար տարի թագա-

5 ւորեցին։ Եւ ուրիշ մեռելները չապրեցան մինչև որ հազար տարին կատարուեցաւ. ասիկայ է առ-

6 ջի յարութիւնը։ Երանելի և սուրբ է անիկա որ առջի յարութեանը մէջ բաժին ունի. Անոնց վրայ երկրորդ մահը իշխանութիւն չունի։ Հապա անոնք Աստուծոյ և Քրիստոսի քահանաները պիտի ըլլան, ու անոր հետ հազար տարի պիտի թագաւորեն։

7 Եւ հազար տարին լրանալուն՝ պիտի արձակուի Սատանան իր բանտէն. և պիտի ելլէ ու մոլորցընէ երկրի չորս անկիւնները և-ղող ազգերը՝ Գոգը ու Մագոգը, որ զանոնք պատերազմի ժողվէ, որոնց համրանքը ծովու աւազին

8 չափ է։ Ու երկրի ընդարձակութեանը մէջ ելան, և սուրբերուն բանակը ու սիրելի քաղաքը չորս

9 կողմէն պատեցին։ Եւ երկինքէն Աստուծմէ կրակ իջաւ ու ապառնոց զանոնք. և բանսարկուն որ անոնք մոլորցուց՝ ձգուեցաւ կրակի ու ծծումբի լիճին մէջ, ուր որ էր

10 գազանը, Ու տեսայ մարգարէն. ու պիտի չարչարուին ցորեկ ու գիշեր յաւիտեանս յաւիտենից։

11 Եւ մեծ ճերմակ աթոռ մը տեսայ, ու անոր վրայ ջնջ նստած, որուն երեսէն երկիրը ու երկինքը փախան, և տեղ չգտնուեցաւ ա-

12 նոնց։ Եւ տեսայ պզտիկ ու մեծ մեռելները՝ որ աթոռին առջևը կայնած էին. Ու դիրքերը բա-

Ծ֊Ի Ընտան 96

ղՍ֊ղ · ԿԲ · 28 · Դան · Ժբ · 1 · Փիլ · դ · 3 · Գլ · դ · 5 · Ժդ · 8 · խ · 27 · Ներմ. Ա֊ն · 10 · ԼԲ · 19 · Մ֊ա · Ժգ · 27 · Հռով · բ · 6 · Գլ · բ · 23 · Իբ · 12 · Հմ 13 · Գլ · ղ · 8 · Հմ 13 · Ա֊ կաբ · Ժե · 26 · 54 · 55 · Հմ 6 · Գլ · խ · 8 · Գլ · Ժթ · 20 · Ե֊ն · կե · 17 · կղ · 22 · բ Պետ · դ · 13 · Գլ · ի · 11 · Ե֊ · Ժբ · 1 · Գաղ · դ · 26 · Երբ · Ժա · 10 · Ժբ · 22 · Ժդ · 14 · Գլ · դ · 12 · Հմ 10 · Ե֊ · Ժդ · 5 · կա · 10 · բ Կոր · Ժա · 2 · Ն Ղե · Իգ · 11 · 12 · Ե֊ղկ · Խդ · 7 · բ Կոր · դ · 16 · Գլ · է · 15 · Ղե֊ · Իե · 8 · Գլ · է · 17 · Ա֊ Կոր · Ժե · 26 · 54 · Գլ · ի · 14 · Ես֊ · լե · 10 · կա · 3 · կե · 19 · Ի Գլ · դ · 2 · 9 · Ե · 1 · ի · 11 · Ժ Ե֊ · Խդ · 19 · բ Կոր · է · 17 · Ի Գլ · Ժթ · 9 · Ղ Գլ · Ժգ · 17 · Ի Գլ · ա · 8 · Իբ · 13 · Ժ Ե֊ · Ժբ · 3 · Եե · 1 · Ցօհ · դ · 10 · 14 · է · 37 · Գլ · Իբ · 17 · * Ո՛ահա՝ աս Ձ Ա֊ · Բ · 8 · Երբ · Բ · 10 · Հա Կոր · դ · 9 · 10 · Գաղ · է · 19 · 20 · 21 · Եփես · 5 · ա Տիմ · ա · 9 · Երբ · Ժբ · 14 · Իբ · 15 · Ի Գլ · ի · 14 · 15 · Ղ Գլ · Ժե · 1 · 6 · 7 ·

ցուեցան , Հև ուրիշ դիրք մը բացուեցաւ՝ այսինքն կենաց էն։ և դիրքերուն մէջը գրուածներէն մեռելները դատուեցան Իրենց գործքերուն համեմատ ։ 13 Եւ ծովը իր մէջի մեռելները տուաւ , ու մահը և դժոխքը իրենց մէջի մեռելները տուին . ու ամէն մէկը իրենց գործքերուն համեմատ դատուեցան ։ 14 Եւ մահը ու դժոխքը կրակի լիճին մէջը ձգուեցան . ասիկայ է երկրորդ մահը ։ 15 Եւ ով որ կենաց դրքին մէջը գրուած չգտնուեցաւ , կրակի լիճին մէջը ձգուեցաւ ։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Նոր երկինքը ու նոր երկիրը ։ 10 Երկնային Երուսաղէմին տեսիլքը ու անոր տարածութիւնը ։ 23 Անոր մէջ արեւի կարօտութիւն չկայ , որովհետև Աստուծոյ փառքը անոր լոյսն է ։ 24 Երկրի թագաւորները իրենց հարստութիւնները անոր կը բերեն ։

1 Ես նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տեսայ . վասն զի առաջի երկինքը ու առաջի երկիրը անցան , ու ծով չկար ։ 2 Եւ սուրբ քաղաքը նոր Երուսաղէմը տեսայ՝ որ երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր , իր էրկանը համար զարդարուած հարսի 3 մը պէս պատրաստուած ։ Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր , Ահա Աստուծոյ խորանը մարդոց մէջը , ու անիկայ անոնց հետ պիտի բնակի . և անոնք անոր ժողովուրդը պիտի ըլլան , և Աստուած ինքը անոնց հետը պիտի 4 ըլլայ Եւ անոնց Աստուածը . Եւ ինքը անոնց աչքերէն բոլոր արցունքները պիտի սրբէ , ու ալ մահ պիտի չըլլայ , ոչ սուգ և ոչ աղաղակ և ոչ ցաւ պիտի ըլլայ ասկէ ետև . վասն զի առաջի բաները 5 անցան ։ Եւ ան որ աթոռին վրայ կը նստէր , ըսաւ , Ահա ամէն բաները նոր կ'ընեմ . ու ըսաւ ինծի , Գրէ , վասն զի որ ասիկա խօսքերը ճշմա- 6 րիտ ու հաւատարիմ են ։ Նաև ըսաւ ինծի , Եղաւ . Ես եմ Ալֆա ու Օմէգա՝ սկիզբը ու վերջը . Ես ծարաւին ձրի պիտի տամ կենաց 7 ջուրին աղբիւրէն ։ Ան որ կը յաղթէ , ամէն բաները պիտի ժառանգէ . ու ես անոր Աստուած պիտի ըլլամ, ան ալ ինծի որդի պիտի ըլլայ ։ 8 Բայց վախկոտներուն՝ ու անհաւատներուն՝ և պիղծներուն՝ ու մարդասպաններուն՝ ու պոռնիկներուն՝ և կախարդներուն՝ ու կռապաշտներուն՝ և բոլոր ստախօսներուն բաժինը կրակով ու ծծումբով վառած լիճին մէջը պիտի ըլլայ , որ է երկրորդ մահը ։

9 Ես. Եօթը վերջին հարուածներով լեցուն եօթը սկաւառակները

Ծ֊Ի Ընտան 96

Գլ · ԺԹ · 7 · Հմր 2 · Գլ · ա · 10 · Ժէ · 3 · Եղկ · Խբ · Հմր 2 · Գլ · Իբ · 5 · Հմր 23 · Ո՛ահա՝ մեծ քաղաքը ·

Եղկ · Խբ · 31—34 ·

Եղկ · Խբ · 31—34 ·

Ա֊ն · Ժգ · 18 · Գաղ · բ · 9 · Եփես · բ · 20 · Եղկ · խ · 3 · Ջաք · բ · 1 · Գլ · Ժա · 1 ·

Ես · Ժդ · 11 ·

Գլ · Իբ · 2 ·

Ցօհ · դ · 23 ·

մունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը ինծի եկաւ , և հետս խօսեցաւ ու ըսաւ , Եկիր ցուցընեմ քեզի հար- 10 սը՝ Գառնուկին կնիկը ։ Ես Հոգիով մէկ մեծ ու բարձր լեռան մը վրայ տարաւ զիս , և ցուցուց ինծի սուրբ Երուսաղէմ քաղաքը , որ 11 երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր . Ունէր Աստուծոյ փառքը , և անոր լուսաւորութիւնը խիստ պատուական քարի նման էր , ակնվանիի 12 երևութով յասպիս քարի պէս ։ Եւ անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր , և տասներկու դռներ ունէր , ու դռներուն վրայ տասներկու հրեշտակներ կար , և անուններ գրուած էր՝ այսինքն Իսրայէլի որդւոցը տասներկու ցեղե- 13 րուն ։ Արևելեան կողմէն իրեք դուռ , ու հիւսիսային կողմէն իրեք դուռ , և հարաւային կողմէն իրեք դուռ , ու արևմտեան 14 կողմէն իրեք դուռ ։ Եւ քաղաքին պարիսպը տասներկու հիմեր ունէր, և անոնց վրայ Գառնուկին տասներկու առաքեալներուն [տասներկու] անունները էին ։ 15 Եւ իմ հետս խօսողը ոսկիէ եղէգ մը ունէր, որ չափ քաղաքը ու անոր դռները ու անոր 16 պարիսպները չափէ ։ Եւ քաղաքը քառակուսի էր , ու անոր երկայնութիւնը լայնութեանը չափ էր . և քաղաքը եղէգով տասներկու հազար ասպարէզ չափեց . անոր երկայնութիւնը ու լայնութիւնը և բարձրութիւնը հաւասար 17 էր ։ Եւ անոր պարիսպը հարիւր քառասունչորս կանգուն չափեց՝ մարդու չափով , այսինքն հրեշտա- 18 կին ։ Եւ անոր պարսպին շինուածքը յասպիս էր , ու քաղաքը զուտ ոսկի էր մաքուր 19 ապակիի նման ։ Եւ քաղաքին պարսպին հիմերը ամէն թանկագին քարերով զարդարուած էին . առաջի հիմը յասպիս էր , երկրորդը՝ շափիւղայ , երրորդը քաղկեդոն , չորրորդը՝ զմրուխտ , 20 Հինգերորդը՝ եղնգնաքար , վեցերորդը՝ սարդիոն , եօթներորդը՝ ոսկեքար , ութերորդը՝ բիւրեղ , իններորդը՝ տպազիոն , տասներորդը՝ քրիսոպրասոս , մետասաներորդը՝ յակինթ , երկոտասաներորդը՝ 21 ամեթովս ։ Եւ տասներկու դռները տասներկու մարգարիտ էին , ամէն մէկ դուռը մէկմէկ մարգարիտէ էր . ու քաղաքին հրապարակը մաքուր ոսկի էր 22 թափանցիկ ապակիի նման ։ Եւ անոր մէջը տաճար չտեսայ , ինչու որ Տէր Աստուած Ամենակալն ու

Յամի Տեառն 96

Հբ·իդ·23, կ·19, 20, Գլ·իր·5, Հմր 11, ֆ Ես·կ·3, 5, 11, կշ·12, ր Ես·կ·11, ց Ես·կ·20, Ձաք·ժգ·7, Գլ·իր·5, – Հմր 24, ֆ Ես·լե·8, ծբ·1, կ·21, Յովել·գ·17, Գլ·իր·14, 15, *Ոմն անմաքրութիւն բնող, ֆ Փիլ·գ·3, Գլ·գ·5, ժգ·8, ի·12,

23 Գառնուկը անոր տաճարն է, Հբ քաղաքը արեւի ու լուսնի պէտք չունի, որ զանիկայ լուսաւորեն, ինչու որ Աստուծոյ փառքը զանիկայ կը լուսաւորէ, ու անոր ճրա-
24 գը Գառնուկն է, ֆ Եւ [փրկուած] ազգերը անոր լուսովը պիտի քալեն, ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը ու պատիւը անոր մէ-
25 ջը պիտի բերեն, ր Եւ անոր դռները ցորեկը պիտի չդոցուին. (վասն զի
26 ՚հոն գիշեր պիտի չըլլայ.) ֆ Եւ ազգաց փառքը ու պատիւը անոր
27 մէջը պիտի բերեն, ֆ Եւ հոն բնաւ *անմաքրութիւն մը պիտի չմտնէ, ոչ ալ պղծութիւն ու ստութիւն գործող մը. հապա միայն անոնք՝ ֆ որ Գառնուկին կենաց գրքին մէջը գրուած են։

ԳԼ·ԻՐ

1 Կենաց ջուրին գետը։ 2 Կենաց ծառը։ 5 Աստուած իրը կը լուսաւորէ երկնային քաղաքը։ 9 Հրեշտակը չուզեր որ իրեն երկրպագութիւն մատուցուի։ 18 Պէտք չէ բան մը աւելցընել Աստուծոյ խօսքին վրայ, ու ալ անկէ բան մը պակասցընել։

ֆՈմն մարդուր գետ – Եզեկ·խէ·1, Ձաք·ժգ·8,

ր Եզեկ·խէ·12, Գլ·իա·21,

ֆ Ես·ր·9, Գլ·ր·7, ֆ Գլ·իա·24, Ի Ձաք·ժգ·11, Ղեզեկ·խը·35, Ի Մատ·ե·8, ա Կոր·ժգ·12, ա Ցոն·գ·2, Ը Գլ·գ·12, ժգ·1, Բ Գլ·իա·23, 25, Ժ Սպ·ղշ·9, ժգ·11, Ի Դան·է·27, Հռով·ե·17, ր Տիմ.ր·12, Գլ·գ·21, Լ Գլ·ժԹ·9, իա·5, ֆՈմն մարդկից հոգիներուն Ի Գլ·ա·1, Ի Գլ·գ·11, Հմր 10, 12, 20, Ի Գլ·ա·3,

1 – Ետք ինծի կենաց ջուրի գետ մը ցուցուց ակնվանիի պէս պայծառ, որ կ'ելլէր Աստուծոյ ու
2 Գառնուկին աթոռէն։ Ի Եւ ան ֆ–ի–ին հրապարակին մէջ, ու ան գետին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն ֆ կենաց ծառ ֆ–ը՝ որ տասներկու ֆրդ պտուղ կը բերէր, ու ամէն ամիս իր պտուղը կու տար. ֆ և ան ծառին տերեւները հեթանոս-
3 ներուն բժշկութիւն կ'ըլլար։ Ի Եւ ալ բնաւ նզովք պիտի չըլլայ. Հու անոր մէջը պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու Գառնուկին աթոռը, ֆ և անոր ծառաները պիտի պաշտեն զանի-
4 կայ. Եւ անոր երեսը պիտի տես-նեն, Հու անոր անունը իրենց ճակատներուն վրայ պիտի ըլլայ։
5 Ի Եւ հոն՝ ալ գիշեր պիտի չըլլայ, և ճրագ ու արեւու լոյս պէտք չէ. ֆ քանզի Տէր Աստուած պիտի լուսաւորէ զանոնք, և յաւիտեանս յաւիտենից պիտի թագաւորեն։
6 Եւ ըսաւ ինծի, Հ«Ա՛ս խօսքերը հաւատարիմ են ու ճշմարիտ. և ‡տուրը մարգարէներուն» Տէր Աստուածը Ի իր հրեշտակը խրկեց՝ իր ծառաներուն ցուցընելու ինչ որ
7 շուտով պէտք է ըլլալ։ ֆԱհա ես շուտով կու գամ. Հերանի անոր՝ որ կը պահէ ասգրքիս մարգարէութեան խօսքերը։
8 Եւ ես Յովհաննէս լսեցի ու տե-
9 սայ ասբաները. և երբ լսեցի ու տեսայ, Հինկայ որ երկրպագութիւն ընեմ առհրեշտակին ոտքերուն առ-
10 ջեւը՝ որ ասբաները ինծի կը ցու-
9 ցներ։ Եւ ըսաւ ինծի, ՚Զգուշացիր՝ մի՛ ըներ. ինչու որ ես քու-կին ու քու եղբայրներուդ մարգարէներուն և ասգրքիս խօսքերը պահողներուն ծառայակիցն եմ. Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ։
10 Հ Եւ ըսաւ ինծի, Աս գրքիս մարգարէութեան խօսքերը մի՛ կնքեր,
11 ֆ ինչու որ ժամանակը մօտ է։ ՚Ան որ անիրաւութիւն կ'ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թող ընէ, ու ան որ աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլլայ, և ան որ արդար է՝ ալ արդար ըլլայ, ու ան որ սուրբ է՝ ալ սուրբ ըլլայ։
12 ՚Ահա ես շուտով կու գամ, Հև իմ վարձքս իմ հետս է՝ Հ ամէն-մէկուն իր գործքին համեմատ հա-
13 տուցանելու։ Ես եմ Ա ու Օ, Ա ու Ջ՝ առաջինը ու վերջինը՝
14 սկիզբը և վախճանը։ Հ Երանելի են անոնք որ անոր պատուիրանքները կը կատարեն, Հ որ իշխանութիւն ունենան կենաց ծառին վրայ, և Հ դռներէն ներս քաղաքը մտնեն։
15 – Բայց դուրս Հ դէ–ը Հ շուները ու կախարդները և պոռնիկները ու սպանութիւն բնողները՝ և կռապաշտները ու ան ամէն որ ստութիւն կը սիրէ և կ'ընէ։
16 Ես Յիսուս իմ հրեշտակս խրկեցի՝ աս բաները ձեզի վկայելու եկեղեցիներուն ‖մէջ. Ես Դաւիթի արմատը ու ցեղն եմ, ր ու ա-
17 ռաւօտեան պայծառ աստղը։ Եւ Հոգին ՚ու հարսը կ'ըսեն, Եկուր. և ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ, Եկուր. – ու ան որ ծարաւ է՝ թող գայ, ու ան որ կ'ուզէ՝ կենաց ջուրը ձրի առնէ։
18 Ես կը վկայեմ ամենուն՝ որ աս գրքիս մարգարէութեան խօսքերը կը լսէ. ֆ թէ որ մէկը աստնց վրայ բան մը աւելցընէ, Աստուած –ը անոր վրայ պիտի աւելցընէ ան հարուածները որ աս գրքիս մէջը գը-
19 րուած են։ Եւ թէ որ մէկը աս մարգարէութեան գրքին խօսքերէն բան մը պակսեցընէ, ֆԱստուած –ը անոր բաժինը պիտի պակսեցընէ կենաց գրքէն և սուրբ քաղաքէն՝
20 որ աս գրքիս մէջը գրուած են։ Ա՛ս բաներուն վկայութիւն տուողը կ'ըսէ, Ա՛յո՛ Հշուտով կու գամ ես։ – Ամէն, Եկուր, Տէր Յիսուս։ ֆՄեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը §ձեր ամենուն» հետ ըլլայ։ Ամէն։

Յամի Տեառն 96

Հ Գլ·իթ·10, Ն Գլ·ժթ·10, Ղ Դան·ը·26, ժբ·4, 9, Գլ·ժ·4, ֆ Գլ·ա·8, Հեզեկ·գ·27, Դան·ժբ·10, ր Տիմ.գ·13, Հմր 7, Ն Ես·խ·10, կբ·11, Հռով·բ·6, ժգ·12, Գլ·ի·12, – Ես·խա·4, խգ·6, խը·12, Գլ·ա·8, 11, իա·6, Ղ Դան·ժբ·12, ա Ցոն·գ·24, Հմր 2, Գլ·բ·7, Լ Գլ·իա·27, – ա Կոր·ղ·9, 10, Գաղ·ե·19, 20, 21, Կղ·գ·6, Գլ·իթ·20, 21, իա·8, – Փիլ·գ·2, Հ Գլ·ա·1, ‖ Կ–ի վրայով, – Գլ·ե·5, ր Թես.իդ·17, Ձաք·գ·12, ր գլս.ա·19, Գլ·ր 28, Ն Գլ·իա·2, 9, – Ես.ծե.1, Ցոն·է·37, Գլ·իա·6, ֆ ր Օր·գ·2, ժբ·32, Ռահ·լ·6, ֆ Եւ·լբ·33, Սպ·կթ·28, Գլ·գ·5, ժգ·8, Գլ·իա·2, ֆ Հմր 12, – Ցոն·իա·25, Ի ր Տիմ.գ·8, ֆ Հռով·ժգ·20, 24, ր Թես·գ·18, §ՈՀոգւոյ բոլոր սուրբերուն

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0585924

